Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
19 F

Digitized by Google

Digitized by Go

Digitized by Google

Preclariſſima et ineſtimabilis

doctrine atq; vtilitatis Diui Aurelij Auguſtini Sermonū opera: Nuper ſumma cura et diligētia Magiſtri Bertholdi Rembolt: Impreſſa: Apud Impreſſorem ipſum ſub Sole aureo in via Jacobea Pariſij: et in officinis Joannis Coberger ac Jodoci Badij venalia comperies que hoc ordine in hoc continentur volumine.

Videlicet

- Ad Fratres in eremo commorantes. Sermones. lxxvj.
- De Verbis dn̄i. Sermões. lxiiij.
- De Verbis Apoſtoli. Ser. xxxv.
- In Epiſtolā Canonicam beati Johānis primā. Tractat⁹. x.
- Homelie. id eſt Sermones populares. Quinquaginta.
- In euangelium ſm Johannem Tractatus. cxxiiij.
- De Tempore. Sermones. cclvj.
- De Sanctis. Sermones. lj.

Cum Tabulis et repertorijs amplissimis.

BIBLIOTECA ... ROMA VITTORIO EM...

HIC LIBER EST CONVENTUS IESU-MARIÆ FF. EREM. EXCAL. S. AUG.

Beatus Auguſtinus eccleſie doctor.

Jodocus badius lectori bene agere.

Preſulis Aurelij Sermones flumine ſancti
Pneumatis exhauſtos. perlege mēte bona.
Perlege. proficies: nā diſces plurima: que ſi
Sectari ſatages. eſt tibi parta ſalus.

Emporium Sermonū Diui Auguſtini.

Habes amice lector/in vniuerſos Diui patris Auguſtini Sermones/accomodatiſſimū repertoriū: prope dixerim/ oim precioſiſſimarū rerū oppulentiſſimū Emporiū/ in quo vniuerſa q̄ ad beate eruditeq̨ vite vſum ſunt neceſſaria: ſine laboris tedio reperire: et abſq̨ tēporis ſumptu (a q̄ viri ſtudioſi magnopere abſtinere debēt) poteris ꝯparare. Tāta eni induſtria/ ⁊ impreſſorū arte digeſtum eſt: vt quicq̄d in toto volumine/ ſingulis folijs: colūnis/ ac pene verſiculis annotatione dignum ꝯtinetur: id omi tēporis puncto/ cū voluptate et vtilitate/ querentibus exhibeat. Uale.

Aron q̄ ſtetit inter mortuos ⁊ viuos quid ſignificat.xcviij. C.fo.cclxxxj.
Aarō xp̄i typum habuit.xcix. A.fo.cclxxxj.
Abba pater q̄d ſit: ⁊ cur apl's vtrūq̨ poſuit. Ser.xiij.R.fo.lxxxij.
Ablactandi quomodo ſint paruuli ſpiritualiter. Tractatu.xcviij.D.fo.cexx.
Aborſum ꝓcurans tantorū homicidiorū ſe reum eſſe ſciat: quāti generari potuiſſent.ccxliiij.B.fo.cccxliij.
Abraham forma eſt obediētie. Ser.xl.B fo.xviij.col.iiij.
Abraham tribꝰ nominibꝰ ſub tribꝰ tēporibus appellatꝰ eſt/ excelſus ſcʒ: pater excelſus: et pater multarū gentiū. Ser. xl.B.fo.xix.col.j.
Abraham quō iubet̄ imolari filiū ſuum. xlvj.F.G.fo.cclv.lxxj.lxxij.lxxiij. per totum.fol.cclxvij.et.cclxviij.lxxv.C. fo.cclxx.cxl.D.fo.cclxxxvj.
Abraham credidit deo: ⁊ reputatū eſt illi ad iuſticiam: exponitur.lxviij.A.E. fo.cclxvj.cx D.fo.cclxxxvj.
Abraham per fidē accepit filiū i ſenectute quē in iuuētute habere nō poterat ꝑ naturā.lxviij.E.fo.cclxvj.lxxij.H.folio.cclxviij.
Abrahā nō dubitauit credere quando ei filius ꝓmittebat̄: ideo non trepidauit quando exigebat̄ offerre.lxxij.A.in fine.lxxiij.C.fo.cclxviij.
Abraham radicē fidei nominiſq̨ xp̄iani habebat: q̄ totū illi credulitas donauit quicq̄d legali poſſet obſuatiōe cōferri.lxviij.A.fo.cclxvj.
Abraham hyſtorialiter legimꝰ egreſſum de terra ſua.⁊ cognatione ⁊c̄. q̄d in nobis ſpiritaliter implendū eſt.lj.A.fol. cclx.lxviij.A.B.C.fo.cclxvj.
Abraham imitari debemus.xlvj.B.fol. cclv.
Abraham ſuo exemplo nos docet debere virtutem charitatis: que oia credit. xlvj.E.F.G.fo.cclv.
Abraham iuſtificatꝰ eſt gratia: nō ꝑſumptione.cx.D.circa finē.fo.cclxxxvj.
Abraham q̄ filio ſuo Iſaac dedit oēm ſuā ſubſtantiā: filijs concubinarū largitus eſt munera.quid figurat.ccxxiij. CC.fo.cccxxxij.
Abraham erat ꝓphetie ſpū plenus: ⁊ nouit de ſemine ſuo xp̄m naſciturū: ideo nō ꝑ carnale femur: ſʒ ꝑ deū viuū iuramētum exigebat.lxxv.A.in medio.fo. cclxx.
Abrahā quid nos imitandū docet.lxxij. F.fo.cclxviij.
Abraham mittit puerū ad rebeccā.lxxv. per totū.fo.cclxx.
Abraham ideo iubet̄ filiū victimare: vt manifeſtet̄ mūdo q̄ iā notus erat deo. lxx.H.lxxij.E.lxxiij.C.fol.cclxvij.et cclxviij.
Abraham ſi parricidiū fecerit iuſtus eſt: ſi nō fecerit indeuotus eſt.lxxiij.A.folio.cclxviij.
Abraham typū habuit dei patris: et q̄cquid de eo ſcriptura dicit factū eſt ⁊ ꝓphetia fuit.lxxj.B.lxxij.H.fo.cclxvij. ⁊.cclxviij.
Abraham inter diuitias pauper fuit: ideo pauperū factus eſt ſuſceptor.cx.D.E folio.cclxxxvj.
Abraham non fecit ſibi queſtionē quaſi de ꝓceptis dei ſibi aduerſantibꝰ: quia credidit ſuſcepturꝰ filiū: credidit occiſurus. vbiq̨ fidelis non crudelis fuit. lxxij.B.lxxiij.A.fo.cclxviij.
Abraam cur poſtea q̄ fuit ei nomē mutatum nunq̄ noīe priſtino ſicut iacob vocetur. Ser.xl.C.fo.lviij.
Abraham quomodo vidit diē xp̄i. Tractatu.xliij.F.G.fo.cxc.
Abraam ſpiritaliter tūc offert filiū ſuum Ser.xl.D.G.fo.xix.col.ij.
Abrae filij quomodo ſint chriſtiani. tractatu.xlij.B.fo.clxxxix.
Abrahē tres viri apparuerūt ſub arbore ⁊ quid figurant.lxviij.CC.fo.cclxvj. lxx.per totum.fo.cclxvij.
Abrahe filij dicunt̄ omnes in xp̄m credentes.liiij.A.fo.cclxj.
Abrahe dicit̄. Sume tibi vaccam triēnē ⁊c̄.liiij.per totum.fo.cclxj.
Abrahe in immolatione filij oſtendit̄ patientia fortis: ⁊ deuotio cōſtans.lxxiij D.fo.clxviij.
Abrae filij erāt iudei carnis origīe: nō ſi dei imitatiōe.xliij.A.B.G.fo.clxxxix.
Abſcondiſti ea a ſapiētibꝰ ⁊ prudētibꝰ ⁊ reuelaſti ea paruulis: quō expōit̄.ſer. viij.C.circa principiū.fo.xxxix.
Abſcōderit quare ſe xp̄s a iudeis cū eū lapidare vellent.xliij.G.in fine.fo.cxc.
Abſolui nō debet cōpunctꝰ niſi fuerit cōfeſſus. Sermo.xxx.D.circa finē.xliij.
Abſoluēdi et ligādi poteſtatē dn̄s eccleſie in perſona petri tradidit.l.E.folio. cxcix.cxxj.C.folio.ccxxxiij.
Abſoluendi et ligandi non ſibi arrogent auctoritatē clerici qui in terra querūt poſſidere hereditatē.Ser.lix.B.folio xxviij.col.iij.
Abſoluere eſt innocentē iudicare.cix.H fo.cclxxxv.
Abſtinētie duo ſunt genera: vnū corporale: aliud ſpiritale.xx.G.fo.cccl v.
Abſtinētie mira et magna eſt virtꝰ.Ser. xxxj.B.fo.xiiij.col.iij.
Abſtinendū eſt non tā corpore q̄ mente. Ser.iiij.C.fo.iiij.col.iij.
Abſtinendū eſt quātū valitudo ꝑmittit. Ser.xxiij.C.xxv.C.xxviij.H.fo.x.et duobus folijs ſequentibus.⁊ in tertia regula.ca.xj.fo.j.
Abſtinendū eſt non tantū ab illicitis.ſed etiā a licitis: q̄ qui cōceſſa imoderate appetit: eū qui cōceſſit offendit.lxiiij. L.fo.cclxx.clvij.D.fo.ccciiij.
Abutunt̄ qualiter mali bonis dei: ⁊ econtra: qualiter deꝰ bene vtitur malis hominum. Tractatu.xxvij.D.E.xxviij. C.fo.clxxv.⁊.clxxvj.l.D.fo.cxcix.lv. C.D.fo.cciiij.cxij.A.fo.ccxxviij
Acceptor perſonarū nō eſt deꝰ: ſed meritorū diſcretor.vij.G.fo.ccxlj.
Accidens oē ſcd̄m tēpus vel eſſe vel non eſſe poteſt: vel potuit: aut etiā poterit. xxxviij.R.Q.fo.cclj.
Accidia q̄ta mala faciat.xvij.D.fo.viij.
Accipit me: q̄ accipit ſi quē miſero: quō intelligendū eſt.lix.B.fo.ccv.
Accuſare alium de crimine non ꝑſumat: quē cōſcientia propria accuſat.xxxiij C.folio.clxxx.
Accuſare debemꝰ pctā nr̄a.xlj.E.fo.cliij
Accuſare alios plerīq̨ nolūt: quia ſe per illos plerīq̨ cupiūt: alij ideo tacēt que nouerūt: quia documentis iudicibꝰ eccleſiaſticis probare nō poſſunt. Homelia.l.W.fo.cxxxv.
Accuſare pōt debet aliquē de quo ipe nō eſt imunis.Ser.xlvij.C.fo.lxij.
Accuſari nō debet reꝰ niſi ſub duobꝰ vel tribꝰ teſtibꝰ. In.iij.rl'a.cap.xxiij.fo.j.
Accuſat ſe qui i peccatis eſt ⁊ aliū accuſat.cxxx.R.fo.ccxciij.
Accuſantē ſe in peccatis diabolꝰ non accuſabit in iudicio.lxvj.A.fo.cclxv.
Accuſator ⁊ iudex nemō ſimul eē poteſt Homelia.l.W.fo.cxxxv.
Accuſationem ingratam nō repellit niſi ſubſequuta defenſio.cxviij.A.folio. cclxxxix.
Acetū quod chriſtꝰ accepit in cruce: q̄d ſignificat.cxix.C.fo.ccxxxij.
Aculeus mortis quid ſit: et quādo ceſſabit. Ser.ij.D.in fine.et.iij.F.fol.lxxiij. et.lxxiiij.
Adam ſic expulſus eſt de paradiſo vt corrigeret̄ ꝑ grām: ꝓ pena tpali adipiſceret̄ eterna ꝓmiſſionē.xxvj.B.fo.xj.
Adā q̄ ſe abſcondit: et vocatꝰ a deo tunicas pelliceas accepit: quid ſignificet. xxvj.B.fo.xj.
Adā nō niſi intēperātia ꝓuocante euam cognouit.lxxvij.B.fo.cclxx.
Adā cū a dn̄o argueret̄ de inobedientia ſe excuſando auctorē ſuperbe accuſauit.xix.G.fo.cccliiij.
Adam ibi ſepultꝰ fert̄ vbi chriſtus crucifixus eſſe legit̄.lxxj.E.fo.cclxvij.
Adam cur tegebat ſe poſt peccatum: ⁊ q̄ tales genuit qualis ipſe factus fuerat. Sermo.xxxj.A.fo.liij.
Adam q̄ ſe contra deū erexit: cecidit: iō xp̄s ſe humiliauit vt oēs erigeret.cj.B fo.cclxxxij.
Adam cur fecit ſibi ſuccinctoria de folijs fici.viij.C.fo.lxxviij.
Adam ſ̄m quattuor litteras ſignificat q̄ttuor mundi partes.ix.E.et.x.E.folio cxlix.et ſequenti.
Adam poterat inter delitias paradiſi inconcuſſus ſtare: ſi eua ibidē cum diabo:

licis ſuaſionibus non fuiſſet.lxxvij.C fo.cclxx.
Adam quas virtutes ante pctm̄ habuit et que mala poſt peccatū incurrit.iiij. B.fo.cccxxviij.
Adam ſe et omnē prolē ſuā ſerpētis perſuaſione seduct⁹ pro cibi vetiti pcepti one iugo perpetue ſeruitutis addixit. xlvij.D.fo.cclvj.
Adam dormiente cur eua de latere eius formak.ix.D.fo.cxlix.xv.B.fo.clviij. cxx.A fo.cccxxij.
Ade euigilantis actu quid figurek.cxlix. C.fo.ccc.cliij.A.fo.ccclj.
Adeodatus puer beati auguſtini baptizak.in ſer.Ambro.De baptiſmo Auguſtini.B.fo.j.
Adiutoriū diuinū accedit vbi cōſilium humanū deficit: aut nō exqrik.exēplū. lxxxij.D.fo.cclxxij.lxxxix.E.f.cclxxv
Adorari cur ſe nō pmiſerit angel⁹ a Joāne.xiij.A.fo.clv.
Adorād⁹ vbi ⁊ quō ſit de⁹.xv.F.f.clviij.
Adoratio qua ſit adoranda caro ſiue humanitas xp̄i q̄lis eſſe debet.Ser.lviij. D.in fi.fo.lxviij.
Aduent⁹ chriſti quomodo ex codicib⁹ iudeoꝝ pbak.xxxv. E.fo.clxxxij.
Aduent⁹ chriſti prim⁹ occult⁹ fuit: ſecundus erit omnib⁹ manifeſtus.cxxx.L. fo.ccxciij.ccxx.A.fo.ccccxxx.
Aduent⁹ dn̄i ī carne cauſa: ⁊ quid mundo vtilitatis contulit.xix.G.H.folio. ccccliiij.ix.C.fo.ccclj.
Aduentus dn̄i duplex: primus occultus: ſecundus manifeſt⁹.Homelia.xxvj.A fo.cxxiij.
Aduēt⁹ chriſti duo. prim⁹ in carne: ſecūdus ad iudiciū: figuraliter oſtenditur. xcviij.C.D.fo.cclxxxj.
Aduēt⁹ chriſti nō terrebit: quos ei⁹ aſcēſus letificabat.clxxix.C.fo.ccccxij.
Aduentus dn̄i ſm carnem cum quāta reuerentia ⁊ deuotione ſit ſuſcipiendus probatur ſimilitudine.j.A.B.ij.A.fo. ccxxxvij.
Aduēt⁹ xp̄i ad iudiciū terrebit malos et letificabit bonos. Trac.iiij.A. i me.f. ciij.et tract.ix.A.in me.B fo.cix.
Aduētum chriſti quantū iuſti antiqui deſiderabant.xx.C.fo.ccxlv.
Aduentū xp̄i digne ſuſcipere volens a q̄bus ſe cuſtodiat.j.D.ij.A.C.E.folio. ccxxxvij.
Aduentū chriſti eſſe occultū oportebat vt iudicarek: manifeſtus aūt veniet vt iudicet.clxxiiij.A.fo.ccccxj.
Aduentu dn̄ico ſolutus eſt omnis paterne puaricationis met⁹.xj.A.fo.ccxliij
Aduentu primo quid nobis xp̄s contulit in ſecūdo ſtrictiſſime exiget.xxxvj.E fo.cxxviij.
Aduentu primo quod chriſt⁹ donauit exactur⁹ eſt in ſecūdo.lxxxj.F.fo.cclxxij ccxx.A.fo.ccccxxx.
Aduerſarius noſter cū quo in via cōcordare debem⁹.quid ſit.v.A.D.fo.cxiiij xj.C.fo.cxvij.
Aduerſarius noſter eſt ſermo dei.lix.H. fo.xxix.
Aduerſari⁹ noſter eſt ſermo diuin⁹.xcvj. C.fo.cclxxviij.
Aduerſarius noſter eſt om̄is qui p̄dicat cōtra vitia noſtra.xcvj.D.fo.cclxxviij
Aduerſario cōcordare eſt ⁊ bene velle.et incipere talē odiſſe qualem odit deus. xcvj.L.in fine.M.fo.cclxxviij.ccxxxvij.E.fo.ccccxxviij.
Aduerſario cui ꝯcordare debem⁹ in via. xcvj.B.fo.cclxxviij.
Aduerſario cū tuo ſi vadis ad pricipem in via da operā: quomodo ſit intelligēdū.j.A.in me.⁊.B.fo.xxxv.
Aduerſario nō concordat q̄ ex timore bene facit.xcvj.K.fo.cclxxviij.
Aduerſitates tēporales que nobis accidūt: nō iniuſticie dei ſ; nr̄is peccatis imputare debem⁹.cxj.A.fo.cclxxxvij.
Aduenit cū xp̄s ī carne vitia carnis mūdatur⁹: fact⁹ eſt p̄ſens qui virtute nū q̄ fuit abſens.xij.C.fo.ccxliij.
Adulatio vendit veritatem.xxxv.C.folio.ccclx.
Adulatio duplicat linguā.xx.A.fol.cxx.
Adulatio eſt fallaci laude ſeductio.xx.A fo.cxx.
Adulatores/veritatis ſunt deſtructores diaboli ioculatores: alarum īterfectores et omniū malorū inuentores.xxix A.fo.xiij.
Adulatores dicunk vēditores olei.xxxv C.in me.fo.cxxviij.
Adulatores verba habent fallacia: ⁊ laudis nota.xij.D.in me.fo.cxvij.
Adulatores vendunt oleum.xxj.B.in fi. xxiij.C.in fi.fo.xlix.⁊.l.
Adulter veneno libidinis ardet: nō flamma charitatis lucet. lxxxiij. B.folio. cclxxiij.
Adulteri corpe viuētes: in aīa mortui eē probank.ccxliiij.B.fo.ccccxliij.
Adulteri penitentiā agāt qualiter agi in eccl'ia ſolet.xlix.B.fo.cxxiiij.
Adultera fit aīs de domo viri ſui nō recedens: ſi in eius cōiugio fornicāk.xcvj. C.D.folio.cclxxviij.ccliiij.D.folio. ccccxlvij.
Adultera ſolius fornicatiōis cauſa eſt dimittēda: ſed illa viuēte nō licet alterā ducere: nec femine illi a quo per repudiū receſſerit vxor ei⁹: maritū habere ꝯceditur.xlix.A.in fi.fo.cxxxiiij.
Adultera ē anima amās creaturā neglecto creatore.xxxiiij.B.fo.cxxvij.xxxviij.E.fo.cxxix.
Adulteram quō liberauit chriſt⁹.xxxiij. B.C.fo.clxxx.
Adulteriū eſt vt mors timēdū: q2 ad mortem ducit.clxiiij.A.in fi.fo.cccv.
Adulterium probak magnū eſſe crimen. xcv.F.fo.cclxxviij.cxx.F.fo.ccxc.ccxliij.B.fo.ccccxlij.
Adulteriū ita oia inuaſit: vt pro lege cōſuetudo habek.xcvj.F.M.fo.cclxxviij ccxliij.C.fo.ccccxlij.
Adulteriū nulla vnq̄ ſcripturarū auctoritate licet: ſed vxorē ducere lz.ccxliij. B.fo.ccccxlij.
Adulterij facin⁹ nō pretermiſſum putet qui indulgentie lege deprehenſus eus ſit.ccxxxix.E.fo.ccccxl.
Adulterij tela p̄ma oculoꝝ ſūt: ſcd̄a verborū: ſed qui non capitur oculis poteſt reſiſtere verbis.lxxxiij.B.fol.cclxxiij.
Adulterio magi' vir peccat q̄ mulier.xlvj.xcvj.B.fo.lxj.xcvj.C.fol.cclxxviij.
Adulterio cū par ſit peccatū: innocētiorem videri virum q̄ feminā: nō diuina veritas ſ; humana peruerſitas eſt.xcvj. F.fo.cclxxviij.ccxliij.C.fo.ccccxlij.
Adulterio mulierē prohibēt: cuſtodia: legū precepta: diligētia maritalis: ⁊ terror legū publicarū: ſed virum caſtū facit ipſa virilitas.xcvj.O.fo.cclxxviij. ccxliij.A.fo.ccccxlij.
Adulterijs exceptis oia crimina deteſtātur hoies ,pter peruerſitatem: ſed ſi nō adulter adulteris acceſſerit: quaſi non ſit vir irridek.xcvj.O.fo.cclxxviij.
Adulterantes in gehēnam vadūt.clxiiij C.fo.cccv.
Aduocatus peccātium eſt chriſt⁹ apud patrem.Trac.j.E.fo.xcix.
Aduocat⁹ noſter chriſt⁹ eſt ⁊ iudex.cxix. D.in medio.fo.cclxxxix.
Affectionū quattuor ſunt qualitates.lxx C.fo.xxxiij.
Affectiones aīe quattuor et que ſunt.lx. A.B.fo.ccvj.
Affectiones quō ferāt animā ad malum ſiue ad bonū.ccxliij.⁊.ꝯ.fo.ccccxlij.
Affectus humani ſine quib⁹ hic nō viuik pedes non loti dicunk.lvj.B.in medio lvij.A.folio.cciiij.
Africa varijs cladib⁹ deuaſtatur.cxj.C. folio.cclxxxvij.
Agn⁹ cur in vna domo comedi iubeatur clxxxj.O.fo.ccccxiij.
Agnus ille legalis cui⁹ immolatiōe egyptiorum ſeruit⁹ abijcitur: quid figurabat.cxlix.A.fo.cccj.
Agnus cur imolabatur ad veſperā.cliij. A.folio.ccccij.
Agnus ſingulariter ſolus dicik xp̄s: ⁊ de ei⁹ ſanguis potētia.vij.B.C.fo.cxlvj.
Agnoſcere quare noluit xp̄s matrē ī nuptijs: q2 dixit ei: q̄d mihi ⁊ tibi mulier. viij.B.fo.cxlviij.
Agone in xp̄iano manifeſta eſt pena ⁊ occulta victoria.xliiij.F.fo.ccclxv.
Agone ſanctoꝝ/duo nobis cōſideranda ſunt.xlv.A.B.fo.ccclxv.
Agone certātes cur ab oib⁹ abſtinere debeant.xxxvj.F.fo.ccclxj.
Agri noie mundus itelligik.lxxv.E.fo. cclxx.cxxviij.C.fo.ccxcij.
Agricola ſecundū quid dicitur chriſtus lxxx.A.fo.ccxliij.
Alipius ſanctus baptiſak in ſer.Ambro. B.folio.j.
Alleluya Laudate dn̄m ſignificat: ⁊ quādo cantari debeat.xvj.A.fo.cxix.
Alleluya ſignificat laudate dn̄m: ⁊ dn̄s eſt qui ſemper deū laudet. Tract.viij.A. in prin.fo.cviij.
Alleluya v̄bū eſt hebreū: ⁊ ſignificat laudate dn̄m: ⁊ cur tp̄e paſchali p̄cipue cantur.clj.D.G.clij.D.fo.ccccj.⁊.ccccij.
Altare ad viſibile qd̄ in eccl'ia ponik multi ſcelerati accedere poſſūt: ad illd̄ celeſte quo p̄curſor p nobis itroiuit ieſus: null⁹ coꝝ accedere pōt.l.J.fol.cxxxv.
Altare dn̄i humiliter p emēdatione vite derelinquēs ab eterno illo qd̄ ī celis ē remoueri penitus nō timebit.cclij.B. folio.ccccxlvj.
Altare ad illud q̄ caſto corpore ⁊ mūdo corde venerit: ad illud qd̄ in celis eſt felici tranſmigratione perueniet.cclij.D folio.ccccxlvj.
Altare dn̄i aut ebrioſus aut adulter vel odium in corde retinens qui preſumit

adire qualē ſententiā merebitur audi-re.cclij.C.fo.cccxlvj.
Altare ē ſub quo aie ſanctoꝝ requieſcere le guntur:ꝛ quare.xj.A.B.fo.ccclij.
Altari ſeruiēti de altari viuet quō intelli gendum ſit.xxxvij C.fo.xvij.
Altaria duo a ſalomōe in tēplo ꝯſtructa. ſcilicet holocauſti ꝛ incēſi: quid ſigni-cent.cclxv.D.E.fo.cccxlviij.
Altū ꝓ ſupbia pōit.cexiij.A.f.ccccxxviij.
Amat nos fedos de⁹ pri⁹: vt digni ſim⁹ amari.xxxiiij.D.fo.cxxvij.
Amat vos pater quia vos me amaſti ḋd ſit.cij.B.fo.ccxxij.
Amat minus deū qui aliq̇d cū deo amat xl.G.fo.clxxxvij.
Amat ille veraciter amicū qui deū amat in amico:aut q̃ eſt in illo:aut vt ſit in il lo.cclvj.B.fo.cccxlviij.
Amauit nos de⁹ pōr vt amaret.xxxviij. G.folio.cxxix.
Amare animā ſuā ne pereat dupliciter ī telligitur.lj.C.fo.cc.
Amare debem⁹ iuſticiā nō timere penā. ix.C.fo.cxvj.
Amare in aliena ꝯiuge caſtitatem debet homo:quā diligit ī ſua: exēplū.lxxxiij C.fo.cclxxiij.ccxliij.B.fo.cccxlij.
Amare qui ſeipſum nō nouit:nec ꝓximū: nec deū veraciter amat. xxxvij.C.ī fi. D.fo.cxxix.
Amare deū cū incipit hō:nō amat in ho-mine niſi deū.xxxviij.C fo.cxxix.
Amare deū quomodo debeam⁹ quē non videmus.exemplo oſtēditur.xxxviij. C.in me.fo.cxxix.
Amare amātes ſe cōe eſt et naturale.lix. E.fo.cclxiij.lxj.C.E.Fo.cclxiiij.
Amari debet de⁹ pl⁹ q̄ creatura.Tract. ij.F.in me.fo.cj.
Amari ſi vis a xpo: ama.xxviij.I.f.xliij.
Amatum a te quodlibet aut hoc ē qō tu aut inferi⁹ te:aut ſuperi⁹ te eſt.xxxvij. C.fo.cxxix.
Amatores ſeculi quō īſultāt bonis.liij.F fo.cxl.xxviij.D fo.clxxvj.
Amatores ſui nō ſint q̇ paſcūt oues xpi. cxxiij C.D.fo.ccxxxv.
Amādus eſt de⁹ ꝓpter ſe:nō ꝓpter ꝑmiū xxxviij.C.D.E.fo.cxxix.
Amand⁹ ſi homo gratis eſt:q̄to magis deus.xxxviij.C.fo.cxxix.
Amād⁹ ita eſt de⁹ vt ſi fieri pōt noſipos obliuiſcamur.xxxviij.D.ꝛ.E.f.cxxix.
Amādus eſt de⁹ gratis ꝛ ꝓpter ſe.lxx j. F.in fi.fo.cclxviij.ccxxxiiij.C.D.fol. ccccxxxvij.cclvj.B fo.cccxlviij.
Amādo noſipſos non amamus deū: ſed amādo deū amam⁹ ꝛ noſipſos.cxxiij. D.fo.ccxxv.
Amans nō laborat.xlviij.A.fo.cxcvj.
Amans alteꝝ peruerſe:ſe peruerſe amat. Et qui ſe recte amat:alteꝝ recte amat. xxxviij.A.fo.cxxix.
Amās in ſe malum qō odit de⁹ nō amat deum.cclvj.B.fo.cccxlviij.
Amās peruerſe alterū nec ſe recte amat. lxxxiij.B.in fine.fo.cclxxiij.
Amāte ſeipſum nō in deo ſed in ſeipſo ni-hil viltus.cexliij.D.fo.ccccxxix.
Amanti vnitatē eccleſie datur ſpirit⁹ ſan ctus.xxxij.D.fo clxxx.
Amātes plus q̄ chriſtū non amant chri ſtum.ccxxiij.B.fo.ccccxxxij.
Amator omnis ſaluum vult habere qō amat.xxxviij.F.fo.cxxix.
Amator dei mulierū amore nō vincitur. lxxxiij C.fo.cclxxiij.
Amaritudo modica in faucib⁹ melior eſt q̄ eterna tormēta ī viſcerib⁹.xcvj.R. in fine.exemplū.M fo.cclxxviij.
Ambroſius mediolanēſis ieiuniū mētis ꝛ corporis cū elemoſyna ſeruādū inſti tuit.xxv.B.fo.xj.
Ambulare debem⁹ viā iuſticie ſicut chri ſtus.Tract.j.F.in fi.fo.xcix.ꝛ Tract. iiij.E.in fi.fo.ciij.
Ambulare quare chriſt⁹ noluit in iudeā. xxviij.A.fo.clxxvj.
Ambulare ꝑm carnem ꝛ ꝑm ſpiritū quid ſit.vj.F.fo.lxxvj.
Ambulatio chriſti ſup mare quomodo fuit.xx.D.fo.clxv.
Amalech q̇ iſrahelē debellare potuit ꝛ nō vicere q̇d figuret.xxvij.E.F.f.cxxiij.
Amalech qui iſrael expugnat: q̇d figura bat.xciij.D.E.fol.cclxxvij.cj.D.in fi. fo.cclxxxij.
Amen:nec grecum nec latinum eſt:ſʒ he-breum.xlj.B.fo.clxxxviij.
Amicus veniens de via:quis ſit myſtice xxix.A.in me.fo.liij.
Amic⁹ chriſti dicit ſeruus bonus.lxxxv. A.B.fo.cexiiij.
Amicus nō ſit tibi qui te deo vult facere inimicum.ccxxxj.D ccxxxij.G.folio. ccccxxv.ꝛ.ccccxxvj.
Amici boni valēt ad bonū: ꝛ mali ad ma lum.lix.F.in prin.fo.lxviij.
Amici tui vitia nō amabis ſed amicum ꝛ pro amico noli fieri inimicus.ccxxxvij. F fo.ccccxxxviij.
Amicū habēs quis veſtrū ꝛ vadit ad eū nocte exponit.xxix.per to.fo.liij.
Amicos coniūctio aīoꝝ facit quorū idē eſt velle ꝛ idē nolle.xlvj.F.circa finem folio.cclv.
Amicoꝝ mala firmi⁹ ſuſtinemus: q̃ bōa eorū nos delectāt.xxj.E.fo.xcj.
Amicitia nulli⁹ eſt repudiāda:non vt ſta tim recipiatur:ſed vt recipiend⁹ apte-tur.xxj.E.fo.xcj.
Amicitia rara eſt miſeris.xxiiij.A.folio. ccxlvij.
Amicitia mūdi fallax ē.xlviij F.fo.xxiij
Amicitia debet eſſe gratuita: nec ꝓpter aliqua toleranda diſſoluenda.xxxviij. C.fo.cxxix.
Amicitia eſt per quā quis cognoſcit.xxj E.folio.xcj.
Amicitia nō eſt dicēda quā ꝯſciētia ma-la facit.xxxviij.B.fo.cxxix.
Amicitiā verā quid ꝓbat.xxj B.fo.xcj.
Amicitie duo ſunt gradus:prim⁹ ꝯſuetu dinis:alter rōnis.ꝛ q̇cq̇d ſupra fuerit diuinū eſt.xxxviij.B.fo.cxxix.
Amygdali tria ſunt:cortex:teſta:ꝛ nucle⁹ ꝛ quid myſtice ſignificent.xcix.B.C. fo.cclxxxj..
Amor mūdi ꝛ amor dei ꝯpellit ſuos ama tores diuerſa pati.xv.I.fo.lxxxv.
Amor mūdi adulterat aiam:amor dei ca ſtificat.xxxiiij.fo.cxxvij.
Amor dei in deo permanere facit.lxij.A. fo.xxx.
Amor vbi perit nō eſt amandū qō amat xxxvij.A.circa fi.fo.cxxix.
Amor caſt⁹ ꝓbat.xlix.E. cir. fi.fo.lxiij.
Amor ꝑuerſus ab odio:et odiū rectū ab amore eſt.xxxvij.A.fo.cxxix.
Amor trāſformat amantem in amatum. Tract.ij H.in fi.fo.cj.
Amor ꝛ dilectio quomodo differt. Tra. viij.C.circa prin.fo.cviij.
Amor aie ꝑuerſus abundat: amor rect⁹ valde paucoꝝ eſt. xxxvij B.fo.cxxix.
Amor vtilis ē:ꝛ eſt amor noxi⁹:nec vtilis accedit:niſi noxi⁹ recedat. xxxvij.B. in me.ꝛ.xxxviij.A.fo.cxxix.
Amor diligendi animam q̄s eſt.xxxvij. A.B.fo.cxxix.
Amor oīa ſeua ꝛ grauia facit: vt prope nulla eſſe videant.xlviij.F.fol. cclvij.
Amor ꝓximi ex deo eſt et odium ex dia bolo.clxix.D.fo.cccx.
Amor vtilis habet initia ſua:augmēta ꝛ perfectionē.xxxvij.C.D.fo.cxxix.
Amor grauia/leuia facit.ix.B.fo.xxxix.
Amoris proximi liciti tres ſunt gradus. Homelia.xxxviij.A.fo.cxxix.
Amoris triplex genus.lij.ꝑ totū.fo.cclx.
Amore dei nihil caſti⁹:nihil delectabili⁹ xxxviij.C.ī me.ꝛ.E.ī medio.fo.cxxix.
Amore ab iſo nō ꝓhibent ſed ab his que turpiter amant.ccxlvj F.fo. cccxliij.
Amores duo ſunt. Trac.ij E.ī me.fo.cj.
Amores malos leges deteſtantur huma ne ꝛ diuine.xxxviij A fo.cxxix.
Anathematizant multi a fide catholica. vj.E.fo.ccxlj.cxxix.B C.fo.ccxciij.
Angelus cur eſſe debuit nūcius incarna-tionis chriſti.xx.C.fo.ix.
Angeli nomine an deus intelligi debeat. cxcix.G.H.I R.fo.cccxxj.lxx.C.D. folio.cclxvij.
Angeli rectiſſime dicunt q̇ ſalutē celeſtiū hoibus nunciāt.l.R. in me.fo.cxxxv.
Angeli boni vel mali aſtant moriētibus exemplum.lxix B.fo.xxxij.
Angeli aſcēdētes ꝛ deſcēdētes ſup filiū hoīs qui ſint.xl.D.xlj.B.fo.lviij.ꝛ.lix.
Angeli oīa bona noſtra offerunt deo ꝛ gaudent de ꝓfectu: ꝛ triſtantur de de-fectu noſtro.lxviij A fo.xxxj.
Angeli dei ſunt ꝑdicatores boni. vij.H. fo.cxlvj.
Angeli quomodo dicuntur manducare. xiij.B.fo.clv.
Angeli pctī graui⁹ fuit pctō hoīs:iō hō meruit liberari.cx.F.fo.ccxxvj.
Angelorum gloria ad deū ꝛ adminiſtra-tio circa nos faciunt vt ſint honorādi lxvj.B fo.xxj.
Angelos īdubitata fide tenemus diuia preſentia ꝛ viſione beatos:ꝛ ſine fine le tari in bonis dñi xlvj.A.fo.xxi
Angelos propter magnalia que fecerūt imitari debem⁹.xlv.C.D.fo.xxj.
Anim⁹ chriſtiāi an debeat morte impē-dente turbari.lx.A.B.fo.ccvj.
Anim⁹ q̇d ſit/ꝛ quō trāſcenditur:vt ī co-gnitionē dei ꝑueniat.xxj. G.fo.clxvij.
Animal homo ſeu carnalis vnde dicat. xcviij.B.fo.ccxx.cij.B.fo.ccxcij.
Animales q̇ ſe ſegregāt:ſpiritum nō ha-bentes:differunt ab animalibus ꝛ car nalib⁹ ꝛ paruulis in chriſto in eccleſia cōſtitutis.xj.P.circa prin.fo.xl.
Animalia quedam cur ꝓhibent iudeis et quedam conceduntur: quid figurāt xlv.A.B.fo.cxxxiij.
Anialia nociua quare de⁹ creauit.j.G.

fo.cxxxvij.
Animalia illa cur non refutent a chriſtianis.xlv.A.in fi.fo.cxxxiij.
Anima nō peccat niſi per carnem.xlix.C in me.fo.xxiij.
Anima omniū creaturarum naturā participat:ambit ⁊ capit.xlviij.A.fo.xxij.
Aīa quomō dicitur immortalis.xxiij.E fo.clxix.xxxix.D.fo.clxxxvj.xlvij.D.fo.cxcv.
Anima quid viuificat: ⁊ vnde viuificat.xix.F.fo.clxiij.
Aīa xp̄i vnde turbata ē īminēte paſſiōe liij.A.B.fo.ccj.lx.A.B.lxj.A.fo.ccvj.
Anima humana differt a beſtiali ſolo intellectu.xv.D.fo.clviij.
Anima nō moritur nec ſuccumbit.xlviij.C.fo.xxij.
Aīa participato bono incōmutabili ipſa fit immutabilis.xxxix.D.fo.clxxxvj.
Aīa rōnali nihil potētiꝰ:nihilq̄ ſublimiꝰ inter creaturas.xxiij.C.fo.clxix.
Aīa cū egreditur: quō deū videt quō angelū:quō ſeipſam: ⁊ quō ſpm̄ aliū bonū vl' malū.lv.D.fo.xxvij.xliiij.D.fo.xxj.
Anima rationalis eſt media inter deum ⁊ corpus.xxiij.B.C.fo.clxix.
Anima nō eſt pars dei:neq̄ id quod deꝰ eſt: ſed media inter deū ⁊ corpus.xiij.E.fo.lxxxij.⁊.xxx.C.D.fo.xcvi.
Anima chriſti in morte nō fuit ſeparata a verbo.xlvij.F.G.fo.cxcv.
Aīa rōnalis a nulla creatura pōt btificari niſi a ſolo deo.xxiij.B.C.fo.clxix.
Aīa plus amat ꝙ corpꝰ vero amore:exēplum de ſene deformi ⁊ virtuoſo: et iuuene pulchro ⁊ fure.uj.F.fo.cxl.xxxij.B.fo.clxxx.
Anima feda/amando deum pulchra fit. Tracta.ix.F.fo.cix.
Aīa oībus mēbris adeſt vt viuāt:ſ; officia dat ſingulis.clxxxvj.D.fo.cccxvij
Anima humana quomō ī ſe habeat imaginem trinitatis:ſed longe diſſimiliter lxiij.F.fo.lxx.
Aīa melior eſt ꝙ corpus: quia ſuiſibilis.cxliij.B.fo.ccxcviij.cxlv.B.f.ccxcix.
Anima mūdi vtrū ſit vniuerſalis.cxliij.H.fo.cccxcviij.
Anima xp̄i habuit mētem:intellectum:⁊ rationem:nec fuit verbum ꝓ mēte vel intellectu aut ratiōe.cxlv.E.fo.ccxcix cxlix.C.in me.fo.ccc j.
Aīa aut a legitimo rege regit aut a tyrāno vaſtat.lxxxiiij.B.C.fo.cclxxiij.
Anima nō ſequitur membrum preciſum clxxxvj.D.in fine.fo.cccxvij.
Anima quomodo occidit ⁊ morit.xlvij.D.fo.cxcv.
Anima aliud agit ꝙ ratio ⁊ tamē eadem eſt anima.iij.A.fo.ccxxxvij.clxxxj.R. ante medium.fo.cccxiij.
Anima peccatrix olle enee comparatur.xvj.D.fo.cxix.
Anima quādo beata vel miſera dicatur.j.C.fo.ccxxxvij.
Anima iuſti cū magno gaudio erit.lvij.B.fo.xxvij.
Anima de celo venit a deo carni cōceſſa.xlix.D.in me.fo.xxiij.
Anima carni eſt preponenda.xxxvij.A.fo.cxxix.
Aīa minus eſt ꝙ deus.xiiij.B.fo.cxviij.
Anima ratiōalis tres habet potētias:intellectum:voluntatē:et memoriā:ſine quibus perfecta eſſe nō poteſt:nec horum aliquod ſine altero cōſiſtit.xv.B. in me.fo.viij.
Anima per ꝗ recedit aut accedit ad deū xxxiiij.A.B.fo.cxxvij
Aīa q̄bꝰ nutritur ⁊ veſtit.lxv.C.fo.xxxj.
Anima cū quanto timore ⁊ horrore egreditur de corpore.lvij.B.fo.xxvij.lxix.B.C.fo.xxxij.
Anima non animat niſi membra vnita.ij B.in fine.fo.iij.
Anima ⁊ intellectus quomodo differunt cum ſint idem.xv.D.fo.clviij.
Anime plus prouidendū eſt ꝙ corpori.j.A.B.fo.iij.lvj.D.fo.xxvij.lxvj.A.fo.xxxj.
Aīe ſunt adultere:ſunt ⁊ fornicarie.xcvj.C.D.fo.cclxxviij.ccliiij.D.fo.cccxlvij
Anime quādo plus ꝓuidetur ꝙ corpori ſignum.l.C.fo.iij.
Aīe cū tria ſint:quid horū triū pertinet ad ſimilitudinē patris:aut filij:aut ſpiritusſancti.lxiij.H.in me.fo.lxx.
Anime oēs ſpiritꝰ ſunt.xlviij.C.fo.xxij.
Anime quibus ſuffragijs iuuentur.xliiij B.C.fo.xx.xlviij.D.fo.xxiij.
Anime cū exeūt corpus: aut ſunt ī paradiſo:aut in īferno: aut in purgatorio.xlviij.D.lvij.B.in fine.
Anime ſi in celo reuerſure ſint ad corpora querit vtrū ſciāt ſe eſſe paſſuras huius vite miſerias: aut neſciant.cxliij.E.fo.ccxcviij.
Anime beate ſemper incorruptibilia corpora ſua habebunt:non fugient.cxliij.G.H.fo.ccxcviij.
Anime defunctorum an habeāt curā de viuis.xxvj.F.fo.xij.
Anime tria ſunt ꝗ ſeparatim demōſtrantur:ſc; memoria:intellectꝰ:⁊ voluntas que tamē inſeparabiliter operātur:ſic in trinitate.lxiij.G.H.fo.lxx.
Anime vita eſt deꝰ: ⁊ ipſa anima eſt vita corporis.xix.E.F.G.fo.clxiij.xxij.F.fo.clxviij.
Anime operationes mirabiles in carne.viij.A.fo.cxlviij.
Anime ⁊ corporis diſſimiles operatiōes xx.F.G.fo.clxv.
Animam qui amat perdet eā ſic debet intelligi.xxxvij.A.fo.cxxix.
Animam humanā ſi quis crediderit dei portionem:vel dei eſſe ſubſtantiā anathema ſit.cxxix.B.in fine.fo.ccxciij.
Animā ſuam chriſtus poſuit et reaſſumpſit.lxiij.D.fo.lxx
Animā nihil ſatiat niſi deus.xvj.D.fol.lxxxvij.
Animam veram ⁊ rationalē habuit chriſtus.xxiij.C.fo.clxix.xlvij.E.fo.cxcv
Animam ſuam qui amat perdet eam:nō eſt cōtrariū apoſtolo. Nemo vnq̄ carnem ſuā odio habuit.xxxvij.A.B.fo.cxxix.
Animam ſuam odire intelligitur dupliciter.lj.C.fo.cc.
Animā quidam philoſophi immortalē alij mortalem ſenſerūt:et argumentationibus defendētes ipſas ſuas defenſiones cōſcriptas poſteris reliquerūt cxxxix.D.fo.ccxcvj.
Animarum reſurrectio per fidē precedit reſurrectionē corpoꝝ.xix.E.G. et per totum.fo.clxiij.xxij.E.G.xxiij.H.fol.clxviij.⁊.clxix.
Animarum quedam reſurrectio per fidē precedit reſuſcitationē corpoꝝ.lxiiij.D.fo.lxxj.
Animarū diuerſa receptacula poſt mortē.xlix.F.fo.cxcvij.
Animarum iuſtorum vel peccatorum reuolutio qualis ſit ſm quoſdā philoſophos.cxxxix.D.fo.ccxcvj.
Animas in celis prius conuerſari quidā dicunt: et illic recipiendorum corporū merita ꝓſequi.vij.C.D.E.fo.lxxviij.
Animas a deo dari ⁊ ab ipō factas credimus nec eas ante peccaſſe vel ī celo cōuerſatas:ꝙ ad corpora mitterent.cxcj F.fo.cccxviij.
Animas purgatas ī celo amore corpoꝝ redire ad corpora.cxliij.D.E.F.folio ccxcviij.
Anne cur primo chriſtus preſentatꝰ ſit: deinde ductus ad caypham:et deinū ad pylatum.cxiij.A.C.cxiiij.A.folio.ccxxviij.⁊.ccxxix.
Anni magis nobis decedunt ꝙ accedūt xxv.A.fo.cxxiij.
Antichriſtus eſt ꝗ pacē impedit.xxviij.J.fo.xiij.
Antichriſtus in fine ſuſcipietur a iudeis.xxix.D.fo.clxxvij.
Antichriſtus vnde dicatur.Trac.iij.B.circa prin.fo.cij.
Antichriſtus eſt omīs qui negat qm̄ Jeſus eſt chriſtus.Trac.iij.C.in medio.D.E.F.fo.cij.
Antichriſtꝰ eſt qui negat Jeſum chriſtū in carne veniſſe.Tra.vj.G.fo.cv.trac.vij.A.poſt medium.fo.cvij.
Apoſtatare nec̄ eſt: mortale eſt:et cū dānatione ſemper viuere exēplū.xxxiiij.A.in fine.fo.xv.xxviij.K.fo.xuj.lx.B.in fine.C.D.fo.xxix.
Apoſtatare ꝙ malū ſit.liij.H.fo.xxv.liiij.H.fo.xxvj.
Apoſtata eſt incarcerādus.Sermo.j.D fo.iij.
Apoſtata nō eſt recipiendus ad primum gradum.lx.B.in fi.fo.xxix.
Apoſtata nō edificator ſed deſtructor ē monaſterij.Jn.j.reg.ca.iiij.fo.j.
Apoſtaſia que mala faciat.viij.C.fo.vj.
Apoſtoli cur dicant lux mundi:ſal terre: lapides ꝓcioſi: et duodecim porte hieruſalē.xliij.B.circa fi.fo.ccclxiiij.
Apoſtoli oēs cum parem gratiā ⁊ ſanctitatem obtineant:cur alij alijs preferantur.xxvij.A.B.fo.ccclvij.
Apoſtoli ideo ſumme ſūt venerādi.xliij.A.fo.ccclxiiij.
Apoſtoli cur beati.xliiij.F.
Apoſtolo paulo non obediens euāgelio contradicit.lix.D.fo.xxviij.
Apoſtolis q̄ꝺ precepit dn̄s non ferre ſacculum:neq̄ perā:aut calciamenta:aut neminem per viam ſalutare:quo modo intelligendum ſit.xlij.F.G.fo.ccclxiij.
Apoſtolos in quibus imitari debeamus xliij.C.fo.ccclxiiij.
Apoſtolos ſuos chriſtus eſſe oſtendit ſupra ceteras turbas fidelium ⁊ iuſtorū.xliij.B.fo.ccclxiiij.
Appariciones dei que olim patribus fiebāt per aliquam ſubiectam creaturam fiebant.iij.F fo.cxl.xcix.B.fo.ccxx.

Emporium Sermonū Diui Auguſtini.

Apolinaris hereticꝰ q̄d de xp̄o ſentiebat cxcj.D.cxciij.A.fo.cccxviij.⁊.cccxix.
Apolinariſte heretici ſunt q̄ dicunt chriſtum non aſſumpſiſſe animā humanā. xxiij.C.fo.clxix.xlvij.E.fo.cxcv
Aqua ſpiritaliter in vinū conuertitur.xlj B.D.fo.ccliij.
Aq̄ ſaluatoris triplex.xlj.B.ī me.fo.xix.
Aqua ſacramēti eſt aliud q̄ꝫ aqua q̄ ſignificat ſpm̄ ſanctū.Trac.vj.F.circa me. fo.cv.Tract.vij.B.in fi.fo.cvij.
Aqua piſcine vbi lāguētes iacebāt quid ſignificat.xvij.A.fo.clxj.
Aqua que de latere chriſti fluxit quid nobis preſtat.cxx.A.fo.cccxxxij.
Aqua viua que ſit quam dat xp̄s bibere. xv.C.fo.clviij.
Aqua turbata quare tantū vnus ſanabatur ⁊ nō plures.xvij.A.B.fo.clxj.
Aqua omnia generanť.xcv.A.in medio. fo.cclxxviij.
Aqua amara ligno dulcorata quid ſignificet.xcj.A.B.fo.cclxxvj.xcvij.C.fo. cclxxxj.
Aqua nō eſt ſalutis niſi in chriſti nomine conſecrata.xxvij.B.fo.cxxiij.
Aque diuidātur ab aq̄s quid ſit.cxxxiiij B.circa fi.D.fo.ccxcv.
Aque egyptiace ī ſanguinē verſe quid ſignificēt.lxxxvij.B.F.f.cclxxiiij.xcv. A.in medio.fo.cclxxviij.
Aque quomodo tribuiť mūdatio vt corpus tangat ⁊ cor abluat.lxxx.B.folio. ccxiij.
Aque furtiue dulcedo myſtice quid ſit. xcvij.B.fo.ccxix.
Aque mutate in vinū myſtice pulchra declaratio.ix.A.⁊ per totū.fo.cxlix.
Aquile comparať Johannes euāgeliſta. xxxvj.D.fo.clxxxiij.xl.A.foľ.clxxxvij.
Arbori nō habenti niſi folia:cur xp̄s maledixit:⁊ quid myſtice ſignificet.xliiij. B.fo.lx.
Arborem bonā et fructū eiꝰ bonū facite: aut arborē malam ⁊ fructū eius malū quomodo exponiť. Et ibidē de arbore ficulnea et ſterili.xiij.A.B.fo.xliij.
Archa bicamerata ⁊ tricamerata trinitatis continet ſacramētum.lxix.D.folio cclxvij.
Archa ſignificat eccliam.vj.D.fo.cxliiij
Archa noe quid figurabat.xlvj.C.D.fo. cclv.lxix.B.in medio.fo.cclxvij.ccliij. A.fo.ccxlvj.
Ardebit nō minus qui cū multis ardet.l. D.in fi.fo.cxxxv.
Arguet quomodo ſpūſſanctꝰ mundū de peccato ⁊ de iuſticia et de iudicio.xcv. A.B.C.fo.ccxviij.
Arguere dei quid ſit.xxviij.C.in me.foľ. cxxiiij.
Arguens palam pacē facit:quomodo intelligendū ſit.xvj.C.circa fi.fo.xlv.
Arguēdus nō eſt ī publico qui peccator eſt ī occulto.xv.ī fine. Et.xvj.C. ī me. D.E.F.fo.xiiij.⁊.xiv.
Ariſtotelis verba de animalibꝰ ponunť. lv.D fo.xxvij.
Ariſtodemꝰ annis multis laborauit naturam apis inueſtigare: nec ad plenū potuit.xv.A.circa finē.fo.viij.
Arma inimici noſtri miſit chriſtus in tabernaculo ſuo: q̄ꝛ nos qui domus diaboli eramus per ipſius gratiā templū dei eſſe meruimus.cxcviij.fo.cccxx.
Arma chriſtianoꝝ aduerſus inimici inſidias hec eē debēt.cxcix.C.fo.cccxxj. ccxxx.A.fo.cccxxv.
Arma chriſtianoꝝ pax eſt chriſti.xlv.C. fo.xxj.
Arra ⁊ pignus quomō differunt.xiij.K. ante me.fo.ixxxij
Arrius hereticꝰ quid ſentiat de trinitate xxxvj.F.fo.clxxxiij.xxxvij.C.D.foľ. clxxxiiij.xlv.B.fo.cxcij.lix.B.fo.ccv. lxxj.A.fo.ccix.j.A.in fi.⁊.B.fo.lxxiij. ⁊.xxxj.B.C.fo.xcvij.
Arriꝰ quid ſentiat de chriſto.xxxviij.D. fo.lvj.lj.A.fo.ixv.lvj.A.lviij.A.f.lxvij
Arrius quo tempore natꝰ ſit: ⁊ quō mortuus.cxcix.X.in fine.fo.cccxxj.
Arrius ſic in chriſto hominem perfectū ſuſcipit vt deū illū neget eſſe perfectū: contra quē profertur auctoritas apoſtoli.cxciij.A.B.fo.cccxix.
Arrianus quomodo ſibi nō cōſentientē rebaptizare contendit.cxcix.E.E.folio.cccxxj.
Arrianus non negat patrē deum:non negat filiū eſſe deū:ſꝫ patrē dicit maiorē filiū minorē.cxcix.Y.in me.fo.cccxxj.
Arrianus dicit:erat tempus quando nō erat filius cōtra quod proferuntur teſtimonia ſcripturarū.cxcix.X.Y.Z. fo.cccxxj.
Arrianus īſana audacia diſputat de verbo et ſapiētia in corde patris manēte: q̄ nec ſeipſum poteſt intelligere.iiij.F. G.fo.ccxxxviij.
Arriani ideo dicūt maiorē eſſe patrē:q̄ꝛ mittit: ⁊ minorē filium: quia mittitur: quod probare nituntur ex verbis prophete.cxcix.ꝯ.fo.cccxxj.
Arriani conuincūtur per aliam ꝑphete auctoritatem.cxcix.AA.fo.cccxxj.
Arriani dicunt:alius eſt pater:alius filiꝰ ſed minor filiꝰ.cxcix.B.ī fi.foľ.cccxxj.
Arriani quomodo conuincūtur ex ꝟbis hermetis:qui deum patrem nūq̄ꝫ ſine filio teſtatur.cxcix.E.F.fo.cccxxj.
Arriani in quibꝰ cōcordāt cū catholicis aut diſcordant.cxcix.Q.R.fo.cccxxj.
Arriani conuicuntur exemplo naturali. cxcix.⁊.fo.cccxxj.
Arriani arguunť.lj.B.fo.lxv.lvj.A.lviij A.fo.lxvij.
Arriani dicūt ſpiritumſanctū patre et filio minorem.iiij.T.fo.ccxxxviij.
Arriani dum inter deum ⁊ hominem diſtinguere neſciunt:dei ſubſtantiam diuiſerūt:et dū ad ſola hominis ꝟba reſpiciunt:deū ſine intellectꝰ lumine perdiderunt.clxxvj.C.fo.cccxij.
Arrianoꝝ errore ſequeretur patrē duos habere filios.xxxij.G.fo.cxxvj.
Arrianorum error vnde ſurgat.xxxij.E fo.cxxvj.
Arrianorum peruerſitas turbauit quandoq̄ꝫ infirmiores eccleſie:ſed inde min ſuperauit catholica fides.xl.G.f.cclij. cxcj.A.fo.cccxviij.
Arriana hereſis olī ꝑfigurata erat.cxcix S.fo.cccxxj.⁊.cc.A.fo.cccxxiij.
Arrogās non eſt deus quātacunq̄ꝫ ſepte dicatione laudauerit.l.A.circa finem. fo.cxxxv.
Arrogātia in veritate nō eſt omnino metuenda.lviij.A.fo.ccv.
Arrogantia eſt cauenda.Tract.j.D.in fine fo.xcix.
Arte licita licite ſibi q̄ſq̄ꝫ vite neceſſaria procurare pōt:ſi aliū non habeat vnde viuat.cxxij.B.C.fo.ccxxxiiij.
Arūdo qua eleuabať ſpongia ad os xp̄i: quid ſignificat.cxix.C.fo.cxxxij.
Aſcēdit ad patrem per id q̄ꝺ homo erat ſed manſit in patre per id q̄ꝺ deꝰ erat: q̄ꝛ in carne ad nos proceſſit: et a patre non receſſit.cixxvij.B.fo.cccxij.
Aſcēdit cur xp̄s quadrageſimo die poſt reſurrectionē.clxxxiij.A.fo.cccxvj.
Aſcendit facile corpus in celū ſi non premit ſpiritū ſarcina peccatoꝝ.clxxiiij. C.in fi.fo.cccxj.
Aſcēdit xp̄s in carne quā aſſumpſit et ſedet ad dexterā patris:quod qui nō credit anathema ſit.cxxix.C.fo.ccxciij.
Aſcēdit chriſtus ideo vt nos deſuper ꝓtegeret.clxxiiij.A.fo.cccxj.
Aſcendit xp̄s ideo vt te ſecū ad celeſtem gloriā ꝑduceret.cxxiij.C.ī me.f.ccxcj. cxxxj.C.circa finem.fo.ccxciiij.
Aſcendit chriſtꝰ ideo vt fides edificetur. cxl.D.fo.ccxcvij.
Aſcēdit nondū tibi xp̄s ſi nihil amplius q̄ꝫ hoīem credis.cliij.B.fo.ccclj.clv.D fo.ccclj.
Aſcēdit veluti chriſtus nec a nobis receſſit:ſic ⁊ nos cum illo ſumus ſpe:non recixxiiij.C.fo.cccxj.
Aſcendit nemo in celū niſi filiꝰ hominis qui eſt ī celo.Et videbis celos apertos ⁊ angelos dei aſcēdētes ⁊ deſcēdētes exponiť.lxxix.C D E.f.cclxxj.clxxiiij. C.fo.cccxj.ccxxxiiij.G.fo.cccxxxvij.
Aſcēdere cum chriſto cupientiū apoſtolorum deſiderium.clxxix.B.fo.cccxij. clxxx.A.fo.cccxliij.
Aſcendere in celum corpus poſſe contra garrulitatē quorūdam philoſophorū fides catholica credit.cxlvij.E.fo.ccc
Aſcēdere corpus in celum quidam philoſophi denegant propter ordinē ponderū.cxlvij.D.fo.ccc.
Aſcēdere ſi vis aſcēdentē charitate tene quia nemo niſi ī illo aſcēdit.ccxxxiiij. G.fo.ccxxxvij.
Aſcēdere cū chriſto nō poteſt ſupbia:nō auaricia:nec vllum vitiū:ideo q̄ vult aſcēdere priꝰ vitia deponat.clxxv.A. cixxvj.E.f.cccxij.clxxxj.J.fo.cccxiij.
Aſcēdere filium hominis in celum quō intelligēdum ſit.xij.C.foľ.cliij.xxvij. A.fo.clxxv.cxj.B.fo.ccxxvij.
Aſcēdere debemus poſt chriſtū affectu pariter ⁊ ꝓfectu.clxxvj.E.fo.cccxij.
Aſcēſus ſicut exaltationē indicat:ita cōualles humilitatē ⁊ cōualles plorationes.l.B.fo.cxxxv.
Aſcēdiſſe vbi caput credimus illic membra ſecutura eſſe cōfidimus.cj.D.foľ. cclxxxij.
Aſcēdēdi ſcalā de vitijs nobis facimꝰ ſi vitia calcamus.clxxvj.E.fo.cccxij.
Aſcendiſſe chriſtū ad patrem credimus: quia ad apoſtolos ſpiritū paraclitū ꝓmiſſum deſcendiſſe videmus.clxxxiij. B.clxxxiiij.A.fo.cccxvj.
Aſcēdiſſe chriſtū cum audis agnoſce milicie celeſtis obſequiū:nam ſub vna eademq̄ꝫ perſona in eo qui eleuat diuinā potentiā:in eo autem qui eleuatur hu-

manam cognoſce ſubſtãtiam.clxxvj. B.fo.cccxij.
Aſcẽdens chriſtus niſi ob oculis carnis formã ſui ſubtraxiſſet:dñm aplĩ ſpiritaliter nõ vidiſſẽt.clxxvij.A.fo.cccxij.
Aſcẽdens chriſtus in altum captiuã duxit.exponit. clxxxiij.B.fol.cccxvj.
Aſcẽdẽs xp̃s ſupꝛa celos:in eadẽ carnis natura quã de mr̃e ſuſcepit:oẽꝫ hũanã honorauit naturã.xxxiiij.D.f.ccclxix.
Aſcendẽdo chriſtus cõditioni noſtre nil cõtulit ſi non in vero corpore aſcẽdit.clxxvj D.fo.cccxij.
Aſcendentẽ chriſtũ quãto gaudio celici ſpũs mirãtes ſuſcipiũt.clxxviij.B.C clxxix.A.clxxx.B.fo.cccxij.ꝛ.cccxiij.
Aſcẽdẽtes nõ extollemur de noſtris meritis: quia nõ ſuperbia ſed humilitate aſcenditur.clxxv.B.fo.cccxij.
Aſcẽſio xp̃i ad celũ olim ꝑfigurata fuit.cviij.F.fo.cclxxxiiij.ccj.G.fo.cccxxiiij
Aſcẽſio chriſti catholice fidei confirmatio fuit.clxxvj.A.fo.cccxij.
Aſcẽſio vel deſcẽſio dei nõ localiter ẽ intelligenda.lxx.S.fo.cclxvij
Aſcẽſio chriſti eſt pignus noſtrũ.clxxix. B.in fi.fo.cccxij.
Aſcenſio xp̃i nr̃a eſt gloꝛificatio.clxxiiij. A.clxxv.B.fol.cccxj.ꝛ.cccxij.
Aſcẽſio chriſti nos cõſecrauit.clxxvj.E in prin.fo.cccxij.
Aſcẽſio chriſti in montẽ quid ſignificat.xxiiij.B.xxv.B.fo.clxxj.ꝛ.clxxij
Aſcẽſionis dñice ꝙ chriſtꝰ terram ad celum leuauit:magnũ ꝛ regale myſteriũ.clxxviij.A.fo.cccxij.
Aſcẽſionẽ xp̃i dauid prenũciauit.clxxix A.fo.cccxij.
Aſcenſiones in corde dĩſponere:quid ſit.xvij.B.C.fo.cccliiij.
Aſcẽſus corpis in celũ ꝓbaꝛ exẽplis ꝛ rationibꝰ naturalibꝰ.cxlvij.F.G fo.ccc.
Aſcẽſus noſter ĩ corde noſtro eſſe debet.v.C.in fi.fo.ccxl.xiij.I.fo.ccxliij.
Aſinabalaã q̃d figuret.ciij.B.f.cclxxxiij
Aſtutia ſine ſimplicitate ſuperbia eſt.iiij A.in fi.fo.iiij
Auarus dũ replet archam:perdit ſecuritatem.Trac.x.circa ꝑn.fo.cxj.
Auarus duplici ſe bñdictione dei priuat ccxix.B.in fi.fo.ccccxx.
Auarꝰ eſt cecus q̃ credit ſe habere: nam qð habet nec habet:q̃ qð habet videre nõ poteſt.ccxxxix.P.fo.cccxl.
Auarꝰ nõ ſolũ eſt q̃ rapit aliena:ſed q̃ cupide ſeruat ſua.cxcvj.B.in fi.fo.ccccxx.
Auarꝰ vt acquirat aurũ perdit fidem:foris veſtiꝛ: itꝰ ſpoliaꝛ.l.D.fo.cclix.xcv. E.F.cclxxviij.ccxv.C.fo.ccccxix.
Auarꝰ iõ vanꝰ q̃ vanis colligit.l.E.G. fo.cclix.xcvj.X.fo.cclxxviij.
Auarus ſibi vendicat qð oĩbus donatũ eſt.xlvij.B fo.cxxxiij.
Auarus vnde torquetur inde miſericors adiuuatur.xxx.A.circa ꝑn.fo.cxxv.
Auarꝰ vane ꝯturbaꝛ.l.B.C.D.fo.cclix.
Auarus nunq̃ ſatiabiꝛ.lxij.C.fo.xxx.
Auarꝰ nimis eſt cui nõ ſufficit deus.l.C circa fi.fo.xxiiij.
Auarus tantũ iubeꝛ diligere deũ quãtũ diligit aurũ.ccxxxix.Q.fo.cccxl.
Auarus tãto feruentius ad acquirendũ inardeſcit:quãto citius relicturꝰ ẽ qð acquirit.ccxlvj.B.fo.cccxliiij.
Auarus plꝰ aurũ q̃ aĩam amat.ccxxxiij. C.fo.cccxxxvj.
Auarus imaginẽ regis ſculptam ſeruat in ſolidis:ꝛ imaginẽ cõditoris in hoĩbus deteſtatur.xlviij.B.fo.cxxxiiij.
Auarꝰ idropico cõparatur.x.F.fo.cccli.
Auarus eſt deus ad ſalutem noſtrã.lj.A fo.ccclxvij.
Auari anima febricitat curſ: et timoribꝰ agitatur:vt ſacculus nũmis ĩpleatur. l.C.fo.cclix.
Auari cũ mlta collegit vanitas: parata iuenit hoſtilis crudelitas.l.F.fo.cclix.
Auaricia grauiora imperat q̃ ſapientia ccxlv.H.I.folio.cccxliij.ccxxiij.E. fo.cccxxxij.
Auaricia nõ eſt auri ꝛ argenti culpa:ſed animi.xxx.B.in fi.fo.cxxv.
Auaricia generat ꝯmcs exemplum.xcj. D.fo.cclxxvj.
Auarorũ pena q̃lis erit.vij.C.D.fo.cxv.
Auaricia quõ ſe palliat ſub nomĩe pietatis.xcvj.X.fo.cclxxviij.
Auaricia quãto plus aſcẽdiꝛ tanto plus querit.ccl.A.fo.cccxlv
Auaricia ſarcina ideo eſt reiſciẽda.ccix. D.fo.ccccxxvj.ccxxxix.M.fo.cccxl.
Auaricia eſt velle eſſe diuitem:nõ tamen eſſe diuitem.ccv.E.fo.ccccxxv.
Auaricia abyſſus ĩſatiabilis:peſtis iterminabilis:q̃ oĩa vitia ſeneſcũt ſola auaricia iuueneſcit.xlviij.E.fo.xxiij. lviij.B.fo.xxviij
Auaricia nouerca eſt iuſticie.xxxv.A.fo. xvj.xlij.B.fo.xx.
Auaricia radix oĩm maloꝛũ: ſeruitꝰ idolatrie:mr̃ vſure: genitrix ſymonie:fomes culpe:eterne pene via: ꝛ nutrix gehenne.xlviij.E.fo.xxiij.
Auaricia demone peioꝛ: q̃ ille ſilis deo: iſta ſuper deum aſcẽdere cupit.xlviij. E.in fi.fo.xxiij.
Auaricia cõparatur hydropi.v.A.ante mediũ.fo.xxxvj.
Auaricia pecunie pax eſt: caue auariciã vite.cxcvj.C.fo.ccccxx.
Auaricia arguitur.xxvj.C.fo.xciij
Auaricia quomodo dicatur radix oĩum maloꝝ.Trac.viij.D.in ꝑn.E.fo.cviij
Auariciã nõ habentes inter deos numerandi ſunt.cxcvj.B.fo.ccccxx.
Auariciã omnem ꝛ nõ ſimpliciter auariciam fugere chriſtus ꝓcepit.cxcvj.A. B.fo.ccccxx.
Auaricie ſtudentes quãtis malis ſe obligent.ccxliij.D.fo.cccxlij.
Auaricie amaritudo eſt fugienda: vt ad charitatis dulcedinẽ poſſimus peruenire.viij.A.fo.cxv.
Auaricie grauis ſeruitus cui comes eſt pigritia.xxij.B.C.D.fo.xcj.
Audire ꝛ videre quando de deo dicunꝛ idem ſunt cũ deo:licet ĩ nobis diuerſa xviij.F.fo.clxij.
Audire filij a patre in diuinis q̃d ſit.xliij C.fo.clvj.xxij.H.fo.clxviij.xcix.C.folio.ccxx.
Audiri qui vult deũ priꝰ audiat. xxviij. C.fo.cxxiiij
Auguria q̃ ex auiũ fiũt ꝯſideratione non ſunt obſeruãda.ccxlj.A.ĩ me.fo.cccxlj
Auguria qui contẽnunt moleſtias q̃nq̃ a diabolo patiunꝛ aut dãna:que verũ fidelibus vertunꝛ in victoꝛiam: fictis aũt in ſcandalũ.ccxlj.B.D.fol.cccxlj.
Augurijs vel aruſpicijs qui intendit: ac maleficiis ceteris credit:oĩa bona q̃ fecit perdit.ccxlj.E.fol.cccxlj.ccxv.D. E.fo.ccccxix.
Augures q̃nq̃ vera ꝑdicũt ex iſtictu demonũ deo ꝑmittẽte.ccxlj.C.fo.cccxlj.
Auguſtinꝰ iã ſenex plenus charitate:de charitate diſputat.xxxix.D.E.f.cclij.
Auguſtinꝰ iuuenis cogitur preſentibus ſenibꝰ loqui: qui potius elegit audire q̃ docere.xlvj.A.fo.cclv.
Auguſtinꝰ quãtũ diligebat et ꝓcurabat ſalutẽ eoꝝ q̃s in xp̃o regñabat.cxxvj. A.fol.ccccxxix.clvj.A.fo.ccciij.clx.C. D.fo.ccciiij.clxiiij.B.fo.cccv.
Auguſtinus ꝓpter multimodas cauſas ſuis ſemper adeſſe nõ poterat:nũq̃ tñ eis charitate abfuit.xlij.A.fol.ccliiij. xliij.A.fo.ccliiij.ccxvj.A.fo.cccxxix.
Auguſtinꝰ añ tribunal xp̃i ſe vult habere excuſatũ: q̃ cõtra vitia nõ tacuit: nec talẽtum ſibi creditũ abſcõdit.clx.E.ĩ me.fo.ccciiij.cxliij.D.circa fi.fo.ccxc viij.clxiiij.C fo.cccv.ccx.D.fo.ccccxxvij.ccxxj.I fo.ccccxxxv.
Auguſtinꝰ in ꝑſentia coepiſcopoꝝ ſuoꝝ cogiꝛ facere ſermonẽ.lj.A.fo.ccclxvij.
Auguſtinꝰ inualidus accedẽs ad ſmonẽ fortis fit loquendo.xxix.A.fo.cxxv.
Auguſtinꝰ quantũ requirebat errãtes et reuocabat pereũtes.clxv.H.fo.cccvj.
Auguſtinus ordinatꝰ fuit epiſcopꝰ ante natale dñi.xxv.C.fo.cxxiij.
Auguſtinꝰ magis vult eſſe iimicꝰ hoĩbꝰ, q̃ iuſticie.xlix.C.fo.cxxxiij.
Auguſtinꝰ mater eſt animarum ſubditorum ſuoꝝ.xxvj.C.fo.cxxiij.xxiiij.C. in fine.fo.cxxij.
Auguſtinꝰ baptiſat paganos ſexaginta quos ip̃e ad fidem cõuertit.vj.A.fo.v
Auguſtinus triſtes mẽdicos plures reliquit: quia vnde dare poſſet omnibus nõ habuit.liij.F.fo.xxv.
Auguſtinꝰ audacter predicat ꝯtra vitia xlvij.E.fo.xxij.
Auguſtinꝰ ſemper bene ſenſit ꝛ credidit de ſuis fratribus.lij.C.fo.xxiiij.
Auguſtinꝰ iã ep̃s factꝰ ad ethiopiã cum alijs vt euãgeliũ ꝑdicaret aſcẽdit:ꝛ q̃lia mõſtra illic viderit.xxxvij.G.f.xvij
Auguſtinꝰ cur mutauit ꝯſiliũ neminem velle ꝑdinare clericũ: niſi qui cum eo vellent cõmunem vitã agere.lij.G.H. liij.H.fo.xxiiij.ꝛ.xxv.
Auguſtinꝰ libere ſe ſcire conſiteꝛ qð xp̃s voluit indicare.clxxxix.B.fo.cccxviij
Auguſtinꝰ veritatẽ tacere nõ audet: nec tamen querit placere niſi eis qui vitã corrigunt.xxxvj.G.fo.xvj.
Auguſtinus patiebaꝛ dentiũ doloꝛes vehementiſſimos:ſicut ipſe teſtaꝛ in ſuis confeſſionibus.xxxvj.D.fo.xvj.
Auguſtinꝰ tp̃e erroris ſui adheſit viris ꝑfectis p q̃s illumĩari meruit ꝛ baptiſari nõ diſtulit.xxj.A.fo.ix.xl.C.f.xix.
Auguſtinꝰ ter ĩ die fecit ſermonẽ. xxxiij. a.fo.xv.
Auguſtinus de cõi oĩa accipere voluit.ꝛ talẽ veſtẽ habere voluit qualẽ pb̃rm aut diaconũ hr̃e decuit.liij G fo.xxv
Auguſtinꝰ cõem vitã cũ ſuis agebat ꝛ ꝓfitebatur.lij.A.C.H.fo.xxiiij.
Auguſtinus de veſte ꝓcioſa erubeſcebat

liij.G.fo.xxv.

Auguſtinꝰ ꝓpter veritatē inſidias paſſꝰ vt occideretur: ⁊ morti paratꝰ erat.xxxvj. D.fo.xvj.

Auguſtinꝰ ꝑcibus matris ſue ⁊ doctrina ambroſij ad fidē cōuertitur.xl. C.fo.xix.

Auguſtinꝰ tāta pertinacia ac diſputatio nis ſue acrimonia ac vehementia ambroſiū quoq; vrgebat: vt inter ſupplicationes q̄ deꝰ ab eiꝰ captionibꝰ auerteret rogare cogeretur.in ſer. ambro.A. in fine.fo.j.

Auguſtinꝰ tria monaſteria conſtruxit in honorē ſancte trinitatis: primū in heremo: ſecundū in horto longe ab vrbe: tertiū clericoꝝ in domo ep̄i: quoꝝ duo vltima p̄dicationis officiū ſuſceperūt. xliij.A.fo.vij.xl.C.in medio.fo.xix.lij D.C.fo.xxiiij.

Auguſtinꝰ rationē ſenex reddidit bonoꝝ fratrū domꝰ ſiue que ad cōmunitatem cōtulerūt/vel cōferre habebāt.liij.per totum.fo.xxv.

Auguſtinꝰ precibus ⁊ lachrymis ſancte matris ſue adherere cepit ſancti ābroſij predicationibus. In ſer. ambro. de baptiſmo auguſtini.B.fo.j.

Auguſtinus inſtituit heremitas in ſolitudine more ap̄lico cōmuniter oīa poſſidentes.j.A.fo.iij.

Auguſtinꝰ cōparatur oliue fructifere: turri dauitice: viti abundanti: cuiꝰ doctrina ab ortu et occaſu: ab aq̄lone ⁊ auſtro viget.xl.C.in medio.fo.xix.

Auguſtinꝰ cur q̄rūdā hereditatē ⁊ oblatiōes recipere noluit.lij. D.E.fo. xxv.

Auguſtinꝰ afer carthaginen̄.philoſophꝰ acutiſſimus cōtēpto gentiliū cultu ad verā xp̄ianam religionem diuino nutu peruenit. In ſer.ambro.A.fo.j.

Auguſtinꝰ triūphare viſus eſt in illa hora qua ſacro baptiſmate nouū hoīem indutꝰ eſt in qua cū ambroſio diuino inſtinctu hymnū decātauit. Te deum laudamꝰ.in ſer.ambro. B. aū me.fo.j.

Auguſtinꝰ vt monaſteriū cōſtrueret ſuū patrimoniū vendidit.xxj.D.fo.x.

Auguſtinꝰ cōpellit fratres diebꝰ paſchalibus vinū et panē triticeū ſumere: cū lactis butyro mixtis.xxxix.K.in fine. fo.xviij.in.ij.regula.ca.ij.fo.j.

Auguſtinꝰ pauper pauperes dn̄os ſuos vocat.cx.A.circa finē.D.fo.cclxxxvj.

Auguſtinꝰ q̄tum diligebat fratres ſuos et venerabatur ſeniores.j.A.fo.iij.xviij. E.fo.ix.xxviij.M.fo.xiij.

Auguſtinꝰ volens ad africā redire poſt mortē matris: ⁊ monaſteriū edificare. quot fratres ⁊ quos ſecū attulit: a ſctō ſimpliciano.xxj.A.fo.ix.xl.C.fo.xix.

Auguſtinꝰ apud hoſtia tyberina cū mr̄e cōſtitutꝰ vt ad africā rediret: a poncio p̄fecto romā reducitur: edificia paganorū viſurus ⁊ ceſaris cadauer.xlviij.F. folio.xxiij.

Auguſtinꝰ rhetor preſtantiſſimꝰ ⁊ logicꝰ acutiſſimꝰ: a mediolanen̄.honorifice ſuſceptus: artes oēs liberales ſine preceptore adeptus eſt. In ſer. ambroſij de eius baptiſmo.A.fo.j.

Auguſtinus vtrū fuerit heremita: monachus/aut canonicus: aut qualē habitū ipſe ⁊ ſui deferebant: ⁊ vtrū ſub ꝓfeſſione viuebant.Ser.xxvij.E. I.circa fi.

K.fo.xij.lx.B.C.fo.xxix.

Auguſtinꝰ p ſanctū ſimplicianū ligurienſem in fide inſtruitur.v.G.ante mediū.folio.v.xxj.A.fo.ix.xxxix.B.fo.xviij.xl. C.fo.xix.

Auguſtinꝰ quāte fuit abſtinentie cū ſuis fratribꝰ.liij.C.fo.iiij.xxviij. D.fo.xiij.

Auguſtinꝰ baptiſatur cū adeodato ⁊ alipio In ſer.ambroſij.B.ante mediū.fo.j.

Auguſtinꝰ cū ſuis nihil habebat: nec pauperem ſe eſſe erubuit: q2 paupertatem ⁊ obedientiā ſeruare ꝓfitebatur: quā etiā iam factꝰ ep̄s ſumme ſeruare curauit. iiij.C.v.C.D.fo.iiij.xxj.B. D.folio.x. xxxvij.B.⁊.F.in fine.fo.xvij.

Auguſtinus ſe caput ⁊ principiū oīm frm apoſtolicā vitā viuentiū dicere nō veretur.xxj.B.fo.x.

Auguſtinus tribꝰ noībus vt abraam eſt appellatus excelſus: pater excelſus: pater multarū gentiū.xl.C.G.fo.xix.

Auguſtinꝰ adeo timuit epiſcopari vt ad locū vbi ſciebat non eſſe epiſcopū: nollet accedere.lix.B.fo.xxiiij.

Auguſtinꝰ in refectione ſua ⁊ ſuoꝝ/lectionem diuinā prius audiri inſtituit: ⁊ cōtra detractiōes in mēſa verſus ſcp̄tos habuit. Si quis ⁊c̄.j.B.in medio.fo. iij.xxvj.D.fo.xij.ij.regula.ca.ij.et.iij. ca.xiij.fo.j.

Auguſtinꝰ noluit viuere ſine ſalute ſubditoꝝ ſuoꝝ.xxviij.A.in fine.fo.cxxiiij.

Auguſtinꝰ in epiſcopatu exiſtēs ſemꝑ heremū cupiebat.xxxiiij.B.in fi.fo.xv.

Auguſtinꝰ ad hipponē veniēs ꝓpter amicum videndū vt ſecū monaſtice viueret: raptꝰ/p̄ſbiter et ep̄s ordinatur: nil preter indumēta ſecū portans: cetera pauperibꝰ erogauit.lij.B.circa finem. folio.xxiiij.

Auguſtinꝰ clericos ſuos a ſe expulit ad tp̄s ꝓpter correctionē: non in dānationem.v.G.fo.v.xxvj.B.fo.xj.

Auguſtinꝰ anno etatis ſue triceſimo a beato ambroſio baptiſatꝰ: nouis veſtimētis ⁊ cuculla nigra induitur ⁊ cingulo ex corio precingitur. In ſer.ambro. B.circa finē.fo.j.⁊.xxvij.E.fo.xij.et.xxviij. I.circa finem.K.fo.xiij.

Auguſtinꝰ cū quātis lachrymis ī baptiſmo errorē ſuū cōfitetur ⁊ conuerſionis diuturnitatē: nā dimidiā fere vite ſue partem inter gentiliū mores cōſumpſit In ſer.ambro.ſupra.A.in fine.fo.j.

Auguſtinus nunq̄ȝ in epiſcopatu carnes edebat: niſi cauſa hoſpitalitatis: ſed eādem abſtinentiā quā in heremo habuit tenuit.xxj.D.poſt mediū.fo.x.

Auguſtinꝰ oēm ſpem reliquit: ⁊ quod eſſe potuit noluit: nec queſiuit eſſe qđ fuit: ſed abiectꝰ eſſe in domo dei.lij. B.circa finem.fo.xxiiij.

Auguſtinꝰ frangit vaſa eccleſie et dat leproſis/et pro redemptione captiuorū. xxxij.C.in fine.fo.xv.

Auguſtinus chariores reputauit heremitas ſuos ignaros ⁊ humiles: q̄ȝ ſapientes elatos.xxij.A.C.fo.x.

Auguſtinus magis vult de pietate q̄ȝ de crudelitate argui.xxvj.C.in fine.fo.xj.

Auguſtinus hortatu factorum Ambro.⁊ Simpliciani cū ſuis fratribꝰ heremiticam vitam aggreditur.xxvij.A.fo.xij.xl. C.folio.xix.

Auguſtinus diſputat cū fortunato manicheo quem publice ſuꝑauit.v.G.in medio.fo.v.vj.A.fo.v.xxxv.A.fo.xvj.

Auguſtinꝰ q̄tū lugebat perditū ianuarium in ꝓprietate defunctū.v.E.F.fo. v.xxvij.B.fo.xij.liij.C.I.liij.B.F.fo. xxiiij.et.xxv.

Auguſtinꝰ centū ⁊ ap̄lꝰ monachos in heremo ſil' hitare fec̄.vj.C.circa fi.fo.v.

Auguſtinꝰ anno etatis ſue.xxxiij.a ſancto ſimpliciano edoctꝰ vitā heremiticā inſtituit.xxxix.B.C.fo.xviij.

Auguſtinꝰ arguit canonicos ſuos de inobedientia: rebellione: et remiſſiori vita in cōparatione heremitarū.v.F.G.fo. v.xxxvj.D.E.fo.xvj.

Auguſtinꝰ cōſtruit monaſteriū ī heremo/ ⁊ poſtmodū inuitꝰ ep̄atū ſuſcipiens: in domo ep̄i pbr̄os ſecū eſſe inſtituit.iiij. C.in medio.v.C.fo.iiij.xxj.D.folio.x. lij.B.C.fo.xxiiij.

Auguſtinꝰ qualē habitū deferebat.in addi.vj.fo.xxxiiij.

Auguſtinꝰ ſagaciſſimꝰ artiū liberaliū indagator: a romanis p̄ncipibꝰ cedrus odorifera fuit appellatꝰ.xl.C.fo.xix.

Auguſtinꝰ nō ſolū a carthaginen̄.ſȝ etiā a romanis acutiſſimꝰ reputatꝰ pōtiani p̄fecti filiā ſibi in cōiugiū paratā: cuncta ꝑ ꝓmiſſa ſpernēs: ciuitatē cautere linq̄ns fugit mediolanū.xxxvj.F.f.xvj

Auguſtinꝰ pie mauult cōfiteri ignorātiā ſuā q̄ȝ temere ſciētiā vēdicare.clxxxix. A.in fine.fo.cccxviij.

Auguſtinꝰ nō tā delectatur laudibꝰ popularibꝰ q̄ȝ angitur quomodo viuāt qui eū laudant.xxv.A.fo.cxxiij.

Auguſtinus erat ſuiipſius perſecutor.ccxxxvij.G.fo.cccxxxviij.

Auguſtinꝰ nō timuit q̄relas hoīm ꝯ vitia loquens.xcvj.D.fo.cclxxviij.ccxxxix. Y.fo.ccccxl.ccxliij.G.fo.cccxlij.

Auguſtinꝰ paſcit ſubiectos vnde paſcitur. xxv.C.fo.cxxiij.

Auguſtinꝰ laudari a male viuentibꝰ non vult: ſed a bene viuētibꝰ: nec plene vult nec plene nō vult.xxv.A.fo.cxxiij.

Auguſtinꝰ diſputatiōes ſuas graphio ⁊ cera videt ligari.vj.A.fo.cccl.

Auguſtinꝰ dicit ſe loq̄ nō tāq̄ȝ magiſtrū: ſed tanq̄ȝ miniſtrū.xxiij.A.fo.ccclvj.

Auguſtinꝰ in anniuerſario ordinationis ſue facit ſermones.xxiiij.⁊.xxv.per totum.fo.cxxij.⁊ ſequenti.

Auguſtinꝰ tā ep̄s multis futuris epiſcopis loquitur.xlij.E.fo.ccclxiij.

Auguſtinꝰ licet minꝰ valeat dicere: vera tū ſemꝑ optat dicere.xxxiiij.C.fo.ccclix.xlij.E.fo.ccclxiij.

Auguſtinꝰ de veris gr̄as deo agit: ſi aūt aliquid dixerit quod non debuit ignoſci petit.xxxiiij.M.fo.ccclix.

Auguſtini obitus ⁊ tranſlatio a ſardinia ad papiam in addi.iiij.⁊.v.fo.xxxiiij.

Auguſtini tāta erat ī dicēdo gr̄a: tāta copia ac facūdia: vt nō temere eius dicta diſſolui poterāt.in ſer.amb̄.A.in fi.fo.j.

Auguſtini dlectatio ī hac vita ñ fuit niſi bōa vita ſubditoꝝ.xxviij.E.fo.cxxiiij

Auguſtini cōuerſio ⁊ cōuerſatio qualiter ſentitur a calixto papa ⁊ ſigiberto. Vide in additionibꝰ.ij.⁊.iij.fo.xxxiiij.

Auguſtini diuitie bona erat vita ſubditorum.cxliiij.H.in fine.fo.ccxcviij.

Auguſtini vita cūctis imitabilis erat.lij A.iiij.B.F.in fi.fo.xxiiij.⁊.xxv.
Auguſtini cōuerſio angelos letificat:celū ⁊ terra benedicāt dn̄m:qꝛ ab eo tāq̄ religionis exordio xp̄iani auxilium capiunt ⁊ ſuffragium.in ſer.ambro.B.ante me.fo.j.
Auguſtini humilitas in docēdo.ccxxxix in fine.fo.cccxl.
Auguſtini lucrū eſt bona vita ſubditorū lj.A.in fi.fo.ccclxvij.iij.C.fo.cccxlix.
Auguſtini humilitas.lxij.in p̄n.fo.lxx.
Auguſtinū amātes querunt in eo qđ laudant qui odiunt vt detrahāt.lij.E.liij.A.B.F.fo.xxv.
Aureli⁹ ep̄s carthaginē̄ſ. factū memorabile fecit.lij.F.in fi.fo.xxv.
Aures dei ſunt ad cogitationes noſtras: quō aures noſtre ad voces nr̄as.xvj.A circa prin.fo.cxix.
Aures plures habēt audiēdi:nō obediēdi.xxviij.A.fo.cxxliij.
Auris abſciſſa ⁊ a xp̄o ſanata quid ſignificat.cxij.C.fo.ccxxviij.
Aurū vbi purgať tria ſunt neceſſaria:palea:ignis: fornax: et artifex aī fornacē que ſpiritaliter ſunt intelligēda.ccliiij F.G.K.fo.cccxlvij.
Aurū facere plus eſt q̄ȝ habere. cx.H.fo.cclxxxvj.ccxij.C.fo.cccxxvij.
Aurū exercitatio eſt hūanitatis ⁊ ſupplicium cupiditatis.xxx.A.fo.cxxv.
Aurū ⁊ argentū illi⁹ ē qui nouit vti auro ⁊ argento.xxx.A.in me.fo.cxxv.
Aurum tūc magis ꝓdeſt cū contēnitur: nō qꝛ ip̄m ex ſua natura malum eſt:ſed eius abuſus.xxvj.B.fo.xciij.
Aurum eccl̄ia habet pro egentiū neceſſitate:⁊ captiuorū redēptione. xxxij.C. in fi.fo.xv.
Aurū ⁊ argentū dei eſt:nō diuitis.xxx.A fo.cxxv.xlvij.B.fo.cxxxiij.
Aurum eſt materia laboꝝ:⁊ piculoſa res poſſidentiū.xxvj.A.fo.xciij.
Auri iops deo diues eſt.xxvj.C.fo.xciij.
Auri ⁊ argenti culpa nō eſt q̄uis pro auro ⁊ argento ſepe cupidi dimicent.xxx. C.fo.cxxv.
BAbilon ciuitas magna: mundū ſignificat.xxiij.B.fo.x.
Balaam ⁊ Balach quid interpretenť:⁊ q̄d figurēt. ciij.C fo.cclxxxiij.
Balaam cur nō laudeť nō iſcriptura vitupereť.ci·j C.fo.cclxxxiij.
Balaam cur prius ꝓhibitus poſtea iuſſ⁹ tranſit ad maledicendū.ciij.B.folio. cclxxxiij.
Balaam in arte magica famoſiſſim⁹ erat ⁊ in carminib⁹ noxijs ꝑpotens nō eñ habebat poteſtatē vel a ſe verba ad benedicendū:Sed ad maledicendū.ciij. A.fo.cclxxxiij.
Balneū cui⁹ infirmitatꝭ neceſſitas cogit minime deneget.i.iij. reg.ca. xxxj.fo.j.
Balnea nō intrent religioſi min⁹ q̄ȝ duo vel tres in.iij.reg.ca.xxxij.fo.j.
Baptiſat quō mal⁹ miniſter.v.F.fo.cxlij
Baptiſare ⁊ nō baptiſare quō dicebatur ieſus.xv.A fo.clviij.
Baptiſari debere paruulos nemo dubitat ſȝ de cauſa querit.xiiij.A. poſt me. fo.lxxxiij.
Baptiſari xp̄s voluit ꝓpter humilitatē nō ꝓpter iniquitatem. xxiij.E.in fine fo.ccclvj.
Baptiſari xp̄s cur voluit q̄ mundus erat xxix.F.fo.ccxlviij xxxvj.C.fo.ccl.
Baptiſari cur opus habet infans etiā natus a fidelibus:q̄ non peccauit.viij.E. fo.lxxviij.x.A.B.fo.lxxx.
Baptiſari quare voluit xp̄s.iiij. F.f.cxlij v.B.fo.cxliij.xiij.C.fo.clv.
Baptiſari quidā nolūt:non qꝛ preterita pctā dimitti dubitāt: ſed futura timēt. xxvij.E.fo.cxxiij.
Baptiſari non debet adult⁹ niſi peniteat vite veteris.l.C.fo.cxxxv.xxvij.A.fo. cxxiij.
Baptiſari quidam paruulos dicunt:non ꝓpter ſalutē aut vitā eternā: ſȝ ꝓpter regnū celoꝝ.xiiij.A.i fi.⁊.B.fo.lxxxiij
Baptiſari cur debeat natus a fidelib⁹ iā baptizatis.xiiij.K.M.fo.lxxxiij.
Baptiſari quidam ideo differūt vt flagitia ⁊ ſcelera multa cōmittant. xcij.B. in fi.fo.cclxxvj.
Baptiſari vtrū debeat infans ante diem octauū.xiiij.M.fo.lxxxiij.
Baptiſandi tertio immergendi ſunt figuraliter oſtendiť.xc. B.fo. cclxxvj.cvj. A.fo.cclxxxiiij.ccj.E.fo.cccxxiiij.
Baptiſandi tempeſtiue offerendi ſunt:ne negligant.lxxj.F.fo.cclxvij.
Baptiſandi ſunt paruuli:⁊ ad verba offerentium ſananť:ſicut ad factū alienum vulnerabantur.xiiij.G.et.A.in medio. fo.lxxxiij.
Baptiſādi poteſtatē quomodo dat xp̄s miniſtris.v.B.C.D.F.fo.cxlij.
Baptiſat⁹ aut continentiā voueat: aut ꝑmaneat cum vxore ſua:aut ſi nō habet ducat vxorem.xlix.B.fo. cxxxiiij.
Baptiſatus q̄ nō eſt:quātūcūq; ꝑfect⁹ ſit tñ pctōꝝ ſarcinā portat.xiij.C.fo.clv.
Baptiſatus xp̄s in iordane: oībus aq̄s benedictionē dedit:nō tñ ip̄e indiguit xxix.B.C.fo.ccxlviij.xxxvj.C.fo.ccl.
Baptiſat⁹ eſt xp̄s eo die poſt multos annos quo nat⁹:vt vno eodē tp̄e ⁊ ederetur per virginē:⁊ per myſterium gigneretur xxxvj.A.fo.ccl.
Baptiſat⁹ ſi ſine crimine vitā finierit:nō vitam finit ſed tranſit de vita ad vitā xlj.B.fo.cxxx.
Baptiſatus ad horam ſecurus hinc exit xlj.C.fo.cxxx.
Baptiſati baptiſmo Joannis q̄re baptiſabanť baptiſmo xp̄i.v.B.C. fo. cxliij.
Baptiſati qui nō ſunt ideo regnū celorū nō dari volunt:qꝛ dn̄s dixit. Niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpirituſancto. xiiij.E.in me.fo.lxxxiij.
Baptiſati vtrū exemplo chriſti ieiunare debeant.clvij.E.fo.ccciij.
Baptiſati cur accipiant candidā veſtem clxiij.B.fo.cccv.
Baptiſati rurſus qui nō ſunt:alij ex miſericordia ⁊ iuſticia ꝯcedūt ſimul et vitā eternā ⁊ regnū celoꝝ:quos pariter ſ'm ſcripturas refellit.xiiij. C.D.E.F.G. H.fo.lxxxiij.
Baptiſato xp̄o cur celi aperiūť. xxix.F. i fi.fo.ccxlviij.xxxvj.B.xxxvij.D f.ccl
Baptiſato chriſto:trinitas manifeſte apparuit.lxiij.A.fo.lxx.
Baptiſatū cū ſit poſt ioannē: quare poſt hereticos nō baptiſať.v.H.fo.cxliij.
Baptiſatis ab hereticis vel ſciſmaticis non repetendus eſt baptiſmus.xj.Q. in prin.fo.xl.
Baptiſantiū et baptiſatorū quadruplex diuerſitas.xj.D.xij.A.fo.clij.⁊. cliij.
Baptiſmata paruulorū ſuperflua viderí poſſent:niſi pctm̄ originale ꝑ parentū viſcera in prolē excurreret. ccxlvj. A. fo.cccxliiij.
Baptiſma iudeoꝝ ꝯtra preuaricationis malū nullā potuit cōferre medicinam. xxix. B.fo.ccxlviij.
Baptiſma eſt vnū.cxcj.F.fo.cccxviij.
Baptiſma quale habuit Joannes:et ad quid valebat.iiij.F.G fo.cxlj.
Baptiſmatū in noīe trinitatis rebaptizare nō licet.cxcix.F F.fo.cccxxj.
Baptiſmus paruulorum contra pelagianos.xiiij.per totū.fo.lxxxiij.
Baptiſm⁹ cū nos in nouā vitā regeneret cur nō ſtatim etiā mortalitatē ip̄aȝ carniſq; corruptionem deponim⁹.l. D.fo. cxxxv.x.A.fo.cxvj.
Baptiſm⁹ q̄ ſemel adhibeť per fidē mūdat.xxx.A.circa p̄n.fo.liij.
Baptiſmus iohānis nō crimina cōmiſſa deleuit:ſed emēdauit errātes.xxxvij. B.fo.ccl.
Baptiſmus chriſti nobis eſt ſepultura. cxxviij.D.fo.ccxcij.
Baptiſm⁹ pcti fomitē non tollit. xlv.E. fo.cclv.ixix.B.circa finē.fo.cclxvij.
Baptiſm⁹ oīa peccata delet velut mare rubrū egyptios:⁊ qđ baptiſandi acri⁹ īpugnēť.lxxxv.A.fo.cclxxiiij.xc.A.B xcj.A.fo.cclxxvj.cxix.G.fo.cclxxxix.
Baptiſm⁹ xp̄i altera natiuitas eius quodāmodo fuit.xxxvj.B.fo.ccl.
Baptiſmus xp̄i ideo mirādus. xxxvj.C fo.ccl.
Baptiſm⁹ ſine charitate nihil ꝓdeſt.tracta.v.D.in prin.fo.cliij.vij.B. in fi. fo. cvij.
Baptiſmus hereticoꝝ q̄uis ſit verus:tñ ſine charitate nihil ꝓdeſt.vj.F.fo.cxliiij.vij.A.fo.cxlvj. Et pulchra exhortatio auguſtini reuocantis hereticos ad eccleſie vnitatē.xiij.E.F.fo.clv.
Baptiſm⁹ ꝑ ſanguinem xp̄i delet pctā:⁊ facit de veteribus nouos. Tra.j. D.in prin.fo.xcix.
Baptiſm⁹ delet quicq̄d preuaricatio ſordidauit.cxxxviij.C.fo.ccxcvj.
Baptiſmi figura olim ꝑceſſ.t. cvj. C.fo. cclxxxiiij.⁊.ccj. D.fo.cccxxiiij.ccviij. D.fo.cccxxvj.
Baptiſmi figura fuit mare rubrū.xj.B. folio.cliij.
Baptiſmi ſacramentū in duob⁹ cōſiſtit:ī elemēto ſcȝ ⁊ verbo.lxxx. B. fo. ccxiij.
Baptiſmi ad aquam niſi eccl̄ia veniſſet xp̄o ſociata nō eſſet: figuraliter oſ̄diť. lxxv.C.E.cclxx.lxxx.A.B.fo.cclxxij. lxxxvj.A.fo.cclxxiiij.
Baptiſmi gratiā cuius figura olim ꝑceſſit vt recipiam⁹ qualiter nos ꝑparare debeam⁹:⁊ qualiter poſt baptiſmū ſit viuēdū.lj.A.B.E.f.cclx. lxix.B.i me. fo.cclxvij.lxxxiiij.E.fo.cclxxiij. cxxxiiij.D.in fi.fo.ccxcv.
Baptiſmi vnitas ꝑ vnā colūbam miſſam deſignať.vj.C.D.fo.cxliiij.
Baptiſmo ſuſcepto quare remaneat peccandi infirmitas.xlj.G.fo.clxxxviij.

Emporiũ Sermonũ Diui Auguſtini.

Baptiſmo iuſtificat⁹ a prioribus peccatis non ſuperbiat: etiam ſi nihil cõmittat vnde ab altaris cõmunione ſeparetur q̃ſi de plena ſecuritate ſe iactans.l. E.folio.cxxxv.
Baptiſmo cũcta pctã dimittunt: licet in firmitas peccãdi remaneat.ij.D.folio lxxiij.⁊.vj.F.fo.lxxxj.
Baptiſmo nõ ſuſcepto cur cathecumin⁹ aliq̃ñ morit ⁊ viuẽs ſcelerate i fine baptiſetur.xx.D in fine.fo.xc.
Baptiſmo ĩprimit caracter.v.D.in prin. F.fo.ciiij.
Baptiſmo aliquos leuãtes eos in fide inſtruere debent.lxiiij.F.fo.xxx.
Baptiſmo oĩa peccata dimittũt: figuraliter oſtendit.xlvj.J.fo.cclv.
Baptiſmo chriſti excluſo nemo ſaluatur vt figuraliter oſtenditur.cvj.C.folio.cclxxxiiij.
Baptiſmo xp̃i aq̃ ſunt purificate.xxxvj.A.xxxvij.A.folio.ccl.
Baptiſmo chriſti humilitas declaratur.xxxvij.B.D.fo.ccl.
Baptiſmo oĩa pctã dimittuntur: nec debet iterari.cxxxv.D.fo.ccxcv.
Baptiſmo puulos leuãtes ꝓ eiſdẽ apud deũ fideiuſſores exiſtũt: ⁊ iõ eos fidẽ ⁊ orationem dñicam docere debent.cxv.E.fo.cclxxxviij.clxiij.C.fo.cccv.ccxv B.fo.cccxxix.
Baptiſmo chriſti ſeruabat peccatorũ remiſſio.xxxvij.B.fo.ccl.
Baptiſmo priuati decedentes vbi erũt.lxvij.B.fo.ccviij.
Baptiſmo regeneramur.Tracta.iiij.G.folio.ciij.
Baptiſmum oĩs pctã delere figuraliter oſtendit.xxvij B.D.fo.cxxiij.
Baptiſmum poſt ſuſceptũ recidiuare q̃ malũ ſit.lxxxiiij.D.E.fo.cclxxiij.
Baptiſmũ cõferens nihil exigat.xxxvij.C.folio.xvij.
Baptiſmũ q̃ nondũ accepit: nondũ violauit ſacramentũ.xlj.A.fo.cxxx.
Baptiſmũ ſuſceptur⁹ q̃lis eſſe debeat.et a quibus ſe cuſtodire debeat.cxv.B.fo.cclxxxviij.
Baptiſmũ verꝫ nõ niſi a bonis poſſe dari heretici dicũt: ⁊ q͛ ipſi ſint illi bõi ⁊ apd̃ eos ſit ver⁹ baptiſmus.xlv.C.fo.lxj.
Baptiſmũ prodeſſe paruulis in fide offerentium ad remiſſionẽ originalis peccati pie creditur ⁊ eccleſiaſtice auctoritatis per orbem terraꝝ firmo robore cuſtoditur.l.C.fo.cxxxv.
Bartholomeus apoſtol⁹ viuẽs excoriatur vno die ⁊ ſequenti morit.iiij.B.in fine.fo.iiij.xxv.E.fo.xj.
Beat⁹ q̃s nõ fit: niſi ei remittat q͛ fecit ⁊ tegat quod cõmiſit.vj.A.fo.cxiiij.
Beatus eſſe a ſe hõ nõ põt ſicut a ſe fieri nõ potuit.ccxxxix.R.fo.cccxl.
Beat⁹ vere nemo ptẽſt eſſe: niſi cui⁹ dñs deus eius.xxxv.C.in fine.⁊.D.fo.lv.
Beatus eẽ nemo põt niſi a ſolo deo.xiij.D.fo.lxxxij.
Beati quos in iſto ſeculo culpa aliqua ꝑcutit ⁊ nullum crimẽ vulnerat.xxij.A.folio.ccclvj.
Beati q̃ perſecutionẽ patiunt ꝓpter iuſticiã: q̃d ſit.lxxxviij.B.C.fo.ccxv.
Beati quales erũt poſt iudiciũ: ⁊ quomõ deum videbunt.lxiiij.F.fo.lxxj.
Beati quare non dicuntur mali qui perſequunt malos ꝓpter iuſticiã.lxxxviij B.C.fo.ccxv.
Beati ſunt credẽtes ⁊ nõ vidẽtes.Tra.j.B.fo.xcix.
Beati q̃les erunt.xxxv.C.in fi.fo.xcviij.
Beati oẽs eſſe volunt: ſed vñ beatificent nõ oẽs volunt.cxlj.D.fo.ccxcvij.
Beati quales erũt: ⁊ quid acturi ſint.clij C.D.fo.cccij.
Beati in vita eterna erunt equales: q̃uis meritorum diuerſitate fulgebunt.lix.B.in fi.fo.lxviij.
Beatum ſe nulla res terrena facit.cxlj.D folio.ccxcvij.
Beatũ vñ ſe fieri putat h̃ amat.ccxxxix.R.fo.cccxl.
Beatorũ numerus nos expectat.xxxvij.B.fo.ccclxij.xlvj.E.fo.ccclxv.
Beatorũ leticia q̃ta ſit.xxxvij.C.D.E.folio.ccclxij.
Beatitudo hic parari põt poſſideri non poteſt.xxx.G.folio.ccclviij.⁊.xlvj.B.folio.ccclxv.
Beatitudo nõ acquiritur niſi relicto corpore.cxliij.F.fo.ccxcviij.
Beatitudo eſt vera cognitio dei.cxlj.A.fo.cclxxxvij.
Beatitudinẽ quõ philoſophi diuerſimode poſuerunt.xiij.F.fo.lxxxij.
Beatitudinẽ nemo habebit niſi deo per fidem placeat.xxxviij.A.fo.cclj.
Beatitudinem adipiſcunt qui hanc per profeſſionem fidei ingrediuntur.vj.D.fo.ccxlj.
Beatitudinẽ verã quã in diuerſis diuerſi poſuit hões: in hac vita haberi nõ poteſt.xxxviij.A.fo.cclj.
Beatitudinẽ qui querit: bonam rem querit: ſed hic eam inuenire nõ poteſt.cxlj.E.fo.ccxcvij.
Beatificari nemo p̃t niſi a ſolo deo.xxiij B fo.clxix.clix.E.fo.cxcvij.
Bellum huius vite quale ſit.xcvj.P.folio.cclxxviij.
Bellũ continuũ in hac vita eſt.⁊ q̃ñ victoria.xlv.B.H.fo.cclv.
Bella inteſtina peiora ſunt q̃ forinſeca.v.E.folio.v.
Bellator nõ ferro ſed fide armari debet nec in ſuis viribus ſed in dño ſperabit.xxxj.A.fo.cxxv.
Bene viuere nihil prodeſt ſi non dat ſemper viuere.xlv.A.B.fo.cxcij.
Benefacere de⁹ ſemper eſt paratus: ſed hominũ malicia prohibetur.ccxix.C.in medio.fo.cccxxx.
Beneficia non ſunt procuranda vel ſuſcipienda a potentia ſeculari.xxxvij.D.folio.xvij.
Beneficia dei que nullis p̃cedentib⁹ meritis nobis collata ſunt: ideo frequẽter ſunt cogitãda.lxvij.D.E.fo.cclxvj.
Beneficiati q͛ de beneficio ſupeſt p̃ter victũ ⁊ veſtitũ pauperib⁹ dare debent.xxxvij.C.fo.xvij.xxj.B.fo.x.
Benignitas nimia nõ dꝫ reſoluere pctõres.nec aſpitas nimia exaſperare.iiij.A.probat exemplis.B.C.fo.cxiij.
Biduo quare mãſit chriſtus apud ſamaritanos.xvij.C.fo.clxj.
Byrrhũ quid ſit.iiij.G.fo.xxvj.
Blaſphemia in ſpiritũ ſanctũ p̃t cõmitti ſola cogitatione.xj.L.in fi.fo.xl.
Blaſphemia in ſpiñ ſctm̃.xj.ꝑ totũ.fo.xl
Blaſphemia in ſpiritũ ſanctũ eſt ipſa impenitentia finalis.xj.R.in me.L.⁊.O.in fine.fo.xl.
Blaſphemia in ſpiritũ ſanctũ multipliciter cõmittitur.xj.C.fo.xl.
Blaſphemia in ſpiritũ ſanctũ eſt queſtio qua in ſcripturis nulla maior ⁊ difficilior inuenitur.xj.D.in me.fo.xl.
Blaſphemia quomodo dimittit q̃ impedit remiſſionem aliorum peccatoꝝ.xj.M.in prin.fo.xl.
Blaſphemia ſpiritus non remittitur: nõ ſic dixit dñs ſed quid dixerit verbum.xj.E.F.G.H.fo.xl.
Blaſphemia q̃ ſit que nõ remittit ĩcipit oſtendere.xj.G.H.J.R.fo.xl.
Blaſphemia in ſpiritũ ſanctũ non ideo nõ dimittit qꝛ vel patre vel filio maior ſit ſpũs ſanct⁹.xj.M.in prin.fo.xl.
Blaſphemiã ſpũs exprimẽtes euangeliſte non diſcordant q̃uis alijs et alijs verbis id expreſſerunt.xj.G.fo.xl.
Blaſphemia in ſpiritũ ſanctum nõ commiſit ſanctus petr⁹ negãdo chriſtũ.x.R.circa prin.fo.xl.
Blaſphemiã cur auguſtinus ſepe tractare voluit.xj.D.in me.fo.xl.
Blaſphemiã in ſpiritum ſanctũ pluries dominum expreſſiſſe auctoritatib⁹ demonſtratur: ⁊ q͛ ipſa blaſphemia in ſpiritum ſanctũ ſit impenitẽtia finalis.xj R.S.fo.xl.
Blaſphemare ſolum in ſpiritum ſanctũ dicuntur criminantia cõmittentes: aut fidem negãtes ſcd̃m opinionẽ ãtiquorum.xj.D.in prin.fo.xl.
Bonus ſi es: non de tuo bonus es: qꝛ malus fuiſti: ſed de bonitate dei qui nunq̃ fuit malus.ccliiij.L.fo.cccxlvij.
Bonus vt eſſe iudicetur: qui bonitatem ſequitur laborandum eſt.ccxxxviij.J.fo.cccxxxix.
Bonus quiſq̃ es ideo noli cõtẽnere malum: nec te ſolũ putes eſſe bonũ.ccxxj.A.D.E.fo.cccxxxj.
Bonus eſto qui habes bona.ccxxxvj.J fo.cccxxxviij.
Bonus nemo niſi ſolus deus: ſic intelligitur.ccliiij.H.fo.cccxlvij.
Bonus eſto: tolera malũ: eſto ſimpliciter bonus ⁊ dupliciter tolera malũ: bonus non niſi intus: nã niſi intus nuſq̃ bon⁹ xlvj.D.fo.cclv.cclj.H.fo.cccxlvj.
Bonus eſto chriſtian⁹ vt vincas calũnioſum paganum.ccliiij.J.fo.cccxlvij.
Bona terrena nõ te faciũt bonũ niſi inde feceris bona.x.D.fo.ccclj.
Bona quedã ſunt q̃ nõ ſunt iocunda: quedam iocunda q̃ non bona.ij.B.fo.iij.
Bona aliquãdo nocent: ⁊ mala proſunt.lxij.A.fo.ccvj.
Bona omnes habere volũt: ⁊ boni eſſe nolunt.cxliiij.H.fo.ccxcviij.ccv.A.in fi.fo.cccxxv.ccxxxix.L.fo.cccxl.
Bona valde licet omnia dicant: tamen bono ſummo cõparata vileſcunt: qꝛ bonitas noſtra diuine bonitati cõparata in maliciam vertitur: q͛ probatur ſcripturis.xliij.D.E.F.G.fo.cliij.xlvij.B.fo.cclvj.
Bona omnia que ſancti oẽs habuerunt per naturam: aut acquiſierunt per gratiam qualia ſint.xliij.B.fo.ccliiij.

Bona ſua agens ꝓpter laudē illa perdit: ⁊ qui abſcondit in iudicio ea inuenit.ij B.fo.cxiij.
Bona tēporalia communia ſunt bonis ⁊ malis.ccxx.B.fo.cccxxx.
Bona eccleſiarū patrimonia ſunt pauperum.xxj B fo.x.
Bona magna que cōputātur.xviij. B.folio.cxix.
Bona qui facit ob laudē hoīz illa perdit ⁊ qui abſcondit:in iudicio inueniet ea. lj.B.fo.xxiiij.
Bona aliquā obſunt ⁊ mala ꝓſunt.xxviiij. F.fo.xiij.
Bona habere plures appetūt:⁊ boni eſſe nolunt.lxxj.B.fo.xxxij.
Bona tēporalia malis ſunt ad auaritie ſupplicium:⁊ bonis ad miſericordie vſū xxx.A.in medio.fo.cxxv.
Bona multi volunt habere:⁊ nolunt eſſe boni:⁊ de vno ſummo bono querendo. xij.B.fo.xliij.xvj.G.fo.xlv.
Bona iſta tēporalia ꝯmunia ſunt bonis ⁊ malis:⁊ ideo nō ſunt ꝓ magno habēda.x.A.fo.cxvj.xxx.B.fo.cxxv.
Bonū oēs appetunt:ſed quidā boni eſſe nolunt.j.A.B.fo.cxiij. xj. B.in fine.folio.cxvij.xxv.D.fo.cxxiij.
Bonū omne ſicut ꝑ bonos agit deus:ita omne malū per malos operatur diabolus.lxxxv.B.C fo.cclxxiiij.
Bonū ē ꝙ faciat bonū:⁊ ē bonū vñ faciemus bonū. Ser.v.A.cir. ꝑn. fo.xxxvj.
Bonū qđ dixerit apl's cū dicebat:nō eñ qđ volo bonū hoc ago.xliij per totum ſed precipue.D. E. fo.ccliiij.xlv.ꝑ totum.xlvij.A.B.fo.cclv.⁊.cclvj.
Bonū quō ago ⁊ non perficio bonū.xlv. G.in fi.xlvij.B.fo.cclv.⁊.cclvj.
Bonum facere quid ſit homini.ccxxxvj. A.B. I.fo.cccxxxviij.
Boni dicunt quidā ſm huiꝰ vite conſuetudinē:qui tñ in cōſpectu dei mali ſunt xlv.A.fo.cxcij.
Boni quicquid dixeris in hoc mūdo:habent boni:habent ⁊ mali. ccxlv. B.folio.cccxliij.
Bonoꝝ copia bonos nō extollit nec deijcit eoꝝ inopia.x.E.fo.ccclj.
Bonoꝝ tria ſunt genera ⁊ que. xiij.E.folio.lxxxij.
Bonorū alij ſunt actiui: alij cōtēplatiui: alij vtrūqꝫ ſimul.xxxix.E.fo.xviij.
Bonitas ꝑniciosa eſt q̄ permittis perire peccantē quē poteris ſaluare correctū iiij.A.in medio.fo.cxiij.
Bonitas tēperamentū eſt diſcipline.iiij. D.fo.cxiij.
Bonitas amabilē facit diſciplinā:qꝛ bonitas ſine diſciplina delictorū mater eſt xiij.A.fo.cxiij.
Botrus allatus per exploratores filiorū iſrael:ex terra ꝓmiſſionis: quid ſignificet.c.per totū.fo.cclxxxij.
Botrū nobis inueniat qui pro nobis botrus calcatus eſt.clx.D.fo.ccciiij.
Boues dicunt q̄ ſcripturas ſanctas nobis diſpenſant.x.C.fo.cl.
Boues vēdere in tēplo quid ſit: ⁊ q̄ ſunt qui boues vendunt.x.C.fo.cl.
Boū iuga quinqꝫ/qđ myſtice ſignificent xxxiij.A.in medio.⁊.B.fo.liiij.
Brachiū cur extēdit homo vt aliqđ operetur.liij.A.fo.ccij.
Brachiū dei prīs eſt filiꝰ. liij.A.fo.ccij.
CAdauer a cadendo nomen accepit:qꝛ decedēte aīa corpꝰ cadit.cxliij.B.fo.ccxcviij.
Cadunt in terrā q̄ deū male q̄runt.cxx.B.fo.ccxc.
Cayphas qđ prophetauit de morte xp̄i. xlix.M.fo.cxcviij.
Cain cur occidit fratrem ſuū. Tractatu. v.E.in prin.fo.ciiij.
Calcando terrā quō ad xp̄m ire cōpellimur.lvj.B.lvij.A.fo.cciiij.
Calciamenta q̄ de corio mortuoꝝ animalium fiunt qđ ſignent.xlij.F. in medio. fo.ccclxiij.
Caluarie locꝰ vñ dicat̄.lxxj.E.fo.cclxviij
Calūnia nō ē facienda.xxxiij.B.fo.xciij.
Calūniatores cōparantur vlceri peſtilētiali.x.D.fo.cxvj.
Cameli nomine gentes deſignant̄. ccliij. D.fo.cccxlvj.
Canonici regulares dicunt̄ ꝓprie pb'ri domus ſancti auguſtini.xxxix. I folio xviij.xl.G.fo.xix.lv. A. fo.xxvj.lix.A. fo.xxviij.lx.B.fo.xxix.
Canit in pſalterio ⁊ cythara qui cātat ⁊ operatur.ccxxij.A.fo.cccxxxj.
Cantare quid ſit canticū nouū vel vetus xcvj. K.fo.cclxxviij.
Cantare debemꝰ deo voce:vita/⁊ factis xvj.B.fo.cxix.
Cantari nō debet ī choro:qđ non ita ſcriptum eſt vt cantet̄. In.ij. regula.ca.j.⁊ iij.regula.ca.viij fo.j.col.iiij.
Canticū nouū ſignificat amorem nouū cclvj.A.in fine fo.cccxlviij.
Cātica canticoꝝ ſunt cātica ſancti amoris/⁊ ſancte charitatis:ſed enigmata ſunt paucis intelligētibus nota:⁊ paucis pulſātibꝰ aptunt̄.clxv.S fo. cccvj.
Cantilenis turpibꝰ animi illecti eneruantur:⁊ decidunt a virtute defluentes in turpitudinem.xcvj.G.fo.cclxxviij.
Canum noīe qui ſignificent̄.xxviij B.in fi fo.ccxlviij.lxxiiij. I K fo.cclxix.
Capilli ſampſonis qđ ſignificent.cvij. F G.fo.cclxxxiiij.
Capilli ſuperflua corporis ſunt: ⁊ quid ſignificant.l.B.fo.cxcix.
Caput ⁊ mēbra faciunt vnum corpus:ſic xp̄s ⁊ eccleſia. Tractatu.x. B.in fine. F.G.fo.cxj.
Caput noſtrū xp̄s et nos mēbra eiꝰ. xxj. E.fo.clxviij xxviij.A.fo.cixxxvj.
Caput pro ſenſu rationali ponit̄.clxviij. D.fo.cccix.
Caput noſtrū eſt xp̄s.xiiij.F.fo.lxxxiiij.
Caput ⁊ corpus eccleſie xp̄s eſt. xlix. A. fo lxiiij.liij.A. fo.lxvj.lxj. B.in medio. folio.lxix.
Caracter vide baptiſmus.
Caro aīam multis malis grauat:cum tñ ab ea oīa bona habeat. xlix.C.fo.xxiij.
Caro ſemꝑ beneficijs dei eſt ingrata ⁊ q̄bus malis ſubiaceat anima ſubtracta xlix.D.fo.xxiij.
Caro xp̄i muſcipula erat diaboli.xliij. A.fo.ccxliiij.xxj.A.fo.ccxlvj.
Caro dum gaudet ſpiritus deficit.xxxij A.fo.xv.
Caro chriſti fuit veſtis chriſti.cxix.C.folio.cclxxxix.
Caro gubernari debet ab aīa tāqꝫ ancilla a domina.lvj.D.E.fo.cclxij.
Caro ꝓ femina/⁊ ſp̄s ꝓ marito ſepe ponitur:⁊ quare.ij G.fo.cxxxviij.
Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpm̄: ⁊ ſp̄s aduerſus carnē.⁊ cetera exponit̄. xlv.C. folio.cclv.
Caro nō poteſt quicq̄ꝫ quomodo intelligitur.xxviij B.fo.clxxv.
Caro chriſti venerat ex adā: ſed nō erat adam.xxxij. I.fo.cxxvj.
Caro pc̄ti ⁊ ſimilitudo carnis pc̄ti differūt:et quō xp̄s carnē verā habuit:ſine pc̄tō tñ.vj.D.E.fo.lxxvj.viij.A.B.fo. lxxviij.xiiij.F.⁊.G. ī medio.fo.lxxxiij. xx.A.in fine.fo.xc.
Caro domāda eſt ne ī pīguata dilatata/ ⁊ incraſſata vt aſinus recalcitret.xl.G fo.xviij.⁊.xix.
Caro/eterna propter temporalia perdit xlix.B.fo.xxiij.
Caro domāda eſt quātū valitudo ꝑmittit.iij.regula.ca.xj.fo.j.⁊ ſer.j. C. fo.iij. xxiij.C.fo.x.xxv.C.fo.xj. xxviij.D.folio.xij.⁊.xxxix. I.in fine.fo.xviij.
Carniſ noīe qđ ītelligat̄.iiij.D.fo.lxxiiij.
Carnis nomine quid ſignificatur. cv.A. fo.ccxxiiij.
Carnis delectatio cur non ſit appetēda xxxij.C fo.liiij.
Carnis cura nō eſt aīe ꝓponēda:qꝛ famulari debet, non dn̄ari.j. A. B.fo.xxiiij. lvj D fo.xxvij.lxvj.A.fo.xxxj.
Carnis fc̄tā mortificāda ſunt ſpū dei:nō ſpū noſtro.xiij G.fo.lxxxij.
Carni niſi ſimplex victꝰ ⁊ veſtitꝰ nihil debet̄:qđ ampliꝰ eſt anime reſeruet̄.l.C. folio.xxiiij.
Carnē ſolꝰ filiꝰ aſſumpſit: ſed carnē filij tota trinitas fecit.cxix.E fo.cclxxxix.
Carnē verā nō fantaſticā filiꝰ aſſumpſit cū anima rationali.cxxv.B.fo.ccxcij. cxxix.A.circa finē.fo.ccxciij.
Carnē ſi ſcḋm vr̄am vixeritis moriemini quomō intelligat̄.xiij. E. F.fo. lxxxij.
Carnē humanā nō eſſe creaturā dei qdā cōtendunt.xxvj.D.fo.xciij.
Carnē ſolꝰ filiꝰ aſſumpſit ꝓbat̄ exēplis ⁊ auctoritatibꝰ.iij.A.B.C.f.ccxxxviij.
Carnem veram aſſumpſit xp̄s.ij . G .fo. cxxxviij.viij.C.fo.cxlviij.
Carnē cur xp̄s ſuſcepit.xviij.A. fo.xlvj.
Carnē filius nō aſſumpſit ſine anima rationali.xix.B.fo.ccxlv.
Carne cū eſſemꝰ paſſioēs pc̄toꝝ q̄ ꝑ legē erāt operabātur in mēbris nr̄is vt fructificarent morti: quomodo intelligat̄ A.B.C.D.fo.lxxiiij
Carne exiſtētes quō dicat̄ nō poſſe placere deo:⁊ quid ſit eē in carne. vj. G .folio.lxxvj.
Carne nō habitat bonū: quomodo ītelligat̄.vj. F fo.lxxvj.
Carnalis ⁊ ſpiritalis quomodo aliquis dicat̄.v.D.fo.lxxv.
Caſtus q̄nqꝫ erubeſcit īter impudicos. xcvj. O. fo.cclxxviij.
Caſtꝰ et caſtitas quomō differūt.xxxix. C.D.fo.clxxxvj.
Caſtā feminā faciunt cuſtodie multe:virum caſtū facit ipſa virilitas.xcvj.O. fo.cclxxviij.ccxliij.A.fo.cccxlij.
Caſte ſi viximus rixe intus non erūt nec verba.xlvij.F.fo.xxij.
Caſtitas ſumme eſt amāda.xvj.B.ī me. fo.viij.

Caſtitas cõmendat nos deo: ⁊ angelis ſimiles facit: ⁊ ſuper ethera cõducit. xxxviij. E. in me. fo. xviij. lxv. B. in fi. folio xxxj.

Caſtitas cũ habundãtia ⁊ fertilitate diu ſtare nõ poteſt: exemplum. xlvij. E. fo. xxij.

Caſtitas angelica eſt vita: que cũ humilitate ſpiritusſancti meret habitationẽ ccxlix. A. fo. cccxlv.

Caſtitas hoiem celo iungit ⁊ angelis facit ciuem. ccxlix. C. fo. cccxlv.

Caſtitas talẽ merebit iudicẽ apud quẽ non periclitetur verecundia. cxviij. C. fo. cclxxxix.

Caſtitas ſecura eſt de victoria cui ẽ iudicatura ꝟginitas. cxviij. C. fo. cclxxxix

Caſtitas ꝙ iter feminas cuſtodiri nõ poteſt. ccxxxviij. R. folio. cclj. ccl. C. fo. cccxlv.

Caſtitas per que impedit vel adiuuatur ccxliiij. D. folio. cccxliij. ccxlix. B. fo. cccxlv.

Caſtitas etiã in tactis corporibus ſie fugit a moribus. in reg. iij. xxxj. fo. j.

Caſtitas licet oibus ſit neceſſaria: tñ precipue clericis. ccxlix. D. fo. cccxlv.

Caſtitas grauem ſortita eſt inimicũ: qui quotidie vincitur ⁊ timetur. ccl. D. fo. cccxlv.

Caſtitas cõiugalis. ccxliiij. per totũ. fo. cccxliij.

Caſtitatis palmã ſi cupis obtinere nõ tibi verecũdũ ſit fugere. ccl. B. fo. cccxlv

Caſtitas prelia ſola dura ſunt inter oĩa chriſtianorũ certamina: vbi q̃tidiana pugna ⁊ rara victoria. ccl. D. fo. cccxlv

Caſtitati tunc quidã ſeruire volunt: qñ libido eos ſeruos habere cõtẽnit. xxvj. B. in me. fo. viij.

Caſtitatẽ aſſueſcat iuuenis vt dignus ſit ſapientia dei. ccxlix. B. fo. cccxlv.

Caſtitatem ſi amaueris mox habebis: q2 blanda ⁊ ſancta ⁊ ſuauis eſt: cuius amplexus non habet amaritudinem: nec eius conuerſatio in domo conſcientie cõtradictionem. lxxxiij. C. circa fi. fo. cclxxiij.

Caſtitatẽ quidã adoleſcẽtes ſeruare nõ volunt. ccxliij. A. fo. cccxlij.

Caſtitatẽ quis debet amare in aliena cõiuge quã diligit in ſua. exẽplũ. lxxxiij. C. fo. cclxxiij. xcvi. C. circa finẽ. fo. cclxxviij. ccxliij. B. fo. cccxlij.

Caſus aliorum nobis erũt exempla. liiij. C. fo. xxvj.

Caſus maiorũ debet tremor eſſe minorũ xxj. B. C. fo. cxxj.

Cataclyſmus. lxix. B. fo. cclxvij.

Cathaphrigi arguunt. cxcj. F. in medio. fo. cccxviij.

Cathagorie decẽ ſũt. xxxviij. P. fo. cclj.

Cathedra petri inde nomen accepit. xv. A. fo. ccclij.

Cathedra moyſi quid ſignificat. xlvj. D. fo. cxciiij.

Cathecuminꝰ quantũcũq; pfectus ſit tñ ſine baptiſmo ſarcinam peccatoꝝ portat. xiij. C. fo. clv.

Cathecumini. xlix. A. D. fo. cxxxiiij.

Cathecumini nõ ſermonibꝰ tm̃ ſ3 bonis moribꝰ ſunt hortandi ad ſumendũ corpus chriſti. xlvj. A. ⁊. B. in prin. fo. lxj. xxviij. B. fo. lij.

Cauſa melior eſt que defendit et probat cxviij. B. C. fo. cclxxxix.

Cauſa oim̃ q̃ ſunt: fuerũt: vel futura ſunt deus eſt. xxxviij. S. fo. cclj.

Cecus a natiuitate ⁊ illuminatꝰ. ciiij. A. fo. cclxxxiij.

Cecus a natiuitate a chriſto illuminatꝰ genus humanũ ſignificat. xliiij. A. fo. cxcj. xliij. A. folio. cxxxij.

Cecus illuminatꝰ a xp̃o trãſeunte ⁊ quid figuret. lij. E. fo. cclx.

Cecus eſt qui lucem veritatis non videt clxxxiiij. B. fo. cccxvj.

Ceci duo. xviij. per totum. fo. xlvj.

Ceci quanta mala committunt. xliiij. B. fo. cxcj.

Ceci illi duo: quos figuraliter deſignant xviij. E. fo. xlvj.

Cecilliani purgatio: trina abſolutio in ꝑſentia ſeptuaginta epiſcopoꝝ. xxij. E. F. fo. xcj.

Celariũ vnũ debet eẽ in monaſterio ⁊ is qui celario preponit ſine murmure ſeruiat fratribꝰ ſuis. in. iij. reg. ca. xxvj. fo. j. xxxiij. ⁊. xxxiiij. fo. xv.

Celeſtinianorum error quis ſit. xxix. A. in me. fo. xcv.

Celum pro aĩa ſeu ſpiritu ponit. cxxxiiij D. cxxxv. B. circa finẽ. fo. ccxcv.

Celum habitamus fide nõ corpore. lxxij A. in medio. fo. xxxij.

Celũ quomodo nemo aſcẽdit: niſi filius hominis qui de celo deſcendit. xiiij. F fo. lxxxiij.

Celorũ nomine qui intelligant: ⁊ quomõ in eis ſit deus. xxviij. A. in me. fo. lij.

Cena magna ⁊ de tribus hominũ generibus qui ad illã venire recuſant. xxxiij. per totum. fo. liiij.

Cena peracta quid fecerit ieſus. lv. D. folio. cciiij.

Cene dominice declaratio. xxviij. per totum. fo. xij.

Cenſura diuina ſi nõ inter primos peccãtium lapſus conſuleret: ſed vltionẽ ſuſpenderet: ſceleſtorum latiꝰ ꝓcederet audacia. xcvij. E. fo. cclxxxj.

Centurio ille figurat eccliam ex gentibꝰ vj. B. circa prin. fo. xxxvij.

Cẽturionis euãgelici humilitas ⁊ fides lxxiiij. M. fo. cclxix.

Cẽturionis fides ⁊ deuotio. vj. A. B. fo. xxxvij.

Cerebrũ ſedes ẽ ſapiẽtie. lix. C. fo. xxviij

Certũ tene ⁊ dimitte incertum. xliiij. C. fo. xx. xlj. D. fo. cxxx.

Ceruoꝝ cautela cõmendat. xxj. A. fo. xcj.

Chananei a cham orti gẽtẽ ex fratre ſem ortã expellẽtes terrã eorũ occupantes que chananeoꝝ vel terra repromiſſionis appellatur: poſt iuſto dei iudicio amittunt. cv. per totũ. fo. cclxxxiij.

Charitas ſola eſt quã ſua felicitas nõ extollit: conſcientia mala nõ pungit: Inter opprobria ſecura. Inter odia benefica. xxxix. E. fo. cclij.

Charitas oleo cõparat. xlij. B. fo. cclliij

Charitas ẽ bõa ordiatrix. xlij. C. f. ccliiij

Charitas ſeuit aliquãdo: ſed odiũ blanditur. x. E. ante me. fo. cxj.

Charitas ſola diſcernit actꝰ quo animo fiunt. vij. C. ⁊. viij. F. fo. cvij. ⁊ ſequẽti.

Charitas quod poſſidet oibꝰ latum eſt. viij. B. fo. cxv.

Charitas maxime ꝯmendat in hac epl̃a in ꝓfatione: ⁊ Trac. j. C. in me. fo. xcix. ⁊ Trac. v. D. in prin. fo. ciiij. ⁊ Tract. vij. A. in prin. B. circa fi. fo. cvij.

Charitas ſecura poſſidet totã magnitudinẽ et latitudinẽ diuinorũ eloquiorũ xxxix. C. fo. cclij.

Charitas comparat fonti indeficienti: ⁊ margarite euãgelice. v. D. in fi. fo. ciiij. ⁊. vij. A. B. fo. cvij.

Charitas cõparat imperatori: qui ſicut ipſe vniuerſis militibus: ſic illa oibus virtutibus imperat. viij. A. circa prin. fo. cviij.

Charitas eſt arx oĩm virtutum ꝓmiſſio regni: ⁊ premium ſanctoꝝ. liij. D. folio cclxj.

Charitas humana illicita q̃ ſit: ⁊ quomodo cauenda. lij. C. fo. cclx.

Charitas eſt radix ⁊ forma virtutũ. Tracta. ij. E. in fi. fo. cj. ⁊ Tra. vij. C. in medio. fo. cvij.

Charitas ſemel habita ſi poſſit amitti. viij. F. fo. cviij.

Charitas in nobis nata nõ ſtatim pfecta Tracta. v. C. in prin. ⁊ Tract. vj. A. in prin. folio. ciiij. ⁊. cv. ⁊ tracta. viij. D. in prin. fo. cviij.

Charitas dei ad nos quãta fuit. Tract. vij. C. D. in prin. fo. cvij.

Charitas a nobis nũq; ceſſabit q̃uis eiꝰ opera pro tpe ceſſent. viij. B. in fine. fo. cviij.

Charitas diuidi nõ poteſt. cix. B. in medio. fo. cclxxxv.

Charitas perfecta expellit timorẽ. ix. C. D. E. fo. cix.

Charitas non anguſtat. x. E. in prin. fo. cxj.

Charitas ſi eadẽ ſit qua diligimus deũ ⁊ qua proximum. Tracta. ix. G. in ꝑn. fo. cix.

Charitas pfecta in his conſiſtit. xxxviij F. circa fi. fo. cxxix.

Charitas ſi abſit nullũ opus bonũ valet xxxiiij. G. fo. cxxvij.

Charitas foras mittit diabolum: cupiditas intromittit. xxxviij. G. fo. cxxix.

Charitas quibus rebus in nobis accẽdittur aut extinguit. cclv. B. folio. cccxlviij.

Charitas ẽ donũ dei auctoritatibꝰ oſtẽditur. ccxxiij. A A. fo. cccxxxij.

Charitas non anguſtiatur. xv. I. folio. lxxxv.

Charitas patris et filij eſt ſpiritusſanctꝰ ix. C. fo. cxlix.

Charitas deſignatur in pane. xxix. B. folio. lij.

Charitas comparatur oleo. xxiij. B. C. folio. l.

Charitas vera eſt: nõ que ore ſed que corde ſeruatur. xliiij. C. fo. ccliiij.

Charitas alienũ bonum facit eſſe ſuum: ⁊ alterius membrum ſuum eſſe iudicat exemplo probatur. xv. B. C. fo. cxviij.

Charitas eſt deus. Tractatu. vij. B. et. Tractatu. viij. H. ⁊ Tractatu. ix. A. folio. cvij. ⁊ duobus ſequentibus.

Charitas eſt dulce vinculum mentiũ cũ qua pauper diues eſt: et ſine ea diues pauper eſt. xxxix. D. folio. cclij. xlij. B. xliiij. B. folio. ccliiij. lxj. A. B. folio. cclxiiij.

Charitas perit vbi cupiditas creſcit re:dit charitas ⁊ perit iniquitas.ccvj.B folio.cccxxv.

Charitas dulcis eſt:q2 ſitiēti potꝰ eſt:eſuriēti cibꝰ:amaris dulcedo:⁊ triſtibꝰ cōſolatio.xlij.E.xliiij.B.fo.ccliiij.

Charitas forma ē omnis bone actionis.xiij.A.circa fi.fo.vij.

Charitas ea dicenda eſt q̄ nō eſt vilitas.ccxiiij.D.fo.ccccxix.

Charitas hāc habet virtutem vt bonos meliores faciat:⁊ malos de peccatorū tenebris ad lucē veritat reducat.ccvj D.folio.ccccxxv.

Charitas tam diu augetur q̄ diu erogatur.ccvj.D.fo.ccccxxv.

Charitas ignoſcit.vij.A.circa p̄n.⁊.viij G.fo.cxvij.⁊ ſequenti.

Charitas nō q̄rit q̄ ſua ſunt ſic intelligit in.iij.reg.ca.xxvij.fo.j.

Charitas ſi deſit nō valet opꝰ bonū.xviij J.in fi.fo.xlvj.l.A. circa prin.fo.lxiiij.

Charitas ſola diſcernit inter filios dei ⁊ filios diaboli.v.D.in me.fo.ciiij.

Charitas ꝯa corpaliter diuiſos: ſpiritaliter copulat.xlij.A.xliiij.A.fo.ccliiij.

Charitas cū ſit res inuiſibilis: nō oculo ſed corde q̄renda eſt: ⁊ q̄lis ſit. Tract. vij.D.fo.cvij.

Charitas ad hoc creſcit vt eterna permaneat.xiij.K.in me.fo.lxxxij.

Charitas p que gn̄atur.clxix.D.fo.cccx.

Charitas diffundit p ſpiritū ſctm̄ in cordibus.ccxxiij.K.fo.ccccxxxij.

Charitas maior eſt fide ⁊ ſpe.lxxxiij.B.folio.ccxiiij.

Charitas illicita nō pōt eſſe cū charitate diuina.lij.D.fo.cclx.

Charitas vbi eſt : opera illa mala q̄ a regno dei ſeparant eſſe non poſſunt.l.K.fo.cxxxv.

Charitas magnas hꝫ vires:q2 tāta eſt in terris:quāta ī celis.xlvj.L.ī fi.fo.cclv.

Charitas perfecta que ſit.v.B.in fi.⁊.C F.in prin.fo.ciiij.

Charitas dei diffuſa eſt in cordibus noſtris per ſpiritū ſanctū exponitur.xv.J.fo.lxxxv.

Charitas qualis eſt inter membra corporis.xxxij.D.fo.clxxx.

Charitas radix eſt oīm bonorū: ⁊ ſimul cū cupiditate eē nō pōt.viij.A.fo.cxv.

Charitas ſola orat ⁊ īpetrat. vj.D.ī.fi.f.

Charitas hūana licita vel illicita que ſit.lij.B.F.fo.cclx. [cv.

Charitas alia ē diuina:alia humana:humana:alia licita alia illicita.lij.A.folio.cclx.

Charitas humana licita tam bonorū eſt q̄ malorum.lij.B.F.fo.cclx.

Charitas radix oīm bonoꝝ ſicut cupiditas eſt radix oīm malorū. xxxix.C.fo.cclij.xlij.D.xliiij.C.fo.ccliiij.

Charitas eſt virtus ⁊ conſummatio virtutū.xlvij.F.fo.xxij.

Charitas ideo maior ē fide ⁊ ſpe:q2 manet.liij.D.fo.cclxj.

Charitas quāto maior eſt:tāto magis p eo quod diligitur toleratur. ccxxiij.K fo.ccccxxxij.

Charitas in tunica incōſutili dn̄i ieſu ſignificatur.cxviij.C.fo.ccxxxj.

Charitas in oibus preceptis optinet p̄ncipatum.liij.E.fo.cclxj.

Charitat quattuor ſunt ſpecies ſeu ꝟtutes:p̄ma q̄ oīa tolerat: ſcd̄a oīa credit tertia oīa ſperat:quarta oīa ſuſtinet ⁊ nunq̄ excidit.xlvj.B.fo.cclv.

Charitatis duo p̄cepta et quod vnum ſine altero non implctur.lxv.A.B.folio ccvij.

Charitatis excellētia.xxxix.B.D.folio.cclij.xlij.A.fo.ccliiij.

Charitatis de radice quā deꝰ plantauit nihil vnq̄ mali exurgit.xliiij.C.D.E.folio.ccliiij.

Charitatis p̄me ſpeciei exēplū.xlvj.C.D.fo.cclv.ccxxiij.K.fo.ccccxxxij.

Charitatis ſcd̄e ſpeciei exemplum.xlvj.E.vſq̄.J.fo.cclv.

Charitatis virtutibus ornati ſunt multi ſancti.xlvj.B.fo.cclv.

Charitatis quarte ſpeciei exemplū.xlvj.K.fo.cclv.

Charitatis vnitas p̄ponēda eſt terrene commodo hereditatis.liij.D.in fine.folio.xxv.

Charitatis ſupereminētia in trinitate q̄d operatur.xiiij.D.fo.clvj.

Charitatis pfecte vera ſigna.v.F.ī me.⁊ vj.A.in p̄n.fo.ciiij.⁊.cv.⁊.viij.D.ī p̄n. ⁊.ix.A.poſt me.fo.cviij.⁊ ſequenti.

Charitatis ordinē q̄ vult vere cuſtodire que ſeruabit.xxxv.D.fo.cxxviij.

Charitatis tertie ſpeciei exemplū.xlvj.J.fo.cclv.

Charitatis tanta eſt poſſeſſio vt in ſingulis tota ſit ⁊ omnibꝰ ītegra eſſe poteſt.ccvj.C.fo.ccccxxv.

Charitatis pfectus cognoſcit ex ſignis Tract.ix.A.poſt me.fo.cix.

Charitatis dulcedo ſic totū cor occupet vt locum non habeat odij amaritudo.lxj.A.in fi.fo.cclxiiij.

Charitatē tene ⁊ in ea inuenies oēm ſciētiam.xxxix.A.C.fo.cclij.

Charitatē q̄n habeat nemo ſe excuſare poteſt.lix.A.lxj.A.fo.cclxiij.⁊.cclxiiij.vj.C.D.fo.cxiiij.

Charitatem nō habēs ſine deo eſt.clxix.D.fo.cccx.

Charitatē nemo pōt habere niſi bonus: ſed ſine charitate ſacramēta mali hr̄e poſſunt.vij.B.in fi.fo.cvij.

Charitatem nō poteſt habere ſuperbus aut immundus.xxxiiij.F.fo.cxxvij.

Charitatem q̄ habere contendit ſine dei adiutorio ſimile eſt ac ſi deū habere vellit ſine deo.ccxxiij.S.fo.ccccxxxij.

Charitatem talē qui non habuerit qualē chriſtus p̄cepit: regnū celorū nō intrabit.clxviij.E.fo.cccix.

Charitatem habe ⁊ exerce in proximo tuo quecūq̄ volueris.xlij.D.fo.ccliiij.

Charitatē perdit qui de ſe p̄ſumit.xliiij.E.fo.ccliiij.

Charitatē perfectā nō ſolū in nouo ſed et in veteri teſtamēto ſeruare precipimur.xxxviij.A.fo.cxxix.

Charitatē habēs:deū hꝫ.lxij.A.fo.xxx.

Charitate nihil fortius ⁊ nihil facilius.xxxix.E.fo.cclij.

Charitate p̄uatꝰ nemo d̄ caſtitate nemo de elemoſynis:nemo de orōnibꝰ ⁊ ieiunijs cōfidere debet.v.D.in fine.fo.cccl.

Charitate in verbis nihil breuius:in rebus nihil manificentius dici poteſt.xliiij.B.fo.ccliiij.

Charitate dei ſociatos nullus locꝰ ſeparat in.j.reg.ca.vij.fo.j.

Charitate niſi corripiat ſeruꝰ aut filiꝰ nō amatur.vij.C.in fi.D.in me.fo.cvij.

Charitate reiecta q̄cq̄d boni fuerit nihil eſſe poterit:⁊ que ſit vera charitas.xlij C.fo.ccliiij.lij.A.fo. cclx.cclvj.B.fo.cccxlviij.

Chimera quid ſit.viij.B.fo.vj.

Chordis quomodo in ſingulis nō ſingulas beſtias:ſed greges vitiorum interficias.xcvj.P.fo.cclxxviij.

Chordis in ſp̄is decē non ſolum ornamētum ſed etiam ligamentū inueniatur.xcvj.Q.fo.cclxxviij.

Chorde decē que ſint.xcvj.G.in.fi.folio.cclxxviij.

Chriſtus diuerſimode apprehenditur.xlviij.E.fo.cxcvj.

Chriſtꝰ quomodo ſe dicit viuere: ⁊ apoſtolos victuros.lxxv.A.fo.ccxj.

Chriſtus a iudeis tentabat ex tribus:ſcilicet veritate: manſuetudine ⁊ iuſticia xxxiij.B.fo.clxxx.

Chriſtus quid ſit.vij.E.fo. cxlvj xv.F.fo.clviij.xix.J.folio.clxiij.xxxiij.B.fo.clxxx.

Chriſtus deus eſt ⁊ homo.xvj.C.fo.clx.xxviij.A.fo.clxxvj.xxxvj.A.f.clxxxiij.xlvij.E.fo.cxcv.lxvj.B.folio.ccviij.

Chriſtus intelligitur tribꝰ modis in ſcripturis.primo ſcd̄m diuinitatē.ſcd̄o ſecundū hūanitatē.tertio in plenitudine qua caput ⁊ corpus eccl̄ie eſt.xl.A.O.fo.cclij.

Chriſtus eſt vita omnium creaturarū.j.D.fo.cxxxvij.

Chriſtꝰ quomodo apparebit in iudicio.xix.J.folio.clxiij.xxj.D.xxij.G.folio.clxvij.⁊.clxviij.

Chriſtꝰ cui filiꝰ ſit ſi dauid quomodo eū dominum vocat: exponitur. ccxxxiiij.fo.cccxxxvij.ccxxxv. per totum.folio.cccxxxviij.

Chriſtus totus fuit in celo:⁊ totꝰ in mundo.xix.A.circa.fi.fo.ix.

Chriſtus erat deus occultꝰ ⁊ homo manifeſtus.xiiij.A.xv.A.fo.ccxliiij.xxvj.B.fo.ccxlvij.clij.B.fo.ccclj.

Chriſtꝰ quomodo dicitur creſcere.xiiij.B.fo.clvj.

Chriſtꝰ ideo ſuſcepit mala noſtra.vt donaret nobis bona ſua. cxiiij.A.fo.cclxxxviij.cxlj.F.fo.ccxcvij.

Chriſtus a criſmate:id eſt vnctione dicit ⁊ quādo ſit vnctus.lxxix.C.fo.cclxxj.cxxxj.C.fo.ccxciiij clxxxj.D.f.cccxiij.

Chriſtus conſtat ex homine et deo.cxlv.B.circa finem.fo.ccxcix.

Chriſtus rogat ⁊ non rogat pro mundo cvij.A.fo.ccxxv.cx.B.fo.ccxxvj.

Chriſtꝰ nobis ſalutē exhibuit:ſꝫ diuine ſue nature nihil diminuit.C.xxij.A.fo.ccxcj.cxxxvij.G.circa fi.cxxxviij.A.fo.ccxcvj.

Chriſtus quare baptiſari voluit.iiij.F.fo.cxlj.v.B.fo.cxlij.

Chriſtus tria habuit in ſe:carnem:aīam ⁊ verbum.xlvij.G.fo.cxcv.

Chriſtꝰ quomodo nō receſſit a patre incarnatus.xxxj.D.E.fo.clxxix.

Chriſtꝰ caput ⁊ corpꝰ eccl̄ie.xl.A.f.cclij.

Chriſtus homo ſine gratia nō eſt niſi hō.xlviij.C.fo.cclvij.

Chriſtus licet ſit vnus: ſingulis diuerſus tamē efficitur prout indigeat is q̄ operatur. xcix. G. fo. cclxxxj.

Chriſtus quomodo dicitur filius dei & filius hominis. xix. I. fo. clxiij. xxvj. F. xxvij. A. fo. clxxiiij. et. clxxv.

Chriſtus tria ī ſe habuit: ſcʒ veritatē: māſuetudinē & iuſticiā. xlviij. B. fo. lxij.

Chriſtꝰ quō dixit neqʒ ſe neqʒ apl̄os eē ī mūdo: et de mūdo. xxxviij. B. E. folio clxxxv. cvij. B. C. cviij. A. fo. ccxxv.

Chriſtus vnde dicatur: & quomodo chriſtiani a chriſto. xlvij. A. in fine. fo. lxij.

Chriſtus non eſt creatus: ſed pro te creaturam ſuſcepit. xcvj. C. ante mediū. E H. fo. cclxxviij.

Chriſtus quomodo dicitur factus ex muliere. cxciij. B. fo. ccccxix.

Chriſtus ē granū ſinapis dum patitur: et arbor dū reſurgit. xxxiij. C. fo. ccclix.

Chriſtus duo bona habuit: iuſticiā & immortalitatem: nos duo mala: iniq̄tatē ſcʒ & mortalitatem. Suſcepit penā nō culpā: et deleuit penā et culpā. xxxvij. A. circa finem. fo. lvj.

Chriſtus eſt vnꝰ deus et homo: ita ſicut anima et caro vnus ē homo. cxlvij. E. fo. ccc. cxlix. D. fo. cccj.

Chriſtus quanto pro nobis factus eſt deformior: tanto nobis debet eſſe ſpecioſior. xxxvj. A. B. fo. cxxviij

Chriſtꝰ & eccleſia vnus homo eſt ſm carnem: non ſm deitatem: auctoritatibꝰ ꝓbatur. ccxxxiiij. G. H. fo. ccccxxxvij.

Chriſtus ſicut credēti eſt ſalus: ita nō credenti onus: exemplū. c. C fo. cclxxxij.

Chriſtꝰ ē deus & homo nō cōfuſione nature ſed vnitate perſone. xix. A. fo. ccxlv.

Chriſtus nobiſcum eſt vitis: ſed cū patre agricola. lxxx. A. fo. ccxliij.

Chriſtus quō ſimul eſt in celo et in terra: nec tñ duo chriſti. viij. C. fo. xxxix.

Chriſtꝰ quō figurā quattuor aialiū apocalipſis in ſe habuit. clvij. G. fo. ccciij.

Chriſtus quomō ſit deus et homo: vt intelligatur: cor purgādum eſt. ccxxxiiij. C. E. fo. ccccxxxvij.

Chriſtus ſimul fuit in celo et ī terra: figuraliter oſtenditur. lxxix. C. D. fo. cclxxj cxxix. C. fo. ccxciij.

Chriſti corpus ita ex multis hominibus cōficit ſicut multa grana vnū panē cōficiūt. Et ex multis racemis vinum extrahitur. xxviij. B. circa fi. fo. xij.

Chriſti miſſio eſt eius incarnatio. xliij. C. fo. clxxxix.

Chriſti humilitatem multi contemnētes ad eius diuinitatem non peruenerunt. xiij. F. fo. ccxliij.

Chriſti nomē falſe portat qui nō vult ope implere qd̄ debet. xxxvij. A. circa finē. fo. xvij.

Chriſti plenitudo probat per teſtimonia xl. E. K. O. fo. cclij.

Chriſti diuinitas ꝓbatur per teſtimonia ſcripturarū. xl. B. C. fo. cclij.

Chriſti humanitas probatur per teſtimonia. xl. D. fo. cclij.

Chriſti diuinitas & humanitas probatur per teſtimonia. xl. H. I. fo. cclij.

Chriſto fuit fortitudo dei & īfirmitas humana: oſtenditur figuraliter. cvij. B. fo. cclxxxiiij.

Chriſto ſic confitemur vnam filij eſſe perſonam: vt credamꝰ duas integras eſſe ſubſtātias: deitatis ſcʒ & humanitatis. xix. D. fo. ccxlv. cxciij. A. B. fo. ccccxix.

Chriſto geminas eſſe naturas cōfitemur vel ſubſtātias. vj. A. fol. ccxlj. xxvij. D. E. fol. ccxlvij. lxxj. E. fol. cclxvij. clvj. D. ī fi. fo. ccciij. clxxvj. B. C. fol. cccxij.

Chriſto quod contēnitur non eſt cōtemplatio ſanati: ſed medicamētū egroti. xxxij. D. circa fi. fo. cxxvj.

Chriſto due nature ſūt: & ſicut anima rationalis & caro vnꝰ eſt homo: ita deus et homo vnꝰ eſt chriſtus: et q̄ chriſtus in his omnibus et ſingulis. lviij. B. in prin. et poſt me. fo. lxvij.

Chriſtū ſi habemus in chriſto nobis oīa ſunt. xxxiiij. D. fo. cxxvij.

Chriſtum demonſtrare per chriſtum: q̄d eſt. xxj. E. fo. clxvij.

Chriſtum habent in preſenti boni & mali ſed diſſimiliter. l. E. fo. cxcix.

Chriſtum veniſſe omnis natura teſtatur. iiij. K. fo. ccxxxviij.

Chriſtum promiſſum & veniſſe probatur ex ſcripturis gentilium. iiij. P. Q. fol. ccxxxviij. cxcix. F. G. H. fo. cccxxj.

Chriſtum promiſſum et veniſſe ex lege et ꝓphetis oſtenditur. iiij. L. vſqʒ P. folio. ccxxxviij.

Chriſtum nihil amplius quidam putant q̄ꝫ purum hominē: non deum. xliiij. B. fo. cxxxij.

Chriſtianus quomodo chriſtum imitari debet. cxcv. B. C. fo. cccxix.

Chriſtianꝰ debet chriſti paſſiōes imitari nō delitias cōquirere. clxv. F. fo. cccvj

Chriſtianꝰ ſepe cogitare debet cur chriſtianus nominetur: & chriſti ſignum in fronte portet. ccxvj. A. fo. cccxxix.

Chriſtianus non eſt q̄ maleficos: mathematicos aut ſortilegos cōſulit &c̄. vel qui verba turpia et luxurioſa profert. ccxv. D. E. ccxvj. E. fo. cccxxix. ccxlj. A. fo. cccxlj.

Chriſtianus qui nō eſt propter futuram vitā nondum eſt chriſtianus. xcvj. E. fo. cclxxviij.

Chriſtianꝰ an turbari debeat morte imminente. lx. A. B. fo. ccvj.

Chriſtianus non poteſt dici qui xp̄m nō portat in ſe: et cōtra xp̄i p̄cepta venire contendit. xvij. E. fo. ccxliij.

Chriſtianus quid amplius habeat: q̄ꝫ q̄ ſit homo. v. G. fo. cxlij.

Chriſtianꝰ debet nō ſolū bona opari: ſʒ q̄ mala ſunt tolerare. clxv. G. fo. cccvj.

Chriſtianꝰ quomō viuere debeat. lxiiij. per totum. fo. xxx.

Chriſtianus non eſt qui non eſt in chriſti eccleſia. clxxxj. O. fo. cccxiij.

Chriſtianus quid amplius habet q̄ꝫ q̄ ſit homo. xv. G. fo. cxlij.

Chriſtiani mali: chriſtiane viuere prohibent. lij. E. fo. cclx.

Chriſtiani veri vel falſi quomodo cognoſcantur. iij. D. E. et. iiij. C. in princi. et vj. F. in fi. fo. cij. & duobus ſequentibus. x. A. B. fo. cxj.

Chriſtiani quando primum vocati ſunt. cxiij. A. fo. ccxxviij.

Chriſtiani quales eſſe debeant. ccxlviij. B. C. fo. cccxlv.

Chriſtiani boni qui dicātur. ccxvj. B. folio. ccc[illegible]xix.

Chriſtiani quomodo dicūtur filij abrahe. xlij. B. fo. clxxxix.

Chriſtiani mali quomodo bonos nitant̄ ſub falſo noīe decipe. clx. E. fo. cccciiij.

Chriſtiani multi appellantur: qui gratie quā acceperunt moribus cōtradicunt inter quos boni gemūt vt grana inter paleas. clx. C. fol. ccciiij. ccliiij. F. G. K. fo. cccxlvij.

Chriſtianum nihil prodeſt dici in nomīe ſi hoc nō oſtendat in opere. xxxviij. D. fo. ccclxij.

Chriſtianū nomen ne vane portet ad iudiciū ſed ad remediū: debet hec obſeruare. ccxv. B. C. fo. cccxxix.

Chriſtianū opʒ xp̄iane fidei rōnem ſcire. liij. A. fo. cclxj. clxxxix. A. fo. cccxviij.

Chriſtianum vocari ſine opere parū eſt. xcvj. Y. fo. cclxxviij.

Chriſtianū nomen parum tibi prodeſt: ſi opera bona nō feceris. ccxv. A. ccxvj. B. fo. cccxxix.

Chriſtianorū quattuor genera. xj. D. E. folio. clij.

Chriſtianorū tp̄a in oībꝰ ſcripturis p̄dicta ſunt. xxxv. p totū. fo. cxxviij.

Cibꝰ anime quid ſit. lvj. C. fo. cclxij. cvj. A. in medio. fo. cclxxxiiij.

Cibus aīe deus eſt: nec comeſtus minuit̄ exēplū de luce. lxiiij. C. in fi. fo. lxxj.

Cibꝰ chriſti ſalus noſtra: & cibus eius ſumus dū acq̄ſiti eccleſie in mēbra eius corpuſqʒ trāſimꝰ. ccliij. F. fo. cccxlvj.

Cibꝰ de comedente exiuit: exponit̄. cvij. C. fo. cclxxxiiij.

Cibꝰ ſit tēperatus: et potius de cibo aīe q̄ꝫ corporis cogitare debemus. lvj. D. in medio. fo. cclxij.

Cibus de paradiſo nos eiecit: eſuries reducat. lxv. A. B. fo. cclxv.

Cibꝰ bene maſticatus citius digeritur. lv. A. in fi. fo. xxvj.

Cibi q̄tidiana ſunt medicamēta. lxxiiij. O. fo. cclxix.

Cibi delicati cur nō ſint appetēdi: et quibus liceat eis vti. v. E. fo. xxxvj.

Cibū nō ſolū fauces ſumāt: ſed et aures eſuriāt v̄bū dei. In. iiij. rl̄a. ca. xiij. fo. j.

Cibum caro quotidie percipit: anima vero vix poſt plures dies. lvj. D. in medio. folio. cclxij.

Cicatrices quare xp̄s poſt reſurrectionē ſeruauerit. cxxj. C. fo. ccxxxiij.

Cicatrices vulnerū cur xp̄s ſeruauerit in corpore poſt reſurrectionē. xviij. A. in medio. fo. xlvj.

Cynomia muſcā caninā ſignificat: vnde et cynici dicūtur q̄ voluptatē & libidinem ſummū bonū p̄dicant: et plura de eoꝝ ſecta turpiſſima. lxxxvij. C. F. fol. cclxxiiij. xcv. D. fo. cclxxviij.

Cyprianus ſanctꝰ oīa p ſpm̄ ſanctū optime locutus eſt. xxv. D. fo. xj.

Cyprianus ſanctus priuſq̄ꝫ martyrizaretur laudem inuenit: cōfeſſionem promiſit: in fide permanſit: mortem non timuit: ſanguinem fudit: et diabolum vicit. xciij. F. fo. cclxxvij.

Cypriani verba ex ep̄la de habitu virginum ponūtur. ccxlvij. C. fo. cccxliij.

Circūciſio cur fiebat die octaua: et cultris petrinis. cxlj. C. fo. ccxcvij. xv. B. folio. lxxxv.

Circūciſio nos ſumꝰ qui ſpiritu ſeruimꝰ

deo:quomō intelligat.xv.A.fo.lxxxv.
Circūciſio q̃d ſit/et quid ſignificat:⁊ vbi fiebat:⁊ quare cultello petrino: et quare die octauo.xxx.C.fo.clxxviij.
Circūciſionē xp̄s accepit:vt eā auferret. xiij.F.fo.ccxliij.
Circūciſionē cur xp̄s accepit:⁊ nō xp̄ianus.clviij.E.fo.ccciij.
Circūciſione quare non ſoluebat ſabbatum:cū tamen precepit dn̄s ſanctificare ſabbatum.xxx.C.fo.clxxviij.
Circūcellionū prauitas.vj.H.in princi. fo.xxxvij.
Cyrene libye eſt ꝯtigua africe:inde cyreneus qui crucem xp̄i angariatus portauit.clxv.Y.fo.cccvj.
Cyrillus fuit de fratribꝰ Auguſtini.xxj. A.in me.D.fo.ix.
Cyrilli ciuis hypponēſis filius matrem pregnantē oppreſſit:ſororē violare voluit:patrē occidit:et duas ſorores vulnerauit ad mortem.xxxiij.A.fo.xv.
Cythare tria ſunt:ars:manus:⁊ chorda: ars dictat:manꝰ tangit:chorda ſonat: ⁊ q̃d ſignificet.iij.B.in fi.fo.ccxxxvij.
Ciuitas celeſtis q̃to gaudio excipit reportātes de hoſte trophea.xxxvij.B. fo.ccclxij.xlvj.E.fo.ccclxv.
Ciuitatis huius felicitatē nemo enarrare ſufficit.xliij.C.fo.ccclxv.
Ciuitatis huiꝰ quāta ſit felicitas.xxxvij. C.D.E.fo.ccclxij.
Ciuitatē ad celeſtē quibꝰ veſtigijs ꝑuenitur.xxxvij.G.fo.ccclxij.
Clamare ad xp̄m q̃d ſit:et q̄ ꝓhibent clamare.xviij.F.⁊.H.fo.xlvj.
Clamor ſanctorū audit apud deū per ſilentium.xc.C.fo.cclxxvj.
Clamor dicitur peccatum quando abſq; oī timore ad actum ꝑducit:⁊ ꝯſuetudine multiplicatur.xlvij.C.fo.xxij.
Clamorē cordis q̄ȝ oris deꝰ plus aduertit.xiij.K.fo.lxxxij.
Clarificat q̄uo filiꝰ patrē cū ſempiterna claritas patris nec diminuta fuerit in forma humana: nec augeri potuerit in ſua perfectiōe diuina.ciiij.A.C.cv.A. fo.ccxxiij.⁊.ccxxiiij.
Clarificatio xp̄i quomō fuit.xxxij.C.fo. clxxx.lij.D fo.ccj.lxiij.C.lxuij.A.fol. ccvij.ciiij.B.C.fo.ccxxiij.
Clarificatio ⁊ glorificatio idē ſūt.lxxxij. A.folio.ccxiij.c.A.folio.ccxxj.ciiij.C. folio.ccxxiii.
Clarificatio filij quā habuit apud patrē priuſq; mundꝰ fieret:eſt ipſiꝰ humanitatis ꝑdeſtinatio.cv.D.fo.ccxxiiij.
Clarificatum eē cur ſe xp̄s dicebat poſt receſſum iude.lxiij.B.C.fo.ccvij.
Claudus mēdicans ad portā ſpecioſam quē petrus verbo curauit.xxvj.per totum.fo.xciij.
Claudi dicuntur qui fidē rectā non bene ſequuntur.clxxxiiij B.fo.cccxvj.
Claues eccleſie due ſunt: ſcȝ ſciētie ⁊ potentie.xxvij.B.fo.ccclvij.
Clementia quid ſit.xxiiij.C fo.xj.
Clericus q̄ comā nutrit: et caput radere erubeſcit: nō ſe de dei ſed de mūdi ſorte eſſe teſtat.lix.D fo.xxviij.
Clericus duo ꝓfitet:ſanctitatē interius: ⁊ clericatum exterius.lij.H.in medio. fo.xxiiij.
Clericus qui in terra propriū habere deſiderat a chriſti diſciplina recedit.lix. B.fo.xxviij.
Clericus qui paſci deſiderat ab eccleſia: nihil propriū habere deſideret.lij.H. in medio.fo.xxuij.
Clerici quales eſſe debeant.ccxlix.D.folio.cccxlv.
Clerici cur radāt caput.xxj.B.folio.ix. xxvj.E.fo.xij.lix.C.D.fo.xxviij.
Clerici a ſorte dicūtur: quia ſors eorum deus eſt.lix.B.in fi.fo.xxviij.
Clerici ſi eternā cupiāt hereditatē: nihil accipere debent in terra morientium. lix.A.fo.xxviij.
Clerici cur orantes non velāt capita.lix. D.fo.xxviij.
Clericis non licet mercimonia exercere: nec turpia lucra ſectari.xix.B.in medio.fo.xlviij.
Clericatus magis onus eſt q̄ȝ honor.lij. H.in me.fo.xxiiij.
Clericatus ei nō tollitur q̄ voluerit habere proprium.lij.G fo.xxiiij.
Codices certa hora ſingulis diebꝰ petantur extra horā qui petierit nō accipiet in.ij.regu.ca.ij.⁊.iij.fo.j.
Coeternum et coeuū quomodo differūt. xxxviij.C.circa fi.F.G.fo.lvj.
Cogitatio nr̄a deo patet ſicut āte homines facta noſtra.xlix.C.fo.cclviij.
Cogitationes nr̄e ſicut modo nobiſmetipſis in luce ſunt;⁊ ꝓximis in tenebris ita deo patent: et poſt reſurrectionem cūctꝭ patebūt.clij.C fo.ccciij.ccxxxiij. C.D.fo.cccxxxvj.
Cogitationes q̄ bonas habet facta mala habere nō poteſt: quia facta de cogitationis miſſiōe veluti de īperatore ꝓcedunt bona de bona:mala de mala.xvj. A fo.cxix.
Cogitationibꝰ malis ita eſt reſiſtendum. lxxvj.A.B fo.xxxiij.
Cognatio noſtra que ſit.lj.B.fo.cclx.
Cognitio dei eſt vita eterna:⁊ quādo ꝑfecta erit cognitio cv.B.fo.ccxxiiij.
Cognitio diuinitatis ꝟtus eſt boni operis.cxij.A.fo.cclxxxvij.
Cognitio ꝑfecta non erit niſi beatis.clij. C.fo.ccciij.
Cognitor ex cognitione dei creſcit: non deus de cognitore.xxxviij.C.fo.lvj.
Cognoſcimus tūc xp̄m et habemus:ſi in ipſum credimꝰ.cxxxix E.fo.ccxcvj.
Cognouit aliter deus iuſtos q̄ȝ peccatores.lxx.H.fo.cclxvij.
Cognouerūt gētiles deū per creaturam. cxxxix.E.f.ccxcvj.cxliij.A.f.ccxcviij
Cognoſci quomodo poteſt deus ab anima.xx.G fo.clxv.
Cognoſcit deꝰ melius hominē q̄ȝ homo ſe.lxxij.E.F.fo.cclxviij.
Cognoſcere quādoq; ponit ꝓ credere:ſicut ibi: vt cognoſcat mundus quia tu me miſiſti.cx.D.fo.ccxxvj.
Cognoſcēdum ſe deus fideliter querētibus et inſtanter meditantibꝰ offert: q2 cognitione dei nil melius: nil beatius eſt.cx j.A fo.cclxxxvij.
Cohortē quare accepit iudas ad cōprehendendū ieſum.cxij.A.fo.ccxxviij.
Colendus nō eſt deus ꝓpter bona tēporalia.ccxlv.C.fo.cccxliij.
Colēdus deus eſt gratis ⁊ ꝓpter ſe ſolū. lxxij.F.in fine.fo.cclxviij.c...xxuij.C. D.folio.cccxxxvij.xxxviij.C.D.E.folio.cxxix.
Colēdus nō eſt deus ſolū ꝓpter vitā iſtā ix.D.x.A.in medio.fo.cxvj.
Colit nos deus ⁊ nos colimus deū.cxix H.fo.cclxxxix.
Colit deus pietate:nō crudelitate.lxxiij. A.fo.cclxviij.
Colimus deum aliter: aliter ipſe nos colit.lix.A.fo.lxviij.
Colluctatio non eſt nobis aduerſus carnem et ſanguinem ⁊c̄.quomodo intelligatur.viij.B.fo.xxxix.
Color non eſt niſi in corporibus.xl.K.folio.cclij.
Columba ſimplicitatem ſignificat.liiij. C.in medio.fo.cclxj.
Columba ſignificat ſpiritales.liiij.B.folio.cclxj.
Colum quid figuret.ccxvij.C.fo.cccxxx
Columba ſignificat vnitatem eccleſie.vj. C.fo.cxliiij.
Colūba quid docuit Johannem de filio dei.v.E.fo.cxlij.vj.C.F.fo.cxliiij
Colūbe q̄ ſūt in eccl'ia:et q̄dā columbe ꝓprietates.vj.A B.H fo.cxliiij.
Colūbe ī ſpecie q̄re deꝰ oſtēdere voluit ſpm̄ ſanctū.vj.A.B.et p totū.fo.cxliiij
Colūbas vendere q̃d ſit.x.C.fo.cl.
Cōmunio ſanctorum quid ſit.clxxxj.P. folio.cccxiij.
Cōmunio ſancta ibi eſt: vbi fides ſancta eſt.cxv.D.in fine.fol.cclxxxviij.cxxxj. D.fo.ccxciiij.
Cōmunia ſunt omnia iure diuino ſed nō iure humano.vj.J.fo.cxliiij.
Cōmunia debent eſſe omnia quibꝰ ē cōmunis fides.xxv.A.B.fo.xciij.
Cōmunionē eccl'iaſticā propter cōſcientiā delictorū fugientes:reatum cōgregant:⁊ remediū ſalutis deuitāt.lvij.A fo.cclxij.
Cōmunicare eſt rem priuatā cōmunē facere.viij.A.fo.cxv.
Competētes qui dicat ⁊ quare.cxvj.A. fo.cclxxxviij.
Cōpetentes a quibꝰ cauere debeant:⁊ q̄s in eccl'ia imitari debeāt.xlix.A.D.fo. cxxxiiij.
Competētes quales eſſe debeāt: ⁊ a quibus conſciētias ſuas cuſtodire debeāt cxvj B.C.fo.cclxxxviij.
Compunctio cordis quattuor modis generat.lxx.C.fo.xxxij.
Cōpunctio cordiſ q̄ ex humilitate naſcit duplex eſt.lxx.C.fo.xxxij.
Cōpunctio ſanitas ē aīarū:remiſſio peccatorū ſacrificiū ſpiritale: holocauſtū medullatū.xj.C.fo.vj.
Conceptꝰ eſt xp̄s ī equinoctio vernali ⁊ natꝰ in ſolſticio hibernali: ⁊ qua die eſt conceptus in vtero ꝟginis: ipſa die reſurrexit ab inferis.xxij.B fo.ccxlvj.
Cōcupiſcētias poſt tuas nō eas exponit et cōcupiſcētias carnis ne perfeceris exponit.xlv.D.E.fo.cclv.
Cōcupiſcētias carnis habere q̄ſq; ē vtile exēplo apl'i.iij.E.⁊.v.B.i.fi.C.fo. lxxiiij.⁊.lxxv.
Conceptus duplex.ſcilȝ a chriſto ⁊ a diabolo.xx.B.fo.xlviij.
Conceptꝰ eſt xp̄s nō de ſubſtātia ſpūſſancti ſed potentia: nō generatione ſȝ bn̄dictione.vj.C.fo.ccxlj.

Cōceptus de ſpūſancto:natus ex maria ꝟgine: exponitur.xv.C.fo.cclxxxviij.cxix.B.fo.cclxxxix.cxxiij.B.fo.ccxcj cxxv.B.fo.ccxcij.cxxix.A circa finem.fo.ccxciij.cxxxj.C.fo.ccxciiij.
Conceptus quanto tpe in vtero pficitur.xxv.D.fo.xj.
Cōceptus non eſt per maſculū ⁊ feminā qui fecit maſculum et feminā.xxxij.D.fo.cxxvj.
Conceptum ſine ſemine ideo quidam denegant quia contra naturā eſſe credūt xj.B.C.fo.ccxliij.
Conceptioni chriſti ⁊ ſi non interceſſit ſemen hominis: tamen ex carne formatus eſt que cōſtat ex ſemine.cxciij.B.folio.cccxix.
Conceptione chriſti ſermo fuit maritus ⁊ vxor auricula.xv.A.fo.ccxliiij.
Conceptione chriſti non fuit ſpiritusſanctus pro ſemine.cxcj.D.fo.cccxviij.
Concepit vbi virginitas integritas parit:ibi dei eſt virtus conſcia non voluptas.xxiiij.A.fo.ccxlvij.
Cōcipi cur xp̄s voluit ſine virili ſemine de virgine.xlv.F.in fine.fo.cclv.
Conciues noſtri quomodo nos illic expectent.xxxvij.H.fo.ccclxij.
Concordia malorū licet contraria ſit bonis:tamen optanda eſt ꝙ boni concordiam habeant:⁊ mali diſcordiā.ij.C.circa finem.fo.iij.
Concordia fratrum voluntas dei eſt:iocunditas chriſti: perfectio ſanctitatis clxix.B.fo.cccx.
Cōcubinā hr̄e nō lz.clxiiij.C.fo.cccv.
Concubinas habere non lz:nec eas poſtea ducere vxores.xlix.A.circa finem.folio.cxxxiiij.
Cōcubinas tpe xp̄ianorum qui ante legitimas nuptias habuerit: peius pctm̄ facit ꝙ̄ adulteriū.ccxliij.D.fo.cccxlij.
Cōcubinarij ideo a cōmunione nō ſuſpēdunt:qꝛ h̄ ſcel⁹ nō a paucis ſed a multis cōmittit.ccxliij.E.fo.cccxlij.
Cōcupiſcere ꝓ facere ponit:⁊ ꝙ cōcupiſcētia non nocet ſi ei non conſentiatur.xliij.F.folio.lix.
Cōcupiſcere nolle: ⁊ poſt ꝯcupiſcentias nō ire differt.v.D.vj.F.f.lxxv.⁊.lxxvj.
Concupiſcere non debemus res alienas ſed vitam ſemp manſuram.xx.A.poſt prin.⁊.B.fo.xlviij.
Cōcupiſcēs rē ꝓximi lucrū hz ſua cecitate:ſed dānū de dn̄i nube.xcv.E.folio.cclxxviij.l.D.fo.cclix.ccxv.C.fo.cccxxxix.ccxxxviij.C.fo.cccxxxix.
Concupiſcens rē alteri⁹ internā fidē perdit.xcv.F.in medio.fo.cclxxviij.
Cōcupiſcēdi vxorem ꝓximi tui exponit cxvj.P.in fine.Q.fo.cclxxxviij.
Cōcupiſcētia carnis aduerſ⁹ ſpm̄: ⁊ ſpirit⁹ aduerſus carnē.iij.iiij.v.p totū.et vj.A.fo.lxxiiij.xlj.B.C.D fo.lxxxj.
Cōcupiſcētia malorū nō eſt deſurſum a patre luminū ſed terrena aialis ⁊ diabolica.ccxxiij.P.i fine.R.in fine.S.in fine.fo.cccxxxij.
Cōcupiſcētia triplex ⁊ q̄.xxxiij C.f.liiij.
Cōcupiſcētia ſic q̄ꝗz inſidiat ſanctis vt faciat dormiētib⁹ quod nō pōt vigilātib⁹.xlv.I.in fine.fo.cclv.
Cōcupiſcētia octoꝝ qd ſit.xxxj.C f.xliij
Cōcupiſcētia femiarū nō ſolo tactu affectu/ſed affectu et aſpectu appetit et appetit in tertia regula.ca.xxj.fo.j.
Cōcupiſcētia mūdi quanto fuerit ī hoīe ardētior:tanto fit pro eo qd̄ cōcupiſcit oīm moleſtiarū patiētior.ccxxiij.R.folio.cccxxxij.
Cōcupiſcētia carnis nō nocet.dū ei non cōſentiat.v.G.vj.F.fo.lxxv.⁊.lxxvij.
Cōcupiſcētia malorū ſi ex mundo ē:quō ex eorū dicit voluntate qui mundū diligunt.ccxxiij.T.fo.cccxxxij.
Concupiſcentia eſt origo oīs peccati.vj A.folio.lxxvj.
Concupiſcentia carnis et oculorum que ſit.ij.G.folio.cj.
Cōcupiſcentia cur eſt in mēbris:et ꝙ debemus eas potius velle nō habere ꝙ̄ habere:et ꝙ ſolus chriſtus eas ſanat.xij.C.fo.lxxxj.
Cōcupiſcētia vocat pctm̄:qꝛ merito peccati cōtigit ex prima tranſgreſſiōe mādati.xliij.C.in fine.fo.lix.
Cōcupiſcētia qn̄ agit malū ⁊ nō perficit.xlv.G.fo.cclv.xlvij.A.B.C.fo.cclvj.
Cōcupiſcētia carnis fomentū ⁊ mater ē voluptatū.xxxj.B.fo.xliij.
Cōcupiſcētia carnis aduerſus ſpm̄ ē ibi vbi eſt ſpūſſanct⁹.xliij.D.fo.lix.
Cōcupiſcētia carnis aduerſus ſpm̄.xliij B.C.D.E.F.fo.lix.
Cōcupiſcētia carnis domari pōt:ſed nō auferri.xlj.G.H.fo.clxxxviij.
Concupiſcētie carnis qn̄ pfectevincent.iij.F.G.⁊.v.D.fo.lxxiiij.⁊.lxxv.
Cōcupiſcētia carnis de primi poſſūt:extingui pfecte con poſſūt:niſi poſt mortem.xliij.E.fo.lix.
Concupiſcentia nomine quid intelligat vj.A.fo.lxxvj.
Cōcupiſcentiā nō cognoui: niſi lex diceret non concupiſces quomodo intelligatur.iiij.C.fo.lxxiiij.
Cōcupiſcētias non habere melius eſt ꝙ̄ eas vincere.xlv. C.D.F.fo.cclv.
Cōcupiſcētijs ꝙ nō obedim⁹ dei eſt donātis nō noſtre fortitudinis.xij.D.circa prin.fo.lxxxj.
Concupiſcentijs cur non eſt cōſentiēdū.xlij.F.fo.cxxxj.
Concupiſcentijs non eſt obediendū.iij.D.⁊.xij.D:fo.lxxxj.
Confeſſio non eſt fructuoſa apd̄ inferos.lxvj.B.fo.cclxv.
Confeſſio paradiſum aperit.cxxx.R.in fine.folio.ccxciij.
Confeſſio peccati initium[ē ſanitatis.xij D.fo.cxvij.
Confeſſio debet eſſe humilis:vtilis:ſecreta.frequens:prōpta:amara:lacrimoſa:⁊ feſtina.xlviij.G.fo.xxij.
Confeſſio non ſolum eſt peccatoris:ſz ēt laudatoris.xlviij.A.fo.cclvij.
Confeſſio iuſtorum comes ſemper debet eſſe.xlix.B.fo.ccclxvj.
Confeſſio humili ⁊ puro corde eſt facienda.lxiiij.C.fo.xxx.
Confeſſio humilis peccatorum meretur indulgētiā.j.D.circa prin.fo.xcix.
Confeſſio eſt initiū bonorū operū.xij.E.folio.cliij.
Cōfeſſio vera q̄ ſit.xxvj.B.fo.clxxiiij.
Cōfeſſio iuſtificat: veniā donat:quia eſt opus miſericordie:ſalus egroti:⁊ vnicum cum ꝯpenitētia anime medicamētum.lxvj.C.fo.cclxv.
Cōfeſſio hūil' ſanat.xxix.circa p̄n.f.xcv.
Cōfeſſio nō ē differēda ad vltimū q̄dragesime. Et qualiter cōfitens ſe habere debeat ad cōfeſſorē.xxx.C.fo.xiiij.
Confeſſionis vtilitas ⁊ cōmendatio.xxx D.fo.xiiij.xlj.D.fo.xix.
Confeſſionis verbum in corde habēs:et in ore non habens: dolus eſt aut van⁹.xxx.D.in fi.fo.xiiij.
Confeſſionis medicamenta deeſſe nō debent: ſicut nobis peccatorum vulnera deeſſe non poſſunt.xij.A.fo.cxij.
Cōfeſſionē noſtrā deus deſiderat: vt habeat cām ignoſcēdi.lxvj. B. fo.cclxv.
Cōfeſſione ſui accuſatio dei eſt laudatio viij.A.fo.xxxix.
Confeſſor caut⁹ eſſe dz:ne ꝯfitenti ꝟbum timoris aut terroris īfigat:vt eū a verbo confeſſionis exterreat:nec abſoluere debet cōpunctum:niſi viderit cōfeſſum.xxx.D.in fi.fo.xiiij.
Confeſſor quod per confeſſionem ſcit:minus ſcit ꝙ̄ ſi neſciat.xxx.C.fo.xiiij.
Cōfeſſorē decet ſciret quā: qualē: ⁊ quātam debeat infirmātib⁹ exhibere medicinam.xxx.D.in fi.fo.xiiij.
Cōfeſſi niſi fuerimus nr̄a facinora aliter veniam habere nō poſſum⁹: nec erubeſcat cōfiteri qui in peccatis nō erubuit coinquinari.xlvj.A.fo.cxxxiij.
Cōfeſſores ſancti licet rabiem pſecutorū non ſenſerint martyrij: premio non tamen priuantur.xliiij.F.in me.fo.xx.
Confeſſa peccata nō iterare:magnū ē ſalutis indiciū.lxvj.A.fo.cclxv.
Confidere nemo dz de bonis ſuis.xxxix R.fo.xviij.
Cōfidētes ī deo cur bti:⁊ cōfidētes in ſemipſi ⁊ maledicti.xciiij. C.fo.cclxxvij.
Cōfiteri de⁹ q̄ pſuadet vleiſci non deſiderat:qꝛ optat ſoluere ꝯfitētes ne ꝯtumaces punire cogat.xlvj.A.fo.cxxxiij.
Cōfiteri qd ꝓdeſt eccle.xlviij.A.f.cclvij
Confiteri nemo debet cā hūilitatis pctā que non fecit.xxix.C.fo.xcv.
Cōfiteri peccata ſua diabolus p tria hominē impedit.xix.B.C.fo.cxvij.
Cōfiteri deo nō ſufficit:ſz alterutrū cōfiteri debem⁹.xxx.A.C.in fi.fo.xiiij.
Cōfiteri cur debeam⁹ pctā cū de⁹ ea ſciat.xxx.A.C.in fi.fo.xiiij.
Confiteri libenter ⁊ fidenter peccator debet.xxx.C.fo.xiiij.
Confiteri vult nos de⁹ pctā nr̄a:⁊ diabolus vt celemus.xij.A.fo.cxvij.
Confiteri pctā ſua q̄ diſſimulat : nō ſolū indulgētiam nō accipit ſed ⁊ geminat peccata.xix.B.in me.D.in fi.fo.cxvij.
Confiteri tā ꝙ̄ in apertū ſinū:indulgētiā de⁹ pat⁹ eſt dare:ſz q̄ excuſat claudit ſinū:includit pctm̄:⁊ excludit pcti indulgentiā.xij.C.in fi.fo.cxvij.
Cōfitent multi xp̄m verbis: ſed factis negant.xxxj.E.et.F.in fi.fo.xcvij.
Confitēs peccata ſua:a morte reuiuiſcit non tamen propria virtute.viij.A.ante me.fo.xxxix.
Confitens de quibus ſe examinare debz xxx.B.fo.xiiij.
Confitēs quilibet ieſum chriſtū in carne veniſſe ex deo eſt:et oīs q̄ non confitet ieſum chriſtum in carne veniſſe ex deo nō eſt:quomō intelligatur.xxx.⁊.xxxj.

per totum.fo.xcvj.ꝛ.xcviij.
Confitēs quomodo dicitur ꝓcedere de ſepulchro.xxij.E.fo.clxviij.
Confiteor tibi paſ domine celi ꝛ terre de qua cōfeſſione hoc dr.viij.A.fo.xxxix.
Cōfiteamur vt peccata noſtra cur velit deꝰ:cui oia nota ſunt.lxvj.A.fo.cclxv.
Coniugium a deo eſt inſtitutū vt homines propagarentur.viij.B.fo.ccxlij.
Coniugatorū exhortatio.vij.H.fo.ccxlj
Coniugio ſola generādi cauſa īculpabilis eſt.l.G.in fi.fo.cxxxv.
Coniugio cōſenſus requiritur.lxxv.D.in fi.fo.cclxx.
Cōiugati deo ꝛ ſibi inuicem fidem debēt xcvj.C.ćca fi.F.R.f.cclxxviij.clxviij.C.fo.cccv.ccxliij.A.in fi.fo.cccxlij.
Cōiugalis vita eſt laudabilis: et ī corpe chriſti locū habet: et ideo ſi cōiugales tenent humilitatē:ſuperbis caſtis ſunt preferendi.liij.B.in me.C.E.fo.lxvj.
Coniuge in aliena ama qd amas in tua lxxxiij.C.fo.cclxxiij.
Coniugia adulterina que ſint.xlix.A.fo.cxxxiiij.
Cōiunctiones tres valde mirabiles legimus.lv.D.circa finē.fo.xxvj.
Conſcientia mala ſeipſam fugere non poteſt.xlj.C.fo.clxxxviij.
Cōſcientia nobis ſufficit:ſed qui fidens cōſcientie ſue famā negligit crudelis ē.lij.A.et.liij.D.fo.xxiiij.et.xxv.
Cōſciētia nobis neceſſaria eſt: ſed fama primo.ccxxxviij.J.R.fo.cccxxxix.
Conſciētie puritas quanta ſollicitudine ſit conſeruanda.lxiij.A.fo.cclxv.
Conſcientie puritas ideo eſt amanda.x.A.fo.vj.
Conſcientie aut cordis reprehēſio vel ꝓbatio preſtat fiduciam petendi.vj.B.circa prin.fo.cv.
Cōſciētie puritas per que acquiritur.x.A.fo.vj.
Cōſcientias aliorum infirmas percutiēt tres quomodo ī chriſtū peccēt.vj.C.in fi.D.E.F.fo.xxxvij.
Cōſiliū differt a ꝑcepto.lxj.D.fo.cclxiiij
Conſiliū petunt aliquādo ſubditi a prelatis vt circumueniāt exemplum.xlix.G.in me.fo.lxiij.
Conſilia dei non ſunt temere diſcutiēda xlviij.D.fo.cclvij.
Conſuetudo mala eſt genus mortis immane.xlix.C.fo.cxcvij.
Cōſueuiſſe bn̄:pudebit diſſueſcere.xxxvj C.in fine.fo.ccclxj.
Cōtēplatiōis modꝰ qs ſit.xxx.B.fo.xv.
Contemplationi dei oia iuſtificationum merita vniuerſa virtutum ſtudia poſtponuntur.xliij.D.fo.ccliiij.
Contemplationem dei que impediūt.lix C.fo.xxviij.
Cōtinere virum non poſſe fedum eſt vbi femina cōtineat.xcvj.Q.fo.cclxxviij.ccxliij.A.fo.cccxlij.
Continere debere clericos probatur exēplis.xxxvij.F.G.fo.xvij.
Cōtinere nos debemus a quinqꝫ ꝛ a quibus.xxij.B.fo.xlix.
Cōtinere non debere quidam ſe ideo putant quia coniuges nō habent.ccxliij.B.fo.cccxlij.
Continenter qui nō viuit eſt quōd q̄ agrū ſuum in vno anno pluries ſeminauerit: vnde nec legitimū fructū habere poterit.ccxliiij.C.fo.cccxliij.
Continentia eſt non credere felicitati terrene: et vſqꝫ ad finē querere felicitatē eternā.ccxlv.A.fo.cccxliij.
Continentia neglecta quod per īcōtinētiam inquinatur:ieiunijs ꝛ orationibꝰ diluatur.ccxliiij.D.fo.cccxliij.
Cōtinētia per que impeditur.ccxliiij.D.fo.cccxliij..ccxlix.B.fo.cccxlv.lxxvij.B.fo.cclxx.
Cōtinētia ī quibꝰ conſiſtat ꝛ a quibꝰ cōtinere oporteat ccxlviij.B.C.fo.cccxlv
Continentia viri deum timētis ē glorioſior q̄ꝫ mulieris q̄ legē viri timet.xlvj.B.circa finem.fo.lxj.
Cōtinentiam coniugibꝰ viri ſeruēt:quā a cōiugibꝰ reqrūt.xlvj.B.in me.fo.lxj.
Continentiā ſeruādo multis viris fortiores femine inueniunt.xlvj.B.fo.lxj.
Cōtinentiam ſeruet qui vult ſumere corpus chri ſti.xlvj.C.fo.lxj.
Continētiores quādoqꝫ femine ſunt viris.xcvj.C.pꝰ me.f.cclxxviij.ꝛ ccxliij.A.in medio.fo.cccxlij.
Continētes ſunt humiles:ſunt et ſuperbi liij.E.fo.lxvj.
Continendū q̄bus temporibꝰ ſit.ccxliiij C.G.fo.cccxliij.
Contraria contrarijs curātur.lxxxv.D.fo.cclxxiiij.cv.D.fo.cclxxxiij.
Contritionis ſigna.viij.A.fo.xxxix.
Contumacie crimē eſt: quod iubetur:cōtēnere:quod precipitur nolle:quod imperatur declinare.clxvij.A.fo.ccccix.
Conuerti qui tardat:periculum facit aie ſue.lxxj.A.fo.xxxij.
Conuerti quidam nolunt niſi poſt expletionem omnium ſuarum voluptatum.xj.B.C.cxvij.
Conuerti feſtinet quiſqꝫ dū pōt:ne cū voluerit:nō poſſit.lxxj.B.fo.xxxij.
Conuerti debemus ad deum in tribus.xxx.B.fo.xiiij.
Conuerti ad dominū ne tardes:nec differas de die ī diē ꝛ cetera: exponit.cij.B.in fi.fo.cclxxxij.clxxxj.M.fo.cccxuj.
Conuerti quidā nolūt deſperādo: quidā male ſperando.xj.A.fo.cxvij.
Cōuerti cur q̄dā tardāt:ꝛ q̄ꝫ malū ſit differre cōuerſionē.lix.E.fo.lxviij.
Cōuerti ad dn̄m ne tardes:nec differas de die in diem exponitur.xj.C.xiij.A.folio.cxvij.
Conuerſio vera ſine veſtimentorū cōmutatione ſufficit: veſtimentorū conuerſio ſine bonis opibꝰ iuſtū dei iudiciū ſuſtinebit.lxvij.D.circa fi.fo.cclxvj.
Conuerſio et auerſio dei ad hoiem q̄ ſit xxxiiij.C.fo.cxxvij.
Conuerſionis indumenta cordis et corporis priꝰ ſuſcipat cui ſtudiū eſt xp̄m colere.ccxxxviij.J.fo.cccxxxix.
Cōuerſio deꝰ idulgētiā repromiſit:ſꝫ craſtinū nō ꝓmiſit.xj.B.xiij.A.fo.cxvij
Cōuiuia vtrum ſolum pauperibus ꝛ nō amicis aut parentibus ſint facienda.ij.D.fo.ccxxxvij.
Cor eſt leuandū ad celum ne putreſcat ī terra exēplum.xliiij.E.fo.ccliiij.l.R.fo.cclix.liiij.C.in medio.fo.cclxj.cxlv.B.in fi.fo.ccxcix.
Cor in hoie eſt tanq̄ꝫ imperator: et omnes corporis ſenſus tāq̄ꝫ eiꝰ miniſtri.xviij.F.fo.clxij.
Cor q̄n ſit rectū vel diſtortū.xcvj.L.fol.cclxxviij.ccxxxvij.E.fo.cccxxxviij.
Cor deus interrogat:non manū.xix.G.folio.lxxxix.
Cor repetere: ſiue ad cor redire quō debēt ꝑuaricatores: pulchra Auguſtini exhortatio.xviij.F.fo.clxiij.
Cor ſurſū leuarī q̄d ſit.ccxxxix.H.f.cccxl
Cor ſurſum non ſuperbia ad dominū vocatur.clxxv.B.fo.cccxij.
Cor ſurſum habendum eſt nō deorſum.xlviij.C.fo.cxxxiiij.
Cor ſurſum eſt habendum.lxxiiij.A.fol.xxxiij.lxxij.A.fo.xxxij.
Cor quō ſit mūdādū et quare.clxxv.C.fo.cccxij.ccxxxiiij.E.f.cccxxxvij.cclv C.fo.cccxlviij.
Cordis accuſator eſſe nō poteſt niſi ī ſpectoꝛ.ccxxxiiij.E.in fi.fo.cccxxxvij.
Coronat deus non tam merita noſtra q̄ꝫ dona ſua.xlix.J.fo.cclviij.
Coronādo deꝰ merita nr̄a nihil coronat niſi dona ſua.xiiij.B.C.D.fo.cxviij.
Corpꝰ gloꝛificatum ibi mox erit vbi eſſe voluerit.cxlvij.D.H.fo.ccc.
Corpus gloꝛificatū quattuoꝛ virtutes habebit.xcix.E.fo.cclxxxj.
Corpus chriſti vtrum quotidie ſit ſumēdum.xxviij.B.fo.lij.
Corpus terrenum negantes poſſe ſuꝑ celos transferri propter elementorū pondera confutantur per exempla et rationes.cxlvij.D.F.G.fo.ccc.
Corpus non omne eſt vinculum erumnoſum.cxliij.G.fo.ccxcviij.
Corpus omne vtrum ſit fugiendū.cxliij G.H.fo.ccxcviij.
Corpus ſuū xp̄s quare ſub ſpecie panis ꝛ vini inſtituit.xxvj.J.fo.clxxiiij.
Corpus chriſti tunc ſalubriter ſumit ſi quod in ſacramento viſibiliter ſumit in ipſa veritate ſpritaliter mādūcatur ij.A.in fine.fo.lxxiij.
Corpus chriſti duobus modis ſumitur.xj.H.in medio.fo.xl.
Corpus gloꝛificatum verum erit coꝛpus ſpiritus.ccxxxiij.J.fo.cccxxxvj.
Corpus chriſti comeſtum non minuitur lxiiij.C.in fine.fo.lxxj.
Corpus xp̄i quomō ſumēdū eſt.xxv.E.fo.clxxij.xxvj.F.fo.clxxiiij.
Corpus et ſanguis chriſti tractentur.ij.A.B.fo.lxxiij.
Corpus chriſti non viuificat niſi vnitum corpori chriſti.i.eccleſie.xxvj.G.H.J.xxvij.B.fo.clxxiiij.ꝛ.clxxv.
Corpus chriſti ſumere hoꝛtatur.xlvj.A B.fo.lxj.
Corpore a gloꝛificato recedent modꝰ et pondus.clix.A.clx.A.fo.ccciiij.cxliij.G.fo.ccxcviij.
Corpora grauiora cur aguntur q̄ſiqꝫ velocius q̄ꝫ leuioꝛa.cxlvij.G.fo.ccc.
Corpora quomodo dicātur ſpiritalia vl animalia.cxlvij.H.fo.ccc.
Correctio ad prepoſitum vel preſbyterꝫ principaliter ſpectat.in.j.re.ca.vj.ꝛ.iij reg.ca.xxiij.et.xlij.fo.j.ꝛ.ij.
Correctio duo habeat: bonitatem ſcꝫ et ſcientiam.iiij.A.quod probatur exemplis ibidem.B.C.fo.cxliij.
Correctio fraterna quem modum habere debet. in.iij.reg.ca.xxiij.fo.j.

¶ Correctio fraterna exponiť ꝑ illud. Si peccauerit i te frater tuꝰ. ⁊c̄. xxviij. D. in medio. fo. cxxiiij.
¶ Correctio a ſe incipere debet. xliij. B. fo. vij.
¶ Correctio ex amore fieri debet. vij. C. in fine. et. D. in medio. fo. cvij.
¶ Correctio debeť vitionō nature. xciiij. H. fo. cclxxvij. cix. I fo. cclxxxv.
¶ Correctio fraterna q̄liter ſit exhibenda xv. A. E. xvj. per totū. xviij. circa prin. fo. xliiij. xlv. et. xlvj.
¶ Correctiōis gladiū zelo iuſtitie nō odij nō rācoris charitas euaginabit. Sermone. xiiij. B. fo. vij.
¶ Correctione ex dura ſicut boni iterdum corrigūtur: ita ſupbi leniſſima admonitione ad peiora ꝓuocantur. xxxvj. C. fo. ccclxj.
¶ Correctꝰ malꝰ faciliꝰ i correctore ꝙ̄ in ſe cognōſcit qḋ corrigat. v. A. fo. cxiiij
¶ Correcti ſūt multi amore: multi i timore: per tremorē timoris ad amorē peruenerunt. xciiij. H. in fine. fo. cclxxvij.
¶ Corrigi quidam nolunt deſperādo: quidā male ſperādo. xj. A. fo. cxvij.
¶ Corrigere quem nō vult deus in hoc ſeculo: eum ſupplicio deſtinabit poſt ſeculum. xlvj. B. fo. cxxxiij.
¶ Corrigere negligēs crudelis ē. xciiij. I. fo. cclxxvij.
¶ Corrigere qui poteſt: indicando nō erit innocens: ſi tacendo perire permittit In. iij. reg. ca. xxiij. fo. j.
¶ Corrigere non poſſunt verba quē nō corrigunt experimēta. l. I. fo. cclix.
¶ Corrigere vult deꝰ ſeueritate tētationū quos ſua patiētia viderit dꝑrauatos quia gaudet ſi correctos viderit quos emendat. xlvj. A. fo. cxxxiij.
¶ Corrigere debemꝰ proximum arguēdo cōſolari alloquēdo: ⁊ exemplū prebere viuendo. xxj. C. circa finē. fo. cxxj.
¶ Corrigiť diſciplina ſepe plagis ſi nihil proficiāt tormenta iuſtorū. xcvij. E. fo. cclxxxj.
¶ Corrigiť nemo niſi dono dei: ⁊ iō nulliꝰ correctio ē deſperāda. ij. C. foľ. cxliij.
¶ Corrigūť ſepe multi in paucis ne ira incipiat graſſare in multos. xcvij. E. fo. cclxxxj.
¶ Corrige te dum viuis ne poſtea velis cū non poſſis. clxiiij. D. fo. cccv.
¶ Corrigēdi ſunt alqui: aliqui tollerādi. l. M. fo. cxxxv.
¶ Corrigenda occultans inſtruit dolum. j. regu. ca. vj. fo. j.
¶ Corripiūt aliqui leuiora i alijs: et ipſi grauiora ɔmittūt. v. C. fo. cxiiij. xl. A. xlij E. circa finem. fo. cxxx. et ſequēti.
¶ Corripere ſic dēbemꝰ vt eos quos corrigi volumus inꝟitare diligamus: exēplum. lxxxij. E. F. fo. cclxxij.
¶ Corripere vis proximum nihil ē tibi te ipſo propinquius. v. B. fo. cxiiij.
¶ Corripiendo iuſtus ⁊ ſi ſeuit: miſereť. xij D. fo. cxvij. xxiiij. B. fo. cxxij.
¶ Corripiēdo deꝰ amat. xcvij. A. f. cclxxxj
¶ Corripiendo deus immutabilis manet. xxxiiij. C. fo. cxxvij.
¶ Corripiēs cum odio homicida eſt. v. B C. fo. cxiiij.
¶ Corripiens non facit peccatum ſed oſtēdit peccatum. xxxiiij. B. fo. cxxvij.
¶ Corripiēs in quē poteſtas datur: elemoſynam facit. cciij. D. fo. ccxxiiij.
¶ Corui ꝓprietates: et qui corui dicuntur in eccleſia. vj. A. B. fo. cxliiij.
¶ Coruorum nomine gentiles ſignificanť ccj. B. fo. cccxxiiij.
¶ Corruptio non facit vt corpus cedat in non ens. xlviij. C. fo. xxij.
¶ Corruptio eſt in omni re ſub ſole. Ser. v. D. fo. xxxvj.
¶ Cras cras vox eſt cornina: et ſi imitaris occurret tibi ruina. clxiiij. D. fo. cccv.
¶ Creauit deus cā facilitate magna q̄ parua. lxxij. H. fo. cclxviij.
¶ Creauit deus oīa ſiue viſibilia ſiue inuiſibilia abſqꝫ vlla difficultate: qꝛ iuſſiōe creauit. cxcij. A. B. fo. cccxviij.
¶ Creatura omnis ad creatoris laudē: bonorum probationem: et malorum ſupplicium eſt. xxx. B. fo. cxxv.
¶ Creatura oīs a dō facta ē. j. G. f. cxxxvij.
¶ Creatura nulla eſt de ſubſtātia creatoris xxxviij. S. fo. cclj. cxxix. B. in fine. foľ. ccxciij.
¶ Creature oīs quadruplex cōditio. xxvij A in medio. et. B. fo. xciiij.
¶ Creatorem vnum vniuerſitatis eſſe oſtēditur. cxxxiiij. B. D. fo. ccxcv.
¶ Creatorē mūdi ſi qs dixerit non eſſe deū anathema ſit. cxxix. B. fo. ccxciij.
¶ Creaſſe patrē omnia per filium et ſpiritū ſanctum: id eſt viſibilia ⁊ inuiſibilia ſi quis non dixerit anathema ſit. cxxix. D. fo. ccxciij.
¶ Creator quomodo per creaturam agnoſci poterit. cxliij. B. fo. ccxcviij.
¶ Credis ſi deo: demonem relique ⁊ q̄cq̄d ei diſplicet deuita. cxxiij. A. fo. ccxcj.
¶ Credit q̄ in filiū quō habeat vitam eternā: ⁊ qui non credit iam iudicatus dicatur. xiiij. H. fo. lxxxiij.
¶ Credimus in deum patrem omnipotentem: ⁊ cetera. exponitur. iiij. E. foľ. ccxxxviij. cxv. A. C. fo. cclxxxviij. cxix. A. fo. cclxxxix.
¶ Credunt aliqui et non credunt. xxvij. D fo. xciiij.
¶ Crede vt munderis vt poſtea ꝑ fidē merearis videre. clxxv. C. fo. cccxij.
¶ Credere quare ſe noluit chriſtus iudeis. xj. A. C. fo. clij.
¶ Credere nos deus iubet non per rationē fidē inueſtigare. cxxxj. B. fo. ccxciiij.
¶ Credere poſſe donū eſt dei: auctoritate ꝓbatur. xvij. A. fo. cxix.
¶ Credere poſſe in chriſtū dei eſt donū: nō ex nobis. ij. C. D. E. fo. lxxiij.
¶ Credere debemus non diſcutere. clxxxj. C. fo. cccxiij. clxxxix. A. C. fo. cccxviij xc. A. fo. cclxxvj.
¶ Credere in chriſtum eſt opus dei: et non opus noſtrum. xxv. E. fo. clxxij. lxxij. B. C. fo. ccx.
¶ Credere in chriſto ⁊ credere ꝙ Ieſus eſt xp̄s quid ſit. x. A. B. in prin. fo. cxj.
¶ Credere in xp̄m vocatur fides. ccxxxvij B. fo. ccxxxviij.
¶ Credere īpoſſibilia fieri: facta ſimilia perſuadent. xxxij. A. fo. cccllx.
¶ Credere debes vt videas nō videre quo credas: crede ꝙ̄diu nō vides: ne cū videris erubeſcas. ccxlv. D. fo. cccxliij.
¶ Credere ſolent homīes quod vident: qḋ non vident difficulter credunt. cxlvij. B. fo. ccc. clviij. B. fo. cccliij.
¶ Credere vtrū dēbeat aliquis quod neſcit liij. A. fo. cclxj. clxxxix. A. fo. cccxviij.
¶ Credere nolle in chriſtum eſt impie voluntatis humane: non ex culpa preſciētie diuine. liij. C. D. E. fo. ccij.
¶ Credere nolunt quidam niſi que vident: xxxij. A. B. C. fo. cxxvj.
¶ Credere ꝗ̄uis iubet deus que non videntur: non tamen te dimiſit nihil videntem vnde poſſis credere qḋ nō vides. xxxj. D. fo. cxxvj.
¶ Credere ſi nō poterant iudei chriſto: q̄m ita eis Eſaias predixerat: q̄re imputatur eis ꝓ peccato. liij. B C. fo. ccij
¶ Credere quidam nolūt: niſi q̄ ſenſu percipiūt. xxxiij. A. in me B. ⁊. C. fo. liiij.
¶ Credere ſine ſignis et prodigijs ꝙ̄ meritoriū eſt. xvj. per totum. fo. clx. xcv. C. fo. ccxviij. cxxj. C. fo. ccxxxiij.
¶ Credere ſi renueritis: alias ſi nō credideritis qꝛ ego ſum: in peccato veſtro moriemini quomodo itelligatur. xxxviij. E. F. fo. clxxxv.
¶ Credere in chriſtum eſt ipſum ſpiritualiter manducare. xxv. E. fo. clxxij. xxvj. A. fo. clxxiiij.
¶ Credere nemo poteſt niſi volēs. xxvj. B. C. D. fo. clxxiiij.
¶ Credere chriſto ⁊ credere in chriſtū differunt. xxix. C. fo. clxxvij.
¶ Credere prius debemus ſi intelligibilia intelligere volumꝰ. xxvij. C. fo. clxxv. xxix. B. fo. clxxvij. xxxvj. F f. clxxxiij. xxxviij. F. fo. clxxxv.
¶ Credere ſi non vis non amas. xvij. A. in fine. fo. cxix.
¶ Credere chriſtum ⁊ credere in xp̄m quō differunt. lxj. A. in medio. fo. lxix.
¶ Credere deo: credere deum et credere in deum differūt. clxxxj. C. fo. cccxiij.
¶ Credere qḋ ſit et quomō magis ad fidē pertinet ꝙ̄ videre. cxx. A. fo. ccxxxij.
¶ Crediderunt quomodo antiqui patres i xp̄m venturum. xlv. D. fo. cxcij.
¶ Credens in me etiā ſi mortuus fuerit viuet: quomodo exponitur. xxxiij. A. in medio. fo. xcviij.
¶ Credens omnis i chriſtum quattuor habere debet: ſcilicet germē: frondes: flores et fructus. iij. D. fo. ccxxxvij. xcix. F. fo. cclxxxj.
¶ Credens bene difficile eſt vt male viuat ccxxxvij. B. fo. cccxxxviij.
¶ Credēs qui baptizatꝰ fuerit ſaluus erit: quomodo itelligitur: cū tñ oēs credētes non ſaluenť. xj. H. in me. fo. xl.
¶ Credendo in filiū neceſſario ſequiť credere in patrem. liiij. A. B. fo. cciij.
¶ Credenda que ſint vel non. vj. D. E. foľ. ccxlj. cxxix. B. C. D. fo. ccxciij.
¶ Credituros in ſe chriſtus preſciuit: ⁊ nō credituros. xl. A. fo. clxxxvij. xlv. E. folio. cxcij. lj. B. fo. cc.
¶ Credētes ⁊ opera bona nō faciētes: fidē demonū videnť habere: q̄ vero nō credunt: peiores demonibus comprobantur. xxxviij. D. fo. ccclxij.
¶ Credulitatē nēo ſibi dedit. vij. C. fo. cxv
¶ Creſcere et decreſcere in fide qḋ ſit. iij. A folio. cij.
¶ Creſcere quomodo dicitur chriſtꝰ. xliij. B. fo. clvj.
¶ Crimen et peccatum quomodo differunt

xlj. F. fo. clxxxviij.
Crux chriſti comparaꝶ cathedre. cxix. A. fo. ccxxxij.
Crux chriſti i ferie ſūt ⁊ nūdine ſpiritales cxxx. A. fo. ccxciij
Crux chriſti magna res eſt: ⁊ ideo ꝑcioſa ⁊ magna ea ſignari debet. ccxv. A. fo. ccccxxix.
Crux cur appebit i iudicio. cxxx. L. M. N. ſo. ccxciij.
Crux chriſti: fallēs gaudia ⁊ parturiēs damna diaboli. cxxxvij. D. fo. ccxcvj.
Crux chriſti eſt clauis paradiſi. cxxx. E. fo. ccxciij.
Crux chriſti inſigne regni ē, cxxx. L. M fo. ccxciij.
Crux chriſti non ſolum ligni ē patibulū: ſed vite virtutiſq; propoſitū. xxxi j. D. fo. ccclix.
Crux fuit mortifera chriſto: ſꝫ ſalutifera chriſtiano. cxxxviij. A. fo. ccxcvj.
Crux chriſti cōparatur naui. ij. B. circa princi. fo. lxxiij.
Crux comparaꝶ naui qua mare hui⁹ ſeculi tranſitur. ij. B. fo. cxxxviij.
Crux chriſti oli multis ſignis et enigmatib⁹ prefigurabatur. lxxix. B. lxxx. E. lxxix. D. fo. cclxxj. et. cclxxij.
Crux ante erat nomen cōdēnatiōis: nūc facta ē res honoris ⁊ ſalutis. cxxx. A. fo. ccxciij.
Crux erecta vel iacens: magnum cōtinet ſacramentum clxxxj. F. fo. cccxuj.
Crux chriſti feſtiuitas epulationis. cxxx B. C. D. fo. ccxciij.
Crux dn̄i muſcipula diaboli: eſca q̄ caperetur mors domini. cxxx. O. fo. ccxciij. clxxiiij. B. in fine. fo. ccccxj
Crux nō obfuit: ſed profuit: q; nobꝭ xp̄s vicit: qui in ea ſuperari non potuit. clxxviij. A. fo. cccxij.
Crucis gloria: et quare malefici nō cruci figuntur. xxxvj. C. fo. clxxxiiij.
Crucis ſuppliciū elegerat: vt ſublimiorem victoriam pararet pena deterior. clxxxj. G. fo. cccxiiij.
Crucis ſignificatio quid ſit: et q̄re dn̄s crucifigi voluit: triplex oſtēditur ratio clxxxj. E. fo. cccxiiij.
Crucis myſterio remoto nulla cōficiuntur ſacramēta. clxxxj. E. l ſi. fo. cccxiij
Crucis ſignū olim cūctis formidoloſū. modo portatur in frontibus regū: vbi multa ꝑpulchra de crucis gloria. xviij D. in me. fo. xlvj.
Crucis ſuppliciū eſt peſſimū gen⁹ mortis. xxxvj. C. fo. clxxxiij.
Crucis latitudo / longitudo altitudo / et profūdum quid ſignificant. Et q; ſine crucis ſigno non cōficiātur ſacramēta cxviij. D. fo. ccxxxj. vij. B. C f. lxxviij. xix. E. F. f. ccclviij. clxxxj. F f. cccxliij.
Crucis latitudo / lōgitudo / ſublimitas ⁊ ꝓfundum que ſit. iij. per totū. fo. cxiij.
Crucis invirtute oīa ſacramēta. Eccleſiaſtica ꝑficiūtur. xix. J. fo. ccclviij.
Crucis nō pictorem ſed imitatorē querit deus. xxxi. B. in fine fo. cxxv.
Crucis fruct⁹ glorie eſt reſurrectio. cj. E fo. cclxxxiij. cxlij. A. fo. ccxcviij.
Crucis figure preceſſerūt in ſignis. xviij B. xx. D. fo. cxx. xxvij. E. fo. cxxiij.
Crucis forma lōgitudini / latitudini / et altitudini hūani corporis ꝯfigurata eſt. xix. D. fo. cccliiij.
Crucis duo ſunt ḡna. xx. G. fo. cccdv.
Crucis memoria ſue paſſionis reliquit ad ſanitatem: quod ſignum preſidium eſt amicis: obſtaculū inimicis. xix. H. fo. cccliiij.
Crucis victorioſe īſignita memoria hoc facit cū fideli īuocatione nois chriſti: qđ faciebat in terris corporis chriſti preſentia xix. J fo. cccliiij.
Crucis myſterium olim figurabatur. xix E. circa finem. fo. cccliiij.
Crucis figura ⁊ laus. vuj. C. fo. lxxviij.
Crucis ad ignominiā cur ſe hūiliauerit diuina potētia: que per alium modū hominem liberare potuit. xix. A. G. fo. cccliiij.
Crucem ſuā quare xp̄s baiulauit ad locum ſupplicij. cxvij. A. fo. ccxxxj.
Cruce deſcendere cur xp̄s noluit: et q; iu dei ignorabāt deum eſſe in hūana carne. lix. D. circa prin. fo. lxviij.
Cruce precium noſtrū pependit: ⁊ regnū cxxxviij. A. fo. ccxcvj.
Cruce quare ſignamur in fronte. liij. F. i fine. fo. cclj.
Cruce qui ſe ſignat ⁊ ad malum: poti⁹ demonem in ſe includit q̄ꝫ excludit. xxj. B. fo. cxxj.
Cruce dum ſe ſignat qui male cogitat loquiꝶ vel operaꝶ: demonē poti⁹ in ſe includit q̄ꝫ ſecludit. ccxv. A fol. ccccxix. ccxlj. F. circa finem. fo. cccxlj.
Cruce cur deſcendere noluit. cxxx. O. fo. ccxciij. clxxiiij. B. in fine. fo. ccccxj.
Crucifigi cur voluit extra ciuitatē. cxxx C. D. fo. ccxciij.
Crucifigiꝶ in ligno vt tolleretꝶ ligni preuaricatio. cxxxviij. B. fo. ccxcviij.
Cubiculum cordis: ſecretum ſignificat. lix. J. lx D. fo. cclxiij.
Cupiditas ideo radix dicitur malorum omnium quia i ea nil boni vnq̄ꝫ pōt inueniri. xxxix. C. fo. cclij. xliiij. C. D. E fo. ccliiij.
Cupiditas mundi quanto maior fuerit i peccatoribus: tantomagis ꝓ eo quod cōcupiſcitur omnia toleranꝶ. ccxuij. R. fo. ccccxxxij.
Cupiditas quātūcūq; radices ſuas extendit et rapit: vna hora totum dimittit. xlviij. A. fo. cxxxiiij.
Cupiditas iferno ſitis eſt. lxij. C. fo. xxx.
Cupiditas ſimul cum charitate eſſe non poteſt. viij. A. fo. cxv.
Cupiditates accuſantur: nō facultates. xiij. A. fo. cxvij.
Curioſitas. ij. G. fo. cj.
Damaſcus i diuitijs ſcꝫ florēs qđ figuret. xxxij. C. f. ccxlix
Damnari ſi aliquis debeat pro peccato iudici ſoli noto. xvj E. folio. xlv.
Damnari nō dꝫ q̄s priuſq̄ꝫ ei⁹ culpa ceperit manifeſtari. lxxxix. D. fo. cclxxv.
Damnatis non ſola tolleꝶ ſpecies q̄ gaudebant: ſed datur etiam quod in eternum cruciat. xlv. M fo. ccclxv.
Damnati ſicut foris flāmis: ita intus conſcīētia ꝓpria torquenꝶ. lxvj. B. f. cclxv
Damnati ineternum damnātur: q; ſemꝑ peccandi volūtatem habuerunt. xxvj G. fo. xj.
Damnati nō poſſūt diligere aut deſiderare iuſticiam. xxvj. F. fo. xj.
Damnati vtrumvelint omnino nō eē aut in penis eſſe. xxvj. E. fo. xj.
Damnationis [illegible] eſt his qui ſunꝶ i xp̄o vj. A. fo. lx[illegible].
Damnabile erit nō ſolum malum feciſſe ſed etiam bonum nō egiſſe. xvj. B. circa finem. fo. cxix.
Daniel ideo vir deſideriorum diciꝶ. lxv. B. in fine. fo. cclxv.
Dare quid et quomodo dicatur de⁹ pater deo filio. cvj. D. E. f. ccxxiiij. cx. C. cxj. A. C. fo. ccxxvj. ⁊. ccxxvij.
Dareuult deus que ſua ſunt et non habꝫ vbi ponat: quia videt manus aliunde occupatas. ccxxxlij. B. in medio. C. folio. ccccxxxvj.
Dauid adulterium et homicidiū nō perpetrant: cum Saulem inimicum pertulit: ſed cum ſecurus ab hoſtibus quieuit. xxj. D. fo. cxxj.
Dauid monomachia cū golia quid ſignificet. xxxj per totum. fo. cxxv.
Dauid cecidit lapſu cupiditatis: non patrocinio ſanctitatis. xxj. B. fo. cxxj.
Dauid in his figurā chriſti geſſit. cxcvij. per totum: et. cxcviij. A. B. fo. ccxxx.
Dauid propheta ſic ad nos a deo [illegible] ſicut ad dauid nathan prophet[illegible]. E. fo. cxxj.
Dauid cum perſequebatur īimicos ſuos nō ꝑnicioſus: ⁊ cum vinceret nō extitit impius. cxcix. C. in fine. fo. ccccxxj.
Dauid non cadendi ſed reſurgendi: ſi cecideris propoſitus tibi eſt. Exemplū xxj. B. fo. cxxj.
Dauidis filius quomodo dicitur chriſt⁹ xlviij. A. fo. cxcvj.
Debere ex mutuis acceptꝭ aliud ē: aliud ex promiſſis. xvj. A. in fine. fo. lxxxvij.
Debita dicuntur peccata: que totiens cōtrahuntur quotiēs delinquitur. cxxvj. D. fo. ccxcij. cxxxv. D. fol. ccxcv. clxx. B fo. cccx. ccvj. A. fo. ccccxxv.
Debita peccata recte dicuntur. l. F. G. H fo. cxxiij.
Debitor eſt omnis homo habens tamen et ipſe debitorem. xv. B. fo. xliiij.
Debitor es ei qui falli non poteſt: habes et tu debitorem ꝓximū: hoc facit de⁹ debitori ſuo quod tu facꝭ debitori tuo clxx. B. fo. cccx.
Debitor quando eſt deuotus ad reddendum non poteſt moleſtus eſſe exactor cxcix. A. fo. ccccxxj.
Debitor eſt deus bonitate ſua: non ꝓrerogantia noſtra. clj. E. fo. cccj.
Debitor aliter eſt deus aliter homo. xvj. A. in fine. fo. lxxxvij.
Debitores ſum⁹ dei: et đbitores habem⁹ proximos. xxix. D. E. fo. xcv.
Debitores ſumus non carni vt ſm carnē viuamus ⁊c. quomodo exponitur. xuj C. D. E. F. fo. lxxxij.
Decacordum et tricacordū differt. xcvj. J. fo. cclxxviij.
Decima eſt danda de omnibus que homo quacūq; arte lucratur: vt inde viuat. lxiiij. C. fo. xxx.
Decimā q; auari dare nolūt nouem ꝑtes quandoq; deus ipſis ſubtrahit: quam tamen exiget: ⁊ niſi dederis: tu ad decimam reuoceris. ccxix. C. fo. ccccxx.
Decime ſunt tributa egētiū aiarū: redde

ergo tributa pauperibus:et offer libamina ſacerdotibus:nec preſtas gratis quod cito cū magno fenore recipies. ccxix. B. fo.cccxxx.
Decime ex debito requirūtur : et qui eas dare nolūt:res alienas inuadūt.ccxix. D.fo.cccxxx.
Decime debēt fideliṫ dari a chriſtianis ccxv. C.in fine.ccxvj. B.fo.cccxxix.
Decime quia non reddūtur indictio fiſci acceſſit.xlviij.B.fo.cxxxiiij.
Decimas ſi tardiꝰ dare peccatū ē quāto peius non dediſſe.ccxix. A.fo.cccxxx.
Decimas a nobis repetit deꝰ nō ſibi ſed nobis profuturas : qui dignatꝰ eſt totū dare vnde reddaṫ .ccxix. A. C.fol. cccxxx.
Decimas temporum dare iubemur ſicut et rerum.xx v. A.in fine.fo.xj.
Decimas inde dare expedit:vnde viuis: de militia : de negotio: de artificio.ccxix.B.fo.cccxxx.
Decimarum detentor tātorum reus erit homicidiorum:quanti pauperes mortui fuerit fame.ccxix.D.fo.cccxxx.
Decor verus ē qui nō alienos oculos capit nec mētes fragiles vulnerat.lxxxiij A.fo.cclxxiij.
De deo omne quod dicitur id ipſū ē.xl. K.fo.cclij.
De deo quedā ſubſtantialiter:quedā relatiue dicūtur exempla.xxxviij F.G. H.fo.cclj.
De deo quedā dicimus: q2 nō inuenimus melius qd dicamꝰ.xl. L. M.fol.cclij.
De deo nemo ſic nouit diſputare quomodo deus ſit.clxxxix.B.fo.cccxviij.
Dedicatio habet exultationem:ſed edificatio laborem.cclvj. A.fo.cccxlviij.
Dedicatiōe templi vel altaris:quicquid viſibliter geritur:totum in nobis ſpiritali edificatiōe completur.cclij. A.fo. cccxlvj.cclvj. E.fo.cccxlviij.
Dedicator vide infra.domus.
Deformitas chriſti nr̄a ē pulchritudo. xx.D.fo.xc.
Defuncti vtrum ſint plorandi : et quibus ſuffragijs iuuātur .xxxij. per totū.fol. xcviij.
Defunctorum in celebritate ſūt duo conſideranda:ſcilicet quid ſperandū:ꝛ qd timendum.xxxiij.A.fo.xcviij
Delectatio carnis animam occidit ꝛ preterit:miſeram facit et tranſit.vij.C.fo. ccxlj.
Delectatio mētis preponēda eſt delectationi carnis.xvij.B.C.D. fo.lxxxviij
Delectans prodeſſe creditur etiam ſi noceat.iij.reg.ca.xxxj.fo.j.et.ij.
Delicie tēporales q̄ trāſitorie ſint.xxiij. A.in medio.et. C.fo.xcij.
Delicie vere que ſint.l.C.fo.xxiiij.
Demoniū ſe habere xp̄s negauit:nō autē ſe fore ſamaritanū.xliij.A.fo.cxc.
Demoniū mutū ꝛ ſurdū eiectū ꝛ ſeptem nequiores ſe aſſumens ꝛc̄. lxxxiiij.D. E.fo.cclxxiij.
Demones quādoq3 hominibꝰ a ſua amicitia recedētibꝰ varios morbos immittunt et damna.ccxlj.B.fo.cccxlj.
Demonſtrare quō dicit pater filio q̄cūq3 ipſe facit.xviij. A.B. fol.clxij.xxj.B. C.D.fo.clxvij.xxiij.D.E.fo.clxix.
Demonſtratio facit viſionē:non viſio demonſtrationem.xxiij.G.fo.clxix.
Demonſtratio quomodo fit in anima a memoria pulchrum exēplum.xxiij.F. G.fo.clxix.
Denarius a decem nomen accepit: et cur quadragenario coniungatur.clvij. circa finem.fo.ccclj.
Deſcendere deus dicitur quando curam fragilitatis humane habere dignatur. lxx.G.fo.cclxvij.
Deſertum pectoris noſtri deus ihabitat lxxvij.D.fo.cclxx.
Deſertum cōueniens eſt ſaluti.lxxvij.C. fo.cclxx.
Deſerti nomine mundus intelligiṫ.xx.B in medio.fo.ccclv.
Deſerit nunq̄3 deus hominem: niſi prius ab homine deſeratur.lxxxviij.B.folio. cclxxv.
Deſiderium noſtrum extendere debemꝰ iiij.D.in medio.fo.ciij.
Deſiderare debemus deum:quoniam in ipſo ſunt omnia.xxxiiij.D. fol.clxxxj. xl.G.fo.clxxxvij.
Deſperat ille q̄ deū aut nolle aut nō poſſe miſereri diffidit.lviij.C.fo.cclxij.
Deſperet nemo de magnitudīe criminis aut de humilitate generis.xxv.C.in fine.fo.ccclvij.
Deſperet iam nemo quādo illi qui chriſtum crucifixerunt: veniam ſunt cōſecuti.lxxiiij.D.fo.cclxix.
Deſperare nullus debet de ſalute:cū ſaluati ſunt q̄ interfecerūt ſalutis auctorem.xxxj.D.fo.clxxix.xxxviij.D.folio clxxxv.xl.A.fo.clxxxvij.
Deſperare de nulliꝰ ſalute debemꝰ q̄diu aliquis viuit.xj.L.fo.xl.
Deſperare de ſalute ſua nemo debet cū videat ſaluatos qui interfecerīt auctorem ſalutis.ix.B.fo.lxxix.
Deſperandū nō eſt ideo quia deus iuſte peccata punit.liij.C.fo.cclxj
Deſperantes de indulgentia dei ipſa deſperatiōe ſe ſuffocāt vt eos ſpiritusſāctus viſitare nō poſſit. xxvij. J.in fine xxviij.C.fo.cxxiij.et ſequenti.ꝛ.l.folio cxxxv.
Deſpatio occidit aīas.lix.E.fo. lxviij.
Deſperatio nec confitetur de ſcelere nec indulgentiam ſperat de iudice.lxix.A i fine.fo.cclxvij.
Deſperatio ex multitudīe pctōꝝ naſciṫ ꝛ ex deſperatiōe obduratio.lxxxviij. B.G.fo.cclxxv.lviij.A.B.fo.cclxij
Deſperationem quid maxime ſoleat iducere.clxxxj.X.fo.cccxiij.
Deſperationem non inducit magnitudo peccatorū: ſed impietas.clxxxj.R.fo. cccxiij.
Deſperatiōe quomodo periclitāṫ homines.xxxuj.D.in medio.fo.clxxx.
Detractio non eſt niſi mordatior q̄3 veratior reprehēſio.xx.A.i fine.fo.cxx.
Detractio laqueus ē diaboli.xlv.C.fol. xxj.
Detractio grande vitium.xlv.C.in prin. fo.xxj.
Detractio vulnerat famam.xx.A.in fine fo.cxx.
Detractor ſibi nocet:ꝛ alios inficit vt lepra.xxvj.A.fo.xj.
Detractor nō ſolum eſt expellendus:ſed nec ad menſam admittēdus. Jdeo auguſtinus in menſa ſcriptum habuit. Si quis amat.ꝛc̄.xxvj.D.fo.xj.
Detractor animā interficit ſicut gladius corpus.xlv.B.fo.xxj.
Detractoris perſona non eſt nominanda liij.F.in fine.fo.xxv.
Detractores et ſuſurratores intelliguṫ hic. Corrumpunt bonos mores colloquia praua:ꝛ ſepi aures tuas ſpinis. ccxxxix.O.fo.cccxl.
Detractores arguunṫ per illud. Sedens aduerſus ꝛc̄.lj.A.fo.xxiiij.
Detractores ſpiritali gladio feriunṫ.lj.A fo.cxiiij.
Detractores expellendi ſunt de cōgregatione:vt confuſi peniteant:ꝛ ſe emēdēt xxvj.B.fo.xj.
Detractiones malorū boni ſemper patiūtur.liij.A.in fine.ꝛ.B.fo.lxvj.
Detrahens ꝛ fornicās quomodo differt xlv.C.fo.xxj.
Detractorem expellere non eſt crudele:ꝛ ſi ſe emendauerit:eſt fraterne recipiendus.xxvj.C.fo.xj.
Detrahendum non eſt religioſis: quia nō expedit detrahentibus.liij. J.circa finem.fo.xxv.
Deus aliter eſt i nobis q̄3 i filio:ꝛ nos aliter in eo q̄3 filius.xlviij.E.fo.cxcvj.
Deus quomodo cognoſcitur ab anima. xx.G.fo.clxv.
Deus ſicut eſt miſericors:ſic eſt et verax et iuſtus.xxxiij.D.fo.clxxx.
Deus per immenſitatem nature ſue totā creaturā ſuam implet et continet.xxxviij.M.fo.cclj.
Deꝰ dilectio ſiue charitas eſt. vij.B.fo. cvij.
Deus vnus colendus.xcv.A.in medio. xcvj.C.E.H.fo.cclxxviij
Deus vnus eſt pater et filꝰ et ſpūſſanctꝰ nō tres dij.iij.A.iiij.E. fo.ccxxxvij.et ccxxxviij.
Deꝰ eſt ſuper omnē exiſtentiam : omnem vitam:ꝛ omnē intelligentiā: quia ipſe ſumma eſſentia:ſumma intelligentia: ꝛ vita ſumma.xxxviij. S.fo.cclj.
Deꝰ nō eſt corporeꝰ.xvij.C. fol.lxxxviij.
Deus de deo non pater ſed filꝰ dicitur. xxxviij.G.fo.cclj.
Deꝰ ante oīa diligaṫ:deinde ꝓximꝰ. Jn ij.reg.ca.j.et.iij.reg.cap.j. folio.j.et.ij. Et ſer.lxiiij.A.fo.xxx.
Deus quid ſit:et q̄3 ſit icōprehēſibilis.j. A.fo.lxxiij.
Deus hoc eſt quod cum diciṫ dici nō pōt cum eſtimatur non poteſt eſtimari cū comparatur non poteſt cōparari:cum diffinitur ipſa diffinitione creſcit.cxc. B fo.cccxviij.
Deus quicq̄d ad ſeipm̄ diciṫ:ꝛ de ſingulis pſonis dr̄: ꝛ ſimul de ipa trinitate non pluraliter:ſed ſingulariter eſt dicēdum.xxxviij. J.fo.cclj.
Deus aliquādo ꝓpter nobiſcū eſſe diciṫ viij.C.fo.ccxlij.
Deus deus eſt ꝛ pater eſt:deus poteſtate ꝛ pater bonitate.cxix.A.fo.cclxxxix.
Deus oīm excellētiſſimꝰ nō elatione ſed humilitate cōtingit.l.A.fo.cxxxvj.
Deus nō hoc eſt quod litteris vel ſillabis ſcribiṫ:ſed quod mente concipiṫ.j.D. E.fo.cxxxvij.ij.A.fo.cxxxviij.
Deꝰ precipere non poteſt: vt non diliga:

mus deū.v.A.in fi.fo.iiij.vij.B.fo.v.
Deꝰ de deo eſt filiꝰ non pr̄.xxxj.B.xxxix.
A.xl B.fo.clxxxvj.⁊.clxxxvij.liiij.A.
fo.cciij.lxxj.A.fo.ccix.
Deꝰ vbiq; locorū ē.xxxvj.F.fo.clxxxiij.
Deus cor interrogat:non manum.ix.C.
fo.cxvj.
Deus vnus:nō duo eſt pater ⁊ filius.iiij.
E.fo.ccxxxviij.
Deus qd ſit.iiij.D.fo.ciij.j.D.fo.cxxxvij
xxiij.E.F.G.fo.clxix.xxix.B.fo.clxx
vij.xxxviij.E.F.fo.clxxxv.cxj.B.in
fine.fo.ccxxvij.
Deus quid ſit:et quomodo vbiq; eſt inſe
parabilis:inuiſibilis:et incōprehēſibi
lis.viij.C.fo.xxxix.liij.E.fo.lxvj
Deus vnus eſt paē ⁊ filiꝰ et ſpiritusſanctꝰ
xliij.D.fo.clvj.xxxix.A.fo.clxxxvj.cv
B.fo.ccxxliij.
Deus eſt nomen poteſtatis: non proprie
tatis.cxxv.A.fo.ccxcij.
Deus ex deo aut filius aut ſpiritusſanctꝰ
intelligi debet: non pater.vij.B.poſt
medium.fo.cvij.
Deꝰ aliter eſt in nobis ꝙ nos in xp̄o.viij.
D.in me.⁊.ix.A.fo.cviij.⁊ ſequenti.
Deus ſicut tantos fecit qui nō ceciderūt
ſic deſperatos eſſe non vult qui cecide
runt.xxj.E.fo.cxxj.
Dei ſiue ex deo quomodo aliquis eſt: vel
non eſt.xliij.G.fo.clxxxix.
Dei facta nō tātūmodo ſunt facta: ſed et
ſigna.xlix.B.fo.cxcvij.
Dei naturā qui vult ſcire hoc ſciat quod
neſciat: nec ideo contriſtetur.clxxxix.
A.fo.cccxviij.xc.A.fo.cclxxvj.
Deo poſſunt dici oīa: ſed nihil dicitur di
gne.xiij.B.fo.clv.lxxx.A.fo.ccxiij.
Deo nihil delectabiliꝰ: nihil pulchrius: ⁊
nihil dulcius inueniē.xxxviij.C.i me
dio.fo.cxxix.
Deo eſſe ⁊ magnū eſſe nō eſt aliud: ſed h
idem eſt illi eſſe ⁊ magnum eſſe: ⁊ bonū
eſſe.xxxviij.J.Q.fo.cclj.
Deo nihil ſcd̄m accidens dicitur: quia ni
hil in eo mutabile eſt: nec tamen omne
quod de deo dicitur ſm̄ ſubſtantiā di
citur.xxxviij.R.
Deo quecūq; dicunē idem ſunt cū ipſo.
xviij.F.fo.clxij.xx.C.f.clxv.xxj.C.fo.
clxvij.xl.D.fo.clxxxvij.lxx.A.fo.ccix.
xcix.B.fo.ccxx.
Deū nemo attingit niſi tranſcenderit oīa
corpora: etiam ſupcelēſtia et ip̄m ani
mū.xxj.G fo.clxvij.
Deum vnū eſſe cōmunis natura teſtaē: qr
vnus eſt mundus.viij.A.fo.ccclj.
Deū eſſe omni creature rationali ratione
vtēti notum eſt: ſed ꝙ filiū habeat pau
cis.cvj.C.fo.ccxxiiij.
Deum vnum eſſe creatura demōſtrat: et
philoſophis oſtēſum eſt.lv.A.fo.lxvij
lxiij.E.fo.lxx.
Deū ſcriptura decē modis exprimiē: ſed
aliter proprie: aliter tranſlatiue: aliter
relatiue.xxxviij.P.Q.fo.cclj.
Deū vnū ſicut fides catholica p̄dicat vt
myſteria trinitatis pariter fateatur.j.
A fo.lxxiij.
Deum qui iniuſte cōparat violat.cxc.D.
fo.cccxviij.
Deū vnū nō tres deos cōfitemur: patrem
⁊ filiū et ſpiritūſanctū: non ſic vnū deū
quaſi ſolitariū: nec eū denique qui ipſe
ſibi pater ſit ipſe ⁊ filius.cxxv.A.cxxix
A.fo.ccxcij.⁊.ccxciij.
Deum nemo vidit vnq̄: ⁊ quid ſit deus: ⁊
de eius forma. de hoc habetur.vij.D.
fo.cvij.
Deos tres: aut tres dn̄os: aut tres ſpūs
qui propria nomina perſonarum cōfi
tetur anathema ſit.vj.E.fo.ccxlj.
Deos ⁊ non deum ſi quis trinitatem eſſe
dixerit: anathema ſit.cxxix.D.in fine.
fo.ccxciij.
Deitatem indiuiſam patris ⁊ filij ⁊ ſpiri
tusſancti qui non cōfitetur anathema
ſit.vj.E.fo.ccxlj.
Deitate trinitatꝭ qꝫ vnicū nomē eſſe nō pꝫ
teē: maledictꝰ ſit.vj.E.fo.ccxlj.
Diabolus immittit ſecuritatem vt inferat
perditionem.cxx.G.fo.ccxc.
Diabolus quid ſit: ⁊ cur tenē auit primos
parētes: ⁊ que bona eis abſtulit.iiij B
fo.ccxxxviij.
Diabolus facit leue quod deus graue fa
cit.clxiiij.B.fo.cccv.
Diabolus quomō dicaē princeps mūdi:
⁊ rector tenebrarum harum.xlviij.B.
fo.cclvij.liiij.A.fo.cclxj.
Diabolus poteſt ad malum inuitare: nō
trahere delectationem inferre: non po
teſtatem: conſilium ingerere: non cōfi
ctum.vij.F.fo.ccxlj.
Diabolus dicitur vrſus et leo.cxcvij D.
fo.cccxx.
Diabolus a chriſto ligatus eſt vt canis:
⁊ latrare pōt: mordere non: niſi volentē
cxcvij.F.fo.cccxx.
Diabolus comparatur malleo quo iuſtꝰ
tunditur vt probetur: peccator vt cor
rigatur.ccxxij.D.E.fo.cccxxxj.
Diabolus ſuo tropheo victus eſt.clxxiiij
B.fo.cccxj.
Diabolꝰ quomō dr̄ leo et draco.xxxv.B
E ⁊ ſic ſuperatur.xxxv.C.fo.cxxviij.
x.A.fo.cl.
Diabolus quomodo ī iudicio accuſabit
peccatores.iiij.D.fo.ccxxxviij.
Diabolus multos ſub ſpecie boni dcipit
vj.B.viij.B.fo.v.et.vj.
Diabolus vnde cepit originem.xlij.D.fo.
clxxxix.
Diabolꝰ neminē genuit aut creauit ꝙꝙ
dicatur iniquorum pater.iiij.F.in fine
G.fo.ciij.
Diabolus quomō vinciē a nobis.iiij.B.
circa pn̄.fo.ciij.⁊.vij.A.in fi.fo.cvij.
Diabolꝰ quomodo diciē mūdi princeps
foras electus: cum tamen tentare non
ceſſat.lij.C.D.fo.ccj.lxxix.B.fo.ccxij.
xcv.D.fo.ccxviij.
Diabolus quare dicitur pater mēdacij:
et quomodo in veritate non ſtetit.xlij.
E.F.clxxxix.
Diabolꝰ quomodo dicitur homicida ab
initio.xlij.E.F.fo.clxxxix.
Diabolus ſuadere pōt ad malum: coge
re non poteſt.xij.B.fo.cxvij.
Diabolus non extorquet a nobis conſen
ſum ſed petiē.xij.C.fo.cxvij
Diabolus quomodo iuxta viā non in via
laqueos ponere dicitur.xxxiiij.A.foē.
cxxvij.
Diabolo nemo aſtutior eſt ad fingēdum
et cur fingit de bonis mala.ccxxxiij.
D.fo.cccxxxvij.
Diabolo ſic daē locꝰ.lxxij.F.fo.cclxviij.
Diabolum quomodo ſuperare poſſumꝰ.
viij.B.fo.xxxix.
Diabolum in nullo citius proſterni mꝰ ꝙꝫ
cum humilitate deum ſequimur.l.D.
in fine.fo.cxxxv.
Didragma quid ſit: ⁊ cur illud xp̄s ſoluit
vj.D.in fine.fo.lxxvj.
Dies mali qui ſunt: ⁊ ꝙ dies creſcētibus
potius decedunt ꝙ accedunt: ⁊ de vno
die eternitatis a quo iſti dies denomi
nanē.xvij.A.in medio.fo.xlvj.
Dies iudicij indubitanter cōplebiē: ſicut
oīa que de xp̄o predicta erant videmꝰ
impleta.xxxj.B.in fi.C.fo.liij.
Dies potiꝰ creſcentibꝰ decidunt ꝙ acce
dunt.cxliij.B.fo.clxxxvij.
Dies eſt xp̄us et duodecim hore ſunt eiꝰ
apoſtoli.xlix.D.fo.cxcvij.
Dies malos faciunt due res: malitia ⁊ mi
ſeria.x.A.fo.cxvj.
Dies diligit videre bonos: et quis eſt ho
mo qui vult vitam: quomō exponitur.
xxxix.B.C.fo.lviij.
Dies tres ⁊ eorum myſterium.xc.A.B.
fo.cclxxvj.lxxj.B.fo.cclxvij.⁊.cvj.A.
fo.cclxxxiiij.
Dies malos addere diebꝰ malis quid ſit
xj.B.fo.cxvij.
Dies dn̄ica ſiue paſche īter oēs dies ma
ter eſt: quō maria inē oēs feminas p̄n
cipatū tenet: et vna de ſeptē eſt: et extra
ſeptē ē: qr octaua ē.cxxxvj.A.f.ccxcvj.
Dies dn̄ica ideo inſtituta eſt celebranda
cclj.A.fo.cccxlvj.
Dies dn̄ica cur ſic vocetur.cliiij.B.foē.
ccclj.cclj.B.fo.cccxlvj.
Dies dn̄ica quibus priuilegijs pre cete
ris diebus decoretur.cliij.B.fo.ccclj
cclj.B.fo.cccxlvj.
Dies obſeruare ⁊ ānos vel mēſes ad aliē
qd̄ opꝰ inchoandū aut pagēdū vtrū li
ceat.ccxlj.A.circa fi.C.in fi.fo.cccxlj.
Dies vltimꝰ vniuſcuiuſq; ꝑpe erit: lꝫ dies mūi
di vltimꝰ lōge ſit.xlix.J.f.cclviij.xcvj.
B.fo.cclxxviij.clxv.B.in medio.foē.
cccvj.ccxxvij.B.fo.cccxxxiiij.
Dies q̄ttuor lazari iacētis in monumen
to q̄d ſignificāt.xlix.G.fo.cxcvij.
Dies p̄ſentie xp̄i vſq; in cōſūmationē ſe
culi extenditur.xliiij.C.fo.cxcj.
Dies iudicij ⁊ ſi longe eſt oībꝰ tamen ꝓ
pe eſt.xxviij.E.fo.cxxliij.
Dies huius vite boni dicūtur ⁊ non ſunt
j.D.fo.cxiij.
Dies boni qui ſunt: ⁊ quō acquiranē.j.E
fo.cxiij.xlij.G.fo.cxxxj.
Dies ex conſuetudine huius vite an boni
dicantur.cxiij.C.fo.cclxxxvij.
Dies quomodo dicantur boni vel mali:
cxiij.B.fo.cclxxxvij.
Dies malos nō faciunt niſi malitia: ⁊ mi
ſeria.xxiiij.A.fo.xciij.
Dies dominicus vnde nomē accepit.xv.
B.fo.lxxxv.
Dies ſeptimus cur nō habuit veſperā: et
cur ſanctificeē.xcvj.D.fo.cclxxviij
Dies dn̄ica eſt celebrāda a veſpera in ve
ſperam.cclj.C.fo.cccxlvj.
Diei huius gr̄a mutata eſt vniuerſa ⁊ an
tiqua illa feſtiuitas populi iudeorum.
cxxxvj.A.in fine.fo.ccxcvj.
Diei noīe fideles intelligunē.ccxxxvij.
C.fo.ccccxxxviij.
Diem iudicij aut horā quomodo nemo

ſcit:neq; filius niſi pater ſolus.xxj.per totum.fo.xlix.
Diem iudicij multi ꝓximū dicūt ꝓpter abūdātē iīquitatē.xxiij.B.i.fi.C.fo.l.
Diem chriſti quomō vidit Abrahā.xliij.F.G.fo.cxc.
Diem ad feſtum quare latenter xp̄s aſcēdit.xxviij.E.fo.clxxvj.
Diem mortis quare fecit deus incertum xxxiij.D.in fine.fo.clxxx.
Die dominica nō licet cauſas dicere vel audire.cclj.G.fo.cccxlvj.
Die dn̄ica ꝑcipue ē eccleſia frequētāda ita vt nullus ſe a miſſarū celebratione ſeparet ꝛc̄.cclj.D.fo.cccxlvj.
Diebus dn̄icis ad eccleſiam conueniunt non vt inſiſtāt precibus aut expectent miſſarum celebrationem:ſ; aut cauſas dicere: aut diuerſis ſtudēt calumnijs impugnare arguuntur.cclj.E.F.folio cccxlvj.
Difficile ſurgit quē moles male cōſuetudinis ꝑmit.xlix.L.circa me.fo.cxcvij
Difficile et impoſſibile differunt.ccv.B.fo.cccxxv.
Digitus dei quid ſit: ꝛ cur lex digito dei ſcripta perhibetur.vj.B.C.fo.lxxvj.xiij.J.fo.lxxxij.
Digito cur chriſt⁹ ſcribebat in terram:ꝛ qd ſcribebat.xlvij.C.fo.lxij.xxxiij.C.fo.clxxx.
Diligas vt omes homines et iīmicis nō indulgeas nūq; poterj te excuſare.vj.C.D.fo.cxiiij.
Diligas vt iīmicos non extra te:ſed ī te: et in tua poteſtate poſitū eſt.xlviij.E.fo.ccclxvj.
Diligas ſi om̄e genus hūanū vt te:nō ē quo pctm̄ intret ī te.xlij D.fo.ccliiij.
Diligere quomodo poteſt homo quē nō videt.xc.A.fo.ccxvj.
Diligere iīmicos ꝛ ſi ſit laborioſum:multum tamen eſt meritoriū:ꝛ grande premium parat.v.F.fo.cccl.
Diligere inimicum qui noluerit: ꝓpitiū deum habere nō poterit.xlvij.D.folio ccclxvj.
Diligere deum debem⁹ quoniā iſꝫe prior dilexit nos.cij.B fo.ccxxij
Diligere proximum veraciter nō poteſt qui ſeipſum nō diligit. Et quid ſit diligere ſeipſum.xxxvij.C.i fi.D.xxxviij.A.fo.cxxix.
Diligere inimicos:aut iniurias ſuſtinere conuincimur rōne qꝰ ꝓpter deū poſſumus:ſ; noluim⁹.v.F.i.fi.G.fo.cccl.
Diligere docemur iīmicos per exempla veteris teſtamenti.clxviij.C.fo.ccclx.
Diligere deū nemo poteſt :niſi prius diligatur a deo.ccxxiij.Y.fo.cccxxxij.
Diligere debemus proximū in deum :ꝛ deū propter ſe:nō ꝓpter aliud.xxxviij C.D.E.fo.cxxix.
Diligere qui volūt parentes vel amicos beſtijs peiores ſunt.lix.E.lxj.E.folio. cclxiij.et.cclxiiij.
Diligere debem⁹ bonos q: boni ſunt:et malos:vt boni fiāt.ccvj.D.fo.cccxxvj
Diligere debem⁹ inimicos: q: forſan ad penitentiam cōuertentur: ꝛ fiant nō ſolum amici ſed et fratres in gr̄a:ſcripturis oſtendiꝛ.vj.B.fo.cxiiij.
Diligere deum ſi expedit plus q̄ minus non tamē ideo plus peccandum eſt vt plus nobis dimittatur ꝛ amplius diligatur.xxiij.C.D.fo.cxxj.
Diligere ideo debem⁹ inimicos: q: nos xp̄s pri⁹ īpſos dilexit.vj.A.fo.cxiiij.
Diligis ꝛ teipſum non aliter recte:niſi ſic diligas deum:vt non ideo minus diligas:q: cōuerteris ad teipſum.ccxliij.B.in fine.fo.cccxxix.
Diligit hoc quiſq; quo ſe beatū fieri putat.ccxlvij.R.fo.cccxliij.
Diligamus nō verbo:neq; lingua:ſ; opere ꝛ veritate.v.F.in fine.et.vj.A.folio. ciiij.ꝛ ſequenti.
Diligamus vt inimicos chriſtus nobis exemplū prebuit.ꝛ ſancti.lxj.C.D.fo. cclxiiij.clxx.D.fo.cccx.
Dilexit nos de⁹ prior.vij.D.ꝛ.viij.G.circa princi.et.ix.F.G.in princi.fo.cvij.ꝛ duobus ſequentibus.
Dilexit quomodo chriſtus ſuos vſq; in finem.iv.B.fo.cciiij.cx.E.fo.ccxxvj.
Diligit nemo ꝓximū tanq; ſeipm qui nō vult ſecū diuidere ſubſtantiam ſuam. ccxxxix.R.L.fo.cccxl.
Diligit deus aut iuſtificat iniquos: licet ſcriptū ſit.Odiſti omes operātes iniquitatē.ccxxiij.Y.fo.cccxxxij.
Diliges ꝓximū tuū ꝛ odio habebis inimicū tuū:exponiꝛ.clxviij. C.in fine.fo.ccclx.
Diligi pater non pōt ſine filio: nec fili⁹ ſine patre:nec fili⁹ ſine ꝓximo: nec ꝓximus ſine filio.x.B.C.fo.cxj.
Diligi proximus precipitur.lix.F.folio. xxviij.
Diligite inimicos vr̄os ꝛ bn̄facite his exponitur.iiij.B.et.v.C.in fine.D.F. fo.cccxlix.ꝛ.cccl.
Diligitur deus ipſo preſtante.cxlix.A.in fine.fo.cccj.
Diligendus eſt inimicus nō vt inimicus ſed vt homo.lix.A.fo.cclxlij.ccxxxvij. F.fo.cccxxxviij.
Diligendus eſt amicus ꝛ inimic⁹ ꝓpter vitam eternā.xxxviij.F.fo.cxxix.
Diligēd⁹ eſt de⁹ q̄ videꝛ:exēplo oſtendiꝛ xxxviij.C.in me.fo.cxxix.
Diligendi cur ſint etiam pagani et iudei ccxxj.A.fo.cccxxxj.
Diligendi ſunt plus inimici q̄ amici.lix. E.fo.cclxiij.
Diligendi ſic ſunt hoīes vt peccata eorū arguanꝛ.vij.D.i medio.C.circa fiñ.et viij.C.G.fo.cvij.et ſequēti. et.x.E.in medio.fo.cxj.
Diligendi ſunt homines ꝛ peccata odiēda.vj.B.in fine.fo.cxiiij.
Diligendis de inimicis nullus ſe vnq; in veritate excuſare poterit.xlvij.B.C. fo.ccclxvj.
Diligens fratrem tolerat omnia propter eum.j.H.poſt me.fo.xcix.
Diligens hō talia ī ſe ꝛ in proximo:qualia bene:nō humanus:ſed beluinus dicendus eſt.ccxxxix.H.fo.cccxl.
Diligens iniquitatē:nec ſe nec ꝓximū diligit:vt diſcutit auguſtinus pulchre. cxxxix.F.G.fo.cccxl.
Diligens ſe ſolum:nec ſibi ſufficit nec ꝓximo debitū reddit.ccvj.C.fo.cccxx,
Diligētes tātū bonos: aut diligentes ſe arguunꝛ.lxj.C.fo.cclxiij.
Dilectio vera q̄ ſit.cclvj B.fo.cccxlviij.
Dilectio multas alas facit animam vnā et de multis cordibus facit cor vnum. xiiij.D.fo.clvj.
Dilectio vnicuiq; a ſe incipit:ideo nō moneꝛ hō ſe diligere.xxxvij.C.fo.cxxix.
Dilectio proximi duos hꝫ gradus. xxxviij.B.fo.cxxix.
Dilectio inimicorū exponiꝛ hic:ſi eſurierit inimicus tuus ciba illum.clxviij. D fo.ccclx.
Dilectio dei in beneficijs ſit gratuita:ſed proximi ſit benefica.ccxxxiiij. J.folio cccxxxvij.
Dilectio triplex: diuina ſcilicet: humana licita et illicita.lij .per totum. fo.cclx.
Dilectio proximi cum precipiꝛ: non ſolū amici ſed etiam inimici debent intelligi.clxx.A.fo.cccx.
Dilectio facit magnanimū:nō eſt falſi loqua:non inflaꝛ:nil dedecoris admittit clxix.E.fo.cccx.
Dilectio erogando creſcit.ꝛ q̄tum aliis plus impenditur:tantū in ſe abundantius cumulatur.ccvj.C.fo.cccxxv.
Dilectio ꝓximi q̄lis debeat eſſe:ꝛ q̄ dilectio cōparaꝛ morti.lxv.A.foꝛ.ccvꝫ. lxxxiij.B.fo.ccxiiij.lxxxvij.A.f.ccxv.
Dilectio ſanctos diſcernit a mūdo.lxxvj A.fo.ccxj.
Dilectio non carnalis ſed ſpiritalis debet eſſe inter ſpiritales. Jn.iij.regula. cap.xl.fo.j.et.ij.
Dilectio ꝛ amor differūt.viij.C.circa ꝑncipium.fo.cviij.
Dilectio inimicorū cur ꝓprium eſt ſignū chriſtianorū.xxviij.G.fo.xij.
Dilectio facit precepta ſeruare:nō precepta ſeruata faciunt dilectiōem. lxxxij. B.fo.ccxiij.
Dilectio ſpiritalis bonorū ē:q: oīs eam habēs bonus eſt.xxviij.H.fo.xij.
Dilectio plena et ꝑfecta qua poſſit quis non ſolū amicos ſed iīmicos diligere: eſt primum anime medicamentum. clxviij.A.fo.ccclx.
Dilectio vera vel falſa quō cognoſcatur vj.A.fo.cv.et.ix.G.in princi.et.x.A.et D.in me.fo.cix.et.cxj.
Dilectio deus eſt.vij B et.viij. H.et. ix. A.fo.cvij.et duobus ſequentibus.
Dilectio inimicorū ſimiles nos facit deo ix B.in medio.fo.cix.
Dilectio ſola facit opera eē meritoria.x. A.fo.cxj.
Dilectio carnalis in precipitium trahit ꝛ odio comparaꝛ. xliij.C.foꝛ.ccclxiij.
Dilectio perfecta que ſit.j.F.poſt mediū fo.xcix.
Dilectio dei non impletur ſine dilectiōe proximi.ix.G.ad finem.fo.cix.et.x.B. C.fo.cxj.
Dilectionis ordo ſiue gradus.vij.A.ī fi. et.B.fo.xxxviij.xliij.B.fo.lix.
Dilectionis inimicorum qui preceptum contēnit:odium in corde ſeruans maledicto ſeipſum condēnat .clxviij.C. fo.ccclx.
Dilectiōis ordo q̄s ſit.xxviij.H.xxxviij. B.fo.xvij.
Dilectiōis precepta duo ſunt.xvij.C.D. fo.lxj lxv.A.B.fo.ccvij.lxxxiij.B.fo. ccxiiij.
Dilectionis ordo ſiue gradus.viij.C.circa prin.fo.cviij.
Dilectionis tres ſunt gradus xxxvij.C.

D.fo.cxxix.
Dilectionis pꝛoximi tres ſunt gradus liciti.xxxviij.A.fo.cxxix.
Dilectionis formam accipere debemꝰ ex dilectione membꝛoꝛum.xv.A.B.C.fo.cxviij.
Dilectionis regulam in pꝛoximū homo ex ſe ſuſcepit.v.B.fo.cxiiij.
Dilectionem inimicoꝛū cur dñs pcepit: ſed iohannes tm̄ pcepit vt diligamus fratres.A d qd et quomō diligendꝰ eſt inimicus.viij.C.G.fo.cviij
Dilectionem quin habeat nemo ſe excuſare poteſt.lix.B.lxj.A.B.fo.cclxiij.et.cclxij.
Dilectionem pꝛoximi quomodo dixerit apoſtolus ſufficere ad implendam legem.ccxxxix.J.fo.ccccxl.
Dilectione pꝛoximi data eſt regula ⁊ nō i dilectione dei.ccxxxix.E.fo.ccccxl.
Dilectiōe ſola diſcernūtur boni a malis.v.D.in me.fo.ciiij.⁊.vij.B.C.fo.cvij.
Dilectione ſunt gradꝰ.lix.A.fo.cclxiij.
Diluuium quid figurabat.lxix.B.C.fo.cclxvij.
Dimitte nob debita nr̄a ſicut et nos.⁊c̄.exponiť.cxvj.B.fo.cclxxxviij.cxxvj.D.fo.ccxcij.cxxxv.D.f.ccxcv.clxx.A.B.fo.cccx.clxxxij.G.f.cccxv.ccxxxiij F.fo.ccccxxxvj.vj.D.in fi.fo.cxiiij.xvj B.C.foľ.cxix.xix.B.fo.cxx.xxiiij.A.in fine.B.in fi.fo.cxxij.xxvij.F.G.H.xxviij.D.foľ.cxxiij.xl.A.B.in me.xlj.B.C.D.fo.cxxx.
Dimittite ⁊ dimitteť vobis ⁊c̄.Et ſi dimiſeritis hominibꝰ ⁊c̄.exponitur.lxj.F.lxiij.F.fo.cclxiiij.et.cclxv.cciij.C.fo.ccccxxiiij.
Dimittere debemus debitoꝛibꝰ noſtris et quotiens.xv.B.C.D.fo.xliij.
Dimittere debemus in nobis peccāt ibꝰ.vij.A.circa princi.B.in prin.⁊.vlij.G.fo.cvij.et ſequenti.
Dimittere debemus peccanti: et veniam poſtulanti ſine diſceptatione.i.iij.regula.xxxviij.fo.j.et.ij.
Dimittere pximo coꝛdis eſt opus:quia voluntate agitur:voluntate perficiť:clvij.D.fo.ccciij.
Dimitti fruſtra petit ſibi a deo mlt̄a qui nō vult dimittere pximo pauca.xlvij.F.fo.ccclxvj.
Dimiſeritis ſi hominibus peccata coꝛū dimittet pater veſter celeſtis pctā vr̄a: exponitur.xlvij.E.fo.ccclxvj.
Dimittens pximo nihilominus in coꝛde habet.xxvij.G.fo.cxxiij.
Dimittendū eſt quicquid in nos leſerint homines:alr̄s non eſt nobis ſpes ſalutis nec maius aliud ſacrificium.vj.C.fo.cxiiij.
Diſcere a chꝛiſto que debeamus.xlvj.E.fo.xxj.lxx.A.fo.xxxij.
Diſcere a chꝛiſto quid debeamus.lxj.E.fo.cclxiiij.
Diſcere a chꝛiſto que debeamus.xlvij.B.fo.ccclxvj.xxxiiij.E.F.fo.cxxvij.xij.E.fo.lxxxj.xxij.E.fo.xcj.
Diſcere a chꝛiſto debemꝰ hūilitatē: ⁊ nō foꝛmare celos.X.A.circa prin.fo.xl.
Diſcunt pueri litteras vt habeatur pecunia honoꝛ vel dignitas.ccxxxix.R.fo.ccccxl.
Diſciť in eccleſia bn̄ viuere:vt perueniatur ad ſemp viuere: diſcūt xp̄iani ⁊ docet xp̄s.ccxxxix.A.fo.ccccxl.
Diſciplina a diſcēdo dicta ē.ccxxxix.A.fo.ccccxl.
Diſciplina aſſidua vertit animum delinquentis in deſperationem.cciij.B.foľ.ccccxxiiij.
Diſciplina nihil eſt quod non aut emendet aut ſaluum faciat: nec periculū dānationis incurrit.ccxxxviij.A.fo.cccxxxix.
Diſciplina eſt magiſtra religionis et vere pietatis:que nec ideo increpat:vt ledat:nec ideo caſtigat vt noceat: quia moꝛes hoīm irata coꝛrigit.ccxxxviij.A.fo.ccccxxxix.
Diſciplina ſine bonitate triſtis quedā eſt amaritudo viuendi.iiij.A.fo.cxiij.
Diſciplina condimentū eſt bonitatis.iiij D.fo.cxiij.
Diſciplina chꝛiſtiana ipſa ē humilitas.l.E.fo.cxxxv.
Diſciplina facit qꝺ hō penā vitare pōt:ſz etiā gratiā laudis acquirere.ccxxxviij E.fo.ccccxxxix.
Diſcipline in domo quid diſcať.ccxxxix C.vſqꝫ ad.R.fo.ccccxl.
Diſcipline cuſtos eſt vultus ſeuerꝰ.xcvij E.fo.cclxxxj.
Diſcipline oꝛdo perit apꝺ quoſdam perditos hoīes:⁊ non apud aīalia muta.ccxxxviij.D.fo.ccccxxxix.
Diſcipline legibus etiā diſtrictio ſententie ſecularis obſequitur: impugnando turpia:reſecando criminoſa.ccxxxviij D.fo.ccccxxxix.
Diſcipline amoꝛe vbi crimen admiſſi ſceleris ſupplicio vindicať multi ſunt qui ibi nomen crudelitatis īponunt.ccxxxviij.D.fo.ccccxxxix.
Diſcipline ſub metu omnia vitia latēt.ccxxxviij.D.fo.ccccxxxix.
Diſcipline domus eſt eccleſia:et qd in ea diſciť:quare diſciť:que diſcunť:et a q̄.ccxxxix.A.fo.ccccxl.
Diſcipline ſi intuitu aut res q̄ ſūt honeſte cogites:aut q̄ ſunt pudēde caſtiges iā nō eſt i quo vindex ſcelerū deſeuiat flāmā.ccxxxviij.D.fo.ccccxxxix.
Diſcipline ratio niſi mundū gubernaret omnia incipiens natura confunderet.ccxxxviij.B.fo.ccccxxxix.
Diſcipline rigoꝛ ſine bonitate ſciētia peccati egritudinē nō curat.iiij.A.fo.cxiij probatur exemplo.vj.C.fo.cxiiij.
Diſcipline monitis ſpretis q̄ diabolicis occupatur officijs hoſtis eſt anime ſue.ccxxxviij.F.fo.ccccxxxix.
Diſcipline legem reſpuiſſe maioꝛ eſt culpa q̄ȝ ad diſciplinā non perueniſſe.ccxxxviij.F.fo.ccccxxxix.
Diſcipline onus quibus ē graue aut dulce.ccxxxviij.G.fo.ccccxxxix.
Diſciplinam i domo diſcipline multi nolunt audire:⁊ quod peruerſius ē habere diſciplinam:ſed indiſciplinationem ccxxxix.B.fo.ccccxl.
Diſciplinam omni actu tuo vitam tuam comitteť ſi placere vis xp̄o.ccxxxviij.K.fo.ccccxxxix.
Diſciplinā ſicut is qui abijcit infelix eſt: ſic diſciplinam qui negat crudelis eſt.xciiij.J.fo.cclxxvij.
Diſciplinam tuoꝛum ſi vis pꝛoficere:exerce cenſuram.xcvij.E.fo.cclxxxj.
Diſciplinā niſi in cōtēptu mūdi qs amauerit parū ſibi pdeſt ꝯuerſationis fama.ccxxxviij.J.fo.ccccxxxix.
Diſcipuli mei tunc vere eritis ſi in ſermone meo manſeritis:quomodo exponiť xlviij.A.fo.lxij.
Diſcipuli quādo primū vocati ſunt chꝛiſtiani.cxiij.A.fo.ccxxviij
Diſcipuli qdā ſciebant chꝛiſtū:quidā neſciebant.lxix.A.lxx.B.fo.ccix.
Diſcoꝛdia chꝛiſtianoꝛum triūphus eſt ſathane.clvij.K.fo.ccciij.
Diſcoꝛdia/malos quādoqꝫ bonos efficit ij.C.circa finem.fo.iij.
Diſcoꝛdie remittēte ſūt.xl.E.fo.cxxx.
Diſpenſatoꝛ et dominus in hoc differunt xxxvj.B.in medio.fo.xvj.
Ditare ⁊ pauperes facere dei eſt.xlviij.B.fo.cxxxiiij.
Ditioꝛes illi ſunt qui in ſuſtinēda paupꝛtate fuerit foꝛtioꝛes.Jn.iij.regula.ca.xvij.fo.ij.
Ditius deo nihil eſt:q̄ lō p nobis pauper effectꝰ eſt:vt nos illius inopia:⁊ cetera cxlvj.E.fo.ccxcix.
Diues ⁊ pauper ⁊ ſi ſint duo cōtraria:tamen ſunt ſibi neceſſaria.xxv.A.circa princi.fo.lj.
Diues epulo et lazarus mendicus.xxiiij A.circa prin.xxv.per totum.fo.lj.
Diues auarus peioꝛ eſt belua.xxv.A.circa princi.fo.lj.
Diues epulo ⁊ purpuratꝰ.vij.C.foľ.cxv.
Diues oīa relinquet.lxxv.A.fo.xxxiij.
Diues vere tūc es quādo nulliꝰ indigēs eris.lxxiiij.M.in fine.fo.cclxix.
Diues magnꝰ eſt:q̄ nō ſe ideo magnū putat quia diues eſt:qui autē ſe ideo magnū putat ſuperbus ⁊ egenus eſt.ccxij B.fo.ccccxxvij.
Diues in conſcientia ſecurioꝛ doꝛmit q̄ȝ diues in purpura.ccxij.C.in fine.foľ.ccccxxvij.
Diues et pauper occurrerūt ſibi ⁊c̄.exponitur.ccv.F.fo.ccccxxv.
Diues cuius ager vberes fructꝰ attulit:vij.B.foľ.cxv.xlvij.C.xlviij.A.folio.cxxxiij.et ſequenti.
Diues cui dñs ait:vade ⁊ vēde oīa ⁊c̄.exponiť.ccxxxiij.C.foľ.ccccxxxvj.ccxlv.K.fo.ccccxliij.
Diues vere eſt q̄ voluntatē bonā habet:et ſi pauper in archa:tamen diues in cōſcientia.viij.B.fo.cxv.
Diues diuitias contra dei volūtatem ſeruare nō poteſt.xlvij.C.fo.cxxxiij.
Diues cuius ager vberes fructus attulit ⁊ diues epulo.xix.B.C fo.lxxxix.
Diues letať vna hoꝛa totū hic dimiſſurꝰ.xlviij.A.fo.cxxxiiij.
Diues eſſe volens ⁊ patrimoniū ſuum augere emendo non erit innocens:quia non rapina ſed volūtate eſt malꝰ.viij.A.in medio.fo.cxv.
Diues ſi dat partem ſarcine ſue pauperi comiti ſuo ſecum per viam ambulanti ⁊ illum adiuuat ⁊ ſe releuat.ccxxxix M.in fine.fo.ccccxl.
Diues purpuratus quia dilexit opulētiā nō inuenit apꝺ inferos miſericoꝛdiam.cx.C.fo.cclxxxvj.ccxij.G.fo.ccccxxvij.ccxxvij.C.D.fo.ccccxxxiiij.ccxxxix.X folio.ccccxl.

Diues cuius ager vberes fructus attulit expoꝛitur.ccxij.K.L.fo.cccxxvij.
Diues quãto ditioꝛ: tanto eſt ſollicitioꝛ. ccxij.E.K.fo.cccxxvij.
Diues plus gaudeat qꝛ xp̃ianus eſt q̃ ꝙ diues eſt: nec dedignet̃ frater pauper appellari.ccxij.F.fo.cccxxvij.
Diues vult magis eſſe in opinione q̃ veritate.ccxlv.L.fo.cccxliij.
Diues vere ille eſt in quo charitas q̃ deꝰ eſt habitat.xxxix.D.fo.cclij.xlij.B.folio.ccliiij.xliiij.B.fo.ccliiij.
Diues quaſi in ſomnis hic viuit:et euigilaturus in moꝛte nihil diuitiaꝝ in manibus inueniet.xiij.C.fo.cxvij.
Diues ꝑus tollet de re cõmuni ꝓ neceſſitatibus domus ſue: et qđ reliquum eſt det xp̃o in paupere.viij.A.fo.cxv.
Diues operarius dei eſſe debet.xxvij.G.fo.cxxiij.
Diuitis et pauperis ſimilis eſt introitus in hũc mũdum: et ſimilis exitus.v.C.D.E.fo.xxxvj.
Diuiti ideo deꝰ plus dedit vt haberet vnde pauperi daret.xlvij.B.fo.cxxxiij.
Diuitẽ eſſe aliud eſt: ⁊ aliud velle fieri diues.v.C.in fi.fo.xxxvj.
Diuitem velle fieri ex paupeꝝ ⁊ viduarũ exiguitate vltra oẽm eſt iniquitatem.xxxj.E.fo.xiiij.
Diuitẽ intrare in regnũ celoꝝ difficilius eſt q̃ camelũ intrare ꝑ foramen acus: expoꝛitur.ccv.B.fo.cccxxv.
Diuitem fides facit qꝛ credẽdo diues eſt nõ vidẽdo.ccxxxix.P.fo.cccxl.
Diuitem non eſſe ſuperbum difficile eſt.xiij.B.fol.cxvij.
Diuitẽ humilẽ lauda: lauda diuitẽ pauperẽ.cx.B.fol.cclxxxvj.
Diuites licite vtũtur melioꝛibus: dũmodo pauperibꝰ nõ denegẽt neceſſaria.v.E.fo.xxxvj.
Diuites cũ terrena acquirũt: perdũt celeſtia.lxij.B.fo.xxx.
Diuites cur non debeãt pauperes deſpicere.xliiij.A.fo.xx.
Diuites ſeculi xp̃s nõ contẽnit quos ſua paupertate lucratus eſt.ccxij.E.folio cccxxvij.
Diuites ſe affectantes ſunt q̃dã nihil habentes: ⁊ ſunt q̃ ſe humiliant cũ ſint diuites: expoꝛit̃.ccxij.A.F.fo.cccxxvij.
Diuites ſunt huiꝰ ſeculi: ſunt diuites nõ huius ſeculi.ccxij.C.fo.cccxxvij.
Diuites ſuperflua ſua dare debẽt pauperibꝰ non vt ipſi patiant̃ anguſtias.xiij.D.fo.cxvij.
Diuites qꝛ multũ habẽt multũ indigent.lxxiiij.M.fo.cclxix.
Diuites qđ colligũt ſciũt: ſed quibꝰ colligunt ignoꝛant.ccxx.C.fo.cccxxx.
Diuites mẽtiunt̃ cum dicant ſeruo filijs meis: qꝛ ſi vnus moꝛit̃ non faciũt chriſtum heredẽ nec partẽ illius egeno tribuũt.xcvj.X.fo.cclxxviij.ccxxxix.M.fo.cccxl.
Diuites qui ſic bene optant egenis vt nihil tribuant de ſuis arguunt̃.ccxxxix.L.fo.cccxl.
Diuites volunt equales vincere diuitijs nõ elemoſynis.xcvj.V.fo.cclxxviij.
Diuites ſi iuſte vixerint ⁊ caſte et miſericoꝛditer: nemo eos rep̃hendere debet.ccxxv.D.fo.cccxxxiiij.
Diuites teneant ſibi quantum ſufficiat ⁊ pluſq̃ ſufficiat: et dent partem egenis.ccv.D.fo.cccxxv.
Diuites qui volũt fieri in hoc ſeculo incidũt ⁊c̃.expoꝛit̃.cx.G.fo.cclxxxvj.ccv.E.fo.cccxxv.xiij.B.fo.cxvij.
Diuites nõ huiꝰ mũdi quõ ipſi mõ nõ ſentiãt ſuas diuitias: exemplo oſtẽditur.ccxij.D.fo.cccxxvij.
Diuites nihil ſecũ auferunt moꝛituri: ſed oĩa hic relinquũt exẽplo viatoꝛis ſtabulum intrantis ⁊c̃.cx.F.fo.cclxxxvj.
Diuites arguunt̃ q̃ largas res donãt venatoꝛibus et hiſtrionibus ad fauoꝛem populi ſed egenis nihil.xcvj.Y.folio cclxxviij.
Diuites q̃dã ſunt qui nolunt diuitias vẽdere ⁊ erogare ne improboꝝ ꝑſecutiones ſuſtineant.viij.C.D.fo.cxv.
Diuites rep̃hẽdunt̃ qui diuitias pꝛo filijs ſuis ꝯgregãt.xlviij.B.fo.cxxxiiij.
Diuites deꝰ ꝓbat per pauperes.xiij.D.fo.cxvij.xviij.A.in fi.B.fol.cxx.xlvij.B.fo.cxxxiij.
Diuites dimittẽdi inanes qui ſint.xliiij.D.fo.cxxxij.
Diuite depurpurato ⁊ lazaro: exponitur xxxvj.D.in medio.fo.ccclxj.xlvj.F.folio.ccclxv.
Diuitias diſpergendo dare pauperibus et pauperẽ fieri nihil ꝓdeſt: ſi aĩa ſupbioꝛ efficiat̃ diuitias contẽnẽdo q̃ fuerat poſſidẽdo.in.iij.regu.ca.v.fo.j.⁊.ij.
Diuitias veras non niſi iuſti ⁊ boni poſſidere poſſunt et quiſquis eas habuerit nõ egebit.xxx.B.fo.cxxv.
Diuitie terrene ſicut non acq̃runt̃ ſine laboꝛe ſic nec celeſtes: ⁊ quomõ ſint ſupflue: nec eſt curandũ ſi nobis auferant̃ per iniquoꝛum violentias.vj.G.circa pꝛin.fo.xxxvij.
Diuitie comparantur vino mellito.xxxj.D.in me.fo.xiiij.
Diuitie potius ſunt inſidie q̃ amicitie.xlviij.H.in me.fo.xxij.
Diuitie falſam leticiã tribuunt ⁊ verã triſticiam.x.E.fo.cccli.
Diuitie quanta mala faciant: exẽplis patet.xl.E.fo.xviij.
Diuitie bonis ſunt cauſa beneficioꝝ: malos toꝛquent timoꝛe dãnoꝛum.xxx.A.fo.cxxv.
Diuitie nõ ſunt: q̃bꝰ creſcentibus creſcit inopia.xxx.B.fo.cxxv.
Diuitie amatoꝛibꝰ ſuis nõ afferũt ſatietatem ſed iſlãmant cupiditatem.xxx.B.fo.cxxv.
Diuitie nõ culpãtur ſed eaꝝ abuſio.xxx.C.fo.cxxv.
Diuitie non ſunt vere diuitie que amatoꝛibus non afferũt ſatietatem ſed inflãmant cupiditatem: et que ſint vere diuitie.x.E.fo.cccli.
Diuitie tãto plꝰ augẽt̃ q̃tũ charitate erogant̃.vj.C.fo.cxiiij.xlvij.B.fo.cxxxiij.
Diuitie dona ſunt foꝛtune nõ nature.vj.D.fo.v.
Diuitie hoc pꝛoſint ne ſit tibi difficultas tribuẽdi.ccxij.F.fo.cccxxvij.
Diuitie iſte nõ ſunt ve diuitie: nec beatificãt ſuos poſſeſſoꝛes: ideo ſunt ꝑdende ne perdãt.xxxv.C.D.fo.lv.
Diuitie ſunt plene periculis.cx.F.folio cclxxxvj.
Diuitie ſunt migrãde de terra ad celos ⁊ ꝑ quos.lj.J.K.L.folio.cclx.ccxx.D.folio.cccxxx.ccxlv.K.in fine.L.M.folio.cccxliij.
Diuitie viri redemptio aĩe ipſius: expoꝛitur.ccxij.H.vſq̃.O.fo.cccxxvij.
Diuitie pauperibus erogate creſcunt: licet videant̃ minui.xxvij.G.fol.cxxiij.xxxix.B.fo.cxxx.
Diuitie ſunt dei nõ diuitis.xxix.B.xxx.A.fo.cxxv.
Diuitie iſte nõ ſunt ve diuitie qꝛ pauptate plene ſunt ⁊ obnoxie caſibus: ⁊ ſecuritatẽ non pꝛeſtãt: ſed vere diuitie ſunt que ꝑdi nõ poſſunt.xxx.B.fo.cxxv.
Diuitie ſunt petẽde ab eo qui vere diues eſt: exẽplũ.ccxij.O.fo.cccxxvij.
Diuitie vere q̃ ſint.xcv.G.fo.cclxxviij.
Diuitie conſeruate putreſcũt: exemplum xcj.D.fo.cclxxvj.
Diuitie non accuſantur ſed cupiditates.xiij.B.fo.cxvij.
Diuitie vere q̃s xp̃i pauptas nobis attulit: ẽ imoꝛtalitas.ccxij.C.fo.cccxxvij.
Diuitiaꝝ vermis ẽ ſupbia.xiij.B.fo.cxvij.
Diuitiaꝝ nemo põt eẽ ꝯtẽptoꝛ niſi q̃ eaꝝ affectꝰ fuerit poſſeſſoꝛ.xxx.A.fo.cxxv.
Diuitiarũ comes luxuria eſt ⁊ ſupbia.xl.E.fo.xviij.
Diuitiaꝝ copia nec bonos extollit: nec ledit inopia: malos aũt cum offert̃ excecat: et cum auferturexcruciat.xxx.B.fo.cxxv.
Diuitijs nihil ſic timẽdum eſt quomodo ſuperbia: qꝛ vermis diuitiarũ ſupbia.cx.B.fol.cclxxxvj.ccv.C.fol.cccxxv.ccxij.B.fo.cccxxvij.
Diuitijs iterioꝛibus nihil melius.cv.G.fo.cclxxxiij.
Diuitibꝰ huius ſeculi ꝑcipe non ſupbe ſapere neq̃ ſperare ⁊c̃.exponitur.xcj.D.fol.cclxxvj.ccv.C.D.fo.cccxxv.ccxij.B.C.E.F.G.fol.cccxxvij.
Diuitibꝰ huius mundi non ſupbe ſapere ꝑcipe: quomõ intelligit̃: ⁊ ꝙ diuitie generant ſuperbiã.v.D.fo.xxxvj.xiij.B.C.fol.cxvij.
Diuinatiõibꝰ intẽdẽti nullũ opꝰ bonũ eſt meritoꝛiũ ad ſalutẽ.ccxlj.E.fo.cccxlj.
Diuinationibꝰ deus illudi homies ideo permittit: vt pꝛobẽtur boni ſi ſint in dilectione dei firmi: ⁊ mali vt per ſua deſideria ſeducantur.ccxlj.B.C.D.folio.cccxlj.
Diuiſiones ⁊ ſcãdala nõ ſpiritales ſꝫ carnales facere ſolẽt.liiij.B.C.fo.cclxj.
Docet q̃ nos magiſter: eius ſchola in terra eſt et in celo cathedra.xxiij.A.folio ccclvj.
Docet ſolus deus homines.iiij.A.folio lxxiiij.
Docens bene et male viuens ſibi nocet ⁊ alijs ꝓdeſt.xlix.C.D.E.fo.lxiij.
Docens nos chꝛiſtus: cathedram in celo habet et ſcholã in terra.ccxxxix.Y.in fine.fo.cccxl.
Docẽs bona et mala agẽs: audiẽdus eſt non imitandus.clxv.L.fo.cccvj.
Docentẽ ⁊ audientẽ ad pꝛeceptoꝝ obſeruationem par cauſa conſtringit.iij.A.fo.xxxvj.
Doctoꝛ bonus eſt qui executoꝛ eſt ſaluatoꝛis.clxxxiij.C.fo.cccxvj.
Doctoꝛ nõ erubeſcat diſcere quod igno:

tat.xxxviij.B.folio.cclj.

Doctor nihil operatur in audientibꝰ ſine gratia dei.iij.H.⁊.liij.A.in prin.fo.cij. et ſequenti.

Doctoris ſermo ocioſus eſt: niſi ſpūſſanctus aſſit cordi auditoris.clxxxj. M.in fine.fo.cccxiij.

Doctrina bona laudatur:praua reprobatur in.j.reg.ca.v.fo.j.

Doctrina catholica ſimplex eēt ſi nullus extrinſecus hereticoꝝ dogmatū aſſertionibꝰ cingeret.xcviij.A.fol.cclxxxj.

Docibiles dei q̄ ſunt.xxvj.E.fo.clxxiiij.

Doctrinā xp̄i itelligit q̄ facit voluntatem patris eius.xxix.C.fo.clxxvij.

Doctrina chriſti quare mirabātur iudei.xxix.A.fo.clxxvij.

Doctrinā ſuā quō xp̄s dixit non eſſe ſuā.xxix.B.C.fo.clxxvij.liiij.A.fo.cciij.

Docuit quomō pater filiū.xl.D.et ibidē quō docet nos deꝰ īteriꝰ.fo.clxxxvij.

Dolio recumbentē ſi q̄s viderit eum qui habet ſciētiam: nōne conſcientia eius cū ſit īfirma edificabitur ad māducādum idolatita ⁊c̄. quō exponit.vj.C.ī me.D.E.F.G.H.fo.xxxvij.

Dolus q̄d ſit: et in quo dolus non eſt.vij. F.fo.cxlvj.

Dolus duplicat cor.xx.A.fo.cxx.

Dolꝰ eſt aliud agere ⁊ aliud ſimulare.xx. A.in fi.fo.cxx.

Dolꝰ eſt aliud promere labijs: aliud claudere pectore.j.D.fo.cxiij.

Dominus a dn̄o eſt filiꝰ a patre.cxcix.J. fo.cccxxj.

Dominꝰ verus et ſolus eſt: deꝰ ſolus qui miniſterio noſtro nō indiget: ſʒ nos eiꝰ auxilio egemꝰ.viij.H.in pri.fo.cviij.

Dominamini piſcibꝰ maris: ⁊ volatilibꝰ celi ⁊ beſtijs terre: ſed non dixit hoībꝰ. viij.D.E.fo.cviij.

Dominari velle: primū et maximū vitiū eſt.xxxiij.A.in me.xxxiiij.B.fo.liiij.

Domꝰ vnde dicatur bona vel mala.xlix. D.fo.cclviij.

Domꝰ dei: que nos ſumꝰ: q̄n ⁊ ex q̄bꝰ edificat: ⁊ hāc nō faciūt niſi charitate cōiuncti.cclvj.A.fo.cccxlviij.

Domꝰ quādo dicit pulchra aut bona.ij. G.in prin.fo.cj.

Domꝰ dei que nos ſumus modo edificatur ⁊ q̄n dedicabitur.iij.A.in fi.B.C. fo.lxxiiij.xx.A.fo.xc.

Domꝰ capite deorſum pēdet vbi melius viuit femina q̄ȝ vir.xcvj.C.circa finē. fo.cclxxviij.

Domꝰ xp̄i eccl̄ia eſt.xxxiij.B.fo.cxxvij.

Domꝰ dei nos ſumꝰ.lxviij.B.fo.ccviij.

Donatꝰ hereſiarcha primo ſibi fecit partē: ſed illius errorem parmenianus cōfirmauit.clxv.J.fo.cccvj.

Donati pars de numidia nata eſt.clxv. U.fo.cccvj.

Donatiſta quid de chriſto ſentit.xxxj.D. in fi.E.fo.xcvij.

Donatiſte arguuntur.xviij.J.K.L.fol. xlvj.⁊.l.C.D.E.fo.lxiiij.

Donatiſte ⁊ alij heretici in ſola africa eccleſiam catholicā eſſe dicunt.clxv.Q. fo.cccvj.

Donatiſte arguunt.clxv.H.fo.cccvj.

Donatiſte nō recipiūt catholicā oriētalē: niſi conſentiat falſitati: ⁊ rebaptizetur.clxv.Q.fol.cccvj.cxcix.F F.folio cccxxj.

Donatiſte nec vnitatem amant: nec orientali eccleſie communicant.xxxij.B.folio.ccxlix.

Donatiſte cōuicti ⁊ dānati iudicio imperatoris ⁊ epiſcopoꝝ: iterum contēptioſe appellant.clxv.O.fo.cccvj.

Dona dei diuerſa ſunt.xiiij.D.folio.clvj xxxij.D.fo.clxxx.

Donare hyſtrionibus res ſuas peccatū eſt.c.A.fo.ccxxj.

Dormire q̄d in ſcripturꝭ ſignificat.xxxij. A.fo.xcviij.

Dormire q̄t modis dicat.xlix.fo.cxcvij.

Dormire quomodo in ſcripturis accipitur.xxiij.B.fo.l.

Dormire in naui quomodo dicit chriſtꝰ. xlix.R.fo.cxcvij.

Dormitio ieſu ī naui: q̄d ſignificet.ccxxj. C.fo.cccxxxj.xlv.O.fo.cclv.

Dorotheus.xxj.A.in me.D.fo.ix.

Doxa in greco q̄d ſit.lxxxij.A.fol.ccxiij. c.A fo.ccxxj.ciiij.C.cv.B.fo.ccxxiij. et.ccxxiiij.

Dubitatiōis verbū aliter loquitur deus aliter hoīes.xxxvij.B.C.fo.clxxxiiij.

Dulcedo quedā bona eſt: et quedam mala.iiij.E.fo.lxxiiij.

EBrietas q̄d mali in ſe habeat: auctoritatibꝰ ꝓbat.ccxxxj. F.fo.cccxxxv.

Ebrietas ſicut ꝑ cōſuetudinē acquiritur: ita ſtudio ſuperat.ccxxxj. H.fo.cccxxxv.

Ebrietas quanta mala faciat.xxxiij.B. fo.xv.⁊.lxiiij.D.fo.xxx.

Ebrietas quaſi puteus inferni eſſe dicit. ccxxxj.G.fo.cccxxxv.

Ebrietas etiam verba ſctā non ſuſcipit. lxv.B.in fi.lxvij.C.fo.xxxj.

Ebrietas iā nec putat nec credit eē peccatum: ita vt irrideātur qui minꝰ bibere poſſunt.ccxxxj.A.ccxxxij.A.D.fol. cccxxxv.⁊.cccxxxvj.

Ebrietatis terribile exēplum.xxxiij.A. folio.xv.

Ebrietatis malū tāq̄ȝ inferni foueam vitare debemꝰ.ccxxxij.A.fo.cccxxxvj.

Ebrietatis victor vituperat ⁊ victus ab ebrietate laudat.ccxxxij.A.in fine.folio.cccxxxvj.

Ebrietatis particeps eſt q̄ nimium preſtat amico ad bibēdū ⁊ efficitur inimicus q: corpus debilitat: ⁊ animā occidit.ccxxxj.D.ccxxxij.G.fol.cccxxxv. et.cccxxxvj.

Ebrietati qui reſiſtit et pro ipſa aliquas ꝯtulerit tribulatiōes: ad martyrij gloriam ſibi reputabitur.ccxxxij.B.in fi. fo.cccxxxvj.

Ebrietatē nō cauēs peccatū nō euadet. lxiiij.D.fo.xxx.

Ebrietatē clerici qui eā arguūt deberēt ꝓhibere ⁊ ipi cogūt bibere.ccxxxj.J. ccxxxij.D.E.fo.cccxxxv.⁊.cccxxxvj.

Ebrietate multa mala tā corporis q̄ȝ aīe naſcūtur.ccxxxj.C.ccxxxij.D.in fi.fo. cccxxxv.⁊ ſequēti.cclj.G.fo.cccxlvj.

Ebrietate ſilēs paganis fieri nō debent: q̄ illis diſſimiles ſunt ī fide.ccxxxij.F. fo.cccxxxvj.

Ebrietate in aīa īterfici grauius eſt q̄ȝ in carne mori.ccxxxj.H.ccxxxij.B.folio cccxxxv.⁊.cccxxxvj.

Ebrietate abūdantiori quando corpora nr̄a irrigātur: nec ſpiritalē culturā recipiunt: nec fructus anime neceſſarios reddūt: exēplū.xxxj.B.fo.ccxlix.

Ebrietatibꝰ aīas ſuas occidūt qui in honore hoīm vel angeloꝝ aut ſctōꝝ libere hortant.ccxxxij.E.fo.cccxxxvj.

Ebriū reddēs aliū: ⁊ ꝓpriā: ⁊ illiꝰ animā ꝑdit.ccxv.C.fo.cccxxix.ccxxxj.C.folio.cccxxxv.cclj G.fo.cccxlvj.

Ebrioſꝰ cōparat īſano.cclj.G.f.cccxlvj.

Ebrioſus patit aduerſariā cōſuetudinē a qua ſi ſuperetur regnū dei non poſſidebit.xlv.E.fo.cclv.

Ebrioſus ore ſuo ꝯfitetur apud ſe deum non eſſe: quo inſpirante poſſet erogare pauperibus.ccxxxj.D.fo.cccxxxvj.

Ebrioſus ſi penitētiā nō egerit: ſed vſq̄ȝ ad mortē in ſua ebrietate ꝑmāſerit: in eternū peribit.ccxxxj.G.ccxxxij.F.folio.cccxxxvj.

Ebrioſi quomodo ſe miſerabiliter excuſare conantur.ccxxxj.D.ccxxxij.B.folio.cccxxxv.⁊.cccxxxvj.

Ebrioſi beſtijs peiores ſunt.ccxxxj.E. ccxxxij.G.H.fo.cccxxxv.⁊.cccxxxvj

Ebrioſi omnes ſunt quomodo paludes in quibus nil vtile aut durabile naſcitur.xxxj.B.fo.ccxlix.

Ebrioſum ſeruū qua ꝯſciētia vis nō habere: ⁊ ipſe vis inebriari.ccxxxij.C.folio.cccxxxvj.

Ebrioſū corripiat.ccxxxij.G.f.cccxxxvj

Ebrioſorū cor perdit ſenſum: non hʒ dolorē: q: nec ſalutē.xxviij.B.fo.cxxiiij.

Ebrioſis annumerant qui ſalſa aut cōdita ſibi cibaria ꝓcurāt: vt fortius bibāt ccxxxij.F.fo.cccxxxvj.

Eccleſia cōparat granoſinapis.xxxvj. A.fo.cxxviij.

Eccleſia non ſolū ſpiritales: ſed ⁊ carnales habet: figuraliter oſtendit.xlvj.C. D.fo.cclv.liiij.B.C.fo.cclxj.

Eccleſia comparat torculari.ccliiij.M. fo.cccxlvij.

Eccleſia ꝑficit exercitatione hereticoꝝ. xcviij.A.fo.cclxxxj.

Eccleſia dicitur ciuitas in mōte poſita. ccxviij B.fo.cccxxx.

Eccleſia facit q̄ ī ſingulis ſuis mēbris facit: exemplum.clxxxvj.D.clxxxvij. B.clxxxviij.B.fo.ccccxvij.

Eccleſia cōplectitur bonos ⁊ malos: exēplum.ccxlvij.B.fo.cccxliiij.ccliiij.B. C.fo.cccxlvij.

Eccleſia militās recipit bonos ⁊ malos ſimul triūphās nō niſi bonos: quod figuraliter oſtendit.xlvj.C.D.fo.cclv. cxlviij.A B.C.fo.ccc.clx.C.fo.ccciiij

Eccleſia eſt poſt ſynagogam vocata: ſed ante ſynagogam ꝓmiſſa et prefigurata cclij.A.fo.cccxlvj.

Eccleſia cōſtat ex circūciſione ⁊ ꝑpucio quaſi duobꝰ parietibꝰ ipo ſūmo angulari lapide xp̄o cōplectēte: quoꝝ primꝰ erāt paſtores: alter magi.v.A.fo.ccxl. xxx.A.E.fo.ccxlviij xxxj A.xxxij.A. fo.ccxlix.xxxiiij.A.xxxv.A.fo.ccl.xx. B.in fi.fo.ccxlv.

Eccl̄ia ꝑ q̄ttuor ptes orbis t̄raꝝ diffuſa figuralr̄ oſtēdit.xlv.B.C.fol.cxxxiij.

Eccleſia nō ex vna gēte ⁊ regina ſaba ad ſalomonē: ſed ex vniuerſis mundi partibꝰ reges paritura aduēit.ccliij.B.C.

D.E.fo.cccxlvj.
Eccleſia roborata eſt pferēdo nō reſiſtendo.xxxvij.A.fo.ccclxij.
Eccleſia in toto orbe eſt:nō in africa tantū:ɔtra donatū:et quō ſine malis eē nō pōt in hac vita.xviij. J.K.L.fo.xlvj.ꝛ.l.C.D.E.fo.lxiiij.
Eccleſia ꝙ vel litigat aut verboſaꝛ ꝓ ſe et alijs eſt reddituꝛ rationē.ccxv.C.fo.cccxxix.
Eccleſia cōparatur aree in qua grana et palee ɔtinenꝛ:ſed in iudicio vētilāda.clx.C fo.cccliij.ccxxj.D.E.fo.cccxxj.ccluij.H.fo.cccxlvij.
Eccleſia figuratur myſtice.xiij.ꝛ.xiiij.folio.xliij.ꝛ.xliiij.
Eccleſia ſctā catholica nos ſumꝰ quotqt xp̄iani ſumꝰ toto orbe diffuſi.cxix.F.fo.cclxxxix.clxxxj.O.fo.cccxiij.
Eccleſia boni ꝛ mali pmixti ſūt vt gemini i vtero rebecce.lxxviij.B.fo.clxxj.
Eccleſia quomodo dicitur ſine macula ꝛ ruga.xxix.B.C.D.E.fo.xcv.
Eccleſia vel āte baſilicas ſanctoꝝ ſaltatiōes exercere nō metuit:xp̄ianus non eſt ccxv.E.ccxvj.C.fo.cccxxix.
Eccleſia ſicut vitis creſcēdo toto orbe terraꝝ diffundiꝛ.clxv.J.fo.ccvj.
Eccleſia catholica nō ſolū poſt aduentū xp̄i ſed ab initio mundi multis figuris et ſacramētis eſt precinata.ccxvij.A.fol.cccxxx.
Eccleſia nihil icōgruū ꝛ ihoneſtum agi debet.cclij.E.cclj.E.fo.cccxlvj.
Eccleſia ɔſtat ex duobꝰ populis:ſcilꝫ iudeoꝝ ꝛ gētiliū.xxix.A.fo.ccclviij.
Eccleſia mater parīēdo nō diſcernit etates.xxv.A.fo.ccclvij.
Eccl̄ia nō ſolū reſpuere:ſꝫ etiā ignorare dicit apocripha.xxxv.B.fo.ccclx.
Eccleſia eſt mr̄ ꝛ ꝟgo.xvij.D.fo.cccliiij.
Eccleſia cur vocatur virgo.xxij.ꝛ.xxiij.per totum.fo.xlix.ꝛ.l.
Eccleſia habet fortes ꝛ infirmos:iuſtos ꝛ iniuſtos.cvij.B.C.fo.cclxxxiiij.
Eccleſia xp̄i eſt in toto orbe:nō in parte contra donatiſtas.j.J.ꝛ.ij.B.C.folio xcix.ꝛ.cj.x.F.G.fo.cxj.
Eccleſia duas vitas habet diuinitꝰ p̄dicatas:et ꝙ vna ſignificaꝛ p petrū:alta p iohānē.cxxiiij.C.D.fo.ccxxxvj.
Eccleſia quattuor habet ordines fideliū vnum malorum:tres bonorum.xxxix.E.H fo.xviij.
Eccleſia tūc i xp̄m credidit cū ad p̄rem aſcēdit.clij.B.fo.cccij.
Eccleſia vna eſt:licet ex diuerſis gētibꝰ ſit collecta:ꝛ de eiꝰ figuris.xlix.A.C.i me.fo.lxiij.liij.A.fo.lxvj.lxj.B.in me.fo.lxix.
Eccleſia quomō parturit.cj.C.fo.ccxxij
Eccleſia quomodo dicatur nigra et formoſa.lxxxvj.B.fo.cclxxiiij.
Eccleſia eſt i toto orbe diffuſa:nō in parte.xxxj.E.in fi.fo.xcvij.
Eccleſia eſt oīm credētiū mater ꝙ natos ad mortē regenerat ad ſalutem.ccliij.A fo.cccxlvj.
Eccleſia itrīſecꝰ eſt viri ſui dignitate ornata:nō forinſecꝰ mēdacio fallēte turpiter colorata.iiij.P.fo.ccxxxviij.
Eccleſia eſt mater viſceribꝰ charitatis:ꝛ ꝟgo i teritate fidei.xvj.C.fo.ccxliij.ꝛ.cxix.F.fo.cclxxxix.
Eccleſiaſtice pecunie forma inſtituta eſt in eo ꝙ chriſtꝰ loculos habuit.lxij.B.in fi.fo.ccvj.
Eccleſia p tpa aſperiora proficit.viij.D.fo.cxv.xxxv.A.B.fo.cxxviij.
Eccleſia quomodo loquiꝛ oībꝰ linguis.xxxij.D.fo.clxxx.
Eccleſia euthecā non hꝫ.lij.F.fo.xxliij.
Eccleſia eſt vna toto orbe terraꝝ diffuſa cix.F.fo.cclxxxv.cxlvij.J.f.ccc.clvij.L.fo.ccciij.
Eccleſia ꝟgo eſſe nō poſſet niſi ſponſum cui tradereꝛ filium virginis inueniſſet.xxv.D.fo.ccxlvij.
Eccleſia ꝟgo appellaꝛ.xiij.E.fo.clv.
Eccleſia quomō timet inquinare pedes cū pergit ad xp̄m:quos baptiſmate lauerat xp̄i.lvij.A.ꝛ p totū.fo.cciiij.
Eccleſia diciꝛ vidua.ccj.D.fo.cccxxiiij.ccvj.A.B.fo.cccxxv.
Eccleſie auctoritas ꝗta ſit.viij.A.poſt mediū.fo.xxxix.
Eccleſie charitas ſuoꝝ participū peccata dimittit.cxxj.C.fo.ccxxxiij.
Eccleſie vniti multi ſunt male viuēdo ab eccl̄ia excludendi ſunt:et multi ꝙ foris eſſe vidētur ita futuri ſunt vt interniū eccleſie ſocienꝛ.ccxxj.A.fo.cccxxxj.
Eccleſie tres ſunt ſtatus ſcꝫ liberationis conſeruationis:et coronationis.lv.A.P̄rimꝰ ſtatus eſt penitētie:ſcd̄s iuſticie:tertius glorie.lv.B.fo.xxvj.
Eccleſie eſt ſicut marie ppetua itegritas et icorrupta fecunditas.x.E.fo.ccxlij.xij.B.fo.ccxliij.cxix.F.fo.cclxxxix.
Eccleſie hereticoꝝ multe ſunt:ſed ꝙ non eſt catholica nec ſācta dici poteſt.cxv.D.fo.cclxxxviij.cxxxj.D.fo.ccxciiij.
Eccleſiā deꝰ eligit ſm ſuā grām:non ſm noſtrā iuſticiā.vij.B.fo.xxxviij.
Eccleſiam in toto orbe eſſe per ꝙ teſtimonia probatur.clxv.K.fo.cccvj.
Eccleſiā cū ſumma reuerētia intrare debemꝰ ꝛ ibi orōnes fidei fundere.lxiiij.D.in me.fo.xxx.
Eccleſiā credere non in eccleſiā credere iubemur.cxxxj.D.fol.ccxciiij.clxxxj.O.fo.cccxiij.
Eccl̄iam i africa ꝛ ex africa ortā falſe interp̄tātur donatiſte ex ꝟſu pſalmi:deꝰ ab auſtro veniet ꝛc̄.clxv.G.fo.cccvj.
Eccleſiā ab hieruſalē ortā p oēs gentes oſtendens Auguſtinus exponit predictum verſum.clxv.X fo.cccvj.
Eccleſiā quātū quiſqꝫ amat tantū habet ſpm̄ſanctū.xxxij.D.fo.clxxx.
Eccleſiā in ſola africa donatiſte contendūt ex eo qđ ſcribiꝛ vbi paſcis vbi cubas in meridie.clxv.S.fo.cccvj.
Eccleſiam ſibi ex gētibꝰ deus deſponſauit repudiata ſynagoga:prefiguratū fuit.lxxiiij.B F.H.M.fo.cclxix.lxxv C.fo.cclxx.lxxviij.A.i me.B.f.cclxxj.
Eccleſiā extra catholicā non eſt verū ſacrificiū:nec opꝰ bonū fructuoſe pagiꝛ.clxxxj.O.fo.cccxiij.
Eccleſiā ꝙ domꝰ eſt ſi diligimꝰ:nos ipos diligimꝰ.ccliiij.A.fo.cccxlvij.
Eccleſiā xp̄s virginem fecit de meretrice.cxix.F.L.fol.cclxxxix.vij.C.E.folio.ccxlj.
Edificātiū duo genera.vij.E.fo.cxlvj.
Edificare ſtipulam:lignū:fenū:aurum:ꝛ argentū:quid ſit.xlj.p totū.fo.ccclxiij.
Edificare ſupra petrā aut ſupra arenām quid ſit.clxv.F.fo.cccvj.
Eductio filioꝝ iſrael de egypto myſtica xxviij.E.fo.clxxvj.xlv.D.fol.cxcij.
Egyptus quātum diſtet a iudea.lxxxij.A.fo.cclxxij.
Egyptus tenebre interpretatur:ꝛ ſignificat mundum.lxxxiiij.B.C.lxxxv.A.B.lxxxvj.A.lxxxvij.A.folio.cclxxiij.et.cclxxiiij.
Egere ſeruos ſuos deꝰ qſiqꝫ permittit vt alios pbet.cxlvj.C.D.fo.ccxcix.ꝛ.ccj C.fo.cccxxiiij.
Egere ſeruos ſuos quādoqꝫ deꝰ pmittit vt eos pbet qui abundant.xiij.D.fol.cxvij.xviij.A.in fi.B.fo.cxx.
Egere minus melius eſt ꝗ habere plus in.iij.reg.ca.xvij.fo.j.ꝛ.ij.
Egyptij maritimos fluctus īgreſſi ꝙ aq̄ vindice puniunꝛ qđ ſignificet.lxxxix.A.fo.cclxxv.xc.B.fo.cclxxvj.
Egyptij tunc ſpiritaliter in nobis extinguuntur.xc.D.fo.cclxxvj.
Egritudo perpetua eſt in iſta fragilitate carnis.xxxviij.F.fo.cxxix.
Egrotat deſperatius qui ſe neſcit egrotum.ix.A.B.fo.lxxix.
Eijcere foras qđ ſit.xxv.F.G.fo.clxxij.
Electio dei fit per grām:nō ppter merita.lxxxvj.B.lxxxvij.B.fo.ccxv.
Electionē dei nulla noſtra p̄cedūt bona opa aut merita:auctoritate oſtēditur.ccxxiij.P.fo.cccxxxij.
Elegi ego vos:et non vos me elegiſtis:quomodo itelligiꝛ.lxxxvj.B.lxxxvij.A.fo.ccxv.
Elegit cur xp̄s piſcatores:et idiotas:et non ſapiētes et potētes.xxvij.E.poſt me.fo.xciiij.vij.F.fo.cxlvj.
Elegit chriſtꝰ paupes piſcatores:et non mūdi principes autoratores.lix.F.circa prin.fo.lxviij.
Eligere noluit deus rhetores:ɔſules:diuites:potētes:ſed piſcatores:ꝛ īfirma mundi.ccxxv.E.fo.cccxxxiiij.
Elemoſyna publica tūc fit occulta:ꝛ occulta publica.lx.B.C.fol.cclxuj.ccvj.D fo.cccxxv.
Elemoſyna nō eſt facienda ppter laudē humanam:ſed vitam eternam.clxxxij.B in fi.fo.cccxv.
Elemoſyna non eſt facienda de iniuſtis acquiſitis.xix.D.E.fo.lxxxix.
Elemoſyna quando ſit in dextera vel in ſiniſtra:figuraliter oſtenditur.ccxvij.B.C.fo.cccxxx.
Elemoſyna corporalis omnibus itegra eſſe nō poteſt:ſpiritalis omnibꝰ itegra manet.ccvj.C.fo.cccxxv.
Elemoſyna nō eſt faciēda cauſā vīdicte lxxiij.A.B.fo.xxxiij.
Elemoſyna magni meriti eſt debitū relaxare confratri tuo vt tibi relaxetur debitū tuum a deo.clvij.K fo.ccciij.clx.F.fo.ccciiij.
Elemoſyna nemo ſuperbiat:qꝛ ſi paup indiget pane tu forte iuſticia.cxlvj.D.fo.ccxcix.
Elemoſyna ſine ieiunio ſufficit nō valēti ieiunare:ſed ieiunium ſine elemoſyna oīno nullū eſt bonū.lxij.B.fo.cclxiiij.
Elemoſyna cū daꝛ egeno ei daꝛ ꝙ dedit qđ donatur.xxix.B.xxx.A.fol.cxxv.xxvij.G.fo.cxxiij.

Elemoſyna nō ſolū viuis ſed etiā defunctis eſt faciēda.xliij.B.fo.xx.
Elemoſyna charitatis ſine ſubſtātia ſufficit ſed corporalis ſine charitate oino non ſufficit.j.E.fo.cxiij.
Elemoſyna duplex:ſcilꝫ iudicij et charitatis et cui ſit exhibenda.xxx.B.poſt prin.fo.liij.
Elemoſyna duplex:ꝛ que.xv.B.fo.xliiij
Elemoſyna pfecta eſt vt prius occurrat egētī cibꝰ ꝙ roget mēdicus.exemplo domini.xxxix.B.fo.cxxx.
Elemoſyna neminē ſinit intrare in gehēnam.xxxix.C.fo.cxxx.
Elemoſyna patrocinat in die iudicij homini vt flammas eternas non timeat.xlvij.A.fo.cxxxiij.
Elemoſyna aie eſt potio.lix.F.fo.lxviij.
Elemoſyna non eſt facienda de rapina.xxxix.C.fo.ccclxij.
Elemoſyna cū pauperi dat non amittit ſꝫ in celo reponit.l.I.in fi.K.fo.cclix.
Elemoſyna duplex ſcꝫ panis et iuſticie.viij.F.in fi.fo.cviij.
Elemoſyna a ſpirituali faciēda nullꝰ vnꝗ̄ ſe excuſare poterit.xlvij.C.fo.ccclxvj.
Elemoſyna cum iniq̄tate abhominabilis eſt deo.lxij.A.in fi.fo.xxx.
Elemoſyna que i terra egeno datur p eū ad celū mittit:exēplum.l.L.fol.cclix.ccxx.D.in fine. folio.cccxxx.ccxlv.M.folio.ccclxiij.
Elemoſyne non ſunt faciēde de rapinis aut vſuris:ſꝫ de iuſtis laboribꝰ.xxxv.B.fo.lv.
Elemoſyne de bonis perditis fieri pñt.xxxv.B.in fi.fo.lv.
Elemoſyne faciende ſunt de iuſtis laboribus nō de rapinis et fenore.xlvij.A.fo.cxxxiij.
Elemoſyne due ſunt:vna cordis alia pecunie:et ideo ab elemoſynis dādis nemo ſe excuſare poteſt.vj.C.fol.cxliij.xxix.A.B.fo.cxxv.
Elemoſyne illis ꝓſunt qui vitā mutauerūt:nec ideo dande ſunt vt liceat ſemꝑ īpune peccare.xiij.D.circa fi.fo.cxvij.xix.B.C.fo.cxx.
Elemoſyne tribuēde ſunt ꝓ modo ꝛ ſanctitate.xlviij.C.fo.cxxxiiij.
Elemoſyne meritū āgelū meruit habere operariū:et facit oculoꝝ purgationem q2 liberat a tenebris peccatoꝝ.ccxxvj.D.fo.cccxxxiiij.
Elemoſyne precipue ī feſtiuitatibꝰ ſunt tribuēde.ij.C.fo.ccxxxvij.
Elemoſyne perfecte que ſint.xcvj.G.folio.cclxxviij.
Elemoſyne nō ſinūt ire ī tenebras.xviij.G.in fi.fo.xlvj.
Elemoſynam q̄ facit nihil pdit.xlvij.B.fo.cxxxiij.xxvij.G.fo.cxxiij.
Elemoſynā fac de tuo nō de alieno.vij.D.fo.cxv.
Elemoſynā multū valere ad delēda peccata ſcripturis probatur.l.M.N.O.folio.cclix.
Elemoſynā faciēdā hortat.xxij.D.f.xcj
Elemoſynam qui non dat egenti vitam extinguit.xxxj.E.fo.xiiij.
Elemoſynam cur a te non accipiat:q̄ tecum accepturus eſt regnum.ij.C.in fi.D.fol.ccxxxvij.ccxxv.D.E.ccxxvij.E.fo.cccxxxiiij.
Elemoſynā qui facit nō perdit quod donat ſed perdet ſi nō dederit.clx.F.fol.ccciiij.ccxxxiij.C.fo.cccxxxvj.
Elemoſynā te faciēte neſciat ſiniſtra tua quid faciat dextera:exponit.lix.D.et lx.per totum.fo.cclxiij.
Elemoſynarū plura ſunt genera:ſed q̄ð horū ſit maximū.cciij.D.fol.cccxxiiij.ccxliij.D.fo.cccxliij.
Elemoſynarum vtilitas.lxxv.B.in fi.folio.xxxiij.
Elemoſynaꝝ duo ſunt gn̄a:ſcꝫ erogādo ꝛ remittēdo.xxix.A.fo.cxxv.xlij.F.circa fi.fo.cxxxj.xxvij.D.fo.cxxiij.
Elemoſynaꝝ cultor felix eſt operius:q2 deū habet debitorē et ſpūſctm̄ patronum.xxxix.A.fo.cxxx.
Elemoſynaꝝ de minimis granis quidā gloriant:ꝛ aceruos obliuiſcunt peccatoꝝ.xcvj.G.fo.cclxxviij.
Elemoſynas faciendo ſi aperueris pauperi manꝰ:aperiet tibi xp̄s ianuas paradiſi.ccxxvij.B.fo.cccxxxiiij.
Elemoſynas vt faciāt alios iducere debemus.xxxj.F.fo.xiiij.
Elemoſynas chriſtus fieri iuſſit:nō rapinas fieri mādauit.xlvij.A.fol.cxxxiij.
Elemoſynas de rapinis faciens et pctā nō deſerēs pecuniā pdit et peccata nō redimit.ij.A.fo.cxiij.vij.D.fo.cxv.
Elemoſynas q2 de bonis dei non facimꝰ ideo quotidie flagellamur in frugibꝰ.xlvij.B.fo.cxxxiij.
Elemoſynas ideo q̄dam facere nolūt q2 pauptatē timēt.ccxxv.C.fo.cccxxxiiij
Elemoſynas quas hoies dare poſſent:quomodo/quandoq̄ luxurioſe conſumūt.ccxxxj.D.fo.cccxxxv.ccxxvij.A.fo.cccxxxiiij.
Elemoſynis a faciendis nullus paup ſe excuſare pōt:q2 difficile aliq̄s īuenitur qui non habeat vnde alteri aliquid tribuat.lxij.C.fo.cclxiiij.clvij.K.L.fol.ccciij.ccxxvij.A.f.cccxxxiiij.ccxxxiij I.fo.cccxxxvij.
Elemoſynis qui neceſſitatem curauerit pauperꝝ facile curat a vulneribus peccatoꝝ.lxxvj.A.fo.cclxx.
Elemoſynis omnia crimia redimuntur.xix.A.in fi.fo.cxx.
Elemoſynis deus illis peccatis fit propicius ſine quibus hec vita nō agitur.xxix.A.fo.cxxv.
Elemoſynis que peccata redimuntur et que non.xix.B.C.fo.cxx.
Elemoſynis redimi nō poſſint nefanda crimia:ſed minuta ſine quibus hec vita nō agit.xcvj.T.fo.cclxxviij.
Elemēta deus cōtra ſui naturam agere cōpelleret ſi homo voluntati eius pareret.xc.C.in fi.fo.cclxxvj.
Elemētoꝝ ordo:vtrum vnum poſſet eſſe ſupra alteꝝ.cxxvij.D.F.G.fo.ccxcij.
Elementorū quodlibet ſibi aliquid propriū vēdicat ī corpore humano.xlviij.B.circa fi.fo.xxij.
Eleuare ſe ad deū aliud eſt ꝙ eleuare cōtra deum.l.B.fo.cxxxv.
Eleuſinus preſbyter domꝰ ſancti auguſtini.liij.I.fo.xxv.
Eligēdi tres ſūt modi:ſcꝫ electio:ſubelectio ꝛ ꝑelectio.xxxix.D.fo.xviij.
Emanuel nobiſcum deꝰ:exponit.vj.A.fo.ccxlj.viij.E.fo.ccxlij.xx.C.f.ccxlv.xxvij.E.circa fi.fo.ccxlvij.
Emere ꝓprie q̄d ſit.xxiiij.B.folio.xciij.
Encenia ꝛ enceniare quid ſint.xlviij.A.fo.cxcvj.
Eneas quomodo ad inferos deſcēdit et pater ſuꝰ oſtendit ſibi animas magnorum romanorū ad corpora redituras ꝛc̄.cxxiij.D.fo.ccxcj.
Engriphie grece quid ſit.lxviij.D.folio cclxvj.lxx.C.fol.cclxvij.
Ephi triū modiorū menſura eſt:et figurat.cxcvij.B.fo.cccxx.
Epicurei vnde dicantur:ꝛ que ſit eorum ſecta.xiij.F.fo.lxxxij.
Epiphania dn̄i.xliij.per totum.fo.xx.
Epiphania grece manifeſtatio dr̄.xxx.A.xxxj.C.in fine.xxxij.A.fo.ccxlviij.et.ccxlix.
Epiphanie tres xp̄i ſub diuerſis temporibꝰ eodem tn̄ die.xxix.A.fo.ccxlviij.xxxvj.A.xxxvij.A.fo.ccl.
Epiſcopus oī die ꝛ hora et cura cōtinua cogitare debet quāte diſpēſatiōis ſarcinā gerat:et cū dies anniuerſariꝰ ſue ordinationis oritur:tunc honor officij tanꝗ̄ primo imponat intēdit:ac nō ſolū futura ſed ꝑterita ſollicite curabit.xxiiij.A.xxv.A.fo.cxxij.ꝛ ſequēti.
Epiſcopus nō debet habere bona terrena ad poſſidēdū:ſed ad diſtribuēdum nō diuitibus et cognatis ſed pauperibus.xxj.B.in me.fo.ix.
Epiſcopꝰ non ſolū de ſe ſed etiā de ſubiectis ſibi ratiōem reddat.xxv.A.C.folio.cxxiij.
Epiſcopꝰ debet eſſe erogator nō exactor verbi.xxv.C.fo.cxxiij.
Epiſcopus ab eo appellatus eſt:quia ſuperintendit:quia intendendo curat.lj.B.fo.ccclxvij.
Ep̄s ſpeculator dicit.xxv.B.fo.cxxiij.
Epiſcopus ſi nō eſt hoſpitalis ihumanꝰ eſt.lij.C.fo.xxiiij.
Epiſcopi ſicut vocantur paſtores gregis:ita et patres plebis ob curā et ſollicitudinem.xl.C.fo.xviij.ꝛ.xix.
Epiſcopi apl'oꝝ vices gerūt ꝛ ſunt vicarij chriſti.xxxvij.A.ꝛ.D.i me.fol.xvij.
Epiſcopi debēt illumiare verbo:paſcere exemplo:et fouere egenos tēporali beneficio.xl.C.in me.fo.xviij.
Epiſcopi nō eſt ſeruare aurū:et remouere a ſe mēdici manū.iij.F.fo.xxiiij.
Epiſcopi cōparantur oliue propter tria.xl.C.in me.fo.xviij.ꝛ.xix.
Epiſcopi ſunt capita populorum:duces cecorum:claudorum baculus:terrarū principes:ſi boni:angelis ſuperiores:ſi mali fuerint demonibus inferiores.xiij.D.in fi.fo.xx.
Epiſcopum quomodo oportet eos q̄ cōtradicunt redarguere.xix.A.ꝛ.E.circa prin.fo.lxxxix.
Epiſcopum q̄d reddit pigrū ad arguendos cōtradicētes.vij.A.fo.cxv.
Epiſcopum ꝯtradicētes redarguere q̄d ſit.vij.B.fo.cxv.
Ep̄m eē oportet ſine crimie. De p̄ſbyteris etiā itelligi debet.xxxvj.B.fo.xvj.
Epiſcopalis gradus ſi bn̄ portat gloriā comparat:ſi male ad imaniſſimā precipitat penam.xxv.A.fo.cxxiij.
Epiſcoporum periculum.v.A.vij.A.fo.cxiiij.ꝛ fo.ſequēti.

Epiſcopatus officiū vnuſquiſq₃ ī domo ſua exercere debet.lj.B.fo.ccclxvij.
Equalitas pr̄is et filij cōmēdaꝛ.xvij.F.xviij.A.B.C.xix.C.F.G.xx.C.D.F.G.fo.clxj.ꝛ ſequen.xxix.B.fo.clxxvij.liiij.A.B.fo.cciij.lxx.C.lxxj.A.f.ccix.lxxiiij.B.fo.ccx.lxxviij.A.B.fo.ccxij
Equalitas nō ſemper ſignificatur quando dicitur ſicut illud ita ꝛ illud.cx.E.folio.ccxxvj.
Eradius preſbyter auguſtino ſucceſſit in epiſcopatu.liiij.C.D fo.xxv.
Errare dicitur qui veritatem nō audit.xlv.E.F.fo.cxcij.
Errare in nullo nō eſt humanum ſed diuinum.ix.A.fo.vj.
Errare eſt humanum: ſ₃ diabolicum eſt in errore perſeuerare.xxij.F.in medio.folio.xcj.
Errare quomō quiſq₃ non curat diabol⁹ qui omnes errantes ſine iudicio colligit.clxv.D.fo.cccvj.
Error quādo eſt peccatum veniale: ꝛ qn̄ mortale.xc.A.B.fo.ccxvj.
Error quando eſt tolerandus.xliij.K.in fi.fo.lxxxiij.
Errātes reuocādi ſunt.clxv.D.fo.cccvj
Erubeſcētia ex peccato ortum habet.xl.A.fo.lviij.
Eſau carnales figurat.lxxviij.B.folio cclxxj.
Es iter oīa metalla diutius durat:et pl⁹ ſonat:ꝛ qd̄ ſignificet.cj.C.fo.cclxxxij.
Eſſe dei non habet preteritū nec futurū: ſed ſemꝑ preſens.ij.D.circa prin.fo.cj
Eſſe dei ꝛ eſſe omnis creature differunt.xxxviij.E.F.fo.clxxxv.
Eſſe male vtrum melius ſit q̄₃ nō eſſe vel econtra.xxvj.E.fo.xj.
Eſſe dei quid ſit.iiij.D.in prin.fo.ciij.
Eſſe quadruplex in omni re creata reperitur.xxvij.A.B.fo.xciiij.
Eſſe/poſſe/velle/eſſentia/ſcientia/cetera omnia que de deo dicūtur: idē ſunt cū ipſa dei ſubſtātia.xviij.F.foľ.clxij.xx.C.E.fo.clxv.xxj.C fo.cixvij.xxxviij.E.fo.clxxxv.xl.D.folio.clxxxvij.xcix.B.fo.ccxx.
Eſtatis nomīe quid figuretur.ccxij.D.fo.cccxxvij.
Eſurire panē de celo quid ſit.xxvj.A.folio.clxxiiij.
Eſurientes īplendi bonis qui ſint.xliiij.D.fo.cxxxij.
Etas ibi nulla querēda eſt cū auditur ſine initio eternitas.cxcix.P.in fine.folio.cccxxj.
Etatū ſicut quattuor differētie in corpore humano: ita et in anima qđ figuraliter oſtenditur.xcix.F.folio.cclxxxj.ccxxxvij.A.fo.cccxxxviij.
Etates hominis cōparanꝛ etatib⁹ mundi.lix.B.in me.ꝛ.C.fo.lxviij.
Etates mundi ſex.ix.C.D.E.foľ.cxlix.xv.B.in fi.fo.clviij.
Ethnicus gentilis dicitur: ꝛ q̄ in chriſto nō credit.xxviij.D.in me.fo.cxxiiij.
Eua tādiu virgo fuit q̄diu pomū vetitū nō guſtauit.xxv.A.fo.xj.
Eua quib⁹ maledictionibus ſubiacebat ꝑ tranſgreſſione mandati.xv.B.folio ccxliiij.xxj.C.fo.ccxlvj.
Eua cur de latere viri ſit formata.cdiiij.A.fo.cccxlvj.
Euāgeliū nō eſt ꝓpter lucrū annunciandū: ſ₃ germana charitate oſtēditur ex verbis chriſti.xlij.D.J.fo.ccclxiij.
Euāgeliū oēm perfectionē noſtrā cōplectitur.xxviij.A.fo.xij.
Euāgeliū q̄ annūciāt licite ſumūt vnde viuāt: non vt rem magnam vili precio vendant.clxv.C.circa fi.fo.cccvj.
Euāgelij auctoritas tanta eſt vt quia in euāgeliſtis vn⁹ loquebaꝛ ſpiritus: verum ſit etiam qđ locutus eſt vnus.cxl.A.fo.ccxcvij.
Euangeliſte boni nuncij interpretanꝛ.l.K.ante me.fo.cxxxv.
Euāgeliſte ꝛ ſi nō ſemꝑ concordāt: nō tn̄ diſcordant.cxij.A.fo.ccxxviij.
Euāgeliſte duo marcus et lucas non fuerunt apoſtoli.cxlvj.A.fo.ccxcix.
Euāgeliſte nunq̄₃ inter ſe ſunt contrarij: oſtenſum eſt ab eis qui hoc potuerunt adiutorio dei.cxxxix.A.fo.ccxcvj.
Euāgeliſte aliqua ſinguli dicūt alij tres nō dicunt: aliqua duo dicūt alij non dicūt: aliqua tres dicunt ꝛ vnus nō dicit cxl.A.fo.ccxcvij.clv.A fo.ccclj.
Euāgeliſte nō omnia oēs dicunt que ab alijs pretermiſſa ſunt: ſed ita vt iter ſe non repugnent.cxxxix.A.fo.ccxcvj.et ciij.A.fo.ccclj.
Euangeliſtarū ꝓprietates ꝑ q̄ttuor aīalia deſignanꝛ.xxxvj.A.D.fo.clxxxiij.
Euangelizantibus xp̄s conceſſit de euangelio viuere: non neceſſitatem indixit.cxxij.B.C.fo.ccxxxiiij.
Euchariſtia eſt bona bonis et mala malis.xxviij.F.fo.xij.
Eucharistia nō fuit bucella vel panis intinct⁹ iude tradit⁹.xxviij.F.fo.xij.
Eucharistia ideo hoīb⁹ daꝛ: vt corpus in terris capiti coadunetur in celis.xxxviij.B.circa fi.fo.xij.
Eucharistia ibi percipiꝛ vbi vita eterna percipitur.cxl.C.D.foľ.ccxcvij.cxlvj.B in fi.fo.ccxcix.
Eucharistia non eſt ſuſcipiēda in anima ſordib⁹ peccatoꝝ plena: exemplo oſtenditur.cclij.E.fo.cccxlvj.
Eucharistie ante perceptionem aliquot diebus continendum eſt a concubitu.ccxlvj.C.fo.cccxliiij.
Eucharistie ſacramētū diuerſimode ſumiꝛ.xxvj.F.fo.clxxiiij.
Eucharistie figura preceſſit in manna.xxvij.B.fo.cxxiij.
Eucharistiā non preſumat accipere: q̄ ſe aliquo crimīe vulneratū eſſe cognouerit: niſi pri⁹ orationibus: ieiunijs ꝛ eleemoſynis ſe mundauerit.cclij.B.folio cccxlvj.
Eucharistiam volētes percipere ab operibus coniugij ad tempus debēt abſtinere exemplum.xxxvij.F.G.foľ.xvij.lxiiij.E.fo.xxx.
Eucharistiā īdigne percipit: qui odium in corde ſeruat.v.E.fo.cccl.
Eucharistiam quis digne percipit.j.D.fo.ccxxxvij.
Eucharistiā ſcelerati ꝓhibētur ꝑcipere niſi ꝑ penitētie ſatiſfactionem reconcilientur eccleſie.ix.B.fo.cxvj.l.J.folio cxxxv.xxvij.J.fo.cxxiij.
Eucharistiam ꝑceptur⁹ prius diligēter ꝯſcientiā ſuā examinare debet.cxxvij.D.fo.ccxcij.
Eucharistiā inſtituendo chriſtus precipue humilitatem ſuam commendauit.cxxvij.B.fo.ccxcij.
Eunomius quid de chriſto ſentiat.xxxj.D.fo.xcvij.
Eunomipian⁹ errore ſuo eccleſiā orientalem infecit.clxv.J.circa fi.fo.cccvj.
Euodius ſocius ſcti auguſtini.iiij.C.in me.fo.iiij.v.C.eođ.fo.xxj.A.in medio xxij.C.fo.ix.ꝛ fo.x.
Euſtochiū virgo ſancta.xxiiij.A.fo.xj.
Eutyces dogmatizat in chriſto vnā tantū eſſe naturā.ccix.A.fo.cccxxvj.
Exacto iniqua ꝛ nō exactio apud deum condēnaꝛ.xix.A.in me.fo.xlviij.
Exactor qualis eſſe debeat.ix.A.in p̄n.fo.cix.
Exaltatio chriſti in cruce eſt eius humiliatio.xl.A.fo.clxxxvij.lij.E.fo.ccj.
Exaltatio ſerpētis in deſerto quid ſignificabat.xij.C.fo.cliij.
Exaudire non vult de⁹ peccatores.xliij.D.fo.cxxxij.
Exaudiri qui deſiderat prius ipſe deum audiat.lvj.C.circa fi.fo.xxvij.
Excōicatio pro ſalute: non pro dānatione eſt inferēda.xxvj.B.fo.xj.
Excōicatio cū magna deliberatione eſt ferēda.xxviij.B.fo.cxxiiij.
Excōmunicatio ꝛ ſi medicinalis nō mortalis fieri nō debet: niſi in ſponte cōfeſſum aut cōuictū.l.M.fo.cxxxv..
Excōmunicatio ex charitate precedat.xlij.D.circa fi.fo.ccliiij.
Excōmunicationē iiuſtā ſoluit iuſticia.xvj.C.fo.xlv.
Excōicari penit⁹ nō timebit ab eterno illo et celeſti conuiuio qui ſuum reatum agnoſcens ipſe ſe humiliter ab altari eccleſie pro emendatione vite remouere voluerit.cclij.B.fo.cccxlvj.
Exēplum ſancte vel male vite q̄tiſcū₃ quis p̄buerit: cū tātis ꝛ pro tātis mercedē accipiet: aut dānationē.clxiij.C.circa fi.fo.cccv.ccl.E.fo.cccxlv.
Exēplū prebens primo male vite: quantū in ipſo eſt eū occidit et pro eo rationem redditur⁹ eſt.clxv.E.folio.cccvj.ccxxxj.J.ccxxxij.E.folio.cccxxxv.et cccxxxvj.ccl.E.fo.cccxlv.
Exeq̄cꝑōpoſe nō ꝓſunt mortuis ſed viuos ſolanꝛ.xxxij.A.in fi.fo.xcviij.
Exeq̄e q̄ſo pie ſint adhibēde defunctis.xxxij.C.ꝛ.xxxiij.A.in fi.fo.xcviij.
Exequijs duo ſunt attēdēda: ꝛ q̄.xxxiij.A.fo.xcviij.
Exire quomō xp̄s dicaꝛ.lix.D.fo.lxviij.
Exire debemus ex tribus.lj.A.B.C.fo.cclx.lxviij.A.in fi.B.C.fo.cclxvj.
Exire quomodo dicitur anima foras a deo.xxv.G.fo.clxxij.
Exire quomodo dicitur filius a patre vt veniret in mūdū.cij.B fo.ccxxij.
Exitus filioꝝ iſrael de egypto qđ ſignificet.xx.D.fo.cxx.
Ex nobis exierūt: ſed non erāt ex nobis de hoc habeꝛ.iij.B.C.D.E.F.fo.cij.
Exploratores terre promiſſionis quid figurabant.c.A.B.foľ.cclxxxij.cvj.B.C.fo.cclxxxiiij.
Extaſis qđ ſit: ꝛ q̄ſo q̄ in extaſi poſit⁹ ſupra ſe agnoſcit.lxiij.E.circa p̄n.fo.lxx
Extra ſynagogas q̄re expulſi ſunt apoſtoli.xciij.A.B.C.fo.ccxvij.

Exultare quando dicitur cor et caro ſimul in deum viuum: ⁊ quando caro ſola.xxxiij.A.fo.cxxvij.
Exultare in deo ſalutari quid ſit.xxxv.M.N.O.fo.ccclx.
Exultare debemus deo non nobis: ⁊ cur cum tremore.xciiij.B.fo.cclxxvij.
Fabianꝰ frat.xxj.A.i me.fo.ix.
Facere nõ debes alteri qđ tibi non vis fieri: ſic intelligitur xcvj.Q.i fi.R.fo.cclxxviij.
Facere quicq̃ nõ põt filius niſi qđ viderit p̃rem facientẽ: quõ intelligit.xviij.A.B.C.xix.A.xx.A.B.C.folio.clxij.⁊ ſequẽtibꝰ.xxiij.D.E.F.G.fol.clxix.xcix.A.fo.ccxx.
Facio non qđ volo bonũ: ſed quod nolõ malũ hoc ago: quomõ exponit.v.B.C.E.fo.lxxv.⁊.xij.B.fo.lxxxj.
Facinus quid ſit.xxiiij.C.fo.xj.
Facinus quid ſit ꝓprie: et quomõ curet.clxxxij.D.fo.ccccxv.
Facies dei pro ſcriptura ſancta ponitur cix.J.fo.cclxxxv.
Facta dei nõ ſolũ ſunt facta ſed et ſigna.xlix.B.fo.cxcvij.
Fallere boni nolũt: falli aũt nec boni nec mali.xxx A.in me.fo.xcvj.
Fallit deꝰ neminẽ: videat igit homo ne ſe fallat.xi A fo.cxxx.
Falſis ſuſpitiõibꝰ nũq̃ laboraſſe fortius eſt: q̃ malis actibꝰ nũq̃ dediſſe locum ccxxxviij.R.fo.ccccxxxix.
Fama multotiẽs homies diliguntur: vel oduntur: q̃uis non videntur.xc.A.folio.ccxvj.
Fama nr̃a non polui ſed polere debet qꝛ q̃ famã ſuam negligit crudelis eſt.lij.A.liij.D.fo.xxliiij.⁊.xxv.
Fame bone q̃ curã colis: ſtudio tuo grãtiã itegre opinionis acq̃re.ccxxxviij.J.fo.ccccxxxix.
Fames ſamarie et eius myſterium.ccxj.per totum.fo.ccccxxvij.
Faſtidium nullum erit vbi nullus defectus.clij.D.circa finem.fo.ccccj.
Fatigatꝰ ieſus quare ſedit ſupra puteũ.xv.B.fo.clviij.
Fatigatur tunc x̃p̃s qñ fidelẽ pp̃lm inuenire non poteſt.xcij.A.fo.cclxxvj.
Fato vtrũ fuerit chriſtus ſubiectus.viij.D.E.folio.cxlviij.xxxj.C.fol.clxxix.xxxvij.E.fo.clxxxiiij.
Fatũ nihil eſt.xxxj.B.fol.ccxlix.xxxiiij.C D.fo.ccl.lxiij.C.fo.cclxv.
Fatue dicens fratri ſuo reus erit gehẽne ignis. Et liguã nemo hominũ domare poteſt: nõ ſunt contraria.iiij.A.B.folio.xxxvj.
Fauſtinus dyaconus domus ſancti auguſtini ex militia ſeculi conuertit.liij.C.folio.xxv.
Febres anime que dicentur.xcvj.M.folio.cclxxviij.
Fecit deus que futura ſunt/quomõ intelligitur.xlviij.A.fo.ccviij.
Fecit ipſe nos et non ipſi nos: exponitur xj.A.B C.fo.lxxx.
Felicitas nulla i hoc ſeculo poſſideri poteſt.xxx.G.folio.ccclviij.xlvj.B.folio.ccclxv.
Felicitas non eſt ſocialis quã torquet felicitas aliena.ccxxxix.L.fo.ccccxl.
Felicitatẽ ſuam vnũquodq; affectat: ſed ſi homo affectat non tamẽ affectare videtur.lv.C.in fi.fo.xxvj.
Felicitatẽ mundi habent mali: ⁊ boni infelicitatẽ.ccxx.B.fo.cccxxx.
Felicitate interiori nil felicius.cv.G.folio.cclxxxiij.
Felicitates acriorẽ exigunt vigilantiã q̃ miſie.xxj.D.fo.cxxj.xlvj.C.fo.cxxxiij
Femie nomie carnis ↄcupiſcẽtia ſignificat.lxxxiiij.B.in fi.fo.cclxxiij.lxxxix.B.C.fo.cclxxv.
Feminaꝝ exhortatio vt iuuenilia deſideria fugiant: ⁊ florem carnis ſue alienis oculis nõ igerãt.ccxlvj.G.fo.ccccxliij
Feminaꝝ extraneaꝝ q̃ non vult familiaritatẽ vitare ſuſpectã: cito dilabitur in ruinam.ccl C.D.fo.ccccxlv.
Feminas nõ videre ſed appetere aut appeti velle crimioſum eſt.iij.reg.ca.xxj.folio.j.et.ij.
Fenerator dei eſto.cxlvj.D.folio.ccxcix.ccxlv.M.fo.ccccxliij.
Fenerari debemꝰ deo: qꝛ minꝰ accipit et plus reddit.xlviij.C fo.cxxxiiij.
Fenerari eſt minus dare et plus accipere.cxlvj.D.fo.ccxcix.
Fenerãs quãdo accipit gaudet: quando reddit plorat: vt accipiat precatur: ne reddat calũniat.cxlvj.D.fo.ccxcix.
Fenix auis vt iuueneſcat ſe ſenem occidit.xviij.A.fo.ix.
Fenus multi non exigũt: ne feneratores iudicet deus: premũt: ſuffocãt: exigũt.xviij.C.fo.cxx.
Feria quita qui ob honorẽ iouis laborare nolũt: duriter caſtigandi ſunt.ccxv.F.fo.ccccxxix.
Fermentũ quod acceptũ mulier abſcondit in farine ſata tria.xxxij.A.fo.liiij.
Feſta ſanctorum tũc in veritate celebramus cum ipſorum exempla ſequimur.xlvij.A.fo.ccclxvj.
Feſta eccleſie recte colũt: qui ſe filios eccleſie eſſe cognoſcunt.ccliij.A.folio ccccxlvj.
Feſta ſanctorũ ideo per ſingulos annos celebrantur: ne quod ſemel factum eſt de memoria deleatur.clxxxiij.A.folio cccxvj.clxxxvj.A.folio.cccxvij.cclj.A.folio.cccxlvj.
Feſtiuitas ita peragat vt relaxatiõe corporum mẽtis puritas non obfuſcetur.clvij.A.fo.ccciij.
Feſtiuitates iudeorum vmbre erãt futuroꝝ.xxviij.E.fo.clxxvj.l.A.fo.cxcix.
Feſtuca de oculo eſt ira i corde.xvj.A.folio.xlv.
Ficus quid ſignificat.vij.G.fo.cxlvj.
Ficus venit ad te: ⁊ cũ eſſes ſub ficu vidi te: quomõ exponitur.x.B.circa finem.fo.xl.per totum.fo.lviij.
Ficulnea infructuoſa cur maledicatur a chriſto.lxxuij.G.fo.cclxix.
Ficulnea triẽnio ſterilis quid ſignificet.clj.B.fo.cccj.
Ficulnea ſterilis: ⁊ mulier curua tanguntur.xij.A.in me.folio.xliij.et.xxxj.per totum.folio.liij.
Fides ſine dilectione inanis eſt.x.A.B.in prin.fo.cxj.
Fides demonũ ⁊ fides ſanctoꝝ ſola charitate diſcernit.xvij.A.in me.fo.cxix.
Fides quoddã ſuum lumẽ habet in ſcripturis.xxxij.A.fo.cxxvj.
Fides vt habeatur orandũ eſt fide.xvij.B.fo.cxix.
Fides gradus eſt intelligẽdi.xxxij.A.folio.cxxvj.
Fides tunica eſt et lorica.xlij.D.in fine.folio.cxxxj.
Fides plena et perfecta eſt que credit ex deo eſſe oĩa bona noſtra: etiã et ipſam fidem.xvij.B.fo.cxix.
Fides miſericordie dei donum eſt: auctoritatibꝰ probatur.xvij.A.B.C.D folio.cxix.
Fides cẽturionis et reguli quomõ differebant.xvj.B.C.fo.clx.
Fides nõ ideo eſt irridenda quia credit que non videt.lxiij.A.fo.lxxj.
Fides centurionis.vj.A.B.fo.xxxvij.
Fides debet p̃cedere intellectũ: vt itellectus ſit premiũ fidei.lj.A.fo.lxv.
Fides plus fulget q̃ aurum.xxvj.A.B.folio.xciij.
Fides comparatur piſci.xxix.B.fo.lij.
Fides ſi deficit: oratio perit: ⁊ q̃ multi habẽt fidem: ſed imperfectam.xxxvj.A.circa prin.fo.lv.
Fides eſt maximum dei donum: et q̃ ipſa precedere debet intellectum.xxvij.A.⁊.B.in medio.fo.xciiij.
Fides ſi abſit non valet opus bonũ.xxv.E.F.fo.clxxij.
Fides ſpes et charitas figurant in tribꝰ.xxix.A.in fine.⁊.B.fo.lij.
Fides ſine ſpe et dilectione nõ ſufficit ad ſalutem.lxj.A.in fine.fo.lxix.
Fides et veritas quomodo differunt.xl.F.fo.clxxxvij.
Fides iperfecta quomodo cognoſcatur a p̃fecta: et quando perficiatur exẽplũ de fide petri et demonioꝝ.xvj.C.D.E.fo.lxxxvij.
Fides cum ſit iuiſibilis viſibilibꝰ tamen melior eſt: exemplum de ſeruo turpi et fideli: ⁊ pulchro infideli.xvij.C.D.folio.lxxxviij.
Fides que per dilectionem operatur nõ eſt ſine ſpe.xvj.D.fo.lxxxvij.
Fides et veritas vel ſpecies differũt.xx.C.D.fo.xc.
Fides recte grano ſinapis comparatur.xxxj.B.xxxiij.A.fo.ccclix.
Fides concepta quomodo nutrienda eſt vt perficiatur.xxvij.D.fo.xciiij.
Fides antiquorum patrum ⁊ noſtra vna et eadem eſt: ſed tempora variata ſunt.xlv.D.fo.cxcij.
Fides veteris ac noui teſtamẽti eſt vna.viij.A.fo.ccclj.
Fides nõ eſt niſi voluntaria.xxvj.B.C.D.fo.clxxiiij.⁊.clxxv.
Fides diſcipulorum chriſti edificabatur miraculis chriſti.xlix.G.fo.cxcvij.
Fides ſicut ocioſa eſt ſine opibꝰ bonis: ita nihil ꝓficiunt opera bona ſine fide recta.liij.B.fo.cclxj.
Fides catholica chriſtiano neceſſaria eſt quia in ipſa diſtiguunt filij dei a filijs diaboli: filij lucis a tenebrarũ: hec porta vite ⁊c.liij.A.fo.cclxj.
Fides lucet ad oclõs cordis quomodo aurum ad oculos carnis.ccxij.J.folio ccccxxvij.xcvj.R.fo.cclxxviij.
Fides cum redditur habetur: cum non redditur non habetur.ccxij.J.in fine.fo.ccccxxvij.

Fides facit opꝰ eſſe meritoriū ſalutis: et ipſa donū dei ē.ccxxiiij.G.fo.cccxxxij.
Fides que corde ſeruet: cur ore ſit profe- renda.clxxxj.D.fo.cccxiij.
Fides a fra i celū erecta ē.xxj.C.f.ccxlvj
Fides quorūdam dormit: ⁊ quorūdā vi- gilat.ccxxj.C.fo.cccxxxj.ccxlv.G.fo- lio.cccxliij.
Fides libēter accipit qcqd arduū vide- bat incredulis.lxviij.B.fo.cclxvj.
Fides cur poſt paſſionem xpi creuerit: fi- guralit oſtēdit.lxxxiiij.A.fo.cclxxiij.
Fides eſt bonoꝝ oim fundamētum: ⁊ hu mane ſalutis initiū.xxxviij.in me.fol. cclj.clxxxj.A.fo.cccxiij.
Fides petri et demonioꝝ differūt.xxxj. G.fol.xcvij.xiij.D.in fi.fo.lxxxij.xvj. C.fo.lxxxvij.
Fides/ſpes/charitas.tria hec nunc ma- nēt expōit.xvj.C.i fi.D.E.fo.lxxxvij.
Fides ſuccedit ſpei.liij.D.fo.cclxj.
Fides xpi fuit in antiquis: quorū chari- tate nobis prenūciatus eſt chriſtus: ſi- ne cuiꝰ fide qſq̄ mortaliū nec fuit nec eſt: nec eſſe poterit aliqn iuſtus.ccxxiij X.fo.cccxxxij.
Fides vera: non niſi apud catholicā fidē eſt: q nō in angulo ſed vbiqꝫ eſt.iiij.G. fo.ccxxxviij.
Fides dat qd natura negat.lxviij.E.F. fo.cclxvj.
Fides eſt earūdem reꝝ que non vidētur. cxl.D.fo.ccxcvij.
Fides appellata eſt ab eo quod fit qd di- cit. Due ſyllabe ſonant: pma a facto: ſe- cūda a dicto.ccxxxviij.B.f.cccxxxviij
Fides eſt credere qd nō vides: cuiꝰ mer- ces ē videre qd credis.xxvij.A.f.xciiij
Fidei diffinitio ſm apl̄m exponit.xxxij. B.fo.cxxvj.
Fidei exemplum Abraam fuit.xlvj.E. vſqꝫ.I.fo.cclv.
Fidei noſtre lex in trinitate ꝯſiſtit.cxxxj. B.fo.ccxciiij.
Fidei nulla erit merces ſi mō vis videre qd teneas.ccxlv.D fo.cccxliij.
Fidei defenſiōe curant vulnera dubieta- tis ⁊ infidelitatis: qui ergo defendit fi- dē bonꝰ eſt medicꝰ: nō ſanoꝝ ſed male habentium.cxxxix.A.fo.ccxcvj.
Fidei diffinitio.lxviij C.fo.ccviij.lxxix A.fo.ccxij.xcv.C.fo.ccxviij.cxj.C.fo- lio.ccxxvij.
Fidei humilitas ad quātā celſitudinem perducit.xl.E.F.fo.clxxxvij.
Fidei altiora nō ſunt a ſimplicibꝰ iueſti- ganda.xv.A.B.fo.viij.
Fidei catholice eminētia j.B.i fi.f.lxxij.
Fidem vt habeāt orādum eſt p infideli- bus exēplo.xvij.C.in me.D.fo.cxix.
Fidem metimur ex opere: ſed deus intue tur cor.vj.B.fo.xxxvij.
Fidem defendēdi alius habet facultatē aliꝰ illā facultatē nō hꝫ: ſed ipſam fidē habet.cxxxix.A.circa fi.fo.ccxcvj.
Fidem verbis proferre: et factis deſere- re veritatem: nihil prodeſt.xxxviij.D. folio.ccclxij.
Fidem qui nouit defendere: titubātibus eſt neceſſarius nō credētibus.cxxxix. A.circa finē.fo.ccxcvj.
Fidem preterita confirmant.xxxij.A fo lio.ccclix.
Fidē catholicam omnis homo: maxime predicatores populi addiſcāt.xxxviij B.fo.cclj.
Fidem oēs exigunt: ſed nō oēs reddere volunt.ccxij.I.in fi.fo.cccxxvij.
Fidem ſimpliciter et immobiliter tenere debemus: nō rationes fidei inueſtiga- re.clxxxj.C.fo.cccxiij.
Fide chriſti carentes īpoſſibile eſt a pec- cato ſiue originali ſiue actuali mūda- ri.lx.A.fo.lxix.
Fide ambulāmus non per ſpeciem.iiij. E.in fi.fo.ciij.
Fide copulamur deo.xxviij.C.fo.clxxv. xxix.C.fo.clxxvij.
Fide quomō viuificant mortui.xlix.D. in fine.fo.cxcvij.
Fidelis ſermo ⁊ omni acceptiōe dignus qm̄ xp̄s ieſus venit in hūc mundū pec- catores ſaluos facere qūo expōit.viij ⁊.ix.⁊.x.p totū.fo.lxxviij.lxxix.⁊.lxxx.
Fidelis omnis q in chriſto credit: q̄tuor habebit i ſe.iij.D.fo.ccxxxvij.xcix.F. fo.cclxxxj.
Figulus luti an non habeat poteſtatē ex eadē maſſa formare ⁊c̄.xj.D.i medio. I.fo.lxxx.
Figulus xp̄s dr̄ ager figuli eccl̄ia.cxliij. C.cxvij.C.fo.cclxxxviij.cxxj.D.in fi. fo.ccxc.cxxviij.A.B.C.fo.ccxcij.
Filius ſicut in celo equalis eſt patri: ita i terra ſimilis eſt matri.xx.B.fo.ix.
Filiꝰ eq̄lis ē pr̄i nō p rapinā ſꝫ p naturā: ⁊ cū forma ſui ei acceſſit: forma dei ab eo nō receſſit.lviij.A.in me.fo.lxvij.
Filiꝰ quis ſit: et quomodo aliquid finiri dicat: ⁊ q nō finis ponēdꝰ ſit in aliqua re creata.x.C.in fi.D.fo.cxj.
Filius diaboli aliquis dicit: nō naſcēdo ſed imitando.iiij.F.in fi.G.fo.ciij.
Filiꝰ quiſqꝫ eius appellatur cuius opera agit.lxvij.A.fo.xxxj.
Filiꝰ nō eſt minoꝛ pr̄e ſꝫ vnius nature cū pr̄e ⁊ coeternus.xliij.B.C.fo.cxxxij.
Filius ſm q homo eſt: nō ſolum pr̄e ſed ſpūſancto ⁊ etiam ſeipſo minor eſt: qui pr̄i eſt equalis ſm diuinitatē.lviij.A. in me.fo.lxvij.
Filius prodigus.xxvij B.C.D.fo.xij.
Filiꝰ quomō ſit coeternus pr̄i ⁊ cōſubſtā tialis. Si imaginari voluerit mens hu mana iuccumbit.xv.A.fo.viij.
Filius quomō nō poteſt facere quicq̄ ni- ſi qd viderit patrē facientē: cum tamē eadem ſicut et pater facit.xxxij.E.F. G.fo.cxxvj.
Filius meus dilectus: hic eſt i quo mihi bene cōplacui: quomodo intelligatur. xxvij.C.fo.xciiij.
Filius hoīs quomō aſcēdit in celum: qui de celo deſcendit.xiiij.F.fo.lxxxiij.
Filiꝰ dei quomō ſentit ab arrio.xxxj.B. C. Quid eunomiꝰ de eo: et Sabellius quid fotinꝰ ⁊ Donatus.D.E.quid pe- lagius.F.fo.xcvij.
Filiꝰ non eſt de ſe ſed de patre: quia ſi de ſe eēt: filiꝰ nō eēt.xxij.H.i fi.fol.clxviij. xxix.A.C.fo.clxxvij.xxxj.B.f.clxxix. xxxix.A.fo.clxxxvj.xcix.B.C.f.ccxx.
Filius inquātū deus coeternꝰ eſt patri: ⁊ qūo generat a pr̄e.xx.E.fol.clxv.xxj. C.fo.clxvij.xxvj.D.f.clxxiiij.xxix.B. fo.clxxvij.xlij.C.fol.clxxxix.xlviij.C. fo.cxcvj.cvj.D.fo.ccxxiiij.
Filiꝰ non eſt minoꝛ pr̄e ideo q2 eſt miſſus xviij.A.B.C.xxix.A.xx.A.B.C.xxj B.fo.clxij.et ſequentibus.xxvj.I.fol. clxxiiij.xxix.B.fo.clxxvij.xxxj.B.fo. clxxix.xxxv.D.fol.clxxxij.xxxvj.A. G.folio.clxxxiij.xl.E.folio.clxxxvij. lxxviij.A.B.fo.ccxij.
Filiꝰ dei coeternus eſt patri contra arria nos: et ſi demonſtrari hoc oino nō pōt ſilere tamē doctos de hoc nō expedit ppter ſimpliciores.xxxviij.D.fol.lvj.
Filius dei apud patrē ⁊ cum patre equa- lis eſt: cū ſempiterno ſempiternus: miſ ſus ⁊ veniēs: in ſuſceptiōe hoīs minoꝛ non ſolū patre ſed etiā angelis.iiij.H. fo.ccxxxviij.cxcix.B B.fo.cccxxj.
Filiꝰ cur cōparetur ſplēdori.xxxviij.D. in prin.⁊.F.fo.lvj.
Filius ſemp filius eſt nunq̄ pater: q2 nō genuit.lviij.C fo.lxvij.
Filiꝰ dei vocat nō ſolum homo chriſtus ſed etiam caro eius in ſepulchro.lviij. A.in me.fo.lxvij.
Filiꝰ q ſit coeternꝰ patri: quomō imago virgulti de virgulto nata ſup aquas: aut ſicut imago hoīs intuētis in ſpecu lum.xxxviij.F.fo.lvj.
Filius vtrū aliqd faciat quod non pater aut ſpūſſctūs.lxiij.B.ante me.fo.lxx.
Filius ſolus natꝰ eſt ex maria virgine et paſſus: nō pater nec ſpūſſanctus: nō tn̄ ſine pr̄e: nec ſine ſpūſancto.lxiij.B.an te me.fo.lxx.
Filius nō eſt filius ſpūſſancti ſed patris tantum filius.xj.I.in prin.fo.xl.
Filiꝰ eſt ſic coeternus patri: nec tn̄ pater prioꝛ eſt filio: ſicut ſplēdoꝛ ab igne pro cedēs: nec tamē ſplendore ignis prioꝛ. xxxviij.D.in prin.⁊.F.fo.lvj.
Filius de pr̄e eſt: ⁊ q ſemp filius q2 ſemp genitus.lxiiij.C.fo.lxxj.
Filius aliquando facit que non facit pa- ter nec ſpirituſſanctus: non tamen ſine eis.G.fo.xl.
Filius dei ſic factus eſt filius hoīs vt li- beraret qd perierat: non perdendo qd erat.lxiiij.E.fo.lxxj.
Filius equalis eſt patri: ⁊ alia perſona q̄ pater: ⁊ q̄ filius a patre ſit: oſtēdit con tra arrium: ⁊ ſabellium.lvj.A.fo.lxvij.
Filiꝰ dei eſt vnius nature ⁊ ſubſtantie cū patre: ſed nos filij ſumꝰ adoptione nō natura.lj.A.fo.lxv.
Filius ideo in nullo equalis eſt deo: quia ⁊c̄.xl.D.fo.cclij.
Filius dei duplici de cauſa factus eſt fi- lius hominis.viij.D.fol.ccxlij.xxvj. B.fo.ccxlvij.
Filius dei vnicus factus eſt filius homi nis vt multos filios hominū faceret fi- lios dei.xiij.C.fo.ccxliij.
Filius ad nos veniens pr̄em nō deſeruit iiij.E.circa fi.fol.ccxxxviij.xiiij.A.in me.fo.ccxliiij.xxj.C.in fi.fo.ccxlvj.
Filius dei et filius hominis nō ſunt eiuſ dē nature vel ſubſtātie: auctoritatibus probatur.clxxvj.B.C.fol.cccxij.cxcj. D.fo.cccxviij.
Filius cum pr̄e vnius deitatis habet po tentiā: ſubſtantiam et maieſtatē: non p rapinā ſed p naturam.vj.B.fol.ccxlj. xxvj.C.fo.ccxlvij.
Filius eſt verus deus ex deo vero: lumē de lumine: omnipotēs de oīpotente vi ta ex vita: pfectꝰ ex pfecto: non creatus

ſed genitus: nõ ex nihilo ſed ex patris ſubſtantia.cxxv.A.fo.ccxcij.
Filius eſt coeternꝰ patri: nec fuit tẽpus quando nõ erat filius: quia omnia per ipſum facta ſunt: ⁊ etiã ipſum tempus. cxcix.X.Y.fo.cccxxj.
Filius eſt ſolus deus de deo: lumẽ de lumine: imago de imagine.xxxviij.G.in fine.H.fo.cclj.
Filius ſolus filius eſt.xxxviij.C.fo.cclj.
Filiꝰ dei factus eſt filius hoĩs ſuſcipiens qđ nõ erat ⁊ manẽs qđ erat.iiij.R.fo. cccxxviij.viij.A.f.ccxlij.xiij.E.f.ccxliij.xiiij.A.fo.ccxliiij.xvj.A.fo.ccxliiij. xix.A.fo.ccxlv.xxvij.A.D.fo.ccxlvij.
Filiꝰ nũꝙ nõ erat: aut eẽ deſinet.xxxviij. R.fo.cclj.
Filiꝰ solꝰ carnẽ ſuſcepit in ꝗ et paſſus eſt exẽplo oſtẽdit.clxxxj.R.fo.cccxiij.
Filius non eſt pater: ſed natus eſt ex patre.cxxix.A.fo.ccxciij.clxxxix.C.in fi. fo.cccxviij.
Filius filius eſt et nunꝙ non fuit filius ⁊ coeternus patri: exemplo oſtenditur. cxcix.⁊ fo.cccxxj.
Filius dei incarnatio ꝓbatur ex prophetis ⁊ nouo teſtamento.cxcix.M.N.folio.cccxxj.
Filius dei ideo multis nominibꝰ appellatur.cxc B.in me.C.fo.cccxviij.
Filius quod equalis eſt patri: nulla temporis: nulla etatis lege cõcluditur.vj. A.fo.ccxlj.
Filius vnicus patri equalis eiuſdem ſubſtantie cuius eſt pater: et coeternus in ſe apud ſe: et apud patrem.cxix.B.folio.cclxxxix.
Filius hoc ſolus habet proprium quod ſit genitus.xxxviij.L.O.fo.cclj.
Filius dei ideo non facit aliquid ex ſe: qꝛ nõ eſt ex ſe ſed a pře.xiij.G.fo.ccxliij.
Filiꝰ manens apud patrem in diuinitate ſuſcepit naturam infirmam in humanitate.xxvj.A.fo.ccxlvij.
Filius non eſt creatura ſed coequalis et vnius cum patre ſubſtãtie.xcvj.L.E. H.fo.cclxxviij.
Filius dei nõ minor patre: ex lege et prophetis oſtenditur.cxcix.G.vſꝙ.N.folio.cccxxj.
Filius ideo vnicus dicitur: quia nec comparationẽ in creaturis nec ſimilitudinem recipit: quia creator eſt: homines aũt filij dei dicuntur per grãm.clxxxj. D.fo.cccxiij.
Filiꝰ eſt ex patre ⁊ cũ patre: omnipotens: equalis deus ex deo: dies ex die: lumẽ de lumine: attamen vnus dies ⁊ vnum lumen.iiij.E.fo.ccxxxviij.
Filiꝰ eſt alius ꝙ̃ pater non aliud ſimilitudine oſtenditur.cxcix.⁊ fo.cccxxj.
Filius non poteſt dici niſi habuerit patrem.clxxxix.C.fo.cccxviij.
Filiꝰ dei factus eſt homo manens tamen deus.cxcix.N.in fi.fo.cccxxj.
Filiꝰ ꝙ nõ ſit minor ſed equalis patri: ex ꝟbis ſalomonis oſtẽdit: ⁊ ex ꝟbis apoſtoli.iiij.G.fo.ccxxxviij.xl.C.fo.cclij.
Filiꝰ ſi deus ſi pater deus: pater maior: filius minor: iam non eſt vnus deus ſed duo dij.cxcix.L.fo.cccxxj.
Filiꝰ quõ hꝫ vitã i ſemetipſo: ſicͭ ⁊ př hꝫ vitã in ſemetipſo.xix.F.G.fo.clxiij.xxij. F.fo.clxviij.xlvij.G.xlviij.C.fo.cxcv ⁊.cxcvj.liiij.D.fol.cciij.lxx.A.fo.ccix.
Filiꝰ dei ideo factus eſt homo vt homo fieret deus.xiij.A.folio.ccxliij.xvj.A. xvij.C.fo.ccxliiij.
Filiꝰ dei ſi ꝗs dixerit ꝙ i carne ↄſtitutus cũ eſſet in terra in celis cũ pře nõ erat: anathema ſit.cxxix.C.fo.ccxciij.
Filius dei ⁊ filius hoĩs idẽ ſit deus ⁊ homo: voce paterna de celo facta oſtẽditur.cxcix.D D.fo.cccxxj.
Filiꝰ eſt talis q̃lis př.cxc.B.fo.cccxviij.
Filius nõ eſt a patre quaſi ex cõiugio natus.cxcix.D.fo.cccxxj.
Filius dei quomodo modo minor et modo equalis patri legit.vj.A poſt medium.B.fo.ccxlj.cixxvij.A fo.cccxij.
Filiꝰ non eſt factꝰ aut adoptatus: ſed genitus: vnius cũ patre ſubſtãtie: ac per omnia equalis.cxcj.B.fo.cccxviij.
Filiꝰ dei nõ ideo mĩor eſt qꝛ miſſus: imo potius equalis eſſe oſtendit ex verbis Eſaie.cxcix.ↄ.A A.fo.cccxxj.
Filiꝰ dei xp̃s inter filios adoptandus eſt xcvj.X.f.cclxxviij.ccxxxix.R.f.cccxl.
Filius dei factꝰ eſt filiꝰ hoĩs ꝑ miſericordiam: quia homo ſollicitante diabolo per ſuperbiam eſſe voluit deꝰ.ix.A.folio.ccxlij.xiij.A fo.ccxliij.
Filius eſt deus ⁊ dominus tantus quantus eſt pater: ſed non aliunde ꝙ̃ de patre.cxc.D.cxcj.B.fo.cccxviij.
Filius dei et filius hoĩs quomõ eſt chriſtus.xix.J.fo.clxiij.xxvj.F.xxvij.A. fo.clxxiiij.⁊.clxxv.
Filius deus habuit aliquid qđ nondum habuit idẽ ipſe homo filius.cvj.D.folio.ccxxiiij.
Filius quomodo manet in domo patris in eternum.xlj.E.fo.clxxxviij.
Filius nõ eſt minor prudentia: potentia et ceteris que de deo dicũtur.xl.R.L. folio.cclij.
Filius dei non ideo minor qꝛ claritatem a patre petit.cxcix.B B.fo.cccxxj.
Filiꝰ quõ clarificat pŕem: cũ ſempiterna claritas přis nec augeri põt nec minui.cliij.C.cv.A.fo.ccxxiij.⁊.ccxxiiij.
Filius quiſꝙ eſt eius: cuius opera facit. xxxix B.in fine.fo.ccclxij.
Filius dei minor in forma ſerui et equalis in forma dei ꝓbatur ex verbis apoſtoli.xl.H.M.folio.cclij.ccxxxv.B. folio.cccxxxviij.
Filius dei ideo factus eſt hominis filius vt filios hominum faceret filios dei.j. A.fo.cccxlviij.
Filius ſemper filius eſt.cxcj.C.in fine.folio.cccxviij.
Filius hoĩs quomõ dicitur aſcendere in celum vbi erat.xxvij.A fo.clxxv.
Filiꝰ ſcđm ꝙ homo nõ tantũ patre ⁊ ſpũ ritu ſctõ minor eſt: ſed etiã ſeipſo ⁊ parentibus ſuis.lxxviij.B.fo.ccxij.
Filij dei ꝙ nomiamur ⁊ ſumꝰ: eſt ex charitate patris.iiij.C.in prin.fo.ciij.
Filij paſſio ⁊ reſuſcitatio facta eſt a pře ⁊ ab ipſo filio.lxiij.D.fo.lxx.
Filij natiuitas facta eſt ab ipſo filio.lxiij. C.in fi.fo.lxx.
Filij adoptiui quomodo differũt a filio naturali.lj.A.fo.lxv.
Filij natiuitas longe differt a natiuitate hominis.xxxviij.C fo.lvj.
Filij natiuitas facta eſt a patre.lxiij.C. in prin.fo.lxx.
Filij duo: alter prodigus.xxxiiij. per totum.fo.liiij.
Filij dei ſunt ꝗ ſpũ dei agunt: quomodo intelligatur.xliij.D.circa fi.fo.lix.
Filij equalitas nõ poteſt videri niſi a puro corde: et qui vult capere eius celſitudinem: prius capiat eius humilitatem.xxxviij.H fo.lvj.
Filij ſimilitudines nõ dicũt omnimodã equalitatem: et ꝙ ex duobꝰ generibus ſimilitudinum vnũ colligit: quo filius coeternus et equalis patri demonſtretur.xxxviij.G.fo.lvj.
Filij libere et filij ancille ꝗ ſunt.xj.D.E. F.xij.A.fo.clij.⁊.cliij.
Filij ⁊ patris tãta eſt vnitas: tanta ſimilitudo ⁊ charitas: vt in patre ſit filius: et in filio pater: nec tamen ideo filꝰ eſt pater.cxcix.U.fo.cccxxj.
Filij dei diuinitatẽ qui dicit initiũ habere de tẽpore: ortũ ex nihilo: nomẽ quaſi adoptionis ex altero: maledictꝰ eſt.vj. F.fo.ccxlj.
Filij dei vna eſt ꝑſona iuſta ſuſcepti hoĩs veritatem.cxcj.D.fol.cccxviij.cxciij. A.B.folio.cccxix.
Filij natiuitas nõ eſt facta vel creata vel condita.vj.F.fo.ccxlj.
Filij iudeorum quomodo dicuntur apoſtoli.xj.A.in fine.fo.xl.
Filij iſrael cur mortuo ioſeph opibꝰ egyptiorũ oppſſi magis creuerãt.lxxxiij. ꝑ totũ.fo.cclxxiij.lxxxv.A.fo.cclxxiiij lxxxix.B.fo.cclxxv.
Filij iſrael iuſto dei iudicio terrã repromiſſionis poſſidebãt: nõ aliena exulabant.cv.per totum.fo.cclxxxiij.
Filij libere ⁊ filij carnis quõ diſcernunt. ccxxiij.B B.in fine.C C.fo.cccxxxij.
Filij dei efficimur regeneratione ſpirituali ⁊ adoptione.lix.D.fo.cclxiij.
Filio qui ſubtrahit equalitatem: bonum et omnipotentem denegat patrem.cc. A.in fine.fo.cccxxiij.
Filio tãtũ honoris et ſeruitutis debemꝰ quãtum patri: qꝛ cũ patre eſt maieſtate equalis.clxxxj.D.fo.cccxiij.
Filio proprium nomen eſt filius.cxxv. A.folio.ccxcij.
Filio de ſempiterno ꝗ dixit non erat anteꝙ de maria naſceretur: maledictus eſt.vj.F.fo.ccxlj.
Filio oĩa tradita legũtur a patre.xxviij. D.in medio.fo.ccxlviij.
Filiũ dei arrius dicit eſſe creaturã ꝓpter illud ſalomonis. Dominus creauit me in principio viarum ſuarum ⁊c̃.et de duabus eius generationibus.lviij.B. ante medium.fo.lxvij.
Filium eſſe creatum non genitum dicunt quidam et non natura eſſe filium ſed creatum.lviij.C.fo.lxvij.
Filium cur apoſtolus dicat factũ ex muliere ⁊ propheta ex virgine.lxiij.C.ante medium.fo.lxx.
Filium ſuum miſit deꝰ factum ex muliere/factũ ſub lege ⁊c̃.exponitur.cxciij. B.folio.cccxix.
Filiũ dei et filios dei diligere quid ſit.x. B.folio.cxj.
Filiũ dei ↄfiteri debemus aſſumpta forma ſerui filiũ hoĩs factũ: qđ erat manentem: ⁊ qđ non erat aſſumentẽ ꝓba

tur auctoritatibus.xix.C.D.fo.ccxlv.xxij.C.folio.ccxlvj.xxvij.C.D.E.folio.ccxlvij.

Filiū dei q̄ nō confitetur eūdē ꝗ xp̄m filium hoīs: nec patrē ei ꝓderit ↄfiteri.cxxiij.A.fo.cccc j.

Filiū nemo nouit niſi pater ꝛc̄.xxviij.D fol.ccxlviij.

Filiū verū dei q̄ ex volūtate tantū dixit eſſe:ꝛ nō potius de natiuitate:maledictus eſt.vj.F.fo.ccxlj.

Filiū eſſe vni⁹ ſubſtātie et nature cui⁹ eſt deus:oſtendit ſimilitudinibus.lj.A.in medio.B.C.fo.lxv.

Filiū qui de patre vnū de vno impaſſibiliter ante omne principiū vel initiū generatū nō confitet:maledictus eſt.vj.F.folio.ccxlj.

Filiū ſi q̄s dixerit eē patrē vl' paraclitū: anathema ſit.cxxix.B.fo.ccxciij.

Filiū dei q̄ crediderit hoīem nō aſſūpſiſſe:anathema ſit.cxxix.B.fo.ccxciij.

Filiū nō eſſe coeternū patri argumentantes auctoritate ap̄lica ↄuincit: vbi dicit filiū ſplendorē glīe ꝛ figurā ſubſtātie patris eſſe.lviij.C.fo.lxvij.

Filiū ſi quis dixerit non natū de patris ſubſtātia: anathema ſit.vj.F.fo.ccxlj.cxxix.C.fo.ccxciij.

Filiū hoīs quidā aſſerūt factū filiū dei: ſed filiū dei non factum filiū hoīs.xix.B.folio.ccxlv.

Filiū dicens nō fuiſſe aliq̄n: maledictus eſt.vj.F.fo.ccxlj.

Filiū eſſe coeternū patri ſimilitudinib⁹ mōſtratur: ꝛ ꝙ natiuitates creaturaꝝ non poſſunt equiparari creatoris. Et quomodo coeternū/ꝛ coeuū differūt.xxxviij.E.fo.lvj.

Filios quare adoptāt ſibi homines.ij.F folio.cxxxviij.

Filia archiſinagogi a chriſto ſuſcitata.lxxiiij.F.G.H.fo.cclxix.

Finis ſeculi vtrū hic aliquē īueniat īcertum eſt:ſed finis vniuſcuiuſq; noſtrū in ꝓximo eſt.xxij.A.fo.cxxj.

Firmamenti noīe q̄d intelligat.cxxxiij.B.fo.ccxcv.

Fiſcus tollit quod nō accipit xp̄s.xlviij B.folio.cxliiij.

Flagella nō recipiens a deo timeat vt filiꝰ eſſe nō poſſit.xlvj.B.fo.cxxxiij.

Flagella dei ſicut ſunt pctōrib⁹ ad emendationē:ita iuſtis ad probationē.xlvj.B.fo.cxxxiij.

Flagella dei cur libēter debeam⁹ ſuſtinere.iiij.B.fo.xxxvj.

Flagella dei patiēter ſunt toleranda.exēplum.lxxxij.D.E.fo.cclxxij.cv.F.fol.cclxxxiij.ccxxxviij.A.fo.cccxxix.

Flagella dei ideo pſeuerāt in populo:q2 pſeuerāt delicta.ccxj.A.B.f.cccxxvij.

Flagella dei beneficia ſunt:non verbera: nec nocēt: q̄ ideo adueniūt vt hominibus paterna clemētia ↄſulant.xlvj.A poſt mediū.fo.cxxxiij.

Flagelloꝝ a paſſiōe ſi exceptus es: exceptus eris a numero filiorū: q2 ſi vnicū flagellauit ſine peccato: nūquid delinquēt adoptatū cū peccato.clxv.F.p⁹ medium.fo.cccvj.

Flagellat cur non oēs ita miſericorditer vt nullū contra ſe indurari permittat.lxxxviij.E.fo.cclxxv.

Flagellat de⁹ oēm filiū quē recipit:quomodo exponit.xxiij.B.in fine.fo.xcij.

Flagellat cū deus ſiue caſtigat mūdum: vult eū non perire:ſed parcendo ſeuit.xxxvij.B.fo.lvj.

Flagellari a deo ꝙ̄ vtile ſit.vij.D.f.cxlvj

Flagellamur q̄n nos:ſiue cū alij flagellātur:admonemur vt corrigamur.cix.D folio.cclxxxv.

Flagellatur quomodo a blaſphemātib⁹ chriſtus.x.B.fo.cl.

Flagellant quidā vt hoſtes: quidā vt filij.exemplū.lxxxviij.C.D.fol.cclxxv

Flagitiū quid ſit.xxiiij.C.fo.xj.

Flere quid oporteat ꝛ quare.xj.A.fo.vj.

Flere nō debemus mortē corporalē amicoꝝ/nec rerū amiſſionē.xj.A.fo.vj.

Flere ſemp et non ridere debemus.xxxj.C.fo.xiiij.

Flere vtrū liceat fratrē vel amicum mortuum cū naturalis infirmitas ad hoc nos inuitat.xj.B.fo.vj

Fletus non emittere ꝓpter mortē corporum ſicut eſt philoſophicū:ita nō flere mortē animoꝝ inſipiēs eſt et irreligioſum.clxxxj.R.in fine.fo.cccxliij.

Fleuit quare xp̄s in lazari reſuſcitatione xlix.L.fo.cxcvij.

Fluuius ſignificat populū fluxibilem et deditum tēporalib⁹/ꝛ tranſeuntib⁹ rebus.xxxj.B.fo.cxxv

Fluuius de ventre hominis fluens quid eſt.xxxij.B.fo.clxxx.

Fluui⁹ a fluēdo nomen accepit:ꝛ ſignificat voluptatē ſcli.ccx.A.fol.cccxxvij.

Folia ficulnee quid ſignificant.vij.G.folio.cxlvj.

Fons ꝛ puteus quomodo differunt.xv.B.folio.clviij.

Fons et lumen dicit chriſtus.xxxiiij.C.folio.clxxxj.

Fons bon⁹ chriſt⁹ q̄ nos de huius vite incendio refrigerat/et ariditatem pectoris tēperat.xcij.B.fo.cclxxvj

Foras eijcere vl' exire quid ſit.xxv.F.G folio.clxxij.

Forma iudicis in iudicio finali q̄lis erit xix.J.fo.clxiij.xxj.H.xxij.G.f.clxvij.et.clxviij.

Fornax eſt mundus: auꝝ electi: ꝛ iniqui palea.vj.F.fo.xxxvij.

Fornicari nō licet.xlix.A.in medio.folio cxxxiiij.

Fornicari a deo q̄d ſit.xxxiiij.B.xxxviij E.fo.cxxix.

Fornicari a deo quid ſit.ix.G.ante medium.folio.cix.

Fornicāt cū fornice aut ꝓſtituta vtrum violet preceptū: non mechaberis: aut nō cōcupiſces vxorem proximi.xcvj.Q.folio.cclxxviij.ccxxiiij.B.C.D.fo.cccxxxiij.ccxxiij.B.fo.cccxxxij.

Fornicatio ꝓ idolatria ponitur.xcvj.C fo.cclxxviij.ccliiij D.fo.cccxlvij.

Fornicatio eſt naturalis mulieꝝ cōcubitus ſed illicitus.xxxvij.F.fo.xvij.

Fornicationē non eſſe peccatū quidā dicunt.clxiiij.B.fo.cccv.

Fornicationē maxime extrahit ↄſideratio dignitatis noſtre:ꝛ preſentia dei:et cōminatio ſupplicij eterni.xviij.A.B.C.D.E.F.fo.lxxxviij.

Forſitan quomodo accipitur ibi. Forſitan et patrem meū ſciretis.xxxvij.B.folio.clxxxiiij.

Fortitudo eſt triplex:ſcilicet hypocritarum/philoſophorū/ et fideliū.xiij.A.B.folio.vij.

Fortitudo et infirmitas chriſti q̄ ſit.xv.B.fo.clviij.

Fortitudo noſtra eſt ex chriſti infirmitate.ij.E.in prin.fo.cj.

Fortis qui eſt liber eſt.xiij.A.fo.vij.

Fortis cū ille dicat qui neminem timet: peruerſe fortis eſt qui deum nō timet.ccxiij.A.fo.cccxxix.

Fortunat⁹ preſbyter manicheorum vt lupus ſubuertere conabatur fideles hipponenſes.iiij.D.v.G.circa finē.fo.iiij.xxxv.A.fo.xvj.

Fortunat⁹ preſbiter dom⁹ ſancti Auguſtini ei īſidias poſuit vt illū occideret xxxvj.D.fo.xvj.

Fortunat⁹ ab auguſtino ſuperat⁹ velut filius perditiōis obſtinat⁹ ab hippona cōfuſus abſceſſit.vj.A.fo.v.

Fotin⁹ hereticus quid ſenſit de chriſto.xlv.B.fo.cxcij.

Fotinus chriſtū ſolū hoīem non deū eſſe credidit.cxcj.D.fo.cccxviij.ccxvij.D fo.cccxxx.ccxxxv.C.fo.cccxxxviij.

Fragmenta que populus nō potuit manducare q̄ ſunt.xxiiij.D.fo.clxxj.

Fratris nomine oīs homo ītelligitur.v.D.in fine.fo.ccxl.ccxxj.A.fo.cccxxxj.ccxxxix.F.fo.cccxl.

Fratris noīe omis chriſtianus intelligit lix.C.fo.cclxiij.lxj.F.in me.fo.cclxiij.ccxxxix.F.in fi.fo.cccxl.

Fratres chriſti qui ſūt.x.A.xxviij.B.folio.clxxvj.

Fratres ſcriptura ſacra noīat cognatos ꝛ conſanguineos.x.A.fo.cl.xxviij.B.folio.clxxvj.

Fraternitas xp̄i maior eſt ꝙ̄ ſanguinis.xxv.A.fo.xciij.

Fremuit quare ieſus ſpiritu in lazari reſuſcitatione.xlix.J.K.fo.cxcvij.

Freneticus ridēs ploratur a ſanis.xxiij.E.fo.cxxj.

Freneſis quid ſit:ꝛ quos ſignificet.lix.F fo.lxviij.

Fructus euāgelici ſunt tres.xxxix.J.folio.xviij.

Fuga xp̄i ī egyptum q̄d ſignificet.xxxij.D.circa fi.fo.ccxlix.viij.B.fo.cccl j.

Fuga animi timor eſt:ꝛ quid eſt aīo fugere.xlvj.E.fo.cxciiij.

Fuga chriſti in montē q̄d ſignificat.xxv.A.B.fo.clxxij.

Fugit q̄ dominū recedit a deo.ccxxxiij.A.fo.cccxxxvj.

Fugiunt ad eccleſiā homines:et q̄re.xlj.C.fo.clxxxviij.

Fugere ab illo nemo pōt qui nullo ↄtinetur loco ꝛ nuſq̄ abſens ē.xxxiiij.C.fo.cxxvij.l.O.fo.cxxxv.xxvij.H.in fi.folio.cxxiij.

Fugere debem⁹ a ſeueritate dei ad eius bonitatem.l.O.fo.cxxxv.

Fugere nō poſſumus a facie dei.x.B.in me.fo.xl.vj B.in prin.fo.cv.

Fugiēdi a deo non eſt locus.ccxxxiij.A fo.cccxxxvj.

Fundamentū aliud nemo poteſt ponere preter id q̄d poſitū eſt. Si q̄s edificat ſuper hoc fundamentū ꝛc̄.exponit.xlj.per totum.fo.ccclxiij.

Fungus quid ſit:ꝛ quō comeſtꝰ generat mortē.vi.G.in medio.fo.xxxviij.
Fumꝰ quātū ſe extollit:tanto faciliꝰ eua neſcit:qꝛ ſolidioꝛ eſt ī his ꝓximꝰ: et figurat ſupbū.cix.R.fo.cclxxxv.
Fur ſacrilegꝰ magis punit̄ ꝙ̄ alius.l.D. folio.cxcix.
Fur lucrū habet ī archa/ꝛ dānū in cōſciencia.ccxv.C.fo.cccxxix.xcv.E.folio. cclxxviij.
Furem quare ſuſtinuit chriſtꝰ inter diſcipulos.l.D.fo.cxcix.
Fures eccl'ie inde ꝓparant̄.l.D.fo.cxcix.
Furtum non faciēs qꝛ timet: intus furti reus tenetur.xxviij.C.fo.cxxiiij.
Furtū cōmittit qui inuentū non reſtituit xix.F.fo.lxxxix.
Furtū cōmittit qui inuentū nō reddit:exemplū.xxj.A.in medio.fo.ix.
Furti iudicio condēnat̄ qui in monaſterio rem ſibi collatam celauerit. In.iij. regula.ca.xxix.fo.j. et.ij.
Furto qđ ſubducis:de celo perdes.xcv. E.F.in medio.fo.cclxxviij.
Fuſum quid figuret.ccxvij.C.f.cccxxx.
GAlileꝰ dicit̄ chriſtus.xlvij.A. circa finem.fo.lxix.
Galileus quare dicebat̄ xp̄s. xxxiij.A.in fi.fo.clxxx.
Gallina quomodo infirmat̄ in pullis ſuis.xv.B.fo.clviij.
Galline quare cōparatus eſt chriſtꝰ.xv. B.fo.clviij.
Galline ſe cōparat chriſtꝰ.xxix.C.fo.lij.
Gaudium beatorum quale erit.iiij.X.folio.ccxxxviij.
Gaudiū verꝫ cōparari hic poteſt:poſſideri nō poteſt.xxx.G.fo.ccclviij.xlvj.B. D.folio.ccclxv.
Gaudiū verū in hoc mundo nec fuit/nec eſt/nec eſſe poterit.xxx.G.fo.ccclviij. xlvj.B.C.fo.ccclxv.
Gaudiū verꝫ eſt gaudere i illo q̄ ſup oīa eſt:ꝛ quare.xxxv.M.fo.ccclx.
Gaudiū beatoꝝ quantū ſit.lvij.D.G.in medio.fo.xxvij.lxvij.B.fo.xxxj.
Gaudiū xp̄i in nobis quod eſt.lxxxiij.A. folio.ccxiiij.
Gaudiū verꝫ aīa illa habere nō poteſt:q̄ ꝛc̄.cclv.B.fo.cccxlviij.
Gaudium ſpiritale vnde proueniat.x.A. folio.vj.
Gaudiū beatorū nemo enarrare poteſt. xliiij.C.fo.ccclxv.
Gaudiū quod parauit deꝰ diligentibꝰ ſe fide nō cōprehendit̄: ſpe nō tāgit̄:charitate nō capit̄: deſideria ꝛ vota tranſgreditur.ccliij.G.in fi.fo.cccxlvj.
Gaudiū beatorum quale ſit.xxxvij.C.D E.fo.ccclxij.xxxix.C.in fi.fo.ccclxij.
Gaudiū noſtrū quando plenū erit.cij.A fo.ccxxij
Gaudiū beatoꝝ quo precio acquiratur. xxxvij.F.fo.ccclxij.xliiij.D.fo.ccclxv.
Gaudiū beatorū per que acquirit̄.xliiij. F.fol.xx.lxiiij.A.B.fo.xxx.lxv.B.folio.xxxj.
Gaudio de duplici laudabili ꝛ vituperabili.xxxv.M.fo.ccclx.l.B.fo.ccclxvj.
Gaudere oēs deſiderant:ſed non oēs ibi querūt gaudiū vbi oportet inqri.xxx. G.fo.ccclviij.xlvj.C.fo.ccclxv.
Gaudere nemo ſimul poteſt in dn̄o et in ſeculo: ꝛ gaudiū ſeculi quid ſit.xxxvij. A.B.fo.lvj.
Gaudere nemo poteſt hic cum ſeculo/et poſt cū xp̄o.xj.A.fo.vj.lix.G.f.xxviij.
Gaudere debemꝰ de deo et nō de nobis. xiiij.A.fo.clvj.
Gaudent peruerſe q̄ in voluptate ſeculi gaudent.xlvj.F.fo.ccclxv.
Gaudendū non eſt in ꝓſperis mūdi: ſed aduerſis: ꝓbatur auctoritatibꝰ.xxxv. O.fo.ccclx.
Gaudendum nunc eſt in ſpe:poſtea in re. xlvj.C.in fine.fo.ccclxv.
Gedeon occidit vitulū ſeptēnē idolis a patre ſuo deputatū quid ſignat.cviij. C.fo.cclxxxv.
Gedeon cur exprimat rorem velleris in peluim.cviij.E.in fine.fo.cclxxxv.
Gedeon virga frumenta excutit:et hedū in ſacrificiū obtulit:quid figurat.cviij A B.fo.cclxxxv.
Gedeon cū trecētis viris præliaturus ſignum in vellere petit.cviij.D.E.folio cclxxxv.
Gedeonis hyſtoria moraliter replicatur cviij.F.G.fo.cclxxxv.
Gemere vere ad deū quid ſit. vij.B.fol. ccxlj.
Gemere quomodo dicit̄ ſpiritus ſanctꝰ vj.A.fo.cxliiij.
Gemia ē ſubſtātia xp̄i.lxxviij.C.f.ccxij.
Genera hominū quattuoꝛ.xj.D.E.folio cliij.et.cliiij.
Generans oīe generat ſibi ſimile.lj.B. in fine.fo.lxv.
Generantur holes q̄ttuoꝛ modis.xxviij G.fo.xij.
Generatio mittit in miſeriā: regeneratio deſignat ad beatitudinē.x.A.circa p̄ncipium.fo.cxvj.
Generatio xp̄i a patre eterna.lxiiij.C.folio.lxxj.
Generatio ſpiritalis nobilioꝛ eſt carnali. liij.F.fo.cclxj.
Generatio xp̄i eterna.ij.D.circa p̄n.fo.cj
Generatio cui pater non cedit moriēdo quia genitū non eū viuendo precedit. xiij.D.fo.ccxliij.
Generationē chriſti ſm carnē cur alter euangeliſtarū narrat aſcēdēdo:ꝛ alter deſcendendo:ꝛ de myſterio generationum ſeptuaginta.xv.C.D.fo.xliiij.
Generationē eternā chriſti ad cogitādū oīe quod creatū eſt trāſcēdere opoꝛtet.xiij. J.fo.ccxliij.
Generationes chriſti due ꝛ vtraqꝫ ienarrabilis.xxxvj.C.fo.cxxviij.
Generationes xp̄i duas legimus:vtrāqꝫ mirabilem.xij.A.xiij.G.fo.ccxliij.xxv. B.xxvj.A.fo.ccxlvij.
Generationes filij due/et quomodo filiꝰ generat̄ a patre in diuinitatis eternitate.xij.C.fo.cliij.xiiij.A.folio.clvj.xx E.fo.clxv.xxj.C.fo.clxvij.xxvj.D.fo. clxxiiij.xxix.B.fo.clxxvij.xlij.C fol. clxxxix.xlviij.C.fo.cxcvj.cvj.D.folio ccxxiiij.
Generationes xp̄i due.lviij.B.ante medium.xxxviij.E.fo.lxj.
Genitus eſt chriſtꝰ ſine initio tamen genitus.xiij.G.fo.ccxliij.
Genitꝰ negatur eſſe pater et ingenitꝰ cū dicit̄:nō quid ſit:ſed quod nō ſit ſignificatur.xxxviij.O.fo.cclj.
Genitū cum dicimꝰ filium a patre nō diuine ineffabili generationi aliqđ tempus aſcribimus.cxcj.B.fo.cccxviij.
Genuit hoc pater qđ ipſe eſt:ſed ſi aliud genuit ꝙ̄ ipſe eſt. nō verū genuit filiū. xliij C.fo.cxxxij.
Genuit pater filiū ante oīa tēpora.xliij. C.xliiij.B fo.cxxxij.
Genuit deū deus:ſed ſimul gignēs et genitus vnꝰ eſt deus xxv.A.fo.ccxlvij.
Genuit pater filiū ſine ꝯlugio: probatur exemplo.cxcix.B.D.ꝛ fo.cccxxj.
Genuerūt nos duo parētes ad mortē: et duo regenerauerunt ad vitam.xxviij. C.fo.ccxlviij.cix.M.fo.cclxxxv.
Genuiſſe patrem ſempiternū ꝛ filiū ſempiternū genitū: cogitemus ſi valeamꝰ ſi non valemus credamꝰ.v.C.fo.ccxl. xiij.H.fo.ccxliij.
Gētes docturus quomodo ad eas venit chriſtus.xxxj.E.fo. clxxix xlvij.C.fo. cxcv.cix.A.B.fo.ccxxvj.
Giezi lepra percuſſus:quos figurabat. ccvij.D.in fi.ccviij.A.C.fo.cccxxvj.
Gignere filiū ſibi ſimilem pater ſi potuit ꝛ noluit non eſt bonus: ſi voluit et non potuit nō eſt omnipotens.cc.A.in fine. folio.cccxxiij.
Gloria vera xp̄i nō eſt: niſi in eccleſia catholica.c.B.fo.ccxxj.
Gloria diffinitiue quid ſit.c.A.fo.ccxxj. cv.B.folio.ccxxiiij.
Gloria falſa eſt in tribus generibus.c.B fo.ccxxj.
Gloriam non queras ꝛ nō cōfunderis cū glorioſus fueris.lxvij.A.fo.xxxj.
Gloriam dei querere debemus:ꝛ non noſtram ſicut ieſus gloriam patris queſiuit:ꝛ non ſuā.xxix.D. fo.clxxvij.xliij. D.F.fo.cxc.
Gloriari nō in nobis:ſed in deo debemꝰ. lxxxv.B.fo.ccxiiij.
Gloriari nō debes i virtutibꝰ tuis: quia alterū habiturus es iudicem: non teipſum.ccxiij.C.fo.cccxxviij.
Glorificatio/ꝛ clarificatio idē ſūt.lxxxij A.fo.ccxiij.c.A.fo.ccxxj.
Glorificatio xp̄i reſurgendo ꝛ aſcendendo cōpleta eſt.clxxiiij.A. folio.cccxj. clxxv.B. fo.cccxij.
Goliath figuram diaboli habuit.cxcvij. E.folio.cccxx.
Goliath philiſteus.xxxj.A. fo.cxxv.
Grabatū tollere ꝛ ambulare quid ſignificat.xvij.C.D.fo.clxj.
Grando egyptiaca quid figuret.lxxxvij D.G.fo.cclxxiiij. xcv.E.fo.cclxxviij.
Granum frumēti mortificandū et multiplicandū eſt chriſtꝰ.lj.C.fo.cc.
Granū frumēti cadēs in terram niſi ꝛc̄. exponit̄.cxlix.A.fo.cccj.
Granū ſinapis.xxxj.A. fo.ccclix.xxxiij. per totum.fo.ccclix.
Gratia dei coopante libero arbitrio.xiij G.in fine.ꝛ.H.in fine.fo.lxxxij.
Gratia dei ſumus ſaluati et nō ex nobis ij.C.D.E.fo.lxxiij.xj.J.fo.lxxx.
Gratia dei et liberꝫ arbitriū.xj.A.B.C. D.folio.lxxx.
Gratia dei precedit omnia bona merita noſtra.xv.B.fo.lxxxv.
Gratia dei nō ſaluat hoīem ſine voluntate hominis ipſius.xv.H.fo.lxxxv.
Gratia dei cooperat̄ libero arbitrio.iiij. E.in prin.fo.ciij.

Gratia dei remota quid poſſit homo per liberū arbitrium:exemplo oſtenditur cxxiiij.A.cxxvij.C.fo.ccxcj.⁊.ccxcij.
Gratia dei quid contulit nobis.iij.A.folio.lxxiiij.
Gratia dei neceſſaria eſt ad bona opa facienda.lxxxj.A.fo.ccxliij.
Gratia dei nos preueniēs.x.C.et.xj.D.folio.lxxx.
Gratia dei p̄uenit opera noſtra bona:q̄r datur nullis p̄cedentibus meritis.iij.D.fo.cxl.lxxxij.A.fo.ccxiij.lxxxvj.B.lxxxvij.B.fo.ccxv.
Gratia dei nullis p̄cedentib⁹ meritis datur:auctoritatib⁹ probatur.xiiij.D.folio.cxviij.
Gratia dei fortes ſum⁹:ſed ex nobis īfirmi.xiij.A.poſt mediū.C.in principio.folio.xliij.
Gratia ideo gratia dicit̄ quia nullis precedētib⁹ meritis datur.lxvij.D.E.fo.cclxvj.clxiiij.A.folio.cccv.ccvij.D.in medio.folio.cccxxvj.ccxxiij.G.fol.cccxxxij.
Gratia maior eſt q̄ chriſtiani ſum⁹:q̄ꝫ q̄ hoīes ſum⁹.xj.C.D.fo.lxxx.
Gratia ideo dicitur quia gratis conſtat.xxxviij.E.fo.cxxix.
Gratia etiā preuenit fidem ex qua oīa opera bona eſſe incipiūt:⁊ cū videt̄ iuſtis pro meritis reddi non deſinit eſſe gratia:quoniam id adiuuat quod ipa eſt largita.ccxxiij.G.fo.cccxxxij.
Gratiam dei qui querit prius auferat nequitiam ab anima ſua.ccxxxiij.D.folio.cccxxxvj.
Gratiam dei ideo quidā dicunt apponi libero arbitrio vt facili⁹ bonum perficiatur.Exemplū de remigante et velificāte.xiij.H.in medio.et.I.fo.lxxxij
Gratiā ſuam deus ſemper eſt parat⁹ dare:ſed hominū malitia prohibet̄.ccxix.C.fo.cccxxx.
Gratie dei ſe obediētia humana non ſubtrahat.lxiij.A.fo.cclxv.
Gratie dei totū tribuere debemus q̄d ſumus ⁊ poſſumus.x.C.⁊.xj.H.fo.lxxx.
Gratie dei oīe bonū noſtrū:⁊ iniquitati noſtre oīe malū:et imperfectū noſtrū tribuere debemus.vij.B.in fine.folio xxxviij.
Gratie ſingularis et perfecte fuit vt homo ſuſciperet̄ a chriſto in vnitatē perſone.viij.C.fo.xxxix.
Graues corde qui ſunt.xij.B.in medio.folio.xliij.
Greci ad litteras numeros computāt.x.E.folio.cl.
Gula nos eiecit de paradiſo.lxv.A.folio cclxv.
Gula nō ſolū in vilibus ſed etiā in precioſis attenditur.xxxj.B.fo.xiiij.
Gule ſemper iuncta eſt laſciuia.lxv.A.folio.cclxv.
Habere vitā in ſemetipſo pater ⁊ filius quomodo intelligit̄ xix.F.fo.clxiij.xxij.F.folio clxvuj.xlvij.G.xlviij.C.fo.cxcv.et.cxcvj.liiij.D.fo.cciij.lxx.A.folio.ccix.
Habere tūc quiſq̄ꝫ aliquid dicit̄: quādo eo bene vtit̄.xxx.A.in medio.fo.cxxv.
Habes quantū/eris tantum.ccxxxix.R folio.cccxl.
Habebis quantū/eris tant⁹ vt habeas quātum ceteri:aut quātum pauci:aut pluſq̄ꝫ ceteri:aut pluſq̄ꝫ pauci.ccxxxix.R.fo.cccxl.
Habēt xp̄m in preſenti:boni ⁊ mali.l.E.folio.cxcix.
Habitus corporalis occaſione litigātes cogitent quantū eis in habitu cordis deſit.In.iij.regula.ca.xviij.fol.j.ſer.xxvij.E.xxviij.I.K.fo.xij.liij.G.folio.xxv.
Habitus impudic⁹ corporis nūcius eſt adulterini:⁊ quis ſit habitus adulterinus.ccxlvij.C.fo.cccxluij.
Habit⁹ adulterin⁹ viroꝝ ac feminarum ccxlvij.B.C.fo.cccxluij.
Habit⁹ religioſorū nō debet eſſe notabilis.In.iij.rl̄a.ca.xviij.fo.j.Ser.xxvij.E.xxviij.I.K.fo.xij.liij.G.fo.xxv.
Habitū nō debere mutari probat̄ auctoritatibus ſanctoꝝ.ccxlvij.D.in medio E.F.fo.cccxliiij.
Habitū qui aliū ſibi format q̄ꝫ nature cōgruit:prudētem creatorem quaſi inſipientē deridet.ccxlvij.D.fol.cccxliiij.
Habitat chriſt⁹ viciſſim in nobis/et nos in eo.cxcvij.G.fo.cccxx.
Habitat quomodo de⁹ in nobis ⁊ deambulat.iij.A.fo.lxxiiij.
Habitet vtrū de⁹ in nobis:ſignū.xxxiij.D.fo.ccxlix.
Habitare et inambulare de⁹ in nobis deſiderat:ſi tales fuerimus.cclv.C.folio cccxlviij.
Habitationes due ſunt poſt hāc vitam:⁊ que.xviij.B.in fi.fo.lxxxviij.
Helias q̄d ſignificet q̄ filiū vidue ſuſcitauit.ccj.E.fo.cccxxiiij.
Helias orauit in mōte pro pluuia ⁊c̄.ccj.F.fo.cccxxiiij.
Helias typum chriſti habuit.ccj.B.fol.cccxxiiij.ccvj.A.fo.cccxxv.
Helias qui paſcebat̄ per coruos:cur paſcēdus mittit̄ ad viduam.cxlvj.C.fo.ccxcix.ccj.C.fo.cccxxiiij.
Heliam quare ſe negauit fore Iohānes/ cū tamen dn̄s Ieſus eum heliā dixit.iiij.C.folio.cxlj.
Heliſeus cur ꝓpter iocularia v̄ba infantium.Aſcēde calue ⁊c̄.q̄dragītaduos pueros p vrſos fecit dilacerari.cciiij.A B.fo.cccxxv.
Heliſeus ⁊ ſecuris ī aquam delapſa ⁊c̄.ccx.per totū.fo.cccxxvij.
Heliſeus q̄ ſterili hoſpiti filiū donauit:⁊ eūdem mortuū reſuſcitauit.ccvj.E.F.G.fo.cccxxv.
Heliſeus typū chriſti habuit in eo q̄ viduam a creditore liberauit ⁊c̄.ccvj.A B.fo.cccxxv.
Heliſe⁹ vno tēpore ſeruo cyro fideli gloriam attulit:⁊ ſeruo perfido penam intulit:quid ſignificet.ccvij.D.in fine.ccviij.A.fo.cccxxvj.
Heliſeo clamabant pueri indiſciplinati:Aſcende calue ⁊c̄.cciiij.C.fo.cccxxv.
Heredem null⁹ debet eccleſiā facere exheredato filio aut pupillo:ſed eis vſq̄ꝫ dū ad legitimos annos puenerint hereditatē reſeruare.lij.C.fo.xxiiij.
Heredes ⁊ hereditas dei ſumus.xiij.K in fine.fo.lxxxij.
Heredes ⁊ hereditas dei quō fiūt homines:⁊ econtra:deus hereditas hoīm.ij.F.fo.cxxxviij.
Heredes inſtituere nō debet/de eccleſiā viuēs et cōmunē vitā profeſſus.v.E.F.fo.iiij.lij.C.fo.xxiiij.
Hereditas xp̄i erim⁹ ⁊ ipſe noſtra.cxix.H.fo.cclxxxix.
Hereditas dei ſum⁹ ⁊ ipſe noſtra.xxxv.D.in fi.fo.lv.lxij.A.poſt p̄n.fo.lxx.
Hereditas dei indiuiſa/eſt poſſidenda: non partibus diſſipāda.cxcix.Q.in fine.fo.cccxxj
Hereditatē exheredatoꝝ eccleſia nō recipit.lij.D.E.F.fo.xxiiij.
Hereditate careat q̄ cōtra teſtatōris volūtatē facere voluit.cxcix.R.fo.cccxxj
Heredibus xp̄s eſt annumerādus.xcvj.X.fo.cclxxviij.ccxxxix.R.fo.cccxl.
Herem⁹ cōparatur paradiſo.xxvj.B.folio.xj.xxxix.B.fo.xviij.
Hereſes plures de xp̄o.xxxj.B.C.D.E F.fo.xcvij.
Hereſes eſſe cur permittit de⁹.xcviij.A.folio.cclxxxj.
Hereſes oēs diabol⁹ ſine iudicio cōplectitur:q̄d figuraliter oſtēditur.clxv.O folio.cccvj.
Hereſes omnes exierunt ab eccleſiis.cv.D.fo.cclxxxiiij.clxv.T.fo.cccvj.
Hereſes vnde ortum habent.xviij.A.fo.clxij.xcvj.B.fo.ccxviij.
Hereſes quinq̄ꝫ.cxcix.A.B.fo.cccxxj.
Hereſes tres.iiij.A.fo.ccxxxviij.
Hereſes vnde oriant̄.j.E.poſt medium H.in medio.fo.xcix.
Hereticus eſt qui ſcripturā ſanctā aliter itelligit q̄ꝫ debet.xcviij.A.fol.cclxxxj.
Hereticus q̄d parit profocat:q̄d non parit congregat.cc.B.fo.cccxxiij.cxcix.S.fo.cccxxj.
Heretic⁹ eſt qui de trinitate nō recte ſentit.cxxix.D.fo.ccxclij.
Heretici nihil nomine eccleſie poſſidere debent.vj.I.fo.cxliiij.
Heretici cū perſequūtur dicūt ſe ꝓ veritate hoc ſuſtinere.l.A.fo.lxiiij.
Heretici recte per imperatores cogūtur ad vnitatem:q̄d figuraliter oſtēditur.clxv.Y.fo.cccvj.
Heretici in hereſim prolapſi reuocandi ſunt.clxv.H.fo.cccvj.
Heretici dicunt̄ mōtes naufragoſi.j.B.fo.cxxxvij.
Heretici q̄r in xp̄o oīa falſa eſſe dicunt ideo ranis ſimilant̄.lxxxvij.B.in medio.E.in fine.F.fo.cclxxiiij.xcv.B.folio.cclxxviij.
Heretici cōparant̄ perdici.clxv.O.circa finem.fo.cccvj.
Heretici cōparant̄ vulpibus:et ſic capiendi ſunt.cvij.D.fo.cclxxxiiij.
Heretici cōparant̄ beſtijs ꝓpter rapacitatem:montibus ⁊ collibus ꝓpter tumorem ſuperbie.clxv.I.fo.cccvj.
Heretici nō poſſunt habere ſp̄m ſanctum quomō mēbra preciſa nō habēt aīam clxxxvj.D.in fi.clxxxvij.B.clxxxviij B.in fine.fo.cccxvij.
Heretici ſunt per totā faciem terre ſicut ſarmēta preciſa de vite:vbi preſcindūtur illic permanent.clxv.I.fo.cccvj.
Heretici ferre nō poſſunt quicq̄d in ſcripturis ſacris cōtra eoꝝ proferat̄ erroes.xcvj.B.fo.ccxviij.
Heretici q̄uis ſint chriſtiani:tamen non

intrant per hoſtium in ouile xpi.xlv.B folio.cxcij.

Heretici multi ꝯfitētur xp̄m in carne veniſſe:⁊ tamen errāt.xxx.E.xxxj.A.fo.xcvj.et.xcvij.

Heretici nō ſunt in eccleſia.xxix.B.in fine.⁊.D.circa fi.fo.xcv.

Heretici qualiter cognoſcātur.iij.B.C D.E.F.fo.cij.vj.G.fo.cv.

Heretici dicūt eccleſiā eſſe in africa:aut ſola lingua latina:⁊ non in toto orbe.j.J.fo.xcix.ij.B.C.fo.cj.x.F.G.fo.cxj.

Heretici ſub occultatione ſpiritualium ⁊ falſe ſciētie docent nefaria.xcviij.A.ꝑ totum.fo.ccxx.

Heretici cōparant filijs ancille vel cōcubinarum.ccxxiij.BB.in fine.CC.folio.cccxxxij.

Heretici inter ſe diuiſi ſunt.xj.B.fol.xl.lvj.A.fo.lxvij.

Heretici cū perſequantur titulo eccleſie predam ſuā defendere volūt:⁊ tamen nolūt eſſe ſub eccleſia.lxij.A.in medio folio.lxx.

Heretici pagani ⁊ iudei fecerūt vnitatē cōtra vnitatē:⁊ ꝙ aliquādo per potentiam cogēdi ſunt vt bene faciāt.vj.H fo.xxxvij.

Heretici nō ſeruāt virginitatē ſeu vnitatem eccleſie.xiij.E.F.fo.clv

Heretici nō murmurēt ſi q̄n aliqua ſuſtinent ꝓ ſuis erroribꝰ.xj.F.G.fo.clij.

Heretici vnde ſua figmēta ex euāgelio colorare conanł.xcvij.B.C.fo.ccxix.

Hereticoꝝ voces inter ſe diſcordātes ſi diuine ꝑdicationi adhibeanł: veritas ex cōparatiōe falſorū fulgebit.xcviij.A.fo.cclxxxj.cxcix.Q.ꝯ.fo.cccxxj.

Hereticorū ⁊ ſciſmaticoꝝ aliqualis differētia:⁊ quō ſacramēta corporalia habere poſſunt:non tamen virtutē.xj.P Q.folio.xl.

Hereticoꝝ baptiſma quare nō reiterał.v.D.fo.cxlij.

Hereticos quare deus permittit in eccleſia.xxxvj.E.fo.clxxxiij.

Hereticos ⁊ ſciſmaticos impugnat.xxij E.F.fol.xcj.⁊.xxix.per totum. fo.xcv.

Hermes philoſophus ſcripſit librum de verbo perfecto: cuius verba ponūtur.cxcix.E.F.fo.cccxxj.

Hydria q̄d ſit.xv.C.in fi.⁊.G.fol.clviij.

Hydrie ſex quid ſignificant.ix.C.D.E.F.fo.cxlix.

Hydropicus quantū plꝰ bibit:tanto magis ſitit:⁊ ſignificat cupidum.x.F.folio.cccłj.

Hyems q̄d ſignificat.xlviij.A.fo.cxcvj.

Hierico tubaꝝ clāgore ſubuerſa: mūdū ſignificat.cvj.D.E.fo.cclxxxiiij.

Hierico cur ſepties circuita corruit.cvj.F.fo.cclxxxiiij.

Hieronymꝰ deſcripſit tria genera mōachoꝝ egyptiorū ad auguſtinū.xxj.A.folio.ix.

Hieronymꝰ ſancti Laurētij cardinalis qꝛ auaritiā ⁊ luxuriā clericorū reprehendebat: per veſtē muliebrē cū ꝓclamare in populo voluerūt:Romā exijt ⁊ cū paula ⁊ euſtochio in heremo vitā aſperrimā duxit.xxiiij.A.fo.xj.

Hieroſolymis vaſtał ꝑ Titū et Veſpaſianū:tempore paſchali anno.xlij.poſt xp̄i paſſionē:q̄ vaſtaſio olim prefigurabatur.cciiij.D.fo.cccxxv.

Hypocrita grece ſimulator dicił.lix.G.fo.cclxiij.

Hypocrita viuens mortuꝰ eſt.lij.G.in fine.H.in fi.fo.xxiiij.liij.H.fo.xxv

Hypocrita venādo mūdi gloriā penam meretur eternā.xiij.A.fo.vij.

Hypocrita cognoſcił per exemplū.xviij A.folio.ix.

Hypocrite dicunł paupertatē foris predicantes.xxj.C.in medio.fo.ix.

Hypocritaꝝ opus quid ſit.xxvj.D.f.xj.

Hypocritarū cōditio.xxvj.D.fo.xj.

Hypocriſeoꝝ maculā ſi habere:aut paucorum/aut nulloꝝ eſt.lix.G.fo.cclxiij.

Homo q̄lis ante peccatū/⁊ qualis poſt peccatū factus fuit.l.B.fo.cclix.

Homo qui ꝑ ꝓpriā culpā ſeruitutē icurrerat:nō violētia ſed miſericordia fuit redimēdus.clvj.B.fo.ccciij.

Homo deꝰ ⁊ homo homo differūt.xiiij.A.fo.clvj.

Homo cū oī creatura participat.xlviij.A.fo.xxij.

Homo quid maximū habet.xlviij.A.folio.xxij.l.A.fo.xxiiij.

Homo ſm̄ quid ſit ad imaginē et ſimilitudinē dei factꝰ.lxiij.F.G.H.fol.lxx.

Homo vt fieret homo ⁊ nō brutū animal chriſtianꝰ nō paganꝰ:non hoc meruit.xj.C.D.H.J.fo.lxxx.

Homo duplex:īterior ſcilicet ⁊ exterior.xxxij.A.fo.clxxx.

Homo cur erectus graditur.ccxxxix.H folio.cccxl.

Homo chriſtꝰ nō hoc meruit vt a verbo ſuſciperetur.viij.G.fo.lxxviij.

Homo dū ꝓciū ſuū cogitat ſibi vilis eſſe nō debet: ſed potius vicem liberatori ſuo reddat.ccxxvij.B.ī fi.f.cccxxxiiij.

Homo quare meruit liberari ⁊ nō angelus.cx.F.fo.ccxxvj.

Homo ⁊ peccator quaſi due res ſunt.xij E.fo.cliij.

Homo ſi pecus eſſe nō times vel mori vt pecus timeas.xcv.D.fo.cclxxviij

Homo cur erectus graditur.lv.C.in medio.fo.xxvj

Homo factꝰ eſt: nō ipſe ſe fecit.xj.A.B.C.fo.lxxx.

Homo deꝰ ideo factꝰ eſt vt homo ſe hominē cognoſceret.lxxiiij.L.fo.cclxix.

Homo cur non per violentiā ſed iuſticiā debuit liberari.xlvij.D.E.F.fo.cclvj.

Homo bene cōditus eſt:ſed a ſerpēte vitiatus.xiiij.H.in fine.fo.lxxxiij.

Homo vnus eſt quaſi humanū genꝰ vniuerſum.l.A.C.fo.cclix

Homo qualis factus eſt a deo: ⁊ qualis a ſe.xj.B.fo.lxxx.

Homo ex anima ⁊ corpore ꝯſtat.cxlv.B circa finē.cxlvij.E.cxlix.D.circa finē fo.ccxcix.et duobꝰ folijs ſequentibus.

Homo ꝓprio arbitrio de ſua dignitate cadere potuit: nō reſurgere.clxxxij.A.folio.cccxv.

Homo ⁊ peccator duo ſunt noīa:vnū fecit deus:alterum fecit diabolus.vj.C.folio.cxiiij.

Homo nō ſolū ꝑ ſapientiā factus erat vt eſſet:ſed ad ſapientiā dei factꝰ erat vt beatus eſſet.xx.A.fo.ix.

Homo cur ſubiectꝰ eſt animalibꝰ quibꝰ prius erat prelatꝰ.viij.D.E.fo.cviij.

Homo ⁊ peccator duo ſunt noīa:hoīem fecit deus:peccatorē ſeipſe fecit homo xciiij.H.fo.cclxxvij.cix.J.fo.cclxxxv

Homo participat cū oībus creatis:⁊ in quo illis eſt preſtātior.xxvij.A.B.folio.xciiij.

Homo ad q̄d cōditꝰ ſit.lxiiij.A.fol.lxxj.

Homo fragilior eſt vaſe vitreo.xxviij.E.folio.cxxiiij.

Homo ſicut creatore opus habuit: ſic et ſaluatore.xxvij.A.in prin.fo.xciiij.

Homo quidā deſcēdit ab hieruſalem in hierico:⁊ incidit in latrones:quō exponitur.xxxvij.A.fo.lvj.

Homouſyon quid ſit.xcvij.C.fol.ccxix.

Homouſyon grece q̄d ſignificet.cxcj.B fo.cccxviij.cxxiiij.A.fo.ccxcj.

Hominis partes ſunt aīa ⁊ corpꝰ: materia ⁊ forma.xlviij.C.fo.xxij.l.A.folio.xxiiij.

Hoīs gloria ante pctm̄:et eiꝰ miſeria pꝰ peccatū.xlviij.A.B.fo.xxij

Hoīs diffinitio.xix.J.fo.clxiij.

Hominē veterē deponere ⁊ nouū induere quid ſit.xcvj.K.fo.cclxxviij.

Hoīem odire ꝓpter vitia noli:nec ꝓpter hominē diligere vitia.ccxxxvij.F.G.in fine.fo.cccxxxviij.

Hoīem eſſe ⁊ nō eē q̄d ſit.j.B.fo.cxxxvij

Homines ⁊ filij hoīm differunt.xxx.B.fo.clxxviij.

Homines mōſtruoſi in ethiopia.xxxvij.G.fo.xvij.

Hominū quattuor ſunt genera.xxxix.E H.fo.xviij.

Hominū duo ſunt genera. xxxiiij.A.B.folio.xv.

Homicida eſt q̄ fratrē ſuū odit:⁊ talis a ſacramēti perceptione ꝓhibeł.j.D.folio ccxxxvij.ccxxxvij.G.fo.cccxxxviij.

Homicida dicił diabolus ab initio.xlij.E.fo.clxxxix.

Homicida eſt q̄ venena ſterilitatis ꝓcurat.ccxliiij.B.fo.cccxliij.

Homicida eſt om̄is qui odit fratrē.v.F.in prin.fo.ciiij.

Homicida q̄s efficił in oculis dei: etiā ſi eū hoīes nō teneant:⁊ ad iudicem ducant.v.B.fo.cxiiij.

Homicida eſt qui fratri ſuo mala perſuadet.xlij.E.fo.clxxxix.

Homicidaꝝ aīe plus plangende ſunt q̄ꝫ corpora.xcv.E.fo.cclxxviij.

Homicidiū q̄ cōmittit in ſeipſo:qđ in proximo cōmittere ꝓhibeł:nō innocēs iudicabitur.ccxxiij.R.fo.cccxxxij.

Homicidij crimē illud nemo euaſiſſe ſe putet:quē excuſatum ſecularis iudicij corrupti ſentētia abſoluerit.ccxxxviij E.fo.cccxxxix.

Honor ſi nō deferał prelato malū eſt illi qui nō defert:nō tn̄ bonū illi cui deferł ccxxxiiij.F.fo.cccxxxvij.

Honor quāto maior datur:tanto maius periculū cōparatur.lxij.C.fo.xxx

Honor parētū ideo precipitur: quia hec vita ab eoꝝ amicitia ſumit exordium xcvj.J.fo.cclxxviij.

Honor exhibitus prelato recte veſtimento cōparatur.clxv.D.fo.cccvj.

Honoris laus eſt humilitatis virtꝰ.lxx.B.fo.xxxij.

Honoris laus eſt v̄tꝰ humilitatis.ccxiij C.fo.cccxxviij.

Honorem parentū ſicut lex precipit:ita inhonorationē damnat.xxxiiij.G.folio.ccclix.
Honorē nō habet ꝓpheta in patria.xvj.per totum.fo.clx.
Honorē q̄ muneribꝰ vel adulationibus acquirit:quali pena dignus ſit.xcviij.B.fo.cclxxxj.
Honora patrē ⁊ matrē tuā vt ſis lōgeuꝰ ⁊c̄.exponit.xcv.D.fo.cclxxviij.
Honorare neſcit parentes:qui ꝯtumeliā erogat quā a ſuis filijs pati non vult.xcvj.C.fo.cclxxviij.
Honorificare patrem quid ſit.xix.C.fo.clxiij.xxj.R.fo.clxv.xxiij.D.fo.clxix.
Honorādus eſt qui preeſt.j.B.in fi.fo.iiij.iij.regula.ca.xliij.fol.j.
Honorādi ſunt parētes: ſed magis obediendū deo.vj.A.in fi.et.B.fo.xxxvij.
Honeſta eſt inter holes humilitatis conſuetudo:ꝓbatur auctoritatibus.ccxiij.B.fo.cccxxviij.
Hora venit vt oīs qui īterficit vos arbitretur obſequiū ſe preſtare deo: quō intelligatur.xcuj.B.fo.ccxvij.
Hora decia q̄d ſignificat.vij.D.f.cxlvj.
Hora ꝑma vel tertia:ſexta nona aut vndecima que dicatur.ccxxxvij.A.folio cccxxxviij.
Hora nouiſſima que ſit.iij.A.fo.cij.
Hora venit cū iā nō in ꝓuerbijs loquar vobis:q̄ ſit illa hora.cij.B.fo.ccxxij.
Hora tertia ſm̄ Marcum: et hora quaſi ſexta ſm̄ Iohannē Ieſum crucifixū quō intelligit.cxvij.A.fo.ccxxxj.
Hora dicitur totū tempus preſens.xxij.E.fo.clxviij
Hora ponit aliquādo pro vniuerſo tēpore.iij.A.in fine.fo.cij.
Hore duodecim diei q̄d ſignificant.xlix.E.fo.cxcvij.
Hore canonice ſeptem ſunt:⁊ eax lectiones ⁊ pſalmos auguſtinꝰ ſic diſtiguit In.ij.regula.ca.j.fo.j.
Hore ille in quibꝰ exijt paterfamilias cōducere operarios in vineā:quid myſtice ſignificēt.lix.B.in medio.fo.lxviij.
Horam quā dixit Ieſus veniſſe vt eū pater clarificaret.ciiij.A.fo.ccxxiij.
Horis non eſt cātandū niſi qō legit eſſe cantandū.iij.regula.ca.viij.fo.j.
Hoſpes in terra eſſe voluit ⁊ peregrinus dn̄s celi vt tu haberes ſuſcipiendo bn̄dictionē.cxlvj.C.fo.ccxcix.
Hoſpitiū offerre poteſt q̄ nō habet tectū lxviij.C.fo.cclxvj.lxx.F.fo.cclxvij.
Hoſpitū pedes lauandi ſunt.lxx.E.folio cclxvij.
Hoſpitio chriſtꝰ ſemꝑ recipi poteſt:et ſi nō in ſe tamen in mēbris ſuis.cxlvj.F.fo.ccxcix.
Hoſpitio xp̄s q̄ recipi voluit:dignatio fuit ſuſcipiētis nō miſeria indigentis.cxlvj.F.fo.ccxcix.
Hoſpitio cur xp̄s recipi voluit:et de bono hoſpitalitas.xxvj.A.C.xxvij.A.folio.lj.
Hoſpitio xp̄s receptus dabat ſanitatem cordis pro ſuſtentatione corporis.v.C.in medio.fo.ciiij.
Hoſpitio xp̄s recipit in quorūdā domibus:⁊ nō in cordibꝰ: ⁊ aliq̄n in quorūdam cordibꝰ/⁊ nō in domibus eorum hoſpitatur.vj.A.fo.xxxvij.
Hoſpites quidā vt hoſtes recipiunt.lxx.E.folio.cclxvij.
Hoſpites colligere debemꝰ libēter:quia hoſpites ſumꝰ.xxxix.B.fo.liiij.
Hoſpites qui nō repellit:āgelos ſuſcipere meretur.lxx.B.C.fo.cclxvij.
Hoſpitem tene ſi vis agnoſcere ſaluatorem.cxx.C.fo.ccxc.
Hoſpitare debemꝰ plus xp̄m in corde q̄ꝫ in domo.cxliiij.F.fo.ccxcviij.
Hoſpitalitas apud deū infructuoſa eſſe nō poteſt.lxviij.E.fo.cclxvj.
Hoſpitalitas ad om̄es ⁊ ſine differentia perſonarū exercenda eſt: exēplo oſtenditur.xlvj.D.fo.xxj.
Hoſpitalitatj ꝯmēdatio.xlvj.E.fo.xxj.
Hoſpitalitatem vix pauper denegare poteſt.lxij.C.D.fo.cclxiiij.
Hoſpitalitate nemo ſuꝑbiat: forte quem ſuſcipis iuſtus eſt:ille indiget tecto tu celo:ille pecunia: tu iuſticia.cxlvj.D.fo.ccxcix.
Hoſtem nō habere melius eſt q̄ꝫ vincere xlv.C.fo.cclv.
Hoſtem viſibilem vincis feriendo:inuiſibilem credēdo.xlviij.B.fo.cclvij
Hoſtis facit ſecuros q̄s cupit eſſe captiuos.xlvj.C.fo.cxxxiij.xx.D.fo.cxx.
Hoſtiū q̄nq̄ ſūt ğſa.cxcix.A.f.cccxxj.
Hoſtiū ⁊ hoſtiarius quid ſit.xlvj.A.B.folio.cxciiij.
Hoſtiū ğſa tria ſunt.iiij.A.fo.ccxxxviij
Humanus ſermo ⁊ fidelis quē apoſtolꝰ predicat:quis ſit.viij.ix.⁊.x.per totum fo.lxxix.et.lxxx.
Humana natura quātū ſit ſublimata in deo per xp̄m.liiij.B.circa ꝑn.fol.lxvj.
Humanū dico ꝓpter infirmitatē carnis veſtre ⁊c̄.quomodo intelligat.xvij.E.F.fo.lxxxviij.
Humilis quis dicit.lxj.A.fo.xxix.
Humilis deus nihil niſi humilitatē docuit.xxv.F.G.fo.clxxij.
Humilis quia xp̄s factus eſt noſtre ſalutis cauſa:erubeſcat ideo homo eſſe ſuperbus.ccxiij.B.fo.cccxxviij
Humilis eſſe non poteſt nocens: ſuꝑbus eſſe non poteſt innocēns. Nec malum cuiuſq̄ꝫ velle poteſt quo neq̄ꝫ bonū eius augetur.xx.B.fo.cxx.
Humilem quē nō inuenit veritas:eā mētem fugit.ccxiij.C.fo.cccxxviij.
Humilem nō īuentā veritas fugit mentem.lxx.B.fo.xxxij.
Humilitas xp̄s medicina ē tumoris hominis.xlj.A.fo.lix.liiij.A.circa princi.fo.lxvj.lix.F.fo.lxviij.
Humilitas xp̄i medicamētū eſt humani generis.xxvj.B.fo.ccxlvij.lxxiiij.L.folio.cclxix.
Humilitas eſt fundamentū oīs ſtructure ſpiritalis edificij:⁊ ad quātam celſitudinē ꝑducit.x.A.B.in fine.fo.xl.
Humilitas cur ſubleuat.liij.E.fo.lxvj.
Humilitas homines angelis aſſimilat.xij.A.fo.vij.
Humilitas Iohānis baptiſte cōmendatur.iiij.D.fo.cxlj.
Humilitas xp̄i cōmendat in lotione pedum diſcipulorū.lv.D.lvj.A.fo.cclij.
Humilitas perfecta ſic acquiritur.xxxj.D.in medio.fo.xiiij.
Humilitas que bona faciat.xij.B.fo.vij xlvj.E.i medio.fo.xxj.lxx.A.fo.xxxij.
Humilitas chriſti noſtra eſt ſublimitas xxij.C.fo.ccxlvj.
Humilitas eſt diſciplina chriſtiana.l.E folio.cxxxv.
Humilitatj ꝯmēdatio.xxxv.P.fo.ccclx
Humilitatis xp̄i cauſa eſt infirmitas noſtra.xxxiiij.A.fo.cxxvij.
Humilitatis primꝰ gradus eſt.ccxiij.C fo.cccxxviij.
Humilitatj ꝑmꝰ gradꝰ.lxx.A.fol.xxxij.
Humilitatis honeſta eſt cōſuetudo.lxx.A.fo.xxxij.
Humilitatis paſſibus ad celū aſcēditur lxx.A.fo.xxxij.
Humilitatis vere quanta ſit virtꝰ:quam deꝰ in oībus creaturis ſuis ꝓbat:oſtēditur quia excelſus deꝰ non ſuꝑbia ſed hūilitate attigit.ccxiij.A.fo.cccxxviij
Humilitatis vere virtus ſine timore dei haberi nō pōt.ccxiij.D.fo.ccxxviij.
Humilitatj humane tāta eſt vtilitas: vt eam cōmendaret exēplo diuina ſublimitas.lv.D.fo.cciiij.
Humilitatē quorūdam deus reſpicit/et quorūdā non.xxxv.P.fo.ccclx.
Humilitate nimia regēdi frangit auctoritas.In.iij.regula.ca.xl.fo.j.
Humilitate carēs q̄ opera bona agit:in ventum puluerem portat.ccxiij.B.folio.cccxxviij.lxx.B.fo.xxxij.
Humilitate quantū inclinat cor ad ima: tantū proficit in excelſo.ccxiij.B.in fine.fo.cccxxviij.
Humiliare vt exalteris:ne exaltatus humilieris: quia tāto eris apud deū precioſior:quāto fueris ante oculos tuos humilior.ccxiij.C.fo.cccxxviij.
Humiliari nihil prodeſt ſi nō te mutaueris.xlix.D.fo.cxxxiiij.
Humiliatū cor ad ima ꝓficit in excelſo.lxx.A.fo.xxxij.
Iacob typum gerit dei patris.lxxxj.B.f.cclxxij.cxcvij.A.folio.cccxx.
Iacob filij ex liberj ⁊ ancillis nati equaliter poſſederunt terrā ꝓmiſſionis.xj.E.F.fo.cliij.
Iacob q̄ prius gregem rachel adaquauit q̄ꝫ eā oſculat: et poſt duas vxores duxit:q̄d ſignificet.lxxx.B.fo.cclxxij.
Iacob dormiēs q̄ capiti lapidē ſuppoſuit ⁊ ſcalam vidit:q̄d ſignificet.lxxix.C.D.F.fo.cclxxj.
Iacob q̄ poſt duas vxores ditatum eſt laban ꝑſequitur: quid ſignificet.lxxx.C.D.fo.cclxxij.
Iocob habuit figurā xp̄i.lxxix.B.lxxx.A.fo.cclxxj.⁊.cclxxij.
Iacob q̄ oībꝰ ſuis iordanē trāſmiſſis cū angelo luctat ad aurā:et tacto femore claudicat: attamē vincēs bn̄dictionē petit:q̄d ſignificet.lxxx.D.E.f.cclxxij
Iacob patriarcha figurat ſpiritale in eccleſia.lxxviij.B.fo.cclxxj.
Iacob poſtq̄ꝫ vocatꝰ eſt iſrael:cur etiam nomine priſtino in ſcripturis appelletur.xl.C.fo.lviij.
Iacobus frater domꝰ ſancti auguſtini xxj.A.in medio.D.fo.ix.
Iactantia eſt vitanda in bene actis.vj.A.in medio.B.fo.cv.
Ianuarius frater domꝰ ſancti auguſtini qui in morte muētꝰ eſt habuiſſe ꝓpriū: et teſtamentū cōdidiſſe.v.E.F.fo.iiij.

xxvij.B.fo.xij.lij.C.J.liij.B.F.folio
xxiiij.⁊.xxv.
Idiotas ⁊ ignobiles quare elegit chriſtꝰ
in apoſtolos.vij.F.fo.cxlvj.
Idolis īmolata:vtrū poſſūt veſci a chri
ſtianis.vj.C. in me.D.E.F.fo.xxxvij.
Idola paganorū nō ſunt deſtruēda niſi
iuſta poteſtate accepta.vj.D.f.xxxvij.
Idolatrie ꝑticeps eſt:qui vel ad arbores
⁊ aras vota reddiderit:nec eas deſtru
xerit: aut qui per gulā vel ꝯſuetudinē
de idolatitis guſtauerit.ccxlj.E.F.fo
lio.cccxlj.
Iebuſeus quē iſrael delere nō potuit:ſ3
tributariū fecit: qd figuret.cxcviij.B.
fo.cccxx.
Ieiuniū magnū et perfectū qꝺ ſit.xxiiij.
B.folio.xj.
Ieiuniū eſt mēbroꝝ cunctorū debita ſa:
tiſfactio.xxiiij.B.fo.xj.
Ieiuniū quadrageſimale vitam preſentē
ſignificat:ſicut dies paſche eternā bea
titudinē.lvj.A.f.cclxij.cliij.D.fo.ccciij.
clvij.C.D.fo.ccciij.
Ieiuniū eſt ſalutare ⁊ myſticum.lxix.B
fo.cclxvij.
Ieiuniū ſine oratione nō nutrit animam.
ccxxx.B.fo.cccxxxv.
Ieiuniū cū ſit anime humiliatio: quale eſt
humiliari cibo ⁊ augeri peccato.clxxij
C.folio.cccxj.
Ieiuniū ſine elemoſyna parū valet:et cū
alijs virtutibꝰ ꝓdeſt.xlv.B.fo.xxj.
Ieiuniū ⁊ vigilias habēt quorūdā aplõ
rum feſta:⁊ quorūdam nō habēt.xxv.
E.folio.xj.
Ieiuniū oīne exceptis diebus dñicis eſt
laudandū qꝛ bonū:et aliud eſt ieiuniū
deuotionis:aliud inſtitutiōis.xxv.C.
folio.xj.
Ieiuniū dū celebramus vigiliā nūcupa
mus.xxv.D.fo.xj.
Ieiuniū aliud ꝯmēdabile/aliud vitupe:
rabile.xlj.B.fo.xix.
Ieiuniū quia medicina anīe eſt ⁊ corpo:
ris:ſic celebrandū eſt vt nō iudiciū no
bis pariat:ſed profectū.lv.A.fo.cclxj.
Ieiuniū ⁊ ſaturitas qualiter differunt ⁊
quid intereſt inter vētrē vacuū/⁊ epu
lis eſtuantem.lxv.A.D.fo.cclxv
Ieiuniū qꝺ probat deꝰ eſt nō ſolū inter:
miſſa corporis refectio: verūetiā a ma
lis actibus facta diſceſſio.clxxij.B.fo
lio.cccxj.
Ieiuniū ſeparat bonos a malis:luxurio
ſum a caſto: chriſtianum a gentili.lxix.
C.fo.cclxvij.
Ieiuniū quadrageſime cōparatꝛ tēporī
menſis ⁊ vindemiarū.lvj.B.fo.cclxij
Ieiuniū quadrageſimale oīnes obligat:
ideo.lxiij.B.C.D.fo.cclxv.
Ieiuniū magnū ⁊ perfectū eſt abſtinere
ab iniquitatibus ⁊ voluptatibus ſecu
li.xvij.B.fo.clxj.
Ieiuniū a chriſto ideo ꝯſecratur.lxxvij.
A.fo.cclxx.
Ieiuniū totū nō ſeruare ſacrilegū eſt ex
parte violare peccatū eſt.lxxvij.A fo:
lio.cclxx.
Ieiuniū paruū eſt abſtinere a pctis: niſi
addamꝰ⁊ opera bona.clxxij.A.f.cccxj
Ieiunij quadrageſimalis legitimus nu
merus: per quos ꝯſecratꝰ legitꝛ.lxiiij.
A.lxv.A.B.C.fo.cclxv.
Ieiunij quadrageſimalis tēpus cōgruū
eſt:nec lōgiorē numerū huiꝰ temporis
debemꝰ faſtidire.lxix.A.fo.cclxvij.
Ieiunij multiplex vtilitas.xxiij.A.fo.x.
Ieiunij vtilitas. lxxvij.B.f.cclxx.ccxxx
A.fo.cccxxxv.
Ieiunij dies quāto ſint plures tanto eſt
maior cauſa remedij.lxix.A.fo.cclxvij
Ieiunij inſtitutio ⁊ effectꝰ.xxv.A.folꝛ.xj.
Ieiunij tēpore qd abſurdius ita viuere:
vt ſi toto tēpore ſic viuatꝛ: vix poſſent
victum patrimonia ſuſtinere.clvij.J.
folio.ccciij.
Ieiunij ſaluatoris q̄ ſit cauſa.lxxvij.B.
folio.cclxx.
Ieiunio que vitia ſint cauenda.xxiij.A.
in fine.xxv.A.in fine.fo.xj.
Ieiunio homo accenditꝛ ad perficiendā
dei voluntatē:voluptas carnis extin:
guitur:mens purior efficitur.lxiiij.B.
fo.cclxv.ccxxx.A.fo.cccxxxv.
Ieiunio excepti dñicis diebꝰ nemo prā:
dere ꝑſumat niſi infirmꝰ: qꝛ alijs die:
bus ieiunare remediū eſt aut premiū:
in quadrageſima nō ieiunare pctm̄ eſt
lxij.A.fo.cclxiiij.
Ieiunio tria precipiuntꝛ bona cōtra tria
mala.xlj.A.E.fo.xix.
Ieiunia ſacratificaſti ſi miſerationis of:
ficia impleſti.clxxij.E.fo.cccxj.
Ieiunia nr̄a tūc grata ſunt deo ſi illi qui
neceſſitate ieiunāt a nobis reficiantur
lxiiij.D.fo.cclxv.
Ieiunia nobis ad animi virtutē tātū cō:
ferūt:quātū a corpore voluptatem de
cerpunt.lxiiij.A.fo.cclxv.
Ieiunia chriſtianorū ſpiritaliter potius
q̄ corporaliter obſeruāda ſunt.clxxij.
A.fo.cccxj.
Ieiunioꝝ diebꝰ a ſupfluis occupationi:
bus eſt abſtinendū: ⁊ ſpiritalibꝰ exer:
citijs eſt magis inſiſtendū.lv.B.C.fo
lio.cclxj.lvj.B.lviij.F.fo.cclxij.
Ieiuniorū diebꝰ qꝺ ſolebamꝰ prandere
pauperibꝰ erogemꝰ: nec ſumptuoſas
cenas ⁊ epulas qs ſtudeat preparare:
ne corpori ſuo ꝯmutaſſe magis q̄ ſub
traxiſſe videatꝛ ciboꝝ abūdātiā.lvj.D
folꝛ.cclxij.lxiiij.D.fo.cclxv.lxxviij.F.
folio.cclxxj.
Ieiunamꝰ tūc bene qñ ⁊c̄.xxiiij.C.fo.xj.
Ieiunamus ante paſſionē dñi: ⁊ illa ieiu
nioꝝ relaxatio quinquageſimo die ꝑfi
citur.clxxvij.F.G.fo.cccxij
Ieiunāt ita quidā nō vt ſolitā tēperādo
minuāt edacitatē ſed vt īmoderatam
differēdo augeāt auiditatē:et tantum
capiūt māducādo quātū digerere nō
ſufficiūt ieiunādo.clvij.J.fo.ccciij.
Ieiunauit qꝛ xp̄s poſt baptiſmū ſuū nō
ideo tā q̄ regulā obſuationis dediſſe
credēdꝰ eſt:vt poſt baptiſmū acceptū
ꝯtinue ieiunemꝰ.clvij.E.ī me.f.ccciij
Ieiunet ꝑncipaliter animus a malis:et
ſic corpus ſubeat exercendo ieiunia.
clxxij.C.fo.cccxj.
Ieiunare nō valēs non tamen aliq̄d ali:
mentoꝝ ſumat extra horā prandij niſi
cū egrotat. In.iij.regula.ca.xij.fo.j.
Ieiunare debemꝰ deo nō mūdo. xxv.A.
in fine.fo.xj.
Ieiunare volēs recte:tria debet obſerua
re.xlj.B.in medio.C.D.fo.xix.
Ieiunare qui nō poſſet: debet eo abūdā:
tius elemoſynas dare: qꝛ bonū eſt ieiu
niū: ſ3 meliꝰ vtrūq3.lxij.B.fo.cclxiiij.
Ieiunare q̄ non poteſt ſecreto ſibi prepa
ret:nec inuitet aliquē ne ſcādalizet.lxij.
A.fo.cclxiiij.
Ieiunaſſe tota die nihil prodeſt ſi poſtea
ciborū ſuauitate vel nimietate anima
obruatur.lvj.D.fo.cclxij.
Ieiunabatꝛ oli vſq3 ad noctē.xxv.B.f.xj
Ieiunādi formā nobis xp̄s tradidit vt
tēpore ieiunioꝝ tan q̄ in deſerto habi
tantes abſtineamꝰ ab epulis volupta
tum:nec mulier nobis iungatꝛ.lxxvij.
C.D.fo.cclxx.
Ieiunādo a licitis magis admonemur
illicita vitare: qꝛ nil prodeſt corpus a
cibis euacuare:et aīam vitijs replere.
lxiiij.C.fo. cclxv.clvij.D. folio.ccciij.
clxxij.A.fo.cccxj.
Ieiunādū eſt certis diebꝰ.xxv.C.D.f.xj.
Ieiunandū eſt quotidie per quadrageſi
mam.niſi infirmitas prohibeat.lvj.E
folio.cclxij.
Ieiunādū eſt quātū valitudo permittit.
In.iij.regula.ca.xj.C.fo.j.xxiij.C.fo:
lio.x.xxv.C.fo.xj.xxxix. J. in fine.fo:
lio.xviij.
Ieiunās qꝺ minꝰ accipit xp̄ianꝰ: accipi
at eſuriēs xp̄s.clvij.K.fo.ccciij.
Ieiunās homo maiora premia ꝯſequitꝛ
ſanctitatis:⁊ refectꝰ cibo frequēter im
petret qꝺ exoptat.clxxij.D.fo.cccxj.
Ieiunās recte qd facit.clvij.F.fo.ccciij.
Ieiunātis officiū qꝺ eſt.xlj. A.fo.xix.
Ieiunātes quidam ſunt delicioſi magis
q̄ religioſi exquirētes nouas ſuauita
tes magis q̄ veteres concupiſcentias
caſtigātes.clvij. J.fo.ccciij.
Ieſus chriſtꝰ heri ⁊ hodie ipſe ⁊ in ſecu:
la exponitꝛ.xiij.B.in fine.fo.ccxliij.
Ieſus naue:figura erat veri ieſu.xciij.D
fo.cclxxvij.cv.E.cvj.A.folꝛ.cclxxxiij.
et.cclxxxiiij.cxcix.C.fo.cccxxj.
Ieſus naue q̄ precepit populis vt para:
ti eſſent ad trāſeūdū iordanē:qd ſigni:
ficet.cvj.A.B.C.fo.cclxxxiiij.
Ieſus ſaluator īterpretatur.clxxxj.D.fo:
lio.cccxiij.
Ieſus ⁊ chriſtus cū idem ſint:differūt ta
men.iij.C.circa prin.fo.cij.
Ieſus interpretatꝛ ſaluator: ⁊ quibus eſt
ſaluator.viij.E.fo.lxxviij.
Ieſus naue q̄ prius auſes vocabatꝛ figu:
ram geſſit veri ieſu: q̄ populū in terrā
ꝓmiſſionis eſſet introducturus.xxvij
C.in medio.fo.cxxiij.
Ieſus quā non poteſt dici niſi in ſpū ſan
cto.lxxiiij.B.fo.ccx.
Ieſus interpretatꝛ ſaluator:⁊ q̄ ī nomine
eius ſit petendū.lxxiij.B.C.fo.ccx.
Ignis tria ſunt:⁊ hec tria vnū ſūt.clxxxj
M.fo.cccxiij.
Ignis gehēne habet ardorē:nō ſplendo
rem.xxvj.F.fo.xj.
Ignis gehēne cū ſit vnꝰ omnibus et cor
poreus: nō tamē oīnes vno modo cru:
ciat.xxvj.F.fo.xj
Ignis ⁊ ſplendor ſimul ſunt: ⁊ ſimul ori:
untur.xxxviij.F.fo.lvj.
Ignis purgatorius eſt durior q̄ quicq̄d
in hoc ſeculo penaꝝ videri vel cogita
ri poſſit.xlj.E.fo.cclxiij.
Ignis purgatoriꝰ q̄ purgabit.xlj.C.F.
D.J.fo.ccclxiij.

Ignis cruciat corpus cū aīa per lōgum vel breue ſpaciū tēporis ſm qualitatē culpe.xlj.E.fo.ccclxiij.
Ignis purgatorius nō criminalia: ſʒ vēnialia purgabit: oſtenditur ex verbis apoſtoli.xlj.B.fo.ccclxiij
Ignis ille purgabit quicqd hic nō fuerit per opera pietatis redemptum.xlj.D.folio.ccclxiij.
Ignis inextiguibilis ɔcrematio expiabit quicqd hic medicabilis ſatiſfactio ⁊ ſalutifera neglexerit ſanare ɔuerſio.xvj.C.fo.cxix.
Ignis gehēne cōburit ⁊ nō cōſumit.lviij G.fo.xxviij.lxiij.B.fo.xxx.lxviij.D.folio.xxj.
Ignis inferni nō oēs equaliter torquebit.xviij.B.in fine.fo.lxxxviij.
Ignis duplex: mundi/⁊ ſaluatoris.xxx.B.C.E.fo.ccclviij.xxxj.B.circa finē folio.ccclix.
Ignis nomie ſpūs ſanct⁹ intelligitur.xj K.circa prin.fo.xl.
Ignis ⁊ ſplēdor duo: alter ex altero:nec alter ſine altero.cxcix.⁊.ɔ.fo.cccxxj.
Ignis infernalis quō inextiguibilis dicatur.clxxxj.G.fo.cccxiij.
Ignis infernalis potentiā/nulla vox exponere:nec null⁹ ſermo explicare pōt; quia nihil in rebus ei conferri poteſt.clxxxj.G.fo.cccxiij.
Igni tria inherent: motus:calor:⁊ ſplendor.xliij.D.fo.xx.
Ignem in eternū ſi mittēdi ſint qui bōa non faciūt:qualē ſpem habituri ſunt q̄ mala faciūt.xxxviij.C.circa finem.folio.ccclxij.
Igne ab illo q̄ liberari deſiderat:crimīa capitalia no admittat: aut ſi iam cōmiſerit fructuoſam habeat penitentiā:et illa parua vel quotidiana pctā bonis operibus redimere nō deſiſtat.xlj.E.fo.ccclxiij
Igne celi ſi nō accenderis:time ignē gehenne.lij.F.fo.cclx.
Ignes duo ſunt:charitatis ſcʒ ⁊ cupiditatis: vnus de parte dei:alter ex parte diaboli.cclv.E.fo.cccxlviij.
Ignei fluuij tranſit⁹ in tanta erit mora q̄ta fuerit pctī materia.xvj.D.fo.cxix.
Ignorātia veniā habet.xv.B.fo.viij.
Ignorantia fidelis eſt melior q̄ temeraria ſcientia.xx.B.in fine.fo.xc.
Ignorātiā pie ɔfiteri meli⁹ eſt q̄ ſciam temere vendicare.xv.B.fo.viij.
Ignorare quoſdā quō de⁹ dicitur.v.F.folio.lxxv.
Ignoſcere de⁹ nō ſolet qd hō dedignat agnoſcere.l.I.in fine.fo.cxxxv.
Ignoſcere aliene iniq̄tati neſcit qui ſuā nō agnoſcit.xxj.G.fo.cxxj.
Illuminari q̄re dicit homo: ⁊ non pecus j.I.fo.cxxxvii.iij.A.fo.cxl.
Illuminari a xp̄o ſua luce eſt ſe pctōrem cognoſcere.j.C.circa prin.fo.xcix.
Illuminatū ⁊ illuminans quō differunt.ij.c.fo.cxxxviij.xiiij.A.fo.clvj.xxj C.fo.clxvij.xxiij.A.fo.clxxj.liiij.B.folio cccij.
Imago dei ſm quid eſt in hoīe.xv.B.in medio.fo.viij.xlviij.A.fo.xxij.
Imago ſolis lux ſua ē.cxc.A.f.cccxviij.
Imago ad imaginem homo dicit:filius imago dei nō ad imaginē:exēplis oſtēditur.xcvj.L.in medio.fo.cclxxviij.
Imago dei cū ſim⁹ cur nō ſim⁹ ſicut de⁹.ix.B.in medio.fo.cix.
Imago ⁊ ſimilitudo trinitatis eſt homo ſed lōge diſſimiliter:⁊ q̄ homo eſt imago ad imaginē ſed fili⁹ eſt imago:nō ad imaginē.lxiij.F.fo.lxx.
Imago dei aliter eſt fili⁹: aliter nos.iiij.F.fo.ciij.
Imago dei reddenda eſt deo in homine quēadmodū i nummo imago ſua redditur ceſari.xcvj.L.in.me.fo.cclxxviij ⁊.xciiij.D.circa finē.fo.cclxxvij.
Imago dei quō ſit in aīa hoīs: ⁊ quō deformatur:⁊ quō homo habeat poteſtatem in alias creaturas.viij.D.fo.cviij
Imago pr̄is quomodo eſt fili⁹.xxxviij.F.fo.lvj.
Imago dei in hoīe eſt id qd in eo eſt melius.xlviij.A.fo.xxij.
Imaginē ſuā depictā in tabula quidam pollui timēt: ⁊ nō illā que ad imaginē dei cōditi ſunt.ccxliiij.F.fo.cccxliij.
Imitari debem⁹ ſupiores nr̄os in bono: ⁊ ſi nihil imitabile habuerit: tūc xp̄m et ſanctos eius imitari debemus.l.R.folio.cxxxv
Imitari chriſtū nō eſt nobis impoſſibile ccxx.P.fo.ccxciij.
Immundū tangere qd ſit.xviij.K.in fine.⁊.L.fo.xlvj.
Immundiciā quam dicit eſſe apoſtolus.xlvij.B.fo.xxij.
Impenitētia ipſa eſt blaſphemia: vl pec catū in ſpm ſanctū.xj.K.ī medio.fo.xl.
Imperator bonus bona iubet:mal⁹ mala.xvj.A.circa finē.fo.cxix.
Imperiū nō eſt niſi vbi aliquid iubet iniuſtum.ccxxxviij.A.fo.cccxxxix.
Imperare de⁹ nō vult vt inſultet:ſed ad ɔfeſſionē vult ɔducere vt faciat.xxxiij.B.fo.cxxvij.
Impietas qd ſit.xxiiij.B.in fi.C.fo.xj.
Incarnatio chriſti eſt eius miſſio.xlij.C.folio.clxxxix.
Incarnatio xp̄i a quo ſit facta.lxiij.C.folio.lxx.
Incarnari quare tā diu diſtulit chriſtus xxxj.C.fo.clxxix.
Incarnari cur xp̄s voluit.ij.A.B.F.in ɔn.fo.cj.iiij.G.fo.ciij.vj.G.ī me.fo.cv
Indulgētiā talē accipiem⁹ a deo: qualē dederim⁹ proximo.cciij.C.fo.cccxxiiij.
Indulgentiā certe ſperare poteſt:q̄ alijs indulgere nouit.cciij.A.circa finē.folio.cccxxiiij.
Infantia duplex:vna que pertinet ad vetuſtatē:altera ad nouitatem.clx.B.folio.ccciiij.
Infern⁹ quāto plus deuorat:tanto plus deſiderat.lxij.C.fo.xxx.
Infern⁹ claudit ſi volūtas habēdi ceſſat xxxj.C.in medio.D.in fine.fo.xiiij.
Inferni tormenta.xxvj.G.fo.xj.lxiij.B.fo.xxx.lxviij.D.fo.xxxj.
Inferno xp̄s partē abſtulit: partē reliq̄t q: nō occidit funditus:ſed momordit cxxxvij.B.folio.ccxcvj.clxxxj.I.folio.cccxiij.
Inferno erit ſtimul⁹ doloris: nō tñ correctio voluntatis.xxvj.F.fo.xj.lxxv.B.folio.xxxiij.
Inferorū deſcēſus erit:reditus non erit.xxvj.fo.cxix.
Inferos ſplēdidō ⁊ tribili deſcenſu xp̄s viſitauit.cxxxvij.C.vſq3.G.f.ccxcvij.clvj.A.fo.ccciij
Inferis iuſti antiq̄ in trāquillitatis ſinu tenebant.cxxxvij.B.fo.ccxcvj.
Infirm⁹ ɔfirmandus eſt ne tētationib⁹ deficiat: nec falſa ſpe decipiat: nec errore frangat.clxv.F.fo.cccvj.
Infirm⁹ ab eccleſia ſanitatē corporis et aīe ſue petat: nō a malefactorib⁹ ⁊ ſuperſticioſis.ccxv.D.fol.cccxxix.ccxlj.A.folio.cccxlj.
Infirm⁹ ⁊ egrotus ſic differunt.clxv.G.folio.cccvj.
Infirmi ſic poſt egritudinē tractādi ſūt vt citi⁹ recreent:etiam ſi de humilima ſeculi pauptate venerūt:⁊ cū vires priſtinas reparauerint: redeāt ad feliciorem cōſuetudinē ſuam. In.iij.regula.ca.xv.fo.j.⁊ Ser.j.C.fo.iij.
Infirmi ex priſtina cōſuetudine ſi aliter tractent in victu:nō debet alijs moleſtum eſſe quos fecit aliqua cōſuetudo fortiores. In.iij.regula.ca.xiiij.fo.j.
Infirmi in religione poſt egritudinē aſi horā prādij edere nō ɔhibent:⁊ accipere poſſunt a religioſis oblatū qd eis vtile videt.liij.G.fo.xxv.
Infirmo dicēti qd ſibi doleat abſq3 dubitatiōe credat:ſʒ qd ad ſanādū expediat:ſi nō eſt certū medic⁹ conſulatur. In.iij.regula.ca.xxxj.fo.j.
Infirmoꝝ cura vni alicui debʒ iniūgi vt ipſe de celario petat qd cuiq3 opus eſſe ɔſpexerit. In.iij.reg.ca.xxxiij.fol.j.
Infirmitas proximi eſt aliquātulū ſuſcipienda ad auxiliū:nō ad equalitatē miſerie.xxj.C.fo.xcj.
Infirmitas par in duob⁹: ſi vno accidat tēpore ſe nō ferunt.xxj.B.fo.xcj.
Infirmitas xp̄i oēm ſuperauit infirmitatem mūdi.clxxxj.B.fo.cccxiij.
Infirmitatj quicqd audis in xp̄o: nr̄e ē neceſſitatis:nr̄e redēptionis eſſe cauſa quicqd glorie:eius eſt proprie poteſtatis.cxxiij.C.fo.ccxcj.
Infirmitatē mētis afflictio carnis occidit.xxxij.A.fo.xv
Infirmitatē noſtrā xp̄s in ſe ſuſcepit.lij.A.B.fo.ccj.lx.A.B.fo.ccvj.
Inimic⁹ nr̄ īuiſibilis eſt diabol⁹: ⁊ ſicut inimicū viſibilē ſuperam⁹ feriēdo: ſic diabolū credēdo.viij.B.fo.xxxix.
Inimic⁹ nobis inſidiat iuxta viā:ſed nō in via.liiij.A.circa prin.fo.lxvj.
Inimic⁹ nr̄ eſt ⁊ ſuipſius qui fauet peccatis noſtris.xvj.F.fo.xlv.
Inimic⁹ diligēdus eſt vt frater efficiat.viij.G.fo.cviij.x.F.in prin.fo.cxj.
Inimici dei ſum⁹: nō natura:ſʒ peccatō.xlj.D.fo.clxxxviij.
Inimico ſuo nemo debet aliqd boni impēdere: vt p ē būficio velit eū eterno incēdio cōcremari.clxviij.D.fo.cccix.
Inimicū bonū nō habebis niſi tu fueris malus.ccliiij.K.fo.cccxlvij.
Inimicos habere niſi cogēte iuſtitia nō debemus.xxiiij.A.in finē.fo.cxxij.
In iudicio quales erim⁹ quotidie cogitare debem⁹.xxxv.B.fo.xcviij.
Iniquus oīs iniquū vult eſſe deū.xcvj L.fo.cclxxviij.
Iniquitās inulta vtrū vtilis ſit ne tepida ſit charitas.xxiij.C.D.fo.cxxj.

Iniquitas impunita redũdat in augmẽtum facinoris.xiiij.D.fo.vij.
Iniquitas quib⁹ dñaꝛ:et quãdo.xij.per totum.fo.lxxxj.
Iniquorũ hoc propriũ eſt velle ne deus parcat iniquis.vj.A.fo.cxiiij.
Iniurie remittẽde ſunt:nõ per puſillanimitatem ſed per xp̄i ſapientiam.ix.B. poſt medium.fo.vj.
In miſericordia nr̃a:pericula:calũnias: et ſterilitates nobis ꝓducit.xlvij.B. folio.cxxxiij.
Innocẽtũ digne natalis coliꝛ q̃s beati⁹ eterne vite mũdus edidit: q̃ quos maternorũ viſcerũ partus effudit.x.A.in medio.fo.ccclj.
Innocentũ in morte matres quomõ ſint lamentate.viij.B.fo.ccclj.
Innocentũ beata etas que xp̄m nõdum potuit loqui:et iã ꝓ xp̄o mereꝛ occidi. ix.B.fo.ccclj.
Innocẽtes pro xp̄o occiſi primitie ſunt martyrum.xxxiij.A.fo.ccxlix.xj.A.folio.cccliij.
Innocẽtes decedẽtes ſine baptiſmo vbi erunt.lxvij.B.fo.ccviij.
Innocentes cur ab herode occidanꝛ.ix. A.C.fo.ccclj.
Innocentes herodem in iudicio accuſabunt.viij.C.fo.ccclj.
Innocentes cur chriſto nato debebant immolari.viij.A.fo.ccclj.
Innocentes non loquendo ſed moriẽdo xp̄m cõfeſſi ſunt.xj.A.fo.cccliij.
Innocẽtibus beatis nunq̃ hoſtis tantũ prodeſſe potuit obſequio:quãtũ ꝓfuit odio.x.A.fo.ccclj.
Innocẽtib⁹ ipſe fuit cauſa pene: q̃ extitit e corone:ipſe odij cauſa q̃ premij.viij. B.fo.ccclj.x.A.in fine.ibidem.
Innocentia ſancta ſecura eſt de beatorũ immortalitate.xx.B.fo.cxx.
Innocentia ſanctitatis filia eſt charitatis.xx.B.fo.cxx.
Innocẽtiã quidã ſe putãt circa deũ ꝛ ꝓximos ſeruare: ꝛ ſibi ita nocẽt vt deo careant habitatore: ꝛ puniãtur vltore xx.C.folio.cxx.
Inobedientia eſt timẽda.xvj.A.fo. viij.
In poteſtate nr̃a eſt q̃liter iudicabimur v.D.fo.cccl.xlvij.E.fo.ccclxvj.
Intellect⁹ differt a rõne.xxvij.B.f.xciiij
Intellectus eſt vir ipſius anime.xv.D. E fo.clviij.
Intellect⁹ eſt merces fidei.xxix.C.folio clxxviij.xxxvj.F.fo. clxxxiij. xlviij.A. fo.cxcvj.lxxxvj.A.fo.ccxv.
Intellectus meritum eſt fidei.xxxij.A. fo.cxxvj.
Intellect⁹ intelligit alia ꝛ ſeipſum.xlvij. B.fo.cxcv.
Intẽtio diuerſificat act⁹.vij.C.fo.cviij.
Intẽtio diuerſificat act⁹ vt ſint vel boni vel mali.ij.A.B.fo.xxxv.
Interrogatio xp̄i q̃d ſit.ciiij.D.E.folio. cclxxxiij.cxlix.A.fo.cccj.
Interrogabat q̃re ieſus philippũ: vnde panes emeret ad paſcendas turbas. xxiiij.B.fo.clxxj.
Intus quale eſt vnde nõ exiꝛ foras.xxv. F.fo.clxxij.
Inuentio eſt reddenda cum exemplo cuiuſdam.xix.F.fo.lxxxix.xxj.A. in medio.fo.ix.
Inuẽtio eſt reſtituẽda:ꝛ nihil eſt inde accipiendũ.exemplũ.ix.A.B.fo.cxvj.
Inueniſti ſi q̃d et nõ reddidiſti: rapuiſti. ix.C.fo.cxvj.
Inuidia eſt odiũ felicitatis aliene.xx.A in fine.fo.cxx.
Inuidia filia eſt ſupbie.liij.C.fo.lxvj.
Inuidia amico caret:ꝛ eſt omni peſte deterior:q2 tormentũ ſine refrigerio habet.xviij.A.in fine.fo.ix.
Inuidia aiam in qua naſciꝛ interimit:ſicut erugo ferrũ: ꝛ vipera matrẽ naſcẽdo.lxxxiij.E.fo.cclxxiij.
Inuidia oẽs virtutes cõcremat: bona diſſipat:ꝛ mala oĩa generat.xviij.A folio.ix.
Inuidia ſegreganꝛ ỽtutes in hoĩb⁹:que charitate vniũtur.xxxij.D.fo.clxxx.
Inuidia quib⁹ cõparaꝛ ꝛ que mala facit xviij.A.in medio.B.fo.ix.
Inuidia ꝓprie eſt vitiũ diabolicũ:ſ3 habet matrẽ ſuperbiã.ccxxxix L. in medio.fo.cccxl.
Inuidie malũ.v.E.in prin.fo.ciiij.
Inuidie redde humilitatẽ.lxxxiij.F.in fine.fo.cclxxiij.
Inuidens ſic eſt quõ tabes:quõ vulnus: quõ apoſtema i corpe.xv.B.fo.cxviij.
Inuidus quõ cognoſciꝛ.xviij.A.fo.ix
Inuid⁹ in ſecreti ↄſciẽtie q̃buſdã vnguꝛ ſe diſcerpit:ꝛ alienã felicitatẽ tormẽtũ ſuũ facit.lxxxiij.E.F.fo.cclxxiij.
Inuid⁹ pri⁹ ſibi q̃ alijs nocet:q2 totiens torqueꝛ ꝛ moriꝛ: quotiẽs alios bñ agere cognouerit.xviij.C.fo.ix.
Inuidus quẽ zelo pſequiꝛ ſubter fugere eũ forſitan poteſt: ſed ſe fugere nõ põt: q2 vbiq̃ ſecum hoſtem in pectore portat.lxxxiij.F.fo.cclxxiij.
Inuiſibilis eſt deus.vij.D.fo.cvij.
Iob fortior fuit in ſterquilinio q̃ Adam in paradiſo.iiij.B.añ finẽ.fo.ciij.
Iob vxor reſeruabaꝛ ad ſeductionẽ:non ad ſolationẽ.ccxxij.C. ccxxiij.M.ccxxiiij.C.fo.cccxxxj. ꝛ duob⁹ ſequẽtib⁹
Iob ↄparaꝛ tube ductili bñ ſonãti.ccxxij B.D.ccxxiij.R.fo.cccxxxj.ꝛ.cccxxxij
Iob melior erat vulnerib⁹ plen⁹ i ſtercore: q̃ adã integer in paradiſo. ccxxij. C.ccxxiij.M.fo.cccxxxj.ꝛ.cccxxxij
Iob ignis tribulationis inuaſit:ſed aurũ nõ ſtipulã inuenit: abſtulit ſordes: non ↄuertit i cineres.ccxxij.E.fo.cccxxxj. ccxxiiij.D.fo.cccxxxvij.
Iob quo noĩe ſit digne appellãd⁹.ccxxv B.in medio.C.fo.cccxxxiiij.
Iob cũ diues erat:nullũ ↄtemptũ habuit:cũ pauper erat neminẽ blaſphemauit:nec cõtra dei diſpoſitionẽ murmurauit.ccxxv.A.fo.cccxxxiiij.
Iob eſt exemplar diuitum et pauperum ccxxv.E.fo.cccxxxiiij.
Iob duob⁹ modis tẽtabatur intus ꝛ foras. ccxxiij. L.M.R. ccxxiiij. A. B. fo.cccxxxij.ꝛ.cccxxxiij.
Iob licet perdidit oẽ q̃d dedit de⁹: non tñ ipſum deũ.cv.G.fo.cclxxxiij.
Iob ſecure pugnat:q̃ hoſte metuẽte fugatur.ccxxiiij.D.fo.cccxxxiij.
Iohãnes baptiſta an i pctõ originali cõceptus ſit:ꝛ quãdo ſanctificat⁹: et cur ei⁹ natiuitas celebreꝛ.xxv.D.fo.xj.
Iohãnes baptiſta quãte excellentie fuit. iiij.A.B.fo.cxlj.
Iohãnes baptiſta a quo ꝛ quare miſſus eſt baptiſare.iiij.F.v.A.B.fol.cxlj.et cxlij.xiij.C.fo.clv.
Iohãnes baptiſta penitẽtiã plus exẽplo q̃ ỽbo p̄dicauit.lxv.C.fo.cclxv.
Iohãnes baptiſta cõmendaꝛ.ij.C.folio cxxxviij.iiij.A. B.f.cxlj.xiij. C.D.fo. clv.xxxij.A.fo.clxxx.
Iohãnes baptiſta nullum ſignum fecit. xlviij.E.fo.cxcvj.
Iohãnes baptiſta q̃d vidit p̱ colũbã deſcẽdentẽ ſup xp̄m.v.E.F.fo.cxlij.
Iohãnes baptiſta q̃re dicebat ſe neſcire xp̄m:cũ tñ ab eo petebat baptiſari.iiij G.fo.cxlj.v.A.B.C.folio.cxlij.vj.C. fo.cxliiij.
Iohãnes baptiſta vtrũ ante vel poſt baptiſmũ cognouerit xp̄m.iiij.G.v.A.folio.cxlj.et.cxlij.
Iohãnes par angelis.tuba celi:p̄co chriſti:archanum patris:filij nuncius:peccatorum venia: iudeorũ correctio: vocatio gentium:legis et gratie fibula:q̃ diploidẽ ſũmi ſacerdotij ſancto pr̃i iũgebat in corpe.xxij.B.i fine.fo.ccclvj
Iohãnes formam venturi domini natiuitate ꝛ conuerſatione ſignauit.xxxvj B.fo.ccclxj.
Iohãnes chriſt⁹ putari potuit: ſed ideo noluit.xxiij.D.fo.ccclvj.
Iohãnes hinc probatur maior homine q̃ ortu ſuo excedebat leges natiuitatꝭ humane.xxij.C.fo.ccclvj.
Iohãnes pri⁹ puenit ad celũ:q̃ tãgeret terrã:ante accepit diuinũ ſpiritũ q̃ humanum.xxij.D.fo.ccclvj.
Iohãnes figurã legis iecit i eũ q̱ duos ad chriſtũ diſcipulos miſit.xx.B.xxj. E.fo.ccclv.ꝛ.ccclvj.
Iohannes ſeruẽs nũcius qui ante geſtiuit nunciare q̃ viuere: ꝛ anteq̃ perueniret ad corpus:peruenit ad regẽ.xxij D.fo.ccclvj.
Iohãnes dicẽdo ſe indignũ ſoluere calciamẽta chriſti fecit ſe dignum.xliiij. B.circa fi.fo.cxxxij.
Iohãnes euãgeliſta intelligitur ibi. Sic eum volo manere ꝛc̃.cxlix.C. i medio D.fo.cccj.
Iohãnes euãgeliſta an ſit mortu⁹:q2 ieſus dixit. Sic eũ volo manere donec veniã.cxxiiij.A.B.C.fo.cccxxxvj.
Iohãnes euãgeliſta cõmẽdaꝛ ꝛ cõparatur aq̃le.xxxvj.A.D.fo.clxxxiiij.xl.A. fo.clxxxvij.xlviij.C.fo.cxcvj.
Iohãnes cur nõ inter diſcipulos dñi inueniaꝛ:ſ3 poti⁹ diſcipulos habuiſſe cũ dño inueniꝛ.xxiij.C.D.fo.cclvj.
Iohãnes venit deſperata generatione p̱ ſterilẽ:ꝛ xp̄s natura obſtupẽte p̱ virginem.xxxvj.B.fo.ccclxj.
Iohãnes ꝓpter iuſticiã pdidit vitã:ſ3 lucrat⁹ eſt gloriã.xxxvj.B.fo.ccclxj.
Iohãnes maluit ex pfecta libertate iniuſta ſuſtinere: q̃ iuſta non dicere.xxxvj C.in fine.fo.ccclxj.
Iohãnes q̱ dixit. Illũ oportet creſcere me autẽ minui: quid ſit.xxxvj.A.in fine.fo.ccclxj.
Iohãnes q̱ in vtero materno adhuc expers lucis:teſtis erat ỽitatis:q̃d figuret.xx.A.circa finẽ.fo.ccclv.
Iohannes cũ inter natos mulierum ſit maior cur non maior ſaluatore.xxj.B

xxiij.D.fo.ccclvj.
Johānes formā legis ꝓtulit:qꝛ ꝓnunciauit ſaluatorē ſicut lex grām ꝓcucurrit. xx.A.in me.fo.ccclv.
Johānes cur dicat̄ vox clamātis in deſerto xx.B.i me.D.f.ccclv.xxj.E.fo.ccclvj. xxxvj.D.fo.ccclxj.xxiij.G.fo.ccclvj.
Johānes fuit noui et veteris teſtamenti mediator idone⁹.xx.E.fo.ccclv.
Johēs ſuā ꝓphetiā p ipm quē annūciauerat aſſiſtentē ɔpleuit.xx.E.fo.ccclv.
Johannis euāgeliſte humilitas.j.E.in medio.fo.xcix.
Johānis natiuitas cur poti⁹ celebret̄:ꝙ cuiuſlibet apl'i/vel martyris/vl' ꝓphe/aut patriarche.xxiij.B.fo.ccclvj.
Johānis natiuitas ideo ſicut ⁊ chriſti celebrat̄: quia ⁊ ipſa plena eſt myſterio. xxj.C.fo.ccclvj.
Johannis baptiſte natalis cur ſingulari celebritate veneret̄.xx.A.folio.ccclv. xxxvj.A.fo.ccclxj.
Johannis natiuitas cur ſola celebratur. xliij.B.fo.cxxxij.
Johānis natiuitas cum chriſti natiuitate cōparat̄.xx.C.fo.ccclv.xxj.A.B.folio.ccclvj.xxxvj.A.B.fo.ccclxj.
Johīs parētū laus.xxij.A.B.fo.ccclvj.
Johannis laudis magnificentia eius ex dignitate chriſti laudātis attenditur. xxxvi.A.fo.ccclxj.
Johānis pater cur nō credēs angelo:loquelā pdidit.xliij.C.fo.cxxxij.
Johānis baptiſte idē fuit ordo naſcendi quō chriſti.xliij.A.C.fo.cxxxij.
Johāni euāgeliſte chriſtus cōmendauit matrem ſuā:⁊ quomodo eā dicit̄ accepiſſe in ſua.cxix.B.fo.ccxxxij.
Johannē cur xp̄s lucernā dixerit/⁊ ante ſe mitti voluerit.xx.B.E.xxj.D.folio. ccclv.⁊.ccclvj.
Johannē euangeliſtā quare plus dilexit ieſus ꝙ petrū:cū ipſum dn̄m plus dilexerit petrus.cxxiiij.B.C.fo.ccxxxvj.
Jonas ꝓpheta chriſti paſſionem ⁊ reſurrectionē prefigurabat.cxlix.C.in fine. fo.cccj.cliij.B.fo.ccclj.
Jordanis qd figuret: ⁊ qd lapides duodeci inde ablati ⁊c̄.cvj.C.fo.cclxxxiiij
Joſeph docuit ſuo exēplo ſeruos ⁊ liberos in peccādo:nō cōditione eq̄les eſſe ſed mente.lxxxiij.A.fo.cclxxiij.
Joſeph erat teſtis innocētie: aſſertor pudoris: nec ſe amiſiſſe ſponſam: ſed gloriatur agnouiſſe deum:ſequitur non vt marit⁹:ſed obſequit̄ vt famul⁹.xxiiij. C.fo.ccxlvij.
Joſeph repulit ɔcupiſcētiā alienā: ſꝫ amplexat⁹ eſt ſuā.lxxxiij.C.fo.cclxxiij.
Joſeph ſpōſ⁹ marie quō voluit eā occulte dimittere.xviij.D.F.G.H.fo.ccxlv
Joſeph ꝙ petijt a pilato corp⁹ ieſu.cxxxij A.cxxxiij.per totū.fo.ccxciiij.⁊.ccxcv.
Joſeph pulchrior erat mente ꝙ corpore lxxxiij.B.in fine.fo.cclxxiij.
Joſeph ſpōſus marie non ſolum erat ex genere ſacerdotali: verſ̄etiam ex regali filius dauid: prophetarum ſocius et ſcribarum.xviij.H.fo.ccxlv.
Joſeph ſpōſus marie erat faber lignari⁹ ⁊ pater putatiu⁹ xp̄i.xxxvj.B.fo.ccl.
Joſeph non minori deuotione chriſtum conditit ꝙ maria cōcepit.cxxxiij.B. folio.ccxcv.
Joſeph ꝙ mortuo filij iſrl' creuerant:qd ſignificet ⁊c̄.lxxxiiij.p totū.fo.cclxxiij.
Joſeph cur in carcere negligatur a magiſtro pincernarū.lxxxij.D.fo.cclxxij.
Joſeph non ſuam pulchritudinē ad alienam diriuauit iniuriā: ſed ad ſuā gratiam preſeruauit:qꝛ non erat in ſua poteſtate a domina ſua nō videri ⁊ amari lxxxiij.A.fo.cclxxiij.
Joſeph ad cōcupiſcētiā ꝓuocat⁹ ⁊ rogatus refugit.lxxxiij.B.fo.cclxxiij.
Joſeph erat pater chriſti:cura caſtitatis ⁊ honorificentia virginitatis.xviij.K. folio.ccxlv.
Joſeph ꝙ tunica ſpoliat⁹ in lacū mittit̄ ⁊ hiſmaelitis vendit̄:egyptū a fama liberat:qd ſignificet.lxxxj.C.fo.cclxxij. clxv.M.fo.cccvj.
Joſeph p̄triarcha figurā xp̄i habuit i eo. lxxxj.B.fo.cclxxij.xcij.A.cclxxvij.
Joſeph ſomniū et ei⁹ myſteriū.lxxxj.D. E.fo.cclxxij.xcij.A.fo.cclxxvj.
Joſeph quomodo latuit patrē i egypto: cum in tam propinquo poſitus:et tāta gloria ſublimatus:⁊ tante eſſet etatis: vt venditionē ſuam ⁊ ſuos agnoſceret fratres.lxxxij.A.C.fo.cclxxij.
Joſeph cur patrem ſuū de ſua morte cōtriſtatū:in vinculis tenēdo ſymeō:⁊ beniamin auferendo amplius cōtriſtauit lxxxij.B.fo.cclxxij.
Joſeph fratres ſuos ſemel ⁊ iterū medicabili tribulatione: tanꝙ ſpiritali igne decoxit:non vt ſe vindicaret : ſed vt illos de parricidio corrigeret:nobis exēplum reliqt. lxxxij.E.lxxxiij.D. folio. cclxxij.⁊.cclxxiij.
Joſue:angelum quē hoſtem eſtimat adorat.cxcix.K.fo.cccxxj.
Jouinianus hereticus aſſerit nullā meritorum in futuro eſſe differentiā. cxcj. F.in fine.fo.cccxxj.
Jra ē feruor animi ad ꝓſens: ⁊ iueterata fit odiū.v.C.fo.cxiiij.xl.A.fo.cxxx.
Jra eſt libido vindicte.xlij.E.fo.cxxxj.
Jra quō differt ab odio.xvj.A.fo.xlv.
Jra debet deijci ď corde: ꝓus ꝙ occidat lux iſta viſibilis:ne te deſerat lux inuiſibilis.ccxxj.B.fo.cccxxxj.ccxxxvij.G. fo.cccxxxviij.
Jra ꝓus nociturís ꝙ nocēdis nocet.ccl. A.fo.cccxlv.
Jra iueterata fit odiū:⁊ de feſtuca facit trabē.iij.reg.ca.xxvvij.fo.j.
Jra ſic ſuperatur.ix.B.fo.vj.
Jra fraternitas pijt.xcv.E.fo.cclxxviij.
Jra ſepe tētari ⁊ citi⁹ veniā petere:meli⁹ eſt ꝙ tardi⁹ iraſci:⁊ tardi⁹ recōciliari. in.iij.reg.ca.xxxviij.fo.j.
Jra cum inueteratur fit odium.ccxxj B ccxxxvij.G.fo.cccxxxviij.
Jra eſt feſtuca : ſed nutrita fit trabes.ccxxxvij.G.fo.cccxxxviij.
Jra que mala producit.ix.A.B.fo.vj.
Jra in comparatione odij feſtuca eſt.xl. A.fo.cxxx.
Jra feſtuca eſt:trabes futura creſcēdo.v C.fo.cxiiij.xlij.E.circa fi.fo.cxxxj.
Jre filij oēs naſcimur.xiiij.E.fo.clvj.
Jre diffinitio.cxxiiij.C.fo.ccxxxvj.
Jram comprimere magne prudentie eſt. ix.A.fo.vj.
Jram qui retinet:ei⁹ nec oratio nec oblatio a deo recipitur.ccxxxviij.C.folio. ccccxxxix.cxxxvij.C.fo.ccxcvj.
Jrā in corde portās infamie fetore ſtatī corrūpitur.ix.A.in fi.fo.vj.
Jraſci tā bonorū eſt ꝙ malorū:ſed in irā pſeuerare malorū tm̄.ix.A.fo.vj.
Jraſci quomodo debemus ſine peccato. xxxv.B.in me.fo.lv.
Jraſci hūanū ē ſꝫ nō dꝫ iracūdia vr̄a natos ſurculos diuerſis ſuſpitionib⁹ irrigat̄ ⁊ ad trabē odij ꝑuēire.xl.A.f.cxxx
Jraſci patrē filio ſepe inuenim⁹: patrem odiſſe filium difficile inuenies.x.C.fo. cxiiij.xl.A.fo.cxxx.
Jraſcitur deus ſine aliqua ꝑturbatione. ccxxiij.A.in fi.fo.cccxxxij.
Jraſcitur clemētia leuius:qꝛ citius miſeretur.xcvij.A.fo.cclxxxj.
Jſaac nō immolatur:ſed pro eo aries inuenitur.lxxj.D.E.lxxij.J.lxxiij.D.folio.cclxvij.⁊.cclxviij.
Jſaac egreditur veſpere ad meditādū in agro.lxxv.C.fo.cclxx.
Jſaac ex credulitate naſcit̄: non ſꝫm carnē.lxviij.E.F.fo.cclxvj.lxxij.A.lxxiij. B.fo.cclxviij.
Jiaac i eo typū xp̄i habuit.xlvj.F.G.fo. cclv.lxxj.B.fo.cclxvij.lxxv. C.f.cclxx. lxxviij.A.fo.cclxxj.cxcvij.A.fo.cccxx.
Jſaac:ꝙ portat ligna quid figuret. lxxj. C.fo.cclxvij.
Jſaac in eo typū dei patris habuit.lxxix B.fo.cclxxj.cxcvij.A.fo.cccxx.
Jſai mittēs filiū ſuū dauid ad frēs ſuos typū dei p̄ris habuit.cxcvij.A. f.cccxx
Jſop⁹ ſignificat xp̄m.cxix.C.fo. ccxxxij
Judas fungebatur diſciplina virtutis:⁊ factus eſt diſcipulus conſilij iniquitatis.cxvij.A.fo.cclxxxviij.
Judas ideo adheſit xp̄o vt diuitias cumularet ⁊ fraudes faceret quod figuraliter oſtenditur.ccvij.D.in fi.ccviij.C. fo.cccxxvj.
Judas ſcariothis nō corde ſed corpore dominum ſequebatur:⁊ quando mal⁹ factus eſt.l.D fo.cxcix.
Judas cum ceteris apoſtolis corp⁹ xp̄i ſumpſit.xxviij.B.F.fo.xij.
Judas fur erat:nō qualiſcūꝗ: ſed fur ſacrilegus.l.D.fo.cxcix.
Judas cum videret publicari ſuam conſcientiam:adhuc tamen mitit manum ad bucellam.cxxj.A.fo.ccxc.
Judas per pacis indiciū rūpit pacis ſacramentum.cxxj.A.fo.ccxc.
Judas nō habebat flet⁹ quibus culpam ablueret.cxvij.C.fo.cclxxxviij.
Judas ꝓditor fuit: ⁊ quō exponit̄ meli⁹ fuiſſet ꝙ nō eſſet natus homo ille.xxvj. E.fo.xj xxviij.B.fo.xij.
Judas pendet in laqueo: argentum iacet in templo:nullus gratulatur de tali cōmercio.cxxj.D.fo.ccxc.
Judam traditorem nō tam ſcelus qḋ cōmiſit ꝙ indulgētie deſperatio fecit interire.xxvij.F.in me.fo.cxxiij.
Judā quō poſt bucellā ſathanas et quō antea intrauerat.xxviij.F.fo.xij.
Judam xp̄s multis modis voluit corrigere:ſed oībus beneficijs ingratū tandē manifeſtauit in dānationē et ruinā. xxviij.B.vſꝗ.G.fo.xij.
Judā quare ſuſtinuit dn̄s.l.D.fo.cxcix.
Juda exeūte a cena clarificatus eſt chriſtus.lxiij.B.fo.ccvij.

Jude nō ſufficiebat ſacrilegij carere mercede:niſi ⁊ careret ſalute. cxxviij.A.folio.ccxcij.
Jude malo quomodo bene vſus eſt chriſtus.xxvij.D.E.fo.clxxv.
Judeꝰ portat xp̄m in lege: ſed a gr̄a quā in myſterijs portat auerſus eſt: figuraliter oſtendit.c.C.D.fo.cclxxxij.
Judeus ideo vnū deū cōfitet q̄ trinitatē nō nouit.clxxxix.C.fo.cccxviij.
Judei ex ſua lege cōuincuntur. cxcix.G.vſq̄z.L.fo.cccxxj.
Judei vnde dicti ſunt filij diaboli. xlij.D.folio.clxxxix.
Judei quō odiūt veritatē cū tñ dicunt ſe diligere deū.xc.B.in fi.fo.ccxvj.
Judei quō peccauerūt nō credētes xp̄o: cū ſic eis p̄dixerat Eſaias dicēs. Dn̄e q̄s credidit auditui nr̄o.liij.B.fo.ccij.
Judei quare nō introierūt in pretorium. cxiiij.B.C.fo.ccxxix.
Judei cū crucifixerūt xp̄m nō intellexerunt actiones ſuas:⁊ fecerūt cauſas noſtras.iiij.S.fo.ccxxxviij.
Judei cur non ex toto deleant q̄d ꝓphetatū fuit.xxxj.D.E.fo.ccxlix.
Judei quō cōuincunt ex eoꝝ codicibꝰ de aduentu xp̄i.xxxv.E.fo.clxxxij.
Judei portāt xp̄ianis litteras diuinas nō ad adiutoriū ſalutis ſue:ſed ad teſtimoniū ſalutis noſtre.xxx.C.in fi. xxxj.D.fo.ccxlviij.⁊.ccxlix.xxxv. D.fo.ccl.
Judei ſeruiūt xp̄ianis:portādo codices: vt maior minori ad cōuincēdos paganos.xxx.D.fo.ccxlviij. xxxij. E. folio. ccxlix.lxxviij. C.fo. cclxxj. cxcix. AA. circa fi.fo.cccxxj.
Judei ſūt mēdaces a ſe ⁊ veraces ꝯtra ſe q̄ alijs vite fontē oſdunt:ipſi in ſiccitate moriunt.xxxiiij.B.in fi.fo.ccl.
Judei chriſtum interrogantes retro ceciderunt ⁊ ab eo leuati ingrati extiterūt cxxj.B.fo.ccxc.
Judei nō mittebant preciū xp̄i in archā: ſed ſanguinē xp̄i in cōſcientiā.cxvij.C fo.cclxxxviij.cxxj.D.fo.ccxc.
Judei q̄ xp̄o ſeruire noluerūt:ideo ſerui facti ſunt mali:bonoꝝ ſeruoꝝ xp̄i.xlvj. L.fo.cclv.lxxviij.C.fo.cclxxj.
Judei quare dicebant nobis non licet interficere quemq̄z:cum tñ chriſtum occiderunt.cxiiij.B.C.fo.ccxxix.
Judei monent vt ꝯuertant ⁊ intrēt ad fidē:nec deſperent.cxcix.DD.fo.cccxxj.
Judei quō conuincant ex verbis gentilium.cxcix.E.F.fo.cccxxj.
Judei lucernam legis tanq̄z lignea cādelabra ſenſu carentia gentibus demonſtrant.iiij.S.fo.ccxxxviij.
Judei negant chriſtum veniſſe: ſed futurum ſperant:contra quos proferunt teſtimonia ſcripturarum.iiij. L. M. N. folio.ccxxxviij.
Judei q̄ vnum deum ſolum colunt:chriſtum non deū ſed hominē fuiſſe contendunt.cxcix.B.fo.cccxxj.
Judei per que ſepe recuſāt fieri chriſtiani.vij.E.fo.cxv.
Judeorū populus q̄ chriſtum cōtēneret ⁊ gentium multitudo ipm̄ ſuſciperet:figuraliter oſtendit.cxcvij.C.cxcviij.A B.fo.cccxx.ccj.B.fo.cccxxiiij.
Judeos latet q̄ venerit:ſed volentes.ccxxxiiij.A.ccxxxv.A.folio.cccxxxvij.et cccxxxviij.
Judex ipſe erit q̄ nūc eſt aduocatꝰ noſter cxix.D.in me.fo.cclxxxix.
Judex ⁊ accuſator ſimul aliquis eſſe non poteſt.l.M.fo.cxxxv.
Judex p̄us iudicare debet ſe ex ſe:⁊ tunc ꝓximū quō ſe.xciiij.G.fo.cclxxvij.
Judex iniquꝰ ⁊ vidua.xxxvj.A.fo.lv.
Judex tuꝰ eſto:aſcēde tribunal mētl tue torq̄at te timor dei:accuſet conſciētia: rūpat cōfeſſio:⁊ dic ⁊c̄.lj.B.fo.xxiiij.
Judex viuorū ⁊ mortuorū eſt chriſtus:⁊ tamen dicit ſe neminē iudicare. xxxvj. B.C.fo. clxxxiij. xxxix. C. fo.clxxxvj. xliij.B.C.fo.cxc.
Judex nō fallitur nec corrumpitur: nam erit iudex cauſe tue qui modo eſt teſtis vite tue:et ideo ante iudiciū compone cām tuā. xcvj. A. circa fi. fo. cclxxviij. clxxxj. R.fo.cccxiij.
Judex vtrū aliquis eſſe poſſit meritis vꝉ pecunia:vt iuſticie ſeruiat.xciiij.G.folio.cclxxvij.
Judex ꝓſequi debet peccata:non peccantem.xciiij.H.fo.cclxxvij.
Judex bonꝰ ⁊ ꝯſtās:ne ſanguinē inocētiſ addiceret:nec inuidie cedere debet:nec timori.cxviij.D.in fi.fo.cclxxxix.
Judex duo hr̄e debet: miſericordiā ſcilicet ⁊ diſciplinam.cciij.B.fo. cccxxiiij.
Judex ſi te iuſte agentem iniuſte dānat: te deꝰ iuſtus coronabit. xciiij. F.folio. cclxxvij.
Judex iuſtus deꝰ falli ab accuſatore nō poteſt.ccxxxiiij.D.fo.cccxxxvij.
Judex certe veniet:ſed vide quō te inueniat.cxl.D.fo.ccxcvij.
Judex tuus eſto:aſcende tribunal mētis tue:adhibe tortores cōſciētie ⁊c̄.xciiij. G.fo.cclxxvij.
Judex neminē per ſe occidit: ſed ꝑ miniſtrum.iiij.F.fo.cccxlix.
Judex nemo eſſe debet cordis alieni:exēplum.xxiiij.C.fo.ccclvij.
Judex debet eſſe non puer:non inſenſatꝰ prudēs/caſtus/ſobrius/⁊ quare. xiiij. E.fo.vij.
Judex cū accipit pecuniā perdit animā. ccxv.C.fo.ccxxix.
Judex eſto tuus:accuſet te cōſciētia tua torqueat timor.vt erūpat cōfeſſio ⁊ dicas ⁊c̄.ij.B.fo.cxiij.l.J fo.cxxxv.
Judicis ſn̄ia bonis eſt iocunda:⁊ malis formidanda.xxxviij.A.fo.ccclxij.
Judicis ſentētia erit irreuocabilis. xxxviij.A.fo.ccclxij.
Judicis in ſententia cur ſolum opera pietatis facta vel non facta cōmemorant xxxviij.B.fo.ccclxij.
Judicis ſententia formidabilis erit.lvij. G.fo.xxvij.
Judicis forma in iudicio qualis erit.iiij. D.folio.ciij.xix. J.fo.clxiij. xxj. H. J. xxij.G.folio.clxvij.⁊ ſequenti. xcix.A. folio.ccxx.
Judicis forma qualis apparebit bonis ⁊ malis.lxiiij.E.in me.F.fo.lxxj.
Judicij die vt nō iudicemur dimittamꝰ inimicis noſtris.vj.D.fo.cxiiij.
Judicij ad diē qualiter nos p̄parare debemus.xvj.B.fo.cxix.
Judicij extremi diem quō filius dicitur neſcire.xxj.per totum.folio.xlix.
Judicij diem qui timēt vel ſperant.ix.A poſt me.fo.cix.
Judicij ſecularſ auctoritas magiſ ad p̄ſētis vite ꝯfuſionē q̄z ad criminis abſolutionē ꝑtinet.ccxxxviij.E.fo.cccxxxix.
Judicij dies figuraliter oſdit:⁊ quantū ſit timēdus.liiij.D.E.fo.cclxj.
Judicijs de alienis non debemꝰ moueri q̄ q̄zdiu viuimꝰ de nobiſipſis iudicare nō poſſumus.xxxv.C.in fi. fo. cxxviij.
Judices vtrum poſſint accipere oblata. xxxv.B.in me.fo.xvj.
Judices terre corpus ſuum caſtigent:libidines frenēt:amēt ſapientiā:vincant cōcupiſcentiā.xciiij.A.fo.cclxxvij.
Judices quibus malis ſepius implicantur.xxxv.B.fo.xvj.
Judices quales eſſe debeant:⁊ a quibus cauere.xxxv.A.fo.xvj.
Judices hec ſemꝑ cogitare debēt. xxxv D.folio.xvj.
Judiciū p̄cedentia ſigna.lxiij.A.fo.xxx.
Judiciū ad extremū nemo ſe falſa ſecuritate decipiat.lj.A.fo.xxiiij.
Judiciū anteq̄z veniat:noſipſos iudicare debemꝰ:⁊ fedata componere.xxxv.C. folio.xcviij.
Judiciū ſolum negatur futurū:attamen omnia cōpleta videmꝰ que p̄dicta fuerunt per ſcripturas. cix. F.fo. cclxxxv. ccxxvij.B.fo.cccxxxiij.
Judiciū futuꝝ ſi hō reſpiciat: ⁊ cām reddēde rōnis itēdat: tā nō ē i q̄ fides vn q̄z erubeſcat.ccxxxviij.D.fo.cccxxxix.
Judiciū ſalomonis.cc.per totum. cxcix. S.fo.cccxxj.
Judicium diuinū et humanū differunt. cxxx.J.fo.ccxciij.
Judiciū cito erit futurū q̄d longe abeſſe putatur.xcvj.B.fo.cclxxviij.ccxxvij. B.fo.cccxxxiiij.
Judiciū ita terribile erit:vt etiā ab angelis timeat.cxxx.M.circa fi. fo.ccxciij.
Judiciū q̄ in cruce exercuit credimus in maieſtate iudicaturū.cxx.E.fo.ccxc.
Judiciū extremū certiſſime erit.ij.A.fo, cxiij.xxvij.C.fo.cxxiij.
Judiciū q̄ differt:ideo nō timet.xcvj.A fo.cclxxviij.clxxxj.R.fo.cccxuj.
Judiciū exercebit in ip̄o corꝑe in q̄ aſcēdit ad celū.cxxxj.C.fo.ccxciiij. clxxxj. R.fo.cccxiij.cxciij.E.fo.cccxix.
Judiciū ſepius eſt cogitandū ⁊ populo p̄dicādū.lxvij.A.B.fo.cclxvj. clxxxj. L.M.fo.cccxiij.
Judiciū futurū ſi nō vis timere:ea q̄ ſeculi legibꝰ ꝓhibent etiā cauere debemꝰ ⁊ vincere.ccxxxviij.E.fo.cccxxxix.
Judiciū temerariū quomodo fit. xc. A. B.fo.ccxvj.
Judiciū xp̄i veꝝ ē.xxxvj.F.G.f.clxxxiij
Judicium iuſtum eſt iudicandū.xxx. D. fo.clxxviij.
Judiciū nō ſubire:ſiue in iudiciū nō venire quō quis dicat.xix.C.fo. clxiij. xxij. C.D.fo.clxviij.xliij.C.fo.cxc.
Judiciū q̄t modis accipit.xxij. C.D.fo. clxviij.xliij.C.fo.cxc.lij.C.fo.ccj.
Judiciū omne pr̄ dedit filio:⁊ pr̄ nō iudicat quēq̄z:quō itelligit.xix.B. fo.clxiij xxj.G.xxij.G. xxiij. H.f.clxvij. ⁊ ſeq̄n. xliij B.fo. cxc.liiij.C.fo. cciij. xcix.A. folio.ccxx.
Judiciū extremū ⁊ media nox: ⁊ vox tube.xxiij.B.in fi.C.D.in prin.fo.l.

Iudicium extremū cur ſemper ſit formidandū.lvij.E.fo.xxvij.xvj.A.fo.viij. lxiij.A.lxiiij.E.fo.xxx.

Iudicium extremum ſigna precedentia. xl.A.fo.ccclxiij.cxxx.L.M.fo.ccxciij.

Iudicium non ſubibūt pagani:nec heretici:nec iudei:ſed chriſtiani et quales. xxxviij.C.fo.ccclxij.

Iudiciū extremū ideo ſemꝑ eſt timendū x.C.fo.ccclj.xxxix.A.fo.ccclxij.

Iudiciū extremū quare quidā proximū dicunt.xxiij.B.in fi.C.fo.l.

Iudiciū ꝑuerſum nō eſt iudiciū ſed vitiū ccxxxvj.C.fo.cccxxxviij.

Iudiciū temerariū vitandū.xj.L.fo.xl.

Iudiciū Auguſtin⁹ diſputādo tractauit ccxxxvij.A.E.fo.cccxxxviij.

Iudicium extremum indubitanter erit. xxxj.B.C.fo.liij.

Iudiciū pro dānatione ponitur.xliij.H. folio.lxxxiij.

Iudicium temerarium cur ſit vitādum. xxj.D.fo.xcj.

Iudicio quomodo exiget ab homine rationem qui ſeipſum pro homine dedit. xvj.C.D.fo.cxix.

Iudicio rationem ſe non putare redditurum:eſt irremediabile periculū.cxx.F circa finē.fo.ccxc.

Iudicio quō chriſtus īproperabit ingratis beneficia ſua.lxvij.D.E.fo.cclxvj. clxxxj.L.fo.cccxiij.

Iudicio redditurus eſt ꝑ meritis.cix.G fo.cclxxxv.clxxxj.K.fo.cccxiij.

Iudicio ſuo cur ſola opera pietatis non facta vel facta iudicandis imputabit. xix.A.fo.cxx.

Iudicio extremo vix cuiq ꝓpria cōſciētia ſufficit.xxxv.C.poſt me.fo.cxxviij

Iudicio reddet vnicuiq ſm opera non ſm miſericordiā.xxxv.A.fo.xcviij.

Iudicio ſtabit diabolus accuſatur⁹ eos qui poſt renūciationē ſeculi ad pctā relapſi ſunt.iiij.D.fo.ccxxxviij.

Iudicio cur ſola opa pietatiſ facta aut nō facta cōmemorabunt.xlij.C.fo.ccliiij.

Iudicio fiet retributio: nō ſm fidem ſed ſm opationē:ꝓbat ſcripturis.xxxviij D.E.xxxix.A.fo.ccclxij.

Iudicia dei occulta ſunt ⁊ īſcrutabilia ⁊ quare.vij.C.D.E.fo.lxxviij.xj.H.I. fo.lxxx.xiiij.D.fo.lxxxiij.xx.B.C.D. E.folio.xc.

Iudicia dei plerūq ſunt occulta:nūq tñ iniuſta.lxxxij.B.fo.cclxxij.lxxxviij.E. fo.cclxxv.cv.A.fo.cclxxxiij.

Iudicat tūc hō ſeipſ recte:ſi deū laudat ⁊ ſe accuſat.ccxxxvj.D.fo.cccxxxviij.

Iudicat nos deus ex nr̄o iudicio.ccliij. E.fo.cccxxiiij.

Iudicam⁹ citius proximorū mala q̄ bona.xxj.E.F.fo.xcj.

Iudicabit cū iuſticia q cū mīa nos redemit ⁊ cum patientia expectauit.xxxvj. E.fo.cxxviij.

Iudicauit ſniam añ iudiciū: ſed nō ꝓtulit:ꝑdixit nō fixit.cix.H.fo.cclxxxv.

Iudicantur quedam in preſenti:⁊ multa reſeruantur in iudicio.ccxxj.B.in fine C.fo.cccxx[illegible]j.

Iudicemur q[illegible]liter in die iudicij:in nr̄a poteſtate eſt.lxj.F.fo.cclxiiij.lxvij.G. folio.cclxvj.

Iudicare neminē debem⁹: q̄ neſcimus qualis futurus ſit.clxv.G.fo.cccvj.

Iudicare ſm carnem quid ſit.xxxvj.B. fo.clxxxiij.

Iudicare ex ſuſpitione vel extra ordinario vſurpato iudicio ꝓhibemur:ſed potius ex lege dei ſm ordinē eccleſie ſiue vltro cōfeſſum ſiue accuſatū atq conuictum.l.M.circa fi.fo.cxxxv.

Iudicare debet proximū cū dilectione: q ſe iudicat ſine adulatione.ccxxxvij. E.in fi.fo.cccxxxviij.

Iudicare viuos ⁊ mortuos quō figuraliter oſtendit.xcviij.C.D.fo.cclxxxj.

Iudicare male de bonis naturaliter inſitū eſt vulgo.ccxxxviij.I.fo.cccxxxix.

Iudicare terrā qd ſit.xciij.A.f.cclxxvij

Iudicare ante tēpus quid ſit.ccxxxvij. D.fo.cccxxxviij.

Iudicare pr̄es nō ē filiorum.liiij.A.fo.xxvj

Iudicare facile eſt:ſed difficile retractare.xiiij.E.fo.vij.

Iudicandi cur ſolū de operib⁹ miſericordie interrogent.lvij.F.fo.xxvij.

Iudicando dilige hominē: odi vitium. ccxxxvij.F fo.cccxxxviij.

Iudicandū non eſt ex ſuſpitiōe:ſed ex veritate.xiiij.E.fo.vij.

Iudicaturus deus non tacet ante ſententiā:ne inueniat quos puniat.cix.D.E. fo.cclxxxv.

Iudicās terra terrā:timere dz eū q in celo ē iudicās terrā.xciiij.D.fo.cclxxvij.

Iudicatus non eſt pater vel ſpiritus ſanctus:ſed ſolus fili⁹: qui vicit iudicatus q̄ ſine peccato eſt iudicat⁹.xlix.C.D. fo.cclviij.cxviij.A.fo.cclxxxix.

Iudicātes terrā regia via debēt ꝓcedere ⁊ cū oī maturitate.xiiij.C.fo.vij.

Iudiciaria poteſtas erit filij.lxiiij.F.G. folio.lxxj.

Iugum ſeculi quō amatoribus facile videatur.xlviij.F.fo.cclvij.

Iugū chriſti leue: ⁊ onus eius ſuaue:ſed iugum mundi graue eſt.ix.A.B.x.A. folio.xxxix.⁊.xl.

Iugū ſeculi ſicut ꝑmit:ita iugū xp̄i leuare cōſueuit:exēplū.c.C.D.fo.cclxxxij. ccxix.D.in me.fo.cccxxx.

Iugū xp̄i ferre qd ſit.xlviij.E.fo.cclvij.

Iugū chriſti vel ſeculi quando quis portat:ſignū.c.E.fo.cclxxxij.

Iugū xp̄i ſuaue tollendū.xxij.C.fo.xcj.

Iugū quō leue ſit.clxxxij.B.fo.cccxv.

Iurat qñq quis falſum qō putat eſſe verum.xxviij.B.fo.xciiij.

Iurāt aliqui ꝑ deos falſos: aut ſuper lapidē:⁊ ſe periurij crimine nō teneri putaut.xxviij.I.ante me.fo.xciiij.

Iurare nolite omnino:neq ꝑ celū: neq per terram ⁊c̄. Et q dominꝰ ait. Dico aūt vobis nō iurare oīno ⁊c̄. quō intelligatur.xxviij.per totum.fo.xciiij.

Iurare licet in neceſſitate cū nobis alias non creditur:ſi autem creditur ⁊ nemo exigit vix a periurio ſan⁹ eſt.xxviij.H. folio.xciiij.

Iurare plures timēt ꝑ filios ſuos:⁊ nō ꝑ deum.xxviij.E.fo.xciiij.

Iurare cū non ſit pctm̄ ſed periurare cur apl̄s ꝓhibuit dicens. Ante oīa nolite iurare.xxviij.G.H.I.fo.xciiij.

Iurare verū in neceſſarijs non eſt pctm̄: exēplo apl̄i.xxviij.D.⁊.H.fo.xciiij.

Iurare nō videtur eſſe peccatum:ſed peierare:q̄ legimus deum et ſanctos iuraſſe.xxviij.A.fo.xciiij.

Iuratio an ſit quando dicitur:per deum aut teſtem deum inuoco:aut per aīam meam.xxviij.E.fo.xciiij.

Iuratio falſa exitioſa ē:vera periculoſa: ſed nulla ſecura.xxviij.D.fo.xciiij.

Iuratio dei eſt teſtificatio vite.clxv.K. folio.cccvj.

Iurandi cōſuetudo non facile ſuperatur niſi cuſtodia lingue ex timore dei: et q non excuſat cōſuetudo.xxviij.G.⁊.I. folio.xciiij.

Iurandi conſuetudinem ne aliquis labatur:proxim⁹ ꝓximū admoneat.xxviij. I.ante me.fo.xciiij.

Iurans verū vtrū peccet: ⁊ q homo difficulter iurat ſine peccato:non ſic deus xxviij.C.D.fo.xciiij.

Iurans falſum et ſi corpore viuit:in aīa tamen mortuus eſt:et punit.xxviij.F. folio.xciiij.

Iuramentum q exigit ab eo quem neſcit falſum iurare:an peccet.xxviij.H.i medio.fo.xciiij.

Iuramenta multorum plura ſunt q̄ verba. xxviij.B.in fi.fo.xciiij.

Iure fori non celi quedam licent.xlix.A. circa fi.fo.cxxxiiij.

Iuſtus deus ideo dicitur: quia homo in rebus vltra iuſticiā nil melius cogitare poteſt.xl.L.fo.celij.

Iuſt⁹ nēo fit niſi ex pctōre.vj.A.fo.cxliiij

Iuſtus nimis ipo nimio fit iniuſtus.xcv B.fo.ccxviij.

Iuſtus ⁊ ſi quis dicit nō tñ eſt ſine pctō. xlj.F.fo.clxxxviij.

Iuſtus ⁊ iniuſtus eundē habēt aſpectum q̄ vterq hō.ccliiij.C.fo.cccxlvij.

Iuſtū māſuetū ⁊ mitē quō ꝓbauerūt fore xp̄m iudei.xxxiij.B.C.fo.clxxx.

Iuſtū ⁊ iniuſtū tantū diſtāt quantū celū ⁊ terra.clxxxij.E.fo.cccxv.

Iuſtos quidā ſe eſſe ex ꝓpria virtute putant.xliiij.D.circa fi.fo.cxxxij.

Iuſte nemo viuēs cōparet ſe illis q male viuunt.xlix.K.fo.cclviij.

Iuſte q ideo viuit vt laudē cōſequat humanā mercedē ꝑdet.lix.F.fo.cclxiij.

Iuſticia perfectior eſt in angelo q̄ in homine:⁊ quando in nobis ꝑfecta erit.iiij B.in prin.fo.ciij.

Iuſticia ꝑfecta ſemꝑ in bonis ſeruat tenorem ſui.lxviij.D.fo.cclxvj.

Iuſticia nil aliud eſt q̄ nō peccare.lix.F circa fi.fo.cclxiij.

Iuſticia eſt vbiq tota:⁊ ab oībus videt xl.C.fo.cclij.

Iuſticia vbiq vna ē.xxxv.C.fo.clxxxij

Iuſticia dei ⁊ iuſticia hominis differunt iiij.F.in prin.fo.ciij.

Iuſticia quando cōuertetur in iudicium xxviij.C.fo.clxxvj.

Iuſticia in chriſto quomodo dicimur. xv.A.fo.lxxxv.

Iuſticia q ex deo eſt in fide ad cognoſcēdum illum ⁊ virtutē reſurrectionis ei⁹ ⁊ ſocietatem paſſionis illius quō intelligatur.xv.I.fo.lxxxv.

Iuſticia tua ſicut montes dei quid ſit.vj E.fo.lxxvj.

Iuſticia eſt propter ſe amāda ⁊ delectat ⁊ quis prim⁹ gradus ei⁹.xvij.B.C.D fo.lxxxviij.

Juſticia dei q̃ ſit.ij.E.circa p̃n.fo.lxxiij.
Juſticia de qua mũd⁹ arguitur cui⁹ ſit.lxi.B.fo.lxix.
Juſticia dei et iuſticia hoīs que ſit.xxvj.A.fo.clxxiiij.
Juſticia quomodo dicit̃ noſtra vel dei.xlix.F.fo.cclviij.
Juſticia veſtra niſi abũdauerit ⁊c̃.expo nitur.ccv.D.in me.fo.ccccxxv.
Juſticia habet pulchritudinẽ ſuã.xcvj.K.fo.cclxxviij.
Juſticia pfecta q̃n erit.xlix.H.fo.cclviij
Juſticia ĩtegra manet:qꝛ mutato dꝫ par cere q̃ iuſtus eſt.cix.D.fo.cclxxxv.
Juſticia plenioꝛ eſt q̃ non verbis aſtruit̃ ſꝫ veritate fulcit̃.cxviij.B.fo.cclxxxix.
Juſticia dei non aufert miſericoꝛdiã ei⁹.cix.G.fo.cclxxxv.
Juſticia acquirit̃ ſi pecunia pro deo ero gat̃.v.A.circa fi.D.E.fo.xxxvj.
Juſticia regnante pudicitia regnat:pax triũphat:dignitas floret.xiiij.D.f.vij.
Juſticia dei ſine volũtate nr̃a eẽ põt:ſed in nobis nõ põt niſi p voluntatẽ nr̃am.xv.H.ante me.fo.lxxxv.
Juſticia eſt cum magna diſcretione tenẽ da ⁊ ſumma deliberatione ferẽda.xiiij E.fo.vij.
Juſticia ẽ gladi⁹ bis acut⁹:medicina vi tioꝝ:antidotũ pctõꝝ:q̃ ſine prudentia mors ẽ:ſine miſericoꝛdia gladi⁹ in ma nu tyranni.xiiij.D.in fi.fo.vij.
Juſticia q̃nq̃ laxanda eſt ꝓpter ſcãdalũ multoꝝ:aliquãdo agitanda vt ſit caute la reliquoꝝ.xiiij.D.fo.vij.
Juſticia remota regna ſunt latrocinia.xxxi.F.fo.xiiij.
Juſticie ſecũdus gradus q̃s ſit.xvij.E.fo.lxxxviij.
Juſticie pulchritudo quanta ſit.xliiij.D folio.xx.
Juſticie tertius ⁊ ſummus gradus quis ſit.xvij.F.fo.lxxxviij.
Juſticiã eſuriẽtes ⁊ ſitientes quõ dicant̃ beati.v.B.circa fi.fo.xxxvj.
Juſticiã ſuã volentes ſtatuere:quõ iuſti cie dei nõ ſint ſubiecti.xv.G.fo.lxxxv.
Juſticiã a ſeipſis multi dicunt ſe habere licet fateantur ſe habere a deo q̃ hoīes ſint.xj.B.fo.lxxx.
Juſticiã nolo ſic defẽdi:quõ ſolet ĩiq̃tas excuſari.cxviij.B.fo.cclxxxix.
Juſticiã meã nõ habẽs q̃ ex lege eſt:ſed illã que ex fide eſt ieſu chriſti ⁊c̃.expo nitur.xlix.per totum.fo.cclviij.
Juſticiã amare aliud eſt et aliud timere penam.xix G.fo.lxxxix.
Juſticiã noſtrã nõ debem⁹ facere ꝓpter fauoꝛẽ humanũ.ij.A.B.fo.xxxv.
Juſticiã diligite q̃ iudicatis terrã:expo nitur.xiiij.A.B.C.fo.vij.
Juſticiã meã q̃ ex lege eſt: vt et inueniar in illo non habẽs:ſed illam q̃ ex fide eſt ieſu chriſti: quõ intelligatur.xv.D.E.F.G.H fo.lxxxv.
Juſtificare non vult te ſine te:q̃ te creauit ſine te.xv.H.fo.lxxxv.
Juſtificatur nemo ex ſuis meritis ſed ex gratia.vj.A.fo.cxiiij.
Juſtificati gratis cũ ſimus:ipſa tñ iuſti cia cur adhuc ĩ nobis ĩperfecta ſit.xvj.B xvij.A.fo.lxxxvij.⁊.lxxxviij.
Juuent⁹ flos eſt etatis:ſed periculũ men tis.ccxlvj.A.fo.cccxliiij.
Juuẽtutis vlc⁹ piculoſum eſt q̃ cupidi tatib⁹ ꝯtabeſcit.ccxlvj.D.E.f.cccxliiij
Juuentuti venenum eſt quicq̃d veritas precipit:⁊ eſca quicquid diabolus ſug gerit.ccxlvj.C.fo.cccxliiij.
Juuenes monent̃ vt ſapientiã nõ vanita tem ament.ccxlvj.F.fo.cccxliiij.
LAban typũ diaboli tenuit.lxxx C.fo.cclxxij.
Laborãt plus mali ꝓ ſeculo:q̃ boni pro celo.xlviij.F.folio.cclvij.ccxxiij.G.fo.cccxxxij.
Laboꝛa pro anima tua: quantũ ꝓ carne tua:⁊ ſaluaberis.lv.B.lvj.B fo.cclxj.et.cclxij.
Laboꝛẽ de⁹ hic poſuit cũ fine:ſed merce dẽ in celo ſine fine.iiij.B.fo.cccxlix.
Laboꝛes grauioꝛes ſuſtinent mali ꝓ ma lo q̃ boni ꝓ bono.ix.B.fo.xxxix.
Laboꝛũ tolerantiã facit vis deſiderioꝛũ ccxxiij.C.D.E.fo.cccxxxij.
Lac xp̃s aliquibus eſt: ⁊ aliquib⁹ cibus ſolidus.iij.A.in prin.fo.cij.
Lachꝛime mee fuerũt mihi panes die ac nocte dũ dicit̃ mihi vbi eſt de⁹ tu⁹ ⁊c̃.exponit̃.xlv.J.K.fo.ccclxv.
Lachꝛime ſunt vituperabiles ſunt ⁊ lau dabiles.xlv.H.fo.ccclxv.
Lachꝛime non debẽt prohiberi quas na tura extoꝛquet.xj.B.fo.vj.
Lachꝛime chꝛiſti mũdi ſũt gaudia.ciiij.C.fo.cclxxxiij.
Lachꝛime ſũt teſtes miſerie ⁊ doloꝛis.x.B.fo.cxvj.l.B.circa fi.fo.cxxxv.
Lachꝛimas petri lego:ſatiſfactionẽ non lego.cxvij C.fo.cclxxxviij.
Lachꝛimarũ bonarũ vtilitates.xj.C.D fo.vj.xlj.D.fo.xix.
Lachꝛimantes tñ debemus eſſe:quantũ fuimus ad culpã audaces.xj.C.fo.vj.
Lacte ⁊ ſolido cibo vti ſpiritualiter:q̃d ſit.xcviij.A.fo.ccxx.
Laici caſtella ⁊ villas ſuas nõ eccliaſti ca bõa dñt diſpẽſare.xxxvij.D.f.xvij.
Lampadũ nomine quid ſignificetur:et quomodo quibuſdã extinguatur aliis vero nõ.xxiij.B.⁊.C.circa fi.fo.l.
Lana:carnale aliquid ſignificat̃.ccxvij.B.fo.cccxxx.
Lanificium habet duo inſtrumenta:ſci licet colũ ⁊ fuſum: ⁊ ſignificant ſpirita liter.ccxvij.C.fo.cccxxx.
Languidus quare tãtum vnus ſanatus eſt a chꝛiſto ad piſcinam:⁊ non plures.xvij.A.B.fo.clxj.
Lapis de quo dicit̃ in daniele chꝛiſt⁹ eſt qui creuit ⁊ factus eſt mons magn⁹:et impleuit vniuerſum oꝛbẽ terrarũ.j.J.fo.xcix.⁊.iij.C.fo.cij.
Lapis angularis chꝛiſt⁹ eſt.xviij.E.in fi.fo.xlvj.xlix.C.circa fi.fo.lxiij.
Lapis lazaro ſuperpoſit⁹ q̃d ſignificat.xlix.L.fo.cxcvij.
Lapis p̃ciſus de mõte ſine manib⁹ ſigni ficat xp̃m.iiij.B.fo.cxlj.ix.F.fo.cxlix.
Lapis angularis quõ chꝛiſt⁹ dicit̃.xiij.K.ante me.fo.lxxxij.
Lapis quẽ erexit iacob in titulũ ⁊ vnxit quid figuret.xl.A.in me.⁊.D.fo.lviij.
Lapides dauid q̃nq̃ q̃d ſignificẽt.xxxj.B.fo.cxxv.
Lateris chꝛiſti apertio in cruce q̃d ſigni ficat.cxx.A.fo.ccxxxij.
Latria quid ſit ⁊ cui debeat̃.vij.C.circa fi.fo.v.
Latro in tribulatiõe fact⁹ ẽ philoſoph⁹ ⁊ in cruce doctoꝛ.cxxx.J.K.fo.ccxciij
Latro timet malũ:⁊ vbi nõ põt nõ facit: ⁊ tñ latro eſt.xxxv.B.in fi.fo.cxxviij.
Latro quõ fuit ĩ p̃adiſo cũ xp̃o eodẽ die q̃ moꝛtuus fuit.cxj.B.C.fo.ccxxvij.
Latro timet malũ:⁊ vbi nõ põt nõ facit:⁊ tñ latro eſt.xxxv.B.in fi.fo.xvj.
Latro tũc credidit:⁊ũ aplĩ negabãt.cix.E.in me.fo.cclxxxv.cxx.C.folio.ccxc.cxxij.E.fo.ccxcj.cxxx.G.folio.ccxciij cxliiij.E.fo.ccxcviij.
Latro beatus.cxx.per totũ.fo.ccxc.
Latro dum pene multitudinẽ patitur ad premia eterna perducitur.cxiij.B.cir ca.fi.fo.cccv.
Latro beat⁹ in eo q̃ ſe accuſauit deũ lau dauit:et vitã ſuam beatificauit.xlviij.C.fo.cclvij.
Latro in illo nõ ſolũ ꝯſiderãdũ eſt credu litatis ꝯpẽdiũ:ſed ⁊ deuotio ⁊ tpis oc caſio.cxx.G.fo.ccxc.cxxij.E.fo.ccxcj.
Latro ille totum genus humanum ſigni ficat.cxxij.D.fo.ccxcj.
Latro fit confeſſoꝛ: qꝛ et ſi pena ceperat in latrone:nouo genere conſumatur in martyꝛe.cxx.D.fo.ccxc.cxxx.D.folio.ccxciij.
Latro ſi ſciſſet chꝛiſti fidem prius foꝛſitã inter apoſtolos non poſtremus fuiſſet in numero:qui prioꝛ fact⁹ eſt in regno.cxx.H.fo.ccxc.cxxx.H.fo.ccxciij.
Latronis mentẽ ſero penitentis chꝛiſt⁹ mutauit:⁊ in paradiſum induxit:ſignũ potentie chꝛiſti et clementie fuit.cxxx.E.F.fo.ccxciij.
Latrones ſpoliauerunt quendã qui inci dit in eos.ij.D.fo.lxxiij.
Latrones maioꝛes ſunt in cathedris et domibus q̃ in ſiluis.xxxj.F.fo.xiiij.xxxvj.E.fo.xvj.
Latrocinijs ĩpoſitus inuiſibilem deum angelicis iam oculis videt.cxx.C.cir ca fi.fo.ccxc.cxxx.G fo.ccxciij.
Laturarij q̃ dicant̃.l.L.fo.cclix.ccxx.D fo.cccxxx.ccxlv.M.fo.cccxliij.
Laudẽ de⁹ ſic ſibi vult dici: vt nõ ſit ĩter nos diſcoꝛdia.ccxxiij.G.fo.cccxxxvj
Laudẽ dei non noſtrã querere debemus vj.A.in me.C.fo.cv.⁊.viij.A.C.F.fo.cviij.⁊.x.D.in me.fo.cxj.
Laudare ille ceſſat q̃ a iuſticia ⁊ q̃ deo placet declinat.xvj.A.fo.cxix.
Laudare hoīem ſeipſum prohibitũ eſt.lviij.A.fo.ccv.
Laudare deũ vt toti ⁊ ſp valeam⁹ q̃bus opib⁹ ĩſiſtere debeam⁹.xvj B.fo.cxix.
Laudare deũ op⁹ eſt beatoꝛũ faſtidio ca rens.clj.G.clij.D.fo.ccccj.⁊.ccccij.
Laudare nõ debem⁹ deũ ſolũ voce ⁊ lin gua:ſed ⁊ ꝯſciẽtia ⁊ vita.xvj.A fo.cxix.
Laudare deũ illis ꝓdeſt qui bñ viuũt:qꝛ nõ illũ laudat niſi bon⁹.lj.C.fo.xxiiij.
Laudare deũ digne lingua noſtra nõ va let:quẽ coꝛ noſtrũ adhuc pfecte videre nõ poteſt.xxv.A.fo.ccxlvij.
Laudam⁹ deũ melius coꝛde q̃ cithara.clij.D.in me.fo.ccccij.
Laudam⁹ his deũ ſi pie nos accuſamus deũq̃ laudamus.viij.A.circa prin.B folio.xxxix.
Laudamus quando deum tãq̃ eum qui ſine peccato eſt predicamus.xlviij.V.

circa fi.fo.cclvij.

Laudat͛ hoc in domino qd̄ dat domin⁹. ccxxxvj.A.fo.cccxxxviij.

Laudatur quō peccator i deſiderijs ſue fuc.iiij C fo.lxxiiij.

Laudant omnia deū preter peccatū.iij. F.in prin.fo.cij.

Laudant omnia deū preter vitia. xxxv. A fo.cxxviij.

Laudant perfecti⁹ deum angeli in excelſis q̄ꝫ homines in terris:bone voluntatis.xxiij.B.fo.ccxlvj.

Laudauit quomodo ſe chriſt⁹ ſine arrogantia.lviij.A.fo.ccv.

Laudari a malis cū ſit deteſtabile:vtrū a bonis laudari ſit optabile. xxv. A.i fi.fo.cxxiij.

Laudari falſe dum mali erubeſcunt quādoqꝫ ad emendationem prouocantur. xxxvj.C.circa fi.fo.ccclxj.

Laudat deum nemo qui male viuit ꝛ bona dicit:nec ille laudat q̄ quaſi de ſuo bene viuit : exemplū de phariſeo ꝛ publicano.ij.C.fo.cxiij.

Laudat deū nemo mal⁹.ij. C.i fi.f.cxlij.

Laudans deū lingua et vita dupliciter laudat.lj.C.in fi.fo.xxiiij.

Laudās deū vita ꝛ lingua dupliciter in ſe prouocat gratiā dei.ij.D.fo.cxiij.

Laudans ſe/deū non laudat:ſed ſe a deo auertit.xlix.K.fo.cclviij.

Laudans inuocabo dominū: ꝛ ab inimicis meis ſaluus ero:exponit͛.xlviij.B. circa fi.fo.cclvij.

Laudibus dei ꝑpetuo inſiſtere:nō eſt laborioſa ſed amabilis ꝛ optabilis ſeruitus.xj.E.fo.ccclij.

Lauit pedes diſcipulorū ſuorū ieſus a q̄ incepit.lv.D.lvj.A.fo.cciiij.

Laui pedes meos quō inq̄nabo eos:horum verborū pulchra myſticatio.lvij. A.ꝛ per totum.fo.cciiij.

Lauare pedes ſanctorum vel peregrinorum per ſe vel ꝑ ſuos : q̄ nolunt ob ſupbiam erubeſcant:cum videant chriſtū prius lauiſſe pedes diſcipulorū ſuorū cxxvij.A.fo.ccxcij.

Lauās chriſtus pedes diſcipuloꝝ:a quo inchoauit.xxviij.C.D.fo.xij.

Laurētius beat⁹ inter oēs martyres precipua deuotione eſt venerādus ꝓpter tria.xxxij.A.fo.ccclix.

Laurentius dū chriſti precepta cogitat frigidum eſt illi omne qd̄ patit͛.xxxj.C poſt me.fo.ccclix.

Laurētius martyr.iiij.B.in fi.fo.iiij.

Laurentius ſanctus quomodo māſit in chriſto:ꝛ ibi ſua paſſio cōmemoratur. xxvij.E.fo.clxxv.

Laurentius nō breui vel ſimplici paſſione ꝑimit͛.xxx.C.in fi.fo.ccclviij.

Laurētius ꝯparat͛ grano ſinapis ꝓpter multa.xxxj.ꝛ.xxxiij.ꝑ totum.fo.ccclix

Laurētius igne diuino accēſus flāmaꝝ nō ſenſit incendiū.xxx.B.in fi.C.xxxj. C.in me.fo.ccclviij.ꝛ.ccclix.

Laurentius in crate ferrea lēto igne conſumitur:vnde nec minori gloria eſt tribus pueris in camino ignis incluſis ꝓferendus.xxx.D.fo.ccclviij.

Laurēti⁹ duplici igne ſe poſtulat vri:vt oſtēdat pl⁹ in ſe poſſe amorē chriſti q̄ꝫ penam tyranni.xxx.E.xxxj. C.in fi.fo. ccclviij.ꝛ.ccclix.

Laurētij igne quis nolit ad horam vri:vt eternum gehenne nō patiatur incendiū xxx.A.in fi.fo.ccclviij.

Laurentij ſcti gloria martyrij tāta erat vt paſſione ſua mūdū illūīaret vniuerſum.xxx.A.xxxj.C.f.ccclviij.ꝛ.ccclix.

Laurētij bti exēplo ꝓuocamur ad martyrium:accēdimur ad fidem: incaleſcimur ad deuotionē.xxx. B. fo. ccclviij.

Laurentij que fuit cauſa paſſionis.xxxij B.in medio.fo.ccclix.

Laurentiū ideo flāma ſuſcepit:nō vt eū a fide ignis mutaret:ſed vt probatū domino redderet.xxxij.B.fo.ccclix.

Laus falſa nec coronare nos p̄t:nec vituperatio dānare.xxxv.C.in fi.f.cxxviij.

Laus vera ſicut ornat:ita laus falſa caſtigat.xxxvj.C.fo.ccclxj.

Lazarus mendicus:quos figurabat.cx. C.D.fo.cclxxxvj.

Lazarus q̄triduan⁹ in monumēto quid ſignificat.xlix.A.B.C.D.fo.cxcvij.

Lazari reſuſcitatio ꝛ ſolutio: q̄d ſignificet.xxvij. J.fo.cxxiij.xlviij.A.in me.folio.cclvij.ciij.per totum.fo.cclxxxiij.

Lazari reſuſcitatio myſtica. xlix. A. B. C.D.fo.cxcvij.

Lazari mors ꝛ reſuſcitatio quid myſtice figuret:ꝛ cur reſuſcitat⁹ a diſcipl'is ſolui iubet͛.viij.A.poſt me. fo.xxxix.xliiij C.in me.ꝛ.D.fo.lx.lij.ꝑ totū.fo.lxv.

Leo figurat chriſtū propter fortitudinē. clxxiiij.B.fo.cccxj.

Leo in ore oēm habet fortitudinē:ꝛ ſignificat diabolum.cxcvij.D.fo.ccccx.

Leo dict⁹ eſt diabolus feritate: nō virtute.clxxiiij.B.fo.cccxj.

Leo eger ſimea deuorata ſanatur. lv.C. in me.fo.xxvj.

Leopard⁹ capreas vt ſanetur querit.lv. C.in me.fo.xxvj.

Letent͛ ſi iuſti in dn̄o:iniuſti nō nouerūt letari niſi in ſeculo.l.B.fo.ccclxvj.

Leticia huius ſeculi vanitas eſt. vij.A. folio.cxlvj.

Lethargia q̄d ſit:ꝛ quid myſtice figuret. lix. F.ante fi.fo.lxviij.

Lethargici dormiēdo periclitant͛ ꝛ figurant myſtice.xj.C.in me.fo.cxvij.

Leporius preſbiter dom⁹ ſancti auguſtini ex preclariſſimo genere natus cōuertitur.liij.E.fo.xxv.

Lepra corpus proriū deuorat: ꝛ ſibi adherētes inficit.xxvj.A.in fi.fo.xj.

Lepre cauſa.xxxij.C.fo.xv.

Leproſi decē curati ſunt:ꝛ vnus gratias retulit.x.A.ꝛ.C.in fi.fo.lxxx.

Leproſi predicant͛ vt patientiā habeant xxxij.per totū.fo.xv.

Leuare debem⁹ aīam ad deum:non contra deum.xxiij.B.fo.clxix.

Leuia multa faciunt grāde.j.D. circa fi. folio.xcix.

Lex trāſiuit ad gr̄am qd̄ oſtēdit͛ figuraliter.xxj.B.xxvij.C.fo.cxxiij.

Lex figurat͛ in quinario ꝛ denario numero.xxxj.B.fo.cxxv.

Lex vetus ꝯparatur baculo heliſei nō viuificanti.xj.G.fo.lxxx.

Lex pedagog⁹ noſter fuit in chriſto ꝛc. exponitur.xiij.C.fo.lxxxij.

Lex dei eſt ei⁹ mandatū de dilectione.j. H.in fi.fo.xcix.x.C.in me.fo.cxj.

Lex vetus peccatores cōuincebat:nō abſoluebat.xvij.A.fo.clxj.

Lex cur ſcripta ſit in tabulis lapideis:et data die q̄nquageſimo poſt celebrationem paſche: ꝛ trāſitū maris rubri:ꝛ de ꝯcordia ac diſtātia plebis legis vtriuſqꝫ.vj.C.fo.lxxvj.ꝛ.xiij.J.fo.lxxxij.

Lex bona eſt legitime ea vtenti:exponit͛. xuj.C.fo.lxxxij.

Lex ſubintrauit vt abūdaret delictū:exponit͛:ꝛ dec̄i⁹ vtilitate.iij.F.G.fo. lxxiiij.vj.B.fo.xxvj.xiij.C.fo.lxxxij.

Lex peccati quō dn̄atur in mēbris:ꝛ q̄n cōſumitur.xij.G.H.J.fo.clxxxviij.

Lex ſpiritalis eſt:ego aūt carnalis:exponit͛.v.D.fo.lxxv.xij.A.B.fo.lxxxj.

Lex ſp̄us vite in xp̄o quō liberat a lege peccati ꝛ mortis.vj.B.C.fo.lxxvj.

Lex pcti ꝛ mortis non dicit͛ illa q̄ ꝑ moyſen data eſt:ꝛ cur data ſit q̄ nō liberat. vj.B.C.fo.lxxvj.ꝛ.xiij.B.fo.lxxxij.

Lex non eſt mala q2 malū prohibet.iiij. B.in fi.ꝛ.F.fo.lxxiiij.

Lex vet⁹ cur dabat͛ q̄ nō potuit viuificare.xj.E.fo.lxxx.xiij.B.C.fo.lxxxij.

Lex peccati in membris qualis ſit:quō ꝛ quando ſuperatur.iij.iiij.v.ꝛ.vj.per totum.fo.lxxiiij.lxxv.ꝛ.lxxvj.

Lex data ꝑ moyſen:gr̄a ꝛ veritas ꝑ ieſū xp̄m:exponit͛.xj.F.G.fo.lxxx.

Lex quare dicit͛ iudeoꝝ quam tn̄ de⁹ dedit.xxxvj.H.in fi.fo.clxxxiij.xcj. B.folio.ccxvj.

Lex ad hoc data eſt vt ſuperbo īfirmitatem ſuā notā faceret:infirmo penitētiā ſuaderet.l.B.circa fi.fo.cxxxv.

Lex nō īpletur ſine gratia chriſti.cxliij. E.fo.ccxcviij.

Lex mittit ad euangelium.xx.B.xxj.E. fo.ccclv.ꝛ.ccclvj.

Lex nō ſaluat ſine gr̄a.iij.A.E.fo.cxl.

Lex vet⁹ alia permittebat: ꝛ alia lex noua.iij.G.folio.cxl.xxv.E.f.clxxij.xxx. D.fo.clxxviij.

Lex imperatoꝝ adimit poſſeſſiōes eccleſiecis qui in vnitate eccleſie non perſiſtunt.vj.J.fo.cxliiij.

Lex fruſtra minat͛ quando iniquitas dominatur.xij.A.fo.lxxxj.

Lex inuocat xp̄m.xciij.D.fo.cclxxvij.

Lex vtrum reos tenebat q̄ ſm̄ iuſticiā q̄ ex lege eſt cōuerſabant͛ in ea:ſine q̄rela xlix.A.E.fo.cclviij.

Lex ſpiritalis:ego aūt carnalis ꝛc̄.quid ſit.xlvij.D.E.fo.clvj.

Lex cōparatur baculo heliſei.xiij.F.fo. ccxliij.ccvj.F.fo.ccccxv.

Lex intrauit vt habūdaret delictū:exponitur.xlv.H.fo.cclv.

Lex vetus reum faciebat:nō abſoluebat cix.H.circa fi.fo.cclxxxv.

Lex vet⁹ cur data eſt q̄ non ſanabat.xlix. B.fo.cclviij.

Lex vet⁹ gratiam precucurrit.xx.A.in me.fo.ccclv.

Lex vet⁹ nō eſt data ab alio q̄ꝫ a deo:nec eſt euāgelio ꝯtraria.xlix. B.fo.cclviij. lxxij.C.D.fo.cclxviij.

Legis nomine q̄d appellat͛ in ſcripturis xlviij.E.fo.cxcvj.

Legis amaritudo ſic cōuertitur in dulcedinē ſpiritalis intelligentie.xcj. A.B. folio.cclxxvj.

Legis priſce ſi q̄s dixerit alterum:euangelioꝝ eſſe datorē: anathema ſit.cxxix.

B.in fi.fo.ccxcilij.
Legis exptes q̄ peccauerūt ſine lege peri būt: ⁊ q̄ in lege peccauerūt: p legē iudicabunt.lxxxix.B.C.fo.ccxvj.
Legis trāſgreſſionō ē puniēda a trāſgreſſoribus legis.xlvij.C.fo.lxij.
Legi dei ɔdelectari ſm interiorē hoīem quid ſit.v.F.vj.A.fo.lxxv.⁊.lxxvj.
Legi dei mente ſeruire: carne autem legi peccati quid ſit.v.E.fo.lxxv.
Legi dei condelector ſm interiorem hominē: ſed video aliā legem ⁊c̄.exponit xlvij.per totum.fo.cclvj.
Legi qd īpoſſibile erat in q̄ īfirmabat p carnē: de⁹ miſit filiū ſuū in ſimilitudinē carnis exponit.vj.D.E.fo.lxxvj.
Lege humana plura licite ppetrant q̄ diuina lege ꝓhibent.iiij.C.fo.lxxiiij.
Legē xpi adimplebitis ſi alter alterius onera portaueritis: exponit.xxj.⁊.xxij per totum.fo.xcj.
Legē quā docuit chriſtus ipſe impleuit.vij.D.fo.cxlvj.
Legē veterē dicūt manichei cōtrariam euāgelio: ⁊ nō datā p moyſen.iiij.A.in fi.B.C.fo.lxxiiij.xj.F.fo.lxxx.
Legē fides implet: non noſtrū liberū arbitriū.xiij.C.circa me.fo.lxxxij.
Legē implere volenti ad miſericordiā fugiendum eſt.vij.D.fo.cxlvj.
Legem iudei ſeruabant timore pene: nō amore iuſticie.xcvj.R.fo.cclxxviij.
Legib⁹ diuinis etiā diſtrictio legis ſecularis obſeqt.ccxxxviij.D.fo.cccxxxix.
Lya vxor iacob: qd figurabat.lxxx.B.D.fo.cclxxij.
Libere egit deus vltionum ⁊c̄.exponit.cxxxvij.A.fo.ccxcvj.
Liberet cur de⁹ quoſdā in apto: quoſdā in occulto.ccxliij.A.B.fo.cccxlij.
Liberū arbitriū ſic confitemur: vt dicamus nos ſemper indigere gr̄e auxilio.cxcj.F.in fi.fo.cccxviij.
Liber arbitriū qdā extollētes ꝓcipitare magi ꝙ eleuare conāt.xiiij.D.f.cxviij.
Liberū arbitriū cooperat gratie: ⁊ gr̄a libero arbitrio.xiij.H.I.fo.lxxxij.
Liberū per arbitriū hō cadere potuit nō aūt reſurgere: exēplū de hoīe intēperāter viuēte.xiij.B.fo.lxxxij.
Liberū arbitriū primorū hoīm ſic cōſtitutū erat vt ſi nollet cōſentire ſerpenti: diſcederet ſerpens in ſua falſitate cōfuſus: ⁊ remaneret hō in creatore ſuo firmatus.xij.C.in me.fo.cxvij.
Liberū arbitriū nō ſic eſt in nobis: vt nō indigeam⁹ diuino auxilio.liij.D.in fi.fo.ccij.lxxxj.A.fo.ccxiij.
Liber arbitriū ſic habem⁹ vt tñ egeam⁹ gratia dei.vj.G.in fi.fo.lxxvj.xiij.G.in fi.et.H.fo.lxxxij.
Liberum arbitrium cōmendatur.liij.E in prin.fo.ciij.
Liber arbitriū ſi a gr̄a deſerit ad omne malū ruit exemplū.xxviij.F.fo.xij.
Liberum per arbitrium ſe quidam bonū poſſe agere dicunt: licet cum difficultate: ſed appoſita gratia facilius.xiij.H.in me.⁊.I.fo.lxxxij.
Liberū arbitriū quantū valeat ſine gratia dei oſtendit.xj.B.⁊.xij.A.fo.lxxx.et.lxxxj.
Liber arbitriū tractatur.vij.fo.lxxviij.et.xj.per totum.fo.lxxx.
Liberi arbitrij vires adā peccando amiſit.ij.D.fo.lxxiij.
Liberi veri ſunt qs liberat xp̄s.xlj.C.D fo.clxxxviij.
Liberi arbitrij naturali poteſtate: cur homo poteſt perficere malū: bonum autē non: niſi cum adiutorio gr̄e dei.ccxxiij.Q.R.fo.cccxxxij.
Liberare dicitur duob⁹ modis: ⁊ de vera libertate: ⁊ liberatore.xlviij.A.ī me.et.B.fo.lxij.
Liberari ꝓprie qd ſit.xlj.A.fo.clxxxviij
Liberat cur deus quoſdā a penis tēporalibus viſibiliter: ⁊ quoſdā relinquit.viij.E.fo.cviij.
Libertas eſt duplex: inchoata ſcilicet et perfecta.xlj.G.fo.clxxxviij.
Libertas prima eſt carere peccatis.xlj.F.fo.clxxxviij.
Libertate quomodo ſe extulerunt iudei: cum tñ patres eorum etiam ſeruierūt.xlj.B.fo.clxxxviij.
Libero ex arbitrio ſe quidā ad xp̄m venire gloriant.xij.E.in fi.fo.lxxxj.
Libero ex arbitrio nihil boni agere poſſumus ſine gratia dei: ſed bene malum ⁊ ꝙ liberū arbitriū proprie nō ſit niſi in bono.xiij.H.in fi.fo.lxxxij.
Libero arbitrio quidam nimium tribuētes errauerunt a via iuſticie.ij.B.in fi.et.C.fo.lxxiij.
Libia duob⁹ modis dicitur: vel illa que ꝓprie eſt africa: vel illa oriētalis pars que contigua eſt africe.clxv.P.in me.folio.cccvj.
Libido quomodo domari poteſt.xliij.C.circa fi.fo.lix.
Libidinem vincere multi dum volunt victi ſunt.ccl.C.fo.cccxlv.
Libidinē vt vincāt ſe feminis ingerētes dupliciter peccāt.ccl.E.fo.cccxlv.
Libidinem vt vincant qui feminis ſe periculoſe ingerunt: reprehenduntur.ccl.D.fo.cccxlv.
Libidinem vincere ſi vis apprehende fugam.ccl.B.fo.cccxlv.
Lignum ſcientie boni ⁊ mali quale ſit: et cur ſic vocetur: ⁊ cur de illo veſci deus prohibuit: et de pena tranſgreſſionis.xxxiij.A.in me.B.fo.liiij.
Lignum vite ſecus decurſus aquarū eſt chriſtus.ij.F.in prin.fo.cj.
Lignum cur natet ſupra aquas: cū ex ordine elemētorū deberet eſſe ſub aquis.cxlvij.F.fo.ccc.
Ligna īputribilia in archa: ſancti ſūt in eccleſia.vj.H.fo.cxliiij.
Lingua noſtra ſenſum ſequat et rationē non voluntatē.iij.A.fo.iiij.
Lingua cohibenda eſt a malo: et a quo.xxxix.C.fo.lviij.
Lingua doloſa que ſit: ⁊ quid cōtra eam opponi debeat.xxix.A.fo.xiij.
Lingua in adoleſcētia īflamat ad iocoſa: in virili etate ad fraudulēta: in ſenecta ad detractoria.iij.A.fo.iiij.
Linguā frenare maius eſt ꝙ capere vrbē iij.A.fo.iiij.
Lingua ī bono magna eſt: in malo mors eſt.xlv.B.fo.xxj.
Linguā nemo hominū domare pōt: ſed ſolus deus.iiij.A.B.fo.xxxvj.
Linum caſtitatē ſignificat: quia de terra ſine carnis voluptate procreat.ccxvij.B.fo.cccxxx.
Lippientes quō producunt ad videndū lumen.xviij.G.fo.clxij.
Litis pro redemptione nō licet calūniatori accipere: ꝙuis licet calūniato donare.x.D.fo.cxvj.
Litem ſic perde vt emas tibi quietem.x.C.circa fi.fo.cxvj.
Lites aut nullas religioſi habeāt: aut celerrime finiāt in.iij.reg.ca.xxxvij.fo.j.
Litigam⁹ plerūqꝫ cū his quib⁹ conſulimus.xxxiiij.F.fo.clxxxj.
Littera occidit ſpiritus aūt viuificat: exponitur.iij.F.G.fo.lxxiiij.
Littera occidit ſpūs āt viuificat exponitur.lxx.A.fo.cclxvij.lxxxj.A.f.cclxxij.ccj.A.fo.cccxxiiij.
Littere eedē quō ſcribunt corde ⁊ manu xviij.E.fo.clxij.
Littere cur adiſcant.ccxxxix.R.folio.cccxl.
Littus maris ſignificat finē ſeculi.cxxij D.fo.ccxxxiiij.
Localis nō eſt deus.ij.D.folio.cxxxviij.xxxj.D.clxxix.cxj.B.fo.ccxxvij.
Loco quicquid capitur ei⁹ forma deſcribitur.⁊ eſt min⁹ in parte ꝙ in ſuo toto.xxxviij.B.circa fi.fo.lvj.
Locus nō facit ſanctos: ſed opatio bona locū ſanctificat ⁊ nos.xxvij.E.fo.xij.
Loculos cur chriſt⁹ inde cōmiſerit.xlij.F.fo.ccclxiij.
Loculos quare habuit chriſt⁹ in terris cui angeli miniſtrabant in celis.l.D.folio.cxcix.lxij.B.fo.ccvj.
Locuſte: detrahētes ⁊ diſcordātes ſignificant.lxxxvij.D.in me.G.fo.cclxxiiij.xcv.E.circa finē.fo.cclxxviij.
Locutio dei quomō differt a nr̄a.xliij.C.fo.clvj.xl.D.fo.clxxxvij.
Locutionum decem ſunt genera: quib⁹ hoīes ſuos ſenſus inter ſe cōmunicāt.xxxviij.P.fo.cclj.
Logos grece plura ſignificat.cxc.B.fo.cccxviij.cxcix.P.fo.cccxxj.
Logos grece quid ſignificat.cviij.A.in fi.fo.ccxxv.
Longum nō eſt quod finem habet.xcvj.B.fo.cclxxviij.j.B.fo.cxiij.
Lōge quomodo dicimur a deo eſſe.v.E.in fine.fo.ccxl.xiij.I.fo.ccxliij.ccix.C.fo.cccxxvj.
Longanimis quomodo dicat de⁹.xcvj.L.fo.cclxxviij.
Loquaces laudare non audeo: ſed tacētes beatos predicare ꝓſumo.xxvj.A.in fi.fo.xj.
Loquacitas reprehēdit.iij.B.fo.iiij.
Loquebat quō xp̄s in prouerbijs.cij.B ciij.A.fo.ccxxij.⁊.ccxxiij.
Loquenda non eſt veritas cū chriſtiano ⁊ cum pagano mēdacium.ccxxj.A.folio.cccxxxj.
Loqui a ſeipſo quō non dicitur fili⁹.lxxj.A.fo.ccix.lxxvj.C.fo.ccxj.
Loqui a ſeipſo quō nō dicitur ſpirit⁹ ſanctus.cxix.A.B.fo.ccxx.
Loqui nolite ſublimia glorianteſ: exponitur.xv.A.B.fo.viij.
Loqui de deo prout eſt nemo poteſt.j.A fo.cxxxvij.
Loqui dolū quid ſit.j.D.fo.cxiij.
Loqui ille feſtinat q̄ ſe vici timet.cxviij.A.fo.cclxxxix.

Loquitur chriſtus ꝑ predicatores.xlvij C.fo.cxcv.lxxxvj.B.fo.ccxv.
Loquit̃ deꝰ aīe rationaliter ſuggerēdo ⁊ ſuadēdo qđ vtile eſt.xviij.B.fo.cxx.
Loquitur nemo bonū ſeu verū ex ſe.xlij. E.fo.ccclxiij.
Loquitur xp̄s q̄nq ex forma hoīs:q̄nq ex forma dei.vj.B.fo.ccxlj.
Loquit̃ nobis xp̄s non ſolū ſonis:ſꝫ et iā factis.ccix.A.fo.cccxxvj.
Loquit̃ deꝰ intus in aīa hoīs bonū inſpirando.ccj.C.fo.cccxxiiij.
Loquit̃ filius:nō a ſe.lvj.A.fo.lxvij.
Loquimur dū bona:tranſit ſermo in affectum.xxxvj.C.in fi.fo.ccclxj.
Loth ⁊ vxor eiꝰ quos ſignificāt.xxxiiij. A fo.xv.xlvij.F.fo.xxij.
Loth cur duos angelos vidēs ad vnū loquatur.cxcix.H.fo.cccxxj.
Lotus qui eſt nō indiget niſi vt pedes lauet:quō intelligitur.lvj.B.lvij.A.B. lviij.B.fo.cciiij.⁊.ccv.xxviij.D.fo.xij.
Lotio pedum illorum per humilitatē nō ſolum ſordes animarum ⁊ minuta:ſed etiā capitalia peccata purgat.cxxvij. A.in fi.fo.ccxcij.
Lotio pedum humilitatis exēplū dedit. xxviij.E.fo.xij.
Lucerna erat Joānes baptiſta:lucerne erant prophete:⁊ oēs prophetie ⁊ apl̄i lucerne:et oēs electi lucerne.xxxiij.A. fo.clxxx.xxxv.A.fo.clxxxij.
Lucerna q̄ accepto oleo non lucet:digna nō eſt in candelabro poni:ſed cōfringi. clxv.C.in fi.fo.cccvj.
Lucerna ſuper cādelabrū quid ſit.cxcix C.C.fo.cccxxj.
Lucerna ⁊ lumen differunt.xlviij. C.fo. cclvij.
Luceat lux veſtra corā hoībꝰ vt videant opera veſtra bona. Et attendite ne iuſticiam veſtrā faciatis corā hoībus ⁊c. quō nō ſint cōtraria.ij.A.B.fo.xxxv.
Lucē corporalē multi plorant amiſſam minus curātes de luce aīme.xviij.G. in me.fo.xlvj.
Lucē ſectur q̄ vitatē facit.xliij.C.fo.lix.
Lucifer tempora ſignificat.xliij.C.folio cxxxij.
Lucrari quomodo debemus proximū chriſto.x.D.fo.cl.
Lucrum iniuſtū non eſt ſine iuſto dāno. xcv.E.F.in me.fo.cclxxviij.ccxv.C. fo.cccxxix.
Lucrum iniuſtum nemo habet ſine iuſto damno.x.B.fo.cccłj.
Lugent recte qui dei deſiderio flagrant. clvij.F.in me.fo.ccciij.
Lugere potiꝰ debemꝰ in hac vita q̄ꝫ gaudere.cixxiij.A.fo.cccxj.
Lugere debemus animas noſtras peccatis extinctas potius q̄ꝫ corpora chariſſimorū.xlj.G.fo.ccclxiij.
Lūbos precingere ⁊ lucernas tenere:q̄d ſit.xxxix.A.fo.lviij.
Lumē quod eſt chriſtus quantū amare ⁊ deſiderare debeamus.liij.E.fo.cclx.
Lumē de lumine xp̄s ē de patre: nō duo luminaria ſed vnū.iiij.F.fo.ccxxxviij. xxvj.D.fo.ccclvij.xxxviij.G.in fi.H. fo.cclj.xcvj.E.fo.cclxxviij.
Lumē illuminās aliud eſt: ⁊ aliud lumē illuminatū.xxiij.A.fo.clxix.xxxv.B. fo.clxxxij.liiij.B.fo.cciij.
Lumen de lumine eſt chriſtus:non tamē duo ſunt lumia.xxix.B.f.clxxvij.xxxj B.fo.clxxix.xxxix.A.fo.clxxxvj.xl.B fo.clxxxvij.lxxj.A.fo.ccix.
Lumē ⁊ alia demonſtrat:⁊ ſeip̄m.xxxv. C.fo.clxxxij.
Luminare maius ⁊ minꝰ q̄d ſit.cxxxiiij. D.fo.ccxcv.
Lunā que certis temporibꝰ obſcuratur quidā ſacrilego auſu deſēſare poſſe cōfidunt.ccxv.F.fo.cccxxix.
Lupꝰ ſignificat diabolū.xlvj.E.f.cxciiij
Lupꝰ veniēs ad ouile ⁊ ſi timet lacerare tamen lupus manet.x.C.fo.cxvj.
Luſio hiſmaelis cū iſaac:quid ſignificat xj.F.xij.A.fo.clij.⁊.cliij.
Luſum poſt ſaturiē luxurioſa gentilitas querit.xcvij.C.circa fi.fo.cclxxxj.
Lux iſta viſibilis ⁊ lux iuſticie differunt xxx.C.in me.fo.cxxv.
Lux dicit̃ xp̄s:nō q̄ oculis lucet:ſꝫ q̄ mentē illuminat.xxxiiij.A.B.C.fo.clxxxj.
Lux ⁊ fons quomodo differunt.xxxiiij. C.fo.clxxxj.
Lux anime deus.xv.D.fo.clviij.xxij.F. fo.clxviij.
Lux eſt bona ſm̄ hoīem:nō ſm̄ deū:deꝰ ei nec tantā tribuit quātā poterat ipſe largiri:ſed quantū mortalis oculus capere poterat.cxxxiiij.B fo.ccxcv.
Lux cū ſit eadē:pro diuerſis tn̄ corporū qualitatibꝰ diuerſo ea nitore aſpergit xl.K fo cclij.
Lux in tenebris lucet: ⁊ tenebre eam:⁊c. exponitur.cxxj.B.fo.ccxc.
Lux ſine tenebris eſt chriſtꝰ.j.C.in prin. folio.xcix.
Lux ego ſum mūdi:quomodo intelligit̃. xxxiiij per totum.fo.clxxxj.
Lux ꝑticipata nō minuit̃.xiij.B.fo.clv.
Luxuria q̄ꝫ horrenda facinora in ſceleratis hoībꝰ ꝓducit.ccxlvj.E.fo.cccxliij
Luxuria magis fugiendo q̄ꝫ reſiſtēdo ſuperatur.ccl.B.fo.cccxlv.
Luxuria quāta mala iferat homini.xlij. B.fo.xx xlvij.C.fo xxij.
Luxuria nullā virtutem:nullam bonitatem:nullam ſapientiam: nullā iuſticiā ſecum ſtare ꝑmittit:ſed vbi eſt oīs peruerſitas regnat.xlvij.F.fo.xxij.
Luxuria vbi regnat ibi locus diaboli.ccxlix.B.fo.cccxlv.
Luxurie que preſtent fomentum:aut detrimentum:exemplū.xlvij.E.fo.xxij. xxxiij.A.fo.xv.
Luxuriam quidā dicunt non eſſe peccatum.xvj.F.fo.xlv.
Magdalena cur tāgere ꝓhibeatur quē iam prius tetigerat cxvij.E.in fi fo.cclxxxviij. clij.A.B.fo.ccciij.clv.B.C. D.fo.ccciij.
Magdalena cur ꝓma reſurrectionis dñice fuit nuncia.cxxxij.A.fo.ccxciij.cxliiij.B.fo.ccxcviij.
Magdalena cum xp̄m a chriſto requirit: deuotione mentis prophetat ⁊ neſcit. cxxxiij.E.fo.ccxcv.
Magdalena culpat̃ eo tp̄e flere:q̄ debuit gloriari.cxxxij.C.fo.ccxciiij.
Magdalena culpat̃ querere i ſepulchro quē debuit adorare in celo.cxxxiij.E. folio.ccxcv.
Magi cur ꝑ aliā viam reuertantur.xxxij F.fo.ccxlix.
Magi cur ſtellā perdiderāt.xxx.C.xxxj D.xxxv.D.fo.ccl.
Magi erāt ꝓmitie gētiū.xxx.A.E.xxxj. A.xxxij.B.xxxv.A.xxxvij.A.folio.ccxlviij.⁊.ccxlix.⁊.ccl.
Magi nō xp̄m tā regē iudeoꝝ q̄ꝫ ſeculoꝝ agnouerūt.xxxj.B.circa fi.C.fo.ccxlix. xxxiiij.B.xxxv.B.fo.ccl.
Magi docuerūt q̄lia munera offerre debeamus chriſto.xxix.G.folio.ccxlviij xxxvj.D.in fi.fo.ccl.
Magorū ſenſibꝰ nec hūilitas natiuitatis reuerentiam diuinitatis diminuit.xxix G.fo.ccxlviij.xxxv.B.D.fo.ccl.
Magorum illuminatio magnam iudeorū indicat cecitatē.xxx.C.xxxj.B.fo. ccxlviij.
Magorum trium munera fidē trinitatis habuerunt.xxix.E.fo.ccxlviij.
Magorum munera diuino myſterio plena erāt.xxix.G.in fi.fo.ccxlviij.xxxvj. D fo.ccl.
Magorū trium fides ⁊ oblatio.xliij.per totum.fo.xx.
Magiſtrum ſuperbū arguit ieſus.xij.B folio.cliij.
Magnus vel minor quō quis vocet̃ in regno celorū.iij.ꝑ totū.fo.xxxvj.
Magnꝰ vel minimus quis erit in regno celorum.cxxij.F.fo.ccxxxiiij.
Magnitudo ſoliditatē habet:tumor iſtationem.xxxiiij.C.circa fi.fo.cxxvij.
Magnificatur a nobis deus duobꝰ modis.xxxv.K.L.fo.ccclx.
Maiorē hac dilectionem nemo h̄ꝫ:q̄ꝫ vt aiam ſuā ponat q̄s ꝓ amicis ſuis:quō intelligit̃.lxxxiiij.A.B.C.fo.ccxiij.
Maiora op̄a quō faciēt credētes in chriſtum:q̄ꝫ que chriſtꝰ fecit.lxxj.B.lxxij. per totum.fo.ccix.⁊.ccx.
Maiora opera que pater demonſtraturꝰ eſt filio:q̄ ſunt.xix.B.fo.clxiij.xxj.D. E.F.fo.clxvij.xxiij.G.fo.clxix.
Malchus quō interpretat̃: ⁊ cur ei ieſus auriculam reſtituit.cxij.C.fo.ccxxviij
Malicia malo delectatur alieno.xx.A.in fi fo.cxx.
Malicia ē nocēdi amor.xx.A.in fi.f.cxx.
Malus patitur malum:cū patit̃ ſeipſum ccxxxvj.H.fo.cccxxxviij.
Malus non arbitretur neminē eſſe bonū ne periculoſa deſperatione frangatur: ccxxj.E fo.cccxxxj.
Mala q̄nq proſunt.xxviij.F.fo.xij.
Mala multa fiūt ſub ſpē boni.vj.B.fo.v
Mala ꝓximoꝝ ſunt tolerāda:⁊ que.xxj. ⁊.xxij.per totum.fo.xcj.
Mala ꝓſunt bonis:⁊ malis bona obſūt. lxij.A.fo.ccvj.
Malū pati ⁊ malū eſſe differūt.ccxxxvj. H.fo.cccxxxviij.
Malū cū agūt hoīes quō ſe aplo ſilet̃ eē eſtimāt.xliij.A.fo.ccliiij.xlv.A.fo.cclv
Malū nō facere timore pene non eſt laudabile.ix C.fo.cxvj.
Malum nō eſt ſubſtātia ſed defectus ab ipſa ſubſtantia.xcviij.C.fo.ccxx.
Malum pro malo nulli reddētes exponitur.lxxiij.A.fo.xxxiij.
Malū non eſt malū natura ſed vitio.xxx. C.D.fo.xcvj.
Malū ſcire non eſt malū:ſed opari:q2 nō poteſt vitiari niſi cognitū.xv.C.fo.viij

Malum pati ⁊ malum eſſe multum differunt.x.D.fo.ccclj.
Mali nō ꝯtaminānt bonos.xxiij.F.f.cxxj
Mali ſepe bonos colligūt.xj.G.circa fi. folio.xl.
Mali perſequunꝶ bonos nō facto tantū ſed moribus.xxiiij.A.fo.xciij.
Mali quare felices putanꝶ.xxviij.D.fo.clxxvj.
Mali qui perſequunꝶ malos propter iuſticiam:q̄re non dicunꝶ beati.lxxxviij.B.C.fo.ccxv.
Mali abutūꝶ bonis dei:⁊ malis nr̄is de⁹ bene vtiꝶ.xxvij.D.E.fo.clxxv.xxviij.G.fo.clxxvj.l.D.fo.cxcix.lv.C.f.cciiij.
Mali nō ideo fugiendi ſunt:ſed tolerādi.ccxxj.D.fo.cccxxxj.
Mali cur ſūt multi ⁊ boni pauci.lxxviij.E.fo.cclxxj.ccliiij.L.fo.ccxlvij.
Mali ſemper bonos extinguere cupiunt lxxviij.B.E.fo.cclxxj.
Mali multi facti ſunt boni.ccliiij.R.fo.cccxlvij.cclv.B.fo.cccxlviij.
Mali ꝙ floreāt in hoc ſeculo:facit bonos ſepe in fide heſitare.ccxxxvj.E.F.G.fo.cccxxxviij.ccxlv.L.fo.cccxliij.
Mali nō temere ſed per iudiciū ab eccleſie cōmunione auferendi ſunt:et ſi per iudiciū auferri non poſſunt tolerari debent potius.l.M.fo.cxxxv.
Mali ꝓſunt bonis.lxxviij.D.fo.cclxxj.
Mali bonis neceſſarij ſunt. Si tu aurum es:palea tua eſt malus.liij.B.fo.lxvj.
Mali vellent deū nō eſſe qui puniret coꝝ mala.xc.B.fo.ccxvj.
Mali faciendo malum mittunt ad bonū xxix.C.fo.cxxv.
Mali facti ſum⁹ ꝓprio arbitrio:q̄ boni a bono deo creati eram⁹.v.A.fo.xxxvj.
Mali pro pace eccleſie tolerādi ſunt:⁊ tū arguēdi:nec nocet coꝝ cōuerſatio:niſi eis cōſentiaꝶ.xviij.I.K.fo.xlvj.
Mali tunc putāt deū eſſe bonū qn̄ illis p̄ſtat vnde corrumpanꝶ.viij.D.fo.cxv.
Mali tolerandi ſunt:exēplo chriſti.xlij.F.fo.ccclxuj.
Malos foris ⁊ ītus tolera ⁊ eſto bon⁹ intus.ccliiij.H.I.fo.cccxlvij.
Malos mali pati nolūt.xxix.C.fo.cxxv.
Malorum abundantia materies eſt purgationis bonorū vt palea auri.ccliiij.F.G.fo.cccxlvij.
Malis quō deus benevtaꝶ:hō explicare non poteſt.ccliiij.E.fo.cccxlvij.
Malis hoībus diabolus quaſi inſtrumētis vtitur.lxxxv.B.C.fo.cclxxiiij.ccxxvij.D.E.fo.cccxxxiiij.
Malis deus bene vtitur:ſicut mali male vtuntur bonis dei:exemplū.ccliiij.D.fo.cccxlvij.
Malis dū modus imponiꝶ licentia peccandi frangiꝶ.xcvij.E.fo.cclxxxj.
Malis non eſt bene:nec bonis male.x.C in fi.D.fo.ccclj.
Maledictiones male credentiū q̄ ſint.vj E.fo.ccxlj.cxxix.B.C.D fo.ccxcliij.
Malleus vniuerſe terre cōtritus eſt:quid ſit.lxxxv.B.C.fo.cclxxiiij.ccxxij D.E.fo.cccxxxj.
Mām̄ona iniq̄tatis q̄d ſit:⁊ quō de ea faciendi ſunt amici.xxxv.p totū.fo.lv.
Mām̄ona iīq̄tatis q̄d ſit.xxx.B.f.cxxv.
Mām̄ona vnde dicaꝶ.xxxv.A.in fi.⁊.C.in prin.fo.lv.
Mām̄ona iniq̄tatis facere amicos quid ſit.xvj.A.in fi.fo.cxix.xlviij.A.in fi.fo.cxxxiij.
Mandatū de dilectione eſt omnis ꝯſummationis finis:⁊ q̄ꝫ latū.x.C.in fi.⁊.D E.folio.cxj.
Mandatū dei cur dicaꝶ vet⁹ ⁊ nouū.j.G.in prin.fo.xcix.⁊.x.C.in fi.fo.cxj.
Mandatū qualiter pater dedit filio.liiij.D.fo.cciij.
Mandatū de dilectōe quare totiēs repetiꝶ:⁊ q̄s fruct⁹ ei⁹.lxxxvij.A.fo.ccxv.
Mandatū nouū quomodo diciꝶ.xxviij.G.H.I.fo.xij.
Mādatū de dilectiōe cur dicaꝶ nouū q̄d tā vetus eſſe conuinciꝶ.lxv.A.fo.ccvij.lxxxiij.B.fo.ccxiiij.lxxxvij.A.fo.ccxv
Mandatum dei quale ſit.j.F.circa prin. folio.xcix.
Mandatum dei non vni⁹ loci lex eſt ſed mundi.lxxvij.C.fo.cclxx.
Mandato dilectionis p̄cā ſoluunꝶ ⁊ tenentur.v.B.in prin.fo.ciiij.
Mandato nouo chriſtus fecit hominem nouum.xxxix.B.fo.cclij.
Mandata dei quō ſeruāda ſunt.lxxv.B.lxxxij.B.fo.ccxiij.
Mādata ſingularia:quanto ſunt artiora tāto ſunt deo gratiora.lix.A.fo.xxviij.
Mandata alia ſunt ſpecialia:alia cōmunia.lix.A.fo.xxviij.
Mandata qui ſeruare non vult fruſtra vitam querit.ccv.A.fo.cccxxv.
Mandat deus non in aure ſed in corde.xviij.A.fo.cxx.
Mādatis de his minimis q̄ ſoluerit vnū ⁊ docuerit ſic hoīes:minim⁹ vocabiꝶ in regno celorū.vj.G.in fi.fo.cv.
Manducare quomodo dicuntur angeli.xiij.B.fo.civ.
Māducare xp̄m eſt in ip̄m credere.xxv.E.fo.clxxij.xxvj.A.fo.clxxiiij.
Manducandi corpus xp̄i duo modi.xj.H.in me.fo.xl.
Manducantiū chriſtū diuerſitas.xxvj.F.G.fo.clxxiiij.lxij.A fo.ccvj.
Manducans carnē meam ⁊ bibens meū ſanguinē:in me manet ⁊c̄.quō exponiꝶ xlvj.A.fo.lxj.
Manere in dilectione dei quō debemus lxxxj.B.lxxxij.B.fo.ccxiij.
Manet deus aliter in nobis q̄ꝫ nos in eo.viij.H.in me.⁊.ix.A.fo.cviij.⁊ ſequēti.
Maniche⁹ quō arguebat cuidā deū non creaſſe minuta aīalia:⁊ per cōſequens nec hoīem.j.G.H.fo.cxxxvij.
Manichei dicunt gentem tenebrarū:nō hoīem peccare.xij.B.fo.cxvij.
Manichei adorant ſolem.ccxxj.B.folio cccxxxj.
Manichei duas ponūt contrarias naturas boni ⁊ mali.xlv.D.fo.cclv.
Manichei chriſtū ſolem eſſe eſtimāt.iiij.F.fo.ccxxxviij.
Manichei dicunt deū eſſe ſubſtantiā mutabilem.xcviij.C.fo.ccxx.
Manichei ſolem vt partem dei adorant.xxx.C.fo.cxxv.
Manichei dicebāt ſolē eſſe xp̄m.xxxiiij.A fo.clxxxj.xlvij.E.fo.cxcv.
Manichei vnde dicunt diabolū habere originem.xlij.D.fo.clxxxix.
Manichei q2 nec moyſen:nec ꝓphetas recipiūt:ideo ex nouo cōuincēdi ſunt.cxcix.M.N.fo.cccxxj.
Manichei dicunt chriſtū non verum ſed phātaſticū corpus habuiſſe:ↄtra quos proferuntur teſtimonia.iij.B.C.folio.ccxxxvij.cxlv.A.B.fo.ccxcix.
Manichei ponunt duas naturas:vnā bonam ex deo:alterā malā:⁊ ex gente tenebrarū quod defendere volūt ex verbis apl̄i.vj.G.f.lxxvj.xj.F.xij C.xiij.E.xiiij.H.i fi.fo.lxxx.xxvj.B.⁊.D.folio.xciij.xxx.B.C.D E.fo.xcvj.
Manichei non colūt chriſtum qualem in euangelio legunt:ſed qualē ſibi fingūt lxxij.D.fo.cclxviij.
Manichei aſſerūt alium latorem veteris q̄ꝫ noui teſtamēti.xlix.B.folio.cclviij.ccliij.A.fo.cccxxv.
Manichei q̄re euangeliū recipiūt.lxxij.C.D.fo.cclxviij.lxxxviij.A.fo.cclxxv.
Manichei chriſtū tantum deū ⁊ non hominē eſſe credunt.ccxvij.D.fo.cccxxx.ccxxxv.C.fo.cccxxxviij.
Manichei dicūt fantaſiā eſſe quod diciꝶ chriſtū feminco vtero poſſe naſci:nec dignum eſſe vt tanta maieſtas per ſordes ⁊ ſqualores femine tranſiſſe credatur.cxcix.B.fo.cccxxj.
Manicheos ꝯfundit auctoritas veteris teſtamenti.cxcix.R.fo.cccxxj.
Manicheos arguit.cv.A.folio.cclxxxiij cxcj.F fo.cccxviij.
Manifeſtauit quō fili⁹ nomen patris hominib⁹ in mūdo.cvj.A.B.fo.ccxxiiij.
Manifeſtationes chriſti poſt ſuam reſurrectionem quomodo cōputande ſunt.cxxiij.B.fo.ccxxxv.
Māna quomō ſignificabat eucbariſtiā.xxvij.B.fo.cxxiij.
Māna māducātes in deſerto quare mortui ſunt.xxvj.F.G.fo.clxxiiij.
Māna quomodo ſcd̄m cuiuſq; volūtatē ſapiebat.xcj.E.fo.cclxxvj.xcvij.C.folio.cclxxxj.
Manna ſignificat xp̄m.xxv.E.fo.clxxij xxvj.F.G.fo.clxxiiij.
Māna quidā olim ſpiritaliter in populo iſraelitico itelligebāt.xxvij C.f.cxxiij.
Māna ꝙ ſexto die i duplo colligebatur:⁊ reſeruatum ſcaturiebat quid ſignificet.xcj.C.⁊.D.E.fo.cclxxvj.
Māna non cib⁹ vere celeſtis:ſed figura fuit.xxvij.C.circa fi.fo.cxxiij.
Māne interpretatio:⁊ q̄d ſignificet ⁊ q̄d ſit minutū ſicut ſemē coriandri ⁊ cādidum.xcj.C.fo.cclxxvj.
Māſio duplex/iterior/⁊ exterior/ et quomodo trinitas ſancta manſionem facit in ſanctis hominibus.lxxvj.A.lxxvij.A.fo.ccxj.⁊.ccxij.
Māſiones quō vadit parare xp̄s q̄ ꝑus parate ſunt.lxviij.A.fo.ccviij.
Māſiones multe i regno celoꝝ diuerſas meritoꝝ in vita eťna ſignificāt dignitates.lxvij.A.B.lxviij.A.B.C.f.ccviij.
Manſuetudinem mititatem ⁊ iuſticiam qualiter probauerunt in chriſto iudei.xxxiij.B.C.fo.clxxx.
Man⁹ quot modis dicitur:et quomodo fili⁹ ſit man⁹ patris.xlviij.D.fo.cxcvj.liij.A.fo.ccij.
Manus fruſtra tendit ad deum:qui eas non extendit ad pauperes.xxxix.G.in me.fo.xviij.
Man⁹ dextera vel ſiniſtra q̄d ſignificet.

lix.H.fo.cclxiij.clxxxj.B.in fi.fo.cccxiij.ccxvij.C.fo.cccxxx.

Manus ſignificāt operationes.xciij.E fo.cclxxvij.

Manus arida quis ſit.clxxxiiij.B.in fi. fo.cccxvj.

Manū mundā eſſe oportet q̄ purgare debet ſordes alienas.xxxvj.A.fo.xvj.

Mare ſignificat ſeculū: fluct⁹ tentationes eius.xxv.C.fo.clxxij.

Mare ſup qđ xp̄s ambulabat ſignificat preſens ſeculū:ꝛ q̄ ſint fluct⁹ ꝛ ventus ei⁹ ꝛ quomō ſit calcandū.xiij.ꝛ.xiiij.ꝑ totū.fo.xliij.ꝛ.xliiij.

Mare qualiter prebuit iter xp̄o ſiue ambulanti ſuper mare quomō ambulauit xp̄s.xx.D.fo.clxv.

Mare per rubrū ī am traductus pp̄ls dei cur longa itinera et tentamenta in deſerto patiebatur:ꝛ nō ſtatim terrā promiſſionis intrauit.xxvij. E.fo.cxxiij.

Mare quattuor modis ptrāſitur:ſcꝫ vado:nauigio:ponte:et natatione.xxxix. H.fo.xviij.

Mare rubrū quid figurat. cxix.G.f.cclxxix.lxxxix.A.fo.cclxxv.xc.B.folio. cclxxvj.

Maris rubri trāſitus xp̄i baptiſmū prefigurabat.xxvij.B.fo.cxxiij.

Mari rubro ꝙ egyptij ſubmergūẗ quid figuret.xxvij.D.fo.cxxiij.

Maria magdalena flebat qđ male commiſerat.xj.A.in fine.fo.vj.

Maria magdalena cur acceſſit nō ad caput ſed pedes ieſu rigando; oſculando:tergēdo ꝛ vngendo.xxxiij.A.folio cxxvij.

Maria acceſſit īmūda vt rediret mūda egra vt rediret ſana: cōfeſſa vt rediret profeſſa.xxiij.A.fo.cxxj

Maria magdalena quare cū fleret:rurſū ī monumētū ꝓſpexit.cxxj. A. B.folio cccxxxiij.

Maria magdalena meli⁹ ſuſcitata eſt ꝙ̄ lazarus.xlix.C.fo.cxcvij.

Maria ꝛ martha quos figurant.xliiij.E fo.xx.

Maria ieſum plus ꝙ̄ purū eſſe hominē credidit.xxiij E.fo.cxxj.

Maria fide ꝛ ope xp̄i miſtratrix ꝛ deuota vſqꝫ ad mortē eius ſecutrix : nō pl⁹ greſſu ꝙ̄ imitationis affectu:ſi ibi non fuerit vbi xp̄s ſuos miniſtros vult eē vbi ergo erit? ꝛ ſi ibi nūq̄d equali gratia?ꝛ ſi non equali:vbi eſt dei cē ſura? xxxiiij. L.fo.ccclix.

Maria in conceptione nō eſt īuenta ſine pudore:nec in partu cum dolore.xviij B.fo.ccxlv.

Maria cōiugata peperit ꝯiugij auctorē ꝟgo virginū ꝑncipē data marito ꝛ mater nō de marito ſꝫ caſtior ꝙ̄ de marito.xxv.D.fo.ccxlvij.

Maria regnum tenet virginitatiſ:q꞉ regē genuit caſtitatis.xviij.A.fo ccxlv.

Maria omnes curſus nature ī chriſto ſuſcepit vt omnibus ad ſe cōfugientib⁹ feminis ſubueniret.xv.C.fo.ccxliiij. xxj.B.fo.ccxlvj.

Maria feneſtra celi facta eſt:ſcala celeſtiſ reſtauratio feminaꝝ.xv.B.fo.ccxliiij. xviij.B.fo.ccxlv.

Maria nō ē violata partu:q̄ magis ſanctificata eſt conceptu.vj.A.fo.ccxlj.

Maria quomodo ſit īpregnata.xviij. C D.E.fo.ccxlv.

Maria magdalena q̄ prius frontoſa erat ad perditionē:poſt fructuoſior facta ē ad ſalutē.lviij.E.fo.cclxij.

Maria ideo benedicta in mulieribus q꞉ vitā viris ꝛ mulierib⁹ peperit.Eua penam intulit mundo:maria ſalutē attulit mundo ꝛc̄.xviij.A.fo.cccliiij.

Maria īpleta eſt gratia : ꝛ eue vacuata ē culpa : q꞉ maledictio eue ī bn̄dictionē mutaẗ marie.xviij.A.fo.cccliiij.

Maria ita excipiẗ a conditiōe eue: ſicut xp̄s excipiẗ a ſn̄ia ade: q꞉ lꝫ ꝯmunicet erūnis eue:nō tn̄ cōicat parturiēdo cū dolore.xxxiiij.F.fo.ccclix.

Maria angelū interrogauit de modo cōcipiendi:nō de ꝓmiſſo dubitauit.xliiij C.fo.cxxxij.

Maria ſemꝑ virgo eſt: ꝛ ſemper ſponſa. xxij.A.fo.ccxlvj.

Maria ſterilitate caruit non pudore. xxiiij.B.fo.ccxlvij.

Maria inter omnes feminas pꝛimatum tenet.cxxxvj.A.fo.ccxcvj.

Maria ſm̄ conditionē humanā mortua eſt ſꝫ vtrū excipiaẗ ab illa gn̄ali ſn̄ia q̄ dictū eſt:puluis es ꝛ in puluerē ibis ſicut ꝛ caro xp̄i de natura ei⁹ aſſūpta q̄ corruptionē nō vidit:laborandum eſt. xxxiiij.E.fo.ccclix.

Maria ſit per te excuſabile:qđ ꝑ te ingerim⁹:ſit ipetrabile qđ fide et mēte poſcim⁹:accipe quod offerimus: redona quod rogamus: et excuſa quod timemus.xviij.G.fo.cccliiij.

Maria ſancta credidit: ſancta cōcepit:et ſāctior efficiẗ poſt partū:q꞉ ꝟginitatē dū pareret duplicauit.x.B.fo.ccxlij.

Maria ſimul facta ē mater et virgo.xiij. B.fo.ccxliij.xvij.A.fo.ccxliiij.

Maria fudit formam ſerui in terris quē habēt angeli imperatorem in celis.x. B.fo.ccxlij.

Maria dicitur terra repromiſſionis.c.B fo.cclxxxij.

Maria vt virgo cōciperet:et virgo pareret ꝑfiguratū erat ꝛ ꝓphetatum.ix. A B.fo.ccxlij.xviij.A. J.fo.ccxlv.lxxvij B.in fi.fo.ccxliiij.

Maria quomodo virgo peperit:et virgo permāſit patet teſtimonijs et exēplis. iij.C.D.fo.ccxxxvij.

Maria circūdat virū angelo fidem dando:q꞉ eua ꝑdidit virum ſerpēti cōſentiendo.ix.C.fo.ccxlij.

Maria ſicut in ꝯcipiēdo nec libidinem ita nec in partu ꝑpeſſa eſt dolorē.cxcix O.fo.cccxxj.

Maria ſciētiā diuinoꝝ libroꝝ nō potuit ignorare q̄ ip̄am plenitudinē prophetarum peperit.ix.C.in fi.fo.ccxlij.

Maria trib⁹ bonis ſublimaẗ contra tria mala eue.xv.B.fo.ccxliiij.

Maria ſuꝑ omnes creaturas preelecta omnibus gratijs fecundata:omni ꝟtute et ſanctitate in vtero matris ſue repleta eſt.xx.B.fo.ix.

Maria de toto mundo eligiẗ: quia tantū habuit meritum: vt dei filiū in ſe ſuſciperet:ꝛ poſt partū virgo permaneret. xliij.B.fo.ccxliiij.

Maria quomodo virgo peperit: et ꝟgo cōcepit:fidei in his plurimum licet:ſermoni perū.cxv. C.in fi.fo.cclxxxviij. cxxiij.B.fo.ccxcj.

Maria nō ſolū deū peperit vt quidā putant:ſed deū et hominē: auctoritate ꝓbatur.clxxvj.D.fo.cccxij.

Maria ideo benedicta ī mulierib⁹ :q꞉ vitam viris ꝛ mulierib⁹ peperit : nā eua occidēdo obfuit:maria viuificādo ꝓfuit:ꝑcuſſit illa:iſta ſanauit.xxj.D.foẗ. ccxlvj.cxcix.O.in fi.fo.cccxxj.

Maria ideo per filiū honorata eſt: q꞉ cū chriſtus carnē quā de maria ſuſcepit ſuper celos tranſuexit honorauit omnem humanam naturam : multomagiſ maternam.xxxiiij.H.fo.ccclix.

Maria nō fortuitu reperit paruulū: ſꝫ decurſis nouē menſibus peperit chriſtū xviij.B.fo.cccliiij.

Maria dū humiliter fidē dedit : celi opificem in ſe corporauit:ꝛ mūdo ſuccurrit perdito.xviij.F.fo.cccliiij.

Maria ſentit pondera ventris:ꝛ pudorē non amiſit caſtitatis: intumeſcūt vbera:ꝛ intacta manēt genitalia.xviij.E. in fine.fo.cccliiij.

Maria cōcepit ꝟgo: peperit virgo: ꝟgo grauida:virgo feta:virgo ꝑpetua.xix. A.fo.ccxlv.xxj.C.foẗ.ccxlvj.

Maria angelum de modo cōcipiendi interrogauit:non de promiſſo dubitauit xviij.E.fo.ccxlv.

Marie virtutes non ſufficit lingua enarrare carnis:quia quicquid de ea diciẗ minor laus eſt ꝙ̄ dignitas ſua mereẗ. xxxv.H.fo.ccclx.

Maria eſt filia ꝛ mater:ancilla ꝛ domina: genitrix ꝛ genita:cū īegritate pariēs cū ꝟginitate cōcipiēs: et poſt partum ꝟgo ſemꝑ ꝑmanēs.xx.C.fo.ix.

Maria typū eccl'e hꝫ.xlj.C. D.fo.ccliij.

Maria impleta eſt gratia:ꝛ euacuata eſt culpa.xxj.C.fo.ccxlvj

Maria merito a nobis ſingulari ꝑconio extolliẗ:que ſingulare cōmercium mūdo prebuit.xxxv.F.fo.ccclx.

Maria quomodo fecunda fuit et virgo permanſit:exemplis oſtēditur.xvij.D. E.fo.cccliiij.

Maria auctorem ſuū ꝯcipiens genuit in tꝑe puberem: quē habuit ante tempora conditorem.xxxv.G.fo.ccclx.

Maria ſuꝑ omnes feminas benedicta q̄ virum omnino non nouit: et virum ſuo vtero circundedit.xviij. E. folio. cccliiij.

Maria auctrix meriti:auctrix pctī eua. maria viuificando profuit:eua occidēdo obfuit.xviij.A.foẗ.cccliiij.xxxv. E.fo.ccclx.

Maria ꝯcepit ad credulitatē ꝟbi virilis ignara ꝯſortij.Extat virgo cū cōcipit virgo grauida: virgo cum parit ꝛ poſt partum.xviij.D.fo.cccliiij.

Maria dum deſponſaretur fabro:celi nupſit architecto. xviij. D.in fine.folio. cccliiij.

Maria precidit eue infelicitatis elogiū quia illa lachꝛimas iſta gaudium portauit:illa peccatorem:iſta edidit innocentem.xxj.C.folio.ccxlvj.

Maria quia ſine peccati colluuione viri admixtiōe ꝯcepit ſine dolore genuit ſine integritatis violatione cū pudore virginitatis integra permanſit.xxx

iiij.F.fo.ccclix.
Maria prime matris dāna reſoluit: & homini perdito redemptionem adduxit xxxv.D.fo.ccclx.
Maria circūdat virū angelo fidem dando quia eua perdidit virū ſerpenti cōſentiendo.xviij.E.fo.cccliiij.
Maria non vt virginitatem amitteret interuenit: angelus conceptionis miniſter aduenit.xviij.E.fo.cccliiij.
Maria ſuccurre miſeris: iuua puſillanimes: refoue flebiles: ora pro populo. xviij.G.fo.cccliiij.xxxv.R.fo.ccclx.
Marie eſt ꝑpetua ītegritas & incorrupta fecunditas.x.E.fo.ccxlij.xij.B.folio. ccxlij.xxxvj.A.fo.ccl.
Marie cātus eue planctum exclusit.xxj. E.fo.ccxlvj.xviij.B.in fine.fo.cccliiij
Marie hoc ꝓmeruit ſingularis ſanctitas & gratia: ꝗ ſuſceptiōe dei eſtimata eſt digna.xxxiiij.F.in fi.fo.ccclix.
Marie integritas in partu potius creuit q̄ decreuit amplitata potius q̄ fugata eſt.xv.A.fo.ccxliiij.
Marie p̄clara eſt ꝟginitas: & glorioſa fecunditas: q̄r dū vterus vacuat: virginitas nō violat: & ideo qđ genuerat cū exultatione mirat.x.C.fo.ccxiij.
Marie aſſenſum ſeculum omne deprecatur captiuum.xxj.F.fo.ccxlvj.xviij.C in fine.fo.cccliiij.
Marie gratia quātum poſſit monſtrat integritas: que ſicut diuerſa eſt a natura ita diuerſa eſt ab vſu. xxxiiij.G.folio. ccclix.
Marie de morte vel aſſumptione vbi nihil ſcriptura commemorat: querendū eſt ratione quod conſentiat veritati. xxxiiij.D.fo.ccclix.
Marie aſſumptionem peragere ſine maximo honore indignū eſt: ꝑ quā meruimus auctorem vite ſuſcipere.xxxv.A. fo.ccclx.
Marie ſpirituſſanctus ideo ſuꝑuenit vt prolem gigneret & virginitatē nō amitteret.xxj.E.in me.F.ccxlvj.cxv.C.folio.cclxxxviij.
Marie corpus in eſcam vermibus traditum quia ſentire non valeo: dicere pertimeſco. Nam extimationē ꝓcul ꝓpellit mun⁹ incōparabilis gratie.xxxiiij. R.in fine.fo.ccclix.
Marie animā quomodo gladi⁹ dicat ꝑtranſiſſe: cū hoc de ea nō legat.xxxiiij. F.xxxv.C.fo.ccclix.& ccclx.
Marie que magna fecit dominus.xxxv. Q.fo.ccclx.
Marie de temporali reſolutione & aſſumptione perenni: venerabile eſt manum et linguam occupare.xxxiiij. A.folio. ccclix.
Marie humilitas facta eſt ſcala celi per quam dominus deſcendit ad terras. xxxv. P.fo.ccclx.
Marie gloria in celis hec eſt.xxxv.S.fo. ccclx.
Marie anima claritate chriſti fruitur diꝰ excellentiori quadam et ſpeciali prerogatiua a filio honoratur: poſſidens in chriſto corpus ſuum quod genuit: et ꝑ quod genuit: quis dignum eſt ibi eſſe vbi ipſe eſt: & tam p̄cioſum theſaurum dignius eſt celum ſeruare q̄ terram. xxxiiij.R.fo.ccclix.
Marie ſi vnitas gratie que cūctis ī xp̄m credentibus ſeruatur non tollitur: quāto magis ſpecialitas nature cum gratie vnitate efficit vnum: matrem & filiū filiū & matrē.xxxiiij.I.fo.ccclix.
Mariā poſtq̄ chriſt⁹ in cruce diſcipulo cōmendauit: nihil de ea legitur preter id quod lucas ī actibus commemorat dicens. Omnes vnanimiter in oratione perſeuerantes cum maria &c. xxxiiij.C.fo.ccclix.
Mariam nihil ꝓdeſt interpellare vocib⁹ niſi humilitatis eius exempla teneam⁹ xxxv.L.fo.ccclx.
Mariā nemo digne loquit: niſi diuinit⁹ adiutus.xxxiiij.B.fo.ccclix.
Mariam ſpirituſſanctus ideo viſitauit: vt ꝓlē gigneret & virginitatē nō amitteret: filium ꝓferret et incorrupta permaneret.xviij.C.fo.cccliiij.
Mariam non cuiq̄ ſit dubium ſuꝑ celos eleuatam: cum moyſi corpus ab homine non inueniatur in terris: ſed quo ordine tranſierit ad ſuperna regna: nulla ꝟ narrat catholica hyſtoria.xxxv.B. fo.ccclx.
Mariam laudare ſufficeret nullus: etiā ſi omnium membra in linguas verterentur: quia altior celo ē et ꝓfundior abyſſo.xxxv.D.R.fo.ccclx.
Mariam potuit tam a putredīe q̄ a puluere facere alienam qui ex ea naſcens virginē eam potuit relinquere.xxxiiij. H.fo.ccclix.
Mariam in chriſto & apud chriſtum eſſe: nec ad ꝯmunem humilitatem putredinis & pulueris poſt mortem adductā: que ſuū & omniū genuit ſaluatorē: vera ratione confitendum eſt: & exēplis: oſtenditur.xxxiiij.M.fo.ccclix.
Mariam qui in vita pre ceteris gratia ſui conceptus honorauit: pium eſt credere ſingulari ſaluatione eam in morte & ſpeciali gratia honoraſſe.xxxiiij. G.fo.ccclix.
Martyr teſtis dicitur: & quicunq̄ ꝓveritate teſtimonium dederit: quicquid ꝓ teſtimonio veritatis pertulerit: totum pro martyrio computabit.ccxxxij.B in fine.fo.cccxxxvj.
Martyr grece latine teſtis dicitur: & quotienſcūq̄ mandatū chriſti bonis actibus facimus: totiens chriſto teſtimonium perhibemus.xxxij.C.in fine.fol. ccclix.
Martyrijs ſanctorum duo conſiderāda ſunt: ſcilicet ſeuitia tortoris: et patientia martyris.xliiij.A.B.fo.ccclxv.
Martyri iniuriam facit: qui pro martyre orat.xvij.A.in medio.fo.lxxxviij.xlij. C.fo.xx.
Martyrem clariorem tormenta faciunt. xix.D.fo.cccliij.
Martyres ſancti lōge aliter aīmas ſuas pro amicis ponunt q̄ chriſtus.lxxxiiij A.B.fo.ccxiiij.
Martyres quotidie fiunt.ccxxxij.B.circa fi.fo.cccxxxvj.
Martyres duobus modis patiebantur vno modo in anima: altero in corpore ccxxiij.I.R.fo.cccxxxij.
Martyres veros ſola charitas facit: et quomō de falſo martyrio heretici gloriantur.l.A.fo.lxiiij.
Martyres tunc pro nobis ītercedūt: cū in nobis aliquid de ſuis virtutib⁹ recognoſcunt.ccxliiij.A.fo.cccxliij.
Martyres ideo ſe impenderūt: q̄r ſecuritatem a domino acceperūt.xlv.C.fo. ccclxv.
Martyres ſuos pax noſtra habet nā cōtra vitia dimicare magna ps martyrij eſt.ccl.A fo.cccxlv.
Martyres ſe īpenderunt cōfitēdo chriſtū: & impleuerunt illud. Ad menſā potentis ſediſti.xlv.B.fo.ccclxv.
Martyres quare ī lachrymis ſeminaſſe dicuntur.xlv.D.fo.ccclxv.
Martyres triūphātes ī chriſto ſua morte peccata lucrantes: q̄ꝗ q̄ in illo patitur omnino nō moritur. xlix.A.folio ccclxvj.
Martyres non ſolū eos fuiſſe cum paſſi ſint credendū eſt: ſed etiam tunc cum viuerent.xxxij.C.fo.ccclix.
Martyres debent habere volūtatē paratam in martyrio xliij.A.cxviij
Martyres q̄ honorat: honorat & chriſtū xxvj.D.fo.ccclvij.
Martyres nō ſolum: ſed & dominū ipſū cum ipſius adiutorio poſſumus imitari.xlvij B.fo.ccclxvj.
Martyres ſanctos qui inquātum potuerit imitari noluerit: ad eorum beatitudinem non poterit peruenire.xlvij.A. fo.ccclxvj.
Martyres non tolerarent: niſi in eis xp̄s habitaret.xij.A.in fi.cccliij.
Martyres nō tantum cruciabāt tormenta illata: quātum tortores vaſtabāt inſania.xij.E.fo.cccliij.
Martires deuotiſſime femine ſimul ſeculum et ſexum vicerūt: & fortiores viris torquentibus extiterunt.xlix.B.folio ccclxvj.
Martyres quot ante mortem pertulerūt ſupplicia: tot deo obtulerūt ſacrificia xliij.B.fo.ccclxv.
Martyrib⁹ applicat q̄s nos ſeparabit a charitate chriſti: & ꝓpter te mortificamur tota die.l.A.fo.ccclxvj.
Martyribus applicat ꝟſus pſalmi. Qui ſeminant in lachrymis. &c.xlv.ꝑ totū. fo.ccclxv.
Martyribus ab oīb⁹ de⁹ fidē magis q̄ mortem expetit.xlix.B.fo.ccclxvj.
Martyribus donatū eſt vt in pria vocatione habeant fidem: & in paſſione virtutem.xij.B.fo.cccliij.
Martyribus chriſtus p̄meditari vetuit: & confiteri precepit: vt in ſemetipſis timidi & mundo eſſent audaces. xliij.A. fo.ccclxiiij.
Martyrum natalicia cur celebremus.ccxxxix.Q.fo.cccxl.
Martyrum perſonam chriſt⁹ in ſe ſuſcepit.xlv.D.E fo.ccclxv.
Martyrū vox eſt. Si de⁹ ꝓ nobis q̄s cōtra nos.xlviij.ꝑ totū.fo.ccclxvj.
Martyrū ſi tormēta ferre nō poſſum⁹ vel contra malas concupiſcentias repugnemus.xxx.F.fo.ccclviij.xlvj.B.fo. ccclxv.
Martyrū ſolēnitates exhortatiōes ſunt martyriorum.xlvij.A.fo.ccclxvj.
Martyrum cū creuit pugna: creuit & pugnantiū gloria.xxxvij.A.fo.ccclxij.
Martyrū ſi ad conſortiū volumus peruenī

re de imitatione ipſorū cogitemꝰ: debent eni in nobis aliquid de ſuis virtutibꝰ recognoſcere: vt ꝓ nobis dignēt domino ſupplicare.xxx.F.fo.cclviij. xlvj.A.fo.ccclxv.
Martyriū nō eſt tantū in effuſiōe ſanguinis: ſed in abſtinentia vitiorum ⁊ exercitio preceptorum.xliij. F. in me.folio xx.lx.A.B.fo.xxix.
Martyrium eſt indulgentia criminū: virtutū caput: occaſio iuſticie: dominice paſſionis imitatio.xlix.A.fo.ccclxvj.
Martyriū nō ſola effuſio ſanguinis conſummat ⁊ flāmarū exuſtio: ſed etiam cōtēptu carnis ad coronā peruenitur. xlvj.A.fo.ccclxv.
Martyriū ē atq; crux tota vita chriſtiani hominis: ſi ſm euangelium vixerit. xxxij.D.fo.ccclix.
Martyria ſanctorū quotiens celebramꝰ totiens chriſti gloriā predicamus.xj. A.fo.cccliij
Martyria ſanctorū quando veneramur de eterna eorum que in celis eſt feſtiuitate cogitare debemꝰ.xj.D.fo.cccliij
Mater noſtra ē eccl'ia: duo vbera eiꝰ duo teſtamēta: ſʒ lac ſcriptura ſacra.iij.A. in prin.fo.cij.
Mater non eſt niſi ꝗ filios ꝓcreauit.cxv B.fo.cclxxxviij.cxix.F.fo.cclxxxix.
Matrē ſuā q̄re noluit xp̄s agnoſcere in nuptijs ſed eā vocauit mulierem. viij. B.C.D.cxlviij.l.A.fo.cxcix.
Matrem ſuā quare xp̄s diſcipulo cōmēdauit: et quomodo eā accepit diſcipulus in ſua: cum nihil proprium habuit. cxix.A.B.fo.ccxxxij.
Matrimonium: de hoc vide. vxor.
Matrimonia cur fuenīāt patriarche ad puteos vel ad fontes.lxxv.C.E.folio cclxx.lxxx.A.fo.cclxxij.
Mathematici aſſerunt homines poſitione ſtellarum: non de volūtate peccare. xij.B.fo.cxvij.
Mathematicorū error hinc falſus cē cōprobat̄.xxxj.B.fo.ccxlix.xxxiiij.C.folio.ccl.lxiij.C.fo.cclxv.
Maxillam alteram quare ieſus percutiēti non ꝑbuit: ſicut ipſemet docuit.cxiij C.fo.ccxxviij.
Mechia a concupiſcētia diſtingui.xcvj M.fo.cclxxviij.
Mechie noīe oīs cōcubitus preter ꝗ cū vxore ꝓpria intelligit̄: qd ratiōe oſtenditur.xcvj.O.fo.cclxxviij.
Mechus eſt ⁊ ſi in illa caſta qui mulierē viderit ad concupiſcēdam eā.clxv.E circa fi.fo.cccvj.
Mechatur ſi ille qui vxorem ꝓpriā excepta cauſa filiorum cognoſcit: quale putas peccatum ſit appetere alienā.xcv. F.fo.cclxxviij.
Mechatur omnis ꝗ propria vxore intēperate excepto filiorū deſiderio vtit̄. xcv.D.fo.cclxxviij.
Mechandum nō eſt: exponitur. xcvj.C. F.M.O.fo.cclxxviij.
Medetur ſic xp̄s plagas peccatorum vt cicatricum veſtigia non remaneant.j. C.in fi.fo.ccxxxvij.
Medicꝰ non diſcutiens cauſā morbi fruſtra mederi videt̄.xxv.G.fo.clxxij.
Medicus ad quid diligit egrotum.ix.C fo.lxxix.viij.G.circa fi.fo.cviij.
Medicus magnus eſt xp̄s.viij.H.circa prin.fo.cviij.⁊.x.A.in me.fo.cxj.
Medicus nō eſt opus ſanis vel male habentibꝰ exponit̄.x.A.in fi.B.fo.lxxx.
Medicꝰ magnꝰ chriſtꝰ aduenit: cum totꝰ mūdus iacebat egrotus: qui nō ſolum ſanitatem ſed ⁊ mercedem donat.xiij. A.B.et.K.in fi.fo.lxxxij.
Medicus eſt febris pſecutor vt ſit hominis liberator.xcvj.M.folio. cclxxviij. ccxxxvij.F.in fi.fo.cccxxxviij.
Medicus dolorem īgerit vt ad ſanitatē ꝑducat.lxxiiij.C.fol̄.cclxix.xciiij.H. fo.cclxxvij.clxviij.C.fo.cccix.
Medicus bonus prius poculum quod egro daturus eſt bibit: vt peritiā artis oſtendat: ⁊ eger ſecurꝰ accipiat.lxxvij A.fo.cclxx.
Medicus xp̄s: alia ꝓcepta dedit ade ſano: ⁊ alia nobis lāguentibus. Et quomodo ip̄e prior biberit poculū mortis ne dubitaret egrotus.xviij.D.fol̄.xlvj lix.F.ante me.fol̄.lxviij.
Medicus egrotum odit ⁊ diligit.ccxxiij Y.fo.cccxxxij.
Medicꝰ ſi egri volūtatē attēderet nunꝗ curaret.xcvj.F.in fi.fo.cclxxviij.
Medici carnales qd ꝓ ſalute corporum hoc ſpiritales ꝓ ſalute animarū exercere debent.lxviij.B.fo.cclxvj.
Medici quandoq; curant per contraria: quandoq; per ſimilia: exemplum.xix. C.fo.cccliiij.
Medico occiſo ſanati ſumus.lxxiiij.E. fo.cclxix.
Medicamentū citius calidis vulneribꝰ ſubuenit.lxxxviij.G.fol̄.cclxxv.cij.D. fo.cclxxxij.
Medicamenta anime pluſꝗ corporis curare debemus.lxxxviij. G.fol̄.cclxxv. cij.D.fo.cclxxxij.
Medicina chriſti ſi nō curat nemo curare poterit.lxxiiij. L.fo.cclxix.
Medicina anime eſt fides vera.lx.A.fol̄. lxix.
Medicine conſilio fiat quod fiendum eſt pro ſalute: ſi autem velit et forte nō expedit: ſuc cupiditati non obediatur in iij.reg.ca.xxxj.fo.j.
Medicine mirabile genus: ꝓpter quam medicus egrotat: vt egrotis ſanitatē conferat.xix.B.G.fo.cccliiij.
Medio duū animaliū cognoſceris: exponitur.c.A.fo.cclxxxij.
Mediator quomodo xp̄s dicat̄.cxxxix. E.in me.fo.ccxcvj.
Melius eſt dolere mortem amicorum ꝗ non.xxxiij.B.fo.xcviij.
Melius eſt vt intus poſitꝰ ꝓpter bonos tolleres malos: ꝗ foras exiēs bonos relinquas ⁊ malos.xlvj.D.fo.cclv.
Membra ſunt ſpiritusſancti corpora vr̄a Tollēs ergo membra chriſti faciā membra meretricis: exponitur. xviij.A.E. fo.lxxxviij.
Memoria quomodo facit demōſtrationem in anima: pulchrum exemplū. xxiij.F.G.fol̄.clxix.
Mendax omnis homo: exponitur.clj.F. fo.cccj.
Mendaciū vnde ortū habet: et ꝗs eſt pater mendacij.xliij.F.fo.clxxxix.
Mendaciū nō eſt ex deo ſed ex diabolo. iij.C.in prin.fo.cij.
Mendacem deum facere quid ſit.j.E.i prin.fo.xcix.
Mendici dei ſumus.v.A.in fi.fol̄.xxxvj. xv.B.fo.xliiij.xlj.B.fo.lix.
Menſa potentis que ſit: et quid eſt conſiderare ⁊ intelligere que apponunt̄ tibi ⁊ quid ſit mittere manū. xlvij.A.fol̄. cxcv.lxxxiiij.A.B.fo.ccxiiij.
Mentiri vtrū liceat pietatis cā.lxxxix. B.in fi.fo.cclxxv.
Mentiri humilitatis cauſa nemo debet. xxix.C.fo.xcv.
Mentiri deus non poteſt: ⁊ tamen homines ⁊ verum dicere et mentiri poſſunt. fol̄.clxxxiij.
Merces bene laborantium eſt vita eterna.iij.G.in prin.fo.cij.
Merces fidei eſt intellectus.xxix. C.fol̄. clxxvij.xxxvj.F.fol̄.clxxxiij.xlviij.A. fo.cxcvj.cxj.C.fo.ccxxvij.
Merces bone vite nō eſt ſperāda in hac vita.xlvj.D.fo.ccclxv.
Mercēnariꝰ quō dicit̄ fugere lupo veniēte.xlix.F.in me.fo.lxiij.
Mercēnarij qui dicant̄: et quomodo ī ecclesia ſint tolerādi.xlix.C.in me.D.E. F.fo.lxiij.
Mercēnarij ꝗ ſunt.xlvj. C.fo.cxciiij.
Mercēnarij quare admittunt̄ i eccleſia. xlvj.D.fo.cxciiij.
Mercēnario an liceat fugere veniente lupo: ⁊ quomodo ꝗs dicatur fugere.xlvj E.fo.cxciiij.
Mercurius licet ab hominibus deꝰ eſtimetur ipſe ſe tamen hominē confitet̄. cxcix.F.in me.fo.cccxxj.
Meretrix comparat̄ inferno.cvij.E. fo. cclxxxiiij.
Meretrix oīs mulier adultera ſiue ꝯcubina vocatur.xxxvij.F.fo.xvij.
Meretricis nomīe que intelligat̄.clxiiij C.fo.cccv.
Meretrices due litigantes corā ſalomone quid ſignificent.cc.A.fol̄.cccxxiij. cxcix.S.fo.cccxxj.
Meridies multis modis interpretatur. clxv.T.ante mediū.V.fo.cccvj.
Merita diuerſa ſunt reſurgentiū.xlix.F. fo.cxcvij.
Meſſis multa: operarij autē pauci: rogate dominū meſſis: exponitur.xlij.A.fo. ccclxiij.
Meſſes due ſunt: vna tranſacta: altera futura.xlij.C.fo.ccclxiij.
Meſſores qui ſunt: ⁊ ꝗ ſeminatores.xv. G.fo.clviij.
Meſſias quid ſit.xv.F.fo.clviij.
Metreta quid ſignificat.ix. C.fo.cxlix.
Migrare corde ⁊ migrare corpore quid ſit.xxxij.A.fo.clxxx.
Militare aut miniſtrare rebus publicis: non eſt delictum: ſed iniuſte calūniari: aut velle ditari damnabile videtur.xix A.fo.xlviij.
Militia ſeculi et militia dei in hoc differunt.xliiij.F.fo.ccclxv.
Militia ſpiritalis qua clerici militāt: et de eorū ſtipēdio.xix.B.i me.fo.xlviij.
Militū officiū quale ſit: ⁊ ne iuſtas leges vendant: ideo eis ſtipendiū debet̄.xix A.circa fi.et.B.fo.xlviij
Militibꝰ ⁊ cūctꝭ officijs ex litteris ſacrꝭ regl'a ꝓſcribit̄.xix.A.aū me. fol̄.xlviij.
Minimus vel magnus quis vocat̄ in re:

gno celorum.cxxij.F.fo.cccxxliij.
Minimi xp̄i ꝗ dicant.xxxv.A.circa.ꝑn.fo.lv
Minoritas filij ad patrē ſm quid attendenda ē:xxxvj.A.xxxvij.F.fo.clxxxiij.z.clxxxiiij.xl.C.fol.clxxxvij.lxxvj.C.lxxviij.A.B.fo.ccxj.z.ccxij.
Miniſtri dei vel diaboli ſic diſcernuntur lxxxv.B.C.fo.cclxxiiij.
Miniſtrare xp̄o quid ſit.lj.D.fo.cc.
Miraculū maius eſt ꝙ deus homo fact⁹ eſt:ꝗ miracula oīa que de⁹ fecit inter homines.xvij.A.fo.clxj.
Miraculū xp̄i maximū z primū qȯ fuit iiij.Y.fo.ccxxxviij.ciiij.A.fo.cclxxxiij
Miraculū temporale xp̄s fecit:vt tu eū ꝗras z mireris eternū.xxxij.D.fo.cxxvj
Miracula dei quotidiana nō facilitate ſꝫ aſſiduitate vileſcūt.xxxij.C.fo.cxxvj.
Miracula oīa chriſti aliquid ſignificabant.lxxiiij.G.D.fo.cclxix.
Miracula chriſtus facit ſine ſanctis:ſed ſancti nō ſine chriſto.j.A.in fi.iij.A.fo.ccclviij.z.ccclix.
Miracula xp̄i nobis proficiunt.clxxvj.A.fo.ccccxij.ccix.A.fo.cccxxvj.
Miracula chriſti z ſanctorū ſic differūt.ciiij.A.fo.cclxxxiij
Miracula cū audis:ſerua fidē:nō inq̄ras rationē.clix.A.in fi.fo.ccciiij.
Miracula nō fecit xp̄s magicis artib⁹ vt quidā putabāt.iiij.S.fo.ccxxxviij.
Miracula vt faciam⁹ nō debemus appetere.ij.G.in fi.D.fo.cj.
Miracula chriſti nō erāt ludicra vel inania:z maxime miraculū qȯ apparuit ī ſuſcitatione lazari.iij.A.fo.lxv.
Miracula xp̄i nō obſcuritate verborū ſꝫ eloquij puritate narrāt.xlj.A.fo.ccliij
Miracula xp̄i cōtinebant beneficiū clix.A.fo.ccciiij.
Miracula ſeptē panū z quinqꝫ panū ſic differunt z quid ſignificent.ccix.D.folio.cccxxvj.
Miracula xp̄i ſunt etiā ſigna:z quō aliter et aliter moneāt audiētes z vidētes ea xliiij.A.B.fo.lx.
Miracula cur xp̄s hic corporaliter exhibuit:z cur modo nō ſint tot miracula ſicut ī primitiua eccleſia.xviij.A.in me.B.z.D.in fi.fo.xlvj.xlij.A.fo.lix.
Miracula preter vnitatē facientes:nihil ſunt.xiij.F.fo.clv.
Miracula chriſti que ſunt que nemo ali⁹ fecit:cū tñ plures ſancti fecerunt miracula que chriſt⁹ fecit:z multa alia que chriſtus nō fecit.xcj.A.B.fo.ccxvj.
Miracula facere nō eſt appetendum.xxxiiij.E.fo.cxxvij.
Miracula quare nō faciūt boni chriſtiani.xiij.F.fo.clv.
Miracula dei quotidiana ꝗuis magna:tamē aſſiduitate vileſcūt:rara vero nō tamē maiora hoīes obſtupeſcunt.viij.A.ix.A.fo.cxlviij.z.cxlix.xxiiij.A.fol.clxxj.xliiij.A.fo.cxcj.
Miraculorū dei maximū miraculum eſt homo.xxxij.C.fo.cxxvj.
Mirabilia non ſunt niſi que hominibus ſunt impoſſibilia.xviij.Y.fo.ccxlv.
Mirabilia facit xp̄s ꝑter ꝯſuetudinē qꝛ deus eſt:que nō cōſideratiōe cōprehēſa ſed aſſiduitate vilueruut.cxlvij.B.fo.ccc.clviij.B.fo.ccciiij.
Mirari deſinis ſi deum cogites.clx.A.fol.ccciiij.
Mirabant quare iudei de doctrina chriſti.xxix.A.fo.clxxvij.
Miſericordia dei ſic amāda eſt vt timeatur eius iuſticia.cij.D.fo.clxxxij.
Miſericordia ꝓlixa dei nō aufert eius iuſticiā:qꝛ quanto diuti⁹ expectat:tanto grani⁹ vindicat.cij.A.fo.cclxxxij.
Miſericordia dei erga nos prebet nobis formā miſerendi ꝓximo.vj.A.fo.v.
Miſericordia dei ad peccatores quanta ſit.iij.B.fo.xxxvj.
Miſericordia dei in oībus operibus ei⁹ relucet.vj.A.fo.v.
Miſericordia dei ꝗuis ſit multum preſumēda:nō tamē negligere debem⁹ eius iuſticiam.xxxvj.E.fo.cxxviij.
Miſericordia facit locū vnicuiqꝫ ſm meritū operū ſuorū:quis qui miſeret deo offert ſacrificium placabile.cciij.B.folio.cccxxliiij.
Miſericordia eſt quaſi ſecundus baptiſmus.xxxix.C.fo.cxxx.
Miſericordia dei ꝓcedit iudiciū.xxxvj.B.fo.clxxxiij.
Miſericordia dei implorāda eſt:qꝛ iuſticia ab eo auferri non poteſt.xxj.G.fo.cxxj.
Miſericordia duplex:z ꝙ nobis pri⁹ debemus miſereri:deinde proximo.xv.B.fo.xliiij.et.xxx.B.fo.liij.
Miſericordia perfecta nō eſt ꝗ precibus extorquet.xxxix.B.fo.cxxx.
Miſericordia dei magna ad peccatores demonſtratur in adultera liberata a lapidatione.xxiij.D.fo.clxix.
Miſericordia quid ſit.xxiiij.C.fo.xj.
Miſericordia irā dei auertit:pctā dimittit:ignes futuros extiguit.xlvij.B.fo.cxxxiij.
Miſericordia ſine iuſticia deſtruit:et iuſticia ſine miſericordia in crudelitatē vertitur.vj.A.fo.v.
Miſericordia non niſi miſeris eſt neceſſaria.xviij.A.fo.cxx.
Miſericordia talis eſſe dꝫ que ſuſcipiat nō repellat:peccata purget:nō animā grauet.xlvij.A.fo.cxxxiij.
Miſericordia ſic retinet ſuū ꝓpriū vt nō auferat iuſticie debitum.vj.D.fo.v.
Miſericordie opera quantū valent apud deū oſtēdit.lviij.C.in me.fo.xxviij.
Miſericordie oꝑa per quēlibet etiam ſi pauꝑ ſit exerceri poſſunt.vj.C.fo.v.
Miſericordie opera ſolis miſeris ſūt neceſſaria.xxvj.C.poſt me.xxvij.B.circa prin.fo.lj.
Miſericordie dei ſpes ē nobis ſi ab operibus miſericordie nō fuerim⁹ ſteriles ccxxxiij.E.fo.cccxxvj.
Miſericordie oꝑa qui libenter exercuit:nunqꝫ legitur male periſſe.xxvj.C.i fi.fo.xj.xliiij.A.B.fo.xx.
Miſericordiā accipiet ꝗ ꝓximo pietatis non denegat officia.lxxvj.A.fo.cclxx.
Miſericordiā nō denegat qui de noſtra conuerſione vult mutare ſententiam cij.B.fo.cclxxxij.
Miſericordiā dei ꝗdā nō niſi ad ſe extendi volūt.vj.A f.cxiiij.xxj.A.i fi.f.cxxj
Miſericordiā dei magnā ꝺprecat ꝗ magnā miſeriā cōfitet:et paruam qui paruam:qꝛ neſciēter peccauit.xxj.F.folio cxxj.
Miſericordiā nō pōt ſperare qui peccantibus in ſe non miſeretur.cciij.A.fol.cccxxiiij.
Miſericordē ita ꝗdā deū putāt:vt iuſtū denegent.cij.A.fo.cclxxxij.cv.B.fol.cclxxxiij.cix.G.fo.cclxxxv.
Miſericordiarū multa ſunt genera:z qȯ maximū.cciij.D.fo.cccxxiiij.
Miſerere anime tue placēs deo zc̄.exponitur.cij.C.fo.cclxxxij.
Miſeretur cui vult:et quem vult indurat exponitur.xx.B.C.D.fo.xc.
Miſeretur deus ſine aliquo dolore.cc.xiij.A.in fi.fo.cccxxxij.
Miſerebitur tibi deus tantū:ꝗtum proximo tuo miſertus fueris.xliiij.B.in fine.fo.xx.
Miſericors cito exauditur.cciij.C.in fi.fo.cccxxiiij.
Miſericors bene eſt qui a ſe incipit.cciij.B.fo.cccxxiiij.
Miſericors et miſerator dñs lōganimis zc̄.exponit.xcvj.A.fo.cclxxviij.
Miſericors ſicut deus eſt peccatores tolerando ſic et iuſtus ē et verax eos puniendo.xlvij.D.fo.lxij.
Miſericors nunqꝫ mala morte finit.vj.D.folio.v.
Miſericordes eſtote:exponit.lxxvj.B.fo.cclxx.cciij.B.fo.cccxxiiij.
Miſerendū eſt non tantum viuis ſed defunctis.xliiij.B.C.F.xlij.B.fol.xx.xlviij.D.fo.xxij.
Miſerendū eſt oībus.vj D.fo.v.
Miſeria hoīm z ſi cōis ſit:nō tñ debꝫ malicia eſſe cōis.x.A.fo.cxvj.
Miſſus non ſum niſi ad oues zc̄.exponit lxxiiij.B.C.D.E.fo.cclxix.
Miſſus eſt xp̄s a patre et ſpirituſancto.vj.C fo.ccxlj.
Miſſa ſingulis diebus dñicis eſt audiēda.cclj.D.fo.cccxlvj.
Miſſarū officiū nō ꝓpter inſtantias potentū:aut gulā vel auariciā abbreuiandum eſt.cclj.F.fo.cccxlvj.
Miſſio chriſti eſt eius incarnatio.xlij.C.fo.clxxxix.
Miſſio chriſti et apoſtolorum quomodo differunt.cx.E.fo.ccxxvj.
Mitis ille dicitur.lxj.A.fo.xxix.
Modicum et videbitis me:quō intelligēdū eſt.cj.C.fo.ccxxij.
Moyſes repreſentat perſonam xp̄i.xlix.D.fo.lxiij.
Moyſes cur ſine ligno non faciat ſigna cj.D.fo.cclxxxij.
Moyſes quid ſignificat ꝙ ethiopiſſam duxit vxorem.lxxxvj.B.fo.cclxxiiij.
Moyſes figuram legis habuit.cv.E.cvj.A.fo.cclxxiij.et ſequenti.
Moyſes cum virga ſignificat legē cū decē ꝓceptis.lxxxvij.A.fo.cclxxiij.
Moyſes vt a iudea naſcat et a filia pharaonis adoptet ꝗd ſignificet.lxxxvj.A.lxxxix.C.fo.cclxxiij.et.cclxxv.
Moyſes ꝙ cū virga mittat ad egyptū:z ꝙ leprā man⁹ ei⁹ incurrat ꝗd ſignificat lxxxvj.C.D.E.fo.cclxxiiij.
Moyſes miracula facturus vxorem reliquit.lxxxvj.E.fo.cxliiij.
Moyſi dubitatio ad petram orta:et ꝙ eſt in monte mortuus:quid ſignificet.xxvij.C.fo.cxxiij.

Moyſi dicit: ſine vt iraſcat furor meus et cetera.xcviij.per totū.fo.cclxxxj
Moyſe orante q̄ hoſtes vincant quid ſignificat.xciij.D.E.fo.cclxxvij.cj.D in fi.fo.cclxxxij.
Monachus nō ē qui patiens nō eſt.xvj.B.fo.viij.
Monachus qui propoſitū rumpit chriſtum negat.lx.B.fo.xxix.
Monachus nō medicinaliter cibū diiudicet:q2 nō ē delicate paſcendus ī monaſterio qui ſeculū reliquit.iiij.C.fo.iiij.
Monachus ſi ſuperb⁹ eſt melius vxorē duxiſſet.liiij.B.circa fi.fo.xxvj.
Monachus verboſus ſal eſt infatuatū: artifex mēdaciorū:fabularū faber.iij.B fo.iiij.xxvj.A.in fi.fo.xj.
Monachus ſi ī ſpiritu libertatis viuere voluerit: nō eſt tenend⁹ ſ3 expellēdus de congregatione.xliij.F.fo.vij.
Monachi mercantia / vſura eſtimat occulta.iij.B.fo.iiij.
Monachus ſi peccat miſer eſt:nec tamē licet propoſitū mutare ſed ī penitētie locum reuerti.lx.D.fo.xxix.
Monachus āte mortē moriēdo viuere τ viuendo mori debet.xj.B.circa finē folio.vj.
Monachi non vadant ad ſeculū min⁹ q̄ duo vel tres: nec bibant aut māducēt foras.j.C.fol.iij.xxxvj.C.fo.xvj.in.ij reg.ca.iij.in.iij.reg.ca.xix.τ.xxxij.fo.j.
Monachi nihil debēt poſſidere:dare vel accipere ſine prelati ſui licentia.j.reg.ca.iiij.τ.iij.reg.ca.xxviij.fo.j.
Monachi reprehendunt qui lōge ſedent a mōaſterijs: τ ex ſupbia ad ſynaxim fratrē venire contēnūt.liiij.C.fo.xxvj
Monachi fugitiui diſcipline clauſtrali ſūt ſubijciendi.j.D.fo.iij.
Monachi quales eſſe debeant.j.B.fo.iij
Monachi non debent perſcrutari altas q̄ſtiōes de diuinis: nec philoſophari: ſed magis quō p̄cepta dei impleant et diabolū ſuperent.xv.A.B.fo.viij.
Monachi nō in foro ſed ī cella habitare nec familiā ſ3 familiariū aīas paſcere debent.iij.B.fo.iiij.xxxvj.B.fo.xvj.ij.reg.ca.iij.fo.j.
Monachi non debent doctoris appetere cathedram.xxiij.C.fo.x.
Monacho vtrū liceat egredi monaſteriū vt parentibus ſubueniat.vj.C.fo.v.
Monacho periculoſum eſt egredi τ parentes viſitare.vj.B.fo.v.
Monacho tria inhereāt:diſciplina regularis:progreſſus:τ exit⁹.xl.D.fo.xviij.
Monachū que magis cruciat.xl.G.in me.fo.xviij.
Monachoꝝ eſt aliorū pctā deflere: τ ſua corrigere.xj.B.fo.vj.xxiij.C.fo.x.
Monachorū tria ſunt genera.xxj.p totū folio.ix.
Monachorum habitus q̄lis eſſe debeat: et de ei⁹ miniſterio.xxviij.E.xxvij.I circa fi.K.fo.xij.liij.G.fo.xxv.in.iij.regu.ca.xviij.fo.j.
Monachorum propriū eſt orare:ſicut canū eſt latrare.xxij.B.fo.x.
Monaſteriū ingreſſus que precipiuntur obſeruare.ij.reg.ca.v.in fi.τ.iij.reg.ca.j.fo.j.et ſer.j.A.in me.D.in fi.fo.iij.
Monaſteriū ingreſſus quales conditiones habere debeat.j.reg.ca.ij.fo.j.
Monaſteriū ingreſſis q̄ venerūt ex moribus delicatiorib⁹:ſi aliquid alimētoꝝ veſtimētoꝝ dat: fortioribus nō deb3 iniuſtū videri.iij.reg.ca.xv.fo.j.
Monaſteriū ſi per hoſtilē incurſum diſſipatum fuerit: fratres q̄zcito potuerint debent currere ad prepoſitum ſuū vbi eum eſſe cognouerint.j.reg.ca.vij.fo.j.
Monaſterij aliquid q̄ ſecū detulit: debet illud prepoſito preſentare: nec ſibi retinere quod ad omnes ptinet: τ deo cōſecratū eſt.j.reg.ca.viij.fo.j.
Monaſteriū ingreſſurus probet ſe τ probet.j.reg.ca.iij.fo.j.et ſer.j.B.fo.iij.
Monaſteriū habitātes vnanimiter τ cōcordit viuere dēbēt.iij.reg.ca.j.τ.vj.f.j.
Monaſteriū egreſſurus nihil ſecum deferet:nec aliquē ex fratribus prouocet j.reg.ca.iiij.fo.j.
Monaſteriū ingreſſi oēs debētvnū ſentire et cōmuniter omnia poſſidere.j.reg.c.j.τ.iij.reg.ca.j.fo.j.
Monaſteriū ingreſſi diuites libenter velint ſuum eſſe cōmune: nec habeāt faſtidio fratres ſuos qui ad illam ſanctam ſocietatem ex paupertate venerūt.iij.reg.ca.iij.et.v.fo.j.
Monaſterio eijcit quis ꝓpter quas cauſas.iij.reg.ca.xxiij.in fi.τ.xxxviij.in fi.fo.j.ſer.j.B.fol.iij.xiiij.F.vij.xxvj.B.folio.xj.
Monaſterio elect⁹ ſi ſe correxerit: fraterne recipiatur.xxvj.C.fo.xj.
Monaſterio deteſtabile eſt diuites fieri laborioſos:et pauperes delicatos.iij.re.ca.xv.in fine.fo.j.
Monaſterio ſenes ſint a laborib⁹ ſupportandi vt orationibus inſtent: τ illorum eſt dicere pater noſter.xvij.E.fo.viij.xxij.C.fo.x.
Monaſterio ſi quis ꝯtra fratres: aut prepoſitum ſepe īſurgat:quid de eo fiet.j.reg.ca.vj.fo.j.
Monaſterio diſtribuat vnicuiq3 victus et tegumentum non equaliter omnib⁹: quia nō equaliter valent oēs: ſed ſicut cuiq3 op⁹ fuerit.ij.reg.ca.ij.in fi.et.iij reg.ca.ij.fo.j.
Monaſterio q̄ ſuas diuitias partiūt nō inde ſupbiāt:ſed de pauperū fratrum ſocietate gloriēt.iij.reg.ca.v.fo.j.
Monaſterio nō q̄rāt paupes q̄ nec foris habere potuerūt:ſ3 tn̄ eorū infirmitati qđ opus ē tribuat.iij.reg.ca.iiij.fol.j.
Monaſteria tūc incipiūt diuitibus eē vtilia non pauperibus ſi diuites illic humilientur et pauperes inflent.iij.reg.ca.iiij.folio.j.
Monica p̄cib⁹ τ lachrymis ſuis auguſtinū fecit adherere ſancti ambroſij veſtigijs:in ſer.ambro.de bap.aug.B.fo.j.
Monica apđ hoſtia tyberina ꝯſtituta cū auguſtino vt ad africā remearet:romā ducit ad videndū paganorū edificia τ ceſaris cadauer.xlviij.F.fo.xxij
Monica auguſtinū tam ſpiritu q̄ carne genuerat:et ip̄a inſtigāte ab ambroſio vigilie ſanctorum in ieiunia cōmutate ſunt.xxv.B.fo.xj.
Monice ſancte q̄lis fuit vite conuerſatio in additionib⁹.j.fo.xxxiij.col.iiij
Mons ſignificat chriſtum propter quattuor.xl.D.fo.xviij.
Montē cur chriſtus ſolus aſcendit.xliij A.fo.xliiij.
Montes ſunt boni:ſunt et mali.clxv.I.ī me.fo.cccvj.
Montes iſrael qui ſint.clxv.K.fo.cccvj.
Mōtes τ colles q̄ ſūt.j.B.C.fo.cxxxvij.
Monſtrū qn̄ aliquid eſſe dicitur.lj.B.in fi.fo.lxv.
Morbi cauſa manente morb⁹ reperitur.xxv.G.fo.clxxij.
Mores ī melius cōmutare τ a factis malis recedere nō ſufficit: niſi etiā de his que facta ſunt ſatiſfiat dn̄o p penitētie dolorē.l.P.in me.fo.cxxxv.
Morere ne moriar.cxlj.C.circa fi.folio ccxcvij.cxliiij.F.fo.ccxcviij.
Moreretur niſi xp̄s nos nō viuerem⁹ q2 accepit mortē de nr̄o τ reddidit vitam de ſuo.cxliiij.D.fo.ccxcviij.
Mors aliorū quō nobiſ ꝓficit.lxvj.B.folio.xxxj.
Mors duplex:corporis ſcilicet et anime lxxij.per totū.fo.xxxij.
Mors non eſſet ſi peccatū nō preceſſiſſet xxxiij.B.fo.xcviij.
Mors nō moreret ſi chriſt⁹ nō moreret clxxiiij.B.fo.cccxj.
Mors xp̄i miſericordie fuit:non neceſſitatiſ.xxxj.C.fo.clxxix.xxxvij.G.F.folio.clxxxiij.τ.clxxxiiij.
Mors aīe plus dolenda eſt q̄ corpis.xlj G.fo.ccclxiij.
Mors xp̄i plus q̄ mundus valuit.cxiiij A.fo.cclxxxviij.
Mors tuus invictoria conſumitur.clxj.B.circa fi.fo.cccv.
Mors duplex et quomodo timēdo vnā icidit ī alterā.xliij.E.fo.cxc.xlvij.D.fo.cxcv.xlix.B.C.fo.cxcvij.
Mors que per lignū venit:p lignū ſuperata eſt.xix.D.fo.cccliij.
Mors xp̄i ſimpla mortē noſtrā duplā deſtruxit.clxxxj.G.fo.cccxiij.
Mors cōparat ſomno.clvj.E.fo.ccclij.
Mors filiorū q̄nq3 eſt diſciplina parētū exemplū.ccliij.B.fo.cccxxv.
Mors chriſti non illi ſed nobis data eſt.cxxxiij.D.fo.ccxcv.
Mors chriſti ſignum noſtre ſalutis.clxxxj.E.in fi.fo.cccxiij.
Mors xp̄i nos viuificauit in noſtri generis corpore.clxxvj.D.fo.cccxij.
Mors nō morit niſi in vita.xxxv.B.folio.cxxviij.
Mors ero tua o mors τc.expōit.cxxxvij B.fo.ccxcvj.clvj.A.f.ccciij.clxxxj.I folio.cccxiij.
Mors a morſu nomē accepit:q2 ex eo qđ mordemus partem abſtrahim⁹:τ partē relinquim⁹.cj.B.fo.cclxxxij.lxxxvij.B.fo.cclxxiiij.
Mors mortē patit vbi ei iuſte defūctoꝝ multitudo ſubtrahit.clxj.B.fol.cccv.
Mors bona aut mala.xxiiij.p totū.fo.l.
Mors q̄ ī puluere pfectura ſuſcepit:hoc diſcuſſa refundit.clvj.E.fo.ccciij.
Mors chriſti eſt pignus: q2 dabit nobis ſuam vitā.cxlj.F.circa fi.fo.ccxcvij.
Mors xp̄i in carne vita tua eſſe debet in mente.clix.B.fo.ccciiij.
Mors bonis ē ianua vite.xlvj.M.circa finē.fo.cclv.
Mors chriſti noſtra eſt liberatio.cxxiij.B.in fi.fo.ccxcj.

Mors xp̄i tal'fuitvt ꝑ ea diuites dari ꝓ pbetatū ſit.xxxvj.D.fo.cxxviij.
Mors corpis neceſſaria ē: ſed mors aīe voluntaria.vj.A.in fi.fo.xxxvij.
Mors iuſtorū comparatur ſomno.xxxiij A.fo.xcviij.
Mors pecorū ꝛ priogenitoꝝ egypti qd ſignificet.lxxxvij.C.E.F.G.fo.cclxx iiij.lxxxix.D.foli.cclxxv.xcv.F.folio cclxxviij.
Mors cur incerta eſt nob̄ .lxxj.A.folio xxxij
Mortis nomē memoratū omniū corda percutit.ccxxxix.S.fo.cccxl.
Morti pater peccatū qꝛ ſi nūq̄ʒ peccare tur:nēo moreret̄.cxlj.B .fo.ccxcvij.
Mortis poſſibilitatem initium vite facit xcvj.B.ī me.fo.cclxxviij.lxxiiij.D.fo. cclxix.cxxxix.B.fo.ccxcvj.
Mortis contra vetuſtatē chriſtus attulit vite nouitatē.xxxix.B.fo.cclij.
Mortis ſue diē vt quiſq̄ʒ ignoraret:deus vtiliter inſtituit.xiij.A.fo.cxvij.xxvij. L.in fi.fo.cxxiij.
Mortis chriſti reus eſt q̄ violat animam xp̄i ſanguine mūdatā.cxx.F.fo.ccxc.
Mortis quecūq̄ʒ occaſio fuerit ſi bonam vitā habeas ad requiē exis et beatitu dinē que non timorē nec finē habet.cc xxxix.V.fo.cccxl.
Morti meditatio ad multa ē vtilia.xlviij B.fo.xxij.lvij.A.B.lviij.B.f.xxvij.et xxviij.
Mortis diffinitio.xliij.E.fo.cxc.
Mortem ſolꝰ deꝰ ſentire nō potuit nec ſo lus homo ſuperare potuiſſet.clxxvj.B circa fi.cccxij.
Mortē nō tā fuiſſe q̄ʒ ſomnū ipa tpis bre uitas oſtēdit.cxxxiij.D.fo.ccxcv.
Mortem ſuſcepit vt a nobis mortē exclu deret.clxij.B.fo.cccv.
Mortem quidam appetunt et cum vene rit fugiunt.cxiij.B.fo.cclxxxvij.
Mortem peruerſus plus amat q̄ʒ vitam ccxxxix.T.fo.cccxl.
Mortem crucis quare elegit xp̄s.xxxvj. B.C.fo.clxxxiij.
Mortē deꝰ nō fecit.xij.C.in fi.fo.cliij.
Mortem videre vel guſtare quid ſit.xliij E.fo.cxc.
Mortem corporis quidam plus timent q̄ʒ anime.xviij.C.D.E.fo.lxxxviij.
Mortē quidā differunt: ſed non effugiūt xviij.E.fo.lxxxviij.
Mortē horret nō opinio ſʒ natura.xxxij A.fo.xcviij.
Mortem crucis ꝛ nō aliud genꝰ elegit.cl xxxj.E.G.fo.cccxiij.
Mortē xp̄s iō ſuſtinuit: vt iniuſta mors iuſtam vinceret mortem.cj.B.fol.cc lxxxij.clvj.B.fo.ccciij.
Mortē timēdo cadere in mortem : eſt in feliciſſimū.xlij.D.circa.fi.fo.ccclxiij.
Morte de ſua ludit: ꝛ ſe ſeducit qui hoc cogitat vt poſſit el extremi temporis indulgentia ſubuenire.cxx.G.fo.ccxc. clxxxj.M.fo.cccxiij.
Morte xp̄i oīa elemēta turbant̄: ſola cor da iudeorū nō mouent̄.cxx.E.fo.ccxc.
Morte nihil certiꝰ: et nihil hora mortis incertius:ꝛ quomodo moriendi neceſ ſitate aliquis bene vti debet. xxj.A.in me.B.fo.xlix.
Morte carnis ſue xp̄s mortē nr̄e carnis de ſerpente venientem ſanauit:et ad ī mortalitatis ſue ſpeciem ī tempore re ſurrectionis cōplenda reformauit:exē plū.xix.C.fo.cccliiij.
Morte corporis huiꝰ q̄s me liberabit:ex ponitur.v.G.in fi.H.fo.lxxv.
Morte amicorū triſtari naturale eſt : ſed debet vincere ī nobis ſpes reſurrectio nis.xxxij.A.C.xxxiij.A.C.fo.xcviij.
Mortes ſunt due ſcʒ prima et ſcd̄a ꝛ piſe mortis due ſūt ptes.clxij.B.fo.cccv.
Mortuus eſt ſm̄ ſolam carnē nō ſm̄ dei tatem.xxxix.B.fo.cclij.
Mortuꝰ quis bene eſt: diues purpuratꝰ an lazarus mēdicus:ccxxxix.X.folio cccxl.
Mortuus eſt et ſepultus ita in vera hūa nitate quō natꝰ.cxxxj.C.fo.ccxciiij.
Mortuus eſt xp̄s ſm̄ carnē ſolū: non ſm̄ diuinitatē.lxiiij.E.circa prin.fo.lxxj.
Mori xp̄s voluit propter noſtra peccata iij.fo.cxl.
Mori bn̄ diſcis ſi didiceris bene viuere. ccxxxix.X.in fi.fo.cccxl.
Mori aliqui timent:aliqui optant vt ſint cum chriſto.ix.B.in prin.fo.cix.
Mori cur voluit xp̄s ꝓ genere humano quod per ſapientiā vel potentiā potuiſ ſet liberaſſe.xix.A.fo.cccliiij.
Mori male times:viuere nō male times: corrigere malā vitam ꝛ nō timebis ma le mori.ccxxxix.T.in fi.fo.cccxl.
Mori male non poteſt qui bene vixerit. ccxxxix.T.in fi.fo.cccxl.
Mori poſſe et nō poſſe vtrūq̄ʒ erat ī ptā te primi hois.xlviij.B.fo.xxij.
Mori pro nobis cur xp̄us voluit.cxx.A fo.ccxc.
Mori tunc timemus quādo nobis bene eſt.ccxlv.fo.R.cccxliij.
Morit̄ quō aīa ꝛ occidit̄.xlvij.D.f.cxcv
Moriamur morū mutatione cū xp̄o vt a morte iuſticie viuamꝰ cū xp̄o.cxlj.F.ī fine.fo.ccxcvij.
Morientis chriſti poteſtas vnde appa ruit.xxxj.C.fo.clxxix.
Morientibus multa occurrunt impedi menta.xlviij.G.fo.xxij.exemplū.lxix. B.fo.xxxij.
Mortuus nō eſt deus tamē ſm̄ hominē mortuus eſt.cxix.C.fo.cclxxxix.
Mortuus eſt morte breui ꝛ temporali:ne nos mortē ſubiremus eternā.cxciij.C in fine.fo.cccxix.
Mortuꝰ quātūcūq̄ʒ diues aut charꝰ ſtatī relinquit̄:exēplū.xlviij.F.fo.xxij.
Mortui q̄ dicant̄.xcviij.D.fo.cclxxxj.
Mortui quomō audient vocem filij dei ꝛ viuent.xix.H.J.K.fo.clxuj.xxij.E. xxiij.H.fo.clxviij.et.clxix.
Mortui qui dicūtur etiā viuētes.xxij.E xxiij.E.fo.clxviij.et.clxix.
Mortui quō dicant̄ audire vocē filij dei ꝛ viuere.lxiiij.D.E.in p̄n.ꝛ.B.fo.lxxj.
Mortui: quō ſepeliāt mortuos.vij.A.in fi.fo.xxxviij.xviij.B.fo.xlvj.
Mortui tres quos chriſtus ſuſcitauit:q̄d myſtice figurent.xliij.F.in me. xliiij.ꝑ totum.fo.lix.ꝛ.lx.
Mortuis quibus ꝓſunt orationes ꝛ ele moſyne.xxxij.B.fo.xcviij.
Mortuis non proſunt pompe exequiarū xxxij.A.fo.xcviij.
Mortuis quō ſit cura ſepeliendi exhibē da.xxxij.C.in me.fo.xcviij.
Mortuos tres ſicut xp̄s ſemel viſibiliter ita milia īuiſibiliter excitat:ꝛ nemo tā facile excitat in lecto q̄ʒ xp̄us in ſepul chro.xliiij.A.in me.fo.lx.
Mortuos tres ſuſcitauit xp̄us: et quare. xlix.B.C.fo.cxcvij.
Mortalitatē noſtrā cū ī ſe xp̄s aſſumpſit et inde gratia ſanitatis totū corpus re ſūpſit::nō ideo factꝰ eſt altior: vel bea tior:ſed tota hec diſpenſatio noſtre vti litati conſuluit ꝛ militauit:nihil ſue di uinitati ꝯtulit.xix.B.fo.cccliiij.
Moueut̄ cū faciliꝰ corpora leuiora: diffi cilius grauiora:cur ſe leuiſſima aranea tarde mouet:ꝛ grauis equus velociter currit.cxlvij.G.fo.ccc.
Mulier chananea ꝛ eiꝰ fides.lxxiiij.ꝑ to tū.fo.cclxix.ccix.B.fo.ccccxxvj.
Mulier fortis que dicatur.cxvij. per to tū.fo.cclxxxviij.ccxvlij.B.fo.ccccxxx.
Mulier que in adulterio deprehenditur. xciiij.D.E.fo.cclxxvij.
Mulier ꝛ virgo vtrū differant.lxiij.C.in me.fo.lxx.
Mulier ſamaritana ſignificat eccl'iaʒ ex gentibus cōgregatā. xv.C.fo.clviij.
Mulier lōge: eſt libido ꝓpe.xxj.C.f.cxxj
Mulier curua decē ꝛ octo annis ꝛ a dn̄o curata q̄d ſignificet.xlix.A.fo.cxxxiiij
Mulier a mollicie id ē a fragilitate no mē accepit.xcvj.O.fo.cclxxvlij.ccxliij A.fo.cccxlij.
Mulier deprehenſa ī adulterio.xlvij.per totum.fo.lxij.
Mulier fluxum ſanguinis patiēs quid ſi gnificabat.xxxj.E.fo.clxxix.
Mulier dum parit triſticiam habet.cj.B C.in fine.fo.ccxxij.
Mulier ſamaritana pria credidit ex gē tibus.xlij.C.in me.fo.ccclxiij.
Mulier curua.xij. A.fo.xliij.et.xxxj.ꝑ to tum.fo.liij.
Mulier ſamaritana.xcij.per totum folio cclxxvj.
Mulier que fluxum ſanguinis patiebat̄ ꝛ a xp̄o ſanata: q̄d ſignificet.lxxuij.F H.fo.cclxix.clij.A.ī fi.clv.C.f.ccciij.
Mulieri noīe nō virgineū decꝰ negat̄:ſed feminieꝰ ſexus oſtēdit̄.xix.D. fol.ccxlv xxj.D.fo.ccxlvj.xlj.C.fo.ccliij.
Mulieres vt in eccleſia taceāt: de hoc vi de.ſer.xxvj.per totum.fo.cxxiij.
Mulierū inhoneſta familiaritas fugien da eſt:exēplū.lxxxij.B.C.fo.cclxxij. ccl.C.D.fo.cccxlv.
Mulierum conſortiū habere periculoſū eſt.xxxvj.F.fo.xvj.
Mulierum amicitias qui procurat: inſi piens eſt et inexpertꝰ.xxxvij.F.f.xvij.
Mulierum incauta familiaritas nō ſolū paruos ſed ꝛ ſanctos ꝛ fortes vincit. xxj.C.fo.cxxj.
Mundus cur ſit creatꝰ: ꝛ quomodo ſit vtendus.ij.F.in me.G.fo.cj.
Mundus duobus modis ſeducit. ccxlv A.fo.cccxliij.
Mundꝰ multis modis d̄r.xxviij. A.folio ccxlviij.xlviij.B.fol.cclvij.lxix.D.fo. cclxvij.ccxxiij.T.fo.cccxxxij.
Mundꝰ ꝛ oīa inſtrumēta eiꝰ ē factꝰ a deo oīpotēte.cxxix.B.fo.ccxclij.
Mundus amarus eſt et diligitur.cxj.C fo.cclxxxvij.

Mūdus comparatur heremo:et terra repromiſſionis patrie celeſti:ſ habemꝰ fontem charitatis ne deficiamꝰ.vij.A in ꝑn.fo.cvij.

Mūdus quomō arguat de peccato: iuſticia ⁊ iudicio.lx.A.B.lxj.A.B.f.lxix

Mundꝰ cōparat ſcorpioni: ⁊ q̄ multis amaritudinibꝰ ſit reſperſus:⁊ cur non ſit amandus.xxix.B.in fi.C.D.fo.lij.

Mundus non cognoſcit niſi ſuos:ſed pſequitur pios.iiij.C.circa ꝑn.et.v.D.fo.ciij.⁊ ſequenti.

Mundus tranſiens comparatur fluuio: ⁊ in eo tria ſunt concupiſcentia carnis ⁊c.ij.F.in prin.fo.cj.

Mundus aut ridet nos aut ridetur a nobis.lv.D.fo.cclxj.

Mundus et deus nō poſſunt ſimul diligi.ij.E.fo.cj.

Mundus cur multis malis atteratur.l.A.fo.cclix.cxj.A.fol.cclxxxvij.ccxlv.P.fo.cccxliij.

Mundus decipit amatores ſuos.lxij.E.folio.xxx.

Mundus vt cognoſcat quia tu me miſiſti:quomodo intelligit.cx.D.cxj.D.folio.ccxxxvj.et.ccxxxvij.

Mundꝰ quomodo videt ⁊ non videt xp̄z lxxv.A.lxxvj.A.fo.ccxj.

Mundus quō odit vel diligit mundū: et quomodo nos mundū etiā odire ⁊ diligere iubemur.lxxxvij.B.lxxxviij.B.C.fo.ccxv.cviij.A.fo.ccxxv.

Mundus pro quo xp̄s rogat:⁊ nō rogat quid repreſentat.cvij.A.fol.ccxxv.cx.B.fo.ccxxvj.

Mundꝰ in quo ⁊ de q̄ dixit ſe xp̄s nō eē: neqꝫ apl̄os:qd ſignificat.xxxviij.B.C fol.clxxxv.cvij.B.C.cviij.A.f.ccxxv.cxv.B.C.fo.ccxxx.

Mūdꝰ cur nō ſit diligēdꝰ.xxxj.A.fo.xiiij xlviij.F.fo xxij lvij.C.fo.xxvij.

Mundus per ipſum factus eſt: ⁊ mūdus eum nō cognouit:quō intelligat.xxxix A.fo.lviij.

Mundus quomodo odit et perſequitur xp̄m in membris ſuis.liij.A.circa ꝑn.et.B.fol.lxvj.

Mundus premit amatores ſuos:⁊ cadit non eos pro quibus xp̄s vicit mundū.xxj.B.circa.ꝑn.fo.xlix

Mundus periculoſior eſt blādus q̄ moleſtus.xxxj.A.fo.xiiij.

Mundus conſtat ex quattuor elemētis cxlvij.D.F.fo.ccc.

Mundus cur tot flagellis atterit.xij.B.in fi.fo.xliij.

Mundus cōparat fornaci.ccliiij.F.folio cccxlvij.

Mundus dupliciter ꝑducit aciē contra milites xp̄i:ſcꝫ blādiēdo vt dcipiat:et terrēdo vt frāgat.xij.C.fo.ccclij.

Mundꝰ oꝛruit:ergo migrādū eſt.l.I.in me.fo.cclix.ccxlv.O.fo.cccxliij.

Mūdus cōparat mari ꝑpter quattuor: xxxix.E.H.fo.xviij.lxv.B.fo.xxxj.

Mūdi noīe qd intelligat.ij.G.in princi.fo.cj.et.uij.C.circa prin.et.v.E.poſt me.fo.ciij.⁊.ciiij.

Mundi noīe qd intelligat.xxxix.A.B.fol.lviij.liij.A.f.lxvj.lx.A.lxj.A.f.lxix

Mundi finē q̄ tardius futurū ſperat:vl ſuum cōſideret finē.lvij.A.in fi.⁊.lviij.A.fo.xxvij.⁊.xxviij.

Mūdi nomīe qd ſignificat.ij.E.fo.cxxxviij.iij.C.fo.cxl.iij.E.fol.ccj.lxxv.A.fol.ccxj.lxxix.B.folio.ccxij.lxxxviij.B.C.fo.ccxv.cj.A.folio.ccxxij.cvij.A.folio.ccxxv.

Mundi etates ſex.ix.C.fo.cxlix.xv.B.I fine.folio.clviij.

Mundo hij ſunt ⁊ de mundo loquūtur.vij.A.in fine.fo.cvij.

Mundo tria mala ſunt:⁊ ideo ſpernendꝰ xxxj.B.C.fo.xliiij.

Mūdo nō dolere:nō timere:nō periclitari impoſſibile eſt.xxxj.B.fo.xliiij.

Mūdū xp̄s intrauit qui nuſq̄ deeſt.viij.A.fo.lxxviij.

Mūdū cur xp̄s intrauit.ix.A.fo.lxxix.

Mundū iſtū qdā aial magnū eſſe dixerit ⁊ eternū.cxliij.D.fo.ccxcviij.

Mundū quō arguet ſpiritusſanctꝰ.xcv.A.B.fo.ccxviij.

Mūdatio quō attribuit aque vt corpus tāgat ⁊ cor abluat.lxxx.B.fo.ccxiij.

Mūdani ſiue de mūdo qui ſunt:⁊ qui nō xxxviij.B.C.fo.clxxxv.

Mūdicia īter oēs virtutes inſignē locū tenet:qꝛ ipſa ſola eſt que preſtat videre deū.ccxlix.A.fo.cccxlv.

Mūdicia corpis vbi nō eſt:ibi habitatio diabolici ſpūs.ccxlix.B.fo.cccxlv.

Murmur quot erat in turba de chriſto.xxviij.F.fo.clxxvj.

Murmur abſit a factis monachorum.ij.reg.ca.ij.⁊.iij.reg.ca.xxxiiij.fol.j.⁊ ſer.j.B.in fi.fo.iij.

Murmurāt quō mali de hominibus bonis.xxviij.F.fo.clxxvj.⁊.clxxvij.

Murmurare q̄ malū ſit.xxvj.F.f.clxxiiij

Murmurator in aīa fit leproſus:xxēplū.xxvj.A.fo.xj.

Murmuratores expellendi ſunt de congregatione nec ad menſam cū alijs admittendi.xxvj.B.C.D.fo.xj.

Muſtella ſerpēti inſidiat ſemper.iiij.B.folio.iiij.

Mutat deus ſententiam ſi tu mutaueris vitam.xl G.in fi.fol.cclij.cij.B.folio.cclxxxij.cix.D.folio.cclxxxv.xlvij.E.in fine.fo.xxij.

Naaman ſyrus leproſus ⁊ ab heliſeo curatus:qd figurabat.ccxvij.p totū.ccviij.B.C.D.fo.cccxxvj.

Nabuchodonoſor q̄le decretū dedit vt nō blaſphemaret deꝰ iſrael.xj.G.f.clij.

Naſcimur omnes ad laborem et dolorē.xxxj.C.fo.xiiij.

Naſcit xp̄s ſine corruptione: qꝛ de ſanctificatione concipit nec decebat vt q̄ nobis afferebat ſalutem:matri preriperet integritatis dignitatem.xviij.D.in fine.fo.cccliiij.

Naſcit qꝛ ex hoīe:non tō ſimplex hō credat.ix.B.fo.ccxliij.xvj.D.fo.ccxliiij.

Naſcitur vt hō: mox ꝑpheta eſt ſue miſerie:ꝑconio lachrymoſe vocis.l.B.fol.cclix.ccxlvj.A.fo.cccxliij.

Naſcitur de virgīe:ꝑfiguratū erat.xvij.B.fo.ccxliiij.xx.A.fo.ccxlv.lxvij.B C in fine.fo.cclxx.

Naſcitur chriſtus ſpiritaliter in nobis:⁊ ꝯcipitur:⁊ nutritur.xvj.C.fol.ccxliiij.xx.E.fo.ccxlv.

Naſcit dū virtus mūdi nullꝰ pariēdi eſt genitus.x.C.in fi.fo.ccxlij.xv.A.folio ccxliiij.

Naſcit peregrinꝰ et in diuerſorio.xxiiij C.fo.ccxlvij.

Naſcitur nemo ex aqua ⁊ ſpirituſctō: niſi volens.iij.A.fo.cij.

Naſci ideo voluit.xvij.C.f.ccxliiij.xxix A.fo.ccxlviij.

Naſci denuo quid ſit.xj.A.xij.A.f.clij.⁊ cliij.

Naſci de carne ſicut nō poterat niſi caro ita nō poterat dei caro de femineo vtero niſi ſine generāte ꝑdire.xj.A.folio ccxliij.

Naſci ꝑpter duo voluit.viij.C.f.ccxlij.xviij.I.fo.ccxlv.

Naſci cur voluit in die per quē factꝰ eſt omnis dies.v.A.fo.ccxl.

Naſci deū decuit non aliter q̄ de virgīe xvij.A.D.fo.ccxliiij.xix.A.fo.ccxlv.

Naſci cur voluit per feminā virginē.xxj B.fo.ccxlvj.

Naſci ⁊ ꝓcedere in diuinis quomō differunt.xcix.D.fo.ccxx.

Naſci cur voluit chriſtus per ſolā matrē qui fecit hominē ante patrē et matrē xxxij.D.in me.fo.cxxvj.

Naſci de ſpiritu quid ſit.xij.B.fol.cliij.

Naſci de ſpiritu ſācto aliud ē q̄ paſci de ſpirituſancto.xj.I.in fi.fo.xl.

Naſci quare tandiu diſtulit chriſtꝰ.xxxj.C.fo.clxxix.

Naſci cur xp̄s voluit.xix.C.xx.A.fo.ix.

Naſciturū quantū antiqui deſiderabāt xx.C.fo.ccxlv.

Naſcendi ſicut vna ē cōditio:ita ⁊ moriendi.xlviij.D.in me.fo.xxij.

Naſcendo quid nobꝭ cōtulit:et ideo laudandus amandꝰ:⁊ adorandꝰ.v.D.folio.ccxl.vij.A.fo.ccxlj.x.C.fo.ccxlij.

Naſcendo xp̄s qd nobꝭ ꝯtulit.xx.A.f.ix

Naſcendo:ꝟginitatē matris ſue nō ademit: qui eccl̄iam ſuā de fornicatiōe demonū redimēdo virginē fecit.xvij.D fo.cccliiij.

Naſcendo tranſimꝰ.xlv.G.fo.ccclxv.

Naſcendo:matri fecunditatē attulit:virginitatem nō abſtulit.xx.B.fo.ccxlv.

Naſcendo/ventris nō cōtriſtauit hoſpiciū:qui venerat triſte letificare ſeculū xv.A.fo.ccxliiij.xxv.D.ccxlvij.

Naſcendo munus fecūditatis attulit:nō decus virginitatis abſtulit:qꝛ vterū et diē in quo naſceret elegit.v.A.in fi.fo.ccxl.ix.A.fol.ccxlij.xiij.C.fol.ccxliij.xix.D.fo.ccxlv.

Naſcēdo nō decebat vt matri ꝑriperet virginitatē:qui nobis afferebat ſalutē ix.A.in fine.fo.ccxlij.

Naſcētis nobilitas fuit in virginitate parientis:⁊ nobilitas parientis in diuinitate naſcētis.xxx.B.fo.ccxlviij.

Naſcēte dn̄o nō ē ablata: ſed conſecrata ꝟginitas.xxiiij.B.xxv.D.fo.ccxlvij.

Natale xp̄i digne ſuſcipe volens: q̄ caue re debeat.j.D.ij.A.C.fo.ccxxxvij.

Natale xp̄i qbꝰ ornari dbeat ꝟtutibꝰ.ij.A.E.fo.ccxxxvij.vj.D.fo.ccxlj.

Natale chriſti cum quanta reuerentia ſit ſuſcipiendam:exemplis probatur.j.A.B.fo.ccxxxvij.

Natalis chriſti dies gemīa gratia reſplēdet.ix.B.fo.ccxlij.

Natalis dies domini pre ceteris ē honorandus.xxij.B.fo.ccxlvj.

Natalis dicl gaudis nullꝰ dignis laudibus predicare poteſt.vij.A.fo.ccxlj.

Natalis dies chriſti quáto gaudio ſuſcipiendus eſt.xix.A.fo.ix.

Natali xp̄i patebunt ſignacula figurarũ fulgebũt oracula prophetarum:apparebunt miracula naturarũ:⁊ ſtillabũt ſpiracula gratiarũ.xix.A.circa fi.fo.ix

Natalicia ſctõꝝ multos cõuiuijs celebrare delectat:ſed nõ vitam illoꝝ ſequi.l.N.in fi.fo.cxxxv.

Nathanael:quare nõ eſt vocatꝰ ad apoſtolatum cum tamẽ a xp̄o ſit laudatus vij.F.fo.cxlvj.

Natiuitas xp̄i ſũt ſpiritales nuptie xp̄i ⁊ eccleſie.ij.B.fo.ccxxxviij.xxj.G.fo.ccxlvj.

Natiuitas ſua magnã nobis ſpẽ⁊ conſolationem ⁊ gratiam contulit.xiij.F.G fo.ccxliij.xx.A.fo.ccxlv.

Natiuitas ſaluatoris hũilitatꝭ eſt inſtrumentũ:pietatis myſteriũ:⁊ eterne ſpei manifeſtũ remediũ.xxij.A.fo.ccxlvj.

Natiuitas ſpiritalis habet libertatẽ:carnalis ſeruitutem.clx.B.fo.ccciiij.

Natiuitas chriſti innouat ſpẽs incipientis ſeculi.ix.A.ccxliij.xx.A.fo.ccxlv.

Natiuitas xp̄i ⁊ ſi lõge a nr̃a eſt diuerſa:non tamen nuptias damnauit:ſed potentia ſue diuinitatis honorauit.viij.B.fo.ccxlij xvj.fo.ccxliiij.xxv.D.fol.ccxlvij.

Natiuitas xp̄i dei eſt ꝟtus prophete prenũciãt:ſpũſſanctꝰ fatet.x.D.fo.ccxlij.xxvj.A.in fi.B.fo.ccxlvij.

Natiuitas xp̄i omnẽ cogitationẽ humanam perturbat propter ſingularitatẽ:et que in ea ſint miranda.iiij.I.ccxxviij.xxj.C.fo.ccxlvj.

Natiuitas xp̄i duplex.ij.G.fo.cxxxviij.viij.D.fo.cxlviij.xij.C.fo.cliij.xiiij.A.fo.clvj.

Natiuitas xp̄i duplex fuit:⁊ vtraꝫ mirabilis.xlvij.A.fo.lxij.

Natiuitas chriſti facta a patre ⁊ ab ipſo filio.lxiij.C.fo.lxx.

Natiuitas hominũ duplex:vna carnalis alia ſpiritualis.xj.D.fo.clij.

Natiuitas chriſti de virgine qualis ſit.lxiij.C.circa fi.fo.lxx.

Natiuitatis de mõ non eſt diſputandũ:ſed potius credendum:⁊ gratias agẽdum.xiij.K.fo.ccxliij.

Natiuitatis huius ois ſchola:humilitatis eſt officina:patientie maſſa:virtutꝭ agonis.xxij.C.fo.ccxlvj.

Natiuitatis teſtimonia quibꝰ deꝰ agnoſcebat̃ priuſꝗ̃ mirabilia in corpis etate aliqua faceret.v.K.v.A.fo.ccxl.xiij D.fo.ccxliij.

Natiuitatꝭ huius noue ſignũ olim ꝓphetatũ fuit.viij.C.fo.ccxlij.xviij.I.folio ccxlv.

Natiuitatem illã mundus expauit:fides agnouit:infidelitas irriſit:ſupbia tumuit ſuperata.v.B.fo.ccxl.xiij.D.fo.ccxliij.xxj.A.fo.ccxlvj.

Natiuitatẽ illã qua ex patre natꝰ ẽ ſi nõ poſſimus intelligere illam qua ex virgine natus eſt frequentius recogitemꝰ xxiij.D.fo.ccxlvj.

Natiuitate xp̄i iura nature mutant̃.xiij.B.fo.ccxliij.

Natiuitate xp̄i nihil ſordidũ aut indignatum fuit exemplum.clxxxj.D.in me.folio.cccxiij.cxcix.O.fo.cccxxj.

Natiuitate xp̄i qui conſcientiã bonã habet/dulcius gaudeat:qui malam attẽtius timeat.vij.A.fo.ccxlj.

Natiuitate eiꝰ oĩa gaudẽt:ſolꝰ diabolus cum ſuis ꝯtremiſcit.x.C.fo.ccxlij.

Natiuitate xp̄i tria nobis imitanda proponunt̃.xj.D.in fi.fo.ccxliij.

Natiuitates hominis due ſunt:carnalis ꝓma:ſecũda ſpiritalis.xxviij.B.in fi.fo.ccxlviij.clx.B.fo.ccciiij.

Natiuitates nil iuuat ſtellarum poſitio.xxxj.B.fo.ccxlix.xxxiiij.C.fo.ccl.lxiij C.fo.cclxv.

Natiuitates hoĩs due ſunt:vna in vtero altera ex vtero.xxv.D.fo.xj.

Natiuitates chriſti due ſũt:vna viſibilis altera inuiſibilis:vtraꝫ mirabilis.xij.A.xiij.G.H.fo.ccxliij.xxij.A.f.ccxlvj

Natiuitates due⁊ que.iiij.G.in prin.fol.ciij.

Natiuitates ꝗttuor valde mirabiles opatus ẽ deꝰ.xj.C.fo.ccxliij.xx.A.f.ccxlv

Natiuitatũ xp̄i vna ex vtero:altera ex ſepulchro.cxxxiij.A.B.fo.ccxcv.

Natiuitatũ xp̄i vna ex vtero:altera ex vnda.xxxvj.B.fo.ccl.

Natus xp̄s dũ infirmus infirma pertulit vt deus:potentiam exercuit celeſtem.xj.D.fo.ccxliij.

Natꝰ eſt imperator:vt ablueret̃ peccator xiij.E.in fi.fo.ccxliij.

Natus eſt:nõ ſibi:ſed nobis.xxiiij.A.fo.ccxlvij.

Natꝰ eſt de patris immortalitate de matris virginitate:de patre ſine matre:de matre ſine patre:de patre ſine tẽpe:de matre ſine ſemine.xxiij.A.folio.ccxlvj.xxvj.A.xxvij.A.fo.ccxlvij.

Natus quõ ſemꝑ ſit:ſi nõ valemus cogitare:credere debemus.xiij.H.I.folio ccxliij.

Natus eſt homo deꝰ vt liberaret̃ homo reus.xiij.A.G.circa.fi.fo.ccxliij.

Natus xp̄s dum ꝑſepis patit̃ anguſtias mundus latus qui perierat liberatur.ix.D.fo.ccxlij.

Natus eſt ex femina:ꝗ non eſt a maſculo factus in femina.xvij.E.fo.cccliiij.

Natus eſt in die quo nullꝰ minor erat in terris:a quo tñ dies incremẽta ſumũt.xvj.D.circa fi.fo.ccxliiij.xix.D.i fi.xx.E.in fi.fo.ccxlv.xxiij.A.fo.ccxlvj.

Natus paruus:paruos ꝗrebat.xx.D.in fi.fo.ccxlv.xxvj.B.fo.ccxlvij.

Natus ſubſtulit errorem:mortem calcauit occiſus.cxxxviij.A.fo.ccxcvj.

Natꝰ ex deo non peccat.iiij.G.⁊.v.A.B C.D.⁊.vj.C.f.ciij.⁊ duobꝰ ſequẽtibus

Natus eſt nobis puer:⁊ filiꝰ datꝰ ⁊c̃.exponitur.xxj.A.fo.ccxlvj.

Natus eſt ex virgine matre qui ante ſecula natꝰ eſt de deo patre:illã natiuitatẽ ſolus pater:hanc ſola mater cognouit xxij.A.fo.ccxlvj.

Natꝰ ẽ i ſolſtitio hibño.xxij.B.f.ccxlvj.

Natꝰ cũ ſit de ꝟgĩe xp̄us ꝗrit̃ ꝗ ſit eminẽtior ꝟtꝰ:partũ dediſſe virgini:aut pfectũ hoĩem de terra creaſſe.xj.B.fo.ccxliij.xvij.B.fo.ccxliiij.

Natus de patre creauit matrẽ:creatꝰ de matre glorificauit patrẽ.xij.B.fo.ccxliij.xvj.B.fo.ccxliiij.

Nato xp̄o/oĩs gradꝰ teſtimoniũ perhibet.xx.B.C.E.fo.ccxlv.

Nato i chriſto doctrinã hũilitatis agnoſce etiam nondũ loquẽte doctore.xxv C.fo.ccxlvij.

Natũ nemo ꝯtẽnat qui vult eſſe renatus.xx.E.in fi.fo.ccxlv.

Natũ deũ ſi intelligis:nõ mireris ꝟginis partum.xx.C.fo.ccxlv.

Nature due erãt in xp̄o.viij.B.f.lxxviij

Nature due non ſunt ſibi contrarie.xxx.B.fo.xcvj.

Naues due diſcipulorum xp̄i piſcantiũ:ꝗd ſignificent.cxlviij.B.fo.ccc.

Nauis diſcipuloꝝ que iactabat̃ fluctibꝰ ſignificat eccleſiam ⁊ de myſtica nauigatiõe.xiij.et.xiiij.per totum.fol.xliij.⁊.xliiij.

Nebridius ſociꝰ ſancti auguſtini.iiij.C.in me.v.C.fo.iiij.

Nebula errorem ſeculi ſignificat.clxv.N fo.cccvj.

Negãt xp̄m plures tp̄e pacis ꝗ̃ perſecutionis.lx.A.in fi.B.fo.xxix.

Negat̃ xp̄s:nõ tm̃ ꝟbis ſed etiã factꝭ.iij.C.D.E.F.fo.cij.⁊.x.A.fo.cxj.

Negans non oĩs verbo negat.xxxj.E.et F.in fi.fo.xcvij.

Negatio petri trina/quõ facta fuit.cxiij.A.D.fo.ccxxviij.

Negligentia nouerca eſt omnis diſcipline ⁊ doctrine:ſicut deligẽtia mater eſt.xvj.B.fo.viij.

Neophiti ꝗles eẽ debẽt.xx.ꝑ totũ.f.cxx.

Neophiti qlia ꝟuabant:et a quibus cauebunt.clxiij.C.fo.cccv.

Neophiti monent̃ vt bonos ⁊ nõ malos i eccłia imitent̃.clx.C.D.fo.ccciiij.

Neophitoꝝ ſmo.cxxvj.fol.ccxcij.clvij.fo.ccciij.⁊.clxiiij.per totum.fo.cccv.

Neophitoꝝ capita cur in octauis reuelẽtur.clx.B.fo.ccciiij.

Neophitoꝝ habitꝰ cur mutet̃.clvij.A.f.ccciij.clxiij.B.fo.cccv.

Neophitos hortatur ad puritatem vite.lxij.fo.lxx.

Neſcire quõ dicebat ſe iohãnes baptiſta xp̄m a ꝗ tñ petebat baptizari.iiij.G.v.A.B.C.vj.C.fo.cxlj.⁊.cxlij.⁊.cxliiij.

Neſcire aliꝗs quõ ſe deus dicat:quos tñ iudicaturus eſt.xxiij.D.circa fi.fo.l.

Neſcire quõ dr̃ xp̄us peccatores.xlix.L.fo.cxcvij.

Neſciebãt et ſciebant quõ iudei xp̄m vñ ſit:neꝫ patrẽ eiꝰ.xxxj.A.fol.clxxix.xxxvij.A.fo.clxxxiij.

Nicolaus ⁊ nichoſtratꝰ fratres domꝰ ſãcti auguſtini.xxj.A.in me.D.fo.ix.

Nicodemꝰ iõ occulte petijt corpꝰ ieſu vt celaret:nõ vt periculũ ꝑcaueret.cxvij.E.fo.cclxxxviij.cxxxij.A.fol.ccxciiij.

Nihil eſt:quicquid preter gratiã dei vel preter vitam eternam concupiſcit̃.cij.A.fo.ccxxij.

Nihil non eſt ſubſtantia/ſed priuatio.j.G fo.cxxxvij.

Nobilitas mala eſt ꝗ ſe per ſupbiam reddit ignobilẽ.cxxvij.A.fo.ccxcij.

Noe ⁊ ſi tacebat voce opere predicabat:ſilebat lingua:fabricatione arce clamabat.lxix.D.fo.cclxvij.

Noe exemplar tolerantie fuit.xlvj.C.D.folio.cclv.

Noe ꝙ vineã plãtãs inebriat̃ ⁊ expectꝰ

minori filio maledicit: quid ſignificat. cl. C. fo. ccci. cliiij. A. in me. fo. cccij.
Nomen dei non accipias īuanū ⁊c̄. expo nit. xcv. B. xcvj. C. E. H. fo. cclxxviij
Nomē dei nō poteſt humano ore ꝓferri. cxcix. F. fo. ccccxxj.
Nomē pris quomō manifeſtauit fili⁹/cū not⁹ fuit in iudea de⁹. cvj. A. ⁊. C. fol. ccxxiiij. cxj. D. in fi. fo. ccxxvij.
Nota quomō xp̄s fecerit oīa diſcipulis q̄ a p̄re audiuit cū tñ dicat. Multa habeo vobis dicere: ſed non poteſtis portare modo. xx. C. D. fo. xc.
Nota q̄ūo fecit xp̄s diſcipulis oīa q̄ audiuit a p̄re: cū adhuc multa ſe eis ꝓmi ſerat dictuꝝ q̄ tūc nō poterāt portare. lxxxvj. A. fo. ccxv. xcvj. A fo. ccxviij.
Nouitates verborum prophane vitande ſunt. xcvij. C. fo. ccxix. ⁊. ccxx.
Noticia: vide Cognitio.
Nox ꝓ infidelitate ponitur. ccxxxvij. C. fo. ccccxxxviij.
Nox illa q̄ erit quando nemo poterit operari. xliiij. C. fo. cxcj.
Nox ꝓ ſecreto pōit. cvij. F. fo. cclxxxiiij.
Nubes ſignificat carnem chriſti. xxxiiij. C. fo. clxxxj.
Numerus binarius quid ſignificat. xvij. C. fo. clxj.
Numerus duodenarius quid ſignificat. l. D. fo. cxcix.
Numer⁹ quadragenarius ⁊ q̄nquagenarius q̄d ſignificat. xvij. B. C. fo. clxj.
Numer⁹ ſeptenari⁹ diſcipulorū piſcātiū q̄d ſignificat. cxxiij. A. fo. ccxxxv.
Numerus ſtadioꝝ viginti quinqꝫ: aut triginta q̄d ſignificat. xxv. C. fo. clxxij.
Numer⁹ ternarius et quaternarius. xlv. B. C. fo. cxxxiij.
Numer⁹ trigīta et octo ānoꝝ in lāguido q̄d ſignificat. xvij. C. D. fo. clxj.
Numer⁹ duodenari⁹ ad quādā vniuerſitatē refert. l. K. ante me. fo. cxxxv.
Numerus denarius et vndenarius et ſeptuageſimuſſeptimus quid myſtice ſignificet. xv. C. D. fo. xliiij.
Numerus piſciū cētūquinquaginta triū q̄d ſignificat. cxxij. E. F. fol. ccxxxiiij.
Numerus cētū quinquaginta tres quid ſignificet. cxlviij. D. fo. ccc.
Numerus ternarius: et eius myſterium. liiij. B. fo. cclxj. lxviij. D. fo. cclxvj. lxx. B. C. D. F. lxxj. B. fo. cclxvij.
Numer⁹ denari⁹ ⁊ eius myſteriū. cxcvij. B. fo. ccccxx.
Numer⁹ ſeptenari⁹ quid ſignificet. xcvj. H. J. fo. cclxxviij. cxlviij. E. fo. ccc.
Numerus q̄nquagenarius quomō ꝯſtet ex quaternario ⁊ denario et ſignificat remiſſiōem peccatoꝝ. clvij. C. circa fi. fo. cccij. cxcviij. B. fo. ccccxx.
Numerus ⁊ ſup numeꝝ differūt. cxlviij. C. in fi. fo. ccc.
Numeri quadragenarij myſteriū. lxiiij. A. fo. cclxv. lxix. B. fo. cclxvij.
Nummus quomō non multum ſit amandus/ ⁊ quomodo nummo eſt vtēdum. xl. F. G. fo. clxxxvij.
Nuptie quibus chriſtus itererat. xlj. per totum. fo. lix.
Nuptie filij regis. ccxlvij. A. fo. cccxliiij.
Nuptiē ſpiritales xp̄i ⁊ eccleſie. iiij. J. in fi. K. fo. ccxxxviij. xxj. G. fo. ccxlvj. xlj. C. fo. ccliij. ccxlvij. B. fo. cccxliiij.
Nuptijs cur xp̄s īterfuit. xlj. A. fo. ccliij.
Nuptijs ipſi⁹ de⁹ pr̄: remittit q̄cq̄d offenderit mundus. xxj. F. fo. ccxlvj.
Nuptias q̄re adiuerit chriſt⁹. viij. B. ix. A. Et de ſpūalib⁹ nuptijs xp̄i ⁊ eccl̄ie. Ibidē. viij. B. fo. cxlviij. ⁊. cxlix.
Nuptias primas vel ſcd̄as q̄ dānat anathema ſit. cxcj. F. in me. fo. ccccxviij.
Nuptias ante legitimas corrupti corrupti corpore viuentes aīa mortui ſunt. ccxliiij. B. fo. cccxliij.
Nuptias āte legitīas q̄ v̄gītatē ſuā violauerit: bn̄dictiōem nuptialē nō merebit accipe. ccxliij. E. in me. fo. cccxlij.
Nux ſignificat vitā. xcix. C. fo. cclxxxj.
Nuce tria ſunt: corium: teſta: ⁊ nucleus: ⁊ quid ſignificet. iij. D. fo. ccxxxviij. xcix. B. C. fo. cclxxxj.
Obdurat tūc hoīem ſua neq̄tia cū abſuerit gr̄a dei: exēplum lxxxviij. D. fo. cclxxv.
Obduret cur de⁹ quoſdā parcendo et flagellando: et quoſdā flagellando obdurari non ꝑmittat. lxxxviij. C. fo. cclxxv.
Obdurari vt nullū deus ꝯtra ſe ꝑmittat: cur nō omnes ita caſtigat. lxxxviij. E. F. fo. cclxxv.
Obdurabo eū dn̄s dicit: ſententiā ꝓtulit quā ſe facturū ꝓmiſerat: non quā iā feciſſe mōſtrabat. lxxxix. A. fo. cclxxv.
Obduratio non dei potētia cōpellēte pſt citur: ſꝫ remiſſione vel indulgentia generaꝶ. lxxxviij. B. E. F. fo. cclxxv.
Obduratio nō niſi ex deſperatiōe naſciꝶ. lxxxviij. B. G. fo. cclxxv.
Obedientia chriſti vſqꝫ ad mortē crucis qualis fuit. xxxvj. C. fo. clxxxiij.
Obediētia plus placet deo q̄ꝫ quicquid aliud. liiij. A. fo. xxvj.
Obedientia eſt prima ⁊ maxima virtus. xxxiiij. A. in me. fo. liiij.
Obedientia nihil maius: et nihil peius inobedientia. xxxiiij. C. fo. xv.
Obediētia nō debet eſſe cauſa mali. v. A. in fi. fo. iiij. vij. B. fo. v.
Obediētia cuſtos eſt virtutū. v. A. fo. iiij. vij. A. fo. v.
Obedientia ideo melior diciꝶ q̄ꝫ victima. v. A. in me. fo. iiij. vij. A. fo. v.
Obedientia abrae. xl. A. fo. xviij.
Obediētia facit q̄ bonū q̄ncqꝫ dimitti dꝫ: q̄ꝛ aliq̄n ſi aliq̄d hꝫ de ſuo ⁊ tunc nulla eſt: aliq̄n ſi de ſuo nihil hꝫ minima eſt: exēplis oſtēdiꝶ. v. B. fo. iiij.
Obedientia loth. xxxiiij. A. fo. xv.
Obediētie laus multiplex. vij. C. fo. v.
Obedientie fructus quantus ſit. lxj. B. fo. xxix.
Obediētie carētia omnia vacuat: ⁊ cum obediētia oīa charitate plena īueniuntur. v. A fo. iiij. lxj. C. fo. xxix.
Obediētiā denegās patrib⁹ deo nō obedit. liiij. A. fo. xxvj. lxj. C. fo. xxix.
Obedientiā quā ꝓfeſſi ſum⁹: ope ⁊ v̄tute ſeruare debem⁹. lxj. C. fo. xxix.
Obedientiā oportet eſſe honeſtā ⁊ diſcretam. v. A. circa fi. fo. iiij. vij. B. fo. v.
Obedientes quanto fuerimus patribus: tanto erit deus obediens orationibus noſtris. lxj. fo. xxix.
Obedientes ſicut magnum premium: ſic inobedientes magnū iudiciū dei expectant. lxj. C. fo. xxix.
Obediendum eſt ſemꝑ maiori: ſed licita precipienti: et q̄ mine illicita iubentiū non ſint timende. vj. D. F. in fine. et. G. fo. xxxvij.
Obediēdū eſt libenter: hilariter: ⁊ velociter. xl. A. fo. xviij. lxj. C. in fi. fo. xxix.
Obediēdū qualiter ſit ꝓpoſitis. xvj. G. circa fi. fo. xlv.
Obediēdum eſt prepoſito tanq̄ꝫ patri. in iij. regu. ca. xij. fo. j.
Obediēdū nō ſolū v̄r̄l ſꝫ etiā ꝓpoſiti miſereri debeꝶ. in. iij. reg. ca. xliij. fo. j.
Obedire recuſantes ſenſu ꝓprio ꝓ rōne vtunꝶ: ⁊ cū negligētius viuāt: pl⁹ ceteris honorari volūt: ideo ſepe i paſſiōes carnis cadunt. lxj. B. fo. xxix.
Obedire libenter deo cur hō debet cauſe plures redduntur. vij. A. fo. v.
Obedire recuſās nō fac̄ de ſctitate ſꝫ de ſupbia. liiij. A. fo. xxvj. ⁊. lxj. B. fo. xxix
Obedire cur debeat homo deo. ccxxx. B. fo. cccxxxv.
Obedire inuitat nos oīs creatura. xvij. C. fo. viij.
Obedire oportet non tātū bonis ſed etiā malis: nō quia mali ſed q̄ꝛ bona obſeruare precipiunt. v. D. fo. iiij.
Oblationes ad altare ideo ſunt faciēde. ccxvj. B. fo. cccxxix.
Oblatiōes quilibet chriſtianus ſm̄ ſtat⁹ poſſibilitatem facere debet dn̄icis diebus ad altare. lxiiij. C. fo. xxx.
Obſtetricū miniſteria nō ſunt neceſſaria quibus deus prouenit ad animas liberandas. lxxxix. B. fo. cclxxv.
Occidens ſe in corpore: etiā ſe occidit in anima. xxvij. J. circa fi. fo. cxxiij.
Occidētes nos/timere nō debem⁹. xciij. B. C. fo. ccxvij.
Occidere inocētē ex īuidia graui⁹ pctm̄ eſt q̄ꝫ ex timore. cxvj. B. fo. ccxxx.
Occidere ſeipſum nemo debet: et quare. lj. C. fo. cc.
Occidere noli: expōiꝶ. xcv. E. f. cclxxviij
Occidere qui non audet: q̄ꝛ timet hominē iudicē: non ideo innocēs erit. xcvj. C. in me. fo. cclxxviij.
Occidit q̄ occidendum tradit. cxviij. D. circa fi. fo. cclxxxix.
Occidit ſe et proximū: qui male vite prebet exēplum. clxv. E. fo. cccvj. ccxxxj. J. ccxxxij. E. fo. ccccxxxv. et. ccccxxxvj. ccl. E. fo. ccccxlv.
Occidūt q̄ ſe peior eſt parricida. ccxxiij. N. fo. ccccxxxij.
Occidim⁹ ſi q̄d agim⁹: vt nō ſit. cxxxvij. B. fo. ccxcvj.
Occidit qui ſe conqueruntur ad vitam: ⁊ ſibi auferendo preſentem: abnegant et futuram. ccxxiij. N. fo. ccccxxxij.
Occidunt tria animam capitaliter. cxx. F. fo. ccxc.
Occiderūt quare iudei chriſtū et ſeruos eius. xciij. B. C. fo. ccxvij.
Occiditur quomodo anima et moritur. xlvij. D. fo. cxcv.
Occulto in loco quomodo nihil locutus eſt Jeſus. cxiij. B. fo. ccxxviij.
Ocioſitate nil peius in ſeruis dei. j. B. fo. iij. xvij. D. fo. viij.
Ocium que mala facit. xvij. D fo. viij.
Ocium eſt viui hominis ſepultura. xvij. A. fo. viij.
Ocium eſt vitādū. xvij. ꝑ totum. fol. viij.

Ocium vitat oīs creatura: ſolus homo a ſuo officio torpeſcit. xvij. C. fol. viij.
Oculꝰ duplex/interior ſcilicet ⁊ exterior. xiij. A. fo. clv.
Oculus impudicus impudici cordis eſt nuncius. iij. reg. ca. xxj. fo. j.
Oculus corporis ianua eſt cordis. xxxj. C. fo. xiiij.
Oculus duplex ſcilicet carnis ⁊ mentis: ⁊ quē deꝰ magis requirat: ⁊ q̄d vtrū𝔮 cōturbet. xviij. B. C. E. fo. xlvj.
Oculus corporis ſicut ſanaꝫ collyrio: ita oculus cordis virtutū exercitio. xviij. G. fo. clxij.
Oculi paſcunꝫ lumie. lxiiij. C. ī fi. fo. lxxj.
Oculi et ſi iaciūtur in aliquam feminarū figantur in nulla. iij. regu. ca. xxij. fol. j. Sermone. j. C. fo. iij.
Oculi noſtri nō ſe vidēt: ſed tamē in charitate cōpaginis corporalis ſe norunt. vj. E. in fi. fo. cv.
Oculi primoꝝ parētū apti ſunt ad intuēdum: nō ad videndū. xlv. F. fo. cclv.
Oculi nō ſunt figēdi in pulchritudīe carnis aliene: nec ſe faciant de ꝑuerſa ſimplicitate ſecuros. xxj. B. C. fol. cxxj.
Oculi nō vident ſed per oculos videtur. xxxij. B. fo. cxxvj.
Oculum defigēs abbominatio eſt domino. iij. reg. ca. xxj. in fi. fo. j.
Oculos feminaꝝ diſcāt viri cauere: cum et amantur et nolunt amari. lxxxiij. A. in fi. fo. cclxxiij.
Oculorum petulantia ne incepta progrediaꝫ: de proximo corrigaꝫ. iij. regu. ca. xxiij. fo. j.
Oculis que mala et q̄ bona aliq̄s poteſt adipiſci. iij. reg. ca. xxiij. fo. j.
Oculis dei nō ſolū acta noſtra ſed et cogitata patēt. lxiij. E. fo. cclxv.
Oderūt quomō iudei chriſtū: quē neſcierunt. lxxxix. C. xc. A. fo ccxvj.
Odias nō hoiem: ſꝫ vitia: exēplū. lxxxij. E. F. fo. cclxxij, xciiij. D. fol. cclxxvij. ccxxxvij. F. fo. ccccxxxviij.
Odij ꝯtra venena redde charitatis ⁊ humilitatis antidotum. lxxxiij. F. in fine. G. fo. cclxxiij.
Odij plenus q̄ deſcēdat in gehēnā ignarus: et cecus ꝑcipitaꝫ in penā. lxxxiij. F. in fi. fo. cclxxiij.
Odio ſe piꝰ cruciat: q̄ alteri vult nocere: exemplum. lxxxiij. E. F. fo. cclxxiij.
Odium eſt ira inueterata. v. C. fol. cxiiij. xlij. E. fo. cxxxj.
Odium eſt remittendum. xl. B. fo. cxxx.
Odiū tenens ꝯtra fratrem fontē charitatis obturat. xxvij. G. fo. cxxiij.
Odium fraternū et homicidium comparantur. xlij. E. fo. cxxxj.
Odiū habētem neminē vn𝔮 ad celū: ſed bene ad inferos veniſſe legimꝰ. xxviij. D. fo. xij.
Odium trabi comparatur. ccxxxvij. G. fo. ccccxxxviij.
Odiū inimicorū cur permiſſum fuerit in lege veteri. lix. A. fo. cclxiij.
Odium eſt ira inueterata: et animam facit homicidā. ccxxj. B. folio. cccxxxj. ccxxxvij. G. fo. ccccxxxviij.
Odium qui non vult ſuſtinere cum capite recuſat eſſe in corpore. xlvij. A. in fi. fo. ccclxvj.
Odiū aīe amor neq̄tie et ecōtra: odiū nequitie amor aīe. cclvj. B. fol. cccxlviij.
Odium ſeruās in corde nec deū laudare nec ab eo exaudiri mereꝫ. ix. A. fo. vj.
Odiū in corde habens ſecundus diabolus eſt. xxviij. I. fo. xij.
Odiū generat detractionē et inuidiā q̄ peſtis eſt vnitatis. xlvij. G. fo. xxij.
Odiū facit animam homicidam. iij. reg. ca. xxxvij. fo. xvij.
Odium rectum ab amore eſt. xxxvij. A. fo. cxxix.
Odium eſt ira inueterata. ix. A. fo. vj.
Odium impedit opus meritoriū. xlj. E. fo. xix.
Odiēs fratrē: nō dormiēs ſꝫ mortuꝰ credēdus eſt. j. D. circa fi. fo. ccxxxvij.
Odiēs fratrē/⁊ ſi non inſidias ꝑparauit: nondū faucē obſedit: aut venena ꝑparauit reus erit. v. B. fo. cxiiij.
Odiēs fratrem eſt homicida. v. F. in ꝑn. fo. ciiij.
Odiens fratrē in tenebris ambulat. j. G. in me. I. in pīn. fo. xcix.
Oderis niſi te: qualē te feciſti: et qualem deꝰ odit: nō poteris eſſe qualē te deꝰ fecit: ꝓbaꝫ exemplo. xcvj. L. in fi. M. fo. cclxxviij. ccxxxvij. E. fo. ccccxxxviij.
Odire gratis q̄d ſit. xcj. B. in fi. fo. ccxvj.
Odire debemꝰ peccata nō homines. vij. C. circa finem. D. in medio. et. viij. G. fo. cvij. et ſequenti.
Odire quomodo debemꝰ aīas noſtras ne perdamus eas. lj. C. fo. cc.
Odire vel amare quomō poſſumꝰ quos non videmus. xc. A. fo. ccxvj.
Odit nemo et amat. v. C. in fine. fo. cxiiij. xl. A. fo. cxxx.
Odit nos deus et amat. xxxiiij. B. ī fine. fo. cxxvij.
Odit q̄ alium ſibi prius nocet. ccxxxvij. G. fo. ccccxxxviij.
Odit nihil eoꝝ deꝰ q̄ fecꝫ. cx. F. fo. ccxxvj.
Odor bonꝰ quomodo eſt alijs ad vitam alijs ad mortē. l. B. C. fo. cxcix.
Oleū ſignificat miſericordiam. ccvj. B. fo. ccccxxv.
Oleum ſignificat charitatem. clxviij. E. fo. cccix. ccvj. C. fo. ccccxxv.
Oleū cūctis liquoribus ſupernatat. xlij. B. fo. ccliiij.
Oleum illuminat: paſcit: et membra feſſa fouet. xl. C. in me. fo. xviij.
Oleū peccatoris non eſt aliud niſi blādimentū adulatoris. xij. D. in medio. fo. cxvij. xxxv. C. in me. fo. cxxviij.
Olei nomine charitas deſignaꝫ: et de eiꝰ proprietate. xxiij. B. C. fo. l.
Oleo charitatis ſi volumus abūdare nō ſolum bona: ſed ⁊ mala vaſa debemus diligere. ccvj. D. fo. ccccxxv.
Olla ſuccēſa peccatorem ſignificat. xcix. C. fo. cclxxxj.
Omnipotens et omnitenens idem ſunt. cvj. D. fo. ccxxiiij.
Opera dei magna. lxxij. A. B. C. fo. ccx.
Omnipotēs deus ideo pater dicitur cui nil impoſſibile eſt. cxxxj. B. in fine. fol. ccxciiij. clxxxj C. in fi. fo. cccxiij.
Omnipotens deꝰ non eſſet ſi poſſet mori: peccare: mētiri ⁊c. cxix. A. fo. cclxxxix.
Omnipotentem deum etiam pagani cōfitentur. cxlvij. E. fo. ccc.
Omnipotētem deū gētilis negare oīno nō poteſt: licet chriſtum negare poſſit. cxxxix. B. fo. ccxcvj.
Omnipotētia dei ad q̄d eſt nobis neceſſaria. cxix. A. fo. cclxxxix.
Omnipotentia dei viſibilium et inuiſibilium creatio teſtatur. cxcij. A. B. folio ccccxviij. cxxxix. E. fo. ccxcvj. cxliij. A. B. fo. ccxcviij.
Onera ꝯtrimorum que ſint: ⁊ quēadmodumꝰ ꝯtanda. xxij. A. fo. xcj.
Onera propria alia ſunt in quibꝰ quiſ𝔮 ſuū portabit: alia in quibus ꝓximum. xxij. A. poſt me. et. E. fo. xcj.
Onera diuerſa ſub q̄bꝰ humanum genus portat: quorū primū eſt auaricia. xxij. B. C. Secundū paupertas et diuitie. D. Tertium hereſes. E. F. fo. xcj.
Onera portare alter alterius: exponitur xxj. ⁊. xxij. ꝑ totū. fo. xcvij. ⁊. xcviij.
Onera alterjꝰ nec ſua portare poteſt qui charitatē nō habet. xxix. B. fo. xiij.
Onerati q̄ eſtis et laboratj venite ad me: exponitur. xxij. B. C. fo. xcj.
Onus pauptatis aliud eſt: aliud diuitiarum. xxij. D. in fi. fo. xcj.
Operari debēt religioſi ſtatutis temporibꝰ: nec aliquis ſibi vendicet ꝓprium nec cū murmure faciant. ij. regu. ca. ij. ⁊. iij. regula. ca. xxvij. fo. j.
Operari quomodo dicitur pater et filiꝰ. xvij. F. fo. clxj.
Operarij vinee quomodo myſtice cōducuntur. lix. B. C. fo. lxviij.
Opatio trinitatj ē vna. xxxij. D. fo. cxxvj
Operatio pr̄is et filij eadem eſt. v. A. fol. cxliij. x. E. fo. cl. xviij. B. C. D. fo. clxij. xix. A. fol. clxiij. xx. per totum. fo. clxv. lxxj. A. B. fo. ccix. x. C. fo. ccxxvj.
Operans bene/bene remunerabiꝫ. xliiij. C. folio. xx.
Opera noſtra bona ſic faciēda ſunt in publico: vt ītētio tamen maneat in occulto: de radice latente et fructificante. ij. A. B. fo. xxxv.
Opera bona nemo malꝰ facere pōt q̄diu eſt malus: et opera mala nemo bonꝰ facere poteſt q̄diu bonꝰ eſt. xij. A. B. folio. xliij.
Opera pietatis libēter ſunt exercēda. v. C. in me. F. poſt me. fo. ciiij.
Opera ⁊ ſi aliq̄n videnꝫ bona: ſine fide et charitate inania ſunt. x. A. B. fo. cxj.
Opera bona ſunt exercēda vt proximus inde edificetur: non ꝓ gloria vana. vj. A. in medio. B. fol. cv. et. viij. A. in me. C. F. fo. cviij.
Opera mīe in vita iſta tātum neceſſaria ſunt: nō in vita beata. xviij. A. fo. cxx.
Opera pr̄is quomō facit filꝰ: cū oīa q̄ facit pr̄ hec et ſimiliter filius facit. xliij. B. fo. cxxxij. xxxij. E. F. G. fo. cxxvj.
Opera trinitatis quomodo ſunt idiuiſa oſtēditur. xj. I. K. O. et. Q. in fi. fol. xl. ixiij. B. C. D. E. fo. lxx.
Opera trinitatis ſunt indiuiſa: quedā tn̄ ad ſingulas ꝑſonas referuntur: exēpla iij. A. B. fo. ccxxxvij.
Opera trinitatis ſunt indiuiſa. xx. A. B. C. D. E. fol. clxv. xxj. F. fol. clxvij. cx. C. fo. ccxxvj.
Opera tenebrarum deponere q̄d ſit. iiij. A. B. fo. ccxxxviij.
Opa bona filij boni: ſꝫ iter iſtos ꝑmogenitꝰ eſt fides. xciiij. F. in me. xcv. F. in me. fo. cclxxvij. ⁊. cclxxviij.

Opera que alia xp̄s fecit que nemo aliꝰ fecit.xcj.A.B.fo.ccxvj.

Opera charitatis quare libēter ſint exercenda.v.A.D.E.fo.xxxvj.

Operatur deꝰ magna quomodo parua. lxxij.H.in me.fo.cclxviij.

Operatur ne pater iubēdo: et filius obſequendo.xliij.C.fo.cxxxij.

Operatur deꝰ ſic in nobis: vt et nos operemur.xciiij.C.fo.cclxxvij.

Operātes taceant niſi pro anime ſalute: et operis vtilitate loquātur.ij.regula.ca.iiij.fo.j.

Operis ſui ratiōe nemo monachorū ſibi appropriet.iij.reg.ca.xxvij.folio.j.et Ser.j.B.in me.fo.iij.

Opus dei cū ſit iuſticia: quomodo opus dei erit: vt ī xp̄m credamus.ccxxxvij. A.circa fi.B.fo.cccxxxviij.

Opus nullū eſt meritoriū niſi volūtariū. xxxiiij.C.fo.xv.

Optare debemꝰ eſſe miſeros vt poſſimꝰ exercere opa pietatꝭ: qꝛ ſola beniuolentia ſufficit amāti.viij.C.in fi.fo.cviij.

Orare quomodo intelligitur xp̄s ꝑ diſcipulis et ꝑ eis ꝗ p verbū eoꝝ credituri erāt in eū.cix.A.B.C.fo.ccxxvj.

Orare debemus non ſolum vnuſquiſqꝫ ꝓ ſe: ſed pro oībus: probatur verbis beati ambroſij.xxij.B.fo.x.

Orare et pſallere qualiꝭ oporteat.ij.reg. ca.j.fo.j.

Orare debemus ꝓ inimicis: exēplo xp̄i et ſanctorum.cxxx.O.P.folꝭ.ccxciij. ccxxxvij.H.in fi.J.fo.cccxxxviij.

Orare ꝗ te docuit ipe ꝓ te allegat precē qꝛ tu eras reus.clxx.A.fo.cccx.

Orare pro inimicis cum dominus iuſſit: dura quidem precepit: ſed magna promiſit.ccxliiij.R.fo.cccxliij.

Orare debemꝰ ꝓ inimicis: exēplo xp̄i.v. B.in fi.fo.ciiij.vij.A.in fi.viij.G.folio cvij.et ſequenti.

Orare debemꝰ pro inimicis: vt deus occidat eorum maliciam quam ipſi fecerunt: non qḋ ipſe creauit: exēplo pauli apoſtoli.vj.B.fo.cxiiij.

Orare cur precepit ꝓ inimicis: cum ſcripture huic cōtrariari videātur.lix.C. D.fo.cclxiij.

Orare qui recte nouit: recte nouit viuere. iiij.A.fo.cxiij.

Orare ꝓ defunctis ſalubre eſt: et ſanctū. xliiij.B.fo.xx.

Orare oēs inuitat ꝗ oībꝰ paratꝰ eſt tribuere pietatē.clxxj.A.fo.cccx.

Orare clauſo hoſtio cubiculi quid ſit.lix. J.ꝛ.lx.D.fo.cclxiij.

Orare ꝗ primo loco aut ꝗ ſecūdo debeamus.lx.D.circa fi.E.fo.cclxiij.

Orare ꝓ īimicis ꝛ ſi eſt laborioſum: multum eſt tamē meritorium.iiij.B.v.F. fo.cccxlix.ꝛ.cccl.

Orare debet ſacerdos ꝓ populo: ꝛ populus ꝓ ſacerdote.xliij.E.fo.cxxxij.

Oramus ſtātes ad orientem.clxxxij.E. fo.cccxv.

Orat ſola fides: ꝛ tamen oratio et fides a deo donantur.xvij.C.fo.cxix.

Orāt ep̄i ꝓ plebe: et plebs ꝓ ep̄is et xp̄s ꝓ oībꝰ.j.E.in fi.fo.xcix.

Orare pro īimicis: chriſtus et ſcti nobis exempla reliquerūt.j.B.iij.B.C.iiij. C.D.fo.cccxlviij.ꝛ.cccxlix.

Orādi formā iuxta quā beatus auguſtinus recepit: ꝛ cōmunē viuēdi ſocietatē dedit illis: qui ſuis fratrūqꝫ ſuorū conſortijs cōiungi voluerūt: require poſt iij.regulā.fo.j.

Orandi formam cur nobis chriſtus per apoſtolos tradidit.cxxvj.A.fo.ccxcij. cxxxv.A.fo.ccxcv.

Orando peccata dimittuntur.xliij.E.folio.cxxxij.

Orando proficientibꝰ peccata deficiunt. xliij.D.fo.cxxxij.

Orandum cur ſit pro defunctis.xliiij.F. fo.xx.xlviij.D.fo.xxij.

Orandum eſt ꝓ defunctis ſiue ꝓ beatis: ſiue dānatis: quia neſcimus eorum ſtatum.xliiij.C.fo.xx.

Orādū eſt ꝓ bonis vt ꝑficiāt: ꝛ ꝓ malis vt cito ſe corrigāt.ccxliij.A.f.cccxliij.

Orandum quomodo ſit.x.A.fo.cl.

Orandum eſt ꝓ eccleſia vniuerſali ꝑpter duo.cxcj.A fo.cccxviij.

Orandū eſt ꝓ infidelibꝰ vt fidē habeāt. xvij.C.D.fo.cxix.

Orandū nō eſt vt fructus placendi expecteꝭ ab hoībꝰ.lix.J.fo.cclxiij.

Orauit ꝓ īimicis in hoīe: ꝗ exaudiuit cū patre.iiij.C.fo.cccxlix.

Orans mereris: ſi non oras nil mereris. ccxxxvij.H.fo.cccxxxviij.

Orās vt moriatur īimicus īnide maledictionem incidet.clj.C.fo.cccj.

Orans chriſtus ꝓ peccatoribꝰ ſi ſit exauditus.ix.fo.lxxix.

Orās confidat: licet alta ſit terra: altū celū: audit tñ deꝰ hoīs līguā ſi mūdā hꝫ ꝯſciētiā.ccxxvj.A.fo.cccxxxiiij.

Orātes cum angelis habere debemꝰ puritatem.iiij.C.fo.iiij.

Orantes deo colloquimur.cxij.B.folio cclxxxvij.

Orantes cur nō ſemper exaudimur.liij. D.in me.fo.lxvj.iij.E.folꝭ.lxxiiij.v.C. in fi.fo.lxxv.

Orātes deum vt occidat eorū inimicos: taxanꝭ.iiij.F.fo.cccxlix.

Orātes cur aliqui exaudiūtur: ſed malo ſuo: alij vero pro quo orant non ſtatim percipiūt.vj.C.D.fo.cv.

Orātes tria ꝯſiderare debent.v.B.ante me.fo.xxxvj.

Oratio quid ſit: que eius vtilitas.ccxxx. B.fo.cccxxxv.

Oratio dñica/debita quotidiana ꝛ leuia non criminalia tollit.xix.B.C.fo.cxx. xlj.B.fo.xlij.D.F.folꝭ.cxxx.et ſequenti.l.H.fo.cxxxv.

Oratio que breuitate cōpletur: non difficile diſciꝭ et facile retinetur.cxxvj.F. folio.ccxcij.

Oratio cum lachrymis quante ſit efficacie.xxij.A.fo.x.

Oratio quāto eſt crebrior: tāto debet eſſe purior.iij.reg.ca.xxviij.fo.j.

Oro bonoꝝ: locutio eſt ad deū ꝗ ſub paucis v̄bis cōprehendit ꝛ tribuit habundātius ꝙ neceſſe fuerit.xxij.B.fo.x.

Oratio beati auguſtini quā ſemp dicere cōſueuerat poſt ſermones.xlviij.F.in fi.fo.cclvij.

Oratio dñica delet vt baptiſmꝰ peccata. cxix.G.circa fi.fo.cclxxxix.

Oratio dñica quotidie dicenda eſt.xlij. H.fo.cxxxj.

Oratio dominica omnibꝰ eſt neceſſaria. xlij.D.xliij.E.fo.cxxxj.ꝛ ſequēti.

Oratio dominica tota exponitur.cxxvj. fo.ccxcij.cxxxv.fo.ccxcv.clxxxij.p totum.fo.cccxv.

Oratio beati auguſtini ꝓ obſeruatoribꝰ regule ſue.iij.regu.ca.xliiij.fo.j.

Oratio bti auguſtini quā dicere cōſueuerat poſt ſermones.iij.in fi.fo.lxxiiij.

Orō bti auguſtini quā dicere ꝯſueuerat poſt ſermonē factū.xxx.B.in fi.fo.liij.

Orō dñica exponiꝭ.xxviij.p totū.fo.liij.

Oratio habebit duas alas.xlij.F.ī fi.fo. cxxxj.lix.J.fo.cclxiij.

Oratio ꝓor aſcēdit ad celum ꝙ volatus. xxvij.E.fo.ccclvij.

Oratio prodeſt viuis ꝛ mortuis: exēplū. xcviij.C.fo.cclxxxj.

Oratio debet eſſe ampla: deuota: et pura. xlij.C.fo.xx.

Oratio cū ieiunio et elemoſyna bona eſt: quia oratio iuſti clauis eſt celi.ccxxvj. A.fo.cccxxxiiij.

Oratio eſt res ſpiritalis: ꝛ tāto acceptior quāto ſue nature implet affectū.clvij. D.fo.ccciij.

Oratio ꝓ ꝗbꝰ debet fieri.xlij.C.fo.xx.

Oratio phariſei ꝛ publicani.xxxvj.B.folio.lv.xlix.B.in fi.fo.lxiij.

Oratiōis virtus.xcliij.D.E.folꝭ.cclxxvij.

Oratiōis dominice ſeptē ſunt petitiōes: tres ad eternitatē: quattuor relique ad iſtā vitā pertinent.xxij.C.fo.x.

Oratiōis dominice tres ꝑme petitiones eterne ſunt: ꝛ quattuor ad iſtam vitam pertinent.xlij.G.fo.cxxxj.

Oratiōis dominice ſeptē petitiōes correſpondent beatitudinibꝰ.clxxxij.E. in fi.F.G.fo.cccxv.

Orationis inſtātia: exponiꝭ in parabola euāgelica.clxxxj.per totum.fo.cccx.et clxxxj.Q in me.R.in fi.fo.cccxiij.

Orationis inſtantia.xxix.per totum.folio.xxxvj.

Orationis vtilitas.xxij.B.in fi.fo.x.lxix. A.fo.xxxij.

Oratiōis itētio debet eſſe beatitudo: non tēporalia iſta.x.A.fo.cxvj.

Orationē dñicā vere nobiſcū heretici nō orāt.xxix.D.E.fo.xcv.

Orationē fides fundit: et oratio fuſa īperat fidei firmitatē.xxxvj.A.fo.lv.

Orationē beati auguſtini de paſſiōe dñi cum indulgētijs. Require in additionibꝰ.vij.fo.xxxiiij.

Oratione multi inimici facti ſunt amici. ccxliiij.M.fo.cccxliij.

Oratione dñica oīs ſpecies oratiōis ꝯtineꝭ.clxxxij.C.fo.cccxv.

Orōne ī dñica tres petitōes ad vitā eternā: ꝛ quattuor ad ꝑſentē ꝑtinēt.cxxxv. E.fo.ccxcv.clxxxij.C.fo.cccxv.

Orōnibꝰ ad īpetrandā dei pietatē aditū faciūt ꝗdā.clxxij.C.D.fo.cccxj.

Orationibꝰ eſt inſtādum horis et tp̄ibus cōſtitutis. Et hoc v̄ſeꝭ in corde: quod ꝑferꝭ in ore.iij.reg.ca.vij.et.ix.fo.j.Et Sermone.j.B.fo.iij.

Oratorio nihil agant niſi ad qḋ eſt factū vnde et nomen accepit.iij.reg.ca.viij. fo.j.et Sermo.j.B.fo.iij.

Oratoriū oīs locꝰ eſt.cxxx.D.fo.ccxcij.

Ordei proprietates/et quid ſignificant. xxiiij.C.fo.clxxj.

Originale peccatũ chriſtus nõ habuit: nec actuale.iiij.E.fo.cxli.lxxix.B.f.ccxij

Originale peccatũ vnde contrahit: et quomõ delet.iij.E.fo.cxl.xxxviij.C.f.clxxxv. xli.C.fo.clxxxviij.xlix.G.fo.cxcvij.

Ornamẽta anime q̃ ſunt.xxvj.B.circa fi nem.fo.cxxiij.

Ornamẽta corporis quãtomagis appetuntur tanto ſunt detrimenta hominis interioris.xviij.G.fo.lxxxviij.

Ornat⁹ qualis ſit appetendus.iij.regula. ca.xviij.fo.j.⁊ Ser.l.C.in me.fo.xxiiij

Orphanus et pupillus idẽ ſunt.lxxv.B. folio.ccxj.

Oſanna quid ſignificat.lj.A.fo.cc.

Os xp̃i euãgeliũ ei⁹.ccv.A.fo.ccccxxv.

Oſtiarius ⁊ oſtium: paſtor ⁊ ouis xp̃s eſt xlvj.B.xlvij.A.fo.cxciiij.⁊.cxcv.

Ouem errantem reuocare q̃d ſit.xlv.G. folio.cxcij.

Oues quomodo audiũt vocem alienorũ ⁊ nõ vocẽ paſtoris: ⁊ tamen oues ſunt. xlv.D.E.F.G.fo.cxcij.

Oues ad iſraeliticas q̃ perierunt: quare dicit ſe chriſt⁹ eſſe miſſum.xxxj.E.fol. clxxix.xlvij.C.fo.cxcv.

Oues mee vocem meã audiunt ⁊c̃.Exponitur.clxv.O.in fi.P.Q.R.fol.cccvj.

Oues que perierunt domus iſrael q̃ fuerunt.lxxiiij.B.C.D.E.fo.cclxix.

Oues alias habeo q̃ non ſunt de hac ouili quas oportet me adducere: quomõ exponitur.l.C.fo.lxiiij.

Ouis tunc infirma dicitur quãdo ſibi tẽtationes ꝓfuturas non credit.clxv.F. folio.cccvj.

Ouile intrare per oſtium quid ſit ⁊ de his qui nõ intrant p oſtium.xlix.B.in me. et.F.in me.fo.lxiiij.

Ouile chriſti eſt ſãcta catholica eccleſia. xlv.B.fo.cxcij.

Ouiũ vitia late patent craſſe aũt perpauce ſunt.clxv.E.fo.cccvj.

PAcatã eccleſiã ſeruare tenent reges ſeculi.xj.G.fo.clij.

Pagani q̃uis bñ viuãt: nihil tñ eis ꝓdeſt.xlv.A.B.f.cxcij

Pagani in q̃ laudãt xp̃m.c.B.fo.ccxxj.

Paganis quomõ ꝓbat aduẽtus chriſti. xxxv.E.fo.clxxxiij.

Palã quomodo locutus eſt mũdo xp̃s. cxliij.B.fo.ccxxiij.

Palam q̃d loquebat xp̃s de pr̃e diſcipulis.cij.B.ciij.A.fo.ccxxiij.⁊.ccxxiiij.

Palea quid faciat in fornace aurificis. cxliiij.F.fo.ccxlvij.

Palee egyptiorũ q̃d ſignificẽt.lxxxiiij. C.in me.lxxxv.per totum.fol.cclxxiij. ⁊.cclxxiiij.lxxxix.B.fo.cclxxv.

Palliũ duplex q̃d ſit.cxxvij.D.f.ccxxxx

Palmes non põt ferre fructum niſi manſerit in vite.lxxxj.A.B.fo.ccxiij.

Palmes et vitis vni⁹ ſunt nature.lxxx. A.fo.ccxiij.

Panis nomine quid intelligatur: et cur niſi quotidianus petatur.cxxvj.C.fo. cccxij.cxxxv.C.fol.cccxv.clxxxij.F. folio.cccxv.

Panis celeſtis interiorem querit eſuriẽ. xxvj.A.B.fo.clxxxiij.

Panis propoſitiõis eſt triplex: ſcʒ vite doctrine ⁊ exẽpli.xlij.D.fo.xx.

Panis quotidian⁹ cur quotidie petit: et non victus.xlij.C.fo.cxxxj.

Panis iſte nõ corpus ſed anime ſubſtantiã fulſit.xxviij.B.circa prin.fo.lij.

Panis in altari ante conſecrationem panis dicit: ſed poſt cõſecrationem corpus chriſti vocat.xxviij.B.fo.lij.

Panis oblatiõis ẽ triplex.xlij.C.fo.xx.

Panis quotidianus verbum dei intelligit.xlij.C.fo.cxxxj.

Panis angelorum ⁊ hominum chriſtus eſt: ſed diuerſimode.xiij.B.fo.clv.

Panis nomine cetera neceſſaria intelliguntur.xlij.C.fo.cxxxj.

Panis quotidian⁹ quomodo noſter dicitur: ⁊ tamen a deo donari petit.xliij. A.fo.cxviij.

Panẽ vinum quare ſe dixit ieſus.xxvj. G.fo.clxxiiij.

Panem angelorum mãducauit homo: exponitur.cxxvij.B.fo.cccxij.cxxxv. C.folio.cccxv.

Panẽ iſtum quotidianum cur petimus: ⁊ quomõ latini et greci codices in hoc cõcordent.xxviij.B.circa prin.fol.lij.

Pane tuo veſceris in ſudore vultus tui: exponit.xlvij.C.D.fo.cclvj.

Panes triplices in ſcripturis leguntur: ſcilicet pharaonis: oblationis ⁊ ꝓpoſitionis. Primi laicos: ſecũdi clericos: tertij ꝑlatos ſignificãt.xlij.B.fo.xx.

Panes q̃nq; ordeacei: duo piſces ⁊ puer eos portans/⁊ quinq; milia hominum inde ſatiati: quid ſignificant.xxiiij.C. folio.clxxj.

Panes tres quos petit amicus ſibi commodari ꝓ eo qui venit de via: qui ſint. xxix.A.circa fi.fo.liij.

Panes pharaonis i tria diuidunt.xlij. B.folio.xx.

Panib⁹ de trib⁹ cõmodandis ꝓ amico de via reuertẽti.clxxj.B.fo.cccx.

Parabola ziʒaniorũ.xviij.K.L.fo.xlvj.

Parabola petendi: et fiducia tribuendi. xxix.per totum.fo.lij.

Paraclytus grece latine dicitur cõſolator.cxciiij.B.fo.cccx.

Paraclyt⁹ quare nõ venit in apoſtolos prius q̃ chriſtus abierit.xciiij.B.C. folio.ccxvij.

Paraclyt⁹ quid ſit.lxxiiij.C.folio.ccx. xciiij.A.fo.ccxvij.

Paradiſus clauditur peccatorib⁹ et incredulis: reſeratur iuſtis et fidelibus. cxxxvj.C.fo.cccxvj.

Paradiſus claudebat preuaricatori et reſerat latroni.cxxij.D.fo.cccxj.

Paradiſi bonorũ eſt talem hr̃e dñm q̃ publicanos et meretrices faciat dignos paradiſi delitijs.cxxx.F.fo.cccxiij.

Paradiſo ſicut diabol⁹ hominẽ delecit: ita chriſtus reduxit.cxx.D.fo.cccx.

Paradiſo quomõ fuit latro cum chriſto cxj.B.C.fo.ccxviij.

Paralyticus per tectum dimiſſus eſt: et a chriſto ſanat⁹: quos figuret.clxv.G. folio.cccvj.

Paraſceue quid ſit.cxvij.A.fol.ccxxxj. cxx.B.fo.ccxxxij.

Parare manſiones quomõ chriſtus vadit.lxviij.A.B.C.fo.ccviij.

Parcit homini deus ad hoc vt cõuertatur: et non ſit qui dãnetur.xxij.A.folio cxxj.xlvj.A.B.fo.cxxxiij.

Parcit quibuſdam hic deus: quoſdã vero ſtatim punit.xxij.D.fo.clxviij.

Parceret niſi deus iniuſtis nemo ad iuſticiam perueniret.vj.A.in fine.probatur exemplo.B.fo.cxiiij.

Parcit ſi frequenter delinquenti peccatori nõ proficit ad ſalutem.xcvij.E.in fine.fo.cclxxxj.

Parentes de quibus debent informare ſuos filios.cxvj.E.f.cclxxxviij.clxiij. C.fo.cccv.cccv.B.fo.cccxix.

Parẽtes in quib⁹ debẽt informare pueros ſuos.xlvj.G.fo.xxij.

Parẽtes debẽt ꝓhibere filijs ne ad ſpectacula et poſt vanitates eant.xxj.A. fo.cxxj.

Parentes q̃ filios ſuos dimittunt libertati ⁊ non corrigunt eos timeãt: exemplum terribile.xxxiij.A.fo.xv.

Parẽtũ curam filij habere debent exemplo chriſti.cxix.A.fo.ccxxxij.

Parietes duo/ſignificãt populos duos xviij.E.fo.xlvj.

Partitio veſtimentorum chriſti quid ſignificat.cxviij.C.fo.ccxxxj.

Paruulũ nõ baptizatũ ideo quidã vitã eternã ſʒ nõ regnũ celorũ intrare dicũt: q2 dñs ait. Niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊c̃.xiiij.E.in me.fo.lxxxiij.

Paruulũ baptizatum in fide offerẽtium ſaluari: non baptizatum condemnari: oſtendit auguſtinus.xiiij.F.G.H.fol. lxxxiij.xxxj.F.fo.xcvij.

Paruuli quomodo nõ ſenſu ſed malicia eſſe debeamus.xlviij.C.in medio.D. fo.cclvij.

Paruuli cur baptizandi ſint qui nõ peccauerunt.xiiij.A.fo.lxxxiij.

Paruuli cur quãdoq; moriãtur ante baptiſmũ ⁊ dãnentur: cum tamen ipſi nõ peccauerit.vij.D.E.fol.lxxviij.xj.D. in me.fo.lxxx.xiiij.D.fo.lxxxiij.

Paruuli qui offerebãtur chriſto ad tangendum: ⁊ quomodo cauſe paruulorũ debent tueri per maiores.xxxvj.C.in medio.fo.lv.

Paruuli poſt baptiſmũ inter fideles cõputãdi ſunt.xiiij.H.in medio.et.L.in me.fo.lxxxiij.

Paruuli etiã nati a fidelib⁹ contrahunt peccatum originale.viij.E.in fine.fo. lxxviij.⁊.A.B.fo.lxxx.

Paruuli vtrũ baptizãdi ſint ante diem octauum.xiiij.H.fo.lxxxiij.

Paruuli cur ſtatim nati plorant.xxiiij. A.fo.xcij.

Paruuli cur nõ naſcantur ſancti a parẽtib⁹ fidelibus: ſicut mali a malis.xiiij. M.fo.lxxxiij.

Paruuli quib⁹ deus reuelat ſecreta ſua qui ſint.viij.C.fo.xxxix.

Paruuli ſicut ad factum alienum vulnerabantur: ſic per fidem offerentium ſanantur. Exemplum de ſerpente eneo. xiiij.G.L.fo.lxxxiij.

Paruulis quidã rurſus non baptizatis ex miſericordia et iuſticia vitam eternam ⁊ regnum celorum deberi contendunt.xiiij.C.D.E.fo.lxxxiij.

Paruulos quidã ideo baptizari dicunt nõ ꝓpter vitam eternam: ſed propter regnum celorum.xiiij.A.in fine.B.folio.lxxxiij.

Paruulorũ decedentiũ ante baptiſmũ q̃ ſit pena.xiiij.D.in prin.fo.lxxxiij.

Paſcha iudeorũ q̃d figuret.vj.C.f.lxxvj

Paſcha cur prima mēſe et in plenilunio celebretur.liij.B.fo.cclxj.
Paſcha ſignificat eternā beatitudinem. lvj.A.fo.cclxij.
Paſcha vnde dicitur ⁊ quid ſignificat.l. A.folio.cxcix.lv.A.folio.ccliij.cxv.C. folio.ccxxx.
Paſcha chriſti et regnū celi:ſalus mūdi vita credentiū:occaſus infirmi:gloria ſupernoꝝ:reſurrectio mortuoꝝ.clxiij. A.fo.cccv.
Paſche myſteria magna ⁊ mirāda in antiquis iudeorū libris fuerūt reſeruata ⁊ quodā velamie littere tecta.cxxxiiij. A.fol.ccxcv.cxlix.C.fol.cccj.cliij.A. B.fo.ccclj.clxiij.A.fo.cccv.
Paſce edos tuos:et vbi paſcas:⁊ vbi cubes in meridie:quomō exponitur.l.C. D.E.fo.lxiiij.lxij.A.in fi.fo.lxx.
Paſci cur chriſtus voluit ī terris a fidelibus.xxvj.A.fo.lj.
Paſcis vbi cubas in meridie:exponitur clxv.S.T.fo.cccvj.
Paſcit deus ſeruos ſuos vnde ⁊ qūo voluerit.xiij.D.fo.cxvij.xviij.B.fo.cxx.
Paſcit eccleſia ī alijs: in alijs nō paſcit: in alijs cubat:in alijs non cubat.clxv. V.fo.cccvj.
Paſcere ī iudicio qđ ſit.clxv.O.f.cccvj.
Paſſer xp̄m figurat.xxxiij.B.fo.cxxvij.
Paſſio chriſti facta eſt a patre ⁊ ab ipſo. lxiij.D.fo.lxx.
Paſſio chriſti probatur in verbis Eſaie xxxvj.A.C.fo.cxxviij.
Paſſio chriſti exemplum eſt īfirmorum. clxv.F.fo.cccvj.
Paſſio chriſti precium eſt orbis:et ſignū dilectionis.cxiiij.A.B.fol.cclxxxviij. cxx.A.fo.ccxc.
Paſſio chriſti prefigurata fuit.lxxj.B. C.fo.cclxvij.
Paſſio domini et iudas.cxvij.per totū. fo.cclxxxviij.
Paſſio xp̄i nr̄a ē vita.cxxiij.B.fo.ccxcj.
Paſſio pro chriſto eſt fortiter tolerāda: exemplum.iiij.B.circa finem.fo.iiij.
Paſſionis xp̄i explanatio.cxij.A.cxiij. A.fo.ccxxviij.
Paſſionem dn̄i nec muta elemēta tacuerūt.cxiiij.A.folio.cclxxxviij.cxvij.E. ibidem.cxx.E.cxxj.E.in fine.fo.ccxc. clxxxj.G.fo.cccxiij.
Paſſione cur accuſatus ſiluit.cxviij.A. fo.cclxxxix.
Paſſione chriſti agnoſcit homo quātū valet:⁊ quātū debet.cxx.F.fo.ccxc.
Paſſione xp̄i maxima relucet charitas. xlvj.K.L.M.fo.cclv.
Paſſione ſua docuit qđ toleremus in reſurrectione qđ ſperemus: quia in paſſione opus: in reſurrectiōe eſt merces. cxix.D.fo.cclxxxix.
Paſſiōes nō ſunt cōdigne ad futurā gloriā ⁊c̄.exponit͛.xliij.F.fol.cccliij.
Paſſiōib⁹ chriſti ſine amore cōmunicare non poſſumus.xv.I.fo.lxxxv.
Paſſus eſt chriſtus quia voluit: nō quia iudeus potuit.xlv.E.fo.ccclxv.
Paſſus eſt ſine culpa penā:vt culpā ſolueret ⁊ penā.cxxxix.C.fo.ccxcvj.
Paſſus eſt ſm̄ humanitatē nō ſm̄ deitatē:prefiguratū fuit.lxxj.E.fol.cclxvij. cxix.C.fo.cclxxxix.
Paſſus eſt vere:non putatiue:nō ſm̄ illā ſubſtantiā quā aſſumpſit: ſed ſm̄ illam que aſſumpta eſt.cxcj.E.fol.cccxviij. cxciij.C.fo.cccxix.
Paſſum deum ſi quis crediderit filium dei anathema ſit.cxxix.B.fol.ccxciij. cxliiij.D.fo.ccxcviij.
Paſſum non fuiſſe:aut impaſſibilē fuiſſe ſi quis crediderit chriſtum hominem anathema ſit.cxxix.B.fo.ccxciij.
Paſtor fidelium vita eſt:infideliū mors lxxij.A.B.fo.xxxij.
Paſtor ſic errantem et pereuntem inquiret vt reuocet.clxv.H.fo.cccvj.
Paſtor eſſe non poteſt qui pane vite gregē ſibi creditū paſcere neſcit.xxxviij. B.fo.cclj.
Paſtor time qđ infirmum eſt ꝯfirmat et ꝯfractū colligit.clxv.F.fo.cccvj.
Paſtor paſcere debet oues:doctrina: vita ⁊ exemplo.xlij.D.fo.xx.
Paſtor non debet diſſimulare:ſed dicere gregi mala que facit.xlix.G.in medio.fo.lxiij.
Paſtor ꝙ viſitat ⁊ congregat gregē diſſipatū in die nubis ⁊ caliginis: ⁊ ī montib⁹ paſcit;qđ ſit.clxv.R.fo.cccvj.
Paſtor qualis eſt:talis grex.xlij.B.in fine.folio.xx.
Paſtor eſt diligēdus ⁊ mercēnarius eſt tolerādus:ſed latro cauēdus.xlix.C. folio.lxiij.
Paſtor et mercennarius.xlix.et.l.per totum.fo.lxiij.et.lxiiij.
Paſtor bonus eſt chriſtus: et exēplo ei⁹ paſtor qlibet ponat aīam ſuā ꝓ ouib⁹ ſuis.xlvj.A.xlvij.A.fo.cxciiij.⁊.cxcv.
Paſtoris eſt prohibere ne fiat quicquid non licet: gregis eſt audire vt faciat. clxvj.C.clxix.D.fo.cccix.et.cccx.
Paſtori ſi liceat de lacte gregis ſumere ad ſuſtentandū victū:⁊ quid ſit lac ſumere.clxv.C.fo.cccvj.
Paſtorē malū nō excuſat ſi errātis ouis pellem oſtēdat patrifamilias: eius vitam inquirenti.clxv.L.fo.cccvj.
Paſtore ſub vno omnes paſtores vnam vocem nō diuerſas habent: ideo oues ſequuntur vocē vnius paſtoris.clxv. Q.fol.cccvj.
Paſtores boni omnes ſunt in vno bono paſtore.clxv.P.fo.cccvj.
Paſtores boni membra ſunt vnius veri et boni paſtoris.l.B.fo.lxiiij.
Paſtores boni de bonis ouib⁹ fiunt: ſed omnes boni paſtores ī vno ſunt.clxv. P.fo.cccvj.
Paſtores qui errantes ⁊ infirmas oues nō ſolum nō curant:ſed et fortes ⁊ pingues necant male vite exēplo arguuntur.clxv.E.fo.cccvj.
Paſtores q̄les eſſe debeant:⁊ ſi liceat fugere lupo veniēte.xlvj.E.fo.cxciiij.
Paſtores cū lanā honoris ab ouib⁹ accipiūt:nō ideo debēt errātes non corripere.clxv.D.fo.cccvj.
Paſtores arguūtur ꝗ ſeipſos ⁊ nō oues paſcunt.clxv.B.fo.cccvj.
Paſtorum cura q̄lis eē debeat ad oues. lxij.A.fo.lxx.
Paſtorū nomīe ſunt qui gaudere volūt et paſtoris officiū implere nolūt.clxv. A.fo.cccvj.
Paſtorū negligentia diſperſio eſt ouiū. clxv.I.fol.cccvj.
Paſtoribus a malis deus reuocat oues ſuas monēdo ne faciant quod mali paſtores faciunt.clxv.L.fo.cccvj.
Paſtorib⁹ malis ſeipos nō oues paſcentib⁹ cōminat͛ deus.clxv.K.fo.cccvj.
Pater quomodo eſt in filio ⁊ filius in patre et nos in ipſis.xlviij.E.fol.cxcvj. lxx.A.fo.ccix.cx.A.B.fol.ccxxvj.cxj. D.fo.ccxxvij.
Pater noſter aliter eſt deus/aliter ipſi⁹ filij.xxj.B.fo.clxvij.xxvj.D.fo.clxxiiij cxxj.B.fo.ccxxxiij.
Pater eternus coeternū ſibi genuit filiū xix.G.fo.clxiij.xx.C.fo.clxv.xxvj.D. fo.clxxiiij.
Pater malorum diabolus eſt.xliij.A.D. fo.clxxxix.
Pater quomodo docet filium/aut loquitur filio.xl.C.fo.clxxxvij.
Pater nihil facit niſi p filium.xxxiij.G. fo.cxxvj.xliij.B.C.fo.cxxxij.
Pater nō eſt natus de ꝟgine:nec paſſus nec reſurrexit a mortuis: tn̄ natiuitatē filij aut paſſiōem et reſurrectionē cum filio operatus eſt.lxiij.C.D.fo.lxx.
Pater in hoc proprium nomen q: pater eſt:qui filium genuit: nō volūtate:non neceſſitate.cxxv.B.fo.ccxcij.
Patrem noſcit filius per ſe ſed nos p filium.xlvij.B.fo.cxcv.
Pater ſi maior eſt filio iam nō vnus eſt deus ſed duo.cxcix.L.fo.cccxxj.
Pater ſicut p filiū omnia fecit: ita etiā p ipſm oīa regit.lxiij.B.in pn.fo.lxx.
Pater quomō dicitur demonſtrare filio que ipſe facit cum omnia per ipſum facta ſunt.xix.A.B.fol.clxiij.xxj.B.C. D.fo.clxvij.xxiij.D.E.F.fol.clxix.
Pater ſemper pater eſt ⁊ nō filius: quia ingenitus.lviij.C.fo.lxvij.
Pater quomodo maior legitur eſſe filio. lvuj.A.fo.lxvij.
Pater a nullo eſt.xl.B.fo.clxxxvij.lxxj. A.fo.ccix.xcix.B.C.fo.ccxx.
Pater eſt de⁹ vnigenito filio ſuo ſibi conſubſtātiali alit͛ ꝗ̄ nob.xxviij.A.fol.lij.
Pater a nullo eſt.vij.B.in fi.fo.cvij.
Pater nō eſt ſpiritusſancti pater: ſed tm̄ filij.xj.I.fo.xl.
Pater nec filij nec ſpūſſancti pſonam aliquando excludit ſed ſemper pater eſt. cxcj.C.fo.cccxviij.
Pr̄ qūo clarificat filiū.cv.A.fo.ccxxiiij.
Pater quomodo legit͛ filio dediſſe vitā et ꝙ pater nō eſt de filio: ſed filij pater eſt.lxiiij.C.E.fo.lxxj.
Pr̄ nihil fac̄ ſine filio.lxiij.B.C.fol.lxx.
Pat͛ nr̄ eſt p grām.iiij.E.fol.ccxxxviij.
Pater ⁊ ego vnum ſumus: quomodo exponitur.lj.fo.lxv.
Pater nūꝗ̄ ſine filio: q: nūꝗ̄ ſine rōne fuit.vj.F.fo.ccxlj.cxcix.Y.fo.cccxxj.
Pater eſt honorād⁹:ſed deo obediēdū. vij.A.in fi.B fo.xxxviij.
Pr̄ nr̄ ibi ē vbi nobis ꝑparat͛ hereditas cxxxv.A.fo.ccxcv.clxxxij.D.fo.cccxv
Pr̄ eſt de⁹ imēſus:etern⁹ incōprehēſibilis ⁊ ieſtimabilis.cxc.D.fo.cccxviij.
Pater noſter q̄ es in celis ⁊c̄. exponitur cxxvj.A.fo.ccxcij.cxxxv.A.fo.ccxcv. clxxxij.C fo.cccxv.
Pater ꝙ habet filiū ⁊ nūꝗ̄ ſine filio fuit auctoritate gētilium oſtēditur.cxcix. E.F.fo.cccxxj.

Pater malorum diabolus eſt: nõ ex ipſo naſcẽdo: ſed ipſius nequitiam imitando. lj. C. fo. cclx.

Pater de⁹ nõ ante de⁹ eſſe cepit ⁊ poſtea pater: ſed ſine vllo initio et de⁹ ſemp et pater. clxxxj. C. circa finem. fo. cccxiij. cxxxj. B. circa finem. fo. ccxciiij.

Pater nõ quaſi ex coniugio habet filiũ. cxcix. B. D. fo. ccccxxix.

Pater nũq̃ nõ pater fuit. xxxviij. R. fo. cclj. iiij. E. fo. ccxxxviij.

Pater aliter eſt in filio: aliter in nobis. xlviij. E. fo. cxcvj.

Pater quõ habet vitã in ſemetipſo: ⁊ dat filio habere vitã i ſemetipſo. xix. E. F. G. fo. clxiiij. xxij. F. fo. clxviij. xlvij. G. fo. cxcv. ⁊. cxcvj. liiij. D. fo. cciij. lxx. A. fo. ccix.

Pater ⁊ filius relatiue dicũtur: et q̃ vno nominato alter itelligitur. xix. C. G. folio. clxiij. xxix. B. folio. clxxvj. xxxix. A. fo. clxxxvj.

Pater ipſoꝝ diabolus dicit̃: nõ propter creationẽ aut gñationẽ: ſꝫ ꝑpter imitationẽ. xvij. B. in fi. fo. cxix.

Pater quãtũ immẽſus ſit apprehẽdere non valemus. xv. A. fo. viij.

Pater pr̃ eſt ⁊ nũq̃ nõ fuit pr̃: ⁊ qd̃ pr̃ loquit̃ fili⁹ loquit̃ ſimilitudie oſtẽditur. cxcix. ⁊ fo. ccccxxj.

Pater ſine filio credi non põt: q2 licet ſit diſticta pſonaꝝ ꝓprietas: eſt tamẽ vna idiſcreta maieſtas. cxv. C. f. cclxxxviij

Pater nõ eſt ſine filio. clxxxix. C. circa finem. fo. cccxviij.

Pater hoc habet proprium. xxxviij. L. folio. celj.

Pater non eſt filius nec ſpiritusſanctus. xxxviij. C. fo. cclj. cxxix. A. fo. ccxciij.

Patris ſimilitudinem actus indicẽt ſobolis. lxxxvj. B. fo. cclxxiiij.

Patri quedam attribuunt̃: que nec filio nec ſpiritui ſancto: nõ tamẽ ſine filio et ſpũ ſancto. xj. R. in fi. ⁊ O. fo. xl.

Patripaſſiani qui dicantur. cxcix. B. in fine. fo. ccccxxj.

Patripaſſiani ſeu ſabelliani heretici fũt q̃ dicũt prẽm paſſum. xxxvj. F. xxxvij C. D. fol. clxxxiij. ⁊. clxxxiiij. xl. B. fol. clxxxvij. lxxj. A. fo. ccix.

Patripaſſiani qui ſint: ⁊ quis eorũ error. lxiij. B. fo. lxx.

Patrẽ noſtrũ deum vocam⁹ ex ſua mĩa nõ ex nr̃is meritis. xxviij. A. fo. lij.

Patrem non nouit q̃ filiũ negat. viij. A. folio. ccclj.

Patrẽ ſi q̃s dixerit eẽ filiũ: vel eũdẽ eſſe paraclytũ anathema ſit. cxxix. B. fol. ccxciij. clxxxix. C. fo. cccxviij.

Patrẽ ſe vt de⁹ vellet vocari ab homine pietatis fuit. cxxiij. A. fo. ccxcj.

Patrem nõ poſſumus cõfiteri eternum: niſi confiteãtur etiam ⁊ filiũ eternum. cxcj. B. fo. cccxviij.

Patrẽ nõ quaſi ex cõiugio filiũ habuiſſe exẽplo ꝓbat̃. cxcix. ⁊ fo. ccccxxj.

Patrẽ nũq̃ ſine filio fuiſſe ꝓbat̃ auctoritate legis. cxcix. G. vſq̃ L. fo. ccccxxj.

Patrẽ nunq̃ fuiſſe ſine filio probatur ex prophetis. cxcix. L. fo. ccccxxj.

Patrẽ dicere et ingenitũ idẽ eſt. xxxviij. O. fo. cclj. cxxix. A. fo. ccxciij.

Patrem ſi q̃s confitetur natum: incarnatum: aut paſſum: anathema ſit. vj. F. folio. ccxlj.

Patre ſub celeſti omnes fratres ſunt: domin⁹ et ſeru⁹: imperator ⁊ miles: diues et pauper. cxxxv. A. fol. ccxcv. clxxx. j. D. fo. cccxv.

Patre aut filio nominato intelligit̃ etiã ſpiritusſanctus. ix. C. folio. cxlix. xciiij C. fo. ccxvij.

Patria chriſti que fuit. xvj. B. fo. clx.

Patriã deſerere: deſpicere et nolle inhabitare inhumanũ eſt. xliiij. D. fo. xx.

Patriã celeſtem quantũ deſiderare debemus. lxv. A. fo. xxxj.

Patriarche tres: Abraã: Yſaac ⁊ Iacob quare a deo ſepe nominãtur. xj. D. xij. A. fo. clij. ⁊. cliij.

Patrici⁹ nepos beati auguſtini ſubdyacon⁹ ꝓ cui⁹ morte ſcripſit libros de viſitatione infirmoꝝ. liij. B. circa finem. folio. xxv.

Patrimonium cur diuidis heredi tuo: ⁊ non xp̃o. lxxvj. B. poſt me. fo. cclxx.

Patrimoniũ qd̃ habes: ſi opari tuũ eſt: ſi ceſſas alienũ eſt. lxxvj. B. fo. cclxx.

Pati ideo xp̃s voluit: vt nobis patiẽtie exẽplũ preberet. ij. B. fo. cccxlix.

Pati voluit chriſtus non niſi volens. xj. A. folio. clij.

Pati quomodo q̃s vult pro chriſto: q̃ ꝓ ei⁹ amore nõ vult abijcere mũdi vanitatẽ. lix. F. in me. fo. xxviij.

Patiatur vt mala hõ per ſe ex quattuor indicat̃: q̃ niſi diuinit⁹ adiut⁹ ſuſtinere nõ poteſt. ccxxiij. ⁊. ꝯ. fo. cccxxxij.

Patiũtur mali homies mala iſta mũdi nõ ſine cauſa. cxxxix. C. fo. ccxcvj.

Patiunt̃ amatores ſcli multa nõ leuitabili neceſſitate: ſed culpabili volũtate que quodãmodo videntur licite inſanie. ccxxiij. C. fol. cccxxxij.

Patiunt̃ multa quidam pro apertis ſceleribus nõ vt ea puniãt: ſed vt ea perpetrẽt: quorum patientia nec miranda nec laudanda: exemplũ. ccxxiij. E. fol. cccxxxij. ccxlv. H. fo. cccxliij.

Patiunt̃ cũ homines tanta pro his que pereũt ac ſalute carnis: quãta ſuſtinere deberẽt pro vita beata: auctoritate oſtenditur. xlviij. F. fol. cclvij. ccxxiij. G. fo. cccxxxij.

Patiendo ſi quis dixerit q̃ dolorem ſentiebat filius dei deus: et non caro: cum anima quam iduerat ſm formã ſerui: anathema ſit. cxxix. C. fo. ccxciij.

Patiẽter oportet ferri quod feſtinãt: nõ poteſt auferri. ccxxiij. I. fo. cccxxxij.

Patienter omnia pferre meli⁹ eſt q̃ ſibi impatienter mortẽ inferre. ccxxiij. R. fo. cccxxxij.

Patiẽtior eſt quiſq̃ ad perferẽda mala: quanto vehementior fuerit in eo vehemẽtior mundi concupiſcentia. ccxxiij. R. in medio. fo. cccxxxij.

Patiẽtiſſime ſuſtinẽt multa dura ⁊ acerba propter cupiditates explẽdas qui eis flagrant: q2 licite eſtimant̃ ⁊ legib⁹ conceſſe. ccxxiij. D. fo. cccxxxij.

Patiẽtia homis recta et laudabilis hec eſt. ccxxiij. B. fo. cccxxxij.

Patiẽtia chriſti quãta fuit in alape percuſſione. cxiij. C. folio. ccxxviij. cxvj. A. folio. ccxxx.

Patiẽtia xp̃i nobis exemplar eſt. xxxij. B. fo. xv.

Patientia quomõ dicit̃ nr̃a cũ a deo nobis donat̃. xiiij. A. fo. cxviij.

Patientia iuſtorum ſit donũ dei: auctoritatibus oſtẽditur. ccxxiij. AA. folio cccxxxij.

Patientia a patiendo nomen accepit. ccxxiij. A. fo. cccxxxij.

Patientia omnia bona generat: et mala deſtruit. xvj. B. fo. viij.

Patiẽtia dei q̃ malos expectat: nõ fit ex aliqua paſſiõe. ccxxiij. A. fo. cccxxxij.

Patientia que virtus animi dicit̃: donũ dei eſt. ccxxiij. A. fo. cccxxxij.

Patientia vera in nobis eſſe non poteſt ſine charitate dei: que in bonis omnia tolerat: que ſi de ſe glorietur eſt tãq̃ ſi de ſtupore morbi nõ de robore ſanitatis gloriet̃. ccxxiij. L. fo. cccxxxij.

Patiẽtia comes eſt ſapientie: non famula concupiſcẽtie: amica bone cõſciẽtie non inimica innocentie. ccxxiij. E. in fine. fo. cccxxxij.

Patiẽtia laborum facit vis deſiderioꝝ. ccxxiij. D. R. fo. cccxxxij.

Patientia iniquorum non eſt deſurſum deſcendens a patre luminũ: ſed terrena: nõ celeſtis: animalis nõ ſpiritalis: diabolica non deifica. ccxxiij. P. in fi. R. in fi. ⁊. S. in fi. fo. cccxxxij.

Patiẽtia vtrum ſit donum dei. ccxxiij. BB. CC. fo. cccxxxij.

Patientia cum tenetur in crimine: tunc multum erratur in nomine. ccxxiij. F. fo. cccxxxij.

Patientia dei eſt: non negligentia: cum diu peccantes tolerat: exemplũ. clj. A. fo. cclxxxij.

Patiẽtia anima nõ ſolum poſſidetur cũ torquent mala aliqua: ſed cum per patientiã corpus ipſum ad tempus affligit̃ vel amittit̃: vt felix imortalitas cõparet̃. ccxxiij. P. fo. cccxxxij.

Patientia ſuperborum falſa eſt: quoniã eam ſue poteſtati attribuunt. ccxxiij. P. fo. cccxxxij.

Patientia animus partim vtit̃ in ſeipſo: partim in corpore ſuo: et quod patientie certamẽ maius ſit. ccxxiij. I. R. folio. cccxxxij.

Patiẽtia pauperũ non peribit in finem: exponit̃. ccxxiij. DD. fo. cccxxxij.

Patiẽtie falſe cur poteſt ſine dei adiutorio volũtas humana ſufficere: vere autẽ non niſi deſuper adiuta ⁊ inflãmata non ſufficit. ccxxiij. Q. fo. cccxxxij.

Patientie precepta ex ſcripturis oſtendunt̃. ccxxiij. O. fo. cccxxxij.

Patientie exemplũ nobis chriſtus fuit. xxiij. B. fo. xcij.

Patientiam ſuam de⁹ in hoc tẽpore cõmẽdat vt in futuris exerceat ſeueritatem ſuam. l. I. fo. cxxxv.

Patiendi cauſa quando eſt bona tũc patiẽtia vera eſt quia non omnes qui patiũtur: participes ſunt patiẽtie: ſed qui paſſione recte vtuntur. ccxxiij. F. folio cccxxxij.

Patiẽs qui non habet charitatem in aliquo ſciſmate cõſtitutus: ne neget chriſtũ: non eſt culpandus: ſed laudandus licet ei non ſufficiat ad regnum celorũ obtinẽdum: valet tamẽ ad extremi iudicij ſupplicium tolerabili⁹ ſubeũdũ. ccxxiij. AA. fo. cccxxxij.

Emporium Sermonum Diui Auguſtini.

Patiēs qui nō fuerit:beatus eſſe non poteſt.xxxij.A.fo.xv.
Patientes ꝛ impatientes qualiter differunt.ccxxiij.B.fo.cccxxxij.
Pauci quomō ſint qui ſaluentur:et multi.xxxij.fo.liiij.
Paulus talē ſe ꝯfitetur peccatorem: vt omnis peccator nō deſperet: quia ipſe veniam meruit.xlix.A.fo.cclviij.
Paulus magis erat virtutū q̄ȝ verborū magiſter.xliij.C.fo.ccliiij.
Paulus cum querit minuere numerum chriſtianoꝝ etiā acceſſit ipſe ad numeꝝ confeſſoꝝ.xxv.C.fo.ccclvij.
Paulus cecus factus eſt vt interiore luce fulgeret.xiiij.D.fo.cccliij.
Paulus veſtimēta ſeruabat vt oīm manibus Stephanum lapidaret.j.C.fol.cccxlviij.xiiij.B.fo.cccliij.
Paulus quia ſub ꝓpoſito placendi deo agebat ignarus ad culpā: ſtatim poſt admonitionē cucurrit deuotꝰ ad gratiam.xxix.B.fo.ccclviij.
Paulus exponitur per id. Beniamin lupus rapax ꝛc.xiij.A.B.fo.cccliij.
Paulus ex lupo factꝰ eſt agnus:et cū factus eſt magnꝰ:baptizatꝰ a matre illuminatꝰ a pre:cepit defendere matrem.xiiij.D.fo.cccliij.xxv.A.fo.ccclvij.
Paulus eliſus eſt perſecutor: et erectus gētiū ꝑdicator.iiij.E.fo.cccxlix.xxv.B.C.xxviij.D.fo.ccclvij.ꝛ.ccclviij.
Paulꝰ a paululo:id eſt a modico nominatur.xvij.D.fo.cxix.
Paulus cur non fuit exauditꝰ ꝓ ſtimulo carnis.liij.D.fo.lxvj.
Paulus dicitur beniamin lupus rapax.xiiij.C.fo.cxviij.
Paulus frater domus ſancti Auguſtini.xxj.A.in me.D.fo.ix.
Paulus apoſtolus in celis vidicit que ī terris doceret.iiij.C.fo.cxiij.
Paulus cur ſe peccatorē primū appellauit.ix.C.x.A.B.fo.lxxix.ꝛ.lxxx.
Paulꝰ fuit iuſtus vt angeli: licet adhuc mortalis.v.B.in fi.ꝛ.C.in fi.fo.lxxv.
Paulus bonū vas electionis in quo precioſa mādatorum chriſti precepta conduntur:ꝛ de cuius plenitudine ſubſtantia vite populis ſemꝑ erogatur: et plenum eſt.xxvj.B.fo.ccclvij.
Paulus pre ceteris apoſtolis clauē ſciētie accepit.xxvij B.fo.ccclvij.
Paulus dum intrat lupus ſtabula pecudis factus eſt ouis.xxv.C.fol.ccclvij.
Paulus a paululo:id eſt modico nominatur.xliij.B.fo.ccclxiij.
Paulꝰ cecidit miles diaboli vt ſurgeret ſignifer chriſti.xxviij.D.fo.ccclviij.
Paulꝰ patitur quod ſaulus fecerat.j.C.fo.cccxlviij.xiiij.F.fol.cccliij.xxv.C.folio.ccclvij.
Pauli apoſtoli humilitas:ex noīs eiꝰ ſignificatione inſinuatur: ꝛ de eius conuerſione.viij.B.fo.cviij.
Pauli cōuerſio ꝛ cur miſericordiam cōſecutus ſit.x.B.fo.lxxx.
Pauli apoſtoli cōuerſionis vtilitas hec fit.xiiij.G.fo.cccliij.
Pauli apoſtoli noīs interpretatiōe:ꝛ de eius emulatione ſm̄ iuſticiā que ī lege eſt.xv.C.D.E.F.G.fo.lxxxv.
Pauli de ceruice cū decapitaret: lac ꝓ ſanguie fert fluxiſſe.xxvj.C.fo.ccclvij
Pauli cōtra ſeuitiam militia celi cōqueritur.xxv.B.fo.ccclvij.xiiij.C.fo.cccliij xxviij.C.fo.ccclviij.
Paulo cur datꝰ fuit angelus ſathane:et quid ei profuit.iij.E.ꝛ.v.C.fol.lxxiiij.et.lxxv.
Paula virgo ſancta.xxiiij.A.fo.xj.
Pauper de pauꝑtate non glorietur.ccv.C.fo.cccxxv.
Pauper qui eſt nō ſuffert increpatiōes: exponitur.ccxij.M.N.fo.cccxxvij.
Pauꝑ tibi derelictꝰ eſt ꝛc. exponitur.iiij.C.fo.ccxxviij.cx.ꝑ totū.fo.cclxxxvj.
Pauper nō contēnat diuites pauperes.cx.D.E.fo.cclxxxvj.
Pauper ſuperbꝰ omnibꝰ diſplicet: quia eſt itolerabilis.cx.B.D.fol.cclxxxvj.ccxij.A.fo.cccxxvij.
Pauperi talem ſe quiſq̄ȝ exhibeat:qualē ſibi aliū ſi ipſe pauper eſſet vellet exhiberi.lxxvj.A.fo.cclxx.
Pauperes cur chriſtus aſſumpſit.ccxij.C.E.fo.cccxxvij.
Pauperes ideo nō ſunt deſpiciēdi.ij.C.in fine.D.fo.ccxxxvij.ccxxv.D.E.folio.cccxxxiiij.
Pauperes querant ſufficientiam:ꝛ refrenēt cupiditatē.ccv.E.fo.cccxxv.
Pauperes deus eſſe voluit:propter duo vij.J.fo.ccxlj.
Pauperes cur nō ſint deſpiciendi.xliiij.A.fo.xx.
Pauperes q̄dam ſunt beati: quidā ſunt miſeri.xxx.B.fo.cxxv.
Pauperes ſemper habebitis vobiſcum: me autē nō ſemꝑ habebitis:quomodo intelligitur.l.E.fo.cxcix.
Pauꝑ eſt chriſtus vt homo:ſed diues vt deus:ꝛ quod pauperi donatur chriſto donatur.xlj.B.fo.lix.
Pauperes ſpiritu qui dicantur:ꝛ q̄ non.xxj.C.fo.ix.
Pauperes aliquos cur deus eſſe voluit.xiij.D.fo.cxvij.xviij.A.in fine.fo.cxx.xlvij.B.fo.cxxxiij.
Pauperꝝ ſi eſt regnū celoꝝ:reſtat vt ifernus ſit diuitū.lix.G.fo.xxviij.
Pauperꝝ duo ſūt gn̄a.cx.A.fo.cclxxxvj.
Pauperum caput chriſtus eſt.cx.B.fol.cclxxxvj.ccxij.C.fo.cccxxvij.
Paupertas non eſt timēda ſed iniq̄tas.ccxxv.C.fo.cccxxxiiij.
Pauꝑtas felix per quā celeſtis acquiritur hereditas.lix.G.fo.xxviij.
Paupertas ſi nō affectu geritur:miſeria eſt.v.D.fo.iiij.
Paupertas iter diuitias ſeruari poteſt.xxj.D.fo.ix.
Paupertas eſt ꝓ chriſto libēter tolerāda.xl.E.fo.xviij.
Pauꝑtas felix eſt ſi leta ē.xl.F.fo.xviij.
Pauꝑtas chriſti q̄d nobis attulit.ccxij.C.fo.cccxxvij.
Paupertatis commendatio.ij.C.fo.iij.xxj.D.poſt me.fo.ix.
Pauꝑtatꝭ q̄nq̄ȝ ſunt gn̄a.xl.F.fol.xviij.
Paupertati chriſtianoꝝ regnum celorū promittitur.xxvj.B.in me.fo.xciij.
Paupertatē noſtram deo cōfiteri debemus.ccxij.O.fo.cccxxvij.
Pax eſt finis omnium deſideriorum noſtrorum.xvij.A.in fi.fo.cxix.
Pax preceptis regalibꝰ conſeruāda eſt.clxix.C.fol.cccx.
Pax impedit ne diabolus ingrediatur domum vel mentem in qua ipſe dominatur.ij.B.fo.iij.
Pax eſt hereditas chriſtianoꝝ.cc.B.folio.cccxxiij.
Pax vera non poteſt haberi in hac vita.xxxiiij.F.fo.clxxxj.
Pax eſt dilectionis mater:cōcordie vinculum: et pure mentis iudicium manifeſtum.clxix.B.fol.cccx.
Pax eſt ſerenitas mētꝭ:trāquillitas aīe: ſimplicitas cordis:amoris vīculū:cōſortiū charitatis.clxvij.A.fo.cccix.
Pax fratribꝰ et charitas cū fide magna exponitur.xvij.per totum.fo.cxix.
Pax eſt finis omnis bone actionis.cliij.A.fo.ccxxiij.
Pax mūdi nō ē ꝟa pax.lxxvij.C.f.ccxlj
Pax inter malos tātum nocet quantum diſcordia inter bonos.ij.C.fo.iij.
Pax eſt cuſtodia et cura omnium virtutum:nec vlli dabitur venia niſi pacifico.xxviij.J.fo.xij.
Pax nō ē amāda ſine iuſticia.ij.B.fo.iij
Pax oībꝰ viribꝰ eſt cuſtodiēda:q2 deus ſemꝑ in pace eſt.clxix E.fo.cccx.
Pax ſi fracta fuerit:iam nō erit pax:nec eſt illibata apud quē fides integra non eſt.cc.C.fo.cccxxiij.
Pax cū bonis et bellum cū vitijs ſemꝑ eſt habenda.clxvj.B.fo.cccix.
Pax cū bonis ꝛ deū timentibꝰ: eſt cuſtodiēda: nō cum iniquis ꝛ ſceleratis qui pacem iter ſe habēt in peccatis.clxvj.B.fo.cccix.
Pax plebis:gloria ſacerdotis ꝛ parētū leticia:ꝑfecta charitas filioꝝ.clxvj.folio.cccix.clxix.D.fo.cccx.
Pacis bonum:ꝛ de incōmodis qui eam non habuerint.lvij.A.fo.lxvij.
Pacis vnitatē ſi non habet:meritū chriſtiane ꝟtutꝭ viloſcit in cūctis: nec peruenit ad vocabulū filij niſi ꝑ nomē pacifici.clxvij.A.clxix.fo.cccix.ꝛ.cccx.
Pacis laus.clxix.A.fol.cccx.clxvij.per totum.fo.cccix.
Pacem tēporalem ſi deſideramus: non diſſimulemꝰ pacem cum proximo cuſtodire.clxxiij.B.fo.cccxj.
Pacē plantare radicitus dei eſt et euellere penitꝰ inimici.clxix.D.fo.cccx.
Pacē cordis ꝛ oris ꝛ operis qui non habet chriſtianus nō eſt.ij.A.fo.iij.
Pacem qui poſuit fines tuos ꝛc. exponitur.clxviij.E.fo.cccix.
Pacem qualem nobis chriſtus reliquit.lxxvij.B.C.fo.ccxij.
Pacem qui noluerit amplecti: nō vult filius dei dici:negat ſibi patrem deum qui pacificus eſſe contemnit.clxvj.A.clix.A.fo.cccix.ꝛ.cccx.
Pacem multi predicāt ꝛ non habēt: laudant ꝛ amant:dicūt ꝛ non faciunt.xliij.R.fo.ccclxiij.
Pacem qui impediunt.ij.C.fo.iij.
Pace chriſtus ſuos dimiſit quos in pace inuenire voluit.clxvj A.clxix.C.folio.cccix.ꝛ.cccx.
Pace remota nō ſuſcipitur ſacerdotꝭ orō: nec plebis oblatio.clxvj.C.fo.cccix.
Peccatū mors eſt aīe.xlix.C.fo.cxcvij.
Peccatū eſt pena pcti.xlvij.B.fo.xxij.
Peccatum ieſt cū delectatio: regnat cū conſenſeris.xxj.C.fol.cxxj.

¶ Peccatū ſi dixerimus q2 non habemus noſipſos ſeducimus: exponitur. xxix. per totum. fo. xcv.

¶ Peccatum qđ eſt in mēbris nřis aut qđ regnat. lxiij. C. in fi. E. in fi. fo. lxx.

¶ Peccatum qđo nō haberēt iudei ſi xp̄s ad eos non veniſſet: ꝛ locut⁹ eis fuiſſet. lxxxix. B. fo. ccxvj. xcj. A. fo. ccxvj.

¶ Peccatū quādo eſt aut qđ regnat ī nřo mortali corpore. xij. D. fo. lxxxj.

¶ Peccatū duob⁹ modis cōmittit: timore ſcʒ ꝛ delectatiōe. xviij. E. fo. lxxxviij.

¶ Peccatum nullum deus dimittit impunitum. lxiiij. H. fo. xxx.

¶ Peccatum ex iuſticia dei impunitū eſſe non pōt: ergo vt ignoſcat tu agnoſce ꝛ puni. xxj. G. fo. cxxj.

¶ Peccatum quod iudei non habuiſſent: ſi eis chriſtus locut⁹ nō fuiſſet. xj. F. fol. xl. ꝛ. lx. A. in medio. fo. lxix.

¶ Peccatū in ſpm̄ ſctm̄ ꝛ de eius remiſſione. xj. per totum. fo. xl.

¶ Peccatū qui non timet: timeat quo ꝑducit peccatū. xlij. F. fo. cxxxj.

¶ Peccatum vocatur ſacrificium pro peccatis. xlviij. B. in medio. fol. lxij.

¶ Peccatū chriſtus nō habuit: ſed fact⁹ eſt pro nobis peccatū. xlviij B. fo. lxij.

¶ Pctm̄ qđo occaſiōe mādati ſeducit ꝛ occidit. iiij. C. D. ꝛ. v. A. fo. lxxiiij. ꝛ. lxxv.

¶ Peccatū nō cognoui niſi ꝑ legē: exponitur. iiij. C. v. A. fo. lxxiiij. ꝛ. lxxv.

¶ Peccatū nō cōmittit ois q̄ nat⁹ ē ex deo. Et ſi dixerimus q2 pctm̄ nō habemus noſipſos ſeducim⁹: nō ſunt ꝯtraria. iiij. G. I ñ. ꝛ. v. A. B. C. D. fo. ciij. ꝛ ſequēti.

¶ Peccatū oē ꝯſuetudine vileſcit: ꝛ fit hoi quaſi nullū ſit. xxviij. B. fo. cxxiiij.

¶ Peccatū nō facit q̄ nat⁹ eſt ex deo: ꝛ ſi dixerim⁹ q2 pctm̄ nō habem⁹: quomodo vtrūq3 vex ſit. l. H. fo. cxxxv.

¶ Peccatū xp̄s nō habuit: factus ꝓ nobis pctm̄: in ſimilitudie carnis peccati: exponit̄. Et quid nomine peccati ſignificatur. vj. D. E. fo. lxxvj.

¶ Pctm̄ ſi nō times: vel time q̄ ducit pctm̄ cc xxxix. S. in fi. T. fo. cccxl.

¶ Pctm̄ origiale qđo ꝯtrahit̄: ꝛ qđo delet̄ tū E. fo. cxl xxxviij. C. fol. clxxxv. xlj. C. fo. clxxxviij ꝛ lix. G. fo. cxcvij.

¶ Peccatū nullū hr̄e q̄dā dicunt hoies iuſtos. xxix. A. in medio. B. C. fo. xcv.

¶ Peccatū qđo itrauit in mūdū: et ꝑ illud mors. xiiij. I. in medio. fo. lxxxiij.

¶ Peccatū primum omnium malorū cauſa eſt. cxxxix. C. fo. ccxcvj.

¶ Peccatū primi hominis totū mundum decepiſſe oſtenditur figuraliter. cv. D. E. fo. cclxxxiij.

¶ Peccatum originale ꝯtrahit omnis qui ex cōiunctione viri et femine naſcitur. xlix. D. fo. cclviij.

¶ Peccatū cū deſperatiōe certa mors eſt. xxj. E. fo. cxxj. xxvij. R. fo. cxxiij.

¶ Peccatū origiale qđo ꝑtrāſijt ab adā in oēs: et cur ꝓ illo moriunt̄ etiā paruuli q̄ nō peccauerūt: et q̄ ſola gr̄a xp̄i nos liberat ab illo in q̄ pctm̄ nō fuit. iiij. F. I fi. fo. lxxiiij. vij. D. E. fol. lxxviij. x. A. B. fo. lxxx. xiiij. G. ante me. fo. lxxxiij.

¶ Peccatū originale a parentibus ꝯtrahi cur quidam negāt. xliij. A. in fine. folio lxxxiij. xxxj. F. fol. xcvij.

¶ Peccatum tripliciter conſumatur/ delectatione/ conſenſu: et opere ſeu conſuetudine. xlix. C. fo. cxcvij.

¶ Peccatum remiſſionem: iuſtificationē: ꝛ ſanctificationem heretici pollicentur. xxiiij. F. fo. cxxj.

¶ Peccatū in ſpiritū ſanctū. xj. fo. xl.

¶ Pctm̄ oīne aut fit ī aīa ꝑ ꝯſenſum praue ſuggeſtionis: aut male vtēdo corpore ad ledendum ꝓximū: aut ad corrūpendum ſeipm̄. clxxxij. H. fo. cccxv.

¶ Peccatū vnde ꝯtrahat̄. xlv. F. fo. cclv.

¶ Peccatum primi hois totū mūdum decepit: vt nullū eſſet remediū ſalutis niſi per chriſtum. xiiij. A. fo. ccxliiij.

¶ Peccatum origiale cur nati a fidelibus cōtrahunt. viij. E. in fine. fol. lxxviij. x. A. B. fo. lxxx. xiiij. K. fo. lxxxiij.

¶ Peccatū nō haberēt ſi nō veniſſem: ꝛ locutus eis fuiſſem. vj. C. in me. fo. cv.

¶ Pctm̄ ade ſicī nocuit his q̄ nō peccauerūt ſic xp̄s ꝓdeſſe debuit his q̄ nō crediderūt: argumētū. xiiij. L. fo. lxxxiij.

¶ Peccatum non eſt natura ſed vitium nature. xxx. C. in prin. fo. xcvj.

¶ Peccatum primoꝝ parentum que bona abſtulit: et que mala intulit. xlviij. B. fo. xxij.

¶ Peccatū ſoluere potuit: qui ſine peccato venerat. xlv. F. in fi. fo. cclv.

¶ Peccatū eſt mediū ſeparās inter deū et hominē. xlj. D. fo. clxxxviij.

¶ Peccatum originale traducit̄ propagatione: nō imitatiōe. xiiij. I. fo. lxxxiij.

¶ Peccatū nullū eſt qđ fecit hō qđ nō poſſet facere alter homo ſi deſit rector a q̄ factus eſt homo. xxiij. D. fo. cxxj.

¶ Peccati morbo opponendū eſt mordax emplaſtrum ne maius creſcat. xiiij. D. folio. vij.

¶ Peccati magna eſt cautela: potētiā dei ſemꝑ timere. ccxiij D. fo. cccxxviij.

¶ Peccati q̄ʒ dura ſit conditio: ꝓbat remedij magnitudo. xxix. C. fo. ccxlviij.

¶ Peccati expers nemo viuit. xlj. B. xlij. D. F. circa finē. xliij. E. fo. cxxx. ꝛ duobus folijs ſequentibus.

¶ Peccato ab origiali ſol⁹ xp̄s liber fuit: ꝛ ꝓ nřis ſatiſfecit. xiiij. G. fo. lxxxiij.

¶ Peccato ifidelitatꝭ retēto nullum aliud ſoluit̄ peccatū. lx. A. lxj. A. fo. lxix.

¶ Peccato carens nemo viuit quātūlibet iuſtus: nec infans vnius diei: non ex eo quod cōmiſit: ſed qđ contraxit. vij. B. fol. ccxlj. xlix. B. in fine. C. fol. cclviij. ccxxij. C. fo. cccxxxj. et. ccxlvj. A. in fi. fo. cccxliiij.

¶ Peccato carens ſicut nemo eſſe pōt: ita ꝑ dei miam poſſibile eſt vt bonis operib⁹ ſe vnuſquiſq3 redimat a peccato. xxxviij. B. fo. ccclxij.

¶ Peccata crimialia que ſint ꝛ que venialia q̄ elemoſynis redimi poſſint. xcvj. T. fo. cclxxviij.

¶ Peccata vitare timore pene aliud eſt: aliud amore iuſticie: exemplum. xcvj. R fo. cclxxviij.

¶ Peccata dimittitur per ignem tribulatiōis. lxxxij. C. D. E. fo. cclxxij. ccxxij. C. fo. cccxxxj.

¶ Peccata oia hominū aut ad corruptelā ꝑtinēt flagitioꝝ: aut ad facinora nocēdi. xcvj. Q. circa fi. fo. cclxxviij.

¶ Peccata non ſunt contēptibiliter cōmittenda: quia non refert vtrū minutis an magnis ītereas. xcvj. S. fol. cclxxviij. ccxliiij. E. fo. cccxliij.

¶ Peccata q̄tidiana ſine q̄b⁹ hec vita non agit̄: per tria dimittunt̄. clxxxij. B. C. H. fo. cccxv. xcvj. S. fo. cclxxviij.

¶ Peccata ad mortem ꝛ non ad mortem q̄ ſint. lix. C. fo. cclxiij.

¶ Peccata futura ſicut negligēdo iuſticiā cōmittunt̄: ita pterita iniuſticiā defendēdo firmant̄. xxiiij. A. fo. cxxij.

¶ Peccata quoſdā relinquūt: non ipſi peccata. xlj. E. fo. cxxx.

¶ Peccata quoſdā relinquūt: non ipſi peccata. lxxj. B. fo. xxxij.

¶ Peccata vitare eſt legis precepta ſeruare. lix. F. fo. cclxiij.

¶ Peccata nō debemus dimittere timore pene: ſed amore iuſticie. xviij. E. xviij. E. F. xix. G. fo. lxxxviij. ꝛ. lxxxix.

¶ Peccata omnes habemus. j. D. fo. xcix. et. iiij. G. in medio. fo. ciij.

¶ Peccata non remittuntur: niſi ꝑ nomen filij dei. ij. D. in prin. fo. cj.

¶ Peccata minuta licet animam non occidāt: tamen deformē faciunt: et ad amplexum ſponſi celeſtis venire non permittunt. xlj. D. fo. ccclxiij.

¶ Peccata quotidiana quia nō deſunt: nō deſint etiam quotidiana remedia. xxx. F. fo. ccclviij. xlvj. B. fo. ccclxv.

¶ Peccata venialia ſine quib⁹ vita iſta nō agitur: que ſunt. l. F. G. fo. cxxxv.

¶ Pctā nemo dimittere pōt: niſi deus qđo intelligēdū eſt. xxiij. E. F. G. fo. cxxj.

¶ Peccata agerent̄ ſi penitētie loc⁹ denegaret̄. xxvij. R. L. fo. cxxiij.

¶ Peccata de⁹ q̄ dimittit ꝑ hominē poteſt dimittere et preter hoiem: auctoritatibus ꝓbatur. xxiij. H. fo. cxxj.

¶ Peccata nō meritis hominū: ſed virtute ſpūſſctī dimittunt̄. xxiij. G. fo. cxxj.

¶ Peccata ſine q̄bus hec vita non peragitur. xxix. D. E. fo. xcv.

¶ Peccata venialia nō ſunt cōtēptibiliter cōmittēda: q2 nō refert ſiue nauis ꝑ fluctus ſiue per guttas paulatim ſubmergat̄. xlij. F. fo. cxxxj. l. H. fo. cxxxv.

¶ Peccata venialia per q̄ remittant̄. xxix. B. C. fo. cxx. xlj. B. xlij. D. F. fol. cxxx. et ſequenti. l. H. folio. cxxxv. xxvij. F. folio. cxxiij.

¶ Peccata contrarijs curantur. lxxxv. D. folio. cclxxiiij.

¶ Peccata minuta quib⁹ operibus dimittātur: et quib⁹ peccata criminalia deleantur. xlj. F. fo. ccclxiij.

¶ Peccata minuta ſine q̄bus hec vita non agitur ſunt. xlj. C. fo. ccclxiij.

¶ Peccata crimīalia q̄ cōmittunt et q̄ʒdiu viuūt: ea penitētie medicamētis redimere noluerint: non ad ignem purgatorium ſed ad eternum deſcēdent. xlj. E. in me. fo. ccclxiij.

¶ Peccata cōtinuis oratiōīb⁹: ieiunijs et elemoſynis: ꝛ p̄cipue indulgētia eoꝝ q̄ in nos peccant aſſidue redimūtur. xlj. D. H. I. fo. ccclxiij.

¶ Peccata minuta quomodo obruunt animam. xij. C. fo. cliij.

¶ Peccata noſtra ſi nos ſuperāt: precium quo redempti ſumus deus non contēnit. cix. L. fo. cclxxxv.

¶ Peccata grauia grauiſſimis indigent lamentis. xj. C. fo. vj.

Peccata criminalia ſunt que animam ī eternū occidūt niſi per penitentiam et elemoſynas largas redimātur.xlj.B.fo.ccclxiij.
Peccata iudices nos ſentiāt non patronos:accuſatores:non defenſores:quia ſi tu agnoſcis de⁹ ignoſcit.lxxxviij.G folio.cclxxv.
Peccata remittunī per aduerſitates tēporales ſi equo animo ⁊ cū gratiarum actione ſuſtinenī.xlj.D.fo.ccclxiij.
Pctā pterita nō nocēt:ſi nō placēt.lxvij G.fo.cclxvj.clxxxj.M.fo.cccxiij
Pctā qui ſua excuſant fumo cōparātur.cix.R.L.fo.cclxxxv.
Peccatis minutis creſcentib⁹ addūtur etiā criminalia:et cumulū faciunt ⁊ in deſperationem demergunt.lxxxviij.B.G.fo.cclxxv.
Pctis ꝙ pctā addit:difficulter ſanātur exemplū.lviij.B.fo.cclxij.
Peccatis euitatis qui vitā iſtam ſe tranſire poſſe putat: fallitur.lxiij.B.C.folio.cclxv.
Pctis qui pſeuerat nō qui peccat odibilis eſt deo.lviij.A.fo.cclxij.
Pctis ſine minutis ſicut null⁹ vnꝙ fuit aut eſſe poterit: ita ſine capitalib⁹ criminibus auxiliante deo eſſe poſſumus ⁊ debemus.lvj.A.fo.cclxij.
Peccator prim⁹ quō aliquis dicit.ix.C x.A.B.fo.lxxix.⁊.lxxx
Pctōr nō ſō debet velle eſſe pctōr:qꝛ de⁹ amat pctōres.ix.C.⁊.D.in fi.fo.lxxix.
Peccator corā domino quō aliquis dicitur.xlvij.C.fo.xxij.
Pctōr qꝛ nō ſtatim patiī deū vltorē eſtimat ſibi participē.lj.A.ī fi.fo.xxiiij.
Pctōr ⁊ preuaricator differunt.iiij.C.v A.in fi.fo.lxxiiij.⁊.lxxv.
Pctōr oīs ſe mō nō videt:ſed pctā ſua ī dorſo ponit: ⁊ bona ante faciē:ꝯtrario iuſti faciūt.ij.A.in fi.B.fo.cxiij.xxj.G fo.cxxj.xxviij.C.fo.cxxiiij.
Pctōr qꝛ nō ſtatī patiī deū vltorē vult eū tenere pticipē vt corruptū iudicē et ꝑde ſociū.ij.A.f.cxiij.xxviij.D.f.cxxiiij
Pctōr ⁊ hō duo noīa ſūt:ſꝫ vnū fecit de⁹ alterū diabol⁹.vj.B.in fi.fo.cxiiij.
Pctōres multi ſe aſſidue ꝯfitētur: ꝙs tn̄ peccare delectat.vij.B.fo.ccxlj.
Pctōres ab adā cur naſcimur: ⁊ nō iuſti ab abel.xiiij.J.⁊.R.fo.lxxxiij.
Peccatores quō diligat de⁹.viij.G.circa prin.fo.cviij.
Pctōres pctā ſua ī dorſo ponūt: et bōa ante faciē:ſꝫ iuſti mala ante faciē ⁊ bōa in dorſo habent.lix.B.fo.xxviij.
Pctōres ſi de⁹ nō amaret:de celo ad terrā nō deſcenderet.xlix.C.fo.cxcvij.
Pctōres ſemꝑ magis dorſū ꝙ faciē poſūt in faciē iuſti.lxxxj.B.fo.cclxxij.
Pctōres quō pereūt ⁊ nō pereūt.cix.per totum.J.fo.cclxxxv.
Pctōres ſic pereāt ſicut deficit fum⁹:⁊ ſicut fluit terra a facie ignis:expōiī.cix.per totū.fo.cclxxxv.
Peccatorū remedia ꝙ ſint.xlvj.A.xlvij.A.fo.cxxxiij.
Pctōꝝ remiſſio ī eccleſia nō ſolū per baptiſmū ſꝫ etiā per orationē dominicā dimittiī.cxix.G.fo.cclxxxix.cxxiij.D fo.ccxcj.cxxcj.D.fo.ccxciiij.
Pctōꝝ remiſſionē ſi ſuba deſuerit dilectio ītmicoꝝ nob̄ fac̄.vj.C.D.fo.cxiiij.
Pctōꝝ tria ſunt gña:⁊ ꝙ pctm̄ trib⁹ modis pficiī:exēplo triū mortuorū quos chriſtus ſuſcitauerat.xliiij.C.D.fo.lx
Peccare aliud ē ⁊ aliud peccādi ꝯſuetudinē habere.xlix.C.fo.cxcvij.
Peccare multi nō erubeſcūt ⁊ erubeſcūt humiliari.xl.C.fo.cxxx.
Peccare nō deberet quis etiā ſi de⁹ impunitatē ꝓmitteret.lij.C.in fi.fo.cclx.xcvj.L.fo.cclxxviij.
Peccare ī deū aliud eſt:aliud peccare in hominē.xlvij.E.fo.ccclxvj.
Peccare multi volūt cū dauid:⁊ nolunt reſurgere cū dauid.xxj.B.fo.cxxj.
Peccare nō debemus in ſpe venie.j.E.circa prin.fo.xcix.
Peccat mortaliī ꝙ piculo pctī mortalis ſe ingerit.ccl.D.E.fo.cccxlv.
Peccaui tres tm̄ ſillabe ſūt:ſed ī his tribus ſillabis flāma ſacrificio corā dn̄o aſcēdit in celū.xlj.B.in fi.fo.cxxx.
Peccauerit ī te ſi frater tu⁹ vade ⁊ corripe eū iter te ⁊ ipm̄:quō exponiī.xv.A.E.xvj.per per totū.fo.xliiij.⁊.xlv.
Peccās nō videt deū neꝙ cognoſcit.iiij E.in fi.fo.ciij.
Peccans ſcienter exicialiter peccat.xxj A.in fi.fo.cxxj.
Peccās in fratrem ſuum:in deū peccat.xvj.B.fo.xlv.
Peccās in proximū peccat in deū: quia cōtra charitatē:et de⁹ charitas eſt.vij B.ante me.fo.cvij.
Peccātes quidā nō ſibi ſed ꝯſtellationibus aut gēti tenebiaꝝ vel diabolo peccatū imponūt.xij.B.C.fo.cxvij.
Peccādū nō ē ſpe venie: nec cū deſperatione.liij.C.fo.cclxj.lviij.A.fo.cclxij.
Peccandū plus nō eſt vt plus nobis dimittatur:et plus deus diligatur.xxiij.C.D.fo.cxxj.
Peccādi īfirmitas cur remanet poſt baptiſma.ij.D.fo.lxxiij.vj.F.fo.lxxvj
Peccādi ꝯſuetudo ꝙ mala ſit:⁊ ꝙ ad illā ꝗtuor ꝓgreſſib⁹ ꝑueniī.xliiij.D.fo.lx
Peccandi licētia frangitur: dū iniquis mod⁹ imponitur.xcvij.E.fo.cclxxxj.ccxxxviij.C.fo.cccxxxix.
Pectus qui tundit ⁊ nō corrigitur:peccata ſolidat:non ſoluit.ccxxxix.Q.ī fine.fo.cccxl.
Pectus tūdere eſt qō in pectore latet arguere.xlviij.A.fo.cclvij.
Pectoris tūſio ſignū eſt ꝯtritionis.viij.A.fo.xxxix.
Pecunia ſeruata caſib⁹ ſeruit: ꝙ in miſericoidia reſeruaī: premiū futurū acquirit.lxxvj.B.fo.cclxx.
Pecunia fauces auaricie nō claudit ſed extendit:non irrigat ſed accendit.xxx B.in fi.fo.cxxv.
Pecunia ꝗtū creſcit:tātū creſcit amor nūmi.x.E.circa fi.fo.ccclj.
Pecunia nō te facit beatū:quia luci comparata vileſcit:et ſine ea videi nō pōt.ccxxxix.P.fo.cccxl.
Pecunie noīe intelligitur quicquid poſſidetur:⁊ diciī a pecore: qꝛ antiqui totum quod habebāt: in pecorib⁹ habebant.ccxxxix.R.fo.cccxl.
Pecuniā facile poterꝭ amittere ſi ī lucrū nolueris erogare.lxxvj.B.fo.cclxx.
Pedagog⁹ eſt vtilis diſcipulo.vj.D.in me.fo.xxxvij.
Pedagogi officiū quale ſit.xiij.C.ante me.fo.lxxxij.
Pedes aīe duo ſunt.xlvij.D.fo.ccclxvj.
Pedes diſcipuloꝝ ꝗre xp̄s lauit:et ꝙ a petro incepit.lv.D.lvj.A.fo.ccliij.
Pedes cur tantū lauat qui lotus eſt.lvj.B.lvij.A.B.fo.ccliij.
Pedes proximoꝝ lauare debemus exēplo chriſti.lviij.B.fo.ccv.
Peierare qui non vult debet non iurare xxviij.C.fo.xciiij.
Peierare vel periurare grande pctm̄ eſt xxviij.A.fo.xciiij.
Pelagiani puuulos dicūt nō hr̄e originale pctm̄.xxxj.F.fo.xcvij.
Pelagiani ⁊ celeſtiāi dicūt hoīes poſſe viuere ſine oī pctō.xxix.A.B.C.f.xcv
Pelagianoꝝ origo ⁊ diſputatio d̄ libero arbitrio ꝫ grāꝫ dei.xj.D.ī me.fo.lxxx.
Pelli extra ſynagogas quid ſit.xciij.A.B.fo.ccxvij.
Pena eſt ſumma deliberatiōe inferēda.xiiij.E.folio.vij.
Pena aliqñ relaxāda eſt ꝓpter ſcādalū multoꝝ:quādoꝗ exagitāda vt cautela ſit reliquoꝝ.xiiij.D.fo.vij.
Pena ſapiēs tm̄ deleuiet ꝗtū ſtultꝰ iniꝗtas ſuggeſſerit.xvj.D.fo.cxix.
Pena tp̄alis ꝗs ꝓ ſcelerib⁹ nō affligit:illos pena eterna īſatiabili tormētoꝝ ꝓſequiī dolore.ccxxxviij.E.fo.cccxxxix.
Pena horribilis eos monebit ꝙ amiſſo ⁊ nō reparato ꝑ penitētiā baptiſma in eternū peribūt.xvj.C.fo.cxix.
Pene dānatorum erūt iuxta qualitatem culpe.lvij.G.fo.xxvij.
Pene inferni.xxvj.E.F.G.fo.xj.lviij.C folio.xxviij.
Pene dānatorum eterne erūt.xlv.M.folio.ccclxv.⁊.xl.A.in fi.⁊.B.fo.ccclxiij.
Pene peccatorū graues ſunt.clxxxj.V fo.cccxiij.
Penā nō minorē luit qui cū multis luit.l.M.in fi.fo.cxxxv.
Penas peccatoꝝ nemo vt ſunt ꝯſiderat quas metueret ſi crederet:ſi autem crederet caueret: ſi caueret euaderet.clxvj.D.in fi.fo.cccv.
Penis in eternis ſimiles ſimilib⁹ iungētur.xxxix.B.fo.ccclxij.
Pnīa luctuoſa ē in ꝙ ꝓprie vocanī in eccleſia penitētes:ꝙ remoueī a ſacramētis altaris.xxvij.J.fo.cxxliij.xlix.B.folio.cxxxiiij.
Pnīa mutat hoīem in meli⁹:ſꝫ nec ipſa videī aliꝗd ꝓfutura:ſi ab operib⁹ mie ſterilis fuerit.l.P.fo.cclix.
Pnīa infirma ē:ꝙ ab īfirmo petiī:timeo ne ⁊ ip̄a moriaī.lvij.B.fo.cclxij.
Penitētia tūc eſt fructuoſa qñ correctio eſt libera.cix.E.fo.cclxxxv.
Pnīa apud inferos nō eſt ad ſalutē.cix.E.fo.cclxxxv.⁊.clxxxj.S.ī fi.f.cccxiij ccxx.E.fo.cccxxx.
Penitētia corrūpitur ſi eis pro quibus quis peniteat rurſus īuoluatur malis clxxxj.X.fo.cccxiij.
Pnīa vera eſt quādo quis ſic ꝯuertiī vt nō reuertatur.vij.B.fo.ccxlj.
Penitētia in deo dī mutatio ſnīe nō inique ſed iuſte.cix.D.fo.cclxxxv.
Pnīa ē medicamē lapſoꝝ.lx.D.fo.xxix.
Penitētia criminaliū ſpreta quidā ſibi

ipſis:ꝛ ſi nõ regnũ ſalutẽ tamẽ promit
tunt.l.R.fo.cxxxv.
Pnia illa bona eſt q̃ pctã peracta ſic de
plorat vt itez nõ cõmittat.xj.D.fo.vj.
Pnia eſt agẽda in oib⁹ mẽbris quibus
peccauimus.xxx.B.fo.xiiij.
Penitẽtia vera nõ annoꝝ numero cẽſet
ſed animi amaritudine: quia deus nõ
tam longitudinẽ temporis q̃ꝫ affectũ
penitentis penſat.lxvj.D.fo.cclxv.
Penitẽtie dolor ꝛ humilitatis gemitus
valẽt ad ſatiſfaciendũ deo de his que
facta ſunt.l.P.in me.fo.cxxxv.
Penitẽtie vtilitas.xlj.D.fo.xix.
Pnia impetrat veniã in hoc ſeculo q̃ va
let in futuro.xj.R.in fi.fo.xl.
Pnie comes ſicut dolor ẽ: ita lachryme
teſtes doloris.l.B.fo.cxxxv.
Penitẽtie nõ eſt loc⁹ apud inferos.xlv.
A.fo.xxj.lix.D.fo.xxvj.
Pnia iõ nõ eſt differẽda ad vl'imũ vite
tẽp⁹.xliiij.F.fo.ccliiij.lvij.B.fo.cclxij
Penitẽtie actiones tres ſunt.l.C.D.J.
fo.cxxxv.xxvij.A.F.J.fo.cxxiij.
Penitẽtia in extremis petenti non eſt de
neganda.lvij.B.fo.cclxij.
Pnie recuſans humilitatẽ deo propinq̃
re nõ cogitat.l.B.J.fo.cxxxv.
Pnie digni fruct⁹ qui ſint.l.P.fo.cclix.
lxvj.C.fo.cclxv.
Pnie tẽpus pctõrib⁹ de⁹ ꝓmiſit: nõ lon
gam vitã.xxxiij.D.fo.clxxx.
Pnie vtilitatẽ facili⁹ itelligũt q̃ ſe hoies
eſſe meminerint.l.A.fo.cxxxv.
Penitentie portum quia eccleſia tribuit
nõ tamẽ ideo peccãdi licentiã donat;
xxvij.R.L.fo.cxxiij.
Penitentiã age dum ſanus es:ꝛ ſecurus
eris.xlj.D.E.fo.cxxx.
Penitentiã qui dari quibuſdã peccatis
denegant:ab eccleſia excluſi ſunt:et fa:
cti heretici.xxvij.R.fo.cxxiij.
Pniam certã nõ facit niſi odiũ peccati
ꝛ amor dei.vij.B.fo.ccxlj.
Penitentiã qui veraciter egerit:ꝛ abſo:
lutus a chriſti corpe non fuerit ſepara
tus:ac poſt penitẽtiã vixerit:ſicut ante
penitentiã viuere debuit: defunct⁹ ad
requiem vadit.xlj.C.fo.cxxx.
Penitẽtiã veram faciẽtib⁹ deus nõ ſolũ
culpas remittit:ſed etiã premia ꝓmit:
tit.lxiiij.H.in fi.fo.xxx.
Penitentiã qui veram agit:ac iuſtas ele
moſynas facit:ñ guſtabit mortẽ.lxiiij.
H.folio.xxx.
Pniaꝫ ſi q̃s agit:nõ ſolũ illi ꝓdeſt ad ſa
lutẽ:ſed etiã ceteris ad exẽplũ.l.L.fo.
cxxxv.xlix.B.in fi.fo.cxxxiiij.
Penitentiã qui contẽnũt agere:non que
rãt ſibi comites ad ſuppliciũ:nec gau:
deant quia plures inuenerũt.l.M.in fi
ne.fo.cxxxv.
Pniam agere dubitãt quidam ꝓ pctis
ſuis deſperãdo.xxj.E.fo.cxxj.
Penitẽtiã q̃ denegãt:aut penitẽtib⁹ eſti
mant veniã denegandam arguuntur.
clxxxj.O.fo.cccxiij.
Pniam cur agere debeam⁹.j.A.f.xxxv.
Pniam nunq̃ꝫ ſpernit de⁹ ſi ſincere ꝛ ſim
pliciter offerat.clxxxj.O.fo.cccxiij.
Pniam q̃ verã agit ſe liberat:ꝛ alios exẽ
plo ꝓuocat.xlv.A.fo.xxj.
Penitẽtiam differũt quidã putantes in
fine ſe penituros: et veniã accepturos:
ꝛ q̃ penitentib⁹ de⁹ nõ promiſit longã
vitam ſed veniã.xlvij D.fo.lxij.lix.C
in me.D.ꝛ.E.fo.lxviij.
Penitentiã in finẽ differre ſtultum ꝛ pe:
riculoſum.cxx.G.fo.ccxc.
Penitentiã ad agendam qui tempus ſe
nectutis expectat ſatis a fide eſt alien⁹
lxxj.B.fo.xxxij.
Penitentiã eccleſia cur nemini denegat
xxvij.R.fo.cxxiij.
Penitẽtiam bona vita precedat:ꝛ peni:
tentiã melior vita ſeq̃tur.xlj.C.in me.
D.fo.cxxx.
Pniam qui in vltima egritudine accipit
ꝛ mox recõcilliat⁹:nõ ei negat q̃ꝺ petit
ſed ſi ſecur⁹ hinc exit:ego nõ ſum ſecu:
rus.xlj.C.in me.fo.cxxx.
Penitentiali tẽpore non oportet nimio
riſu/aut incongruo cachinno diſſolui.
clxxiij.A.fo.cccxj.
Penitẽs es ſi penitet te:ſi nõ penitet pe:
nitẽs nõ es:nec eſt penitens q̃ facit q̃ꝺ
penitet.xlj.A.fo.cxxx.
Penitẽs eſto q̃ſi monach⁹ patiens:non
quaſi ſecularis ſi peccaſti in vita mõa:
chi conſtitutus.lx.D.fo.xxix.
Penitẽs nõ eſt ſed irriſor qui agit quod
penitet.xj.D.fo.vj.
Penitẽs niſi q̃s ſit vite veteris:nouã ñ p̃t
ichoare.l.C.fo.cxxxv.xxvij.A.f.cxxiij
Penitẽs ne deſperet de amiſſa ſalute:nõ
ſolũ habet p̃cepta recte viuẽtiũ:ſꝫ etiã
exẽpla penitentiũ.l.P.O.fo.cxxxv
Penitẽs ne deſperet: ad eius miſericor:
diam cõfugere debet:cuius poteſtatẽ
peccãdo contempſerit.l.O.fo.cxxxv.
xxvij.J.in me.fo.cxxiij.
Penitentes quidã vocantur et non ſunt
cxliiij.G.fo.ccxcviij.
Penitẽtes q̃ꝫ cito tã cito de⁹ mutat ſen:
tẽtiã.xl.G.i fi.fo.cclij.cij.B.f.cclxxxij
cix.H.fo.cclxxxv.
Penitẽtes multũ debẽt diligere deum.
vij.J.fo.ccxlj.
Penitẽti promiſit deus veniam:ſed non
ꝓmiſit vſq̃ꝫ craſtinum differenti.xxx.
C.fo.xiiij.
Penitẽdo plures prolapſi reparati ſunt
clxxxj.S.fo.cccxiij.
Penitendo duplicẽ debet habere fletũ
peccator.lxvj.C.fo.cclxv.
Penitendum eſt ſtatim poſt peccatũ:ne
ampli⁹ peccãdo fias incurabilis:exẽ:
plum.lviij.B.C.D.fo.cclxij.
Penitẽdum eſt cito poſt pctm̃.lxxxviij.
G.fo.cclxxv.cij.D.fo.cclxxxij.
Penitẽtib⁹ de⁹ ꝓmiſit indulgentiã: ſed
non diẽ craſtinũ.xvj.G.fo.xlv.
Penitẽtib⁹ de⁹ idulgẽtiã ꝓmiſit:ſꝫ vtrũ
peñitere debeãt nõ ꝓmiſit.xj.B.xiij.A
fo.cxviij.xxvij.L.in fi.fo.cxxiij.
Penitẽtibus eſt credenda peccatorũ re
miſſio q̃ꝺ auctoritatib⁹ probat.clxxxj
O.fo.cccxiij.
Penitentibus deus indulgentiã repro:
miſit: ſed non vtrum penitere debeãt.
lxvij.H.fo.cclxvj.
Penitẽt quidã pniam egiſſe:nõ peccaſſe
xxviij.C.fo.cxxiiij.xxvij.J.in me.fo:
lio.cxxiij.
Peniteat ſic q̃ſq̃ꝫ vt q̃ꝫdiu viuat ſemp cri
mina nitat effugere.lvj.A.fo.cclxij.
Penitere iõ quidã differũt: q: longã vi:
tam ſperant.cxliiij.H.fo.ccxcviij
Penitere eſt peccata dimittere:ꝛ mores
mutare.lviij D.fo.cclxij.
Penitere debet quis dũ ſanus eſt.xlj.D
folio.xix.
Penitere eſt tranſacta petã deflere:ꝛ ea
dẽ non iterare.lxvj.C.fo.cclxv.
Penitere nõ debemus de bñ actis.xxij.
D.folio.xcj.
Pnia bonorũ fideliũ ẽ pena q̃ quotidie
pectora tundentes dicim⁹:dimitte no
bis debita noſtra.l.F.G.H.fo.cxxxv.
xxvij.F.fo.cxxiij
Penitere i vltima egritudine duꝝ ẽ:pe:
noſum ꝛ lachrimabile.xlviij.G fo.xxij
Penitere nemo ideo cõtẽnat qui nõnul:
los forte ad altaris ſacramenta nouit
accedere quorum talia ſunt crimina.l.
M.fo.cxxxv.xxvij.J.fo.cxxiij.
Penitere propter duo homines nolunt
xj.A.fo.cxvij.
Penitere debem⁹ hui⁹ vite vt ad incor:
ruptionem tota auiditate curramus.l.
D.folio.cxxxv
Penitere q̃dã nolunt q: vidẽt p̃poſitos
ꝛ miniſtros ecc̃ſiarũ non ꝯgruenter vi
uere ſermonib⁹ ꝛ ſacramentis q̃ p eos
populis miniſtrant.l.M.fo.cxxxv.
Penitẽtie medicinam qui pro tranſgreſ
ſione decalogi renuunt: et ſi ad altare
iſtud viſibile cum bonis accedũt:ad il
lud celeſte et inuiſibile quo pro nobis
introiuit precurſor ieſus accedere non
valebunt.l.J.fo.cxxxv.
Penarum gehenne differentia.xviij.B
in fi.fo.lxxxviij.
Penitere nolentes niſi poſt expletionẽ
omniũ voluptatum ſuarum reprehen:
duntur.xj.B.fo.cxvij.
Penitere deus dicitur ſine alicuius pra
uitatis correptiõe.xl.L.fo.cclij.ccxxiij
A.in fine.fo.cccxxxij.
Penitere quis debet dũ ſan⁹ eſt:ꝛ nõ cũ
incipit mori.xlj.A.fo.cxxx.
Penitere nõ erubeſcat: q̃ nõ erubuit pec
care.lviij.F.fo.cclxij.
Penitẽdi talis debet eſſet deuotio:qua:
lis intẽtio ad peccandũ.xj.C.fo.vj.
Pẽthecoſte q̃d ſit.clxxxiij.A.fo.cccxvj
Perdix fouet que non peperit:fecit diui
tias:ſed nõ in iudicio ꝛc̃.exponit.clxv
O.fo.cccvj.
Perdix ꝯtẽptioſa eſt auis: ꝛ contẽdẽdi
ſtudio capit:ꝛ figurat hereticos.clxv
O.circa fi.O.fo.cccvj.
Perdere animã ſuam amãdo eã dupli:
citer intelligitur.lj.C.fo.cc.
Peregrinus eſt qui nil in hoc mũdo poſ
ſidet.cxxviij.D.fo.ccxcij.
Peregrinatio patriã non deſiderat ſine
lachrimis.xlv.J.fo.ccclxv.
Perfect⁹ et imperfectus ſimul aliq̃s eſſe
poteſt.xv.L.fo.lxxxv.
Perfect⁹ nemo i hac vita cẽ poteſt etiã
ſi oĩa pauperibus diſtribuerit.xxxiiij
G.fo.cxxvij.
Perfect⁹ quiſq̃ꝫ quõ de ſe ſentire debeat
xv.R.L.fo.lxxxv.
Perfect⁹ vt de⁹ nẽo cẽ p̃t.lix.F.f.cclxiij.
Perfectio hoĩs eſt inueniſſe ſe nõ pfectũ
eſſe.xlix.G.fo.cclviij.
Perficere bonũ magnũ eſt ſed nõ incho
are.viij.A.fo.vj.
Periur⁹ ẽ q̃ ſup lapidẽ aut p falſos deos
falſũ iurat.xxviij.J.ante me.fo.xcuij.

Periuros cur non ſtatim vindicat deꝰ: ⁊ ꝙ plures viuūt corpe: in aīa mortui. xxviij. E. in fine. ⁊. F. fo. xciiij.
Periuriū tribus modis cōmittit. xxviij B. fo. xciiij.
Periurio vix caret cui non credit: ⁊ non exigitur. xxviij. D. fo. xciiij.
Perire ſine lege aliud eſt: aliud iudicari per legē. lxxxix. C. fo. ccxvj.
Per predicatores loquitur xp̄s. xlvij. C folio. cxcv.
Perſeuerātia informat meritū: colorat boni propoſitum: remunerat currentē coronat pugnantē: ⁊ ducit ad brauiū. viij. A. folio. vj.
Perſeuerātia ī opibꝰ bōis vſqꝫ ī finē eſt ſignū p̄deſtinationis. xlv. F. fo. cxcij.
Perſeuerātia quibus rebus comparat. viij. A. B. fo. vj.
Perſecutionē pati oportet pie volētem viuere. xxiiij. A. fo. xciij.
Perſecutionē pati propter iuſticiā quō intelligitur. lxxviij. B. fo. ccxv.
Perſecutionē in mēbris ſuis chriſtꝰ patitur tanqꝫ in ſe. xv. B. fo. cxviij.
Perſecutionē pati neceſſe eſt: omnes ꝗ volūt pie viuere in chriſto ⁊c̄. exponit. clxv. F. in medio. fo. cccvj.
Perſecutiōes maiores ſiūt eccl'e ꝑ pctā ⁊ crimīa ſupboꝝ: ⁊ auariciā luxuriāqꝫ maloꝝ ꝙ̄ ꝑ tyrānos. viij. D. fo. cxv.
Perſecutione vacui iuſti hic viuere non poſſunt. x. B. fo. cxvj.
Perſecutiōes neceſſe eſt pati qui deum in veritate ceperit ꝗrere. viij. C. f. cxv. x. B. fo. cxvj.
Perſeqt diabolꝰ nō niſi bonos: qđ figuraliter oſtēdit. lxxxv. A. B. fo. cclxxiiij
Perſequit nullꝰ te niſi malus ſi tu bonꝰ fueris. vj. B. in fi. fo. cxiiij.
Perſequit ōis res xp̄ianū. lx. A. fo. xxix
Perſequitur cum homo te: nō hoc in te perſequit quod fecit deꝰ: ſed malū qđ fecit homo. xxxv. A. f. cxxviij. xxxviij. F. circa fi. fo. cxxix.
Perſequit qui aliū in corpore: ipſe prius perſecutionē ſuſtinere cognoſcit ī corde. x. B. C. in fi. D. fo. cccij.
Perſequūt mali malos ꝓpt iuſticiā: nec tñ dicunt beati. lxxxviij. B. C. fo. ccxv
Perſequūtur mali ſꝑ bonos. lxxviij. B. E. fo. cclxxj. lxxxv. B. C. fol. cclxxiiij.
Perſequunt cum mali bonos ī corpore: ſeipſos priꝰ occidunt in mente. lxxviij D. fo. cclxxj
Perſeuerare paucoꝝ ē: incipere ꝟo multoꝝ: exēplis patet. viij. A. C. fo. vj.
Perſona vna eſt chriſtus cū verbo. xiiij F. fo. lxxxiij.
Perſona vna eſt chriſtus deus ⁊ homo. viij. C. fo. xxxix.
Perſona vna eſt chriſtus cū ꝟbo vnita ⁊ hoīe. xix. J. fo. clxiij. lxix. B. fo. ccix. lxxviij. B. fo. ccxij. cvij. B. cviij. B. folio. ccxxv. cx. F. fo. ccxxvj.
Perſona vna eſt chriſtus ſm deitatē et humanitatē. viij. B. fo. ccxlij.
Perſona aliter capit in diuinis ꝙ̄ in humanis. clxxxix. C. fo. cccxviij.
Perſonā vnā pr̄is ⁊ filij ⁊ ſp̄us ſcti: ꝗ ꝯfitet eſſe maledictꝰ ſit. vj. E. fo. ccxlj.
Perſonaꝝ ī trinitate diſtinctio. xxix. C. folio. clxxvij. xxxvj. G. xxxvij. C. D E xxxix. A. B. fo. clxxxiij. ⁊ ſequētibꝰ. xl. B. fo. clxxxvij. liij. A. f. ccij. lxx. C. lxxj. A. fo. ccix. cv. B. fo. ccxxiiij.
Perſonas ſepabiles nō pt hr̄e īſepabil' nature vnitas. xxxviij. A. fo. cclj.
Petrus negauit in nocte: ſed ꝯfitetur in die. cxvij. C. fo. cclxxxviij.
Petrus quid ſignificet: ꝙ auriculā ſerui amputauit. cxvij. B. fo. cclxxxviij.
Petrus bonitatis ⁊ diſcipline formā in ſe habuit. iiij. B. fo. cxiij.
Petrus flere cepit amare: qꝛ dominū cepit amare. cxxj. C. fo. ccxc.
Petrus maluit ſuū accuſare pctm̄: vt iuſtificaretur ꝯfitēdo: ꝙ̄ grauaretur negandō. cxvij. B. fo. cclxxxviij.
Petrꝰ recte priꝰ pedes claudi ſanat: vt ſicut in eccleſia fidei fundamentū continet: ita in hoīe mēbroꝝ fundamenta confirmet. xxvj. B. fo. ccclvij.
Petrus ⁊ paulus peruenerūt ad palmā martyrij: nō eodē temporis curſu: ſed eodem anni vertētis occurſu: petrum crux necat: paulum gladius immolat. xxviij. E. fo. ccclviij.
Petrꝰ ap'ls ꝺ deo bearꝰ: de ſe ſathanas fuit. cxliiij. C. fo. ccxcviij. clj. F. fo. cccj.
Petrꝰ cur tertio ſi dn̄m amet īterroget. cxlix. A. fo. cccj. clxv. P. fo. cccvj.
Petrus habuit ꝯfeſſionē mirabilē ſi habuiſſet in ꝯſūmatione virtutē. cxxvij. C. fo. ccxcij. cxlix. B. fo. cccj.
Petrus cum linea caſſa laxaret in freto: chriſtꝰ retia miſit in verbo: cepit xp̄s cepit ⁊ petrus: xp̄s diſcipulū: petrꝰ piſciculū. xxviij. A. fo. ccclviij
Petrꝰ ex humilitate capite in terrā ꝟſo crucifigi eligit. xxxix. D. in fi. fo. ccclxij
Petrꝰ ſuis erroribꝰ profecit: qꝛ fidelior factꝰ eſt: poſtea ꝙ̄ fidem ſe ꝑdidiſſe defleuit. xvj. A. fo. ccclīij.
Petrꝰ ⁊ paulꝰ fuerūt pares quo ad meritū: licet alter precellat poteſtate: alter ſcientia. xxvij. A. B. C. fo. ccclvij
Petrus nō mēdaciter ſꝫ veraciter reſpōdebat animā meā ꝓ te ponā: et tu ſcis qꝛ amo te. xxiiij. B. fo. ccclvij.
Petrus ⁊ paulus ambo ſimul vna die in vrbe roma occiſi ſūt a nerone. xxvij. C D. xxvj. C. fo. ccclvij
Petrus dum temerarius mare ingredit mutat inceſſu: ſed ꝯualeſcit affectu: periclitatur corpore: ſed deuotiōe nō labitur: qꝛ magis dilectione ꝙ̄ pedibus ambulabat. xvj B. fo. cccliij.
Petrus et paulꝰ cuiꝰ meriti ſint: ex quo intelligit. xxij. D. fo. ccclvij.
Petrꝰ mortē timēdo mortuꝰ eſt: ſed plorādo ſurrexit. cxlix. B. fo. cccj.
Petrꝰ ad iudeoꝝ: paulꝰ ad gētiū ſalutē electi ſunt. xxix. A. fo. ccclviij.
Petrus ⁊ paulus erant diſpares partiū ſtudijs: ſed operū meritis pares. xxix. B. C. fo. ccclviij.
Petrus ſimili morte cū xp̄o diſcerptꝰ eſt vt quē fide imitabit: imitaretur et paſſione. xxvj. C. xxiiij. D. fo. ccclvij
Petrꝰ ꝓ ſoliditate deuotiōis eccl'aꝝ petra dicit: qꝛ primꝰ nationibꝰ fidei fundamēta poſuit. xvj. A. fo. cccliij.
Petrus dum īſidiatur gregibus piſciū in mari equoreis: ipſe ī rhete īcidit ſaluatoris. xxviij. B. fo. ccclviij.
Petrus ideo tertio ſi diligat interrogat quia in vno petro figurabat vnitas paſtorum. xxiiij. B. fo. ccclvij.
Petrus lachrimas fudit ꝯfeſſionis: quādo iudas oſculum porrigit falſitatis. cxxj. C. in fine. fo. ccxc.
Petrus apoſtolus figurat eccleſiā in eo ꝙ ſibi oſtēſum ſit vas linteū ꝗttuor initijs e celo ſubmiſſum: plenum animalibus. xlv. per totū. fo. cxxxiij
Petrꝰ ſignificat eccleſiā. vij. E. fo. cxlvj cxxiiij. D. E. fo. ccxxxvj.
Petrꝰ a petra: nō petrā a petro nomē accepit: ⁊ ꝙ petrus rep̄ſentat in ſe vniuerſalem eccleſiam: ⁊ cur ſathan vocatur Et quomō timuit ambulare ſup mare. xiij. ⁊. xiiij. per totū. fol. xliij. ⁊. xliiij.
Petrꝰ iō factꝰ eſt timidꝰ negator qꝛ erat audax preſumptor. xxiiij. A. fo. ccclvij.
Petrus dū deficit fide: deficit ⁊ vnda: qꝛ eū in mari credulitas portabat: ꝑfidia ſubmergebat. xvj. D. fo. cccliij.
Petra autē erat chriſtus ⁊c̄. exponitur. xxvij. B. C. fo. cxxiij.
Petra ⁊ vas optima apoſtoloꝝ nomina neceſſaria ſunt domui ſaluatoris. xxvj B. fo. ccclvij.
Petra bis virga percuſſa chriſtū ſignificat. xciij. B. folio. cclxxvij. xix. E. in fine. fo. cccliiij.
Petra ꝓ deuotiōe petrus dicit: ⁊ petra ꝓ virtute dn̄s nuncupat: ⁊ iō recte meret cōſortiū nominis ꝗ ꝯſortiū meret et operis. xvj. A. xv. A. fo. cccliij.
Petri ſi non ceſſaret interrogatio diu repeteret negatio. xliij. E. I me. fo. cxxxij
Petri timor oſtendit: ꝗd homo ſine gratia dei poſſit. cxxiiij. A. fo. ccxcj. cxxvij C. fo. ccxcij.
Petri trina negatio. lxvj. A. B. fo. ccviij cxiij. A. D. fo. ccxxviij.
Petri trinitas negationis deſertio eſt veritatis: ⁊ trinitas ꝯfeſſiōis teſtimoniū dilectionis. xxiiij. D. fo. ccclvij.
Petri ⁊ pauli licet paſſio diuerſa in ſingulis fuerit: tamē vna ē referta ſanctitate. xxvj. C. fo. ccclvij.
Petri ⁊ pauli paſſionis cauſa: ⁊ quomō ſimonē magū orationibꝰ ꝓſtrauerint xxvij E. F. fo. ccclvij.
Petri beā largitas ꝗ petēti argētū nō attulit: ſꝫ ꝯtulit ſalutē. xxvj. A. f. ccclvij
Petri virtꝰ ſicut in omni terra mira eſt: ita ⁊ in fines orbis terre ep'le pauli penetrauerūt. xxvj. A. fo. ccclvij.
Petri vmbra oli trāſeūtis ſi ſupplicātibus proderat: quāto magis nūc grā ꝑmanētis. xxix. D. fo. ccclviij
Petro quare nomē mutatum eſt: ⁊ vnde dicatur. vij. E. fo. cxlvj.
Petro ambulāte vnda que nec mutatur nec labit: nec ſolidat nec refugit: fuit melior ꝙ̄ que olim in mari rubro factꝰ legimus. xvj. C. fo. cccliij.
Petro ꝗre ꝯmittūt paſcēde oues. xlvij. A. fo. cxcv. cxxiij. C. D. fo. ccxxxv
Petro ꝗre ſoli dicit ſequere me. cxxiiij. A. B. fo. ccxxxvj.
Petrū cū dn̄s ter interrogat ſi eū amet ⁊ de petri ꝓſumptione. xlix. B. fo. lxiij. l. B. fo. lxiiij. lxij. A. fo. lxx.
Petrum dn̄s iō deſeruit: vt futuro eccleſie rectori ignoſcendi peccantibꝰ quedam regula poneretur. cxxiiij. B. C. D folio. ccxcj.
Petrum dn̄s ter introgat ſi eū amat: qꝛ

ter eum negauerat: ⁊ cur ei dicit vt paſcat oues ſuas.v.B.in fi.C.fo.ciiij.
Petrum veracem petra fecit.xxiiij.C.folio.ccclvij
Petrum proſtrauit anicula decrepita:q̄ſi grauis febricula.cxxi.C.cxxiiij.C.fo.ccxc.⁊.ccxcj.
Petrum ⁊ paulum preſtitit paſſio copulatos quos predicatio fidei fecerat ſocios.xxviij.E.in fi.fo.ccclviij.
Petrum piſcatorē modo adorat genibꝰ prouolutis multitudo gentiū.xxv.C.fo.ccclvij.xxviij.E.fo.ccclviij.
Petrū mallem dominū negaſſe q̄ȝ iudā dn̄m vendidiſſe.cxvij.B.fo.cclxxxviij
Petite ⁊ accipietis ⁊c̄.exponitur.clxxj.per totum.fo.cccx
Petite ⁊ dabit̄ vobis: querite ⁊ inuenietis ⁊c̄.quō exponit̄.v.ꝑ totū.fo.xxxvj.
Petere patrē in noīe ſaluatoris quō debemus.lxxiij.A.B.C.fo.ccx.lxxxj.B.ccxiij.lxxxvj.B.fo.ccxv.cij.A.f.ccxxij
Petēdi fiduciā tribuit.xxix.ꝑ totū.f.lij.
Petentes tria conſiderare debēt et que.v.B.ante me.fo.xxxvj.
Petentes cur non ſtatim accipimus.v.B.fo.xxxvj.
Petētibus: deus aliquando dat iratus quod petunt qđ alijs propitius negat liij.D.in me fo.lxvj.
Petierimꝰ quicquid: accipiemus ab eo: quoniā mādata eius cuſtodimus:⁊ q multis pie negatur:qđ alijs ad ꝑditionem conceditur.vj.C.D.fo.cv.
Pharao rex egypti diabolū ſignificat.lxxxiiij.B.C.lxxxv.A.B.lxxxvj.A.lxxxvij.A.fo.cclxxiij.⁊.cclxxiiij.
Pharaonis crudelitas i filios iſrael ob q perijt.lxxxix.per totū.fo.cclxxv.
Pharaoni cur imputatur q dominꝰ cor eius indurauerit.lxxxviij.per totum.folio.cclxxv.
Pharíſei q̄ dicantur.xv.C.fo.lxxxv.
Phariſei qui dicant̄: ⁊ de eoꝝ falſa iuſticia.xxx.per totū.fo.liij.
Phariſei x̄p̄m vētuꝝ ſperabāt:⁊ p̄ſentē nō agnoſcebāt.xlv.B.fo.cxcij.
Philoſophi q̄uis calcauerunt diuitias honores etiam ⁊ ꝓpria corpora/nō tamen eis ad eterne vite meritū proficiebat:q꞉ charitate ⁊ timore dei carebāt.xiij.A.circa fi.fo.vij.
Philoſophi quō ꝑ creaturas cognouerūt creatorē:ſed euanuerūt ⁊c̄.cxxxix.E.fo.ccccvj.cxliij.A.B.C.f.ccxcviij
Philoſophi quō cognouerūt deū in mūdi creatione.ij.B.fo.cxxxviij.
Philoſophi philoſophis ſunt meliores: quātū veritati fuerint propinquiores cxxxix.D.fo.ccccvi.
Philoſophi quidā ad ſectā ſuā ſeducebant chriſtianos.xlv.B.fo.cxcij.
Philoſophari eſt ſemper mortē p̄meditari.xxiij.B.circa fi.fo.x.
Philoſophia nō eſt querenda: q꞉ homo non ad philoſophiam ſed ad celum factus eſt.lv.C.in fi.fo.xxvj.
Pictura ⁊ littere quomō differūt.xxiiij.A.fo.clxxj.
Pietas ⁊ īpietas q̄d ſit.xxiiij.B.ī fi.f.xj
Pietas quō differt a miſericordia ⁊ clementia.xxiiij.C.fo.xj.
Pietas q̄d ſit.cxxxxiiij.C.fo.ccccxxvij
Pietas q̄ttuor ſunt ḡdus.xlv.B.fo.xxj.
Pignus ⁊ arra quomodo differunt.xiij R.in me.fo.lxxxij.
Pilatus quare flagellauit Jeſum.cxvj.A.fo.ccxxx.
Pilatus nō excuſat̄ a peccato.cxvj.B.folio.ccxxx.
Pilatus romanꝰ fuit: et quare ei chriſtꝰ traditus fuit.cxiiij.C.fol̄.ccxxix.
Pilatꝰ iuſti ſanguinē ꝯſitet̄ ⁊ tradit iō iniquitatis ſue teſtis eſt q̄ ore abſoluit et corde condēnat.cxviij.D.fo.cclxxxix cxxj.E.fo.ccxc.
Pilato quid reſponderit ieſus ſuꝑ interrogationibus eius.cxv.A.B.cxvj.B folio.ccccxx.
Pilli cogitatiōes ſuperfluas ſignificāt.xxj.B.fo.ix.xxij.E.folio.xij.lix.C.folio.xxviij.
Piꝰ hō multos habet īterceſſores.xliiij.A.folio.xx.
Pius ⁊ pietas quomodo differūt.xxxix C.D.fo.clxxxvj.
Piū hominē nunq̄ȝ.ſed impiū ⁊ crudelē periſſe frequēter legimꝰ.xxvj.C.in fi.fo.xj.xliiij.A.fo.xx.
Piſces duo quid ſignificant.xxiiij.C.folio.clxxj.
Piſces magni quid ſignificant.cxxij.F fo.ccxxxiiij.
Piſces centū q̄nquaginta tres: q̄d ſignificent.cxlviij.D.E.fo.ccc.
Piſcatiōes diſcipuloꝝ poſt reſurrectionem ⁊ ante paſſionem chriſti:q̄d ſignificent ⁊ quō inter ſe differāt.cxlviij.A B.C.fo.ccc.
Piſces q quinta die producant̄ ex aq̄s ⁊ benedicant̄:quid ſignificet.cxxxiiij.D.in fi.fo.ccxcv.
Piſcis aſſus:chriſtus eſt paſſus.cxxiij.A.fo.ccxxxv.
Piſcis ille q̄ de flumine ad thobiā aſcēdit:chriſtū ſignificat.xxviij.B.circa finem fo.ccclviij
Piſciū numerꝰ cētū quinq̄gintatriū:q̄d ſignificat.cxxij.D.E.fo.ccxxxiiij.
Piſcina ad quā iacebāt languentes q̄d ſignificat.xvij.A.fo.clxj.
Piſcari q̄re redierūt ap̄li poſt x̄p̄i reſurrectionē.cxxij.B.C.fo.ccxxxiiij.
Placet deo nihil ī te niſi quod habes ex deo.xciiij.C.circa fi.fo.cclxxvij.xcvj.L.fo.cclxxviij.
Placere ſibi nō iuſticie charitas ſed ſuꝑbie vanitas.ccxiiij.C.fo.ccccxix.
Placere per om̄ia:ſicut et ego ꝑ omnia placeo:⁊ ſi adhuc hoībus placerē:x̄p̄i ſeruꝰ nō eſſem:quō non ſint contraria.ij.A.in me.⁊.B.fo.xxxv.
Placens ſibi deo diſplicebit ⁊ ſibi.ij.A.in fi.fo.cxlij.
Placens ſibi deo diſplicebit ⁊ ſibi.ij.A.in fi.fo.xxiiij.
Placeat tibi deus qualis eſt:non qualē tu eē vis.xcvj.L.f.cclxxviij.ccxxxvij E.fo.ccccxxviij.
Plaga dei.cxcviij.per totum.fo.ccccx.
Plage decē egyptioꝝ ⁊ earum myſteria lxxxviij.per totū.fo.cclxxv.xcvij.B.folio.cclxxxj.
Plagarū decem cōuenientia ad decem precepta.xcv.per totū.fo.cclxxviij.
Plato philoſophus q꞉ m̄ta aduerſa patiebatur ſine fundamēto fidei et charitatis:ideo meritū virtutis amiſit.xuj.A.in fine.folio.vij.
Plato dicit in libro de ꝯſtitutione mūdi ſtellas oēs deos eſſe: ⁊ animas intellectuales habere.cxliij.J.fo.ccxcviij
Plato dic̄ ſūmū deū dijs ꝓmiſiſſe vt nūq̄ȝ corpibꝰ exuerent.cxlvij.E.i me.f.ccc
Plorat īfans natus.xxxj.C.fo.xiiij.
Plorat aliꝰ h̄:aliꝰ illud: iuſtꝰ plorat plorātes ⁊ ridentes.xlv.D.fo.ccclxv.
Pluuia ſpiritalis quomō non pluat niſi ſuꝑ bonos.lix.E.fo.cclxiij.cviij.E.folio.ccclxxxv.
Poetarū carmina inani quadam inflatione velut ranarum ſonis mundo deceptionis fabulas intulerunt.lxxxvij.B.F.fo.cclxxiiij.
Ponere animas debemus pro fratribꝰ.lxxxiiij.A.B.C.fo.ccxiiij.
Pōtius p̄fectꝰ romanꝰ.xlviij.F.fo.xxij
Pontianꝰ frater domꝰ ſancti auguſtini.xxj.A.in me.xxij.C.fo.ix.⁊.x.
Pōtifices q̄re duo fuerūt apud iudeos.xlix.M.fo.cxcvij.cxiij.D.fo.ccxxviij.
Populus populū ſuperabit ⁊c̄.exponit̄ lxxviij.B.C.fo.cclxxj.
Populus iudeoꝝ q ſenior mortuus eſt in heremo:⁊ iunior intrauit in terrā repromiſſiōis quid ſignificet.cij.ꝑ totū.fo.cclxxxij.⁊.cvj.C.fo.cclxxxuij.
Populi duo figurant̄.xviij.E.fo.xlvj.
Porphiriꝰ philoſophus chriſtiane fidei acerrimus inimicus aſſerit omne corpus fugiendū.cxliij.F.fo.ccxcviij.
Porticus q̄nq꞉ piſcine quid ſignificant.xvij.A.fo.clxj.
Portandꝰ eſt ꝓximus ⁊ in quibꝰ et quare.xxj.⁊.xxij.per totū.fo.xcj.
Portādus ſic eſt proximꝰ vt diſciplina nō dormiat.xxij.E.fo.xcj.
Porte due ſunt paradiſi ⁊ eccl̄ie.cxxxvj C.fo.ccxcvj.
Poſitiōes hominū quattuor ſunt:ſcilicꝫ accubitus:ſeſſio:ſtatio: et ambulatio.xxxix.E.F.G.fo.xviij.
Poſſidet nō iure quis quod iuſte nō tractat.xxx.A.in me.fo.cxxv.
Poſſeſſio tāto plus augetur quāto charitate erogatur.vj.C.fo.cxiiij.
Poteſtas chriſti ponēdi aiam ſuā ⁊ iterꝫ ſumēdi eā.xxxvij.F.fo.clxxxiiij.xlvij.D.E.F.fo.cxcv.cxix.C.fo.ccxxxij.
Poteſtas ſiue mundi ſiue eccleſie ideo nō eſt ſpernenda.v.D.fo.iiij
Poteſtas impia cōparatur nouacule radenti pilos ſuꝑfluos:⁊ cur nō ſit timenda.vj.G.fo.xxxvij.
Poteſtas baptiſmi in nullum hominem tranſit.v.F.fo.cxliij.
Poteſtatē oīs carnis quō dedit p̄r filio cxj.A.fo.ccxxvij
Potēs eq̄ eſt deꝰ ad magna facienda q̄ȝ ad parua.cxix.A.fo.cclxxxix.
Potētiā diuinam quidā denegat.ccxx.B.folio.ccccxx.ccxxxvj.E.F.G.fol.ccccxxviij.
Potus ſuperfluꝰ diſſuadet̄ per exēplū.xxxiij.per totū.fo.xv.
Prādiū dn̄i cū diſcipulis ſuis poſt reſurrectionē quid ſiḡt.cxxiij.A.fo.ccxxxv
Preces multoꝝ non exaudiri impoſſibile eſt.xliiij.A.fo.xx.
Precepit deus nihil impoſſibile.lix.B.lxj.B.fo.cclxiij.⁊.cclxiiij.
Preceptum ⁊ conſilium differunt.lxj.D

folio.cclxiiij.
Preceptum cur ade dabaꝛ in paradiſo: ⁊ de pena tranſgreſſionis.xxxiiij.A.in me.⁊.B.folio.liiij.
Preceptũ oportet vt ſit honeſtũ ⁊ diſcretum.v.A.circa fi.vij.B.fo.v.
Preceptũ cur dominꝰ dedit ade.xxxiiij.B.folio.xcviij.
Preceptũ ⁊ mãdatũ idem ſunt.lxxxvij.B.fol.ccxv.
Preceptũ charitatis ꝯtinet plura in ſe ⁊ quõ ſit ſeruendũ.lxxxiij.B.fo.ccxiiij.
Preceptoꝝ obſeruãtia ſicut vita acquiritur:ita per contẽptum mors cõtumacibus inuenitur.iij.A.fo.xxxvj
Preceptoꝝ dei obſeruatoribꝰ quid vetꝰ lex ⁊ qd noua ꝓmittat.iij.G.f.cxl.xxx D.fo.clxxviij.xxv.E.fo.clxxij.
Precepta dei per nullã litterarũ ignorãtiam excuſanꝛ.l.A.fo.xxiiij.
Precepta dei quõ ſeruãda ſunt.lxxv.B folio.ccxj.
Precepta duo ſunt nobis principaliter data.ij.reg.ca.j.⁊.iij.reg.ca.j.fo.j.⁊ ſer.xliiij.A.fo.xx.
Precepta dei etiã metu mortis nõ ſunt tranſgredienda.j.C.fo.cxiij
Precepta dei non intereſt vtrũ domi an in agro cuſtodias:cũ vbiq; ſit qui precipit.lxxvij.C.fo.cclxx.
Precipit deus iõ vt excitet deſideriũ:⁊ preſtet auxilium.lxiij.A.in fi.fo.cclxv.
Predeſtinatꝰ fuit chriſtus ſm ꝙ homo.cv.D.fo.ccxxiiij.
Predeſtinati multotiens errãt:⁊ tamen illa predeſtinatione ab erroribꝰ reuocantur.xlv.F.fo.cxcij.
Predeſtinationẽ diuinã velle ꝑſcrutari laborioſum eſt:qꝛ eſt occulta.vij.C.D E.fo.lxxviij.xj.H.I fo.lxxx.
Predeſtinatꝫ ꝗ vult reluctari:paret ſi ꝓt bellare aduerſus deũ.xvj.A.f.lxxxvij.
Predeſtinatos vocauit:ꝗs vocauit hos ⁊ iuſtificauit: quos iuſtificauit hos et magnificauit exponitur.xvj.per totũ.folio.lxxxvij.
Predeſtinatio ꝓcedit vocationẽ.xvj.A in fine.⁊.B.fo.lxxxvij.
Predeſtinatiõis verum ſignum.xvj.D.folio.lxxxvij.
Predeſtinatiõis ſignũ euidẽtiſſimũ ẽ ꝑſeuerãtia i opibꝰ bonis.xlv.F.fo.cxcij
Predicat tibi bonus:carpe vuam de vite malus tibi ꝓdicat:carpe vuã pendẽtẽ in ſepe.xlij.I.fo.ccclxiij.
Predicaret:ſi qs felicitatẽ terrenã licitã plres turbas colligẽt.clxv.D.fo.cccvj.
Predicet ſi qs qð bonũ eſt audi: nec malos mores imitare.xlij.I.fo.ccclxiij.
Predicãt quidã xp̃m non recte:ſed propter lucrũ.xlix.C.in me.fo.lxiij
Predicãda ſunt quãdoq; dura ⁊ aſpera lxvij.B.C.fo.cclxvj.
Predicare/arguere/ corripe/ edificare/ ⁊ ꝓ vnoq̃q; ſatagere magnũ pondus eſt:magnuſq; labor. xxv.C.fol.cxxiij.
Predicari quãdoq; debent alta ⁊ ꝓfunda:quãdoq; parua ⁊ ſimplicia:exẽplũ lxxix.E.F.fo.cclxxj.
Predicatio ad quos ſpectat.xliij.A.in me.folio.vij.
Predicatio euãgelij cur icepit ab hieroſolimis.ij.B.C.fo.cj.
Predicator debet erogare:nõ includere exemplum.xlij.F.fo.ccclxiij
Predicator erogator debet eſſe ſibi:non exactor.xxv.C.fo.cxxiij.
Predicator nõ parcat voci:ne parcat ſaluti:exẽplũ.cvj D E.F fol.cclxxxiij.
Predicator alijs orãtibꝰ digna loquiꝛ.iiij.A.fo.cccxlix.
Predicator ſi bona loquaꝛ:deus per eũ loquitur:ſi mala tũc diabolus.lxxxvj.C.fo.cclxxiiij.
Predicator ita loquaꝛ: vt ſimplices pabulum ſpiritale accipiant:quia ad altitudinẽ ſcholaſticoꝝ aſcẽdere nõ poſſunt.lxxviij.A.fo.cclxxj.
Predicator melꝰ eſt audiẽdus:nõ imitãdus iuxta illud. Que dicunt facite ⁊c̃.clxv.R.fo.cccvj.
Predicator dꝫ facere recapitulationem propter memoriã ſimplicium.cviij. F fo.cclxxxv.ccj.G.fo.cccxxiiij.
Predicator et ſi ꝓmitteret ſecuritatem peccantibꝰ:deꝰ tamen non acceptaret xj.D.fo.cxvij.
Predicator malus viam docens ⁊ in ea non ambulans non eſt imitandus exẽplum.l.N.fo.cxxxv.
Predicator que ſeruabit.xiiij.C.fo.vij.
Predicator territꝰ terreat.xj.C.fo.cxvij
Predicator ꝑ ꝗ reddaꝛ piger ad arguẽdos ꝯtradicẽtes.vij.A.circa fi.fo.cxv.
Predicator loquiꝛ ſed deꝰ ſolus mouet cor.iiij.A.fo.lxxiiij.
Predicator ſi vera loquiꝛ chriſtꝰ i eo loquitur.xxviij.A.fo.cxxiiij
Predicator priꝰ ſe ꝙ̃ alios curare debet xiiij.B.fo.vij.
Predicator veꝝ dicẽs nõ turbeꝛ ſi aliqñ ſcãdaliſentur audiẽtes.xxvij.C.i me.folio.clxxv.
Predicatores quando ex taciturnitate habeant pctm̃.xxxvj.C.fo.ccclxj
Predicatores licite accipiũt ſuſtentationem neceſſitatis a populo:et mercedẽ diſpenſationis a dño.clxv.C.fo.cccvj
Predicatores euãgelij:licite d euãgelio viuere poſſunt.cxxij.B.C.f.ccxxxiiij.
Predicatores qd ſuare debeãt:⁊ qd auditores.xlij.D E.fo.ccclxiij.
Predicatorũ periculũ.lxij.in ꝓn.fo.lxx.
Predicatoꝝ taciturnitas eſt periculoſa v.A.vij B.xxv.B.fo.cxxiij.
Predicatoribꝰ plures ꝯtradicũt:nõ lingua ſed maleviuendo.vij.B.F.fo.cxv
Predicatoribꝰ grandis neceſſitas incũbit.lxiiij.A.fo.xxx.
Predicatoribꝰ ſi periculũ ẽ aliena pctã nõ arguere:quãto ꝑiculoſiꝰ erit ꝓpria noluiſſe corrigere: veꝝ etiã defendiſſe ⁊ cumulaſſe.xvj.B. in fi.fo.cxix.
Predicãtes chriſtũ ꝓpter tẽporalia lucra audiẽdi ſunt:nõ tamen in vita imitandi.xlvj.D.fo.cxciiij.
Pregnãtes ⁊ nutriẽtes ꝗ ſint ſpiritaliꝛ ⁊ cur illis ve iprecaꝛ.xviij.A.B.fo.xlvj.
Preiudicare nõ dꝫ cã cauſe:nec perſona perſone.xxij.F.circa prin.fo.xcj.
Prelatus ſi bonꝰ eſt:nutritor eſt: ſi malꝰ tortor tuꝰ eſt: ⁊ ſi ſit obediẽdũ iniquo precipienti.vj.F.fo.xxxvij.
Prelatꝰ circa oẽs ſeipſum ꝓbeat bonoꝝ opeꝝ exemplũ.iij.reg.ca.xliij.fo.j
Prelatus corripiat inquietos: ꝯſoletur puſillanimes ſuſcipiat īfirmos:patiẽs ſit ad oẽs.iij.reg.ca.xliij.fo.j.
Prelatꝰ in ſe tria habere debet.liij.A.in me B C.fo.cxiij
Prelatꝰ duo debet habere:miſericordiã ⁊ iuſticiã.vj.A.in me.fo.v.
Prelatꝰ gerit xp̃i vices:⁊ iõ ſi ꝯtẽniꝛ xp̃s contẽniꝛ.v.D.fo.iiij.lxj.C.fo.xxix
Prelatꝰ nõ dꝫ eẽ iſenſatꝰ ſꝫ annoſus:prudẽs:caſtꝰ:⁊ ſobrius.xiiij.E.fo.vij.
Prelatus nõ ſe eſtimet poteſtate dominante ſed charitate ſeruiente felicẽ.iij.reg.ca.xliij.fo.j.
Prelatꝰ diſciplinam libens habeat metuendꝰ iponat: tamẽ magis amari appetat ꝙ̃ timeri.iij.reg.ca.xliij.fo.j.
Prelatꝰ bonꝰ debet eſſe ſollicitꝰ de ſalute ſubditoꝝ.j.B.in fi.fo.iij.
Prelatꝰ nihil hꝫ fetidiꝰ: nihil dãnoſiꝰ et turpiꝰ furioſitate.xxxvj.B.fo.xvj.
Prelatus debet īfirmãti ſubito auxiliũ diuine medicine precibꝰ poſtulare exẽplum.xxvj.A.fo.xj.
Prelatus quãto maior eſt in honore:tãto maior difficultas in reddẽda rõne.xxxix.fo xviij.
Prelatꝰ quanto eſt in loco ſuperiore:tanto in periculo maiore verſatur.iij.reg.ca.xliij.folio.j.
Prelatꝰ ſi nõ bonã rationẽ reddit qꝛ nõ queſiuit errantẽ: qualẽ redditurus eſt qui fecit errantẽ.clxv.R.fo.cccvj
Prelati vel ꝓpoſiti quales eſſe debeant.xviij.R.fo.xlvj.
Prelati quidam non ſunt diſpenſatores ſed diſſipatores: non ſpeculatores:ſed ſpiculatores.xlij.A.fo.xx.
Prelati ad qd ſint in ecclia.v.D.fo.iiij.
Prelati negligentia occidit eũ.clxv.R.folio.cccvj.
Prelati ad duo obliganꝛ: ſcilicet pro ſe ⁊ ſubiectis.clxv.B.fo.cccvj.
Prelati cur eminẽtiꝰ ſedeant.ccxxxiiij.F.fo.cccxxxvij.
Prelati ad hoc ſunt in eccleſia: vt eis qbus preſunt conſulant:nõ ſuã vtilitatẽ attendãt:qꝛ ſi honorẽ ſuũ ꝗrunt: ſe paſcunt:nõ oues.clxv.B.fo.cccvj.
Prelati licite a ſubiectꝭ neceſſaria vite ſumãt:exẽplo aplĩ.clxv.C.fo.cccvj
Prelato nõ ſufficit ſeipſum immaculatũ ſeruare ſed expedit vt bonos ꝗtum in ſe eſt faciat vita ⁊ exemplo relucere.xxxix.I.fo.xviij.
Prelatis luxurioſis: auaris ⁊ ſuperbis: ipoſſibile eſt ſubditos caſtos:humiles ⁊ bonos facere.xlij.B.fo.xx.
Prelatoꝝ ꝑfectior eſt ſtatꝰ:⁊ ꝗ ſpectent ad ꝓlatũ bonũ.xxxix.G.H.fo.xviij
Prelatos malos intuẽdo quidã chriſtũ obliuiſcũtur.l.N.fo.cxxxv.
Prelatura ex obedientia eſt ſuſcipiẽda ⁊ eius aduerſa fortiter toleranda.exẽplo.v.B.C.iiij.C.fo.iiij.
Prelatura propter duo i populis queritur.clxv.C.D.fo.cccvj.
Prelaturã nõ ꝗ accipiũt: ſed ꝗ diligunt vituperanꝛ a deo.ccxxxiiij.E.in fi.F.fo.cccxxxvij.
Prepoſitus eſt honorandus.ij.reg.ca.ij.⁊.iij.reg ca.xlij.fo.j.
Prepoſitus mõaſterij debet ea que ſcripta ſũt facere obſeruari ad oẽs.j.reg.ca.v.⁊.iij.reg ca xlij.fo.j.
Prepoſitꝰ diſtribuit vnicuiq; victum ⁊ veſtitum ſicut cuiq; opꝰ fuerit.ij.reg.

ca.ij.in fi.iij.reg.ca.ij.folio.j.
Prepoſiti eſt res monaſterij dare vel recipere:ꝛ prout cuiqꝫ opus fuerit diſtribuere.j.reg.ca.iiij.ij.regu.ca.ij.in fi.iij reg.ca.ij.fo.j.
Prepoſiti tãto difficiliore itinere ad deum ꝑueniũt:quãto maiori ſarcina onerantur.clxv.B.fo.cccvj.ccxxiiij.F.folio.cccxxxvij.
Preſbiteri patientia debent ornari:exẽplum.xxxvij.E.fo.xvij.
Preſbiteri quicquid eis ſupereſt:pauperibus debẽt erogare.xxxvij.C.fo.xvij
Preſbiteri debẽt eſſe irrep̃henſibiles:vt nõ querãt vxores:nõ diuitias:nõ honores:nec forũ cum ruſticis:nec mercantias:nõ cõmatres procurare:nõ tabernas intrare:nõ diſcurrere niſi ꝑ neceſſitate.iij.B.fo.iiij.xxxvj.B.fo.xvj.
Preſbiteri debẽt eſſe pauperes ꝛ patientes.xxxvij.A.B.fo.xvij.
Preſbiteri ſunt dij ꝛ filij excelſi:oculi cecoꝝ:ꝗpedes claudoꝝ:et clauigeri celi.xxxvj.G.fo.xvj.
Preſbiteri quot graduũ culmẽ aſcẽdũt tot rationũ vinculis alligantur.xxxix.j.folio.xviij.
Pbr̃i multi ſũt q̃ nec miſſam cãtare nec baptiſare:nec mortuũ ſepelire ſine precio volũt:ꝛ mortẽ diuitũ poti⁹ q̃ ſalutem vident.xxxvj.E.fo.xvj.
Preſbiteri omne turpe lucrũ debent ꝯtẽnere nec ſeculi ſed dei negociatores eẽ debent.xxxvj.C.fo.xvj.
Pbr̃i debẽt eſſe mũdi q̃ alioꝝ debẽt mũdare conſciẽtias.xxxvj.A.fo.xvj
Preſbiteri ſunt ſal terre:lux mũdi:patroni:ꝛ rectores terre: angeloꝝ et paradiſi ciues:prophetaꝝ filij: patriarcharũ cognati:ꝛ apl̃oꝝ ſucceſſores.xxxvj.A.fo.xvj.xxxvij.A fo.xvij.
Pbr̃orum tunc miniſteriũ deſpicitur qñ ea que ſunt chriſti opere implere negligunt.xxxvij.A.fo.xvij.
Preſbiteroꝝ vita: ſal⁹:requies:ꝛ ſanctificatio hec eẽ debet.xxxvij.A.fo.xvij.
Preſbiteris nõ licet manib⁹operari:aut ligonizare:ferrum fabricare:et ſimilia.xxxvij.C.fo.xvij.
Preſbiteros tales mũd⁹ grauius q̃ latrones iudicaret ſi ſuper eos poteſtatem haberet.xxxvj.E.fo.xvj.
Pbr̃os oportet abſtiere a rixis:ab ebrietate:nec extra domũ ep̃i vel ſuã aliq̃d manducare: nec de domo ĩ domũ etiã vocatos:ꝛ quãdoqꝫ neceſſitate cõpulſos trãſire: nec ſecularib⁹ prandiũ vel cenã ordinare.xxxvj.C.fo.xvj.
Preſciẽtia diuina non cogit hominem peccare.liij.B.fo.ccij.
Preſciẽtia dei falli nõ põt.liij.B.fo.ccij
Preſumptio perdit qđ ex ꝯſideratione noſtre infirmitatis colligimus.xiij.B circa fi.ꝛ.C.fo.xliij.
Prĩceps mũdi qs ſit:et quomodo eijcit foras.lij.C.D.fo.ccj.lxxix.B.fo.ccxij xcv.D.folio.ccxviij.
Prĩceps mũdi cur dicat foras eiect⁹ cũ tñ tẽtare nõ ceſſat.iiij.A. circa ꝑn.f.ciij
Prĩceps mũdi quõ dicat foras miſſus ꝛ iam iudicat⁹:q̃ tñ tẽtare nõ ceſſat.lx.B.circa fi.lxij.B.in fine.fo.lxix.ꝛ.lxx.
Principiũ officiũ quale ſit.vj.D. in me. folio.xxxvij.
Principiũ quare dixerit ſe xp̃s.xxxviij.G.folio.clxxxv.
Prĩcipiũ vnũ eſt pater ꝛ fili⁹ ꝛ ſpũs ſanctus.xxxix.A.B.fo.clxxxvj.
Primiani actus cũ maximianiſtis ꝯtra cecilianum.xxij.E.F.fo.xcj.
Primogenita cordis noſtri que ſint.xcv F.fo.cclxxviij.
Priogenitoꝝ egyptioꝝ iterit⁹ q̃d ſignificet.lxxxvij.E.G.in me.fo.cclxxiiij.
Primitie q̃ ſint dãde deo.xxv.A.i fi.f.xj
Priuilegio ſibi conceſſo qui abutitur legum iure ab obtenta dignitate deijcit ccxlvij.D.in fi.fo.cccxliiij.
Probatica piſcina ꝛ eger ſanatus.xliij.ꝑ totum.fo.lix.
Procedere ꝛ naſci/quõ differũt.fo.ccxx
Proceſſio filij q̃lis fuit.xlij.C.f.clxxxij.
Prodigiũ quid ſit.xvj.B.fo.clx.
Profeſſio nõ coacte ſed ſpõte fieri dꝫ.v.C.in fi.D.fo.iiij.lx.B.fo.xxix.
Profeſſiõe a ſua q̃ cadit:dimidi⁹ cecidit liij.H.liij.H.fo.xxiiij.ꝛ.xxv.
Profiteri nr̃m eſt: dimittere nõ eſt nr̃m.v.D.fo.iiij.lx.B.fo.xxix.
Profitet cleric⁹ duo:ſanctitatẽ iteri⁹ et clericatũ exteri⁹.lij.H.fo.xxiiij.
Propheta erat chriſtus.xv.E.fo.clviij xxiiij.D.fo.clxxj.
Propheta ſine honore non eſt: niſi in patria ſua.xvj.per totũ.fo.clx.
Prophete ſcti l quãto opprobrio oli habebant:oſtẽdit.cciiij.B.fo.cc cxxv.
Prophetie de chriſto ab initio fuerũt:ꝛ quõ cõſummate ſunt.lx.B.C.D.E.folio.cxlix.xxv.E.F.fo.clxxij.
Prophetie ſpiritum etiam mali habent.xlix.M.fo.cxcvij.
Propitiatio xp̃s eſt apud patrẽ ꝑ pctis totius mũdi.j.F.in ꝑn.fo.xcix.
Propoſitũ deſerere malũ: ſed peius eſt ſimulare propoſitum.lij.G.in fi.liij.H fo.xxiiij.ꝛ.xxv.lx.D.fo.xxix.
Propetas cuiuſcũqꝫ rei denegat religioſis.j.reg.ca.j.et.iij.reg.ca.j.fo.j. Ser.j.A in fi.B.fo.iij.liij.C.v.C.D.fo.iiij
Proprietarios in vita communi:carpit.xxv.A.B.fo.xciij.
Propriũ qui poſſidet a chriſti diſciplis eſt remot⁹.lix.B.fo.xxviij.
Propriũ q̃ hr̃e voluerit et clericat⁹ non tollit.lij.G.liij.H.fo.xxiiij.ꝛ.xxv.
Proprium nulli hr̃e licet:ꝛ ſi facit: facit qđ non licet.lij.C.fo.xxiiij.
Propriũ q̃ habuerit:nec ſepeliẽd⁹ eſt cũ fratrib⁹ nec qđ habuerit ſuſcipiẽdũ in vſum ceteroꝝ: exemplũ.v.E.F.fo.iiij xxvij.B.fo.xij.lij.C.J.liij.B.F.folio xxiiij.ꝛ.xxv.
Proprij dei q̃ ſunt.ij.E.fo.cxxxviij.
Propinquior nemo eſt hoi ſeipſo.ccxxiij.R.fo.cccxxxij.
Promiſit q̃d nob xp̃s.xxxij.E.fo.clxxx
Promiſſa dei bonis que ſint.lxiiij.A.in me.fo.xxx.
Premiſſa ſi tenes ꝓmiũ hẽbis: ſi negas penã.lx.C.fo.xxix.lxij.D.fo.xxx.
Promiſſa ſua cur de⁹ differat non auferat.ccxxxiiij.G.fo.cccxxxvij.
Promittere erit in tua poteſtate:dimittere nõ eſt tuũ.lx.B.fo.xxix.
Promittebant pplo iſraelitico figuri tẽporalib⁹ cẽna.xxvij.C.in me.fo.cxiij.
Pronior eſt deus ad dãdũ q̃ nos ad petendum.xxix.A.fo.lij.
Promiſſio dei nõ pẽdet ex nobis:noſtra aũt ex deo.xvij.A.fo.cxix.
Promittit de⁹ nõ tantũ q̃tum dat.xcix D.folio.cclxxxj.
Proſperitas piculoſior eſt aíoꝫ q̃ aduerſitas corpori.xxj.D.fo.cxxj.
Prouidentia dei nullis mũdi partibus deeſt.lxiij.C.fo.cclxv.
Prouerbijs ĩ multis quõ loquebat xp̃s cij.B.ciij.A.fo.ccxxij.ꝛ.ccxxiij.
Proxim⁹ quõ poitãd⁹eſt.xvij.D.f.clxj.
Proximus noſter xp̃s eſt:nõ tñ hoc qđ nos:ſed ꝑpter nos.xxxvij.A.fo.lvj
Proxim⁹ eſt omni homini ois homo:q: nil tam ꝓximũ q̃ homo ꝛ hõ.ccxxxix.F.folio.cccxl.
Proximũ tuũ omnem hominẽ intellige liij.F.fo.cclxj.
Prudẽs ois ſecũ hꝫ:ĩ oĩb⁹ ſibi ſufficiẽs eſt:ĩprudẽti nihil ſufficit.iiij.A.fo.iiij.
Prudẽtia carnis quõ dr̃ nõ poſſe ſubijci legi dei.vj.F.in fi.ꝛ.G.fo.lxxvj.
Prudẽtia ſimplicitatem comitẽ habet.exemplũ.iiij. A.in fi.B. fo.iiij.
Prudẽtia ſic in inuicem cuſtoditur vel fugit.iij.reg.ca.xxj.fo.j.
Prudentia carnis cur inimicat deo.vj.G.folio.lxxvj.
Prudẽtia docet quid fugiendũ: et quid tenendum ſit.iiij.A.fo.iiij.
Pſallere in pſalterio ꝛ cythara: quid ſit.ccxxij.A.fo.cccxxxj.
Pſalm⁹ nonageſimuſquintus. Cantate dño canticũ .xx.A.fo.xc.
Pſalm⁹.xlix.expõit.ſer.lj.ꝑ to.f.xxviij.
Pſalteriũ cantãti eſt voluptas: timenti onus.xcvj.R.fo.cclxxviij.
Pſalteriũ decẽ chordarũ quid ſit.xcvj.G.fo.cclxxviij.
Pſeudo ꝓpheta ẽ ꝓpheta fallax:et quõ cognoſcat.xxx.A. in me.ꝛ.B.fol.xcvj.
Publicani qui ſunt.lix.E.fo.cclxiij.
Pudicitia ſic ĩ inuicẽ cuſtodit vel fugit iij.reg.ca.xxj.
Pudicitia deo amabilis:ꝛ ad omne bonum eſt vtilis.ccxlix.C.fo.cccxlv.
Pudicitie cauſas nõ niſi vir pudic⁹ audire debet.cxviij.C.fo.cclxxxix.
Pudicitie ꝑpter dãna ſalutis vota cõprimẽda ſunt.ccxlij.B.fo.cccxlij
Puer portãs panes ordeaceos quis eſt xxiiij.C.fo.clxxj.
Puer cũ naſcitur cur ſtatim plorat.x.B folio.cxvj.
Pueris de trib⁹ miſſis in caminũ ignis.ccxl.per totum.fo.cccxlj.
Pugnat fortit q̃ ꝯ ſe pugñt.vij.C.f.ccxlj.
Pulcher vbiqꝫ xp̃s eſt.xiij.E.fo.ccxliij
Pulchra iſta ꝛ mutabilia non fecit: niſi qui incõmutabilis pulchrior in ſeipſo eſt.cxliij.A.fo.ccxcviij.
Pulchrum ꝛ pulchritudo quõ differũt.xxxix.C.D.fo.clxxxvj.
Pulchrior ille eſt qui nõ diſpẽdio caſtitatis ſed cultu pudoris ſpecioſior eſſe ꝓbatur.lxxxiij.A.fo.cclxxiij.
Pulchritudo cordis maior eſt q̃ corporis.lxxxiij.B.fo.cclxxiij.
Pulchritudo corporis ꝛ ſenectus ĩ vno ꝛ eodem habitare nõ poſſunt.xxxij.E.in fine.fo.clxxx.
Pull⁹ aſine q̃d ſignificat.lj.B.fo.cc.
Pulli xp̃i ſũt xp̃iani.xxxiij B.f.cxxvij.

Pulſate ⁊ apiet vobis ⁊c̄. exponit.clxxi A.fo.cccv.ccxxxiiii.C.fo.cccxxxvij.
Pupillus quid ſit.cx. I.fo.cclxxxvj.
Pupilli noīe omne genus humanum di citur:⁊ qui ſint tutores eius. iiij.C.fo. ccxxxviij.clxxi.A.fo.cccx.
Punire peccatū nō eſt crudele ſed miſe ricordia ⁊ iuſticia et diuine rectitudi nis iudiciū.iij.reg.ca.xxiij.in fi.⁊.xl.fo lio.j.⁊ ſer.xiiij.C.D.ſo.vij.
Puniat cur deꝰ quoſdā ſtati poſt pctm̄: et quoſdā non.xcvij.E.fo.cclxxxj.
Puteꝰ inferni cū pctōres ceperit claude tur ſurſum:aperiet deorſum:et dilata bitur in profundum.xvj.C.fo.cxix.
Quadragenariꝰ ſenariꝰ nūerꝰ: quid ſignificat.x.E.fo.cl.
Quadragenariꝰ numerꝰ:quid ſignificat/et quō q̄dragena rio numero pficit opꝰ.xvij.B.fol.clxj.
Quadrageſima quidā vaſa in quibꝰ co cte ſunt carnes tāq̄ imūda formidāt: et in carne ſua ventris ⁊ gutturis luxu riam non refugiſit.clvij.I.fo.ccciij.
Quadrageſime ſctē dies qd ſignificēt:⁊ quid dies paſche.lvj.A.fo.cclxij.
Quatriduū lazari in monumēto iacētis quid ſignificat.xlix.G.R.fo.cxcvij.
Quadripartita veſtis chriſti quid ſigni ficat.cxviij.C.fo.ccxxxj.
Quattuor ſūt gn̄a xp̄iāoꝝ.xj.D.E.f.clij
Querit deꝰ nos:non nr̄a.xxix.A.fo.cxxv
Querere debemꝰ faciem domini ſemper lxiij.A.fo.ccvij.
Queritur chriſtus diuerſis modis et vo lūtatibus.xliij.C.fo.xx.
Queritur ieſus ſiuerſi mode.xxv.D.foli. clxxij.l.A.fo.cxcix.
Querūt quidam ieſum bene quidam ma le.xxxviij.A.fo.clxxxv.
Querendus xp̄s propter quid ſit.xliij.D fo.xx.lv.C.in fi.fo.xxvj.
Querētes male in terram decidūt.cxxj. B.fo.ccxc.
Queſtꝰ ē acq̄ſitio lucri.ccv.E.fo.cccxxv
Quicquid queritur vel cōcupiſcitur pre ter gratiā dei:vel vitam beatam nihil eſt.cij.A.fo.ccxxij.
Quinariꝰ numerus quid ſignificat.xxv. C.fo.clxxij.
Quinq̄ panes ordeacei quid ſignificāt. xxiij.C.fo.clxxj.
Quinq̄ viri mulieris ſamaritane quid ſi gnificant.xv.E.fo.clviij.
Quotquot venerūt fures ſunt ⁊ latrones quomodo intelligendū eſt.xlv.C.i fi. folio.cxcij.
Rabbi interpretat magiſter.xj. B.fo.clij.xliiij.B.folio.cxcj cxxj.A.fo.ccxxxiij.
Radix omnis mali eſt ſupbia. xxv.G.D fo.clxxij.
Radix de terra ſitiēti cui non eſt ſpecies neq̄ decor chriſtum deſignat.xxxvj.A B.fo.cxxviij.
Radice q̄cquid lateat eſtas īdicat.ccxij D.fo cccxxvij.
Radice quod celatur in ramis declarat xlviij.B.fo.cxxxiiij.
Radices oīs boni aut mali due ſunt.xlij D.fo.ccliiij.
Ratio multis modis dicitur.cxc.B.fol. cccxviij.
Rationi quid proprie inſit.iij.A.folio. ccxxxvij.
Racha quid ſit.lj.A.fo.cc.
Rachel furat idola patris ſui ⁊ q̄d ſigni ficet.lxxx B.D.fo.cclxxij.
Ranarū noīe quid ſignificetur.lxxxvij. B.F.fo.cclxxiiij.
Raphadin īterp̄tat ſanitas iudicij:⁊ ſpi ritaliter ſignificat.xciij.A.fo.cclxxvij.
Ratio differt ab intellectu.xxvij.B.fo lio.xciiij.
Rapere pauperibꝰ pudeat quibus iube mur erogare.xxxj.E.fo.xiiij.
Rapere res alienas hic malū eſſe cōpro bat:q2 ſeruare p̄prias tenaciter dāno ſum eſſe oſtendit.vij.B.fo.cxv.
Rapit q̄ inuētū nō reſtituit.ix.C.fo.cxvj
Rapiendū non eſt pagano aliquid vt de tur chriſtiano.xix.E.fo.lxxxix.
Rapiendum nō eſt heretico vel iudeo et dandū chriſtiano.vij.E.fo.cxv.
Rapiēdū diuiti nō eſt: ⁊ dandū pauperi vij.D.E.fo.cxv.xlij.A.fo.cxxxiij
Rapiēdi cupiditate abſtinere debēt:qui ſub manu raptoꝝ gemūt.vij.F.fo.cxv
Rapina/non ſunt faciēde elemoſyne.xix D.E.fo.lxxxix.
Rapina eſt cū quis aliquid īuenerit ⁊ nō reddiderit:cū exēplo de quodā q̄ inue nit ſacculum ſolidoꝝ.xix.F.fo.lxxxix.
Rapina:vide elemoſyna.
Rapinis elemoſynas faciens ⁊ pctā nō deſerēs ſe decipit: pecuniā perdēdo:⁊ pctā nō redimēdo.lj.A.in me.fo.cxiij.
Rapinas multas l paruas elemoſynas couertēs:⁊ pctā nō deſerēs:pecuniā p dit:⁊ pctā nō redimit.lj.A.fo.xxiiij.
Raptor rerū alienaꝝ vlceroſus eſt ī cor de.vij.B.in fine.fo.cxv.
Raptor dum rapit rem: perdit fidem.x. B.fo.ccclj.
Raptor eſt qui neceſſarijs paupeꝝ tanq̄ rebꝰ alienis incūbit.viij.A.fo.cxv.
Raptoꝝ pena qualis erit hinc p̄pēdi po teſt.xxxviij.C.fo.ccclxij.
Raptorum pena qualis erit.xxxj.E.fo. xiiij xxxv.B.ī me.xxxvj.E.folio.xvj. vij.C.D.fo.cxv.
Raptorū qualis erit pena ꝯſiderari po teſt.xix.B.C.fo.lxxxix.
Rebecca q̄d figuret.lxxv.C.D.fo.cclxx. lxxviij.A.fo.cclxxj.
Rebecce q̄ ī vtero paruuli collidebant: quid ſignificet.lxxviij.A.in me.B.fo lio.cclxxj.
Recedere a deo ⁊ nolle ei ſubdi: q̄ malū ſit.xxxiiij.A.fo.liiij.
Receptacula animaꝝ poſt mortē ſunt di uerſa.xlix.F.fo.cxcvij.
Recōcilia v̄bo ſi verbo offēdiſti ſi facto placa facto.iij.reg.ca.xxxviij.et.xl.fo. j.⁊.Ser.xlviij.G.in fi.fo.xxij.
Recōcilietur cito proximꝰ tuus ſi in ve ritate vis vt vincatur diabolus inimi cus tuus.clxxiij.B.fo.cccxj.
Reconciliatur nemo niſi ex inimicicijs. cx.E.fo.ccxxvj.
Recōciliari debemus fratri cito poſt of fenſam.xvj.B.fo.xlv.
Recōciliari aliq̄s debet cū ſanus eſt: nō cum mori incipit.xlj.A.fo.cxxx.
Recōciliatus eſt poſt bene viuēs ſecurꝰ hinc erit.xlj.C.fo.cxxx.
Recti corde qui ſint.xcvj.A.f.cclxxviij. ccxxxvij.E.fo.cccxxxviij.
Recticordes q̄ ſunt.xxv.G.folio.clxxij. xxviij.D.fo.clxxvj.
Rectitudinis tres ſunt ſpecies: nā aliud eſt regi:aliud dirigi: aliud corrigi:pri ma eſt rei īanimate:ſecūda ſeniate:ter tia rationalis: ſed iuſtus tātum erigit lv.C.fo.xxvj.
Reddit deus bona pro malis.xiiij.C.fo lio.cxviij.
Reddit deꝰ q̄d nō dz.xiiij.A B.f.cxviij
Redēptio vl reparatio generj humani: vide infra verbū.xxxix.C.fo.ccclxij
Redemptum inter et redimentem diſpē ſatio fuit: cōpenſatio non fuit. cxiiij.A folio.cclxxxviij.
Redimere tēpus q̄ dies mali ſūt:q̄d ſit j.B.in fi.fo.cxiij.x.per totū.fo.cxvj.
Regnum celorū vim patitur ⁊ violēti ra piunt illud :duobꝰ modis exponit.xx. F.G.D.fo.ccclv.xxxvij.F.fo.ccclxij.
Regnū celoꝝ per quid pdit aut acq̄rit. xxiij.B.in fi.fo.x.xliiij.F.fo.xx.
Regnū celorum aliud nō querit preciū q̄ teipm̄:da te et habebis illud.xxxvij F.folio.ccclxij.
Regum celorū tam preclarum et magni ficum cur rebus minimis cōparetur. xxxj.A.fo.ccclix.
Regnū celorum acq̄ri poteſt:eſtimari nō poteſt.ccliij.G.fo.cccxlvj.
Regnū celoꝝ licet oibꝰ aſſit:deeſt tn̄ igno rantibꝰ.clxxxij.E.fo.cc cxv.
Regnū celorum accipitur diuerſimode in ſcripturis.lxviij.B.fo.ccviij.cxxij. F.fo.ccxxxiiij.
Regnū tuū:adueniat:exponit.cxxvj.B fo.ccxcij.cxxxv.B.fo.ccxcv.
Regnum chriſti quō nō eſt de hoc mun do.cxv.A.B.fo.ccxxx
Regnū romanū tandiu pacifice perſeue rauit:tandiu ſenes regebant iuſticiam ſeruantes.xliij.E.fo.vij.
Regnum celorum ideo eſt appetendum xliiij.F.fo.xx.
Regnum celorum tanti valet quātū ha bes.xliiij.D.fo.xx.
Regnum celorū ex quibus conſtat.xliiij D.circa.fi.F.fo.xx.
Regnum aduerſus ſe diuiſū deſolabit quid ſit.xj.A.B.fo.xl.
Regnum romanū per que meruit tantū ſublimari.xxxvj.E.in fi.fo.xvj.
Regnū celorum et vita eterna idem ſūt. xiiij.A.in fi.B.fo lxxxiij.
Regnum dei quibuſdam venit et quibuſ dam non venit.xlij.B.fo.cxxxj.
Regnū celorū pro q̄ vili precio cōparat q2 tanti valet quātū habes.viij.B.fo. cxv.xiij.D.in me.fo.cxvij.
Regnū chriſti nō ē diuiſum: q̄uis illud heretici conentur diuidere:et quale il lud ſit.xj.B.⁊.S.fo.xl.
Regnū dei quō adueniat.xxviij.A.in fi. folio.lij.
Regnū dei optare vt aduēiat nihil aliō eſt q̄ optare ab illo vt dignos nos fa ciat regno ſuo.xlij.B.fo.cxxxj.
Regnū pctī q̄n deſtruet.vj.A.fo.lxxvj.
Regnum celoꝝ extollitur:non cōfundit cum illic publicani ⁊ meretrices intro ducantur.cxxx.F.fo.ccxciij.
Regnum peccati ſic euertitur.lix.D.fo lio.cclxiij.
Regna oīa periſſe xp̄ianis tēporibus

pagani fidelibus inſultāt:quos cōuin-cit oſtēdens ex proprijs auctorib⁹:nihil eſſe ſtabile ꝑter regnum xpi. xxxiiij. A.fo.liiij.⁊.xxix.C.D.fo.lij.
Regem q̄re ſe non negauit chriſtus.cxv. B.fo.ccxxx.
Regem quare non permiſit ſe chriſtus facere ſed fugit.xxv.A.fo.clxxij.
Reges ſeculi pacatā tenentur ſeruare eccleſiam.xj.G.fo.clij.
Regis opus eſt vitā ſuā pro his quib⁹ regnat opponere.cxxx.L.fo.ccxciij.
Regina auſtri q̄d figurabat.ccliij.B.C. folio.cccxlvj.
Regnantes:et regnantes:an differant.l. K.fo.cxxxv.
Regnare qui cū chriſto non meruerit:cū diabolo abſq̄ dubio ꝑibit.ccxxxij.F. folio.cccxxxvj.
Regeneratio ſpiritualis vna ē:ſicut vna generatio carnalis.xij.A.fo.cliij.
Regula nō eſt ſeruāda ex timore ſ; amore.iij.reg.ca.xliij.fo.j.
Regula ſemel ī ſeptimana legat̃:ne aliq̄d per obliuionē negligat̃.iij.reg.ca.xlv. fo.j.Ser.j.D.fo.iij.
Regulam omnes ſeruēt qui boni eſſe deſiderant.j.reg.ca.ix.fo.j.
Regulā ſeruare debet tā prelat⁹ q̄ȝ ſubditus.j.reg.ca.v.⁊.iij.reg.ca.xlij.fo.j.
Regule trāſgreſſor ⁊ cōtēptor: diſcipline monaſtice ſubiacebit.ij.reg.ca.v.fo.j.
Regulas tres beati auguſtini.fo.j.
Relationes ī diuinis ſic intelligēde ſunt xxxviij.F.fo.cclj.
Religio ꝑ que perit.xl.E.fo.xviij.
Religio vera que ſit.xxiij.B.fo.clxix.
Religiōis chriſtiane initiū hoc eſt.ccxlv. F.fo.cccxliij.
Religioſus q̄ occulte litteras vl̓ q̄ōlibet mun⁹ acceperit:cōuictus graui⁹ emendetur.iij.reg.ca.xxv.et.j.ca.iiij.folio.j.
Religioſi ī vendēdo et emendo opa monaſterij ſint cauti: ne trāſgreſſores inueniantur.ij.reg.ca.iij.fo.j.
Religioſi nō eant minus q̄ȝ duo vel tres ſimul: et cū quibus prepoſitus iuſſerit ire debebunt.ij.reg.ca.iij.et. iij.ca.xix. et.xxxij.fo.j.⁊.Ser.j.C.fo.iij.
Religioſi extra monaſteriū nō edāt aut bibant.ij.reg. ca.iij.⁊.iij.reg.ca.xij.fo.j
Religioſi et ſecularis nō eſt equalis conditio.lx.C.fo.xxix
Religioſi nihil exerceāt in inceſſu ⁊ moribus quod cuiuſq̄ȝ offendat aſpectū: ſ; quod eorum deceat ſanctitatē.iij.reg. ca.xx.fo.j.
Religioſoꝝ duo ſūt gn̄a :vnum perfectorū:aliud tepidoꝝ.xxxiiij. A. B.fo.xv.
Relinquere vitia maioris eſt virtutis q̄ȝ res.xlv.B.fo.xxj.
Remiſſio peccatorū nō fit niſi in vnitate eccleſie.ij.D.in prin.fo.cj.
Remiſſio peccatorum ideo precipue credenda eſt.clxxxj.O.fo.cccxiij.
Remiſſio peccatoꝝ cur attribuit̃ ſpiritui ſancto.xj.J.in me.⁊.K.M.O.fo.xl.
Renat⁹ niſi quis fuerit ex aqua et ſpiritu ſancto nō intrabit in regnū celorū:exponitur.xiiij.E.fo.lxxxiij.
Renaſci denuo q̄d ſit.xj.A.B.C.fo.clij.
Renūciare diabolo ⁊ pompis eius:quid ſit.iiij.B.C.D.fo.ccxxxviij.
Requieuit quare de⁹ die ſeptimo ab omni opere.xix.F.fo.clxiij.xx.A.fo.clxv cxxij.E.fo.ccxxxiiij.
Reſurget corp⁹ ſpiritale nō ſpirit⁹.cxlv A.B.fo.ccxcix.
Reſurget incorruptibilis caro:ſine vitio ſine deformitate: ſine onere: ac pōdere et q̄ nūc tibi facit tormentū: tūc erit ornamētū.cxxxix.C.fo.ccxcvj.cxlvij.C D.folio.ccc.
Reſurget idē quod cecidit: nō nouū corpus aīa reinducet.clvj.E.fo.ccciij.
Reſurgēdo ꝯditiōi nr̄e nil ꝯtulit ſi ſ; ī ſuo corpore reſurrexit.clxxvj.D.fo.cccxij.
Reſurgens chriſtus cur ſe palpandū tribuit.ij.A.B.fo.cj.
Reſurgentium diuerſa merita.xlix.F.folio.cxcvij.
Reſurrexit clauſo ſepulchro: et itro iuit clauſo oſtio:quomō natus ē illeſo materni pudoris ſignaculo. cxxxviij.B. fo.ccxcvj.clvj.C.fo.ccciij.
Reſurrexit ea die ab īferis:q̄ ꝯcept⁹ eſt ī vtero virginis.xxij.B.fo.ccxlvj.
Reſurrexit ideo chriſt⁹ vt aliā vitam nobis oſtenderet.xvj.A.fo.cxix.
Reſurrexit ad hoc vt imaginē nob̄ futurę reſurrectiōis oſtēderet.clxiij.B.folio.cccv.⁊.cclj.B.fo.cccxlvj.
Reſurrexit ideo vt nos ad vitam reſuſcitaret eternā.cxxiij.C.fo.ccxcj.
Reſurrectio xp̄i cā eſt nr̄e reſurrectiōis. xv.H.fo.lxxxv.xxxiiij.D.fo.xcviij.
Reſurrectio duplex.xxv.H.folio.clxxij. lxxv.A.fo.ccxj.
Reſurrectio erit in diuerſa ſpecie claritatis:quia diuerſa ſunt merita charitat̄ cxliij. J.fo.ccxcviij.
Reſurrectio chriſti in veteri lege multipliciter prefigurata fuit.cl.C.fo.cccj. cliij.A B.fo.cccij.
Reſurrectio corporū fit per diſpenſationem humanitatis filij tēporalē.xix.J fo.clxiij.xxiij.H.fo.clxix.
Reſurrectio chriſti eſt ſpes noſtra.clxxv B.fo.cccxij.
Reſurrectio mortuorū figuraliter oſtendit̃.xcviij.C.D.fo.cclxxxj.xcix.D.E. folio eodem
Reſurrectio aīaꝝ fit ꝑ ſubām pr̄is ⁊ filij eternā.xix.J.fo. clxiij.xxiij.H.f.clxix.
Reſurrectio carnis erit finis ſine fine:q2 mors carnis nulla: nulle āguſtie:nulla ſenectus aut laſſitudo erit.cxix.H.fo. cclxxxix.
Reſurrectio xp̄i defūct̄ ē vita:pctōrib⁹ venia:ſanctis gl̄ia ⁊c̄.clxiij.A.fo.cccv.
Reſurrectio chriſti cur primo mulierib⁹ oſtendit̃:⁊ per eas nunciat̃.xvij.D.fo. ccxliij.cxvij.E.fo.cclxxxviij.
Reſurrectio mortuorū vt credatur: nos docere voluit oſtendendo ſe viuū poſt reſurrectionē.clij.C.fo.cccij.
Reſurrectio chriſti quantū credulis contulit gaudiū:tantū incredulis interitū portauit ⁊ luctū.cxlij.A.fo.ccxcviij.
Reſurrectio xp̄i ſimplex nob̄ duas reſurrectiōes formauit.clxxxj.G.fo.cccxiij.
Reſurrectio quedā mētium precedit reſurrectionē corporum.xix.C.fo.clxiij xxij.E.xxiij.H.fo.clxviij.⁊.clxix.
Reſurrectio corporū erit in ictu oculi:et veritate carnis.lvij.E. in me.fo.xxvij.
Reſurrexiſt̄ ſi cū chriſto que ſurſum ⁊c̄. exponitur.cxlj.C.fo.ccxcvij.
Reſurrectionis dominice gloria ⁊ triumphus apud īferos:⁊ qui cū eo ſurrexerūt.cxxxvij.per totū. Secō pricipalius G.fo.ccxcvj.clvj.A.fo.ccciij.
Reſurrectiōis gloria ⁊ aſcēſionis ſuꝑ celos q̄uis caro chriſti fuerit magnificata ⁊ glorificata:eadē tamē māſit ⁊ manet carnis natura q̄ aſſumpta ē de maria.xxxiiij.H.fo.ccclix.
Reſurrectiōis in manifeſtatiōe de aſpectu dubitari poteſt:de tactu nō poteſt. clxj.A fo.cccv.
Reſurrectionem corpoꝝ ſuorum cur ſancti deſiderēt.viij.C.in ſi.fo.cclj.xj.B C.folio.cccliij.
Reſurrectionē ſuā cur xp̄s pri⁹ ꝑ femīas manifeſtauit.iij.A.in me.fo.cij.
Reſurrectionē carnis futurā non eſſe impoſſibilē apud deum exēplis oſtendit̃ xxiiij.B.C.D.fo.xciij.
Reſurrectionē carnis futurā quidam negant:⁊ eam ſperātes irrident.xxiij.A. in me.⁊.D.fo.xcij.
Reſurrectionē carnis etiā quidā philoſophi cognouerunt licet in modo errabāt.cxxxix.D.E.fo.ccxcvj.
Reſurrectione ſecuta nulla erit ibi corruptio:nulla deformitas: nulla erumnoſa neceſſitas:ſ; pulchra veritas ⁊ ſumma felicitas.cliij.C.fo.cccij.
Reſurrectiōe chriſti cūcta elemēta letātur ſicut in eius paſſione ꝯtriſtabātur. cxxxvj.A.fo.ccxcvj.
Reſurrectiōe xp̄i q̄d imitari debeamus. cliij.C.cliiij.A.fo.cccij.
Reſurrectiōe xp̄i nemo credat niſi q̄ō de ſe credi voluit xp̄s.cxlv.C.fol̓.ccxcix.
Reſurrectiōe ſecuta erūt mēbra ītegra: etiā que hic pudēda:ibi tamē pudēda nō erunt.cliij.C.fo.cccij.
Reſurrectiōe ſic oībus vna exultatio incūbit ſicut omne q̄ō in reb⁹ ſubſiſtit diuina diſpēſatione hominis īperio ſeruit.cl.B.D.fo.cccj.
Reſurrectione chriſti fuit operatio potēſtatis:ſicut in paſſione myſteriū pietatis.clxxxj.J.fo.cccxiij.
Reſurrectiones due ſunt:ſcilicet mentis per fidem:⁊ corporum in extremo iudicio.lxiiij.D.E.G.fo.lxxj.
Reſurrectiones due ſunt ſicut due mortes.clxij.B.fo.cccv.
Reſuſcitatio lazari figura ē future reſurrectionis.xxij.E.folio.clxviij.xlix.A. B.C.fo.cxcvij.
Reſuſcitatio filij a quo ſit facta. lxiij.D. folio.lxx.
Reſuſcitare mortuos nō eſt deo impoſſibile.lxiiij.G.fo.lxxj.
Reſuſcitat⁹ chriſtus ꝙ mādùcauit:poteſtatis fuit:nō neceſſitatis.cxlvij.B.J. fo.ccc.clviij.C.fo.ccciiij.
Reſuſcitat⁹ chriſt⁹ cur loca vulnerū retinuit.cxxx.M.f.ccxciij.cxxxvij.G.folio.ccxcvj.cxxxviij.C.ibidem.
Reſuſcitati a chriſto iterum mortui ſunt xix.E.fo.clxiij.
Reſuſcitauit pater ieſum ⁊ ip ſe ſeipſum. xlvij. D.G.fo.cxcv.
Reſuſcitauit mortuos: ⁊ carnē ſuam nō creditur reſuſcitare.cxliiij.A.in fine.folio.ccxcviij.
Reſuſcitauit ſeipſum.cxxxiij.E. in me. folio.ccxcv.

Reſpõſum quare nõ dedit ieſ⁹ pilato interrogan͞ti. vñ es tu. cxvj. B. fo. ccxxx.
Reſpicere dei eſt ipſi⁹ approbare. xxxv. B. fo. ccclx.
Reſtem facere quid ſit. x. B. fo. cl.
Rethe ad dexterã nauigij miſſum quid ſignificat. cxxij. D. fo. ccxxxiiij.
Retia ſciſſa: ſciſmata ſunt ꝯmiſſa. cxlviij B. folio. ccc.
Retribuere non poſſumus deo: niſi ab eo accepta. v. B. in fine. fo. ciiij.
Retribuere non debemus mala pro malis: exemplum. lxxxj. F. lxxxij. E. F. folio. cclxxij.
Retribuam quid dño pro oib⁹ ꝛc. exponitur. clj. E. fo. cccj.
Retro abierunt iudei ad vocem chriſti ꝛ quare. cxij. B. fo. ccxxviij.
Retro abire quid ſit. xxvij. C. fo. clxxv.
Rex cur non gentiũ ſed iudeoꝝ chriſtus appelletur. xxxj. C. fo. ccxlix.
Rex iſrael quare dictus eſt chriſtus. lj. A folio. cc.
Rex iudeorũ quare ſcriptus eſt chriſtus cum tamen ſit rex gẽtium. cxvij. B. folio. ccxxxj.
Ridẽt homines quod plorandũ eſt. xlv. H. fo. ccclxv.
Riſus frequens corrumpit mores. xcvij E. fo. cclxxxj.
Rogare ꝛ iterrogare idem ſunt. cj. B. folio. ccxxij.
Rogat ꝛ nõ rogat quomodo chriſtus ꝓ mũdo. cvij. A. fo. ccxxv. cx. B. f. ccxxvj
Rogat quomodo chriſtus non tãtum ꝓ apoſtolis: ſed pro eis qui per verbum eorum in eum credituri ſunt. cix. A. per totum. fo. ccxxvj.
Rogationũ in diebus qui ſe ab eccleſia ſubtrahit: ꝛ non ſibi medicamenta procurat: peccatorũ ſuorum vulnera diligit. clxxiij. C. fo. cccxj.
Roma capit a rhadagaiſo rege gothorum: ꝛ deos perdidit. xxix. D. fo. lij.
Roma caput eſt: et principatum obtinet nationum. xxvij. D. fo. ccclvij.
Rubus eſt genus ſpinarum: ꝛ ſignificat ſinagogam iudeorum. lxxxvj. C. folio. cclxxiiij.

Sabbatum eſt quedam vacationis indictio. xcv. C. xcvj. C. fo. cclxxviij.
Sabbatum iudei carnaliter: chriſtiani ſpiritaliter obſeruare debẽt. cxlviij. E. fo. ccc.
Sabbatũ ſtrictius ſeruant iudei ꝙ chriſtiani diem dominicum. ccxv. C. folio. ccccxix.
Sabbatum cur trãſiuit in diem dñicum cliij. B. fo. ccciij. cclj. B. fo. cccxlvj.
Sabbati obſeruatio quõ ſit tenenda. iij. G. fo. cxl. xliiij. D. fo. cxcj.
Sabbati ſanctificatio quare fieri iubebatur in lege. xx. A. fo. clxv.
Sabbato non eſt vacandũ ab opere ſalutis. xxx. D. fo. clxxviij.
Sabbato que iudei non facere ꝓhibent carnaliter: nos in die dñica facere prohibemur etiam ſpiritaliter. cxxxvj. B. folio. ccxcvj.
Sabbatis ꝛ neomenijs ſuis meli⁹ iude⁹ agrum coleret: ꝙ in theatro ſeditioſus exiſteret ꝛc. xcvj. C. fo. cclxxviij.
Sabellius qd de chriſto ſentiat. clxxix. C. fo. ccxviij. xxxj. D. f. xcvij. xxxvj. F G. xxxvij. C. folio. clxxxiij. ꝛ. clxxxiiij. xlv. B. fo. cxcij. lxx. C. fo. cclx. xviij. B fo. cccliiij.
Sabelliani dicũt vnã patris ꝛ filij ꝛ ſpiritus ſancti eſſe perſonam. cxcix. B. folio. cccxxj.
Sacramentũ ꝛ virt⁹ ſacramẽti differunt xxvj. F. fo. clxxiiij. ꝛ. clxxv.
Sacramentũ fit cum verbum accedit ad elementum. lxxx. B. fo. ccxlij.
Sacramẽta mali habere poſſũt ſine charitate. vij. B. in fine. fo. cvij.
Sacramenta corporalia apud hereticos ſunt: ſed virtute carent. xj. P. Q. fo. xl.
Sacramenta xp̃i multi accipiunt: non tñ cõputant in mẽbris chriſti: qꝛ ipſi ſunt qui perſequuntur chriſti membra. liij. A. in medio. fo. lxvj.
Sacramenta eccleſiaſtica nõ ſunt precio cõparanda. xxxvj. E. xxxvij. B. folio. xvj. ꝛ. xvij.
Sacramenta ſunt ſpõtanea volũtate miniſtranda: nihil petẽdo: nihil expectando: nihil de ꝓmiſſo deſiderando: etiã ſi miniſtrãs ſit pauper: ſed ſi quid offert: iuſte recepit: iuſte poſſidet. xxxvij. C. folio. xvij.
Sacramẽta vetera cur chriſtus ſuſcepit quibus venturus prenũciabatur. clvij. E. fo. ccciij.
Sacramẽta ꝙuis habeant heretici: ſunt tamen ſine fructu. xiij. F. fo. clv.
Sacrificiũ xp̃i nõ in templo ſed ſub celo oblatũ eſt. cxxx. C. fo. ccxciij.
Sacrificiũ deo nemo malus offert. lj. C. fo. xxiiij.
Sacrificiũ chriſtus eſt ꝛ ſacerdos. cxxx. B. folio. ccxciij.
Sacrificiũ xp̃i vbi eſt ibi interẽptio peccatorum ꝛ recõciliatio dei. cxxx. B. folio. ccxciij.
Sacrificium xp̃iani elemoſina eſt in pauperem. xxix. A. fo. cxxv.
Sacrificiũ verũ et ſufficiens ꝓ peccatis oim fuit xp̃s. xlj. D. E. fo. clxxxviij.
Sacrificiũ duplex deus a nobis exigit. cclv. D. fo. cccxlviij.
Sacrificare in vno loco cur iudeis precipitur. cxxx. D. fo. ccxciij.
Sacerdos cum ſe induit ad ſacrificãdũ hec cogitabit. xxxix. I. fo. xviij.
Sacerdos cur iubet prius offerre ſacrificium pro ſe: deinde ꝓ populo. xliij. E. folio. cxxxij.
Sacerdos magnus in lege: ꝛ ſacerdotes minores quos figurant. xxxviij. C. folio. xvij.
Sacerdotes ſummi quot fuerunt: et quomodo alternatim mutabant. xlix. M. fo. cxcvij. cxiij. D. fo. ccxxvuj.
Sacerdotes quibus rebus cõparantur/ ꝛ ꝙ debent eſſe mundi. xxxvj. A. folio. xvj.
Sacerdotũ non merita: ſed que docẽt et miniſtrant conſiderare debemus. l. R. folio. cxxxv.
Saccus eſt pecunia clauſa: et ſignificat ſapientiã occultã. xlij. F. fo. ccclxiij.
Saccus xp̃i erat ſimilitudo carnis pcti: qui conciſſus eſt in paſſione: et effuſum eſt precium noſtre redemptionis. cclvj D. fo. ccxlviij.
Sagena chriſti que totum mũdum cepit iudeos tenere non potuit. cxxxvj. A. folio. ccxcvj.
Saliua chriſti quid ſignificet. xliij. A. fo. cxxxij.
Salomon chriſti figurã geſſit. ccliij. B. C. fo. cccxlvj.
Salus vera que ſit. xxx. B. fol. clxxviij. xxxiiij. B. fo. clxxxj.
Salus eterna amanda eſt: temporalis ſalus que nec vera ſalus vtenda. xxxviij F. fo. cxxix.
Salus eis nulla eſſe poteſt quorũ iniquitas perſeuerat. l. K. fo. cxxxv.
Salutem ſibi quidam pollicent preter regnum dei. l. K. fo. cxxxv.
Salutatio a ſalute nomen accepit: quia antiqui in epiſtolis ſuis ſic ſcribebant ille illi ſalutem. xlij. H. fo. ccclxiij.
Salutaus in via per occaſionem ſalutat: et quid ſit per occaſionem ſalutare. xlij H. I. fo. ccclxiij.
Salutare dei chriſtus domini eſt. xx. E. fo. ccxlv.
Salutare dei xp̃s eſt: et de deſiderio patrum vt ipm viderent. iij. C. fo. lxxiiij.
Salutare per viam quid ſit. xlij. G. H. folio. ccclxiij.
Saluat deus per miſericordiã: quos non inuenit per iuſticiam ſaluare. lxvj. D. fo. cclxv.
Saluandi ſunt pauci et multi. xxxij ꝑ totum. fo. liiij.
Samaria pro idolatria poni ſolet. xxxij. C. fo. ccxlix.
Samaritanus qd ſit: et cur xp̃s ſe nõ eſſe ſamaritanũ: ſed demoniũ habere negabat. xxxvij. A. circa medium. fo. lvj.
Samaritani qui ſunt: ꝛ de eorum contentione cũ iudeis. xv. C. E. in fine. folio. clviij.
Samaritanum ſe chriſtus non negat: et quid ſamaritanus ſignificat. xliij. A. folio. cxc.
Samaritanos chriſt⁹ ideo viſitauit. xcij A. folio. cclxxvj.
Samſonis hyſtoria figuraliter: exponit de xp̃o. cvij. per totum. fo. cclxxxiiij.
Sanguis chriſti ſic in remiſſionẽ peccatorum oim fuſus eſt: vt ipſum etiã peccatum poſſet delere quo fuſus eſt. xcij. A. in fine. fo. ccxvij.
Sanguis xp̃i diabolũ vicit: ꝛ nos redemit. cxxij. C. fo. ccxcj.
Sanguis chriſti delet peccata tam originalia ꝙ actualia. j. D. in principio. folio xcix.
Sanguis chriſti p̃cium eſt vite. cxxviij. B. fo. ccxcij.
Sanguinis xp̃i virtus. vij. B. fo. cxlvj.
Sanguinibus pluraliter: quid ſignificat ij. F. fo. cxxxviij.
Sanctificare nomen dei quid ſit. cxxvj. B. fol. ccxcij. xxviij. A. circa finem. folio. lij.
Sanctificare in veritate quid ſit. xlviij. E. fo. cxcvj. cviij. A. fo. ccxxv.
Sanctificatio nominis dei dicitur qua ꝛ nos dicimur ſancti. xlij. A. circa finem folio. cxxxj.
Sanctificatio in veteri lege incepit a die ſeptimo. cxxij. E. fo. ccxxxiiij.
Sanctificatio proprie ſpectat ad ſpiritũ ſanctum. cxxij. E. fo. ccxxxiiij.
Sanct⁹ ſanctorum vere chriſtus dicitur:

vnde et illa ſancta ſanctorum dicitur que illa ſeruabant quib⁹ ille figurabatur.xxxiiij.E.fo.ccclix.
Sancti debēt in nobis aliquid cognoſcere de ſuis virtutibus:vt pro nobis exorent.clxxxj.P.fo.cccxiij.
Sanctoꝝ omnium feſtiuitas cur ſub vna ſolennitatis leticia celebreť.xxxvij.A. fo.ccclxij.
Sanctis volum⁹ cōgaudere:ſed nolum⁹ tribulationē cum eis ſuſtinere.xlvij.A. folio.ccclxvj.
Sanctitatis vel ſanctificationis multi ſunt modi.xiiij.M.fo.lxxxiij.
Sapere ſm carnem mors ē.xxvij.A.B. folio.clxxv.
Sapientia dei ⁊ ſapiētia noſtra differūt. xlviij.C.fo.cxcvj.
Sapientia prima borem a periculis liberat:ſecūdo cōſeruat liberatū:tertio coronat cōſeruatū.lv.A.fo.xxvj.
Sapientia vera eſt deū amare. ccxxxiij. C.fo.cccxxxvj.
Sapientia mundi ſtulticia eſt apud deū: exponiť.cxxxix.E.fo.ccxcvj. cxliij.A. C.folio.ccxcviij.
Sapientia q̄nq̄ abuſiue in malo pro ſtulticia poniť.clxv.O.fo.cccvj.
Sapiētia ſupboꝝ ideo falſa eſt.ccxxiij. P.fo.cccxxxij.
Sapiētie cognitio oībus ſe offert fideliter inquirētib⁹.cxij.A.fo.cclxxxvij.
Sapientiā perdidit qui ſe putat eſſe ſapientem.xiiij.A.fo.clvj.
Sapientes ⁊ prudentes quib⁹ deus non reuelat ſecreta ſua:qui ſint. viij.C.folio.xxxix.
Sapientes vane ad que mala quādoq̄ ꝑueniant.xv.D.fo.viij.
Sapientes ⁊ prudētes mūdi: ſuperbi intelliguntur.xlviij.C.fo.cclvij.
Sara ſterilis/et in ſenio fecundata:quid ſignificet.ccliij.A.fo.cccxlvj.
Sare mors:infidelitatem ſignificat ſinagoge.lxv.F.fo.cclxv.
Sarabaite q̄ dicanť.xxj.C.poſt mediū. fo.ix.xxxix.C.fo.xviij.
Sathanas non eiecit ſathanam.xj.A.folio.xl.
Sathanas quomodo ⁊ q̄n poſſedit iudā lx.A.B.fo.ccvj.
Satiſfactio de oībus/⁊ in oībus mēbris eſſe debet pro peccatis.xxiiij.B. fo.xj.
Scala iacob ⁊ ei⁹ myſteriū.lxxix.per totum.fo.cclxxj.
Scandalū qui patiunť vel qui faciunt.j. H.in prin.fo.xcix.
Scenophegia q̄d ſit.xxviij. B. E. folio. clxxvj.
Scientia ſine charitate inflat:ſed cū charitate edificat.liij.D.fo.lxvj.xxvij.D. folio.clxxv.
Scientia ſine charitate inflat ⁊ dānat.ij. E.circa prin.fo.cj.
Scientia vera hec eſt.iiij.D.fo.cxiij.
Scientie non omnes q̄ ſciunt participes ſunt.ccxxiiij.F.fo.cccxxxiij.
Scientiā cur ꝑcať dauid exhiberi bonitati ⁊ diſcipline.iiij.per totum.fo.cxiij.
Sciniſices qui dicantur:⁊ quid figurent lxxxvij.B.fo.cclxxiiij.
Scorpionū carnes oleo decocte percuſſiones ſcorpionū ſanāt.xix.C.fo.cccliiij
Scribe ⁊ phariſei ſuper cathedrā moyſi ſederūt ⁊c̄.q̄ hoc nō ſolū dictum ſit de ſcribis ⁊ phariſeis:ſed etiam de malis paſtoribus:⁊ de falſa interpretatione quā quidam conātur inducere. xlix.C in medio.fo.lxiij.
Scribentes de ſeipſis tanq̄ de altero loquunť.lxj.B.fo.ccvj.
Scriptura ſancta cū quedā veris īdagationū ſtudijs querenda relinquit :non ideo tñ ſuperflua eſtimāda eſt.xxxiiij. D.folio.ccclix.
Scriptura ſancta q̄ loquiť per exaggerationem.xlij.G.fo.ccclxiij.
Scriptura ſancta ſepe diſcuſſa verā cōuenientiā parit:quā manifeſtis ſermonibus abſcōdit:ſepe apertis ſermonib⁹ inſinuat:in quib⁹ nihil preter id quod ſonuit:querendū inuitat:quedā ſic cōmēdat:vt pariter litterā ac myſticum intellectū inſtruat:quedā tantū myſtice:⁊ quedam omnino omittit:q̄ tamen vera ratione credūtur.exemplū. xliiij. D.fo.ccclxv.
Scriptura ſacra preferť ſcripturis gentilium:⁊ que eius vtilitas. xxxviij.B.D folio.xvij.
Scriptura ſacra labro eneo tabernaculi aut ſpeculo cōparatur. In.iij. regula. ca.xlv.fo.j.
Scriptura ſine xp̄o eſt aqua inſipida : ſꝫ cū xp̄o ſit vinū.ix. B.C.D.fo.cxlix.
Scriptura ſacra quo mō legēda ſit.xviij. A.fo.clxij.
Scriptura ſacra ponit tēpus futurū pro preterito.xx.C.fo.xc.
Scriptura ſancta cur cōmemorat peccata iuſtoꝝ.xxj.B.fo.cxxj.
Scripture ſacre cur libēter legende ſint xxxviij.A.C.fo.xvij.
Scripture ſacre ſingulis dieb⁹ ſunt legēde.ij.regula.ca.ij.⁊.iij.regula.ca. xxxv fo.j.et Ser.j.B.fo.iij.
Scripture diuine ſunt littere inuitatorie quibus ab exilio ad patriā per xp̄m reuocamur.lvj.B.fo.xxvij.
Scripture diuine vt dulceſcant : nō ſolū ſufficit eas audire:ſed in domib⁹ ⁊ cōuiuijs ſunt certis horis:ſingulis dieb⁹ relegende.lvj.A.fo.xxvij.
Scripture ſacre ſunt cibus anime ⁊ viaticum.lvj.D.fo.xxvij.et.iij.regula.ca. xiij.fo.j.
Scripture ſacre ſunt l mēſa clericoꝝ legende:et cū ſilentio ſine cōtentione audiende.ij.regula.ca.ij. ⁊.iij.reg.ca. xiij fo.j.⁊.Ser.j.B.fo.iij.Sermo. xxvj.D. folio.xj.
Scripture ſācte nos erigunt ne deſperatione frangamur:⁊ terrent ne ſuperbia ventilemur.xxxiiij.A.fo.cxxvij.
Scripture ſacre obſcuritas exercet ſtudioſos:nō denegat intellectum.xiij.A folio.lxxxij.
Scripture ſacre vtilitas ⁊ eminētia.j.A. folio.lxxiij.
Scripture que de chriſto erāt cur impleri oportebat.ij.A.B.fo.cj.
Scripture ſacre nō dixerunt aliquid q̄đ aut nō euenit:aut nō ſit venturū. xx.A. B.circa finem.fo.xlviij.
Scripture ſacre aliq̄n ſic loquunť: vt q̄n aliquid ſic dicitur:vt neq̄ ex toto/neq̄ ex parte dictum finiatur:non ſit neceſſe vt ex toto fieri poſſit: aut ex parte non intelligatur.xj.E.in fine. F.G. H. K. in fine.⁊. L.in medio.fo.xl.
Scripture ita ſibi omnes connectuntur quaſi ex vno ore procederēt.xlix.A.folio.cclviij.
Scripture/ſanis ſint ornamenta:et egrotis medicamēta.clxviij.A.fo.ccclx.
Scripture quedā ſicut in futura tanq̄ preterita narrant:ita quedā ex voto optātis ſed pronūciantis dicunt.cix.B.C. folio.cclxxxv.
Scripturarum diuinarū lectio ad quos precipue pertinet.xxxviij.E.fo.xvij.
Scripturas ſacras periculoſum eſt nolle legere:⁊ qua pena digni ſunt eorū contemptores.lvj.C.fo.xxvij.
Scripturas ſanctas ideo quidam legūt ⁊ audiunt vt faciant q̄đ diſplicet deo. xxj.B.fo.cxxj.
Scripturas aliquas preter eas quas eccleſia recepit:vel auctoritatem habendas eſſe:ſi quis crediderit:anathema ſit.cxxix.B.fo.ccxciij.
Scripturas veteris ac noui teſtamēti recipimus in librorum numero: quē ſancte eccleſie tradidit auctoritas.xcj.F. fo.cclxxvj.
Scripturis quod pri⁹ carnaliter figurabatur:in nobis ſpiritaliter adimpleať. lxxxiiij.B.fo.cclxxiij.
Scripturis prius res geſta credēda eſt: ⁊ poſt myſterium inquirendum.lxx.B. lxxij.H.fo.cclxvij.⁊.cclxviij.
Scripturis tria inſunt:facies:littere moralis doctrina:ſecretum myſteriorum xcix.B.C.fo.cclxxxj.
Scripturis vna eadēq̄ perſona ſm tempus ⁊ locum diuerſas ſignificationes habet.cxcvij.fo.cccxx.
Securitas nimia perditionē infert.cxx. G.folio.ccxc.
Sedere ideo dicitur:ne dicatur maior ſed equalis patri.cxv.D.fo.cclxxxviij
Sedere cur ad dexterā patris chriſtus credatur:cum ſtephanus viderat eum ſtantem et quid ſit ſedere.cxix.D.folio cclxxxix.
Seducere poteſt accipi in bono et in malo.xxix.A.fo.clxxvij.
Semia bona ſunt opera bona.xlv.A.B. folio.ccclxv.
Semine qui defecerit :non gaudebit in meſſe.xlij.D.fo.ccclxv.
Seminare ſemen exit qui ſeminat ⁊c̄.exponitur.xlv.D.fo.ccclxv.
Seminans ad terram bonam non peruenit qui difficiles terras timet.xlij.D.folio.ccclxiij.
Seminantes in lachrimis in gaudio metent:quomodo ad omnes pertineat homines.xlv.G.fo.ccclxv.
Seminātem qui ſeipſum impendit:reddet illi deus meſſem.xlv.F. fo. ccclxv.
Seneca philoſoph⁹ apoſtolo paulo chariſſimus fuit.xvij.A.fo.viij.
Senect⁹ et pulchritudo corporis in vno habitare non poſſunt.xxxij.E. in fine. folio.clxxx.
Senſus corporis quos cum brutis communes habet anima: quomodo exuta amittit: et ceteris tribus vtatur.lv.D. folio.xxvj.
Senſus corporis quinq̄:quid ſignificāt xv.E.folio.clviij

Senſus corporis quinq;:ꝛ de eorum effectu:ꝛ quomodo duplicantur:ꝛ contra eos q̄ nihil credūt niſi quod ſenſu corporeo percipiunt. xxxiij. A. in medio. B.C. folio.liiij.
Sēſus corporis nobis cōmunes ſunt cū pecoribus ad vſum:nō ad oblectamentum.lv.D.fo.xxvj.
Separatio bonorum a malis qualis erit in iudicio.xix.L.fo.cxiiij.
Sepulchrū mortꝫ eſt habitaculū. cxxxiiij D.fo.ccxcv.
Sepulchrū patens guttur eoꝝ: exponit. cxxxiij.C.fo.ccxcv.
Sepulchro ideo in alieno ponit: quia ꝓ aliorum moriebat ſalute. cxxiij. D.folio.ccxcj.
Sepulchra mortuorū non ſunt ad preparanda cōuiuia.xv.B.C.fo.ccclij.
Sepulchra mortuoꝝ exempla eſſe debēt viuorū.xlviij.F.fo.xxij.lviij.B.folio. xxviij.lxvj.B.lxix.B.fo.xxxj.ꝛ.xxxij. lxxv.per totum.fo.xxxiij.
Sepultura chriſti talis fuit vt ꝓpter eā mali dati legant.xxxvj.D.fo.cxxviij.
Sepulture officiū:ꝛ cur libēter exhibenda:ꝛ q̄bus proſit.xxxij.C.xxxiij.B.folio.xcviij.
Septenarius numer⁹ q̄d ſignificat.cxxij D.fo.ccxxxiiij.
Sequatur in bonis actib⁹ xp̄m qui in malis diabolū ſeq̄bat.xlvj.A.fo.cxxxiij.
Sequens xp̄m non ambulat in tenebris. xxxiiij.C.fo.clxxxj.
Sequi xp̄m q̄d impediat:ꝛ que ſequētis vtilitas.xxxiiij.E.F.fo.clxxxj.
Sequi xp̄m eſt ipſum imitari. xxxiiij.G. folio.cxxvij.
Sequi volentē xp̄m cur xp̄s reuocat/et alterū diſcipulū recuſantē trahit.vj.A vij.A.fo.xxxvij.ꝛ.xxxviij.
Sermo dei quādo capitur:tūc capit.xlij. A.fo.clxxxix.
Sermo chriſti preſeruat a morte.xliij.D. E.folio.cxc.
Sermo vanus vane cōſcientie iudex eſt. iij.A.fo.iiij.
Sermo fidelis ꝛ omni acceptione dign⁹ qꝛ xp̄s venit in hūc mūdū pctōres ſaluos facere:exponit.viij.ix.x. per totū. fo.lxxviij.ꝛ duobus ſequentibus.
Sermo dei ē aduerſari⁹ nr̄:cui cōſentire debem⁹ in via.j.A.in me.B.fo.xxxv.
Sermo human⁹ id eſt fidelis cur magis apl's dicere voluit q̄ ſermo diuinus:et omni acceptione ꝛc̄.viij.A.fo.lxxviij.
Serpentis ferculū vitis eſt.lv.C.circa finem.fo.xxvj.
Serpens exaltat⁹ q̄s ſit.xij.D.fo.cliij.
Serpens exaltatus in heremo: quō xp̄m figurabat.cj.per totum.fo.cclxxxij.
Serpens/quō dict⁹ eſt callidior cunctis animātibus.clxv.D.fo.cccvj.
Serpens cur nō de auro vel argento:ſed ere fuerat fact⁹.cj.C.fo.cclxxxij.
Serpens eneus exaltatus in heremo:q̄d figurabat.xiiij.G.fo.lxxxiij.
Serpēs quattuor habet ꝓprietates.iiij. B folio.iiij.
Serpens pro ſapientia ponit. lxxxvj.E. lxxxvij.A.fo.cclxxiiij.
Serpētes mordētes q̄ ſunt.xij.D.fo.cliij
Serpentū de morte cōtra viuorū ſerpentum venena antidota preparant.cj.C. fo.cclxxxij.
Seruando precepta non ſerui ſed amici erim⁹.lxxxv. A.B.fo.ccxliij.lxxxviij. A.fo.ccxv.
Serui fugitiui quare fugiunt ad eccleſiā xlj.C.fo.clxxxviij.
Serui chriſti illi recte dicunt. xxxvij.A. in medio.fo.xvij.
Seruus piger qui noluit talentū ſibi creditum erogare:exponitur.lj.per totum fo.ccclxvij.
Seruus quare nō manet in domo in eternum.xlj.E.fo.clxxxviij.
Seruire indignius eſt mente q̄ corpore. ccxliij.F.fo.cccxlij.
Seruit⁹ peccati eſt grauior ſeruit⁹.xlviij A.circa finem.fo.lxij.
Seruitus peccati grauior eſt q̄ alia.xlj. C.fo.clxxxviij.
Seruitus duplex.lxxxv.B.folio. ccxliij. lxxxviij.A.fo.ccxv.
Seruitutꝫ cā ꝛ origo. v.A.circa fi. fo.iiij.
Seruiūt ideo quidā deo:vt honorib⁹ creſcant.lxxviij.B.fo.cclxxj.
Seruiet maior minori: exponit. lxxviij. C.fo.cclxxj.
Seuer⁹ ep̄s mileuitan⁹.liij.B.i fi.fo.xxv
Seuer⁹ diacon⁹ frater dom⁹ ſcti Auguſtini q̄ multis flagellis atteritur.liij.C fo.xxv.xxj.A.in medio.fo.ix.
Seueritas q̄d ſit: ꝛ quomodo deus ſeuit parcendo.xxxvij.B.fo.lvj.
Seueritas nō ē exercēda ſine charitate. vij.C.circa finē.D.poſt mediū.fo.cvij x.E.ante mediū.fo.cxj.
Sybilla de chriſti paſſione:reſurrectione ꝛ etiā de ſecūdo eius aduētu predixit. iiij.Q.fo.ccxxxviij.
Sicomorus quid ſit:ꝛ q̄d ſignificet.viij. C.fo.lxxviij.
Sichima interpretatur humerus:ꝛ q̄d ſignificat.lxxxj.B.fo.cclxxij.
Sicut nō ſemper equalitatem ſignificat. cx.E.fo.ccxxvj.
Sicut nō ſemp oīmodā dicit equalitatē ſed proportionatā.iiij.F.fo. ciij.ix.B. in medio.fo.cix.
Signare quid eſt.xxv.D.fo.clxxij.
Signum quare querebant iudei a chriſto xxv.E.fo.clxxij.
Silentiū in eccleſia eſt tenēdum.xxvj.A. folio.cxxiij.
Silētij multiplex vtilitas.iij. p to.fo.iiij.
Silere dei q̄d ſit.xcvj.A.fo.cclxxviij.cij. C.fo.cclxxxij.
Silere dei eſt vindictā ſuſpēdere.lj.A.folio.xxiiij.xxviij.C.fo.cxxiiij.
Sylos interpretat miſſus:ꝛ ſignificat baptiſmum.xliij.A.fo.cxxxij.
Siluit:qui iudicatus nō ſilebit iudicaturus.xxviij.A.fo.cxxliij.
Simbolus eſt regula fidei nr̄e: breuis numero verborū/ꝛ grandis pondere ſcientiarum.cxxxv.A.fo.ccxcv.
Simboli expoſitio.cxcv.A.fo.cccxix.
Simboli doctrina virtus eſt ſacramenti illuminatio anime:plenitudo credendi cxxxj.A.fo.ccxcliij.
Simbolo q̄d quiſq; apoſtolorū addidit cxv.A.fo.cclxxxviij.
Symbolū breuiter cōtinet q̄ habet fides catholica.xlij.A.fo.cxxxj.
Symbolū quotidie eſt dicēdū qñ ſurgit ne obliuiſcat.xlij.G.fo.cxxxj.
Simbolū grece latine dicit collatio. cxv A.fo.cclxxxviij.
Simbolū apoſtoli quali modo ediderūt clxxxx.A.fo.cccxiij.
Simbolū eſt ꝯprehēſio fidei noſtre atq; perfectio ſimplex: breue ꝛ plenum.cxv. A.fo.cclxxxviij.
Simea egra ſanguine canū medetur.lv. C.in medio.fo.xxvj.
Simeon iuſtus agnouit xp̄m infantē ſenex: et factus eſt in puero puer. xiij.D. fo.ccxliij.xx.D.fo.ccxlv.
Simeō nō expectauit vt audiret xp̄m loquentem quem agnouit infantem. xx. C.folio.ccxlv.
Similitudo ſolet capere nomen eius rei cuius eſt ſimilitudo.xlviij. B.circa principium.fo.lxij.
Simoniaci ꝛ giezite a deo percutiuntur. xxxvij.B.fo.xvij.
Simoniā cōmittit q̄ bñficiū vel eccleſiā a laico recipit.xxxvij.D.fo.xvij.
Simoniā cōmittit q̄ baptiſat: vel predicat:aut mortuū ſepelit: vt inde lucrum acquirat.xxxvj.E.fo.xvj.
Simon magus cū ſe xp̄m diceret: tanq̄ fili⁹ ad patrē magicis artibus volare tentaret:orationib⁹ apoſtolorū precipitatur.xxvij.E.fo.ccclvij.
Siplicitas laudabil' q̄ ſit.vj.B.fo.cxliiij
Simplicitas ſine aſtutia: ſtulticia reputatur.iiij.A.in fine.fo.iiij.
Simplici⁹ frater domus ſancti Auguſtini q̄ conuerſionis propoſitū cū magno feruore ſuſcepit:ſꝫ audito patre ſuo occiſo mundū intrauit: vt eū vindicaret. iiij.C.in medio.v.C. fo.iiij.xxviij. K.i medio.fo.xij.
Simplician⁹ ligurienſis poſt Ambroſiū ep̄s mediolañ. Auguſtinum in fide catholica inſtruxit. v.G.fo.iiij.xxj.A.fo. ix.xxvij.A. fo. xij. xxxix. B.in medio. xl.C.fo.xviij. In Ser.Ambro.B.fo.j.
Simplician⁹ a iuuētute deuotiſſime deo viuēs auguſtino quoſdā de fratribus ſuis donauit.xxj.A.fo.ix.
Synagoga expelli quid ſit.xciij.A.B.folio.ccxvij.
Sinapis ſemen tepore hyemis multā cōfert medicinam.xxxj. B. xxxiij. A.B. folio.ccclviij.
Sinapis q̄d ſignificet:qō ſeminatū fit arbor:ita vt volucres requieſcent in ramis ei⁹.xxxiij.C.D.fo.ccclix.
Sinapis granū magnū eſt nō ſpecie ſed virtute:ꝛ ideo regno celorū et fidei nō qualitate oleris ſed vigore acrimonie cōparatur.xxxj.A. B.xxxiij. A. B.folio.ccclix.
Sinaxis quid ſit.liiij.C.fo.xxvj.
Sin interpretatur tentatio: et q̄d ſignificat.xciij.A.fo.cclxxvij.
Sinus ꝓ ſecreto ponitur.cx.D. folio.cclxxxvj.
Sinus patris quid ſit.iij.F.fo.cxl.
Sites multe ſunt.xciij.B.xcij.B. fol.cclxxvj.ꝛ.cclxxviij.
Sitis chriſti in cruce q̄d ſignificet. cxiiij B.fo.cclxxxviij.
Socrates fertur riſiſſe magnos latrones ad ſuſpendiū duci facere paruos.xxxj F.folio.xiiij.
Sodales qui dicunt.l.D.fo.lxiiij.
Sodoma cecitas vel muta:vel aſperitas

dicit:ꝛ figurat mundū.xxxiiij.A.fo.xv
Sodomite a quibus in iudicio ſunt iudicandi.xlvij.D.fo.xxj.
Sodomite cur dicūtur peccatores corā dn̄o pre ceteris.xlvij.C.fo.xxij.
Sodomitici criminis p̄ncipiū mulieres extiterunt.xlvij.F.fo.xxij.
Sodomitas deus ſpernit: angeli fugiūt: demones horrent.xlvij.A.B.fo.xxij.
Sodomiticū crimē exercet in omni ſexu ꝛ etate.xlvij.B.C.in medio.E.circa finem.F.fo.xxij.
Sodomie que preſtāt fomentū aut detrimentū:ꝛ ꝙ in ſodomitis omne peccatum regnat.xlvij.E.F.fo.xxij.
Solennitas ab eo qđ ſolet nomē accepit eo qđ ſoleat in anno celebrari.clxxxvj A.fo.cccxvij.
Sol tria habet:motum:calorē:ꝛ fulgorē xliiij.D.fo.xx.
Sol nō occidat ſuper iracundiā veſtram exponitur.xlij.D.fo.cxxxj.
Sol lutū tangēs purgat non ſe inquinat clxxxj.D.fo.cccxiij.
Sol ſpiritalis nō oritur niſi iuſtis.lix.E.fo.cclxiij.
Soli duo inſunt calor ꝛ ſplēdor.iij.B.folio.ccxxxvij.
Sollicitudine vite huius nil peius:q̄ ad vitā eternā ꝑuenire nō ꝑmittit.xlij.D.in medio.fo.ccclxiij.
Soluit quomodo chriſtus qđ nō rapuit.lxxix.B.fo.ccxij.
Sortitio veſtimentoꝝ chriſti quid ſignificat.cxviij.C.fo.ccxxxj.
Sortilegi nō ſunt cōſulendi.vij.B.C.folio.cxlvj.
Speculū btī Auguſtini notat in.iij.regula.ca.xlv.fo.j.ꝛ Ser.xxj.D.in me.fo.ix.
Specioſus forma pre filijs hominū quō factus eſt ꝓ nobis nō habens ſpeciem neq̧ decorem.l.C.fo.lxiiij.
Spectacula furioſa:cruēta vel turpia frequētantes caſtigādi ſunt ꝛ admonēdi vt ſe corrigant.xxj.A fo.cxxj.
Spes celeſtis quāta in nobis bona facit x.B.fo.vj.
Spes noſtra nō de iſto tempore/neq̧ de hoc mūdo:ſed de eterna vita futura eē debet:ꝛ qualis ſit illa.lxiiij.A.B.ꝛ.F.folio.lxxj.
Spes bona ſicut liberat:ita ſpes ꝑuerſa decipit.lix.C.in me.ꝛ.D.E.fo.lxviij.
Spes venie nemini intercluditur.xxj.E.fo.cxxj.
Spes viatori neceſſaria eſt:nō aūt in patriā ꝑuenienti.xvj D.in fi.fo.lxxxvij.
Spes mūdi ſemꝑ fallit:ſed non ſpes eternorum.xxiij.A.C.fo.xcij.
Spes mundi caduca eſt: ſpes dei ſolida ac perpetua.clxj.C.fo.cccv.
Spes vera animū ad inuiſibilia trahit ꝛ ligat/nec decipit:ſed fideliter ad beatitudinē perducit.liij.C.fo.cclxj.
Spes bonorū non eſt in hoc mundo.cxj.B.fo.cclxxxvij.
Spes cparat ouo de quo pullus ſperat: ſed nondū videt.xxix.B.fo.lij.
Spei beatitudo ſuccedit.liij.D.fo.cclxj.
Spei inanis vmbra multos decepit.cxx G.folio.ccxc.
Spe eīn ſaluari ſumus:exponitur.xx.C.xxiij.A.fo.xcij.
Sperat recte qui ab actione praua recedit.liij.C.fo.cclxj.
Sperās in alio hoīe inordinate humilis eſt:qui in ſe ſperat periculoſe ſuperbus vtrūq̧ ſperanti pernitioſum.xciiij C.fo.cclxxvij.
Sperādo aliq̄/ꝛ aliq̄ deſperādo pereunt xlvij.D.fo.lxij.
Sperando quidā:ꝛ quidam deſperādo pereunt.xj.A.fo.cxvij.xxj.E.fo.cxxj.
Sperando ꝛ deſperando qui decipiunt xxxiij.D.fo.clxxx.
Speramus:ſi qđ non videmus per patiētiam expectamus:exponitur.xxiij.A.B.C.fo.xcij.
Spernens vos/ſpernit me:quomodo exponitur.xxiiij.A.fo.l.
Spinarū nomine q̄ intelligant:ꝛ quomodo a ſpinis ꝛ tribulis nō colligunt vue aut ficus.xlix.G.fo.lxiij.
Spiritus dei ꝛ ſpiritus hoīs diuerſimode cognoſcunt.xxxij.B.fo.clxxx.
Spiritus dei non oīs deus eſt : quia ſunt duo ſpiritus:dei et mundi.cxxxiiij.C.folio.ccxcv.
Spiritus melior eſt omni corpore.cxliij.B.fo.ccxcviij.
Spiritus nō eſt pater nec filiꝰ:ſed patris et filij ſpiritꝰ:patri ꝛ filio coequalis:et ad trinitatis pertinēs vnitatē.xxxviij.C.G.fo.cclj.
Spiritus noſter quo viuit homo anima vocat.clxxxvj.D.fo.cccxvij.
Spiritus vnus fuit ꝓphetarū et apoſtolorum:licet diuerſis tēporibus locuti ſint.ix.D.in prin.F.circa finem.fo.cix.
Spiritus quomodo agnoſcant.vj.F.fo.cv.vij.B.in prin.fo.cvij.
Spiritus chriſti quō viuificat mortalia corpora noſtra ꝓpter inhabitantē ſpiritū eius in nobis.vj.H.fo.lxxvj.
Spiritus viuificat:caro non ꝓdeſt dec̄q̧ quid ſit.xxvij.B fo.clxxv.
Spiritꝰ omnis qui cōfitetur xp̄m in carne veniſſe ex deo eſt:ꝛ omnis qui nō cōfitetur ieſum chriſtum in carne veniſſe ex deo nō eſt:exponit.xxx.B.C.D.E.xxxj.per totum.fo.xcvj.ꝛ.xcvij.
Spiritꝰ eſt cōmunis patris et filij.vj.H.folio.lxxvj.
Spiritꝰ dicit multis modis.xliij.D.circa prin.fo.lix.
Spiritus quādoq̧ pro vento vel aere accipitur.xij B.fo.cliij.
Spiritus huiꝰ mūdi facit ſuperbos.xiiij D.fo.cxviij.
Spiritus ſanctꝰ verus eſt deus nō genitus:nō ingenitꝰ:nō creatus neq̧ factꝰ de patre procedens ꝛ filio:patris et filij ſpiritus:ſemꝑ patri ꝛ filio coeternꝰ cxxv.A.cxxix.A.fo ccxcij.ꝛ.ccxciij.
Spiritus ſanctus a patre ꝛ filio ꝓcedēs per oīa equalis eſt natura.volūtate:poteſtate:ꝛ eternitate.cxcj.C.fo.cccxviij.
Spiritus ſanctꝰ equalis eſt patri et filio manens in patre et filio:et tertia in trinitate perſona.iiij.C.fo.ccxxxviij.
Spiritus ſanctꝰ equaliter de patre ꝛ filio procedit:quia patris ꝛ filij communio appellatur.xxxviij.G.fo.cclj.
Spiritus ſanctꝰ augebat apoſtolis ſapientiam ꝛ cōfirmabat cōſtātiā.clxxxv.D.E.F.fo.cccxvj.
Spiritꝰ ſanctus ideo ampliꝰ paraclitꝰ dicitur:non minor:quia ſimilis eſt glorie vel nature eiuſdēq̧ ſubſtantie:ꝛ maieſtatis ſocius.clxxxv.A.fo.cccxvj.
Spiritus ſanctꝰ ꝙ ſit deus ꝛ vna in trinitate perſona:auctoritatibus probatur cxciiij.A.B.fo.cccxix.
Spiritus ſanctꝰ cur nō dabat diſcipulis niſi glorificato xp̄o.clxxxvj.A.clxxxvij.A.fo.cccxvij.
Spūs ſanctꝰ neceſſe eſt vt vniꝰ ſit ſubſtātie natura cū xp̄o: quē videmꝰ vniꝰ cū xp̄o eē doctrine.clxxxiij.C.fo.cccxvj.
Sp̄s ſctūs niſi aſſit cordi audiētis:ocioſus ē ſmo doctoꝝ.clxxxj.H.fo.cccxiij.
Spūs ſctūs hoc habet ꝓpriū ꝙ eq̄liter a p̄re ꝛ filio ꝓcedit.xxxviij.L.fo.cclj.
Spūs ſanctꝰ ideo in ſpecie ignis ſuꝑ ſingulos ſedit.clxxxv.C.clxxxvij.B.folio.cccxvj.ꝛ.cccxvij.
Spiritus ſanctꝰ vniformiter ad patrem ꝛ filiū dicit:quia patris ꝛ filij ſpiritus eſt.xxxviij.F.fo.cclj.
Spūs ſanctꝰ quomō auctor cōceptionis xp̄i dicatur.clxxxj.D.fo.cccxiij.
Spūs ſctūs nō ē minor filio aut p̄re.cxix E.fo.cclxxxix.cxxiij.D.fo.ccxcj.
Spūs ſctūs ſimul ꝓcedit a patre ꝛ filio: ad ſanctificandā creaturā.xxxviij.O.folio.cclj.
Spūs ſctūs cur in flatu ꝛ linguis igneis apparuit.clxxxvij.B.fo.cccxvij.
Spūs ſanctꝰ qz mittit nō ideo quaſi ſubiectus aut ſeruus eſſe credendus eſt.clxxxiij.B.fo.cccxvj.
Spiritus ſanctus cū patre ꝛ filio vnꝰ eſt verus deus non minor nec tertius deꝰ cxcix.F F.fo.cccxxj.
Spiritus ſanctꝰ pugnat in nobis contra nos.xliij.D.fo.lix.
Spiritus ſanctus vnit nos deo.xj.I.circa prin.fo.xl.
Spiritus ſanctꝰ ſuper quoſdam nō veniebat viſibiliter niſi per impoſitionē manuum apoſtolorū.xxiij.H.I.fo.cxxj.
Spiritus ſanctꝰ procedit a patre et a filio.xcix.D.E.fo.ccxx.
Spiritus ſanctus cur nō dicit eſſe datus anteq̧ ieſus nō erat glorificatus:cū tñ ante xp̄m multi legūtur habuiſſe ſpiritū ſanctum.xxxij.C.D.E.fo.clxxx.lij.D.folio.ccj.
Spūs ſanctꝰ quare ī ſpecie colūbe apparere voluit.vj.A.B.C.fo.cxliiij.
Spūs ſanctꝰ agit vt in nobis ſit dilectio ꝛ qđ eiꝰ ſignū:ꝛ cur modo nō loquunt linguis accipiētes ſpm̄ ſctm̄ ꝑ manuū impoſitionē.vj.E.fo.cv.viij.H.in p̄ncipio.fo.cviij.
Spiritus ſanctus quomodo omnia cōtinet ꝛ non continet:ſcire non poſſumus xv.A.fo.viij.
Spiritus ſanctus patri ꝛ filio eſt cōmunis:ꝛ in ip̄o eſt cōmunio eccleſie.xj.P in prin.fo.xl.
Spiritus ſanctꝰ noīe aque ſignificat.vj.F.in p̄n.vij B.circa finē.fo.cv.ꝛ.cvij.
Spiritus ſanctus cur in linguis igneis apparuit.xj.O.in fine.fo.xl.
Spiritꝰ ſanctus noīe ignis ſignificatur.xj.R.ante mediū.fo.xl.
Spiritꝰ ſanctus videt aliq̄ facere ſolus aliqua:que tamen nō facit ſine patre ꝛ filio.xj.R.in fine.O.fo.xl.
Spiritus ſanctus preter vnitatē eccleſie peccata non dimittit:neq̧ ſine eo pctā

ſoluunť.xj.O.in me.P.Q.fo.xl.
Spiritus ſanctus dicitur vnctio.iij.C.in prin.H.in prin.fo.cij.
Spiritus ſanct⁹ eſt patris ⁊ filij ſpiritus xl.J.P.fo.xl.xxvj.B.in fine.fo.lj.
Spūs ſanct⁹ cur nō venit ad diſcipulos niſi poſt aſcenſionē xp̄i.lx.B.fo.lxix.
Spiritus ſanct⁹ aliqñ indeterminate ſpiritus vocať.xj.F.in fine.fo.xl.
Spiritus ſanct⁹ donū eſt equale donāti: et q̄ ſine eo nō poſſum⁹ diligere deum: neq; proximū.xliij.A.in fine.fo.lix.
Spiritus ſanct⁹ quare dicitur nō venire niſi xp̄s abierit.xciiij.B.C.fo.ccxvij.
Spiritus ſanctus oē graue leue facit.ix.A.fo.xxxix.
Spiritus ſanct⁹ bis dicıť miſſus.lxxiiij.B.fo.ccx.
Spiritus ſanct⁹ quō arguet mundum de pctō: de iuſticia/et iudicio.lx.A.B.in medio.lxj.A.B.fo.lxix.xcv.A.B.C.D.fo.ccxviij.
Spiritus ſanct⁹ vtrū augeať vel minuať in hominib⁹.lxxiiij.B.fo.ccx.
Spirit⁹ ſanct⁹ quō docebit nos oēm veritatem.xcvj.D.fo.ccxviij.
Spiritus ſanctus quare dicıť procedere ⁊ non naſci.xcix.B.D.fo.ccxx.
Spirit⁹ ſanct⁹ quomodo clarificat filiū c.A.fo.ccxxj.
Spiritus ſanct⁹ quomodo intelligiť nominato patre vel filio.ix.C.fo.cxlix.
Spiritus ſanct⁹ eſt vna pſona in trinitate.lxxiiij.A.fo.ccx.cv.B.fo.ccxxiiij.
Spiritus ſanct⁹ quomodo dicıť gemere vj.A.fo.cxliiij.
Spiritus ſanct⁹ cur nō venit ſup diſcipulos niſi die q̄nquageſimo: ⁊ cur in igne ⁊ in linguis.vj.C.fo.lxxvj.
Spiritus ſanct⁹ quō ad menſurā dať hominib⁹: nō aūt xp̄o.lxxiiij.B.fo.ccx.
Spiritus ſanct⁹ duob⁹ modis apparuit miſſus.v.F.fo.cxlij.
Spiritus ſanct⁹ cur magis dicıť ſpirit⁹: q̄ꝫ pater vel fili⁹.cxxij.E.fo.cccxxiiij.
Spiritus ſanct⁹ cur nō dicitur aſſumere columbe aut ignis ſpeciē in qua apparuit in vnitate perſone ſicut filius carnem.xcix.B.ſo.ccxx.
Spiritus ſanct⁹ cur dicatur digitus dei vj.B.C.ſo.lxxvj.
Spiritus ſanct⁹ nūq̄ꝫ viuificat niſi in pace vnita: ſicut nec ſpūs humana membra mortua vł abſciſſa.ij.B.in fi.fo.lij
Spiritus ſanct⁹ quō dicatur habitare in cordib⁹ noſtris.vj.G.in fi.fo.lxxvj.
Spiritus ſanct⁹ quomodo nō loquetur a ſemetipſo: ſed q̄ audiet a patre.xcix.A.B.C.fo.ccxx.
Spiritus ſanct⁹ nō ideo maior eſt patre vel filio: quia qđ in ipſum peccať nō dimittitur.xj.M.fo.xl.
Spiritus ſanctus nō eſt minor filio quia dixit: de meo accipiet.c.B.folio.ccxxj.cviij.A.fo.ccxxv.
Spiritus ſanctus neminē inhabitat ſine patre ⁊ filio.xj.Q.ante finē.fo.xl.
Spiritus ſanct⁹ ideo neq; genitus/neq; ingenit⁹ dicıť.xxxviij.O.fo.cclj.
Spiritus ſancti dono alieni ſunt q̄ ſocietatem vnitatis nō retinent.clxxxvj.D clxxxvij.B.ſo.cccxvij.
Spiritus ſancti vt ſimus digni in habitatione et illuminatione: quales nos eſſe oporteat.clxxxv.J.fo.cccxvj.
Spiritus ſancti aduentu ſicut muſto pleni apoſtoli credebanť: ita ⁊ nunc electi inebrianť.clxxxv.G.fo.cccxvj.
Spiritus ſancti ſeptem ſunt dona cōtra ſeptem vitia.xv.D.fo.viij.
Spiritus ſancti dona eſaias cōmendās cur a ſapiētia incipiens ad timorē dei peruenit.xvij.B.fo.cccliiij.
Spiritui ſancto cur attribuiť pctōrū remiſſio cū tamen et pater et filius etiam peccata dimittant.xj.R.O.fo.xl.
Spiritui ſctō cur ſanctificatio attribuať.xcvj.D.fo.cclxxviij.
Spiritui ſancto ꝓpriū nomē eſt ſpiritus ſanctus: licet pater ſit ſpūs et filius: et pater ſanct⁹ ⁊ filius.xxxviij.G.fo.cclj cxxv.A.fo.ccxcij.
Spiritui ſancto cur attribuitur remiſſio peccatorū.iiij.T.fo.cxxxviij.
Spiritui omni nolite credere: ſed ꝓbate ſpiritus ſi ex deo ſint: exponiť.xxx.A.folio.xcvj.
Spiritū ſanctū ſi q̄s dixerit facturā aut per filiū factū: anathema ſit.cxxix.C.fo.ccxciij.
Spiritū ſanctū ſi q̄s non dixerit de patre eſſe vere ac ꝓprie: ſicut filius de diuina ſubſtātia ⁊ deum verum: anathema ſit.cxxix.C.fo.ccxciij.
Spiritū ſctm̄ heretici negant.xj.C.fo.xl.
Spiritū ſanctū nō habent heretici et ſciſmatici.xj.P.Q.fo.xl.
Spiritū ſanctū dicūt quidā dari potius a patre ⁊ filio: q̄ꝫ ſua voluntate operari xj.R.in medio.fo.xl.
Spiritū ſanctū non habet fictus in eccleſia.xj.Q.in prin.fo.xl.
Spiritū ſanctū in eccleſia aliquis etiam ignorans habere poteſt.xj.P.circa finem.folio.xl.
Spiritū ſctm̄ quomodo mundus accipere nō poteſt.lxxiiij.C.fo.ccx.
Spiritū ſanctū qui minorē aut miniſtralem magis q̄ꝫ deū pronūciant: arguuntur.vj.C.fo.ccxlj.
Spiritū ſanctū ſi quis dixerit patrē/aut filiū: anathema ſit.cxxix.B.fo.ccxciij.
Spiritū ſanctū qui accipiunt cur nō modo loquuntur linguis quomodo tunc.clxxxvj.C.D.fo.cccxvij.
Spiritū ſanctū qui negat nō eſſe patris ⁊ filij: plenus eſt immundo ſpiritu: ⁊ vacuus eſt ſpiritu ſancto.cxcix.F.F.folio cccxxj.
Spiritū in ſanctū ita credēdū eſt ſicut in deū patrē ⁊ filium.cxxxj.C.in fine.folio.ccxciiij.clxxxj.R.fo.cccxiij.cxciij.A.fo.cccxix.
Spiritū ſanctū ſi quis dixerit nō adorandum ab omni creatura ſicut filiū et patrem: anathema ſit.cxxix.D.fo.ccxciij.
Spiritum xp̄i ſi quis nō habet hic nō eſt eius: exponiť.vj.H.fo.lxxvj.
Spiritū ſeruitutis nō accepiſtis iterū in timore ſed accepiſtis ſpiritū adoptionis filiorum dei: exponiť.xiij.J.in medio.R.fo.lxxxij.
Spiritu ⁊ carne ſeruire deo differunt.xv.A.fo.lxxxv.
Spiritu dei quomodo filius eijcit demonia.xj.R.O fo.xl.
Spiritu ſancto fit remiſſio peccatorū: q̄ poſt initiū fidei maximū mun⁹ dei eſt.xj.J.in medio.⁊.R.fo.xl.
Spiritu de ſancto qui nō recte habuerit: licet de patre ⁊ filio bene ſenſerit: hereticus eſt.cxxix.D.fo.ccxciij.
Spiritu ſancto repleti quare nō loquunť modo oim gentiū linguis ſicut apoſtoli.xxxij.D.fo.clxxx.
Spiritu ambulate: ⁊ deſideria carnis ne perfeceritis: quomodo exponitur.xliij B.folio.lix.
Spiritalis ⁊ carnalis quomodo aliq̄s ſimul dicatur.v.D.fo.lxxv.
Spirituale non ſemp̄ in bono accipiēdū eſt.lv.C.fo.cciij.
Spirituales hoies vtrū habeāt aliq̄d in doctrina qđ carnalib⁹ taceant: et ſpiritualibus dicāt.xcviij.A fo.ccxx.
Splēdor nō eſt niſi ſolis aut lune: aut certi luminis: ⁊ cur filius dicatur ſplēdor glorie.lviij.C.fo.lxvij.
Sponſus chriſtus: ſpōſa eccleſia: et quis thalamus.j.A.in fine fo.xcix.ij.B.circa prin.fo.cj.
Sponſus eſt chriſtus ⁊ eccleſia ſponſa: ⁊ quomodo a ſponſo cognoſcitur ſpōſa xxxj.E.fo.xcvij.
Sponſus ſpōſe ſeruare debet fidē quā ſibi ſuari deſiderat.ccliij.B.fo.ccccxlvj.
Sponſus chriſtus eſt: amicus ſpōſi Johānes baptiſta: ſponſa eccľia: ſpōſe corruptores heretici.xiij.D.E.F.fo.clv.
Sponſus ⁊ ſponſa quō chriſt⁹ dicitur.xl.R.fo.cclij.ccxxxiiij.H.fo.cccxxxvij.
Sponſi filij ſunt xp̄iani.lxxv.A.fo.ccxj.
Sponſa nō eſt que virū ſuū nō cognoſcit iiij.Y.fo.ccxxxviij.
Stare xp̄i q̄d ſit.xviij.G.fo.xlvj.
Stella tūc nos ſpiritaliter ad chriſtū ducit.xxxiij.B.C.fo.ccxlix.
Stella a magis viſa nūq̄ꝫ prius apparuit inter ſidera: nec poſtea permāſit.xxxj.B.xxxiiij.D.ſo.ccxlix.⁊.ccl.
Stellarū ſub poteſtate nullus ſecularium negociorū dependet ꝓuectus.xxxiiij.C.D.ſo.ccl.lxiij.C.ſo.cclxv.
Stellarū noīe ſancti intelligunť.cxxxiiij D.fo.ccxcv.
Stephanus ſi nō oraſſet pro inimicis: eccleſia paulū non haberet.j.C.fo.ccccxlviij.iiij.E.fo.ccccxlix.
Stephanus cur ꝓ ſe ſtans/et pro inimicis genua flectens orauit.ccxxxvij.R.fo.ccccxxxviij.
Stephanus pacem pinguiſſimam inuenit quia pacem inimicis optauit.clxx.D.fo.cccx.
Stephanus grece: latine corona dicitur.ij.A.fo.ccccxlix.
Stephanus precipuus videtur īter martyres quia primus: et qui erat inferior ordine factus eſt primus paſſione: et q̄ erat diſcipulus gradu: cepit eſſe magiſter martyrio.v.B.in medio.fo.cccl.
Stephanus dat⁹ eſt omni eccleſie: ad ꝓfectum: q2 humilis erat: ſed celſus fide diſcipulus ordine: ſed magiſter exemplo.v.A.fo.cccl.
Stephanus in hoc q̄ ꝓpoſitus fuit feminis habuit teſtimoniū ſinceriſſime caſtitatis.v.A.fo.cccl.
Stephanus ſeuiebat in iudeos: ⁊ diligebat.ij.C.iiij.D.fo.ccccxlix.
Stephanus cur ſtans orabat pro ſe: ⁊ genu flexu pro perſecutoribus.ij.D.iuj.

D.v.C.fo.cccxlix.ꝛ.cccl.

Stephanus primicerius eſt martyrum quia chriſtum prior in flore iuuētutis ſanguine purpureo ſecutus eſt.j.A.ij.B.fo.cccxlviij.ꝛ.cccxlix.

Stephanus non expetebat de ꝑſecutoribus vindictam: ſed eis potiꝰ a deo veniam poſtulabat.ij.B.fo.cccxlix.

Stephanus prothomartyr ſeulebat ꝛ diligebat ꝑſecutores. ccxxxvij. I. folio. cccxxxviij.

Stephanus orauit ꝓ ſuis lapidatoribꝰ: ſicut chriſtꝰ pro ſuis crucifixoribus.j.B.fo.cccxlviij.iiij.D.fo.cccxlix.

Stephanus qualis in mēſa dñi ſui comedit: talia preparauit.j.B.circa finem. fo.cccxlviij.

Stephanus ſecutꝰ eſt veſtigia paſtoris ſui: vt bona ouis.iij.B.fo.cccxlix.

Stephanus frater.xxj.A.in me.D.fo.ix.

Stephanus plus dolebat lapidātiū peccata: ꝙ ſua vulnera.v.C.fo.cccl.

Stephanus cur ſe filiū hominis ꝛ non filium dei videre a dextris dei aſſerat.v.B.folio.cccl.

Stephani ſancti relatio miraculorū.vij. per totum.fo.cccl.

Stephano erat pulchritudo corporis: flos etatis: eloquentia ſermocinātis: ſapiētia ſanctiſſime mentis ꝛ operatio virtutis.vj.A.in fine.B.fo.cccl.

Stephanum gamaliel ſtolatꝰ reuelauit: ſaulus ſpoliatus lapidauit: et chriſtus pānis inuolutus ditauit.vj.A.fo.cccl.

Stephanū cur iudei inuaſerunt.vj.B.C D.E.fo.cccl.

Stercus nō ſuo loco poſitū immunditia eſt: ſed ſuo loco poſitū agrū fructificat ꝛ figurat ſpiritaliter.clj.A.B.C.D.circa finem.fo.cccj.

Stultus ibi es vbi tibi ſapiens videris. ccxij.K.fo.cccxxvij.

Stultus ibi es deo vbi tibi ſapiens videris.xix.B.fo.lxxxix.vij.B.fo.cxv.

Stultis vtrū deus dabit regnū celorum. xix.B.in fi.fo.lxxxix.

Stultis deus nō eſt daturus regnū celorum.vij.B.in fi.fo.cxv.

Stulticia quedā mūdi eſt que lōge eſt a deo et quedā ꝙ accedit ad deū.cxxxix. E.fo.ccxcvj.

Stoici qui ſint ꝛ de eorum errore.xiij.F. folio.lxxxij.

Stolas lauare in ſanguine agni quid ſit. xj.E.fo.ccclij.

Stole ſanctoꝝ que ſunt.xxvij.C. circa finem.fo.xij.

Stole albe ſanctorū que ſint.xj.C.D.fo. ccclij.

Subſtantie ſiue nature due erant in xpo: in vna ꝑſona inſeparabiles: ꝛ in ſua ꝓprietate manētes.lviij.B.fo.lxvij.

Subſtantie vnius quō aliquid eſſe dicaꝛ lj.B.in fine.fo.lxv.

Superbus in homines nō exiſtēs aduerſus deum contumax eſſe non debet.xx. C.fo.cxx.

Superbus eſſe erubeſcat vermiculus vbi deū viderit humiliatū.lxx.A.fo.xxxij.

Superbus quanto glorioſior eſt ante homines: tanto deſpectior eſt ante deum lxx.B.fo.xxxij.

Superbus eſſe erubeſcat homo pro quo humilis factus eſt deꝰ.ccxliij.B.folio. cccxxviij.

Superbus quāto glorioſior apparet āte homines: tanto deiectior erit ante deū ccxliij.C.fo.cccxxviij.

Superbus oīs ſibi ſapiens videtur.liiij. B.fo.xxvj.

Superbus neſcit penitere qꝛ non cognoſcit ſe peccare.liiij.B.in fine.fo.xxvj.

Superbus non poteſt eſſe innocēs.xx.B folio.cxx.

Superbus dum negligit diabolo ſeruit: et dū tranſitoria querit eterna perdit. lxij.C.in medio.fo.xxx.

Superbi fumo cōparantur.cix.K.folio. cclxxxv.

Superbia non abſcōditur ab oculis dei. l.A.in fine.fo.cxxxv.

Superbia eſt radix omnis mali.xxv.G. H.fo.clxxij.

Superbia impedit anime reditū ad deū xxxiiij.A.circa finem.B.fo.cxxvij.

Superbia nō eſt creata a deo ꝛ tam pauperibus ꝙ diuitibꝰ inſidiatur.xxxj.D. folio.xiiij.

Superbia nō eſt niſi vbi negligitur diſciplina.ccxxxviij.A.fo.cccxxxix.

Superbia inuidos facit.ccxxxix.L.folio.cccxl.

Superbia amittit quod humilitas impetrat.xciiij.C.fo.cclxxvij.

Superbia non eſt magnitudo ſed tumor xxvj.B.fo.ccxlvij.

Superbia parat diabolo nidū in corde filiorū cōtra parentes.liij.E.fo.lxvj.

Superbia ſola bonis operibus inſidiaꝛ vt pereant. In.iij.reg.ca.v.in fi.fo.j.et Ser.xij.A.fo.vij.xxxj.D.fo.xiiij.liiij. B.fo.xxvj.

Superbia eſt maximū peccatum.liiij.A. folio.xxvj.

Suꝑbia eſt cauſa diſcordie.xij.A.fo.vij.

Superbia ꝙ mala facit.xij.B.folio.vij. xxxj.D.fo.xiiij.xliij.B.fo.xx.

Superbia eſt ꝯtraria deo: ꝛ nihil ſic odit deus quomodo ſuperbiā.liiij.A.in medio.fo.xxvj.lxx.A.fo.xxxij.

Superbia conformat ſe charitati.viij.F folio.cviij.

Superbia omnia vicia producit.xx.B. folio.cxx.

Superbia infirmorū eſt magnitudo: que vbi mentē poſſederit/erigēdo deijcit: inflando euacuat: diſtēdendo diſſipat xx.B.fo.cxx.

Superbia non eſt ſine inuidia: et qꝛ amor excellētie ipſa eſt ſuperbia.liij.C.folio. lxvj.

Superbia omnis habet frontis impudētiam.xxxj.B.in fi.fo.cxxv.

Superbia quomodo dicaꝛ eſſe initiū oīs peccati.viij.D.in prin.fo.cviij.

Superbia eſt mater ꝛ caput omniū vitiorum.xv.D.fo.viij.xxxj.D.fo.xiiij.

Superbie tumorē extinguit poculū humilitatis.xxxiiij.C.in me.fo.cxxvij.

Superbiam habens nullas virtutes habet licet habere videatur.liiij.B.folio xxvj.

Superiores inuicem arbitrari debemus xxj.D.fo.xcj.

Superna de quibꝰ chriſtus eſt que ſunt. xxxviij.B.fo.clxxxv.

Suggeſtiones bone vel male quomodo fiunt.lv.C.fo.cciiij.

Suſanna cū ducebaꝛ nō dolebat de ſupplicio qꝛ gaudebat de teſtimonio falſidico.ccxliij.C.fo.cccxliij.

Suſanna decus pudicitie vicit impudicitiam iudicū quia ꝓpter dāna pudoris ſalutis vota cōpreſſit.ccxlij.B.folio.cccxlij.

Suſanna inimicos ſuos tacendo vicit. cxviij.C.fo.cclxxxix.

Suſcitare mortuos quomodo dicaꝛ filius.xix.B.fo.clxiij.xxj.E.F.fo.clxvij. xxiij.H.fo.clxix.

Suſcitatus eſt chriſtus non ſolū a patre: ſed ꝛ a ſeipſo.viij.A.in me.fo.xxxix.

Suſtinere dñm quid ſit.xj.A.fo.cxvij.

Tabernaculū ponere in ſole qd ſit.j.A.in fine.fo.xcix.

Tabernaculoꝝ feſta qd figurabant.xxviij.B.E.fo.clxxvj.

Tacet modo deus: ſed non ſemꝑ tacebit xcvj.A.fo.cclxxviij.

Tacet bene qui defenſionē non deſperat. cxviij.A.fo.cclxxxix.

Tacebat cur ieſus corā pilato.cxvij.D. fo.cclxxxviij.

Taceat ligua neceſſe eſt: vbi ipſa veritas ſibi adeſt.cxviij.B.fo.cclxxxix.

Tacet lingua in bono negocio: que in malis cauſis obticere cōſueuit.cxviij.B. fo.cclxxxix.

Tacere dei quid ſit.lj.A.fo.xxiiij.

Taciturnitas doctoris quando habeat reatum.xxxvj.C.fo.ccclxj.

Taciturnitas negat quod obijcitur: cū non vult reſpōdere qō queritur.cxviij. A.fo.cclxxxix.

Tactꝰ ſaluatoris opus eſt ſalutis.lxxiiij F.H.fo.cclxix.

Tangere fimbriam veſtimentorum quid ſit: ꝛ hec mulier figurat eccleſiā ex gentibus ſed turba comprimēs carnales iudeos.vj.B.circa finem.C.D.E.folio.xxxvij.

Tangere chriſtum eſt in ipſum credere. cxvij.E.fo.cclxxxviij.xxvj.B.folio. clxxiiij.cxxj.B.fo.ccxxxiij.

Tangere immundum eſt peccatis alioꝝ conſentire.xxiij.F.fo.cxxj.

Tangere quare chriſtus ſe non permiſit marie magdalene.cxxj.B.fo.ccxxxiij.

Tangere chriſtum eſt in ipſum credere: ꝛ cur magdalena a tactu eius prohibetur.iij.A.in medio.fo.cij.

Tarpeia meretrix romana vt caſte viueret iuſſit ſibi oculos erui: ꝛ panem cum aqua tantum miniſtrari.xlvij.E.folio xxij.

Tau littera ſimilitudinem crucis exprimit.cviij.D.fo.cclxxxv.

Te deum laudamus quādo ꝛ a quibꝰ cōpoſitꝛ. In Ser.Ambroſij de baptiſmo Auguſtini.B.fo.j.

Templū dei ſi quis violauerit ꝛc.exponitur.xcvj.D.circa finem.fo.cclxxviij. ccx.C.fo.cccxxvij.

Templum dei ſi quis violauerit diſperdet illum deus: exponitur.xviij.G.folio.lxxxviij.

Templū dei eſt anima et corpus humanum.xvj.F.fo.xlv.

Templum dei eſt quiſq; in quo eſt charitas.xxxix.B.folio.cclij.

Templum quadraginta ſex annis edificatum quid ſignificat.x.E.fo.cl.

Emporiũ Sermonũ Diui Auguſtini.

Templo deiecit chriſtꝰ vendētes ⁊ emētes.x.B.C.fo.cl.
Templis manufactis quicquid agitur: totum in templo corporis noſtri ſpiritali edificatione cōplet.cclij.A.ccliiij. A.cclv.A.folio.cccxlvj.et duobus folijs ſequentibus.
Tempus omne vite noſtre quaſi ſtadiũ quoddam eſt virtutũ:ad celeſte brauium.lxiiij.A.fo.cclxv.
Tempus quod homini ꝓlixum eſt: deo breue eſt.xcvj.B.fo.cclxxviij.
Tempus ſuũ nondũ veniſſe quare dixit xp̄s:cũ ⁊ quare dixit:tēpus vr̄m ſemꝑ paratum eſt.xxviij C.D.fo.clxxvj.
Tempus non variat in deo ſm preteritũ ⁊ futurũ:ſed ſemꝑ eſt preſens.xxxviij. F.fo.clxxxv.
Tempus aliud eſt operationis: aliud remunerationis.xliiij.C.fo.cxcj.
Tempus laboris cur ſit momentaneũ:et mercedis eternũ.xxxvij.B.fo.cccixij.
Tēpus redimere q̄d ſit.xxiiij.B.fo.xcilj
Tēpus laboris aliud eſt: aliud remunerationis.xxxiiij.A.fo.xcviij.
Tempus tranſit:⁊ nos cũ tempore.j.B. in medio.fo.xxxv.
Tempus preteritũ ſepe ꝓ futuro poni ſolet.xx.C.fo.xc.
Tempus quietũ vt habeas perde aliq̄d. j.B.fo.cxiij.x.C.fo.cxvj.
Temporis plenitudo que eſt.xxxj.E.folio.clxxix.
Temporis triplex diſtinctio:ſcȝ añ legē: ſub lege:⁊ ſub gratia.xxxj.A.fo.liij.
Tempore bene operādi ablato nō reſtat niſi tēpus recipiendi.xviij.A.fo.cxx.
Tempora tria ſunt:ante legē:ſub lege:et ſub gratia.clj B.fo.cccj.
Tēpora duo ſibi ordine ſuo ſuccedũt:tēpus flendi:⁊ tempus ridendi.xxx.G.folio.ccclviij.xlvj.B.fo.ccclxv.
Tempora duo ſunt: laboris: ⁊ mercedis clj.A.D.fo.cccj.
Tempora variant de deo:ſed non ipſe.ij. D.circa medium.fo.cj.
Tempora duo ſunt:miſericordie/⁊ iudicij.xxviij.D.fo.cxxiiij.
Tentat nos diabolꝰ.xxxviij.D.fo.cxxix
Tentat deus:tentat xp̄s: q2 xp̄s deꝰ:tentat ⁊ hereticꝰ.lxxij.D.fo.cclxviij.
Tentat deus vt doceat: diabolꝰ vt ſeducat.lxxij.F.fo.cclxviij.
Tentat diabolus vbiq̄ȝ: ſed vbi mulierē inuenit vincit:vbi mulierē nō inuenit: victus abſcedit.lxxvij.C.fo.cclxx.
Tentator nullus eo aſtutior.ccxxxiiij.D folio.cccxxxvij.
Tentat modo ꝑ illos quos ſuis vinculis alligatos tenet: quō olim per ſerpentē clxiiij.B.fo.cccv.ccxxij.C.fo.cccxxj.
Tētat quare deus cũ nihil ignorat.xliij. B.C.fo.cxc.
Tentare nō poteſt diabolus niſi permiſſus:⁊ nō niſi quantũ ꝑmittit.cxxvj.E. fo.ccxcij.clvij.G.in fine.fo.ccciij.
Tentare poteſt ſuadendo non cogendo. cxcvij.F.fo.cccxx.
Tentare chriſtus permittit nos de tribꝰ de quibꝰ ipſe tentatus fuit.ij G.in medio.⁊.H.fo.cj.
Tētare diabolus poteſt:cogere omnino non poteſt.xij.B.in me.fo.cxvij.
Tentare volens diabolꝰ prius ſingulis q̄d adhibeat cognoſcit.xliij.E.fo.xx.
Tentare illos nō conſueuit: quos quieto iure ſe poſſidere cognoſcit exemplum. lxxxiiij.B.C.lxxxv.A.B.fo.cclxxiij. et.cclxxiiij.
Tentari voluit chriſtus ⁊ de quibus.lij. B.folio.ccj.
Tentari ideo chriſtꝰ voluit vt chriſtianꝰ magiſterio eius inſtructus nō poſſet a tentatione ſuperari.clvij.E.circa finē. folio.ccciij.
Tentari aliud eſt ſine quo nullus iuſtus probatus eſt:aliud in tentationē induci.clxxxij.G.fo.cccxv.
Tentari chriſtianũ neceſſe eſt.clxv.F.in medio.fo.cccvj.
Tentauit deꝰ abraham ⁊c̄.exponit.lxxj. lxxij.lxxiij.ꝑ totũ.fo.cclxvij.⁊.cclxviij
Tentauit diabolus primos hoīes ꝑ tria lxviij.A.B.fo.xxxj.
Tentabant iudei xp̄m de tribꝰ preſentādo ei adulterā xlvij B.fo.lxij.
Tentabāt iudei xp̄m de ṽitate: māſuetudine ⁊ iuſticia xxxiij.B.fo.clxxx.
Tentatio duplex.xliij.B.C.fo.cxc.
Tentatio dei non id agit vt ipſe aliquid cognoſcat q̄ȝ neſciat:ſed vt illo tentāte q̄ȝ eſt in hoīe occultũ ꝓpaletur.lxx.H lxxij.E.fo.cclxvij.⁊.cclxviij.
Tentatio talis vnicuiq̄ȝ datur:qualē aut cũ laude vincere:aut cũ opprobrio ſuccũbere poterit.ccxlix.C.i fi.fo.cccxlv. ccliiij.G.fo.cccxlvij.
Tentatio intantũ ꝓficit: inquantũ fides deficit ⁊c̄.Et in tentationē intrare q̄d ſit.xxxvj.A.in medio.fo.lv.
Tentatio ſi quē probabilē reddidit:ipſe ad ſanitatem iudicij ꝑueniet.xciij.A. fo.cclxxvij.
Tentatio duplex:ſcȝ adducēs peccatũ ⁊ probans fidem.xj.H.fo.xl.
Tentatio ſenũ q̄ ſit.ccxlvj.B.fo.cccxliiij
Tentatio humana q̄ ſit.xc.B.fo.ccxvj.
Tentationē diaboli tādiu aliquis nō ſentit q̄diu opera illiꝰ exercere voluerit. exemplũ.xciij.C.fo.cclxxvij.
Tentatione quicũq̄ȝ vincit peccatũ ipſe cōmittit.xiij.F.fo.cxxxj.
Tentationes euitant ieiunijs/et orationibus clvij.F.G.H.fo.ccciij.
Tentationũ duo ſunt genera:intus/⁊ foras:exemplum.ccxxiij.J.K.L.M.folio.cccxxxij.
Tentationũ tēpeſtatibus maioribꝰ ideo tuuctus quatit.ccxlvj.C.fo.cccxliiij.
Tentationibꝰ cōſentire cur nō debemus xlvj.C.fo.cxxxiij.
Tentationibus nec infantũ etas vacare poteſt.ccxlvj.A.fo.cccxliiij.
Tentatus chriſtꝰ a diabolo cur nō mutauit lapides in panē:ſicut in nuptijs cōuertit aquā in vinũ.xlj.A.in me.fo.lix.
Tenebre exteriores quales erũt.xlv.M. fo.ccclxv.
Tenebre ſunt peccata q̄ in xp̄o non erant j.C.in prin.G.in medio.fo.xcix.
Tenebre cur mali vocantur:⁊ illuminati lux.xxx.D.in fine.⁊.E.fo.xcvj.
Tenebre egyptiorũ palpabiles q̄d ſignificent.lxxxvij.E.G.in me.fo.cclxxiiij.
Tenebre dicunt peccatores:non natura ſed vitio.xlviij.B.ante me.fo.cclvij.
Tenebre iniquitatũ creſcũt vbi chriſtus non eſt.xxv.B.C.fo.clxxij.
Tenebras carcerum omnes fugiũt:tenebras peccatoꝝ pauci.xl.B.fo.cxxx.
Tenebras habitat qui odit fratrem.j.G in medio.fo.xcix.
Tenetur chriſtus fide.l.A.fo.cxcix.
Terra inuiſibilis ⁊ compoſita ſic legitur apparuiſſe.cxxxiiij.B.D.fo.ccxcv.
Terra repromiſſa patribus non vera ſed figurata fuit.xxvij.C.in me.fo.cxxiij.
Terra cur tertia die germen ⁊ herbā protulit.cxxxiiij.D.fo.ccxcv.
Terra noſtra eſt caro noſtra: que non debet eſſe morientiũ ſed viuentium; virtutum non vitiorum.lj.A.fo.cclx.
Terra repromiſſiōis quomō ſpiritaliter fluit lacte ⁊ melle.cv.D.fo.cclxxxiij.
Terra repromiſſionis quid figuret.c.B. fo.cclxxxij.cv.D.fo.cclxxxiij.
Terra repromiſſionis cur nō ſit recuperata per moyſen:ſed ꝑ ieſus naue.cv.E. fo.cclxxxuj.
Terram loqui de terra quid ſit.xliij.C. folio.clvj.
Terram manducare quid ſit.xxxviij.B folio.clxxxv.
Terram repromiſſionis cur tantum duo intrauerunt de filijs iſrael.c.A.B.cij. per totum.fo.cclxxxij.
Terram repromiſſionis quomodo iudei iuſto dei iudicio receperunt: nō alienā inuaſerunt.cv.per totum.fo.cclxxxiij.
Terrena que ſunt que chriſtus dixit iudeis.xij.B.fo.cliij.
Teſtamentum religioſorum eccleſia non recipit.lij.D.E.F.fo.xxiiij.
Teſtamentum vetus et nouum differũt in promiſſionibus:xꝰuis idem precipiunt.iij.G.fo.cxl.xxx.D.fo.clxxviij.
Teſtamentum vetus ⁊ nouum nō ſibi cōtrariantur.xvj.D.in prin.fo.xlv.
Teſtamentum aliquis debet facere dum ſanus eſt: dum ſapiens eſt: dum tutus eſt:nam ſi expectat infirmitatē:minis ⁊ blandicijs ducet quo noluerit.xlviij G.circa finem.fo.xxij.
Teſtamentum condere religioſo nō licet exemplum.xxvij.B folio.xij.lij.C.J. liij B.F.fo.xxiiij.⁊.xxv.
Teſtamenta duo figuraliter oſtendunt. c.A.B.in fine.fo.cclxxxij.
Teſtator chriſtum ſemper pro vno filiorum computare debet.lij.E.in fine.folio.xxiiij.
Teſtatoris qui venit contra voluntatem exheredandus eſt.cxcix.K.fo.cccxxj.
Teſtis ⁊ iudex eſt chriſtus.xxxvj.D.folio.clxxxiij.
Teſtis falſus ꝯtra ſe non feret teſtimonium contra alium.xxix.C.fo.xcv.
Teſtes dicuntur martyres: et cur chriſtꝰ teſtes habere voluit.j.A.in medio.folio.xcix.
Teſtimonium falſum non eſt dandũ:nec pro auaricia:nec vite redemptione.cxcvi.C.D.fo.cccxx.
Teſtimonium chriſto perhibemus quotiens mandata ipſius facimus.xxxij. C.in fine.fo.ccclix.
Teſtimonium chriſto prohibent non ſolum verba ſcripturarũ:ſed facta ⁊ gentes.iiij.L.vſq̄ȝ.K.fo.ccxxxviij.viij.C. folio.ccxlij.
Teſtimonium chriſti aliqui receperunt aliqui non.xiiij.D.fo.clvj.

¶ Teſtimoniũ laudis de ſe dicere: erogantie ⁊ ſuperbie ſignum eſt. xxxvj. B. folio. clxxxiij.
¶ Teſtimoniũ de xp̃o quod perhibet ſpirit⁹ ſanctus. xcij. A. fo. ccxvij.
¶ Teſtimoniũ reddũt de xp̃o ⁊ eccl'ia: ſcripture ſacre. xlv. per totum. fo. lxj.
¶ Teſtimoniũ duoꝝ vel triũ verũ ē. xxxvj. H. fo. clxxxiij.
¶ Teſtimoniũ dum ſancti de xp̃o reddunt: ipſe ſibi per eos teſtimoniũ perhibet. xliij. A. fo. lix.
¶ Teſtimonia ſcripturarũ / ꝓphetarum / et apoſtoloꝝ de chriſto. xxiij. A. fo. clxix. xxxv. A. D. E. fo. clxxxij.
¶ Teſtimonia iohannis baptiſte de xp̃o. xiij. A. fo. clv. xxiij. A. fo. clxix.
¶ Theodoſius iperator publicani egit penitentiã: qꝛ peccatũ eius celari non potuit. xlix. B. fo. cxxxiiij.
¶ Theſaurus vbi tuus ibi ⁊ coꝛ tuũ: exponitur. ccxlv. L. fo. cccxliij.
¶ Theſaurũ in celeſtē q̃d boni colligãt ſciunt: mali q̃d theſaurizent ignorãt. ccxx C. fo. cccxxx.
¶ Theſaurizat ⁊ neſcit cui cõgregat ea: exponit. B. C. D. fo. cclix. xcvj. X. folio. cclxxviij. ccxx. C. fo. cccxxx. ccxlv. I. fo. cccxliij.
¶ Theſaurizat moꝛitur⁹ moꝛituris q̃d eſt magna vanitas. l. E. F. G. fo. cclix.
¶ Theſaurizandũ eſt in celo: ⁊ quare. l. H. I. K. fo. cclix.
¶ Thomas dubitans de xp̃i reſurrectione quos figurat. xxxiij. B. fo. liiij.
¶ Thomas q̃d ſibi geſſit cunctis ꝓfecit qꝛ cũ ſuam exercebat ſollicitudinē oĩm fidem cõfirmauit. clxj. A. fo. cccv.
¶ Thomas vtrũ tetigerit loca clauoꝝ ⁊ lateris poſt oſtenſionem chriſti. cxxj. C. folio. ccxxxiij.
¶ Thomas ap'ls dum carioſus extiterat in vulnere ſaluatoꝛis: moꝛtem incurrebat infidelitatis. clix. B. fo. ccciiij.
¶ Thome bona infidelitas: que ſeculoꝛum fidei militauit. clvj. D. fo. ccciij. clxj. A. folio. cccv.
¶ Thuribula ſanctificata in moꝛtibus peccatoꝛum: quid ſignificent. xcviij. per totum. fo. cclxxxj.
¶ Timens perfecte deũ ſemꝑ ſe a peccatis cuſtodit: qꝛ ſemper dei preſentiam cogitat. ccxiij. D. fo. cccxxviij.
¶ Timētis deũ beata erit aĩa: ⁊ a tentatiõe diaboli libera: qꝛ ab itinere prauo recedit: ⁊ ad virtutũ ſemitã vias ſuas dirigit. ccxiij. E. fo. cccxxviij.
¶ Timere nolite eos q̃ occidũt coꝛpus: animam autē nõ poſſunt occidere: exponitur. xviij. C. D. E. fo. lxxxviij.
¶ Timere penã aliud eſt: aliud amare iuſtitiam. xix. G. fo. lxxxix. ix. C. fo. cxvj.
¶ Timere penã: amare iuſticiam differunt. xxxv. B. in fi. fo. xvj.
¶ Timere debem⁹ deum: nõ mundum aut hoĩem. iij. G. ante mediũ. fo. cij.
¶ Timere debemus tria ⁊ que. lxviij. A. folio. xxxj.
¶ Timeas hoc ipſum vehemētius: qꝛ non times. ccxxiiij. C. fo. cccxxix.
¶ Timoꝛ maioꝛ debet eſſe peregrinantium minoꝛ propinquãtiũ: nullus perueniētium. ccxiiij. E. fo. cccxxix.
¶ Timoꝛ dei pedagogus eſt aĩe: vt ad charitatem perducat. liij. F. fo. cclx. ccxiij. F. ccxiiij. E. fo. cccxxviij. ⁊ cccxxix.
¶ Timoꝛ dei timoꝛem expellit gehenne: qꝛ facit hoĩem petĩm cauere: ⁊ iuſticie opera agere. ccxiij. F. fo. cccxxviij.
¶ Timoꝛ dei q̃ bona facit. lxij. A. fo. xxx.
¶ Timoꝛ dei vbi non eſt ibi diſſolutio vite eſt. ccxiij. F. fo. cccxxviij. ccxxviij. C. fo. cccxxxix.
¶ Timoꝛ dñi ſanct⁹ permanet in ſeculum. Et qui timet nõ eſt ꝑfectus in charitate: non contrariant. ix. D. fo. cix.
¶ Timoꝛ preparat charitati viã: ſicut ſeta limo. ix. C. in prin. fo. cix.
¶ Timoꝛ nõ eſt in charitate: ſed ꝑfecta charitas foras mittit timoꝛē: exponit. xiij. I. in fine. fo. lxxxij. xviij. E. F. xix. G. fo. lxxxviij. ⁊ ſequenti.
¶ Timoꝛ nõ eſt mittēd⁹ foras quacũq; dilectione: ſʒ recta. ccxiiij. C. fo. cccxxix.
¶ Timoꝛ filioꝛũ alius eſt alius ſeruoꝛum. ccxiij. E. fo. cccxxviij.
¶ Timoꝛ duplex: ſeruilis ſcʒ ⁊ caſtus. xliij. C. fo. cxc. lxxxv. B. fo. ccxliij.
¶ Timoꝛ dñi initiũ ſapientie. ix. A. circa finem. C. circa prin. fo. cix.
¶ Timoꝛ quomodo non eſt in charitate. ix C. in prin. fo. cix.
¶ Timoꝛ dñi ſpes eſt foꝛtitudinis. ccxliij. A. folio. cccxxix.
¶ Timoꝛ ſtimulat ſicut medici ferramentum. ix C. fo. cix.
¶ Timoꝛem charitas foras mittit. ix. C. in prin. fo. cix.
¶ Timoꝛem vltimo loco poſuit eſaias: cũ ſeptem dona ſpiritalia cõmēdaret incipiens a ſapiētia. xvij. B. C. fo. cccliiij.
¶ Timoꝛē nõ cadere in ſapientē quõ intelligendũ eſt. lij. A. fo. ccj. lx. B. fo. ccvj.
¶ Timoꝛe de dei precepta multa in ſcripturis ponunt. xvij. A. fo. cccliiij.
¶ Timoꝛe ⁊ tremoꝛe veſtrã ipſius ſalutem opamini: exponit. xciiij. C. fo. cclxxvij.
¶ Timoꝛe de duplici: ſcʒ vano et vtili: aut ſeruili. xiij. I. in fi. fo. lxxxij. xviij. E. F. xix. G. fo. lxxxviij. ⁊ ſequenti.
¶ Timoꝛes duo demõſtrant ſimilitudine duarum mulierum maritatarum. ix. E F. fo. cix.
¶ Tinea veſtes alias non linteum cõſumit xlv. C. fo. cxxxiij.
¶ Tyriacũ cũ fiat ex veneno: quomodo curet venenum. iij. E. in me. fo. lxxiiij.
¶ Tyriaca de ſerpētis carne cõfecta moꝛſibus ſerpētinis occurrit: et potiones veneno infectas in potu ſumpta expellit. xix. C. fo. cccliiij.
¶ Titulus crucis quare triplici lingua ſcriptus ſit. cxvij. B. fo. ccxxxj.
¶ Titulũ quare nõ mutauit pilatus. cxvij. B. folio. ccxxxj.
¶ Tobias ad hoc cecitatem incurrit vt angelum ſuſciperet medicum. ccxxvj. A. fo. cccxxxiiij.
¶ Tobie cecitas exercitium erat virtutis. ccxxvj. C. fo. cccxxxiiij.
¶ Tolerandi ſunt mali. xxvij. D. E. xxviij. C. fo. cclxxv. ⁊ cclxxvj.
¶ Toꝛcularia eccleſie ſunt oĩs mali ⁊ amatoꝛes mundi: viij. D. fo. cxv.
¶ Toꝛtoꝛes aĩe in preſenti vita ſunt timoꝛ ⁊ doloꝛ. xlij. A. in medio. fo. lix.
¶ Trabes in oculo: eſt odium in coꝛde. xvj A. folio. xlv.
¶ Traditus eſt xp̃s a patre: a ſeipſõ: ⁊ a iuda: ſed diſſimiliter. lxiij. D. fo. lxx. vij. C fo. cvij. lxij B. fo. ccvj.
¶ Traditus chriſtus quomodo eſt a patre ⁊ a ſe. xxiij. B. fo. xcij.
¶ Trahit deus aliquē: non cogendo: ſed inſpirando. ij B. fo. lxxiij.
¶ Trahere quomodo dicitur filius oĩa ad ſeipſum. lij. E. fo. ccj.
¶ Trahere patris quid ſit. xxvj. B. C. D. folio. clxxiij.
¶ Tranſire a moꝛte ad vitam q̃d ſit. xix. C. fo. clxiij. xxij. B. C. D. fo. clxviij.
¶ Tranſire xp̃i q̃d ſit. lij. in medio. fo. cclx. xviij. D. circa fi. F. G. fo. xlvj.
¶ Trãſire de mũdo aliud eſt: aliud trãſire cũ mundo. lv. A. in fine. fo. cciiij.
¶ Tranſfiguratione chriſti ꝙ apparuerũt moyſes ⁊ helias: quid ſignificet. cxcix. C. C. fo. cccxxj.
¶ Tres moꝛtuos ſuſcitauit chriſt⁹ ⁊ quare xlix. B. fo. cxcvij.
¶ Tres q̃ diuiſas ſubſtantias eſſe cõfitetur ſm̃ tres perſonas anathema ſit. vj. E. folio. ccxlj.
¶ Tributũ cur chriſtus ſoluere voluit. vj. D. in medio. fo. lxxvj.
¶ Tribulatio fidelibus q̃diu mũdus ſtat: non deerit: ⁊ quanto magis appropinquat eius finis: eo magis abũdat. Et ꝙ ſcripture ſancte nihil nobis aliud ꝓmittunt. xx. A. fo. xlviij.
¶ Tribulatio tũſio eſt: ⁊ profectus productio ſi cũ tribulatione ꝓficim⁹. ccxxij. B. fo. cccxxxj.
¶ Tribulatio bonos probat: malos vexat. cxj B. fo. cclxxxvij.
¶ Tribulatio bonos ꝑducit ad gloriã: malos redigit in fauillam. ccxxiij. B. folio cccxxxij.
¶ Tribulatio peccata purgat: aĩam clarificat vt lima ferrũ: ideo libenter eſt toleranda. lxxxij. C. D. E. fo. cclxxij. cv. F. fo. cclxxxiij. ccxxij. C. f. cccxxxj. ccliiij. F. fo. cccxlvij.
¶ Tribulatio pctã purgat ſi patiēter ꝑferatur. xlj. D. in medio. fo. ccclxiij.
¶ Tribulatione cõſtitut⁹ aliquē cõſiliariũ querere debet: ⁊ quem. lxxxij. D. folio. cclxxij.
¶ Tribulationes cõtra futuras quidam ſe foꝛtius armãt: quidã tribulationibus neceſſario venientibus frangunt. clxv. F. poſt mediũ. fo. cccvj.
¶ Tribulationib⁹ in meis ꝓvobis peto ne deficiatis: que eſt gloꝛia veſtra: exponitur. vij. A. fo. lxxviij.
¶ Triceſimus octauus numerus quare potius dicitur lãguoꝛis ꝙ ſanitatis. xvij C. folio. clxj.
¶ Trienniũ in ficulnea ſterili q̃d ſignificet. xij. A. in medio. fo. xliij. xxxj. A. fo. liij.
¶ Trina noĩa tantũ diſtincta patris et filij ⁊ ſpũſſancti qui ſm̃ ſingulas perſonas non confitetur: maledictus ſit. vj. E. folio. ccxlj.
¶ Trinitas ſeparatim demõſtrat: ⁊ inſeparabiliter operat: oſtendit exemplo aĩe in qua tria ſunt: ſed tamen vna. lxiij. G H. folio. lxx.
¶ Trinitas ꝑmanet licet addita ſit humanitas nec eſt facta perſonarũ quaternitas. xix. A. in fine. fo. ccxlv.
¶ Trinitas credi debet nõ inueſtigari. cxc.

A.fo.cccxviij.

Trinitas cur potius ꝙ triplex dicēda ſit xxxviij. L.fo.cclj.

Trinitas coeterna eſt ⁊ inſeparabilis vnitas:ſine initio:ſine fine: nil maius aut minus.clxxxj. M.fo.cccxiij.

Trinitas quō vnit ad nos: ⁊ manſionem apud nos facit.lxxvij. B.fo.ccxij.

Trinitas nō diuidiť diuinitate ſ; pſonarū qualitate ⁊ ꝓprietate. clxxxix.C.folio.cccxviij.cxciij.C.fo.cccxix.

Trinitas eſt vnus deꝰ.xxvj.B.in fi.fo.lj. xxix.A.circa fi.fo.lij.

Trinitas vna ⁊ vnitas trina.j.A.circa fi. fo.lxxiij.

Trinitas eſt non quaternitas pſonarum cxlvij.E.fo.ccc.

Trinitas diuidiť indiuiſibiliter:⁊ ꝯiūgiť diuiſibiliter:nec minoratur in ſingulis nec augeť in tribꝰ.xv.B.fo.viij.

Trinitas vna trinaꝗ; vnitas.lxiij.per totum.fo.lxx.

Trinitas pſonalis diſtinctio et inſeparabilis operatio.lxiij.A.ante me.B.C. D.fo.lxx.

Trinitas vtrū ſit inſeparabilis:qꝛ ſeparabilis apparuit.lxiij.A.ante me. fo.lxx.

Trinitas pluralitatē hʒ pſonarū:ſʒ vna maieſtas:vna eternitas:vna coeternitas: ⁊ cadē opatio: ⁊ vna deitas:quod auctoritate ꝓbať.xxxij.D.foľ.cxxvj. xliij.B.C.fo.cxxxij.

Trinitas omīs ⁊ dicit ⁊ docet.lxxvij.A. fo.ccxij.

Trinitas ē vnꝰ deꝰ.vij.B.circa fi.fo cvij

Trinitas manifeſte apparuit chriſto baptizato.vj.C.fo.cxliij

Trinitas nūꝗ; ſciret: ſi ſemper inſeparabiliter diceretur.lxxvij.A.in fi.fo.ccxij xciiij.C.xcv.A.f.ccxvij.⁊.ccxviij.cvij C.fo.ccxxv.

Trinitas manifeſte ⁊ diſtincte apparuit xp̄o baptizato.lxiij.A.fo.lxx.

Trinitatis imago in ſola aīa rōnali perfectius inueniť.lxiij.F.fo.lxx.

Trinitatis vnam ſempiternam ſubſtantiam eſſe qui non ꝯfitetur: maledictus ſit.vj E.fo.ccxlj.

Trinitatis inſeparabilis eſt ſubſtantia:⁊ operatio.xxxviij. M.fo.cclj.ccj.E.fo. cccxxiiij.

Trinitatē vnam diuinitatem:vnū regnū vnam voluntatem: potentiā ⁊ gloriam ſi quis non dixerit:anathema ſit.cxxix D.folio.ccxciij.

Trinitatis ꝙ ſit vnꝰ deꝰ: vnius ſubſtantie vniuſꝗ; eſſentie:oīs ſcꝑtura ſi recte intelligiť:īſinuat.xxxviij.C.fo.cclj.

Trinitatis myſteriū: figuraliter oſtēdiť. liiij.B.fo.cclxj.lxviij.D. fo.cclxvj.lxx. B.C.D.F.fo.cclxvij.lxxj. B.ibidem.

Trinitatis q̄ vel vnā perſonā nō crediderit:in duabus illi crediſſe non ꝓdeſt clxxxj. M.fo.cccxiij.

Trinitatis quelibet perſonarum eſt deꝰ omnipotēs eternus:incōmutabilis: et ſimul oēs vna ſubſtantia eterna:⁊ perfecta.xxxviij.E.fo.cclj.

Trinitatis diſputatio periculoſa eſt hominibꝰ quā angeli in celo ſcire nō pñt. clxxxix.A.fo.cccxviij.

Trinitatis vnitas demonſtrať exemplis ⁊ ſcripturis.j.B.fo.lxxiij.

Trinitatis ad cognitionē ⁊ viſionem niſi oculo mūdato p fidē verā ⁊ dilectionē nō perueniť.xxxviij.M.fo.cclj.

Trinitatis vnitas cōmēdať. xiiij.D.foľ. clvj.

Trinitatis naturā ad plenū inueſtigare impoſſibile eſt exemplum.xv. A.circa finem folio.viij.

Trinitatis vnitatē querens magna cautela vti debet:quia nec periculoſiꝰ alicubi erratur:nec laborioſiꝰ aliqd quæritur:nec fructuoſius aliquid inuenitur. xv.A.fo.viij.

Trinitatis quelibet perſonarum deꝰ eſt et vita indiuiſa in opere:concors ī voluntate:par in potētia :equalis in gloria.xv.B.fo.viij.

Trinitatis perſonarum ⁊ vnitatis eſſentie pulchra diſtinctio.xx. B.C.D.foľ. clxv.xxxix.A.B.fo.clxxxvj. xciiij.C. foľ.ccxvij.

Trinitatis imago vtrū ī creatura aliqua inueniri poſſit.lxiij.E.fo.lxx.

Trinitatis vna eſt eſſentia ⁊ tres pſone: vt ſcripturis ꝓbať.xv.B.fo.viij.

Trinitatis opa ſunt īdiuiſa.xx.A.B.C. D.E.fo.clxv.xxj.F.fo.clxvij.

Trinitatē locuturꝰ nō rōnē ſed auctoritatē ſequať.clxxxix.B.fo.cccxviij.

Trinitate q̄ ſubſtātialiter dicunť nō pluraliter:ſed ſingulariter dicenda ſunt. xxxviij.J.fo.cclj.

Trinitate ſigillatim ſingule pſone: plenꝰ eſt deus:⁊ tñ tres pſone vnꝰ deus non duo aut tres dij lxx. F.f.cclxvij.cxxv. A fo.ccxcij.cxxix.A.fo.ccxciij.

Trinitate ita eſt ꝯſitenda vna diuinitas vt nec ſinglarē puteť pſōa nec triplex in vnitate ſubſtātia.xxix.E.fo.ccxlviij

Trinitate nullus eſt gradus: nil inferius nil ſupius:qꝛ p̄ter perſonarū proprietatem quicquid de vna pſona dicitur:de tribus digniſſime poteſt intelligi.cxcj C.fo.cccxviij.

Trinitate tres ſūt pſone diſcrete:oſtēdiť xxxvij.D.fo.ccl.clxxxv.A.fo cccxvj.

Trinitate ſingule pſone habent aliquid proprium:quod inſeparabili equalitate aliquā in ſe oſtendant proprietatem xxxviij.L.fo.cclj.

Trinitate quedā ꝓprie:quedā trāſlatiue quedam relatiue dicuntur. xxxviij. P Q.fo.cclj.

Trinitate q̄dā ſubſtātialiter: quedā relatiue dicunť.xxxviij.F G.H.fo.cclj.

Trinitate nihil diſtat : nihil variū : nihil defectiuū:nihil alteri cōtrariū : equale ſemper indiuiſibile ⁊ incommutabile. cxix.E.fo.cclxxxix.

Trinitate nō eſt aliud pater: aliud filius aut aliud ſpirituſſanctus: ꝙuis pſonaliter diſtinguanť:probatur ſcripturis: xxxviij.D fo.cclj.

Trinitate meliꝰ equalitas ꝙ ſimilitudo diciť.xxxviij.T fo.cclj.

Trinitate tm̄ vna pſona eſt quante tres: nec plus ſunt due ꝙ vna vel tres : in ſe infinite ſunt et ſingula in ſingulis ⁊ oīa in ſingulis:⁊ ſingula in omnibus:⁊ oīa in omnibus:⁊ omnia vnum ſunt:exemplo monſtratur.xliiij.D fo.xx.

Trinitate eſt diſtinctio pſonalis ī vna eſſentia monſtrať xiij.E.fo.lxxxij.

Trinitate nihil poteſt comparari.cxc.B fo.cccxviij.

Trinitate oīs nature noīa vel eſſentie ſicut in vna pſona ſingulariter:ſic etiam ſemper in tribus ſingulari nomine dici debent.xxxviij.M.fo.cclj.

Trinitate ſi aliquid maius aut minus diciť:īpfecta diuinitas accuſať.clxxxiij B.fo.cccxvj.

Triſtis erat chriſtus īminēte paſſiōe.lx. A.B.lxj.A.fo.ccvj.

Triſtis eſt aīa mea vſꝗ; ad mortē: exponitur.xlv.D.E.fo.ccclxv.

Triſtes erant apoſtoli ⁊ de receſſu chriſti xciij.A.fo.ccxvij.

Triſticia de iniquitate ꝓpria : iuſticiam parturit:ſꝫm illud.Que aūt ſꝫm deū triſticia.⁊č.clj.A.fo.cccj.

Triſticiam noſtrā ideo ſuſcepit vt nobis ſuam leticiam donaret. cxvij.A.folio. cclxxxviij.

Triſtabať aīa xp̄i:ſed diuinitas inconcuſſa letabať.cxxj.D.fo.ccxc.

Tubarū noīe predicatores figuranť.cvj D E.F.fo.cclxxxiiij.

Tube ductiles:q̄d ſignificent.ccxxij.B. D.ccxxiij.M.fo.cccxxxj.⁊.cccxxxij.

Tumor inflationem habet: nō ſoliditatē xxxiiij.C.circa finem.fo.cxxvij.¹.B.folio.cxxxv.

Tunica xp̄i incōſutilis q̄d ſignificet.cix. B.ī me.fo.cclxxxv.cxcix.⁊ foľ.cccxxj.

Tunica xp̄i incōſutilis quare nō diuidebať q̄d ſignificat.xiij.E.fo.clv.cxviij. per totum.fo.ccxxxj.

Turba ſemper agit turbulenter.xxx. A. fo.clxxviij.

Turba chriſtum videre impedit:⁊ mala ſuadet.viij.C.fo.lxxviij.

Turbauit ſemetip̄m Jeſus in reſuſcitatiōe lazari:et q̄re.xlix. J.K.foľ.cxcvij.

Turtur ſignificat caſtitatem. liiij. C. in medio.fo.cclxj.

Turtur ſpiritales ſignificat. liiij. B.C. folio.cclxj.

Turtur auis pudiciſſima ſignificat xp̄m et qm̄ turtur inuenit ſibi nidū vbi ponat pullos ſuos.xxxiij.B.fo.cxxvij.

VAcca: aries:⁊ capra. ⁊č.liiij. A fo.cclxj.

Vacua vaſa pplm gētiū figurabāt ⁊č.ccvj.B.f.cccxxv.

Vadit et venit quomodo ad ſuos Jeſus lxxviij.A C fo.ccxlj.

Vadit parare quō xp̄s locū.lxviij. A B C.¹xix.A fo.ccviij.⁊.ccix.

Valentinꝰ clericꝰ domꝰ ſancti auguſtini moritur.xxxij.C in fine.fo.xv.

Valentinꝰ ſanctꝰ ep̄s carthaginēſis baptizatur anno etatī ſue.xix.et obijt.lv. A.⁊.D.in fine.fo.xxvj.

Valeriꝰ ſctūs ep̄us hipponeū. dedit auguſtino p̄tātē p̄dicādi v̄bū dei coram eo in pplō:⁊ pmiſit vt in domo epiſcopi monaſteriū clericorū ꝯſtrueret.xxj. D.in medio.fo.ix.

Valeriꝰ de bonis ep̄atꝰ ſui:auguſtino vt ī heremo monaſterium edificaret plura donauit.xxj.A.in medio.fo.ix.

Valeriꝰ dedit auguſtino ⁊ fratribꝰ hortū pro monaſterio edificādo. iiij.C.v.C. fo.iiij.xiiij.A fo.vij xl.C.in medio.foľ. xviij lij B.in fine.fo.xxiiij.

Vallis ploratōis q̄d ſit.xvij.B.f.ccclīiij.

Vanitas ſeculi.lvij.et.lviij.per totū.fo. xxvij.et.xxviij.xlix.fo.xxuj.

Vanitates ⁊ inſanias mendaces ſequi nō debemus.xxj.per totū.fo.cxxj.
Vaſa dñi que dicunt.xxxvj.A.fo.xvj.
Vaſa aurea ⁊ argentea:lignea ⁊ fictilia i magna domo:alia in honorē:alia in cō tumeliam ⁊c̄.quid ſignificet.ccliiij.B.C.D.E.fo.cccxlvij.
Vbi paſcis:vbi cubas in meridie: expo: nitur.clxv.C.fo.cccvj
Ve paſtoribꝰ q̄ paſcunt ſemetipſos:expo nitur.xxxvj.D.E.fo.xvj.
Velle adiacet mihi:perficere autē nō in: venio.exponit̄.v.F.in me.fo.lxxv.
Vellus gedeonis et area quid figurēt.ij.E.in fine.fo.lxxiij.
Vellus gedeonis quid ſignificet.cviij.D.G.fo.cclxxxv.
Velum templi quod ſcinditur in chriſti paſſione quid ſignificet.cxiiij.B.in fi.fo.cclxxxviij.
Venatoris animo ſuauior ē capta beſtia q̄ cocta comedentis palato.xlviij.F.fo.cclvij.
Venalis rei triplex eſt taxatio.xxxviij.A.folio.lvj.
Venatorum q̄ inutilis ſit labor:oſtendi: tur.ix.B.circa me.fo.xxxix.
Venia petenda eſt ab eo qui leſus eſt.iij.re.ca.xxxviij.fo.j.
Venia petēda eſt ab hijs in quos pecca: uimus.xl.C.fo.cxxx.
Venia nō eſt petēda ab his q̄ ſunt ſubie: cti:ne inde ſupbiant.xl.D.fo.cxxx.
Venia nō eſt petēda ab eo qui in te pec: cauit.xl.E.fo.cxxx.
Venia eſt petēda ab illo quem leſiſti.xvj B.in me.fo.xlv.
Venie poſtulatio blāda eſt appellatio.xl.D.fo.cxxx.
Venit ⁊ vadit xp̄s ad diſcipulos.lviij.A et.B.circa prin.fo.lxvij.
Venit ad nos quō tota trinitas.lxxvij.B.fo.ccxij.
Veniam a ſubditis prelatus non petat: qui in corripiendo modum exceſſit.iij reg.ca.xl.fol.x.
Veniam petere nolēs:aut non ex animo petens ſine cauſa eſt i monaſterio:etiā ſi inde non proijciatur.iij.regula.capi.xxxviij.fo.j.
Veniā petēti dimitte.cxxxv.D.fo.ccxcv clxx.B.in fine.C.fo.cccx.
Venire ad chriſtum nemo poteſt: niſi fue rit ei datum deſuper.Exponitur.ij.B folio.lxxiij.
Venire ad chriſtum quomodo debemus xxv.F.G.H.fo.clxxij.
Venire non poteſt quē pater nō traxerit.xxvj.B.fo.clxxiiij.
Venite ad me omnes qui laboratis ⁊c̄.ex: ponitur.xij.E.fo.lxxxi
Venite ad me omnes qui laboratis ⁊ one rati eſtis:quomodo exponit̄.ix.et.x.p totum.fo.xxxix.et.xl.
Vendentes oues ⁊ boues et columbas i templo qui ſunt.x.C.fo.cl.
Venditionis noſtre que fuit cauſa.xlvij.F.fo.cclvj.
Vendidit ſe homo diabolo per peccatū in eternam ſeruitutem:et quid inter vē dentem et ementem interuenerit.xlvij.D.E.fo.cclvj.
Venter interioris hominis eſt cōſciētia cordis.xxxij.B.fo.clxxx.
Venter et genitalia ſunt ſibi vicina:⁊ pro membrorum ordine ordo vitiorum in telligitur.lxv.A.fo.cclxv.
Verbum conſumans et breuians faciet dominus ſuper terram.⁊c̄.exponitur.ccxxxix.C.E.fo.cccxl.
Verbum tolle:⁊ quid ē caro niſi caro.lij.E.fo.cclx.
Verbū dei cibꝰ eſt aīe.iij.reg.ca.x.fo.j.
Verbū diuinū ita ad nos deſcendit:⁊ ce leſtia non reliquit:quomodo verbū no: ſtrum a loquente tranſfertur: vt tamen clauſum in ſua ſede teneatur.xx.D.fol.cccl v.
Verbum ocioſum nil aliud eſt q̄ ſemen infructuoſum.iij.B.fo.iiij.
Verbū dei incarnari voluit:non quia ali ter nō poterat redimere hominē per ſa pientiā vel potentiā:ſed quia ſic cōmo dius cōgruebat.xix.A.G.fo.cccliiij.
Verbum in ſe manens: innouat oīa : nec loco cōcludit̄:nec tēpore tenditur: nec vocibꝰ texitur:vterū matris aſſumpto corpore fecūdauit: ⁊ de ſinu patris nō migrauit:ꝓbat̄ exemplo.xxvij.B.C.fo.ccxlvij.
Verbum mentale cum fit vox nō mutat̄ in vocem: ſed manēs in mentis luce et aſſumpta carnis voce ꝓcedit ad audiē tē:et nō deſerit cogitantē.xxvij.C.fo.ccxlvij.et.cxlv.D.fo.ccxcix.
Verbum prelatum ita ſenſibus influit vt id recipit nō excludit auditor.xxvij.B fo.ccxlvij.cxlv.D.fo.ccxcix.
Verbū eē inſeparabile.⁊c̄.ꝓbatur ex ver bis ꝓphete.iiij.F.fo.ccxxxviij.
Verbū quomodo differat a voce.xx.D.fo.cccl v.
Verbum dei mortalitatem noſtram aſſu mēs imortalitatē ſuam nō amiſit: exē plis oſtendit̄.xix.B.fo.cccliiij.
Verbum ſi quis dixerit non ſimul eſſe in celis ⁊ in terra:anathema ſit.cxxix.C.fo.ccxcliij.
Verbū dei hoc eſt qđ nō pōt dicere ꝟbū hominis.cxlv.D.fo.ccxcix.
Verbum ideo fit homo vel caro:vt ſe no ſcat hō hominē.lxxiiij.L.fo.cclxix.
Verbū qđ cepit eē homo nō deſtitit eſſe deus:ex verbis apoſtoli oſtenditur.xl.D.circa finem.fo.cclij.
Verbum eſt vnū ⁊ nō duo:⁊ cuius eſt ver: bum.cxcix.P.fo.cccxxj.
Verbū de verbo non pōt dici : quomō fi: lius de patre.xxxviij.H.fo.cclj.
Verbum ad nos veniēs ſurſum angelos nō deſeruit nec patrem.xxxij.D.folio.ccxlix.xl.J.fo.cclij.lxxix.C.D.fol.ccl: xxj.clxxvij.B.f.cccxij.cxlvij.E.f.ccc.
Verbum totum de ore loquentis prodit: ⁊ totum ad multorum aures peruenit.xix.F.fo.cccliiij.
Verbum ocioſum non ſit in religioſo.ij.re.ca.iiij.fo.j.
Verbum dei factum vel creatum non eſt: cxciij.B.fo.cccxix.
Verbum dei quomodo anima cōcipiat pariat et enutriat.xxxv.L.fo.ccclx.
Verbum fidei quare dicitur eſſe apoſto: lorum.cix.C.fo.ccxxvj.
Verbum predicatum ſemper ad dicēdū prouocat:quia habet quo infirmus re creari poſſit:et fortis roborari: exēplū xcj.E.fo.cclxxvj.
Verbum vnde angeli ſatiantur in celis: vt manducaretur et biberetur ab ho: mine in terris: factum eſt caro.cxxvij.B.fo.ccxclj.
Verbū dei ſi quis non dixerit equale pa tri ⁊ omnia poſſe:⁊ oīa noſſe:anathe: ma ſit.cxxix.C.fo.ccxciij.
Verbū dei predicari debuit gentibꝰ figu: raliter oſtendit̄.lxxv.C.fo.cclxx.
Verbum hominis non diuidit̄ per ſylla: bas in audiente:ſic nec verbum dei cō ſcinditur:exemplo probatur.xl.B.C.fo.cclij.cxlv.D.fo.ccxcix.
Verbum ita ſe in aſſumpto homine con: cluſit:vt mundū totum regere ⁊ conti: nere ⁊ replere non deſtitit.clxxxj.F.in fine.fo.cccxiij.
Verbū ideo aſſumpſit formā ſerui vt poſ ſit humilitatē ⁊ obedientiam verbo et exēplo inſinuare.xl.D.fo.cclij.
Verbū ſuſcepit plenū hominē: id eſt ani: mā ⁊ corpus hominis.cxlv.B.E.fol.ccxcix.ccxxxv.C.fo.cccxxxviij.
Verbum non in carnē verſum eſt:ſed ver: bum manens carnem accepit.cxix.B.fo.ccxcij.cxxv.B.fo.cclxxxix.cxcj.D.fo.cccxviij.
Verbum generatur a patre:ſicut conſili: um a mente.j.E.fol.cxxxvij.xiiij.C.fo lio.clvj.
Verbū ita ſuſcepit hominem:vt non per mutaretur in humanitatem : ſed vt di: uinitati ſociaretur humanitas.cxciij.C.fo.cccxix.
Verbum ſonās et verbū deꝰ quomō diffe runt.j.D.E.fol.cxxxvij.xxxvij.B.C.fo.clxxxiiij.xxiij.D.E.fo.clxix.
Verbum dei diuerſimode audit̄.xxij.A.fo.clxviij xxx.A.fo.clxxviii.xlv.C.E.folio.cxcij.
Verbum dei ideo caro fieri voluit.xx.A B.folio.ix.
Verbum contra ſpiritum ſanctum tantū dicitur cum ex deſperatione nunq̄ re: ditur.xj.S.ante finem.fo.xl.
Verbum dei ineffabiliter poteſt intelligi ⁊ qđ impedit ne intelligat̄:et q̄ ſit diffi nitio eiꝰ.xxxviij.B.in prin.fo.lvj.
Verbum dei in nobis manet ſi in verbo dei manſerimus.xlviij.A.fo.lxij.
Verbum dei ⁊ corpus chriſti eque cuſto dienda ſunt.xxvj.B.fo.cxxiij.
Verbū intelligi aliquātulū pōt:compre: hendi autē oīno nō poteſt.Exēplū de viſu.xxxviij.C.fo.lvj.
Verbū dei ſeno nr̄e mortalitatis magna contulit.xiij.A.in me.et.B.fo.xliij.
Verbū cur caro factū ē:⁊ quō nō trāſiuit in carnē:⁊ q̄ vult cape eiꝰ celſitudinem capiat priꝰ eiꝰ hūilitatē.xxxviij.B.cir ca prin.fo.lvj.xiij.B.fo.xliij.
Verbū eſt forma omniū rerum nō forma ta ſine tempore:ſine ſpacijs locorum.xxxviij.B.in me.fo.lvj.
Verbum dei auditum ruminādū eſt.xlv A.fol.cxxxiij.xxxv.D.fo.cxxviij.
Verbum caro factū eſt: ⁊ de eo qđ dicit̄. Et manus noſtre tractauerūt de ꝟbo vite.j.A.in prin.et.B.in fi.fo.xcix.
Verbum incorporaliter: inuiolabiliter:⁊ ſine temporali natiuitate eſt natum:cō tra arrianos.xxxviij.C.fo.lvj
Verbum continet omnia: ⁊ ſub ipſo om: nia.xxxviij.in prin.fo.lvj.

Verbum dei qui libenter audit: in aures anime de patria paradiſi trāſmiſſas ſe ſuſcepiſſe non dubitet.xxvj.B.in med. fo.cxxiij.
Verbum dei totum omnes audiunt ⁊ ſinguli: ſed videat quis quomō audiat. xxv.C.fo.cxxiij.
Verbum caro fit: ſʒ caro accedit ad verbum: non perit in carne verbum.xliij. F.in fine.fo.cxxxij.
Verbū ideo caro factū ē vt ī vno eēt qđ videres et crederes.xxxij.D.fo.cxxvj
Verbū iſtud non cernit: niſi puro oculo cordis.xxxviij.D.fo.lvj.
Verbum diuinum naturā humanā ſibi vniuit: non amittens quod erat: ſʒ aſſumens qđ nō erat. xxxiiij. R.in medio folio.ccclix.
Verbum dei cū ſilentio eſt audiēdum et ſtando.xxvj.A.B.fo.cxxiij.
Verbum diuinum omnia continēs: oīa complens: in aſſūpto hoīe totū ſe concludit: et tamen totum mūdum regere complere: et continere non deſiuit: exēplo oſtenditur.xix.F.fo.cccliiij.
Verbum diuinū nō eguit noſtra reparatione: ſed ea bonitate qua nos cōdidit eadē nos reformare voluit.xix.B.fo. cccliiij.
Verbū diuinū ſumpſit ex maria naturā non originem.xxxiiij.A.fo.ccclix.
Verbū dei q̄ audit: et bene audit: deficit et proficit.ccxxxix.P.fo.ccccxl.
Verbū eſt ſine tempore: per qđ facta ſūt tempora.xiij.D.fo.ccxxxiij.
Verbum dei quomō vermes facit.xcj. E.fo.cclxxvj.
Verbū dei in nido cordis ſpiritusſancti calore foueri debet ſi fructus ex eo ſperetur.ccxviij.A.fo.cccxxx.
Verbū dei fiet tibi quodcūqʒ deſideras xcj.E.fo.cclxxvj.
Verbum veram carnem ex maria aſſumpſit: in qua diabolū vicit.clxxvj.D.fo. cccxij.cxxv.B.fo.ccxcij.
Verbum eſt inſeparabile: et equale cum patre: et omnia cum ipſo diſponēs.iiij E.fo.ccxxxviij.
Verbi diuinitatem fruſtra nobis euāgeliſta predicaret: ſi verbi humilitatem taceret.xl.D.fo.cclij.
Verbo accedente ad elemētum fit ſacramentum.lxxx.B.fo.ccxiij.
Verbo caro ne ipa periret acceſſit.xix.A fo.ccxlv.xxvij.C.fo.ccxlvij.
Verbo dei nihil equiparari pōt: nec ad imitationē ſubijci: nec ſupponi aliqđ: qui vult ergo habere illud det ſeipſū: ne perdat ſeipſū.xxxviij.A.fo.lvj.
Verba chriſti quomodo manēt ī nobis lxxxj.B.fo.ccxiij.
Verba ad quid ſunt.xlv.D.fo.cxcij.
Verba dubitationis aliter loquit xp̄s: aliter homo.xxxvij.B.C.fo.clxxxiiij.
Verba nō eo modo facit homo: quomodo factus eſt ipſe per verbum.xxv.A. folio.ccxlvij.
Verba ponūtur p̄ opere.lvj.A.fo.lxvij
Verba multa/ſcriptura appellare verbū ſolet.xj.L.in me.fo.xl.
Verbis durioribꝰ ē parcēdū: q̄ ſi emiſſa fuerint non pigeat ex ipſo ore proferre medicamēta vnde facta ſunt vulnera. iij.regu.ca.xxxix.fo.j.
Verboſitas depingit ī ore qualis homo eſt in mente.iij.A.fo.iiij.
Verax et veritas differūt.xxxiij.C.D. folio.clxxx.
Verax eſt deus.xiiij.D.fo.clviij.
Veritas tutiꝰ auditur q̄ȝ predicatur.lvij A.fo.cciiij.
Veritas melius ex comparatiōe falſorū fulget.xcviij.A.fo.cclxxxj.
Veritas per malū malo quādoqʒ loquatur.v.A.fo.cxiiij.
Veritas de terra orta eſt: exponitur.xvj A.fo.ccxliiij.
Veritas amara eſt his qui eam nō amāt xxxvj.G.fo.xvj.
Veritas quomodo liberat credētes ī ſe. xl.F.G.fo.clxxxvij.
Veritas quis ſit.xlj.A.f.clxxxviij.cviij A.fo.ccxxv.
Veritas mundat: vanitas inquinat.xcv. B.fo.cclxxviij.
Veritas mentiri nō poteſt: alioquin veritas nō eſt ſi mētiri pōt.clxij.A.D.fol. cccv.c.B.fo.cclxxxij.ij.B.f.ccxxxvij.
Veritatꝭ auctoritas fecūda eſt: qꝛ dū diſcutit de ſe gignere qđ ipſa eſt: cognoſcit.xxxiiij.D.fo.ccclix.
Veritatē quare nō audiuit pylatus.cxv. C.fo.ccxxx.
Veritatē facere qđ ſit.xij.E.fo.cliij.
Veritate ſepoſita non valet auctoritas. xxxiiij.D.in fine.fo.ccclix.
Verum a quocūqʒ dicat: a deo dicitur. xxxvj.D.in medio.fo.xvj.
Vermis calefaciēte ſole d̄ puro limo formatur: ⁊ ſignificat chriſtū.clxxxj.D.folio.cccxiij.
Veſtes ſcđm arbitriū prepoſiti lauentur ne munde veſtis nimius appetitus interiores anime ſordes contrahat.iij.regula.capi.xxx.fo.j.
Veſtes ſacerdotales q̄d ſignificēt.xxxix J.folio.xviij.
Veſtes monaſterij ſub vno vel pluribus ſint cuſtodibꝰ: nec cuilibet proferāt p̄ voluntate et temporum congruentia: nec qui deterius aliquid recipit murmuret.iij.reg.ca.xxvj.fo.j.
Veſtis nuptialis ſignificat charitatem. ix.E.fo.cxlix.
Veſtimēta cum fuerit indigētibus neceſſaria dare non differant ſub quorum cuſtodia ſunt que poſcuntur.iij.regu. ca.xxxvj.fo.j.
Veſtimētorū chriſti partitio quomō fuit et quid ſignificat.xiij.E.fo.clv.cxviij. per totum.fo.ccxxxj.
Veſtiri laneis ⁊ lineis: et quid ſit veſtiri duplicibꝰ.ccxvij.B.D.fo.cccxxx.
Veſtibus placere nō appetāt religioſi ſʒ moribꝰ.iij.reg.ca.xviij.fo.j.et Sermone.xxvij. E.xxviij. J.in fine. K.L.C. in me.fo.xij.liij.G.fo.xxv.
Via eſt xp̄s ad ſe ⁊ ad patrem.xlij.B.fo. clv.xxxiiij.F.fo.clxxxj.
Via nobis factus eſt xp̄s ad celum: et ſi amara ⁊ aſpera videat: plana facta eſt per veſtigia multorum ambulātium in ea.xlvj.M.fo.cclv.
Via deſerta multi currūt: ⁊ quanto plus currūt: tāto plꝰ errāt.lv.A.i fi.fo.lxvij.
Via prima eſt rectionis: ſecūda directionis: tertia correctionis: ſed quarta eſt erectionis.lv.C.fo.xxvj.
Via eſt xp̄s: et q̄ ambulat p̄ter illā plꝰ deficit q̄ȝ p̄ficit.x.A.in medio.fo.cxj.
Via eſt chriſtus qua itur: et quo itur.lxix A.B.C.fo.ccix.
Via veritas et vita ego ſum: quō exponitur.xxxiiij.A.C.in fine.fo.cxxvij. liiij. et.lv.per totum.fo.lxvj.et.lxvij.
Via prima eſt in ſtatu penitētie: ſecunda iuſticie: tertia glorie.lv.B.fo.xxvj.
Via ē vita preſens.v.A.fo.cxiiij.xxv.D. in fine.fo.cxxiij.
Via triū dierum quid ſignificet.xc.A.B fo.cclxxvj.lxxj.B.fo.cclxvij.cvj.A.fo. cclxxxiiij.
Viator ſtultus eſt qui ideo remanēdum ſibi eſtimat ī itinere cum viderit miliaria lapidea litteris plena viam docere ⁊ non ambulare.l.A.fo.cxxxv.
Vie tres p̄ quas boni ambulāt ad celum ⁊ mali ad infernum: et quomō vias bonorum diabolꝰ obſideat.xc.E.F.folio cclxxvj.liij.P.fo.ccxxxviij.
Vie tres ſapiētie dei p̄ quas liberat homines: ſcʒ liberatiōis: cōſeruatiōis: et coronatiōis.lv.A.B.in fine.fo.xxvj.
Vie dure q̄ ſint.lv.B.in me.fo.xxvj.
Victoria non eſt ex nobis ſed ex deo.vij. A.in fine.fo.cvij.
Vidit nemo deū vnq̄ȝ.vij.D.fo.cvij.
Videt deus oīa facta noſtra: ſiue bona: ſiue mala.x.B.fo.xl.
Videt deus humilia vt attollat: ⁊ alta vt deijciat.l.A.fo.cxxxv.
Videt deus non ſolum opera: ſed et corda.ccxiij.D.in fine.fo.cccxxviij.
Videre ſub ficu q̄d ſit.x.B.fol.xl.et.xl.p̄ totum.fo.lviij.
Videre ponitur pro omni ſēſu corporeo. xxxiij.C.ante mediū.fo.liiij.
Videre verbum et videre verbi quid ſit: non niſi per charitatem intelligit.xxxij L.fo.cxxvj.
Videre chriſtum ī turba difficile eſt.xvij E.fo.clxj.
Videre iā nō poteritis me qꝛ vado ad patrē: quō intelligit.xcv.C.fo.ccxviij.
Videre dei ⁊ videre noſtrū differunt.xxj. B.C.fo.clxvij.
Videri deꝰ q̄re nō pōt.j.J.fo.cxxxvij.
Videtur deꝰ quomodo hdes.xxxviij.C in fine.fo.cxxix.
Videt q̄ male nō eſt culpabilis: ſed ſi male viderit.lxxxiij.A.fo.cclxxiij.
Videatur vt deus: moriendū eſt mundo xlix D.fo.cclviij.
Videbatur hic chriſtus et nō videbatur. xxxij.R.fo.cxxvj.
Videbimus eum ſicuti eſt.iiij.D.in prin. folio.ciij.
Vides ſecurus feminā ſi nō habes vnde mouearis.xxj.C.fo.cxxj.
Videns feminā et videri appetens nō putet ſe ab alio nō videri: certe videtur a deo q̄ tanto videt ſapientius quāto patientius.iij.reg.ca.xxj.fo.j.
Videbunt mali ſolam formā ſerui in iudicio.lxiiij.F.fo.lxxj.
Videbūt mali in iudicio extremo ſolum humanitatē xp̄i.iiij.D.in prin.fo.ciij.
Videbunt ſancti in patria multo p̄fectiꝰ q̄ȝ hic ſolent videre prophete.clij.C.folio.ccciij.
Vidua ſareptena figurat eccleſiam.xviij B.fo.cxx.

Vidue q̃les eſſe debeãt.vij.H.fol.ccxlj.
Vigilia quarta extrema pars eſt noctis xxxij.D.fo.cxxvj.
Vigilie ſanctorum cur cõmutate ſunt in ieiunia.xxv.B.fo.xj.
Vigilie noctis ſunt quattuor:et que.xiiij ante.B.xiiij.
Vigilias cur nõ habẽt aliqua feſta apoſtolorum.xxv.E.fo.xj.
Vigiliarũ nomẽ cur adhuc manet.xxv.D.fo.xj.
Vince i bono malũ:quõ intelligit.lxxiij.A.B.fo.xxxiij.
Vincẽtius in eo vicit a quo victus ẽ mũdus.xij.C.fo.ccclij.
Vincẽtius martyr habebat i ſermone fiduciam:⁊ in paſſione conſtantiam.xij.B.xiij.A.fo.ccclij.
Vincẽtius quo duriori vrgebatur pena eo ampliori cõfeſſionis exultabat conſtantia.xiij.B.fo.ccclij.
Vincẽtius vicit dacianũ vincẽs : vicit et mortuus.xij.F.xiij.E.F.fo.ccclij.
Vincẽtij in paſſione ſi humana patiẽtia conſideret incipit eſſe incredibilis:ſed ſi diuina potẽtia agnoſcat: deſinit eſſe mirabilis.xij.D.fo.ccclij.
Vincẽtij paſſio ſub cõpendio recitatur.xiij.C.D.fo.ccclij.
Vincentio refrigerium in corde habenti datian⁹ extriſec⁹ flãmas admouebat ſed ipſe facib⁹ furoris accenſus itus quaſi cliban⁹ cremabat.xij.E.xiij.C.folio.ccclij.
Vincere ſe dum multi putant:victi ſunt ccl.C.fo.cccxlv.
Vincula iiuſta dirumpit iuſticia.xvj.C.in medio.fo.xlv.
Vindicat q̃ non ſtatim peccatores de⁹: patientie eſt: non negligentie.xxxv.A.folio.xcviij.
Vindicat:q̃ non ſtatim ſe deus in peccatores patientie eſt: non negligentie.clxxxj.K.fo.cccxiij.
Vindicta dei duobus modis licite peti poteſt.lix.C.D.fo.cclxiij.
Vindicta a dãnabilibus factis homies compeſcit:quos in bonis operibus beneficis dei retinere nõ poſſunt.xcvij.E fo.cclxxxj.
Vindictam petere licet a deo: nõ ad dãnationem ſed correctionem.ix.B.circa finem.folio.vj.
Vindicte future vbi ſollicitudo verſatur illic aut non peccatur: aut tardius delinquit.xcvij.E.fo.cclxxxj.
Vindicare ſe volens de hoie ꝓuocat i ſe vindictam dei.lxxiij.A.fo.xxxiij.
Vindicari eſt malo alieno paſci.xl.E.F.folio.cxxx.
Vinee operatores conducit pr̃familias quõ exponitur.lix.B.C.D.fo.lxviij.
Vinum ſunt qui ita non bibunt:vt aliorũ expreſſione pomorum:alioſq; liquores ſibi non ſalutis cauſa : ſed iocũditatis exquirant.clvij.I.fo.cciij.
Vinũ quo inebriari laudabile eſt quale ſit.xxxiiij.B.fo.clxxxj.
Vinũ nouum mittendum eſt in vtres nouos:exponitur clxxxv.G.clxxxvj.B.clxxxviij.B.fo.cccxvj.et.cccxvij.
Vinũ q̃d bibere debeãt et qñ.j.C.fo.iij.
Vir nõ eſt fortis qui ferro nõ vincit: et a libidine ſupat.ccxliij.F.fo.cccxlij.
Vir caput ẽ mulieris: ſʒ ſi male fac:nõ ẽ caput ei⁹:ſʒ xp̃s.xcvj.C.fo.cclxxviij.
Vir aie q̃d eſt.xv.D.E.fo.clviij.
Vir vt habeat a libidine victus:⁊ nõ vir victor libidinis ad hoc delapſa eſt humana peruerſitas.xcvj.O.poſt me.fo.cclxxviij.et.ccl.C.fo.cccxlv.
Vir nõ dʒ ire quo nõ vult:vt eũ ſequatur vxor ſua.xcvj.C.ẽca fi.K.fo.cclxxviij
Vir a fortitudie nomẽ traxit:qꝛ libidinẽ vincere dʒ.xlix.C.circa fi.fo.cxxxiiij.
Vir a virilitate dicit.xcvj.O.f.cclxxviij.ccxliij.A.fo.cccxlij.
Viri nomie ſenſus rationalis intelligit.lxxxiiij B.in fi.fol.cclxxiij.lxxxix.B.C.fo.cclxxv.
Virũ vocare q̃d ſit.xv.D.E.fo.clviij.
Virga gedeonis quid ſignificet.cviij.A.B.F.fo.cclxxxv.
Virga moyſi q̃ in ſerpentẽ verſa ſerpentes egyptiacos deuoret : q̃d ſignificet.lxxxvj.E.i me.lxxxvij.A.fo.cclxxiiij.cliij.B fo.cccij.
Virga remota nõ regitur populus.xcix.A.fo.cclxxxj.
Virga aaron:⁊ ei⁹myſteriũ.xcix.per totum.fo.cclxxxj.iij.D.fo.ccxxxvij.
Virga egredit de radice ieſſe:expõitur.iij.D.fo.ccxxxvij.xcix.G.fo.cclxxxj.
Virgã moyſi p quã egypt⁹ flagellat:mare diuidit: ⁊ petra percutit:quid ſignificet.lxxxvj.D.fo.cclxxiiij.xc.C.folio.cclxxvj.xciij.B.fol.cclxxvij.cj.D.fol.cclxxxij.et.ccvj.F.fo.cccxxv.
Virgo eccleſia caueat ſeductorẽ:ne inueniat corruptorẽ.cxix.F.fo.cclxxxix.
Virgo ⁊ ſi nunq̃ in monaſterio fuit:et ſacrata eſt: illi nubere non licet: q̃uis in monaſterio eſſe non cõpellat. Si autẽ ceperit eſſe i monaſterio: ⁊ deſerit:⁊ tñ virgo ẽ:dimidia ruit.liij.H.fol.xxiiij.
Virgo ſit in fide conſcientia:vbi non poteſt a cõcubinatu caro eſſe integra.xvj C.fo.ccxliiij.
Virginis noie eccleſia vniuerſal' ſignificat.xxij.C.i fi.xxiij.A.p⁹ me f.xlix.⁊.l.
Virgines ⁊ ſi filiũ dei edere nõ poſſunt in carne:ſponſum tñ teneãt redẽptorem: quẽ nõ timeat virginitas per emptorẽ xvij.E.fo.cccliiij.
Virgines decem.xxij.et.xxiij.per totum fo.xlix.et.l.
Virginalis ſctitas melior ẽ q̃ pudicitia cõiugalis.⁊ melior ẽ hũilis maritata q̃ ꝟgo ſupba.iiij.B.i me.C.E.fo.lxvj
Virginitas aie ne corrũpat ſic cuſtodit.xxxv.C.fo.cxxviij.
Virginitas equat angelis.xlvj.C.f.lxj.
Virginitas relictis nuptiarũ copulis:dimiſſa liberorum propagine : ſpõſo qui in celis eſt:perhenni mente:actu:habitu:⁊ geſtu:applicari meruit.xliiij.F.circa finem.fo.xx.
Virginitas vnde dicat : et q̃ ꝓprie ſit in nuptarũ.xxiij.A.circa fi.fo.l.
Virginitas mẽtis q̃d ſit.xiij.E.fo.clv.
Virginitas eccleſie non eſt apud hereticos.xiij.E.F.fo.clv.
Virginitas ſancta quod liceat reſpuit vt plus placeat cui ſe deuouerit.xviij.G.fo.lxxxviij.
Virginitas i ſctimonio melior ẽ q̃ fecũditas in cõiugio.xxv.D.fo.ccxlvij.
Virginitas in maria peperit xp̃m.xvj.C.in me.fo.ccxliiij.xx.B.fo.ccxlv.
Virginitas corpis in paucis eſt hoib⁹ſʒ virginitas mẽtis in oibus eſſe debet.xl.F.fo.cclij.cxix.F.fo.cclxxxix.
Virginitas ſemel amiſſa nunq̃ recuperari poteſt.vij.G.fo.ccxlj.
Virginitas nulli ſeruituti ſuccumbit:qꝛ illũ diligit q̃ humano generi attulit libertatem.x.B.fo.ccxlij.
Virginitatis amica fames:inimica ſaturitas.lxxvij.B.fo.cclxx.
Virginitatis magnũ eſt meritum.xviij.K.fo.ccxlv.
Virginitate carnis ſic quiſq; gaudeat vt ſic dãnũ nõ patiat.vij.G.fo.ccxlj.
Virtus exiens de chriſto eſt ſpũſſanct⁹.xcix.D.fo.ccxx.
Virtus boni operis fructus eſt beatitudinis.cxij.A.fo.cclxxxvij.
Virtutis cauſa ⁊ nõ virt⁹ apõ deũ mercedẽ meret.lix.G.circa fi.fo.cclxiij.
Virtutes ⁊ vitia nõ ſunt colorate:aut corporee:⁊ qõ ꝓpter ſe amãtur aut vitantur.xvij.B.C.D.fo.lxxxviij.
Virtutes naturaliter amãtur.iij.H.fol.fo.cxl.xc.A.B.fo.ccxvj.
Virtutes cardinales quattuor.iiij.A.in medio.folio.iiij.
Virtutes due ſunt que animã purificant ⁊ capacem faciũt diuinitatis.ccxlv.A.folio.cccxliij.
Virtutes tres neceſſarie ſunt nobis.iiij.A.fo.cxiij.
Virtutes tres ſunt q̃b⁹ vniuerſe eccleſie fruct⁹ ꝯtinent.lxx.F.fo.cclxvij.
Virtutibus in ipſis obtinendis dubi⁹ eſt modus et incerta diſcretio.lxiij.B.folio.cclxv.
Vis vere diuinitatis hec eſt: vt creature rationali ratione vtẽti nõ oĩno põt abſcondi.cvj.D.fo.ccxxiiij.
Viſio dei q̃ iocũda ſit.xxxvij.D.in fine.fo.ccclxij.
Viſio qua xp̃s videt patrẽ operantem q̃ ſit.xxxij.I.K.fo.cxxvj.
Viſio mentalis quomodo differt a reali.xxiij.F.fo.clxix.
Viſio dei q̃ pulchra ⁊ delectabil' ſit.xlix.H.fo.cclviij.
Viſio dei erit beatorũ gaudium.lxiiij.F.fo.lxxij.
Viſio dei ꝑcellit oĩs creature pulchritudinẽ ⁊ voluptatẽ.iiij.D.añ me.fo.ciij.
Viſio btõrũ qualis erit.xliiij.D.fo.xx.
Viſio dei vna ẽ ⁊ ſola: cui merito oĩa iuſtificationũ merita vniuerſa ꝟtutũ ſtudia poſtponunt.xliij.D.E.fo.ccliiij.
Viſus ſepe ponit pro quolibet ſẽſu.cxxj.C.fo.ccxxxiij.
Viſus nõ totũ quod videt aſpicit:ſed in parte.xxviij.C.fo.lvj.
Viſus quomodo eſt deus patrib⁹.lxviij D.fo.cclxvj.lxx D.F.fo.cclxxij.
Vita ita ſit: vt oibus ſit nota.ccxxxviij.I.fo.cccxxxix.
Vita iſta comparatur vie.xcvj.C.fo.cclxxviij.ccxxxix.M.fo.cccxl.
Vita beata quantum ſit appetenda:cum ſic amatur vita iſta miſera quãdoq; finienda.cxiij.A.fo.cclxxxvij.
Vis preſens vite comparatur.xlv.G.H.fo.ccclxv.
Vita oĩs humana dʒ in ſe deficere:⁊ in chriſto reficere.xxiij.A.fo.ccxlvj.

Vita noſtra pollere debet itegritate ⁊ fa: ma.cccxxxviij. I.fo.cccxxxix.
Vita longa eſt languoꝛ quidam longus. lxxiiij. O.fo.cclxix.
Vita in iſta quantilibet iuſte peragitur quodã tñ puluere terrene ↄuerſationis aſpergit̃.lxxiij.B.C.D.fo.cclxv.
Vita hec nõ tã vita ꝙ̃ vmbra vite dicenda eſt.l.E.fo.cxxxv.
Vita iſta et vita beata differunt.lxv.B. lxvij.B.fo.xxxj.
Vita anime eſt de⁹:et anima vita carnis et ꝙ nõ ſit viuendũ ſm carnem.xiij.D. in fi.⁊.E.F.G.fo.lxxxij.⁊.xviij.D.fol. lxxxviij.⁊.xxviij.F.fo.xciiij.xxxiij.C. fo.xcviij.
Vita iſta non patria ſʒ exiliũ:nec ꝑpetua ſed tranſitoꝛia eſt.lxv.A.fo.xxxj.
Vita preſens cur ſit ſpernẽda ⁊ beata appetenda.lvij.C.fo.xxvij.
Vita preſens eſt medium quoddam iter ſumma bona ⁊ ſumma mala.xxxiij.A. in me.fo.xcviij.
Vita preſens comparatur vie que oĩbus nõ eque cito finitur.j.B.fo.xxxv.xvij. A.in me.fo.xlvj.xxv.A.in fi.fo.lj.xxix. A.in me.fo.lij.
Vitia quomodo ſuſcipiunt ſpeciem virtutum.xij.D.in me fo.cxvij.
Vita eterna quo precio acquiritur.lxiiij. B.fo.lxxj.
Vita coꝛpoꝛis ſicut eſt aĩa : ita vita anime eſt deus.vj.A.in fi.fo.xxxvij.
Vita eterna et regnum celoꝝ idem ſunt. xiiij.A.in fi.⁊.B.fo.lxxxiij.
Vita beata qualis erit.lxiiij.A.B.F.folio.lxxj.
Vita ꝓ tẽpoꝛali plus laboꝛant homines ꝙ̃ pro eterna.lxiiij.A.in fi.fo.lxxj.
Vita iſta ideo optat̃ longa:q2 ſempiterna eſſe non poteſt.j.B.fo.cxiij.
Vita nõ eſt niſi beata:⁊ beata vita eſſe nõ põt niſi eterna.cxiij.C.fo.cclxxxvij.
Vita beata quid ſit.cxij.A.fo.cclxxxvij
Vita iſta in cõparatione eterne vite nec vita dicenda eſt.j.C.in fi.fo.cxiij.
Vitia tria pꝛincipalia:ſcilicet gula:cupiditas ? ſuperbia:⁊ quomõ ſuperantur. lxviij.A.B.fo.xxxj.
Vita pro tẽpoꝛali plus laboꝛãt iniqui ꝙ̃ iuſti pro vita eterna.ix.B.fo.xxxix.
Vita cõis clericoꝝ ex Auguſtini oꝛdinatione.lij.⁊.liij.ꝑ totũ.fo.xxiiij.⁊.xxv.
Vita eterna ſeptem complectitur.xlix. B.fo.xxiij.
Vita eterna que ſit:et quomõ trãſitur ad eam.xix.I.fol.clxiij.xxij.B.C.D.fol. clxviij.xxvj.F.fo.clxxiiij.
Vita ⁊ moꝛes clericoꝝ.xlij.ꝑ totũ.fo.xx.
Vita anime de⁹:⁊ vita coꝛpoꝛis aĩa.xix. F.fol.clxiij.xxvj.G.fol.clxxiiij.xxxij. A.fo.clxxx.
Vita bumana tota breuis eſt:⁊ periculis ſubiecta.xxij.A.circa fi.fo.cxxj.xxviij E.fo.cxxiiij.
Vita beata ꝙ ↄtinebit.lvij.D.fo.xxvij.
Vita multiplex.xviij.D.in fi.fo.clxij.
Vita iſta ſomno comparatur.clxxxj.E. in fi.fo.cccxiij.
Vita quomodo ſunt omnia in verbo.j. H.fo.cxxxvij.
Vita qua deus viuit: ⁊ qua viuit aĩa vel angeli differunt.xix.E.F.G.fol.clxiij. xxij.F.fo.clxviij.lxx.A.fo.ccix.
Vita iſta viuendo decreſcit.ccxlv.G.folio.cccxliij.
Vita bona per timoꝛem pene retinetur ⁊ per bonam vitam bona conſcientia cõparatur.ccxiij.A.fo.cccxxix.
Vita noſtra in hoc ſeculo vie cõparat̃.v. A.fo.cxiiij.xxij.C.fo.cxxj.xxv.D.in fine.fo.cxxiij.
Vita hominis duplex:interioꝛ ſcilicet et exterioꝛ.xxxij.A.fo.clxxx.
Vita contẽplatiua ꝑfertur actiue.xliiij. E.fo.xx.
Vita iſta ſõno cõparat̃.xiij.C.fol.cxvij.
Vite moꝛtalis dure ẽ cauſa.l.B.f.cclix.
Vite due ſunt:vetus ⁊ noua que figurantur.xxxj.A.in fi.fo.cxxv.
Vite iſtius pꝛolongãde cauſa/multi ſolliciti ſunt : non pro anime vita.xxxvij. B.fo.cxxix.
Vite ſolitarie laus.j.A.B.fol.iij. xxvij. A.fol.xij.et.xxxix.per totum.fo.xviij. xxvj.B.fo.xj.
Vite future qualitas conſiderari poteſt ex miſeria vite preſentis.j.B.in me.fo. xxxv.⁊.xvij.per totum.fo.xlvj.
Vite ꝑſentis breuitas ⁊ incertitudo.xlij. B.in fi.fo.lix.lix.C.fo.lxviij.
Vite longioꝛis ſpes non ꝑmittit multos emendare vitã ſuã malã: ⁊ ꝙ multi volunt habere vitam longam: ⁊ nõ bonã. xij.B.fol.xliij. xvj.F.G.fol.xlv.xlvij. D.fol.lxij.lix.C.in me.D.E.fo.lxviij. xxxix.B.fo.lviij.⁊.xlij.B.in fi.fo.lix.
Vite preſent fallacia et miſeria. xlix.per totum.fol.xxiij.
Vite due figurantur in martha et maria. xxvij.C.fo.lj.
Vitã bonã potius ꝙ̃ longã amare debemus.j.B.fo.cxiij.xj.B.in fi.fol.cxvij. xxv.D.fo.cxxiij.
Vitã iſtã quidã ita amant: vt ſi eam ſemper habere poſſent futuram vitam non cuperent.ix.D.fo.cxvj.
Vitã habere in ſemetipſo quomodo dedit pater filio vide in pater.vel filius.
Vitam cum omnes volũt: cur pſalmiſta querit. Qui vult vitã ⁊ videre dies bonos.j.A.et de qua vita itelligitur.j.C. folio.cxiij.
Vitam nouam nemo ſumit niſi quem penitet veteris vite.xxvij.A.fol.cxxiij.l. C.D.fo.cxxxv.
Vitam curando quid miſerius ꝙ̃ amittere vitam.xlij.D.circa fi.fo.ccclxiij.
Vitam quomodo dedit pater filio.lxiiij. C.E.fo.lxxj.
Vitã eternã diligere tũc icipit homo cũ ꝑſentẽ nõ amauerit.xxxiij.fo.cxxvij.
Vitam longam omnes amãt nõ bonam. lxxj.B.fo.xxxij.
Vitã beatam nõ poteſt acquirere qui de aduerſario diabolo victricem nõ accipit palmam.iiij.V.fo.ccxxxviij.
Vitã iſtã qui pl⁹ ꝙ̃ futurã appetit pecorib⁹ aſſimilat̃.ccxvj.A.fo.cccxxix.
Vitam beatam omnes volunt:ſed vnde beate viuit̃ non omnes volunt.cxlj.D. fo.ccxcvij.
Vitam inter iſtã et vitam beatam quãtũ diſtet.iiij.X.fo.ccxxxviij.
Vitam mutet:qui vitam vult accipere.j. A.fo.ccxxxvij.
Vitã ad beatam ſi vis ingredi ſerua mãdata ⁊c.exponitur.cxiij.per totum.folio.cclxxxvij.
Vitã ad beatã per quã viam aliquis accedat vel recedat.iiij.P.fo.ccxxxviij. xc.E.F.fo.cclxxvj.
Vitam longam omnes habere volũt:nõ bonam oẽs.cxliij.H.fol.ccxcviij.ccv. A.i fi.fo.cccxxv.ccxxxix. T.fo.cccxl.
Vitalis grãmaticus qui apud mediolanum ſacculum trecẽtoꝛum ſolidoꝛum inuenit:et plene reſtituit : nec pro reſtitutione quicꝙ̃ accipere voluit.xxj.A. in me.D.fo.ix.
Vitis ego ſum: vos palmites:⁊ pr̃ meus agricola : quomodo exponitur.lix.A. folio.lxviij.
Vitis vera eſt xp̃s.lxxx.A.lxxxj.A.fo.ccxliij
Vitis ⁊ palmes vnius ſunt nature.lxxx. A.fo.ccxliij.
Vitia ſic ſuperantur.vij.E.fo.ccxlj.
Vitulus ſaginatus q̃d ſignificet.lxx.D. fo.cclxvij.
Vitulus aureus filioꝝ iſrael ⁊ ei⁹ myſterium.xcvij.per totum.fo.cclxxxj.
Vituli nomĩe q̃d itelligatur.cviij.C.F. fo.cclxxxv.
Vitrum ⁊ ſi fragile eſt:ſeruatum:diu durat.xxv.E.fo.cxxiij.
Viuamus ſic vt ſemꝑ viuere valeamus. lxxiiij.B.fo.xxxiij.
Viuere diu eſt diu toꝛqueri.cxiij.B.folio.cclxxxvij.
Viuere bene q̃d ſit:et ꝙ̃ merces bone vite.ccxxxix.A.C.X.in fi.fo.cccxl.
Viuere male cupiẽtes querũt ſibi exempla male viuentium.liij.F.in fine.folio.xxv.
Viuere debemus vt ſemper viuere valeamus.xlv.A.fo.cxcij.
Viuere ſm carnem : aut ſm ſpiritum q̃d ſit.xiij.D.in fi.E.F.G.fo.lxxxij:
Viuere bñ debemus:ne male moꝛiamur. xxiiij.per totum.fo.l.
Viuendi cupiditatem noli habere: ⁊ non habebis moꝛiendi eternitatem. cxcvj. D.in fi.fo.cccxxv.
Viuẽs male nõ viuit:moꝛiatur vt viuat. elj.C.in me.folio.ccxcvij.cxliiij.F.folio.ccxcviij.
Viuentes qui ſunt.xxij.E.fo.clxviij.
Viuit nõ recte : qui recte viuere ignoꝛat. l.M.fo.cxxxv.
Vlcera veſicarũ egyptioꝝ quid ſignificent.lxxxvij.C.in fi.G.fo.cclxxiiij.
Vngere caput quid ſit.xlj.E.fo.xix.
Vnctio quomodo docet oĩa: et q̃d nomine vnctionis ſignificetur. iij.C.H.iiij. A.in pꝛin.fo.cij.⁊ ſequenti.
Vnio xp̃i ⁊ aĩe xp̃i ad carnẽ qualis fuit. xix.I.fo.clxiij.xxiij.C.fo.clxix.xxvij. A.fol.clxxv.xlvij.G.fol.cxcv.lxxviij. B.C.fo.ccxij.cv.D.fo.ccxxiiij.
Vnigenitus et pꝛimogenitus quomodo chꝛiſtus dicat̃.xxvj.C.fo.ccxlvij.
Vnitas trinitatis cõmendatur.xij.C.folio.cliij.xiij.F.fo.clv.xxxij.D.f.clxxx. cxviij.C.fo.ccxxxj.
Vnitate relicta et ſi q̃s miracula facit nihil eſt.xiij.F.fo.clv.
Vnitas xp̃i et eccleſie vna eſt vbiꝙ̃.liij. E.fo.xxv.
Vnitas ſeu vnũ querendũ: quod ſolũ eſt neceſſarium.xxvj.A.B.C.fo.lj.
Vnitas ſuãda:et quãta fuit vnitas ꝑmitiuoꝝ eccleſie.cxix.C.D.fo.cclxxxix.

Unitatis commēdatio.j.A.in fine.B.ij.B.fo.iij.
Unitatem gratia facere poteſt ſine proprietate ſpecialis nature. xxxiiij.I.folio.ccclix.
Unus quare ſanabat in piſcina: ꝛ nō plures.xvij.A.fo.clxj.
Unum ꝓponitur multis: q2 ab vno multa.xxvij.B.fo.lj.
Unū eſt chriſtus cum patre aliter ꝙ nobiſcum.lxi.B.in me.fo.lxix.
Unū ſi diuiſeris:integrum nō habebis: exemplum.cc.A.B.fo.cccxxiij.
Unū autem que quidem retro ſunt obliuiſcens:in anteriora me extendens:et vnum eſt neceſſariū:exponitur.xv.R.L.fo.lxxxv.
Unū quomodo ſint pater et filius.lj.per totum.fo.lxv.lvj.A.in me.fo.lxvij.
Unū cū chriſtus ſuos ipſe eſſe voluit nō id eos eſſe voluit:qđ ipſe eſt.xxxviij.S.fo.cclj.
Uocati ad chriſtum alij venire renuunt: alij non vocati veniunt.vj.A.circa ꝑn.vij.A.B.fo.xxxvij.ꝛ.xxxviij.
Uocatio dei gratuita.xvj.A.fo.lxxxvij.
Uocet cur deus hunc ꝛ illum non vocet.ccxxxiij.fo.cccxxxvj.
Uoluntas patris et filij eſt vna.xxiij.B.fo.xcij.
Uoluntas poteſtatis et poteſtas voluntatis patris et filij eſt vna.xliij.C.folio.cxxvj.
Uolūtas ꝓ facto reputabitur:vbi facultas deeſt.xxxv.B.in me.fo.xvj.
Uolūtas dei tūc fit in celo quomodo in terra.cxxvj.B.fo.ccxcij.cxxxv.B.fo.cccv.clxxxij F.fo.ccccv.
Uolūtas verū bona ſit ꝛ ex deo: ſic ꝓbatur.j.B.fo.iij.
Uolūtas creatoris lōge alteri⁹ gñis eſt: ꝙ creature.ccxiiij.O.fo.ccccxxiij.
Uolūtas bona ipſa eſt charitas:ſola ſufficit ſi aſſit:cetera nihil proſunt ſi ſola deſit.viij.B.in me.fo.cxv.
Uoluntas vt ſit bona a deo donat.xciiij.C.fo.cclxxvij.
Uolūtas ꝑparat a deo.xiiij.A.fo.cxviij.
Uolūtas bona oib⁹ vilior eſt:ꝛ oib⁹ charior:qr totū habet q voluntatē bonam habet.viij.B.in me.fo.cxv.
Uolūtas dei ipſius eſt iuſticia.xxxij.D.fo.cxxvj.
Uolūtas dei ſic fit in terra quomodo in celo.xlij.B.fo.cxxxj.
Uolūtatis bone initiū ex deo eſt.xxxiij.C.fo.ccxlix.
Uolūtatis ꝓprie virib⁹ gloriari eſt: ac ſi glorieť de ſtupore morbi:nō de robore ſanitatis.ccxxiij.T.fo.ccccxxxij.
Uoluntatis bone nihil tam facile eſt ꝙ ipſa ſibi.xlviij.F.fol.cclvij.ix.B.in fine.fo.xxxix.
Uolūtatē patris ꝛ non ꝓpriam queſiuit chriſtus.xix.I.fol.clxiij.xxij H.folio clxviij.xxv.F.G fo.clxxxij.
Uoluptate quomō trahit animus.xxvj.C.fo.clxxiiij.
Uoluptates carnis cur non ſint appetende xxxiij C.fo.liiij.
Uotum optimū ꝛ perfectum hoc eſt.vij.D E fo.ccxlj.
Uota nō tenere minus malū eſt ꝙ nō vouere:ſic itelligiť.lxij.D.fo.xxx.
Uouere tuū eſt:ſed dimittere votum nō eſt tuum.lx.B.fo.xxix.
Uox ꝛ verbum in hoc differunt.xx.D.folio.ccclv.
Urere te nō poterit ſol p diem: neqꝫ luna per noctem.j.H.in prin.fo.xcix.
Urſus formicas querit vt ſanetur.lv.C.in me.fo.xxvj.
Urſus oēm virtutē in manibus habet: ꝛ ſignificat diabolū.cxcvij.D.fo.ccccx.
Uſura felix vbi ꝓ paruo dato celū acquiritur.cxlvj D.fo.ccxcix.
Uſuras non poteſt accipere q deum noluerit fenerari.lxxvj.B fo.cclxx.
Uſus in reb⁹ non vituperať:ſed abuſus.xxx.C.fo.cxxv.
Uterus dei quid ſit.xliij.C.fo.cxxxij.
Uuln⁹ cito ad ſanitatem perducitur: qđ putreſcere longa abuſione non ſinitur.lxxviij G.fo.cclxxv.
Uulpes foueas habēt:ꝛ volucres celi nidos ꝛc̄.quomō exponatur.vij.A.circa prin.fo.xxxviij.
Uulpium nomie quid figuretur.cvij.D.fo.cclxxxiiij.
Uxor eſt vtēda temporibus oportunis.ccxlix C.fo.cccxlv.
Uxor caſta zelare debet virū fornicariū non ꝓpter carnē: ſed ꝓpter charitatē.xcvj.R.fo.cclxxviij.
Uxor ſi vere amet maritū:ſic ꝓbať.xlix.E.circa fi fo.lxiij.
Uxor ſoli⁹ fornicationis cauſa eſt dimittēda: ſed illa viuēte nō licet alterā ducere.xlix.A.in fi.fo.cxxxiiij.
Uxor vbi meli⁹ viuit ꝙ maritus:domus capite deorſum pēdet.xcvj.C.circa fi.fo.cclxxviij.ccxliij.A.fo.ccccxlij.
Uxor ꝙ non ꝓpter libidinē ſed filiorum ꝓcreationē duci debeat: qđ ipſe tabule matrimoniales indicant.ccxliiij.C.fo.ccccxliij.
Uxor nō ſequatur virū ad malum.xcvj.C.in fi.R fo.cclxxviij.
Uxoris ꝛ viri in cauſis matrimonialib⁹ eadē cenſeť ↄditio.xlix.C.fo.cxxxiiij.
Uxoris pl⁹ caſtitas ꝙ caro diligať ꝓbatur exemplis.lxxxiij.C.fo.cclxxiij.
Uxorē ducēs ad trigita dies eccleſiā nō intrare debet.ccxliiij.E.fo.ccccxliij.
Uxorem q excepto deſiderio filiorū cognoſcit peccat:licet nō mortaliť:ſed ſi ſepius fit immundam facit animam: ideo ieiunijs et elemoſynis ſe purgare debꝫ.ccxliij.E.folio.ccccxliij.xcvj.T.fo.cclxxviij.
Uxorem ꝓpriā ſi peccatum eſt: excepta cauſa filioꝝ cognoſcere:quale eſt appetere alienā.xcv.D.F.fo.cclxxviij.
Uxores pudice non debēt ſequi impudicos maritos ſuos.xlix.C.fo.cxxxiiij.
Uxores q habent aut habere volunt: integros ad eas ſe ſeruare debent:ſicut integras eas iuenire volūt.xcvi.C.circa fi.F.R.fol.cclxxviij clxiiij.C.folio cccv.ccxliij.B.E.fo.cccxlij.
Uxores caſte oſtēdunt maritis impudicis fieri poſſe quod facere nolunt:ꝛ fieri nō poſſe dicunt.xcvj.O.fo.cclxxviij.ccxliij.A.in fi.fo.ccccxlij.
Uxores tāꝗ ancille debēt ſeruire:et oīa contēnere:preter dilectionem viri ſui.xlix.C.fo.cxxxiiij.
Uxores habere non licet quarū priores mariti viuūt:nec feminas viros habere quorum priores vxores viuūt.xlix.A.fo.cxxxiiij.
Uxores zelare debent maritos ſuos: nō propter carnem ſed propter animas: nec eos fornicari permittant:ſed potius contra eos eccleſiam interpellēt.xlix.C.fo.cxxxiiij.
Uxoribus quibus temporibus ſit abſtinendum.ccxliiij.C.G.fol.ccccxliij.

Y Dria quid eſt: ꝛ quid ſex ydrie ſignificāt.ix.C.D E.folio cxlix.xv.C.fo.clviij.
Y Yems qđ ſignificat.xlviij.A.fo.cxcvj.
Yſmaelis ludus cum yſaac:quid ſignificat.xj.F.fo.cliij.
Yſopus ſignificat chriſtum.cxix.C.folio.ccxxxij.
Z Acharias pater iohannis baptiſte cur nō credēs angelo loquelā perdidit.xliiij.C.folio.cxxxij.
Zacheus memorať.viij.C.D.fo.lxxviij
Zacheus euāgelic⁹:et ei⁹ iuſticia.xxxv.B fo.lv.
Zacheus fuit curat⁹ a morbo auaricie.v.C.in me.fo.ciiij.
Zelare viros ſuos cur feminis precipitur.xlix.C.fo.cxxxiiij.
Zelare zelo dei qui dicuntur.xiij.D.C.folio.clv.
Zelantes zelotipis quid faciunt.xiij.D.folio.clv.
Zelo dom⁹ dei comedi debemus.x.D.folio.cl.
Zelum dei habuerunt iudei: ſed non ſm ſcientiam.xciij.C.fo.ccxvij.
Zizania que dicantur.ccxxxiij.B.folio cccxxxvj.ccliiij.D.fo.ccccxlvij.

Finis.

Regiſtrum Chartarum.

a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.ſ.t.v.x.y.z.A.B.C.D.E.F.G.H.I.K.L.M.N.O.P.Q.R.S.T.U.X.Y.Z.aa. Omnes ſunt quaterni:exceptis.Z.q triternus eſt.Et.aa.qui duo continet folia. Adde et his Emporium notabilium ſententiarum totius operis qđ hic in principio poſuimus.

¶ Ad Diuum Aureliū Auguſtinum:
Sebaſtianus Brant.

Iamdudum libuit pater Auguſtine ſacrate/
Carminibus laudes concelebrare tuas:
Et volui fateor:ſed multa negocia/noſtras
Hactenus infirmas detinuere manus.
Nec tu Diue pater:noſtro modulamine/maior
Efficere:nec hoc carmine doctor eges.
Nec tibi quā laudē ſceleratus homuntio/forſan
Ferre velim:grata eſt:te neqꝫ digna cano.
At cape q̇cq̇d id eſt:calamū quoqꝫ dirige nr̄m:
Quo tibi cōdignum perficiatur opus.
Africa te puerum tellus produxit:ibiqꝫ
Sectatus ſtudia es:litterulaſqꝫ bonas.
Quas deinde in patria docuiſti:⁊ in vrbe potēti
Punica:mox Romam doctior vnus adis.
Grāmaticē ꝑmo:dehīc rhetore digna docebas.
Tum Mediolanum/per pia fata/venis.
Hic ſacer Antiſtes:venerabilis ille ſacerdos
Preſulis in ſolio prefuit Ambroſius:
Qui te mellifluis ſermonibus/atqꝫ ſalubri
Conſilio:ſtabilem fecit inire viam.
Id tua qđ genitrix meruit lachrymis/ꝑcibuſqꝫ
Te lucri vt faceret/Monica ſancta/deo.
Hec te ſollicitis curiſqꝫ animiſqꝫ ſequuta
Per mare/per terras:femina digna coli:
Donec ad Ambroſij te preſulis ora reduxit:
Flumine te ſacro ⁊ mergier obtinuit.
Dogmata mox linq̇s Mānichea pudēda:capiſqꝫ
Veram/illibatam/catholicāqꝫ fidem.
In qua profecit tua quantum induſtria/paruo
Tempore:teſtantur/ſcripta decora/libri.
Continuo mundi pompas et inania vota
Deſeris:inquirens ſemper vbiqꝫ deum.
Cūqꝫ tua Chriſtum ſequeris genitrice beata:
Viuendi et normam fratribus inſtituis.
Hactenus et durat/tua regula ſancta/per orbē:
Quam monachi/fratres/canoniciqꝫ tenent.
In patriā hinc rediens/mox ꝑſbyter auxiliaris:
Preſul et Hippone factus es eccleſie.
O quot mira illic opera:⁊ pia dogmata ſcribēs:
Hereticis laqueos/frenaqꝫ dura facis?
Quotqꝫ canes rabidos ꝯfundis/⁊ ora latrantū/
Qui ſanctam/niſi ſunt/lacerare fidem?
Vt merito de te(quiſquis fuit ille virorum) Poſſidonius.
Dixerit:in ſolo te recubare fidem.
Tu ſup egregios luces venerande magiſtros: Paulin⁹.
Ceu ſolis ſuperat/aſtra minora/nitor:
Doctorum caput es:lux et clariſſima mundi:
Atqꝫ oculus per quem cuncta videre licet. Proſper.
Quicquid ab ingenio potuit ſublime parari: Hieronymus.
Hoc inſtar fontis per tua ſcripta fluit.
Frugilega hec fauos/diuino nectare plenos Seuerus.
Fert apis:hinc nobis mella cupita fluunt.
Credimus/inqꝫ dei poſitum nil lege/probari Voluſianus.
Quod te contingat/diue latere pater.
Tu fidei clypeus:virtutum exemplar:⁊ omnis
Doctrine ſpecimen:fulgida ſtella poli.
Preſulis officium/dū luſtra per octo/dierum
Plenus agis:nullo fata timore ſubis.
At tecum vt creuit libyce deuotio gentis:
Morte tua cecidit ſic ſimul Afra fides.
Sed tua adhuc durat pater Auguſtine:ſecunda
Fama/decus/perpes gloria/vita/ſalus.
Hinc te diue precor:ſancta prece dirige/ſummo
Et ſoli vt placeant pectora noſtra deo.

Finis.

Epigrāma ad cōmendationem operis.

Perlege ſermones cōmunes lector amice
Edidit Aurelius quos pater atqꝫ decus
Auguſtinus eos preſul venerandus ⁊ auctor:
Filiolis ſcripſit/protulit atqꝫ ſuis.
Ordine ſed nullo:nec enim ſcripta illa redegit
In numerū/aut formā/contiguum vel opus.
Hos modo ſmones collegim⁹ vndiqꝫ ſparſos:
Atqꝫ hunc congeſtum preſſimus inde librum.
Qꝛ ſi forte iuuat legere optima ſcripta/beati
Doctoris:preſens non verearis opus.
Multa vides:que nō alijs ſunt ſcripta libellis:
Hinc tibi dictorum copia maior erit:
Crede mihi dices auratum iure beatum
Solem:qui talem preſſerat ere librum.
Sed nos humanam laudem nō querimus.Ille
Qui dator eſt vite premia digna dabit.

De ortu:ingenio:erudi tione:errore:conuerſione:ac ſacra baptiſmal regeneratiõe Diui doctoris Auguſtini breuis narratio.

Auguſtinꝰ Afer Carthaginenſis
ex Patriciopr̃e et Monica ma=
tre genitꝰ:puer acerrimi ⁊ admi=
rãdi fuit ingenij. Adoleſcẽs ad=
huc nãq quicquid in libris artiũ
quas liberales vocãt de arte diſ=
ferendi:loquendi:de dimenſionibus:de muſicis
et numeris traditum eſt:quoſcũq legere potuit:
ſine magna difficultate abſq vllo preceptore(vt
ipſe teſtatur)per ſe itellexit. Hinc in Ariſtoteli=
ca doctrina:in diſputãdi aſtutia : omniq ſecula=
ri litteratura ita eruditus fuit:vt acutiſſimꝰ phi=
loſophus:rhetor preſtãtiſſimus: argutiſſimuſq
dialecticus haberetur. In hoc tamen vno ober=
rauit: ꝙ chriſtiana veritate contempta gẽtilium
ſuperſtitionibus inheſit. Et inde in Manicheo=
rum hereſim prolapſus : dimidiã fere vitã ſuam
inter illoꝝ mores ac vanas diſciplinas munda=
noſq errores contriuit. Poſtꝗ autem pluribus
annis ⁊ apud Carthaginem ⁊ in vrbe Romana
rhetoricam docuiſſet. Mediolanum venit eãdẽ
artem ibidem traditurus. Vbi cum iueniſſet ſan
ctum illũ et doctiſſimũ virum Ambroſium eiuſ=
dem ciuitatis antiſtitem:ſepius cum eo conuer=
ſabat ac diſputabat. Et quia in diſputando plu=
rimũ fuerat exercitatus atq verſutus:tantis in=
terdũ contra ſacrarum litterarum ſcripturas ar=
gumentis:tanta pertinacia et diſputationis ſue
acrimonia ac vehementia patrẽ Ambroſium vr=
gebat:vt(eo teſte)inter ſupplicatiões ſuas deum
rogare coactus fuerit:vt ſe ab eius captionibus
auerteret. Mirũ in modum optabat ſanctus ille
pater hominem tante doctrine in chriſtiana fide
illumiari:iuges pro eo oratiões offerebat. Pia
quoq mater eius Monica: preces ⁊ lachrymas
pene continuas pro ipſo fundebat. Iſtis factum
eſt:vt declinare aliquãtulum ab errore inciperet
et predicationibus ſancti Antiſtitis aliquando
intereſſe curaret. In quibus dum ſinceritatẽ chri
ſtiane fidei:omnes diſciplinas et omniũ artium
argumenta ſuperare demonſtraret: Auguſtinus
diuino auxilio chriſti veram religionem ample=
xus eſt: Et factus cathecuminus:a Simplicia=
no ꝓbate ſanctitatiſ viro de chriſti fide ⁊ vera re=
ligione ita eſt iſtructus : vt omnis error omniſq
dubitationis timor ab eius animo procul pelle=
retur. Multis tunc lachrymis errorem ſuum cõ
feſſus eſt:magno luctu conuerſionis diuturnita=
tem conqueſtus eſt:ingentiq dolore ſeram peni=
tentiam dãnauit. Sic tãdem cũ filio ſuo Adeo=
dato ⁊ ſocio Alipio a venerando patre Ambro=
ſio baptizatus eſt:nouiſq veſtimentis indutus.
Triumphare tũc cepit Auguſtinus illa hora in
qua nouum hominem induit:et vna cum epiſco=
po Ambroſio diuino quodã inſtinctu hymnum
de fide chriſti cantauit:quem ſequentem vides.

¶ Hymnus de fide chriſti: quē ſctūs Ambroſiꝰ vna cū Auguſtino poſt adeptā ſacri baptiſmatꝭ gratiam: ꝓ dei laude ⁊ debita gratiarū actione/ alternis verſibus Ambroſio edente priorem et Auguſtino ſubſequentem: exultantibus animis decantauerunt.

Ambroſiꝰ Te deum laudamus.
Auguſti. Te dominum confitemur.
Ambroſiꝰ Te eternum patrem omnis terra veneratur.
Auguſti. Tibi oēs angeli: tibi celi ⁊ vniuerſe poteſtates.
Ambroſiꝰ Tibi cherubin ⁊ ſeraphin inceſſabili voce proclamant.
Auguſti. Sanctus Sanctus Sanctus dominus deus ſabaoth.
Ambroſiꝰ Pleni ſunt celi et terra maieſtatis glorie tue.
Auguſti. Te glorioſus apoſtolorum chorus.
Ambroſiꝰ Te prophetarum laudabilis numerus.
Auguſti. Te martyrum candidatus laudat exercitus.
Ambroſiꝰ Te per orbem terrarum ſancta confitetur eccleſia.
Auguſti. Patrem immenſe maieſtatis.
Ambroſiꝰ Venerandum tuum verum ⁊ vnicum filium.
Auguſti. Sanctum quoqꝫ paraclitum ſpiritum.
Ambroſiꝰ Tu rex glorie chriſte.
Auguſti. Tu patris ſempiternus es filius.
Ambroſiꝰ Tu ad liberandum ſuſcepturus hominem nō horruiſti virginis vterum.
Auguſti. Tu deuicto mortꝭ aculeo aperuiſti credētibꝰ regna celoꝝ
Ambroſiꝰ Tu ad dexteram dei ſedes in gloria patris.
Auguſti. Iudex crederis eſſe venturus.
Ambroſiꝰ Te ergo queſumꝰ tuis famulis ſubueni: quos precioſo ſanguine redemiſti.
Auguſti. Eterna fac cum ſanctis tuis gloria munerari.
Ambroſiꝰ Saluū fac populum tuū domine: ⁊ benedic hereditati tue.
Auguſti. Et rege eos ⁊ extolle illos vſqꝫ ineternum.
Ambroſiꝰ Per ſingulos dies benedicimus te.
Auguſti. Et laudamus nomē tuum in ſeculum: ⁊ in ſeculum ſeculi.
Ambroſiꝰ Dignare domine die iſto ſine peccato nos cuſtodire.
Auguſti. Miſerere noſtri domine: miſerere noſtri.
Ambroſiꝰ Fiat miſericordia tua domine ſuꝑ nos quēadmodum ſperauimus in te.
Auguſti. In te domine ſperaui non confundar in eternum.

Finis.

¶ Sermo ſancti Ambroſij Epiſcopi: factꝰ poſtq̄ Baptizatus ⁊ nouis veſtibꝰ indutus fuit Auguſtinus.

A Quod his diebus contigit humaniſſimi vidiſtis quibus dn̄i noſtri ieſu chriſti ſummā poteſtatē ⁊ clementiā intelligere potuimꝰ: mēorieqꝫ mādare debemꝰ ꝙ in nulla re magis chriſtianis gratulari poſſumus q̄ ꝙ hoc tꝑe etate noſtra mirandū oculis noſtris vidimꝰ. Diuine clemētie innumeras gratias agere debemus ꝙ Auguſtinus Afer Carthaginēſis: philoſophus acutiſſimus contēpto gentiliū cultu: ad verā chriſtianā religionē diuino nutu tandē ꝑuenit. Hoc reſurrectionis tempus duplici leticia celebrādū eſt: chriſti ſcilicet victoria potito ac deleto inferoꝝ imperio: ⁊ Auguſtini cōuerſione que chriſtianis plurimū cōfert. Quis expugnauit animū: q̄s ſuperauit? Nō argumēta: non vis aliqua verboꝝ: ſed dei duntaxat virtus ⁊ clementia. Nonne rhetor hic habebat̄ ꝑſtātiſſimus? Nonne eiꝰ doctrina accinctꝰ Mediolanū venit: ibi a cunctis ciuibꝰ honorifice ſuſceptꝰ eſt? Ad q̄d tanta liberaliū diſciplinarū eruditio: tm̄ philoſophie acumē? Ad q̄d illud acre ingeniū: illa dyalectica: cetereqꝫ artes ſine ꝑceptore adepte? Ad hoc vt diuina potentia magis eluceat mortalibus. Quo ariſtotelica inſtitutio in diſputādo ſimulationes: difficultates tēdebāt: verſutie: ꝯtentiones et aſtutie: quibus maxime erat inſtructꝰ: argumētaqꝫ ꝯtra ſacrarum litterarū ſcripturas cū vna eſſemꝰ adducta: in q̄bꝰ diuinū quādoqꝫ implorabamꝰ auxiliū? Quo tāta in dicēdo hominis gratia: tanta in dicēdo copia atqꝫ facūdia: vt nō temere eius dicta diſſolui potuiſſent? Ad hoc vt fides chriſti ſtabiliret̄. Sepius me cū tentaſſe intelligitis: quo inter diſſenſiōes noſtras virtus diuina operaret̄. Optabā mirū in modū hoīem tāte doctrine illuminari: a q̄ ſumma gloria et ſplendor vt in merito chriſtiane fidei oriri poſſet. Verū etiam Auguſtinus tanta interdū ꝑtinacia ⁊ diſputationis ſue acrimonia ac vehemētia nos vrgeat/ vt inter ſupplicationes noſtras: ꝙ deus ab eiꝰ captionibꝰ nos auerteret rogare coacti ſumꝰ. Matris eius Monice precibꝰ et lachrymis pene ꝯtinuis noſtriſqꝫ orationibꝰ aliquātiſper adherere cepit: ⁊ predicationibꝰ noſtris aliq̄n intereſſe cupiebat. In quibꝰ fidei noſtre ſinceritatē omnibus diſciplinis ⁊ oīm artium argumentis antecedere oſtendebamus. Diuino tādem auxilio chriſti verā religionē amplexus eſt: vnde humanū genꝰ et xp̄i fideles merito iubilare poſſunt. Verūtn̄ Simpliciano noſtro ꝓbate ſanctitatꝭ viro nō mīores gratie agende ſunt: a q̄ Auguſtinus de religione beata feliciqꝫ vita inſtructꝰ eſt: a quo idē multa de chriſti fide/ tū exēplarum miracula accepit: quibꝰ ſi qua hereſis rubigo eſſet/ penitus animū abſterſit: quibꝰ a ſe omnis dubitatiōis timor ꝓcul ꝓpulſatus eſt. Quātis fratres chariſſimi lachrymis errorem confeſſus eſt ſuū: quāto luctu ꝯuerſionis diuturnitatē conqueſtus eſt: quibꝰ verbis ⁊ quo dolore ſerā penitētiam dānauit. Dimidiā eñ ferme vite ſue partē inter gētiliū mores ac vanas diſciplinas mūdanoſqꝫ errores cōſumpſit. Iubilate de tāta victoria: in qua Auguſtinꝰ tāq̄ dux cū cōmilitonibꝰ ſuis A deodato ⁊ Alipio ſocio captiui noſtri ſunt. Hec quidē captiuitas Auguſtinū beatū faciet: regnū dei parabit. Triumphare viſus eſt Auguſtinꝰ illa preſertim hora in qua nouū hoīem ſacro baptiſmate induimꝰ in quo vna nobiſcū diuino quodā inſtinctu hymnū cātauimus de chriſti fide. Et vberiꝰ vt inſtrueret̄: ⁊ a ceteris gentilium opinionibꝰ ⁊ erroribꝰ remoueret̄: totū cognitionis animū intendit. Nouū in chriſti fide militē habemꝰ acerrimū cōtra gētiles hoſtem: cōtra hereticos inuictiſſimū imperatorē. Nouū chriſtianū: nouis veſtimentis cuculla nigra induimꝰ: cingulo ex corio noſipſi precinximus: quod Simplicianus noſter ingenti leticia donauit. Agamꝰ gratias dn̄o ieſu xp̄o ingentes: qui religiōi noſtre talem ac tātum principem inſtituit. Gaudeamꝰ omnes in dn̄o qui omnia virtute ſua cōtinet: ⁊ incōprehēſibili maieſtate vniuerſa cōplectit̄. Gaudeāt angeli de Auguſtini tam celebri cōuerſione. Gaudeāt celum ⁊ vniuerſa terra: benedicant oēs dn̄m: q̄ ad conferendū hoībus ſubſidiū creauit ⁊ illuminauit Auguſtinū: a quo tanq̄ religiōis exordio chriſtiani auxilium caperent ⁊ ſuffragiū. A quo deniqꝫ religionis cōſtitutiones oriri poterunt. Hanc Auguſtini cōuerſionē in futurum hoīes diuinis ꝓſequent̄ honoribus. Amen.

¶ In Regulas diui Aurelij Auguſtini ꝓfatio.

Non mediocrē v̄ba vim habēt ad monendū animū auditoris: dū ab eis nō diſſonat vita docentis. Tūc eñ firma eſt predicātis auctoritas/ cū ea que dixerit effectu opis cordi audiētis affixerit. Et illius vox doctoris audientiū corda libentiꝰ penetrat: quā dicētis vita cōmēdat. Unde ⁊ vir iuſtus ⁊ dictis ⁊ factis in ſuis ſermonibꝰ cōprobat̄. Nam ſi fuerit exercitatus quidē in ſermonibꝰ ⁊ deſidioſus in operibꝰ: doctrinam factis deſtruit ⁊ repellit. Docturus igit̄ priuſq̄ verbū exhortationis inſonet: omne q̄d locuturus eſt operibꝰ clamet. Benefacere itaqꝫ prima doctrina eſt. Ceſſantibꝰ nāqꝫ verbis: ipſum opus bonū docet hoīes dum videt̄. Dictis ergo facta anteponant̄: q̄m ſine factis dicta nihil proſunt. Unde ⁊ de ieſu cūctoꝝ doctoꝝ magiſtro ſcriptum eſt. Cepit facere ⁊ docere. Ipſe quoqꝫ diſcipulos predicaturos inſtruēs dixit. Qui ſoluerit vnū de mādatis iſtis minimis ⁊ docuerit ſic homines: minimus vocabit̄ in regno celoꝝ. Qui aūt fecerit ⁊ docuerit: hic magnus vocabit̄ in regno celoꝝ. Grandis quippe cōdēnatio eſt componenti q̄dē ſermōes ſuos: vitā vero atqꝫ opa negligēti. Idcirco viri ſancti cū ſe ad predicandū parant: priꝰ interius ſe virtutibus ornant: vt ad hoc q̄d loq̄ndo docēt viuēdo cōcordēt. Sic ⁊ egregiꝰ ille predicator Paulus ſe feciſſe teſtat̄. Corpus inquit meū caſtigo ⁊ in ſeruitutē redigo: ne forte cū alijs ꝑdicauerim. ipſe reprobꝰ efficiar. Sic quoqꝫ magnꝰ ille doctor Auguſtinꝰ poſt eiꝰ conuerſionē feciſſe dinoſcit̄. Cui rei certum afferūt teſtimoniū edite ab eo regule: quas non ſolū alijs ſimul viuere ſpōdētibꝰ tradidit tenēdas: ſed ⁊ ipſe cū illis vigilāter ac ſtrenue ſeruauit. Rectiſſime igit̄ agi cen-

Marginal notes (right column): B (beside "gare coacti ſumꝰ. Matris eius Monice…"); Actuū.j. (beside "Unde ⁊ de ieſu cūctoꝝ doctoꝝ magiſtro ſcriptum eſt."); Matth.v. (beside "inſtruēs dixit. Qui ſoluerit vnū de mādatis iſtis minimis"); j.Cor.ix. (beside "⁊ egregiꝰ ille predicator Paulus ſe feciſſe teſtat̄. Corpus").

ſendum eſt:ſi huius ſanctiſſimi patris ſaluberrimis ſermo
nibus imprimēdis/regule eiꝰ ꝓmittanꝭ:quatenꝰ ſic proba
tiſſima vita eiꝰ cognita:ſermonum ipſoꝝ lector atqꝫ audi
tor vberiorem fructū percipiant:dū videlicet factis ⁊ ope
ribus verba probari ſenſerint.

Finis.

¶Diui patris Aurelij Auguſtini: Regula prima tradita fratribus qui ſimul ⁊ cōmuniter ſm apoſtolicā traditionem viuere ſpoponderunt.

Ca.j. Ommuni diffinitiōe decreuimꝰ apud vos qđ nū
q̄ poſtmodū ab vllo poterit īfringi. Reſidētibꝰ
in monaſterio in nōie dñi noſtri ieſu chriſti: oībꝰ
placuit ſm apoſtolicā traditionem vnum ſenti:
re in domino ⁊ cōmuniter poſſidere:ſicut ſcriptū eſt: Unū
Sapien.j. ſentite in dño. Et nemo quidē ꝓpriū vēdicet quicq̄:ſed qꝛ
Actuū.ij. ſicut ſcriptū eſt in actibꝰ apoſtoloꝝ. Habētes omnia ꝯmu
⁊.iiij. nia nemo quicq̄ eſſe ſuū dicebat:quod a nobis ſcriptū eſt.
In dño ergo iure obſeruationis nos teneamꝰ: qm̄ in lege
Matth.x. ſcriptū eſt. Qui pſeuerauerit vſqꝫ ad finē:hic ſaluꝰ erit. Si
Ca.ij. quis aūt venire deſiderat ad cōgregationē fratrū q̄ in vnū
Mat.xix. eſſe videnꝭ:nō ignoret euangelicū dictū quod dixit. Uen:
Luce.ix. dat oīa ſua:⁊ eroget egenis ⁊ pauperibꝰ. Et iteꝝ. Abneget
ſemetipm ſibi ⁊ tollat crucē ſuā ⁊ ſequaꝭ me. Et ne tractet
in corde ſuo de victu aut veſtitu ⁊ ceteris q̄ neceſſaria ſunt
Mat.vj. corpori. Ipſo dño ꝓmouente in euangelio ⁊ dicente. No:
lite cogitare dicētes quid edetis aut quid veſtiemini:hoc
em̄ gentes cogitāt. Scit pater veſter qꝛ hoꝝ oīm īdigetis
Querite primū regnū dei ⁊ iuſticiā eiꝰ:⁊ hec omnia appo:
Ca.iij. nenꝭ vobis. Uerūtm̄ anteq̄ ſtatuat eſſe in monaſterio:pro:
bet ꝓpoſitum fratrū atqꝫ exemplum:⁊ ipſe ꝓbetur in om:
ni conſeruatiōe ab illo q̄ prior eſt:⁊ ceteris cōſentientibus
propter illud quod ſcriptura docet ⁊ admonet dicēs. Ami
Ca.iiij. cū noli cito cōprobare. Sed ſi cōtigerit vt aliquis ex quaſ
libet cauſa neceſſitatis a monaſterio fuerit abſtractꝰ:ne vꝭ
mente cōcipiat ſecū aliqđ ferre de his omnibꝰ que in mo:
naſterio fuerunt:ſiue etiam que ſecum aliq̄ñ attulerat:ſiue
ea q̄ cum fratribꝰ acquiſierat:qꝛ certū eſt fratres nihil ha:
bere:poſſidere:dare:vel accipere debere ſine ſuperioris li:
centia. Quod ſi ꝓpinquus vel amicus vel quilibet fratrū
aliquid offerre voluerit:primo quidē priori inſinueꝭ: et ſic
ſuſcipiaꝭ ſi ipſe mandauerit:de quo tn̄ nihil fiat aliud niſi
quod ꝑori placuerit vel pmiſerit:qm̄ valde verendū eſt ne
Prouer. ſibi eueniat quod ſcriptum eſt: Uir mutabilis in lingua in
xiij. cidit in mala. Et iterum vt nullū de fratribꝰ ſecū ꝓuocet:
ne magi deſtructor q̄ edificator monaſterij videaꝭ:ꝓpter
Mat.xij. id quod ſcriptū eſt: Qui nō eſt mecū ꝯtra me eſt: ⁊ qui me:
cū nō congregat diſpgit Et quicūqꝫ prouocatꝰ ab aliquo
de monaſterio voluerit abſcedere:aut iudicet ꝑpoſito: cui
vtiqꝫ de his q̄ in cōmuni decreuimus nihil eſſe cenſeo ſub:
Eccli.vj. trahendū:qꝛ ſcriptum eſt: Pacifici ſint tibi multi: ſed vnꝰ
Ca.v. ex mille ſit tibi conſiliariꝰ. Igiꝭ hec q̄ ſcripta ſunt cū ſum
ma diligētia obſeruanda ſunt a ꝑpoſito vſqꝫ ad oēs fr̄es
Et ſi q̄s ab aliquo doctrinā audiuerit preterq̄ in monaſte
rio cōſecutus eſt ab eo cui ſe credidit:hanc aūt ſuſcipiat ⁊
Ephe.v. eam nō ſubtrahat doctori:qꝛ ſcriptū eſt: Omne qđ maniſe
ſtat lux eſt. Si em̄ bona fuerit collaudanda eſt/ ſi vero pra
Ca.vj. ua reprobanda. De his aūt fratribꝰ qui in vnitate ꝯſiſtunt
ſi quis ſubito aduerſus prepoſitū altercatꝰ fuerit: nō ſolū
Matthei. ſemel:ſed ſcđo ⁊ tertio (vt euangeliū docet) licet exorare.
xviij. Si autē noluerit ſe emendare:ille cui iniuriā irrogatus eſt
poſt penitentiā vel ſcđam correctionē:qui nō reuocauerit
ꝯtumacē denunciet ⁊ illud ꝑpoſito: ne per taciturnitatem
ille ⁊ frater ſuꝰ periclitenꝭ:ſicut Salomō ait. Qui occultat
Ca.vij. inimicitiā inſtruit dolū. Si vero (vt fieri ſolet) īcurſiō re:
pētina ſupueneri aut hoſtilitas: vt impoſſibile ſit fratribꝰ
in vnū fugā petere ꝓpter ꝑſecutionē inimicoꝝ:⁊ poſtmodū
deo fauente euaſerint ⁊ potuerint ꝑuenire vbi prepoſitum
eſſe cognouerit:velut filij ad patrē feſtinare debebūt. Nec
vllomodo poterit ſeparari quos diuina charitas ſociauit.
j.Jo.iiij. qꝛ ſcriptum eſt: Perfecta dilectio foras mittit timorē. Si
Ca.viij. quis autē (qđ ſuperiꝰ diximus) cauſa neceſſitatis detinet
id quod a monaſterio ſecū portauit neceſſe habebit vbi ꝑ
poſitus ſuus eſt illud ꝑferre: qꝛ nō poterit ſibi retinere qđ

per pactū ad oēs pertinet:⁊ deo vtiqꝫ eſt conſecratū. Sed
ſi cogitauerit de his aliqđ retinere: contra dictū apoſtoli
agere videꝭ:q̄ ait. Nemini quicq̄ debeatis:niſi vt inuicem Ro.xiij.
diligatis vos. Omnia q̄ in iſto libro continenꝭ:omnes fra: Ca.ix.
tres obſeruēt atqꝫ ſe ſubſcribāt q̄ boni eſſe deſiderant. Ue:
rum propter illos hec ſunt cauta:id eſt ſcripta qui in omni
bus ſtabiles eſſe noſcuntur.

Explicit prima regula ſancti Auguſtini.

¶Diui patris Aurelij Auguſtini Regula ſecūda: Confratres de modo ac tempore orādi: pſallendi: legendi: operandi: viuendi: ⁊ conuerſandi conuenienter inſtruens.

Nte omnia fratres chariſſimi diligaꝭ deꝰ: dein: Ca.j.
de primꝰ. Qualiter aūt oporteat nos orare vel
pſallere deſcribimꝰ.i.in matutinis dicanꝭ pſal:
mi octuagintaocto cū debitis antiphonis: verſi
bus ⁊ reſpōſoriis. Ad primā ⁊ tertiā dicanꝭ ſui pſalmi:an:
tiphone due:lectiones due. Simili modo ad ſextā ⁊ nonā
dicanꝭ ſui pſalmi cū debitis reſpōſorijs ⁊ antiphōis. Hoc
idē in veſperis ⁊ cōpletorio ſerueꝭ. Ad lucernariū aūt pſal
mus vnꝰ:reſponſoriū vnū:antiphone tres: lectiones tres.
Et tempore oportuno poſt lucernariū omnibꝰ ſedētibꝰ le
ganꝭ lectiones. Nocturne aūt orationes menſe nouembri
decembri:ianuario ⁊ februario:antiphone duodecim:pſal
mi ſex:lectiones tres. Marcio:aprili:ſeptēbri octobri:anti
phone decē:pſalmi q̄nqꝫ lectiōes tres. Maio:iunio: iulio:
⁊ auguſto:antiphone octo:pſalmi quattuor: lectiōes due.
Operēꝭ a mane vſqꝫ ad ſextā:⁊ a ſexta vſqꝫ ad nonā vacēt Ca.ij.
lectiōi:⁊ ad nonā reddāt codices. Et poſtq̄ refecerit ſiue
in orto ſiue vbicūqꝫ fuerit:faciāt opꝰ vſqꝫ ad horā lucerna
rij. Nemo ſibi aliqđ vendicet propriū ſiue in veſtimento:ſi
ue in quacūqꝫ re. Apoſtolica em̄ vita optamus viuere. Ne Actuū.ij.
mo cum murmure aliquid faciat: vt nō ſimili iudicio mur: et.iiij.
muratorū ꝑeat. Fideliter obediant: hi patrē ſuū poſt deū
honorēt:prepoſito ſuo deferāt ſicut decet ſanctos. Seden
tes ad menſam taceant audientes lectionē. Si autē aliqđ
opus fuerit:prepoſitus eoꝝ ſollicitꝰ ſit. Sabbato ⁊ domi:
nica ſicut cōſuetudo eſt qui volūt vinū accipiant. Si opus Ca.iij.
fuerit ad aliquā neceſſitatē mitti:duo eāt. Nemo extra mo
naſteriū ſine precepto māducet neqꝫ bibat. Non ei hoc ad
diſciplinā pertinet monaſterij. Si opera monaſterij mittā
tur fratres vendere:ſollicite caueāt ne quid faciant cōtra
preceptum:ſciētes quoniā exacerbāt dñm in ſanctis ſuis.
Si aliquid emant ad neceſſitatē monaſterij:ſollicite ⁊ fide
liter vt ſerui dei agāt. Ocioſum verbū apđ illos nō ſit. Ma Ca.iiij.
ne ad opera ſua ſedeāt. poſt orationē tertie eant ad opera
ſua:nō ſtātes fabulas contexant:niſi forte aliquid ſit ꝓ vti
litate anime. Sedētes ad opa taceāt: niſi vt neceſſitas ope
rum exigeret vt loquaꝭ quis. Si quis aūt nō omni virtute Ca.v.
adiuuāte miſericordia dei hec conatus fuerit implere:ſed
contumaci animo deſpexerit: ſemel atqꝫ iterū cōmonitus
ſi nō emendauerit/ſciat ſe ſublacere diſcipline monaſterij
ſicut oportet. Si āt talis fuerit etas ipſiꝰ: vapulabit. Hec
aūt in nomine chriſti fideliter ⁊ pie obſeruātes et vos ꝓfi
cietis ⁊ nobis nō parua leticia erit de vr̄a ſalute. Hec ſunt
que obſeruetis precipimus in monaſterio conſtituti.

Explicit ſecunda regula ſancti Auguſtini.

¶Diui patris Aurelij Auguſtini Regula tertia: In qua latius tradidit ea que ad cōmunē clericorū vitā pertinent: Que ⁊ a nōnullis inter ſermones de communi vita clericorū enumerātur.

Nte omnia fratres chariſſimi diligaꝭ deꝰ deinde Mat.xxij.
proximus:qꝛ iſta precepta ſunt principaliter no
bis data. Hec igiꝭ ſunt que vt obſeruetis ꝑcipi:
mus in monaſterio cōſtituti. Primū ꝓpter qđ Ca.j.
in vnū eſtis cōgregati:vt vnanimes habitetis in domo:et
ſit vobis anima vna ⁊ cor vnū in deo. Et nō dicatis aliqđ xij.q.j.
propriū: ſed ſint vobis omnia cōmunia. Et diſtribuaꝭ vni non dicatiſ
cuiqꝫ veſtrū a prepoſito veſtro victus et tegumentum:nō Ca.ij.
equaliter oībus qꝛ nō equaliter valetis omnes: ſed potius
vnicuiqꝫ ſicut cuiqꝫ opus fuerit. Sic em̄ legitis in actibus Actuū.ij.
apoſtoloꝝ: Quia erāt illis omnia cōmunia: ⁊ diſtribueba: et.iiij.

Ca. iij. tur vnicuiqꝫ ſicut cuiqꝫ opus erat. Qui aliqd habebant in
ſeculo: quādo ingreſſi ſunt monaſteriū libenter velint illud
eſſe cōmune. Qui aūt nō habebāt: non ea querant in mona
Ca. iiij. ſterio q̄ nec foris habere potuerūt. Sed tñ eorū infirmita-
ti quod opus eſt tribuat: etiā ſi paupertas eoꝝ quando fo-
ris erāt nec ipſa neceſſaria poterat inuenire. Tñ non ideo
ſe putent eſſe felices q2 inuenerūt victum ⁊ tegumentū qua
le foris inuenire nō poterant. nec erigant ceruicē q2 ſocian
tur eis ad quos foris accedere nō audebāt: ſed ſurſum coꝛ
habeant ⁊ terrena vana nō querāt: ne incipiāt eſſe monaſte
ria diuitib⁹ vtilia nō pauperibus: ſi diuites illic humilian
Ca. v. tur et pauperes illic inflant. Rurſus etiā illi qui aliqd eſſe
videbant in ſeculo nō habeāt faſtidio fratres ſuos qui ad
illam ſanctam ſocietatem ex paupertate venerūt. Magis
autē ſtudeāt nō de parentū diuitū dignitate ſed de paupe
rum fratrum ſocietate gloriari. Nec extollant ſi cōmuni vi
te aliquid de ſuis facultatib⁹ contulerunt: nec de ſuis diui
tijs magis ſuperbiāt q2 eas monaſterio partiunt q̄ ſi eis
in ſeculo fruerent. Alia q̄ppe quecūqꝫ iniq̄tas ī malis ope-
ribus exercet vt fiant: ſuperbia vero etiā bonis operibus
inſidiat vt pereāt. Et quid prodeſt diſpergere dando pau
peribus ⁊ pauperē fieri cū anima miſera ſuperbioꝛ effici-
Ca. vj. tur diuitias contemnēdo q̄ fuerat poſſidendo? Oēs ergo
j. coꝛ. iij. ⁊ vnanimiter ⁊ concorditer viuite: ⁊ honorate in vobis deū
vj. inuicem: cuius templa facti eſtis. Orationibus inſtate: ho
Ca. vij. ris ⁊ tēporibus cōſtitutis. In oratorio nemo aliquid agat
Ca. viij. niſi ad quod factū eſt vnde ⁊ nomē accepit: vt ſi forte aliq̄
xlij. diſtin. etiam preter horas conſtitutas ſi eis vacat orare voluerit
ī oratorio nō eis ſint impedimēto q̄ ibi aliquid agendū putauerunt.
Ca. ix. Pſalmis ⁊ hymnis cū oratis deū: hoc verſet in corde qđ
Ca. x. profertur in voce. Et nolite cantare: niſi qđ legiſtis eſſe cā
tandum. Quod aūt nō ita ſcriptum eſt vt cantet: nō cantet
Ca. xj. Carnem veſtrā domate ieiunijs ⁊ abſtinentia eſce: quantū
Ca. xij. valitudo permittit. Quando aūt aliquis nō poteſt ieiuna-
re: non tñ extra horam prandij aliquid alimentorū ſumat
Ca. xiij. niſi cum egrotat. Cū acceditis ad mēſam donec inde ſur-
gatis qđ vobis ſcđm cōſuetudinē legit ſine tumultu ⁊ cō-
tentionib⁹ audite: ne ſole vobis fauces ſumant cibū: ſed ⁊
Ca. xiiij. aures eſuriant dei verbū. Qui infirmi ſunt ex priſtina con
ſuetudine ſi aliter tractant in victu: nō debet alijs moleſtū
eſſe nec iniuſtū videri quos fecit aliqua conſuetudo fortio
res. Nec illos feliciores putent q2 ſumunt quod nō ſumūt
ipſi: ſed ſibi potius gratulent: quia valent quod nō valent
Ca. xv. illi. Et ſi eis q̄ venerūt ex morib⁹ delicatioribus ad mona
ſteriū aliqđ alimentoꝝ: veſtimentorū: operimentorum da-
tur: quod alijs fortioribus ⁊ ideo felicioribus nō dat: cogi
tare debēt quibus nō dat q̄tum de ſua ſeculari vita illi ad
iſtam deſcēderint: q̄uis vſqꝫ ad alioꝝ qui ſunt corpore fir
miores frugalitatē peruenire nequiuerit. Nec debent vel-
le omnes quod paucos vident amplius: nō q2 honorantur
ſed quia tolerant accipere: ne cōtingat deteſtanda peruer-
ſitas: vt in monaſterio vbi quantū poſſunt fiūt diuites la-
Ca. xvj. borioſi: fiāt pauperes delicati. Sane quēadmodū egrotā
tes neceſſe habent min⁹ accipere ne grauentur: ita et poſt
egritudinē ſic tractādi ſunt vt citi⁹ recreentur: etiam ſi de
humillima ſeculi paupertate venerūt: tanq̄ hoc illis cōtule
rit recentioꝛ egritudo: qđ diuitibus anterioꝛ conſuetudo.
Sed cum vires priſtinas reparauerint: redeāt ad felicioꝛē
Ca. xvij. conſuetudinē ſuam: que famulos dei tanto amplius decet
q̄to min⁹ indigēt: ne cibi eos teneat voluptas iā vegeta-
tos: q̄s neceſſitas leuarat īfirmos. Illos eſtiment ditiores
Ca. xviij. qui inſuſtinēda parcitate fuerint fortiores. Melius eſt eñ
Ca. xix. minus egere: q̄ plus habere. Non ſit notabilis habitus ve
ſter: nec affectetis veſtibus placere: ſed moribus. Qñ pro-
ceditis ſimul ambulate: cū veneritis quo itis ſimul ſtate.
Ca. xx. In inceſſu: ſtatu: in oībus motibus veſtris nihil fiat quod
cuiuſq̄ offendat aſpectū: ſed qđ veſtrā deceat ſanctitatem
Ca. xxj. Oculi veſtri ⁊ ſi iaciuntur in aliquā feminarum: figant in
nulla. Neqꝫ eñ qñ p̄ceditis feminas videre prohibemini:
xxxij. q. v. ſed appetere aut ab ipſis appeti velle crimīoſum eſt. Nec
nec ſolo. ſolo tacito affectu: ſed affectu quoqꝫ ⁊ aſpectu appetit ⁊ ap
petit cōcupiſcētia feminarū. Nec dicatis vos habere ani-
mos pudicos ſi habeatis oculos impudicos: q2 impudic⁹
oculus impudici cordis eſt nuncius. Et cū ſe inuicē ſibi-
met etiā tacente lingua cōſpectu mutuo corda nūciant im
pudica: ⁊ ſcđꝫ ɔcupiſcētiā carnis alterutro delectant amo
re: etiā in tactis ab immunda violatione corporibus fugit
caſtitas ipa de morib⁹. Nec putare debet qui in feminam
figit oculū ⁊ illi⁹ in ſe diligit fixū ab alijs ſe nō videri cum
hoc fecerit. Videt omnino: ⁊ a quibus ſe videri nō arbitra
tur. Sed ecce lateat: ⁊ a nemine hoīm videat: quid faciet
de illo deſup inſpectore quē latere nihil pōt? An ideo pu-
tandus eſt nō videre: q2 tāto videt patiētius quanto ſapiē
tius? Illi ergo vir ſanctus timeat diſplicere: ne velit femi-
ne male placere. Illum cogitet omnia videre: ne velit femi
nam male videre. Illius nāqꝫ ⁊ in hac cauſa cōmēdat⁹ eſt
timoꝛ: vbi ſcriptū eſt: Abominatio eſt dño defigens oculū.
Qñ ergo ſimul eſtis in eccleſia ⁊ vbicumqꝫ vbi femine ſunt Ca. xxij.
inuicē veſtrā pudicitiā cuſtodite. Deus eñ qui habitat in
vobis: etiā iſto modo cuſtodiet vos ex vobis. Et ſi hāc de Ca. xxiij.
qua loquoꝛ oculi petulantiā in aliquo veſtrū aduerteritis
ſtatim admonete: ne cepta p̄grediant: ſed de p̄ximo corri
gant. Si aūt ⁊ poſt admonitionē iterū vel alio quocumqꝫ
die idipm eū facere videritis: iam velut vulneratum ſanā-
dum prodat quicūqꝫ hoc potuerit inuenire. Prius tñ ⁊ al
teri vel tertio demonſtrandū: vt duoꝝ vel triū poſſit ore cō Matthei.
uinci: ⁊ competenti ſeueritate coerceri. Nec vos iudicetis xviij.
eſſe maliuolos qñ hoc indicatis. Magis quippe innocen- v. q. v. nec
tes nō eſtis ſi fratres veſtros quos indicādo corrigere po vos iudi-
teſtis tacendo perire p̄mittitis. Si eñ frater tuus vulnus cetis.
habet in corpore quod velit occultari cū timet ſecari: non
ne crudeliter abs te ſileret ⁊ miſericorditer īdicaret? Quā
to ergo potius debes manifeſtare ne deteri⁹ putreſcat in
corde? Sed anteq̄ alijs demonſtret per quos cōuincendus
eſt ſi negauerit: prius p̄poſito debet oſtendi ſi admonitus
neglexerit corrigi: ne forte poſſit ſecretius corrept⁹ non in
noteſcere ceteris. Si aūt negauerit: tunc neganti adhiben
di ſunt alij: vt iam corā oībus poſſit nō ab vno teſte argui
ſed a duob⁹ vel tribus conuici. Conuictus vero ſcđm pre
poſiti vel etiā p̄ſbyteri ad cuius diſpenſationē pertinet ar
bitriū: debet emēdatoriā ſubire vīdictā. Quā ſi ferre recu
ſauerit: etiā ſi ipſe nō abceſſerit: de veſtra ſocietate p̄ijcia-
tur. Nō eñ ⁊ hoc fit crudeliter ſed miſericorditer: ne cōta-
gione peſtifera plurimos perdat. Et hoc qđ dixi de oculo Ca. xxiiij.
nō figendo etiā in ceteris inueniendis: p̄hibēdis: indican
dis: ɔuincēdis / vindicandiſqꝫ peccatis diligenter ⁊ fideli
ter obſeruetur: cum dilectiōe hoīm ⁊ odio vitioꝝ. Quicū- Ca. xxv.
qꝫ aūt in tm̄ p̄greſſus fuerit malū: vt occulte ab aliquo lit- xij. q. j. nō
teras vel quodlibet munus accipiat: ſi hoc vltro confitet dicatis.
parcat illi ⁊ oret p̄ illo. Si autē deprehendit atqꝫ conuin-
citur: ſcđm arbitriū preſbyteri vel prepoſiti grauius emē-
det. Veſtes veſtras in vnū habeatis ſub vno cuſtode vel Ca. xxvj.
duob⁹ vel quot ſufficere potuerint ad eas excutiēdas: ne
a tinea ledant. Et ſicut paſcimini ex vno cellario ſic īdua
mini ex vno veſtiario. Si fieri poteſt nō ad vos p̄tineat qđ
vobis indumentū p̄ tempoꝝ congruētia proferat: vtrum
hoc recipiat vnuſquiſqꝫ qđ depoſuerat: an aliud qđ alter
habuerat: dū tñ vnicuiqꝫ prout cuiqꝫ op⁹ eſt nō neget. Si
aūt hinc inter vos ɔtētiones ⁊ murmura oriunt: cum que-
ritur aliq̄s deterius ſe accepiſſe q̄ p̄ri⁹ habuerat: ⁊ īdignū
ſe eſſe qui non ita veſtiat ſicut alius frater ei⁹ veſtiabatur:
hinc vos probate quantū vobis deſit in illo interiore ſan-
cto habitu cordis q̄ p̄ habitu corporis litigatis. Tamē ſi
veſtra tolerat infirmitas vt hoc recipiatis qđ poſueritis
in vno tñ loco ſub cōmunib⁹ cuſtodib⁹ habete qđ ponitis
Ita ſane vt nullus ſibi aliqđ operet: ſed oīa opera vr̄a in Ca. xxvij.
vnū fiant: maiori ſtudio ⁊ freq̄ntiori alacritate q̄ ſi vobis
ſingulis faceretis p̄pria. Charitas eī de qua ſcriptū eſt: q̄ j. Coꝛ. xiij.
nō querat q̄ ſua ſunt: ſic intelligit: q2 cōmunia proprijs nō
propria cōmunib⁹ anteponit: Et ideo quanto ampli⁹ rem
cōmunē q̄ p̄pria veſtra curaueritis: tanto vos ampli⁹ p̄-
ficere noueritis: vt in omnib⁹ quib⁹ vtit tranſitura neceſ-
ſitas: ſupemineat que p̄manet charitas. Conſequēs ergo Ca. xxviij
eſt vt etiā q̄ ſuis filijs aut aliqua neceſſitudine ad ſe p̄tinen
tibus in monaſterio conſtitutis aliquā cōtulerit veſtē ſiue
quodlibet aliud inter neceſſaria deputandū: nō occulte ac
cipiat: ſed ſit in poteſtate p̄poſiti: vt in rē cōmunē redactū
cuiqꝫ [illegible] fuerit p̄beat. Qꝫ ſi aliquis rem ſibi collat[illegible]

Ca.xxx. celauerit furti iudicio cõdemnet̃. Indumẽta veſtra ſcḋm ar
bitrium ꝓpoſiti lauent̃: ſiue a vobis ſiue a fullonibus: ne in
teriores anime ſordes ꝯtrahat mũde veſtis nimius appe
Ca.xxxi. titus. Lauacrũ etiã corpori cuius infirmitatis neceſſitas
cogit: minime denegef̃. Fiat ſine murmure de cõſilio medi
cine: ita vt etiã ſi nolit iubente ꝓpoſito faciat quod facien
dum eſt ꝓ ſalute. Si aũt velit ⁊ forte nõ expedit: ſue cupidi
tati nõ obediat̃. Aliqñ enĩ etiam ſi noceat: prodeſſe credit̃
quod delectat. Deniq̃ ſi latẽs eſt dolor in corpore famulo
dei dicenti qḋ ſibi doleat: ſine dubitatione credat̃. Sed tñ
vtrũ ſanãdo illi dolori quod delectat expediat: ſi nõ ẽ cer
tum medic⁹ conſulat̃. Nec eant ad balnea ſiue quocũq̃ ire
Ca.xxxii. neceſſe fuerit minus q̃ duo vel tres. Et ille q̃ habet aliquo
eundi neceſſitatẽ cũ quib⁹ prepoſitus iuſſerit ire debebit.
Ca.xxxiii. Egrotãtiũ cura: ſiue poſt egritudinẽ reficiẽdoꝝ: ſiue aliq̃
imbecillitate etiã ſiue febrib⁹ laborãtiũ: vni alicui debet in
iungi: vt ipſe de cellario petat quod cuiq̃ opus eſſe perſpe
ca.xxxiiii. xerit. Siue aũt qui cellario: ſiue qui veſtib⁹: ſiue qui codici
Ca.xxxv. bus prepomunt̃ ſine murmure ſeruiant fratribus ſuis. Co
dices certa hora ſingulis diebus petant̃: extra horã q̃ pe
Ca.xxxvi. tierit nõ accipiet. Veſtimenta vero ⁊ calciamenta qñ indi
gentib⁹ fuerint neceſſaria dare nõ differãt ſub quoꝝ cuſto
ca.xxxvii. dia ſunt q̃ poſcunt̃. Lites aut nullas habeatis: aut q̃ celer
Mat.vii. rime finitatis: ne ira creſcat in odiũ ⁊ trabẽ faciat de feſtu
i. Ioh.iii. ca: ⁊ aĩam faciat homicidã. Sic eĩ legitis. Qui odit fratrẽ
ca.xxxviii. ſuũ homicida eſt. Quicũq̃ ꝯuitio vł maledicto vel etiã cri
minis obiectu aliquẽ leſit: meminerit ſatiſfactiõe quã toti
us curare qḋ fecit: ⁊ ille qui leſus eſt ſine diſceptatione di
mittere. Si aũt inuicẽ ſe leſerint: inuicẽ ſibi debita relaxa
re debebũt ꝓpt̃ oratiões veſtras: quas vtiq̃ quãto crebrio
res habetis: tãto ſaniores habere debetis. Melior eſt aũt
q̃ q̃uis ira ſepe tentat̃ / tñ impetrare feſtinat vt ſibi dimit
tat cui ſe feciſſe agnoſcit iniuriã q̃ q̃ tardius iraſcit̃ / et ad
veniã petendã tardi⁹ inclinat̃. Qui aũt nunq̃ vult petere
veniã: aut nõ ex aĩo petit: ſine cauſa eſt in monaſterio: etiã
Ca.xxxix. ſi inde nõ ꝓiciat̃. Proinde vobis a verbis durioris⁹ par
cite: que ſi emiſſa fuerint ex ore veſtro: nõ pigeat ex ipſo ore
Ca.xl. proferre medicamẽta vñ facta ſunt vulnera. Quando aũt
lxxxvi. di neceſſitas diſcipline in morib⁹ coercendis dicere vos ver
quando. ba dura cõpellit: ſi etiã ipſi modũ vos exceſſiſſe ſentitis / nõ
a vobis exigit̃ vt a vobis ſubditis veniã poſtuletis: ne apḋ
eos quos oportet eſſe ſubiectos. dũ nimium ſeruat̃ humili
tas / regendi frangat̃ auctoritas. Sed tñ petenda eſt venia
ab oĩm dño qui nouit etiã eos quos plus iuſto forte corri
pitis: quanta beniuolẽtia diligatis. Non aũt carnalis: ſed
Ca.xli. ſpiritalis inter vos debet eſſe dilectio. Prepoſito tãq̃ pa
tri obediat̃: multomagis ꝑſbytero qui omniũ veſtrũ curã
Ca.xlii. gerit. Vt ergo cuncta iſta ſeruent̃: ⁊ ſi quid ſeruatũ minus
fuerit nõ negligẽter preteread̃: ſed vt emendandũ corrigen
dumq̃ curet̃: ad prepoſitũ ꝑcipue ptinebit vt ad preſbyte
rum cui⁹ eſt apud vos maior autoritas referat quod mo
Ca.xliii. dũ vel vires eius excedit. Ipſe vero qui vobis preeſt / nõ
ſe exiſtimet poteſtate dominãte: ſed charitate ſeruiẽte feli
cẽ. Honore corã vobis ꝑlatus ſit vobis: timore corã deo
ſubſtrat⁹ ſit pedib⁹ veſtris. Circa oẽs ſeipſum bonoꝝ ope
i. Theſ.v. rum prebeat exemplũ. Corripiat inquietos: conſolet̃ pu
ſillanimes: ſuſcipiat infirmos. patiẽs ſit ad oẽs. Diſciplinã
libens habeat: metuẽdus imponat. Et q̃uis vtrũq̃ ſit ne
ceſſariũ: tñ plus a vobis amari appetat q̃ timeri: ſemꝑ co
gitans deo ſe ꝓ vobis redditurũ eſſe rationẽ. Vñ vos ma
gis obediẽdo nõ ſolum veſtri ſed etiã ipſius miſeremini:
Ca.xliiii. qui inter vos quãto in loco ſuperiore: tãto in periculo ma
re verſat̃. Donet dñs vt obſeruetis hec oĩa tãq̃ ſpiritalis
pulchritudinis amatores: ⁊ bono xp̃i odore de bona ꝯuer
Ca.xlv. ſatione fragrãtes: nõ ſicut ſerui ſub lege: ſꝫ ſicut liberi ſub
gratia cõſtituti. Vt aũt vos in hoc libello tanq̃ in ſpeculo
poſſitis inſpicere: ne per obliuionẽ aliqḋ negligatis: ſemel
in ſeptimana vobis legat̃. Et vbi vos inueneritis ea q̃ ſcri
pta ſunt faciẽtes: agite gratias dño bonoꝝ oĩm largitori.
Vbi aũt ſibi quicũq̃ veſtrum videt aliquid deeſſe: doleat
Mat.vi. de preterito: caueat de futuro: orans vt ⁊ debitum dimitta
tur ⁊ in tentationem non inducatur. Amen.

Explicit tertia regula ſancti Augu

¶ Forma ſcḋm quam beatus Auguſtinus com-
munem ſocietatem dedit eis qui ſuo fratrumq̃
ſuorum conſortijs coniungi optabant.

Omnes q̃uis ꝑ gratiã baptiſmi fratres ſimus in chriſto: ⁊ vnũ patrẽ habeam⁹ in celo: ſi eius pre-ceptis prout poſſumus obſequimur: ꝓculdubio tunc maxime vnimur: qñ orationib⁹ ⁊ beneficijs inuicẽ nos metipſos copulam⁹. Quẽadmodũ ⁊ in primiti- Act.iiii. ua eccleſia: q̃bus cor vnũ erat ⁊ aĩa vna. Quoꝝ amore plu-res accenſi mente: poſſeſſiones ⁊ facultates rerum venden-tes congregatis cum matre chriſti ieſu in vnũ: precia defe-rebant gaudẽtes. Sicq̃ iſte nihilominus deo inſpirãte eo-rum exemplo cõmonitus: noſtris optat coniungi ꝯſortijs. Idcirco damus ei cõmunem ſocietatem viuendi nobiſcũ quantũ a domino promereri poſſum⁹: ⁊ noſtrum eſt largi-ri quaten⁹ cum electis a remuneratore omnium bonorum valeat premia repromiſſa percipere. Per eundẽ chriſtum dominum noſtrum. Amen.

Finis.

¶ Sermonũ diui Aurelij Auguſtini Epiſcopi ad fratres ſuos in heremo commorantes: quoſ-damq̃ alios: cum ſummaria materiarum ſuarũ expoſitione breuis annotatio.

De inſtitutione regularis vite. Sermo primus.
De pace. ſermo. ii.
De ſilentio. ſermo. iii.
De prudentia: ſermo. iiii.
De obedientia ad ſacerdotes ſuos. ſermo. v.
De miſericordia. ſermo. vi.
De obedientia. ſermo. vii.
De perſeuerantia in bono inchoato. ſermo. viii.
De ira fugienda. ſermo. ix.
De puritate conſcientie: amore tribulationũ: ⁊ ſpe qua per illas ad celeſtia inuitamur. ſermo. x.
De lachrymis / compunctione / ⁊ penitentia. ſermo. xi.
De ſuperbia ⁊ humilitate. ſermo. xii.
De fortitudine tenenda. ſermo. xiii.
De iuſtitia ⁊ correctione fraterna. ſermo. xiiii.
De fide trinitatis a ſimplicib⁹ nõ inueſtigãda. Et ſeptẽ do nis ſpiritusſancti contra ſeptem vitia. ſermo. xv.
De inobediẽtia / negligẽtia / patiẽtia / ⁊ caſtitate. ſer. xvi.
De vigilatione ⁊ ocioſitate vitanda. ſermo. xvii.
De inuidia cauenda. ſermo. xviii.
De vigilia natiuitatis chriſti. ſermo. xix.
De natiuitate domini. ſermo. xx.
De triplici genere monachorũ in egypto. ſermo. xxi.
De cõſolatione fratrũ in heremo a quib⁹ ſanct⁹ Auguſtin⁹ receſſit cũ exhortatione ad orationẽ ⁊ lachrymas. xxii.
De ieiunio. ſermo. xxiii.
De exhortatione ad ſolitudinẽ exẽplo ſancti Hieronymi Ac de ieiunio: ⁊ quid ſit ieiuniũ. ſermo. xxiiii.
De ieiunio: ⁊ vbi fuit inſtitutum. ſermo. xxv.
De murmuratiõe / ⁊ detractõe / ⁊ de penis dãnãdoꝝ. xxvi.
De filio prodigo. ſermo. xxvii.
In cena domini. ſermo. xxviii.
De lingua doloſa. ſermo. xxix.
De confeſſione peccatorum. ſermo. xxx.
De fallacia mundi ⁊ eius deteſtatione ꝓpter tria precipue mala que in eo ſunt. ſermo. xxxi.
Ad leproſos vt patientiam teneant. ſermo. xxxii.
De deteſtatione ebrietatis: cũ terribilis caſus enarratione Sermo. xxxiii.
De duob⁹ generib⁹ hoĩm mundũ derelinquentium: qui in ſancto loth ⁊ vxore ſua deſignantur. ſer. xxxiiii.
Ad iudices vt caueãt ne odio / amore / ꝓcio / precib⁹ / vel ti more corrũpant̃: ceteraq̃ vitia declinent ⁊ iuſtitiam ſer uent. ſermo. xxxv.
Ad ꝑſbyteros ſuos malã vitã coꝝ reꝑhendẽs. ſer. xxxvi.
Qꝫ ſacerdotes ſe debeãt exhibere ſicut dei miniſtros: ⁊ ca uere ne dona ſanctiſpũs vendere ꝓcurent. Patiẽtiam

quoq; ⁊ caſtitatē ſeruare: ac de fornicationis deteſtatione. ſermo. xxxvij.
De ſacre ſcripture īgētib⁹ preconijs cū exhortatione ad diligentē ipſius lectionē. ſermo. xxxviij.
De vita ſolitaria ⁊ contemplatiua. ſermo. xxxix.
De obſeruantia clericorū. ſermo. xl.
De obſeruātia ieiunij quadrageſimalis. ſermo. xlj.
De vita ⁊ moribus clericorum. ſermo. xlij.
De modo querendi xp̄m in epiphania. ſermo. xliij.
De pietate/charitate ⁊ ſuffragijs defunctorꝫ. ſer. xliiij.
De penitentia agēda ⁊ detractione vitāda. ſermo. xlv.
De angelis ⁊ hoſpitalitate. ſermo. xlvj.
De vehemēti pcti ſodomitici deteſtatiōe. ſer. xlvij.
De cura anime. ſermo. xlviij.
De miſeria carnis ⁊ falſitate preſentis vite. ſer. xlix.
De ſalute anime. ſermo. l.
Cōtra falſam ſecuritatē ex pſalmo q̄drageſimonono. ſ. lj.
De cōmuni vita clericorꝫ ex ſui diſpoſitione. ſer. lij.
Item de cōmuni vita clericorꝫ ex ſui ordinatione. ſer. liij.
De tenenda obediētia ⁊ euitanda ſuperbia. ſermo. liiij.
De obitu Ualentini ep̄i Carthaginēſ. ſermo. lv.
De cōmendatione diuinarū ſcripturarū cū exhortatiōe vt diligenter legant. ſermo. lvj.
De diligēti inſtructiōe frm q̄liter in hac vita debeāt agere vt cū hinc migrauerit ⁊ caro ī ſepulchro deuorari cepit aīa cū ſanctis oībus letetur in celis. ſermo. lvij.
De vanitate mundane glorie. ſermo. lviij.
De cōtemptu mūdi ad ſacerdotes ⁊ clericos ſuos. ſer. lix.
De perſecutione chriſtianorum. ſermo. lx.
De obedientia. ſermo. lxj.
De timore dn̄i ⁊ auaricia vitanda. ſermo. lxij.
De die iudicij ⁊ penis inferni. ſermo. lxiij.
De exhortatiōe ad ſacerdotes vt doceant q̄d populū chriſtianū ſcire ⁊ obſeruare oporteat. ſermo. lxiiij.
De exhortatione ad generalē hoīm inſtructionē ꝓ deſiderio vite celeſtis: ⁊ contemptu preſentis. ſermo. lxv.
De agenda penitentia. ſermo. lxvj.
De fuga vanitatis ⁊ virtutū adeptione. ſermo. lxvij.
Quomodo per virtutes obuiādū ſit vitijs: Et de miſeria infernali. ſermo. lxviij.
De exhortatione ad orandū: cū exemplo cuiuſdā defuncti in egypto: Et de miſeria anime. ſermo. lxix.
De commendatione humilitatis. ſermo. lxx.
De non tardando conuerti ad dn̄m. ſermo. lxxj.
De morte. ſermo. lxxij.
De illo qui iram diu in pectore retinet ⁊ non vult humiliari. ſermo. lxxiij.
De futura vita diligenter cogitanda. ſermo. lxxiiij.
De diuite. ſermo. lxxv.
De cogitationibus. ſermo. lxxvj.

¶ Finis Annotationis Sermonum.

¶ Annotatio quorūdam ex diuerſis collectorū que ad gloriam diui Auguſtini ꝑannotatis ſermonibus ſubiuncta ſunt.

j De vita: cōuerſatiōe/ac morte ſancte Monice matris beati Auguſtini Narratio.
ij Relatio Calixti de cōuerſione: perſeuerātia ⁊ quibuſdam dictis ſancti Auguſtini.
iij Ex Sigeberto in epiſtola ad Macedoniū de ortu cōuerſione: ⁊ vita ſancti Auguſtini.
iiij De obitu atq; cōmendatione ſancti Auguſtini.
v De trāſlatione corporis ſancti Auguſtini de Sardinia ad Papiam.
vj Ex Antonino archiepiſcopo Florentino de habitu ⁊ cōuerſatione ſancti Auguſtini.
vij Oratio de paſſione dn̄i noſtri ieſu chriſti: quā ſanctus Auguſtinus fertur edidiſſe: pro qua diligētius dicenda Bonifacius octauus ſpeciales indulgentias dediſſe narratur.

¶ Finis.

¶ Sermones diui aurelij Auguſtini ad fratres ſuos in heremo cōmorantes: ⁊ quoſdā alios: feliciter incipiunt.

¶ De inſtitutione regularis vite. Sermo prim⁹ In quo premiſſa reformatione/beatus Auguſtinus ante oīa dilectionē/⁊ proximi vitā/ ⁊ poſſeſſionē cōmunē: probationē intrantis religionem: voluntatis abnegationem: reditum ad heremū contemptorū regule correctionem: quam ſepe legendam eſſe inſtituit: et cetera.

FRatres mei et letitia cordis mei: corona mea et gaudiū meū q̄d eſtis vos. Pax vobis ⁊ charitas cū fide ſemper inter vos adimpleatur. Quia me putatis matrē eſſe aīarꝫ veſtrarꝫ: ideo deſidero ita vos cōponere vt in vobis neq; macula/neq; ruga poſſit ante tribunal iuſti iudicis apparere. (Ephe. v.) Animab⁹ enī veſtris non ſolū ornamēta/ſed etiā medicamenta deſidero prouidere. Studeo enī diſſuta cōſuere: ⁊ cōciſſa ſartire: vulnerata curare: abluere ſordida reparare perdita: ⁊ ea que ſunt integra: ſpiritalibus margaritis ornare. Ego eī margaritas de paradiſi patria vobis donare cupiēs: nullā mercedē in ſeculo opto recipere: niſi q̄ que vobis inſinuare intēdo patiēter audire ⁊ cū dei adiutorio ſm vires operibus adimplere ſemper ſtudeatis.
Sed an̄ oīa fratres chariſſimi: quos iterū parturio donec reformet in vobis chriſt⁹: diligat deus/deinde proxim⁹/ (Gal. iiij. Mat. xxij.) q̄z iſta precepta ſunt principaliter nobis data. Et ideo fratres dilectiſſimi cōmorantib⁹ nobis in heremo: in noīe dei noſtri placeat ſm apoſtolicā vitā vnū ſentire/⁊ oīa cōmuniter poſſidere: ſicut ſcriptū eſt in actib⁹ apoſtolorū. Quia (Actuū. iiij) erāt illis oīa cōmunia/⁊ diſtribuebant vnicuiq; ſicut cuiq; opus erat. In hac aūt vita ꝑmaneam⁹/ ⁊ noſipſos in ipſa deo auxiliāte fortiter teneam⁹: q̄z qui perſeuerauerit vſq; (Matth. x.) in finē ſalu⁹ erit. Si quis aūt de ſeculo ad noſtrā cōgregationē venire deſiderat: primo precipio vt ꝓbet an volūtas (B) ex deo ſit. Nō enī debet eſſe violenta/nō coacta/non mobilis: ſed ſempiterna/virilis/vtilis/cōſtans/ ⁊ omī ſpū charitatis plena atq; perfecta. Tūc enī ꝓponat ei quomodo abneget voluntatē propriā: ⁊ ſponte ſequat me. Nec volo q̄ (Mat. xvj.) cogitet amplius quid neceſſe ei fuerit. Scit enī pater celeſtis: quib⁹ indigeam⁹. Queram⁹ igit primū regnum dei: et (Mat. vj.) hec oīa adminiſtrabunt nobis. In oratorio nemo aliquid (xxiiij. diſ. ī oratorio.) agat niſi ad q̄d factū eſt: vnde ⁊ nomē accepit. Orationib⁹ inſtate a mane vſq; ad ſextā tn̄ circa miſſarū ſolemnia. A ſexta ho vſq; ad nonā oēs vacēt lectionib⁹ ⁊ pater noſter Ad nonā vero reddāt codices: ⁊ ſm nature conditiones ſine tumultu reficiant/audiētes verbū dei. Poſtq̄ aūt refecerint/ſiue in orto/ſiue in heremo: vel vbicumq; neceſſe fuerit operent. Nihil enī dei ſeruis ocioſitate peius. Operent ergo in noīe dn̄i ſacrū ordinem nō habentes vſq; ad horā lucernariā. Nemo tn̄ ex opere ſuo aliquid ſibi appropriet. Apoſtolica eī vita optam⁹ viuere. Si quis aūt cōtrafecerit/furti iudicio cōdemnet: ⁊ ſi correptus nō emendauerit/de veſtra ſocietate proijciat. Non enī hoc fit crudeliter/ſed miſericorditer: ne cōtagione peſtifera plures ex vobis perdat. Cū aūt aliquid fit per vos/cauete ne cū murmure fiat ne murmuratores in cōſpectu dei vocemini. Illū q̄ vobis preeſt: poſt deum oēs (ſicut decet dei famulos) honorate. Ipſe vero q̄ preeſt: ſup oīa ſollicitus ſit de veſtra ſalute: de quib⁹ debet reddere rationē. Dn̄ica aūt die qui volunt vinum cū dei gratia bibāt: ſed qui antiqui ſunt et debiles/vinum bibere cōpellant: carnem tn̄ domantes quantū valitudo permittit. (C) Qn̄ neceſſe eſt vt aliqui ad ſeculum vadāt: caueant ne vadant min⁹ q̄ duo vel tres. Et ſi oculi ſeruorum dei iaciant in aliquā feminarū: cauete ne in illā figant. De⁹ aūt q̄ habitat in vobis etiā in iſto modo cuſtodiet vos ex

vobis. Nemo cū ſecularibꝰ extra monaſteriū manducare
niſi panē/vel bibere niſi aquā preſumat:vel aliquid etiā in-
tus mādncare extra horā prādij/niſi caſus īfirmitatis ac
ciderit. Qui vero infirmanť ex vobis cū oī diligentia per-
tractenť:etiam ſi de humillima ſeculi paupertate venerint.
Nec debet ſanis moleſtū eſſe ſi aliter tractenť in victu: ſed
magis cōgratulenť/deo gratias agentes: quia valent qđ
D nō valēt illi. Si vero (vt fieri ſolet) ab hereticis ſuprauenerit
incurſio repētina/vel ab infidelibus/aut hoſtilitas: ita vt
neceſſe ſit fratribꝰ fugam arripere:ſi deo fauente euaſerint:
iij.Re.xix mox ad nemus cū helya redire feſtinēt: cogitātes ꝙ nullo
modo poterint ſeparari quos dei charitas ſociauit. Si qs
aūt cōtumaci animo hec obſeruare ɔtempſerit: capiatur ⁊
ſubijciať monaſterij diſciplīne. Hec aūt que dico vobis:ſe
pe per vos legaťť ne obliuioni tradanť. Et vbi hec omnia
ſeruaueritis:nobis nō parua leticia de filiorum ſalute erit.
Hec igiť ſunt q̄ obſeruetis precipimꝰ in monaſterio conſti
Actuū.iiij tuti: ꝓpter qđ in vnū eſtis in heremo congregati: vt vnani-
mes habitetis in domo:⁊ ſit vobis aīa vna et cor vnum in
deo ⁊ domino ieſu chriſto:qui vos dirigat ad perficiendū
mirabilia de lege ſua. Amen.

¶ Sermo ſecundus de pace. In quo que/et q̄ta ſit virtus pacis Auguſtinus varijs indicat teſtimonijs: cāqꝫ multis exhortationibꝰ (adiunctis tamen iuſtitia ⁊ paupertate) monachis ſuadet eſſe neceſſariam: que ſit etiam iuſtorū/iniquorūqꝫ cōcordia finaliter apperit.

B FRatres chariſſimi. O ſi ſciretis quāta ſit virtus
pacis:⁊ quātū vobis in ſolitudine demorantibꝰ
neceſſaria ſit. Tanta enī eſt virtꝰ pacis ꝙ in eiꝰ
dignitate apoſtolus oēs ſuas epiſtolas ſcribe-
Roma.j. bat dicēs. Pax vobis ⁊ gratia a dño deo noſtro. Hāc aūt
ſalutandi formā nobis primitus donauit chriſtus dicens.
Lu.xxiiij. Pax vobis. Hanc ꝓ teſtamēto chriſtꝰ apoſtolis dereliq̄t
Joh.xiiij. tanq̄ ſummū bonū ſine quo nullus viuere debet. Sic etiā
pater celeſtis elemēta ⁊ planetas ceteraqꝫ inuiſibilia ordi
nauit:vt vinculo pacis ſimul ɔplecterenť. Sic etiā ordina
uit glorioſos exercitꝰ angelorum:vt poſt eorū deſcenſum
nulla eēt īter eos diſcordia:ſed pax plena atqꝫ pfecta. Hec
eſt illa glorioſa pax q̄ fructus malarū cogitationū eructat:
mentē fluctuantē illeſam reſeruat:cōſcientiā purgat. Qui
pacē cordis/oris ⁊ operis nō habet:chriſtianꝰ dici non de
bet. Qui in hac nō ſperat, in lubricoviā ⁊ pedē ponit:in tē
peſtate nauem collocat:in ꝑcipitio ſe illaqueat:in harena
ſemē ſeminat. Hec eſt illa perfecta pax que mentē a vitijs
purgat:vermē cōſcientie rodit. O pax heremitarū mater/
cenobitarū pater/monachorū ſoror. Tu patriarcharū vin
culū/tu ꝓphetarū vehiculū/tu apoſtolorū refugiū/tu mar
tyrū ſolatiū/tu cōfeſſorū balteū/tu virginū tripudiū/tu vi
duarū ſpeculū/tu cōiugatorū ſpectaculū/tu malorū ꝑſidiū
tu tyrannorū odiū/tu latronū ſuſpendiū. O pax dei edifi-
cium:te nō poſſunt deſtruere principū fulmina : inſultꝰ de-
monum te in nullo ledere poſſūt. Tu pauperē diuitē facis
tu diuitē mendicātē ꝑducis/tu cōtenta in cūctis/tu ditior
vniuerſis. tu hoīes dei filios facis. O pax ſine te reges non
regūt:ſine te regna nō valent. Nunqd ſine te ieiunia:oratio
nes/elemoſine/ceteraqꝫ bona nobis ꝓdeſſe poſſunt? Abſit
O monache habeto pacē in cunctis:nam ſi fratri iraſceris
ſi proximū odis/tibi cōtradicis in oratiōe dñica. Clamat
Mat.vj. ei monachus Dimitte nobis debita noſtra:ſicut ⁊ nos di-
mittimꝰ debitoribꝰ noſtris. O monache ſi pacē nō diligis
ſi ꝓximū odis/quo iure/quo pacto/qua frōte tibi petis di
mitti q̄ ꝓximo rancorē nō dimittis? Habete ergo pacem
cū oībus:oīm tamen vitia odiētes. Habete in corde/ī ore/
Geñ.iiij. ⁊ in opere pacē. Nā ſi cayn pacem habuiſſet in corde:nō ir-
ij.Re.xv. ruiſſet in fratrē ſuū. Si abſalon pacē habuiſſet in ore:nō im
Matthei. pugnaſſet patrē. Si iudas habuiſſet pacē in opere:nō fugiſ
xxvij. ſet ad laqueū. O q̄ bonū/o q̄ iocundū/o q̄ diuinū ē habi
tare frēs in vnū:vt vnū ſit cor/vna volūtas/vna oīm aīa/
B ⁊ vna forma viuēdi. Nā diabolus intrare nō pōt domū vel
Pſalm. mentē in qua pax dominať. O q̄ ergo iocundū ē habitare
cxxxij. fratres in vnū. Tanta enī eſt eminētia iſtius virtutis:ꝙ de
ea ꝓpheta prius miraretť q̄ oſtēderet qđ eſſet: vel qđ vtili
tatis haberet. O q̄ grandē admirationē prepoſuit quādo
dixit. Ecce. O q̄ mirabilē vtilitatē ꝑdicauit qñ ſubiunxit
q̄ bonū ⁊ q̄ iocundū. Sed ſcire debetis fratres mei ꝙ que
dam ſunt bona q̄ nō ſunt iocunda:quedā iocunda q̄ nō ſūt
bona. Verbi gratia. Bona ſunt ieiunia/vigilie/maceratio
nes ⁊ ſimilia. Hec enī bona ſunt ſed nō iocunda: q2 caro in
his nō iocūdať ſed ledit. Jocūda quippe ſunt comeſſatio
nes/ebrietates/ſed nō bona. Hec agētes letanť cū maleſe- Prouer.
cerint:⁊ exultant in rebꝰ peſſimis. O monache vix poteris ij.
inuenire in ꝑſenti vnū qđ ſit bonū ⁊ iocundū. Cupis tñ il-
lud vnū inuenire? Perquire pacē:⁊ amplectere eā. Hec eſt Pſalm.
enī ſola virtus:q̄ bonū habet ⁊ iocundū. Hec eſt illa boni- xxxiij.
tas que nos habitare facit vniꝰ moris in domo:vt ſimul vi Pſ.lxvij
uere/ſimulqꝫ mori ſemper optemꝰ. In preſenti ei ſimul ha
bitamus:⁊ in futuro capiemꝰ brauiū iocunditatis eterne.
O pax tu mētis ſerenitas/animi trāqllitas/cordis ſimpli-
citas/amoris vinculū/charitatis ɔſortiū. Hec eſt illa ſum
ma felicitas q̄ ſimultates tollit/bella cōpeſcit/iras compri
mit/ſuperbos calcat/humiles amat/diſcordes ſedat/inimi
cos ɔcordat/cūctis placet/a cūctis optať:ſed a cūctis ma
lis illa q̄ bona eſt pax fugiť et odiť vt mors. O pax tu non
ſcis extolli:ignoras inflari. Beatꝰ qui te habet: maledictꝰ
qui te odit/⁊ qui te īpedit ⁊ frāgit inter hoīes:qm antichri
ſtus eſt ⁊ filius perditionis. O pax qui te habet/teneat/q̄
te nō habet te perquirat:qui te perdit te requirat ſi filiꝰ dei
eſſe peroptat. O pax tale bonū es in rebꝰ creatis:tā mirifi-
cum/tā glorioſum ꝙ nil dulciꝰ ſolet audiri/nil delectabiliꝰ
cōcupiſci/nil vtilius poſſideri. Spiritꝰ enī humanus ſicut
nunq̄ viuificat mēbra niſi fuerint vnita:ſic ſpirituſſanctus
nunq̄ nos viuificat niſi pace vniti fuerimꝰ. Nemo enim ē
(vt diximꝰ) q̄ nō velit pacē habere. Interroga oēs ſi pacē
deſiderent:omes vna voce dicent. Hoc amamꝰ:hoc opta-
mus:hoc ɔcupiſcimꝰ: hoc volumꝰ. Si ergo fratres hoīes
pacē amāt:ament et iuſtitiā: quia due ſunt amice chariſſi-
me. Juſtitia enī et pax ipſe ſe oſculātur: ſed ſi amicā pacis Pſalm.
nō amaueris:nūquid ipſa pax te amabit:⁊ tecum habitare lxxxiiij.
volet? Abſit. Amate igiť pacē diligentes iuſticiā. Hec enī
pax hominibꝰ bone voluntatis dať ab angelis. Nūqd pra Luce.ij.
ue voluntatis pacem offerūt angeli hominibꝰ? Abſit. Et q̄
ſunt praue volūtatis tantū quantū illi q̄ ſuperbo oculo et
inſatiabili corde nūq̄ dicūt ſufficit:tales nūq̄ poſſunt ha-
bere pacē. Propterea fratres mei ex quo mūdū calcare ce C
pimꝰ/⁊ terrena cuncta deſpicere/diuitias nō appetamus.
nec nos qui pauperes ī heremo ſumꝰ/ad ſuperbiā diuitia
rum extollamur. Nullo enī modo decet nos vt in hac vita
ſolitaria vbi ſenatores fiūt laborioſi/fiāt opifices ocioſi/
⁊ q̄ venimꝰ relictis diuitijs:qui fuimꝰ prediorū dñi: hic ſi-
mus ruſtici delicati. Ille deniqꝫ fratres vere pacē habet q̄
nil appetit de ſeculo poſſidere. Hic trāquillus eſt: hic gau-
det de bonis cūctis:pagano illo dicente. Quietiſſimā vitā
agerēt hoīes in terra/ſi hec duo verba a natura rerum oīm
tollerenť:ſcꝫ meū ⁊ tuū. O beata paupertas:vberibus pa-
cis plena/vbiqꝫ ſecura/vbiqꝫ illeſa/vbiqꝫ cunctorū amica
Nā qui te amat/verā pacē amat/q̄ te nō amat/trāquillita
tem oēꝫ ignorat. Sed dicet quis ſeruorū dei. Ecce diuites
video/ſuperbos/elatos/impios/⁊ oī bonitate pfecta carē
tes:vnū tñ apparet/q2 pacem habēt adinuicē. Quid ergo?
Nunquid gaudere debeo de eorum nequam concordia ne
ſcio vel triſtari? O monache ſcias ꝙ ſicut multū nocet di-
ſcordia inter bonos:ita valde dolendū eſt dum vel quādo
pax eſt inter malos. Tūc enī augenť oīa peſſima que fieri
vel cogitari poſſunt inter hoīes:qñ mali pacifice viuunt:
Qñ vero diſcordāt:tunc mundus aliqualiter tranquillať.
Nā ſicut cōcordia malorū cōtraria ē cōcordie bonorū:ita
optādū eſt ꝙ boni pacē habeāt:⁊ mali diſcordes ſint. Nā
per diſcordiā mali aliqñ optimi efficiunť: cognoſcētes qđ
ſint/⁊ quid erunt. Nam dū tribulanť:⁊ eorū facies ignomi- pſ.lxxxij.
nia replenť:aliqñ querūt nomen dñi: qđ tñ tempore pacis
nunq̄ amabile erat in corde eorū. Orandum tamē eſt:vt ⁊
boni in bono teneanť vſqꝫ ad finē:⁊ mali cōuertanť anteq̄
ad finē perueniāt. Vos aūt fratres adinuicē pacē amate:
q̄ quidē pax cuſtodiat corda veſtra:⁊ intelligētias veſtras Phil.iiij.
que exuperat omnem ſenſum. Amen.

¶ Sermo tertiꝰ de ſilētio: In quo ſilētij neceſſi-
tatē: loq̄citatis incōmoda: bñ loquēdi iſtructio
nē: ⁊ in verboſos Auguſtinꝰ ſcribit inuectiuam.

A Silentiū fratres chariſſimi: inter cetera vobis in
heremo ſumme neceſſariū eſt. Omne eñ qđ non
edificat: in periculū vertitur dicentiū ⁊ audien-
tium. Lingua ei noſtra ſenſum noſtrum ſequat̄
⁊ rationē nō voluntatem. Non eñ debemus tantū oculos
clauſos ſeruare/ ſed ⁊ linguas infra dētes reſeruare illeſas
ſermo eñ vanꝰ: vane conſcientie index eſt. Qualis eñ es/
tales ſermones loqueris/ talis ⁊ mens cōprobat̄: ⁊ qualis
fueris in factis/ talis cōprobaberis in verbis. Stultus eñ
valde eſt qui nō priꝰ verbum ducit ad linguam rationis ꝗ̄
educat ad linguā oris. Qualis eſt hō ī mente/ talē ꝟboſitas
depingit in ore. Verboſitas hominē cōducit in ioculatorē
humane nature dignitatē deponit: honores ſibi rapit: ini-
micos infinitos acquirit. Inflāmat deniq̄ lingue mobili-
tas in adoleſcentia ad iocoſa: in virili etate ad fraudulen-
ta/ ſed in ſenili ad detractoria. Reſtrigēda eſt igit̄ hec par
ua fauilla ne in magnā vertat̄ flammā: ſurculus ne creſcat
in ſiluā: gutta ne tumeſcat in fontē. Maius eſt deniq̄ frēs
linguā refrenare ꝗ̄ cape ciuitatē: qꝛ illud inſultat exterius
ſed iſtud interiꝰ. Hic ſumunt̄ arma contra teipſum: ſed ibi
de alieno. Summa tñ verecūdia eſt ⁊ depreſſa delectio: nō
poſſe linguam refrenare: ⁊ vile non poſſe ligare membrum.
Ecce lingua egredi querit motū perquirit. Tu vero o mo
nache ꝑ tēperantiā ipſam refrena: appone ei peſſulū ratio
nis: circuncide eā maturitate diſcretionis. O lingua tu pe
riculū immittis/ tu luctū ꝓducis/ diſcordiā ſepe ſpargis/
⁊ ꝓditionis venenū ⁊ detractionis paris/ ⁊ ad infernū qui
tibi credūt cōducis. O monache cognoſce linguā nequā/ fu
B ge eā/ deſpice eā/ ſi potes cōfunde eam. Sed volo inſtruere
tuam linguā bene loqui. Uis bñ loqui? Da ei moderatum
morū: ꝓcioſa eñ lingua non nouit niſi verba diuina ſemꝑ
cōferre. O ꝗ̄ ſanctū eſt os vnde ſemꝑ celeſtia erūpunt elo-
quia. O monache cōſidera te redditurū rationē de oī ꝟbo
Mat.xij. ocioſo: ⁊ tanto magis ꝗ̄to minus mundo es obligatꝰ. Nō
eñ in foro: ſed in cella habitare debes: nō familiā ſed fami-
liarum aīas oratione paſcere debes. Non eſt igr̄ tibi neceſ
ſe multū loqui: nec inter hoīes cōuerſari: nec mercantias
ꝑtractare vñ viuas. Nā mercantiā in monacho vſuram oc
cultam exiſtimamꝰ. Ama igit̄ o monache ſolitudinē: fuge
multitudinē: ne cōprehēdaris in verbo ne cōfundaris ī fa
cto. Et ſi interrogatꝰ fueris/ meliꝰ eſt ad ſingula reſpōdere
breuiter: ꝗ̄ diutius ī morando verba curioſa ⁊ ꝓlixa exten
dere. Verboſitas eñ quid aliud eſt ꝗ̄ ſemē qđ fructū non
facit? O verboſe erubeſce: ⁊ conſidera tuā grandē miſeriā.
Mat.v. Quid eñ aliud es ꝗ̄ ſal infatuatū qđ ad nullū valet condi
mentū? Vere infructiferus es: ⁊ infructiferos facis qui te
libenter audiūt. O verboſe mēdax: q veritatē raro dicere
voluiſti. O eloquax cognoſce teipſm: nā loqui nunꝗ̄ erube
ſcis: nec cōſideras quid/ ſed ꝗ̄tum dicere poſſis. Nō men
ſuras verborū ſentētias: ſed tñ vt ſatieris. O verboſe eru
beſce: qꝛ omnino cognoſceris qđ agis. Nā tua cōditio eſt
occulta manifeſtare/ nota in cōuentibꝰ ꝑdicare: ſꝫ ſi neſcis
ſomnias ī audita/ fingis te ſcire qđ neſcis vt libēter audia
ris a cunctis. O artifex mēdaciorū: o faber fabularū: lege
pš.cxxxix quod dicit̄. Qui vir linguoſus nō dirigef ſuper terram: nec
dirigef ī terra ꝓmiſſionis. O monache ⁊ tu diligēter attē-
Jacobi.j. das. Nā qui nō refrenat linguā ſuā: huius vana eſt religio
ꝓuerb.x Qui nō cuſtodit linguā ſuā monachus non eſt: qui aūt mo
deratur linguā ſuā prudētiſſimꝰ eſt/ veruſq̄ monachꝰ eſt.
Pſalm. Eia ergo fratres mei amate ſilentiū: ponite cuſtodiam ori
xxxviij. veſtro. Eſtote ſolitarij/ vt ſitis angelis ſociati/ eſtote ruſti
Ephe.ij. ci vt ſitis ciues ſanctorū ⁊ domeſtici dei/ eſtote muti vt ſi-
tis loquaces/ loqmini deo vt ſitis veraces/ ꝯtēplate in he-
remo/ vt ꝯtēplemini a ſctis in celo/ eleuate capita vt eleue
mini corde/ extēdite brachia/ vt extēdami toto corꝑe vo-
lātes ad celū/ ad qđ perducat nos xp̄s deus noſter. Amē.

¶ Sermo quartus de prudētia. In quo vtilita-
tis quid afferat prudentia ex eius documētis/ ſi-
militudinibus/ et exemplis: que faciunt pruden
tem: ſimplicitatem cum prudentia: fratres pati
debere et cetera.

A Fratres chariſſimi nō ſolū ſilētiū tenere debetis
in heremo/ ſed etiā prudentiam rapere feſtinare.
Prudentia eñ vobis neceſſaria eſt: qꝛ docet qđ
fugiendū/ ⁊ quid tenendū ſit. Prudentia eñ do-
cet te vt non ſuperbias/ nec innitaris rebꝰ tēporalibus/ nec
mireris de rebꝰ tranſitorijs/ cū ſint caduce/ ⁊ ea que poſſi-
des tāꝗ̄ aliena poſſidere aduertas. Prudētia docet te/ vt
q nō potes ꝑpetuo tenere/ fructuoſe ꝑmittas abire. Pru-
dētia docet te vt in cūctis ſemꝑ idē ſis/ tā in ꝓſperis ꝗ̄ in
aduerſis: ſicut manꝰ que eadē eſt ⁊ cum in palmā extendi-
tur ⁊ cum in pugnū cōſtringit̄. Ipſa te docet quō reprehē-
ſibilis ſit nimia laudatio: ⁊ immoderata vituperatio. Illa
quidē adulatiōe/ ſed iſta ſuſpecta malignitate. Prudētia
teſtimoniū ꝟitati/ nō amicitie reddit. Prudētia cū diſcre-
tione promittit/ ⁊ ꝓmiſſa accelerat: ⁊ amplius ꝗ̄ promiſe-
rat preſtat. Prudētia docet quō ꝑſentia ordines: quō pre
teritorū recorderis: et quō futura ꝓuideas. O beatus qui
prudens eſt ⁊ felix: ⁊ vere felix qui prudēs inuenit̄. Nam ſi
cūcta q habet amittit/ clamat/ oīa mea mecū ſūt. Que ſūt
iſta q ſunt mea/ niſi iuſtitia/ tēperātia/ fortitudo ⁊ pruden-
tia? Obtēpera teipſm o prudens. Omnia eñ que eripi poſ-
ſunt bona nō eſſe putes. Cū igit̄ prudens ſic in ſe contentꝰ
ſit: oīa ſecum habet: in oībus ſibi ſufficiens eſt. Impruden
ti vero nihil ſufficit: qꝛ in nullo cōtentus eſt/ qꝛ oīa ſine fine
ſperat poſſidere: ideo omnibꝰ eget. Eſtote igit̄ fratres mei Matth.x.
prudentes ſicut ſerpentes ⁊ ſimplices ſicut columbe. Duo
eñ ſunt q cōnexa ad inuicem ſunt/ vt vnū ſine altero: aut pa
rum aut nihil omnino ꝓficiat. Simplicitas eī ſine aſtutia
ſtulticia reputat̄: aſtutia ſine ſimplicitate ſuperbia appro-
batur. Aſtutia eñ ſerpentis in quattuor diuiditur partes. B
Prima eſt/ ꝙ totius corporis venenū in gutture colligit: ⁊
ibi prudenter docente natura ſeruare ſtudet: vt ſi aliqñ ſibi
neceſſe fuerit/ in promptu habeat vnde ſe defendere poſſit.
Sed in hac parte ſerpens quoq̄ decipitur. Muſtella ei ſem
per ſerpenti aduerſatur: ⁊ ante foramen cauerne ſerpentis
ſe ponit: ⁊ eū prouocādo tādiu vmbra caude ſue ſollerter il
ludit donec ipſm egredientē agnoſcit. Tunc vero muſtella
deſuꝑ aſcendit/ inſidias tendens vt cū ſerpentis caput vi
derit: capitalē vindictā ſumat de hoſte quē nunꝗ̄ diligere
potuit. Prouocatꝰ itaq̄ ſerpens: extra cauerne foramē ca-
put emittit: ⁊ cū nihil deorſum videat/ verſo gutture reſpi
cit ſurſum. Sed muſtella cernēs tēpus optatū dentes ipſi
mit citra venenū: ſicq̄ abſq̄ periculo inimicū occidit. Hec
eſt eñ prima ſerpētis aſtutia: in qua fratres mei mundi ſa-
pientes notant̄/ quorū prudentia nō in celeſtibꝰ ſed in ter-
renis tota verſat̄/ quibus diabolꝰ in vmbra mutabiliū re-
rū alludit/ alludēdo decipit/ decipiēdo occidit. Et ne for-
te valeāt aſpirare ī ipſis terrenis cupiditatibꝰ: ſepe eos co
git expirare. Scđa prudentia in ſerpente eſt: ꝙ quando in
aquā deſcēdere cupit: venenū reponit in loco tutiſſimo: ſed
recedēs ab aquis iterū reſumit venenū. Hec eñ veſtigia
ſerpentis multi ſequunt̄: qui poſt abrenūciationē mūdane
cōuerſationis: poſt habitū ſancte religionis: poſt iuramen ij.Pet.ij.
tum ſancte profeſſionis: poſt agnitionē ſancte veritatis re
uertunt̄ ad venenū praue cōſuetudinis: quibꝰ melius eſſet
veritatē nō agnouiſſe/ ꝗ̄ poſt agnitionē retrorſū abire. In
hoc eñ vno fratres imitari debemꝰ ſerpentē: qꝛ venenum
deponit: ſed non qꝛ iterum venenū reſumit. Tertia pruden
tia ſerpētis eſt: ꝙ veterem pellē per ſingulos annos exuere
didicit quā depoſiturꝰ anguſtū foramē inqrit: per qđ trā-
ſiens cum dolore pellē derelinquit: ſciens qꝛ pelle depoſita
pulchrior apparebit. Per hoc eñ fratres mei datur intelli
gi: vt ⁊ nos pellē vitiorū deponamꝰ: ⁊ per foramē ſtigma-
tum chriſti trāſeamꝰ: ⁊ tūc pulchriores apparebimꝰ. Per Luce.xix.
hoc foramē diues ille zacheꝰ intrauit: quādo omnia bona
ſua pauperibꝰ erogauit. In hoc foramine maria illa mere- Luce.vij.
trix in domo ſimonis: meretricis habitū depoſuit: ⁊ plora
rās ad pedes ſaluatoris: veſtem ſibi inouauit. Quarta ſer
pentis natura eſt: ꝙ dū ledi queritur in capite: vt vitam cō
ſeruet totū corpus ad perſecutionē exponit: qꝛ licet corpꝰ
percutiat̄: ſi caput illeſum ſeruare poterit/ damna tñ mor-

tis nō patit̄. Sic ꝛ nos cūcta nobis aduerſantia amore ca pitis ſuſtinere nō timeamus. vt in beata vita quieſcere va leamus. Sic eñ fecit petrus pro eo in cruce ſuſpenſus: ſic ꝛ bartholomeꝰ viuus decoriatꝰ: ſic ꝛ paulus capite truncatus: ſic ꝛ ſtephanꝰ lapidibꝰ vulneratus/ ſic ꝛ laurentius in craticula aſſatꝰ: ſic ꝛ virgo illa ſanctiſſima agata retorta in pectore: que glorianter ſic amputata/ ſic vulnerata/ ſic afflicta perducebat̄ ad carcerē: ꝛ quaſi ad epulas inuitata precibus dn̄o agonē ſuum ſolēniter cōmēdabat. Eſtote ergo fratres mei prudētes: ꝛ vigilemꝰ in oratione: patienter oīa tormenta portantes amore illiꝰ in quo ſalus/ vita ꝛ reſurrectio noſtra conſiſtit. Simꝰ prudentes in orōne. Nam ſicut angeli pure laudant deum in regione viuorū: ita ꝛ nos qui die ꝛ nocte pſallimꝰ dn̄o/ debemus cum ſanctis angelis puritatē habere: qꝛ ꝛ qđ angeli peragunt in celis: ita et nos monachi facere debemꝰ in terris. In hac igit̄ fratres mei ſolitudine cōſtituti: toto affectu orare debemus ꝛ pati Patiēter eñ portare debemꝰ oīa: nec dicere pṙeſumamus Ecce legumia vētoſa ſunt: caſeus ſtomachum grauat: lac capiti nocet/ aque potum nō ſuſtinet pectus: caules melancholiam nutriūt/ cholerā porri accendunt/ piſces mihi nō ſapiūt. Nolite hec dicere fratres mei: nolite etiā cogitare. Nō eñ ſeculū reliquimus vt delicate paſceremur in heremo. Et licet in heremo nō ſemper comedatis lac/ butyrū/ caules vel legumina: licet hec nō ſumatis niſi tantū diebꝰ ſolēnibus/ ꝛ illis quibꝰ viſitamini a ſancto ſene epiſcopo valerio: ſed cunctis diebꝰ alijs herbas crudas/ panem ordeaceū ꝛ aquā ſumatis: non tñ ſufficit tantū corpore abſtinere, ſed etiā mentem illeſam ſeruare debemus. Eia ergo fr̄es mei dilectiſſimi quoꝝ vita (vt puto) ſancta eſt: vt multi ex vobis viderunt ꝛ audierūt: veni ad ciuitatē hipponenſem/ ꝛ ſecure ꝑueni/ qꝛ ibi ep̄s erat ſanctus hō ille valerius Nō eñ credebā epiſcopari: ideo ſecure perueni cū chariſſimis meis amicis euodio/ ſimplicio/ nebridio ꝛ alipio/ nil mecū diuitiaꝝ portās: ꝛ dei gratia me coadiuuāte fauoratus nō modicū a predicto ep̄o ſene valerio fui: qui mihi dedit hortulū in heremo a gētibꝰ ſegregatū: vbi multo laborare fatigatꝰ edificare cepi monaſteriū: ꝛ cū lōgiori anxietate cōgregaui in vnū ſeruos dei per nemora habitātes: et ſic vobiſcū pariter viuere cepi ſm̄ regulā apoſtolicam oīa
Act.iiij. ꝯmuniter poſſidētes. Deinde placuit ei qui me ſegregauit
Gal.j. de vtero matris mee mihi dicere. Aſcende ſuperiꝰ: ꝛ cū magna moleſtia factus ſum ep̄s presbyter. Et qm̄ vobiſcum eſſe hic non poterā/ in domo ep̄i presbyteros mecū habere volui: ꝛ cū eiſdē pariter viuere cepi/ vos vero tales iueni quales deſideraui/ caſtos/ benignos modeſtos/ humiles/ oī volūtate pauperes/ obediētes/ ſolitarios/ miſericordes mundū cū omni ſua pōpa calcātes. Sed quid hec oīa ſine pſeuerātia? Eſtote ergo prudentes pſeuerātes in bono/ ꝛ vigilate in orationibꝰ: qꝛ diabolꝰ aduerſariꝰ regnat: a quo
D vos liberare dignet̄ dn̄s omnipotens. Amē. Supplico vobis fratres mei vt nō turbemini de receſſu meo. Decreuerā eñ diu inter vos cōſolari: ꝛ vobiſcū habitare vſqꝫ ad feſtū
j. Retrac. dominice aſcenſionis/ ſed qꝛ aduerſariꝰ noſter fortunatus
xv. ad partes peruenit: ideo redire hipponā omnino cōpellor cupiens illū videre/ ꝛ cū eo pariter diſputare. Ipſe eñ toto affectu diſſipare conatur filios quos peperi in viſceribꝰ charitatis. Orate ꝓ me fratres/ ꝛ nolite deficere: vt fortunatum ſicut publice ſancte fidei inſidiatur: ita ꝛ nos ipſum cum ſuis cum dei gratia coadiuuante publice ſuperare et conuertere ad viam veritatis poſſimus.

¶ De obedientia ſermo quintus. In quo ſacerdotes ſuos quibꝰ ſit obediendū: xp̄i obedientia: que omni ſacrificio preponit̄. Cauſam ꝓgreſſus ſui ad hypponā: monaſterioꝝ edificationem: vocationē ad epiſcopatū: paupertatis obſeruantiā exhibendā prelatis obediētiā: ꝛ ab inimicis domeſticis cauēdū eſſe manifeſtat Ianuariū rebellē/ ꝛ proprietarium arguit. ꝛ plura alia.

A IN omnibꝰ operibꝰ veſtris ſacerdotes dei altiſſimi ſemper memores eſtote mādatorū dei: ꝛ in omnibꝰ ſitis obedientes: vt digni repromiſſiōe per eius gratiā inueniri poſſitis: ſcientes ꝙ ſine obediētia j. Petri.ij omnia vacua: ꝛ cum obedientia omnia plena charitate reperiunt̄. Obedire igit̄ nobis neceſſe eſt: nō tantum bonis ꝛ modeſtis/ ſed etiā diſcolis ꝛ malis: non tamen quia mali ſunt: ſed qꝛ bona obſeruare precipiunt/ quibꝰ obedire debemus. O venerabilis ſanctaqꝫ obediētia: ſalus oīm fideliū: cuſtodia oīm virtutū. Tu celū aperis et infernū claudis. Tu etiā filiū dei ad terram poſuiſti/ ꝛ venit inter hoīes nō vt faceret voluntatē hominis: ſed voluntatē patris eius q̄
Ioh.vj. eū miſit. Voluntas ei patris fuit: vt redimeret humanum genus: vt recōciliaret ꝛ creaturā ſuam que perierat. Et vt
Phil.ij. hec voluntas ꝑficeret̄: filius fuit obediens vſqꝫ ad mortē. Vt ergo nō eſſet nobis obediētia laborioſa: exitū ꝓſentis
j.Reg.xv. vite ſaluator per obediētiā terminauit. Iure ergo obediētia oī ſacrificio preponitur: qꝛ de poteſtate diaboli nos eripuit: qđ nullū legale ſacrificium facere potuit. Nec mirū ſi nos peccatores obedientie in hac vita ſubijcimur: quādo hanc mediator dei ꝛ hominū etiam in morte nō deſeruit: ꝛ ei ſe ſubiecit qui ꝑ oīa erat patri equalis. Nos autē ꝓpter peccatū alijs hoībꝰ ſubiecti ſumus. Nam natura omnes equales genuit: ſed inequalitas q̄ acceſſit ex vitio: eſt ordinata ex dei iudicio: vnde nos oportet obedire hominibus. Sed ꝑ obedientiā nunqꝫ debet fieri malū/ etiā ſi angelus vel archangelꝰ: cherubin vel ſeraphin tibi ꝓcipiat. Nec ēt ipſe deus (qui eſt benedictꝰ in ſecula) poteſt nobis precipere ꝙ toto affectu eū non diligamꝰ. Sed ſcire debetis ſacer
B dotes dei: qꝛ propter obedientiā aliquādo debet bonū qđ agimus intermitti. Verū qꝛ nōnunqꝫ nobis iſtius mundi proſpera: nonnunqꝫ iubent̄ aduerſa. Propterea ſciendū ē viij.q.j.Sci
ꝙ obedientia aliqñ ſi de ſuo aliquid habeat nulla eſt: aliqñ endum.
ſi de ſuo aliquid non habeat minima eſt. Nam cum huius mundi proſpera precipiunt̄ cum locus ſuperior imperatis qui ad hec ꝓcipienda obedit: virtutē obedientie ſibi euacuat: ſi ad hec ex ꝓprio deſiderio anhelat. Rurſum cū mūdi deſpectꝰ ꝓcipit̄/ cum probra adipiſci ꝛ cōtumelie iubentur: niſi hec ex ſemetipſo animꝰ appetat/ obediētie meritū ſibi minuit: qꝛ ad hec q̄ in hoc mundo deſpecta ſunt inuitꝰ nolēſqꝫ deſcendit. Debet ergo obediētia in aduerſis ex ſuo aliquid habere: ꝛ in proſperis ex ſuo aliqđ nō habere. Qđ bene oſtendimꝰ/ ſi duorū amicorū dei facta in medio proferamꝰ. Moyſes eñ deo iubēte vt iſraelitice plebi ꝓeeſſet/ Exodi.iij apud ſe humilis fuit: ꝛ gloriā tanti regiminis cōſiderās et expaueſcēs ne h̄ reciperet: ſe humiliter excuſauit. Sed paulus apoſtolus dei reuelatione admonitꝰ vt hieruſalem pergeret/ nec ignorabat ea que ibi pati deberet: vñ cū fideles vellēt eū tenere exclamauit. Ego autē nō ſolū alligari: ſed Act.xxj. ꝛ mori paratus ſum ꝓ noīe ieſu. Ecce hieroſolimā pergit per reuelationē aduerſa cognoſcit: ꝛ tñ hec libenter appetit. Moyſes aūt proſpera de ſuo nihil habuit qꝛ precibus ſupplicauit ne populo ꝓeeſſet. Paulus etiā ex ſuo voto aduerſa ſuſcepit: qꝛ mala iminētia cognouit: et ad acriora ſe ꝓparauit. Moyſes aūt gl'iam poteſtatis voluit declinare: ꝛ paulꝰ dura ꝛ aſpa voluit ſuſtinere. Ergo vtroꝛūqꝫ ſeruorū dei virtute inſtruimur: vt ſi obedientie palmā comprehēdere nitimur: ꝓſpera mūdi ex ſola iuſſione ſuſcipiamꝰ: et aduerſa ex deuotiōe cōplectamur. Ego autē ſacerdos
C dei altiſſimi (vt multi veſtrū viderūt ꝛ audire potuerūt) veni ad hāc ciuitatē cū chariſſimis meis amicis euodio: ſimplicio: alipio: nebridio: et anaſtaſio. Securus deniqꝫ veni: qꝛ ſciebā preſulari ſanctū ſenem valeriū. Propterea ſecurus acceſſi: nō vt haberē in vos poteſtatē: ſed vt abiectus eſſem in domo dn̄i oībus diebus vite mee. Nec vt miniſtra ps.lxxxiij ri deberē ſed miniſtrare: et pacifice viuere optabā in ſolitu Mat.xx. dine. Nihilqꝫ diuitiarū mecū detuli: ſed dei gratia coadiuuante fauoratus etiā a ſancto ſene ep̄o valerio monaſteriū in heremo a gētibꝰ ſegregatū: multo labore fatigatꝰ edificaui: ꝛ cū lōgiori anxietate ſeruos dei ꝑ nemora habitātes in vnū cōgregaui: ꝛ cū eis parit̄ viuere cepi: ſm̄ modum ꝛ regulā ſub ſanctis ap̄lis conſtitutā: omnia cōmuniter ha Actuū.iiij bentes ꝛ poſſidētes: viuētes in vigilijs ꝛ oratiōibus vltra id qđ explicare poſſumꝰ. Quoꝝ fama ad aures ſancti ep̄i valerij peruenit: ꝛ placuit ſibi nos in heremo viſitare: ꝛ ſtetit nobiſcū tredecim diebꝰ: donās mihi hortū amenitatibꝰ plenū in planicie poſitū. Et quia a gentibus ſegregatꝰ

erat locus:libenter illū ſuſcepi:vt edificarē etiam monaſte
rium fratrum:quos tales inueneram/quales inuenire deſi
deraueram. Quo edificato:placuit ei qui me ſegregauit de
vtero matris mee et vocauit me p gratiā ſuam mihi dice:
Gal.j. re. Aſcende ſuperi⁹. Et ſic cū moleſtia ꝛ cū grādi anxieta:
te fact⁹ ſum eps preſbyter. Et qꝛ cū fratrib⁹ meis (vt ha:
ctenus feceram) ſemꝑ corpore habitare nō poterā: ꝓpterea
infra domū epi vos clericos habere volui:et moꝝ vobiſcū
ſm formā apoſtolicā viuere cepi. Placuit autē vobis om
nib⁹ vnū in deo ſentire:et oia communiter poſſidere. Hec
autē facere voluiſtis nō coacte ſed ſpōte:ꝛ vſqꝫ ad mortē vi
D vere ſine ꝓprio ꝯſiteri voluiſtis. O preſbyter attēde:et vi:
gilāter attēde qꝛ ꝓmittere tuū fuit:ſed ꝛ imittere nō eſt tuū
j.Cor. vij Alligat⁹ es vxori:noli tam querere ſolutionē. Abſolut⁹ es
ab vxore/noli iā querere vxorē/quia mecū habes cauſam
Ligaſti te mihi:nūquid te ꝯpuli? Nūquid te rogaui vt ve
nires? Nūquid applauſi ꝓmittens hec et illa? Abſit oino.
Apoc.ij. Igit eſto fidelis:ꝛ dabo tibi coronā vite. Noli mihi reſiſte
Phil.ij. re/ſed eſto vſqꝫ ad mortē obediens. Noli mihi reſiſtere: qꝛ
Rom. xiij oīs poteſtas a deo ē:ꝛ q poteſtati reſiſtit/deo reſiſtit. Nō
tamē veni vt ſuꝑ vos poteſtatē haberem, ſed tantū vt cū
fratrib⁹ meis viuerē i ſolitudine. Et ecce nunc eps ſum:ꝛ
pauperē me eſſe non erubeſco. Quare? Quia pauꝑ/pauper
tatem ſeruare ꝓmiſi. Cauete igitur ne me pauperē reliqua
tis. Pauperes mecū eſſe voluiſtis/cauete ne a diuitijs ca
piamini. Volūtas mea fuit/vt ſemꝑ toto affectu pauꝑes
ſimus. Quod ꝛ ſi nō fuerimus: hec pauꝑtas quā foris ge:
rim⁹ nō paupertas:ſed grādis miſeria eſtimāda eſt. Noli
te ergo mihi reſiſtere:qꝛ omnis poteſtas a deo eſt. Nō etiā
contēnēde ſunt poteſtates ſiue mūdi ſiue eccleſie ſint. Po
Luc.xvij. teſtates eni oēs a deo ordinate ſūt. nā dñs dum leproſos
curaſſet:eos ad poteſtatē miſit dicēs. Ite oſtēdite vos ſa
cerdotib⁹. Et ad ſamuelē cum ſperneref a iudeis/ait dñs.
j.Re. viij. Nō te ſpreuerunt ſed me. Et ad moyſen. Homo qcunqꝫ fe:
Deut.xvij cerit ſuperbiā i ſacerdotē aut in iudicē:moriet. Cauete er
go ſacerdotes/ne aliqs veſtrū audeat inſurgere contra pre
poſitū vel preſbyterū:qui omniū veſtrū curam gerit. Ipſi
eni poſiti ſunt i eccleſia ad noſtrā vtilitatē/vt prouideant
Heb.xiij. quid agere debeam⁹:vt etiā ꝓ nobis rationē deo reddāt:
et vnitatē eccleſie cuſtodiāt. de qua dñs nos voluit eſſe ſolli
citos:ne tanqꝫ oues non habētes paſtorē ꝑ diuerſos erro:
res ab vnitate fidei diuiſi eſſem⁹. Sicut eni vnus eſt dñs
Joh.x. et vnus paſtor/ſic ꝛ vnū ouile eſſe voluit. Proptea noluit
Joh.xix. dominus ſcindi tunicā inconſutilē que integra erat: qꝛ non
j.Corin.j. patif eccleſie violari vnitatē. Ideo paul⁹ ait. Obſecro fra
tres ꝑ nomē domini ieſu xpi:vt nō ſint in vobis ſciſmata:
ſed ſeruate vnitatē ſpirit⁹ in vinculo pacis. Nā ſicut mul:
ti radij ꝓcedūt ab vno ſole/et tamē vnū lumē eſt:ita ꝛ nos
multi ab vno capite procedentes/oia pacifice et ꝯmuniter
E poſſidere debem⁹. Inſurgūt enim frequēter inter nos tem
peſtates inimicorū volētiū noſtras cōcordias rumpere et
diſcordias ſeminādo vnionē pacis extinguere. Aggrediū
tur nos frequēter leones teterrimi/vt caput feriēdo :mem
bra ſaltē moueanf terrore. Et qꝺ grauī⁹ mihi ē/nō ſolū a
malignis ſpiritib⁹ ſepe mala patimur ſꝫ etiā a domeſticis
dilaniamur:ꝛ frequēter peiora ſūt iteſtina bella : a quibus
Gen.iiij. non cauef, qꝫ forinſeca:q preuidenf. Ecce eni abel iuſtus
Ge. xxvij. a domeſtico fratre occidif. Eſau fratrē fugientē pſequif.
ge. xxxvij Joſeph a frib⁹ vendif:ꝛ a diſcipulo ſaluator tradif. Hec
mat.xxvj. omnia mala facta ſunt:qꝛ obedire neglexerūt. Similif ac:
cidit ianuario noſtro:q colūna obedientie ꝛ paupꝫtatis in:
ter nos eē videbaf:cui⁹ perditionē frequēter flere ꝛ vlula:
re debemus. nā ad nos cū lachrymis venit/ꝛ paupꝫtatem
qꝫdiu viueret ſeruare ꝓmiſit:ꝛ tamē vineam ꝛ agrū nobis
ignorātib⁹ in ſeculo poſſidebat. O ꝓfeſſio mortifera:o ꝓ:
ditoria ꝓmiſſio/ore dicebat qꝺ corde odiebat. Sanctum
credebamus:q oībus peior erat. Et ſic annis duodecim ꝛ
amplius ianuari⁹ noſter (vt vidiſtis ꝛ audiſtis) male vixit
et male morif. Quare vel quō male vixit:niſi quia qꝺ ſuuꝫ
non erat:ſecrete tenuit? Quō etiā male morif:niſi qꝛ in fine
ſe non cognouit. et obſtinatus in ſuo ſenſu:nobis ignoran:
tibus teſtamētū fecit et filiū quem habebat in ſeculo dita
uit? O vtinā ſaltē in fine hoc nobis dixiſſet : vt orātib⁹ no:
bis veniā impetraſſet/ſed nec cōfeſſ⁹ fuit:nec cū fecilſe pe:
nituit/ꝓpterea de meis nō eſt: nec dū viueret erat. Ligate
igif manus cadaueris eius/ ponētes in panno ligatos cē
tum ꝛ vndecim ſiclos:quos i pariete cellule retinebat:flen
tes et dicētes. Pecunia tua tecū ſit i perditionē. Non eni Act.viij.
licet nobis ſeruis dei eā collocare vel ponere i victu vel in
veſtitu vel in oꝑe monaſterij/qꝛ preciū dānationis ē. Eia F
igif ſacerdotes dei cauete ne deficiatis in tentationib⁹:ca
uete ne rebelles mihi ſitis publice vl' occulte. Sitis mihi fi
deles:ſitis mihi et obediētes. Et ſi vobis graue eſt ꝛ mole
ſtum:egredimini foras:ꝑgite ad fratres meos:ꝛ diſcite ab
eis. qꝛ mites ſunt et hūiles corde:pauperes ſpū et filij obe Math.xj.
diētie. Egredimini foras:et quid eſtis:et quid ipſi ſint ꝯſi:
derare vos volo. Nūquid et vos tales eſtis quales ē ipſi
ſunt? O vtinā tales eſſetis:q̄les et ipſi ſūt. Vos eni vorato
res eſtis:et ipſi ſumme ſobrietatis. Vos diſcurſores ciui:
tatis/et ipſi viſus hominū fugiūt. Vos ipudici:ꝛ ipi caſti.
Vos deriſores:et ipſi feruētiſſimi oratores. Vos pellib⁹
cuniculoꝝ vel varioꝝ ornati inceditis:ꝛ ipſi ouino colore
nigerrimo aſperrimoqꝫ induti ſunt. ꝓter ea que intrinſecus
ſunt. Vos delicate paſci ſumme curatis:carnes varias af
fectātes:ꝛ ipſi poſtqꝫ heremū intrauerūt nunqꝫ carnes ſū:
pſerūt. Vos vina electa ꝛ inebriātia queritis:ꝛ ipſi pauxil
lum aque recipiūt. Vos balteis militū mūdo apparere de
ſideratis:et ipſi zonis cameloꝝ renib⁹ ſuccincti more helie iiij.Reg.j
et iohānis ſūt decorati. O vinea mea electa ego te plātaui Mat.iij.
caue te deprecor ne cōuertaris in amaritudinē:ne me pau: Hiere.ij.
perē dimittas:ꝛ ianuariū diuitem ſequaris. O vinea mea
felix:cuius botrus ſumme pertimeſco ne ſit in fine amariſſi
mus. O qd faciem⁹ tūc in die illa calamitatis:i qua de⁹ pr
dicet filio: Voca operarios ꝛ redde illis mercedē? Tunc Mat.xx.
ante iudicē audietur vox rebellionis veſtre quid ꝓmiſeri:
tis:et quō ea ſeruare voluiſtis. Fugere mūdū et que mūdi
ſunt cōtēnere promiſiſtis: ꝛ ecce iā rebelles totis affectib⁹
i mūdanis preoccupati eſtis. Cur ergo murmuraſtis:ſi in G
his paſchalib⁹ diebus pſentialiter vobiſcū non fui? Pla:
cuit eni mihi ſegregare me a vobis: et ꝑgere ad fratres me
os in ſolitudie:quos vt frequēter dixi:tales inueni:quales
inuenire deſideraui. Cur ergo turbamini? Nūquid ipi ve:
re pauperes? Nūquid obediētes? Nūquid mūdū et pom:
pas eius cōculcauerūt? Nūquid in forma viuēdi vos mul
to tēpore preceſſerūt? Nunquid vere fratres mei et patres
ſunt? Nūquid per eoꝝ exēpla ad viā veritatis ꝑueni? Nū:
quid eos ſemꝑ dilexi:et eorū ſanctā conuerſationē ſemper
deſideraui? Nūquid etiā ꝑ ſimpliciū ſiguriētem in fide
inſtruct⁹ ſū? Cur ergo murmuratis? Cur de mea abſentia
dolorē hīc oſtēditis? Facite que placita ſunt mihi:et tunc
vbicūqꝫ fuero:vobiſcū ero vſqꝫ ad ꝯſummationem ſeculi. Matthei.
Decreuerā enim cū eiſdē ruſticanis meis in charitate hu xxviij.
militer habitare vſqꝫ ad feſtū ſancte aſcēſiō. ꝺ dñi:nec ad
vos redire optabā quouſqꝫ vos emēdatos eē cognouiſſē. j. Retrac.
Sed quoniā fortunatū aduerſariū ad ptes occulte velut xv.
lupū ꝑueniſſe iā ſentio ideo cōpulſus reuerſus ſum ad vos
cupiēs illū videre:ꝛ cū eo pariter diſputare: ꝛ illū concul:
care dño auxiliāte: qui totis virib⁹ diſſipare conatur ꝛ iu:
gulare filios qs peperi in viſcerib⁹ charitatis. Orate igi:
tur:ꝛ nos vobiſcū orare volum⁹: deſinētes de mea abſen:
tia ampli⁹ litigare. Orate et nolite deficere: vt fortunatū
manicheoꝝ pſbyterū ſicut publice ſancte xpiane fidei in:
ſidiaf:ita et nos cū ſuis dei gratia coadiuuāte publice eū
ſuꝑare poſſim⁹. Orate ſine intermiſſione:vt manere digne
poſſitis i vocatiōe clericoꝝ: qua per grām dei vocati eſtis
vt dū vocabimini:mercedē in die nouiſſimo accipere mere
amini:ꝛ nō ſicut fic⁹ abſqꝫ fructu maledicamini ꝛ ſuccida: Mat.xxj.
mini et i ignē mittamini:tanqꝫ deſtructores legis terrā oc
cupātes et pereūtes in iniqtatib⁹ veſtris. Adiuuet autem
vos ipſe deus ad perficiendū mirabilia de lege ſua:qui eſt
benedictus in ſecula. Amen.

¶ De miſericordia ſermo ſext⁹. In quo poſt for
tunati manichei confutationē : ad miſericordiā:
dei exemplo: quam cū iuſticia debere eſſe ex pre:
mio iuſtorum: et pena malorum: moyſiqꝫ facto
enumeratis miſericordie operibus:fratres inui
tat. et plura alia.

A FRatres chariſſimi: Annūcio vobis gaudiū ma-
j.Retract. gnum: qm̄ fortunatū manicheorū preſbiterū dei
xv. gratia ſuperauim⁹: et obſtinatus in ſuo ſenſu ve-
lut alter filius perditionis a plebe noſtra receſſit
cōfuſus. Poſt cui⁹ receſſum baptizaui fere ſexagita paga
nos: q̄ ſibi aliqualiter adherebāt. Et ecce modo reuerſus
Math.v. ſum ad vos cupiēs pficere opus qđ incepi. Beati igit̄ mi-
ſericordes: qm̄ miſericordiā cōſequētur. O ſi diligēter ꝯſi
deraremꝰ miſericordiā dei: i nobis poſſemꝰ habere miſe-
rendi formā. O frēs mei quid chriſtum incarnauit niſi mi-
ſericordia? Quid eū ſubiecit noſtre miſerie niſi ſola clemē
tia? O beata miſericordia: que ſola cōmerciū noſtre ſalutꝭ
agnouit. Sola eni miſericordia ad deū dirigit hoiem: ſola
ad deū deducit hoiem: ſola deū deducit ad hoiem. Hec eſt
ſola mediatrix: auerſos ꝯſolās: hec diſiūctos copulat: hec
ſola deū humiliās nos ſublimat. O q̄ pia fuit dei deſcēſio
vt noſtra eſſet glorioſa aſſumptio. O grādis miſericordia
o īfinita: tu ſola potuiſti trahere deū de celo ad t̄rā: et nos
de exilio ad regnum erigere. O magnum miſericordie vin
culū: quo deus ligari voluit et potuit: et homo ligatꝰ vīcu
la iniquitatis dirūpit. O monache ſi tuā cōſiderares mi-
ſeriam: et opera dei erga te: nō inuenires niſi miſericordiam
Miſericordia eſt ſi flagellat deꝰ vt emēdet: ſi a peccō ꝑ tri-
bulationē liberat: ſi hypocritas et tyrānos regnare pmit-
tit. Hec eni oia deꝰ cū miſericordia facit/ cupiēs nobis vi
tam eternā donare. Attendite ergo frēs mei attendite: nā
in paſtore vł iudice debēt eſſe ſimul miſericordia ⁊ iuſtitia
Miſericordia eni ſine iuſtitia deſtruitur ⁊ ī crudelitatē cō
uertit̄. Et iuſtitia ſine miſericordia nūquid accepta ē apđ
deū? Abſit. Juſtis eni et iniuſtis: beatis ⁊ dānatis miſeri-
cordiā cū iuſtitia ſemꝑ agit oipotēs deꝰ: q2 beatꝭ dat glo-
riā quā non merent̄ habere quibuſcunq̄ bonis cōmiſſis: et
malis dat penā quā maiorē merētur hr̄e de malis cōmiſ-
Luce.vj. ſis. Eſtote ergo fratres mei miſericordes: ſicut pat̄ veſter
miſericors ē. Eſtote miſericordes pēſantes q̄tū moyſes
Exodi. in miſericordia floruit ꝓpt̄ populū: ꝓ cuiꝰ ſalute petiit de-
xxxij. leri de libro vite: ⁊ quāto iterū zelo rectitudīs cū obtinuiſ-
ſet veniā: ait ad populū. Ponat vir gladiū ſuꝑ femur ſuū
Ecce q̄ vitā oim cū ſua morte petiit: paucorū vitā gladio
deſtruxit: intꝰ igne amoris: ⁊ foris accēſus zelo iuſtitie et
ſeueritatis: vtrobiq̄ fortis legatꝰ: cauſam populi apđ deū
B precibus: et cām dei apud populū gladiis allegauit. Stu-
deamꝰ igitur fratres mei miſericordiā dū viuimꝰ rapere.
Cibetur a nobis eſuriēs: veſtiat̄ a nobis nudus: recipiat̄ a
nobis peregrinꝰ: cōſolet̄ ꝑ nos pupillꝰ: viſitetur a nobis i-
firmꝰ: ſepeliatur a nobis defunctꝰ. Iſta eni ſunt opera mi-
ſericordie: de quibꝰ interrogari debemꝰ in die nouiſſimo.
Sed dicetis: Ecce in heremo ſumꝰ: pauperes videre non
poſſumꝰ: et orphanos: pupillos: et viduas quomō conſola
ri valemꝰ? Mortuos ſepelire quomō poſſumꝰ? O fratres
mei bene ſcio vos in heremo eſſe: nec pauperes vos videre
credo: nec vos monaſteriū exire cupio vt matres vel ꝓxi-
mos cōſolari poſſitis. Q2 plures eni cognoui ꝓ hac cauſa
monaſteriū exiuiſſe: qui tn̄ ad monaſteriū nūq̄ reuerſi ſūt
Sub ſpecie eni boni multa mala fiūt. Ecce eni diabolꝰ di
cit: O mōache an ignoras mr̄ē tuā dolere? Ecce nꝰ ꝑ ma
ritū amiſit: filiū ſepeliuit: poſſeſſionē pdidit. infirmatur ad
mortē: vellet forſitan cōfiteri: quid in heremo agis? Quid
cogitas? Surge velociter: egredere monaſteriū: igredere
ciuitatē: penetra domus parentū: exerce in eis opera miſe
ricordie. Hoc eni deꝰ vult: hoc fieri p̄cipit. Dū eni ſeruus
dei hoc cogitat: aliq̄n exit monaſteriū credēs bene facere.
Et ecce eni dū appropinquat mat̄: filiū oſculat̄: pater am-
plectit̄: parētes applaudūt dicētes: Noli nos derelinq̄re
Fratres eni ſumꝰ: pater noſter antiquꝰ eſt: tibi incūbit fa-
miliā regere. Quid ergo amplius ad monaſteriū redire pre-
ſumis? Et ſic audito cōſentit: ⁊ cōſentiendo remanet: et in
ſeculo remanendo oibus peior efficit̄. et quicq̄d boni fecit
C amittit. Cauete igitur frēs mei: cauete a malicia diaboli.
Exercere vos volo opera miſericordie: ⁊ ſi i ſeculo nō ha-
bitatis: nec inter gētes: exercere tn̄ opa miſericordie bene
poteſtis orādo: obſecrādo: et deprecādo: ꝓ orphanis ⁊ pu
pillis. Et ſi hoc nō videtur vobis ſufficere: pēſare debetis
quomodo cētū ⁊ plures in monaſterio ſimul habitatis: et
ſepe īfirmamini: ſepe a diabolo affligimini: ſepe patimini
nūquid ⁊ ſepe morimini? Exercere ergo poteſtis etiā iter
vos opera pietatis. Sed dicet quis ex vobis. Patrē in ſe
culo habeo: ⁊ ego vſq̄ ad mortē i monaſterio viuere deo ꝓ
miſi. Ecce eni pater infirmat̄/ nō pōt ſine me viuere. Quid
ago? qđ eligo? Si exiero: votū frango: ſi ſtetero patrē mo-
ri ꝑmitto. Quid ergo? O fratres mei attendite quid agere
debeatis ſicut ꝓ nūc mihi occurrit. Nā ſi pat̄ alicuiꝰ ſine
filio monacho viuere nullatenꝰ poteſt: ꝓcurare debet filiꝰ
quomodo de bonis monaſterij pr̄i ſubueniat̄. Et ſi mona-
ſteriū ipotēs fuerit filiꝰ toto affectu videat quomodo pa-
tri nō deficiat. Et ſi nō viderit: cū dei bn̄dictiōe monaſte-
rium de licētia maioris exeat: et verbo et opere pr̄i ſubue-
niat vt nō deficiat ex negligētia: nec votū frāgere credat.
Si poſt eius patrē viuēdo remāſerit: ſtatim ad priſtinā vi
tam redire nō pigeat: ſācte et iuſte viuēdo ſicut inceperat:
et tāto fortius quāto ſenſerit ſe plus in paterno miniſterio
vltra neceſſitatē grauatū. Nullꝰ igit̄ erit qui ſe a miſericor
dia excuſare poterit: nec diues q2 habet: nec pauꝑ q2 ſaltē
calice aque frigide nō caret: nec monachꝰ: q2 ſaltē et orare Mat.x.
debet. O homo qui crudelis es in alterius iuſtitia: teipm̄ D
prius agnoſce. Nā ſi bonus es o monache: cadere faciliter
potes: ſi diues es: donū fortune ē nō nature: ſi ſanꝰ es ecce
infirmitas iſtat: ſi ſapiēs es: nō habes conſtātiā. Igit̄ cir-
ca oēs tā ſapientes q̄ inſipiētes: tā circa ſanos q̄ īfirmos
tā circa nobiles q̄ ignobiles miſericordiā habe. O homo
q̄d de te erit ſi ſaluator tuus clemens et piꝰ fuerit: et tu mi-
ſericordiā ignoraueris? Naſcat̄ fratres mei miſericordia i-
ter vos: nō tn̄ ex negligentia: nō ex puſillanimitate: non ex
indiſcretione: nō ex animi infirmitate: ſed oibus modis ſit
circūſcripta: vt ſic ſuū retineat ꝓpriū q̄ iuſtitie nō auferat
debitū. O monache vide ſancti ioſeph miſericordiā: q̄ fra- Geñ.xlv.
trū ſuoꝝ eſt oblita iniuriā. Legite fratres dauid clementi ij.Regū.
am: q̄ filij pſequētis deflebat demētiā. O monache ſi clau xviij.
ſeris viſcera miſericordie idigēti: oino claudet̄ tibi ianua
chriſti. Hec eſt eī porta dn̄i: et iuſti intrabūt in eā. Hec no- ps̄.cxvij.
uum teſtamētū illuminat: ⁊ veteris rigorē extenuat. Hoc Exod.xv
eſt lignū quo moyſes aquas dulcorauit: hoc ē ſal quo heli- iiij.Re.ij.
ſeus aquaꝝ ſterilitatem ſanauit: hec ē farina qua heliſeus iiij.Regū
mortē q̄ in olla erat extirpauit: hoc ē oleū qđ ſamaritanus iiij.
infudit vulnerato: hec eſt aqua iordanis qua curat̄ lepra Luce.x.
naamā ſr̄i. Hec ſola v̄tus eſt que diuidit inter crudelem iiij.Re.v.
et piū: iter regē et tyrannū. O monache vbi eſſes ſi tibi dei
miſericordia nō ſubueniſſet? Si eī deꝰ tecū ageret diſtricta
ſentētia: nō poſſes cogitare penā q̄ correſpōderet tuis me-
ritis. Oīa eni attribue dei miſericordie: ⁊ ſi a ſimili miſe
ricordiā expēdas in vſum ꝓximi/ nō ſis auarꝰ i miſerēdo
cū ſis expertꝰ largitatē eſſe in deo. Amate ergo fratres mei
miſericordiā: quia nūq̄ vidi pium hominem mala morte
finiri quam miſericordiam faciat vobis deus. Amen.

¶ De obedientia. Sermo.vij. In quo Auguſtinus in oibus deo eſſe obediendū: chriſti et creaturaꝝ omnium exemplo: obedientiam proponi victime. et cetera.

FRatres mei dilectiſſimi obedire oportet deo in A
oibus/ ſi ſaluari cupimꝰ in heremo. Et ſi difficī-
le nobis videt̄ cōſiderare debemꝰ obedientiā fi-
lij dei/ ⁊ noſtrā deponere contumaciā nō differa
mus. Ipſe eni dei filiꝰ obediens fuit vſq̄ ad ꝯtumeliā cru
cis: et nos cōtēnimꝰ eiꝰ obedire p̄ceptis? Chriſtꝰ eni obe- Phil.ij.
diēs fuit vſq̄ ad mortē: nō ꝓ ſua: ſ3 ꝓ nr̄a vtilitate. Eſtote
ḡ nō ꝓ ſua: ſ3 ꝓ vr̄a vtilitate ⁊ ſalute i oibꝰ ſibi obediētes.
Ecce eni frēs āgelꝰ i oibꝰ obedit deo: ⁊ tu q̄ cinis es ⁊ ver
mis ꝯtradicis deo? Inſēſibilia obediūt deo: ⁊ tu rōnalis re
ſiſtis deo? Sol a ſua ſemita non deuiat: nec luna/ nec ſtelle
Oīa eni celica ſuis indulgent officiis: tu vero dei volūta
ti i omnibꝰ quaſi reſiſtis. Ad nutū dei cāpi floribꝰ decoran
tur: terra imbribꝰ fecūdatur: frondibꝰ criſpatur ſilua: in ne
moribꝰ citharizat auicula: oīa deo obediunt: ſolꝰ homo
dei voluntati reſiſtit. O monache lege qđ dicit̄. Melior ē j.Reg.xv.
obediētia q̄ victima. Que cauſa eſt niſi q2 in victimis alie
na imolatur caro: ſ3 i obediētia volūtas ꝓpria ⁊ caro ma
ctatur. Eſtote ergo obediētes vt deum placare poſſitis de

peccatis cõmiſſis. Tãto enĩ citi⁹ placat homo deũ/quãto
B repreſſa arbitrij ſui ſuperbia gladio ꝓcepti ſe ĩmolat. Ca-
uete tamen ĩ obediẽtia fratres mei. Sub ipſa enĩ poteſt la
tere fel draconis ſub ſpecie mellis: lupus ſub pelle ouina: ĩ
iiij. Regũ potu dulci venenũ ſepe latitat: et in olla ſepe mors ponitur
iiij. Attẽdat ergo qui precipit/et qui obedire intẽdit: ꝙ obedi
entia ſit honeſta: ⁊ oĩ diſcretiõe ornata/ſeu decorata. Nam
ſi diſcreta nõ fuerit: crudelitas exiſtimãda eſt. Si honeſta
nõ fuerit: nullaten⁹ obedire debemus. Verbi gratia. Si no
bis precipit ꝙ deũ nõ diligam⁹/vel ꝙ deũ odio habeam⁹
nũquid obedire debem⁹? Nũquid vel ipſe deus hoc preci
pere poteſt? Honeſta igit fratres debent precipi et iuſta: ⁊
ſi honeſta vel iuſta nõ fuerint: nullaten⁹ obedire debem⁹:
etiã ſi apoſtol⁹ nobis hoc ĩdicauerit. Tenete igit fratres
et in cordib⁹ alligate. ꝙ obediẽtia ſine diſcretione caſſa eſt
et vana: nõ ex parte obedientis/ſed precipiẽtis: ⁊ obedien
tia honeſtate priuata ſupbia eſt: et venit ex vtriuſ ꝙ parte:
cõſentiẽtis et precipiẽtis: et in die nouiſſimo pari pena pu
niẽtur. Cuſtodite qd̃ precipitis: cauete et põderate qd̃ im
ponitis. Nã quotiẽſcũꝙ obediẽtia honeſta et iuſta nõ fue
rit/totiẽs ad irregularitatẽ ſe deueniſſe paſtores agnoue-
rit. Obediẽtia igit fratres mei tũc vera: tũc ſancta: tũc me
ritoria ẽ: qñ dicata eſt diſcretione/honeſtate/iuſtitia/et hu
militate. Iſte eñ ſunt ſocie ſancte obediẽtie: ſine quibus oĩ-
no obediẽtia vana eſt et inutilis. Hec eſt illa obedientia q̃
concordiã ꝯſeruat in angelis pacẽ nutrit in monachis: trã
C quillitatẽ generat ĩ ciuib⁹. Hec eſt illa obediẽtia ſine qua
reſpublica ſtare nõ poteſt/ſine qua familia aliqua regi nõ
poteſt. O q̃ enorme vitiũ qd̃ obediẽtie cõtrariũ fuit: ꝑ qd̃
diabol⁹ celũ perdidit: per hoc homo paradiſum amiſit: ꝑ
hoc ſaul regnũ: per hoc ſalomon amorem diuinũ. O ſc̃a
dei ſponſa obediẽtia: tu perfecta ſcala qua celũ aſcendit: tu
quadriga qua helias vectus eſt in paradiſũ: tu porta para
diſi fideliũ ⁊ clauſura reoꝝ inferni. O ſancta obediẽtia: tu
humilitatẽ nutris: tu patiẽtiã probas: tu manſuetudinem
Gen. xxij. examinas. Eſtote ergo fr̃es cũ abrahã obediẽtes: redden
Mat. xxij tes que ſunt ceſaris ceſari: et q̃ ſunt dei deo. Tũc ꝟo reddi
mus ceſari debitũ ſuũ: quãdo duliã prelatis noſtris reddi
mus. Hec enim dulia ꝯſiſtit ĩ reuerẽtie exhibitione et dile
ctione. Hoc aũt facere debem⁹ nõ ſolũ paſtorib⁹/ſed ⁊ ſan
ctis dei: et tũc reddim⁹ ꝑ obedientiã que ſunt ceſaris ceſa
ri. Sed tũc reddim⁹ que ſunt dei deo: qñ in latria pſeuera-
mus. Hec enĩ ſoli deo cõuenit. Hec enĩ cõſiſtit in oratione/
et gratiarũ actione: cultus exterioris exhibitione: ⁊ ĩterio
ris mẽtis deuotiõe. Qd̃ facere nos et pſeuerare nobis de⁹
preſtare dignet in eternum benedictus. Amen.

De perſeuerãtia. Sermo. viij. In quo ad per-ſeuerãtiam fratres adhortat: eius fructus: adie-ctis comparationibus inſinuans. et cetera.

B
ij. Timo. ij. Fratres mei ſicut ait aplŝ: nõ poteſt coronari ni-
ſi qui legitime certauerit. Nullus enim legitime
certat niſi qui in campo vſ ꝙ ad finem certat: ⁊ ſi
certat vſ ꝙ ĩ finẽ legitime certat/id̃ merito coro
natur. Nõ eſt igit magnũ bonũ ĩchoare qd̃ bonũ ẽ: ſed cõ-
ſumare hoc ſolũ pfectũ eſt. Multi enĩ magna aggrediunt
ſed deficiũt ĩ via. multi exeunt in deſertũ/ſed pauci ꝑueni
unt ad terrã ꝓmiſſionis. O fratres mei non tedeat incipe
magna: nec faſtidiat tenere inchoata: ſciẽtes ꝙ pſeuerãtia
informat meritũ: colorat boni ꝓpoſitũ: remunerat currẽtẽ
coronat pugnãtẽ: ducit ad brauiũ: cõducit cũctos ad por-
Gen. tũ. Hec eſt tunica talaris ſancti ioſeph vſ ꝙ ad finẽ ꝯtigẽs
xxxvij. Hec eſt tunica ſacerdotalis vſ ꝙ ad pedes ꝑueniẽs. Hec ẽ
cauda hoſtie quã tenemur reddere deo et offerre. Hec eſt
calcaneũ bone opatiõis: qd̃ ꝯtra ſerpẽtis morſũ debemus
obſeruare. Hec eſt ꝟtus q̃ deũ ligat. Hec eſt q̃ omne bonũ
ĩformat. Hec ẽ pſeuerãtia q̃ laureant martyres: q̃ ꝟgines
coronant: q̃ ſacerdotes ſublimant ⁊ cõfeſſores. Hec ẽ ve-
ſtis ſine ruga: tunica ſine macla: bõitas ſine malicia. O mo
nache qui bñ incepiſti/caue ne cadas: caue ne ad tpa vire
ſcas: ⁊ ĩ tpe afflictiõis marceſcas. Caue ne feno cõpareris
qd̃ nũc naſcit et ſtatim marceſcit. Laborem⁹ ĝ fr̃es: et la-
borãtes pſeueremus: laborem⁹ vt pſeuerãtiã habeam⁹ La
borẽt monachi oẽs vt retineãt: laborẽt ꝟgines vt ſe infor-
ment: laborẽt vidue vt in ipa pſeuerẽt. Attẽdite tñ fratres B
nã diabol⁹ qñꝙ ſeruos dei ad bonũ incitat ⁊ ꝓducit: vt de
bono grani⁹ eliciat malũ. Cõtra hũc diaboli inſultũ valet
ſola perſeuerãtia/vt bono fine bona ꝯcludant initia: vt pñ
cipiũ medio: mediũ ne diſcrepet vltimo. Bonũ eĩ ĩchoare
et malo fine ꝯcludere qd aliud eſt q̃ monſtruoſas res ꝓñ-
cere? Illa eñ actio quaſi chimera eſt q̃ initiũ habet a rõne
ſed finẽ a ſenſualitate. Cũ eĩ ſic agit hũano capiti ceruicẽ
pictor equinã iũgit: et ſupinducit ĩfructuoſas plumas. Ca
ue ĝ o monache ne actio tua mõſtrũ maneat. Enormis eñ
erit fet⁹ vẽtris ſi capiti nõ corñdeat finis. Quidã eñ hñt
initiũ bonũ: quoꝝ vita mõſtrũ eſt mirabile quaſi hoĩs ꝑtẽ
dẽs caput/ſed mediũ in luxuriã deſcẽdit: ventrẽꝙ ouiũ
habet/⁊ ad vltimũ ĩ rapacitatẽ lupi pedes oñdit. O mona
che qd tibi prodeſt bonũ incohoare ⁊ nõ finẽ ꝯcludere? Si
donũ ꝟtutis amittis/dãnũ incurris: ⁊ grãde ſuppliciũ ꝓ
mereris. O q̃ tibi melius fuiſſet viã veritatis nõ agnoſce-
re q̃ poſt agnitã retroire ꝑ ĩcõſtãtiã. O monache leuis re- C
putaris ꝑ tuã apoſtaſiã: cũ iuda incurris mentis inſtabili
tatẽ: poſtponis deũ: amittis amicos: ſpm̃ ⁊ ſpẽ perdis: odio
a cũctis haberis: ⁊ velut oĩb⁹ peior apoſtata cõprobaris
in vita. O monache attende q: niſi pſeueraueris: morieris
Igit ſi icepiſti edificare pficere: ſi nõ incepiſti incipe. Si ob
tuliſti florẽ iuuẽtutis tue diabolo ſaltẽ fecẽ ſenectutis tue
immolare nõ differas chriſto. Ipe enĩ miſericors eſt ⁊ reci
piet te libẽter: ⁊ dabit tibi ſtolam candidã: ⁊ anulũ ĩ manu
tua: ⁊ calciamẽtũ in pedib⁹ tuis. Tunc ĩueterate olim die Pŝ. ciij.
bus malis: renouabit vt aquile iuuẽt⁹ tua durãs in etnum
Incipite ergo fr̃es mei ⁊ pſeuerate reducentes vobis ad
memoriã a quãto bono receſſit iudas: ⁊ quõ feruẽter bene
agere cepit: lingua vobis exprimere nullatenus poſſẽ: quõ
tñ pſeuerauerit: ſcitis. Ecce enĩ ſalomon per inconſtantiã iij. Reg. ij
corruit/ſic ⁊ ſaul: ſic et multi alij: q: mltoꝝ incipere fuit: ſꝫ j. Reg. xv.
pſeuerantiũ paruus eſt numerus. Cauete ergo quõ caute
ambuletis: cõſiderãtes quod qui ſe exiſtimat ſtare caueat j. Cori x.
ne cadat. Felix ergo ẽ qui benefaciẽdo pſeuerat vſ ꝙ in fi-
nem. Quod donũ pſtet nobis ille qui ꝓ nobis mori digna
tus eſt. Amen.

De ira fugienda. Sermo. ix. In quo quibus iraſci cõuenit: et q̃ vario modo: ire etiã incõmo da: que ſtatim venit cõpeſcẽda.

Fratres mei dilectiſſimi: ſicut omniũ habere me B
moriã ⁊ in nullo errare nõ hũanitatis ſed deitatis
ſolũ eſt: ita turbari: obliuiſci et pati: ſolũ huma-
nitatis eſt: et nõ deitatis. Nã de⁹ nõ mẽtit vt ho
mo: nec vt fili⁹ hoĩs irritat. Humanũ eſt ergo fratres mei
turbari et iraſci et irã incurrere: bonoꝝ et maloꝝ coĩs eſt
cõditio: ſed ĩ ira vl odio pſeuerare diabolicũ ẽ. Ideo vos
qui ſpiritales eſtis maxie attẽdere debetis: ne ira in ſinu Eccs. vij.
ſtultorũ requieſcat. Fatu⁹ eñ ſtatim irã ſuã indicat. Forti puer. xij.
ter tñ ſpiritũ iraſcibilẽ continere magne prudẽtie eſt ⁊ pfe
ctionis. O monache noli iraſci: nã nomen et habitũ ſancte
religiõis in hac vaſta ſolitudine portam⁹. Cuſtodite igit
vos ab omni turbatiõe. Nõ eñ decet ſeruos dei turbatio-
nẽ incurrere. Nunqd eñ ꝓderũt nobis noſtra ieiunia: no-
ſtra abſtinẽtia: noſtra ſacrificia? Ab ira deniꝙ fratres mei
procedit rancor: a rancore odiũ qd̃ ẽ ira inueterata in ani-
mo: inde naſcit homicidiũ: ⁊ ſi nõ opere ſaltẽ volũtate: ĩde
cõtumelia: ĩde detractio: inde ſuſurratio: ſuſpitio: et iniuria
que ſunt opa carnis ⁊ diaboli. O monache depone irã: de-
ſtrue rancorẽ: mitiga furorẽ ne fili⁹ perditionis efficiaris:
O q̃ meli⁹ eſſet monacho in ſclo viuere pacifice q̃ in mo-
naſterio cũctis bonis ornat⁹ ĩ ira ⁊ furore litigare/⁊ odiũ
in corde tenere. Nec deũ laudare/nec ab eo exaudiri mere
tur q̃ odiũ ſeruat ĩ corde. Qua frõte. O monache: quo affe
ctu: qua deuotiõe a deo potes veniã poſtulare ſi fratrẽ dũ
odis petis ꝙ tibi dimittat: ſicut ⁊ tu debita dimittis? Crede
igit mihi ꝙ tãtũ tibi dimittet quãtũ et tu dimittis alteri.
Dimittam⁹ ergo fratres mei irã que recte ſignificat ꝑ La Ioh. ij.
zarũ quatriduanum fetidũ: quia qui irã in corde portat in-
famie fetor ſtatim eũ corrũpit. Si ergo ira in aĩo naſcitur/ B
mox refrena eã: allide eã ad petrã: ſuffoca eã exemplo tui
ſaluatoris: qui ꝑcuſſus in vnã maxillarũ mox prebuit alte Matth. v.

ram. Nã ſi hoc prior ipſe nõ feciſſet mihi nunq̃ facere p̄ce-
Mat.xj. piſſet. Eia ergo diſcite fratres mei ab illo q̄ dixit ſe eſſe hu
milem ⁊ mitem. Diſcite opere: qđ ſepe legiſtis ore. Sol nõ
Ephe.iiij occidat ſup iracũdiam veſtrã. Si enĩ frater tuus in te pec-
Mat.v. cauit: vade ad eũ et inuita eũ ad pacẽ: da ei oſculũ ⁊ lucra
tꝰ es fratrẽ. Tu vero q̄ offẽdiſti nõ differas pergere: nõ dif
feras fratrẽ recõciliari: vade ad eũ: pete veniã. Et ſi verbo
offendiſti: et tu verbo recõcilia: ſi ṽo facto (qđ deus auer-
tat) placa eũ facto. Sic enĩ decet ſuos dei facere: ſic decet
eos demones expellere et ſanctos ãgelos ĩtroducere. Nã
vbi ira regnauerit / ibi oĩno princeps diabolꝰ erit: nec inde
aliquid boni exire poterit. Fugiamꝰ igiẽ iram fratres mei
que rationẽ ſuffocat: mẽſurã iuſtitie ignorat: ſolem iuſtitie
neſcit: amicitias rumpit: de facili aufert pacẽ mentis: ſapi-
entiam calcat: ſapiẽtes ĩfatuat: monachos deuiat: ſacerdo
tes ſuffocat: caſtitatẽ euacuat: grauitatẽ ĩ paſtoribꝰ dilace
rat. Nec ira repletus cõſilij poteſt eſſe capax. O monache
intuere caput tuũ: nã in cruce poſitus ꝓ ſuis crucifixoribꝰ
exorauit. Et primicerꝰ martyr Stephanꝰ ꝓ ſuis lapida-
Act.vij. toribꝰ genua flectendo clamauit. Dñe ne ſtatuas illis hoc
pctĩ. Sed ſi non tante perfectionis ſumꝰ vt bonũ ꝓ malo
Rom.xij. ſoluamꝰ: ſaltem ꝓ malo malũ nõ reddamꝰ. Nõ tñ ꝑ puſil-
lanimitatem remittende ſunt iniurie: ſed per ſapientiam
que eſt ĩ chriſto ieſu. O quãta fratres mei huius peccati la
bes. O q̃ grandis et lata miſeria tã corporis q̃ aĩe: nã cor
pꝰ quietẽ: ſomnũ et alacritatẽ amittit: ſed et aĩa vitã per-
dit eternã. Veniũt enĩ et reuertũtur ad nos per iram priſti
na peccata: et ſic cõfundimur et damnamur. Nos ṽo fra-
tres q̄ chriſtiani veraciter ſumꝰ relinquamꝰ vindictã illi q̄
Deuter. ait. Mihi vindictã et ego retribuã. Quicq̄d enĩ ad te perti
xxxij. net: dimitte illi. Nũquid ipſe mirabiliores vindictas facit
q̃ nos imaginari poſſumꝰ? Nõ tamen hoc ſibi petere debe
mus: nec affectare: ſꝫ ꝓ eis mente et puro corde orare. Nã
dũ noſtras iniurias facere petimus / qđ dei eſt vſurpamꝰ.
Orare tamen ſine intermiſſione debemus vt vindicet ſan-
guinẽ ſuoꝝ ſeruorum: nõ ad damnationẽ / ſed ad correptio
nem qui eſt benedictus in ſecula. Amen.

¶ De puritate cõſcientie: amore tribulationum
A et ſpe q̄ ꝑ illas ad celeſtia inuitamur. Sermo.x.

AD ſpiritale gaudiũ hodierna die fr̄es dilectiſſi-
mi intẽdo vos inuitare. Quod quidẽ gaudiũ nõ
operatẽ diuitiaꝝ copia: non fallax mundi gloria
nõ prolis fecũditas: nõ corporis ſanitas: ſed tã-
tũ cõſciẽtie puritas. O felix cõſciẽtie puritas. O felix ſan-
cte cõſcientie iocunditas: q̄ vermẽ interiorẽ excludis: que
a carcere doloris liberas rationẽ: q̄ ab omni immundicia
purgas mẽtẽ. O mẽs ſancta: paradiſꝰ delitiarũ: varijs bo
norũ operũ virgultis cõſita: varijſq̄ virtutũ floribus pur
purata: et ſuauiter celeſti gr̄a irrigata. Hec eſt fratres mei
Geñ.ij. paradiſus in q̄ plantatẽ lignũ vite et celeſtis ſapiẽtie. Hec
eſt thalamꝰ dei: palaciũ chriſti: habitaculũ ſancti ſpiritus.
iij.Reg.x. Hec eſt thronꝰ ſalomonis: lectꝰ ſponſi celeſtis: in quo ipſa
cõſciẽtia bona optime delectatẽ ⁊ requieſcit cũ ſpõſo ſuo.
Ge.xxiiij. O cõſciẽtia in te: et tibi occurrit rebecca cũ iſaac veniente
iij.Reg.j. de agro. In te delectatẽ iacob cũ rachelis coniugio. In te
ſunamitis abiſac regẽ dauid iocũdis fouet amplexibꝰ. O
cõſciẽtia ſãcta: ĩ terra adhuc es ⁊ in celis habitas. Gaude
Luce.vij. o anima ſancta: ſancta cõſciẽtia decorata. Gaude celeſti ⁊
Luce.x. eterna gloria. In ea fratres chariſſimi magdalena illa igni
fera: chriſto p̄cioſa offert vnguẽta. Ibi maria optimã par
tẽ elegit que nõ auferetẽ ab ea. Eia ergo fratres ſi ad hãc
gloriã cupimꝰ ꝑuenire / predictã noſtrã cõſcientiã diligen-
ter nũc diſcutiamꝰ: et ibi litterã luxurie ꝑlegamus: apicem
ſuperbie: notã auaricie: et thecã inuidie proſpiciamus: et
deleamꝰ ea ꝑ cõfeſſionẽ: per cordis cõtritionẽ: per veram
ſatiſfactionẽ: et tũc merebimur ꝑ gr̄am adipiſci gl̄iam illã
ij.Cor.ij. quã nec oculꝰ vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis
aſcẽdit: que deꝰ p̄parauit diligẽtibus ſe. O fratres mei et
leticia cordis mei: feſtinemꝰ ingredi hãc ſanctã ſanctorũ
Tũc enĩ habebimꝰ bonũ quod nõ ꝑdemꝰ: tunc accipiemꝰ
B perfectũ bonũ qđ nõ amittemꝰ. Amare tñ debemus ſi ad
hãc gloriã ꝑuenire cupimꝰ: tẽtationes: fames: tribulatio-
neſq̄ ſingulas. Nã ſicut in fornace purgatẽ aurũ: ſicut lima
purgat ferrũ: ſicut flagellũ ſeparat a grano paleã: ſic ĩ for-
nace tribulationũ patiẽtia exercetẽ: fortitudo roboratẽ: con
ſtantia ſolidatẽ: ſpes ad celeſtia inuitatur. O ſpes ſanctorũ
⁊ turris fortitudinis eoꝝ q̄ nõ ꝯfũdis: ſed te expectãtibus
gr̄am infundis: non cecas ſed illuminas: nõ famelicas ſed
reficis. O felix ſpes celeſtis: tu timorẽ ſeculi expugnas: cõ
ſolationes mũdanas extirpas. Per te timor non augetẽ: ꝑ
te falſa cupiditas nõ ſomniatẽ: per te luxuria ꝯquaſſatẽ: per
te ſuꝑbia auellitur: per te ĩuidia nõ dominatẽ: ꝑ te cũcta vi-
tia terminantẽ. O ſpes celeſtis curie: ĩ te regnat charitas q̄
credit oĩa q̄ ad ſalutẽ pertinẽt: oĩa ſperat que ꝓmiſſa ſunt
O fratres mei q̄s hominũ poteſt mentẽ ſeruoꝝ dei ĩfirma
re: ſi apud deũ ſpes celeſtis ꝓ eo allegat? In quo nocebũt
eis tyrannorum fulmina / fortune precipitia quid agent?
O ſpes tu cogitatiões dirigis: tu ĩ charitate altitudinẽ po
nis vt ĩ ea ꝑſeuueremꝰ vſq̄ ad mortẽ: tu in charitate latitu-
dinẽ extẽdis vſq̄ ad inimicũ. O ſpes celeſtis glorie: per te
patriarche mala patiẽter ſuſtinuerũt: per te prophete cun-
cta mala portauerũt: per te apoſtoli ad mortẽ gaudẽter per
rexerunt: per te martyres afflicti ſunt: per te virgines ꝯhu
ſte ſunt: ꝑ te cõfeſſores vituperati ſunt: per te vidue caſtita
tem aſtringunt: per te maritate lũbos precingũt: per te pu-
pilli: lãguẽtes et orphani ſperãt ridere: per te pauperes cõ
fidũt gaudere: per te peregrini ſperãt terminũ ⁊ ad finẽ la
boris ꝑuenire. O ſpes tu oĩa portare facis dulciter ⁊ ſuaui
ter. Eia ergo fr̄es hãc amate: hãc tenete: non tñ ſine timo-
re: q̄ qui ſperat ⁊ nõ timet: negligẽs ẽ: qui autẽ timet et nõ
ſperat depreſſus ẽ ⁊ deſcẽdit in ꝓfũdũ quaſi lapis. A quo Exo.xv.
deſcenſu liberet nos ille qui de celo deſcẽdit: vt nobis vitã
donaret et aſcenſum chriſtus deus noſter. Amen.

¶ De lachrymis: compunctione et penitentia.
Sermo vndecimus.

SCitote fratres mei chariſſimi q̄ poſt mũdi gau- A
dia ſequentẽ eterna lamẽta: q̄ nemo poteſt hic ⁊ ĩ
futuro gaudere. Ideo neceſſe ẽ vt vnã amittat:
qui aliam voluerit poſſidere. Si g̃o monache h̄
gaudere cupis ſcias iam te exulẽ eſſe patrie celeſtis: ſed ſi
hic plorauueris iam patrie celeſtis ciuis conſtitueris. Btĩ Math.v.
inquit qui lugent: quoniã ipſi conſolabuntẽ. Sed dicet q̄s.
Quid flere oportet: et quare flere debemus? Ego aũt filio
li et fratres dico q̄ flere debemus peccata q̄ commiſimus.
Iſte enĩ fletus ſit panis noſter: quẽ quotidie comedere de
bemus die ac nocte. Flere etiã debemus populoꝝ peccata
quaſi noſtra vulnera. Sic enĩ paulꝰ faciebat: dũ clamabat
Quis infirmatẽ et ego non infirmor? Flere etiã debemꝰ de ij Cor.xj.
dilatiõe regni eterni: qđ bene oſtẽdebat ille ꝓpheta dauid
dum dicebat. Heu mihi quia incolatꝰ meꝰ ꝓlongatus eſt. Pſ.cxix.
Iſte enim ſunt tres miſerie quibꝰ textẽ liber Hieremie: q̄ Threñ.j.
bus plangit peccata aĩe inſultũ miſerie: ⁊ dilationẽ patrie.
Horũ fletuũ imbribꝰ debemꝰ irrigare terrã mẽtis noſtre:
vt pariat fructus bonoꝝ operum diuerſoſq̄ flores ṽtutũ
Iſti quoq̄ fletus ſũt tres fluctꝰ per quos filij iſrael trãſie Exo.xiiij
runt ad terrã ꝓmiſſiõis. Vere peccatores ex egypto vitio
rum exeũt: mare rubrũ trãſeũtes: dũ ſubmerguntẽ hoſtes
et vitia ſuffocantẽ. Vere cãtant dño glorioſe: dũ ĩtrãtes ce
leſtem hierũſalẽ depoſita corruptibili veſte: ſctis angelis
ſunt ſociati. O monache fac igitur vt mẽs tua ſit liber quẽ
vidit ezechiel: in quo ſcripte erãt lamẽtationes ⁊ ve. O mo Ezech.ij.
nache ad has lamẽtationes te ꝯuertas: hos dolores ãple-
ctere cũctis diebꝰ vite tue flendo tua peccata: ⁊ nõ ſolum
vt diximꝰ tua / ſed ⁊ ꝓximi. Caueto tñ ne fleueris mortem
corporalem alicuius nec ſubſtãtiarũ amiſſionem: nec cor
poris ĩfirmitatẽ. Omnia enĩ neceſſaria ſũt euenire: oĩa hec
valde cõmunia. Ponas ergo te in dei volũtate: relinquẽs
ſibi oĩa et ipſe te reducet ⁊ cõducet: quicq̄d tibi acciderit li
bẽter ſuſcipe: deũ ĩ omnibus lauda omnem honorẽ ſibi ex
hibeas gratias ei ſoluẽdo. Quotidie fleas peccata que cõ
miſiſti: ⁊ que cõmittere ꝓximos videas: quaſi tua ſint vul-
nera. Sic enĩ peccatrix illa maria nõ ſolũ ĩ domo ſimonis Luce.vij.
ſed etiã poſt aduẽtũ ſctĩ ſpũs hoc idẽ ardẽter ꝑfecit. Sẽ-
per enim dolebat: ſemꝑ in vita ſua flebat que commiſerat.
Sic fecit et maria mater dñi que dũ iuxta crucẽ ſtaret: nõ Ioh.xix.
ſua peccata flebat / q̄ nullũ peccatũ habebat ſed flebat nõ

B tantum filij paſſionē:ſed et iudeoꝝ dānationē. Sed dices
mortuū fratrem vel amicū video:naturalis infirmitas me
inuitat ad planctū. Ego autē dico tibi monache:tēpera lu
ctum tuū. Non enim tuū eſt mortuos flere:ſꝫ ſeculi. Nō ta-
men prohibeo lachrymas naturales:ques naturalis neceſ
ſitas exprimit. Nam multi lachrymas fūdūt:ꝛ ꝙuis natu
ra nos adhoc frequēter inuitet/animus tamē ſapiētis im-
mobilis pſeuerat O tu qui ſapiēs videris eē i ſeculo:caue
ne ꝯſentiat animus tuus mortuos deplorare. Stude vt lu
ctus vincaꝛ ab aio. Caue ne abſorbeaꝛ animus tuus ab in
firmitate mētis:et extenuet ſpiritus carnē vitio ſenſualita
tis. O monache ſi mors īminet noli dolere:prepara te ad
mortē per mētis conſtātiam. Talē te prepara vt mortē tie
re nō poſſis:vt poſt mortē viuere incipias q̄ ante mortem
moriendo viuebas:vel viuēdo moriebaris. Cupis ergo o
monache ſemp viuere:depone fletū ꝓ terrenis:noli plora-
re que mūdi ſunt:ꝛ que neceſſaria ſūt euenire. Depone om
nino fletum ꝓ terrenis:et aſſume lamentū pro celeſtibus.
Math.v. Beati īquit qui lugēt:beati qui fletis:qꝛ ridebitis. Diliga
mus igitur lachrymas:qꝛ ſuaues ſunt diligentibus deum.
delectemur igiꝛ ſemp i hac infirma vita fratres mei in fle-
C tu et lamēto. Simus tn̄ proni ad lamentū ꝛ fletū ꝙtū fui
mus ad culpam audaces. Qualis fuit nobis ītētio ad pec-
candū talis ſit ad penitendū deuotio. Grauia peccata gra
uiſſimis lamentis indigent. Accipite fratres mei compun
ctionē:qꝛ ſanitas animarū eſt:remiſſio peccatoꝝ ē:ſacrifi-
ciū ſpiritale eſt:qḋ deo ſūme placet. Holocauſtū medulla
tum eſt cor peccatoris hūiliatū:et quotidianis lachrymis
rigatū. O monache pūge oculū mētis:vt lachryma ꝓdeat
cōpunctiōis. O cōpunctio ꝙ̄ ſancta et mirabilis ꝑdicarī?
Tu ſpiritale lauacrū es:tu flagellū dei es ꝑ qḋ deus muta
tur:tu ſtimulus per quem deus ad hominē inclinaꝛ:tu liga
men per qḋ deus fortiter aſtringitur. O cōpunctio ſacta ꝛ
immaculata ſine qua adultis nō valet baptiſmus:ſine qua
ad iudiciū domini corpus recipitur:ſine qua īfructuoſa ē
omnis cōfeſſio:ſine qua oīs ſatiſfactio manis eſt. O cōpun
ctio lachrymoſa:o lachryma mentē purgans:ītentionē fe-
cundans:ꝯfeſſionem irrigans:animā ſanctificās. Hec eſt
lachryma ſancte cōpunctionis ſoror:que mot⁹ illicitos ex
tinguit:paradiſum aperit:infernū claudit:mūdūqꝫ deſpi-
cere in cūctis facit. O felix lachryma:tu carnalē cogitatio
nem extinguis:peccatoꝝ morbū expellis:vir⁹ culpe euo-
mis. O felix tabula:o vitalis nauicula:ꝑ quā naufrag⁹ re-
dire poteſt ad portū ſalutis. O aqua ſalutarī:per quā oīne
peccatū deſtruiꝛ. O via:per quā ad paradiſum gradimur
O ſpiritale cōductum per qḋ de luto ad viā trāſitur. O fe-
lix lauacrū penitētie lachrymaꝝ:qḋ totiens vales ad pur
gandum:quotiēs purgatiōe indiget cor humanū. Hec eſt
D fratres mei herba celeſtis illi⁹ fullonis:qua veſtes ſeruoꝝ
ſuoꝝ deturpatas a ſorde q̄tidie purgat. Hoc eſt celeſte ni-
trū:qḋ de rore diuine gratie cōfectum abſtergit maculas
peccatorū. Hoc eſt lixiuiū:quo interioris hominis caput
optime abluitur. O lachryma tu ꝯtra ruinas hominū ſua-
ue ſolatiū:ꝗ paſſiōis xp̄i es vicaria:cōtra peccatū ponens
remediū:vt per te totiēs cogatur xp̄s mori/quotiēs labiꝛ
hō in abyſſū peccatoꝝ. O monache ergo a lachrymis ꝗs
cōtinere ſe poterit? Intremus obſecro ꝯſcientias nr̄as:di
ſcutiam⁹ eas:ꝛ ſi riſim⁹ in iuuētute/ſaltem in ſenectute fle
amus:cogitantes quid chriſto et quid diabolo ipe noſtre
iuuētutis perſoluim⁹. Et ſi anteq̄ꝫ ad heremū peruenim⁹/
viſus nos īcuruauit per ꝯcupiſcētiā:ſi guttur per gulam/
ſi auditus ꝑ enormitatē verborū vel ſpontaneā detractio-
nis audientiā:ſi lingua claudicauit in verbo:ſi olfactus er
rauit in odoramēto:ſi tactus fefellit in ſuauitate:ſi greſſus
ad furtum. Si in his vel aliquo iſtorū te inueneris culpabi
lem/ablue culpā ꝑ lachrymam iuxta q̄litatem ſordis men
ſura lachrymarū copiā:aſſumendo penitentiā:que mater
eſt omniū bonorum. Timor aūt qui penitentiā:cōcupiſcit:
contritionē parit. Penitētia enī illa digna ꝛ bona eſt que
De pe.diſ. peccata peracta deplorat:ſic vt deplorata iterꝫ nō ꝯmittat
iij.capi.j.ꝛ Quid ergo penitētia eſt niſi āte acta deflere/ꝛ flenda iterū
pn̄iam ꝗꝑ nō cōmittere? Nā qui ſic peccata deplorat vt iterꝫ peccata
pe.iiij.ſen. cōmittat/adhuc penitētiā agere ignorat. Nunq̄d ꝛ qui diſ
di.xliij.c.j ſimulat irriſor eſt:ꝛ nō penitēs qui adhuc agit qḋ penitete

Peniteamini igitur fratres mei:et penitentes penitentiā De pe.di
agite in fletu et lamento vt digne ridere poſſitis in gloria iij.irriſor
beatorum. Amen.

De ſuperbia et humilitate. Sermo.xij.

Fratres chariſſimi vbi ſupbia fuerit/ibi diſcor- A
dia et cōtumelia dn̄abiꝛ. Nō ergo decet ſeruos
dei in heremo cōſtitutos ſuperbos eſſe ſed humi
les:nō elatos ſed māſuetos/caſtos/benignos/ꝛ
omnib⁹ ꝟtutib⁹ ornatos. Cauete enī fratres et vigilanter
ſemp attendite ne ſupbia inflemini de bonis cōmiſſis:ſciē
tes ꝙ ſupbia ex angelis demones fecit:ſed humilitas ho-
mines ſimiles āgelis cōſtituit. Supbia gloriā de celis de-
iecit āgelicā ſed humilitas ad celos aſcendere fecit infir-
mitatē humanā. O fratres mei cauete ne orātes vel legē-
tes:vel ſtātes:vel ſedētes:vel vigilātes dicatis ore vł cor
de habitātes in cinere ꝛ cilicio cum phariſeo. Gratias tibi Lu.xviij.
ago dn̄e:qꝛ nō ſum ſicut ceteri hoīes. Hec enim ſolitariam
vitā ducentes diabolo inſtigāte ſepe cogitant:ſepe hoc di
cere tētātur ab inimico ſeruorū dei. Potius enī volo vos
heremū exire ꝙ̄ talia dicere vel cogitare. Sꝫ dū tentami-
ni hoc aſſerere vł de vobiſipſis hoc cogitare:mox clamate
mox vlulate ꝛ dicite. Ego ſum vermis et nō hō:opprobri Ps̄.xxj.
um hoīm et abiectio plebis. Et cū publicano dicite:q̄buſ-
cūqꝫ virtutib⁹ ſitis ornati. Deus ꝓpitius eſto mihi pecca Lu.xviij.
tori. Attendat igiꝛ charitas veſtra quid dixerit ꝟitas no-
ſtra. Qui maior eſt veſtrum:fiat ſicut minor:et q̄ preceſſor Luc.xxij.
eſt ſicut miniſter. O monache q̄to maior es hūilia te i om-
nibus:et inuenies gratiā coram deo ꝛ hoīb⁹. O ſancta ve-
nerabiliſqꝫ hūilitas:tu filiū dei de ſinu patris deſcendere B
feciſti in vterū ſancte marie ꝟginis. Tu eū feciſti inuolui
vilib⁹ pānicuilis vt nos idueret virtutum ornamētis. Tu
circūcidiſti eum i carne/vt nos circūcideret in mente. Tu
eum pmiſiſti corpaliter flagellari:vt nos liberaret a flagel
lo pctī. Tu eum coronaſti ſpinis vt et nos coronaret ſuis
eternis roſis. Tu eū infirmari feciſti:q̄ medicus cunctorū
erat:ꝛ ſolo ꝟbo ſonabat vniuerſa:vt nos infirmos ſanaret
O ſctā humilitas:ꝙ̄ diſſimilis es ſupbie. Nam ipſa ſupbia
fratres mei luciferū de celo deiecit:ſed humilitas dei filiū
incarnauit Ipſa ſupbia adā de paradiſo expulit:ſed hūi- Geñ.iij.
litas latronē in paradiſum introduxit. Supbia gigantū lin Lu.xxiij.
guas diuiſit et cōfudit:ſed humilitas cunctas cōgregauit Geñ.xj.
diſperſas. Supbia nabugodonoſor in beſtiam tranſmuta Actuū.ij.
uit:ſed humilitas ioſeph pricipē iſrael conſtituit. Supbia Dañ.iiij.
pharaonē ſubmerſit:ſꝫ humilitas moyſen exaltauit. Hec Geñ.xlj.
eſt illa ſācta humilitas que fecit nos ſolitarios:q̄ fecit nos Exo.xiiij.
priuatos ſeculo:ꝗ fecit nos in cōuentu ſolitarios oīb⁹ vir- Exo.iiij.
tutibus florēre pfectis. Hec eſt illa ſancta hūilitas q̄ philo
ſophos tradidit in reprobū ſenſum:excecauit iudeos:ſuf-
focauit paganos:īflāmauit chriſtianos:pimit obſtinatos
deiſcit potētes de ſede:ꝛ exaltat humiles. Sed ſupbia fra
tres mei nō ſic. Sed quid? Prelatos pcutit:diuites tumu
roſos efficit:religioſos decipit. Hec homines cecat ne ſe
agnoſcāt qđ ſūt. Hec enī fructū ꝑdit operis:mētē hoīs li-
gat:qꝛ ab ea pandiꝛ oīne malū. Hec eſt illa feruēs olla quā Hiere.j.
hieremias vidit:in qua decoquūtur oēs pricipes ꝛ paſto
res tenebrarū:ſectatores bonorum temporaliū venatores
diuitiarū qui ꝑmas cathedras appetūt in ſynagogis:ꝛ ſa mat.xxiij.
lutari in foro:et vocari rabbi. Hāc ollā ſuccēdit diabolus
dum corda patrū inflat ad altiora. Iſti ſunt quattuor vēti Danie.vii
qui totū orbē perflāt arrogātia ſibi aſcribēs. qḋ nō habet.
inſollertia ſibi appropriaus qḋ alteri debeꝛ ſupbia multa
de ſe credēs vltra ꝙ̄ verū ſit.contumacia ſe erigēs in pre-
latū. Iſti ſūt quattuor fabri q̄ totū mundū concutiūt ꝛ cor
da filioꝝ dei diſſipant. A quib⁹ nos cuſtodiat de⁹. Amen. zach.j.

De fortitudine tenenda. Sermo.xiij.

Um in hac vaſta ſolitudīe dei gr̄a ſum⁹ in vnū
ꝯgregati:vt vnan imes habitem⁹ i domo:ꝛ ſint A
nobis oīa cōmunia:ꝓpterea iter ceteras virtu-
tes fortitudinē oportet nos rapere/ſeq̄ ꝛ imita-
ri. Nam ſi hanc ꝟtutē amplexi fuerim⁹ fratres:iacula for-
tune nō timebim⁹:deridebim⁹ diaboli blandimēta:ꝛ ſpere-
nemus illata. O fratres mei ligate hec in cordibus veſtris
quoniam qui fortis eſt/liber eſt. Non enī ſeruit fortune:nō

vanitati mūdane. O fres mei et leticia cordis mei cōſide-
rate q̄ta fuerit in martyrib⁹ fortitudo:qui velut impaſſibi
les tormēta deſpiciūt:tyrānos cōfūdūt:cuncta que mūdi
ſunt deſpiciūt:qui licet decoriati:licet cōbuſti:licet in cun-
ctis mēbris afflicti:licet in oībus corpe ſint ꝓiecti:non ta-
men legim⁹ eos eſſe mēte mutatos. Sed ſcire debetis fra
tres mei ꝙ multis modis dicit̄ fortitudo:hypocritarū vi-
delicet ⁊ philoſophoꝝ ⁊ bonoꝝ fideliū. Hypocrita deniqꝫ
multa ſuſtinet:multa portat:⁊ fortis ī cūctis apparet. Sꝫ
ve hypocrite:q2 venando mūdi gloriā eternā penā mere-
tur. Hic ſic trahit gloriā ꝙ nō habeat gloriā. Hec eni forti
tudo nō virt⁹ eſt ſed vitiū:nō magnanimitas ſed infirmi-
tas:nō bonitas ſed ībecillitas appellat̄. Hāc pretēdūt he
retici:hāc rapiūt falſi fratres:de quorū numero dei gratia
vos nunqꝫ eſſe cognoui. Quedā etiam fortitudo eſt philo
ſophorū:qui calcauerūt diuitias:honores:pompas:digni
tates:et aliquādo mēbra propriorū corporū:ſed hec forti-
tudo inſufficiēs erat ad eterne vite meritum. Quare? Q2
carebāt charitate ⁊ timore dei. Ipſa deniqꝫ charitas ē for
ma omnis bone actionis. O q̄t⁹ rigor fortitudinis fuit in
platone. O quot et q̄ta patiebat̄ cōtraria:ſed qr fundamē
to fidei caruit: propterea ſpes eā fortitudinē nō erexit. Et
B quia charitate nō ꝑfecit:iō ꝟtutis meritū oīno amiſit. Sꝫ
eſt ⁊ alia fortitudo q̄ boni q̄tidie certāt vſqꝫ ad mortē. Ta
les ſunt fūdati in deo:iō vt ſupra dixim⁹ fres: nec ꝟba nec
ipioꝝ verbera timēt. Hec eſt illa mirabilis fortitudo:qua
moyſes aſperitatē vie deſerti vicit:h̄ ē panis celeſtis q̄ he
liā in deſerto pauit. Hec ē fortitudo q̄ mortē ſpernit:hec ē
clauis qua dom⁹ dei pateſcit ⁊ aperitur. Hec ē q̄ habenas
voluptatis ſub freno rōnis iacere cogit. Hec eſt qua iohā
nes ī deſerto decorat̄. Hec eſt qua paulus heremitaꝝ for-
ma beatificat̄. Hec āntonij aliorūqꝫ ſāctorū patrum lorica
eſt et zona qua precincti ⁊ armati in excelſis īdefeſſa voce
quotidie clamare nō ceſſāt. O fortitudo: heremitarū bacu
C lus:cenobitarū cingulus. monachoꝝqꝫ oīm ſacramētū :tu
cōtra pauptatē vales:vt nō frāgat̄ anim⁹ pauptatē amā-
tis:ſed āplior ſit interius et magis vireſcat in mente. Quā
to minus abundat in rebus fortune:tanto plus valet forti
tudo cōtra mūdi īſultū. O fortitudo ſi dolorem pateri̅ :tu
in omnib⁹ gratias agis. tu in tribulatione diuitias ſpirita
les et delitias inuenis: vt potius morbi cedant ī mētis cō
modū q̄ꝫ corporis detrimētū. O fortitudo oēm crudelita
tem euacuas:carcerē reſpuis. crucē nō metuis:eculeū am-
plecteris:optas vincula ſpontanea :ſemꝑ curris ad mortē
O monache nihil valet curſus tui brauij:nihil tua opatio
niſi colūna fortitudinis roboret̄. Nihil valet edificiū boni
operis niſi colūnā fortitudinis amplexeris. Sed ſi colum
na fortitudinis fracta fuerit totū edificiū bonorū operum
ij Reg.xi. ruit. Hanc ſi dauid tenuiſſet:homicidiū ⁊ adulteriū nō cō
Iudi.xvi. miſiſſet. Si ſamſon hanc ſeruaſſet:femina eū in inimicis nō
iij. Reg.xi tradidiſſet. Si ſalomon hanc dilexiſſet:idola nō adoraſſet
Mathei. Si petrus hanc tenuiſſet:ad vocē ancille fidē nō negaſſet.
xxvi. Si filij iſrael hāc habuiſſent:minime ī deſerto murmuraſ
Exod. xv ſent. Eia igit̄ fratres eſtote fortes in bello tētationū:tribu
lationū:infirmitatū:iniuriarum:⁊ pugnate cū āntiquo ſer-
pente:et accipietis regnum eternum. Amen.

De iuſticia et correctione fraterna:cui miſeri-cordia annectitur. Sermo.xiiij.

A VT bene noſti fratres chariſſimi:tria monaſteria
apud hipponā dei gratia merui laudabiliter ad
honorem ſancte trinitatis conſtruere. Quoꝝ pri-
mum hoc eſt:in quo iam ānis multis modico pa
bulo contēti hilariter cōmoramini beſtijs aſſociati : aulb⁹
miniſtrati : ciborūqꝫ ſpernētes delitias ⁊ viſus hominum
fugiētes. Et ideo nō ego miſer ſed vos ſepe āgeloꝝ aſſue-
ti eſtis colloquijs. Aliud quoqꝫ monaſteriū ī horto:quē ſā
ctus noſter pater Valeri⁹ mihi dedit:edificatū eſt. Et q̄m
poſtq̄ꝫ preſbiter eṗs fact⁹ ſum:nec ſemꝑ hic vobiſcū habi-
tare potui:nec cū fratribus qui ī ṗdicto monaſterio poſiti
ſunt:ꝓpterea infra domū eṗi mecū habere volui monaſte
rium clericorū:et cū eiſdē pariter viuere cepi ſcd̄m regulā
⁊ apl̄icam traditionē. Ad vos ergo tātū qui ī heremo lau
dabiliter viuere voluiſtis:pertinet verbū iſtud audire ⁊ in
telligere. atqꝫ operib⁹ adimplere: quo dicit̄. Diligite iuſti- Sap.i.
tiam. Ad fratres autē noſtros ⁊ clericos q̄ in vrbe habitāt
quibus etiā expedit predicare quotidie ꝟbū dei : pertinet
nō ſolū diligere iuſtitiā quo ad ſeipſos/ſed etiā iudicare:re
prehēdere:obſecrare:increpare in oī patientia et doctrina
populū electū dei. Et licet fratres nr̄i qui collocati ſunt in
horto ſācti eṗi valerij ſatis diſtent ab vrbe: quia eoꝝ tn̄ fa
ma diuinit⁹ diuulgata ē:ordinaui vt verbū dei populo ia
lubriter ṗdicarent:animeqꝫ fideliū ſuā vitā/doctrinā ⁊ ex
empla audiēdo et vidēdo ſpōte redirēt ad illū q̄ ex nihilo
cūcta creauit. Ecce quomodo t̄rā iudicāt:ligāt/ et ſoluūt
que volunt:ſemꝑ deo fauente. Vos vero q̄ ſegregati eſtis a
ſeculo:q̄ etiā vitā tutiorē eligere voluiſtis:audite ꝙ ī cūctis
maxime iuſticiā diligere debeatis. O fratres mei et letitia B
cordis mei:vultis ſcire quomodo vos ſolitarij iuſtitiā dili
gere debeatis? Cauete ne ſic ab alteri⁹ oculo feſtucā eijcia-
tis:vt in oculo veſtro trabē nō videatis. Nec ſic alteri⁹ ve
litis reuelare lapſum. vt veſtrū nō videatis caſum. Nec ſic
alterius curare debetis morbū:vt et voſipſos poſtponatis
egrotos:ne cuilibet veſtrū dicat̄. Medice cura primo teip Luce.iiij.
ſum. Cura ergo ṗmo teipſuꝫ o monache:vt curat⁹ alteri⁹
vulnera curare poſſis. Audite fratres mei: audite q̄d dn̄s
dixerit phariſeis adulterā accuſantib⁹ . Qui ſine peccato Ioh. viij.
eſt veſtrū primus in illā lapidem mittat. O monache in q̄ Rom.ij.
aliū iudicas:teipſū̄ condemnas . Qua frōte fratres mei po-
terimus arguere alios de eo q̄d in nobis grauius inuenimus
Ad nos igitur fratres ꝑtinet mūdos eſſe ⁊ ſanctos:⁊ ſi tūc
fratrē noſtrū deuiare videm⁹:reprehendere eū cū omī mā
ſuetudine ſine mora debem⁹:ne ꝑ noſtrā negligētiā pereat
Charitas eīn nō odij:nō rancoris:ſed zelo iuſtitie gladiū
correctionis euaginare debet. Tamē ſemꝑ miſericordia li-
gata ſit in cordib⁹ veſtris:ne velut iudas ille qui peccauit Mathei.
deſperat⁹ ad ſuſpēdiū pergat. Hoc autē ad vos maxime xxvij.
ꝑtinet fratres. Sed quid ad fratres ī vrbe habitantes ꝑti
neat audiam⁹. Certe nō ſolū hoc:ſꝫ etiā ſpectat ne iudiciū C
odio exaſperent:ne crudelitate inflāment:ne amore pecu-
nie emolliant : q2 pauperes vere ſumus:⁊ ſpectaculū facti i.Cor.iiij
ſum⁹ āgelis et hoībus:ne timore iuſtitiā relinquāt:ne eos
moueat res purpurea:nec diuitū munera:ſed magis ſacc⁹
pauperis:orphani et pupilli eos mouere debet dei iuſtitiā
cū labore exercere. Regia via q̄ terrā iudicāt incidere de-
bēt:nec declinare ad dexterā molliēdo iudiciū. nec ad ſini-
ſtrā exaſperādo ſuppliciū. Non eīn crudelitas eſt punire
reatū ſed iuſtitia:non tyrannicū ſed diuine rectitudinis iu
diciū. Nō tamē volum⁹ nec cōſiliū dam⁹ vt mox iudicēt:
ſed cū oī maturitate incedāt:et inuēta diſcuſſaqꝫ rei cauſa
in xp̄i noīe iudicent delinquētes:et ſi publice peccauerint
publice puniantur vt et ceteri iuſtitiā diligētes forti⁹ dili- i. Tim. v.
gant:et iuſtitiā odiētes metuant et caueant ne delinquant
O ſctā laudabiliſqꝫ iuſtitia:ſub te et ꝑ te pudicitia regnāt D
pax ꝑ te triūphat et ſecuritas:dignitas ꝑ te floret:⁊ fructū
affert in patiētia. O iuſtitia q̄ te amauerit:qui te ſtrinxerit
cū moyſe mare mūdi vitiorū ſanguine rubricatū:ſicco ve-
ſtigio ꝑtrāſibit. Hec ē ꝟga q̄ petra ꝑcuſſa manat influēta:
q2 lapidea ſubditoꝝ corda iudicio iuſtitie tacta : in ꝟtutū
exuberāt flumina. Hec eſt ꝟga aaron:q̄ fronduit: floruit ⁊
fructū peperit:q2 iuſtitia quaſi frōdet dū mēte cōcipit̄ : flo
ret dū viriliter exercet̄:fructificat dū ſubditus corrigitur
Hec ē vētilabrū. quo granū diuidit̄ a palea:ſanies a mor- Mat.iij.
bo eijcit̄:quia ꝯtra morbū peccati opponēduꝫ eſt mordax
emplaſtrū:ne in maius vitiū tabes exuberet incurata:⁊ in
augmētū facinoris redundet iniq̄tas īpunita. Hec eſt mē-
ſura:qua debem⁹ metiri penas:et merita pōderare. Atten
dite ñ fratres:attēdite paſtores qui terrā iudicare debetis
ꝙ aliq̄n iuſtitia eſt relaxāda ꝓpter ſcādalū multoꝝ : aliq̄n
exagitāda vt ſit cautela reliquoꝝ. Tūc vere iuſticia dicit̄
gladius ex vtraqꝫ parte acut⁹:q2 hominis defendit corp⁹
ab exteriorib⁹ īiurijs:⁊ aīam a ſpiritalib⁹ moleſtijs . Hec
eſt medicina vitiorum:ātidotū peccatorū. Hec eſt pugio: Nu.xxv.
quo phinees tranſfixit coeuntē cum madianitide iudeum
et ceſſauit quaſſatio. Hec eſt lapis quo dauid percuſſit phi i.Re. xvij
liſteū:⁊ a ſeruitute iſrael liberauit. Hec aūt ſine diſcretiōe
gladius eſt ī manu furioſi. Hec ſine prudentia:eſt mors et
bonoꝝ perſecutio. Hec ſine miſericordia:gladi⁹ eſt in ma-

E nu tyrāni. Cū ſumma enim diſcretione fratres mei tenen:
da ē iuſticia: cū ſūma deliberatione inferēda ē pena: nō iu:
Ioh.vij. dicando ex ſuſpitione: ſed ex oī certitudine veritatis. Atten
dite fratres mei ⁊ āte pbate: poſtea recte iudicate: nō ſcdꝫ
faciē ſed recto iudicio. O ꝙ̄ facile ē iudicare / ſed o ꝙ̄ ama
rum eſt qđ iudicatū eſt retrahere. Ideo nō puer: nō inſenſa
tus vobis pēſſe debet: ſed annoſus: prudēs: caſtus: ſobri⁹
vt in pgreſſu ⁊ ſtatu ſal terre ⁊ lux mūdi cūctis appareat.
Mat.v. Talis iuſticiā non poterit ignorare. Tūc eīn regnū roma
norū pacifice tandiu perſeuerauit / ꝙ̄diu ſapientes regere
permiſerūt: Sed dū iuuenes ⁊ inexpertos regere permiſe:
runt: tanꝙ̄ iuſticiam ignorātes: acceptores pſonarū facti
ſunt: et ſic iuſticiā perdentes dominiū orbis terrarū perdi
derunt. Iuuenes ergo imprudētes: duces vel eccleſiarum
paſtores non cōſtituēdi ſunt: ne ipſi ſimul cū pplo pereant
Tales eīn ſi preſunt: nō ſolū preterita et futura nō cogitāt
ſed audire quod bonū eſt et verū aures ſuas obturāt. Ta:
liter etiā non ſolū iuuenes: ſed etiā antiquos ī dieb⁹ malis
hoc facere frequēter minime dubitam⁹. Vita eni paſtoris
oīb⁹ pdeſſe debet. Et quomodo hoc quis facere poterit:
ſi iuſticiam ignorauerit: et regnare in eternum crediderit?
Eccl.vij. Iſti memorari nouiſſima ſua nō poſſūt: qꝛ ī eternū viuere
credūt. O fratres (ſicut frequēter dixim⁹) paſtores et prin
cipes romanorū ſcientiā de preteritis habebāt: in quibus
⁊ certificari optime poterāt: et de futuris aliqđ ſcire ſemp
pcurabant. In hoc aūt exercitium eoꝝ conſiſtebat: ꝙ iuſti
ciam vſqꝫ ad mortē ſequebātur: et pro ea moriēdo felices
ſe eſſe putabāt. Tu vero o monache qui prees: obſecro me
morare quid es: quid fuiſti: et qđ eris: tunc iuſtus reputa:
beris a deo: ⁊ in eternū nō peccabis. Hec autē fratres mei
ſit ſemp noſtra exercitatio: ⁊ ſi hec fecerim⁹: vere fideles ⁊
iuſti erimus. Sed ſunt aliqui: licet dei gratia non iter nos
qui ſpiritu libertatis viuere volūt: vt ſupbi: auari: diſcboli
guloſi: adulteri: qui ſi ab aliquo reprehēdūtur: latrāt vt ca
nes: mordent vt ſerpētes: deuorant vt leones: dolēt vt per
turiētes: dicentes malū bonum: et bonū malū. Tales apta
facie: viuoqꝫ ſermone: negare iuſticiā preſumunt dicentes
Ecce quō me pſequitur hypocrita / q iuſticiā tenere videt
Talis denīqꝫ fratres oīb⁹ peior eſt: et melius illi fuiſſet ſi
in ſeculo remāſiſſet. Et ideo ſi in noſtra congregatione ali
quem talē iuenerimus (quod deus auertat) qui ſic iuſticiā
calcare voluerit: non tenēdus eſt ſed expellēd⁹: tanꝙ̄ viue
re volens in ſpū libertatis ſue. A quibus tamē nos liberet
deus ſicut hactenus fecit p gratiam ſuam: vt noſtra ſancta
⁊ imaculata religio de bono in melius ſemper augmentet
per ieſum chriſtum ſaluatorem noſtrum. Amen.

De fide trinitatis a ſimplicib⁹ nō inueſtigāda: Et ſeptē donis ſpūſſcti ꝯtra ſeptē vitia. Ser.xv.

A Scriptum eſt fratres chariſſimi: ꝙ nō debem⁹ lo:
qui ſublimia: tanꝙ̄ ſapiētes mūdi gloriātes. Ait
j.Reg.ij. enī pphta: Nolite multiplicare loqui ſublimia
Hoc autē verbū ad vos maxime dirigitur q ru
ſticani eſtis in ſiluis habitātes: licet ciues ſctōꝝ ⁊ domeſti
Ephe.ij. cos dei vos nullaten⁹ dubitare debeamus. Nolite igitur
multiplicare loqui ſublimia. Que ſunt iſta ſublimia de qb⁹
non licet multū loq: niſi de dei oīpotētia: de vnigeniti eius
coeternitate: de ſancti ſpūs magnificētia? O fratres mei ⁊
leticia cordis mei: ſi volum⁹ ſcire ꝗ̄tum pater imenſus ſit
apprehēdere non valemus. Si imaginari cupimus quō fi
lius coetern⁹ ſit ⁊ cōſubſtātialis: mens hūana oīs natura
lis ſuccūbit. Si ſcire deſideram⁹ qualiter ſpūſſanctus oīa
cōtinet et nō ꝯtinet: oīs hūana ratio deficit. Ideo hec oīa
diſcutere nō curem⁹. Quare nō: niſi quia nullo mō valem⁹.
Propterea fres mei ſciatis: ꝙ vbicūqꝫ ꝗrit de vnitate tri:
nitatis: magna eſt adhibēda cautela: qꝛ nec perículoſi⁹ ali:
cubi errat: neqꝫ laborioſius aliquid queritur: nec fructuo:
ſius aliquid iuenitur. Veniat igit ꝯtra volētes ſcire vltra
id ꝙ̄ neceſſe eſt: ſanct⁹ ille ſalomon: ⁊ reprehēdēdo atqꝫ do
Eccli.iij. cēdo dicat. Altiora te ne queſieris: ⁊ fortiora te ne ſcruteris
Surgat etiā Paulus coluna fideliū et lumē orbis terre: ⁊
ſua voce cōfūdat oēs philoſophātes: nomen xpi portātes
Rom.xij. volētes ſapere plus ꝙ̄ oportet ſapere. Non tamē dico fra
tres ꝙ oīno nō queratis: ſed queſtiones ī diuinis vos qui
groſſi eſtis multiplicare nō debetis. Querite tantū vos q
ſpirituales eſtis quomodo pcepta dei ſeruare poſſitis: quo
modo diabolū in heremo ſuperare debeatis quomodo pa
tientiā quā xps docuit āplecti valeatis. Hec eīn ſeru⁹ dei
ſemp legere et adimplere debet. Natura deniqꝫ noſtra fra
gilis eſt: et ea rōne cōprehēdi nō poteſt. Philoſoph⁹ etiā
ariſtotelem⁹ ānis multis inſudauit naturā apis inueſtiga:
re: nec finaliter potuit. Quō ꝗ̄ nos trinitatē capere valem⁹
Cur miramur o fratres qui lutei ſumus: et ventrē ſtercori
b⁹ plenū portātes: ſi neſcire poſſimus dei naturā? Nunqđ
et āgeli ipſam in celo inueſtigare poſſunt? Certū eſt ꝙ nō.
Quid enī ſciūt: niſi ꝙ de⁹ trin⁹ et vn⁹ eſt: et oīa ſine labore
et pena creauit et gubernat? Nolite ergo fratres loq ſubli:
mia: nolite ſapere plus ꝙ̄ oportet ſapere. In die ei iudicij
nō dānabunt xpiani: nec rōnē reddent qꝛ philoſophiā vel
dyalecticā aſtrologiā vł muſicā ignorauerīt: nec de hoc ꝙ
naturā dei ſcire nō potuerīt: ſed idō dānabunt / qꝛ deo obedi
re neglexerīt. Idō ſcitote fres ꝙ meli⁹ eſt pie cōfiteri ignorā B
tiā: ꝙ̄ temere ſcientiā vendicare: qꝛ temeritas penā habet:
ſꝫ ignorātia pmeret veniā. Sufficiat nobis ſcire de miſte
rio trinitatis tm̄ ꝗ̄tū dñs diſcipulis ſuis expoſuit. Nemo
ei nouit ſic de natura ſua dicere ſicut ipſe q ait. Baptizate Mathei.
gētes ī noīe pris ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti. Tres apte pnūciat pſo: xxviij.
nas: ſed vnitatē oſtēdit dicēs: in noīe: nō eīn dixit ī nomi:
nibus. Trinitas eīn diuidit īdiuiſibiliter: ⁊ cōiungit diui:
ſibiliter. Singulariter eīn vnaqueqꝫ pſona de⁹ ē ⁊ vita vel
deitas īdiuiſa in opere: cōcors in volūtate: par in potētia: eq
lis ī gloria: nec minorat in ſingulis: nec augetur in trib⁹. Sā
cta ergo trinitas vn⁹ deus eſt: ex quo omia: per quē oīa in
quo oīa ſunt. Et ne tres deos putarem⁹ eſſe: ait apłs. Ipſi Ro.xj.
gloria: non ipſis. Ipſi quidē glīa ſemp ſit: q ait. Faciamus Gen.j.
hoīem ad imaginē et ſimilitudinē noſtrā. Cū ei ſingularit
dicit: imaginē: oſidit vnā eſſe naturā ei⁹ ad cui⁹ ſilitudinē
hō fieret. Cū vo pluralit dixit: nr̄aꝫ: demōſtrat deū nō vnā
eſſe pſonā: ad cui⁹ imaginē hō fiebat. Si ei eſſētia pris ⁊ fi
lij ⁊ ſpūſſcti vna eſſet pſona: nō dixiſſet noſtrā: ſed meā: nec
faciam⁹: ſed faciā. Si vero in illis tribus pſonis tres eſſēt
eſſentie: non dixiſſet nr̄am ſꝫ nr̄as. Et idō cū dicit ad imagi
nē noſtrā: indicat trinitatē vnitatis: ad cuius imaginē fa:
ctus eſt hō noſter iterior: q ſimilitudinē ſctē trinitatis reti
net. Sicut eīn pater deus: filius deus: ſpūſſctūs deus: non
tres deos credim⁹ ſꝫ vnū deū tres pſonas habētē: ita aīa
itellectus: aīa volūtas: ⁊ aīa memoria: nō tn̄ tres aīe ī vno
corpore ſunt ſed vna aīa: q licet vni⁹ ſit ſubſtātie et nature
tres tn̄ hꝫ dignitates: intellectū: voluntatē et memoriam.
Et ſicut ex pr̄e generat filius: ⁊ ex patre filioqꝫ pcedit ſpi
rituſſanctus: ita per intellectū gnatur voluntas: et ex his
duobus pcedit memoria. Sine his tribus aīa perfecta eē
nō pōt: nec hoꝝ triū vnū ſine alijs duob⁹ aliqđ integrū ꝯfi
cit. Nec ſolū ſufficit intellectus: niſi ſit volūtas in amore:
nec hec duo: niſi addat memoria: q ſemp ī mente intelligē
tis ⁊ diligētis manet eligens. Vniuerſitatis eīn ꝯditor de
us oēs mot⁹ aīe ad bonū facit. Intellectū vt intelligam⁹
quod iubet: volūtatē vt ſit in amore eius: memoriā ne obli
uiſcamur qđ imperat. Eia ergo fratres mei et corona ma: C
tris mee nolite diſcutere niſi ꝗ̄tuꝫ vobis neceſſe ē ad ſalu:
tem. Nolite ſape niſi ꝗ̄tum oportet ſapere. Quid ei opor: Ro.xij.
tet ſapere niſi ꝙ deus trinus ⁊ vnus eſt? Quid aliud neceſ:
ſe ē nobis: niſi declinare a malo ⁊ facere qđ bonū eſt? Quid ps̄.xxxvj
aliud neceſſe ē nob̄: niſi vt bona cognoſcam⁹ ⁊ mala? Bo:
na vt ſciam⁹ ea rape: mala vt ſciam⁹ ea deuitare. Nō ē igit
malū ſcire malum: qꝛ niſi cognoueris quō vitare poteris?
Per legē nāqꝫ pctm̄ cognoui: ait apłs: qꝛ añ legē pctm̄ nō Rom.vij.
cognoui: ſed poſt legē datā qđ tenendū qđ vitandum erat
cognoui. Malū ergo ſcire nō ē malū: ſꝫ malū opari malū
eſſe qs paganoꝝ vnꝗ̄ dubitauit? Neceſſe eſt ꝗ ſcire ꝙ ſup: D
bia mater eſt et caput oīm vitiorū. Ab ea enī deſcēdit ina:
nis glīa: iuidia: ira: triſticia: auaricia: voluptas carnis: in
qua ꝯtinet gula atqꝫ luxuria. Aſcēdit qs fres mei ad ſapiē
tiam hui⁹ mūdi: et dum ꝯſiderat honores ſibi a diſcipulis
exhibitos: extēdit alas ſuas vſqꝫ ad terminos orbis terre
et de ſe preſumens gloriat: ⁊ ſic ſuperbiēdo et preſumēdo
mox inanis gloria pſumentē aggredit: dū ab alijs querit
glorioſus videri. Et dū ſic ꝗrit: a quibuſdā cōſiderat et vi

det ſe deſpici:dicentibꝰ:Nō eſt qđ a mltis credit. Plures
nāq ſūt eo acutiores:ꝛ plures eo meliores nō dubitamꝰ.
Inflatus ỽo ille q ſe putat oīa ſcire vel ſingula poſſidere:
vidēs quoſdā altiores ſe:mox eū inuidia aggredit:cuiꝰ ve
ſtigiū ira imitat:ꝛ nō valens irā opere pficere:triſtat.ꝛ q̄-
rens cōſolationē triſticie:auaricia tāgit vt habeat vñ trāſ
cendere valeat omēs.Et ecce dū diuitias cōgregat ꝛ acq̄
ſierit:ſtatī in gule et luxurie foueam cadit.Sed o grandis
mīa ſaluatoris.Spūs em̄ pietatis per cōtemptū mūdi or
dinauit vt expelleret auariciā.Sed qꝛ abiecta auaricia : ſe
pe mala cōprimit triſticia:dat ſpūs ſciētie:q oſtendit q̄ ſit
bona vl' mala triſticia.Si ergo ſciētia bonā triſticiā addu
ij.Cor.vij. cit:q ſurgit ex dolore peccatoꝝ:expellit triſticia ſeculi:que
mortē operat.Sꝫ qꝛ multi ſunt iſtis omībꝰ carētes : ſicut
ſunt iracundi:ideo dat ſpūs fortitudinis:q per tēperanti-
Prouerb am refrenat iracundiā.Talis fortis eſt:immo fortior q̄ vi
xvj. cit animū q̄ꝫ q̄ capit vrbē.Sed qꝛ adhuc inuidet fortius i-
peranti dat ſpūs cōſilij:q per amorē ꝓximi eijcit inuidiā
Sed qꝛ ꝓ tantis meritis ſepius vult laudari:ideo dat ſpi
ritus intellectus:per quē intelligit q̄d ſit. Sed qꝛ inuenit ſe
nihil eſſe:ideo āte deū humiliat:et ſic per humilitatē ſpūs
intellectus eijcit inanē gloriā.Sed qꝛ aliq̄ nō curat extri
ſecus:ſolet tñ ſepe de ſe interiꝰ gloriari:iō dat ſpūs ſapiē-
tie:per quē incipit deū cognoſcere.Etꝰ aūt bonitatē ꝛ mi
ſericordiā dꝫ cognoſcēs:ipm toto cordis affectu diligit:ꝛ
ſic ſapientia per charitatē expellit ſupbiā:qua expulſa per
gratiā efficimur templū dei et habitaculū ſpūſſcti. Amen.

¶De inobediētia:negligentia: patientia et ca-ſtitate.Sermo.xvj.

A Fratres mei dilectiſſimi:in omībꝰ operibꝰ vrīs
ſemp mementote q oēs ſtabimus ante tribunal
ij.Cor.v. xpi:vt referat vnuſquiſq prout geſſit in corpore
Cauēdū eſt ergo ne ante illud terribile tribunal
vacui vel denudati appareamꝰ. Non em̄ tūc ſancti nobis
ſubueniēt:quia tps non erit miſerendi et miam ipetrandi
Gen.xxij. etiam fugiet a ianua par adiſi maria. Oēs em̄ contra nos
Gen.xxxj. tunc erūt:abraā cōtra inobedientes:ꝛ iſaac cōtra impatiē
Ge.xxxix. tes:et iacob contra negligētes: ꝛ ioſeph ꝫ icōtinētes.O q̄ꝫ
dure reprehēdent inobedientes fratres mei ꝑ venerabilē
patrē obediētie abraā:q̄ꝫ fortit:q̄ꝫ turpiter. Ideo fr̄es mei
attendite:et parati ſemꝑ eſtote ad obedientiā mandatorū
dei:paratas ſemꝑ habentes aures auditui:et linguā voci.
Pedes ituros feſtinate:manꝰ ad operā ſine mora parate
corde iocūdo:ſerena facie:ore riſorio ꝛ oculo ornato ſcti-
tatꝭ ſplēdore:nō tñ amore ſeruili vl' metu:ſed oī charitatis
affectu:ſctām obediētiā ſeruare vos opto. Tūc em̄ añ tri
B bunal iudicis abraā nō vos ꝯdemnabit ſed commendab
nō vos a ſe expellet ſed ꝯuocabit:nō vos maledicet ſꝫ ſu-
limabit in eterna patria. Negligētiā etiā omnē deponere
vos deprecor fratres:ne abraā vos cōmēdāte contra vos
ſurgat ille ſanctus iacob i die nouiſſimo. Fugite fr̄es:fugi-
te negligētiā:nā ſicut in vno quoq opere bono mater ē di
ligētia:ita vniuerſe doctrine ꝛ diſcipline nouerca eſt negli
gētia.Sed ꝛ ſi habuerimus obediētiā ꝛ negligentia oīno
carebimꝰ:adhuc nō ſufficit niſi ꝛ cū iſaac patientiā habea
mus. Nā ſicut per impatientiā omīa deſtruunt bona om-
niaq ſuffocant optima:ſic ꝛ per patiētiā omnia generant
bona:oēs iniquitates demergunt in profundū . Qui vero
fratres mei patiēs nō eſt:monachꝰ nō eſt. Sed ꝛ ſi habue-
rimꝰ obediētiā cū abraā:patientiā cū iſaac:diligētiā cum
iacob:et caſtitatē nō ſeruauerimꝰ cū ioſeph:quid hec oīa
nobis ꝓderunt? Amare ergo debemus ſumme caſtitatē:ſi
ne qua noſtra opera nihil valent. O caſtitas ornamētū no
biliū:exaltatio humiliū:nobilitas ignobiliū : pulchritudo
viliū:ſolamen merentiū:augmentū pulchritudinis:decus
ſancte noſtre religionis:minoratio criminū:multiplicatio
meritorū.dei amica:angeloꝝ cognata:patriarcharū vita:
prophetarū corona:aploꝝum cingulū:martyrū auxiliū: cō
feſſorū vehiculū:virginū ſpeculū:viduarū refugium:ꝛ cū-
ctorū bonorū gaudiū ꝛ ſolamen. Sed quidā ſunt fr̄es mei
qui in iuuētute ſua luxurioſe viuere volunt:ꝛ ſi ad ſenectu
tem peruenerint gloriant dicentes ſe cōtinentes eſſe. Tūc
enim eligunt ſeruire caſtitati:quādo libido eos ſeruos ha-
bere contemnit. Nūquid tales continentes dicendi ſunt?
Abſit. Tales enim premium nō habebūt:quia laboris cer
tamen non habuerūt. Sed illos vere expectat ſempiterna
gloria q fortes fuerūt glorioſa certamia ſupportare. Amē.

¶De vigilatione ꝛ ocioſitate vitāda.Ser.xvij. A

Apoſtolus petrus fratres dilectiſſimi de noſtra
ſalute ſollicitꝰ:nos dulcit admonet:ꝛ ad vigilā
dū nos exhortat int cetera dicēs. Uigilate fr̄es Petri.v.
quia aduerſariꝰ veſter diabolus q̄rit quē deuo-
ret:cui reſiſtere debemus per fidem. Sed fides querit ora
tionē:oratio aūt optat prudentiā. Quid ergo niſi q prudē
tes ſimꝰ in fide fūdati ꝛ vigilemꝰ in orationibꝰ? Quare in
vigilijs fratres orare debemꝰ: niſi qꝛ ſi nō vigilauerimꝰ et
ocioſi permāſerimꝰ:q̄d aliud q̄ꝫ tepidi in hac ſolitudine ap Apoca.iij
parebimꝰ? Et ſi tepidi fuerimꝰ:icipiet nos euomere ſalua
tor de ore ſuo: de conſortio ſuo:de plebe ſācta ſua:eo q nec
calidi nec frigidi ſumus.¶ Uigilate ergo fr̄es ocioſitatem
deponētes i cūctis. Quid em̄ ociū eſt niſi viui hoīs ſepul
tura:vt ait paganꝰ ille ſanctiſſimi apli amicꝰ chariſſimꝰ?
Per ocioſitatē fratres rigorē ſancte ſolitarie religiōis fa
ſtidimꝰ:per hanc heremū ſepe exire tētamur:per hanc ac-
cendimur frequēter ad luxuriā: ꝑ hanc animamur ad ſuꝑ
biam:per hāc ducimur ad mūdi gloriam:per hāc tētamur
delicate paſci:per hanc ſuffocamur precioſe veſtiri:ꝑ hāc
ad ſuperfluā dormitionē trahimur:ꝑ hāc ad verba ſecula
ria ducimur libēter audire. Hec ē illa ocioſitas peſſima q
frequēter ſanctorū ꝯuētus deſtruit:pariens in eis luxuriā:
nutriens i eis gulā:ſemināns inter eos zizaniā:generās in-
ter eos homicidia:et oīa que ſūt opera carnis. Quid ergo
dicis o frater? Quid ocioſe agere potes: niſi oꝑa carnis?
Nūq̄ꝫ ꝗs ciuis celoꝝ erit ſi ocioſitatē amauerit? Ergo fra
B ter qui i heremo habitas:ſi vis perfectꝰ eſſe fuge ocioſita-
tem:qꝛ in ſeruis dei nihil peius reperit. Surge ergo ſi dor
mis o ruſticane mi chare. Surge tu q in heremo habitas
ſi clauſos mētꝭ oculos habes. Surge tu q nec ad alta ꝯtu
tū oculos mētis ꝓtēdis:nec ad videndū q neceſſaria tibi
ſūt:oculos mētis aperire vales:fuge ociū,ꝛ ſemper aliq̄d
facere memēto. O fr̄es mei ſemper ocupatos vos eſſe deſi
dero:vt brauiū ſalutis ꝑ gratiam dei recipere mereamini.
Hāc fugere cupiēs ſctūs monachorū pater Antonius cla
mauit ad dūm i heremo ꝛ dixit. O ſamaritane dñe deꝰ me
us:o aīaꝝ ꝛ corpoꝝ vere cuſtos:ſuſcita i me gratiā tuā:ꝛ i
fūde ſeruo tuo miſericordiā:vt in heremo collocatꝰ in tuo
cōſpectu ocioſus nō maneā. Et audiuit ātoniꝰ. Antoni cu
pis deo placere? Ora:ꝛ dū orare nō poterꝭ,manibꝰ labora
ꝛ ſemꝑ aliq̄d facito. Fac qđ ite eſt:age qđ potes:ꝛ nō defi
ciet tibi auxiliū de ſacto. Quid ergo diffidis o monache?
Nunq̄d idem deꝰ eſt? Nunquid et ꝑ te idem crucifixꝰ eſt?
Age igit qđ bonū eſt. Fuge ocium:qđ mors eſt:et apl ocu C
los mētꝭ ꝛ corporis:videbiſq ſingulas creaturas ad offi-
cia ſingula deputatas. Ecce em̄ ſol curſum āni pficit:luna
etiā mēſibꝰ vt viciſſitudinibꝰ diſcurrit:ꝛ cetere ſtelle. Oīa
em̄ ſibi deputata officia ſine quiete exercēt. Nunq̄d etiam
aīalia bruta ad ſue nature induſtriā ociū fugiūt? Nūquid
etiā ſemꝑ laborāt vt cōſeruētur i eſſe? Nunq̄d in ſuis neceſ
ſitatibꝰ deficere et pigreſcere ea videmꝰ? Abſit. Omnia ei
ſub obedientia ſunt:oīa agūt qđ agere debent. Solus aūt
miſer hō accidia ſoporatꝰ a ſuo officio frequēter recedit:ꝛ
dei imaginē in ſe deturpās in accidia perſeuerat.¶ Erube
ſce o chriſtiane/et abſcōde te a facie ſaluatoris tui:qm̄ inſi
pientior iumētis ꝛ formicis hodie factus eſſe cōprobaris.
Uade em̄ ad formicā et cōſidera ſemitas eiꝰ:ꝛ diſce ab ea puerb.vj.
miſer q capite eleuato perambulas:et ſuꝑ aſtra celoꝝ iam
aſcēdere credis. Cōſidera ſemitas eiꝰ:qꝛ cū preceptorē nō
habeat.tanq̄ꝫ de ſalute ſua ſollicita:in eſtate grana collige
re nō deſiſtit q̄bꝰ viuere poſſit i hyeme. Nō em̄ ſolum ſcla
res hoc attēdere debēt:ſed ꝛ nos q dei gratia i heremo ſu
mus:et i hac vaſta ſolitudine habitamꝰ:formicarū ꝯditio
nes debemꝰ attendere:et eas ſūmopere imitari. Laborare
em̄ ſine intermiſſiōe debemꝰ:vt fructū bonorū operū acq̄-
ramꝰ in eſtate preſentis vite tā ſollicite et ſedule vt tēpore
hyemali:tēpore frigoris ꝛ iudicij nō fame pereamꝰ:ſed bo
nis cūctis ornati eternaliter reficiamur i patria. Eia ergo D
fratres mei dilectiſſimi:corona mea ꝛ gaudiū meū qđ eſtꝭ:

oēm ocioſitatē expellite/ſemꝑ aliqd bōi facite/ꝛ quē tedet
orare/pſallere nō deſiſtat/quē tedet orare vel pſallere/labo
ij.Re.xj. rare manibꝰ nō differat/cogitātes ꝙ q̄ꝺiu dauid exercita
uit ſe in militia/nō īſultauit ſibi luxuria:ſed poſtq̄ ī domo
ocioſus remāſit/laborauit adulterio/ꝛ homicidiū ꝯmiſit.
Judi.xvj. Samſon dū cū philiſteis pugnauit/nō potuit capi ab ho-
ſtibus/ſed poſtq̄ dormiuit in ſinu femine ꝛ ocioſe cū ea re
iij.Re.xj. māſit/mox capit ꝛ cecat ab hoſtibꝰ.Salomon dū occupa
tus eſſet in edificatione tēpli/nō ſenſit luxuriā: ſed mox re-
cedens ab ope pſenſit inſultū luxurie:ꝛ pficiens femina in
ſtigāte ad idola/adorauit in thalamo vitulū aureū.Vigila
te ergo fratres mei/vigilate ꝛ nolite deficere/qꝛ nec ſanctio-
res dauid/nec fortiores ſamſone/nec ſapiētiores ſalomōe
vos eē cognoſco.Deponatis oēs accidiā/que ſermonē nu
dum reddit/bonis oībus vos priuat/virtutū veſtimentis
E vos expoliat.O fratres mei honeſto opere ſemper occupa
tos vos eſſe deſidero:et qđ pdidiſtis in ſeculo p preteritū
recuperetis laborādo in heremo ī futuro. Et ſi aliqui ſunt
ex vobis q̄ per annos octoginta ꝛ amplius in heremo ſunt
ſanctiſſime ꝯuerſati:ꝛ ergo ſancte obediētie/paupertatis/et
caſtitatis decorati/iam gaudeāt expectātes beatā ſpem et
aduentū dn̄i. Iſti eñ vt videmꝰ q̄ amplius ieiunijs/ꝛ ora
tionibꝰ/ꝛ operibꝰ monaſterij inſiſtere nō poſſunt:fecerunt
ei dū potuerūt. Propterea filioli mei ſi modo nō faciūt eā
q̄ facere cōſueuerāt:nō ſit vobis moleſtū. Si quieſcūt non
miremini. Si venerant a me vt patres/nō triſtemini: quia
j.cor.xiij. ipſi digni ſunt. Nō eñ dolere debetis/qꝛ charitas nō cogi
tat malū:ſed gaudet de alterīꝰ bono. Ideo volumꝰ ꝛ ī xp̄i
nomine ordinamꝰ vt ꝛ ipſi qui centū annoꝝ ꝛ amplꝰ ſunt
Mat.vj. pater noſter ſedēdo ī lectulo dicāt:ꝛ diligēter eis ſine mur
mure ſeruat:vt ꝛ ipſi pro nobis intercedāt in celis/quoꝝ
habitatio iam ibi eſt. Quam obtinere faciat nos ille qui ē
benedictus in ſecula. Amen.

¶ De cauenda inuidia. Sermo. xviij. In quo Auguſtinꝰ que pdeunt ex inuidia ſcelera:quam et fugiēdā:ꝛ inuitum cognoſcere docet.ꝛc.

B Fratres mei deſiderātiſſimi:nolite inuicē inuide
re/ſed ſtudeat vnuſquiſq̄ deo in cūctis placere.
Inuidia eñ oēs virtutes cōcremat:oīa bona diſ
ſipat/omnia mala generat. Sed dicetis. Nos q̄-
dem groſſi ſumꝰ/peccare optime ſcimꝰ:ſed vitare peccata
vel a peccatis reſurgere ignorātes ꝛ fragiles ſumus. Quo
modo ergo inuidiā habentē:vel nos ipſam habētes cogno
ſcere poterimꝰ? O fratres mei cupitis voſipſos ſi inuidi
eſtis cognoſcere:cupitis ꝛ fratrē veſtrū inuidiā habentem
cognoſcere? Attēdite ꝙ ille inuidus eſt: q̄ alienū bonū ſuū
facit:ꝛ ſi facere nō poteſt/clamat per vicos ꝛ plateas/ꝛ ve
lut canis latrat ꝛ ardet. Sed p̄mo ſeipſum more phenicis
occidit. Quid eī agit fenix niſi qꝛ dū ſeneſcit/ad partes ca
lidiſſimas volat/ligna ſicciſſima cōgregat/ꝛ lignis cōgre-
gatis/alis ligna percutit/ꝛ ſic ignē accēdit/ꝛ in eodem ſe
cōburi permittit? Ex quibꝰ cineribꝰ vermiculus naſcitur
ꝛ poſtmodū fenix alia efficit. Sic ꝛ hypocrita facit:ſic ꝛ in
uidus agit cūctis diebꝰ vite ſue/intus ꝛ extra ſeipſum cō-
burens/ſeipſum primo infeſtās/primo ſeipſum vulnerās ꝛ
vexans. O iuide q̄ paucos habes amicos/ꝛ forſitan nemi
nem habes/de cuius bono nō doleas/ꝛ de cuius malo non
gaudeas. Merito omni amico priuari debes: eo ꝙ d̄ nullo
amicorū bono gaudere pbaris. O inuidia oī vitio peior:
ꝛ oī peſte deterior. O iuide q̄ nunq̄ deſcere potes: an igno
ras ꝙ oīs malicia habet aliquā felicitatis vmbrā? Sꝫ tu ip
ſa iuidia neq̄ſſima peſtis:tormentū ſine refrigerio: morbū
ſine remedio/laborē ſine reſpiratiōe/penā ſine intermiſſiōe
B famē ſine ſaturitate ſemꝑ habere videris. O iuide vermis
Jone.iiij. mortifere:q̄ in hedera ione quotidie naſceris. O ignēꝰ ſer-
Num.xxj pens/quo populꝰ iſrael pungit. Hic eſt eñ fratres bruchꝰ:
Pſal.cxl. quo fructꝰ terrarū depaſcit. Legimꝰ eī dilectiſſimi fratres
Exo.xvj. mei ꝙ filijs iſrael māna celitꝰ data ē:quo reſuato ſcaturie
bat multitudo vermiū. Sic ex celeſti grā fideli collata:oc-
caſionaliter in aīo ſupbi inuidia naſcit. Et q̄to magis ce-
leſtis grā fidelis ſolidat:tāto magis ſuperbi mens in inui-
die vermē reſoluit. Legimꝰ etiā vermē ex hedera natum:
cuiꝰ vmbra ionas a calore defendebat/tandē hedera cor-
ruit/ꝛ funditus deuaſtat p vermē inuidie. ¶ Filios etiā iſ-
rael ī egypto pegrināntes legimꝰ igneos ſerpētes pupugiſ
ſe. Sic ꝛ vos heremi ſacri cultores/veri filij iſrael/dū inui
dos vros de vobiſ ſuſurrātes auditis:exultate qm̄ filij dei
ꝛ ſanctorū patrū effici meruiſtis. Exultate orantes p eis:
vt eos ſocios habere in ſanctorū collegio mereamini:rep-
hēdētes ꝛ oſtēdētes eis/ꝙ ipſa inuidia ē illa peſſima tinea
q̄ purpuramēta virtutū demolit/erugo q̄ theſaurū ſapien
tie depredat:bruchꝰ q̄ terrarū virētia cōburit:qꝛ q̄cqđ bo-
Eſa.xiiij. ni opis vireſcit ī hoīe/pene peſtis iuidie pdit. Hec eſt q̄ an
Gen.iij. gelū de celo piecit:q̄ hoīem de paradiſo exulauit/q̄ filios
ge.xxxvij iſrael in deſerto pcuſſit/q̄ contra ioſeph fratres armauit/q̄
Dan.xiiij. danielē in lacū leonū miſit: q̄ caput noſtrū cruci affixit:q̄
Matthei. iudā ſuſpēdi fecit. Scitote fratres mei atq̄ diſcite:ꝛ ſuper
xxvij. tecta p̄dicate:ꝙ iuidia eſt illa fera peſſima/q̄ fidē tollit/cō
cordiā diſſipat/tertiā liguā multiplicat/iuſtitiā diſperdit:
Gen.iiij. ꝛ oīa mala generat. Hec eſt q̄ abel occidit/adam onerauit
vel exulauit/paſtorē ſuſpēdit/petrū iugulauit dū xp̄m ne-
Actuū.vij gauit/paulū decollauit ꝛ iobē/ſtephanū lapidauit/goliā
pſtrauit/dauid decepit/muros hierl'm euertit/romā depo
pulauit/cartaginē deſtruxit/troiā deuaſtauit:ꝛ multa ma-
C la p hāc ferā peſſimā in orbe terrarū factā eē legimꝰ. O frāt
mi dilecte/o ruſticane amāde/o dimidiū aīe mee: cur inui-
diā nō deponis? Cur eā diligis? Nūq̄d mortē diligis? nū-
q̄d ad ſuſpēdiū pgis? nūq̄d in lacū te proijcis? O inuide q̄
nunq̄ quieſcis ſed ſemꝑ cum ſaulo ſeruos dei perſequeris
eos ligatos ducēs ad principes ſacerdotū. Ecce eñ alios
laboras tenere:ſed tu teneris ab illis/alios ligare pcuras
Actuū.ix. ſed ecce tu cadēs in terrā audis cū ſaulo. Cur me pſeq̄ris?
Alios tenere ſollicitas:ſed ecce cecatus teneris a cunctis.
Alios defraudare procuras:ꝛ ecce nequiter defraudatus.
mox deportaris ad tartara. Eia ergo fratres deponite iui
diā:ꝛ ſi quos inuidos inter vos habere videtis: orate pro
eis/qꝛ totiens moriunt quotiēs vident vos bonis opibꝰ
D refulgere. Cupitis ergo eos torqueri? Nunq̄ eñ meliꝰ in
uidos torqueri poteritis q̄ virtutibus ꝛ glorie ſeruiendo
Tūc eñ latrāt vt canes/deuorāt vt leones/facie palleſcūt
capite minant/oculis ſcintillant vt ſidera/manꝰ cancella-
tas aſtringunt/dētibus ſtrident/ꝛ ſic aīa ꝛ corpore moriū-
tur. Vos aūt benefacite/non tñ vt eos ad furorē accenda-
Luce.vj. tis/ſed vt deo placeatis. Orate pro perſequentibus ꝛ calū
niantibus vos/dolentes de malo corporis: ſed fortius de
aīe perditiōe. Cōcedat ergo nobis xp̄s pctōꝝ cōtritionem
ꝛ pximi amorē infundat:q̄ eſt benedictus in ſecula. Amen.

¶ De vigilia natiuitatis chriſti:ꝛ genitricis marie laudes:humilitati naſcētis: parua deſcripta preparatione coniungit. Sermo.xix.

B Accingimini filij potentes ꝛ eſtote parati: qꝛ die
craſtina delebitur iiquitas terre:ꝛ regnabit ſup
vos ſaluator mūdi. Craſtina die tenebrarū cali-
go minuet. Craſtina die lux oculis fidelīū ꝛ cre-
dētibꝰ reddet. Craſtina die mūdꝰ ſuā reparationē amplex-
etet. Craſtina die conditor ſiderū redemptorq̄ oīm pēdi-
turus eſt ad vbera ſctē marie virginis. Craſtina die ille q̄
eternaliter precedit volubilitatem ſeculoꝝ:ingerere ſe inci
piet curſibꝰ annoꝝ. Craſtina die ſolutis nature legibꝰ ex ſo
litus diuinitatis potētia virginis marie viſcera fecundant
ꝛ ex riuulo ſuo fluuiꝰ magnꝰ oriet:ꝛ fructꝰ apparebit opti-
Pſ.xviij mus:ꝛ ex virgulto ſuo radix perfectorū procedet tāq̄ ſpō
ſus de thalamo ſuo. Craſtina die o monache ſuſcipies infā
tulum ieſum:qui tñ ante oīa ſecula factus eſt. Para igitur
te:qꝛ ipſe dignatur videre te/oſculari te/aſtringere te ꝛ nū
q̄ dimittere te niſi tu primo eū dimiſeris. Aſpicite ergo fra
tres oculis mentis ꝛ corporis:ꝛ videbitis dei potentiam
venientē:ꝛ pcedentē a patre tanq̄ ſpōſum de thalamo ſuo:
quē aſpicietis/quē tenebitis:quem adorabitis pura mēte
ꝛ mūdo corde. Ipſum fortiter tenete: totū in mūdo ꝛ totū
in celo:totū in mūdo ad iuſtificationē:totū in celo ad glo-
rificationē. Totū ī mūdo vt educat pegrināntes: totū in ce
lo vt recipiat puenientes. Totū in ſolio patris: totū in gre-
mio glorioſe matris. Sic eī craſtina die patebūt ſignacula
figurarū:fulgebūt oracula pphetaꝝ:apparebūt miracula
Luce.ij. naturarū:ſtillabūt ſpiracula grāꝝ qꝛ naſcet ieſus xp̄s filiꝰ

Exodi.iij dei viui in bethleē iude. Dum eīn venerit videbimꝰ rubū
ardere ſed nō cōſumi: virgā aaron frondentē ⁊ fructum fa
Nūe.xvij. cientē. Accingimini ergo filij potētes ⁊ eſtote parati: vt vi
Eze.xliiij dere poſſimꝰ cū ezechiele portā ſacratiſſimam ꝑpetuo clau
Danie.ij. ſam. Craſtina eīn die videbimꝰ etiā cū daniele puero ſctō
B lapidem angularē. Craſtina die videbimꝰ regē regum mē
talibus oculis ⁊ humanis ſub forma panis viſibilis panē
inuiſibilē/alimoniā celeſtē/refectionē beatā/cibū eternē vi
te/pignꝰ noſtre redēptionis/hoſtiā ſalutarē: quam die cra
ſtina toto affectu mādučare debemꝰ. Iſte ē ille panis ⁊ ci:
Exo.xvj. bus datus iſraelitico populo māna dulciſſimū habens in
Gen.xlj. ſe omne delectamētū ⁊ saporis ſuauitatē. Iſte eſt ille cibꝰ
quē vidit pharao: in quo ſpice pulchre ⁊ formoſe erāt. Iſte
iij.Re.xix eſt ille panis datus helie/in cuiꝰ fortitudīe ambulauit qua
draginta diebus ⁊ quadraginta noctibꝰ: ⁊ ꝑuenit vſqꝫ ad
montē dei. Iſte eſt ille panis quo cibanꝭ angeli: quo ſagi:
nantur apoſtoli/quo reficiūtur martyres/quo paſcunꝭ cō
feſſores/quo nutriunꝭ ṽgines ⁊ ſatiātur electi oēs. Panē
aūt hunc ſi quis digne mādučauerit nō morieꝭ in eternum
Iob.vj. qm̄ ſpūs vite ⁊ ip̄a vita ē. Hic eſt panis q̄ de celo deſcēdit
quē virgo nobis cras preſentabit: quē in gremio portabit
quē in ventre baiulauit ſine grauamine: quē ⁊ peperit ſine
corruptione. Cuiꝰ mater inuēta eſt virgo ante ptū: virgo i
partu/virgo poſt partū. Ipſa quē genuit adorauit/ſꝫ priꝰ
mente q̄ vētre: ⁊ prius q̄ filiꝰ in vtero conciperet. Leuate
ergo fratres mei: leuate i hac vaſta ſolitudīe capita veſtra
Ecce eīn iā eſt in porta redemptio veſtra. O q̄ magna ma
gnalia deus ꝓpter nos operaꝭ: ecce eīn quō nos amauit.
Ipſe eīn deꝰ factꝰ eſt hō/creator creatura/ditiſſimꝰ paup
ꝯditor legis deſtructor legis ꝓpter nos appellatur. Ama:
uit eīn nos vt reciperet nos/hūiliauit ſe vt exaltaret nos i
ſe. Inclinauit ſe: vt erigeret nos ad ſe. Ecce eīn quō nos
amauit/qꝛ deſcēdit vt nos exaltaret: exinaniuit ſe vt nobiſ
poteſtatē donaret. Accigimini ergo o filij potētes ⁊ eſtote
parati: qꝛ die craſtina videbimus irreuerberata acie fidei i
vno eodēqꝫ deo ⁊ hoīe diuinitatē incarnatā/maieſtatē ſub
iugatam/libertatem captiuatam/virtutē īfirmatā/eterni:
tatem terminatā/virginitatē fecundatā/vitam infirmatā.
Accingimini ergo ⁊ eſtote parati/mente pura/fide itegra/
charitate ſincera: vt dū venerit ille ſctiſſ ſctōꝝ ⁊ pulſauerit
confeſtim aperiatis ei. Non igitur tedeat vos modico tpe
carnem veſtrā domare ieiunijs ⁊ abſtinētia eſce ⁊ potꝰ/qꝛ
ecce remunerator adueniet: reddens vnicuiqꝫ ſcḋm opera
Rom.ij. ſua. Saluatorē igiꝭ expectantes: ſobrie iuſte ⁊ caſte viua:
mus in hoc ſeculo: expectantes beatam ſpem ⁊ aduentum
dn̄i vt digne cum eo gloriari poſſimus in celis. Amen.

¶ De natiuitate dn̄i: ⁊ ad quid homo factus ſit et verbum/caro. panis. ⁊ cetera. Sermo.xx.

B Fratres dilectiſſimi: hō non ſolū ꝑ ſapientiā dei factus erat vt eſſet: ſꝫ etiā ad ſapientiā dei factꝰ erat vt eſſet: ſed etiā ad ſapientiā dei factus erat vt beatus eſſet/vt illa videlicet frueret eo ſenſu quo ꝑcipi ſapiētia poterat. Sed qꝛ peccādo ſenſum amiſit
Pſal.cx. quo ſapiētia frui debuiſſet: qꝛ oblitus eſt comedere panem
ſuū: ⁊ refectionē illā qua viuūt aīe: i corporalē cōmutauit
delectationē. Terrenis igiꝭ ⁊ corporalibꝰ ſenſu ⁊ affectu
immerſus: non potuit ſe ad ſpiritaliū cognitionē ſine amo
re erigere: ſed ſola ea q̄ carnis ſunt agnoſcēs/ſpiritaliū io:
cūditatē nō agnouit. Ideo ip̄a dei ſapiētia cū ſurſum eēt
deorſum hodie venit vbi hō erat: vt eū reuocaret vnde ceci
Iohā.j. derat. Et ecce verbū caro factū eſt: vt deꝰ ⁊ hō inter hoīes
eſſet: ⁊ ſic cōuerſus eſt panis ille in lac: vt a paruulis hoībꝰ
ſumi poſſet. Sapiētia ipſa ſurſum panis erat: ⁊ eadē ip̄a ſa
pientia deorſum lac erat. In diuinitate ip̄a ſapiētia panis
erat: ⁊ in hūanitate panis de celo deſcēdēs hodie lac factū
eſt/vt tāqꝫ infantes ꝑ lac nutriti hoīes roborati ad panem
deitatis accedere poſſent/vt idē ipſe reficeret/⁊ reficiendo
lāguidos ad incorruptionē repararet. Dedit ergo reparā:
dis ad incorruptionē alimentū incorruptiōis: paruulis q̄dē
immaculatā carnē quā ſumpſerat de virgine matre: perfe
ctis vero incorruptibilē diuinitatem quā habuit de eterno
patre. Iſtis ne interim deficerēt in via: ſed illis vt reficerē
tur ⁊ ꝑficerenꝭ in patria. Iſtis ad cōſolationē: ſed illis ad
glorificationē. Propter hoc ergo dei filiꝰ ꝓ redemptione B
hoīꝫ hō hodie factꝰ ē: vt caro ꝑ carnē liberareꝭ: ⁊ humano
generi de ſuo ſumereꝭ preciū redēptionis: vt idē remediū
fieret/vnde vitiū contractū fuerat: ⁊ in eodē monſtrareꝭ ⁊
peritia medici/⁊ iuſticia redēptoris: qm̄ de ſuo ⁊ ſanando inue
nitur remediū ⁊ preciū redimēdo. Qꝛ vero a corruptiōe li
berandū erat/qꝛ remediū iccirco preciū redemptionis in:
corruptum eſſe debuerat/propterea maria mater electa ē:
⁊ ſup oēs creaturas preelecta/oībꝰ gratijs fecūdata: omni
virtute ⁊ ſanctitate i vtero repleta: vt de mūdiſſima matre
mūdiſſimꝰ filius naſcereꝭ. Et ſicut in celo filius habuit pa
trē immortalē ⁊ eternū: ſic ⁊ in terra haberet matrē oī cor:
ruptione carentē. Igiꝭ in celo qualis eſt pater/talis ē filiꝰ
⁊ in terra qualis eſt mater: talis eſt ſcḋm carnē filiꝰ. In celo
cū patre释eternꝰ eſt ⁊ immēſus: ⁊ i terra cū matre tēporalis
eſt ⁊ māſuetus. In celo cū patre ſublimis eſt ⁊ incorruptꝰ:
⁊ in terra cū matre hodie i ꝓſepio humilis ⁊ corruptibilis Luce.ij.
apparet. In celo imago patris apparet: ⁊ in terra marie fi
liꝰ oſidiꝭ. In celo ſyderū ⁊ cunctorū factor oſtendiꝭ: ſed in
terra hodie ꝑ matrē iter bouē ⁊ aſinū collocaꝭ. Mater vir
go eſt/⁊ in humilitate exultat: ſed etꝰ hodie filiꝰ humilitatē
facto ꝯmēdat. Per virginē hodie venit ad nos: ⁊ ꝑ virgi:
nem ꝓceſſit nos. Per incorruptionē venit vt pctm̄ tolleret
⁊ ꝑ incorruptionē preceſſit vt virtutē demonſtraret. Uenit
ad nos hodie ille nazarenꝰ ieſus vt ꝯferret remedium: ꝓceſ
ſit vt daret exemplū. Nō eīn potuit arbor bona malum fru
ctum facere: qꝛ oīa arbor ex fructu ſuo cognoſciꝭ. Radix i:
tegra/⁊ ramus/fructuſqꝫ incorruptꝰ eſt. Saluatoris igiꝭ C
nr̄i aduētus gabriel nūcius miſſus eſt: vt nouā i carne nati Luce.j.
uitatē filij dei ꝓdicaret: in q̄ forma ſerui dn̄o ſociata hoſtē
potēter deuinceret/fortis in illo/nō tn̄ violēta ad inferēdā
iniuriā: ſed efficax ad iuſticiā obtinēdā. Propterea gabriel
miſſus eſt vnꝰ de maioribꝰ celorū angelis: ſed ideo gabriel
diciꝭ: qꝛ fortior cūctis erat. Gabriel eī fortitudo interꝑtaꝭ
qꝛ ipſa etiā īfirmitas fortitudo fuit: qm̄ in ea ſuperatꝰ fuit
intimicꝰ: ⁊ capta ꝑda a violento reducta eſt. Tres ei perie: D
rant/⁊ ſubſecutꝰ eſt q̄rtus: redēptor eoꝝ deꝰ. Primus ſine Gen.j.
maſculo ⁊ ſine femina: vt adam. Secūdus de maſculo ſine Gen.ij.
femina: vt eua de adam/qꝛ tulit vnā ḋ coſtis eiꝰ: ⁊ repleuit
carnē ꝓ ea. Tertiꝰ de maſculo ⁊ femia: vt abel. Quartꝰ de Gen.iiij.
femina ſine maſculo: vt ſaluator mūdi: q̄ de btā maria vir: Luce.ij.
gine hodie ꝓ nobis naſci dignatꝰ eſt. Et qꝛ primꝰ auctor
culpe deiectꝰ ē ꝑ feminā: ideo auctorē gratie ſine maſculo
cōcepit ⁊ ꝑpit hodie femina maria ṽgo. Hec ē femina to
tiꝰ mūdi mater ⁊ dn̄a: q̄ virgo ꝑmanēs peperit hodie: filiū
ſtella ꝓtulit ſolē: creatura genuit creatorē: filia ꝯcepit pa:
trē ⁊ filiū: ſimul in vnū diuitē ⁊ pauperē. Ipſa filia eſt: ipſa
eſt ⁊ mr̄: ipſa ancilla ⁊ dn̄a: ipſa genitrix ⁊ genita: ip̄a cū in
tegritate peperit: cū ṽginitate ꝯcepit: ⁊ poſt ptū (vt ſupra
diximꝰ) ṽgo ꝑmāſit: ip̄m quē genuit mox adorauit. Cuiꝰ
adorationis ⁊ gratie participes nos faciat ille q̄ cū patre
et ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorū. Amen.

¶ De triplici genere monachorū in egypto. In quo Auguſtinꝰ oſtēdit tria incepiſſe monachoꝝ genera in egypto/⁊ quo etiā tpe: vitā q̄ ſuā paulo ante baptiſmū incipiens: regulā (cuiꝰ caput ſe noiat) ſcḋm apoſtolorū vitam. Sermo.xxj.

Ut nobis ꝑ litteras declerauit ſanctꝰ pater Hie ronymus fratres dilectiſſimi: tria ſunt i egypto genera monachoꝝ: quorū duo optima ſunt: ſed tertiū oīno tepidū ⁊ oī affectu vitādū. Que ſunt illa duo q̄ optima ꝓdicanꝭ niſi heremitarū atqꝫ cenobitaꝝ
genꝰ ⁊ ordo/quoꝝ vita clariſſima ⁊ ſctā ꝯgregatio tpe ꝓdi
cationis aplīce ſumpſit exordiū? Iſti ſunt illi viri ꝑfecti q̄
bus freq̄nter adheſi tpe erroꝝ meoꝝ: per quos etiā illumi:
nari merui: quoꝝ etiā ſanctitatis fama ad aures meas per
ueniens baptizari nō diu diſtuli. Et pia matre me inſtigā:
te apud mediolanū: vt ad patriā remearē: ⁊ cupiēs eos ha
bere in viſceribꝰ charitatis: ⁊ cū eis pariter viuere: ad vi:
rum illū ſimplicianū qui a iuuētute ſua deuotiſſime deo vi
xerat in omni charitate perrexi: deprecās eū cū fletu ⁊ ge:
mitu vt mihi q̄ſdā ſeruos dei de ſuis donaret. Et donauit
eos mihi paterne. Quare paterne eos mihi donauit: Quia

ſciebat me velle monaſteriū in africa edificare. Et aſſum:
ptis mecum anaſtaſio/fabiano/ſeuero/nicolao/dorotheo/
De verbis yſaac/nicoſtrato/paulo/cyrillo/ſtephano/iacobo/⁊ vitali
apl'i.xix.f. pauperculo: qui pecunie ſacculum apud mediolanū inue:
Li.ho: nit ⁊ nō rapuit:de quo iam ſermonē fecimus/ quia inuenit
mel.ix.h. ⁊ non rapuit:nec poſt aurū abire voluit. Igitur iſtis mecū
aſſumptis imitari cupiebā cū chariſſimis meis amicis euo:
dio/alipio ⁊ pōtiano/qui diu mecū fuerant/ ⁊ cum ceteris
duodecim quos nuꝑ aſſumpſeram/ illos quoꝝ famā etiā
ſanctꝰ preſbyter hieronimus mihi deſcripſerat. Et ſic per
ueni ad africā pia matre defuncta:⁊ edificaui(vt videtis)
monaſteriū in quo nūc ſumꝰ in ſolitudine ⁊ a gentibꝰ ſegre
gatū. Et placuit deo centenariū numerū fratrum mihi do
nare:illuminās corda noſtra: nō ſolū ſanctiſſimos patres
Actuū.ij. ſolitarios imitari / ſed etiā i hac ſolitudine more apoſtolo
et.iiij. rum oīa ꝯmuniter poſſidere. Hec deus nos ſeruare: ⁊ poſt
B ea docere:⁊ per nos vobis ꝑcipere voluit. Sic em̄ videtis
qꝛ ante me multi fuerunt patres:quos ſequi ⁊ imitari debe
mus:non tñ ſicut ego ſ'm apoſtolicam vitam alios viuere
docuerūt. Caput igiť ⁊ principiū omnium veſtrū ſ'm apo:
ſtolicā vitam meipſum dicere nō erubeſco. Non tñ vos pi:
geat eos ſequi ⁊ imitari in oībus/attendentes oīa cōmuni
ter habere ⁊ poſſidere:qꝛ in celſitudine paupertatis viuen:
tibus nō licet niſi vt vnū ſit coꝛ/vna ſit anima/⁊ oīa com:
Actuū.iiij muniter poſſideant. Unde agroꝝ precia ponebanť ante pe
des apoſtoloꝝ:tanq̃ pedibꝰ ꝯculcanda:qꝛ ipſi ſancti apo:
ſtoli ⁊ amici dei indigna reputabāt agroꝝ precia manibꝰ
Nu.xviij. contrectari. Uñ etiā in veteri lege leuitis precipiebať: ni:
hil in terra eoꝝ poſſidere. Nō ergo habere debemꝰ tꝑalia
ad poſſidendū:nec ego q̄ ep̄s ſum habere debeo: niſi tantū
ad diſpenſandū: qꝛ bona eccleſiaꝝ patrimonium pauperū
ſunt. Unde ego qui ep̄s ſum ſumme cauere debeo/ne res
pauperū quas hipponenſis eccleſia cōſeruare videť: diui:
tibus largianť:quod bene feci hucuſq̃. Nā cōſanguineos
habeo:⁊ nobiles ſe eſſe nō erubeſcunt:⁊ ad me epiſcopū ve
niunt/aliquādo cū minis/aliquādo cum blandimentis di
centes. Da nobis aliq̄d pater. Caro em̄ tua ſumus. Et tñ
dei gratia:⁊ veſtris orationibꝰ mediantibus cōſanguineū
aliquem me ditaſſe non recolo. Chariores eī mihi reputo
j.Timo.vj. pauperes q̄ diuites:qꝛ habentes victum et veſtitum fide:
les oēs contenti eſſe deberent/maxime nos clerici in cuiꝰ rei
xij.q.j. ſignum capita tonſa ⁊ raſa habere debemus:ne diuitiarū
duo. capilli occupēt mentē ſeruorum dei. Eia ergo fratres mei
C eſtote pauperes/nō ſolum verbo:ſed ⁊ opere ⁊ veritate/at
tendentes quid vobis dicat qui noſtrum ſe fecit preciū in
ara crucis:qui etiā noſter eſt aduocatꝰ in celo:⁊ itерceſſoꝛ
ad dexterā dei patris. Dicebat eī ille deꝰ deoꝝ diſcipulis
Mat.v. ſuis:quos de toto mundo ꝑelegerat/vt eſſent ſal terre/lux
mundi/rectores eccleſie militātis/magiſtri ⁊ ſenatores ec
Ubi.s. cleſie triūphantis. Ait enim. Beati pauperes ſpiritu. Non
beati qui ſub dura ⁊ grandi neceſſitate patiunť. Tales em̄
murmurāt detrahunt ⁊ inuidēt:habentibꝰ rapiūt ⁊ furanť
ſed ſi nō opere ſaltē volūtate hec adimplere conanť. Ideo
tales beatos non appellat ſaluatoꝛ:qꝛ nō pauperes ſed mi
ſeri ſunt predicādi. Quare? Qꝛ de anguſtijs temporalibus
educti ad eternas miſerias deputati ſunt:vbi nō ſolū bea:
titudinem habere non poterunt:ſed nec guttam aque inue
niēt. Beati ergo pauperes ſpiritu:ſed nō paupertatē ſimu
lantes. Tales ſunt hypocrite:paupertatē foris predicātes
nullā tñ neceſſitatē portare volentes. Tales em̄ in cunctis
operibus ſuis ſperant reuerentiā honoris/gloriā laudis/
a melioribus metui ⁊ venerari vt deus:ſancti ab oībus vo
cari deſiderant/ſola voce paupertatē ⁊ abſtinentiā predi:
cant:ſed digito ſuo nō cogitāt ea mouere:corpa deſpectis
veſtibꝰ tegūt foris/ſed intꝰ ad carnē purpura induūtur/in
cinere predicāt ſe iacere:ſed excelſa palatia nō deſpiciunt
angelicā faciē foris oſtēdunt:ſed lupina corda eos habere
nō dubitamꝰ. Tales fuerūt illi ſarabaite:de qbꝰ tertio no:
bis ſcripſit pater Hieronymꝰ:quoꝝ genꝰ eſt oī affectu vi:
tandū. Ipſi deniq̃ in egypto erāt in foraminibꝰ petrarum
habitātes:induti porcoꝝ et boū pellibꝰ tñ:cincti funibus
palmarū:ſpinas ad calcanea portātes ad cingulū ligatas
diſcalciati ⁊ ſanguine cruētati/cauernas exeūtes:ad feſtū
ſcenophegie pergebāt hieroſolymā:⁊ ſancta ſanctoꝝ intrā
tes:paupˀtatē ⁊ abſtinētiā ꝑdicabāt oī affectu ſeruare: bar
bas poſtmodū in conſpectu hoīm ſine redēptione euellere
feſtinabāt:⁊ ſic acq̄ſita fama ⁊ lucro ad ꝓpria remeabāt ſo
litarie gaudētes ⁊ epulātes ſupra id qđ explicare poſſumꝰ
Hos fratres mei ⁊ filioli mei q̄s quotidie parturio ī viſce
ribꝰ charitatis nolite obſecro imitari:qꝛ nō beatos ſed dā
natos eos eſſe ꝑdicamꝰ. Amate igiť paupertatē : amate eā
oī affectu ⁊ nolite deficere:vt ſitis genꝰ electū nō abiectum
gens ſancta nō obſtinata:pp'ls acq̄ſitionis ſed nō perditio j.Pet.ij.
nis:regale ſacerdotiū ſed nō venale preciū. Uos eſtis illa D
ap'lica forma/ſanctaq̃ ꝯgregatio a mūdo corde ⁊ opere ſe
gregata:q̄ dei virtute iā ꝑcuſſiſtis duces moab: ſatrapas
⁊ tyrānos hierl'm: ⁊ egyptioꝝ hypochritas iā vulneraſtis
ad mortē. Uos eſtis vinea mea electa i medio eccl'ie para
diſi plātata:xp̄i redēpta ſanguine ⁊ irrigata. Ad hāc vineā
ego ſolꝰ dei v'tute vos cōgregaui: ⁊ operarios meos vos
feci:vt laborātes ī ea vſq̃ ad finē:dignū fructū recipiatis
in tēpore ſuo. Ad hāc vineā vos elegi:ad hāc dei heredita
tem vos cōuocaui:licet fauorātꝰ a ſancto ep̄o valerio:q̄ de
bonis epiſcopatꝰ vt monaſteriū in heremo edificarē mihi
multa donauit. Nō em̄ ſatis fuit patrimoniū meū:niſi etiā
ipſe me coadiuuaſſet. Ad hāc igiť cōgregationē vos elegi
nō vos me elegiſtis:ſed ego elegi vos. Et ecce poſtq̃ ep̄s Ioh.xv.
factꝰ ſum/vitalē/nicolaū/ſtephanū/dorotheū/paulū/iaco
bū/ et cyrillū freq̄nter rogaui: vt me ſolū in epiſcopatu nō
dimitterēt/qꝛ licet ep̄s eſſem/nō tñ credebā paupertatem
deſpicere/ſed cū abrahā/iſaac/⁊ iacob inter diuitias viue
re:⁊ verā paupˀtatē ſuare optabā/vt de numero eoꝝ eſſem
de q̄bus ait ap'ls. Tanq̃ nihil habentes ⁊ oīa poſſidentes. ij.Cor.vj.
Igiť hos freq̄nter rogaui vt venirēt:non vt eſſent rebelles
heremo/ſed vt ſolitarie etiā in ciuitate viuentes habitare
poſſemꝰ in palatio ſctō. Sed ecce noluerūt venire tāq̃ de
ſeipſis timētes:ne a ſeculo caperenť. Noluerūt venire. Qua
re noluerūt? Nō qꝛ nō digni/ſed qꝛ nō ſolum pauperes eē
voluerūt:ſed etiā ſupra id qđ in ſpeculo noſtro edidimꝰ fa
cere voluerūt calcātes ꝑ oīa ſeculū ⁊ pōpas eiꝰ. De q̄ mūe
re ſummū gaudiū oēs habere debemꝰ/qꝛ facere voluerūt
ea q̄ deo ⁊ mihi facere promiſerūt. Et qꝛ ſolus ſtare nō po
teram ep̄s:ideo rogaui ſctm̄ ſenē ep̄m valeriū: q̄ mihi iam
poteſtatē ꝑdicandi ⁊ obſecrādi in populo dederat/ vt īfra
domū ep̄i monaſteriū clericoꝝ cōſtituerē. Et placuit ſctō
ep̄o mihi ꝯdeſcēdere:⁊ ſic cū eiſdem in omni paupertate vi
uere cepi/nō māducās carnes/niſi dū hoſpites veniūt:ſed
tñ olera ⁊ legumina abſq̃ oleo vł butyro:ſicut ē vobiſcū
cū gaudio facere ꝯſueuerā. Igiť fratres mei licet in cathe:
dra epiſcopali me videatis:paupertatē tñ mihi charā ſpō
ſam tenere cōgratuloꝛ:qꝛ ipſa eſt etiā xp̄i ſponſa: ſanctoꝝ
poſſeſſio/beatoꝝ vita/fideliū ſecuritas: clericoꝝ ornamē
tū:monachoꝝ vita:nobiliū pulchritudo/ diuitum magni:
ficētia. Hec eī eſt illa ſancta paupˀtas:quā q̄ tenet et amat/
nulla indigētia laborare pōt. Nec mirū fratres:qꝛ ſibi dať
oīm dn̄m poſſidere. Ipſe eſt eī ſperātibꝰ in ſe theſaurus in
paupˀtate:ſolatiū in ſolitudine:gloria in abiectōe:honoꝛ in
cōtemptu: vmbraculū in oī ꝓtectione. Eſtote igiť paupe:
res fratres mei:qm̄ deſideriū pauperū exaudiuit dn̄s: ⁊ ꝑ: Pſal.ix.
parationē cordis eoꝝ audiuit auris ſua. Tūc em̄ vere pau
peres eritis ſpū:tunc vere beati:tunc benigni:tunc obediē
tes:tūc veraces:tūc nō ficti:tūc oīs mali ignari: ſi v'o cor:
de ⁊ opere paupes inueniemini. Quā gratiā nobis impe:
trare digneť beatꝰ primicerꝰ martyꝝ ſtephanus: qui pro
ſuis ꝑſecutoribꝰ exorauit dn̄m noſtrū ieſum xp̄m: q̄ cū pa
tre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amē.

De conſolatiōe fratrū in heremo a quibꝰ ſan:ctus auguſtinꝰ receſſit:cū exhortatiōe ad oratio:nem et lachrymas. Sermo.xxij.

FRatres mei ⁊ leticia cordis mei:tp̄s eſt vt reuer A
tar ad eū qui eſt ⁊ qui miſit me ad vos:vos vero
nolite contriſtari nec turbeť coꝛ veſtrū. Rogabo Ioh.xiiij.
ei patrē vt ipſe vos cuſtodiat:⁊ maneat vobiſcū
in eternū ſpūs veritatis. Iterū etiā dico. Nolite de meo re:
ceſſu ampliꝰ contriſtari:ſed ſemꝑ orate pro inuicē vt ſalue Iacobi.v.
mini. Ualde eni ſeruis dei ⁊ ſolitarijs ē neceſſaria ip̄a orō:
per quā deꝰ placať.ꝑ quā deus ad nos inclinať. Adorate:

Exodi. rat eñ populus iudaicus vitulū cōflatilē:⁊ ait dñs moyſi
xxxij. Dimitte vt iraſcat̄ furoꝛ meꝰ ꝯtra eos. Cui moyſes. Queſo
o dñe quieſcat ira tua:⁊ eſto placabilis ſup malitiā populi
tui. Et ecce placatus eſt dñs. O ꝙ̄ grandis eſt ipſius ora:
Exo. xvij tionis cauſa:o ꝙ̄ grāde myſterium. Ecce moyſes orabat
iiij. re. xx. i mōte:⁊ ioſue amalech deuicebat. Per orationē ezechias
Act. vij. ſanat̄/⁊ ſalutē anime ⁊ corporis adipiſcit̄. Per orationem
Jacobi. v ſaulus efficit̄ paulus: et doctoꝛ gentiū/et predicatoꝛ orbis
j. Tim. ij. terre. Obſecro ergo fratres vt oretis ꝓ inuicē vt ſaluemi
ni. Deprecoꝛ fratres mei cū apoſtolo:primū oīm fieri obſe
crationes/orationes/poſtulatiōes/⁊ gratiarum actiones.
Lu. xviij. Orate ⁊ nolite deficere:⁊ ſi poſſibile eſt lachrymas funda:
tis. O ꝙ̄ magnū veſpertinū ſacrificium deo obtuliſtis la:
chrymas cū oratione effūdere. Diuina eñ ſcriptura aliqñ
nos ad lachrymas:aliqñ ad gaudiū nos inuitat. Sepe eñ
Mat. v. dicebat ſaluatoꝛ diſcipulis ſuis. Beati q̄ lugēt in hac vita
qꝛ gaudebūt in eterna vita. Prius eī dolendū eſt:ſed poſt
doloꝛē gaudium ſubſequet̄:qꝛ beati q̄ lugent. Sed poſtea
Ibi. ē. dicit ſaluatoꝛ. Gaudete ⁊ exultate qm̄ merces veſtra copio
ſa eſt in celis. Que quidē merces per lachrymas ⁊ orōnes
B acquirit̄. Orate igit̄ fratres mei ī heremo:orate ⁊ nolite de
Lu. xviij. ficere. Nā ſicut ꝓpriū eſt canibꝰ latrare:ita propriū eſt he
remi cultoribꝰ orare. Bonoꝝ eī oratio locutio eſt ad deū.
Qñ eñ ſerui dei legūt:deus ſine dubio eis feruenter loqui
tur:ſed dū orant cū deo ſuauiter loquunt̄. Ipſe eñ ſapiēs
eſt:qꝛ ſub paucis verbis multa ꝯprehēdit:⁊ quicq̄d neceſſe
eſt/hilariter tribuit:⁊ abūdātius atqꝫ perfectius ꝙ̄ hoīes
ſciant vl' valeāt cogitare. O fratres mei dilectiſſimi clama
te in heremo:vlulate in hac vaſta ſolitudine: vociferari nō
quieſcatis:clamate orando ⁊ nolite deficere. Clamate non
ſolū voce ſed maxime mēte. Ecce eī ſemp auditis aues in
deſerto cātantes ⁊ laudātes deū factorē ſuū. Et ſi cantare
nō poteſtis:qꝛ ſenes multi iā eſtis:mēte ſaltē nolite tacere
Nā ⁊ tacētes orē:mente aūt orantes exaudit dñs. Nec in
Hiere. xx. oratione locutio tm̄ querit̄:quantū ſenſus. Ecce eñ hiere:
Danie. vj. mias cōfortat̄ in carcere. Daniel iter leones exultat. Tres
et. iij. pueri in fornace tripudiāt/Job in ſterquilinio nudus triū
Job. ij. phat. Paradiſū de cruce latro inuenit. Suſāna iter ſenes
Lu. xxiij. defendit̄. Stephanꝰ de torrēte in celū ſuſcipit̄:⁊ inter lapi
Dan. xiij. dantes pro ſaulo exaudit̄. Nō eſt igit̄ locꝰ in quo orare nō
Actuū. vij debeamus/qꝛ deꝰ vbiqꝫ eſt:vbiqꝫ nos exaudire dignatur.
Orate igit̄ ſemp ⁊ in oī loco vt ſaluemini. Nō ſolū vnuſqſqꝫ
pro ſe/ſed ꝓ oībus orare debemꝰ. Nā vt ait pater Ambro
ſius. Si pro te tm̄ rogaueris:ſolū tuū meritum poſſidebis:
ſed ſi ꝓ oībus rogaueris/oēs pro te rogabunt. Oratio ſan
cta:⁊ colūna ſctāꝝ virtutū/deitatis ſcala/viduaꝝ maritus
angeloꝝ cognata fūdamentū fidei/monachoꝝ corona/cō
iugatoꝝ leuamē. Beatus q̄ te amat:beatioꝛ qui te frequen
tat. Beatꝰ q̄ te aſtringit:ſed beatioꝛ q̄ in te ꝑſeuerat. Bea
tus qui tecū lachrymas fundit:qm̄ holocauſtū ſanctū deo
⁊ imaculatū offerre nō dubitamus. Flete igit̄ fratres oran
do ⁊ nolite quieſcere:vt digni efficiamini gratia dei. Sed
C dicetis Ecce multi ſumꝰ:⁊ preter euodiū/alipium/⁊ pon:
tianum q̄ de ſcriptura ſancta multū nouerūt:omnes groſſi
et idiote ſumꝰ:igit̄ doce nos orare. O fratres mei lꝫ groſſi
ſitis:⁊ ſubtilia nō capiatis/nō tm̄ debiliores vos reputo ſꝫ
chariores vos teneo ignaros ⁊ humiles: ꝙ̄ ſapientes ela:
tos ⁊ ſuperbos. Dei tm̄ gratia ꝓ veſtra ſalute ſufficit qđ ha
betis. Licet eñ medullā ſcripturarū non intelligatis:ſicut
euodius/alipius/⁊ pōtianus/qui rome diu mecū cōmora:
ti ſunt:tm̄ ſcripturarū corticem vos intelligere non dubita
mus. Diximꝰ eñ primo vobis:ꝙ pſallere/orare/⁊ manibꝰ
laborare debeatis qñ neceſſe fuerit:⁊ ſi vobis tempus ſup:
Mat. vj. fuerit:dicere Pater noſter non differatis. Ipſa eñ domi
nica oratio appellatur:in qua ſeptem petitiones reperiunt̄
in quibꝰ oēs ſpecies orationis comprehendunt̄:quibꝰ deū
interpellamꝰ pro appetēdis bonis/⁊ ꝓ vitādis malis:aut
ꝓ delendis cōmiſſis. Tres eñ prime petitiones pertinent
ad eternitatē. Relique vero quattuoꝛ ad hanc vitā tēpo:
ralem pertinere vident̄:quia et panis quotidianꝰ: ſcilicet
ſpiritalis licet ſit ſempiternꝰ/ad hoc tamen tempus etiam
pertinet inquantū miniſtratur anime quibuſdā ſignis:di:
ctis vel ſcriptis. Et ideo panis dicit̄: quia laborādo ⁊ diſ:
ſerendo diſcit̄:⁊ ita quaſi manducando deglutit̄. Nūc quo

qꝛ peccata dimittunt̄ nobis:⁊ nos dimittimꝰ alijs: que pe
titio eſt inter quattuoꝛ ſcđa. Et tentatiōes que nūc noſtrā
vitā infeſtant:⁊ ipſa liberatio a malo:ad hāc vitam ꝑtinēt
qꝛ de iuſticia mortē incurrimꝰ:vnde dei miſericordia libe:
randi ſumus. Que cū ita ſint ipſarū petitionum verba dili
gentius pertractāda ſunt:vt intellecta maiorē generēt cor
dis affectū:⁊ qđ petitur ad velociorē perducatur effectū.
Orate igit̄ fratres dicētes. Pater noſter: referentes grās D
largitori oīm bonorū/qui dulcedo noſtra eſt: vita ⁊ reſur:
rectio noſtra eſt/ſpes noſtra eſt/⁊ lumen oculorū noſtroꝝ/
baculꝰ ſenectutis noſtre/donās nobis ſenſum vt eū agno:
ſcamꝰ:⁊ ſecreta ſecretorū ſuorū intelligamus. Ipſe eñ no
bis dedit efficatiam in opere/gratiā inter electos/effectū
in ſuis ⁊ ſuoꝝ preceptis/ſolamen ⁊ conſtantiā in aduerſis/
cautelā in ꝓſperis ⁊ timorē/⁊ quocūqꝫ vertimur ſua gran
dis miſericordia nos preuenit. O fratres mei non negliga
mus orare/non carnē domare/non vigilare. Et tm̄ quid ei
retribuemꝰ:qui nō permiſit nos ſubmergi cum in mari ma
gno eſſemus: Ecce eñ conſumpti eramus ⁊ nos liberauit.
Errantes eramus in ſeculo:⁊ reduxit nos ad viā. Ignorā
tes eramus:⁊ docuit nos veritatis viam. Non igit̄ tedeat
nos orare:qꝛ non familiā regere/ſed tātū deo placere debe
mus. Et vt bene pſallere ⁊ orare poſſitis/abſqꝫ magno cor
poris impedimento:de bonis epiſcopatꝰ eccleſie hipponē
ſis centū ⁊ quinquaginta veſtimēta cū calciamētis vobis
dilectis fratribꝰ deportari p̄cepi: vt tēpore frigoris ꝙ̄tum
neceſſe fuerit vnuſqſqꝫ recipiat reponētes ea/⁊ cuſtodien:
tes in cōmuni veſtiario cū oī diligētia ⁊ charitate:ſciētes j. Cor. xiij
ꝙ vera charitas nō querit que ſua ſunt:ſed q̄ dei. Sic autē
facientes non deficiatis. Deus autem pacis qui eduxit de Heb. xiij.
mortuis paſtorem magnū ouiū in ſanguine teſtamēti eter
ni dñm noſtrū ieſum chriſtū:aptet vos in omni bono:vt fa
ciatis voluntatē eiꝰ:faciens in vobis qđ placeat corā ſe ꝑ
xp̄m ieſum:cui eſt honoꝛ ⁊ gloria in ſecula ſeculoꝝ. Amen.
Orate pro nobis fratres:⁊ ante meum receſſum cupio vos
ſalutare in oſculo ſancto. Amen.

¶ De ieiunio: In quo babilonicam deſcribēdo
cōſtructionē:laudat ieiuniū cū humilitate factū:
⁊ q̄ ad ſalutē conferūt demōſtrat. Sermo. xxiiij.

FRequēter audiſtis fratres chariſſimi ꝙ ieiuniū A
eſt res ſancta/opus celeſte/ianua regni/futuri ſe
culi forma:qđ ſi quis iuſte perfecerit dei ſocius
exiſtimabit̄/ſibi cōiungit̄/⁊ ſpiritalis efficitur.
Per ieiuniū fratres mei ꝯſternunt̄ vitia/augmentant̄ vir
tutes/humiliat̄ caro/diabolice deuincunt̄ virtutes. O ſa
crum ieiuniū:tu corpus refrenas ne ſurgat/tu virtutes ſci
tas vt reſurgant:tu reū illuminas ⁊ ſanas vt viuat. O ieiu
nium tu ſuaue es bonis:tu odibile es malis:tu delectabile
es ſanctis:ſed deteſtabile prauis. O ſacrū ieiuniū: tu diui
na myſteria pandis:q̄ ſapientie ⁊ prudentie ſunt agnoſcis.
recordari preterita facis:ordinare preſentia nō negligis:⁊
preuidere futura feſtinas. Sed cauete fratres mei: ne ieiu:
nando ſuperbi efficiamini ne cupidi/ne auaricia vel hypo
criſi pleni. Nam ſepe audiſtis ꝙ babilon ciuitas magna et B
populoſa eſt inimica chriſtianis/idolis ſeruiēs: diuerſis er
roribꝰ mancipata:quā vt dicūt aliqui gigātes eam edifica
uerunt:ſed ſuperbia inflati fecerūt in medio turrē:que vo: Gen. xj.
cata eſt babel. Poſtea vero venit nabuchodonoſor ⁊ āpli
ficauit eam ⁊ ditauit:⁊ inflatus ſuperbia clamauit ⁊ dixit. Dan. iiij.
Nōne hec ē ciuitas babylon quā ego edificaui in domum
regni in robore fortitudinis mee:⁊ in gloriā decoris mei:
Et dum rex ſic exclamaret:vox irruit ſup eum dicens. Ti
bi dicitur rex. Regnū tuū trāſiet a te:ab hominibus eijcie
ris:⁊ cū beſtijs/feriſqꝫ erit habitatio tua:fenum vt bos co:
medes:⁊ ſeptem tēpora ſup te mutabunt̄ donec ſcias ꝙ ex
celſus dominat̄ in regno hominum. Et ſic videns ꝙ ſuper
biendo regnū terrenum amiſit ⁊ ſenſum:qꝛ cum beſtijs ha
bitare volebat. Babylon hec fratres mei mūdus iſte eſt:q̄
plenus eſt cōfuſione:plenus erroribꝰ:iniquitatibus: et ve
neno malicie. Ecce nūc fratres mei quomodo totus mun: j. Job. v.
dus in maligno poſitꝰ eſt. Ecce quomodo diabolꝰ regnat
in eo:dū regnat ambitio:dū dominat̄ perfidia: dum con:
culcatur ſimplicitas. Et ideo fratres hec omnia agnoſcēs

tes caueamꝰ a cũctis malis: ſciẽtes ꝙ per ſolã humilitatẽ oĩa mala vincere valemus: ſine qua noſtra ieiunia nobis nõ proderũt. Hec eſt ꝑ quã ad vitã intrare poterimꝰ. Non ergo extolli debemꝰ ſi bene viuamus: ſed humilitatem ſeruantes ſemꝑ philoſophari nõ deſiſtemus. Quid ei eſt philoſophari niſi mortẽ premeditari? Ad regnum eñ celorũ non ꝑducit nos gloria mũdi/non multitudo diuitiarũ/nõ nobilitas generis/nõ ſcientia/nõ ſapiẽtia/nõ facũdia verborum: ſed ſola gratia chriſti ⁊ virtutes et opera. Eia igitur fratres cõſiderate ad qd huc veniſtis: ⁊ quid heremũ concupiſtis/quid agere voluiſtis/qd officiũ habere deſideraſtis. Omnes vno ore dicetis: deo ſeruire optamꝰ. Et qꝛ ſic eſt: propterea attendere feruenter debetis ꝙ veſtrum officium eſt nõ ſolum carnẽ ieiunijs et abſtinentia eſce ⁊ potꝰ affligere quãtũ valitudo nature permittit: ſed etiã mundũ cõtemnere/peccata deflere/⁊ non doctoris appetere cathedram/ſed in cinere ⁊ cilicio perſeuerare in heremo vſqꝫ ad mortem debemus. Adiuuet nos chriſtꝰ filiꝰ dei quẽ credimus ieiunaſſe quadragita diebus ⁊ quadraginta noctibꝰ qui eſt benedictus in ſecula. Amen.

C

Mat.iiij.

De exhortatione ad ſolitudinẽ exemplo ſancti Hieronymi: ac de ieiunio: et quid ſit ieiuniũ. Sermo.xxiiij.

A

Legimus eñ fratres chariſſimi ſanctũ patrẽ hieronymũ cardinalẽ fuiſſe in eccleſia ſancti laurẽtij martyris: ⁊ qꝛ romanos de auaricia et fetida luxuria fortiter reprehẽdebat: ab eis per veſtem muliebrẽ (vt iã audiſtis) eũ proclamare in populo voluerũt: ſed deo auxiliante ſanctitatis fama minime diminuta: romã tandẽ egreſſus eſt/⁊ cũ paula ⁊ euſtochio/quas in fide chriſti nutrierat: earũ patre rogante vt nobis ꝑ epiſtolã ſcripſit: aſperrimã vitã ſanctus pater Hieronymus duxit intantũ vt neminẽ legere auditã fidelium modernoꝝ auſteriorem fuiſſe. Itaqꝫ fratres etiã nos (vt vidiſtis) mundum deſerere voluimꝰ: ⁊ ad nemora cũ hieronymo fugere concupiuimꝰ: ⁊ perſeuerare ſm apoſtolicã vitã deſiderauimꝰ: ꝓpterea diligenter attendamus vt ſancte ⁊ iuſte ĩ heremo conuiuamus.

B

Scire eñ debetis ꝙ demorantibus in ſolitudine ieiunium valde neceſſariũ eſt. Sed primo videamus quid ſit ieiuniũ. Quid ei eſt ieiuniũ: niſi cunctorũ membrorum debita ſatiſfactio? Mẽbra eñ ſatiſfacere debent propter peccata q̃ cõmiſerũt. Unde ſi quis in gula peccauerit ſatiſfaciat ieiunando: nã qui ſolus eſt ſine culpa/ſolus eſt ⁊ ſine pena. Sed qm̃ nullus eſt ſine culpa/ideo nullus ſine pena viuere debet. Oculus eñ meus frequenter peccauit qꝛ per eum mors intrauit in animam meã. Claudatur ergo oculus ⁊ patiatur ne qd eum delectat videat. Sic eñ de ſingulis corporis mẽbris faciendũ eſt fratres. Tunc enim magnũ: tunc deo acceptũ: tunc ſibi deuotum ieiuniũ reddimus/dũ ab iniquitatibꝰ et voluptatibꝰ abſtinemus. Hoc eſt magnũ ⁊ perfectũ ieiuniũ. Sic eñ agentes ſancte et iuſte ⁊ pie viuere dicimur. Pietas ei eſt cultus deo reddere quod debet. Sic talis iuſte viuere dicitur: quando deo reddit quod reddere debet: ⁊ ceſari q̃ ſunt ceſaris.

Hiere.ix.

De ꝯſe.di.ij. ieiuniũ

Titũ.ij.

Ma.xxij.

C

Impietas quid aliud eſt q̃ȝ idolatriã committere? Multi tñ dicunt ꝙ impietas eſt qñ pauperibus quis ſua non elargitur. Propterea fratres mei ſcire vos volo: ꝙ aliud ẽ flagitiũ: aliud facinus/aliud impietas. Flagitium eſt dum peccando noſ ipſos offendimus. Facinus quando proximũ. Impietas quãdo idolatriam cõmittimus. Similiter aliud eſt miſericordia/aliud clementia/aliud pietas. Miſericordia circa naturã/clementia erga iuſticiã: ſed pietas erga deũ verſatur. Et qꝛ groſſi eſtis fratres: veniat verbi gratia. Miſericordia eſt dum ſi quis videndo aliquem iuſte dãnatũ duci ad ſuſpendiũ naturaliter mouetur/eiqꝫ compatitur: ⁊ ita motus a ſuſpendio eũ liberat. Similiter ſi quis rapuit pauperi aliquid boni: ⁊ veniat alius ⁊ raptori eripiat ea et paupi reddat: talem dicimus habere miſericordiam. Clementia vero eſt vt ſi quis iniuſte hominem punitũ videat: ⁊ obijciat ſe periculis vt illum eripiat: talem dicimus clementiã poſſidere. Pietas autẽ quid aliud eſt q̃ȝ deum pura mente colere: que alio nomine latria nuncupatur? Bene eñ tunc dicimur ieiunare quando pietate miſericordia et clementia refloremus. Adiuuet nos chriſtus: qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

De ieiunio: et vbi fuit inſtitutũ: qd multis exemplis commẽdat: ieiunium etiam decimã deo datam vocat. ⁊ cetera. Sermo.xxv.

A

Scire nãqꝫ debetis fratres dilectiſſimi: ꝙ hoc ſolenne ieiuniũ quod alma mater eccleſia hodierna die precipit obſeruari: a creatiõe hominis in ipſo mundi primordio precepit deus in paradiſo ade ⁊ eue vt a fructu arboris abſtinerent. Hoc etiã ante legem moyſes ſanctꝰ obſeruauit ⁊ legẽ ſuſcepit. Hoc ſub lege helyas aſtrixit: ⁊ ad celũ in curru volauit. Eua q̃ȝdiu abſtinuit virgo fuit: ⁊ in paradiſo permanſit: ſed dum ieiunium violauit/in miſeriam corruit/libidinis corruptionẽ perſenſit/ſub domino cõſtituta remanſit/⁊ de paradiſo expulſa fuit. Moyſes etiã poſt ieiunium cum deo facie ad faciem locutus eſt: qui ante ieiuniũ deum nec videre/nec ad eum accedere auſus fuerat. Hieroſolima a ſennacherib tẽpore ezechie regis ⁊ eſaie per ieiunium liberatur: ⁊ centum ⁊ octogintaquinqꝫ milia celitus īterfecti ſunt in nocte vna. Et ne feterent coꝝ corpora: incinerati ⁊ in puluerem redacti ſunt. Tempore etiam ione ieiuniũ predicantis in cinere ⁊ cilicio veniam impetrauit. Nunquid ⁊ ioſue filius naue ieiunauit plus q̃ȝ per diem ⁊ curſum ſolis ⁊ lune temperauit: et hoſtes ſuperauit? O ieiunium cõuiuium animarum beatus qui te amat/ſed beatior qui te frequentat. Qui enĩ ieiunat vt bonus appareat/vt cõſeruetur/vt ſanior fiat/et vt ne corpe nimis impingueſcat/non beatus eſt ille/qꝛ ieiunium quod facit nõ virtutis eſt/ſed ꝓſumptionis: nõ virtutis eſt/ſed attenuationis. Ideo nõ mũdo: ſed deo ieiunare debemus. Sic enim ſancti patres in veteri lege faciebant. Decimas eñ deo dabant: ⁊ primitias de omnibus bonis ſuis. Sic ⁊ nos deo primitias dare debemꝰ. Quas tũc primitias deo damꝰ: quando corpore quidem a cibis elemoſinas etiam dando: ⁊ mente a vitijs ieiunamꝰ. Et tunc deo tales primitie accepte ſunt.

Geñ.ij.

Exodi. xxiiij.

iij.Re.xix

Geñ.iij.

Exodi. xxxiiij.

iiij.Regũ. xix.

Ione.iij.

Ioſue.x.

Exo.xxij.

B

Sed ſcitote fratres mei ꝙ antiquitus p̃res noſtri fideles ieiunare conſueuerũt: in vigilijs magnarum ſolennitatum vſqꝫ ad noctem: qd laudandum erat ⁊ bonum. Sed hoc non ſolum: ſed etiã vigilabant per noctẽ: ⁊ ad eccleſiam ludendo ⁊ chorizando conueniebant quod deteſtabile erat ⁊ malũ. Tales nõ ſolũ romani erant non ſolum papiẽſes ⁊ rauẽnates: ſed etiam mediolanẽſes. De qua turpi cõſuetudine dolebat mediolani mater illa q̃ me carne ⁊ ſpiritu in chriſto regenerauit: ⁊ inſtitutũ eſt ipſa inſtigante a patre noſtro ſancto ambroſio vt vigilie ceſſarent vel ceſſarent a cunctis: vt homicidia et fornicationes a fidelibꝰ deponerentur. Solum tamen ieiunium mentis ⁊ corporis cũ elemoſina mediolanẽſis eccleſie fidelibus reliquit.

C

Sed dicetis. Nunquid in vita noſtra ſemper ieiunare debemus? O fratres mei legem meam recepiſtis: ⁊ audiſtis frequenter inter cetera ꝙ carnem veſtrã dometis abſtinentia eſce ⁊ potus quantũ valitudo permittit. Nolo enim meipſum ligare. Nolo onera veſtra portare: ſed hoc ſolũ ſuper vos ponere volui: vt ieiunetis ⁊ abſtineatis quantũ facere deo fauente poteſtis. Nolo tamẽ ꝙ diebus dominicis ieiunetis: hoc eñ heretici ⁊ infideles faciũt. Omne autem ieiunium exceptis diebus dominicis bonum eſt ⁊ laudandũ ſi bene fit. Aliquod tamen eſt ieiunium deuotionis vt ieiunare vigilias ſanctorũ cypriani cõpatriote noſtri: ⁊ geruaſij ⁊ prothaſij ⁊ ſimilia. Aliud eſt ieiunium inſtitutionis: vt aſſumptionis ſancte marie: ⁊ natiuitatis ſancti iohannis baptiſte/ſanctorũ apoſtolorum petri ⁊ pauli/ſimonis ⁊ iude/matthei ⁊ andree ⁊ iacobi maioris. Iſtorũ eñ vigilias ieiunare ſemper debemus: vt ſicut ieiunãdo cum eis patimur: ita ⁊ in futurũ cũ eis pariter glorięmur.

D

Sed mox mihi fratres dicetis. Cur feſtum natiuitatis ſancti iohannis celebramus? Nunquid in peccato conceptus eſt? Et ideo attendite ꝙ prius ſeminatur homo: poſtea concipitur in vulua/⁊ ibi caro formatur: deinde poſt dies quadraginta ſeptem creatur anima et corpori infunditur ſm ſanctum patrem ⁊ martyrem cyprianum: cui in omnibus cõpellor credere: qꝛ per ſpiritum ſanctum optime locutus eſt. Celebratur tamẽ natiuitas ſancti Iohannis baptiſte: nõ

prima ſed ſecunda. Prima eñ natiuitas fuit in vtero: qñ
anima in vtero fuit infuſa. Alia vero ex vtero quãdo venit
ad lucẽ: ⁊ hec ſine peccato fuit: q: ſanctificatus fuit in vte-
ro. Hec autẽ feſtiuitas non ſolũ apud fideles ſed apud infi-
deles vigiliam habet. In hoc feſto maxime pagani infide-
les ad eccleſiam ſuam conueniebãt vigilantes vt ſupra di-
ximus. Sed deſtructis vigilijs illis: adhuc tamen antiqui-
tatis nomen tenemus: quia dum ieiunamus vigiliã nuncu-
pamus. Uel aliter dicamus fratres. Nam dum illa ſancta
elizabeth que filia fuit ſancte iſmare: que quidẽ iſmara ſo-
ror fuit carnalis ſancte anne matris domine noſtre: dũ gra-
uida eſſet de iohanne ante aduentum virginis ſanctificatꝰ
Luce.j. iohannes non fuit/ ſed ſalutata elizabeth a virgine/ mox io-
hannes ſanctificatus fuit in vtero. Merito ergo eiꝰ natiui-
tatem celebrare debemus. Sed nunc de apoſtolis: quorũ
vigilie non habentur/ dicamus. Feſtum eñ philippi et Ja-
cobi ieiunium non habet: eo ꝙ inter paſcha ⁊ penthecoſtẽ
eſt: qꝺ tempus eſt gaudij/ letitie/ ⁊ exultatiõis/ q: ſaluator
ſurrexit a mortuis. Jacobus etiã zebedei apoſtolus apud
quoſdam vigiliam non habet: eo ꝙ occiſus fuerit in diebꝰ
azymorum: nec diem mortis eius celebramus: ſed potius
De obſer. tranſlationis. Bartholomeus etiam vigiliam non videtur
ieiu. ca. j. habere: eo ꝙ vna dierum fuerit decoriatus/ ⁊ ſequenti die
et. ij. obijt: ⁊ ſic ſi haberet vigiliam/ oporteret ꝙ eſſet i tertia die
quod eſt contra normam aliorum ieiuniorum. Thomas
autem vigiliam non habet: eo ꝙ tempore aduentus venit.
Barnabas ieiunium non habet: quia de duodecim nõ fuit.
Matthias ieiunium non habet: eo ꝙ tempore ieiunij ſit.
Luce. ij. Johannes euangeliſta ieiunium non habet: eo ꝙ in gloria
in excelſis ſimus: et gloriam in excelſis deo cantare debe-
mus. Rogo tamen vos fratres licet ieiunia iſta ſeruare nõ
teneamini: pro remiſſione peccatorum veſtrorum vel pro
periculo hoſtium ieiunare nõ deſiſtatis: carnem domãtes
quantũ portare poteſtis. Adiuuet nos chriſtus filius dei q̃
pro nobis naſci ⁊ mori dignatus eſt. Amen.

¶ De murmuratione ⁊ detractione: In q̃ mur-
muratiõẽ/ detractiõẽ/ ⁊ ſuſurratiõẽ exemplo
vnico fugere: vera etiam quãdoq; tacere edocet.
Electionẽ clericorũ ſuorũ murmurantiũ a domo
ſua/ exemplo electionis ade de paradiſo manife-
ſtat: ad quorũ clericorũ exemplar quoſq; ſuſurro-
nes monet eijciendos: obſeruata tñ in oibus mi-
ſericordia: hypocritarũ deteſtatur mores: detra-
ctoribꝰ mẽſam ſuam negat: quos ſupplicijs eter-
nis (quibus eligibilius eſt nõ eſſe) deputatos cũ
iuda ⁊ diuite epulone affirmat: mox q; iferni cru-
ciatum horrorem/ terrorem q; perpetuũ vnica ex-
clamatione cõprehendit. Sermo. xxvj.

A E morantibus nobis in heremo fratres dilectiſ-
ſimi/ murmuratores/ detractores vel ſuſurrones
Galſ. v. nullatenus eſſe debemus: ſcientes ꝙ tales regnũ
dei non conſequentur. Non igitur ſtulta loqua-
mur lingua doloſa: ſed cum dei adiutorio ſine cuius volũ-
tate ⁊ nutu folium arboris non mouet: omnis murmura-
Nũe. xij. tio vel detractio procul ſit a nobis: conſiderãtes quid ma-
rie ſorori aaron ⁊ moyſi: q: murmurauit acciderit. Nam
murmurauit: quia moyſes vxorem ethiopiſſam duxerat: ⁊
ea murmurante iratus eſt dominus valde: eo ꝙ moyſes eſ-
ſet mitiſſimus ſuper omnes homines qui morabant in ter-
ra. Et ait dominꝰ aaron ⁊ marie. Egredimini ad taberna-
culum federis. Quibus ꝓueniẽtibus ait dominus. Quare
non timuiſtis detrahere ſeruo meo moyſi: cui loquor facie
ad faciem? Seruus etem meus eſt: et in domo mea fideliſ-
ſimus eſt Et ecce maria ſtatim repleta eſt lepra: ⁊ cadens ſu-
per eam quaſi nix. Quã videns moyſes exclamauit ad do-
minum dicens. Deus meus obſecro ſana eam. Cui reſpon-
dit dominus. Separetur ſeptẽ diebꝰ extra caſtra: ⁊ poſtea
reuocabitur maria ad priſtinam ſanitatem. Ideo attẽdite
fratres ꝙ maria hec que peccauit: animam ſubditorũ et di-
ſcipulorum ſignificat: quando ſuo ꝓpoſito vel preſbytero
obedire recuſat/ ⁊ recuſando murmurat/ ⁊ murmurãdo le-
proſa efficitur: qꝺ apparet dum culpa eius publicat. Sed
bonus paſtor qui oim veſtrum curam gerit: querens ſalu-
tem animarum cõpatitur peccanti: ⁊ auxilium diuine me-
dicine precibus poſtulat infirmanti: clamat q; quotidie in-
defeſſa voce paſtor bonus: qui animam ſuam ponere nõ de-
ſiſtit pro ouibus ſuis dicens. Obſecro domine ſana eam: ſa-
na contritiones eius: quia commota eſt. Sana eam quia le-
pra murmurationis plena eſt. Reuoca eam: quia a conſor-
tio fidelium tuorum ſeparata eſt. Igitur fratres attendite
ne murmuratores in heremo ſitis. Nam ſicut lepra propri-
um corpus deuorat/ ⁊ ſibi adherentes inficit/ ſic ⁊ murmu-
rator non ſolum ſeipſum deſtruit: ſed etiam cunctos audiẽ-
tes inficit ⁊ occidit. Ideo fratres attendite vt non murmu-
ratores vel loquaces ſimus ſed veraces: quia in ſuperfluo ꝓuerb. x
eloquio peccatũ deeſſe non poterit: nec oino veritas adeſ-
ſe. O q̃ grande periculum eſt non ſolum dicere falſa: ſed ⁊ j. Retrac.
vera predicare penoſum ⁊ dubiũ eſt. Loquaces deniq; lau- in ꝓſatiõe.
dare non audeo: ſed tacẽtes beatos predicare ꝓſumo. At- B
tendite o fratres mei: attendite ne ſimul cũ preſbiteris me-
is murmurantibus capiamini. Nam ad vos perueni: et in
diebus paſchalibus vobiſcum in hac ſolitudine eſſe volui
quia murmurauerũt ⁊ auguſtino detraxerunt preſbiteri: et
noluerunt diuinis obedire preceptis: ideo leproſi murmu-
rando facti ſunt: ⁊ immundicia peccatorum percuſſi ſunt: ⁊
a domo mea expulſi ſunt: quia vocati non fuerũt digni me-
cum perſeuerare. Ideo ſeparati ſunt ⁊ expulſi: quia nõ po-
tuerunt ſine murmure ſtare. Uos autem quorum officium
eſt ſemꝑ orare: feruentius nunc orare vos deprecor: vt tãq;
ſanatos ad cõmunionẽ eccleſie hipponenſis reuocare gau-
denter poſſimus illos quos tales inuenire credidi quales
inuenire non potui. Hec tñ expulſio eſt ad ſalutem non ad
perditionem: ad correctionem non ad damnationem. Sic
eñ expulſus eſt Adam de paradiſo: vt in hoc exilio miſe- Geñ. iij.
rie corrigeretur: vt in hac pena temporali per gratiam adi-
piſceretur eternam ꝓmiſſionem. Nam licet adam pecca-
uerit/ dominus tñ eum non deſeruit: ſed ad penitentiã eum
⁊ ſuos ſemper inuitauit. Poſtq; eñ Adam peccauit: late-
re ſe voluit/ ⁊ abſcondit ſe a facie domini: quod erat ſignũ
doloris et erubeſcentie. Sic eñ vos facere cupio fratres.
Nam ⁊ ſi aliquãdo murmuraſtis vł peccaſtis quod eſt cõ-
ditio cunctorum viuentium erubeſcite ⁊ abſcõdite faciem
veſtram per humilitatẽ a facie ſaluatoris: vt dum viſitaue-
rit vos in ſolitudine paradiſi: ⁊ vocauerit vos dicens cui-
libet. Adam vbi es: conſideretis in quanta peccatorũ miſe-
ria poſiti ſitis. Per hoc eñ ꝙ vos proprio nomine vocat
ſignum dat ꝙ ad penitentiã vocat. Per hoc qꝺ dicit. Ubi
es: oſtendit ꝙ viam peccatoris ignorat: non tñ ꝙ ignoret/
ſed ꝙ reprobet. Poſt meridiem apparet: oſtendens ꝙ do-
minus ab amore peccatorum refrigeſcit: q: per peccatũ in
homine refrigeratus eſt amor charitatis. Hoc enim penſa-
te ⁊ cum adam vos peccaſſe cognoſcite et dicite. Domine
audiui vocem tuam in heremo et timui: eo ꝙ bonis operi-
bus nudus eſſem: ⁊ abſcondi me per humilitatem: cogno- Luc. xvj.
ſcens ꝙ peccaui in celum ⁊ coram te. Sed ⁊ contrarium fa-
cientes: murmurantes ⁊ detrahentes proximo ſuo: ⁊ mala
portantes in cordibus ſuis: expellet eos dominus de para-
diſo: ſed tamen faciet eis dominus miſericordia motus tu-
nicas pelliceas: ne tempore frigoris perpetuo moriantur.
O grãdis dei miſericordia/ o infinita dei clementia/ o ma-
gna ⁊ admirabilis eius dilectio circa nos. Ecce eñ quoti-
die peccamus/ frequenter eũ offẽdimus: et tamen nos de-
relinquere non vult: ſed tunicas pelliceas cõtritionis ⁊ ve-
nie nobis quotidie donat ⁊ largitur. Ecce quãta eſt miſeri-
cordia noſtri ſaluatoris. Igiť fratres mei ⁊ leticia cordis C
mei: redeamus ad mentẽ/ et eam diligenter diſcutiamus:
ſcientes ꝙ nunc in paradiſo penitentie ⁊ deliciarum poſiti
ſumus: ⁊ in eccleſia eius poſiti ⁊ collocati ſumus. Dedit ei Matthei.
nobis precepta/ vt toto corde/ ⁊ tota mente eum diligamꝰ: xxij.
⁊ proximum noſtrum. Sed quomodo diligere eum poſſu-
mus ſi ſuſurrones ⁊ detractores in heremo facti ſumꝰ? O
q̃ peſtis miſera ⁊ mortalis eſt ipſa murmuratio: o q̃ vene-
noſa. Hec eñ eſt que conuentus clericorũ ⁊ ciuitates mul-
tas deſtruxit. Et quia grande periculũ eſt inter murmura-
tores habitare: ideo expellendi ſunt tales ne ceteri corrũ-

Eccliaſti. xxviij. pantur per eos. Tertia eñ lingua multa mala committit: ideo ſi ſemel correpti nō ſe emendauerint: de veſtra ſancta ⁊ ſingulari ſocietate expellant. Nec crudele hoc eſſe credatis: nec illi qui expulſi ſunt ad tēpus: de hac expulſione dolere debent: ſed cum omni humilitate eam ſuſcipiant: dolentes tamen ⁊ flentes ꝙ nondum intellexerunt apoſtolum dicentem.
Jacobi. j. Si quis ſe putat religioſum eſſe non refrenans linguam ſuam: huius vana eſt religio. Melius eſt enim a congregatione preſenti expelli ad tēpus: ꝙ a celeſti regno perpetuo exulari.
Geñ.iij. Sic eñ (vt ſupra diximꝰ) expulſus eſt adā de paradiſo: nō ad damnationem ſed ad correctionē. Correctus vero ⁊ emendatus frater qui peccauerit et qui proximo detraxerit: volo vt inter vos fraterne recipiatur. Melius eſt eñ vt redarguamur de miſericordia ꝙ de crudelitate in die nouiſſimo.
A Nam pium hominem quando periſſe legimus ignoro: ſed impiū ⁊ crudelem frequenter periſſe audio.
D Igitur o fratres mei et leticia cordis mei: obſecro vt non peccetis: vt in die nouiſſimo nec crudeles/nec nimis
Pſalm. xxxviij. miſericordes inueniri poſſitis. Deponite murmura/claudite infra dentes linguam. ponite cuſtodiam ori veſtro ⁊ ſilete: non ſolum a malis/ſed etiam quādoqꝫ a bonis ſilere lau
Ubi.ʒ. dabile eſt. Ait eñ ſanctus propheta. Silui a bonis. Nā bonum vbiqꝫ proferre non debemus: ſed tempus proferendi agnoſcamus in cunctis. Eſtote igitur fratres non loquaces/ſed veraces. Calcate murmurationes: ⁊ fugite eas vt mortem. Nam murmurare/detrahere/vel deſpicere hypocritarum conditio eſt ⁊ ignorantium. Murmurare deniqꝫ et detrahere hypocrita non ſatiatur: de omnibus maledicens vt ipſe ſolus a cunctis predicetur beatus. Omnia iudicat: vt nemo ſit qui eum audeat iudicare. Omnia deſpicit: vt ipſe ſolus ſit qui ab omnibus aſpiciatur. O hypocrita caue ne ad menſam meam peruenias. Nam ibi anteꝙ aliquid ſumas/lectio mea tibi primo legetur. Quid eñ primo in menſa mea deſcripſi? Quid primo in ea habere vel audire deſidero? Quid primo ī ea ſeruare precipio niſi qđ
Quiſquis amat dictis abſentum rodere famam. Hanc mēſam indignā nouerit eſſe ſibi? Quapropter fratres ſi quis murmurare deſiderat: non ſolum ad noſtram apoſtolicam congregationem: ſed nec ad menſam noſtrā accedere pre
E ſumat. Non enim ad heremum peruenimus vt murmuremus: ſed vt mundanis omnibus conculcatis/in heremo pie/ſancte/⁊ iuſte viuere valeamus. Quod ſi non fecerimꝰ (quod deus auertat) melius fuiſſet ꝙ nati non fuiſſemus. Quare fratres mei melius fuiſſet: niſi quia meliꝰ fuiſſet nō eſſe ꝙ male eſſe? Nunquid melius eſt carere eſſe: ꝙ eſſe et perpetuo cruciari? Nam non eſſe cui poſſit obeſſe ignoro. Sed habere eſſe et perpetuo cruciari/quid aliud eſt ꝙ mortem ſine morte ſemper habere? Uerum ⁊ indubitanter verum vobis fratres mei dicere audeo: melius eſſet non eſſe ꝙ cum eſſe perpetuo affligi vel eternaliter cruciari. Studeamus igitur fratres ſemper bene viuere: vt et ſemper bene eſſe poſſimus: ⁊ ſemper bene nos eſſe poſſideamus. Eſſe enim dei gratia habere nos ſcimus: ſed ſemper bene eſſe omnino ignoramus. Propterea taliter linguam noſtram: ceteraqꝫ corporis membra reſtringamus: vt mediante diuina gratia ad perpetuum malum eſſe non perueniamus. Nec de nobis dicatur: quod de iuda proditore diſcipulo
Ma.xxvj. dicitur. Melius ei fuiſſet ſi natus nō fuiſſet homo ille. Quare illi melius fuiſſet ſi natus non fuiſſet: niſi quia melius eſt
F omni eſſe carere: ꝙ in inferno iacere. Ibi deniqꝫ ⁊ ſi erit ſtimulus doloris/et penitudinis: nulla tamen erit ibi correctio voluntatis: vt nullatenus a damnatis poſſit diligi vel
Lu.xvj. deſiderari iuſtitia. Ideo illi diuiti qui in inferno cruciabatur: ꝙuis curam de viuis fratribus gerere videretur/non tamen eidem de iuſtitia cura erat: quia iuſtitiam nullatenꝰ diligere poſſunt qui in inferno ſunt. Iacebat tamen diues: et ſepultus erat in inferno: et quid de fratribus ſuis eſſet ignorabat: ⁊ neſciebat omnino/et tamen curam de eis videbatur habere: ſicut ⁊ nos viuentes de mortuis: ꝙuis qđ agant vtiqꝫ neſciamus. Itaqꝫ fratres caueamus ne peccemus: ne ad illam flammam perueniamus. Ipſa deniqꝫ flamma concremationem habet: ſed lumen nullum habet. Quare: niſi quia quos gehenne flamma cruciat/a viſione veri luminis cecat? Et vt foris eos dolor combuſtionis cruciet: ⁊ intus pena cecitatis obſcuret: vt qui creatori ſuo corde ⁊ corpore deliquerant/corpore ſimul ⁊ corde puniātur: ⁊ vtrobiqꝫ penam ſentiant: qui dum viuerent prauis delectationibus ſeruiebant. Ecce fratres quomodo puniuntur peccatores: quibus vnus ignis omnibus eſt: non tamē vno modo omnes cruciantur: ſed quanto quis in delitijs plus permanſerit: tanto fortius cruciabitur in eternū. Unꝰ igitur ignis ſingulis eſt et corporeus eſt: ⁊ vt in ſeuiſſimos peccatores corporaliter cruciet: nec ſtudio humano accenditur: nec lignis/pice/vel oleo nutritur: ſed poſt peccatum ſemel accenſus/in eternum durare nullatenus dubitare debemus. O inferne tu latus es: et menſurā non habes. Pro G
fundus es: et nullum fundum te habere cognoſco. Inſatiabilis es: quia omnes tam pauperes ꝙ diuites te libenter ſuſcipere audio. Plenus ardore incomparabili/plenus fetore intolerabili/plenus omni dolore innumerabili. Ibi omnis miſeria/ibi tenebre/ibi nullus ordo/ibi horror eternus/ibi nulla ſpes boni/nulla deſperatio mali/ſed omne malum quod exiſtimari poteſt/damnatis in eternum erit. Ibi o fratres mei demones flere et clamare nō ceſſant: percutere peccatores nunꝙ deſiſtunt/nunc ſuperbum/nunc elatum/nunc gloria mundi plenum/nunc luxurioſum/nūc proditorem/nunc homicidam/nunc feneratorem/nūc verboſum/nunc adulatorem/nunc mendacem/nunc detractorem. Ecce quomodo clamabunt. Sed quid clamabunt/niſi percute/dilacera/interfice/ſine morte occide/velociter ſpolia/depredari feſtina/fer prunas/picem para/aurum et argentum liqueſce? Et quia dum vixerunt deum intelligere noluerunt: et ſi in eternum vixiſſent ſemper male facere voluiſſent: ideo ſine redemptiōe merito in eternum cruciabuntur. Itaqꝫ fratres obſecro vt non peccetis. Cuſtodite linguam veſtram/ſeruate eam/claudite eam vecte ferreo quoniam ſermo vanus in vacuum nō ibit: ſed de omni verbo ocioſo in die nouiſſimo reddituri ſumus rationem. Adiuuet nos ieſus chriſtus deus noſter ad perſeuerandum in omnibus bonis: qui cum patre et ſpiritu ſancto viuit et regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De filio prodigo Sermo.xxviij. In quo heremiticam vitam laudat Auguſtinus. Januariū deflet. Quis ſit filius prodigꝰ ſingula hyſtorie illius myſteria explanando moraliter oſtendit. Quinqꝫ per ſtolam que duplex eſt ſicut et reſurrectio: quid inꝙ per anulū ſignificetur: et moraliter hanc explanationem fratribus applicat: locum hominem ſanctum non facere: quidqꝫ tibi perſuadeant tunica nigra/zona pellicea/raſiqꝫ capilli: ſe quoqꝫ baptiſatum fuiſſe anno ſue etatis triceſimo modica exhortatione inſinuat.

Pax vobis fratres dilectiſſimi: qui optimā par- A
tem cum maria elegiſtis dum mundum et pom- Luce.x.
pas eius contemnere voluiſtis. Uoluiſtis enim terrena deſpicere. Saniori eñ concilio ſanctorum ambroſij et ſimpliciani patrum vitam tutiorem aggreſſi ſumus/cum paulo mundum fugiente/timens ne caperetur ab eo. In heremo deniqꝫ ſumus iocunditatem cōmunicationis et fractionis panis intelligentes/clamātes
cum propheta. Ecce ꝙ bonum ⁊ ꝙ iocūdum habitare fra pſ.cxxxij.
tres in vnum. Tutior enim hec vita eſt et dulcior: vbi vnꝰ alium cohortatur: vbi alter alterius exemplo inflammatur. O vita ſancta heremitica/vita ſolitaria/vita perfectorum vita angelica non humana/vita penitentium/vita contra mundum pugnantium/vita ad deum fugientium/vita deifica non humana/vita filiorum qui errauerunt ad patrem
redeuntium. Hec eſt domus vbi reconciliatur patri filius Luce.xv.
qui portionem ſubſtantie conſumpſerat luxurioſe viuēdo. B
Hanc fratres mei ſi ianuarius noſter cognouiſſet/aurum ʒ.Ser.v.
nobis ignorantibus non retinuiſſet. Hanc ſi dilexiſſet/vineam/agrum/⁊ pecuniam tenere erubuiſſet. Quare? Quia paupertatem aſperiorem preſbiteris meis vos ſponte te-

nere vidiſſet. Nam ſicut filiꝰ ille qui peregre profectus eſt in regionem longinquam vbi diſſipauit ſubſtantiam ſuam luxurioſe viuendo: ſic ⁊ ipſe vel quicumqꝫ peccator/dum carnales voluptates diligit a domino peregrinatur:⁊ quā to peccando fit diſſimilior/tanto magis a deo elongatur. Subſtantia enim hominis eſt omne quod viuit/cogitat/ſapit/⁊ loquitur/que deus eque diuidit. Quam ſubſtantiā peccator conſumit/dum conſcientiam et vitam/et cogitationes/⁊ verba in malis actionibus impēdit. De filio etiā iſto dicitur ꝙ cepit egere:⁊ ideo adheſit vni ciuium regionis:⁊ miſit eum in villam vt paſceret porcos/ et cupiebat implere ventrem de ſiliquis quas porci manducabant: et nemo illi dabat. Eget enī peccator cum cupit implere ventrem/non pane vite eterne: ſed glandibus qui porcorum cibus eſt. Ideo adheſit vni de principibus mundi:ſub cuius fauore paſcere porcos:id eſt demōes valeat. Porcus enim immundum animal eſt:et de ſordibus ſaturatur ⁊ delectatur. Silique enim ſunt non ſolum glandes: ſed etiam omne turpe ⁊ immundum quod porcus comedere delectatur. Iſte deniqꝫ ſilique ſunt fornicatio/ebrioſitas/ et guloſitas. Iſti enim ſunt demonum cibi:quibus peccator repleri deſiderat:ſed nemo dat illi ad ſufficientiam. Peccator enim ſemper fameſcit:ſemper deuorare querit: nunc luxuriando/nunc et alia faciendo ſemper delectari deſiderat.

C Sed viſitante domino patre per gratiam paſſionis ſue penitet miſer peccator: dolet iam paſcere porcos cogitat et cogitando ſurgit:pergens ad patrem et dicēs. Pater peccaui in celum:quia aſſumpſi frequenter nomen tuum ⁊ ſanctorum tuorum inuanum. Peccaui etiam coram te: quia in tua humanitate peccaui:quia non cognoui opere tuam

Luce.xv. infirmitatem quam pro me paſſus es. Peccaui coram te/quia deus ⁊ homo es. Peccaui in celum: quia in patrem ⁊ in ſpiritumſanctum. Non igitur ſum dignus vocari filius tuus. Sed quid fecerit pius pater: audiamus/legamus/predicemus/non ſileamus. Nam miſericordia motus videns illum venientem occurrit:videns lachrymantem lachrymatur:videns eum denudatum: ſtolam iubet parari videns eum diſcalciatum calciatur:credens eum debilem et famelicum:occidi iubet vitulum ſaginatum. O q̄ grandis miſericordia tanti patris:o q̄ īfinita eius pietas: o q̄ dulcis:o q̄ pia miſeratio. Ecce enim filius peregre fugit: et tamen patiēter expectat. Omnia bona deſtruxit: ⁊ tamē ad ſe reuocare feſtinat. Porcos paſcit:⁊ ei iam vitulū parat. Fame iam fere moritur:et epulari iam clamat. Nudus apparet bonis operibus priuatus:⁊ ecce ſtola priſtine gratie ſaluatoris quam in baptiſmo recepit īduitur: ⁊ anulus fidei deſponſationis datur/ne amplius valeat paſcere porcos qui ad domum patris fugit: ſed tanq̄ ciuis ſanctorū et domeſticus dei fundetur in domo diuine maieſtatis in eternum ⁊ vltra. Quod bene oſtendit ille miſericordie pater:quia videns illum miſericordia motus eſt:⁊ occurit:et brachia extendens ſuper collum eius oſculatus eſt eum dicens ſeruis ſuis. Adducite vitulum ⁊ manducemus Hic filius meus mortuus erat ⁊ reuixit:perierat ⁊ inuentus eſt Similiter hoc idem fecit ſaluator petro:quādo eum negauit:quando illum reſpexit:quando reſpexit mentem eius: tunc fleuit amare. Occurrit peccatori ſaluator: quia per ſe non poteſt ad deum accedere/niſi ei ſubueniat: niſi mentē eius reſpiciat. Sed poſtq̄ eum reſpexerit/ flectitur ſuper collum eius:quia onus eius leue ponit ſuper collum eius

Mat.xi. dicens. Diſcite a me quia mitis ſum ⁊ humilis corde. Tūc ſtola induitur:dum anima indumento virtutum veſtitur. Due enim ſtole ſunt. Vna videlicet quando anima in preſenti indumento virtutum veſtitur. Altera vero immortalitatis eſt:quando corpus in fine ſeculi etiam reſuſcitabitur. Et ideo fratres mei licet in heremo ſitis: ſcire tamen debetis ꝙ due ſtole ſunt due reſurrectiones: quarum vna eſt anime:quando reſuſcitatur a vitijs in quibus mortua iacebat/ altera corporis/quando corpus configuratum erit corpori claritatis chriſti: quando in die iudicij reformabitur.

D Eia ergo fratres mei et corona matris mee:ſcito te ꝙ porcos iam pauimus cum multo tempore demonibꝰ peccando placuimus. Iam frequenter eorum ſiliquas deſiderauimus/quando mundo placere voluimus: quando in eo florere concupiuimus/quando delectationibus ſuis toto affectu adheſimus. Sed nunc dei gratia ſerui chriſti ſumus clamare non ceſſemus. Peccaui domine/ iam non ſum dignꝰ vocari filius tuus. Quorum clamorem audiēs occurrit nobis oſculādo:ſuam pacem donando. Stolam donauit:quando animam vitijs ſpoliauit. Anulum donauit:quando in fide nos ſua roborauit. Calciamenta donauit:quando memoriam mortis nobis impreſſit. Vitulum occidit:quando in ſacramento altaris memoriam paſſionis eius in mente renouauit. Tunc nobiſcum pater manducat et epulatur:quando in operibus ſuis perſeuerando delectamur. Tunc ſic nobis ornatis precipit angelis deus vt conuiuium preparent:quia mortui eramus ⁊ reſurreximus/perieramus ⁊ inuenti ſumus. Cogitate ergo fratres ad quid venimus. Ecce in ſolitudine ſumus/elongati ſumus a ſeculo:et longo tempore iam manſimus in ſolitudine:vt ſm apoſtolicam formam quietius viuere valeamus. B

Locus enim non facit ſanctos: ſed operatio bona locum ſanctificabit et nos. Peccauit enim angelus in celo:peccauit adam in paradiſo/et tamen nullus locus ſanctior illis erat. Si enī loca habitatorem beare poſſent:nec homo/nec angelus a dignitate ſua corruiſſent. Penſate ergo fratres quid veſtis nigra/quid zona pellicea/quid corona capitis perſuadeant. Nigra enim veſtis que vilis eſt: mundi contemptum nobis denunciat et memoriam mortis. Zona pellicea lumborum refrenationem declarat Capilli raſi de vertice/ſuperfluitatem criminum ſignificant ablatam de mente. Sic enim mihi ſanctus pater Ambroſius quando me regenerauit in chriſto anno etatis mee tricesimo mihi petenti reſpondit. Cogitate ergo fratres q̄ reprehenſibile eſt ſi ſub tali habitu ſuperbia lateat: vel luxuria. Summe neceſſaria eſt igitur nobis in heremo demorantibus ipſa humilitas que deſignatur per veſtem. Caſtitas que denotatur per lumborum precinctionem. Obedientia que intelligitur per ſubiectionem. Portamus etiam baculos: per quos intelligitur diſciplina ſub qua ſemper parati eſſe debemus. Deus autem qui nos de tenebris gentium reuocauit ad gratiam/confirmet etiam in omni bono: vt abundemus in ſpe et virtute ſpirituſſancti. Amen.

Eſa.xliij. Gen.iij. i.Pet.ij.

Sermo.xxviij.

C In cena domini: In quo buccelle panis acceptio: vite noſtre perfectio: multiplex proditoris retractio: pedum lotio: multiplex chriſti celſitudo: ad humilitatem et dilectionem exhortatio: perditionis iude doloroſa conqueſtio: apoſtolorum iterrogatio: proditori panis exhibitio: eiuſqꝫ a ſathana poſſeſſio declaratur. Bonum maliſqꝫ nonnunq̄ prodeſſe: quandoqꝫ etiam obeſſe: in iudam ſeua exclamatio: tempus exitus eiuſdem et hominum quadruplex generatio deſcribitur. Ad dilectionem (cuius ordo deſcribitur) inuitatio rigoris abſtinentie temperamentum: pacis commendatio: ad quam habendam exemplis ⁊ ſimilitudinibus fratrum premittitur exhortatio et demū ſimpliciani fletus: que inſuper vita periculoſior exiſtat: apperitur.

A Audiuimus fratres chariſſimi/ꝙ cum dominus intinxiſſet panem vt daret iude ꝙ poſt buccellā introiuit in eum ſathanas. Et ait ieſus. Quod facis: fac citius. Cum ergo accepiſſet ille buccellā exiuit continuo. Erat autem nox. Cum ergo exiſſet: ait dominus diſcipulis ſuis. Surgite. Et poſtea ait. Filioli adhuc modicum vobiſcum ſum. Anteq̄ tamen a vobis recedam: mandatum nouum do vobis vt diligatis inuicem ſicut dilexi vos. Satis enī nouit charitas veſtra ꝙ tota perfectio noſtre vite et edificationis ex euangelio accipitur. Joh.xiij.

Eius v̄ba a ſummo noſtro magiſtro nobis data ſūt:ideo
p̄cioſiora ſunt:et ſatis nos hortantur/noſq̄ edificant quo:
tidie.Et ea vobis modo preſentamus:ad memoriā vobis
reducimꝰ:nō q2 nō bn̄ itelligatis licet in heremo pmaneatꝭ
et ſegregati gētibꝰ ſitis:etiā corpaliter anteq̄ eſſem p̄ſby:
ter ep̄s pariter videre potuiſtis:ſed iō vobis ad memoriā
reduco:nō vt doceamꝰ ſ3 vt ⁊ me ⁊ vos fr̄es moneamꝰ. In
euāgelio quo dicit̄/qđ ad preſētē diem ptinet:de patiētia
et dilectiōe ⁊ humilitate iſtruimur. Ideo fratres vt et ego
plenius valeam vna vobiſcum corrigi et doceri:relinq̄re
volui preſbyteros meos:quorum vita apoſtolica veſtra ⁊
eorum vna eſt. Et ſāctū ſenem valerium etiam corpore ho
dierna die relinquere nō curaui:cupiēs vos docere ⁊ a vo
bis doceri:vt fructum aliquem deo in die tante ſolēnitatis
B offerre digne pariter poſſimꝰ. Ideo fratres ad expoſitio:
nē ſancti euangelij accedentes:primo audire et ſcire vos
volo ꝙ dominus ieſus diſcipulū iudam multis modis:mi
nis/ſacramētis/ et exēplis et planctu volens eum corrige
re:et predictis modis ad correctionem inuitare:ad vltimū
eū manifeſtauit in damnationem et ruinam iam eſſe para:
Mat.xxvj. tum:dum in cena dixit. Qui intingit mecum manum in pa
rapſide:hic me tradet. Cum enim iudas prauam ſuā vitā
nulli patere putauiſſet: magiſtrū audiendo erubuit:ſed nō
penituit. Multo enim ante paſſionem dixit. Nonne duode
Ioh.vj. cim elegi ſed vnus ex vobis diabolus ē? Et poſt cenā ait.
Ioh.xiij. Uos mūdi eſtis:ſed non omnes. Hoc autem magiſter di:
cebat:volēs diſcipulum verbo corrigere. Ecce quomodo
verbis timoris eū correxit. Sed videns dominus ꝙ ver:
bis eum corrigere:ipſo nolente nō poterat:ſtuduit eū cor:
Mat.xxvj. rigere:et ſibi timorem eternum icutere dum ait. Ue homi:
ni illi per quem tradar ego:melius ei fuiſſet ſi natꝰ nō fuiſ:
ſet. Sed dominus cor diſcipuli nequiter induratum:ad di
lectionem ſacramēti dulciter inuitauit dicens ſibi poſt pe:
trum et ceteris. Accipite et comedite:hoc eſt corpus meū
Sacramentū enim illud ideo hominibus datur: vt corpꝰ
in terris capiti coadunetur. Sicut enim multa grana vnū
panem conficiunt:et ex multis racemis vnum vinū extra:
C hitur:ſic ex multis hominibꝰ chriſti corpꝰ conficitur. Ob
tulit autem dominus diſcipulo ſacramētum vnitatꝭ:vt eū
inuitaret ad humilitatem dilectionis. Licet etiam ꝓpter
alios diſcipulos humilitatis exemplum prebuerit:tamen
Ioh.xiij. ouem perditam recuperare valde cupiebat. Sed vidēs eū
nequiter obſtinatum:ſurgit a cena et veſtimēta deponit:lī
teo ſe p̄cinxit:et ad principem apoſtolorū primo (vt arbi:
tror) fratres puenit. Ante eū ſe genuflexit diuinitas icar:
nata:deus ante hominē:creator ante creaturam: magiſter
ante diſcipulum:rex ante piſcatorem:doctus ante idoctū:
ſapientia ante ignorantiā:pulchritudo ante deformitatem
Ideo petrus diuinitatem incarnatam videns ante ſe icur
uari: expauit:exhorruit:et per cenaculum velut inſenſatꝰ
cucurrit et clamauit. Non lauabis mihi pedes in eternum
Mat.xvj. Nam inquit petrus. Domine iam dixi ꝙ tu es chriſtꝰ filꝰ
dei viui:et tu mihi lauas pedes? Sed notare debetis fra:
tres qui in heremo habitatis:cur inquā cena facta dicitur
cum poſt ablutionem pedum dicatur buccellā panis iude
dominum porrexiſſe. Non debemus intelligere cenam fini
tam:cum dicat̄ panis eſſe adhuc ſuper menſam. Adhuc eī
cenabatur quando dominus a menſa ſurrexit:et tamen ce
na iam facta dicitur. Intelligere hoc nanq̄ debetis ꝙ non
facta erat:ſed parata:et ad conuiuātium menſe vſum pdu
cta. Ideo iohānes aquila grandis iſtam dicit cenam: om:
nia diligenter attendens:prius noſtri ſaluatoris celſitudi:
Ioh.xiij. nem voluit commendare:dum ait. Sciens ieſus quia om
nia dedit ei pater in manus:et q2 a deo exiuit: et ad deum
vadit. Magnam chriſti potentiam exprimit iohannes:cū
omnia patrem ei dediſſe affirmat. Magnam celſitudinem
chriſti predicat:cum eum a deo exiſſe aſſerit. Et tamen ho
die audiuimus:ꝙ ille qui habet omnia in manu:veſtimēta
etiam deponit. Sed quid mirum:ſi pro diſcipulis veſtimē
ta deponit qui etiā carnē pro inimicis ſuis dedit? Et quid
Phil.ij. mirum ſi more famuli precinxit ſe linteo:qui formam ſerui
accipiens:habitu inuētus eſt vt homo? Quid mirum ſi fu:
dit aquam in peluim:qui dignatus eſt fundere ſanguinem
pro noſtra redēptione? Et ait iohannes. Uenit ergo ad ſi

monem petrū. Uidetur denique quibuſdam:ſicut fuit mar: D
tyr ille ſāctiſſimus et doctor cyprianus:ante petrum iudā
lauaſſe:volens dominus predictum diſcipulum reuocare.
Sed non videtur ratio pōderoſa. Ex quo enim petrum iā
cūctorum caput fecerat:ad eum acceſſit primo in honore:
vt ceteri poſtea ſimiliter facerent. Ideo ſic intelligendum
eſt:cum ſummam rei bene tranſcripſiſſet dicēdo. Cepit la
uare pedes ⁊ linteo tergere:redit poſtea ad ordinē rei oſtē
dendo dicēs. Uenit ergo ad ſimonem. Quid eſt etiam qđ
dominus poſtea dicit. Qui lotus eſt non indiget niſi vt pe Ioh.xiij
des lauet:ſed eſt mundus totus? Si mundus eſt totꝰ: qua
re neceſſe eſt vt pedes lauet? Ideo fratres attendere debe
tis:ꝙ hanc mentionē facit dominꝰ de ablutione baptiſma
lis:qui ergo lotus eſt ī baptiſmate totus:nō eſt neceſſe niſi
vt pedes venialium peccatorum lauet:quibus hūana mēs
obſtare non poteſt:nec infans cuius vnius diei vita regnat Ioh.xv.
ſuper terram. Peractis denique et conſummatis ſacre cene E
ſacramentis:factis et ordinatis in eadem cena apoſtolis
ſacerdotibus:communicatis et lotis eorum pedibus: ite:
rum intrauit menſam et ait. Scitis quid fecerim vobis. Si Ioh.xiij.
ergo ego dominꝰ ⁊ magiſter laui pedes veſtros:et vos de
betis alter alterꝰ lauare pedes. Si ſum magiſter:diſcite a
magiſtro. Si dominus:erubeſcat hec deſpicere ſeruus. Si
iam peperci proditori ⁊ vos parcere ſtudeatis. Si āte eū
genuflexi:humiles ante aduerſarios eſtote. Si me ab eo p
miſi oſculari:et vos maxillam prebere dignemini. Si ꝓdi Math.v.
torem amicum vocaui:⁊ vos inimicum amicū vocare cor et.xxvj.
de et opere non dedignemini:quia nō eſt ſeruus maior do
mino ſuo. Et poſt pauca de filio perditionis dolorem oſtē
dens et dolens:turbatus in ſpiritu ⁊ contriſtatus ait. Unꝰ Ioh.xiij.
veſtrum me tradet. O q̄ doluit dominus diſcipulo pdito
O q̄ ſtuduit eum ad ſe reuocare. Doluit quia nō potuit eū
corrigere. Doluit quia obſtinatum iam eum eſſe cū diabo:
lo cognoſcebat. Doluit quia ſup eum ſentētiam eterne dā:
nationis daturus erat. Et vidētes diſcipuli faciē (quā an
geli aſpicere deſiderant) eſſe turbatam:dixerunt:qs eſſet il j.Petri.j.
le:querētes quis eorum eſſet maior. Sed quare hoc:niſi q2
arbitrati ſūt vt homies ille qui maior eſt vt dominari poſ
ſit:magiſtrum ꝓdere procurat. Aliqui tamen de petro for
te ſuſpicabantur:quia plus et plurima ſe facturum iam ꝓ:
miſerat ꝓ magiſtro:ſuſpicantes ꝙ ficto corde ſic totiēs lo
queretur. Tu es filius dei. Sed quia petrus innocētem ſe Mat.xvj
ſciebat:inuit iohanni vt peteret. Cui dominus. Cui panē
intīctū porrexero:ille eſt:ſed caue ne petro dicas. Et cum F
intinxiſſet ieſus panem:dedit iude. Nō eſt ergo credendū
ꝙ dominꝰ alta voce dixerit:quia ſi petrus hoc ſciuiſſet:dē
tibus proditorem dilaceraſſet. Nec etiam eſt putādum: ꝙ
iudas tunc chriſti corpus ſumpſiſſet:quia iam dominꝰ om
nes diſcipulos cōmunicauerat ⁊ iudam (ſicut lucas euidē
ter oſtēdit) panem intinctum tamen dominꝰ diſcipulo por
rigere voluit:vt cor intinctum veneno ſignificaret. Et poſt
buccellam intrauit ī eum ſathanas. Nunquid ſathanas ta
men ante cor eius intrauerat? Omnino fratres āte buccel:
lam cor iude intrauerat:ſed affectu et voluntate tantum:ſ3
poſt buccellā intrauit ſathanas effectu et ope. Tamen bo
na fuit buccella quā chriſtus diſcipulo dedit. Bonum etiā
ſacramentum quod ei tribuit:ſed aliquando bona obſūt.⁊
mala quādoq̄ ꝓſunt. Corpus eīn domini quod bonum ē:
malis malū eſt. Et carnis ſtimulus malus eſt: et tn̄ paulo
bonꝰ eſt:et quod malū eſt ſibi ꝓfuiſſe cognoſcimꝰ. Sicut
ſupra diximꝰ fratres:panis iſte porrectꝰ a xp̄o ⁊ idigne re Ioh.xiij.
ceptꝰ a iuda:fecit ex merito xp̄s: vt maior eſſet licētia ſup
eum diabolo poſt manifeſtationē:ideo grauiorē vindictā
in eū fecit. Subtracta ei gratia cum dominus ad malū di
miſit:et dimiſit eum ſ̄m deſideria cordis ſui: et ivit in ad: Pſā.lxxx.
inuentionibus ſuis. Et permittens eum in propria volun
tate et arbitrio:ait diſcipulo. Qđ facis fac citꝰ. Quaſi di: Ioh.xiij
cat dominus. Quia non poſſum te reuocare timore verecū
die:nec mortis eterne:nec amore:do tibi poteſtatem vt a:
gas facto quod iam voluntate feciſti. O iuda qđ facis? At
tēde āteq̄ facias. Nam poſt factum forte gratiam penitē:
di habere nō poteris:quid cupis tradere qui tibi mlta pec
cata pepercit? Nūquid a morte te ſepe liberauit? Nunqđ
tui amore patrem tuum ſanauit a lepra:et matrem cū que

concubueras a paralyſi etiã liberauit? Nunquid te diſci-
pulũ conſtituit? Nnuquid te burſariũ fecit? Nunquid in
furto te ſepe iuenit et ſemper tibi pepcit. Nunquid te poſt
petrũ vt plurimum honorauit? Nunquid ſemper chriſtus
iuxta ſe te habere voluit? Nunquid ad pacẽ poſtq̃ te pro-
diturũ cognouit ſepe reuocauit? Nũquid tibi ſuum ſacrũ
corpus donauit? Nũquid ante te genuflexit? Nũquid pe-
des lauit? Nunquid te oſculatus ẽ? Cur ergo prodere vis
magiſtrũ: a quo tot bona recepiſti? Sed hec omnia non cõ
ſiderãs: recepta buccella exiuit continuo. Et bene exiuit:
quia vere a deo ⁊ a cõſortio diſcipulorũ dei exiuit. Et erat
(inquit euãgeliſta) nox. Merito nox diſcipulo ꝓditori da
B ta erat: quia cecitas mentẽ eius caligauerat. Qui diſcipu-
lus poſtq̃ ab eis receſſit nocte: mox magiſter vndecim cõ-
gregauit: et ait. Filioli modicum tempus adhuc vobiſcũ
ſum. Ideo mandatũ nouũ do vobis vt diligatis inuicem
ſicut dilexi vos. Nouꝰ enim erat homo: quia quattuor mo
dis generantur homines: aut ſine patre vt eua: aut ſine pa-
tre et matre vt adam: aut ex patre et matre vt homies: aut
ſine patre ex matre tãtũ vt chriſtus. Bene ergo nouꝰ erat:
quia deus ⁊ homo erat. Nouum etiã regnum promittebat
quod nemo vnq̃ ꝓmittere auſus erat. Ideo nouum man-
Leui. xix. datũ dedit. In lege autẽ veteri dictum erat. Diliges ami-
cum tuũ: ⁊ odio habebis inimicum tuum. Sed chriſtꝰ no-
Math. v. uum mandatum dedit: quia vt amicos inimicos diligere
mandat. Cetere namq̃ ꝟtutes: fides ſcilicet oratio: elemo
ſyna: virginitas: et cetere ꝟtutes corporis et fidelibꝰ et in
fidelibus communes eſſe poſſunt: ſꝫ inimicum diligere tan
tum chriſtianorũ virtus eſt. Et ideo magiſter veritatis di
Joh. xiii. xit. In hoc cognoſcent homines ꝙ mei eſtis diſcipuli: ſi di
D lectionem ad inuicem habueritis. Scitote tamẽ fratres ꝙ
talis ordo in diligendo ſeruandus eſt. Primo ſuper nos ⁊
ſuper omnia deum diligere debemus: deinde animam no-
ſtram que noſtra proxima ẽ: deinde corpus: quia factura
Ephe. v. dei eſt. Ideo apoſtolus dicebat. Nemo carnem ſuam odio
habeat. Ideo nutrire debemus corpꝰ: nec ipſum occidere
ſed ſuſtentare debemꝰ cibo et potu/ quãtum valitudo per-
mittit. Sic eñ vult deus: ſic vult apoſtolus: ſic et vobis fra
tres mei ꝓcepi. Ideo fratres hortor vos et moneo atq̃ ſie
ri precipio: vt tãtum carnem dometis: quãtum natura por
tare poteſt. Nam cũ videam inter vos quoſdam ſexagena
rios: quoſdã ſeptuagenarios/ quoſdam cẽtenarios: vidẽs
eos dei amore feruentes: corpora eorum crucifigentes: vi-
num etiam nõ bibentes: timeo ne potius deum offendant
q̃ placant. Talibꝰ in chriſti nomine precipio: vt ſaltem die
bus dominicis et ſolemnibus vinum vel ceruiſiam bibant
Iuuenes autem qui fortes ſunt: et iam triumphare de ini-
mico ceperunt: in chriſti nomine penitentiam agant ne de-
uicẽtur ab hoſte. Sic eñ volo: ſic ſepe precepi ſeruari. Sic
nõ occidemus corpora noſtra: ſed ſeruiẽt creatori ſuo. De
Mat. xxii inde diligere debemꝰ proximũ ſicut fratrem noſtrum: ami
cum noſtrum vel inimicum. Ideo attende ꝙ ſi inimicũ vi
Roñ. xii deris eſurire: ciba illum: da illi potũ: cooperias eũ. Et car-
Eſa. lviii. nẽ tuam ne deſpexeris. Dilectio enim ſpiritalis bonorum
eſt: quia omnis habẽs eam bonus eſt. Nunq̃d etiam cum
odio aliquando paradiſum quis intrauit? Ad infernũ ire
odium habentẽ ſepe me legiſſe memoror: ſed ad celum nun
I q̃ volare concedam. Cupimus ergo fratres eẽ ciues cele-
ſtis ciuitatis: ſeruemus nouum mãdatum noue ciuitatis.
Illa inq̃ ciuitas habet pacem: precipit pacem: et diligit
Heb. xiii. diligẽtes pacem. Sequamur ergo pacem/ ſine qua deũ ne
mo videre poteſt. Queramꝰ pacem: ⁊ poſtea ſequamur pa
Pſ. lxxv cem. In ipſa deus habitat: in ipſa quieſcit et pauſat: q2 fa-
ctus eſt ĩ pace locus eius. Non ergo habeamus cor intin-
ctum odio/ ne filij iude proditoris ſimus: ne cum eo ſuſpen
damur, et a diabolo parit cũ eo trahamur ad tartara. Qui
odium ĩ corde portat ſecundus diabolus eſt: et qui pacem
impedit antichriſtus eſt. Et qui pacẽ ordinat inter fratres
Luc. vii. reuera filius dei eſt. Attendite fratres mariã/ quoniam mul
tum dilexit: dimiſſa ſunt ei peccata multa. Quid etiã petro
Joh. xxi. dixit dñs: niſi petre amas me? Et quia amauit: meruit ⁊ a-
mari: meruit audire/ paſce oues meas/ paſce agnos meos
Quid etiam diſcipulo ait qui diligebat chriſtum: et quem
chriſtus diligebat? Dilecte mi veni ad me/ quia tempꝰ eſt
vt epuleris. Pacem ergo habeamꝰ fratres: ſi pacem cum
chriſto habere volumus. Si vis amari a chriſto: ama inimi
cum ꝓpter chriſtũ. Si vis ergo amari/ ama. Hanc ample
ctimini/ hãc diligite/ hãc pacem et concordiã vſq̃ ad mor
tem ſeruate: ſi vultis cum deo pacẽ habere. Pax enim om
nium cuſtodia et cura virtutum eſt. Hanc pacem annũcia Luc. ii.
ri in ſuo ortu ãgelis precepit. Pacẽ annunciauit ſepe apo Lu. xxiiii
ſtolis. Pacem ꝓdicare precepit hominibus: pacem pro te Mat. x.
ſtamento apoſtolis reliquit: pacem ĩ cruce pendens poſtu Joh. xiiii.
lauit: pacem in ſacrificio totiens ĩ populo pronunciari vo- Luc. xxiii
luit. Nulla deniq̃ dabitur venia: niſi pacifico viro. Pellite
ergo a vobis hoc odij mortiferum venenum: ⁊ pacem iter
vos habete/ q2 eſtis fratres: quia in hac vaſta ſolitudine
ſimul in vnum eſtis congregati. Uno enim pane/ vno indu-
mento/ vno nigro colore: vna aqua omnes ſimul participa
mus. Reducamus igit̃ fratres ad noſtram memoriam ꝙ
dominꝰ ab inimico oſculatꝰ eſt: ⁊ tamẽ amicum vocat illũ
proditorem. Amice (inquit) ad quid veniſti? Date igit̃ re- Mat. xxvi.
conciliationis pacem/ ſed non oſculum proditionis. Qui
enim ficte inimicum oſculatur: vel ꝟbo blanditur: iude ꝓ-
ditoris fratrem et ſocium ⁊ ſimilem ſibi eſſe quis dubitare
poterit? Sꝫ qui amore chriſti: verus filius eſt. Uos enim
fratres quorum vita lux mundi eſt: licet mũdus vos nõ vi K
deat: tamẽ mũdi lucem vos appello ⁊ ſal terre: Ideo quia Math. v.
lux eſtis: luceant opera veſtra bona. Nos q̃ videmur gere
re ĩ corporis noſtri habitu figurã crucis: ⁊ nomen religio-
nis ſancte habemꝰ: nigram etiam veſtem humilitatis por-
tamus: zonis etiam pelliceis precincti apparemus: cauea
mus ne ſimus ſepulchra dealbata: que foris pulchra et ſpe mat. xxiii.
cioſa apparent: ſed intus plena ſũt oſſibus mortuorum oc-
cultis. Prouideamꝰ ne nobis dicatur. Ue vobis qui clau
ditis celorum regnum ante homines. Timeo enim ſatis ne
paradiſum ĩtremus: nec alios intrare permittamus. Hoc
autem quare dico fratres: non quia credam vos malos eſ
ſe/ ſꝫ q2 doleo de fratre noſtro ꝑdito ſimplicio: qui ad hunc
locum ⁊ ad hanc ſanctã congregationem cum tanto feruo
re ꝑuenit: et audito patrem interfectum eſſe: a nobis receſ-
ſit et mũdũ intrauit: vt patris vindictam vĩdicare poſſet.
Qui ergo ſe exiſtimat ſtare: vigilanter attendat et videat i. Corin. x.
ne cadat: et ſic homines vidẽtes illos qui columne ſãctita
tis eſſe videbantur tam nequiter cadere/ non ſolum ſibis re
gnum celorum claudũt: ſed et in ſeculo demorantibus. No
biſ deniq̃ fratres qui nomen et habitum ſancte religiõis
portamus vita mala periculoſior oſtẽditur q̃ in ſeculo de
morãtibus. Ploremus ergo fratres peccata noſtra et fra-
tris noſtri amiſſi. Diligamꝰ et nos inuicem: quia charitas i. Joh. iiii.
ex deo eſt. Non erubeſcat alter alteri veniam poſtulare: q2
non erubuit chriſtus inimicos ad pacem ĩ cruce reuocare Luc. xxiii
Non erubeſcat facere ſeruus quod primum fecit et domi-
nus. Dominus autem qui habitare facit nos vnius moris Pſ. lxvii
in domo: qui eſt vera pax: qui fecit vtraq̃ vnum nos in ve Ephe. ii.
ra pace perſeuerare faciat.

¶ De ligua doloſa. Sermo. xxix. In quo que ſit
lingua doloſa: contra quam aſperrime inuehit au
guſtinus: prebens patientie remedium ei oppo-
ſitum: quo nam modo etiam alterius debeamꝰ
portare onera nos inſtruit et cetera.

Cupio vos ſcire fratres chariſſimi q̃ ſit ligua do A
loſa: a qua eximius prophetarum dauid poſtula
bat a domino liberari dum dicebat. Domie libe Pſ. cxix.
ra animã meã a labijs iniquis ⁊ a lingua doloſa
Et ideo ſcitote fratres ꝙ non ſolum eſt lingua doloſa illa
que ſeminat inter fratres diſcordias: que ſuſcitat lites: que
incitat furores: que etiam conuentus conturbat/ ſꝫ etiã illã
doloſam linguam dicimus/ que te laudare adulando pro-
curat: dicens in facie te eſſe quod non es. A talibus aũt de

um deprecari debemꝰ:vt nos liberet et liberemur. Quare
ab his liberari debemus petere? Quare eos vt mortē fuge
re debemus. Niſi quia adulatores ſunt:quia mendacia di-
ligunt et faciūt:quia falſitatis ſunt inuentores:quia diabo
li fratres:quia veritatis deſtructores:q̄ puritatis deuiato
res:quia odiorum inuētores:q̄ diaboli ioculatores:quia
ſathane mediatores:quia dei perſecutores:quia animarū
inuectores:et omnium malorum inuentores:mel ī ore por
tantes:et venenum aſpidum inſanabile in corda hominū
cōſpuētes. Ecce propter quod a domino liberari poſtula
re debemus. O iniqua lingua et doloſa. O iniqua proditio
O peſſima diaboli aſtutia. O grandis malicia:non ſolū ꝑ
amara verba:ſed etiā per dulcia homines illaqueare pro-
curat:vt ſecū eos ꝑducat ad tartara. Nam ſi homo ab ho-
mine leditur:opprobria, cōtumelias/⁊ iurias patitur:ini-
micꝰ reputatur ab eo:credo ꝙ me nō diligit:omnino opor
tet me cuſtodire ab eo dicet hō:ſed ſi deo placere volo:me
Math.v. oportet alteram maxillarum ſibi prebere:et totum portare
in patientia:vel malum ꝓ malo nō reddere. Ecce quomo
do ad talia remedium ē. Sed ſi homo beatū me predicet
et ꝟba adulationis non cognouero:quod remedium habe
B re potero? Ideo fratres non ſolū lingua doloſa ē illa:que
Jaco.iij. mala inter fratres cōmittit/ſed et illa que adulatur. Si q̄s
verbo tamē nō offendit:hic perfectus eſt vir. Sed quia ne
Gal.vj. mo perfectus in via:ideo neceſſe eſt vt alter alterius onera
portemus. Nemo tamen alterius onera portare poteſt niſi
qui habet charitatem. Sed qui charitatem nō hꝫ:non ſolū
onera proximi portare non valet:ſed nec etiam ſua. Quid
enim facere debet qui charitatē nō habet? Ecce ſtatim de
Mat.vij. feſtuca trabem facit:verbum ꝓ facto reputās factum fuiſ-
ſe putat. Et ſic dolet, clamat:triſtatur:minatur vitam xpi-
mo dilacerare:et ſic conſumitur ille q̄ charitatem non ha-
bet:et onera alterius portare neſcit:mori etiam frequēter
deſiderās:ſed mori nō poteſt. Nos vero fratres non ſic:ſꝫ
ſi ꝟberamini a lingua doloſa:non turbato animo:non cor-
Pſ.cxix. de inflato:ſed humili et trāquillo dicite. Domīe libera ani
mam meā a labijs iniquis et a lingua doloſa. Sic ī homi-
ne charitatem habēte excitatur frequentius amor charita
tis. Inflāmatur eteni cor et ardet:reuiuiſcunt viſcera pie-
tatis:et ſic clamare nō ceſſant qui tanguntur a lingua dolo-
Pſ.xxx. ſa. Deficit in dolore vita mea:et anni mei in gemitibus.

¶ De confeſſione peccatorum: In quo confiten
dum eſſe et deum id velle etiam homini (prece-
dente tamē conſcientie examinatione: hinc ſatiſ
factione ſubſequente) oſtendit:tenendum eſſe or
dinem etiam in inceſſu: confeſſionem quoq̄ non
eſſe prorogandam:nec timore/ aut terrore/ relin-
quendam:cuius confeſſionis ſcilicet et latronis
pendētis cōmendationem exprimit. Hortatur-
q̄ ſacerdotes prudenter vt habeant in ſacramē-
to penitētie quatinus fideles et corde et ore con
fiteantur. Sermo.xxx.

A Dicere ſolēt hoīes fratres chariſſimi. Deus cun-
cta nouit:apud eum nec preteritum nec futurum
eſt:omnia videt:et omnis ponderat:omnia nuda
et aperta ſunt ei. Quare igitur vult vt ꝯfiteamur
hominibꝰ peccata noſtra que nequiter geſſimus? Nunq̄d
non melius eſt cūcta mala tacere:q̄ ea predicare in tectis?
Ecce enī quis dicet:peccaui ſuper omnes homines? Sed
ſi cūcta hominibus predicauero:omnibus hominibus pe-
ior reputabor a cūctis:et exēploq̄ meo multi multa mala ꝯ-
mittēt. Quomodo ergo ꝯfiteri debet homo alterutrū pec-
cata ſua? O homo an ignoras ꝙ omnes peccatores ſumꝰ?
i.Joh.i. Et ſi dixerimus ꝙ peccatū non habemus:noſipſos ſedu-
cimus:et veritas in nobis nō eſt. Omnes peccamꝰ:omnes
cū peccato naſcimur:omnes in peccatis demergimur:eti-
Job.xv. am infans cuius eſt vnius diei vita ſuper terrā. Cur ergo
timemus peccata cōfiteri? Tamen oportet confiteri deo:
quoniam bonus eſt:et in eternum miſericordia eius. Vult
eni deus ꝙ confiteamur:non ꝙ ignoret peccata noſtra ſed
vt diabolus audiat quoniam cōfitemur et peniteat nos pec

caſſe:et peccatis cōfeſſis cum dolore et lachrymis:non ha-
bet amplius vnde nos incuſet. Ecce enim fratres diabolꝰ
vult vt taceamꝰ:deꝰ vult vt confiteamur:⁊ cui magis obe
diendum ſit:certe conſtat ꝙ deo qui ſalutaria p̄cepit. Non
enim ſufficit ceſſare a malo:niſi peccata que fecimꝰ cōfitea
mur cum dolore. Nec ſoli deo ſufficit ꝯfiteri:ſed alterutrū
peccata noſtra cōfiteri debemus. Non igitur tardes cōfi- B
teri deo. Non tardes cōuerti ad deū:nec differas de die in Eccl.v.
diem. Subito enim veniet ira dei:⁊ tempore deſtruet te. O
fratres mei qui vſq̄ nunc dormiſtis. Cōuertimini ad deū Johel.ij.
in toto corde veſtro in ieiunio planctu et fletu. Ecce em̄ q̄
dicit:in toto corde:nos docet ꝓpheta:ꝙ in corde ē fōs pe
nitentie:fletus ꝟo ad oculum:plāctus autem ad os:ſꝫ ie-
iunium ad totū corpus refertur. O homo ne tardes cōuer-
ti ad deū:diſcute mentē tuam:proſpice ſingula ſecreta cor
dis:cōſidera anteq̄ ad confeſſionem accedas ꝙ cor pecca
uit mala appetendo:oculus vanitatem videndo:os falſita
tem dicendo:auris mendacia audiēdo:manus verbera et
homicidia perpetrando:et ſi non opere ſaltem voluntate.
Quis ſe excuſare poterit pedes etiam veloces ad malum?
Igitur o fratres mei ſicut exhibuiſtis membra veſtra ſui Rom.vj.
re immūdicie et iniquitati ad iniquitatem:ita et nunc ex-
hibete membra veſtra ſeruire deo ī ſāctificatione. Primo
enim cor quid mala cogitauit et concupiuit:peniteat et do
leat:et oculus fleat:os ſine intermiſſiōe oret:aures audiāt
verbum dei:manꝰ elemoſynā porrigant:peregrinos ſuſci-
piāt:infirmos foueant:nudos induant:pedes veniant ad
eccleſiam:genua flectātur et laborent:quia ſicut nullū fuit
membrum quod peccando deo non diſplicuerit:ita nullū
ſit membrum quod penam non patiatur condignā. Dedit
em̄ nobis deus mēbra vt ſibi ſeruiamus non mundo. Sed
heu fratres:celorū ciues et domeſtici dei:facti ſunt amato-
res mundi. fortiꝰ diligentes terrena q̄ celeſtia:tranſitoria
plus q̄ eterna:res ſuas plus q̄ ſeipſos. Nō ſic fratres mei
nō ſic:quia ecce iam tempus prope eſt:ecce iam nobis mi-
natur. Surgite ergo qui panē doloris comeditis:et ad ec- Pſ.cxxvj.
cleſiam pergere feſtinemus/et flētes peccata noſtra cū do
lore cōfiteamur. Sed primo talis ordo tenēdus eſt:vt pec
cata p̄meditentur. vt proferendo taliter modum et circum
ſtantiam peccatorū deo et ſacerdotibus confiteamur vt a
pedibus ſuis non onerati ſꝫ alleuiati diſcedere valeamus.
Et nolite frēs mei differre confiteri peccata veſtra:nā qui C
vſq̄ ad vltimū diem quadrageſime vel vite ſue diſtulerit
confiteri:dat ſignū ꝙ hoc libenter non facit. Non gratioſe
nō puro corde. ſed coactus hoc facere videtur:ſed coacta
ſeruitia quantū deo vel hominibꝰ placeāt conſiderate. Nō
ergo de die in diem differamꝰ pādere cordis noſtri ſecre-
ta. Promiſit ei deꝰ veniā penitenti:ſed non promiſit vſq̄
in craſtinum differenti. Igitur non differamꝰ:ſed cum ad
confeſſionem acceſſeris tu homo vl̄ femina:caue ne rideas
vel ornate incedas:ne fabulas primo ꝓferas:ſed cum hu-
miliato capite et dorſo cinere et cilicio infuſo:cōfitemini Jacobi.v
alterutrum peccata veſtra. Sed deprecor te o homo vt ꝯfi
teri non paueas. Frequēter enim diabolus cor tuum aſtri
git:ne cōfitearis dicens. Quomodo confitebor hec et illa?
O homo quandocūq̄ hoc perſenſeris:diaboli tentationē
eſſe nō dubites:qui cupit te aſtringere neq̄ter:vt ī peccatis
poſitꝰ ſine magna tentatiōe ſemper agas que placita ſunt
ei. Nolite ergo timere peccata confiteri o fratres:nam illō
quod per confeſſionem ſcio minus ſcio q̄ illō quod neſcio
Cur confiteri times peccata? Peccator ē qui audit pecca
ta ſicut et tu et forſitā maior. Homo ē nihil differt a me:ni
hil alienū habꝫ a me. Cur ergo times o homo peccator ho
mini peccatori cōfiteri? Elige quod vis:ſi non cōfeſſus la
tes incōfeſſus dānaberis. Ad hoc enim deus exigit confeſ-
ſionem vt liberet humilem. Ad hoc damnat non confiten-
tem:vt ſuperbum puniat in eternum. Cōfitemini o fratres
mei et nolite differre:ad ſacrā meſſem cōfeſſionis accede-
re feſtinate. Hec eſt enim ſalus animarum:diſſipatrix vitio D
rum. reſtauratrix virtutum:oppugnatrix demonū:pauor
inferni:obſtaculū diaboli:angelorū tunica:eccl'iarum fidu-
cia:ſalus:dux:baculus:lumē ⁊ ſpes omniū fideliū. O ſctā
atq̄ admirabilis ꝯfeſſio:tu obſtruis os īferni et aperis pa
radiſi portas. O cōfeſſio ſine te iuſtꝰ iudicatur ingratꝰ:et pec

cator mortuus reputabitur. O cōfeſſio vita iuſtorū:pecca
torū gloria: tu ſola neceſſaria es peccatori.et nihilominus
iuſtus ſi quis reputabit te aſtringere et frequētare debet.
Nihil deniqꝫ remanebit in iudicio quod fuerit per cōfeſſio
nem purgatū. O cōfeſſio illibata tāto pondere appenſum
eſt:tātumqꝫ valuit apud deum:ꝙ homo nouit appēdere la
Luc.xxiij. troni qui in cruce cōfeſſus eſt domini crucifixum quātum
ſi fuiſſet pro domino crucifixꝰ. Ecce quantum profuit bre
uis confeſſio peccatoris. Sed nos ꝗ ſacerdotes ſumus:et
vtinā boni ſimus:caute nobis vigilare neceſſe ē ⁊ ſollicite
quatenus ſic delinquētiū cordibus tāto moderamine ver
bum timoris ⁊ cōtritiōis infigamus:vt eos nequaqꝫ a ver
bo cōfeſſionis exterreamus:vt ſic corda aperiant ꝙ ora nō
obſtruamus. Sed nec abſoluere debemus etiā compūctū
Rom.x. niſi viderimus cōfeſſum. Quoniam quidem corde credit
ad iuſticiam:ore autē fit cōfeſſio ad ſalutem. Qui ergo ver
bum confeſſiōis in ore habet et in corde non habet:aut do
loſus eſt aut vanus. Qui vero in corde et nō ī ore:aut ſuper
bus eſt aut timidus. Decet igit ſacerdotes eē tales vt co
gnoſcant et ſciant quam:qualem et quantam infirmantibꝰ
exhibere debeāt medicinam. Adiuuante domino deo no
ſtro:qui viuit et regnat in ſecula ſeculorum. Amen

¶ De fallacia mūdi et eius deteſtatiōe propter tria precipue mala que in eo ſunt. Sermo.xxxj.

A
j.Ioh.ij. SCriptum eſt fratres chariſſimi ꝙ mundū non di
ligamus:quoniā mundus tranſit et concupiſcē
tia eius. O munde immunde qui homines illaq
are nō deſinis:quieſcere non ꝑmittis:rapere om
nes appetis:occidere omnes queris. Ve ꝗ tibi credit:be
atus ꝗ tibi reſiſtit/ſed beatior ꝗ a te illeſus recedit. O mū
de proditor:cūcta bona ꝓmittis:ſed cūcta mala perfers.
Promittis vitam ſꝫ donas mortem: promittis gaudium
ſed largiris merorem:ꝓmittis quietem ſed ecce turbatio.
ꝓmittis florē ſed cito vaneſcit:ꝓmittis ſtare ſed cito rece
dis. Nō ergo es diligēdus:quoniam omnino tranſis:⁊ cō
cupiſcētia tua velut fumus euaneſcit. Alloquantur omnes
amatores tui o munde immunde:quibus aliquādo florem
ſereniſſime iuuentutis preſtare voluiſti:vitam diuturnam
diuitiarum copiam:familiarium abundātiam: pacis ame
nitatem:dicāt omnes:loquātur cuncti/ſurgat venerabilis
pater adam cum omnibus filijs ſuis:et vno ore loquātur:
vtrum ī hac vita gaudium habuerint ſine dolore/pacem ſi
ne diſcordia:quietem ſine metu:ſanitatem ſine infirmitate:
lumē ſine tenebris:panem ſine dolore:riſum ſine fletu. No
lite igitur fratres mūdum diligere:quoniam tranſit et con
cupiſcentia eius. O munde imūde:fallax et proditor. Nun
quid non periculoſior es blādus ꝙ moleſtus? Nunqd nō
magis timēdus es dum allicis ꝙ dum ſpernis? Nunquid
non magis odiendus dum diligere diſſimulas ꝙ dum odi
re te oſtendis? O mūde immunde/in te habitare et non do
lere impoſſibile eſt. In te ſperare et non timere vanum eſt.
In te tua amare et non periclitari impoſſibile eſt. Ofres
mei nolite ergo eum diligere:quoniam tranſit et cōcupiſcē
tia eius. Sed ecce mūdus tranſit ⁊ nos turbat et amat:fal
lit et fidelis reputat:occidit ⁊ velut vita deſiderat:flectit
et amplectit. O munde immunde:et ſi floreres quid face
rent amatores tui? Sed vere nō flores:et ſtabilitatem nul
lam habes:ſꝫ mella tua et dulcedo tua aſperitatem habēt
iocunditatem falſam:certū dolorem/incertam leticiam:du
rum laborem/timidā quietem/rem plenam miſerie:⁊ ſpem
B beatitudinis inanem. Nolite ergo diligere mundum/quia
j.Ioh.ij. omne quod eſt in mūdo aut eſt cōcupiſcētia carnis:aut cō
cupiſcētia oculorum:aut ſuperbia vite. Agamus fratres ſi
poſſumꝰ hodierna die de ſingulis. Voluptas enim carnis
dicitur quā per modū illicitum miſera caro appetit:vt gu
loſitas:ebrietas/luxuria:nimia dormitio/⁊ vanus riſꝰ. Et
quia caro vicinior eſt:per vitia eiꝰ primum nos aggredit.
Mundus enim quāto familiarior eſt/tāto periculoſior eſt:
Gen.iij. ⁊ multi per vitia eius corruūt. Ecce adam per gulam:loth
Gen.xix. ꝑ ebrietatē:ſalomon per luxuriam. Ideo fratres guloſita
iij.Reg.xj ti per abſtinentiam occurrere feſtinanter debemus. Conſi
Gen.iij. derate ꝙ nō propter potum ſed propter pomum homo pri
Gen.xxv. mitus mortem inuenit. Eſau non propter gallinam ſed ꝓ
pter lēticulam primatum ſuum ꝑdidit. Scio eni Noe om Gen.ix.
ne genus carnis qđ cibo eſſet viſum:māducare conceſſum iij.Regū
eſſe. Heliam cibo carnis refectū legimus. Iohannis mira xvij.
bilē abſtinentiā predicamus. Sic nos facere debemus/ſꝫ Math.iij.
non ſicut eſau lenticule cōcupiſcentia deceptus. Non ſicut Gen.xxv.
dauid propter aque deſiderium reprehenſus:ſed ſicut rex ij.Regū.
noſter ꝗ non de carne ſed de pane tentatus:tentatorem ſu xxiij.
perauit teterrimū. O magna et admirabilis abſtinētie vir Mat.iiij.
tus:ꝑ quā homines filij dei excelſi efficiuntur:per quā vi
tia expellūtur et demones:per quam nō ſolum animarum
ſalus agitur/ſꝫ etiam corporum ſanitas poſſidetur. Ecce
enī fratres:cōcupiſcentia carnis qualis et quanta ē. Ipſa
enim fomentum et mater aliarum voluptatum ē:quia qui
bene comedit:libidines carnis frequēter ſentit: dormire ꝗ
rit:inde verboſitas et rixe que ſunt opera carnis:inde ꝯſū
ptio pecunie. Nolite ergo fratres diligere mundū:quia in C
eo ſumma cōcupiſcentia eſt carnis. Sed quid aliud niſi cō
cupiſcentia oculorū? O fratres mei:fecit enim deus nobis
oculos vidētes:qui fecit magnalia:vt toto corde eum lau
demus/plorantes ſi qua mala fecimus. Ecce in miſeria
ſumꝰ:⁊ in miſerijs nō ridere ſed flere debemus. Cum enim
naſcit puer nō ridet ſed plorat. Quare plorat:niſi quia vo
ce teſtatur et confitetur plorādo ſe ad miſeriam deueniſſe?
Naſcūtur enim filij adam ad laborem et dolorem:quia iu Eccl.xl.
gum graue poſitum eſt ſuper filios adam a die exitꝰ de vē
tre matris eorum vſqꝫ ī diem ſepulture eorum. Non igitur
ridere ſed flere debemus:attendentes ⁊ ſciētes ꝙ dominū
nunqꝫ riſiſſe ſed fleuiſſe legimus. Sꝫ quomodo fleamꝰ pec Ps.cxx.
cata:quomodo leuemꝰ oculos ad mōtem vnde veniat au
xilium:audiamus iohannem. Quid enim dicit:niſi ꝙ om̄e
quod ē in mundo eſt concupiſcentia oculorū? Concupiſcē
tia oculorum dicitur:quia ꝑ oculos deſideria auri ⁊ argē
ti:poſſeſſionum et edictorum terrenorum intrinſecus anime
intimātur. Ideo ſumme cuſtodiendus eſt oculus:quia ia
nua cordis ē et nuncius. Nam claude oculum:et voluntas
habendi non erit:ceſſet voluntas ⁊ ecce īfernus clauditur.
Ecce enim fratres quot mala ꝑ oculos fiunt:et quot bona ij.Reg.xj
per eoſdem poſſunt adipiſci. Si enim dauid oculos clauſiſ
ſet:feminam non vidiſſet:adulteriū non commiſiſſet. Si iu mat.xxvj.
das pecuniam non vidiſſet:magiſtrū minime tradidiſſet. Gen.xix.
Et ſi ſodomite oculos clauſiſſent:iuuenes nō vidiſſent nec
periſſent. Claudamus igitur oculos ne videant vanitatē:
cuſtodiamus ianuā cordis noſtri ne latro qui quotidie ꝓ
curat intrare veniat et cūcta bona valeat depredari. Clau
de enim oculum et amittis vitiū:claude ianuam ⁊ latronē
occides:claude oculū et voluntas non erit habendi:clau
de oculū et infernū clauſeris in eternum. Licet tamē mul
ti ceci mali ſint:ſed peiores eos fore nō dubitamus ſi hec ꝗ
mūdi ſunt viderent. Ipſa enim viſio cauſa cupiditatis eſt
et principiū appetitus. Claudamꝰ ergo ianuam:ne mors
intrare poſſit per feneſtras noſtras. Quid eni aliud in mū Hiere.ix.
do eſſe legimus niſi ſuperbiā vite? O ſuperbia cunctarum D
virtutū nouerca:quis te creauit:quis te ad nos miſit:quis
te ad conuentum diuitum ⁊ pauperum tam mirabiliter in
troduxit? Scio ꝙ deꝰ te nō fecit:nec te ad nos miſit:nec ad
conuentū monachorum pauperū vel diuitum introduxit:
nec te dum carnē aſſumpſit aſſumere voluit:ſed tua inimi
ca humilitate dignatus eſt habitare inter bouē et aſinum
et ſubditꝰ eſſe voluit marie ⁊ ioſeph. Quid ergo agis inter
nos? Nā te natura non oſtendit qua vno modo generātur: Luc.ij.
vno modo viuūt et moriuntur omnes. Quid ergo agis in
ter ſeruos dei? Quid oſtēdis eis? Cur eos inflas? Cur iſta
re eos demōſtras? Noſti ꝙ eis eternā vitam preſtare non
poteris. Quid eis demōſtres ꝓpter quod eleuētur ſuper
aſtra celorum:cupiētes eſſe ſicut deus:et ſuper eum aſcen
dere vellēt ſi poſſent? O ſuperbia nouerca virtutum:mater Eſa.xiiij.
vitiorū:porta inferni:magiſtra erroris:caput diaboli:vi
tiorum principiū:quid inter homines facis:quid eis pro
mittis ꝙ te tantū diligere demōſtrāt? Ecce amatores tui
tā cito de altitudine cadunt. Ecce enim nabuchodonoſor
quem tantū diligere videbaris:et tantū te diligebat:tam Dan.iiij.
fortiter te aſtrinxit:vt credere ei faceres qꝛ nullꝰ eo maior
eſſet in orbe:et ecce mox deflectitur et cadit:et demergitur
in profundū:et quaſi bos fenum comedit. Ecce quid acci

dit te diligentibꝰ? Sed te non amãtes de ſtercore penitus
eleuant/et collocãtur cum principibus populi domini: ſo
liũ glorie honoris et dignitatis tenẽtes in ſcientia. Eia er
go fratres diſcite humilitatem habere: diſcite ſuperbiã cõ
culcare: diſcite et eam deuitare / velut mortem eã cõculca
re. O q̃ difficile diuitibꝰ: o q̃ penoſũ: o q̃ meritoriũ. Eſto
te ergo pauperes ſi vere humiles eſſe cupitis. Nam deſtru
ctis diuitijs ꝛ cõculcatis/faciliter ſãcta perfectaqꝫ humi
litas acquiritur/cum quibus vere poterũt habitare. O di
uitie dulciſſime et ſuauiſſime hominibus inſipientibus ap
paretis: ſed omni veneno mortaliores eſtis omnino. Vene
num enim q̃s ſumere poterit/niſi fuerit aliqua dulcedine
copulatum? Sed commixtum dulcedini faciliter ſumitur
Sic enim qui recipit moritur. Sic q̃ diuitias amat dulce
dinẽ videtur guſtare. Sed ecce mors inter diuitias latẽs
hominem ſuperbum et elatum: diuitẽ inflatum aggredit:
et aggreſſus occidit/ꝛ occiſus ad infernũ perducitur. Ec
ce quantũ ꝓſunt nobis diuitie mundi huiꝰ per quas occi
dimur: p quas mutamur quotidie: per quas īſidiamur fre
quẽter: per quas eleuamur in vanitatem: per quas venera
mur mendaciter: per quas animã ſuperbam ad īfernũ dia
bolus ſemp expectat cõducere. Tollite ergo fratres mei
diuitias vt facilius tollatis ſuperbiam: tollite diuitias ꝛ ī
Luce.xj. fernus non erit. Date elemoſynam et omnia munda dabũ
E tur vobis. O fratres mei an ignoratis ꝙ pauperibꝰ nõ da
re tuliſſe ẽ? Et merito quando quis poteſt eſurientibꝰ ſub
uenire ſi non paſcit: merito vitam extinguit et eos mori p
mittit. Pudeat ꝛ erubeſcat chriſtianus tollere pauperibꝰ
quibꝰ iubemur ſemper offerre. Ultra omnẽ iniquitatem ẽ
diuitem velle fieri de exiguitate pauperum vel viduarum
Itaqꝫ fratres amãda ſunt honeſta lucra: ſed horreãtur dã
noſa cõpendia. Nullus audeat inde tollere vbi debeat col
lecta diſpergere. Addendo perdit qui retinendo collegerit
paupertatem potius ad ſe trahit qui paupertatẽ ſe exigen
tium pecunia nõ repellit. O fratres mei veniet dies illa: ve
Mat.xxv niet et nõ tardabit: quando nobis dicetur. Eſuriui ꝛ nõ de
diſtis mihi manducare: et vltimo dicetur illis. Ite maledi
cti in ignem eternum. O fratres ſi in ignem mittẽtur illi q̃
non ſũt elargiti: nec que cum labore lucrati ſunt pauperibꝰ
donauerunt: quid dicetur illis qui aliena rapere nõ timue
runt? Cũ diabolo ardent: qui nudũ non induerunt: vbi pu
tamus arſuros qui viduas et orphanos ſpoliauerũt? Nõ
ergo ſpoliare debemus pauperes vt denudati abundemꝰ
in ſupbia vite: ſed elemoſynas dare vt pauperes et hũiles
F ſimꝰ non differamus. Sed hec non ſolum facere nobis ſuf
ficit: ſed et proximũ etiam ad hec īducere feſtinemus: dicẽ
tes poteſtatem habẽtibus et terrarum rectoribus ꝙ nõ ſo
lum elemoſynã porrigant: ſed et ꝙ regna ſua in pace cuſto
diant/ſciẽtes ꝙ remota iuſtitia regna latrocinia efficiunt
Multi eñ ſunt rectores: ſed pauci iuſticie amatores inue
niuntur. Nã cum queſitũ fuiſſet a ſocrate ridẽte: cur ſic for
titer rideret. Reſpõdit. Uideo magnos latrones ad ſuſpẽ
dium duci facere paruos. Et alta voce clamaſſe refert. O
q̃ digniores eſtis ſuſpendi qui in cathedris et domibꝰ ha
bitatis latrocinia maiora ꝯmittentes: q̃ q̃ in ſiluis cũ tre
more quotidie demorari videntur. Quapropter fr̃es noli
te rapere: nolite fenerari vt abundetis in ſupbia vite. Sed
Pſal.lxj. diuitie ſi affluãt nolite cor apponere/ſed diſpergite eas vt
humiles ſitis: et imitari valeatis illum q̃ ſequẽtibus ſe di
Mat.xxv cet. Uenite benedicti patris mei poſſidete regnũ quod vo
bis paratum eſt ab origine mundi. Amen.

¶ Ad leproſos vt patientiã teneant: exemploqꝫ chriſti leproſos hortatur ꝛ cetera. Sermo.xxxij.

A Fratres mei dilectiſſimi ſcio ꝙ percuſſit vos deꝰ
et leproſi facti eſtis vſqꝫ ad diem mortis veſtre.
Ideo obſecro vos in domino noſtro ieſu xp̃o cu
ius precioſo ſanguine redempti eſtis: vt non de
Ephe.iij. ficiatis ī tribulationibꝰ que ſunt pro gloria veſtra: ſciẽtes
ꝙ p carnis afflictionem mentis infirmitatem occidimus.
Spiritus eñ deficit/dum miſera caro gaudendo quieſcit
Ergo ſi pauptas vrgeat: ſi luctus meſtificat: ſi ſtomachus
doleat: ſi pectꝰ vel venter infletur: ſi totius corporis dolor
vos inqetat: ſi calamitas vos vndiqꝫ vexat: ſemper vos le
tificet in omnibus laboribꝰ ꝛ periculis vite huiꝰ amor ve
ſter in deũ et pia patiẽtia et certa ſpes ſupernorum. Deſpi
ciamꝰ ergo diuitias corde: et erimus locupletes. Deſpicia
mus inimicorũ ſupplicia ꝛ erimus ſemper victorioſi. De
ſpiciamus corporis ſanitatẽ et eternam quietem et ſanita
tẽ recipiemus. Igitur vobis infirmantibus et languenti
bus patientia ſumme neceſſaria eſt. Nullus eñi beatꝰ eſſe
poterit: nullus celoꝝ ciuis efficitur: nullus amicus dei cõ
ſtituitur/qui inter mala patiẽs nõ inuentꝰ fuerit. O patien
tia tu omnia vincis aduerſa: nõ colluctãdo ſed ſufferendo:
nõ murmurãdo ſed in omnibꝰ gratias agẽdo. Ipſa enim
patiẽtia eſt que fecem totiꝰ voluptatis abſtergit: ipſa que
limpidas animas deo reddit: ipſa nauis que ad portũ cũ
ctos ſuos amatores pducit. Ipſa eſt per quã infernꝰ clau
ditur: et paradiſus aperit ſuis amatoribꝰ. Ipſa ẽ per quã B.
omnis et ſine qua nullꝰ iuſtificabitur. O ſi graue vobis eſt Mat.
quia leproſi eſtis: patientiam in cunctis habete. Eleuate xxvij
capita veſtra: ꝛ corde aſpicite vulnera ſaluatoris noſtri in
ligno pendẽtis: penas morientis: preciũ redimentis: cica
trices reſurgentis: quid aliud videre poterimus niſi caput
inclinatũ ad vocandum ꝛ parcendum: cor apertum ad di
ligendum: brachia extenſa ad amplexandũ: totum corpus
expoſitũ ad redimendũ. Hec quãta ſint cogitate vos qui
doletis: hec in ſtatera veſtri cordis appẽdite vt totꝰ vobis
figatur in corde/qui pro vobis totꝰ fixus fuit in cruce. Et
quid plura ſaluator noſter ꝓ nobis ſuſtinuit: q̃d plura pa
tienter portauit? Tota eñi vita ſua plena fuit dolore: ꝛ tã
dem ad crucem perueniens per paſſionẽ ludibrijs exponi
tur: qui eſt vere palma victorie. Spinis coronatur: q̃ ipias
peccatorũ venit cõfringere. Ligatur qui ſine labore et pe
na ſoluit compeditos. Ligno ſuſpenditur: qui erigit eliſos
Aceto potat fons eterne vite: diſciplina ceditur: vulnera
tur ſalus: vita moritur. Occidit ad tẽpus vitã mors: vt in
perpetuũ ad vitã occideretur mors. Ecce fratres chriſti
patientia: ecce chriſti bonitas ꝛ clementia. Et ſi placet eti
am plura audire: poſſumꝰ et adhuc plura de chriſto predi
care. Non igitur tedeat vos audire. Nã ꝛ ſi fatigaremini:
vobis non amplius predicarẽ. Cupio enim conſolari vos
et non triſtari. Nam ſi tediũ eſt dicite: ſi vero gaudium au
dite. Ecce eñ venit ſaluator regens ſidera: et ſugere voluit
vbera. Ipſe qui panis ẽ: eſurire voluit: ipſe fons ſitire: ipſe
lux dormire: ipſe quies fatigari: ipſe veritas occultari: ipſe
iudex viuorum et mortuorum a mortali iudice condẽnari
ipſe iuſticia ab iniuſtis iudicari: ipſe vnitas mutari. Nihil
enim tam ſalutiferũ nobis eſt q̃ quotidie cogitare quãta
pro nobis pertulit deus et homo. Ecce enim ſaluator paſſꝰ
eſt: leproſus ī cruce factus eſt: patiens factus ẽ nobis relin
quens exemplum vt ſequamini veſtigia eiꝰ. Quod ſi fece
ritis: nõ ſolum infirmitatem non moleſte portabitis/ſꝫ cũ
ꝓpheta clamare voce ꝛ ope nõ deſiſtetis. Deficiat in dolo Pſ.xxx.
re vita mea: et anni mei in gemitibꝰ. Sed dicetis. O q̃ gra C
ue: o q̃ inhumanũ: o q̃ forte eſt inter homines habitare nõ
poſſe. Ecce eñ ſeparati ſumus ab vrbibus: gentes nos ſper
nunt: parentes nos odiunt: cõſanguinei fugiũt: amici nos
deſerũt: ſeparati ſumus a caſtris ac ſi ex hominibꝰ nati nõ
eſſemus. O fratres mei attẽdite patienter et nolite turbari
nam verum eſt quod dicitis/ſꝫ nolo vos ignorare quod le
gitis. Ait enim dominꝰ moyſi. Habitabit ī domo mea ple
nus lepra. Cur ergo turbamini ſi iter homies habitare nõ
poteſtis? Nũquid mundi ciues hoc preſtare nobis potue
runt? Nunquid domum dei vobis aperire potuerũt? Nũ
quid per eorum conuerſationem efficiemini meliores? An
ignoratis quid dictum fuerit ſancto viro ãtonio. Si cupis
ſaluari fuge homines: fuge mundũ ꝛ pompas eius? Cur er
go turbamini ſi iter homines conuerſari non poteſtis? Ec
ce enim ſanctus iob iuſtus: ſapiens: diues: rectus et timẽs Iob.j.
deũ: ꝛ tamen leproſus efficitur: tamẽ non conqueritur: extra
caſtra proijcitur: ab hominibus deſpicitur et deſerit. Ab
vxore blaſphematur: tamẽ non cõqueritur: nec labijs ſuis
contra deum mortaliter locutus eſt: conſiderans aliã vitã
cito eſſe venturã. Non ḡ turbemini: ſꝫ cõſiderate qr ꝓpter
pctã veſtra pcuſſit vos deꝰ: vł vt examinet vos. Ecce eñ ma Num.xij.
ria qr murmurauit ī fratrẽ ſuũ moyſẽ: leproſa ẽ facta. Aza iiij. Regũ
rias rex qr p̃ſũpſit: leproſus factꝰ ẽ: ꝛ giezi qr ſimoniã ꝯmi xv.

iiij. Re.v. ſit:ꝛ naamã quia ſe glorificauit. Uos etiã quocũq; modo
ꝑcuſſi eſtis:patientes eſtote: et gratulanti animo ſuſcipite
illã: ne pariter hic et in futuro eterna tormenta patiamini.
Confortamini ergo ꝛ nolite timere. Ego vobiſcũ eſſe credi
di tertia die paſche: ſed q2 valẽtin⁹ noſter migrauit a ſecu
lo: ꝑpterea vobiſcũ eſſe non potui. Sed nũc fractis argen
teis vaſis de bonis eccleſie hipponẽſis: vobis in neceſſita
tib⁹ et pro captiuis prouidere volui. Conſoletur aũt nos
deus qui ſuos cõſolatur in omni tribulatione. Amen

De deteſtatione ebrietatis: cum terribilis caſus enarratione. Sermo.xxxiij.

A Non miremini fr̃es chariſſimi ſi hodie ter ſmo
nem deo auxiliante ꝑfecero. Accidit hodie terri
bilis caſus vt omẽs audiſtis: propter quẽ nõ ſo
lũ ad eccleſiam hipponẽſem omnes ãtiquiores
habere volui: ſed etiã omnes femias ꝛ infantes in vnũ cõ
gregari precepi. Quibus cõgregatis cũ dolore et anxieta
te vobis enarrare intẽdo tanq̃ pater in plebe: quid accidit
preclariſſimo ciui noſtro hipponẽſi cyrillo. Ecce ei (vt ſci
tis) potẽs erat inter nos opere ꝛ ſermone: et fere dilect⁹ ab
omnibus. Filiũ vt ſcitis habebat et eũ vnicum poſſidebat
et quia vnicus erat eũ ſuperflue diligebat et ſupra deum.
Ideo ſuperfluo amore inebriatus: filiũ corrigere neglige
bat: dans etiã poteſtatẽ faciendi omnia que placita eſſent
illi. O doloſa libertas. O grandis filiorũ perditio: o pater
nus amor mortifer⁹. Ecce filios ſe dicũt diligere: quos ſiu
gulari procurãt. Dicũt eos amare: quibus iam ſuſpendia
Mat.xv. parãt. Dicũt patres filios ſe nutrire: ſed ecce iam pater et
fili⁹ ambo in foueam cadunt. Quare pater cũ filio cadit in
foueã: niſi quia pater cecus eſt: quia malus: ꝛ quia ſalutem
ſuã et filiorũ ſuorum videtur negligere? Quo et quomodo
pater hec neglexerit: niſi qñ filio libertatẽ donauit: quan
Prouer. docum corrigere neglexit: qñdo virge pepercit: quando
xiij. ei ſemper ſerenã faciẽ demonſtrauit? Cupitis audire nũc
quomodo pater ꝛ filius in foueã cadũt? Licet enim ſciatis
tamẽ q2 neceſſe eſt vt vos q̃diu viuitis timeatis: ideo que
hodie facta ſunt iterũ dicere non erubeſco. Ecce eni cyril
l⁹ veſter filiũ habebat (vt ſcitis) quẽ corrigere negligebat:
et luxurioſe viuẽdo conſumpſit partẽ bonorum ſuorũ: ſed
ecce hodie ebrietatem ꝑpeſſus matrem pregnantem nequi
ter oppreſſit / ſororẽ violare voluit / patrem occidit / ꝛ duas
ſorores vulnerauit ad mortẽ. O magna diaboli domiatio
patrẽ quem poſt deũ reuereri debebat occidit / matrem a
qua portabatur ꝑgnãtẽ oppreſſit: ſorores quas tenerrime
diligere debebat voluit violare / ꝛ duas vulnerauit ad mor
tem. O doloroſa ebrietas omniũ malorũ mater: omnis lu
xurie ſoror: omnis ſuperbie pater. O ebrietas tu mentẽ ce
cas / iudicio recto cares / conſilium nullum habes / blãdus
demon es venenũ dulce es: peccatum ſuaue es. O ebrietas
nunq̃d nõ per te inflatur ſtomachus? Nunquid non per te
putreſcit anhelit⁹? Nũquid non oculos cecas? Nunquid
non cũcta mẽbra debilitas? Nũquid nõ mortẽ acceleras?
Nũquid non burſam euacuas? Nunquid non dominiũ re
cipis ab homine? Nũquid beſtialem et irrationabilẽ te di
ligẽtem tecũ ducis? O ebrietas / diſcant te diligẽtes agno
ſcere: diſcant te deuitare / iterum diſcant te deuitare: diſcãt
te velut mortẽ effugere / quoniã q te dilexerit: regnum dei
Ephe.v. non cõſequetur. Ergo o fideles abſtinete ꝛ nolite iebriari
vino. Nõ eni ſufficit abſtinere / ſed abſtinentes alios abſti
Geñ.xix. nere doceatis. Docẽtes quomodo loth inebriatus cũ filia
Judi.xvi. b⁹ iacuit. Samſon etiam vino repletus per meretricem ini
Eſa.v. micis traditur. Audite fideles: audite eſaiam dicentẽ. Ue
Leui.x. qui cõſurgitis mane ad ebrietatẽ ſectandam et potandum
vſq; ad veſperã vt in vino eſtuetis. In veteri etiã lege pre
ceptum erat q ſacerdotes cũ ingrederent̃ tẽplũ miniſtra
re domino / omnino nõ vinũ biberent. Si ergo hoc erat dũ
templũ tãtum ingrederent̃ / et quid nos miſeri facere debe
mus? Q̃ꝫ plures ſunt ex vobis qui pri⁹ tabernã viſitãt q̃
templũ: prius corpus reficiunt q̃ animã: prius demonem
ſequũtur q̃ deũ. O fideles nõ fideles: quid vobis cum vi
no? Nũquid vinum factum eſt vt deficiatis maledicẽtes
nomẽ domini? Abſtinete ergo a ſuperfluo potu ne rebelles
Geñ.iij. efficiamini. Q̃diu enim adam abſtinuit: tãdiu obediens
fuit: tãdiu bon⁹ ſanct⁹ et iuſtus permanſit. Sic et helias iij. Regũ.
tãdiu miracula fecit: q̃diu pane et aqua refect⁹ eſt / ſ; poſt xvij.
q̃ carnes comedit: et vinũ bibit in ſaturitate / miracula nõ
legit̃ feciſſe. Eia ergo fideles: caſum ſuperius aſſignatum
inter cetera cõſiderantes deũ timete: et timẽtes eum feruẽ
ter rogate vt ab his ꝛ ab oib⁹ malis liberet nos ſẽp. Amẽ.

De duobus generibus hominum mundũ derelinquentiũ: qui in ſancto Loth et vxore ſua deſignantur. Sermo.xxxiiij.

A Udiſtis fratres chariſſimi: q loth nepos abrae i B
ter peſſimos ſodomitas ꝛ gomorreos ſãcte et iu Geñ.xix.
ſte moratus ẽ. Quas ciuitates volens ſubuerte
re domin⁹ / ad ſeruũ ſuum loth angelos miſit vt
cum malis nõ periret. Qui cũ exiret: dixerũt ei ãgeli. Sal
ua animam tuam. Uxor ꝟo loth q2 retro reſpexit: mox mu
tata eſt i ſtatuam ſalis. Igitur fratres mei q̃cunq; ſcripta Roñ.xv.
ſunt: ad noſtram doctrinã ſcripta ſũt: vt inde fructũ aliquẽ
capiam⁹. In loth enim ꝛ vxore ſua / duo genera hominum
deſignant̃: ſcilicet mundum derelinquẽtium: quorum vnũ
perfecte deſerit / aliud quoq; tepide: ꝛ reſpiciẽdo retro ve
nit ad mortẽ. Sodoma quoq; q̃ cecitas vel muta vl' aſperi
tas interꝑtatur / mund⁹ eſt in quo ſunt homines muti et ce
ci: ad quos mittũtur ſancti ãgeli: ꝛ ſancti predicatores: vt
dicãt. Salua animã tuam: et in monte te ſaluum fac. Fuge
re enim ſodomam q̃d aliud eſt q̃ incendiũ libidinis: luxu
rie / ſupbie et auaricie fugere? Quibus et precipimur non
retro reſpicere / quia victor mundi et mõtem ſancte religio
nis igreſſus: nõ debet retro reſpicere. Quare? Quia meli⁹ ij. Pe.ij.
eſſet viam veritatis nõ agnoſcere: q̃ poſt agnitã retro abi
re. Quid ẽ dicere: niſi q melius eſſet q in vita ſeculari ꝛ lai
cali mãſiſſet: q̃ poſtmodũ ſolitariam vitã deſereret? Apo
ſtatare enim nequam eſt: mortale eſt: cum dãnatione ſẽper
viuere eſt. Tales enim femine et vxori loth cõparãtur: q2
moriẽtes: retro aſpicientes: conuertuntur in ſtatuam ſalis
Loth precipitur vt in montẽ ſe ſaluũ faciat: per quẽ con B
templatiua vita deſignatur. Tu vero homo aſcẽde in mõ
tem penitentie: aſcende in mõtem diuine cõtemplationis.
In hũc montẽ te ſaluũ fac: in hunc montem volando trãſ Pſalm.x.
migra ſicut paſſer: ꝛ ibidem ſalua animã tuam cur⁹ ꝛ ſecu
li dignitate denudat⁹. Sic enim fecit glorioſus ille adole
ſcẽs nathanael / de quo legitur. Ait ei. Magiſter quid faci Mat.xix.
am vt habeam vitam eternã? Cui dominus. Si vis ad vi
tam ĩgredi: ſerua mandata. Cui adoleſcens. Que ſunt mã
data? Cui domin⁹. Diliges dominũ deum tuũ ex toto cor
de tuo. Non homicidium facies. Non adulterabis. Nõ fa
cies furtum. Non falſum teſtimoniũ dices. Honora patrẽ
tuum et matrẽ tuã: et proximũ tuũ ſicut teipſum. Hec om
nia ad tuam vitam pertinẽt. Cui dixit adoleſcẽs. Domine
hec omnia cuſtodiui a iuuẽtute mea / quid mihi deeſt? Cui
domin⁹. Si vis perfect⁹ eſſe vẽde omnia que habes et da
pauperib⁹ / et ſequere me. Et ſecutus eſt ieſum adoleſcens
ille: et nunq̃ retro poſtmodũ reſpiciens: reliquit patrem ꝛ
matrẽ et vxorem: filios et ſorores et animã ſuam. Tũc pru
dẽs adoleſcẽs montẽ dei aſcẽdit: ſodomã et gomorram Geñ.xix.
reliquit: incendium libidinis fugit. curam ſeculi ſuffocauit
et mõtẽ ſumme cõtemplationis aſcendẽs emit i agro the
ſaurum abſconditũ: charum eum tenens in vita ſua. Simi Mat.xiij.
liter hoc idẽ fecit petr⁹: qñ volũtarie omnia deſeruit: oĩa Mat.xix.
relinquens et ſecutus eſt ieſum. Sic et maria illa lazari ſo
ror cum lazaro fratre ſuo et maria virgine prudentiſſima:
quãdo omnia vendiderunt et preciũ ante pedes apoſtolo Act.iiij.
rum poſuerunt. Sic ꝛ helie facere placuit ꝛ iohanni zacha
rie filio: quãdo heremũ intrauerunt. Sic et paulus cũ ãto
nio: quando annis multis heremũ coluerũt. Sic et fratres
mei q ſanctorũ patrũ vitam et exempla imitari et ſequi vo
luerunt. Nunquid nos etiam hoc idẽ optamus? Etenim
in ſeculo ſumus: ſemper tamẽ vt incepimus vobiſcũ ĩ ſoli
tudine eſſe deſideram⁹: ꝛ oſtendim⁹ opere quando epiſco
pali eccl'ia ꝯtĩ nõ fuim⁹. Eia ergo fr̃es ꝓ deo iugo dei ſub
miſſi eſtis: vt ſublata licẽtia peccãdi cathenis obedientie ĩ
ꝓpoſito bono retinere poſſitis. Sed attẽdite fratres mei ꝛ
leticia cordĩ mei: q nihil ꝓficit bñ operari ex coactiõe niſi ex C
volũtate libera faciat. Qui ei bñ faciũt coacte deo nõ ſũt

occepta ꝙ̄ faciſſit:et ſimoni cyreneo:quē iudei angeriauerūt ut crucē chriſti portaret:optime comparantur. Ecce enim ſimō crucē portat cum dolore/quia nō libenter portat āgariatur:ſed nō moratur in ea:ideo non perſeuerādo fugit:et ſine fructu a cruce recedit:quia nihil boni dicit niſi vſqȝ ad mortem in bono perſeueretur. Sic et nos crucifigamꝰ corpora noſtra verberibꝰ:vigilijs:abſtinētia eſce ⁊ potus. Sȝ timeo ne coacti hoc agamꝰ:et corpora macerantes:mūdo ſaltem volūtate viuamus. Ideo fratres in hunc montem obedientie aſcendamus:⁊ qꝺ deo promiſimus attēdamꝰ. Nihil eſt enim maius obediētia:nihil peius inobedientia.
Gen.iij. Adam periit quia inobediēs fuit:chriſtus reſurrexit qꝛ pa
Phil.ij. tri obediuit. Jonas inobediēs a piſce abſorptus eſt. Saul
Jone.ij. inobediens a demōe correptus eſt. A qua correptione libe
j.Regum. ret nos ipſe chriſtus:vt digne ad montem contemplatiōis
xviij. volare poſſimus. Amen.

¶ Ad iudices vt caueant ne odio:amore:precio precibus vel timore corrumpātur ceteraqȝ vitia declinent et iuſticiam ſeruent. Sermo.xxxv.

A Rogatꝰ a vobis o iudices:licet cū fortunato manicheorum preſbytero lōga diſputatione grauatus:ſermonē vr̄a dilectione deuictus facere deo auxiliante non diſtulimꝰ. Ecce enī nūc congregati eſtis in domo epiſcopi. Cōueniſtis omnes ī vnū/non vt ſophiſmata audiatis:nō vt poetaꝝ curioſitatem intelligatis/nō vt beatos vos eſſe predicē/ſed ſolū vt quid ꝓ veſtra ſalute neceſſarium fuerit audiatis:et audientes operibus adimpleatis. Uos enim reputati eſtis ab hominibus duces populi/iudices terre/orphanorum patres/viduarū mariti/iuſticie zelatores/reipublice amatores. Cauete ergo ne corrūpamini odio/amore:ꝓcio/precibus vel timore. Decet igitur iudices non ſolū que diximꝰ adimplere/ſȝ cū dei adiutorio calcare ſuperbiā/abominari luxuriā/abhorrere fallitatem/deſpicere auariciā/que nouerca dicitur eē et ſumma inimica iuſticie. Ipa enim eſt que patrem neſcit matrē ignorat:amicos perdit/et ſeipam relinquit. Decet igitur iudices non auariciam ſȝ largitatē ſectari/ et amare paruulos/puſillis et orphanis faciem ſerenā non ſolū verbo ſed opere demōſtrare. Nō enim auertere faciem debēt a paupere/nec priores dedignētur conſeruare fideles:nec
Eccl.ij. ceruicē erigere debent quoſdam deſpiciēdo/ſciētes ꝙ moritur pariter doctꝰ ⁊ idoctus. Decet igitur iudices gratiā quā diuinitus receperīt ſollicita mente cuſtodire/fidē oſtēdere:zelum rectitudinis cōſeruare. Decet etiā iudices clemētie eſſe cultores/deteſtatores ſeuitie:cunctis benignos ad irā tardos:ad miſericordiā feſtinos:ī aduerſis firmos in proſperis humiles et cautos/et quibuſcūqȝ dignitatibꝰ ſublimatos ſeipſos agnoſcant:et caueāt ne ſuos īferiores deſpiciāt. Decet etiam iudices ſapientes eſſe:et in lege do
Eſa.v. ctiſſimos/ne dicere valeāt tanqȝ legem ſanctam ignorātes bonū malum et malum bonū. Decet etiam iudices plꝰ deū timere ꝙ̄ alij homines/plꝰ de ſalute animaꝝ curare ꝙ̄ cor
B poris:plus honorē dei ꝙ̄ marſupia plena diligere. Sed ve vobis iudices/ve vobis in eternū et vltra:quia non eſt in vobis veritas:nō miſericordia:nō pietas/non iuſticia/nec ſciētia dei ī vobis poteſt inueniri. Quid enim inter vos regnat. Auaricia/mēdaciū/clamor/apparētia ꝑuerſio ſacre legis/dicētes malū bonū:bonum malū. Ecce acceptio ꝑ
Pſ.xj. ſonarum. Nō eſt ei ṽitas in vobis. Diminute ſunt a vobis veritates. O patres pauperū:o vere non patres ſed predones. Quare non patres? Quia vbiqȝ per vos opprimunt:nec eſt ꝙ miſereatur pupillis dei/ſed ſi diues locutus fuerit mox tacuiſtis:cauſas ſuas vſqȝ ad nubes ꝑduxiſtis. O iudices ſcientiā et iuſticiā mundi amantes:attendite quid agitis. Nam ſcientia mundi pleni eſtis:⁊ ī ipſa moriemini Que ē enim ſcientia mūdi/niſi theſaurū cōgregare:lucrū terrenum acquirere/decipere proximū/mētiri:iurare:iuſticiam caute peruertere:et ſimilia in cūctis agere? Iſta enī eſt ſapientia huius mundi. In iſtis fere quaſi tota vr̄a vi
Sap.j. ta conſiſtit:et ideo attendite qui iudicatis terram:ꝙ ſapiē
j.Cori.iij. tia huius mūdi ſtultitia eſt apud deū. Sed dicitis. O epiſcope hanc ſcientiā non amamus:furtum non cōmittimus proximū non decipimus nec offendimꝰ. Quare? Quia nihil aliud recipimꝰ niſi ꝙ̄tum nobis donare voluerit. Ego autē dico vobis:ꝙ tātū feciſtis ꝙ̄tum facere potuiſtis. Nō plꝰ vobis fuit datū:ideo non plus recepiſtis. Quantū potuiſtis feciſtis. Leues cauſas magnas feciſtis. Nā ⁊ ſi vi nō rapuiſtis:et proximū in via nō depredati fuiſtis:latrones tamē eſſe poteſtis. Latro enim timet malū:et vbi non poteſt non facit:⁊ tamē latro eſt. Deꝰ enim cor interrogat et nō manū. Lupus enim frequenter venit ad ouile et querit rape oues:querit lacerare:querit et deuorare. Uigilāt tamē paſtores:latrāt canes:et ſic lupus timēdo fugit. Nūquid non tamē lupū nō eſſe dicimus? Abſit. Sic et vos fa- C
citis ꝙ̄tū poteſtis:ſi plura poſſetī plura faceretis. Eia igi- Dan.xiij.
tur o iudices attendite ne cū falſis iudicibus ſuſanne confundamini. Suſcitabit enī dn̄s ſpiritum danielis:et ponet ſpiritū eiꝰ et ſapiētiā pueri ſui danielis in mentē alicuius iuuenis:et ſicut fecit in ſuſanne iudicibꝰ cōfundet oēs falſos teſtes cū iudicibus:et tūc ſciēt quid profuerit ſibi ſua ſciētia. Cōſiderate ergo o iudices terre quid ꝑ oſeam ſeruum ſuū deꝰ loquatur. Ait enim. Uiſitabo populū meum: Oſee.iiij.
et iudices ⁊ vias eoꝝ:et cogitationes eorum reddā eis. O Heb.x.
ꝙ̄ horrendū eſt incidere in manus domini. O ꝙ̄ta vitio:o quāta miſeria malis erit in die nouiſſimo. Expellentur enī mali mercatores:falſi iudices de domo dn̄i:exulabunt a domo dei:expellent a paradiſo:et ibunt in locū vbi ſemꝑ
erit fletus et ſtridor dētium. Ideo attendite ad conſilium Mat.viij.
meū:aperite cordis portas. Surgite qui dormiſtis:legite Eſaiam prophetā:ſequimini eum:nō cras ſed hodie:non
tamē hodie ſed et nūc. Ait enī propheta. Derelinquat im- Eſa.lv.
pius viā ſuā:et vir iniquus cogitationes ſuas et reuertat ad dominū:⁊ miſerebitur eiꝰ qꝛ miſericors eſt. Currite iudices ne iudicemini ad patrē miſericordie:querite veniā:
reddite qꝺ recepiſtis illicite. Querite veniā:quoniā prope Pſ.cxliiij.
eſt omnibus inuocātibus eū in veritate. Ipſe eſt qui ſanat
cōtritos corde ⁊ humiles ſpiritu:et corde tribulatos ſalua Pſ.xxxiij.
bit. Ambulate dū lucē habetis:dum dies eſt. Ecce o iudices veniet iā nox:qꝛ venit iam mors in qua non erit licitū āmbulare. Cogitate quid eſtis:quo ituri eſtis. Parētes enī veſtri ꝑdicant mortui:ſepultura clamat:infernꝰ vlulat demones expectāt:ſacerdotes predicāt:quid ſuperbis terra et cinis? O iudex qui deum nō agnouiſti:dum iuxta tumu
los patrum tuoꝝ trāſis:ſcias ꝙ mortui clamāt:Terra es: Eccl.x.
et ī terrā ibis. Homīes enim fuerunt ſicut et vos diuitias Gene.iij.
poſſidēdo. Ubi modo ipſi ſunt:ſic et nos erimus. Ubi ſuꝑbia eorū/vbi ſciētia/vbi cathedra magiſtralis:vbi honor
diſcipulorū:vbi indumenta ſerico et pelle decorata? O ci- Eccl.v.
nis et puluis:o iudex quid es et quid eris cōſidera. Nō ergo tardes conuerti ad deū:⁊ ne differas de die in diē. Su-
bito enī venit ira eius:quia iuxta eſt dies perditionis:⁊ ad Deutero.
eſſe quidem neceſſe eſt et feſtināt tempora. Nemo ex vobis xxxij.
tamen deſperet:nemo diffidat ꝺ dei miſericordia. Sed attendite quia nulla culpa tam magna ē que non habeat ve-
niam. Et ne aliquis deſperet:mariam illā peccatricem do- Luce.vij.
minam luxurie:vane glorie matrem:ſororē marthe ⁊ lazari in exemplum aſſumite:que poſtmodum apoſtoloꝝ apoſtola meruit nūcupari. Adiuuet autem nos ipſe deus ⁊ homo qui pro nobis naſci et mori dignatus eſt. Amen.

¶ Ad preſbyteros ſuos malam vitā eorum reprehendens ac ad mūditiā ſacerdotes incitat et plura alia. Sermo.xxxvj.

Fratres chariſſimi vt nouit charitas vr̄a:opor- A
tet manū mūdaȝ eſſe que polluti vaſis maculas debet purgare:ne polluta deteriꝰ poſſit coinquinare cuȝ ſordida ſordidū tractat. Propterea ſa-
cerdotes altiſſimi dei vobis dicitur. Mundamini ꝙ fertis Eſa.lij.
vaſa domini. Uos enī eſtis qui vaſa domini ferre debetis
quibus datū eſt noſſe myſteria regni dei. Uos eſtis ſal ter- Mat.xiij.
re/lux mūdi/lucerna accēſa:ciuitas in monte poſita/ colū- Matth.v.
ne templi/lignū ſcientie in medio paradiſi poſitum:patro- Gene.ij.
ni et rectores terre:angelorū et paradiſi ciues:prophetaꝝ filij:patriarcharum cognati/apoſtolorū ſucceſſores. Mūdamini ergo vt digne cū patribꝰ ferre poſſitī vaſa domini Uaſa enī nō ſolū aurea ⁊ argentea/ſed etiā illa ꝑ quibꝰ redimēdis dn̄s mori dignatꝰ eſt. Propterea attēdat chari-

tas vr̃a quales eſſe debetis: vt digne vaſa domini portare
B poſſitis. Ait enĩ apoſtolus. Oportet epiſcopũ ſine crimine
Titum.j. eſſe: tanq̃ȝ dei diſpenſatorẽ: non ꝓteruũ: nõ iracundum: nõ
vinolentũ: non percuſſorẽ: nõ turpis lucri appetitorẽ. Hec
aũtẽ non ſolũ ego ep̃s ſeruare debeo: ſed et vos vna mecũ
deo auxiliãte ſeruare debetis per omnia ſine crimine ſicut
epiſcopũ. Ita iubet eſſe preſbyterũ: id eſt irreprehenſibilẽ:
vt nõ querat vxores: nõ diuitias: nõ honores: ne ſecularis
dicat̃. Non enim debet qui animarũ curã gerit tranſire de
domo in domũ: non frequẽtare forũ cũ ruſticis: nõ mercã-
tias acquirere: non cõmatres ꝓcurare: nõ ligonizare: non
tabernas intrare: nõ diſcurrere: niſi neceſſitate compulſus.
Sic enim faciẽtes irreprehenſibiles ſunt apud hoĩes. Sic
enĩ vaſa dñi digne portare poterunt. Sed ſi contrariũ fue-
rit (qđ dñs auertat) quõ poterit auferre malum de medio
ouiũ: ſi in delicto ſimiliter ſimili corruerit vel maiori? Nõ
enĩ talis diſpẽſator dicitur / ſed potiꝰ diſſipator. Aliud eſt
enim diſpẽſator: ⁊ aliud dñs. Diſpenſator enĩ ſeruꝰ eſt. Nõ
enim licet diſpẽſatori ꝑcutere ſeruos: nõ occidere: non ira
cũdiã portare: q̃ʒ dominꝰ eius humilis: benignus et miſe-
ricors ẽ. Nõ ergo licet diſpenſatori furioſum eẽ. Nihil eñ
fetidius: nihil dãnoſius: nihil leuiꝰ: nihil turpius in paſto-
re furioſitate. Attẽdat igit̃ paſtor: attẽdat ⁊ diſpẽſator: qđ
ij. Tim.ij. legitur. Seruũ dei nõ oportet rixari: ſed humilẽ ad omnẽ
eſſe: patientẽ: doctorẽ: in manſuetudine erudientẽ eos qui
contra mouẽt. Diſcãt ergo paſtores ſi offendunt̃ / patiẽtes
C eſſe. Et vt ego patiẽtiã merear: oportet preſbyteros etiam
nõ ſolũ abſtinere a rixis / ſed ab ebrietate cauere. Nõ enim
licet clerico extra horã bibere: vel aliq̃d mãducare: vel de
domo in domũ trãſire et prãdiũ vel cenã ordinare. Atten
dite preſbyteri mei: attẽdite: ⁊ ſi veritatẽ dico nolite turba
ri. Nã valde deſpicitur clericꝰ qui ſepe vocatꝰ ad prandiũ
nõ recuſat: etiã neceſſitate aliqua cõpulſus. Sepe eñ in ce-
na vel prãdio vbi magna exiſtit multitudo: rixe et ebrieta-
tes naſcunt̃: ⁊ ea que ſunt opa carnis. Ideo ſumme cauere
debet clericus ne extra domũ ſuã vel epiſcopi prandere au
deat: vel in eadẽ etiã audeat ſecularibꝰ ꝑparare. Quid enĩ
aliud habere debemꝰ: niſi ꝙ turpis lucri appetitores non
ſimus? Omne enĩ lucrũ remotũ a p̃ſbyteris eſſe dꝫ. Nam
non ſeculi ſed eoꝝ que dei ſunt negociatores ſumus: ſecula
res ad nos venire nõ poſſunt: nũquid vel intelligere? Abſit
D Sermonẽ noſtrũ audire voluiſtis: ⁊ dimiſſo dẽtium dolo
re volui habere vos: nõ vt bonos vos eſſe audiatis: ſʒ vt ve
ritatem loquẽdo veſtrã miſeriã ĩtelligatis. Quid enĩ eſt? ę
Dicetis. Paſtores ſumꝰ. Ego autẽ dico ꝙ paſtores eſtis
et verũ eſt qđ dicitis. Sed q̃ paſtores vł quales dicere nõ
audeo: q̃ʒ ſimul vobiſcũ mẽdax. Oẽs pctõres ſumꝰ: oẽs
Iob.x. in peccatis nati et cõcepti ſumus: oẽs in peccatis viuimꝰ
Expedit tamẽ vt verũ dicã: quia epiſcopus ſum quia pa
ſtor ſum: q̃ʒ pro vobis animã ponere paratus ſum. Tace-
re igitur nõ debeo: q̃ʒ licet peccator ſim: animã tamẽ ꝓ ve
ſtra ſalute ponere iam decreui: iã me paraui: verũtamen di
cam et omne qđ verum ẽ a quocũq; dictum a deo eſt: a pa
tre et filio et ſpiritu ſancto eſt: dicere expedit nõ occultare
Nam ſi verũ tacerẽ: eſſem vobis ſimilis ĩ cũctis: qđ nolo.
Roñ. viij Si ergo deus mecũ quis cõtra me? Nunquid fortunatꝰ vł
arrius cũ ſuis inſidijs? Nã q̃ʒ veritatẽ dixi: ideo ĩ heremo
inſidias mihi poſuerũt: volẽtes me comprehendere et oc
cidere: ⁊ tamẽ deꝰ me liberauit. Libẽter tamẽ ſuſcepiſſem
E martyrium: et etiã ꝓ veritate mori ſemꝑ paratus ſum. Au-
dite ergo rebelles: Audite lupi rapaces. Audite vos deri-
ſores. Veniat etiã ille ſanctus ezechiel qui portã clauſã vi
derat in domo domini: ſurgat ⁊ vobis aperiat viſionẽ quã
vidit et palpauit. Dic dic o ſancte ezechiel: dic preſbyteris
Ezech. meis. Ait ſibi dominꝰ. Fili hominis propheta de paſtori-
xxxiiij. bus iſrael: dic q; ad eos: Ve paſtoribꝰ qui paſcebant ſemet
ipſos. Nõne greges paſcunt̃ a paſtoribꝰ? Lac comedeba-
tis et lanis operiebamini: qđ craſſum erat occidebatiſ: gre
gem autẽ meũ non paſcebatis: Quod infirmũ erat non cõ
ſolidaſtis / ⁊ quod egrotũ erat nõ ſanaſtis. Quod ꝯfractũ
eſt nõ alligaſtis: ⁊ qđ abiectũ eſt non reduxiſtis: ⁊ quod pe
rierat non queſiſtis / ſed cũ auſteritate imperabatis eis et
cũ potẽtia. Et diſperſe ſunt oues mee. Sed ego ſuper pa-
ſtores requirã gregem meũ de manu eoꝝ. Ecce quõ de vo
bis querit̃ dominus / q̃ʒ nõ eſtis paſtores ſed lupi rapaces
quia oĩa quaſi que facitis propter lucrum facitis. Nõ ſolũ
que eccl̃iarũ ſunt queritis / ſed et que mundanorum. Ecce
enim diſcutiamus mẽtẽ / perquiramus veritatẽ. Nunquid
miſſam cãtare / nunquid baptizare: nunquid mortuũ ſepe
lire ſine precio vel ꝓmiſſione dignamini? Nunquid non ci
tius mortem diuitũ q̃ȝ corporis ſalutẽ deſideratis videre?
Ecce quõ lupi eſtis: ecce quõ omni ſymonia ĩfecti eſtis. O
ſacerdotes quid agimus: quid ſumꝰ / cur tantũ dormimꝰ?
Ecce latro ſemel furatur: ſemel ſenꝰ ꝓximi tollit vł rapit:
ſed ſi capit̃ blaſphematur: verat̃: furtũ imponit̃: et tanq̃ȝ
latro iudicat̃ ad mortem. O ſacerdotes mei / ſi ſenꝰ ĩ laico
crimẽ iudicat̃: ſi ꝓpter hoc mori debet et cõdẽnat̃ ad mor
tem: qđ de vobis erit in die nouiſſimo? Quid de nobis fa-
ceret mũdus ſi ſuꝑ nos poteſtatẽ haberet? Quapropter te
nete iuſticiam: nolite lucrũ facere / ſʒ habẽtes victum et ve j. Tim.vj.
ſtitũ contẽti per oĩa eſſe debetis. Sed qui celebrat vel pre
dicat vel baptizat vt idẽ lucrũ acq̃rat: bonis celeſtibus de
facto ſe priuat. Ecce et romani principes q̃ȝ tũ neceſſe eis
fuerat de diuitijs ſuis tãtũ recipiebãt: aliud queq; paupe
ribus erogabãt: iuſticiam mirabilẽ conſeruabãt in cũctis
propter q̃ et alia bona que faciebãt et obſeruari volebant:
meruerũt magnifico imperio ſublimari: ⁊ timeri a cũctis in
orbe. Ecce enim pagani erãt: et ſtultiſſimũ putabãt ꝓ deo
colere crucifixum: et tamẽ deum ſuum timebãt. Et nos q̃
nomẽ chriſti in fronte portamus: quid aliud q̃ȝ ſymoniã et
F latrocinia quotidie ꝓcuramus? Ego etiã infidelis eram:
et nõ ſolũ a carthaginẽſibus ſed a romanis acutiſſimꝰ re-
putabar a cunctis. Copioſa turba circũdabat frequẽter: ⁊
me tranſire videntes et audiẽtes manũ ori ſuo ponebãt: ci
uem romanum tribunoꝝ caput me fecerant: et vxorẽ pon-
tiani filiã mihi equalem parauerãt. Audeo enim dicere au
deo hoc aſſerere ĩ nullo me mutatũ fuiſſe / omnia cõtẽnens
cuncta que ꝓmiſerant ſpernẽs: diuitias abhorrens: ciuita
tem caute relinquẽs. fugiens mediolanũ / vxorem non que
rens: cogitans nihil peius habere q̃ȝ conſortiuꝫ mulierũ et
ſocietatẽ. Hec omnia (ſeruus iniquitatũ mearũ) facere no
lebam: qui tamẽ nũc ſeruus chriſti ea que dix imꝰ et maio-
ra temptor habere frequẽter. Nos autem fratres qui ĩ pu
gna ſemꝑ ſumus: licet tẽptemur ad mundũ redire: vxora-
G ri: negociari: delicate viuere: cathedrã etiam aſcendere: ca
ueamus ne cũ mũdo dãnemur. Vos enim eſtis dij excelſi: Pſ.lxxxj
in quorũ ſynagoga deꝰ deorum ſtare deſiderat. Vos eſtis
eiꝰ vicarij / q̃ʒ vicẽ eius geritis. Vos eſtis filij excelſi om-
nes quibus dat̃ poteſtas ligandi atq; ſoluendi: aperiendi Matthei.
etiam celum et ĩfernũ claudendi. Eia ergo ſacerdotes dei xviij.
excelſi / aperite aures cordis veſtri. Quieſcite iã agere per Eſa.j.
uerſe / diſcite bene facere / paſcite oues verbo et exemplo: no-
lite eis celum claudere. Clauditis dum nõ corrigitis: clau-
ditis dum male viuere oſtenditis. Oculus ſitis ceco / ⁊ pes
claudo. Tunc enĩ oculus eſtis ceco / cum eius tenebras ef
fugatis ignorantie. Et pes eſtis claudo / quãdo viã verita
tis demonſtratis: vel quãdo fidẽ eorum roboratis. Sed ſi
fidem veſtram ꝓ vobis roborare neſcitis / quomodo alioꝝ
fidem roborare poteritis? Et ideo attẽdite nec turbemini
ſi veritatẽ dico vobis. Scio enim et bene ſcio ꝙ vobis ama
ra eſt veritas. Quare nisi quia ſi veritatem dico non credi Ioh. viij.
tis mihi et in melius etiam non mutamini? Amara ergo ẽ
veritas: ⁊ qui eam amant vel predicãt / ſepe replentur ama
ritudine ⁊ dolore. Tacere tamen non audeo: nec vobis pla
cere intẽdo / quia ſi hominibus malis placerẽ / ſeruus dei Gal.j.
non eſſem. Vultis vt placeam: deſideratiſ vt diligam: tamẽ
non vultis vt corrigam. Obſecro tamẽ vos vt vitam emẽ
detis / cõculcantes auariciam: deſpiciẽtes luxuriam / vitã
tes ſuperbiam / ſymoniã odientes / pauperes amantes: põ-
pas huius ſeculi renuentes: ⁊ pro nobis intercedẽtes: ſine
intermiſſiõe orantes: vt et ego vna vobiſcum vaſa domini
digne per gratiam merear portare. Et ſi quis de me mur-
murauerit: ſciat ꝙ de patre epiſcopo murmurauerit: par-
catur illi et oretur pro eo.

¶ Q̃ ſacerdotes ſe debeãt exhibere ſicut dei mi
niſtros: et cauere ne dona ſancti ſpiritus vẽdere
procurent. Patientiã quoq; et caſtitatẽ ſeruare

¶ De fornicationis deteſtatiõe. Sermo.xxxvij.

A
Actuū.j. Fratres chariſſimi ſicut actuum apoſtolorum
narrat hiſtoria: apoſtatante iuda a cõſortio apo
Apoc. xxj ſtolorum: diuina prouidentia ad ſtructurā eccle
ſie prouidens: fundamenta q̄ ſm iohannem ſunt
duodecim nomina apoſtolorū: beatū matthiā vocauit ad
apoſtolatū. Et ſicut ſuſcepit matthias principatum ⁊ ſur-
rexit loco iude/ſic etiā nos ſuſcepimus principatum in ec-
cleſia dei: et per gratiam ſuā ſuos miniſtros facere voluit
et in palatio ſuo nos cõſtituit: et elegit vt eſſemus gēs ſan
Ephe. vj. cta: populus dei; ſal terre: lux mundi: et angelici homines
abſq; peccato. Miniſtri etiā dei ſumus et ſerui. Serui enī
dicunt nō qui ad oculū ſeruiūt/ſed qui voluntati dn̄i in om
nibus fideliter obediunt: et tunc in tantā familiaritatē dn̄i
Joh. xv. mouent: q̄ non amplius ſerui ſed amici vocantur. Jdeo to
ij. Cor. vj. ta mēte nos exhibeamus in multa tribulatione: in ſciētia:
in charitate nō ficta: in vigilijs: in carcerib⁹ ⁊ plagis. i ver
bo veritatis. Et ſic nihil habentes: omnia chriſtū poſſiden
do ſimus poſſidētes. Hec eſt enim beatorum vita. Hec eſt
ſacerdotum ſalus. Hec eſt ſeruoꝝ dei requies. Hec eſt ami
corum eius volūtas. Hec eſt enī ſanctificatio noſtra: vt in
omnibus exhibeamus noſmetipſos ſicut dei miniſtros in
multa patiētia: in tribulatione: in neceſſitate: in caſtitate: in
abſtinentia: in ſcientia: in ſuauitate: in charitate nō ficta: in
verbo veritatis: nemini dātes vllam offenſionem: vt nō vi
tuperetur miniſteriū noſtrum. Chriſti enī ſerui ſum⁹. Tāc
chriſtianorum miniſterium vituperatur: ſeruit⁹ noſtra de-
ſpicitur: qn̄ ea q̄ chriſti ſunt deſpicimus: ⁊ opere adimplere
negligimus. Sed ve nobis fratres mei ve nobis: q2 falſum
nomen chriſti portamus: falſum nomen dei gerimus: quia
opere nō adimplemus quod adimplere debem⁹. Diſcutia
mus ſacerdotes mētē noſtrā: ⁊ ſciam⁹ ſi ſerui chriſti ſimus
Luc. xvij Sciam⁹ enī quid facere debeamus ne ſerui inutiles ſim⁹.
B Quid enī: Certe nihil aliud niſi q̄ exhibeam⁹ noſmetipſos
ſicut dei miniſtros in multa patiētia. Sed ve nobis: q2 nul
lam patiētiā habere videmur. Nam pauperes eſſe debem⁹
quia membra xp̄i ſumus ⁊ miniſtri dei. Sed ſi paupertas
aggredit: vel aliqua corporis neceſſitate turbamur et affli
Matth. x. gimur: dona ſancti ſpiritus vendere procuramus. O ſacer
Act. viij. dotes mei nolite hoc malū facere: ſed mementote q̄ gratis
accepiſtis: ⁊ ideo gratis reddite: ne cū ſimone mago dāne
iiij. Re. v. mini: cui dixit petrus. Pecunia tua tecū ſit in perditionē.
Qui etiā preciū recipit de ſacramētis/gieꝫita eſt ⁊ plen⁹ le
pra. Nam cum heliſeus mūdaſſet naamā principē ſyrie in
iordane a lepra: rediens naamā obtulit ꝓphete multa mu-
nera: ſed ille noluit recipere. Qui cū receſſiſſet/locut⁹ eſt et
giezi diſcipulus ꝓphete petēs princip ſyrie munera. Qui
bus acceptis propheta oīa per ſpiritū nouit: et videns eū
C redarguit percutiēs eū lepra. Sic etiā percutiūtur oēs qui
pro ſacramentis pecuniā petunt. Sed dicetis. Nūquid nō
j. Cor. ix. ſcriptura dicit. Qui altari ſeruit de altari viuat? O ſacer-
dotes hoc qđ dicitis oīno negare non audeo: ſed ſciatis
q̄ deus intuet corda hominū. Nam ſi ſacramentū dare di
ſtuleris: etiā ſi fueris omni paup̄tate vallat⁹ nō paſtor es:
Act. viij. nō miniſter chriſti es: ſed mercator. Nō igit petas: nō etiā
Matthei. tantū pro baptiſmo recipias ſi cum ſimone perire non ve-
xxvj. lis. Nam facto pacto/ſacramentū vēdidiſti: ⁊ ſaluatorem
tuū prodidiſti cū iuda. Spontanea et ſincera volūtate por
rige ſacramenta: nihil petendo: nihil expectādo: nihil de ꝓ
miſſo deſiderādo: ſed ſi tibi dat iuſte recipis: iuſte poſſide-
re potes. Memento tn̄ q̄ pauperē vitā ſacerdos gerere de
bet: ⁊ ideo ſi ſupbiā habet: ſi magno beneficio gaudet: p̄ter
victū ⁊ veſtitum: quod ſupereſt pauperibus dare non diffe
rat: q2 oīa pauperū ſunt. Verbū autem illud qđ negare nō
debet fidelis. Qui altari ſeruit de altari viuat: veꝝ oīno eſt
q2 nō licet ſacerdotib⁹ manib⁹ operari: ligonizare: ferrum
fabricare. ⁊ ſimilia. Vocaūt ꝓpter reuerētiā et tanti ſacra
menti dignitatem. Jllud autē magis ad ſeculares q̄ ad ſa
D cerdotes pertinet: ne ipſi ſacerdotes vel fame pereāt vel nu
ditate: ideo dignū eſt vt q̄ altari ſuit de altari viuat. Simi
liter fr̄es q̄ ſacramentū emit/vel eccleſiam/vel p̄bēdas/
vel eccleſiarū introit⁹: vel ſeculari potētia hoc pro ſe ꝓcu-
rauit: ſciat q̄ cum giezi ⁊ iuda tam damnatus eſt: iam lepro

ſus factus eſt: iam de tēplo dn̄i expellendus eſt. Quare ſic?
Quia qui nō intrat per oſtiū in ouile ſed aſcēdit aliūde: fur Joh. x.
eſt ⁊ latro. Jdeo reprehendendus eſt: q2 ementes ⁊ vendē- Mat. xxj
tes dn̄s eijcit de templo. Repellēdus eſt: q2 leproſi eijci iu Nume. v.
bētur. Non intrat per oſtiū ad eccleſiā: q̄ per laicalē m por-
tā itrat. Non enī laicis ſpiritalia dona tradita ſunt ſed dn̄i
vicarijs. Vicarij dn̄i ſunt: qui vicem apoſtoloꝝ tenent. Ca
ſtella aūt ⁊ villas ſuas laici diſpenſent. bona aūt hipponē-
ſis eccleſie vigilanter attēdant ne tangant. Diuites enī ra-
ro vel nunq̄ pauperibus ſacerdotibus prebēdas ꝓcurāt:
et ſi ꝓcurant non dei amore ꝓcurāt/ſed vt cū vxore ⁊ fami
lia de bonis eccl'ie gaudere valeāt. Et ideo ſciat ſacerdos
q̄ timore vel amore defraudari a diuite ſe p̄mittit: q̄ impu
nitus nō remanebit. ⁊ ſi nō in preſenti/ſaltem i futuro igne
eterno nō carebit. Redeam⁹ igit ad ꝓpoſitū fratres: ⁊ ſcia
mus quō poterimus nos exhibere ſicut dei miniſtros. Cu E
pitis enī ſcire. Ecce ſi perſecutiones veniūt: nō deficiam⁹ ij. Cor. vj.
ſed patientiā habeamus. Si neceſſitas paupertatis cōtin-
gat: nō deſperemus ſed in dn̄o cōfidamus. Si blaſphema
mur: non reſpōdeamus ſed parcam⁹. Si collaphis vel ala
pis cedimur: aliā partē parare nō differam⁹. Si verbo vel Matth. v.
murmure percutimur: taceam⁹. Si occidimur: gaudenter
ad mortem pergam⁹. Quare: Quia nō eſt ſeru⁹ maior dn̄o
ſuo. Si enī me perſecuti ſunt: et vos ꝑſequent ait dn̄s. Jta Joh. xv.
enī patiētia ornari debemus ſi miniſtri xp̄i eſſe optamus.
Sed quid aliud niſi q̄ i caſtitate noſmetipſos exhibere de
bemus? Hec eſt illa virt⁹ ſine qua quis eſt fact⁹ oīm reus.
Hec eſt illa virt⁹: q̄ nos deo cōmēdat: q̄ nos angelos facit: Jacobi. ij
q̄ nos ſup ethera volādo ꝯducit. Hec eſt illa virt⁹: ſine qua
vaſa dn̄i ferre non poſſumus. Hec eſt illa ſancta virt⁹. quā
aſtringere nos docet ap̄ls. Fornicatio et oīs immūdicia Ephe. v.
nō nolet in vobis: ne mens veſtra colloquijs malis poſſit
corrumpi. Jdeo fratres attendite: q̄ nō ſolū a vobis remo F
uēda eſt fornicatio/ſed etiā omnis ſuſpitio falſa. Nō decet
clericū cū mulieribus ſedere vel fabulari/vel domū ei⁹ fre
quētare: ne ſuſpitio mala inde progrediat. O q̄ vilis: o q̄
miſer ⁊ puſillanimis reputat cleric⁹ q̄ frequēter cū mulieri
bus cōuerſat. Jnſipiens valde eſt ⁊ inexpert⁹: q̄ amicitias
mulierū ꝓcurat. Et iō vos q̄ eſtis lux mūdi ⁊ ciuitas i mō Matth. v.
te ſituata: ſic famā veſtrā cuſtodire debetis vt nō erubeſcāt
de detractorib⁹ laudatores. Attendite etiā fratres: attēdi-
te qđ dicit apl's. Fornicatio ⁊ imūdicia. Fornicatio enī eſt Ephe. v.
naturalis mulierū ꝯcubitus: ſed illicit⁹. Fornicatio eſt cū
meretrice agere. Mulier ſiue adultera ſiue cōcubina mere
trix vocat. Fornicatio enī ideo clericis interdicit: q2 cū ſi-
mus miniſtri dn̄i: mēbra meretricis nō efficiamur. O q̄ tur
pe eſt clericū a meretrice duci captiuū. Qui enī adheret me j. Cor. vj.
retrici: vnū corpus efficit. Et ideo ſcire debem⁹ q̄ malum
eſt fornicari. Nā ſi cōiugiū ſacerdotibus prohibet/quāto j. Cor. vij.
magis crimen fornicatiōis in nobis eſtimabitur? Ecce enī
fr̄es: laicis cōiugatis ad tp̄s abſtinere p̄cipit vt vacēt ora
tioni: ⁊ ſacerdotes quos corp⁹ dn̄i ꝯſecrare omni die opor
tet cōcubinas in domo tenere nō erubeſcunt. Ecce quō va j. theſ. iiij.
ſa veſtra poſſidere in ſanctificatiōe ſciatis. Scitis enī fr̄es
q̄ die q̄dā dauid venit ad achimelech ſacerdotē: et ait da- j. Reg. xxj
uid eſuriens. Da mihi aliq̄d cibi. Et reſpōdit. Non habeo
panes laicales ad man⁹: ſed tm̄ panē ſctm̄: ⁊ ideo dic mihi
o dauid: ſunt mūdi pueri tui a mulierib⁹: ⁊ ait. Sūt ab heri
⁊ nudiuſtertius. Et ſic dedit ſacerdos eis ſctificatū panē.
Si ergo interrogauit ſacerdos vtrū fui dauid mūdi eſſēt
propter panes ꝓpoſitionis accipiendos: q̄d facere nos de
bemus miſeri ſacerdotes ꝓpter corp⁹ dn̄i accipiendū? O
fr̄es mei: ſic et ſacerdotes paganoꝝ dū offerre debent dijs
ſuis incenſa: ab oī malo vt poſſunt abſtinēt. Ecce ego iam G
epiſcopus hipponenſis eram: ⁊ cū quibuſdam ſeruis chri-
ſti ad ethiopiam perrexi vt eis ſanctum chriſti euangeliū
predicarē: ⁊ vidimus ibi multos homines/ac mulieres ca
pita nō habentes ſed oculos groſſos fixos in pectore: cete-
ra mēbra equalia nobis habētes. Jnter quos ſacerdotes
eorū vidimus vxoratos: tante tamen abſtinentie erant: q̄
licet vxores ſacerdotes omnes haberent: nunq̄ tamē niſi
ſemel i anno eos tāgere volebāt: qua die ab oīni ſacrificio
abſtinebant. Vidim⁹ ⁊ in inferiorib⁹ partib⁹ ethiopie ho-
mines vnū oculum tantum in fronte habentes: quorum ſa-

cerdotes a conuerſationibus hominū fugiebant:ab omni
libidine carnis ſe abſtinebāt: ⁊ in ſeptimana in q̄ dijs ſuis
thura offerre debebāt:ab omni labe carnis abſtinebant ſe:
nihil ſumebant niſi metretam aque per diem:et ſic contēti
manentes digne ſacrificium dijs ſuis offerebant. O gran-
dis chriſtianorum miſeria. Ecce pagani doctores fideliū
facti ſunt:⁊ peccatores ⁊ meretrices preceſſerūt fideles in
regno dei. Non ergo ſic fratres:non ſic:diligamus nō tantum di
ligamus ore/ſed opere ⁊ veritate. Tunc veri eius miniſtri
erimus ſi ſobrie:ſi iuſte:ſi caſte vixerimus. Qui eſt benedi-
ctus in ſecula. Amen.

¶ De ſacre ſcripture ingentibus preconijs cum exhortatione ad diligentem ipſius lectionem. et illiteratorum reprehēſio ſubſcribitur ⁊ cetera.

Sermo.xxxviij.

A SCriptū eſt fratres chariſſimi ꝙ Moyſes poſuit
Exo.xxx. in tabernaculo labrum eneum in quo lauarētur
aaron ⁊ filij eiꝰ cum ingrederent̃ ſancta ſancto-
rū. Ideo attēdite:quia quicq̄d ſub lege antiqua
in tēplo dei efficiebatur aliquid futurum preſignabat qd̄
in eccleſia noſtra ſub figura tegebatur:ſicut ait apoſtolus.
Roñ.xv. Quecūq; ſcripta ſunt ad noſtrā doctrinā ſcripta ſunt. Nō
enī ſancti patres curaſſent tot ⁊ tanta ſcriptis memorie cō
mendare:niſi vt alios legētes:alios per exēpla edificarēt.
Mat.xv. Legite ergo fratres mei ſcripturā ſacrā:legite eam ne ceci
ſitis et duces cecorum. Legite ſacram ſcripturam in qua
quid tenēdum:⁊ quid fugiendū ſit plene inuenietis. Legi-
te eā.q2 omni melle dulcior: omni pane ſuauior:omni vino
hilarior inuenitur. Apprehendite eam ⁊ īuenietis quomo-
do deus deorum ſit longitudo propter eternitatē:quomo-
do ſit latitudo ꝓpter charitatem:quomodo ſit ſublimitas
propter maieſtatē:quomodo ſit profundum propter ſapiē
tie immenſitatē. Querite ſcripturam ſacram: ⁊ inuenietis
quomodo iſte deus deoꝝ natus de maria virgine et homo
factus nos amat vt charitas: quomodo nouit vt veritas:
quomō ſedet vt equitas:quomō dn̄atur vt maieſtas. Legi
te ſcripturā ſacram ⁊ inuenietis quomō nazarenus ille ie-
ſus regit vt principiū:quomō tueť vt ſalus:quomō opera
tur vt virtꝰ:quō reuelatur vt lux:quō aſſiſtit vt pietas. Et
ideo o fratres mei q̄diu ī hac infirma ⁊ vana vita fuerimꝰ
hanc ſapientiam diſcere et ſapere tota mente curemus.
Quid enī homo ſine litteris reputať? Quid enim eſt? Nun
quid non pecus vel hedus? Nunquid non bos vel aſinus?
Ps.xxxi. Nunquid non equus vel mulus:quibus non eſt intellectꝰ.
B Eia igitur fratres mei qui paſtores rationalium ouiū nun
cupamini:feſtinate rapere nō ſophiſmata paganorum:non
carmina poetarum:nō fallacias philoſophorum:de quibꝰ
doctores ⁊ auditores reddituri ſunt rationē: ſed illam dul
ciſſimam ſapientiā ſapientiarū: q̄ hereditas dei ⁊ filiorum
eiꝰ chara poſſeſſio nuncupatur. Hec eſt illa doctrina ſuper
omnia diligenda:quā prophete predixerunt: quā patriar-
che diuinitꝰ hauſerunt:quā dei filius poſtq̄ ī terris viſus
Baruch. iij. ⁊ cū hoībꝰ ꝯuerſatꝰ ē aguit ⁊ declarauit: ⁊ qd tenēdū et qd
vitandum eſt apertiſſime demonſtrauit:⁊ per ſuos apoſto
los nos ipſam docēdo illuminauit. Hec eſt que docet nos
amare celeſtia et terrena deſpicere. Hec mater fidelium
que quotidie docet nos quomodo credamꝰ deū eſſe omni
potentem:quomō ipm videbimꝰ in ſede maieſtatis venien
tem:quomō bonis bona ⁊ malis mala tribuentē videbimꝰ
Hec eſt lucerna pedum noſtroꝝ ⁊ via ſalutis noſtre ī qua
inſtruimur quomō primo deū ſuper omia diligamus:quō
animā noſtram poſtmodū ſicut quid propiquius:quomo-
do poſtmodū animā proximi:quomō poſtmodū corpꝰ pro
priū:quō poſtmodū proximi velut noſtrū diligamꝰ. Iſte
eſt enī perfectus modus:deum, nos/⁊ proximū diligendi.
Eccleſia. xxiiij. Hec eſt illa ſacra ſapiētia q̄ ex ore altiſſimi prodijt: philo-
ſophis:ſophiſticis:aſtrologis:curioſis:ac dialecticis abſcō
dita:ſed groſſis ⁊ rudibilis piſcatoribus reuelata. Nunqd
non et hodie etiam ſolū paruulis reuelatur? Hec eſt omni-
um ſapientiarū ⁊ doctrinarum magiſtra ⁊ dn̄a: q̄ etiā nos
docet exterius blādos:⁊ interius fraudulentos cognoſce-
re. Hec eſt ſciētia ſcientiarū: angeloꝝ ferculū:archangelo
rum pulmentum:apoſtoloꝝ gloria:patriarcharum fiducia
prophetaꝝ ſpes:martyrū corona:virginum fortitudo:mo-
nachorū refectio:choꝝum vacatio:ſacerdotū cellariū: pue
roꝝ principium:viduarū doctrina:coniugatorū pulchritu
do:mortuoꝝ reſurrectio:viuentium ſempiterna protectio.
Hec eſt per quā fide ornamur:ſpe cōfirmamur ⁊ charitate
roboramur. Hec eſt quā qui inuenerit inueniet vitā ⁊ hau- Prouer. viij.
riet ſalutē a dn̄o. Hec ē labrū vł peluis quā moyſes poſuit
ī tabernaculo: ī q̄ lauarent̃ aaron ⁊ filij eiꝰ cū ingrederent̃ Exo.xxx.
ſctā ſctoꝝ. Sʒ dices. Quid ꝑ magnū ſacerdotē aaron itelli
gere debemꝰ? Dico ei vobis fr̄es:ꝙ ꝑ aaron ſūmū ſacerdo C
tē intelligere debemꝰ:⁊ ꝑ filios eiꝰ alios ſacerdotes mino-
res:ꝑ labrū eneū legē dn̄i intelligo:ī q̄ oēs tā magni ſacer-
dotes q̄ȝ parui ſtudere debēt ⁊ legēdo ⁊ docēdo ⁊ ope adi-
plendo:per mundiciā corporis:cōpunctionē intelligamus
qua mundari debemꝰ:vt ad ſancta ſanctoꝝ:id eſt ad ſecre
ta dei ⁊ ſanctarū ſcripturarū penetrāda:per purificationē
digni inueniamur. Et ideo fratres mei attendite ⁊ conſide
rate ꝙ vas paratū habemus in quo oportet mentis fedita
tē abluere:⁊ mundiciā mētis in eo preparare. Ecce enī lex
ſancta ⁊ ſcriptura imaculata parata eſt:vt virtutibꝰ deco-
remur. Sed ve nobis:q2 debemus eſſe exemplū correctio-
nis:⁊ ecce iam ſumꝰ exemplū erroris. Unde hoc:niſi quia
ceci ſumus ⁊ idiote ignorātes legem:et eam legere faſtidi-
mur:⁊ tamen cathedrā tenere ⁊ animaꝝ curā gerere quoti
die procuramꝰ? Quid ergo mirū ſi cadit ſacerdos? Quid
mirum ſi nō ſubleuat delinquētes? Quid mirum ſi dux ce- Mat.xv.
corū eſt? Ecce legē dn̄i cōculcauit:deſpexit eam vt mortē.
Sed quid dilexit:quid procurauit:quid toto affectu concu
piuit? Uxorem vel cōcubinā caute tenere:equos velut mi
les in ſtabulo poſſidere:canes pro venatiōe nutrire: accipi
tres cuſtodire:et tamē velut equus ⁊ mulꝰ quibꝰ non eſt in Ps.xxxi.
tellectus cupit honorari ī cenis ⁊ hominibꝰ vocari rabbi. Mat.xxiij
Ecce quō cadit ſacerdos: ecce quō viuit. Sed ⁊ ſi cadit q̄
ſibi colūna videbať in templo/ quāto magis populus peri
bit? Si deꝰ in angelis ſuis reperit prauitatē/quāto magis Job.iiij.
in his qui habitāt domos luteas ⁊ q̄ terrenum habent fun
damentū? Diſcite ergo legem ſacerdotes:ne ſurdo maledi Leui.xix.
catis. Tūc ſurdo maledicitis:quādo cōſiliū propter igno
rantiā dare neſcitis. Tūc ceco offendiculū ponitis:quādo
falſa pro veris oſtēditis. Itaq; fratres nolite iā pigreſce-
re:ſed legite ſcripturā. Dicite eā filioli:ſepe eā legite: q2 le-
nior oleo: ſublimior auro:argento purior. Hec eſt q̄ precē- D
pue in deū ꝓuocat: ⁊ deū diligere inuitat: corda illuminat
linguā purificat:ꝯſcientiā probat:animā ſanctificat:fidem
cōfortat:diabolū reijcit:peccatū ſpernit: animas frigidas
calefacit: lumen ſcientie oſtēdit:tenebras ignorantie expel
lit:triſticiā ſeculi extinguit:leticiā ſpūſſancti accēdit:ſitiē-
ti potū tribuit. Hec eſt ſcriptura ſancta: lex noſtra imacu-
lata:q̄ de inſipiētibus ſapientes facit:prios de nouiſſimis
ponit:magnos de minimis efficit:nobiles de ignobilibꝰ cō
mutat:naturam frenat:prohibet leuitatem:temperat dolo
rem:cōfert ſpem: coronat ſenem:docet iuuenē: mitigat de-
dignantes:inſtruit errantes:ſanat egros:roborat īfirmos
brutos facit ſenſatos.mētis ſtabilitatem donat:excitat ſō-
nolētos:ocioſos increpat:pigros incitat:credētibꝰ gratiā
dat: reges humiliat: humiles exaltat:rectas vias indicat:
elemoſynam imperat. Hec eſt ſcientia ſcientiarū q̄ ſapien-
tiam dat:gloriā exaltat:honorem multiplicat:humilitatē:
charitatē:lenitatē:obedientiā ⁊ manſuetudinē docet:et in-
tellectus bonꝰ eſt omnibus benefacientibus ⁊ diligētibus
deum. Hec eſt q̄ abſtinentiā:caſtitatē:largitatē et volunta
riam paupertatem ꝯſeruat. Poſtremo doctrinā omnibus
felicitatē:ſuauitatē:gaudia: ſtabilitatē cordis: ſobrietatē
corporis:compūctionem mentis: veram humilitatem do-
nat.charitatē fraternā iplet: ⁊ timorē dn̄i accēdit. Quobrē
fratres mei qui hanc ſapientiā diligit: et diligenter legem
implet: maximus vocabitur in regno celorum:⁊ principa- Matth.v.
tum eccleſie poſſidebit: ⁊ premia ⁊ munera copioſa recipit
et in die nouiſſimo Amen.

¶ De vita ſolitaria ⁊ contemplatiua quo etiam anno heremū ꝯſtruxit quo preterea anno ſit eps̄ Heremitas quoq; a dn̄o electos eſſe ex ſcripture teſtimonio eiuſq; agtione cōprobat.et cetera.

Sermo.xxxix.

A Pax vobis fratres ⁊ charitas cū fide vobis non
Ephe.j. deficiat. Pax vobis fratres qm̄ electi eſtis ante
mūdi ↄſtitutionē in hac vaſta ſolitudine: vt ſitis
cū helia: paulo: hilarione: antonio: ⁊ iohāne ſan
j. Petri.ij cti ⁊ immaculati in cōſpectu dei. Pax vobis qm̄ non eſtis
genus abiectum ſed electū: non venale ſed regale ſacerdo:
tiū: nō gens obſtinata ſed ſancta: nō populus perditionis
ſed acquiſitiōis. Pax vobis q̄ non conuerſationē hominū
ſed angeloꝝ in ſiluis ⁊ nemoribus adamatis. Pax vobis
et vera apoſtoloꝝ charitas: tanꝗ̄ nihil habentes et omnia
ij. Cor.vj poſſidētes. Pax vobis fratres mei ⁊ filij mei dilectiſſimi:
quos quotidie ī chriſto parturio in viſceribus charitatis.
Phil.iiij. Pax vobis illa ī quā chriſti: que exuperat ōēm ſenſum: cu
ſtodiat (vt optam⁹) corda noſtra ⁊ intelligentias noſtras.
Pax vobis fratres q̄ ſeculū calcaſtis: mundū deſpexiſtis:
non laudē mundi vſq3 nūc adamaſtis: riſum hominū fugi:
ſtis: vt ſctis agminib⁹ et angelicis colloquijs vacare poſſi
tis. Pax vobis quos ī filios ⁊ frēs elegi: vt ↄſortes ⁊ par:
Actuū.ij. ticipes vos habeā in tēptationibus meis. Ad hanc autem
et.iiij. vitam iuxta apoſtolicā formā viuere volētes nō me elegi:
Joh.xv. ſtis: ſ3 ego elegi vos. Segregaui vos a ſeculo iſto maligno
et eduxi vos p ſingula heremi loca: per ſpelūcas et cellas:
vt velut apoſtoli ibi modico ↄtēti pabulo demoretis. Ste
mus ergo hic fratres in bello pugnātes quotidie cum anti
Luce.xij. quo ſerpente. Stemus fortes in bello reſtringētes ⁊ pcci:
gentes lumbos noſtros tenēteſq3 lucernas ardētes chari
B tatis: iuſticie: pacis ⁊ trāquillitatis. Ad hec enī nō me ele:
Johā.xv. giſtis: ſed ego elegi vos / ⁊ poſui vos ī vineam penitentie:
Eccle.x. quā quicūq3 diſſipare preſumpſerit: mordebit eum teterri:
mus inferni coluber. Hec eſt vinea illa fertilis / quā planta
ui anno etatis mee trigeſimotertio velut ſeru⁹ dei noe: quā
cupimus tota mente deo duce ſanctis exemplis: ⁊ ſanctoꝝ
documentis ornare: ⁊ ornatā taliter cuſtodire vt a nemine
pſ̄. lxxix. tranſeuntiū poſſit videmiari: nec aper de ſilua poſſit eā ex:
terminare: nec alieni poſſint diripere labores eius ⁊ fruct⁹
Hec eſt illa vinea quā plātaui velut paterfamilias: quā ſe:
pe paupertatis: charitatis: obediētie: ⁊ caſtitatis (vt a ſim
pliciano chariſſimo viro didici) circūdedi: ad quam velut
Math. xx paterfamilias exiēs primo mane: vos cōduxi ī operarios:
et.xiij. vt afferatis fructum quinquageſimū / ſexageſimū / ⁊ cēteſi:
mū ſm abundantiā glorie plenitudinis chriſti. Hec eſt il:
la religio immaculata: cui⁹ ſanctitas per totum orbem ter
rarū diuulgatur: quoꝝ conuerſatio a cunctis miratꝰ: quorū
vita non ſolum a chriſtianis: ſed a iudeis ⁊ paganis poti⁹
Gen.ij. angelica q̄ humana reputatꝰ. Hec eſt illa amenissima parā
diſus: quā deus a pricipio plantauerat / in qua poſuit gra:
tiam ⁊ donū meritis matris mee hominē vt operaretꝰ vtu
tem patiētie: eruditionē doctrine: corporis caſtitatem aſſi
duitatē precū ↄfeſſionē delictoꝝ: abundantiam lachryma
rum. Hec eſt illa paradiſus: de qua exeūt flumina ſapiētie
et veritatis: cōtinētie et caſtitatis: in qua deus delectatꝰ ſi:
cut in olbus diuitijs. Hec eſt illa norma apoſtolica: virga
directionis ⁊ equitatis: q̄ tempore apoſtolice predicatiōis
Actuū.iiij ſumpſit exordiū: in quoꝝ anima vna et cor vnū erat in do:
mino: nec quicq3 eorū que poſſidebāt aliquid ſuū eſſe dice:
bāt: ſed omnia erant cōmunia: ⁊ diſtribuebantur ſingulis
prout cuiq3 op⁹ erat. Nunqd nō ⁊ nos fratres mei ſic vſq3
C ad mortē viuere ↄmiſim⁹? Hec eſt ergo religio apl̄ica ⁊ a
mūdo corde ⁊ corpore ſegregata: que pcutit duces moab:
interficit ſatrapas ⁊ tyrannos hieruſalem: ⁊ egyptiorū hy
pocritas vulnerauit ad mortē. Hec eſt vinea ſerui dei noe:
in medio paradiſi ſituata: xp̄i ſanguine redempta ⁊ irriga
ta: quā ſarabaytarū princeps: hereticorum paſtores velut
aper de ſilua tempore illorū magnorum monachorū et he
remitarum pauli videlicet et antonij deſtruere q̄ſiuerunt.
Cuius ſepem comburere: cui⁹ gyrū lapideū ſupplantare:
cuius fructus / vites / ⁊ flores incidere: cui⁹ planiciem vir:
tutum zizania ſeminare ⁊ replere queſierūt: ſed dei virtute
circundata minime potuerunt. Ad hāc autem vineam fra:
tres mei vos cōduxi: ⁊ operarios vos feci meos / vt laborā
tes vſq3 ad finē: dignum fructū recipiatis in tempore ſuo.
Ad hāc non me elegiſtis (vt ſupradixim⁹) fratres: ſed ego
elegi vos: ſed poſt annum factus ſum epiſcopus nō tamen
vos relinquens. Sed cōpulſus inter gentes habitare: mo:
naſterium preſbyterorū / ⁊ clericorum ordinaui: intraui do
mum epiſcopi: vt cōmuniter cum eis viuerem ſicut et vo:
biſcum antea vixeramus. Nō igitur me elegiſtis: ſed ego
elegi vos. A quo fratres mei maxime hoc dictū ſit / ⁊ ſcitis
a domino dictum eſt: ⁊ diſcipulis domini dictum eſt verū:
tamen nō tantum illis / ſed etiam nobis dictū eſt: quos vo:
cauit in partem ſollicitudinis et glorie eorū. Sicut digna:
tus eſt vocare p gratiam et participes nos fecit exhortati
onis: ſic ⁊ vos. Delicatus eſt enim qui vult vti parte: et ad
miniſtrationem partis diſſimulat ex rata merito ſe priuat
honore: qui honorē affectat ſine onere vel honore. Uobis
ergo qui paſtores eſtis tantū animarum veſtraꝝ loquitur
paſtor bonus: qui tertia die (vt audiſtis) animā ſuam po:
ſuit p ouib⁹ ſuis dicēs. Nō me elegiſtis: ſed ego elegi vos.
non iſtā tantum deſertam habitationem deſerendo: ſed de
virtute in virtutem procedēdo fructum afferentes / et fru:
ctus veſter maneat. In his quattuor fratres mei attēdere D
debem⁹: ſcilicet dignitatem / officium / cautelam / et conſtā:
tiam. Dignitatem: quia dicit: elegi vos. Officium: vt eatis.
Cautelam: vt fructū afferatis. Conſtantiam: quia fructus
veſter maneat. Eſt ergo dignitas in electione: officiū in fa:
tigatione: cautela in fructificatione: ⁊ conſtantia etiam in
fructificatione. Magnum eſt enim quod elegit qui nō falli
tur dum elegit. Maius eſt quod dei eſt op⁹ ad quod elegit
Sed maximum quod inter electos preelegit. Eſt enim ſen
ſus talis. Non vos me elegiſtis ſed egiſtis: ſed ego oī mo:
do eligendi elegi vos. Sunt enim tres modi eligendi. Ele
ctio: ſubelectio: ⁊ preelectio. Electio eſt quādo de multitu
dine bonorum ⁊ malorum eligitur bonum: ſicut de torcula
ri oleum ſeparatur. Subelectio eſt quādo de bonis electis
eliguntur meliores. Poſtea quādo de melioribus optimi
eligūtur preelectio eſt. In hunc ordinem electus eſt aaron
et filij eius: vt ſacerdotio fungerētur coram domino. Pri Exodi.
mo enim dn̄s ex omni natiōe que ſub celo erat: iſrael elegit xxviij.
in populum peculiarem ſibi. De his aūt ſubelegit filios le: Deut.xiiij
ui: qui tanꝗ̄ miniſtri ſpiritales in tabernaculo domini ritu
perpetuo deſeruirēt. De quibus etiā preelegit filios aaron
in ſacerdotes: qui precib⁹ ⁊ oblationibus ſuis indignatio:
nem dn̄i in populum placarēt. Ad hunc ſane modū elegit
nos. Subelegit eum in ſortem ſanctorum vocauit nos ⁊ in
ordinem clericatus. Sed cum in ſtatum heremitarum pro
mouit nos: cū per aquā baptiſmatis lauit nos: et in diſpen
ſatione familie ſue diſpēſatores ſuorum miniſteriorū: pree
legit nos. Magnū eſt enī fratres q̄ elegit nos. Maius eſt
q̄ ſubelegit. Sed maximum q̄ preelegit. Uere ergo elegit
nos ⁊ preelegit nos dn̄s in hereditatē ſibi. Nam ad eleua:
tionem manuum noſtrarum regum capita inclinantur: mu
nera offerunt: etiam patres nos ↄfitētur: expectantes nos
eſſe cum helia: ⁊ paulo heremita ⁊ interceſſores apud deū.
Ue tamen in heremo habitātibus: ſi inter malos piſces fo Mat.xiij.
ras in die nouiſſimo proijcietur. Ue paſtoribus ouiū ſi in: Mat.xxv
ter hedos numerandi ſunt. Quid viteri⁹ fratres dicatur E
audite. Poſui vos vt eatis. Nā quattuor ſunt hominū po Johā.xv.
ſitiōes. Accubit⁹ / ſeſſio / ſtatio / ⁊ ambulatio. Omis enī ho:
mo ſic eſt in loco poſit⁹ q̄ aut iacet: aut ſedet: aut ſtat: aut
ambulat. Hec autē tantū inter ſe differunt in hunc modū.
Nam cū homo iacet: omnes partes corporis q̄eſcunt. Cū
vero ſedet: inferiores partes corporis quieſcunt: quia ſede
re videntur: ſed ſuperiores laborant. Cū aūt ſtat: totus la
borat homo erigēs ſe / quia generaliter pōdere ſuo laborat
Cum vero ambulat: additur labori grauis ex motu fatiga
tio. Ad hunc modū fratres quattuor ſunt hominū gradus
⁊ ſtatus in eccleſia dei. Fidelium enim alij boni: alij mali.
Numerum malorum fratres nō diſtiguimus: quoniā mul: pſ̄. xxxix.
tiplicatus eſt ſuper numerū arene maris. Boni vero ſicut
ordinem recipiunt: ſic etiam ⁊ diſtinctionē. Sane bonorū
aliqui ſunt actiui: aliqui contemplatiui: aliqui vtriuſq3 pre
lati. Et ſic vnum malorum genus: ⁊ tria bonorum genera.
Quattuor enī ſunt fidelium genera. Mali autē ſunt iacētes
qui in mūdo quieſcunt: tales totam ſpem et fiduciā ponūt
in numero diuitiarum: quorum deus vēter eſt. Tales in le Phil. iij.
cto iacētes loquuntur anime ſue ⁊ ſepe dicunt. O ala mea Luc.xij.
habes multa bōa repoſita: epulare ⁊ bibe: opprime paupe:

res:deſpice vicios:renue natos:dilata te:extẽde alas:aſcẽ
Sap.ij. de ſuper ſidera:non ſit pratũ quod luxuria tua nõ pertrãſ:
eat:dic anime tue:caſtrũ ſeruat ꝗ ſeipſum ab omni malo ꝓ
ſeruat. O fratres tales ꝓſtrati iacẽt:nocte dormiũt: ebrij
j. Theſ.v. ſũt:ꝛ ecce mox eos iacẽtes ꝛ dormiẽtes aggredit mors:ꝛ
ſicut fauilla ſtatĩ deficiũt. Talib⁹ autẽ quotidie clamabat
Roñ. xiij apl's dum dicebat. Fratres ſciẽtes quia hora eſt iam nos
de ſomno ſurgere. Inter bonos ſunt boni cõiugati:ꝗ bene
F vtũtur licitis ſed tales diuiſi ſunt: qꝛ partim ſeruiunt deo
j. Cor. vij et partim mundo. De quibus ait apoſtol⁹. Honorant deũ
Puerb.iij. de ſubſtãtia ſua operibus miſericordie intenti: tamen ſolli
citi ſunt vltra modũ de vxore:poſſeſſionibus:fratribus:fi:
lijs ꝛ cognatis. Et quia iſti partim delectant in mũdo:iõ
ſedere dicunt:quia in ſuperioribus laborãt ꝛ in infimis ꝗe
ſcunt. Sunt ꝛ alij cõtemplatiui:quorũ (vt diximus ſupra)
cõuerſatio in celis eſt:de quorum numero vos eſſe dei gra
tia credo ꝛ cert⁹ ſum. Tales ſpem omnẽ in deo ponũt: op:
probria:famem: nuditatẽ:preſſuras amore chriſti ſuſtine:
Phil.j. re ſemꝑ deſiderãt: quibus viuere mori eſt: ꝛ mori lucrum:
Roñ.vij. clamãtes cũ apoſtolo dicentes. Quis me liberabit de cor:
pore mortis huius? Tales ſunt velut milites:ꝛ celorum ci
ues. Iſti laborãt ſuꝑ terram ꝛ quotidie ab angelis ſuſten:
G tantur. Sũt ꝛ alij qui ambulãt. Iſtis ambulare incumbit
pſ.lxxxiij non tantũ vt ꝛ nos de virtute in virtutẽ:ſed pluſq̃ nos ĩter
diuerſa hominũ genera ambulare:diſcurrere ꝛ examinare
quid agatur. Iſti ſunt paſtores et prelati: quib⁹ incumbit
nunc exhortari:nũc increpare: nunc minari:nunc cõſolari:
nunc docere:nunc predicare:nũc legere:nũc orare: quibuſ
dã ridere:quibuſdam flere:quibuſdã applaudere: quoſdã
fugere:ꝗſdã mẽte ꝛ lrĩs viſitare:quoſdã ꝑſentia ĩtueri. Ta
les ſunt prelati vtiq̃ paſtores:ambulantes velut magiſter
ieſus:ꝗ ambulãs iuxta mare galilee vocauit diſcipulos:et
Mat. iiij. ait illis. Ite in orbem vniuerſum:predicate euangeliũ om:
ni creature rationali. Tales ſunt omnes eccleſiarum paſto
Mar.xvj. res:quib⁹ a chriſto dicitur. Ite quia periculoſum eſt tantũ
ſtare paſtoribus ꝛ medicis animarũ. Ite ergo:quia perni:
cioſum eſt ſedere: ꝛ peremptoriũ eſt iacere. Ite excitate ia
Roñ. xiij cẽtes:et dicite. Iam de ſomno ſurgite:quia diu dormiſtis
Clamate paſtores ꝛ predicatores veritatis:ꝛ exaltate vo:
Pſ.xviij cem veſtram:vt in omnẽ terram audiatur ſon⁹ veſtre cor:
Ioh.xj. rectionis:increpatiõis:charitatis:ꝛ ſanctitatis vr̃e. Nun:
quid non magiſter quatriduanum mortuum volẽs reſuſci
tare:voce magna clamauit. Vigilate ergo et excitate dor:
mientes:ꝛ minas cũ terrorib⁹ eis adhibete. Deinde ad ſe:
dentes trãſite:ꝛ exhortantes eos/ vt ad meliora ꝓficiant:
pſ.cxxxvj dicite Super flumina babylõis ſedete ꝛ flete dũ recorda:
mini ſyon:porrigite manũ pauperi:ne obliuioni det dexte:
ra veſtra. Fruſtra eni manus tendit ad deum:qui poſſe ſuo
manus ad pauperes nõ extẽdit. Si vero qui ſedet/aliquã
pſ.cxxvj. do ſtare voluerit:apponite manum ꝛ dicite. Surge poſtq̃
ſederis: qui manducaſti panem doloris. Stantib⁹ autem
Mat. xix. dicite quod ꝓmiſſum eſt. Sedebitis vos ſuꝑ ſedes duode
cim iudicãtes duodecim trib⁹ iſrael. Iſtis autẽ neceſſaria
Matth.v. eſt ꝯſolatio:quia multum laborant. Dicẽdum ergo eis eſt:
Luce.vj. Beati pauperes ſpiritu:qm̃ veſtrum eſt regnũ celoꝝ. Bea
ti qui nunc fletis:quia ridebitis. Beati qui nũc fameſcitis:
quia ſaturabimini. Beati qui hoĩes fugitis: quia angelis
ſociabimini. Beati ſolitarij:quia celorũ ciues efficiemini.
Pſ.xxx. Viriliter ergo agite fratres mei/et cõfortetur cor veſtrum
et expectate dominũ:quia veniet ꝛ non tardabit. Modicũ
erit ꝛ videbitis remuneratorem militie veſtre:pro qua pe:
Mat.xj. nurias ꝛ anxietates ſuſtinuiſtis. Regnũ enim celorũ vim
H patitur ꝛ violenti multi poſſidebunt illud. Hic eſt enim la
bor officij noſtri. Iſte em mũdus fratres mei mari ſepe cõ
paratur:per quod multiplex eſt trãſit⁹. Nã quidã trãſeũt
vado:quidam nauigio:quidam põte:quidam ſubmerſi na
tant in fluctu. Iſti ſunt illi quattuor ſtatus: quos nomina:
Exo.xv. uimus. Iacentes enim ſubmergũtur:ꝛ deſcendunt in pro:
fundũ quaſi lapis. Cõiugati vado mare trãſeunt:ꝛ medijs
fluctibus iſti ſaluabũtur igne purgati. Contẽplatiui aquã
maris ponte trãſeunt:ſecuriorem viam eligentes: quibus
mundus mortuus eſt. Iſti ſunt mundum deſpiciẽtes: qui
Exo. xiiij ſicco pede ꝛ veſtigio mare magnum(vt experientia vidici
mus ꝛ occulata fide ꝓbauimus)tranſeũt in fame ꝛ ſiti:nu:

ditate ꝛ frigore:in vigilijs multis: ꝛ in laborib⁹ plurimis. ij.Cor.xj.
Vos autẽ fratres mei eſtis qui mecũ permanſiſtis in tẽpta Luc.xxij.
tionibus meis:ꝛ mare magnũ ponte tranſimus. Nobis ve
re incumbit ceteris ſubuenire:ne deſcẽdant in profundum
quaſi lapis. Subuenite vos oẽs orationibus veſtris:om:
nes ieiunate:hoc mare magnũ trãſeuntes:quia oẽs in peri
culo poſiti ſunt. Tam nauigãtes q̃ ſubmergentes: et tam
vado mare hoc trãſeuntes in periculo ſunt. Nunquid etiã
et nos qui per põtem tranſimus? Nunquid nõ et pons ali:
quãdo cadit? Orãdum eſt omnino fratres:ne de ponte ca
damus. Nam ſi de ponte caderemus(qđ deus auertat)ci
tius moreremur: qꝛ de loco ſublimiori caderemus. Por:
rigamus ergo manus de ponte ad ſubmergentes ne moriã pſ. lxviij.
tur:et laboremus ne etiam puteus inferni aperiatur ꝛ clau I
dat ſuper nos os ſuũ. Nũc ꝟo fratres de cautela audiam⁹
et audiẽtes aduertatis: ꝛ videatis quomodo caute ambu:
letis. Caute autem ambulandum eſt: vt fructum afferatis. Mat.xiij.
Tres enim fructus domin⁹ memorat in euangelio:trigeſi
mum:ſexageſimum:et cẽteſimum Centeſimus eſt virginũ
Trigeſim⁹ ſubditorum. Sexageſimus prelatorum: id eſt
fructus duplicat⁹. Non enim prelato ſufficit ſeipſum ima:
culatũ ſeruare: ſed expedit vt bonos q̃tum in ſe eſt faciat
vita ꝛ exemplo relucere. Ad hoc em̃ ſignificãdum data eſt
nobis tunica talaris: vt bene facientes ꝛ lucernas bonorũ ge.xxxvij
operum tenẽtes:perſeueremus vſq̃ in diem vocatiõis no Luce.xij.
ſtre:ne dicat nobis Hic homo cepit edificare: ꝛ nõ potuit Luc.xiiij.
cõſummare. Aduertere nãq̃ debẽt canonici noſtri ꝛ ꝑſby
teri:ꝙ quanto pre alijs maior dignitas in honore:tãto mo
ior in reddenda ratione difficultas:quia quot graduũ cul:
men aſcendũt:tot rationũ vinculis erũt alligati. Quis enĩ
tot vinculis alligat:quot ſacerdos:bos vel aſin⁹:latro vel
leo capt⁹? O ſacerdos cũ teipſum ĩduis:primo amictu fau
cibus circundatis ligaris:albam poſtmodum ponis:ſub:
cinctorio vel cingulo renes aſtrigis:ac ſi tibi dicatur. aſtri Pſalm.
ge fauces ponendo cuſtodiam ori tuo. Aſtrige funiculum xxxviij.
admixti potus:ne cor tuum mala meditetur:ſtringe renes
crucifige carnem tuam abſtinentia eſce et potus q̃tum va
litudo permittit. Hec fratres mei dilectiſſimi facientes vi K
uetis:et bene eritis/ꝛ bene vobis erit. Verũtamen orate
illũ ſine quo nihil poteſtis facere:vt ſicut elegit vos de mũ
do ꝛ conduxit vos ad hanc ſingularem apoſtolicam vitã
et ſocietatem:ſic vos iuuet vt edatis ſuper mẽſam ĩ regno
patris ſui. Penſate tamen fratres mei ꝙ q̃diu vixerim⁹:
in periculo grandi poſiti ſum⁹. Ideo de bonis ſuis nemo
cõfidat:ſed cogitet ſicut dicit apl's:ꝙ cum quis exiſtimat j.Cor.x.
ſe ſtare caueat ne cadat. Nunqđ fratres mei non lucifer ſic
decoratus cecidit? Nunqđ non etiam petrus? Aut qui in
ter diſcipulos chriſto familiarior iuda: et quia de ſe confi:
dendo:nec in bono perſeuerando permanſit:cecidit et cre:
puit/ ꝛ mortuus eſt. Rogate igitur fatres illum ſine cuius
voluntate folium arboris non mouetur: vt vſq̃ in finẽ ta:
liter vos in hac ſolitudine regat ꝛ dirigat:vt eatis ꝛ fructũ Iohã.xv.
afferatis/et fructus veſter maneat. Amen. Non turbemini
fratres dilectiſſimi ſi compello vos vinum bibere: ꝛ panẽ
tritici cum bletis butyro mixtis ſimul comedere. Nam ho
dierna die credimus filiũ hominis reſurrexiſſe a mortuis: Luce.xv.
ideo gaudere et epulari oportet:quia frater noſter mortu⁹
fuerat ꝛ reuixit:perierat et inuentus eſt. Ad menſam ergo
accedentes cum gaudio epulemini: quoniam ego ſum ia:
cob pater veſter.

De obſeruãtia clericorum Ad paupertatem etiam (cuius genera quinq̃ eſſe teſtatur) fratres inuitat. Sermo.xl.

Tradiſtis in menſa fratres chariſſimi qualiter do A
minus ꝓcepit ſeruo ſuo abrahe vt tolleret filiũ Gen.xxij.
ſuũ (quẽ ſuper cuncta terrena diligebat)iſaac:ꝛ
offerret eum ſuper vnum montiũ quem mõſtra:
uerat ſibi domin⁹: quẽ dicunt nõnulli illum eſſe montẽ cal: Matthei.
uarie:ĩ quo crucifixus fuit ille deus ꝛ homo. Series hiſto xxvij.
rie nuper ſimpliciter intellecta:primo edificat obediẽtie fi
lios. Fidelis eius ſermo viu⁹ ꝛ efficax:ꝛ penetrabilior om Heb.iiij.
ni gladio ancipiti. Sed de modo ꝛ virtute obedientie ali:
quid vobis nunc dicendum eſt. Nam ſicut obediẽdum eſt

libenter:ſic hilariter:ſic ⁊ velociter. Obediētia eni ſine mo
ra eſſe debet. Non placet deo moroſa et deceptatrix obe-
diētia:que quidem cum precipitur querit cur: quare ꝙ ob-
rem precipiatur. Iſtius obediētie exquiſitū nobis hodier
na die exemplum proponitur. Abraam pater noſter:ſic eni
dicitur ſenex: fidelis ⁊ prima credēdi via. Sanctus igitur
pater abraam ⁊ prima obediētie norma:et forma vere obe
diētie apud omnes eſſe creditur. Ecce fratres precepit ei
deus filium immolare. Sed quem filium? Audi ⁊ obſtupe
ſce qui audis:filiū dilectum: filium primogenitū: filiū ma-
gne promiſſionis:filium magne generationis. Dictum enī
Geñ.xxj. fuerat abraam. In iſaac vocabitur tibi ſemen tuū:⁊ in ipo
erit ſemen tuum ſicut ſtelle celi:⁊ ſicut harena maris in ex-
trema tua ſenectute. Centenarius eñi erat abraam dum ge
nuit iſaac de ſara ſterili vxore ꝓpria:de agar ancilla hiſma
elē ſagittariū mirabiliter ꝓmiſſum ſuſcepat:mirabilius ſu
ſceptū religioſe educauit. Inter hec tñ nō ꝯtradicit abraā
ſed nec murmurauit:nec heſitauit:nec faciē ꝯturbauit:im-
mo tāꝙ pater exurgēs pia crudelitate i filiū ſe armauit vt
mox obediret. Attēdite vos filij obediētie:q votū feciſtis
et profeſſionem. Uade o tu frater ⁊ fac ſimiliter. Hec ſem-
per adimplere cogita:hoc ſemper facie leta fac ⁊ viues: et
erit ſemen tuum benedictū vltra ſemen abrae. Uerūtamē
B quid mat⁹ neſcio murmurat:quid affectuoſi⁹ ſuſurrat vox
iſta in aurib⁹ noſtris:licet hec tempore tanto ante nos ſcri
pta ſint que ſunt per allegoriam dicta? Diſcutiamus ergo
Gal.iiij. folia vince:vt fructū inueniam⁹ ſpiritalis intelligētie:tāꝙ
ſub cortice nucleū:tanꝙ ſub palea granum:tanꝙ ſub terra
theſaurum. Uerum vt hodierne chriſti ſolēnitati ſatiſfaci
amus:conſideremus vtrum ea que dicta ſunt de tempore
abraam:inclinare poſſimus ad me auguſtinum patrem ve-
ſtrum. Tētemus ſuper hoc aliquid dicere ad dei laudem:
⁊ ad noſtrā aliqualē edificationē. Sed ſm hebreos abraā
ſub tribus temporibus tria ſortitus eſt nomia. Primo di-
ctus eſt. Illam:quod idem ſonat quod excelſus: cū adhuc
eſſet in chaldea in terra ⁊ in cognatiōe ſua in domo patris
ſui. Aſcendēs autē in terram chanaan ad vocationem dei:
dictus eſt abram:quod interpretatur pater excelſus. Tan
dem in circūciſionis ſue tempore tunc dictus eſt abraam:
hoc eſt pater multarum gētium. Attendatis fratres ⁊ vos
C in patrem veſtrum. Nam ꝓmo vocatus ſum excelſus phi
loſophus. Eram eñi inter oēs magnos nominatiſſimus:
et liberaliū artium ſagaciſſimus indagator. Excelſus in-
j.Cor.viij quam eram celſitudine ſciētie que inflat: non charitatis q
edificat. Nam cedrū odoriferū vocabant me romani pri-
cipes:folijs abūdantem:ſed nō habebam fructum. Excel-
pš.xxxvj. ſus erā ⁊ ipius ſup oēs coetaneos meos:elat⁹ ⁊ ſuperexalta
tus ſup cedros lybani. Et ecce acceſſit ad me mr̄ pietate
plena ꝑdicatio ſcti viri epi:vita ⁊ exēpla ſctōꝝ patrū pau-
pš.xxviij. li ⁊ antonij ⁊ ſimpliciani:et cū his diſ ius vox dñi confrin-
gentis cedros comminuit cedrum lybani/⁊ hoſtia prepara-
ta ad victimam in odorem ſuauitatis. Et ſic fact⁹ ſum pa
ter excelſus. Deinde ad africam veni:mecum ducens decē
et nouem ex fratribus meis ſimul viuētes in palacio ſctō:
⁊ cupiētes ſeparari a ſeculo:ſanctus pater valeri⁹ cupiens
eſſe particeps fructuū ⁊ orationum: locum iſtum ſecretum
in quo nūc ſumus nobis donauit:⁊ multi noſtrū viderunt.
Sed loco iſto edificato in chriſti nomine ⁊ ſancte trinitatſ
pontifex hipponēſis factus ſum: et vocatus ſum pater ex-
celſus multorū. Pontifices eni fratres mei ſicut vocātur
paſtores gregis/ ita et patres plebis ꝓ cura et patria ſolli
Pſalm.lj. citudine:⁊ tunc fact⁹ ſum ſicut oliua fructifera i domo dei.
Preſules eni oliue comparātur propter vim olei triplicē.
Nam oleum ꝓmo illuminat:paſcit: et feſſa membra fouet.
Sic et preſules illuminare debēt verbo:paſcere exemplo:
et fouere egentes temporali beneficio. Ego eni fratres nō
dico me hoc facere:ſtudeo tamen ſacram ſcripturam expo
nere:turrim dauiticam clypeis fortiſſimis munire:munitā
declarare:⁊ declaratam ordinare. Nam qd per turrim da-
uiticam niſi ſanctorum eccleſiā intelligo? Et ſic iam ab or
tu ⁊ occaſu:ab aquilōe ⁊ auſtro viget noſtra doctrina ⁊ ex-
poſitio. Nō tamen a me ſed de domo dei procedit:et ſic nō
Pſalm. ſolum pater gentium dicor:ſed etiam vitis abundans i la
cxxvij. teribus dom⁹ dei. Cuius dom⁹ ſunt latera? legētes ⁊ oran

tes ⁊ coniugati legentiū ⁊ orantiū et coniugantiū. Nam
vobis qui eſtis legētes et orantes abundanter propinaui-
mus doctrinam:quibus diſciplinam apoſtolicam tradidi
Cōiugatis populum vite etiam propinauimus. Uobis ta
men propinaui vinum feruoris:charitatis:et equitatis. Il
lis vero pacem et patientiam donauimus. Reuertamur er- D
go ad hiſtoriam pretaxatam: que inſinuat nobis tria: ſciꝫ
diſciplinam regularem:progreſſum: ⁊ exitum. Dicitur enī
nobis a domio. Tolle filium tuū:quaſi dicat domin⁹. Tu
qui monachus es:tolle filium tuum iſaac:qui iterpretatur
riſus:hoc eſt tuam propriam volūtatem tolle:in cuius exe
cutione homo ridet ⁊ delectatur. Et hec eſt prima oblatio
quā homo debet deo reddere ⁊ offerre ſuper vnum mōtū
quem mōſtrat nobis deus. Nam multa genera montiū de
monſtrat nobis dominus. Sed de quattuor nobis media-
tor dei ⁊ hominum homo chriſtus ieſus mons dicitur:qui
erit in nouiſſimis diebus mons domus dñi in vertice mō- Eſa.ij.
tium. Et iterum. Mons dei:mons pinguis et coagulatus. Pš.lxvij
Porro de hoc monte deſcendit ros ⁊ vnguentum pro bar pš.cxxxij.
ba aaron. Omnes eñi de chriſti plenitudine vnguētum re-
cipere poſſumus. Apoſtoli etiam fratres dicuntur mōtes: Ephe.ij.
quia fundamenta eius ſcilicet eccleſie in mōtibus ſanctis.
Angeli nunquid non ⁊ ipſi montes dicuntur excelſi? Por E
ro ieſus qui mons dicitur ſedēs in monte thabor:ſermonē
diſcipulis facit:enumerans ſeptem beatitudines ſpiritus.
O fratres attēdite ꝙtum ſit impedimentū: ꝙ graue diſpē
dium inferat ſancte religioni ſuperfluitas ⁊ abūdantia re-
rum:quod longe magis legimus in libro noſtre conſciētie
ꝙ poſſumus explicare ſermonibus. Nunquid non ſodomi Ezec.xvj
tarum peccatum fuiſſe legitur abūdātia panis/⁊ ſuperbia
vite? Nūquid non angeli videntes ſe abundare in pulchri Eſa.xiiij.
tudine ⁊ ſapientia ſuperbientes ceciderunt? Nunquid non Geñ.iij.
et patres noſtri quaſi ratiōe eadem expulſi ſunt de paradi
ſo? Nunquid non et mundus ſubmerſus fuit: quando abū Geñ.vij.
dantes ⁊ in ſuis abundantijs deum nō cognoſcentes peri-
erunt? Nunquid non egyptij abundātes iracūdia pleni fa Exo.xiiij
cti ſunt ⁊ ſubmerſi? Nūquid non propter abundantiā ido-
la terre facte ſunt? Nunquid nō amalech q2 abundabat:id j.Reg.xv
eſt inuidia plenus incidit in manu ſaul? Nunquid non tem
pore dauid multa milia interfecti ſunt. Nunquid non ſaul j.reg.xviij
abundans ſupbus efficitur ⁊ eijcitur? Nunquid non hero-
des aſcalonita iugulatur? Nūquid nō herodes tetrarcha
ſperans in ſua abundātia populo ſatiſfacere:qui credebat
iohannem eſſe ſanctum ⁊ iuſtum: ipſum tamen decollauit? Mat.xiiij
Cogitate fratres qd receperit holofernes: qd ceſar: quid
nero:quid valētinus:quid cōſtantinus:quid decius: quid
iulian⁹. Quid ergo valuit ceſari ⁊ neroni abūdātia? Quid
aſſuero pecunia? Quid antiocho ſimulata ł palliata peni-
tētia? Colamus ergo chriſtū pauperem i preſenti vt ſim⁹
diuites in futuro. Comes enī diuitiarum ſuperbia ⁊ luxu-
ria eſt. Amemus ergo fratres ſummā in chriſti et apoſtolo
rum paupertatem:ne in noſtra ſancta religiōe mutetur co- Thre.iiij.
lor optimus:⁊ diſpergantur lapides ſanctuarij noſtri. Sa
ne enim fratres mei ex collatione aliarum paupertatū: cō-
mendatio paupertatis volūtarie plenī⁹ inter nos relucet.
Sunt enim quinꝙ genera paupertatis. Prima eſt infeli- F
citas. Scda eſt paupertas cupiditatſ. Tertia paupertas ſu-
ꝑfluitatis. Quarta doloſitas. Quinta pauptas volūtatis.
Primam habet mendic⁹:ſecundam habet auarus: tertiā
habet prodigus:quarta eſt paries dealbatus:quintam ha
bet vir compeditus. Prima eſt flagellum:ſecūda eſt vene
num:tertia eſt ventilabrum:quarta eſt vmbraculū: quinta
edificium. Prima eſt miſeria quia cruciat:ſecūda eſt vene
noſa quia necat: tertia eſt vētoſa quia iflat: quarta doloſa
quia diſſimulat:quita glorioſa quia coronat. Nec mirum
ſi chriſtianus amator ſobrietatis ſobrietatem ſpirit⁹ com
mendat:cum epicurus preceptor voluptatis eam commē
dauerit dicens. Hō felix paupertas eſt ſi leta eſt. Sup hēc
propriam volūtatem offert homo deuot⁹ quod precipue
fit in profeſſiōe obediendi. Sequit fratres. Strauit abraā Geñ.xxij.
aſinum duos pueros ſecum ducens. Iſaac vero ligna ce- G
drina portabat:abraam autem ignem ⁊ gladium. Uenien
tes autem ad mōtē ligatur iſaac:ſuper ligna ponit:⁊ ſcita
a patre dei volūtate: non aperuit os ſuū. Et extēdens ma-

num abraam:audiuit. Ne extēdas manum ſuper puerum
ſed pro iſaac tolle arietem vnum de cūctis tuis meliorib⁹
quem inter ſpinas tibi paraui. Attendamus nunc fratres:
nam quid per aſinum niſi carnē noſtram intelligo: que ve-
lut aſinus domanda eſt virga: onere et pabulo et cinere et
cilicio? Caro domanda eſt:ne impinguata/incraſſata/⁊ di-
latata recalcitret: velut aſinus qui cum domino velut ca-
tellus ludere voluit. Duo nāq; pueri ſunt quinq; hominis
ſenſus:quos tamen duos dicimus:quia ad vſum et ad exe
cutionem eorum duo intra membrorum mancipata ſunt.
Nam et ego velut abraam in vobis et canonicis noſtris:
Eſa.ix. ne caro luxuriet:⁊ ne mors per feneſtras intret: duob⁹ pue
ris vos ſociaui paupertati ſcilʒ et orationi:quibus mediā
tibus quinq; ſenſus corporis extinguere poteritis. Nam
per hec preterita mala obliuiſcemur: cogitatiōes male nō
aſcendent in corda veſtra:affectio cognatorum non regna
bit in vobis. Hec enim ſunt ꝙ quotidie monachos cribrāt
ſicut triticum. Iſte ſunt mordaces cure: que ſanctum viri
Eccſ.x. propoſitum eneruauerunt. Inter has vir ſanctus coquit
et cruciatur. Hec ſunt monachorum muſce mordaces et
Mat.xiij. morientes:que perdunt ſuauitatem vnguenti. Hec ſunt vo
latilia que comedunt frumētum in anima ſeminatū. Uos
autem fratres dum hec in corda veſtra aſcendunt:recurri-
te ad orationem vel ad operis occupationes:ne vos ſerpē
tine muſce deglutiāt. Nunquid non ſic fecit ſanctus pater
antonius? Qui cum epiſtolas a charis ſuis in ſeculo mo-
rantibus recepiſſet: nullam legere voluit: ſed receptas in
ignem proiecit dicens. Charte fallaces eſtis: etiam plene
mendacijs. comburo vos: ne comburar a vobis. Sequi-
Gen.xxij. tur fratres. Ligatur iſaac. Sic et vos ligamini in hac ſoli
tudine tam fortiter vt conſuetudines vite ſecularis igno-
retis:⁊ ſuauitatem ſancte religiōis capiatis. Placeat vo-
bis ſomni ſobrietas:mentis trāquillitas:corporis mundi-
cia:mortis ſeueritas:et cūcta ſalutis expectatio. Soluitur
iſaac ⁊ iocūde ad matrem reuertitur ī berſabee. Sic ⁊ vos
vertamini ſoluti ad matrem que ſurſum eſt hieruſalē. Cū
ergo illic perueneritis:dabit refrigerij ſedem:quietis beati-
tudinem:et luminis claritatem.

De obſeruantia ieiunij quadrageſimalis ⁊ ie iunantium genere quadruplici. penitentie commendatione. Infructuoſa confeſſione cum exem plis et cetera. Sermo.xlj.

A
Mat.vj. Cum ieiunaueris vnge caput tuum/et faciem tu
am laua:ne videaris hominibus ieiunans. Ieiu
nantis officium eſt in cinere ⁊ cilicio ſedere:ſor-
didas veſtes non tenere:carnem macerare:faci-
em attenuare:in pallore ꝑmanere:non ipſam lauare: nō ad
menſam opulentam accedere: non cōuiuia ⁊ feſta viſitare:
non capite inclinato incedere:ſed elemoſynas dare:caſtita
tem ſeruare:iuſte ſancte ⁊ pie viuere:vt chriſti ſanctam re-
ſurrectionem expectās glorietur. Hec autem omnia facite
non vt videamini ab hominibus/ſed tantū ab illo ꝙ cuncta
videt in abſcōdito. Sed ſi contingeret ꝙ fumus ieiunijorū
ſpargeret inter homines:ſtatim faciem tuā laua/ne videa-
ris hominibus ieiunans. Tria enim fratres proponuntur
nobis hodie:ſcilicet ieiunare:faciem lauare:⁊ caput vnge-
re. Hec tria ſunt in quib⁹ tota vita noſtra conſiſtere debet.
pš.xxxvj. Que ſunt iſta fratres niſi declinare a malo ⁊ facere bonū:et
totum quod habes deo contribuere? Ecce quicquid conti
net noſtra chriſtiana ſancta religio. Quid enim per ieiuna
re fratres niſi a malo declinare:per faciē lauare/bonū face
re:per caput vngere/totum deo tribuere? Sed dicet quis
Breuis eſt hec expoſitio:ſed et aquā viuā (vt cupim⁹) non
Gen.iij. propinaſti. Attēdite ergo fratres. Nam hoſtis antiqu⁹ ve
ſtris primis parētib⁹: primo in paradiſo ſuaſit vt dominū
offenderent:ſecūdo vt faciem a deo abſconderent poſt me
ridiem:tertio vt de ligno vetito comederēt. Nam ibi dici-
tur vt caput pungeret:ſed hic vt caput vngeret. Ibi abſcō
dendo faciē latitaret:ſed hic lauaret. Ibi vt comederet:ſʒ
hic vt ieiunaret. Credam⁹ illi qui modo hec precepit: ſed
Mat.xvij non illi qui contraria perſuaſit. Ait enim pater. Hic eſt fi-
li⁹ me⁹ dilectus: ipſum audite. Nam ait hodie. Cum ieiu-
B natis. Eſt enim fratres quoddā ieiunium cōmendabile:et
quoddā damnabile. Damnabile quod vidēt homines: ꝙ
fit propter homines. Cōmēdabile quod ſolū propter deū
fit. Sed aliqui ieiunant vt infirmi:aliqui vt faſtiditi:aliqui
vt auari:aliqui vt hypocrite. Egrot⁹ ieiunat vt valeat: fa
ſtiditus vt appetat:auarus vt parcat:hypocrita vt appa-
reat. Ieiunium egroti eſt ſanitatis:ieiuniū faſtiditi eſt gu-
loſitatis: ieiunium auari eſt parcitatis: ieiuniū hypocrite
eſt ſimulatis. Hec autem ieiunia et ſi non ſunt periculoſa
vt egroti:tamen ſunt īfructuoſa. Ieiunate ergo fratres ꝓ-
pter deum:frangatis nucem vt accipiatis nucleū:proijcia
mus folia vt inueniamus fructum: purgemus puteum:vt Eſa.xlj.
hauriamus aquas de fontib⁹ ſaluatoris. Ait eni ſaluator.
Sitiētes venite ad aquas. Nā triplex eſt aqua ſaluatoris Eſa.lv.
fratres. Aqua lachrymarum quādo fleuit ſuper lazarum: Ioh.xj.
⁊ ſuper ciuitatē. Aqua quam poſuit in peluim quādo diſci Ioh.xiij.
pulorū pedes lauit. Aqua que de latere ei⁹ emanauit. Pri- et.xix.
mam oportet nos habere fratres ſi recte ieiunare cupim⁹.
Eſt ergo prima aqua cōtritionis:ſecunda confeſſionis:ter
tia ſatiſfactionis. Prima mentem ſanat. Secunda refrige
rat. Tertia fecundat. Ergo fidelis ſi cupis recte ieiunare:
iſtas aquas recipe ⁊ laua te/⁊ mūdaberis a lepra. Nā niſi
habueris has aquas:ieiuniū tuū modicum valebit. Ideo C
vocati hodie ad nuptias magni regis fratres dilectiſſimi: Mat.xxij
ornemus nos veſtimentis/ tubis/⁊ cymbalis beneſonāti-
bus. Laudem⁹ ipſum patremfamilias:qui ad ſuas nupti-
as nos vocare dignat⁹ eſt. Que ſunt nuptie hodie prepara
te fratres: niſi iſti dies quos de⁹ conſecrare dignatus eſt?
Iſti enim ſunt dies quos obſeruare debemus: in quib⁹ le-
gē recipere merebimur. Iſti ſunt dies medicinales:ꝙ ani-
me ⁊ corpori cōferunt ſanitatem. Iſti ſunt dies nuptiales:
in quibus veſtimentis ornati eſſe debemus: cymbala ⁊ tu-
bas/organaq; beneſonantia ſonātes. Hec enim ſunt īſtru
menta que in nuptijs quadrageſimalibus ſonare debem⁹.
Nam primo veſtire nos debem⁹ virtutibus ſanctis:expo
liatis vitijs. Secūdo cymbalum percutiendo pectora per
cōtritionem ſanare debem⁹. Tertio vt precones clamare
debemus ſugētes vbera vocādo paruulos vt ieiunare di
ſcant:ſenes vt ieiunare doceant:quia ecce nūc tempus ac- ij.Cor.vj
ceptabile:ecce nūc dies gratie ⁊ ſalutis. Ecce dies remiſ-
ſionis:ecce dies ſatiſfactiōis. Tu ergo inique qui lōgo tē- D
pore dormiſti:ſurge memento vnde cecideris ⁊ age penitē Apoca.ij.
tiam dū tempus habes:dum ſan⁹ es: dum peccare potes:
vt nō ex timore ſed ex amore videaris penitere. Omis enī
fratres mei qui per penitētiam deleuerit peccata ſua: iam
angelice felicitatis particeps eſt. Ipſa nāq; penitentia eſt
medicamentum vulneris:ſpes ſalutis per quā peccatores
ſaluantur:per quam deus ad miſericordiam inclinat. Dū
autem penitentiā fratres feceritis:fundite pro peccatis la
chrymas cordis ⁊ corporis. Nūquid nō lachrymando fra Luc.xxij.
tres mei petrus a chriſto reſpicitur? Nunqd nō maria ve- Luce.vij.
niā meretur? Nūquid nō martha lachrymis ſanat? Nun Mat.xv.
quid non chananea exauditur? Nūquid non Lazarus ad Ioh.xj.
vitā reuocatur? Laua ergo faciē tu qui hodie incipis ieiu Mat.vj.
nare:lachrymis percute pectus:exalta vocem tuam confi-
tendo/et annunciando ſacerdoti peccata tua. Audite fra-
tres quid dauid per cōfeſſionem conſecutus eſt. Quid ait:
niſi peccaui dño? Et Nathan propheta ait. O dauid tranſ ij.reg.xij.
tulit deus peccatum tuū a te. Cauete tamē fratres ne con-
feſſio ſit ſaul: qui redargutus a ſamuele ſuperbiendo dixit
Peccaui. Qui ſtatim audire meruit. Trāſtulit de⁹ regnū j.Reg.xv.
tuū a te. Sic ⁊ dixit Iudas. Peccaui non dolēdo ſed dif- Matthei.
fidendo. Sic et cayn. Maior eſt iniquitas mea:ꝙ vt veniā xxvij.
merear. Ergo fratres cum ieiunatis facies veſtras lauate Gen.iiij.
lachrymis: caput vngite chriſti qui caput cunctorum eſt. E
Ipſum ergo vngite:ſcilicet oleo miſericordie:elemoſynas Mat.vj.
dādo:⁊ verba contritionis clamādo. Peccauimus domi
ne:ſed miſerere:et ſic vncti erim⁹ a chriſto oleo leticie. Sic
vnctum dauid legimus:ſic vnctum petrum ⁊ mariam pro-
ſpicimus:ſic vnctos volētes ſemper ſpectauimus fratres
Sed quis dicet: quomodo vngendus eſt deus? O pecca-
tor vade primo ad mariam peccatricē. Ipſa enī vnxit pe- Luce.vij.
des ⁊ poſtea caput:ſcilicʒ animā:⁊ poſtea accedere potuit
ad caput. Nam ſi primo lachrymis chriſti pedes nō lauiſ-
ſet:ad caput chriſti accedere vngendo auſa non fuiſſet. Et

go neceſſe eſt p̄mo ad pedes lachrymas fundere: ⁊ poſtea
ad chriſti caput accedere. Scitote tñ fratres mei: ꝙ niſi in
imicis veſtris corde peperceritis: omnia que agitis ſiue ie-
iunetis: ſiue elemoſynam detis: ſiue omnia que bona ſunt
agitis: omnia vana ſunt: ⁊ ſerui inutiles eſtis niſi ꝓximo pe
perceritis. Sed dicetis. Ego parcere inimico nõ poſſum:
ex quo ergo mihi bona nõ valent ſine hoc: me affligere ieiu
nando bona diſtribuẽdo nõ amplius volo. Ego autem di
Luce. vj. co vobis. Dimittite vt dimittatur vobis. Nullū tamē ma
lū impunitum: nec aliquod bonum remuneratum remane-
bit apud deum q̄ nouit abſcondita cordis cunctorum.

¶ De vita et moribus clericorum. Sermo.xlij.

A Fratres chariſſimi: ſanctus ille Hieremias cõſi
derans ſacerdotum ⁊ prelatorum negligentiam
Thre.iiij. lamentabiles voces emittẽs dicebat. Paruuli
petierunt panem ⁊ non eſt nec erat qui frangeret
eis. Clamabat ergo Hieremias aſpiciẽs deſtructionē ſan
cte ciuitatis: plorat ⁊ lamētatur crudelitatem matrum: pa
Ezech. trum ⁊ paſtorum: qui deuorant filios in perditione. Ue vo
xxxiiij. bis paſtoribus iſrael: qui quod pingue erat comediſtis:
quod cõfractum erat non cõſolidaſtis: quod erroneū erat
non reuocaſtis: quod infirmū erat nõ ſanaſtis: quod nudū
erat nõ cooperuiſtis. O fratres lupi rapaces hodie facti ſu
mus iuſticiam poſtponẽtes: veritatem et miſericordiam
ignorãtes. Cauete ergo ne vobis domin⁹ hodie dicat. Di-
ſpenſatorem te poſui ſuper familiam meā: et tu panem eis
non fregiſti. Non ergo diſpẽſator ſed diſſipator: non ſpecu
Mat.xxv lator ſed ſpiculator. O ſerue nequā mittā te in tenebras ex
teriores: quoniā pueri tui petierunt tibi panem: nec fuit q̄
B frangeret eis. Itaq; fratres diſtribuẽdus eſt panis ⁊ fran
gendus ſubditis anteq̄ fame pereāt: nam ſi morientur: de
manibus tuis ſanguis eorū exquiretur. Diſtribuẽd⁹ itaq;
eſt panis omnis ſanctitatis eſuriẽtibus. Eſt enim fratres
panis mundus qui diſtribuendus eſt et frangendus filijs
Eſt et alter panis immūdus: qui diſtribuendus eſt ſeruis.
Sunt etiā iſti panes cõiuncti in domo dei: ſicut in area pa
lee cum granis. Tres tamē panes legim⁹ in ſcriptura: pa-
nes pharaonis/oblatiõis/⁊ propoſitionis. Primi ſunt lai
ci. Secūdi ſunt ſacerdotes. Tertij vero paſtores. Panes
j.Joh.ij. pharaonis diuidunt̄ in tres partes: in ↄcupiſcẽtiā carnis:
et concupiſcentiā oculorum: ⁊ ſuperbiam vite. Prima eſt
luxuria que eneruat: ſecūda eſt auaricia que cruciat: tertia
eſt ſuperbia que velut veſica inflat. Luxuria eſt proferens
immundiciā: auaricia eſt generans inuidiam: ſuperbia pa
rit iniuſticiā. Luxuria eſt premens hominē ītra ſe per pol
lutionem: extra ſe per vacationē: ſuperbia ſupra ſe per ela-
tionem. Luxuria deprimit hominē intra ſe: quia cū factus
ſit ad imaginem dei: velut porc⁹ in luto viuere querit. Aua
ricia trahit hominē extra ſe: quia propter terrena dimittit
Ps.lxxij. celeſtia. Superbia extollit ſupra ſe: vt ponat in celū os ſuū
Et ſic patres ⁊ fratres homo per luxuriā ī vanis cupit de-
lectari: per auariciā in tranſitorijs conſolari: per ſuperbiā
Mat.xxj. de impietate gloriari. Iſti ſunt paſtores quos domin⁹ eie
iiij.Reg.j cit de tēplo vendentes ⁊ ementes. Iſti ſunt quinquagena
Mat. vij. rij qui per heliā comburuntur. Iſti ſunt illi falſi prophete
veſtiti pellibus caprinis: qui etiam intrīſecus ſunt lupi ra-
paces. Ergo nos qui paſtores ſum⁹ nominati: luxuriā frā
gamus per abſtinentiā: auariciā ſubmergamus per elemo
ſynā: ſuperbiam fugiamus per humilitatē/⁊ ꝑ patientiam
C Nā ſicut impoſſibile eſt demonem in malo obſtinatum pa
radiſum intrare: ſic īpoſſibile eſt luxurioſis paſtorib⁹: aua-
ris ⁊ ſuperbis ſubditos caſtos ⁊ humiles ⁊ bonos facere:
q2 neceſſe eſt vt talis ſit grex/ qualis ſit ⁊ rex. Eſt et ali⁹ pa
nis oblationis: quem quidem nõ ſolum frangere ſed ⁊ deo
Ps.cxl. offerre debemus. Dauid dicebat. Intret oratio mea ſicut ī
cenſum in cõſpectu tuo. Iſte eſt panis triplex: quia oratio
debet eſſe ampla/deuota/⁊ pura. Ampla vt ꝓ omnib⁹ etiā
rogetis pro calumniantibus et perſequẽtibus vos. Deuo
ta vt non remiſſe petatis: ſed deuote: et dabitur vobis per-
ſeuerantibus. Sed dicet quis. Qualis debet eſſe qui petit:
q̄d petat: pro quo petat: ⁊ a quo petatur? Si petis qualis
Jo.ix. eſſe debeas: dicim⁹ ꝙ bonus: quia ſcimus ꝙ deus peccato
res nõ audit. Si dicis quid petere debeas: dico ꝙ vitā vel
meritum vite: vel apprehendentiā meritorum vite. Sed ſi
dicis pro quo petere debeas: dico ꝙ pro bene ⁊ male viuē
tibus: vt bon⁹ perſeueret ⁊ malus conuertatur: nõ pro ſan De ỽbis.
ctis: nõ pro damnatis. Nam qui orat pro martyre: iniuriā apli Ser.
facit martyri: et qui orat pro damnatis nullatenus impe- xvij.a.
trabit. Potens tamen eſt deus vt de lapidibus iſtis fiant iiij.ſen.di
panes. Sed ſi vlteri⁹ adhuc petis a quo: dicitur ꝙ a patre ſti.xlv.ca.
omnia petere in filij nomine debem⁹: ⁊ ſic veri paſtores eri eſt quidē.
mus. Eſt ⁊ ali⁹ panis ſcilicet propitiationis. Et iſte eſt tri
plex panis angelorū de quo manducat homo in altari: pa-
nis filiorum: id eſt verborum ſancte doctrine. Hic eſt pa- D
nis qui cū primo pane de celo deſcẽdit. Hic eſt panis quē Mat.xv.
non eſt bonū ſumere ⁊ dare canibus hereticis: quia panis
filioꝝ eſt. Hic eſt panis petit⁹: amice accõmoda mihi tres Luce.xj.
panes: ſcilꝫ vite/doctrine/⁊ exempli. Hic eſt panis datus
petro vt paſcat agnos: nā ter ait dominus petro vt paſcat Joh.xxj.
oues: vt tu paſtor intelligas oues paſcere doctrina/vita/⁊
exēplo: vel eucbariſtia/doctrīa/⁊ vita ſancta. Et ſicut dñs
ait petro: ita ⁊ ceteris apoſtolis ſuis. Ergo paſcam⁹ oues
noſtras: paruulis noſtris panem frangamus: ne deficiāt ī
via: paſcamus pane angelico: paſcam⁹ ỽbo: paſcam⁹ exē-
plo: ne tota gens pereat. Nam capita gētium ſumus: ceco-
rum et ignorantiū duces: claudorum baculus: terrarū ꝓn-
cipes: regū viatores: angelis ſuperiores. Sed demonibus
peiores: dum hec negligenter proſpiciamus. Fratres pa-
ſcamus ergo populum ne ſint velut oues abſq; paſtore: vt
de paſcuis ſolitudinis trahat ad paſcua ſocietatis. Jeſus
chriſtus dominus noſter.

¶ De modo querendi chriſtum in epiphania. ⁊ neq; chriſtianos chriſtum diuerſimode querere oſtendit et cetera. Sermo.xliij.

A Udiſtis fratres mei chariſſimi ſctiſſimos reges A
dominū diligenter queſiuiſſe: ⁊ querendo deum Mat.ij.
et hominem inueniſſe nõ dubitamus: et ſibi pre-
cioſa munera obtuliſſe firmiter credimus et ꝑdi
camus. Uos ergo fratres querite chriſtum: querite nazare
num: querite floridum: candidum ⁊ rubicundum. Querite
chriſtum et hunc crucifixum: querite et inuenietis: pulſate
et aperietur vobis: clamate ⁊ vocate dilectum: nunciantes
quia amore langueſcitis. O vos mundi amatores qui ter-
rena ſapitis: quorum deus venter eſt et vita in confuſione
quid agitis ſine chriſto: quid concupiſcitis: quid ſapitis: Phil. iij.
quid ſperatis? Nunquid ſine chriſto vobis pax eſſe pote-
rit? Nūquid felicitas vel victoria: dignitas vel ſecuritas:
fides vel charitas: ſpes vel fiducia: conſtantia vel tempe-
rantia: prudentia vel ſcientia: pulchritudo vel fortitudo:
olfactus vel tact⁹: viſus vel auditus ſine chriſto vobis eſſe
poterit? O fratres mei abſit. Querite ergo chriſtum dum Eſa.lv.
inueniri poteſt: inuocate eum dum prope eſt. In ipſo nāq; Col.ij.
ſunt omnes virtutes et theſauri ſapientie et ſcientie abſcõ
diti. Querite chriſtum ⁊ inuenietis chriſtū: pulſate ad chri
ſtum et aperiet vobis chriſtus. Dirigite viam chriſti: vt di
rigat vos chriſt⁹. Cuſtodite chriſtū: vt cuſtodiat vos chri
ſtus. Amate chriſtū: vt amet vos chriſtus. Querite chriſtū
pauperem: ⁊ inuenietis chriſtum diuitem. Paſcite fameli-
cos chriſti vt paſcat vos chriſtus. Uiſitate infirmos xp̄i
vt viſitet vos chriſtus. Pacem habete cū proximo chriſti
amore vt vos pacificet chriſtus. Hunc ergo chriſtū quera
mus: hunc etiam veraciter cupiam⁹: hunc ſemper vt poſſu
mus agnoſcamus: hunc ſemper queramus. ⁊ inuentū tam
fortiter: tam ſuauiter: tam dulciter teneamus vt eū nõ amit
tamus. Querẽdus eſt ergo chriſt⁹: ſed non in platea vbi eſt B
magna vanitas. Querẽdus eſt chriſtus: ſed nõ in foro vbi
eſt grandis aduerſitas. Querendus eſt chriſtus: ſed nõ in
taberna vbi eſt ſumma ebrietas. Querẽdus eſt chriſt⁹: ſed
non in ſeculari curia/vbi eſt maxima falſitas. Querẽdus
eſt chriſtus: ſed non in ſcholis mundanorū philoſophorū/
vbi eſt infinita peruerſitas. O vos mūdi amatores qui ter
rena ſapitis: ⁊ pro terrenis honoribus et pompis diſcurre
re nõ deſiſtitis trāſuolantes mõtes ⁊ alpes: inueſtigare vo
lẽtes alta celi: lata terre: profunda maris: in calore ⁊ frigo
re: fame et nuditate: cur chriſtum nõ queritis: ī quo hec om
nia et maiora perfecte reperiunt̄? Quieſcite iam agere per Eſa.j.

ucrſe: diſcite bene facere. O vos qui celorum motus quoti
die inueſtigare curatis: non tamen vt deum perfectius co
gnoſcatis: ſed vt mũdo florentes appareatis. Sapientes
igitur et inſipientes querite chriſtum: ſed nõ cum luxuria
in qua eſt lata deformitas: non cũ ſuperbia in q̄ iacet eter
Col. iij. na calamitas: non cũ auaricia in qua eſt idolorum ſeruit⁹:
et eterna infelicitas. Sed heu fratres: q2 non eſt hodie qui
faciat bonum: non eſt qui chriſtũ adorare opere querat: nec
eſt q ſperet in eo: ſed miles ī enſe: rex in diuitijs: puer in pō
mo: ſeruus in domino: vxor in viro: vir in vxore: vetula in
parua pecunia: ⁊ ruſticus in ligone ſperat. Ecce fratres ec
ce quomõ vnuſquiſq; recedit a deo ſalutari ſuo. Ecce quo
modo ſperamus in vanitate: derelinquentes deum factorē
noſtrum: ⁊ recedentes a deo ſalutari noſtro. Non ſic igitur
Pſal. lxj. fratres mei non ſic: etiã ſi diuitie et honores affluant noli
te cor apponere: ſed ſolũ in chriſto cor apponite: in ipo ſem
per ſperate: quia ipſi cura eſt de ſingulis nobis. Queram⁹
ergo chriſtũ fratres mei: ⁊ nunq̄ quieſcamus quouſq; chri
Eſa. lv. ſtum inueniamus. Querite eũ dum inueniri poteſt: inuoca
C te eum dum prope eſt. Sed o fratres quomodo cum quere
mus? Ecce enim queritur hodie chriſtus: querunt cum pa
gani: querunt cum iudei. O chriſtiane caue ne queras chri
ſtum cum iudeis: ſed cum paganis regibus perquirere nõ
Mat. ij. deſiſtas. Nã pagani q̄rũt chriſtum adorare: ſed iudei que
runt chriſtum iam ſupplantare. Pagani hodie ad chriſtũ
veniunt: ſed iudei chriſtum ſpernũt. Pagani veniendo ad
chriſtum laborant: ſed iudei quieſcendo chriſtum ignorãt.
Pagani chriſto munera offerentes ipſum adorant: ſed iu
dei iam chriſti mortem procurant. Pagani adorãdo chri
ſtum ⁊ miracula ibidem vidēdo: ipſum toto corde magni
ficãt: ſed iudeorũ ſynagoga iam chriſtum ſpinis coronat.
Pagani per aliam viam reuertũtur gaudentes: ſed iudei
Joh. xj. iam incipiũt eſſe pauentes: ne forte veniant romani et tol
lant eorum locum et gentem. Erubeſcite. O perfidi iudei
Luc. xxj. erubeſcite: quia veniet tempus quando lapis ſuper lapidē
in te non remanebit: eo q nõ cognoueris tempus viſitatio
nis tue. Erubeſcite: quia ecce iam alieni hereditatē veſtrã
aggrediũtur: ⁊ ad veſtrum regem natum per ſtellam dedu
cũtur: cuius precioſa natiuitas fuit ante ſecula predeſtina
ta: a prophetis prenunciata: a paſtoribus annũciata et ſa
pientibus regibus reuelata. O iudei ſemper deo rebelles: o
ceci et obſtinati: cur non conſideratis mirabilia que deus
operatur in medio terre veſtre? Cur chriſtũ non queritis?
Cur deum et hominem non agnoſcitis? Cur eum vt verũ
dei filium non adoratis? O fratres mei: non ſolũ iudei: ſed
et mali chriſtiani hodie occidere querũt chriſtum. Quan
do hoc querũt: niſi quãdo precepta ſua ſeruare contēnũt?
Mat. ij. Non ſic magi fecerunt: ſed mox chriſto nato credētes: per
viam laborare ceperunt: ⁊ ſic perſeuerantes aliquando eũ
inuenire meruerũt: non in precioſitate pannoꝝ: non in mul
titudine ſeruorum: non in thalamo picto: nõ in lecto ebur
neo: non in aula regia. Sed pro thalamo voluit reclinari in
ſtabulo: pro lecto habere voluit fenum: pro ſeruitorib⁹ bo
D uem cũ aſino ſaluator habere voluit. Eia ergo fratres mei
querite chriſtũ: querite nazarenum: querite hunc floridũ:
candidum ⁊ rubicundum: ad cuius ortum angeli cantant:
Luce. ij. ſancti exultant: ſterilis clamat: vidua prophetizat: ſymeon
ſenex expectat: ioſeph cogitat: maria mater reclinat: bos co
gnoſcit: aſin⁹ portat: ſtella demõſtrat: magus adorat. Iſte
eſt deus deorũ in ſyon: qui in cherubin apparet terribilis:
qui in ſeraphin apparet mirabilis: qui in virtutibus oſten
ditur incõprehenſibilis. Iſte eſt qui nuper de maria virgi
ne natus eſt ⁊ homo fact⁹ eſt: vt nos deos faceret fact⁹ eſt
homo. Iſte eſt q̄ eſuriuit vt nos reficeret: q̄ ſitiuit vt nobis
vite eterne pocula miniſtraret. Iſte eſt qui ꝓ nobis tenta
tur vt nos a tentationib⁹ liberaret: qui pro nobis ligat̃ vt
nos abſolueret: qui pro nobis humiliat̃ vt nos exaltaret:
qui pro nobis expoliat̃ vt nos tegeret: qui pro nobis coro
natur vt nos coronaret: qui felle ⁊ aceto potat̃ vt nobis fõ
tes melliflũos aperiret: qui mortē ſuſcepit vt nobis vitam
eternã donaret: qui ſepultus eſt vt ſepulturam ſuoꝝ bene
diceret. Aſcēdit in celũ vt nobis celoꝝ portã aperiret: ſedet
ad dexterã dei patris vt credētiũ p̄ces ⁊ vota exaudiret.
Ecce ergo ad q̄d nat⁹ eſt xp̄s. Ecce ergo ad q̄d venit xp̄s.
Ecce ꝓpter quid ad nos deſcēdit chriſtus. Quid igit̃ agi
tis o vos mũdi amatores? Quid vobis cũ carne o venera
biles ſenes? O iuuenes delicati, quid agere creditis: cũ ni
hil ſine chriſto poteſtis facere: quibuſcũq; etiam bonis ter
renis ornati ſitis? Querite ergo o iuuenes chriſtũ: vt iuue
nes maneatis. Querite vos ſenes chriſtum: vt cũ omni ꝓ
ſperitate viuere valeatis. Querite chriſtũ ⁊ nolite quieſce
re: illum chriſtum: illum ieſum qui cēturionis ſeruum ſana
uit: paraliticum ſolidauit. Lazarũ reſuſcitauit: cecos illu
minauit: meretricē beatificauit: chananeam exaudiuit: la
troni pepercit et ei paradiſum donauit. Hunc chriſtũ que
rite fide/ſpe/et charitate. Querite chriſtũ: ⁊ nolite quieſce
re. Querite chriſtum ⁊ nolite ſperare in lõgitudine vite ve
ſtre: quia incert⁹ eſt exitus. Sed attendite ne decipiamini: E
quia ſub ſpecie boni multa mala fiunt. Non eni deſinit ho ij. Cor. xj
ſtis ãtiquus figuram aſſumere angelorum lucis: laqueos
deceptionis vbiq; pretēdens. Nouit enim ipſe malignus
naturas hominũ: et cui adhibeat cupiditatis calorem: gu
le voracitatem: luxurie feditatem: inuidie calamitatem.
Optime nouit quem merore ꝑturbet: quem fallat gaudio:
quem metu opprimat: quem admiratione ſeducat. Cũcto
rum diſcutit naturas: ventilare ⁊ perſcrutari cũctorum af
fectus in nullo deſiſtit: et vbi cognouerit quod delectet: ibi
ſuum exercitum ponit. Tu ergo fidelis cum tentationes
perſenſeris: mox chriſtum quere: mox chriſtum inuoca: et
mox tibi ipſe auxiliabitur: quia fidelis eſt et non permittit j. Cor. x.
nos tentari ſupra id quod poſſumus portare. Qui eſt bene
dictus in ſecula. Amen.

De pietate: charitate: ⁊ ſuffragijs defunctoꝝ: quiq; pius et miſericors dicendus ſit apperit et cetera. Sermo. xliiij.

FRatres mei chariſſimi nunq̄ recordor me legiſ A
ſe mala morte periſſe illũ qui libēter in hac vita
opera charitatis vel pietatis voluit exercere. Ha
bet enim multos interceſſores pius homo: ⁊ ille
qui opera charitatis exercet hilariter. Quid enim aliud de
piis hominib⁹ dicere poterimus: niſi id quod frequēter le
gimus. Opera enim illorum ſequũtur illos? Quare: niſi q2 Apo. xiiij
multos habent interceſſores? Ideo impoſſibile eſt: vt pre
ces multoꝝ non exaudiantur. Conſidera ergo o homo q̄s
eſt ille qui tibi in via occurrit: animaduerte q homo eſt ad
imaginem dei factus: et tamen pauper eſt: nudus eſt: miſer Geñ. j.
eſt: mendicus eſt: orphan⁹ ⁊ pupillus forſitan eſt. Caue ta
men ne talē deſpicias: caue ne eum percutias: ne expellas.
Nam licet pauper: licet nud⁹: licet famelic⁹: licet miſer ap
pareat: licet doleat. licet erubeſcat: nõ tamē expellēdus eſt
pauper. Nolite igit̃ fratres mei eos ſpernere: nec expellere
etiam ſi importune petierint: nolite de eis aliquando mur
murare: quia pauperes ⁊ inopes non ceſſant laudare deũ.
Conſidera tu diues q̄ vias perambulas et plateas erecto
capite ⁊ collo: q tu ſimul cum paupere nat⁹ es de muliere
et breui viuis tempore. Et licet diues ſis: ſepe tamē reple Job. xiiij.
ris amaritudine et dolorib⁹. In ſordibus generatus es: in
tenebris confoueris. In doloribus etiam peperit te mater
tua: ⁊ ante exitum matrem grauiter oneraſti: ⁊ in exitu ma
trem dilaceraſti turpiter: fleuiſti ſimul cum paupere ⁊ mē
dico: quãdo vallē plorationis īgreſſus es. Pares ergo ge
niti ſumus: pariter viuim⁹: pariter moriemur ⁊ oēs. Conſi
dera ergo o diues q pauper ⁊ diues pari modo omnes na
ſcuntur ⁊ moriuntur. Noli ergo eos deſpicere: noli manũ
benedictionis auertere ab eis: ſed eos facie ſerena ſuſcipe:
eos verbo ⁊ exemplo refice. Miſericordia igitur o fratres D
mei mater noſtra ſit. Nam qui eſuriētem pane verbi reficit:
qui ſitientem potu ſapientie refrigerat: qui errantem in do
mum patris reuocat: qui innocētem protegit: q̄ infirmũ fi
de ⁊ patientia inſtruit: qui in tribulatione oppreſſo conſo
lando vel compatiēdo ſubuenit: hic verus pius eſt: verus
miſericors eſt: verus amicus dei eſt: nec eũ mala morte pe
riturũ aliq̄s dicere audeat. O miſericordia ſalutis ꝑſidiũ:
fidei ornamētum: propiciatio peccatoꝝ: tu iuſtos probas:
tu ſanctos roboras: malos ad bonũ perducis: ⁊ qui ſine te
cunctis bonis abundare videtur: vel caſtitate appareat de
coratus: omnino dicere non deſiſtat: ſeruus inutilis ſum.

Sed attendite etiã fratres mei:attendite : quia non ſolum
pauperibus in via miſereri debemus:ſed ⁊ defunctis cum
omni diligentia miſereri ⁊ ſubuenire ſtudeamus:attenden
ij.Machabe.ij. tes ⁊ quid iudas machabeus fecerit. Dixit enim ꝙ ſancta
eſſet cogitatio pro defunctis exorare:vt a peccatis ſoluan
Prouer.xx. tur. Sciebat enim ipſe iudas:ꝙ nemo gloriari poterat ca
ſtum ſe habere cor:conſiderans etiam ꝙ aſtra non erãt mũ
Job.xv. da in cõſpectu dei. Ceciderunt eñ angeli de celo:ideo mũ
et.xxv. da aſtra non fuerant:nec etiam infans cuiꝰ vita eſt vnius
Job.xv. diei ſuper terram ſine peccato eſt. Quid ergo de nobis di
cemus? Nunquid gloriari poterimꝰ caſtũ habere cor? Ab
ſit omnino:quia omnes peccatores ſumꝰ ⁊ in peccatis cõ
cepti ſumus ⁊ nati:omnes etiam vitam peccabilem duci
mus:omnes in peccatis viuimus: ⁊ forſitan in venialibus
morimur. Ergo miſericordia indigemꝰ : quis de hac vita
omnes migraturi ſumus. Et licet carnem dure maceremꝰ
ieiunijs ⁊ abſtinentia:licet omnia mala patiẽter ob chriſti
Rom.viij amorem ſuſtineamus:non tamẽ ꝓdigne ſunt paſſiones hu
ius temporis ad futuram gloriã:que reuelabitur in nobis
Ergo miſericordia indigemus: qꝛ per noſtra merita eter
nam vitam acquirere non valemus. Cupis autem o homo
vt tui miſereatur deus? Fac vt proximo miſerearis. Nam
tantũ tibi miſerebitur deus/ quantum ⁊ tu miſereberis ꝓ
ximo. Tantum recipies in alia vita:quantum facies in pre
ſenti vita. Ora ergo pro defunctis:vt dum fuerit in eterna
vita/pro te orare non negligant. Expectant eñ nos vt iu
uentur per nos. Tempus enim operandi iam profugit ab
eis. Clamant igitur quotidie qui iacent in tormentis:cla
mant ⁊ pauci ſunt qui reſpondeant. Vlulant ⁊ non eſt q̃ cõ
ſoletur eos. O ꝙ̃ grandis crudelitas fratres mei:o ꝙ̃ gran
dis inhumanitas:clamant ad nos quotidie:qui dum vixe
runt multa mala pro nobis ſuſtinere voluerunt:nec eis ſub
uenire curamus. O vere magna inhumanitas. Ecce enim
infirmus iacet ⁊ clamat:⁊ a medicis conſolat᷑: clamat por
cus ⁊ omnes cum eo clamare non ceſſant: cadit aſinꝰ ⁊ om
nes eũ ſubleuare feſtinant:ſed clamat in tormentis fidelis
et non eſt qui reſpõdeat. Ecce veſtra inhumanitas fratres
ij.Machabe.xij. Eia ergo non ſic:ſed memẽtote fratres ꝙ ſancta ⁊ ſalubris
pia ⁊ felix ⁊ ſuauis deo ⁊ angelis eſt cogitatio pro defun
ctis exorare:vt a penis quas ꝓ peccatis patiunt᷑ : ſoluan
C tur. Sed dicet quis. Ecce patrem bonum: piũ et humilẽ
miſericordem ⁊ caſtum:⁊ omnibus virtutibꝰ plenum et or
natum habeo:tunc ſi vera ſunt que lego:eum eſſe beatũ nõ
dubito. Cur ergo orare pro eo volo:cur elemoſynam dare
cur ieiunare:cur ſanctorum corpora viſitare? Non eſt ergo
neceſſe pro eo orare:quia fidelis fuit:pius:caſtus:humilis:
Eccl.xxxi patiens:⁊ cunctis bonis ornatus : ⁊ poſt aurum non abijt
nec in pecunie theſauris ſperauit: potuit tranſgredi ⁊ non
eſt tranſgreſſus:⁊ facere malũ ⁊ non fecit. Quid ergo aliud
credere debeo niſi quod lego? Quid eñ lego: vel quid pre
dicare audio:niſi ꝙ qui bene operatur : bene remunerabit᷑.
O homo hec que dicis:ego nullo modo tibi negare audeo
Quis eñ fidelium dubitat:ꝙ̃ q̃ bene fecerit bene recipiet?
Conſulo tamen vt pro defunctis exorare non deſiſtatis.
Prouerb.xx. Dixi enim ſupra:ꝙ nemo ſine crimine viuit: nemo gloriari
poteſt caſtum vel mundum ſe habere cor. Et quid ergo cõ
ſulo:quid volo:quid vel deprecor:niſi ꝙ dimittas incertũ
⁊ accipias certum? Quid eſt quod eſt incertum: niſi ꝙ ne
ſcis vtrum pater tuus crucietur: vel vtrum dignus fuerit
Eccle.ix. odio vel amore? Multi enim fuerunt qui reputati fuerunt
ſancti:et tamen in conſpectu dei non boni:ſed mali inuenti
ſunt. Accipe ergo quod eſt certum:⁊ dimitte quod eſt incer
tum. Certum enim eſt ꝙ peccator fuit licet bonis operibꝰ
ornatus fuerit:ignoramus tamen vtrum eternam gloriam
meruerit poſſidere. Lege ergo o homo ⁊ opere implere fe
ij.Machabe.xij. ſtina:ꝙ ſancta ⁊ ſalubris eſt cogitatio ꝓ defũctis exorare
⁊ elemoſynã dare:⁊ carnẽ affligere: ⁊ opa charitatis exer
cere ⁊ pegrinationes facere:vt a peccatis ſoluant᷑. Nã ⁊ ſi
ſunt beati vel dãnati: ꝓ quibus rogas dummodo neſcias
⁊ a deo reuelatum tibi non fuerit:non beatis vel damnatis
iniurias facere potes vel deum offendere:quia ſi beati ſunt
bono tuo non indigent:⁊ ſi damnati obtinere non valent.
Ergo dũ certus nõ ſis:ꝙ nec beati nec dãnati ſint:orare ꝓ
eis non differas:quia(vt ſupra diximꝰ) bonis tuis nõ indi
gent:quia beati ſunt:⁊ mali non obtinent:qꝛ damnati ſunt.
Scias tamen et indubitãter credas : ꝙ licet pro defunctis
beatis vel damnatis obſecres:bona que facis pro eis non
amittis. Sepe eñ predicauimus:⁊ ſepe integra fide docui
mus ꝙ nullum malum impunitum: et nullum bonum irre
muneratum erit:apud quem non eſt acceptio perſonarum Actuũ.x.
Oratio eñ tua in ſinu tuo conuertetur. Igitur pro defun pſ.xxxiiij
ctis ſemper orandum eſt:⁊ ſi nõ proficiet eis quia beati vel
damnati ſunt:oratio in ſinu noſtro cõuertetur. Sic eñ ſem
per boni erimus:ſic pij ⁊ miſericordes:ſic mala morte peri
re non poterimus:quia dominꝰ cuſtodiet nos in tota vita
noſtra:quam poſtea deſerẽdo dabit illam quã nec oculus
vidit:nec auris audiuit: nec in cor hoĩs aſcendere potuit. j.Cor.ij.
Feſtinemus ergo o fratres pro defunctis exorare: vt ⁊ ipſi D
feſtinent nos ad ſe vocare. Vident eñ ſanctam trinitatem
tantum eſſe vnam quantum tres ſimul ſunt:nec plus aliq̃d
ſunt due ꝙ̃ vna vel tres:⁊ in ſe iĩfinite ſunt:⁊ ſingula ſunt in
ſingulis:⁊ omnia in ſingulis:⁊ ſingula in omnibꝰ: ⁊ omnia
in omnibus:⁊ vnum omnia ſunt. Et ſi capere non poteſtis
quomodo ſancta trinitas tres ⁊ vnum ſunt: exemplũ acci
pite. Vnus enim eſt ſol in celo currens:calefaciẽs ⁊ fulgẽs
Vnus eſt in terra ignis tria ſimiliter habens:motum:lucẽ
⁊ feruorem:nec lucẽ a motu ⁊ feruore diuidere potes. Sic
eſt ſancta dei trinitas. Et ſi eius myſterium capere non va
leamus:bene operari feſtinemus: vt ſicuti eſt ſanctam tri
nitatem per gratiam videre mereamur. Inhumanum eſt
namqꝫ patriam deſerere:patriam deſpicere: vel in ea nolle
habitare. Bene ergo operari non pigeat: vt patriam habi
tare ⁊ ad eam redire valeamus. Tanta eſt enim pulchritu
do iuſticie:tanta iocunditas lucis eterne:hoc eſt incommu
tabilis veritatis ⁊ ſapientie: vt etiam ſi nõ liceret in ea am
plius manere ꝙ̃ vnius diei hora vel media: propter hoc ſo
lum,innumerabiles anni huius vite pleni delitijs ⁊ circum
fluentia bonorum temporalium recte meritoqꝫ contemne
rẽtur hec omnia. O regnum dei glorioſum:o patria noſtra
deſiderabilis:tantum vales quantum habeo:tantum emit Mar.xij.
de te vidua duobus minutis:quantum petrus qui reliquit Mat.xix.
omnia : quantum zacheus dando dimidiam patrimonij Luce.xix.
partem:quantum maria ſoror lazari: que omnia vendidit Actuũ.iiij
et ante pedes apoſtolorum poſuit. Cur ergo bene operari
pigri ſumus? Cur pro defunctis exorare negligimus? In
tueamur ergo fratres patriã noſtram non ſolum ex homi
nibus:ſed etiam ex angelis atqꝫ archangelis: thronis ⁊ do
minationibus:principatibus ⁊ poteſtatibus congregatã.
Ibi etiam ſanctam ⁊ indiuiduam trinitatem ſicuti eſt ho
mo videbit:plus tamen vel abundãtius quantum plus in
via operando meruerit clarius videbit. Non tamen qui
buſcumqꝫ bonis onerati ſimus:propter hoc eam emere va
leamꝰ:niſi per gratiam poſſidere. Tunc enim omnes con
tenti erimus:omnes felices: oẽs iocundantes. Hec eſt eñ E
illa optima pars quam maria elegit quieſcendo ⁊ ſedẽdo Luce.x.
ad pedes domini. Contemplabat᷑ eñ ipſa deum ⁊ hominẽ
ideo optimam partem elegit. Quare optimam partem di
cit:niſi quia per contemplationem eterna vita deſignatur?
Optima vita eſt enim quia ſecura eſt:quia eterna eſt : quia
vera eſt:qꝛ felicitas noſtra eſt:deum habere:deum videre:
deum contemplari. Ideo optima pars eſt:quam partem
nõ poſſumus hic poſſidere. Quare? Qꝛ ꝙ̃diu viuimus pe ij.Cor.v.
regrinamur a dño:⁊ ſemper in periculo ſumus:⁊ ſemper in
labore in hac vita cum martha fatigamur. Sumus eñ hic
cum martha laborantes:hoſpites recipientes ⁊ miniſtran
tes ſeruis dei que neceſſaria ſunt. Hãc partem martha ele
git ⁊ bona fuit:ſed non optima qꝛ nõ eterna. Bona tamen
fuit:qꝛ ꝑſeuerãdo in operibus charitatis:ſedere ad pedes
dñi in eterna vita cum ſorore meruit. Feſtinemꝰ ergo opa F
pietatis exercere ⁊ ꝓ defunctis exorare:vt videre poſſimꝰ
⁊ reuerẽter ſalutare ꝓphetas ſanctiſſimos ⁊ patriarchas
veraces. Iſti eĩ ſũt quorꝫ noĩa manent in eternũ:qꝛ deo di
gni ſunt:fide ꝑclari:hoſpitalitate ꝑcipui:aſtuti ĩ ſeſu: ſapiẽ
tes in ope:rebꝰ ſecularibꝰ locupletes:reparatores orbis ter
rarum atqꝫ recreatores.creduli in promiſſionibus:angelo
rum ſuſceptores:facie ad faciem deũ videntes: prudẽter ⁊
victorioſi:quorũ imperij poteſtas non ceſſauit quouſqꝫ
chriſtus ex eorũ germine per vterum beate virginis:q̃ eſt

ſpes omnium gentium:natus in mundo:coruſcādo in mū-
do apparuit. Iſti eñ ſunt ſancti viri: cū quibꝰ locutus eſt
deus:⁊ oſtendit eis ſecreta ſua:vt ea que ventura erant q̄ſi
ꝑſentia ſpiritu ſancto illuminati agnoſcerent. Feſtinemus
ergo fratres ſeculū exire:vt etiam ſalutare et videre valea
Mat.xiij. mus ſanctos apoſtolos:quoꝝ oculi beati:qui deum in car
ne viuentē videre meruerunt:quorum fructus in patria in
eternum manet. Feſtinemus etiā fratres mei ingredi ſan-
cta ſanctorū:vt etiā valeamus videre ſanctos dei marty-
res q̄ carnē domuerunt:ſpm̄ roborauerūt: demonibꝰ impe
rauerūt virtutibꝰ coruſcauerūt:ꝑſentia deſpexerunt: ⁊ illā
patriā de qua nunc loquimur voce ⁊ moribꝰ predicauerūt.
Feſtinemus igitur fratres etiā ingredi ſancta ſanctorum:
vt videre valeamus ſanctos dei cōfeſſores:qui licet ꝑſecu-
torum rabiem non ſenſerint:tamen per vite meritū deo di-
gni premio martyrij non priuātur:quia martyrium nō tan
tum effuſione ſanguinis/ſed etiam abſtinētia peccatorum
⁊ exercitatione diuinorum preceptorū perficitur. Feſtine-
mus etiam fratres mei ingredi ſancta ſanctorū: vt videre
mereamur ⁊ ſalutare reuerēter ſanctam dei genitricem:cū
ſanctis ſuis virginibꝰ:que ſuis exēplis vtriuſq̄ ſexus mul
titudo eius ſequit̄ veſtigia: ⁊ relictis nuptiarum copula-
tionibus:dimiſſaq̄ liberorū propagine:ſponſo qui in celis
eſt perenni mente:actu:habitu ⁊ geſtu applicari meruerūt
Iſte eñ fuerunt virgines ſacre deo deuote:que in vita ſua
fuerunt orationibus inſtantes ieiunijs adherentes:elemo
ſynas faciētes:pauperes recreantes:in tribulatiōe gaudē-
tes:in bello potētes:in damnis temporalium rerū deo gra
tias agentes. Feſtinemꝰ ergo fratres mei iſtos imitari ſan
ctos. Diſcamus ab eis opera charitatis ſine intermiſſione
exercere valēter:vt per gratiā mereamur deū videre facie
ad faciem ſicuti eſt. Quod nobis concedat ille qui eſt ſan-
ctorum omnium virtus ⁊ ſalus. Amen.

De penitentia agēda: et de detractione vitan da. interſerit etiā ſuccincte pietatis gradus quorum quinq̄ enumerat. ligue inſuper mala exemplo diaboli electi annectit.⁊ cetera.

Sermo.xlv.

A Beatus homo cui miſerebitur deꝰ. Cōfiteamur
fratres:⁊ miſerebitur deus. Grādia ſunt peccata
noſtra:q2 tamen magnus dominus. Sed agamꝰ
penitentiam: qm̄ in ſeculum miſericordia eius.
Pſ.vj. Videte fratres quid dicat. In ſeculū. In inferno quis cō-
fitebitur tibi? Nemo eſt eñ qui poſſit in inferno penitentiā
agere. Infructuoſa eſt eñ talis penitentia. Hic miſeretur
penitenti:hic porrigit manum cadēti. In celo ſedet iudex
Prouer. qui ad conuerſionem nos admonet. Beati qui faciūt iuſti-
xxiij. ciam. Iuſtus ſepties cadit in die de cogitationibꝰ ſuis aut
Eze.xviij de ſermonibus ſuis:⁊ iterū ſurgit. In quacumq̄ die cōuer
ſus fuerit peccator ⁊ egeritꝰ penitētiam: miſerebit̄ ei deus.
Neq̄ iuſtus debet eſſe ſecurus:nec peccator deſperare. In
vtroq̄ timor ſit ⁊ ſpes. Felix eſt cui hanc vitam chriſtꝰ no-
tā fecit. Et pater ⁊ mater eſt. Qui ſic agit ſe liberat: ⁊ alios
ſuo exēplo ad vitam eternam perducit. Lex eñ eſt q̄ cum
euangelio partem habet. Baptizatꝰ homo ſi peccat ⁊ agit
veram penitentiam:cito ei remittuntur peccata. Impiꝰ eſt
B qui chriſtum negat:neq̄ hic neq̄ in futuro remittet̄ ei. Di-
ximus de impietate:dicamus de pietate. Primꝰ gradus
eſt humilitas:⁊ i bono opere ꝑſeuerare. Secūdus gradus
eſt ieiunare:⁊ elemoſynas facere. Tertius gradus eſt cha-
ritatem ſectari:⁊ patientiā habere Quartꝰ gradus eſt oīa
derelinquere propter chriſti amorē. Quintus gradus eſt
vitia dimittere. Maior virtꝰ eſt vitia dimittere q̄ res. Ni-
hil prodeſt dimittere terrenas ſubſtātias ſi vitia nō dimit
timus. Multi diuitias derelinquunt: vitia non relinquunt
Bonum eſt ieiunare ⁊ elemoſynā facere. Ieiuniū ſine ele-
moſyna parū valet. Ieiunia vero cum alijs virtutibus ꝓ-
derunt. Quid mihi prodeſt cū ieiuno ſi luxurioſus ſum: ſi
iracundus ſum:ſi detractor ſum? Maiora vulnera ſunt lin
gue q̄ gladij. Gladius corpus interficit:aīam autē non in-
terficit. Videte fratres quanta mala habet lingua:in bono
magna eſt:in malo mors eſt. Diabolꝰ vnde cecidit? Nūq̄d
furtum fecit? Nunquid homicidium fecit? Nunquid adul
terium fecit? Diabolꝰ non propter hoc cecidit:ſed propter
linguam:q2 dixit. In celum aſcendam: ſuper ſydera ponā Eſa.xiiij.
thronum meum:⁊ ero ſimilis altiſſimo. Quid dicit ſalomō Prouerb.
In manibus lingue mors ⁊ vita eſt. Detractio grādevitiū xviij.
eſt. Propterea dicit. Ve mihi miſero:quia immūda labia C
habeo. Igitur qui immūda labia habet/nō poteſt prophe Eſa.vj.
tare. Ve mihi miſero ſi dimiſi matrē:ſi dimiſi fratres:ſi di-
miſi ſorores:ſi dimiſi res perituras:ſi reliqui ſeculum:⁊ hic
propter res perituras ſollicitor. Pacem labijs ꝓmittimꝰ
⁊ in corde non tenemus. Chriſtianorū arma pax chriſti eſt
Meipſum occido:ſi alijs detraho. Salomon interpretat̄
pacificus:ſancte conuerſationis opere preclarꝰ. Uxor tua
dicitur ſapientia:ſoror ⁊ ſponſa. Multos habet diabolꝰ la-
queos:homicidium diaboli laqueus eſt. Auaricia diaboli
laqueus eſt. Detractio diaboli laqueꝰ eſt. Qādiu in ſancti
tate ſumus:anime noſtre in opere dei ſunt. Qādiu in ꝑctis
ad peccandū voluntatē dirigimus:anime noſtre turbātur
Ubi eñ maior pena/maior victoria eſt. Sed quod aures
carnee non intelligunt:aures chriſti in celis intelligūt. Iu-
ſtus ⁊ peccator equaliter habent carnem:equale patiuntur
naufragium:ſimiles exitꝰ:ſed diuerſa premia. Iuſti ducū-
tur ad premia eterna:peccatores ad gehēnam ſempiternā
Non oportet conſentire detrahenti. Tanta eñ diſtātia eſt
inter fornicantem ⁊ detrahentem/vt ille qui fornicatur tan
tum ſe occidat:ille autem qui detrahit:⁊ ſe ⁊ eum qui audit
perdat. Maledictus homo qui facit opus dei negligēter: Hiere.
ſicut dicit ꝓpheta. Filij gehenne:filij ꝑditionis:⁊ filij dia- xlviij.
boli:⁊ filij dei:quia vnuſquiſq̄ cuius opera facit: eius filꝰ
appellatur. Et in alio loco dicit. Venite filij audite me:ti- pſ.xxxiij.
morē domini docebo vos. Declina a malo ⁊ fac bonū:inq̄-
re pacē ⁊ ſequere eam. Oculi domini ſuper iuſtos:⁊ aures
eius in preces eorum:preſtante domino noſtro ieſu chriſto
qui viuit in ſecula ſeculorum. Amen.

De angelis ⁊ hoſpitalitate. Sermo.xlvj.

A Quia a naturis angelicis ſemper defendimur:ne
demergamur fratres dilectiſſimi: ideo de eis ad
eorum honorem ſermonē facere ne pigreſcamꝰ.
Sed quid de angelicis ſpiritibus loquemur:cū
de eis loqui immundi ſimus? Credimus tamē ſane:⁊ indu
bitata fide tenemus:diuina eos preſentia ⁊ viſione beatos
ſine fine letari bonis domini:que nec oculꝰ vidit:nec auris
audiuit:nec i cor hominis aſcēdit. Quid ergo miſer pecca
tor puluis ⁊ cinis vobis loquar:quia nec ego eorum gloriā
valeo cogitare:nec vos audire ſufficitis. Profecto ſi ex a- Mat.xij.
bundātia cordis os loquitur ad dei laudē:q̄ nos dignatur
ad amorē ſuum inflammare: dicamus quod poſſumꝰ. In B
ſupernis ſpiritibus non tātum admirabilis dignitas eſt:⁊
dignatio amabilis inuenit̄: ſed tanta gloria eſt q̄ ligua vel
cor humanū nullatenus dicere valet vel cogitare. Ipſi eñ
deo ſemper aſſiſtūt:domeſtici dei ſunt:celi ciues: ꝑncipes
paradiſi:ſciētie magiſtri:doctores ſapientie:illumiātores
animarum:cuſtodes earum:corporum zelatores: ⁊ defen-
ſores bonorum. Quod bene teſtatur ille doctor doctorū:et
veritatis predicator:quando raptus fuit vſq̄ ad tertiū ce ij.Cor.xij.
lū ⁊ beate illi curie intereſſe meruit:⁊ videre deū ſicuti eſt:
atq̄ ſup oēs hoīes meruit noſſe ſecreta. Sic eñ ait. Tunc Heb.j.
eñ dixit ⁊ exclamauit:q̄ oēs erāt adminiſtratores ſpiritꝰ
miſſi in miniſteriū noſtrum. Ipſi prouinciarum cuſtodes
dignitateſq̄ noſtras tā ſpiritales q̄ tēporales omni dili-
gentia cuſtodientes. Ipſi ſunt contra fomitē impetrātes.
Ipſi ſunt pro nobis cōtra demonem victoriam obtinētes
Ipſi ſunt per quos ad fletum cōtritionis penitentie ⁊ ora-
tionis inducimur. Ipſi ſunt per quos noſtra facta vel cogi
tata ad celum hilariter portantur. Ipſi ſunt fratres noſtri
q̄ valde nos diligūt:nos vbiq̄ inſtruūt:in cūctis nos pro
tegunt:noſtrum aduentum expectantes ad celum: et ſedes
paradiſi per nos repleri affectant. Iſti ſunt ſanctiſſimi ſpi-
ritꝰ q̄ nobis dormiētibꝰ aſſūt cuſtodes:nobis orātibꝰ aſſūt
tripudiātes Quis ergo fratres angeloꝝ memoria in mēte
carebit? Quis eos nō diliget? Quis nō venerer̄ eos q̄ in cō

ſpectu dei ſemper aſſiſtūt? Iſti ſunt per quos ſuſtētamur:
per quos in mari ⁊ in terra iuuamur: per quos mēte ⁊ cor-
pore illuminamur: per quos in tribulationibꝰ ⁊ anguſtijs
conſolamur: per quos ab infirmitatibus frequenter libera-
mur: per quos ⁊ a quibꝰ in extremis cōtemplamur: in fide
ſolidamur: ⁊ a maligno ſpiritu defenſamur: ⁊ obtēta victo
ria ad paradiſum vel ad purgatorium per eoſdē deporta-
mur: ⁊ dum purgamur ab eis ſepe viſitari ⁊ conſolari non
dubitamus: promittentes celeſtē hieruſalem ciuitatem in-
C gresſuros. Eia ergo fratres ſtudeamꝰ ſanctos āgelos imi
tari: ⁊ non ſolum ipſos ſed etiā angelorum amicos. Circū
ſpiciamus em̄ integra mente: plegamus ſcripturas vt poſ
ſumus: ⁊ inueniamus angelorum amicos: quibus inuētis pe
tamus quid fecerunt: quomodo angelis placuerunt: in qui
Gen. xviij bus eos ſecuri imitati ſunt. Veniat ſanctus pater abraam
et. xix. ⁊ q̄d fecit innoteſcat. Veniat ⁊ nepos eius loth: ⁊ dicat ꝓ-
pter quid vel quomodo a ſodoma per angelos liberari me
Thob. v. ruit. Veniat ⁊ thobias ducens ſecū filium: ⁊ propter quid
per angelum illuminari meruit et filium cuſtodiri doceat.
Danie. iij. Veniāt ⁊ tres pueri: ⁊ quomodo actiuis ⁊ paſſiuis appro-
Actuū. xij ximatis: non ſequatur neceſſario actio/ſcribant. Veniat et
petrus ⁊ quomodo per angelum liberari meruit audiamꝰ:
vt ⁊ audientes magna magnalia que ſancti angeli fecerūt
D eos ſequi ⁊ imitari valeamꝰ. Dic nobis ſancte pater abraā
quid feciſti: vel quid facere docuiſti vt ſanctis angelis tam
iocunde placeres? Dic vt a te diſcamꝰ: doce vt nos a te do
ceri valeamꝰ: nam pater es: quia oēs filij tui ſumus: te de-
cet nos docere. O fratres q̄d aliud dicere poterit: q̄d aliud
vel docere: niſi q̄ hoſpitalitatem ſemper ſeruare voluit? O
ſancta veraq̄ hoſpitalitas que nō ſolum angelos ſed etiā
ipſum deum aliquando recipere meruiſti. Ecce ꝓpter q̄d
abraā dei āgelis placuit. Ecce propter quid loth liberari
meruit. Ecce propter quid thobias illuminatur ⁊ filiꝰ ille
ſus reſeruatur. Ecce propter quid tres pueri ⁊ petrus ille-
ſus reſeruatur i carcere. Diſcite ergo chriſtiani: diſcite ho-
ſpitalitatē exhibere in cūctis: ne forte cui domum clauſeri
tis: cui hoſpitalitatem negaueritis: ipſe ſit deus. Obuiā em̄
fuit loth angelis tanq̄ peregrinis: qui ex ſua laudabili con
ſuetudine iam ſodomitico vitio liberatus eſt: et inter peſſi
mos optimus conſeruatur: a periculo ciuitatis eripitur: et
corporale euadit incendium: ⁊ ad eternum conſeruatus eſt
premium. Nunquid ⁊ abraam deum vidit quando tres vi
dit ⁊ vnū adorauit? Igitur o fratres recipere peregrinos
feſtinate. Tu em̄ neſcis an chriſtus dignetur te viſitare: licz
chriſtus ſemper in hoſpite ſit. Pateat enim peregrinis ia-
Eccl. iiij. nua tua: ſuſcipe eos alacriter: ablue pedes: laua eorū capi
ta: purga eorum immundicias: ⁊ noli auertere manum tuā
ab vllo paupere. Et ſi cūctis ſubuenire non vales: ſaltē vo
lūtas bona ſit circa eos. Suſcipite ergo fratres pegrinos
☞ q̄ qualem mercedem habemꝰ peregrinando: talem habe-
bimus peregrinos ſuſcipiendo. Fiunt em̄ ambo equales: ⁊
qui propter deum refrigerat: ⁊ qui propter deum laborat.
O ſancta nāq̄ hoſpitalitas angelorum amica: charitatis ſo-
E ror: humilitatis corona. Nam qui habet te/habet verā hu-
militatem: ⁊ qui te o humilitas habet veram hoſpitalitatē
habet: nam ſine te hoſpitalitas nulla eſt. Diſcamꝰ ergo fra
tres non ſolum a patribus hoſpitalitatē ſeruare: ſed a chri
ſto humilitatē aſtringere. Diſcamus ab eo non mundū fa-
bricare: non cūcta viſibilia ⁊ inuiſibilia creare: non in ipſo
mūdo miracula facere ⁊ mortuos reſuſcitare: non ſiccis pe
dibus ſuper aquas ambulare: non hec omnia: ſed tantū q̄
Mat. xj. mitis eſt ⁊ humilis corde. Hoc eſt perfectum hoſpitalita-
tis fundamētum. O ſancta nāq̄ humilitas hoſpitalitatis
ſoror ⁊ amica ſuauis: qui te in cunctis magis indigniorem
ſe alijs arbitratur: nunq̄ deſiderat ſuperior appetere: prima-
tus ⁊ cathedras oēs fugit: oē dn̄ium abhorret: ſolā hoſpi-
talitatē amplectitur: ſolā eam poſſidere deſiderat. Eia ergo
fr̄es excelſa ē patria: ſed hūilis eſt via. Mēſuremꝰ ergo eā
perq̄ramꝰ eam: ambulemus p eam. Sic em̄ fecit abraam/⁊
Gen. xviij loth dū peregrinos ſuſcipiebāt. Sic thobias dū mortuos
et. xix. ſepeliebat. Sic em̄ ⁊ angeli de quibus ait ſaluator: q̄ ſemp
Ma. xviij vident faciem patris qui eſt in celis. Amen.

De vehemēti peccati ſodomitici deteſtatiõe.

Sermo. xlvij.

Audite non fratres chariſſimi ſed pricipes ſodo B
mitarum: percipite auribꝰ legē dei veſtri popu-
lus gomorre. Audite ⁊ auditū facite filijs vris
o gens plena peccato: graui iniquitate: ſemini ne
quam filijs ſceleratis. Ecce dereliquiſtis deū: blaſphema
ſtis ſanctum iſrael: ⁊ alienati eſtis iam retrorſum. A plāta Eſa. j.
em̄ pedis vſq̄ ad verticem non eſt in vobis ſanitas: ideo
terra veſtra deſerta: ciuitates veſtre ſuccenduntur igni: re-
gionem veſtrā coram vobis alieni deuorant: ⁊ deſolabitur
ciuitas ſicut in vaſtitate hoſtili. Quare h̄ patimini: niſi q̄
ſimiles ſodomitis iā eſtis? Audite ergo pricipes ſodomo
rum: audite eſaiā vobis dicentē. Multitudine victimarum Vbi. ſ.
veſtrarū plenus ſum: eo q̄ idigne mihi offertis. Ne offera-
tis igitur vltra ſacrificium: q̄ ſabbata veſtra: incenſum ve
ſtrum: ⁊ ſolemnitates veſtras odiuit anima mea: ⁊ oia facta
ſunt mihi moleſta. Cū extēderitis manus veſtras: auertā
oculos meos a vobis: ⁊ cum multiplicaueritis orationes
non exaudiam: pro eo q̄ turpitudinem operamini. Que eſt D
illa turpitudo: niſi illa que immūdicia p apoſtolū appella-
tur? Illa deniq̄ eſt turpitudo: illa ſumma immūdicia: illa
ſumma miſeria: a q̄ angeli fugiunt: quā demones vidētes
oculos claudunt. Illa eſt em̄ immundicia ⁊ miſeria quam
maſculi in maſculos operātur. De quibꝰ ait apoſtolꝰ. Nō Rom. j.
ſolum qui faciunt: ſed ⁊ qui facientibus conſentiunt digni
ſunt morte. Hec eſt merito immundicia: quia eſt nimia mē
tis ⁊ corporis ſpurcitia. Et hec ſpurcitia nō ſolū peccatū j. Retrac.
eſt: ſed ⁊ pena peccati. Cū em̄ deus videt omnino ſe contē viij. ⁊. xij.
nentes: ⁊ mādata ſua conculcātes: vertit eos in reprobum
ſenſum: vt illam abominationē exerceant: et nō intelligant
et animaduertant: ſicut ait apoſtolus. Quia non probaue- Rom. j.
runt deū habere in noticia: tradidit eos dn̄s ignomie. Nā
maſculi relicto naturali vſu feminco exarſerūt i deſiderijs
ſuis: id eſt maſculi i maſculos turpitudinē operātes. O q̄
abominabile vitiū: o q̄ deteſtabile crimen: o q̄ mortiferū
damnū: o q̄ peſſimū ſcelus: o q̄ inaudibile malū. Ecce em̄
membrū xp̄i non ſolū fornicatur/ ſed etiā meretrix efficitur.
Hec eſt em̄ illa immūdicia quā deꝰ odio ſūme habet: quā
deteſtantur ſancti: quā odiūt beati: quā fugiūt illi qui regnū
dei cōſequuntur eternum: quā diligūt illi qui cruciandi ⁊ ma
ledicendi ſunt cum diabolo ⁊ angelis ſuis. O peſſimi ſodo C
mite ⁊ veri peccatores: o peſſimi atteſtāte ſcriptura. Erāt Gen. xiij.
ſodomite peſſimi ⁊ peccatores corā dn̄o. Peccator em̄ di-
citur corā dn̄o/cuius peccatū deus nō dimittit impunitū:
et nō differt qui differens eſt penā. Unde ait. Clamor ſodo Gen. xviij
morum ⁊ gomorreorum multiplicatus eſt: ⁊ peccatū eorum gra
uatū eſt nimis. Clamor em̄ dicitur peccatum quando non
ſolum cogitatur/ſed abſq̄ omni timore ad actū perducitur:
⁊ in conſuetudine multiplicatur. Et tunc dn̄s gladiū furo-
ris ſui extendens/pluit ignē ⁊ ſulphur de celo: ⁊ combuſte
ſunt ciuitates ⁊ ſubmerſe. Merito igitur p ſulphur ciuitates
ille ſubmerſe ſunt ⁊ deſtructe: quia tam eorum femine q̄ eorū
maſculi fetēti luxuria ardebāt. O luxuria peſſima: virtutū
deſtructio: vitiorum augmētatio: delectationis cōbuſtio: cha
ritatis diminutio: burſarum euacuatio. Dulcis es: ſed ecce
omnis dulcedo in amaritudinem grādem mox conuertitur.
O luxuria per te pax deſtructa eſt: per te homicidiū factū
eſt: per te ciuitates combuſte ſunt: per te regna perdita ſūt:
per te omnia fere mala facta ſunt: p te dauid exulatur a deo: ij. Reg. xj.
per te ſamſon moritur: per te ſalomon expellitur: per te loth Iudi. xvj.
patitur: relinquēs patriā/⁊ vxorem amittens. Et ideo pre iij. Re. xj.
uaricatores legis attendite: legite legem. O gomorreorū Gen. xix.
ſequaces quieſcite iam agere peruerſe: diſcite iā bene face- D
re: diſcite iā deū timere. Fugite ſodomitas vt mortē. Noli Eſa. j.
te cōuerſari cū eis: ne forte cum eis depereatis. Veniet em̄ Genes.
tempus ⁊ nō tardabit: ⁊ i ſurget ille ſanctus ioſeph: qui de xxxvij.
hoc crimine peſſimo ſuos fratres incuſare patri nō timuit
Surgat ⁊ nunc hoc caſtitatis exemplū: ⁊ iterficiat oēs ta-
les operātes iniq̄tatē. Veniat ille magnus ſctūs Paulus
vas electiōis: ⁊ cōfundat oēs tales talia diligentes: vt nul-
lus reperiatur in orbe. Veniat ille dilectꝰ dei virginitatis
imago ſctūs iohānes: ⁊ ſua virginali pn̄tia tales cōfundat
Veniat etiā illa lucerna mundi ⁊ precurſor dilectus: ⁊ ſue

grandi audacia:oēs tales interficiet ſpū oris ſui. Ueniat ⁊
loth nepos ſancti abrae cum nepotibꝰ ſuis: ⁊ omnes tales
expellant de terra viuentiū: Ueniant omnes ſancti angeli
⁊ comburāt omnes qui operanꝫ iniquitatem gomorreoꝝ.
Eia ergo quieſcite iam agere peruerſe:diſcite cū loth et io
E ſeph benefacere:anteꝗ̄ adimpleantur que diximus. Me
mentote frequenter ⁊ nolite obliuiſci:quid fecerit illa femi
na romana tarpeia. Quid ei fecit? Nam luxuria magna re
gnabat in ea:tñ ipſa pagana caſte viuere volebat. Quid eñ
fecit? Oculos ſibi erui voluit ⁊ precepit: ⁊ delitijs cunctis
depoſitis panem tantum cum aqua ſumere voluit ad men
ſuram. O fratres mirabilis cōditio mulieris: mirabilis bo
nitas:mirabilis fortitudo:quia per hoc non paradiſum ex
pectat:nec per hoc laudari deſiderat : nec beatā predicari
affectat:nam propter quid hoc fecerit ignoramus:qꝛ paga
nam eam fuiſſe predicamus. Unum tamen ſcio ꝙ ſi conſi
lium ab auguſtino petiſſet/ego tanꝗ̄ fidelis nihil aliud di
cere potuiſſem niſi ꝙ tm̄ panem ⁊ aquā ſumpſiſſet determi
nato pondere ⁊ menſura. Nos ergo fratres ſcire debemus
⁊ nullatenus dubitare:ꝙ caſtitas cū abundantia ⁊ fertilita
te ſtare nō poteſt. Sed ſi mihi non creditis: gomorreꝭibus
Exodi. xxxij. credite. Abundabant eñ valde in cunctis bonis: et poſtꝗ̄
comederant ⁊ biberant:ſurrexerunt ludere. Sic ⁊ vos ope
rantes video:nam fertilitatem habetis:pane vino ⁊ cūctis
bonis omnibus quibus indigetis:ideo timeo ne pereatis.
Quare? Qꝛ non eſt malum quod in vobis non regnet. Nū
quid ſuperbi? nūquid auari? nūquid guloſi? nunquid pue
rorum concubitores? O miſeri mēbra diaboli: cur nō eru
beſcitis? cur nō deſiſtitis talia operari? Cōfundor ego epi
ſcopus talia loqui:confundor ⁊ talia enarrare. Sed et ſi ta
cuero mors mihi eſt: ⁊ ſi hoc predicauero:nō effugiam lin
guas veſtras. Audacter igitur predicabo:qꝛ ⁊ vos publi
ce operari non erubeſcitis. Emendate igitur vitam ⁊ emē
dabo verba:quieſcite agere peruerſe : ⁊ ego quieſcā mala
veſtra vobis improperare. Sic etiam dominꝰ facit: qꝛ mu
tata vita mutat ſententiā:bene operantibus promittit glo
F riam:male vero penam eternā. Erudiamus igitur fratres
noſmetipſos in ſcientia ⁊ caſtitate:vt ſtudentes ⁊ intelligē
tes ſimus ſuaues:affabiles ⁊ mites in charitate non ficta.
Nam ſi luxuriari volueritis/nūꝗ̄ charitatem habere pote
ritis. Charitas eñ eſt virtus que conſummatio et pfectio
aliarum virtutum dicitur:ſic ⁊ luxuria deſtructio. Nā nul
la virtus:nulla bonitas:nulla ſapientia cum luxuria ſtare
poteſt:nulla iuſtitia:nulla laus:ſed oīs peruerſitas: ⁊ perſo
narum acceptio in ea regnat. Ideo attendite ꝗ̄ neceſſaria
eſt ipſa caſtitas. Nam ſi caſte vixerimus:rixe intꝰ nō erunt
non verba mala. Et ſi mihi non creditis:ꝗd loth acciderit
Geñ.xix. legite. Nam ſancti angeli domum eius intrauerunt:quo fa
cto ſodomite domum eius circundederūt: ⁊ forſitan nō ſo
lum per oſtium:ſed per feneſtras intrauerunt. Nunquid ⁊
loth cum nepotibus ſuis verberauerunt? Omnino vt arbi
tror non ſolum verba:ſed verbera receperūt. Et forſitā fra
tres:ideo vxor loth conuerſa fuit in ſtatuā ſalis:qꝛ ſodomi
tis non procurabat reſiſtere. In ſimili etiam ſcelere:in eo
dem crimine mulieres etiam erant: et forſitan in maiori:qꝛ
principium tāti criminis in illis ciuitatibus mulieres fue
runt: ⁊ homines poſtmodum ipſe peſſime docuerūt. O mu
lieres luxurie matres:nō ſufficiebat primum hominem de
G cepiſſe. Ideo conuertamur ad dominum:ſimus penitētes
vnanimes in dilectione dei: ⁊ vt membra vnita ſimul labo
remus. Nam ſicut odium diſſipat eccleſiam:ita vinculū di
lectionis edificat eam. Odium eñ generat detractionem
⁊ inuidiam:que peſtilentia ⁊ pernities eſt eccleſie. Per o
dium amittitur illa ſancta vtilitas ⁊ iocunditas de qua di
pſ̄.cxxxij. citur. Ecce ꝗ̄ bonū ⁊ ꝗ̄ iocundū habitare fratres in vnū.
Sapien.j. Per odium expellitur chriſtus qui eſt vera ſapiētia: quia
in maliuolam animā non introibit ſapiētia. Et ideo rogo
vos vt vitam veſtrā emendetis docentes filios veſtros et
filias quomodo caſte viuant ⁊ mature incedant: abſtineāt
a cibo ⁊ potu:ſit eorum ſermo pudicus:inceſſus honeſtus:
vultus inclinatus:lingua affabilis:mens plena dilectione
manus plena operatione: vt ſi ſic feceritis fratres:cum ſan
cto loth liberamini de inferno fugientes ⁊ volātes per gra
tiam ad gloriam. Amen.

¶ De cura anime: in quo participem omnium
creaturarum animam ad dei imaginem creatā
eſſe demonſtrat. ⁊ cetera.

Sermo.xlviij.

Anima humana fratres chariſſimi omnium crea A
turarum naturam participat: ambit ⁊ capit: ⁊ tā
to amplius ꝗ̄to glorioſiꝰ eſt dei imagine inſigni
ta. Omne ei ſpiritale ſuum eſt:quia celum habet
ad manendum:angelos ad congaudēdum: gloriam ad ha
bendum: ⁊ trinitatem ad fruendum. In ipſo deniqꝫ homi
ne repoſita erat etiam corporalis creatura: ⁊ omnium cor ij. de li.ar.
poralium natura in ſe ⁊ ad ſe ⁊ per ſe: ⁊ tanto perfectiꝰ ꝗ̄to ca.iiij.
mirabilius erat oī corporeo. Omnia eñ poſſidebat:omnia
ſibi obediebant:qꝛ omnia ei ſubiecta erant:aſtra ſcilicet vt
lucerent:elementa vt alerent:animalia vt ſubirent: et ciba
ria vt nutrirent: oues et boues:leones ⁊ aues omnia obe
diebant homini ſine vlla rebellione. Et quid plura? Etiā
hoc quod maius eſt. Quid eſt quod maius eſt : niſi quod
diuinum eſt? Quid enim in homine diuinum eſt/ niſi ꝙ
imagine ſancte trinitatis ipſe homo decoratus eſt? Facia Geñ.j.
mus (inquit ſancta trinitas) hominē ad imaginē et ſimili
tudinem noſtram. Que eſt imago dei ī nobis : niſi id quod
melius reperiꝫ in nobis? Quid eſt qḋ melius reperiꝫ in no
bis:niſi ratio:intellectꝰ:memoria ⁊ volūtas? O homo audi B
uiſti tuā gloriā:audi nunc tuā miſeriā. O homo natus de Job.xiiij.
muliere:breui viuēs tp̄e:repletꝰ multis miſerijs:ꝙ q̄ſi flos
cāpi egrederis ⁊ ptereris: ⁊ fugis velut vmbra:nec in eodē
ſtatu pmanens:nūc diues:nunc paup:nunc ſanus:nunc lā
guidus:nūc gaudēs:nunc triſtis:nūc ſciens:nunc ignarꝰ:
nunc vidēs:nunc cecus:nūc ciuis:nūc exul:nunc bonꝰ:nūc
malus:ecce quomodo ſtabilis:ecce quomodo permanens
O homo an ignoras quia potuiſſes non mori? Utraqꝫ eñ
potentia in manu tua erat:poſſe ⁊ non poſſe mori. Contem
pſiſti primam ⁊ elegiſti ſecundā:contēpſiſti vitam ⁊ elegi
ſti mortē. Contēpſiſti dulce ⁊ elegiſti amarū. Cōtēpſiſti vi
tam eternā ⁊ mortē eternā eligere voluiſti. Et vn̄ hoc hō.
Nunquid bonꝰ:rectus:ſanctus: ⁊ deo dilectus creatꝰ es?
Et tamen miſerrime incraſſatus:impinguatus:dilatatus: Deutero.
recalcitraſti contra deum factorem tuum. Et ecce elatꝰ in xxxij.
ſuperbia:ignarus dei gratia:inſcius de iuſticia cecidiſti in pſ̄. xxxix.
lacum miſerie:in luto fecis: ⁊ in vmbra mortis. Ideo atten
de quid ſequitur. Putas ꝙ deus mentiatur : vel vt filius
hominis mutetur? Statuit enim ipſe et ſententiam poſuit
vt quotienſcūqꝫ comederes ex ligno/mori debuiſſes. Nun
quid ludendo hoc edixit: vel ridendo hoc aſſeruit? Omni
no hoc tamen mihi non apparet. Quare nō apparet:niſi qꝛ
experiētia/ didici: ⁊ oculata fide probaui? Nunquid expe
rior ꝙ poſt peccatū elementa que in ſumma ⁊ optima qua
litate erant; mox propter peccatū pugnare ceperunt? Eſt De anime
enim ratio terre in carne:ratio humoris in ſanguine: ratio quātitate
aeris in ſpiritu:ratio ignis ī calore. Et hec quattuor mox ca.j.
poſt peccatum ad inuicem preliari ceperunt: ⁊ ſic noſtri pri
mi parentes infirmitatibꝰ aggrauantur: ⁊ dolore capitis:
ſtomachi:epatis:omniumqꝫ membrorū vexanꝫ : ſicqꝫ mo
riuntur:ſicqꝫ ad ſepulchra deducuntur. Sed dicet quis. C
Quid eſt homo poſt mortem? Certum eſt ꝙ non eſt homo
⁊ tamen eſt aliquid ꝗ̄tū ad duas partes. Que ſunt ille par x. de Geñ.
tes niſi anima ⁊ corpus:materia ⁊ forma? Anima enim nō ad lit.ca.
moritur:nec ſuccumbit per mortem cū omnino ſit immor xxij.
talis:nec corporis materia cū ſit vna numero:qꝛ licet cor
pus reſoluaꝫ/non tamen deuenit ad tantam reſolutionem
ꝙ omnino nihil ſit: ⁊ quod cedat in nō ens. Manet eadem
anima ſemper ⁊ tanꝗ̄ quid diuinum : deficit tamen homo
quantum ad eſſe. Omnes enim anime ſpiritꝰ ſunt: ⁊ omnia
corpora terra ſunt ⁊ erunt quouſqꝫ anima induet ſe ſuo cor
pore vt totus homo glorificetur corpore videlicet ⁊ anima
Si ergo petis quid eſt homo mortuus : quid aliud dicere
poterimus niſi ꝙ terra:putredo/cadauer ⁊ fetor eſt? Si pe
tis de ſuo eſſe:vides ꝙ deficit. Si petis de corpore:interro
ga terram. Euntes vos o iuuenes ⁊ potētes ad ſepulchra
patrum veſtrorum:conſiderate quid fuerunt et quid ſunt.
Monumenta eorum aperiamus ⁊ videamus quis domi
nus ⁊ quis ſeruus:quis pulcher:quis turpis:quis rectus:

quis curſus inter eos fuerit. Aperiamus oculos mentis ⁊
corporis: ⁊ noſtram grandem miſeriam frequenter non pi
geat conſiderare. Intremus ſepulchra: ⁊ quid inueniemꝰ
diſcamus. Quid fratres inueniemus vel que? Nã ſi reſpe
xerimus inueniemus mortuorum capita: renes ⁊ ventrem
Uerum ⁊ indubitanter verum: mihi experto credite ꝙ i ca
pitibꝰ inuenietis bufones ſaltãtes gñatos ex cerebro. In
renibꝰ ſerpentes generatos in lũbis ambulãtes. In vẽtre
vermes ſcaturiẽtes generatos ex viſceribꝰ. Ecce quid ſu
mus ⁊ quid iam erimꝰ: ecce in quo reſoluimur. Quid ergo
inflaris o diues? Cur non attẽdis que audis? Cur turba
ris cum proſpicis? Cur non conuerteris: cũ hoc quotidie
experiris? Mementote fratres hec omnia ⁊ agite peniten
tiam in fletu ⁊ lamento: anteꝗ̃ veniãt dies illi amari pleni
D miſerie ⁊ triſticie. Audiſtis iam quid eſt homo mortuꝰ: re
ſtat nũc dicere quid ſit de anima. O fratres mei q̃d de hoc
dicere poterimꝰ niſi cõcordauerimus cũ vetulis noſtris?
Quid eñ dicunt niſi quod vel in paradiſo cũ gaudentibꝰ:
vel in inferno cũ dolentibꝰ / ſed ſi in purgatorio in via eũdi
ad patriam ſunt: ⁊ iſti iam bene ſunt: q꞉ ſecuri ſunt. Oran
dum tñ pro eis eſt: ⁊ eis toto affectu ſubueniendum eſt ora
tionibus: elemoſynis: ſacrificijs: ieiunijs ⁊ macerationi
bus. Iſti ſunt deniq꞉ illi afflicti: qui ad dominum quotidie
clamant ⁊ ad illũ recurrũt cuius ſcientia vbiq꞉ allegatur:
cuius ſapientia demonſtratur: cuius clemẽtia vbiq꞉ põde
ratur: cuius potentia vbiq꞉ promulgat̃. Iſti quotidie cla
mant vnuſquiſq꞉ per ſe ſuã miſericordiam implorantes et
ſuam miſeriam deplorantes et dicentes. Domine ſcias ꝙ
vim patior: ideo ad te recurro: nõ contemnendo conſcien
tiam tuam: non auertendo tuam ſapientiam: ſed ĩterpello
tuam clementiam. Non enim domine iniuſte patior: q꞉ nõ
alieno delicto: ſed pro meo patior: vim tantum domine pa
tior: q꞉ fortiter patior ⁊ iuſte patior. Peccaui domine ſub
ſtantias ⁊ diuitias congregando: nec pauperibus (vt iuſſe
ras) ſufficiẽter tribuendo. Sed multa infelix cõgregaui cũ
dolore ⁊ merore: neſciens cui ea dimitterem amico vel pro
E ximo. O infelix homo conſidera ⁊ diligenter aduerte quid
agis: q̃d cogitas: dũ cunctis diebꝰ vite tue congregare nõ
Prouer. xxx. deſinis. O hõ auaricia plenꝰ: an ignoras ꝙ tria ſunt ĩſatia
bilia: ⁊ q̃rtũ nũꝗ̃ dicit ſufficit? Et q̃d eſt qđ nũꝗ̃ dicit ſuffi
cit: niſi animꝰ hoĩs q̃ nũꝗ̃ dicit ſatis eſt? O homo an igno
Coll.iij. ras ꝙ radix oĩm malorum auaricia eſt et ſeruitꝰ idolatrie:
mater vſure: genitrix ſymõie: fomes culpe: eterne pene via
nutrix gehenne? O auaricia abyſſus inſatiabilis: que nũꝗ̃
dicis ſufficit: ſemꝑ fameſcis: ſemper doles: ſemper triſta
ris in cunctis. Nam ſi ſol quotidie orit̃ dolẽdo dicis ſicci
tas erit. Si pluuia deſcendit: omnia periclitari aſſeris. Si
temperiẽ adeſſe proſpicis: ſolem vel pluuiã adeſſe deſidera
bis. O peſtis interminabilis: o famelica rabies: nam oĩa
ſuis terminis claudunt̃: ſola auaricia nullo clauditur fine.
F Omnia in homine ſeneſcunt vitia: ſola auaricia iuueneſcit
O rabies omni fine carẽs. Nunquid terra ſuis limitibꝰ ter
minatur: aqua ſuis finibus limitatur: aer ſuo fine cõcludit̃
celũ ſuis terminis artatur: ſola auaricia terminũ neſcit. O
auare ſi terra tibi cũcta datur: mare queris. Sed ſi terra et
mare: aerẽ petis. Sed ſi terrã: mare ⁊ aerem poſſederis: ad
huc celũ ambis ⁊ ipſũ penetrare affectas. Et ſi celũ penetra
ueris adhuc nõ q̃eueris: donec te deo adequaueris vel fue
Eſa.xiiij. ris ſuperior altiſſimo. O peſtis demone ſeuior: nam demõ
ſimilis altiſſimo eſſe voluit: ſed auarus ſuper deũ ſi poſſet a
ſcẽdere vellet. Merito auaris in die nouiſſimo loquetur do
Ecci.iij. minus dicens. O homo ſine honore mundũ intraſti in pel
licula ſanguine cructatꝰ: ſine diuitijs natus: ſine auaricia
genitus: ⁊ tu in auaricia vixiſti ⁊ dilatatus es in auro et ar
Deutero. xxxij. gento: ⁊ oblitus es dei creatoris tui. Ubi eñ eſt fructus et
lucrum labor̃ veſtror̃? Ite ergo maledicti in ignẽ eternũ
Mat. xxv ⁊ ſicut voluiſtis: ita fiat. Ecce ſentẽtiam ſummi regis. Ita
F ꝗ fratres nolite amare plus corpus ꝗ̃ animã: ⁊ plus filios
ꝗ̃ voſipſos. Ecce eñ in ianua dies mortis eſt. Tunc enim
quilibet a ſuis excluditur: ab vxore dimittit̃: a cognatis ſe
paratur ⁊ ab eiſdẽ ad ſepulchrũ ducitur. O magna crude
litas. O magna admiratio. O admirabilis ĩfidelitas: ecce
maritus dilectus ab vxore dilecta relinquitur: filius a ma
tre ꝓijcit̃: ⁊ pater a filijs: ⁊ filij a patre ſub terra recondun

tur. Solus ille dimittitur ⁊ quilibet ad propria reuertitur:
et cito obliuioni tradit̃: tanꝗ̃ mortuus a corde. Ecce fra Pſ. xxx.
tres mundi amicitia q̃ta vel qualis eſt. Non eñ eſt aliq̃s
qui tñ amicũ vel cognatũ diliget: ꝙ per noctẽ vnam ſecũ
morari cupiat. Uide ergo o homo quales amicos habes:
ꝓ quibꝰ aĩam perdis: ꝓ quibus deũ offendis. Oẽs dimit
tent te: oẽs ſe abſcõdent: oẽs cito fugiẽt a te: ⁊ ĩ foueã triũ
brachiorũ collocabũt te. Nam cum eſſemus apud oſtia ty
berina matre charitatis ſociatix expectãtes tẽporis tran
quillitatem: cauſa remeãdi ad africã: ⁊ gratia illius cui ter
ra ⁊ mare obediunt / compulſi a pontiano prefecto viro cla
riſſimo qui de roma ad nos videndũ venerat / cum eodẽ ite
rum reuerſi ſumus romã ad intuendũ diligentius magnifi
ca edificia ⁊ opera paganorum. Et ductus ſum cum cete
ris ad vidẽdũ cadauer ceſaris in ſepulchro. Et vidi ꝙ om
nino eſſet liuido colore ornatũ: putredine circundatũ: ven
trem eiꝰ diruptum: et vermium per illũ cateruas tranſeun
tes proſpexi. Duo quoq꞉ famelici in foueis oculorũ paſce
bantur: crines eius nõ adherebant capiti: dentes eiꝰ appa
rebant labijs cõſumptis: ⁊ reuelatum erat narium funda
mentũ. Et intuẽs matrẽ chriſtianiſſimã dixi. Ubi nam eſt
ceſaris corpus preclarum: vbi magnitudo diuitiarũ: vbi
apparatus delitiarum: vbi multitudo dominorum: vbi ca
terua baronum: vbi acies militũ: vbi canes venatici: vbi
equi veloces: vbi aues cantãtes: vbi thalamꝰ pictus: vbi
lectus eburneus: vbi thorꝰ regalis: vbi thronꝰ imperialis
vbi mutatoria veſtimentorum: vbi capilli ſolares: vbi fa
cies decora / vbi omnia que ſub celo ſunt? Te nãq꞉ verebã
tur homines: te timebãt principes: te colebant vrbes: te ti
mebant oẽs. Ubi nam queſo ſunt hec omnia: a quo receſſit
tanta iactantia? Quo iuit tua magnificẽtia? Et reſpondit
mater pietate plena. Fili omnia ſibi pariter defecerũt quã
do defecit ſpiritus eius ⁊ reliquerũt eum captiuatum in ſe
pulchro trium brachiorum plenũ fetore et putredine. Eia G
ergo fideles chriſti conſiderate quid ſumꝰ: animaduertite
ad quid venimꝰ: proſpicite quid iam ſumꝰ. Agite ergo pe Gal.iiij.
nitẽtiam filioli mei quos iterum parturio donec reformet̃
in vobis chriſtus. Agite ergo penitentiã anteꝗ̃ mors iimi
ca nature vos aggrediatur. Statuatis vobis ſimplicẽ: hu
milem: vtilẽ: ſecretam: frequentem: promptam: amaram:
lachrymoſam ⁊ feſtiuam confeſſionem / cum etiam horam
mortis omnino ignoremꝰ. Nam cum in extrema egritudi
ne fueritis fratres: o ꝗ̃ forte: o ꝗ̃ durũ: o ꝗ̃ penoſum: o ꝗ̃
lachrymabile erit vobis penitere ⁊ dolere de malis cõmiſ
ſis ⁊ de bonis omiſſis. Quare hoc erit: niſi q꞉ illuc capitur
tota intentio mentis vbi eſt vis doloris? Multa eñ occur
runt impedimẽta cordi. Nam corpꝰ dolet / pena affligit q꞉
mors appropinquat: intrare filios quos patres ſumme di
lexerunt ꝓ quibꝰ etiam ſe damnatos exiſtimãt tenebroſo
oculo aſpiciũt: vxores iam lachrimantes cõſiderant: mun
dus adhuc eis fiduciã preſtat. diabolus ne de peccatis do
leant fidem tribuit: ⁊ chirographum infirmantibus ꝓbet
caro nõ deficere adhuc ſatis ſperat: medici vt lucrent̃ ip
ſum confortant: parentes applaudũt: ſacerdotes alliciũt:
⁊ ſic diuites moriunt̃ in inferno. O homo audiſti quid lo
cutꝰ ſum: omnino crede ꝙ hec omnia cito experieris. Ob
ſecro igitur te vt anteꝗ̃ infirmitate graueris: agas penitẽ
tiam: diſponas domum tuã. Fac quod fiendũ eſt: fac teſta H
mentum dum ſanus es: dum ſapiens es: dũ tuus es. Nam
ſi expectaueris infirmitatem omnino minis vel blandimẽ
tis duceris quo tu non vis. O homo dum iuueneſcis diſpo
ne domum tuam: age penitentiam: dilige deum non ſolum
verbo ſed opere ⁊ veritate. Et ſi proximum offendiſti ver j. Ioh.iij.
bo: placa eum verbo: ſi facto placa eum facto: q꞉ eadẽ men
ſura parcetur nobis qua pepercimꝰ alijs. O homo fac pe H
nitentiã. Memorare nouiſſima tua vt ineternũ non pecces. Eccl.vij.
Reuertere ad teipſum memorans ꝙ fuiſti ſperma liquidũ
ꝙ modo es vas ſtercorum: ꝙ eris cibus vermium. Hec eñ
ſunt nouiſſima que cogitare debet quotidie qui fidelis eſt.
O homo memorare nouiſſima tua: q꞉ poſt mortem vermis
naſcetur tibi de lingua pro peccato lingue: de ſtomacho ꝓ
peccato gule: de ſpermate renum ſcorpiones ꝓ peccato lu
xurie: de cerebro bufones pro peccato ſupbie. Memorare
nouiſſima tua o iuuenis q̃ floride ãbis ⁊ ꝑgis capite eleua

Gen.iij. to cuncta que dei ſunt deſpiciendo. Memorare nouiſſima
tua: q̄r terra es ⁊ in terram ibis. Memorare nouiſſima tua:
q̄r conceptus es in culpa/natus in pena/viuēs in miſeria/
⁊ neceſſario morieris ī anguſtia. O homo cur te iactas for
titudine? Ecce nūc poſt modicū īfirmaris: ⁊ deficis. Cur
inflaris mūdi ſapiētia? Ecce q̄ ſtulticia ē ⁊ eā ꝑdes ⁊ tuā
j. Corin.j. prudētiā reprobabo: dicit dn̄s. Cur īflaris ſciētia? Nūqd
philoſophis obſcuratū eſt cor: ⁊ in cogitationib⁹ ſuis eua-
nuerunt? Nunqd traditi ſunt in reprobū ſenſum? Cur te ia
Rom.j. ctas generis nobilitate? Nunqd oīm naſcēdi cōditio vna
eſt? Nunqd ⁊ moriendi vna concluſio? Quis nobiliū vnq̄
natus eſt ſine ſanguinis cruentatione? Nunqd nobilis ſi-
mul cum paupere per eundē dū naſcit̄ meatū trāſit? A re
gula etiam mortis nunquid parcit̄ diuiti? Cur diuitijs te
iactas? Ipſe eñ potius inſidie tibi ſunt q̄ amicitie. Nam
pauper fere nūq̄ occidi queritur: diuiti vero ſemp inſidiat̄
Memorare o homo nouiſſima tua q̄ quotidie epularis quō
nud⁹ de vtero matris veniſti: ⁊ nud⁹ reuerteris. Eia ergo
fratres domos veſtras pauperib⁹ aperite: elemoſynas fa-
cite: voluptates veſtras ratiōi ſubiugate: in cūctis memo
rantes nouiſſima veſtra vt mortaliter nō peccetis ī eternū.
Adiuuet autē nos deus ſine cuius volūtate foliū arboris
non mouetur ad perficiēdum ea que placita ſunt ei qui eſt
benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De miſeria carnis et falſitate preſentis vite. ⁊ carnis ad aīam ꝑpulchra diſceptatio. ⁊ cetera.

Sermo.xlix.

A O Uita que tantos decipis de ꝓmiſſis: tātos ſedu
xiſti: tātos excecaſti: q̄ dum fugis nihil es: dum
videris vmbra es: dū exaltas fum⁹ es. Dulcis es
ſtultis ⁊ amara ſapientibus. Qui te amat: non te
cognoſcūt: qui te contēnunt ipſi te intelligunt. Timēda es
⁊ fugiēda es. Ue q̄ tibi credunt: beati q̄ te cōtēnunt. Uera
non es vita quā te oſtēdis. Alijs oſtēdis te longā vt ꝑdas
in finem. Alijs breuē vt dū penitere volunt/non permittas
Alijs largā vt faciāt quid volunt. Alijs anguſtā vt non fa
ciant bonū. Quare o ſapiens: fuge quod fugis. Sic eñ eſt
vita noſtra quaſi hō in domo aliena: neſciēs q̄ hora vel die
patronus dicat/vade foras: q̄r non eſt tua dom⁹ ī qua es.
Iaco.iiij. O ſeculū vanū q̄d nobis tāta ꝓmittis: dū decipis? Qui tibi
amicus voluerit eſſe: inimicus dei cōſtituet̄. Amicitia ſcli
inimicitia dei eſt. Caro eſt que animā perdit: caro eſt que
recipit inimicum cum vitijs ſuis. Itē ſeminat homicidia:
ſeminat fornicationem: ſeminat concupiſcentiam: ſeminat
rixas: ſeminat libidinē: ſeminat furtū: ſeminat ydolatriā:
ſeminat cupiditatē: ſeminat ſuperbiā ⁊ īter fratres diſcor
diam: ſeminat inuidiā: ſeminat cōtra deū blaſphemiā: pro
uocat ſciſmata: irritat hereſes: ⁊ ītra eccleſiā dei infert di-
uiſiones: inter populos chriſtianos ponit offēdicula et in-
ter gētes pugnas: ⁊ inter cōſanguinitatem incantationes:
⁊ q̄d pei⁹ eſt in corda ſeruoꝝ dei diuerſa genera cogitatio-
num immittit: ⁊ oīa q̄ mala ſunt ī hoc mūdo caduco/peſſi-
mo ⁊ nephādo ⁊ quaſi orta ſub oī velocitate trāſit. Carnis
etiā poteſtatē habet diabolus ⁊ nō aīe: dicente dn̄o ad dia
Iob.ij. bolū de beato iob. Do tibi illū in poteſtate: ſed nō aīam ei⁹
Caro miſera grauat aīam: caro vaga demergit in infernū.
B Caro inimica eſt aīe: q̄ ſi īimica nō eſſet: nō vtiq̄ dilexiſſet
iſtius ſeculi vanitatē: ⁊ vita vana non frueret̄. O vita atro
ciſſima: quā humores tumidāt: dolores eſtuāt: aeres mor-
bidāt: eſce inflant: ieiunia macerāt: ioci ſoluūt: triſticie con
ſumunt: ſollicitudo coartat: ſecuritas hebetat: diuitie ſup-
biunt: paupertas eijcit: iuuētus extollit: ſenectus incuruat
frangit infirmitas: meror cōſumit: ⁊ ſuper his oīb⁹ mors
atrociſſima ſuccūbit vi furibunda. O caro cū deformitate
depreſſa/illam debuiſti vitā amplecti q̄ in eternitate ꝯſiſtit
vbi vita eſt ſine morte: vbi iuuentus ſine ſenectute: vbi lux
ſine tenebris: vbi gaudiū ſine triſticia: vbi nobilitas ⁊ vo-
lūtas ſine iniuria: vbi regnū ſine cōmutatione. Hec ſunt ſe
ptē q̄ ꝯſeq̄ debueras. O caro miſerabilis q̄re negaſti dū vi
ueres? Si perſeueraſſes bona ⁊ quibuſlibet bonis priuata
non fuiſſes ſi bn̄ egiſſes. Illic ei ꝑmanſiſſes vbi eſt gaudiū
ſempiternū: vbi immarceſſibilis eſt gloria: vbi incorrupti-
bilis eſt ⁊ incōparabilis delectatio: vbi xp̄s apoſtolorum ⁊
ꝓphetarū ⁊ ſctōꝝ oīm ē iocūditas: nec nō ⁊ ſumma leticia
cū ſctis āgelis canētib⁹ laudes deo: vbi delectatio oīm bo
noꝝ. Hec oīa bona delectabilia ꝑ huius ſeculi prauitates
ſpreuiſti. Ecce poſt finē q̄uis ī limo terre mācipis: habes
inimicitiā. i. corruptionē: fetorē ⁊ vermē: ⁊ diſſolutionē fe-
toris pateris: vt viuētes de te exemplū accipiāt: q̄d fuiſti
⁊ q̄d es q̄r a vermib⁹ cōſumeris: poſtremo vero in finē pro
pter nouiſſima/ꝓpter tedeūtē aīam: id eſt vitā in corpore
in quo pri⁹ fuiſti ſupplicijs eternis mancipaberis ⁊ ſimul
cū aīa dānaberis. O miſera aīa quā caro ꝑſeq̄t̄. Caro con C
cupiſcit: corp⁹ operat̄. Caro aūt cū ſatiat̄ affluētiſſimis ci
bis ⁊ potib⁹ ⁊ delectationib⁹: hortat̄ oīa malefacere. Caro
prouocat homicidia: caro ꝑpetrat adulteria: caro cōmit-
tit rixas ⁊ ſcādala: caro inſerit ebrietatē: caro portat oēm
cōcupiſcētiā hui⁹ ſeculi. O caro miſera q̄d habes: q̄d agis
q̄d tm̄ grauas aīaꝫ q̄ nihil deſiderat niſi deo ſeruire? Tu o
caro miſera nō ſufficit tibi ꝑditio tua: q̄ adhuc aīam infeli
cē tecū demergere conaris? Ue tibi aīa q̄ tibi carnē cōtra
riā accepiſti. Caro mala q̄d q̄ris: q̄d deſideras? Nō eñ po
terit ſine te aīa iudicari ī die iudicij. Caro miſera ⁊ putribi
lis ⁊ oī ſqualore pctōꝝ plena: q̄ñ viua eras: pulchra eras vt
ſol: ſplēdida vt luna: ⁊ oculi tui micabāt vt ſtelle: ⁊ crines
tui lōgeui: ⁊ vngebas te ꝑcioſis vnguētis: veſtib⁹ vtebaris
optimis ⁊ ī cibis tuis ⁊ potib⁹ cōdebas aromatū multitu-
dinem. Et ſcito aīa dū corp⁹ tenebroſū ⁊ fetidū reficiebas
atq̄ fouebas: eſcas vermib⁹ ꝑparabas. Memorare debui
ſti q̄ a factore ⁊ opifice tuo audieris cū primū peccatū cō-
miſiſti. Terra es inq̄t: ⁊ in terrā reuerteris. Et iob audi di Gen.iij.
centē. Nudus egreſſus ſum de vtero matris mee ⁊ nud⁹ re Iob.j.
uertar illuc. Audi etiā eſaiā vaticinantē. Uere fenū eſt po- Eſa.xl.
pulus. Caro miſera ⁊ nefanda. Audi paulū aplm̄ ꝑdicato
rem egregiū dicentē. Nihil intulim⁹ in hunc mūdū: nec au j. Timo.vj.
ferre quid poſſum⁹. Nihil aliud caro miſera niſi peccatorū
ſarcinā ſecū portat. Non niſi ꝑ carnē aīa peccat. Aia quō x. de Gen.
poteſt videat. Aia noſtra carcerē patit̄: caro eam tenet in- ad lraꝫ ca.
cluſam. Aia clamat ad dn̄m: nō caro q̄ in malicia ꝑſeuerat xj.⁊.xx.
Aia remediū aliud nō habet niſi tollatur a carne: ⁊ caro re
digatur in puluerē: tollatur ei vinum ⁊ detur ei aqua: aufe
ratur ei ſanguis ⁊ detur ei humor terrenus. O caro miſera
quid de te agetur q̄ñ a te egrediar: ⁊ vita a te recedet? Tu
ſola in vtero ⁊ in ſinu terre iacebis: ⁊ aliud nūq̄ māciperis
habebis in te hereditatem peſſimā: id eſt corruptionē: feto
rē ⁊ vermes. Ecce q̄ acquiſiuiſti dū viua eras: ecce q̄d poſ
ſides dum in ſepulchro iaces. Non potuiſti te ieiunijs ma
cerare ac ieiunijs in cinere ⁊ cilicio humiliare? In ꝑpetuū
cū anima ſalua fuiſſes ſi ei credidiſſes: quia nō bene facere
potes niſi alijs benefeceris: hoc eſt niſi corpus ꝑ abſtinen
tiam afflixeris: aīam ſaluare nō poteris. Audi q̄d creator D
noſter dicat ad carnē. O īquit mea creatura: ego te ex limo Gen.ij.
terre pulchrā ⁊ lucidā aſſumpſi: imaginē meā in te cōdidi:
ſpiramē vite tribui: aīam inuiſibilē tibi conceſſi: immorta-
litatis tunica te indui: ī paradiſo voluptatis te collocaui: vi
ta angelica perfruebaris: cibos ⁊ delectabilia iocūditatis
cōtemplabaris: ⁊ oīa q̄ creaui in tua dominatione humilia
ui: ⁊ affluentes diuitias dedi: inſup ⁊ oīa ligna paradiſi ti-
bi ſubdita erant: ⁊ ꝓ vno vetito q̄d ibidem comediſti: ecce
vbi cecidiſti: ſcꝫ de paradiſo in infernū: de luce ad tenebras
de amenitatis ⁊ iocunditatis loco ad chaos: ⁊ ad oīa obe
ſcuriſſima mala/ꝓ delectabili odore nunc putredine ⁊ pu-
dore manciparis: pro eſca angelica in cibo vermibus ſub-
iacebis: ꝓ imortalitatis veſte corrupto induta es veſtimē
to. Ecce quā conceſſi vitam abſtuli ⁊ ſubtraxi: ⁊ tu miſera
⁊ putribilis caro in inferno manciperis: vbi eſt fletus ⁊ mu
gitus atq̄ vlulat⁹: inſuper eſt ſtridor dentium ⁊ teterrima
tormenta: ⁊ quod peius eſt poſt mortē incorruptionē: poſt
vermes ⁊ fetorem ⁊ conſumptionem poſtea in puluerē re-
dacta. O caro que igni inextinguibili māciperis: audi anī-
mam dicentem ad corpus. Ego de celo veni a deo cōceſſa
tibi. Nam tu de terra es: melius eſt vt mecum aſcendas ad j. Retra.j.
celum: q̄ tu me trahas ad infernū. Dum viuimus ⁊ ſumus b.iiij. b.c.
in vnum/operemur manib⁹ q̄d bonū eſt: id eſt elemoſynas vij.b.
⁊ ieiunia in caſtitate ⁊ ī hoſpitalitate egenoꝝ: ⁊ ī nuditate
pauperū: ⁊ in oībus bonis opib⁹: vt ꝑ bonā operationē quā
agim⁹ aſcēdere ad celeſtia valeam⁹: vbi nō iā ſolutiōe cor-

poris: ſed in corruptionis veſte iduamur: vbi nõ iam fetor ſed odor ſuauiſſimus: vbi non iam tenebre/ſed lux perpetua micat: vbi nõ iam vermiũ multitudo/ſed caterua angeloꝝ ⁊ innumerabilia milia ſanctoꝝ ⁊ ꝓphetarũ oĩm chorꝰ cũ ſanctis angelis hymnũ deo icẽſſanter canunt. Cũ ipſis nos faciat eterna gaudia ꝑcipere chriſtus q̄ cũ patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De ſalute anime. Sermo .l. In quo quare homo ad dei imaginẽ factus ſit aperit. ⁊ cetera.

A Quantũ ad aĩe nr̃e deſideriũ ꝑtinet fres chariſſimi voluntatis nr̃e eſt vt ad vos requirẽdos frequenter veniamus: ſed neceſſitate tp̃is nr̃e veniẽdi incolumes nos venire meruimꝰ: ⁊ ideo qꝛ de cõmuni corpoꝝ ſanitate gaudemꝰ: de aĩaꝝ ſalute que vera ſalꝰ ẽ inq̄ntũ dñs dederit colloq̄mur. Ideo fratres ad imaginẽ dei facti ſumꝰ: vt deo donãte intelligamꝰ q̄ ſit deſiderãda patria/que ſit vera btĩtudo/que vera vita/q̄ ꝑfecta ſanitas que ſit eterna felicitas. Sed intus in corde deo inſpirante cognoſcamꝰ. Nemo ſe excuſare poterit: vt dicat non noui litteras: ideo dei ꝓcepta itelligere nõ poſſum: qꝛ q̄ litteras non nouit: quid ſit aut nõ ſit: intelligere debet. Interroget hõ conſcientiã ſuã ⁊ alloquat̃ ſeipſum ⁊ dicat ſibi ſuis verbis. O homo q̄s es aut vbi es: ⁊ vnde veniſti. Et rñde tibi Homo ſum ⁊ dei creaturã me eſſe cognoſco. Iterũ interroga ⁊ dic. Quid in te habes: aut ex quibꝰ rebus te factũ eſſe cognoſcis. Reſpõde ⁊ dic. Ex aĩa ⁊ carne me conſtare cognoſco. Quid in te ex his duabꝰ rebꝰ meliꝰ habes? Rñde. Sine dubio aĩam meliorẽ habeo q̄ carnẽ. Optime et ordine legitimo reſpõdiſti: ⁊ dixiſti te aĩam meliorẽ habere q̄ carnem. Dic mihi adhuc. Vbi es o hõ? Reſpõdebis in mũdo Poſtea vero vbi eris? In celo. Q̄ndiu ibi eris? In ſecula ſcłoꝝ. Iuſtiſſime reſpõdiſti ⁊ verũ dixiſti: fac modo rõnẽ vite tue: ⁊ eſto iudex iuſtus. Ex oĩbꝰ rebꝰ quas dedit tibi deus: ſerua carni tue vñ ſuſtentet̃ in mũdo: ⁊ repone aĩe tue vnde in perpetuũ viuat in celo. Attẽde diligẽter ꝯſcientiã tuã: ⁊ vide ſi tãtas res aĩe tue repoſuiſti in celo: q̄ntas hẽs corpori tuo in mũdo: ſi tot ſolidos repoſuiſti in celo q̄ntos tibi ſeruaſti in mundo. Vide ſi tot modios tritici: ſi tot amphoras vini ꝑ elemoſynã i paradiſo vñ viuat aĩa tua repoſuiſti: q̄ntũ tibi reſeruaſti vñ viuere poſſit caro tua i mũdo. Cum ergo iſta diligẽter attenderis/⁊ cõſiderãs ſapienter vides te prope tot ã librã carni tue ſeruaſſe in mũdo: ⁊ vnã vnciam repoſuiſſe in celo: erubeſce ⁊ cito ad penitentie medicamẽta cõfuge: qꝛ inceptũ in teipſm iudicium iudicaſti. Aliud verꝫ dixiſti: ⁊ aliud operibꝰ ꝑfeciſti: qꝛ totũ carni nõ ſolũ fideliter ſed etiã infideliter deputaſti. Neſcio ſi apud te periclitet̃ iudiciũ tuũ qñ iter aĩam ⁊ carnẽ tuam iniqua ſunt iudicia tua. Et vbi te iuſtũ inuenire potero: quẽ in teipſum iniquũ eſſe cognoſco? Et nũc certe nutrimꝰ carnem ornamꝰ carnẽ/aliquotiẽs inebriamꝰ nos: ⁊ nimiũ delitioſe paſcimꝰ carnẽ: quã velimꝰ nolimꝰ poſt paucos mẽſes aut annos vermes deuoraturi ſunt in ſepulchro: ⁊ ꝯtẽnimꝰ animam q̄ deo ab angelis ꝓſentatur i celũ. O q̄ dura erit aĩe peccatrici ⁊ q̄ intolerabilis hora illa qñ viderit bonã aĩam requiẽ recipere in paradiſo: ſe vero torqueri in eterno ſupplicio.

B Ergo cõſiderate fratres chariſſimi ſi maiorẽ certe vel equalẽ partẽ aĩe faciamus. Non eñ foris in corpe/ſed intus in interiori hoĩe facti ſumꝰ ad imaginẽ dei. Caro ei noſtra de limo terre formata eſt. Nunquid iuſtũ eſt vt limꝰ terre imagini preponat̃? Caro eñ debet ſeruire ⁊ aĩa imperare. Iſta debet exercere imperiũ: ⁊ illa ſubiecta ſeruitium In oĩbꝰ chriſtianis bonis aĩa dñatur ⁊ caro ſeruire cõpellitur. In peccatoribꝰ vero ⁊ amatoribꝰ huius mũdi inuerſo immo peruerſo ordine caro erigit̃ et aĩa humiliat̃. Illa delitijs paſcit̃/⁊ iſta fame torquetur. Illa luxuriatur in veſtibꝰ precioſis: ⁊ iſta vix in veteribus inuoluitur pannis: et ſi in peccatis fuerit obnoxia/eterno iudici preſentat̃: ⁊ tũc vera eiꝰ ignominia apparebit. Nam cũ anima i corpe ſuo caput eſſe debeat: quicq̄ carnẽ delitijs aut voluptatibus nimium erigit/nutrit/fouet ⁊ palpat/animã vero deſpicit ⁊ contẽnit: pedes leuat in alto ⁊ caput imprimit in ꝓfundo Et qualis eſt in oculis hominum qui inuerſis pedibꝰ ambulare videtur/talis eſt in oculis angelorum cui caro propria dñatur. Sicut ergo ſupradixi: fecit nos deꝰ ad imaginem ⁊ ſimilitudinẽ ſuam: ⁊ cũ deberet in nobis homo interior dñari/intantum deum contemnimꝰ vt imaginem dei miſerabili limo ſeruire faciamus: ⁊ hoc eſt iniquũ iudiciũ vt carnem noſtrã anime preponamꝰ. Sed hoc oẽs hoĩes recto iudicio non faciunt. Multi eñ ſunt honeſti/ſobrij et humiles/miſericordes/caſti/: in quibus aĩa tenet imperiũ ⁊ caro ſubiecta ſeruit. Et ideo rogo vos fratres attendat vnuſq̄ſqꝫ conſcientiã ſuam: ⁊ ſi illi dñatur caro/cito erigat dñam et ſtimulet ancillam: vt non caro vincat aĩam et ad luxuriã trahat/ſꝫ magiſtra carnẽ ſuã regat: ⁊ ꝑ vias caſtitatis ⁊ iuſtitie ducat. Qui v̄o i ſe ſentit aĩam dñari/teneat cũ dei adiutorio diſcipline cõtinentiã: ⁊ ꝑ freta pelagi huiꝰ mundi: ita nauigiũ corporeũ veritate gubernante contendat/ne inter fluctus iuſtitie naufragium incautus icurrat.

C Ut eñ agnoſcatur q̄ ex nobis in veritate anima dominet̃: de ſubſtantia nr̃a victũ nobis ſufficienter ⁊ veſtitũ ſimplicem reſeruemus: ⁊ quicq̄d amplius deus dederit/aĩe i eternam beatitudinem ꝑ elemoſynã pauperum reponamꝰ: ne forte cũ carnẽ noſtram ornamẽtis cõponimꝰ/⁊ multis delitijs ſaginamus: partẽ cum illo diuite purpurato ⁊ nõ cum lazaro habeamus. Scitis eñ vt in euangelio frequẽter audiſtis: (Luc. xvj.) q̄ diues ille q̄ epulabatur quotidie ſplẽdide ⁊ purpura induebatur ⁊ byſſo/poſt de corpore exijt/⁊ ſepultꝰ eſt in inferno: ⁊ ibi inter flãmas aque guttam ⁊ locũ refrigerij requiſiuit ⁊ inuenire nõ meruit. Ecce cuius caro luxuriatur ⁊ epulatur in ſeculo/q̄les diuitias inueniet in inferno. Lazarus vero qui nec diuitias nec ornamẽta habuit in ſeculo poſt mortem i ſancti abrae requieuit gremio. Sicut ergo ſupra dixi fratres chariſſimi/refrenemus gulã noſtrã: ⁊ victũ ac veſtitũ ſimplicẽ carni noſtre in hoc ſeculo ꝓparemꝰ vt remaneat aliq̄d quod i futuro ſeculo aĩe reponamꝰ. Quod pitura gula cupit: refuet elemoſyne. Ornamenta q̄ luxuria ac ſuauitas requirit in mũdo/miſericordia ⁊ veritas reponat in celo. Si ornati volumus eſſe: queramꝰ ornamẽta vñ nemo ornatur indignꝰ. Si delitias cõcupiſcimus nõ queramus carnales ac tranſitorias ex quibus ſtercora conficiũtur in mundo: ſed magis ſpiritales ⁊ eternas vñ angeli epulantur in celo. Et ſi forte q̄ris q̄ ſint ille delitie: audi apoſtolũ dicentẽ. (j. Corin. ij.) Quod nec oculus vidit/nec auris audiuit/nec in cor hoĩs aſcẽdit/q̄ ꝓparauit dñs diligẽtibus ſe. Adhuc queris ⁊ iterrogas: q̄d ſit hoc? Si vis verũ agnoſcere: deꝰ eſt delitie tue/requies tua/ſanitas tua/gaudium tuum/felicitas tua/refrigeriũ tuũ/amenitas tua/et q̄cq̄d ſcĩẽ poſſit deſiderare aĩa tua: totum tibi deus erit. Sic beatꝰ apoſtolus dicit. (j. Cor. xv.) Et erit deus omnia in omnibus. Auare audi me. Quid tibi ſufficit ſi deus tibi non ſufficit? Si ergo iſta oĩa deſideratis/paradiſi requiẽ querite: pro eterna beatitudine ſuſpirate: vnde non exit amicus vbi nõ intrat inimicus vnde nec bonus poteſt exire aliq̄ñ/nec malus vllo modo introire. Ad iſtam ergo patriam ornati bonis operibꝰ feſtinemus: vt dum elemoſynam pauperibꝰ dederimus: ad celeſtia regna peruenire poſſimus. Ad que ille nos perducat qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Cõtra falſam ſecuritatem ex pſalmo quadrageſimonono in quo redditionẽ ratiõis propriorũ factoꝝ lucide deſcribit. ⁊ cetera. Sermo .lj.

A Nemo fres chariſſimi falſa ſecuritate ſe decipiat ⁊ putet ſe añ tribunal xp̄i nõ eſſe venturũ nec redditurũ de factis ꝓprijs rationẽ. (Li. l. homel'. Ser. ij. ⁊) Veniet ei dñs deus noſter ⁊ nõ ſilebit. Modo ei ſilere dicit̃: qꝛ adhuc vindictã ſuſpẽdere videt̃. (Ps. xlix.) Hec feciſti ⁊ tacui. Quid eſt tacui/niſi nõ vindicaui/ſeueritatẽ meã diſtuli/patiẽtiã tibi ꝓrogaui/penitẽtiã tuã diu expectaui? Hec feciſti ⁊ tacui. Ego aũt cũ adhuc expectarẽ vt te peniteret: tu ⁊ me et (Rom. ij.) apoſtolũ audire ꝯtẽpſiſti. Qui ſꝫ duriciã cordis tui ⁊ ĩpenitens cor theſaurizaſti tibi irã in die ire ⁊ reuelationis iuſti iudicij dei. Suſpicatꝰ es inique q̄ ero tui ſimilis. (ij. pe. xlix) Parum eſt quia malefacta tua placent tibi: putaſti placere ⁊ mihi. Deũ qꝛ non ſtatim pateris vltorẽ/vis tenere ꝑticipẽ ⁊ tanq̄ corruptũ iudicem in prede ſocium vis habere: de multis que rapuiſti paruas elemoſynas faciẽs: ⁊ adhuc peccata nõ deſerens: quaſi corrupto iudice putas te poſſe redimere: cum

ſi etiã totũ dares ⁊ peccata ipſa nõ deſeras: teipſm decipe-
res pecuniã ꝑdendo: ⁊ pctã non redimendo. Suſpicatus
es inique ꝙ ero tui ſimilis. Arguam te. Qñ? Veniet enim
dñs de⁹ noſter ⁊ nõ ſilebit. Arguam te. Et quid faciam ar-
guendo te? Quid faciã tibi. Modo te non vides: faciam vt
videas te/ qꝛ ſi te videres ⁊ diſpliceres tibi: placeres mihi.
Qꝛ vero te non vides/ placuiſti tibi: diſplicebis tibi ⁊ mihi
B Mihi cum iudicaberis: tibi cum ardebis. Quid em̃ tibi fa
ciã inquit? Conſtituã te ante faciem tuã. Quod em̃ vis la-
tere teipſum: in dorſo tuo eſt tibi. Non te vides: faciã vt vi
deas te. Quod tu poſt dorſum tuũ poſuiſti ego ponam añ
faciẽ tuã: nõ vt tu corrigas te: ſed vt erubeſcas. Modo em̃
fratres chariſſimi oẽs amatores luxurie/ ⁊ q̃ cũ delectatio
ne faciũt iniquitatẽ: peccata ſua poſt dorſum eijciũt. Si ve
ro aliq̃d boni caſu aliquo vel ꝑ quãlibet occaſionẽ fecerit:
ante ſe ponunt: ⁊ inde aſſidue gloriant̃/ ⁊ dicunt/ ego illũ li
beraui: ego illi bene feci/ ego illi tantũ dedi. Et dũ bona q̃
ꝑ illos facit deus ſibi aſſignant/ ꝑ vanitatẽ perdunt: qd̓ ꝑ
elemoſynã acquirere videnẽ: ac ſic ãte tribunal chriſti per
ditis bonis q̃ ante ſe habebant: peccata q̃ poſt dorſum ꝓie
cerant añ eoꝝ faciem reuocantur: ⁊ ſine vllo termino ſup-
pliciũ ſuſtinebũt: q̃ ſibi dum viuerent noluerũt ꝓuidere re
medium. Et hec faciũt illi qui plus diligũt preſentia ꝙ̃ fu-
tura. Qui vero de aĩe ſue ſalute attẽtius cogitãt: ecõtrario
faciunt. Bona quecũꝙ fecerũt poſt dorſum ꝓijciũt: mala
q̃cũꝙ ſubrepſerint añ oculos ponũt: vt dum de ipſis ĩ pre-
ſenti ſeculo erubeſcũt ⁊ vulnera curare/ ⁊ mortua ſuſcitare
⁊ ſordida abluere/ tota deuotiõe cõtendunt/ cũ in die iudi-
cij añ tribunal chriſti venerint: mala q̃ añ faciẽ ſuam poſue
runt/ ⁊ bonis operib⁹ redempta ſunt auferent̃: bona vero q̃
ꝓpter vanitatẽ poſt tergũ ꝓiecerũt: añ oculos collocabũ-
Mat.xxv tur ⁊ mereb̃ audire. Venite bñdicti pr̃is mei ꝑcipite regnũ
Veniet dñs de⁹ noſter ⁊ nõ ſilebit. Et tunc arguet qñ cor-
rectiõis locus nullus erit. Statuã te inquit ante faciẽ tuã
Modo ergo tu (ſicut iã ſupra dictũ eſt) q̃ſquis talis es: fac
quod dñs tibi minatur facere. Tolle te a dorſo tuo vbi te
videre nõ vis: diſſimulãs facta tua: ⁊ ꝯſtitue ea añ te. Aſcẽ-
de tribunal mẽtis tue/ eſto tibi iudex/ torqueat te timor/ rũ
Pſal.l. pat cõfeſſio/ dic deo tuo. Qm̃ ĩiquitatẽ meã ego cognoſco
⁊ pctm̃ meũ cõtra me eſt ſemꝑ. Quod erat poſt te fiat añ te
cũ factũ fuerit ante te puniat̃ a te: ne tu poſtea a deo iudice
fias añ te: ⁊ nõ ſit q̃ fugias a te. Intelligite aũt hec q̃ obliui
C ſcimini deũ. Non cogitabas de vita tua mala. Intellige q̃
oblit⁹ es deũ: ne qñ rapiat ſicut leo ⁊ nõ ſit q̃ eruat. Quid ẽ
ſicut leo? Sicut potens/ ſicut fortis/ ſicut ille cui nemo reſi
ſtere põt. Illi em̃ quos ſupra diximus/ id eſt amatores mun
di/ in ore ſuo deũ laudare videnẽ: ſꝫ lõge aliud opib⁹ exer-
Eſa.xxix. cere ꝓbant̃: ſm̃ illud qd̓ ait ꝓpheta. Populus hic labijs
me honorat: cor aũt eoꝝ lõge eſt a me. Clamat illis ſpũſſã-
Pſ.xlix. ct⁹. Peccatori aũt dicit de⁹: vt q̃d enarras iuſtitias meas
⁊ aſſumis teſtamentũ meũ ꝑ os tuũ? Tanꝙ̃ ſi diceret. Ni-
hil tibi ꝓdeſt ꝙ laudas deũ. Illis ei q̃ bñ viuunt ꝓdeſt ꝙ
deũ laudãt. Tu aũt ſi laudas ⁊ pctã non deſeris: nihil tibi
Eccl.xv. ꝓdeſt. Vt q̃d deũ laudas? Audi ſcripturã dicentẽ. Nõ eſt
ſpecioſa laus in ore pctõris. Si em̃ male viuis: ⁊ bñ doces
Pſ.xlix. nõ deũ laudas. Ergo audite q̃ bñ viuitis? Sacrificiũ lau-
dis honorificabit me. Nemo offeret mihi hoc ſacrificiũ et
mal⁹ eſt. Nõ dico nõ mihi hoc offerat malus: ſꝫ nemo mihi
hoc offerat malus. Qui em̃ laudat bon⁹ eſt: q̃ ſi laudat etiã
bene viuit. Qui laudat nõ ſolũ lingua laudat: ſꝫ ⁊ lingua cũ
vita cõſentit. Et ideo rogo vos fr̃es chariſſimi ꝙ̃tũ poſſũ
cũ dei adiutorio ſtudeam⁹ vt quõ deũ laudam⁹ vocibus
ſic ⁊ bonis operib⁹ collaudemus. Melius eſt tacere ⁊ bene
facere/ ꝙ̃ deũ laudare ⁊ peccata ꝯmittere. Qui em̃ laudat
deũ vita ſimul ⁊ lingua: vocibus pariter ⁊ bonis operibus
dupliciter in ſe ꝓuocat grãm dei. Si em̃ nõ valet deũ lau-
dare vocibus/ laudet bonis operib⁹/ aſſiduis orationib⁹/
ſanctis cogitationibus. Sic em̃ diligenter attendam⁹: vt
in hoc ſeculo cũ ſecura cõſcientia deũ laudare poſſim⁹ vt ĩ
futuro eternum gaudium feliciter inueniamus. Amen.

¶ De cõmuni vita clericoꝝ ex ſui diſpoſitione. clerico vero votum infringenti penã adhibet: et vnde cadat patefacit. ⁊ cetera. Sermo.lij.

Propter quod volui ⁊ rogaui heſterna die vt ho B
die frequentius cõueníretis: hoc eſt qd̓ dicturus
ſum. Vobiſcum hic viuimus: ⁊ ꝓpter vos viui-
mus: ⁊ intentio votũꝙ noſtrum eſt vt apud chri
ſtũ vobiſcũ ſine fine viuam⁹. Credo aũt añ oculos veſtros
eſſe cõuerſationẽ noſtram: vt et nos dicere fortaſſis audea-
mus: q̃uis multũ illi impares qui dixit. Imitatores mei j.Cor.iiij.
eſtote ſicut ⁊ ego chriſti. Et ideo nolo vt aliq̃s de vobis in xij.q.j.nos
ueniat male viuẽdi occaſionẽ. Prouidem⁹ em̃ bona (vt ait lo.
idẽ apoſtolus) nõ ſolũ corã deo ſed etiã corã oĩbus hoĩb⁹ Roñ.xij.
Propter nos ꝯſciẽtia nr̃a ſufficit nobis: ꝓpter vos fama
noſtra nõ polluit: ſꝫ pollere debet ĩ vobis. Tenete qd̓ dixi
atꝙ diſtinguite. Due ſunt res ꝯſcientia ⁊ fama. Cõſciẽtia
neceſſaria eſt tibi: fama ꝓximo tuo. Qui fidẽs ꝯſcientie ſue
negligit famã ſuã crudelis eſt: maxime in loco iſto poſit⁹
de quo dicit apoſtol⁹ ſcribẽs ad diſcipulũ ſuũ. Circa oẽs Titũ.ij.
teipſum bonoꝝ operũ prebe exemplũ. Vt ergo vos nõ diu B
teneã/ preſertim qꝛ ego ſedẽs loquor: vos ſtãdo laboratis:
noſtis oẽs aut pene oẽs ſic nos viuere in ea domo q̃ dicit̃
dom⁹ ep̃i vt ꝙ̃tũ poſſum⁹ imitemur eos ſctõs: de q̃b⁹ loq̃t̃
liber actuũ apoſtoloꝝ. Nemo dicebat aliquod ꝓpriũ/ ſed Actuũ.ij.
erant illis oĩa cõmunia. Quia forte aliqui veſtrũ ſunt nõ tã et.iiij.
diligẽtes vite noſtre ſcrutatores: vt hẽc nouerit quõ volo
vos noſſe: dico qd̓ freq̃nter dixi. Ego quẽ deo ꝓpitio vide ſ.Ser.
tis ep̃m veſtrũ iuuenis veni ad iſtã ciuitatẽ vt multi vr̃m xlvj.⁊.v.c.
nouerũt: ⁊ q̃rebã vbi cõſtruerẽ monaſteriũ ⁊ viuerẽ cũ fra
tribus meis. Spẽ quippe oẽm ſeculi reliquerã: ⁊ qd̓ eẽ po-
tui eſſe nolui: nec tñ q̃ſiui eſſe quod ſum. Elegi in domo dei Pſalm.
mei abiect⁹ eſſe magis ꝙ̃ habitare in tabernaculis pctõꝝ lxxxiij.
Ab eis q̃ diligunt ſeculũ ſegregaui me: ſed eis q̃ ꝓſunt po-
pulis nõ me coeq̃ui: nec in cõuiuio dñi mei ſuperiorẽ locũ
elegi/ ſꝫ iferiorẽ ⁊ abiectũ: ⁊ placuit illi dicere mihi. Aſcẽde
ſurſum. Vſꝙ adeo aũt timebã ep̃atũ vt qm̃ ceperat eſſe ali
cui⁹ iã momẽti inter dei ſeruos fama mea: in quo loco ſcie
bam nõ eſſe ep̃m: nõ illo accederẽ. Cauebã hoc et agebam
ꝙ̃tũ poterã: vt ĩ loco humili ſaluarer: non in alto periclita-
rer. Sed vt dixi: dño ſeruus cõtradicere non debet. Veni
ad iſtã ciuitatẽ ꝓpter vidẽdũ amicũ quẽ putabã me lucra
ri poſſe deo: vt vobiſcũ eſſet in monaſterio. Quaſi ſecur⁹ ꝑ-
ueni qꝛ locus habebat ep̃m. Apprehẽſus ⁊ preſbyter fact⁹
ꝑ hunc gradum perueni ad ep̃atum. Non attuli aliq̃d: nec
veni ad hanc eccleſiã niſi cum his indumentis quibus illo
tp̃e veſtiebar. Et qꝛ hic diſponebã eſſe ĩ monaſterio cũ fra
tribus: cognito inſtituto ⁊ volũtate mea beate memorie ſe
nex Valerius: dedit mihi hortũ illũ in quo nunc eſt mona-
ſteriũ. Cepi boni propoſiti fratres colligere ꝯpares meos
nihil habẽtes ſicut nihil habebã et imitãtes me: vt quomõ
ego tenuẽ pauꝑtatẽ meã vendidi ⁊ pauꝑib⁹ erogaui ſic fa
cerent ⁊ illi q̃ mecum eſſe voluiſſent vt de cõi viuerem⁹. Cõ
mune autẽ nobis erat magnũ ⁊ vberrimũ prediũ ipſe deus
Perueni ad ep̃atũ: ⁊ vidi neceſſe habere ep̃m exhibere hu C
manitatẽ aſſiduã quibuſꝙ venientibus ſiue tranſeuntibus
Quod ſi nõ feciſſem: ep̃us inhumanus diceret. Si autẽ cõ-
ſuetudo iſta in monaſterio permiſſa eſſet: indecens eſſet. Et
ideo volui habere ĩ iſta domo ep̃i mecum monaſterium cle
ricoꝝ. Ecce quomodo viuim⁹ Nulli liceat in ſocietate no xij.q.j.
ſtra habere aliquid ꝓpriũ: ſed ſi forte aliq̃d hñt nulli licet: nolo.
⁊ qui habuerint faciũt qd̓ nõ licet. Bene autẽ ſentio de fra
tribus meis et ſemꝑ bene credẽs ab hac ĩquiſitiõe diſſimu
laui: quia ⁊ iſta querere quaſi male ſentire mihi videbatur
Nouerã enim ⁊ noui oẽs qui mecum viuerẽt: noſſe ꝓpoſi-
tũ nr̃m: noſſe legẽ vite noſtre. Venit etiã ad nos preſbyter
ianuarius q̃ videbat̃ ſua honeſte erogãdo quaſi cõſũpſiſſe
ſed nõ cõſumpſit. Remãſit illi quedã pars pecunie: id ẽ ar
gentũ quod diceret eſſe filie ſue. Filia ipſius deo propitio ĩ
monaſterio feminaꝝ ⁊ bone ſpei ẽ. Gubernet illã dñs vt im
pleat q̃ de ea iã ſperamus ĩ nullt⁹ mĩa nõ eius meritis. Et
qꝛ ĩfra annos erat ⁊ de ſua pecunia nihil facere poterat: ꝙ̃-
uis ei viderem⁹ fulgorẽ profeſſionis/ tñ lubricũ timebam⁹
etatis: factũ eſt vt ipſum argentũ quaſi puelle ſeruaret̃: vt
cũ ad legitimos ãnos veniret et faceret idẽ qd̓ virginẽ xp̃i
deceret qñ optime iã facere poſſet. Dũ hec expectãt̃ cepit
ille morti ꝓpinquare: qui diu tñ̃ꝙ de ſuo iurãs quia ipſius
erat non filie teſtm̃ fecit. Teſtamentum inꝙ̃ fecit ꝓbiter

ſocius noſter nobiſcũ manẽs de eccl'ia viuẽs:cõmunem vi
tam pfitens:teſtamentũ fecit:heredes inſtituit. O dolor il
lius ſocietatis:o fructus natus nõ de arbore quã plãtauit
dñs/ſed eccleſiã ſcripſit heredẽ. Nolo numerare iſta: non
amo amaritudinis fructũ. Ego illũ deo qrebã: deo ſocie:
tatem pfeſſus erat:hãc teneret:hanc exhiberet:nihil habe
ret:teſtamẽtũ nõ faceret:habeat aliquid:nõ ſe noſtrũ ſociũ
quaſi dei pauperẽ fingeret. Magn⁹ inde mihi dolor eſt fra
D tres. Dico charitati veſtre ꝑpter hũc dolorẽ ſtatui heredi:
tatem ipſam i eccleſia nõ ſuſcipere. Filioꝝ ipſius ſit qđ re:
liquit: ipi unde faciãt qđ voluerint. Videtᷣ enĩ mihi qꝛ ſi eã
ſuſcepero in iſto facto qđ mihi diſplicet et q̃ doleo:ei⁹ par:
ticeps ero. Hoc volui nõ latere charitatẽ veſtrã. Filia ipſi⁹
in monaſterio feminarũ eſt:filius ipſi⁹ in monaſterio viro:
rum eſt. Ambos exheredauit:illã cũ laude: iſtũ cũ elogio:
id eſt cũ vituperatione. Cõmẽdaui autẽ eccleſie vt nõ acci
piant ipſas particulas que ptinent ad exheredatos niſi
cũ ad legitimã etatẽ puenerint. Hoc eis reſeruat eccleſia.
Deinde litẽ dimiſit inter filios ſuos in qua laboro. Puella
dicit meũ eſt:noſtis qꝛ hoc dicebat ſemꝑ pater me⁹. Puer
dicit credatᷣ patri meo:qꝛ moriẽs mẽtiri nõ potuit. Et iſta
cõtẽtio q̃le malũ eſt? Sed ſi pueri iſti ſui dei ſunt: litẽ hãc
inter illos cito finim⁹. Audio illos vt pater et forte melius
q̃ꝫ pater ipſorũ. Videbo qđ ſit iure ſicut de⁹ voluerit cum
paucis fratrib⁹ fidelib⁹ honoratis deo ꝓpitio de numero
veſtro:id eſt de plebe iſta. Audio iter illos cauſam: ⁊ ſicut
E dñs donauerit finio. Tamẽ rogo vos:nemo me reprehẽ:
dat qꝛ ei⁹ hereditatẽ nolo ꝙ ſuſcipiat eccleſia. Primo : qꝛ
factũ illius deteſtor:deinde qꝛ inſtitutũ meũ multi laudant
qđ dicturus ſum:ſed ⁊ aliq̃ reprehendunt:vtriſqꝫ ſatiſface:
Mat.xi. re valde difficile eſt. Audiſtis modo cũ euangeliũ legeretᷣ.
Cecinim⁹ vobis:⁊ nõ ſaltaſtis:lamẽtauim⁹ ⁊ nõ plãxiſtis.
Venit iohãnes non mãducans neqꝫ bibẽs:et dicũt demo:
nium habet. Venit filius hoĩs mãducãs ⁊ bibẽs:⁊ dicũt:
ecce homo vorax:potator vini : publicanorũ et peccatorũ
amic⁹. Quid ergo facio inter illos q̃ parant me reprehẽde
re et dentes in me ducere:ſi ſuſcepero hereditates eoꝝ qui
filios ſuos irati exheredãt? Iterũ qđ ſũ factur⁹ eis qb⁹ cã:
to ⁊ nõ volũt ſaltare:q̃ dicũt. Ecce q̃re nemo donat eccleſie
hipponẽſi aliqđ: ecce q̃re nõ eã faciunt q̃ moriuntᷣ heredẽ:
qꝛ epiſcopus auguſtinus de bonitate ſua(laudando enim
mordent:labijs mulcent:dentẽ figunt)donat totũ : non ſu:
ſcipit. Plane ſuſcipio:ꝓfiteor me ſuſcipere oblatiões ſan
xiij. q. ij. ſi ctas. Si qs autẽ iraſcitᷣ filio ſuo et moriẽs exheredat eũ:ſi
qs iraſcitᷣ. viueret nõ eũ placarẽ:nõ ei filiũ ſuũ reconciliare deberem.
Quõ ergo cũ filio ſuo volo vt habeat pacẽ:cui⁹ appeto he
reditatẽ? Sed plane ſi faciat qđ ſepe hortat⁹ ſum: vnũ filiũ
habet:putet chriſtũ alterũ: duos habet putet xp̃m tertium:
decẽ hab; chriſtum vndecimũ faciat ⁊ ſuſcipio. Quia ergo
feci hoc in quibuſdã reb⁹:iã volũt bonitatẽ meã vel cõmẽ:
dationẽ fame mee in aliud vertere:vt in alio modo me re:
prehendãt:qꝛ oblatiões deuotorũ hominũ nolo ſuſcipere.
Cõſiderẽt q̃ꝫ multa ſuſceperim:qđ opus eſt ea numerare?
F Ecce vnũ dico. Filij iuniani hereditatẽ ſuſcepi. Quare? Qꝛ
ſine filijs defunct⁹ eſt. Bonifacij hereditatem ſuſcipere no
lui nõ miſericordia ſed timore. Nauiculã nolui eſſe eccleſiã
xp̃i. Multi ſunt qđẽ q̃ etiã de nauib⁹ acq̃rũt:tñ vna tẽtatio
ſi eſſet iret nauis ⁊ naufragaret. Hoĩes ad tormẽta daturi
eramus vt de ſubmerſione nauis ſcḋm cõſuetudinẽ querere
tur:⁊ torquerentᷣ a iudice qui eſſent de fluctib⁹ liberati: ſꝫ
nõ eos daremus. Nullo enĩ pacto hoc facere deceret eccle:
xij.q.j.no: ſiã. On⁹ ğ̃ fiſcale pſolueret. Sed vñ pſolueret? Enthecã no
lo vt. bis habere nõ licet. Nõ enĩ eſt ep̃i ſeruare aurũ ⁊ reuocare
a ſe mẽdicãtis manũ. Quotidie tã multi petũt:tã multi ge
mũt:tam multi nos inopes interpellãt:vt plures triſtes re
linquamus:qꝛ qđ poſſimus dare oĩb⁹ nõ habem⁹. Nõ ha:
bem⁹ ergo enthecã: ꝑpter naufragiũ ğ̃ hoc vitãdo feci : nõ
donando. Nemo ibi me laudet ſed nemo etiam vituperet.
Plane qñ donaui filio qđ irat⁹ pater moriẽs abſtulit:bñfe
xvij.q.iiij. ci. Laudẽt q̃ volũt:peccãt q̃ laudare nolũt. Quid plura fra
quicũqꝫ. tres mei? Quicũqꝫ vult exhẽdato filio heredem facere ec
cleſiam:querat alterũ qui ſuſcipiat:nõ auguſtinũ: imo deo
ꝓpitio nullũ inueniet. Qꝫ laudabile factũ ſancti ⁊ venerã:
di epiſcopi aurelij carthaginẽſis:quõ impleuit eos oẽs q̃
ſciunt/laudib⁹ dei. Quidã enĩ cũ filios nõ haberet neqꝫ ſpe
raret:res ſuas oẽs retento ſibi vſufructu donauit eccleſie.
Nati ſunt filij ſibi poſtea ⁊ reddidit ep̃s nec etiã opinãti il
li q̃ donauerat. In poteſtate habebat ep̃s nõ reddere: ſed
G iure fori:nõ iure poli. Sane etiã hoc nouerit charitas vr̃a
dixiſſe me fratrib⁹ meis q̃ mecum manent:vt q̃cũqꝫ habet
aliqđ:aut vẽdat et eroget: aut donet ⁊ cõmune illud faciat
Eccleſiã habet: ꝑ quã de⁹ nos paſcit. Ego dedi dilatio:
nẽ vſqꝫ ad epiphaniã ꝑpter eos q̃ vel cũ fratrib⁹ ſuis non
diuiſerũt:⁊ dimiſerũt qđ hñt apud fratres ſuos:vel nondũ
de re ſua aliqđ fecerũt: qꝛ expectabatᷣ etas legitia. Faciãt
inde qđ volũt:dũ tñ ſint paupes mecum ſimul expectãtes
miſericordia dei. Si aũt nolunt:qui forte nolunt:certe ego xij.q.ij.
ſum qui ſtatuerã ſicut noſtis nullũ ordinare clericũ niſi q̃ certe.
mecũ vellet manere:aut ſi vellet diſcedere a ꝓpoſito: recte
illi tollerẽ clericatũ: qꝛ deſereret ſancte ſocietatis ꝓmiſſũ
ceptũqꝫ cõſortiũ. Ecce in cõſpectu dei:⁊ veſtro:muto cõſi:
liũ. Qui volũt habere aliqđ ꝓpriũ:qb⁹ nõ ſufficit de⁹ et ec:
cleſia ſua:maneãt vbi volũt ⁊ vbi poſſunt:nõ eis aufero cle:
ricatũ. Nolo habere hypocritas. Malũ enĩ eſſe quis ne:
ſciat? malũ eſt cadere a ꝓpoſito:ſed peius eſt ſimulare pro
poſitũ. Ecce dico audite. Qui ſocietatẽ cõmunis vite iã H
ſuſceptã(q̃ laudatᷣ in actib⁹ apoſtolorũ)deſerit:a voto ſuo Actuũ.ij.
cadit ⁊ a pfeſſione ſancta cadit. Obſeruet iudicẽ ſcꝫ deum: et.iiij.
nõ me. Ego ei nõ aufero clericatũ. Quãtũ ſit periculũ an:
te oculos eius poſui:faciat qđ vult. Noui enĩ q ſi aliquẽ h̃
facientẽ degradare voluero:nõ ei deerunt patroni:nõ ei de
erunt ſuffragatores:et hic ⁊ apud ep̃os qui dicãt. Quid ei
mali fecit? Nõ põt tecũ tolerare iſtã vitã. Et extra ep̃atum
vult manere:⁊ de ꝓprio viuere:iõ nõ dꝫ perdere clericatũ.
Ego ſcio q̃tũ mali ſit ꝓfiteri ſanctũ aliqđ nec iplere. Vo Ps.lxxv.
uete inq̃t ⁊ reddite dño deo veſtro. Et meli⁹ eſt non vouere Eccle.v.
q̃ꝫ vouere ⁊ nõ reddere. Virgo ⁊ ſi nũqꝫ fuit in monaſterio
⁊ virgo ſacrata eſt:illi nubere nõ licet:q̃uis eſſe in monaſte
rio nõ cõpellitᷣ. Si autẽ cepit eſſe in monaſterio ⁊ defuit: ⁊
tñ ṽgo ẽ:dimidia ruit. Sic ⁊ cleric⁹ duas res pfeſſus eſt: ⁊
ſanctitatẽ ⁊ clericatũ. Interi⁹ ſanctitatẽ:nã clericatũ pro:
pter populũ ſuũ de⁹ ipoſuit ceruicib⁹ ipſi⁹ :cui magis on⁹
eſt q̃ꝫ honor. Sed qs ſapiẽs ⁊ intelliget hec? Ergo profeſ: Deutero.
ſus eſt ſanctitatẽ: pfeſſus eſt cõiter viuẽdi ſocietatẽ:⁊ pro xxxij.
feſſus eſt q̃ꝫ bonũ ⁊ q̃ꝫ iocundũ habitare fratres in vnũ. Si Ps.cxxxij.
ab hoc ꝓpoſito ceciderit:⁊ extra manẽs cleric⁹ fuerit: dimi:
di⁹ ⁊ ipſe cecidit. Quid ad me:nõ eũ iudico. Si foras ſuat xij.q.j.cer:
ſanctitatẽ:dimidi⁹ cecidit. Si ṽo it⁹ habuerit ſimulationẽ: te.
tot⁹ cecidit. Nolo ꝙ hẽat neceſſitatẽ ſimulandi. Scio quõ
hoĩes amẽt clericatũ:nemini eũ tollo nolenti mecũ cõiter
viuere:ſed habet deũ qui mecũ manere vult. Si parat⁹ eſt
paſci a deo ꝑ eccleſiã ipſi⁹:non hr̃e debet aliqđ ꝓpriũ:ſed
aut erogare pauperib⁹ :aut in cõe mittere mecũ. Qui hoc
non vult habeat libertatẽ:⁊ videat vtrũ hr̃e poſſit felicita:
tis eternitatẽ. Sufficiãt hec interi charitati veſtre. Qđ ege I
ro cũ fratrib⁹ meis annũciabo vobis. Spero ei bona. Oẽs
mihi libẽter obediũt: nec inuẽtur⁹ ſum aliqs hr̃e aliqđ niſi
aliq̃ neceſſitate religionis:nõ cupiditatis occaſione Quid
ergo egero poſt epiphaniã:charitati veſtre i dñi volũtate:
et quõ litem finiero iter duos fratres filios p̃ſbyteri ianua
rij non vobis tacebo. Multa locut⁹ ſũ:date veniã loquaci
ſenectuti ſꝫ timide ifirmitati. Ego ſicut videtis ꝑ etatẽ iã
ſenui: ⁊ ꝑ ifirmitatẽ corpis olĩ ſenex fui. Tñ ſi deo placet
qđ dixi:mõ ipſe det vires: nõ vos deſero. Orate ꝓ me: vt
q̃tũ ineſt aĩa i hoc corpore ⁊ qualeſcũqꝫ vires ſuppetunt/
in verbo dei ſeruiam vobis. Amen.

De communi vita clericorum ex ſui ordinati one. Sermo.liij.

Charitati veſtre hodie de nobiſipſis ſmo reddẽ A
dus ẽ. Qꝛ enĩ(vt ait ap̃ls)ſpectaculũ facti ſum⁹ j.Cor.iiij.
mũdo ⁊ angelis ⁊ hoĩbus:qui nos amãt q̃runt
qđ laudent i nobis:q̃ autẽ nos oderũt detrahũt
nobis. Nos aũt i vtroqꝫ medio ꝯſtituti adiuuãte dño deo
nr̃o:⁊ vitã ⁊ famã noſtrã ſic cuſtodire debem⁹ vt nõ erube:
ſcãt de detractorib⁹ laudatores. Quõ aũt viuere velim⁹:
quõ deo ꝓpitio iã viuam⁹:q̃uis de ſcriptura ſctã multa no
ueritis:tñ ad cõmemorãdos vos:ipſa de libro actuũ apo:

ſtolorū vobis lectio recitabit̄:vt videatis vbi deſcripta ſit
forma quā deſideramꝰ iplere. Dū ergo recitat̄: vos inten:
tiſſimos eſſe volo:vt poſt eiꝰ recitationē: qd̄ inſtitui loquar
dn̄o donāte intentioni veſtre. Et Lazarus diaconꝰ legit.
Act.iiij. Cū oraſſent motus eſt locꝰ in quo erant cōgregati:⁊ reple
ti ſunt oēs ſpiritu ſancto ⁊ loquebant̄ verbū dei cū fiducia
oī volēti credere. Multitudinis aūt credentiū erat aīa vna
⁊ cor vnū:nec ꝗſq̄ eorū q̄ poſſidebat aliq̄d ſuū eſſe dicebat:
ſed erant illis oīa cōia. Et virtute magna reddebant apo:
ſtoli teſtimoniū reſurrectiōis Jeſu chriſti dn̄i noſtri:⁊ gra
tia magna erat in oībus illis. Nec enī egēs quiſq̄ erat in
ter illos. Quotquot enī poſſeſſores prediorū vel domorum
erāt:vēdentes afferebāt precia eoꝝ que vendebant ⁊ pone:
bant ante pedes apoſtolorū. Diuidebat̄ aūt ſingulis ꝓut
cuiq̄ opus erat. Cūq̄ Lazarus diaconus recitaſſet.⁊ ep̄o
codicē tradidiſſet. Auguſtinꝰ ep̄s dixit. Etiā ego legere vo
lo. Plꝰ enī me delectat huiꝰ ḃbi eſſe lectorē / q̄ verbi mei di
ſputatorē. Cū oraſſent:motꝰ eſt locꝰ in quo erant cōgrega:
ti:et repleti ſunt oēs ſpiritu ſancto:⁊ loquebant̄ verbū dei
cū fiducia omni volēti credere. Multitudinis aūt creden:
tium erat aīa vna ⁊ cor vnū:nec ꝗſq̄ eorū que poſſidebat
aliq̄d ſuū eſſe dicebat:ſed erāt illis oīa cōmunia. Et virtu:
te magna reddebāt apoſtoli teſtimoniū reſurrectiōis Je:
ſu xp̄i dn̄i nr̄i:⁊ gratia magna erat in oībus illis. Neq̄ enī
egēs quiſq̄ erat inter illos. Quotquot enī poſſeſſores pre:
dioꝝ vel domorū erāt:vēdētes afferebāt p̄cia eoꝝ que ven
debāt ⁊ ponebant ante pedes apoſtolorū. Diuidebat̄ aūt
B ſingulis ꝓut vnicuiq̄ opꝰ erat. Cūq̄ ep̄s legiſſet dixit. Au
diſtis que iā velimꝰ:orate vt poſſimus. Cōtigit aūt quedā
neceſſitas vt hec diligentiꝰ agerē: quoniā ſicut noſtis iam
preſbyter in nr̄a ſocietate ꝯſtitutꝰ:quali ſocietati ꝓhibet te
ſtimoniū lectio quā modo cū recitaremꝰ audiſtis:moriens
teſtamētū fecit:q̄ habuit vn̄ faceret. Erat qd̄ diceret ſuū:
cū in ea ſocietate viueret:vbi nemini licebat ſuū aliq̄d dice
re:ſed eſſent illis oīa cōia. Si quis dilector ⁊ laudator no:
ſter apud detractorē noſtrū predicaret iſtā ſocietatē:⁊ dice
ret cū epiſcopo Auguſtino ſic viuūt:oēs cohabitatores eiꝰ
quō ſcriptū eſt in actibꝰ apoſtoloꝝ: continuo ille detractor
caput mouens:dentē ꝓmouens / diceret:ita vere ſic ibi viui
tur:quomodo tu dicis. Quare mētiris? Quare falſa laude
honoras indignos? Nōne ibi modo in eorū ſocietate poſi:
tus p̄ſbyter teſtm̄ fecit:et qd̄ habuit quō voluit diſpoſuit:⁊
reliq̄t? Certe oīa ibi ſunt cōia:certe nemo dicit aliq̄d ſuū.
Sub his ḃbis q̄d agerꝫ laudator meꝰ? Nōne os eiꝰ q̄ſi plū
bo opilaret ille d̄tractor? Nōne ille laudaſſe peniteret? Nō
ne reuerētia ꝯfuſus:⁊ illiꝰ ſmone cōfuſus vel nobis vel te:
ſtatori illi male diceret? Hec fuit neceſſitas: vt ad iſtā dili:
gentiā veniremꝰ. Nūcio ḡ vobis vn̄ gaudeatis:q̄ oēs fra:
tres ⁊ clericos meos q̄ mecū habitant: p̄ſbyteros / dyaco:
nos / ſubdyaconos:⁊ patriciū nepotē meū:tales īueni q̄les
deſideraui. Sed ſunt q̄ de ſua q̄licūq̄ paupertate qd̄ ſtatue:
rant nōdū fecerūt. Hi duo ſunt valēs dyaconꝰ ⁊ paulo an:
te dictꝰ nepos meꝰ ſubdyaconꝰ:⁊ matris vita īpediebat: q̄
inde viuebat. Expectabat̄ in illo etiā legitime etatis acceſ
ſus / vt qd̄ faceret:firmiſſime faceret:nōdū autē fecit: quia
iſtos agellos hꝫ cū ſuo fratre cōmunes:⁊ ſub indiuiſo poſ
ſident. Si aūt diuiſi fuerint:eos cupit eccleſie cōferre:vt in
de alant̄ q̄ ſunt in ꝓpoſito ſctītatis quouſq̄ in hac vita de
i.Tim.v. gūt. Scriptū ē enī:⁊ h̄ apl's loquit̄. Qui autē ſuis et maxīe
domeſticis nō ꝓuidet / fidē denegat:⁊ eſt infideli deterior.
Hec aūt mācipia ſūt ei ſilr̄ cū fratre cōia:⁊ nōdum diuiſa.
Diſponit ea manumittere ſed nō pōt anteq̄ diuidat̄. Quid
enī ad ſe ꝑtinet:adhuc ignrat. Ad ipſū ſane q̄ maior ē ꝑtinet
diuiſio:⁊ ad fratrē eiꝰ electio. Et ipſe frater eiꝰ deo ſuit: et
ſubdyaconꝰ eſt ſub ſancto fratre meo ⁊ coep̄o Seuero ī ec
cleſia mileuitana. Hoc agit̄:hoc ſine dilatione pagēdū eſt:
vt illi ſuuli diuidant̄ ⁊ mānumittant̄:⁊ ſic det eccleſie vt eo
rum excipiat alimentū. Nepos aūt meꝰ ex q̄ conuerſus eſt:
⁊ mecum eſſe cepit:impediebat̄ et ipſe aliquid de agellulis
ſuis agere inuita vſufructuaria matre ſua:que hoc anno de
functa eſt. Inter ipſm ⁊ ſororē eiꝰ ſunt quedā cauſe in chri:
ſti adiutorio cito finiēde:vt ⁊ ipſe faciat qd̄ dei ſuū decet:
⁊ qd̄ iſta ꝓfeſſio ⁊ iſta exigit lectio. Dyaconꝰ fauſtinꝰ ſicut
C pene omnes noſtis:hic de militia ſeculi ad monaſteriū cō:
uerſus eſt:hic baptizatꝰ inde dyaconꝰ ordinatꝰ. Sꝫ q̄ exi:
guū eſt qd̄ videt̄ poſſidere (ſicut iuriſꝑiti loquunt̄) iure nō
corpe reliquerat illud:⁊ ab eiꝰ fratribꝰ tenebat̄. Nunq̄ inde
cogitauit ex quo cōuerſus eſt:nec ipſe aliq̄d queſiuit a fra:
tribꝰ ſuis:nec ab illo eſt aliq̄d q̄ſitū. Modo q̄ ventū eſt ad
hūc articulū tp̄is:cū ꝯſilio meo diuiſit ipſam rem:⁊ dimi:
diā donauit fratribꝰ ſuis:⁊ dimidiā eccleſie pauperi ī loco
eodē cōſtitute. Dyaconꝰ ſeuerꝰ ſub qua dei diſciplina ⁊ fla
gello ſit noſtis:lumē tamē nō perdidit mētis. Unā domū
hic emerat ꝓpter matrē ⁊ ſororē ſuā:q̄s de ſua patria huc
deſiderabat adducere. Emerat aūt nō de ſua pecunia:quā
nō habebat:ſed ex collatione religioſoꝝ virorū:quorū etiā
mihi querēti noīa indicauit. De ipſa nō poſſum dicere q̄d
fecerit / aut q̄d diſponat:niſi q̄ ipſe totū in mea poſuit vo:
lūtate:vt q̄cq̄d ipſe vellē / hoc inde fieret. Sed hꝫ quaſdam
cauſas cū matre ſua:quarū me iudicē poſuit:vt cū ille fue:
rint terminate:fiat de ipſa domo qd̄ ego voluero. Quid aūt
velle potero deo regēte:niſi qd̄ iuſticia iubet / et pietas po:
ſtulat? Habet etiā in patria ſua aliquos agellos q̄s diſpo:
nit ſic diſtribuere:vt etiā illic in ipſo loco poſite paupī lar:
giat̄ eccl'ie. Dyaconꝰ hipponēſis hō paup eſt:q̄d alicui cō:
ferat nō hꝫ:tn̄ de laboribꝰ ſuis anteq̄ eēt clericꝰ emerat aliq̄s
ſeruulos:hodie illos in cōſpectu noſtro manumiſſurus eſt
ep̄alibꝰ geſtis. Dyaconꝰ eraclīꝰ ante veſtros oculos ſtat:⁊ Cōtra mē
opera eiꝰ lucēt corā oculis veſtris. De ope eiꝰ ⁊ expēſa pe: ximū.ca.i.
cunia memoriā ſancti martyris habemus. De pecunia ſua
emit etiā poſſeſſionē ex cōſilio meo:nā ipſam pecuniam vo
luit ꝑ manus meas erogare:ſicuti mihi placeret. Ego ſi pe
cunie auidus eſſem:aut neceſſitates ipſas meas q̄s ꝓ pau
peribꝰ habeo in hac cauſa curarē:pecuniā acciperē. Qua:
re dicit aliq̄s. Poſſeſſio illa q̄ ab illo empta ⁊ eccl'ie dona:
ta eſt:adhuc nihil ꝓſtat eccleſie. Minꝰ habebat ad precium
⁊ q̄ mutuatꝰ fuerat:hodie eiꝰ fructibꝰ reddit̄. Nō iā ſenex:
q̄ntus mihi de illa poſſeſſione pōt fructꝰ accedere? Nunq̄d
ꝓmitto mihi tot annos eē victurū:donec ſuū p̄ciū illa per:
ſoluat? Qd̄ ergo vix diu ꝑtibꝰ reddit:de ꝓximo haberē to:
tū / ſi accipere voluiſſem. Nō feci / aliud attēdi. Fateor enī
vobis ⁊ ipſi:ſuſpecta mihi adhuc eiꝰ etas fuit:⁊ verebar ne
forte vt ſunt homies matri eiꝰ h̄ diſpliceret:⁊ diceret indu:
ctū a me fuiſſe adoleſcentē:vt bona eiꝰ paterna cōſumerē ⁊
eū egentē relinquerē. Ideo volui eiꝰ pecuniā in illa poſſeſ:
ſione ſuari:vt ſi aliq̄d (qd̄ deꝰ auertat) aliter q̄ volumꝰ eue:
niſſet redderet̄ villa: ne culparet̄ ep̄i fama. Scio eī q̄ntum D
vobis ſit neceſſaria fama mea:nā mihi ſufficit conſcientia
mea. Emit etiā ſpaciū ab iſta poſtea eccl'ia notū vobis:et
ſua pecunia edificauit domū. Et hoc noſtis. Ante paucos
dies priuſq̄ ſermonē de hac re haberē vobiſcū:eam dona
uit eccl'ie. Expectauit enī vt eā ꝑficeret / ⁊ ꝑfectā donaret.
Fabricādi aūt domū neceſſitas illi nulla erat:niſi q̄ cogi:
tauit matrē ſuā huc eē venturā. Si aūt veniſſet in re filij ſui
habitaret:mō ſi venerit / ī opere filij ſui habitabit. Teſtimo
niū ei perhibeo:pauper remāſit ſꝫ in charitatis poſſeſſione
permanſit. Aliqui ſeruuli eiꝰ reliqui fuerāt iam quidē ī mo
naſterio viuētes:quos tn̄ geſtis eccleſiaſticis manumiſſurꝰ
eſt hodie. Nemo ergo dicat / diues eſt:nemo exiſtimet: ne:
mo male loquat̄:nemo ſeipſum ⁊ animā ſuam ſuis dentibꝰ
laniet. Pecuniā nullā habet ſeruatā:vtinā quā debet reſti:
tuat. Ceteri.i.ſubdiacones pauperes ſunt deo propitio et
miſericordiā dei expectāt. Unde ipſi faciant non habēt et
nullas habētes facultates finierūt mundi cupiditates. Ui
uunt nobiſcū ī ſocietate cōmuni:⁊ nemo eos diſtinguit ab
eis q̄ aliquid attulerunt. Charitatis vnitas preponēda eſt
terrene commodo hereditatis. Reſtantꝰ preſbyteri. Sic enī
ad eos gradatī aſcēdere volui. Cito dixerī:paupes dei ſūt E
Nihil ad domū ſocietatis nr̄e attulerūt:niſi ipſam qua nihil
charīꝰ eſt charitatē. Uerūtn̄ q̄m ſcio natos fuiſſe rumores
de diuitijs ipſoꝝ:nō a me ad aliq̄d ꝯpellēdi:ſꝫ vobiſcū meo
ſmone purgādi ſūt. Uobis dico q̄ forte neſcitis:nā veſtrū
plurimi ſciūt p̄ſbyterū leporiū q̄uis ſeculi natalibꝰ clarū ⁊
apud ſuos honeſtiſſimo loco natū:tn̄ iā deo ſeruientē cun:
ctis q̄ habebat relictis inopē ſuſcepi. Nō q̄ nihil habuit:ſꝫ
q̄ iā fecerat qd̄ lectio iſta ꝑſuadet. Hic nō fecit:ſed nos:ſci
mus vbi fecit. Unitas xp̄i et eccl'ie: vna eſt. Ubicūq̄ fecit
bonū opus ⁊ ꝑtinet ad nos vt ſibi cōgaudeamꝰ. Hortꝰ eſt

vnus vbi noſtis:ibi monaſteriū ſuis cōſtituit:qꝛ ⁊ ipſi deo
ſeruiūt. Ille dotꝰ ad eccleſiā nō ptinet nec ad ipm. Et ad
quē diterit aliqs: Ad illud qꝫ ibi eſt monaſteriū. Sed veꝝ
eſt qꝫ vſqꝫ ad hoc tps curā ꝓ illis ita gerebat: vt ſupticulos
qbꝰ ſuſtentant apud ſe haberet: et eis ipſe vt videbat impē
deret. Sed ne ꝓpter hoc daret locꝰ hoibꝰ ſuſpitiōes ſuas ro
dētibꝰ ⁊ ventrē nō iplētibꝰ: hoc placuit et mihi ⁊ ipſi: vt ſic ſe
illi tranſigant: qſi iſte iam de ſeculo exierit. Nūqd eni cum
obierit ipſe/illis diſpēſaturus ē aliqd? Meliꝰ eſt vt videat
illos ibi bn̄ ꝯuerſantes. ⁊ regēte deo in diſciplina xpi ſic vi
uētes: vt de illis tm̄modo gaudeat: nō eorū neceſſitatibꝰ oc
cupet. Pecuniā nō hꝫ quā ſuā dicere poſſit. Habebat xe
nodochiū edificādū: qd mō videtis edificatū. Ego illi in
iunxi: ego iuſſi. Obtēperauit mihi libētiſſime: ⁊ ſicut videtꝭ
operatꝰ eſt: quō etiā meo iuſſu baſilicā ad octo martyꝛes fa
bricauit: de his q̄ ꝑ vos deꝰ donauit. Cepit eni de pecunia
que data erat eccleſie ꝓpter xenodochiū: ⁊ cū cepiſſet edifi
care: vt ſunt religioſi deſiderātes opa ſua in celo ſcribi: ad
iuuerūt ꝓut qſqꝫ voluit ⁊ fabricauit. Opꝰ ante oculos ha
bemꝰ. Ois hō qd factū ſit: videt de pecunia/qꝛ nō habebat
mihi credāt: dentē compeſcāt/nō frangāt. Emerat de ipa
pecunia xenodochij quandā domū in cararia: quā ſibi exi
ſtimabat ꝓpter lapides ꝓfuturā: ſed lapides eiꝰ domꝰ: fa
brice neceſſarij non fuerūt/qm̄ aliunde ꝓuiſi ſunt. Domꝰ ḡ
ipſa ſic remāſit: penſionē pſtat ſed eccleſie nō pſbytero. Ne
mo ampliꝰ dicat. In domū pſbyteri: ante domū preſbyte
ri: ad domū pſbyteri. Ecce vbi eſt domꝰ preſbyteri: vbi eſt
domꝰ mea: ibi eſt domꝰ preſbyteri: alibi nō hꝫ domū niſi vbi
F cūcꝫ hꝫ deū. Quid ampliꝰ qritꝭ: niſi qꝛ me illō memini etiā
ꝓmiſiſſe: vt ad vos pferrē qd egiſſem inter duos: fratrē vi
delicet et ſororē: filios ianuarij preſbyteri: qꝛ orta iter illos
fuerat cōtrouerſia pecuniaria. Sed tn̄ qꝛ ſicut inter fratres
ſaluandos ꝓpitia charitate ꝓmiſerā audire: vt inter illos
qcqd eſſet iudicādū finirē: parauerā me iudicē: ſꝫ antecꝫ iu
dicarē/ipſi qd iudicaturꝰ erā finierūt. Nō inueni vn̄ iudi
carē: ſed vnde letarer. Acqeuerūt oino ꝯcorditer voluntati
mee ⁊ cōſilio meo: vt pares eſſent in pecunia quā reliqt pa
ter eoꝝ eccleſia renūciāte. Poſt ſermonē meū locuturi ſūt
hoies: ſed ⁊ qdlibet hoies loquant qlicūqꝫ aura flante: per
ducet inde aliqd ad aures meas. Et ſi fuerit tale vt ſit ite
rū neceſſe vos purgare: reſpōdebo dtractoribꝰ: rn̄debo ma
ledicis: rn̄debo incredulis nō vobis credētibus pſbyteris
ſuis: rn̄debo vt potero qd dn̄s dederit. Interī mō nō ē ne
ceſſe qꝛ nihil forte dicturi ſūt. Qui nos amāt libere gaude
būt: q nos oderūt tacite dolebūt. Tn̄ ſi linguas exercuerit
audiēt deo ꝓpicio vobiſcū rn̄ſionē meā nō litē meā. Non
eni hoiem volaturꝰ ſum ⁊ diciturꝰ: ille hoc dixit: iſte ſic detra
xit: cū fortaſſe etiā ad me falſa qꝛ ⁊ hoc pōt fieri pferant. Ve
rūtamen qcūqꝫ plata fuerint ſi oportune videbit: loqr inde
charitati veſtre. Ante oculos vr̄os volo ſit vita vr̄a. Scio
qꝛ querētes licentiā malefaciendi: querūt ſibi exēpla male
viuentiū ⁊ multos infament vt ſocios inueniſſe videantur.
Ideo qd noſtrū eſt fecimꝰ: plꝰ qd faciamꝰ nō habemꝰ. Ante
oculos vr̄os ſumꝰ. Nulliꝰ aliqd deſideramꝰ: niſi bona opa
G veſtra. Et vos exhortoꝛ fratres mei: ſi aliqd vultis clericis
Actuū.ij. dare/ſciatis qꝛ non debetis qſi vitia eoꝝ fouere ʒ me. Ocs
⁊.iiij. offerte qd vultis: offerte de voluntate vr̄a. Qd cōmune erit
diſtribuet vnicuiqꝫ ſicut cuiqꝫ opus erit. Gazophilaciū at
tēdite ⁊ oēs bn̄ habebimꝰ: valde me delectat ſi ipſum fue
rit pſepe noſtrū: vt nos ſimꝰ iumēta dei/ vos ager dei. Ne
mo det byrrhū vel lineā tunicā ſeu aliqd niſi in cōe: de cōi
accipiā mihi ipſi: cū ſciam cōe me hr̄e velle qcquid habeo.
Nolo talia offerat ſanctitas vr̄a: qbꝰ qſi ego ſolꝰ decentiꝰ
vtar. Offerat mihi: verbi gr̄a byrrhū pciū: forte decet epm:
qꝫuis nō deceat auguſtinū: id eſt hoiem pauperē: de paupi
bus natū. Modo dicturi ſunt hoies: qꝛ inueni pcioſas ve
ſtes: qs nō potuiſſem hr̄e vl in domo pr̄is mei vel i illa ſecu
lari pfeſſione mea. Nō decet. Talē debeo hr̄e qlē poſſum ſi
nō habuerit fratri meo dare. Qualē pōt hr̄e pſbyter: qlē pt
hr̄e decēter dyaconꝰ ⁊ ſubdyaconꝰ: talē volo accipe/qꝛ in
cōmune accipio. Si qs meliorē dederit vēdo: qd et facere
ſoleo: vt qn̄ nō pōt veſtis eſſe cōis: pciū veſtis ſit cōe. Ven
do ⁊ erogo paupibꝰ. Si hoc eū delectat: vt ego habeā talem
det vn̄ nō erubeſcā. Fateoꝛ eni vobis de pcioſa veſte eru
beſco: qꝛ nō decet hāc pfeſſionē/hāc admonitionē/hec mē
bra hos canos. Etiam illud dico. Si forte in nr̄a ſocietate
eger eſt aliqs vel poſt egritudinē vt neceſſe ſit eum an̄ ho
rā prādij reficere: nō ꝓhibeo religioſos vel religioſas mit
tere eis qd eis videt vt mittāt. Prādiū tn̄ et cenā ex nemo D
habebit. Ecce dico/audiſtis Qui hr̄e voluerit ꝓpriū ⁊ de xij.q.j.no
ꝓprio viuere ⁊ ʒ iſta pcepta nr̄a facere: parū eſt vt dicā: lo.
nō mecū manebit: ſed nec clericꝰ erit. Dixerā eni ⁊ ſcio me
dixiſſe/qꝫ ſi nolēt ſuſcipere ſocialē vitā mecū: nō illis tolle
rē clericatū/ſed ſeorſū manerēt ⁊ ſeorſū viuerēt: quō noſſēt
deo viuerēt. Et tn̄ ante oculos poſui/qꝫtū mali ſit a ꝓpoſi
to cadere. Malui eni habere cecos vel claudos: qꝫ plāgere
mortuos. Qui eni hypocrita eſt/ mortuꝰ eſt. Quō ḡ qcūqꝫ
voluiſſet extra manere ⁊ de ſuo viuere nō tollerē ei clerica
tū: ita mō qꝛ placuit illis deo ꝓpitio ſocialis hec vita qcqs
cū hypochriſi vixerit: qſqs inuētꝰ fuerit hn̄s ꝓpriū: nē ei
pmitto vt inde faciat teſtamētū: ſꝫ delebo eū de tabula cle
ricorū. Interpellet ʒ me mille concilia: nauiget ʒ me quo
voluerit: ſit certe vbi potuerit/adiuuabit me deꝰ vt vbi ego
epſ ſum illic clericꝰ eſſe nō poſſit. Audiſtis/audierūt. Sed
ſpero in deū noſtrū ⁊ miſericordiā eiꝰ: qꝛ ſicut diſpoſitionē
meā iſtā hylariter acceperūt: ſic eā pure fideliterqꝫ ſuabūt
Dixi aliqd ſuū nō hr̄e pſbyteros cohabitatores meos/ in E
ter qs eſt ⁊ pſbyter barnabas. Sꝫ de illo audiui qdā fuiſſe
iactata ante oīa/qꝫ emit villā a dilecto et honorabili filio
meo eleuſino. Hoc falſū eſt. Monaſterio donauit ille nō vē
didit. Ego ſum teſtis. Quid ampliꝰ qratis ignoro. Ego ſū
teſtis: donauit ille nō vēdidit. Sed dū nō credit dōare po
tuiſſe: creditꝰ ē vēdidiſſe. Beatꝰ hō q tā bonū opꝰ fecit vt nō
crederet. Tn̄ vel mō credite: ⁊ detractores audire libenter
deſinite. Iā dixi: ego ſum teſtis. Dictū ē de illo qꝫ anno pre
poſiture ſue ꝑ induſtriā dbita fecerit: vt dū ego volo reddi
debita: darē illi licētiā poſcēdi fundū victorianēſem: tanqꝫ
dixiſſet mihi vt reddā debita mea: da mihi in decē annos
fundū victorianēſem. Et hoc falſum eſt. Si fuit rumor vn̄ na
ſceret/fecit debita reddēda. A nobis reddita ſunt ꝑtim vn̄
potueſt. Remāſit aliqd qd nō debebat etiā monaſterio il
li qd ꝑ ipꝫ deꝰ inſtituit. Cū ḡ remāſiſſet: cepimꝰ qrere vn̄ de
bitū redderemꝰ. Ad cōductionē ipſiꝰ fundi nullꝰ acceſſit ni
ſi qdraginta ſolidos offerēs penſionē. Sed vidimꝰ fundū
ampliꝰ poſſe dare: vt celeriꝰ debitū redderet: ⁊ cōmiſi fidei
eius vt de ipſa ꝯductiōe lucra nō reqrerēt fratres: ſꝫ qcqd
daret fundꝰ de ipis fructibꝰ iputarēt ad debitū. Fide agit.
Paratus eſt preſbyter vt aliū cōſtituā q de fructibꝰ fratri
bꝰ reddat. Ex nūero vr̄o ſit aliqs/cui hec cōmittā: ex nūe
ro ipſorū q ad nos talia ptulerūt. Sūt eni in vobis hoies
religioſi: q eū rumorē falſo reprehenſū eē voluerūt ⁊ tn̄ cre
diderūt factū. Ex ipis ḡ aliqs veniat ad nos: ſuſcipiat poſ
ſeſſionē: oēs fructꝰ pcij ſuis fideliter vēdat: vt reddi poſſit
faciliꝰ qd dbet ⁊ hodie recedat ide cura pbr̄i. Locꝰ etiam
ipe vbi monaſteriū ꝯſtitutū ē a memorato filio meo hono
rabili eleuſino: ipſi pbr̄o barnabe donatꝰ eſt anteqꝫ ordinaret
pſbyter: i ipo loco monaſteriū inſtituit. Sꝫ tn̄ qꝛ noie ipſiꝰ
donatꝰ erat locꝰ: mutauit iſtrumēta vt noie monaſterij vi
deat. De fundo victorianēſe: ego rogo: ego hortoꝛ: ego pe
to: vt ſi qs religioſus eſt/fide agat: ⁊ exhibeat eccleſie iſtā
operā: vt cito debitū reddā Qd ſi nēo de laicis fuerit inuē
tus: ego ꝓpono aliū: iſte illuc nō accedet. Quid vult apłꝰ
Nemo laceret ſuos dei: qꝛ nō expedit lacerantibꝰ. Seruis
dei qdē merces falſis detractiōibꝰ creſcit: ſed creſcit pena
etiā detrahētibꝰ. Nō ſine eā dictū eſt. Gaudete ⁊ exultate Mat.v.
qn̄ detrahunt de vobis/dicētes falſa: qꝛ merces veſtra ma
gna eſt in celis. Nolumꝰ cū detrimēto vr̄o magnā hr̄e mer
cedē. Minꝰ ibi habeamꝰ: et tn̄ vobiſcū ibi regnemꝰ. Amē.

De tenenda obedientia et euitanda ſuperbia Sermo.liiij.

Ihū ſic deo placet quēadmodū obedientia. Chā A
maledictꝰ fuit: ⁊ poſt multa ſecula manet qd dr. Gen.ix.
Semē chanaā ⁊ nō iuda: qꝛ pr̄i nō eſt obſecutus Dan.xiij.
Ceteꝝ ſem q ē obſecutꝰ: pr̄is bn̄dictionē habuit
in oīa ſecula. Hoc itaqꝫ dico: nō ē filiorū iudicare de patri
bus. Nēo vadit ad magiſtrū vt doceat didaſcalū ſuū. Ve
niſti ad me vt docerē te lr̄as. Si tibi ſcpſero et dixero tibi.

Scribe quõ ⁊ ego ſcribo: vtiq̃ imitari debes quẽ elegiſti magiſtrũ: ab aliq̃ doct⁹ es tradis ad peritiorẽ magiſtrũ.
Hoc totũ q̃re dico: vt obediẽtiã exhibeam⁹ i patres nr̃os.
Qui patrib⁹ non obſequit̃: deo nõ obſequit̃. Dicit enĩ dñs.
Luce.x. Qui vos ſpernit: me ſpernit. Qui ḡ contẽnit aplos: cõtẽnit xp̃m. Qui contẽnit patrẽ: cõtẽnit xp̃m qui in patribus eſt.
Hoc dico q̃ hec in vobis ſũma ⁊ ſola eſt ṽtus obediẽtie.
Si ieiunaueris dieb⁹ ⁊ noctib⁹ / orationẽq̃ feceris: ſi in ſacco ⁊ cinere fueris: ſi aliũ nihil feceris niſi qd̃cũq̃ preceptũ eſt in lege: ⁊ tibi viſus fueris quaſi ſapiẽs / ⁊ obediẽs patri nõ fueris: oẽs ṽtutes pdidiſti. Una obediẽtia plus q̃ oẽs virtutes alie valet. Ieiuniũ vel cõtinẽtia (ſi diligẽter attẽderis) ſupbiam tibi facit. Supbia aũt eſt inimica deo: ⁊ nihil ſic odio h̃z de⁹ ſicut ſupbiã. Quicũq̃ nõ obedit: non facit de ſanctitate / ſed de ſupbia. Ideo enĩ nõ obedit: q̃ meliorẽ ſe credit illo cui nõ obedit. Simpliciter dico vobis: oĩa peccata odio h̃z de⁹: mẽdaciũ / periuriũ / furtũ / latrociniũ / adulteriũ / fornicationẽ / in q̃b⁹ ſi q̃s deprehenſus fuerit: nõ põt oculos leuare: ſic habem⁹ eũ execrabilem. Si q̃s ſupb⁹ eſt multo pei⁹ pctm̃ facit q̃ adulteriũ ⁊ tñ loq̃mur cũ eo. Qui fornicator ẽ põt aliq̃n dicere. Uicit me caro mea: ſupauit me adoleſcẽtia. Nõ dico q̃ ſibi h̃ facere liceat aut q̃ ſe excuſare debeat: ſiquidẽ et hoc odio h̃z de⁹: ſed in cõparatione mali dico. Quicũq̃ aliqd̃ pctm̃ fecerit: ṽbi grã: ſi furtũ fecerit: ſe excuſare põt. Dicet enĩ. Ideo furtũ feci: q̃ algebam: vl̃ q̃ fame moriebar: vel q̃ egrotabã. Supb⁹ qd̃ dicere põt? Ideo ſupbia maius malũ eſt: q̃ excuſationẽ nõ h̃z. Cetera vitia eis nocẽt q̃ ea cõmittunt: ſed ſupbia pl⁹ oib⁹ nocet. Hec ergo dico ne cogitetis pctm̃ nõ eẽ ſupbiã.
j.Timo.iij. Nã q̃d dicit aplus. Ne q̃s incidat in iudiciũ dyaboli.
Uidem⁹ ḡ fratres q̃m q̃cũq̃ inflat̃ in iudiciũ diaboli incidit.
Iaco.iiij. Hoc eſt ḡ ſm̃ qd̃ dictũ eſt. De⁹ ſupbis reſiſtit: humilib⁹
B autẽ dat gratiã. Ut oĩa igit̃ pctã fugiam⁹: maxime aũt ſuperbiã: dico vobis de ſupbo q̃ ſemꝑ ſibi ſapiẽs videt̃. Si q̃s enĩ de fratrib⁹ cõſiliũ dederit ei: ⁊ dixerit. Frater nõ debes ſic agere: nõ eũ dignat̃ audire: q̃ ſe magis ſapientem putat q̃ illũ q̃ dat conſiliũ. Et quid dicit ĩ corde ſuo? Ego mihi ſapiens ſum: ego nõ habeo querere cõſiliũ: nec tu ſapientior es me. Licet nõ dicat: tñ ex eo q̃ ɔtẽnit cõſiliũ fratris: in corde hoc loquit̃. Ergo hoc dico q̃ ſuperbiã h̃z: ſine cauſa h̃z alias ṽtutes: imo eas nõ h̃z ſed videt̃ h̃re. Qui eĩ hoc h̃z qd̃ deo cõtrariũ eſt: quõ põt h̃re aliũ qd̃ deo amicũ ſit? Supbia in monaſterio ſit. Si ieiunamus erigimur: ⁊ ſi orationẽ facim⁹ ꝓ peccatis: in ſupbiã erigimur. Aliq̃s ieiunat ꝓ peccatis ſuis: ⁊ ꝓ pctis ſuis penitẽtiã agẽs: in ſuperbiã extollit̃. Ideo ieiunas / ideo oras / ideo p̃cepta facis: vt ɔ deũ facias? Monach⁹ ſi ſupb⁹ eſt: multum ei meli⁹ erat ſi vxorẽ duxiſſet. Ego ſimpliciter dico: ⁊ libera fronte h̃ dico: q̃ q̃cũq̃ ſupb⁹ eſt: meli⁹ eſſet ei (⁊ hoc ad cõparationem mali dico) vt omnia alia vitia haberet ⁊ ex malis ſuis inclinaret̃ ad penitẽtiam: ⁊ nõ oẽs deſpiceret. Si aũt poſt pctã ageret penitẽtiã: vtiq̃ dei miſericordiã cõſequi mereretur. Qui autẽ ſupbus eſt: omniũ maloꝝ h̃z principiũ: ⁊ nõ agit penitentiã q̃ſi iuſtus ſit. Supb⁹ nõ agit pniam pro malis: ⁊ gloriat̃ q̃ſi ꝓ bono. Propterea ſupbia ɔtra eſt deo: q̃ deo nõ ſubiicit̃. Hoc q̃re dixerim / ⁊ voſipſi intelligitis: ⁊ alioꝝ
C ruine nr̃a debẽt eẽ exẽpla. Propterea venim⁹ ad monaſteriũ: libertatẽ ſeculi pdidim⁹: vt ſuiutem xp̃i accipiamus. Deinde iſta de fratrib⁹ loquor q̃ ſolẽt ſedere longius a monaſteriis. Nõ eis deb̃z naſci ſupbia de exẽplo. In cenobio vixiſti: placuit tibi vt maneres in decimo miliario: non debes ſynaxim ſanctoꝝ fratrũ cõtẽnere. Non te ideo viliorẽ putes ſi ad fratres veneris in ciuitatẽ. Si neceſſitatẽ haberes ire ⁊ videre mulieres vel ire ĩ plateas: recte nõ ires: ſ̃z ſi ad ſynaxim ſanctorũ nõ vadis: q̃re hoc facis? Uos q̃ manetis in deſerto (cuilibet veſtrũ dico) aut meliores fratrib⁹ eſtis q̃ ſũt ĩ cenobiis: aut peiores? Si meliores: veni vt exẽplũ eis vite tribuas: ſi aũt deteriores: veni vt diſcas que nõ ſcis. Supbia naſcit̃ quãdo aliq̃s dicit ſe ſecretũ ſedere: fratreſq̃ nõ dignat̃ videre ⁊ viſitare ⁊ ĩ ſupbiã erigit̃. Hoc ꝓpterea loquor: p̃ſente ſancto fratre q̃ hoc ope facit qd̃ ego loq̃r vt hãc ſanctitatẽ ope facere ſtudeat. Deniq̃ multi ſancti patres q̃ veri p̃res ſunt: q̃ regũt aĩas ſanctorũ / q̃n aliq̃s viderunt iuniores ire ad deſerta: ⁊ ad cenobiũ nõ venire et in ſupbia eſſe: vadũt et vim eis faciũt ⁊ adducũt eos: nõ vt noceãt: ſ̃z vt tollat̃ eis ſupbia. Hoc ꝓpterea dico vt illi qui manẽt in ſecretis: ⁊ veniũt ad cenobiũ ⁊ fratres viſitant: ab his q̃ ſũt ĩ cenobiis nõ arguãtur q̃ſi ĩpatientes ſed q̃ſi humiles. Nemo dicat de vobis. Ecce ille q̃ ĩ heremo ſedet q̃ nõ patit̃ venit. Propterea venit vt te edificet: nõ deſtruat ⁊ vt ſupbiã pdat. Uidete q̃lis vite ſit: venit de deſ̃to: ⁊ iñ gloriã nõ h̃z coꝝ q̃ in deſerto ſunt. De⁹ itaq̃ oĩpotẽs oĩa q̃ locuti ſumus: orõnib⁹ ſanctoꝝ nos quoq̃ implere faciat. Nihil eſt enĩ grãde dicere ſed facere. Sed qd̃ ego facere non
Luce.viij. poſſum ideo loquor vt qui pỏt facere faciat. Qui habet aures audiendi audiat: in xp̃o ieſu dño nr̃o: cui eſt honor virtus ⁊ poteſtas in ſecula ſeculorum. Amen.

De obitu valẽtini ep̃i carthaginẽſis. In quo hoĩs ſapiẽtiã in trib⁹: triplicẽq̃ ſtatum eccl̃ie: ſtatuſq̃ diſtinctionẽ ɔmẽdat et cetera. Sermo.lv.

Liber ſapiẽtie fratres chariſſimi multis modis B
cõmẽdat hoĩs ſapientiã. Primo q̃ hominẽ a periculo liberat. Scd̃o q̃ ɔſeruat liberatũ. Tertio q̃ coronat cõſeruatũ. Quõ aũt liberat: exẽplum
patet de noe: quẽ cũ aq̃ deleret terrã: liberauit ĩ archa. Quõ Geñ.viij.
aũt cõſeruat: patet de iacob: quõ duxit eũ dñs per vias re- Ge.xxviij
ctas: ⁊ oſtendit illi dormiẽti regnũ dei. Qui euigilans ait.
Uere hic eſt dom⁹ dei ⁊ porta celi. De gloria dei vero q̃ co-
ronat ſubdit̃. Reddet de⁹ mercedẽ ſanctis ſuis laborũ ſuo- Sap.x.
rum: ⁊ deducet eos in via mirabili. Iſti enĩ ſunt tres ſtatus eccl̃e. Stat⁹ videlicet penitẽtie: iuſticie / ⁊ glorie. In primo liberat. In ſcd̃o cõſeruat. In tertio coronat dñs. In p̃io afficimur. In ſecũdo reficimur. In tertio pficimur. In primo eſt labor ⁊ dolor. In ſcd̃o ſapor ⁊ decor. In tertio gloria ⁊ honor. Uerũtamẽ q̃ de his ſtatib⁹ frequẽti⁹ fratrib⁹ nr̃is canonicis frequẽs fuit lectio ⁊ exhortatio: ⁊ in menſa quotidiana diſputatio: fortaſſe in corde dicetis. Tediũ eſt tñ de hoc nobis audire: q̃ etiã obſequiũ op̃z vt nos decet reuerẽdo valẽtino ep̃o exhibere. S̃z nõ pigeat vos fratres me ſupportare: qd̃ ſi tediũ vobis eſſet ad fratres meos ɔſtigiã: q̃ me audire tota mẽte ⁊ toto affectu deſiderant. Nam verbũ notũ ⁊ antiquũ: nouũ aliq̃n fieri põt. Cibus etiã diu
maſticatus citi⁹ digerit̃. Ut ergo fratres diſtinctio trium B
ſtatuũ clari⁹ eluceſcat: conat⁹ eis accõmodem⁹ in hũc mo-
dũ. In ſtatu penitẽtie cecũ reducit dñs ꝑ vias duras: ⁊ ꝓ- Sap.x.
mittit illi regnũ dei patris ſui. In ſtatu iuſticie iuſtũ deducit dñs ꝑ vias rectas: ⁊ oſtẽdit illi regnũ dei. In ſtatu glorie iuſtũ ⁊ ſanctũ educit dñs in via mirabili: ⁊ introducit eũ in regnũ dei. Ecce fratres quõ reducit̃ cec⁹ de inuio ad viã de exilio ad patriã: de mãſione ad mãſionẽ: de ṽtute ad virtutẽ: de corporis carcere ad eternã gloriã. Ecce quomodo reducit̃ cec⁹ ne ſit ſine xp̃o: deducit̃ iuſtus vt ſit xp̃s cũ eo: educit̃ ſanct⁹: vt ip̃e ſit cũ xp̃o. O fratres mei: ecce quõ eſſe ſine xp̃o miſerũ eſt: xp̃m ſecũ eẽ tutũ eſt: eſſe cũ xp̃o beatum eſt. Nõ enĩ exiſtimãdũ eſt idẽ eſſe ſecũ eſſe xp̃m: ⁊ eſſe cum
xp̃o. Apl̃s enĩ habebat ſecũ xp̃m dũ dicebat. Nõ ego ſol⁹ j.Cori.xv
ſum: ſed gratia dei mecũ eſt. Nõdũ erat cũ xp̃o dũ diſſolui Phil.j.
cupiebat ⁊ eſſe cũ xp̃o. Latro ſecũ habebat xp̃m: cui ꝓmit- Lu.xxiij.
tebat xp̃s. Hodie mecũ eris in paradiſo. Reducit̃ itaq̃ cecus ꝑ vias duras. Sane durũ eſt relinquere cõſueta: duri⁹ aggredi ĩcõſueta: ſ̃z duriſſimũ eſt in fornace decoqui continua: in q̃ neceſſe eſt vt decoquat̃ taliter vt velut carnes poſſit amputari: ⁊ velut virga ad oẽm modũ reuolui. Iſte ſũt vie peccatorib⁹ dure ſup oĩa dura: amare ſup oĩa amara: odioſe vt mors. Que ſũt iſte vie fratres niſi relinq̃re q̃ mũdi ſunt? O q̃ durũ eſt. O q̃ mortale videt̃. O q̃ amarũ relinquere q̃ mũdi ſũt. S̃z q̃ dura: q̃ amara: q̃ penoſa: iõ cẽ-
tuplũ accipies: ⁊ vitã eternã poſſidebis. Eia milites ſurgi- Mat.xix.
te iã: q̃ diu dormiſtis: armate vos cõtritiõe cordis / ɔfeſſio-
ne oris / afflictione carnis: q̃ ecce veniet ſaluator ⁊ non tar- Heb.x.
dabit. Ecce iã in ianua eſt: ecce iã te vocat: ecce te venire cõpellit. Sed dices o miſer. In cõtritiõe eſt dolor: in ɔfeſſiõe rubor: ĩ afflictiõe labor: q̃d ḡ faciã? Eia o miles xp̃i ciuis
celorũ iã denũciaris ab illo q̃ ſup te ẽxp̃e q̃ laborẽ ⁊ dolo- Ps.ix.
rẽ cõſiderat. Uerũtñ q̃to duriora, tãto vtiliora tibi erunt. Uerũtamẽ certa valẽter dũ potes: q̃m repoſita ẽ tibi coro-
na iuſticie: quã reddet tibi dñs ĩ illa die iuſt⁹ iudex. Poſtq̃ ij.Ti.iiij.

autē cecus factꝰ eſt vidēs:impius iuſtus:tūc deduxit dn̄s
C per vias rectas:cātare poterimꝰ fratres. Sūt eni fratres:
(vt ſcholares noſtri vacui nō recedāt,)tres ſpecies rectitu
dinis. Aliud eſt eni regi:aliud dirigi:aliud corrigi. Nā ꝓ
Pš. xxij. pheta dicebat. Dn̄s regit me ⁊ nihil mihi deerit. Et iterū.
Pſal.v. Dirige in cōſpectu tuo viā meā. Et iterū. In quo corrigit
pš. cxviij. adoleſcētioꝛ viā ſuā. Et iterū. Mane(inquit eſaias)erigit
Eſa.l. mihi aurē. Res eni fratres inaīata ꝓprie dr̄ regi: vt currꝰ
⁊ nauis. Res ſenſata ꝑter ratonē dirigit: vt equus ⁊ mu
lus:qbꝰ non eſt intellectꝰ. Res rationalis corrigit:ſcʒ cor
Col.iij. de regit: vt hō. Iuſtus vero erigit vt ſapiat q̄ ſurſum ſunt
Hiere. vj. et querat. Sic eni volebat hieremias dū dicebat. State in
vijs veſtris ⁊ cōſiderate que ſit vita eterna. Daniel ad ma
Danie.x. ieſtatis viſionē proſtratus audiuit ab angelo. Sta ſup pe
des tuos. Qd̄ tn̄ ſi nō credis ꝓphete:crede poete ſcholarꝭ
ꝑuerſe:cui deꝰ os ſublime dedit: celūqꝫ videre iuſſit:a quo
dū quereret tyrānus ⁊ diceret. Quare te deꝰ fecit? Reſpon
dit vt cōtēpler celū ⁊ celorū numina. Factus eſt eni hō in
terra:nō ad terrā/ſed ad celū: et factꝰ eſt de terra non pro
pter terrā ſed ꝓpter celū. Quis fideliū plꝰ dixiſſet fratres:
aut ꝓbabilioꝛi argumēto:neſcio. Nūqd etiā aīal mutū et
brutū nouit argumētū egritudinis ſue? Nūquid leo infir
māns:aīal qd̄ ſymia dr̄ querit:qua deuorata moꝛ conuale
ſcit? Nūqd etiā ſymia egrotās querit ſanguinē canis. vr
ſus formicas:leopardꝰ capreas:vitis ſerpētes ferculum?
Hō vo attritꝰ ī phyſica hec oīa ignorare videt. Unūqdqꝫ
eni felicitatē affectat:ſed ſi homo affectat ope/tn̄ affectare
nō videt. Quere ḡ o hō celū ad qd̄ factꝰ es. Noli querere
philoſophiā:qm ad philoſophiā factꝰ nō es:nec expedit ti
bi ſcire q̄ ſunt ſup terrā:ſed tn̄ q̄ ſurſum ſunt. Sta igit ſup
pedes tuos:ſta in vijs tuis naturalibꝰ:ad quas factꝰ es:et
Luce.vj. dirige eas ſi neceſſe eſt in dādo ⁊ dimittēdo. Date ⁊ dabit
vobis. Et tūc dn̄s tibi dicet. Amice aſcēde ſuperiꝰ:itra in
D gaudiū dn̄i tui. Sed dicet qs: Quō et qualiter egredietur
Prouer. ſpūs de corpe? Nūqd ſalomō hoc ignorare videt:dū ſe di
xxx. xit penitꝰ ignorare viā aqle in celo? Quō ḡ deū videt:quō
Ariſtotel. angelū:quō ſeipſum:quō ſpiritū aliū bonū vel malū? Su
per hoc hodie ille magnificus philoſophus admirat. Nā
in libris de aīalibꝰ quinqꝫ ſenſus corporis cōmunes eē no
bis ad vſū cū brutis poſuit:nō ad oblectamētū. Hō in oī
bus delectat:pecꝰ vero tn̄ in duobꝰ delectat:ſcʒ in guſtu ⁊
tactu:in alijs vo mouet qn̄qꝫ et excitat/ſed nō delectatur.
Unde ergo eſt ꝙ ſpūs egreſſus a corpore duos quos ha
bet cōmunes cū beſtijs penitus amittit. Non eni guſtu vł
tactu vtit vel oblectat:ſed alios tres ad vſū retinet et oble
ctamētū. Mirabile tn̄ videt ei:ſcʒ ꝙ ſpūs ſine corpore ſen
ſibus corporis vtat. Quod tamē philoſophus ſi forte pla
ne non intellexit:verū eſt tamē ⁊ oīno verū et irrefragabi
le:qꝛ ſpiritꝰ liber videt deū: delectat in deū:ne ſemper ſibi
dicat. O aīa vbi eſt deꝰ tuus? Audiet etiā angelos cantā
Mat. xxv tes ⁊ iubilātes. Uidebit etiā et audiet. Eſto ſup quinqꝫ ci
uitates:id eſt beatitudies:⁊ ſic vnicuiqꝫ ſm opera ſua. Et
ſi dicet a nobis. Dn̄e qd̄ facies:quādo hec oīa meruimus
a te largiri? Porro rn̄debit ille magnus paterfamilias
velut alexāder militi petēti munus:cui ciuitatē dediſſe fer
tur. Si tu tn̄ nō es dignus tanta recipe:ego tamē ſum di
gnus ⁊ potēs tanta donare. Angeli fratres mirabunt non
modicū de operibꝰ dei in ꝯiūctione aīe ⁊ carnis in homīe:
in cōiūctione hoīs ⁊ verbi in xp̄o:in cōiunctione hominis
Ioh.xvij. et dei in celo. Nā dicturus eſt dn̄s. Pater volo vt ſint vnū
nobiſcū:ſicut ego ⁊ tu vnū ſumus. De prima admirantur:
vbi vnū vni iungit:de ſecūda plus:vbi vnū duobꝰ iūget:
ſed de tertia plurimū:vbi vnū tribꝰ in trinitate iūget. Hec
ſūt ḡnaliter expoſita:ſpiritaliter tn̄ ad cōmemorationem
huiꝰ ſcti ep̄i valentini trahi poſſunt. Qui dū eſſet cathecu
minus annorū.xix.ad baptiſmū ꝑuenit: ⁊ ſic reduxit eum
dn̄s ꝑ vias rectas:poſtmodū deduxit eū ep̄m per vias du
ras penitētie:poſtmodū eduxit eū per viam admiratiōis
j.Coꝛ.ix. et glorie. Sic ḡ poſt eū curramꝰ fratres: vt cōprehēdamꝰ
brauiū eterne vocatiōs in die illa cū venerit ieſus filꝰ dei:
q̄ cū patre ⁊ ſpū ſancto viuit ⁊ regnat in ſcl'a ſcl'oꝝ. Amē.

De cōmēdatione diuinarū ſcripturarū cū ex hortatione vt diligēter legant. Sermo.lvj.

Propitio xp̄o fratres chariſſimi ita lectionē di A
uinā auido et ſitiēti corde accipiatꝭ vt vobis ſpi
ritale gaudiū de veſtra fideliſſima obediētia fa
ciatis. Sed ſi vultis vt vobis ſcripture ſācte dul
ceſcant:⁊ ſm qd̄ opꝫ diuina vobis p̄cepta ꝓficiāt: ſubtra
hite vos aliqbus horis ab occupatiōibꝰ mūdi:in qbꝰ etiā
in domibꝰ vr̄is diuina eloquia relegātes: ad integrū vos
dei miſericordie cōſecretis:vt in vobis illud feliciter ī pleā
tur:qd̄ de beato viro ſcriptū eſt. Qꝛ in lege dn̄i meditabit Pſalm. j.
die ac nocte. Et illud. Beati q̄ ſcrutant teſtimonia eius:in pš.cxviij.
toto corde exquirūt eū. Et illd̄. In toto corde meo abſcō
di eloquia tua vt nō peccē tibi. Sicut eni(vt ipſi audiſtis)
ille q̄ in corde ſuo abſcōdit eloqa dei nō peccat:ita et ille q̄
nō abſcōdit peccare nō ceſſat. Si eni negociatoribꝰ nō ſuf
ficit tn̄ de vna tātū merce lucra cōquirere:ſed plures mer
ces cōparāt:ex qbꝰ ſubſtantias ſuas augeant: et agricole
diuerſa genera ſeminū conātur ſerere:vn̄ ſufficiēter ſibi ⁊
ſuis cibū valeāt preparare:q̄ꝫtomagis in ſpiritalibꝰ lucris
nō vobis dꝫ ſufficere ꝙ in eccleſia lectiōes diuinas audia
tis:ſed in domibus ⁊ in cōuiuijs veſtris:⁊ qn̄ dies breues
ſunt etiā aliquibꝰ horis in noctibꝰ lectioni diuine debetis
inſiſtere:vt in horreo cordis veſtri ſpiritale poſſitis triticū
ꝯparare:⁊ in theſauris aīarū veſtrarū ſcripturarū marga
ritas recōdere:vt cū ī die iudicij ante tribunal eterni iudi
cis veneritis:ſicut dicit apoſtolus:veſtiti et nō nudi inue ij.Coꝛ.v.
niamini. Et illud fratres chariſſimi diligēter attēdite: qꝛ B
ſcripture diuine quaſi lr̄e de patria nr̄a nobis trāſmiſſe ſūt
Patria eni nr̄a paradiſus eſt: parētes noſtri ſunt patriar
che/⁊ ꝓphete/⁊ apoſtoli/⁊ martyres:ciues eni ſunt ange
li:rex aūt noſter eſt xp̄s. Quādo eni peccauit adā tunc ī ip
ſo velut in exiliū huius mūdi ꝓiecti ſumus:ſed qꝛ rex no
ſter plus q̄ꝫ cogitari vel dici pōt pius et miſericors eſt:ſcri
pturas diuinas ad nos inuitatorias ꝑ patriarchas et pro
phetas dignatꝰ ē mittere:qbꝰ nos ad eternā patriā inuita
ret. Et cū ſcp̄turas eius rebelli ſpū fragilitas humana cō
tēneret:dignatꝰ eſt ꝑ ſeipſum deſcēdere ⁊ nos de tyrānide
⁊ de ſupbia diaboli liberare:et ad verā hūmilitatē exēplo
nos ſue manſuetudinis prouocare. De poteſtate etiam an
tiqui ſerpētis per paſſionis iniuriā liberare:ad inferna de
ſcēdere:et antiquos ſanctos qui oꝛigiali peccato obnoxij
tenebantur eripere:in altum aſcendere: ſpiritum ſanctum
qui nos contra omnes inſidias diaboli confortaret de ce
lis mittere:etiam apoſtolos ſuos qui regnū dei per vniuer
ſum mundū euangelizarent dirigere. Et licet nos non ſo
lum ſupbos:ſed etiā impios: nō ſolū oꝛiginalibꝰ ſed etiā
in actualibus peccatis obnoxios inueniſſet:totū tamē ne
mine ſupplicāte dimiſit:⁊ nō ſolū ſicut merebamur multis
cathenis vel cōpedibꝰ oppreſſos ad exercenda laborioſa
opera nos traxit: ſed magis ꝓ ineffabili pietate vt cū illo
regnemus clementer ac miſericoꝛditer inuitauit. Cū hec C
ita ſint fratres chariſſimi:quid de ſe cogitāt ſerui qui ita
preſumūt dn̄i ſui precepta contēnere: vt nec ipſas inuitato
rias litteras qbus ad regni beatitudinē eos inuitat dignē
tur relegere? Quomodo eni ſi aliquis noſtrū ad ꝓcurato
rem ſuū litteras dirigeret:⁊ ille nō ſolū nō ī pleret qd̄ pre
cipit ſed etiam ipſa iuſſoꝛia relegere dedignaretur:non in
dulgentiam ſed penā:nō libertatē accipere ſed carcerē me
reret ſuſtinere? Ita ille q̄ diuinas ſcp̄turas de patria eter
na trāſmiſſas diſſimulat legere:timere dꝫ ne forte premia
eterna nō accipiat: ſed etiā penā perpetuam non euadat.
Nā intantū periculoſum eſt nobis diuina precepta non le
gere: vt propheta lugubriter clamet. Ideo captiuꝰ ductꝰ Eſa.v.
eſt populus meꝰ qꝛ non habuit ſcientiam. Qui aūt ignorat j Coꝛin.
ignorabit. Sine dubio qui deū per diuinā lectionē in h̄ xiiij.
ſeculo diſſimulat inquirere:⁊ deus illum in eterna beatitu
dine dedignabitur agnoſcere. Et timoꝛ nobis debet eſſe:
ne clauſis ianuis cum ſtultis virginibus foris excluſis me
reamur audire. Neſcio vos. Nō noui vos. Diſcedite a me Mat. xxv
operarij iniquitatum. Quid eſt neſcio vos: nō noui vos?
Quō eos neſcit quos in ignē mittit? Ideo vtrūqꝫ:quia ſi
cut iam dictū eſt:qui eū in hoc ſeculo legēdo nolunt intel
ligere: in die iudicij illos deus dedignabitur agnoſcere.
Et illud in Salomone quod ſcriptū eſt:nō negligēter:ſed Prouer.
cū grandi ſollicitudine ac timore debemꝰ audire. Qui ob xxviij.

B turat(inquit)aurẽ ſuã ne audiat legem: oratio eiꝰ erit exe-
crabilis. Debet primꝰ ipſe audire deũ qui vult exaudiri a
D deo. Nam qua fronte vult vt deus eum exaudiat/ quem in
tantum deſpicit vt eius precepta legere diſſimulet? Et il-
lud quale eſt fratres mei ꝙ nonulli chriſtiani: ⁊ quod peiꝰ
eſt aliquotiens etiã clerici quando iter acturi ſunt: panem
et vinũ et oleũ et diuerſas ſibi ipẽſas ordinant preparari.
Et cum tanta vnuſq̃ſqꝫ in terreno itinere preparat vnde vi
uat caro ſua: quare tantum libellum legere non curat vn-
de hic et in eternũ reficiatur anima ſua? Cum ergo duos
quiſqꝫ homines habeat: vnum interiorem ad imaginẽ dei
factum: et alium exteriorem de limo terre formatũ: cur tã-
tam ſollicitudinem pro corpore: quod in ſepulchro a ver-
mibus deuorandum eſt habere videmur: interiorem vero
hominem qui ad imaginẽ dei factus eſt: tanq̃ꝫ vile manci-
piũ ſine pabulo verbi dei fame et ſiti cruciare permittimꝰ?
Intantum enĩ prauus deũ negligit: vt i ſe imaginẽ ipſius
deſpiciat et contẽnat. Hec ergo fratres chariſſimi ſapien-
ter et vtiliter cogitantes q̃ntum poſſumus: ocioſis fabulis
et detractionibus ac ſcurrilitatibus cunctis finem ſtudea
mus imponere: et totis viribꝰ de impedimentis mũdi iſtiꝰ
fugiendo: aliquas horas querere in quibus pro ſalute ani
me noſtre orationi vel lectioni poſſimus inſiſtere: vt in no-
Dañ.xij. bis impleatur quod ſcriptum eſt. Qui docti fuerint fulge-
bunt ſicut ſtelle in perpetuas eternitates. Quod ipſe preſta
re dignetur. Qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit et regnat
deus in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De diligenti inſtructiõe fratrum qualiter in
hac vita debeãt agere: vt cum hinc migrauerint
et caro in ſepulchro deuorari ceperit: anima cũ
ſanctis omnibus letetur in celis: interſerit etiã
de fulgore ac claritate corporum ſaluatorum in
paradiſo.

Sermo.lvij.

A In hac vita poſiti fratres ita agite: vt cũ hic mi-
grraueritis: ⁊ caro veſtra cepit deuorari in ſepul
chro: anima ornata bonis operibꝰ cum ſanctis
omnibus letetur in celis. Retrahat vos a malis
operibus vel a peccatis interitus eorũ quos premiſiſtis.
Attendite calamitates: conſiderate diuitũ ſepulchra vel eo
rum qui ante pauca tempora vobiſcum erant quid ſunt vel
quid fuerunt: vel quid eis diuitie vel cupiditates ſeculi ꝓ-
fuerint. Ecce nihil ex eis niſi ſoli cineres remãſerunt. Qui
ſi modo loqui poſſent hec vobis dicerent. Ut quid infeli-
ces tantum pro ſeculi vanitate diſcurritis? Ut quid vos
criminibus ⁊ vitijs repletis? Conſiderate oĩa veſtra: ⁊ vel
ſic vobis horreat cupiditas: ⁊ mũera veſtra. Qd vos eſtis
et nos fuimꝰ: et quod ſumus vos eritis. Itaqꝫ omnia fra-
tres chariſſimi ſollicite conſiderate: pẽſate/ ⁊ hoc conſide
rantes expaueſcite: diẽ mortĩ añ oculos ſꝑ ponite: ad emẽ-
dationẽ q̃ntum poteſtis feſtinate. Nolite negligere ꝙ nos
pius deus peccantes ſuſtineat: quia q̃to diutius expectat
vt emendetis/ tanto grauius iudicabit ſi neglexeritis. Si
forte putetis quia finis mundi tardius veniat: vel ſuum
conſideret finem. Ecce dum libenter ac iocundiſſime mo-
ratur homo in mundo: multaqꝫ in longa tempora diſponit
agenda: repente rapitur in morte: ⁊ ex improuiſo auferrtur
a corpore. Sed ille eſt beatus qui ſemper illam habuit an-
te oculos: et feſtinauit in illa hora mortis paratus inueni
B ri. Quod ſi vultis ſcire chariſſimi q̃ cum magno metu: ma
gniſqꝫ doloribꝰ anima ſeparatur a corpore: diligenter ad-
uertite. Ueniũt enim angeli aſſumere eam: vt perducant il
lam ante tribunal iudicis metuendi: ⁊ tunc illa memorans
ſua mala et peruerſa que die noctuqꝫ geſſit cõtremiſcit: et
querit ea fugere: īduciaſqꝫ petere dicẽs. Date mihi vel vniꝰ
hore ſpaciũ. Tunc quaſi loquẽtia ſimul opera eiꝰ dicent.
Tu nos egiſti: opera tua ſumus: nõ te deſeremus: ſed tecũ
ſemper erimus: tecumqꝫ pergemus ad iudicium. Hoc qui
dem peccatoris anima agit que cum horrendo timore ſe-
parat̃ a corpore: et pergit plena peccatis ⁊ ingenti confu-
ſione. Iuſti vero anima cum ſeparatur a corpore: nõ timet
nec expaueſcit: ſed magis cũ magno gaudio egredit̃: et cũ
exultatiõe pergit ad deũ deducentibus eam ſanctis ange
lis. Illam horã fratres modo timete vt nõ tunc timeatis:
illam precauete nunc vt tunc ſecuri eſſe poſſitis. Memen-
tote iugiter ꝙ in medio laq̃orũ diaboli ambulatis: et ideo
ſemꝑ parati eſtote: vt quando domini preceptũ fuerit miſ
ſum: liberi ab omni labe peccati ad requiẽ trãſire poſſitis
Non arbitremini vos in hoc mundo diu manſuros: quia
nimirũ ꝓuenit vt poſt dominicum miſſum preceptum: nec
vnius hore momentum concedatur in hac vita conſiſtere.
Cauete igitur ne i exitu veſtro triſticiam faciatis angelis
et gaudiũ inimicis. Scitote vero ꝙ cũ aĩa a corpore euel-
litur: ſtatim aut in paradiſo pro meritis bonis collocatur:
aut certe pro peccatis in inferni tartara precipitatur. Eli-
gite modo quod vultis: et hoc iam in vita diſponite: aut
perpetualiter gaudere cum ſanctis: aut ſine fine cruciari
cũ impijs. Itaqꝫ fratres ſaltem pene vos terreant: ſi ꝓmia
non inuitant: et preſens ſeculũ ſi deſpicere non valetis: ſal-
tem cũ iuſticia poſſidete. Qui in adoleſcẽtia errauit: ſaltem
iam in ſenectute reſipiſcat: et mala que peccando cõmiſit/
penitẽdo iã expurget. Ecce paulatim deficit mundus: et C
cũcta que videnẗ velociter tanq̃ꝫ veſpertina vmbra tranſ-
currunt. Ecce qđ olim pronũciabatur: ꝓſenti tempore per
ſpicue iam cernitur. Subtrahuntur(vt ipſi videtis) oĩa
bona: ⁊ creſcũt quotidie mala. Nolite ergo fratres iã mũ-
dũ diligere: quem tanta cernitis cum velocitate tranſire.
Nolite in eius amore anchorã cordis iam figere: quem ſic
ad finem cõſpicitĩ declinare: preſertim cum apoſtolus cla-
met: ꝙ amicitia huius mundi inimica ſit deo. Si enim ipſe
mundus nos diligeret diligẽdus vtiqꝫ nõ eſſet: q̃tomagis
nunc dũ ipſe nos odire probatur: quos tantis malis inſe-
quitur a nobis oĩno ſpernendus atqꝫ fugiendus eſt? Uitã
ergo eternã ex omnibus precordijs veſtris amate: quam
nũq̃ꝫ in ſecula finiatis. Illuc feſtinate vbi ſemꝑ viuatis: et
vbi iã mori nũq̃ꝫ timeatis. Si enĩ ſic amatis iſtam vitã mi
ſeram fluidãqꝫ vbi cum tanto labore viuitis: ⁊ vbi vix cur
rendo/ ſatagẽdo: ſudãdo: ſuſpirando neceſſarijs corpis ſa
tiſfacitis: q̃tomagis amãda felix beatitudo eſt vbi etiam
implebitur illud quod dominus in euangelio dicit. Erũt
hominess ſimiles angelis. Et illđ. Fulgebũt iuſti ſicut ſol Mat.xiij.
D in regno patris mei. Qualis putatis tunc erit ſplẽdor ani
marum/ quando ſolis habebit claritatẽ lux corporũ? Ibi
iam non erit vlla triſtitia: nullꝰ ibi labor: nullus dolor: nullꝰ
timor: nulla mors: ſed perpetua ſemper ſanitas perſeuerat:
nulla ibi conſurgit malicia: nulla carnis miſeria: nulla egri
tudo: nulla omnino neceſſitas. Non erit fames: non ſitis:
non frigus: non eſtus: non laſſitudo ieiunij: nec vlla tenta-
tio inimici: non peccandi voluntas: nec delinquendi poſſi-
bilitas: ſed totum leticia: totũ exultatio poſſidebit: homi-
neſqꝫ ſociati angelis ſine vlla carnis infirmitate verna-
bũt. Erit ibi iocũditas ĩfinita: beatitudo ſempiterna: quẽ
q̃ ſemel adipiſcitur ſemꝑ tenet. Nihil hoc loco magnificen
tius: nihil glorioſius: nihil clarius: nihil pulchriꝰ: nihil ve-
rius: nihil illa bonitate ſincerius: nihil illa abundantia co
pioſius. Ibi iam nõ formidabitur fortiſſimus hoſtis qui
cupit iugiter animas iugulare: nec facies omnino turbulẽ
ta tortoris incutiet timorem: nec barbarorũ immanitas:
nec vlla timebitur aduerſitas. Nemo in illo loco glorioſo
indiget veſtimẽto: nõ eſt illic frigus: nõ eſtus nec vlla aeris
inequalitas: nullꝰ ibi eſurit: nullꝰ triſtatur: nullus eſt ibi pe-
regrinus: ſed omnes qui illuc venire meruerunt ſecuri in
patria viuẽt: nec vltra aduerſabitur caro ſpiritui: ſꝫ inenar
rabilia cũ angelis ſempiterna a chriſto premia tribuẽtur:
que oculus non vidit(ſicut dicit apoſtolus) nec auris audi i Cori.ij
uit: nec in cor hominis aſcẽdit: que preparauit deꝰ diligen
tibus ſe. Ecce qualem beatitudinẽ perditurꝰ erit: qui mo-
do ſe dũ licet emendare noluerit. Idcirco nos fratres do
mino auxiliante dedignemur vltra ſeruire peccato quibꝰ
tanta beatitudo preparat̃ in celo. Dum ergo tempꝰ eſt fe-
ſtinemus propitium habere dominũ. Deſpiciamꝰ que ter-
rena ſunt: vt adipiſcamur celeſtia. Cogitemꝰ peregrinos
nos eſſe in hoc ſeculo: vt liberius feſtinemus ad celos. Ue
lociter enĩ trãſeũt: et cito tanq̃ꝫ vmbra pereunt cũcta que
hic videntur. Perpendamꝰ chariſſimi fratres quales eri- E

mus in die iudicij dei ⁊ angelorum eius conſpectui pſen-
tandi: quãdo opera noſtra erunt ante oculos noſtros no-
bis ponẽda. Qualis erit tunc cõfuſio cui contigerit ꝓ pec
catis ſuis in cõſpectu dei omniũq; hominũ et angelorum
erubeſcere qui hic nec vnũ quidem hominẽ ſe peccantem
vult nũc inſpicere? Qui pauoꝛ erit eũ iratũ videre quẽ pla-
catũ non valet vniuerſitas compꝛehendere? Illum ꝙ diẽ
timeamus ſemper quem modo pꝛeuidere nullatenus poſ-
ſumus. Illũ diem iugiter paueſcam⁹: et ſic actus noſtros
reuocemus. Cõſideremus qui terroꝛ in die illo erit: cũ do-
minus de celo ad iudicandũ venerit: qui metus erit deum
iratum videre. Ad cuius aduentũ vniuerſa elementa qua-
tiuntur: et celum cum terra contremiſcet: virtuteſq; celoꝝ
cõmouebunt. Tunc nimirum pꝛecinentibus angeloꝛũ tu-
bis omnes gẽtes queciiq; ſub celo fuerint: et omnis homo
tam viri q̃ femĩe in eo ſexu vnuſquiſq; quo natus fuerit in
mundo boni et mali: ſancti et peccatoꝛes: vel quicũq; ab
initio nati ⁊ moꝛtui fuerit: ſiue a beſtijs deuoꝛati: ſiue ab
j.Coꝛ.xv. igne conſumpti: ſiue etiã ab aquis abſoꝛpti: omnes ſimul
in momento tempoꝛis: in ictu oculi reſurgent: in ipſis ſine
dubio coꝛpoꝛib⁹ atq; in ipſa carne quã hic habuerunt: ſci-
Ephe.iiij licet in virum perfectum: in mẽſuram etatis plenitudinis
chꝛiſti: in qua et ipſe domin⁹ reſurrexit a moꝛtuis. Et om-
nes ante iudiciũ chꝛiſti venient pariterq; electi ⁊ repꝛobi:
et videbunt oculis ſuis filium hominis venientem in nu-
Mat.xxv bibus: ſicut et ipſe dñs in euangelio dicit. Tũc videbũt fi-
F lium hominis venientem in nubibus celi cum virtute ma-
gna et poteſtate: conſtipatum agminibus angeloꝛum. Et
congregabuntur ante eum omnes tribus terre: et ſepara-
bit eos ab inuicem ſicut paſtoꝛ ſegregat oues ab hedis: et
ſtatuet quidem iuſtos a dextris: impios autem a ſiniſtris
Tunc dicet ad eos q̃ a dextris erũt. Venite benedicti pa-
tris mei poſſidete paratũ vobis regnũ a conſtitutione mũ
di. Eſuriui ei: et dediſtis mihi mãducare: ſitiui ⁊ dediſtis
mihi potũ: ⁊ cetera que audiſtis in euãgelio. Tũc omnib⁹
aſpicientib⁹ oſtendet liuoꝛes figuraſq; clauoꝛũ in ipſo ſine
dubio coꝛpoꝛe: quod pꝛo noſtris peccatis vulneratum eſt
Gen.ij. Et ita peccatoꝛes cõpellans dicet. Ego te homo de terre
limo manibus meis foꝛmaui: ⁊ in paradiſum meũ quẽ nõ
merebaris collocaui. Sed tu me meaq; iuſſa contẽnẽs de
ceptoꝛem ſequi maluiſti: vnde et iuſta pena damnatus in-
ferni ſupplicijs deputat⁹ eras. Poſtea miſertus tui car-
nẽ aſſumpſi in terris: inter peccatoꝛes habitaui: contume-
lias et verbera ꝓ te ſuſtinui: vt te eriperẽ colaphos et ſpu-
ta ſuſcepi: ⁊ vt tibi dulcedinẽ paradiſi redderẽ/ acetũ cũ
felle bibi. Pꝛopter te vepꝛib⁹ coꝛonat⁹: ⁊ cruci affixus: lan-
cea vulneratus ſum: ⁊ moꝛtuus in ſepulchꝛo poſit⁹ ſũ. Ad
inferna deſcẽdi vt te ad paradiſum reducerẽ: tartara adij:
vt in celo regnares. Agnoſce ĩpietas humana q̃ pꝛo te ptu
li. Ecce liuoꝛes quos ꝓ te ſuſcepi. Ecce clauoꝛum foꝛami
na: qb⁹ affixus in cruce pepẽdi. Suſcepi doloꝛes tuos vt
te ſanarem: ſuſcepi penam: vt tibi gloꝛiã darẽ: ſuſcepi moꝛ
tem: ⁊ tu viueres ſine fine: conditus iacui ĩ ſepulchꝛo vt tu
regnares in celo. Hec omnia pꝛo vobis ſuſtinui: ⁊ amplio
ra hoꝛum quid vobis debui facere ⁊ non feci? Dicite mihi
nunc et oſtendite quid paſſi eſtis ꝓpter me dominatoꝛem
veſtrũ: vł quid boni egiſtis pꝛo vobis? Ego cum eſſem in
uiſibilis et impaſſibilis ꝓpter vos dignatus ſum ſponte
pati: ꝓpter vos incarnat⁹ ſum: cum eſſem diues ꝓpter vos
egenus fact⁹ ſum: ſed vos humilitatem meam et pꝛecepta
mea ſemp renuẽtes: ſeductoꝛem magis q̃ me ſecuti eſtis.
Ecce modo nõ poteſt iuſticia mea aliud iudicare: niſi qđ
merentur opera veſtra. Ergo quod ipſi elegiſtis tenete. Cõ
tempſiſtis lucẽ: poſſidete tenebꝛas q̃s amaſtis. Ite in per-
ditionem: ſecuti eſtis diabolũ: ite cũ illo in ignẽ eternum.
G Quis putas tũc erit meroꝛ: qui luctus: que triſticia: que an-
guſtia: cum hec fuerit aduerſus impios pꝛolata ſententia?
Tũc erit malis dura ſeparatio a dulcedine ꝯſoꝛtij ſancto
rum. Et tũc impij traditi in poteſtatẽ demonũ ibũt in ipſis
coꝛpoꝛibus ſuis cũ diabolo in ſupplicium eternum: ⁊ per-
manebunt ſine fine in luctu et gemitu. Pꝛocul quippe exul
tati a beata paradiſi patria: cruciabunt in gehẽna perpe-
tua nũq̃ lucem viſuri: nunq̃ refrigeriũ adepturi: ſed ꝑ mi-
lia milium annoꝛum in inferno cruciandi: nec inde in ſecu-
la liberandi: vbi nec q̃ toꝛquet aliquãdo fatigat: nec q̃ toꝛ
quetur aliquãdo moꝛitur. Sic enim ibi ignis cõſumit vt
ſemp reſeruet: ſic toꝛmẽta agunt vt ſemp renouent. Iuxta
qualitatem vero culpe penam vnuſquiſq; ſuſtinebit gehẽ-
ne: et ſimilis culpe rei ſuis ſimilibus iungũtur cruciandi.
Non ibi erit aliud niſi flet⁹ et planctus atq; ſtridoꝛes den Mat.viij.
tium: nec ibi erit aliud conſolamentum niſi flamme ⁊ ter-
roꝛes penarum. Ardebũtq; miſeri in igne eterno ſemper in
ſecula ſeculoꝛum. Iuſti autẽ ibunt in viam eternam: in coꝛ
poꝛe ſine dubio quod hic habuerũt: et ſociabũtur angelis
ſanctis in gloꝛia ſempiterna. Nũq; iam coꝛruptionẽ viſu-
ri: ſed ſemp leti ac dulcedĩe chꝛiſti iugiter ſatiati fulgebũt
ſicut ſol in gloꝛia et charitate quã pꝛeparauit deus diligẽ
tibus ſe. Et erit tunc q̃to quis amplius alio hic obediens
deo fuit: tanto amplioꝛẽ illic mercedem accipiet: q̃toq; h
amplius quis deũ amauit: tãto pꝛopriũ eũ videbit. Bene
dicamus dominũ deum fratres qui ad leticiam ſpũalẽ
congregauit nos. Sim⁹ humilis coꝛde ſemper vt gaudiũ
noſtrum penes ipſum ſit. Non igitur pꝛoſperitate aliqua
huius ſeculi inflemur: ſed nouerimus felicitatem non eſſe
niſi cum iſta tranſierint. Nam gaudium noſtrũ in ſpe futu
ra: et totum deſideriũ vita eterna ſit. Omnis ſuſpiria nr̃a
chꝛiſto anhelent. Ille vnus pulcherrimus qui fedos dile-
xit vt pulchꝛos faceret deſideretur: ad illum vnum currat:
illi ingemiſcant: et dicant ſemp: magnificetur domin⁹ qui
volunt pacem ſerui eius. Amen.

¶ De vanitate mũdane gloꝛie. Sermo.lviij.

Apoſtolica lectio fratres chariſſimi hunc ſoni-
tũ reddidit. Tempus breue eſt: reliquũ eſt vt et A
qui habent vxoꝛes tanq̃ non habentes ſint: et q̃ j.Coꝛi.vij
vtunt mũdo tanq̃ nõ vtant. Pꝛeterit eñi figu-
ra huius mũdi: et ſicut fur dies domini ita veniet. Itaq; o
anima quecũq; audis ⁊ legis: conſiliũ te iuuet ſanctiſſimi
danielis dicentis. Conſiliũ meũ accipe: et peccata tua ele-
moſynis redime. Quod conſilium ſi neglexeris: ad celum Danie.iiij
ſine cauſa pulſas. O anima que iter carnis parietes fragi-
lẽs habitas: vigila inquit et pulſa: pete et roga: pulſanti ti-
bi ⁊ petenti aperiet: dicit dñs. Et ſi trãſieris per ignem:
tecum ſum: ⁊ flamma nõ cõburet: que oꝛando ſi queſieris
inuenies: cum pulſaueris rogando chꝛiſtus tibi aperiet ia
nuas vt poſſeſſoꝛ paradiſi introeas. Si adhuc frater de fi-
ne mundi putas tibi reſtare aliquid: vel tuũ tibi conſidera
finem. Scriptũ eſt enĩ. Nudus exiui de vtero matris mee:
nudus etiam ibo ſub terra. Ergo frater nihil tecũ attuliſti Job.j.
quando ingreſſus es mũdum: nihil tecum tollis quãdo di- B
miſeris mundũ. Audite omnes in populo: ⁊ negligentes
aliquando cognoſcite. Ite ad ſepulchꝛa moꝛtuoꝛum ⁊ vi-
dete exempla viuentiũ. Iacent oſſa et perit caro: et tñ cau
ſa eius ſeruatur in iudicio chꝛiſti. Fuit et ipſe nobis ſimi-
lis aliquãdo in vanitate viuẽs: in ſeculo ſtudens diuitijs:
multiplicauit agros: plantauit vineas: implens hoꝛrea in-
thecis multis: ⁊ letatus eſt in abundantia ſua: ⁊ ecce ſubi-
to ablata ſunt oĩa ab oculis ei⁹. Plaudebat ſibi ꝑ ſcema-
ta multa: ſericis veſtib⁹ erat indut⁹: põpas ⁊ luxurias ſibi
adhibens: epularũ diuitias exercebat: ſaltationes ⁊ iocos
in ebꝛietatibus exhibebat: pꝛandia ſua cũ cena miſcebat:
⁊ leticie ſue vix dabat finem. Et ecce ablata ſunt omnia ab
oculis eius. Vbi ergo abierunt illa omnia? Vbi pompa
vbi ſcemata: vbi exquiſita conuiuia? Vbi nã ſunt illi qui
eum in foꝛo longius ab omnibus conſpiciebãt? Vbi oꝛna
tus domoꝛũ ⁊ pꝛecioſa luxuria veſtimentoꝛum? Vbi gem
marum ambitio: ⁊ argenti pondus immẽſum? Vbi poſtre
mo ipſa cupiditas que cum omnia quotidie que agit ne-
ſcit quando totum habet amittere? Vbi ſapiẽtia illa ⁊ foꝛ
ris excogitata diſertio? Vbi applauſus laudũ ⁊ adulatio
amicoꝛũ aſſidua? Vbi ſeruoꝛũ ſubditi greges ⁊ lampada
rũ radiantia luminis? Vbi antecedentiũ turba clientum?
Tranſierũt oĩa ab oculis eius: et vltra non erit memoꝛia
eius. Iacet in ſepulchꝛo redactus in puluerẽ: defluxerũt
carnes eius quas delitie nutriebant. Abſceſſerunt nerui
a compaginibus ſuis: ſola remanſerunt oſſa que ſeruãtur
in exempla viuẽtium: vt cognoſcãtur reliquie moꝛtuoꝛum
Putatur requieſcere coꝛpus eius: abijt autem anima ei⁹ C

in infernũ ⁊ non videbit vlterius lumen. Circũdãt enim
eum tenebre multe: tremor ⁊ afflictio apprehẽdent eũ: ver
mes ⁊ ignis cõſument eum: ⁊ fletus non deſinet ab oculis
eius: ſtridor dentium frequentat eum: eo ꝙ peſſimi dolo
res perurgunt eum: ⁊ non deſinunt pene ab anima eius.
Penitet ſe modo male vixiſſe in ſeculo: et hec ſibimetipſi
reputãs dicit ſe pietatẽ ⁊ miſericordiã nõ feciſſe: et modo
queret eã ⁊ nõ inueniet: multas diuitias ſe poſſediſſe et re
poſuiſſe ⁊ nõ eas pauperibus erogaſſe: perdidiſſe ſe tẽpus
penitentie et non ſe correxiſſe ab omnib⁹ malis: dies ſuos
negligendo tranſiſſe in quibus habuit ſpaciũ benefacien
di vt non incideret in talibus penis. Expectat enĩ eum re
ſurrectio magna vt tradatur peiori iudicio ſm que geſſit.
Ibi enim eum conturbabunt multitudo angelorum: q ſup
penas ſunt cõſtituti: improperantes ei quod taliter egerit
et elemoſynam non amauerit: ideo miſericordia ei denega
tur. Gehenna ardens eum expectat: quia pauperem ⁊ ege
num non amauit: ventrem eius perpetuus penetrat ṽmis
qui eſurientem pauperem non ſaturauit. O qñtũ valet apd
dominũ miſericordia que ĩ vita huius ſeculi exhibetur: q
dum hic exhibendo delectatur: ad recolligendũ inuenitur
Sicut dominus noſter ieſus chriſtus in euangelio dicit.
Mat.v. Beati miſericordes: quoniam ipſi miſericordiam conſe
quentur. Currite itaq fratres mei dilectiſſimi dum lucem
huius vite habetis: ne tenebre mortis vos comprehẽdãt:
facite miſericordias in hoc ſeculo que deleant peccata vt
ſuccurrant vobis in die iudicij: q quod manducatis per
ditis: et quod laboratis relinquitis: quod vero pauperib⁹
erogatis/hoc firmiter poſſidebitis. Elemoſyna enĩ emun
dat peccata: et ipſa interpellat pro nobis dominũ. Ante
cedat igitr nos miſericordia noſtra in die iudicij: et ipſa in
terpellat ꝓ nobis in conſpectu domini vt miſericordes mi
ſericordiã cõſequamur. Preſtãte domino noſtro ieſu xpo
cui eſt honor et gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

De contemptu mundi ad ſacerdotes et clericos ſuos. In quo principaliter declarat mandatum hoc videlicet ſi vitam vis ingredi ſerua mãdata quod et diſtinguit. inſuper multa ſingulariſſime declarat de religioſis proprietarijs apoſtolorum exemplo. Sermo.lix.

A Audite fratres chariſſimi ſalutiferam patris no
ſtri doctrinã: qui nõ terrenã ſed eternam concu
piſcitis hereditatem: qui non vultis ſortem ac
cipere in terra morientiũ: ſed cum pſalmiſta de
pš.cxlj. cantare. Portio mea in terra viuentiũ. Qui egyptum reli
quiſtis ⁊ ad promiſſionis terrã feſtinatis. Audite itaq ha
bentes aures audiendi pium patrem ad hereditatem celo
pš. xxxiij. rum nos vocantem et dicentem. Venite filij audite me: ti
Mat. xix. morem domini docebo vos. Quis eſt homo qui vult vitã?
Quis es qui ad vitã vis ingredi: ſerua mãdata dei. Quo
rum mandatorum alia ſunt ſpecialia: alia vero cõmunia.
Specialia ſunt proprie canonicorum ſiue clericorũ ⁊ mo
nachorum. Communia autem omnium catholicorũ. Spe
cialia igitur ſunt hec. Si vis perfect⁹ eſſe: vade ⁊ vende om
nia que habes et da paupib⁹ et ſequere me. Et iterũ. Om
nis qui reliquerit domũ/aut agrũ/aut patrẽ/aut matrẽ/
aut fratres/aut ſorores/aut filios/aut agros ꝓpter me: cẽ
tuplum accipiet: ⁊ vitam eternam poſſidebit. Et ad diſci
vbi ſupra. pulos. Vos qui ſecuti eſtis me: in regeneratione cum ſede
rit fili⁹ hominis in ſede maieſtatis ſue: ſedebitis et vos ſup
ſedes duodecĩ iudicãtes duodecim trib⁹ iſrael. Hec itaq
fratres qñto ſingularia: tanto precipua: qñto arctiora: tanto
B deo gratiora. Dicit iterũ ſaluator noſter inter cetera. Qui
Lu.xiiij. non renũciauerit oĩb⁹ que poſſidet: non poteſt me⁹ eſſe di
ſcipulus. Qui dixit omnibus: nihil ꝓpriũ a ſuis diſcipu
lis poſſideri voluit. Qui quicq poſſidet in terra: remotus
eſt a chriſti diſciplina. Qui autẽ non eſt diſcipulus chriſti:
quomodo preſumit ſibi ligandi atq ſoluendi poteſtatem?
Joh.xx. Intendite fratres verba euangelij dicẽtis. Intrauit ieſus
ianuis clauſis ad diſcipulos: ⁊ inſufflans dixit eis. Accipi
te ſpiritum ſanctũ: quorum remiſeritis peccata remittun
tur eis: et quorũ retinueritis: retenta ſunt. Nũqd illi habe
bant propriũ: qbus magiſter indixerat. Nihil tuleritis in
via? De quibus lucas euangeliſta refert. Erant eis omnia Actuũ.ij.
cõmunia. Videte quid petrus dixerit ad ieſum. Ecce nos et.iiij.
reliquimus omnia et ſecuti ſumus te? Qui omnia relique Mat. xix.
rant: nihil ſibi penit⁹ retinuerant. Unde ergo ſibi arrogãt
ligandi atq ſoluendi poteſtatem: qui in terra preſumunt
poſſidere facultatẽ? Quomodo nõ erubeſcunt dicere. Do pš. xxv.
minus pars hẽditatis mee. Ubi eſt illud apoſtolicũ. Que ij. Cor.vj.
conuentio chriſti ad belial? Qui terrenas poſſeſſiones re
linquere nolũt: cur peccata populi comedũt? Si decimas Nu.xviij.
cũ filijs leui accipiũt: quomodo inter ceteras tribus par
tem accipient? Si nominis ſui ethymologiam attendunt:
cur clerici a ſorte dicti ſunt: niſi quia dominus eoꝝ ſors vł
hereditas ſit? Cur ſaltẽ clericat⁹ ſui ſigna qb⁹ a laicis di
ſcernuntur nõ perpendunt? Non enĩ ſine cauſa capita eoꝝ C
raduntur ⁊ tunduntur: ſed perſpicatiſſima et euidẽtiſſima
ratione. Nam his ſignis ſecernuntur a laicorum conuerſa
tione. Quod vt multis deo propiciante proficiat: admoni
tioni vtiliſſime duximus inſerere. Dicimus multorum pa
trum auctoritate cerebrum eſſe ſedẽ ſapientie: chriſtũ vero
(paulo atteſtante) dei virtutẽ ⁊ ſapientiam eſſe. Cum itaq j. Corin.j.
cerebrum ſit in capite: ſapientia vero iuxta patrum aucto
ritatem in cerebro habeat ſedem: et ſic per ſapientiam ſi
bi infuſam cuncta membra regantur a capite: quod per ce
rebrũ eſt: quod eſt ſedes ſapientie. Sic inter nos ⁊ verã ſa
pientiã que (vt diximus) chriſtus eſt: qui etiã iuxta apoſto
lũ: caput noſtrũ eſt. Dicit enĩ. Caput mulieris ẽ vir: caput j.Cor.xj.
vero viri eſt chriſtus: chriſti autem caput eſt de⁹. Ut oſtẽ
damus nullum obſtaculum intereſſe in ea parte pilos capi
tis incidimus: in qua nouã ſapientiã: id eſt chriſtum ineſſe
cognoſcimus: per hoc ſignantes malã terrenarũ rerũ ſol
licitudinẽ noſtre mentis ad deũ contemplandũ impedire
Scimus enĩ ꝙ quiſq qñtomagis terrenis occupationib⁹
implicatur: tantomagis a ſui conditoris viſione impedit.
Unde apoſtolus. Nemo militans deo ĩplicat ſe negocijs ij. Ti. ij.
ſecularibus. Item. Qui ſine vxore eſt cogitat que dei ſunt. j. Cor.vij.
Hinc moyſes ait. Leuite radant pilos carnis ſue. Leuita Num.viij
interpretatur aſſumptus. Quiſq nãq in officijs diuinis
aſſumptus eſt: pilos carnis: id eſt ſuperfluas cogitationes
cordis radere debet. Caput igitur radere: ſignat cogita
tiões terrenas ⁊ ſupfluas a mente reſecare. Nec incongrue
per pilos et capillos ſignantur cogitationes ſuperflue.
Sicut enim pili non ſunt pars corporis ſed quedam ſup
fluitas procedẽs a corporis humore: ſic bona temporalia
non ſunt nobis naturalia ſed aliena ⁊ ſupflua. Hinc itaq
fideles chriſti qui ad eternam vitã medullitus ſuſpirant: q
mundũ cũ ſuis oblectationibus ſub pedibus conculcant:
qui in terra nihil poſſidere volunt: ſed cum apoſtolo dicũt
Noſtra conuerſatio in celis eſt: capillorum minimã partẽ Phil.iij.
in capitib⁹ retinẽt vt per eorũ abraſionem ſe minimã terre
norum ſollicitudinẽ habere deſignent. Quapropter etiam
illam minimã particulam capillorum retinent: quia dum
in hoc mundo ſunt: a terrenis cogitationibus omnino va
cui eſſe non poſſunt. Quiſquis igitur cleric⁹ ad ſortem do D
mini vocatus qui comam nutrit et capillos radere vel tõ
dere erubeſcit: profecto ſe non de dei ſed de mundi ſorte eſ
ſe teſtatur. Qñto enim quiſq carnis crines diligit: fouet ⁊
nutrit: tanto cor ſuũ non in celis ſed in terra fixum eſſe oſtẽ
dit. Qñto autem radit et edomat: tanto ſe non terrena ſed
eterna diligere cõprobat. Si vero (vt prediximus) crines
idcirco radim⁹ vt inter nos et deum nihil intereſſe appro
bemus: profecto patet ꝙ cum in oratione perſiſtimus: alie
na velamina capitibus noſtris apponere non debemus:
preſertim cum apoſtolus dicat? Uir non debet orare vela j.Cori. xj.
to capite: imago ei dei eſt. Ceſſent itaq clerici pſalmodie
hymniſq ſpiritalibus inſiſtẽtes capillos: mitras ceteraq
velamina in capitibus portare: ne dum cum deo loquimur
famulatus ſui ſigna occultantes: eius indigni iudicemur
propitiatione: cuius ſalubri doctrine preſumimus nõ obe
dire. Qui enim non obedit apoſtolo: contradicit euange
lio: et iuxta eiuſdem apoſtoli vocem dicentis. An queritis ij.Co.xiij.
experimentũ eius qui in me loquitur chriſtus? Item ſi an Gal.j.
gelus venerit de celo: et aliud euãgeliũ nunciauerit vobis

anathema ſit. Extirpetur ergo penitus de clero talis pre⸗
E ſumptione (quod abſit) a deo expellatur eius oratio. His
igitur ſignis clericalib⁹ prelibatis: quibus a laicis diſcer⸗
ni debemus: ad propoſitam ammonitionem redeamus.
j. Joh.ij. Audiamus apoſtolum iohannem dicētem. Nolite dilige⸗
re mundum neqꝫ ea que in mundo ſunt. Audiamus et pſal
Pſ.ij. miſtam mundi amatores increpantem. Filij hominum vt
quid diligitis vanitatem ⁊ queritis mēdacium? Salomon
Eccle.j. quoqꝫ ſubſequitur dicēs. Vanitas vanitatum ⁊ omnia va
nitas. Libet intueri q̄ bene conſonant organa ſpiritusſan⸗
cti. Monet apoſtolus vt nō diligamus mūdum. Inuehit
pſalmographus in eius amatores. Clamat ſalomō cūcta
ſubiacere vanitati. Quare non diligamus mūdum nec ſe⸗
quamur mendacium. Eccleſiaſtes declarat: ac ſi diceret.
Ideo nō ſunt amanda ima: quia tranſitoria mēdacia: quia
que promittunt non conferunt: bona igitur non ſunt. Cum
enim bonorum omnium auctor ſit deus et a fidelibus ſuis
queri et diligi queqꝫ bona precipiat: ſi mundana vera bo⸗
na eſſent: nec ipſe quidem contēneret: nec ſuis ſequacibus
contēni preciperet. Quid igitur de ſe veritas teſtatur: au⸗
Luce.ix. diam⁹. Vulpes foueas habent: filius autem hominis non
habet vbi caput ſuum reclinet. Item ſi mundi gloria vana
non eſſet: non ſe abſcondiſſet cum turbe eum regem facere
voluiſſent. Itē ſi mūdi gloria vana non eſſet: ſi diuitie ter⸗
rene vera bona eſſent: non earum poſſeſſoribus imprope
Luce.vj. raret domin⁹ dicens. Ve vobis diuitib⁹ ⁊c̄. Et alibi. Fa⸗
Mat.xix. cili⁹ eſt camelum per foramen acus tranſire: q̄ diuitem in⸗
troire in regnum celorum. Audiamus etiam quid ſuis di⸗
Lu.xiiij. cat imitatoribus? Si vis perfectus eſſe: vade ⁊ vende om⸗
nia que habes ⁊ da pauperibus. Item. Niſi quis renūcia⸗
uerit omnibus que poſſidet: non poteſt meus eſſe diſcipu⸗
Lu.xvj. lus. Item. Nemo poteſt duob⁹ dominis ſeruire: id eſt deo
⁊ mām̄one. Vidit peritus magiſter ſuos diſcipulos lucta⸗
turos cum mūdo: qui ſi haberent vnde tenerentur: leuius
deijcerētur. Tulit igitur arma ſuis et noſtris hoſtibus: dū
nos priuauit terrenis poſſeſſionibus. Nudus nāqꝫ latro⸗
nes nō ſolet timere: qui vero ſe mūdanis implicat tela pa⸗
F rat quibus confodiatur. Qui ergo nō vult confodi: nudus
procedat per viam huius exilij. Fortaſſis queret aliquis.
Cum de⁹ ſequaces ſuos mundana iubeat poſtponere: que
ſunt que iubet appetere? Audi ipſum dicētem. Querite re⸗
Mat.vj. gnum dei. Item. Theſaurizate vobis theſauros in celis.
Queret iterum aliquis. Si deus vult homines terrena odi⸗
re: que debent diligere? Iſta ſunt que precepit diligere: cū
Deute.vj. per moyſen reſpōdit. Diliges dominū deum tuum ex toto
corde tuo: et proximum tuum tāqꝫ teipſum. Proximus in
terra tantum diligi precipitur: quia celeſtis regni heredita
tem nobiſcum cōſortitur. In quo charitate diuina perfuſi:
ſcriptura teſtāte q̄ ait: vt ciues noſtros ſicut noſmetipſos
diligamus: propiciante deo ibi facturi ſumus per quem et
redempti ſine fine viuemus: qui etiam cum propter opera
j. Joh.iiij. noſtra mala inimici eius eſſemus. prior dilexit nos. Et cū
eſſemus ſerui inutiles: in filios ſuos nos adoptauit ⁊ here⸗
des: filiū ſuum vnigenitum tradens pro nobis: vt nos eri⸗
peret a perpetue mortis laqueo. Quis nam puer tā beni⸗
gnū patrem digne poteſt diligere? Quis ei⁹ tantis benefi⸗
cijs aliquid dignum poteſt retribuere? Hec tanta benefi⸗
Pſ.cxv. cia admirās pſalmiſta ait. Quid retribuam domino p om⸗
nib⁹ que retribuit mihi? Cui ipſe inquiſitioni deinde ſub⸗
iūgit. Calicem ſalutaris accipiam ⁊c̄. Eſt ulacūqꝫ ſit hec
retributio: calicē ſcilicet domini accipere: nulla tamē alia
ita digne videtur paſſioni dominice congruere. Hac vtiqꝫ
ratione: vt quēadmodū ſanguinem ſuum dedit pro noſtra
redemptione: ſic et nos noſtrū fundamus pro ſui nominis
confeſſione. Sed quomodo pro chriſto ſuum dabit ſangui
nem qui pro eo non vult abijcere mūdi vanitatem: cū nos
minus q̄ noſtra diligamus? Quomodo pro chriſto vitam
tradet: qui cōtra eius precepta hec vana et falſa poſſidet?
Joh.xiiij. Ipſe enim dicit. Si diligitis me: mādata mea ſeruate. Lo
j. Joh.ij. quitur et Johānes apoſtolus. Qui dicit ſe diligere deum:
G ⁊ mādata eius nō cuſtodit mendax eſt. Conuincitur itaqꝫ
ſe et non deum diligere: qui mandata eius non vult cuſto⸗
ij. Co. viij dire. Cum chriſtus pro nobis pauper factus ſit et egenus:
nos pro ipſo cur pauperes eſſe erubeſcimus? Nunqd eius
pauperes non facit diuites: veritate atteſtante: regnum ce
lorum non diuitum ſed pauperum eſſe? Dicit nāqꝫ paupe⸗
ribus. Beati pauperes ſpiritu: quoniam ipſoꝝ eſt regnum Matth.v.
celorum. Si eſt regnum celorum pauperum: reſtat vt infer
nus ſit diuitum. Hoc quoqꝫ declarat nobis euāgelium di⸗
cens. Homo quidam erat diues. Et poſt pauca ſubiun⸗ Luce.xvj.
git. Erat autem et quidam mendicus lazarus nomine: qui
iacebat ad ianuam eius vlcerib⁹ plenus ⁊c̄. Factum eſt au
tem vt moreretur mendicus et portaretur ab angelis in ſi⸗
num abrae. Mortuus eſt autem ⁊ diues et ſepult⁹ eſt in in⸗
ferno. Non reputet quiſq̄ hec verba eſſe auguſtini: nō ſunt
hominis ſꝫ veritatis: que nec fallere poteſt nec falli. Quiſ⸗
quis ergo vis regnare cum chriſto: elige pauperiem cum
ipſo: vt requieſcas cū lazaro mendico. Nemo enim poteſt
gaudere cū ſeculo ⁊ regnare cum chriſto. Audi apoſtolum
dicentem. Per multas tribulationes oportet nos intrare Act.xiiij.
in regnum celorum. Et iuxta veritatis vocem: primo nos Mat.xx.
oportet bibere calicem domini: vt ſic ptingamus ad regni
cōfeſſionem. Qui autem vult epulari cum diuite: preparat
ſe epulas vermibus gehēne: in qua pro gaudio momenta⸗
neo ardebit perpetuo cum capite ſuo diabolo. Infelix cō⸗
mercium: p tam breui gaudio celeſti priuari regno. Felix
paupertas per quam celeſtis acquiritur hereditas. Felix
commercium: pro perituris eterna recipere: et quod ineffa
bile bonum eſt: cum chriſto ſine fine regnare. E contrario
ineffabilis miſeria: perpetua cum diabolo pati ſupplicia.
Quapropter fratres chariſſimi: nos illud euangelicum ru⸗
minantes. Quid prodeſt homini ſi vniuerſum mūdum lu⸗ Mat.xvj.
cretur: anime vero ſue detrimentum patiatur? Vel quā cō H
mutationem dabit homo pro anima ſua? Voluntarie nūc
p chriſto ponam⁹ quādoqꝫ dimittēda: ne (quod abſit) pro
tranſitorijs amittamus eterna. Hauriamus antidotū mo
mentanee amaritudinis: vt quandoqꝫ percipiamus imen⸗
ſe gaudia ſalutis. Sic modo curramus: vt in futuro cōpre j. Cor.ix.
hendamus: vbi inueniemur ibi iudicabimur: non perda⸗
mus tempus acceptabile. Non enim erit apud inferos lo⸗
cus penitentie. Dum igitur vacat: dum ſumus in via ad⸗
uerſario noſtro legi dei cōſentiamus. Lex quippe diuina: Matth.v.
noſter ideo dicitur aduerſarius: quia noſtris carnalibus
omnino cōtradicit voluptatibus. Aduerſario itaqꝫ noſtro
(id eſt euangelio) dum rex expectat: dū nos adhuc ad pa⸗
cem inuitat: nuncios mittamus: cum eo pacis fedus inea⸗
mus: vt cum venerit ille magnus paterfamilias: non vt ſer
uos inutiles puniendos / ſed vt filios hereditandos inue⸗
niat ſecūqꝫ itroducat ad nuptias: vt de ſuis beneficijs ſi⸗
bi perennes reddamus gratias. Jeſu chriſto domino no⸗
ſtro: qui cum patre ⁊ ſpiritusancto viuit et regnat in ſecula
ſeculorum. Amen.

¶ De perſecutione chriſtianorum. De marty⸗
rio etiam chriſtianorum quantum ad varios cō⸗
ceptus (vt legenti ad longum patet) ſingulariſ⸗
ſima declarat. Sermo.lx.

FRequenter diximus⁹ fratres chariſſimi q̄ ſemper A
chriſtiani perſecutionem patiūtur. Mundus in j. Joh.v.
maligno poſitus eſt. Aduerſarius noſter diabo
lus regnat in mundo: ⁊ nos putam⁹ quia nō pa⸗
timur perſecutionem. Que enim res non perſequitur chri⸗
ſtianum? Omnia que in mundo ſunt perſequuntur chriſtia
nū. Miramur ſi nos perſequuntur alij ſi chriſto ſeruire vo
luerimus: et parentes noſtri nos perſequuntur. Quicūqꝫ
diſſimilis noſtri eſt: perſequit̄ nos et odio nos habet. Mi⸗
ramur ſi alij nos perſequūtur: ipſum corpus noſtrum nos
perſequitur. Si comedero paululum et corpuſculum meū
fuerit robuſtū: ſanitas corporis mei perſequitur animam
meam. Quocūqꝫ me vertero: perſecutio mihi eſt. Si vide⸗
ro mulierem: oculus meus perſequitur me. Cupit enim in⸗
terficere animam meam. Si videro diuitias: ſi aurū: ſi ar⸗
gentum: ſi poſſeſſionē: ſi delitias corporales: ſi pulchra ve⸗
ſtimēta: quodcūqꝫ videro perſequitur animā meam. Non
putemus tātū in effuſione ſanguinis eſſe martyrium: ſem⸗
per martyriū eſt chriſtianis et religioſis. Adoleſcentulum

libido perſequitur:ꝛ vult libido effundere ſanguinẽ. Quã-
do periclitatur anima tua ꝛ quaſi in periculo conſtituitur:
tunc aſtat dominus ieſus a dextris pr̃is ꝛ pugnat pro ado
leſcentulo ſuo. Si ergo ſunt martyria in pacis tẽpore:ſunt
ꝛ negationes. Nemo ergo dicat non eſſe martyrium nega-
B tiõis. Et martyrium eſt ꝛ negatio. Ego hodie qui videor
monachus:ſi rupero propoſitum meum: chriſtum negaui.
Et ſi in pace chriſtum nego:in perſecutione quid facerem?
Non torqueor neq̃ exuror et denego: ſi torquerer ꝛ exure-
rer quid facerem? Qui in perſecutiõe negat:habet veniam
plage. Pro illo precantur ſancti. Quid enim dicit? Volui
pugnare:caro mea in colluctatione defecit. Non ceſſit ani-
mus ſed ceſſit corpus. Aliud mẽs cogitabat:aliud corpus
cõpellebat:et tamen non habet excuſationem. Nulla enim
eſt plaga que debeat ab amore chriſti ſeparare. Quid enĩ
tibi dicit? Hoc eſt. In incendio eras:in eculeo pendebas:
pro me torquebaris:ꝛ dicis:non potui ſuſtinere tormenta:
et quomodo ſuſtinuit petrus?quomodo paulus?quomo-
do ceteri martyres ſuſtinuerũt: ꝛ habuerunt corp⁹ quale ꝛ
tu habes? O monache qui ieiunium fugis:putas ignem eſ
fugere? Hoc ergo dico:quia omni tempore ſunt martyria:
ſunt ꝛ perſecutiones. Deniq̃ apoſtolus quid loquit̃ de vi-
j.Timo.v duis que ſecũdos duxerunt maritos? Quid dicit? Habẽ-
tes dãnationem quia primam fidem irritam fecerunt. Vi-
due quid dicit? O vidua anteq̃ promitteres ꝙ eſſes vidua
in tua erat poteſtate vt nuberes. Ex quo tẽpore cõfeſſa es
vt mihi permaneres:ex eo tempore mea eſſe cepiſti. Si vo-
lueris ſecundũ maritũ ducere:me contẽpſiſti: adultera es:
quia mihi iam iuncta eras. Sic et tu monache:anteq̃ pro-
mitteres:in tua erat poteſtate facere qđ volebas. Vox tua
ligauit te mihi. Nõne liber eras? In poteſtate tua erat ꝓ-
mittere: nõ tibi licet ea licentia dimittere quod ꝓmiſeras.
Promittere fuit tuum:dimittere nõ eſt tuum. Si me dimi
ſeris:nõ habeo te in eo gradu in quo prius habui. Primo
liber eras:et eras quidẽ de familia mea: ſed non eras ante
oculos meos:nõ eras de miniſtris meis:ſ; de familia mea
C eras:non tamen eras mecũ:ſed tamen meus eras. Ex quo
mihi militare cepiſti ſi receſſeris:non habeo te quaſi de fa-
milia:ſed quaſi fugitiuum. Hoc totũ quare dico?quoniam
in nr̃a eſt poteſtate ꝓmittere ſeruire deo ꝛ obedire: non eſt
in noſtra poteſtate dimittere. Promiſiſti:premiũ habes:
negaſti penã habes. Nõ eſt meum:vtrũq̃ eſt tuũ:elige qđ
velis. Habes viam mortis ꝛ vite:ingredere qua volueris.
Hoc totũ dico fratres chariſſimi:ne quis de vobis putet ſe
habere liberam poteſtatẽ ꝛ dicat. Ergo illi qui vxores ha
bẽt:qui ſunt in ciuitatib⁹:qui militant:qui negociantur:er-
go totus mũdus in periculo eſt:ſoli monachi ſaluant̃. No
ſtra et illorum nõ eſt equa conditio. Illi ſciẽtes imbecilli-
tatem ſuam nõ ꝓmiſerũt facere qđ implere non poterant.
Illi qdẽ chriſtiani ſunt:ſed chriſtianus quaſi ſecularis et
ſecularis quaſi negociator/et chriſtianus quaſi miles. Et
cornelius centurio miles fuit ſed ſaluatus eſt. Ego quidẽ
ſum monachus q̃ deſij eſſe ſecularis et factus ſum mona-
chus:aut monach⁹ ſaluor: aut aliter nõ ſaluor:nõ eſt aliud
D medium. Si voluero dimittere vitam monachi ꝛ ſequi ſe-
cularẽ:non habebit me dñs quaſi ſecularem ſed quaſi pre-
uaricatorẽ. Nõ ergo licet nobis dimittere qđ habem⁹ pro-
poſitum. Dicit aliquis. Quid facio ſi peccaui in iſto ꝓpoſi
to qui factus ſum nec ſecularis/nec monachus? Aliquis
peccator peccatũ maiori penitẽtia cupit emendare. Ergo
hoc dico. Non nobis licet dimittere qđ habuimus propo
ſitũ:licet dignitatem propoſiti perdideris. Si peccaſti in
vita monachi ꝯſtitutus:eſto penitẽs quaſi monachus pa-
tiẽs non quaſi ſecularis. Aliquis dicit. Fugi dominũ meũ
ne me cedat:ſemper debeo fugere? Si te penitet ꝙ fugiſti:
debes reuerti ad dñm tuũ. Nemo dicit. Penitet me quia
fugi:debeo ſemper fugere? Si ſanctus es:beatus es.ꝛ mo-
nachus:ſi peccator es:miſer es ꝛ monachus tamẽ es. Mo
nachus es licet dignitatẽ propoſiti perdideris. Siue ſan-
cti ſim⁹ ſiue peccatores ſimus:nõ nobis licet mutare ꝓpo-
ſitum:quia chriſtus de celis a patre miſit ſpiritum ſuum:ſi
Joh.xiiij. cut ipſe promiſit. Non derelinquã vos orphanos:ſed mit-
tam vobis ſpiritum veritatis qui a patre procedit: ipſe do
cebit vos oĩa quecũq̃ dixi vobis et cõmonebit vos. Hec
quidẽ in cõmune loquor:mihi quoq̃ loquor: ne quis ſe pu
tet habere poteſtatem mutare propoſitum. Etiam vt aſſo
let ſi caſu quiſq̃ inſtigãte diabolo ac ſuadente peccauerit:
nõ ei liceat mutare propoſitum:ſed ad penitẽtiam: que eſt
medicamen lapſorum tota animi auiditate confugiat. Do
minus potens eſt ꝛ preterita indulgere/ꝛ ad preſens et me
ꝛ vos ab omnib⁹ inſidijs diaboli tutos ſaluare. Qui viuit
in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De obedientia. Sermo.lxj.

Si premia eterne vite volum⁹ promereri prece- A
pta dei totis virib⁹ ſatagamus cuſtodire. Pre-
cepta nãq̃ dei nolẽtibus grauia: volẽtibus ſunt
leuia. Sicut ipſe ait. Iugũ enim meũ ſuaue eſt: Mat.xj.
et onus meum leue. Audiam⁹ dñm et ſaluatorem noſtrum
precipientem nobis ꝛ ſuo nos exẽplo ammonentem. Tol- Vbi ſupra
lite(inquit)iugũ meum ſuper vos:et diſcite a me quia mi-
tis ſum ꝛ humilis corde. Quid eſt iugum dei ſuper ſe tolle-
re:niſi ſancte obedientie precepto ſeipſum propter deum
ſubijcere? Mitis autem eſt qui oẽs iniurias ꝛ cõtumelias
que ſibi illate fuerint equanimiter tolerat: qui eã apoſtoli-
cam ſentẽtiam opere tenet qua dicitur. Non reddẽtes ma Rom.xij.
lũ pro malo vel maledictum pro maledicto: ſed ecõtrario
benedicentes. Et iterũ. Noli vinci a malo:ſed vince in bo- Vbi ſupra
no malum. Humilis vero eſt qui eligit abiectus eſſe in do-
mo dei:et oẽs ſtudet ſibi preferre: qui ſe ſemper puluerem
ꝛ cinerem eſſe penſat: et in cunctis que agit ſeruum ſe indi-
gnum:non ſolum verbo:ſed opere:cogitatione:ꝛ omni cõ-
uerſatione ſua ſemper ſe abijcit ꝛ contẽnit. Talis procul du-
bio ad ſeruãdã diſciplinam atq̃ obediẽtiam eſt idoneus:
nec poteſt perire a via iuſticie:neq̃ declinare ad dexteram
ſiue ad ſiniſtram: quia in eo qđ mitis eſt nulla aduerſitate
frangitur:in eo autẽ qđ humilis eſt nulla proſperitate vel
gloria eleuatur. Q̃tus autem ſit obedientie fructus oſten
ditur cũ ſubinfertur. Et inuenietis requiem animabus ve
ſtris. Obediẽtie quidem diſciplina modo in labore eſt:ſed
in futuro fructũ habet pacatiſſimum. Et ſciendum ꝙ q̃to B
modo erimus obedientes patrib⁹ noſtris: tanto erit deus
obediẽs orationib⁹ noſtris:ꝛ tanto erit nobis iugum eius
ſuaue ꝛ onus eius leue. Scire quoq̃ oportet:quia ſuꝑbus
ꝛ impatiens diſcipline ꝛ obedientie regulis ſubiacere non
poteſt. In eo enĩ ꝙ elate viuit:ceteros deſpicit:et ſuis ma-
gis q̃ alterius diffinitionibus obedire appetit. In eo aũt
ꝙ impatiens eſt:ipſa parua/et leuia/dura / et intolerabilia
eſſe diiudicat:idq̃ ſolum rectum eſſe eſtimat qđ obſtinato
corde cõceperit:ſenſuq̃ proprio pro omniũ vtitur ratione.
Iſti tales fratres vnanimes ſepe perturbãt:liteſq̃ mouẽt:
nec volunt ad menſuram aliorũ viuere: nec ſunt cõtẽti his
quibus cõtẽta debet eſſe religioſa paupertas. Et cum ne-
gligentius ceteris viuant:plus alijs volunt honorari. Hu-
iuſmodi rebelles ꝛ inobediẽtes anime:frequẽter in paſſio-
nibus ſue carnis decidũt ꝛ vſq̃ ad turpia opera dilabunt̃:
ꝛ ex his pleriq̃ a ſocietate fratrũ/ꝛ a ſancto propoſito mi-
ſerabiliter ꝛ dãnabiliter diſcedunt. De talibus terribiliter
clamat Petrus apoſtolus. Si(inquit)fugientes coinqui- ij.Pet.ij.
nationes mũdi his rurſus implicati ſuperantur:facta ſunt
eorum poſteriora peiora priorib⁹. Melius enĩ erat eis non
cognoſcere viam iuſticie q̃ poſt cognitiõem retrorſum re-
uerti ab eo qđ illis traditũ eſt ſancto mãdato. Huic domi
nus ait. Ve illi per quem ſcãdalũ venit. Quiſquis ergo ta Matthei
lem ſe eſſe recognoſcit:dũ tempus corrigendi habet ad la- xviij.
chrymas ꝛ penitentiam cito redeat:ſuperbiã cũ humilita-
te vincat:impatientiã manſuetudine dãnet: vitia in virtu-
tes conuertat:ne ſi in malo perſeuerat:ad eterna ſupplicia
ꝑueniat. Debem⁹ ergo eam quã profeſſi ſumus obediẽtiã C
et virtute ꝛ opere cuſtodire. Qđ tũc agimus cum eum qui
nobis preeſt pro amore dei honoramus atq̃ diligimus:et
quicquid ab eo nobis precipitur tãq̃ ab ipſo celeſti domi-
no fuerit iperatũ: libẽter iplere feſtinam⁹. Prelatus enim
xp̃i vices agit in monaſterio. Unde ipſe ſuis paſtorib⁹ ait.
Qui vos audit me audit:ꝛ qui vos ſpernit me ſpernit. Si- Luce.x.
cut enĩ gaudere debẽt ꝛ magnũ a dño premiũ expectare q̃
libenter obediũt: quia qđ ipſi maioꝝ iuſſu faciunt/hoc ipſi
auctori deo impẽdũt:ſic nimirũ magnũ a deo iudicium ti-

mere ⁊ expectare debẽt q̄ prelatoꝝ ſuoꝝ iuſſa deſpiciunt:q2
cum ꝓlatus ↄtẽnit non ipſe ſed is in cuius loco poſitus eſt
contẽptui habet. Nec poteſt deus a nobis ſine magno fru-
ctu honorari:nec deſpici ſine magno detrimẽto. Debet au-
tẽ obediẽtia eſſe ſine mora: nõ cum murmure neq̄ꝫ cum tri-
ij.Coꝛ.ix. ſticia animi:ſꝫ cũ gaudio et hylaritate. Hylarẽ enim dato
rem diligit deus. Bonũ autem qͦd cum triſticia fit:deo nõ
eſt acceptabile:quia ipſe magis eſt inſpector cordis q̄ꝫ cor-
Phil.ij. poris. Debet quoq̄ꝫ obediẽtia eſſe vſq̄ꝫ ad mortẽ:quia vſq̄ꝫ
ad mortẽ pr̄i ſuo ꝓpter nos obediuit chriſtus. Ad hoc ſan
ctum preceptũ ipſe ſuo exẽplo noſter redẽptor nos ammo-
Matth.xj net dicẽs. Tollite iugum meũ ſuꝑ vos ⁊ diſcite a me quia
mitis ſum ⁊ humilis corde.

¶ De timore domini ac dilectione ꝓximi ⁊ aua ricia vitanda: vbi etiã interſerit de diuite epulo- ne:necnon de votis tenendis ⁊c̃. Sermo.lxij.

A
Ecc̃i.j. Timor domini expellit peccatũ. Per timorẽ do-
ꝓuerb.j.et mini naſcitur multa bona. Salomon ait. Prin-
ix.⁊.xxviij cipium ſapiẽtie timor domini. Et alibi. Beatus
homo qui eſt pauidus. Per timorem enim do-
mini euadunt anime de penis inferni: et per amorem eius
inuenitur gaudium ſempiternũ:quia timor domini ⁊ amor
proximi charitas eſt. Qui autem charitatem habet:deum
habet:⁊ qui deum habet/ſecularia fugit. Qui chriſtum dili
git:infernũ timet:et paradiſum deſiderat:vbi anhelat per-
uenire:in quo ſperat ꝑmanere: in quo non eſt timor de mor
te:nec trepidatio de hoſte. Qui deum habet in ſe:diabolũ
repellit de ſe. Per dilectionem dei et proximi vita acqui-
Rom. xiij ritur eterna:amor dei in deo permanere facit. Dilectio ꝓxi
mi malũ non operat̃. Unuſquiſq̄ꝫ qͦd ſibi fieri non vult:al-
teri nequaq̄ꝫ faciat:qui ſic agit peccatum non nutrit. Qui
terrenis ſe implicat:celeſtibus ſe elongat. Gaudet q̄ acqui
rit:triſtat̃ qui amittit. Multi ſunt q̄ de alienis lachrymis
elemoſinas facere ſe ſperãt: vnũ expoliãt:alterum veſtiunt
vnũ inanem faciũt:aliũ alienis reficiũt. Elemoſina cũ ini-
quitate acquiſita abbominatio eſt apud deũ. Qui de iniq̄ta
B te miſericordiã facere putat:nihil eſt apud deũ. Quid dice
Pſalm. mus fratres chariſſimi de illis diuitibus qui congregãt et
xxxviij. ignorant cui cõgregant ea. Acquirunt terrena ⁊ perdũt ce
leſtia. Lucrãtur pecunias et perdũt animas. Attendũt q̄d
acquirũt ⁊ non perpẽdũt quid amittunt. Multi ſunt qui in
luce ambulare ſe putãt: ⁊ foris claros exiſtere ſe exiſtimãt:
cũ peccatoꝝ luto pleni:intus tenebroſi perſiſtãt. O ceca cu-
Luc.xvj. piditas que a xp̄o aĩas ſeparas: vt ille diues qui quotidie
epulabatur ſplendide:ante cuius ianuam lazarus iacebat
mẽdicus. Mortuus aũt diues in īferno lapſus:lazarus vo
in ſinũ abrae legit̃ allatus. Quare miſeri diuites non expa
ueſcitis qui terrenas diuitias concupiſcitis/⁊ celeſtes the
ſauros perdere non curatis? Qui tale exẽplum ſaluatoris
iam dictũ nõ timet:bene cecus ambulat. Jacob⁹ enim apo
Jacobi. v ſtolus dicit. Eya nũc diuites plorate et vlulate in miſerijs
veſtris que veniũt ad vos. Diuitie veſtre putrefacte ſunt:
veſtimenta veſtra a tineis corroſa ſunt. Aurũ ⁊ argẽtũ ve-
ſtrũ eruginauit:⁊ erugo eorũ vobis in teſtimoniũ erit. Ue
illis qui tales ſunt. Auarus miſericordiam non habet. Cu
pidus ſimilis eſt inferno. Infernus quãtũcuq̄ꝫ plus deuo-
rat:tanto magis cupit ⁊ deſiderat:ſic ⁊ auarus nũq̄ꝫ ſatia-
Sap.vj. bitur. Creſcit vana potentia:creſcit ⁊ pena. Potentes po-
tentiora tormẽta patiẽtur. Q̄to maior honor datur: tãto
maius periculũ cõparat̃. Iſti tales ſunt elati:ſuperbi:va-
nitate pleni:luxurioſi:guloſi: ⁊ hominib⁹ magis placentes
q̄ꝫ deo. Hi ſunt ſeipſos amãtes:gule ſeruiẽtes magis q̄ꝫ ſpi
ritalib⁹ intẽdẽtes:corpus ornãtes/⁊ aĩam fedantes. Car-
nalibus ↄſentientes:ſpiritalia negligentes. Foras ornati:
intus tabefacti. Se ſapiẽtes eſtimãtes:veros ſe eſſe ſtultos
j.Coꝛ. iij. non conſiderãtes: cũ ſapiẽtia huius mundi apud deũ ſtul-
titia eſt. Colligẽtes amicitias ſecl'ares:ꝑdẽtes eternales.
Jaco. iiij. Dicit nãq̄ꝫ apoſtolus. Quicũq̄ꝫ voluerit eſſe amicus hui⁹
ſeculi:inimicus cõſtituit̃ dei. Suꝑbus deum negligit:dia-
bolo ſeruit:verba diuia deſpicit:vana ⁊ inutilia diligit:fal
ſas ſuggeſtiones amat:inſtinctiões diuinas recuſat. Dum
terrena ſequitur:fugiũt ab eo celeſtia. Dum tranſitoria cõ-
cupiſcit:eterna amittit. Uanitates cõcupiſcẽs:diabolicas
perpetuas incurrit penas. Ue illis quos in talibus rapue-
rit infernus:qui dum tẽpus habẽt/⁊ in ſua ſunt poteſtate ⁊
non corrigunt ſe:nec emẽdant. Cum mors venerit potẽtia
illoꝝ vbi remanebit? Et ſola anima miſera nonne in infer-
nũ ibit? O fratres chariſſimi quid dicemus de illis qui vo D
uerũt ⁊ nõ impleuerũt. Melius eſt enim nõ uouere q̄ꝫ poſt Eccs.v.
vota promiſſa ipſa non tenere. Multo ⁊ melius eſt nõ pro-
mittere:q̄ꝫ fidem ꝓmiſſam non adimplere. Peius inſuper
fuerit ſi non reddideris qͦd ꝓmiſiſti: q̄ꝫ ſi votum nũq̄ꝫ emi-
ſiſſes. Dicit nãq̄ꝫ propheta. Uouete et reddite deo veſtro. Pſ.lxxv.
Et in ſapiẽtia dicitur. Os qͦd mentit̃ occidit animam. Et Sap.j.
pſalmiſta. Perdes omnes qui loquũtur mẽdaciũ. Et ali- Pſal.v.
bi. Ex verbis tuis aut iuſtificaberis/aut condemnaberis.
Multi enim(qͦd peius eſt)dei ꝓmiſſa dimittũt: diabolica
fraude decepti: alijs ſe operib⁹ malis implicantes que ſe-
ctant̃. Cõſiderate ergo fratres chariſſimi voſmetipſos:co E
gitate vbi ſunt reges: vbi potẽtes:vbi amici:vbi parentes.
Ecce quomodo de tãta potẽtia vel leticia tãta ꝓuenit mi
ſeria et anguſtia:de tãtis diuitijs tot inopie:de tãtis ſatie-
tatib⁹ tanta fames: de tanta delectatione breui tam longa
triſticia:de tam breui vita tã lõga mors.de tam exigua ſa-
nitate tã longa infirmitas: de tã breui luce tam longe tene-
bre:de tam parua ſuauitate odoris vel luxurie tantos reci-
pientes dolores ⁊ fetores dãnationis perpetue. Et de ve-
ſtimentoꝝ noſtroꝝ abundantia: ex qua largiri debuimus
elemoſinã pauperibus:tãtã nuditatem habẽtibus. Rogo
vos fratres chariſſimi dum vobis dominus dat intellectũ
ſpiritalẽ:vt non ametis omne moriturũ ⁊ tranſitoriũ plus
q̄ꝫ oportet:ne vos confundẽtes in futurũ ↄfundatis. Date
parũ:accipiẽtes multum. Qui enim reliquerit omnia que Mat.xix.
poſſidet ꝓpter chriſtum:centuplũ accipiet et vitã eternam
poſſidebit. Et q2 licet pauci ſint(heu)hanc ſalutis viã ar-
ripe volentes:eo q̄ multi ſint vocati: pauci vero electi. me- Mat.xx.
lius eſt tamen cum paucis ingredi ad vitam eternam q̄ꝫ cũ
multis perduci ad gehennam. Exinde eſt melius modicũ pſ̃. xxxvj.
iuſto ſuper diuitias peccatorum multas. Auxiliãte domi-
no noſtro ieſu chriſto: cui eſt honor et imperiũ in ſecula ſe-
culorum. Amen.

¶ De die iudicij et penis inferni. Sermo.lxiij.

O Fratres chariſſimi q̄ꝫ metuẽda eſt illa dies in q̄ A
dñs noſter ieſus chriſt⁹ cũ flãma ignis aduent-
re ꝓpoſuit:qui in circũitu inimicos ſuos inflã-
mabit:⁊ omnes qui operãtur iniquitatẽ. In illa Matthei
die plangẽt ſe omnes tribus terre:⁊ videbũt filium dei ve- xxiiij.
niẽtem in nubibus celi virtute magna ⁊ maieſtate excelſa.
Cõmouebit̃ ante eũ terra ⁊ peccatores peribunt. Celũ pli-
cabit̃/⁊ ſiccabit̃ mare/⁊ montes ſicut cera ardebũt/⁊ terra
vſq̄ꝫ ad inferos. Sol conuertet̃ in tenebras:⁊ luna non da-
bit lumen ſuum:ſtelle cadẽt de celo/⁊ virtutes celoꝝ cõmo
uebunt̃. Tunc apparebit ſignũ filij hominis in celo:qͦd eſt
crux chriſti. In cuius lumine oĩm manifeſtabũtur abſcon j.Theſ.iiij
dita cordiũ. Tũc ſancti obuiã veniẽt chriſto in aera:⁊ ſem
per cum dño erunt:peccatores autẽ peribũt ⁊ ↄfundentur.
Et tũc fiet iudiciũ ⁊ veniet dñs ieſus chriſtus ⁊ mittet an- Matthei
gelos ſuos ad quattuor angulos terre:⁊ congregabũt ele- xxiiij.
ctos eius a ſummo celi vſq̄ꝫ ad ſummũ ei⁹:ſeparabitq̄ꝫ do-
min⁹ ſanctos ſuos de peccatorib⁹:et mittet eos in caminũ
ignis ardẽtis qui paratus eſt diabolo ⁊ angelis eius. Ibi
erit fletus ⁊ ſtridor dẽtiũ. Ue illis qui ibidem ſuam habe- B
bũt manſionẽ. Hic fumus tormẽtoꝝ aſcẽdet in ſcl'a ſcl'oꝝ. Eſa. lxvj.
Ibi vermis eoꝝ nõ morietur/⁊ ignis nõ extinguet̃. Ibi nulla
vox niſi gemit⁹:nulla requies ſꝫ ardor ↄtinuus. Ibi nullum
in flãma refrigeriũ ſꝫ ignis ꝑpetui cõtinuũ icẽdiũ. Ibi lux
nunq̄ꝫ videbit̃: ibi tenebris nũq̄ꝫ carebit̃:ibi nulla eſt in bo-
no eoꝝ memoria:ſed obliuio dei ipſoꝝ eterna. Quorũ cib⁹
eoꝝ cruciatus:quoꝝ manſio nõ abrahe ſed ſathane ſinus.
Ibi nulla amicorum vel parentum viſitatio ſed inceſſabi-
lis peccatorũ tormentatio. Penſa igitur o humana natu-
ra que regnum dei poſſidere deſideras:cur tanta mala cõ-
miſiſti et tot bona omiſiſti. Emenda dum potes:ad deum
clama dum tempus habes: dum ſpacium datur luge:dum

licētia tribuitur:penitere non protrahe. Feſtina dū potes:
fac bonū qđ vales dū anima tua verſatur in corpore:dum
adhuc viuis futurū tibi acquire remedium. Priuſq̃ dies
mortis te preueniat:ipm operib⁹ bonis preuenire non tar-
da. Et priuſq̃ te profundus abſorbeat pelagus: priuſq̃ te
malignus rapiat infernus:vnde nulla daṫ indulgētia: vbi
nullus amplius regreditur ad veniam:lachrymis peniten
tie eruere te accelera:vt ſic eternā euadas penā. De qua et
nos pius ac miſericors deus eripere digneṫ. Qui cū prē et
ſpūſancto viuit ac regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ De exhortatione ad ſacerdotes vt doceāt q̇d populum chriſtianū ſcire et obſeruare oporteat.

Sermo.lxiiij.

A Udite filioli mei et intelligite quomō ſcriptura
ſancta ām̄onet nos et inuitat ad regna celorū:et
oſtēdit viā quomodo mala iſtius mūdi euadere
poſſim⁹: ⁊ ad vitā ꝑuenire eternā xp̄o adiuuāte.
Clamat em̄ dn̄s ꝑ ꝓphetā ad ſacerdotes q̇ populo pſunt:
vt doceāt eū ⁊ ammoneāt:⁊ viā veritatis ſibi annūciēt. Di
Eſa.lviij. citem̄. Clama ne ceſſes:quaſi tuba exalta vocē tuā/⁊ anū-
Ezech.iij. cia populo meo ſcelera eoꝝ. Et iteꝝ. Qꝫ ſi nō anūciaueris
iniquo iniquitatē ſuā:ſanguinē ei⁹ de manu tua requiram.
In his igiṫ grandis neceſſitas eſt oīb⁹ ſacerdotib⁹ vt viā
ſalutis populo demonſtrēt:ꝑ quā vitā eternā acq̄rere poſ-
ſint. Imprimis ip̄is explicādo qđ oīs chriſtian⁹ ſcire/⁊ in
corde ſuo firmiter tenere debet:q̄ p̄mū eſt mādatū dn̄o di-
Mat.xxij. cēte. Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo: et ex tota aīa
tua:⁊ ex tota virtute tua:⁊ ex tota mēte tua: deinde ꝓximū
ſicut teip̄m. Si iſta:id eſt amorē dei ⁊ timorē:ac ꝓximi di-
lectionē in corde tuo poſueris:⁊ hec p̄cepta cū ſumma reue-
rentia ſuſcipe volueris: tūc ad aliā volūtatē bonā deo lar-
giente facili⁹ poteris ꝑuenire. Promiſit em̄ his q̇ diligunt
eū reſurrectionē poſt mortē:paradiſi delicias:angeloꝝ cō-
ſortiū ⁊ vitā ſempiternā. Ubi poſt hec nec aduerſitas te mole-
ſtāt:nec īfirmitas grauat:nec ſenect⁹ occupat:nec mors oc
currit:ſꝫ pax ⁊ ſecuritas ꝑpetua:ſanitas aīaꝝ et corporum
grauiſſima:iuuēt⁹ venuſtiſſima:⁊ regni celeſtis vita eterna.
Et hec ꝓmiſſa ſunt bona faciētib⁹/⁊ de malis ſe ꝯtinētib⁹.
B Cogitet ergo vnuſquiſq̄ q̄liṫ ad illā bonitatē ꝑuenire poſ-
ſit. Sit beniuolus/pius/benignus/miſericors/ſobrius/ca
ſtus/ad oē op⁹ bonū prompt⁹:ad mala tardus. Ocia vir-
Ephe.v. tutū fugiat:et oī virtutū exercitio deo placere ſtudeat. Nō
ſit detractor:nō fornicator:nō rapax vł auarus:nō ebrius:
nō guloſus:vel in ſcurrilitate q̇ ad rē nō ꝑtinet ꝯſtitut⁹: ſed
⁊ illa ⁊ in ipſis poſitos q̄ſi ſerpētē fugiat: ne vitijs ⁊ malis
hm̄oi aīam ſuā inq̄net. Diligat iuſticiā:pacē iq̄rat:amet
parētes:dilectionē habeat ad ꝓximū. Cū gaudio peregri-
nos ſuſcipiat:infirmos viſitet. Et inquātū valet deo adiu
uāte ac ſibi copiā bonoꝝ tpaliū miniſtrāte vt habeat vnde
cū ſumma leticia paupib⁹ tribuat:et cū ſummo gaudio ne-
ceſſitati eoꝝ ſubueniat:credat ſibi retributorē eē deū q̇ vi-
Mat.xxv. det ⁊ cōſiderat vniuerſa. Pro quo et dixit. Quicq̇d feceri-
C tis vni de minorib⁹ iſtis mihi feciſtis. Et filioli mei ſemꝑ
cū gaudio/⁊ leto aīo paupib⁹ manū porrigite inquantum
preualetis. Et ſi aliq̇s eſt laborator q̇ terrā colat:de fructi-
bus ſuis et ex eis oīb⁹ q̇ dn̄s ei donat in decima eccleſiam
nō defraudet:⁊ de particula ſua pauperib⁹ dare non negli-
gat. Si negociator eſt ⁊ in hoc laborat:⁊ ipſe deo nō ſeruit
de ſuo labore:vł decimā reddere noluerit/⁊ de ſua particu
la paupib⁹ miniſtrare non curauerit:ad nihilū ipſe vna cū
pecunia ſua redigeṫ. Ex q̄cūq̄ arte dn̄s alicui ꝑſone inge-
niū lucrādi donauerit:vnde ſe ⁊ ſuos nutrire ac veſtire po-
tuerit:⁊ cū hoc ſuplucrari aliqua poſt decimam:ex ip̄a ſua
particula q̇ ſibi remanet:ꝓ redēptione aīe ſue ac ſuoꝝ pau
peribus hylariter donet. In his aūt oībus caſte/ſobrie/et
pie viuēdū eſt:vt op⁹ bonū qđ facitis deo acceptabile fiat.
Seculares ad eccleſiam libēter ꝯuenite:ꝯfeſſiones veſtras
humili ⁊ puro corde ſacerdotib⁹ facite: ⁊ illos rogate q̄ ꝓ
petis veſtris deū vt vobis īdulgeat orare dignētur. Obla
tiones ꝑ dies dn̄icos pro vobis et veſtris ſm ſtatus veſtri
poſſibilitatē deo offerētes. Dignum nāq̄ ⁊ acceptabile ſa-
crificiū deo eſt vt xp̄iani qđ negligenter egerint:ꝑ ſacras
oblatiōes ⁊ elemoſinaꝝ largitionē placare feſtinēt:et ꝑ ve-
rā (vt ꝑmittiṫ) ꝯfeſſionē:cordis ꝯtritionē:ac oīmodam ſa-
tiſfactionē:ꝑ orationē purā:ꝑ ieiuniū ⁊ abſtinētiā peccata
ſua abluere velint. Et vos ſiłr agētes in oīb⁹ voſmetip̄os D
conſiderate propter quid in hac valle miſerie.i.in hoc mū-
do nati eſtis. Et cur niſi vt nuduli primoꝝ parētum pecca
to exigēte:de paradiſo in p̄ſens exiliū relegati: bn̄faciendo
ad patriā reuertamur. Si igiṫ ꝑ ignorātiam vel aľas ꝯtra
deū quicq̄ peccādo egiſtis: per opera veſtra bona id emē
date nō tardetis. Hoc vobis ad memoriā ſollicite reducē
do:vt ſi q̇s legitimat⁹ ſit in domo ſua tranquille ⁊ pacifice
vt bonū decet chriſtianū viuat: parētib⁹ honorē īpendat:
vxorē diligat:filios catholicā fidē ⁊ dei legē cū ſumma di-
ſciplina inſtruat:vt deū diligere/timere/⁊ honorare ſciant.
Hoc em̄ bn̄placitū eſt apud deū. Sup omnia turpiloquia
abſtinētes chariſſimi:ꝓximis veſtris detrahere nolite:ſed
ſi alicui aliq̇d ī aliquo diſplicet:illū (euāgelicā ſectātes do
ctrinā) arguite ⁊ monete in charitate: ⁊ ſi illū lucrati fueri- Matthei
tis:voſmetipſos ſaluabitis. In omnib⁹ ebrietatem cauete. xviij.
Hec enim ſubmerſio magna eſt aīe. Sicut em̄ ignis facile
incēdit ſtipulas et leuiter ſiccas exurit paleas: ſic ebrietas
corpus corrūpit ⁊ aīam ſimul:⁊ corpus in graue peccatoꝝ
incēdiū deijcit:⁊ p̄cipue in iuuenib⁹. Uinū em̄ et iuuentus;
duplex incēdiū. Propterea q̇ ab ebrietate nō cauet:pecca-
tū nō euadet. Ad eccleſiā q̄n venitis:cū ſumma reuerentia
⁊ timore maximo intrare debetis:cōſiderantes q̄ ad dn̄m
et dominatorē vniuerſe creature vaditis: eidem ibidem ꝓ
negligentijs veſtris [illegible] deprecaturi. Dū etiā in eccleſia
ſtam⁹ orōnes dn̄o ꝓ p[illegible] noſtris fundētes: prius tamen
operib⁹ fidei inquātū p[illegible]bile eſt iuſtificati oculos mētis
ad deū leuem⁹:ſemꝑ ītēd[illegible]es qualiter de ſupnis a deo cō-
ſolatio nobis prebeṫ. Oculi em̄ dn̄i ſup iuſtos:⁊ aures eius Ps. xxxiij.
in preces eoꝝ. Iſta ſi frequēter feceris:et pre oculis deum
habueris:īimicus fugiet a te. Angelus em̄ dn̄i bon⁹ adiu-
tor tibi erit ſi mentē tuā firmā in his exiſtere ꝑſpexerit. Cō
ſidera q̄ pius ⁊ miſericors eſt deus: ⁊ puro corde ſe depre
cātes miſericorditer recipit: ꝓmiſſiones ſuas nō elōgat:et
alleuat ac ſanat eos qui ꝯtriti ſunt corde. Hoc etiā chariſſi E
mi latere nos nō debet:verbis chriſti ꝑ ſcripturā ſacrā no-
bis nūciātib⁹:q̄ iſtius mundi finis appropinquat:⁊ ꝑ quo-
tidiana ſigna q̇ per euāgeliū predicta ſunt/⁊ quotidie fiunt
ſpero in ꝓximo eius eſſe aduētū vt per ignem oēm iudicet
mūdum. Ecce em̄ dn̄s veniet ⁊ oēs angeli eius cū eo:⁊ vir- Mat.xxv.
tutes celoꝝ mouebūtur. Tunc ſedebit redēptor noſter rex
oīm in ſede maieſtatis ſue:⁊ ꝯgregabūtur ante eū oēs gen
tes:et ſeparabit eos abiuicē ſicut paſtor ſegregat oues ab
hedis. Qui boni ſunt ſtatuet eos ad dexterā ſuā:malos ho
ad ſiniſtrā. Et his q̇ ad dextris ei⁹ erūt dicet. Uenite bn̄di
cti patris mei: ꝑcipite regnū qđ vobis paratū eſt ab origi-
ne mūdi. Eſuriui/⁊ dediſtis mihi mādūcare. Sitiui/⁊ de-
diſtis mihi bibere. Nudus erā:⁊ operuiſtis me. Infirmus
⁊ in carcere/⁊ viſitaſtis me ⁊c̄. Tūc reſpōdebūt iuſti dicen
tes. Dn̄e quando te vidim⁹ eſurientē ⁊ ſitientem/⁊ nudū/⁊
infirmū/vel in carcere:⁊ miniſtrauim⁹ tibi? Tūc reſpōde-
bit illis dicens. Qādiu vni de minimis meis feciſtis/mihi
feciſtis. His vero qui a ſiniſtris eius erūt dicet. Diſcedite
a me maledicti in ignē eternū: qui preparat⁹ eſt diabolo et
angelis eius. Eſuriui em̄ ⁊ nō dediſtis mihi manducare:⁊
ſic de ſingulis. Et ibūt hi in ſuppliciū eternū:iuſti aūt in vi
tam eternā. Cōſiderate igiṫ filioli magnam dei pietatem:
quali nos in peccatis noſtris ſuffert patiētia. Pēſemus in
dictū illud futurū vt peccata noſtra nobis nō improperet.
Propterea chariſſimi hoc nobis in oībus conſiderādum
eſt dū vnuſquiſq̄ poteſt:dū tēpus habet: dū preciū in ma-
nib⁹ tenet:⁊ inquantum preualet redimat ſe vnuſquiſq̄: ne
debitor peccati ac in ſeruitute diaboli perſiſtat. Et exinde F
vos ſeculares poſt penitētiam ⁊ recōciliationē actam: ſm
ſacerdotis ꝯſiliū cōmunicate tēporib⁹ precipue ad hec ab
eccleſia ordinatis. Prius tamē ante plures dies a ꝓprijs
etiā vxorib⁹ abſtinete:vt mundo corde ⁊ caſto corpore ſan
ctum ſacrificium accipe poſſitis. Sacerdotib⁹ veſtris ho-
norem impendite:⁊ eis ꝓpter deū obedite. Ipſe nāq̄ dn̄s
ad ipſos dicit. Qui vos audit me audit:et qui vos ſpernit Luce.x.
me ſpernit. Filij honorēt parētes. Siłr ⁊ oēs xp̄iani iu-
cē vos honorate. Scriptū nāq̄ eſt. Honore inuicē ꝑuenien-

Rom.xij. tes. Eſurientes paſcite:ſitientibꝰ potū porrigite:hoſpites
et peregrinos precipue pauperes ſuſcipite : humanitatem
quā poteſtis illis impendite : pedes illorum lauate:veſtite
nudos:in tribulatione poſitis ſubuenite. Conſolamini do
lentes:infirmos viſitate:mortuos ſepelite:in carcere poſi:
tos reqrite:⁊ de bonis veſtris q̄ntum facultas vobis a dn̄o
cōceſſa ſuppetit/ſubuenite: ac eis miniſtrate. Uiduas ⁊ or
phanos in tribulatione poſitos adiuuate: pauperes et op:
preſſos a prauis hoībꝰ vel iniquo iudicio(inquātū vobis
poſſibile eſt)adiuuate/ſeu adiutoriū p̄ſtate : iudiciū rectū
ac iuſticiā ſeruate:miſericordiā in oībus facite: pacē in vo
biſmetipſis habete: et eos q̄ diſcordes ſunt ad viā ꝯcordie
reuocate. Symbolū ⁊ orationē dn̄icā tenete:filios ⁊ filias
veſtras docete vt ⁊ ip̄i teneāt. Filios quos in baptiſmo re:
cepiſtis in fide erudite : et ſcitote vos ꝓ eis apud deum fi:
deiuſſores exiſtere. Et ideo ſemꝑ docete:īdeſinenter caſti:
Titum.ij. gate ⁊ corripite illos. Oēs vero ſubiectos vr̄os(vt tenemi:
ni)admonete vt ſobrie/caſte/pie/et iuſte viuāt in hoc ſclo.
G Ueritatē corde ⁊ ore dicite:caſtitatē ⁊ ꝯtinētiā ſeruate:ſo:
brietatē ⁊ parcitatē cibi ⁊ potꝰ habete:ieiuniū ſeruate. Se:
j.Theſ.v. niores honorate:iuniores in xp̄i amore diligite: patientes
Luce.vj. eſtote ad oēs:bn̄facite his q̄ oderunt vos Charitas ⁊ gau
diū:patientia/ benignitas/bonitas/ſpes/fides modeſtia/
manſuetudo/cōtinētia/caſtitas/⁊ dilectio ſint in corde ve:
ſtro iugiter. Et hec in cogitatiōibꝰ ſctis ⁊ eloquijs ac ope
ribꝰ pijs ꝯſeruate. Humilitatē ante oīa cuſtodite ⁊ tenete.
Spem vr̄am totā ī dn̄o ponite. Bonū cū aliqd̄ ī vobis iue
neritis:nō vobis ad laudē veſtrā inanē/ſed deo ad ſui glo:
riā q̄ hoc vobis dedit aſcribite. Malū vero qđ in vobis vi
deritis:nō dei cauſa ſ; veſtra culpa ⁊ negligētijs vr̄is hoc
factū fore ſciatis. Diē iudicij timete:gehēnā expaueſcite:
vitā eternā deſiderate:cogitatiōes ⁊ opera ſimul et verba
die noctuq; in bonū cuſtodite. Trāſitū vr̄m de hoc mūdo
qui ſemꝑ appropīquat oī die ſperate. Precepta dei adim
Thob.iiij plete ⁊ in eiꝰ miſericordia nūq̄ deſpate Qđ ſibi q̄s fieri non
Luce.vj. vult:alij nō faciat. Et ꝓut vultis vt faciāt vobis hoīes bo
na:⁊ vos facite illis ſilr̄. Charitatē autē q̄ eſt dilectio dei ⁊
H ꝓximi ī oībꝰ/⁊ ante oīa ſeruate. Nemo ſe circūueniat fra:
tres : q2 oīs hō q̄ poſt baptiſmū mortalia crimina cōmiſit:
ſeu homicidiū/adulteriū/fornicationē/furtū,falſum teſti:
moniū/ꝑiuriū: ⁊ his ſimilia pctā mortalia ꝑpetratꝰ fuerit:
ſi penitētiā verā nō egerit:elemoſinā iuſtā nō fecerit:⁊ ī bo
nis opibus nō ꝑmāſerit:nunq̄ in regnū celoꝝ intrabit/nec
Gal.v. poſſidebit gloriā eternā:ſ; cū luctu in īfernū deſcēdet. Nā
q̄ talia agūt:regnū dei nō poſſidebūt. Proinde ſcriptū eſt.
Job.ix. Nequaq̄ deꝰ delinquētibꝰ parcet:qm̄ pctōr aut flagellum
tꝑale habebit:aut purgationē in hoc ſeculo faciet : aut pu:
niēdus relinquit̄ eterno iudicio: aut ꝙ male admiſerit pu:
niēdū/punit in hoc ſclo. Ac ꝓinde eſt ꝙ delinquētibus nō
parcet deꝰ. Et alibi ſcriptū eſt. Nulla pctā deꝰ ꝑmittet inul:
ta:hoc eſt ſine vindicta : q2 certe aut nos hic vindicabimꝰ
pctā veſtra ꝑ penitētiā:aut illa vindicabit deꝰ ꝑ ſeueritatē
iudicij ⁊ iuſticiā . Et illđ ſcitote certiſſime ⁊ firmiter credi
te ꝙ oīs hō q̄ſuis ſeu q̄ntūcūq; crimīnoſus fuerit ſeu pctōr
extiterit:ſi verā penitētiā egerit:ac iuſtas elemoſinas fece
rit:⁊ in bona deuotiōe cū opibꝰ iuſtis ꝑmāſerit:mortē eter:
nā nō guſtabit:nec vnq̄ in īfernū deſcēdet: ſed ab angelis
ſctis poſt vitā p̄ntē in celū leuabit̄/⁊ gloriā poſſidebit eter
nā. Uñ deus dixit. Nō iudicabit̄ hō bis ī idip̄m. Et aplˢ
j.Cor.xj. ait. Si hic iudicaremꝰ nos neq̄q̄ a dn̄o iudicaremur. Hoc
eſt ꝙ illi q̄ in hac vita p̄ſenti ꝑ verā penitētiā iudicāt:in iu:
dicio extremo de his non iudicabunt̄: q2 ſic eoꝝ iudiciū in
hac vita termiat̄. Uñ ⁊ alibi ſcriptū eſt:ꝙ ſi nos ꝑfecte pe:
nitētiā egerimꝰ non ſolū deꝰ culpas nr̄as remittit:ſed poſt
culpas etiā p̄mia ꝓmittit. Ideoq; fratres chariſſimi:vitā
nr̄am ī vita p̄nti emēdare feſtinemꝰ: ⁊ q̄cq̄d mali ꝯtra pre:
cepta dei fecimꝰ defleamꝰ:⁊ vlterius peccare ceſſemꝰ:ac in
volūtate bona:cogitatione recta: et v̄bis ac opibꝰ ſanctis
nos ꝯſeruemꝰ:auxiliāte ⁊ gubernāte dn̄o nr̄o ieſu xp̄o:qui
viuit ⁊ regnat deus in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ De exhortatione ad generalem hominum in:
ſtructionem pro deſiderio vite celeſtis et contē:
ptu preſentis. Sermo.lxv.

Fratres chariſſimi : vnuſquiſq; pctā ſua emēda: A
re debet inquantū preualet deo auxiliante. Ois
eñ homo chriſtianꝰ deſiderare debet p̄rem cele
ſtē ⁊ deū p̄rem oīpotentē qui in celis habitat:vt
dicere mereatur. Pater noſter q̄ es in celis. Ibi videlicet Matth.vj
vbi eſt p̄r de celis:vbi eſt patria nr̄a celeſtis:illuc deſidera
re debemꝰ vt ꝑueniamꝰ. Ibi ꝑuenire ſpemꝰ vt ⁊ illic ꝑma:
neamꝰ. Iſta nāq; vita nō celeſtis ſed terrena:nō patria ſ;
exiliū:nec ꝑpetua ſ; trāſitoria:q2 quotidie ad finē ꝓpa. Il
la v̄o patria celeſtis in q̄ deꝰ cū ſctis angelis ⁊ electis ſuis
habitat.finē nō habet. Uere igit̄ ſtultꝰ eſt q̄ ad talē p̄rem/
talēq; patriā/ac talē celeſtiū ciuiū ſocietatē ꝑuēire nō deſi
derat. Quis eſt ille qui ī captiuitatē ductꝰ vltra ad patriā
redire nollet? Quis in carcere tenebroſo poſitꝰ āplꝰ exire
nollet ⁊ lucē videre? Quis vſq; ad mortē famē ſuſtinēs ſi ei
māducādi poſſibilitas affuerit nō māducaret? Quis ſitim
patiēs ſi facultas bibēdi extiterit nō potaret? Nobis cha:
riſſimi mundꝰ iſte vere nō patria ſ; captiuitas babylonica
eſt:q2 multipliciter diuerſoꝝ inimicoꝝ noſtroꝝ laqueis ir:
retiti : mundi videl; carnis ⁊ generis humani inimici:vita
etiā p̄ſens nō libertas ſ; carcer pctōꝝ nobis ē. De hac igi:
tur captiuitate:de hoc tenebraꝝ carcere eripi laboremꝰ:et
nō vt ſui hūc cibū ⁊ potū vanitatꝫ p̄ſentꝫ: anxiū ⁊ laborio:
ſum appetamꝰ/ſed vt filij liberi celeſtē deſideremꝰ cibū et
potū:hic videlicet q̄ plena ſatietas eſt ciuiū ſupnoꝝ. Pro
hoc cibo: ꝓ hac celeſti vita creatorē ⁊ gubernatorē noſtrū
rogare debemus et orare:vt in hac valle miſerie ſeu exilio
p̄ntī nos cuſtodire ⁊ gubernare dignet̄ vt opitulāte illo ad
portū ſalutis ꝑuenire valeamꝰ. Mūdus eñ iſte ſilitudinē B
maris habet. Mare fetet:ſilr̄ ⁊ mundꝰ. Ex hoc fetore auxi
liāte deo extrahere nos debemꝰ. Oportet nāq; cū humili:
tate maxima orare deū creatorē nr̄m / ſanctoſq; ſuos p̄ca:
ri:vt ex hac valle lachrymaꝝ nos eruēs:ipſoꝝ ciuiū ſuper:
noꝝ ꝯſortes nos efficiat. Illuc eñ ſummo ſtudio ꝓperare
debemꝰ:vbi ſine īterruptione manere ſperamꝰ:vbi nullꝰ ti
mor de morte:nulla dubitatio de hoſte. Ibi vita ſine fine:
iuuētus ſine ſenectute:lux ſine tenebris : gaudiū ſine triſti:
cia:voluntas ſine moleſtia : req̄es ſine labore:claritas ſine
nube. Hec aūt vita horrēda eſt ⁊ laborioſa:fragilis ⁊ faſti:
dioſa:caduca ac miſera:deceptrix atq; doloſa:⁊ erūnis ac
ſcādalis plena. In luctu naſcimur:ī labore viuimꝰ:⁊ ī dolo
re morimur. Et qđ peius eſt ⁊ ſuꝑ oīa magis dolēdū:q̄dā
pctis ſuis exigētibꝰ nō ꝯfeſſi nec ꝯtriti: de hac vita migrā
tes:nō ſolū tēporali morte plectunt̄:ſed in infernū deducti
morte moriūtur ꝑpetua . Uitā eterñ ſuā ſine oī pietate du:
xerūt:⁊ ob hoc multa tormēta paſſuri nūq̄ vitā ꝯſequētur
eternā. Dū eñ tēpꝰ habuerūt : vitā ſuā emēdare noluerūt.
Plus gulā amātes q̄ abſtinētiā ſectātes:plus luxuriā q̄
caſtitatē:magꝭ terreſtria q̄ celeſtia:plꝰ creaturā q̄ creato:
rē diligētes. Abſtinētia ducit ad caſtitatē:caſtitas ꝑducit
ad gl̄iam:⁊ fornicatio dimergit ad penā. Caſtitas ad celū
ſubleuat:⁊ luxuria in īfernū ꝓfundat. Caſtitas ſctis ange:
lis vnit:fornicatio aūt demonibꝰ iūgit. Sobrietas cogita:
tiones ſctās īſtituit: ebrietas v̄o etiā ſi audit verba ſctā in
corde non ſuſcipit . Oportet ergo vnūquēq; veꝝ aīe ama: C
torē nō ſolū corpus nutriēdo diligere: ſed et aīam nutrien
do nutrire. Uidemꝰ naturaliter ꝙ ſi corpꝰ eſurit cibū q̄rit: D
ſi ſitit potū appetit:ſi nudū eſt veſtimētum deſiderat. Re:
quiem petit cū laborat: ſomnū querit dū dormire īfeſtat:⁊
ſic de ceteris corporis neceſſitatibꝰ. Anima autē oībꝰ his
īdiget. Preceptū dn̄i panis eius eſt:orō ſancta potus:ve:
ſtis eius v̄itas ⁊ iuſticia/requies/humilitas:⁊ obedientia.
In hoc etiā ꝯuiuio eterne ſocietatꝫ multi ſunt vocati:pau: Mat.xx.
ci vero electi. Alij accipiunt fructū triceſimū:alij ſexageſi: Mat.xiij.
mum:alij vero centeſimū. O q̄ beata eſt illa aīa cui domi:
nus deus dignatus eſt cōcedere manſionem in eterna re:
quie. Et qui hanc manſionē:regnū videlicet celeſte ingre:
di voluerit:nō ſuperbus neq; auarus:non inuidus nec ira:
cūdus:non guloſus nec ebrioſus:nō cupidus nec luxurio:
ſus:nō periurus:nō homicida:non falſator neq; adulter:⁊
ſic de ſingulis . Quis autem infinita mala perpetrauerit:
de dei tamen miſericordia deſperare non debet : ſed ſpem
habere debet de dei miſericordia ⁊ fiduciam recuperandi
ſalutē:per vite ſue emēdationem ⁊ bonorum operum exer:

citationē. Uerba dei libēter audire: ad eccleſiā diligenter
cōuenire: ſacerdotibꝰ ſepiſſime ↄfiteri: omnibꝰ hominibus
charitatē firmā tenere. Qui eīm charitatē nō habuerit: ī vi
tā eternā itroire nō valebit. Paruo tp̄e hō viuit in hoc ſe-
Gal. vi. culo. Dū igit̄ tp̄s habemꝰ opemur bonū ad oēs: ⁊ vias dn̄i
ij. Cor. vj ꝓparemꝰ bonas. Ecce nūc tp̄s acceptabile: ecce nūc dies
ſalutis. Salꝰ hoīm xp̄s eſt. Si parētes nr̄os ⁊ amicos di-
ligere debemꝰ/ q̄ntomagis iſtū diligere tenemur q̄ ⁊ nos et
nr̄os fecit ⁊ creauit parētes. Hūc amemꝰ q̄ vniuerſe dn̄at̄
creature: ſcʒ deū. Diligamꝰ ꝓximū ſicut et nos: qꝛ de terra
ſicut ⁊ nos ꝓximi nr̄i ſunt formati: vt ꝑ hoc vitam merea-
mur eternam: ipſo adiuuante qui viuit et regnat ⁊c̄.

¶ De agenda penitentia. Sermo. lxvj.

A
Jobel. ij. Pius ⁊ miſericors deꝰ fratres chariſſimi ad cōpū
ctionē ⁊ penitētiā nos hortat̄ dicēs. Conuerti-
mini ad me ī toto corde vr̄o: in ieiunio/ ⁊ fletu/ ⁊
plāctu: qꝛ nolo mortē pctōris: ſʒ vt ↄuertat̄ ⁊ vi-
Ezech. uat. Et iteꝝ. Noli tardare (inq̄t ꝓpheta) cōuerti ad dn̄m.
xxxiij. Cōuertimini ad me in toto corde vr̄o. i. ad dn̄m deū vr̄m.
Eccli. v. Et ne differatis de die in diē. Et iteꝝ. Cū conuerſus inge
mueris: ſaluus eris. Conuertimini igit̄ chariſſimi ad dn̄m
Ps. xciiij deū nr̄m tāq̄ boni ſerui ad fidelē dn̄m. Humiliemꝰ nos in
cōſpectu dei: ⁊ ploremꝰ ante deū q̄ fecit nos. Nō dedigne-
mur in hoc ſeculo agere penitētiā/ et pctōꝝ noſtrorū ꝓcari
veniā: vt infernalē euadere poſſimꝰ penā/ ⁊ ad eternā ꝑue-
nire leticiā. Emēdemꝰ ergo nos in ieiunijs ⁊ vigilijs ⁊ ce-
Psalm. l. teris opibus pijs: ſciētes q̄ cor ↄtritū et humiliatū deꝰ nō
j. Cor. ix. ſpernit. Sic eīm ait ap̄ls. Caſtigo corpꝰ meū ⁊ in ſeruitutē
redigo. Si ꝓ carne nr̄a laboramꝰ: laboremꝰ etiā ꝓ aīa nr̄a
q̄ dignior eſt. Si curā habemus ꝓ ſatietate miſere carnis
noſtre quā poſt paucos annos vermes deuorabūt in ſepul
chro: q̄ntomagis deſpicere nō debemꝰ aīam q̄ deo ⁊ āgelis
eiꝰ ꝓſentat̄ in celo. Cogitate fratres chariſſimi qꝛ abūdā-
tia pabuli luxuriā adminiſtrat: cū caro in tā copioſis deli-
tijs ſatiat̄ ⁊ mēs tātis mulcet̄ diuitijs: in piguedīe carniū
B ꝓuidet̄ eſca vermiū. Iteꝝ rogo vos fratres: q̄tiens iuxta
ſepulturā diuitis trāſitiſ vt diligēter iſpiciatiſ vbi ſint eorū
diuitie vel ornamenta: vbi gloria: vbi vanitas: vbi luxurie
vbi voluptas: vel vbi eoꝝ ſunt ſpectacula. Cōſiderate dili
gēter ⁊ videte ⁊ agnoſcite: qꝛ nihil aliud in eis eſt niſi cinis
⁊ fetor et vermis. O hō vide ſepulchra mortuoꝝ: ⁊ dic tibi
tuipſe: ⁊ loquēs tecum dicere potes. Ecce nūc ex illo miſe
ro q̄ hic depoſitꝰ fuit nihil aliud niſi oſſa et puluis euenit.
Et vere hō ſi ipſa oſſa arida audire volueris: tibi ꝑdicare
poterūt ⁊ dicere. O miſer q̄ntum ꝓ cupiditate huius ſeculi
diſcurris: aut q̄d ſupbie vel luxurie īfelicia colla ſubmittiſ:
vt q̄d te applicaſti ad ſuiēdū crudeliſſimis dn̄is: vitijs vi-
delicet ⁊ criminibꝰ. Attēde ad me ⁊ intellige: ↄſidera me ⁊
vel ſic tibi horreat luxuria tua/ vl̄ auaricia tua. Hoc q̄d tu
es ego fui: ⁊ q̄d ego ſum modo tu eris poſtea. Si ī me ꝑmā
ſit vanitas/ te nō ↄſumat iīq̄tas: ſi me luxuria polluit: te ex-
ornet caſtitas: vide puluerē meū et relinque deſideriū tuū
malū ⁊c̄. Ideo q̄ntum poſſumꝰ auxiliāte deo laboremus vt
alioꝝ vulnera nobis ↄferāt medicamēta: ⁊ alioꝝ mors ad
vitā nobis ꝓficiat: et hoc optīe fieri pōt ſi plꝰ erimꝰ ſollici-
ti ꝓ aīa q̄ ꝓ corpore: vt cū caro nr̄a fuerit in ſepulchro po-
C ſita/ aīa noſtra bonis opibus in celos eleuet̄ ornata. O aīa
ſi nos deceperit aut pulchritudo aliene mulieris: aut cōcu
piſcētia carnis q̄ eſt ruina aīe: ſcito q̄ corpus ſimul cū aīa
penas habebūt. Nā cum caro nr̄a putreuerit ī ſepulchro:
aīa nr̄a torquenda merget̄ in īferni baratro. Ecce quales
ꝑdicatiōes oſſa ⁊ cineres mortuoꝝ quotidie ꝓclamant ad
dn̄m. Uere dico fratres chariſſimi quicūq̄ luxurioſus vel
negligēs ea q̄ dico cū magno timore ſuſcipe voluerit: ⁊ ci-
to ad medicamēta penitētie confugerit/ ⁊ in penitentia ex
hac vita migrauerit: paradiſi gaudia poſſidebit. Quā ſi nō
egerit et mors repentina eum preuenerit: ſine vllo remedio
eterne pene cruciatꝰ habebit. Nos igit̄ dilectiſſimi fratres
q̄ntum poſſumus cum dei adiutorio contra carnales cōcu
piſcētias viriliter pugnemus: vt deuictis huius ſeculi vo-
luptatibus eternum premium conſequi mereamur: per infi
nita ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De fuga vanitatiſ ⁊ v̄tutū adeptiōe. Ser. lxvij

Dilectiſſimi fratres: oportet humilitatē nos ha- A
bere: precepta dei cuſtodire: charitatē tenere: ve
ritatē ſeq: et fugere vanitatē. Ueritas eīm mun-
dat: vanitas coinq̄nat. Ueritas chriſtus eſt: ſi-
cut ipſe dicit. Ego ſum via: veritas/ et vita. Uia recta: lux Joh. xiiij.
vera: ⁊ vita ꝑpetua. Ueraces filij dei ſunt: mendaces vero
filij diaboli. Unuſquiſq̄ enim cuius opera agit: eius filiꝰ
appellat̄. Qui ſequunt̄ deum: ſemꝑ in luce ſunt: q̄ autē imi-
tant̄ diabolum: in tenebris ambulāt/ et lucē nūq̄ habebūt.
O dilectiſſimi filij q̄ malū ⁊ q̄ ꝑuerſum eſt dimittere lucē
et ſequi tenebras. Fugere vitā ⁊ appropinquare morti: di-
mittere veritatē et ſequi mēdacium: delectari in vana glo-
ria/ ⁊ ſpernere ſempiterna. Iocūdari in ꝑſenti dolore ⁊ pe-
na: ⁊ amittere leticiā ⁊ quietē ſempiternā. Scriptura enim
dicit. Non queras gloriā/ ⁊ nō ↄfunderis cū glorioſus fue-
ris. Beati illi qui oculos habēt ſpiritales/ ⁊ ↄtēplant̄ cele- B
ſtia/ ⁊ reſpuūt terrena. Ex hac eīm fragili miſera ⁊ breui vi
ta feſtināt ad illā beatā requiē ſctōꝝ q̄ nunq̄ finiet̄: illuc fe-
ſtināt vbi ſemꝑ ꝑmanere ſperāt: vbi non eſt timor de mor-
te/ nec pauor de hoſte. Ibi eſt vita ſine morte: iuuētus ſine
ſenectutis expectatione: lux ſine tenebris: gaudiū abſq̄ tri
ſticia: volūtas abſq̄ iniuria: regnū ſine cōmutatiōe: requies
ſine labore: ſatietas ſine faſtidio: et claritas ſine nube. Ibi
eſt vita angelica ſemꝑ leta. Leticia huius ſeculi licet ſepe
gaudiū eſſe videat̄: ſepiſſime tn̄ in triſticiā vertit̄. Regnū
dei non habet finē: vita huius ſeculi horrenda eſt. Illa ve-
ro amanda atq̄ deſideranda. Hec eīm ꝑſens vita miſera ⁊
caduca eſt: imo īcerta: deceptrix ⁊ inſatiabilis. In pena ⁊
luctu naſcimur: in miſeria ⁊ anguſtia nutrimur: in labore vi
uimꝰ: ī dolore morimur: ⁊ ī fine (q̄d magiſ dolēdū eſt) ſi īpe
nitētes diſcedimꝰ: ꝑpetua tormēta patiemur. Nā veniam C
poſtmodū nō ↄſequent̄ q̄ dū tēpus hic habuerint ⁊ penitē
tiā cōdignā nō egerint. Nam q̄ precepta xp̄i nō habēt: vel
etiā habētes nō ſeruāt: ⁊ ꝓmiſſa celeſtia deſpiciunt: q̄ plus
amāt gulā q̄ abſtinētiā: magis luxuriā q̄ caſtitatē ſectan
tur: abſq̄ dubio regnū dei nō poſſidebūt. Fornicatio vrget
animā ad penā: caſtitas leuat mortalē ad gloriā. Caſtitas
erigit iter ad celum: luxuria facit ruere in infernum. Caſti-
tas iungit hoīem moribꝰ dum ſanctis ⁊ angelis ꝑpetuali-
bus: fornicatio ſociat ſathane ⁊ demonibꝰ. Porcꝰ craſſus
ſe voluit in volutabro. Et ſi porco margaritas ante ipſum
poſueris: non aduertens conculcabit in luto. Sic et homo
ebrioſus: vino repletꝰ ac crapuloſus: ferculis ſatiatus di-
uerſis in luxurijs ſe prouit ⁊ in ſtercore vitioꝝ ſe voluitās
v̄ba ſancte ſcripture nec ore ꝓfert: nec corde ſuſcipit. Dul-
ce illi eſt fornicari: ⁊ continentiā ſeruare amarū. Ille miſer
ambulat elatus et ſuperbus et cupit eſſe melior q̄ ceteri in
hoc ſeculo: cum tn̄ apud deum deterior ſit. Altiorem ſe ce-
teris exiſtimat etiam ſi omnium inferior exiſtat. Et ſic dū
melius et firmius ſe ſtare putat in precipitium cadit/ et in
eternum baratrum vadit. Ex quo omnipotens deus nos
eripiat qui ſine fine viuit ⁊ regnat. Amen.

¶ Quomodo per virtutes obuiādum ſit vitijs: Et de miſeria infernali. Sermo. lxviij.

Fratres ſatiſ timere nos oportet ꝓpter tres cau A
ſas: hoc eſt gulā: cupiditatē: ⁊ ſupbiā: qꝛ diabo-
lus iſtis tribꝰ circūuenit patrē noſtrū adam di
cēs. In quacūq̄ die comederitiſ ex hoc fructu: Gen. iij.
aperient̄ oculi veſtri ⁊ eritis ſicut dij. Nos autē teneamus
mēte: ⁊ timeamus iſtas tres cauſas peſſimas: ne vt adā nu
dus expellamur de paradiſo. Cōtra gulā ⁊ igluuiē vētris
abſtinentiā. Cōtra cupiditatē ⁊ auariciā: pauꝑtatē ſpūs ⁊
elemoſinaꝝ largitionē. Contra ſupbiā ⁊ elationē: verā hu-
militatē/ ⁊ omnimodā ſubiectionē exercētes. Hec ſcientes
quia angelos dei cuſtodes habemꝰ: ſicut ipſe ſaluator ait.
Amen dico vobis qꝛ angeli eoꝝ ſemꝑ vidēt faciem patris Matthei
mei q̄ in celis eſt. Quapropt̄ certe credere poſſumꝰ qꝛ oīa xviij.
opa noſtra q̄ opamur die ac nocte ſiue bona ſiue mala: ab
ipſis in ↄſpectu dei nūciata erunt. Nā angelus bonus hor-
tatur nos cōſilio boni: qꝛ cum aliq̄d bonū agimus: ipſum a
dextris nr̄is eſſe credamꝰ. Cū vero malū aliq̄d cogitamꝰ:
aut faciamꝰ/ ſiue paruū/ ſiue magnū: hoc nulli dubiū quin
malignū angelum hortatorē habemus: qui ſuper hoc nos

gaudens irridet:cū angelus ſanctꝰ triſtať ⁊ dolet. Et ideo
cū ꝟba ocioſa dicimꝰ: aut quicꝙ̄ mali facimꝰ:diabolicum
ꝯſiliū eſt. Cū aūt ingemiſcimus/⁊ ꝓ pctis nr̄is ſuſpiramꝰ:
aut opa virtutū facimꝰ: tūc angelū dei ſctm̄ adminiſtrato-
B rē ⁊ ꝯſiliatorē habemꝰ. Ni ḋ de illis tribꝰ cauſis q̄s ſuperiꝰ
diximꝰ/⁊ quas diabolꝰ in adā subminiſtrauit ꝑ inſtinctio-
nē mali cōſilij ſollerti cuſtodia nos caueamꝰ. Iſte em̄ tres
gula videlicet/cupiditas/⁊ ſuꝑbia: multa ⁊ īfinita generāt
mala. Occaſionať nāꝗ̄ he male ⁊ ꝑncipales vitioꝝ radi-
ces/ſacrilegiū/homicidiū/fornicatiōem/furtū/auariciā/
luxuriā/falſum teſtimoniū/irā/diſcordiā/periurium:⁊ his
ſimilia. Nos igiť fratres chariſſimi ponamꝰ ꝯtra ſuꝑbiā ⁊
elationē verā humilitatē:ꝯtra gulā abſtinētiā:ꝯtra cupidi
tatē elemoſinā:ꝯtra ſacrilegiū ꝑfectā penitētiā:ꝯtra homi-
cidiū dei ⁊ ꝓximi dilectionē:ꝯtra furtū benignitatē: cōtra
auariciā charitatē:ꝯtra luxuriā caſtitatē: ꝯtra falſum teſti
moniū veritatē cordis ⁊ oris:ꝯtra iram pacē: cōtra diſcor
diā verā cōcordiā/et vinculū pacis firmū:contra periuriū
timorē dn̄i. Et ſuꝑ oībus ſpem firmā/fidē rectā/charitatē
ꝑfectā. Taliter ꝑ virtutes vitijs obuiādo/et ꝯtraria ꝯtra-
rijs curādo: corā deo ⁊ hoībꝰ cū iuſticia et eq̄tate viuamꝰ.
C Iſta em̄ ſunt arma angelica:lorica ⁊ arcus ꝟtutū:ſcutū fi-
Ephe. vj. dei firmiſſimū ⁊ galea ſalutꝭ. Qui hec arma in fide nō heſi-
tans ſecū portauerit:nullus ei diabolus nocere poterit. O
fratres chariſſimi ꝯtra peſſimū hoſtē.i.īmitiſſimū generis
humani īimicū tm̄ nos armare debemꝰ: vt ipm̄ viriliter ſu
perare valeamꝰ. Qui ſemꝑ paratus eſt velut latro ad furā
dū opa nr̄a bona:cōſilia mala subminiſtrādo. Certe multi
audacia diabolica decipiūtur/ et ſecuritate ꝓpria quā ſibi
fingūt:decipiūtur. Dicūt em̄ iuuenis ſum: dū eſt mihi tēpꝰ
⁊ īterim ꝙ floret in me iuuētus fruar mūdo: cū ad ſenectu-
tē venero/⁊ amplius q̄ volo exercere nequero: tūc peniten-
tiā agēs abſtinebo. Et nō cogitat ille miſer ꝙ nō habꝫ cer
tū vniꝰ hore vel momenti ſpaciū: ſeu etiā poteſtatē de vita
ſua. Eya chariſſimi fr̄es non vos decipiat aut ſeducat iſta
peſſima ſecuritas:q̄ nō ſecuritas ſꝫ potiꝰ periculū dici pōt.
D Proinde diē mortis ſemꝑ in memoria habeamꝰ:ſemꝑ in ti
more dn̄i ſtātes:penitētiā agamꝰ:q2 tranſitꝰ noſter:vita vi
delicet huiꝰ ſeculi breuis eſt ⁊ caduca ac fragilis iſta miſe-
ria ꝑſentis mūdi tꝑalis potentia. Dic vbi īperatores ⁊ re-
ges/vbi duces/ꝑncipes/aut barones/vbi auꝝ et argentū/
Sap. vj. ac ornamēta eorū? Scriptū eſt. Potētes potēter tormēta
patienť. Ve tā obſcure manſioni: ve tā lāguide fouee: ve tā
tenebroſe: ve tā ꝓfūde ⁊ opace carine. Pēſemꝰ chariſſimi
quomō de tā parua ꝯſolatiōe:tā lōga calamitas:de tā bre-
ui leticia:tā longa triſticia:de tā modica luce: tā magne te-
nebre:de tā exiguo lucro:tā graue dānū:de tā vana ſecuri-
tate:tā forte ꝑiculū:de tā parua potētia huiꝰ tꝑis:tā longa
tormēta ſine fine māſura:de tā breui iocūditate: tā longe ⁊
tā amare lachryme:de tā inani huiꝰ mūdi pōpa:dira gehē
nalis ꝓuenit pena. De qua non liberabit pr̄ filiū:nec ꝓ pa-
tre filius fideiubebit: vbi nō repiť amicꝰ q̄ redimat: nec fra
ter q̄ ſuccurrat. Vbi q̄ ibi ſunt mori q̄rūt:ſed mortē īpetra-
re nequeūt: vbi amara penitētia tarde agiť: nec ob hoc ſic
penitēs adiuuať. Ibi nulla vita ſꝫ māſio dura ⁊ mors eter
na:ibi tenebroſus ignis ⁊ locus horribilis:ibi flāma gehē-
nalis ⁊ īextinguibilis:ibi īmēſa tormēta ⁊ ſuſpiria valida:
ibi luctuoſi gemitꝰ ⁊ lāguor lōgus:ibi miſeri cū miſeris: ſu
perbi cū ſuꝑbis:homicide cū homicidis:adulteri cū adul-
teris:auari cū auaris:fures cū iniquis: falſi ꝑlati cū falſis
ſubditis:diſſoluti religioſi cū diſſolutis ſocijs/ ⁊ ſociabus
laſciuis: ⁊ ſic de ſingulis. Qui oēs ſimul īenarrabiliter cru
ciabunť et in īfernali carcere ſine fine torquebunť. De quo
nos vitijs emēdatos oīpotens deus eripere digneť:qui vi
uit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

De exhortatione ad orādū:cū exēplo cuiuſdā defūcti ī egypto: Et de miſeria aie. Sermo.lxix.

A Fratres dilectiſſimi q̄n orare vultiſ aut petā vr̄a
Matth. vj plāgere:claudite hoſtium ſuꝑ vos et orate dn̄m
deū vr̄m ī toto corde. Tūc reſpiciēs dn̄s ſuper
vos ꝓpicius ac pius vobis erit: q̄ſi pia mater fi
lio ſuo dū eū dolentē ⁊ plorantē reperit. Hec chariſſimi in
cordibꝰ veſtris ſcribite ⁊ ītelligite. Et q̄ nō ītelligūt:eos q̄
rationabiliter ſapiūt:īterrogēt. Acq̄rite vobis dilectiſſimi
theſauꝝ celeſtē mūdi huiꝰ poſtpoſitis vanitatibꝰ:attēden
tes ⁊ valde timētes quoddā exēplū horribile:qđ quidā hō
ſctūs in exceſſu mētis poſitꝰ vidit ⁊ audiuit de quadā aīa
de egypto exeūte ⁊ ꝯtra corpus ſuū cōtēdēte. Erat em̄ hō B
iſte (de cuiꝰ aīa fit ad ꝑſens mētio) corpore fecūdꝰ valde ⁊
tēporaliū ſtipatus plurimū: ⁊ in tali corporis ⁊ reꝝ ꝓſperi
tate poſitꝰ nihil aliđ cogitabat niſi cūcta q̄ poterat ꝑficere
mala:nec q̄cꝙ̄ de aīe ſue ſalute tractans:totus vixit in pec
catiſ. Accidit vt īfirmitate laborās morti appropinquaret.
Et ecce ſpūs illiꝰ ad hoſtiū corporis pulſās terrore ac me-
rore ꝑmaxime cōcuſſus admodū exire tardabat:q2 diabo-
los ante ſe ꝑparatos videbat:ac inter ſe muſitare dicētes.
Quō tardať? Cur fit hoc? Quare facit tot moras? Feſtine
mus:forſitā michael cū ſocijs ſuis opprimēt nos:ac aīam
illā nobis tollēt quā ꝑ multos annos vinculis nr̄is ꝯſtrin-
ximus. Tūc vnus ex diabolis rn̄dēs dixit. Nolite timere
nr̄a eſt. Ego opa eiꝰ ſcio. Ego ſemꝑ cū illo diebꝰ ac nocti-
bus fui. Hec illa aīa miſera audiēs dixit. Heu mihi quare
vnꝙ̄ nata fui aut creata. Ve mihi ꝙ vnꝙ̄ in hoc corpꝰ ītra
ui. Ve mihi ꝙ vnꝙ̄ ī iſto peſſimo carcere carnis extiti. Ve
tibi corpꝰ miſerū:q̄re alienas rapuiſti pecunias. Tu facul-
tates pauperꝝ ⁊ ſubſtātias coꝝ in domū tuā ꝯgregaſti. Tu
cibarijs delicatiſ te nutriebas:et ego ſalutē nr̄am eſuriebā.
Tu vinū bibebas ſaporoſum: ⁊ ego fontē vite ſitiebā. Tu
te ꝑcioſis decoraſti veſtibꝰ me nuda exiſtente ꝟtutibꝰ. Tu
quidē fecūdū eras: ⁊ ego macra. Tu rubicūdū: ⁊ ego palli
da. Tu hylare:et ego meſta. Tu ridebas:et ego flebā. Tu
gaudebas: ⁊ ego dolebā. Tu ſemꝑ mihi ꝯtraria egiſti:mo
do es eſca vermiū ⁊ putredo ac puluis. Reqeſces ꝑ modi-
cū tēpꝰ in terra: ⁊ poſtea mecū in infernū deduceris tormē
ta ſicut ⁊ ego paſſurū eterna. His dictis corpus ſudare ce- C
pit ac ſpm̄ reddere. Tūc ille diabolus angelꝰ ſathane:q̄ nō
in bono ſed in malo cuſtos ⁊ inſtinctor eiꝰ ꝑſtitit eā apꝓhē
dēs dixit. Nolite ſocij nolite morā facere:ſed tridētes acu
tiſſimos apꝓhēdite/⁊ cū dolore in oculos eiꝰ figite. Quic-
q̄d em̄ vidit ſiue pulchrū ſiue turpe:totū cōcupiuit. Pun-
gite os eiꝰ q2 oīa q̄ deſiderauit ſiue in comedendo/ſiue bi-
bēdo/vel etiā loquēdo iuſtis vel iiuſtis nūꝙ̄ pepcit. Pun
gite ⁊ cor eiꝰ doloroſum ⁊ falſum ī quo nec pietas nec miſe
ricordia/nec charitas/nec bōitas fuit. Pūgite etiā manꝰ
eius rapaces:q̄ ad furtū: latrociniū:et rapinā ꝓ̄ōpte/et ad
opa pietatis tarde fuerūt. Inſuꝑ et pedes eiꝰ que ad oēm
viā malā veloces extiterūt. Tunc illā miſerā aīam de cor
pore eiectā ſic mēbratim pungētes: leuauerūt ſuꝑ alas ſu-
as nigras tenebroſas et veſpertilioneas: ad infernū ipſam
deducentes. Et dū ſic in itinere eēt: vidit aīa illa claritatē D
magnā ⁊ dixit: vbi vel q̄d eſt iſta claritas? Rn̄derūt demo j. Retrac.
nes dicētes. Nō agnoſcis patriā vn̄ exiuiſti q̄n in hanc pe- iiij. b. et
regrinationē veniſti? Tu quōdā renūciaſti pōpis nr̄is ⁊ ꝑ vij. b.
baptiſmū ac ſignū crucis nos expuliſti. Audiſti ꝓphetas
⁊ apl̄os: audiſti etiā ſacerdotes ⁊ curatos tuos q̄ nō ceſſa-
bant tibi viā vite ꝑdicare/et nomē ſaluatoris tui laudare.
Cor aūt tuū a doctrina eoꝝ lōge erat. Modo trāſis iuxta
patriā illā vnde ꝑma veniſti: nō tamen ibi diuertes nec ve
nies. Choros angeloꝝ audies: nō ad tuā ꝯſolationem ſed
ad tuam ꝑpetuā deſolationē. Claritatē ſanctoꝝ videbis:
nec tn̄ ibi habitabis: quēadmodū ⁊ nos nō facimꝰ q̄ de pa
radiſo eiecti ſumꝰ: ⁊ ſicut fuimꝰ ac ſumus in perditione: ſic
⁊ tu nobiſcū eris. Vſꝗ̄ modo fuiſti in peregrinatione: nūc
moraberis nobiſcū in dānatiōe in qua multos habemꝰ ſo-
cios. Tūc cepit illa miſera aīa cū dolore ⁊ fletu ac gemitu E
īgēti dicere. Heu me miſerā ꝙ vnꝙ̄ creata fui ac nata/ſeu
in hoc corpꝰ inaculatū poſita. Heu mihi ꝙ in iſta dānatio-
ne poſita claritatē eternā ꝑdidi ex qua olim ſine macula
exiui. Modo video ſpacioſam viā q̄ ducit ad patriā nō ta
men perambulabo eā. Tūc ꝑduxerūt eā inimici ſic flētem
⁊ gementē ad ꝑditionis portas: vbi diabolꝰ ad recipiēdū
eā ꝑparatꝰ erat in ſimilitudīe draconis: ⁊ aperiens fauces
ſuas fetidiſſimas ac glutiēs eā reuomuit in calidiſſimū lo-
cū igneū: vbi ſue conſimiles expectāt iudiciū. Hoc exēplo
dilectiſſimi edocti ac āmoniti vt alioꝝ fera vulnera nobis
ſint medicamenta certa: vitā noſtram hic dum valemus in
melius emēdemus: carnalia abdicantes: ſpiritalia ſectan-

teſ:vt ſic letãter ex hoc corpuſculo egredientes dicere poſſi
Pſal.lxij. mus. Adheſit aĩa mea poſt te:qꝛ caro mea caſtigata pro te
deꝰ meꝰ. Ob h̃ mi dñe me ſuſcipiat dextera tua. Qd nobis
cõcedere dignet̃ q̃ ſaluat omnes ſperantes in ſe:ac viuit et
regnat deus in ſecula ſeculorum. Amen.

❡ De cõmendatione humilitatis: Ac de cõpunctione cordis. Sermo.lxx.

A Qvanta ſit vere humilitatis virtꝰ fratres facile
ex ꝟbis dñi cognoſcit̃:q̃ vt ſupbiã phariſeorum
Luc.xiiij. dãnaret dixit. Oĩs q̃ ſe exaltat humiliabit̃:ꝛ qui
ſe humiliat exaltabit̃. Humilitatis paſſibꝰ ad ce
li culmina cõſcẽdit̃:qꝛ deꝰ excelſus nõ ſupbia ſꝫ humilita:
Jaco.iiij. te attigit̃. De quo dictũ eſt. Deꝰ ſupbis reſiſtit:humilibus
Pſalm. aũt dat grãm. Vñ in pſalmo dicit̃. Excelſus dñs ꝛ humi:
cxxxvij. lia reſpicit:ꝛ alta a lõge cognoſcit. Alta poſuit ꝓ ſuperbia.
Humilia ꝟo reſpicit vt attollat. alta.i. ſupbs cognoſcit vt
deijciat. Diſcamꝰ humilitatẽ p quã deo ꝓpĩquare poteri:
Matth.xi mus:ſicut ipſe in euãgelio ait. Diſcite a me qꝛ mitis ſum et
humilis corde. Per ſupbiã mirabilis ãgeloꝝ creatura ce:
cidit de celo: p hũilitatẽ dei fragilitas hũane nature aſcen
dit in celũ. Honeſta eſt eñ īter hoĩes humilitatis cõſuetu:
puerb.xi. do:ſicut ſalomõ ait. Vbi fuerit ſupbia:ibi erit ꝛ ꝯtumelia:
Eccl.iij. vbi aũt humilitas:ibi ſapiẽtia. Itẽ aliꝰ ſapiẽs. Quãto ma
Eſa.lxvj. gnus es humilia te in oĩbus:ꝛ corã deo inuenies grãm. Itẽ
dñs p ꝓphetam. Ad quẽ reſpiciã niſi ad humilẽ ꝛ quietẽ ꝛ
trementẽ ꝟba mea: Quicũq̃ humilis ꝛ quietꝰ nõ fuerit non
poteſt ī eo habitare gr̃a ſpũſſcti. Deꝰ humilis factꝰ eſt nr̃e
ſalutꝭ cauſa. Erubeſcat ergo hõ ſupbus eſſe. Quãta humi:
litate inclinat̃ cor ad ima:tãtũ ꝓficit in excelſo. Qui eñ hu
B milis fuerit exaltabit̃ in gl̃ia. Primꝰ humilitatꝭ gradꝰ eſt
ꝟitatꝭ ſmonẽ audire humiliter: memoriter retinere:volun
tarie pficere: eã q̃ppe quã nõ inuenit humilẽ veritas fugit
☞ mẽtẽ. Quãto q̃s humilior fuerit de ſeipſo:tanto maior erit
in ꝯſpectu dñi. Superbꝰ ꝟo quãto glorioſior apparet īter
hoĩes:tãto deiectior erit ante deũ. Qui ſine humilitate bo:
Eccl.x. na opera agit:in vẽto puluerẽ portat. Quid ſupbit terra et
cinis: dum vẽto ſupbia diſpgit̃:qd ieiunijs vel elemoſinis
cõgregare videt̃: Noli o hõ in ꝟtutibꝰ gloriari tuis. Quia
itez habiturꝰ es iudicẽ nõ teipſum: in cuiꝰ cõſpectu teipſm
in corde tuo humiliare debes:quatenꝰ ipſe te exaltet in tpe
retributiõis. Deſcẽde vt aſcẽdas:humiliare vt exalteris:
ne exaltatꝰ hũilierꝭ. Qui eñ ſibi vilis eſt:ante deũ pulcher
eſt: Et q̃ ſibi diſplicẽt:deo placẽt. Eſto ĝ paruus in oculis
tuis vt ſis magnꝰ ī oculis dei. Tãto eñ eris apd deũ p̃cio:
ſior:quãto fueris ante oculos tuos deſpectior. In ſummo
honore:ſumma ſit tibi humilitas: honoris laus eſt humili
tatis ꝟtus. Cõpunctio cordis ex humilitatis ꝟtute naſcit̃:
de cõpũctione ꝯfeſſio pctõꝝ:de ꝯfeſſione penitẽtia:de peni:
C tẽtia vera ꝓueniet delictorũ indulgẽtia. Cõpũctio cordis
eſt humilitas mẽtis cũ lachrymis ꝛ recordatiõe pctõꝝ ꝛ ti
more iudicij. Ex gemino fonte cõpũctiõis ſolẽt profluere
lachryme:vna dũ mens opeꝝ ſuoꝝ mala conſiderat:altera
Pſal.xlj. dũ deſiderio eterne vite ſuſpirat. Vñ ꝓpheta ait. Sitiuit
pſ.lxxxiij aĩa mea ad deũ viuũ:qñ veniã ꝛ apparebo ãte eũ. Itẽ Cõ:
cupiſcit ꝛ deficit aĩa mea in atria dñi. Quattuor ſunt q̃lita:
tes affectionũ:quibꝰ cogitatio iuſti tedio ſalubri cõpungit̃
hoc eſt:memoria p̃teritoꝝ facinoꝝ:recordatio futuraꝝ pe:
naꝝ:cõſideratio peregrinationis ſue in huius vite miſeria:
ꝛ deſideriũ ſupne patrie:q̃tenꝰ ad eã q̃ꝙtocius valeat ꝓueni:
re. Quãdo ergo iſta ī corde hoĩs fiũt: ſignũ eſt tũc eſſe deũ
Pſ.lv. p grãm preſentẽ. Vñ in pſalmo dicit̃. Deꝰ vitã meã nũcia:
ui tibi:poſuiſti lachrymas meas in conſpectu tuo: ſicut in
ꝓmiſſiõe tua. Promiſſio īdulgẽtie quã habemus a deo la:
chrymas penitẽtie excitat ī corde nr̃o. Theſauꝝ deſidera:
bilẽ in corde hoĩs cõpũctiõis dulcedo. Aĩa hoĩs q̃ in orõ:
ne cõpũgit̃: valde illi ꝓficit ad ſalutẽ:cũ p orationẽ cõpun
ctio effundit̃:ſpũſſancti p̃ſentia cordibꝰ noſtris illuſtrat̃.

❡ De nõ tardãdo cõuerti ad dñm. Sermo.lxxj.

A Regit̃ in lr̃is diuinitꝰ īſpiratꝭ dictũ. Fili ne tar:
Eccl.v. des ꝯuerti ad dñm:qꝛ neſcis quid futura pariat
dies. Qui tardat cõuerti:piculũ facit aĩe ſue:qꝛ
mors nõ tardat:q̃ ſi tardantẽ cõuerti īuenier:ad
tormẽta deducit eũ. Diſſoluta ꝛ paralytica cogitatio eſt de
craſtina cogitare ꝯuerſiõe et hodiernã negligere. Quid tu
peccator cõuerti diſſimulas:ꝛ nõ metuis ne mors repẽtina
ſubripiat diẽ ꝯuerſiõis: Nõne hoĩes ſubito moriũtur: Si
bonũ eſt pctã dimittere et ad deũ ſe ꝯuertere:cito fiat. Deꝰ
tibi ꝓmittit remiſſionẽ ꝯuertẽdo a peccatis:ſecuritatẽ tibi
nõ ꝓmiſit diu viuẽdi. Ideo ꝯuertat ſe vnuſquiſq̃ citiꝰ ad Eſa.lv.
dñm:et derelinquat ipius vitã ſuã. Si ſubito īrrat dies ex:
tremus:perit dilatio et reſtat dãnatio. Perire nõ vis:redi
ad deũ ꝛ viues. Noli de venia peccatoꝝ/nec de vita lõgio:
re cõfidere. Cõuertere ergo ꝛ penitẽtiã age. Cras (inquis)
me ꝯuertã. Quare nõ hodie: Quid male dicã:ſi cras dicã: B
Quid male:ſi hodie: Forte dicis. Longe erit vita mea. Di
co. Si lõga erit bona ſit:ſi breuis ꝛ ipſa bona ſit. Prandiũ ☞
et ſi longũ nõ tñ vis habere malũ:ꝛ vitã longã vis habere
malã: Villã emis:bonã deſideras: vxorẽ vis ducere bonã
q̃ris:filios tibi naſci bonos optas. Et vt etiã de rebus vi:
liſſimis loquar. Caligas emis ꝛ nõ vis malas. Quid ergo
vitã amas malã:ſi vitã vis malã: īter omnia bona tua eris
malus. Ne tardes cõuerti ad dñm:et ne differas de die in Eccl.v.
diẽ. Verba dñi ſunt nõ mea:nõ a me hec audiſti: ſꝫ ego te:
cũ audio a dño. Forte reſpõdes:cras cras. O vox coruina
Coruus non rediſt ad arcã:colũba rediſt. Si tũc vis peni Gen.viij.
tẽtiã agere qñ peccare nõ potes: pctã te dimiſerũt:nõ tu il
la. Satis alienus eſt a fide qui ad agendã penitẽtiã tẽpus
ſenectutis expectat. Metuendũ eſt ne dũ ſperat miſericor:
diã incidat in iudiciũ. Nõ eñ tũc veniã inueniet qui modo
aptũ venie tp̃s pdidit. Ibi a deo nõ pōt mereri qd petit q̃
hic noluit audire qd iuſſit. Qui tẽpꝰ penitentie datũ negli:
git:fruſtra ante tribunal xp̃i p̃ces effundit. Feſtinare debꝫ
ad deũ ꝯuertendo dũ poteſt vnuſquiſq̃:ne ſi dũ poteſt no:
luerit:omnino cum voluerit non poſſit.

❡ De morte: Quare etiam chriſtiani crucem in fronte deferunt. Cur florent in hoc mundo impij ꝛc. Sermo.lxxij.

Mors aũt ꝟa quã timẽt hoĩes eſt ſeparatio aĩe a A
deo. Et plerũq̃ cũ timẽt hoĩes mortẽ iſtã q̃ ſe:
parat aĩam a corpore:īcidũt in illã vbi aĩa ſepa
rat̃ a deo. Hec eſt mors de q̃ dr̃. Et mors depa: pſ.xlviij.
ſcet eos. Cuiꝰ paſtor eſt diabolꝰ. Habemus aũt multis lo:
cis in ſcriptura:qꝛ vita eſt chriſtꝰ:mors aũt diabolꝰ: nõ qꝛ
ipſe mors eſt ſed qꝛ p ipſum mors introiuit in hũc mundũ.
Siue eñ illa in qua lapſus eſt adã ipſiꝰ pſuaſione homini
ꝓpinata eſt:ſiue iſta vbi aĩa ſeparat̃ a corpore: ip̃m habet
auctorẽ qui primũ p ſuperbiã cadẽs inuidit ſtãti:et morte
inuiſibili deiecit ſtantẽ. Nos ergo q̃ de futura īmortalitate
cogitamꝰ: non ſine cauſa in fronte ſignũ crucis portamꝰ:ꝛ
non habebimꝰ paſtorẽ niſi vitã. Fideliũ eñ paſtor vita eſt:
infideliũ aũt paſtor mors eſt. Si ergo in inferno ſunt oues
q̃bꝰ paſtor mors eſt: et in celo ſunt oues q̃bꝰ paſtor vita eſt.
Quid igit̃ dicã: Iã in celo ſumus: In celo ſcd̃m fidẽ. Si
eñ non in celo:vbi ſurſum corda: Si nõ in celo: vnde aplˀs
paulus dicit. Noſtra enim ꝯuerſatio in celis eſt: Corpore Phil.iij.
ambulemꝰ in terra:corde habitemꝰ in celo. Habitamꝰ ibi:
ſi illuc aliq̃d mittamꝰ qd ibi nos teneat. Nemo eñ habitat
corde niſi vbi cogitat. Inde autẽ cogitat vbi theſaurizat.
Theſaurizauit in terra:cor ipiꝰ a terra nõ recedit. Theſau
rizauit in celo:cor ipſiꝰ de celo non deſcẽdit dño aperte di:
cẽte. Vbi eſt theſaurꝰ tuꝰ:ibi eſt ꝛ cor tuũ. Ipſi ergo q̃bus B
mors paſtor eſt: vidẽtur ad tẽpus florere:et iuſti laborare. Mat.xvj.
Sed q̃re: Quia nox eſt adhuc. Quid eſt nox eſt: Nõ appa:
rent merita iuſtoꝝ:ꝛ q̃ſi nominat̃ felicitas impioꝝ. Tãdiu
videt̃ herba letior q̃ꝙdiu hyems eſt. Herba eñ p hyemem
viget:arbor aũt p hyemẽ q̃ſi arida eſt: cũ ſol exierit feruen
tior eſtatis tẽpore:arbor q̃ per hyemẽ arida videt̃:expletur
folijs:ꝓfert fructꝰ:herba aũt areſcit:videbis honorẽ arbo
ribus:herba aũt arida eſt. Sic ꝛ modo iuſti laborãt anteq̃
veniat eſtas:vita ī radice eſt:nõdũ apparuit in ramis. Ra
dix autẽ noſtra charitas eſt. Et q̃d ait aplˀs: Vt ſurſum ha Coloſ.iij.
beamus cor ꝛ vitam in radice:vt paſtor noſter ſit chriſtus:
quia habitatio noſtra non debet recedere de celo: et in hac
terra debemus ſicut mortui ambulare:vt ſub vmbra viuẽ:
tes infra mortui ſimus:nõ vt ſupra mortui infra viuamus.
Quia ergo non debet recedere vita noſtra et cor noſtrum

Col.iij. deſuper:quid ait apoſtolus? Mortui enim eſtis et vita ve
ſtra abſcõdita eſt cũ xp̃o in deo. Ecce vbi eſt radix noſtra.
Nõ appareat honor noſter tãq̃ in folijs ⁊ fructibꝰ: ſequit
⁊ dicit. Cũ xp̃s apparuerit vita vr̃a:tũc ⁊ vos apparebitis
cũ illo ĩ glĩa. Et erit mane. Nã mõ nõ mane. Tumeãt mõ
ſupbi aut diuites huiꝰ ſeculi. Impij bonis inſultent:ĩfide-
les fidelibꝰ:⁊ dicãt.quid vobis ꝓdeſt q2 creditis? Reſpõ-
deãt fideles ⁊ dicãt ſi vere fideles ſũt. Nox eſt nõdũ videt
qꝺ tenemꝰ:nõ quieſcãt manꝰ bonis operibꝰ laborare. Vñ
p̃s. lxxvj. alibi dr. In die tribulatiõis mee deũ queſiui manibꝰ meis
nocte corã eo ⁊ nõ ſũ deceptꝰ. Apparebit labor noſter ma-
ne ⁊ erit fructꝰ mane/vt illi q̃ mõ laborãt:poſtea dominent:
et illi q̃ mõ ſe iactãt ⁊ ſupbi ſunt:poſtea ſubijciant. Quid ei
p̃s. xlviij. ſequit. Sicut oues in ĩferno poſiti ſunt:mors paſtor ẽ eis:
C et dñabũtur eis recti mane. Puto iã planũ eſſe illud vbũ:
q2 ꝓlocuti ſumꝰ:dominabunt eis recti mane. Expecta ma
ne:deſidera mane:ne putes q2 nox habet vitã ⁊ mane nõ hꝫ
vitã. Ergo q̃ dormit viuit:⁊ q̃ ſurgit nõ viuit? Nõne q̃ dor
mit morte:mortuꝰ eſt? Et qui ſunt q̃ dormiũt? Quos exci-
tat apoſtolus paulꝰ. Si tñ velint euigilare. Quibuſdã eñi
Ephe.v. dicit. Surge q̃ dormis ⁊ exurge a mortuis:⁊ illuminabit te
xp̃s. Qui ergo illuminant a xp̃o iã vigilãt:ſed nõdũ appa-
ret fructꝰ vigiliaꝝ. Mane apparebit:id eſt cũ ſeculi huius
ĩcerta tranſierint. Ipſa eſt eñi nox:nõ titubet:videtur eñi
quaſi tenebre. Facit aliq̃s male viuit:floret:terret:honorat:
facit autẽ aliq̃s bene reprehendit: blaſphemat:accuſat:la
borat:terret quaſi tenebre ſunt. In radice aũt vigor fructꝰ
opulentia:vita nondũ eſt in ramis. Sed radix nõ aruit:ſi-
milis eſt quidẽ areſcẽti: ſed tp̃s venit:veſtit honore ſuo:fe
cundat fructibꝰ ſuis. Tũc illi (de q̃bus dictũ eſt) vt nõ eos
p̃s.xxxvj. zelemꝰ:q̃d eñi addet illis pſalmus? Qm̃ ſicut fenũ cito are
ſcẽt:⁊ ſicut olera prati cito cadẽt:cũ viderint ad dexteram
maieſtatis iuſtos:quibꝰ laborantibꝰ inſultabãt ſtare/et di
Sap̃.v. cẽt ĩter ſe penitẽtiã agẽtes. Hi ſunt quos aliq̃n ĩ riſum ha-
buimꝰ ⁊ in ſimilitudinẽ improperij. Sed tũc iã penitentiã
infructuoſam agũt. Dicentes eñi nos inſenſati vitã illoꝝ
eſtimabamꝰ inſaniã. Quia cũ ceperit q̃s deo viuere:mũdũ
ꝯtẽnere:iniurias nolle vlciſci:nolle hic diuitias:nõ hic q̃re
re felicitatẽ terrenã: oĩa ꝯtẽnere:deũ ſolũ cogitare: viã xp̃i
nõ deſerere:nõ ſolũ ei a paganis dr ĩſanit:ſed qꝺ magis do
lendũ eſt:q2 ⁊ intus multi dormiũt et euigare nolũt:a ſuis
xp̃ianis audiũt. Quid patimini fratres mei. Nomine inuẽ
ti ſm viam xp̃i:q̃ dicit:q̃d pateris:putamus qꝺ dicit. Hor
remꝰ iudeos:q̃ dixerũt dño ieſu xp̃o. Demoniũ habes. Et
q̃n audimꝰ recitari euãgeliũ:tundimꝰ pectora dicẽtes:ſce
Joh̃.vij. leratã rẽ dixerũt iudei xp̃o. Demoniũ habes. Age tu xp̃ia
ne q̃n videris de corde hoĩs expulſum diabolũ ⁊ inhabita
D re in eo xp̃m:ne dicas q̃d pateris. Dictũ eſt quidẽ ⁊ de ipſo
dño ꝙ inſaniret q̃n loq̃bat verba q̃ illi nõ capiebant. Et tñ
aliqui euigilabãt a ſomno dicẽtes. Nõ ſunt iſta vba demo
niũ habẽtis. Sic ⁊ modo fratres mei q̃ddiu iſta verba au-
diũt ⁊ gẽtes ⁊ q̃ habitãt orbẽ ⁊ terrigene filij hoĩm diues
⁊ paup:id eſt ⁊ q̃ ꝑtinet ad adã ⁊ q̃ ꝑtiet ad xp̃z. Alij dicũt
demoniũ habes. Alij dicũt. Nõ ſunt iſta vba demoniũ ha-
bẽtis. Alij eñi viã ſeculi:⁊ iſta ad tẽpꝰ audiũt. Alij fruſtra
Joh̃.x. audiũt:ſed faciũt qꝺ dictũ eſt. Auribꝰ ꝑcipite q̃ habitatis
orbẽ. Et cũ agũt iſta:incertꝰ eſt fructꝰ. Sed q̃ male agũt ⁊
viã ſeculi eligũt:mors paſtor ẽ eis. Qui autẽ eligũt viã dñi
vita paſtor eſt eis. Veniet ip̃a vita iudicatura ⁊ dãnatura
Mat.xxv. (cũ paſtore ſuo) eos q̃bus dicitur. Ite in ignẽ eternũ: q̃ ꝑ-
paratus eſt diabolo ⁊ angelis eius. Illis autẽ quibꝰ inſul
tatũ eſt ⁊ q̃ irriſi ſunt q2 credebãt:audiẽt ab ip̃a vita quem
habẽt paſtorẽ. Venite bñdicti patris mei:ꝑcipite regnum
qꝺ vobis paratũ eſt ab origine mũdi. Dñabuntur eis recti
mane. Nemo dicat q2 ſum xp̃ianus:q̃re non imperẽ iniq̃s.
Noli feſtinare/dñaberis ſed mane:q2 auxiliũ illoꝝ vetera-
ſcet in ĩferno a glĩa eoꝝ:auxiliũ de pecunia:auxiliũ de ami
p̃s.cxlv. cis:auxiliũ de vtute ſua. Sed cũ mortuꝰ hõ fuerit:ĩ illa die
peribũt oẽs cogitatiões eiꝰ. Quãtam viſus eſt gloriã habe
re inter homines cũ viueret:tantã vetuſtatẽ ⁊ corruptionẽ
ſuppliciorum habebit in inferno.

De illo qui iram diu in pectore retinet et non vult humiliari. Sermo.lxxiij.

Omnis homo qui vult de inimico ſuo vĩdicari:ꝓ- A
uocat ĩ ſe vĩdictã dei. Sed hoc facite fratres qꝺ
dicit apoſtolus. Nulli malum ꝓ malo reddẽtes. Rom̃. xij.
Hoc eſt eñi vinci de bono malũ. Qñ eñi vidica
ri vis ſine dubio vincere vis: vide ne dũ vis hoĩem vĩcere:
ab ira vĩcarĩ. Q2 leſit:vis ⁊ tu ledere:q2 nocuit:vis ⁊ tu no
cere/⁊ vt tu vĩcas amplꝰ magis q̃ ille nocuit: quõ vincis
malũ ĩ malo? Nõ hoc dixit apoſtolꝰ:nõ hoc audiſtĩ. Ego
nolo vĩci a malo audiſtis? Et forſitan reſpõdebis. Hoc et
ego volo. Sed nemo me vincit. Dixit eñi ap̃ls. Vince ĩ bo
no malũ. Hoc eſt eñi:vt q̃ te leſit ſua iracũdia:tu illũ vince
tua patiẽtia. Qui te leſit ſua auaricia:vĩce illũ tua mĩa. Ec
ce q̃ te ſua auaricia expoliauit:ecce eget:ecce eſurit:ecce ſi-
tit:ecce mẽdicat:inimicus tuꝰ eſt. Sꝫ ſi eſurit ciba illũ:ſitit Rom̃. xij.
potũ da illi. Hoc eñi faciẽs carbões ignis cõgeres ſup ca
put eius. Si hoc cogitas/quaſi ad maliciã nos hortatꝰ eſt: B
tanq̃ dixerit vt plꝰ ei noceas vt carbones cõgeras ſup ca
put eiꝰ. Si hoc cogitas ĩ malo/ vis vincere malũ:et ipſam
elemoſynã vt facias:amore vĩdicte vis facere. Sꝫ dico q̃d
eſt carbones ignis ꝯgeres ſup caput eiꝰ? Carbones ignis
ſunt illi q̃bus vritur vt peniteat illũ cõtra te inimicitias ha
buiſſe. Homo es:hõ eſt:ledere voluit:ledere vis. Ecce duo
mali eſtis. Quomõ ergo dicĩ:⁊ ego odio malũ q̃ auges nu-
meꝝ maloꝝ? Vis vĩcere inimicũ tuũ: attende intrinſecos
tuos ne ibi habeas qꝺ vĩcere debeas. Et dũ iſta cõſidera
verĩ dicis tibi. Homo eſt q̃d me leſit? Rogẽ ꝓ illo dñm vt
peniteat eũ. Et ſi leſit ex malo factꝰ fueris bonus. Nec de
fendi ante dñm ſerui ĩuerecũda feſtinatione properemꝰ vt
cũ dies ille vĩdicte aduenerit nõ cũ ip̃is ⁊ pctõribꝰ punia-
mur/ſꝫ cũ iuſtĩ ⁊ deũ timẽtibꝰ honoremur ĩ ſcl'a ſcl'oꝝ. am̃.

De futura vita diligent cogitãda. Ser.lxxiiij

Fratres chariſſimi qꝺ audiuimꝰ dici. Vt ſurſũ A
cor habeamꝰ:ſpes ſit vt de illa futura vita cogite
mus. Hic ſic agamꝰ vt illic ſẽp viuamꝰ. Ecce ei
q̃ꝫta dignatio dñi nr̃i q̃ fecit nos: ip̃e deſcendit
ad nos. Si ergo deſcẽdit ad nos:leuauit nos iã ĩ corpe ſuo
leuauit nos. Caput noſtrũ ibi ẽ:ſequant ⁊ mẽbra. Ille eſt ĩ
celo:nos ĩ terra quaſi lõge ſit a nobis. Si interroges lõge
charitatẽ ĩterroga ⁊ nobiſcũ eſt. Si eñi ille nõ eẽt nobiſcũ
nõ clamaret de celo ſaulo ꝑſequẽti. Nõ ip̃m: ſed ſeruos eiꝰ
Et vt familiarꝰ dicã:mẽbra eius. Saule ſaule q̃d me ꝑſe- Actuũ. ix.
queris? Ecce ego h̃ ſum ĩ celo ⁊ ĩ terra ꝑſequerĩ me. Quare
dixit me:q2 q̃ſi de mẽbris ſuis dicebat. Nonne ſi aliq̃s cal-
cet plãtã tuã:nõ clamat lĩgua tua? Ille ergo ꝑ quẽ factũ ẽ B
celũ ⁊ terra:ꝓpter eũ quẽ fecit de tra:ſine terra deſcẽdit in
terrã:⁊ ĩ celo leuauit terrã:id ẽ carnẽ quã ꝓpt nos dignatꝰ
ẽ aſſumere. Deus factꝰ eſt hõ:vt hõ poſſit eẽ qꝺ deꝰ eſt:nã q̃
ꝓmiſit dabit nobis. Securi eñi ſumꝰ q2 cautionẽ nobis fe
cit:quã cautionẽ euãgeliũ ſcp̃ſit:⁊ iõ reddidit nobis. Quid
putatis fr̃es nõ eũ nobis redditurũ vitã ſuã q̃ ꝓ nobis de
dit mortẽ ſuã:humilitatẽ: iniurias:ꝯtumelias: paſſionẽ in
terra ſuſcepit ꝓ nobis. Ergo regnũ:felicitatẽ: eternitatẽ nõ
dabit nobis q̃ ꝓpter nos mala ꝑtulit? Ergo bõa ſua nobis
negabit? Ad hãc ſpẽ fr̃es: q2 ꝓmiſſor verax ẽ ſecuri ãbule
mus. Sꝫ ſic viuamꝰ vt ſẽp viuamꝰ:vt cũ añ ip̃m venerimꝰ
bona frõte dicamꝰ. Redde qꝺ ꝓmiſiſti: quia fecimꝰ quod
iuſſiſti:et viuere cũ illo valeamꝰ in ſecula ſeculorũ. Amen.

De diuite. Sermo.lxxv. In quo diuitias nos debere aſpernari exemplo demonſtrat.

Audite itaq̃ q̃ eſtĩ ĩ pp̃lo:⁊ ſtulti aliq̃n ſapite. Ac A
cedite ad ſepulturã mortuoꝝ ⁊ videte exẽpla vi
uẽtiũ. Iacẽt oſſa ⁊ periit caro:⁊ tñ cauſa eiꝰ fuat
in iudicio xp̃i. Fuit ⁊ ipſe ſimilis nobis viuẽs in
vanitate:repletꝰ diuitijs multis: multiplicauit agros:plã
tauit vineas:iplẽs horrea ĩ thecis multis:letatꝰ ẽ ĩ abũdã
tia ſua:⁊ ecce ſubito ablata ſũt ab oclis eiꝰ. Plaudebat ſi
bi ꝑ ſcemata mlta:ꝑcioſis veſtibꝰ erat ĩdutꝰ:põpas ⁊ luxu
rias ſibi adhibẽs.epulaꝝ diuitias exercebat: ſaltatiões et
iocos ĩ ebrietatibꝰ exhibebat:prãdia ſua cũ cena miſcebat
⁊ leticie ſue vix dabat finẽ. Et ecce ablata ſũt oĩa ab oclis
eiꝰ. Vbi ergo abierũt illa oĩa? Vbi põpa:vbi ſcemata:vbi
exq̃ſita cõuiuia? Vbi nã ſunt illi q̃ eũ ĩ foro lõgi ab hoĩbꝰ
cõſpiciebant? Vbi ornatꝰ domoꝝ ⁊ veſtis ꝑcioſe luxuria?

Ubi gēmaꝝ ambitio ⁊ argēti pōdꝰ imēſum? Ubi poſtre-
mū ipſa cupiditas q̄ cū oīa q̄tidie q̄ agit neſcit qñ totū poſ
ſit amittere? Ubi ſapiētia illa ⁊ foris excogitata diſertio?
Ubi applauſꝰ laudū ⁊ adulatio amicoꝝ aſſidua? Ubi ſuo
rū ſubditi greges ⁊ lāpadaꝝ radiātia luminis? Ubi añce-
dētiū turba clictū? Trāſierūt oīa ab oculis eiꝰ: ⁊ vltra nō
erit mēoꝛia eiꝰ. Jacet i ſepulchꝛo redactꝰ i puluere: deſue
rūt carnes eiꝰ q̄s delitie nutriebāt: ſepati ſūt nerui a ꝯpagi
nibꝰ ſuis: ſola remāſerūt oſſa q̄ ſuant in exēpla viuētiū: vt
B cognoſcant̄ reliq̄e moꝛtuoꝝ. Putat̄ redeſcere coꝛpꝰ: abijt
aūt aīa eiꝰ in īfernū ⁊ nō videbit lumē. Circūdāt eū eñ te-
nebꝛe multe: meroꝛ ⁊ afflictio appꝛehendēt eū: vermes ⁊ ignis
ꝯſumēt eū: ⁊ fletꝰ nō deſinit ab oculis eiꝰ: ſtridoꝛ dētiū fre-
quentat ei eo ꝙ peſſimi doloꝛes perurgēt eū ⁊ nō deſinunt
pene ab aīa eiꝰ. Tūc ſe penitet male vixiſſe ī ſeculo: et hec
ſibimetipſi reputās dicit ſe pietatē ⁊ miam nō feciſſe vt q̄
rat eā ⁊ nō īueniat: multas diuitias ſe poſſediſſe ⁊ non eas
paupibꝰ erogaſſe: pdidiſſe ſe tp̄s pnie ⁊ nō ſe coꝛrexiſſe ab
oībus malis: dies ſuos negligēdo trāſiſſe in quibꝰ habuit
ſpaciū bñ faciēdi vt nō incideret i talibꝰ penis. Expectat
eñ eū reſurrectio magna vt tradat̄ peioꝛi iudicio ſm̄ q̄ vt
geſſit. Jbi eñ eū ꝯturbāt multitudo angeloꝝ: q̄ ſup penas
ſunt cōſtituti: ⁊ qꝺ taliter egerit ⁊ elemoſynā nō amauerit:
ideo mīa ei denegat̄. Gehēna ardens eū expectat: q2 pau-
perē ⁊ egenū nō amauit: vētrē eiꝰ ꝑpetuꝰ penetrat vermis
q̄ eſurietē pauperē nō ſaturauit. O q̄tū valet apꝺ dñz mīa
q̄ in hoc ſeculo exhibet̄. Sicut dñs noſter ieſus xp̄s in euā
Matth.v. gelio dicit. Beati miſericoꝛdes: qm̄ ipſi miam ꝯſequētur.
Fratres mei dilectiſſimi exhibete miam dū lucē huiꝰ vite
habetꝭ ne tenebꝛe moꝛtis vos cōpꝛehēdāt. Elemoſyna eñ
emūdat pctā ⁊ ipſa interpellat ꝓ nobis dñm: q2 qꝺ habemꝰ
relinq̄mꝰ/⁊ qꝺ pauperibꝰ dedimus ip̄m ītegre poſſidemꝰ.
Dies eñ domini feſtinus aduenict: et miſericoꝛdes miſeri
coꝛdiam cōſequentur a domino noſtro ieſu chꝛiſto: qui eſt
benedictus in ſecula ſeculoꝛum amen.

De cogitationibus peruerſis q̄ a diabolo im-
mittunt̄: ⁊ quō eijciēde ſūt a nobis. Ser.lxxvj.

A Primū q̄dē cogitationibꝰ malis repugnādū eſt:
vt cū aliq̄d carnale aut ſoꝛdidū ſuſurrauerit ad
uerſariꝰ priꝰ q̄ꝫ ſauciet mētē ſagitta deleat̄ ⁊ ex-
cutiat̄. Solet eñ triſticiā afferre ⁊ dubitatiōes
de ꝓpoſito ⁊ deſperationē bonoꝝ aſpirare: ⁊ varias cupi-
ditates īgerere: ⁊ oēs oīno ſagittas acuere: vt ſicē i.x. pſal.
ſcꝛ̄ptū ē. Ut ſagittēt i obſcuro rectos coꝛde. Tu ḡ mox cū
ſēſeris iſta: moliri gemīato ſuſpirio ad dñz mēte ꝯuerſa ne
ꝑmittas accedere ꝯſiliū qꝺ ſenſū poſſit inq̄nare. Sicut eñ
veſtimētū cādidū: ſi fuerit ſanguie aſpſū: ſi mox fuerit lotū
cādoꝛē ſuū recipit: ſi aūt īſederit ⁊ īcoxerit macula vix la-
uat̄. ſic ⁊ mēs hūana: ſi ſurgētē cogitationē mox deleuerit:
poterit ſuū retīere cādoꝛē: ſi aūt diutiꝰ reſidere ꝑmiſit: vix
cū magno laboꝛe purgat̄. Hec eſt aūt p̄ma victoꝛia ſecreti
certaminis nr̄i qꝺ dñs expectat ⁊ angelꝰ: cū cogitatiōibꝰ ma
ligni mēs hūana fideliſ occurrit: ⁊ bōis opibꝰ malos ſupat
i.Coꝛ.iiij. cogitatꝰ. Hic lauſ naſcit̄: hic creſcit glīa: ſicut aplꝭs ait. Cū
venerit inq̄t dñs ⁊ illuīabit occlta tenebꝛaꝝ ⁊ mā ifeſtabit
B ꝯſilia coꝛdꝭ: tūc laus erit vnicuiq̄ꝫ a deo. Manifeſtū ē ei apꝺ
fidelioꝛes: q2 nō ſolū de fctis/ſed etiā de cogitatꝭ aut laus
aut vituꝑatō a deo iudice tribuat̄ Jtē qꝺ īuiti patimur co
gitatiōes frequent̄: nō nos lateat fr̄es: ꝙ maligni freq̄nt̄ co-
Rom.vij. gitatiōes ſuſtinemꝰ: qñ aūt ꝯtigit: de aplo dicamꝰ. Nō qꝺ
volo h̄ ago: ſꝫ qꝺ odi illꝺ facio. Et video aliā legē i mēbꝛꝭ
meis repugnātē legi mētꝭ mee: ⁊ captiuātē me i lege pcti.
Et reuera vnū ꝓpꝛiūq̄ꝫ ſtudiū ē ſathane: hūanā mētē pra-
uis ḡuare ꝯſilijſ. Siq̄dē hāc iīuriā ab exoꝛdio ſoꝛtiti ſumꝰ
vt nos ſpētꝭ caput obſeruemꝰ: ille aūt nr̄m calcaneū vtiq̄ꝫ
nō nr̄i pedū calcaneū: ſꝫ mētis finē obſuat: vt ſi quō poſſit
currētē ad celeſtia aīaz moꝛſu ſuo ad terreſtria retiere. Ad
uerſꝰ has ḡ obſcuritates maloꝝ vt ſincerꝭ mentibꝰ viuere
ij.Coꝛ.x. poſſimꝰ: coꝛdꝭ oclī bñ curādi ſūt. Et vtvicamꝰ: arma nobꝭ
ſūt valde nc̄ia. Arma inq̄t militie nr̄e ñ carnalia: ſꝫ potētia
deo ad dſtructionē mūitionū: maloꝝ ꝯſilia dſtruētes. am̄.

Sermōes diui aurelij auguſtini ad fr̄es ſuos
i heremo ꝯmorātes ⁊ q̄ſdā alios felicit̄ expliciūt

Sequuntur quedam ex diuerſis collecta ⁊ ad
gloꝛiam beati auguſtini hic ſubiuncta.

De vita/cōuerſatione/ac moꝛte ſancte Moni
ce matris beati Auguſtini. Narratio.j.

Monica mater ſancti Auguſtini: cuius hi
ſtoꝛia trahit̄ ex ſentētia ſcti auguſtini ex
ix. confeſſionū: ⁊ ex duabꝰ eplis q̄s augu
ſtinus ſcripſit ſue ſoꝛoꝛi ꝑpetue virgini.
Hoꝛtoꝛ te inq̄t auguſtinꝰ dilecta ſponſa
xp̄i: vt deo ſtudeas i oībꝰ placere: ſicut ⁊
charā matrē nouiſti ꝑfeciſſe. Nā dū eēt
puella: ad eccleſiā fugiebat diu i angulo
ꝑmanēs: ⁊ vginales oꝛōnes ad xp̄m fundebat. Dū aūt do-
mū tarde rediret ab auia ſua verberabat̄: eo ꝙ extra domū
ſine pediſſequa receſſiſſet: ⁊ totū ipſa puella patiēter poꝛta-
bat. Jn tota autē puericia ſua nunq̄ꝫ cū puellis ludētibꝰ ſe
miſcuit: ſꝫ frequēter ī nocte adhuc ī puericia ꝺ lecto ſurge
bat: ⁊ genibꝰ flexis oꝛatiōes q̄s a matre noſe facūdia didi-
cerat: dño offerebat. Ab īfantia aūt cū ea creuit miſeratio:
⁊ naturali affectiōe paupes diligebat. Sepe panē de mēſa
in ſinu collocabat: ⁊ de paterna domo fugiēs paupibꝰ tri-
buebat: hoſpites ⁊ infirmos viſitabat: vicinas litigātes re-
pꝛehēdebat: pedes īfirmoꝝ ſepe lauabat: ⁊ eis vt puella po
terat ſeruiebat. Cū aūt parētes eiꝰ moꝛe ſeculariū veſtibꝰ
delicatꝭ eā oꝛnare voluiſſēt: ipſa ꝯtriſtata reſpuebat. Et cū
eſſet annoꝝ tredecim: eā nobili patritio carthaginēſi tradi
derūt. Q̄to aūt timoꝛe ⁊ hōeſtate: quanta etiā ſumma pul
chꝛitudie dñs eā dotauerit: q̄ta etiā pudicitia eā dñs ma-
gnificauerit: certe i breui dici nullatenꝰ poſſet. Mr̄imoniū
tñ optime ꝯſeruauit: filios i oīm timoꝛe dñi ſufficiēter eru-
diuit: thoꝛū imaculatū cuſtodiuit: ⁊ maritū ferociſſimū cū
magno laboꝛe i fine lucrata eſt. Cū aūt vixiſſet cū viro ſuo
fere annis duodecim/reſpexit dñs humilitatē ancille ſue: ⁊
exaudiuit lachꝛymas eiꝰ: nā inſpirauit dñs maritū vt dein
ceps vxoꝛē pudicā ⁊ caſtā ſeruaret. O mira res: q2 cū eſſet
ferociſſimꝰ: q̄to affectu carnali ab ea diuiſus ē: tāto magis
matrimōio ſpiritali ⁊ ꝑ dilectionē cōiunctus eſt. Cū enim
vir eiꝰ eſſet annoꝝ ſeptuaginta duoꝝ: obijt in pace. Quan-
tis aūt ſalutaribꝰ monitis ⁊ ieiunijs quātiſq̄ꝫ lachꝛymis ⁊
oꝛōnibꝰ illā viduā ſanctā/caſtā/ſobꝛiā/⁊ piā dñs dotauit:
mirū eſt. Oīa tñ poſt moꝛtē viri ꝯtēpſit: oīne regnū mūdi ⁊
oēm oꝛnatū eiꝰ reſpuit ꝓpter deū: itantū vt nō ſolū mater
paupeꝝ vocaret̄: ſꝫ ancilla. Et q2 dū vir eiꝰ viuebat: ptātē
ꝓpꝛij coꝛpoꝛis nō habebat: iō elemoſynas non ita largiter
tribuebat. Sꝫ poſtea ita vixit: vt nō ſolū elemoſynas largi-
ter tribueret: ſꝫ etiā cicatrices paupeꝝ liniret. Propter qꝺ
ei dñs cētuplū reddidit: dū crucē eius i coꝛde eiꝰ infixit et
paſſionē. Dū aūt quadā die ꝑuenta ⁊ viſitata a te dñe: bene
ficia tua q̄ tu i carne humano generi clemēs exhibuiſti an-
cilla tua ꝯſideraret: tantā gratiā: ⁊ tātā q̄ꝫ lachꝛymaꝝ copiā
toꝛculari tue crucis exp̄ſſam in paſſiōe tua adinuenit: ꝙ ve
ſtigia eiꝰ ꝑ eccleſiā lachꝛyme deſup pauimētū defluentes
oſtendebāt. Et q̄to plꝰ ab effluētia lachꝛymaꝝ hoꝛtabat̄
deſiſtere: tāto plꝰ fluuius lachꝛimaꝝ oꝛiebat̄. Tanta autē
gr̄a ancilla xp̄i ieiunādo alios ꝑcellebat: ꝙ diebꝰ quibꝰ ad
cenā vocabat̄: tanq̄ꝫ ad amarā medicinā accedebat. Erat
aūt ei timoꝛ caſtꝰ i coꝛde tanq̄ꝫ faſcia pectoꝛalis: qua cogi
tatiōes cōſtringeret: in oꝛe tanq̄ꝫ frenū q̄ linguā repꝛimeret
in ope tanq̄ꝫ ſtimulꝰ ne pigricia toꝛperet: in cūctis tāq̄ꝫ re-
gula ne modū excederet. Timoꝛ aūt iſte tāq̄ꝫ ſcopa purga
bat coꝛ vidue ab oī duplicitate: os a falſitate: opa ab oī va
nitate. Nūq̄ꝫ vbū ſeculare ab oꝛe eiꝰ recoꝛdoꝛ me audiuiſſe
ſed in oībꝰ verbis ſuis ⁊ factis ſemꝑ xp̄m pꝛimo nolabat.
Tantū timoꝛ dñi mētem eius occupauerat/ꝙ non ſolum
ab omī ſpecie mali ſibi cauebat/ſꝫ ſpū pietatis ad oē bonū
pꝛona erat. Satagebat mirabiliter opa pietatꝭ ꝓ poſſe coꝛ
dialiter implere: ſuper oīa infirmis ſeruire: ſepulturā moꝛ-
tuis ꝑbere: oꝛphanos cuſtodire vt filios: viduas ⁊ marita
tas cōſolari: quapꝛopter multa de arcanis celeſtibꝰ dño re
uelāte ꝑcepit. Unde tanta ebꝛietate ſpūſſancti ſepe rapie-
batur: ꝙ in ea fere per totū diem quieſcēs: dum eſſet rex in
accubitu ſui coꝛdis: neq̄ꝫ vox neq̄ꝫ ſēſꝰ i ea audiebat̄. Neq̄ꝫ
mirū: q2 illa pax q̄ exuperat oēm ſenſū: ſepeliebat vidue ſē

ſus corporales intantū vt vix matrone noſtre ⁊ etiā vicine eā pungētes excitare valerēt. In die aūt beati cypriāi dū hec xp̄i ancilla mereref accipere ſacrā: dū eſſet in domo ſere a terra ꝑ cubitū eleuata fuit: clamādo ꝙ quietiſſima eſſe cōſueuerat dicēs. Volemꝰ ad celū: volemꝰ ad celū fideles Quā cū poſt interrogaremus qd ſibi acciderat: nō reſpondebat: ſꝫ tāto gaudio replebatur ꝙ oēs ad feſtū ꝓcedebāt
ps̄.lxxxiij cātātes cū ꝓpheta. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt ī deū viuū. Dū etiā in die pēthecoſtes eſſet refecta refectiōe illiꝰ panis ꝗ de celo deſcēdit: poſt ſumptionē ſacramēti tāta ſacietate repleta fuit/ꝙ ꝑ diē ⁊ noctē abſqꝫ corporali cibo ꝑſeuerauit. Cū apud oſtia tyberina infirmaref ⁊ ſacramentū a nobis fideliſ peteret: nec dolore ſtomachi vexata valeret retinere: viſibiliter īfantulꝰ nocte media ad lectum dei famule venit: eāqꝫ in pectore amplectēs: aīa illa ſctā ad celū volauit. Ergo die nona egritudinis ſue qͥnq̄geſimoſexto anno etatis: triceſimotertio anno etatiſ mee: aīa illa pia ⁊ religioſa carne ſoluta eſt die quarto maij. Flebā ⁊ effundebā tibi dn̄e p̄ces ꝓ illa famula tua: vt nō intrares cū ea in iudiciū. Gratulabar tn̄ teſtimonio eiꝰ: q2 appellabat me piū ⁊ cōmemorabat grandē deuotionis affectū: cōmemorans nūqꝫ ſe audiſſe ex ore meo v̄bū durū aut cōtumelioſum ſermonem. Illa famula tua dn̄e ꝯtinue ſatagebat virū ſuū lucrari tibi: quē amabilē ⁊ reuerentē faciebat ſibi. Expectabat eni ipſa miām tuam ſuper eū: vt ī te credēs caſtigaref.
☞ Erat eni iracūdꝰ: ſꝫ illa famula tua nō tm̄ fctō ſꝫ nec v̄bo viro tribulato r̄ndebat: ſꝫ ꝗeto rōnē facti reddebat: quē tibi dn̄e ī extrema vita corporali lucrata ē. Erat em̄ ſua ſuoꝝ dn̄e: ⁊ oēs ꝗ eā videbāt laudabāt te dn̄e: ſciētes ⁊ credētes p̄ſītiā tuā eſſe ī corde eiꝰ. Fuerat em̄ vniꝰ viri vxor: ⁊ filios totiēſ parturiebat, ꝗtiēs a te dn̄e deuiare cernebat. Immināte aūt die ꝗ ex hac vita erat exitura: nobis ignorantibꝰ dn̄e: ipſa ⁊ ego ſoli ſtabamꝰ incūbentes ad quādā feneſtrā ⁊ terrena obliuiſcētes: loꝗbamur ſoli valde dulciter qualis eſſet ſctōꝝ vita: quā nec oculꝰ vidit: nec auris audiuit: ⁊ inhiabamꝰ ore cordis pariter in ſupna fluēta fontis vite: vileſcebatqꝫ mūdus iſte inter verba cū delectationibus ſuis Tunc ait illa. Fili vnū eſſet ꝓpter qđ in hac vita aliꝗ̄tulū morari cupiebā: vt te catholicū xp̄ianū viderē priuſqꝫ morerer: ⁊ ecce cumulatiꝰ mihi deꝰ p̄ſtitit: vt te ꝯtēpta etiā felicitate terrena videā dei ſuū. Quid iā ammō hic faciā neſcio Quid ſibi tunc r̄nderim: nō ſatis recolo: ſꝫ poſt dies ꝗnqꝫ decubuit febribꝰ: ⁊ ſubtracta a p̄ſītibꝰ: cucurrimꝰ: ⁊ pꝰ modicū reddita ē ſenſui: ⁊ ītuēs nos ait. Ponetis hic matrē veſtrā. Ego flebā: ſꝫ fletū finiebā: frater aūt meꝰ lexꝰ: ꝙ nō ꝑegre cōmori: ſꝫ ī patria cū viro ſepeliri debebat. Quo audito: vultu turbato reuerberās eū oclis ꝙ talia dixiſſet: ait Ponite h̄ corpꝰ meū: nihilqꝫ cura eiꝰ vos ꝯturbet. Rogo tn̄ vos: vt ad altare dn̄i memineritis mei vbi fueritis. Dn̄s aūt illđ reſuſcitabit vbicūqꝫ ſepultū fuerit ī nouiſſimo die.

Relatio Calixti de conuerſione: ꝑſeuerātia: et quibuſdam dictis ſancti Auguſtini.ij.narratio.

Magnꝰ ille doctor ⁊ egregiꝰ auguſtinꝰ: ꝗ vere fuit norma ⁊ ſpeculū ī natura: dū eſſet ānoꝝ xxx. maternis orōnibꝰ ⁊ ambroſij p̄dicatiōibꝰ mediātibus ⁊ fama ātonij audita: ab oī hereſi purgatꝰ ē ⁊ apđ liguriā italie aduenientibꝰ diebꝰ paſchalibꝰ baptizatꝰ eſt. Et tūc exultat liguriēſis eccl'ia: pia eiꝰ mr̄ gaudet: ābroſiꝰ deū laudat: auguſtinꝰ iā ꝯfitef: ⁊ fideles oēs ſibi tāqꝫ ciui fideliſſimo de babilonica ſeruitute redēpto: vna voce oēs applaudūt. Protinꝰ ī fide catholica ꝯfirmatꝰ: ſpē oēm quā habebat ī ſclo dereliqt: ⁊ romanoꝝ ⁊ liguriēſiū ſcholas: et cū euodio ⁊ alipio ſocijs: viro p̄clariſſimo ſolitario ſimpliciano ſe ꝯmiſerūt: ibiqꝫ cū p̄dicto famoſiſſimo viro ap̄licā vitā tenere ceperūt: ⁊ ſimul cū multis erāt habitātes ī placito ſctō. In diebꝰ aūt illis dū fama auguſtini crebreſceret apđ oēs: ꝯgregatis fratribꝰ ait: dū ī hac valle miſerie ſumꝰ ꝯſtituti: vtrū boni ſiue mali ſimus de nobis p̄ſumēdū non eſt: etiā ꝗbuſcūqꝫ virtutibꝰ cognoſcamꝰ dei grā nos eſſe ornatos. Nā ſi ꝗs nr̄m bn̄ operaf: btūs tn̄ dicēdus nec predicādꝰ eſt: cū ſimiles ſimus nauibꝰ oībus bōis oneratis: de ꝗbus tn̄ incertū eſt vtrū ad portū ſalutis ꝑueniāt. Nūquid iudas ī apoſtolatu optime icepit: ⁊ peſſime finiuit? Nūqđ etiā paulꝰ male icepit: ⁊ tn̄ vas electiōis digne vocatꝰ eſt? Nolite obſecro laudare me: ſꝫ orate vt valeamus vſqꝫ ad mortem ꝑſeuerare: quoniā finem noſtrum deus attendit.

Ex ſigeberto i epiſtola ad macedoniū de ortu cōuerſiōe ⁊ vita ſancti Auguſtini.iij.narratio.

Tempore theodoſij ſenioris: auguſtinꝰ vir acutiſſimꝰ nobilibꝰ carthaginēſibꝰ ortꝰ natalibꝰ: vēit romā: ibiqꝫ ſcholas liberaliū artiū ānis fere ſex glorioſe rexit. Deniqꝫ mediolanū venit: ⁊ dū eēt annoꝝ trigīta: filiuſqꝫ eiꝰ annoꝝ octo: aduenientibꝰ diebus paſchalibus: meritis matris ⁊ p̄dicatiōe ambroſij: maf eiꝰ regn̄auit auguſtinū cū filio deodato/⁊ multꝫ alijs fere.xlij Qui baptizatꝰ auguſtinꝰ mox ad virū ſimplicianū ꝑrexit: cuiꝰ nomē celeberrimū apđ fideles erat: ꝗ ēt habebat manſeolū ſemotū ⁊ a gētibꝰ ſeꝑatū. Cū quo auguſtinꝰ fere ꝑ annū cū dimidio ꝑmāſiſſe vidi: ⁊ oculata fide ꝓbaui. Et qm̄ erāt ī libertate quaſi viuētes: lꝫ ꝓbatiſſimi viri eſſent atqꝫ ꝑfecti: tandē ex p̄cepto tāti patris ſimpliciani. Auguſtinꝰ poſt iter eos īſtituit: vt vitā apoſtolicā oēs pariter tenerēt ⁊ nihil inter eos ꝓpriū diceref. Cōpleto vero anno: matre auguſtini īſtigāte ad ꝓpria reuertitur: ⁊ morif mater auguſtini apud oſtia tyberiana. Filius autē apđ carthaginem anno etatis ſue.xxix. Cū autē eſſet auguſtinus cū amicis ī africa: meditabaf ī lege dn̄i die ac nocte: ſcribens libros: ⁊ docebat idoctos. Hoc aūt valeriꝰ hipponēſis audiēs pre gaudio lachrimabaf: ⁊ ſtatim eū ad ſe accerſiri fecit: ⁊ hortū ſecretū ⁊ remotū a ciuitate auguſtino dōauit. Ibiqꝫ piꝰ pater auguſtinꝰ cū ceteris amicis ⁊ fratribꝰ ī deſpecto habitu: ⁊ cū īcredibili humilitate annis tribꝰ manſit. Deinde cū inquietudinē venientiū ferre nō poſſet: duobꝰ fere miliaribus a p̄dicto loco receſſit: et ad montē quendā altiſſimū abijt: ad quē ꝑ viā valde aridā ⁊ penoſam adiri pōt. Ibiqꝫ auguſtinꝰ habitationē ex lapidibus cunctis cōſtrui fecit: ⁊ ſic hoīes fugiēs habitabat. Ibiqꝫ ꝯpoſuit libros de medicina aīe: ⁊ de vita mōaſtica: de innocētia iohānis baptiſte ⁊ helie. Multi quidē ex fratribꝰ infra ſaxa ⁊ fixuras mōtiū receptacula ſibi fecerāt: ⁊ ibi ꝓpe patrē auguſtinū ꝑ iactū baliſte in oī ſanctitate habitabāt. Erāt autē fere.cxxix. qui ſub obediētia auguſtini concorditer viuebant: oīa reputātes eſſe cōmunia. Vinū nemo nouerat: niſi qn̄ īfirmitas cogeret: aut valerius ep̄s ſanctus ad eos viſitādos veniſſet. Cū autē appropinquaret feſtū pēthecoſtes: ſanctꝰ ep̄s valerius miſit ꝓ auguſtino ⁊ inuitū preſbiterū ordinauit. Factus preſbyter monaſteriū clericoꝝ īſtituit in domo ep̄i: et infra annū ibidē viuere cepit ſm̄ regulā ap̄licā: vt hactenꝰ fecerat. Hoc autē valerius ep̄s fecit: q2 ipſe grecus erat et indoctus: maxime in reſpōdēdo hereticis ī eoꝝ erroribus Ideo auguſtino ep̄o poteſtatē plenā dedit predicādi quotiens neceſſariū fuiſſet. Nā multi iam heretici ſurrexerant: contra quos dominus auguſtinum inſtituit ⁊ ordinauit.

De obitu atqꝫ commendatione ſancti auguſtini.iiij.narratio.

Anno dn̄i.ccccxxxvij. ſixtus ſedit annis octo et diebꝰ.xxx. eo t̄pe valla rex gothorū vuādalos odio īſectans etiā ī africa eos ꝑſequi diſpoſuit: ſꝫ morte p̄uentus obijt: eiqꝫ in regnū theodoricꝰ ſucceſſit. Vuādali africenſibꝰ irruentes prouinciam vniuerſam deuaſtant rapinis: cede: incendijs: nulli ſexui parcētes: etati vel ordini. Sub h̄ turbine tribulatiōis btīſſimꝰ auguſtinꝰ amariſſimam ⁊ lugubrē pre ceteris diebꝰ ſue ſenectutis iam pene extremā duxit vitā: videns tantam ſeuiciā vbiqꝫ craſſari: vidēs alios hoſtili nece extinctos: alios effugatos: eccleſias ſacerdotibꝰ viduatas: ciuitates cum acolis diſſipatas. Accreuit deniqꝫ cauſa meroris eiꝰ ꝙ ſub ipſius tēpore hypponēſem vrbē: cui pontifex preerat barbari obſederunt. Sed ecce tertio obſidionis menſe febribꝰ incubuit: ſibiqꝫ ſeptem penitentiales pſalmos ſcribi iuſſit: ipſos quoqꝫ quaterniōes iacēs in lecto circa parietē poſitos diebꝰ infirmitatis ſue intuebatur ac legebat: ⁊ vberrime ac iugiter flebat. Et ne a quoqꝫ impediref eius intētio/ ante ferme decē dies migrationis ſue: petijt ad ſe nullū ingredi: niſi his tātum horis quibus medici ad inſpiciendū ingrediebātur vel eius refectio offerebaf. Obſidionis de:

niꝫ menſe.xiij.corã poſitis fratribꝰ migrauit ad dominũ: anno etatis ſue.lxxvj.epiſcopatꝰ vero ſui.xl.hiſpanie lumẽ preſulgidũ: propugnaculũ veritatis:errorũ excidiũ: fidei tutamentũ. Omnes eccľie doctores tam ingenio ꝙ ſcĩetia vicit inſuperabiliter:florẽs tam exẽplis virtutũ ꝙ affluen tie doctrinarũ. Etenĩ tãta ſcripſit/vt nõ ſolũ ab aliq̃ toto vi... tpe ſcribi:ſꝫ nec q̃dẽ poſſint lectione pcurri. Obijt añ.. . dñi.cccc.xxvj. Premiſſa habẽt ex chronica bede.

De trãſlatione corporis ſancti Auguſtini de ſard..ia ad papiam.v.narratio.

Anno leonis quarto Limbrãdus longobardoꝝ rex audiẽs ꝙ ſarraceni depoplata ſardinia:illa etiã loca fedaſſent: vbi oſſa beati auguſtini ob va ſtationẽ barbaroꝝ olim ab hippona tranſlata τ recõdita fuerant:legatos ſuos illuc direxit:q̃ dato magno auro:pcioſas illas reliq̃as ſecũ detulerũt: τ ad vrbẽ ianuẽ ſem regreſſi ſunt:vbi prefatus rex occurrẽs cũ gaudio cor pus almificũ deuote adorauit τ reuerenter accepit. Sane rex τ ſui inde pgreſſi cũ pcioſiſſimo illo theſauro veniũt ad quandã villã in terdonenſi epatu ſitam: et cũ ibi corpꝰ ſan ctiſſimũ tollere voluiſſent:ita ſtetit immobile vt nulla vis humana poſſet illud mouere. Quod videns rex vouit ꝙ ſi beatꝰ confeſſor ex loco illo ſe tolli permitteret τ traduci pa piam villã cum oĩbus appendiتijs ſuis cõcederet ſibi ſer uientibꝰ perpetuo poſſidendam. Voto facto atqꝫ firmato: corpus ſanctiſſimũ ieſtimabili facilitate ſuſtulitur:τ titinũ vſqꝫ tranſuectum:clero ac pariter populo concurrente ho norifice ac gaudẽter ſuſcipitur:et in baſilica beati petri in q̃ prefatus rex ꝯſtruẽs celũ aureũ digniſſime collocatur. Fa cta eſt autẽ iſta trãſlatio anno dñi.dccxxj. annis ab eiuſdẽ confeſſoris tranſitu iam decurſis.cclxxv. Quod autem in predicta eccleſia corporis eius precioſus theſaurus ſit re conditus ſtupẽdo et euidẽti miraculo eluceſcit. Siquidẽ in ſupradicta eccleſia in qua iacet: puteꝰ eſt qui aliquot an nis in die feſti eius ſuperabundans: totã ſeptam perefluit in ſignũ quia ſicut aqua illa ſordes diluit: ſic ſordes here ticorum ab eccleſia effluens/eius doctrina abſterſit.

Ex antonio archiepiſcopo florentino de habi tu τ cõuerſione ſancti auguſtini. vj.narratio.

Notandũ etiã ꝙ beatꝰ auguſtinꝰ habitu religio ſo in triplici ſuo ſtatu indutꝰ eſt. Nã primo poſt cõuerſionẽ ſuã τ baptiſmũ:dicit ambroſiꝰ i ſer mõe de baptiſmo τ ꝯuerſiõe auguſtini. Hũc ſcꝫ auguſtinũ in xpo genui:τ poſtq̃ baptizaui eũ idui cucullã nigrã:τ ipſe ad differentiã monachorũ ſe ſupercinxit zona pellicea pergẽs ad ſimplicianũ q̃ ei bonꝰ apparebat ſeruꝰ dei:τ vere ſic erat: vt ſcꝫ de modo viuẽdi cũ eo ꝯferret. Et ipſe auguſtinꝰ in quodã ſuo ſermone ſic ait. Duodecim fui mus fratres q̃ induimꝰ cucullã nigrã:calciamẽta τ zonam nigrã deſuper cinctã ad differentiã monachoꝝ. Noĩa aũt iſtorum duodecim ſunt Auguſtinus ipſe primus:ſecũdus nebridius:tertius euodius: quartus alipius:quintꝰ põtia nus:ſextus adeodatus: ſeptimꝰ ſimplicianꝰ: octauus fau ſtinus grecus:nonus cordulius: decimꝰ valerius:vndeci mus iuſtus:duodecimus paulus. Remeãs igit̃ ad africã poſt mortẽ matris i oſtijs tyberinis relictis ꝓprijs bonis τ pauperibꝰ erogando:monaſterium in nemore apud hipponã ciuitatẽ primũ ꝯſtruxit: vbi cũ amicis ieiunijs τ orõ nibꝰ vacãs ſcribebat libros τ docebat indoctos. Et alios p nemora heremi q̃ſiuit religioſos ſiue heremitas:et eos ſe cum in ipſo mõaſterio collocauit. Et cũ eſſet in itinere re uertens ad africam: viſitauit heremitas qui erãt in monte piſano:aliquibus diebus cum eis moram trahens: τ alios heremitas qui erant centumcellis prope romam.

Oratio de paſſione domini noſtri ieſu chriſti quam ſanctus auguſtinus fertur ediditſſe:ꝓ qua diligẽtius dicẽda Bonifacius octauꝰ ſpeciales indulgentias dediſſe narratur.vij.narratio.

Deus qui pro redemptione mũdi voluiſti naſci: circuncidi:a iudeis reprobari:a iuda traditore oſculo tradi: vinculis alligari:τ ſicut agnꝰ inno cens ad victimã duci:atqꝫ ad cõſpectꝰ anne:cay phe/pylati/τ herodis indecẽter offerri:a falſis teſtibꝰ accu ſari:flagellis τ opprobrijs vexari:ſputis conſpui:ſpinis co ronari:colaphis cedi:arũdine percuti:facie velari: veſtibꝰ ſpoliari:cruci clauis affigi:in cruce leuari:inter latrões de putari:felle τ aceto potari:τ lancea vulnerari. Tu domine per has ſacratiſſimas penas tuas quas ego indignus re colo:et per ſanctam crucem ac mortem tuã libera me a pe nis inferni τ perducere me digneris:quo perduxiſti latro nem tecũ crucifixum. Qui cũ patre et ſpiritu ſancto viuis et regnas deus: per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Expliciunt collecta quedam ex diuerſis τ ad gloriam beati auguſtini ſermonibus ad fratres in heremo ſubiuncta: feliciter.

Diui Aurelij Auguſtini Hipponẽſis epiſco pi:tractatuũ de verbis dñi ſaluatoris ſm formã ſermonũ editorũ:ordinata breuiſqꝫ annotatio.

De verbis dñi in euan gelio ſm Mattheum.

De eo qđ ſcriptum eſt in euangelio ſm Mattheum. Agite penitẽtiam. Appropinquabit enim regnũ celoꝝ. tractatus ac ſermo.j. — Mat. iiij.
De eo qđ ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem. Sic luceat lux veſtra corã hominibus: vt videãt opera veſtra bona τ glorificent patrem veſtrũ qui in celis eſt. — Matth.v.
Et ecõtra. Attendite ne iuſticiã veſtram faciatis corã ho minibus vt videamini ab eis. Sermo.ij. — Mat.vj.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem. Qui fecerit τ docuerit ſic: maximus vocabitur in regno celorum.iij. — Matth.v.
De eo qđ ſcriptum eſt in euangelio ſm eũdem. Qui dixerit fratri ſuo fatue: reꝰ erit gehẽne ignis.iiij. — vbi ſupra.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eũdem. Petite et dabitur vobis: querite τ inuenietis τc̃.v. — Mat. vij.
De puero Cẽturionis et verbis eius indignũ ſe preſentia dñi iudicantis: in euangelio ſm eũdem.vj. — Mat. viij
De tribus: quorum vnꝰ dixit Domine ſequar te quocunqꝫ ieris τ reprobatus eſt. Alius non audebat: τ excuſatus eſt. Tertius differebat: τ culpatus eſt.vij. — Mat. viij Luce.ix.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm Mattheum. Confitebor tibi pater domine celi τ terre. Et cetera que ſequuntur.viij. — Mat.xj.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eũdem. Venite ad me omnes qui laboratis τ onerati eſtis: τ ego reficiam vos τc̃.ix. — Vbi.ſ.
De eo de quo ſupra. Venite ad me omnes τc̃.x. — Mat.xj.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eũdem. Qui blaſphemauerit in ſpiritūſancto: nõ remittetur ei: neqꝫ in hoc ſeculo neqꝫ in futuro.xj. — Mat.xij.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eũdem. Aut facite arborẽ bonam τ fructũ eiꝰ bonũ: aut τc̃ xij. — Vbi.ſ.
De domino chriſto ambulante ſuper aquas maris: τ petro titubante. In euangelio ſm eũdem.xiij. — Mat.xiiij
De eo de quo ſupra.xiiij. — Mat.xiiij
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eũdem. Si peccauerit in te frater tuus: corripe eum inter te et ipſum ſolum.xv. — Matthei. xviij.
De eo de quo ſupra. Si peccauerit in te frater tuus τc̃. Et de ꝟbis ſalomonis. Annuẽs oculis cũ dolo: cõgerit ho minibꝰ meſticiã. Qui aũt arguit palã: pacẽ facit.xvj. — Vbi.ſ.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eũdem. Si vis ingredi ad vitam: ſerua mandata.xvij. — Mat. xix.
De duobus cecis ſedentibꝰ ſecus viã τ clamantibus. Dñe miſerere noſtri fili dauid: in euangelio ſm eũdem.xviij. — Mat.xx.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eũdem. Reddite que ſunt dei deo: τ q̃ ſunt ceſaris ceſari. Et de ſtipendijs militantium.xix. — Mat.xxij
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eũdem. Ve pregnantibus et nutrientibus.xx. — Matthei. xxiiij.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eũdem.

Ubi.ſ. De die illo et hora nemo ſcit: neqꝫ angeli celorum ⁊c̃.xxi.
Mat.xxv De decem virginibus. In euangelio ſm eũdem.xxij.
Ubi.ſ. De eiſdem.de quibus ſupra.xxiij.

De verbis domini in euã gelio ſm Lucam.

De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm Lucam.
Luce.x. Qui vos ſpernit me ſpernit.xxiiij.
Luce.xvj De diuite ⁊ lazaro. In euangelio ſm eundem.xxv.
Luce.x. De Martha et maria. In euangelio ſm eũdem.xxvj.
Ubi.ſ. De eiſdem.de quibus ſupra.xxvij.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Luce.xj. Domine doce nos orare.xxviij.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Ubi.ſ. Quis veſtrum habet amicum et ibit ad illum media nocte ⁊c̃.xxix.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Luce.xj. Nũc vos phariſei qđ foris ē parapſidis lauatis ⁊c̃.xxx
Luce.xiij De arbore ficulnea que per triẽniũ fructum non afferebat. In euangelio ſm eundem.xxxj.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Ubi.ſ. Domine ſi pauci ſunt qui ſaluantur. Et quomodo ꝑ anguſtam portam pauci intrant.xxxij.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Luc.xiiij. Homo quidam fecit cenam magnam ⁊c̃.xxxiij.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Luce.xv. Homo quidam habuit duos filios.⁊c̃.xxxiiij.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Luce.xvj Facite vobis amicos de mammona iniquitatis.xxxv.
Lu.xviij. De iudice iniquo qui nec deum timebat:nec hominẽ reuerebatur. In euangelio ſm eũdem.xxxvj.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Luce.x. Homo quidam deſcendit ab hieruſalem in hierico ⁊ incidit in latrones.xxxvij.

De verbis domini in euã gelio ſm Johannem.

De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm Johannem.
Joh.j. In principio erat verbum:et verbum erat apud deũ:et deus erat verbum. Et reprehenſione arrianoꝝ.xxxviij.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Ubi.ſ. In mundo erat et mundus ꝑ ipſum factus eſt ⁊ mũdus eum non cognouit.xxxix.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Joh.j. De Nathanaele. Cũ eſſes ſub arbore fici vidi te.xl.
Joh.ij. De conuerſione aque in vinum. In euangelio ſm eundem.xlj.
Joh.v. De infirmo iacente ad piſcinam. In euangelio ſm eundem.xlij.
Ubi.ſ. De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Mat.ix. Si ego teſtimonium perhibeo de me.⁊c̃.xliij.
Luce.vij. De tribus mortuis quos dominus ſuſcitauit.xliiij.
Joh.xj. De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm Johannem.
Johã.v. Scrutamini ſcripturas.xlv.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Joh.vj. Qui mãducat carnẽ meã ⁊ bibit ſanguinẽ meũ ⁊c̃.xlvj.
Joh.viij. De muliere deprehenſa in adulterio. In euangelio ſm eundem.xlvij.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Ubi.ſ. Si mãſeritis in ꝟbo meo vere diſcipuli mei eſtis.xlviij.
Joh.x. De paſtore et mercennario et fure. In euangelio ſm eundem.xlix.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Ubi.ſ. Ego ſum paſtor bonus ⁊c̃.l.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Johã.x. Ego et pater vnum ſumus lj.
Joh.xj. De reſuſcitatione Lazari quatriduani. In euangelio ſm eundem.lij.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Joh.xij. Qui credit in me:credit in eum qui me miſit.liij.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Joh.xiiij. Ego ſum via/veritas/et vita.liiij.
Ubi.ſ. De eo de quo ſupra. Eo ſum via/veritas/et vita.lv.

De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Que ego loquor vobis a metipſo non loquor.lvj. Joh.xiiij.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Pacẽ meam do vobis:pacem meã relinquo vobis.lvij Ubi.ſ.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Non turbetur cor veſtrum neqꝫ formidet.lviij. Joh.xiiij.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Ego ſum vitis: vos eſtis ſarmenta: pater meus agricola.lix. Joh.xv.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Ego veritatẽ dico vobis:expedit vobis vt ego vadã.lx Joh.xvj.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem.
Ipſe arguet mundum de peccato:de iuſticia:et de iudicio.lxj. Ubi.ſ.
De trina interrogatione domini ſi petrus ſe diligeret:⁊ trina petri reſponſione.lxij. Joh.xxj.
De manifeſta oſtenſione trinitatis in deo noſtro ex euãgelio de baptiſmo domini apud flumen iordanem.lxiij. Mat.iij. Luce.iij.
De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eundem. Johã.j.
Amen amen dico vobis: quia venit hora et nũc eſt quã do mortui audient vocem filij dei: et qui audierint viuent.lxiiij. Johã.v.

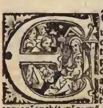
Finis.

Diui aurelij Auguſtini hipponẽſis epiſcopi liber de verbis dñi ſaluatoris feliciter incipit.

De verbis domini in euan gelio ſm Mattheum.

De eo quod ſcriptũ eſt in euangelio ſm Mattheum. Agite penitentiam:appropinquabit eñi regnum celorum: vbi ſanctus auguſtinus ſingularia de penitentia declarat. Mat.iiij.

Sermo.j.

Euãgelium audiuimus:⁊ in eo dñm eos arguentẽ qui faciem celi volunt probare:⁊ tẽpus fidei regni celorum appropinquantis neſciũt inuenire. Iudeis autẽ hoc dicebant: ſed etiã ad nos ſermo peruenit. Dñs aũt ipſe ieſus xp̄s euãgelij ſui ꝑdicationẽ ita cepit. Agite penitẽtiã: appropiquabit enĩ regnũ celoꝝ. Et iohãnes euangeliſta apl's ei᷒:ſimiliter ⁊ iohãnes baptiſta ꝑcurſor ipſius cepit. Agite penitentiã:appropiquabit enĩ regnũ celoꝝ. Et mõ corripit dñs q̄ nolũt agere penitentiã: appropinquante regno celoꝝ. Regnũ celorum ſicut ipſe ait: non veniet cũ obſeruatione. Et iterũ ipſe ait. Regnũ celorũ intra vos eſt. Prudẽter ergo accipiat vnuſquiſqꝫ monita preceptoris: non perdat tempus miſericordie ſaluatoris:que modo impenditur q̄diu generi humano parcitur. Ad hoc enim parcitur homini vt conuertatur:et non ſit qui dãnetur. Uiderit deus quando venerit finis ſeculi. Eſt tamen modo tẽpus fidei. Finis ſeculi vtrũ hic aliquem noſtrum inueniat neſcio:⁊ fortaſſe non inueniet. Tempus cuiqꝫ noſtrum proximum eſt:quia mortales ſumus. Inter caſus ambulam᷒ Si vitrei eſſemus:minus caſus timerem᷒. Quid fragilius vaſe vitreo:⁊ tamẽ ſeruatur ⁊ durat per ſecula: Et ſi enim caſus vitro timẽtur: ſenect᷒ ei et febris non timetur. Nos ergo fragiliores ⁊ infirmiores ſumus: quia et caſus omnes qui non ceſſant in reb᷒ humanis:fragilitate vtiqꝫ nr̄a quotidie formidamus:⁊ ſi ipſi caſus nõ accedant. Tẽpus enim

(margin: A; Mat.xvj. Luce.xij.; Mat.iiij.; Luc.xvij.)

bulat:vitat homo ictū:nunq̄d vitat exitiū? Vitat que ex-
trinſecus eueniunt:nūquid quod intus naſcitur pellitur?
Denicꝫ nūc lūbricos gignunt interiora:nunc morbus qui-
libet ſubito occupat. Poſtremo quantūuis homini parca
tur:nouiſſime ſenectus cū venerit/ non eſt quo differatur.
Proinde audiamus dominū in nobiſipſis:agamus quod
precepit. Videamꝰ q̄s eſt ille aduerſarius:de quo nos ter-
Luce.xij. ruit dicens. Si vadis cum aduerſario tuo ad principē:da
operam in via liberari ab illo:ne forte tradat te principi:et
princeps miniſtro:ꝛ mitteris in carcerē: inde nō exies do-
nec ſoluas nouiſſimum quadrātem. Quis eſt iſte aduerſa-
rius niſi diabolus? Jam liberati ſumꝰ ab illo. Quale pre-
cium pro nobis datū eſt:vt ab illo redimeremur? De quo
Col.j. dicit apoſtolꝰ de ipſa redēptione noſtra. Qui eruit nos de
poteſtate tenebrarum:ꝛ trāſtulit in regnum filij claritatis
ſue. Redempti ſumus:diabolo renunciamus. Quomodo
dabimus operam liberari ab illo:ne nos iterū captiuos fa
ciat peccatores? Sed nō eſt iſte aduerſariꝰ:de quo nos do
minus cōmonet. Alio enim loco idem alius euāgeliſta ſic
illud poſuit:vt ſi vtraꝗ verba iungamus: et vtrāꝗ euāge
liorū duorū cōparemus: aduerſariū iſtū cito intelligemꝰ.
Ecce eni hic quid dixit? Cū vadis ad pīcipem cū aduer-
ſario tuo:da operā in via liberari ab eo. Aliꝰ aūt euangeli
Mat.v. ſta hoc ipſum ſic dixit. Eſto cōſentiēs aduerſario tuo cito
cū es cū illo in via. Cetera ſimilia ſunt:ne forte aduerſariꝰ
tradat te iudici:iudex miniſtro: miniſter in carcerē. Ambo
euangeliſte ſimiliter hoc explicauerūt. Vnꝰ dixit. Da ope
ram in via liberari ab illo:alter dixit. Cōſenti illi. Non eni
poteris liberari ab illo niſi ei ꝯſēſeris. Vis liberari ab illo?
cōſenti illi. Nunquid diabolus eſt cui debet cōſentire chri
B ſtianus? Queramus ergo iſtū aduerſariū cui debemus cō
ſentire:ne tradat nos iudici:iudex miniſtro. Queramꝰ illū
ꝛ cōſentiamꝰ illi. Si peccas:aduerſarius tuꝰ ſermo dei eſt.
Verbi cauſa. Forſitan delectat te iebriari:dicit tibi. Noli
Delectat te ſpectare ꝛ nugari:ille dicit tibi. Noli. Delectat
te adulterari:dicit tibi ſermo dei. Noli. In q̄buſcunꝗ pec
catis volueris facere volūtatē tuā:dicit tibi. Noli. Aduer
ſarius eſt volūtatis tue. O q̄ bonus aduerſarius:q̄ vtilis
aduerſariꝰ:non querit noſtram volūtatem. ſed vtilitatem.
Aduerſariꝰ eſt nobis q̄diu ſumus et ipſi nobis. Q̄diu tu
tibi inimicꝰ es: inimicū habes ſermonē dei. Eſto tibi ami
cus et concordas cum illo. Non homicidiū feceris:audi ꝛ
Mat.xix. cōcordaſti. Non falſum teſtimoniū dicas:audi ꝛ cōcorda
ſti. Non cōcupiſces rem proximi tui: audi et concordaſti.
Non concupiſces vxorem proximi tui:audi ꝛ cōcordaſti.
In his omnibꝰ cū tuo iſto aduerſario ꝯcordaſti: dic mihi
quid perdidiſti? Non ſolū nihil perdidiſti: ſed et teipſum
qui perieras inueniſti. Via:vita iſta eſt. Si cōcordauerimꝰ
cum illo:ſi conſenſerimꝰ illi:finita eſt via:nō timebimus iu
dicem/miniſtrum/carcerem. Quando finitur via:nō omni
bus vna hora finitur. Vnuſquiſꝗ habet horā quādo finia
tur via. Via vita iſta dicta eſt. Finiſti iſtā viā: finiſti vitā.
Ambulamꝰ:et ipm viuere accedere eſt. Niſi forte putatis:
q2 tēpꝰ accedit ꝛ nos ſtamꝰ. Nō pōt fieri. Quomodo acce-
dit tempus:accedimus ꝛ nos. Et nō anni nobis accedūt:
ſed magis decedūt. Valde errāt homines quando dicūt.
Puer iſte minus ſapit:accedūt illi anni: prudēs erit. Attē
de quid dicas. Accedūt dixiſti. Ego oſtēdo:quia decidūt
cū tu dicis accedunt. Et audi quod facile probo. Putemꝰ
nos ſciſſe annos ipſiꝰ ex quo natus eſt. Verbi gratia: vt hi
illi optemus:octoginta annos victurus eſt:peruenturꝰ eſt
ad ſenectutē. Scribe octoginta annos. Vixit vnum annū
Quot habes i ſūma? Quot tenes? Octogīta. Deduc vnū.
Vixit decē:ſeptuaginta reſtiterūt. Vixit viginti:ſexagin-
ta reſtiterūt. Certe accedebant. Quid eſt hoc? Veniunt vt
abeant. Anni noſtri veniūt inquā vt eant. Non eni veniūt
vt ſtent nobiſcū:ſed cum tranſeūt per nos:terūt nos:ꝛ mi-
nus minuſꝗ valere nō faciūt. Talis eſt via in qua venimꝰ
Quid facturi ſumus cū aduerſario illo:id eſt cum ſermone
dei? Cōcorda cū illo. Neſcis eni quando via finiat. Cum
via finita fuerit:iudex reſtat ꝛ miniſter ꝛ carcer:vt ſi ſeruas
ueris aduerſario tuo bonam voluntatē: et cum eo cōſenſe-
ris:pro iudice inuenias patrem: pro miniſtro ſeuo angelū
tollentē i ſinū abrae: pro carcere paradiſum: q̄cito in via
cuncta mutaſti:quia tuo aduerſario conſenſiſti.

¶ De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſcḋm eū-dem. Sic luceat lux veſtra coram hominibus:vt videant opera veſtra bona/ꝛ glorificent patrem veſtrum qui in celis eſt. Et econtra. Attēdite ne iuſticiam veſtram faciatis coram hominibus vt videamini ab eis. Sermo.ij.

Solet miltos mouere chariſſimi q̄ dominꝰ noſter B
ieſus xp̄s in ſermōe euāgelico cū prius dixiſſet.
[Luceat lumē veſtrū corā hominibꝰ vt videāt Mat.v.
bona opera veſtra et glorificēt patrem veſtrum
qui in celis eſt.] Poſtea dixit. [Attēdite ne iuſticiā veſtrā Mat.vj.
faciatis corā hominibus:vt videamini ab eis.] Turbatur
enim mens parū intelligentis: ꝛ precepto vtriꝗ obaudire
cupiētis per diuerſa ꝛ aduerſa diſtēditur. Tam nemo eni
poteſt q̄uis vni domino obtemperare repugnantia iubēti
q̄ nemo poteſt etiam duobꝰ dominis ſeruire. Quod eodē Ubi.ſ.
ſermone ſaluator ipſe teſtatus eſt. Quid ergo faciet animꝰ
nutans/cū ſe obtemperare non poſſe exiſtimat:ꝛ non obtē
perare formidat? Si eni bona opera ſua i luce poſuerit ho
minibꝰ intuenda:vt faciat quod preceptum eſt. Sic luceat
lumen veſtrū corā hominibus vt videant opera veſtra bo
na:ꝛ glorificent patrem veſtrū qui in celis eſt: reū ſe teneri
arbitrabitur:quia contra preceptū fecit:vbi dicitur. Atten
dite ne iuſticiam veſtram faciatis coram hominibus:vt vi
deamini ab eis. Rurſumꝗ ſi hoc timēs ꝛ cauēs:ea q̄ bene
facit abſconderit:non ſe putabit ſeruire īperanti et dicēti.
Luceat lumen veſtrū coram hominibus: vt videant bona
opera veſtra. Qui autē recte intelligit: vtrūꝗ implet ꝛ ſer-
uiet vniuerſiſſimo domino:qui ſeruū pigrum non damna-
ret:ſi ea que fieri nullo modo poterāt imperaret. Audi eni.
Paulum ſeruū chriſti ieſu vocatū apoſtolum ſegregatū Rom.j.
in euangelium dei: vtrūꝗ et facientē et dicentem. Videte
quēadmodum luceat lumen eius coram hominibus:vt vi
deāt bona opera eius. Cōmendamus inquit noſmetipſos ij.Cor.iiij
ad omnem conſcientiam hominū in cōſpectu dei. Et iter.
Prouidemus enim bona:non ſolū coram deo:ſed etiā co- ij.cor.viij
ram hominibus. Et iterum. Placete omnibꝰ per omnia: j.Corin.x.
ſicut ꝛ ego omnibꝰ per omnia placeo. Videte rurſus q̄ at-
tendat ne faciat iuſticiam ſuam coram hominibꝰ vt videa-
tur ab eis. Opus autem ſuum probet inquit vnuſquiſꝗ:et Gal.vj.
tunc in ſemetipſo habebit gloriā ꝛ non in altero. Et iterū.
Nam gloria noſtra hec eſt: teſtimoniū conſcientie noſtre. ij.Cor.j.
Et illud quo nihil manifeſtiꝰ. Si adhuc inquit hominibꝰ Gal.j.
placerē:chriſti ſeruus non eſſem. Sed nec quiſꝗ eorū q̄ de
preceptis quaſi repugnantibus ipſius domini moueatur:
multomagis apoſtolo eiꝰ ingerat queſtionē et dicat. Quō
tu dicis. Placete omnibus per omnia ſicut ꝛ ego omnibꝰ
per omnia placeo:et tu idē dicis. Si adhuc hominibꝰ pla-
cerem:chriſti ſeruus non eſſem? Adſit ipſe dominus q̄ etiā
in ſuo ſeruo ꝛ apoſtolo loquebatur:ꝛ aperiat nobis volūta
tem ſuam:et tribuat obediēdi facultatē. Ipſa quippe ver-
ba euangelica ſecū portāt expoſitiones ſuas:nec interclu-
dunt ora eſurientiū: quia paſcūt corda pulſantiū. Intētio
quippe cordis humani quo dirigat:et quo expectet intuē-
dum eſt. Si eni qui vult videri ab hoībus bona opera ſua:
gloriā et vtilitatē ſuam ponit ante homines:et hanc in cō-
ſpectu hoīm querit:nihil eoꝝ que de hac re dominꝰ p̄cepit
impleuit:q2 et attendit facere iuſticiā ſuā corā hominibus
vt videretur ab eis:ꝛ nō ſic eluxit lumen eius corā hoībus
vt ad hoc viderēt bona opera eius:vt glorificēt patrē q̄ in
celis eſt. Sed q̄ppe voluit glorificari:non deū/ꝛ ſuā queſi-
uit vtilitatem:non dilexit dn̄i voluntatē. De qualibꝰ dicit
apoſtolꝰ. Oēs enim que ſua ſunt querūt:nō que ieſu chriſti Phil.ij.
Itaꝗ nō illic ſentētia terminata eſt:vbi ait. Sic luceat lux Mat.v.
veſtra corā hoībꝰ vt videāt bona opera veſtra: ſed ꝯtinuo
ſubiūxit cur faciendū ſit. Vt glorificēt patrē inquit veſtrū
q̄ in celis eſt:vt homo cū bene faciēs videtur ab hominibꝰ
intētionem boni facti habeat in cōſcientia ſua:intentionē
vero innoteſcēdi nō habeat niſi in laudibꝰ dei: ꝓpter eorū
quibꝰ innoteſcit vtilitatē:q̄bus hoc ꝓdeſt vt deus placeat
q̄ hoc preſtitit homini:atꝗ ita nō deſperent etiā ſibi ſi vo-

B lucrint hoc poſſe preſtari. Itaqꝫ aliam ſententiam vbi ait.
Mat.vj. Attendite ne iuſticiam veſtram faciatis coram hominib⁹
non alibi terminauit ꝙ vbi dixit. Ut videamini ab eis: nec
addidit. Et glorificent patrem veſtrum qui ī celis eſt: ſed
poti⁹ addidit. Alioquin mercedē non habebitis apud pa-
trem veſtrū qui in celis eſt. Hinc enim oſtendit eos q̄ tales
ſunt: quales ſuos fideles eſſe nō vult: in eo ipſo mercedē q̄-
rere ꝙ videntur ab hominib⁹: ibi conſtituere bonū ſuū: ibi
oblectare vanitatē cordis ſui: ibi exinaniri ⁊ inflari: ibi tu-
meſcere ⁊ contabeſcere. Cur enī non ſufficit vt diceret. At-
tēdite ne faciatis iuſticiam veſtram coram hominib⁹: ſed
addidit. Ut videamini ab eis: niſi quia ſunt quidā qui ſic
faciūt iuſticiam ſuā coram hominibus: non vt videanꝫ ab
eis: ſed vt ipa opera videātur/⁊ glorificetur pater qui ī ce
lis: qui ea iuſtificatis ipſis donare dignat⁹ eſt? Qui tales
ſunt: nec ſuā iuſticiā deputāt: ſed eius ex cuius fide viuūt.
Phil.iij. Unde ⁊ apoſtol⁹ dicit. Ut chriſtū lucrifaciam ⁊ inueniar
ij.Cor.v. in illo non habens meā iuſticiam que ex lege eſt: ſed eam q̄
ꝑ fidē chriſti que eſt ex deo iuſticiā ex fide. Et in alio loco:
vt nos ſimus iuſticia dei in illo. Unde ⁊ iudeos ita repre-
Rom.x. hēdit. Ignorātes (inq̄t) dei iuſticiā ⁊ ſuā volētes ſtatuere
iuſticie dei nō ſunt ſubiecti. Quiſquis ergo ita vult videri
ab hominib⁹ opera ſua: vt ille glorificetur a quo ea q̄ ī illo
vidētur accepit: ⁊ ſic ad imitandū bonum idem ipſi qui vi
dent pietate fidei prouocētur: vere lumen ei⁹ lucet coram
hominib⁹: quia lux charitatis radiatur: nō ſuperbie fum⁹
euomiꝫ: et in eo ipſo cauet ne iuſticiam ſuā faciat corā ho-
minibus vt videatur ab eis: quia nec ſuā deputant illā iu-
ſticiam: nec ideo facit vt ipe videatur: ſed vt ille intelligaꝫ
q̄ laudaꝫ in homine iuſtificato: vt faciat et in laudante qđ
laudatur in altero: id eſt vt laudantē faciat eſſe laudabilē.
j.Corin.x. Attendite et apoſtolum cū dixiſſet. Placere oībus ꝑ oīa
ſicut ⁊ ego omnib⁹ per omnia placeo: quomodo non ibi re
manſit quaſi ibi cōſtituerit: finē intētionis ſue vt placeret
Gal.j. hominib⁹. Alioquin falſum dixiſſet. Si adhuc hominibus
placerē chriſti ſeruus nō eſſem: ſed ſtatim ſubiunxit quare
hominibus placeret. Non querens inquit qđ mihi vtile eſt
ſed qđ multis vt ſalui fiant. Ita ⁊ non placebat hominib⁹
propter ſuam vtilitatem: nec chriſti ſeru⁹ non eſſet: ⁊ place-
bat hominibus propter illorum ſalutem: vt chriſti eſſet di-
ſpenſator idoneus: quia et illi coram deo cōſciētia ſufficie-
bat: ⁊ de illo coram hominibus qđ imitarentur eluceſcebat.

¶ De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eun
Matth.v. dem. Qui fecerit ⁊ docuerit ſic: maxim⁹ vocabi-
tur in regno celorum. Sermo.iij.

B Cum nobis ꝓ officio cōpetat dicere: vobis aūt
cōueniat pro deuotione audire: quid tam neceſ-
ſarium tāqꝫ pertinens poterit vtriſqꝫ cōtingere
ꝙ vt qđ religioſe dicitur ⁊ deuote auditur: obſe
quijs cōpetentibus teneatur? Nam ſi religioſa non tacere
lucrum eſt: tacere diſpendiū: quāto itaqꝫ potiora lucra po-
tuerint ꝓuenire: cū operationis effect⁹ monſtrat quicquid
magiſterijs celeſtib⁹ ⁊ diſcitur et tenetur? Par enī cauſa
⁊ docentē ⁊ audientē cōſtringit: vt vtriuſqꝫ ꝓfeſſio factorū
teſtificatiōe ſigneꝫ. Et ꝙuis diſſimile doctoris diſcētiſqꝫ
officiū: tamen vtriſqꝫ debet ſanctarū legum obſequium: vt
iunganꝫ factis qui ſeparantur officijs: copulentur opere q̄
diuerſi ſunt noīe: ⁊ quos vocabula ab inuicē ſeparant: eos
obſeruantia ꝓceptoꝝ fideliter ac deuote cōiungat. Quare
ſic fit vt vtriſqꝫ diuerſus act⁹ ſed obſeruātie par ſit neceſ-
ſarius in vtriſqꝫ effect⁹: vt factoꝝ in ambobus cōſpiret aſ-
ſenſus: q̄bus diuerſus eſt ī vocabulis ſon⁹. In doctore eñ
moleſta eſt cauſa: nec facere: nec ꝓcipere: nec obſeruare: in
diſcēte vero audire velle qđ nolit īplere: aures vero audi-
Mat.v. tu accōmodare: ⁊ ab opere voluntatē auertere. Ceterū qui
j.Retrac. facit qđ docet: et quicq̄d imperat cōplet: maximus in cele-
xviij. ſtibus ſentētia dñi declaratur. At vero qui qđ diſcit negli
git: ⁊ q̄cquid audit contēnit: ſalutis reus exiſtit: qui obſer-
uanda cōtēpſit: ⁊ pericula nō vitauit. Amat enī mortē: q̄ vi
te ꝓcepta nō ſeruat: ⁊ horret vitā qui petā morti debita de-
ſperata morte frequētat. Ut enī ꝑ obſeruātiā legis vita ac
quiritur: ita ꝑ cōtemptū mors cōtumacibus inuenitur. Di
Mat.xix. cente dño. Si vis vitā inuenire: ſerua mandatum. Ita enī
perfectus doctor liber eſt diſcente quē docuit: vt diſcipul⁹
contēptor inexcuſatus erit: qui faciēda didicit ⁊ contēpſit
Nā ⁊ doctor ecōtrario grauius affligitur: ⁊ obſequētis di
ſcipuli exēplo plectitur: qui facienda alijs tradidit: q̄ ipſe
nō fecit: vt nec a diſcipulis quos docuit potuiſſet ediſcere:
vt quib⁹ doctrine tradiderit magiſteriū: ab hiſdem factoꝝ
mutaretur exēplo. Neqꝫ enim ꝑfectio ī legū eſt noticia cō-
ſtituta: cū ſit ſcriptū. Nō enī auditores legis iuſti ſunt apđ Rom.ij.
deū: ſed factores legis iuſtificabunꝫ. Neqꝫ enī inq̄ is reli-
gioſus ⁊ ſanct⁹ eſt: qui nouit legē ceſſantibus factis: cū ex
pediat facere ꝙ docere: q: moleſtū eſt docere et nō facere.
Uos amici mei eſtis (inq̄t) ſi feceritis ea que mādo vobis. Joh.xv.
O magna bonitas dei. Cui cū ꝓ cōditione reddere debea B
mus obſequia: vtpote ſerui dño: famuli deo: ſubiecti potē-
ti: mancipia redēptori: amicitiarū nobis premia repromit
tit: vt nobis obſequia debita ſeruitutis extorqueat vt q̄s
nolle ſeruire conſpicit ſpōte: ſuoꝝ beneficioꝝ poſſit ꝓmiſſi-
onibus inuitare: ⁊ quorum volūtates a ſe compeſcit alie-
nas: eorū mētes premioꝝ liberalitatibus conſtituat ſuas.
Nam vnde frequēter aut īuitat ꝓmio aut terret ſupplicio:
niſi vt benignitatis conſilio a ſe formato homini conſulat:
redempto ꝓuideat: vt qui non terretur ſupplicio: īuitetur
premio: ⁊ quem metus a factis reuocare nō poſſit: ꝓmiſſio
num benignitas proſit? Cupit enī etiā nolentib⁹ ſubuenire
deſiderat miſereri peccāti: qui ſi peccauerit dignos fruct⁹
exhibeat penitētie. Inuitus enī in reos vindicat: ſi rei in-
dulgentiā miſerātis nō contēnant. Amat enim corrigi pec-
catores: qui in vitā non in mortē a ꝓncipio ꝯſtituit hoīes.
Ipſe enī ſibi infert interitum: qui medentis dñi cōtempſit
conſiliū. Reuertimini inquit ad me: ⁊ reuertar ad vos. Et Mala.iij.
iterū. Nolo mortē morientis: tantum reuertatur et viuat. Ezechiel.
Non vult dominus in quēq̄ dominari mortem: nō vult in xviij.
penam deduci hominē: quē in vita conſtituit. Ceterum ho
mo ipſe ſe dignū efficit morti: q̄ non paruit legi. Odit vitā:
qui diuinam cōtempſerit diſciplinam. Nam cum domin⁹
vellet homini demōſtrare q̄ obſeruāti vitā: contēnenti affe
runt mortē: inuitauit premio: terruit ſupplicio. Ita enī de
cōtemptu vita non poterit ꝓuenire: vt de obſeruātia mors
euenire non poterit: vt iam homo quod voluerit mereaꝫ: et
eo ꝙ meruerit iudiceꝫ: et hoc totum in poteſtate hominis
conſiſtit: qui ſibi ex qualitate vite meritū quod haberet in-
uenit. Qua re his ſollicite herpēſis: id eſt vnde ſal⁹ ⁊ vnde
periculū enaſcatur: ſalutis cōmodū diligenti obſeruantia
teneamus: vt periculorū incōmoda de legis contemptu et
prouidi caueamus et contēnentes proſpera et repellentes
aduerſa in conſpectu dñi inueniamur ab ipo cū omnibus
ſanctis in eterna ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eun
dem. Qui dixerit fratri ſuo fatue: reus erit gehē-
ne ignis. et cetera. Sermo.iiij. Ubi de domatio-
ne lingue perpulchra ſuccinte declarat.

Sancti euāgelij capitlm qđ mō cū legereꝫ audiui- B
mus valde nos terruit ſi fidē habem⁹. Eos aūt
nō terruit q̄ fidē nō habēt. Et q: nō terret eos:
volūt eē ꝑuerſi ſecuri: neſciētes diſtribuere ⁊ di-
ſtiguere tpa timoris ⁊ ſecuritatiſ. Timeat ergo q̄ ducit mō
vitā cū fine: quo poſſit ī illa vita habere ſecuritatē ſine fine
Si ergo timuim⁹. Quis ei nō timeat loquētē veritatē: ⁊ dicētē.
[Qui enī dixerit fratri ſuo fatue: reus erit gehenne ignis.] Mat.v.
Linguā aūt null⁹ hoīm domare poteſt. Et homo domat Jaco.iij.
ferā: nō domat linguā. Domat leonē: ⁊ nō refrenat ſmonē.
Domat ipe: ⁊ nō domat ſeipſm. Domat qđ timebat: ⁊ vt ſe
domet nō timet qđ timere debebat. Sꝫ q̄d fit? Snīa vera ⁊
iſta ꝓceſſit de oraculo veritatis. Liguā aūt null⁹ hoīꝫ do
mare pōt. Quid ergo faciem⁹ fratres mei? Uideo me q̄dē
ad multitudinē loq̄: ſed q: vnū ſum⁹ oēs in xpo: tanqꝫ in ſe
creto conſiliū capiam⁹. Nullus nos audit extraneus: vnū
ſum⁹: q: in vnū ſum⁹. Quid faciem⁹? Qui dixerit fratri ſuo
fatue: reus erit gehēne ignis. Linguā aūt null⁹ hoīm do-
mare pōt. Ibūt ergo oēs in gehennā ignis. Abſit. Dñe re pš.lxxxix
fugiū tu fact⁹ es nobis ī gñatione. Ira tua iuſta ē: neminē
in gehēnā mittis iniuſte. Quo ibo a ſpū tuo: ⁊ a te q̄ fugiā Pſalm.
niſi ad te? Ergo intelligam⁹ chariſſimi: q: ſi linguā nullus cxxxviij.

hominũ domare põt: ad deum cõfugiendũ eſt qui domet linguā noſtrā. Si eni tu eā domare volueris / nõ potes: q2 homo es: linguā nullus hoim domare põt. Attendite ſimilitudinē ab ipſis beſtijs quas domamꝰ. Equus non ſe domat. Camelꝰ nõ ſe domat. Elephātus nõ ſe domat. Aſpis nõ ſe domat. Leo nõ ſe domat. Sic ⁊ hõ nõ ſe domat. Sed vt domet equus / bos / camelus / elephātus / leo / aſpis: queritur homo. Ergo deꝰ queratur vt dometur hõ. Ergo. Dñe refugiũ tu factꝰ es nobis. Cõferimꝰ nos ad te: et bñ nobis erit de te. Malũ eſt enim nobis de nobis: q2 dimiſimus te: dimiſiſti nos nobis. Inueniamur ergo in te: q2 perieramꝰ in nobis. Dñe refugiu factus es nobis. Quid ergo fratres mei? Dubitare debemꝰ: q2 mãſuetos nos faciet dñs ſi nos domãdos ei prebeamꝰ? Domuiſti leonē quē nõ feciſti: non domat te qui fecit te? Unde eni beſtias tā imanes domare potuiſti. Nunqđ eis eq̄lis viribꝰ corporis? Qua ergo virtute ingētes beſtias domare potuiſti? Ipſa iumēta q̄ dicũtur beſtie ſunt. Nõ eni indomita tolerantur: ſed q2 nõ eas nouit cõſuetudo: niſi in manibꝰ hoim ⁊ ſub frenis hoim ⁊ ſub poteſtate hoim: putas eas mãſuetas naſci potuiſſe. Certe feras imanes attende. Fremit leo: quis non timeat? Et tñ vnde te intelligis fortiorē? Non corporis virtute: ſed mentis ratiõe interiore. Fortior es leone: vnde factꝰ es ad imaginē dei. Imago dei domat ferā: ⁊ nõ domat deꝰ imaginē ſuam? In illo ſpes eſt: ei nos ſubdamur: et miam ꝓcemur. In illo ſpem noſtrā ponamꝰ: ⁊ donec domemur ⁊ ꝑdomemur: id eſt perficiamur domitorē feramus. Pleruq̄ꝫ enim profert domitor noſter etiā flagella. Si eni tu ad domãda iumenta tua profers virgā: profers flagellũ: deꝰ nõ ꝓferet ad domãda iumēta ſua quod ſumꝰ nos: q̄ de iumētis ſuis faciet filios ſuos? Domas equũ tuũ: qđ daturꝰ es equo tuo cũ te ceperit portare: manſuetꝰ ferre diſciplinā tuam: obedire ꝓcepto tuo: eſſe iumētum / hoc eſt ad iumentũ infirmitatiſ tue? Quid ei retribuis quē nec ſaltē ſepelis cũ mortuꝰ fuerit: ſꝫ diſcerpēdũ volatilibꝰ proijcis? Domitor tibi deꝰ hereditatē ſeruat: qđ eſt ipſe deus: ⁊ ad tēpus mortuũ reſuſcitat te: carnē tuā vſq̄ꝫ ad numerũ capillorũ reddet tibi: et cõſtituet te cũ angelis i eternũ vbi iā nõ indigeas domari ſed tantũmodo a piiſſimo poſſideri. Erit eni tũc deus oia in oibus: nec erit vlla infelicitas q̄ nos exerceat: ſed felicitas ſola q̄ paſcat. Ipſe aũt paſtor noſter deꝰ noſter eſt. Ipſe potus noſter: deꝰ noſter. Honor noſter: deꝰ noſter. Diuitie noſtre: deꝰ noſter. Quecũq̄ꝫ hic varia queris: ipſe tibi vnꝰ oia erit. Ad hãc ſpē hõ domatur: ⁊ domitor intolerabilis habetur? Ad hanc ſpē hõ domatur: et contra iſtũ vtilē domitorē ſi forte flagellũ proferat murmuratur? Audiſtis exhortãtem aplm. Si ſeparetis vos a diſciplia: ergo nothi: et nõ eſtis filij. Nothi ſunt adulteri. Quis eni eſt filꝰ cui nõ debet diſciplinā pater eiꝰ? Et carnis q̄dē noſtre inquit patres habebamꝰ correptores: ⁊ ferebamus: non multomagis ſubijciemur patri ſpirituũ ⁊ viuemꝰ? Quid eni tibi potuit preſtare pater tuꝰ: q2 corripuit te: quia verberauit te: quia flagellũ protulit ⁊ cecidit te? Nunqđ preſtare potuit vt viueres in eternũ? Quod non potuit ꝓſtare ſibi: quomõ ꝓſtaret tibi? Propter pecuniā ſuā quantulancũq̄ꝫ quā de vſuris ⁊ labore collegit: erudiebat te flagellis: ne tibi dimiſſꝰ labor eius te male viuēte diſperderetur. Et cedit filios timēs perire labores ſuos: qm̄ reliq̄t tibi qđ nec tenere hic poterat: nec auferre. Nõ eni aliqđ tibi dimiſit qđ ipſius eſſe poſſit. Ceſſit vt ſic cederes. Deꝰ aũt tuus: redēptor tuꝰ: domitor tuꝰ: caſtigator tuꝰ: pater tuꝰ: erudit te. Quo? Ut accipias hereditatē vbi nõ efferas patrē: ſed hereditatem habeas ipm patrē. Ad hãc ſpē erudiris / ⁊ murmuras: ⁊ ſi qđ triſte acciderit / fortaſſe blaſphemas. Quo ibis a ſpũ eiꝰ? Ecce dimittit te ⁊ nõ flagellat: deſerit blaſphemantē: nõ ſenties iudicãtē? Nõne meliꝰ eſt vt flagellet te ⁊ recipiat te: q̄ parcat tibi ⁊ deſerat te? Dicamꝰ ergo dño deo nr̄o. Dñe refugiũ factus es nobis: in generatione ⁊ generationē. In prima generatione ⁊ altera gñatione: refugiũ factꝰ es nobis. Tu refugiũ vt naſceremur q̄ nõ eramꝰ. Tu refugiũ vt renaſceremur qui mali eramꝰ. Tu refugium vt paſceres deſertores tuos. Tu refugium vt erigas et dirigas filios tuos. Tu refugium factus es nobis. A te nõ recedemus cum liberaueris nos ab oibꝰ malis noſtris: et impleueris nos bonis tuis. Bona das: blandiris ne fatigemur in via. Corripis / cedis / percutis / dirigis: ne aberremꝰ i via. Siue ergo blãdiris ne fatigemur in via: ſiue caſtiges ne aberremꝰ in via. Domine refugium tu factus es nobis.

Margin (left): B (beside "mur: id eſt perficiamur"); j.Cor.xv. (beside "in oibus"); Heb.xij. (beside "aplm"); ps.lxxxix (beside "cat tibi ⁊ deſerat te").

¶ De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eũdem. Petite ⁊ dabitur vobis: querite ⁊ inuenietis. ⁊ cetera. vbi quid ⁊ quõ petendũ ſit inſinuat necnõ de ſumptione ciborũ diuitis ac pauperis q̄ plura ꝓpulchre demonſtrat. ⁊ cetera. Sermo. v.

A IN lectiõe ſancti euãgelij hortatus eſt nos dñs ad orãdum. [Petite (inquit) et dabitur vobis: querite et inuenietis: pulſate et aperietur vobis. Omnis eni qui petit accipit: et querēs inuenit: ⁊ pulſanti aperietur. Aut quis eſt ex vobis homo a quo petit filius eius panē: nunquid lapidē porriget ei? Aut ſi piſcē petierit: nunquid ſerpentē porriget ei? Aut cum petit ouũ nunquid ſcorpionem porriget ei? Si ergo vos (inquit) cũ ſitis mali noſtis bõa data dare filijs veſtris: quãtomagis pater veſter qui i celis eſt: dabit bona petentibꝰ ſe.] Cum ſitis inquit mali: noſtis bõa data dare filijs veſtris. Mirãda res fratres. Mali ſumꝰ: ⁊ bonũ patrem habemꝰ. Quid euidētius? Audiuimus nomen noſtrum. Cum ſitis inquit mali: bona data noſtis dare filijs veſtris. Et q̄s dixit malos. videte qualē patrem illis oſtendit. Quantomagis pater veſter. Quorũ pater? Certe malorũ. Et qualis pater? Nemo bonꝰ: niſi ſolꝰ deus. Ergo fratres ideo mali bonũ patrem habemꝰ: ne ſemꝑ mali remaneamꝰ. Nemo malus facit bonũ. Si nemo malus facit bonum: homo malꝰ quõ ſe facit bonum? Facit de malo bonũ: qui ſemper eſt bonus. Sana me domine inquit et ſanabor: ſaluũ me fac: ⁊ ſaluus ero. Quid mihi dicũt vani vana: tu te ſaluũ facis ſi volueris? Sana me domine: et ſanabor. Nos boni cõditi ſumus a bono. Fecit eni deus hoiem rectũ: arbitrio autem noſtro facti ſumꝰ mali. Potuimꝰ eſſe ex bonis mali: ⁊ poterimus eſſe ex malis boni. Sed q̄ ſemꝑ eſt bonus: ipſe facit ex malo bonũ: quia ipſe homo volũtate ſua ſe ſanare non potuit. Non queris medicũ vt vulneres te: ſed cum vulneraueris te / queris qui ſanet te. Bona ergo ſm tēpus bõa temporalia / corporalia / carnalia nouimꝰ dare filijs noſtris etiā cũ ſimus mali. Bona ſunt eni et iſta: q̄s dubitet? Piſcis / ouũ panis / pomũ / frumentum / lux iſta: aer iſte quem ducimus. Bona ſunt hec: ipſe diuitie in quibus homines extollũtur ⁊ pares ſuos homines alios nõ agnoſcũt. In quibꝰ inquã homines extollũtur: magis amantes veſtē fulgentē: q̄ cogitãtes cõmunem cutē. Ipſe ergo diuitie bõe ſunt: ſed iſta omnia bona que cõmemoraui a bonis ⁊ malis haberi poſſũt. Et cũ bona ſint: bonos tamen facere non poſſunt. Eſt ergo bonũ quod faciat bonũ: ⁊ eſt bonum vnde facias bonum. Bonũ quod facit bonũ: deus eſt. Non enim facit hominē bonum: niſi ille qui ſemper eſt bonus. Ergo vt ſis bonus: deũ inuoca. Aliud autē bonum eſt vnde facias bonũ: id eſt q̄cquid habueris. Aurum eſt: argētũ eſt: bonũ eſt: nõ q̄ te faciat bonũ: ſed vnde facias bonũ: habes aurũ: habes argentũ. Et habes ⁊ cõcupiſcis: et plenus es et ſitis: morbus eſt et nõ opulentia. Sunt homines in morbo: humore pleni ſunt: ⁊ ſemꝑ ſitiũt. Quomodo ergo deſideras opulētiā: qui habes hydropē concupiſcentie? Habes ergo aurũ bonũ eſt. Habes nõ vnde ſis bonus: ſed vnde facias bonũ. Quod bonũ inquit facturus ſum de auro? Nõ audiſti pſalmũ. Diſperſit (inquit) dedit pauperibꝰ: iuſticia eius manet in ſeculum ſeculi. Hoc eſt bonũ: hoc eſt bonum: vnde ſis iuſticia bonus: ſi habes bonũ: vnde ſis bonus. Fac bonũ de bono: vnde non es bonus. Habes pecuniā: eroga. Erogãdo pecuniā: auges iuſticiam. Diſperſit enim: diſtribuit: dedit pauperibus: iuſticia eius manet in ſeculũ ſeculi. Uide quod minuatur: ⁊ quod augeatur. Minuitur pecunia: augetur iuſticia. Illud minuitur quod eras dimiſſurus: illud minuitur qđ eras relicturꝰ. Illud augetur: qđ in eternum es poſſeſſurꝰ. Cõſiliũ do lucrorũ: diſce mercari. Laudas enim mercatorē q̄ vēdit plũbũ ⁊ acq̄rit aurũ: ⁊ nõ laudas mercatorē q̄ erogat pecuniā ⁊ acq̄rit iuſticiā? Sed ego inquit nõ erogo pecuniā: q2 nõ habeo iuſticiā. Eroget pecuniā q̄ hꝫ iuſticiā. Ego nõ habeo iuſticiā: habeo vel pecuniā. Ergo q2

Margin (right): A (beside "IN lectiõe"); Mat.vij. (beside "ad orãdum"); j. Retrac. (beside "querite et inuenietis"); xviij. (beside "Omnis eni"); Lu.xviij. (beside "Nemo bonꝰ"); Hiere.xvij. (beside "Sana me domine … ero"); Eccle.x. (beside "a bono"); nota (handwritten, beside "eſſe ex malis boni"); Ps.iij. (beside "mũ. Diſperſit").

nō habes iuſticiā:ideo nō vis erogare pecuniā? Magis ero
ga pecuniam vt habeas iuſticiam. A quo enim habebis iu
ſticiā:niſi a deo fonte iuſticie? Ergo ſi vis habere iuſticiā
eſto mendicus dei:qui te pauloante ex euangelio vt pete-
res/quereres/pulſares monebat. Medicum ſuum ſciebat
et ecce paterfamilias ⁊ magnus diues:diuitiarum ſcilicet ſpi
Mat.vij ritalium ⁊ eternarum hortatur ⁊ dicit tibi. Pete:quere: pul-
ſa. Qui petit accipit:querēs inueniet:pulſanti aperiet. Hor
tatur vt petas:negabit qđ petis? Attende a contrario ſimilitu
dinē vel cōparationē:ſicut de illo diuite iniquo hortantē
Luc.xviij nos ad orationē:qñ ait dñs. Erat quidā iudex in ciuitate
nec deū timebat:nec hoīem reuerebatur. Quedā vidua inter
pellabat eū quotidie ⁊ dicebat. Vindica me. Nolebat ille
p tps. Illa interpellare nō deſinebat: ⁊ fecit tedio qđ nole-
bat bñficio. Sic eñ a cōtrario nos admonuit vt petamus
Luce.xj. Venit inquit ad amicū ſuū cui hoſpes venerat: ⁊ cepit pul
ſare ⁊ dicere. Hoſpes mihi venit:cōmoda mihi tres panes
Rñdit ille. Iā requieſco ⁊ mecū ſerui mei requieſcunt. Ille nō
ceſſat:aſtat:inſtat:pulſat: ⁊ tanq̄ amic⁹ ab amico mendicat.
Et qđ ait? Dico vobis:q: ſurgit: ⁊ non propter amicitiam
eius:ſed propter improbitatē dat illi quātos voluerit. Nō
propter amicitiā:q: amicus eius ſit:ſed propter iprobitatē.
Quid eſt ꝑpter improbitatē? Q: pulſare nō deſtitit:q:
⁊ cū eſſet negatū nō ſe auertit. Ille q̄ nolebat dare qđ pete-
batur fecit:q: ille in petendo nō defecit. Quātomagis dabit
de⁹ bon⁹ q̄ nos hortatur vt petamus:cui diſplicet ſi nō peta
mus? Sed cum aliqñ tardius dat:cōmēdat dona nō negat
Diu deſiderata dulcius obtinentur:cito autē data vileſcunt.
Pete:quere:inſta. Petendo ⁊ querendo creſcis vt capias
Seruat tibi deus quod non vult cito dare:vt et tu diſcas
Lu.xviij. magna magne deſiderare. Inde oportet ſemꝑ orare: ⁊ non
deficere. Si ergo fratres mei mendicos ſuos nos fecit de⁹
monendo nos ⁊ hortando ⁊ iubendo vt petam⁹:queram⁹:
pulſemus. Attendamus ⁊ nos q̄ a nobis petunt. Petimus
nos. A quo petim⁹? Quid petim⁹? A quo vel qui vel quid
petimus? Petim⁹ a deo bono:petimus hoīes mali. Peti-
mus aūt iuſticiā:vnde ſimus boni. Hoc ergo petim⁹:qđ ī
eternū habemus. Quo cū ſaturati fuerim⁹: vlteri⁹ nō egea
mus. Sed vt ſaturemur: eſuriamus ⁊ ſitiamus. Eſuriēdo
Matth.v. ⁊ ſitiendo petam⁹:queram⁹:pulſemus. Beati eñ q̄ eſuriūt
⁊ ſitiūt iuſticiā. Quare bti? Eſuriunt ⁊ ſitiunt ⁊ beati ſunt?
Aliqñ egeſtas beata eſt. Non inde beati ſunt:q: eſuriunt et
ſitiūt:ſed q: ipſi ſaturabuntur. Ibi erit btitudo in ſaturitate
nō in fame. Sed ꝓcedat ſaturitatē fames:ne faſtidiū nō ꝑ-
ueniat ad panes Ergo dixim⁹ a quo petam⁹:q̄ petam⁹:qđ
petam⁹. Sed petitur ⁊ a nobis. Mendici eñ dei ſumus. Vt
agnoſcat ille mendicos ſuos:agnoſcam⁹ nos noſtros. Sz
⁊ ibi etiā cogitemus quando petitur a nobis : qui petunt a q̄
bus petunt:quid petūt. Qui petunt? Hoīes. A quibus pe-
tunt? Ab hoībus. Qui petunt? Mortales A quib⁹ petunt?
A mortalib⁹. Qui petunt? Fragiles. A quib⁹ petunt? A fra
C gilibus Qui petūt? Miſeri. A qb⁹ petūt? A miſeris. Exce
pta ſubſtantia facultatū:tales ſunt q̄ petūt: quales ſunt a q̄
bus petūt. Quā frontē habes petēdo ad dñm tuū:qui non
agnoſcis parē tuū? Nō ſum iquit talis:abſit a me vt talis
ſim. Inflatus obſericat⁹ iſta loquitur de pannoſo. Sed ego
nudos interrogo Nō interrogo in veſtib⁹:quales ſitis:ſed
quales nati fueritis. Ambo nudi:ambo infirmi:ambo miſe
ram vitam inchoātes:ideo ambo plorātes. Ecce recole di
ues primordia tua:vide vtrū huc aliqđ attuleris. Iā veni
ſti ⁊ tanta inueniſti. Dic ergo rogo te qđ attuliſti? Dic qđ
attuleris? aut ſi dicere erubeſcis:apl'm audi. Nihil intulim⁹
in hunc mundū. Nihil inquit intulim⁹ in hunc mundū. Sz
forte q: nihil attuliſti: ⁊ hic multa inueniſti:aliqđ hinc tecū
ablaturus es? Et hoc fortaſſe amore diuitiarum trepidas cō
j.Timo.vj ſiteri. Audi ⁊ hoc: ⁊ hoc apl's dicat:q̄ te nō palpat. Nihil
intulim⁹ in hūc mundū: vtiq̄ qñ nati ſum⁹. Sed nec aufer
re aliquid poſſum⁹: vtiq̄ quando de mundo exim⁹. Nihil
attuliſti:nihil hinc auferes:qđ te inflas cōtra pauperē? Qñ
naſcuntur infantes:recedant de medio parentes: ſerui:clien-
tes:recedāt de medio turbe obſequentes: ⁊ agnoſcantur pue
ri diuites flentes. Pariāt ſimul diues ⁊ pauper: pariant ſi
mul mulier diues ⁊ mulier pauper:nō attendant qđ pariūt
diſcedant paululum : redeant ⁊ cognoſcant. Ecce diues

nihil intuliſti in hūc mundū:ſed nec auferre hinc aliqđ po
tes. Qđ dixi de natis:hoc dico de mortuis. Certe qñ caſū
aliquo vetera ſepulchra franguntur:oſſa diuitis agnoſcantur.
Ergo diues audi apl'm. Nihil intulim⁹ in hunc mundum Vbi.ſ.
Agnoſce verū eſt. Sed nec auferre aliqđ poſſumus. Agno-
ſce: ⁊ hoc verum eſt. Quid ergo ſequitur? Victū ⁊ tegumētū
habentes:his contēti ſim⁹. Nam qui volunt diuites fieri
incidunt in tentationē ⁊ deſideria multa ⁊ noxia:q̄ mergūt
hominē in interitum ⁊ perditionem. Radix eſt eñ omniū
malorū auaricia:quam quidam ſequentes: a fide errauerunt.
Attende quid dimiſerunt. Doles q: hoc dimiſerūt:vi
de quo ſe inſeruerūt dolorib⁹ multis. Sed q̄? Qui volūt di
uites fieri. Aliud eſt eſſe diuitem:aliud velle diuitē fieri Di
ues eſt q̄ a diuitibus natus eſt:non qui voluit. Diues eſt:q:
multi hereditates dimiſerunt. Vides facultates:nō īterro
go voluptates. Hic cupiditas accuſatur:non aurū non argē
tum:non diuitie:ſed cupiditas. Nam qui volūt diuites fie
ri vel qui nō curant:vel qui non ardent cupiditatibus:non
auaricie facib⁹ accēduntur: ſed diuites ſunt. Audiāt apl'm:
hodie lectū eſt. Precipe diuitibus huius mūdi. Precipe. D
Quid. Precipe aū oīa nō ſupbe ſape. Nihil eſt ei qđ ſic ge j.Timo.vj.
nerēt diuitie:quō ſupbiā. Omne pomū:oē granū:oē frumē
tum:oē lignū habet vermen ſuū. Et alius eſt vermis mali:
alius piri ali⁹ fabe alius tritici. Vermis diuitiarum ſuper-
bia. Ergo precipe diuitib⁹ huius mundi:nō ſuperbe ſape-
re. Excluſit vitiū:non ſuperbe ſacere. Doceat vſum de eo
qđ ſequitur. Neq̄ ſperare in incerto diuitiarū. Qui non ſpe-
rant in incerto diuitiarū:nō ſupbe ſapiunt. Qui altū ſapiūt
timeāt. Si timēt:non ſapiūt. Ve multi heri diuites: hodie
paupes. Ve multi dormiūt diuites: ⁊ venientib⁹ latronib⁹
⁊ cuncta auferentibus euigilant pauperes. Ergo nō ſpera
re in incerto diuitiarum:ſed in deo viuo qui preſtat nobis
oīa abundanter ad fruendū eterna:ad vtendū temporalia
Tēporalia tanq̄ viatorib⁹:eterna tanq̄ habitatorib⁹. Tē
poralia:vnde bona faciam⁹:eterna vñ boni efficiamur. Er
go hoc faciant diuites:nō ſupbe ſapiant:neq̄ ſperent in in
certo diuitiarū:ſed in deo viuo q̄ ꝑſtat nobis oīa abundā-
ter ad fruēdū. Hoc faciāt. Ex eo aūt qđ habēt qđ faciāt?
Audi quid. Diuites ſint in operib⁹ bonis: facile tribuant. Vbi.ſ.
Facile:habent eñ vnde. Quare non faciunt? Paupertas:
difficultas eſt. Facile tribuant:habent vnde. Cōmunicent
id eſt pares ſuos mortales agnoſcant. Cōmunicēt theſau-
riſent ſibi fundamentum bonum in futurum. Non eñ q: di
co inquit facile tribuant:cōmunicent:expoliare illos volo:
nudare illos volo:inanes relinquere volo. Doceo lucrum
cū oſtendo:theſaurizent ſibi. Non enim volo vt pauperes
remaneant. Theſaurizāt ſibi. Non vt perdāt dico:ſed quo
migrent oſtendo. Theſaurizent ſibi fundamētum bonum
in futurum: vt apprehendāt veram vitam. Hec ergo falſa
vita eſt:apprehendant verā vitam. Vanitas eñ vanitatū Eccs.j.
⁊ oīa vanitas. Que abundantia tanta hominis in omni la-
bore ſuo:quo ipſe laborat ſub ſole? Apprehēdēda ergo ve E
ra vita:migrande ſunt facultates noſtre ad locū vere vite:
vt hoc ibi inueniamus quod hic dam⁹. Mutat illa:qui mu
tat ⁊ nos. Date ergo pauperib⁹ fratres mei. Victum ⁊ te- j.Timo.vj.
gumentū habentes his contenti ſimus. Nihil diues habet
de diuitijs ſuis:niſi quod ab illo poſtulat pauper: victum ⁊
tegumentum. Hinc tu quid plus habes ex omnib⁹ que ha
bes? Accepiſti victum:accepiſti neceſſarium tegumentum
Neceſſarium dico:non inane:non ſuperfluū. Quid plus de
diuitijs tuis capis? Dic mihi? Certe oīa tua ſupflua erunt
Que ſunt tua ſupflua:ſint pauperibus neceſſaria. Sed ego
inqt precioſas epulas accipio:ꝓcioſis cibis veſcor. Pau-
per quid? Vilib⁹ cibis veſcitur pauper:ego inquit precio-
ſis. Interrogo vos quando fueritis ambo ſatiati:ꝓcioſus
cibus ad te intrat:quid fit cum intrauerit? Nōne ſi peculiā
ria in ventre haberem⁹:de oībus cibis precioſis erubeſce-
remus:quibus ſaturatus es? Eſurit pauper: eſurit diues
Saturari querit pauper:ſaturari querit diues. Saturatur
pauper de vilibus cibis:ſaturatur diues de ꝓcioſis cibis.
Saturitas equalis eſt:poſſeſſio vna eſt: quo ambo volunt
peruenire. Sed ille per compēdiū:ille circuit. Sed melius
inquit mihi ſapiunt apparata precioſa. Vix faſtidioſus ſa xlj. diſ. nō
tiaris. Neſcis quomodo ſapit : qđ fames accendit. Neq̄ coguntur.

ita hoc dixi: vt diuites cogā epulis ⁊ cibis pauperū veſci.
Utant diuites conſuetudine infirmitatis ſue: ſed doleant
aliter ſe non poſſe. Meli⁹ eñi poſſint: ſi aliter poſſint. Si er-
go non extollit pauper de mēdicitate: tu quare extolleris
de infirmitate? Utere cibis electis ꝑcioſis: q: ſic cōſueuiſti
q: non aliter potes: q: ſi conſuetudinē mutas egrotas. Cō-
cedit tibi vtere ſuꝑfluis: da pauperibus neceſſaria: vtere ꝑ
cioſis da pauꝑib⁹ vilia. Expectat a te expectas a deo. Ex
pectat ille manū q̄ facta ē tecū: expectas tu manū q̄ fecit te.
Sed nō ſolū te fecit: ſed ⁊ pauperē tecū. Dedit vobis vnā
viā iſtā vitā. Inueniſtis vos comites: vnā viā ambulaſtis
Ille nihil portat: tu nimiū oneratus es. Ille nihil tecū por
tat: tu iterū plus portas q̄ opus eſt. Onerat⁹ es: da illi de
eo qđ habes: ⁊ illū paſcis: ⁊ pōdus minuis. Date ergo pau
peribus: rogo: moneo: ꝑcipio: iubeo. Quicquid vultis da-
te pauperibus. Nō eñi occultabo charitati veſtre: q̄re hūc
ſermonē neceſſe habui vobis ꝓmere. Ex quo hic ſum⁹ eun
tes ad ecclīam ⁊ redeūtes: pauperes interpellant nos: ⁊ di
cunt vt dicam⁹ vobis vt aliqđ accipiant a vobis. Nos mo
nuerunt loqui vobis: ⁊ ſe vident nō accipere a vobis. Inani
ter arbitrant nos laborare i vobis. Expectāt ⁊ aliqu a no
bis. Dam⁹ quantū habem⁹: damus ſicut poſſumus. Nun-
quid tñ ad eoꝝ neceſſitatē implendā idonei ſumus? Q: er-
go ad eoꝝ neceſſitatē implendam idonei nō ſumus: vel ad
vos legati ipſorum ſum⁹. Audiſtis: laudaſtis: deo gratias
Semen accepiſtis: verba reddidiſtis. Laudes iſte vr̄e gra
uant nos potius ⁊ in periculū mittunt. Tolleram⁹ illas et
tremimus inter illas. Tamē fratres mei iſte laudes veſtre
folia ſunt arborum: fructus queritur.

Mat.viij. ¶ De puero Centurionis ⁊ verbis ei⁹ indignū
ſe ꝑſentia dñi iudicātis in euangelio ſm eundē
In quo cēturionis zachei ⁊ gentium fidē ex vna
parte cōmendat ⁊ humilitatē. phariſei vero ⁊ iu-
deorū ex altera parte damnat ſuperbiā atq̄ infi-
delitatem. ⁊ cetera. Sermo. vj.

A Audiuimus cū euangeliū legeret: fidē noſtrā in
humilitate laudari. Ad domū q̄ppe Cēturionis
cū ſe promitteret dñs ieſus iturū vt puerū ei⁹ ſa
naret: ille reſpondit. [Non ſum dignus vt ſub te-
ctū meū intres: ſed tñ dic verbo ⁊ ſanabitur]. Dicēdo ſe in
dignū: preſtitit dignū. Non in cuius parietes: ſed in cuius
cor xp̄s intraret. Neq̄ hoc diceret cū tāta fide ⁊ humilita
te: niſi iā illū quē timebat intrare domū ſuā corde geſtaret
Nam non erat magna felicitas: ſi dñs ieſus intraret in pa-
rietes eius: ⁊ nō eſſet in pectore eius. Magiſter quippe hu-
Luc.vij. militatis ⁊ verbo ⁊ exemplo diſcubuit: ⁊ in domo cuiuſdā
phariſei ſuꝑbi noīe ſymonis. Et ſi in domo eius recūberet
nō erat in corde eius vbi caput filius hoīs reclinaret. Ita
eñi quendā ſuperbū quantū intelligitur ex vobis ipſi⁹ dñi
Mat.viij. vltro ſe ire cupiētē a ſuo diſcipulatu reuocauit. Sequar te
dñe quocūq̄ ieris. Et dñs in corde ei⁹ inuiſibilia videns.
Luc.ix. Uulpes (inquit) foueas habēt: ⁊ volatilia celi nidos: fili⁹
aūt hoīs nō habet vbi caput ſuū reclinet. Hoc eſt habitāt
in te inſidie ſicut vulpes: habitat ſuꝑbia ſicut celi volatilia
filius aūt hoīs ſimplex contra inſidias: humilis cōtra ſuꝑ
biā: nō habet vbi caput ſuū reclinet. Et ip̄a reclinatio capi
tis non erectio: hūilitatis magiſtra. Reuocat ergo iſtū ire
cupientē: trahit alterū recuſantē. Eodē q̄ppe loco ait cui-
Mat.viij. dā. Sequere me. Et ille. Sequor dñe: ſed ſine me ꝑmo ire
⁊ ſepelire patrē meū. Pie q̄dē excuſauit: ⁊ ideo dignior cu
ius excuſatio remoueret: vocatio firmaretur. Piū erat qđ
volebat facere: ſed docuit magiſter quid debuiſſet ꝑpone-
re. Uolebat eñi eum eſſe viui verbi predicatorem: ad faciē-
dos victuros. Erant aūt alij ꝑ quos illa neceſſitas imple-
Ubi.ſ. retur. Sine (inquit) mortuos ſepelire mortuos ſuos. Infi-
deles cadauer qñ ſepeliunt: mortui mortuū ſepeliunt. Illi⁹
corpus animā perdidit: illoꝝ aīa deū. Sicut eñi anima eſt
vita corporis: ſic vita anime deus. Sic expirat corpus cū
animā emittit: ita expirat anima cū deū amittit. De⁹ amiſ
ſus: mors anime. Aīa emiſſa mors corporis. Mors corpo-
Luce.vij. ris neceſſaria: mors aīe voluntaria. Diſcūbebat ergo dñs
in domo cuiuſdā phariſei ſuꝑbi. In domo ei⁹ erat: vt dixi:
et in pectore eius non erat. In huius vero centurionis do
mū nō intrauit: ⁊ pect⁹ poſſedit. Zacheus vero dñm ⁊ do- Luce.xix.
mo ſuſcepit ⁊ animo. Huius tñ fides in humilitate laudat
Dixit eñi. Nō ſum dign⁹ vt ſub tectū meū intres. [Et dñs B
Amen dico vobis: nō inueni tantā fidē in iſrael] ſm carnē.
Nam ⁊ iſte iā iſraelites erat ſm ſpiritum. Uenerat dñs ad
iſraelē carnalē. i. ad iudeos: ibi primū querere oues perdi-
tas: in quo populo ⁊ de quo populo etiā corp⁹ aſſūpſerat.
Non ibi inuenit tantā fidē: ipſe dicit. Poſſum⁹ nos metiri
fidē hoīm ſicut hoīes? Ille qui interiora cernebat: ille quē
nemo fallebat ꝑhibuit teſtimoniū cordis hoīs: audiēs ver
ba hūilitatis: ꝓnuncians ſententiā ſanitatis. Unde aūt h
ꝑſumpſit? [Et ego (inq̄t) hō ſum ſub ꝑtāte conſtitut⁹: ha-
bens ſub me milites: ⁊ dico huic vade ⁊ vadit: ⁊ alio veni ⁊
venit: ⁊ ſeruo meo fac hoc ⁊ facit]. Poteſtas ſum q̄buſdā
ſub me poſitis: ſub poteſtate quadam ſuꝑ me. Si ergo ego
inquit homo ſub poteſtate: iubendi habeo poteſtatē: q̄d tu
poſſis cui oēs ſeruiunt poteſtates? Erat aūt iſte de gētib⁹
erat quippe centurio. Iam iudea gens habebat militē: ha
bebat romanū imperiū. Ibi iſte militē agebat: quātū age-
re centurio poterat. Et habens poteſtatē ⁊ ſub poteſtate:
ſubditus obediens: ſubditos regēs. Dñs aūt qđ intendat
ꝑcipue neceſſario charitas veſtra: q̄uis in populo iudaico
eſſet: iā ꝓnunciabat eccleſiā toto orbe terraꝝ futurā in qua
erat miſſur⁹ ap̄los. Ipſe a gētib⁹ nō viſus ⁊ credit a iudeis
viſ⁹ ⁊ occiſ⁹. Quō ei domū hui⁹ dñs corpe nō itrauit: ⁊ ei⁹
tñ fidē atq̄ ip̄am domū abſēs corpore: ꝑſens maieſtate ſa
nauit: ſic ⁊ idem dñs in ſolo iudeo populo corpe fuit: apud
alias gētes nec de virgine nat⁹ eſt: nec paſſus eſt: nec pedi-
bus ambulauit: nec humana ꝑtulit: nec diuina mirabilia fe
cit. Nihil hoꝝ in ceteris gentib⁹: ⁊ tñ de illo impletū eſt qđ
quidē dictū erat. Populus quē nō cognoui ſeruiuit mihi. Pſ̄. xvij.
Quomodo ſi nō cognouit? In auditu aur[ ] obediuit mihi
Iudea gens cognouit ⁊ crucifixit. orbis terrarū audiuit ⁊
credidit. Hāc quodāmodo abſentiā corpis ſui et ꝑſentiā
virtutis ſue in oībus gentib⁹. ⁊ in illa muliere ſignificauit
q̄ fimbriam veſtimēti ei⁹ tetigerat. cum req̄rit dicēs. Quis Luce.viij.
me tetigit? Tanq̄ abſens requirit: tanq̄ ꝑſens ſanat. Tur
be te (inq̄unt diſcipuli) cōprimūt: ⁊ dicis quis me tetigit?
Quaſi eñi ſic ambularet vt a nullo prorſus corpore tāgere
tur: ita dixit. Quis me tetigit? Et illi. Turbe te cōprimunt
Et tanq̄ diceret dñs: tangentē quero nō prementem. Sic
etiā nūc eſt corpus ei⁹. i. eccleſia eius. Tangit eā fides pau
corū: premit eā turba multoꝝ. Corpus eñi xp̄i eſſe ecclīam
tanq̄ filij eius audiſtis: ⁊ ſi vultis ipſi eſtis. Apoſtol⁹ mul
tis locis hoc dicit. Pro corpore inquit eius q̄ eſt eccleſia. Col.j.
Et iterū. Uos aūt eſtis corpus xp̄i ⁊ mēbra. Si ergo eius j.Cor.xij.
corpus ſumus: qđ tunc corpus ei⁹ in turba patiebat: hoc
patitur ecclīa ipſi⁹. A turbis premit: a paucis tangit. Ca-
ro eñi premit: fides tāgit. Erigite quippe oculos obſecro
vos: qui habetis vñ videatis. Habetis eñi quod videatis
Erigite oculos fidei: tāgite extremā fimbriā veſtimēti: ſuf
ficiat ad ſalutē. Uidete qđ audiſtis ex euāgelio tūc futurū
nūc ꝑſens eſt. Ideo inq̄t dico vobis ꝓpter laudatā centu-
riōis fidē tāq̄ alienigene carne: domeſtici corde. Propte- C
rea (inquit) multi ab oriēte ⁊ occidēte venient. Non oēs ſ;
multi: tñ ipſi ab oriente ⁊ occidēte: iſtis partib⁹ duabus to
tus orbis deſignat. [Multi ab oriente ⁊ occidente venient
et recumbent cū abraam ⁊ iſaac ⁊ iacob in regno celorum:
filij aūt regni eijcient i tenebras exteriores.] Filij regni: iu
dei ſcȝ. Uñ filij regni? Q: legē acceperunt ad quos ꝓphe
miſſi ſunt: apđ quos templū ⁊ ſacerdotiū fuit: q̄ celebrabāt
figuras oīm futuroꝝ. Quarū ei rerū figuras celebrauerūt
preſentiā nō cognouerunt. [Filij] ergo [regni ibunt inquit
in tenebras exteriores: ibi erit ploratus ⁊ ſtridor dentiū].
Uidem⁹ iudeos reprobatos: videm⁹ xp̄ianos ab oriēte ⁊
occidente vocatos ad quoddā cōuiuiū celeſte: vt recūbāt
cū abraā: iſaac ⁊ iacob: vbi panis iuſticia: vbi pot⁹ ſapiētia
Attēdite ergo fratres. Hoc ei eſtis: ex h ꝓplo eſtis: iā tūc
ꝑdicato: nūc ꝑſentato. De his vtiq̄ eſtis q̄ vocati ſunt ab
oriēte ⁊ occidēte recūbere i regno celoꝝ: nō in tēplis idolo
rū. Eſtote ergo corp⁹ xp̄i: nō preſſura corpis xp̄i. Habetis
veſtimēti fimbriā quā tāgatis: vt a ꝓfluuio ſāguis. i. a carna
liū voluptatū fluxu ſanemini. Habetis igr̄ veſtimēti fībriā quā

tangatis. Veſtem putate apoſtolos: ſub textura vnitatis adherentes laterib⁹ chriſti. In his apoſtolis erat tanq̃ fim-
j. Cor. xv. bria minimus ⁊ nouiſſimus paulus: ipſo dicẽte. Ego ſum minimus apoſtolorum. In veſte nouiſſimũ ⁊ minimũ fimbria eſt. Fimbria cũ contẽptu aſpicitur: ſed cum ſalute tan-
j. Cor. iiij. gitur. Vſq; ad hanc horam: ⁊ eſurim⁹: ⁊ ſitimus: ⁊ nudi ſumus: ⁊ colaphizamur. Quid tam extremũ? quid tam contemptibile? Tange ſi fluxũ ſanguinis pateris: exiet virtus de illo cuius veſtis eſt: ⁊ ſanabit te. Fimbria modo tangẽ-
j. Cor. viij da proponebat quando ex eodẽ apoſtolo legebat. Si eñ quis viderit eũ qui habet ſcientiã in idolio recumbentem nonne conſcientia ei⁹ cum ſit infirma edificabit ad manducandũ idolothita? Et peribit infirmus in tua ſcientia frater: propter quẽ xp̃s mortu⁹ eſt? Quõ putatis decipi poſſe ſimulachris hoĩes: q̃ a chriſtianis honorari putantur? Nouit inquit deus cor meũ: ſed frater tuus non nouit cor tuũ. Si infirmus es: caue maiorẽ egritudinẽ. Si infirm⁹ nõ es cura infirmitatẽ fratris. Qui vident iſta edificãtur ad idolia: vt nõ tm̃ ibi manducare ſed ⁊ ſacrificare deſiderẽt. Ecce perit infirmus in tua ꝯſcientia frater. Audi frater. Si cõtemnebas infirmũ: etiam fratrẽ contemnis. Expergiſcere Quid in ipm̃ xp̃m peccas? Attende eñ ꝙ nullo pacto poſſis contẽnere. Sic autẽ peccantes inquit in fratres ⁊ percutiẽtes conſcientiã eorũ infirmã: in xp̃m peccatis. Et ant nunc qui iſta contẽnunt: ⁊ recumbant in idolio: nonne erũt prementes nõ tangẽtes? Et cum recubuerint in idolio veniant ⁊ impleant eccleſiam: nõ ſalutẽ accepturi/ ſed preſſuram facturi. Sed timeo inq̃s/ ne offendam maiorem. Timeo prorſus ne offendas maiorem: ⁊ nõ offendis deũ. Quid eñ times: ne offendas maiorem? Vide ne forte maior ſit iſto quem times offendere. Maiorem certe noli offendere. Hec tibi regula proponitur. Nõne manifeſtum eũ minime offendendum: qui maior eſt ceteris? Diſcute nũc maiores tuos. Primi tibi ſunt pater ⁊ mater. Si recte educantes: ſi in xp̃m nutrientes: audiendi in omnib⁹: obtemperandum eis in omni iuſſione contra maiorẽ ſi nihil iubeant ⁊ ſeruiatur illis. Quis eſt inquis maior eo qui me genuit? An ille q̃ teipm̃ creauit? Generat eñ homo: creauit deus. Unde generat homo neſcit: quid generatur⁹ ſit neſcit. Ille q̃ te vidit vt faceret añq̃ eſſet quẽ fecit: certe maior ẽ patre tuo. Maior ſit patria ⁊ ipſis parẽtibus tuis: vt quicq̃d iuſſerint parentes contra patriã non audiantur: ⁊ quicquid iuſſerit patria contra deum: non audiat. Si eñ ſanari vis: ſi poſt fluxum ſanguinis: ſi poſt. xij. ãnos in illo morbo: ſi poſt ꝯſummata oĩa in medicis ⁊ non recepta ſanitate aliquando vis ſana fieri o mulier: quã alloquor in typo eccl̃ie: iubet illud pater tuus: ⁊ illud iubet populus tuus. Sed dicit tibi dñs
Pſ. xliiij tu⁹. Obliuiſcere populũ tuum: ⁊ domũ patris tui. Quo bono: quo fructu: qua mercede? Qm̃ cõcupiuit inquit rex decorem tuum. Cõcupiuit quod fecit: qm̃ vt pulchrã faceret fedam amauit. Pro infideli ⁊ feda ſanguinem fudit: fidelem ac pulchram reddidit: dona ſua in te amauit. Quid eñ ſpõſo tuo contuliſti? Quid in dotẽ a priore patre ⁊ priore populo accepiſti? Nonne luxurias ⁊ pannos peccatoꝝ. Abiecit pannos tuos: diſcidit ciliciũ tuũ: miſert⁹ eſt vt ornaret:
j. Cor. viij ornauit vt amaret. Quid plura fratres xp̃iani? Audiſtis q̃ peccantes in fratres ⁊ percutientes conſcientiã eoꝝ infirmam. in xp̃m peccatis. Nolite contẽnere ſi non vultis deleri de libro vite. Q̃diu conamur luculente ⁊ delectabiliter vobis dicere: ꝙ dolor noſter cogit quõcũq; dicere ⁊ tacere nõ ꝑmittit? Quicũq; voluerit iſta cõtẽnere in xp̃m peccãt. videant q̃d agant. Paganos reliquos colligi volum⁹. Lapides eſtis in via: venire volentes offendunt ⁊ redeũt. Dicunt eñ in cordib⁹ ſuis. Quare nos relinquam⁹ deos: quos xp̃iani ipſi nobiſcũ colunt? Abſit a me inquis vt ego deos gentiũ colã. Noui: intelligo: credo. Quid facis de conſcientis īfirmi quã percutis? Quid facis de precioſo? Si contẽ-
Ebr. i. nis quod emptũ eſt: vide quanti emptũ eſt. Peribit inq̃t infirmus in tua ſcientia quã te dicis habere vt ſcias q̃ nihil eſt idolũ: ⁊ animo cogites deũ: ⁊ ſic recũbas in idolio. In hac ſciẽtia perit infirmus. Et ne contẽnas infirmum addi-
E dit. Propter quẽ xp̃s mortuus eſt. Quẽ vis contẽnere ꝓcium eius attẽde: ⁊ cum morte xp̃i totũ mundũ appẽde. Et ne adhuc te putares in īfirmũ peccare ⁊ leue duceres peccatum ac paruipenderes. In xp̃m inquit petis. Solent eñ hoĩes dicere. In hoĩem pecco: nunquid in deum? Negas deũ xp̃m. Audes negare xp̃m deũ? An aliquid in idolio cũ recũberes didiciſti? Nõ admittit iſtã doctrinã xp̃i doctri-
na. Quere vbi didiceris xp̃m nõ eſſe deũ. Pagani h̃ ſolent
dicere. Vides quid factũ menſe male? Vides quõ corrũ- j. Cor. xv.
punt mores bonos: colloq̃a mala? Tu ibi de euãgelio loq̃ non potes: ⁊ de idolis loquẽtes audis. Amittis ibi ꝙ xp̃s de⁹ eſt. Et qd̃ ibi bibis: in eccl̃ia vomis. Forte hic audes loq̃: forte inter turbas audes murmurare. Nunq̃d xp̃s nõ homo fuit? Nõne crucifixus eſt? A paganis hoc didiciſti: ſalutẽ ꝑdidiſti: fimbriã nõ tetigiſti. Tãge ⁊ in hoc fimbriã/ recipe ſalutẽ: ſicut eã te tãgere docuim⁹ in eo qd̃ ſcriptũ eſt
Qui viderit fratrẽ in idolio recũbentẽ. Tange illã de diui- j. Cor. viij
nitate xp̃i. Et de iudeis dicebat eadẽ fimbria. Quoꝝ p̃res Rom. ix.
ex quib⁹ xp̃s ſm̃ carnẽ: qui eſt ſup oĩa deus benedict⁹ in ſecula. Ecce in quẽ verũ deũ peccas: dum diſcumbis apud deos falſos. Non eſt inq̃t deus: q̃ geniũ eſt chartaginis: q̃ſi ſi mars aut mercurius eſſet: de⁹ eſſet. Sʒ quõ ab ipſis habeatur attende: nõ q̃d ſit. Nam ⁊ ego tecũ ſcio: quia lapis eſt. Si geniũ ornamentũ eſt aliquod: ciues carthaginis bñ viuãt: ⁊ ipſi erũt geniũ carthaginis. Si aũt geniũ demoniũ
eſt audiſti ⁊ ibi. Que imolãt gẽtes demonib⁹ imolãt: ⁊ nõ j. Cor. x.
deo. Nolo vos ſocios fieri demonioꝝ. Nouim⁹ q̃ non eſt de⁹: vtinã ⁊ illi ſic norint. Sed ꝓpter eos q̃ hoc nõ norũt infirmos: nõ dʒ ꝑcuti cõſcientia ipſoꝝ. Hoc monet ap̃ls. Nã ⁊ illi ꝙ numẽ habeãt ⁊ ꝓ numine accipiãt illã ſtatuã: ara teſtat. Quid illic faciat ara: ſi illud nõ habet ꝓ numine? Nemo mihi dicat. Non eſt numẽ: non eſt de⁹. Iam dixi: vtinã ſic ipſi norint hoc: quõ nouim⁹ oẽs nos. Sed q̃d. Habeant pro qua re habeãt: q̃d ibi faciat: ara illa teſtat. Cõuicit omnium colentiũ mentes: nõ conuincat recumbentes: ſed non premant xp̃iani: ſi premunt pagani. Corpus xp̃i eſt. Nõne hoc dicebam⁹: q̃ corpus chriſti premebat et tangebatur? Tolerabat ꝓmentes: querebat tangentes: atq; vtinã fr̃es a paganis premat corp⁹ chriſti: a quib⁹ premi ſolet: xp̃iani non premant corpus xp̃i. Fratres: ad nos pertinet vobis
dicere: ad nos pertinet xp̃ianis loqui. Quid eñ mihi de his j. Cor. v.
q̃ foris ſunt iudicare? Ipſe ap̃ls ait. Illos alloquimur aliter: tanq̃ īfirmos. Blandiendũ eſt illis vt audiãt veritatẽ
in vobis ſecanda putredo eſt. Si q̃ritis vnde vincant pa- F
gani: vnde illuminent: vnde ad ſalutẽ vocent: deſerite oẽs ſolẽnitates eorũ: deſerite nugas ipſorum: ⁊ ſi non conſentiunt veritati noſtre: erubeſcunt paucitati ſue. Bon⁹ ſi fuerit qui tibi preeſt: nutritor tu⁹ eſt. Malus ſi fuerit: tẽtator tu⁹ eſt: ⁊ nutrimẽta libenter accipe: ⁊ in tentatione approbare. Eſto aurum. attende mundũ iſtũ tanq̃ fornacẽ aurificis. In vno anguſto loco tria ſunt: aurum: palea: ignis. Ad illa duo ignis apponit: palea urit: aurum purgat. Ceſſit q̃s neſcio minis ⁊ adduct⁹ eſt ad idoliũ. Ve mihi q̃ paleam plãgo: cinerem video. Nõ ceſſit minis: non ceſſit terrorib⁹: adductus ad iudicẽ ſtetit in cõfeſſione ſua: non eſt flexus ad idoliũ. Quid facit flãma? Nõne aurũ purgat? State ī dño fratres: potẽtior ẽ q̃ vocauit vos: minas impioꝝ ne timueritis: inimicos patimini. Habetis ꝓ quibus oretis. Prorſus nõ vos terreãt. Hec eſt ſanitas haurite hinc in iſto cõuiuio: hic bibite vnde ſatiemini: nõ illic vñ inſaniatis. State in dño. Aurũ eritis: argentei eſtis. Iſta ſimilitudo non a nobis eſt: de diuina ſcriptura ẽ. Legiſtis: audiſtis. Sicut
in fornace aurũ ꝓbauit illos: ⁊ ſicut holocauſti hoſtiã acce- Sap. iij.
pit illos. Ecce q̃d eritis ad theſauros dei. Eſtote diuites de [illegible] non eum facturi diuitem: ſed de illo futuri diuites. Impleat vos: aliud nõ admittatis ad cor veſtrũ. Nũquid in ſuperbiã vos erigim⁹: aut dicim⁹ vobis vt aduerſ⁹ poteſtates ordinatas contẽptores ſitis? Non hoc dicim⁹. Qui ⁊ hic egrotatis: tangite ⁊ hinc fimbriã illã veſtimẽti. Ipſe
dicit apoſtolus. Oĩs aĩa poteſtatibus ſublimioribus ſub- Rom. xiij
dita ſit: nõ eſt eñ p̃tas niſi a deo. Que aũt ſunt: a deo ordinata
ſunt. Qui eñ reſiſtit poteſtati: dei ordinatiõi reſiſtit. Sʒ xj. q. iij. q̃
q̃d ſi illud iubeat quod non debeas facere? Hic ſane contẽ- reſiſtit.
ne poteſtatẽ. Timendo poteſtatẽ ipſos humanarum rerũ gradus aduertite. Si aliq̃d iuſſerit curator: nõne faciendũ eſt? Tñ ſi contra ꝓconſul iubeat: non vtiq; contemnis poteſtatẽ: ſed eligis maiori ſeruire. Nec hinc debet minor ira

ſci:ſi maioꝛ prelata eſt. Rurſum ſi aliquid ipſe proconſul iu
beat: ⁊ aliud iubeat imperatoꝛ: nunq̇d dubitaſ in illo con-
temptu illi eſſe ſeruiendũ? Ergo ſi aliud imperatoꝛ ⁊ aliud
deus: quid iudicatis? Solue tributũ: eſto mihi in obſequiũ
Recte: ſed non in idolio. In idolio prohibet. Quis prohi-
bet? Maioꝛ poteſtas. Da veniã: tu carcerẽ: ille gehennam
B minatur. Hic iam tibi aſſumẽda eſt fides tua tãq̃ ſcutũ in
Ephe. vj. quo poſſis omnia ignita iacula inimici extinguere. Sed in
ſidiaſ cõtra te potẽs: acuit nouaculã vnde capillos radat
nõ vnde caput incidat. Qđ dixi modo: audiſtis in pſalmo.
Pſalm. lj. Sicut nouacula acuta feciſti dolũ. Quare dolũ potentis
male nouacule cõparauit? Qꝛ non admittitur niſi ad ſup-
flua noſtra. Sicut capilli in coꝛpoꝛe noſtro tanq̃ ſuperflui
videntur ⁊ ſine detrimento carnis raduntur: ſic quicquid
poteſt tibi facere iratus potẽs: inter ſuperflua tua numera.
Tollit paupertatẽ tuã: nũquid tollit diuitias tuas? Pau-
pertas tua: diuitie tue in coꝛde tuo. Supflua tua potuit tol
lere: damno potuit afficere: permiſſus ⁊ vſq̃ ad ledendũ coꝛ
pus. Etiã iſta vita cogitantibus aliam vitam: iſta inquam
vita inter ſuperflua deputanda eſt. Nam ⁊ martyꝛes cõtẽ
pſerunt illam. Non vitam perdiderũt: ſed vitam acquiſie-
runt. Certi eſtote fratres inimicos non amitti aduerſus in
fideles niſi quantũ prodeſt temptandis ⁊ probandis fide-
libus. Certi eſtote fratres: nemo aliud dicat. Omnẽ curam
veſtram ſuper dñm mittite: pꝛoꝛſus vos ipſos totos pꝛici
te in eum. Non ſe ſubducit vt cadatis: ille qui nos creauit:
Math. x. ⁊ de ipſis capillis noſtris ſecuritatẽ nobis dedit. Amẽ di-
co vobis inq̇t: ⁊ capilli capitis veſtri numerati ſunt. Capil
li noſtri numerati ſunt deo: quãto magis moꝛes noſtri: cui
noti ſunt ſicut capilli noſtri? Videte: qꝛ minima non contẽ
nit deus. Nã ſi contemneret: nec crearet. Nam et capillos
noſtros ipſe vtiq̃ creauit: ⁊ numeratos habet. Sed mõ cũ
Luc. xxj. ſunt (inquis) foꝛte peribũt: ⁊ hinc audi vocem eiꝰ. Amẽ di
co vobis: capillus capitis veſtri nõ pibit. Quid times ho-
minẽ homo in ſinu dei poſitꝰ? Tu de illius ſinu noli cade-
re: quicquid ibi paſſus fueris: ad ſalutẽ valebit: non ad per
niciem. Laniatus membroꝛum martyꝛes pertulerunt: ⁊ ti
ment xp̄iani iniurias tempoꝛũ xp̄ianoꝛum? Qui tibi facit
iniuriã modo: timens facit. Nõ dicit aperte veni ad idoliũ
nõ dicit aperte veni ad aras meas: ibi cõuiuare. Et ſi dixe-
rit ⁊ nolueris: hoc conq̇raſ: hoc in poſtulationẽ: hoc in q̇ri-
moniã deponat. Noluit venire ad aras meas: noluit veni-
re ad tẽpliũ qđ veneroꝛ. Hoc dicat. Nõ audet dicere: ſꝫ alis
machinaſ doloſe. Para capillos: nouaculã acuit: ablaturꝰ
eſt ſuperflua tua: raſurus quicquid relicturus es. Tollat
quicq̇d permanebit ſi põt. Quid tulit potẽs nocens? Quid
magnum tulit? Quod fur: quod effractoꝛ: vt multũ ſeuiat
qđ latro. Si ⁊ ad ipſm coꝛpus occidendũ permiſſus fuerit:
quid tollit niſi quod latro? Honoꝛaui cum dixi latro. Nã
qualiſcũq̃ latro: homo eſt. Quod febꝛis: quod ſcoꝛpiꝰ: qđ
fungus malus. Iſta tota potentia ſeuiẽtiũ eſt: facere quod
fungus. Manducant homines fungum malum: ⁊ moꝛiuntur.
Ecce in qua fragilitate eſt vita humana: quã quãdoq̃ reli
cturus es: noli pro illa ſic pugnare vt tu relinquaris. Via
nr̄a xp̄s eſt: xp̄m attẽde. Pati venit: ſed ⁊ gloꝛificari. Con
tẽni: ſed etiã exaltari. Moꝛi: ſed etiã reſurgere. Opꝰ te ter-
ret: mercedẽ vide. Quare vis peruenire delicatꝰ ad eã rem
ad quã nõ perducit niſi laboꝛ? Sed times ne perdas argẽ
tum tuum: qꝛ ad argentũ tuum cũ magno labore pueniſti.
Si ad argentũ tuũ quod quãq̃ vel moꝛiẽs amiſſurꝰ es non
☞ perueniſti ſine laboꝛe: ad vitã eternã ſine laboꝛe vis perue-
nire? Charioꝛ ſit tibi illa ad quã poſt omnes laboꝛes ſic p-
uenies vt nunq̃ amittas. Si hoc tibi charꝫ eſt ad quođ poſt
oĩs laboꝛes ſic perueniſti vt aliq̃n amiſſurus ſis: quãto ma
gis illa perpetua deſiderare debemus? Verbis ipſoꝛũ ne
D credatis: nec timeatis: hoſtes nos dicunt idoloꝛum ſuoꝛũ
Sic preſtet deꝰ ⁊ det oĩa in poteſtate: quomodo dedit qđ
factũ eſt. Hoc eñ dicimꝰ charitati veſtre ne faciatis iſta
quando in poteſtate veſtra nõ eſt vt faciatis illud. Prauo-
rum hominum eſt: furioſoꝛum: circũcellionũ: ⁊ vbi poteſta
tem non habent ſeuire: ⁊ velle moꝛi. Properant ſine cauſa
Audiſtis que vobis legimus: omnes q̇ nuper in mapalibꝰ
Deutero. affuiſtis. Cũ data vobis fuerit terra in poteſtatẽ (Prius
vij. ⁊. xij. ait in poteſtatem: ⁊ ſic dixit que facienda ſunt) Aras eoꝛũ
(inquit) deſtruetis: lucos eoꝛum cõminuetis: ⁊ oẽs titulos
eoꝛum confringetis. Cum acceperitis poteſtatẽ hoc facite
vbi nobis non eſt data poteſtas nõ facimꝰ: vbi data eſt nõ
ꝑtermittimus. Multi pagani habẽt iſtas abominationes
in fundis ſuis: nunquid accedimꝰ ⁊ cõfringimꝰ? Prius ei
agimꝰ vt idola in eoꝛũ coꝛde frangamꝰ. Quando chriſtia-
ni ⁊ ipſi facti fuerint: aut inuitant nos ad tam bonum opꝰ:
aut preueniũt nos: modo oꝛandũ eſt pro illis: nõ iraſcendũ
illis. Si mouet doloꝛ magnꝰ: aduerſus xp̄ianos mouet: ad
uerſus fratres noſtros mouet: qui ſic voluũt intrare in eccle
ſiam vt hic coꝛpus habeãt: alibi coꝛ. Totꝰ intus eſſe debet
Si intus eſt quod videt homo: quare foris eſt qđ videt de
us? Sciatis aũt chariſſimi murmura eoꝛũ coniungere ſe
cum hereticis: cũ iudeis. Heretici iudei ⁊ pagani vnitatẽ
fecerunt contra vnitatẽ: qꝛ contigit vt quibuſdam locis di
ſciplinam acciperẽt iudei propter improbitates ſuas: cri-
minanſ ⁊ ſuſpicanſ aut fingunt: quia talis de illis ſemper q̃
ramus: qꝛ contigit vt alicubi heretici penas darent legibꝰ ij. Retra-
pro impietate ⁊ furoꝛe violentiarũ ſuarum: iam nos dicunt cta. v.
per oĩa querere aliquam incõmoditatẽ ipſoꝛum ad perni-
ciem. Rurſus qꝛ contra paganos placuit vt leges ferrenſ
immo pro paganis ſi ſapiant. Sicut eñ pueris inſenſatis
ad lutum ludentibꝰ ⁊ manus coinquinantibus pedagogꝰ
cum venit ſeuerus: lutum de manu excutit: codicem poꝛri
git: ita voluit deus per pꝛincipes ſubditos ſibi terrere coꝛ
da inſenſata puerilia: vt abijciant lutũ de manibus ⁊ aliq̇d
vtile faciant. Quid eſt vtile de manibꝰ? Frange eſuriẽti pa Eſa. lviij.
nem tuum: ⁊ egenũ ſine tecto idục in domũ tuã. Et tñ pue-
ri euadũt ab oculis pedagogi ⁊ redeũt ad lutum furtim: ⁊
q̃n inueniunſ abſcondũt manus ne videanſ. Quia ergo vo
luit deus: putant nos vbicũq̃ querere idola: que cũ iuene-
rimus in omnibꝰ locis frangere. Quare? Nõ ante nos ſunt
loca in quibꝰ ſunt? Aut vere ignoramꝰ vbi ſint iſta? Et tñ
non facimꝰ: qꝛ non dedit in poteſtatem deus. Quando deꝰ
in poteſtatẽ: q̃n xp̄ianus erit cuiꝰ res eſt: modo factũ volu-
it cuiꝰ res eſt. Si nollet ipſm locũ dare eccleſie: ⁊ tantũ iube
ret in re ſua: nõ rem idola puto: qꝛ deberet ſumma deuotio-
ne fieri a chꝛiſtianis: adiuuareſ abſens. Xp̄iana anima q̃
de terra vult deo gratias agere: nõ vult ibi aliq̇d eſſe in cõ-
tumeliã dei. Huc accedit: qꝛ eccleſia dedit ipſa loca: et in
re eccleſie idola futura erant. Fratres: ecce q̇d diſplicet pa-
ganis? Parum eſt illis qꝛ de villis ipſoꝛum non illa tolli-
mus: non illa frangimꝰ ⁊ noſtris volunt ea ſeruari. Contra
idola pꝛedicamus: de coꝛdibus illa tollimꝰ: ſumꝰ perſecu-
toꝛes idoloꝛum. Profitemur. Nũquid ſeruatoꝛes? Nõ fa-
cio vbi non poſſum: non facio vbi cõquereretur dñs rei. Ubi
autem vult fieri ⁊ gratias agit: reus ero ſi non fecero.

De tribus quoꝛum vnus dixit. Dñe ſequar te quocunq̃ ieris ⁊ reprobatus eſt. Alius non audebat ⁊ excitatus eſt. Tertius differebat ⁊ culpatus eſt. Sermo. vij.

De hoc capitulo euangelij qđ dñs donauit audi-
te. Lectũ eſt eñ dñm ieſum differẽter egiſſe: cum A
obtulit ſe vnꝰ vt eum ſequeretur ⁊ reprobatꝰ eſt
alius nõ audebat ⁊ excitatus eſt: tertius differe-
bat ⁊ culpatꝰ ẽ. Ꝙ ei dixit [Dñe ſequar te quocũq̃ ieris] Mat. viij.
Quid tam promptũ: q̇d tam impigrũ: quid tam paratum: Luce. ix.
⁊ quid ad tãtũ bonum aptiſſimũ: ſequi dominũ quocunq̃
ierit? Miraris hodie quid ẽ hoc: q̄ magiſtro bono dño ie-
ſu xp̄o inuitante diſcipulos quibꝰ daret regnum celoꝝ: di-
ſplicuit tam paratum. Sed qꝛ talis magiſter erat q̇ futura
preuiderit: intelligimus fratres iſtum hoïem ſi ſequeretur
xp̄m: ſua q̄ſiturũ fuiſſe nõ q̃ ieſu xp̄i. Ipſe eñ dixit. Nõ oĩs Phil. ij.
qui dicit mihi dñe dñe: intrabit in regnũ celoꝛũ. Et ipſe de Mat. vij
iſtis fuit: nec ſic ipſe nouerat quomodo inſpiciebaſ. Nam ſi
iam ſe factũ eſſe ſperabat: ſi iã doloſum et inſidioſum ſe no
uerat: cui loquereſ non nouerat. Ipſe eſt eñ de quo euãge
liſta ait. Nõ opus habebat vt quiſq̃ ei teſtimonium perhi Ioh. ij.
beret de hoïe. Ipſe ei ſciebat quid eſſet in hoïe. Quid ergo
rñdit? [Vulpes foueas habẽt ⁊ volatilia celi nidos filius Mat. viij.
aũt hoïs nõ hꝫ vbi caput reclinet]. Sꝫ vbi nõ hꝫ? In fide tua
Vulpes eñ foueas habẽt in coꝛde tuo: qꝛ doloſus es. Vo-
latilia celi habent nidos in coꝛde tuo: elatꝰ es. Doloſus et

elatus:non me ſeqris.Quõ doloſus ſequiť ſimplicitatem?
Et alterũ cõtinuo tacentẽ ⁊ nihil dicentẽ:nihil promitten
tem.[Sequere me].Quantũ mali in illo:tantũ boni vide:
bat in iſto.Sequere me dicis nolenti.Ecce habes hominẽ
paratum.Sequor te quocũq̃ ieris: ⁊ tu dicis nolenti. Se:
quere me? Iſtũ inquit declino:q̃ video ſibi foueas : video
nidos.Quid ergo moleſtus es huic:quẽ prouocas ⁊ excu:
ſat?Ecce iam cõpellis ⁊ non venit: hortaris ⁊ non ſequiť
Quid enĩ dicit.[Ibo prius ſepelire patrẽ meũ].Fides cor
dis eius dño ſe oſtendebat:ſed pietas differebat. Dñs aũt
xp̃s quãdo parat hoĩes euangelio:nullã excuſationẽ vult
interponi carnalis hui⁹ tẽporaliſq̃ pietatis. Eſt quidem:
⁊ lex dei habet:⁊ ipſe dñs arguit iudeos:q2 diſtribuebant
ipm mandatũ dei.Et paulus aplˢ in epiſtola ſua poſuit ⁊
Ephe.vj. dixit.Hoc eſt mandatũ primũ in repromiſſiõe.Honora pa
trem tuũ ⁊ matrẽ tuam:deus vtrũq̃ dixit. Volebat enĩ iſte
iuuenis obtemperare deo ⁊ ſepelire patrẽ ſuũ:ſed eſt locus
⁊ eſt tempus ⁊ eſt res:qui huic rei:huic tempori: huic loco
ſeruiat.Honorandus eſt pater:ſed obediẽdũ deo eſt.Amã
dus eſt generator:ſed preponendus eſt creator. Ego inq̃t
ad euangeliũ te voco:ad aliud opus mihi neceſſarius es.
Maius eſt hoc:q̃ quod vis facere. [Sine mortuos ſepeli:
re mortuos ſuos]. Pater tuus mortu⁹ eſt:ſunt alij mortui
qui ſepeliant mortuos. Mortui ſepeliẽtes mortuos q̃ ſunt
Poteſt ne mortuus a mortuis ſepeliri? Quomõ inuoluũt
ſi mortui ſunt?Quõ plangunt ſi mortui ſunt? Et inuoluũt
B ⁊ plangũt:⁊ mortui ſunt:q2 infideles ſunt. Docuit nos qđ
Canti.ij. ſcriptum eſt in cantico canticorum dicente eccleſia. Ordi:
nate in me charitatem.Quid eſt ordinate i me charitatẽ?
Facite gradus:⁊ cuicũq̃ debetur reſtituite. Nolite anteri:
ora poſterioribus ſubdere.Amate parentes:ſed preponite
ij.Macha deum parentibus. Attendite matrem machabeorũ. Filij
be.vij. inquit:neſcio quomõ apparuiſtis in ventre.Cõcipere vos
potui:parere potui:formare vos nõ potui. Illum ergo au:
dite:illũ mihi preponite. Nolite attẽdere:ne ſine vobis re:
maneã. Precepit:⁊ ſecuti ſunt. Quod docuit mater filios
hoc docebat dñs ieſ⁹ xp̃s iſtũ cui dicebat: ſequere me. Qr
nunc ali⁹ diſcipulus miſit ſe in medio cui nemo aliquid di
xit.[Proſequar te dñe]ait[ſed vado primum renunciare
his qui in domo ſunt].Credo hic ſenſus eſt. Nunciẽ meis
Luc. ix. ne forte quomodo fieri ſolet querant me. [Et dñs. Nemo
ponens manũ ſuper aratrũ ⁊ reſpiciens retro: aptus eſt re
gno celorum.]Vocat te oriẽs:⁊ tu attẽdis occidentẽ. In
hoc capitulo hoc diſcim⁹:q̃m quos voluit dñs:hos elegit
Eligit aũt ſicut dicit apoſtolus:⁊ ſm ſuam gratiam:⁊ ſm
Rom.xj. illorũ iuſticiã. Talia enĩ ſunt verba aplĩ. Attendite inquit
quid dicit helias. Dñe:prophetas tuos occiderunt:altaria
tua euerterũt:⁊ ego relictus ſum ſolus:⁊ querunt animam
meam. Sed quid dicit illi reſpõſum diuinum? Reliqui mi
hi ſeptem milia virorum qui nõ curuauerũt genu ante baal
Solum te putas eſſe ſeruum bene laborãtem:ſunt ⁊ alij me
timentes:⁊ nõ pauci. Nam ſeptem milia habeo. Et adiun
xit. Sic ergo ⁊ in hoc tempore. Crediderunt ergo aliqui iu
dei:⁊ multi fuerant reprobati:ſicut ⁊ ille qui vulpium foue
as geſtabat in animo. Sic ergo inquit ⁊ in hoc tẽpore reli
quie per electionẽ gratie iſrael ſalue facte ſunt:id eſt idem
xp̃s eſt nunc qui tũc:⁊ modo qui ⁊ illic tunc helie dixit. Re
liqui mihi.Quid eſt reliq̃ mihi?Ego illos elegi: q̃ vidi mẽ
tes eorum de me preſumentes nõ de ſe:nec de baal. Nõ ſũt
mutati:ſic ſunt vt a me facti ſunt:⁊ tu q̃ loqueris niſi de me
preſumeres vbi eſſes? Niſi gratia mea plenus eſſes: nonne
añ baal etiã ipſe genu flecteres? Gratia aũt mea plenus es
q2 nihil de tua virtute:ſed totũ de mea gratia preſumpſiſti
Noli ergo in hoc gloriari vt putes te in ſeruitio tuo nõ ha:
bere conſeruos:ſunt quos elegi ſicut ⁊ te:de me ſcilicet pre
ſumẽtes. Sicut ait aplˢ. Et nunc reliq̃e per electionẽ gra:
tie ſalue facte ſunt. Caue o xp̃iane:caue ſuperbiã. Licet enĩ
imitator ſanctorũ ſis:totũ gratie ſemper reputa:quia vt eſ
ſet aliquid reliquũ:gratia in te dei non tuum meritum fecit
Eſa.j. De ipſis deniq̃ reliquijs dixerat propheta Eſaias cõme:
morans. Niſi dñs ſabaoth reliq̃ſſet nobis ſemen : ſicut ſo:
doma facti eſſemus:⁊ ſicut gomorra ſimiles fuiſſem⁹. Sic
ergo inquit ⁊ in hoc tẽpore reliquie per electionem gratie
Rom.xj. ſalue facte ſunt. Si autẽ gratia inquit:iam non ex operib⁹:

id eſt iam non de tuo merito extollaris. Alioq̃n gratia iam
non eſt gratia. Si enĩ de tua opera preſumis:ergo merces
tibi redditur:nõ gratia condonatur. Si aũt gratia eſt:gra:
tis datur. Interrogo nũc. Credis o peccator xp̃o? Dicis.
Credo. Quid credis? Gratis vniuerſa peccata ꝑ ipm tibi
poſſe remitti. Habes qđ credidiſti. O gratia gratis data.
Quid tu iuſte credis? Te ſine deo nõ poſſe ſeruare iuſticiã
ipſius. Ergo totũ reputa q̃ iuſtus es pietati. Qr aũt pec:
cator es:tue iniq̃tati aſcribe. Eſto accuſator tuus:⁊ ille erit
indultor tuus. Omne enĩ crimẽ:facin⁹ vel peccatum noſtre
eſt negligentie:⁊ omnis virtus ⁊ ſanctitas dei eſt indulgẽ:
tia. Conuerſi ad dominum.

¶De eo qđ ſcriptum eſt in euangelio ſm Mat:
theum. Confiteor tibi pater dñe celi ⁊ terre:Et
cetera que ſequuntur. Sermo.viij.

SAnctũ euangeliũ cũ legereť: audiuimus exultaſ A
ſe dñm ieſum in ſpũ ⁊ dixiſſe. [Cõfiteor tibi pať Mat.xj.
dñe celi ⁊ terre:q2 abſcondiſti hec a ſapientibus
⁊ prudentibus:⁊ reuelaſti ea paruulis]. Hucuſq̃
interim verba domini:ſi digne:ſi diligenter:ſi quod primũ
eſt pie conſiderem⁹:inuenimus primitus non ſemper cũ in
ſcripturis legimus confeſſionem:debere nos itelligere vo
cem peccatoris. Maxime aũt hoc dicendũ fuit: et hinc ad
monenda charitas veſtra:q2 mox vt hoc verbum ſonuit le
ctoris:ſecutus eſt etiã ſonus tõſionis pectoris veſtri: audi
to ſcilicet qđ dominus ait. Cõfiteor tibi pater. In hoc ipo
q̃ ſonuit. Cõfiteor.pectora tutudiſtis. Tundere aũt pect⁹
quid eſt niſi arguere quod latet in pectore:et euidẽti pulſu
occultũ caſtigare peccatũ? Quare hoc feciſtis:niſi q2 audi
ſtis. Confiteor tibi pater? Confiteor audiſtis:qui confiteť
non attendiſtis. Nũc ergo aduertite. Si ꝯfiteor xp̃s dixit
a quo eſt lõge omne peccatũ:non ſolius eſt peccatoris:ſed
etiã laudatoris. Cõfitemur ergo:ſiue laudantes deum:ſiue
accuſantes noſipſos. Pia eſt vtraq̃ cõfeſſio:ſiue cum te re
prehendis q̃ non es ſine pctõ:ſiue cum illum laudas q̃ non
poteſt habere peccatũ. Si aũt bene cogitemus:reprehẽſio
tua laus ipſius eſt. Quare enĩ iam cõfiteris in accuſatione
ipſius tui? Quare cõfiteris:niſi q2 ex mortuis viuus fact⁹
es. Scriptura quippe ait. A mortuo quaſi q̃ nõ ſit perit cõ: Eccli.xvij
feſſio. Si perit a mortuo confeſſio:qui confiteť viuit. Et ſi
peccatũ confiteť:vtiq̃ a morte reuixit. Si peccati cõfeſſor
reuixit a morte:quis eum ſuſcitauit? Nullus mortu⁹ eſt ſui
ipſi⁹ ſuſcitator. Ille ſe potuit ſuſcitare/q̃ mortuus carne nõ
mortuus eſt. Etenĩ hoc ſuſcitauit qđ mortuũ fuerat. Ille
ſuſcitauit qui viuebat in ſe:in carne aũt ſuſcitanda mortu
us erat. Non eñ pater ſolus filiũ ſuſcitauit:de quo dictum
eſt ab apoſtolo. Propter quod eñ deus exaltauit: ſed etiã Phil.ij.
dñs ſeipſum:id eſt corpus ſuum. Unde dicit. Soluite tem: Ioh.ij.
plum hoc ⁊ in triduo ſuſcitabo illud. Mortuus aũt eſt pec:
cator:maxime ille quem moles conſuetudinis ꝓmit : quaſi
ſepultus eſt lazarus. Parum enĩ erat quia mortuus:etiam
ſepultus. Quiſq̃s igitur male conſuetudinis:male vite ter
renarum ſcilicet cupiditatũ mole premitur : ita in illo iam
factũ ſit/quod in quodã pſalmo mirabiliter dicitur. Dixit Pſ.xiij.
ſtultus in corde ſuo:non eſt de⁹. Fit talis de quali dictũ eſt er.lij.
A mortuo velut qui nõ ſit perit confeſſio. Quis eum reſuſci tuj.ten.di.
tauit:niſi q̃ remoto lapide clamauit dicens. Lazare prodi xvij.ca.j.
foras? Quid eſt autẽ foras prodire:niſi qđ occultum erat
foras prodire? Qui cõfitetur:foras prodit. Foras prodire
nõ poſſet niſi viueret. Viuere nõ poſſet niſi reſuſcitatus eſ:
ſet. Ergo in cõfeſſione ſui accuſatio dei laudatio eſt. Dicit
ergo aliquis. Quid prodeſt eccleſia ſi iam cõfeſſor voce do
minica reſuſcitatus prodit? Quid prodeſt eccl̃ia cõfitẽti:
cui dñs ait. Que ſolueritis i terra:ſoluta erũt i celo? Ipm Mat.xvj.
Lazarum attende. Cum vinculis prodit. Iam viuebat cõ Ioh.xj.
fitendo:ſed nondũ liber ambulabat viculis irretit⁹. Quid
ergo facit eccleſia cui dictũ eſt. Que ſolueritis ſoluta erũt
niſi quod ait dñs continuo ad diſcipulos. Soluite illum ⁊
ſinite abire? Siue ergo nos accuſem⁹:ſiue deum laudem⁹
bis deũ laudamus ſi pie nos accuſamus deũq̃ laudam⁹.
Quãdo deũ laudamus:tanq̃ eum qui ſine peccato eſt/ꝑ:
dicam⁹. Qñ aũt noſipos accuſam⁹:ei per quẽ reſurrexim⁹
grãs dam⁹. Hoc ſi fecerĩ:nullã occaſiõez iuenit inimic⁹ q̃ te

circūueniat ante iudicē. Cum eñ tu ipſe fueris accuſator
B ꝛ dominus liberator: q̄d erit ille niſi calumniator? Merito
ille hinc ſibi tutelam prouidit aduerſus inimicos non con-
ſpicuos: carnem ꝛ ſanguinē miſerandam potius ꝙ̄ cauen-
dam: ſed aduerſus illos īimicos cōtra quos apoſtol⁹ nos
Ephe.vi. hortatur vt armemur. Nō eſt nobis colluctatio aduerſus
carnem ꝛ ſanguinē: id eſt aduerſus homines quos videtis
ſeuire in vos. Vaſa ſunt: alius vtitur. Organa ſunt: ali⁹ tā-
Joh.xiij. git. Immiſit ſe inq̄t diabolus in cor iude: vt traderet dñm
Ephe.iiij Ait aliq̄s. Quid ergo ego feci? Audi apoſtolū. Neq̄ detis
locū diabolo. Tu mala voluntate locum dediſti: intrauit:
poſſedit: vtitur. Si locum non dares: non poſſideret. Ergo
Ephe.vi. nos admonēs ait. Non eſt nobis colluctatio aduerſus car
nem ꝛ ſanguinē: ſed aduerſus ꝓncipes ꝛ poteſtates. Poſ-
ſit quiſq̄ putare aduerſus reges terre: aduerſus potētes ſe
culi. Quare? Ipi nō caro ꝛ ſanguis? Semel dictū eſt: non
aduerſus carnē ꝛ ſanguinem. Auertere ab oī homine. Qui
ergo reſtant inimici? Aduerſus principes ꝛ poteſtates ſpi-
ritalis neq̄cie: rectores mūdi. Quaſi plus dedit diabolo et
angelis eius. Plus dedit: rectores mūdi appellauit. Sed
ne male intelligas: exponit quid ſit mundus: cuius ſint illi
rectores. Rectores mundi tenebrarum harū. Quid eſt mū
di tenebrarum harum quibus eſt rector? Dilectorib⁹ ſuis
ꝛ infidelibus plenus eſt mundus. Has appellat apl's tene-
bras. Harū rectorē diabolus ꝛ angeli eius. Hę tenebre nō
naturales ſunt: nō incōmutabiles ſunt: mutantur ꝛ lumē ef
ficiunt: credunt ꝛ credēdo illuminant. Quod cū in eis fa-
Ephe.v. ctum fuerit: audient. Fuiſtis eñ aliq̄ñ tenebre: nunc autem
lux in dño. Nam q̄ñ tenebre: non in dño. Iterum quando
j.Cor.iiij. lux: non in te ſed in dño. Quid eñ habes q̄d non accepiſti?
Q: ergo ſunt inuiſibiles inimici: īuiſibiliter ſunt expugnā
di. Quippe hoſtem viſibilē vincis feriēdo: inuiſibilem vin
cis credendo. Viſibilis eſt hoſtis homo: viſibilis eſt ꝛ feri
re. Inuiſibilis eſt hoſtis diabolus: inuiſibile eſt et credere.
Eſt ergo pugna inuiſibilis aduerſus inuiſibiles inimicos.
Ab his inimicis quomodo ſe tutū dicit quidam? Hoc eñ
ceperam dicere: ꝛ neceſſe habui de his inimicis aliquando
cum mora tractare. Iam ergo cognitis inimicis: videam⁹
Pſ.xvij. tutelā. Laudās īuocabo dñm: ꝛ ab īimicis meis ſalu⁹ ero
Habes quid agas. Laudās inuoca: ſed dñm laudās inuo
ca. Si eñ te laudaueris: ab īimicis tuis ſalu⁹ nō eris. Lau
dans inuoca dñm: ꝛ ab inimicis tuis ſalu⁹ eris. Quia q̄ ait
Pſ.xlix. ipe dñs. Sacrificiū laudis glorificabit me: ꝛ ibi via eſt vbi
oſtendā illi ſalutare meum. Ubi via? In ſacrificio laudis.
Noli pedem extra hanc viam mittere. In via eſto: noli a
via recedere. A laude dñi nec vnguem: nedum pedē. Si eñ
volueris ab hac via deuiare: ꝛ pro dño te laudare: nō eris
pſ.cxxxix ſaluus ab illis inimicis: q: de illis dictum eſt. Iuxta ſemi
tā ſcandala poſuerunt mihi. Quicq̄d ergo putaueris boni
te habere abs te: deuiaſti a laude dei. Quid iā miraris ſi te
ſeducit inimicus: quādo tui ipſius ſeductor es? Audi apo-
Gal.vi. ſtolum. Qui eñ putat ſe aliquid eſſe cū nihil ſit: ſeipſm ſedu
C cit. Dñm ergo attēde ꝯfitentē. Cōfiteor tibi dñe pater celi
ꝛ terre. Confiteor tibi: laudo te. Laudo te: non accuſo me.
Quantū aūt pertinet ad ipſius hoīs ſuſceptionē: tota gra-
tia ſingularis gratia: ꝑfecta gratia. Quid meruit homo ille
q̄ xp̄s eſt: ſi tollas gratiā? Et tantā gratiā: q: vnum oporte
bat eſſe xp̄m: ꝛ ipm eſſe quē nouimus. Tolle gratiā iſtā q̄d
chriſtus niſi homo? Quid niſi q̄d tu? Suſcepit animam: ſu
ſcepit corpus: ſuſcepit plenū hominē. Coaptat ſibi: vnam
facit dñs cū ſeruo perſonam. Quāta iſta gratia: xp̄s ī celo:
xp̄s in terra. Simul xp̄s ꝛ in celo ꝛ in terra: nec duo xp̄i: ſed
idē chriſtus in celo ꝛ in terra. Xp̄s apud patrē: xp̄s in vte-
ro virginis: xp̄s in cruce: xp̄s apud īferos ſubueniēs q̄buſ
dam. Eo aūt ipſo die xp̄s in paradiſo cū latrone cōfitente.
Et ibi latro quid meruit: niſi q: illā viā tenuit: vbi oſtendit
ſalutare ſuū? A qua tibi pes nō exeat. In eo eñ q̄ ſe accuſa
uit: deū laudauit: ꝛ vitam ſuā beatā preſumpſit quidē a do
Lu.xxiij. mino: ꝛ ait illi. Dñe memento mei dū veneris in regnū tuū.
Cōſiderabat eñ facinora ſua: ꝛ ꝓ magno habebat ſi ei vel
in fine parceret. Dñs aūt cōtinuo cū ille diceret. memēto.
mei: ſ; q̄ñ? cū veneris in regnū tuū. Amē: inq̄t dico tibi ho-
die mecū eris in paradiſo. Miā obtulit: q̄d miſeria diſtulit
Mat.xi. Audi ergo dñm cōfitentem. Confiteor tibi dñe pater celi ꝛ

terre. Quid cōfiteor? In quo te laudo? Hec eī cōfeſſio (vt
dixi) laudē habet. Qui abſcondiſti hoc a prudētib⁹ ꝛ ſapiē
tibus: ꝛ reuelaſti ea paruulis. Quid eſt hoc fratres? A con-
trario ſenſu intellige. Abſcōdiſti hec inquit a ſapiētibus ꝛ Mat.xi.
prudentib⁹: ꝛ non dixit reuelaſti ea ſtultis ꝛ imprudentib⁹
ſed ait. Abſcondiſti quidem a ſapientibus ꝛ prudentibus:
et reuelaſti ea paruulis. Sapientibus ꝛ prudentib⁹ irriden
dis: arrogantibus falſo grandibus vere aūt tumentibus:
oppoſuit nō ſapiētes nō prudētes: ſed paruulos. Qui ſunt
paruuli? Humiles. Ergo abſcōdiſti hec a ſapiētib⁹ ꝛ pru-
dentibus. Nomine ſapientiū ꝛ prudentiū ſuperbus intelli
gi pōt. Ipſe expoſuit cū ait. Reuelaſti ea paruulis. Ergo
abſcondiſti nō paruulis. Quid eſt non paruulis? Non hu-
milibus. Quid eſt nō humilib⁹ niſi ſupbis? O via domini:
aut nō erat: aut latebat vt reuelet̄ nobis. Unde dñs exulta
uit: niſi q: reuelatū eſt paruulis? Debem⁹ eſſe paruuli. Nā
ſi voluerimus eſſe magni: quaſi ſapientes ꝛ prudentes: non
nobis illud reuelatur. Qui ſunt magni? Sapientes ꝛ pru-
dentes. Dicentes ſe eſſe ſapiētes: ſtulti facti ſunt. Habes te Rom.j.
mediū a contrario. Si dicendo te eſſe ſapientē ſtult⁹ fact⁹
es: dic te ſtultū ꝛ ſapiens eris. Sic dic. Dic et intus dic: q:
ſic eſt vt dicis. Si dicis corā hoībus noli dicere: ꝛ coram
deo nō dicere. Prorſus quod ad teipſ̄ pertinet: q̄d ad tua
tenebroſus es. Quid eſt eī aliud eſſe ſtultū: niſi eē tenebro-
ſum in corde? Deniq̄ de illis ſic ait. Dicētes ſe eē ſapiētes
ſtulti facti ſunt. Anteq̄ hoc dicerent: q̄d ſurſum? Et obſcu
ratū eſt inſipiēs cor. Dic q: tu tibi lumē non es. Ut multū
oculus es: lumē nō es. Quid prodeſt patens ꝛ ſan⁹ oculus
ſi lumē deſit? Ergo dic a te tibi lumē nō eſſe: ꝛ clama quod
ſcriptū eſt. Tu illuminabis lucernā meā dñe. Lumine tuo Pſ.xvij.
dñe illuminabis tenebras meas. Mee eñ nihil niſi tenebre
tu aūt lumen fugans tenebras illuminans me: non mihi lu
men exiſtens: ſed lumē non participans niſi in te. Sic Io-
hānes ꝛ amicus ſponſi: chriſtus putabat̄: lumen putabat̄.
Non erat ille lumen: ſed vt teſtimoniū perhiberet de lumi- Joh.j.
ne. Quod aūt erat lumen: erat lumē verum. Quid eſt verū?
Quod illuminat omnem hominē. Si verum lumen q̄d illu
minat omnem hominem: ergo ꝛ iohānem recte dicentē: re-
cte confitentem. Nos aūt de plenitudine eius accepimus. Ubi ſ.
Uide ſi aliud dixit ꝙ̄ tu illumiabis lucernam meam domi
ne. Deniq̄ iā illuminat⁹: teſtimoniū ꝑhibebat. Propter ce
cos: lucerna dici teſtimoniū ꝑhibebat. Uide q: lucerna eſt
Uos inquit miſiſtis ad Iohannē: ꝛ voluiſtis exultare ad Joh.v.
horā in lumine ei⁹. Ille erat lucerna ardēs ꝛ lucēs. Ille lu-
cerna: hoc eſt res illuminata: accenſa vt luceret. Que accē-
di pōt: pōt extingui. Sed vt non extinguat̄: ventū ſuperbie
nō patiat̄. Ergo cōfiteor tibi dñe pater celi ꝛ terre: q̄ abſcō
diſti hec a ſapientib⁹ ꝛ prudentibus: lumē ſe putantibus: ꝛ
tenebre erant. Et eo q̄ tenebre erant ꝛ lumen ſe putabant:
nec illuminari potuerant. Illi autē qui tenebre erant: et te-
nebras ſe eſſe confitebantur: paruuli erant nō magni: humi
les erant: non ſuperbi. Recte ergo dicebāt. Tu illumiabis Pſ.xvij.
lucernam meā dñe. Se agnoſcebāt: dñm laudabant: a via
ſalutari nō recedebant. Laudantes dñm inuocabant: ꝛ ab
inimicis ſuis ſalui erant.

De eo quod ſcriptum eſt in euāgelio ſm eun-
dem. Uenite ad me omnes qui laboratis et one
rati eſtis: ꝛ ego reficiam vos ꝛ cetera.

Sermo.ix.

MIrū quibuſdā videt̄ fratres chariſſimi cū audi- A
unt dñm dicētē. [Uenite ad me oēs q̄ laboratis Mat.xi.
ꝛ onerati eſtis ꝛ ego reficiā vos. Tollite iugum
meū ſup vos: ꝛ diſcite quia mitis ſum ꝛ humilis
corde: ꝛ inuenietis requiē animabus veſtris. Iugū eñ me
um ſuaue eſt ꝛ onus meū leue.] Et conſiderent eos q̄ iugū
ipſm intrepida ceruice ſubierūt: ꝛ illā ſarcinam manſuetiſſi
mis humeris acceperunt: tantis agitari ꝛ exerceri difficul
tatibus huius ſeculi: vt nō a laboribus ad quietē: ſed a q̄e
te ad laborem vocati videant̄: cū et apoſtolus dicat. Oēs ij.Timo.iij
qui volūt in xp̄o pie viuere perſecutionē patient̄. Ait ergo
aliquis. Quō iugū leue eſt: ꝛ ſarcina leuis: q̄ñ q̄dē illud iu
gū ꝛ ſarcinā ferre nihil ē aliud ꝙ̄ pie viuere ī xp̄o? Et quō
dr̄. Ueite ad me q̄ laboratis ꝛ onerati eſtis ꝛ ego rficiā vos: ꝛc

non potꝰ dicit. Venite qui vacatis vt laboretis: Nā ꝛ va
Mat.xx. cantes inuenit quos conduxit in vineam: vt ferrent eſtum
diei. Et ſub illo iugo leui ꝛ ſarcina leui: audiamus apoſto-
ij.Cor.vj. lum dicere. In omnibus commēdantes noſmetipſos tan-
ꝙ dei miniſtros: in multa patientia: in tribulationibꝰ: in ne
ceſſitatibꝰ: in anguſtijs: in plagis ꝛ cetera. Et alio loco in
ij.Cor.xj. eadē epiſtola. A iudeis quinquies quadragenas vna minꝰ
accepi. Ter virgis ceſus ſum: ſemel lapidatꝰ ſum: ter nau-
fragium feci: nocte ꝛ die in profundo maris fui. Et cetera
q̄ numerari pericula quidē poſſunt: ſed tolerari niſi ſpūſctō
iuuante nō poſſunt. Oīa ergo illa q̄ cōmemorauit aſpera ꝛ
grauia: frequentiꝰ ꝛ abūdantiꝰ ſuſtinebat: ſed ꝓfecto ade-
ij.Cor.iiij rat ei ſpūſſctūs q̄ in exterioris hoīs corruptione interiorē
renouaret de die in diē: ꝛ guſtata requie ſpiritali in affluen
tia delitiarū dei: in ſpe btitudinis future oīa ꝓſentia delini
ret aſpera ꝛ oīa grauia releuaret. Ecce ꝙ ſuaue iugū xp̄i
portabat ꝛ ꝙ leuē ſarcinā: ꝛ oīa illa q̄ ſuperius enumerata
dura ꝛ immania oīs auditor horreſcit: leuē tribulationē di
ceret: intuens interioribꝰ ꝛ fidelibus oculis: quāto ꝑcio tē
poraliū emēda ſit futura vita: nō pati eternos labores im-
pioꝝ: ꝛ ſine vlla ſollicitudine ꝑfrui eterna felicitate iuſtorū
B Secari ꝛ vri ſe hoīes patiunt: vt dolores non eterni ſed ali
quāto diuturnioris vlceris acriorū dolorū ꝑcio redimant
in lāguida ꝛ in certa vocatiōis breuiſſime atqꝫ vltima vita
Immaniſſimis bellis miles atterit: pluribꝰ fortaſſe ānis i
laboribꝰ inqetꝰ ꝙ in ocio qeturus. Quibꝰ tēpeſtatibꝰ ꝛ ꝓ-
cellis: ꝙ horribili ꝛ tremende ſeuicie celi ꝛ maris iportuni
ſūt mercatores vt diuitias vētoſas acqrāt: maioribꝰ ꝙ q-
bꝰ acqſituri ſunt ꝑiculis ꝛ tēpeſtatibꝰ plenas. Quos eſtus
q̄ frigora: q̄ pericula ab eqs: a foſſis: a precipitijs: a flumini
bus: a feris ꝑferunt venatores: quē laborē eſuriendi ꝛ ſitiē
di: quātas viliſſimi ꝛ ſordidiſſimi cibi ꝛ potꝰ anguſtias vt
beſtiā capiāt: ꝛ interdū nec ipſius beſtie carnes ꝓpter quā
hec tātas ſuſtinēt epulis neceſſarias. Et ꝙ ꝛ ſi ap ceruuſqꝫ
capiat: magis ſuaue ſit venātis aīo qꝛ captꝰ ē: ꝙ comeden
tis palato qꝛ coctꝰ eſt. Quātis cruciatibꝰ ꝓpe qtidianarū
plagaꝝ tenera pueroꝝ etas ſōdit? Quātı̄ ēt ſcholꝛ vigiliaꝝ
ꝛ abſtinētie moleſtijs exercent: nō ꝓpter diſcēdā ſapiētiā
ſed ꝓpter opes honoreſqꝫ vanitatis: vt nūeros ꝛ lrās et di
ſertas fallacias eloq̄ diſcāt? Sꝫ in his oībꝰ q̄ hec nō amāt
eadē grauia patiunt. Qui vero amāt eadē quidē: ſꝫ nō gra
uia pati videntꝛ. Oīa eī ſeua ꝛ īmania: proſꝰ facilia ꝛ ꝓpe
nulla efficit amor. Quāto ḡ certiꝰ ac faciliꝰ ad verā btitu-
dinē charitas facit: qꝺ ad miſeriā quātū potuit cupiditas
fecit. Et facile tolerat qlꝫ aduerſitas tꝑalis: vt eterna pe-
na vitet: eterna reqes ꝯparet? Nō īmerito illevas electōis
Rom.viij cū īgēti leticia dixit. Nō ſūt ꝯdigne paſſiōes huiꝰ tꝑis: ad
futurā glīam q̄ reuelabit i nobꝭ. Ecce vn̄ illꝺ iugū ſuaue ē
ꝛ ſarcina leuis. Et ſi anguſta eſt paucis eligētibus: facilis
Ps̄.xvj. tn̄ oībꝰ diligētibꝰ. Dicit pſalmiſta. Propter verba labioꝝ
tuoꝝ: ego cuſtodiui vias duras. Sꝫ q̄ dura ſūt laborātibꝰ
eiſdē ipſis miteſcūt amātibꝰ. Propꝛ qꝺ ita diuine pietatis
ij.Cor.iiij diſpēſatiōe actū eſt: vt īterior hō q̄ renouat de die ī diē: nō
adhuc ſub lege poſitꝰ/ſꝫ iā ſub grā exoneratꝰ ſarcinis īnu-
merabiliū obſeruationū: qꝺ erat reuera graue iugū ſꝫ dure
ceruici cōuenienter īpoſitū: facilitate ſimplicis fidei ꝛ bone
ſpei ꝛ ſctē charitatis qcqd moleſtiaꝝ exteriori hoī forinſe
cus intuliſſet ille princeps q̄ miſſus eſt foras: īteriore gau-
dio leue fieret. Nihil ei tā facile bone volūtati eſt ꝙ ipſa ſi
bi: ꝛ hec ſufficit deo. Quālibet ergo ſeuiat iſte mundus: ve
Luc.ij. riſſime angeli nato in carne dn̄o clamauerūt. Glīa in excel
ſis deo: ꝛ in terra pax hoībꝰ bone volūtatis: qꝛ q̄ natꝰ erat
j.Cor.x. ſuaue iugū eſt ꝛ ſarcina leuis. Et ſicut dicit apl̄s. Fidelis
deꝰ q̄ nos non ſinit tētari ſupra qꝺ poſſumus ferre: ſꝫ facit
cum tentatione etiam exitum vt poſſimꝰ ſuſtinere.

¶ De eo de quo ſupra. Venite ad me omnes.
Sermo.x. In quo ſiue bonū operemur ſiue malū
fugiamus: ab humilitate tanꝙ a fundamēto in
choandum eſſe declarat. ꝛ cetera.

A
Matth.xj Audiuimꝰ in euāgelio dn̄m exhilaratū ſpū dixiſ
ſe deo patri. Cōfiteor tibi pr̄ dn̄e celi ꝛ terre: qui
abſcōdiſti hec a ſapiētibꝰ ꝛ prudētibꝰ: ꝛ reuela-
ſti ea paruulis. Ita pater: qꝛ ſic placitū eſt ān̄ te

Oīa mihi tradita ſūt a patre meo. Et nemo agnoſcit filiū
niſi pater: neqꝫ patrē quis agnoſcit niſi filiꝰ: et cui voluerit
filius reuelare. In clamando laboramus: in audiendo la
boratis. Audiamꝰ ergo eū qui ſequitur ꝛ dicit. Venite ad
me oēs qui laboratis. Quare em̄ oēs laboramꝰ: niſi qꝛ ſu
mus mortales: fragiles: infirmi: lutea vaſa portantes: q̄ fa-
ciunt inuicē anguſtias? Sed ſi anguſtant vaſa carnis: di-
latentur ſpacia charitatis. Quid ergo dicit. Venite oēs q̄
laboratis: niſi vt laboretis? Deniqꝫ ꝓmiſſio eius in prōptu
eſt: qm̄ laborantes vocauit. Querent forte qua mercede vo
cati ſunt. Et ego vos inquit reficiā. Tollite iugū meū ſu
per vos: ꝛ diſcite a me nō mundū fabricare: non cuncta viſi
bilia ꝛ inuiſibilia creare: nō in ipſo mūdo mirabilia facere:
ꝛ mortuos ſuſcitare: ſed qm̄ mitis ſum ꝛ humilis corde.
Magnus eſſe vis: a minimo incipe. Cogitas magnā fabri
cam cōſtruere celſitudinis: de fundamēto prius cogita hu
militatis. Et quantū quiſqꝫ vult ꝛ diſponit ſuper īponere
molē edificij: quāto erit maius edificiū: tanto altiꝰ fodit fū
damentum. Et fabrica quidē cum cōſtruit: in ſuperna con
ſurgit. Qui aūt fodit fundamentū: ad ima deprimit. Ergo
ꝛ fabrica ante celſitudinē humiliat: ꝛ faſtigiū poſt humilia
tionē erigit. Quod eſt faſtigiū conſtruēde fabrice quā mo-
limur? Quo ꝑuenturū eſt velamē edificij? Cito dico. Vſqꝫ
ad conſpectū dei. Videtis ꝙ excelſum eſt: quāta res eſt cō
ſpicere deū. Qui deſiderat ꝛ qꝺ dico: ꝛ qꝺ audit intelligit.
Promittit nobis cōſpectus dei: veri dei: ſummi dei. Hoc
em̄ bonū eſt: videntē videre. Nam q̄ colunt falſos deos: fa
cile illos vident: ſed eos vidēt q̄ oculos habēt ꝛ nō vident
B Nobis aūt ꝓmittitur viſio dei viuētis ꝛ videntis: vt illū
deū videre cōcupiſcamus: de quo dicit ſcriptura. Qui plā- Ps̄.xciij.
tauit aurē: nōne audiet? Qui finxit oculū: nōne cōſiderat?
Non ergo audit qui fecit tibi vn̄ audias? Et nō videt qui
creauit vn̄ videas? Bene aūt proloquit in ipſo pſalmo ꝛ di
cit. Intelligite ergo q̄ inſipiētes eſtis in populo: ꝛ ſtulti ali
qn̄ ſapite. Multi em̄ preterea mala faciūt dū putant ꝙ non
videant a deo: ꝛ difficile eſt quidē vt eū credāt videre non
poſſe: ſed putant nolle. Pauci inueniunt tante īpietatis: vt
impleat in eis qꝺ ſcriptū eſt. Dixit ſtultus in corde ſuo: nō Ps̄.xiij.
eſt deus. Inſania iſta paucorū eſt. Sicut eī magna pietas et.lij.
paucorū eſt/ita ꝛ magna impietas nihilominꝰ paucorū eſt
Hoc autem qꝺ dico turba dicit. Ecce modo inde cogitat
deꝰ vt ſciat qd faciā in domo mea: ꝛ curat deus qd velim
agere in lecto meo? Quis dicit? Intelligite q̄ inſipientes Ps̄.xciij.
eſtis in pplo: ꝛ ſtulti aliqn̄ ſapite. Tu hō cū ſis qꝛ laboras
ſi oīa domꝰ tue noueris: ꝛ pertineāt ad te oīa verba: oīa fa
cta ſeruorū tuorū: putas ꝛ deū ſic laborare vt attendat ad
te: q̄ nō laborauit vt crearet te? Oculū ī te nō intēdit ſuū q̄
fecit tuū? Nō eras ꝛ creauit te vt eſſes. Nō te curat cū iam Rom.iiij.
ſis: qui vocat ea q̄ non ſunt tanꝙ ſint? Nō ergo tibi hoc ꝓ
mittas: velis: nolis videt te: ꝛ ab eius oculis non eſt vbi ab
ſcondas te. Si em̄ celū aſcenderis: ibi eſt: ſi deſcenderis in
īfernū adeſt. Laboras: nolēs recedere a factis malis: ꝛ vo
lens nō videri a deo. Magnus labor. Facere vis mala quo
tidie ſuſpicaris te nō videri. Audi ſcripturā dicentē. Qui
plantauit aurē: nōne audiet? Qui finxit oculū: nōne cōſide-
rat? Vbi mala fctā tua abſcōdis? ab oculis dei? Si vis re
cedere ab ipſis: multū laboras. Audi dicētē. Venite ad me
oēs qui laboratis. Non finis laborare fugiēdo. Ab illo eli-
gis fugere: nō ad illū. Inueni quo: ꝛ fuge. Si aūt ꝓpterea
nō potes ab illo fugere: qꝛ vbiqꝫ preſens eſt: de proximo fu
ge ad deū: qꝛ preſens eſt vbi ſtas. Fuge. Ecce fugiendo ex
ceſſiſti celos: ibi eſt. Deſcēdiſti ad īferos: quaſcumqꝫ terra
rū ſolitudines elegeris: ibi eſt q̄ dixit. Celū ꝛ terrā ego im- Hiere.
pleo. Ergo ſi celū ꝛ terrā ipſe implet: ꝛ quo fugere poſſis ab xxiij.
illo nō eſt: noli laborare. Fuge ad ꝓſentē: ne ſentias venien-
tē. Preſume te viſurū bn̄ viuēdo: a quo videris ꝛ male vi-
uendo. Male eī viuēdo videri potes: videre nō potes. Be
ne aūt viuēdo ꝛ videris ꝛ vides. Quanto em̄ te familiariꝰ
videbit qui coronat dignum: qui miſericorditer vidit vt vo
caret indignū. Nathanael ait dn̄o quē nondū ſciebat. Vn̄ Johan.j.
me noſti? Ait ei dn̄s. Cū eſſes ſub arbore fici vidi te. Videt
te xp̄s ī vmbra ſua. ſi te videbit ī luce ſua. Quid ē ei: cū eēs
ſb arbore fici vidi te? Quid ſibi h̄ vult? Quid ſignificat? Re
cordare origīale pctm̄ ade: ī q̄ oēs morimur. Qn̄ ꝑmo pec-

Gen.iij. cauit:de folijs ficulneis ſuccinctoria ſibi fecit. Significat i
illis folijs pruritum libidinis:quo peccando puenit. Inde
naſcimur:ſic naſcimur:in carne peccati naſcimur quã ſola
Rom.viij ſanat ſimilitudo carnis pcti. Ideo miſit deus filiũ ſuũ in ſi
militudie carnis peccati. Inde venit: ſed ſic nõ venit. Nõ
enĩ eũ virgo libidine:ſed fide ↄcepit. Venit in virgine:qui
erat ante virginẽ. Quã creauit elegit:quã eligeret creauit.
Attulit virgini fecunditatẽ:nõ abſtulit integritatẽ. Qui er
go ſine pruritu foliorum ficus venit ad te:cũ eſſes ſub arbo
re fici vidit te. Para te videre ſublimiter: a quo viſus es
miſericorditer. Sed qꝛ magnũ faſtidium eſt:de fundamen
to cogita. Quo inquis fundamẽto? Diſce ab illo:qm̃ mitis
eſt ꝛ humilis corde. Hoc in te fodi fundamentũ humilita:
tis:ꝛ peruenies ad faſtidium charitatis.

¶ De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eun dem. Qui dixerit verbum contra ſpiritum ſan-ctum:nõ remittetur ei:neqꝫ in hoc ſeculo neqꝫ in futuro in quo auguſtin⁹ ex euangelio ꝓbat in ſpi ritu ſancto et non in ſathana (contra phariſeos) xp̃m eieciſſe demõia ꝛ qꝫ plura alia notatu digna

Sermo.xj.

A Magna queſtio eſt de recenti euãgelica lectione ꝓ
poſita. Cui ſoluende quantũ ad nos attinet: ipa
res ſumus:ſed ſufficientia noſtra ex deo eſt: quã
tum ei⁹ adiutoriũ vel accipere vel capere poſſu:
mus. Prius ergo magnitudinẽ aduertite qſtionis:vt cũ
eius molem humeris noſtris impoſitam videritis : oretis
ꝓ laboribus noſtris:atqꝫ in auxilio quod nobis ꝑbetur in
Mat.xij. ueniatis edificationẽ mentibus veſtris. ⌊Cum dño fuiſſet
oblatus demoniũ habẽs cecus ꝛ mutus ꝛ curaſſet eũ ita vt
loqueref ꝛ videret:ꝛ ſtuperẽt oẽs turbe dicentes:nunquid
hic eſt filius dauid? Phariſei audiẽtes dixerũt. Hic non
eijcit demones:niſi in beelzebub principe demonioꝝ. Je:
ſus aũt ſciẽs cogitatiões eoꝝ dixit eis. Omne regnũ in ſe
ipſum diuiſum deſolabif:et oĩs ciuitas vel domus diuiſa
cõtra ſe nõ ſtabit. Et ſi ſathanas ſathanã eijcit: aduerſum
ſe diuiſus eſt. Quomõ ergo ſtabit regnũ eius.⌋ Hoc dicẽs
ex ipoꝝ confeſſione volebat intelligi qꝛ in eũ non credendo
in regno diaboli eſſe delegiſſent:quod vtiqꝫ aduerſum ſe di
uiſum ſtare nõ poſſit. Eligãt ergo phariſei qꝺ voluerit. Si
ſathanas ſathanam nõ poteſt eijcere:nihil ↄtra dñm qꝺ di
cerent inuenire potuerũt. Si aũt põt:multo magis ſibi pro
ſpiciãt:ꝛ recedant de regno eius qꝺ aduerſum ſe diuiſum
ſtare non põt. In quo aũt dñs xp̃s eijciat demones ne de:
monioꝝ principem exiſtiment:attendãt qꝺ ſequif. ⌊Et ſi
ego (inqt) in beelzebub eijcio demoẽs: filij veſtri in quo eij
ciunt? Ideo ipi iudices veſtri erunt.⌋ Dixit hoc vtiqꝫ de di
ſcipulis ſuis:illius ppli filijs:q certe diſcipuli dñi ieſu xp̃i
bñ ſibi cõſcij fuerãt:nihil ſe malarũ artiũ a bono magiſtro
didiciſſe:ne in ꝑncipe demonioꝝ eijcerent demones. Ideo
inqt ipi iudices veſtri erũt. Ipi inquit ipi ignobilia ꝛ con:
temptibilia huius mũdi:in quibus nõ artificioſa malignĩ:
tas ſed ſctã ſimplicitas mee virtutĩ apparet:ipi teſtes mei
iudices veſtri erũt. Deinde ſubiũgit. ⌊Si aũt ego i ſpiritu
dei eijcio demones:igif peruenit in vos regnũ dei⌋. Quid
eſt hoc? Si ego inqt i ſpiritu dei demões eijcio:nõ alif poſ
ſunt filij veſtri eijcere:quib⁹ nõ malignã doctrinã ſed fidẽ
ſimpliciter dedi:proculdubio puenit in vos regnũ dei quo
ſubuertitur regnũ diaboli:cũ quo ꝛ vos ſubuertimini. Et
qm̃ dixerat. Filij veſtri in q eijciũt:vt oſtẽderet in eis gra:
tiam ſuã:nõ meritũ illoꝝ. ⌊Aut quõ põt quiſqꝫ (inqt) intra
re in domũ fortis ꝛ vaſa ei⁹ diripere:niſi prius alligauerit
fortẽ:ꝛ ſic domũ eius diripere?⌋ Filij inquit veſtri vel q cre
diderant in me vel adhuc credituri ſunt ꝛ eiecturi demões
nõ in demonũ principe:ſꝫ in ſimplici ſctitate q certe vł fue
runt vel hoc ſunt qꝺ etiã vos eſtis:id ẽ peccatores aut im
pij ꝛ iõ in domo diaboli ꝛ vaſa diaboli:quõ ab illo poſſint
erui quos ꝑualente iniquitate fortiter obtinebat:niſi alli:
garetur iuſticie mee vinculis:ꝛ vaſa ei⁹ eriperẽ q fuerant
vaſa ire:ꝛ ea facerem mea vaſa mĩe? Hoc eſt qꝺ etiã beat⁹
aplꝰs ſuperbis ꝛ quaſi de ſuis meritis gloriantibus incre:
j.Cor.iiij. pans dicit. Quis enĩ te diſcernit? Hoc eſt:a maſſa ꝑditio:
nis ex adam:ꝛ a vaſis ire quis te diſcernit? Et ne quiſqꝫ di
ceret:iuſticia mea. Quid enĩ habes (inqt) qꝺ nõ accepiſti? Ubi.s.
Unde ꝛ de ſeipſo dicit. Fuimus ei ꝛ nos aliqñ naturaliter Ephe.ij.
filij ire ſicut ꝛ ceteri. Ergo ꝛ ipe vas erat in domo illi⁹ ma:
le fortis:cũ eſſet eccłie ꝑſecutor:blaſphemus: iniurioſus:in
malicia ꝛ inuidia:ſicut fatetur agẽs. Sed ille qui alligauit
fortem ab eo vaſa perditionis eripuit:ꝛ vaſa electionis ef:
fecit. Deniqꝫ ne putarẽt increduli ꝛ impij aduerſantes no: B
mini xp̃iano propter diuerſas hereſes ꝛ ſciſmata eoꝝ:qui
ſub nomine xp̃iano greges colligũt perditoꝝ etiam xp̃i re:
gnũ aduerſum ſe eſſe diuiſum: conſeqnter adiungit. ⌊Qui
non eſt mecũ contra me eſt:ꝛ q nõ cõgregat mecũ ſpargit⌋ Mat.xij.e
Nec ait:q nõ eſt ſub voce nois mei:aut ſub ſpecie ſacramẽ
ti mei:ſed q nõ eſt mecũ contra me eſt. Nec ait: qui non con
gregat ſub voce nois mei:ſed q nõ cõgregat mecũ ſpargit
Nõ ergo eſt aduerſum ſe diuiſum regnũ xp̃i:ꝛ ſi hoies co:
nanf diuidere:quod emptũ eſt precio ſanguinis xp̃i. No:
uit enĩ dñs q ſunt eius. Et recedat inquit ab iniqtate oĩs q ij.Tim.ij.
noĩat nomen dñi. Nam ſi ab iniquitate nõ recedit:nõ perti
net ad regnum xp̃i etiam nominans nomẽ chriſti. Ut ergo
aliqua:exempli gratia cõmemorẽ:ſpũs auaricie ꝛ ſpũs lu:
xurie:qꝛ ille contrahit:ille diffũdit:diuiſi ſunt ambo aduer
ſum ſe:ꝛ pertinẽt ad regnũ diaboli. Apud idoloꝝ cultores
ſpiritus iunonis ꝛ ſpũs herculis diuiſi ſunt aduerſum ſe:ꝛ
ambo pertinẽt ad regnũ diaboli. Paganus ꝛ iudeus ho:
ſtes xp̃i diuiſi ſunt aduerſum ſe: ꝛ ambo pertinẽt ad regnũ
diaboli. Arrianus ꝛ fotinian⁹ ambo heretici: ꝛ aduerſum
ſe ambo diuiſi. Donatiſta ꝛ maximianiſta ambo heretici ꝛ
aduerſum ſe ambo diuiſi. Oĩa vitia erroreſqꝫ mortaliũ in:
ter ſe cõtrarij diuiſi ſunt aduerſum ſe:ꝛ oẽs pertinẽt ad re:
gnum diaboli:ideo nõ ſtabit regnũ eius. Juſtus aũt ꝛ im:
pius:fidelis ꝛ incredulus:catholicus ꝛ hereticus:diuiſi q:
dem ſunt aduerſum ſe:ſed non ambo pertinẽt ad regnum
xp̃i. Nouit dñs qui ſunt ei⁹. Nemo ſibi de vocabulo blan: Ubi.s.
diatur. Si vult ſibi prodeſſe nomẽ dñi:recedat a b iniquita
te qui inuocat nomẽ dñi. Sed iſta verba euangelica ꝛ ſi ha
bebãt aliquid obſcuritatis:quod dño arbitror adiuuante
explanatũ nõ erat:tñ tãte difficultatis: quãte apparet eſſe
qꝺ ſequif. ⌊Ideo dico vobis. Omne pctm̃ ꝛ blaſphemia re Mat.xij.
mittef hominib⁹:ſpũs aũt blaſphemie non remittef. Et q
cũqꝫ dixerit verbum contra filiũ hois : remittetur ei. Qui
aũt dixerit cõtra ſpm̃ ſanctũ nõ remittef ei : neqꝫ in hoc ſe:
culo neqꝫ in futuro.⌋ Quid ergo fiet de his quos lucrari cu C
pit eccłia? Nunqd nã correctis ꝛ ad eã ex quocũqꝫ errore
venientibus ſpes falſa promittif in remiſſione oĩm pecca:
torum? Quis enĩ non conuincif dixiſſe verbum cõtra ſpiri
tum ſanctũ:anteqꝫ chriſtian⁹ vel catholicus fieret? Primo
ipi qui pagani appellanf multorum deorũ falſorũqꝫ culto:
res ꝛ idolorũ adulatores:cũ dicunt dñm xp̃m magicis ar:
tibus feciſſe miracula:nõne iſti ſunt ſimiles qui eũ dixerũt
in principe demoniorũ eieciſſe demonia? Deinde cum quo
tidie noſtrã ſanctificationẽ blaſphemãt:qd aliud blaſphe:
mant qꝫ ſpiritum ſanctũ? Quid iudei q dixerunt de dño vñ
iſte exortus eſt ſermo? Nonne adhuc uſqꝫ verbũ cõtra ſpi:
ritum ſanctũ loquunf:ſic negãtes eũ eſſe in xp̃ianis : ſicut
illi in xp̃o eſſe negauerũt. Neqꝫ enĩ ꝛ illi ſpiritui ſancto non
maledixerunt:aut nõ eũ dicẽtes eſſe:aut eſſe quidẽ:ſed deũ
nõ eſſe:ſed eſſe creaturã:aut ad demones eijciendos nihil
valere:non iſta indigna : non aliquid ſimile de ſpiritu ſctõ
locuti ſũt? Saducei ei ſpm̃ ſctm̃ negabãt: phariſei ꝺo eũ eẽ
cõtra ſaduceorũ hereſim defendebant:ſed eſſe in dño ieſu
xp̃o negabãt:quem demones eijcere in principe demonio
rum putabãt:cum eijceret ille in ſpiritu ſancto. Ac ꝑ hoc et
iudei ꝛ quicũqꝫ heretici ſpiritũ ſanctũ cõfitenf ſed cum ne:
gant eſſe in xp̃i corpore:qꝺ eſt vnica eius eccłia nõ vtiqꝫ ni
ſi vna catholica:proculdubio ſimiles ſunt phariſeis q tunc
etiã ſi eſſe ſpm̃ ſctm̃ fatebanf:negabant tñ eũ eſſe in xp̃o:cu:
ius opa in demonib⁹ eijciendis demoniorũ ꝑcipi tribue
bant. Omitto qꝛ quidã heretici ipm oĩno ſpiritũ ſanctũ vel
nõ creatorem ſed creaturã eſſe contẽdunt : ſicut arriani et
eunominiani et macedoniani:vel eũ prorſus ita negant vt
ipm deũ negent eſſe trinitatẽ:ſed tantũmodo eſſe deum pa
trem aſſeuerant:ꝛ ipm aliqñ vocari filium:aliqñ vocari ſpi
ritum ſctm̃:ſicut ſabelliani:quos quidã patripaſſianos vo

cant:ideo qꝛ patrē ꝓhibēt paſſum: cuius negāt eſſe aliquē
filiū:ſine dubio negāt eē ſpiritūſanctū. Fotiniani quoqꝫ
patrē ſolū eſſe deū:filiū ꝟo nō niſi hoīem dicūt:negātes oī
no tertiā ꝑſonā ſpiritūſanctū. Manifeſtū eſt igiꝉ ⁊ a paga
nis/⁊ a iudeis/et ab hereticis blaſphemari ſpiritūſanctū.
Nūqd nā ergo deſerendi ſunt ⁊ ſine vlla ſpe deputādi:qm̄
fixa ſnīa eſt. Qui ꝟbū dixerit cōtra ſpiritūſanctū non ei di
mitteꝉ neqꝫ in hoc ſeculo/neqꝫ in futuro:⁊ illi ſoli eſtiman=
di ſunt ab huiꝰ grauiſſimi peccati reatu liberi q̄ ex infantis
ſunt catholici? Nā q̄cūqꝫ ꝟbo crediderūt vt catholici fie=
rent:vtiqꝫ aut ex paganis:aut ex iudeis:aut ex hereticis ī
gratiā xp̄i paceqꝫ venerūt. Quibꝰ ſi nō eſt dimiſſum qd̄ di=
xerūt verbū ꝯ ſpiritūſanctū:inaniter ꝓmittiꝉ et p̄dicatur
hoībꝰ vt cōuertanꝉ ad deū:⁊ ſiue in baptiſmo/ſiue in eccle=
ſia pacem/remiſſioneqꝫ accipiant peccatorū. Neqꝫ enī di
ctū eſt. Nō remitteꝉ ei niſi in baptiſmo:ſed non remittetur
D (inquit) neqꝫ in hoc ſeculo/neqꝫ in futuro. Nōnullis videꝉ
eos tm̄mō peccare in ſp̄mſanctū:qui lauacro regeneratio=
nis abluti in eccleſia/et accepto ſpiritūſancto velut tanto
poſtea dono ſaluatoris ingrati:mortifero aliquo pctō ſe ī=
merſerint:q̄lia ſunt vel adulteria/vel homicidia:vel ipſa di
ſceſſio/ſiue oīmodo a noīe xp̄iano/ſiue a catholica ecclīa
Sed iſte ſenſus vnde ꝓbari poſſit ignoro:cū ⁊ penitentie
q̄rūcūqꝫ criminū locꝰ in ecclīs nō negeꝉ:⁊ ipſos hereticos ad
ij.Tim.ij. hoc vtiqꝫ corripiēdos dicat aplꝯ. Ne forte det illis deꝰ pe
nitētiā ad cognoſcēdā veritatē:⁊ reſipiſcāt de diaboli la=
queis a q̄ captiui teneneꝉ ſm̄ ipſius voluntatē. Quis enim
eſt fructus correctiōis ſine vlla ſpe remiſſiōis? Poſtremo
nō ait:q̄ fidelis catholicꝰ dixerit ꝟbū cōtra ſpiritūſanctū:
ſed q̄ dixerit:h̄ ē q̄libet dixerit:q̄cūqꝫ dixerit:non remitteꝉ
ei:neqꝫ in h̄ ſeculo neqꝫ in futuro. Siue ḡ ſit ille paganꝰ:ſi=
ue iudeꝰ:ſiue xp̄ianꝰ:ſiue hereticꝰ:ſiue quodlibet aliud ha=
beat nomen erroris:non dictum eſt ille aut ille:ſed q̄ dixe=
rit ꝟbū cōtra ſpiritūſanctū.i.blaſphemauerit ſp̄mſanctū:
nō remitteꝉ ei:neqꝫ in h̄ ſeculo/neqꝫ in futuro. Porro autē
ſi oīs error ꝯtrius ꝟitati et inimicꝰ catholice paci (ſicut ſu=
pra oſtēdimꝰ) dicit ꝟbū ꝯ ſpiritūſanctū:nec tñ ceſſat ex oī
errore corrigere atqꝫ colligere q̄ remiſſionē peccatorū/et
ipm̄ quē blaſphemauerāt accipiāt ſp̄mſanctū:puto q̄ grā
de ſecretū tā magne huiꝰ q̄ſtionis oſtēdimꝰ. Lumen ḡ ex=
poſitionis a dn̄o requiramꝰ. Erigite itaqꝫ fratres: erigite
ad me aures: ad dn̄m mētes. Dico charitati veſtre. Forte
in oībus ſanctis ſcp̄turis nulla maior q̄ſtio: nulla diffici=
lior inueniꝉ. Vñ vt vobis aliq̄d de meipſo fatear:ſemꝑ ī ſer
monibꝰ q̄s ad populū habui:huiꝰ q̄ſtionis difficultatē mo
leſtiāqꝫ vitaui. Nō qꝛ nihil haberē qd̄ inde vtcūqꝫ cogita=
rē:neqꝫ enī in re tanta petere:q̄rere: pulſare negligerē: ſed
qꝛ ipi intelligētie q̄ mihi aliquātū aperiebaꝉ ꝟbis ad ho=
rā occurrentibꝰ me poſſe ſufficere nō putarē. Hodie autē
lectiones audiēs de q̄bꝰ vobis eſſet ſermo reddēdus cum
euāgeliū legereꝉ:ita pulſatū eſt cor meū:vt crederē deum
E velle aliq̄d hinc ꝑ meū miniſteriū vos audire. Prius ḡ vt
aduertatis ⁊ intelligatis admoneo:nō dixiſſe dn̄m. Omīs
blaſphemia ſp̄us non remitteꝉ ei: ſed q̄ dixerit ꝟbū. Illud
enī ſi dixiſſet:nihil nobis oīno remaneret vñ diſputare poſ
ſimus:qm̄ ſi oīs blaſphemia ⁊ oē ꝟbū qd̄ diciꝉ ꝯ ſp̄mſctm̄
nō remittereꝉ hoībꝰ:ex nullo genere īpietatis eorū q̄ do=
no xp̄i ⁊ ſanctificationi eccleſie ꝯdicunt vel paganorū/vel
iudeorū/vel quorūlibet hereticorū: nōnullorū etiā in ipſa
catholica iperitorū quēqꝫ ī eccleſia lucrareꝉ. Sed abſit vt
hoc dn̄s diceret. Abſit inq̄ vt veritas diceret oēm blaſphe
miā/et oē ꝟbū qd̄ cōtra ſp̄mſanctū diceret nō habere re=
miſſionē neqꝫ in hoc ſeculo/neqꝫ in futuro. Exercere quip
pe nos voluit difficultate q̄ſtionis: non decipere ſententie
falſitate. Quapropter non eſt neceſſe vt oēm blaſphemiā ⁊
oē ꝟbū qd̄ dr̄ ꝯ ſp̄mſctm̄:remiſſionē quiſqꝫ exiſtimet nō ha=
bere:ſed neceſſe eſt plane vt ſit aliqua blaſphemia et aliqd̄
ꝟbū:qd̄ ſi dicaꝉ ꝯ ſp̄mſctm̄:nullā vnqꝫ veniā remiſſioneqꝫ
mereaꝉ. Qꝛ ſi oē acceperimꝰ q̄ſnā poterit ſaluari? Si autē
rurſus nullū putauerimꝰ:cōtradicimꝰ ſaluatori. Eſt ḡ ſine
dubio aliq̄ blaſphemia ⁊ aliqd̄ ꝟbū:qd̄ ſi dictum fuerit cō
tra ſp̄mſanctū:nō remitteꝉ. Quid ſit aūt hoc ꝟbū: q̄ri a no
bis dn̄s voluit:ideo nō expreſſit. Queri inq̄ voluit : nō ne=
gari. Solēt eī ſcripture ita loqui:vt qñ aliq̄d ſic dr̄ vt neqꝫ
ex toto/neqꝫ ex ꝑte dictū finiaꝉ:nō ſit neceſſe vt ex toto fie=
ri poſſit:vt ex ꝑte non intelligaꝉ. Iſta ḡ ſnīa ex toto.i.vni=
uerſaliter ꝓnūciareꝉ:ſi diceret. Oīs blaſphemia ſp̄us nō
remitteꝉ:qualecūqꝫ ꝟbū ꝯ ſp̄mſctm̄ nō remitteꝉ ei: neqꝫ in
hoc ſeculo/neqꝫ in futuro. Ex ꝑte aūt.i.particulariter pro=
nūciareꝉ ſi diceret. Quedā blaſphemia ſp̄us nō remitteꝉ.
Qꝛ ḡ nec vniuerſaliter/ nec ꝑticulariter enūciata ſentētia
eſt. Nō eī dictū ē. Oīs blaſphemia ſp̄us:aut q̄dā blaſphe=
mia:ſed tantūmodo indefinite dictū eſt:ſp̄us blaſphemia
nō remitteꝉ. Nec dictū eſt. Quicūqꝫ dixerit qd̄cūqꝫ ꝟbum:
aut q̄ dixerit quoddā ꝟbū: ſed indiffinite: q̄ dixerit ꝟbū:
nō eſt neceſſe vt oēm blaſphemiā vel oē ꝟbū intelligamus:
ſed neceſſe eſt plane vt quādā blaſphemiā et quoddā ver
bū voluerit intelligi dn̄s:q̄uis id exp̄mere noluerit:vt pe=
tēdo:querēdo:pulſādo:ſi quid recti intellectꝰ acceperimꝰ
nō viliter habeamꝰ. Hoc vt manifeſtiꝰ videatis: illud attē F
dite qd̄ ait idēipſe iudeis. Si nō veniſſem ⁊ locutꝰ fuiſſem Ioh.xv.
eis:peccatū nō haberēt. Neqꝫ eī ita dictū ē:vt ſine vllo pec De gratia
cato oīno vellet intelligi futuros fuiſſe iudeos ſi nō veniſſet et li.arbi.
⁊ locutꝰ eis fuiſſet. Plenos quippe inuenit:oneratoſqꝫ pec ca.ij.
catis. Propter qd̄ dicit. Venite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ Mat.xj.
onerati eſtis. Vñ niſi ſarcinis pctōꝝ ⁊ trāſgreſſiōibꝰ legiſ?
Qm̄ lex ſubintrauit:vt abūdaret delictū. Cū ḡ ipe etiam Roñ.v.
alibi dicat. Nō veni vocare iuſtos ſed pctōres:quō ſi nō ve Mat.ix.
niſſet pctm̄ nō haberēt: niſi qꝛ ſnīa iſta nec vniuerſaliꝉ nec
ꝑticulariter:ſed indiffinite ꝓnūciata nō oē pctm̄ cogit itel
ligi? Sed plane niſi aliqd̄ pctm̄ intellexerimꝰ qd̄ nō habe=
rēt niſi xp̄s veniſſet ⁊ locutꝰ eis fuiſſet:falſā (qd̄ abſit) ſen=
tentiā diceremꝰ. Nō ḡ ait. Si nō veniſſem ⁊ locutꝰ fuiſſem Ioh.xv.
eis:nullū pctm̄ haberēt:ne veritas mētireꝉ:nec rurſus diffi
nite dixit. Si nō veniſſem ⁊ locutꝰ fuiſſem eis:quoddā pec
catū nō haberēt:ne piū ſtudiū parū exerceret. In oī q̄ppe
copia ſcripturarū ſanctarū paſcimur apertis:exercemur ob
ſcuris. Illic fames pelliꝉ:hic faſtidiū. Qꝛ ḡ nō eſt dictum
pctm̄ nullū haberēt:nō ꝑturbemur cū pctōres iudeos etiā
ſi dn̄s nō veniſſet agnoſcimꝰ. Sed tñ qꝛ dictū eſt. Si nō ve
niſſem pctm̄ nō haberēt:vñ neceſſe eſt etiā ſi non oē:aliqd̄
tñ eos ex aduētu dn̄i qd̄ nō habebāt cōtraxiſſe pctm̄:illud
ipm̄ ꝓfecto eſt:qd̄ in p̄ſētem ſibiqꝫ loquentē nō crediderūt
eūqꝫ inimicū deputātes qm̄ vera dicebat inſuꝑ occiderūt.
Hoc pctm̄ tā magnū ⁊ tā horrēdū ſi nō veniſſet ⁊ locutus
eis fuiſſet:vtiqꝫ nō haberēt. Sicut ḡ ibi cū audimꝰ. Pec=
catū nō haberēt:nō omne ſed aliquod pctm̄ intelligimus.
Ita ī hodierna lectiōe cū audimꝰ. Sp̄us blaſphemia nō
remitteꝉ:nō oēm blaſphemiā ſed quādā. Et cū audimus.
Qui dicit ꝟbū ꝯ ſp̄mſanctū nō remitteꝉ:nō oē ꝟbū ſꝫ quod
dā ꝟbū intelligere debemꝰ. Nā ⁊ hoc ipſum qd̄ ait. Sp̄us Mat.xij.
aūt blaſphemia non remitteꝉ:vtiqꝫ nō oīs ſp̄us:ſed ſp̄us
blaſphemia neceſſe eſt intelligamꝰ. Quod et ſi planius ali
bi nō diceret:q̄s tā vecors eſſet vt aliq̄d aliud intelligeret?
Scd̄m hāc regulā locutionis:⁊ illud accipiꝉ. Niſi q̄s re= Ioh.iij.
natꝰ fuerit ex aq̄ ⁊ ſp̄uſctō. Nō enī ⁊ ibi ait:ſpirituſancto:h̄
tñ intelligiꝉ. Nec qm̄ dixit:ex aq̄ ⁊ ſp̄u:oēm ſp̄m q̄ſqꝫ itelli
git. Quocirca cum audis ſpiritus autē blaſphemia nō re=
mitteꝉ:ſicut nō oēm ſpiritū:ita nō oīs ſpiritꝰ blaſphemia
oportet accipias. Audire iā velle vos video:qm̄ nō eſt oīs= G
que nā illa ſit blaſphemia ſp̄us q̄ nō remitteꝉ:⁊ qd̄ ſit ver=
bū qm̄ nō eſt oē:qd̄ ſi dictū fuerit cōtra ſpiritū ſctm̄ nō re=
mitteꝉ:neqꝫ in hoc ſeculo/neqꝫ in futuro. Iam ⁊ ego vellē
dicere qd̄ intētiſſime expectatis audire:ſꝫ tolerate aliquā=
tas maiores diligētie moras:donec adiuuāte dn̄o totum
quod occurrit expediā. Alij q̄ppe duo euāgeliſte marcus
⁊ lucas cū de hac re loquerenꝉ:nō dixerūt:blaſphemiā ſeu
ꝟbū:vt intelligeremꝰ nō oēm blaſphemiā ſed quādā: nec
ꝟbū oē ſed quoddā. Quid ḡ dixerūt? Apd̄ marcū ita ſcri=
ptū eſt. Amē dico vobis:qm̄ oīa dimittūtur filijs hominū Marci.iij
pctā ⁊ blaſphemie q̄bꝰ blaſphemauerūt:q̄ aūt blaſphema=
uerit in ſp̄m ſanctū nō h̄ꝫ remiſſionē ī eternū: ſed reus erit
eterni delicti. Apud lucā ita. Oīs q̄ dicit verbū in filiū ho Luce.xij.
minis:remitteꝉ ei:ei aūt q̄ in ſp̄mſctm̄ blaſphemauerit:nō
remitteꝉ. Nūq̄d ꝓpter nōnullā ꝟborū diuerſitatē recediꝉ
ab eiuſdē ꝟitate ſentētie? Nā neqꝫ alia cauſa eſt cū euāge
liſte eadē nō eodē modo dicāt: niſi vt inde diſcamus res
ꝟbis:non rebus ꝟba ꝓponere:nihilqꝫ aliud in loquēte q̄re=

re niſi voluntatē: ꝓpt quā inſinuādā v̄ba ꝓponunt. Quid
enī ad rē intereſt vtrū dicat ſpūs blaſphemia nō remittet:
an dicat q̄ blaſphemauerit ī ſpiritūſāctū nō ei remittet: ni
ſi forte q̄ eadē aperti⁹ iſto mō q̄ȝ illo dr: ⁊ aliū euāgeliſtam
nō deſtruit ali⁹ ſȝ exponit: Spūs aūt blaſphemia clauſe di
ctū ē: q̄ nō exp̄ſſum eſt cui⁹ ſpūs. Nō enī q̄cūq̄ȝ ſpūs / ſpūſ=
ſanct⁹ eſt. Itē pōt dici ſpūs blaſphemia: cū ſpū q̄ſq̄ȝ blaſ=
phemat: quō pōt dici ſpūs orō cū ſpū q̄ſq̄ȝ orat. Vn̄ dicit
j.cor.xiiij aplſ. Orabo ſpū: orabo ⁊ mēte. Cū v̄o dictū eſt. Qui blaſ=
phemauerit in ſpm̄ſanctū: ille ambiguitates ſolute ſunt.
Mar.iij. Itē q̄ð ſcriptū eſt. Nō hȝ remiſſionē ī eternū: ſed reus erit
Mat.xij. eterni delicti: q̄d eſt aliō q̄ȝ id q̄ð ſm̄ Mattheū legit. Non
remittet ei: neq̄ȝ ī h̄ ſeculo / neq̄ȝ in futuro. Alijs q̄ppe ver
bis: et alio loquēdi mō eadē ipſa eſt exp̄ſſa ſnīa. Et q̄ð eſt
vbi.ſ. apð Mattheū. Qui dixerit v̄bū ꝯ ſpm̄ſanctū: ne aliud ali=
q̄d q̄ȝ blaſphemiā intelligerem⁹ planius alij dixerūt. Qui
blaſphemauerit ī ſpm̄ſanctū. Eadē tn̄ res ab oīb⁹ dicta ē:
nec aliq̄s eorꝫ a loquētis volūtate diſceſſit: ꝓpter quā itel
H ligendā v̄ba dicunt / ſcribunt / legunt / audiunt. Sed ait ali
q̄s. Ecce accepi ⁊ intellexi: q̄ꝛ cū dr blaſphemia: nec expri
mit oīs aut q̄dā: pōt q̄dā intelligi: aut oīs. Sed nec neceſſe
eſt vt oīs. Niſi aūt quedā intelligat: falſum eſt quod dicit.
Ita et verbū ſi nō dicat oē ſeu quoddā: nō eſt neceſſe vt oē
intelligat: ſed niſi vel quoddā fuerit intellectum: nullo mō
pōt eſſe q̄ð dr. Sed vbi legit: q̄ blaſphemauerit: quō intelli
go quādā blaſphemiā vbi nō legit niſi blaſphemia: vl̄ q̄ð=
dā verbū vbi nō legit niſi v̄bū: ſed tanq̄ȝ gn̄aliter dici vide
tur: q̄ blaſphemauerit: Huic ꝯtradictioni r̄ndem⁹: q̄ꝛ etiā
h̄ ſi diceret: q̄ blaſphemauerit quācūq̄ȝ blaſphemiā in ſpi=
ritūſanctū: nihil eē cur aliquā blaſphemiā q̄rendā putare=
mus: q̄ñ oēm intelligere deberemus. Sed q̄ꝛ oīs nō poteſt
intelligi: ne paganis: iudeis: hereticis: oīq̄ȝ hominū gene=
ri: q̄ diuerſis errorib⁹ ⁊ ꝯdictiōib⁹ ſuis blaſphemāt ī ſpirī
tūſanctū ſpes remiſſiōis ſi ſe correxerit auferat: reſtat vti=
q̄ȝ vt in eo q̄ð ſcriptū ē: q̄ blaſphemauerit in ſpm̄ſanctū nō
habere remiſſionē in eternū: ille intelligat q̄ nō oī mō ſȝ eo
modo blaſphemauerit vt ei nūq̄ȝ poſſit ignoſci. Sicut ī eo
Jacobi.j. enī q̄ð dictū eſt. De⁹ neminē tentat: nō oī: ſed quodā tenta=
tionis mō deus neminē tētare intelligēdus eſt: ne falſum
Deutero. ſit illud q̄ð ſcriptū eſt. Tētat vos dñs de⁹ veſter: ⁊ ne xp̄m
xiij. negem⁹ deū: vel dicam⁹ falſum euāgeliū vbi legim⁹. Quia
Joh.vj. interrogabat diſcipulū tētans: ipſe autē ſciebat q̄d eēt fa=
ctURUS. Eſt enī tētatio adducens pctm̄: q̄ de⁹ neminē ten=
tat: ⁊ ē tētatio ꝓbās fidē: qua ⁊ de⁹ tētare dignat. Ita cū
audim⁹: q̄ blaſphemauerit in ſpm̄ſanctū: nō oē blaſphemā
di gen⁹ debem⁹ accipere: ſic nec ibi oē tētandi. Itē cū au=
Mar.xvj. dimus. Qui crediderit et baptizatus fuerit ſaluus erit: nō
Jaco.ij. vtiq̄ȝ intelligim⁹ eo mō credentē quo ⁊ demones credunt
Act.viij. ⁊ contremiſcunt: nec in eo numero baptizatos: in q̄ ſymon
magus baptizari potuit: ſed ſaluus eſſe nō potuit. Sicut
Mar.xvj. ḡ cū diceret. Qui crediderit ⁊ baptizat⁹ fuerit ſaluus erit:
nō oēs credētes ⁊ baptizatos: ſed quoſdā intuebat ī ea ſcȝ
Gal.v. fide ꝯſtitutos q̄ apoſtolo diſtinguēte p dilectionē operat.
Marci.iij Ita cū dixerit. Qui blaſphemauerit ī ſpm̄ſanctū nō hȝ re=
miſſionē in eternū: nō oēm ſed quēdā blaſphemātis ſpūſ=
ſancti intēdebat reatū: quo q̄ſq̄ȝ fuerit obligat⁹: nulla vnq̄ȝ
Joh.vj. rem: ſſiōe ſoluet. Illud etiā q̄ð ait. Qui mādūcat carnem
meā ⁊ bibit ſanguinē meū in me manet ⁊ ego in illo: quō in
tellecturi ſum⁹: Nunq̄d etiā illos hic poterim⁹ accipe: de
j.Cor.xj. q̄b⁹ dicit apl̄s: q̄ iudiciū ſibi mādūcēt et bibāt: cū ipā car
nē mādūcent ⁊ ipm̄ ſanguinē bibant: Nūq̄d et iudas ma=
giſtri vēditor ⁊ traditor ipi⁹ q̄ȝuis primū ipm̄ manib⁹ eius
cōfectū ſacramētū carnis ⁊ ſanguinis ei⁹ cū ceteris diſci=
Luce.xxij pulis: ſicut aperti⁹ Lucas euāgeliſta declarat: manduca=
ret ⁊ biberet: māſit in xp̄o: aut xp̄us in eo: Multi deniq̄ȝ q̄
vel corde ficto carnē illā mādūcāt et ſanguinē bibūt: vel
cū mādūcauerint et biberint apoſtate fiunt: nūq̄d manent
iiij. ſen.di. in xp̄o: aut xp̄s in eis: Sed ꝑfecto eſt q̄dā mod⁹ mādūcā
ix.ca.j. di illā carnē ⁊ bibēdi illū ſanguinē: quō q̄ mādūcauerit et
biberit in xp̄o manet / ⁊ xp̄s in eo. Non ergo quocūq̄ȝ mō
quiſq̄ȝ mādūcauerit carnē xp̄i ⁊ biberit ſanguinē xp̄i: ma=
net in xp̄o: ⁊ in illo xp̄s: ſed certo quodāmodo quē modum
vtiq̄ȝ ipſe videbat q̄ñ iſta dicebat. Sic igit ⁊ in eo q̄ð ait.
Marci.iij Qui blaſphemauerit in ſpm̄ſanctū non habet remiſſionem

in eternū: nō quocūq̄ȝ mō blaſphemauerit re⁹ eſt hui⁹ irre=
miſſibilis delicti: ſed mō quodā quē nos q̄rere / aut intelli=
gere voluit: q̄ hanc ſententiā verā terribileq̄ȝ deprompſit.
Quiſnā ſit aūt iſte blaſphemādi mod⁹: vel poti⁹ īmodera
tio. Quenā ſit iſta blaſphemia: ⁊ q̄ð ſit v̄bū cōtra ſpm̄ſctm̄
tā q̄ȝdiu exiſtimo ipſe ordo expoſtulat vt dicam⁹: vtrāq̄ȝ ex
pectationē tādiu ſed neceſſario detētā nō vlteri⁹ differam⁹
Noſtis chariſſimi in illa inuiſibili ⁊ incorruptibili trinita= I
te quā fides veſtra ⁊ catholica eccleſia tenet ⁊ p̄dicat: deū
patrē nō ſpūſſancti patrē eē ſed filij: ⁊ deū filiū nō ſpūſſan
cti filiū eſſe ſed p̄ris: deū aūt ſpm̄ſanctū nō ſoli⁹ patris aut
ſoli⁹ eſſe filij ſpm̄: ſed patris ⁊ filij. Et hāc trinitatē q̄ȝuis
ſuats ſingulariū ꝓprietate ⁊ ſubſtātia ꝑſonarū: tn̄ ꝓpter
ipam indiuiduā ⁊ inſeparabilē eternitatis: v̄itatiſ: bonita=
tis eſſentiā vel naturā: nō eſſe tres deos ſed vnū deū. Ac p
h̄ ꝓ captu noſtro q̄ȝtū iſta p ſpeculū ⁊ in enigmate: p̄ſertī
talib⁹ q̄les adhuc ſum⁹ videre cōcedit: inſinuat nobis ī pa
tre auctoritas: in filio natiuitas: ī ſpūſancto patris / filijq̄ȝ
cōmunitas: in trib⁹ eq̄litas. Q̄ð ergo cōmune eſt patri ⁊ fi=
lio: p h̄ nos voluerūt habere cōmunionē ⁊ inter nos ⁊ ſecū:
⁊ p illud donū nos colligere in vnū q̄ð ambo habēt vnū: h̄
eſt p ſpm̄ſanctū deū ⁊ donū dei. In hoc enī recōciliamur
diuinitati: eaq̄ȝ delectamur. Nā q̄d nobis ꝓdeſſet q̄cq̄d bo
ni noſſem⁹ / niſi etiā diligeremus: Sicut aūt veritate diſci L
mus: ita charitate diligim⁹: vt ⁊ plenius cognoſcamus: ⁊
beati cognito ꝑfruamur. Charitas porro diffuſa eſt ī cor= Rom.v.
dib⁹ nr̄is: p ſpm̄ſanctū q̄ dat⁹ eſt nobis. Et q̄ꝛ pctis aliena
mur a poſſeſſione verorꝫ bonorꝫ. Charitas cooperit multi= j. Pet. iiij
tudiem pctōrꝫ. Eſt ḡ pater filio v̄itati origo verax ⁊ fili⁹ de
veraci patre orta v̄itas: ⁊ ſpūſſanct⁹ a p̄re bono ⁊ filio bo=
no effuſa bonitas: oīm eſt aūt nō īpar bonitas nec ſepara=
bilis vnitas. Primū ḡ in nos ad accipiendā vitā eternā q̄
in nouiſſimo dabit de bonitate dei mun⁹: venit ab initio fi
dei: remiſſio pctōrū. Illis enī manētib⁹ manēt quodāmō
īimicitie aduerſus deū: ⁊ ab illo alienatio q̄ a nr̄o malo ē:
q̄ñ nō mētit ſcriptura dicēs. Peccata v̄r̄a ſeparant inter Eſa.lix.
vos ⁊ deū. Nō itaq̄ȝ nobis infert bona ſua: niſi auferat ma
la noſtra. Et intantū illa creſcūt / inq̄ȝtū iſta minuūtur: nec
illa ꝑficient niſi iſta finiant. Iā vero q̄ dñs ieſus ſic in ſpū
ſancto pctā dimittit: quēadmodū in ſpū ſancto demones
eijcit: hinc intelligi pōt q̄ poſtea q̄ȝ reſurrexit a mortuis:
cū dixiſſet diſcipulis ſuis. Accipite ſpm̄ſanctū: ꝯtinuo ſub Joh.xx.
iecit. Si cui dimiſeritis pctā dimittētur ei: ſi cui tenueritis
tenebunt. Nā ⁊ illa regeneratio vbi fit oīm p̄teritorum re
miſſio pctōrꝫ: ī ſpūſctō fit: dicēte dñō. Niſi q̄s renat⁹ fuerit Joh.iij.
ex aq̄ ⁊ ſpū: nō pōt introire ī regnū dei. Sed aliō eſt naſci
de ſpū: aliō paſci de ſpū: ſicut aliud eſt naſci de carne q̄ð
fit cū parit mater: aliud paſci de carne: q̄ð fit cū lactat īfā=
tē ad h̄ cōuerſum vt cū voluptate biberet vn̄ nat⁹ eſt vt vi=
ueret: vt inde accipiat viuēdi alimētū vn̄ accepit naſcēdi
initiū. Primū itaq̄ȝ credētiū b̄n̄ficiū eſt benignitatis dei:
in ſpū ſctō remiſſio pctōrꝫ. Vn̄ ita cepit ⁊ p̄dicatio Iohan K
nis baptiſte: q̄ p̄curſor dñi miſſus eſt. Sic ei ſcriptū eſt. In Mat.iij.
dieb⁹ illis venit Iohānes baptiſta p̄dicās ī deſerto iudee
⁊ dicēs. Penitētiā agite: appropinquabit enī regnū celo=
rū. Ait aūt Iohānes inter cetera q̄ locut⁹ eſt ad eos q̄ ve=
nerūt vt ab illo baptizarent. Ego quidē vos baptizo aq̄ ī vbi.
penitētia: q̄ autē ventur⁹ eſt poſt me fortior me eſt: cui⁹ non
ſum dign⁹ calciamēta portare. Ipſe vos baptizabit ī ſpū
ſancto ⁊ igni. Ait ⁊ dñs. Iohānes q̄dē baptizauit aq̄: vos Actuū.j.
aūt baptizabimini ſpūſancto nō poſt m̄tos hos dies quē
accepturi eſtis vſq̄ȝ ad penthecoſten. Q̄ð aūt dicit Iohā
nes. Et igni: q̄ȝuis poſſit intelligi ⁊ tribulatio quā ꝓ noīe
xp̄i credētes fuerāt ꝑpeſſuri: tn̄ nō ab re eſt eundē ſpm̄ſctm̄
etiā noīe ignis ſignificatū videri. Propter q̄ð ⁊ in aduētu
ei⁹ dictū eſt. Viſe ſūt illis lingue diuiſe velut ignis: q̄ et īſe Actuū.ij.
dit ſup vnūquēq̄ȝ eorꝫ. Hinc ⁊ ipſe dñs ait. Ignē veni mit Luce. xij.
tere in mūdū. Hinc et apl̄s ait. Spū feruētes: q̄ñ hinc fer= Rom. xij.
uet charitas. Diffūdit q̄ppe in cordib⁹ nr̄is p ſpm̄ſanctū q̄ Rom.v.
dat⁹ ē nobis. Cui feruori ꝯtrariū eſt q̄ð dñs ait. Refrigeſcet Matthei.
charitas multorꝫ. Sed ꝑfecta charitas: ꝑfectū donum eſt xxiiij.
ſpūſſancti. Pri⁹ ē aūt illud q̄ð ad remiſſionē pertinet pec= Col.j.
catorꝫ: p q̄ð b̄n̄ficiū eruimur de ptāte tenebrarū: ⁊ p̄nceps Joh.xij.
hui⁹ mundi mittit foras fide noſtra: qui operat in filijs in Ephe. ij.

fidelitatis:nulla alia niſi ſocietate ꝛ obligatione pctī. In
ſpū ei ſctō q̄ in vnū dei popul' cōgregaꝫ eijciꝫ ſpūs imun-
dus:q̄ i ſeipſum diuiſus eſt. Cōtra h̄ donū gratuitū:ꝫ iſtā
ij.ſen.diſ. dei gratiā loquiꝫ cor ipenitēs. Ipa ergo ipenitētia ē ſpūs
xliij.c. ſed blaſphemia:q̄ nō remitteꝫ neqꝫ in h̄ ſeculo/ neqꝫ in futuro.
queritur. Cōtra ſpm̄ eni ſanctū q̄ baptizanꝫ quoꝝ pctā oīa dimittū
tur:ꝛ quē accepit eccleſia:vt cui dimiſerit pctā dimittunꝫ
ei:v̄bū valde malū ꝛ nimis ipiū: ſiue cogitatiōe: ſiue etiā
Rom.ij. lingua ſua dicit:quē patiētia dei eū ad penitētiā adducat
ip̄e ſcðm duritiā cordis ſui ꝛ cor ipenitēs theſaurizat ſibi
iram in die ire ꝛ reuelationis iuſti iudicij dei: q̄ reddet vni
cuiqꝫ iuxta opa ei'. Hec ḡ ipenitētia. Sic ei vno aliq̄ noīe
poſſumus(vtcūqꝫ)appellare/ꝛ blaſphemiā ꝛ v̄bū ꝫ ſpiri-
tūſanctū qđ remiſſionē nō h̄ꝫ in eternū:hec inq̄ꝫ ipenitētia
Mat.iij. ꝫ quā clamabat ꝛ preco ꝛ iudex dicēs. Penitentiā agite:
et.iiij. appropinq̄bit ei regnū celoꝝ: ꝫ quā dn̄s os euāgelice pre
dicatiōis aperuit:ꝛ ꝫ quā ip̄m euāgeliū in toto orbe p̄di-
candū eſſe p̄dixit:vbi poſtea quā reſurrexit a mortuis: ait
Lu.xxiiij discipulis. Oportebat pati xp̄m ꝛ reſurgere a mortuis ter
tio die:ꝛ p̄dicari in noīe ei' penitētiā et remiſſionē pctōꝝ
p oēs gētes incipiētib' ab hierl'm. Hec oīno ipenitētiam
nō h̄ꝫ remiſſionē:neqꝫ in hoc ſeculo/neqꝫ in futuro:qꝛ peni
tentia ipetrat remiſſionē in hoc ſeculo q̄ valeat in futuro.
L Sed iſta ipenitētia/vel cor ipenitēs q̄ꝫdiu qſqꝫ i hac car-
ij.ſen.diſ. ne viuit:nō pōt iudicari. De nullo eni deſperādū eſt q̄ꝫdiu
xliij.ca.ē patiētia dei ad penitētiā adducit:nec de hac vita rapit im
etiam. piū:q̄ nō mortē vult ipij:q̄ꝫtum vt reuertaꝫ ꝛ viuat. Paga-
Ezech. nus eſt hodie:vn̄ ſcis vtrū ſit futur' craſtino xp̄ianus? Iu
xxxiij. deus infidelis eſt hodie:qđ ſi cras credat in xp̄o? Hereti-
cus ē hodie:qđ ſi cras ſequaꝫ catholicā v̄itatē? Sciſmati
cus eſt hodie:qđ ſi cras amplectaꝫ catholicā pacē? Quid
ſi iſti q̄s in quocūqꝫ genere erroris notas ꝛ tāq̄ꝫ deſperatiſ
ſimos dānas:anteq̄ꝫ finiāt iſtā vitā agāt penitentiā ꝛ inue
niāt verā vitā i futuro? Proinde fratres etiā ad hoc vos
j.Cor.iiij. ammoneat qđ ait apl's. Nolite āte tp̄s q̄c q̄ꝫ iudicare. Hec
eni blaſphemia ſpūs cui nunq̄ꝫ ē vlla remiſſio: q̄m nō oēm
ſed quādā intelleximus:eāqꝫ pſeuerantē duritiā cordis im
penitētis vel diximus/vel inuenimus/vel etiā q̄ꝫtū exiſtima-
uimus oſtendimus:nō pōt in quoq̄ꝫ(vt diximus)dū in hac ad-
huc vita eſt dep̄hendi. Qđ nō iō videaꝫ abſurdū: qꝛ cū hō
vſqꝫ in finē hui' vite i dura ipenitētia pſeuerās: diu mul-
tūqꝫ loquaꝫ aduerſus hāc grām ſpūſſancti euāgeliū tn̄ tā
lōgā cōtradictionē cordis ipenitētis:q̄ſi breue aliqđ v̄bū
appellauit dicēs. Quicūqꝫ dixerit v̄bū cōtra filiū hoīs:re
mitteꝫ ei:q̄ autē dixerit ꝫ ſpm̄ſanctū nō remitteꝫ ei neqꝫ in
hoc ſeculo/neqꝫ in futuro. Hec eni q̄ꝫuis ꝓlixa ſit ꝛ pluri-
bus verbis cōtexta ꝛ ꝓducta blaſphemia:ſolet tn̄ ſcp̄tura
etiā multa verba verbū appellare. Neqꝫ eni vnū v̄bū locu
tus eſt quicūqꝫ ꝓpheta:ꝛ tn̄ ſic legiꝫ. Verbū qđ factū ē ad
j.Tim.v. illū vel ad illū ꝓphetā. Et apl's. Preſbyteri(inq̄t)dupli-
ci honore honoreꝫ:maxime q̄ laborāt i verbo ꝛ doctrina.
Jacobi.j. Nō ait in v̄bis:ſed in verbo. Et ſanct' Jacob'. Eſtote(in
quit)factores v̄bi:ꝛ nō auditores tm̄. Nō ait ꝛ ip̄e v̄borū
ſed verbi:q̄ꝫuis tā multa verba de ſcp̄turis ſanctis i eccle-
ſia celebriter/ꝛ ſolēniter legāꝫ:dicātur:audiantur. Sicut
ḡ q̄ꝫtocūqꝫ tp̄e qſqꝫ noſtrū in p̄dicādo euāgelio laborane-
rit:nō v̄borū ſed v̄bi dr̄ p̄dicator:ꝛ q̄ꝫtocūqꝫ tp̄e quiſqꝫ ve-
ſtrum noſtrā p̄dicationē diligēter atqꝫ inſtāter audierit:
nō v̄boꝝ ſed verbi audiēdi ſtudioſiſſimus nuncupaꝫ. Ita eo
more q̄ ſcripture loquūꝫ ꝛ quē nouit eccl'iaſtica cōſuetudo
qſq̄s vniuerſa ſua vita q̄ iſtā gerit carnē:q̄ꝫtalibet lōgitudi
ne ꝓlongaꝫ:q̄cūqꝫ verba vel ore vel ſola cogitatione locu
tus fuerit corde ipenitēti ꝫ remiſſionē pctōꝝ q̄ fit in eccl'ia:
verbum dicit cōtra ſpm̄ſanctū. Ideo autē nō ſolū v̄bū qđ
dictum fuerit cōtra filiū hoīs: ſed omne ꝓrſus peccatum
ꝛ blaſphemia remitteꝫ hoībus:qꝛ vbi hoc pctm̄ nō fuerit
cordis ipenitētis cōtra ſpm̄ſanctū:quo in eccl'ia pctā ſol-
M uunꝫ: cūcta alia dimittunꝫ. Quō aūt hoc dimittiꝫ:qđ etiā
remiſſionē ipedit alioꝝ? Oīa ergo dimittūtur eis: in q̄b'
nō eſt qđ nunq̄ꝫ dimitteꝫ. In q̄b' ē aūt:quomodo hoc nūq̄ꝫ
dimittiꝫ:nec alia dimittunꝫ:qꝛ oīm remiſſio vinculo iſtius
ipediꝫ. Nō ergo ꝓpterea q̄cūqꝫ dixerit ꝫ ſpm̄ſanctū nō re
mitteꝫ ei:qꝛ in trinitate maior eſt filio ſpūſſanctus: qđ nul-
lus vnq̄ꝫ vel hereticus dixit:ſed q̄m quiſq̄s reſtiterit verita
ti:ꝛ blaſphemauerit veritatē:qđ eſt xp̄s:etiā poſt tantā ſui
p̄dicationē apud hoīes:vt verbū caro fieret/ꝛ habitaret i Joh.j.
nobis:qđ eſt fili' hoīs.i.ip̄e xp̄s:ſi non dixerit verbū illud
cordis ipenitētis ꝫ ſpm̄ſanctū:de q̄ dictū eſt. Qui nō rena Joh.v.
tus fuerit ex aq̄ et ſpū:ꝛ de quo itē dictū eſt. Accipite ſpiri Joh.xx.
tūſāctū:ſi cui dimiſeritis pctā dimittunꝫ ei.i.ſi penituerit
eū:accipiet p h̄ donū remiſſionē oīm peccatoꝝ:ſimul ꝛ hu
ius qđ verbū dixit ꝫ filiū hoīs: qꝛ pctō ignorātie ſiue cō
tumacie/vel cuiuſcūqꝫ blaſphemie nō addidit peccatum
ipenitētie ꝫ donū dei grām ꝛ regenerationis vel recōcilia-
tiōis q̄ fit in eccleſia ſpūſancto. Proinde nec illud ſentien-
dū eſt:ꝙ q̄dā putant ideo remitti verbū qđ dr̄ ꝫ filiū hoīs
nō remitti autē qđ diciꝫ ꝫ ſpm̄ſāctū:qꝛ ꝓpter ſuſceptā car-
nē fact' eſt fili' hoīs xp̄s:qua carne vtiqꝫ maior eſt ſpūſſan
ctus:q̄ ſubſtātia ꝓpria eq̄lis eſt patri ꝛ vnigenito filio ſm
ei' diuinitatē:ſm quā et ipſe vnigenit' fili' equalis eſt pa-
tri ꝛ ſpirituiſancto. Nā ſi h̄ ꝓpterea dictū eſſet: ꝑfecto de
oī blaſphemia taceretꝫ:hec ſola irremiſſibilis videreꝫ q̄ ꝫ
filiū hoīs dr̄ quaſi cū hō ſol' putatur. Cū vero ꝑmiſſum ſit
oē pctm̄:ꝛ blaſphemia remittetur hoīb':qđ etiā apud aliū
euāgeliſtā ita ipoſitū eſt. Oīa dimittenꝫ filijs hoīm pctā Marci.iij
ꝛ blaſphemie q̄b' blaſphemauerint:ꝓculdubio ꝛ illa blaſ-
phemia q̄ cōtra patrē dr̄ iſta generalitate cōcludiꝫ:ꝛ tamē
hec ſola irremiſſibilis definiꝫ q̄ dr̄ ꝫ ſpm̄ſanctū. Nūq̄d nā
ꝛ pater formā ſui accepit:q̄ ſi maior ſpūſſanct'? Nō vtiqꝫ
ſed ideo poſt vniuerſalē cōmemorationē oīm peccatorum
omniqꝫ blaſphemie eminēti' voluit exp̄mere blaſphemiā
q̄ ſit ꝫ filiū hoīs :qꝛ etiā ſi in illo pctō fuerint hoīes obliga
ti:qđ cōmemorauit vbi ait. Si nō veniſſem ꝛ locut' eis fuiſ Joh.xv.
ſem:peccatū nō haberēt:qđ etiā in euāgelio ſm iohannem
valde graue oſtēdit eē pctm̄ vbi ait de ſpū ſctō:cū eum ſe Joh.xvj.
miſſurū eē ꝓmitteret:ille arguet mundū de peccato/ꝛ de
iuſticia/ꝛ de iudicio. De pctō q̄dē qꝛ nō crediderūt in me:
tn̄ ſi nō dixerit illa cordis ipenitētis duritia v̄bum cōtra
ſpm̄ſanctū:etiā hoc qđ dictū eſt ꝫ filiū hoīs remitteꝫ. Hic N
fortaſſis aliq̄s q̄rat vtrū tātūmodo ſpūſſanct' pctā dimit-
tat:an ꝛ pater et fili'? Reſpōdem' ꝙ ꝛ pater ꝛ filius. Ip̄e ei
fili' de patre dicit. Si dimiſeritis pctā hoīb':dimittet vo Mat.vj.
bis ꝛ pater veſter pctā vr̄a. Cui nos quoqꝫ dicim' i orōne
dn̄ica. Pater noſter q̄ es in celis. Atqꝫ inter cetera ꝛ h̄ pe- vbi ſupra.
timus dicētes. Dimitte nobis debita noſtra. De ſeipſo au
tē ait. Vt ſciatis ꝙ habeat fili' hoīs poteſtatē in terra di- Mat.ix.
mittēdi pctā. Si ergo(inq̄s)ꝛ pater ꝛ fili' ꝛ ſpūſſanct' di-
mittūt pctā:cur illa ipenitētia q̄ nūq̄ꝫ dimitteꝫ: tātūmodo
ad ſpūs blaſphemiā dr̄ ꝑtinere:tāq̄ꝫ ille q̄ hoc ipenitentie
pctō fuerit obligat': dono ſpūſſancti reſiſtere videaꝫ:qđ eo
dono fiat remiſſio pctōꝝ? Vbi ꝛ ego q̄ro:vtrū xp̄s eiece-
rit demonia:an ꝛ pater ꝛ ſpūſſanct'? Si ei tātūmodo xp̄s:
q̄d eſt qđ ip̄e dicit. Pater aūt in me manēs ip̄e facit opa? Joh.xiiij
Ita eni dictum eſt. Ipſe facit opa:tanq̄ꝫ filius nō faciat:
ſed pater manens in filio. Cur ergo alio loco dicit. Pater Joh.v.
meus vſqꝫ mō opaꝫ:ꝛ ego operor? Et paulopoſt. Quecūqꝫ vbi ſupra.
eni ille fecerit:hec ꝛ fili' ei' ſilr̄ facit. Qđ alio loco dicit. Joh.xv.
Si opa nō feciſſem in eis q̄ nemo ali' fecit:ita dicit q̄ſi ſol'
faciat. Si aūt hec ita dicunꝫ vt tn̄ inſeparabilia ſint opera
patris:q̄d credendū eſt de ſpirituſancto:niſi qꝛ ꝛ ipſe pari
ter operaꝫ? Nā in eo ipſo loco vn̄ exorta eſt iſta q̄ſtio quā
diſcutim':cū fili' eijceret demonia:ip̄e tn̄ ait. Si ego i ſpi
rituſctō eijcio demonia:igiꝫ ꝑuenit in vos regnū dei. Hic
forte q̄s dicat ſpm̄ſctm̄ dari poti' a patre ꝛ filio q̄ꝫ ſua vo
lūtate aliq̄d operari:ꝛ ad h̄ ꝑtinere qđ dictū eſt:in ſpiritu
ſancto eijcio demonia:qđ nō ip̄e ſpirituſſanct' ſed xp̄s id
faceret ſpū: vt ſic intelligaꝫ qđ dictū eſt:i ſpūſancto eijcio:
tanq̄ꝫ diceret:ſpū eijcio. Solēt q̄ppe ita loq̄ ſcripture. In-
terfecerūt in gladio.i.gladio. Succenderūt in igne. i.igni.
Et accepit ieſus cultros petrinos in q̄bus circūciderat fi Joſue.v.
lios iſrael. Sed q̄ ꝓpterea demūt in ſpūſctō ꝓpriā poteſta
tē:illđ attēdāt qđ a dn̄o dictū legiꝫ. Spūs vbi vult ſpirat. Joh.iij
Illud v̄o qđ apl's ait. Oīa aūt hec operaꝫ vn' atqꝫ idē ſpi j.Cor.xij
rit': verendū eſt ne q̄ſq̄ꝫ arbitreꝫ ꝙ ea nō opereꝫ pater ꝛ fi-
lius:cū in eis operibus cōmemorauit donationes curatio
num/ꝛ operationes virtutū:vbi eſt vtiqꝫ ꝛ expulſio demo-
niorū. Cum v̄o adiungit ꝛ dicit. Diuidēs ꝓpria vnicuiqꝫ vbi ſupra.
ꝓut vult:nōne manifeſtat etiā ſanctiſpirit' poteſtatē :ſed

a patre ⁊ filio plane indiuiduā? Si ergo hec ita dicunẗ: vt
tñ inſepabiliꝰ intelligaẗ opatio trinitatis: ita vt cū opatio
patris dr: nō eā ſine filio ⁊ ſpūſancto intelligaẗ operari: vt
cū operatio filij nō ſine patre ⁊ ſpūſancto: ⁊ cum operatio
ſpūſſancti nō ſine patre ⁊ filio: ſatis notū ē recte credētibꝰ:
vel etiā vt poſſunt intelligētibꝰ: ⁊ illud ideo dictū eē de pa-
Joh. xiiij tre. Ipe facit opa: ꝙ ab illo ſit etiā origo operū: a quo eſt
exiſtentia cooperantiū pſonarū: qꝛ ⁊ filiꝰ de illo natus eſt:
⁊ ſpūſſanctꝰ pncipaliter de illo ꝓcedit de quo natus ē filiꝰ:
Joh. xv. ⁊ cū quo illi cōis eſt idē ſpūs. Et illō ꝙ ait dñs. Si opera
nō feciſſem in eis q̄ nemo aliꝰ fecit: nō ad patrē vel ſpm̄ re-
tuliſſe ꝙ ei nō ſint ī illis operibꝰ cooperati: ſed ad hoīes a
qbꝰ leguntẗ multa facta miracula: ⁊ tñ a nullo q̄ filius fecit.
j. Cori. xij Et qd̄ ait apl's de ſpūſācto. Oia autē hec operaẗ vnꝰ atq̄
idē ſpūs: nō ideo dictū: qꝛ nō ei cooperaẗ pater ⁊ filius: ſʒ
qꝛ in his operibꝰ non ſunt multi ſed vnꝰ ſpūs: et in diuerſis
Q ſuis opatiōibus nō eſt a ſe ipſe diuerſus. Nec tamē inani-
ter ſed rationabiliter ⁊ veraciter dicẗ patrē dixiſſe: non fi-
Luce. iij. liū ⁊ ſpm̄ſanctū. Tu es filiꝰ meꝰ dilectꝰ: in q̄ mihi cōplacui
Sed hoc miraculū de celo ſonabilis verbi: q̄uis ad pſo-
nā pr̄is tm̄mō noſcamꝰ ptinere: cooperatos eē filiū ⁊ ſpm̄
ſanctū nō negamꝰ. Neq̄ enī qꝛ tūc filiꝰ carnē portās cum
hoībꝰ cōuerſabaẗ in terra: iō nō erat etiā in ſinu pr̄is tanq̄
vnigenitū vbū: qn̄ illa de nube vox facta eſt: aut ſapienter
⁊ ſpiritaliter credi pōt: deū patrē operationē vborū ſuorū
ſonātiū atq̄ trāſeuntiū a ſue ſapientie / ſuiq̄ ſpūs coopera
Mat. xiiij tione ſeparaſſe. Eodē mō cū rectiſſime dicamꝰ: nō patrem
nec ſpm̄ſanctū: ſʒ filiū ſup mare ambulaſſe: cuiꝰ vniꝰ caro
erat illa et plante fluctibꝰ innitētes: illud tñ opꝰ tāti mira-
culi patrē et ſpm̄ſanctū coopertos eē q̄s abnuat? Sic ei ⁊
ſolū filiū veriſſime dicimꝰ: ipam ſuſcepiſſe carnē: nō patrē
aut ſpm̄ſanctū ⁊ tñ hāc incarnationē ad ſolū filiū ptinētē:
q̄ſq̄s negat cooperatum patrē aut ſpm̄ſctm̄ nō recte ſapit.
Itē dicimꝰ: nec patrē nec filiū: ſʒ ſolū ſpm̄ſctm̄: ⁊ ī colūbe
Mat. iij. ſpecie: ⁊ ī linguis velut igneis appruiſſe ⁊ ſediſſe: ꝓnūcia-
Actuū. ij. re illis ī q̄s venerat multis ⁊ varijs linguis magnalia dei:
a q̄ tñ miraculo ad ſolū ſpm̄ſctm̄ ptinēte: cooperationē pa
tris ⁊ vbi vnigeniti ſeparare nō poſſumꝰ. Ita q̄q̄ ſingulo-
rū ī trinitate opa trinitas opaẗ vnicuiq̄ operāte: cooperā
tibꝰ duobꝰ: cōuenientē ī tribꝰ agēdi cōcordia: nō ī vno defi-
ciēte efficacia peragēdi. Que cū ita ſint: hinc eſt ꝙ dñs ie-
ſus in ſpūſancto demones eijcit. Neq̄ enī ⁊ ſolꝰ hoc iple-
re nō poterat: atq̄ illud adiutoriū tāq̄ huic opi non ſuffi-
ci ēs aſſumebat: ſed ſpm̄ diuiſum in ſemetipm̄ eo ſpiritu cō
gruebat expelli: quē pater ⁊ filiꝰ indiuiſi ī ſemetipis cōiter
habēt. Sic ⁊ pctā qꝛ pter eccleſiā nō dimittūtur: in eo ſpū
dimitti oportebat: q ī vnū eccl'ia ꝯgregaẗ. Denīq̄ ſi quiſq̄
extra eccleſiā ſuoꝝ peniteat pctōꝝ: ⁊ huiꝰ tāti pctī qd̄ alie-
nū eſt ab eccl'ia dei cor īpenitens habeat: qd̄ ei prodeſt illa
penitētia: cū iſto ſolū vbū dicat ꝯ ſpm̄ſanctū: qd̄ e xneū eſt
ab eccleſia: que accepit hoc donū vt in ea in ſpūſancto fiat
iij. ſen. diſ. remiſſio pctōꝝ? Quā remiſſionē cū trinitas faciat: proprie
xxxvij. ca. tñ ad ſpm̄ſanctū intelligiẗ ptinere. Ipſe enī eſt ſpūs ado-
tertiū vo. ptionis filioꝝ in quo clamamus. Abba pater: vt ei poſſimꝰ
Rom. viij dicere. Dimitte nobis debita nr̄a. Et ī h̄ cognoſcimꝰ: ſicut
Mat. vj. dicit apl's Johānes: qm̄ xp̄s manet in nobis de ſpū quem
j. Joh. iij. dedit nobis. Ipe ſpūs teſtimoniū reddet ſpūī noſtro: qꝛ ſu
Rom. viij mus filij dei. Ad ipm̄ enī ptinet ſocietas q̄ efficimur ī vnū
Philip. ij corpꝰ vnici filij dei. Vñ ſcptū eſt. Si q̄ igiẗ exhortatio in
xp̄o: ſi quod ſolatiū charitatis: ſi q̄ ſocietas ſpūs. Propẗ
hanc ſocietatē illi in quos primitꝰ venit: linguis oīm gen-
tium ſunt locuti: qꝛ p linguas cōſociatior eſt ſocietas ge-
neris humani. Sic oportebat p linguas oīm gentiū ſigni-
ficari iſtā ſocietatē filioꝝ dei ⁊ mēbroꝝ xp̄i futurā in oībꝰ
gentibꝰ: vt quēadmodū tūc ille apparebat accepiſſe ſpm̄-
ſanctū: q loquebaẗ linguis oīm gentiū: ita ſe nūc ille agno
ſcat accepiſſe ſpm̄ſanctū q teneẗ vinculo pacis eccl'ie q dif
Ephe. iiij fundiẗ ī oībꝰ gentibꝰ. Vñ dt apl's. Studētes ſuare vnita
P tem ſpūs in vinculo pacis. Qꝫ aūt ſit ipe ſpūs patris: ipe
Joh. xv. filius dicit De patre ꝓcedit. Et alio loco. Nō ei vos eſtis
Mat. x. q loquimini: ſed ſpūs patris veſtri q loquiẗ ī vobis. Qꝫ ho
Gal. iiij. ipe ſit ⁊ ſpūs filij: apl's dicit. Miſit deꝰ ſpm̄ filij ſui in cor-
da veſtra: clamātē abba pater: hoc eſt clamare facientem.
Nos enim clamamꝰ: ſed in illo: id eſt ipo diffundente cha-
ritatē in cordibꝰ noſtris: ſine qua inaniter clamat quicūq̄
clamat. Vnde itē dicit. Quiſq̄s autē ſpm̄ xp̄i non habet: h̄ Rom. viij
nō eſt eiꝰ. Ad quē ergo ī trinitate ꝓprie ptineret huiꝰ cōio
ſocietatis: niſi ad eū ſpm̄ q eſt patri filioq̄ cōis? Hūc ſpm̄
ꝙ illi nō habeāt q ſunt ab eccleſia ſegregati. Judas apl's
aptiſſime declarauit dicēs. Qui ſeipſos ſegregāt aīales: Jude. j.
ſpm̄ nō habētes. Vñ in ipſa eccleſia etiā illos q p noīs ho
minū q̄uis in vnitate eiꝰ cōſtitutorū q̄dā ſciſmata molie-
bātur. Paulꝰ apls arguēs inter cetera ait. Aīalis aūt hō j. Cori. ij.
nō pcipit q ſūt ſpūs dei: ſtultitia enī eſt illi ⁊ nō pōt intelli-
gi qm̄ ſpiritaliter diiudicaẗ. Oſtēdit qd̄ dixerit. Nō pcipit
id eſt ſciam nō capit vbi. Hos in eccl'ia cōſtitutos paruu-
los dicit: nōdū ſpiritales ſed adhuc carnales: ⁊ lacte alen-
dos nō eſca. Quaſi puulis (inq̄t) in xp̄o lac vobis potū de j. Cor. iij.
di nō eſcā. Nōdū ei poteratis: ſed nec adhuc q̄dē poteſtis
Vbi dicẗ. Nōdū vel nō adhuc: pfecto nō deſperaẗ: ſʒ co
tendiẗ vt ſit aliqn̄ qd̄ nōdū eſt. Adhuc enī eſtis (inq̄t) car-
nales. Et oſtendens vn̄ ſint carnales. Cū enim ſit (inquit)
inter vos emulatio: nonne carnales eſtis: et ſm̄ carnem am
bulatis? Atq̄ idipſū planiꝰ aperiēs. Cū eni q̄s dicat. Ego
(inq̄t) ſum pauli: aliꝰ aūt apollo: nōne hoīes eſtis? Quid ḡ
ē apollo? Quid autē paulꝰ? Miniſtri xp̄i p q̄s credidiſtis
Hi ergo. i. paulꝰ ⁊ apollo cōcordes erāt in vnitate ſpūs: in
vinculo pacis: ⁊ tñ qꝛ eos iſti iter ſe diuidere / ⁊ ꝓ altero in
flari aduerſus alterū ceperant: dicunẗ ⁊ hoīes carnales et
aīales: nō valētes pcipere q ſunt ſpūs dei. Et tñ qꝛ nō ſunt
ab eccl'ia ſegregati: paruuli appellanẗ in xp̄o: quos vtiq̄
vel angelos / vel deos eſſe cupiebat q̄s arguebat: qꝛ hoīes
erāt. i. in his cōtētionibꝰ nō q dei ſunt ſed q hoīm ſūt ſapie
bāt. De illis vo q ſunt ab eccl'ia ſegregati: nō dictum ē: a
q ſunt ſpūs nō pcipiētes: ne ad ſciētie pceptionē referrenẗ:
ſed dictū eſt / ſpm̄ nō habētes. Nō eſt autē cōſequens vt q
habet etiā ſciēdo pcipiat qd̄ hʒ. Habent ergo iſtum ſpm̄ ī
eccleſia cōſtituti puuli in xp̄o: adhuc aīales: adhuc carna-
les: qd̄ habeāt pcipere nō valētes. i. intelligere ⁊ noſſe. Nā
quō eſſent paruuli in xp̄o: niſi renati ex ſpūſancto? Nec mi
rum videri debet ꝙ q̄ſq̄ aliq̄d habet: et qd̄ habet ignorat.
Vt enī taceā de oīpotētis diuinitate atq̄ incōmutabilis
trinitatis vnitate: q̄s facile ſciētia pcipit qd̄ ſit aīa / ⁊ quis
nō hʒ aīam? Poſtremo (vt certiſſime nouerimꝰ) ꝙ paruu-
li in xp̄o nō pcipiētes q ſūt ſpūs dei: hn̄t tamē ſpm̄ dei: pau
lopoſt intueamur quēadmodū eoſipſos increpās ait. Ne- vbi ſupra.
ſcitis qꝛ tēplū dei eſtis: ⁊ ſpūs dei habitat ī vobis? Hoc
vtiq̄ nullo mō diceret ab eccleſia ſegregatis: q dicti ſunt:
ſpm̄ nō habentes. Sed nec ille dicēdus eſt eſſe in eccleſia: Q
⁊ ad iſtā ſocietatē ſpūs ptinere: q ouibꝰ xp̄i corpali tm̄ cō-
mixtione ficto corde miſceẗ. Sanctꝰ enī ſpūs diſcipline fu Sap. j.
giet fictū. Quapropter q̄cūq̄ in ſciſmaticis vel hereticis
cōgregatiōibꝰ / vel potiꝰ ſegregationibꝰ renati baptizanẗ:
q̄uis nō ſint ſpū tanq̄ hiſmaeli ſimiles q ſm̄ carnē natꝰ ē Gal. iiij.
abrahe: nō ſm̄ iſaac q ſm̄ ſpm̄ qꝛ p repromiſſionē: tñ cū ad
catholicā fidē veniūt / ⁊ ſocietati ſpūs aggreganẗ: quē fo-
ris ꝓculdubio nō habebāt: nō eis repetiẗ lauacrū carnis.
Nō enī defuit etiā foris poſitis iſta forma pietatis: ſed ac-
cedit eis q niſi intus nō pōt dari vnitas ſpūs ī vinculo pa
cis. Tales q̄ppe erāt anteq̄ catholici eſſent: de qualibꝰ di-
cit apl's. Habētes formā pietatis: virtutē autē eiꝰ abnegā ij. Tim. iij
tes. Pōt enī eē viſibilis forma palmitis etiā pter vitē: ſed
inuiſibilis vita radicis haberi nō pōt niſi in vite. Proinde j. q. j. cor-
corporalia ſacramēta q portāt ⁊ celebrāt etiam ſegregati poralia.
ab vnitate corporis xp̄i: formā poſſunt exhibere pietatis
Virtꝰ enī pietatis inuiſibilis ⁊ ſpiritalis: ita in eis nō pōt
eē quēadmodū ſenſus nō ſequiẗ hoīs mēbrū qn̄ amputa-
tur a corpore. Que cū ita ſint: remiſſio pctōꝝ qm̄ nō daẗ ni
ſi in ſpūſctō: ī illa eccl'ia tātūmodo dari pōt: q hʒ ſpm̄ſan-
ctū. Hoc enī fit remiſſiōe pctōꝝ: ne pnceps peccati ſpūs q
in ſeipm̄ diuiſus eſt regnet in nobis: vt eruti a ptāte ſpūs
ī mūdi: tēplū deinceps efficiamur ſctī ſpūs: ⁊ a quo mūda-
mur accipiēdo indulgētiā: ipm̄ accipiamꝰ habitatorē ad
faciendā: augendā: pficiendāq̄ iuſticiā. Nā ⁊ in primo eiꝰ Actuū. ij.
aduētu cū hi q eū acceperāt linguis oīm gentiū loquerenẗ
⁊ ſtupētes eos q aderāt alloquereẗ apl's petrꝰ: cōpūcti ſūt
corde. ⁊ dixerūt ad petrū / ⁊ ad apl'os. Quid ergo faciemꝰ
fratres: monſtrate nobis? Et dixit petrus ad eos. Agite

penitentiá: ⁊ baptizeť vnuſq́ſq; veſtrũ in noĩe ieſu xp̃i in re
miſſionẽ pctõꝝ: ⁊ accipietis donũ ſpũſſancti. Vtiq; i eccle
ſia vtrũq; factũ. i. ⁊ pctõꝝ remiſſio: ⁊ doni huiꝰ acceptio in
q̃ erat ſpũſſanctꝰ. Ideo aũt in noĩe ieſu xp̃i: qꝛ cũ eundem
Ioh.xiiij. ſpm̃ſctm̃ ꝓmitteret: quẽ mittit (inq̃t) pater in nomĩe meo.
Neq; enĩ habitat in quoq; ſpũſſanctꝰ: ſine patre ⁊ filio: ſi-
cut nec filiꝰ ſine patre ⁊ ſpũſctõ: nec ſine illis pater. Inſepa
rabilis q̃ppe eſt habitatio quoꝝ ĩſeparabilis opatio: ſed ſi
gillatim plerũq; p creature ſignificationes nõ p ſuá ſubſtã
tiá demóſtranť: ſicut ſua tp̃m ſpacia ſyllabis occupantibꝰ
ſepatim voce ꝓnunciaň: nec tñ a ſeipſis vllis interuallis/
momẽtiſq; tẽpoꝝ ſeparanť. Nõ enim vnq̃ dici poſſunt ſi-
mul: cũ eſſe nõ poſſint niſi ſemp ſimul. Sꝫ vt iã nõ ſemel di-
ximꝰ: ideo remiſſio pctõꝝ qua ĩ ſe diuiſi ſpũs euertiť ⁊ ex-
pelliť regnũ: iõ ſocietas vnitatis eccleſie dei ex̃ quá nõ fit
ip̃a remiſſio pctõꝝ: tanq̃ ꝓpriũ eſt opꝰ ſpũſſancti: patre ſa
ne ⁊ filio cooperãtibꝰ: qꝛ ſocietas eſt quodãmõ patris ⁊ fi-
lij ip̃e ſpũſſanctꝰ. Nã pater nõ cõmuniter habeť pater a fi-
lio ⁊ ſpũſctõ: qꝛ nõ eſt pater amboꝝ. Et filiꝰ non cõiter ha
beť filiꝰ a patre ⁊ ſpũſctõ: qꝛ nõ eſt filiꝰ amboꝝ. Spũs aũt
ſanctꝰ cõiter habeť a patre et filio: qꝛ ſpũs eſt vnus ambo-
rũ. Quiſq́s igiť reꝰ fuerit ĩpenitẽtie ꝯ ſpm̃ in quo vnitas et
ſocietas cõmunionis cõgregaľ eccleſie: nũq̃ illi remitteť
qꝛ hoc ſibi clauſit vbi remittiť: ⁊ merito dãnabiť cum ſpũ
q̃ in ſeipſum diuiſus eſt: diuiſus et ip̃e ꝯ ſpm̃ſctm̃ q̃ in ſeip
N ſum diuiſus nõ eſt. Hoc ipſum ⁊ euãgelica teſtimonia nos
admonẽt: ſi ea pſcrutamur attentius. Nã ⁊ ſm̃ lucá quidẽ
nõ ibi hec dicit dñs: vbi rñdet eis q̃ dixerũt q̃ in principe
demonioꝝ eijcit demones: nõ ei remitti q̃ blaſphemauerit
in ſpm̃ſctũ. Vñ apparet nõ ſemel a dño dictũ hoc: ſed ibi
quoq; nõ negligẽter pretereundũ quo loco dictũ ſit. Loq-
baľ enĩ de his q̃ eũ ꝯfeſſi eſſent vel negarẽt corá hoibꝰ: vbi
Luce.xij. ait. Dico autẽ vobis: q̃cũq; ꝯfeſſus fuerit me corá hoibus
⁊ filiꝰ hoĩs ꝯfitebiť illũ corá angelis dei. Qui aũt negaue-
rit eũ corá hoibꝰ: denegabiť corá angelis. Et ne ex h̃ apl̃i
petri deſperareť ſalꝰ q̃ eũ corá hoibꝰ ter negauit: cõtinuo
ſubiecit. Et oĩs q̃ dicit v̾bũ ĩ filiũ hoĩs remittetur ei: ei au
tem qui in ſpm̃ſanctũ blaſphemauerit nõ remitteť: illa ſcꝫ
blaſphemia cordis ĩpenitẽtis q̃ reſiſtitur remiſſioni pctõ-
rũ q̃ fit in eccl̃ia p ſpm̃ſanctũ. Quá blaſphemiam petrꝰ nõ
mat.xxvj. habuit quẽ mox penituit qñ amare fleuit: victoq; ſpũ qui
in ſeipſum diuiſus eſt: et q̃ eũ vexandum popoſcerat: cõtra
Luce.xxij quẽ ꝓ illo dñs rogauit ne deficeret fides eiꝰ. Accepit etiã
ip̃m cui nõ reſtitit ſpm̃ſctm̃: vt nõ ſolũ ei remittereť pctm̃:
ſꝫ p eũ p̃dicareť ⁊ dareť remiſſio pctõꝝ. Apud duos autẽ
alios euangeliſtas qð narraľ vt de blaſphemia ſpũs hec
ſnĩa diceret: cã extitit ex cõmemoratione ſpũs ĩmũdi: qui
in ſeipſum diuiſus eſt. Dictũ enĩ erat de dño q in p̃ncipe
demonioꝝ eijceret demões. Ip̃e ſe dñs ait in ſpũſctõ eij-
cere demones: vt ſpũs q̃ nõ eſt in ſe diuiſus: eũ q̃ in ſe diui
ſus eſt vincat atq; eijciat. Ille aũt hõ in eiꝰ pditione ma-
neat q̃ ĩ huiꝰ q̃ in ſe diuiſus nõ eſt pacẽ p ĩpenitẽtiá trãſire
Mar.iij. detractat. Hoc enĩ marcꝰ ita narrat. Amen dico vobis: qꝛ
oĩa dimittũť hoibꝰ pctã ⁊ blaſphemie qbꝰ blaſphemaue-
rint: q̃ aũt blaſphemauerit in ſpm̃ſctm̃ nõ hꝫ remiſſionẽ ĩ
eternũ: ſed reus erit eterni delicti. Hec v̾ba dñi cũ dixiſſet:
ſua deinde cõiũxit dicẽs: qm̃ dicebãt ſpiritũ ĩmũdũ habꝫ:
vt oſtẽderet hinc fuiſſe exortã cãm: vt hoc diceret: eo q di-
xiſſent eũ in beelzebub p̃ncipe demonioꝝ demones pelle-
re: nõ qꝛ eſſet blaſphemia q̃ nõ remittiť: cũ ⁊ hec remittaľ ſi
recta penitẽtia cõſequaľ: ſed q hinc (vt dixi) cã extitit: vt
a dño illa ſnĩa ꝓferreť: facta mẽtiõe ſpũs immũdi quẽ ad
uerſum ſeipſum diuiſũ dñs oſtẽdit ꝓpter ſpm̃ſanctũ: q̃ nõ
ſolũ aduerſũ ſe diuiſus nõ eſt: ſed etiã q̃s colligit efficit in-
diuiſos: pctã q̃ aduerſũ ſe diuiſa ſũt dimittẽdo: eoſq; mun
datos inhabitãdo: vt ſit quẽadmodũ ſcriptũ eſt in actibꝰ
Actuũ.iiij apl̃oꝝ. Multitudinis credẽtiũ cor vnũ ⁊ aĩa vna. Cui do
no remiſſionis nõ reſiſtit: niſi q̃ duriciã cordis ĩpenitentis
habuerit. Nã ⁊ alio loco dixerũt iudei de dño: q demoniũ
Ioh.viij. haberet: nec tñ ibi aliq̃d dixit de blaſphemia ſpũſſcti: qm̃
non ita obiecerũt ſpm̃ ĩmũdũ: vt ĩ ſe diuiſus ex ore ip̃oꝝ
poſſit oſtẽdi: ſicut beelzebub a quo eijci demones poſſe di-
xerũt. In hac v̾o lectione ſm̃ mattheũ multo manifeſtius
aperuit dñs qð hic vellet intelligi. i. q ip̃e dicat verbũ ꝯtra

ſpm̃ſctm̃ q̃ vnitati eccl̃ie corde ĩpenitẽti reſiſtit: vbi in ſpũ-
ſancto fit remiſſio pctõꝝ. Hũc enĩ ſpm̃ nõ habẽt: vt iam di- S
ctũ ẽ: q̃ etiã xp̃i ſacramẽta portãtes atq; tractãtes: ab eiꝰ
cõgregatiõe ſeiũcti ſũt. Nã vbi dixit de diuiſione ſathane
aduerſus ſathanam: q ip̃e in ſpũ ſancto eijceret demones:
vtiq; in ſpũ q̃ nõ eſt aduerſus ſeipſum: ſicut ille diuiſus ibi
cõtinuo ne p illos q̃ ſub noĩe xp̃i extra eiꝰ ouile cõuẽticula
ſua cõgregãt: q̃ſq; putaret etiã regnũ xp̃i aduerſum ſe eſſe
diuiſum. Qui nõ eſt mecũ (inq̃t) ꝯ me eſt: ⁊ q̃ nõ cõgregat Mat.xij
mecũ ſpargit: vt illos oſtenderet ad ſe nõ pertinere: qui ex
tra cõgregãdo nollẽt congregare ſed ſpargere. Deĩde ſub
iũxit. Ideo dico vobis: oẽ pctm̃ ⁊ blaſphemia remittetur
hoibꝰ: ſpũs aũt blaſphemia nõ remitteť. Quid ẽ h̃? Ideo
ſola ſpũs blaſphemia nõ remitteť: qm̃ q̃ nõ eſt cũ xp̃o con
tra ip̃m ẽ: ⁊ q̃ cũ illo nõ ꝯgregat ſpargit? Ideo vtiq;. Qui
enĩ nõ cũ illo cõgregat: quõlibet ſub eiꝰ noĩe congreget nõ
habet ſpm̃ſanctũ. Hic oĩno: hic cõpulit nos nõ alibi intel-
ligere fieri remiſſionẽ oĩs pctĩ: oĩſq; blaſphemie: niſi in xp̃i
ꝯgregatione que non ſpargit. Congregaľ q̃ppe in ſpũ ſan
cto q̃ nõ eſt ꝯtra ſeipſum diuiſus: ſicut ille ĩmundus ſpũs.
Et ꝓpterea oẽs cõgregationes vel potiꝰ diſperſiões que
ſe xp̃i eccleſias appellãt: ⁊ ſũt inter ſe diuiſe atq; cõtrarie
vt vnitatis ꝯgregationi q̃ vera eſt eccleſia eiꝰ inimice: nõ
qꝛ videnť eius habere nomen: iccirco ptinent ad eius con
gregationẽ. Pertinerẽt aũt ſi ſpũſſanctꝰ ĩ q̃ ſociaľ hec cõ
gregatio aduerſus ſeipſum diuiſus eſſet. Hoc autẽ qꝛ non
eſt q̃ enĩ nõ eſt cũ xp̃o ꝯ ip̃m eſt: ⁊ q̃ cũ illo nõ ꝯgregat ſpar
git: ideo pctm̃ oẽ atq; oĩs blaſphemia dimitteť hoibus in
hac cõgregatione quá in ſpũſancto ⁊ nõ aduerſus ſeipſum
diuiſo cõgregat xp̃s. Ipſiꝰ aũt ſpũs blaſphemia illa q̃ fit
vt corde ĩpenitẽti huic tãto dei dono vſq; in finẽ vite iſtiꝰ
reſiſtaľ: nõ remitteť. Nã ⁊ ſi q̃ſq; ita ſit ꝯtiꝰ veritati: vt deo
loquẽti nõ ꝓphetis ſed vnico filio: eũ ꝓpter nos eũ vt no
bis in eo loquereť filiũ hoĩs eẽ voluit relucteť: remittetur
ei: cũ penitẽdo conuerſus fuerit ad dei benignitatẽ: q̃ cum Ezech.
mortẽ ipij nollet q̃tũ vt reuertaľ ⁊ viuat: dedit eccleſie ſue xxxiij.
ſpm̃ſanctũ: vt cuicũq; in eo pctã dimitteret: dimitterenť ei
Qui v̾o huic dono extiterit inimicꝰ: vt nõ illud p penitẽ-
tiá petat: ſed ei p ĩpenitẽtiá ꝯtradicat: fit irremiſſibile: non
quodcũq; pctm̃ ſed contẽpta vel oppugnata ip̃a remiſſio
pctõꝝ: atq; ita dr̃ verbũ cõtra ſpm̃ſanctũ cũ ex diſperſiõe j.q.j.ita ſit
ad ꝯgregationẽ nunq̃ veniť: q̃ ad remittẽda pctã accepit
ſpm̃ſanctũ. Ad quá cõgregationẽ etiã ſi p malũ clericũ ſꝫ
tamen catholicũ miniſtrũ reprobũ ⁊ fictũ aliq̃s acceſſerit
corde nõ ficto: in ip̃o ſancto ſpũ remiſſionẽ accepit pctõꝝ
q̃ ſpũs in ſctã eccl̃ia etiã iſto tempe quo velut area cũ pa- j.q.j.ſpiri-
lea trituraľ ſic operaľ vt nulliꝰ verá cõfeſſionẽ aſpneť: nul tuſſanctꝰ.
liꝰ ſimulatione fallaľ: atq; ita reprobos fugiat vt etiã p eo
rum miniſteriũ ꝓbos colligat. Vnũ ğ ſuffugiũ eſt: ne ſit ir
remiſſibilis blaſphemia cor ĩpenitẽs caueaľ: ne aliter pe-
nitẽtia ꝓdeſſe credaľ: niſi vt teneatur eccleſia vbi remiſſio
pctõꝝ daľ: ⁊ ſocietas ſpũs in pacis vinculo cuſtoditur.
Vt potui difficillimá q̃ſtionẽ: ſi tñ aliq̃tenꝰ potui (dño mi
ſerãte atq; adiuuãte) tractaui: q̃cq̃d tñ ĩ eiꝰ difficultate ap
prehendere nõ potui nõ ĩputaľ ip̃i veritati que ſalubriter
pios etiã cũ occultaľ exerceat: ſed infirmitati mee q̃ vel in
telligẽda ꝯſpicere/vel ĩtellecta explicare nõ potui. De his
aũt q̃ forte potuimꝰ ⁊ cogitãdo inueſtigare/⁊ dicẽdo expe
dire: illi ſunt agẽde gratie a quo q̃ſiuimꝰ: a quo petiuimus
ad quẽ pulſauimus: vt haberemus vnde et nos meditãdo
aleremur: ⁊ vobis loquendo miniſtraremus.

¶ De eo qð ſcriptũ eſt ĩ euãgelio ſm̃ eũdẽ. Aut facite arborẽ boná et fructũ eiꝰ bonum ⁊ cetera: vbi etiam multa interſerit de bonitate conſcien tie quam largiſſime declarat. Sermo.xij.

Admonuit nos dñs nr̃ ieſus xp̃s vt bõe arbores A
ſimꝰ: ⁊ fructꝰ bonos habere poſſimꝰ. Ait enim.
[Aut facite arborẽ boná ⁊ fructũ eiꝰ bonũ aut fa Mat.xij.
cite arborẽ malá ⁊ fructũ eiꝰ malũ. De fructu ei
arbor cognoſciť] Vbi ait. Facite arborẽ boná: ⁊ fructũ eiꝰ
bonũ: h̃ itaq; nõ eſt ãmonitio ſꝫ p̃ceptũ ſalubre: cui obediẽ
tia neceſſaria eſt. Qđ autẽ dicit. Facite arborẽ malá et fru
ctũ eius malũ: nõ p̃ceptũ eſt vt facias: ſed ammonitiõe fa-

cias. Cõtra hos enĩ dixit q̃ putabant ſe cũ mali eſſent loq̃
bona poſſe: vl' bona opera habere. Hoc dñs ieſus dicit nõ
poſſe. Prius eſt enĩ mutãdus hõ vt opa mutent̃. Si enim
manet hõ in eo ꝙ malus eſt: bona opera habere nõ põt. Si
manet i eo ꝙ bonꝰ eſt: mala opa habere nõ põt. Quis autẽ
a dño bonꝰ inuẽtus eſt: cũ xp̃s ꝓ ipſis mortuꝰ ſit? Oẽs er
Joh. i. go malas arbores inuenit: ⁊ dedit ptãtẽ filios dei fieri cre
dentibꝰ in noĩe eiꝰ. Quiſq̃s igit̃ hõ hodie bonꝰ eſt. i. arbor
bona: mala inuenta eſt ⁊ bona facta eſt. Et ſi qñ venit ma
las arbores eradicare: vellet vtiq̃ remanere q̃ non digna
eſſet eradicari: ſed venit pierogare miſericordiã: vt poſtea
Pſal. c. exerceret iudiciũ: cui dicit̃. Miſericordiã ⁊ iudiciũ canta:
bo tibi dñe. Dedit ḡ credentibꝰ remiſſionẽ pctõꝝ: noluit cũ
eis ⁊ de pteritis chartis rationẽ hr̃e. Remiſſio eĩ pctõꝝ fa
cit arbores bonas. Diſtulit ſecurim: dedit ſecuritatem. De
Mat. iij. hac ſecuri iohãnes loquit̃ dicens. Iã ſecuris ad radicem
arborũ poſita eſt. Oĩs arbor q̃ nõ facit fructũ bonũ excide
tur: ⁊ in ignẽ mittet̃. De hac ſecuri cõminat̃ paterfamilias
Luce. xiij in euãgelio dicẽs. Ecce triẽniũ eſt ꝙ venio ad hãc arborẽ
⁊ fructũ in ea nõ inuenio. Iã debeo locũ euacuare: ꝓinde
amputet̃. Et intercedit colonꝰ dicẽs. Dñe dimitte eã ꝯ an:
no: circũfodiã eã / ⁊ adhibebo cophinũ ſtercoris: ſi fecerit
fructũ: bene: ſi minus: venies ⁊ amputabis eã. Tãq̃ ꝑ triẽ:
niũ dñs viſitauit genꝰ humanũ: hoc eſt tribꝰ tꝑibꝰ. Quibꝰ ⁊
Primũ tp̃s ante legẽ. Secũdũ tp̃s in lege. Tertiũ qđ mõ
ẽ: tp̃s ẽ gratie. Nã ſi nõ viſitauit genꝰ humanũ ante legem:
vnde abel: vnde enoch: vnde noe: vñ abrahã: vñ iſaac: vñ
iacob: quorũ dñm ſe dici voluit: ⁊ cuiꝰ oẽs gẽtes erant qua
Exo. iij. ſi triũ hoĩm deꝰ eẽt. Et ego ſum (inq̃t) deꝰ abrahã / ⁊ iſaac /
Mat. xxij et iacob. In lege aũt ſi nõ viſitaret: ipſam legem non daret.
Poſt legẽ venit ⁊ ipſe paterfamilias: paſſus eſt: mortuus
eſt ⁊ reſurrexit: ſpm̃ ſanctũ dedit: euãgeliũ ꝑ totũ orbẽ ter:
rarũ p̃dicari fecit: ⁊ adhuc q̃dã arbor infructuoſa ꝑmãſit:
Eſt q̃dã adhuc ꝑs generis humani: q̃ adhuc ſe nõ corrigit
Ephe. iij. Intercedit colonꝰ: ꝓ plebe orabat aplꝰs. Flecto (inq̃t) ge
nua mea ꝓ vobis ad patrẽ: vt in charitate radicati ⁊ fũda
ti: valeatis apprehẽdere cũ oĩbus ſctis q̃ ſit latitudo: lõgi
tudo: altitudo: ⁊ ꝓfundũ. Cognoſcere etiã ſupeminẽtẽ ſciẽ
tiã charitatis xp̃i: vt ipleamini i oẽm plenitudinẽ dei. Fle
ctẽdo genua ꝓ nobis itercedit apđ patrẽfamilias: ne era:
dicemur. Ergo qr̃ neceſſe ẽ vt veniat: agamꝰ vt fructuoſos
nos inueniat. Circũfoſſio arboris: eſt humilitas penitẽtie
Oĩs enĩ foſſa humilis. Cophinũ ſtercoris: ſordes peniten
B tie. Quid enĩ ſtercore ſordidius? Sit ergo vnuſq̃ſq̃ arbor
bona: non ſe arbitretur habere fructus bonos: ſi manet ar
bor mala. Non erit fructꝰ bonus: niſi arboris bone. Muta
i. Timo. vi. cor: ⁊ mutabit̃ opꝰ. Extirpa cupiditatẽ: plãta charitatem
Sicut enĩ ẽ radix oĩm maloꝝ cupiditas: ſic eſt radix oĩm
bonoꝝ charitas. Quid ḡ hoĩes muſitãt inter ſe vl' ꝯtẽdũt:
dicẽtes. Quid eſt bonũ? O ſi ſcires: q̃d ſit bonũ. Qđ habe
re vis nõ eſt valde bonũ: qđ eẽ nõ vis ꝯ eſt bonũ. Vis enim
hr̃e ſanitatẽ corporis / ꝯ eſt bonũ: nec tñ putes magnũ bo:
nũ eſſe qđ hꝫ ⁊ malꝰ. Aurũ ⁊ argẽtũ hr̃e vis: ecce et hoc di:
co bonũ eſt: ſed ſi bñ vſus fuerit. Bene aũt nõ vteris ſi ma:
lus fueris: ac ꝑ hoc aurum ⁊ argentũ malis malũ eſt: bonis
bonũ eſt: nõ qr̃ eos bonos aurũ ⁊ argentũ facit: ſed qr̃ bo:
nos inuenit: in vſum bonũ ꝯuertit̃. Honorẽ habere vis: bo
nũ eſt: ſꝫ ⁊ ꝯ ſi bene vtaris. Q̃ multis honor occaſio exitij
fuit. Diſcernamus ḡ bona opa ſi poſſumus: qr̃ de bonis ar
boribus loquimur. Et hic nihil eſt qđ ſic q̃ſq̃ cogitare de
beat: niſi vt in ſemetip̃m oculos conuertat: in ſe diſcat: ſe
iſpiciat: ſe diſcutiat: ſe querat: ⁊ ſe inueniat: ⁊ qđ diſplicet
necet: qđ placet optet ⁊ plãtet. Cũ eĩ ſe hõ inanẽ inuenerit
melioꝝ bonorũ: vt q̃d ẽ auidꝰ externorũ bonorũ? Ecce q̃d
ꝓdeſt plena bonis archa: inanis cõſciẽtia? Bona vis hr̃e:
⁊ bonꝰ nõ vis eẽ. Nõ vides te erubeſcere ꝯhere bonis tuis?
Si domꝰ tua plena eſt bonis: ⁊ te hꝫ malũ? Quid enĩ eſt qđ
velis hr̃e malũ? Dic mihi. Nihil oĩno nõ vxorẽ / non filiũ /
nõ filiã / nõ ſuũ / nõ ancillã / nõ villã / nõ tunicam / poſtremo
nõ caligã: ⁊ tñ vis habere malã vitã. Rogo te: p̃pone vitã
tuã calige tue. Oĩa que circa iacẽt oculis tuis: elegãtia / ⁊
pulchra tibi chara ſũt: ⁊ tibi ipſe vilis es: fedus es. Si tibi
poſſẽt r̃ndere bona q̃bꝰ eſt plena domꝰ tua: q̃ hr̃e optaſti: q̃
ꝑdere timuiſti: nõne ⁊ tibi clamarẽt. Sicẽ tu nos bona vis
hr̃e: ſic ⁊ nos volumꝰ bonũ hr̃e dñm? Tacita voce iterpel
lãt ꝯ te dñꝫ tuũ. Ecce bona tãta dediſti huic: ⁊ ip̃e malꝰ ẽ.
Quid ei ꝓdeſt qđ hꝫ: qñ eũ q̃ oĩa dedit nõ hꝫ? Querit ergo
aliq̃s admonitꝰ his ꝟbis meis: ⁊ forte ꝯpunctꝰ q̃rit q̃d ſit
bonũ: q̃le bonũ: vñ bonũ? Bñ intellexiſti: ꝯ te q̃rere debere
Rñdebo q̃rẽti ⁊ dicã. Hoc ẽ bonũ: qđ nõ potes iuitꝰ amit
tere. Potes eĩ aurũ ꝑdere ⁊ nolẽs: potes domũ: potes ho:
nores: potes ip̃am carnis ſalutẽ. Bonũ vero q̃ vere bonus
es: nec iuitꝰ accipis: nec iuitꝰ amittis. Quero ḡ q̃le ſit ꝯ bo
nũ? Pſalmꝰ q̃dã admonet nos rẽ magnã forte quã q̃rimꝰ
Ait enĩ. Filij hoĩꝫ: quouſq̃ graues corde? Quid ẽ graues Ps. iiij.
corde? Ut q̃d diligitis vanitatẽ ⁊ q̃ritis mẽdaciũ? Et a ter
go (ait) qđ q̃rendũ eſt. Scitote qm̃ dñs magnificauit ſctm̃
ſuũ. Iã ⁊ xp̃s venit: iã magnificatꝰ ẽ: iã ſurrexit ⁊ aſcẽdit i
celũ: iã nomẽ eiꝰ toto mũdo p̃dicat̃: q̃uſq̃ graues corde?
Sufficiãt p̃terita tp̃a. Iã magnificato illo ſctõ: q̃uſq̃ gra
ues corde? Poſt triẽniu q̃d r̃ſtat niſi ſecuris? Quouſq̃ gra
ues corde? Ut q̃d diligitis vanitatẽ / ⁊ q̃ritis mendaciũ? Ad:
huc vana: adhuc inutilia: adhuc põpatica ⁊ volatica: ita xp̃o
ſctõ magnificato: adhuc iſta req̃rũt̃? Iã clamat ꝟitas: ⁊ t
adhuc q̃rit̃ vanitas? Quouſq̃ ḡues corde? Merito fortit̃
flegellat̃ ꝯ mũdꝰ. Cognouit enĩ iã ꝟba dñi mũdꝰ. Et ſuꝰ (in: Lu. xij.
quit) neſciẽs volũtatẽ dñi ſui ⁊ faciẽs digna: plagis vapula
bit paucis. Quare? Ut q̃rat volũtatẽ dñi ſui. Seruꝰ ḡ neſci
ens volũtatẽ ꝯ erat mũdꝰ añq̃ magnificaret ſctm̃ ſuũ. Ser
uꝰ erat neſciẽs volũtatẽ dñi ſui: ⁊ iõ vapulabat paucis. Ser
uus aũt iã volũtatẽ ſciẽs dñi ſui: ꝯ ẽ mõ ex q̃ magnificauit
deitas ſctm̃ ſuũ: ⁊ nõ faciẽs volũtatẽ eiꝰ vapulabit multis
Quid ergo mirũ ſi mũdus multa vapulat? Seruus ẽ ſciẽs
volũtatẽ dñi ſui: ⁊ faciẽs digna plagis. Non ḡ recuſet va:
pulare multis: qm̃ ſi nõ vult audire p̃ceptorẽ iniuſte patie:
tur vltorẽ: vel nõ murmuret cõtra caſtigatorẽ: cũ videat ſe
plagis dignũ: vt miſericordiã mereat̃ ꝑ xp̃m dñm noſtrũ:
qui viuit ⁊ regnat cũ patre ⁊ ſpiritu ſancto. Amen.

¶ De dño xp̃o ambulãte ſuꝑ aquas maris: ⁊ pe tro titubãte. In euãgelio ſm̃ eundẽ. Sermo. xiij in quo ſpecialiter introducit q̃ſtionẽ ſaluatoris habitam ad petrũ quis nã eſſet et plura alia.

Euangeliũ qđ recẽtiſſime recitatũ ẽ de dño xp̃o B
q̃ ſuꝑ aquã maris ambulauit: ⁊ de aplõ petro q̃ Mat. xiiij
ambulãs timẽdo titubauit ⁊ diffidẽdo merſus:
confidendo rurſus emerſit: admonet nos itelli
gere mare p̃ns ſeculũ eẽ: petrũ ꝟo aplꝫ eccleſie vnice typũ
Ip̃e eĩ petrꝰ i aploꝝ ordine primꝰ: in xp̃i amore ꝓmptiſſi:
mus: ſepe vnꝰ r̃ndit ꝓ oĩbꝰ. Ipſe deniq̃ dño ieſu xp̃o req̃:
renti: quẽ nã hoĩes dicerẽt eũ eẽ: ⁊ opiniones varias hoĩꝫ
diſcipulis reſpõdẽtibꝰ: rurſuſq̃ dño iterrogãte ⁊ dicente.
Uos autẽ quẽ me eẽ dicitis? Rñdit petrꝰ. Tu es xp̃us fi Mat. xvi.
lius dei viui. Unꝰ ꝓ multis dedit r̃ſum: vnitas in multis
Tũc ei dñs ait. Beatꝰ es ſymon bariona: qr̃ nõ reuelauit
tibi caro ⁊ ſanguis: ſꝫ p̃r meꝰ q̃ eſt i celis. Deinde addidit.
Et ego dico tibi. Tãq̃ diceret. Qr̃ tu dixiſti mihi. Tu es
xp̃s filiꝰ dei viui: ⁊ ego tibi. Tu es petrꝰ. Symon q̃ppe añ
vocabat̃. Hoc aũt nomẽ ei vt petrꝰ appellaret̃ a dño ipoſi
tũ ẽ: ⁊ ꝯ vt ea figura ſignificaret eccliã. Qr̃ eĩ xp̃s petra pe
trus ppl's xp̃ianꝰ. Petra enĩ p̃ncipale nomẽ ẽ: iõ petrus a
petra: nõ petra a petro: quõ nõ a xp̃iano xp̃s: ſꝫ a xp̃o xp̃ia
nus vocat̃. Tu es ḡ (inq̃t) petrꝰ: ⁊ ſuꝑ hãc petrã quã cõfeſ
ſus es: ſuꝑ hãc petrã quã cognouiſti dicẽs. Tu es xp̃s fi:
liꝰ dei viui: edificabo eccleſiã meã. i. ſuꝑ meip̃m filiũ dei vi
ui: edificabo eccleſiã meã. Suꝑ me edificabo te: nõ me ſuꝑ
te. Nã volẽtes hoĩes edificari ſuꝑ hoĩes dicebãt. Ego q̃: i. Corin. i.
dẽ ſũ pauli: ego aũt apollo: ego ꝟo cephe: ip̃e eſt petrꝰ. Et
alij q̃ nolebãt edificari ſuꝑ petrũ ſed ſuꝑ petrã: ego aũt ſũ
xp̃i. Aplꝰs aũt paulꝰ vbi cognouit ſe eligi ⁊ xp̃m contẽni.
Diuiſus ẽ (inq̃t) xp̃s? Nũq̃d paulꝰ ꝓ vobis crucifixꝰ eſt?
aut i noĩe pauli baptizati eſtis? Quõ nõ in pauli: ſic nec in
petri: ſꝫ i noĩe xp̃i vt petrꝰ edificaret̃ ſupra petrã: nõ petra
ſuꝑ petrũ. Idẽ ḡ petrꝰ a petra: cognoiatꝰ beatꝰ: eccl'ie fi: i. Retrac.
gurã portãs: apoſtolatꝰ p̃ncipatũ tenẽs: cõtinuo poſt pau xx.
lulũ iã audito ꝙ btũs eẽt: iã audito ꝙ petrꝰ eẽt: iã audito
ꝙ ſupra petrã edificatꝰ eẽt: poſteaq̃ audiuit futurã dñi paſ
ſionẽ: qr̃ p̃dixerat eã cito futurã diſcipul' ſuis diſplicuit ei

Timuit ne pderet morientē:quē ↄfeſſus fuerat vite fontē.
Mat.xvj. Turbat⁹ ē. Abſit a te (inqt) dñe ne fiat iſtō. Propiti⁹ eſto
tibi dñe:nolo te mori. Petr⁹ dicebat xp̄o. Nolo te mori:ſʒ
meli⁹ dicebat xp̄s. Uolo ꝓ te mori. Deniqꝫ cōtinuo repre-
hendit:quē pauloante laudauerat/ꝛ quē beatū dixerat:ſa
thanā appellat. Redi (inqt) poſt me ſathana:ſcādalū mihi
es:n ei ſapis q̄ dei ſūt ſʒ q̄ ſūt hoīʒ. Quid nos vult facere ex
h̄ qd̄ ſum⁹:q̄ ſic culpat q2 hoīes ſum⁹? Uultis ſcire qd̄ nos
Pſ̄.lxxxj velit facere? Audite pſalmū. Ego dixi dij eſtis:ꝛ filij excel
ſi oēs. Sʒ humana ſapiēdo. Uos aūt ſicut hoīes moriemi
ni. Idē ipe petr⁹ pauloante btūs poſtea ſathanas. In mo
mēto vno:īfra pauca ꝟba mirarɨ:differētias attēde cauſa
rū. Quid miraris:qı pauloante btūs/poſtea ſathanas? At
Mat.xvj. tēde cām q̄re beat⁹? Q2 nō tibi reuelauit caro ꝛ ſanguis:ſʒ
pr̄ me⁹ q̄ i celis ē. Ideo beat⁹:q2 tibi nō caro et ſanguis re
uelauit. Si eni caro ꝛ ſanguis h̄ tibi reuelaret de tuo:q2 ꝟo
nō caro ꝛ ſanguis tibi reuelauit:ſʒ pr̄ me⁹ q̄ in celis eſt:de
Ioh̄.xvj. meo nō de tuo. Quare de meo? Q2 oīa q̄ hʒ pater mea ſūt.
Ecce audiſti cām: q̄re beat⁹:ꝛ q̄re petr⁹. Quare aūt illud
qd̄ horreſcim⁹ ꝛ repetere nolum⁹? Quare:niſi q2 ē tuo. Nō
B eni ſapis q̄ dei ſūt:ſed q̄ ſunt hoīm. Hoc intuentes nos ec-
cleſie mēbrū:diſcernam⁹ qd̄ de dei:qd̄ de nr̄o. Tūc eni nō
titubabim⁹:tūc i petrā fundabimur:fixi ꝛ ſtabiles erimus
aduerſus vētos/ībres/flumīa/tētationes videlicet pn̄tis
ſeculi. Illū tn̄ videte petrū q̄ tūc erat figura vr̄a. Mō fidit
mō titubat:mō imortalē ↄfitek:mō timet ne moriak. Pro-
inde q2 eccl̄ia xp̄i hʒ firmos:hʒ ꝛ infirmos: nec ſine firmis
pōt eē:nec ſine infirmis. Ūn̄ dicit apl̄s paul⁹. Debem⁹ au
Rom̄.xv. tē nos firmi infirmoꝝ onera ſuſtinere. In eo q̄ dixit petr⁹
Mat.xvj. Tu es xp̄s fili⁹ dei viui:firmos ſignificat. In eo aūt q̄ tre-
pidat ꝛ titubat ꝛ xp̄m pati nō vult mortē timēdo:vitā non
agnoſcēdo:infirmos eccl̄ie ſignificat. In illo ḡ vno apl̄o
.i. petro in ordīe apl̄oꝝ p̄mo ꝛ p̄cipuo i q̄ figurabak eccl̄ia:
vtrūqꝫ gen⁹ ſignificādū fuit. i. firmi ꝛ infirmi:q2 ſine vtroqꝫ
Mat.xiiij nō eſt eccl̄ia. Hinc eſt ḡ ꝛ qd̄ mō lectū eſt [Dñe/ſi tu es:iu-
be me venire ad te ſup aq̄s.] Si tu es:iube me. Nō ei poſſū
h̄ in me:ſʒ in te. Agnouit qd̄ ſibi eēt a ſe:qd̄ ab illo cui⁹ vo-
lūtate credidit ſe poſſe:qd̄ nulla infirmitas hūana poſſit.
Ergo ſi tu es iube:q2 cū iuſſeris fiet. Qd̄ ego nō valeo p̄ſu
mēdo:tu potes iubēdo [Et dñs:veni inqt] Et ſine vlla du
bitatiōe petr⁹ ad ꝟbū iubētis:alibi ad pn̄tiam ſuſtentātis:
ad pn̄tiam regentis ſine vlla cūctatiōe deſiluit i aq̄s:ꝛ am
Ephe.v. bulare cepit. Potuit qd̄ dñs:nō in ſe/ſed i dño. Fuiſtis ei
aliqn̄ tenebre:nūc aūt lux/ſʒ i dño. Qd̄ nēo pōt i paulo:ne
mo i petro:nemo i alio vllo apl̄oꝝ:h̄ pōt i dño. Ideo bene
j. Cori.j. paul⁹ vtiliter ſe ↄtēnēs:illū ↄmēdās: nūqd̄ paul⁹ (inqt) ꝓ
vobis crucifix⁹ ē:aut i noīe pauli baptizati eſtis? Nō ḡ in
me ſʒ mecū:nō ſub me ſed ſub illo. Ergo ambulauit petr⁹
ſup aq̄s in iuſſu dñi:ſciēs h̄ ſe a ſe hr̄e nō poſſe. Fide valuit
qd̄ hūana infirmitas nō valeret. Hi ſūt firmi eccleſie. At-
tēdite/audite/intelligite/agite. Neqꝫ eni agēdū eſt cū fir-
mis alibi vt ſint infirmi:ſʒ agēdū eſt cū infirmis vt ſint fir
mi. Multos aūt impedit a firmitate:p̄ſumptio firmitatis
pſ̄.lxvij.) Nemo erit adeo firm⁹ niſi q̄ ſe a ſeipſo ſentit infirmū. Plu
uiā volūtariā ſegregās de⁹ hereditati ſue. Quid p̄ceditɨ:q̄
qd̄ dictur⁹ ſū noſtis? Tēperek velocitas:vt ſeqk tarditas.
Hoc dixi ꝛ h̄ dico:audite/capite/facite. Nēo adeo ſit fir-
mus niſi q̄ ſe a ſeipſo ſentit infirmū. Pluuiā ḡ volūtariā:ſi
cut pſalm⁹ dic̄ volūtariā:nō meritoꝝ nr̄oꝝ/ſʒ volūtariam.
Pluuiā ḡ volūtariā ſegregās de⁹ herēditati ſue:eteni īfir
mata ē:tu ꝟo pfeciſti eā:q2 pluuiā volūtariā ſegregaſti:nō
attēdēs hoīm merita ſʒ tuā grām ꝛ miam. Infirmata ē ḡ
ipa herēditas:ꝛ agnīt ſe īfirmā i ſe/vt firma eēt i te. Nō fir
C marek:ſi nō īfirmarek:vt abs te i te pficerek. Uide hui⁹ in-
j. Cori.xv firmitatɨ porticulā. Paulū vide īfirmatū q̄ dixit. Nō ſū
idone⁹ vocari apl̄s:qı pſecut⁹ ſū eccl̄iā dei. Quare ḡ apl̄s
es? Grā dei ſū id qd̄ ſū. Nō ſū idone⁹:ſʒ grā dei ſū qd̄ ſum
Infirmat⁹ ē paul⁹:tu ꝟo pfeciſti eū. Iā ꝟo q2 grā dei ē qd̄
ē:vide qd̄ ſeqk. Et grā ei⁹ i me nō fuit vacua:ſʒ pl⁹ oīb⁹ il-
lis laboraui. Uide ne p̄ſūptiōe pdas:qd̄ infirmitate merui
ſti. Bn̄ h̄ bene. Nō ſū idone⁹ vocari apl̄s:grā ei⁹ ſū qd̄ ſū:
ꝛ grā ei⁹ i me nō fuit vacua. Oīa optime. Sʒ pl⁹ illis oīb⁹
laboraui. Quaſi tibi cepiſti tribuere qd̄ pauloante deo de-
deras. Agnoſce ꝛ ſeq̄re. Nō ego autē:ſʒ grā dei mecū. Bn̄

īfirme firmiſſime erɨ exaltat⁹:q2 nō es ingr̄⁹. Tu es idē ipe
paul⁹:i te paruus:in dño magn⁹. Tu es q̄ ter dñm rogaſti
vt ſtimul⁹ carnis angel⁹ ſathane a q̄ colaphizabaris aufer-
rek a te. Quid tibi dictū ē:qd̄ audiſti qn̄ h̄ petiſti? Sufficit ij. Cor.xij
tibi grā mea:nā ꝟt⁹ i īfirmitate pficik. Eteni īfirmat⁹ ē tu
ꝟo pfeciſti eū. Sic ꝛ petr⁹. Iube me (inquit) venire ad te
ſup aq̄ſ: hō audio:ſʒ nō hoīeʒ rogo. Iubeat de⁹ hō vt poſſit
qd̄ nō pōt hō. Ueni inqt. Et cepit āmbulare ſup aq̄ſ:ꝛ potuit
petr⁹:q2 iuſſerat petra. Ecce qd̄ petr⁹ i dño:qd̄ in ſe? [Ui-
dēs vētū validū timuit. Et cū cepiſſet mergi exclamauit
Dñe pereo:libera me] Preſumpſit de dño:potuit de dño.
Titubauit vt hō:rediuit ad dñm. Si dicebā: mot⁹ ē pes pſ̄.xciij.
me⁹. Pſalm⁹ loqk:ſcti cātici vox ē: ꝛ ſi agnoſcam⁹ ꝛ nr̄a:
imo ſi velim⁹ ꝛ nr̄a ē. Si dicebā mot⁹ ē pes meus. Quare
mot⁹ niſi q2 me⁹? Et qd̄ ſeqk? Mia tua dñe adiuuabit me.
Nō virt⁹ mea:ſed mīa tua. Nūqd̄ eni dñs defuit titubātē:
quē audiuit inuocantē? Ubi eſt illō. Quis inuocauit deū:
ꝛ deſert⁹ ē ab eo? Ubi ꝛ illō. Et oīs q̄ inuocauerit nomē Iohel.ij.
dñi ſalu⁹ erit? Cōtinuo porrigēs adiutoriū dextre ſue:leua
uit mergētē:increpauit diffidētē. [Modice fidei q̄re dubi-
taſti?] De me p̄ſumpſiſti:de me dubitaſti? Eia fratres ſer-
mo ↄcludēd⁹ ē. Attēdite ſeculū q̄ſi mare:vēt⁹ valid⁹ ꝛ ma-
gna tēpeſtas. Unicuiqꝫ ſua cupiditas tēpeſtas eſt. Amas
deū:āmbulas ſup mare:ſub pedib⁹ tuis eſt timor ſcl̄i. Amas
ſeculū:abſorbebit te. Amatores ſuos vorare nouit nō por-
tare. Sʒ cū fluctuat cupiditate cor tuū:vt vincas tuā cupi
ditatē:inuoca xp̄i diuinitatē. Putatɨ tūc eē vētū ↄtriū q̄ſi
eſt hui⁹ ſcl̄i aduerſitas? Qn̄ ei bella:qn̄ tumult⁹:qn̄ fames:
qn̄ peſtilētia: qn̄ cuiqꝫ hoīm ēt ſingulo euenit p̄uata cala-
mitas:tūc putat⁹ vēt⁹ aduerſ⁹:ibi putak īuocād⁹ de⁹. Qn̄
aūt tpali felicitate ſeculū arridet:q̄ſi nō ē vēt⁹ ↄtrius. Noli
huic īterrogare tp̄is trāqllitatē:īterroga ſʒ tuā cupidita-
tē. Uide ſi trāquill⁹ ē in te:vide ſi nō te ſubuertit vēt⁹ inte-
rior. Hoc vide. Magne ꝟtutɨ eſt cū felicitate luctari:ne illi-
ciat:ne corrūpat:ne ipa ſubuertat felicitas. Magne iqꝫ vir-
tutis ē cū felicitate luctari:magne felicitatis ē a felicitate
nō vinci. Diſce calcare ſeculū:memēto fidere te in xp̄o:ꝛ ſi
motus eſt pes tuus:ſi titubas:ſi aliqua nō ſupas : ſi mergi
incipis:dic dñe pereo/libera me. Dic dñe pereo:ne pereas
Sol⁹ eni a morte carnis liberat te:qui mortuus eſt in car-
ne pro te. Conuerſi ad dominum.

¶ De eo de q̄ ſupra:vbi euāgeliū ſupra allegatū
lati⁹ deducit:et p̄ncipaliter exponit hoc qd̄ ie-
ſus aſcēdit in mōtē orare.ꝛc. Sermo.xiiij.

Cum ſanctū euāgeliū legerek audiuim⁹ nautellā A
periclitātē:xp̄m periclitātib⁹ ſubuenietē: petrū Mat.xiiij
xp̄o occurrentē. In qb⁹ oīb⁹ miraculū expecta-
uim⁹:myſteriū req̄ram⁹. Qn̄ ei poſſum⁹ de diui
nis operib⁹ q̄ legunk intellectū alicui⁹ myſtice ſignificatio
nis exſculpere:q̄ſi de abſtruſis fauorū cellis mella p̄duci-
mus:vł xp̄i diſcipulos imitātes: ſpicas manib⁹ ↄfricam⁹
vt ad lactētia grana pueniam⁹:ꝛ i eis vitā īueniam⁹. Aſcē
dit ḡ dñs nr̄ ieſus xp̄s (vt lectū ē) i mōtē ſol⁹ orare. Mōs
altitudo ē. Quid ei i h̄ mūdo alti⁹ celo? Quiſ ꝟo i celū aſcē
dit:nouit optie fides vr̄a. cur ḡt ſol⁹ aſcēdit? Q2 nēo aſcē- Ioh̄.iij.
dit i celū niſi q̄ de celo deſcēdit fili⁹ hoīs q̄ ē i celo. Quis
ꝛ in fine cū venerit ꝛ nos oēs ſua mēbra collegerit ac leua
uerit i celū:ēt tūc ſol⁹ aſcēdit q2 caput cū corpe ſuo vnus
eſt xp̄s. Nūc aūt ſolū caput aſcēdit:mediator dei ꝛ hoīm
hō xp̄s ieſus. Ipe aſcēdit ſol⁹ orare:q2 ipſe aſcēdit ad pa-
trē ꝓ nobis interpellare. Uerūtū ꝟm dū ille orat i excelſo
naucula turbak fluctib⁹ in p̄fundo:q2 inſurgūt fluct⁹:pōt
ipa naucula turbari:ſʒ q2 xp̄s orat nō pōt mergi. Nautel-
lā q̄ppe iſtā frēs eccleſiā cogitate:turbulētū mare h̄ ſcl̄m.
Qn̄ aliqs ipie volūtatɨ:maxie p̄tātɨ pſecutionē idic eccle-
ſie:ꝛ q̄tū i ipo ē xp̄ianū nomē conak extinguere:ſup naui-
culā xp̄i grādis vnda ↄſurgit. Sʒ i his tētationib⁹ erigak
antēna vt ſuſpēſa arbori crucē figuret. Hāc xp̄ian⁹ reſpi-
ciat ꝛ nō deficiat:q2 ſic dic apl̄s petr⁹. Xp̄s ꝓ nobis paſſ⁹ j. Petri.ij
eſt relinquēs nobis exēplū:vt ſeq̄mur veſtigia ei⁹. Dicit ēt
btūs iohes. Sic ei xp̄s ꝓ nob aīaʒ ſuā poſuit:ſic ꝛ nos de j. Ioh̄.iij.
bem⁹ ꝓ frīb⁹ aīas ponere. Huic ḡ antēne.i.cruci xp̄i: ſim-
plex ↄuerſatio ꝛ pura ↄfeſſio tāqꝫ cādētia vela religēk. Et

hec vela nr̃a fluctib⁹ abluant: veſtiſq̃ tēdat vt ſine macla
et ruga iueniat. Q̃ntūlibet mare ſeuiat: vēt⁹ īcūbat int̃ flu
ct⁹ ⁊ fluct⁹: nauis iſta turbet tñ: nō mergat ⁊ currit. Deniq̃
poſteaq̃ nauis hec edificata ē ī hieru̅ſm atq̃ inde ī medio
pelagi hui⁹ fremētis emiſſa ē: eſtuātiū volumia vndarū: ⁊
furentiū flabra vētoꝝ: dū eā huc atq̃ illuc circūferūt: olim
gētiū littorib⁹ apulerūt: pegrīas merces q̃cūq̃ inuenit ad
uexit. Quid enī tā pegrinū in terra nr̃a q̃ꝫ p penitentiā re
Lu. xxiiij missio pctōꝝ regnūq̃ celoꝝ: et tñ oportebat xp̄m pati ⁊ re
ſurgere a mortuis tertia die: ⁊ p̄dicari in noīe eius penitē
tiā ⁊ remiſſionē pctōꝝ p oēs gētes icipiētibus ab hieru̅ſm.
Venit ḡ dñs ad viſitādos diſcipulos ſuos q̄ turbabant in
mari q̄rta vigilia noct̄. Quarta vigilia noctis extrema ps
noct̄. Vigilia vna tres horas hꝫ: ac p h̄ nox q̄tuor vigili
B as hꝫ ternis horis p ſingulas vigilias diſtribut̄. Quarta
ḡ vigilia noctis: h̄ ē pene iā nocte finita Sic veniet in fine
ſeculi iniq̄tatis nocte trāſacta ad iudicādos viuos ⁊ mor
tuos. Venit ei nūc (ſic audiſtis) valde mirabilr̄: ambulās
ſup aq̄s. Surgebāt fluct⁹ ſꝫ calcabant. Fremēs pelag⁹ ſub
dñi veſtigia murmurabat: ſꝫ tñ eū volēs nolens portabat.
Q̃ntūlibet tumores ſeculi poteſtateſq̃ ꝯſurgāt: p̄mit eoꝝ
caput noſtrū caput. Cū v̄o appropinq̄ret nauicule: turba
ti ſūt pre timore diſcipuli: et exclamauerūt putātes phātaſ
ma eē. Quib⁹ dñs ait. Habetote fiduciā: ego ſum: nolite ti
mere. Quid eſt: ego ſū? Nō ſū phātaſma qđ putatis: agno
Mat. xiiij ſcite quē videtis. Ad hāc vocē exilijt petr⁹ ⁊ ait. [Dñe ſi tu
es: iube me venire ad te ſup aq̄s] Si tu es: nō miror q̄ ſoli
dā carnē ſup liquēt̄ elemēti terga ſuſpēdis. Quid enī mi
rū: ſi ꝯditori ſuo creatura famulat? Hoc ego nō miror: fac
qđ mirer: ābulet petr⁹. Fac qđ mirer. Iube me venire ad
te ſup aq̄s. Scio enī q̄ corp⁹ hūanū nature lege nō ſinit in
fluctib⁹ liq̄dis habere fixa veſtigia: ſed accedat donū grē:
et paululū ceſſet lex iſta nature. Si tu es: iube me venire ad
te ſup aq̄s. Tu de⁹ es: ego hō ſū. Voluiſti de meo hr̄e infir
mitatē in carne quā portas: habeā ⁊ ego de tuo poteſtatē
vt vnda me portet. Dñe ſi tu es: iube me venire ad te ſuper
aq̄s. Quō ei mihi ī mari non erit via ſi tu iuſſeris: q̄ ꝓpter
nos fact⁹ es via? [Et dñs: veni] inquit. Nec dubitauit pe
tr⁹: audiuit dñi v̄bū et mox cucurrit ad v̄bū. Cito credidit
q̄ꝛ fidel' hō erat. Sꝫ cū ſurrexiſſet vēt⁹ valid⁹ titubauit: q̄ꝛ
hō erat. Titubatio iſta fratres: q̄ſi mors fidei fuit. Sꝫ vbi
exclamauit: fides iterū reſurrexit. Nō āmbularet niſi crede
ret: ſꝫ nec mergeret niſi dubitaret. In petro itaq̃ cōis oīū
nr̄oꝝ cōſiderāda cōditio ē: vt ſi nos in aliq̄ tētationū vēt⁹
conat ſubuertere: vl' vnda ſubmergere: clamem⁹ ad xp̄m.
Quid ē clamem⁹? Orem⁹: porriget ille manū et eruet de ꝓ
fundo. Etenī man⁹ ei⁹ deducet nos ⁊ cōtinebit nos dexte
ra eius: donec nos ad ſempiterna ſua ꝓmiſſa perducat.

¶ De eo qđ ſcp̄tū eſt ī euāgelio ſm eūdē. Si pec
cauerit ī te frater tu⁹: corripe eū īter te et ip̄m ſo
lū Sermo. xv. vbi de correctiōe frat̄na p̄ncipalr̄
tractat. Parabolā etiā de ſuo cui dñs debitum
dimiſit: q̄ et ꝯſuo miſeri noluit laute explanat.

B
Matthei. xviij. HEſterna die: ſctm̄ euāgeliū admonuit nos nō ne
gligere pctā nr̄oꝝ [Sꝫ ſi peccauerit] inq̄t [in te
frat tu⁹: corripe eū inter te ⁊ ip̄m. Si te audierit
lucrat⁹ es fratrē tuū. Si aūt ꝯtēpſerit: adhibe te
cū duos vel tres: vt in ore duoꝝ vel triū teſtiū ſtet oē v̄bū.
Si aūt ⁊ ipſos cōtēpſerit: dic eccl'ie. Qđ ſi ⁊ eccleſiā cōtē
pſerit: ſit tibi ſic ethnic⁹ ⁊ publican⁹] Hodierna etiā die ad
ip̄am rē ptiet capitulū qđ ſeq̄t: qđ mō (cū legeret) audiui
mus. Cū enī dixiſſet h̄ dñs ieſus petro: ſubiecit ⁊ īterroga
uit mgr̄ꝫ: q̄tiēs ig̃ſceret fratri q̄ ī illo peccaſſet: ⁊ q̄ſiuit vtꝝ
ſufficeret ſepties. [Rn̄dit illi dñs. Nō ſolū ſepties ſed etiā
ſeptuagieſſepties] Deinde narrauit ſilitudinē valde terri
bilē. Q̄ꝛ ſilr̄ eſt regnū celorū hoī patrifamilias q̄ poſuit ra
tionē cū ſuis ſuis: in q̄b⁹ inuenit debitorē decē miliū talē
toꝝ. Et cū iuſſiſſet vt oīa q̄ habebat: ⁊ oīs ei⁹ familia ⁊ ip̄e
vēderet ⁊ d̄bitū ſolueret: aduolut⁹ genib⁹ dñi ſui rogabat
dilationē: meruit remiſſionē. Miſtus eſt enī dñs ei⁹ ſic au
diuim⁹: et oē debitū dimiſit illi. At ille debito liber: ſꝫ iniq̄
tatis ſuus: poſteaq̃ egreſſus eſt a facie dñi ſui: inuenit etiā
ipſe debitorē ſuū q̄ debebat: nō decē milia talētorū q̃tum

ipſi⁹ debitū fuit / ſed cētū denarios: cepit eū in ſuffocatum
trahere / ⁊ dicere. Redde qđ debes. At ille rogabat ꝯſeruū
ſicut ⁊ ip̄e rogauerat dñm: ſꝫ nō talē iſte iuenit ꝯſeruū: q̄lē
ille dñm. Nō ſolū remittere illi debitū noluit: ſꝫ nec dilatio
nē dedit: ꝯtortū; aptēbat ad ſolutionē. Iā d̄bito dño liber
diſplicuit ꝯſuis ⁊ renūciauerūt dño ſuo qđ actū eēt: ⁊ dñs
fecit adeſſe ſuū ⁊ dixit ei. Serue neq̄: cū mihi tāta d̄beres
miſ̄t⁹ tui oīa dimiſi tibi. Nō ḡ ⁊ te oportebat miſereri con
ſerui tui: ſicut ⁊ ego tui miſ̄t⁹ ſū? Et iuſſit oīa q̄ illi dimiſe
rat exigi. Ergo hāc ſilitudinē ad nr̃am inſtructionē ꝓpo
ſuit: ⁊ admonēdo perire nos noluit. Sic (inq̄t) ⁊ vobis fa
ciet pr̄ veſter celeſtis: ſi nō remiſeritis vnuſq̄ſq̃ veſtrū fra
tribus veſtris ex corde v̄ro. Ecce fratres res ī apto ē admo B
nitio vtilis ⁊ valde ſalubris. Obediētia debet: vt qđ iuſſū
ē ipleat: q̄ꝛ oīs hō ⁊ debitor eſt dei ⁊ debitorē hꝫ fratrē ſuū
Quis ē enī q̄ nō ſit debitor dei: niſi in q̄ nullū pōt inueniri
pctm̄? Quis eſt aūt q̄ nō habeat debitorē fratrē: niſi in quē
nēo peccauit? Putaſne q̄ſq̃ ī genere hūano repiri pōt qui
non et ip̄e aliq̄ pctō obſtrict⁹ ſit fratri ſuo? Debitor e ḡ oīs
hō: hn̄s tñ ⁊ ip̄e debitorē. Ideo de⁹ iuſt⁹ cōſtituit tibi regu
lā in debitore tuo: qđ faciet ⁊ ipſe cū ſuo. Duo ſunt enī opa
miē que nos liberāt: q̄ breuiter ipſe dñs poſuit in euāgelio
Dimittite ⁊ dimittet vobis: date ⁊ dabit vobis. Dimittite Luce. vj
⁊ dimittet vobis: ad ignoſcēdū ptiet. Date ⁊ dabit vobis:
ad p̄ſtādū beneficiū ptinet. Qđ ait de ignoſcēdo: ⁊ tuus ti
bi ignoſcit qđ peccas: ⁊ habes aliū cui tu poſſis ignoſcere
Rurſus qđ ptinet ad tribuēdū bn̄ficiū: petit te mēdicus
⁊ tu es dei mēdic⁹. Oēs enī qñ oram⁹ mēdici dei ſum⁹: an
te ianuā magni patriſfamilias ſtamus. Immo etiā ꝓſter
nimur: ſupplices ingemiſcim⁹ aliq̄d volētes accipe: ⁊ ip̄m
aliq̄d ip̄e de⁹ eſt. Quid a te petit mēdic⁹? Panē. Et tu q̄d
petis a deo: niſi xp̄m q̄ dicit. Ego ſum panis viu⁹ q̄ de ce Ioh. vj.
lo deſcēdi? Ignoſci vobis vult̄: ignoſcite. Remittite ⁊ re
mittet vobis. Accipe vultis. Date ⁊ dabit vobis. Sꝫ q̄d in
hac apta pceptione mouere poſſit / audite. In remiſſionē
vbi venia petit: ⁊ ab ignoſcēte debet. Hoc pōt mouere: qđ
⁊ petrū nouit. Quotiēs d̄beo (inq̄t) ignoſcere? Suffic̄ vſq̃
ſepties? Nō ſufficit ait dñs. Nō dico ſepties: ſꝫ ſeptuagi
eſſepties. Iā tu enumera q̄tiēs in te peccauerit frater tu⁹?
Si potuer̄ ꝑuenire vſq̃ ad ſeptuageſimā culpā ⁊ octauā:
vt trāſcas ſeptuagieſſepties: tūc moliris vindictā. Ita ne
verū ē qđ dicit? Et v̄e ita ſe res hꝫ: vt ſi peccauerit ſeptua
gieſſepties: ig̃ſcas. Si autē peccauerit ſeptuagieſocties
iā liceat tibi nō ignoſcere. Audeo dicere: vt etſi ſeptuagieſ
octies peccauerit / ignoſcas. Si aūt peccauerit (vt dixi) ſe
ptuagieſocties: ignoſce. Et ſi centies peccauerit / ignoſce.
Et q̄d dicā totiēs ⁊ totiēs? Oīno q̄tiēs peccauerit: ig̃ſce.
Ergo ego auſus ſū ſupgredi modū dñi mei? Ille ī ſeptua
geſimo ⁊ ſeptio nūero ignoſcēdi limitē fixit: hūc ego limi
tē trāſilire p̄ſumā? Nō ē verū: nō ſū auſus pl⁹ aliq̄d. Ipſū
dñm meū audiui loq̄ntē in ap̄lo ſuo: vbi mod⁹ ⁊ nūer⁹ p̄fi
xus nō ē. Ait ei. Donātes vobiſmetipſis ſiq̄s aduerſus ali Col. iij.
quē hꝫ q̄relā: ſic de⁹ ī xp̄o dōauit vob. Audiſtis formā. Si
ſeptuagieſſepties pctā tibi xp̄us donauit: ſi hucuſq̃ igno
uit ⁊ vltra negauit: pōe ⁊ tu limitē: ⁊ vlteri⁹ noli ig̃ſcere. Si
aūt xp̄s milia pctā pctōꝝ iuenit: ⁊ tñ oīa donauit: noli ſub
ducere miam: ſed poſce illi⁹ nūeri ſolutionē. Nō ei ſine cā C
dñs ſeptuagieſſepties dixit: cū oīno nl'la culpa ſit quā nō
debeat ig̃ſcere. Ecce ille ip̄e ſeru⁹ cui⁹ debēt̄ luēt⁹ ē debi
tor: decē milia talētorū debebat. Puto enī q̄ꝛ decē milia
talētoꝝ / vt parū ſit: decē milia pctōꝝ ſūt. Nolo ei dicere vnū
talētū: qđ oīa pctā ꝯcludat. Seru⁹ aūt ille q̃tū ei d̄bebat?
Cētū denarios debebat. Iā pl⁹ ē q̃ꝫ ſeptuagieſſepties: ⁊ tñ
irat⁹ ē dñs: q̄ꝛ nō dimiſit. Nō ſolū enī cētū pl⁹ ſūt q̃ꝫ ſeptua
gintaſeptē: ſꝫ cētū denarij forte mille aſſes ſūt. Sed q̄d ad
decē milia talētorū? Ac p h̄ oēs culpas q̄ in nos cōmittū
tur: pati ſum⁹ ig̃ſcere: ſi nobis deſideram⁹ ignoſci. Si enī
ꝯſideremus pctā nr̄a ⁊ nūerem⁹: q̄d fctō / q̄d oculo / q̄d aure /
q̄d cogitatōe / q̄d inumerabilib⁹ motib⁹: neſcio vtrū dor
miam⁹ ſine talēto. Ergo q̄tidie petim⁹: q̄tidie diuinas au
res orādo pulſam⁹: q̄tidie nos ꝓſternim⁹ ⁊ dicim⁹. Dimit Mat. vj.
te nobis debita nr̄a: ſic ⁊ nos dimittim⁹ debitoribus nr̄is.
Que debita tua? Oīa: an aliquā ptē? Rn̄debis oīa. Sic ḡ ⁊
tu d̄bitori tuo. Hāc ḡ r'lam pōis: hāc ꝯditionē loq̄ri. h̄ pa
cto ⁊ placito qñ oras ꝯmēoras vt dicas. dimitte nob ſic et

nos dimittimus debitoribꝫ nr̃is. Quid ſibi ḡ vult ſeptua-
gieſſepties? Audite frẽs magnũ myſterium: admirabile ſa-
Luce. iij. cramẽtũ. Qñ dñs baptizatꝰ eſt: lucas euãgeliſta ſctũs ibi
cõmemorauit gñatiões eiꝰ: q̃ ordie: q̃ ſerie: q̃ ſtigmate ad il
Matth. j. lã gñationẽ vẽtũ fuerit: q̃ natꝰ eſt xp̃s. Mattheus cepit ab
Li. j. q̃ſtio abraã ⁊ vẽit vſq̃ ioſeph deſcẽdẽdo. Lucas aũt aſcẽdẽdo
num euan. cepit nũerare. Quare ille deſcẽdẽdo: iſte aſcẽdẽdo? Quia
ca. xxj. matthęꝰ gñationẽ xp̄i cõmẽdabat q̄ deſcẽdebat ad nos: iõ
ij. Retrac. qñ natꝰ eſt xp̃s cepit numerare deſcẽdẽdo. Lucas autẽ q̄
xij. tũc cepit numerare qñ baptizatꝰ eſt xp̃s: ibi eſt initiũ aſcẽ-
ſiõis. Jſte aſcẽdẽdo numerare cepit: numerãdo aũt cõple
uit gñatiões ſeptuaginta ⁊ ſeptẽ. A q̃ nũerabat? Jntẽdite
a q̃. Exorſus eſt nũerare vſq̃ ad ip̃m adã: q̃ pmꝰ peccauit:
⁊ nos cũ pctĩ obligati obligatione gñauit. Peruenit vſq̃
ad adã: ⁊ numerant gñatiões ſeptuagintaſeptẽ. Hoc eſt a
xp̃o vſq̃ ad adã: quas diximꝰ ſeptuagitaſeptẽ. Et ab adã
vſq̃ ad xp̃m ſeptuagitaſeptẽ. Si ḡ nulla gñatio ꝑtermiſſa
eſt: nulla culpa ꝑterit vbi nõ debet ignoſci. Nã ideo ipſius
ſeptuagitaſeptẽ gñatiões enũerauit: quẽ numeꝝ dñs ĩ pec
catoꝝ remiſſiõe cõmẽdauit: qm̃ a baptiſmo cepit nũerare:
D vbi oĩs pctã ſoluunt. Et in hoc fratres adhuc accipite ſa-
cramẽtũ maius. Jn ſeptuageſimoſeptimo numero: myſte
riũ eſt remiſſiõis pctõꝝ. Tot gñatiões iueniunt a xp̃o vſq̃
ad adã. Deide paulo diligẽtiꝰ iterroga ipſiꝰ nũeri ſecretũ:
latebras eiꝰ iquire: pulſa diligentiꝰ vt apiat tibi. Juſticia le
ge dei ↄſtat. Verꝰ eſt. Nã lex in decem ꝓceptis cõmendat:
ideo ille debebat decem milia talẽtoꝝ. Jpſe eſt ille memo-
rabilis decalogus ſcriptꝰ digito dei: traditus populo per
moyſen famulũ dei. Debebat ḡ ille decẽ milia talẽtoꝝ: oĩa
pctã ſignificat ꝓpter nũerũ. Debebat ⁊ ille cẽtũ denarios:
nõ minꝰ ab eodẽ nũero. Nã ⁊ cẽties centũ fit decẽ milia: et
decies deni fit cẽtum. Et ille decẽ milia talẽtoꝝ: et ille de-
cies deni. A legitimo em̃ nũero nõ receſſum eſt: in q̃ vtroq̃
iuenies vtraq̃ pctã. Vterq̃ debitor: ⁊ vterq̃ venie deplo-
rator ⁊ ipetrator: ſꝫ ille ſuꝰ malꝰ: ſeruus igratꝰ: iniquus no
luit repẽdere qđ accepit: noluit ꝓſtare qđ illi indigno ꝓſti-
tum fuit. Videte ergo frẽs. Quiſq̃ icepit a baptiſmo liber
exit: dimiſſa ſunt illi decẽ milia talẽtoꝝ: ⁊ cũ exierit iuenire
hꝫ ↄſeruũ ſuũ debitorẽ. Obſeruet ergo ip̃m pctm̃: quia nu
merꝰ vndenariꝰ tranſgreſſio legis eſt. Lex em̃ denariꝰ: pec
catũ vndenarius. Lex em̃ ꝑ decẽ: pctm̃ ꝑ vndecim. Quare
pctm̃ ꝑ vndeci? Quia trãſgreſſio denarij eſt vt eas ad vn-
denariũ. Jn lege aũt modꝰ fixus eſt: trãſgreſſio aũt pecca
tũ eſt. Jã vbi tranſgrederis denariũ: ad vndenariũ venis.
A deo magnũ myſteriũ figurarum eſt: qñ iuſſum eſt taber-
naculũ fabricari. Multa ibi numeroſa dicta ſunt: ĩ magno
Exodi ſacramento. Jnter cetera vela cilicina iuſſa ſunt fieri: non
xxvj. decẽ ſꝫ vndeci: q2 ꝑ ciliciũ oſtẽdit ↄfeſſio pctõꝝ. Quid aũt
ampliꝰ q̃ris? Vis noſſe omnia pctã ↄtineri numero iſto ſe-
ptuageſimoſeptimo? Septimũ ſolet ꝓ voto cõputari: qm̃
ſeptẽ diebꝰ voluit tp̃s. Et finito ſeptenario: rurſus ad ca-
put redit: vt eadẽ forma voluat. Per hmõi forme reuolu-
tiõis ſecła trãſeũt: a ſeptenario tñ numero nõ recedũt. Oĩa
em̃ pctã dixit: qñ ſeptuagieſſepties dixit: q2 illud vndecim
dictum ſepties: ſſũt ſeptuagieſſepties. Omia ergo dimitti
E pctã voluit: q̃ ea ſeptuageſimo nũero ꝓſignauit. Nemo cõ-
tra ſe teneat non ignoſcẽdo: ne ↄtra illũ teneat qñ orat. Di
cit illi deꝰ. Dimitte: ⁊ dimittet tibi. Sed ego pͥor dimiſi: di-
mitte vel poſtea. Nã ſi nõ dimiſeris reuocabo te: ⁊ q̃cq̃d ti
bi dimiſerã: replicabo tibi. Nõ em̃ mentit veritas: nõ fallit
Matthei aut fallit xp̃s: qui ſubiecit dicẽs. Sic ⁊ vobis faciet pr̃ ve-
xviij. ſter q̃ eſt in celis. Jnuenis patrẽ: imitare patrẽ. Si em̃ imi-
tari nõ vis: exheredari diſponis. Faciet ergo vobis iſta
inq̄t pr̃ veſter celeſtis: ſi nõ remiſeritis vnuſquiſq̃ fratribꝰ
veſtris ex cordibꝰ veſtris. Ne dicas in lingua: ignoſco: et
corde differas. Suppliciũ enim oſtẽdit tibi deꝰ: minando
vindictã. Nouit deꝰ vbi dicas. Vocẽ tuã hõ audiuit: ↄſciẽ
tiã tuã deꝰ ↄſpicit. Si dicis dimitto: dimitte. Meliꝰ eſt cũ
clamas ore ⁊ dimittis in corde: q̃ꝫ blandus ore: crudelis in
corde. Jã ergo obſecrãt pueri idiſciplinati et nolũt vapu-
lare: q̃ ſic ꝑſcribũt nobis qñ volumꝰ dare diſciplinã. Pec-
caui: ignoſce mihi. Ecce ignoui: ⁊ iterum peccat. Jgnoſce:
ignoui. Peccat tertio. Jgnoſce: tertio ignoui. Jã quarto
vapulet. Et ille. Nunq̃d ſeptuagieſſepties te fatigaui? Si

hac ꝑſcriptiõe ſeueritas diſcipline dormiat: repſſa diſcipli
na ſeuit ipunita nequitia. Quid ergo faciẽdum eſt? Corri-
piamꝰ v̄bis: ⁊ ſi opꝰ eſt verberibꝰ: ſed delictũ dimittamus:
culpã vero de corde abijciamus. Jdeo em̃ dñs ſubdidit.
De cordibus veſtris: vt ſi ꝑ charitatẽ iponit diſciplina: de
corde lenitas nõ recedat. Quid em̃ tã piũ q̃ꝫ medicꝰ ferẽs
ferramẽtũ? Plorat ſecãdus et ſecat: plorat vrẽdus ⁊ vrit.
Nõ eſt illa crudelitas: abſit vt ſeuitia medici dicat. Seuit
in vulnꝰ vt hõ ſanet: q2 ſi vulnus palpet hõ ꝑdit. Sic ergo
iſta monuerim fratres mei: vt fratres nr̃os q̃ peccauerint
oĩmodo diligamꝰ de corde nr̃o. Charitatẽ in eos nõ dimit
tamꝰ: ⁊ diſciplinã cũ opus eſt demus: ne ꝑ ſolutionẽ diſci-
pline creſcat nequitia: ⁊ icipiamꝰ ꝓpter deũ accuſari: quia
recitatũ eſt nobis. Peccãtes corã oĩbꝰ corripe: vt ceteri ti j. Tim. v.
morẽ habeãt. Certe ſi q̃s qđ ſolũ eſt verꝝ diſtinguit tẽpora
⁊ ſoluit q̃ſtionẽ: verũ eſt. Si peccatũ in ſecreto eſt: in ſecre-
to corripe. Si peccatũ publicũ eſt ⁊ apertum: publice corri
pe: vt ille emendetur ⁊ ceteri videant.

¶ De eo de q̃ ſ. Si peccauerit ĩ te frr̃ tuꝰ ⁊c̃. Et ď
v̄bis ſalomõis. Ānuẽs ocul' cũ dolo ↄgerit hoibꝰ
meſticiã. Qui aũt arguit palã: pacẽ fac̃. Ser. xvj.

Admonet nos dñs nr̃ nõ negligere iuicẽ pctã no- A
ſtra: nõ q̃rẽdo q̃d repꝰhẽdas: ſꝫ vidẽdo q̃d corri-
gas. Eius q̃ppe dixit acutũ oculũ ad eijciendã Mat. vij.
feſtucã de oculo fratris ſui: q̃ trabẽ in oculo ſuo
nõ hꝫ. Quid aũt hoc ſit: breuiter inſinuo charitati vr̃e. Fe-
ſtuca ĩ oculo ira eſt. Trabes ĩ oculo odiũ eſt. Qñ ergo q̃s
odit iraſcẽtẽ: feſtucã vult de oculo frĩs tollere: ſꝫ trabe ipe-
dit quã ip̃e portat ĩ oclo ſuo. Feſtuca initiũ trabis eſt. Nã
trabes qñ naſcit: pꝛiꝰ feſtuca eſt. Rigando feſtucã ꝑducis
ad trabẽ. Alẽdo irã: malis ſuſpitionibꝰ ꝑducis ad odium.
Multũ aũt itereſt iter pctm̃ iraſcẽtis: ⁊ crudelitatẽ odio ha
bẽtis. Nã ⁊ filijs nr̃is q̃nq̃ iraſcimur. Odiſſe v̄o filios q̃s
iuenit? Jn ipſis quoq̃ pecoribꝰ mr̃ aliq̃ñ bucula ſugẽtem
vitulũ tedio quodã auertit iraſcẽs: ſꝫ viſceribꝰ amplectit
mr̃is. Quaſi tediũ facit cũ ipingit: q̃rit tñ ſi deeſt. Nec da-
mus aliť filijs diſciplinã: niſi aliquãtũ iraſcẽdo ⁊ idignan
do: nec tñ daremus diſciplinã: niſi amãdo. Vſq̃ adeo non
oĩs q̃ iraſcit odit: vt aliq̃ñ magis odiſſe ↄuicat q̃ nõ iraſci-
tur. Fac em̃ puerũ velle in aq̄ fluminis ludere: cuiꝰ impetu
pereat: tu ſi vides ⁊ patiẽter ꝑmittis: odiſti. Tua patiẽtia
illiꝰ mors eſt. Quãto meliꝰ eſt ſi iraſceris ⁊ corrigis: q̃ꝫ nõ
iraſcẽdo iterire ꝑmittis? Odiũ ergo ante oĩa vitandũ eſt:
trabes de oculo eijciẽda eſt. Multũ q̃ppe aliud eſt quãdo
q̃ſq̃ iraſcẽs in aliq̃ v̄bi modũ excedit qđ poſtea deleat pe
nitẽdo: ⁊ aliud eſt obſeruare iſidias icluſas in corde. Multũ
poſtremo itereſt int̃ hec v̄ba ſcripture. Turbatꝰ eſt pre ira Pſal. vj.
oculꝰ meꝰ. De illo aũt q̃d dictũ eſt? Qui odit fratrẽ ſuũ ho- j. Joh. iij.
micida eſt. Multũ itereſt iter turbatũ oculũ ⁊ extictũ. Fe-
ſtuca turbat: trabes extiguit. Hoc ḡ ꝑmũ nobis ꝑſuadea-
mus: vt qđ hodie admoniti ſumꝰ bñ facere atq̃ iplere poſ-
ſimꝰ: ãte oĩa nõ odiſſe. Tũc em̃ qñ trabes nõ eſt ĩ oclo tuo:
vides recte q̃cq̃d fuerit ĩ oclo frĩs tui: ⁊ vim pateris donec
eijcias de oculo frĩs tui: qđ vides nocere oclo frĩs tui. Lu
men qđ in te eſt: nõ te ꝑmittit negligere lumen frĩs tui. Nã
⁊ ſi odiſti ⁊ vis corripe: qũo emẽdas lumen qui ꝑdidiſti lu
men? Dixit em̃ ⁊ hoc apte eadẽ ſcriptura vbi dictũ eſt. Qui
odit frẽm ſuũ homicida eſt. Qui odit autẽ frẽm ſuũ ĩ tene- vbi ſupra.
bris eſt vſq̃ adhuc. Odiũ tenebre ſunt. Nõ põt aũt fieri: vt j. Joh. ij.
q̃ odit alteꝝ nõ ſibi pꝛiꝰ noceat. Jllũ em̃ ledere conat extri-
ſecꝰ: ſe vaſtat itriſecꝰ. Quãtũ aũt animꝰ nr̃ corpore maior
eſt: tm̃ ei ꝓſpicere debemꝰ ne ipſe ledat. Ledit aũt animũ
ſuum: q̃ odit alteꝝ. Et q̃d facturꝰ eſt ei quẽ odit? Quid fa-
cturus? Tollit pecuniã: nũquid fidẽ? Ledit famã: nũquid
ↄſciẽtiã? Quicq̃d nocet: forinſecus nocet. Sibi attẽde q̃d
noceat. Jntꝰ em̃ ſibi ip̃e iimicꝰ eſt: q̃ odit alteꝝ. Sed q2 nõ
ſentit q̃d ſibi mali faciat: in alteꝝ ſeuit: eo piculoſius ſeuiẽs:
q̃ nõ ſentit q̃d ſecũ mali agit: q2 ⁊ ſeuiẽdo ſenſum ꝑdit. Se-
uiſti in inimicũ tuũ: te ſeuiẽte ille nudatꝰ eſt: tu iniquus es.
Multũ intereſt iter nudum ⁊ iniquũ. Jlle ꝑdidit pecuniã:
tu innocẽtiã. Quere q̃s grauiꝰ dãnũ ꝑpeſſus eſt. Jlle ꝑdit
rẽ perituram: tu factus es ꝑiturus. Jdeo debemus amando
corripere: nõ nocẽdi auiditate: ſed ſtudio corrigendi. Ta-

B les ſi fuerim⁹: optīe facim⁹ qđ hodie admoniti ſum⁹. [Si
peccauerit in te frater tuus: corripe illū īter te et ipm̄ ſolū].
Quare illū corripis? Qꝛ tu doles ꝙ peccauerit ī te. Abſit.
Si amore tui id facis: nihil facis. Si amore illi⁹ facis: opti-
me facis. Denicꝫ ī ipſis ṽbis attēde: cui⁹ amore id facere de-
beas: vtrū tui an illi⁹. [Si te audierit (inqͣt) lucrat⁹ es frēꝫ
tuū]. Ergo ꝓpt illū fac vt lucreris illū. Si faciendo lucra-
ris: niſi fecisſes ꝑierat. Quid eſt ḡ ꝙ plericꝫ hoīes iſta pec-
cata ꝯtēnūt ⁊ dicūt. Quid magnū feci? In hoīem peccaui.
Noli ꝯtēnere. In hoīem peccaſti: vis noſſe qꝛ ī hoīem pec
cādo periſti? Si te ille in quē peccaſti corripuerit inter te ⁊
ipm̄ ſolū: ⁊ audieris illū lucrat⁹ eſt te. Quid eſt: lucrat⁹ ē te:
niſi qꝛ perieras ſi nō lucraret te? Nā ſi nō perieras: quō te
lucrat⁹ eſt? Nemo ergo cōtēnat qn̄ peccat in fratrē. Ait eñ
j. Cor. viij quodā loco apl's. Sic aūt peccātes in fratres ⁊ ꝑcutiētes cō
ſciētiā eoꝝ īfirmā: in xp̄m peccatis: ideo qꝛ mēbra xp̄i oēs fa-
cti ſum⁹. Quō nō peccas ī xp̄m: q̄ peccas ī mēbrū xp̄i? Ne
mo ḡ dicat qꝛ nō peccaui in deū: ſꝫ peccaui ī fratrē. In ho
minē peccaui leue pctm̄ eſt aut nullū pctm̄. Forte ideo dicis
leue eſt: qꝛ cito curat. Peccaſti ī frēm: fac ſatis et ſanat⁹ es.
Cito feciſti mortiferā rē: ſed remediū cito inueniſti. Quis
Mat. v. nr̄m ſperet regnū celoꝝ frēs mei: qn̄ dicit euāgeliū. Qui di
xerit frī ſuo fatue: reus erit gehenne ignis? Magn⁹ terror:
vbi ſupra. ſꝫ vide vbi remediū. Si obtuleris mun⁹ tuū ad altare: et ibi
recordat⁹ fueris: qꝛ frat tuus hꝫ aliqͣd aduerſum te: relinq̄
mun⁹ tuū ante altare. Nō iraſcit de⁹: q̄ differs īponere mu
nus tuū. Te qͣrit de⁹ magis ꝙ̄ mun⁹ tuū. Nā ſi malū animū
gerēs aduerſus frēm tuū adueneris cū munere ad deū tuū
rn̄det tibi. Tu periſti: mihi qđ attuliſti? Offers mun⁹ tuū: et
tu nō es mun⁹ dei. Pl⁹ qͣrit xp̄s quē redemit ſāguie ſuo ꝙ̄
qđ tu īueniſti in horreo tuo. Ergo relinq̄ ibi mun⁹ tuū ante
altare: ⁊ vade pri⁹ reconciliari fratri tuo: ⁊ tūc veniēs offer
mun⁹ tuū. Ecce ille reat⁹ gehēne ꝙ̄ cito ſolut⁹ ē. Nōdū re-
cōciliatus: eras gehēne re⁹: recōciliat⁹: ſecurus offers mu-
nus tuū ad altare. Hoīes aūt faciles ſūt ad irrogādas iniu
rias: ⁊ difficiles ad ꝯcordiā reqͥrendā. Pete inqͣt veniā ab
hoīe quē offēdiſti: ab hoīe quē leſiſti. Rn̄det. Nō me humi
Luc. xiiij. liabo. Vel deū tuū audi: ſi fratrē tuū ꝯtēnis. Qui ſe humi-
liat exaltabit. Nō vis te humiliare q̄ cecidiſti? Multū īter
eſt īter ſe humiliātē: ⁊ īter iacētē. Iā iaces ⁊ hūiliare te nō
C vis? Bene diceres: nolo deſcēdere: ſi noluiſſes ruere. Hoc
ergo dꝫ facere q̄ fecit īiuriā. Qui aūt paſſus eſt: qđ dꝫ. Qđ
audiuim⁹ hodie. Si peccauerit ī te frat tu⁹: corripe eū īter
te ⁊ ipm̄ ſolū. Si neglexeris peior es. Ille īiuriā fecit: ⁊ iniu
riā faciendo graui ſeipm̄ vulnere ꝑcuſſit: tu vulnus fratris
tui ꝯtēnis? Tu eū vides perire ⁊ negligis? Peior es tacēdo
ꝙ̄ ille ꝯuiciādo. Qn̄ ergo ī nos aliqͥs peccat: habeam⁹ ma
gnā curā: nō ꝓ nobis. (Nā glīoſum eſt īiurias obliuiſci:)
ſꝫ obliuiſcere īiuriā tuā: nō vuln⁹ fratris tui. Ergo corripe
īter te ⁊ ipm̄ ſolū: intuēs correctioni: parcēs pudori. Forte
eñ pre verecūdia īcipit defēdere pctm̄ ſuū: ⁊ quē vis corre
ctiorē: facis peiorē. Corripe ḡ int te ⁊ ipm̄ ſolū. Si te audie
rit lucrat⁹ es frēm tuū: qꝛ perierat niſi faceres. [Si aūt nō
te audierit] id eſt pctm̄ ſuū q̄ſi iuſticiā defenderit [adhibe
Deutero. illi duos vel tres: qꝛ ī ore duorū vel triū teſtiū ſtat oē ṽbū.
xvij. Si nec ipos audierit: ſit tibi ſicͭ ethnic⁹ ⁊ publican⁹]. No-
li illū deputare iā in nūero fratrū tuoꝝ: nec ideo tn̄ ſal⁹ ei⁹
negligēda eſt. Nā ⁊ ipos ethnicos. i. gētiles ⁊ paganos in
numero qđē fratrū nō deputamus: ſed tn̄ coꝝ ſalutē inqͥri-
mus. Hoc ḡ audiuim⁹ dn̄m ita monētē ⁊ tāta cura ꝑcipiē
Matthei tē: vt etiā hoc adderet ꝯtinuo. Amē dico vobis queſcūqꝫ li
xviij. gaueritis ſup terrā: ligata erūt ⁊ in celo: et qcūqꝫ ſolueritis
xi. q. iij. ce- ſup terrā: ſoluta erūt ⁊ ī celo. Cepiſti hēre frēm tuū tāqꝫ pu-
piſti. blicanū: ligas illū in terra: ſꝫ vt iuſte alliges vide. Nā iniu-
ſta vīcula dirūpit iuſticia. Cū aūt correxeris ⁊ ꝯcordaueris
cū fratre tuo: ſoluiſti illū ī terra. Cū ſolueris ī terra: ſolut⁹
erit ⁊ in celo. Multū non tibi ꝑſtas ſed illi: qꝛ multū nocuit
nō tibi ſꝫ ſibi. Hec cū ita ſint: qđ eſt qđ ait Salomon qđ ex
alia lectione ꝑmitus audiuimus? [Annuēs oculis cū dolo
cōgerit hoīb⁹ meſticiā: q̄ aūt arguit palā: pacē facit]. Quō
corripis illū īter te et ipm̄ ſolū? Metuēdū eſt: ne ſibi cōtra-
ria ſint ꝑcepta diuina. Sed īteligam⁹ eſſe ibi ſummā ꝯcor
diā: nō quēadmodū qdā vani ſapiam⁹ q̄ errātes opinātur
cōtraria ſibi eſſe duo teſtamēta in libris veterib⁹ et nouis:

vt ideo putem⁹ hoc ipm̄ eſſe contrariū: qm̄ illud eſt in Sa-
lomonis libro: hoc in euāgelio. Si aliqͥs īperit⁹ ⁊ calūnia-
tor diuiaꝝ ſcripturaꝝ diceret. Ecce vbi ſibi ꝯtradicūt duo
teſtamenta. Dn̄s dicit. Corripe illū īter te ⁊ ipm̄ ſolū. Sa-
lomon dicit. Qui arguit palā pacē facit: ḡ neſcit dn̄s quid
ꝑceperit. Salomō vult cōtūdi frontē peccātis: xp̄s parcit
pudori erubeſcētis. Ibi eñ ſcriptū eſt. Qui arguit palā pa-
cē facit: hic aūt. Corripe illū īter te et ipm̄ ſolū: nō palā: ſed
in ſecreto ⁊ occulte. Vis noſſe qͥſquis talia cogitas nō ſibi D
repugnare duo teſtamēta: qꝛ illud ī libro Salomonis: hoc
in euāgelio reperitur? Apl'm audi. Certe apl's miniſter eſt
noui teſtamēti. Audi ergo apl'm paulū timotheo ꝑcipiētē
⁊ dicētē. Peccātes corā oīb⁹ argue: vt ⁊ ceteri timorē ha- j. Tim. v.
beāt. Iam nō ſalomonis liber cū euangelio: ſed pauli apl'i
epl'a videt cōfligere. Salomonē paululū ſine iniuria ſepo-
namus: xp̄m dn̄m ⁊ paulū ſeruū eius audiamus. Quid di-
cis dn̄e? Si peccauerit in te frater tu⁹: corripe illū īter te ⁊
ipm̄ ſolū. Quid dicis apl'e? Peccātes corā oīb⁹ argue: vt
ceteri timorē habeāt. Quid facim⁹? Cōtrouerſiā iſtā velut
iudices audimus? Abſit. Immo ſub iudice ꝯſtituti pulſe-
mus: vt nobis aperiri ſperem⁹: fugiam⁹ ſub alas dn̄i dei
nr̄i. Nō eñ apl'o ſuo ꝯtrariū locut⁹ eſt: qꝛ ⁊ ī illo ipe locut⁹
eſt: ſicut dicit. An vultis experimētū ei⁹ accipere: q̄ in me loquit ij. Co. xiij.
xp̄s. Xp̄s in euangelio: xp̄s in apl'o: xp̄s ergo vtrūqꝫ dixit:
vnū ore ſuo: alteꝝ ore ꝑconis ſui: qꝛ qn̄ ꝑco de tribunali ali
qđ dicit: nō ſcribit in geſtis: ꝑco dixit: ſꝫ ille dixiſſe ſcribit:
q̄ ꝑconi qđ diceret īperat. Duo ergo iſta ꝑcepta fratres ſic
audiam⁹ vt ītelligam⁹: ⁊ īter vtraqꝫ ꝑcepta pacati ꝯſtitua
mur: cū corde nr̄o nos ꝯcordem⁹ et ſcriptura ſctā in nulla
parte diſcordat. Veꝝ ē eñ oīno: vtrūqꝫ veꝝ eſt. Sꝫ diſcer-
nere debem⁹ aliqn̄ illud: aliqn̄ illud eē faciēdū: aliqn̄ corri-
piēdū fratrē īter te ⁊ ipm̄ ſolū: aliqn̄ corripiēdū fratrē co-
rā oīb⁹: vt ⁊ ceteri timorē habeant. Si aliqn̄ illud: aliqn̄ il-
lud fecerim⁹: concordiā ſcripturarū tenebim⁹: ⁊ in faciēdo
atqꝫ tēperādo nō errabim⁹. Sed dicit mihi aliqͥs. Quādo
facio illud: qn̄ illud ne tūc corripiā inter me et ipm̄ ſolū: qn̄
debeo corā oībus corripe: aut tūc corripiā corā oībus: qn̄
debeo in ſecreto corripe? Cito videbit charitas veſtra: qđ E
qn̄ facere debeam⁹: ſꝫ vtinā facere pigri nō ſim⁹. Intēdite ij. q. j. Si pec
⁊ videte. Si peccauerit inqͣt in te frater tu⁹: corripe eū īter caueris.
te ⁊ ipm̄ ſolū. Quare? Quia peccauit in te. Quid eſt ī te pec
cauit? Tu ſcis: qꝛ peccauit. Quia eñ ſecretū fuit: in te pec-
cauit: ſecretū qͣre cū corrigis qđ in te peccauit. Nā ſi ſolus
noſti qꝛ peccauit in te: ⁊ eū vis coram oībus arguere: nō es
correptor ſed ꝓditor. Attēde quēadmodum vir iuſtus Io-
ſeph: tāto flagitio qđ de vxore fuerat ſuſpicat⁹: tāta beni-
gnitate pepcit antecꝫ ſciret vn̄ illa ꝯcepat: qꝛ grauidā ſen-
ſerat: ⁊ ſe ad illā nō acceſſiſſe nouerat. Reſtabat itaqꝫ certa
adulterij ſuſpicatio: ⁊ tn̄ qꝛ ipe ſol⁹ ſenſerat: ipſe ſolus ſcie-
bat: qđ de illo ait euāgeliū? Ioſeph aūt cū eēt vir iuſt⁹: et Matth. j.
nollet eā diuulgare. Mariti dolor: nō vindictā qͥſiuit. Vo-
luit ꝓdeſſe peccātī: nō punire peccātē. Cū inqͣt nollet eam
diuulgare: voluit eā occulte dimittere. Hec eo cogitāte: ec
ce angel⁹ dn̄i apparuit ei ī ſomnis ⁊ īdicauit qđ eēt: qꝛ nō
violauit viri thoꝝ: qꝛ de ſpū ſctō ꝯcepat dn̄m āboꝝ. Pec-
cauit ḡ in te frat tu⁹: ſi tu ſol⁹ noſti/ tūc vere ī te ſolū pecca-
uit. Nā ſi multis audiētib⁹ tibi fecit īiuriā: ⁊ ī illos peccauit
quos teſtes ſue iniqͥtatis effecit. Dico eñ frēs chariſſimi ꝙ
⁊ voſipſi in vobiſipſis poteſtis agnoſcere. Quando me au-
diēte fratri meo qͥſqꝫ īiuriā facit: abſit vt a me īiuriā illam
alienā putē. Prorſus ⁊ mihi fecit: imo mihi plus fecit/ cui
putat placere qđ fecit. Ergo ipſa corripienda ſunt coram
oīb⁹: q̄ peccant corā oībus. Ipſa vero corripiēda ſunt ſe-
creti⁹/ q̄ peccant ſecretius. Diſtribuite tp̄a/ ⁊ ꝯcordat ſcri-
ptura. Sic agam⁹/ ⁊ ſic agēdū eſt: nō ſolū qn̄ in nos pecca-
tur/ ſꝫ qn̄ peccat ab aliq̄ vt ab altero neſciat: in ſecreto de-
bem⁹ corripe/ in ſecreto arguere/ ne volētes publice argue
re ꝓdamus hoīem. Nos volum⁹ corripe ⁊ corrigere/ qđ ſi
inimic⁹ qͣrit audire qđ puniat? Nouit eñ neſcio quē homi-
cidā ep̄s/ ⁊ ali⁹ illū nēo nouit. Ego volo illū publice corri
pere/ ⁊ tu qͣris īſcribere. Prorſus nec ꝓdo/ nec negligo/ cor-
ripio in ſecreto/ pono āte oculos dei iudiciū/ terreo cruētā
ꝯſciam/ ꝑſuadeo penitētiā. Hac charitate ꝑditi eē debem⁹.
Vn̄ aliqn̄ hoīes reꝑhēdūt nos ꝙ q̄ſi nō corripiamus/ aut

putãt nos ſcire qđ neſcimꝰ: aut putãt nos tacere qđ ſcimꝰ.
Sȝ forte qđ ſcis ꝛ ego ſcio: ſȝ nõ corã te corripio: qꝛ curare
volo nõ accuſare. Sũt hoĩes adulteri in domibꝰ ſuis: in ſe-
creto peccant: aliqñ nobis ꝓdunt ab vxoribꝰ ſuis plerũqꝫ
zelantibꝰ: aliqñ maritoꝝ ſalutẽ q̃rẽtibꝰ: nos nõ ꝓdimꝰ pa-
F lã: ſȝ ĩ ſecreto arguimꝰ. Ubi cõtigit malũ: ibi moriat̃ malũ.
Nõ tñ vulnꝰ illđ negligimꝰ: ãte oĩa oſtẽdẽtes homini ĩ tali
pctõ ↄſtituto ſauciãqꝫ gerẽti ↄſciam: illđ vulnꝰ eẽ mortife-
rũ: qđ aliqñ q̃ cõmittũt neſcio q̃ ꝑuerſitate ↄtẽnũt: ꝛ neſcio
vñ ſibi teſtimonia nulla ꝛ vana cõquirũt dicẽtes. Pecca-
Heb. xiij. ta carnis deꝰ nõ curat. Ubi eſt qđ hodie audiuimꝰ. Forni-
catores ꝛ adulteros iudicat deus? Ecce qđ attẽde: q̃ſquis
tali morbo laboras: qđ dicit deus audi: nõ qđ tibi dicit fa-
uẽs pctis tuis amicꝰ tuꝰ: aut eadẽ iiq̃tatꝭ cathena ligatus
amicꝰ tuꝰ: vel potiꝰ iimicꝰ tuꝰ ꝛ ſuꝰ. Audi ġ qđ dicit aplſ.
vbi ſupra. Honorabiles inq̃t nuptie in oĩbꝰ et thorus immaculatus.
Fornicatores ꝛ adulteros iudicat deꝰ. Age ergo frat̃: eſto
correctꝰ. Times ne te iſcribat iimicꝰ: ꝛ nõ times ne te iudi
cet deꝰ? Ubi eſt fides: time cũ eſt qñ timeas. Lõge eſt q̃dẽ
dies iudicij: ſȝ vniuſcuiuſqꝫ hoĩs dies vltimꝰ lõge eſſe non
põt: qꝛ breuis eſt vita. Et qꝛ iꝑa breuitas ſemꝑ incerta: qñ
ſit dies tuꝰ vltimꝰ neſcꝭ. Corrige te hodie ꝑpt cras. Proſit
tibi et mõ in ſecreto correctio. Palã eñ loquor: ꝛ ĩ ſecreto
arguo. Aures oĩm pulſo: ſȝ ↄſcĩas quorũdã ↄuenio. Si di-
cerẽ: tu adulter corrige te: ꝑio forte dicerẽ qđ neſcirẽ: for-
te qđ temere audierã ſuſpicarer. Nõ dico: tu adulter corri-
ge: ſȝ q̃ſq̃s in h̃ ꝑplõ adulter corrige te. Publica eſt corre-
ctio: ſȝ ſecreta correctio. Scio: qꝛ ille q̃ timuerit: corrigit ſe.
j. Cor. iij. Nõ dicat ĩ corde ſuo: pctã carnis nõ curat deus. Neſcitis
inq̃t aplſ: qꝛ tẽplũ dei eſtis: et ſpũs ſctũs habitat ĩ vobis?
Quiſqs tẽplũ dei violauerit: diſꝑdet illũ deꝰ. Nemo ſe fal-
lat. Sȝ forte ait aliq̃s. Tẽplũ dei animꝰ meꝰ eſt: nõ corpus
meũ. Adiecit etiã teſtimoniũ. Infelix iterꝑtatio: puniẽda
cogitatio. Fenũ dictũ eſt caro: qꝛ morit̃: ſȝ qđ ad tẽpꝰ mo-
j. Cor. vj. rit̃: nõ reſurgit cũ crĩie. Uis noſſe aptã inde ſnĩam? Ne-
ſcitis (inq̃t idẽ aplſ) qꝛ corpora vr̃a tẽplũ ĩ vobis eſt ſpũs
ſcti: quẽ habetꝭ a deo? Cõtẽnis corporale pctm̃ ↄtẽnas qđ
peccas ĩ tẽplũ: iꝑm corpꝰ tuũ tẽplũ ĩ te eſt ſpũs dei. Iã vi-
de q̃d facias de tẽplo dei. Si eligeres ĩ eccl̃ia facere adul-
teriũ ĩtra iſtos parietes: q̃d te eẽt ſceleratiꝰ? Mõ aũt tuꝑe
es tẽplũ dei: tẽplũ ĩtras: tẽplũ exis: tẽplũ in domo tua ma
nes: tẽplũ ſurgis. Uide q̃d agas: vide ne offẽdas tẽpli ha-
vbi ſupra. bitatorẽ: ne deſerat te ꝛ ĩ ruinã vertarꝭ. Neſcitꝭ inq̃t qꝛ cor-
pora vr̃a (et hoc de fornicatiõe loq̃bat̃ aplſ: ne cõtẽnerent
corporalia pctã) tẽplũ in vobis eſt ſpũs ſcti quẽ habetꝭ a
deo: ꝛ nõ eſtis vr̃i. Empti eñ eſtis ꝓcio magno. Si ↄtẽnis
ꝑuũ tuũ: ↄſidera ꝓciũ tuũ. Scio ego et mecũ oĩs hõ q̃ pau-
lo attẽtiꝰ ↄſiderauerit: neminẽ deũ timẽtẽ ſub ṽbis eiꝰ non
ſe corrigere: niſi q̃ putat qꝛ plꝰ hȝ viuere. Iꝑa res eſt q̃ mul
tos occidit: cũ dicũt cras: cras: ꝛ ſubito oſtiũ claudit̃. Re-
mãſit forꝭ cũ voce coruina: qꝛ nõ habuit gemitũ colũbinũ.
Cras: cras: corui vox. Geme vt colũbꝰ: ꝛ tũde pectꝰ: ſȝ pla
gas tibi dãdo ĩ pectus: ceſus correctꝰ eſto: ne nõ videaris
ↄſciam cedere: ſȝ malã ↄſciam pugnis pauimẽto ſolidiorẽ
G reddere: nõ correctiorẽ. Geme non inani gemitu. Forte eñ
Ezech. dicꝭ tibi: ꝑmiſit mihi deꝰ ĩdulgẽtiã: qñ me correxero: ſecu-
xviij. rus ſum. Lego diuinã ſcripturã. Iniquꝰ in q̃ die cõuerſus
fuerit ab iiq̃tatibꝰ ſuis: et fecerit iuſticiã: oẽs ĩiq̃tates eius
obliuiſcar. Securꝰ ſum: qñ me correxero dat mihi deꝰ ĩdul
gẽtiã de malis meis. Et q̃d ego dicturꝰ ſum ↄ deũ? Recla
maturꝰ dicturꝰ ſum deo: noli illi dare indulgẽtiã? Dicturꝰ
ſum hoc ſcriptũ nõ eẽ: hoc deũ nõ ꝑmiſiſſe? Si iſta dixero:
oĩa falſa dico. Bñ dicis: verꝫ dicꝭ. Indulgẽtiã correctiõis
tue ꝑmiſit deꝰ: negare nõ poſſum: ſȝ dic mihi rogo te. Ecce
ego ↄſentio ꝛ ↄcedo ꝛ cognoſco: qꝛ indulgẽtiã deꝰ ꝑmiſit
tibi. Craſtinũ eñ diẽ: q̃s tibi ꝑmiſit? Ubi mihi legis ĩdul-
gẽtiã te accepturũ ſi te correxerꝭ: lege ibi mihi q̃tũ victurꝰ
ſis. Nõ lego inquis. Neſcis ġ q̃tũ victurꝰ ſis. Eſto corre-
ctꝰ ꝛ ſemꝑ paratꝰ. Noli timere diẽ vltimũ tãq̃ furẽ: q̃ dor-
miẽti ꝑfodiat parietem: ſȝ vigila ꝛ corrige te hodie. Quid
☞ differs ĩ craſtinũ? Lõga vita erit. Iꝑa lõga bona ſit. Prã
diũ bonũ lõgũ nẽo differt: ꝛ vitã malã lõgã vis hr̃e? Utiqꝫ
ſi lõga erit: melius bona erit. Si breuis erit: bñ factũ eſt vt
bona ꝑducerent̃. Sic aũt hoĩes negligũt vitã ſuã vt nolint
hr̃e malã niſi iꝑam. Uillã emis: bonã q̃rꝭ. Uxorẽ vis ducẽ
re: bonã eligꝭ. Filios tibi vis naſci: bonos optas. Caligas
locas ꝛ nõ vis malas: ꝛ vitã amas malã? Quid te offendit
vita tua quã ſolã vis malã: vt int̃ oĩa bõa tua ſolꝰ ſis malꝰ?
Ergo fratres mei ſi aliquẽ vr̃m vellẽ in parte corripe: for-
te audiret me: multos vr̃m publice corripio: oẽs me laudãt.
Audiat me aliq̃s: nõ amo ĩ voce laudatorẽ: ꝛ in corde ↄtẽ-
ptorẽ. Cũ eñ laudas et nõ te corrigis: ↄtra te teſtis es. Si
malꝰ es: ꝛ qđ dico placet tibi: diſplicet tibi: q̃ſi malꝰ diſpli-
cueris tibi: correctꝰ placebis tibi. Qđ nudiuſtertiꝰ (niſi fal
lor) dixi: ĩ oĩbꝰ ṽbis meis ſpeculũ ꝓpono. Nec mea iſta ſũt
ṽba: ſȝ dñõ iubẽte loquor: q̃ terrẽte nõ taceo. Nã q̃s nõ eli-
geret tacere: et rõnẽ de vobis nõ reddere? Sȝ iã ſuſcepimꝰ
onꝰ qđ ab humerꝭ nr̃is excutere nõ poſſumꝰ nec debemus.
Audiſtis fr̃es mei: cũ epl̃a ad hebreos legeret̃. Obedite ꝑ- Heb. xiij.
poſitꝭ vr̃is ꝛ ſubditi eſtote: qꝛ iꝑi vigilãt ꝓ aĩabꝰ vr̃is: tãq̃
rõnẽ reddituri ꝓ vobis: vt cũ gaudio h̃ faciãt ꝛ nõ cũ triſti
cia. Nõ eñ expedit vobis. Qñ facimꝰ iſta cũ gaudio? Qñ
videmꝰ hoĩes ꝓficere ĩ ṽbis dei? Qñ laborat cũ gaudio
oꝑariꝰ ĩ agro? Qñ attẽdit ĩ arborẽ ꝛ fructũ videt: qñ attẽ-
dit ſegetẽ ꝛ fructu aree ꝓſpicit vbertatẽ: non ſine cã labo-
rauit: nõ ſine cã dorſũ curuauit: nõ ſine cã manꝰ attriuit: nõ
ſine cã frigꝰ ꝛ eſtꝰ tolerauit. Hoc ẽ qđ ait. Ut cũ gaudio h̃
faciãt ꝛ nõ cũ triſticia. Nõ eñ expedit vobis. Nũq̃d dixit:
nõ illis expedit? Sȝ dixit nõ expedit vobis. Nã illi ꝓpoſiti
qñ ↄtriſtant̃ de malis vr̃is: expedit illis: iꝑa triſticia: ꝓdeſt
illis: ſȝ nõ expedit vobis. Nihil aũt nobis volumꝰ expedi-
re: qđ nõ expedit vobis. Simul ergo in dominico agro fra-
tres bonũ oꝑemur: vt ſimul de mercede gaudeamus.

¶ De eo qđ ſcriptũ eſt in euangelio ſm̃ eũdẽ. Si
vis venire ad vitã ſerua mãdata. In quo ſermõe
p̃ĩcipaliter de vita determinat beata. Ser. xvij.

Dixit dñs cuidã adoleſcẽti. [Si vis vẽire ad vi- A
tã: ſerua mãdata]. Nõ dixit: ſi vis venire ad vitã Mat. xix.
eternã: ſȝ ſi vis vẽire ad vitã: eã diffiniẽs vitã q̃ fue
rit eterna vita. Huiꝰ ġ vite amorẽ nos penitus cõ
mẽdemus. Etenĩ amat̃ ꝛ q̃liſcũqꝫ vita iſta: ꝛ iꝑam q̃lẽcũqꝫ
erũnoſam: miſerã finire hoĩes timẽt ꝛ paueſcũt. Hic vidẽ-
dũ eſt: hinc ↄſiderãdũ: quẽadmodũ amãda ſit eterna vita:
qñ ſic amat̃ miſa iſta ꝛ q̃nqꝫ finiẽda vita. Cõſiderate fr̃es
q̃tũ amãda ſit vita: vbi nũq̃ finias vitã. Amas ġ iſtã vitã
vbi tñ laboras: curris: ſatagis: ãhelas: ꝛ vix enumerant̃ q̃
neceſſaria ſũt ĩ miſa vita. Semiare: arare: nouellare: nauĩ-
gare: molere: coq̃re: texere: ꝛ poſt hec oĩa finire habes vitã.
Ecce q̃ pateris ĩ miſa iſta quã diligis vita: ꝛ putas te ſemꝑ
victurũ: ꝛ nũq̃ moriturꝫ? Tẽpla: ſaxa: marmora: ferro: plũ-
boqꝫ ↄſolidata: tñ cadũt: ꝛ hõ nũq̃ ſe putat moriturꝫ? Diſci
te ġ fr̃es q̃rere eternã vitã: vbi iſta nõ tolerabitꝭ: ſȝ in eternũ cũ
deo regnabitis. Qui eñ vult vitã (ſicut dicit ꝓpheta) dili- pſ. xxxiij.
git dies videre bonos. Nã ĩ diebꝰ malis mors potiꝰ optat̃
q̃ vita. Nõne audimꝰ ꝛ videmꝰ hoĩes ĩ aliq̃bꝰ tribulatiõibꝰ
ꝛ ãguſtijs ꝛ ↄflictatiõibꝰ ꝛ egritudinibꝰ dũ ſunt ↄſtituti: et
vidẽt ſe laborare nihil aliud dicere. Deꝰ mitte mihi mortẽ:
accelera dies meos: ꝛ aliqñ venit egritudo: currit̃: adducũ
tur medici: ſolidi ꝛ munera ꝑmittunt̃. Dicit tibi iꝑa mors.
Ecce aſſum: quã paulo ãte a dñõ petebas: q̃d me mõ fuge-
re vis? Inueni te falſatorẽ: et miſere vite amatorẽ. De his
aũt diebꝰ quos agimꝰ ait aplſ. Redimẽtes tp̃s: qm̃ dies Ephe. v.
mali ſunt. Nõ ſunt ġ dies mali q̃s agimꝰ ĩ corruptela huiꝰ
carnis: in tãta vel ſub tãta ſarcina corruptibilis corporis:
ĩter tãtas tẽtatiões: ĩter tãtas difficultates: vbi falſa volu
ptas: nulla ſecuritas gaudij: timor torquẽs: cupiditas aui-
da: triſticia arida? Ecce q̃ malos dies: et nemo vult finire
iꝑos malos dies: multũqꝫ hinc rogãt hoĩes deũ vt diu vi-
uãt. Quid eſt aũt diu viuere: niſi diu torq̃ri? Quid eſt aliud
diu viuere: niſi q̃ malos dies malis diebꝰ addere? Et cum
creſcũt pueri: q̃ſi accedũt illis dies ꝛ neſciũt qꝛ minuunt̃ ꝛ
iꝑa eſt falſa cõputatio. Creſcentibꝰ enim decedũt dies po-
tius q̃ accedũt. Conſtitue alicui homini nato (verbi grã) Sermo-
octogita annos: quicq̃d viuit de ſumma minuit. Et inepti ne. j. b.
hoĩes gratulant̃ plurimis natalicijs: tã ſuis q̃ filioꝝ ſuoꝝ.
O virũ prudentẽ: ſi tibi vinũ minuat̃ in vtre triſtaris: dies
perdis ꝛ gaudes? Mali ergo ſunt dies: ꝛ eo peiores qꝛ diu

gunt. Sic blādit hic mūdꝰ: vt nemo velit finire erūno ſam
vitā. Uera eñ vita vel btā hec eſt: cū reſurgimꝰ et cū xp̄o
regnabimꝰ. Nā et impij reſurrecturi ſunt: ſed in ignē ituri.
Uita itaqꝫ nō eſt niſi beata. Et vita beata eſſe non pōt niſi
eterna: vbi ſunt dies boni: nec multi ſed vnꝰ. Ex ↄſuetudi:
ne huiꝰ vite appellati ſunt dies. Dies ille neſcit ortū: neſcit
occaſum. Illi diei nō ſuccedit craſtinus: q2 nō p̄cedit cum
heſternus. Hunc diē vel hos dies ⁊ hanc vitā ⁊ verā vitā
in ꝓmiſſis habemus. Alicuius ergo operis merces eſt. Si
enim mercedem amamꝰ: in opere nō deficiamus: et in eter:
num cum chriſto regnabimus.

¶ De duobꝰ cecis ſedētibꝰ ſecꝰ viā ⁊ clamātibꝰ.
Dñe miſerere nři fili dauid. In euāgelio ſm̄ eūdē.
In q̄ etiā ſinglarit̄ itroducit ac exponit clamorē
cecorū: q̄d etiā ſit clamare ad dñm ⁊c̄. Ser. xviij.

A Bene nobiſcū nouit ſctitas veſtra dñm noſtrum
⁊ ſaluatorē ieſum xp̄m medicū nře ſalutis eſſe ⁊
ſalutis eterne: ⁊ ad hoc cum ſuſcepiſſe infirmita:
tem nature noſtre ne ſempiterna eſſet infirmitas
nřa. Aſſumpſit eñ corpus mortale ī quo occideret mortē.
ij. Cor. xiij. Et q̄uis crucifixꝰ eſt ex īfirmitate nřa: ſicut ait apl's: ſꝫ vi:
Rom. vj. uit ī v̄tute dei. Eiuſdē apl'i verba ſunt. Et q2 iā nō morit̄:
⁊ mors ei vltra nō dñabit̄. Hec ergo bñ nota ſunt fidei nře:
ſimul ⁊ hoc ↄſequēs eſt: vt nouerimꝰ oīa miracula q̄ corpo:
raliter fecit valere ad admonitionē nřam: vt ꝑcipiamꝰ ab
eo q̄d nō eſt trāſitoꝝ neqꝫ in finē abituꝝ. Oculos reddidit
cecis: q̄s erat vtiqꝫ mors aliq̄n clauſura: reſuſcitauit lazaꝝ
iteꝝ moritoꝝ. Et q̄cūqꝫ ad ſalutē corpoꝝ fecit: non ad h̄ fe
cit vt ſempiterna eēnt: cū tñ daturꝰ ſit etiā ipi corpori in fi
ne ſempiternā ſalutē. Sꝫ q2 illa q̄ nō videbant̄ nō credebā:
tur: ꝑ iſta tꝑalia q̄ videbant̄ edificauit fidē ad illa q̄ non vi:
debant̄. Nemo itaqꝫ fřes dicat nō facere iſta mō dñm nřm
ieſum xp̄m: et ꝓpter hoc p̄ſentibꝰ eccl'ie tꝑibꝰ p̄ora p̄pone:
re. Quodā q̄ppe loco idē dñs vidētibꝰ ⁊ ideo credētibꝰ p̄
ponit eos q̄ nō vidēt ⁊ credūt. Nāqꝫ eouſqꝫ illo tꝑe diſcipu
loꝝ eiꝰ nutabat infirmitas: vt quē videbant iā reſurrexiſſe:
etiā ↄtractādū putarēt vt crederēt. Non ſufficiebat oculis
q̄ viderēt: niſi ⁊ manꝰ admouerent̄ mēbris: ⁊ cicatrices re:
cētiū vulneꝝ tāgerent̄: vt ille q̄ dubitabat diſcipulus: repē
Joh. xx. te tactis ⁊ cognitis cicatricibꝰ exclamaret. Dñs meꝰ ⁊ deꝰ
meꝰ. Cicatrices oſtēdebāt eū: q̄ oīa vulnera ī alijs ſanaue:
rat. Nūq̄d nō poterat dñs ſine cicatricibꝰ reſurgere? Sed
in corde diſcipuloꝝ vulnera nouerat: ꝑp̄t q̄ ſanāda cicatri
ces ī corpore ſuo ſeruauerat. Et q̄d dñs illi ↄfitēti ac dicēti:
vbi ſupra. Dñs meꝰ ⁊ deꝰ meꝰ? Quia vidiſti inq̄t credidiſti: beati q̄ nō
viderūt ⁊ crediderūt. Quos dixit fřes: niſi nos? Nō q2 ſo:
los nos ſꝫ ⁊ poſt nos. Poſt paruū eñ tp̄s poſtea q̄ꝫ ab ocu
lis mortalibꝰ receſſit vt firmaret̄ in cordibꝰ: q̄cūqꝫ credide:
runt nō vidētes crediderūt: et magnū meritū habuit fides
eoꝝ: cui fidei cōparāde: coꝝ tñ admouerūt ꝑtū: nō ⁊ palpā:
tē manum. Hec ḡ fecit dñs vt inuitaret ad fidē. Hec fides
nūc feruet ī eccl'ia toto orbe diffuſa. Et nūc maiores ſani:
tates oꝑat̄: ꝑp̄t q̄s nō eſt dedignatꝰ tūc exhibere illas mi:
nores. Sicut eñ animꝰ melior eſt corpore: ſic ⁊ melior ſalꝰ
animi q̄ꝫ ſalꝰ corporis. Modo caro ceca nō aꝑit oc'los mi:
rac'lo dñi: ⁊ cor cecū aꝑit oc'los ſmōe dñi. Modo nō reſur
git mortale cadauer: reſurgit aīa q̄ mortua iacebat in viuo
cadauere. Modo aures corporis ſurde nō aperiunt̄: ſed q̄ꝫ
multi hñt aures clauſas cordis: q̄ tñ v̄bo dei penetrāte pa
teſcūt: vt credāt q̄ nō credebāt: ⁊ bñ viuāt q̄ male viuebāt:
⁊ obediāt qui nō obediebāt: ⁊ dicimꝰ ille credidit: ac mira:
B mur cū audimꝰ de his q̄s aliq̄n duros noueramꝰ. Cur er:
go nūc miraris credētē: innocētē: deo ſeruiētē: niſi q2 ↄſpi:
cis vidētē quē noueras cecū: ↄſpicis viuentē quē noueras
mortuū: ↄſpicis audiētem quē noueras ſurdū? Nā videte
alit̄ mortuos: de q̄bꝰ mortuis dicebat dñs cuidā ideo tar:
Mat. viij. dandi ne dñm ſeq̄ret̄: q2 ſepelire patrē volebat. Sine iquit
mortuos ſepelire mortuos ſuos. Certe mortuos ſepulturi
nō ſunt corpore mortui: q2 ſi h̄ eēnt mortua corpora ſepeli:
re nō poſſent. Tñ mortuos eos vocat. Ubi: niſi intꝰ in aīa?
Sicut eñ etiā viſibilit̄ plerūqꝫ ī domo ītegra et ſalua: dñs
eiuſdē domꝰ mortuꝰ iacet: ſic ī corpore ītegro multi habēt
Ephe. v. intus aīam mortuā: et hos excitat apl's. Surge q̄ dormis:
exurge a mortuis ⁊ illumiābit te xp̄s. Ipſe illumiat excecā
tū: q̄ excitat mortuum. Eius enim voce ꝑ apl'm clamat̄ ad
mortuū. Surge q̄ dormis. Cecus luce illumiābit̄ cū reſur
rexerit. Surdos aūt q̄ꝫ multos ante oculos ſuos dñs itue:
Mat. xj. bat̄ cū diceret. Qui hꝫ aures audiēdi audiat. Quis eñ āte
illū ſine corporis auribꝰ ſtabat? Quas ergo alias aures ni
ſi iterioris hoīs req̄rebat? Itē q̄les oculos q̄rebat cū loq̄:
ret̄ vtiqꝫ vidētibꝰ: ſꝫ vidētibꝰ ꝑ oculos carnis? Nā cū ei di
Joh. xiiij. ceret philippꝰ: Dñe oſtēde nobis p̄rem et ſufficit nobis: bñ
q̄dē hoc itelligebat vt demōſtratꝰ pr̄ poſſit ſufficere: ſꝫ cui
nō ſufficiebat equalis pr̄i: quomō ſufficeret pr̄? Quare aūt
nō ſufficiebat? Quia nō videbat̄. Quare nō videbat̄? Quia
nōdū erat ſanꝰ oculꝰ vñ poſſit videri. Hoc eñ q̄d in carne
dñi videbat̄: his oculis nō ſoli diſcipuli viderūt q̄ honora:
uerūt: ſꝫ ⁊ iudei q̄ crucifixerūt. Qui ḡ aliter ſe videri vole:
bat: alios oc'los req̄rebat. Et ideo ſic r̄ndit dicēti. Oſtēde
nobis p̄rem ⁊ ſufficit nobis. Tāto tꝑe vobiſcū ſum et non
me cognouiſtis. Philippe: q̄ me videt: videt ⁊ patrem. Et
vt interim fidei oculos ſanaret: p̄riꝰ admonet̄ ſm̄ fidem vt
poſſit ad ſpeciē ꝑuenire. Et ne ſic putaret philippꝰ cogitā:
dū deū q̄uo videbat ī corpore dñm ieſum xp̄m: ſtatī ſubie:
cit. Nō credis q2 ego in p̄re et pr̄ in me? Iā dudū dixerat.
Qui me videt: videt et p̄rem. Sed nōdū hꝫ philippꝰ ſanū
oculū vñ videret p̄rem: atqꝫ ideo nec vñ videret ip̄m filiū
pr̄i coequalē. Itaqꝫ aciē mentis adhuc ſauciā ⁊ tātā lucē
aſpicere nō valētē: ſanādā atqꝫ firmādā fidei medicamētis
fomētiſqꝫ ſuſcepit ⁊ ait. Nō credis q2 ego ī p̄re et pr̄ in me
eſt? Qui ḡ nōdū pōt videre q̄d demōſtraturus eſt dñs: nō
q̄rat p̄us videre q̄d credat: ſꝫ p̄us credat vt poſſit oculꝰ ſa:
nari q̄ videat. Sola eñ forma ſui exhibebat̄ ſuilibus ocu Phil. ij.
lis: q2 ille q̄ nō rapinā arbitratꝰ eſt eē eq̄lis deo: ſi ab eis q̄s
ſanari voluit iā videri poſſit eq̄lis deo: non opꝰ haberet ſe:
metip̄m exinanire: ⁊ formā ſui accipe. Sꝫ q2 nō erat vñ vi
deret̄ deꝰ: ⁊ erat vñ videret̄ hō: q̄ deꝰ erat factꝰ eſt hō: vt id
q̄d videbat̄ ſanaret illud vñ nō videbat̄. Ipſe eñ alio loco
ait: Bti mundo corde: q̄m ipi deū videbūt. Poterat vtiqꝫ Mat. v.
philippus r̄ndere ⁊ dicere. Dñe: ecce te video. Talis ne eſt
pat̄ q̄le eſt hoc q̄d video: q̄m dixiſti. Qui videt me videt et Joh. xiiij.
p̄rem? Anteq̄ꝫ hoc r̄nderet philippꝰ; vel fortaſſe anteq̄ꝫ co:
gitaret: cū dixiſſet dñs. Qui videt me videt ⁊ p̄rem: ↄtinuo
ſubiūxit. Nō credis q2 ego ī p̄re: ⁊ pr̄ ī me eſt? Illo eñ ocu
lo nōdū videre poterat: nec p̄rem nec equalē pr̄i filiū: ſꝫ vt
ſanaret̄ oculꝰ ad vidēdū: inungēdꝰ erat ad credēdū. Ideo C
anteq̄ꝫ videas q̄d videre nō potes: crede q̄d nōdum vides.
Ambula ꝑ fidē: vt ꝑuenias ad ſpeciē. Species nō letifica:
bit in patria quē fides nō ↄſolat̄ in via. Sic eñ dicit apl's.
Q̄diu ſumꝰ ī corpore: ꝑegrinamur a dño. Statiqꝫ ſubne: ij. Coꝝ. v.
ctit: q̄re a dño ꝑegriamur: q̄uis iā crediderimꝰ. Per fidē
inq̄t ambulamꝰ: nō ꝑ ſpeciē. Tota igit̄ oꝑa vřa fřes ī hac
vita eſt ſanare oculū cordis vñ videt̄ deꝰ. Ad h̄ ſacroſctā
myſteria celebrant̄: ad h̄ ſmo dei p̄dicat̄: h̄ exhortationes
eccl'ie morales: id eſt pertinētes ad corrigēdos mores: ad
emēdādas carnales cōcupiſcētias: ad renūciādū nō voce
tñ ſꝫ mutata vita huic ſcl'o: ad hoc q̄cq̄d agūt diuine ſan:
cteqꝫ lr̄e: vt purget̄ illō iteriꝰ ab ea re q̄ nos īpedit ab aſpe:
ctu dei. Sicut eñ oculꝰ factꝰ ad hāc lucē tꝑalē vidēdā et
q̄uis celeſtē tñ corporeā atqꝫ ↄſpicuā: nō ſolū hominibꝰ ſꝫ
etiā viliſſimis animātibꝰ. Ad h̄ eñ factꝰ eſt vt hāc lucē vi:
deat: tñ ſi aliq̄d iniectū fuerit vel irruerit vñ turbet̄: ſeclu:
dit̄ ab hac luce: ⁊ q̄uis eum ſua p̄ñtia circūfundat: ille tñ ſe
auertit atqꝫ abſens eſt. Nō ſolū autē abſens ſit ꝑturbatiōe
ſua a luce p̄ñti: ſꝫ etiā penalis illi eſt lux ad quā vidēdā fa
ctus eſt. Sic et oculis cordis ꝑturbatꝰ atqꝫ ſauciatꝰ auer:
tit ſe a luce iuſticie: nec audet eā cōtēplari nec valet. Quid
turbat oculū cordis? Cupiditas/auaricia/iniq̄tas/ↄcupi:
ſcētia ſecl'aris/claudit: excecat oculū cordis. Et tñ quomō
q̄rit̄ medicus cū oculꝰ carnis turbatꝰ eſt: q̄uo nō differt̄ vt
aꝑiat̄ atqꝫ purget̄ ⁊ ſanet̄: vñ lux iſta videat̄? Currit̄: nemo
req̄eſcit: nemo differt ſi vel ſtipula ī oculo cadat. Solē cer:
te quem ſanis oculis videre volumꝰ deus fecit. Multo eſt
vtiqꝫ lucidior ille q̄ fecit: nec huiꝰ ḡn̄is lux eſt q̄ ꝑtineat ad
oculū mētis. Lux illa eſt eterna ſapiētia. Fecit aūt te deꝰ
o hō ad imaginē ſuā: daret ne tibi vñ videres ſolem quē fe
cit: ⁊ nō tibi daret vñ videres eum q̄ te fecit? Cū te ad ima:

ginē ſuã fecerit: dedit et hoc. Utrūq; dedit tibi: ſed multū
hos ocl'os exteriores diligis: multū illū īteriorē negligis.
Detritū portas atq; ſauciatum: pena tibi eſt ſi ſe voluerit
oſtēdere fabricator tu⁹: pena eſt oculo tuo ãteq̃ curet̃ atq;
Geñ. iij. ſanet̃. Nã ꝛ ī paradiſo peccauit adã: ꝛ abſcondit ſe a facie
dñi. Cū haberet ġ cor ſanū pure ꝯſcīe: gaudebat ad pñtiã
dei. Poſtq̃ pctõ ocul⁹ ille ſauciat⁹ eſt: cepit lucē formida-
re diuinã: refugit ī tenebras atq; in denſa lignoꝝ: ꝟitatē fu
giēs: vmbras appetēs. Ergo frēs mei: qm̃ ꝛ nos inde nati
j. Cor. xv. ſum⁹: ꝛ ſicut dicit aplš. In adã oēs moriunt̃. Oēs eñ nos
duo hoīes aliqñ fuim⁹. Si noluim⁹ obtēperare medico vt
nõ egrotarem⁹: obtēperemus vt ab egritudine liberemur.
D Dedit nobis ꝑcepta medic⁹ ſanis: dedit ꝑcepta medic⁹ ne
Mat. ix. medico idigerem⁹. Nõ op⁹ eſt īdigere ſanis medicus: ſed
egrotãtib⁹. Sani ꝑcepta ꝯtēpſim⁹: ꝛ experimento ſenſim⁹ in
quãtã pnicīē nr̃am ꝑceptū illud ꝯtēpſerim⁹. Egrotare iã
cepim⁹: laboram⁹ ī lecto: īfirmati ſum⁹: ſ; nõ deſperemus.
Quia eñ ad medicū venire nõ poteram⁹: ipe ad nos veni-
re dignat⁹ eſt. Nõ ꝯtēpſit ſauciū ꝯtēpt⁹ a ſano. Non deſti-
tit dare alia ꝑcepta lãguēti: q̃ pͥma cuſtodire noluit ne lan-
gueret: tãq̃ diceret. Certe experimēto ſenſiſti vey me dixiſ-
ſe qñ dixi. Noli tãgere hoc. Sanare ġ tãdē ꝛ reuiuiſce. Ec
ce porto īfirmitatē tuã. Bibe amay calicē: tu eñ tibi feci-
ſti. Precepta illa mea q̃ ſano data ſunt tã dulcia: tam labo
rioſa contēpta ſunt. Cepiſti laborare: ſanari non potes niſi
amay calicē biberis. Calicē tētationū qb⁹ abūdat hec vi
tã: calicē tribulationū: anguſtiarū: paſſionū. Bibe inqt: bi-
be vt viuas. Et ne rideret ei lãguid⁹. Nõ poſſum: nõ fero:
nõ bibo ꝓꝛ biberat medicus ſanus vt bibere nõ dubitaret
egrot⁹. Quid eñ amarū eſt ī tali poculo qð ille nõ biberit?
Ioh. ix. Si ꝯtumelia: ꝓꝛ audiuit cū demões expelleret. Demoniū
Mat. xij. h;: ꝛ qð in beelzebub eijcit demonia. Uñ et vt ipe ꝯſolaret̃
Mat. x. egros ait. Si patrēfamilias beelzebub vocauerunt quan-
tomagis domeſticos ei⁹? Si dolores amari ſunt: ligat⁹ et
flagellat⁹ ꝛ crucifix⁹ eſt. Si mors amara eſt: etiã mortuus
eſt. Si gen⁹ mortis exhorreſcit īfirmitas: nihil illo tpe fuit
ignominioſi⁹ q̃ mors crucis. Nõ eñ fruſtra cõmēdãs ei⁹
Phil. ij. obediētiã aplš: addidit dicēs. Fact⁹ obediēs vſq; ad mor
tē: mortē aūt crucī. S; q2 ipe honoratur⁹ erat fideles ſuos
in fine hui⁹ ſcli: pri⁹ honorauit crucē in hoc ſclo: vt terrarū
ꝑncipes credētes ī eū ꝓhiberēt aliquē nocētiū crucifigi: ꝛ
qð cū magna inſultatiõe pſecutores iudei dño ꝓcurarant/
magna fiducia ſerui ei⁹ etiã ꝛ reges in fronte nūc portant.
Nõ tñ apparet mõ q̃lē mortē ꝑ nobis dñs ſubire dignat⁹
Gala. iij. eſt: ſicut ait aplš. Fact⁹ ꝑ nobis maledictū. ꝛ cū ei pēdenti
iudeorū cecitas īſultaret: poſſit vtiq; deſcēdere de cruce: ꝗ
ſi nollet nõ eēt ī cruce: ſ; ãpli⁹ erat de ſepulchro ſurgere: q̃
de cruce deſcēdere. Hec ġ dñs faciēs diuĩa: patiēs huma
na: admonet nos miraculis corporalib⁹ et patiētia corpo-
rali: vt credam⁹ ꝛ ſanemur ad ꝯſpiciēda illa inuiſibilia que
carnis oculus neſcit. Hoc ġ agens curauit cecos iſtos: de
qb⁹ nūc euãgeliū recitatū eſt: ꝛ ī curãdo videte qð admo-
nuerit egrotū īteriorē. Attēdite ipi⁹ facti exitū ꝛ ordinem
Mat. xx. rey. Sedēt illi ī via duo ceci: trãſeūte dño exclamabãt vt
coy miſereret̃. A turba ꝟo q̃ cū dño erat: cõpeſcebantur ne
clamarēt. Neq; ħ ſine myſterio derelictū putet̃. Illi autē
cõpeſcētē ſe turbã pſeuerãtiſſimo clamore vicebãt: vt ꝑue
niret vox coy ad aures dñi: q̃ſi non iã ille cogitata cogno-
ſceret. Clamauerūt ġ duo ceci vt audirent̃ a dño: ꝛ turbis
cõprimi nequerunt. Trãſiebat dñs ꝛ illi clamabãt. Stetit
dñs: ꝛ ſanati ſūt. Nã ſtetit ieſus ꝛ vocauit eos ꝛ ait. Quid
vultī vt vobis faciã? At illi dixerūt. Ut apiant̃ oculi nr̃i.
Pro fide illoꝝ fecit dñs: iſtaurauit ocl'os coy. Si itellexi-
mus iã iteriorē egrotū: iteriorē ſurdū. iteriorē mortuū: ibi
ꝗram⁹ ꝛ iteriorē cecū. Clauſi ſunt oculi cordis: trãſit ieſus
vt clamemus. Quid eſt trãſit ieſus? Agit trãſitoria ieſus.
Attēdite ꝛ videte quãta ei⁹ geſta trãſierūt. Nat⁹ eſt de vir
gine maria: nunqd ſemꝑ naſcit̃. Infans lactat⁹ eſt: nūquid
ſemꝑ ſugit? Per etates cucurrit vſq; ad iuuētutē. Nunqd
ſemꝑ corporaliter creſcit? Infantie pueritia: pueritia ado
leſcētia: adoleſcētie iuuēt⁹ trãſeūti cedētiq; ſucceſſit. Ipſa
etiam q̃ fecit miracula trãſierūt. Legunt̃ ꝛ credunt̃. Quia
eñ talia ſcripta ſunt vt legi poſſint: tranſiebãt: cum fierēt.
Poſtremo ne in multis moremur: crucifixus eſt: nunquid

ſemꝑ pēdet in cruce? Sepult⁹ eſt: reſurrexit: aſcēdit ī celū:
iã non morit̃: ꝛ mors ei vltra nõ dñabit̃: ꝛ diuinitas ei⁹ ſēꝑ Rom. vj.
manet: ꝛ īmortalitas iã corporis ei⁹ nūq̃ deficiet. S; tñ il
la oīa q̃ tpaliter ab eo geſta ſunt trãſierūt: ꝛ legēda ſcripta
ſunt: et credēda ꝑdicant̃. In illis ergo oībus trãſijt ieſus.
Quid duo ceci iuxta viã ſunt: niſi duo ppl'i ad q̃s ſanãdos E
venit ieſus? Oſtēdam⁹ hos duos ppl'os ī ſcripturis ſctis:
Eſt in euãgelio ſcriptū. Habeo alias oues q̃ nõ ſunt de ħ Ioh. x.
ouili: ꝛ illas oportet me adducere: vt ſit vn⁹ grex ꝛ vn⁹ pa-
ſtor. Qui ſunt ġ duo ppl'i? Un⁹ iudeoꝝ: ꝛ ali⁹ gētium. Nõ
ſum miſſus ait: niſi ad oues q̃ perierūt dom⁹ iſrl'. Quib⁹ ħ Mat. xv.
dixit? Diſcipulis qñ illa chananea clamabat: q̃ ſe eſſe canē
ꝯfeſſa eſt. Et q2 meruit: iã duo demõſtrati ſunt ad q̃s vene-
rat iudaic⁹. ſ. ppl's de q̃ ait. Non ſum miſſus niſi ad oues q̃
perierūt dom⁹ iſrl': ꝛ gētiū ppl's: cui⁹ typū pretēdebat hec
mulier: quã pͥmo reſpuerat dicēs. Non eſt bonū ſumere pa Ubi ſupra
nē filioꝝ ꝛ mittere canib⁹: ꝛ cui dicēti. Ita dñe: nã et canes
edūt de micis q̃ cadūt de mēſa dñoꝝ ſuoꝝ: rñderat. O mu-
lier magna eſt fides tua: fiat tibi ſicut vis. Inde eñ erat et
ille cēturio de quo dicit idē dñs. Amē dico vobis: nõ inue Mat. viij.
ni tãtã fidē in iſrael: q2 ille dixerat. Nõ ſum dign⁹ vt intres
ſub tectū meū: ſ; tñ dic ꝟbo ꝛ ſanabit̃ puer me⁹. Ita ergo
dñs añ paſſionē ꝛ clarificatiõez ſuã duos iã ppl'os deſigna
bat. Unū ad quē venerat ꝓpt̃ ꝓmiſſa patrū: ꝛ altey quem
ꝓpt̃ miam nõ repellebat: vt ipleret̃ qð ꝓmiſſū erat abrae.
In ſemine tuo bñdicent̃ oēs gentes. Propterea ꝛ aplš iã Geñ. xij.
poſt reſurrectionē dñi ꝛ aſcēſionē vbi ꝯtēpt⁹ eſt a iudeis: ꝑ-
rexit ad gētes: nec tñ eccl'ijs q̃ de iudeis crediderãt tacuit
Erã inqt ignot⁹ facie eccleſijs iudee q̃ ſunt ī xp̃o. Tñ aūt Gala. j.
audiebãt: q2 qui aliqñ nos pſeq̃bat̃: nunc euãgelizat fidem
quã aliqñ vaſtabat: ꝛ ī me inqt magnificabãt deū. Sic ꝛ an
gularī lapis dī xp̃s: q̃ fecit vtrūq; vnū. Angulus eñ duos Ephe. ij.
parietes copulat de diuerſo veniētes. Quid tã diuerſū: q̃
circūciſio ꝛ ꝑputiū? Habes vnū parietē de iudea: altey pa
riēte de gētib⁹: ſed angulari lapide copulant̃. Lapidē eñ Pš. cxvij
quē reprobauerūt edificãtes ħ fact⁹ eſt ī caput ãguli. An-
gulus in edificio nõ eſt: niſi cū duo parietes ex diuerſo ve-
nientes in illū ꝯueniūt: et quadã vnitate iūgunt̃. Iſti ergo
duo pietes ꝑm typū: duo ceci erãt clamãtes ad dñm. Attē F
dite nūc dilectiſſimi. Dñs trãſiebat: ceci clamabant. Quid
eſt tranſiebat? Tranſitoria opa faciebat: ſicut iã diximus.
Scd̃m hec trãſitoria opa fides nr̃a opat̃. Credim⁹ enim in
filiū dei: nõ tñ q2 verbū dei eſt ꝑ quē facta ſunt oīa. Si eñ
ſēꝑ in forma dei manēs eq̃lis deo: nõ ſemetipm exinaniret Phil. ij.
formã ſui accipiēs: nec ſentirēt ceci vt poſſint clamare. S;
cū opar̃et trãſitoria: id eſt humiliaret ſe fact⁹ obediēs vſq;
ad mortē: mortē aūt crucī: clamauerūt ceci. Miſerere nr̃i fi Mat. xx.
li dauid. q2 ꝛ hoc ipm qð dñs ꝛ creator dauid: etiã fili⁹ da-
uid eē voluit: ī tpe hoc egit: trãſiēs hoc fecit. Quid eſt aūt
clamare ad xp̃m niſi grē xp̃i congruere bonis opib⁹? Hoc
dico frēs: ne forte ſimus ſtrepentes vocib⁹ ꝛ muti morib⁹.
Quis eſt q̃ clamat ad xp̃m vt pellat̃ iterior cecitas trãſeū-
te xp̃o: id eſt diſpēſante nobis tpalia ſacramēta: qb⁹ admo
neamur ad eterna capiēda? Quis eſt qui clamat ad xp̃m?
Qui ꝯtēnit mūdum: clamat ad xp̃m. Qui ſpernit ſeculi vo
luptates: clamat ad xp̃m. Qui dicit nõ lingua ſ; vita. Mi- Gala. vj.
hi mūd⁹ crucifix⁹ eſt ꝛ ego mūdo. Qui diſpergit dat pau- Pš. iij.
perib⁹ vt iuſticia eius maneat in ſeculum ſeculi: clamat ad
xp̃m. Qui eñ audit ꝛ nõ ſurdus audit. Res vr̃as vēdite ꝛ Luce. xij.
date paupib⁹. Facite vobis ſacculos nõ veteraſcētes: the
ſaurū non deficientem in celis: tanq̃ veſtigioꝝ ſonitum xp̃i
trãſeūtis audiēs clamet: adhuc cec⁹: id eſt faciet iſta. Uox
eius in factis ſit: incipiat mundum ꝯtēnere: in copia ſua di
ſtribuere: ꝑ nihilo hr̃e que hoīes amãt: ꝯtēnat iniurias: nõ
appetat vīdicari: pa ret maxillã ꝑcutiēti: oret ꝑ inimicis: ſi Matth. v.
q̃s ei abſtulerit ſua nõ repetat: ſi q̃d alicui abſtulit: reddat Luce. xix.
quadruplū. Cū iſta facere ceperit: oēs ſui cognati: affines:
amici cõmouent̃. Qui diligūt ſeculum: cõtradicunt. Quid
inſanis? Nimius es. Nunq̃d alij non ſunt chriſtiani? Iſta
ſtulticia eſt: iſta demētia eſt: ꝛ cetera alia turba clamat. Ne
ceci clamēt: turba clamantes corripiebat: ſed coꝝ clamo-
res nõ vincebat. Intelligãt q̃d faciãt qui volūt ſanari. Et
nunc ieſus trãſit: q̃ iuxta viã ſunt clamēt. Hi ſunt eñ qui la Eſa. xxix.
bijs honorãt: cor aūt coꝝ lõge eſt a deo. Ipi ſunt iuxta viã Mat. xv.

quib⁹ ꝓcipit dñs obtritis corde. Nã cũ recitãtur ea q̄ fecit dñs trãſeũtia: ſemꝑ nobis exhibet trãſiens ieſus: q̄ viſq̄ ĩ finẽ ſcli nõ deſunt ceci ſedẽtes ad viã. Op⁹ eſt ergo vt clamẽt illi iuxta viã ſedẽtes. Turba q̄ cũ dño erat: ↄpeſcebat clamorẽ q̄rẽtiũ ſanitatẽ. Fr̄es videtis q̄d dicã. Neſcio eñi quõ dicã: ſʒ pl⁹ neſcio quõ taceã. Hoc dico: ⁊ apte dico. Timeo eñi ieſum trãſeũtẽ ⁊ manẽtẽ: ⁊ ideo tacere nõ poſſum. Bonos xp̄ianos ãc ſtudioſos volẽtes facere ꝓcepta dei q̄ ĩ euãgelio ſcripta ſunt: xp̄iani mali ⁊ tepidi ꝓhibẽt. Turba ipſa q̄ cũ dño eſt: ꝓhibet clamãtes: id eſt ꝓhibet bñ operantes: ne ꝑſeuerando ſanent̄. Clamẽt illi: nõ deficiãt: neq̄ ducant̄ quaſi auctoritate turbaꝝ: nec eos q̄ priores xp̄iani facti ſunt male viuẽtes ⁊ bonis opib⁹ inuidentes imitent̄. Nõ dicãt: quõ iſti viuũt tã multi: ſic viuam⁹. Quare nõ poti⁹ quõ dicit euãgeliũ: Quare vis viuere ſm̄ increpationem turbe ꝓhibẽtiũ: et nõ ſm̄ veſtigia dñi trãſeũtis: Inſultabũt: vituperabũt: reuocabũt: tu clama quouſq̄ ꝑuenias ad aures ieſu. Nã qui ꝑſeuerauerint in faciẽdo talia qualia precepit xp̄s: ⁊ nõ attẽderint turbas ꝓhibẽtes: neq̄ magnipẽderint q̄ chriſtũ videnẗ ſequi: id eſt q̄ xp̄iani appellanẗ: ſed pl⁹ amauerint lucẽ quã xp̄s eſt redditurus q̄ȝ timuerint ſtrepitũ ꝓhibentiũ: nullo mõ ſeparabunẗ: ⁊ ſtabit ieſus ⁊ ſanabit eos. Quõ eñi ſananẗ ocli nr̄i: Quõ ꝑ fidẽ ſentim⁹ xp̄m

G

trãſeũtẽ tp̄ali diſpenſatione: ſic intelligam⁹ xp̄m ſtantẽ incõmutabiliter eternitate. Ibi eñi ſanaẗ oculus: q̄n itelligiẗ xp̄i diuinitas. Percipiat hoc charitas veſtra. Attendite qđ dicã grãde ſacramẽtũ. Oĩa tp̄aliter geſta a dño nr̄o ieſu xp̄o: fidẽ nobis inſerũt. Credim⁹ in verbũ dei: nõ ſolũ in

Joh.j. verbũ: ꝑ qđ facta ſunt oĩa: ſʒ ipm̄ verbũ factũ carnẽ vt habitaret in nobis: natũ de ꝟgine maria: ⁊ cetera q̄ fides hʒ: q̄ nobis exhibita ſunt: vt xp̄s trãſiret ⁊ cecis veſtigia trãſeũtis audiẽtibus clamaret operibus vite: ꝓfeſſione fidei cõmemorãtes. Iã vt clamãtes ſanenẗ: ſtat ieſ⁹. Et tm̄ iã ſtã

ij.Coꝛ.v. tẽ videt ieſum q̄ dicit. Et ſi noueram⁹ xp̄m ſm̄ carnem ſed iã nũc nõ nouimus. Xp̄i eñi diuinitatẽ videbat: quantũ in hac vita põt. Eſt diuinitas xp̄i: eſt humanitas xp̄i. Diuinitas ſtat: humanitas trãſit. Quid eſt diuinitas ſtat: Nõ mutaẗ: nõ cõuelliẗ: nõ recedit. Nõ eñi ſic ad nos venit vt a patre diſcederet: nec ita a ſcẽdit vt loco moueret̄. Aſſũpta carne: locũ mutauit: de⁹ aũt aſſumẽs carnẽ: q̄ ĩ loco nõ eſt nec mutat locũ. Tãgamur ſtãte xp̄o: ſanenẗ ocli nr̄i. Sʒ quoꝝ oculi: Clamãtiũ ſcʒ cũ tranſit: id eſt bñ operãtiũ ꝑ eã fidẽ q̄ diſpẽſata eſt tp̄aliẗ ad erudiẽdos nos paruulos. Sanatis aũt oculis: q̄d ꝓcioſi⁹ hr̄e poterim⁹ fratres: Lumen hoc q̄ vidẽt qđ factũ eſt de celo vel qđ exhibet̄ de lucerna: gaudẽt. Et quõ miſeri videnẗ q̄ hoc videre non pñt: Ego autẽ q̄re loquoꝛ: q̄re iſta dico: niſi vt hortor oẽs nos ad clamãdũ dũ trãſit ieſus: Lucẽ cõmẽdo ſcritati vr̄e amandã: quã forte nõ videtis. Credite dũ nõdũ videtis: ⁊ clamate vt videatis. Quãta putaẗ ĩfelicitas hoĩm q̄ lucẽ iſtã corporalẽ nõ vidẽt. Excecat⁹ ẽ aliq̄s ↄtinuo dr̄. Iratũ deũ habuit

Tobie.ij. aliq̄d mali ↄmiſit. Hoc vxoꝛ tobie dicebat viro. Clamabat ille ꝓpt hedum ne de furto eẽt: nolebat ſonũ furti audire in domo ſuo. Illa defendens factũ ſuũ: opprobrio ꝑcutiebat maritũ. Et cũ ille diceret. Reddite ſi de furto ẽ. Illa rñdebat ĩſultãs. Vbi ſũt iuſticie tue: Iſ ceca erat ſi furtũ defẽdebat: ⁊ quã lucẽ videbat q̄ furtũ reddi ſperabat. Illa erat foris ĩ luce ſolis: ille erat iṫ⁹ in luce iuſticie. Quis eoꝝ erat ĩ luce meliore: Ad hãc lucẽ fratres amãdã hortamur dilectionẽ veſtrã: vt clametis opib⁹. Cũ dñs trãſit: ſonet vox fidei: vt ſtãs ieſus. i. incõmutabilis manens dei ſapiẽtia: ⁊ maieſtas verbi dei ꝑ qđ facta ſunt oĩa apiat oculos vr̄os. Idẽ tobias monẽs filiũ ſuũ ad h̄ monebat vt clamaret: id eſt ad bona opa monebat. Dicebat illi vt daret paupib⁹ ꝓcipiebat vt elemoſinas faceret idigẽtib⁹: ⁊ docebat dicẽs.

Tobie.iiij Fili elemoſine nõ ſinũt ire in tenebras. Conſiliũ ꝑcipiende atq̄ obtinẽde lucis cecus dabat. Elemoſine inq̄t nõ ſinũt ire in tenebras. Si ei filius rñderet mirat⁹: q̄d ergo pater: tu elemoſinas nõ feciſti: vt mõ cec⁹ loquaris: tu nũc nõne in tenebris es q̄ mihi dicis. Elemoſine nõ ſinũt ire ĩ tenebras: Nouerat ille de q̄ luce doceret filiũ: nouerat ĩ interiore hoĩe qđ videbat. Fili⁹ patri porrigebat manũ vt ãbularet ter

H rã: ⁊ pr̄ filio vt habitaret in celo. Breuiter vt cõcludã fr̄es ſermonẽ iſtũ ex eo qđ nos plurimũ tãgit atq̄ angit: videte eẽ turbas q̄ corripiebãt cecos clamãtes. Oẽs q̄ in hac turba ſanari vultis nõ vos deterreãt: q̄ multi ſunt noĩe xp̄iani ⁊ opib⁹ impij: non vos deterreãt a bonis opib⁹. Clamate inter turbas cõpeſcẽtes: reuocãtes: ĩſultãtes: male viuẽtes. Nõ eñi ſolis vocib⁹ cõprimũt bonos xp̄ianos mali: ſʒ ⁊ malis opib⁹. Nõ vult bon⁹ xp̄ian⁹ ire ſpectare. Hoc ipſʒ qđ frenat ↄcupiſcentiã ſuã ne ꝑgat ad theatrũ: clamat poſt xp̄m: clamat vt ſanet̄. Alij ↄcurrũt: ſʒ forte pagani: forte iudei. Immo ãdo tã pauci eẽnt ĩ theatris vt erubeſcẽdo diſcederẽt: ſi xp̄iani ad theatra nõ accederẽt. Currũt ḡ ⁊ illi portãtes et ſctm̄ nomẽ ad penã ſuã. Clama ḡ nõ eũdo premẽs ĩ corde tuo tp̄alẽ ↄcupiſcẽtiã: ⁊ tene te in clamore forti ⁊ ꝑſeuerãti ad aures ſaluatoris: vt ſtet ieſ⁹ ⁊ curet te. Inẗ ipſas turbas clama: ne deſpes de aurib⁹ dñi. Nõ eñi ⁊ illi ceci ex illa pte clamauerũt vbi turba nõ erat: vt ex ea pte audirent̄ vbi nõ eẽt ĩpedimẽtũ ꝓhibentiũ. Inẗ ipſas turbas clamauerũt: ⁊ tñ dñs audiuit. Sic et vos etiã inter pctõres ⁊ luxuriãtes: ĩter amatores ſeculariũ vanitatũ: ibi clamate: ibi clamate vt ſanet vos dñs. Nolite ꝑ aliã ptẽ clamare ad dñʒ: nolite ad hereticos ire: ⁊ ibi clamare ad deũ. Attẽdite fr̄es: q̄ ĩ illa turba q̄ clamare ꝓhibebat: ibi ſanati ſunt qui clamabãt. Nã ⁊ h̄ attẽdat ſcritas vr̄a: q̄d ſit ꝑſeuerare ĩ clamãdo. Dicã q̄ multi mecũ expti ſunt in noĩe xp̄i. Nõ eñi ceſſat eccliã tales ꝓhibentes parere. Cũ q̄ſq̄ xp̄ian⁹ ceperit bñ viuere: feruere bonis opib⁹ mundũq̄ ↄtẽnere: in ipſa nouitate operũ ſuoꝝ patiẗ reprehẽſores ⁊ ↄtradictores frigidos xp̄ianos: ſi autẽ ꝑſeuerauerit ⁊ eos ſupauerit ꝑdurãdo: ⁊ nõ defecerit a bonis opib⁹: idẽ ipſi iam nobis obſequent̄ q̄ ante ꝓhibebãt. Tãdiu eñi corripiũt ⁊ ꝑturbãt ⁊ vetãt: q̄ȝdiu ſibi cedi poſſe ꝓſumũt. Si aũt victi fuerĩt ꝑſeuerãtia ꝓficiẽtium: ↄuertunt ſe ⁊ dicere ĩcipiũt. Magn⁹ hõ: ſanct⁹ hõ: felix cui de⁹ cõceſſit. Honorant: gratulant̄: bñdicunt: laudãt: quõ illa turba q̄ cũ dño erat. Ipſa ꝓhibebat ne ceci clamarẽt: ſed poſtq̄ȝ illi ita clamauerũt vt mererent̄ audire ⁊ impetrare miſericordiã dñi: ipſa turba rurſum dicit. Vocat vos ieſus. Iã ⁊ hortatores fiunt q̄ pauloante corripiebãt vt tacerẽt. Sol⁹ aũt ille nõ vocat̄ a dño: q̄ in hoc ſeculo nõ laborat. Sed q̄s ĩ iſta vita nõ laborat ĩ pctis ⁊ iniq̄tatib⁹ ſuis:

Si autẽ oẽs laborãt: oĩb⁹ dictum eſt. Venite ad me oẽs q̄ Mat.xj.

laboratis. Si aũt oĩb⁹ dictũ eſt: q̄re culpã tuã tribuis inuitatori tuo: Veni. Non tibi ſit anguſta dom⁹ ei⁹: pariter ab oĩb⁹: totũ a ſingulis poſſidet̄. Regnũ dei creſcẽte poſſeſſorũ numero nõ minuiẗ: q̄ nõ diuidiẗ. Vnicuiq̄ integrũ eſt: qđ cõcorditer habet̄ a multis. Hoc tñ in myſterio lectiõis I

hui⁹ cognouim⁹ fr̄es: q̄ alijs libroꝝ ſctõꝝ locis aptiſſime ſonat: eẽ iṫ⁹ in eccleſia ⁊ bonos ⁊ malos: qđ ſepe dicim⁹ ⁊ frumẽtũ ⁊ paleã. Nemo ãte tp̄s deſerat areã: toleret paleã in tritura: toleret ĩ area. Q̄ eñi toleret: in horreo nõ habebit. Veniet vẽtilatoꝛ ⁊ q̄ diuidet malos a bonis. Erit etiã

corporalis ſeparatio quã modo ſpiritalis ꝓcedit. A malis xxiij. q.iiij

corde ſẽꝑ diſiungimini: ad tp̄s caute corpore copulamini: a malis.

nec tñ negligẽtes ſitis ĩ corrigẽdis vr̄is: ad curã ſcʒ vr̄am q̄quomõ ꝑtinẽtibus/ monẽdo/ docẽdo/ hortãdo/ terrẽdo. Quibuſcũq̄ modis poteſtis agite: ne cũ ĩueniti ĩ ſcripturis ⁊ ĩ exẽplis ſctõꝝ: ſiue q̄ ãte: ſiue q̄ poſt dñi aduẽtũ in hac vita fuerũt q̄ mali bonos in vnitate nõ maculãt: efficiamini

pigri ad corrigẽdos malos. Duob⁹ modis nõ te maculat Vbi ſupra

mal⁹: ſi ei nõ ↄſentias: ⁊ ſi redarguas: hoc eſt nõ cõicare: nõ ↄſentire. Cõicaẗ q̄ppe q̄n factũ ei⁹ ↄſortio volũtatis vel ap-

probationis adiungiẗ. Hoc ḡ admonens aplĩs ait. Nolite Ephe.v.

cõicare: magis aũt ⁊ redarguite. Et q̄ parꝝ erat nõ ↄſentire ſi ſeq̄ret̄ negligẽtia diſcipline. Magis aũt inq̄t ⁊ redarguite. Videte quẽadmodũ vtrũq̄ cõplex⁹ eſt. Nolite cõicare: magis aũt ⁊ redarguite. Quid eſt: nolite cõicare: Nolite cõſentire: nolite laudare: nolite approbare. Quid eſt: magis aũt ⁊ redarguite: Reprehẽdite: corripite: coercete. Deinde ĩ ipſa correctiõe vel coertiõe alienoꝝ pctõꝝ cauẽdũ eſt ne ſe

extollat q̄ alteꝝ corripit: ⁊ aplĩca illa cogitãda ſnia. Qua- j.Coꝛ.x.

propter q̄ ſe putat ſtare: videat ne cadat. Foris terribiliter

ꝑſonet increpatio: iṫ⁹ lenitas teneat̄ dilectio. Si ꝓoccupa- Gala.vj.

tus fuerit homo ĩ aliquo delicto (ſicut idẽ dicit aplĩs) vos q̄ ſpiritales eſtis huiuſmodi ĩſtruite in ſpũ mãſuetudinis:

intẽdẽs teipſum ne et tu tẽteris. Alter alterius onera por- ij.Tim.ij.

tate: ⁊ ſic adimplebitis legẽ xp̄i. Itẽ alio loco. Seruũ in-

quit dn̄i nõ oportet litigare: ſed mitẽ eſſe ad oẽs: docibilẽ:
patiẽtẽ: in modeſtia corripientẽ diuerſa ſentiẽtes: ne forte
det illis de⁹ penitẽtiã ad cognoſcẽdã ꝟitatẽ: et reſipiſcãt a
xxiij. q. iiij diaboli laqueis a q̃ capti tenent̃ ad ipſi⁹ volũtatẽ. Neq̃ ḡ
a malis. ꝯſentiẽtes ſitis malis vt approbetis: neq̃ negligẽtes vt nõ
arguatis: neq̃ ſupbiẽtes vt iſultãter arguatis. Qui aũt de-
ſeruerit vnitatẽ: violat charitatẽ: ⁊ q̃ſq̃s violat charitatẽ:
j. Cor. xiij quodlibet magnũ habeat: ipſe nihil eſt. Si linguis hoĩm lo
quat̃ ⁊ angeloꝝ: ſi ſciat oĩa ſacramẽta: ſi habeat omnẽ fidẽ
vt mõtes trãſferat: ſi diſtribuat oĩa ſua paupib⁹: ſi corpus
ſuũ tradat vt ardeat: nihil eſt: nihil ei ꝓdeſt. Uniuerſa iuti
K lit h̃z: q̃ vnũ illud quo vniuerſis vtat̃ nõ h̃z. Amplectamur
Ephe. iiij. itaq̃ charitatẽ: ſeruare vnitatẽ ſpũs in vinculo pacis. Non
nos ſeducãt q̃ carnalr̃ itelligũt: ⁊ corporalr̃ ſeparationem
facientes ab eccl̃ie frumẽtis toto orbe diffuſis ſpiritali ſa-
crilegio ſeparant̃. Per totũ em̃ mũdũ ſemiatũ eſt bonũ ſe
Mat. xiij. men. Bon⁹ ille ſemiator fili⁹ hoĩs: nõ in africa ſola ſ; vbiq̃
ſparſit ſemẽ bonũ. Inimic⁹ aũt ſupſemiauit zizania. Sed
tñ q̃d ait pr̃familias? Sinite vtraq̃ creſcere: vtiq̃ ꝑ agrũ.
Quis eſt ager? Per q̃d creſcere? Utiq̃ ꝑ agrum. Quis eſt
ager? Nunq̃d na africa? Nõ. Quis eſt ḡ? Non iterp̃temur
nos: dñs dicat. Neminẽ ſinam⁹ aliq̃d ꝓ arbitrio ſuſpicari.
vbi ſupra. Dixerũt em̃ magr̃o diſcipuli. Enarra nobis parabolã ziza
nioꝝ. Et enarrauit dñs. Semẽ bonũ dixit: filij ſunt regni.
Zizania ꝟo filij mali. Quis ea ſemiauit. Inimic⁹ aũt inq̃t
q̃ ea ſemiauit: diabol⁹ eſt. Quis eſt ager? Ager eſt inq̃t hic
mũd⁹. Que eſt meſſis? Meſſis eſt ait: finis ſcl̃i. Qui ſũt meſ
ſores? Meſſores inq̃t angeli ſunt. Nunq̃d africa eſt mũd⁹?
Nunq̃d meſſis hoc tp̃s? Nunq̃d meſſor donat⁹? Per totũ
orbẽ terraꝝ expectate meſſem: ꝑ totũ orbẽ t̃raꝝ creſcite in
meſſem: ꝑ totũ orbẽ terraꝝ zizania tolerate vſq̃ ad meſſem.
Nõ vos ſeducãt ꝑuerſe palee nimis leues: euolãt ãte aduẽ
tũ vẽtilatoris ex area. Nõ vos ſeducãt. Tenete eos ad iſtã
vel ſolã ſilitudinẽ zizanioꝝ: neq̃ illos ſinatis loq̃ ãpli⁹. Il-
le codices tradidit? Nõ. S; ille codices tradidit. Quib;
tradiderit: nunq̃d infidelitas traditoꝝ fidẽ dei euacuauit?
Gene. xij. Que eſt fides dei? Quã ꝓmiſit abrae dicẽs. In ſemie tuo
Mat. xiij. bñdicent̃ oẽs gẽtes. Que ẽ fides dei? Sinite vtraq̃ creſce
re vſq̃ ad meſſem. Per q̃d creſcere? Per agrũ. Quid eſt ꝑ
agrũ? Per mundũ. Hic illi dicũt. Creuerat q̃dẽ vtrũq̃ ꝑ
mũdũ: ſ; iã frumẽta diminuta ſunt: et in iſtã nr̃am regionẽ
paucitatẽq̃ reuocata. Nõ te ꝑmittit dñs iterp̃tari q̇d vis.
Ipſe q̃ expõit hãc ꝑabolã claudit os tuũ: os ſacrilegũ: os
ipiũ: os ꝓphanũ: os tibi ↄtriũ q̃ ↄdicis teſtatori etiã te ad
vbi ſupra. hereditatem vocãti. Quõ claudit os tuũ? Dicẽdo. Sinite
vtraq̃ creſcere vſq̃ ad meſſem. Si iã fuit meſſis credam⁹
eẽ frumẽta diminuta: quãq̃ ne tũc q̃dẽ minuent̃: ſ; in hor-
reũ recõdent̃. Sic em̃ ait. Colligite ꝑmũ zizania ⁊ alligate
faſciculos ad cõburẽdũ ea: frumẽtũ aũt recõdite i horreũ
meũ. Si ḡ vſq̃ ad meſſem creſcũt: poſt meſſem recõdũtur.
Improbe: ipic: q̃ñ minuunt̃? Cõcedo i ꝯparatiõe zizanioꝝ
ſil' atq̃ paleaꝝ frumẽta eẽ pauciora: tñ vtraq̃ creſcũt vſq̃
Matthei ad meſſem. Cũ em̃ abũdat iniq̃tas: refrigeſcit charitas mul
xxiiij. toꝝ: creſcũt zizania: creſcit palea. S; q: toto agro deeſſe nõ
põt frumentũ q̇d ꝑſeuerãdo vſq̃ ad finẽ ſaluũ fiat: creſcũt
Lu. xviij. vtraq̃ vſq̃ ad meſſem. Et ſi ꝓpẽ abũdãtiã diciũ ẽ maloꝝ.
Putas veniẽs fili⁹ hoĩs iueniet fidẽ i terra? hocq̃ noĩe ſi-
gnificant̃ q̃cũq̃ legis ꝑuaricatiõe imitant̃ eũ cui dictũ eſt.
Gene. xv. Sic erit ſemẽ tuũ ſicut ſtelle celi: ⁊ ſicut harena maris. Etiã
Mat. viij. illõ nõ tacitũ eſt. Quia multi ab oriẽte ⁊ occidẽte veniẽt et
recũbẽt cũ abraã i regno dei. Utraq̃ ergo creſcũt vſq̃ ad
meſſem: ⁊ ſuas ſn̄ias in ſcripturis habẽt zizania vel palee:
ſuas aũt frumẽta. Que q̃ nõ itelligũt ꝯfundũt ⁊ ꝯfundunt̃:
atq̃ ita ꝑſtrepũt ceca cupiditate vt nolint obmuteſcere vl'
xxiij. q. iiij patefacta veritate. Ecce inquiũt dicit ꝓpheta. Recedite:
ecce inq̃ũt exite ĩde: ⁊ imũdũ ne tetigeritis. Quomõ ḡ malos ꝓ pace
Eſa. lij. tolerabim⁹: a q̃b⁹ exire ⁊ recedere iubemur ne tãgam⁹ imũ
dũ? Nos iſtã receſſionẽ ſpiritaliter itelligim⁹: illi corpora-
liter. Nã ⁊ ego clamo cũ ꝓpheta: ⁊ q̃liacũq̃ ſum⁹ vaſa: vtit̃
xxiij. q. iiij nobis de⁹ in diſpenſatiõe veſtra. Clamam⁹ ⁊ nos ⁊ dicim⁹
recedite. vobis. Recedite: exite inde: ⁊ imũdũ ne tetigeritis: ſed con
tactu cordis nõ corporis. Quid eſt em̃ tãgere imũdũ niſi
ꝯſentire peccatis? Quid eſt aũt exire ĩde: niſi facere q̇d ꝑti
net ad correptionẽ maloꝝ: quãtum ꝓ vniuſcuiuſq̃ gradu

atq̃ ꝑſona ſalua pace fieri põt? Diſplicuit tibi ꝙ q̃ſq̃ pec- L
cauit: nõ tetigiſti imũdũ. Redarguiſti: corripuiſti: monui-
ſti: adhibuiſti etiã ſi res exigit ꝯgruã et q̃ vnitatẽ nõ violet
diſciplinã: exiſti ĩde. Attẽdite in facta ſctõꝝ: ne forte nr̃a vi
deat̃ iterp̃tatio. Quomõ hec ꝟba itellexerũt ſcti: ſic vtiq̃
ĩtelligẽda ſunt. Exite ĩde inq̃t ꝓpheta. Pri⁹ vſitata ipſi⁹
verbi ꝯſuetudĩe aſſero iſtã ſn̄iam: et poſtea oſtẽdo nõ meã.
Plerũq̃ accuſant̃ hoĩes: ⁊ cũ accuſati fuerit defendũt ſe.
Cũ aũt ſe ille q̃ accuſat̃ hõ rõnabiliter iuſteq̃ defenderit: q̃
audiũt dicũt. Exijt ĩde. Manẽs loco: exijt ĩde. Quõ inde
exijt? Rõne reddita: ⁊ defenſione iuſtiſſima. Hoc eſt q̇d fa-
ciebãt ſcti: q̃ñ excutiebãt puluerẽ de pedib⁹ aduerſus eos Luce. x.
q̃ ſibi pacẽ nũciatã nõ accipiebãt. Exijt ĩde ille ſpeculator
cui dictũ eſt. Speculatorẽ poſui te dom⁹ iſrael. Illi em̃ di Ezech. iij.
cit̃. Si dixeris iiquo ⁊ nõ ſe auerterit ab iniq̃tate ⁊ a via ſua
iniquus ille i ſua iniq̃tate morief̃: ⁊ tu aĩam tuã liberabis.
Hoc ſi facit: exijt ĩde: nõ ſeparatiõe corporis ſ; defenſione
oꝑis ſui. Fecit em̃ iſte q̇d faciẽdũ fuit: etiã ſi ille nõ obtẽpe-
rauit cui obtẽperandũ fuit. Hoc eſt: exite inde. Clamauit xxiij. q. iiij
iſta moyſes/clamauit eſaias/clamauit hieremias/clama- recedite.
uit ezechiel. Videam⁹ ſi hoc ipſi fecerũt: ſi dimiſerũt pplm circa me.
dei ⁊ ſe ad gẽtes alias trãſtulerũt. Q̃; mlta ⁊ q̃; vehement̃
hieremias icrepauit in pctõres ⁊ ſceleratos ppl̃i ſui: inter
eos tñ erat. Unũ cũ illis tẽplũ itrabat: eadẽ ſacramẽta ce- xxiij. q. iiij
lebrabat. In ea hoĩm ſceleratoꝝ ꝯgregatiõe viuebat: ſ; cla tolerandi.
mãdo exiebat ĩde. Hoc eſt exire ĩde: h̃ eſt imũdũ nõ tãge- circa finẽ.
re: ⁊ volũtate nõ ꝯſẽtire: ⁊ ore nõ parcere. Quid dicã de hie
remia/de eſaia/de daniel/de ezechiel/de ceteris ꝓphetis: q̃
nõ receſſerũt a pplo malo: ne deſererẽt bonos. Illi pplo cõ
mixtos: vbi ⁊ ipſi tales eẽ potuerũt. Moyſes ipſe ſres cũ ac
ciꝑet legẽ in monte: ppls deorſum idolũ fecit. Popul⁹ dei
ppls ductus cedẽtib⁹ fluctib⁹ rubri maris: q̃ ſequẽtes ini-
micos obruerãt: poſt tãta ſigna ⁊ miracula i egyptioꝝ pla
gis ad mortẽ: ⁊ ſua ꝓtectiõe ad ſalutẽ: tñ idolũ poſcit: idolũ
extorſit/idolũ fecit/idolũ adorauit/idolo ſacrificauit. In-
dicat de⁹ famulo ſuo ppl̃i factũ: ⁊ dicẽ eos ſe ꝑdituꝝ a facie
ſua. Intercedit moyſes ad ipm populũ reditur⁹: ⁊ habuit
occaſionẽ recedendi ⁊ exeũdi ab eis: ſicut iſti itelligunt: ne
imũdũ tãgeret: ne cũ talib⁹ viueret. Nõ fecẽ tñ. Et ne forte
hoc neceſſitate poti⁹ q̃; charitate feciſſe videret̃: obtulit illi
de⁹ aliũ populũ. Facio te inq̃t in gẽtẽ magnã: vt illos dele Exodi
ret. At ille nõ accepit: coheret peccatorib⁹: petit ꝓ peccato- xxxij.
rib⁹. Et q̃õ petit? Magna ꝓbatio dilectionis fres. Quõ
petit? Videte illã de q̃ ſepe locuti ſum⁹ maternã quodãmõ
charitatẽ. Cũ de⁹ minaret̃ ſacrilego pplo: pia moyſi viſce-
ra tremuerũt: oppoſuit ſe ꝓ illis iracũdie dei. Dñe iquit ſi vbi ſupra.
dimittis eis pctm dimitte: ſin autẽ dele me de libro quẽ ſcri-
pſiſti. Q̃; paternis mr̃niſq̃ viſcerib⁹: q̃; ſecur⁹ hoc dixerit:
attẽdẽs iuſticiã et mĩam dei: vt q: iuſt⁹ eſt ne ꝑderet iuſtũ:
q: miſericors ignoſceret pctõrib⁹. Certe iã manifeſtũ eſt
prudẽtie vr̃e quõ accipiẽda ſint oĩa talia teſtĩonia ſcriptu
raꝝ: vt q̃ñ ſcriptura ſonat: recedere nos debere a malis: nõ
aliõ itelligere iubeamur niſi vt corde recedam⁹: ne maius
malũ i ſeparatiõe bonoꝝ cõmittam⁹ q̃; in maloꝝ ꝯiũctiõe
fugiam⁹: ſicut ipſi donatiſte fecerũt. Qui ſe ꝟe boni malos
arguerẽt: ac nõ poti⁹ ipſi mali bonos ifamarẽt: q̃les libet ꝓ
pace tolerarẽt qui maximianiſtas receperũt tãq̃ itegros:
quos tãq̃ ꝑditos antea dãnauerũt. Certe manifeſte dixit
ꝓpheta. Recedite: exite ĩde: ⁊ imũdũ ne tetigeritis. Ego vt Eſa. lij.
itelligã q̇d dixit: attẽdo q̇d fecẽ. Facto ſuo mihi exponit di
ctũ ſuũ. Dixit recedite. Quib⁹ dixit? Utiq̃ iuſtis. A quib⁹
vt recederẽt dixit? Utiq̃ a pctõrib⁹ ⁊ iniquis. Quero a ta-
lib⁹ vtrũ ipſe receſſerit? Inuenio ꝙ nõ receſſerit. Ergo al-
ter itellexit. Receſſit corde: obiurgauit atq̃ arguit: ꝯtinen-
do ſe a ꝯſenſu nõ tetigit imũdũ. Obiurgãdo aũt exijt liber
in ꝯſpectu dei: cui neq̃ ſua de⁹ pctã iputat q: nõ fecit: neq̃
alia q̃ nõ approbauit: neq̃ negligẽtiã q: nõ tacuit: neq̃ ſu-
perbiã q: i vnitate ꝑmãſit. Sic ergo fratres mei quotq̃t ha xxiij. q. iiij
betis iter vos q̃ adhuc amore ſeculi ꝑgrauant̃: auaros: pira- ecce inq̃ũt
ros: adulteros: ſpectatores nugaꝝ: ꝯſultores mathemati-
coꝝ: phanaticoꝝ: auguꝝ/auſpiciũ: ebrioſos: luxurioſos: et q̃-
quid iter vos malorum eſſe noſtis: quãtum poteſtis iꝓ-
bate: vt corde recedatis: ⁊ redarguite vt exeatis inde: ⁊ no
lite conſentire vt immundum non tangatis.

De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eũdem. Reddite q̃ ſunt dei deo: et que ſunt ceſaris ceſari. Et de ſtipendijs militãtium. Sermo. xix.

A Nonnulli frēs q̃ aut militie cĩgulo detinent̃: aut ĩ
actu ſunt publico cõſtituti: cũ peccãt gñit: hac ſo
lẽt a pctĩs ſuis pͥma ſe voce excuſare q̄ militãt:
ꝛ ne bñ aliq̄ñ faciant occupatos ſe malis actib⁹
cõgrunt. Perĩde q̄ſi militia hoim nõ volũtas ĩ culpa ſit: ita
xxiij.q.j. militare. qđ ipſi gerũt officijs ſuis aſcribũt. Nõ eñ militare delictũ
eſt: ſꝫ ppt̄ pdã militare pctm̃ eſt. Nec rẽpublicã gerere cri
minoſũ eſt: ſꝫ ideo agere rẽpublicã vt rẽ familiarẽ poti⁹ au
geas: videt̃ eẽ dãnabile. Propterea eñ puidẽtia q̄dã mili
tãtib⁹ ſũt ſtipẽdia cõſtituta: ne dũ ſũpt⁹ q̄rit̃: pda graſſet̃. Il
lud aũt quale eſt cũ ob errorẽ aliquẽ a ſeniorib⁹ arguunt: ꝛ
ĩputat̃ alicui de illis cur ebri⁹ fuerit: cur res alienas puaſe
rit: cedẽ cur turbulẽt⁹ admiſerit: ſtatim rñdeat: q̄d habebã
facere: hõ ſclarĩ aut miles: nũq̄d monachũ ſum pfeſſus aut
clericũ: q̄ſi oĩs q̃ cleric⁹ non eſt aut monach⁹ poſſit ei licere
qđ nõ licet. Cũctis igit̃ officijs ſacris lr̃is pſcribit̃ norma
vivẽdi: oĩs ad bñ viuendũ puocat̃ ſexus: etas ꝛ dignitas.
Igit̃ nemo ſe excuſet publicis actib⁹: nemo de occupatõe
militie cõq̄rat̃. Apud oẽm xpianũ pͥma honeſtatĩ dꝫ eẽ mili
tia. Nã vt id qđ dicim⁹ auctoritate euãgelica cõprobem⁹:
videam⁹ lectionẽ q̃ pauloãte decurſa eſt. Ait eñ euãgeliũ.
Luce.iij. Venerũt aũt ꝛ publicani ad iohãnẽ vt baptizarent̃ ab eo:
ꝛ dixerũt ad eũ. Magiſter q̄d faciem⁹? At ille dixit. Nihil
ampli⁹ exigatĩ: q̄ꝫ qđ cõſtitutũ eſt vobis. Honeſta plane pu
blicanoꝝ ĩterrogatio: ac ſctĩ pphete iuſta rñſio. Illi enim
ſollicite ĩterrogãt: ne aut ignorãtes pl⁹ exigẽdo pctm̃ inci
dãt: aut ceſſantes publicã decipiãt functionẽ. Hic aũt mo
derate pcipit: vt ꝛ iniq̄tas locũ non habeat: ꝛ cõſtitutum ha
beat vectigal effectũ. Nõ eñ dixit. Nihil exigatis: ſꝫ nihil
ampli⁹ exigatis. Vñ intelligim⁹ q̄ apud deũ nõ tã exactio
Mat. xxij. xxiij. q.j. militare. ante me. q̄ꝫ exactio iniqua dãnet̃. Dicit eñ ipſe dñs. [Reddite q̃ dei
ſunt deo: ꝛ q̃ ceſarĩ ceſarĩ]. Igit̃ qđ ceſar pcipit ferẽdũ eſt:
qđ iperator idicit tolerãdũ eſt: ſed fit intolerabile dũ illud
pda exactiõis accumulat. Hoc aũt q̄le eſt qđ idẽ ipſi q̃ hu
iuſmodi neceſſitates pcurãt: pctis ſuis pctã cõgeminãt: h
eſt q̄ fraudes ſuas ac rapinas cõmodũ vocãt: cũ ipſa pda
ĩferat̃ in cõmodũ. Illud aũt addũt ſcelerib⁹ ſuis: vt quos
ĩdefenſos viderit: ipos poti⁹ pſequant̃: ꝛ putẽt ſe neceſſita
tes decepiſſe publicas niſi domos deceperint orphanorũ:
ita quoꝝ pr̃ viduũ forſitã fuerit amicus: collega vel frater:
interueniẽte morte: eiuſdẽ liberi habeant̃ tãq̄ꝫ ignoti: viles
ꝛ miſeri. Vidua aũt ſi qua fuerit aut ſic ĩiurijs exagitat̃ vt
nubat: aut ſi voluerit in caſtitatis pmanere pposito: dãdo
munera in facultate vix pmanet. Cũ his ḡ fraudib⁹ reple
uerit ſaculos ſuos: videas illos letos ꝛ accuratos ad eccle
ſiã pperare: et deo gr̃as agere: q̄ſi ab ipſo illis hec pecunia
cõferat̃: illud quoq̄ꝫ peccãtes q̄ rapinaꝝ ſuaꝝ deũ volũt eſſe
B participẽ. Dicit eñ ſctm̃ euãgeliũ. Interrogauerunt illũ ꝛ
Luce.iij. xxiij.q.j. militare. circa finẽ. milites: q̄d faciem⁹ ꝛ nos? Ait illis iohãnes. Neminẽ cõcu
tiatis: neq̄ꝫ calũniã faciatis: ſed cõtenti eſtote ſtipendijs ve
ſtris. Hic iã cognoſcere ſe debet oĩs homo q̃ militat. Nõ
eñ tm̃ de his militãtib⁹ ſcriptura loq̄tur: q̃ armata militia
detinent̃: ſed q̄ſq̄ꝫ militie ſue cĩgulo vtit̃ dignitatis ſue mi
les aſcribit̃: atq̄ꝫ ideo hec ſniã põt dici. Verbigratia: mili
tib⁹: protectorib⁹: cũctiſq̄ꝫ rectorib⁹. Quicũq̄ꝫ ſtipendia ſibi
publice decreta cõſequit̃: ſi ampli⁹ q̄rit tãq̄ꝫ calũniator ꝛ cõ
cuſſor: iohannis ſniã cõdẽnat̃. Vſq̄ꝫ adeo autẽ hoc inoleuit
malũ: vt iã quaſi ex cõſuetudine vẽdant̃ leges: corrũpantur
iura: ſniã ipſa venalis ſit: ꝛ nulla iã cauſa poſſit eſſe ſine cau
ſa. Hec autẽ diuina ſniã q̃ ad milites loquit̃: poteſt etiã ad
clericos retorqueri: quia etiã ſi nõ militare videamur ſecu
ij. Timo.ij. lo: tñ deo et dño militamus: ſicut ait apl̃s. Nemo militans
deo: obligat ſe negocijs ſecularib⁹. Videmur inq̄ꝫ non mi
litare remiſſis ac fluẽtib⁹ tunicis: ſꝫ habem⁹ militie noſtre
cingulũ: quo caſtimonie ĩteriora cõſtringimus. De quo cin
Luce. xij. gulo dñs ait ad apoſtolos ſuos. Sĩt lũbi veſtri pcicti: ꝛ lu
cerne veſtre ardẽtes ĩ manib⁹ veſtris. Milites igit̃ xpi ſu
mus: ꝛ ſtipẽdiũ ab ipo donũq̄ꝫ percipim⁹: ſicut dicit apl̃s.
j. Cor.j. Qui dedit nobis pign⁹ ſpũs: hoc eſt q̃ ſpũs ſancti nos re
muneratiõe ditauit. Si q̃s ergo chriſtianoꝝ hoc donatiuo
cõtẽtus forte nõ fuerit: ꝛ querit ampli⁹: incipit hoc ipſo ca
rere qđ meruit. Qđ ſpecialiter cõtingit hereticis arrianis.
Dũ enim neſcio qđ ampli⁹ querũt: inueniẽtes erroris ſpm̃:
gr̃am ſancti ſpũs pdiderũt. Nã ꝛ catholicus clericus hac
ſentẽtia retinet̃. Si eñ nõ cõtẽt⁹ ſtipendijs fuerit q̃ de alta
rio dño iubẽte cõſequit̃: ſed exercet mercimonia: interceſ
ſiões vẽdit: viduaꝝ munera libẽter amplectit̃: hic negocia
tor magis põt videri q̄ꝫ cleric⁹. Nec dicere poſſum⁹: nemo
nos iuaſores arguit: violẽtie nullus accuſat: q̄ſi nõ ĩterdũ
maiorem predã a viduab⁹ blãdimẽta eliceãt q̄ꝫ tormenta.
Nec intereſt apud deũ vtrum vi an circũuẽtione quis res
alienas occupet: dũmodo quoquo pacto teneat alienum.

De eo qđ ſcriptum eſt in euãgelio ſm eũdem. Ve pregnantibus et nutrientibus. In quo principaliter de concupiſcẽtia interſerit ac declarat hoc preceptum decalogi ꝛc. Sermo. xx.

Scire et itelligere debemus fratres chariſſimi: q̄ A
xpianis dũ ĩ hoc corpore viuũt tribulatio deeſſe
non poterit. Sic enim nos ſicut audiſtis cõteſtat̃
apl̃s dicẽs. Oẽs qui volũt pie viuere ĩ xpo per ij. Timo.iij
ſecutionẽ patient̃. Et iterũ. Per multas tribulatiões opor Act.xiiij.
tet nos ĩtrare ĩ regnũ celoꝝ. Vẽturi ſũt dies tribulationũ
ꝛ malaꝝ tribulationũ vẽturi ſunt: ſicut dicit ſcriptura. Et
q̄ꝫtũ accedũt dies: augent̃ tribulationes. Nemo ſibi pmit
tat qđ euãgeliũ nõ pmittit. Quomõ eñ appropĩquãte fine
mũdi: ſicut dicit dñs in euãgelio: abũdabit iniquitas: refri Matthei
geſcet charitas: ſic ppter ipſas iniq̄tates nunq̄ꝫ deerit ad xxiiij.
uerſitas. Opus eſt vt animũ noſtrũ non ſolũ ad penitẽtiã:
ſed etiã ad patientiam preparemus. Fratres mei: obſecro
vos attẽdite ſcripturas ſctãs: ſi aliq̄d fefellerũt: ſi aliquid
dixerũt: ꝛ aliter accidit q̄ꝫ dixerũt. Neceſſe eſt vt vſq̄ꝫ in fi
nẽ ſic fiat queãdmodũ dixerũt. Non nobis pmittunt ſcri
pture nr̃e in hoc ſeclo niſi tribulatiões: pſſuras: anguſtias:
augmẽta doloꝝ: abũdantiã tẽtationũ. Sicut ꝛ ipſe dñs in
euãgelio dicit. In mũdo pſſurã habebitis. Et iterũ. Mun Joh.xvj.
dus gaudebit et vos triſtes eritis: ſed triſticia veſtra ver
tet̃ in gaudiũ. Ad iſta pcipue nos parem⁹: ne ĩparati defi
ciam⁹. De ipſis eñ tribulatiõib⁹ cũ euãgeliũ legeret̃ audi
ſtis. [Ve pregnãtib⁹ ꝛ nutriẽtib⁹]. Pregnãtes ſunt: qui in Matthei
ſpe ĩtumeſcũt. Nutriẽtes aũt id eſt lactãtes: q̃ iam adepti xxiiij.
ſunt qđ cõcupierãt. Etenim mulier pregnãs in ſpe tumet fi
lij: nõdũ videt filiũ: q̃ aũt iã lactat amplectit̃ qđ ſperabat.
Pregnãs eſt: q̃ res alienas cõcupiſcit: nutriẽs eſt q̃ iam ra
puit qđ cõcupierat. Et vt h aptius etiã ſimplices ĩtelligere
poſſint: aliquã ſilitudinẽ pponam⁹. Cõcupiſcit aliq̃s villã
alienã ꝛ dic̃. Bona eſt iſta villa vicini mei. O ſi mea eẽt: o ſi
adiũgerẽ illã ꝛ facerẽ de iſto fundo ꝛ de illo vnitatẽ. Amat
ꝛ auaricia vnitatẽ. Qđ amat bonũ ẽ: ſꝫ vbi amãdũ ſit neſcit
Forte diues eſt vicin⁹ ille q̃ hꝫ villã bonã: ꝛ ſuſpicat̃ q̄ illã
non poſſit tollere: q2 potẽs hõ eſt: ꝛ nõ pualet ſe cõ illũ defen
dere: nec cõcupiſcit: nec ĩpregnat̃: nihil ſperãs nõ cõcepit: nõ
eſt pgnãs aio. Si ho iuxta aliq̃s vicin⁹ ſit paup: qui vel in
neceſſitate poſit⁹ eſt vt poſſit vẽdere: vel põt opprimi vt co
gat̃ vẽdere: inijcit̃ ocul⁹: ſperat ſe poſſe tollere aut villam
aut coloniã vicini paupis: ꝛ ĩmittit illi aliq̃s tribulatiões.
Verbigr̃a. Ait ſecreti⁹ apud eos q̃ poſſunt vt illũ exacto
res aut afflictũ aut ĩ aliq̃ publica admĩſtratiõe cõſtrĩgãt: ex
q̃b⁹ cõctis debitĩ multĩ neceſſe habeat ĩfelix vẽdere caſellã
vñ aut ipe aut filij ſui ſuſtẽtabant̃. Neceſſitate ḡ cõpulſus
venit ad illũ p cui⁹ neq̃tiã pmit̃ ꝛ affligit̃: ꝛ neſciẽs q̄ ipſi⁹
ĩmiſſione hoc patit̃: dicit ad eũ. Da mihi dñe rogo te pau
cos ſolidos: patior neceſſitatẽ: vrgeor a creditore. Et ille.
Nõ habeo mõ in manib⁹. Ideo ſe dicit in manib⁹ nõ habe
re: vt ille oppſſus calũnia: neceſſe habeat vendere. Deniq̄ꝫ
cũ ei dixerit: q̄ p nimia afflictiõe ſua cõpellat̃ diſtrahere:
ſtatim ille rñdet. Et ſi nõ habeo pecuniã pprtã vndecũq̄ꝫ
ſtudeo mutuare vt tibi amico meo ſubueniã: ꝛ ſi ita neceſſe
eſt etiã argẽtulũ meũ diſtraho ne tu ĩiuriã patiarĩ. Quãdo
bñficium petebat: pfeſſus eſt penit⁹ nõ hr̃e: at vbi dixit q̄
poſſeſſionẽ ſuam vẽderet: quaſi amico ſe ſubuenire dixit: ꝛ
cũ eũ ad hãc neceſſitatem adduxerit: dicit illi vt venditio
nẽ facere debeat: ꝛ caſellã p qua pri⁹ (verbi gr̃a) forte cen
tum ſolidos offerebat vt eũ opprimi viderit: nec medieta

tem precij dare acquieſcit. Iſtis enĩ talibus (ſicut iã ſupra
Mat. xxv dictũ eſt) euangeliſta proclamat. Ve pregnantibus et nu-
trictib⁹. Iſtis enĩ ve erit ĩ die iudicij: ⁊ ab auditu malo nõ
poterũt liberari: ſʒ audituri ſunt. Diſcedite a me maledicti
in ignẽ eternũ: qui parat⁹ eſt diabolo ⁊ angelis eius: q̃ eſu-
riui ⁊ nõ dediſtis mihi mãducare: ſitiui ⁊ nõ dediſtis mihi
B bibere. Hoc loco diligẽter attẽdat charitas vr̃a. Si ĩ ignẽ
mittit̃ q̃ nõ dedit rẽ ꝓpriã: putas vbi mittendus eſt q̃ inua
ſit alienã? Si cũ diabolo ardere habet q̃ nudũ nõ veſtiuit:
putas vbi arſur⁹ ẽ q̃ expoliauit? Et iõ q̃ñ ſcũq; vobis euã
gelica lectio recitata fuerit in q̃ dicit. Ve p̃gnantib⁹ et nu-
trientib⁹: nõ hoc de mulierib⁹ legitimos viros habẽtibus
credite. Quid eñ mali fecit mulier q̃ de ꝓprio marito con-
cepit? Quare illi in die iudicij male erit: q̃ hoc fecit qd̃ de⁹
iuſſit? Non ergo de mulierib⁹ q̃ iuſte ↄcipiũt ⁊ pariũt hoc
credendũ eſt: ſed de illis quos ſupra diximus: qui iniuſte
concupiſcendo rem alienam impregnati eſſe videntur. De
Pſ. vij. quib⁹ ſcriptũ legim⁹. Concepit dolorẽ: ⁊ peperit iniq̃tatẽ.
Oĩs eñ hõ cõcipit: nec vllus põt eſſe ſine cõceptu. Sʒ alij
ↄcipiũt de xp̃o: alij de diabolo. Sicut eĩ de illis q̃ a diabo
lo ↄcipiũt dicit̃. Cõcepit dolorẽ ⁊ pep̃it iniq̃tatẽ. Ita ⁊ de
Eſa. xxvj illis q̃ a ſpũſctõ cõcipiũt: ſcriptũ eſt. A timore tuo in vtero
cõcepim⁹: ⁊ peperim⁹ ſpũm ſalutis tue. Hec eñ que dixi-
mus fratres chariſſimi q̃ diligent̃ attẽdit: ⁊ ſupradicta ma
la / aut fuiſſe ĩ ſe / aut forſitan adhuc eẽ cognoſcit: cito ſe cor
rigat. Nõ eñ nocẽt mala p̃terita ſi nõ placẽt. Adhuc eñ ẽ
Mat. xxv penitendi ⁊ corrigendi loc⁹. Nondũ facta eſt illa diſiũctio
Luce. xvj alioꝝ ad dexterã: alioꝝ ad ſiniſtrã. Nõdũ apud inferos ſu-
mus: vbi eſt diues ille ſitiens ⁊ ſtillã deſiderãs. Audiam⁹:
dũ viuim⁹ corrigamur. Nõ concupiſcamus res alienas ⁊
impregnati tumeamus: nec velim⁹ ꝑuenire ad illas: ⁊ eas
adipiſcẽdo tãq̃ filios oſculemur. Q̃ñ eñ cõcupiſcit aliq̃s
rẽ alienã (ſicut iã dictũ eſt) aĩa ſua quaſi ↄcepiſſe videtur.
Si vero qd̃ ↄcupiſcit ꝑ aliquã calliditatẽ aut neq̃ciã potu
erit obtinere: q̃ſi natũ filiũ oſculari ac nutrire cognoſcitur.
Non ergo ſic amem⁹ iſta terrena fratres: vt perdam⁹ cele-
ſtia. Mutandũ eſt cor: leuandũ eſt cor: nõ hic habitem⁹ iã
corde. Mala regio eſt amor mũdi: ſufficiat ꝙ hic adhuc in
Col. iij. carne eſſe videmur. Audiam⁹ apl̃m dicẽtẽ. Si reſurrexiſtĩ
cũ xp̃o q̃ ſurſum ſunt ſapite: q̃ ſurſũ ſũt q̃rite: nõ q̃ ſup terrã
Nõ app̃[illegible]. qd̃ vobis ꝓmiſſũ ẽ. Iã eñ paratũ eſt: ſʒ nõ vi
det̃. Cõcupiſcendo ĩpregnari vis: hinc impregnare. Con-
cupiſce vitã eternã: ad quã vitã te inuitat de⁹: ipſa ſit ſpes
tua. Cert⁹ erit partus tuus: non erit aborſus. Non tpaliter
amplecteris qd̃ peperis: ſed ĩ eternũ poſſidebis. Qd̃ eñ ꝓ
miſſũ eſt: ſine dubio dãdũ eſt: ſed adhuc retro eſt. Nõ dabi
tur mõ: ſʒ dabit̃ poſtea. Videte iã quãta data ſint fratres.
Quis illa vel enumerare p̃ualet? De oĩb⁹ eñ reb⁹ q̃ nobis
ĩ ſcripturĩ diuinis ꝓmiſſa ſunt: vna tantũ mõ remãſit. De⁹
enĩ q̃ nobis in tantis reb⁹ verũ dixit: ĩ vna nos fallit? Scri
ptũ eſt de eccl̃ia: q꞉ erit / ⁊ videt̃ q꞉ eſt. Scriptũ ẽ de idolis:
q꞉ nõ erũt: et videt̃ q꞉ nõ ſunt. Scriptũ eſt: q꞉ ꝑdituri erant
iudei regnũ: ⁊ videt̃. Scriptũ ẽ de hereticis: q꞉ futuri erant
⁊ videt̃. Scriptũ eſt ⁊ de die iudicij: ſcriptũ eſt ⁊ de p̃mijs
bonoꝝ ⁊ de pena malorũ: nemo ſe circũueniat fr̃es. Quõ il
la omĩa venerũt q̃ ꝓmiſſa ſunt: ſic ⁊ dies iudicij: et malorũ
pena: et iuſtorũ p̃mia ſine vlla dubitatione vẽtura ſunt. Et
iõ vnuſquiſq; noſtrũ dũ licet ⁊ cũ dei adiutorio ĩ poteſtate
noſtra cõſiſtit ⁊ pctã vitare / ⁊ qd̃ bonũ eſt exercere ↄtẽdat
vt cũ ille dies terribilis ⁊ metuẽd⁹ aduenerit: nõ cũ ipſis ⁊
peccatorib⁹ ꝑenni incẽdio ↄcremet̃: ſʒ cũ iuſtis ⁊ deũ timẽ
tib⁹ ꝑuenire ad eternũ premiũ mereat̃: qd̃ ipſe preſtare di-
gnet̃ cui eſt honor ⁊ imperiũ in ſecula ſeculorũ. Amen.

¶ De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eũ-dem. De die illo et hora nemo ſcit: neq; angeli ce-lorum et cetera. Sermo. xxj.

B Fratres qd̃ audiſtĩ monẽtẽ ſcp̃turã atq; dicẽtẽ
vt xp̃i diẽ nouiſſimũ vigilem⁹: vnuſq̃ſq; de no-
uiſſimo ſuo die cogitet: ne forte cũ ſeſeritĩ vl̃ pu-
taueritĩ lõge eẽ nouiſſimũ ſeculi diẽ: dormitetis
Matthei. xxiiij. ad nouiſſimũ vr̃m diẽ. De die nouiſſimo ſeculi huius: audi
ſtis qd̃ dixerit: [q꞉ neſciũt eũ neq; angeli celoꝝ neq; fili⁹ ni
ſi pater.] Ubi quidẽ magna q̃ſtio eſt: ne carnaliter ſapien-
tes putem⁹ aliq̃d patrẽ ſcire qd̃ neſciat fili⁹. Nã vtiq; cũ di
xit. Pater ſcit: iõ hoc dixit: q꞉ in p̃re ⁊ fili⁹ ſcit. Quid eñ ẽ
in die qd̃ nõ in ṽbo factũ ẽ: ꝑ qd̃ fact⁹ eſt dies? Nemo inq̃
q̃rat nouiſſimũ diẽ q̃ñ futurus ſit: ſed vigilem⁹ oẽs bene vi
uẽdo: ne nouiſſima dies cuiuſcũq; nr̃m nos ĩueniat ĩpara-
tos: ⁊ qualis q̃ſq; hinc exierit ſuo nouiſſimo die: tal̃ ĩuenia
tur ĩ nouiſſimo ſecl̃i die. Nihil te adiuuabit qd̃ hic nõ fece
ris. Unũquẽq; opa ſua iuuabũt: aut opa ſua p̃ſſura ſũt. Et
quõ in pſalmo cãtauim⁹ dñõ. Miſerere mei dñe qm̃ ↄculca Pſal. lv.
uit me hõ? Hõ dr̃ q̃ ſm hominẽ viuit. Deniq; illis q̃ ſʒ deũ
viuũt dicit̃. Dij eſtis: ⁊ filij excelſi oẽs. Reprobis aũt q̃ vo pſ. lxxxj
cati ſunt vt eſſent filij dei ⁊ eſſe poti⁹ voluerũt hoĩes. i. ſm
hoiem viuere. Vos aũt (ĩquit) ſicut hoĩes moriemini: et ſi
cut vn⁹ ex principib⁹ cadetis. Etenĩ ꝙ mortalis eſt hõ: ad
diſciplinã illi debet valere: nõ ad iactãtiã. Vñ ſe iactat ver
mis craſtino moriturꝰ? Dico charitati vr̃e fr̃es: de diabo-
lo debẽt erubeſcere mortales ſupbi. Ille eñ ⁊ ſi ſupbus: tñ
ĩ mortalis ẽ: ſpũs ẽ ⁊ ſi malign⁹. Illi dies nouiſſim⁹ penal̃
ſuat̃ in finẽ: tñ mortẽ quã nos patimur: ille nõ patit̃. Audi
uit aũt hõ. Morte morieriſ: vtat̃ hñ pc̃a ſua. Quid ẽ ꝙ dixi. Geñ. ij.
Vtat̃ hñ pena ſua? Nõ inde eat ad ſupbiã vñ accepit penã
agnoſcat ſe mortalem / ⁊ frangat elatiõnẽ: audiat ſibi dici.
Quid ſupbit t̃ra ⁊ cinis. Et tã ſi ſupbit diabol⁹: nõ eſt t̃ra ⁊ Eccl̃i. x.
cinis. Iõ dictũ ẽ. Vos aũt ſicut hoĩes moriemini: et ſicut pſ. lxxxj.
vn⁹ d̃ p̃ncipib⁹ cadetĩ. Nõ attẽditĩ q꞉ mortales eſtĩ: ⁊ ſicut
diabol⁹ ſupbi eſtis. Vtat̃ ergo hõ pena ſua fr̃es: bene vtat̃
malo ſuo vt ꝓficiat bono ſuo. Quis neſcit q꞉ pena ẽ neceſſe
eſſe vt moriamur: ⁊ qd̃ eſt grauius q̃ñ neſcim⁹? Pena certa
eſt: hora incerta: ⁊ de iſta pena ſola certi ſum⁹ ĩ reb⁹ hũanis
Cetera nr̃a et bona ⁊ mala incerta ſunt: ſola mors certa ẽ.
Quid eſt qd̃ dico? Cõcept⁹ ẽ puer: forte naſcit̃: forte abor
ſum facit. Ita ĩcertũ ẽ. Forte creſcit: forte nõ creſcit. Forte
ſeneſcit: forte nõ ſeneſcit. Forte diues erit: forte paup. For-
te honorat⁹: forte humiliat⁹. Forte habebit filios: forte nõ
habebit. Forte ducet vxorẽ: forte nõ ducet. Quicq̃d aliud
noiaueris ĩ bonis: reſpice ⁊ ad mala. Forte egrotat: forte
nõ egrotat. Forte a ſerpẽte ꝑcutit̃: forte nõ ꝑcutit̃. Forte a B
beſtia deuorat̃: forte nõ deuorat̃. Et reſpice oĩa mala: vbi-
q; ẽ forte erit: forte nõ erit. Nunq̃d potes dicere: forte mo-
rit̃: forte nõ morit̃. Quõ medici q̃ñ ĩſpexerũt valitudinẽ et
mortiferã eſſe cognouerit: h̃ ꝓnũciãt morit̃: ide nõ euadit.
Ex q̃ naſcit̃ hõ: dicẽdũ eſt nõ euadit. Q̃ñ nat⁹ eſt: egrotare
cepit. Q̃ñ mortu⁹ fuerit: finit q̃dẽ egritudinẽ / ſʒ neſcit vtrũ
ꝑgat ĩ peiorẽ. Finierat diues ille egritudinẽ delicioſã: vẽit Luce. xvj
ad tortuoſam. Paup ṽo ille finiſt egritudinẽ: ⁊ ꝑuenit ad
ſanitatẽ. Sʒ qd̃ poſtea haberet h̃ elegit: ⁊ qd̃ ibi meſſuit h̃
ſemĩauit: iõ cũ viuim⁹ vigilare debem⁹ / ⁊ eligere debem⁹
q̃d in futuro teneam⁹. Mundũ nõ amem⁹. Premit amato
res ſuos: nõ eos ad bonũ adducit. Laborãdũ eſt ĩ eo poti⁹
ne capiat: q̃ʒ timẽdũ ne cadat. Ecce cadit mũd⁹: ſtat xp̃ia-
nus / q꞉ nõ cadit xp̃s. Nã q̃re dicit dñs. Gaude: q꞉ ego vici Ioh. xvj.
mũdũ? Rñdeam⁹ ei ſi placet. Gaude: ſed tu. Si tu viciſti:
tu gaude. Quare nos? Quare nobis dicit / gaudete: niſi q꞉
nobis vicit: nobis pugnauit? Ubi eñ pugnauit? Q꞉ hoĩeʒ
ſuſcepit. Tolle qd̃ de ṽgĩe nat⁹: tolle qd̃ ſemetipm̃ exinani Phil. ij.
uit formã ſerui accipiẽs: in ſimilitudinẽ hoĩm fact⁹: ⁊ habi
tu inuẽt⁹ vt hõ. Tolle hoc: vbi luctamẽ? vbi certamẽ? vbi
tentatio? vbi victoria quã nõ preceſſit pugna? In p̃ncipio Iohã. j.
erat verbũ: et verbũ erat apud deũ: et de⁹ erat verbũ. Oĩa
ꝑ ipm̃ facta ſunt: ⁊ ſine ipſo factũ eſt nihil. Nunq̃d hoc ver
bũ iude⁹ crucifigeret? Nunq̃d huic verbo ĩpius ĩſultaret?
Nunq̃d hoc ṽbũ colaphis cederet̃? Nunq̃d hoc verbũ ſpi
nis coronaret̃? Ut aũt iſta pateret̃: verbũ caro factũ: ⁊ iſta
paſſus reſurgẽdo vicit. Ergo nobis vicit q̃b⁹ ſecuritatẽ re
ſurrectiõis oñdit. Dicis ergo deo. Miſerere mihi dñe: qm̃ Pſal. lv.
ↄculcauit me hõ. Tu te noli ↄculcare: ⁊ nõ te vincit hõ. Ec
ce enĩ hõ potẽs terret te. Vñ te t̃ret. Spolio / dãno / torq̃o /
occido: ⁊ clamas tu. Miſerere mihi dñe: qm̃ ↄculcauit me
hõ. Si verũ dicĩ / teipm̃ attẽdis: q꞉ times minas hoĩs: mor
tu⁹ te ↄculcat. Et q꞉ nõ timeres: niſi eſſes hõ ↄculcat te hõ.
Qd̃ ẽ ğ remediũ o hõ? Here deo a q̃ fact⁹ eſt hõ: illi here: ĩ
ipo p̃ſume: ipm̃ inuoca: virt⁹ tua ipe ſit. Dic illi. In te dñe
virt⁹ mea: ⁊ a cõmĩatiõib⁹ hoĩʒ cãtabis: ⁊ q̃d poſtea cãtes
ipe dñs dicit. In deo ſꝑabo: nõ timebo q̃d faciat mihi hõ Pſ. lv.

¶ De decem virginibus. In euangelio ſm eun
dem. Sermo. xxij.

A Inter parabolas a dño dictas: ſolet ꝗrẽtes mul
tũ mouere iſta: ꝗ de decẽ ꝟginib⁹ poſita eſt. Et
multi ꝗdẽ hinc multa ſenſerũt ꝗ nõ ſũt ꝑter fidẽ
ſꝫ quõ partib⁹ ei⁹ oĩb⁹ ꝯueniat expoſitio: id ela-
De ꝗſtio: borandũ eſt. Legi etiã in quadã ſcriptura ex eaꝝ genere ꝗ
nib⁹ euã. apocriphe nolanť ꝙ nõ ſit ꝯtra catholicã fidẽ: ſꝫ huic loco
li. j. c. xliij. nihil mihi min⁹ ꝯgruere viſum eſt ꝯſiderãti oĩs hui⁹ ſilitu
dinis ꝑtes. De ꝗ tñ expoſitiõe temere nihil audeo iudica-
re: ne forte nõ ei⁹ ĩcõuenictia mihi anguſtiã fecerit: ſꝫ mea
tarditas in eã ꝯueniẽtiã nõ venerit. Quid aũt mihi videať
nõ abſurde de hoc loco accipi: quãtũ potero breuiter ⁊ dili
gẽter exponã. Interrogat⁹ igiť dñs nr̃ a diſcipulis de ꝯſũ
matiõe ſeculi: īter multa ꝗ ē locut⁹: hoc quoq̈ dixit. Nũc
Mat. xxv ſilẽ eſtimabiť regnũ celoꝝ decẽ virginib⁹: ꝗ acceperunt lã
pades ſuas / ⁊ venerũt obuiã ſpõſo. Quinq̈ ex eis erãt fatue
et quinq̈ prudentes. Sed quinq̈ fatue acceptis lãpadib⁹
ſuis nõ ſũpſerũt oleũ ſecũ. Prudẽtes aũt acceperũt oleũ ĩ
vaſis cũ lãpadib⁹. Tardãte aũt ſpõſo: dormierũt oẽs. Me
dia aũt nocte clamor fact⁹ eſt. Ecce ſponſus venit: ſurgite
obuiã ei. Tũc ſurrexerũt ille ꝟgines ⁊ aptauerũt lãpades
ſuas. Et dixerũt ille ſtulte ad ſapiẽtes. Date nobis de oleo
vr̃o: q̄ꝛ lãpades nr̃e extinguntꝰ. Rñderũt aũt ſapiẽtes dicẽ
tes. Ne forte nõ ſufficiat nobis ⁊ vobis: ite poti⁹ ad vẽdẽ-
tes ⁊ emite vobis. Et dũ eũt emere / venit ſpõſus: ⁊ ꝗ para-
te erãt intrauerũt cũ eo ad nuptias / ⁊ clauſa eſt ianua. No
uiſſime aũt venerũt relique ꝟgines dicẽtes. Dñe dñe: ape-
ri nobis. At ille rñdẽs ait. Amẽ dico vobis: neſcio vos. Ui
gilate ergo: q̄ꝛ neſcitiſ diẽ neq̈ horã. Decẽ vtiq̈ virginũ ꝙ
ꝗnq̈ admittunť / quinq̈ excludunť: bonoꝝ ⁊ maloꝝ diſcre
tionẽ ſignificat. Quapropter ꝟginitatis nomẽ qḋ honora
bile eſt: cur recepti excluſiſq̈ cõe eſt? Deide ꝗd ſibi vult nu
mer⁹ in vtraq̈ parte quinari⁹? Quid aũt ſignificat oleum:
mirũ videť ꝙ ſapiẽtes petẽtib⁹ nõ cõicant: cũ inuidere fas
nõ ſit eas ꝗ ita ꝑfecte ſũt vt a ſpõſo recipianť: quo noĩe nul
lo dubitãte dñs ieſus xp̃s ſignificať: ⁊ miſericordes eẽ opoꝛ
teat ad ꝑſtandũ ex eo qḋ habẽt: preſcribẽte illa ſnĩa eiuſdẽ
Luce. vj. dñi dicẽtis Omi petẽti te tribue. Quid eſt aũt qḋ poſſit daꝝ
do nõ ſufficere vtriſq̈? Hec maxĩe augent ꝗſtiõis difficul
tatẽ. Quãq̈ ⁊ cetera diligẽter ꝯſiderata vt oĩa in vnã rõnẽ
ꝯcurrãt: nihilo℥ ĩ vnã partẽ dicať quo ĩpediať alia: magna
B cautio eſt adhibẽda. Uidenť itaq̈ mihi quinq̈ virgines ſi-
gnificare: ꝗnq̈ partitã ꝯtinẽtiã a carnis illecebris. Conti-
nẽd⁹ ē em̃ animi appetit⁹ a voluptate ocloꝝ: a voluptate
auriũ / a voluptate olfaciẽdi / guſtãdi / tãgẽdi. Sꝫ q̄ꝛ iſta cõ
tinẽtia ptĩ corã deo ſit vt illi placeať interiore gaudio cõ-
ſciẽtie: partĩ corã hoĩb⁹ tñ vt glĩa humana capiať: quinq̈
dicunť ſapiẽtes ⁊ ꝗnq̈ ſtulte: vtreq̈ tñ virgines: q̄ꝛ vtraq̈
ꝯtinẽtia eſt ꝗuis diuerſo fomite gaudeat. Lãpades autẽ
ſunt: q̄ꝛ manib⁹ portanť: opa ꝗ ſm iſtã ꝯtinẽtiã fiũt. Dictũ
Mat. v. eſt aũt. Luceãt opa vr̃a corã hoĩb⁹. Oẽs vero acceperũt
lãpades ſuas: et venerũt obuiã ſpõſo. Intelligendũ ꝗ xp̃i
noĩe cẽſeri: de ꝗb⁹ agiť. Nõ enĩ ꝑñt ꝗ xp̃iani nõ ſũt: ſponſo
xp̃o venire obuiã. Sed ꝗnq̈ fatue acceptis lãpadib⁹ ſuis
nõ ſumpſerũt oleũ ſecũ. Multi enim ꝗuis de xp̃i bonitate
plurimũ ſperẽt: gaudiũ tñ nõ habẽt dũ ꝯtinẽter viuũt: niſi
Pſ. xliiij ĩ laudib⁹ hoĩm. Nõ ergo habẽt oleũ ſecũ. Nã ipſam leticiã
oleo ſignificari arbitror. Propterea (inq̄t) vnxit te de⁹ de⁹
tu⁹ oleo leticie. Qui aũt nõ ꝓpterea gaudet: q̄ꝛ deo intriſe-
cus placet: nõ hꝫ oleũ ſecũ. Prudẽtes aũt acceperũt oleũ
ſecũ ĩ vaſis cũ lãpadib⁹ ſuis. i. leticiã operũ bonoꝝ ĩ corde
Gal. vj. atq̈ ꝯſciẽtia poſuerũt. Sic ⁊ ap̃ls monet. Probet ſe inq̄t
hõ: ⁊ tũc in ſemetip̃o habebit glĩam / ⁊ nõ in altero. Tardã
te ergo ſpõſo dormierũt oẽs: q̄ꝛ ex vtroq̈ genere ꝯtinẽtiũ
hoĩm ſiue eoꝝ qui corã deo exultãt: ſiue eoꝝ qui in laudib⁹
hominũ acquieſcũt: moriunť hoc ĩteruallo tp̃is: donec ſub
aduẽtu dñi fiat reſurrectio mortuoꝝ. Media aũt nocte. i.
Matthei. nullo ſentiẽte aut ſperãte: ꝗppe cũ ip̃e dñs dicat. De die au
xxiiij. tẽ illa ⁊ hora nẽo ſcit. Et ap̃ls dicat. Dies dñi ſicut fur ita
j. Theſ. v. in nocte veniet. Ex quo ſignificat penitus latere cũ venit.
j. Coꝛ. xv Clamor fact⁹ ē: ecce ſpõſus venit ſurgite obuiã ei. In ictu
oculi: nouiſſima tuba: oẽs reſurgem⁹. Ergo ſurrexerũt oẽs
ille virgines ⁊ aptauerũt lãpades ſuas. i. rõnes reddẽdas
operũ ſuoꝝ. Oportet nos exhiberi ante tribunal xp̃i: vt il- ij. Coꝛ. v.
lic recipiat vnuſꝗſq̈ qḋ geſſit ĩ corpore / ſiue bonũ / ſiue ma
lũ. Et dixerũt ſtulte ad ſapiẽtes. Date nobis de oleo vr̃o:
q̄ꝛ lãpades nr̃e extinguntꝰ. Quoꝝ em̃ facta aliena laude ful
ciunť: eadẽ ſubtracta deficiũt: ⁊ de ꝯſuetudine id ſemꝑ inq̄
rit vñ anim⁹ gaudere ſolet. Itaq̈ hoĩm ꝗ corda nõ vident
teſtimoniũ volũt habere apud deũ: ꝗ cordis inſpector eſt.
Sed ꝗd reſpõderũt ſapiẽtes? Ne forte nõ ſufficiat nobis.
Unuſꝗſq̈ enĩ ꝓ ſe rõnẽ reddet: nec alieno teſtimonio ꝗcq̈
adiuuať apud deum: cui ſecreta cordis apparẽt: ⁊ vix ſibi
ꝗſq̈ ſufficit: vt ei teſtimoniũ ꝑhibeat ꝯſciẽtia ſua. Quis ei Prouer.
gloriabiť mundũ ſe hr̃e cor? Unde eſt qḋ ap̃ls dicit. Mihi xx.
minimũ ē vt a vobis diiudicer: aut ab humano die: ſꝫ neq̈ j. Cor. iiij.
meip̃m iudico. Quapropter cũ de ſe ꝗſq̈ aut nõ oĩno: aut
vix poſſit verã ꝓferre ſnĩam. Quõ põt de alio iudicare cũ
ſciat nemo ꝗd agať in hoĩe / niſi ſp̃us hoĩs? Ite magis ad j. Coꝛ. ij.
vẽdẽtes ⁊ emite vobis. Nõ ꝯſiliũ dediſſe putãde ſũt: ſꝫ cri
mẽ eaꝝ ex obliquo cõmemoraſſe. Uẽdũt em̃ oleũ adulato-
res: ꝗ ſiue falſa: ſiue ignrata laudãdo in errores aĩas mittũt
⁊ eis vana gaudia tãq̈ fatuis ꝯciliãdo aliquã de his mer
cedẽ ſiue ciboꝝ: ſiue pecunie: ſiue honoris: ſiue alicuius cõ
modi tẽporalis accipiũt: nõ intelligẽtib⁹ qḋ dictũ eſt. Qui Eſa. iij.
vos felices dicũt: in errorẽ vos mittũt. Meli⁹ eſt autẽ ob- Eccl̃s. vij
iurgari a iuſto ꝗ̃ a pctõre ſe laudari. Emẽdauit me iuſtus Pſal. cxl.
inq̄t ĩ mĩa ⁊ arguit me: oleũ autẽ pctõris nõ ĩpiguet caput
meũ. Ite ergo ad vẽdentes magis ⁊ emite vobis. i. videa-
mus nunc ꝗd vos adiuuãt: ꝗ vobis laudes vẽdere ꝯſueue
C runt ⁊ vos in errorẽ inducere: vt nõ corã deo ſꝫ ab hoĩbus
glĩam ꝗreretis. Eũtib⁹ autẽ illis emere venit ſpõſus. i. ieli
nãtib⁹ ſe illis in ea ꝗ foris ſunt: ⁊ ſolitiſ gaudere ꝗrẽtib⁹: q̄ꝛ
gaudia iterna nõ nouerãt: venit ille ꝗ iudicat. Et ꝗ parate
erãt. i. quib⁹ bonũ corã deo teſtimoniũ ꝯſciẽtia ꝑhibebat:
ĩtrauerũt cũ eo ad nuptias. i. vbi mũda aĩa ſempiterno dei
ꝟbo fecũda copulať. Clauſa eſt ianua. i. receptis illis ꝗ ſũt
in angelicã vitã ĩmutãdi. Oẽs enĩ reſurgem⁹ inq̄t: ſed non j. Coꝛ. xv.
oẽs ĩmutabimur: clauſus eſt adit⁹ ad regnũ celoꝝ. Nõ enĩ
poſt iudiciũ patet precũ aut meritoꝝ loc⁹. Nouiſſime autẽ
veniũt ⁊ reliq̄ virgines dicẽtes. Dñe dñe: aperi nobis. Nõ
dictũ eſt ꝙ emerint oleũ: ⁊ iõ intelligẽde ſunt nullo iã rema
nẽte de alienis laudib⁹ ⁊ magnis afflictiõib⁹ redire ad im
plorationẽ dei. Sed magna eſt ei⁹ ſeueritas poſt iudiciũ:
cui⁹ ante iudiciũ ineffabilis mĩa ꝓrogata eſt. Itaq̈ rñdẽs
ait. Amẽ dico vobis: neſcio vos. Ex illa. ſ. regula quã non
hꝫ ars dei: hoc eſt ſapiẽtia dei: vt intrẽt in gaudiũ ei⁹ ꝗ nõ
corã deo: ſed vt placerent hoĩb⁹ viſi ſunt aliꝗd ſm ꝑcepta
ei⁹ operari. Atq̈ ita ꝯcludit. Uigilate ergo: q̄ꝛ neſcitis diẽ
neq̈ horã. Nõ mõ illi⁹ vltimi tp̃is / q̄ꝛ vẽtur⁹ eſt ſpõſus: ſꝫ
ſue ꝗſq̈ dormitionis diẽ ⁊ horã neſcit. Quiſquis aũt para
tus eſt vſq̈ ad ſomnũ. i. vſq̈ ad mortẽ ꝗ oĩbus debeť para
tus iueniet etiã cũ illa vox media nocte ſonuerit: qua oẽs
euigilaturi ſum⁹. Qḋ ꝟo ſpõſo dixit obuiã venire virgĩes
ſic intelligendũ puto: vt ex ip̃is virginib⁹ cõſtet ea ꝗ diciť
ſpõſa: tanq̈ ſi oĩbus xp̃ianis in eccl̃iam ꝯcurrẽtib⁹ filij ad
matrẽ ꝯcurrere dicanť: cũ ip̃is filijs ꝯgregatis cõſtet ea ꝗ
diciť mater. Nũc enĩ deſpõſata ē eccl̃ia et virgo eſt ad nu
ptias deducẽda. i. cũ ſe ꝯtineat a corruptiõe ſeculari. Illo
aũt tp̃e nubit: quo vniuerſa mortalitate pretereũte ĩ morta ij. Coꝛ. xj.
li ꝯiũctione ferať. Deſpõſaui vos inq̄t vni viro virginẽ ca
ſtã exhibere xp̃o. Uos inq̄t virginẽ: a plurali ad ſingularẽ
cõcludẽs. iõ ⁊ virgines dici ꝑñt ⁊ virgo. Cur aũt ꝗnq̈: vt
mihi videť expoſitũ eſt. Sed videm⁹ nũc in enigmate: tũc j. coꝛ. xiij.
aũt facie ad faciẽ: ⁊ nũc ex ꝑte: tũc autẽ ex toto. Ip̃m autẽ
in enigmate ⁊ ex ꝑte nũc in ſcripturis aliꝗd cernere: qḋ tñ
ſit ſm catholicã fidẽ: ex illo pignore ꝯtigit qḋ accepit vir-
go eccl̃ia humili aduẽtu ſpõſi ſui: ꝗ illo vltimo aduẽtu cũ
veniet ĩ claritate nuptura eſt: cũ iã facie ad faciẽ cõtuebiť.
Dedit enĩ nobis pign⁹ ſp̃m ſicut dixit ap̃ls. Et iõ iſta ex ij. Coꝛ. j.
poſitio nihil certũ intueť: niſi vt ſm fidẽ ſit: neq̈ ap̃ls ꝑiu-
dicat ꝗ nihilomin⁹ ſm fidẽ eſſe potuerint.

¶ De eiſdẽ de ꝗb⁹ ſupra. Ser. xxiij. In ꝗ latius
ſupra allegatũ euãgeliũ miſtice declarat quõ ad
vniuerſã eccl̃iã ꝑtineat parabola illa decẽ ꝟginũ

A
Mat.xxv Heſterno die q̄ affuiſtis ꝓmiſſionẽ nr̄am tenetis
q̄ hodie nõ ſolis vobis:ſ; plurib⁹ etiã q̄ ↄuenerẽt
dño adiuuãte reddẽda ẽ. Que ſint decẽ virgĩes
quaꝝ ſunt q̄nq; prudẽtes:quinq; ſtulte: non faci
le ĩdagari põt. Verũm ſcḋm ea q̄ ptinet ipſa lectio:quã chari
tati vr̄e etiã hodie volui recitare:quãtũ mihi dñs ĩtellectũ
donare dignat᷑:nõ mihi videt᷑ iſta parabola vel ſimilitudo
ad eas ſolas ptĩere ꝓpria ⁊ excellẽtiori ſctĩtate virgĩes q̄ ĩ
eccl̃ia noĩant᷑: quas etiã vſitatiori vocabulo ſctĩmoniales
appellare ↄſueuim⁹: ſed niſi fallor/hec ſilĩtudo ad vniuer-
ſam eccl̃iam ptinet. Quis ⁊ illas ſolas ĩtelligerem⁹ q̄ ſctĩ
mõiales vocant᷑:nunq̄d decẽ ſũt? Abſit vt tãta virginũ mł
titudo ad tã exiguũ numeꝝ reuocet᷑: forte aũt dicat aliq̄s.
Quid ſi multe ſũt noĩe ⁊ tã pauce ſũt ĩ veritate vt vix decẽ
inueniant᷑? Nõ ita eſt. Nã ſi ſolas decẽ ĩtelligi vellet bõas:
nõ ibi oſtẽderet q̄nq; fatuas. Si enĩ multe ſunt virgines q̄
vocant᷑:quare ↄtra q̄nq; oſtia dom⁹ magne claudunt᷑? Jn
telligam⁹ ḡ chariſſimi ad oẽs nos.i.ad vniuerſam oĩno ec
cleſiã iſtã ptinere parabolã:nõ ad ſolos ꝑpoſitos de q̄bus
heſterno die locuti ſum⁹:nec ad ſolas plebes:ſ; prorſus ad
oẽs. Quare ḡ q̄nq;? Quinq; iſte ⁊ q̄nq; virgines:oẽs oĩno
ſũt aĩe xp̄ianoꝝ. Sʒ vt dicam⁹ vobis qḋ deo ĩſpirãte ſen-
tim⁹ nõ q̄leſcũq; aĩe: ſ; tales aĩe q̄ habẽt catholicã fidẽ:et
habere vident᷑ bõa opa in eccl̃ia dei:⁊ tñ ex ip̄is q̄nq; ſunt
prudẽtes ⁊ q̄nq; fatue. Quare ḡ appellate ſunt q̄nq;:⁊ q̄re
virgines p̄i⁹ videam⁹:⁊ deĩde cetera ↄſiderem⁹. Oĩs aĩa
ĩ corpore iõ quinario numero cenſet᷑:q: quinq; ſenſib⁹ vtit᷑.
Nihil ẽ enĩ qḋ ſentim⁹ ĩ corpore niſi ianua q̄nq; ptita: aut
vidẽdo/aut audiẽdo/aut odorãdo/aut guſtãdo/aut tãgẽ
do. Qui ergo ſe abſtiet ab illicito viſu:abſtiet ab illicito au
ditu:ab illicito odoratu: ab illicito guſtatu: ab illicito ta-
ctu ꝓpt ip̄am ĩtegritatẽ virgĩs nomẽ accepit. Sʒ ſi bonũ
ẽ abſtiere ab illicitꝭ ſentiẽdi motib⁹:⁊ iõ vnaq̄q; aĩa xp̄ia-
na virginis nomẽ accepit:q̄re q̄nq; admittunt᷑:q̄nq; aũt re
pellunt᷑? Et virgines ſunt ⁊ repellunt᷑. Parũ eſt/ q: virgi-
nes ſũt ⁊ lãpades habẽt:virgines ꝓpter abſtinentiã ab il-
licitis ſenſib⁹:lãpades habẽt ꝓpt opa bona. De q̄b⁹ opib⁹
Mat.v. dñs dicit. Luceãt opa vr̄a corã hoĩb⁹ vt videãt bõa fctã
vr̄a:⁊ glorificẽt patrẽ veſtrũ q̄ ĩ celis eſt. Jtẽ diſcipul' dicit
Luce.xij. Sint lũbi vr̄i p̄cincti:⁊ lucerne ardẽtes. Jn lũbis accinctꝭ
virginitas:ĩ lucernis ardẽtib⁹ opa bona. Nõ ſolet dici vir
ginitas vtiq; ĩ ↄiugatis:tñ etiã ibi eſt fidei virginitas q̄ ex
hibet pudicitiã ↄiugalẽ. Nã vt nouerit ſctĩtas vr̄a:nõ ĩpor
tune ſcḋm aĩam ⁊ ſcḋm ĩtegritatẽ fidei q̄ etiã ab illicitis abſtie
tur ⁊ bõa opa fiũt:vnũquẽq; vel vnãquãq; aĩam v̄ginẽ di
ci:tota eccl̃ia q̄ ↄſtat ex virginib⁹ ⁊ pueris:⁊ maritatis fe-
minis:⁊ vxoratꝭ viris:vno noĩe virgo ẽ appellata. Vñ hoc
ꝓbam⁹? Apl̃m audi dicentẽ:nõ ſolis ſctĩmonialibus: ſed
ij.Cor.xj. vniuerſe ꝑſus eccl̃ie. Deſpõſaui vos vni viro virgĩnẽ ca-
ſtã exhibere xp̄o. Et q: hui⁹ virginitatꝭ corruptor diabo-
lus cauẽd⁹ eſt:ↄtinuo ip̄e apl̃s cũ dixiſſet. Deſpõſaui vos
vni viro virginẽ caſtã exhibere xp̄o:adiũxit ⁊ ait. Timeo
aũt ne ſicut ſerpẽs euã ſeduxit ĩ v̄ſutia ſua:ſic et vr̄i ſenſus
corrũpant᷑ a caſtitate q̄ eſt ĩ xp̄o. Jn corpe virginitatẽ pau
B ci habẽt:ĩ corde oẽs habere debẽt. Si ergo ab illicitꝭ abſti
nẽtia bõa eſt:vñ virginitas nomẽ accepit:⁊ opa bõa lauda
bilia ſunt q̄ ſignificant᷑ lãpadib⁹: quare quĩq; admittunt᷑ ⁊
q̄nq; repellũtur? Si ⁊ virgo eſt ⁊ lãpades fert ⁊ tñ non ad-
mittit᷑:vbi ſe videt q̄ nec v̄ginitatẽ ab illicitꝭ ſuat:nec opa
bõa volẽs habere ĩ tenebris ambulat? De iſtꝭ ergo fratres
mei:de iſtis potius diſputem⁹. Qui nõ vult videre qḋ ma-
lũ eſt:q̄ nõ vult audire qḋ malũ ẽ:ab illicitis ſacrificioꝝ ni
dorib⁹ auertit odoratũ: ab illicitis ſacrificioꝝ cibis auer-
tit guſtatũ:fugit ↄplexũ aliene: frãgit panẽ eſuriẽti:hoſpi-
tẽ inducit ĩ domũ:veſtit nudũ:xõcordat litigioſum: viſitat
egrotũ:ſepelit mortuũ. Ecce virgo:ecce hʒ lãpades. Quid
querim⁹ ampli⁹? Adhuc quero. Quid adhuc q̄ris inquis?
Adhuc q̄ro:intentũ me fecit euãgeliũ ſctm̃. Etiã ip̄as vir-
gines ⁊ ip̄as ferẽtes lãpades:alias dixit prudentes:alias
ſtultas. Vñ ĩtuemur:vñ diſcernim⁹? De oleo:aliq̄d magnũ
ſignificat oleũ:valde magnũ. Putas nõ charitas ẽ? Que-
rẽdo dicim⁹:nõ ſniam precipitam⁹. Vñ mihi videat᷑ oleũ
j.Cor.xij. charitas ſignificari:dicã vobis. Apl̃s dicit. Adhuc ſupere
minẽtiorẽ vobis viã demõſtro. Supereminentiorẽ viam

quam demonſtrat? Si linguis hominũ loquar ⁊ angeloꝝ j.Cor.xiij
charitatẽ aũt nõ habeã:fact⁹ ſum eramentũ ſonãs aut cym
balũ tinniẽs. Jpſa eſt ſupereminẽs via.i.charitas q̄ meri-
to oleo ſignificatur. Oĩbus enĩ humoribus oleũ ſuperemi-
net. Mitte aquã ⁊ ſuperĩfunde oleũ:oleũ ſupeminet. Mit-
te oleũ:ſupiĩfunde aquã:oleũ ſupeminet. Si ordinẽ ſerua
ueris vincit:ſi ordinẽ mutaueris vicit. Charitas nunq̄ ca Ubi.ſ.
dit. Quid ergo fr̄es? Jã diſceptem⁹ de quinq; virginibus
prudentib⁹:⁊ quinq; fatuis. Voluerunt obuiam ire ſponſo.
Quid eſt ire obuiã ſpõſo? Corde ire:expectare eius aduẽ-
tũ:ſed ille tardabat. Dũ tardat ille: dormierunt oẽs. Quid
eſt oẽs? Et fatue ⁊ ſapientes:dormitauerũt oẽs ⁊ dormie-
runt. Putam⁹ bonus eſt ſomnus iſte? Quid eſt ſomn⁹ iſte?
Ne forte tardãte ſponſo:q̄m abũdat iniquitas:refrigeſcet Matthei.
charitas multoꝝ? Siccine intellecturi ſum⁹ iſtũ ſomnum xxiiij.
Nõ mihi placet:dico quare:quia ſunt ibi prudẽtes:⁊ vtiq;
q̄ñ dixit dñs. Q̄m abũdauit ĩiq̄taſ refrigeſcet charitas mł
toꝝ:ſubiecit ⁊ ait. Qui aũt pſeuerauerit vſq; in finẽ: h̄ ſal-
uus erit. Ubi vultis eſſe iſtas prudẽtes? Nõne in his q̄ pſe
uerauerũt vſq; in finẽ? Nõ ob aliud fr̄es:non ob aliud pror
ſus admitterent᷑ intro:niſi q: perſeuerauerunt vſq; in finẽ.
Nõ ergo eis obrepſit frig⁹ charitatis: non in eis refrigu't
charitas:ſed feruet vſq; ĩ finẽ. Q: feruet vſq; in finẽ:iõ ſpõ
ſi ianue patuerũt:iõ eis dictũ eſt vt intrarẽt:ſicut illi optio
ſeruo. Jntra ĩ gaudiũ dñi tui. Quid eſt ergo dormitauerũt Mat.xxv
oẽs? Eſt ali⁹ ſomnus quẽ nemo euadit. Non recordamini
apl̃m dicentẽ. De dormientib⁹ aũt nolo vos ignorare fr̄es j.theſ.iiij.
id ẽ de his q̄ mortui ſũt? Quare eñ dormiẽtes vocant᷑: niſi
q: ſuo die reſuſcitant᷑? Ergo dormiũt oẽs. Putas q: pru-
dẽs eſt:iõ nõ hʒ mori. Fatua ſit virgo:prudẽs ſit virgo:ſõ-
nũ mortꝭ oẽs patiunt᷑. Aliq̄ñ aũt dicũt ſibi hoĩes. Ecce iã
dies iudicij venit:tãta mala fiunt:tante tribulationes cre-
breſcũt. Ecce oĩa q̄ ꝓphete dixerũt pene ↄpleta ſũt:iã dies
iudicij ĩſtat. Qui hoc dicũt ⁊ fideliť dicũt:tãq; obuiã eunt
ſpõſo cogitatiõib⁹ talib⁹. Sʒ ecce bellũ ſup bellũ: tribula-
tio ſup tribulationẽ:terremotus ſup terremotũ:fames ſup
famẽ:gens ſup gentẽ:⁊ nondũ venit ſpõſus. Cũ ergo expe
ctat᷑ vt veniat:dormiũt oẽs illi q̄ dicũt. Ecce venit dies iu
dicij:ecce h̄ nos ĩuenit/cũ dicit:dormit. Ergo obſeruet ad
ſomnũ ſuũ:⁊ pſeueret in charitate vſq; ad ſomnũ ſuũ.expe
ctantẽ illũ inueniat ſomn⁹. Puto enĩ:q: dormit. Nunq̄d q̄ Pſalm.xl
dormit nõ adijciet vt reſurgat? Dormierũt ergo oẽs: ⁊ de
illis prudẽtib⁹, ⁊ de illis fatuis dictũ eſt:dormierũt. Ecce C
media nocte clamor fact⁹ ẽ. Quid eſt media nocte? Q̄ñ nõ iiij.ſen.di.
ſperat᷑:q̄ñ oĩno nõ credit᷑. Noctẽ poſuit pro ignoratiõe:ne xliij. me-
aliq̄s q̄ſi cõputet ſibi ⁊ dicat. Ecce ab adã tot anni tranſie- dia nocte.
rũt:⁊ ecce ↄplent᷑ ſex milia annoꝝ:⁊ ↄtinuo quõ quidã tra-
ctatores ↄputauerũt:ↄtinuo venit dies iudicij. Et veniũt
et trãſeunt cõputationes:⁊ adhuc remorat᷑ ſponſi aduent⁹
et dormiũt virgines q̄ obuiã ierant. Ecce dũ nõ ſperat᷑:dũ
dr̄ ſex milia annoꝝ expectabant᷑:⁊ ecce trãſierũt. Vñ ſcim⁹
tã q̄ñ veniet. Media nocte veniet. Quid ẽ media nocte ve
niet? Dũ neſcis veniet. Quare dũ neſcis veniet? Jp̄m dñs Actuũ.j.
audi. Nõ ẽ vr̄m ſcire tp̄a q̄ pat᷑ poſuit ĩ ſua ptãte. Dies dñi j.Theſ.v.
(ait apl̃s) tãq; fur ĩ nocte ita veniet. Ecce vigila nocte ne
furẽ patiarꝭ. Nã ſomn⁹ mortꝭ vel᷑ nolis veniet. Sʒ cũ fact⁹
fuerit clamor media nocte. Quis iſte clamor:niſi de q̄ apl̃s
dicit. Jn ictu oculi ĩ nouiſſima tuba? Canet eñ tuba:⁊ mor j.Cor.xiij
tui reſurgẽt ĩcorrupti:⁊ nos ĩmutabimur. Deniq; clamore iiij.ſen.di.
facto media nocte q̄ clamabit᷑:ecce ſpõſus venit:q̄d ſequit᷑ xliij.ca.ij.
Surrexerũt oẽs. Quid ẽ ſurrexerũt oẽs? Veniet hora:dixit Joh.v.
ip̄e dñs:q̄ñ oẽs q̄ ſunt in monumẽtis audient vocẽ ei⁹ ⁊ ꝓ
cedũt. Ergo ad nouiſſimã tubã ſurgẽt oẽs. Prudẽtes aũt
ille tulerũt oleũ ſecũ ĩ vaſis ſuis. Stulte v̄o ille nõ tulerũt
oleũ ſecũ. Quid ẽ nõ tulerũt oleũ ſecũ ĩ vaſis ſuis? Quid ẽ
ĩ vaſis ſuis:id eſt ĩ cordib⁹ ſuis. vñ dicit apl̃s. Gloria nr̄a ij.Cor.j.
hec eſt:teſtimoniũ ↄſciẽtie nr̄e. Jbi oleũ:magnũ oleũ. De
dono dei eſt hoc oleũ. Deniq; hoĩes oleũ mittere ĩtro pñt:
oliuã creare nõ poſſunt. Ecce habeo oleũ:nunq̄d tu creaſti
oleũ? De dei dono eſt. Habes oleũ:porta tecũ. Quid ẽ por
ta tecũ? Jnt⁹ habe:ibi place deo. Etenĩ ecce iſte virgines
ſtulte q̄ nõ portauerunt oleũ ſecũ:abſtinẽtia ſua qua virgi-
nes appellant᷑:⁊ bonis opib⁹ ſuis q̄ñ lãpades ferre vident᷑
hoĩb⁹ volunt placere:⁊ iõ oĩa iſta laudabilia faciunt:oleũ

ſecū nō portāt. Tu ergo tecū porta: intꝰ porta. Ubi videt
deꝰ: ibi porta teſtimoniū ꝯſcientie tue. Qui aūt ābulat ad te
ſtimoniū alienū: oleū nō portat ſecū. Si tō abſtīes ab illici-
tis/⁊ facis bona opa vt ab hoībꝰ lauderis: nō eſt intꝰ oleū.
Deniꝫ cū ceperit hoīes: nō deficiūt lāpades. Inīcdat ita
ꝙ charitas vr̃a. Anteꝙ dormirēt ille virgīes nō eſt dictū
qꝛ extinguebanꝭ lāpades illaꝝ. Sapiētiū lāpades ardebāt
de oleo eterno: de ꝯſciētie ſecuritate: de īteriore glīa: de īti
ma charitate. Ardebāt tñ ⁊ illaꝝ fatuaꝝ. Quare tunc arde
bāt? Qꝛ nō deerāt laudes hoīꝫ. Poſtea xo ꝙ ſurrexerūt. i.
ī reſurrectiōe a mortuis: ceperūt aptare lāpades ſuas. i. pa
rare deo operū ſuoꝝ reddere rōnē. Et qꝛ tūc nemo ē q̄ lau
det oīs hō cauſe ſue vacat: nemo eſt tūc q̄ nō de ſe cogitet.
Nō ē erāt q̄ oleū vēderēt: ceperūt deficere lāpades ⁊ ꝯuer
terūt ſe fatue ad qnꝫ prudētes. Date nobis īquiūt d̄ oleo
vr̃o: qꝛ lāpades nr̄e extinguūt. Hoc ǭrebāt qd̄ ꝯſueuerāt
i. alieno lucere: ad alienas laudes ābulare. Date nobis de
oleo vr̃o: qꝛ lāpades nr̄e extinguūt. At ille. Ne forte inqūt
nō ſufficiat nobis ⁊ vobis: ite potiꝰ ad vēdētes ⁊ emite vo
bis. Nō ꝯſulētiū/ſꝫ irridētiū eſt iſta rñſio. Quare irridētiū?
Qꝛ ſapiētes erāt: qꝛ ſapiētia erat in illis. Nō eñ ſapientes
de ſuo erāt: ſed illa in illis erat ſapiētia: de qua ſcriptū eſt ī
quodā libro/q̄ dicit ꝯtēptoribꝰ ſuis cū venirēt ad mala: q̄
Prouer. j. illis minuta ē. Et ego vr̃e ꝑditioni ſupridebo. Quid mirū
eſt: qꝛ ſapiētes irridēt fatuas? Quid eſt irridere? Ite ad vē
dētes ⁊ emite vobis: qꝛ nō ſolebatis bñ viuere: niſi qꝛ vos
hoīes laudabāt: qi vobis oleū vēdebāt. Quid ē oleū vēde
bāt? Laudes vēdebant. Qui vēdunt laudes niſi adulato-
res? Quāto magis nō acqeſceretꝭ adulatoribꝰ ⁊ ītus oleū
portaretꝭ: ⁊ ꝓpt bonā ꝯſciētiā oīa bōa opa faceretꝭ: tūc di-
Pſ. cxl. ceretꝭ. Emēdauit me iuſtꝰ ī miā ⁊ arguit me: oleū aūt pctō
ris nō īpinguet caput meū. Meliꝰ inqt emēdet me iuſtꝰ: ar
guet me iuſtꝰ: colaphizet me iuſtꝰ: corriget me iuſtꝰ: ꝙ im-
pinguet caput meū oleū peccatoris. Quid eſt oleū pecca-
toris niſi blādimēta adulatoris? Ite ergo ad vēdentes et
emite vobis ꝙ facere ꝯſueuiſtis. Nos aūt nō vobis damꝰ.
Quare? Ne forte nō ſufficiat nobis ⁊ vobis. Quid eſt non
ſufficiat? Nō deſperatiōe dictū ē: ſꝫ ſobria ⁊ pia hūilitate.
D Quis eni bonꝰ habeat bonā ꝯſciētiā: vñ ſcit quēadmodū
iudicet ille q̄ neminē fallit? Habet bonā ꝯſciētiā: nō illi ti-
tillāt crimia in corde ꝯcepta: ſꝫ ꝓpter ǭtidiana quedā vite
Mat. vj. humane pctā: lꝫ bona ꝯſcientia ſit: tñ dicit deo. Dimitte no
bis debita nr̃a: qꝛ fecit qd̄ ſequiꝭ. Sicut ⁊ nos dimittimus
debita debitoribꝰ nr̃is. Fregit panē eſurientī ex corde: veſti
uit nudū ex corde: de oleo īteriore fecit opa bōa: ⁊ tñ ī illo
iudicio trepidat ipa bona ꝯſciētia. Uide qd̄ ē. Date nobis
oleū. Audierūt. Ite potiꝰ ad vēdentes: qꝛ laudibꝰ huma-
nis viuere ꝯſueuiſtis: vobiſcū oleū nō portatꝭ: nō aūt nos
damꝰ: ne forte nō ſufficiat nobis ⁊ vobis. Uix eñ de nobis
iudicamꝰ: quāto minꝰ de vobis poſſumꝰ iudicare? Quid ē
Prouer. xx. vix de nobis poſſumꝰ iudicare. Qꝛ cū rex iuſtus ſederit in
throno: qs gloriaꝭ caſtū ſe cor habere? Forte tu nō īuenis
aliq̄d in ꝯſciētia tua: ⁊ inuenit ille q̄ meliꝰ videt: cuiꝰ acies
diuina penetrat altiora. Uidet forte aliquid: inueniet forte
Pſ. cxlij. aliquid. Quāto meliꝰ illi dicis. Ne intres in iudiciū cū ſer
Mat. vj. uo tuo? Etiā quāto meliꝰ dicis. Dimitte nobis debita no-
ſtra. Qꝛ ⁊ dicit tibi ꝓpter illas faces: ꝓpter illas lāpades
Eſuriui ⁊ dediſtꝭ mihi māducare. Quid ergo? Et ille non
illud fecerūt. Nō fecerūt añ illū. Sꝫ quō fecerūt? Quō pro
Mat. xxv. hibet dñs q̄ dixit. Cauete iuſticiā veſtrā facere corā hoībꝰ
vt videamini ab eis. Alioqn nō habebitꝭ mercedē apd̄ pa-
Mat. vj. trē q̄ ī celis eſt. Et nolite ſimiles eſſe hypocritis qñ oratis.
Amāt eñ ſtare in plateis ⁊ orare: vt videanꝭ ab hominibꝰ.
Amē dico vobis: receperūt mercedē ſuā. Emerūt oleū: ꝓ-
ciū dederunt. Emerūt: nō ſunt fraudati laudibꝰ humanis.
Queſierūt laudes humanas: et habuerūt. Iſte laudes hu-
mane in die iudicij nō eos adiuuāt. Ille aūt quō fecerūt?
Mat. v. Luceāt opera veſtra corām hominibꝰ vt videant bona fa
cta vr̃a: ⁊ glorificent patrē veſtrū q̄ ī celis eſt. Non ait vos
Non eñ de tuo habes oleū. Iacta te/⁊ dic habeo: ſꝫ nō ha
j. Cor. iiij. beo. Quid el habes qd̄ nō accepiſti? Ergo ille ſic fecerūt:
ille ſic. Non eſt aūt mirandū cū eunt emere: cū ǭrunt a qui-
bus laudenꝭ ⁊ non inueniunt: cū querunt a quibus cōſolē-
tur ⁊ nō inueniunt: aperta eſt ianua: venit ſponſus et ſpon-
ſa. Tunc glorificata eſt cū xp̄o eccleſia: vt ſingula mēbra
ad totum ſe colligant. Et intrauerunt cū eo ad nuptias: ⁊
clauſum eſt oſtiū. Et ille fatue poſtea venerunt: ſed nunq̄d
oleū emerunt: a quibus emerent/aut inuenerunt? Ideo ia-
nuas clauſas inuenerūt. Pulſare ceperunt: ſed ſero. Dictū
eſt/verū eſt: nō fallaciter dictū eſt. Pulſate ⁊ aperietur vo Mat. vij.
bis. Sed mō qñ tp̄s eſt mīe: nō qñ tp̄s eſt iudicij. Nō enim
poſſunt confundi iſta tpa: cum miam et iudiciū dño ſuo cā Pſalm. c.
tet eccleſia. Tempꝰ eſt mīe: age pniam. Tempore iudicij
illā habes agere? Eris in virginibus illis: ꝯtra quas clau
ſum eſt oſtium. Dñe dñe: aperi nobis. Nunquid nō penitē-
tiā egerūt: q̄ ſecū oleum nō portauerunt? Et quid illis pro
fuit ſera penitētia: qñ eas irridebat vera ſapiētia? Clauſū
eſt ergo oſtiū. Et quid illis dictum eſt? Nō noui vos. Nō
illas nouit: qui omnia nouit. Quid ergo eſt non noui vos?
Improbo vos: reprobo vos. In arte mea nō vos agnoſco
ars mea neſcit vitia. Hoc eſt aūt magnū: ⁊ neſcit vitia: ⁊ iu
dicat vitia. Neſcit faciēdo: iudicat arguēdo. Sic ergo nō
noui vos. ierunt: intrauerunt quinꝫ prudentes. Qꝫ multi
eſtis fratres mei in nomine xp̄i: ſint in vobis quinꝫ prudē
tes: ſed nolite quinꝫ homines. Sint in vobis qnꝫ prudē
tes: ad iſtā prudentiā quinarij numeri pertinētes. Ueniet
enim hora: ⁊ qñ neſcimus veniet. Media nocte veniet: vigi
late. Sic clauſit euangeliū. Uigilate: qꝛ neſcitꝭ diē neqꝫ ho
rā. Si ergo dormituri ſumꝰ: quō vigilamꝰ? Corde vigila:
fide vigila: ſpe vigila: charitate vigila: operibꝰ vigila: ⁊ qñ
corpore dormieris/veniet tp̄s vt ſurgas. Cū aūtē ſurrexe-
ris: prepara lāpades. Tūc nō extinguunꝭ: tunc in interiore
cōſcientie oleo vegetenꝭ: tunc ſpōſus ille incorporeis nexi
bus amplectaꝭ: tunc te introducet in domū vbi nunꝙ dor
mias: vbi nunꝙ poſſit tua lāpas extingui. Hodie vero la-
boramꝰ: ⁊ lāpades noſtre inter ventos ſeculi huius tētatio
neſqꝫ fluctuāt. Sed ardeat in robore flamma noſtra: vt vē-
tus tētationis augeat ignem potius ꝙ extinguat.

De verbis dñi in euāgelio ſm Lucam.

De eo quod ſcriptum eſt in euāgelio ſm Lu-
cam. Qui vos ſpernit me ſpernit. Sermo. xxiiij.
In quo de diuite epulone ac lazaro paupere ꝑn
cipaliter intendit.

DOminꝰ noſter Jeſus B
xp̄s qd̄ diſcipulis ſuis loquebaꝭ illo tp̄e
ſcribebaꝭ: ⁊ nobis audiēdū parabatur.
Audiuimꝰ ergo verba eiꝰ. Quid eñ no-
bis ꝓdeſſet ſi videreꝭ ⁊ nō audireꝭ? Nec
mō aliq̄d obeſt: qꝛ non videꝭ ⁊ tñ audiꝭ.
Dicit ergo. [Qui vos ſpernit me ſper- Luce. x.
nit] Si ſolis aplīs dixit. Qui vos ſpernit me ſpernit: ſper-
nite nos. Si aūt ſermo eiꝰ ꝑuenit ad nos ⁊ vocauit nos/et
in eoꝝ loco ꝯſtituit nos: videte ne ſpernatis nos: ne ad illū
ꝑueniat iniuria quā nobis feceritis. Si eñ nos nō timetis
illū timete q̄ dixit. Qui vos ſpernit me ſpernit. Quid autē
nos loqmur vobis q̄ ſperni nolamꝰ a vobis: niſi de veſtris
bonis moribꝰ gaudeamꝰ? Periculoꝝ noſtroꝝ ſint ſolatia:
vr̃a bona opa. Uiuite bene: ne moriamini male. Nec ī his
xbis q̄ dixi. Uiuite bñ ne moriamini male: attēdatis eos q̄
forte male vixerūt/⁊ in lectulis ſuis mortui ſunt: ⁊ acta eſt
pōpa funeris eoꝝ et poſiti ſunt in ꝓcioſis ſarcophagis: in
ſepulchris pulcherrime ⁊ operoſiſſime fabricatis. Et quia
forte dicit ſibi vnuſquiſꝫ veſtrū: ſic vellē mori: putetꝭ me
rem vanā dicere voluiſſe: qñ dixi velle me vt bene viuatꝭ
ne male moriamini? Cōtra forte occurrit aliqs: q̄ ⁊ bñ vixit
⁊ ſm opinionē hoīm male eſt mortuꝰ. Forte a ruina ē mor
tuus: a naufragio mortuꝰ eſt: a beſtijs mortuus eſt. Et di-
cit vnuſquiſꝫ carnalis ī corde ſuo. Quid eſt bene viuere?
Ecce ille ſic vixit: ⁊ ſic eſt mortuꝰ. Redite ergo ad cor: ⁊ ſi
fideles eſtis īuenietꝭ ibi xp̄m. Ipe vobis loquiꝭ ibi. Ego
enī clamo: ille vero in ſilentio plus docet. Ego loquor per
ſonum ſermonis: ille intus loquitur per timorē cogitatio-
nis. Ergo ipe aſſerat ī corde veſtro verbū meum: qñ dice-
re auſus ſum: bene viuite ne male moriamini. Ecce quomo
do fides eſt in cordibꝰ veſtris: ⁊ ibi eſt xp̄s/⁊ ipe habet do
cere qd̄ ego cupio perſonare. Recordamini in euāgelio di Luce. xvj

uitem illũ:et pauperem illum. Diuitem indutum purpura
et byſſo:et quotidianis epulis ſaginatũ:pauperem vero il-
lum iacentẽ ante ianuam diuitis eſurientem: et de menſa
ei⁹ micas requirentem:vlceribus plenũ a canibus linctũ.
Recordamini ergo. Unde recordamini:niſi quia chriſtus
ibi eſt in cordib⁹ veſtris? Dicite mihi quod ipſum intus i-
terrogaueritis:⁊ reſponderit vobis. Sequitur enĩ et dicit.
Contigit mori inopem illum:⁊ auferri ab angelis in ſinum
abrae. Mortuus eſt autẽ ⁊ diues et ſepultus eſt in infernũ.
Cum autẽ in tormentis eſſet:leuauit oculos et vidit Laza-
rum requieſcentem in ſinu abrae. Tunc clamauit dicens.
Pater abraam: mitte Lazarum vt intigat digitum ſuum
in aqua vt ſtillet in linguã meã:quia crucior in hac flãma.
Superbus temporis: mendic⁹ inferni. Pauper eñ ille p-
ueniebat ad micã: ille vero non perueniebat ad guttã. De
duobus ergo iſtis dicite mihi quis eſt bene mortuus:⁊ qs
eſt male mortu⁹? Nolite oculos interrogare:ad cor redite.
Si eñ oculos iterrogaueritis:falſa vobis reſpõdẽt. Mul-
tũ eñ ſplẽdida ſunt ⁊ ſeculariter fucata:que illi diuiti mo-
riẽti exhiberi potuerũt. Que potuerũt agmina plangentiũ
eſſe ſeruorum et ancillaꝝ: que pompa clientum: qui ſplen-
dor funeris: quod preciũ ſepulture? Credo cũ aromatib⁹
obrutũ. Quid ergo dicturi ſumus fratres: bene iſtum mor-
tuum:an male mortuũ? Si oculos iterrogatis:optime mor-
tuus eſt:ſi magiſtrũ veſtrũ interiorẽ reqritis:peſſime mor-
tuus eſt. Si ergo ſic moriũtur ſupbi reꝝ ſuaꝝ conſeruato-
res ⁊ nihil inde pauperib⁹ largiẽtes:quõ moriũtur qui ra-
piũt res alienas? Uerũ ergo dixi:viuite bene ne male mo-
riamini:ne quõ diues illi moriamini. Non pbat malã mor-
tem:niſi q̃s poſt mortem. Ecõtra attẽdite illũ pauperem:
ſed nolite oculis. Nã errabitis. Fides attẽdat:cor videat.
Cõſtituite illũ ante oculos veſtros iacẽtem ĩ terra vlcero-
ſum:veniẽtes canes lingẽtes vlcera ei⁹. Sed cũ talem illũ
reuocatis ante oculos veſtros : continuo expuitis:faciem
auertitis:nares obturatis. Cordis oculis videte. Mortu⁹
eſt ⁊ ablat⁹ eſt ab angelis in ſinum abrae. Familia diuitis
videbatur plãgẽs :angeli non videbãtur gaudẽtes. Quid
ergo reſpondit diuiti abraam? Memẽto fili: q: percepiſti
bona in vita tua. Nihil bonũ putaſti niſi qđ in iſta vita ha-
buiſti. Accepiſti bona:ſed trãſierũt dies et totũ perdidiſti:
et torquẽdus in inferis remanſiſti. Oportunũ ergo eſt fra-
tres vt hec vobis dicãtur. Attẽdite pauperes:ſiue iacẽtes/
ſiue ambulãtes. Attẽdite pauperes:facite bona opa. Qui
ſoletis facite:et q̃ non ſoletis facite. Creſcat numer⁹ bene
operãtium:qm̃ et creſcit fidelium numerus. Quod facitis
quãtũ bonũ ſit nondũ videtis: quia ⁊ ruſticanus quãdo ſe-
minat ſegetem non videt / ſed terre credit. Tu deo quare
non credis? Ueniet meſſis noſtra. Puto q: modo laborã-
Pſ. cxxv tes agim⁹:laborãtes operamur:recepturi ſicut ſcriptũ eſt.
Euntes ibant ⁊ flebant iactantes ſemina ſua:veniẽtes au-
tem venient cum exultatione portantes manipulos ſuos.

¶ De diuite et Lazaro. In euãgelio ſm eũdem. Sermo.xxv.

B
Luce. xvj Aduertit ſctitas veſtra fratres chariſſimi:et me-
cum vt arbitror tota mẽtis intentione perſpexit
opulẽtiam diuitis:et indigẽtiam mendicantis.
Unum cibis eſtuãtem:et aliũ fame deficiẽtem.
Ambo quidem hoĩes:ambo carnales:ambo mortales:ſed
non ambo equales. Natura vna:ſed vita non vna. Nullus
corꝑ a cõditione mortis immunis:et tñ vnus epulatur ſplẽ-
dide:et alter in pãnis ⁊ in erumna ſordeſcit. Ille delicatis
eſcis ad intentionẽ coquorũ gaudebat:iſte ſi caderent mi-
ce de menſa eius expectabat. Audiant nũc diuites qui no-
lunt eſſe miſericordes: audiant quia vna omnes naſcimur
lege:vna viuimus luce:vnũ ſpiram⁹ aerem : vna quoq; ex-
tinguimur morte:que ſi nõ intercederet:nec paup iſte dura-
ret. Hic vlceroſus ⁊ nud⁹ iacens Lazarus : ad abrae ſinũ
angelorũ portatur manibus. Ecce diues refect⁹ ⁊ ſplendi-
dus tartareo carcere clauditur. Ubi eſt veſtis byſſina? Ubi
vita abundans ⁊ affluẽs copijs multis? Nõne morte omia
j. Timo. vj. tranſeũt tanq̃ vmbra? Nihil intulimus in hũc mũdum:di-
cit apoſtolus:ſed nec quicq; auferre poſſumus. Nihil no-
biſcũ tollimus aut rapimus. Quid ſi aliquid tolleremus:
nonne viuos homines vorarem⁹? Que eſt iſta auiditas cõ-
cupiſcentie: cũ ipſe belue habeant modũ? Tunc enĩ rapi-
unt quando eſuriunt:parcent vero prede cũ ſenſerint ſatie-
tatem. Inexplebilis eſt ſola auaritia diuitum : ſemp rapit
et nũq; ſatiatur:nec deum timet:nec hominẽ reueretur. Non
patri parcit:nõ matrẽ agnoſcit:nec fratri obtemperat : nec
amico fidem ſeruat. Uiduã opprimit:pupilli rẽ inuadit:li-
beros in ſeruitiũ reuocat:teſtamẽtũ falſũ pfert. Res mor-
tui occupantur. quaſi nõ ⁊ ipſi qui hoc faciunt moriantur. Que
eſt iſta rogo animorũ inſania:amittere vitã:appetere mor-
tem:acq̃rere aurũ et perdere celum? Sed quia nemo cogi-
tat deũ:ideo manet in morte iudiciũ. Merito dictũ eſt di-
uiti. [Quia pcepiſti bona in vita tua: et Lazarus ſimiliter
mala:nũc aũt hic cõſolatur:tu vero cruciaris.] Audiãt iſta
diuites:qui nolũt eſſe miſericordes. Audiãt irrogari ſup-
plicia eis q̃ nolũt erogare ſubſidia. Audiãt pauperẽ refri-
gerentẽ:audiãt diuitẽ penis grauioribus eſtuantẽ. [Pater
abraam (inquit) dimitte lazarũ vt intingat extremũ digiti
ſui in aquã ⁊ refrigeret liguã meã:q: crucior in hac flãma.
At ille. Memento (inquit) fili quia percepiſti bona in vita
tua:et lazarus ſimiliter mala.] Penſantur p diuitijs pene:
refrigerium pro paupertate:pro purpura flamma: refectio
pro nuditate: vt ſalua ſit equitas ſtatere ⁊ nõ mentiatur modus
illius menſure. In qua inquit mẽſi fueritis menſura:ita me- Mat. vij.
tietur vobis. Ideo negatur in penis mĩa diuiti:q: ipſe dũ
viueret noluit miſereri. Ideo rogãs diues nõ exauditur in
tormẽtis:q: rogãtẽ pauperẽ nõ exaudiuit in terris. Diues
et pauper duo ſunt ſibi contraria:ſ; iterũ duo ſunt ſibi neceſſaria.
Null⁹ indigeret ſi ſe inuicẽ ſupportarẽt: ⁊ nemo laboraret
ſi ſe ambo iuuarẽt. Diues ppter pauperẽ factus eſt:⁊ pau-
per ppter diuitem. Pauperis eſt orare:⁊ diuitis erogare.
Dei eſt pro paruis magna penſare. De mĩa ei⁹ parua: ma-
gna naſcitur copia. Fecũd⁹ eſt ager pauperũ:cito reddit do-
minantib⁹ fructũ. Uia celi eſt pauper:per quẽ venitur ad pa-
trẽ. Incipe ergo erogare ſi nõ vis errare. Patrimonij tui
quo es ligat⁹ compedẽ in hac vita reſolue:vt libere ad celũ
poſſis accedere. Abijce abs te diuitiaꝝ onera:abijce vincu-
la volũtaria:abijce anxietates ⁊ tedia : q̃ te plurib⁹ in an-
nis inqetãt. Da petẽti vt poſſis ipſe accipe : tribue paupe-
ri:ſi nõ vis flãmis exuri. Da ĩ terra xp̃o vt tibi reddat ĩ ce-
lo. Obliuiſcere qđ es:⁊ attẽde quid futur⁹ es. Preſens vi-
ta fragilis eſt:et in mortẽ pcliuis. Nemo põt ſtare: ſ; oẽs
cogimur tranſire. Nolẽtes imus:inuiti eximus : quia mali
ſumus. Si aũt ante nos aliquid mitteremus : nõ ad inane
hoſpitiũ veniremus. Quod enĩ pauperi damus añ nos pre-
mittimus:qđ aũt rapimus hic totum dimittimus.

¶ De martha et maria. In euangelio ſm eundem. Sermo.xxvj. In quo de vnitate trinitatis ac fidei ſpecialiter intererit.

Verba dñi noſtri ieſu xp̃i q̃ modo ex euãgelio re- B
citata ſũt: admonẽt nos eſſe vnũ aliqd quo ten-
dam⁹:qñ in hui⁹ ſeculi multitudie laboramus.
Tẽdim⁹ aũt adhuc peregrinãtes nõdũ manen-
tes adhuc ĩ via nõdũ in pria: adhuc deſiderãdo nõdũ fru-
endo. Tamẽ tendam⁹ ⁊ ſine pigricia ⁊ ſine intermiſſiõe tẽ-
dam⁹:vt aliqñ peruenire valeam⁹. Martha ⁊ maria due ſo-
rores erant:ambe nõ ſolũ carne ſed etiã religiõe germane:
ambe dño coheſerũt: ambe dño in carne pſenti cõcorditer
ſeruierunt. Suſcepit eũ martha:ſicut ſolet ſuſcipi peregri- Luce. x.
ni. Sz tñ ſuſcepit famula dñm:egra ſaluatorẽ:creatura cre-
atorẽ. Suſcepit aũt ſpũ paſcẽda:ĩ carne paſcẽdũ. Uoluit
eñ dñs formã ſui accipe: ⁊ accepta forma ſerui ĩ illa paſci
a ſuis:dignatiõe nõ pditiõe. Nã ⁊ iſta dignatio fuit:ſe pre-
bere paſcendũ. Habebat carnẽ ĩ qua eſuriret qdẽ ⁊ ſitiret:
ſed neſcitis q: ĩ heremo eſuriẽti ãgeli miniſtrabãt? Ergo
qđ paſci voluit:paſcenti pſtitit. Quid aũt mirũ ſi ⁊ de ſctõ iij. Regũ.
helia pſtitit vidue quẽ pri⁹ coruo miſtrãte paſcebat? Nũ- xvij.
qd paſcẽdo defecerat qñ ad viduã mittebat? Nõ. Sz reli-
gioſã viduã p obſequiũ exhibitũ ſuo ſuo bñdicere diſpõe-
bat. Sic ergo ſuſcept⁹ eſt dñs tãq; hoſpes:q ĩ ſua ppria ve- Johan. j.
nit:⁊ ſui eũ nõ receperũt. Sz q̃tquot recepẽrt eũ dedit eis
ptãtẽ filios dei fieri:adoptãs ſuos ⁊ liberos faciẽs:redi-
mẽs captiuos ⁊ faciẽs coheredes. Ne q̃s tñ vrm̃ forſitã di

cat. O bti q̄ xp̄m ſuſcipere ī domū ꝓpriā meruerūt. Noli
dolere: noli murmurare: q2 tpib⁹ nat⁹ es: qn̄ iā dn̄m non vi
Mat. xxv des ī carne: nō tibi abſtulit iſtā dignationē. Q ỏ vni inqt ex
minimis meis feciſtis: mihi feciſtis. Hec de dn̄o paſcendo
paſcēte ī ſpū: pauca ꝓ tp̄e dixerim⁹. Veniam⁹ ad cauſam
quā de vnitate ꝓpoſui. Martha dn̄z paſcere diſponēs ⁊ p̄=
parās: circa freq̄ns miniſteriū occupabat: maria ſoror ei⁹
paſci a dn̄o magis elegit. Deſeruit quodāmodo ſororē ſuā
circa multū miniſteriū laborātē: ⁊ ſedit ipa ad pedes dn̄i:
⁊ vacās audiebat v̄bū ei⁹. Aurē fideliſſima audierat. Va=
Pſ̄. xlv. cate ⁊ videte qm̄ ego ſum dn̄s. Illa turbabat: iſta epula=
bat. Illa multū diſpōebat: iſta vnū aſpiciebat. Utrūq3 offi
ciū bonū: ſed tamē qd̄ ſit meli⁹: qd̄ nos dicam⁹? Habem⁹
quē interrogem⁹: patiēter audiam⁹. Quid ſit meli⁹: iam cū
legeret audiuim⁹: ⁊ me cōmemorantē audiam⁹. Interpel=
lat martha hoſpitē: ad iudicē deponit poſtulationē piarū
q̄relarū q̄ eā ſoror deſeruerit: ⁊ ſic laborātē miniſterio ad=
iuuare neglexerit. Nō reſpōdēte illa: ſed tn̄ p̄ſente: iudicat
dn̄s. Maria cām ſuā tanq̄ ocioſo iudici maluit cōmittere
nec in reſpōdendo voluit laborare. Si em̄ pararet reſpōdē
di ſermonē: remitteret audiēdi intētionē. Reſpondit ergo
dn̄s q̄ in v̄bo non laborat: q2 verbū erat. Quid ergo dixit?
[Martha martha.] Repetitio noīs indiciū eſt dilectiōis:
aut forte mouēde intētionis: vt audiret attentius. Bis vo
cata eſt [Martha martha] Audiuit [circa multa es occu=
pata. Unū aūt op⁹ eſt.] id eſt vnū neceſſariū eſt. Non vnū
quaſi ſingulare opus: ſed op⁹ eſt: expedit: neceſſariū ē. Qd̄
vnū elegerat maria? Unū cogitate fratres mei: ⁊ videte in
ipa multitudīe ſi delectat niſi vnū. Ecce deo ꝓpitio q̄3 mul
ti eſtis. Quis vos ferret niſi vnū ſaperetis? Unde ī multis
iſta q̄es? Da vnū: ⁊ pplſ̄ eſt. Tolle vnū: ⁊ turba eſt. Quid ē
j. Corin. j. em̄ turba: niſi multitudo turbata? Sz audite aplm̄. Obſe=
cro aūt vos fr̄es. Multitudini dicebat: ſz oēs ī vnū facere
volebat. Obſecro aūt vos fratres: vt idip̄m dicatis oēs: ⁊
nō ſint ī vobis ſciſmata: ſitis autē perfecti in eodē ſenſu: et
Phil. ij. in eadem ſcientia. Et alio loco. Unanimes vnum cōſentiē
tes: nihil per contētionē neq3 per inanem gloriam. Et dn̄s
Joh. xvij. ad patrem de ſuis. Ut ſint vnū ſicut et nos vnum ſumus.
Actuū. iiij Et in actib⁹ aplo⁊. Multitudinis aūt credentiū erat aīa
pſ̄. xxxiij. vna ⁊ cor vnū. Ergo magnificate dn̄m mecū: ⁊ exaltemus
nomē ei⁹ in vnū: q2 vnū eſt neceſſariū: vnū illud ſupernum
vnū vbi pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſctūs ſūt vnū. Videte nobis cō
mēdari vnitatē. Certe trinitas eſt de⁹ noſter. Pater nō eſt
fili⁹: fili⁹ nō eſt pater: ſpūſſctūs nec pater eſt nec fili⁹: ſz am
bo⁊ ſpūs: ⁊ tamē iſta tria nō tres dij: nō tres omipotentes:
ſed vn⁹ omipotēs: ipa trinitas vnus de⁹: q2 vnū neceſſariū
C eſt. Ad hoc vnū nō nos ꝑducit: niſi multi habeam⁹ cor vnū
Bona ſunt miniſteria circa paupes: ⁊ maxime circa ſctōs
dei ſeruitia debita obſeq̄a religioſa. Red dunt em̄ nō dant
j. Cori. x. dicente aplo. Si nos vobis ſpiritalia ſeminauim⁹: magnū
eſt ſi carnalia vr̄a metam⁹? Bona ſunt: exhortamur ad hec
et in v̄bo dn̄i edificam⁹ vos: nolite pigri eſſe ad ſuſcipien=
Heb. xiij. dos ſctōs. Aliquādo neſcientes: ſuſcipiēdo quos neſciunt
angelos ſuſceperunt. Bona ſunt hec: meli⁹ eſt tn̄ qd̄ elegit
maria. Illud em̄ hz ex neceſſitate occupationē: illud aūt ha
bet ex charitate ſuauitatē. Vult homo occurrere qn̄ mini=
ſtrat: ⁊ aliquādo nō pōt. Querit qd̄ deeſt: parat qd̄ adeſt:
diſtendit anim⁹. Nā ſi martha illa ſufficeret: adiutoriū ſo=
roris nūq̄ poſceret. Multa ſūt: diuerſa ſūt: q2 carnalia ſūt
q2 tpalia ſunt: ⁊ ſi bona ſunt/tranſitoria ſunt. Marthe autē
Luce. x. quid ait dn̄s? [Meliorē partē elegit.] Nō tu malā: ſed illa
meliorē: q2 nō auferet ab ea. A te auferet aliq̄n onus neceſ=
ſitatis: eterna eſt dulcedo veritatiſ. Nō auferet ab ea qd̄ ele
git. Nō auferet: ſz tamē auget. In hac vita auget: ī alia vi
ta ꝑficietur: nunq̄ auferet. Ceterū tu martha pace tua di=
xerim: in bono miniſterio benedicta: ꝓ iſto labore tuo mer
cedē q̄ris quietē: nō occupata es circa multū miniſteriū.
paſcere vis mortalia corpa: licet ſctō⁊. Nunqd̄ cū veneriſ
ad illā patriā inuenies peregrinū quē ſuſcipias hoſpitio?
Inuenies eſurientē cui panē frangas: ſitientem cui potū
porrigas: egrū quē viſites: litigantē quē ꝯcordes: mortuū
quē ſepelias? Qd̄ maria elegit: ibi paſcimur: nō paſcim⁹: id
hoc ibi erit plenū atq3 ꝑfectū: qd̄ hic elegit maria. De illa
menſa opulēta: de v̄bo dn̄i micas colligebat. Nā vultiſ noſ

ſe qd̄ ibi erit? Dn̄s ipe dicit ſeruis ſuis. Amen dico vobis: Luce. xij.
q2 facit eos recūbere: ⁊ trāſibit ⁊ miniſtrabit illis. Recum=
bere quid eſt: niſi vacare? Recūbere quid eſt niſi requieſce
re? Quid eſt tranſibit et miniſtrabit illis? Prius trāſibit:
et ſic miniſtrat. Sed vbi? In illo cōuiuio ſupno de q̄ dicit
Amē dico vobis: multi ab oriente ⁊ occidēte veniēt: ⁊ recū Mat. viij.
bent cū abraā: iſaac ⁊ iacob in regno celo⁊. Ibi dn̄s paſcit
ſed pri⁹ hinc trāſit. Nā vt noueritis: paſcha tranſit⁹ inter=
pretat. Venit dn̄s: fecit diuina: paſſus eſt humana. Nunqd̄
adhuc cōſpuit? Nunqd̄ adhuc expalmat? Nunqd̄ adhuc
ſpinis coronat. Nunqd̄ adhuc flagellatur. Nūquid adhuc
crucifigit? Nūquid adhuc lancea vulneret? Trāſiuit. De=
niq3 et euangeliū ſic loquit: quādo paſcha fecit cū diſcipu
lis ſuis. Quid dicit euangeliſta? Cū autē veniſſet hora vt Joh. xiij.
ieſus trāſiret de hoc mūdo ad patrē. Ergo ille trāſiuit vt
paſcat: nos ſequamur vt paſcamur.

¶ De eiſdem de quibus ſupra. Sermo. xxvij. in quo de vita actiua ac cōtemplatiua plura exponit.

SAnctū euangeliū cū legeret: audiuim⁹ a femina A
religioſa ſuſceptū eē dn̄m hoſpitio: eaq3 martha Luce. x.
vocabat. Et cum eſſet ipa occupata ī cura mini
ſtrādi: ſoror eius maria ſedebat ad pedes dn̄i ⁊
audiebat verba ei⁹. Laborabat illa: vacabat iſta. Illa ero
gabat hec īplebat. Verūtamē martha laborās multū ī il=
la occupatiōe ⁊ negocio miniſtrādi interpellauit dn̄m ⁊ de
ſorore ſua ꝯqueſta ē q̄ eā laborātē nō adiuuaret. Dn̄s aūt
pro maria r̄ndit marthe: ⁊ ipe ei⁹ fact⁹ eſt aduocatus qui
iudex fuerat interpellat⁹. [Martha (inquit) circa mlta es
occupata: qn̄ vnū ē neceſſariū. Maria meliorē partē elegit
que nō auferet ab ea.] Audiuim⁹ em̄ interpellationē inter=
pellātis: ⁊ ſentētiā iudicis. Que ſn̄ia interpellāti reſpondit
ſuſceptā defendit. Erat em̄ maria intenta dulcedini verbi
dn̄i: intēta erat martha quō paſceret dn̄m: itēta maria quo
modo paſceret a dn̄o. A martha cōuiuiū dn̄o parabat: in
cui⁹ cōuiuio maria iā iocūdabat. Cū ergo maria ſuauiter
audiret verbū dulciſſimū ⁊ corde intētiſſimo paſceret: inter
pellato dn̄o a ſorore ſua: quō putam⁹ eam timuiſſe: ne dice=
ret ei dn̄s. Surge ⁊ adiuua ſororē tuā? Mira em̄ ſuauitate
tenebat: q̄ ꝑfecto maior eſt mentis q̄3 ventris. Excuſata ē
ſedit ſecurior. Quō aūt excuſata eſt attendam⁹: inſpiciam⁹
perſcrutamur qd̄ poſſum⁹. Paſcamur ⁊ nos. Quid enim?
Putam⁹ nos rep̄henſum eſſe miniſteriū marthe quā cura
hoſpitalitatis occupauerat: q̄ ip̄m dn̄m hoſpitio receperat?
Quō recte reprehēdebat: q̄ tanto hoſpite letabat? Hoc ſi
verū eſt: dimittāt hoīes q̄ miniſtrent gentib⁹: eligant ſibi
partē meliorē q̄ nō auferet ab eis: vacēt verbo: inhient do=
ctrine dulcedini: occupent circa ſcientiā ſalutarē: nihil eis
cure ſit q̄ſq3 peregrin⁹ in vico ſit: q̄s egeat pane: quis indu
mento: quis viſitand⁹: quis redimendus: quis ſepeliēdus
vacent opera miſericordie: vni inſtetur ſcientie. Si melior
pars eſt: cur nō oēs hoc faciūt: qn̄ ip̄m dn̄m ī hac cauſa pa
tronū habem⁹? Non em̄ timem⁹ in hac re: ne offendamus
ei⁹ iuſticiā: cū patronā teneam⁹ eius ſn̄iam. Et tn̄ ita non
eſt: ſed ſicut dixit dn̄s ita eſt. Quō intelligis nō eſt: eſt autē
quō itelligere debeas. Ecce aduerte. Circa multa es occu
pata: qn̄ vnū ē neceſſariū. Maria meliorē partē elegit. Nō
tu malā: ſz iſta meliorē. Sz vnde meliorē? Qr tu circa mul=
ta: illa circa vnū. Preponit vnū multiſ. Nō enī a multiſ vnū B
ſed mlta ab vno. Multa ſūt q̄ facta ſūt: vn⁹ q̄ fecit celū: ma
re⁊ oīa q̄ ī eis ſunt. Q3 multa ſūt: q̄s iſta enūeret? Quis bo
rū multitudinē cogitet? Quis hoc fecit? Deus oīa. Ecce Gen. j.
bōa valde. Bona valde q̄ fecit: quāto melior ille eſt q̄ fecit
Attendam⁹ igitur occupationes nr̄as circa multa: neceſſa
riū eſt miniſteriū corpa reficturiſ. Quare hoc? Qr eſuritur
q2 ſitit: mīa miſeris neceſſaria eſt. Frāgis panē eſuriēti: q2
inueniſti eſurientē. Tolle famē: cui frangis panem? Tolle
peregrinationē: cui exhibes hoſpitalitatē? Tolle nuditatē
cui preparas veſtē? Nō ſit egritudo: quem viſitas? Nō ſit
captiuitas: quē redimis? Nō ſit rixa: quē ꝯcordas. Nō ſit
mors: quē ſepelis? In iſto ſeculo futuro nō erūt iſta mala:
ergo nec iſta miſteria. Bene ergo martha circa corporalē
dn̄i. qd̄ dicā: neceſſitatē an volūtatē: miniſtrabat carni mor

Iohā.i. tali. Sed q̄s erat in carne mortali? In principio erat ver:
bum:ꝛ verbū erat apud deū:ꝛ de⁹ erat verbū. Ecce ꝙ ma:
ria audiebat. Verbū caro factū ē:ꝛ habitabit ī nobis. Ec
ce martha cui miniſtrabat. Ecce maria meliorē ptē elegit
q̄ nō auferek ab ea. Hoc eñ elegit qð ſemp manebit:iō non
Pſ. lxxij auferek ab ea. Circa vnū ſe voluit occupari:iā tenebat. Mi
hi autē adherere deo bonū eſt. Sedebat ad pedes capitis
noſtri. Quanto humilius ſedebat:tanto amplius capiebat
Cōfluit eñ aqua ad hūilitatē ꝯuallis: denatat de tumori:
bus collis. Nō ergo dñs opus reprehēdit:ſed munus diſt i
xit. Circa multa es occupata:porro vnū eſt neceſſariū. Iā
hoc ſibi maria elegit. Tranſit labor multitudinis: et rema
net charitas vnitatꝭ. Ergo qð elegit nō auferek ab ea:a te
aūt qð elegiſti vtiq̄ꝫ hoc ſequik:vtiq̄ꝫ hoc ſubītelligik: a te
qð elegiſti auferetur. Sed bono tuo auferetur:vt quod me
C lius eſt detur. Auferetur enim a te labor vt requies detur.
Tu nauigas:illa iam ī portu eſt. Videtis ergo chariſſimi
ꝛ quantum arbitror iam intelligitis: in his duab⁹ mulieri
bus q̄ ambe fuerūt dño grate:ambe amabiles:ambe diſci:
pule. Videtis ergo ꝛ magnū aliq̄d intelligitis q̄cūq̄ꝫ intel
ligitis qð audire ꝛ ſcire debetis etiā q̄ nō itelligitis:in his
duab⁹ mulierib⁹ duas vitas eſſe figuratas:pſentē et futu:
rā:laborioſā ꝛ quietā:erūnoſam ꝛ beatā:tēporalē ꝛ eternā
Due ſunt vite:de illis vos copioſius cogitate. Quid habe
at hec vita nō dico mala:non iniqua:nō nefaria:nō luxurio
ſa:nō impia:ſed laborioſa:erūnis plena: timorib⁹ caſtiga:
ta:tentationib⁹ ſollicita:hanc ipam innocentem vitā dico
qualē decebat habere marthā:hāc ergo quantū poteſtis ī
ſpicite:ꝛ de hac(vt dixi)copioſi⁹ q̄ꝫ loquimur cogitate. Vi
ta vo iniq̄ aberat ab illa domo:nec cū martha erat: nec cū
maria. Et ſi aliq̄n fuit:dño intrāte fugit. Remāſerūt ergo
ī illa domo q̄ ſuſceperat dñm ī duab⁹ feminis due vite:ābe
innocētes:ambe laudabiles. Vna laborioſa:altera ocioſa
nulla facinoroſa:nulla deſidioſa. Ambe innocētes:ambe i:
quā laudabiles:ſꝫ vna laborioſa:altera ocioſa:nulla facino
roſa:quā cauere debet laborioſa:nulla deſidioſa quā caue
re dꝫ ocioſa. Erāt ergo ī illa domo iſte due vite:ꝛ ipe fons
vite. In martha erāt imago preſentiū:in maria futurorum
Qð agebat martha ibi ſum⁹:qð agebat maria h ſperam⁹.
Hoc agam⁹ bñ vt illud habeam⁹ plene. Nā q̄d inde habe
mus? Inq̄ꝫtū habem⁹? Q̄diu hic ſum⁹:quantū eſt qð in:
de habem⁹? Nā ꝛ mō inde aliq̄d agim⁹:remoti a negociis
ſepoſitis familiaribus curis:conueniſtis: ſtatis: auditis.
Inquātū h agitis:marie ſimiles eſtis. Et facili⁹ vos intē
ditis qð agit maria q̄ꝫ ego q̄ prerogo. Si q̄d tñ dico:xpi ē:
iō vos paſcit:q2 xpi:q2 pāis cōis ē:vñ ꝛ ego vobiſcū viuo
Nūc aūt viuim⁹ ſi vos frēs ſtatꝭ ī dño:nolo ī nobꝭ ſꝫ ī dño
i.Cori.iij. q2 neq̄ꝫ q̄ plātat ē aliq̄d neq̄ꝫ q̄ rigat:ſꝫ q̄ icremētū dat de⁹.

¶ De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm eū:
dem. Dñe doce nos orare. Sermo.xxviij.

A Apoſtoli ſcti dicebāt ad dñm ieſum. Dñe doce
Luce.xi. nos orare ſicut iohēs docuit diſciplos ſuos. Tūc
ait dñs orationē. Pater noſter q̄ es ī celis:ſcti fi
cek nomē tuū. Adueniat regnū tuū. per totum.
Vides q̄ꝫ breuis oratio:ꝛ oīm plena virtutū. Primus ſer
mo:quāte ſermo grē. O hō:faciē tuā nō audebas ad celū
attollere:oculos tuos ī terrā dirigebas: ꝛ ſubito accepiſti
gratiā xpi. Oīa tibi pctā dimiſſa ſunt. Ex malo ſuo:fact⁹
eſt bonus filius. Iō preſume nō de opatiōe tua: ſed de xpi
Ephe.ii. grā. Gratia eñ ſaluati eſtis:apl's ait. Nō ergo h arrogātia
eſt ſed fides:pdicare qð acceperis nō eſt ſupbia:ſed deuo:
tio. Ergo attole oculos ad patrē q̄ te p lauacrū genuit;ad
patrē q̄ p filiū redemit:ꝛ dic. Pater nr̄. Bona preſumptio
ſed moderata. Patrē dicis quaſi fili⁹: ſꝫ noli tibi aliquid
ſpecialiter vēdicare. Solius xpi ſpecialis eſt pater:nobis
oīb⁹ in cōe eſt pater:q2 illū ſolū genuit/nos creauit. Dic er
go ꝛ tu p gratiā. Pater noſter:vt fili⁹ eē merearis eccle.
Cōtuitu ꝛ ꝯſideratiōe teipm cōmenda. Pat nr̄ q̄ es ī celis
Pſ.lvi. Quid ē in celis? Audi ſcripturā dicētē. Excelſus ſup oēs
celos dñs. Et vbiq̄ꝫ habes ꝙ ſup celos celoꝝ dñs ſit:q̄ſi nō
ī celis ꝛ angeli:q̄ſi nō ī celis ꝛ dñatiōes:ſꝫ in celis illis de q̄
Pſ.xviij bus dictū eſt. Celi enarrāt gl'iaꝫ dei. Celū ē:vbi culpa ceſ:
ſauit. Celū ē:vbi flagitia nō ſūt. Celū ē vbi nullū mortꝭ vul

nus eſt. Pater noſter q̄ es in celis:ſanctificek nomen ſctm
tuū in nobis. Quid eſt ſctificek? Quaſi optem⁹ vt ſctificek
ille q̄ ait. Eſtote ſcti:q2 ꝛ ego ſctūs ſū:quaſi aliq̄d ei ex no: Leui.xix.
ſtra pdicatiōe ſctificatiōis accedat? Nō. Sꝫ ſctificetur in
nobis:vt ad nos poſſit ei⁹ ſctificatio puenire. Pat nr̄ q̄ es
ī celis:ſctificek nomē ſctm tuū i nobis:adueniat regnū tuū
Quaſi nō ſempiťnū ſit dei regnū:ipe dñs dicit. Ego ī hoc Io. xviij.
nat⁹ ſum/ꝛ tu dicis:pater veniat regnū tuū: quaſi nō vene
rit? Sꝫ tūc venit regnū dei q̄ñ eſtis grām ei⁹ cōſecuti. Ipe
eñ ait. Regnū dei ītra vos eſt. Veniat regnū tuū:fiat volū Luc.xvij.
tas tua ſicut ī celo ꝛ in terra. Panē noſtrū quotidianū da
nobis hodie. Sāguine xpi pacificata ſūt oīa: vel ī celo vel Col.j.
ī terra. Sctificatū eſt celū: deiect⁹ eſt diabol⁹. Ibi verſak
vbi ꝛ hō quē ille decepit. Fiat volūtas tua:hoc eſt ſit pax ī
terra quēadmodū ī celo. Panē nr̄m quotidianū da nobis
hodie. Memini ſermōis mei. Cū de ſacramentis tractarē B
dixi vobis ꝙ añ vba xpi qð offerk panis dicak: vbi xpi ver
ba deprōpta fuerint:iā non panis dicik/ſed corp⁹ appellak
Quare ergo in oratiōe dñica q̄ poſtea ſequik ait. Panem
noſtrū. Panē q̄dē dixit ſꝫ επιουσιον dixit:hoc eſt ſupſub: De conſe.
ſtantialē. Nō iſte panis q̄ vadit in corp⁹: ſed ille panis vi: diſt.ij.non
te eterne:q̄ aīe nr̄e ſubſtantiā fulcit. Iō ergo grece επιου: iſte.
σιον dicik. Latin⁹ aūt hūc panē quotidianū dixit:q2 greci iiij.ſen.di.
dicūt aduenientē. Ergo qð latin⁹ dixit et grec⁹:vtrūq̄ꝫ vti xij.q̄d aūt
le videk. Grec⁹ vtrūq̄ꝫ vno ſermone ſignificauit:latin⁹ quo
tidianū dixit. Si quotidian⁹ eſt panis: cur poſt annū illū
ſumas:quē iā modū greci ī oriēte facere ꝯſueuerūt? Acci: vbi.s.
pe quotidie:qð quotidie tibi proſit. Sic viue:vt q̄tidie me
rearis accipere. Qui nō merek quotidie accipe:non merek
poſt annū accipere. Quo mō ſctūs iob quotidie pro filiis Iob.j.
offerebat ſacrificiū:ne forte aliq̄d vel in corde vel in ſmōe
peccaſſent. Ergo tu audis ꝙ quotieſcūq̄ꝫ offerk ſacrificiū
mors dñi:reſurrectio dñi:eleuatio dñi ſignificek ꝛ remiſſio
pctōrum: et panē iſtū vite noſtre quotidianū nō aſſumis?
Qui vuln⁹ habet medicinā requirit. Vuln⁹ eſt:q2 ſub pec:
cato ſum⁹:medicina eſt celeſte et venerabile ſacramentū.
Panē nr̄m quotidianū da nobis hodie. Quotidie ſi acci:
pis:quotidie tibi hodie ē. Tibi hodie ē xp̄s: tibi quotidie
reſurgit. Quō? Fili⁹ meus es tu: ego hodie genui te. Ho: Pſ.ij.
die eſt:q̄ñ xp̄s reſurgit. Heri ꝛ hodie ipe eſt. Paulus apl's Heb.xiij.
ait. Sed alibi dicit. Nox pceſſit:dies appropinquit. Nox Rom.xiij
heſterna pceſſit:dies hodiernus appropinquauit. Sequi:
tur. Et dimitte nobis debita noſtra:ſicut ꝛ nos dimittim⁹
debitorib⁹ nr̄is. Debitū q̄d eſt niſi pctm? Ergo ſi nō acce:
piſſes alieni fenoris pecuniā nō egeres:ꝛ iō pctm tibi īpu:
tak. Habuiſti pecuniā cū qua diues naſcererꝭ. Diues eras Gen.j.
ad imaginē dei ꝛ ſimilitudinē fact⁹: pdidiſti qð habebas:
h eſt hūilitatē. Dū arrogātiā deſideras vēdicare:pdidiſti
pecuniā. Sicut adā nud⁹ es factus:accepiſti a diabolo de Gen.iij.
bitū qð nō erat neceſſarium. Et iō q̄ eras liber in xp̄o:debi
tor fact⁹ es diabolo. Cautionē tuā tenebat inimic⁹:ſed eā
dñs crucifixit/ꝛ ſuo cruore deleuit. Abſtulit debitum tuū:
reddidit libertatē. Bene ergo ait. Dimitte nobꝭ debita nr̄a
ſicut et nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̄is. Vide quid dicas.
Quō ego dimitto:ſic ꝛ tu dimitte mihi. Si dimiſeris:bene
cōuenis vt dimittak tibi. Si nō dimittis:quō cū cōuenis?
Et ne patiarꝭ nos iduci ī tētationē:quā ferre nō poſſum⁹:
ſed libera nos a malo. Vide q̄d dicat. Quā ferre nō poſſu:
mus. Nō dicit:nō inducas in tentationē: ſed quaſi athleta
talē vult tētationē quā ferre poſſit humana ꝯditio:ꝛ vnuſ:
quiſq̄ꝫ vt a malo:hoc eſt ab īimico ab pctō liberek. Potēs
eſt autē dñs q̄ abſtulit pctm veſtrū et delicta vr̄a donauit:
tueri et cuſtodire vos aduerſum diaboli aduerſantis inſi:
dias:vt nō vobis obrepat inimic⁹ q̄ culpā generare cōſue:
uit. Sed q̄ deo ſe cōmittit diabolū nō timet. Si eñ de⁹ pro Rom.viij
nobis:quis ꝯtra nos. Ipſi ergo gloria a ſeculis nūc ꝛ ſem
per et in omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De eo quod ſcriptum eſt in euāgelio ſm eun:
dem. Quis veſtrum habet amicum et ibit ad il:
lum media nocte ꝛ cetera. Sermo.xxix. In quo
nos hortatur ad orationem inſtantem exemplo
parabole et plura alia.

A AUdiuimus nos exhortatum dn̄m nr̄m celeſtē
magiſtrū ⁊ fideliſſimū ꝯſiliariū: eū dē hortatorē
Luce xi. vt petamꝰ ⁊ datorē cū petimꝰ. Audiuimꝰ em̄ in
euāgelio hortātē nos eū petere īſtāter ⁊ pulſare
vſq; ad ſimilitudinē īprobatis. Propoſuit em̄ nobis: exē-
pli grā: ſi q̄s vr̄m haberet amicū a quo nocte peteret tres
panes: cū illi amicꝰ de via veniſſet/ ⁊ qđ ei apponeret non
haberet. Si aūt ille reſpōdeat iā ſe requieſcere ⁊ puos ſuoſ
ſecū: nec debere illiꝰ precibus inquietare: inſtando ille pul-
ſet ⁊ pſeueraret/ nec pulſare territus abſcedat: ſed neceſſitate
coactus immineat ſurrecturū illū: et ſi nō ꝓpter amicitiā:
certe ꝓpter illius improbitatē/ ⁊ daturū ei quātū voluerit
Quātos aūt voluerit? Nihil plꝰ ille voluit q̄ tres. In hac
ergo ſilitudine adiunxit hortationē dn̄s: ⁊ oīno ſtimulauit
nos querere/ petere/ pulſare: donec accipiamꝰ qđ petimꝰ:
qđ querimꝰ: qđ pulſamꝰ: vſus exēplo a ꝯtrario: ſicut đ illo
Lu. xviij. iudice q̄ nec deū timebat/ nec hoīes reuerebat: ⁊ tn̄ cum eū
quedā vidua īterpellaret quotidie: tedio victꝰ dedit qđ nō
beneficio potuit inuitꝰ. Dn̄s aūt nr̄ ieſꝰ xp̄s petitor: cū p̄re
dator: nō vtiq; nos tm̄ hortaret vt peteremꝰ: niſi dare vel-
let. Erubeſcat hūana pigricia: plus vult ille dare q̄ nos ac-
cipe. Plꝰ vult ille miſereri q̄ nos a miſeria liberari: ⁊ vtiq;
ſi nō liberati fuerimꝰ/ nos miſeri remanebimꝰ. Nā ille qđ
nos hortat: ꝓpter nos hortat. Euigilemꝰ ⁊ hortāti creda-
mus: ꝓmittēti obſequamur vt ad dantē gaudeamꝰ. For-
taſſis ei ⁊ nobis aliqñ vēit amicꝰ de via ⁊ nō īuenimꝰ qđ ei
apponeremꝰ: ⁊ neceſſitatē paſſi ſumꝰ: ⁊ accepimꝰ ⁊ nobis ⁊
illi. Fieri em̄ nō pōt niſi vt aliq̄s paſſus fuerit amicū aliqđ
interrogātē qđ r̄ndere nō poſſit: ⁊ tūc ſe inuenit nō habere
qñ coactꝰ eſt dare. Uenit amicꝰ tibi de via. i. de vita huius
ſeculi: ī qua oēs velut peregrini tranſeūt: nec vllꝰ q̄ſi poſſeſ-
Eccli. xxix ſor manet: ſ; oī hoī dicit. Refectꝰ trāſi: age iter: da vēturo
locū. Aut forte de via mala: hoc eſt de vita mala fatigatꝰ
neſcio q̄s amicꝰ tuus: nō inueniēs veritatē: q̄ audita ⁊ per-
cepta btūs fiat: ſ; laſſatꝰ in oī cupiditate et egeſtate ſeculi
venit ad te tāq; ad xp̄ianū et dicit. Redde mihi rōnē. Fac
me xp̄ianū: ⁊ interrogat forte qđ tu p ſimplicitatē fidei ne-
ſciebas. Et nō eſt vn̄ reficias eſuriētē: ⁊ te admonitꝰ īuenis
indigētē/ ⁊ cū vis docere aliquē cogeriſ diſcere. Et dū eru-
beſcis eū q̄ te īterrogauit qđ querebat nō ī te īueniēs: ꝯpel-
leris q̄rere vt merearis īuenire. Et vbi queras? Ubi niſi ī
dn̄icis libris? Fortaſſis qđ ille īterrogauit/ ī libro poſitū ē:
ſ; obſcurū ē. Forte dixit hoc apl's in ep̄la ſua. Sic dixit vt
ītelligere poſſis: aut ītelligere nō poſſis: trāſire nō ꝑmitte-
ris. Urget em̄ īterrogator ipm̄ paulū aut petrū/ aut aliquē
ꝓphetā īterrogare nō ſineriſ. Iā em̄ requieſcit familia iſta cū
dn̄o ſuo: ⁊ ſeculi huiꝰ ignorātia valida eſt: h̄ eſt nox media
⁊ vrget amicꝰ eſuriēs. Tibi forte ſufficiebat ſimplex fides:
illi nō ſufficit. Nunq̄d deſerēdꝰ eſt? Nunq̄d de domo ꝓij-
ciēdꝰ? Ergo ad ipm̄ dn̄m: ad ipm̄ cū quo familia requieſcit
pulſa orādo/ pete/ inſta. Nō quō amicꝰ ille in ſimilitudine
poſitꝰ tedio victꝰ: ſurgit ⁊ dabit. Dare vult: tu pulſās nōdū
accepiſti: pulſa dare vult. Et qđ dare vult differt vt āpliꝰ
deſideres dilatū ne vileſcat cito datū. Cū aūt ꝑueneriſ ad
tres panes: h̄ eſt ad cibū ⁊ ītelligētiā trinitatiſ: habes et vn̄
viuas ⁊ vn̄ paſcas. Nec ꝑegrinū venientē de via reformi-
des: ſ; excipiēdo ciuē domeſticū facies: nec timeas ne fini-
as. Nō panis ille finiet: ſ; indigētiā tuā finiet. Panis ē: et
panis eſt: ⁊ panis eſt: deꝰ pater: deꝰ filiꝰ: deus ſpūſſanctus.
Eternꝰ pater: coeternꝰ filiꝰ: coeternꝰ ſpūſſctūs. Incōmuta-
bilis pater: incōmutabilis filius: incōmutabilis ſpūſſctūs.
Creator ⁊ pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs paſtor ⁊ vite dator: pater
et filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs. Cibus ⁊ panis eternꝰ: et pater et filius ⁊
ſpūſſctūs. Diſce ⁊ doce: viue ⁊ paſce. Deꝰ qui tibi dat nihil
meliꝰ q̄ ſe tibi dat. Auare q̄d aliud q̄rebas? Aut ſi aliud pe-
tas: q̄d tibi ſufficit/ cui deꝰ nō ſufficit? Sed opꝰ eſt vt habe-
as charitatē: habeas fidē: habeas ſpē: vt poſſit tibi dulce
eſſe qđ dat. Et hec ipa tria ſūt/ fides/ ſpes/ ⁊ charitas. Et
hec ipa dōa dei ſūt. Nā fidē ab ipo accepimꝰ: ſicut deꝰ in-
Rom. xij. q̄t vnicuiq; partitꝰ ē mēſurā fidei. Et ſpē ab ipo accepimꝰ
Pſalm. cui dr̄. In quo ſpē dediſti mihi Et charitatē ab ipo accepi-
cxviij. mꝰ: de q dr̄. Charitas dei diffuſa eſt in cordibꝰ nr̄is p ſpiri-
Rom. v. tūſctm̄ q̄ datꝰ eſt nobis. S; hec tria itidē aliquātulū diuer-
j. Cor. xiij ſa: ſ; oīa dei dōa. Manēt ei tria hec/ fides/ ſpes/ charitas:

Maior aūt hox eſt charitas. In illis panibꝰ nō ē dictꝰ ali-
q̄s panis maior alijs: ſ; ſimpliciter petite/ ⁊ dat tres panes.
Ecce alia tria. Quis eſt vr̄m a q̄ petit filiꝰ ſuꝰ panē: nunq̄d
lapidē porriget ei? Aut q̄s eſt vr̄m a q̄ petit piſcē: nūquid
ſerpentē porriget ei? Aut a quo petit ouū: nunq̄d porriget ei B
ſcorpionē? Si ḡ vos cū ſitis mali noſtis bona data dare fi-
lijs vr̄is: quātomagis pater veſter de celo dabit bona petēti-
bus ſe? Tria ergo iſta rurſus ꝯſideremꝰ: ne forte ibi ſint il-
la tria/ fides/ ſpes/ charitas. Maior aūt hox eſt charitas.
Pone ergo tria: panē/ piſcē/ ouū. Maior hox panis: idō pa-
nē bene intelligimꝰ in his tribꝰ charitatē. Propterea pa-
ni lapidē oppoſuit: q2 duricia ꝯtraria ē charitati. Piſcē: fi-
dē intelligamus. Dixit quidā ſctūs: ⁊ nos dicere delectat.
Piſcis bonus: pia eſt fides. Uiuit inter fluctꝰ nec frangit
nec ſoluit fluctibꝰ. Uiuit inter tētatiōes tēpeſtateſq; huiꝰ
ſeculi pia fides. Seuit mūdus ⁊ integra eſt. Tn̄ ꝯtrariū fi-
dei ſerpētē illū obſerua. In fide em̄ deſpōſata eſt illa: cui di-
cit in cāticis canticoꝝ. Ueni de libano ſpōſa: veniēs et per Canti. iiij
tranſiēs ab initio fidei. Idō ⁊ deſpōſata: q2 ⁊ deſpōſatis ini-
tiū fides ē. Propterea deſpōſate huic dicit apl's. Deſpōſa- ij. cor. xiij.
ui vos vni viro: virginē caſtā exhibere xp̄o. Et timeo ne ſi-
cut ſerpēs ſeduxit euā aſtutia ſua: ſic ⁊ vr̄i ſēſꝰ corrūpant a
caſtitate q̄ eſt ī xp̄o. i. q̄ eſt ī fide xp̄i. Habitare ei inq̄t xp̄m Ephe. iij.
per fidē in cordibus vr̄is. Diabolus ergo nō corrūpat fidē
ne deuoret piſcē. Reſtat ſpes q̄ quantū mihi videt ouo cō-
parat. Spes ei nōdū ꝑuenit ad rē. Et ouū ē aliq̄d: ſ; nōdū
eſt pullꝰ. Quadrupedes ḡ pariūt filios: aues aūt ſpē filioꝝ
Spes ergo nos adhuc hortat vt p̄ſentia ꝯtēnamꝰ: futura
expectemꝰ ea q̄ retro ſūt obliuiſcētes: cū apl'o in anteriora
extēdamur. Sic em̄ dicit. Unū aūt: q̄ retro oblitus in ea q̄ Phil. iij.
añ ſunt extētꝰ: ſm̄ intentionē ſequor ad palmā ſupne voca-
tionis dei ī xp̄o ieſu. Nihil ergo tā inimicū ſpei q̄ retro re-
ſpicere. i. in eis rebus q̄ preterlabunt et trāſeūt ſpē ponere
ſed in his q̄ nondū date ſūt ſ; dāde q̄etiq; nunq̄ trāſibūt
nō ſperare. Qñ aūt ſcatet tentatiōibꝰ mundꝰ velut pluuia
ſodome ſulphurea: metuēdū ē exēplū vxoris loth. Retro Gen. xix.
em̄ reſpexit: et vbi reſpexit ibi remāſit. In ſalē ꝯuerſa ē: vt
prudētes ꝯdiret exēplo. Apl's paulꝰ de hac ſpe ita loquit
Spe em̄ ſalui facti ſumꝰ. Spes aūt q̄ videt: nō eſt ſpes. Qđ Rom. viij
em̄ videt q̄s q̄d ſperat? Si autē qđ nō videmꝰ ſperamus:
per patientiā expectamꝰ. Quod em̄ videt quis q̄d ſperat?
Ouū eſt. Eſt ouū ⁊ nondū pullꝰ eſt: ⁊ teſtudine tectū eſt: nō
videt q2 operitur: cū patientia expectet: ſerueſcat vt viui-
ſcat. Intendere extēdere in anteriora: obliuiſcere p̄terita. Phil. iij.
Que em̄ vident tp̄alia ſunt. Nō reſpiciētes inq̄t q̄ vident ij. cor. iiij.
ſ; q̄ nō vident. Que em̄ vident tp̄alia ſūt: q̄ aūt nō vident
eterna. In illa ergo q̄ nō vident extēde ſpē/ expecta/ ſuſti-
noli retro reſpicere. Ouo tuo ſcorpiū time. Uide q2 de cau-
da ꝑcutit quā retro habet. Non ergo ſcorpiꝰ perimat ouū
tuū: mundꝰ iſte ſpem tuā/ vt ita dicā veneno eo cōtrario q̄
retrario. Quāta tibi loquit mūdꝰ: quāta poſt dorſū ſtrepit
vt retro reſpicias. i. vt ī rebꝰ p̄ſtibꝰ: nec p̄ſtibꝰ nō eni dicē-
da ſūt p̄ſētia nūq; ſtātia: ſpē tuā ponas/ ⁊ ab eo qđ ꝓmiſit
xp̄s ⁊ nōdū dedit: ſ; q2 fidelis dabit: auertas aīm tuū ⁊ velit
requieſcere ī mūdo pereūte. Idō em̄ deꝰ felicitatibꝰ terrenis
amaritudines miſcet: vt aliqua querat felicitas/ cuiꝰ dul-
cedo nō fallat: ⁊ de ipis amaritudinibꝰ conat mūdus auer-
tere ab eo qđ intēdis īteriora ⁊ retro conuertere. De ipſis C
amaritudinibꝰ: de ipis tribulationibꝰ murmuras et dicis
Ecce pereūt oīa xp̄ianis tēporibꝰ. Quid ſtrepis? Nō hoc
ꝓmiſit mihi deus qđ iſta nō ꝑibūt. Nō h̄ mihi ꝓmiſit xp̄s.
Eterna ꝓmiſit eternus ſi credidero ex mortali fiā eternꝰ.
Quid ſtrepis? O mūde imūde: q̄d ſtrepis? Quid auertere
conariſ? Tenere vis ꝑiēs: q̄d faceres ſi manēres: quē nō de-
ciperes dulcis: ſi amarꝰ alimēta mētiris? Ego ſi hēo ſpē:
ſi teneo ſpē/ ouū meū nō ē a ſcorpiōe ꝑcuſſū. Bn̄dicā dn̄o pſ. xxxiij.
ī oī tp̄e: ſemꝑ laus eiꝰ ī ore meo. Felix ſit mundus: euertat
mūdꝰ. Benedicā dn̄m q̄ fecit mundū. Benedicā prorſus.
Scd̄m carnē bene ſit: ſm̄ carnē male ſit. Bn̄dicā dn̄m ī oī
tp̄e: ſemꝑ laus eiꝰ in ore meo. Nam ſi benedico quando be-
ne eſt: ⁊ blaſphemo quādo male eſt: ſuſcepi ſcorpionis acu-
leū: cōpūctus reſpexit retro. Quod abſit a nobis. Dominꝰ Job. j.
dedit dn̄s abſtulit: ſicut dn̄o placuit ita factū ē: ſit nomen
dn̄i bn̄dictū. Manet ciuitas q̄ nos carnaliter genuit. Deo

gſas. Utinã ⁊ ſpiritaliter gñcẽt:⁊ nobiſcũ trãſeat ad eterni
tatẽ. Si nõ manet ciuitas q̃ nos carnaliter genuit:manet q̃
Pſ.cxlvj nos ſpiritaliter genuit. Edificãs hierl'z dñs. Nũqd dormi
tãdo edificiũ ſuũ pdidit:aut ñ cuſtodiẽdo hoſtes admiſit?
pſ.cxxvi. Niſi dñs cuſtodierit ciuitatẽ:fruſtra vigilat q̃ cuſtodit eã.
Pſ.cxx. Et quã ciuitatẽ? Nõ dormit nec dormitabit: q̃ cuſtodit iſ
rael. Quid ẽ iſrael:niſi ſemẽ abrae? Quid ẽ ſemẽ abrae:niſi
Gal.iij. xp̃s. Et ſemini tuo inq̃t qḋ ẽ xp̃s. Et nobĩ qd? Uos ãt xp̃i
j.Cor.iij. ẽſemẽ abrae eſtis:ſm pmiſſionẽ heredes. In ſemine tuo
Geñ.xxij. inq̃t bñdicent oẽs gẽtes. Ciuitas ſctã:ciuitas fidelis:ciui
tas i terra peregrina:in celo fũdata ẽ. O fidelis noli corrũ
pere ſpẽ:noli amittere charitatẽ:accinge lũbos tuos:accẽ
Luc.xij. de:ptende lucernas tuas:expecta dñm qñ veniat a nuptijs
Quid expauēſcis? qꝛ peũt regna terrena? Ideo celeſte p
miſſum ẽ ne cũ terrenis perires. Nã iſta pitura pdicta ſũt:
pdicta oĩno. Nõ ei negare poſſum⁹ qḋ pdictũ ẽ. Dñs tuus
Mar.xiij. quẽ expectas dixit tibi. Exurget gẽs ꝯ gentẽ: ⁊ regnũ ad
uerſus regnũ. Habẽt mutatiões regna. Ueniet ille de q̃ di
Luce.j. ctũ eſt. Et regni ei⁹ nõ erit finis. Qui h regnis terrenis p
miſerũt:nõ ỽitate ducti ſũt:ſꝫ adulatiõe mẽtiti ſũt. Poeta
Uirgili⁹. illoꝝ qdã ĩduxit iouẽ loq̃ntẽ:⁊ ait de romãis. His ego nec
eneid.j. metas rerũ nec tpa pono. Imperiũ ſine fine dedi. Non pla
ne ita rñdet veritas. Regnũ hoc qḋ ſine fine dediſti in ter
ra ẽ an in celo? Utiq; i terra. Et ſi eſſet in celo. Celũ ⁊ terrã
trãſient. Tranſiẽt q̃ fecit ipſe:quãto citi⁹ qḋ cõdidit romul⁹
Forte ſi vellem⁹ hic exagitare virgiliũ ⁊ inſultare q̃re hoc
dixerit i pte tolleret nos ⁊ diceret nobĩ. Et ego ſcio. Si qd
facerẽ q̃ romanis verba vẽdebã:niſi hac adulatione aliqd
pmitterẽ qḋ falſũ erat? Et tñ in h cautus fui:qñ dixi. Im
periũ ſine fine dedi. Iouẽ ipoꝝ induxi q̃ hoc diceret. Nõ
ex pſona mea dixerim falſa:ſed ioui ipoſui falſitatis pſonã
Sicut de⁹ falſ⁹ erat:ita mẽdax vates erat. Nã vultis noſſe
qꝛ iſta nouerã? Alio loco qñ nõ iouẽ lapidẽ induxi loq̃ntẽ
ſꝫ ex pſõa mea locut⁹ ſũ:dixi. Nõ res romana perituraq; re
gna? Uidete qꝛ dixi peritura regna. Dixit peritura regna:
nõ tacuit pitura. Ueritate nõ tacuit:ſꝑ mãſura adulatõe p
miſit. Nõ ğ deficiam⁹ frẽs:finis erit terrenis oĩb⁹ regnis.
Nũc ſi finis ẽ:de⁹ videt. Forte eñ nondũ eſt:⁊ infirmitate
q̃dã vel mia vel miſeria hoc optam⁹ vt nondũ ſit:nũqd tñ
ideo nõ erit? Figite ſpẽ in deũ:eterna ꝯcupiſcite:eterna ex
pectate. Chriſtiani eſtis frẽs:xp̃iani ſum⁹. Nõ ad delitias
xp̃s i carnẽ deſcẽdit:tolerem⁹ poti⁹ pñtia q̃ diligam⁹:ad
uerſoꝝ maniſeſta ẽ pnities:pſperoꝝ falſa blãdities. Time
mare:⁊ qñ mollicies ẽ. Dio nõ fruſtra audiam⁹. Surſũ cor
Quid ponim⁹ cor i terra:cũ videam⁹ qꝛ euertiẽ terra? Nos
nõ poſſumus niſi exhortari vos:vt hẽatis qḋ dicatis:⁊ qḋ
p ſpe vr̃a rñdeatis inſultatorib⁹ ⁊ blaſphematorib⁹ nois
xp̃iani. Nẽo vos murmurãdo auertat ab expectatiõe futu
roꝝ. Oẽs q̃ ppt iſtas aduerſitates blaſphemãt xp̃m verũ
cauda ſcorpionis ſũt. Nos ouũ noſtrũ ſub alis illi⁹ galline
Ma.xxiij ponam⁹ euãgelice galline:q̃ clamat. Hieruſalẽ hieruſalem
illi falſe ⁊ pdite:q̃tiẽs volui colligere filios tuos tãq; galli
na pullos ſuos:⁊ noluiſti? Nõ nobis dicaẽ: q̃tiens volui et
noluiſti. Illa gallia ei diuĩa ſapiã ẽ:ſꝫ aſſũpſit carnẽ vt pul
lis ꝯgrueret. Uidete gallinã hiſpidã plumis: dimiſſis alis
voce fracta ⁊ quaſſa ⁊ laſſa ⁊ lãguida ꝯgruere pullis ſuis.
Ouũ ergo noſtrũ:id ẽ ſpẽ noſtrã ſub alis illi⁹ galline pona
D m⁹. Aiaduertitis forte:quõ gallina ꝯcidat ſcorpionẽ. Uti
nã ğ ⁊ iſtos blaſphemãtes:i terra reptãtes: de cauernis p
deũtes ⁊ male pũgẽtes:illa gallina ꝯcidat ⁊ deuoret:i cor
pus ſuũ traijciat ⁊ i ouũ ỽtat. Nõ traſcãẽ: ꝯmoti videmur
j.Cor. iiij. ſꝫ maledicta maledictĩ nõ reddim⁹. Maledicimur ⁊ bñdi
cim⁹:blaſphemati õpcamur. Sꝫ nõ dicat de roma:dictũ ẽ
de meo. Sꝫ taceat de roma:q̃ſi ego inſultor ſim ⁊ nõ poti⁹
dñi depcator:⁊ veſter q̃liſcũq; exhortator. Abſit a me vt in
ſultẽ. Auertat de⁹ a corde meo ⁊ a dolore cõſciẽ mee. Ibi
mltos frẽs nõ hũim⁹? Nõ adhuc hẽm⁹? Portio pegrinã
tis hierl'm ciuitatĩ:nõ ibi magna degeẽ:nõ ibi tpalia ptulit
ſꝫ etña nõ pdidit? Quid ğ dico cũ de illa nõ taceo niſi qꝛ fal
ſum ẽ qḋ dicũt de xp̃o nr̃o:q ipſe romã pdiderit:q dij lapi
dei tuebãẽ ⁊ lignei? Adde pciũ aerei:adde pl⁹ argẽtei ⁊ au
Pſ.cxiij. rei. Idola gẽtiũ argentũ ⁊ aurũ. Non dixit lapides nõ di
xit lignũ:nõ dixit teſta:ſꝫ qḋ p magno hñt aurũ ⁊ argentũ
Cñ ipm aurũ ⁊ argẽtũ oculos hñt ⁊ nõ vidẽt. De⁹ aureus
⁊ de⁹ ligne⁹ ad pciũ diſpares ſunt:⁊ habere oculos ⁊ nõ vi

dere frẽs pñt. Ecce q̃lib⁹ docti hoĩes romã cuſtodib⁹ cõ
miſerũt:hñtib⁹ oclos ⁊ nõ vidẽtib⁹. Aut ſi romã ſuare po
tuerũt:q̃re ipſi añ perierũt? Inq̃unt tũc periſt roma. Cũ pe
rierũt? Nõ inq̃unt ipſi pierũt:ſꝫ ſimulachra coꝝ. Quõ ğ cu
ſtodirẽt tecta vr̃a:q̃ nõ potuerũt cuſtodire ſimulachra ſua
Alexãdria olĩ tales deos pdidit. Cõſtãtinepolis ex q̃ cõ
dita ẽ i magnã ciuitatẽ:qm a xp̃iano impatõre ꝯdita ẽ: olĩ
deos ipos falſos pdidit:⁊ tñ creuit ⁊ creſcit et manet. Q̃
diu vult de⁹ manet. Nõ ⁊ illi ciuitati qꝛ h dicim⁹ eternitatẽ
pmittim⁹. Carthago i noĩe xp̃i manet:⁊ olĩ euerſa eſt a ce
leſtis:qꝛ nõ fuit celeſtis:ſꝫ terreſtris. Et illḋ qḋ dicũt nõ ẽ
verũ:qꝛ dijs pditis roma capta ẽ: afflicta ẽ. Poti⁹ nõ eſt
vex:añ ſimulacra ipã euerſa ſũt:⁊ ſic victi ſũt gothi cũ rha
dagaiſo. Memẽtote frẽs:memẽtote:nõ ẽ longũ:pauci ãni De ciui.
ſũt:recordamini. Euerſis i vrbe roma oĩb⁹ ſimulacris rha dei.li.j.
dagaiſ⁹ rex gothoꝝ cũ magno exercitu mlto nũeroſiore q̃
halaric⁹ fuit:venit. Pagan⁹ hõ erat rhadagaiſ⁹ ſacrifica
bat q̃tidie. Nũciabaẽ vbiq; q ſacrificijs nõ õſiſteret rhada
gaiſ⁹. Tũc oẽs iſti. Ecce nos nõ ſacrificam⁹:ille ſacrificat
vinci habem⁹ a ſacrificãte:q̃b⁹ nõ lꝫ ſacrificare. De⁹ oñdẽſ
qꝛ nõ in iſtis ſacrificijs ẽ ipã tpalis ſal⁹: ipã regna terrena
vict⁹ ẽ rhadãgaiſ⁹ adiuuãte dño miro mõ. Poſtea venerẽt
gothi nõ ſacrificãtes:⁊ ſi fide xp̃iana nõ catholici tñ idoliſ
inimici venerũt:idolis aduerſantes ⁊ ipſi cepẽrũt. Uicerũt
de idolis pſumẽtes:⁊ pdita idola adhuc q̃rẽtes: ⁊ pditos
adhuc ſacrificare cupiẽtes:ſꝫ ibi erãt ⁊ nr̃i ⁊ afflicti ſunt:ſꝫ
nouerãt dicere. Bñdicã dñm in oĩ tpe. Afflicti ſũt in regnõ pſ.xxxiij.
terreno:ſꝫ regnũ celoꝝ nõ pdiderũt:imo ad illḋ capeſſãdũ
exercitatõe tribulationũ meliores effecti ſunt. Et ſi i tribu
latiõib⁹ nõ blaſphemauerũt:tãq; itegra vaſa de fornace exi
erũt:⁊ dñica bñdictione repleti ſũt. Iſti aũt blaſphemato
res:ẽrena ſectãtes:terrena deſiderãtes: i terrenis ſpẽ ponẽ
tes:cũ iſta velĩt nolĩt pdiderĩt qd tenebũt? vbi remanebũt?
Foris:intus nihil:inanis arca:inanior cõſciẽtia. Ubi reges
vbi ſal⁹? vbi ſpes? Ueniãt ğ deſinãt blaſphemare: diſcant
adorare:ſcorpij pungẽtes a gallina comedanẽ:in corpus
traijciẽtes ꝯuertanẽ:in terra exerceanẽ:in celo coronentur.

¶ De eo qḋ ſcriptũ eſt i euãgelio ſm eũdẽ. Nũc
vos pharifei qḋ foris eſt parapſidis lauatis. ⁊c.
Ser.xxx. In q̃ de iudicio ⁊ charitate mlta iẽſerit

AUdiſtis ſctm euãgeliũ:quõ dñs ieſ⁹ i eo qḋ pha A
riſeis dicebat ſuos vtiq; diſciplos ꝯmonebat ne
i corpis mũdatiõe putarẽt eẽ iuſticiã. Oĩ die ei
phariſei añq; prãderẽt abluerũt ſe aq̃:q̃ſi q̃tidia
na lauatio poſſit cordĩ eẽ mũdatio. Deniq; q̃les tales eẽnt
oñdit. Ille dicebat q̃ videbat:nõ ei facies coꝝ;ſꝫ ẽt iteriora
cernebat. Deniq; vt h ſciatĩ ille phariſe⁹ cui rñdit xp̃s apḋ
ſeipm cogitauit voce nõ ſonuit:⁊ ille tñ audiuit. Apḋ ſe ei
rephẽdit dñm xp̃m:qꝛ ſic venit ad ꝯuiuiũ ei⁹ nõ lot⁹. Ille
cogitabat:h audiebat:ideo rñdebat. Quid ğ rñdit? [Nũc Luce.xj.
vos phariſei qḋ foris ẽ parapſidis lauatis: itus aũt pleni
eſtis dolo ⁊ rapina.] O venire ad prãdiũ:quõ pepcit hoĩ a
q̃ fuerat iuitat⁹ Magis obiurgãdo pepcit vt correcto i iu
dicio pceret. Deide qd oñdit nobis? Qꝛ et baptiſmũ qḋ ſe
mel adhibeẽ:p fidẽ mũdat. Fides ãt it⁹ ẽ nõ foris. Uñ dr̃
⁊ legiẽ i actib⁹ aploꝝ. Fide mũdãs corda coꝝ. Et apl's pe Actuũ.xv
trus i epl'a ſua ita loq̃ẽ. Sic iq̃t ⁊ vobis dedit ſiĩtudinẽ de j. Pet.iij.
arca noe:quõ octo aĩe ſalue fcẽ ſũ p aquã. Et adiũxit. Sic
⁊ vos ſiĩi forma baptiſma ſaluos faciet:nõ carnis dpoſitio
ſordiũ:ſꝫ ꝯſcie bõe iterrogatio i deũ. Hãc ꝯſcie bõe iẽroga
tionẽ phariſei ꝯtẽnebãt:⁊ qḋ erat foris lauabãt int⁹ iniq̃na
tiſſimi pmanebãt. Et qd eis ait poſtea? [Uerũtñ date ele
moſynã:⁊ ecce oĩa mũda ſũt vobĩ]. Laudatã ẽ elemoſyna
facite ⁊ pbate. Sꝫ paulíſp attẽdite qḋ phariſeis dictũ eſt.
Phariſei iſti iudei erãt:q̃ſi egregij iudeoꝝ. Nobiliores ei
atq; doctiores tũc phariſei vocabãẽ. Baptiſmo xp̃i abluti
ñ erãt:i xp̃m filiũ dei vnigeitũ q̃ inẽ illos ãbulabat ⁊ ab eis
nõ agnoſcebaẽ:nõdũ crediderãt. Quõ eis dr̃. Date elemo
ſynã:⁊ ecce oĩa mũda ſũt vobis? Si audirẽt illũ phariſei ⁊
darẽt elemoſynas:iã ſm verbũ ei⁹ mũda illis eſſent oĩa:qd
opus erat vt crederẽt i eo? Si aũt mũdari non poſſint niſi
credẽtes in eũ q̃ fide mũdat cor:qd eſt date elemoſynas et
ecce oĩa mũda ſunt vobis? Attendamus:⁊ forte ipſe expo
nit. Cũ hec dixiſſet:ſine dubio cogitauerũt illi qui dabant

elemoſynas. Et quo dabãt? Omĩa ſua decimabãt de oĩb⁹
fructib⁹ ſuis decimã ptẽ detrahebãt ⁊ ipſam dabant. Non
facile hoc facit aliqs xpian⁹. Ecce qd faciebãt iudei. Nõ
triticũ ſuũ: ſed oleũ ⁊ vinũ: neq; hoc ſolũ: ſed etiã ⁊ res con
tẽptibiles ꝓpter preceptũ dei: ciminũ: rutã: mentã ⁊ anetũ
totũ decimabãt. i. decimã partẽ detrahebant ⁊ elemoſynã
dabãt. Credo ergo q: reuocauerũt ad ſe ⁊ putauerũt dñm
xpm inaniter loqui: qñ eis ꝙ nõ facerẽt elemoſynas: cũ ipſi
ſcirẽt opa ſua: qd ⁊ minutiſſima ⁊ ↄtẽptibilia fructuũ ſuoꝝ
decimabãt ⁊ elemoſynas dabãt: irriſerũt illũ apud ſe talia
B dicẽtẽ: quaſi oĩb⁹ ꝙ elemoſynas nõ facerẽt. Hoc dñs ſciẽs
cõtinuo ſubiũxit. [Verũtñ ve vobis ſcribe ⁊ phariſei ꝙ de
cimatis mentã: ciminũ: ⁊ rutã ⁊ oẽ olus]. Vt ſciatis noui
elemoſynas vr̃as. Certe iſte ſunt elemoſyne veſtre: iſte ſũt
decime: etiã minuta qq; ⁊ cõtẽptibilia fructuũ veſtroꝝ deci
matis: [⁊ relinqtis grauiora legis iudiciũ ⁊ charitatẽ]. At
tẽdite. Reliqſtis iudiciũ ⁊ charitatẽ: ⁊ decimatis olera. Nõ
eſt hoc facere elemoſynã. [Et hec inquit oportet facere et
illa nõ omittere]. Que facere? Judiciũ ⁊ charitatẽ iuſticiã
⁊ miam: ⁊ illa nõ omittere. Facite illa ſed iſta ꝑponite. Sz
hec ita ſunt: qd eſt qd illis dixit. Facite elemoſynas ⁊ ecce
oĩa munda ſunt vobis? Quid eſt Facite elemoſynã? Faci
te miam. Quid eſt: facite miam? Si intelligis a te incipe.
Quõ em̃ es miſericors alteri: ſi crudelis ſis tibi? Date ele
moſynã ⁊ oĩa munda ſunt vobis. Facite verã elemoſynã.
Eccĩ. xxx. Quid ẽ elemoſyna? Mia. Audi ſcptura. Miſerere aĩe tue
placẽs deo. Fac elemoſynã: miſerere aĩe tue placens deo.
Mẽdicat a te aĩa tua: redi ad cõſciẽtiã tuã. Quicũq; male
viuis: qcũq; infideliter viuis: redi ad cõſcientiã: ⁊ ibi inue
nis mẽdicantẽ aĩam tuã: inuenis egentẽ: inuenis pauperẽ:
iuenis erũnoſam: iuenis forte nec egentẽ: ſz egeſtate obmu
teſcentẽ. Nã ſi mẽdicat eſurit iuſticiã. Qñ inueneris aĩam
tuã talẽ: intus in corde tuo ſunt illa. Fac prius elemoſynã:
da illi panẽ. Quẽ panẽ? Si phariſe⁹ iterrogaret: diceret illi
dñs. Fac elemoſynã cũ aĩa tua. Hoc em̃ illi dixit: ſz ille nõ
itelle xit: qñ illis enarrauit elemoſynas qs faciebãt: ⁊ puta
bãt latere xpm: ⁊ ait illis. Noui qd facitis: decimatis men
tã ⁊ anetũ: ciminũ ⁊ rutã. Sz ego alias elemoſynas loquor
Contẽnitis iudiciũ ⁊ charitatẽ. Jn iudicio ⁊ charitate fac
elemoſynã cũ aĩa tua. Quid ẽ iudiciũ? Reſpice ⁊ iueni: diſ
Mat. xxiij plice tibi: ꝓnũcia in te. Et qd ẽ charitas? Dilige dñm in to
to corde tuo: tota aĩa tua: tota mẽte tua. Dilige ꝓximũ tã
q̃ teipm: ⁊ feciſti miam ꝑus cũ aĩa tua: in conſcientia tua.
Hanc aũt elemoſynã ſi ꝑtermittis: de quã to vis dona: quã
tũ vis retrahe de fructib⁹ tuis: nõ decimas ſed dimidias.
Nouẽ ptes da: ⁊ vnã mihi dimitte. Nihil facis qñ tecũ nõ
facis: ⁊ tecũ paup es. Aĩa tua veſcat ne fame pereat. Da illi
panẽ. Quẽ panẽ inqt? Jpſe tecũ loquit. Tu ſi audires ⁊ in
Joh. vj. telligeres ⁊ crederes dñm: ipſe tibi diceret. Ego ſum panis
viuus ꝙ deſcendi de celo. Nõne iſtũ panẽ prĩmũ dares aĩe
tue: ⁊ faceres cũ illa elemoſynã? Si ergo credis facere de
bes: vt prius paſcas aĩam tuã. Crede in xpm ⁊ mũdabunt
ꝙ intus ſunt: ⁊ ꝙ foris ſunt mũda erũt. Cõuerſi ad dñm deũ
patrẽ oĩpotentẽ puro corde: ⁊ quãtũ põt paruitas nr̃a: ma
ximas atq; veras gr̃as agam⁹: ꝑcantes toto aĩo ſingularẽ
mãſuetudinẽ ei⁹ vt preces noſtras in bñplacito ſuo exaudi
re dignet: inimicũ quoq; a noſtris actib⁹ ⁊ cogitationibus
ſua virtute expellat: nobis multiplicet fidẽ: mẽtẽ gubernet
ſpiritales cogitationes concedat ⁊ ad beatitudinẽ ſuã per
ducat: per ieſum chriſtum filium ſuum.

De arbore ficulnea que per triennium fructũ non afferebat: ⁊ de muliere que decem et octo annos habebat in infirmitate. Jn euangelio ſm eũdem. Sermo. xxxj.

De arbore ficulnea ꝙ triẽniũ habebat ⁊ fructũ nõ
A afferebat: ⁊ de muliere ꝙ decem ⁊ octo annos ha
Luc. xiij. bebat in ĩfirmitate: qd dñs donauerit audite. Ar
bor ficulnea gen⁹ humanũ eſt. Triennium autẽ
tria ſunt tpa: vnũ ante legẽ: alterum ſub lege: tertiũ ſub gra
tia. Non eſt aũt importunũ: vt arbor ficulnea intelligat ge
Gen. iij. nus humanũ. Primus em̃ hõ qñ peccauit: folijs ficulneis
pudẽda velauit. Hec velauit vñ nati ſum⁹ mẽbra. Que em̃
ante pctm̃ fuerãt gloriãda: poſt pctm̃ pudenda ſunt facta.
Deniq; antea nudi erãt: ⁊ nõ cõfundebant. Non eĩ erat vñ
erubeſcerẽt: qñ pctm̃ non ꝓceſſerat: nec poterãt de ſui crea
toris operibus erubeſcere: q: operibus ſui creatoris bonis
nullũ adhuc malũ opus ſuũ miſcuerant. Nondũ eĩ mãdu
cauerãt de ligno ſciẽtie boni ⁊ mali. vñ manducare ꝓhibi
ti erãt. Poſtea ergo q̃ mãducauerũt ⁊ peccauerũt natum
eſt de illis gen⁹ humanũ. i. homo de hoĩe: obnoxius de de
bitore: mortalis de mortali: pctõr de peccatore. Hos ergo
appellat in hac arbore ꝙ p omne tp̃s fructũ dare noluerũt
⁊ ꝓpter hoc imminebat ſecuris radicib⁹ arboris ĩfructuo
ſe. Jntercedit colon⁹: differt ſupplicium: vt adhibeat auxi
liũ. Qui aũt intercedit colon⁹ eſt oĩs ſanctus ꝙ intra eccle
ſiam orat ꝓ eis ꝙ ſunt extra eccleſiã. Et quid orat? Dñe di
mitte illã ⁊ hoc anno. i. tẽpore iſto ſub gr̃a: parce peccatori
bus: parce infidelib⁹: parce ſterilib⁹: parce ĩfructuoſis. Cir
cũfodio eã ⁊ adhibeo cophinũ ſtercoris. Si fecerit fructũ
bene: ſin autẽ minus: venies ⁊ amputabis eã. Venies: qñ?
Jn iudicio venies: qñ vẽturus eſt iudicare viuos ⁊ mortu
os. Jnterim mõ parcit. Quid ẽ aũt foſſa: qd ẽ circũfodere
niſi hũilitatẽ: penitentiã ⁊ patientiã docere? Foſſa eni hũi
lis terra ẽ. Cophinũ ſtercoris: i bono itellige. Sordes ſũt
ſed fructum dant. Sordes cultoris dolor eſt pctõris. Qui
agunt penitentiã in ſordib⁹ agũt: ſi tñ itelligant ⁊ veraciter
agunt. Huic g̃ arbori dr̃: Agite penitentiã: appropinqua Mat. iij.
bit ei regnũ celorũ. Q: illa mulier decẽ ⁊ octo ãnos habẽs B
in infirmitate? Sex dieb⁹ deus ꝑfecit opa ſua. Ter ſeni: de
cẽ ⁊ octo faciũt. Qd ergo ſignificauit trienniũ in arbore: hꝯ
decẽ ⁊ octo anni in illa muliere. Curua erat ⁊ ſurſum aſpi
cere nõ potuit: q: ſurſum cor: ſine cã audiebat. Sed erexit
eã dñs. Eſt ergo ſpes: ſed filijs. Quouſq; veniat dies iudi
cij multũ ſibi dat hõ. Et qd eſt hõ? Juſtus homo: magnũ
aliquid eſt homo: ſed tñ iuſtus homo gratia dei iuſtus eſt
hõ. Nam qd eſt hõ: niſi qd memor es ei⁹. Vis videre quid Pſ. viij
eſt hõ? Oĩs hõ mẽdax: Cãtauim⁹. Exurge dñe nõ ꝑualeat Pſ. cxv.
hõ. Quid eſt nõ ꝑualet hõ? Nõne apl̃i erãt hoĩes? Nonne Pſ. ix.
martyres hoĩes erãt? Jpe dñs ieſus deus eſſe nõ deſiſtẽs:
hõ eſſe dignat⁹ ẽ. Quid ẽ g̃. Exurge dñe: nõ ꝑualeat hõ. Si
oĩs hõ mẽdax: exurge veritas: nõ ꝑualeat falſitas. Hõ g̃ ſi
vult eẽ aliqd boni: nõ ſit de ſuo ꝓprio. Si eĩ de ſuo eſſe vo
luerit: mẽdax erit. Si verax eẽ voluerit: de deo nõ d ſuo erit
Exurge g̃ dñe nõ preualeat hõ. Tñ valuit mendaciũ ante j. Pet. iij.
diluuiũ: vt poſt diluuiũ octo remãſiſſẽt hoĩes. Per ipſos
terra ruſ⁹ impleta ẽ hoĩb⁹ mẽdacib⁹: ⁊ elect⁹ eſt populus
dei: Fctã ſũt miracula multa: ꝓrogata diuina bñficia. Ad
terra ꝓmiſſionis ꝑduct⁹ ẽ: ab egyptioꝝ ſeruitute liberat⁹:
ꝓphete i illo excitati ſunt. Tẽplũ accepit: ſacerdotiũ acce
pit: vnctionẽ accepit: legẽ accepit. Sz d ipſo poſtea dictũ ẽ
Filij alieni mẽtiti ſũt mihi. Ad extremũ miſſ⁹ ẽ ille p ꝓphe Pſ. xvij.
tas aũ ꝓmiſſus. Nõ preualeat hõ: vel q: de⁹ fact⁹ eſt hõ: ſz
etiã ipſe faciẽs diuina cõtẽptus ẽ: preſtãs tã multa bñficia
ꝓrẽſus ẽ: flagellat⁹ ẽ: ſuſpẽſus ẽ. Huc uſq; preualuit hõ dei
filiũ ꝓrẽdere: dei filiũ flagellare: dei filiũ ſpinis coronare:
dei filiũ ligno ſuſpẽdere. Tñ preualuit hõ. Sed quouſq;
niſi quſq; de ligno depoſit⁹: poſit⁹ eſt in ſepulchro? Si ibi
remãſiſſet: vere hõ ꝑualuiſſet. Sz ꝓpheta iſte ẽt ipm dñm
ieſum alloqtur dicẽs. Exurge dñe: non ꝑualeat hõ. Dñe in
carne venire dignat⁹: verbũ caro fact⁹: verbũ ſup nos: ca
ro inter nos: verbũ caro inter deũ ⁊ hoĩem: virginẽ vñ na
ſcereris ſm carnẽ elegiſti: virginẽ ↄcipiẽdus iueniſti nat⁹
virginẽ reliqſti: ſz nõ agnoſcebaris. Apparebas ⁊ latebas
apparebat ĩfirmitas: latebat ptãs. Hoc totũ factũ ẽ vt ſan
guinẽ fũderes: qd ẽ ꝓciũ nr̃m. Feciſti miracl̃a tãta: valitu
dinib⁹ egrotoꝝ ſanitatẽ tribuiſti: bñficia multa ꝓſtitiſti et
recepiſti mala ꝓ bonis. Jnſultatũ ẽ tibi: pepẽdiſti in ligno
agitatũ ẽ aũ te caput ab ipſis ⁊ dictũ ẽ. Si fili⁹ dei es deſcẽ Ma. xxvij.
de de cruce. Jta ne tu ꝑdideras potẽtiã: an poti⁹ demõſtra
bas patientiã? Et tñ illi inſultauerũt: et tñ illi irriſerunt tñ
illi te occiſo quaſi victores diſceſſerunt. Ecce in ſepulchro
iaces. Exurge domine: non preualeat homo. Non preuale
at impius inimicus: non preualeat cecus iudeus. Cum em̃
crucifigereris: preualuiſſe ſibi viſus eſt iude⁹ cecus. Exur
ge dñe: nõ ꝑualeat hõ. Factũ ẽ: oĩno factũ eſt. Et qd reſtat C
niſi vt iudicent gẽtes i cõſpectu tuo? Reſurrexit em̃ ſicut
noſtis: aſcẽdit in celũ; inde vẽtur⁹ ẽ iudicare viuos ⁊ mor

tuos. Eia arbor ĩfructuoſa:nõ derideas q̃ ꝑcitur tibi:dila
ta ē ſecuris:noli eſſe ſecura: veniet ⁊ amputaberiſ. Crede q̃
vẽturus ē. Jſta oĩa q̃ vides nõ erant. Chriſtianꝰ populus
toto orbe terrarꝝ aliqñ nõ erat. Jn ꝓphetia legebat̃:ĩ terra
non videbat̃:mõ aũt ⁊ legit̃ ⁊ videt̃. Jpſa eccleſia ſic eſt cõ
Pſ.xliiij pleta. Nõ ei dictũ eſt. Uide filia ⁊ audi:ſed audi ⁊ vide. Au
di ꝑdicta:vide cõpleta. Quõ ergo fr̃es chariſſimi non erat
xp̃s natus de virgine: Promiſſus ē ⁊ natꝰ eſt. Nõ fecerat
miracula:ꝓmiſſa ſunt ⁊ fecit. Nondũ erat paſſus:ꝓmiſſum
eſt ⁊ factũ eſt. Nõ reſurrexerat:ꝑdictũ eſt ⁊ impletũ ē. No
men eiꝰ ꝑ totũ mundũ nõ erat:ꝑdictũ eſt ⁊ ĩpletũ eſt. Jdo
la deleta ⁊ fracta nõ erant:ꝑdictũ eſt ⁊ impletũ eſt. Heretici
ci impugnãtes eccleſiã nõ erãt:ꝑdictũ eſt ⁊ ĩpletũ eſt. Sic
⁊ dies iudicij nondũ eſt:ſed q̃ ꝑdictus ē:implebit̃. An fie
ri põt vt q̃ in tantis verax apparuit:de die iudicij mendax
ſit: Promiſſorꝝ ſuorꝝ nobiſ chirographũ fecit. Nõ debẽdo
ſed ꝓmittẽdo debitorẽ ſe deꝰ fecit.i. nõ mutuo accipiẽdo
Rom. xi. Nõ poſſumꝰ ergo ei dicere. Redde q̃d accepiſti. Qm̃ quis
ꝑor dedit ei ⁊ retribuet̃ ei: Nõ poſſumꝰ dicere. Redde q̃d
accepiſti:ſʒ plane dicimꝰ. Redde q̃d ꝓmiſiſti. Jnde nãqꝫ
Mat. vj. eſt q̃d audemꝰ dicere q̃tidie. Adueniat regnũ tuũ:vt adue
niente regno eius ⁊ nos cũ illo regnemꝰ. Q̃d nobis in his
Mat.xxv v̄bis ꝓmiſſum ē. Tũc dicã illis. Uenite bñdicti p̃ris mei
ꝑcipite regnũ q̃d vobis paratũ ē ab origĩe mũdi. Sʒ plane
ſi fecerimꝰ q̃d ibi ſequit̃. Eſuriui eñ ⁊ dediſtis mihi mãdu
care ⁊c̃. Promiſit patribꝰ noſtris:ſed cautionẽ fecit quã le
geremꝰ ⁊ nos. Si faciat nobiſcũ rationẽ q̃ dignatꝰ eſt face
re cautionẽ:⁊ dicat legite debita mea:hoc eſt debita ꝓmiſ
ſionũ mearũ ⁊ cõputate q̃ reddidi:computate etiã q̃ debeo
ecce q̃ꝫ m̃lta reddidi:modicũ ē q̃d debeo Pro modico q̃d
Mat.iij. reſtat:infidelẽ me ꝓmiſſorẽ eẽ putabitis: Quid r̃ndemus
Luc.xiij. cõtra manifeſtiſſimã veritatẽ: Ergo q̃ ſterilis ē agat peni
tẽtiã:⁊ faciat fructũ dignũ p̄nie. Qui curuus eſt vt terrã in
tueat̃:terrena felicitate letet̃:iſtã ſolã putat eſſe vitã beatã
vbi beatꝰ eſſe poſſit:aliã non credit. Quicũqꝫ tã curuus eſt
erigat̃:ſi ꝑ ſeipm̃ nõ p̃t:inuocet dñm. Nũq̃d eñ ⁊ mulier illa
ꝑ ſeipã erecta eſt: Ue illi eſſet:ſi manũ ille nõ porrexiſſet.

¶ De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm̃ eundem. Dñe ſi pauci ſunt qui ſaluantur. Et quõ ꝑ anguſtã portã pauci intrant. Sermo.xxxij.

A
Lu. xiij. Tria ſata farine de q̃bus dñs loquebat̃:genꝰ hu
Gen.ix. manũ eſt. Recolite diluuiũ vñ ceteri repararent̃
tres remãſerũt. Tres filios hẽbat noe:de ip̃is re
paratũ eſt genꝰ hũanũ. Mulier illa ſc̃tã q̃ abſcõ
dit fermentũ:ſapiẽtia eſt. Ecce clamat orbis totꝰ in eccl̃ia
Pſalm. dei. Ego cognoui q̃ magnꝰ eſt dñs. Certe pauci ſunt q̃ ſal
cxxxiiij. uant̃. Recolitis q̃ſtionẽ ex euãgelio nobis non propoſitã:
Luce. xiij [Dñe:(dictũ eſt)ſi pauci ſunt q̃ ſaluant̃] Dñs ad h̃ q̃d Non
ait. Nõ pauci:ſed multi ſunt q̃ ſaluant̃. Non h̃ dixit. Sʒ q̃d
dixit: Cũ audiſſet:ſi pauci ſunt q̃ ſaluant̃. [Cõtẽdite(inq̃t)
ĩtrare ꝑ anguſtã portã]. Qñ audis ḡ. Pauci ſunt q̃ ſaluãt̃
ꝯfirmauit dñs q̃d audiuit ⁊ ĩquiẽs:ꝑ anguſtã portã pauci
Mat. vij. intrãt. Alio loco ip̃e h̃ ait. Arta via ē ⁊ anguſta q̃ ducit ad
vitã:⁊ pauci ſũt q̃ ĩgrediũt̃ ꝑ illã. Lata ãt ⁊ ſpacioſa ē via
q̃ ducit ad interitũ:⁊ m̃lti ſũt q̃ ambulãt ꝑ eã. Quid gaude
mꝰ ad multitudĩes: Audite me pauci. Scio q̃ multi audi
tis ⁊ pauci obauditis. Areã video ⁊ grana q̃ro. Et vix vi
dent̃ grana qñ area trituratur:ſʒ vẽturũ ē vt vẽtilet̃. Pauci
ḡ q̃ ſaluant̃ in ꝯparatione multorũ piturorꝝ. Nã ip̃i pauci
magnã maſſã facturi ſũt:cũ venerit vẽtilator ferẽs vẽtila
Mat.iij. brũ ĩ manu ſua:⁊ mũdabit areã ſuã:frumẽta recõdet ĩ hor
reo:paleã aũt cõburet igni inextiguibili. Nõ ſubſannet pa
lea granũ:h̃ verũ loquit̃:nemĩnẽ fallit. Eſtote ḡ inter mul
tos multi:ſed in cõparatione quorũdã multorꝝ pauci. Tã
ta maſſa ꝓceſſura ē de hac area vt impleat horreũ celi. Nõ
ei ꝯtrariꝰ ſibi eſſet dñs ieſus q̃ dixit. Pauci ſunt q̃ intrant
ꝑ anguſtã portã:multi ꝑ latã viã pereũt. Cõtrariꝰ ſibi eſſet
Mat.viij. q̃ alio loco dixit. Multi ab oriẽte ⁊ occidẽte veniũt. Multi
certe ⁊ pauci:⁊ pauci ⁊ multi. Alij ḡ pauci:alij multi: Non
Sʒ ip̃i pauci q̃ multi Pauci in cõparatiõe multorꝝ perditorꝝ
multi ĩ ſocietate angelorꝝ. Audite chariſſimi. Apocalipſis
Apoc. vij. h̃ ſcriptũ hʒ. Poſt hec vidi ex oĩ lingua ⁊ gente ⁊ tribu ve
niẽtes cũ ſtolis albis ⁊ palmis multitudinẽ quã nẽo dinu
merare p̃t. Hec eſt maſſa ſc̃torꝝ. Quãto clariore voce dictu
ra eſt area vẽtilata a turba impiorꝝ ⁊ malorꝝ falſorꝝqꝫ xp̃ia
norũ ſegregata ad ignes eternos ſeꝑatis his q̃ ꝓmunt non
tãgunt. Mulier eñ q̃dã fimbriã tangebat:turba xp̃m ꝓme Luce.viij
bat. Segregatis ergo oĩbꝰ dãnandis:maſſa purgata ſtãs
ad dexterã:nullũ ſibi miſceri timẽs malorꝝ: nullũ timẽs ꝑ
dere bonorũ:regnatura cũ xp̃o:quanta fiducia dictura eſt
Ego cognoui q̃ magnꝰ ē dñs: Si ergo fr̃es mei granis lo Pſalm.
quor:ſi agnoſcũt q̃d dico ꝑdeſtinati in vitã eternã:operibꝰ cxxxiiij.
loquant̃ nõ vocibꝰ. Cogimur loq̃ vobis q̃d nõ debuimus:
Jnuenire eñ in vobis debuimꝰ q̃d laudaremus: non q̃rere
q̃d admoneremꝰ. Ecce tñ breuiter dico.nõ ĩmoror. Agno
ſcite hoſpitalitatẽ:ꝑ quã ꝑuentũ ē ad dñm. Suſcipe hoſpi
tẽ:cuius ⁊ tu es comes ĩ via:q̃ oẽs ꝑegrini ſumꝰ. Jpſe eſt
xp̃ianus:q̃ ⁊ in domo ſua:⁊ in p̃ria ſua ꝑegrinũ ſe eẽ cogno
ſcit. Patria nr̃a ſurſum eſt:ibi hoſpites nõ erimꝰ. Nã vnuſ
q̃ſqꝫ h̃ ⁊ ĩ domo ſua hoſpes ē:ſi nõ ē hoſpes ide nõ trãſeat
ſi trãſiturꝰ ē hoſpes ē. Nõ ſe fallat hoſpes ē. Uelit nolit ho
ſpes ē. Sʒ dimittit illã domũ filijs ſuis hoſpes hoſpitibꝰ.
Quare: Et ĩ ſtabulo ſi eẽs:ñ alio veniẽte diſcederes: Hoc
facis ⁊ ĩ domo tua. Ceſſit tibi locũ p̃r tuꝰ: ceſſurꝰ es locũ fi
lijs tuis. Nec mãſurꝰ manes:nec mãſuris relinq̃s. Si oẽs
tranſimꝰ:aliq̃d q̃d trãſire nõ põt opemur: vt cũ trãſierimꝰ
⁊ illo venerimꝰ:vñ trãſeamꝰ opa noſtra bona ibi inueniamus.
Cuſtos ē xp̃s. Quid times ne ꝑdas q̃d erogas: Cõ
uerſi ad dñm. Et poſt ſermonẽ q̃d nouit charitas vr̃a ſug
gerimꝰ. Dies anniuerſariꝰ ordinationis dñi ſenis aurelij
craſtinꝰ illuceſcit:rogat ⁊ admonet ꝑ hũilitatẽ meã chari
tẽ vr̃am:vt ad baſilicã fauſti deuotiſſie venire dignemini.

¶ De eo q̃d ſcriptũ eſt in euangelio ſm̃ eundem. Homo quidã fecit cenã magnã.⁊ cetera. de cena etiã dñi ac ſumptione ſacramenti q̃ꝫ plura ſuccincte declarat. Sermo.xxxiij.

Lectiões ſc̃tẽ ꝓpoſite ſũt:⁊ q̃s audiamꝰ: ⁊ h̃ q̃bꝰ A
aliq̃d ſermõis adiuuãte dño ꝓferamꝰ. Jn lectio
ne ap̃lica g̃re agũt̃ deo de fide gẽtiũ: vtiqꝫ iõ q̃
ip̃e fecit. Jn pſalmo diximꝰ. Deꝰ virtutũ cõuerte Pſ.lxxix
nos:⁊ oñde faciẽ tuã ⁊ ſalui erimꝰ. Jn euãgelio:ad cenã vo
cati ſumꝰ:ĩmo alij vocati:nos nõ vocati ſʒ ducti. Non ſolũ
ducti:ſʒ etiã coacti. Sic eñ audiuimꝰ. [Q̃ hõ quidã fecit Luc.xiiij.
cenã magnã.] Quis ē iſte hõ:niſi mediator dei ⁊ hoĩm: hõ
xp̃s ieſꝰ: [Miſit vt venirẽt ĩuitati:q̃ hora iã erat vt veni
rẽt]. Qui ſunt inuitati:niſi ꝑ ꝓmiſſos vocati ꝓphetas: Q̃
olim ex q̃ mittunt̃ ꝓphete ⁊ inuitãt ad cenã xp̃i. Mittunt̃
ḡ ad pp̃lm iſrl̃. Sepe miſſi ſunt:ſepe vocauerũt vt ad horã
cene venirẽt. Jlli aũt inuitãtes acceperũt cenã repudiauerũt
Quid ē ĩuitantes acceperũt:cenã repudiauerũt: Prophe
tas legerũt:⁊ xp̃m occiderũt. Sed qñ occiderũt:tũc nobis
cenã neſciẽtes ꝑparauerũt. Parata iã cena ĩmolato xp̃o:
poſt reſurrectionẽ xp̃i ꝯmẽdata quã ſciũt fideles cena dñi
eiuſqꝫ manibꝰ ⁊ ore firmata:miſſi ſũt ap̃li ad quos miſſi añ
fuerãt ꝓphete. Uenite ad cenã. Excuſauerũt q̃ venire no
luerũt. Quõ: Tres fuerũt excuſatiões. [Unꝰ dixit. Uillã
emi eo videre illã:habe me excuſatũ. Aliꝰ dixit:iuga boum
emi q̃nqꝫ:ea volo ꝓbare:habe me excuſatũ. Tertius dixit
Uxorẽ duxi:habe me excuſatũ:nõ poſſũ venire.] Putamꝰ
nõ iſte ſũt excuſatiões q̃ ĩpediũt oẽs hoĩes:q̃ ad iſtã cenã
venire detractãt: Q̃ueramꝰ eas:diſcutiamꝰ: ĩueniamꝰ:ſed
vt caueamꝰ. Jn villa ẽpta dñatio notat̃:ḡ ſupbia caſtigat̃
Habere eĩ villã:tenere:poſſidere:hoĩes ſibi ĩ illa ſubdere ⁊
dñari delectat. Uitiũ malũ: vitiũ ꝑmũ. Primꝰ eñ hõ dñari ☞
voluit:q̃ dñm hẽre noluit. Quid eſt dñari:niſi ꝓpria p̃tãte
gaudere: Eſt maior p̃tãs:illi ſubdamur vt tuti eẽ valeamꝰ
Uillã emi:habe me excuſatũ. Jnuẽta ſupbia venire noluit
Aliꝰ dixit. Quinqꝫ iuga boũ emi. Nõne ſufficeret boues emi
Aliq̃d ꝓculdubio ē q̃d nos ad q̃rẽdũ ⁊ ĩtelligẽdũ obſcuri
tate ſui ꝓuocat. Et q̃ clauſũ ē:vt pulſemꝰ hortat̃. Quinqꝫ
iuga boũ:ſenſus huiꝰ carnis q̃nqꝫ nũerant̃. Sẽſus carnis
huiꝰ q̃d oĩbꝰ notũ eſt:⁊ q̃ forte nõ aduertunt:cõmoniti ſine
dubio recognoſcũt. Sẽſus ḡ carnis huius q̃nqꝫ inueniunt̃
Jn oculis viſus ē:auditꝰ in auribus:odoratus in naribus
guſtatꝰ in faucibꝰ:tactus in oĩbus mẽbris. Alba ⁊ nigra et
quoq̃ mõ colorata:lucida ⁊ obſcura ſentimꝰ videndo. Rau

ca ⁊ canora: audiẽdo ſentimꝰ. Suaue olẽtia ⁊ graue olẽtia
odorãdo ſẽtimus. Dulcia ⁊ amara: guſtãdo ſẽtimꝰ. Dura ⁊
mollia: leuia ⁊ aſpa: calida ⁊ frigida: ḡuia ⁊ leuia: tãgẽdo ſẽ
timus. Quinq; ſunt ⁊ iuga ſunt. Sed q2 iuga ſunt in tribus
ꝑoribus ſenſibus facilius apparet. Duo ſunt oculi: due ſũt
aures: gemine nares. Ecce tria iuga. Faucibus. i. ſenſu gu-
ſtãdi geminatio q̃dã inuenit̃: q2 nihil guſtãdo ſapit niſi lin
gua ⁊ palato tangat̃. Voluptas carnis q̃ ad tactũ ptinet ĩ
occultis geminat̃. Eſt eñi ⁊ forinſecus ⁊ intriſecus: ergo ⁊
B ipa gemina eſt. Quare boũ dicunt̃ iuga? Q2 p ſenſus iſtos
carnis terrena req̃runt̃. Boues eñ terrã verſant. Sunt aũt
hoĩes remoti a fide: terrenis dediti: carnalibꝰ occupati: no
lũt credere aliq̃d niſi ad qð ſui corpis ſenſu q̃nq; ptito pue
niũt. In eis q̃nq; ſenſibus totius volũtatis ſibi regulas po
nunt. Nõ inquit credo ego: niſi qð video. Ecce qð noui: ec
ce qð ſcio. Album eſt: nigrum eſt: rotundũ eſt: quadratũ eſt
ſic vel ſic coloratũ eſt: noui: ſentio: teneo: natura ipa me do
cet. Non cogor credere: qð mihi nõ potes oſtẽdere. Vox
eſt: ſentio: q2 vox eſt. Bene cantat: male cantat: ſuauis eſt:
rauca eſt: noui: ſcio: puenit ad me. Bene olet: male olet: ſcio
ſentio. Hoc dulce eſt: hoc amarũ: hoc ſalſum: hoc inſulſum
Quid mihi plus dicas neſcio. Tangẽdo noui qð durũ eſt:
q̃d molle ſit: q̃d lene ſit: q̃d aſperũ ſit: q̃d caleat: q̃d frigeat.
Quid mihi plus mõſtraturus es? Tali impedimento tene
bat̃ apoſtolus noſter thomas: q̃ dño xp̃o. i. de xp̃i reſurre-
Joh.xx. ctione nec ſolis oculis credere voluit. Niſi miſero inquit di
gitos meos in clauorũ ⁊ vulnerũ loca: ⁊ niſi manũ meã in
latus eius miſero nõ credã. Et dñs q̃ poſſit ſine vllo ſigno
vulneris reſurgere ſeruauit cicatrices: q̃s dubitante tange
rent̃ ⁊ cordis vulnera ſanarent̃. Et tñ vocaturus ad cenã
cõtra excuſationẽ quinq; iugorũ boum. Beati inquit q̃ nõ
vident ⁊ credunt. Nos fratres mei ad cenã vocati: ab iſtis
quinq; iugis nõ ſumus impediti. Nõ eñ carnis faciẽ dñi vi
dere in hoc tpe cõcupiuimus: aut vocẽ ex ore carnis illius
ꝓcedentẽ auribus admittere deſiderauimus: nullũ in illo
Joh.xij. tẽporalẽ odorem queſiuimus. Perfudit eñ eũ quedã mu
lier ꝓcioſiſſimo vnguẽto: domus illa odore impleta eſt: ſed
nos ibi nõ fuimus: ⁊ nõ olfecimus ⁊ credimus. Cenã mani
bus cõſecratã diſcipulis dedit: ſed nos in illo cõuiuio non
diſcubuimus: ⁊ tñ ipam cenã fide quotidie mãducamus.
Nec magnũ putetis in illa cena quã ſuis manibꝰ dedit ſi-
ne fide interfuiſſe: melior extitit fides poſtea q̃ tũc pfidia.
Nõ ibi fuit paulꝰ q̃ credidit: ibi fuit iudas q̃ tradidit. Et
multi et mõ in ipa cena q̃uis illã tunc mẽſam nõ viderint:
nec panẽ quẽ dñs geſtauit in manibus oculis ſuis nõ aſpe
xerint vel faucibus guſtauerint: tñ q2 ipa nunc ꝑparat̃. Et
j.Cor.xj. multi etiã nũc in ipa cena iudiciũ ſibi mãducant ⁊ bibunt.
Vñ aũt tanq; occaſio nata eſt dño: vt de iſta cena loq̃retur
dixerat vnus de diſcũbẽtibus. In ꝯuiuio eñ erat q̃ fuerat
Luc.xiiij. inuitatus. Beati q̃ mãducãt in regno dei panẽ: q̃ſi in lõgin
qua iſte ſuſpirabat: ⁊ ipſe panis añ illũ diſcũbebat. Quid ẽ
Joh.vj. panis de regno dei: niſi q̃ dicit. Ego ſum panis viuus q̃ de
celo deſcẽdi? Nolite pare fauces ſed cor. Inde cõmẽdata
eſt iſta cena. Ecce credimꝰ in xp̃m: cũ fide accipimus. In
accipiẽdo nouimus q̃d cogitemꝰ. Modicũ accipimus ⁊ in
corde ſaginamur. Nõ ergo qð videt̃: ſ3 qð creditur paſcit.
Nõ ergo etiã ſenſum illũ extremũ q̃ſiuimus nec diximus.
Crediderũt q̃ dñm ipm reſurgentẽ (ſi verũ eſt qð dr) vide
rũt oculis: manibꝰ palpauerũt nos nõ tãgimꝰ: q̃re credimꝰ?
Si talia crederemꝰ: q̃nq; illis iugis boũ ad cenã impedire
mur? Vt noueritis fratres iſtorũ quinq; ſenſuũ nõ delecta
tionẽ q̃ ꝑmulcet ⁊ ingerit voluptatẽ: ſed curioſitatẽ quãdã
notatã fuiſſe: nõ ait. Quinq; iuga boũ emi: eo paſcere illa: ſ3
eo ꝓbare illa. Qui vult ꝓbare p iuga boũ nõ vult dubitare
quõ ſanctꝰ thomas p iuga noluit dubitare. Videã, tangã/
Joh.xx. digitos mittã. Ecce inq̃t. Digitos tuos mitte p latus meũ
⁊ noli eſſe icredulus. Occiſus ſum ꝓpter te: p locũ quẽ vis
tangere ſanguinẽ fudi vt redimerẽ te: ⁊ adhuc dubitas de
me. Ecce ⁊ h̃ ꝓſto: ecce ⁊ h̃ exhibeo. Tange ⁊ crede: inueni
locũ vulneris: ſana vulnꝰ dubitatiõis. Tertiꝰ dixit. Vxorẽ
C duxi. Iſta voluptas carnis q̃ multos impedit: vtinã foris
⁊ nõ intus. Sũt hoĩes q̃ dicũt. Nõ ẽ hoĩ bene: niſi cui affũt
j.Cor.xv. carnis delitie. Ipſi ſunt q̃s notat apl's dicẽs. Mãducemꝰ
⁊ bibamꝰ: cras eñ moriemur. Quis huc ide ſurrexit? Quis
nobis qð ibi agat̃ dixit? Hoc nobiſcũ tollimꝰ q2 in h̃ tpe biñ
ẽ nobis. Qui h̃ dixit: vxorẽ duxit: carnẽ amplexat̃: carnis
voluptatibꝰ iocũdat̃ a cena excuſat̃. obſeruet ne fame inte
riore moriat̃. Attẽdite ſctm̃ iohãnẽ aplm ⁊ euãgeliſtã. No j.Joh.ij.
lite diligere mũdũ neq; ea q̃ i mũdo ſũt. O q̃ ad cenã dñi ve
nitis nolite diligere mũdũ nec ea q̃ i mũdo ſũt. Nõ dixit. No
lite habere: ſ3 nolite diligere. Habuiſti: poſſediſti: dilexiſti.
Amor rex terrenax: viſcũ ẽ ſpiritaliũ penax. Ecce cõcupi-
ſti: heſiſti. Quis dabit tibi pẽnas ſicut colũbe? Qñ volabis: Ps.liiij.
vbi vere requieſcas: qñ h̃ vbi male heſiſti: pue rſe requieſcere vo
luiſti? Nolite diligere mũdũ: tuba diuina ẽ. Cõtinuo huiꝰ
tube vox: terrax vniuerſo dr mũdo. Nolite diligere mũdũ j.Joh.ij.
nec ea q̃ i mũdo ſũt. Quiſq̃s dilexerit mũdũ nõ ẽ charitas
pr̃is i illo. Qm̃ oĩa q̃ i mũdo ſũt: ꝯcupiſcẽtia carnis ſũt. et
ꝯcupiſcẽtia oculox: ⁊ ambitio ſcli. Ab vno cepit quo euã-
geliũ terminauit. Inde ille cepit vbi euãgeliũ terminũ po-
ſuit. Cõcupiſcẽtia carnis: vxorẽ duxi. Cõcupiſcẽtia oculo
rũ: q̃nq; iuga boũ emi. Ambitio ſcli: villã emi. Ideo autẽ
a pte ſcli p ſolos oculos ꝯmẽorati ſũt iſti ſenſus: q2 oculox
ẽ i q̃nq; ſẽſibꝰ ꝑncipatꝰ. Propterea cũ ꝓprie ad oclos ptine
at viſꝰ ipm videre p oẽs q̃nq; ſẽſꝰ ſolemꝰ appellare. Quõ?
Prio qð ad ipos oclos ptinet dicis: vide q̃ candidũ eſt:
intẽde ⁊ vide q̃ candidũ eſt. hoc ad oculos ptinet. Audi
et vide q̃ canox ẽ. Nũq̃d ꝯuerſim potes dicere. Audi ⁊ vi
de q̃ cãdidũ ẽ? Hoc qð dr: vide: p oẽs ſẽſꝰ currit. Intẽde
et vide q̃ canox ẽ. Odora ⁊ vide q̃ ſuaue ẽ. Guſta ⁊ vide
q̃ dulce ẽ. Tãge ⁊ vide q̃ molle ẽ. Vtiq; qm̃ ſũt ſenſꝰ: ſic po
tius diceremꝰ. Audi ⁊ ſẽti q̃ canox ẽ. Odora ⁊ ſenti q̃ ſua-
ue ẽ. Guſta ⁊ ſenti q̃ dulce ẽ. Tãge ⁊ ſenti q̃ calidũ ẽ. Pal
pa ⁊ ſẽti q̃ leue ẽ. Palpa ⁊ ſẽti q̃ molle eſt. Nihil hox. Nã
ipe dñs poſt reſurrectionẽ cũ apparuit diſciplis ſuis: eũq;
cernẽtes adhuc titubarẽt i fide putãtes ſe ſpiritũ videre.
Quid inq̃t dubitatis: ⁊ q̃re cogitatiões aſcẽdũt i cor vr̃m. Lu.xxiiij.
Videte manꝰ meas ⁊ pedes meos. Et pax eſt videre: tãgi
te ⁊ palpate inq̃t. Intẽdite ⁊ videte: palpate ⁊ videte: i ſo-
lis oclis videte: ĩ oĩbꝰ ſẽſibꝰ videte. Qui iteriorẽ ſenſũ fidei
q̃rebat: exterioribꝰ corpis ſenſibꝰ adiacebat. Nos nihil ab
iſtis exterioribus ſenſibus in dño carpſimus: auditu audi-
uimꝰ: corde credimꝰ: ⁊ ipm auditũ nõ ab illiꝰ ore/ſed ab ore
ꝑdicatox eiꝰ. ab ore illox q̃ iã cenabãt ⁊ nos ructãdo inuita
bãt. Tollamꝰ ḡ de medio excuſatiões vanas: ⁊ malas: ⁊ ve
niamꝰ ad cenã q̃ itriſecꝰ ſaginemur. Nõ nos ipediat extol
lẽtia ſupbie: nõ nos extollat: vel nõ nos terreat curioſitas
illicita ⁊ auertat a deo. Nõ nos ipediat voluptas carnis a
voluptate cordis. Veniamꝰ ⁊ ſaginemur. Et q̃ venerũt ni
ſi mẽdici: debiles: claudi ⁊ ceci? Illi aũt nõ venerũt diuites
ſani: q̃ſi bñ ambulãtes ⁊ acute cernẽtes: multũ de ſe ꝑſumẽ
tes: ⁊ ideo deſperatiores quãto ſupbiores. Veniãt mendici:
q2 ille inuitat q̃ ꝓpter nos paup factꝰ eſt cũ diues eſſet: vt il
lius paupertate mẽdici ditaremur. Veniãt debiles: q2 nõ eſt ij.cor.viij.
opꝰ ſanis medico: ſ3 male habẽtibꝰ. Veniãt claudi q̃ ei di- Mat.ix.
cãt. Cõpone greſſus meos in ſemitis tuis. Veniãt q̃ dicãt Ps.xvj.
Illumina oculos meos ne vnq̃ obdormiã i morte. Tales Ps.xij.
venerũt ad horã. Illis ꝑus inuitatis: ſua excuſatiõe repro
batis: venerũt ad horã: intrauerũt de plateis ⁊ vicis ciuita
tis. Et rñdit ſeruus q̃ miſſus erat. [Dñe factũ eſt qð iuſſi- Lu.xiiij.
ſti: ⁊ adhuc locꝰ eſt. Exi (inq̃t) in vias ⁊ ſepes: ⁊ q̃s inuene-
ris coge intrare]. Quos inueneris vt dignent̃ noli expecta-
re: coge itrare. Magnã cenã: magnã domũ paraui: non ibi
patior locũ vacare. Veneñt de plateis ⁊ de vicis gẽtes: ve
niãt de ſepibꝰ heretici: hic inueniũt pacẽ. Nã q̃ cõſtruũt ſe De corre.
pes: diuiſiones q̃runt. Trahant̃ a ſepibꝰ: euellant̃ a ſpinis. donatiſ.
In ſepibus heſerũt: cogi nolunt. Volũtate inq̃t nr̃a intre- ca.xvj.
mus. Non hoc dñs imperauit? Coge inquit itrare. Foris
inueniatur neceſſitas: naſcitur intus voluntas.

De eo quod ſcriptũ eſt in euãgelio ſm eundẽ. Homo quidã habuit duos filios. de obedientia etiam ac inobedientia plura exponit ac declarat et cetera. Sermo.xxxiiij.

In lectione euãgelica quã audiuimꝰ: de hoĩe di- B
ctũ eſt q̃ habuit duos filios. Deniq; filiꝰ minor q̃ Luce.xv.
voluit in ſuã poteſtatẽ habere ſubſtãtiam q̃ illi
apud patrẽ optime ſeruabat̃: factus ſue poteſtas

tis: ꝓfectus eſt in regionē longinquā. Heſit ꝑncipi malo: ⁊
porcos pauit: fame correpꝰ ē. Qua ſaturitate ſupbꝰ abſceſ
ſerat. Ergo qſqs ita vult ſilijs eſſe deo: vt ad illū ſtet: forti-
tudinēqꝫ ſuā: ſicut ſcptū ē: ad illū cuſtodiat: nō ab illo rece
dat ei coherēdo: ſignet̄ tāqꝫ ex anulo cera affixus: habeat
Ps̄.lxxij. imaginē eius: faciēs qđ dictū ē. Mihi āt adherere deo bo
Geneſ.j. nū ē: vt cuſtodiat ſimilitudinē ⁊ imaginē ad quā factus eſt
Porro aūt ſi ꝑuerſe vult imitari deū: vt quō deus non hꝫ
aliū a q formet̄: nō hꝫ a q regat̄: ſic ipe velit ſua ptāte vti: vt
quō deꝰ nullo formāte: nullo regēte viuat. Quid reſtat fres
niſi vt recedēs ab eius calore torpeſcat: recedēs a vitate va
neſcat: recedēs ab eo qđ ſūme atqꝫ icōmutabiliter ē: ī dete
Eſa.xiiij. rius mutatꝰ deficiat? Hoc diabolus fecit. Jmitari deū vo
luit: ſed ꝑuerſe: nō eſſe ſub illius ptāte: ſꝫ habere ꝯ illū ptātē
Geñ.ij. Hō aūt poſitus ſub ꝑcepto audiuit a dño deo. Noli iquit
tāgere hanc arborē. Quid eſt ei illa arbor? Si bona eſt: qre
nō tāgo? Si mala eſt: qđ facit in ꝑadiſo? Proꝛſus ideo ē ī
ꝑadiſo: qꝛ bona eſt: ſꝫ nolo tāgas. Quare nō tāgo? Qꝛ obe-
dientē te volo: nō ꝯtradicentē. Serue audi: adhuc ſerue ſꝫ
noli male ſerue. Serue ꝑus audi dñi iuſſum: ⁊ tūc iubentis
ꝯiſce cōſiliū. Bona eſt arbor: nolo tāgas. Quare? Qꝛ dñs
ſum ⁊ tu ſeruus. Hec tota cā ē. Si parua ē: dedignaris eſſe
ſeruus? Quid autem tibi expedit, niſi eſſe ſub dño? Quō
eris ſub dño, niſi fueris ſub ꝑcepto? Porro ſi expedit tibi
eſſe ſub dño ⁊ ſub ꝑcepto: qđ tibi iuſſurus erat dñs deꝰ? Ali
qđ ei qrit abs te. Offer mihi ſacrificiū: dicturꝰ ē tibi: nōne
ipe fecit oīa in qbus te fecit? Obſeqre mihi: dicturus ē tibi
ſiue ad lectū cū requieſco: ſiue ad menſam cū reficio: ſiue ad
balneū cū lauo. Qꝛ ḡ nihil abs te indiget deus: nihil ḡ tibi
debuit iubere? Si aūt debuit aliqđ iubere vt te qđ tibi ex-
pedit ſentires eſſe ſub dño: neceſſe ab aliq̄ ꝓhibēdus eras:
nō ꝓpter illius arboris maliciā ſed ꝓpter tuā obedientiā.
Nō potuit deꝰ ꝑfectiꝰ demōſtrare q̄tū bonū ſit obediētia
niſi cū ꝓhibuiſſet ab ea re q̄ nō erat mala. Jn q̄ obedientia
tenet palmā: ſola ibi iobediētia īuenit penā. Bonū ē: ſꝫ no
lo tāgas. Nō ei nō tāgēdo moriturꝰ eras. Nūqđ q̄ hinc ꝓ
ꝓhibuit alia ſubtraxit? Nōne ē ꝑadiſus fructuoſus: plenꝰ
arboribus? Quid tibi deeſt? Hoc nolo tāgas: hic nolo gu
ſtes. Bonū ē: ſꝫ obediētia melior ē. Proīde cū tetigeris: nū
qđ arbor illa malū erit vt moriaris? Sꝫ iobediētia te ſubie-
B cit morti: qꝛ ꝓhibita tetigiſti. Jdeo arbor illa appellata ē
ij. ſen. diſ. ſciētia dinoſcēdi boni ⁊ mali: nō qꝛ inde talia q̄ſi poma pē-
xvij. ca. li- debāt: ſꝫ qcqđ eſſet arbor illa cuiuſcꝫ pomi: cuiuſcꝫ fructus
gnum. eſſet: ideo ſic vocata eſt: qꝛ hō q nollet bonū a malo diſcerne
re ꝑ ꝑceptū: diſciturus erat ꝑ experimentū vt tāgendo ve-
titū inueniret ſupplicū. Quare aūt fres mei? Quid deerat
illi? Dicat̄ mihi qđ deerat illi in ꝑadiſo cōſtituto: in media
opulētia medijſqꝫ delitijs: cui magne delitie erant viſita-
tio dei: cuius faciē quaſi inimici timuit poſt pctm̄? Quid il
li deerat vt tāgeret: niſi qꝛ ſua ptāte vti voluit: ꝑceptū rum
pere delectauit: vt nullo ſibi dñante fieret ſicut deꝰ qꝛ deo
vtiqꝫ nullus dominat̄? Male elatus: male ꝑſumēs: futurꝰ
mortuus recedēdo a vita iuſticie: ecce ſoluit preceptū. Ex
cuſſit a ceruice iugū ⁊ diſcipline habenas nō reſcēdi libidi
ne, ſed exultādi animoſitate dirupit. Ubi eſt nūc? Certe ca
Ps̄.lxx. ptiuus clamat. Dñe qs ſilis tibi? Uolui eſſe ꝑuerſe ſilis ti-
bi: ⁊ factus ſum ſilis pctōri. Sub tua dñatiōe: ſub tuo ꝑce-
ps̄.xlviij. pto vere ſilis erā. Sed hō in honore poſitus: nō itellexit: cō
paratus ē iumētis iſipiētibus ⁊ ſilis factꝰ eſt illis. Jā de ſi
militudine iumētoꝝ clamat ſero ⁊ dicit. Dñe qs ſilis tibi?
Geñ.j. Quātas oſtēdidiſti mihi tribulatiōes mltas ⁊ malas. Me
rito ſupbe ſerue. Uoluiſti eñ ſupbe eſſe ſilis dño tuo: q fa-
ctus eras ad imaginē dñi tui. Bene tibi velles vt eſſet rece
dēti ab illo bono. Proꝛſus dicit tibi deꝰ. Si recedis a me
⁊ bene eſt tibi: ego nō ſum bonū tuū. Proīde ſi ille bonus ⁊
nullo alieno bono bonus: ⁊ nr̄m ſūmū bonū: ipe recedēdo
inde qđ eris niſi malus? Jtē ſi ipe ē btitudo nr̄a: qđ erit re-
cedēti niſi miſeria? Redi ḡ poſt miſeriā ⁊ dic. Dñe qs ſilis
tibi? Quātas oſtēdiſti mihi tribulatiōes multas ⁊ malas:
ſꝫ diſciplie fuit admonitio nō deſertio. Deniqꝫ grās agēs
qđ dicit? Et cōuerſus viuificaſti me: ⁊ de abyſſis terre ite-
rū reduxiſti me. Qñ eñ antea? Quid eſt hoc iterū? Cecidi
ſti ab altitudine o hō mācipiū inobediēs: ſupbe aduerſus
Luc.xiiij. dñm cecidiſti. Factū eſt in te. Oīs q ſe exaltat humiliabit̄.

Redi de ꝓfundo. Redeo inqt. Redeo, agnoſco. Deus qs
ſilis tibi? Quātas oſtēdiſti mihi tribulatiōes mltas ⁊ ma Ps̄.lxx.
las: ⁊ cōuerſus viuificaſti me: ⁊ de abyſſis terre iterū redu-
xiſti me. Jntelligo: audio. Reduxit eni te de abiſſis terre.
Reduxiſti eñ de abyſſis terre. Reduxiſti eni a ꝓfunditate
⁊ ſubmerſione peccati. Sꝫ quare iteꝝ: qñ iā factū erat? Se
quamur ne forte poſteriora pſalmi ipſius exponāt nob̄ qđ
ħ nō itelligimus: qđ dixerit: iterū. Ergo audiamus. Quā-
tas oſtēdiſti mihi tribulationes multas ⁊ malas: ⁊ conuer
ſus viuificaſti me: ⁊ de abyſſis terre iterum reduxiſti me.
Quid deinde? Multiplicaſti iuſticiā tuā: ⁊ ꝯuerſus cōſola
tus es me: ⁊ de abyſſis terre iterū reduxiſti me. Ecce alteꝝ
iterū. Si hoc iterū ſoluere laboramus ſemel poſitū: qs ſol-
uere poterit geminatū? Jā ipm iterū geminatio eſt: ⁊ rur-
ſus poſitū ē iterū. Aſſit ille a quo gratia. Aſſit brachiū qđ
annunciamus omni generationi ſuperuenture. Aſſit ipſe ⁊
tanqꝫ claue crucis ſue clauſum ſacramentum aperiat.

¶ De eo qđ ſcptū ē in euāgelio ſꝫm eundē. Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis elemoſynā etiā de rapina ac alieno deteſtat̄. Sermo.xxxv.

Quod admonemur: admonere debemꝰ. Recens A
euāgelica lectio admonuit facere amicos de mā
mona iiq̄tatis: vt eos q faciūt recipiāt ⁊ ipi ī eter
na tabernacula. Qui ſunt q habebūt tabernacl'a
eterna: niſi ſcti dei? Et q ſūt q ab ipis accipiēdi ſūt ī taber-
nacula eterna: niſi q eoꝝ idigētie ſeruiūt: ⁊ qđ eis opus eſt
hilariter ſubminiſtrāt? Recordemur ergo ī nouiſſimo iudi
cio dñm eē dicturū eis q ſtabūt ad dexterā eius Eſuriui ⁊ Mat.xxv
dediſtis mihi māducare: ⁊ cetera q̄ noſtis. Et cū illi qrent
qñ ei obſeqa iſta prebuiſſent: reſpōdet. Qñ vni ex minimis
meis feciſtis. Jſti minimi ſunt q recipiūt̄ ī eterna taberna-
cula. Hoc dixit dextris q fecerūt: ħ dixit ſiniſtris, qꝛ facere
noluerūt. Sed dextri q fecerunt qđ acceperunt: vel potius
qđ accepturi ſunt? Uenite inqt bñdicti pr̄is mei: poſſidete Ibi.ē.
paratū vobis regnū a cōſtitutione mūdi. Eſuriui eñ ⁊ dedi
ſtis mihi manducare. Qñ vni ex minimis meis feciſtis: mi
hi feciſtis. Minimi ḡ q ſunt xp̄i? Hi illi ſunt q oīa ſua di-
miſerūt ⁊ ſecuti ſunt eū: ⁊ qcqđ habuerūt paupibus diſtri
buerūt: vt deo ſine ſeculari ꝯpede expediti ſeruirēt: ⁊ ab one
ribus mūdi liberatos velut pēnatos ſurſū hūeros tollerēt
Hi ſunt minimi. Quare minimi? Qꝛ hūiles: qꝛ nō elati non
ſupbi. Appende minimos iſtos: ⁊ graue pondus inuenies.
Sꝫ qđ ē q̄ ait eos eē amicos de māmona iniq̄tatis? Quid
eſt māmona iiq̄tatis? Primū qđ ē māmona? Uerbū ē eni
qđ latinū nō eſt. Hebreū verbū eſt: cognatū lingue punice
Jſte eni lingue ſibi ſignificatiōis q̄dā vicinitate ſociant̄.
Qđ punici dicūt māmon: latine lucrū vocat̄. Qđ hebrei di
cunt māmona: latine diuitie vocant̄. Ut ergo latine totū di
camus: ħ ait dñs ieſus xp̄s. Facite vobis amicos de diui- B
tijs iniq̄tatis. Hoc qdā male intelligēdo rapiunt res alie- Concor.
nas ⁊ aliqđ inde paupibus largiunt̄: ⁊ putāt ſe facere qđ ꝑ xiiij.q.v.
ceptū eſt. Dicūt eī rapere res alienas māmona eſt īiquita- forte.
tis: erogare inde aliquid maxime egētibus ſanctis: ħ ita ē
facere amicos de māmona iniq̄tatis. Jntellectꝰ iſte corri-
gēdus eſt: immo de tabulis cordis noſtri oīno delēdus eſt
Nolo ſic intelligatis. De iuſtis laboribꝰ facite elemoſynas
ex eo qđ recte hētis date. Nō eī corrupturi eſt? iudicē xp̄s
vt nō vos audiat cū paupibus qbus tollitis. Si eī depda-
ris aliquē īualidū: tu validior ⁊ potētior: ⁊ veniret tecū ad
iudicē hoīem quēlꝫ in hac terra hñtē iudicādi aliquā ptā-
tē: vellet tecū cām dicere: ſi tu de ꝑda ⁊ ſpoliatiōe illa īopis
dares aliqđ iudici vt ꝓ te iudicaret iudex ille vel tibi pla-
ceret: nēpe ꝓ te iudicauit: ⁊ tñ tanta vis eſt iuſticie vt ⁊ tibi
diſpliceat. Noli tibi talē pingere deū: noli collocare in tem
plo cordis tui tale idolū: Nō ē talis deꝰ tuꝰ: qlis nō debes
eē nec tu. Si tu nō ſic iudices: ſed iuſte iudices: etiā ſic me-
lior eſt te deus tuus: non eſt inferior: iuſtior eſt fons iuſticie
Quicqđ boni feciſti: inde ſūpſiſti: ⁊ qcqđ boni eructuaſti: ī-
de hibiſti. Laudas vas: qꝛ hꝫ inde aliqđ: ⁊ vituperas fon-
tē? Noli velle elemoſynas facere de fenore ⁊ vſuris. Fideli xiiij.q.v.
bus dico: eis qbus corpus xp̄i erogamꝰ dico. Timete: cor ca.j.
rigite vos: ne dicā poſtea: tu facis et tu facis. Et puto qꝛ ſi
fecero nō mihi debetis iraſci; ſed vob̄ vt corrigamini. Ad

Pſ.iiij. hoc ei valet qđ dictū eſt in pſalmo. Iraſcimini ⁊ nolite pec
care. Volo vos iraſci: ſꝫ nō vt peccetis. Vos aūt peccet[is]: q[ui]
bus habetis iraſci niſi vobis? Quid ē eī hō penitēs: niſi hō
iratꝰ ſibi? Ut accipiat veniā de ſeipſo exigit penā: et recte
Pſalm.l. dicit deo. Auerte faciē tuā a pctīs meis: qm̄ pctm̄ meū ego
agnoſco. Si tu agnoſcis: ⁊ ille ignoſcet: q̄ faciebatis nolite
facere. Nō licet. Sed iam ſi feciſtis ⁊ pecunias tales habe:
tis: ⁊ inde ſacellos ipleſtis: inde theſaurizabitis. De malo
eſt qđ habetis: iam nolite maiū facere: ⁊ facite vobis ami:
Luce.xix. cos de mām̄ona iniq̄tatis. Nunquid zacheꝰ de bono habe
bat? Legite ⁊ videte. Maior erat publicanoꝝ .i. cui vecti:
galia publica cōferebāt. Inde habebat diuitias. Multos
p̄ſſerat: multis abſtulerat: multa cōgeſſerat. Intrauit do
mū eiꝰ xp̄s: et venit ſalus ſup domū eius. Sic eni ait ipſe
Ibi.ſ. dñs. Hodie ſalꝰ huic domui facta eſt. Sed ipſam ſalutē vi
dete. Primo deſiderabat dñm videre: q2 ſtatura puſillus
erat ſed turba ipediēte aſcēdit in arborē ſycomoꝝ ⁊ vidit
trāſeuntē. Ille aūt aſpexit eū ⁊ ait. Zachee deſcēde: apud
te oportet me manere. Tu pēdes: ſꝫ nō te ſuſpēdo: h ē nō te
differo. Volebas videre tranſeuntē: hodie me apud te iue
nies habitantē. Ingreſſꝰ ad eū dñs: repletꝰ ille gaudio ait.
Dimidiū rerū mearū do pauperibus. Ecce quo currit qui
currit facere amicos de mām̄ona iniq̄tatis. Et ne reꝰ aliūde
teneret. Si cui aliq̄d tuli: ait: q̄druplū reddā. Infixit ſibi
xiiij.q.v.q̄ cōdēnationē ne icurreret dānationē. Ergo q̄ habetis ma:
habetis. lū facite inde bonū. Qui nō habetis de malo nolite acq̄rere
de malo. Eſto bonꝰ tu q̄ bonū facis de malo: ⁊ cū cepis bo
ni aliquid facere de malo: noli remanere tu malꝰ. Nūmi tui
C cōuertunt in bonū: tu āt remanes malus? Eſt quidē ⁊ aliꝰ
intellectꝰ: nec ipm̄ tacebo. Mām̄ona iniq̄tatis diuitie ſunt
ſeculi oēs vndecūq3 ſint. Undecūq3 ɔgregēt: mām̄ona ini
q̄tatis eſt .i. diuitie ſunt iniq̄tatis. Quid eſt diuitie ſunt ini:
q̄tatis? Pecunia ē quā noīe diuitiaꝝ appellat iniquitas.
Iob.j. Si eī veras diuitias q̄ris: alie ſunt. Talibꝰ iob nudꝰ abun:
dabat: qm̄ in deū cor plenū habebat: ⁊ laudes deo p̄ditis oī
bus rebꝰ tāq3 gēmas p̄cioſiſſimas p̄ferebat. De quo the:
ſauro ſi nihil habebat: ip̄a ſunt vere diuitie. Habe illas nō
rep̄hendo: hereditas venit: pater tuus diues fuit: ⁊ dimiſit
tibi. Honeſte acq̄ſiſti: de iuſtis laboribꝰ: plenā domū hēs
nō rep̄hendo. Tn̄ etiā ſic nō illas dices diuitias. Nā ſi di:
cis illas diuitias: amabis illas. Et ſi amaueris illas p̄ibis
cū illis. Perde ne pereas: dona vt acq̄ras: ſemina vt metas
Has noli appellare: q2 vere nō ſūt. Paup̄tate plene ſunt: ⁊
ſp̄ obnoxie caſibꝰ. Quales diuitie ſunt: p̄pter q̄s latronē ti
mes: p̄pt̄ q̄s times ſeruū tuū: ne te occiſo auferat ⁊ fugiat?
Si vere diuitie eſſēt: ſecuritatē tibi darēt. Ergo ille ſūt ve
re diuitie: q̄s cū habuerimꝰ p̄dere nō poſſumꝰ. Et ne forte
p̄pt̄ illas furē timeas: ibi erūt vbi nullꝰ auferet. Audi dñm
Mat.vj. tuū. Theſaurizate vobis theſauros ī celo: quo fur nō acce
dat. Tūc erūt diuitie: qm̄ eas migraueri[s]. Q̄diu ī terra ſūt
diuitie nō ſunt: ſꝫ diuitias vocat illas mūdꝰ: iniq̄tas vocat
Deus ideo mām̄ona iniq̄tatis: q2 diuitias vocat iniq̄tas.
Pſ.cxliij Audi pſalmū. Domine libera me de manu filioꝝ alienoꝝ
quoꝝ os locutū ē vanitatē: ⁊ dextera eoꝝ dextera iniq̄tatis
Quoꝝ filij ſicut nouelle ɔſtabilite a iuuētute ſua. Filie eoꝝ
ornate: circūornate vt ſimilitudo tēpli. Cellaria eoꝝ plena
eructuātia ex h in illđ. Boues eoꝝ craſſe: oues eoꝝ fecūde
multiplicate in itineribꝰ ſuis. Non eſt ruina neq3 trāſitus:
neq3 clamor ī plateis eoꝝ. Vidiſti pſalmū qualē felicitatē
deſcripſit: ſꝫ audi q̄d ſit: q̄s p̄poſuit filios iniq̄tatis. Quoꝝ
os locutū ē vanitatē: ⁊ dextera eoꝝ dextra iniq̄tatis. Ipſos
p̄poſuit: ⁊ dixit felicitatē eoꝝ tm̄ ſup terrā. Et q̄d adiūxit?
Beatū dixerūt p̄plm̄ cui hec ſūt. Sꝫ q̄ dixerūt? Filij alieni
alienigene ⁊ nō p̄tinētes ad ſemē abrae. Ipſi dixerūt p̄plm̄
beatū cui hec ſūt. Qui dixerūt? Quoꝝ os locutū ē vanitatē
Ergo vanū ē dicere btōs eē eos q̄bꝰ hec ſūt: ⁊ tn̄ đr ab eis
Quoꝝ os locutū eſt vanitatē. Ab ipſis dñr iſte diuitie q̄ vo
D cant mām̄ona iniq̄tatis. Tu aūt q̄d dicis? Q2 illi filij alie:
Pſ.cxliij ni: q2 illi quoꝝ os locutū eſt vanitatē: dixerūt beatū eē po:
pulū cui hec ſūt. Tu q̄d dicis? Falſe ſūt iſte diuitie: da mi:
hi veras. Rep̄hēdis iſtas: oſtde qđ laudas. Vis vt cōtēnā
hoc: oſtde q̄d p̄ferā. Dicat ip̄e pſalmꝰ. Qui eīm dixit: beatū
dixerūt p̄plm̄ cui hec ſunt: tale nobis dat r̄nſum: q̄ſi dicere
mus illi: id ē ipſi pſalmo. Ecce hoc nobis tuliſti: ⁊ nihil no:

bis dediſti: Ecce iſta ɔtēnimꝰ: vn̄ viuimꝰ: vn̄ btī erimꝰ. Q2
q̄ locuti ſūt: ip̄i de ſeip̄is recipiēt. Oēs eī diuitias habētes
beatos eſſe dixerūt. Tu q̄d dicis? Reſpōdet ſic iterrogatꝰ
⁊ dicit. Illi dicūt diuites beatos: ego dico beatꝰ p̄pl's cuiꝰ
dñs deꝰ eius. Audiſtis veras diuitias fac amicos de mam
mona iniq̄tatis: ⁊ eris beatus p̄pl's cuius eſt dñs ipſiꝰ. Ali
qñ trāſimus viā: ⁊ videmꝰ amenitiſſimos ⁊ vberes fūdos ⁊
dicimꝰ. Cuiꝰ ē ille fūdꝰ? Aſſerit illiꝰ: ⁊ nos dicimꝰ. Beatꝰ
hō: vanitatē loq̄mur. Beatꝰ ē cuiꝰ illa domꝰ: beatꝰ eſt cuiꝰ
ille fundus: beatꝰ eſt cuiꝰ illud pecus: beatꝰ eſt cuiꝰ ille ſer:
uus: beatꝰ eſt cuiꝰ illa famula. Tolle vanitatē: ſi vis audire
veritatē. Beatꝰ eſt: cuiꝰ eſt dñs deꝰ ipſius. Nō eī cuius eſt
fundus iſte beatꝰ eſt. ſꝫ ille cuiꝰ ē deꝰ. Sed vt aptiſſime bea
titudinē rerū annuncies: dicis: q̄ beatū te fecit fundus tuꝰ
Quare? Q2 inde viuis. Nā qm̄ laudas p̄ magno fundū tuū
h dicis. Ille paſcit me: inde viuo. Attēde vn̄ viuas. Ille ē
vn̄ viuis: cui dicis. Apud te ē fōs vite. Beatꝰ p̄pl's cuiꝰ eſt Pſ.xxx
dñs deꝰ ipſiꝰ. O dñe deus meꝰ: o dñe deus nr̄: vt veniamꝰ
ad te: fac nos beatos de te. Nolumꝰ de auro neq3 de argen
to: nec de fūdis. Nolumꝰ de terrenis iſtis ⁊ vaniſſimis: ⁊ h
caduce vite trāſitorijs. Nō loquat os noſtrū vanitatē. Fac
nos beatos de te: q2 nō p̄dimꝰ te. Cū tenuerimus te: nec te
p̄dimꝰ: nec nos perimꝰ. Fac nos beatos de te: q2 beatꝰ po
pulus cuiꝰ eſt dñs deꝰ ipſius. Nec iraſcit aūt ſi dixeris de
deo: fundꝰ nr̄. Legimꝰ eī: Dñs pars hereditatis mee. Ma Pſ.xv.
gna res fratres: ⁊ hereditas ipſiꝰ ſumꝰ: ⁊ hereditas nr̄a eſt
q2 ⁊ colimꝰ eū ⁊ colit nos. Nulla eſt iniuria illi q2 colit nos.
Q2 ſi nos colimꝰ illū vt deū nr̄m: ille colit nos vt agrū ſuū.
Et vt ſciatis q2 colit nos: audite eū quē miſit vobis. Ego Ioh.xv.
ſū inq̄t vitis: vos eſtis palmites: p̄r meꝰ agricola eſt. Ergo
colit nos: ſꝫ ſi fructū reddamꝰ parat horreū. Si aūt ſub tā
to cuſtode ſtirpes eē voluerimꝰ: ⁊ p̄ frumēto ſpinas p̄feri
mus nolo dicere quod ſequitur: ad gaudium finiamus.

¶ De iudice iniquo q̄ nec deū timebat nec hoīes
reuerebat. In euāgelio ſm eūdē. Sermo.xxxvj. Lu.xviij.
B
Lectio ſcti euāgelij edificat nos ad orādū ⁊ credē
dū: ⁊ nō de nobi[s]: ſꝫ de dño p̄ſumēdū. Que ad orā
dū maior hortatio: q̄ꝫ vt nobi[s] de iudice iniquo p̄
ponit ſilitudo? Iudex eī iniquꝰ nec deū timēs nec
hoīez reuerēs: audiuit tn̄ viduā ip̄ellātē ſe: victꝰ tedio nō
pietate iclinatꝰ. Si ḡ exaudiuit q̄ oderat qđ rogabat: q̄uo
nō audit q̄ vt rogemꝰ hortat? Cū ergo nobis iſta ecōtrario
cōpatiōe dñs ſuaderet: [q2 op3 ſp̄ orare: ⁊ nō deficere.] Ad:
iecit ⁊ ait. [Verūtn̄ cū venerit filiꝰ hoīs putas inueniet fi:
dē in terra]? Si fides deficit: oro perit. Quis eni orat q̄ nō
credit? Vn̄ ⁊ beatꝰ ap̄lus cū ad orādū exhortaret ait. Oīs
q̄cūq3 inuocauerit nomē dñi ſalꝰ erit. Et vt oſtēderet fidē Rom.x.
eſſe fontē orōnis: nec poſſe ire riuū vbi caput aque ſiccare:
tur. Adiūxit atq3 ait. Q̄uo autē inuocabūt in quē nō credi
derūt? Ergo vt oremꝰ credamꝰ: ⁊ vt ip̄a nō deficiat fides
q̄ oramꝰ: oremus. Fides fūdit orōnē: fuſa oro fidei ip̄etrat
firmitatē. Et eī ne in tētatiōibus deficeret fides: p̄pterea
dñs ait. Vigilate ⁊ orate ne itretis in tētationē. Quid ē in Luc.xxij.
tētationē intrare niſi a fide exire? Intantū eīm tētatio p̄fi:
cit/inquātū fides deficit. Et itātū tētatio deficit/iquantū
fides p̄ficit. Nā vt aptius nouerit charitas vr̄a de fide ne
deficeret ⁊ p̄iret dixiſſe dñm. Vigilate ⁊ orate ne itretis in
tētationē eo loco euāgeliū ait. Hac nocte poſtulauit ſatha
nas vexare vos ſicˉ triticū: ⁊ ego rogaui p̄rem p̄ voƀ ne de
ficiat fides vr̄a. Rogat q̄ tuet: ⁊ nō rogat q̄ p̄iclitat. Q̄ð āt
ait dñs. Cū venerit filꝰ hoīs putas iueniet fidē ī tra? De fi
de dixit q̄ p̄fecta eſt. Ip̄a eī vix inuenit in terra. Ecce ple:
na ē dei eccl'ia. Quis huc accederet: ſi nll'a eēt fides? Quis
nō montes transferret ſi plena eſſet fides? Attendite ipſos
apoſtolos. Dimiſſis oībus ſuis calcata ſpe ſeculi dñm non
ſequerent: niſi magnam haberent fidem. Et tn̄ ſi plenā ha:
berent fidē: non dicerent dño. Auge nobis fidē. Vide etiā Luc.xvij.
vtrumq3 illū de ſe confitentem. Vide fidē ⁊ non plenā fidē
Qui cū obtuliſſet dño filium a malo demonio ſanandū: et
eſſet interrogatus vtrū crederet. Reſpondit ⁊ ait. Credo
dñe: adiuua incredulitatē meā. Credo inquit: credo dñe: er Mar.ix.
go eſt fides. Sed adiuua incredulitatē meā: ergo nō plena
eſt fides. Sed q2 non eſt fides ſuperborum: ſed humilium.

B ⌊Dixit ad quoſdã q̃ ſibi iuſti videbanṫ: ⁊ ſpernebant cete
Luc.xviij ros:ſimilitudinẽ hanc. Duo hoĩes aſcenderunt in templũ
orare:vn⁹ phariſeus ⁊ alter publican⁹. Phariſe⁹ dicebat.
Gratias tibi deus:quia non ſum ſicut ceteri hoim⌋. Dice
ret ſaltẽ ſicut multi hoĩes. Quid eſt ceteri hoĩes:niſi oẽs p̃
ter ip̃m: Ego inq̃t iuſt⁹ ſum:ceteri peccatores. ⌊Non ſum
ſicut ceteri hoĩes:iniuſti:raptores : adulteri⌋. Et ecce tibi
ex vicino publicano maioris tumoris occaſio. ⌊Sicut ĩq̃t
publican⁹ iſte⌋. Ego inq̃t ſolus ſum:iſte de ceteris eſt. Nõ
ſum inquit talis qualis iſte:p iuſticias meas quib⁹ iniqu⁹
nõ ſũ. ⌊Ieiuno bis i ſabbato:decimas do oĩm q̃ poſſideo.⌋
Quid rogauerit deũ:quere in verbis eius: nihil inuenies.
Aſcendit orare:noluit deũ rogare:ſed ſe laudare. Parũ eſt
non deum rogare:ſed laudare:inſuper ⁊ roganti inſultare.
⌊Publican⁹ aũt de longinquo ſtabat⌋. Et deo tñ ip̃e pro
pinquabat:cordis ↄſciẽtia remouebat:pietas applicabat.
Publican⁹ aũt de longinquo ſtabat:ſed dñs eũ de propin
Pſalm. quo attendebat. Excelſus eñ dñs ⁊ humilia reſpicit. Ex
cxxxvij. celſos autẽ qualis erat ille phariſeus:excelſa aũt a longe
cognoſcit. Deus aũt a longe cognoſcit:ſed nõ ignoſcit. Ad
huc audi humilitatẽ publicani. Parum eſt q2 de lõginquo
ſtabat. ⌊Nec ocl'os ſuos ad celũ leuabat:⌋ vt reſpiceref ñ re
ſpiciebat. Premebat conſciẽtia: ſpes ſubleuabat. Adhuc
audi. ⌊Percutiebat pectus ſuũ dicens. Dñe:propiti⁹ eſto
mihi peccatori⌋. Ecce qui rogat. Quid miraris ſi de⁹ igno
ſcit:qñ ipſe agnoſcit: Deinde de phariſeo ⁊ publicano ac
cepiſti controuerſiã:audi ſententiã. Audiſti ſuperbum ac
cuſatorẽ:audiſti reũ humilẽ:audi nunc iudicẽ. ⌊Amẽ dico
vobis:⌋ veritas dicit:de⁹ dicit:iudex dicit. ⌊Amẽ dico vo
bis:deſcẽdit iuſtificatus publican⁹ ille de tẽplo: magis q̃
ille phariſeus.⌋ Dic dñe cauſam. Ecce video publicanũ iu
C ſtificatũ magis de tẽplo deſcendere q̃ phariſeum. Quero
quare: Queris quare: Audi q̃re. ⌊Q2 oĩs q̃ ſe exaltat hu
miliabiṫ:⁊ q̃ ſe humiliat exaltabitur⌋. Audi ſententiã:caue
cauſam malã aliud dico. Audiſti ſententiã:caue ſuperbiã.
Uideant nunc:audiant iſta neſcio qui impie garrientes et
de ſuis virtutib⁹ pſumentes. Audiant qui dicunt. Deus
me hominẽ fecit:iuſtum ipſe me facio. O peior ⁊ deteſtabi
lior phariſeo. Phariſeus ille ſuperbe quidẽ iuſtum ſe dice
bat:ſed inde ille deo gratias agebat:iuſtum ſe eſſe dicebat
ſed tñ deo gratias agebat. Gratias tibi deus:q2 nõ ſum ſi
cut ceteri hoĩes. Gratias tibi deus. Gratias deo agit:quia
non eſt ſicut ceteri hoĩes:⁊ tñ tanq̃ ſuperbus ⁊ inflatus re
prehẽditur:nõ quia deo gratias agebat : ſed q2 velut nihil
ſibi addi cupiebat. Gratias tibi:q2 non ſum ſicut ceteri ho
Iob.vij. mines iniuſti. Ergo tu iuſt⁹:ergo nihil rogas: iã plen⁹ es.
Ergo nõ eſt tẽtatio vita hũana ſuper terrã. Ergo iam ple
Mat.vj. nus es ergo iam abũdãs. Ergo nõ eſt quare dicas. Dimit
te nobis debita nr̃a. Quid ẽ ergo q̃ impie oppugnat gr̃am
ſi reprehendiṫ qui ſuperbe agit deo gratias: Et ecce poſt
dictã controuerſiã:prolatãq̃ ſentẽtiã: procedunt ⁊ paruuli
immo afferunṫ ⁊ offeruntur tangendi. Cui tangẽdi:niſi me
dico: Certe infanti cui offerunṫ ĩfantes tangẽdi: Cui: Sal
uatori. Sed ſi ſaluatori: vtiq̃ ſanandi. Cui niſi illi q̃ venit
Luce.xix. querere ⁊ ſaluare quod perierat: Ubi iſti perierãt:q̃tũ ad
ipſos proprie attinet innocẽtes: Uideo reatũ quero vnde
Rom.v. Apoſtolũ audio. Per vnũ hoĩem intrauit peccatũ in orbẽ
terrarum. Per vnũ inq̃t hoĩem peccatũ intrauit in mundũ:et
p peccatũ mors:⁊ ita in oẽs hoĩes ptranſiuit in q̃ oẽs pec
cauerũt. Ueniãt ergo paruuli:veniãt. Audiaṫ dñs dicens
Lu.xviij. Sinite puulos venire ad me. Ueniãt puuli:veniãt lãguidi
ad medicũ:veniãt pditi ad redẽptorem:veniãt: nemo phi
beat. In ramo adhuc nihil cõmiſerunt: ſ3 in radice perierũt
Bñdicat dñs puſillos cũ magnis. Tangat medic⁹ ⁊ puſil
los ⁊ magnos. Cãm puulorum ↄmẽdam⁹ maiorib⁹. Loq̃mi
ni p tacẽtib⁹:orate p flẽtib⁹. Si nõ fruſtra eſtis maiores
eſtote tutores:tuemini eos q̃ adhuc cãm ſuã agere nõ pñt.
Cõmunis fuit pditio:ſit cõmunis inuẽtio. Simul pieram⁹
ſimul inueniamur in xp̃o. Diſpar eſt meritũ:ſed cõis ẽ gr̃a
tia. Nihil mali habẽt:niſi qđ de fonte traxerunt. Nihil ha
bẽt mali niſi qđ de origine traxerunt. Nõ eos impediant a
ſalute:q̃ ad id qđ traxerũt multa addiderũt. Qui maior eſt
etate:maior eſt ĩiq̃tate. Sed gr̃a dei delet qđ traxiſti:delet
Rom.v. ⁊ qđ addidiſti. Ubi eñ abũdauit pctm̃: ſupabundauit gr̃a.

❡De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm̃ eun dem. Homo quidã deſcendit ab hieruſalẽ in hie rico ⁊ incidit in latrones. Sermo.xxxvij.

Gaudere nos apoſtol⁹ p̃cipit:ſed in dño nõ ĩ ſcl'o B
Quicũq̃ eñ voluerit amicus eſſe huius ſeculi: Phil.iiij.
(ſicut ſcriptura dicit)inimic⁹ dei reputabiṫ. Si Iaco.iiij.
cut aũt nõ põt hõ duob⁹ dñis ſeruire:ſic ⁊ nemo Mat.vj.
in hoc ſeculo põt gaudere ⁊ in dño. Multũ iter ſe hec duo
gaudia differunt:ſuntq̃ oĩno cõtraria. Qñ gaudeṫ in ſcl'o
nõ gaudeṫ in dño. Qñ gaudeṫ in dño:nõ gaudeṫ in ſeculo.
Uincat gaudiũ in dño:donec finiaṫ gaudiũ i ſeculo. Gau
dium in dño ſemp augeaṫ: gaudiũ in ſeculo ſemp minuaṫ
donec finiaṫ. Nõ ideo iſta dicunṫ:q2 in hoc ſeculo cũ ſum⁹
gaudere nõ debem⁹:ſed ẽt in hoc ſeculo cõſtituti iã in dño
gaudeam⁹. Sed ait aliq̃s. In ſeculo ſum : vtiq̃ ſi gaudeo
ibi gaudeo vbi ſum. Quid eñ: Q2 es in ſeculo: in dño non
es. Audi eũdẽ apoſtolũ ad athenienſes loquentẽ:⁊ ĩ actib⁹
apoſtolorum dicẽtẽ de deo ⁊ de dño creatore noſtro. In illo Act.xvij.
viuim⁹:mouemur ⁊ ſumus. Qui enĩ vbiq̃ eſt: vbi non eſt:
Nõne ad hoc nos exhortabaṫ. Dñs in pximo eſt:nihil ſol Phil.iiij.
liciti fueritis: Magnũ eſt hoc qđ aſcẽdit ſuper oẽs celos:
⁊ pximus eſt eis q̃ adhuc verſanṫ in terris. Quis eſt iſte lõ
ginquus ⁊ proxim⁹:niſi q̃ in nobis mia fact⁹ eſt pximus:
Totũ eñ gen⁹ humanũ eſt hõ ille q̃ iacebat i via ſemiuiu⁹
a latronib⁹ relictus:quẽ contẽpſit tranſiens ſacerdos ⁊ le
uites ⁊ acceſſit ad eũ curandũ eiq̃ opitulandũ tranſiẽs ſa
maritanus. Ut aũt narraret hoc vñ cauſa deſcendit:q̃ndã
querentẽ q̃ ſint optima p̃cepta ⁊ ſumma in lege:admonuit
hec duo eſſe. ⌊Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo:et ex Luce.x.
tota aĩa tua:⁊ diliges pximũ tuũ ſicut teip̃m. Ille aũt. Et
q̃s eſt meus pximus⌋: Et narrauit dñs. ⌊Homo quidam
deſcẽdit ab hieruſalẽ in hierico⌋. Oſtendit illũ quodãmõ
iſraelitã. ⌊Et incidit in latrões. Quẽ cũ expoliaſſent ⁊ pla
gas ei graues irrogaſſent:dimiſerunt eum ſemiuiuũ in via.
Tranſit ſacerdos:⌋ vtiq̃ genere pximus: p̃teriit iacentẽ.
Trãſit leuites:⁊ hic genere pximus: iacentẽ etiã ipſe con
tempſit. Tranſit ſamaritanus.genere lõginquus:mia pxi
mus:fecit qđ noſtis. In quo ſamaritano ſe voluit intelligi
dñs noſter ieſus xp̃s. Samaritan⁹ eñ cuſtos interpretaṫ. Rom.vj.
Ideo reſurgẽs a mortuis iam nõ moritur: ⁊ mors ei vltra Ps.cxx.
nõ dñabitur:q2 nõ dormit neq̃ dormitat q̃ cuſtodit iſrael.
Deniq̃ qñ cõuitiis tãtis blaſphemabãt iudei:dixerũt illi. Ioh.viij.
Nõne verũ dicim⁹:q2 ſamaritanus es ⁊ demoniũ habes:
Cũ ergo duo eſſent cõuitioſa obiecta dño:dictumq̃ illi eẽt
Nonne verũ dicim⁹:q2 ſamaritanus es ⁊ demoniũ habes
poterat reſpõdere. Nec ſamaritan⁹ ſum nec demoniũ hẽo
Reſpõdit aũt. Ego demoniũ non habeo. Qđ reſpondit re
futauit:qđ tacuit cõfirmauit. Negauit ſe habere demoniũ
q̃ ſe nouerat demoniorũ excluſorẽ:non ſe negauit ĩfirmi cu
ſtodem. Ergo dñs in pximo eſt:q2 dñs nobis fact⁹ eſt in
pximo. Quid tam longinquũ:quid tam remotũ q̃ deũ ab
hoĩbus:immortalẽ a mortalib⁹:iuſtũ a pctõrib⁹: Nõ loco
longe:ſed diſſimilitudine. Nã ſolem⁹ etiã ita loqui:cum de
duob⁹ hoĩbus dicim⁹.qñ diuerſi ſunt mores. Iſte longe ẽ
ab illo. Etiã ſi iuxta ſteterint:etiã ſi vicini⁹ inhabitẽt:etiã
ſi vna catena colligẽṫ:lõge eſt pius ab ipio: lõge ẽ innocẽs
a reo:lõge ẽ iuſt⁹ ab iniuſto. Si hoc de duob⁹ hoĩb⁹ dr̃:q̃d
de deo ⁊ hoĩb⁹: Cũ g̃ lõge a nobis eẽt ĩmortalis ⁊ iuſt⁹ tãq̃
a mortalib⁹ ⁊ pctõrib⁹:deſcẽdit ad nos vt fieret nobis pro
xim⁹ ille longinqu⁹. Et q̃d fecit cũ haberet ip̃e duo bona:⁊
nos duo mala: Ille duo bona:iuſticiã ⁊ ĩmortalitatẽ:nos
duo mala:iniq̃tatẽ ⁊ mortalitatẽ. Si vtrũq̃ malũ noſtrum
ſuſcepiſſet:par noſter fuiſſet:⁊ liberatore nobiſcũ op⁹ hẽret
Quid ergo fecit vt eẽt pxim⁹ nobis: Proxim⁹:nõ hoc qđ
nos:ſ3 ppe nos. Duo attẽde. Iuſt⁹ ẽ:ĩmortal' ẽ. In duob⁹
tuis malis:vna ẽ culpa:altera ẽ pena. Culpa ẽ q2 iniuſt⁹ es
pena ẽ q2 mortalis es. Ille vt eẽt pxim⁹ ſuſcepit penã tuã
nõ ſuſcepit culpã tuã. Et ſi ſuſcepit:delẽdã ſuſcepit ñ faciẽ
dã:iuſt⁹ ⁊ immortalis:lõge ab iniuſtis ⁊ mortalib⁹. Pctõr
mortalis lõge erat a iuſto ĩmortali. Nõ ẽ fact⁹ ille pctõr qđ
tu:ſed fact⁹ eſt mortalis quod tu. Manens iuſtus: fact⁹ eſt
mortalis:ſuſcipiendo penã ⁊ nõ ſuſcipiendo culpam:et cul
pam deleuit et penam. Dñs ergo in proximo eſt : nihil ſol Phil.iiij.

liciti fueritis. Et ſi ſuper oēs celos aſcendit corpore: nō re-
B ceſſit maieſtate. Ubiq; preſēs eſt qui fecit oīa. Gaudete in
Phil.iiij. dño ſemp. In ſeculo gaudiū quod eſt? Gaudere de iniqui
tate: gaudere de turpitudine: gaudere de decore: de defor-
mitate. De his ergo oībus gaudet ſeculū. Que oīa nō eſſēt
niſi hoīes voluiſſent. Alia ſunt que faciūt hoīes: alia ſunt q̄
patiunꝶ: ⁊ ſi nolunt: fecerunt. Quid ergo eſt hoc ſeculum: ⁊
qđ eſt gaudium ſeculi? Dico fratres breuiter quantū poſſū
quantum deꝰ adiuuat: feſtināter: breuiter dico. Seculi leti-
cia: eſt impunita nequicia. Luxurientur hoīes: fornicentur
in ſpectaculis nugenꝶ: ebrioſitate ingurgitenꝶ: turpitudine.
fedenꝶ: nihil mali patianꝶ: ⁊ videte ſeculi gaudiū. Iſta ma-
la que commemoraui: non caſtiget fames: non belli timor
non aliquis timor: nō aliquis morbus: non vlla aduerſitas
ſed ſunt oīa in rerū abundātia: in pace carnis: in ſecuritate
male mētis: ecce vide ſeculi gaudiū. Sed nō cogitat deus
ſicut homo. Alia eſt dei cogitatio: alia hoīs. Magne miſe-
ricordie eſt nequitie impunitatem nō relinquere: ⁊ ne coga
tur in extrema gehenne dānare: modo flagella dignaꝶ ca-
ſtigare. Nā vis noſſe nulla pena quanta ſit pena: non tñ iu-
ſto ſed peccatori: cui eſt tēporalis pena ne ſuccedat eterna.
Uis ergo noſſe: nulla pena quanta ſit pena? Pſalmū inter
Pſ.ix. roga. Irritauit dñm peccator. Exclamauit vehemēter: at
tendit: cōſiderauit: exclamauit. Irritauit dñm pctōr. Qua
re obſecro? Quid vidiſti? Qui aut hoc exclamauit vidit pec
catorē impune luxuriantē: malefacientē: bonis abundantē
⁊ exclamauit. Irritauit dñm peccator. Quare hoc dixiſti?
Quid eñ vidiſti? Pre magnitudine ire ſue non requirit.
Intelligite fratres chriſtiani miſericordiā dei: qñ caſtigat
mundū: nō vult damnare mūdū. Pre magnitudine ire ſue
non exquirit. Ideo non exquirit: qꝛ multum iraſcitur. Ma
gna eſt ira eius. Parcēdo ſeuit: ſed iuſte ſeuit. Eſt eñ leue
ritas: quaſi ſeua veritas. Si ergo aliqñ ſeuit parcendo: bo-
num eſt nobis vt ſubueniat caſtigādo. Et tñ ſi facta gene-
Pſ.cl. ris humani cōſideremꝰ: qđ patiꝶ? Non ſm peccata noſtra
fecit nobis. Filij eiꝰ ſumus. Uñ hoc probamus? Mortuus
eſt pro nobis vnicus: ne remaneret vnꝰ. Noluit eſſe vnus:
qui mortuus eſt vnꝰ. Multos ei filios dei fecit vnicus filiꝰ
Emit ſibi fratres ſanguine ſuo. Probauit reprobatos: re-
demit venditos: honorauit iniuriatos: viuificauit occiſos
Dubitas ꝙ dabit tibi bona ſua: q̄ nō dedignatꝰ eſt ſuſcipe
mala tua? Ergo frēs gaudete in dño non in ſeculo. i. gau-
dete in veritate non in iniq̄tate. Gaudete in ſpe eternitatis
non in flore vanitatis. Ita gaudete ⁊ vbiq;: ⁊ q̄diucunq;
hic fueritis: dominus in proximo eſt: nihil ſolliciti ſitis.

¶ De verbis domini in euange-
lio ſm Johannem.

¶ De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm Jo-
hannem. In principio erat verbum ⁊ verbū erat
apud deum: ⁊ deus erat verbum. Et reprehenſio
ne arrianorum. Sermo.xxxviij.

A Capitulum euan-
geli quod lectū eſt fratres dile-
ctiſſimi: purū oculum cordis in-
quirit. Dominum eñ nr̄m ieſum
xp̄m accepimus ſm diuinitatem
ad cōdendā vniuerſam creaturā
ſm humanitatem ad reparandā
lapſam creaturā euangelizāte io
hanne. In ipo aūt euāgelio quā
tus ⁊ q̄lis vir iohānes fuerit inuenimꝰ: vt ex dignitate di-
ſpēſatoris intelligaꝶ quāti p̄cij ſit verbum qđ per talē dici
potuit: immo q̄ nulliꝰ ſit precij quod ſuperat oīa. Precio
eñ aut cōparatur res venalis: aut ſubijcitur: aut excediꝶ
eam. Quando tāto quiſq; comparat quanto valet: equatur
preciū rei q̄ cōparatur: qñ viliꝰ: ſubijcitur ei: qñ charius: ſu
perat eā. Uerbo aūt dei nec equari aliquid pōt: nec ad mu
tationē ſubijci: nec ſupponi aliq̄d. Subijci eñ oīa poſſunt
Joh.j. verbo dei: qꝛ oīa per ipm facta ſunt: nō tñ ſubijcianꝶ quaſi
preciū ſint verbi: vt q̄ſq; det aliq̄d vt illud accipiat. Tñ ſi
dici pōt ⁊ admittit nomē hoc ratio aliqua vel loquēdi con

ſuetudo preciū cōparādi verbi ipſe cōparator ē: q̄ ſeipm ꝓ
ſeipſo dederit huic verbo. Itaq; qñ aliq̄d emimus: q̄rimꝰ
aliquid qđ demus: vt habeamꝰ rem dato p̄cio quā volumꝰ
emere. Et extra nos eſt qđ damꝰ: ⁊ ſi apud nos erat fit ex-
tra nos illud qđ damus vt ſit apud nos illud qđ ꝯparamꝰ
Quicquid precij inuenerit q̄ emit: aliq̄d neceſſe eſt vt tale
inueniat: vt det qđ habet: accipiat qđ nō habet. Manet tñ
ille a quo abſcedit preciū: ⁊ accedit ad illud ꝓ quo dat pre-
cium. Qui aūt vult cōparare verbū hoc: q̄ vult habere non
querat extra ſeipm qđ det: ſeipm det. Qđ cū fecerit: non ſe
amittit ſicut amittit preciū: qñ aliq̄d emit. Uerbū ergo dei
propoſitū eſt oībus. Cōparent q̄ poſſunt: poſſunt aūt q̄ pie
voluerint. In illo eñ verbo pax: ⁊ pax in terra hoībus bo- Luce.ij.
ne voluntatis. Ergo q̄ vult cōparare: det ſeipſum. Quaſi p̄
cium eſt hoc verbi ſi dici aliquo modo pōt: qñ nec ſe perdit
q̄ dat: et acq̄rit verbū ꝓ quo ſe dat: ⁊ ſeipm in verbo acq̄rit
cui ſe dat. Et q̄d dat verbū? Non aliq̄d ab ipo alienū ꝓ q̄
ſe dat: ſed qđ ꝑ ipm verbū factū ē / hoc ei reddiꝶ vt reficiat
Oīa ꝑ ipm facta ſunt. Si oīa: vtiq; ⁊ hō. Si celū: ſi terra: ſi Joh.j.
mare: ſi oīa q̄ in ipſis: ſi vniuerſa creatura: vtiq; ille manife
ſtius qui ad imaginē dei factus per verbū factꝰ eſt homo.
Non modo fratres tractamꝰ: quomodo poſſit intelligi qđ B
dictū eſt. [In principio erat verbū ⁊ verbū erat apud deū
⁊ deꝰ erat verbū]. Ineffabiliter pōt intelligi. Non verbis
hoīs fit: vt intelligaꝶ verbum dei. Tractamus ⁊ dicimus:
quare non intelligaꝶ. Nūc nō dicimus vt intelligatur: ſed
dicimꝰ quod impediat ne intelligatur. Eſt eñ forma q̄dā
forma nō formata: ſed forma oīm formatorū. Forma incō
mutabilis: ſine lapſu: ſine defectu: ſine tēpore: ſine loco: ſu-
perans oīa: exiſtens in oībus: ⁊ fundamentū quoddā in q̄
ſint: ⁊ faſtigiū ſub quo ſint. Si dicis: qꝛ oīa in illo ſunt: non
mentiris. Dictū eſt eñ ipſum verbū ſapiētia dei. Habemꝰ
aūt ſcriptū. Oīa in ſapientia feciſti. Ergo in illo ſunt oīa ⁊ Pſ.cij.
tñ qꝛ deus eſt: ſub ipo ſunt oīa. Dicimus q̄ incōprehenſibi
le ſit quod lectū eſt: ⁊ tñ lectum eſt: nō vt cōprehendereꝶ ab
hoīe: ſed vt doleret hō: qꝛ nō cōprehendit: ⁊ inueniret vnde
impeditur a cōprehēſione ⁊ remoueret ea: ⁊ inhiaret perce-
ptione incōmutabilis verbi: ipſe ex deteriore in meliꝰ ꝯmu
tatus. Non eñ verbū proficit aut creſcit accedēte cognito
re. ſed integrū ſi permāſeris: integrū ſi receſſeris: integrum
cū redieris: manēs i ſe ⁊ innouās oīa. Ergo eſt forma oīm
rerū. Forma infabricata ſine tpe vt diximus: ⁊ ſine ſpacijs
locorū. Quicquid eñ loco capitur: circūſcribiꝶ. Forma cir
cūſcribitur finibus: habet metas: vnde ⁊ quouſq; ſit. Dein
de quod loco capiꝶ ⁊ mole quadā ⁊ ſpacio diſtenditur: mi
nus eſt in parte q̄ in toto. Facit deus vt intelligatis. Quo-
tidie aūt de corporibꝰ que ante oculos noſtros ſunt: q̄ vide
mus: que tangimꝰ: inter que ſumus: poſſumꝰ iudicare cor
pus quodlibet in loco habere formā. Omne autē quod ſpa
cium loci occupat: minus eſt in parte q̄ in toto. Pars cor
poris hūani: verbi gratia: brachiū. Utiq; minꝰ eſt brachiū
q̄ totū corpus. Et ſi minꝰ eſt brachiū: breuiorē locū occu-
pat. Itē caput qꝛ pars eſt corporis in minori loco eſt: ⁊ mi
nus eſt q̄ totū corpus cui caput eſt. Sic oīa q̄ ſunt in loco
minora ſunt in parte q̄ in toto. Nihil tale de illo verbo ſen
timus: nihil tale cogitemꝰ. Non de ſuggeſtione carnis ſpi-
ritalia imaginemur. Nō eſt ille ſermo: nō eſt ille deꝰ minor
in parte q̄ in toto. Sed nō potes tale aliq̄d cogitare. Ma-
gis pia eſt talis ignorātia q̄ p̄ſumpta ſciētia. Loq̄mur ei
de deo. Dictū eſt. [Et deꝰ erat verbū]. De deo loq̄mur: q̄d Joh.j.
mirū ſi non cōprehendis? Si eñ cōprehendis: non eſt deꝰ
Sit pia ꝯfeſſio ignorātie magis q̄ temeraria ꝓfeſſio ſcie.
Attingere aliquantū te mēte deū: magna beatitudo eſt: cō C
prehēdere aūt omnino impoſſibile. Ad mentē deus ptinet:
intelligendus eſt: ad oculos corpꝰ: videndū eſt. Sed corpꝰ
oculo cōprehendere te putas? Omnino nō potes. Quicq̄d
eñ aſpicis. nō totū aſpicis. Cuius hominis faciem vides
dorſum nō vides eo tpe quo faciē vides. Et qñ dorſum vi
des eo tpe faciē nō vides. Nō ſic ergo vides vt cōp̄hēdas
ſed qñ aſpicis aliā partē quā non videras: niſi memoria te-
cū faciat vt memineris te vidiſſe vnde recedis: nunq̄ te di
ceres aliquid vel in ſuperficie comprehēdiſſe. Tractas qđ
vides: verſas huc atq; illuc: velut ipe circuis vt totū videas
Uno ergo aſpectu totū videre nō potes. Et q̄diu verſas vt

videas:ptes vides:ꝛ ↄtexēdo q2 vidiſti alias ptes: viderī
totũ inſpicere. Nõ aũt hic oculoꝝ viſus:ſꝫ memorie viuaci
tas intelligit̃. Quid ergo de illo vbo fratres dici põt? Ec-
ce de corpib9 dicim9 ſubiacētib9 oculis nr̃is:nõ illa poſſũt
cõprehendere aſpectu:qs ergo oculus cordis ↄprehendit
deũ? Sufficit vt attingat:ſi purus eſt ocul9. Si aũt attigit
tactu qdã attingit incorporeo ꝛ ſpirituali:nõ tñ cõprehēdit
ꝛ hoc ſi pur9 eſt:ꝛ hõ fit beat9 ↄtingēdo corde illud qd ſemp
beatũ manet:ꝛ eſt illud beatitudo ppetua ꝛ vñ fit hõ viu9 vi-
ta ppetua. vñ fit hõ ſapiēs ſapiētia pfecta. vñ hõ fit illumi
natus:lumē ſempitnũ eſt. Et vide quēadmodũ tu ↄtingē-
do efficeris qd nõ eras: nõ illud qd cõtingis facis eē qd nõ
erat. Hoc dico. De9 nõ creſcit ex cognitore: ſꝫ cognitor ex
cognitiõe dei. Nec putem9 fratres chariſſimi q2 bñficium
pſtam9 deo:q2 dixim9 pciũ nos dare quodãmõ. Nõ enim
vñ augeat̃ ille damus: q ꝛ te ipſo integer ē:ꝛ te redeũte in
teger manet:paratus videre vt beatificet ↄuerſos:et aduer-
ſos puniat cecitate. Qui enĩ ſe auertit a lumīe vbo.i.a deo:
iã cec9 efficit̃. Nõdũ ſētit penã ſed iã hꝫ. Itaqꝫ vbũ dei fra
tres chariſſimi incorpaliter/ inuiolabiliter/ incõmutabilit̃/
ſine tpali natiuitate:natũ tñ itelligam9 a deo. Putam9ne
poſſum9 aliq mõ pſuadere qbuſdã ifidelib9 non abhorrere
a vbo qd dr̃ a nobis fide catholica q ↄtra ē arrianis :a qb9
eccl̃a dei ſepe tētata eſt:cũ carnales hoïes facilius illud ac
cipiũt qd videre ↄſueuerũt? Auſi ſũt eĩ qdã dicere. Maior
ē pr̃ filio ꝛ pcedit eũ tpe.i.maior ē filio pr̃:ꝛ minor ē patre
filius:ꝛ a pr̃e ĩ tpe pcedit. Et ſic diſputãt. Si nat9 ē:vtiqꝫ
erat pr̃ anq̃ filius illi eēt nat9. Attēdite. Adſit nobis adiu
uãtibus orõnibus vr̃is ꝛ pia intētiõe accipe cupiētib9 qd
ipſe donauerit:qd ipſe ſuggeſſerit. Adſit nobis vt poſſimus
quoq mõ explicare qd cepimus. Tñ frēs ante dico. Si nõ
potuero ego explicare:nõ rõnē putetis ſꝫ hoïem defeciſſe.
Itaqꝫ vos hortor ꝛ depcor vt oret;:adſit mĩa dei:ꝛ ita rē a
nobis dici faciat/ vt vos exaudire opꝫ:ꝛ nos dicere. Hoc
D ꝙ illi dicũt. Si filius dei eſt:natus ē. Hoc fatemur. Nõ enĩ
eēt filius ſi natus nõ eēt. Manifeſtũ eſt:admittit fides:ap-
probat eccl̃a catholica/ verũ eſt. Adiũgũt deinde. Si na-
tus eſt patri filius:erat par anq̃ filius ei naſceret̃. Hoc re-
ſpuit fides:rſpuũt aures catholice. Anathematizat̃:extra
eſt q h ſapit:nõ ptinet ad pticipationē ſocietatēqꝫ ſancto-
rũ. Ergo ait. Rõnē mihi redde:quõ ꝛ fili9 potuit naſci pr̃i
ꝛ coeu9 ei eē a q natus ē? Et qd faciem9 fratres:qñ carnali
b9 iſta ſpiritalia intimam9:ſi tñ ꝛ noſipſi nõ carnales ſum9:
qñ carnalib9 iſta ſpiritalia ĩſinuam9:hoïe aſſuefacto nati-
uitate terrena:ꝛ vidēti iſti9 creature ordinē:vbi ſucceſſus
ꝛ deceſſus:gignētes ꝛ genitos etate diſtinguit? Poſt pa-
trē enĩ naſcit̃ filius:patri vtiqꝫ morituro ſucceſſurus. Hoc
ĩ hoïbus:h ĩ alijs animãtibus inuenimus:parentes priores
tpe:filios tpe poſteriores. Hac ↄſuetudīe vidēdi:carnalia
trãſferre illi ad ſpiritalia cupiũt:ꝛ intētiõe carnaliũ facili9
ſeducũtur. Nõ eĩ rõ audiētiũ ſeqtur talia pdicãtes ſꝫ ↄſue
tudo q etiã inuoluit eos vt talia pdicarēt. Et qd faciem9
nos? Silebimus? Utinã liceret. Forſitã enĩ ſilendo aliqd
dignũ de re ineffabili cogitaret̃. Nã qcqd põt fari:non eſt
ij. Cor.xij ineffabile. Ineffabilis eſt aũt deus. Si eĩ raptũ ſe dic̃ vſqꝫ
in tertiũ celũ:apl̃s paul9:ꝛ dicit ſe audiſſe ineffabilia vba:
qꝫ:omagis ipſe ieffabilis q talia demõſtrauit q fari nõ poſ-
ſit. cui demõſtrata ſũt? Itaqꝫ fratres:melius erat ſi poſſe-
mus tacere ꝛ dicere. Hoc hꝫ fides:ſic credim9. Nõ potes
cape:puulus es:patienter tolerãdũ donec pēnas nutrias:
ne cũ volare ĩplumis volueris:nõ ſit illa aura libtatis/ ſꝫ ca
ſus temeritatis. Quid illi ↄ? O ſi haberet qd diceret:dice-
ret mihi. Deficiēti iſta excuſatio ē. Uictus eſt:neſcit q rñ-
dere nõ vult. Ille cui h dicit̃:ſi nõ rñdeat:ꝛ in ſeipſo vict9
nõ ē:vincit̃ tñ ĩ titubãtib9 fr̃ibus. Audiũt enĩ frēs infirmi
ꝛ putãt reuera nõ eē qd dicat̃:ꝛ forſitan verũ putãt nõ eſſe
qd dicat̃:nõ tñ nõ eē qd ſentiat̃. Hõ eĩ nihil põt dicere:qd
nõ etiã ſentire poſſit. Põt etiã aliqs ſentire:qd dicere non
poſſit. Tñ ſuata illi9 maieſtatis ineffabilitate: ne cũ aliqs
ſimilitudines ↄ illos dederimus:putet nos aliqs p iſtas ſi
militudines iã puenisse ad id qd nec dici nec cogitari põt
E certe a paruulis. Et ſi põt ab aliqbus maiorib9:põt ex par
te:põt in enigmate:põt p ſpeculũ nõdũ autē facie ad faciē.
Dein9 et nos aliquas ſilitudines aduerſus illos vnde illi
refellantur:nõ vnde illud capiat̃. Etenĩ cũ dicimus valde
poſſe fieri:poſſe intelligi:vt ꝛ natus ſit et coetern9 ſit ei a q
natus eſt:vt h refellãt ꝛ qſi falſum eē demõſtrēt:ſilitudies
nobis dãt. Uñ? De creatura:ꝛ dicũt nobis. Hõ vtiqꝫ erat
anteqꝫ gñaret filiũ:maior eſt filio ſuo. Et equus erat anqꝫ
generaret filiũ:ꝛ ouis ꝛ cetera aialia. Silitudies adhibet
de creaturis. Quid? Nobis laborãdũ eſt vt ꝛ nobis inue-
niam9 ſilitudines earũ rerũ qs aſtruim9? Quid ſi nõ inue-
nirē? Nõ recte poſſem dicere:natiuitas creatoris fortaſſe
ſilitudinē in creatura nõ hꝫ? Quãto enĩ ſupat ea q ſunt hic
in eo qd ibi eſt:tãto ſuperat ea q hic naſcunt̃ ĩ eo qd ibi na
tus eſt. Oĩa p deũ hic ſunt. Et qd tñ eſt comparãdũ deo?
Sic oĩa q hic naſcunt̃:illo efficiēte naſcunt̃. Et ſic forſitã
nõ inuenit̃ aliq ſilitudo natiuitatis ei9:quõ non inuenit̃ et
ſubſtantie ei9 ꝛ ĩmutabilitatis diuinitatis maieſtatis eius
Quid enĩ ſile hic inueniri põt? Si q forſitan nec natiuitatī
ſilitudo inueniat̃:nũqd inde oppſſus ſum:q2 nõ inueni ſili-
tudines:creatori oĩm in creatura:cupiēs inuenire qd eſſet
ſimile creatori? Et reuera fratres nõ ſũ inuētur9 tpales ſi-
militudines qs eternitati poſſim cõpare. Sed ꝛ tu qs inue
niſti:qd ſũt? Quid eĩ inueniſti? Q2 pr̃ maior eſt tpe qꝫ fili9:ꝛ
ꝛ tõ vis vt fili9 dei tpe minor ſit qꝫ pr̃ etern9:q2 inueniſti mi
norē filiũ pr̃i tpali. Da mihi eternũ patrē hic:ꝛ inueniſti ſi-
militudinē. Filiũ minorē inuenis patre in tpe:filiũ tpalem
minorē patre tpali. Nũqd inueniſti mihi filiũ tpalē mino
rē eterno patri? Q2 q in eternitate ſtabilitas eſt:in tpe aũt
varietas. In eternitate oĩa ſtãt:ĩ tpe alia accedũt:alia ſuc
cedũt:potes inuenire filiũ in varietate tpis:ſuccedēt patri
q2 etiã patri ſuo ipſe ſucceſſit nõ eterno patri tpalis. Quid er
go poſſum9 fratres mei ĩ creatura inuenire coeternũ: qñ ĩ
creatura nihil inuenim9 eternũ? Inueni eternũ patrē ĩ crea
tura:ꝛ inuenio coeternũ filiũ. Si aũt nõ inuenis eternũ: et
vincũt ĩ tpe:ſufficit vt ad ſilitudinē inueniam9 coeuũ. Aliud
eſt eñ coeternũ: aliud coeuũ. Coeuos qtidie dicim9 eos:q
eãdē hñt menſurã tpm. Nõ alter ab altero pcedit̃ tēpore:
ambos tñ eē cepimus qs dicimus coeuos. Si potuerim9
inuenire coeuum qd naſcit̃ ei a q naſcit̃:ſi poſſunt inueniri
coeua duo generans ꝛ gñatus:h inuenim9 coeua:ibi intel-
ligimus coetna. Si h inuenero genitũ ex eo eē cepiſſe ex q
cepit gñator:intelligim9 certe filiũ dei ex eo eſſe nõ cepiſſe
ex q nõ cepit gñator. Ecce fortaſſe fratres inuenim9 aliqd ĩ
creatura qd de alia renaſcat̃:ꝛ tñ ex eo tpe eē incipiat ex q
cepit illud vñ naſcit̃:h ex eo ex q illud cepit:illud ex eo ex q
illud nõ cepit. Hoc q coeuũ: illud coeternũ. Arbitror ſan-
ctitatē veſtrã iã intellexiſſe qd dico nõ poſſe cõparari tpa-
lia eternis:ſed poſſe ex aliq tenui ꝛ parua ſilitudine coeua
coeternis. Inueniam9 itaqꝫ coeua:ꝛ de ſcripturī admonea
mur ad has ſilitudines. Legimus in ſcripturis de ipſa ſa Sap.vij.
piētia. Cãdor eſt enĩ lucis eterne. Itē legim9. Speculũ ſi- vbi ſupra.
ne macula dei maieſtatis. Ipſa ſapiētia dicta ē. Cãdor ē
eñ lucī etne. Dicta eſt ymago pr̃is. Hinc capiam9 ſilitudi
nē:vt inueniam9 coeua ex qb9 itelligam9 coetna. O arriane
ſi inuenero genitorē non pcedere tpaliter illud qd genuit:ſi
genitũ nõ eē minorē tpe illo a q gñatus ē:iuſtũ eſt vt cõce-
das mihi poſſe iſta coeterna inuenire ĩ creatore: qñ coeua
ĩ creatura inueniri potuerit. Iã qdē aliqbus fratribus hoc F
occurrere puto. Nã puenerũt aliq ex q dixi. Cãdor eſt enĩ
lucis etne. Ignis eñ lucē fundit:lux ab igne fundit̃. Quid
a q exiſtat ſi qramus qtidie cũ lucernã accēdimus admo-
nemur rei cuiuſdam inuiſibilis ꝛ inenarrabilis:vt lucerna
aliq intelligētie noſtre in iſta nocte ſeculi poſſit attēdi. At-
tēde eũ q lucernã accēdit. Nõ accēſa lucerna nõdum eſt
ignis nõdũ ē et fulgur q ab igne exit. Interrogo aũt ego
ꝛ dico. Fulgur ab igne exiſtit:an ignis a fulgure? Oĩs aĩa
mihi rñdet (voluit eĩ de9 ĩſeminare oĩ aĩe initia intellect9:
initia ſapiētie.) Oĩs mihi aĩa rñdet ꝛ nēo dubitat ꝙ ſplen
dor ille de igne exiſtit:nõ ignis de ſplēdore. Ponamus q
ignē patrē illi9 ſplendoris:q2 iã plocuti ſum9 coeua nos q-
rere:nõ coeterna. Si lucernã accēdere cupio:nõdũ eſt ibi
ignis:nondũ ꝛ ille ſplēdor. Mox aũt vt accēdero:ſil̃ cum
igne ꝛ ſplēdor exiſtit. Da mihi h ignē ſine ſplendore:ꝛ cre-
do tibi patrē fuiſſe ſine filio. Attēdite. Dicta ē vt tanta res
potuit a nobis dici. Dño adiuuãte ītētionē orõnis vr̃e et
pparationē cordis vr̃i excepiſtī:qꝫtũ cape potuiſtī. Illa tñ

ineffabilia ſunt. Nihil dignū putetis dictū: vel eo ipſo quo coeuis coeterna cōparant: tēpalia ſemp manētib⁹: extinguibilia incōparabilib⁹. Sed qꝛ dict⁹ ē fili⁹ ⁊ ymago patris: accipiam⁹ ⁊ aliquā ſiſitudinē hinc in reb⁹ lōge differētib⁹ vt ꝓlocuti ſum⁹. Imago exiſtit de ſpeculo hoīs intuentis ſpeculū. Nō nobis pōt ſuffragari ad euidētiā rei hui⁹ quā explicare vtcūqꝫ conamur. Etenī dr mihi. Ille q̄ attendit ſpeculū iā vtiqꝫ erat: etiā nat⁹ erat. Exiſtit imago vt aſpector extiterit. Nā ille q̄ inſpicit erat: ⁊ antequā accederet ad ſpeculū. Quid ḡ inueniemus vñ poſſimus eruere talem ſimilitudinē: ſicut eruim⁹ de igne ⁊ ſplēdore? Faciam⁹ ħ aio Facile noſtis quēadmodū aq̄ corpoꝝ ſepe reddat imagines. Hoc dicimus: qñ q̄ſqꝫ vel trāſit ſup aquā vel ſtat: videt ibi imaginē ſuā. Ponam⁹ ḡ aliq̄d ſup aquā natū: vel virgultū aut herbā: nōne cū imagine ſua naſcit? Mox vt īcipit exiſtere: incipit cū illo exiſtere imago ei⁹: non ꝑcedit naſcēdo imaginē ſuā: nō mihi oſtēdit natū eē aliq̄d ſuper aquā: ⁊ poſtea apparuiſſe imaginē ei⁹: cū illud ſine imagine pri⁹ nō apparuiſſet: ſed naſcit cū imagine ſua: ⁊ tñ imago ab illo: nō illud ab imagine. Naſcit ḡ cū imagine ſua: ⁊ ſimul eſſe incipiūt virgultū ⁊ imago eius. Nūq̄d nō fateris imaginē eſſe de illo virgulto: non virgultū de imagine? Genitā ḡ de virgulto illo cōfiteris imaginē. Itaqꝫ ⁊ generās et qđ genitū eſt ſimul eſſe ceperūt. Ergo coeua ſūt: ſi ſemp virgultū: ſemp et imago de virgulto. Qđ autē de alio eſt: vtiqꝫ natū ē. Poteſt ḡ ſemp eſſe generās: ⁊ ſemp cū illo qđ de illo natū eſt. Ibi enī eſtuabamur: ibi laborabamus: quō intelligeret ſempiterna natiuitas. Ergo fili⁹ dei ſm ħ dr qđ pater eſt qđ hꝫ de q̄ ſit: nō ſm qꝛ prior eēt pr̄ ⁊ poſtea filius. Semp pater: ſemp fili⁹ de patre. Et qꝛ q̄cq̄d de aliq̄ ē: natū eſt. Semp igit fili⁹ nat⁹: ſemp pater: ſemp imago de illo: quō imago illa virgulti: ⁊ de virgulto nata ē: ⁊ ſi ſemp virgultū: ſp nata eēt ⁊ imago ꝺ virgulto. Nō potuiſti inuenire coeterna genita eternis genitorib⁹: ⁊ inueniſti coeua nata tēpalib⁹ gignētib⁹. Intelligo coeternū filiū natū eterno gignēti. Qđ enī eſt tēpali coeuū: ħ eſt eterno coeternum.
b Hinc etiā eſt modicū qđ aduertatꝭ fratres ꝓpter blaſphemias. Semp enī dr. Ecce dediſti ſiſitudines: ſed ſplēdor q̄ fundit de igne min⁹ lucet quā ipſe ignis: ⁊ imago virgulti minus vtiqꝫ hꝫ ꝓprietatē quā illud virgultū vñ imago eſt. Habēt iſtā ſiſitudinē: ſed nō hñt oīmodo eq̄litatē: qꝛ nō videntur eſſe eiuſdē ſubſtātie? Quid ḡ dicemus? Ecce intellexi eternū patrē: intellexi coeternū filiū. Tñ ſicut effuſum ſplēdorē min⁹ lucentē igne: aut ſicut effuſam imaginē min⁹ quā virgultū exiſtētē dicim⁹? Nō. Sed eq̄litas oīmoda ē. Nō credo ait: qꝛ nō inueniſti ſiſitudinē: ſꝫ credo apl'o: q̄ potuit
Phil.ij. videre qđ dixi. Ait ei. Nō rapinā arbitrat⁹ ē eē eq̄lis deo. Eq̄litas oīmō ꝯtūgit. Et q̄d dixit? Non rapinā. Quare? Qꝛ illđ eſt rapina qđ alienū eſt. Tñ ex iſtis duab⁹ collationib⁹ ⁊ generib⁹ duob⁹ ſiſitudinē fortaſſis inuenimus ī creatura: quō intelligam⁹ filiū coeternū patri: ⁊ nequaquā minorē. Sed nō illđ poſſumus inuenire in vno gñe ſiſitudinem. Iūgam⁹ ambo genera: vnū vñ ipi dāt ſiſitudines: ⁊ alterū vnde nos dedim⁹. Dederūt enī ſiſitudines illi ex his q̄ naſcunt in tpe ⁊ precedunt tpe ab eis a qb⁹ naſcunt: ſicut hō de hoīe. Maior ille tpe prior nat⁹: ſꝫ tñ hō et homo id eſt eiuſdē ſubſtātie. Hō enī hoīem generat: et equus equū: et pec⁹ pecudē. Ad eandē ſubſtātiā generat iſta: ſed non ad id tp̄s. Diuerſa ſunt tp̄a: ſed nō ſunt diuerſa natura. Quid ergo hic laudam⁹ in iſta natiuitate? Certe eq̄litatē nature. Quid aūt deeſt? Equalitas tp̄is. Teneam⁹ ħ vnū qđ laudat: id eſt eq̄litatē nature. In illo aūt gñe ſiſitudinū quod nos dedim⁹ de ſplēdore ignis: ⁊ de imagine virgulti eq̄litatē nature nō īuenis: īuenis coeuitatē. Quid hic laudam⁹? Coeuitatē. Quid deeſt? Eq̄litas nature. Cōiūge q̄ laudaſ In creaturis ei deeſt aliq̄d qđ laudas: ī creatore deeſſe nihil pōt: qꝛ qđ inuenis ī creatura: a creatore artifice ꝓceſſit. Quid ergo in coeuis? Nōne hoc deo dādū qđ ibi laudas? Qđ autē deeſt nō tribuēdū maieſtati: in qua null⁹ defect⁹ ē. Ecce offero tibi genitis coeua gignētia. Laudas ibi coeuitatē: ſed diſparilitatē reprehēdis. Qđ reprehēdis noli tribuere deo: qđ laudas tribue. Et tribuis illi ex iſto gñe ſimilitudinū ꝓ coeuitate coeternitatē: ⁊ coetern⁹ ſit natus cū eo a quo natus ſit. De alio autē ſimilitudinū genere q̄ ⁊ ipſa creatura dei eſt ⁊ dꝫ laudare creatorē: q̄d ibi laudas? Equalitatē nature. Iam ꝓpter illā diſtinctionē dederas coeternitatē: da ꝓpter iſtā eq̄litatē: ⁊ ꝑfecta natiuitas eiuſdē ſubſtātie. Quid ei dementi⁹ fratres mei quā vt in aliq̄ laudē creaturā qđ nō ſit in creatore? Laudo in hoīe eq̄litatē nature: ⁊ non credo in eo q̄ fecit hominē? Qđ de hoīe natū eſt hō eſt: ⁊ qđ de deo natū eſt nō id erit qđ ille de q̄ natū ē? Laudēt ḡ creatorē oīa opa ſua. Inuenio ħ coeuū: cognoſco ibi coeternū. Hic eq̄litatē inuenio nature: ibi intelligo equalitatē ſubſtātie. Totū ḡ ibi: qđ hic ex partibus ſingulis ⁊ reb⁹ ſingulis inuenit. Totū ḡ ſimul ⁊ nō ħ ſolū qđ in creaturis totū inuenio ibi: ſꝫ tāquā ī creatore: quāto ampli⁹ qđ hec viſibilia: illa inuiſibilia: hec tēpalia: illa eterna hec cōmutabilia: illa incōmutabilia: hec corruptibilia: illa īcorruptibilia. Poſtremo in hoīe ipō ea q̄ inuenim⁹ hō ⁊ homo duo hoīes ſunt: ibi pater ⁊ fili⁹ vn⁹ de⁹. Dño deo nr̄o b
grās ago inenarrabiles: qꝛ ex ħ loco ſcrupuloſiſſimo ⁊ laborioſiſſimo infirmitatē meā liberare dignatus ē: petentibus vobis. Ante oīa tñ ſuate ħ quicq̄d de creatura potuimus colligere: aut ſenſu corpis: aut cogitatiōe animi: inenarrabiliter trāſcēdere creatorē. Sed vis illū mēte cōtingere: purga mētē: purga cor tuū. Mūdū fac oculū. vñ illđ
q̄cq̄d eſt poſſit attingi. Mūdū fac oculū cordis. Beati eīn Mat.v.
mūdo corde: qm̄ ipi deū videbūt. Nō aūt mūdato corde: q̄d potuit miſericordi⁹ ꝓcurari aut donari ab eo: niſi vt illđ ꝟbū de q̄ tāta ⁊ tam multa dixim⁹ ⁊ nihil dignū diximus: niſi vt illud ꝟbū p qđ facta ſūt oīa fieret qꝛ nos ſumus: vt attingere poſſim⁹ illud qꝛ nō ſumus? Nō enī de⁹ ſumus: ſꝫ poſſumus mēte vel cordis acie interiore videre deū. Peccatis acies nr̄e obtrite: obtuſe: infirmitate delecte cupiunt videre: ſꝫ ī ſpe ſum⁹ in re nōdū ſumus. Filii dei ſum⁹. Hoc
ait iohannes q̄ ait. In ꝑncipio erat ꝟbū/ ⁊ ꝟbū erat apud Ioh.j.
deū: ⁊ de⁹ erat ꝟbū: q̄ ſupra pect⁹ dñi diſcūbebat: q̄ ſecreta Ioh.xiij.
iſta de ſinu illius cordis hauriebat. Ipe ait. Dilectiſſimi fi j.Ioh.iij.
lij dei ſum⁹: ⁊ nōdū apparuit q̄d erim⁹. Scimus qꝛ cū apparuerit ſimiles ei erim⁹: qm̄ videbim⁹ eū ſicuti eſt. Hoc nobis ꝓmittit. Sed vt ꝑueniamus ſi nōdū poſſum⁹ ꝟbū videre dñi: audiamus ꝟbū carnē/ qꝛ carnales facti ſum⁹: audiamus ꝟbū carnē factū. Ideo eīn venit: iō ſuſcepit infirmitatē noſtrā vt poſſis firmā locutionē cape dei portātis infirmitatē tuā. Et vere dictū eſt lac. Lac eīn dat puulis: vt cibū ſapiētie dei maiorib⁹. Lactare patienter: vt auide paſcaris. Quō eīn fit ēt lac q̄ lactant infantes? Nōne eſca erat in mēſa? Sꝫ īualid⁹ ē īfans ad comedēdā eſcā: que in mēſa eſt. Quid facit mulier? Incarnat eſcā: ⁊ cōficit lac de ipſa. Cōficit nobis qđ cape poſſim⁹. Sic ꝟbū caro factū eſt: vt lacte puuli nutriremur: q̄ ad cibū q̄dē eramus infantes. Verū ħ intereſt qꝛ qñ cibū mater incarnatū lac facit: cibus ī lac cōuertit. Incōmutabilr autē manēs ꝟbū carnē aſſumpſit: vt eēt quodāmō ꝯtextū. Quid eſt: nō corrupit Nō cōmutauit vt p habitū tuū tibi loqueret: nō in hoīem trāſmutat⁹ atqꝫ ꝯuerſus. Incōuertibilis eīn ⁊ incōmutabilis ⁊ oīno inuiolabilis manēs: fact⁹ eſt qđ tu ad te: qđ ipſe ad patrē. Ipe enī infirmis q̄d dicit vt poſſint recuprato viſu ꝟbū ex aliq̄ pte attingere: p qđ facta ſūt oīa? Venite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati eſtis: ⁊ ego reficiam vos.
Tollite iugū meū ſup vos: ⁊ diſcite a me qꝛ mitis ſum ⁊ hu Mat.xj.
milis corde. Quid mgr̄ fili⁹ dei: ſapiētia dei p quē facta ſūt oīa cōcionat? Vocat hūanū gen⁹ ⁊ dr. Venite ad me oēs q̄ laboratꝭ ⁊ diſcite a me. Putabas forte dicturā ſapiētiā dei. Diſcite quō celos feci ⁊ aſtra. Oīa ēt ī me anteqꝫ fierent
nūerata erāt: quō ī ꝟtute rōnū īcōmutabiliū ēt capilli vr̄i Mat.x.
nūerati ſūt. Hec putabas ⁊ talia eē dicturā? Nō. Sꝫ pri⁹ illud. Qm̄ mitis ſū ⁊ humilis corde. Ecce qđ capiatis: videte fratres: certe parū ē. Ad magna nos tēdimus: parua capiam⁹: ⁊ magni erim⁹. Vis capere celſitudinē dei: cape pri⁹ hūilitatē dei. Dignare eē hūilis ꝓpter te: qꝛ de⁹ dignatus ē hūilis eē ꝓpter eūdē te: nō enī ꝓpter ſe. Cape ḡ humilitatē xp̄i: diſce humilis eē: noli ſupbire. Confitere infirmitatē tuā: iace patiēter ante medicū. Cū ceperis hūilitatē ei⁹: ſurgis cū illo: nō q̄ſi ⁊ ipe ſurgat ſm qđ ꝟbū eſt: ſed tu poti⁹ vt magis magiſqꝫ a te capiat. Intelligebas prio titubāter atqꝫ heſitāter: itelligis poſtea certius ⁊ clarius. Nō ille creſcit: ſed tu ꝓficꝭ: ⁊ quaſi tecū videt ſurgere. Sic

est fratres. Credite preceptis dei:⁊ facite illa:⁊ donabit vo
bis robur intelligētie. Nō ꝑſumatis ⁊ quaſi anteponatis
ſcientiā precepto dei:ne inferiores nō ſolidiores remanea
tis. Arborē attēdite. Petit ima prius vt ſurſum excreſcat
Figit radicē in humili vt verticē tēdat ad celū. Nūqđ niti
tur niſi ab humilitate tua? Itē ſine charitate:ſine humilita
te vis excelſa ꝯprehēdere:ſine radice auras petis. Ruina
eſt iſta:nō incremētū. Habitante chriſto per fidem in cor
dibus veſtris in charitate radicamini atqꝫ fundamini: vt
impleamini in omnem plenitudinē dei.

¶ De eo qđ ſcriptū ē in euāgelio ſm eundē. In mūdo erat ⁊ mūdꝰ per ip̄m factus eſt:et mūdus eum nō cognouit. Sermo. xxxix. In quo nos ad monet ꝑatos eē ad expectādū nouiſſima ⁊c.

A Dominꝰ nr̄ ieſus xp̄s ⁊ venit ad homīes ⁊ abſceſ
ſit ab hoībꝰ ⁊ vēturꝰ ē ad hoīes. Et tñ hic erat qñ
venit:nec receſſit qñ abſceſſit:⁊ ad eos vēturꝰ eſt
Matthei. qbꝰ dixit. Ecce ego vobiſcū ſum oībꝰ diebꝰ vſqꝫ
xxviij. ad cōſūmationē ſeculi. Scđm formā ꝗ̄ ſerui quā ſuſcepit
Rom. vj. ꝓ nobis:quodā tp̄e natꝰ eſt:occiſus ē ⁊ reſurrexit: et iā nō
morit̄:nec mors illi vltra nō dn̄abit̄. Scđm diuinitatē aūt
Joh. j. q̄ eq̄lis eſt prī:[in hoc mūdo erat:⁊ mūdus ꝑ ip̄m factus eſt:
⁊ mūdus ip̄m non cognouit.] De hoc audiſtis mō euāge
liū qđ monuerit nos vel admonuerit:cautos nos faciēs:⁊
volēs eē expeditos ⁊ ꝑatos ad expectādum nouiſſima:vt
poſt nouiſſima q̄ ſūt in hoc ſeculo metuēda ſuccedat reqes q̄
nō hꝫ finē:btī q̄ ꝑticipes facti fuerit. Erūt aūt tūc ſecuri:q̄
mō nō ſūt ſecuri:⁊ itex tūc timebūt:q̄ mō timere nolūt. Ad
hāc expectationē ⁊ ꝓpter hāc ſpē xp̄iani facti ſumus. Nō
ne ſpes noſtra nō eſt de ſeculo? Nō amemꝰ ſeculū. Ab amo
re ſeculi huiꝰ vocati ſumꝰ: vt aliud ſeculū ſperemꝰ ⁊ diliga
mus. In hoc abſtinere nos debemꝰ:ab oībꝰ illicitis cōcu
piſcētijs:hoc eſt lūbos accintos hr̄e debemus:⁊ feruere ⁊ lu
cere in operibꝰ bonis:hoc eſt lucernas ardētes in manibus
Mat. v. hr̄e. Dixit eī ip̄e dn̄s diſcipulis ſuis alio loco euāgelij. Ne
mo accēdit lucernā ⁊ ponit eā ſub modio:ſꝫ ſup cādelabrū
vt luceat oībꝰ q̄ i domo ſūt. Et vt oſtēderet vn̄ dicebat:ſub
vbi ſ. iecit ait. Sic luceat lux vr̄a corā hoībꝰ vt videāt bona fa
na facta vr̄a:et glorificēt patrē veſtrū q̄ in celis eſt. Ideo
lūbos nr̄os accinctos eē voluit ⁊ lucernas ardētes. Quid
eſt lumbos accinctos? Declina a malo. Quid eſt lucere?
Quid eſt lucernas ardētes hr̄e? Hoc ē ⁊ fac bonū. Quid
Lu. xij eſt qđ adiūxit ⁊ ait. Et vos ſimiles eſtote hoībꝰ expectan
tibꝰ dn̄m ſuū qñ reuertat̄ a nuptijs:niſi qđ in illo pſalmo
ſequit̄. Inq̄re pacē ⁊ pſeq̄re eā? Hec tria:hoc eſt abſtinen
tia a malo:⁊ opatio boni:⁊ ſpes p̄mij eterni cōmemorata
Act. xxiiij ſūt in actibꝰ aploꝝ:vbi ſcp̄tū eſt. Qꝛ docebat eos paulꝰ de
Luc. xij. cōtinētia:q̄ eſt ſpes vite eterne. Ad cōtinētiā ꝑtinet. Sint
lūbi vr̄i accincti. Ad iuſticiā ꝑtiet. Et lucerne ardētes. Ad
expectationē dn̄i ꝑtinet. Que eſt ſpes vite eterne. Ergo de
clina a malo:hec eſt ꝯtinētia:hic ſunt lūbi accincti. Et fac
bonū:hec eſt iuſtitia: he ſūt lucerne ardētes. Quere pacē
et ſeq̄re eā:hec ē expectatio futuri ſeculi. Ergo ſiles eſtote
hoībꝰ expectātibꝰ dn̄m ſuum:qñ veniat a nuptijs. Hn̄tes
B aūt iſta ꝑcepta ⁊ ꝓmiſſa:qđ q̄rimꝰ i terra dies bonos: vbi
eos iuenire nō poſſumꝰ? Scio eī qꝛ eos q̄ritis qñ aut egro
tatis aut i tribulatiōibꝰ eſtiſ q̄ abūdāt i hoc ſc̄lo:qm̄ qñ etas
ꝯgit ad finē:⁊ ſenex plenꝰ ē q̄rel̄ ⁊ nullis gaudijs:iter oēs
tribulatiōes qbꝰ cōterit̄ genꝰ hūanū nō querūt hoīes niſi
dies bonos:⁊ vitā volūt lōgā quā hic hr̄e nō poſſūt:qꝛ i lo
ga hoīs vita tāta breuitate ꝯſtrigit̄ ad vniuerſi ſeculi illiꝰ
latitudinē:q̄ſi ſi vna gutta ad vniuerſū mare comparetur.
Quid ꝗ̄ ē vita hoīs:etiā illa q̄ lōga dr̄? Lōgā vitā dicūt q̄
in ſeculo iſto breuis eſt:⁊ ſicut dixi:abūdāt gemitꝰ vſqꝫ ad
decrepitā ſenectutē. Hoc totū modicū ⁊ breue ē:⁊ tñ quō
q̄rit̄ ab hoībꝰ:quāta diligētia:quāto labore:quanta cura:
quāta vigilātia:quāto ope q̄rūt hoīes vt diu hic viuāt et
ſeneſcant? Ip̄m aūt diu viuere:qđ ē aliud niſi ad finē cur
rere? Habuiſti heſternū diē:hr̄e vis ⁊ craſtinū diē. Sꝫ cū
dies iſte trāſierit ⁊ craſtinꝰ:minꝰ illū habes. Ideo optas
vt luceſcat dies:vt ꝓpiquet tibi q̄ tu nō vis ꝑuenire. Exhi
bes aliquā ſolēnitatē amicis tuis:audis ibi a bn̄ optātibꝰ
dr̄ tibi:m̄ltos ānos viuas:⁊ veniat qđ illi dixerūt. Quid?
Vt veniāt anni ⁊ anni:⁊ nō vis vt veniat finis annorū. Stu
dia tua cōtraria ſūt? Ambulare vis:⁊ ꝑuenire nō vis. Verū
tñ vt dixi ſi tāta cura ineſt hoībus vt quotidianis magnis
ꝑpetuiſqꝫ laboribꝰ cupiāt vt tardius moriant̄:quāta cura
agēdū ē vt nūqꝫ moriant̄? Inde nemo vult cogitare. Quo
tidie q̄runt̄ in iſto ſeculo dies boni vbi nō inueniunt̄:⁊ nēo
vult ſic viuere vt illuc ꝑueniat vbi iueniūt̄. Ideo eadē ſcri
ptura admonet ⁊ dicit. Quis ē hō q̄ vult vitā:⁊ diligit dies Pſ. xxxiij.
videre bonos? Sic interrogauit ſcp̄tura vt ſciret qđ illic
rn̄deret̄:ſciēs ꝙ oēs hoīes vitā q̄rerēt et dies bonos. Pro
deſiderio ip̄orū iterrogauit:tanqꝫ ſibi de oīm corde reſpō
deret̄. Ego volo. Sic dixit. Quis ē hō q̄ vult vitā ⁊ dili
git dies videre bonos? Queadmodū etiā iſta hora q̄ vobiſ
loquor:cū audiſtis me dixiſſe. Quis ē hō q̄ vult vitā: et di
ligit dies videre bonos:oēs reſpōdiſtiſ in corde vr̄o. Ego
Nā et ego q̄ vobiſcū loquor:vitā volo ⁊ dies bonos. Qđ q̄
ritis vos:hoc q̄ro ⁊ ego. Quō ſi aurū nobis oībꝰ eſſet neceſ
ſariū:⁊ ego ad aurū vna vobiſcū ꝑuenire volēs:⁊ eſſet alicu
bi i agro veſtro i loco vr̄e poteſtatis ſubdito:⁊ viderē vos
q̄rētes aurū:et dicerē vobis:qđ q̄ritis:reſponderetiſ mihi
aurū:⁊ ego vobis dicerē:aurū q̄ritis ⁊ ego aurū q̄ro:qđ q̄
ritis ⁊ ego q̄ro:ſed nō ibi q̄ritis vbi poſſumꝰ inuenire. Er
go audite me:vbi poſſumꝰ inuenire:vobis nō tollo: locum
vobis oſtēdo:imo ſeq̄mur oēs eū q̄ nouit vbi ſit qđ q̄rimꝰ
Sic ⁊ nūc:qꝛ deſideratiſ vitā ⁊ dies bonos:nō poſſumꝰ vo
bis dicere:nolite deſiderare vitā ⁊ dies bonos:ſed illud di
cimꝰ:nolite ⁊ hic q̄rere i hoc ſeculo vitā ⁊ dies bonos:vbi bo
ni eſſe nō poſſūt. Nōne vita ipſa morti ſilis eſt? Dies autem
ip̄i ꝓperātes trāſeūt:qꝛ hodiernꝰ dies heſternum excluſit.
Craſtinꝰ iō naſcit̄:vt excludat hodiernū. Ip̄i dies nō ſtāt
tu q̄re cū illis vis ſtare? Deſideriū ergo veſtrū ꝙ vitā vultiſ
et dies bonos:nō ſolū nō reprimo:ſed etiā vehemētꝰ accē
do. Prorſus q̄rite vitā:q̄rite dies bonos:ſed vbi poſſūt i C
ueniri:ibi q̄rant̄. Vultis eī audire mecū ꝯſiliū eius q̄ no
uit vbi ſint dies boni:⁊ vbi ſit vita? Audite nō a me:ſed me
cū ſimul. Ait eī nobis q̄dā. Venite filij audite me:⁊ ꝯcurra vbi ſupra.
mus ⁊ ſtemꝰ:⁊ aures erigamꝰ:⁊ corde itelligamꝰ patrem
q̄ ait. Vēite filij audite me:timorē dn̄i docebo vos. Et quā
rem vult docere:⁊ cui rei vtilis ē timor domini Sequitur.
Quis ē hō q̄ vult vitā ⁊ diligit dies videre bonos? Reſpō
demꝰ oēs. Nos volumꝰ. Quid ſequit̄ audiamꝰ. Cohibe li
guā tuam a malo:⁊ labia tua ne loquātur dolū. Modo dic
Ego tādudū qñ dicebā. Quis ē hō qui vult vitā:⁊ diligit
dies videre bonos? oēs reſpōdebamꝰ. Ego. Heia rn̄deat
mihi aliq̄s. Ego. Ergo cohibe linguā tuā a malo:⁊ labia
tua ne loquātur dolū. Dic mō. Ergo dies bonos ⁊ vitā vis
cohibere liguā tuā nō vis a malo:⁊ labia tua ne loquāt̄ do
lū? Ad mercedē alacer:ad opꝰ piger:⁊ cū nō opanti reddit̄
merces: vtinā i domo tua:vl̄ operāti mercedē reddas. Nā
ſcio qꝛ nō operāti nō reddis. Quare. Qꝛ nihil operāti nihil
debes. Et deꝰ poſuit mercedē. Quā mercedē Vitā ſi dies
bonos q̄s oēs deſideramꝰ:ad q̄s dies oēs conamur venire
Promiſſā mercedē daturꝰ eſt. Quā mercedē? Vitā ⁊ dies
bonos. Et q̄ ſūt dies boni? Vita ſine fine:reqes ſine labore
Magnā mercedē ꝓpoſuit. In tāta ꝓpoſita mercede videa
mus qđ iuſſit. Iā eī mercede tāte pollicitatiōis ⁊ amore
mercedis accenſi:paremꝰ iuſſioni eiꝰ vires nr̄as:latera:la
certos. Quaſi iuſſurus eſt onera grādia nos portare:forte
aliq̄d fodere:forte aliquā machinā erigere? Nō iuſſit tibi
rē laborioſā:ſꝫ mēbrū qđ inter oīa mēbra cito moues: ip̄ꝫ
tibi ꝑcepit. Cohibe linguā tuā a malo. Nō ē labor erigere
fabricā:⁊ labor ē tenere liguā? Cohibe linguā tuā a malo.
Noli loq̄ mēdaciū:noli loq̄ criminatiōes:noli loq̄ calūnias
noli loq̄ falſa teſtionia:noli loq̄ blaſphemias. Cohibe lin
guā tuā a malo. Vide quō iraſceris:ſi q̄s de te male loq̄t̄.
Quō iraſceris alteri qñ de te male loq̄t̄:ſic iraſcere tibi qñ
de altero male loq̄ris. Labia tua nō loquāt̄ dolū. Qđ ē itꝰ
in corde tuo:hoc dicat̄ foras. Nō aliud pectꝰ tegat:⁊ aliud
lingua ꝓferat. Declina a malo ⁊ fac bonū. Nā quō dicturꝰ
ſū ei. Veſti nudū:q̄ adhuc ſpoliare vult veſtitū? Nā q̄ pre
mit ciuē ſuū:quō habet ſuſcipere peregrinū? Ergo per or
dinē:prius declina a malo ⁊ fac bonū: priꝰ accinge lūbos
tuos:et tūc lucernā accēde. Et cū hoc feceris:ſecuros ex Luce. xij
pecta vitā ⁊ dies bonos:q̄re pacē et ſeq̄re eā:⁊ tunc bona

fronte dicens dño. Feci qđ iuſſiſti:redde qđ ꝓmiſiſti.

¶ De eo quod ſcriptū eſt in euangelio ſm eūdē de nathanael. Cum eſſes ſub arbore fici vidi te. Sermo.xl.

A Quod dictū audiuim⁹ a dño ieſu chriſto natha:
nael:ſi bñ intelligam⁹:nō ad ipm pertinet ſolū
Ipſe quippe dñs ieſus ſub ficu vidit oē gen⁹
humanū. Iſto ei loco itelligiť per arborē fici ſi:
gnificaſſe pctm̄. Nō vbiq̄ hoc ſignificat:ſꝫ hoc loco vt di:
xi:ea ſcilicet ſignificādi cōgruētia qua noſtis p̄mū hoiem
Gene.iij. qñ peccauit:folijs ficulneis fuiſſe ſubtectū. His folijs em̄
pudēda texert:quādo de peccato ſuo erubuerūt:ꝗ deus
illis mēbra:ipſi ſibi pudēda fecerūt. Nō eni erubeſcēdū eſt
de ope dei:ſed ꝯfuſionē ꝑceſſit cā peccati. Si non preceſſiſ:
ſet iniqtas:nūq̄ erubeſceret nuditas. Nudi ei erāt:ꝛ nō cō
fūdebanť. Nō eni cōmiſerāt vñ cōfūderenť. Hoc aūt qua
re dixi:vt ꝑ ficū intelligam⁹ ſignificatū eſſe pctm̄? Quid ē
ergo. Cum eſſes ſub ficu vidi te? Cū eſſes ſub pctō vidi te.
Et ad rē qdē reſpiciēs geſtā:recordat⁹ ē nathanael ſe fuiſ
ſe ſub ficu:vbi nō erat xp̄s. Nō aūt ibi erat p̄ſentia corꝑali
Sciētia ꝟo ſpiritali vbi nō ē? Et quō ſciebat ſe ſolū fuiſſe
Joh.j. ſub ficu:vbi dñs xp̄s nō erat:dixit ei. Cū eſſes ſub arbo:
re fic⁹:vidi te. Et agnouit i illo diuinitatē:ꝛ exclamauit
Tu es rex iſrľ. Dñs ait Qꝛ dixi:vidi te cū eſſes ſub arbo
re fic⁹ inde miraris:maiora horum videbis. Que ſunt iſta
maiora? Et dixit. Uidebis celū apertū:ꝛ āgelos dei aſcē
dētes ꝛ deſcēdētes ſup filiū hoīs. Recolamus veterē hi
Geñ. ſtoriā ꝯſcriptā in libro ſancto:id eſt i geneſi. Qñ iacob ob
xxviij. dormiuit lapidē ad caput poſuit:ꝛ i ſomnijs vidit ſcalā a
terra ꝑtingētē vſq̄ ad celū:ꝛ dñs incūbebat ſup eā. Ange
li aūt aſcēdebāt ꝛ deſcēdebāt ꝑ eā. Hoc vidit iacob. Som
niū hoīs nō ſcriberet:niſi magnū i illo aliquid figuraret
Deniq̄ ipſe iacob qꝛ itellexit qđ viderit:poſuit ibi lapidē
ꝛ ꝑfudit oleo. Nā agnoſcitiſ chriſma:agnoſcite ꝛ xp̄m. Ipſe
pſ.cxvij. ē eñ lapis quē reprobauerūt edificātes:ipſe fact⁹ ē in caput
Mat.xxj. āguli. Ipſe eſt lapis de q̄ ipſe dixit. Quicunq̄ offēderit in
lapidē iſtū:cōquaſſabiť:ſup quē ꝟo venerit lapis ille:cōte:
ret eū. Offendiť in iacentē:veniet aūt ſup eū. Cū aūt vene
rit de alto iudicare viuos ꝛ mortuos:ve iudeis:qꝛ cū iace
ret hūiliter xp̄s:offenderūt in eū. Nō ē dicūt hō iſte a deo:
Joh.ix. qui ſoluit ſabbatū. Si fili⁹ dei ē deſcēdat de cruce. Inſane
Mat.xv. iacet lapis:et tō rides. Sed cū rides:cecus es. Cū cec⁹ es
offēdis. Cū offendis:cōquaſſaris. Cū quaſſat⁹ fueris illo
mō iacēte:poſtea veniēte deſuꝑ ꝯtereriſ. Ergo vnxit lapidē
B iacob. Nūqd idolū fecit? Significauit:nō adorauit. Mo:
do autē iſtū nathanaelē attēdite:per cui⁹ occaſionē dñs ie
ſus exponere nobis voluit viſionē iacob. Noſtiſ q̄ i ſchola
xp̄i eruditi eſtiſ:iacob ipm eē et iſrael. Duo ſūt noīa:nā hō
Geñ.xxv. vn⁹ fuit. Primū nomē iacob qñ nat⁹ ē accepit:qđ iterpre
tatur ſupplātator. Qñ aūt illi gemini nati ſūt:prior nat⁹ ē
frater eſau.ꝛ iuenta eſt man⁹ illi⁹ minoris:maioris i pede
xvj.de Ci Tenebat pedē frī ſuo ꝑcedēti naſcēdo:poſtea ꝛ ipſe ſecut⁹
ui.dei.ca. eſt:ꝛ ꝓpter h̄ factū:qꝛ plātā tenuit fratri ſuo appellatus eſt
xxxix. iacob.i.ſupplantator. Poſtea ꝟo cū rediret de meſopota:
Ge.xxxij. mia:luctat⁹ eſt cū eo angelus i via. Que virt⁹ ꝯpari pōt an
geli et hoīs? Ergo myſteriū ē:ꝗ ſacramētū eſt:ergo ꝓphe
tia eſt:ꝗ figura ē:ergo itelligam⁹. Uidete eni etiam lucta
minis modū. Magna ſignificatio:vt ꝑualuiſſet hō āgelo.
Tenuit illū:tñ ipſe hō eū quē vicerat tenuit. Et ait illi. Nō
te dimittā:niſi bñdixeriſ mihi. Qñ victor a victo bñdicebať
xp̄s figurabať. Angel⁹ ꝗ ille q̄ itelligiť dñs ieſus:ait ad ia
cob. Iā nō vocaberiſ iacob:ſꝫ erit nomē tuū iſrael:qđ ē iter
ꝑtatū:videns deū. Deinde tetigit neruū femoris ei⁹:id eſt
latitudinē femoris ꝛ aruit ei:ꝛ fact⁹ ē claud⁹ iacob. Ipſe ē
ille vict⁹. Tātū potuit vict⁹ vt femur tāgeret:et claudū fa
Joh.x. ceret. Ergo ſi volēs vict⁹ ē. Poteſtatē em̄ habuit ponēdi
virtutē ſuā:ꝛ ptātē habuit aſſumēdi eā:iraſciť vict⁹:q̄ non
iraſciť crucifixus. Nā et bñdixit eū dicēs. Nō vocaberis
iacob:ſed iſrael. Tūc ſupplātator fact⁹ eſt:vidēs deū. Et
tetigit ſicut dixi:femur eius:ꝛ fecit eū claudicare. Attende
in iacob populū iudeorū in illa milia ſequētiū et preceden
tiū iumētū dñi:q̄ iuncti apľis adorabāt dñm ꝛ clamabant
Mat.xxj. Oſanna filio dauid:bñdict⁹ q̄ venit i noīe dñi. Ecce iacob

bñdict⁹. Iam claudus in eis remāſit:quō iudei ſunt. Lati
tudo eni femoris:ſignificat multitudinē gñis. De quibus
pſalm⁹:cū gētes credituras ꝓphetaſſet dicēs. Populus Pſ.xvij
quē nō cognoui ſeruiuit mihi:i auditu auris obediuit mihi.
Nō ibi fui et audit⁹ ſū:affui ꝛ occiſ⁹ ſū. Ppľs quē nō co:
gnoui ſeruiuit mihi:in auditu auris obediuit mihi. Igiť ſi
des ex auditu:audit⁹ aūt ꝑ verbū xp̄i. Et ſequiť. Filij alie Rom.x.
ni mētiti ſūt mihi:de iudeis. Filij alieni mentiti ſunt mihi:
filij alieni iueterauerūt:ꝛ claudicauerūt a ſemitis ſuis. Aſſi C
gnaui vobis iacob:ꝛ bñdictū ꝛ claudū. Uerū ex hac occa:
ſiōe nō ē ꝑtereūdū:qđ pōt fortaſſe ſua ſpōte vr̄m aliquē cō
mouere. Quid ſibi vult qđ ꝯmutatū ē nomē abrae aui hu:
ius iacob? Nā et ipſe abrā vocabať ꝑus:et de⁹ mutauit illi
nomē ꝛ dixit. Nō vocaberiſ abrā ſed abraā. Ex illo nō ēvo Geñ.xvij.
cat⁹ abrā. Querite in ſcripturis:ꝛ videbitiſ ſupi⁹ anteq̄ ac
ciperet aliō nomē:nō ē vocat⁹ niſi abrā:poſtea quā accepit:
nō ē vocat⁹ niſi abraā. Iſte aūt iacob qñ accepit aliud no:
mē:eadē ꝟba audiuit. Nō vocaberiſ iacob ſꝫ iſrael. Queri Geñ.xxxij
te ſcṗturas ꝛ videte qꝛ vtrūq̄ vocat⁹ ē ſemꝑ:ꝛ iacob ꝛ iſrľ.
Accepto alio noīe abraā:nō aliō ē vocat⁹ niſi abraā. Acce
pto aūt alio noīe iacob:ꝛ iacob vocat⁹ ē ꝛ iſrľ. Nomē abrae
i h̄ ſeculo explicādū fuit. Hic ē ei fact⁹ pr̄ multarū gētiū:vñ
nomē accepit. Nomē aūt iſrael ad alterꝫ ſclꝫ ꝑtinet:vbi vi:
dem⁹ deū. Ppľs aūt:ppľs xp̄ian⁹ i h̄ tpe:ꝛ iacob ē ꝛ iſrael.
Iacob i re:iſrael in ſpe. Supplātator ei fratris dꝛ ppľs mi
nor ppľi maioriſ. Nūqd nos ſupplātauimus iudeos? Sed
ſupplātatores dicimur illoꝝ:qꝛ nr̄i cā ſūt ſupplātati. Niſi
excecati eēnt:xp̄s ñ crucifigereť. Si xp̄s nō crucifigereť:
ſanguis ille ꝑcioſus nō fūdereť. Si ſanguis ille nō fūdere
tur:orbis terraꝝ nō redimereť. Qꝛ ꝗ nobis ꝓfecit cecitas
illoꝝ:iō a minore frē maior ſupplātat⁹ ē:ꝛ appellat⁹ eſt mi
nor ſupplātator. Sꝫ q̄diu h̄? Ueniet tp̄s:veniet finis ſcli
et credet tot⁹ iſrľ. Nō illi q̄ mō ſunt:ſꝫ filij ipſorū q̄ tūc erūt.
Nā mō iſti ꝑ vias ſuas ābulātes ibūt ad loca ſua:trāſibūt
ad dānationē ꝑpetuā. Qñ aūt fact⁹ fuerit vn⁹ ppľs tot⁹:ſi
et illō qđ canim⁹. Saturabor dū manifeſtabiť gľa tua. Pſ.xvj.
Dū venerit ꝓmiſſio q̄ ꝓmittiť:vt videam⁹ facie ad faciē. j.Cor.xiij
Mō videm⁹ ꝑ ſpeculū i enigmate et ex pte:qñ autē vterq̄
ppľs iā purgat⁹:iā reſuſcitat⁹ iā coronat⁹ iā i imortalē for
mā ꝛ i icorruptionē ꝑpetuā ꝯmutat⁹:videbit deū facie ad
faciē:ꝛ iā nō erit iacob:ſꝫ ſol⁹ erit iſrľ:tūc eū i pſona hui⁹
ſācti nathanael videbit dñs et dicet. Ecce vir iſraelita i q̄ Joh.j.
dolus nō eſt. Quādo audis. Ecce vir iſraelita:veniat tibi D
i mentē iſrael. Cū venerit in mentē tibi iſrael:veniat tibi i Ge.xxviij
mētē ſomniū illi⁹:i quo ſomnio ſcalā vidit a terra vſq̄ ad
celū deū ſupincūbētē:āgelos dei aſcēdētes ꝛ deſcēdētes
Hoc ſōmū vidit iacob. Poſt hoc aūt appellat⁹ ē iſrľ:id ē
poſt paululū veniēs de meſopotamia ꝛ agēs iter. Si ꝗ ia
cob vidit ſcalā:q̄ ē ꝛ iſrľ appellat⁹. Eſt aūt ꝛ nathanael iſte Joh.j.
ꝟe iſraelita i q̄ dol⁹ nō ē. Iō cū mirat⁹ eſſet qꝛ dixit ei dñs
Sub arbore fici vidi te:dixit ei. Mai⁹ his videbis. Et itē
dixit ſōniū iacob. Cui dixit? Ei quē appellauit iſraelitā:i
quo dol⁹ nō eſt. Quaſi q̄ diceret. Cui⁹ noīe te appellaui:ꝓ
ſius ſōniū i te apparebit:noli feſtiare mirari. maiora hoꝝ
videbiſ. Uidebis celū apťū ꝛ āgelos dei aſcēdētes ꝛ deſcē
dētes ad filiū hoīs? Ecce qđ vidit iacob: Ecce q̄re ꝑfudit
lapidē oleo iacob. Ecce q̄re xp̄m ꝓphetā ſignificauit:et fi
gurauit iacob. Illō ei factū ꝓphetia erat. Nūc qđ expecte
tiſ noui:qđ a me ꟊlitiſ audire itelligo. Dicā:ꝛ hoc dicaſt vt
dñs donat. Aſcēdētes ꝛ deſcēdētes āgelos ad filiū hoīs
Quō ſi deſcēdūt ad illū hic ē:ſi aſcēdūt ad illū furſū ē? Si
aūt ad illū aſcēdūt:ad illū deſcēdūt:ꝛ ſurſū ē:ꝛ h̄ ē. Nullo
pacto fieri pōt vt ad illū aſcēdāt:ꝛ ad illū deſcēdāt:niſi ꝛ
ibi ſit q̄ aſcēdūt:ꝛ hic ſit q̄ deſcēdūt. Quō ꝓbam⁹ ꝛ illic eū
eē:ꝛ hic eū eē? Rñdeat nobis paul⁹:q̄ p̄mo ſaul⁹. Ex pr⁹ ē
illō ipſe qñ p⁹ erat ꝑſecutor ꝛ poſtea fact⁹ ē ꝑdicator. Pri⁹
iacob poſtea iſrľ. Qui erat ꝛ ipſe de gñe iſrľ:de tribu bēia: Phil.iij.
min erat. In illo videam⁹ xp̄m ſurſū:xp̄m deorſum. Prio Actuū.ix.
ipſa dñi vox de celo h̄ oñdit. Saule ſaule qđ me ꝑſequeris
Nūquid paul⁹ i celū aſcēderat? Nūqd paulus lapidē ſal
tē in celū miſerat? Chriſtianos ꝑſequebať:ipſos ligabat:
ipos occidēdos trahebat:ipos vbiq̄ latētes q̄rebat:ipis
inētiſ nulla rōne pepcit. Cui ait dñs xp̄s. Saule ſaule. Uñ
clamat? De celo. Ergo ſurſū ē. Quid me ꝑſequeris? Ergo

deorſum eſt. Omnia et ſi breuiter vt potui expoſui charitati veſtre. Erogaui quod ad me pertinet: quod autem ad vos pertinet: pauperes cogitate. Conuerſi.

¶ De cõuerſione aque in vinum. Jn euangelio ſm eundem. Sermo.xlj. Jn quo pricipaliter ſuperbiam deteſtatur.

A Citis fratres: Jn chriſtū ei credētes didiciſtis
et aſſidue etiā nos miniſterio nr̄o cōmēdauim⁹
vobis: q medicina tumoris hoīs: hūilitas ē xp̄i
Eccle.x. Nō eni periſſet hō: niſi ſupbiā ſuſcepiſſet. Jnitiū
eni (ſicut dicit ſcriptura) oīs pcti ſupbia. Cōtra iniua peccati: initiū iuſticie neceſſariū fuit. Si ergo oīs pcti ſuperbia
initiū: vñ ſanaret tumor ſupbie niſi de⁹ dignaret hūilis fieri? Erubeſcat hō eſſe ſupbus: qm̄ fact⁹ ē humilis de⁹. Nā
qn̄ dicit homini vt hūiliet ſe: dedignatur: ⁊ vt velit hoīes
vindicari qn̄ ledūt: ſupbia facit. Cū humiliari dedignant
vindicari volūt: q̄ſi pena cuiq̆ ꝓdeſſe poſſit aliena. Leſ⁹ ⁊
iniuriā paſſus: vīdicari vult: de aliena pena ſibi q̄rit medica
Joh.ij. mētū: et acq̄rit grāde tormētū. Jdeo in oībus dñs xp̄s humiliari dignat⁹ ē: ꝑbēs nobis viā: ſi tn̄ dignemur ābulare
per eā. Ecce inter cetera fili⁹ virginis venit ad nuptias: q
Gen.ij. cū apud patrē eſſet īſtituit nuptias. Quō facta ē pma mulier p quā venit pctm̄ de viro ſine femina: ſic vir p quē delētū ē pctm̄ de femina ſine viro. Per illū ruim⁹: per hūc ſurgimus. Et qd in ipſis nuptijs fecit? De aq̄ vinū. Quid potenti⁹? Qui poterat talia facere: dignat⁹ ē īdigere. Qui fecit de aq̄ vinū: potuit facere ⁊ de lapidib⁹ panē. Eadē potētia erat. Sed nūc diabolus tētauit: iō xp̄s nō fecit. Scitiſ
eni qꝛ quādo tētat⁹ ē dñs xp̄s: h ei ſuggeſſit diabol⁹. Eſuriuit eni: qꝛ et hoc dignat⁹ ē: qꝛ et h ad hūilitatē ptinuit.
Eſuriuit panis ſicut deficit via: ſicut vulnerata ē ſanitas
ſicut mortua ē vita. Cū ḡ eſuriret vt noſti: ait illi tētator.
Mat.iiij. Si fili⁹ dei es. dic lapidib⁹ iſti vt panes fiāt. Et rn̄dit tētatori: docēs te rn̄dere tētatori. Ad h eni pugnat imperator
vt milites diſcāt. Quid reſpōdit? Nō ī ſolo pane viuit hō.
ſed in oī ỽbo dei. Et nō fecit de lapidib⁹ panes: q vtiq̆ ſic
potuit facere ſicut de aq̄ vinū. Eiuſdē ei potētie eſt facere
de lapide panē: ſꝫ nō fecit vt volūtatē ꝯtēneret tentatoris.
Aliť ei tētator nō vicit niſi ꝯtēnat. Et cū viciſſet diabolū
tētatorē: venerūt āgeli ⁊ miniſtrabāt ei. Qui ergo tm̄ poterat: q̄re illō nō fecit: ⁊ hoc fecit? Lege imo recole quō audiſti qn̄ fecit h: id ē de aqua vinū. Quid addidit euāgeliſta?
Joh.ij. Et crediderūt in eū diſcipuli ei⁹. Nūquid tūc diabol⁹ fuerat crediturus? Qui ḡ tāta potuit: eſuriuit: ſitiuit: fatigatus
eſt: dormiuit: cōpꝛehēſ⁹ eſt: ceſus ē: crucifixus ē: occiſus ē.
Jſta eſt via. Ambula p humilitatē vt venias ad eternitatem. De⁹ xp̄s: patria eſt q̄ imus: hō xp̄s via ē qua imus: ad
illū imus: p illū imus. Quid timem⁹ ne errem⁹? Nō receſſit a patre: ⁊ venit ad nos. Ubera ſugebat: ⁊ mūdū ꝯtiebat
Lu.ij Jn ꝓſepi iacebat: āgelos paſcebat. De⁹ et hō: idē de⁹ q hō
idē hō q deus. Sed nō vnde hō: inde deus: qꝛ verbum hō:
Joh.j. qꝛ ỽbū caro factū eſt: ⁊ de⁹ manēdo: et hoīs carnē aſſumēdo addēdo qđ nō erat: nō pdēdo qđ erat. Ergo ⁊ mō iam
paſſ⁹ p ipſā hūilitatē: iā mortuus: iā ſepult⁹: iā reſurrexit:
iā aſcendit ī celū: ibi eſt ⁊ ſedet ad dexterā patris: ſed hic ē
B egēs ī pauperib⁹ ſuis. Etiā heſterno die h ꝯmēdaui charitati vr̄e: ꝓpter illud qđ dixit nathanaeli. Mai⁹ his videbis. Dico aūt vobis: videbitiſ celū aptū: ⁊ angelos dei aſcēdētes ⁊ deſcēdētes ad filiū hoīs. Queſiuim⁹ qđ eēt: ⁊ diu
vbi ſupra. locuti ſum⁹. Nūquid ⁊ eadē hodie replicare debem⁹? Qui
affuerūt recordent. Breuiter tn̄ ꝯmemoro. Nō diceret aſcēdētes ad filiū hoīs niſi ſurſū eēt: nō diceret deſcēdētes niſi deorſū eſſet. Jpſe ſurſū. ipſe deorſum. Surſū in ſe: deorſū
in ſuis. Surſū apđ patrē: deorſū ī nobis. Uñ et vox illa ad
ſaulū. Saule ſaule qd me pſeq̄ris? Nō diceret. Saule ſaule: niſi qꝛ ſurſū erat. Surſū eū ſaulus nō pſequebať. Nō diceret qd me pſeq̄riſ: qꝛ ſurſū erat: niſi eēt ⁊ deorſū. Timete
xp̄m ſurſū: agnoſcite deorſū. Habe xp̄m ſurſum largientē
hic agnoſce īdigētē. Hic paup eſt: ibi diues ē. Qꝛ hic pau
Mat.xxv p ē xp̄s: ꝓ nobis ipſe loquiť. Eſuriui: ſitiui: nudus fui: hoſpes fui: ī carcere fui ⁊ q̄buſdā dixit: miſtraſtiſ mihi: q̄buſdā dixit: nō mihi miſtraſtis. Ecce ꝓbauim⁹ xp̄m pauperē:
xp̄s diuitē: q̄s neſcit? Et h ad ip̄as diuitias ptiebat: aquā
in vinū ỽtere. Si diues eſt q habet vinū: q̄lis diues eſt qui
facit vinū? Ergo diues ⁊ paup xp̄s. Tāq̆ deus diues: tāq̆ hō paup. Jā ⁊ ipſe hō diues aſcēdit in celū: ſedet ad dexterā pr̄is: adhuc tn̄ hic paup eſurit: ſitit/nud⁹ ē. Tu qd es
Diues an paup? Multi mihi dicunt: paup ſum: ⁊ verū dicūt. Agnoſco pauperē aliq̄d habentē: agnoſco ⁊ indigētē
Sed hꝫ q̄dā multū auri ⁊ argēti. O ſi agnoſcat ſe pauperē
Agnoſcit ſe pauperē: ſi agnoſcit iuxta ſe pauperē. Quid ei
Quātū vis habeas q̄cūq̆ diues es: dei mēdicus es. Uenitur ad horā orationis: et ibi te ꝓbo. Petis. Quō nō paup
Mat.vj. es q petis? Plus addo. Panē petiſ An nō es dictur⁹. Panē nr̄m q̄tidianū da nobis? Qui panē q̄tidianū petis: pau
p es an diues? Et tn̄ xp̄s dic̄ tibi Da mihi ex eo qđ tibi dedi. Quid ei attuliſti qn̄ veniſti? Oīa q creauit: creat⁹: hic inueniſti: nihil attuliſti: nihil hic tolles. De meo mihi q̄re nō
donas? Qꝛ tu plen⁹ es: ⁊ paup ianis ē. Primordia vr̄a attēdite: ỽbo nudi nati eſtis. Et tu ergo nud⁹ nat⁹ es. Multa h inueniſti. Nūq̄d tecū aliq̄d attuliſti? De meo q̄ro: da
⁊ reddo. Habuiſti me largitorē: facito debitorē: habeā te
feneratorem. Pauca mihi das: plura reddā. Terrena mihi das: celeſtia reddā. Temporalia mihi das: eterna reſtituā. Teipſum tibi reddam: quādo te mihi reddidero.

¶ De infirmo iacente ad piſcinā. Jn euangelio ſm eundem. Sermo.xlij.

Ecētiſſima ī aurib⁹ nr̄is ſonuit euāgelica lectio A
⁊ ad cogſcēdū qd ſibi vellēt q lecta ſūt fecit attētos. Hoc de me expectari arbitror: h me ꝓ viribus expoſiturꝫ dño adiuuāte polliceor. Procul
dubio ei nō fruſtra fiebāt illa miracla: ⁊ aliq̄d nob ꝓ eterna ſalute figurabāt. Nā ſal⁹ corpis q reddita ē hoī: quanti
tpis fuit? Que ē ei vita vr̄a: dt ſcptura? Uapor inq̄t ad modicū apparēs: deinceps extermiabiť. Qꝫ ḡ illi⁹ hoīs corpi Jaco.iiij.
ad tps reddita ē ſanitas: reddita ē nōnulla diuturnitas vapori. Nō itaq̆ ꝓ magno illō habēdū ē. Uana ſal⁹ homis. ps.lix.
Et illō recolite frēs illō ꝓpheticū ⁊ euāgelicū. Oīs caro Eſa.xl.
fenū: ⁊ oīs honor carnis vt flos feni: fenū aruit: flos decidit: ỽbū dñi manet ī eťnū. Uerbū dñi ēt feno dat honorē: ⁊
honorē nō trāſitoriū. Dat ei ⁊ carni imortalitatē. Sꝫ pri⁹
trāſit tribulatio vite hui⁹: ꝺ q nob pſtat auxiliū cui dixim⁹
Da nob auxiliū de tribulatiōe. Tota q̆ppe iſta vita itelligētib⁹ tribulatio ē. Sūt eni duo tortores aie: nō ſiť torquētes/ſꝫ cruciatu alternātes. Hoꝝ duoꝝ tortorū noīa ſūt timor ⁊ dolor. Qn̄ tibi bn̄ ē timeſ: qn̄ male ē doleſ. Sed hu Pſal.lix.
ius quē nō decipit ꝓſpitas: nō frāgit aduerſitas? Tenēda
ē ī h feno: ⁊ ī dieb⁹ feni via tutior: ỽbū dei. Cū eni dictum
eēt. Oīs caro fenū: ⁊ oīs glīa ei⁹ vt flos feni/fenū aruit, floſ
decidit: q̄ſi nos q̄ram⁹ q feno ſpes q flori feni ſtabilitas: ſꝫ
ỽbū inq̄t dñi manet ī eťnū. Et vñ inq̄s ad me ỽbum dñi?
Uerbū caro factū ē: ⁊ habitauit ī nobis. Uerbū eni dñi tibi dic̄. Noli reſpuere ꝓmiſſū meū: qꝛ nō reſpui fenū tuum. Joh.j.
Hoc ḡ qđ nobis pſtitit ỽbū dñi vt ad ip̄m nos teneremur:
ne cū flore feni trāſirem⁹: h ḡ qđ nobis pſtitit vt ỽbū caro
fieret: ſuſcipiēs carnē nō mutatū ī carnē manēs ⁊ aſſumēs
manēs qđ erat: aſſumēs qđ nō erat: h ḡ qđ nob pſtitit ēt
piſcina illa ſignificat. Breuiter dico. Aq̄ illa: iudaic⁹ pplus
erat: q̄nq̆ portic⁹ lex. Quiq̆ eni libros ſcpſit moyſes. Ergo aq̄ q̄nq̆ porticib⁹ cingebať: ſicut ille pplus lege coercebať. Aq̄ pturbatio: ī illo pplo ē dñi paſſio. Qui deſcēdebat B
ſanabať non niſi vn⁹: qꝛ ipa eſt vnitas. Quibuſcūq̆ iſta diſplicet xp̄i paſſio: ſupbi ſūt: nolūt deſcēdere: nō ſanant. Et
ego inq̆s crediturus ſū deū ī carne: deū natū ex femia: deum
crucifixū flagellatū/mortuū/vulneratū/ſepultū? Abſit vt
h credā de deo: idignū ē. Cor loq̄ť non ceruix. Supbo vr̄
dñi hūilitas īdigna: iō a talib⁹ lōge ſit ſanitas. Noli te extollere: ſi vis ſanari deſcēde. Expaueſcere pietas debuit: ſi
xp̄s in carne mutabil' diceret. Nūc aūt ꝯmēdat tibi ỽitas
imutabilē xp̄m q̄tū attinet ad ỽbū. Jn principio eni erat Joh.j.
ỽbū/⁊ verbū erat apud deū: nō qđ ſonaret ⁊ trāſiret: qꝛ de⁹
erat ỽbum. Manet ḡ icōmutabil' de⁹ tu⁹. O verax pietas:
manet de⁹ tu⁹. Noli timere. Nō perit: ⁊ p ip̄m nec tu peris
Manet: naſciť ex femina/ſꝫ in carne. Uerbū autē et matrē
fecit. Qui erat anteq̆ fieret: fecit ſibi ī q fieret. Jnfans fuit:
ſed ī carne. Suxit/creuit/alimēta ſūpſit: p etates cucurrit

ad iuuētā puenit:ſed ī carne. Fatigat⁹ dormiuit/ſʒ ī carne
Eſuriē ſitimq̧ paſſus eſt:ſʒ ī carne. Cōpꝛehēſus/ligatus/
flagellat⁹/cōtumelijs affect⁹/poſtremo crucifix⁹/occiſus:
ſed ī carne. Quid expaueſcis? Verbū dñi manet in eternū
Qui reſpuit iſtā dei humilitatē:nō vult ſibi a mortifero tu-
more ſupbie ſanitatē. Preſtitit ḡ dñs ieſus xp̄s p carnem
ſuā carni nr̄e ſpem. Suſcepit eñ qḋ noueram⁹ in hac ter-
ra qḋ ħ abūdabat:naſci ꝛ mori. Naſci ꝛ mori ħ abūdabat
reſurgere ꝛ in eternū viuere nō ħ erat. Inuenit ħ viles mer
ces terreſtres:attulit pegrinas celeſtes. Si expaueſcis mor
tem:ama reſurrectionē. Dedit tibi auxiliū de tribulatiōe
ſua:nā vana remāſerat ſalus tua. Salutē itaq̧ in hoc mū
do pegrinā:hoc ē ſempiternā fratres agnoſcam⁹ ꝛ diligam⁹
ꝛ in hoc mūdo tāq̧ pegrini viuam⁹. Tranſire nos cogite-
mus:ꝛ min⁹ peccabim⁹. Agam⁹ poti⁹ deo grās:qꝛ hui⁹ vi-
te vltimū diē ꝛ breuē eſſe voluit ꝛ incertū. A prīa infantia
vſq̧ ad decrepitā ſenectutē:ſpaciū breue ē. Ec tādiu vixe
rat qd pfuiſſet ei ſi adā hodie mortuus eſſet? Quid diu eſt:
vbi finis eſt? Heſternū diē nemo reuocat:hodiern⁹ craſti-
no vrgeł vt trāſeat. Ipo paruo ſpacio bn̄ viuam⁹:vt illo
eam⁹ vñ nō trāſeam⁹. Et mō cū loq̇mur vtiq̧ tranſimus.
Verba curr̄t/ꝛ hore volāt. ſic etas nr̄a:ſic act⁹ nr̄i:ſic hono
res noſtri:ſic miſeria noſtra: ſic iſta felicitas noſtra. Totū
tranſit ſed nō expaueſcamus. Verbū dñi manet in eternū.
Conuerſi ad dominum.

¶ De eo qḋ ſcriptū eſt in euāgelio ſm eūdē. Si ego teſtimoniū perhibeo de me ꝛc̄. Sermo.xliij. Singulariter etiā declarat cōcupiſcētiā carnis aduerſus ſpiritum et cetera.

A
Iohā.v. Audiuim⁹ ꝟba ſancti euāgelij: ꝛ hoc pōt aliquē
pmouere qḋ ait dñs ieſus. Si ego teſtimonium
phibeo de me:teſtioniū meū nō eſt verū. Quō ḡ
nō eſt verū teſtioniū veritatis? Nōne ip̄e eſt q̇ di-
Ioh.xiiij xit. Ego ſū via ꝛ veritas ꝛ vita? Profecto ei nō vult crede-
re niſi falſitati:q̇ nō eligit credere ꝟitati. Dictū eſt ḡ ħ ſm
ipſos:vt ſic intelligas:ꝛ ex his ꝟbis hūc ſenſū cōcipias.
Si ergo teſtioniū phibeo de me/teſtioniū meū nō eſt verū:
id eſt ſicut putatis. Ille eñ nouerat verū eſſe de ſe teſtimo
niū ſuū:ſʒ pꝑter infirmos/pꝑter incredulos/pꝑter nō in-
telligētes ſol lucernas q̄rebat. Fulgorē q̄ppe ſolis:lippitu
do eoꝝ ferre nō poterat. Ideo q̄ſit⁹ eſt iohānes q̇ teſtimo
niū phiberet veritati:ꝛ audiſtis qd ait. Vos veniſtis ad
iohānē. Ille erat lucerna ardēs ꝛ lucēs:ꝛ vos voluiſtis exul
tare ad horā i lumie ei⁹. Lucerna iſta ad illoꝝ ꝯfuſionem
pſ. cxxxj. parata eſt:qꝛ de ħ dictū ē añ tm̄ tp̄s ī pſalmis. Paraui lu-
cernā xp̄o meo. Ut qd lucernā ſoli? Ut inimicos ei⁹ iduā
ꝯfuſione:ſup ip̄m aūt efflorebit ſanctificatio mea. Deniq̧
hinc ſūt ꝯfuſi quodā loco p ip̄m iohānē:qñ dixerūt dño tu
Mat.xxj. dei. In q̄ ptāte iſta facis? Dic nobis. Quib⁹ reſpōdit. Dici
te mihi ꝛ vos. Baptiſmū iohānis de celo eſt an ex hoib⁹?
Audierūt ꝛ tacuerūt. Cogitauerūt ei apḋ ſe citro. Si dixe
rim⁹ ab hoib⁹ lapidat nos ppl'us:qꝛ pphetā hñt iohannē
Si dixerim⁹ de celo:dictur⁹ eſt nobis. Quare ergo nō cre
didiſtis ei? Qꝛ iohānes phibebat xp̄o teſtioniū. Anguſta
ti i cordib⁹ ſuis q̄ſtiōib⁹ ſuis:ꝛ illaqueati laqueis ſuis:rñ-
derūt. Neſcim⁹. Que potuit alia vox eē tenebrarū? Rectū
eſt qdē hoi:vt qñ neſcit/dicat. Neſcio. Qñ aūt ſcit ꝛ dicit.
Neſcio:teſtis eſt cōtra ſe. Utiq̧ nouerāt excellētiā iohis:
et qꝛ de celo erat baptiſmū ei⁹:ſʒ nolebāt acq̇eſcere cui te-
ſtimoniū phibuit iohānes. Et vbi dixerūt. Neſcim⁹:rñdit
eis ieſus. Nec ego dicā vobis i qua ptāte iſta facio. Et cō-
pſ. cxxxj. fuſi ſunt:ꝛ īpletū eſt. Paraui lucernā xp̄o meo:vt inimicos
ei⁹ induā cōfuſione. Martyres nōne teſtes ſūt xp̄i:ꝛ teſtio
niū phibēt ꝟitati? Sed ſi diligēti⁹ cogitem⁹:qñ illi marty
res phibēt teſtioniū:ip̄ſe ſibi phibet teſtioniū. Ipſe ei ha-
bitat i martyrib⁹:vt phibeāt teſtioniū ꝟitati. Audi vnū ex
ij.cor.xiij. martyrib⁹:ip̄m apl'm paulū. Nūqd experimētū vultis acci-
pere ei⁹ q̇ in me loqł xp̄s? Dū phibet ḡ teſtioniū iohānes:
xp̄s ſibi phibet teſtimoniū q̇ habitat ī iohāne. Perhibeat
teſtimoniū petrus:phibeat paul⁹:phibeant ceteri apl'i:per
hibeat ſtephan⁹:ip̄ſe ſibi phibet teſtimoniū q̇ habitat in oī
bus. Ipſe eñ ſine illis de⁹ eſt:illi ſine illo qd ſunt? De ip̄o
pſ.lxvij. dictū ē. Aſcēdit in altū:captiuauit captiuitatē:dedit dona
hoib⁹. Quid captiuauit captiuitatē? Uicit mortē. Quid Ephe.iiij
ē captiuauit captiuitatē? Mortē pcurauit diabol⁹:ꝛ ip̄ſe
diabolus de morte xp̄i eſt captiuat⁹. Aſcēdit ī altū. Quid
alti⁹ celo? Nouim⁹ euidēter ꝛ ante oculos diſcipuloꝝ ſuo Actuū.j.
rū aſcēdit in celū. Hoc ſcim⁹:hoc credim⁹:ħ fatemur. De
dit dona hoib⁹. Que dona? Spm̄ ſanctū. Qui tale dat do-
nū:q̄lis ip̄e eſt? Magna ē aūt miſericordia dei. Donū dat
eq̄le ſibi:qꝛ donū ei⁹ ſpūs ſanct⁹ eſt:ꝛ vn⁹ de⁹ tota trinitas:
pr̄ ꝛ fili⁹ ꝛ ſpūs ſanctus. Quid nobis pſtitit ſpūs ſanctus?
Apl'm audi. Charitas dei inq̇t diffuſa ē ī cordib⁹ nr̄is. Uñ Rom.v.
tibi o mēdice charitas dei diffuſa ē ī corde tuo? Quid aūt
in q̇ charitas dei diffuſa ē ī corde hūano? Habem⁹ inquit ij.cor.iiij.
theſaurū iſtū ī vaſis fictilib⁹. Quare ī vaſis fictilibus? Ut
eminētia ꝟtutis ſit dei. Deniq̧ cū dixiſſet. Charitas dei dif
fuſa ē ī cordib⁹ nr̄is:ne putaret q̇ſq̧ a ſe ſibi eſſe qḋ diligit
deū/ꝯtinuo addidit. Per ſpm̄ ſctm̄ q̇ dat⁹ ē nobis. Ut ḡ Rom.v.
ames deū:habitet in te de⁹:ꝛ amet ſe de te: id ē ad amorē B
ſuū moueat te/accēdat te/illuminet te/excitet te. Lucta ē
eñ ī iſto corpe. Q̄diu viuim⁹ pugnam⁹:q̄diu pugnam⁹
pclitamur. Sʒ ī his oīb⁹ ſupam⁹:p eū q̇ dilexit nos. Pu-
gnā nr̄aꝫ mō cū apl's legeret audiuim⁹. Oīs inq̇t lex ī vno Ro.viij.
ſermo ipleł:in eo qḋ diligis pximū tuū ſicut teip̄m. Iſta Gal.v.
dilectio de ſpiritu ſctō eſt. Diligis proximū tuū ſicut teip-
ſum. prius vide ſi iam noſti diligere teip̄m:ꝛ cōmitto tibi
pximū quē diligis ſicut teipſum. Si autē nōdū noſti dili-
gere te:timeo ne decipias pximū ſic te. Si eñ amas iniq̇-
tatē nō diligis te. Pſalm⁹ teſtis ē. Qui aūt diligit iniq̇tatē: pſ.x.
odit aīam ſuā. Si aūt odiſti aīaꝫ tuā:qd tibi pdeſt qꝛ dili
gis carnē tuā? Si odiſti aīaꝫ tuā ꝛ diligis carnē tuā:reſur
git caro tua:ſʒ vt torq̄ał aīa tua. Ergo pri⁹ aīa diligēda
eſt q̇ deo ſubdēda ē:vt ordinē ſuū ſuit⁹ iſta cuſtodiat:aīa
deo/aīe caro. Uis ſuiat caro tua aīe tue? Deo ſuiat aīa
tua. Debes regi vt poſſis regere. Nā lucta iſta tā piculoſa Gal.v.
ē:vt ſi dimiſerit rector ruina ſeq̄ł. Que lucta? Si aūt mor-
detis ꝛ comeditis īuicē:videte ne ab īuicē ꝯſūmamini. Dico
autē ſpū ambulate: ꝛ cōcupiſcētias carnis ne perfeceritis
Dico aūt ſpū āmbulate:ꝛ ꝯcupiſcētias carnis: non dixit nō
habueritis:neq̧ ħ dixit/ne feceritis:ſʒ ne pfeceritis. Quid ſit
aūt ħ adiuuāte dño dicā vt potero: adeſte vt itelligatis: ſi
ſpū āmbulatis. Dico aūt ſpū āmbulate:ꝛ ꝯcupiſcentias carnis
ne pfeceritis. Seq̄ł:ne forte aliq̇d in ħ qḋ ħ obſcurum eſt:in
ei⁹ ſequentib⁹ ꝟbis facili⁹ poſſit itelligi. Dixi eñ nō fruſtra
apl'm noluiſſe dicere. Cōcupiſcētias carnis ne feceritis: ſʒ
dixiſſe:ꝯcupiſcētias carnis ne pfeceritis: ip̄ſā nobis luctā
xpoſuit. In ħ ꝓlio ꝟſamur/ſi deo militam⁹. Quid ḡ ſeq̄ł?
Caro eñ ꝯcupiſcit aduerſus ſpm̄ ſpūs aduerſus carnem.
Hec eñ ſibi īuicē ꝟſanł:vt nō ea q̇ vultis faciatis. Hoc ſi nō
intelligał/piculoſiſſime audił:iō ſollicit⁹ ne male hoīes i-
telligēdo peant:ſuſcepi hec ꝟba apl'i adiuuāte dño expone
re vr̄e charitati. Uacat nobis:matutina cepim⁹: hora prā-
dij nō vrget ad iſtū diē:id eſt ſabbatū maxime hi aſſolēt cō
uenire/q̇ eſuriūt ꝟbū dei. Audite/attēdite/dicā q̄ꝫtū pote- C
ro diligenter. Quid ē ħ ḡ qḋ dixi. Periculoſe audił:ſi non
itelligał? Multi cōcupiſcētijs carnalib⁹ ꝛ dānabilibus vi
cti:cōmittūt queq̧ facinora atq̧ flagitia: ꝛ ī mundicijs tā
peſſimis volutanł:q̇ turpe eſt etiā dicere: ꝛ dicunt ſibi iſta
ꝟba apl'i. Uide qd dixit apl's. Ut nō ea q̇ vultis faciatis. Rom.vij.
Nolo facere:cogor/ꝯpellor/vincor/facio q̇ nolo: ſicut ait
apl's. Qꝛ caro cōcupiſcit aduerſ⁹ ſpm̄:ſpūs aūt aduerſ⁹ car Gal.v.
nē vt nō illa q̇ vultis faciat⁹. Uidetis q̄ꝫ piculoſe audił: ſi nō
intelligał. Uidetis quēadmodū ptineat ad offīm paſtoris
optos fontes apire:ꝛ aquā purā innoxiā ſitiētib⁹ oīb⁹ mi
niſtrare. Noli ḡ vici qñ pugnas. Uidete q̄le bellū pꝑoſuit:
q̄lē pugnā:q̄lē rixā int⁹ itra teip̄m. Caro cōcupiſcit aduer
ſus ſpm̄. Si nō cōcupiſcit ꝛ ſpūs aduerſus carnē:fac adul-
teriū. Si a ͥt ſpūs cōcupiſcit aduerſus carnē: luctā video:
victā nō video. Pugna ē:ꝯcupiſcit caro aduerſus ſpm̄:de
lectat adulteriū. Fateor qꝛ delectat. Sʒ ſpūs ꝯcupiſcit ad
uerſ⁹ carnē:vt certe nō vicał a carne. Adulteriū tenebras
q̄rit:caſtitas lucē deſiderat. Quō vis innoteſcere ſic viue.
Quō vis hoīb⁹ innoteſcere:etiā pꝑter oculos hominū ſic vi
ue:qm̄ q̇ fecit te ꝛ in tenebris videt te. Quare laudał caſti-
tas publice ab oīb⁹? Quare nō laudāt adulteriū nec adul
teri? Qui ḡ q̄rit veritatē:venit ad lucē. Sʒ delectet ꝛ adul Ioh.iij.

teriū ꝯdicat/ reſiſtat/ repugnet. Nō eni non habes vñ pu
gnes. Deꝰ tuꝰ in te ē: ſpūs bonꝰ datꝰ ē tibi. Et tñ ꝑmittit ip
ſa caro cōcupiſcere aduerſus ſpm̄: ſuggeſtiōibus prauis.
Rom. vj. Fiat qḋ ait apl's. Nō regnet pctm̄ ī vr̄o mortali corpe. Nō
dixit. Nō ſit. Iā eſt ibi. Qḋ iō pctm̄ vocat: qꝛ merito pecca
ti cōtigit. Nō eñ ī ꝑadiſo caro cōcupiſcebat aduerſus ſpi
ritū: aut erat ibi iſta pugna vbi pax erat ſola: ſed facta trāſ
greſſione poſtea ꝙ hō noluit ſeruire deo ⁊ donatus eſt ſibi
nec ſit donatꝰ ſibi vt poſſit ſaltē poſſidere ſe: ſꝫ ab eo poſſeſ-
ſus a q̄ deceptꝰ: cepit caro cōcupiſcere aduerſus ſpm̄. Et
hoc in bonis cōcupiſcit aduerſus ſpm̄: nā in malis nō ha-
D bet cōtra quē cōcupiſcere. Ibi eni ꝯcupiſcit aduerſus ſpi-
Gal. v. ritū/ vbi eſt ſpūs. Qꝛ eni ait. Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpi
ritū: ⁊ ſpūs aduerſus carnē: noli putare ſpūi hoīs tātūdē
datū. Spūs dei eſt q̄ pugnat in te aduerſus te: aduerſus il
lud qḋ eſt in te ꝯ te. Noluiſti ei ſtare ad dñꝫ: cecidiſti. Fra
ctus es: quō vas qñ de manu hoīs cadit in terrā. Fractus
es. Et qꝛ fractꝰ es: iō aduerſus te: iō es ꝯ te. Nihil ſit ī te ꝯ
te: ⁊ integer ſtabis. Nā vt noueritꝭ ad ſpm̄ ſanctū hoc offi-
Rom. viij ciū ꝑtinere: alio loco dič apl's. Si eni ſm̄ carnē vixeritis:
moriemini. Si aūt ſpū facta carnis mortificaueritꝭ/ viue-
tis. Expone nobis apl'e q̄ ſpiritu. Habet eñ ⁊ hō ſpm̄ ad
naturā ꝓpriā ꝑtinentē quo hō eſt. Hō eñ ꝯſtat ex corpore
j. Cori. ij. ⁊ ſpū. Et de ipo ſpū hoīs dictū eſt. Nemo ſcit q̄ ſint hoīs:
niſi hoīs ſpūs q̄ in ſeipſo eſt. Uideo ergo ⁊ ipm̄ hoīem hr̄e
ſpm̄ ſuū ꝑtinentē ad naturā ſuā: ⁊ audio te dicentē. Si aūt
ſpū facta carnis mortificaueritis/ viuetis. Quero q̄ ſpū:
Meo an dei? Audio eñ v̄ba tua: ⁊ adhuc ambiguitate per
moueor. Spūs eñ cū dr̄ ⁊ hoīs ē aliqñ: ⁊ pecoris ſpūs dr̄:
Gen. vij. ſicut ſcp̄tū ē ꝑ diluuiū mortuā eē oēꝫ carnē q̄ habebat ī ſe
ſpm̄ vite. Ac ꝑ h ⁊ pecorꝭ ſpūs dr̄: ⁊ hoīs ſpūs dicit. Aliqñ
pš. cxlviij ⁊ vētus ſpūs dr̄: ſicut habet in pſalmo. Ignis/ grādo/ nix/
multis modis dr̄ ſpūs tēpeſtatis. Cū ḡ multis modis di-
cat ſpūs: q̄ ſpū dixiſti o apl'e: fctā carnis mortificāda: meo
an dei? Audi qḋ ſequit/ ⁊ intellige. Sublata eſt q̄ſtio ſequē
tibꝰ v̄bis. Cū eñ dixiſſet. Si aūt ſpū facta carnis mortifi-
Rom. viij caueritꝭ viuetis: cōtinuo addidit. Quotq̄t eñ ſpū dei agū-
tur: hi filij ſūt dei. Agis ſi agaris: ⁊ bñ agis ſi a bono agarꝭ
Ergo qḋ dixit tibi. Si ſpū facta carnis mortificaueritꝭ: vi
uetis: ⁊ ābiguū tibi erat de q̄ ſpū dixerit: ī ſeq̄ntibꝰ v̄bis ī-
tellige ꝓceptorē: agnoſce redēptorē. Etenī ille redēptor ti-
vbi ſupra. bi ſpm̄ dedit: q̄ mortifices facta carnis. Quotq̄t eī ſpū dei
agunt: hi filij ſūt dei. Nō ſūt filij dei: ſi non agunt ſpū dei.
Si aūt ſpū dei agunt pugnāt: qꝛ magnū hn̄t adiutorē. Nō
eñ deꝰ ſic nos expectat pugnātes: quō expectat populus
venatores. Ppl's venatori fauere pōt: ꝑiclitātē adiuuare
Gal. v. nō pōt. Si ḡ h caro cōcupiſcit aduerſus ſpm̄: ⁊ ſpūs aduer
E ſus carnē: ⁊ q̄d eſt vt nō ea q̄ vultis faciatis? Hic eñ ꝑicu-
lū ē mali intellectoris. Sit nūc offm̄ q̄liſcūqꝫ expoſitoris:
vt nō ea q̄ vultꝭ faciatꝭ. Attēdite ſcti q̄cūqꝫ pugnatis: ꝓliā-
tibꝰ loq̄r. Intelligūt q̄ pugnāt: nō me intelligit q̄ nō pugnat
Nā q̄ pugnat nō iō ītelligit me: ſꝫ ꝓuenit me: qꝛ vult hō ca-
ſtus vt nulla oīno ſurgat in mēbris eiꝰ cōcupiſcētia aduer
ſaria caſtitati. Pacē vult/ ſꝫ nōdū hꝫ. Qñ eī ad illḋ vētum
fuerit vbi nulla oīno exurgat cōcupiſcētia aduerſāda: nul
lus erit hoſtis cū q̄ luctemur: nec expectat ibi victoria: qꝛ
de hoſte iā victo triūphat. Audi ipam victoriam: ipo apl'o
j. Cori. xv dicēte. Opꝫ corruptibile h induere incorruptionē: ⁊ morta
le h induere īmortalitatē. Cū aūt corruptibile h induerit
īcorruptionē: ⁊ mortale h īduerit īmortalitatē: tūc fiet ſer-
mo q̄ ſcp̄tꝰ ē. Abſorpta ē mors ī victoria. Audi voces triū
phātiū. Ubi ē mors ꝯtētio tua? Ubi ē mors aculeꝰ tuus?
Percuſiſti/ vulneraſti/ deieciſti/ ſꝫ vulneratꝰ ē ꝓpter me q̄
fecit me. O mors o mors: vulneratꝰ ē ꝑ me q̄ fecit me: ⁊ de
morte ſua vicit te. Et tūc triūphātes dicturi ſunt. Ubi eſt
mors cōtētio tua? Ubi ē mors aculeꝰ tuꝰ? Mō aūt qñ ca-
ro cōcupiſcit aduerſus ſpm̄: ⁊ ſpūs aduerſus carnē: ꝯtētio
mortꝭ ē: nō qḋ volumꝰ faciamꝰ. Quare? Qꝛ volumꝰ vt nul-
le ſint cōcupiſcētie: ſꝫ nō poſſumꝰ. Uelimꝰ nolimꝰ habemꝰ
illas: velimꝰ nolimꝰ titillāt: blādiunt/ ſtimulāt/ infeſtāt: ſur
gere volūt: ꝓmunt nōdū extinguūt: ꝙdiu caro cōcupiſcit
aduerſus ſpm̄: ⁊ ſpūs aduerſꝰ carnē. Nūq̄d hoc ēt cū mor-
tuus fuerit hō? Abſit. Deponis carnē: quō tecū trahis ꝯcu
piſcētias carnis? Sed ſi bñ pugnaſti: recipieris ad quietē
De q̄ quiete coronādus es: nō dānādus/ vt poſtea ꝑduca-
ris ad regnū. Ergo ꝙdiu h viuit fratres ſic eſt ſic ⁊ nos q̄
ſenuimꝰ ī iſta malicia. Minores q̄dē hoſtes habemꝰ: ſed tñ
habemꝰ. Fatigati ſūt quodāmō hoſtes nr̄i iā etiā ꝑ etatē:
ſꝫ tñ etiā fatigati nō ceſſant q̄libuſcūqꝫ motibꝰ īfeſtare ſe-
nectutꝭ q̄etē. Acrior pugnā iuuenū eſt. Nouimꝰ eā: trāſiuimꝰ
ꝑ eā. Caro eni cōcupiſcit aduerſus ſpm̄: ⁊ ſpūs aduerſus
carnē: vt nō ea q̄cūqꝫ vultꝭ faciatꝭ. Quid eni vultis o ſcti o
boni ꝓliatores: o fortes milites xp̄i? Quid vultis? Ut non
ſint oīno cōcupiſcētie male/ ſed nō poteſtis. Exercete bel-
lū: ſperate triūphū. Mō eni interī pugnat. Caro eni cōcu-
piſcit aduerſꝰ ſpm̄: ⁊ ſpūs aduerſus carnē: vt nō ea q̄ vultꝭ
faciatꝭ. i. vt oīno nulle ſint ꝯcupiſcētie carnis. Sꝫ facite qḋ
poteſtis: qḋ ait ipe apl's ī alio loco: qḋ cōmemorare iā ce-
perā. Nō regnet pctm̄ in vr̄o mortali corpe: ad obediendū Rom. vj.
deſiderijs eiꝰ. Ecce qḋ nolo mala deſideria ſurgūt: ſꝫ nolo
obedire. Arma te: ſume īſtrumēta bellorꝫ. Precepta dei/
arma tua ſūt. Si bñ me audis/ ⁊ qḋ loq̄r: armatꝭ. Nō inq̄t
regnet pctm̄ ī vr̄o mortali corpe. Q̄diu eī portatꝭ morta-
le corpꝰ: pugnat ꝯ vos pctm̄ ſꝫ nō regnet. Quid ē ſi regnet?
Id eſt ad obediēdū deſiderijs eiꝰ. Si ceperis obedire re-
gnat. Et q̄d ē obedire: niſi exhibeatꝭ mēbra vr̄a arma iniq̄
tatꝭ pctō? Nihil h doctore ꝓclariꝰ. Quid vis iā vt exponā
tibi? Fac qḋ audiſti. Nō exhibeas mēbra tua arma iniq̄ta
tis pctō. Dedit tibi deꝰ ptātē ꝑ ſpm̄ ſuū: vt membra tua te-
neas. Surgit libido: tene tu mēbra. Quid factura ē q̄ ſurre-
xit? Tu tene mēbra. Noli exhibere mēbra tua arma iniq̄ta
tis pctō. Noli armare aduerſariū tuū ꝯ te. Tene pedes ne
eant ad illicita. Libido ſurrexit: tu tene mēbra tua. Tene
manꝰ ab oī ſcelere. Tene ocl'os ne male attēdāt. Tene au-
res ne v̄ba libidinis libēter audiāt. Tene totū corpꝰ: tene
latera: tene ſūma: tene ima. Quid fač libido? Surgere no-
uit: vincere nō nouit. Surgēdo aſſidue ſine cā diſcit ⁊ ſi ſur
gere. Redeamꝰ ḡ ad v̄ba q̄ obſcura de apl'o ꝓpoſueram: et F
plana iā eē videbimꝰ. Hoc eī ꝓpoſuerā qḋ nō dixit apl's.
Spū ambulate ⁊ ꝯcupiſcētias carnis ne habueritis: quia Gal. v.
neceſſe ē vt habeamꝰ illas. Quare ḡ nō dixit. Cōcupiſcen-
tias carnis ne feceritis? Qꝛ facimꝰ eas: cōcupiſcimꝰ. Ipm̄
cōcupiſcere/ facere ē. Sꝫ ait apl's. Iā nō ego operor illḋ: ſꝫ Rom. vij.
qḋ habitat ī me pctm̄. Ergo q̄d tibi cauēdū eſt? Hoc ſine
dubio ne ꝑficias. Surrexit libido dānabilis: ſurrexit/ ſug
geſſit/ nō audiat. Ardet nō ſe cōpeſcit: ⁊ velles vt non arde
ret. Et vbi eſt: vt nō ea q̄ vultis faciatis? Noli dare mēbra
Ardeat ſine cā: ⁊ cōſumat ſe. Iſte ḡ fiet ipe ꝯcupiſcentie.
Fatendū ē: fiūt. Iō dixit. Ne ꝑfeceritis. Sꝫ nō ꝑficiātur.
Decreuiſti facere: ꝑfeciſti. Perfeciſti etenī ſi dcernas faciē
dū eſſe adulteriū: ⁊ iō nō facias: qꝛ locꝰ nō ē inuētꝰ: qꝛ opor
tunitas nō dat: qꝛ forte illa caſta ē de q̄ videris eē ꝯmotus
Ecce iā illa caſta ē: ⁊ tu adulter es. Quare? Qꝛ ꝑfeciſti cō-
cupiſcētias. Quid eſt ꝑfeciſti? In aīo tuo faciēdū eē adul
terū dcreuiſti. Iā (qḋ abſit) ſi ⁊ mēbra fuerit opata: ī mor
tem deuolutus es. Suſcitauit xp̄s mortuā ī domo filiā ar Marci. v.
chiſynagogi. In domo erat: elata nōdū erat. Sic ē hō qui Cōcor. de
flagitiū decreuit in corde. Mortuꝰ eſt ſꝫ intꝰ iacet. Si autē pe. diſ. ij. ſi
vſqꝫ ad mēbrorū ꝑpetrationē ꝑuenerit: elatꝰ eſt foras. Sꝫ cut tribus
et iuuenē filiū vidue ſuſcitauit dñs: qñ extra portā ciuitatꝭ Luce. vij.
mortuꝰ efferebat. Sic ergo audeo dicere: aliq̄d decreuiſti
in corde tuo: ſi reuocaberis ab actu tuo: ſanatꝰ eris anteq̄
ꝑpetres. Si eñ egeris ī corde tuo penitētiā: qꝛ rē malā et
ſceleratā ⁊ flagitioſam dānabilēqꝫ dcreueras: ibi vbi mor
tuus iacebas intꝰ: ſic itus ſurrexiſti. Si aūt ꝑfeceris: iā es
foras elatus: ſed habes q̄ tibi dicat. Iuuenis tibi dico ſur
ge. Etiā ſi perpetraſti ⁊ peniteat te: de ꝓximo redi: noli in
ſepulchrum venire. Sed hic mihi tertius mortuus eſt qui Ioh. xj.
etiā perductꝰ eſt ad ſepulchrū: iam ſupra ſe habet conſue-
tudinis pondus: moles eū terrena multū premit. Multum
eni exercitatꝰ eſt in flagitijs cōſuetudine ſua nimis pregra
uatur: clamat ⁊ xp̄s. Lazare prodi foras. Homo eñ peſſi-
me cōſuetudinis iam putet: merito ibi xp̄s clamauit. Nec
ſolum clamauit: ſed magna voce clamauit. Ad chriſti eñ
clamorem etiam tales licet mortui: licet ſepulti: licet putē-
tes: reſurgent tamen ⁊ ipſi. De nullo enim iacente deſperā-
dum eſt ſub tali ſuſcitatore.

¶ De tribꝰ mortuis q̄s dñs ſuſcitauit. ſer. xliiij.

A Miracula dñi nr̄i ⁊ ſaluatoris chriſti ieſu: oēs q̄
dē audiētes ⁊ credētes mouēt: ſʒ alios atq; ali-
os aliter ⁊ aliter. Quidā cū corꝑalia ei⁹ miracu-
la ſtupētes: maiora intueri nō norūt. Quidā ve-
ro ea q̄ geſta audiūt in corꝑib⁹: nūc amplius in animis mi-
Iohā. v. rant. Dicit ipſe dñs. [Sicut eī pater ſuſcitat mortuos ⁊ vi-
uificat: ſic ⁊ fili⁹ quos vult viuificat.] Nō vtiq; alios fili⁹:
alios pater: ſed eoſdē pater ⁊ fili⁹: q2 oīa pater ꝑ filiū. Ne-
mo ḡ dubitet q̄ xp̄ian⁹ eſt: etiā nūc mortuos ſuſcitari. Sed
oīs hō hʒ oculos: qb⁹ videri pōt mortuus reſurgēs. Ita re-
ſurrexit fili⁹ hui⁹ vidue: q̄ mō ex euāgelio recitat⁹ eſt. Un-
de aūt videāt hoīes reſurgere mortuos in corde: nō omnes
hñt: niſi q̄ iā reſurrexerūt in corde. Amplius eſt reſuſcitare
Lu. vij. ſemp victurū: q̄ ſuſcitare iterū moriturū. De iuuene illo re-
ſuſcitato: gauiſa ē mater vidua: de hoībus in ſpū quotidie
ſuſcitatis: gaudet mater eccl̄a. Ille q̄dē mortuus erat cor-
pore: illi autē mēte. Illi⁹ mors viſibilis viſibiliter plāgeba-
tur: illorū mors inuiſibilis nec q̄rebat nec videbat. Queſi-
uit ille q̄ nouerat mortuos: ille ſol⁹ nouerat mortuos: q̄ po-
terat facere viuos. Niſi enī ad mortuos ſuſcitādos veniſ-
Ephe. v. ſet: nō apl̄s diceret. Surge q̄ dormis: exurge a mortuis et
illuminabit te xp̄s. Dormientē audis cū dicit. Surge qui
dormis. Sʒ mortuū intellige: cū audis. Exurge a mortuis.
Dicti ſūt ſepe dormiētes ⁊ mortui viſibilit. Et plane oēs:
ei q̄ pōt excitare dormiunt. Mortu⁹ enī tibi mortu⁹ eſt: qui
quātūlibet pulſes: quātūlibet vellices: quātūlibet lanies:
nō expgiſcit. Chriſto aūt ille dormiebat: cui dictū eſt. Sur-
ge: ⁊ ꝯtinuo ſurrexit. Nemo tā facile excitat i lecto: q̄ faci-
le xp̄s i ſepulchro. Tres aūt mortuos inuenim⁹ a dño ſuſci-
tatos viſibilit: milia inuiſibiliter. Quot aūt mortuos viſibi-
les ſuſcitauerit: q̄s nouit? Nō eī oīa q̄ fecit ſcripta ſūt. Io-
Ioh. xxi. hānes h̄ dixit. Multa alia fecit ieſus: q̄ ſi ſcꝑta eēnt: arbi-
B troꝛ tñ totū mūdū nō poſſe libros cape. Multi ḡ ſūt alibi
ſine dubio ſuſcitati: fortaſſe ſuſcitati: ſed nō tres fruſtra cō-
memorati. Dñs eñ nr̄ ieſus xp̄us ea q̄ faciebat corꝑaliter:
etiā ſpiritaliter volebat intelligi. Neq; eī tñ miracula ꝓpt
miracula faciebat: ſʒ vt illa q̄ faciebat mira eēnt videntib⁹:
vera eēnt intelligētib⁹. Quēadmodū q̄ videt lr̄as i codi-
ce optime ſcꝑto ⁊ nō nouit legere: laudat q̄dē antiq̄rij ma-
nū: admirās apicū pulchritudinē: ſed q̄d ſibi velint: q̄d in-
dicēt illi apices neſcit: ⁊ ē oculis laudator: mente nō cogni-
tor. Ali⁹ aūt ⁊ laudat artificiū: ⁊ capit intellectū: ille vtiq; q̄
nō ſolū videre q̄d cōe eſt oībus pōt: ſed etiā legere q̄d non
didicit nō pōt. Ita q̄ viderūt xp̄i miracula ⁊ nō intellexerūt
q̄d ſibi vellēt: ⁊ q̄d intelligētib⁹ quodāmō innuerēt: mira-
ti ſūt tñ q2 facta ſūt. Alij v̄o ⁊ facta mirati ⁊ intellecta aſſe-
cuti. Tales nos in ſchola xp̄i eſſe debem⁹. Qui eī dicit xp̄ʒ
ꝓpterea tñ feciſſe miracula: vt nō eēnt niſi miracula: pōt il-
lū etiā dicere neſcire q nō eſſet tp̄s pomorū qñ ficus q̄ſiuit
Mat. xxi in arbore. Nō enī erat illi⁹ pomi tp̄s: ſicut euāgeliſta teſta-
tur: ⁊ tñ eſuriēs poma q̄ſiuit i arbore. Chriſt⁹ neſciebat q̄d
ruſtic⁹ ſciebat? Q̄d nouerat arboris cultor: non nouerat ar-
boris creator? Cū ḡ eſuriēs poma q̄ſiuit in arbore: ſignifi-
cauit aliq̄d aliō ſe eſurire: ⁊ aliq̄d aliō q̄rere: ⁊ arborē illā
ſine fructu folijs plenā reperit: ⁊ maledixit / ⁊ aruit. Quid
arbor fecerat fructū nō afferēdo? Que culpa arboris infe-
cūditas? Sʒ ſūt q̄ fructū volūtate dare nō poſſūt. Illoꝝ eſt
culpa ſterilitas: quoꝝ fecūditas eſt volūtas. Erāt ḡ iudei
hñtes v̄ba legis: ⁊ facta nō habētes: pleni folijs ⁊ fruct⁹ nō
ferētes. Hoc dixi vt pſuaderē dñm nr̄m ieſū xp̄m iō mira-
cula feciſſe: vt aliq̄d illis miraculis ſignificaret: vt excepto
eo q mira ⁊ magna ⁊ diuina erāt: aliq̄d inde etiā diſcerem⁹.
C Uideam⁹ ḡ q̄d nos diſcere voluit in trib⁹ mortuis q̄s ſu-
Marci. v. ſcitauit. Reſuſcitauit filiā mortuā archiſynagogi: ad quā
egrotātē petebat: vt eā de egritudine liberaret. Et cū pgit
mortua nūciat: ⁊ q̄ſi iā fruſtra fatigaret: renūciat ei eſt pa-
tri ei⁹. Puella mortua eſt: q̄d adhuc fatigas magiſtrū? Il-
le aūt ꝑrexit: ⁊ ait patri puelle. Noli timere: crede tantūmō.
Uenit ad domū ⁊ inuenit iā obſeq̄a funeri debita ꝑparata:
⁊ dicit illis. Nolite flere: nō enī ē mortua puella: ſʒ dormit.
Uerū dixit / dormiebat: ſʒ illi a q̄ poterat excitari. Hāc ex-
Luce. vij. citās: reddidit viuā parētib⁹. Excitauit ⁊ hūc iuuenē filiū
vidue: de q̄ nūc admoniti ſum⁹: vt hinc | iſta q̄ ipſe largiri di-
gnat cū vr̄a charitate loq̄remur. Mō audiſtis quō excitat⁹
eſt. Appropinq̄bat dñs ciuitati: ⁊ ecce ferebat iā mortuus
ex portā. Miſericordia cōmot⁹ q̄d flebat mater vidua ⁊ de-
ſtituta vnico filio: fecit q̄d audiſtis dicēs. Adoleſcens tibi
dico ſurge. Surrexit ille mortu⁹: cepit loq̄ / ⁊ reddidit illū
matri ſue. Excitauit ⁊ lazarū de ſepulchro. Et ibi cū egro- Ioh. xi.
tantē ſcirēt diſcipuli cū q̄b⁹ loq̄bat (diligebat aūt illum)
Lazar⁹ inq̄t amic⁹ nr̄ dormit. Illi putātes egri ſōnū ſalu-
brē. Si dormit inquiūt ſalu⁹ erit. Et ille dico vobis aptius
iā loquēs. Lazar⁹ amic⁹ noſter mortuus ē. Utrūq; verum
dicēs. Mortu⁹ eſt vobis: dormit mihi. Iſta tria gñā mor-
tuorū: ſūt tria gñā pctōꝝ: q̄s hodieq; ſuſcitat xp̄s. Illa enī Cōcordat
mortua filia archiſynagogi int⁹ erat i domo: nōdū erat a ſe- de pe. di. ij
cretis parietib⁹ elata i publicū. Ibi int⁹ ſuſcitata eſt: viua ſicut trib⁹.
parētib⁹ reddita. Iſte aūt iā q̄dē nō i domo: ſʒ tñ nōdū i ſe-
pulchro: parietib⁹ elat⁹ erat: terre mādat⁹ non erat. Qui ſu-
ſcitauit mortuā nōdū elatā: ſuſcitauit mortuū iā elatū: nō-
dū ſepultū. Tertiū reſtabat vt ⁊ ſepultū ſuſcitaret: ⁊ h̄ fec̄ i
lazaro. Sūt ḡ int⁹ q̄ pctm̄ i corde hñt: i facto nōdū habēt.
Neſcio q̄ ꝯmot⁹ ē aliq̄ cōcupiſcētia. Dicit eī ipſe dñs. Qui Mat. v.
viderit mulierē ad ꝯcupiſcēdū eā: iā mechat⁹ ē eā i corde
ſuo. Nōdū acceſſit corꝑe: cōſenſit i corde: mortuū intus hʒ
nōdū extulit. Et ſicut nouim⁹: vt q̄ridie hoīes i ſe experiū-
tur aliq̄ñ audito v̄bo dei: tāq; dño dicēte. Surge: ꝯdēnat
cōſenſus ad iniq̄tatē: reſpirat in ſalutē ⁊ iuſticiam. Surgit
mortu⁹ in domo: reuiuiſcit cor i cogitatiōis ſecreto. Facta
eſt iſta reſurrectio aīe mortue int⁹ intra latebras ꝯſciētie:
tāq; itra domeſticos parietes. Alij poſt ꝯſenſū eūt i factū:
tāq; efferētes mortuū: vt q̄d latebat in ſecreto appareat i
publico. Nūq̄d iā iſti q2 in factū ꝓceſſerāt deſperati ſunt?
Nōne ⁊ illi iuueni dictū ē. Tibi dico ſurge? Nōne ⁊ ille red-
dit⁹ ē matri ſue? Sic ḡ ⁊ q̄ iā fecerit ſi forte cōmonit⁹ ⁊ cō-
mot⁹ v̄bo v̄itatis ad xp̄i vocē reſurgit: viu⁹ reddit. Potuit D
ꝓgredi: i eternū perire nō potuit. Qui aūt faciēdo q̄d malū ē:
et mala ꝯſuetudine ſe iplicāt vt ipa ꝯſuetudo mali nō eos
ſinat videre q2 malū eſt: fiūt dēfenſores maloꝝ factoꝝ ſuoꝝ.
Iraſcunt cū repꝛhendunt: intatū vt ſodomite quōdā dice-
rēt viro iuſto repꝛhēdēti neq̄ſſimā volūtatē. Habitare veni- Geñ. xix.
ſti: nō leges dare. Tāta ibi nefāde turpitudinis ꝯſuetudo
erat: vt iā neq̄cia eēt iuſticia: ⁊ ꝓhibitor poti⁹ repꝛhēderet
q̄ factor. Tales cōſuetudine maligna p̄ſſi: tāq; ſepulti ſūt.
Sed q̄d dicam⁹ fratres? Ita ſepulti vt de lazaro dictū eſt:
iā putet. Moles illa īpoſita ſepulchro: ipſa eſt vis dure cō-
ſuetudinis q̄ p̄mit aīa: nec reſurgere nec reſpirare pmittit.
Dictū eſt aūt. Quatriduan⁹ eſt. Reuera ad iſtā conſuetudi-
nē de q̄ loq̄r: q̄rto quodā progreſſu puenit aīa. Pria eſt eī
q̄ſi titillatio delectatiōis in corde: ſcd̄a ꝯſenſio: tertium fa-
ctū: quarta cōſuetudo. Sūt enī q̄ res illicitas obuias cogi-
tatiōib⁹ ſuis ꝓrſus ita abijciūt: vt nec delectent. Sūt q̄ de-
lectant et nō cōſentiūt. Nōdū ꝑfecta mors ē: ſʒ quodāmō
inchoata. Delectatiōi accedit cōſenſio. Iā eſt illa dānatio.
Poſt cōſenſionē i factū ꝓcedit. Factū i ꝯſuetudinē v̄tit:
⁊ fit q̄dā deſꝑatio vt dicat. Quatriduan⁹ ē: iā putet. Uenit
ḡ dñs cui vtiq; facilia erāt oīa ⁊ difficultatē quādā oſten-
dit. Ibi infremuit ſpiritu: oſtēdit multo clamore obiurga-
tionis opus eſſe ad eos qui cōſuetudine durUerūt. Tñ ad
vocē clamātis dñi: rupta ſūt vincula neceſſitatis. Tremuit
inferni dñatio: reddit⁹ eſt lazarum viuus. Liberat enim ⁊
de mala conſuetudine dñs quatriduanos mortuos. Nam
ipſe q̄triduan⁹: xp̄o volenti reſuſcitare dormiebat. Sed q̄d
ait? Uidete gen⁹ reſuſcitationis. Proceſſit de monumēto
viuus ⁊ ambulare nō poterat. Et dñs ad diſcipulos. Sol- Ioh. xi.
uite eū: ⁊ ſinite abire. Ille ſuſcitauit mortuū: illi ſoluerūt li-
gatū. Aliq̄d ptinere videte ad ꝓpriū maieſtatis dei ſuſcitā-
tis. Increpat aliq̄s i mala ꝯſuetudine poſit⁹: v̄bo v̄itatis.
Q̄m multi increpant ⁊ nō audiūt. Quis ḡ agit int⁹ cū illo q̄
audit? Quis vitā inſpirat intrinſec⁹? Quis ē q̄ ſecretē pel-
lit mortē: ſecretē dat vitā? Nōne poſt obiurgationes: poſt
increpationes dimittunt hoīes cogitationibus ſuis: et in-
cipiūt ſecū voluere q̄ malā vitā gerant: q̄ peſſima cōſuetu-
dine p̄mant? Deinde diſplicētes ſibi: mutare vitā iſtituūt.
Reſurrexerūt iſti: reuiuixerūt q̄b⁹ diſplicet q̄d fuerūt. Sed
reuiuiſcētes ambulare nō poſſunt. Hec ſūt vincula ipſi⁹ re-
atus. Opus eſt ḡ vt q̄ reuixit ſoluat / ⁊ ire pmittat. Hoc offi- Matthei.
ciū diſcipulis dedit q̄b⁹ ait. Que ſolueritis in terra: ſoluta xviij.

ſunt ꝛ ĩ celo. Hec ğ ſciũt ſic audiam⁹ vt q̄ viuũt viuãt: mortui ſunt reuiuiſcãt. Siue ſit adhuc petm̃ corde ꝯceptũ: ꝛ nõ ꝓceſſit ĩ factũ: peniteat: corrigat̃ cogitatio: ſurgat mortu⁹: intra domũ cõſciẽtie. Siue iã qḋ cogitauit admiſit nec ſic deſperet̃. Nõ ſurrexit mortu⁹ int⁹: ſurgat extͣ⁹. Peniteat facti: de ꝓximo reuiuiſcat: non eat in ꝓfundũ ſepulture: nõ accipiat deſup cõſuetudinis molẽ. Sꝫ forte iã illi loquor q̄ iã duro ſui moris lapide p̄mit̃: q̄ iã vrget̃ ꝯſuetudinis pondere: q̄ iã q̄triduan⁹ putet. Nec ipſe deſperet: ꝓfund⁹ mortuus eſt: ſed alt⁹ eſt xp̄s. Nouit clamãdo terrena onera rũpere: nouit itrĩſecus p ſeip̄m viuificare: ſolucẽdũ diſcipulis tradere. Agãt etiã tales penitẽtiã. Neqꝫ eñ lazaro reſuſcitato poſt q̄triduũ vllus putor ĩ viuẽte remãſerat. Ergo q̄ viuũt viuãt. Quicũqꝫ autẽ mortui ſunt: in quacũqꝫ harum triũ morte ſe inuenerint: agant vt celere iam reſurgant.

¶ De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm iohãnem. Scrutamini ſcripturas. Sermo.xlv. in quo plura ꝑpulchre declarat que ſcripta nobis et ſequacibus ſunt in doctrinam.

A Ad euangelicã lectionẽ q̄ recens ſonuit in aurib⁹ nr̃is aduertat charitas vr̃a: dũ pauca loq̄mur q̄ dñs donat. Ad iudeos dñs loq̄bat̃ ieſus: ꝛ dice-
Joh.v. bat eis. [Scrutamini ſcripturas in q̄b⁹ putatis vos vitã eternã hr̃e: ipſe teſtimoniũ ꝑhibẽt de me]. Deĩde poſt paululũ. [Ego (inq̄t) veni in noie pr̃is mei: ꝛ nõ accepiſtis me. Si ali⁹ venerit ĩ noie ſuo: ip̄m accipietiſ]. Deĩde poſt paululũ. [Quõ poteſtis mihi credere: gloriã ab inuicẽ expectãtes: et gloriã q̄ a deo ſolo eſt nõ q̄rẽtes]? Ad extremũ ait. [Nõ ego vos accuſo apud p̄rem: eſt q̄ vos accuſat moyſes ĩ quẽ vos ſperatiſ. Si eñ crederitiſ moyſi: crederitiſ forſitan ꝛ mihi. De me eñ ille ſcripſit. Cũ aũt illi⁹ ſcriptis nõ creditiſ: quõ poteſtis mihi credere]? Ad hec ꝓpoſita nobis diuinit⁹ ex ore lectoris: ſꝫ miſterio ſaluatoriſ: audite pauca nõ numerãda: ſꝫ appetẽda. Nã iſta oĩa facile eſt ĩtelligere de iudeis. Sꝫ cauẽdũ eſt ne cũ illos nimis attẽdim⁹: a nobis oc̄los auferam⁹. Diſcipl'is eñ ſuis dñs loq̄bat̃: ꝛ vtiqꝫ qḋ eis loq̄bat̃: ꝛ nobis poſteriſ loq̄bat̃. Neqꝫ eñ ad illos ptiMatthei net qḋ ait. Ecce ego vobiſcũ ſũ vſqꝫ ad ꝯſũmationẽ ſcl'i: ſꝫ
xxviij. ad oẽs etiã poſtea futuros xp̄ianos: ꝛ vſqꝫ ĩ finẽ ſcl'i ꝓuẽtu-
Mat.xvj. ros. Loquẽs ğ illis ait. Cauete a fermẽto phariſeoꝝ. Tũc putauerũt id dñm dixiſſe h: q2 panes nõ tulerãt: nõ ĩtellexerũt: q2 cauete a fermẽto phariſeoꝝ: h dictũ eſt: cauete a doctrina phariſeorum. Que fuit doctrina phariſeoꝝ niſi quã mõ audiſtis? Gloriã ab inuicẽ q̄rẽtes: gloriã ab inuicẽ expectãtes: ꝛ gloriã q̄ a ſolo deo eſt nõ q̄rẽtes. De his apl's pau-
Rom.x. lus dicit ita. Teſtimoniũ eis ꝑhibeo: q2 zelũ dei hñt: ſꝫ nõ ſm ſciam. Zelũ (inq̄t) dei hñt: noui: ſcio: apḋ illos fui: talis fui. Zelũ dei hñt: ſꝫ nõ ſm ſciam. Quid eſt h apoſtole. Nõ ſm ſciam? Expone nobis quã cõmẽdes ſciam: quã doleas ĩ illis nõ eſſe: ꝛ ĩ nobis velis eẽ. Secut⁹ adiũxit: ꝛ qḋ clauſum poſuerat aperuit. Quid eſt. Zelũ dei hñt: ſed nõ ſm ſciam? Jgnorãtes eñ dei iuſticiã ꝛ ſuã volẽtes ꝯſtituere: iuſticie dei nõ ſũt ſubiecti. Jgnorare ğ dei iuſticiã ꝛ ſuã velle ꝯſtituere: h eſt ab inuicẽ gl'iam expectare: ꝛ gl'iam q̄ a ſolo deo eſt nõ req̄rere. Hoc eſt fermẽtũ phariſeorũ. Ab hoc cauere dñs iubet. Si ſu⁹ iubet ꝛ dñs iubet: caueam⁹ ne audiam⁹. Ut q̄d mihi dicitis: dñe dñe: ꝛ nõ facitis q̄ dico? Relinque ergo paululũ iudeos: q̄b⁹ dñs tunc loq̄bat̃. Foris ſunt: audire nos nolũt. Jp̄m euangeliũ oderũt: falſa teſtimonia in dñm ꝓcurauerũt vt dãnarẽt viuũ: alia teſtimonia emerunt pecunia ꝯ mortuũ. Quãdo eis dicimus. Credite in ieſum. Rñdẽt nobis. Jn hoiem mortuũ credituri ſum⁹? Cũ aũt
Matthei addimus. Sed reſurrexit. Reſpõdẽt. Abſit. Diſcipuli ei⁹
xxviij. furati ſunt eũ de ſepulchro. Amãt falſitatẽ iudei emptores ꝛ cõtẽnũt veritatẽ dñi redẽptoris. Quid loq̄ris iudee: parentes tui pecunia emerũt: et hoc in te remãſit: qḋ emerũt.
B Attẽde potius eũ q̄ emit te: nõ qui mẽdaciũ emit tibi. Sed iſtos (vt dixim⁹) relinquam⁹: iſtos attẽdam⁹ fratres nr̃os cũ q̄b⁹ agimus. Nã xp̄s caput eſt ꝛ corpus. Caput in celo eſt: corp⁹ in terra eſt. Caput dñs eſt: corp⁹ eius eccleſia eſt.
Ephe.v. Sed meminiſtis dictũ. Erũt duo ĩ carne vna. Sacramẽtũ hoc magnum eſt ait apl's. Ego autẽ dico in xp̄o ꝛ in eccleſia. Si ergo duo ſunt ĩ carne vna: duo ſunt ĩ voce vna. Caput noſtrũ dñs xp̄s locut⁹ eſt ad iudeos ea q̄ audiuim⁹ cũ euãgeliũ legeret̃. Caput ad inimicos ſuos loquat̃: ꝛ corp⁹ ad inimicos ſuos loquat̃: ꝛ corpus id eſt eccleſia ad inimicos ſuos noſtis ad quos loquat̃. Qui habet loq̄: nõ dixi de meo: vt vox vna ſit: q2 caro vna: vox vna. Hoc ergo illis dicam⁹. Uocem eccl'ie loquor. O fratres: filij diſperſi: oues errantes: rami p̄ciſi: quid mihi calũniamini? Quid me non agnoſcitis? Scrutamini ſcripturas in q̄b⁹ vos putatis vitã eternã habere: ipſe teſtimonium ꝑhibent de me. Judeis
dicit caput noſtrũ: qḋ vobis corp⁹ dicit. Queritis me: ꝛ nõ Joh.vij.
me ĩuenietiſ. Quare? Quia nõ ſcrutamini ſcripturas q̄ teſti-
monium ꝑhibẽt de me. Teſtimoniũ ꝓ capite. Abrae dicte Gal.iij.
ſunt ꝓmiſſiones et ſemini ei⁹. Non dicit: ex ſeminibus tãqꝫ in multis: ſed tãqꝫ in vno: ꝛ ſemini tuo qḋ eſt xp̄s. Teſtimoniũ ꝓ corpore ad abrãã: qḋ cõmemorauit apoſtol⁹. Abrae
dicte ſunt ꝓmiſſiones. Uiuo ego dicit dñs per memetip̄m Gen.xxij.
iuro: quia obaudiſti voci mee: ꝛ non pepercisti dilecto filio tuo ꝓpter me: niſi benedicẽs benedicã te: ꝛ iplendo implebo ſemen tuũ ſicut ſtellas celi: et ſicut arenã maris. Et benedicẽtur in ſemie tuo oẽs gẽtes terre. Habes teſtimoniũ ꝓ capite: habes pro corpore. Audi aliud breue: et ꝓpe vna ſentẽtia cõplexum ꝓ capite et ꝓ corpore. De reſurrectione
xp̄i pſalm⁹ loq̄bat̃. Exaltare ſup celos deus. Continuo ꝓ Pſal.lvj.
corpore. Et ſup oẽm terrã gl'ia tua. Audi teſtimoniũ ꝓ ca-
pite. Foderũt man⁹ meas ꝛ pedes meos: dinumerauerunt Pſal.xxj.
omnia oſſa mea. Jpſi vero ꝯſiderauerũt ꝛ ꝯſpexerunt me: diuiſerunt ſibi veſtimẽta mea: ꝛ ſup veſtẽ meã miſerũt ſortem. Audi cõtinuo ꝓ corpore: poſt pauca verba. Cõmemorabuntur ꝛ ꝯuertent̃ ad dñm vniuerſi fines terre. Et ado-
rabũt in cõſpectu eius vniuerſe patrie gẽtium. Qm̃ dñi eſt Pſ.xliiij
regnũ: et ip̄e dominabit̃ gẽtiũ. Audi ꝓ capite. Et ipſe tãqꝫ ſpõſus ꝓcedẽs de thalamo ſuo. Jn ip̄o pſalmo audi ꝓ cor-
pore. Jn oẽm terrã exiuit ſonus eoꝝ: ꝛ in fines orbis terre Pſ.xviij.
verba eoꝝ. Hec iudeis: et iſtis noſtris. Quare? Quia iſtas ſcripturas veteris teſtamẽti ꝛ iudei accipiunt: ꝛ noſtri ipſi accipiunt. Sed ip̄m xp̄m quẽ illi nõ accipiunt: videam⁹ ſi iſti accipiũt. Dicat ꝛ ip̄e: dicat ꝛ ꝓ ſe q̄ caput eſt: ꝛ ꝓ corpore ſuo qḋ eſt eccleſia: q2 ꝛ in nobis caput loquit̃ ꝓ corpore.
Audi ꝓ capite. Reſurrexit a mortuis: inuenit diſciplos he- Lu.xxiiij.
ſitãtes: dubitãtes pre gaudio: nõ credentes: apuit illis ſenſum vt ĩtelligerẽt ſcripturas: ꝛ dicit eis. Q2 ſic ſcriptũ eſt: et ſic oportebat xp̄m pati et reſurgere a mortuis die tertio. Habes ꝓ capite: dicat ꝛ ꝓ corpore. Et p̄dicari ĩ noie eius penitẽtiã et remiſſionẽ pctõꝝ p oẽs gẽtes: incipiẽtibus ab hieruſalem. Dicat ergo eccleſia inimicis ſuis: dicat. Dicit plane nõ tacet: ſꝫ ſi illi audiãt. Fratres audiſtis teſtimonia
iã noſcite me. Scrutamini ſcripturas in q̄b⁹ vos ſperatis Joh.v.
vitã eternam hr̃e: ipſe teſtimoniũ ꝑhibẽt de me. Que dixi nõ ſunt de meo: ſed de dñi mei: ꝛ tamen adhuc auerſamini: adhuc tergiuerſamini. Quõ poteſtis mihi credere gloriã ab inuicẽ expectãtes: ꝛ gloriã q̄ a ſolo deo eſt nõ q̄rẽtes: q2
ignoratis dei iuſticiã? Zelũ dei habetis: ſꝫ nõ ſm ſciẽtiã. Rom.x.
Jgnorãtes eñ dei iuſticiã et vr̃am volẽtes ꝯſtituere: iuſticie dei non eſtis ſubiecti. Quid eſt aliud ignorare dei iuſticiã ꝛ ſuã velle ꝯſtituere: niſi dicere. Ego ſcĩfico: ego iuſtifico: qḋ ego dedero ſãctũ eſt? Dimitte deo qḋ dei eſt. Agnoſce homo qḋ hoĩs eſt. Jgnoras dei iuſticiã: ꝛ tuã vis ꝯſtituere. Juſtificare me vis: ſufficit tibi vt mecũ iuſtificeris.
De antixp̄o dictũ eſt: et oẽs ſic intelligũt qḋ ait dñs. Ego C
veni in noie pr̃is mei ꝛ nõ ſuſcepiſtis me: ſi alius venerit in Joh.v.
noie ſuo hũc ſuſcipietis. Sed audiam⁹ ꝛ iohãnẽ. Audiſtis
q2 venit antixp̄s: ꝛ nunc antixp̄i multi facti ſunt. Quid au- j.Joh.ij.
tẽ expaueſcim⁹ in antixp̄o: niſi q2 nomẽ ſuũ honoraturus/ ꝛ nomen dñi contẽpturus? Quid aliud facit q̄ dicit. Ego iuſtifico? Rñdet̃ ei. Ego ad xp̄m veni: nõ pedibus ſed corde veni. Ubi euãgeliũ audiui: ibi credidi: in deum credidi. Et ille. Nõ es mũdus. Quare? quia non ibi fui. Dic quare nõ ſum mũdatus: hõ q̄ baptizat⁹ ſum in hieruſalẽ: homo q̄ baptizat⁹ ſum. Uerbi grã: apud epheſios ad quos datam epiſtolam legis: et quorũ pacẽ ſpernis? Ecce ad epheſios ſcripſit apl's. Fundata eſt eccleſia: manet vſqꝫ nunc: et vberi⁹ manet: multiplici⁹ manet: tenet qḋ accepit ab apl'o. Si qs ãnũciauerit vobis p̄ter q̄ꝫ qḋ accepiſtis: anathema ſit. Quid ergo? Quid dicis mihi mũd⁹ nõ ſum? Jbi baptiza-

tus mūdus nō ſum? Etiā nō es. Quare? Qꝛ ego ibi nō fui.
Sed q̄ vbiq̄ʒ eſt ibi fuit: ī cuiꝰ nomē credidi. Tu neſcio vñ
veniēs: imo nō veniēs: ſed volēs vt ego ad te veniā: hic po
ſitꝰ dicis mihi. Nō es recte baptizatus: qꝛ ego ibi non fui.
Joh. j. Vide q̄s ibi fuit. Quid dictū eſt iohāni? Sup quē videris
ſpm̄ deſcendētē q̄ſi colūbā: hic eſt q̄ baptizat. Ipm̄ habes
ɔ̄trē te. Immo qꝛ mihi ab ipo baptizato īuidiſti: ipm̄ per-
didiſti. Intelligite ḡ fr̄es mei vocē nr̄am ꝛ illoꝝ: et videte
q̄d eligatis. Nos hoc elegāter dicimꝰ. Simꝰ ſcꝫ: deꝰ ſcit.
Simꝰ iniq̄: ꝛ hoc magis ipe ſcit. Vos ī nobis ſpem nō po
j. Coꝛ. iiij. natiſ: q̄leſcūq̄ʒ ſimꝰ. Si boni ſumꝰ: facite q̄ḋ ſcriptū ē. Imi-
tatores mei eſtote: ſicꝫ ꝛ ego xp̄i. Si autē mali ſumꝰ: nec ſic
deſerti eſtis: nec ſic ſine ɔſilio remāſiſtis. Audite dicētem.
Matthei Que dicūt facite: q̄ aūt faciūt facere nolite. Illi aūt cōtra.
xxiij. Niſi boni fuerimꝰ periſtis. Ecce eſt aliꝰ q̄ vēiet ī noīe ſuo.
j. Coꝛ. x. Ergo vita mea ex te pendebit: ꝛ ſalus mea ex te religabit?
Mat. vij. Ita ne oblitꝰ ſum fundamētū meū? Nōne petra erat xp̄s?
Nōne q̄ edificat ſupra petrā: ipm̄ non deijcit ventꝰ: pluuia:
flumia? Veni ḡ mecū ſi vis ſup terrā: et noli mihi eſſe velle
Joh. v. pro petra. Dicat ḡ ꝛ nouiſſimū illud eccl̄ia. Si crederetis
moyſi: crederetis et mihi. De me enim ille ſcripſit: qꝛ coꝛpꝰ
ſum eiꝰ de quo ſcripſit. Et de eccleſia moyſes ſcripſit. Nā
Gen. xxij. moyſi v̄ba dixi. In ſemie tuo b̄ndicēt oēs gētes. Moyſes
hoc in p̄mo libro ſcripſit. Si crederetis moyſi: crederetis
vtiq̄ʒ et xp̄o. Qꝛ moyſi v̄ba ɔtēnitis: neceſſe eſt vt xp̄i v̄ba
Luce. xvj cōtēnatis. Habēt ibi (inq̄t) moyſen ꝛ ꝓphetas. Non pater
abraā: ſi q̄s a mortuis venerit: ipm̄ audiēt. Et ille. Si moy-
ſen ꝛ ꝓphetas nō audiunt: nec ſi q̄s a mortuis reſurrexerit:
credēt. Hoc de iudeis dictū ē. Ergo nō dictū de hereticis
Lu. xxiiij. A mortuis reſurrexerat q̄ dicebat. Opoꝛtebat xp̄m pati: et
reſurgere a mortuis tertio die. Hoc credo. Credo iq̄t. Cre
dis? Quare nō credis q̄ḋ ſeq̄r? Qꝛ credis. Opoꝛtebat xp̄ʒ
pati ꝛ reſurgere die tertio a mortuis? Hoc dictū ē de capi-
te: crede q̄ḋ ſequit̄ de eccl̄ia. Predicari in noīe eiꝰ peniten
tiā ꝛ remiſſionē pctōꝝ ꝑ oēs gētes. Quare credis de capi-
te ꝛ nō credis de coꝛpoꝛe? Quid tibi fecit eccleſia vt eā ve-
lis quodāmodo decollare? Tollere vis eccleſie caput: ꝛ ca
piti credere: coꝛpꝰ relinquere: q̄ſi exanime coꝛpꝰ. Sine cau
ſa capiti: q̄ſi famulꝰ deuotꝰ blādiris. Qui decollare vult: ꝛ
caput ꝛ coꝛpꝰ conatur occidere. Erubeſcūt negare xp̄m: ꝛ
nō erubeſcūt negare v̄ba xp̄i. Xp̄m nec nos vidimꝰ oculis
nec vos. Iudei viderūt ꝛ occiderūt. Nos nō vidimꝰ ꝛ cre
didimꝰ: v̄ba ipſiꝰ nobiſcū ſunt. Cōparate vos iudeis. Illi
ɔtēpſerūt pēdētem in ligno: vos ɔtēnitis ſedētem in celo.
Illis ſuggerentibus ſtetit titulus xp̄i: vobis ſtātibꝰ delet̄
baptiſmus xp̄i. Sed q̄d reſtat fratres: niſi oremus et ꝓ ſu-
perbis: oremus ꝛ ꝓ elatis: qui ſe ſic extollunt? Dicamus ꝓ
illis deo. Cognoſcant: quia tibi nomen dñs ꝛ non homies:
ſed tu ſolus altiſſimus ſuper omnem terram.

De eo q̄ḋ ſcriptū eſt ī euāgelio ſm̄ eūdē. Qui manducat carnē meā et bibit ſanguinē meū ꝛc. Ser. xlvj. in q̄ de digna ſūptiōe ſacratiſſimi coꝛ-poꝛis ꝛ ſāguinis xp̄i ꝛ modo ſumēdi nos iſtruit.

A Sicut audiuimꝰ: cū ſctm̄ euāgelium legeret̄: dñs
ieſus xp̄s exhoꝛtatꝰ eſt ꝓmiſſione vite eterne ad
mādueādā carnē ſuā: ꝛ bibēdū ſāguinē ſuū. Qui
audiſtis hec: nōdū oēs itellexiſtiſ. Qui em̄ bapti
zati ꝛ fideles eſtis: q̄d dixerit noſtiſ. Qui aūt int̄ vos adhuc
cathecumini vel audiētes vocant̄: potuerūt eſſe cū legeret̄
audiētes: nunq̄d ꝛ itelligētes? Ergo ſermo nr̄ ad vtroſq̄ʒ
dirigit̄. Qui iā mānducāt carnē dñi ꝛ bibūt ſanguinē eiꝰ: co
j. Coꝛ. xj. gitēt q̄d manducēt ꝛ q̄d bibāt: ne ſicut apl̄s dixit. Iudiciū
ſibi māducēt ꝛ bibāt. Qui aūt nōdū māducāt ꝛ nōdum bi
būt: ad tales epulas īuitati feſtinēt. Per iſtos dies mgr̄a-
ti paſcūt. Xp̄s q̄tidie paſcit: mēſa ipiꝰ ē illa ī medio ɔſtitu-
ta. Quid cauſe ē. O audiētes vt mēſā videatiſ: ꝛ ad epulas
nō accedatis? Et foꝛte mō cū euāgeliū legeret̄: dixiſtis in
Joh. vj. coꝛdibus v̄ris. Putamꝰ q̄d eſt q̄ḋ dic̄. Caro mea v̄e eſca
eſt: ꝛ ſanguis meꝰ v̄e potꝰ eſt. Quō māducat̄ caro dñi ꝛ bi
bit̄ ſanguis dñi? Putamꝰ q̄d dicit? Quis ɔtra te clauſit vt
hoc neſcias? Velatū eſt. Sed ſi volueris: erit reuelatū. Ac
cede ad ꝓfeſſionē: ꝛ ſoluiſti q̄ſtionē. Quid em̄ dixit dñs ie-
ſus: iā fideles nouerūt. Tu aūt cathecuminꝰ diceriſ: audiēs

ꝛ ſurdꝰ es. Aures em̄ coꝛpoꝛis patētes habes: qꝛ v̄ba q̄ di-
cta ſūt audis. Sed aures coꝛdis adhuc clauſas habes: qꝛ
q̄ḋ dictū ē nō itelligis. Diſputo nō diſſero. Ecce paſcha ē:
da nomen ad baptiſmū. Si non te excitat feſtiuitas: ducat
ipa curioſitas: vt ſcias q̄d dictum ſit. Qui māducat carnē vbi ſupra.
meā ꝛ bibit ſāguinē meū: ī me manet ꝛ ego ī illo. Vt ſcias
q̄d dictū ſit: pulſa ꝛ apiet̄ tibi. Et vt tibi dico: pulſa ꝛ apiet̄
tibi: ita ꝛ ego pulſo: api mihi. Auribꝰ ꝑſono: ꝛ ad pectꝰ pul-
ſo. Sed ſi cathecumini exhoꝛtādi ſunt fr̄es mei: vt ad tātā B
gr̄am regn̄atiōis accedere nō moꝛent̄: q̄ta nobis cura eſſe
dꝫ ī edificādis fidelibꝰ vt ꝓſit eis q̄ḋ accedūt nō ſibi tales
epulas ī iudiciū māducēt ꝛ bibāt? Vt aūt nō iudiciū man
ducēt ꝛ bibāt: b̄n viuāt. Exhoꝛtatores eſtote nō ſ̄monibꝰ/
ſʒ moꝛibꝰ v̄ris: vt illi q̄ nō ſunt baptizati: ſic vos ſeq̄ feſtinēt
vt nō pereāt imitādo vos. Qui ɔiugati eſtis fidē thoꝛi ſer-
uate ɔiugibꝰ v̄ris. Reddite q̄ḋ exigitiſ. Vir a femia exigis
caſtitatē: ꝓbe illi exēplū nō v̄bū. Tu es caput: qua is vide.
Hac em̄ debes ire: q̄ illi nō ſit piculoſum ſeq̄. Immo tu ipe
q̄ vis eā ſeq̄: illuc debes ābulare. Ab ībecilliori ſexu exigis
foꝛtitudinē: carnis ɔcupiſcētiā ābo habetiſ. Qui foꝛtioꝛ eſt
ꝑoꝛ vīcat. Et tn̄ (q̄ḋ dolēdū eſt) mlt̄i viri a feminis vīcunt̄.
Seruāt femie caſtitatē quā viri ſ̄uare nolūt: et in eo q̄ḋ nō
ſ̄uāt ſe viros videri volūt: q̄ſi ꝓpterea ſit foꝛtioꝛ ſexus: vt
cū facilius ſubiuget inimicꝰ. Lucta eſt: ꝓliū eſt: pugna eſt. Ephe. v.
Vir foꝛtioꝛ femia: vir caput eſt femie. Femia pugnat ꝛ vī-
cit: tu hoſti ſuccūbis? Stat coꝛpꝰ: et caput iacet. Qui autē
vxores nōdū habetiſ: ꝛ tn̄ ad menſam dñicā iā acceditis et
carnē xp̄i māducatis ꝛ ſanguinē bibitiſ: ſi dicturi eſtis vxo-
res ſ̄uate vos vxoꝛibꝰ v̄ris. Quales eas vultiſ ad vos vēire: xxxij. q. vj
tales ꝛ vos debēt ipe inuenire. Quis iuuenis eſt q̄ nō caſtā ſi ducturi.
velit ducere vxoꝛē? Et ſi accepturꝰ eſt v̄ginē: q̄s nō itactā
deſideret? Intactam q̄ris: itactꝰ eſto. Purā q̄ris: noli eſſe
īpurꝰ. Nō em̄ illa pōt: ꝛ tu nō potes. Si fieri nō poſſit: nec il
la poſſit. Quia v̄o illa pōt: doceat te qꝛ fieri pōt. Et illa vt
poſſit: deꝰ regit. Sed tu gl̄ioſioꝛ eris: ſi feceris. Quare glo-
rioſioꝛ? Illā ꝑmit parētū cuſtodia: refrenat īfirmioꝛiſ ſexꝰ
ipſa verecūdia. Poſtremo leges timet quas tu nō times.
Ideo ḡ gl̄ioſioꝛ eris ſi feceriſ: qꝛ tu ſi feceriſ deū times. Ha-
bet illa multa q̄ timeat ꝑter deū: tu ſolū deū times. Sed tu
quē times: maioꝛ eſt oībꝰ. Ipe timēdꝰ eſt ī publico: ipe in
ſecreto. Procedis: videriſ: itras: videriſ. Lucerna ardet: vi
det te: lucerna extīcta eſt: videt te. In cubile itras: videt te
In coꝛde v̄ſaris: videt te. Ipm̄ time: illū cui cura eſt vt vi
deat te: et vel timēdo caſtꝰ eſto. Aut ſi peccare vis: q̄re vbi
te nō videat: et fac q̄ḋ vis. Qui v̄o iā vouiſtis: coꝛpꝰ arctiꝰ
caſtitate: ꝛ ɔcupiſcētie frenos: nec ad ipa q̄ ꝑmiſſa ſunt pa-
tiamini relaxare vt nō ſolū a ɔcubitu illicito diuertatiſ: ſed
etiā licitū ɔtēnatiſ aſpectū. Memētote ī q̄cūq̄ʒ ſexu ſitiſ: ſiue C
mares/ſiue femie: āgeloꝝ vitā ducere vos in terra. Angeli
em̄ nō nubūt: neq̄ʒ vxores ducūt. Hoc erimꝰ cū reſurrexeri Mat. xxij.
mus. Qt̄o vos melioꝛes: q̄ id q̄ḋ erūt hoīes poſt reſurre-
ctionē: h̄ vos īcipitiſ eē ante moꝛtē? Seruate gradꝰ v̄ros:
ſ̄uat em̄ deꝰ honoꝛes v̄ros. Cōparata eſt reſurrectio moꝛ-
tuoꝝ: ſtellis ī celo ɔſtitutiſ. Stella em̄ a ſtella differt ī gl̄ia: j. Coꝛ. xv.
vt apl̄s dicit. Sic ꝛ reſurrectio moꝛtuoꝝ. Aliter ibi lucebit
v̄ginitas: alr̄ ibi lucebit caſtitas ɔiugalis: alr̄ ibi lucebit ſan
cta viduitas. Diuerſe lucebūt: ſed oēs ibi erūt. Splendoꝛ
diſpar: celū cōe. Cogitātes ḡ gradꝰ v̄ros: ſ̄uātes ꝛ ꝓfeſſio-
nē veſtrā: accedite ad carnē dñi: accedite ad ſanguinē dñi.
Qui ſe ſcit alit̄ eſſe: nō accedat. Cōpūgimini magis ſ̄mone
meo. Cōgratulant̄ em̄ q̄ ſciūt ſ̄uare ɔiugibꝰ q̄ḋ a cōiugibꝰ
exigūt: q̄ ſciūt ſ̄uare oīmodo ɔtinētiā ſi hāc deo vouerūt.
Qꝛ v̄o audiūt dicētē me. Quicūq̄ʒ nō ſ̄uatiſ caſtitatē: nolite
accedere ad illū panē: ɔtriſtant̄. Et ego nollē h̄ dicere. Sʒ
q̄d facio? Timebo hoīem: ꝛ taceā v̄itatē? Ergo ſi illi ſ̄ui nō
timēt deū: etiā ego nō timeā: quaſi nō ſciā dictū eē. Serue Mat. xxv.
nequā ꝛ piger: tu dares ꝛ ego exigerē. Ecce dedi dñe deꝰ
meꝰ: ecce ī ɔſpectu tuo ꝛ āgeloꝝ tuoꝝ: ꝛ ī ɔſpectu ipſius ple
bis tue erogaui pecuniā tuā. Timeo em̄ iudiciū tuū. Ego
dedi: tu exige. Et ſi nō dicā: facturꝰ es. Ergo hoc potiꝰ di-
co. Ego dedi: tu ɔuerte: tu parce. Fac pudicos qui fuerūt
impudici: vt ſimul in tuo ɔſpectu cū iudicium venerit gau
deamꝰ: ꝛ q̄ erogauit/et cui erogatū eſt. Placet hoc? Pla-
ceat. Quicūq̄ʒ īpudici eſtis: coꝛrigite vos dū viuitis. Ego

em verbũ dei loqui poſſum:impudicos aũt in nequitia pſe
uerãtes:de iudicio dei ⁊ dãnatione liberare nõ poſſum.

¶ De muliere depꝛehẽſa in adulterio. In euangelio ſm eundem. Sermo.xlvij. In fine autem ſermonis de miſericoꝛdia ac veritate ſaluatoꝛis multa declarat.

A Meminit charitas vr̃a ſermone priſtino: ex occa
ſione lectiõis euãgelij locutos nos eẽ vobis de
ſpũ ſctõ. Ad hũc potãdũ cũ dñs inuitaſſet credẽ
tes i ſe:loquẽs int eos q illũ tenere cogitabãt ⁊
Joh.vij. itermicere cupiebãt nec valebãt qꝛ ille nolebat. Cũ ḡ hec lo
cut⁹ eſſet:nata eſt de illo in turba diſſenſio: alijs pui antib⁹
q ipſe eẽt xp̃s:alijs dicẽtib⁹: qꝛ de galilea nõ exurget xp̃s.
Qui xͦo miſſi fuerãt vt eũ tenerẽt: redierũt imunes a crimi
ne:⁊ pleni admiratiõe. Nã et teſtimoniũ phibuerũt diuine
doctrine cũ dicerẽt:a qb⁹ miſſi erãt. Quare non adduxiſtis
eũ? Rñderũt em nũq̃ ſe audiſſe hoiem ita locutũ. Non em
quiſq̃ ſic loquit hõ. Ille autẽ ſic locut⁹ eſt:qꝛ de⁹ erat ⁊ hõ.
Tamen phariſei teſtimoniũ eoꝝ repellentes:dixerunt eis.
Nunqd ⁊ vos ſeducti eſtis? Videm⁹ em delectatos vos eẽ
ſermonib⁹ illi⁹. Nunqd aliqs de pncipib⁹ credidit in eum:
aut ex phariſeis? Sꝫ turba hec q nõ nouit legẽ:maledicta
eſt. Qui nõ nouerãt legẽ:ipi credebãt i eũ q miſerat legẽ:et
eũ q miſerat legẽ ↄtẽnebãt illi q docebãt legẽ: vt iplerctur
Joh.ix. qd dixerat ipſe dñs. Ego veni vt nõ vidẽtes videãt:⁊ vidẽ
tes ceci fiãt. Ceci em facti ſũt phariſei doctores:illuminati
Joh.vij. ſũt ppl̃i legẽ neſciẽtes/⁊ i auctoꝛẽ legis credẽtes. Nicode
mus tñ vn⁹ ex phariſeis q ad dñm nocte venerat:⁊ ipſe qdẽ
nõ credul⁹ ſꝫ timid⁹:nã ⁊ nocte venerat ad lumẽ: qꝛ illumi
nari volebat:⁊ ſciri timebat:rñdit. Nũqd ⁊ lex nr̃a iudicat
queq̃ hoiem:niſi audierit ab ipſo pri⁹: ⁊ cognouerit qd fa
ciat? Volebãt illi pῡerſe ãte eſſe dãnatores q̃ cognitores.
Sciebat em nicodem⁹ vel poti⁹ credebat: qꝛ ſi tm̃mõ vel
lẽt eũ patiẽter audire: forte ſiles fierẽt illis q miſſi ſunt te
nere et maluerũt credere. Illi reſpõderũt pῡiudicio cordis
ſui:qd ⁊ illis. Nunqd ⁊ tu galile⁹ es.i.q̃ſi a galileo ſeduct⁹?
Dñs em galile⁹ dicebat:qm de nazareth ciuitate erãt parẽ
tes ei⁹. Scõm mariã dixi parẽtes:nõ ſm virile ſemen. Nõ
enim q̃ſiuit in terra prẽm:qꝛ iã habebat deſup prẽm. Nam
vtraq̃ ei⁹ natiuitas mirabilis fuit:diuia ſine mr̃e:humana
ſine pr̃e. Quid ḡ illi q̃ſi legi doctores ad nicodemũ? Scru
tare et vide:qꝛ ꝓpheta a galilea nõ ſurget:ſꝫ dñs ꝓphetaꝝ
inde ſurrexit. Reuerſus eſt(inqt)euãgeliſta:vnuſquiſq̃ in
Joh.viij. domũ ſuã. Inde perrexit ieſus in mõtẽ. In monte aũt oli
ueti:in mõtẽ fructuoſum:i mõtẽ vnguẽti: in mõtẽ chriſma
tis. Ubi em decebat docere chriſtum:niſi in monte oliueti?
Chriſti em nomẽ a chriſmate dictũ ẽ. Chriſma aũt grece:
latine vnctio nũcupat. Ideo nos vnxit:qꝛ luctatores ↄ dia
bolũ fecit. Et diluculo iterꝝ venit in tẽplũ.⁊ ois ppl̃s venit
ad eũ:⁊ ſedẽs docebat eos: ⁊ nõ tenebat:qꝛ nõ pati digna
bat Nũc etiã attẽdite vbi ab īimici tẽtata ſit dñi mãſuetu
vbi ſupra. do [Adducũt aũt illi ſcribe ⁊ phariſei mulierẽ i adulterio
depꝛhẽſam ⁊ ſtatuerũt eã in medio:⁊ dixerũt ei. Magr̃ hec
mulier mõ depꝛhẽſa eſt i adulterio. In lege aũt moyſes mã
dauit nobis huiõi lapidare. Tu ḡ qd dicis? Hec dicebant
B tẽtãtes vt poſſent accuſare eũ]. Unñ accuſare? Nunqd ipm
in aliquo facinore depꝛhẽderãt: aut illa mulier ad eũ aliqñ
ptinuiſſe dicebat? Quid eſt ḡ tẽtãtes vt accuſarẽt eũ. In
telligim⁹ fr̃es admirabilẽ mãſuetudinẽ in dño ↄmonuiſſe:
⁊ aduerterũt eũ nimiũ eẽ mitẽ:nimiũ mãſuetũ. De illo ꝓp
Pſ.xliiij pe fuerat ãte pdictũ. Accigere gladio tuo circa femur tuũ
potẽtiſſime. Specie tua ⁊ pulchritudie tua:itẽde ꝓſpe pce
de ⁊ regna. Propt ṽitatẽ ⁊ mãſuetudinẽ ⁊ iuſticiã. Ergo
attulit ṽitatẽ vt doctoꝛ: mãſuetudinẽ vt liberatoꝛ:iuſticiã
vt cognitoꝛ. Propt hec eũ eẽ regnaturꝫ in ſpũ ſctõ ꝓpheta
pdixerat. Cũ loqbat ṽitas agnoſcebat:cum aduerſus ini
micos nõ moueret mãſuetudo laudabat. Cũ ḡ de duob⁹
iſtis.i.de ṽitate ⁊ mãſuetudie ei⁹ iimici liuoꝛe ⁊ iuidia toꝛ
Leuit.xx. querent:i tertio.i.iuſticia ſcãdalũ poſuerũt. Quare? Quia
lex iuſſerat adulteros lapidari:⁊ vtiq qd iniuſtũ erat lex iu
bere nõ poterat. Sꝫ ſi qs alit diceret q̃ lex iuſſerat:iniuſtus
depꝛhẽderet. Dixerũt ḡ apd ſemetipos. Uerax putat:mã
ſuet⁹ videt:de iuſticia illi q̃rẽda calũnia eſt. Offeramus ei
mulierẽ in adulterio depꝛhenſam: dicam⁹ de illa qd in lege
ſcriptũ eſt. Si eã iuſſerit lapidari:manſuetudinẽ nõ habet.
Si eã dimitti cẽſuerit:iuſticiã nõ tenebit. At aũt mãſuetu
dinẽ(inquiũt)nõ pdat:in q ppl̃s iã amabilis fact⁹ eſt:ſine
dubio dimitti eã iubebit. Hinc nos inueniem⁹ occaſionẽ ac
cuſandi:⁊ reũ faciem⁹ tãq̃ legis pῡaricatorem dicẽtes ei.
Hoſtis es legis: ↄtra moyſen rñdes:imo ↄ eũ q p moyſen
dedit legẽ. Reus es mortj:cũ illa ⁊ tuipe lapidand⁹. Poſ
ſet his ṽbis atq̃ ſentẽtijs inflãmari iuidia: feruere accuſa
tio:flagitari dãnatio. Sed cui hec? Peruerſitas rectitudi
ni:falſitas ṽitati:curuũ directo:ſtulticia ſapiẽtie? Quãdo
illi laqos pararẽt:i quos nõ ipi pus caput inſererẽt? Nõ eſt
capt⁹ cui ipi tẽdebãt:ſꝫ poti⁹ capti ſunt q tẽdebãt: quia nõ
crediderũt i eũ q eos poſſit de laqueis eruere. Ecce dñs in
rñdẽdo ⁊ iuſticiã ſeruatur⁹ eſt:⁊ a mãſuetudie nõ eſt receſ
ſurus. Quid em rñdit dñs ieſus? Quid rñdit ṽitas? Quid
rñdit ſapientia? Quid rñdit ipſa cui calũnia parabat iuſti
cia? Nõ dixit:nõ lapidet:ne ↄtra legẽ dicere videret. Abſit
aũt vt diceret:lapidet. Uenit em nõ pdere qd inuenerat:ſed Luce.xix.
q̃rere qd perierat. Quid ḡ rñdit? Videte q̃ plen⁹ eſt iuſti
cia:plen⁹ mãſuetudie et ṽitate. [Qui ſine pctõ eſt veſtrum C
(inqt)pꝛoꝛ in illã lapidẽ mittat]. O rñſio ſapientie: quõ eos
itromiſit i ſe. Foris em calũniabant:ſeipſos itrinſecus nõ
pſcrutabant. Adulterã videbãt:ſe nõ reſpiciebãt. Preua
ricatores legis legẽ iplere cupiebãt: et hoc calũniãdo non
vere tãq̃ adulteria caſtitate dãnando. Audiſtis iudei:au
diſtis phariſei:audiſtis legis doctores: legis cuſtodẽ:ſed
nõdũ itellexiſtis legiſlatoꝛẽ. Quid aliud vobis ſignificat:
cũ digito ſcribit i terrã? Digito em dei lex ſcripta eſt. Nũc
dñs i terra ſcribebat:qꝛ fructum reqrebat. Audiſtis ergo:
ipleat lex:lapidet adultera. Sed nunqd qꝛ puniẽda eſt:lex
iplẽda eſt a puniẽdis? Cõſideret ſe vnuſquiſq̃ vr̃m:intret
in ſemetipſum:a ſcẽdat tribunal mẽtis ſue: ↄſtituat ſe ante
cogitationẽ ſuam:cogitet ſe cõfiteri. Scit em q ſit qꝛ nemo j.Coꝛ.ij.
ſcit hoim q ſunt hois niſi ſpũs hois q in ipo eſt. Unuſq̃ſq̃
in ſe intẽdẽs:pctõꝛẽ ſe iuenit. Ita plane. Ergo aut iſtã di
mittite:aut ſimul cũ illa legis penã excipite. Si diceret:la
pidet:mãſuet⁹ nõ videret. Dicit qd dicere debet:⁊ mãſue
tus ⁊ iuſt⁹. Qui ſine pctõ eſt vr̃m:pꝛoꝛ in illã lapidẽ mittat.
Hec vox iuſticie eſt. Puniat peccatrix:ſꝫ nõ a pctõꝛibus.
Impleat lex:ſꝫ nõ a pῡaricatoꝛib⁹ legis. Hec vox oino iu
ſticie eſt:q̃ iuſticia illi tãq̃ trabali telo pcuſſi ſe iſpiciẽtes:
⁊ reos ſe iueniẽtes:vn⁹ poſt vnũ oẽs receſſerũt. Relicti ſũt
duo:miſera ⁊ miſericoꝛdia. Dñs autẽ cum eos telo iuſticie
pcuſſiſſet:nec dignat⁹ eſt cedẽtes attẽdere:ſꝫ auerſo ab eis
obtutu rurſus ſcribebat in terra. Relicta aũt illa ſola mu
liere oibuſq̃ abeũtib⁹:leuauit oclos ſuos ad mulierẽ. Au
diuim⁹ vocẽ iuſticie:audiam⁹ ⁊ mãſuetudinis. Pl⁹ em cre
do territa erat illa mulier cũ audiſſet a dño dictũ. Qui ſine
pctõ eſt vr̃m:pꝛoꝛ in illã lapidẽ mittat. Illi em attẽdẽtes ⁊
ipo abſceſſu cõfeſſi: dereliqrunt mulierẽ cũ magno pctõ: ei
q erat ſine pctõ. Et qꝛ illa ꝺ audierat. Qui ſine pctõ eſt ve
ſtrũ:pꝛoꝛ i illã lapidẽ mittat: ab illo ſe puniẽdã ſpabat:in q
pctm̃ iueniri nõ poterat. Ille aũt q aduerſarios ei⁹ repule
rat lĩgua iuſticie:leuãs i eã oculos mãſuetudinis iterroga
uit eã. [Nemo te ↄdẽnauit? Rñdit illa. Dñe nemo. Et ille.
Nec ego te ↄdẽnabo] a quo forte dãnari timuiſti: qꝛ in me
pctm̃ nõ inueniſti. Nec ego te ↄdẽnabo. Quid eſt dñe? Fa
ues ergo pctis? Nõ plane ita. Attẽde qd ſequitur. [Uade
deinceps iã noli peccare]. Ergo et dñs dãnauit:ſed pctm̃
non hoiem. Si aũt peccatoꝝ fautoꝛ eſſet:diceret. Nec ego
te dãnabo: vade viue vt vis: de mea liberatiõe eſto ſecura
ego te quãtũcũq̃ peccaueris ab oi pena:etiam a gehẽne ⁊
i ferni toꝛtoꝛib⁹ liberabo. Nõ dixit hoc. Intẽdãt ḡ q amãt D
i dño mãſuetudinẽ: ⁊ timeãt veritatẽ. Etem dulcis ⁊ rect⁹ Pſ.xxiiij.
dñs. Amas q̃ dulcis eſt:time q̃ rect⁹ eſt. Tãq̃ manſuetus
dixit. Tacui:ſed tãq̃ iuſt⁹. Nũquid ſemp tacebo? Miſeri Eſa.xlij.
coꝛs ⁊ miſeratoꝛ domin⁹. Ita plane. Adhuc adde. Lõga Pſ.cij.
nimis. Adde adhuc. Et multũ miſicoꝛs. Sed time qd eſt
in nouiſſimo. Et verax. Q̃ enim modo ſuſtinet peccãtes:
iudicaturus eſt ↄtẽnẽtes. An diuitias lõganimitatis eius Rom.ij.
contẽnis? Ignoras qꝛ patiẽtia dei ad penitentiã te addu
cit? Tu autẽ ſm duriciã coꝛdis tui ⁊ coꝛ ipenitens theſau
rizas tibi iram in die ire ⁊ reuelationis iuſti iudicij dei:qui

Pſ.cij. reddet vnicuiqꝫ iuxta opa ſua. Mãſuetus dñs:lõganimis
dñs:miſericoꝛs dñs:ſed et iuſtꝰ dñs:et verax dñs. Largiꝶ
tibi ſpaciũ coꝛrectiõis:ſed tu plus amas dilationẽ q̃ emẽ-
dationẽ. Malꝰ fuiſti heri:hodie bonꝰ eſto. Et hodiernum
diẽ in malicia peregiſti:vel cras mutare. Sed expectas:et
de miſericoꝛdia dei tibi plurimũ pollicẽris:q̃ſi ille qui tibi
per penitẽtiam ꝓmiſit ſalutẽ:ꝓmiſit tibi etiã lõgam vitã.
Prouer. xxvij. Unde ſcis qd pariat craſtinus dies? Recte dicis in coꝛde
tuo:qñ me coꝛrexero:deꝰ mihi oĩa peccata dimittit. Nega-
re nõ poſſumꝰ q coꝛrectis atqꝫ cõuerſis indulgẽtia deꝰ ꝓ-
miſit. Nã i quo ꝓphetã mihi legis:q ꝓmiſit deꝰ coꝛrecto
indulgentiã:non mihi legis q ꝓmiſit tibi longã vitã. Ex
vtroqꝫ igiꝶ hoĩes piclitanꝶ: ſperãdo ⁊ deſperãdo ꝯtrarijs
rebꝰ. Sperando decipiꝶ q̃ dicit. Bonꝰ eſt deus miſericoꝛs
eſt deꝰ:faciã qꝺ mihi placet:qꝺ libet:laxem habenas cupi-
ditatibꝰ meis:ĩpleam deſideria aĩe mee. Quare hoc? Quia
miſericoꝛs eſt deꝰ:mãſuetus eſt deꝰ. Spe iſti periclitãtur.
Deſperatiõe aũt q̃ cũ inciderint in grauia pctã:putãtes ſi-
bi iam nõ poſſe ignoſci penitentibꝰ:⁊ ſtatuẽtes ſe ad dãna-
tionẽ ſine dubio deſtinatos:dicũt apud ſeipſos. Jã dãnati
ſumꝰ:quare nõ qꝺ volumꝰ facimꝰ? animo gladiatoꝝ ferro
deſtinatoꝝ. Jdeo moleſti ſunt deſperati. Jã eñ qꝺ timeãt
nõ habẽt:⁊ vehemẽter timẽdi ſunt. Jſtos deſperatio necat
illos ſpes. Jnter ſpem ⁊ deſperationẽ eſtuat aĩa. Metuen-
dum eſt ne te occidat ſpes:⁊ cũ multũ ſperas de miſericoꝛ-
dia:incidas in iudiciũ. Metuẽdũ eſt rurſus ne te occidat
deſperatio:⁊ cũ putas iã nõ tibi ignoſci q̃ grauia ꝯmiſiſti:
Prouer.j nõ agas penitẽtiã:et incurras iudicẽ ſapientiã:q̃ dicit. Et
ego vrẽ ꝑditiõi ſuperridebo. Quid ergo egit deꝰ cũ pericli-
Eccli.v. tãtibꝰ vtroqꝫ moꝛbo? Jllis q̃ ſpe periclitanꝶ hoc dicit. Ne
tardes cõuerti ad deũ:neqꝫ differas de die in diẽ. Subito
eñ veniet ira eiꝰ:et in tẽpoꝛe vindicte diſperdet te. Jllis q̃
Ezechiel xviij. deſperatiõe periclitanꝶ qd dicit? Jn quacũqꝫ die iniquus
ꝯuerſus fuerit:oĩs iniq̃tates eiꝰ obliuiſcar. Propter illos
qui deſperatione periclitãtur:ꝓpoſuit indulgẽtie poꝛtũ m.
Propter illos q̃ ſpe periclitãtur ⁊ dilationibꝰ illuduntꝶ:fe-
cit deꝰ diẽ moꝛtis incertũ. Qñ veniat vltimus dies neſcis.
Jngratꝰ es:q̃ hodiernũ habes:ĩ quo coꝛrigaris? Sic ergo
Joh.viij. ad iſtã mulierẽ. Nec ego te ꝯdẽnabo. Sed facta ſecura de
preterito:caue futura. Deleui qꝺ cõmiſiſti:obſerua qꝺ pre-
cepi vt inuenias quod promiſi.

¶ De eo qꝺ ſcriptũ eſt in euangelio ſm eũdẽ. Si mãſeritis in verbo meo:vere diſcipuli mei eſtis. Sermo.xlviij. in quo illud ſpecialiter declarat quis inter moꝛtuos ſit liber.

A Nouit charitas vr̃a oẽs nos vnũ magr̃m habe-
re:⁊ ſub illo cõdiſcipulos eẽ. Nec ideo magiſtri
ſumꝰ:q de loco ſupioꝛe loq̃mur vobis: ſꝫ magr̃
eſt oĩm q̃ habitat ĩ nobis oĩbꝰ. Jpſe mõ in euã-
gelio nobis oĩbꝰ loq̃baꝶ:et dicebat nobis qꝺ etiã ego dico
vobis. Dicit aũt ille de vobis ⁊ nobis ⁊ nobis. Si mãſeritiſ
in verbo meo: non vtiqꝫ in meo q̃ modo loquoꝛ:ſed in eius
Joh.viij. q̃ modo in euãgelio loquebaꝶ. [Si manſeritis in ꝟbo meo
(inq̃t) vere diſcipuli mei eſtis]. Ad diſcipulũ eſt parũ acce-
dere:ſꝫ manere. Non ergo ait. Si audieritis verbum meũ:
aut ſi acceſſeritis ad verbũ meũ:aut ſi laudaueritis verbũ
meũ. Sed videte qd dixerit. [Si mãſeritis in verbo meo:
vere diſcipuli mei eritis:⁊ cognoſcetis veritatẽ:et veritas
liberabit vos] Quid diximꝰ fratres? Manere in ꝟbo dei:
laboꝛ eſt an nõ eſt? Si laboꝛ eſt:attẽde magnũ premiũ. Si
laboꝛ nõ eſt:gratis accipis premiũ. Maneamꝰ ergo in eo q̃
manet in nobis. Nos ſi nõ mãſerimꝰ in illo:cademus. Jlle
aũt ſi in nobis nõ mãſerit:non ideo domũ perdidit. Nouit
ille manere in ſe:q̃ nunq̃ deſerit ſe. Abſit autẽ ab hoĩe vt
maneat in ſe:qui ꝑdit ſe. Ergo nos in illo manemꝰ indigen-
tia:ipſe ĩ nobis manet miſericoꝛdia. Jã ergo ſi ꝓpoſitũ eſt
qꝺ facere debeamꝰ:qd accepturi ſumꝰ videamꝰ. Jndixit
eñ opꝰ:et ꝓmiſit mercedẽ. Qꝺ eſt opus? Si manſeritis in
ꝟbo meo. Breue opꝰ. Uerbũ breue:magnum ope. Si man-
ſeritis. Quid eſt ſi mãſeritis? Si in petra edificaueritis. O
q̃ magnũ eſt fr̃es hoc: ſupra petrã edificare q̃ magnũ eſt.
Mat.vij. Uenerunt flumia:flauerunt vẽti:deſcenderunt ĩbres ⁊ ĩpe-
gerunt in domũ illã et nõ cecidit:fũdata eñ erat ſup petrã.

Quid eſt ergo in verbo dei manere:niſi nullis tẽtatiõibus
cedere? Premiũ qd eſt? Cognoſcetis veritatẽ:⁊ veritas li-
berabit vos. Cõpatimini nobis:q vocẽ meã ſentitis obtu-
ſam. Adiuuate me trãquillitate. O premiũ. Cognoſcetiſ ve-
ritatẽ. Foꝛte aliqs diceret: ⁊ qd mihi ꝓdeſt cognoſcere ve-
ritatẽ? Et ꝟitas liberabit vos. Si nõ delectat ꝟitas:dele- Joh.viij.
ctet libertas. Jn ꝯſuetudine latine lingue liberari duobus
modis diciꝶ. Et maxime in eo cõſueuimꝰ audire hoc ꝟbũ
vt q̃cũqꝫ liberaꝶ/intelligaꝶ periculũ euadere: moleſtijs ca-
rere. Liberari aũt ꝓprie diciꝶ liberũ fieri. Quõ ſaluari ſal-
uũ fieri:ſanari ſanũ fieri:ſic liberari liberũ fieri. Jdeo dixi.
Si nõ delectat veritas:delectet libertas. Hoc in greca lin-
gua euidẽtius ſonat:nec poteſt aliter ĩtelligi. Et(vt noue-
ritis)q aliter ĩtelligi non põt:loquẽte dño:reſpõderunt iu-
dei. Nos nemini ſeruiuimꝰ vnq̃:quõ dicis:veritas libera-
bit vos? Jd eſt ꝟitas liberos vos facit. Quõ dicis eis qui
nemini vnq̃ ſeruiuimꝰ:quos vides(inquiunt)nõ hr̃e ſerui-
tutiſ neceſſitatẽ:quomõ eis polliceris libertatẽ? Audierunt
qꝺ debuerũt:ſed nõ fecerũt qꝺ debuerũt. Quid audierũt?
Q dixit. Ueritas liberabit vos. Attẽdiſtis vos q nõ ſuiſ-
tis homini:⁊ dixiſtis. Nemini ſeruiuimꝰ vnq̃. Oĩs iudeus
⁊ grecus:diues ⁊ paup:honoratꝰ ⁊ priuatꝰ:ĩperatoꝛ et mẽ-
dicꝰ:oĩs q̃ facit pctm̃:ſeruꝰ eſt peccati. Oĩs(inquit)qui fa-
cit pctm̃:ſeruꝰ eſt peccati. Si agnoſcãt hoĩes ſeruitutẽ:vi-
debũt vnde accipiũt libertatẽ. Jngenuꝰ eſt aliqs:captiuaꝶ
a barbaris:ex ĩgenuo factꝰ eſt ſeruus. Audit hõ miſeratoꝛ:
cõſiderat ſe habere pecuniã:fit redẽptoꝛ: pergit ad barba-
ros:dat pecuniã:redimit hoĩem. Plane reddidit liberta-
tẽ ſi abſtulit iniq̃tatẽ. Sed qs abſtulit iniquitatẽ? Hõ hoĩ?
Jlle q̃ ſuiebat apud barbaros:a redẽptoꝛe ſuo redẽptꝰ eſt
Et multũ intereſt inter redẽptoꝛẽ ⁊ redẽptũ:⁊ ſub dño iniq̃-
tate foꝛte cõſerui ſunt. Jnterrogo redẽptoꝛẽ:habes pecca-
tum? Habeo inq̃t Ergo nec tu te iactes redẽptũ:nec tu te
extollas redẽptoꝛẽ:fugite ãbo ad veꝝ liberatoꝛẽ. Parꝫ eſt
q ſub peccato ſunt:ſerui dicti ſunt ⁊ moꝛtui dicunꝶ. Qꝺ ti-
met hõ ne faciat illis captiuitas:iã illi fecit iniq̃tas. Quid
eñ:q videnꝶ viuere? Nunquid ideo errauit ille q̃ dixit. Di- Mat. viij.
mitte moꝛtuos ſepelire moꝛtuos ſuos? Ergo moꝛtui oẽs
ſub pctõ:ſerui moꝛtui:ſeruiẽdo moꝛtui:moꝛiẽdo ſui. Quis Pſ.lxxxvij
ergo liberat a moꝛte ⁊ a ſuitute:niſi ĩ moꝛtuis liber? Quis B
eſt in moꝛtuis liber:niſi inter pctõres ſine pctõ? Ecce venit Joh.xiiij.
pnceps mundi:ipſe dicit redẽptoꝛ nr̃:liberatoꝛ nr̃. Ecce ve-
nit pnceps mũdi:⁊ in me nihil inueniet. Tenet qs decepit:
qs ſeduxit: qbꝰ pctm̃ moꝛtẽqꝫ ꝑſuaſit:in me nihil inueniet.
Ueni dñe redẽptoꝛ veni. Agnoſcat te captiuꝰ:fugiat te capti-
uatoꝛ:tu eſto mihi libatoꝛ. Jlle me ꝑditũ iuẽit:ĩ q̃ diabolꝰ
nihil iuẽit qꝺ caro agit. Jnuenit carnẽ in illo pnceps huiꝰ
mũdi? Jnuenit. Et qlẽ carnẽ? Moꝛtalẽ:quã poſſit tenere:
quã poſſit crucifigere:quam poſſit occidere. Erras dece-
ptoꝛ nõ falliꝶ redẽptoꝛ. Erras. Uides ĩ dño carnẽ moꝛta-
lẽ nõ eſt caro pctĩ:ſilitudo ẽ carnis pctĩ. Miſit eñ deꝰ filiũ Rom. viij
ſuũ in ſilitudinẽ carnis pctĩ. Uera caro:moꝛtalis caro:ſꝫ
nõ pctĩ caro. Miſit eñ deꝰ filiũ ſuũ ĩ ſilitudinẽ carnis pctĩ
vt de pctõ dãnaret pctm̃ ĩ carne. Miſit eñ deꝰ filiũ in ſili-
tudinẽ carnis pctĩ ĩ carnẽ:nõ tñ in carnẽ pctĩ. Propꝶ qd?
Ut de pctõ:certe nullum pctm̃:vt de pctõ dãnaret pctm̃ in
carne: vt iuſticia dei ĩpleretꝶ ĩ nob:q nõ ſm carnẽ ãbulamꝰ
ſꝫ ſm ſpm̃. Si ḡ ſilitudo carnis erat pctĩ nõ caro pctĩ:quõ
vt de pctõ dãnaret pctm̃ in carne? Solet ⁊ ſilitudo capere
nomẽ eiꝰ rei:cuiꝰ eſt ſilitudo. Hõ dr̃ verꝰ:ſed etiã ſi pictum
ĩ pariete oſtẽdas:⁊ q̃ras qd ſit. Rñdeꝶ hõ. Pctm̃ ḡ appel-
lata eſt caro:hñs ſilitudinẽ carnis pctĩ: vt eẽt ſacrificiũ ꝓ
pctõ. Dicĩ idẽ aplꝰs alio loco. Eũ q̃ nõ nouerat pctm̃:ꝓ no- ij.Coꝛ.v.
bis pctm̃ fecit. Eũ q̃ nõ nouerat pctm̃. Quẽ q̃ non nouerat
pctm̃:niſi eũ qui dixit. Ecce venit pnceps mũdi:⁊ in me ni- Joh.xiiij.
hil iueniet? Eũ qui non nouerat pctm̃:pctm̃ ꝓ nobis fecit.
Eum ipſum xp̃m neſciẽtem pctm̃:fecit deꝰ ꝓ nobis pctm̃.
Quid eſt hoc fratres? Si diceretꝶ. Fecit in illũ pctm̃:aut fe-
cit illũ habere pctm̃:ĩtolerabile videretꝶ. Quõ toleramꝰ qꝺ
dictũ eſt. Fecit eũ pctm̃ vt ipſe xp̃s ſit pctm̃? Qui nouerant
ſcripturas veteris teſtamẽti:recognoſcũt qꝺ dico. Nõ eñ
ſemel dictũ eſt:ſꝫ aliquotiẽs creberrime. Pctã dicta ſunt:
ſacrificia pro peccatis. Offerebatur:verbi gratia:pro pec-
cato hyrcus:aries:quodlibet:ipſa victime que offerebatur

Leuit.iiij. pro peccato peccatū nominabaꝛ. Peccatum ergo dicebaꝛ
ſacrificium ꝓ peccato: ita vt alicubi dicat lex ſacerdotes
ponere debere in man⁹ ſuas ſuꝑ peccatū. Ergo cum q̄ non
nouerat peccatū: fecit pro nobis pctm̄.i.ſacrificiū ꝓ pctō.
Factū eſt peccatum: oblat⁹ eſt: ⁊ deletū eſt pctm̄. Fuſus eſt
Matthei ſanguis redēptoris: ⁊ deleta eſt cautio debitoris. Ipſe eſt
xxvj. ſanguis q̄ ꝓ multꝭ effuſus eſt i remiſſionē pctōꝝ. Quid eſt
ergo ꝙ inſipiēter exultaſti me⁹ captiuator: qꝛ carnē morta
lē habuit meus liberator? Si habuit peccatū vide. Si ali
Joh.j. quid tuū in eo inueniſti tene. Verbū caro factū eſt. Verbū
creator eſt: caro creatura eſt. Quid ibi tuū inimice? Et ver
bū de⁹ eſt: ⁊ aīa hoīs creatura eſt: ⁊ caro hoīs creatura eſt:
et caro mortalis dei creatura eſt. Peccatū q̄re. Sed q̄d q̄
Joh.xiiij. ras ipſa veritas loquiꝛ. Veniet princeps mundi: ⁊ in me nihil in
ueniet. Nō ergo nō īuenit carnē: ſꝫ nihil ſuū.i.nullū pctm̄.
Decepiſti innocētes: feciſti nocētes. Occidiſti innocētem:
pemiſti quē non debebas: redde qd̓ tenebas. Quid ergo?
Ad horā iſultaſti: qꝛ īueniſti in xp̄o carnē mortalē? Muſci
pula tua erat. Vñ letat⁹ es: inde capt⁹ es. Vbi te exultaſti
aliq̄d īueniſſe: inde nunc doles qd̓ poſſederas ꝑdidiſſe. Er
Joh.viij. go fratres q̄ credim⁹ in xp̄m: maneam⁹ ī ꝟbo eius. Si eñ
māſerim⁹ in ꝟbo ei⁹: vere diſcipuli eius ſumus. Non enim
ſoli illi duodecim: ſed oēs q̄ manem⁹ in ꝟbo ei⁹ vere diſci
puli eius ſumus: ⁊ cognoſcemus ꝟitatē: ⁊ veritas liberabit
Joh.xiiij. nos.i.xp̄s fili⁹ dei q̄ dixit. Ego ſum veritas: liberos nos fa
ciet: hoc eſt liberabit nos: nō a barbaris ſꝫ a diabolo: nō a
corporis captiuitate: ſꝫ ab aīe iniq̄tate. Sol⁹ eſt q̄ ſic liberat
Nemo ſe liberū dicat: ne ſeru⁹ remaneat. Nō remanebit in
ſeruitute aīa noſtra: qꝛ quotidie dimittunꝛ debita noſtra.

¶ De paſtore/et mercēnario/et fure. In euange
lio ſm̄ eūdē. Sermo.xlix. In quo ſermone quid
ſit ꝑ portā ingredi q̄ xp̄s eſt ſinceriſſime exponit.

A Non ignorat fides vr̃a chariſſimi: ⁊ ita vos didi
ciſſe nouim⁹ docēte magro de celo in q̄ ſpem ve
ſtrā poſuiſtis: qꝛ dñs noſter ieſus xp̄s q̄ iā ꝓ no
bis paſſus eſt ⁊ reſurrexit: caput eſt eccleſie: ⁊ eſt
corp⁹ ei⁹ eccleſia: et in ei⁹ corpore vnitas mēbroꝝ: ⁊ cōpa
go charitatꝭ tāq̄ ſanitas exiſtit. Quicūq̄ autē in charita
te friguerit: infirmaꝛ in corpore xp̄i. Sed potēs eſt ille qui
exaltauit caput nr̃m: etiā infirma mēbra ſanare: dū tñ non
nimia īpietate p̄cidanꝛ: ſed hereāt corpori donec ſanētur.
Quicq̄d eñ adhuc heret corpori: nō deſperate ſanitatꝭ eſt.
Qd̓ autē p̄ciſum fuerit: nec curari/nec ſanari pōt. Cū ergo
ille ſit caput eccleſie: et ſit corp⁹ ei⁹ eccleſia: tot⁹ xp̄s caput
et corp⁹ eſt. Reſurrexit iā ille. Caput ergo habem⁹ in celo.
Caput nr̃m interpellat ꝓ nobis. Caput noſtrū ſine pctō ⁊
ſine morte: iā ꝓpiciat ꝓ pctis noſtris deū: vt et nos in fine
reſurgentes ⁊ īmutati in gloriā celeſtē: ſeq̄mur caput nr̃m.
Quo eñ caput ⁊ cetera membra. Sed dū hic ſum⁹: mēbra
ſum⁹: ne deſperem⁹: qꝛ ſecutura ſum⁹ caput nr̃m. Videte
eñ fr̃es dilectionē illi⁹ capitꝭ nr̃i. Iā in celo eſt: ⁊ hic labo
rat q̄diu hic laborat ecclīa. Hic xp̄s eſurit: hic ſitit: nud⁹
eſt: hoſpes eſt: īfirmaꝛ: in carcere eſt. Quicq̄d eñ hic patiꝛ
corp⁹ eius: ſe dixit pati: et in fine ſegregās ip̄m corpus ſuū
ad dexterā: et reliquos a q̄b⁹ modo cōculcaꝛ ſegregās ad
Mat.xxv ſiniſtrā: dictur⁹ eſt his q̄ ſūt ad dexterā. Venite bñdicti pa
tris mei ꝑcipite regnū qd̓ vobis paratū eſt ab origīe mūdi.
Quib⁹ meritis? Eſuriui eñ ⁊ dediſtis mihi mādu care ⁊c̄.
Sic exequiꝛ tāq̄ ipſe accepiſſet vſq̄ adeo vt illi nō intelli
gētes: reſpōdeāt ⁊ dicāt. Dñe: qñ te vidim⁹ eſuriētē: hoſpi
tē: ⁊ in carcere? Et dicit eis. Cū vni ex minimis meis feci
☞ ſtis: mihi feciſtis. Sic etiam in nr̃o corpore caput ſurſum
eſt: pedes in terra ſunt. tñ in aliq̄ cōſtipatiōe ⁊ coartatione
hoīm: qñ tibi aliq̄s pedē calcat: nōne dic̄ caput: calcas me:
nec caput tuū/nec linguā tuā q̄ſq̄ calcauit? Surſum eſt: in
tuto eſt: nihil ei mali ꝯtigit: ⁊ tñ qꝛ ꝑ cōnexionē charitatis
vnitas eſt a capite vſq̄ ad pedes: nō ſe inde ligua ſeparauit:
ſꝫ dixit. Calcas me: cū eā nemo ꝯtigerit. Quō ergo lingua
quā nemo ꝯtigit dic̄. Calcas me. Sic xp̄s caput qd̓ nemo
calcat dixit. Eſuriui ⁊ dediſtis mihi mā ducare. Et illꝭ q̄ h̄
Mat.xxv nō fecerūt dixit. Eſuriui ⁊ nō dediſtis mihi māducare. Et
quō ꝯcluſit? Sic. Ibūt illi ī cōbuſtionē eternā: iuſti aūt in
B vitā etnā. Cū ḡ nūc loq̄reꝛ dixit ſe eſſe paſtorē: dixit eſſe et

ianuā. Vtrūq̄ ibi habes: et ego ſum ianua: ⁊ ego ſū paſtor. Joh.x.
Ianua eſt ī capite: paſtor ī corpore. Dicit eñ petro: in quo
vno format eccleſiam. Petre amas me? Rñdit. Dñe amo. Joh.xxj.
Paſce oues meas. Et tertio. Petre amas me? Cōtriſtat⁹
eſt petr⁹ ꝙ eū tertio iterrogauit: q̄ſi ille q̄ vidit ꝯſciētiā ne
gatoris: nō videbat fidē ꝯfitētis. Nouerat illū ſemꝑ: noue
rat illū ⁊ qñ ſe petr⁹ ip̄e nō nouerat. Tūc eñ ſe nō nouerat
qñ dixit. Tecū ero vſq̄ ad mortē: ⁊ ꝙ eēt īfirm⁹ neſciebat. Luce.xxij
Quō plerūq̄ reuera ī īfirmis ꝯtingit: vt egrot⁹ neſciat q̄d
cū illo agaꝛ: medic⁹ aūt ſciat: cū ille egritudinē illā patiaꝛ:
medic⁹ nō patiaꝛ. Magis dicit medic⁹ q̄d agaꝛ ī altero q̄
ille q̄ egrotat q̄d agaꝛ in ſeip̄o. Petr⁹ ergo tūc īfirm⁹: dñs
autē medic⁹. Dicebat ſe habere vires q̄s nō habebat. Ille
autē tangēs venā cordis ei⁹: dicebat ꝙ ter eū eſſet negatu
rus. Et ita factū eſt quō p̄dixit medic⁹: non quō p̄ſumpſit
egrot⁹. Ergo poſt reſurrectionē ſuā dñs interrogauit eū:
nō neſciēs quo ille aīo ꝯfitereꝛ amorē xp̄i: ſꝫ vt trina cōfeſ
ſiōe amoris deleret trinā negatiōem timoris. Ergo h̄ dñs
exigit a petro. Petre amas me? Quaſi q̄d mihi dabis: q̄d
mihi p̄ſtabis: qꝛ amas me? Quid erat p̄ſtatur⁹ petr⁹ reſur
genti dño ⁊ eūti in celū: atq̄ ſedēti ad dexterā p̄ris? Quaſi
diceret: hoc mihi dabis: hoc mihi p̄ſtabis: ſi amas me: vt
paſcas oues meas. Per ianuā intres: nō ꝑ aliā partē aſcē
das. Audiſtis cū euāgeliū legereꝛ. [Qui intrat ꝑ ianuā pa
ſtor eſt: q̄ aūt ex alia ꝑte aſcēdit: fur eſt ⁊ latro]. Et diſſipa
re q̄rit/⁊ ſpargere/et tollere. Quis eſt q̄ ītrat ꝑ ianuā? Qui
ītrat ꝑ xp̄m. Quis ē iſte q̄ imitaꝛ paſſionē xp̄i? Qui cogno
ſcit humilitatē xp̄i: vt cū de⁹ factus ſit hō ꝓ nobis: cogno
ſcat ſe homo nō eſſe deū ſꝫ hoīem. Qui eñ vult de⁹ videri
cū ſit hō: nō imitaꝛ illū q̄ cū de⁹ eſſet hō fact⁹ eſt. Tibi aūt
nō dr̄: eſto aliq̄d min⁹ q̄ es: ſed cognoſce q̄d es. Cognoſce
te īfirmū: cognoſce te hoīem: cognoſce te pctōrē: cognoſce
te qꝛ ille iuſtificat: cognoſce quia maculoſus es. Appareat
in confeſſione tua macula cordis tui: et ꝑtinebis ad gregē
xp̄i: qꝛ ꝯfeſſio peccatoꝝ inuitat medicū ſanaturꝝ: quomō in
egritudie q̄ dicit: ſan⁹ ſum: nō q̄rit medicū. Nunq̄d non ad Lu.xviij.
tēplū aſcēderat ꝑhariſe⁹ ille ⁊ publican⁹? Ille de ſua ſani
tate gloriabaꝛ: ille vulnera ſua medico oſtēdebat. Dicebat
eñ ille. De⁹ gr̄as tibi ago: qꝛ nō ſum ſicut publicanus iſte.
Gloriabaꝛ ſuꝑ alteꝝ. Ergo ſi publican⁹ ille ſan⁹ eſſet: inui
deret illi phariſeus: qꝛ nō haberet ſuꝑ quē extollereꝛ. Quō
ergo venerat q̄ ſic īuidebat? Nō erat vtiq̄ ſan⁹. Et cum ſe
ſanū diceret: nō deſcēdit curatus. Ille aūt ad terrā oclos
deiiciens: ⁊ non audens in celū attollere: percutiebat pect⁹
ſuū dicēs. Propici⁹ eſto mihi peccatori. Et q̄d dicit dñs?
Amē dico vobis: qꝛ deſcēdit iuſtificat⁹ de tēplo publican⁹
magis q̄ phariſeus: qꝛ oīs q̄ ſe exaltat humiliabiꝛ: ⁊ qui ſe
humiliat exaltabiꝛ. Qui aūt ſe exaltāt: ꝑ alterā partē volūt
aſcēdere ad ouile. Qui aūt ſe humiliāt: ꝑ ianuam itrāt ad
ouile. Ideo de illo dixit: itrat: de illo aſcēdit. Qui aſcēdit
videtꝭ qꝛ alta petit: nō ītrat ſed cadit. Ille aūt q̄ ſe ſubmit C
tit vt ꝑ ianuā intret: nec cadit: ſed paſtor eſt. Sed tres ꝑſo xxiij.q.iiij
nas dixit dñs: ⁊ debem⁹ illas īueſtigare in euāgelio: paſto tres.
ris: mercēnarij: et furis. Cū legereꝛ puto ꝙ aīaduertiſtis:
deſignauit paſtorē: deſignauit mercēnariū: deſignauit fu
rem. Paſtorē dixit aīam ſuā ponere ꝓ ouib⁹ ſuis: ⁊ itrare
ꝑ ianuā. Furē dixit aſcendere ꝑ aliā partē. Mercēnariū
dixit lupum vel furē ſi videat fugere: quia non eſt illi cura
de ouib⁹. Mercēnarius eſt eñ nō paſtor. Ille intrat per ia
nuam: qꝛ paſtor eſt. Ille aſcēdit ꝑ aliam partē: quia fur eſt.
Ille vidēs eos qui volūt tollere oues: timet ⁊ fugit qꝛ mer
cēnarius eſt: qꝛ non eſt illi cura de ouib⁹. Mercēnarius eſt
eñ. Si inuenerimus tres iſtas perſonas: inuenit ſanctitas
veſtra ⁊ quos diligatis: ⁊ quos toleretis: ⁊ quos caueatis.
Diligend⁹ eſt paſtor: tolerādus eſt mercēnarius: cauēdus
eſt latro. Sūt hoīes in eccleſia: de quib⁹ dicit apl's. Qui ex Phil.j.
occaſione euāgelizāt: querētes ab hoīb⁹ cōmoda ſua: ſiue
pecuniaria/ſiue honoꝝ vel laudis hūane. Quomodolibet
volētes accipe munera euāgelizant: nō tā ſalutē ei⁹ q̄runt
cui annūciāt: q̄ cōmodū ſuū. Ille aūt q̄ audit ſalutē ab eo
q̄ non habet ſalutē: ſi ei crediderit quē illi annūciat neq̄ in
illo ſpem poſuerit ꝑ quem illi annūciatur ſalus: qui annun
ciat habebit detrimentū: cui annunciabit habebit lucrum. Matthei
Habes dominū dicētem de phariſeis. Cathedram moyſi xxiij.

ſedēt. Non eos ſolos ſignificabat dñs: quaſi vero eos qui
crederēt in xp̄m ad iudeoꝝ ſcholā mitteret: vt ibi diſcerēt
quēadmodū iter ſit ad regnū celoꝝ. Nōne ideo dñs venit
vt inſtrueret eccleſiā: ipſoſqꝫ iudeos bene credētes et bene
ſperātes ⁊ bñ diligētes ſegregaret tāqꝫ frumēta a paleis:
Ephe.ij. et faceret vnū parietē circūciſionis: cui cōiungeretur alius
paries ex preputio gentium: q̄b⁹ duob⁹ parietib⁹ de diuer
ſo venientibus eſſet ipſe lapis angularis? Nonne ergo idē
dñs de duab⁹ iſtis plebibus in vno futuris dixit. Habeo ⁊
alias oues: q̄ non ſunt ex hoc ouili? Loq̄bat autem iudeis.
Joh.x. Oportet me (inq̄t) et eas adducere: vt ſit vn⁹ grex et vnus
paſtor. Ideo due naues erāt vnde vocauerat diſcipulos:
Luce.v. duas ꝑſonas plebis ſignificabāt: qn̄ miſerūt rhetia ⁊ leua
uerūt tātā vim/ et tātū numeꝝ piſciū: ita vt pene rhetia rū
perētur. Et onerauerunt (inq̄t) duas naues. Due naues ſi
gnificabāt vnā eccleſiā: ſed de duab⁹ plebib⁹ factā: cōiun
Geñ.xxix. ctā in xp̄o: aliq̄n de diuerſo venientē. Hoc ſignificāt etiam
due vxores hn̄tes vnū virū iacob: lya: ⁊ rachel. Has duas
Mat.xx. ſignificant etiā duo ceci: q̄ ſedebant iuxta viā quos dñs il
luminauit. Et ſi aduertatis ſcripturas in multis locis iue
D nietis ſignificari duas eccleſias: q̄ nō ſunt due ſed vna. Ad
hoc em̄ valet lapis āgularis: vt ex duab⁹ faciat vnā. Ad h̄
valet ille paſtor vt de duob⁹ gregib⁹ faciat vnū. Ergo dñs
docturus eccleſiā: et habitur⁹ ſcholā ſuā ꝑter iudeos: ſicut
videm⁹ modo: nunq̄d credētes in ſe ad iudeos miſſur⁹ erat
vt diſcerent? Sed noīe phariſeoꝝ et ſcribaꝝ ſignificauit
quoſdam in eccleſia ſua futuros: q̄ dicerēt ⁊ nō facerēt. Se
aūt figurauerat in ꝑſona moyſi. Etenim ꝑſonā ei⁹ gerebat
moyſes: ⁊ velū ante ſe ideo ponebat: qn̄ loq̄bat populo: q2
q̄diu illi in lege carnalib⁹ gaudijs et voluptatibus dediti
erāt: ⁊ regnū terrenū querebāt: velamen poſitum erat ꝯtra
faciē eoꝝ ne viderēt xp̄m in ſcripturis. Ablato em̄ velami
Matthei ne: poſtea q̄ paſſus eſt dñs: viſa ſūt ſecreta tēpli. Ideo cū
xxvij. in cruce penderet: ſciſſum eſt velū tēpli a ſummo vſqꝫ deor
ij.Cor.iij. ſum. Et apte dicit apl's paulus. Cū aūt trāſieris ad xp̄m:
auferet velamen. Qui aūt nō trāſierit ad xp̄m: q̄uis legat
moyſē: velamē poſitū eſt ſup cor eius: ſicut dixit apl's. Cū
ergo ꝯfiguraret quoſdā tales futuros dñs ī eccl'ia ſua: q̄d
Matthei ait? Scribe ⁊ phariſei cathedrā moyſi ſedēt. Que dicūt fa
xxiij. cite: ſed q̄ faciūt facere nolite. Quando illud audiūt clerici
mali qđ in ipos dicit: volūt ꝑuertere iſtā ſentētiā. Nunq̄d
nō ſi illis liceret delerēt illā de euāgelio? Quia ꝟo delere il
lā nō poſſunt: ꝑuertere illā q̄rūt. Sed adeſt dñi grā ⁊ miſe
ricordia: nec ſinit eos facere: q2 circūſepſit ꝟitate ſua oēs
ſentētias ſuas ⁊ liberauit: vt q̄ſquis ide aliq̄d ꝑcidere vo
luerit: aut inducere male legēdo vel īterpretādo: ille ſi cor
habet qđ ꝑciſum eſt iūgat ſcripture ⁊ legat ſupiora vel in
feriora: et īueniet ſenſum quē volebat ille male īterpretari.
Quid ergo putatis iſtos dicere de q̄b⁹ dicit. Que dicūt fa
cite? Quia reuera a ſanis laicis dicit. Laic⁹ em̄ q̄ vult bñ
viuere: cū attenderit clericū malū: q̄d ſibi dicit? Dñs dixit.
Que dicūt facite: q̄ faciunt facere nolite. Ambulabo viam
dñi: nō ſequar iſti⁹ mores. Audiā ab illo: non ꝟba ipſi⁹ ſed
dei. Sequar deū: ſequat ille cupiditatē ſuā. Quia ſi volue
ro apud deū ſic me defendere vt dicā. Dñe vidi male viuē
tē clericū tuū: ⁊ iō male vixi: nonne mihi dictur⁹ eſt. Serue
nequā nō a me audieras. Que dicūt facite: q̄ aūt faciunt fa
cere nolite? Mal⁹ aūt laicus: infidelis: nō pertinēs ad fru
mētū xp̄i: q̄ tāqꝫ palea in area tolerat: q̄d ſibi dicit qn̄ cepe
rit illū arguere verbū dei? Exi. Quid mihi loqueris? Ipſi
epi: ipſi clerici non illud faciunt: et me cogis vt faciā. Que
rit ſibi nō patronū ad cām malā: ſꝫ comitē ad penā. Nam
nūqꝫ eū defenſur⁹ eſt in die iudicij: quēcūqꝫ malū voluerit
imitari. Quomodo em̄ diabol⁹ oēs quos ſeducit nō ſedu
cit cū q̄b⁹ regnet: ſed cum q̄b⁹ dānet. Sic oēs q̄ ſequuntur
malos: comites ſibi ad gehēnā q̄runt: nō patrocinia ad re
gna celoꝝ. Quomō ergo ꝑuertūt iſti hanc ſentētiā: qn̄ illis
dicit male viuētib⁹ merito dictū eſt a dño. Que dicūt faci
te: q̄ aūt faciūt facere nolite? Recte dictū eſt iquiūt. Dictū
eſt em̄ vobis: vt q̄ dicimus faciatis: q̄ autē nos facim⁹ vos
E nō faciatis. Nos em̄ offerim⁹ ſacrificiū: vobis non licet. Vi
deteverſutias hoim. Quid dicā mercēnarioꝝ? Nā ſi paſto
Matthei res eēnt: iſta nō dicerēt. Ideo dñs vt os illis clauderet: ſe
xxiij. cut⁹ eſt et dixit. Cathedrā moyſi ſedent. Que dicūt facite

que autē faciūt facere nolite. Dicūt em̄ ⁊ nō faciunt. Quid
eſt ergo fratres? Si de ſacrificio diceret offerēdo: diceret:
dicunt ⁊ nō faciūt. Faciunt em̄ ſacrificiū deo. Offerūt q̄dē
qđ dicūt: ⁊ nō faciūt. Audi quid ſequat. Alligāt em̄ onera
grauia ⁊ īportabilia: et īponūt ea ſup ceruices hoim: q̄ ipſi
vno digito nolūt attigere. Aperte exprobrauit: deſcribit et
oſtēdit. Sꝫ illi qn̄ ſic volūt ꝑuertere ſniam: oſtēdūt q2 nihil
q̄runt in eccl'ia niſi cōmoda ſua: nec euāgeliū legerunt. Si
em̄ noſſent ipſam paginā et totū legiſſent: nunqꝫ hoc dicere
auderēt. Sed aptius attendite: q2 habet tales eccleſia. Ne
q̄s dicat nobis protſus de phariſeis dixit: de ſcribis: de iu
deis dixit. Nā tales nō habꝫ eccleſia. Qui ſunt ergo illi de Mat.vij.
quib⁹ dñs dicit. Non oīs qui mihi dicit: dñe dñe intrabit
in regnū celoꝝ? Et addidit. Multi dicent mihi in illa die:
dñe dñe: nōne in noīe tuo ꝓphetauim⁹ ⁊ in noīe tuo ꝟtutes
multas fecim⁹: ⁊ in noīe tuo māducauim⁹ ⁊ bibim⁹? Nun
quid in noīe chriſti faciunt iſta? Certū eſt: manifeſtū eſt: q2
de his dicit q̄ nomē xp̄i habēt. Sed q̄d ſequit? Tūc dicā
illis. Nūqꝫ vos cognoui. Recedite a me oēs qui operami vbi ſupra.
ni iniq̄tatē. Audi aplm gemētē de talib⁹. Dicit alios ānū Phil.j.
ciare euāgeliū ꝑ charitatē: alios ꝑ occaſionē. De quib⁹ di
cit. Annūciāt euāgeliū nō recte. Rem rectā: ſed ipſi nō re
cti. Qđ annūciat rectū eſt: ſꝫ q̄ annūciāt nō ſunt recti. Qua
re nō eſt rectus? Quia aliud q̄rit in eccl'ia: nō deum querit.
Si deum q̄reret: caſtus eſſet: q2 legitimū maritū aīa deum
habet. Quiſquis a deo ꝑter deum q̄rit: nō caſte deum q̄rit.
Videte fr̄es: ſi vxor amet maritū q2 diues eſt: nō eſt caſta. ☞
Nō em̄ maritū amat: ſed auꝝ mariti. Si aūt maritū amat
⁊ nudū amat et pauperē amat. Si em̄ ꝓpterea amat q2 di
ues eſt: quid ſi quomō ſunt caſus humani ꝓſcribat: ſubito
egēs remaneat? Renūciat illi forte: q2 qđ amabat nō mari
tus erat: ſꝫ res ei⁹. Si autē vere maritū amet: etiā pauperē
pl⁹ amat: q2 cū miſericordia amat. Et tamen fratres deus
noſter nunqꝫ paup eſſe pōt: diues eſt: ipſe fecit oīa: celum ⁊
terrā: mare ⁊ angelos. Quicq̄d videmus: quicq̄d nō vide
mus in celo: ipſe fecit. Sed tñ non diuitias amare debem⁹:
ſed eū qui fecit illas. Nō tibi ꝓmiſit niſi ſe. Inueni aliquid
precioſius: ⁊ hoc dabit. Pulchra eſt terra: celum et angeli:
ſed pulchrior eſt q̄ fecit hec. Qui ergo annūciāt deū: aman
tes deū: q̄ annunciāt deum ꝓpt deū: paſcūt oues: ⁊ nō ſunt
mercēnarij. Ipſam caſtitatē exigebat dñs nr̄ ieſus chriſt⁹
qn̄ dicebat petro. Petre amas me? Quid eſt: amas me? Joh.xxj.
Caſtus es. Non eſt cor tuum adulterū. Non tua q̄ris in ec
cleſia ſꝫ mea. Sed ḡ talis es ⁊ amas me: paſce oues meas.
Non enim eris mercēnarius: ſed eris paſtor. Illi autē nō F
caſte annūciabāt: de quib⁹ gemit apl's. Sed q2 dicit. Quid Phil.j.
enim? Dum oī modo ſiue occaſiōe/ſiue ꝟitate xp̄s annun
ciet: ꝓmiſit ḡ eſſe mercēnarios. Paſtor ꝟitate xp̄m annun
ciat: mercēnarius occaſione xp̄m annunciat: aliud q̄rens.
Tamē ⁊ ille xp̄m annūciat: ⁊ ille xp̄m. Audi vocē paſtoris
pauli. Siue occaſiōe/ſiue veritate xp̄s annūciet. Ipſe pa
ſtor voluit habere mercēnariū. Faciūt em̄ vbi poſſunt: vti
les ſunt q̄tum poſſunt. Quādo autē ad alios vius: q̄rebat
apl's cuius vias imitarent infirmi. Miſi vobis (inq̄t) timo
theū q̄ vos cōmonefaciat vias meas. Et q̄d ait? Miſi pa Phil.ij.
ſtorē q̄ vos cōmoneret vias meas. i. quia quomō ego am
bulo ⁊ ipſe ambulat. Et mittēs paſtorē: quid ait? Nemīnē
em̄ habeo tā vnanimē: qui ſincera affectiōe ꝓ vobis ſolli
citus ſit. Nōne cū illo erant multi? Sed quid ſequit? Oēs
em̄ ſua q̄runt: nō que ſunt xp̄i ieſu. i. ego vobis paſtorē mit
tere volui: nā multi mercēnarij ſunt: ſed non oportuerat vt
mercēnari⁹ mitterēt. Ad alias res ⁊ negocia pagēda mit
tit mercēnari⁹: ad illas autē quas tūc volebat: paſtor erat
neceſſari⁹. Et vix īuenit vnū paſtorē īter mltos mercēna
rios: q2 pauci paſtores: mlti mercēnarij. Sꝫ q̄d dr̄ de mer
cēnarijs? Amē dico vobis: ꝑceperūt mercedē ſuā. De pa Mat.vj.
ſtore aūt q̄d dic̄ apl's? Quiſqs aūt mūdauerit ſe ab hmōi: ij.Tim.ij.
erit vas ī honorē ſctificatū ⁊ vtile dño ad oē op⁹ bonū pa
ratū ſemp. Nō ad quaſdā res paratū: ⁊ ad quaſdā non pa
ratū: ſed ad oē op⁹ bonū paratū. Hec de paſtorib⁹ dixi. De
mercēnarijs aūt iā dixim⁹. Mercēnari⁹ qn̄ videt lupū inſi Joh.x.
diantē ouib⁹ fugit. Hoc dñs dixit. Quare? Quia non eſt ei
cura de ouibus. Tādiu eſt ergo vtilis mercēnarius q̄diu
non videt lupum: q̄diu nō videt furē et latronē. Cū autem

videꝛit:fugit.Et q̄s eſt de mercennarijs qui fugit de eccle-
ſia quando videt lupum aut latronē? Abundāt lupi:abun-
dāt latrones. Ipſi ſunt q̄ aſcēdūt ꝑ alterā partē. Qui ſunt
iſti q̄ aſcēdūt? Qui de parte donati volūt depredari oues
xp̄i. Ipſi ꝑ alterā partem aſcēdūt:nō ꝑ xp̄m intrant:q2 nō
ſunt humiles. Quia ſupbi ſunt:aſcēdūt. Quid eſt aſcēdūt?
Extollunt. Unde aſcēdūt? Per alterā partē. Uñ de par-
te volūt:q̄ in vnitate nō ſunt:de altera parte ſunt:et de ipſa
parte aſcēdunt.i.extollūtur:τ volunt tollere oues. Quomō
aſcēdunt:videte. Nos(inquiunt)ſctificamꝰ:nos facimꝰ iu
Lu.xiiij. ſtos. Ecce quo aſcēderūt. Sꝫ q̄ ſe exaltat humiliabit. Po
tēs eſt dñs deꝰ noſter humiliare eos. Lupus autē diabolꝰ
Mat.vij. eſt:īſidiat vt decipiat τ q̄ illū ſequuntur. Nā dictū eſt. In-
duti quidē pellibꝰ ouiū:intus aūt ſunt lupi rapaces. Si vi
derit mercēnariꝰ aliquē peccare:aut ſentire ſm̄ pnicīē ale
ſue:aut aliq̄d facere ſceleratū τ obſcenū:τ tñ q2 videt habe
ri alicuiꝰ momēti in eccleſia:vnde ſi ſperat cōmoda mercē-
narius eſt. Et cum videt hoīem perire pctō:videt illū ſeq̄
lupū:videt illiꝰ guttur trahi morſu ad ſuppliciū:non illi di
cit. Peccas:nō illi obiurgat:ne ꝑdat cōmoda ſua. Hoc eſt
ergo:cū viderit lupum fugit:non illi dicit. Scelerate facis.
Nō corporis ſꝫ aīe hec fuga eſt. Quē vides corpore ſtare:
fugi aīo:cum videt peccatorē τ nō dicit illi peccas:cū etiā
6 cōſiliū cū illo habet. Fratres mei:nunq̄d nō aſcēdūt aliq̄ñ
aut p̄ſbyter:aut epiſcopꝰ.τ nō dicit aliud de ſuperiori loco
niſi ne rapiant res aliene:ne fraudes fiant:ne ſcelera amit-
tant? Nō poſſunt dicere aliud:q2 cathedrā moyſi ſedent:τ
Mat.vij. ipſa loq̄t de illis nō ipi. Quid eſt ḡ:nūq̄d colligūt de ſpinis
vuas:aut de tribulis ficꝰ? Et oīs arbor ex fructu cognoſcit.
Phariſeꝰ ꝓt bōa loq̄. Phariſeꝰ ſpina ē. Quō de ſpina lego
Matthei vuas q2 tu dñe dixiſti. Que dicūt facite:q̄ aūt faciūt facere
xxiij. nolite? De ſpinis me iubes vuā decerpe:cū dixeris. Nunq̄d
colligunt de ſpinis vuā? Rñdet tibi deꝰ. Nō iuſſi te de ſpi-
nis vuā legere:ſꝫ vide attēde bene. Forte(vt fieri ſolet)vi-
tis cū circuierit ꝑ terram īuoluta ſit in ſpinis. Nā aliq̄ñ in-
uenimꝰ illud fratres mei:vitē poſitā ſup ſepem:q2 ibi ha
bet ſepē ſpinoſam:extēdit palmites ſuos et inſerit in ſepē:
extēdit ī ſpinas botros:τ q̄ videt botrū carpit:nō tñ de ſpi-
nis ſꝫ de vite q̄ circūplexa eſt ſpinis. Sic ergo illi ſpinoſi
ſunt:ſed ſedēdo in cathedra moyſi:īuoluit eos vitis:τ pen
dēt ad eos botri.i.ꝟba bona:τ bona p̄cepta. Tu lege vuā:
nō te pūgit ſpina q̄ñ legis. Que dicūt facite:ſꝫ q̄ faciunt fa-
cere nolite. Pūgit aūt te ſpina ſi q̄ꝺ faciūt facis. Ut ergo
legas vuā:τ nō inhereas ſpinis:q̄ dicūt facere debetis:ſed
q̄ faciunt nolite facere. Facta ipſoꝝ ſpine ſunt:verba ipſoꝝ
vua eſt:ſꝫ de vite.i.de cathedra moyſi. Fugiūt ergo iſti q̄ñ
vidēt lupum:q̄ñ vidēt latronē. Hoc autē inceperā dicere:
q2 de loco ſupiore non poſſunt dicere iſti:niſi bñfacite. No-
lite periurare:nolite fraudare:nolite aliquem circūuenire.
Aliq̄ñ aūt ſic viuūt vt de tollēda villa aliena:cū epiſcopo
ꝯſiliū habeat:τ petat ab illo tale ꝯſilium. Aliq̄ñ nobis con
tigit:experti dicimꝰ:nā nō crederemꝰ. Multi a nobis cōſi-
lia mala petunt:ꝯſilia mentiēdi:circūueniēdi:putantes q2
placēt nobis. Sed in noīe xp̄i ſi dño placet q̄ꝺ dicimꝰ:nul
lus illū tētauit:τ nō īuenit in nobis. Quia ſi vult ipſe q̄ nos
vocauit:paſtores ſumꝰ nō mercēnarij. Sed q̄d ait apoſto-
j.Coꝛ.iiij lus? Mihi minimū eſt vt a vobis iudicer/aut ab humano
die:ſꝫ neq3 ego memetipm̄ iudico. Nihil eñ mihi cōſcius
ſum:ſꝫ nō in hoc iuſtificatꝰ ſum. Qui autē iudicat me:dñs
eſt. Nō ideo bona eſt ꝯſciētia mea:q2 vos illam laudatis.
Quid eñ laudatis q̄ꝺ nō videtis? Ille laudet q̄ videt. Ille
etiā corrigat ſi q̄d ibi videt q̄ꝺ eiꝰ oclos offendit:q2 τ nos
nō dicimꝰ pfecte nos ſanos:ſed tūdimꝰ pectꝰ noſtrū et di-
cimꝰ deo. Propiciꝰ eſto ne peccem. Tñ puto:corā illo eñ
loquor:nihil aliud a vobis querēs:niſi ſalutē veſtrā. Et ge
mimus pleriſq3 in peccatis fratrū noſtroꝝ:τ vim patimur
τ torq̄mur aīo:τ aliq̄ñ corripimꝰ illos. Immo nūq3 nō cor-
ripimꝰ:teſtes ſunt oēs q̄ recordant q̄ꝺ dico:quotiens ſunt
a nobis correpti fratres peccātes:τ vehementer correpti.
Modo cōſiliū noſtrū tracto cum ſctitate vr̄a. In noīe xp̄i
plebs dei eſtis:plebs catholica eſtis:mēbra xp̄i eſtis. Nō
eſtis diuiſi ab vnitate. Cōmunicatis mēbris aploꝝ:cōmu-
nicatis memorijs ſctōꝝ martyꝝ diffuſoꝝ per orbem terra-
rū:τ ptinetis ad curā noſtrā:vt rationē bonā de vobis red
damꝰ. Tota aūt ratio noſtra q̄ eſt:ſcitis. Dñe ſcis q2 dixi:
ſcis q2 nō tacui:ſcis q2 aīo dixi:ſcis q2 fleui tibi cum dice-
rem τ non audirer. Ipſa puto q̄ꝺ integra ratio nr̄a eſt. Se-
curos eñ nos fecit ſpūſſanctus ꝑ ezechielē ꝓphetam. No-
ſtis eñ ipſam lectionē de ſpeculatore. Fili(ait)hoīs:ſpecu- Ezechielꝰ
latorē poſui te domꝰ iſrael. Si me dicente ad impiū. Imple xxxiij.
morte morieris:nō dixeris h̄ eſt:ego eñ tibi dico vt dicas:ſi
eñ nō ānūciaueris veneritq3 gladiꝰ τ tulerit eū.i.q̄ꝺ minatꝰ
ſum pctōri:ille q̄dem impiꝰ in īpietate ſua morietur:ſangui-
nē aūt eiꝰ de manu ſpeculatoris requirā. Quare? Quia nō
dixit. Si autē ſpeculator viderit gladiū venientē:τ cecine-
rit tuba vt fugiat:τ nō ſe obſeruauerit.i.nō ſe correxerit:vt
nō eū īueniat ī ſupplicio q̄ꝺ minatur deus:veneritq3 gladiꝰ
et tulerit aliquem:ille q̄dē impius in iniq̄tate ſua mortuus
eſt:tu autē(inq̄t)aīam tuā liberaſti. Et in illo loco euange-
lij q̄d aliud dicit ſeruo:cū diceret. Dñe ſciebā te moleſtum Luce.xix.
ſiue duꝝ hoīem:q2 metis vbi non ſeminaſti:et colligis vbi
nō ſparſiſti:τ timēs abij τ abſcōdi talētū tuum in terra:ec-
ce habes q̄ꝺ tuum eſt. Et ille. Serue(inq̄t)nequā et piger:
magis q2 me ſciebas moleſtū τ durū eſſe:metere vbi nō ſe-
minaui:et colligere vbi nō ſparſi:ipſa auaricia mea debuit
te docere:q2 lucrū q̄ro de pecunia mea? Oportuit te ergo
vt dares pecuniā meā nūmularijs:τ ego veniēs cū vſuris
exigiſſem meū. Nunq̄d dixit:dares vt exigeres? Nos er-
go fratres damus:veniet ille qui exigat.

¶ De eo q̄ꝺ ſcriptum eſt in euangelio ſm̄ iohan
nem. Ego ſum paſtor bonus τc̄. Sermo.l. in quo
de paſtore bono et quis ſit plura nos īſtruit. etiā
cur dominꝰ petro dixerit paſce oues meas et nō
paſce oues tuas perpulchre declarat.

Audiamꝰ dñm ieſum cōmēdantē nobis boni pa-
ſtoris officiū. In qua cōmēdatiōe āmonuit nos
vtiq3(vt itelligi dat)bonos eſſe paſtores. Et tñ
ne intelligeret ꝑuerſo modo multitudo paſtoꝝ.
[Ego ſum(īquit)paſtor bonus]. Et vnde ſit paſtor bonꝰ: Joh.x.
cōſequēter oſtēdit. [Paſtor(inq̄t)bonus:aīam ſuā ꝓ oui-
bus ponit. Mercēnarius autē τ q̄ nō eſt paſtor:videt lupū
venientē τ fugit:q2 nō eſt ei cura de ouibꝰ:mercēnarius eñ
eſt]. Paſtor ergo bonꝰ xp̄s. Quid petrus? Nōne bonꝰ pa-
ſtor? Nōne τ ipſe aīam ſuā ꝓ ouibꝰ poſuit? Quid paulus?
Quid ceteri apoſtoli? Quid eoꝝ tēpora cōſequentes beati
epiſcopi martyres? Quid etiā iſte ſanctꝰ cyprianꝰ? Nonne
oēs paſtores boni:non mercēnarij:de quibus dicit. Amen Mat.vj.
dico vobis:ꝑceperūt mercedē ſuā? Omnes ergo iſti paſto
res boni:nō ſolū q2 ſanguinē fuderūt/ſed q2 ꝓ ouibꝰ fude-
runt. Nō eñ fuderūt elatione:ſed charitate. Nā τ apud he
reticos q̄ ꝓpter iniquitates τ errores ſuos aliq̄d moleſtia-
rum perpeſſi fuerint:noīe martyrij ſe iactant:vt hoc pallio
dealbati facilius furētur:q2 lupi ſunt. Si autē vultis ſcire
in quo numero habendi ſunt:paſtorē bonū paulū apoſtolū
audite. Qm̄ nō oēs q̄ corpora ſua in paſſione etiam ignibꝰ
tradunt:eſtimandi ſunt ſanguinē fudiſſe ꝓ ouibꝰ:ſed potiꝰ
cōtra oues. Si linguis hoīm loquar et angeloꝝ:charitatē j.Coꝛ.xiij
autē nō habeā:factus ſum velut eramentū ſonans:et cym-
balum tinniens. Si ſciero oīa ſacramenta τ habuero oēm
ꝓphetiā:τ oēm fidē ita vt mōtes transferam:charitatē au
tem nō habeā:nihil ſum. Magna ergo res eſt:poſtremo fi-
des mōtes transferens. Illa quidē magna ſunt:ſed ſi ego
hec ſine charitate habeā(inquit)nō illa ſed ego nihil ſum.
Sed adhuc iſtos nō tetigit:qui falſo martyrij noīe in paſ-
ſionibꝰ gloriant. Audite vt eos tāgat:īmo vt transfodiat.
Si diſtribuero(inq̄t)oīa mea paupibꝰ:et tradidero corpꝰ j.Coꝛ.xiij.
meū ita vt ardeā:iā ipſi ſunt. Sed vide q̄d ſeq̄tur. Chari-
tatē autē nō habeam:nihil mihi ꝓdeſt. Ecce venit ad paſ-
ſionē:ecce venit τ ad ſanguinis effuſionē:venit τ ad corpo-
rū incēſionē:τ tñ nihil ꝓdeſt:q2 charitas deeſt. Adde cha-
ritatē ꝓſunt oīa. Detrahe charitatem:nihil ꝓſunt cetera.
Quale bonū eſt charitas iſta fratres? Quid precioſius:q̄d
luminoſius:q̄d firmius:quid vtilius:quid ſecurius? Mul-
ta ſunt dei dona q̄ tñ habēt et mali:qui dicturi ſunt. Dñe in
noīe tuo ꝓphetauimus:in nomīe tuo demonia eiecimꝰ:in
nomīe tuo virtutes multas fecimꝰ. Nec rñdebit ille. Non Mat.vij.

feciſtis. Non enim in ꝓſpectu tāti iudicis audebunt menti-
ri: aut iactare q̄ nō fecerūt. Sed q̄r charitatē nō habuerūt:
rñdet oībꝰ illis. Non noui vos. Quomodo autē habet vel
exiguā charitatē: qui etiā cōuictus nō amat vnitatē? Hāc
dñs vnitatē cōmēdās paſtoribꝰ bonis: nō cōmēdās paſto-
res bonos: noluit multos appellare paſtores. Neqꝫ eñ vt
dixi iā. Nō erat paſtor bonꝰ petrꝰ: paulus: apoſtoli ceteri:
poſteriores ſcti eṗi: beatuſqꝫ cyprianus? Oēs hi paſtores
boni: ⁊ tñ ille paſtoribus bonis nō cōmēdauit paſtores bo
B nos: ſꝫ paſtorē bonū. Ego ſum (inq̄t) paſtor bonꝰ. Interro
gemꝰ dñm q̄licūqꝫ ſenſu: ⁊ humillima diſceptatiōe cū tāto
patrefamilias colloquamur. Quid dicis dñe bone paſtor?
Tu eñ bonꝰ paſtor q̄ bonus agnus? Idē paſtor ⁊ paſcua:
idē agnus ⁊ leo. Quid dicis? Audiamus: ⁊ adiuua vt intel
ligamꝰ. Ego ſum (īquit) bonꝰ paſtor. Quid petrꝰ? Aut nō
Ioh. xxj. paſtor/ aut malꝰ? Videamꝰ ſi nō paſtor. Amas me? Tu ei
dixiſti dñe. Amas me? Et reſpōdit. Amo. Et tu ei. Paſce
oues meas. Tu domine interrogatiōe tua firmamēto oris
tui: amatorē feciſti paſtorē. Paſtor eſt ergo cui paſcēdas
oues crediſti. Ipſe cōmēdaſti: paſtor eſt. Videamꝰ iam
vtrū nō bonꝰ. Ipſa id iterrogatiōe ⁊ reſpōſione eius inue-
nimꝰ. Queſiſti vtrū amet te? Reſpondit. Amo. Vidiſti cor
quia verū reſpōdit. Nō eſt ergo bonus: q̄ amat tātū bonū?
Unde illa reſpōſio ex itimis ꝓlata viſceribꝰ: vnde ille pe-
trus teſtes oculos tuos habēs in corde ſuo: ꝯtriſtatꝰ q̄ eū
nō ſolū ſemel: ſed iterū ⁊ tertio interrogaſti: vt trina ꝯfeſſio-
ne amoris/ deleret trinū pctm̄ negatiōis? Unde ergo ꝯtri-
ſtatꝰ q̄ ſepe interrogatꝰ eſſet ab eo q̄ ſciret qđ iterrogabat:
et donauerat qđ audierat? Unde ꝯtriſtatꝰ: talia ꝟba retu-
lit. Dñe tu ſcis oīa: tu ſcis quia te amo. Ita ne ille talia ꝯfi
tēs: imo ꝓfitēs mentiret? Veraciter ergo reſpōdit: amorē
tuū: ⁊ de intimo corde ꝓtulit amātis vocē. Tu aūt dixiſti.
Mat. xij. Bonꝰ hō de bono theſauro cordis ſui ꝓfert bona. Ergo ⁊
paſtor et bonꝰ paſtor: nihil q̄dē ad poteſtatē ac bonitatem
paſtoris paſtorū: ſed tamen etiā ipſe ⁊ paſtor ⁊ bonꝰ: ⁊ cete-
ri tales paſtores boni. Quid eſt ergo q̄ paſtoribꝰ bonis cō-
mendas vnū paſtorē: niſi quia in vno paſtore doces vnita-
tē? Et exponit aptius ipſe dñs ꝑ miniſteriū noſtrū: ex ipſo
euāgelio cōmemorās charitatē veſtrā ⁊ dicēs. Audite qđ
cōmēdaui. Ego ſum paſtor bonus dixi: q̄r oēs ceteri: oēs
paſtores boni mēbra mea ſūt. Unū caput: vnū corpꝰ: vnꝰ
ſpūs. Ergo et paſtor paſtorū: et paſtores paſtoris: et oues
cū paſtoribꝰ ſub paſtore. Quid ſunt hec niſi q̄ dicit aplſ?
j. Cor. xij. Sicut enim corpus vnū eſt et mēbra habet multa: oīa aūt
mēbra corporis cū ſint multa vnū eſt corpus: ſic et chriſtꝰ.
Ergo ſi ſic et chriſtꝰ: merito xp̄s in ſe habēs oēs paſtores
bonos: vnū ꝯmēdat dicēs. Ego ſum paſtor bonꝰ. Ego ſū:
C vnꝰ ſum: mecum in vnitate oēs vnū ſunt. Qui extra me pa
Mat. xij. ſcit: ꝯtra me paſcit. Qui mecū nō colligit ſpargit. Ergo au
dite ipſam vnitatē vehemētius cōmēdatā. Habeo (īquit)
alias oues: q̄ non ſunt ex hoc ouili. Loq̄bat eñ ꝑmo ouili
de genere carnis iſrael. Erāt aūt alij de genere fidei ipſius
iſrael: et extra adhuc erāt in gētibꝰ. Erāt p̄deſtinati: nōdū
cōgregati. Hos nouerat quos p̄deſtinauerat: nouerat qui
redimere ſangule ſuo fuſo venerat. Videbat eos nōdū vi
dētes eū: nouerat eos nōdū credētes in eū. Habeo (īquit)
alias oues q̄ nō ſūt de hoc ouili: q̄ nō ſūt de genere carnis
iſrael: ſꝫ tamē nō erūt extra hoc ouile: q̄r oportet me addu-
cere eas: vt ſit vnꝰ grex et vnꝰ paſtor. Merito huic paſtori
paſtorū: amata eiꝰ: ſponſa eiꝰ: pulchra eius: ſed ab ipſo pul-
chra facta: prius pctis feda: poſt indulgentiam ⁊ grām for
Canti. j. moſa: loquit amās ⁊ ardēs i eū: ⁊ dicit ei. Ubi paſcis? Et
videte quēadmodū quo affectu ꝟ erigat amor ſpiritalis.
Meliꝰ iſto multo affectu delectant: qui aliq̄d ex huiꝰ amo-
ris dulcedine guſtauerūt. Illi hoc bñ audiūt: q̄ amāt chri-
ſtū. In ipſis eñ hoc: et de ipſis cantat eccleſia in canticis
cāticorū. Qui amant xp̄m: quaſi fedū ⁊ ſolū formoſum. Vi
Eſa. liij. dimꝰ eñ eū (inq̄t) et nō habebat ſpeciem neqꝫ decorē. Ta-
lis i cruce apparuit: talē ſe ſpinis coronatꝰ exhibuit: fedū
et ſine decore: q̄ſi amiſſa potentia: quaſi nō filiū dei. Talis
viſus eſt cecis. Ex ꝑſona q̄ppe iudeorū hoc dicit Eſaias:
vbi ſupra. Vidimꝰ eū ⁊ non habebat ſpeciē neqꝫ decorē: qñ dicebat.
Mar. xv. Si filiꝰ dei eſt deſcēdat de cruce. Alios ſaluos fecit: ſeipſm
Mat. xxvj non poteſt. Et ꝑcutiēte calamo in caput. Prophetiza no-
bis chriſte: quis te ꝑcuſſit: nō habebat ſpeciem neqꝫ deco-
rē. Talē iudei videbat. Quia cecitas ex parte iſrael facta Rom. xj.
eſt: donec plenitudo gētiū itraret: donec alie oues venirēt.
Quia ḡ cecitas facta eſt: ideo ſine decore vidiſtis. Si eñ j. Cor. ij.
cognouiſſetis: nūq̄ dñm glie crucifixiſſetis. Feciſtis autē
q̄r nō cognouiſtis. Et tñ ille q̄ vos q̄ſi fedos tolerauit: pro
vobis formoſus orauit. Pr̄ (inq̄t) ignoſce illis: q̄r neſciūt Lu. xxiij.
q̄d faciūt. Si eñ ſine decore: q̄d eſt qđ amat iſta q̄ dič. An- Canti. j.
nūcia mihi quē dilexit aīa mea? Quid eſt qđ amat: q̄d eſt
qđ ardet: q̄d eſt qđ tātū ne ab illo aberret timet? Quid eſt
qđ tñ delectat in ipſo: cui ſola pena eſt ſine ipſo? Quid eſ-
ſet vnde amaret: niſi formoſus eēt? Verū q̄ō illa ſic ama-
ret/ ſi ille illi ſic appareret: quomō cecis ꝑſequentibꝰ: et q̄d
faciāt neſciētibꝰ? Qualē ergo illa amauit? Specioſum for Pſ. xliiij
ma pre filijs hoīm: diffuſa eſt grā in labijs tuis. Ergo de
ipſis labijs tuis annūcia mihi quē dilexit aīa mea. Annū- Canti. j.
cia (inq̄t) mihi o quē dilexit nō caro mea: ſed aīa mea. An-
nūcia mihi vbi paſcis: vbi cubas in meridie: ne forte fiā ſi-
cut opta ſup greges ſodaliū tuorū. Obſcurū videt. Obſcu- D
rum ſanctuariū thalami ſacri myſteriū eſt. Ipſa eñ dicit.
Introduxit me rex i cubiculū ſuū. Talis cubiculi hoc ſe-
cretū eſt. Sed vos q̄ ab iſto cubiculo ꝓfani nō eſtis: audite
qđ eſtis: ⁊ dicite cū illa: ſi amatis cū illa. Amatis autē cum
illa: ſi eſtis in illa. Dicite oēs ⁊ tñ vna dicat: q̄r vnitas dicit.
Annūcia mihi quē dilexit aīa mea. Erat eñ illis in deum Act. iiij.
vna aīa ⁊ cor vnū. Annūcia mihi vbi paſcis: vbi cubas in
meridie. Quid ſignificat meridies? Magnum feruorē: ma-
gnūqꝫ ſplēdorē. Ergo notū fac mihi qui ſint ſapiētes tui.
Spiritu feruētes et doctrina fulgentes. Dexterā tuā notā Pſ. lxxxix.
fac mihi: ⁊ eruditos corde i ſapiētia. Ipſis inhereā in cor-
pore tuo: ipſis ſocier: cū ipſis te fruar. Dic mihi. Ergo an-
nūcia mihi vbi paſcas: vbi cubes in meridie: ne incurrā in
eos q̄ alia de te dicūt. Aliud dicūt: aliud de te ſentiūt. Alia
de te credūt: alia de te p̄dicāt. Et greges ſuos habent: ⁊ ſo
dales tui ſunt: q̄r de tua mēſa viuūt: ⁊ menſe tue ſacramēta
detractāt. Sodales eñ dicti ſunt q̄ ſimul edāt: quaſi ſimul
edales. Tales exprobrātur i pſalmo. Si eñ inimicus ſup Pſ. liiij.
me magna locutꝰ fuiſſet: abſcōdiſſem me vtiqꝫ ab eo. Et ſi
hic q̄ oderat me ſup me magna locutꝰ fuiſſet: abſcōderem
me vtiqꝫ ab eo. Tu ꝟo vnanimis meꝰ: dux meꝰ: notꝰ meꝰ.
Qui ſimul mecū dulces capiebas cibos: i domo dei ambu
lauimꝰ cū ꝯſenſu. Quare ꝯtra domū dñi modo cū diſſenſu:
niſi q̄r ex nobis exierūt: ſꝫ nō erāt ex nobis? Ideo o tu quē j. Ioh. ij.
dilexit aīa mea: ne in tales incidam ſodales tuos: ſed q̄les
fuerūt ſodales ſamſon nō ſeruātes amico fidē: volētes eiꝰ
corrūpere vxorē. Ergo ne in tales icurrā: ne fiam ſup eos
id eſt incidā in eos: velut operta: velut latēs ⁊ obſcura: nō
velut i mōte ꝯſtituta. Annūcia ergo mihi o quē dilexit aīa Canti. j.
mea: vbi paſcis: vbi cubas i meridie: q̄ ſint ſapiētes ⁊ fide-
les in q̄bꝰ maxime req̄eſcis: ne forte ſicut latens incurram
in greges nō tuos: ſꝫ ſodaliū tuorū. Nā tu petro nō dixiſti.
Paſce oues tuas: ſꝫ paſce oues meas. Rñdeat ergo ama- Ioh. xxj.
te huic paſtor bonꝰ: ⁊ ſpecioſꝰ forma pre filijs hoīm: reſpō-
deat ei quā formoſā fecit ex filijs hoīm. Audite q̄d reſpon
deat: itelligite: cauete qđ terret: amate qđ monet. Quid er-
go rñdit? Quā non blāde: ſed blandicijs ſeueritatē reddit.
Corripit vt ꝯſtrigat: vt ſeruet. Niſi cognoueris temetipſam Canti. j.
(inquit) o pulchra inter mulieres. Quātūlibet eñ ſint alie
pulchre donis viri tui hereſes ſunt: ornatu nō viſceribꝰ pul
chre ſunt: foris extrinſecꝰ nitēt: noīe iuſticie ſe dealbāt: oīs
aūt pulchritudo filie regis intrinſecus. Niſi ḡ cognoueris
temetipſam q̄r vna es: q̄r ꝑ oēs gētes es: q̄r caſta es: q̄r col
loq̄o ꝑuerſo malorū ſodaliū corrūpi nō debes. Niſi cogno-
ueris temetipſam: q̄r recte mihi deſpōſauit ille ꝟginē caſtā ij. Cor. xj.
exhibere xp̄o: recteqꝫ mihi teipſam exhibeas: ne malis col-
loquijs ſicut ſerpēs euā ſeduxit aſtucia ſua: ſic ⁊ tui ſenſus
corrūpātur a caſtitate mea. Niſi ḡ talē cognoueris temet-
ipſam: exi. Tu exi. Alijs eñ dicturꝰ ſum. Intra in gaudiū Mat. xxv.
dñi tui. Tibi nō dicā: itra ſed exi: vt ſis iter eos q̄ ex nobis
exierūt: exi tu. Sed niſi cognoueris temetipſam ſic exi. Si
aūt cognoueris temetipſam: itra. Si aūt non cognoueris:
exi tu in veſtigijs gregū: ⁊ paſce hedos tuos in tabernacu-
lis paſtorū. Exi in veſtigijs non gregis ſed gregū: et paſce
nō ſicut petrus oues meas: ſꝫ hedos tuos in tabernaculis

nõ paſtoris ſed paſtorũ:non vnitatis ſed diſſentionis. Nõ
ibi poſita vbi eſt vnꝰ grex et vnꝰ paſtor. Cõfirmata ē:edi:
ficata eſt:amata fortior eſt facta:parata mori ꝓ viro: ꝛ vi:
C uere cũ viro. Hec ꝟba q̃ cõmemorauimus de ſanctis canti
cis canticoꝝ:de ſpõſi ꝛ ſponſe epithalamio quodã:ſpiritua:
les eñ nuptie ſunt in quibꝰ nobis magna caſtitate viuen:
dum eſt:q: eccleſie ↄceſſit xp̃s in ſpũ:qḋ mater eius habuit
in corpore:vt ꝛ mater ꝛ virgo ſit. Hec vero ꝟba donatiſte
accipiũt ad ſenſum ſuũ ꝑuerſum mĩto aliter. Et quẽadmo
dũ non tacebo:ꝛ quid eis reſpõdeatis:adiuuante dño quã
tũ potero breuiter admonebo. Cũ eos vrgere ceperimꝰ lu
ce vnitatis eccl̃ie diffuſe toto orbe terraꝝ et popoſcerimꝰ
vt oſtendant ipſi de ſcripturis aliquod teſtimoniũ vbi deꝰ
predixit in africa futurã eccleſiã quaſi perditis ceteris gẽ
tibꝰ:hoc ſolẽt teſtimoniũ in ore habere ꝛ dicere. Africa in
meridie eſt. Interrogãs ergo inquiũt eccleſia dñm vbi pa
ſcat:vbi cubet:reſpõdet ille in meridie vt quaſi vox iterro
Canti.j. gantis ſit. Annũcia mihi quẽ dilexit aĩa mea. Ubi paſcis?
Ubi cubas? Et vox quaſi reſpõdẽtis. In meridie:hoc eſt
in africa. Si ergo q̃ iterrogat eccleſia eſt: ꝛ dñs vbi paſcat
reſpõdet: in africa:quia in africa erat: eccleſia que interro:
gat nõ erat in africa. Annũcia inquit mihi quẽ dilexit aĩa
mea: vbi paſcis:vbi cubas? Et rñdit ille cuidã eccleſie pre
ter africã. In africa cubo:in africa paſco:quaſi te nõ paſco
Porro ſi q̃ iterrogat:eccleſia eſt:qḋ nullus ambigit:quod
nec ipſi ↄtradicũt et audiũt neſcio qḋ de africa: hec ergo q̃
interrogat ꝑter africã:et q: eccleſia eſt:eſt preter africã ec:
cleſia. Ecce accipio in meridie eſſe africã: q̃q̃ magis i me
ridie ſub ſole medij diei egyptꝰ q̃ africa. Illic aũt i egypto
quõ paſtor eſt iſte:qui norũt agnoſcunt. Qui nõ norunt re:
quirãt q̃ magnũ illic gregẽ colligat:quantã numeroſitatẽ
ſanctoꝝ atq: ſanctaꝝ habeat cõtẽnentiũ penitus mundũ.
Grex ille tantũ creuit vt etiam inde ſupſtitiões expulerit.
Ut ergo omittã quõ īde omnẽ idoloꝝ ſuperſtitionẽ q̃ illic
valida fuerat credẽdo fugauerit:accipio qḋ dicitꝭ o ſoda:
les mali: accipio prorſus:aſſentio africã in meridie eſſe: et
africã ſignificatã in eo qḋ dictũ eſt. Ubi paſcis:vbi cubas
in meridie. Sed ꝛ vos equitatẽ attẽdite:adhuc iſta verba
ſponſe eſſe nondũ ſpõſi. Adhuc ſpõſa dicit. Annũcia mihi
quẽ dilexit aĩa mea: vbi paſcis:vbi cubas i meridie/ne for
te ſicut opta fiam. Surde/cece/ſi in meridie vides africã:
quare in opertã nõ intelligis feminã? Annuncia mihi: dic
quẽ dilexit aĩa mea. Utiq: virũ alloquitur cũ dilexit: quõ
ſi diceret. Annũcia mihi quẽ dilexit aĩa mea: ītelligeremꝰ
ſpõſum hec loqui ad ſpõſam. Sic cũ audis. Annũcia mihi
quẽ dilexit aĩa mea:vbi paſcis:vbi cubas:illuc adde:ad ꝗ
huiꝰ verba ꝑtinent/ꝛ q̃ ſequunꝭ in meridie. Quero vbi pa:
ſcas i meridie:ne forte fiam ſicut opta ſuꝑ greges ſodaliũ
tuoꝝ. Audio ꝓrſus accipio de africa qḋ intelligis: i meri:
die ipſa ſignificata eſt. Sꝫ eccleſia xp̃i ſicut intelligis trãſ:
marina alloquiꝭ ſpõſum ſuũ:timẽs errorẽ incidere africa:
num. O quẽ dilexit aĩa mea:ãnũcia mihi:doce me. Audio
eñ in meridie:id eſt in africa duas eſſe partes:imo multas
cõciſiões. Annũcia ergo mihi vbi paſcis q̃ oues ad te per:
tinent:qḋ ouile illic me iubes amare: cui me debeo ſociare
ne forte fiam velut opta. Illudũt eñ q̃ſi latẽti:inſultãt q̃ſi
ꝑdite:q̃ſi nuſq̃ alibi exiſtẽti. Ne ergo q̃ſi opta:q̃ſi latẽs fiã
ſuꝑ greges ſodaliũ tuoꝝ donaſtitaꝝ:maximianiſtaꝝ:roga
tiſtaꝝ:ceterarũq: peſtiũ extra colligẽtiũ ꝛ ideo ſpargentiũ
rogo te:annũcia mihi ſi illic paſtorẽ meũ reqrã: vt nõ i gur
gitẽ rebaptizatiõis īcurrã. Hortor vos:obſecro vos ꝑ ſan
ctitatẽ taliũ nuptiaꝝ:amate hãc eccleſiã:eſtote i tali eccl̃ia
eſtote talis eccl̃ia:amate paſtorẽ bonũ virũ tã pulchrum:
neminẽ fallẽtẽ:neminẽ perire cupiẽtẽ. Orate ꝛ ꝓ diſperſis
ouibus:veniant ꝛ ipſi:cognoſcãt ꝛ ipſi: ament vt ſit vnus
grex/et vnus paſtor. Conuerſi.

De eo qḋ ſcriptũ eſt in euãgelio ſm Johãnẽ. Ego et pater vnũ ſumus. Sermo.lj. In quo de comparatione filij ad patrem plura interſerit.

B
Joh.x. Dominꝰ deus ieſus filius dei vnicꝰ: natꝰ de deo
patre ſine aliq̃ matre: ꝛ natꝰ de virgine ſine hoĩe
prẽ:audiſtꝭ qḋ dixerit. [Ego ꝛ pater vnũ ſumꝰ]
Sic accipite:ſic credite vt mereamini itelligere
Fides eñ debet precedere intellectũ: vt ſit intellectꝰ fidei
premiũ. Propheta ei aptiſſime dixit. Niſi eñ credideritꝭ Eſa.vij.
nõ itelligetis Quod ergo ſimpliciter ꝑdicaꝭ credẽdũ eſt:
qḋ ſubtiliter diſputaꝭ intelligẽdũ. Primitꝰ q̃ ad ībuẽdas
veſtras mẽtes ꝑ fidẽ:predicamꝰ vobis xp̃m dei patrꝭ vni
cũ. Quare addiꝭ vnicũ? Quia cuiꝰ eſt vnicꝰ: multos filios
habet grã. Ceteri ergo oẽs filij ſancti ſunt grã:ſolꝰ ille na:
tura. Qui gratia filij ſunt: non ſunt qḋ pater. Deniq: nullꝰ
ſctõꝝ auſus eſt dicere: qḋ ille vnicus ait. [Ego ꝛ paꝭ vnũ
ſumꝰ.] Nunqḋ nõ pater eſt ꝛ noſter? Si nõ eſt pater noſter
quõ dicimꝰ orãtes. Pater noſter qui es ī celis? Sed nos Mat.vj.
filij ſumꝰ quos voluntate ſua filios fecit: nõ ex natura ſua
filios genuit. Genuit q̃dẽ ꝛ nos:ſed quomõ dꝛ adoptatos
adoptãte gñatos bñficio nõ natura. Deniq: ꝛ hoc dicturi
ſumꝰ:q: vocauit nos deꝰ in adoptionẽ filioꝝ. Hoĩes ado: A
ptati ſumꝰ. Ille dꝛ vnicꝰ:vnigenitus: qꝛ hoc eſt qḋ pater:
nos aũt homines ſumus:deꝰ eſt pater. Quia ergo ille hoc
eſt quod pater:dixit ꝛ verum dixit. Ego ꝛ pater vnum ſu:
mus. Quid eſt vnum ſumꝰ? Unius nature ſumꝰ. Quid eſt
vnum ſumus? Unius ſubſtãtie ſumus. Forte minus intel:
ligitis. Quid eſt vnius ſubſtantie? Laboremus vt intelli:
gatis:adiuuet deus:ꝛ me loquẽtem ꝛ vos audientes. Ne
vt ea dicã q̃ vera ſunt ꝛ apta ſunt vobis:vos autẽ ante oĩa
et ꝑcipue vt credatis: deinde vt quõ poteſtis intelligatis.
Quid eſt ergo vniꝰ ſubſtãtie? Similitudines vobis adhi:
beam: vt qḋ minus intelligitur exẽplo clareſcat. Ut puta
aurũ eſt deꝰ:aurũ ꝛ filius eiꝰ. De terrenis ſi ad celeſtia non
ſunt dãde ſimilitudines:quõ ſcriptũ eſt. Petra erat xp̃s? j.Cor.x.
Ergo quicquid eſt pater:hoc eſt ꝛ filius. Sicut dixi: verbi
gratia:aurũ eſt pater:aurũ eſt filius. Nam qui dicit: nõ eſt
ipſius ſubſtãtie filius cuiꝰ pater: argentũ eſt filius. Si au:
rum eſt pater:argentũ eſt filiꝰ:degenerauit a patre vnicus
filius. Homo hoĩem generat:cuius ſubſtãtie eſt pater qui
generat:ipſiꝰ ſubſtantie eſt filius q̃ generatur. Quid eſt ip:
ſius ſubſtãtie? Homo eſt ille:homo ꝛ ille. Aĩam habet ille:
aĩam ꝛ ille. Carnẽ habet ille:carnẽ ꝛ ille. Quod ē ille: hoc B
et ille. Sed rñdet mihi ꝛ dicit hereſis arriana. Quid mihi
dicit? Attende qḋ dixiſti. Quid dixi. Quia filiꝰ hoĩs cõpa
rãdus eſt filio dei. Plane cõparãdus: ſed nõ vt putas ad
ꝓprietatẽ ſed ad ſimilitudinẽ. Tu aũt q̃d vis hinc facere?
Dic. Nõ vides dicit:qꝛ maior eſt pater q̃ genuit:ꝛ minor ē
filiꝰ qui generatus eſt. Quõ ergo vos dicitis? Dicite mihi
Quomodo ergo vos dicitis q̃ equales ſunt pater ꝛ filius:
deus et xp̃s:cũ videatis q: homo q̃ſi generat filiũ: minor
eſt filiꝰ ꝛ maior eſt pater? Homo ſapiens in eternitate tẽ:
pora inq̃ris:vbi non ſunt tp̃a queris etates. Quãdo maior
eſt pater minor eſt filiꝰ: ambo tẽporales ſunt. Ille ſeneſcit
quia ille creſcit. Nã per naturam homo pater: per naturã
(vt dixi) nõ genuit minorẽ:ſed ꝑ etatẽ. Uis noſſe:quia per
naturã nõ genuit minorem? Expecta: creſcat et patri erit
equalis. Puer enĩ paruus vel creſcendo peruenit ad ma:
gnitudinẽ patrꝭ ſui. Tu aũt ſic dicis minorẽ dei filiũ natũ
vt nũq̃ creſcat ꝛ ad ſui patris magnitudinẽ vel creſcendo
perueniat. Iam ergo filiꝰ hominis natꝰ ex homine:melio:
re cõditione natus eſt q̃ filius dei. Quomodo? Quia ipſe
creſcit ꝛ ꝑuenit ad magnitudinẽ prĩs ſui. Chriſtꝰ aũt ſicut
dicitis ideo minor natꝰ eſt vt remaneat minor: et non ſit ex:
pectãdꝰ ſaltẽ etatis acceſſu. Sic ergo dicis. Que eſt in na:
tura diuerſitas? Sed q̃re hoc dicis:niſi q: nõ vis eiuſdem
ſubſtãtie credere filiũ:cuiꝰ ſubſtãtie eſt pater? Poſtremo
ꝑtiꝰ cõfitere ipſius ſubſtãtie:ꝛ dic minorẽ. Attẽde hoĩem
homo eſt. Que eſt ſubſtãtia eius? Homo eſt. Etas diſpar
eſt:eq̃lis natura eſt. Dic ꝛ tu. Qḋ eſt pater/ hoc eſt filiꝰ:ſed
minor eſt filiꝰ. Dic:fac gradũ. dic eiuſdẽ ſubſtantie: ſed mi
norẽ/ꝛ perueneris ad equalẽ. Non enim parũ accedis:nõ
parũ propinquas veritati:q: confiteris equalẽ/ſi eiuſdem
ſubſtãtie ↄfeſſus fueris ꝛ minorẽ. Si nõ ē eiuſdẽ ſubſtantie
hoc dicis:aurũ eſt ꝛ argentũ. Ergo qꝛ ꝗ dicis:aurũ ē ꝛ ar:
gentũ:tale ē qḋ dicis:q̃le ſi hõ generaret equũ. Alteriꝰ enĩ
ſubſtãtie ē hõ:alteriꝰ equus. Si ergo filius alteriꝰ ſubſtan
tie eſt q̃ pater:mõſtrũ generauit pater. Qñ eñ creatura.i.
mulier parit qḋ nõ eſt hõ/mõſtrũ dꝛ. Ut aũt nõ ſit mõſtrũ
hoc ē q̃ natꝰ ē qḋ eſt ille q̃ genuit.i.hõ ꝛ hõ:equus ꝛ equus
colũba ꝛ colũba:paſſer ꝛ paſſer. Creaturis ſuis dedit deꝰ:

creaturis mortalibꝰ terrenis dedit: donauit vt hoc qđ ſunt
generent: ⁊ putas quia hoc ſibi nõ potuit ipſe ſeruare q̃ eſt
ante ſecula: q̃ non habet initiũ tẽporis/ vt q̃ generaret filiũ
nõ hoc qđ ipſe eſt generaret degenerẽ? Audi ⁊ quãta blaſ-
phemia ſit dicere: vnicũ dei filiũ eẽ alterꝰ ſubſtãtie. Pror
C ſus ſi ita eſt: degener ẽ. Si dicas alicui filio hoĩs degener:
quãta iniuria eſt? Et quõ dr filꝰ hominis degener? Ut pu
ta pater ipſius fortis eſt: ille timidꝰ ⁊ ignauus. Quicunqꝫ
illũ viderit ⁊ vult corripere/ attẽdens patrẽ ipſius virũ for
tẽ: quid ei dicit. Porro vade degener. Quid eſt degener?
Fortis vir fuit pater tuꝰ: ⁊ tu timorẽ cõtremiſcis. Ille cui
hoc dr: vitio degener ẽ natura par ẽ. Quid ẽ natura par ẽ?
Hõ eſt: qđ eſt ⁊ pater ipſiꝰ. Sed ille fortis: ille ignauus: ille
audax: ille timidꝰ: tñ hõ ⁊ hõ. Vitio ergo degener eſt: nõ na
tura. Tu qñ dicis vnicũ filiũ: vnũ patris filiũ degenerẽ eẽ
nõ aliud dicis: niſi q2 nõ hoc eſt qđ pater: etiã nõ natus de
gener factus eſt dicis: ſed generatꝰ ẽ. Iſtã blaſphemiã q̃s
ferat? Qualibuſcũqꝫ oculis: ſi iſtã blaſphemiã videre poſ-
ſint: fugerẽt eã/ ⁊ catholici fierẽt. Sꝫ q̃d dicã fratres? Nõ
eis iraſcamur: ſed ꝓ eis orẽmꝰ vt det dñs eis intellectũ: q2
forte hoc nati ſunt. Quid ẽ hoc nati ſunt? Hoc acceperũt a
parẽtibus ſuis qđ tenẽt. Preponũt genꝰ veritati: fiant qđ
nõ ſunt/ vt poſſint ſeruare qđ ſunt: hoc eſt fiãt catholici vt
poſſint ſuare qđ hoĩes ſunt: vt nõ in illis pereat dei creatu
ra accedit dei grã. Putãt eñ: q2 patrẽ honorãt ꝑ cõtume-
liam filij. Qñ illi dixeris: blaſphemas. Rñdet. Quare blaſ-
phemo? Q2 dicis filiũ nõ hoc eſſe qđ pater eſt. Et ille mihi
Immo tu blaſphemas. Quare? Q2 equare vis patri filiũ.
Equare volo prĩ filiũ: nunq̃d extraneũ? Gaudet pater: qñ
illi equo filiũ vnicũ. Gaudet: q2 nõ inuidet Et deus q2 filio
vnico nõ inuidet: idõ qđ ipẽ eſt hoc generauit. Tu et filio fa
cis iniuriã: ⁊ ipſi patri/ in cuiꝰ honorẽ vis cõtumeliã facere
filio. Certe eñ ideo dicis nõ eſſe eiuſdẽ ſubſtantie filiũ: ne
iniuriã facias patri ipſiꝰ. Ego tibi cito oſtẽdo: q2 iniuriã
facis ambobꝰ. Quõ inquit? Si dicã filio alicuius: degener
nõ hoc es qđ pater: audit illđ filius ⁊ iraſcit/ ⁊ dicit. Ergo
degener natꝰ ſum. Audit illud pater: et plus iraſcit. Iratꝰ
aũt q̃d dicit? Ergo ego filiũ degenerẽ gñaui: ergo ſi aliud
ſũ: aliud generaui: monſtrũ generaui. Quid ẽ: q2 cũ vis vni
deferre ꝑ alterius iniuriã: ambobus facis iniuriã? Filium
oſtẽdis: ſed patrẽ nõ propitiabis. Cũ de filij cõtumelia ho
noras patrẽ: ⁊ filiũ offẽdis ⁊ patrẽ. A quo fugis: ad quẽ cõ
fugis? Nunq̃d iraſcẽte tibi patre fugis ad filiũ? Quid tibi
dicit? Ad quẽ fugis: quẽ degenerẽ feciſti? Nunq̃d offẽſo fi
lio curr̄ ad patrẽ? Dicit tibi. Ad quẽ fugis: quẽ degenerẽ
genuiſſe dixiſti? Sufficiat vobis: hec tenete: hoc memorie
cõmendate: hoc in veſtra fide cõſcribite. Hoc aũt vt itelli-
gatis: ad deũ patrẽ et filiũ qui vnũ ſunt/ preces effundite.

¶ De reſuſcitatione lazari quatriduani. In euã gelio ſcḋm Iohannem. Sermo.liij.

A Licet oẽs virtutes quas ĩ terr̄ dei filꝰ maieſta
tem ſuã ꝓditurꝰ iplcuit: mirari tñ hoĩes valeãt
Ioh.xj. vt verbis definire nõ poſſint: excedit tñ oẽ mira
culũ qđ xp̃s circa lazaꝝ fecit: cui nõ egro reddi
dit ſanitatẽ: nec debilitatis lãguore viribus medelã proti
nus ſbo reſtituit. Non deniqꝫ reliquias aĩe adhuc poſſidẽ
ti vitã rurſus reddidit: ſed iam ſepulto: iam monumẽtis re
cõdito: iam legibꝰ legitimis tẽpoꝝ ſpacijs aſſcripto ĩferis
inquilino: ab ipſa ſede pallẽte: deſtructa eſſet tartara: man-
cipiũ mortis redire iuſſit ad ſuperos: ⁊ poſt cõcilia ſtriden
tiũ vmbraꝝ: poſt ꝓfundas noctis eterne caligines vitã du
cere: in cõuiuio diſcũbere: frui diſcũbentiũ colloquio: pran
dere et gaudere fecit/ atqꝫ vt miraculũ diuine virtutis ac-
creſceret: dum cõuiuis interrogantibꝰ triſtia loca penaꝝ:
ſedeſqꝫ alta nocte ſemꝑ obſcuras. lazarꝰ indicat diligenti
narratiõe ꝑ ordinẽ diu q̃ſiti lõgiſqꝫ tẽporibꝰ ignorati: inue
nerũt tãdẽ inferi ꝓditorẽ. Nec leues iã ꝓceſſerãt ĩ multis
curationibꝰ diuerſe ſtutes. Neqꝫ eñ leuia ſũt vel ludicra
Mat.xj. ꝓter lazarũ q̃ xp̃s impleuit: ꝙ claudi redeũtes grat̄ greſſi
bus cucurrerũt: ⁊ accepto bñficio ſanitat̄ dño grãs retule
rũt: ꝙ manci vtraſqꝫ manꝰ ad celũ cũ laudibꝰ leuauerũt: ꝙ
Mat.xij. reſoluta ſunt mutis clauſtra ĩlguaꝝ ⁊ poſt horrificũ vocis
inarticulate mugitũ: vinculo nodate ligue dirupto ex ore di

uiduo ſenſibilia ſba ꝓceſſerũt: ꝙ cecꝰ recepit lucẽ quam Lu.xviij.
violẽtꝰ dolor nube craſſi humoris obſcurãs ab orbiũ ſede
rapuerat: ⁊ noctẽ funerate frõtis excutiẽs diu totũ recipit
viſum/ reſurrectionẽ cecꝰ meruit oculoꝝ. Recepit ħ quidẽ
oclos/ aliter accepit: ⁊ qđ natura nõ dederat: manꝰ xp̃i for- Ioh.ix.
mauit. Impoſuit eñ fronti puluerẽ ſputo cõſperſum: ⁊ ad
tactũ ſacre manus operis diſciplina feſtinãs luciferas gẽ-
mas orbibꝰ ꝓparatis infixit: ⁊ qđ natura nõ dederat xp̃s
artifex integrauit. Hec oĩa cũctꝫ fuere miraculo diu flebãt
Quis eñ ꝯtinuus ſexus mirari nõ cogat: cũ oĩa dãna mẽ
broꝝ nõ medicine pigmẽt̄: nec arte aliqua/ nec remedijs:
ſed ſolo tantũmõ videret ſermonis ĩperio reſtituta? Par- B
ua hec tñ ad xp̃i potẽtiã videbant: niſi amicꝰ xp̃i lazarus Ioh.xj.
moreret. Quẽ ideo xp̃s vite nature reſtituit: vt mutaret na
turã ⁊ vite ordinẽ verteret: vt vnꝰ hõ ſemel naſci ⁊ bis mo
ri diſceret: vt ꝯditionẽ mortis noua reſurrectiõis lege tur
baret. Inuadit igit lazarũ ꝑnicies inimica lãguoris: ⁊ for-
naci febris anhelo corpꝰ exurẽs: miſerãdi hoĩs robur q̃ti-
die edax incẽdiũ aſſumebat. Iacebat viſceribꝰ anhelis ex-
eſtuãs: crebriſqꝫ ſingultibꝰ corpꝰ excuſſum: migraturã de
domo corporis aĩam ꝓmittebat. Nõ amici: nõ cõſilia: non
fomẽta: nõ artis magiſterio remedia ꝓpulſa ſuccurrũt. Oia
eñ q̃ ꝓ ſalute data fuerãt: in cõtrariũ vertebant. Lãguor
eñ iſte nõ aliquo remedio ſed ſola morte fuerat finiendꝰ: ⁊
mors ipſa ꝑ reſuſcitationẽ xp̃i vicẽda. Aderãt eñ due ſo-
rores lãguẽti: ⁊ caſũ dolẽtes iuuenis egrotãt̄ lectulo iugit
inherebãt. Fouebãt ſbo iacẽtẽ talibꝰ frequẽter alloquijs.
Patiẽter inquiũt ſuſtine: fortiter dura: noli deſꝑatiõe cor
ruere. Dũ eñ languorẽ iſtũ fortitudine tolerasː cũ ſuſtines:
cũ fouerís: veniet iter hec xp̃s vt credimꝰ/ forſitã ⁊ ſanabe
ris. Sed q̃d vos o maria ⁊ martha ꝓ germano tãtꝰ dolor
exurit? Quid iugibꝰ ſuſpirijs optat̄ mori cũ fratre. In cõ
trariũ potiꝰ vota pectoris ĩmutate: ꝓcamini crementa lan
guoris: augmẽta febriũ q̃rite: ⁊ vt ĩ extrema vite lumina tẽ
peſtas morbi ſeuiẽt̄ citiꝰ impinguat optate. Frater eñ ve
ſter lazarꝰ cuiꝰ ĩgemiſcitis tãto affectu languorẽ: niſi mor-
tuꝰ fuerit nõ recipiet ſanitatẽ. Urebat igitur egrotũ febris
aſſidua: edax flãma penetrali vapore ſiccabat. Incumbit
queſtionariꝰ corporis dolor: totꝰ hõ ſeuientiũ morborum
oneribꝰ premit: vt corporis vinculis aĩa reſoluat. Uicit tã
dẽ ſuccũ corporis egritudo: ⁊ caminꝰ febriũ extremo diuor
tio de ſede corporis aĩam cõpulit emigrare. Scĩdebãt ma
ria ⁊ mater germane veſtes: laniabãt iratis vnguibus ge-
nas: ſpargebãt euulſos crines: viulatibꝰ aſtra pulſabant: ⁊
tñ incũbẽtes funeri amplexeqꝫ corpus exanime: inania fi-
gẽtes oſcula: ſepiꝰ hoc dicebãt. Poteras miſer nec egrota
ri nec mori: ſi nulla rõ feciſſet xp̃m abſentẽ. Inter oẽs eñ q̃
bus ſermõe medico deſiderata ꝯceſſit: ſi te quoqꝫ languen-
tẽ cõtingeret aut videret: nõ te frigidi corporis ſopore op-
preſſum: nõ ſpoliatũ lumine viderẽmꝰ. Immo illo ꝓſente
nõ tibi febris accederet: nõ inuaderet dolor: nõ egritudo va
ſtaret. Tãta eſt eñ illius oĩpotentia: vt etiã iam mortuꝰ re
ſurgeres ſi veniret. Procedit interea funꝰ: longoqꝫ ordine C
triſtibus obſequijs decoratũ: infert ſepulchris. Abſcõdit
cauato ſaxo: luctuoſiſqꝫ vocibus ꝯclamat. Uenit igit ad
bethaniã xp̃s: ⁊ clauſtra mort̄ diuina potẽtia deſtructurus.
Occurrũt lachrimoſe ſorores: funꝰ hoĩs ꝯteſtãtes dei augi
liũ requirebãt. Erat ei ĩ ſutꝰ amori lazari: erat ſoroꝝ eiꝰ q̃dã
delectatio apđ dñm: q̃ fuitijs amoris ſui pignꝰ intrinſecꝰ
deponẽtes: in viſceribꝰ habere dñm videbant. Sed ĩterro
gat de lachrymis deꝰ: ⁊ lꝫ ſciret q̃d ꝯtigerit: tñ ex illarũ vo
ce optat audire. Lazarꝰ inquiũt quẽ diligebas mortuꝰ eſt.
O inuidia: o ĩfidelis ꝯiũctio. Te adhuc poſito ĩ ſeculo laza
rus amicꝰ tuꝰ morit. Si amicꝰ morit: inimicꝰ q̃d patiat?
Parũ ẽ ſi tibi nõ ſoli ſuperi ſeruiũt: ecce tuũ dilectũ inferi
rapuerũt. Lazarꝰ inquiũt quẽ diligebas morit. Excluſit
hũanitat̄ ꝯſuetudinẽ: ⁊ vox illa mortalis dicit. Amicꝰ dei
plꝰ ħbuit viuere: ſꝫ morit. Dñs nr̃ xp̃s ĩtẽdẽs ĩ lachrꝫ mas
mulierũ: q̃ iugibꝰ ſuſpirijs optabãt mori cũ frẽ ad mauſo-
leũ lazari vna cũ diſcipulis ſuis vel ꝓlixis turb̄ accelerat.
Iã eñ intra cauatũ ſaxũ q̃tuor dies habuit vt iacebat: iã
flueſcẽtiũ mẽbroꝝ teterrimꝰ fetor ꝓhibebat acceſſũ: iã ĩ cõ
cauis orbibꝰ tabido ſitu marceſcẽtes reſederãt ocli: iã deſi
ciebat nariũ mollitudo: iã rictꝰ oris dẽtibꝰ nudatis horre-

bat:iã nudata cute:laxa timporibꝰ cerebri ſedes tegimine
attenuato palleſcẽs:capillis ſubide rareſcẽtibꝰ apparebat
tã maria ⁊ martha ſorores lazari ꝗ xp̄m freq̄nt reſuſcitaſſe
mortuos viderãt frẽm ſuũ poſſe reſuſcitari penitꝰ nõ crede
bãt. Ibi vere xp̄s ꝓbatꝰ ẽ deꝰ vbi tm̄ fecit quãtũ auſa nõ ẽ
etiã ip̄a fides optare. ⌊Et cõmotꝰ ſpũ dixit. Ubi poſuiſtis
eũ?⌋ Nõ tñ locũ ſeplti ignorare credi debuerat:ſʒ fidẽ ppli
approbare volebat. Uenit igit̃ xp̄s ad monumẽtũ in quo
lazarꝰ dormiebat/⁊ nõ tãq̄ȝ mortuũ:ſʒ tãq̄ȝ ſanũ:tãq̄ȝ viuũ
tãq̄ȝ audire paratũ:de ſepulchro ꝓtinꝰ euocauit. ⌊Lazare
(inq̄t) ꝓdi foras.⌋ Ideo dicit nomẽ:ne oẽs mortui cogerẽ
tur exire. Clamat tñ ad monumẽtũ, turbant ſe inferi:expe
ctãt audiẽtiã oẽs mortui:q̄rebant̃ ſua noĩa vocitari. Ne ĩ
quiũt ⁊ nos dñs ſuſcitabit? Ubicũq̄ȝ xp̄s ſteterat:patebãt
inferi. Subito vna vox intercepit ceteros. Lazare veni fo
ras. Nõ dilatio vlla retinet reſurgẽtẽ:nõ tardãt reditꝰ aĩe:
nõ impediũt vincula ſepulture. Inuolutꝰ linteis nodiſq̄ȝ
lineis irretitus:voce xp̄i citius egredit̃. Surgit/ambulat/
currit. Et ne quid quiſq̄ȝ deeſſe diceret reſurgẽti: preſenti
bus cunctis agit gratias redemptori.

¶De eo qḋ ſcriptũ eſt in euãgelio ſm Johãnẽ.
Qui credit ĩ me:credit in eũ ꝗ miſit me.Ser.liiij.

A
Joh.xij. Hoc admonuit dñs cũ euangeliũ legeret̃. ⌊Qm̄ ꝗ
credit ĩ eũ:credit ĩ illũ ꝗ miſit eũ.⌋ Uiſũ eſſe ad
nos ſaluatorẽ mũdi fides ỽiſſima ẽ:qm̄ xp̄s ip̄e
p̄dicat xp̄s:hoc eſt corpꝰ xp̄i toto orbe diffuſũ.
Actuũ.ix. In celis eĩ ille erat:⁊ ſeuiẽti ĩ t̃ra pſecutori dicebat. Quid
me pſequeris? Ubi dñs ſic expꝛſſit:⁊ hic ſe eẽ ĩ nobis. Sic to
tꝰ creſcit:qꝛ quẽadmodũ ille ĩ nobis eſt hic:ſic ⁊ nos ibi ĩ illo
ſumꝰ. Hoc facit ꝯpago charitatis:ip̄e ꝗ caput nr̄m ſaluator
ẽ corpis ſui. Predicat ḡ xp̄s xp̄m:p̄dicat corpꝰ caput ſuũ
Joh.xv. ⁊ tuet̃ caput corpꝰ ſuũ:⁊ ĩõ nos mũdus odit/ ſicut ab ipſo
dño audiuimꝰ. Nõ eñ aplᷤ hoc dicebat paucis ꝙ odiſſet
eos mũdꝰ:⁊ qꝛ gaudere deberẽt cũ eis detraherẽt hoĩes ⁊
Mat.v. dicerẽt oĩa mala aduerſũ eos: qꝛ ꝓpt̃ hec merces eorũ ma
ior eſſet ĩ celis. Nõ eis ſolis dixit dñs cũ hec dixit:ſʒ dixit
vniuerſo corpori ſuo dixit oĩbꝰ mẽbris ſuis. Quicũq̄ȝ ĩ cor
pore eiꝰ ⁊ mẽbroꝝ eiꝰ eẽ voluerit:ñ miret̃:qꝛ odit eũ mũdꝰ
Corporis aũt eiꝰ ſacrm̄ m̄lti accipiũt:ſʒ nõ oẽs ꝗ accipiũt
ſacramentũ habituri ſũt apud eũ etiã locũ ꝓmiſſũ mẽbris
eiꝰ. Pene q̄dẽ ſacramẽtũ oẽs corpꝰ eiꝰ dicũt:qꝛ oẽs in pa
ſcuis eiꝰ ſimul paſcũt:ſʒ vẽturꝰ eſt ꝗ diuidat ⁊ alios ponat
ad dexterã:alios ad ſiniſtrã/⁊ vtraq̄ȝ pars dictura ẽ. Dñe
Mat.xxv dñe:q̄ñ te vidimꝰ ⁊ miniſtrauimꝰ tibi? Pars vtraq̄ȝ dictu
ra eſt: vni tñ dico. Uenite bñdicti pr̄is mei ꝑcipite regnũ.
Alteri. Ite ĩ ignẽ et̃nũ ꝗ p̄paratꝰ eſt diabolo ⁊ angelis eiꝰ.
Nõ ergo ſolos inimicos nr̄os deputare debemus chariſſi
mi:q̄cũq̄ȝ bona ꝯſciẽtia xp̄i mẽbra ſumus:nõ ſolos eos ini
micos nr̄os putare debemus ꝗ apte foris ſunt. Multo eni
peiores ſunt ꝗ intꝰ vident̃ ⁊ foris ſũt. Amãt eñ mũdũ:⁊ ĩõ
mali ſunt. Et q̄dẽ de nobis ea ſẽtiũt ꝗ ipſi diligũt:⁊ ĩ huiꝰ
mũdi quaſi ꝓſperitatibꝰ q̄bꝰ ingemiſcimꝰ inuidẽt nobis.
Ibi nos felices putãt:vbi nos ꝑiclitamur. Felicitatẽ vero
noſtrã internã nec nouerũt:qꝛ nõ guſtauerũt:qꝛ ỽo quicq̄d
nobis t̃paliter mũdꝰ arridet: magis ẽ ꝑiculũ q̄ȝ ornamẽtũ
B nr̄m: neſciũt/qꝛ iſta diſtiguere gaudia nõ nouert̃. Uñ hor
tamur charitatẽ veſtrã maxie qꝛ vos videmꝰ frequẽtiꝰ cõ
ueniſſe ꝗ ꝓpoſitũ altiꝰ habetis.i.in ipſo corpe xp̄i ex eius
munere nõ meritis veſtris excellẽtiorẽ locũ tenetis:habẽ
tes ꝯſciẽtiã ꝗ a deo donata ẽ. Nã ⁊ ip̄a malis ⁊ inuidis no
ſtris ĩ ſuſpitionẽ venit. Ad hoc tñ mordet̃ vt ꝓbet̃. Si eñ in
ipſius cõſciẽtie ꝓfeſſionẽ laudes q̄rimꝰ hoĩm:deficimꝰ re
prehẽſionibꝰ hoĩm. Cũ ſis caſtꝰ ſeruus dei:ecce mundꝰ ſu
ſpicat̃ forſitan ĩpudicũ ⁊ mordet et rep̄hẽdit ⁊ libenter in
tuis detractiõibꝰ ĩmorat̃. Maliuole q̄ppe aĩe quaſi dulci
ter ſapit:qḋ peſſime ſuſpicat̃. Tu aũt ſi propter laudes hu
manas ꝯtinentiã ſuſcipere voluiſti:rep̄henſionibꝰ hũanis
ij.Cor.i. defeciſti/⁊ totũ qḋ tibi ꝓpoſueras ꝑdidiſti. Porro aũt ſi
noſti dicere cũ aplᷤo. Glĩa nr̄a hec ẽ/teſtimõiũ ꝯſciẽtie nr̄e:
nõ ſolũ tibi rep̄hẽſionibꝰ mercedẽ nõ minuit:ſʒ ⁊ facit am
pliorẽ. Tu tñ ꝓ illo ora:ne tua mercede moriat̃. Nã et hic
ꝓbamꝰ chariſſimi:qꝛ ſi nõ hẽremꝰ inimicos/nõ eẽt ꝓ q̄bꝰ
Mat.v. orarẽmꝰ ex p̄cepto dñi dicẽtis. Diligite inimicos vr̄os:et
orate ꝓ his ꝗ vos oderũt. Uñ ꝓbemꝰ:vñ cor noſtrũ ĩterro
gamꝰ vtrũ hoc facere valeamꝰ:ſi nullũ inimicũ/ nullũ rep̄hẽ
ſorẽ/nullũ detractorẽ/nullũ maledictũ experiremur? Ui
detis ḡ:qꝛ ⁊ mali neceſſarij ſunt bonis. In fornace quedã
mõ aurificis ſumꝰ:hoc ẽ ĩ hoc mũdo. Si aurũ es ſimul ar
des. Si aurũ es:palea tua eſt malꝰ. Si ⁊ tu palea es: ſimul
eritis ſumꝰ. Uerũtñ p̄mũ vt noueritis chariſſimi:ĩ corpore
xp̄i excellẽtiora mẽbra eẽ:nõ ſola eſt eñ ꝯiugalis vita lau
dabilis:⁊ hʒ ĩ corpe xp̄i locũ ſuũ:ſicut ⁊ in nr̄o corpore nõ
ea ſola habẽt locũ ꝗ excellẽtiꝰ locata ſũt:ſicut ſenſꝰ ĩ facie
ſuꝑiorẽ corporis ꝑtẽ occupauerũt: ſʒ niſi pedes portarent
q̄cq̄d ſublime eſt ĩ terra iaceret. Uñ aplᷤs dicit. Et ꝗ inho
neſta ſũt nr̄a:magis neceſſaria ſunt. Deꝰ tẽperauit corpus i.Cor.xij.
vt nõ eſſent ſciſſure in corpe. Nouimꝰ aũt mẽbra xp̄i ꝗ ꝯiu
galẽ agũt vitã: ſi mẽbra xp̄i ſunt.i.ſi fideles ſunt: ſi futurũ
ſeculũ ſperãt:ſi q̄re ſignũ xp̄i portẽt:ſicut nouimꝰ ꝙ hono
rem deferãt vobis:nouimꝰ ꝙ meliores eſſe vos iudicãt:q̄ȝ
ipſi ſint. Sʒ quãtũ vos illi honorãt:tm̄ ⁊ vos mutuã hono
rificẽtiã eis p̄ſtare debetis. Si eĩ ẽ ĩ vobis ſctitas:timete ne
ꝑdatis eã. Unde? Per ſuꝑbiã. Aliter perit ſanctitas caſti ſi
adulter fuerit:aliter perit ſi ſuꝑbus fiat. Et audeo dicere
ꝯiugalẽ agentes vitã ſi tenẽt humilitatẽ: ſuꝑbis caſtis me
liores ſũt. Cõſideret eĩ charitas vr̄a qḋ dico. Diabolũ at
tẽdite. Nunq̄d eñ in iudiciũ dei erit adulteriũ aut fornica C
tio? Nihil hoꝝ facit:ꝗ nõ hʒ carnẽ. Sola eĩ ſuꝑbia ⁊ inuidia
mittit ĩ ignẽ eternũ. Seruo ergo dei cui ſurrepſerit ſuꝑbia
cõtinuo ibi eſt ⁊ inuidia. Non põt ſuꝑbꝰ eſſe nõ inuidꝰ. In
uidia filia ẽ ſuꝑbie:ſʒ iſta mater neſcit eẽ ſterilis/vbi fuerit
ꝯtinuo parit. Ut aũt nõ ſit ĩ vobis:hoc cogitate:ꝑſecutionis
t̃pe:nõ ſolã agnẽ fuiſſe ornatã ỽginẽ:ſʒ ⁊ criſpinã mulierẽ:
⁊ forte qḋ nõ dubitat̃:aliq̄ tũc de cõtinentibꝰ defecerunt/⁊
multe de ꝯiugatis pugnauerũt atq̄ȝ vicerũt. Uñ nõ fruſtra
dicit aplᷤs oĩbus mẽbris xp̄i. Alter alteꝝ exiſtimantes ſu Phil.ij.
ꝑiorẽ ſibi:⁊ honore mutuo p̄uenientes. Hec eteni ſi cogite Rom.xij.
tis nõ eritis apḋ vos magni. Magis eĩ cogitare debetis q̄d
vobis deſit q̄ȝ qḋ vobis aſſit. Qḋ habes caue ne ꝑdas:qḋ
nõdũ habes ſupplica vt habeas. In quãtũ ſis minor tibi co
gitandũ ẽ:nõ in quãtis ſis maior. Si eñ cogitas quãtũ p̄
ceſſiſti alteꝝ/time tumorẽ. Si ỽo cogitas quãtũ tibi deeſt
adhuc/ingemiſcis:⁊ cũ ĩgemiſcis curaris:hũilis eris:tu
tior ãbulabis:nõ p̄cipitaris:nõ ĩflaberis. Et vtinã poſſint
oẽs de vna charitate cogitare. Sola eſt eni ꝗ ⁊ vicit oĩa:⁊
ſine ꝗ nihil valent oĩa:⁊ ꝗ vbicũq̄ȝ fuerit trahit ad ſe oĩa
Ipſa eſt ꝗ non emulat̃. Queris cauſam: attẽde qḋ ſequit̃. i.Cor.xiij
Nõ inflat̃. Prior ẽ ĩ vitijs ſuꝑbia vt dicere ceperã:deide
inuidia. Nõ eñ inuidia peperit ſuꝑbiã:ſʒ ſuperbia peperit
ĩuidiã. Nõ eñ ĩuidet:niſi amor excellẽtie. Amor excellẽtie
ſuꝑbia vocat̃. Cũ ḡ ĩ ordine p̄or ſit ſuꝑbia: ſequat̃ aũt ĩui
dia:aplᷤs in laudibꝰ charitatis noluit dicere pꝛiꝰ. Non in
flat̃/⁊ poſtea nõ emulat̃:ſʒ pꝛiꝰ dixit. Nõ emulat̃:et poſtea
nõ ĩflat̃. Quare hoc? Qꝛ cũ dixiſſet:nõ emulat̃/q̄ſi q̄ſiturꝰ eraſ
cãm. Quare nõ emulat̃. Subdidit:nõ inflat̃. Ergo ſi ĩõ nõ
emulat̃:qꝛ nõ ĩflat̃/ſi inflaret̃ emularet̃. Hoc ĩ vobis creſcat D
⁊ aĩa ſolidat̃:qꝛ nõ ĩflat̃. Sciẽtia (ait aplᷤs) inflat. Quid ḡ? i.Cor.viij
Sciẽtiã fugere debetis:⁊ electuri eſtis nihil ſcire potiꝰ q̄ȝ ĩ
flari? Ut q̄d vobis loq̄mur:ſi melior eſt ignorãtia q̄ȝ ſcien
tia? Ut q̄d vobis diſputamꝰ:vt q̄d iſta diſtinguimꝰ:vt q̄d
qḋ noſtis admoẽmꝰ:qḋ nõ noſtis inferimꝰ? Sciẽtia cauẽ
da ẽ ne ĩflet. Ergo amate ſciẽtiã: ſʒ anteponite charitatẽ.
Sciẽtia ſi ſola ſit inflat. Quia vero charitas edificat ⁊ nõ
ꝑmittit ſciẽtiã ĩflari. Ibi ḡ inflat ſciẽtia:vbi charitas non
edificat:vbi aũt edificat ſolidata ẽ. Nõ ẽ ibi ĩflatio vbi pe
tra fũdamẽtũ. Qñ aũt tẽtat inflatio:hoc ẽ elatio vt ꝓpter
hoc vitiũ ẽt tãtꝰ ille aplᷤs appoſitũ ſibi eẽ diceret ſtimulũ ij.Cor.xij
carnis angelũ ſathane: a quo colaphizaret̃. ꝗ colaphizat̃
tũdit̃ caput eiꝰ ne erigat̃:⁊ ibi de ſciẽtia metꝰ erat inflatio
nis:hoc ẽ elatiõis. Ut eñ ĩ magnitudine reuelationũ mearũ
ne extollar:ibi metuẽda erat elatio vbi magnaꝝ reꝝ erat re
uelatio:ĩ magnitudĩe reuelationũ meaꝝ ne extollar:datꝰ ẽ
mihi ſtimulꝰ carnis mee angelꝰ ſathane ꝗ me colaphizet.
Propt̃ qḋ ter dñʒ rogaui vt auferret eũ a me ⁊ dixit mihi
Sufficit tibi gr̃a mea. Nã virtꝰ ĩ infirmitate ꝑficit̃. Petit
eger vt qḋ ad ſalutẽ appoĩt medicꝰ:cũ voluerit egrorꝰ au
ferat̃. Medicꝰ dicit. Nõ mordet ſʒ ſanat. Tu dicis. Tolle qꝛ

mordet. Medicꝰ dicit. Non tollo:qꝛ ſanat. Tu ad medicū
q̄re veniſti? Sanare:an moleſtiã nõ pati? Non ergo exau-
diuit dñs paulū ad volūtatē:qꝛ exaudiuit ad ſanitatē. Nã
nõ eſt magnū exaudiri a deo ad volūtatē:nõ ē magnū/nec
putetis magnū eſſe hoc qñ q̄ſq; orat ꝓ magno ſi exaudit̃.
Querẽ q̄d orat:q̄re in q̄ exaudiat̃. Nã nõ habeatis pro ma
gno exaudiri ad volūtatē:habete pro magno exaudiri ad
Mat.viij. vtilitatē. Ad volūtatē etiã demões exauditi ſunt:⁊ ad por
cos q̄s petiuerãt/ire pmiſſi ſunt. Ad volūtatē etiã pꝛīceps
Job.j. eoꝝ exauditꝰ eſt diabolꝰ:a quo petitꝰ iob tẽtandus nõ eſt
pſ.lxxvij. negatꝰ/vt eſſet ille ꝓbatus:iſte cõfuſus. Ad volūtatē etiã
iſraelite exauditi ſũt:⁊ cū adhuc cibꝰ eſſet ĩ ore ipſoꝝ noſtꝛ
q̄ cõſecuta ſunt. Nolite ergo ꝓ magno habere ad volūtatē
exaudiri. Aliq̄ñ deus iratus dat q̄d petis:⁊ deꝰ ꝓpitius ne
gat q̄d petis. Cū vero deus ea q̄ laudat:q̄ deus precipit:q̄
deꝰ ĩ futuro ſeculo ꝓmittit ab illo petitis:ſecuri petite/⁊ ĩ-
cūbite quãtū poteſtis orationibꝰ vt ſumatis. Illa eñ pro-
pitio deo ꝯcedunt̃:illa eius nõ ira ſ; mĩa largiunt̃. Qñ aũt
petitis tꝑalia:cū mõ petite: cū timore petite: illi cõmittite
vt ſi ꝓſint det:ſi ſcit obeſſe nõ det. Quid aũt obſit:q̄d ꝓſit
E medicꝰ nouit nõ egrotus. Sũt ergo ꝯtinẽtes humiles:ſunt
ſupbi. Nõ ſibi promittãt ſupbi regnū dei. Excellẽtioꝛ locꝰ
Luc.xiiij. eſt:q̄ ducit ꝯtinẽtia. S; q̄ ſe exaltat humiliabit̃. Quid q̄ris
celſiorẽ locū:appetitu celſitudinis/quẽ potes appꝛehendere
retẽtiõe humilitatis? Si extollis te:deus deijcit te. Si tu
deijcis te:deꝰ eleuat te. Sñia dñi eſt:nec addi aliquid:nec
detrahi põt. Uſq; eo aũt ꝯtinẽtes hoĩes ſupbiũt:vt nõ ſo-
lū q̄buſcūq; hoĩbꝰ ſ; etiã parẽtibꝰ ingrati ſint:⁊ aduerſꝰ pa
rẽtes extollant̃. Quare? Quia illi genuerũt:iſti nuptias cõ
tẽpſerũt. Uñ ingrati eſſent q̄ nuptias contẽpſiſſent:niſi illi
genuiſſent? Sed melioꝛ eſt filiꝰ patre ꝯiugato: qꝛ iſte nõ du
xit vxorẽ. Et melioꝛ eſt filia mr̃e ſua maritata:qꝛ ipſa non
q̄ſiuit virū. Si ſupbioꝛ:nullo mõ melioꝛ:ſi melioꝛ ſine dubi
tatiõe vlla humilioꝛ. Si vis te inuenire meliorẽ:interroga
aĩaꝫ tuã ſi vides ibi ĩflationẽ. Ubi inflatio ĩanitas ē. Dia-
bolꝰ vbi inane inuenerit:nidū facere molit̃. Deniq; fratres
mei audio dicere ſupbis ꝯtinẽtibꝰ:expedit cadere vt in eo
ipſo ĩ q̄ ſe extollũt hũilient̃. Quid ei ꝓdeſt cui ĩeſt ꝯtinẽtia
ſ; dñat̃ ſupbia? Contẽpſit vñ natꝰ eſt hõ:⁊ appetit vñ ceci-
dit diabolꝰ. Nuptias ꝯtẽpſiſti:bñ feciſti. Aliq̄d melius ele
giſti:ſ; noli ſupbire. De nuptijs hõ natꝰ ē:de ſupbia angeli
ceciderũt. Si ſingula bõa vr̃a ꝯſiderẽ:melioꝛ es pr̃e tuo q̄
nuptias cõtempſiſti. Et tu melioꝛ matre tua que nuptias
cõtempſiſti. Etenĩ melioꝛ eſt virginalis ſanctitas:q̄ꝫ pudi
citia ꝯiugalis. Iſta duo ſimul ſi ꝯparent̃: meliꝰ eſt illud q̄ꝫ
illud:q̄s dubitat? S; addẽdo alia duo:ſupbiã et hũilitatẽ
ĩ iſtis duobꝰ ĩterrogo vos:⁊ de his rñdete mihi. Quid eſt
meliꝰ:ſupbia an hũilitas? Reſpõdes:hũilitas. Iũge illam
virginali ſctĩtati. Supbia vero nõ ſolū nõ ſit ĩ virginitate
tua:ſ; nõ remaneat ĩ matre tua. Si eñ tu tenuerĩ ſupbiã et
tua mater hũilitatẽ:iteꝝ ꝯparabo vos. Iãdudū ſingl'a cū
intẽderẽ meliorẽ te inuenerã:mõ bina cū ĩtẽdo nõ dubito
ꝓferre hũilẽ mulierẽ virgini ſupbe. Et quõ ꝓferre? Uidete
quõ ꝓferrẽ illã:quõ ꝯparabã. Bono pudicitie ꝯiugalis:eſt
melioꝛ ĩtegitas virginalis. Duo bona ꝯparabã:non malū
⁊ bonū:ſ; ⁊ bonū meliꝰ diſtiguebã. Porro aũt duo illa cū
poſuero:ſupbiã ⁊ hũilitatẽ: nunq̄d poſſumꝰ dicere:bonū ē
ſupbia:ſ; melioꝛ ē hũilitas? S; q̄d dicimꝰ? Supbia malū
hũilitas bonū:⁊ ſupbia magnū malū:hũilitas magnū bo
nū. Si ergo hoꝝ duoꝝ vnū eſt malū/et alteꝝ bonū:iungit̃
malū ad maius tuū bonū/⁊ ſit totū malū. Iũgit̃ bonū ad
mr̃is tue minꝰ bonū:⁊ ſit magnū bonū. Minorẽ eñ locum
habebit mat̃ ĩ regno celoꝝ qm̃ maritata ē: q̄ꝫ filia qm̃ ꝟgo
eſt. Maiorẽ ei locū filia virgo:minorẽ locū mat̃ maritata
ambe tñ ibi:quõ fulgida ſtella:obſcura ſtella:ãbe tñ in celo
Si ꝟo mater tua fuerit hũilis tu ſupba: illa habebit qualẽ
cūq; locū:tu aũt nullū locū. Et q̄s inuenit alteꝝ locū q̄ ibi ſi
hũerit locū:niſi cū illo q̄ ĩde cecidit:ſtãtẽq; deiecit? Inde
cecidit diabolꝰ ſtãtẽ deiecit hoĩeꝫ/deiecit ſtãtẽ: ſ; xp̃s de-
ſcẽdẽs erexit iacẽtẽ. Uñ te tñ erexit dñs tuꝰ. Attẽde. Hũi-
Phil.ij. litate erexit:factꝰ obediẽs vſq; ad mortẽ hũiliauit ſemet-
ipſm. Pꝛīceps tuꝰ hũilis:⁊ tu ſupbꝰ? Caput humile:⁊ mẽ-
bꝛū ſupbū? Abſit. Nõ vult eẽ de corpore capitis hũilis:q̄
amat ſupbiã. Si aũt fuerit:videat vbi erit. Ego nolo dice
re ne amplꝰ videar terruiſſe. Immo vtinã terruerĩ ⁊ aliq̄d
egerĩ. Utinã q̄ ſic fuerat:vel q̄ ſic fuerat nõ ſit vlteriꝰ. Uti-
nã verba iſta infuderim ⁊ nõ effuderim. Totū ſperandum
de miſericordia dei:quia qui terret cõtriſtat:qui contriſtat
conſolatur. Sed ſi quis contriſtatus eſt emendatur.

¶ De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm̃ eũ-
dẽ. Ego ſum via veritas/et vita. Sermo.liiij.

Erigunt nos diuine lectiões ne deſperatione fran A
gamur:⁊ rurſus terrẽt ne ſupbia vẽtilemur. Te-
nere aũt viã mediã veſtrã rectã tanq̄ꝫ inter ſini-
ſtrã deſperatiõis ⁊ dexterã ꝓſumptiõis:difficili
mū nobiſcū eſſet:niſi xp̃s diceret. [Ego ſum via. Ego ſum Joh.xiiij.
ĩquit via/veritas/⁊ vita.] Tanq̄ꝫ diceret. Qua vis ire? Ego
ſum via. Quo vis ire? Ego ſum ꝟitas. Ubi vis pmanere?
Ego ſum vita. Securi ergo ambulemꝰ in via:ſ; inſidias ti
meamus iuxta viã. Inimicus inſidiari nõ audet in via:qꝛ
xp̃s eſt via. S; iuxta viã plane nõ deſinit. Uñ ĩ pſalmo dr̃
Iuxta ſemitã ſcãdala poſuerũt mihi. Dicit ⁊ alia ſcꝛ̃ptura. pſ.cxxxix
Memẽto:qꝛ ĩ medio laqueoꝝ ingrederis. Iſti laquei ꝑ q̄s Eccl.ix.
ingredimur nõ ſunt ĩ via:ſed tñ ſunt iuxta viã. Quid formi
das:q̄d metuis ſi ĩ via ambulas? Tūc time ſi deſeras viã.
Nã iõ etiã pmittit̃ ponere iuxta viã laqueos ne ſecuritate
exultationis via deſerat̃:⁊ in inſidias incidat̃. Uia xp̃s: hu
milis xp̃s:veritas xp̃s ⁊ vita:excelſus ⁊ deꝰ. Si ambules
in hũili:pueníes ad excelſum. Si infirmꝰ humilẽ nõ aſper-
neris:in excelſo fortiſſimꝰ pmanebis. Que eñ cauſa hũili
tatis xp̃i:niſi infirmitas tua? Ualde ei ⁊ irremediabiliter
te obſidebat ĩfirmitas. Et hec res fecit vt veniret ad te tã
tus medicꝰ. Si eñ vel ſic egrotares vt tu poſſes ire ad me
dicū:poterat tolerabilis videri ipſa infirmitas. Sed qꝛ tu
ire nõ potuiſti ad eū:ille vẽit ad te. Uenit docẽs hũilitatẽ
Quare? Uideamꝰ:qꝛ ſupbia nos redire nõ ſinebat ad vitã
⁊ ipſa fecerat nos a vita recedere. Exaltatū eñ hũanū coꝛ
aduerſus deū:⁊ negligẽs in ipſa ſanitate ꝓcepta ſalutaria
decidit aĩa in ĩfirmitatẽ. Diſcat audire infirma:audire illū
quẽ ꝯtempſit incolumis. Audiat vt ſurgat: quẽ ſpꝛeuit vt
caderet. Audiat tñ experimẽto edocta: q̄d ꝓcepto docta no-
luit obtinere. Docuit eñ eã miſeria ſua quã fecit negligẽtẽ
felicitas. Heu q̄d mali ſit a dño fornicari de ſe ꝓſumendo.
O q̄ꝫ bonū ſit ſemp adherere dño:ſẽp hũilia ſentiẽdo. Re-
cedere eñ ab illo ſimplici ⁊ ſingulari bono: in iſtas multi-
tudinū voluptates et in amorẽ ſeculi coꝛruptioneſq; terre-
nas accedere:hoc eſt fornicari a dño. Hĩc clamat̃. Facies Hiere.iij.
fornicaria facta eſt tibi:⁊ ĩpudorata facta es tota. Uidea-
mus nũc obiurgationis ꝯſiliū. Non eñ ſic increpat vt in-
ſultet:ſed ad cõfuſionẽ vult pducere ꝓſumptionẽ vt ſanet.
Exclamauit ſcriptura vehemẽter: nec palpauit adulãdo/
quos voluit reparare ſanãdo. Adulteri: neſcitis qꝛ amicꝰ Jaco.iiij.
huiꝰ mūdi:inimicus deo cõſtituit̃. Amoꝛ mūdi adulterat
aĩam:amoꝛ fabꝛicatoris mūdi caſtigat aĩam. Sed niſi de
coꝛruptiõe erubuerit:ad amplexos illos caſtos redire nõ
ꝯcupiſcit. Cõfundat̃ vt redeat:q̄ ſe iactabat ne rediret. Su
perbia ergo ĩpediebat aĩe reditū. Qui autem increpat nõ
facit pctm̃:ſed oſtẽdit peccatū q̄d nolebat aĩa videre. Po
nit̃ ei ante oculos:⁊ q̄d poſt dorſum abire cupiebat:ad fa-
ciẽ illi admouet̃. Uidete in te q̄ vides ſtipulã in oculo fra- Mat.vij.
tris tui:trabẽ aũt ĩ oculo tuo nõ vides. Reuocat̃ ad ſe aĩa
tua q̄ ibat a ſe. Sicut a ſe ierat/ſic a dño ſuo. Si eñ reſpexe
rat ſibiq; placuerat:ſueq; poteſtatis amatrix facta fuerat:
receſſit ab illo ⁊ non remanſit in ſe. Ideo ⁊ a ſe pellit̃ et a ſe
excludit̃:et ĩ exteriora ꝓlabitur. Amat mundū:amat tẽpo
ralia:amat terrena: q̄ ſi ſeipſam amaret:nõ neglecto a quo
facta eſt:iã minꝰ eſſet:iam deficeret amãdo quod minꝰ eſt.
Minus eſt ei ipſa q̄ꝫ deus:⁊ longe minus:tantoq; minus:
quantū minus eſt res facta q̄ꝫ factoꝛ. Ergo amãdus ē deꝰ
ꝓ amore eiꝰ:ita vt ſi fieri p̃t nos obliuiſcamur. Quis ergo
ē iſte trãſitꝰ? Oblita ē aĩa ſeipſam:⁊ amãdo mūdū:nũc obli
uiſcat̃ ſe:ſ; amãdo artificẽ mūdi. Pulſa eſt ĝ a ſe q̄d amã
do pdidit ſe:qꝛ nec fctã ſua nouit videre:iuſtificat ĩiq̄tates
ſuas. Effert̃ ⁊ ſupbit in petulãtia:in luxuria:ĩ honoꝛibus:
in poteſtatibꝰ:in diuitijs:ĩ potẽtia vanitatis. Arguit̃. Coꝛ
ripit̃/oſtẽdit̃ ſibi. Confitetur feditatẽ:deſiderat pulchꝛitu
dinẽ:et q̄ ibat effuſa/redit cõfuſa. Cõtra illã videt̃ orare q̄ B

dicit. Imple facies eoꝝ ignominia. Imple iq̄t facies igno
pſ.lxxxij. minia: ⁊ q̄rāt nomē tuū dn̄e. Oderat eos q̄rū facies īpleri
ignominia cupiebat? Uide queādmodū amet eos: quos
vult querere nomē dn̄i. Amat tm̄: an odit tm̄? An ⁊ odit et
amat? Immo ⁊ odit ⁊ amat: odit tua / amat te. Quid ē odit
tua: amat te? Odit q̄ꝺ feciſti: amat q̄ꝺ deus fecit. Que ſunt
ei tua niſi peccata? Et q̄d eſt tu niſi q̄ꝺ fecit de⁹? Negligis
q̄ꝺ factus es: diligis q̄ꝺ feciſti: amas extra te opa tua: ne-
gligis in te op⁹ dei. Merito is: merito laberis: merito et a
pſ.lxxvij. teipſo ꝑgis: merito audis. Spūs ambulās ⁊ nō reuertens.
Zach.j. Audi poti⁹ vocantē ⁊ dicentē. Cōuertimini ad me: et con-
uertar ad vos. Nō em̄ deus auertitur ⁊ cōuertitur: manēs
corripit / incōmutabilis corripit. Auerſ⁹ ē q: tu te auertiſti
Tu ab illo feciſti caſum: nō ab ipſo feciſti occaſum: ergo au
di dicentē tibi. Cōuertimini ad me: ⁊ ego reuertar ad vos.
Q: cōuertiſti: h̄ eſt em̄ ꝙ cōuertar ad vos: q: conuertimini
ad me. Fugiēt̄ dorſa pſequit̄ q̄ faciē redeūt̄ illuiat. Quo
em̄ fugies a deo? Fugiēs q̄ fugies? Fugiēs ab illo q̄ nullo
loco ↄtinet: ⁊ nuſq̄ abſens eſt. Qui ↄuerſum liberat: punit
auerſū. Quē habes iudicē fugiēs: hūc patrē habeto rediēs
Tumerat aūt ſupbia: ⁊ ī ipſo tumore p anguſtū redire nō
Mat.vij. poterat. Clamat ille q̄ fact⁹ eſt via. Intrate p artā portam
Joh.xiiij. Conat̄ ingredi: impetit tumor / ⁊ tātomagis pernicioſe co
natur: quātomagis impedit tumor. Tumidū em̄ vexat an
guſtia. Uexat⁹ autē ampli⁹ tumebat. Ampli⁹ tumens q̄n
intrabit? Ergo detumeſcat ſi cupit ingredi. Un̄ autē detu
meſcat? Accipiat hūilitatis medicamentū. Bibat ↄtra tu
morē poculū amaꝝ: ſed ſalubre poculū bibat humilitatis.
Quid ſe artat? Nō ſinet moles: nō magna ſʒ tumida. Ma-
gnitudo em̄ ſoliditatē habet: tumor īflationē. Nō ſibi ma-
gnus tumid⁹ videat̄. Detumeſcat vt magnus ſit: vt cert⁹
⁊ ſolid⁹. Nō iſta deſideret: nō de ſtatu pompaꝝ rerū labē-
Mat.vij. tiū corruptibiliūq̄ꝫ glorieẗ. Audiat eū ipm̄ q̄ dixit. Intra-
Jo.xiiij. te p anguſtā portā dicentē. Ego ſum via. Quaſi em̄ q̄reret
tumidus q̄ intrabo: r̄ndit. Ego ſum via: p me intra. Nō ni-
ſi p me ambulas vt ītres p ianuā. Nā ſicut dixi. Ego ſum
via: ita ego ſū ianua. Quid q̄ris q̄ redeas: quo redeas: q̄ in
tres? Ne alicubi erres / ipſe tibi oīa fact⁹ ē. Breuiter ergo
dicit. Hūilis eſto: mitis eſto. Audiam⁹ hoc aptiſſime dicē
tē vt videam⁹ qua ſit via: q̄ ſit via: quo ſit via: quo vis ire.
Mat.xj. Certe forte auaricia oīa vis poſſidere. Oīa mihi tradita
ſunt a patre meo inq̄t. Fortaſſe dictur⁹ es: chriſto ſunt tra
dita. Nunq̄d mihi? Audi apl̄m dicētē. Audi vt dixi iādu-
dum: ne deſperatione frangaris. Audi quō amatus es: nō
amādus. Audi quō amat⁹ es fedus / turpis: anteq̄ꝫ eſſet ī te
q̄ꝺ amari dignū eſſet. Amat⁹ es prius / vt dignus fieres q̄
Roñ.v. amareris. Etem̄ xp̄s (ſicut ait apl̄s) ꝓ impijs mortu⁹ eſt.
Ante forte ipi⁹ amari merebatur. Quare? Quid merebat̄
impi⁹? Donare reſpōdes. Chriſtus tn̄ pro impijs mortu⁹
eſt. Ecce q̄d tibi ꝓſtitū impio: iā pio q̄d ſeruat̄? Quid pre-
ſtitū eſt impio? Chriſt⁹ ꝓ impijs mortu⁹ eſt. Deſiderabas
sūt oīa poſſidere: noli p auariciā: p pietatē hoc quere. Si
em̄ ita queſieris: poſſidebis. Tenebis em̄ cum p quē facta
ſunt omnia: ⁊ cum ipſo omnia poſſidebis.

¶ De eo de quo ſupra. Ego ſum via / veritas / ⁊ vita. Sermo.lv. in quo per viam ambulare (que chriſtus eſt) quō debem⁹ pulcherrime declarat.

B.
Joh.xiiij. Inter cetera cū ſctm̄ euāgeliū legeret̄ audiſtis.
Ait dn̄s ieſus. [Ego ſum via / ꝟitas / ⁊ vita] Ue-
ritatē ⁊ vitā oīs hō cupit: ſed viā nō oīs hō iue-
nit. Deū eſſe quādā vitā eternā / īmutabilem / in-
telligibilē / intelligētē / ſapientē / ſapiētes facientē: nōnulli
etiā huius ſeculi philoſophi viderūt veritatē fixā: ſtabilē
indeclinabilē / vbi ſunt oēs rōnes rerū oīm creaturaꝝ. Ui-
derūt q̄dē: ſed de longinquo viderūt: ſed in errore poſiti: et
idcirco ad eā tā magnā ⁊ ineffabilē ⁊ beatificā poſſeſſionē
q̄ via pueniret̄ nō inuenerūt. Nā q̄ viderūt: etiā ipſi quantū
videri ab hoīe pōt creatorē p creaturā: factorē p facturā
fabricatorē mūdi p mūdū. Paul⁹ apl̄s teſtis ē: cui vtiq̄ꝫ de
Roñ.j. bēt credere xp̄iani. Ait em̄ cū de talib⁹ loq̄ret̄. Reuelat̄ ira
dei de celo ſup oēm īpietatē et iniuſticiā hoīm: q̄ veritatē
iniquitate detinēt. Nunq̄d dixit eis nō detinere veritatē?
Sʒ veritatē in iniq̄tate detinēt. Bonū ē q̄ꝺ tenēt: ſʒ malū
vbi tenēt. Ueritatē iniquitate detinēt. Occurrebāt autē vt
diceret̄ ei. Un̄ aūt illi īpij veritatē detinēt? Nunq̄d de⁹ ad
queq̄ꝫ eoꝝ locut⁹ ē? Nunq̄d legē acceperunt ſicut iſraelita
ppl̄s p moyſen? Un̄ q̄ detinēt ꝟitatē: vel in ipſa iniq̄tate?
Audite q̄ ſequunt̄ ⁊ oſtēdit: q: q̄ꝺ notū eſt dei inq̄t / manife
ſtū ē ī illis. De⁹ em̄ illis manifeſtauit. Manifeſtauit em̄ il-
lis q̄b⁹ legē nō dedit. Audi quō manifeſtauit. Inuiſibilia
em̄ ei⁹ p ea q̄ facta ſunt itellecta ↄſpiciunt̄. Interroga mū-
dū / ornatū celi / fulgorē diſpoſitionēq̄ꝫ ſyderū / ſolē diei ſuf
ficientē / lunā noctis ſolatiū: interroga terrā fructificantē
herbis ⁊ lignis / aīalib⁹ plenā / hoīb⁹ exornatā: inrroga ma
re quātis ⁊ q̄lib⁹ natalib⁹ plenū. Interroga aera quantis
volatilib⁹ viget: īterroga oīa ⁊ vide ſi nō ſēſu ſuo tāq̄ꝫ tibi
r̄ndēt. De⁹ nos fecit. Hec ⁊ philoſophi nobiles q̄ſierunt ⁊
ex arte artificē cognouerūt. Quid ergo? Quare reuelatur
ira dei ſup ipſā īpietatē? Q: veritatē ī eq̄tate detinēt. Ue-
niat / oſtēdat quō. Iā em̄ dixit: quō cognouerūt iuiſibilia
ei⁹. i. dei: ⁊ p ea q̄ facta ſunt intellecta ↄſpiciunt̄. Sempiter
na quoq̄ꝫ ei⁹ virt⁹ ⁊ diuinitas vt̄ ſint iexcuſabiles: q: cū co
gnouiſſent deū nō ſicut deū honorificauerūt aut grās ege-
rūt: ſʒ euanuerūt in cogitationib⁹ ſuis: ⁊ obſcuratū eſt inſi-
piēs cor eoꝝ. Apl̄i ꝟba ſūt: nō mea. Et obſcuratū ē cor eo-
rū. Dicētes em̄ ſe eē ſapiētes: ſtulti facti ſunt / q̄ꝺ curioſita Roma.j.
te inuenerūt: ſupbia perdiderūt. Dicētes ſe eſſe ſapientes:
id eſt donū dei ſibi tribuētes: ſtulti facti ſunt. Uerba inq̄ꝫ
apl̄i ſunt. Dicentes ſe eſſe ſapientes: ſtulti facti ſunt. Oſten-
de: proba ſtulticiā eoꝝ. Oſtēde apl̄e: ⁊ ſicut oſtēdiſti nobis
vn̄ potuerūt puenire ad cognitionē dei: q̄m inuiſibilia eius
p ea q̄ facta ſunt intellecta conſpiciunt̄: ita nūc oſtēde quō
dicētes ſe eſſe ſapiētes: ſtulti facti ſunt. Audi: q: īmutaue-
rūt (ait) gloria incorruptibilis dei ī ſimilitudinē imaginis
incorruptibilis hoīs ⁊ volucrū ⁊ quadrupedū ⁊ ſerpentiū
Figura em̄ iſtoꝝ aīaliū: ſibi deos pagani fecerūt. Inueni-
ſti deū: ⁊ colis idolū. Inueniſti veritatē / ⁊ ipſam veritatē ī
iuſticia detines. Et q̄ꝺ p dei opa cognouiſti: p opa hoīs p
dis. Totū ↄſideraſti / celi / terre / maris elemētoꝝ oīm ordi
nē collegiſti: iſtud nō vis attēdere ꝙ mūd⁹ op⁹ ē dei? Ido
lū op⁹ eſt fabri. Si faber idolo ſicut dedit figurā cor daret
ab ipſo idolo faber adoraret̄. Quō em̄ o hō faber tu⁹ de⁹ ē:
ſic hō idoli faber q̄ eſt de⁹ tu⁹. Qui te fecit q̄s ē? De⁹ fabri.
Qui illud fecit q̄s eſt? De⁹ idoli. Ergo ſi idolū cor haberet
nō fabrū adoraret q̄ illud fecit? Ecce in q̄ iniq̄tate verita-
tē tenuerīt: ⁊ ad poſſeſſionē illā quā viderīt viā ꝑducētē nō
inuenerūt. Chriſt⁹ aūt: q: ipſe ē apud patrē veritas ⁊ vita
Joh.j. ꝟbū dei de quo dictū ē. Uita erat lux hoīm. Q: ergo ipſe ē
apō patrē ꝟitas ⁊ vita: ⁊ nō habebam⁹ q̄ irem⁹ ad ꝟitatē
fili⁹ dei q̄ ſemp ī patre ꝟitas et vita ē: aſſumēdo hoīem fa-
ctus ē via. Ambula p hoīem: ⁊ puenis ad deū. Per ipſū va
dis: ad ipm̄ vadis. Noli q̄rere q̄ ad illū puenias ꝑter ipſū
Si em̄ via ipſe eē noluiſſet: ſemp errarem⁹. Fact⁹ q̄ via eſt
q̄ venias: nō tibi dico q̄rere viā. Ipſe via ad te venit: ſurge
⁊ ambula. Ambula morib⁹: nō pedib⁹. Multi em̄ ambulāt
bn̄ pedib⁹: ⁊ male ambulāt morib⁹. Aliq̄n em̄ ipi bn̄ ambu
lantes. ꝑter viā currūt. Inuenies q̄ppe hoīes bn̄ viuētes:
⁊ nō xp̄ianos. Bn̄ currūt: ſed ī via nō currūt: quāto pl⁹ cur
rūt pl⁹ errāt: q: a via recedūt. Si aūt tales hoīes pueniāt
ad viā / ⁊ teneāt viā: o quāta ſecuritas ē: q: ⁊ bn̄ ambulāt: ⁊
nō errant. Si aūt nō tenēt viā: quātū vis bn̄ ambulēt / heu
quātū dolēdū eſt. Meli⁹ eſt em̄ in via claudicare q̄ꝫ preter
viā fortiter ambulare. Hec ſatis ſint charitati veſtre.

¶ De eo q̄ꝺ ſcriptū eſt in euāgelio ſm̄ Johānē. q̄ ego loquor vobis a meipo nō loquor. Ser.lvj.

Udite aurib⁹: accipite mētib⁹ dilectiſſimi: loq̄n A
tib⁹ q̄dē nobis: ſʒ ipo docēte q̄ nō recedit a nobis
Dn̄s dicit: quō cū legeret̄ audiſtis. [Uerba q̄ lo Joh.xiiij
quor vobis: a meipo nō loquor. Pater aūt ī me
manēs: ipe facit opa.] ergo ⁊ ꝟba opa ſūt? Plane ita ē: nā
pfecto q̄ proximū loquēdo edificat: bonū op⁹ operat̄. Sʒ q̄d
ē a meipo nō loq̄r niſi a meipo nō ſū q̄ loquor? Et q̄ppe tri
buit q̄cq̄d facit: de q̄ ē ipe q̄ facit. Pater ei de⁹ nō ē de aliq̄
fili⁹ aūt de⁹ p̄ri eq̄lis. Sʒ d p̄re deo: iō ille de⁹: ſʒ nō de deo
⁊ lumē: ſʒ nō de luie: iſte ꝟo de⁹ de deo: lumē de luie. Nā in
his duab⁹ ſētētijs: vna q̄ dictū ē. Nā a meipo loquor: alia

ꝗ dictū ē. Pater aūt ĩ me manēs ipſe facit opa: ſingulas te
nētes diuerſi nobis aduerſant heretici. q nō ex vna pte ſ; ĩ
ↄtraria conātes: a via ꝟitatꝭ exorbitāt. Arriāi ꝗppe dicūt
Ecce inequalis eſt patri filiꝰ: nō a ſeipſo loquit. Dicunt ſa
belliani ↄtra. i. patripaſſiani. Ecce ꝗ pater ē: ipſe eſt ⁊ filiꝰ.
Quid ē eñ pater ĩ me manēs ipſe facit opa: niſi ĩ me maneo
ego q facio? Cōtraria dicitis: ſ; nō eo mō ſicut falſum ē cō
trariū vero: ſed ſicut ſunt inter ſe duo falſa ↄtraria errādo
ĩ diuerſa iſtis. In medio eſt via quā reliqſtis: iter vosipſos
lōgiore interuallo ſeparati eſtis. q̃ ab ipſa via cuiꝰ deſerto
res eſtis. Vos hic: vos aūt illinc: huc venite: alteri ad alte
ros trāſire nolite: ſ; hinc atq; illinc ad nos veniēdo inuicē
vos inuenite. Sabelliani agnoſcite quē ꝑtermittitis. Ar
riani equate quē ſubditis: ⁊ in via vera nobiſcū ambulatꝭ.
Eſt eñ qd lucē ex vobis alteri ex alteris admōeri vtriq;
debeatꝭ. Audi ſabelliane. Uſq; adeo nō ipſe eſt pater q filiꝰ
vt eū arrianꝰ ĩeq̃lē aſſerat patri? Audi arriane. Uſq; adeo
eſt filiꝰ equalis patri: vt ſabellianꝰ eūdē eſſe dicat ⁊ patrē?
Tu adde quē tollis: tu adimple quē minuis/ ⁊ nobiſcū am
bo cōſiſtitis: q; nec tu tollis: nec tu minuis cū q ⁊ alter eſt
a patre vt cōuincat ſabellianū: ⁊ eq̃lis patri vt ↄuincat ar
Joh.x. rianū. Vtriſq; eñ clamat. Ego ⁊ pater vnū ſumꝰ. Qd ait.
Vnū: audiāt arriani. Qd ait ſumus: audiāt ſabelliani. Et
nec illi eq̃lē: nec illi alterū negādo ſint vani. Si g̃ qñ dixit.
Joh.xiiij Verba q ego loquor vobis a meipſo nō loquor: ꝓpterea pu
tat eē in pr̃is poteſtate: vt nō qd ipſe vult faciat audiat qd
Joh.v. dixit. Sicut pater ſuſcitat mortuos et viuificat: ſic ⁊ filius
quos vult viuificat. Itē ſi qñ dixit. Pater ĩ me manēs ipſe
facit opa: ꝓpterea putat non alius eſſe pater: alius ipſe/ au
diatur qd dixit. Quecūq; facit pater: hec ⁊ filiꝰ ſilĩter facit
Et ĩtelligat nō bis vnꝰ: ſ; duo vnū. Verū q; ſic equalis al
ter alteri: vt tñ alter ex altero. Idō nō loquit a ſeipſo: q; non
eſt a ſeipſo: idō pater in me manēs ipſe facit opa: q; p quē et
in quo facit: nō eſt niſi ab ipſo. Deniq; adiūgit ⁊ dicit. Non
creditis: q; ego in patre ⁊ pater ĩ me eſt. Alioqn ꝓpter ipſa
opa credite. Ante ſolꝰ philippus arguebat: nūc aūt nō eū
ibi ſolum fuiſſe qui eſſet arguendus oſtenditur.

¶ De eo qd ſcriptū eſt in euāgelio ſm Johānē. Pacem meam do vobis: pacem meā relinquo vobis. Sermo. lvij.

A
Joh.xiiij DOmini vox ē fratres chariſſimi. [Pacē meā do
vobis: pacē meā reliquo vobꝭ.] De pace dicturi
priꝰ q pacis ſint cōmoda videamꝰ. Eſt pax ſere
nitas mētis: trāquillitas animi: ſimplicitas cor
dis: amoris vinculū: ↄſortiū charitatis. Hec eſt q ſimulta
tes tollit · bella ↄpeſcit/ ↄprimit iras/ ſupbos calcat/ hūiles
amat/ diſcordes ſedat/ ĩimicos ↄcordat/ cunctis ē placita
Nō q̃rit alienū: nihil deputat ſuū: docet amare: que odiſſe
nō nouit: neſcit extolli: neſcit inflari. Hāc ergo q accepit te
neat: q ꝑdidit repetat: q amiſit exq̃rat: qm q in eadē nō fue
rit inuētꝰ: abdicat a patre: exheredat a filio: nihilominꝰ et
☞ a ſpū ſctō alienꝰ efficit. Reſpuit eñi munꝰ oblatū qui date
legis ↄtēpſerit bonū: nec poterit ad hereditatē dei ꝑuenire
q teſtamētū noluerit obſuare. Nō pōt cōcordiā habere cū
xp̃o: q diſcors voluerit eſſe cū xp̃iano. Cōtumacie g̃ crimē
eſt: qd iubet ↄtēnere: qd ꝑcipit nolle: qd imperatū ē decli
nare. Quid tibi cōe cū diſcordia xp̃iane? Quid ſimultates
amas: qd auctori pacis placere non potuit? Quid exerces
inimicitias quas euadere nō potuit: nec ille q eas ꝑmus in
uenit? Initio nāq; inimicitias in ꝓthoplaſtū dum ſerpens
exerit interficit: dū hoi inuidet ipſe proſternit. Dū adā cu
pit decipere: ipſe ꝑmitꝰ iugulatur. Quare aut xp̃i charitatē
amplectere xp̃iane: aut diſcordie auctori de ſimilitudine
operum parem te eſſe cognoſce.

¶ De eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm Johannem. Non turbetur cor veſtrum neq; formidet. Sermo. lviij. in quo de ſplendore filij plura ſuccincte declarat. ⁊ cetera.

B
Joh.xiiij ACcepimꝰ fratres ꝟba dñi dicētis ad diſcipulos
ſuos. [Nō turbet cor vr̃m neq; formidet. Audi
ſtis q; ego dixi vobꝭ: q; vado ⁊ vēio ad vos. Si
diligeretꝭ me gauderetis vtiq; q; vado ad patrē
q; paṫ maior me ē.] Hic g̃ turbaret formidare poterat cor
illoꝝ q; ibat ab eis: q̃uis vētꝰ ad eos: ne forſitā gregē lu
pus ꝺ īteruallo inuaderet paſtoris abſētia. S; a qbꝰ hō ab
ſcedebat deꝰ nō relinqbat: q; idē xp̃s hō ⁊ deꝰ: g̃ ⁊ ibat p id
qd hō erat: ⁊ mācbat p id qd deꝰ erat. Ibat p id qd vno lo
co erat: ⁊ mācbat p id qd vbiq; erat. Cur itaq; turbaret et
formidaret cor: qñ ſic deſerebat oclos vt nō deſereret cor?
Quis deꝰ etiā q nullo ↄtinet loco diſcedat ab eoꝝ cordibꝰ
q eū reliquūt moribꝰ nō pedibꝰ: ⁊ vēiat ad illos q ↄuertūt
ad eū: nō facie ſ; fide: ⁊ accedūt ad eū mēte nō carne. Vt aūt
ĩtelligerēt ſ; id qd hō erat eū dixiſſe. Vado ⁊ vēio ad vos
Adiecit atq; ait. Si diligeretꝭ me gauderetꝭ vtiq;: q; vado
ad prēm: q; paṫ maior me ē. Per qd g̃ filiꝰ nō eſt eq̃lis pr̃i:
p ꝺ erat iturꝰ ad prēm: a q ⁊ vēturꝰ ē viuos iudicaturꝰ et
mortuos. Per illō aūt ĩ q eq̃lis ē gignēti genitꝰ: nūq; rece
det a pr̃e: ſ; cū illo ē/ vbiq; totꝰ pari diuinitate quā nullꝰ cō
tinet locꝰ. Cū ei ĩ forma dei eēt (ſicut apl̃s loqt) nō rapinā Phil.ij.
arbitratꝰ ē: eē ſe eq̃lē deo. Quō eī rapina poſſit eē natura: q
nō erat vſurpata ſ; nata? Semetipꝫ aūt exinaniuit: formā
ſerui accipiēs. Nō g̃ amittēs illā: ſ; accipiēs iſtā: eo mō ſe
exinaniēs q ꝺ minor apparebat q̃ apd prēm mācbat. For
ma q̃ppe ſui acceſſit: nō forma dei receſſit. Hec aſſūpta eſt.
nō illa ↄſūpta. Propter hāc dicit. Pater maior me ē: ꝓpt Joh.x.
illā ꝟo. Ego ⁊ pater vnū ſumꝰ Hoc attēdat arriaṅꝰ: ⁊ hac
attētiōe ſit ſanꝰ: nec ↄtētiōe remaneat inſanꝰ. Hec ē eñ for
ma ſui: ĩ q dei filiꝰ minor ē non pr̃e ſolo: ſ; ēt ſpūſctō. Neq; j. ſen. diſt.
id tm̃: ſ; etiā ſeipſo: q; ipſe ĩ forma dei maior ē ſeipſo: neq; eī xvj. ca. no
hō xp̃s nō dr̃ filiꝰ dei qd etiā ſola caro eiꝰ in ſepulchro me tandum.
ruit appellari. Nā qd aliō ↄfitemur cū dicimꝰ credere nos
ĩ vnigenitū filiū dei: q ſub pōtio pilato crucifixꝰ ē ⁊ ſepultꝰ Matthei.
Et qd eiꝰ ſepultū ē niſi caro ſine aia? Ac p hoc cū credimꝰ xxvij.
ĩ dei filiū q ſepultꝰ ē: ꝑfecto filiū dei dicimꝰ ⁊ carnē q ſola
ſepulta eſt. Ipſe g̃ xp̃s filiꝰ dei eq̃lis pr̃i ĩ forma dei: q; ſe Phil.ij.
ſemetipſm exinaniuit nō formā dei amittēs ſ; formā ſui ac
cipiēs: maior ē ⁊ ſeipſo: q; maior ē forma dei q amiſſa nō ē:
q̃ ſui q accepta ē. Quid itaq; mix vel qd ĩdignū ſi ſm hāc
formā ſui loqns ait. i. ipſe dei filiꝰ. Ego ⁊ pater vnū ſumꝰ: Johā.x.
Vnū eñ ſūt ſm id qd deꝰ erat ꝟbū: ⁊ minor ē pr̃e ſm id q
deꝰ ꝟbū caro factū eſt. Dicā etiā q arriani ⁊ eunomiani ne Johan.j.
gare nō pñt. Scdm hāc ſui formā puer xp̃s etiā parētibꝰ
ſuis minor erat: qñ paruꝰ maioribꝰ (ſicut ſcriptū ē) ſubditꝰ Luce.ij.
erat. Quid igit heretice. Cū xp̃s ſit deꝰ ⁊ hō: loqt vt hō: ⁊ ca
lūniarꝭ deo? Ille ĩ ſe naturā ↄmēdat hūanā: tu ĩ illo audes
deformare diuinā? Equalis eñ pr̃i filiꝰ: p quē factꝰ eſt hō
Qd niſi fieret qd eēt hō? Dicat plāe dñs ⁊ magiſter nr̃. Si Joh.xiiij.
diligeretꝭ me gauderetis vtiq; q; vado ad patrē: q; pater
maior me ē. Cū diſcipulis audiamꝰ ꝟba doctoris: non cū B
alienis ſeq̄mur aſtuciā deceptorꝭ. Agnoſcamꝰ geminā ſub
ſtātiā xp̃i: diuinā ſc; q eq̃lis ē patri: hūanā q maior eſt pr̃.
Vtrūq; aūt ſimul nō duo ſ; vnꝰ xp̃s: ne ſit quaternitas nō
trinitas deꝰ. Sicut eñ vnꝰ ē hō aia rōnalis et caro: ſic vnꝰ
eſt xp̃s deꝰ ⁊ hō. Ac p hoc xp̃s deꝰ ⁊ aīa rationalis ⁊ caro.
Chriſtū ĩ his oibꝰ: xp̃m ĩ ſingulis ↄfitemur. Quis ē ergo p
quē factꝰ eſt mundꝰ? Chriſtꝰ ieſus: ſ; ĩ forma dei. Quis eſt
ſub pōtio pylato crucifixus? Chriſtus ieſus: ſ; ĩ forma ſui
Itē de ſinglis qbꝰ hō ↄſtat. Quis nō ē derelictꝰ ĩ inferno? iij. ſen. diſt.
Chriſtꝰ ieſus: ſ; ĩ aīa ſola. Quis reſurrecturꝰ triduo iacu xxij. ꝺ chriſt
it ĩ ſepulchro? Chriſtꝰ ieſus: ſ; ĩ carne ſola. Dicit g̃ ⁊ ĩ his
ſinglis xp̃s. Verꝫ hec oīa nō duo vl̃ tres: ſ; vnꝰ xp̃s. Idō di
xit. Si diligeretꝭ me gauderetꝭ vtiq;: q; vado ad prēm. Q; Joh.xiiij.
nature hūane gratulādū ē eo q ſic aſſumpta ē a ꝟbo vnige
nito: vt ĩmortalis ↄſtitueret ĩ celo: atq; ita fieret terra ſubli
mis vt ĩcorruptibilis puluis ſederet ad dexterā pr̃is. Nā
ꝓfecto ad illū ibat: q cū illo erat. S; ꝺ erat ire ad eū ⁊ rece
dere a nob: mutare atq; ĩmortale facere qd mortale ſuſce
pit ex nobꝭ: ⁊ leuare ĩ celū p qd fuit ĩ t̃ra ꝓ nobꝭ. Quis non
hic gaudeat: qs nō ſic diligat xp̃m: vt ⁊ ſuā naturā iā ĩmor
talē gratulet ĩ xp̃o: atq; ſe ſperet futuꝝ eē ĩmortalē per xp̃m.
Obiſciūt nobis arriāi: creaturā dei filiū aſſerētes. Quid ē
qd ſalomō ad ꝺ ex ꝑſona xp̃i ↄfetit ⁊ dicit. Dñs creauit me ꝓuer. viij.
ĩ ꝑncipio viaꝝ ſuaꝝ ĩ opa ſua añ ſclm fūdauit me ĩ ĩtio priꝰ
q̃ t̃rā faceret: priꝰ q̃ ꝓdirēt fōtes aquaꝝ: priꝰ q̃ mōtes ſta
bilirēt. añ oēs colles ghauit me? Aduerſus qs ita rñdemꝰ
Multi qdē doctiſſimi viri: ꝺ ex ꝑſōa illiꝰ ſapiētie dictū aſ

ſerūt:quā ſalomō ad iudicādū regēdū ꝙ ppłm acceperat.
Sz qꝛ vos aio ꝑtinaci ħ a nobis ex xp̄i ꝑſona exigitis:nō
reluctamur neqꝫ renitimur:ſz ipſiꝰ veritatis auxilio robo-
rati:quocūqꝫ duxeritis ſeqmur. Primo quia iā vt ſuperiꝰ
dixīmꝰ:licet vnam ꝑſonā in xp̄o credamus:duas tñ ſubſtā
tias.i.naturas eſſe fatemur:diuinitatis ſcꝫ ⁊ humanitatis:
aſſumptiōis ⁊ aſſumpte:creatricis ⁊ create. Que tñ ſubſtā-
tie nō ſunt cōfuſe: ſed vnite/atqꝫ in vna eadēqꝫ perſona in-
ſeparabiles:⁊ in ſua ſemꝑ ꝓprietate manētes. Quaꝓpter
vnicuiqꝫ ſubſtātie ꝓpria vtiqꝫ aptanda ſunt: id eſt infirmi
tates humanitati q̄ creata eſt: ſigna vero vel mirabilia di-
uinitati q̄ creauit. Intātū enī due nature ſibimet vnite ſūt
atqꝫ coniuncte vt idē atqꝫ idē xp̄s deus ⁊ hō:aliqñ res aut
Mat.viij. agat aut loquaſ hūanas:aliqñ diuinas. Sicut illud eſt qđ
Mat.iiij. dormit in naui:⁊ imperat vētis ⁊ mari:aut ꝙ eſurierit/⁊ ꝙ
Mat.xiiij quinqꝫ milia hoim de quinqꝫ panibꝰ ⁊ duobus piſcibus ſa
Joh.xj. turauit. Poſtremo ꝙ moriſ:⁊ ꝙ lazarū q̄triduanū aucto-
ritate diuina iubeat a mortuis reuocari. Ex quo mirari nō
Prouer. debes ſi xp̄s de hūanitate ſua dixerit. Dn̄s creauit me ini-
viij. tio viaꝝ ſuaꝝ in opera ſua:qꝛ ſubſequēs dictū qđ diuinita
ti cōueniebat:priori ꝑmiſſo oſtēdit dicēs. Ante ſecula fun-
dauit me initio priꝰ q̄ꝫ terrā faceret: ⁊ prius q̄ꝫ abyſſos fa-
ceret:priꝰ q̄ꝫ ꝓdirēt fontes aquarū:prius q̄ꝫ mōtes ſtabili-
renſ:ante aūt oēs colles genuit me. Hoc ē dicere:licet cre
auerit me deꝰ vt initia viaꝝ atqꝫ operū eiꝰ ꝑ euangeliū de-
monſtrarē:ſed ante ſeclm.i.ante initiū anteqꝫ celū vel terrā
vel tp̄a fierēt genuit me:hoc ē vt ſine tp̄e ⁊ ſine initio ſepa-
ratim genitū demōſtraret. Nā vt totū breuiter ꝯprehēdā:
xp̄s filius dei deus ⁊ hō ſm diuinitatē ante tp̄a/ſine initio
Eſa.liij. inenarrabiliter a pr̄e genitꝰ eſt:ſicut eſaias dicit. Generati
Luce.ij. onē eiꝰ q̄s enarrabit? Nouiſſimo aūt tp̄e ſm hūanitatē cre
atus eſt. Adueniēs enī diuinitas ī vteꝝ virginis marie: au
Gen.ij. ctoritate illa q̄ ī paradiſo adā de limo formauit:carnē ſibi
ex ſubſtantia ipſiꝰ marie fabricauit:quā ꝓ ſalute nr̄a ſuſci-
piēs ⁊ ſibi coadunās natꝰ eſt deꝰ ⁊ hō. Quā gn̄ationē mat
Mat.j. theꝰ enarrat dicēs. Chriſti aūt gn̄atio ſic erat ⁊c̄. Itē ſolēt
C aduerſū nos hmōi venenatū ꝯponere ſyllogiſmū dicētes.
Si coeternū patri creditis filiū:dicite q̄s dū eſſet genitꝰ ē:
an nondū eſſet? Si dū eſſet:duo ḡ ingeniti añ fuerūt:⁊ poſt-
modū vnꝰ aliū gn̄auit:aut ſi vt ratio vera ꝑmittit: dū non
eſſet genitꝰ eſt:erit vtiqꝫ patri poſterior. Ad quā rē nobis
nō aliud agēdū ē/niſi vt tā grādi h̄reticoꝝ malicie exēplis
apoſtolicis reſiſtamꝰ:q̄bꝰ facile ſapiētia ſecularis eliditur
Dū ḡ nobis memorata ſupiꝰ obiecerint:dicimꝰ. Nos ſicut
ſolū patrē ſemꝑ ⁊ ſine initio īgenitū nouimꝰ:ita filiū ſemꝑ
⁊ ſine īitio ex patre genitū ꝯfitemur. Nec alia aliqua cauſa
eſt q̄ diuiſionē faciat ꝑſonaꝝ:niſi ꝙ ħ ingenitꝰ eſt ⁊ ille geni
tus.i.ħ pater ē ⁊ ille filiꝰ:qꝛ pater ſemꝑ pr̄ ē nūqꝫ filꝰ:qꝛ vt
diximꝰ nō eſt genitꝰ:ſz ip̄e genuit. Et filꝰ ſemꝑ filꝰ ē nūqꝫ
pater:qꝛ nō genuit:ſz genitꝰ ē. Qua ꝺ re nō aliꝰ q̄ꝫ apoſtolꝰ
ip̄e ī medio ꝓuocādꝰ ē. Qui putdēs eunomij ⁊ arriani ma
liciā:exēplis reꝝ viſibiliū:inuiſibilē ⁊ inenarrabilē et incō
prehēſibilē rē inquātū potuit vel res ip̄a ꝑmiſit explanare
Heb.j. cōatꝰ ē. Quid eī ſcribēs ad hebreos de filio dicit? Quid ē
inqđ ſplēdor glīe ⁊ figura ſubſtātie eiꝰ. Videamꝰ ergo qđ
cauſe ē:ꝙ filiū ſplēdorē noīauit. Splēdorē eī (niſi fallor) ñ
dicimꝰ niſi aut ſolis aut lūe aut cuiuſlibet certe luis. Quid
ergo ē? Nū qđ tā inſanimꝰ vt aplm putemꝰ ineſtimabilē il
lā diuītatꝭ ſpeciē:ſoli aut igni aſſimulaſſe? Abſit. Sz vt exē
plo illo itelligamꝰ:qꝛ ſicut ſplēdor ex ſuba ſolis naſciſ: ita
⁊ filiū ex ſuba patris genitū. Et ſicut nō ē ſol aut ignis ꝑor
ſplēdori ſuo lʒ ex illo naſcaſ: ſic ex quo ſol aut ignis ꝓceſ-
ſit ſimul ⁊ cū eo ſplēdor eiꝰ apparuit:nec dici pōt ſplendor
ſole vel igne poſterior:cū tñ (vt dixi) ex ip̄o naſcaſ. Si ḡ in
creaturꝭ aliq̄d inuenīſ qđ ⁊ naſcaſ ⁊ poſteriꝰ nō ſit a geni-
tore ſuo:cur ħ h̄ r̄etice a creatore fieri poſſe deſperas? Acci
pe etiā huiꝰ rei aliā ſiltudinē. Sicut ſplēdor ex ſole natus
replet orbē traꝝ:⁊ tñ a genitore ſuo nō abſcindiſ aliqñ nec
recedit:ita ⁊ filꝰ ex pr̄e genitus vbiqꝫ dū ſit: ī pr̄e ſemꝑ ꝑ-
manet. Et ſicut ſubaliter ſplēdor ī ſole eſt ⁊ ſol ī ſplēdore
ita ſubaliſ pr̄ ī filio:⁊ filꝰ ī pr̄e ē. Et ſic ſoli ⁊ ſplēdori vna
ſuba dū ſit:nō tñ ē vna pſōa:qꝛ nec ſolē ſplēdorē eē:nec ſplē
dorē dicimꝰ ſolē: qꝛ ſcimꝰ ꝙ ſol genuit ſplēdorē:ſplendor
vero natꝰ ex ſole eſt:ita ⁊ pater ⁊ filꝰ cū ſint vnius eſſentie
non tñ ſunt vniꝰ perſone: ſicut iā ſuperius ad plenū memo
rauimꝰ. Et ſicut ſol ꝑ ſplēdorē ⁊ calefacit ⁊ illuiat ⁊ ſiccat
⁊ ſoluit ⁊ cādidat ⁊ deīgrat:⁊ oīa q̄ ei a deo īiūcta ſūt ꝑa
tur, ita ⁊ patrē ꝑ vnigenitū filiū ſuū oīa legimꝰ fuiſſe opatū
Creatū inqūt eē filiū a pr̄e nō genitū. Ad qđ breuiſ rn̄den
dū ē. Si creatꝰ ē vtiqꝫ ⁊ ſuꝰ: qꝛ oē qđ creatū ē:neceſſe ē vt
creatori deſuiat:⁊ ſi ſuꝰ ē filꝰ qnō ī forma dei ꝯſtitutꝰ for- Phil.ij.
mā ſui accepit? Seruꝰ eī ſui formā accipe nō pōt. Idē di- ut ſen. dꝭ.
cūt nō natura eē dei filiū:ſz creatū. Aduerſꝰ hmōi q̄ſtiones ix.ca.ij.
ſolito rn̄dēdū ē. Qꝛ ſi natura deꝰ nō ē filꝰ ſz creatura: nec
colēdꝰ ē oino:nec vt deꝰ adorādꝰ. Dicēte aplo. Et coluerūt Rom.j.
⁊ ſuierūt creature potiꝰ q̄ꝫ creatori:q̄ ē bn̄dictꝰ ī ſcl'a. Et ad
galatas. Sz tūc ignorātes deū: his q̄ natura nō ſūt dij ſer Gal.iiij.
uiebatꝭ: ſz illi ad hec replicabūt ⁊ dicēt. Quid ꝙ carnē eiꝰ
quā creaturā eſſe non negas ſiľ cū diuinitate adoras:atqꝫ
ei nō minꝰ q̄ꝫ diuinitati deſuis? Ego dn̄icā carnē imo ꝑfe
ctā ī xp̄o hūanitatē ꝓpterea adoro qđ a diuinitate ſuſcepta
atqꝫ deitati vnita ē:vt nō aliū atqꝫ aliū:ſz vnū eūdēqꝫ deū
⁊ hoiem dei filiū ꝯfitear. Deniqꝫ ſi hoiez ſeꝑauerꝭ a deo vt
photinꝰ vel paulꝰ ſamoſatenꝰ:illi ego nūqꝫ credo nec ſuio
Velut ſi q̄s nr̄m aut purpurā: aut diadema regale iacens
īueniat:nūqđ ea cōabiſ adorare? Cū ꝟo ea rex fuerit īdutꝰ
piculū mortꝭ incurrit ſi ea ſiľ cū rege q̄s adorare ꝯtēpſerit.
Ita ēt in xp̄o dn̄o hūanitatē nō ſolā aut nudā:ſz diuinita-
ti ſue vnitā vnū dei filium deū verum et hominē verū qui
adorare contempſerit:eterne mortis penam patietur.

¶ De eo qđ ſcriptū eſt in euāgelio ſm Johannē Johā.xv.
Ego ſū vitis: vos eſtis ſarmēta:pater meꝰ agri-
cola. Ser.lix. In q̄ declarat ad lōgū euāgeliū de
patrefamilias qui operarios conduxit in vineā
ſuam:aliquos mane:alios hora tertia.⁊ cetera.

DE ſctō euāgelio ꝑſti tp̄e ꝯſonātē ſiltudinē au- B
diſtis q̄ opanſ ī vinea. Eſt enī mō tp̄s vindemie
tpalis. Eſt aūt ⁊ ſpiritaľ vindemia vbi deꝰ gau-
det ad fructū vinee ſue. Colimꝰ enī deū:et colit
nos deꝰ. Sz nos ſic deū colimꝰ vt nō eū meliorē faciamus
Colimꝰ enī eū adorādo nō arando:ille aūt colit nos tanqꝫ
agricola agrū. Qđ ḡ nos ille colit:meliores nos reddit:qꝛ
⁊ agricola agrū colēdo facit meliorē: ⁊ ip̄m fructū ī nob̄ q̄
rit vt eū colamꝰ. Cultura ipſiꝰ ē ī nos:ꝙ nō ceſſat ꝟbo ſuo
extirpare ſemina mala de cordibꝰ nr̄is: apire cor nr̄m tāqꝫ
aratro ſmōis:plātare ſeia ꝑceptoꝝ: expectare fructū pie-
tatꝭ. Cū eī iſtā culturā ſic accepimꝰ ī cor nr̄z vt eū bn̄ cola
mꝰ:nō exiſtimꝰ ingrati agricole nr̄o:ſz fructū reddimꝰ q̄ gau
deat. Et fructꝰ nr̄ nō illū ditiorē facit:ſz nos beatiores. Ec
ce audite qꝛ ſicut dixi. Colit nos deꝰ:nā qꝛ colimꝰ nos deū
nō opꝰ ē vt ꝓbeſ vob̄. Oīs eī hō ħ hꝫ ī ore: qꝛ hoīes colūt
deū. Qꝛ ꝟo deꝰ colit hoīes:q̄ſi expaueſcit auditor qñ audit
qꝛ nō ē ī vſu hoīm vt dicaſ:qꝛ deꝰ colit hoīes: ſz qꝛ deū co-
lūt hoīes. Debemꝰ ḡ ꝓbare vobis: qꝛ ⁊ deꝰ colit hoīes ne
forte putemur ꝟbū indiſciplinatū dixiſſe: ⁊ aliq̄s in corde
ſuo diſputet ꝯ nos:⁊ neſciēs qđ dixerimꝰ reꝑhēdat nos. ħ
ḡ ꝯſtitutū ē demōſtrare vob̄:qꝛ ⁊ deꝰ colit nos:ſz iā dixi ſic
agrū vt meliores nos faciat. Dn̄s dicit ī euāgelio. Ego ſū Joh.xv.
vitis:vos eſtꝭ ſarmēta:pr̄ meꝰ agricola. Quid facit agrico
la? Interrogate vos q̄ agricole eſtꝭ qđ facit agricola. Puto
qꝛ agrū colit. Si ḡ pr̄ deꝰ agricola ē: hꝫ agrū ⁊ colit agrū
ſuū:⁊ expectat inde fructū. Deīqꝫ plātauit vineā:ſic ip̄e dn̄s Mat.xxj.
ieſꝰ xp̄s dic̄:⁊ locauit eā agricolꝭ:q̄ redderēt ei fructū tēpo
ribꝰ ꝓprijs. Et miſit ad eos ſuos ſuos vt peterēt mercedē
vinee. Illi āt ꝯtūelijs eos affecerūt:aliq̄s occiderūt: ⁊ fructū
reddere ꝯtēpſerūt. Miſit alios:talia ꝑpeſſi ſūt. Et dixit ille
pr̄familias:cultor agri ſui:⁊ plantator:⁊ locator vinee ſue.
Mittā vnicū filiū meū:forte vľ ip̄z reuerebūſ. Et miſit iāꝫ
ēt filiū ſuū. Dixerūt illi apd̄ ſemetip̄os. Hic ē heres: venite
occidamꝰ eū:⁊ nr̄a erit h̄editas. Et occiderūt eū: ⁊ ꝓiecerūt
eū ex vineā. Cū venerit dn̄s vinee:qđ faciet illiſ malis colo
nis? Rn̄ſū ē. Maloſ male ꝑdet:⁊ vineā locabit alijs agrico
lis q̄ reddēt ei fructū ī tp̄e ſuo. Plātata ē vinea:lege data
ī cordibꝰ iudeoꝝ. Miſſi ſūt ꝓph̄e:q̄rētes fructū:bonā vitā
eoꝝ. Proph̄e ab eiſ ꝯtūelijs affecti ⁊ occiſi ſūt. Miſſꝰ ē xp̄s
vnicꝰ filꝰ patriſfamilias:⁊ ip̄z occiderūt heredē:⁊ iō ꝑdide
rūt hereditatē. In ꝯriū eis ꝟtit malū ꝯſiliū. Vt poſſiderēt

B occiderūt:ꝛ q̄ occiderūt ꝑdiderūt. Et mō audiſti ſilitudi
Mat. xx. nē ex euāgelio ſctō. Qꝛ ſimile ē regnū celoꝝ pr̄ifamilias: q̄
exijt ꝯducere operarios ī vineā ſuā. Et exijt mane ꝛ q̄s inue
nit conduxit ī vineā ſuā: ꝛ placuit cū eis mercedē denariū.
Exijt ꝛ hora t̄tia: inuenit alios: ꝛ adduxit ad opꝰ vinee. Et
ſexta h̄ fecit: ꝛ nona h̄ fecit. Exijt etiā ꝛ hora vndecima ꝓ
pe finē diei: inuenit q̄ſdā vacuos ꝛ ſtātes/ꝛ ait illis. Quid h̄
facitis? Quare nō operamini ī vinea? Rñderūt. Qꝛ nēo nos
ꝯduxit. Venite inq̄t ꝛ vos: ꝛ qd̄ iuſtū fuerit dabo vob̄. Mer
cedē denariū placuit. Iſti q̄ vna hora erāt operaturi: quō ſi
bi auderēt ſperare denariū? Sꝫ tn̄ ſe aliq̄d accepturos grātula
bant. Adducti ſūt ꝛ ipi ad vnā horā. Finito die iuſſit oibꝰ
reddi mercedē: a nouiſſimis vſq ad p̄mos: īde cepit redde
re ab eis q̄ hora vndecīa venerāt: iuſſit eiſ dare denariū. Il
li q̄ p̄ma hora venerāt vidētes illos accepiſſe denariū quē
cū ipis placuerat: ſpauerāt ſe plꝰ aliq̄d accepturos. Uētū ē
ꝛ ad ipos/ꝛ acceperūt denariū: murmurauerūt aduerſꝰ pr̄em
familias dicētes. Ecce nos q̄ ſuſtinuimꝰ ardorē diei ꝛ eſtū
diei: eq̄ſti ꝛ pares feciſti illis q̄ vna hora operati ſūt in vinea
Et ait pr̄familias: iuſtiſſimū rñſum reddē vni eoꝝ: Soda
lis nō tibi feci iniuriā: hoc ē te nō fraudaui: qd̄ placuit reddi
di tibi. Fraudē tibi nō feci: q̄cq̄d pactꝰ ſū reddidi tibi: huic
nō volo reddere: ſed donare. Nō lꝫ mihi facere qd̄ volo de
meo? an ocl'ſ tuꝰ nequā ē: qꝛ ego bonꝰ ſū. Si alicui tollerē
alienū: recte rephēderer q̄ſi fraudator ꝛ negator alieni. Cū
vo debitū reddo/ꝛ cui volo etiā dono: nec cui debebā pōt
me rephēdere: ꝛ cui dōaui dꝫ amplꝰ gaudere. Nō erat qd̄
rñderet/ꝛ eq̄ti ſūt oēs ꝛ facti ſūt nouiſſimi p̄mi ꝛ p̄mi nouiſ
ſimi: qꝛ tn̄dē acceperūt ꝛ p̄mi ꝛ nouiſſimi. Quid ē ḡ qꝙ ꝛ no
uiſſimis cepit reddere? Nōne oēs ſil' legimꝰ ſil' accepturi
ſūt? Legimꝰ ei ī alio loco euāgelii: qꝛ dicturꝰ ē eis q̄s pōit
Mat. xxv ad dexterā. Venite bn̄dicti pr̄is mei: ꝑcipite regnū qd̄ vob̄
paratū ē ab initio mūdi. Si ḡ oēs ſimul accepturi ſūt quō h̄
itelligimꝰ p̄ores accepiſſe illos q̄ vndecima ſūt operati: ꝛ po
ſteriores illos q̄ p̄ma? Si potuero ſic dicere vt ꝑueniat ad ī
tellectū vr̄m: deo grās. Illi eīn debet grās agere: q̄ vob̄ ꝑ
nos erogat. Nō ei de nr̄o erogamꝰ. Si interroges de duobꝰ:
vbi grā: q̄s p̄ꝰ accepit: q̄ poſt vnā horā accepit: an q̄ poſt
duodecimā: oīs hō rñdet: qꝛ p̄ꝰ accepit q̄ pꝰ vnā horā ac
cepit q̄ꝫ q̄ pꝰ duodecī. Si ḡ q̄uis vna hora acceperit oēs:
tn̄ qꝛ alij acceperūt poſt vnā horā: alij acceperūt pꝰ duodecī
horas: illi dicti ſūt p̄ꝰ accepiſſe q̄ poſt modicū tp̄s accepe
rūt. Primi iuſti ſic abel/ſic noe: q̄ſi p̄ma hora vocati felici
tatē reſurrectiōis nobiſcū accepturi ſūt. Alij iuſti pꝰ illos:
abraā/iſaac/iacob: ꝛ q̄cūq erāt ſcti ipoꝝ: q̄ſi t̄tia hora voca
ti felicitatē reſurrectiōis accepturi ſunt nobiſcū. Alij iuſti
moyſes ꝛ aarō: ꝛ q̄cūq cū illis tāq̄ hora ſexta vocati: felici
tatē reſurrectiōis accepturi ſūt. Poſt ipos ꝓphe ſcti tāq̄
nona hora vocati: eādē felicitatē nobiſcū accepturi ſūt. In
fine ſcti oēs xp̄iāi tāq̄ vndecīa hora vocati: felicitatē illiꝰ
reſurrectiōis cū illis accepturi ſūt. Oēs ſil' accepturi ſūt: ſꝫ
videte illos p̄mos pꝰ q̄ꝫtū tp̄s accipiūt. Si ḡ illi p̄mi poſt
multū tp̄s nos pꝰ modicū tp̄s: q̄uis ſil' accipiamꝰ: p̄ores
videmur accepiſſe: qꝛ merces nr̄a nō tardauit. Erimꝰ ḡ ī il
la mercede oēs eq̄les tāq̄ p̄mi nouiſſimi et nouiſſimi p̄mi:
qꝛ denariꝰ ille vita et̄na ē: ꝛ ī vita et̄na oēs eq̄les erūt. Q̄
uis ei meritoꝝ diuerſitate fulgebūt: aliꝰ maiꝰ aliꝰ minꝰ. Qd̄
tn̄ ad vitā et̄nā ꝑtinet: eq̄lis erit oibꝰ. Nō ei alteri erit lōgi
or: alteri breuior: qd̄ parit' ſēpit̄nū ē: qd̄ n̄ hēbit finē nec mihi
nec tibi. Alio mō ibi erat caſtitas ꝯiugal': alio mō ibi erit ī
tegritas vḡi alis. Alio mō ibi erit fructꝰ boni opis: alio mō
corona paſſiōis. Illud alio mō: aliud alio mō: tn̄ q̄ntū ꝑti
net ad viuere ī eternū: nec ille plꝰ viuit illo: nec ille plꝰ illo.
Parit' ei ſine fine viuūt cū ī ſuis q̄ſq claritatibꝰ viuat: et
ille denariꝰ vita et̄na ē. Nō murmuret ḡ q̄ poſt multū tp̄s
C accipit ꝯtra cū q̄ poſt modicū tp̄s accipit. Illi reddit': illi
donat': vtriſq tn̄ vna res donat'. Eſt ꝛ ī iſta vita ſil' aliq̄d:
ꝛ excepta illa ſolutiōe ſilitudis huiꝰ q̄ itelligunt' p̄ma hora
vocati abel ꝛ ipſiꝰ ſcti iuſti: t̄tia abraā ꝛ ipſiꝰ ſcti iuſti: ſexta
moyſes ꝛ aarō ꝛ ipſiꝰ ſcti iuſti: nona ꝓphe ꝛ ipſiꝰ ſcti iuſti:
vndecīa tāq̄ ī fine ſcti xp̄iani oēs: excepta ſolutiōe iſta ſili
tudinis. Et ī hac vita nr̄a pōt aduerti hec ſilitudo. Tanq̄
eīn p̄ma hora vocant' q̄ recētes ab vtero mr̄is incipiūt eſſe
xp̄iani: q̄ſi t̄tia pueri: q̄ſi ſexta iuuenes: q̄ſi nona vḡētes ī ſe
niū: q̄ſi vndecīa oīno decrepiti. Unū tn̄ vite et̄ne denariū
oēs accepturi. Sꝫ attēdite ꝛ vos fr̄es mei ne iō q̄ſq diffe
rat venire ad vineā: qꝛ ſecurꝰ ē: q̄m q̄ñcūq venerit: iſtū de
nariū accepturꝰ ē. Securꝰ ē q̄dē ipſe denariꝰ illi ꝓmittit': ſꝫ
differre nō iubet'. Nunq̄d eīn ꝛ illi q̄ ſunt ad vineā cōducti:
q̄ñ ad illos exiebat pr̄familias vt cōduceret q̄s inuenit ho
ra tertia et cōduxit: verbi grā. Dixerūt illi: expecta nō illuc
imus niſi hora ſexta: aut quos inuenit hora ſexta dixerūt/nō
imus niſi nona: aut ques nona inuenit dixerūt: nō imus ni
ſi vndecima? Oibꝰ eīn daturꝰ eſt tantūdē. quare nō amplꝰ
fatigamur? Quid ille daturꝰ ſit: ꝛ q̄d facturꝰ ſit: penes ipm
ꝯſiliū ē. Tu q̄ñ vocaris veni. Merces eīn cūctiſ eq̄lis ꝓmit
tit': ſꝫ de ipſa hora operādi magna q̄ſtio ē. Si eīn illi: verbi
grā: q̄ vocati ſunt hora ſexta: in hac etate corꝑis cōſtituti
vbi iuueniles anni feruēt: ſicut ipſa hora ſexta feruet: ſi di
cerēt illi iuuenes vocati: expecta audiuimꝰ ēū ī euāgelio:
qꝛ oēs vnā mercedē accepturi ſunt: cū ſenes fuerimꝰ hora
vndecima veniemꝰ tn̄dē accepturi q̄re laboraturi? Rñde
ret' eis ꝛ diceret'. Laborare nō vis: q̄ vtrū viuas vſq ad ſe
nectā/neſcis? Sexta hora vocaris veni. Paterfamilias ti
bi q̄dē etiā vndecīa venienti denariū ꝓmiſit: ſꝫ vtrū viuas
vſq ad ſeptimā: nemo tibi ꝓmiſit. Nō dico vſq ad vnde
cimā: ſꝫ vſq ad ſeptimā. Quare ḡ differs vocātē te certus
de mercede: icertꝰ de die? Vide ne forte qd̄ tibi ille daturꝰ
ē ꝓmittēdo: tu tibi auferas differēdo. Si h̄ recte dr̄ de infā
tibꝰ tāq̄ ad horā primā ꝑtinētibꝰ: ſi recte dr̄ de pueriſ: tāq̄
ad horā t̄tiā ꝑtinētibꝰ: ſi recte de iuuētibꝰ/ tāq̄ ī hore ſexte
flagrātia ꝯſtitutis: q̄ꝫtomagis recte dr̄ decrepitiſ. Ecce iā D
hora vndecīa ē /ꝛ adhuc ſtas venire piger es? An forte nō
exijt ad te vocādū pr̄familias? Si nō exijt: q̄d eſt qd̄ loqui
mur? Nēpe nos ſui d̄ familia ipſiꝰ ſumꝰ: ꝯducere operarios
miſſi ſumꝰ. Quid ḡ ſtas? Finiſti iā ānoꝝ nūeꝝ: feſtīa ad de
nariū. Hoc ē ei exire patrēfamilias inoteſcere: q̄m q̄ in do
mo ē ī abdito ē: nō videt' ab eis q̄ foris ſūt. Cū aūt exijt de
domo/videt' ab eis q̄ foriſ ſūt. Xp̄s q̄ñ nō itelligit' ꝛ n̄ agno
ſcit': ī ſecreto ē. Q̄ñ aūt exijt ꝯducere: ex occulto ei ꝓceſſit
ad noticiā norꝰ ē xp̄s: vbiq ꝑdicat' xp̄s: gl'iaꝫ xp̄i oīa q̄cū
q ſūt ſb̄ celo clamāt. Fuit irriſibil' q̄dāmō ꝛ rephēſibil' int'
iudeos: ꝛ viſꝰ ē hūil' ꝯtēptꝰ ē. Occltabat ei maieſtatē: ꝓptā
hēbat ifirmitatē: cōtēptū ē ī illo qd̄ ꝓptū erat: nec cogni
tū qd̄ occultū erat. Si ei cognouiſſēt nūq̄ dn̄ꝫ gl'ie crucifixiſ j. Coꝛ. ij.
ſēt. Nūq̄d adhuc ꝯtēnēdꝰ ē ſedēs ī celo: ſi ꝯtēptꝰ ē cū pen
deret ī ligno. Agitauerūt caput q̄ eū crucifixerūt ꝛ an̄ crucē Matthei.
eiꝰ ſtātes: ꝛ tāq̄ ad fructū ſue ſeuitie ꝑuenientes: īſultātes di xxvij.
cebāt. Si filiꝰ dei ē deſcēdat de cruce. Alios ſaluos fecit: ſe Mat. xv.
ipm ſaluū facere nō pōt. Deſcēdat d̄ cruce ꝛ credimꝰ ī eū:
nō deſcēdebat/qꝛ latebat. Mlto ei facilꝰ poterat de cruce
deſcēdere q̄ potuit d̄ ſepulchro reſurgere. Ad nr̄aꝫ iforma
tionē demōſtrabat patiētiā: differebat potētiā: ꝛ nō ē agni
tꝰ: nō ei tūc exierat ꝯducere operarios: n̄ exierat: n̄ inotuerat Mat. xx.
Tertio die reſurrexit: d̄mōſtrauit ſe diſcipul': aſcēdit ī celū Actuū. j.
ꝛ miſit ſp̄m ſctm̄ q̄nq̄geſimo die. Poſt aſcēſionē miſſꝰ ſp̄uſ
ſctūs: ipleuit oēs q̄ fuerūt ī vno ꝯclaui: cētū viginti hoies in
pleti: illi ſp̄ūſctō ceperūt loq̄ liguis oiꝫ gētiū: ꝛ expſſa ē voca
tio: exijt ille ꝯducere: cepit ei vitatiſ potētia oibꝰ inoteſcere
Nā tūc ētvnꝰ accepto ſp̄ūſcō: ētvnꝰ loq̄bat' oiꝫ gētiū liguis
Nō aūt ī eccl'ia ipa vnitas tāq̄ vnꝰ loq̄t': loq̄t' oiꝫ gētiū li
guis: ad quā liguā religio xp̄iana n̄ ꝑuēit? Ad q̄s fines n̄ ꝑ
tēdit? Iā nō ē q̄ ſe abſcōdat a calore eiꝰ. Adhuc ſit mora ab Pſ. xviij
eo q̄ ſtat ī vndecīa. Manifeſtū ē ḡ fr̄es mei oīno: manifeſtū ē
tenete: certi eſtote: q̄m deꝰ noſter ieſus xp̄s q̄ñ q̄ſq ſe ꝯuer
terit ad fidē ipſiꝰ: a via ſua vel ſuperflua vel neq̄ſſima: oia
illi preterita dimittunt': ꝛ oīno tāq̄ donatis debitiſ fiūt cū E
illo tabule noue. Prorſus oia dimittunt'. Nemo ſit ſollici
tus q aliq̄d ei nō dimittat'. Sed iterū nemo ꝑuerſe ſit ſecu
rus. Iſta eīn duo occidūt aīas: aut deſperatio: aut ꝑuerſa
ſpes. De his duobꝰ malis pauca audite. Nā ſicut liberat
bona ſpes ꝛ certa ſpes: ita decipit ꝑuerſa ſpes. Priꝰ atten
dite quēadmodū decipiat deſperatio. Sūt hoies q̄ cū co
gitare ceperint mala q̄ fecerūt: nō ſibi putāt ignoſci poſſe
dāt aīam iā ꝑire deſperatiōi pereūt dicētes ī cogitatiōibꝰ
ſuis. Iā nulla nobis ſpes: neq eīn tāta illa q̄ cōmiſimꝰ do
nari nobis aut ignoſci poſſūt. Quare ḡ nō ſatiſfacimꝰ cupi
ditatibꝰ nr̄is? Impleamꝰ ſaltē p̄ntiſ tp̄is voluptatē: qꝛ nul
lā ī futuro hēmꝰ mercedē. Facimꝰ q̄cq̄d libet: ꝛ ſi non lꝫ ve
habeamꝰ ſuauitatē vel tp̄alē: qꝛ ꝑcipere nō meremur etern

nã. Talia dicẽtes deſperãdo perit. Siue ãnq̃ oĩno credãt
ſiue iã xp̃iani: ⁊ in aliq mala pctã ⁊ ſcelera male viuẽdo ꝓ
lapſi. Procedit ad eos dñs vinee: ⁊ tãq̃ deſperãtes ⁊ va
Eze. xviij cãtes: tergũ dantes: pulſat ⁊ clamat ꝑ ꝓpheta ezechiel. In
q̃cũq̃ die cõuerſus fuerit hõ a via ſua peſſima: oẽs iniq̃ta
tes ei⁹ obliuiſcar. Hac voce audita ⁊ credita a deſperatiõe
recreant: ⁊ ab illa altiſſima ⁊ ꝓfunda voragine q̃ ſubmerſi
fuerãt emergũt. Sꝫ his timẽdũ eſt ne in aliã voraginẽ icur
rãt ⁊ ꝯuerſe ſperãdo moriant: q̃ deſperãdo mori nõ potue
rũt. Mutãt eñ cogitatiões lõge q̃dẽ diuerſas: ſꝫ tñ ꝑnicio
ſas: ⁊ rurſus incipiũt dicere in cordib⁹ ſuis. Si quacumq̃
die cõuerſus fuero a via mea peſſima: de⁹ miſericors: ſicut
veraciter ꝑ ꝓphetã ꝓmiſit: oẽs iniq̃tates meas obliuiſcit
Quare hodie cõuertar ⁊ nõ cras? Quare hodie ⁊ nõ cras?
Erit hodiern⁹ dies ſicut heſtern⁹: ſit in neq̃ſſima volupta
te: ſit in flagitiorꝫ gurgite: voluat in mortifera delectatiõe.
Cras ꝯuertar ⁊ finis eſt. Rñdet tibi. Cui⁹ rei finis? Dicis
Iniq̃tatũ mearꝫ. Bñ: gaude: q꞉ craſtino iniq̃tatũ tuarꝫ erit
finis. Quid ſi añ craſtinũ tu⁹ erit finis? Ergo bñ q̃dẽ gau
des: q꞉ ꝓpter iniq̃tates tuas cõuerſo tibi indulgẽtiã de⁹ ꝓ
miſit: ſed craſtinũ diẽ tibi nemo ꝓmiſit. Aut ſi forte ꝓmiſit
mathematic⁹: lõge aliud eſt. Nõ ẽ o de⁹ multos mathemati
ci fefellerũt: q꞉ ſibi plerũq̃ lucra ꝓmiſerũt: ⁊ dãna iueñt.
Ergo etiã ꝓpter iſtos male ſperãtes: ꝓcedit pr̃familias.
Quẽadmodũ ꝓceſſit ad illos q̃ male deſperauerũt ⁊ perie
rũt deſperãdo: ⁊ reuocauit eos in ſpẽ. Sic ꝓcedit etiã ad
Eccl.v. iſtos q̃ male ſperãdo volũt ꝑire: ⁊ dicit eis ꝑ aliũ librũ. Ne
Eze. xviij tardes cõuerti ad dñm. Quõ illis dixerat. In quacũq̃ die
iniqu⁹ ꝯuerſus fuerit a via ſua mala: oẽs iniq̃tates ei⁹ obli
uiſcar: ⁊ tulit eis deſperationẽ q̃ iã dederãt aĩm ſuũ ꝑditio
ni: oĩmõ idulgẽtiã deſꝑantes: ſic ꝓcedit etiã ad iſtos q̃ ſpe
rãdo ⁊ differẽdo volũt perire: ⁊ loq̇t ad eos ⁊ increpat eos
Eccl.v. Ne tardes ꝯuerti ad dñm: neq̃ differas de die in diẽ. Su
bito ei veniet ira ei⁹: ⁊ in tp̃e vindicte diſꝑdet te. Ergo no
li differre: noli q̃d pꝫ claudere. Ecce idulgẽtie dator apit
tibi oſtiũ. Quid moraris? Gaudere deberes: ſi apiret aliq̃ñ
pulſaſti. Nõ pulſaſti ⁊ apit: ⁊ foris remães? Ne ḡ differas
ꝓuerb. iij. De mle operib⁹ q̃dã loco ſcptura dicit. Ne dixeris vade ⁊
reuertere cras ego dabo: cũ poſſis cõtinuo bñ facere. Non
ei ſcis q̃d ꝯtigat ſeq̇nti die. Audiſti ꝑceptũ nõ differẽdi: vt
in aliũ ſis miſericors: ⁊ differẽdo in te es crudelis? Nõ de
bes differre panẽ datur⁹: ⁊ differs indulgẽtiã accepturus.
Eccl.xxx. Si miſerãdo alterũ non differs: miſerere ⁊ aĩe tue placens
deo. Exhibe aĩe tue elemoſynã. Nõ dicim⁹ vt tu ei des: ſed
ne repellas manũ dãtiſ. Sꝫ aliq̃ñ hoĩes ĩde ſibi plurimũ no
cẽt: cũ alios offẽdere timẽt. Multũ valẽt boni amici ad bo
nũ ⁊ mali amici ad malũ. Jõ dñs ꝓ ſalute nr̃a potẽtiũ ami
citias ꝯtẽnens: noluit ꝑus eligere ſenatores: ſꝫ piſcatores.
Magna artificis mia. Sciebat eñ q꞉ ſi eligeret ſenatorẽ: di
ceret ſenator. Dignitas mea electa ẽ. Si eligeret diuitẽ: di
ceret diues. Opulẽtia mea electa ẽ. Si ꝑus eligeret ĩꝑato
rẽ: diceret ĩꝑator. Ptãs mea electa ẽ. Si ꝑus eligeret ora
torẽ diceret orator. Eloq̇ntia mea electa ẽ. Si eligeret phi
loſophũ: diceret philoſoph⁹. Sapiẽtia mea electa ẽ. Inte
rim inq̇t differant ſupbi iſti: multũ tumẽt. Diſtat ãt int̃ ma
gnitudinẽ ⁊ tumorẽ. Utrũq̃ grãde ẽ: ſed nõ vtrũ ſanũ eſt.
Differãt ḡ inq̇t iſti ſupbi: aliq̃ ſoliditate ſanãdi ſũt. Da mi
hi iq̇t pri⁹ iſtũ piſcatorẽ. Ueni tu paup ſeq̇re me: nihil hẽs
nihil noſti: ſeq̇re me. Idiota paup: ſeq̇re me Nõ ẽ q̃d ĩ te ex
pauescat: ſed multũ ẽ q̃d ĩ te ipleat. Tã largo fõti vas ina
ne admouẽdũ ẽ. Dimiſit rhetia piſcator: accepit grãꝫ piſca
tor: ⁊ fact⁹ ẽ diuin⁹ orator. Ecce q̃d fecit dñs: de q̃ dic̃ apl̃s
j. Corin. j. Infirma mũdi elegit de⁹ vt ꝯfũdat fortia: ⁊ ignobilia mũ
di elegit de⁹ ⁊ ea q̃ ñ ſũt tãq̃ q̃ ſũt vt ea q̃ ſũt euacueẽt. Dẽiq̃
legũt mõ vba piſcatorꝫ: ⁊ colla ſubdũt oratorꝫ. Tollant ḡ
de medio inanes vẽti: tollat de medio fum⁹ q̃ creſcẽdo eua
neſcat: proꝛſ⁹ ꝓ ſalute iſta ꝯtẽnant. Si q̇ſq̃ in ciuitate aliq̃
ꝑiculoſo morbo corpis egrotaret: ⁊ eẽt i ciuitate ꝑitiſſim⁹
medic⁹ amic⁹ egrotãtiſ: potẽtib⁹ iimic⁹: q̃ dicerẽt amico ſuo
noli eũ adhibere: nihil nouit: dicerẽt ãt nõ iudicãte aĩo ſꝫ i
uidẽte: nõne ille ꝓ ſalute ſua remoueret amicorꝫ potẽtiũ fa
bulas: ⁊ vt paucis dieb⁹ plus viueret cũ illorꝫ q̃libet offen
ſiõe pellẽdo ſui corpis morbo: medicũ illũ quẽ ꝑitiſſimũ cõ
mẽdauerat adhiberet? Egrotat hũanũ gen⁹: non morbis
corpis ſꝫ pctis. Jacꝫ toto orbe ſtrarꝫ ab oriẽte vſq̃ ad occi
dẽtẽ grãdis egrot⁹. Ad ſanãdũ grãdẽ egrotũ deſcẽdit oĩ
potẽs medic⁹. Hũiliauit ſe vſq̃ ad mortalẽ carnẽ: tãq̃ vſ
q̃ ad lectũ egrotãtis. Dat ſaluti ꝑcepta: ꝯtẽnit: q̃ audiũt li
berant. Cõtẽnit: cũ dicũt amici potẽtes: nihil nouit. Si ni
hil noſſet potẽtia ei⁹ gẽtes nõ ipleret. Si nihil eſſet: nõ eſſet
ãnq̃ apd̃ nos eẽt: ꝓphetas añ ſe nõ mitteret. Nõne mõ tm
plent q̃ añ ꝑdicta ſũt? Nõne ꝓbat medic⁹ iſte artis ſue po
tẽtiã ꝓmiſſa ꝯplẽdo? Nõne ꝑ totũ mũdũ ꝑnicioſi euertũt
errores: ⁊ tritura mũdi domant cupiditates? Nemo dicat
Antea melior erat mũdus q̃ mõ. Ex q̃ cepit iſte medicus
artẽ ſuã exercere: multa h̃ videmus horrẽda. Noli mirari.
Añq̃ aliq̃s curaret: mũda a ſãguie ſtatio medici videbat
imo iã cũ h̃ vidẽs excute vanas delitias: veni ad medicũ
ſanitatis tp̃s ẽ nõ voluptatiſ. Curemur ḡ fr̃es. Si nec medi
cũ agnoſcim⁹: nõ in eũ tãq̃ phrenetici ſeuiam⁹: nõ ab eo tã
q̃ lethargici auertamur. Multi eñ ſeuiẽdo: multi dormien
do ꝑierũt. Phrenetici ſũt q̃ nõ dormiẽdo iſaniũt. Lethar
gici ſũt q̃ multũ dormiẽdo ꝑmunt. Proꝛſ⁹ tales ſũt hoĩes
Contra iſtũ medicũ aliĩ ſeuire in eũ volũt: ⁊ qm̃ ipſe iã in ce
lo ſedet: mẽbra ei⁹ in terra ꝑſequunt. Curat ⁊ tales. Multi
ex eis ꝯuerſi ex iimicis facti ſunt amici: ex ꝑſecutorib⁹ fcti
ſunt ꝑdicatores. Tales etiã ipſos iudeos in ſcipm: cũ h̃ eẽt
ſeuiẽtes tãq̃ phreneticos ſanauit: ꝓ q̃bus in ligno pẽdẽs
orauit. Dixit eñ. Pr̃ ignoſce illis: q꞉ neſciunt q̃d faciunt. Luc.xxiij
Multi tñ eorꝫ ſedati furore tanq̃ phreneſi oppreſſa cogno
uerũt deũ: cognouerũt xp̃m. Poſt aſcenſionẽ miſſo ſpũ ſ̃cõ
ꝯuerſi ſunt ad eũ quẽ crucifixerũt: ⁊ in ſacramẽto credẽtes
ſanguinẽ ei⁹ biberunt: quẽ ſeuiẽdo fuderunt. Habem⁹ exẽ
pla. Perſeq̇bat mẽbra ei⁹ iã ſedẽtis in celo ſaul⁹: ꝑſeq̇bat Actuũ. ix.
grauiter in phreneſi mẽte ꝑdita: morbo nimio. At ille vna
voce de celo clamãs ei. Saule ſaule q̃d me ꝑſeq̇ris? ꝑcuſſit
phreneticum: erexit ſanum: occidit ꝑſecutorẽ viuificat ꝑdi
catorẽ. Etiã lethargici multi ſanant. Ipſis eñ ſimiles ſunt
q̃ nõ ſeuiunt in xp̃o: nec malicioſi ſunt aduerſ⁹ xp̃ianos: ſed
tñ differẽdo lãgueſcunt verbis ſomnolẽtis: in lucẽ oculos
extẽdere pigreſcunt: ⁊ q̃ eos excitare volũt moleſti ſũt. Re
cede a me inq̇t lãguid⁹ lethargic⁹: obſecro te: recede a me.
Quare? Dormire volo. Sed ille. Morieris inde. Ille amo
re ſomni mori volo rñdet. Et charitas deſup. Nolo ꝑerũ
q̃ iſtum charitatis affectum exhibet etiã fili⁹ ſeni pri mo
rituro poſt paucos dies: iã vtiq̃ etate finita: ſi lethargicũ
videt: ⁊ lethargico morbo ꝑmi ſuum patrẽ a medico agno
ſcit: dicẽte ſibi. Excita patrẽ tuum: noli eum ꝑmittere dor
mire ſi vis vt viuat: adeſt puer ſeni: pulſat: vel licat: pungit
pietate moleſt⁹ eſt: nec mori cito ꝑmittit cito moriturũ ⁊ ſi
viderit vt aliq̃ñ plures dies viuat cũ deceſſerit ſucceſſur⁹.
Quãto maiore charitate nos amicis nr̃is moleſti eſſe debe
mus: cũ q̃bus nõ paucos in h̃ mundo dies: ſed apud deũ in
eternũ viuam⁹? Amẽt ergo nos ⁊ faciãt q̃d audiunt ꝑ nos
⁊ colãt quẽ colim⁹ ⁊ nos: vt recipiãt quẽ ſperam⁹ ⁊ nos.

De eo quod ſcriptũ eſt in euangelio ſm Johã nem. Ego veritatem dico vobis: expedit vobis vt ego vadam. Sermo.lx.

Medicina aĩe oĩm vulnerũ: ⁊ vna ꝓpiciatio ꝓ de A
lictis oĩm eſt credere in xp̃o. Nec oĩno q̇ſq̃ mũ
dari põt ſiue ab originali pctõ q̃d ex adã traxit:
in quo oẽs peccauerũt: ⁊ filiĩ ire naturaliter fcti
ſunt: ſiue a pctis q̃ ipi nõ reſiſtendo carnali cõcupiſcẽtie: ſꝫ
eã ſequẽdo eiq̃ ſeruiẽdo in flagitiĩs ⁊ facinorib⁹ addide
runt: niſi ꝑ fidẽ coadunent ⁊ cõpaginent corpi eius: q̃ ſine
vlla illecebra carnali ⁊ mortifera delectatiõe cõceptus eſt.
Nec eũ in delictis mater in vtero aluit: ⁊ pctm̃ nõ fecit: nec j. Pet.ij.
inuentus eſt dolus in ore eius. In eũ q̇ppe credentes filiĩ
dei viuũt: q꞉ ex deo naſcunt ꝑ adoptionis grãm q̃ ẽ in fide
ieſu xp̃i dñi nr̃i. Quapropter chariſſimi merito idem dñs ⁊
ſaluator nr̃ h̃ vnũ pctm̃ dicit: de q̃ arguit mũdũ ſpſſãct⁹: q꞉
nõ credit in eũ. [Ego (inq̇t) vitatẽ dico: expedit vobis vt Joh.xvj.
ego vadã. Si ego nõ abiero: paclyt⁹ nõ veniet ad vos. Si
ãt abiero: mittã eũ ad vos. Et cũ venerit, ille arguet mũdũ
de pctõ: ⁊ de iuſticia: ⁊ de iudicio. De pctõ q̃dẽ q꞉ in me nõ
credũt. De iuſticia q꞉ ad pr̃em vado: ⁊ iã nõ videbitis me.
De iudicio ãt: q꞉ princeps hui⁹ mundi iudicat⁹ eſt]. De h̃
ḡ vno pctõ voluit mundũ argui q̃ nõ credunt in eũ: videli
cet q꞉ in eũ credẽdo cuncta pctã ſoluunt. Hoc vnũ iputari

voluit:q̃ cetera colligunẗ. Et qꝛ credēdo naſcũẗ ex deo ꝼ
Joh.j. lij dei ſiũt. Dedit ei ĩq̃t illis ptãtē filios dei fieri:credētib⁹
Rom.viij in eũ. Qui ḡ credit ĩ filiũ dei:ĩquãtũ adheret illi:ꝛ fit ēt ip̄e
p adoptionē filı⁹ ꝛ heres dei:coheres aũt xp̄i: intantũ non
j. Joh.iij. peccat. Vñ dt iohēs. Qui nat⁹ eſt ex deo nõ peccat. Et iõ
pctm̄ vñ mũd⁹ arguit h̄ ē q̄ nõ credũt ĩ eũ. Hoc ē pctm̄ d̄ q̃
Joh.xv. idē ridē dt. Si nõ veniſſē:pctm̄ nõ haberēt. Nũq̄d ei alia in
numerabilia pctã nõ hēbãt? Sꝫ aduētu ei⁹ h̄ vnũ pctm̄ ac
ceſſit:nõ credētib⁹ q̃ cetera tenerenẗ. Jn credētib⁹ aũt qꝛ h̄
Rom.iij. vnũ defuit:factũ ē vt cũcta dimitterenẗ credētib⁹. Nec ob
aliud apl's paul⁹. Oēs inq̃t peccauerũt ꝛ egēt glīa dei:niſi
ps.xxxiij. vt q̃ crediderit in eũ nõ ꝯfundaẗ:ſicut ꝛ pſalm⁹ dt. Accedi
te ad eũ ꝛ illũiamini:ꝛ vult⁹ vr̄i nõ ꝯfũdenẗ Qui ḡ in ſe glīa
tur ꝯfundiẗ. Nõ eñ ſine pctīs ĩuenieẗ. Ille itaq̄ tm̄mõ non
Rom.iij. ꝯfundiẗ:q̃ in dño glīaẗ. Oēs eñ peccauerũt ꝛ egēt glīa dei.
Itaq̄ apl's cũ de iudeoꝝ ĩfidelitate loq̄reẗ nõ ait. Etenim ſi
q̄dã illoꝝ peccauerũt:nũq̄d pctm̄ illoꝝ fidē dei euacuauit?
Quõ eñ diceret. Si q̄dã illoꝝ peccauerunt:cũ ip̄e dixerit.
Oēs eñ peccauerũt? Sꝫ ait. Si q̄dã illoꝝ nõ crediderũt:nũ
q̄d incredulitas eoꝝ fidē dei euacuauit? Vt h̄ pctm̄ expreſ
ſius demonſtraret:q̃ vno claudiẗ aduerſus cetera ne p dei
grãm relaxenẗ. De q̃ vno pctõ p aduentũ ſpūſſcti:h̄ ē p do
B. nũ ipſi⁹ grē q̄d fidelib⁹ daẗ:mũdus arguiẗ dicēte dño De
pctõ quidē:qꝛ nõ credũt in me. Nõ aũt eſſet meritũ grande
credētiũ ꝛ btitudo glīoſa:ſi ſemp dñs in reſuſcitato corpe
hũanis oculis appareret. Spūs ḡ ſctūs h̄ magnũ munus
attulit crediturıs. vt eũ quē carnalib⁹ oculis nõ viderēt:a
carnalib⁹ cupiditatib⁹ mēte ſobria ꝛ ſpiritalib⁹ deſiderijs
ebria ſuſpirarēt. Vñ ꝛ ille diſcipul⁹ q̃ te dixerat nõ creditu
rũ niſi cicatrices ei⁹ manu tetigiſſet:cũ ꝯtrectato corpe dñi
Joh.xx. q̄ſi euigilãs exclamaſſet. Dñs me⁹ ꝛ deus me⁹. Ait illi dñs
Qꝛ vidiſti credidiſti:bti q̃ nõ vident ꝛ credunt. Hãc btitu
dinē ſpūſſctūs paraclyt⁹ attulit:vt ab oculis cordis ſui for
ma remota quã de virginis vtero accepit:in ip̄am dei for
mã in q̃ prĩ eq̄lis etiã cũ in carne apparere dignat⁹ eſt per
mãſit purgata mentis acies tēdereẗ: vt eodē ſpū repletus
ij.Cor.v. apl's diceret Et ſi nouera̅m⁹ xp̄m ſm carnē:ſꝫ iã nõ noui
mus:qꝛ ꝛ carnē xp̄i nõ ſm carnē ſꝫ ſm ſp̄m nouit:q̃ virtutē
reſurrectiõis ei⁹:nõ palpãdo curioſus:ſed credēdo certus
Rom.x. agnoſcit. Nõ dicēs ĩ corde ſuo q̄s aſcēdit in celũ: h̄ ē xp̄m
deducere:aut q̄s deſcēdit in abyſſũ:h̄ ē xp̄m a mortuis re
ducere:ſꝫ ꝓpe eſt inq̃t v̄bũ in ore tuo:qꝛ dñs ē ieſ⁹:ꝛ ſi credi
deris ĩ corde tuo qꝛ de⁹ illũ ſuſcitauit a mortuis:ſaluꝰ eris
Corde eñ crediẗ ad iuſticiã:ore aũt cõfeſſio fit ad ſalutem
Hec frēs apl̄i verba ſunt ipſius ſctī ſpūs:ſctã ebrietate eru
ctãtis Cũ ḡ hãc btitudinē q̄ nõ videmus ꝛ credim⁹:nullo
mõ haberem⁹ niſi eũ a ſpūſctõ acciperem⁹: merito dictũ ē
Joh.xvj. Expedit vobis vt ego vadã. Si eñ nõ abiero:paclyt⁹ nõ ve
niet ad vos. Si aũt abiero:mittã illũ ad vos. Semp quidē
diuinitate nobiſcũ ē. Sꝫ niſi corpaliter abiret a nobis:ſem
per ei⁹ corp⁹ carnaliter viderem⁹:ꝛ nũq̄ ſpiritaliter crede
Rom.v. rem⁹:qua fide iuſtificati ꝛ btificati idipſũ v̄bũ deũ apud
Joh.j. deũ p q̄d fctã ſũt oĩa:ꝛ q̄d caro factũ ē vt habitaret ĩ nobis
corde mũdato ꝯtēplari mereremur:ꝛ ſic nõ manu tãgendo
ſꝫ corde crediẗ ad iuſticiã. Recte de iuſticia nr̄a mũdus ar
guiẗ:q̃ nõ vult credere niſi q̄d videt. Vt aũt nos hērem⁹
iuſticiã fidei:de q̃ mũdus argueręẗ ĩcredul⁹: ꝓpterea dñs
ait. De iuſticia:qꝛ ad patrē vado:ꝛ iã ñ videbit' me. Tãq̄
ſi diceret. Hec erit iuſticia vr̄a vt credatis ĩ me mediatorē
quē reſuſcitatũ ad prēꝫ iſſe certiſſie hēbitis:q̄uis eũ carna
liẗ nõ videatis: vt p ip̄m recõciliati deũ ſpiritaliẗ videre poſ
ſitis. Vñ figurã eccl̄ie geſtãti mlieri: cũ ei poſt reſurrectio
Joh.xx. nē ad pedes caderet. Noli me tãgere inq̃t:nondũ eñ aſcēdi
ad prēm. Q̄d myſtice dictũ intelligiẗ. Noli me p corporeũ
ꝯtactũ carnaliẗ credere:ſpiritaliẗ aũt credis.i. fide ſpiritali
me tãgis:cũ aſcēdero ad prēꝫ:qꝛ btī q̃ nõ vidēt ꝛ credunt.
Et hec ē iuſticia fidei q̃ mũdus carēs:de nobis q̃ ea nõ ca
Abach.ij. rem⁹ arguiẗ:qꝛ iuſt⁹ ex fide viuit. Siue ḡ qꝛ ĩ illo reſurgen
Rom.j. tes:ꝛ in illo ad patrē veniētes iuſtificatiõe ꝑ
ficimur:ſiue qꝛ nõ vidētes ꝛ credētes ex fide viuim⁹:qm̄ iu
ſt⁹ ex fide viuit:ꝓpterea dixit de iuſticia qꝛ ad prēm vado
ē nõ videbitis me. Nec inde ſe mũdus excuſet q̄ a diabo
lo ĩpediẗ:nec credat ĩ xp̄m. Credētib⁹ eñ pnceps mũdi mit
tiẗ foras:vt iã nõ opereẗ in cordib⁹ hoim quos xp̄s p fidē

ceperit poſſidere:ſicut opaẗ in filijs diffidētie: quos ad tē
tãdos ꝛ tribulãdos iuſtos plerũq̄ ꝯcitat. Qꝛ eñ miſſus eſt
foras:q̃ ĩtrinſec⁹ dñabaẗ:extrinſec⁹ ꝓliaẗ. Et ſi ḡ p ei⁹ per
Ps.xxix. ſecutiões dñs dirigit mites in iudicio:ꝛ ſi iã ip̄e hoc ip̄o q̄d
Joh.xvj. foras miſſus eſt:iudicat⁹ eſt. Et de hoc iudicio mũd⁹ ar
guiẗ:qꝛ fruſtra de dyabolo q̄riẗ q̃ vult credere in xp̄m:quē
iudicatũ.i.foras miſſũ:ꝛ ꝓpter noſtrã exercitationē foriſe
cus expugnare permiſſũ:nõ ſolũ viri ſꝫ etiã mulieres:ꝛ pu
eri:ꝛ puelle martyres vicerũt Sꝫ in quo vicerũt niſi in illo
quē crediderũt:ꝛ quē nõ vidētes dilexerũt: ꝛ quo dominã
te in cordib⁹ ſuis peſſimo dñatore caruerũt. Et h̄ totũ per
grãm:hoc eſt p donũ ſpūſſcti. Recte itaq̄ idē ſpūs arguit
mundũ. Et de pctõ:qꝛ nõ credidit ĩ xp̄m. Et de iuſticia:qꝛ
q̃ voluerũt crediderũt:q̄uis in quē crediderũt nõ viderũt:et
per ei⁹ reſurrectionē ſe quoq̄ in reſurrectiõe pfici ſperaue
runt. Et de iudicio:qꝛ ipſi ſi vellent credere a nullo impe
direnẗ:qm̄ princeps huius mundi iam iudicatus eſt. Vbi.s.

De eo q̄d ſcriptum eſt in euangelio ſm Johã
nem. Ipſe arguet mundũ de peccato:de iuſticia:
et de iudicio. Sermo.lxj.

Cum dñs ꝛ ſaluator nr̄ ieſ⁹ xp̄s de aduētu ſpūſſã A
cti quē ſe miſſuꝝ eſſe ꝓmiſit mlta diceret:ait inter
cetera: Ipſe arguet mũdũ de pctõ:de iuſticia ꝛ Joh.xvj.
de iudicio. Neq̄ hoc cũ dixiſſet ſmonē traiecit
in aliud:ſꝫ ip̄a aliquãto expreſſius inſinuare dignatus eſt.
De pctõ quidē (inquit) qꝛ nõ crediderũt ĩ me. De iuſticia
aũt:qꝛ ad patrē vado. De iudicio vero:qꝛ pnceps hui⁹ mũ
di iã iudicat⁹ eſt. Oboriẗ ergo nobis intelligēdi deſideri
um:cũ pctm̄ hoim quaſi ſolũ eſſet nõ credere ĩ xp̄o:ita h̄ ſo
lo dixit q̄ mũdũ ſpūſſctūs argueret. Si aũt manifeſtũ ē p̄
ter hãc infidelitatē alia multa hoim eſſe pctã:cur de hoc ſo
lo mundũ ſpūſctūs arguat? An qꝛ pctã oĩa p infidelitatē te
nenẗ:p fidē dimittunẗ? Propterea hoc vnũ pre ceteris im
putat de⁹:p q̄d fit vt cetera nõ ſoluanẗ:dũ nõ credit in hũi
lē deũ hõ ſupbus. Sic eñ ſcp̄tũ eſt. De⁹ ſupbis reſiſtit: hu Jaco.iiij.
milib⁹ aũt dat grãm. Grã quippe dei:donũ dei eſt. Donũ
aũt maximũ ip̄e ſpūſſctūs eſt:ꝛ iõ gratia diciẗ. Cũ eñ oēs Rom.iij.
peccaſſēt ꝛ egerēt glīa dei:qꝛ p vnũ hoiem pctm̄ intrauit in Rom.v.
mũdũ:ꝛ p pctm̄ mors:in q̃ oēs peccauerũt: iõ grã qꝛ gratis
daẗ. Jõ gratis daẗ:qꝛ nõ q̄ſi merces reddiẗ poſt diſcuſſionē
meritoꝝ:ſed donũ daẗ poſt delictoꝝ veniã. De pctõ igitur
arguunẗ ĩfideles.i. dilectores mũdi:nã ip̄i ſignificanẗ mũ
di noĩe. Cũ eñ dr. Arguit mũdũ de pctõ:nõ aliud ē q̄ nõ cre
diderũt in xp̄o:h̄ deniq̄ pctm̄:ſi nõ ſit:nulla pctã remane
bũt:qꝛ iuſto ex fide viuēte cũcta ſoluũẗ. Sꝫ mltũ ĩtereſt vtrũ Rom.j.
q̄ſq̄ credat ip̄m eſſe xp̄m:ꝛ vtrũ credat in xp̄m. Nã ip̄m eſ Jacobi.ij
ſe xp̄m ꝛ demones crediderũt:nec tñ in xp̄m demões credi
derũt. Ille eñ credit in xp̄m q̃ ꝛ ſperat in xp̄m:ꝛ diligit xp̄ꝫ
Nã ſi fidē habet ſine ſpe ac ſine dilectione:xp̄m eſſe credit:
nõ ĩ xp̄m credit. Qui ḡ in xp̄m credit:credēdo in xp̄m veni
et in eũ xp̄s:ꝛ q̄quomõ vniẗ in eũ:ꝛ mēbrũ in corpe ei⁹ effi
ciẗ. Q̄d fieri nõ pt niſi ꝛ ſpes accedat ꝛ charitas. Quid ſibi
ē vult q̄d ait de iuſticia:qꝛ ad prēꝫ vado? Et pmo q̄rēdũ
ſi de pctõ mũdus arguiẗ:cur ꝛ de iuſticia? Quis eñ de iuſti
cia recte argui poſſit? An de pctõ quidē ſuo:de iuſticia ꝟo
chriſti mũd⁹ arguiẗ? Nõ video q̄ aliud poſſit ĩtelligi:qñ q̃
dē de pctõ inq̃t:q̃ non crediderunt in me. De iuſticia:qꝛ ad
patrē vado. Illi nõ crediderũt:ip̄e ad patrē vadit. Illoꝝ ḡ
pctm̄:ipſi⁹ aũt iuſticia. Sꝫ cur ĩ eo ſolo voluit notare iuſticiã B
qꝛ vadit ad patrē? Num non iuſticia eſt etiã q̄ huc venit a
patre? An illa potius mĩa eſt q̄ a patre ad nos venit:iuſti
cia vero q̄ ad prēm vadit? Iſta frēs expedire arbitror:vt
in tanta ꝓfunditate ſcripturarum in q̄bus forte verbis ab
ſcōditũ aliq̄d latet q̄ oportune aperiēdũ ſit:tãq̄ ſimul fide
liter inq̄ram⁹:vt ſalubriter inuenire mereamur. Cur ḡ hãc
appellat iuſticiã:qꝛ vadit ad patrē:ꝛ non etiã qꝛ venit a pa
tre? An qꝛ mĩa eſt q̄ venit:ideo iuſticia eſt q̄ vadit: vt ꝛ in
nobis diſcamus impleri poſſe iuſticiã ſi pigri nõ fuerimus
p̄erogare miſericordiã:non q̃ noſtra ſunt querentes:ſed ꝛ Phil.ij.
que alioꝝ? Q̄d cum monuiſſet apl's:continuo de ipſo dño
ꝯiunxit exemplũ. Nihil inq̃t p cõtētionē neq̄ p inanē glo Vbi.s.
riam:ſꝫ in hũilitate mētis alter alterutrũ exiſtimãtes ſupio
rem ſibi:nõ que ſua ſunt vnuſquiſq̄ intēdētes: ſꝫ et q̃ alioꝝ

Deinde ſtatim addidit. Singuli q̄ꝙ; h ſētite in vobis qđ ꝛ
in xp̄o ieſu. Qui cū i forma dei eēt nō rapinā arbitrat⁹ ē eē
eq̄lis deo: ſemetip̄m exinaniuit formā ſerui accipiens in ſi-
militudine hoīm fact⁹ ꝛ habitu inuētus vt hō: hūiliauit ſe
fact⁹ obediēs vſq; ad mortē: mortē aūt crucis. Hec ē mia
q̄ venit a p̄re. Que igit̄ iuſticia ē q̄ vadit ad p̄rem? Sequit̄
ꝛ dicit. Propt̄ qđ ꝛ de⁹ illū exaltauit: ꝛ donauit illi nomē
qđ eſt ſup oē nomē: vt ī noīe ieſu oē genu flectat̄: celeſtiū:
terreſtriū ꝛ īfernoꝝ: ꝛ oīs lingua ꝯfiteat̄: q2 dn̄s ieſus xp̄s ī
gl̄ia eſt dei p̄ris. Hec ē iuſticia q̄ vadit ad p̄rem. Sed ſi ſo-
lus vadit ad p̄rem: qđ nobꝫ ꝓdeſt? Ut qđ a ſpūſctō de hac
iuſticia mūdus arguit̄? Et tñ niſi ſol⁹ iret ad p̄rem: nō alio
Joh. iij. loco diceret. Nēo aſcēdit ī celū niſi q̄ de celo deſcēdit: filı⁹
Phil. iij. hoīs q̄ ē in celo. Sꝫ etiā paulus ap̄ls dicit. Noſtra aūt con
Col. iij. uerſatio ī celis eſt. Sꝫ q̄re h? Q2 itē dicit. Si reſurrexiſtis
cū xp̄o: q̄ ſurſū ſūt q̄rite: vbi xp̄s eſt ī dextera dei ſedens: q̄
ſurſū ſūt ſapite: nō q̄ ſup terrā. Mortui enī eſtis: ꝛ vita vr̄a
abſcōdita eſt cū xp̄o in deo. Quō ḡ ille ſol⁹? An iō ſolus: q2
xp̄s vn⁹ eſt cū oīb⁹ mēbris ſuis tanq̄ caput cū corpe ſuo?
j. Cor. xij. Que aūt corp⁹ ei⁹ niſi eccl̄ia? Sicut dicit idē doctor. Uos
aūt eſtis corp⁹ xp̄i: ꝛ mēbra ex p̄te. Cū ḡ nos ceciderim⁹ ꝛ
Johā. iij. ꝓpt̄ nos ip̄e deſcēderit: qđ ē? Nēo aſcēdit niſi q̄ deſcendit
niſi q2 nemo aſcēdit niſi vn⁹ cū eo fact⁹ ꝛ tanq̄ mēbrū cōpa
Johā. xv. ctua ī ei⁹ corpe q̄ deſcēdit? Sic et diſcip̄lis dr̄. Q2 ſine me
nihil poteſtis facere. Alit̄ ei ē vnū cū p̄re: alit̄ vnū nobiſcū
Phil. ij. Unū cū p̄re ē: q2 vna ſuba eſt p̄ris ꝛ filij. Unū cū p̄re ē: q2
cū ī forma dei eſſet nō rapinā arbitrat⁹ eſt eſſe equalis deo.
Unus aūt nobiſcū fact⁹ eſt: q2 ſemetip̄m exinaniuit formā
Gal. iij. ſui accipiēs. Un⁹ nobiſcū fact⁹ eſt ſ̄m ſemē abrae: in q̄ bn̄
dicent̄ oēs gentes. Q̄đ cū ap̄ls cōmemoraſſet. Nō dr̄ in ſe
minib⁹ tanq̄ in multis: ſꝫ tanq̄ in vno: ꝛ ſemini tuo qđ ē xp̄s
Et q2 ꝛ nos ad id ꝑtinem⁹ qđ ē xp̄s: nobis ſimul incorꝑa-
tis ꝛ illi capiti coherētib⁹: vn⁹ eſt xp̄s: q2 ꝛ nobis dicit. Er
go ſemē abrae eſtis: ſ̄m ꝓmiſſionē heredes. Si ei vnū eſt ſe
mē abrae: ꝛ illud vnū ſemē abrae nō ītelligit̄ niſi xp̄s: h aūt
ſemē abrae etiā nos ſum⁹: hoc ḡ totū. i. caput ꝛ corpus vnū
ē xp̄s. Et iō nos nō debem⁹ ab illa iuſticia ſeꝑatos putare
Joh. xvj. quā dn̄s ip̄e cōmēorat dicēs. De iuſticia: q2 ad patrē vado
Cū xp̄o eñ ꝛ nos reſurrexim⁹: ꝛ nos cū capite nr̄o xp̄o ſum⁹
interī fide ꝛ ſpe. Cōplebit̄ aūt ſpes nr̄a in vltima reſurre-
ctione mortuoꝝ. Cū aūt cōplebit̄ ſpes nr̄a: tūc cōplebit̄ ēt
iuſtificatio nr̄a. Quā cōpletur⁹ dn̄s: qđ ſperare debeamus
oſtēdit in carne ſua: h eſt in capite nr̄o: in qua reſurrexit et
Rom. iiij. aſcēdit ad patrē: q2 ſic ſcꝑtū eſt. Tradit⁹ eſt ꝓpter delicta
nr̄a: ꝛ reſurrexit ꝓpter iuſtificationē noſtrā. Arguit̄ ḡ mū
dus de pctō in eis q̄ nō credūt ī xp̄o: ꝛ de iuſticia ī eis q̄ nō
ij. Cor. v. reſurgūt ī mēbris xp̄i. Uñ dictū ē. Ut nos ſim⁹ iuſticia dei
in ip̄o. Si ei nō in ip̄o: nullo mō iuſticia. Si aūt in ip̄o: tot⁹
nobiſcū vadit ad patrē: ꝛ hec ī nobꝫ īplebit̄ ꝑfecta iuſticia
Job. xj. Propt̄ h ꝛ de iudicio mūdus arguit̄: q2 ꝑnceps hui⁹ mun
di iā iudicat⁹ eſt. i. diabolus ꝑnceps iniquoꝝ: q̄ corde non
Phil. iij. hītant: niſi in h mūdo quē diligūt: ꝛ iō mundus vocant̄: ſic
nr̄a cōuerſatio ī celis eſt: ſi reſurrexerim⁹ in xp̄o. Ergo quē
admodū nobiſcū. i. cū corpe ſuo vn⁹ ē xp̄s. Sic cū oīb⁹ im-
pijs q̄b⁹ caput ē cū quodā corpe ſuo vn⁹ eſt diabol⁹. Qua
propt̄ ſicut nos nō ſeparamur a iuſticia de q̄ dn̄s dixit. Q2
ad patrē vado: ſic impij nō ſeparant̄ ab illo iudicio de quo
dixit. Q2: princeps huius mundi iam iudicatus eſt.

Joh. xxj. ¶ De trina iterrogatione dn̄i ſi petrus ſe dilige-ret: ꝛ trina petri reſponſione. Sermo. lxij.

Lectiōe hodierna ſi aduertit charitas vr̄a dictū
A eſſe petro a dn̄o ꝑ interrogationē. [Diligis me?
Cui r̄ndit ille. Scis dn̄e: q2 amo te]. Hoc ſcđo: h
Ubi. s. tertio: ꝛ ad ſingl'a v̄ba r̄ndētis dicebat dn̄s. [Pa
ſce agnos meos]. Cōmendabat petro xp̄s agnos ſuos pa
ſcēdos: q̄ paſcebat ꝛ petrū. Quid ei petr⁹ poterat preſtare
dn̄o marie iā īmortale corp⁹ gerēti ꝛ ī celo aſcēſuro? Tanq̄
ei diceret. Amas me? In h oñde q2 amas me. Paſce oues
meas. Ergo fratres cū obedientia audite oues vos eē xp̄i
q2 ꝛ nos cū timore audim⁹. Paſce oues meas. Si nos cū
timore paſcim⁹ ꝛ timemus pro ouibus: ip̄e oues quō ꝓ ſe
debēt timere? Pertineat ergo ad nos cura: ad oues obedi
entia: ad nos vigilātia paſtoralis: ad vos hūilitas gregis
Quāq̄ ꝛ nos q̄ vobꝫ videmur ĩ ſuꝑiore loq̄ loco cū timore
ſub pedib⁹ vr̄is ſum⁹: q2 nouim⁹ q̄ꝫ ꝑiculoſa rō de iſta q̄ſi
ſublimi ſede reddat̄. Proinde chariſſimi catholica germi
na: mēbra xp̄i: cogitate q̄le caput habeatis. Filij dei: cogi-
tate qualē patrē īueneritis. Xp̄iani cogitate q̄ vobis here
ditas ꝓmittat̄. Nō talis qualis ī terra poſſideri a filijs nō
pōt: niſi cū mortui fuerit parētes coꝝ. Nulli⁹ ei in terra poſ
ſidet h̄r̄ditatē p̄ris niſi mortui. Nos viuo p̄re nr̄o poſſide-
bim⁹ qđ donabit: q2 pater nr̄ mori nō poterit. Plus addo
pl⁹ dico: ꝛ verū dico: ip̄e p̄r erit hereditas nr̄a. Cōgruēter
viuite: maxie vos cādidati xp̄i recētes baptizati: mō rege
nerati: ſic vos aū admonui ꝛ mō dico ꝛ ſollicitudinē meā ꝓ
nuncio: q2 timorē mihi maiorē ingeſſit p̄ſens euāgelica le-
ctio. Obſuate vos: nolite imitari malos xp̄ianos. Nolite
dicere: faciā h: q2 multi fideles h faciūt. Hoc nō ē defenſio
nē parare ſie: ſꝫ comites ad gehennā q̄rere. Creſcite ī hac
area dn̄ica: ī hac īuenietꝭ bonos q̄ ꝛ vob placēt: ſi ꝛ vos bo
ni fueritis. Nūqđ ei peculiū nr̄m eſtis? Heretici ꝛ ſciſmati
ci: ꝛ de furtis dn̄icis peculia ſibi fecerūt: ꝛ greges nō xp̄i: ſꝫ
ſuos cōtra xp̄m paſcere voluerūt. Plane in ip̄is depreda-
tionib⁹ ſuis titulū illius poſuerūt: vt ꝑde ip̄oꝝ quaſi defen
derent̄ ꝑ titulū potētis. Quid facit xp̄s: q̄n tales ꝯuertunt̄
q̄ foris ab eccl̄ia titulū ei⁹ baptiſmatis accepēt? Eijcit ꝑ
datorē: titulū nō deponit: ꝛ poſſidet domū: q2 iuenit ibi titu
lū ſuū. Quid op⁹ ē vt mutet nomē ſuū? Nunqđ attēdit qđ
ait dn̄s petro. Paſce agnos meos: paſce oues meas? Nū-
qđ dixit ei. Paſce agnos tuos: aut paſce oues tuas? Ex-
cluſis aūt: qđ dixit ī cāticis canticoꝝ ad eccl̄iam? Loq̄ns
ſpōſ⁹ ad ſpōſam ait. Niſi cognoueris temetip̄am pulchrā Canti. j.
īter mlieres: exi tu. Tanq̄ dicēs. Nō ego te eijcio: exi tu: ni
ſi temetip̄am cognouerꝭ pulchrā īt mlieres: niſi cognouerꝭ
te ī ſpeculo ſcꝑture diuine: niſi attēderis o mulier pulchra
ſpeculū qđ te falſo nitore nō fallit: niſi cognouerꝭ q2 đ te di
ctū ē. Sup oēꝫ terrā gl̄ia tua: q2 de te dictū ē. Dabo tibi gē Ps̄ lvj.
tes hereditatē tuā: ꝛ poſſeſſionē tuā termīos terre. Et alia Psalm. ij.
innumerabilia teſtīonia q̄ catholicā eccleſiā ꝯmēdāt. Niſi
ḡ cognoueris p̄rem nō hēs: heredē nō te potes facere. Er-
go exi tu ī veſtigijs gregū ñ ī ſocietate gregꝭ: ꝛ paſce hedoſ Canti j.
tuos: nō quō petro dictū ē: oues meas. Petro dr̄ oues me- Joh xxj.
as: ſciſmaticꝭ dr̄: hedos tuos. Hic oues: ibi hedi. Hic meaſ
ibi tuos. Recolite dexterā ꝛ ſiniſtrā iudicꝭ nr̄i: recolite vbi Mat. xxv
ſtabūt hedi ꝛ vbi oues: ꝛ apparebit vobis vbi dextera: vbi
ſiniſtra cādida ꝛ nigra: lumioſa ꝛ tenebroſa: pulchra ꝛ de-
formis: acceptura regnū ꝛ inuētura ſupplicīū ſempiternū.

¶ De manifeſta oñſiōe trinitatꝭ ī deo nr̄o ex euā-gelio đ baptiſmo dn̄i apđ flumē iordanē. ſer. lxiij Mat. iij. Luce. iij. Joh. j.

Euangelica lectio ꝓpoſuit nobis vñ loq̄mur ad
A charitatē vr̄am quā dn̄i imperio ꝛ vere dn̄i īpe-
rio: ab illo eñ expectauit cor meū: tanq̄ iuſſionē
ꝓferendi ſermonis: vt hinc eū intelligerē loq̄ me
velle: qđ recitari ip̄e voluiſſet. Audiat ḡ ſtudiū et deuotio
vr̄a: ꝛ adiuuet apđ ip̄ꝫ dn̄ꝫ deū nr̄ꝫ laborē meū. Uidem⁹ eī
ꝛ tanq̄ ꝓpoſito diuino ſpectaculo cōtuemur: apud flumē
iordanē cōmendari nobis deū nr̄m in trinitate. Cū eñ ve-
niret ieſus ꝛ baptizat⁹ eſſet a iohanne: dn̄s a ſeruo: qđ fecit
ad hūilitatis exēplū: ī ip̄a q̄ppe hūilitate oñdit īpleri iuſti
ciā q̄n dicente ſibi iohanne. Ego debeo a te baptizari ꝛ tu
venis ad me? R̄ndit. Sine mō: vt īpleat̄ oīs iuſticia. Cū ḡ Mat. iij.
baptizatus eſſet: apti ſunt celi ꝛ deſcēdit ſup eū ſpūſſctūs ī
ſpē colūbe. Deinde vox deſup cōſecuta eſt. Hic ē fili⁹ me⁹
dilect⁹ in q̄ bn̄ ſenſi. Habem⁹ ḡ diſtinctā quodāmō trinita
tē. In voce p̄rem: ī hoīe filiū: in colūba ſp̄mſctm̄. Hoc q̄dē
cōmemorare op⁹ erat. Nā videre facillimū ē. Euidēter eī
nec vllo dubitatiōis ſcrupulo ꝯmēdat̄ hec trinitas: cū ip̄e
dn̄s xp̄s in forma ſerui veniēs ad iohannē: vtiq; filius eſt.
Nō ei dici pōt q̄ p̄r: aut dici pōt q̄ ſpūſſctūs. Uenit inq̄t ie
ſus: vtiq; fili⁹ dei. De colūba q̄s dubitet? Aut q̄s dicat q̄đ
eſt colūba: cū ip̄m euāgeliū teſtet̄ aptiſſime. Deſcendit ſup
eū ſpūſſctūs in ſpē colūbe? De voce aūt illa ſilr̄ nulla dubi
tatio q̄ p̄ris ſit: cū dicit. Tu es fili⁹ meus. Habem⁹ diſtin-
ctam trinitatem. Et ſi cōſideremus loca audeo dicere (q̄ꝫ-
uis timide id dicā). Cū ieſus venit ad fluuiū: ex alio loco
ī aliū locū. Colūba deſcēdit de celo ad terrā: đ alio loco ad

aliū locū. Vox ipā prīs/nec de t̄ra/nec de aq̄ ſonuit/ſʒ de
celo. Tria hec q̄ſi ſepant̄ locis/ſeparant̄ officijs/ſepantur
operib⁹. Dicat mihi aliq̄s. Unde iſeparabilē trinitatē? Me
mēto catholicū te loq̄/catholicis loq̄. Fides ei nr̄a.i.fides
vr̄a fides recta/fides catholica/nō opiniōe p̄ſumptionis
ſʒ teſtionio lectiōis collecta nec heretica temeritate icerta
ſʒ ap̄lica v̄itate fūdata. hoc iſinuat ꝗ nouimus/hoc credi
m⁹. Hoc ꝛ ſi nō videm⁹ oculis/nec adhuc corde q̄diu fide
mūdamur/ipā tñ fide rectiſſie ac robuſtiſſime retiem⁹ pa:
trē:filiū:ſp̄m ſctm̄:inſeparabilē eſſe trinitatē:vnū deū: non
tres deos. Ita tñ vnū deū vt fili⁹ nō ſit paṫ:vt paṫ nō ſit fi
li⁹:vt ſp̄ūſctūs nec pr̄ ſit nec fili⁹:ſʒ prīs ꝛ filij ſp̄ūs. Hāc i
effabilē diuinitatē apd̄ ſeipam manētē:oīa innouātē:creā
tē:recreantē:mittētē:reuocātē:iudicantē: liberantē. Hāc
ergo trinitatē ieffabilē ſimul nouim⁹ ꝛ inſepabilē. Quid ḡ
agim⁹? Ecce ſeorſū venit fili⁹ i hoīe:ſeorſū ſp̄ūſctūs de ce
lo deſcēdit i ſpē colūbe:ſeorſū vox de celo ſonuit. Hic ē fi:
li⁹ me⁹. Ubi ē iſepabil' trinitas? Fecit vos p me de⁹ iten:
tos. Orate p nob: ꝛ q̄ſi apiētes ſinū: donec ipe vr̄ volum⁹
dicere qđ apuiſtis ipleat̄: collaborate nob. Videtis ei qđ ſu
ſcepim⁹:nō ſolū qd' verūetiā q:vr̄ volum⁹ dicere:vbi poſiti
quō poſiti i corpe qđ corrūpit̄ ꝛ aggrauat aīam:ꝛ dep̄mit
Sap.ix. trena ihītatio ſēſū mlta cogitātē. Qñ ḡ iſtū ſenſū a multis
extraho:ꝛ ad vnū deū trinitatē ineffabilē colligo:vt aliq̄d
videā qđ dicā: putaſne i hoc corpe qđ aggrauat aīam: vt
Ps.lxxxv. aliq̄d vobis digne loquar poſo dicere. Ad te dn̄e aīam
meā leuaui? Adiuuet me:leuet eā mecū. Nā ifirm⁹ ſū illi.et
grauis ē mihi. Solʒ hec q̄ſtio a ſtudioſiſſimis fratribus p
poni/ſolet i amatorꝝ v̄bi dei ſermōe verſari: ſolet pro hac
multū pulſari ad deū dicētib⁹ hoīb⁹. Facit aliq̄d pr̄ qđ nō
facit fili⁹:aut facit aliq̄d fili⁹ qđ nō facit pr̄? Interi de pr̄e
ꝛ filio dicam⁹. Cū aūt hic expedierit:conatū nr̄m cui dici
Ps.xxvi B m⁹. Adiutor me⁹ eſto dn̄e ne derelinq̄s me:intelligit̄ ēt ſpi
rituſſctūs ab opatiōe prīs ꝛ filij neq̄q̄ diſcedere. De pr̄e ḡ
ꝛ filio fr̄es audite. Facit aliq̄d pr̄ ſine filio? Rn̄dem⁹. Nō.
Joh.i. An dubitatis? Quid ei facit ſn̄ illo:p quē facta ſūt oīa? Oīa
inq̄t p ipm̄ fctā ſūt. Et ſatiate iculcās tardis:duris: litigio
ſis:addidit. Et ſine ipo factū ē nihil. Quid igit̄ fr̄es? Oīa
p ipm̄ fctā ſūt itelligim⁹ vtiq̄ vniuerſā creaturā factā p fi
liū:feciſſe patrē p verbū ſuū:deū p virtutē ꝛ ſapiētiā ſuam
Nūq̄d dicturi ſum⁹:oīa q̄dē q̄ñ creata ſūt p ipm̄ facta ſūt
ſʒ nūc nō oīa p ipm̄ fac̄ pr̄? Abſit. Recedat hec cogitatio a
fideliū cordib⁹:abigat̄ a ſēſu deuotorꝝ:ab intellectu piorū
Fieri nō pt̄ vt p ipm̄ creauerit:ꝛ nō p ipm̄ gubernet. Abſit
vt ſine ipo regat̄ qđ ē:qñ p ipm̄ factū ē vt eſſet. Sʒ ꝛ ꝗ teſti
monio ſcp̄ture doceam⁹:nō ſolū p ipm̄ fctā ꝛ creata oīa:ſic
ex euāgelio cōmēorauim⁹. Oīa p ipm̄ fctā ſunt ꝛ ſine ipo fa
ctū ē nihil:ſʒ p ipm̄ ēt regit̄ ꝛ diſpōit q̄ facta ſūt. Agnoſcitis
ḡ xp̄m dei v̄tutē ꝛ dei ſapientiā:agnoſcite dictū ꝛ de ſapiē
Sap.viij. tia. Attingit a fine vſq̄ ad finē fortit̄:ꝛ diſponit oīa ſuauit̄
Nō ḡ dubitem⁹ p ipm̄ regi oīa:p quē fctā ſunt oīa. Nihil
itaq̄ pr̄ ſine filio:nihil fili⁹ ſine pr̄e facit. Occurrit queſtio
quā i noīe dn̄i ꝛ ei⁹ volūtate ſoluendā ſuſcepim⁹. Si nihil
facit pr̄ ſine filio:ꝛ nihil filius ſine pr̄e:nōne q̄ſi ꝯſeq̄ns erit
vt ꝛ patrē dicam⁹ natū de v̄gine maria:pr̄em paſſū ſub pō
tio pilato:pr̄em reſurrexiſſe ꝛ i celū aſcēdiſſe? Abſit. Nō ꝗ
Ps.cxvi. dicim⁹:q: nō ꝗ credim⁹. Credidi ꝑpt̄ qđ locut⁹ ſū: ꝛ nos
ij.cor.iiij. credim⁹: ꝑpt̄ qđ ꝛ loq̄mur. Quid ē i fide? Q: fili⁹ de v̄gie
nat⁹ ē:nō pr̄. Quid ē i fide? Q: fili⁹ paſſ⁹ ē ſub pōtio pilato
et mortu⁹:nō pr̄. Excidit nob quoſdā male itelligētes vo
cari pr̄ipaſſianos:q̄ dicūt ipm̄ patrē natū ex femia:ipʒ pa
trē paſſū:ipm̄ eſſe pr̄em q̄ ē fili⁹:duo eē noīa:nō res duas:ꝛ
remouet iſtos ecclia catholica a cōione ſctōꝝ: ne aliquē de
ciperēt:vt ſcpati litigarēt. Reuocem⁹ ḡ difficultatē q̄ſtio
nis ſēſib⁹ vr̄is. Dicat aliq̄s mihi. Tu dixiſti nihil pr̄em fa
cere ſine filio:neq̄ filiū ſine pr̄e: ꝛ teſtionia de ſcp̄turis adhi
Joh.i. buiſti:nihil facere pr̄eʒ ſine filio q: oīa p ipʒ fctā ſūt nec qđ
Sap.viij. factū ē regi ſine filio: q: ipe ē ſapiā prīs:attigēs a fine vſq̄
ad finē fortit̄:ꝛ diſponēs oīa ſuauit̄. Mō mihi dicis q̄ſi cō
tra teipm̄ loquēs. Fili⁹ nat⁹ ē de v̄gie nō pr̄:fili⁹ paſſ⁹ ē nō
pr̄:filius reſurrexit nō pr̄. Ecce teneo aliq̄d facere filiū qđ
nō facit pr̄. Aut ergo cōfitere facere aliq̄d filiū ſine pr̄e aut
ꝯfitere etiā pr̄em natū:paſſū:mortuū:reſurrexiſſe. Aut illđ
aut illud dic. Elige vnum de duobus. Ego neutrum eligo
nec ꝗ nec illđ dico:nec aliq̄d facere filiū ſine pr̄e dico q: ni
hilomin⁹ mētior ſi ꝗ dixero. Quō inq̄t explicaberis ab his
āguſtijs? Placet vobis q̄ſtio ꝓpoſita: de⁹ adiuuet vt pla:
ceat ꝛ ſoluta. Ecce qđ dico vt liberet ꝛ me ꝛ vos. In vna eī
fide ſtam⁹ i noīe xp̄i:ꝛ i vna domo ſub vno dn̄o viuim⁹:ꝛ i
vno corpe mēbra ſub vno capite ſum⁹:ꝛ i vno ſp̄ū vegeta-
mur. Ut ḡ dn̄s ab his āguſtijs moleſtiſſie q̄ſtiōis liberet:ꝛ
me q̄ loquor ꝛ vos q̄ auditis:ꝗ dico Fili⁹ q̄dē iquā nō pr̄ na C
t⁹ ē de v̄gie maria:ſʒ ipam natiuitatē filij nō prīs de v̄gie
ꝛ pr̄ ꝛ fili⁹ opat⁹ ē. Nō eſt quidē paſſus pr̄ ſʒ filius:paſſio:
nē tñ filij et pr̄ ꝛ fili⁹ opat⁹ eſt. Nō reſurrexit pr̄ ſed fili⁹:re
ſurrectionē tñ filij ꝛ pr̄ ꝛ fili⁹ opat⁹ ē. De q̄ſtiōe iſta vide-
mur iā expediti:ſʒ forte v̄bis meis:videam⁹ etiā vtrū v̄bis
diuinis. Pertinet ḡ ad me ſctōꝝ librorꝝ teſtimonijs demō
ſtrare natiuitatem filij et patrē operatū ꝛ filium. ita paſſio
nem:ita reſurrectionē:vt cū filij tñ ſit et natiuitas ꝛ paſſio
et reſurrectio:hec tñ tria q̄ ad filiū ſolū ptinēt:nec a pr̄e ſo-
lo fctā ſit:nec a ſolo filio:ſʒ a pr̄e vtiq̄ ꝛ filio. Probem⁹ ſi
gula:iudices auditis:cā ꝓpoſita ē:teſtes ꝓcedāt. Dicat mi-
hi iudiciū vr̄m:qđ ſolet cāis agētib⁹ dici. Doce qđ ꝓmittis
Doceo plane adiuuāte dn̄o:ꝛ celeſtis iuris recito lectionem.
Intēte audiſtis ꝓponētē:audite iteri⁹ iā ꝓbātē. De xp̄i na
tiuitate mihi prio dicēdū ē quō eā ꝛ pr̄ fecerit ꝛ fili⁹ fecerit
quāuis nō niſi ad filiū ptineat qđ fecit pr̄ ꝛ fili⁹. Paulū re
cito:idoneū iuris diuini ꝯſultū. Nā ꝛ cauſidici hn̄t hodie
paulum dictantē iura litigatorꝝ:nō xp̄ianorꝝ. Recito inq̄
paulū dictātē pacis iura nōlitis. Oſtēdat nob ſcrūs ap̄ls
quō natiuitatē filij pr̄ operat⁹ ſit. Cū āt venit inq̄t plenitu Gal.iiij.
do tp̄is:miſit deus filiū ſuū in terris natū ex muliere factū
ſub lege:vt eos q̄ ſub lege erāt redimeret. Audiſtis:ꝛ q: pla
nū ꝛ aptū eſt:itellexiſtis. Ecce pr̄ fecit filiū naſci de v̄gine
Cū ei veniſſet pleītudo tp̄is miſit de⁹ filiū ſuū: vtiq̄ pr̄ xp̄ʒ
Quō eū miſit? Factū ex muliere:factū ſub lege. Fecit ergo
eū pr̄ ex mlīere ſub lege. An forte ꝗ mouet q: de v̄gine dixi
ꝛ paul⁹ dē ex muliere? Nō moueat:nō imorēmur. Neq̄ eñ
rudib⁹ loq̄r. Utrūq̄ ſcp̄tura dic̄:ꝛ ex v̄gie ꝛ ex muliere ex
v̄gie quō? Ecce v̄go i vt̄o accipiet ꝛ pariet filiū. Ex mulie Eſa.vij.
re aūt ſic̄ audiſtis. Nō ē ꝯtrariū. Proprietas ei locutiōis
hebree mulieres nō corruptas v̄ginitatē:ſed ꝛ feminas ap
pellat. Hēs euidētē ſcripturā geneſeos:qñ ipa prio fctā ē Gen.ij.
eua:formauit eā in mulierē. Dicit ei alio loco ſcriptura:iu: Nu.xxxi.
bere deū ſepare mulieres: q̄ nō cognouerāt cubile viri. Hoc Judi.xxi.
ergo iā notū eē dʒ:nec teneat vos:vt alia q̄ merito tenebūt
dn̄o adiuuāte explicare poſſim⁹. Probauim⁹ ergo natiui
tatē filij a pr̄e factā:ꝓbem⁹ ꝛ a filio factā. Quid ē natiuitas
filij de virgine maria? Certe aſſūptio forme ſerui in virgi:
nis vtero. Nūq̄d nā eſt aliud naſci filio:niſi accipere formā
ſerui in v̄ginis vtero? Audi q: hoc ꝛ fili⁹ fecit. Qui cū i for Phil.ij.
ma dei eſſet:nō rapinā arbitrat⁹ eſt eſſe equalis deo:ſed ſe
metipʒ exinaniuit formā ſui accipiēs. Cū venit plenitudo Gal.iiij.
tp̄is:miſit de⁹ filiū ſuū factū ex muliere:q̄ fact⁹ eſt ei ex ſe:
mine dauid ſm̄ carnē. Videm⁹ ergo natiuitatē a pr̄e factā D
ſʒ q: ipe fili⁹ ſemetipm̄ exinaniuit formā ſerui accipiēs: vi
dem⁹ natiuitatē filij ab ipo filio factā. Probatū ē ꝗ trāſe
am⁹ hinc intēti aliud accipite qđ ex ordie ſeq̄t̄. Probem⁹
ꝛ paſſionē filij:ꝛ a pr̄e factā ꝛ a filio factā. Faciat pr̄ paſſio
nē filij. Qui ꝓprio filio ſuo nō pepcit:ſʒ p nobis oībus tra Rom.viij.
didit illū. Faciat ꝛ fili⁹ paſſionē ſuā. Qui me dilexit:ꝛ tradi Gal.ij.
dit ſeipm̄ p me. Tradidit pater filiū:tradidit filius ſeipm̄
Quid ꝗ fecit iudas niſi pctm̄? Trāſeam⁹ ꝛ hic:veniam⁹ ad
reſurrectionē. Videam⁹ filiū q̄dē nō pr̄em reſurgentē:ſʒ re
ſurrectionē filij ꝛ pr̄em ꝛ filiū facientē. Opet̄ pr̄ reſurrectio
nē filij. Propter ꝗ ei exaltauit eū:et donauit ei nomē qđ ē Phil.ij.
ſup oē nomē. Reſuſcitauit ḡ pr̄ filiū:exaltādo eū ꝛ excitā
do eū a mortuis. Nūq̄d ꝛ fili⁹ reſuſcitat ſemetipm̄? Reſu:
ſcitat plane. In figura ſui corpis d' tēplo dixit. Soluite tē Joh.ij.
plū ꝗ:ꝛ i trib⁹ dieb⁹ reſuſcitabo illđ. Poſtrēo ſic̄ ad paſſio
nē ptinet aīam ponere/ſic ad reſurrectionē aīaʒ iterꝝ ſūere.
videam⁹ ſi fili⁹ qđ aīaʒ ſuā poſuit:ꝛ ei aīaʒ ſuā pr̄ reddidit
nō ipe ſibi. Pr̄ ei q: reddidit:manifeſtū ē. Iudeei pſalm⁹
dicit. Et ſuſcita me:ꝛ reddā illis. Sʒ q: ꝛ fili⁹ aīam ſuā red Pſal.xl.
didit:q̄d a nobis expectatis? Ipſe dicat. Pt̄ātem hēo po: Joh.x.
nēdi aīam meā. Nōdū dixi qđ ꝓmiſi. Ponēdi dixi:ſed iā
clamaſtis:q: ꝓuolatis. Eruditi q̄ppe i ſchola mḡri celeſtis:

tanq̃ lectiões intēte audiētes:ple reddētes:qd ſequať nõ
ignoratiſ. Ptãtem inqt hẽo ponẽdi aiam meã ⁊ ptãtẽ hẽo
iterũ ſumẽdi eã. Nemo tollit eã a me:ſʒ ego pono eã a me:⁊
iterũ ſumo eã. Exoluim⁹ q̃ pmiſim⁹: ppoſitões nr̃as firmiſ
ſimis vt arbitror teſtioniorũ documẽtis pbauim⁹. Tenete
qd̕ audiſtiſ. Breuiť replico:⁊ rẽ vtiliſſimã quãtũ exiſtio mẽ
tibus vr̃is collocãdã pmẽdo. Pr̃ nõ ẽ nat⁹ de virgine:na
tiuitatẽ tñ iſtã filij ⁊ pr̃ ⁊ fili⁹ operat⁹ ẽ ex virgine. Pr̃ nõ
eſt paſſus in cruce:paſſionẽ tñ filij ⁊ pr̃ ⁊ fili⁹ opatus ẽ. Nõ
reſurrexit pr̃ a mortuis:reſurrectionẽ tñ filij:⁊ pr̃ ⁊ fili⁹ opa
tus ẽ. Habetiſ pſonarũ diſtinctionẽ:⁊ opatiõis inſepabilita
tẽ. Nõ ẽ dicam⁹ aliqd patrẽ opari ſine filio:aliqd filiũ ſine
pr̃e. An forte miracula q̃ fecit ieſus mouẽt vos:ne forte ali
E q̃ ipſe fecerit q̃ nõ fecit pr̃: Et ibi ẽ. Pať aũt in me manẽs
Joh.xiiij. facit opa ſua: Hec q̃ dixim⁹ plana erãt:tñ dicẽda erãt:nõ
laborandũ vt intelligerenť:ſʒ curandũ vt pmemorarenť.
Aliqd adhuc volo dicere:vbi ⁊ acriorẽ intẽtionẽ vr̃am
reqro:⁊ deuotiorẽ apd̕ deũ. Etẽi locis corpalib⁹ nõ tenẽť
nec occupanť niſi corpa. Ultra locos corpales ẽ diuinitas
nemo eã tãq̃ i ſpacijs reqrat. Ubiq; inuiſibiliť ⁊ inſepabiliť
adeſt:nõ in pte maior:in pte minor:ſʒ vbiq; tota nuſq̃ diui
ſa. Quis videt h̕: Quis capit hoc: Cõpeſcam⁹ nos:memi
nerim⁹ q̃ vñ loq̃mur illd̕ ⁊ illd̕. Quicqd ẽ qd̕ de⁹ ẽ:pie cre
dať ſctẽ cogiteť:⁊ quãtũ dať quãtũ põt ieffabiliť itelligať
Quieſcãt verba:ceſſet ligua:cor exciteť:cor illuc leueť. Nõ
i.Cor.ij. eñ ẽ illud tale qd̕ i cor hõis aſcendit:ſʒ q̃ cor hõis aſcẽdat
Rom.j. Attẽdam⁹ creaturã. Inuiſibilia eñ eius a creatura mũdi
p ea q̃ facta ſunt intellecta pſpicionť:ne forte q̃ fecit de⁹ in
quibus habem⁹ quãdã pſuetudinis familiaritatẽ:iuenia
mus aliquã ſimilitudinẽ:vñ pbem⁹ eſſe aliq̃ tria:q̃ tria ſe
parabiliť pferanť:iſeparabiliť operenť. Eia fr̃es adeſtote
toto aio:videte pri⁹ qd pmittã:ne forte in creatura iueniã
q; creator a nobis excelſus ẽ. Et forte verba cuiuſq̃ nr̃m
cui fulgor veritatiſ aliquã mẽtẽ q̃ſi coruſcatiõe perſtringit
Ps̃.xxx. põt dicere ṽba illa. Ego dixi in extaſi mea. In extaſi tua
quid dixiſti: Proiect⁹ ſũ a facie oculorũ tuorũ. Etenĩ vide
tur mihi iſte q̃ h̕ dixit:leuaſſe ad deũ aiam ſuã ⁊ effudiſſe ſu
per ſe aiam ſuã:cũ ei dicereť quotidie:vbi ẽ deus tuus:per
ueniſſe ſpirituali q̃dã ptactu ad illã icõmutabilẽ lucẽ:eãq; i
firmitatẽ pſpectus ferre nõ valuiſſe:et iſuã q̃ſi egritudinẽ
atq; languorẽ iterũ recidiſſe:⁊ cõparaſſe ſe illi:et ſenſiſſe ad
huc ptẽperari nõ poſſe aciẽ mẽtis ſue luci ſapie dei:⁊ q; h̕ i
extaſi fecerat:abrept⁹ a ſenſib⁹ corpis ⁊ ſubrept⁹ i deũ. At
Ubi.ſ. vbi quodãmõ a deo ad hoiem reuocat⁹ ẽ:ait. Ego dixi in
extaſi mea. Uidi ei qd neſcio i extaſi qd̕ diu ferre nõ potui
⁊ reddit⁹ mortalib⁹ mẽbriſ:⁊ multiſ mortaliũ cogitatiõib⁹
a corpe qd̕ aggrauat aiam dixi. Quid. Proiect⁹ ſũ a facie
oculorũ tuorũ. Lõge ſurſũ es:longe deorſũ. Quid ẽ dicam⁹
fr̃es de deo: Si ei qd̕ vis dicere ſic cepiſti:nõ ẽ de⁹. Si cõ
prehẽdere potuiſti:aliud p deo pphendiſti. Si q̃ſi compre
hẽdere potuiſti:cogitatiõe tua decepiſti. Hoc ẽ nõ ẽ:ſi cõ
F prehẽdiſti. Quid ẽ vis loq̃:qd̕ pprehẽdere nõ potuiſti: Ui
deam⁹ ẽ ne forte i creatura inueniam⁹ aliqd:vbi pbemus
aliq̃ tria:⁊ ſeparabiliť demõſtrari:⁊ inſepabiliť opari. Quo
ibim⁹: Ad celũ:vt de ſole ⁊ luna ⁊ ſyderib⁹ diſputem⁹: Ad
trã:vt forte de frutectis:de arborib⁹:de aialib⁹ terra iplen
tib⁹: An de ipſo celo:an de ipa trã:q̃ ptinẽt oĩa q̃ ſũt i celo
⁊ i terra: Ediu hõ circuis creaturã: Ad te redi:te vide:te
inſpice:te diſcute. In creatura q̃ris aliq̃ tria:⁊ ſepati demõ
ſtrãda ⁊ i ſepabiliter opanda. Si i creatura queriſ:in te pri
us q̃re. Nõ ei tu nõ es creatura: Similitudinẽ queriſ q̃ſitu
rus es i pecore: De deo eñ loq̃baris:cũ q̃reres quãdã ſili
tudinẽ. De trinitate ieffabilis maieſtatis loq̃baris:⁊ q; de
feciſti i diuinis:tuãq; ifirmitatẽ debita hũilitate pfeſſ⁹ es:
ad hũana veniſti:ibi diſcute. Queriſ i pecore:q̃riſ i ſole:i ſtel
lis: Quid ei horũ factũ ẽ ad imaginẽ ⁊ ſilitudinẽ dei. Pro
Geñ.j. ſus familiari⁹ ⁊ meli⁹ aliqd horũ q̃riſ i te. Hoiem ei de⁹ feč
ad imaginẽ et ſilitudinẽ ſuã. In te quere:ne forte imago ſi
militudinis habeat aliqd̕ veſtigiũ trinitatiſ. Et q̃: Imago
fctã lõge diſtãs:ſimilitudo tñ ⁊ imago lõge diſtãs:nõ quõ
imago fili⁹ hoc qd̕ pať. Aliter ei imago i filio:aliť i ſpeclo.
Multũ diſtat. In filio imago tua:tu ipſe es. Hoc ẽ eñ fili⁹
qd̕ tu natura. Subſtãtia h̕ qd̕ tu:pſona ali⁹ q̃ tu. Nõ ergo
hõ imago tãq̃ vnigenit⁹ fili⁹:ſʒ ad imaginẽ quãdã ⁊ quã
dã ſimilitudinẽ fact⁹. Querat in ſe aliqd ſi poſſit iuenire:et
tria q̃dã q̃ ſeparabiliť pnũcienť:iſepabiliter operenť. Que
rã:q̃rite mecũ. Nõ ego in vobis:ſʒ vos i vobis:⁊ ego in me
Queram⁹ cõiter:⁊ cõem naturã atq; ſubam cõiter ptracte
mus. Uide hõ:aduerte ſi verũ ẽ qd̕ dico. Habes ne corp⁹:
habes carnẽ: Hẽo inq̃s. Nã vñ eſt vñ in loco ſum:vñ de lo
co i locũ moueor vñ ṽba loq̃ntis audio:niſi p aurẽ carnis:
Uñ os loq̃ntis video:niſi p oculos carnis: Hẽs pſtat:nec
diu ſatagẽdũ eſt de re manifeſta. Uide aliqd aliud qd̕ ope
rať p carnẽ. Audis ei aurẽ:ſed nõ ab aure audis. Alius ẽ in
tus q̃ audit p aurẽ. Uide per oculũ:ipm intuere. An domũ
agnouiſti:hitatorẽ neglexiſti. Nunqd nã videt ocul⁹ per ſe
ipm: Nõne ali⁹ ẽ q̃ videt per oculũ: Nõ dico nõ videt ocu
lus mortui de q̃ pſtat corpore habitatorẽ abſceſſiſſe ſʒ ocu
lus de re alia cogitãtis nõ videt faciẽ pñtis. Reſpice ẽ ite
riorẽ tuũ. Ibi ei magis aliq̃ ſimilitudo q̃renda ẽ quorũdã
triũ ſepatim demõſtratorũ:inſepabiliter operãtiũ. Quid hʒ
mẽs tua: Forte ſi querã:multa iuenio. Sʒ aliqd pximũ ẽ:
qd̕ facilius itelligiť. Quid hʒ aia tua: Int⁹ pmemoro:reco
le. Nõ ei qd̕ dicturus ſum id poſco vt credať mihi:noli ac
ceptare:ſi i te nõ inueneris. Intuere ẽ:ſed pmo qd̕ nõ filij
tñ imago ẽ:aut pr̃is tñ imago ẽ:ſʒ pr̃is ⁊ filij:⁊ vtriq; iã cõ
ſeq̃nter ⁊ ſpũſſcti. Geneſis loquiť. Faciem⁹ inqt hoiem ad Geñ.j.
imaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ noſtrã. Nõ ẽ facit pr̃ ſine filio:nec fi ij.ſen.diſ.
lius ſine pr̃e. Faciam⁹ hoiem ad imaginẽ ⁊ ſilitudinẽ nr̃am xvj.ca.q̃
Faciam⁹:nõ faciã:aut fac:aut faciat ille ſʒ faciam⁹ ad ima circa.
ginẽ nõ tuã:aut meã:ſʒ ad noſtram. Ergo interrogo:diſſi G
milẽ rẽ dico. Nemo dicat. Ecce qd̕ pparauit deo. Iã locut⁹
ſũ:⁊ plocut⁹:⁊ cautos reddidi:⁊ caut⁹ fui. Lõge diſtãt a ſũ
mis ima:ab incõmutabilib⁹ mutabilia:a creãtibus creata
a diuinis hũana. Ecce pri⁹ hoc pmẽdo.q; qd̕ dictur⁹ ſũ
lõge diſtat nemo mihi calũnieť. Ne forte ẽ ⁊ ego aureſ q̃rã
et ille dẽtes paret/h̕ me pmiſi exhibiturũ/aliq̃ tria demon
ſtrata ſeparati/opata iſeparabiliter. Uť ſint iſta ſimilia vť
diſſilia trinitati oĩpotẽti nõ nũc ago/ſʒ i ipa creatura ima
⁊ mutabili iuenim⁹ aliq̃ tria/q̃ poſſit ſeparabiliť demõſtra
ri/⁊ iſepabiliť opari. O carnalis cogitatio/⁊ cõſciẽtia ptẽ
nax atq; ifidelis. Quid de illa maieſtati ieffabili i ea re du
bitas/quã i te iuenire potuiſti: Ecce dico/ecce interrogo
Hõ habes memoriã. Si nõ habes/qd̕ dixi quomõ tenuiſti
Sʒ forte iã qd̕ pauloãte dixi oblitus es. Hoc ipm qd̕ dico
dixi. Duas iſtas ſyllabas nõ teneres/niſi p memoriã. Uñ
eñ ſcires duas eſſe/ſi ſonãte ſcdã oblitus es primã: Quid
ergo diutius: Quare ſic vrgeor: Quare ſic cogor puincere
Manifeſtũ ẽ/hẽs memoriã. Quero aliđ. Habẽs itellectũ
Habeo inq̃s. Si eñ nõ haberes memoriã/nõ teneres qd̕
dixi. Si nõ hẽres itellectũ/nõ agnoſceres qd̕ tenuiſti. Ha
bes ⁊ hoc. Intellectũ tuũ ad id qd̕ int⁹ tenes reuocas ⁊ vi
des ⁊ vidẽdo formariſ vt ſciẽs dicariſ. Tertiũ q̃ro. Habes
memoriã q̃ teneas qd̕ dr̃: Habes itellectũ/q̃ itelligas qd̕
teneť: De his duob⁹ reqro abs te. volens tenuiſti ⁊ itelle
xiſti. Uolens plane inqt. Habes ẽ volũtatẽ. Hec ſunt tria
q̃ me dicturũ ee pmiſerã aurib⁹ ⁊ mẽtib⁹ vr̃is/tria hec q̃ ſũt
i te/q̃ potes numerare ⁊ nõ potes ſeparare Hec ergo tria/
memoriã/itellectũ/volũtatẽ hec iquã tria aiaduerte ſepa
tim pnũciari/iſeparabiliť operari. Aderit dñs/⁊ video qd̕
adſit. Ex intellectu vr̃o intelligo eũ adeſſe. Ex his eñ voci
bus vr̃is quẽadmodũ itellexeritiſ aduerto/pſumo eũ ad
futurũ vt oĩa itelligatis. Tria pmiſi ſepabiliter demõſtra
ri/inſeparabiliť opari. Ecce neſciebã qd eſſet in aio tuo/de
mõſtraſti mihi dicẽdo memoriã/hoc ẽ ṽbũ ſon⁹ iſte vox
iſta pceſſit ad aures meas ab aio tuo. Hoc eñ qd̕ ẽ memo
ria tacite cogitabas/⁊ nõ dicebas. Erat i te/⁊ nõdũ vene
rat ad me. Ut aũt qd̕ erat i te pferreť ad me/dixiſti/ipſʒ no
mẽ.i.memoria/audiui. Quattuor has ſillabas i noĩe mẽo
rie audiui. Quattuor ſyllabe/nomẽ ẽ/vox ẽ/ſonuit/ad au
rẽ meã pceſſit/menti aliqd iſinuauit. Qd̕ ſonuit trãſijt vñ
inſinuatũ ⁊ qd̕ iſinuatũ ẽ manet. Sʒ hoc q̃ro/qñ dixi h̕ no
mẽ mẽorie/vides certe/q; hoc nomẽ nõ ptinet niſi ad mẽo
riã. Cetera ei duo hñt nomina ſua. Namq; aliud vocatur i
tellect⁹/aliud voluntas/nõ memoria. Illud autem vnum
vocať memoria. Sed vt hoc diceres/vt quattuor iſtas ſyl
labas opareriſ/vñ operat⁹ es: Hoc nomẽ quod ptinet ad
ſolã memoriã operata ẽ in te ⁊ memoria/vt teneres qd̕ di

tebas:⁊ itellectus vt ſcires qͦ tenebas: ⁊ volũtas vt ꝓfer
b res qͦ ſciebas. Grãs dño deo noſtro. Adiuuit nos:⁊ in vo
bis ⁊ in nobis. Vere dico charitati vr̃e:hoc diſcutiendũ ⁊
inſinuãdũ trepidiſſime aggreſſus erã. Metuebã eñ ne for:
te letificarẽ capaciũ ingeniũ:⁊ facerẽ graue tardiorib⁹ te:
diũ. Hũc aũt video vos ⁊ attẽtione audiẽdi:⁊ celeritate i:
telligẽdi:nõ ſolũ ꝑcepiſſe dictũ/ſed ꝓuolaſſe dicturũ. Gra:
tias dño. Videte ĝ iã ſecurus cõmẽdo qͦ itellexiſtis:non
inculco incognitũ:ſed repetẽs commẽdo ꝑceptũ. Ecce de
tribus illis vna res noiata eſt:vni⁹ rei nomẽ dictũ eſt. Me
moria nomẽ eſt vni⁹ ex illis tribus:tria ip̃a opata ſunt. Nõ
põt dici ſola memoria:niſi opante volũtate: intellectu:me:
moria. Nõ põt dici ſol⁹ intellect⁹:niſi opante memoria:vo
luntate ⁊ intellectu. Nec põt dici ſola volũtas : niſi opante
memoria ⁊ itellectu ⁊ volũtate. Explicata ſũt vt arbitror
ĝ ꝓmiſſa ſũt:qͦ ſepati ꝓnunciaui: inſepabiliter cogitaui.
Vnũ hoꝝ oĩa tria fecerũt:ſ; tñ h̃ vnũ qͦ tria fecerẽt: nõ ad
tria ꝑtinet:ſ; id vnũ tria fecerũt. Nomẽ memoria eſt: ſed h̃
nõ ꝑtinet niſi ad ſolã memoriã. Tria fecerũt nomẽ intelle:
ctus:ſ; nõ ꝑtinet niſi ad ſolũ intellectũ. Tria fecerũt nomẽ
volũtatis:ſ; nõ ꝑtinet niſi ad ſolã volũtatẽ. Ita trinitas fe
cit carnẽ xp̃i:ſed nõ ꝑtinet niſi ad ſolũ xp̃m. Trinitas fecit
de celo colũbã:ſ; nõ ꝑtinet niſi ad ſolũ ſpm̃ ſctm̃. Trinitas
fecit de celo vocẽ:ſ; nõ ꝑtinet vox niſi ad ſolũ patrẽ. Nemo
ergo dicat mihi:nemo calũnioſus me ĩfirmũ vrgere conet
Quid ĝ in his trib⁹ q̃ in mẽte nr̃a vel in aĩa eſſe oſtendiſti
quid ex his trib⁹ pertinet ad patrẽ.i.quaſi ad ſimilitudinẽ
patris:q̃d hoꝝ ad filij:q̃d hoꝝ ad ſpũſſcti? Non poſſũ dice
re:nõ poſſũ explicare. Aliq̃d ⁊ cogitãtibus reliquam⁹:ali:
quid ⁊ ſilẽtio largiamur. Redi ad te:ab oĩ ſtrepitu tolle te
Intra te vide:ſi hẽs illic aliq̃d ſecretariũ dulce cõſcientie
tue:vbi nõ ꝑſtrepas:vbi nõ litiges:aut lites pares: vbi nõ
diſſenſiões ⁊ ꝑuicaciã mediteris. Eſto mãſuet⁹ ad audien
Pſalm.l. dũ verbũ vt intelligas. Forte dictur⁹ es. Auditui meo da:
bis exultationẽ ⁊ leticiã:⁊ exultabũt oſſa:ſ; hũiliata nõ ela
ta. Sufficit ĝ q2 oñdim⁹ tria q̃dã ſepabilit̃ demonſtrari:in
ſepabilit̃ opari. Si h̃ in te inueniſti:ſi h̃ in hoĩe: ſi h̃ in q̃dã
ꝑſona ĩ terra ãbulãte corp⁹ fragile qͦ aggũat aĩam appor
tãte:credo patrẽ ⁊ filiũ ⁊ ſpm̃ſctm̃ ꝑ ſingula q̃qꝫ viſibilia:ꝑ
ſpẽs q̃ſdã aſſũpte creature poſſe ⁊ ſepabilit̃ demõſtrari:⁊ ĩ
ſepabilit̃ opari. Sufficit h̃. Nõ dico. Pr̃ mẽoria ẽ:fili⁹ itel
lect⁹ ẽ:ſp̃s voluntas eſt:nõ dico q̃mõl; itelligat̃:nõ audeo.
Seruem⁹ maiora capiẽtib⁹:ĩfirmis ĩfirmi qͦ poſſum⁹ Nõ
dico iſta illi trinitati velut equãda:q̃ſi ad analogiã.i.ad rõ
nẽ quãdã ꝯparatiõis dirigẽda. Nõ h̃ dico. Sed q̃d dico?
Ecce in te iueni tria ſepabilit̃ demõſtrata:inſepabilit̃ opa
ta:⁊ coꝝ triũ vnũqͦqꝫ nomẽ a trib⁹ factũ:qͦ tñ nõ ad tria
ſ; ad triũ hoꝝ vnũ aliq̃d ꝑtinet. Crede iã ibi qͦ non potes
videre:ſi h̃ audiſti ⁊ vidiſti ⁊ tenuiſti. In te eĩ qͦ es potes
noſſe:in eo q̃ te fecit qͦ eſt:q̃cq̃d ẽ:q̃ñ potes noſſe? Et ſi po
teris:nõdũ potes. Et tñ cũ poteris:nũq̃d ſic poteris tu noſ
ſe deũ:quõſe nouit de⁹? Sufficiat ĝ charitati vr̃e qͦ potui
mus dixim⁹. Exigentib⁹ promiſſa reddidim⁹: cetera q̃ ad
denda ſunt vt perficiatur ſenſus veſter:a dño querite.

Joh.v. ¶ De eo qͦ ſcp̃tũ ẽ ĩ euãgelio ſcḿ Johãnẽ. Amẽ
amẽ dico vobis q2 veniet hora ⁊ nũc eſt q̃ñ mortui
audiẽt vocẽ filij dei ⁊ q̃ audierit viuẽt. Ser.lxiiij

A Spes nr̃a fr̃es nõ de iſto tpe:neqꝫ de hoc mũdo
ẽ:neqꝫ ĩ ea felicitate q̃ excecant̃ ⁊ hoĩes q̃ obliui:
ſcunt̃ deũ. Hoc noſſe ꝑmit⁹ ⁊ xp̃iano corde tene
re debem⁹:non ad p̃ſentis tp̃is bona nos factos
eſſe xp̃ianos:ſed ad neſcio q̃d aliud qͦ de⁹ iã ꝓmittit ⁊ hõ
nondũ capit. De hoc eñ bono dictũ eſt. Qͦ oculus nõ vi:
dit:nec auris audiuit: nec in cor hoĩs aſcendit:q̃ p̃parauit
de⁹ diligentib⁹ ſe. Ergo q2 hoc bonũ tam magnũ: tã p̃cla:
rum:tam ineffabile:nõ iuenit hoĩem ꝑceptorẽ: tenebit deũ
promiſſorem. Nunc eĩ qͦ eĩ ꝓmiſſurus eſt: hõ cecus corde
nõ percipit:nec ei poteſt oſtẽdi in p̃ſenti:q̃d ip̃e,cui ꝓmitti:
tur ſit futur⁹:q2 ⁊ infans nat⁹ ſi poſſit verba loquẽtis itelli
gere:cũ ipſe loqui nõ poſſit:nec ambulare:nec aliq̃d agere:
ſed ſicut eũ videm⁹ infirmũ iacentẽ:indigũ opis aliene tã
tummodo intelligere poſſit eũ q̃ ſibi loqueret̃ et diceret ei.
Ecce ſicut me vides ambulantẽ: operantẽ: loquentẽ:poſt
paucos annos talis eris:attẽdens ſe ⁊ illũ: q̃buis qͦ ꝓmit
teret̃ videret tñ ſuã cõſiderans ĩfirmitatẽ:nõ crederet:⁊ vi
deret tñ qͦ ꝓmittebat̃. Nobis aũt tanq̃ infantib⁹ in hac
carne atqꝫ infirmitate iacẽtib⁹:⁊ magnũ ẽ qͦ ꝓmittit̃ ⁊ nõ
videt̃:⁊ erigĩ fides q̃ credim⁹ qͦ nõ videm⁹:vt mereamur
videre qͦ credim⁹. Quicũqꝫ irridet hãc fidẽ: vt ideo nõ ſi
bi eſſe credendũ q2 nõ videt:q̃ñ venerit qͦ nõ credebat eru
beſcit:cõfuſus ſeparat̃:ſeparat⁹ dãnat̃. Qui aũt crediderit
ſegregat̃ ad dexterã:⁊ ſtabit cũ magna fiducia ⁊ leticia in
ter illos q̃b⁹ dicet̃. Venite bñdicti p̃ris mei:ꝑcipite regnũ Mat.xxv.
qͦ vobis ꝑatũ eſt ab origĩe mũdi. Cõcluſit ãt dñs cũ hec
v̾ba diceret ſic. Ibũt iſti ĩ ꝯbuſtionẽ etnã:iuſti aũt in vitã
eternã. Hec ẽ vita eterna q̃ nobis ꝓmittit̃. Q2 amãt hoĩes
viuere ĩ hac terra:ꝓmiſſa ẽ ill⁹ vita:⁊ q2 multũ timẽt mortẽ
ꝓmiſſa ẽ illis etna. Quid amas viuere? Hoc hẽbis. Quid
times mori? Nõ patieris. Hoc ſufficere viſũ ẽ hũane ĩfirmi
tati:vt diceret̃:hẽbis vitã eternã. Capit h̃ mens hũana:vt
cũqꝫ ex h̃ qͦ agit qͦ futurũ ẽ capit. Sz quãtũ capit ex hoc
ꝓuo qͦ agit:q2 viuit ⁊ mori nõ vult:amat vitã eternã: vult
ſemꝑ viuere nũq̃ mori. Sz ⁊ illi q̃ torq̃bunt̃ in penis: velle
hñt mori ⁊ nõ p̃nt. Nõ ĝ magnũ ẽ diu viuere aut ſp viuere
ſ; magnũ ẽ btẽ viuere. Amem⁹ vitã eternã ⁊ ex eo nouerĩ:
mus quãtũ ꝓ vita etna laborare debem⁹:cũ videm⁹ hoĩeſ
amatores p̃ntis vite tp̃alis atqꝫ finiẽde ſic ꝓ illa laborare
vt q̃ñ venerit met⁹ mortis:q̃cq̃d p̃nt faciant:nõ vt auferãt
ſ; vt differãt mortẽ. Quãtũ laborat hõ q̃ñ mors ĩminet:fu
giẽdo:latẽdo:q̃cq̃d hꝫ dãdo ⁊ ſe redimẽdo laborãdo cru
ciat⁹ moleſtiaſqꝫ ſuſtinendo:medicos adhibẽdo: ⁊ quicq̃d
aliud hõ põt. Videte q̃ ꝯſumptis laborib⁹ ⁊ facultatibus
ſuis:vt aliquantũ viuat põt facere/nõ vt ſemꝑ viuat nõ põt
Si ergo labore tãto:tãto conatu:tãtis ĩpẽdijs:tãta inſtan
tia:tãta vigilãtia:tãta cura agit̃ vt aliquantũ plus viuat̃:
quõ agẽdũ ẽ vt ſemꝑ viuat̃? Et ſi prudentes dñr q̃ oĩbus
modis agũt vt differãt mortẽ ⁊ viuãt paucos dies ne ꝑdãt
paucos dies:q̃ ſtulti ſunt q̃ ſic viuũt vt ꝑdant diẽ eternũ?
Hoc ſolũ ĝ nobis ꝓmitti põt: vt dulceſcat nobis vtcũqꝫ
mun⁹ dei ex h̃ qͦ hẽm⁹ mõ:q2 de mũere ip̃i⁹ hẽm⁹ vt viua
mus:vt ſalui ſim⁹. Ponam⁹ ĝ nobis añ oc̃los talẽ vitã cũ B
ꝓmittit̃ eterna:vt remoueam⁹ ab illa q̃cq̃d h̃ moleſtũ pati
mur. Facili⁹ eñ inuenim⁹ q̃d ibi nõ ſit:q̃ q̃d ibi ſit. Ecce h̃
viuim⁹:viuem⁹ ⁊ ibi. Salui ſum⁹ q̃ñ nõ egrotam⁹ neqꝫ ali:
q̃d dolet ĩ corꝑe:ſalui erim⁹ ⁊ ibi. Et q̃ñ nobis ẽ bñ ĩ hac vi
ta nullas penas patimur:nullas patiemur ⁊ ibi. Pone ĝ h̃
hoĩez viuẽtẽ ſaluũ:nullas penas patiẽtẽ:ſi ei donaret q̃ſq̃
vt ſꝑ ſic eſſet:⁊ h̃ bonũ nõ deſineret:quãtũ gauderet: quãtũ
extolleret̃:quõ ſe nõ caperet leticia ſine pena: ſine cruciatu
ſine fine vite? Si h̃ ſolũ nobis ꝓmitteret de⁹ qͦ dixi mõ:q̃
bus potui v̾bis deſcripſi ⁊ ꝯmẽdaui: quãti erat emendũ ſi
venale eſſet:quãtũ dãdũ erat vt emeret̃? Sufficeret q̃cq̃d
haberes:ẽt ſi totũ mũdũ poſſideres? Et tñ venale ẽ. Eme
ſi vis: Nec multũ exeſtues de re magna ꝓpt̃ p̃cij magnitu
dinẽ. Tm̃ valꝫ quantũ hẽs. Ad aliq̃d ĝ magnũ ⁊ p̃cioſũ cõ
parares aurũ vel argẽtũ vel pecuniã vel fruct⁹ aliq̃s peco
rũ aut frugũ q̃ ĩ tua poſſeſſiõe naſceret̃ vt emeres neſcio q̃d
h̃ magnũ ⁊ p̃clarũ q̃ viueres in hac terra felix. Et h̃ eme ſi
vis. Noli q̃rere q̃d habeas:ſ; q̃lis ſis. Res iſta te valꝫ quã
tũ es tu. Te da ⁊ habebis illã. Quid exeſtuas:q̃d turbaris
Nũq̃d q̃ſitur⁹ es te:aut emptur⁹ es te? Ecce tu q̃ es:q̃lis es
da te illi rei:⁊ hẽbis illã. Sz mal⁹ tũ inq̃s:⁊ forte me nõ ac
cipit. Dãdo te illi:bon⁹ eris. Ut huic fidei promiſſiõiqꝫ te
des:h̃ eſt bonũ eſſe. Cũ aũt bon⁹ fueris p̃ciũ ipſi⁹ rei eris:⁊
habebis nõ qͦ dixi ſolũ ſalutẽ:ĩcolumitatẽ:vitã ⁊ ſine fine
vitã:nõ h̃ ſolũ habebis. Adhuc alia tollo. Nõ ibi erit laſſa
ri ⁊ dormire:nõ ibi erit eſurire ⁊ ſitire:nõ ibi erit creſcere et
ſeneſcere:q2 nec naſci erit: vbi numeri itegri manẽt. Nume
rus q̃ ẽ ip̃e eſt:nec opus eſt vt augeat̃:q2 nõ ibi ſit vt minua
tur. Ecce quanta tuli:⁊ nõdũ dixi qͦ ibi erit. Ecce iã vita
eſt:iã incolumitas eſt:iã nulla pena:nulla fames:nulla ſitis
null⁹ defect⁹:nihil hoꝝ:⁊ tñ nõdũ dixi qͦ oculus nõ vidit
nec auris audiuit:nec in cor hoĩs aſcẽdit. Si ei dixi. Falſũ j.Cor.ij.
eſt qͦ ſcriptũ eſt. Qͦ oculus non vidit:nec auris audiuit:
nec in cor hoĩs aſcendit. Unde enim aſcẽderet in cor meũ
vt dicerem:quod in cor hominis non aſcendit? Creditur ⁊
non videtur:nõ ſolum nõ videtur:ſed nec dicitur. Quomõ

ergo creditᷣ ſi nõ dicitᷣ? Quis credit qđ non audit? Si aũt
audit aut credit:dicitᷣ. Si dicitᷣ:cogitatur. Si cogitatᷣ ⁊ di
citur:⁊ in aurībꝰ hoīm intrat. Et qꝛ nõ diceretᷣ:niſi cogita
retur:et in cor hoīs aſcendit. Iã ecce iſta queſtio tante rei
cõturbat nos:vt nõ poſſimus verbis explicare queſtionẽ.
C Quis explicat rẽ? Attẽdamus itaqꝫ euangeliũ:mõ dñs lo
Joh.v. quebatᷣ:⁊ faciamꝰ qđ ipſe dixit. Qui credit in me (inqᷓt) trã
ſitũ facit a morte in vitã. Amẽ dico vobis:qꝛ venit hora ⁊
nũc eſt qñ mortui audiẽt vocẽ filij dei:⁊ cũ audierit viuẽt
Sicut eñ pater habet vitã in ſemetipſo:ſic dedit ⁊ filio vi
tã habere in ſemetipſo. Generando dedit:qꝛ genuit dedit.
Filiꝰ eñ de pr̃e eſt:pr̃ nõ eſt de filio:ſed pr̃ filij pater eſt:⁊ fi
lius pr̃is eſt filius. Verũtñ filius de pr̃e genitꝰ; nõ pr̃ de fi
lio:⁊ ſemꝑ filius. Semꝑ ergo genitꝰ. Quis hoc capiat:ſem
per genitũ? Ois eñ hõ cũ audit genitũ:occurrit illi. Ergo
erat tp̄s:qñ nõ erat iſte q̃ genitus eſt. Quid ergo dicimus?
Joh.j. Nõ ſic erat tp̄s añ filiũ:qꝛ oīa ꝑ ipſm facta ſunt. Si oīa per
ipſm facta ſunt:⁊ tp̄a ꝑ ipſm facta ſunt. Quõ poſſent eſſe tp̄a
ãte filiũ:ꝑ quẽ facta ſunt tp̄a? Tolle ergo oīa tp̄a: ſemꝑ cũ
pr̃e filiꝰ ſi ſemꝑ cũ pr̃e filiꝰ:⁊ tñ filius ſemꝑ genitꝰ. Si ſemꝑ
genitꝰ:ſemꝑ cũ genitore erat q̃ genitus eſt. Nũqꝫ hoc vidi
inqᷓes tu:aliquẽ generantẽ ⁊ ſemꝑ cũ illo quẽ generauit:ſꝫ
ꝓceſſit ille q̃ generauit:⁊ ſecutꝰ eſt tp̄e ille q̃ generatus eſt.
Bene dicis:nũqꝫ hoc vidi:qꝛ hoc ad aliud ꝑtinet qđ oculꝰ
j.Cor.ij. nõ vidit. Queris quõ dicatᷣ:nõ põt dici:qꝛ nec auris audi
uit:nec in cor hoīs aſcendit. Credatᷣ ⁊ colatᷣ. Cũ creditᷣ co
litᷣ:cũ colitᷣ creditᷣ:cum creditᷣ capitᷣ. Adhuc eñ in iſta car
ne q̃diu peregrinamur a dño:ad angelos ſctõs q̃ ħ vident
infantes ſumus:lactãdi fide:paſcẽdi ſpecie. Sic eñ dicit
ij.Cor.v. apl's. Q̃diu ſumꝰ in corꝑe:peregrinamur a dño. Per fidẽ
eñ ambulamꝰ nõ per ſpeciẽ. Venturi ſumꝰ ad ſpeciẽ:q̃ no
j.Joh.iij. bis ſic ꝓmittitᷣ ꝑ iohannẽ in ep̄la eius: Dilectiſſimi:filij dei
ſumꝰ:⁊ nondũ apparuit qđ erimꝰ. Filij dei ſumꝰ iam ꝑ gra
tiã:ꝑ fidẽ:ꝑ ſacramentũ:ꝑ ſanguinẽ xp̄i:ꝑ redẽptionẽ ſal
uatoris filij dei ſumus:⁊ nondum apparuit quid erimus.
Scimus quia cum apparuerit ei ſimiles erimꝰ:quoniã vi
debimꝰ eũ ſicuti eſt. Ecce ad qđ nutrimur capiendũ ecce
ad qđ nutrimur ꝑcipiendũ:comedendũ:vt tñ qđ comeditᷣ
nõ minuatᷣ:⁊ q̃ comedit vegetetᷣ. Nõ mõ cibus vegetat co
medendo:ſꝫ minuitᷣ cibus q̃ comeditᷣ. Qñ aũt ceperimꝰ co
medere iuſticiã:comedere ſapientiã:comedere illũ imorta
lẽ cibũ:⁊ nos vegetamur:⁊ cibꝰ nõ minuitᷣ. Si ei nouit ocu
lus paſci luce:nec tñ minuit lucẽ nõ eñ minor erit lux:qꝛ vi
detᷣ a pluribꝰ:pluriũ oculos paſcit:⁊ tñ tãta eſt quãta erat
⁊ illi paſcuntᷣ ⁊ illa minuitᷣ. Si deꝰ dedit hoc luci quã fecit
ad oculos carnis:qđ ẽ ipſe lux ad oculos cordis? Si ergo
laudaretᷣ tibi aliq̃s cibꝰ magnus quẽ prãſurus eſſes:para
D res vẽtrẽ. Laudatᷣ tibi deꝰ:para mentẽ. Ecce qđ tibi dicit
dñs tuus. Veniet hora inqᷓt:⁊ nũc eſt. Veniet hora:⁊ ipſa
hora nũc ẽ. Qñ:qđ? Qñ mortui audiẽt vocẽ filij dei:⁊ q̃ au
dierint viuẽt. Qui ḡ nõ audierint nõ viuent. Quid eſt:q̃ au
dierint? Quid obedierit. Quid eſt:q̃ audierint? Qui credi
derint ⁊ obtẽperauerint:ipſi viuẽt. Ergo anteqꝫ crederẽt ⁊
obedirẽt mortui iacebãt:⁊ ambulabãt ⁊ mortui erãt. Quid
valebat qꝛ ambulabãt mortui? Et tñ ſi q̃s iter illos morere
tur corꝑe:currerẽt:ſepulcrũ pararẽt:inuoluerẽt: portarent
Mat.viij. ſepelirẽt mortui mortuũ. De q̃bus dictũ ẽ. Sine mortuos
ſepelire mortuos ſuos. Tales mortui ſic ſuſcitantᷣ ṽbo dei
vt viuãt in fide. Qui mortui erãt in īfidelitate:ṽbo excitãtᷣ
De ipſa hora dicit dñs. Veniet hora ⁊ nũc ẽ. Verbo ei ſuo
Ephe.v. ſuſcitabat mortuos infideles. De q̃bꝰ dicit apl's. Surge q̃
dormis:⁊ exurge a mortuis: ⁊ illuminabit te xp̄s. Hec re
ſurrectio mẽtiũ ẽ:hec reſurrectio īterioꝝ hoīs ẽ:hec reſur
rectio aīe eſt. Sed nõ iſta ſola ẽ:reſtat ⁊ corꝑis. Qui reſur
git in aīa:bono ſuo reſurgit in corꝑe. Nõ ei oẽs reſurgũt ī
aīa:oẽs reſurrecturi ſũt in corde. In aīa iquã nõ oẽs reſur
gũt:ſꝫ q̃ credũt ⁊ obediũt:qꝛ q̃ audierĩt viuẽt. Sicut ãt ait
ij.Teſ.iij. apl's. Nõ oīm eſt fides. Si ḡ nõ oīm eſt fides:nõ oẽs reſur
gũt in aīa. Cũ venerit hora reſurrectiõis corꝑis: oẽs reſur
gẽt. Boni ſint:mali ſint:oẽs reſurgẽt. Sꝫ q̃ꝑus reſurgit in
aīa:bono ſuo reſurgit in corꝑe. Qui nõ reſurgit ī aīa:malo
ſuo reſurgit in corꝑe. Qui reſurgit in aīa: reſurgit in corꝑe
ad vitã. Qui nõ reſurgit in aīa:reſurgit in corpore ad penã
Cũ ergo dñs cõmendauit nobis reſurrectionẽ iſtã aīarum

ad quã oẽs debemꝰ feſtinare:in qua laborare vt viuamꝰ ⁊
viuẽdo vſqꝫ ad finẽ ꝑſeueremꝰ:reſtabat vt cõmẽdaret no
bis etiã reſurrectionẽ corpoꝝ q̃ futura eſt in fine ſeculi. Sꝫ
audite quõ ipſam cõmẽdauit. Cũ dixiſſet. Amẽ dico vobis
qꝛ veniet hora ⁊ nũc ẽ qñ mortui.i.infideles audiẽt vocẽ fi
lij dei.i.euangeliũ:⁊ q̃ audierint.i.q̃ obedierint viuẽt.i.iuſti
ficabuntᷣ:⁊ infideles iam nõ erunt. Cũ ergo dixiſſet: qñ vi
dit docẽdos nos eſſe:⁊ de reſurrectione carnis nõ ſic relin
quẽdos:ſecutꝰ eſt ⁊ ait. Sicut eñ habet pr̃ vitã ī ſemetipſo
ſic dedit ⁊ filio habere vitã in ſemetipſo:hoc ad ſuſcitãdas
mẽtes:hoc ad viuificãdas mẽtes. Deinde adiecit. Et po E
teſtatẽ dedit ei facere iudiciũ:qñ filiꝰ hoīs eſt. Iſte filius Joh.v.
dei:filiꝰ hoīs eſt. Etenī ſi filiꝰ dei:filius dei maneret:⁊ filiꝰ
hoīs nõ fieret:filios hoīm non liberaret. Ipſe q̃ fecerat ho
minẽ:factꝰ eſt qđ fecit ne periret qđ fecit. Sic aũt factꝰ eſt
hõ:vt maneret filiꝰ dei. Factꝰ eſt hõ ſuſcipiẽdo qđ nõ erat:
nõ perdendo qđ erat. Manẽs deꝰ:factus eſt hõ. Accepit te
nõ cõſumptꝰ eſt in te. Talis ḡ ad nos venit:filiꝰ dei filius
hoīs:faciẽs ⁊ factꝰ:creator ⁊ creatꝰ creator matris: creatꝰ
ex matre. Talis ad nos venit. Scđm id qđ filiꝰ dei eſt:ait.
Veniet hora ⁊ nũc eſt qñ mortui audiẽt vocẽ filij dei. Non
dixit filij hoīs. Veritatẽ ei cõmẽdabat:in qua eq̃lis ẽ pr̃i.
Et q̃ audierint viuent. Sicut eñ pater habet vitã in ſemet
ipſo:ſic dedit ⁊ filio habere vitã in ſemetipſo. Nõ participã
do:ſed in ſemetipſo. Nos eñ nõ habemꝰ vitã in nobis ipſis
ſed in deo nr̃o. Ille aũt pater vitã in ſemetipſo hꝫ:⁊ talẽ ge
nuit filiũ q̃ haberet vitã in ſemetipſo. Non fieret vite parti
ceps:ſi ipſe vita nõ eſſet cuius nos vite participes eſſemus
Plane vt haberet vitã in ſemetipſo:⁊ eſſet ipſe vita. Vt aũt
fieret filius hoīs:a nobis accepit. Filius dei in ſemetipſo:
filius hoīs vt eſſet a nobis accepit. De ſuo filius dei de nr̃o
filius hoīs. Q̃ minꝰ eſt a nobis:ſuſcepit: qđ plus ẽ nobis
dedit. Nã ⁊ mortuꝰ eſt ex illo quo filius hoīs: nõ ſm̃ illud
qđ filius dei. Mortuꝰ eſt tñ filiꝰ dei:ſed ſm̃ carnẽ mortuꝰ:
nõ ſm̃ verbũ qđ caro factũ eſt:⁊ habitauit in nobis. Ergo
qđ ẽ mortuꝰ:de nr̃o mortuꝰ ẽ. Q̃ viuimꝰ de ipſius viuimꝰ
Nec ille potuit mori de ſuo:nec viuere de nr̃o. Hoc ḡ tãqꝫ
vnigenitus:tanqꝫ generãti equalis:cõmẽdauit nobis dñs
ieſus:qđ ſi audierimus viuemꝰ. Sed ⁊ poteſtatẽ inquit de
dit ei iudiciũ facere:qñ filiꝰ hoīs eſt. Ergo ad iudiciũ illa iiij.ſen.di.
forma ṽtura ẽ. Forma hoīs ṽtura ẽ ad iudiciũ:ideo ait. xlviij.c.iij
Poteſtatẽ dedit ei iudiciũ facere: ⁊ filiꝰ hoīs eſt. Iudex
hic erit filiꝰ hoīs:forma illa ħ iudicabit q̃ iudicata eſt. Au
dite ⁊ intelligite. Iã hoc ꝓpheta dixerat. Videbũt in quẽ Zach.xij.
pupugerũt. Ipſam formã videbũt quã lancea ꝑcuſſerunt. Joh.xix.
Sedebit iudex:q̃ ſtetit ſub iudice. Dãnabit veros reos:q̃ fa
ctus ẽ falſus reꝰ. Ipſe veniet: forma illa veniet. Hoc et in
euãgelio habes. Cũ añ oculos diſcipuloꝝ ſuoꝝ iret in celũ
Stabãt illi ⁊ attendebãt:⁊ ſonuit vox angelica. Viri gali Actuũ.j.
lei qđ ſtatis.⁊c. Hoc ẽ. Ieſus ſic veniet:quõ videtis euntẽ
in celũ. Quid ẽ:ſic veniet? In ipſa forma veniet. Poteſtatẽ
ei dedit ei iudiciũ facere:⁊ filiꝰ hoīs eſt. Videte aũt q̃ rõe F
hoc oportebat:⁊ hoc rectũ erat vt iudicãdi viderẽt iudicẽ
Iudicãdi aũt erãt ⁊ boni ⁊ mali. Bti eñ mũdo corde:qñ Matth.v.
ipſi deũ videbũt. Reſtabat vt ī iudicio forma ſerui ⁊ bonis
⁊ malis oñderetᷣ:forma dei ſolis bonis ſeruaretᷣ. Quid eñ
accepturi ſunt boni? Ecce iã dico qđ pauloante nõ dixi:⁊
tñ dicẽdo nõ dico. Dixi eñ:qꝛ erimꝰ hic ſalui:erimꝰ incolu
mes:erimꝰ viuẽtes:erimꝰ ſine penis:erimꝰ ſine fame ⁊ ſiti
erimꝰ ſine defectu:erimꝰ ſine orbitate oculoꝝ nr̃orũ. Totũ
hoc dixi:⁊ qđ habebimꝰ plus? Nondũ dixi. Videbimus
deũ. Hoc aũt tñ erit ⁊ tãta res erit:vt ī eiꝰ ꝯparatiõe nihil
ſit totũ. Dixi q̃ viuentes erimus: q̃ ſalui ⁊ incolumes: q̃ fa
mẽ ſitimqꝫ nõ patiemur:q̃ in laſſitudine nõ cadimus:q̃ ſõ
nus nõ nos ꝑmit. Totũ ħ qđ ẽ ad illã felicitatẽ q̃ deũ vide
bimꝰ. Qꝛ ḡ deꝰ ipſe vt eſt:mõ oñdi nõ põt:quẽ tñ videbimꝰ
ideo q̃ oculus nõ vidit:nec auris audiuit:hoc videbũt bo j.Cor.ij.
ni:hoc videbũt pij:hoc videbunt miſericordes: ħ videbũt
fideles:hãc videbũt bonã ſortẽ in reſurrectiõe corꝑis:q̃ ha
buerũt bonã obedientiã in reſurrectõe cordis. Ergo ⁊ ma
lus deũ viſurꝰ ẽ. De q̃ dicit eſaias. Tollatᷣ impiꝰ ne videat Eſa.xxvj
gl̃iam dei. Ergo ⁊ pij ⁊ impij videbũt formã dei: ⁊ cũ fue
rit dicta ſñia tolletᷣ impiꝰ ne videat claritatẽ dei: reſtat vt
circa pios ⁊ bonos impleatᷣ qđ dñs ipſe promiſit cũ hic in

carne eſſet ⁊ videret̃:nõ ſolũ a bonis ſed etiã a malis. Lo-
quebat̃ īter bonos ⁊ malos:⁊ cõſpicuus oībus deus occul
tus:homo manifeſtus:deus regens hoīes:homo apparēs
inter hoīes loquebat̃. Ergo īter illos dicebat. Qui diligit
me mãdata mea cuſtodit:⁊ q̄ diligit me diligetur a patre
meo ⁊ ego diligã eum. Et quaſi diceret̃ illi:⁊quid ei dabis
Et oſtendã me illi. Qñ hoc dixit? Quando ab hoībus vi-
debatur. Qñ hoc dixit? Qñ ⁊ ab eis videbat̃:a q̄bus nõ di
ligebat̃. Quõ ergo ſe oſtenſurus erat dilectorib⁹ ſuis:niſi
q: talem qualē nõ videbant dilectores ſui? Ergo q̄ forma
dei ſeruabat̃:forma hoīs oſtendebat̃. Per formam hoīs
hoībus loquentes: conſpicuus ⁊ viſibilis ⁊ bonis ⁊ malis
oībus oſtendebat ſe:dilectoribus ſuis ſeruabat ſe. Quãdo
ſe demonſtraturũ dilectoribus ſuis? Poſt reſurrectionē
j. Joh. iij. corporis qñ tollet̃ impius ne videat claritatē dei. Tunc ei
cum apparuerit ſimiles ei erimus:qm̃ videbimus eũ ſicuti
eſt. Ipſa eſt vita eterna. Nam totũ quicq̄d dicebamus:ni-
hil eſt ad illã vitam qua viuim⁹ quidē qui ſalui ſumus:q:
Joh. xvij videbimus deũ magnũ. Ipſa eſt vita eterna. Ipſe hoc di-
cit. Hec eſt aũt vita eterna:vt cognoſcãt te vnu verum deũ
⁊ quē miſiſti ieſum xp̃m. Hec eſt vita eterna vt cognoſcãt
videãt:capiant:norint q̄d crediderãt: percipiãt q̄d nondũ
j. Cor. ij. capere poterant. Jam videat mens: q̄d oculus nõ viderat
Mat. xxv nec auris audierat:nec in cor hoīs aſcēderat. Hoc illis di-
cet̃ in fine. Venite bñdicti patris mei: percipite regnũ q̄d
vobis paratũ eſt ab initio mũdi. Ibũt ergo illi mali in cõ-
Joh. xvij. buſtionē eternã. Juſti aũt quo? In vitã eternã. Quid eſt vi
ta eterna? Hec eſt vita eterna:vt cognoſcãt te ſolũ verum
B deũ:⁊ quē miſiſti ieſum xp̃m. Loq̄ns ergo de futura reſur-
Joh. v. rectione corp̃is:⁊ nõ ſuos dimittēs ait. [Poteſtatē dedit
ei iudiciũ facere:q: fili⁹ hoīs eſt. Nolite mirari h̄ q: veni-
et hora]. Ibi nõ addidit. Et nũc ē:q: iſta hora poſtea erit
q: iſta hora in fine ſeculi erit:q: iſta hora nouiſſima erit: in
nouiſſima tuba erit. Nolite mirari q: h̄ dixi. Dedit ei po-
teſtatē iudiciũ facere:q: fili⁹ hoīs eſt. Nolite mirari. Ideo
dixi:q: hoīem ab hoībus oportet iudicari. Quib⁹ hoībus
iudicatis:quos inuenit viuos nõ ſolũ. Sed q̄d? Veniet ho
ra qñ hi q̄ ſunt in monumētis. Quõ exp̃ſſit carne mortuos
q̄ ſunt in monumētis:quoꝝ iacent ſepulta cadauera:quorũ
fauille ſunt tecte:quoꝝ oſſa diſp̃ſa ſunt: quorũ caro iam nõ
eſt ⁊ tñ deo integra eſt? [Veniet hora qñ oēs q̄ ſunt in mo-
numētis audient vocē eius:⁊ p̃dient oēs]. Boni ſint:mali
ſint:audient vocē ⁊ exient. Rumpunt̃ oīa vīcula inferorũ
omne q̄d periit:imo periſſe putat̃ reſtituet̃. Si ei de⁹ fecit
hoīem q̄ nõ erat:nõ reparare pōt q̄d erat? Puto q: cum di
cit̃. Deus mortuos ſuſcitaturus eſt:nõ res incredibilis di-
citur:q: de deo nõ homine dicit̃. Magna res eſt q̄ fiet:⁊ in
credibilis res eſt q̄ fiet:ſed non ſit incredibilis: q: vide qui
facit. Ille dicit̃ q̄ ſuſcitabit te:q̄ creauit te. Nõ eras ⁊ es.⁊
fact⁹ nõ eris? Abſit:ne credas. Mirabili⁹ aliq̄d fecit deus
qñ fecit q̄d nõ erat:⁊ nõ creditur reparatur⁹ q̄d erat ab eis
ip̃is quos fecit q̄d nõ erant? Hoc ē q̄d rependim⁹ deo:qui
nõ eramus:⁊ facti ſum⁹? Hoc illi repēdim⁹:vt eũ reſuſcita
re q̄d fecit non poſſe credam⁹? Hec eſt merces quã illi red-
dit creatura ſua? Ideo te feci dicit tibi deus o homo añq̄
eſſes:vt nõ mihi credas futurũ te eſſe q̄ eras:q̄ potuiſti eſſe
q̄d nõ eras? Sed ecce inq̄t in ſepulcro q̄d video fauilla eſt:
cinis eſt:oſſa ſunt:⁊ h̄ itē accipiet vitã:cutē: pulpas: carnē
⁊ reſurgit? Quid fauilla iſta quã video in ſepulchro? Vel ĩ
ſepulcro vides fauillã:vides oſſa:in vtero matris tue nihil
erat. Hoc vides:vel fauilla ſunt vel oſſa ſunt: tu anteq̄ eēs
nec fauilla erat:nec oſſa erant:⁊ tñ fact⁹ es:cũ oīno nõ eēs
⁊ credis q: oſſa iſta quoquomodo ſunt: qualiacũq̄ ſunt:q:
ſunt tñ:recipient formã quã habebant:cũ tu acceperis q̄d
non habebas. Crede:q: ſi credideris hoc:tũc ſuſcitabitur
aīa tua. Et ſi ſuſcitabit̃ aīa tua:tunc veniet hora ⁊ nũc eſt.
Tunc bono tuo reſurgit caro tua:qñ veniet hora:vt oēs q̄
ſunt in monumētis audiãt vocē eius ⁊ p̃cedant. Nõ eñ q:
audis ⁊ prodis:iã gaudere debes. Audi q̄d ſequit̃. [Qui
bona egerunt in reſurrectionē vite:q̄ aũt mala egerunt in
reſurrectionē iudicij]. Conuerſi ad dñm ⁊c̃.

Finis libri ſermonum de Verbis domini ſaluatoris diui Aurelij Auguſtini.

Diui Aurelij Auguſtini Hipponēſis ep̃i ſermonũ de Verbis Apoſtoli:quorũdã q̄ aliorum: ſummaria ac breuis Annotatio.

De indiuidua trinitate ⁊ īſeparabili vnitate. Arrianorũq̄ cõfutatione:ac fideliũ populorũ de fide catholica confirmatione. Sermo. j.

De corpore ⁊ ſanguine dñi Jeſu xp̃i. Et de humilitate tenenda arrogantia q̄ vitanda. Sermo. ij.

De verbis apoſtoli. Sp̃ũ ambulate: ⁊ deſideria carnis ne perfeceritis. Sermo. iij.

De verbis eiuſdē. Cũ eñ eſſemus in carne:paſſiones pctõrum q̄ per legē ſunt operabamur in mēbris noſtris ⁊c̃. Cũ manicheorũ cõfutatione. Sermo. iiij.

De verbis eiuſdē. Lex peccatũ eſt? Abſit. Sed peccatum non agnoui niſi per legem. Ser. v.

De verbis eiuſdē. Igit̃ ego mente ſeruio legi dei ⁊c̃. vj.

De verbis eiuſdē. Peto nõ infirmari in tribulationibus meis pro vobis ⁊c̃. Et de libero arbitrio. Ser. vij.

De verbis eiuſdem. Human⁹ ſermo ⁊ omni acceptione dignus ⁊c̃. Sermo. viij.

De verbis eiuſdem. Fidelis ſermo ⁊ omni acceptione dignus ⁊c̃. Sermo. ix.

De eiſdem verbis eiuſdem. Sermo. x.

De pſalmo nonageſimo quarto. Et confutatione pelagianorum. Sermo. xj.

De verbis pſalmi centeſimi decimioctaui. Greſſus meos dirige ſm̃ verbum tuũ ⁊c̃. Sermo. xij.

De verbis apoſtoli. Si eñ datã eſſet lex que poſſit viuificare ⁊c̃. Sermo. xiij.

De baptiſmo paruulorũ cõtra pelagianos. Sermo. xiiij.

De verbis Ap̃li. Nos eñ ſumus circũciſio ⁊c̃. xv.

De verbis eiuſdē. Si deus p̃ nobis q̄s cõtra nos. xvj.

De verbis eiuſdē. Humanũ dico p̃pter infirmitatē carnis veſtre. Sermo. xvij.

De verbis eiuſdem. Neſcitis q: corpora veſtra mēbra xp̃i ſunt. Sermo. xviij.

De verbis eiuſdē. Non ſic pugno quaſi aerē cedens. Et cõſtituendis epiſcopis. Sermo. xix.

De pſalmo nonageſimoquinto ⁊c̃. Ser. xx.

De verbis Ap̃li. Inuicē onera vr̃a portate ⁊c̃. Ser. xxj.

De eiſdem verbis eiuſdem. Sermo. xxij.

De verbis eiuſdem. Spe ſalui facti ſumus. Spes aũt que videtur ⁊c̃. Sermo. xxiij.

De verbis eiuſdē. Videte quõ caute ambuletis ⁊c̃. xxiiij.

De verbis ſancti Luce in actib⁹ apoſtoloꝝ. Nemo quicq̄ ex eo q̄d poſſideat:ſuũ p̃priũ eſſe dicebat. Ser. xxv.

De verbis eiuſdē in actibus ap̃loꝝ. Petrus ⁊ Johannes aſcendebant in templum. Ser. xxvj.

De verbis beati petri. Audiuimus vocē delatam de celo. Hic eſt filius meus dilectus. Et habemus certiorē propheticum ſermonem. Sermo. xxvij.

De verbis beati Jacobi. Añ oīa nolite iurare. Ser. xxviij.

De verbis b̃ti Johãnis. Si dixerim⁹ q: pctm̃ nõ habem⁹ noſip̃os ſeducimus ⁊ veritas in nobis nõ eſt. Ser. xxix.

De verbis eiuſdē. Chariſſimi nolite omni ſp̃ũi credere ⁊c̃. Cum cõfutatione manicheorũ. Ser. xxx.

De verbis eiuſdē. Oīs ſp̃ũs q̄ confitet̃ ieſum xp̃m in carne veniſſe:ex deo eſt. Ser. xxxj.

De verbis apoſtoli. Vt de dormientibus non cõtriſtemur ſicut et ceteri ⁊c̃. Sermo. xxxij.

De celebratione dierum fratrum defunctorũ ⁊ reſurrectione mortuorum. Sermo. xxxiij.

De verbis ap̃li. Omnes nos manifeſtari oportet ante tribunal xp̃i ⁊c̃. Sermo. xxxiiij.

De eiſdem verbis eiuſdem. Sermo. xxxv.

Finis.

¶ Diui Aurelij Auguſtini Hipponēſis epiſcopi Liber Sermonū̃ de Verbis Apoſtoli: quorūdāq; aliorum feliciter incipit.

¶ De indiuidua Trinitate ⁊ inſeparabili vnitate. Arrianorū̃ cōfutatione: ac fideliū̃ populorum de fide catholica cōfirmatione. Sermo.j.

A Ancta et diuia eloquia fratres iugiter: īmo quotidie
nobis ſalubiter recitāt: vt aīe noſtre paſcant: in futuro autē̃ ſeculo
Pſ.xvj. eternis epulis ſaginent: dicēte ꝓpheta. Satiabor dū manifeſtabit
gloria tua. Qualis ſit aūt hec gloria futura: ⁊ qbus diuitijs floreat
q̄toq; ſplēdore pfulgeat: lauda
Eſa.lxiiij re poſſumꝰ: explicare nō poſſumꝰ. Quare? Qz legimꝰ. Nec
oculꝰ vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs aſcēdit q̄ preparauit deꝰ diligētibꝰ ſe. Si igit tāta ⁊ talia ſūt bona eterna
celeſtia q̄ dñs oīpotēs ꝑparauit ſanctis ſuis catholicis ⁊
fidelibꝰ pplis: qd eſt ipſe deꝰ q̄ talia ⁊ tāta ꝑparauit? Quid
ē inq̄ oīpotēs deꝰ? Quid niſi ineſtimabilis/ineffabilis/incōprehēſibilis/vltra oīa/extra oīa/ꝑter oīa? Oēm ei creaturā ſuā excedit: oēm facturā ꝑterit: vniuerſa ꝑcellit. Si ei
q̄ras magnitudinē/maior es: ſi pulchritudinē/pulchrior: ſi
dulcedinē/dulcior: ſi ſplēdorē/fulgidior: ſi iuſtitiā/iuſtior:
ſi fortitudinē/fortior: ſi pietatē/clemētior. Nulla ei cōparatur: vt vel factura factori ſuo equet: vł opꝰ artifici ꝯparet:
Sap.xiij. ſicut legit in ꝓpheta. Qui fecit fortia: fortior eſt: ⁊ q̄ fecit
pulchra pulchrior illis eſt. Sic aūt huiꝰ vnice deitatis precelſa īſignia ꝑdicamꝰ: vt tñ nō ſicut iudei ſed ſicut xp̄iani:
trinitatiſ diuina myſteria ꝑiter fateamur. Sicē eñ oīpotēs
⁊ ineffabilis pater eſt: ita oīpotēs ⁊ incōprehēſibilis filiꝰ:
ita etiā ſpūſſanctꝰ in patre ⁊ filio indiſcrete cōnexus: ineffabilis atq; īmēſus eſt. Pater eī ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſanctꝰ: vnus oīpotēs deꝰ: vnꝰ in trinitate: vnꝰ ī ptāte: vnitas trinitas: ſempiterna maieſtas: vnū potens per oīa: ⁊ trinitas ī vnitate:
et vnitas in trinitate conſiſtit: ſed nec trinitas diuidit: nec
vnitas ſeparat. Hac igit catholica fide armati atq; inſtructi chariſſimi: nefandos arrianos hereticos q̄ ſe hoc tp̄e īpie iactitāt: ⁊ multos xp̄ianos nr̄os ſeducēdo corrūpunt
atq; decipiūt: breuiter ꝑcūctemur/quō orant dñm: q̄ ſentiunt ꝯ dñm? Rñdēt nobis dicētes. Oramꝰ dñm vtiq; ī trinitate: ſed vt legimꝰ patrē maiorē: filiū minorē: ſpm̄ſctm̄ in
Joh.xiiij feriorē: qz ipſe xp̄s dicit. Pater maior me eſt. His rñdemꝰ
Sic inq̄ oratis ⁊ colitis deū? Sic plane: ſic legimꝰ: ſic colimꝰ: ſic oramus. Ad hos dicimꝰ. Si ergo ita deū colitis
⁊ oratis: hoc nō eſt deū magnū viuū colere ⁊ rogare: ſʒ tres
Deut.vj. deos facere. Et vbi eſt qđ in lege diuina legit. Audi iſrael:
vbi ſupra. dñs deꝰ tuus deꝰ vnꝰ eſt. Et iterū alibi ait. Dñm deū tuum
adorabis: ⁊ illi ſoli ſeruies. Si eñ aliđ eſt pater: aliđ filiꝰ:
aliud ſpūſſanctꝰ: iā nō eſt vna trinitas/ſed diuiſa poteſtas.
Mat.xij Quō aūt diſcrepās ptās ſtare pōt? Juxta euangeliū legimus. Domꝰ in ſemetipſa diuiſa/vel regnū ſtare nō poteſt.
B Quō aūt diuinitas a ſemetipſa diſcernit: cum lucis ſplendor/aut ſolis calor nullatenꝰ ſeparat? Ecce eñ ſicut vidimus: in ſole tria ſūt: ⁊ ſeparari oīno nō poſſūt. Que autē tria
ſunt videamꝰ. Curſus/ſplēdor/⁊ calor. Videmꝰ eñ ſolem
ī celo currētē: fulgentē: calētē. Diuide ḡ ſi potes arriane ſolē: ⁊ tū demū diuide trinitatē. Sʒ fortaſſis de ſole diſcernēdo difficilis eſt ratio: qz in celo eſt: ⁊ a nobis lōge poſitꝰ ē.
Ecce aliđ ꝓponimus elemētū qđ minꝰ eſt: ⁊ in terra nobiſcū eſt. Jgnē dico q̄ in manibꝰ nr̄is habet: ⁊ tñ nō diuidit.
Et ignis eñ tria hʒ: ⁊ diuidi nō pōt: hoc eſt: motū/lucē/et
feruorē. Si igit nefāde heretice diuidere nō potes creatū ſolē ⁊ ignē: quō potes diuidere deū oīm creatorē? Audi
autē et dīce hāc magnā ⁊ vnicā trinitatē ab exordio gñis
hūani fuiſſe oſtēſam. Audi in lege ⁊ in ꝓphetis: ī pſalmis ⁊
in euāgelio. Audi ī aplo ꝓculdubio declaratā. Audi inq̄ ī
Gen.j. geneſi. Fecit deꝰ hoīem ad imaginē dei. Vt ſimul oſtēderet īſeparabilē trinitatē: ait ī eo libro. Et ſpūs dei ferebat
vbi ſupra.
Eſa.lxj. ſup aq̄s. Audi ꝓphetā dicētē ex ꝑſona xp̄i. Spūs dñi ſup
me ꝓpter qđ vnxit me: euāgelizare paupibꝰ miſit me. Audi in pſalmis. Verbo dñi celi firmati ſūt: ⁊ ſpū oris eiꝰ oīs Pſ.xxxij.
vtꝰ eorū. Et iterū. Redde mihi leticiā ſalutaris tui: ⁊ ſpū Pſ.l.
ꝑncipali cōfirma me. Audi ħ idē in euāgelio cōfirmatum.
Dñs xp̄s aplis dicit. Data eſt mihi oīs ptās in celo ⁊ ī terra. Eūtes baptizate oēs gētes ī noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti. Audi aplm̄. O altitudo diuitiarū ſapiētie ⁊ ſciētie dei: Matthei xxviij. Rom.xj.
q̄ īſcrutabilia ſūt iudicia eiꝰ: ⁊ inueſtigabiles vie eiꝰ. Quis
eī cognouit ſenſū dñi: aut q̄s cōſiliariꝰ eiꝰ fuit? Aut quis
prior dedit illi ⁊ reddet ei? Qm̄ ex ipſo/⁊ ꝑ ipm̄/et ī ipſo ſūt
oīa: ipſi glīa in ſecula ſclorū. Amē. Si igit tā veteribꝰ q̄ nouis ſcripturis ſatis apteq; ꝓbatū eſt diuinā vnitatē: trinitatē inſeparabilē: ſpretis penitꝰ hereticis ſcḋm aplm̄ dicētē
Hereticū poſt vnā correptionē deuita: iā fideles nr̄os populos de ipſa fide catholica confirmemꝰ. Nulle q̄ppe ſunt Titū.iij.
maiores diuitie: nulli theſauri: nulli honores: nulla mūdi
huiꝰ maior ſubſtātia: q̄ ē fides catholica: q̄ pctōres hoīes
ſaluat/cecos illuminat/īfirmos curat/cathecuminos baptizat/fideles iuſtificat/penitētes repat/iuſtos augmentat/martyres coronat: v̄gines/viduas/⁊ cōiugales caſto
pudore cōſeruat: clericos ordinat/ſacerdotes cōſecrat/regnis celeſtibꝰ ꝑparat: ī eterna hereditate cū angelis ſanctis
cōicat. Sicut ipe dñs ꝓmittēdo ꝯfirmat. Jn reſurrectiōe Mat.xxij
neq; nubēt: neq; vxores ducunt: ſʒ erūt eq̄les angelis dei ꝑ
chriſtū dñm noſtrū: q̄ cū patre ⁊ ſpū ſancto viuit ⁊ regnat
deus per omnia ſecula ſeculorū. Amen.

¶ De corpore ⁊ ſanguine dñi ieſu xp̄i. Et de humilitate tenēda: arrogātiaq; vitāda. Sermo.ij.

Vdiuimꝰ veracē magiſtrū: diuinū redēptorem: A
hūanū ſaluatorē ꝯmēdātē nobis ꝑciū nr̄m: ſanguinē ſuū. Locutꝰ eſt eñ nobis de corpe ⁊ ſanguine ſuo: qđ corpꝰ dixit eſcā: ſanguinē potū: ſacramētū fideliū. Agnoſcūt fideles. Audientes aūt qđ aliđ q̄ Joh.vj.
q̄ audiunt? Cū ḡ cōmendās talē eſcā/⁊ talē potū diceret.
Niſi māducaueritis carnē meā/⁊ biberitiſ ſanguinē meū:
nō habebitis vitā ī vobis: ⁊ ħ diceret de vita: quis alius q̄
ipſa vita? Erit aūt illi hoī mors nō vita: qui mendacē putauerit vitā. Scādalizati ſunt diſcipuli eiꝰ: nō q̄dē oēs: ſʒ
plurimi: dicētes apđ ſemetipſos. Durus eſt hic ſermo: quis
eū poteſt audire? Cū aūt ħ dñs apud ſemetipſum cognouiſſet: ⁊ murmur ac cogitationes audiſſet: cogitātibus nec
ſonātibꝰ voce rñdit: vt ſe auditores eē cognoſcerēt: ⁊ talia
cogitare deſinerēt. Quid ḡ rñdit? Hoc vos ſcādalizat? Si
ḡ videritiſ filiū hoīs aſcēdētē vbi erat priꝰ. Quid ſibi vult:
hoc vos ſcādalizat? Putaſtis qz de hoc corpore quod videtis ꝑtes facturꝰ ſum: ⁊ mēbra mea ꝯciſſurus ⁊ vobis daturus? Quid ſi ergo videritis filiū hoīs aſcēdētē vbi erat
priꝰ? Certe q̄ integer aſcēdi potuit: cōſumi nō potuit. Ergo ⁊ de corpe ac de ſanguine ſuo dedit nobis ſalubrē refectionē: ⁊ tā magnā breuiter ſoluit de ſua integritate q̄ſtionē. Manducēt ḡ q̄ māducāt: ⁊ bibāt q̄ bibūt: eſuriant ⁊ ſitiāt: vitā māducēt: vitā bibāt. Jllud māducare refici eſt:
ſʒ ſic reficeris: vt nō deficiat vñ reficeris. Jllud bibere qđ
eſt niſi viuere? Māduca vitā: bibe vitā: habebis vitā: ⁊ integra eſt vita. Tūc aūt ħ erit.i. vita vnicuiq; erit corpꝰ ⁊ ſanguis xp̄i: ſi qđ in ſacramēto viſibiliter ſumit: in ipſa v̄itate ſpiritaliter māducet: ſpiritaliter bibatur. Audiuimꝰ eñ
ipm̄ dñm dicentē. Spūs eſt q̄ viuificat: caro aūt nō ꝓdeſt
q̄cq̄. Verba q̄ locutꝰ ſū vobis: ſpūs ⁊ vita ſūt. Sed ſūt (inquit) q̄dā q̄ nō credūt. Jpſi dicebāt. Durus eſt hic ſmo: q̄s
pōt eū audire? Durꝰ eſt: ſed duris.i. incredibilis: ſed incredulis. Sed vt doceret nos etiā ipm̄ credere doni eē nō meriti. Sicut (inq̄t) dixi vobis: nemo vēit ad me niſi cui datū B
fuerit a patre meo. Vbi autē hoc dñs dixerit: ſi ſuperiora
euāgelij recolamꝰ: inueniemus eū dixiſſe. Nemo venit ad
me niſi pater q̄ miſit me traxerit eū. Non dixit duxerit: ſed
traxerit. Jſta violētia cordi fit: nō carni. Quid ḡ miraris?
Crede ⁊ venis: ama ⁊ traheris. Ne arbitreris iſtā aſperā
moleſtāq; violētiā: dulcis eſt/ſuauis ē/ipſa ſuauitas te trahit. Nōne ouis trahit: cū eſurięti herba mōſtrat? Et puto
qz nō corpe īpellit: ſed deſiderio colligat. Sic ⁊ tu veni ad
xp̄m: noli lōga itinera meditari. Vbi credis: ibi venis. Ad
illū eī q̄ vbiq; eſt amādo venit: nō nauigādo. Sed qm̄ etiā

in tali itinere abūdāt fluct⁹ ꝛ tēpeſtates diuerſarū tētatio
nū: in crucifixū crede: vt fides tua lignum poſſit aſcēdere.
Nō mergeris: ſed ligno portaberis. Sic ſic ī huī⁹ ſeculi flu
Gal.vj. ctib⁹ nauigabat ille q̄ dicebat. Mihi aūt abſit gloriari: niſi
ī cruce dñi nr̄i ieſu xp̄i. Mirū eſt aūt ꝙ p̄dicato xp̄o cruci
fixo: audiūt duo: vn⁹ cōtēnit: alter aſcēdit. Qui cōtēnit: ipu
tet ſibi: q̄ aſcēdit nō arroget ſibi. Audiuit eni a veraci ma
giſtro. Nēo venit ad me: niſi datū fuerit ei a patre. Gaude
at q̄ datum eſt: grās agat dāti corde humili: nō arrogāti:
ne qd̄ hūilis meruit: ſupb⁹ amittat. Nā ēt q̄ iam in ipſa via
ambulāt: ſi ſibi eā tribuerit ꝛ virib⁹ ſuis: pereūt de illa. Jō
Phil.ij. humilitatē docēs nos ſctā ſcrptura: p apl'm dicit. Cū timo
re ꝛ tremore veſtrā ipſorū ſalutē opamini. Et ne ſibi aliqd
inde darēt q̄ dixit: opamini: cōtinuo ſubiūxit. De⁹ eni ē q̄
opaꝛ in vobis: ꝛ velle ꝛ opari p bona volūtate. Deus eſt q̄
opaꝛ in vobis: idō cū timore ꝛ tremore vallē facite: imbrem
ſuſcipite: depſſa implenꝛ: alta ſiccātur. Gratia pluuia eſt.
Jaco.iiij. Quid ḡ miraris: ſi de⁹ ſupbis reſiſtit: hūilib⁹ aūt dat grā
Rom.xi tiā? Jdeo cū timore ꝛ tremore .i. cū hūilitate. Noli altū ſa
pere/ ſed time. Time vt iplearis: noli altū ſapere ne ſicceſ
C Sed iā (inqs) ambulo viā iſtā: opus erat vt diſcerē: opus
erat vt p doctrinā legis ſcirē qd agerē. Habeo liberū volū
tatis arbitriū. Quis me ab iſta via ſepabit? Si legas dili
gēter: inuenies quēdā de ſua q̄dā abūdātia quā tn̄ acceperat
extollere ſe cepiſſe: dñm aūt miſericordē vt doceret hūilita
tē qd erat abſtuliſſe: illū ꝟo ſubito inopē remāſiſſe: ꝛ miſeri
Ps.xxix. cordiā dei recordatiōe ꝯfeſſū dixiſſe. Ego dixi ī abūdātia
mea: nō mouebor in eternū. Ego dixi in abūdātia mea. Sed
Psal.cxv ego dixi: hō dixi. Oīs hō mēdax. Ego dixi. Ego ḡ dixi in
abūdātia mea. Tāta erat abūdātia vt h̄ dicere auderem.
ps.xxix. Nō mouebor in eternū. Quid deinde? Dñe in voluntate tua
p̄ſtitiſti decori meo ꝟtutē. Auertiſti aūt faciē tuā: ꝛ factus
ſum ꝯturbat⁹. Oñdiſti (inqt) mihi: q̄ illō qd abūdabā de
tuo erat. Oſtēdiſti mihi vn̄ peterē: cui tribuerē qd accepe
rā: cui grās agere deberē: ad quē currerē ſitiēs vn̄ iplerer:
et quo iplet⁹ eſſem ad quē cuſtodirē. Fortitudinē eni meā
ad te cuſtodiā. Q̄ te largiēte impleā: te ſuatore nō perdā
Ps.lviij. Fortitudinē meā ad te cuſtodiā. Hoc vt oſtēderes mihi:
auertiſti faciē tuā: ꝛ fact⁹ ſum ꝯturbat⁹. Cōturbatus: quia
ſiccat⁹: ſiccat⁹: q̄ exaltat⁹. Dic ḡ ſicc⁹ et arid⁹: vt rurſus i
Ps.cxlij. pleaſis. Aīa mea velut terra ſine aq̄ tibi. Dic aīa mea velut
Ps.xxix. terra ſine aq̄ tibi. Tu eni dixeras: nō dñs dixerat. Nō mo
uebor in eternū. Tu dixeras p̄ſumēs de te: ſed non de tuo
Psal.ij. ꝛ q̄ſi putabas de tuo. Et ḡ dñs dicit. Seruite dño ī timo
Phil.ij. re: ꝛ exultate ei cū tremore: ſic apl's. Cū timore ꝛ tremore:
veſtrā ipſoꝝ ſalutē opamini. De⁹ eſt ei q̄ opaꝛ in vobis. Er
go exultate cum tremore: ne q̄n iraſcaꝛ dñs. Video q̄ cla
mādo p̄uenitis. Quid eni dictur⁹ ſum ſcitiſ: clamādo p̄ue
nitis. Et h̄ vn̄ habetis: niſi q̄ docuit ad quē credēdo veni
ſtis: Hoc ḡ dicit: audite qd noſtis: nō doceo: ſʒ cōmemoro
p̄dicādo: imo nec doceo q̄ noſtis: nec ꝯmemoro q̄ memi
niſtis: ſʒ ſimul dicam⁹ qd nobiſcū tenetis. Hoc dñs dicit.
Apprehēdite diſciplinā ꝛ exultate: ſʒ cū tremore vt ſemp
hūiles teneatis qd accepiſtis: ne q̄n iraſcaꝛ dñs: vtiq̄ ſup
Psalm.ij bis ſibi qd h̄nt tribuētib⁹: nō illi a q̄ h̄nt grās agētib⁹. Ne
q̄n iraſcaꝛ dñs: ꝛ peatis de via iuſta. Nūqd dixit: ne q̄n ira
ſcaꝛ dñs ꝛ nō veniatis ad viā iuſtā. Nūqd ne q̄n iraſcatur
dñs: ꝛ nō vos p̄ducat ad viā iuſtā: aut nō vos admittat ad
viā iuſtā? Jā ī illa ābulatiſ: nolite ſupbire: ne ēt de illa pea
tis. Et pereatis (inqt) de via iuſta: cū exarſerit in breui ira
ei⁹ ſup vos. Nō in lōgū. Vbi ſupbis: ibi qd acceperas per
Ephe.ij. dis. His territ⁹ hō q̄ſi diceret. Quid ḡ faciā? Sequiꝛ. Bea
D ti oēs q̄ ꝯfidūt in eū: nō ī ſe ſʒ ī eū. Grā ſalui facti ſum⁹ non
ex nobis: ſed dei donū eſt. Forte dicatis. Quid ſibi vult qd
h̄ ſepe dicit? Iterū h̄: ꝛ in tertio hoc: ꝛ ꝓpe nūq̄ loquiꝛ ni
ſi q̄n dicit. Vtinā nō ſine cā dicā. Sūt eni homies ingrati
grē: multū tribuētes inopi/ ſaucieq̄ nature. Verū eſt: ma
gnas arbitrij liberi vires hō cū cōderetꝛ accepit: ſed peccā
Luc.x. do amiſit. Jn mortē lapſus ē: infirm⁹ fact⁹ eſt: a latronibus
ſemiuiu⁹ ī via relict⁹ ē. Jn iumētū ſuū leuauit eū trāſiens
ſamaritan⁹: qd interpretaꝛ cuſtos: ad ſtabulū adhuc p̄du
citꝛ. Quid extolliꝛ? Adhuc curaꝛ. Sʒ ſufficit (inqt) mihi ꝙ
ī baptiſmo accepi remiſſionē oīm pctōꝝ. Nūqd q̄ deleta
eſt iniquitas: finita eſt infirmitas? Accepi (inqt) remiſſio
ne oīm pctōꝝ. Proſus verū eſt: deleta ſūt cūcta pecca
ta in ſacramēto baptiſmatis: cūcta prorſus/ dicta/ facta/ co
gitata/ cūcta deleta ſūt. Sed h̄ eſt qd infuſum ē in via: oleū
ꝛ vinū. Retinetis ſemiuiu⁹ ī via ille a latronib⁹ ſauciatus
quō ſit cōſolat⁹: accipiēs oleū ꝛ vinū vulnerib⁹ ſuis. Jam
vtiq̄ errori eius idultū fuit: ꝛ tn̄ ſanaꝛ languor in ſtabulo
Stabulū ſi agnoſcitis: eccl'ia eſt. Stabulū mō q̄ viuēdo trāſ
imus: domus erit vn̄ nūq̄ migrabim⁹ cū ad regnū celorū
ſani p̄uenerim⁹. Interī in ſtabulo libēter curemur: nō ad
huc lāguidi de ſanitate gloriemur: ne nihil aliud ſupbiēdo
faciam⁹ niſi vt nūq̄ curādo ſanemur. Bn̄di aīa mea dñm: ps.cij.
dic aīe tue: dic. Adhuc in hac vita es: adhuc carnē fragilē Sap.ix.
portas: adhuc corp⁹ qd corrūpiꝛ aggrauat aīam: adhuc
poſt integritatē reſurrectiōis accepiſti remediū orōnis ad
huc vtiq̄ dicis: donec ſanenꝛ lāguores tui. Dimitte nobis Mat.vj.
debita nr̄a. Dic ḡ aīe tue: hūilis vallis: nō erect⁹ collis dic Ps.cij.
aīe tue. Bn̄dic aīa mea dñm: ꝛ noli obliuiſci oēs retributi
ones ei⁹. Quas retributiōes? Dic/ enūera/ grās age. Quas
retributiōes? Qui ꝓpiti⁹ fit oīb⁹ iniqtatib⁹ tuis. Hoc factū
ē ī baptiſmo. Quid fit mō? Qui ſanat oēs lāguores tuos.
Hoc fit modo. Agnoſco. Sed q̄diu h̄ ſum: corp⁹ qd corrū
piꝛ aggrauat aīam. Dic ḡ et qd ſeqꝛ. Qui redimit de cor
ruptiōe vitā tuā. Poſt redēptionē de corruptōe qd reſtat?
Qn̄ corruptibile h̄ induerit incorruptionē: ꝛ mortale h̄ in j.Cori.xv
duerit imortalitatē: tūc fit ſmo q̄ ſcript⁹ eſt. Abſorpta eſt
mors ī victoria. Vbi eſt mors ꝯtētio tua? Ibi recte. Vbi ē
mors acule⁹ tu⁹? Queris locū ei⁹ ꝛ non inuenies. Quid eſt
acule⁹ mortiſ? Quid ē: vbi ē mors acule⁹ tu⁹? Vbi ē pctm̄?
Queris: ꝛ nuſq̄ eſt. Acule⁹ eī mortis ē pctm̄. Apl'i/ nō mea
ꝟba ſūt. Tūc diceꝛ. Vbi ē mors acule⁹ tu⁹? Nuſq̄ erit pec
catū: nec qd te capiat: nec qd te īpugnet: nec qd ꝯſciētiam
tuā titillet. Tūc nō diceꝛ. Debita noſtra dimitte nobis: ſed Mat.vj.
qd diceꝛ? Dñe de⁹ nr̄ pacē da nobis: oīa eni reddidiſti no Eſa.xxvj
bis. Deniq̄ poſt redēptionē ab oī corruptiōe: qd reſtat ni
ſi corona iuſticie? Ipa certe reſtat: ſʒ etiā in ipa vel ſub ipa ij.Timo.
nō ſit caput turgidū: vt recipiat coronā. Audi: attēde pſal iiij.
mū q̄ nolit coronā turpidū caput. Cum dixiſſet. Qui redi C
met de corruptiōe vitā tuā: q̄ coronat te inqt. Jā h̄ dictur⁹
eras. Corona te: merita mea fatenꝛ: ꝟtus mea fecit h̄: debi
tū reddiꝛ/ nō donaꝛ. Audi poti⁹ pſalmū. Nā ꝛ h̄ tu dicis.
Oīs hō mēdax. Audi de⁹ qd dicat. Qui coronat te in miſe
ratiōe ꝛ miā. De miā te coronat: de miſatione te coronat.
Nō eni dign⁹ fuiſti quē vocaret: et vocatū iuſtificaret: ꝛ iu
ſtificatū glorificaret. Reliq̄e p electionē grē ſalue facte ſūt Rom.xj.
Si aūt grā: nō ex opib⁹: alioqn grā iā nō ē grā. Nā ei qui
opaꝛ: merces nō iputabiꝛ ſm gratiā: ſʒ ſm debitū. Apl's lo
quiꝛ. Nō ſm gratiā: ſʒ ſm debitū. Te aūt coronat ī miſera
tione et miā. Et ſi tua merita p̄ceſſerūt: dicit tibi deus. Di
ſcute bona merita tua: ꝛ videbis quia dona ſunt mea. Hec
eſt iuſtitia dei. Quō diciꝛ. Dñi eſt ſalus: nō q̄ ſaluus ē dñs: Ps.iij.
ſed quā dat eis q̄s ſaluos fecit: ſic ꝛ dei grā p ieſum xp̄m
dñm nr̄m iuſtitia dei dr̄: nō q̄ iuſt⁹ ē dñs: ſʒ q̄ iuſtificat eos Rom.iiij.
q̄s ex ipijs iuſtos faciꝛ. Quidā ꝟo q̄n aliq̄n iudei ꝛ xp̄ianos
ſe dici volūt: ꝛ adhuc igrātes dei iuſtitiā: ſuā volūt ꝯſtitue
re: ēt tpib⁹ nr̄is: tpib⁹ apte grē: tēporib⁹ nūc reuelate: prius Rom.x.
occultate grē: nūc in area manifeſte grē q̄ aliq̄n latebat in
vellere: paucos itellexiſſe video: plures nō itellexiſſe neq̄q̄
tacēdo fraudabo. Quidā de antiq̄s iuſtis gedeon petijt Judi.vj.
a dño ſignū et dixit. Peto dñe vt vell⁹ qd in area pono cō
pluaꝛ: ꝛ area ſicca ſit. Factū eſt: cōplutū ē vell⁹: area tota
ſicca erat. Expreſſit mane vellus ī pelui: q̄m humilib⁹ daꝛ Jaco.iiij.
grā: ꝛ in pelui dñs (noſtis) qd fecerit diſcipul' ſuis. Itē pe
tiuit alterū ſignū. Volo (inqt) dñe: vt vell⁹ ſiccū ſit area cō Judi.vj.
pluta. Et h̄ factū ē. Repete tp̄s veteris teſtamenti: grā oc
cultata eſt ī nube tāq̄ imber ī vellere. Attēde mō tp̄s noui
teſtamēti: diſcute gētē iudeoꝝ: q̄ſi vellus ſiccū inuenies: or
bis ꝟo tot⁹ tāq̄ illa area plen⁹ eſt grā: nō occulta: ſʒ mani
feſta. Vn̄ multū plāgere cogimur frēs nr̄os: q̄ nō ꝯ occul
tā: ſʒ ꝯ aptā grām manifeſtāq̄ ꝯtendūt. Ignoſciꝛ iudeis.
Quid xp̄iani? Quare īmici grē xp̄i? Quare de vob̄ p̄ſu
mētes? Quare igrati? Quare eī xp̄s venit? Nūqd natura
h̄ nō erat? Natura nō erat: quā multū laudādo decipitis?
Nūqd lex h̄ nō erat? Sʒ ait apl's. Si p legē iuſtitia: ḡ xp̄s Gal.ij.
gratis mortu⁹ ē. Qd ait apl's de lege: h̄ nos iſtis dicim⁹ de

natura. Si ꝑ naturā iuſtitia: ergo xp̄s gratis mortuꝰ ē. Quod ergo
Rom̄.x. dictū eſt de iudeis: h oīno ī iſtis videmꝰ. Zelū dei hn̄t: ſed
nō ſm̄ ſciētiā. Quid eſt nō ſm̄ ſciētiā? Ignorantes enī dei
iuſtitiā et ſuā volētes ꝯſtituere: iuſtitie dei nō ſunt ſubiecti.
Frēs mei: cōpatimini mecū. Ubi tales inueneritis: occul-
tare nolite: nō ſit ī vobis ꝑuerſa miā: prorſus vbi tales inue
neritꝭ occultare nolite. Redarguite ꝯdicētes: ⁊ reſiſtētes
ad nos ꝑducite. Iā enī de hac cauſa duo cōcilia miſſa ſūt
ad ſedē apoſtolicā: inde etiā reſcripta venerūt. Cauſa fini
ta eſt: vtinā aliqñ finiatur error. Ergo vt aduertant mone
mus: vt īſtruant docemꝰ: vt mutēt oremꝰ. Cōuerſi ad dn̄z

Gal.v. ## ❡ De verbis Apoſtoli. Spū ambulate: ⁊ deſi- deria carnis ne perfeceritis. Sermo.iij. In quo apl's vt ſapiēs architectus quedā noua cōſtruēs ⁊ vetera deijciens: nouū hoīem indui et veterem cum ſuis actibus exui iubet.

A Si cōſideremꝰ frēs: añ grām dn̄i qd fuerimꝰ: et ꝑ
grām dn̄i qd eē ceperimꝰ: ꝑfecto iueniemꝰ: ſicut
hoīes ī meliꝰ ꝯmutant: ita ēt terrarū loca q̄ priꝰ
ꝯ dei gratiā fuerūt: dei grē dicāt. Nos enī (ſicut
ij.Cor.vj. dt apl's) tēplū dei viui ſumꝰ: ꝑpt qd dic̄ deꝰ. Inhabitabo
ī illis ⁊ deambulabo. Que aūt h ſimulachra fuerūt: figi no
uerūt: ābulare nō nouerūt. Deambulat aūt in nobis p̄tria
maieſtatis: ſi latitudinē inuenerit charitatis. Adhuc nos
ij.Cor.vj. exhortās apl's: ait. Dilatamini: ne ſitis iugū ducētes cū īfi
delibꝰ. Si dilatemur: deābulat ī nob deꝰ: ſz vt dilatemur
opet ipſe deꝰ. Si enī latitudinē charitatꝭ facit: q̄ nō nouit
anguſtias: videte qr deꝰ ſibi ī nob latitudinē facit: ipo dicē
Rom̄. v. te aplo. Charitas dei diffuſa ē ī cordibꝰ nr̄is: ꝑ ſpm̄ ſanctū
q̄ datꝰ ē nobis. Propter hāc latitudinē inq̄: ī nobis deam
Gal.v. bulat deꝰ. Modo apl'i epl'a cū recitaret audiuimus. Spū
ambulate: ⁊ dſideria carnis ne ꝑfeceritꝭ. Caro eī ꝯcupiſcit
aduerſus ſpm̄: ⁊ ſpūs aduerſus carnē. Hec inuicem aduer
ſant: vt nō ea q̄cūq̄ vultꝭ faciatis. Baptizatꝭ dicebat: ſed
☞ tēplū dei edificabat adhuc: nōdū dedicabat. Uidete frēs
mei quēadmodū cū loca ipa terrena in meliꝰ ꝯuertant alia
diruunt atq̄ frangunt: alia ī meliores vſus ꝯmutant: ſic ⁊
nos ſumꝰ. Opera carnis fuerūt in nobis. Audiſtis cū com
memorant. Manifeſta ſūt (inq̄t) opa carnis: q̄ ſūt fornica-
tiones / īmūdicie / idoloꝝ ſuitꝰ / veneficia / nō bn̄ficia. i. non
a bonis dicta ſz a venenis / ꝯtētiōes / inimicitie / hereſes / in
uidie / ebrietates / ⁊ his ſilia: deijciēda ſūt nō mutāda: q̄ pre
dico vobis ſic̄ p̄dixi: qm̄ q̄ talia agūt: regnū dei nō poſſide
būt. Iſta ī nobis tāq̄ idola frāgēda ſūt: ī vſus aūt melio-
res ꝟtēda ipa corꝑis nr̄i mēbra: vt q̄ ſuiebāt īmūdicie cu-
B piditatꝭ: ſuiāt grē charitatꝭ. Sz videte qd dixerit: ⁊ diligē
ter aduertite. Operarij dei ſumꝰ: adhuc edificat tēplū dei:
ī capite ſuo iā dedicatū eſt: qm̄ dn̄s reſurrexit a mortuis:
deuicta morte: mortalitate ꝯſūpta: aſcēdit in celū: qr ſcptꝰ
de illo erat pſalmꝰ dedicationis domꝰ. Ideo poſt paſſio-
ps̄.xxix. nē dicit. Couertiſti luctū meū ī gaudiū mihi: cōcidiſti ſac
cū meū: ⁊ accīxiſti me iocūditate: vt pſallat tibi glīa mea:
⁊ nō cōpūgar. Facta eſt ergo illa poſt paſſionē dedicatio ī re
ſurrectione. Ergo ⁊ nr̄a mō ſit edificatio ꝑ fidē: vt fiat ⁊ ip
ſa dedicatio ꝑ vltimā reſurrectionē. Denīq̄ poſt iſtū pſal-
mū dedicationis domꝰ: vbi oñdit reſuſcitatio capitis nr̄i:
Ps̄.xcv. aliꝰ ē pſalmꝰ poſt iſtū: nō añ iſtū. Sic hz titulꝰ. Qñ domus
edificabat poſt captiuitatē. Recolite captiuitatē: vbi āte
fuerimꝰ qñ totū mūdū velut maſſā īfideliū diabolꝰ poſſide
bat. Propt hāc captiuitatē redēptor aduenit: p̄ciū nr̄z ſan
guinē ſuū fudit. Fuſo ſuo ſanguine: captiuitatꝭ nr̄e inſtru-
Rom̄.vij. mēta deleuit. Lex (inq̄t apl's) ſpiritalis eſt: ego aūt carna
lis ſum venūdatus ſub pctō. Antea ſub pctō venūdati: ſed
poſtea grā liberati. Poſt iſtā captiuitatē domꝰ mō edifi-
Ps̄.xcv. cat: ⁊ vt edificet euāgelizat. Sic eī īcipit pſalmꝰ iſte. Cāta
te dn̄o cāticū nouū. Et ne putes domū iſtā in vno angulo
edificari: ſic̄ edificāt ſciſmatici vel heretici: attēde qd ſeq̄t
Cātate dn̄o oīs terra. Cātate dn̄o cāticū nouū: ꝯ cāticū ve
tus: teſtamētū nouū: qr prius teſtm̄ vetꝰ. Nouus homo: vt
Col.iij. deponat vetꝰ hō. Exuite vos (inq̄t) veterē hoīem cū actibꝰ
Ephe.iiij ſuis: ⁊ induite nouū q̄ ſm̄ deū creatꝰ eſt: in iuſtitia et ſancti
tate ꝟitatꝭ. Ergo cātate dn̄o cāticū nouū: cātate dn̄o oīs
terra. Cantate ⁊ edificate: cātate ⁊ bn̄ canite. Annunciate

diē ex die ſalutare eiꝰ: ānūciate diē ex die xp̄m eiꝰ. Quid ē
eñ ſalutare eiꝰ: niſi xp̄m eiꝰ? Pro iſto ſalutari orabamꝰ in C
pſalmo. Oñde nobis dn̄e miām tuā: ⁊ ſalutare tuū da nob. Pſalm.
Deſiderabant h antiq̄ iuſti ſalutare: de qbꝰ dn̄s dicebat di lxxxiiij.
ſcipulis. Multi voluert videre q̄ vos videtꝭ: ⁊ nō potuerūt Luce.x.
Et ſalutare tuū da nobis. Dixerūt h antiq̄ iuſti. Salutare
tuū da nobis: xp̄z tuū cū in hac carne viuimꝰ videamꝰ: vi
deamus ī carne q̄ nos liberet a carne: veniat caro mūdās
carnē. patiat caro: ⁊ redimat aīaz ⁊ carnē. Et ſalutare tuū Pſalmo.
da nobis. In h deſiderio erat ille ſctūs ſenex ſymeon. In lxxxiiij.
h inq̄ deſiderio erat ſenex ille ſctūs ⁊ de deo bn̄ meritꝰ ſy-
meon ſine dubio ⁊ ipe dicebat. Oñde nobis dn̄e miaz tuā:
⁊ ſalutare tuū da nobis. In h deſiderio: ī talibꝰ p̄cibꝰ rñſū
accepit: qr nō guſtaret mortē niſi videret xp̄m deū. Natꝰ ē
xp̄s veniebat ille: ille ibat: ſz donec veniret ille ire nolebat.
Iā ſenectꝰ matura excludebat: ſz ſincera pietas detinebat
At vbi venit: at vbi natꝰ ē: at vbi eū portari matris manibꝰ
vidit: ⁊ diuinā īfantiā pia ſenectꝰ agnouit: accepit eū ī ma-
nus ſuas ⁊ dixit. Nūc dimittis dn̄e ſuū tuū ī pace: qr vide Luce.ij.
rūt oculi mei ſalutare tuū. Ecce vn̄ dicebat. Oſtēde nobis
dn̄e miaz tuā: ⁊ ſalutare tuū da nob. Impletū ē deſideriū
ſenis: mūdi ipſiꝰ ſenectute vergēte. Ipe ad ſenē hoīez vēit:
q̄ mūdū veterē īuenit. Ergo ſi mūdū veterē īuenit: audiat
mūdꝰ. Cātate dn̄o cāticū nouū: cātate dn̄o oīs terra. De- Ps̄.xcv.
ſtruat vetuſtas: nouitas ſurgat. Cātate dn̄o canticū nouū:
cātate dn̄o. Uidete certamē edificātiū. Cātate dn̄o: bn̄di-
cite nomē eiꝰ: bn̄ nūciate: qd eſt grece euangelizate. Quid?
Diē ex die. Quē diē ex die? Lumē ex lumie: filiū de patre
ſalutare eiꝰ. Annūciate ī gētibꝰ gloriā eiꝰ: ī oībꝰ ꝑplīs mi
rabilia eiꝰ. Ecce quō domꝰ edificat poſt captiuitatē. Ter
ribilis eſt ſuꝑ oēs deos. Suꝑ q̄s deos? Qm̄ oēs dij gētiū
demonia: dn̄s aūt celos fecit. Sctōs fecit: apl'os fecit. Qm̄ ps̄.xviij.
celi enarrāt gloriā dei. Nō ſūt loq̄le neq̄ ſmones quorum
nō audiant voces eorū. In omnē terrā exiuit ſonus eorū:
qr oīs terra cātat cāticū nouū. Audiamꝰ ergo ⁊ aplm̄: archite
ctū magiſtri. Ut ſapiēs (inq̄t) architectꝰ fūdamētū poſui. j.Cor.iij.
Audiamꝰ ergo iſtū architectū q̄dā noua cōſtruētē: q̄dā vete-
ra deijciētē. Spū (inq̄t) ambulate. Noua ē iſta cōſtructio. Gal.v.
Et cōcupiſcētias carnis ne ꝑfeceritis. Veterū eſt iſta de- D
ſtructio. Caro eī (inq̄t) ꝯcupiſcit aduerſus ſpm̄: ⁊ ſpūs ad
uerſus carnē. Hec enī inuicē aduerſant: vt non ea q̄ vultis
faciatis. Adhuc enī edificamini: nōdū dedicamini: vt non
ea q̄ vultis faciatis. Que eñ vultis? Ut oīno nulle ſint cō-
cupiſcētie malarū ⁊ illicitarū dlectationū. Qui ſctūs hec
nō velit? Sed nō efficit. Qdiu hic viuit: h non īplet. Caro
eī ꝯcupiſcit aduerſus ſpm̄: ⁊ ſpūs aduerſꝰ carnē. Hec eñ
inuicē aduerſant: vt ea q̄ vultis facere: vt nulle ſint ī vobis
ꝓrſus rerū illicitarum cōcupiſcētie nō poſſitis. Quid ergo re
ſtat? Spū ambulate. Et qr nō poteſtis efficere vt cōcupi-
ſcētias carnis cōſumatꝭ: cōcupiſcētias carnis ne ꝑficiatꝭ.
Cōſumere q̄dē illas atq̄ finire ⁊ penitꝰ extirpare oīno vel
le debetꝭ: ſz q̄diu ſūt ī vobis: ⁊ eſt alia lex ī mēbris vr̄is re-
pugnās legi mētis vr̄e: cōcupiſcētias carnis ne ꝑfeceritis
Quid eī vultꝭ? Ut oīno nō ſint ꝯcupiſcētie carnis: non vos
ꝑmittāt īplere qd vultis. Nolite eas ꝑmittere īplere qd vo
lūt. Quid vultꝭ? Ut oīno nō ſint / ſz ſūt. Caro cōcupiſcit ad
uerſus ſpm̄. Cōcupiſcat ſpūs aduerſus carnē: vt non ea q̄
vultis faciatis. i. vt nō ſint ī vobis ipe ꝯcupiſcētie carnis
nec ipe faciāt qd volūt: vt opus earū ꝑficiatis. Si nō tibi ī
totū cedit: noli ⁊ tu cedere. Parꝰ equet pugna: vt aliqñ ſit
victoria. Etenī ꝓculdubio frēs mei erit: credamus: ſpere
mus: amemꝰ: erit aliqñ victoria ī dedicatiōe domus q̄ mō
edificat poſt captiuitatē. Nouiſſima eñ inimica deſtruet j.Cor.xv.
mors cū corruptibile h induerit īcorruptionē: ⁊ mortale h
induerit īmortalitatē. Premeditamini ꝟba triūphātium.
Ubi ē mors ꝯtētio tua? Triūphātiū iſta vox ē: nō pugnā-
tiū. Pugnātiū autē vox eſt. Miſerere mei dn̄e qm̄ īfirmus Ps̄.vj.
ſū: ſana me dn̄e qm̄ ꝯturbata ſūt oſſa mea: ⁊ aīa mea turba
ta ē valde: ⁊ tu dn̄e vſq̄quo? Uide laborātē ī certamine: ⁊
tu dn̄e vſq̄quo? Quid eſt vſq̄quo? Quouſq̄ ꝓbes: quia E
ego ſubuenio. Si enī cito ſubuenirē: luctamen nō ſentires:
tāq̄ d tuis viribꝰ ſupbires: ⁊ ꝑ iſtā ſupbiā nūq̄ ad victoriā
ꝑuenires. Dictū eſt q̄dē. Adhuc te loquēte: dicam: ecce aſ- Eſa.lviij
ſum. Sed deꝰ ⁊ cū differt adeſt: ⁊ qd differt adeſt: ⁊ diffe-

rēdo adeſt:ne ꝓpꝛoperā cū iplet volūtatē:pſectā nō ipleat
ſanitatē. Nō eī fratres mei aplo paulo nō aderat:q cū cer
ij.Coꝛ.xij taret ne extolleret timebat. In magnitudine (inqt) reuela-
tionū mearū ne extollar. Uidete in cōflictatiōe certātē:nō
dū in ſecuritate triūphātē. In magnitudine reuelationum
mearū ne extollar. Quis dicit:ne extollar? O terroꝛ:o tre-
moꝛ. Quis dicit:ne extollar? Cū tāta eiꝰ vba ſūt recōden-
tia elationē:cōcupiſcētia tumoꝛē:ꝛ dicit:ne extollar? Pa-
rū eſt qꝛ dicit:ne extollar:videte medicamētū:qd ſibi dicit
appoſitū. Ne extollar (inqt) datꝰ eſt mihi ſtimulus carnis
mee:angelꝰ ſathane. O venenū qd nō curat niſi veneno. Da
tus eſt mihi ſtimulꝰ carnis mee angelꝰ ſathane: q me cola-
phizet. Caput cedebat:ne caput extolleret. O ātidotū: q̄ſi
qd de ſerpēte cōficit:ꝛ ꝓpterea tyriacū nūcupat. Serpēs
Gene.iij. eī ille ſupbiā pſuaſit. Guſtate ꝛ eritis ſicut dij: ſupbie pſua
ſio eſt. Uñ cecidit:inde deiecit. Merito ḡ venenū ſpentis
ij.Coꝛ.xij ſanat. Qd ait aplꝰ. Pꝛopter qd ter dñm rogaui:vt aufer-
ret eū a me. Ubi ē. Adhuc te loquēte dicā:ecce aſſū? Pro
pter qd nō ſemel:ſʒ iterū ꝛ tertio dñm rogaui. Nōne tūc et
Ps.vj. ipē dicebat. Et tu dñe vſq̄ꝙ? Sʒ nūqd qꝛ differebat:inde
Eſa.lviij. nō aderat:ꝛ falſū erat. Adhuc te loquēte dicā:ecce aſſum?
Quid eni? Medicꝰ q̄ñ dat qd deſideras adeſt:q̄ñ ſecat nō
adeſt? Nōne ſub medici ferramēto clamas vt parcat? Et qꝛ
magis adeſt:magis ſecat. Deniq̄ꝫ vt ſcias qꝛ aderat:videte
j.Coꝛ.xij. qd ter rogāti rñdit. Dixit (inqt) mihi. Sufficit tibi gr̄a mea
Nā vtꝰ in īfirmitate pficit. Ego (inqt) noui medicus opti
mꝰ:ego (inqt) noui ī quē tumoꝛē pgat qd volo ſanare:quie
ſce:adhibeā qd ſcio. Sufficit tibi gr̄a mea:nō tibi ſufficit
volūtas tua. Hec erāt vtiq̄ꝫ vba certātis:ꝛ ī certamīe peri
clitātia:ꝛ diuinū auxiliū poſtulātis. Triūphātiū aūt vba q̄
erūt? Uerba certātis dū domꝰ edificat:vba triūphātiū cū
j.Coꝛ.xv. domꝰ ī vltio dedicat. Ubi ē moꝛs ꝯtētio tua? Ubi ē moꝛs
5 aculeꝰ tuꝰ? Aculeꝰ aūt moꝛtis ē pctm̄. Hic iſta dicebat aplꝰ
q̄ſi ipſe iā ibi eēt. Deniq̄ꝫ poſt hec vba q̄ ꝯſtat eē de futura
pceptiōe:nō de p̄nti ꝯflictatiōe:q̄ñ qdē dic:tūc fiet:non mō
fiet:ſʒ tūc fiet. Quid tūc fiet? Sermo q ſcriptꝰ ē. Abſoꝛpta
ē moꝛs ī victoꝛiā. Ubi ē moꝛs ꝯtētio tua? Ubi ē moꝛs acu
leꝰ tuꝰ? Tūc fiet vt nuſq̄ꝫ ſit aculeꝰ moꝛtis:nuſq̄ꝫ poſſit inue
niſi pctm̄. Quid feſtinas? Tūc fiet:tūc fiet. Mereat ī te hu
militas vt tūc ī te fiat:ne ſupbia nō pmittat:vt vel tūc ī te
fiat. Tūc fiet:mō iteri dū pugnas/dū laboꝛas/dū piclitaris:
Mat.vj. dic dic. Dimitte nob dbita nr̄a. Dic oīno dū pugnas: veꝛ dic
j.Joh.j. ex aīo dic. Si dixerimꝰ qꝛ pctm̄ nō habemꝰ:nosipos fedu-
cimꝰ. Tu tibi diabolꝰ eris:nosipos feducimꝰ:ꝛ vitas ī no-
bis nō ē. Nō eī verū dicimꝰ:dicēdo nos nō hr̄e pctm̄:cū h
nō ſimꝰ ſine pctō. Dicamꝰ ḡ vitatē:vt aliq̄ñ iueniamꝰ ſecuri
tatem. Sit vitas ī pugna:vt acq̄rat ſecuritas in victoꝛia.
Tūc fiet. Ubi ē moꝛs aculeꝰ tuꝰ? Aculeꝰ eī moꝛtis ē pctm̄.
Sʒ de lege pſumis:qꝛ data ē tibi lex:ꝛ datū ē tibi pceptū.
ij.Co.iij. Bonū ē tibi vt ſpūs te viuificet:ne lr̄a occidat. Uolo viue
lis:ſʒ nō ſuffic vt vel. Adiuuādꝰ es vt plene vel:et ipleas qd
velis. Nā vis videre:qd valeat ſine ſpū adiuuāte lr̄a iubēs
j.Coꝛ.xv. Ibi dixit. Cū dictū ē. Ubi ē moꝛs aculeꝰ tuꝰ? Aculeꝰ autē
moꝛtis ē pctm̄:ꝯtinuo ſubiūxit. Uirtꝰ aūt pcti lex. Quid eſt
vtꝰ pcti lex? Nō mala iubēdo:vel bona ꝓhibēdo: imo vo
Rom.v. mala ꝓhibēdo ꝛ bōa iubēdo. Uirtꝰ aūt ē pcti lex:qꝛ ſubin
trauit (inqt) lex vt abūdaret dlictū. Quid ē vt abūdaret de
lictū? Qꝛ vbi gr̄a nō erat:auxit ꝓhibitio deſideriū:ꝛ cū q̄ſi
de ꝓpꝛio pſumit vtꝰ:factū ē grāde cōuitiū. Sʒ qd fec gr̄a?
Ubi abūdauit pctm̄:ſupabūdauit gr̄a. Uenit dñs: totum
qd de adā traxiſti:totū qd tuis prauis moꝛibꝰ addidiſti:
totū dimiſit/totū dleuit/oꝛonē docuit/gr̄az ꝓmiſit/ certa
Rom.vij. men īdixit/laboꝛāti ſubuenit/victoꝛē coꝛonauit. Itaq̄ꝫ in-
quit aplꝰ. Lex qdē ſctā:ꝛ mādatū ſctm̄ ꝛ iuſtū ꝛ bonū. Qd
ḡ bonū ē:mihi factū ē moꝛs? Abſit. Sʒ pctm̄:vt appareat
pctm̄. Nā q̄ñ nō ꝓhibebaris erat:ſʒ nō apparebat. Nā ꝯcu-
piſcētiā (inqt) neſciebā:niſi lex diceret. Nō ꝯcupiſces. Oc-
caſiōe igit accepta pctm̄ p mādatū fefellit me:ꝛ p illd occi
ij.Coꝛ.iij. dit. Ecce qd eſt:lr̄a occidit. Si vis ḡ euadere legē minātē:
ad ſpm̄ fuge adiuuātē. Qd eī lex iperat:fides iperat. Cla-
ma ad deū tuū:adiuuet te:nō remaneas ſub lr̄a reꝰ:ſʒ ſpū
j.Coꝛ.xv. ſuo te adiuuet deꝰ:ne ſi līs ſit tibi ſupbꝰ iudeꝰ. Cū eī aculeꝰ
moꝛtis eēt pctm̄:vtꝰ aūt pcti lex:qd ageret hūana infirmi-
6 tas:in q̄ fatigabat volūtas? Uelle (inqt) adiacet mihi.pfi-
cere aūt bonū nō iuenio. Quid ḡ ageret? Ecce aculeꝰ moꝛ Rom.vij.
tis pctm̄:ecce vtꝰ pcti lex.i.lex ſubītrauit vt abūdaret deli- Rom.v.
ctū. Si eī lex poſſet viuificare:oīmō ex lege eēt iuſtitia. Sʒ Gal.iij.
ꝯcluſit ſcptura oīa ſub pctō. Quō ꝯcluſit? Ne vagareris:ne
pcipitareris:ne mergereris. Cācellos tibi fec lex:vt ñ iueniē
do q̄ exires: ad gr̄am ꝯuolares. Sʒ ꝯcluſit ſcptura oīa ſub
pctō vt pmiſſio. Qui pmiſit qd fac:nō pmiſit qd tu facis.
Si tu facturꝰ eēs: pnūciatoꝛ eēt deꝰ:nō pmiſſoꝛ. Sʒ ꝯclu-
ſit (inqt) ſcptura oīa ſub pctō vt pmiſſio ex fide ieſu xp̄i da
ret credētibꝰ. Audi:daret. Quid ſupbis? Audi:daret. Quid j.Coꝛ.iiij
eī habes qd nō accepiſti? Ergo qꝛ aculeꝰ moꝛtis ē pctm̄:vir
tus aūt pcti lex: ꝛ h de bona ꝓuidētia dei:vt ꝯcluderētur
hoīes ſub pctō:ꝛ q̄rerēt adiutoꝛē/q̄rerēt gr̄az/q̄rerēt deū/
nō de ſua vtute pſumerēt. Jō ꝛ h cū dixiſſet. Aculeꝰ aūt moꝛ j.coꝛ.xv.
tis pctm̄:vtꝰ aūt pcti lex:qd times? qd laboꝛas? qd ſudas?
Audi qd ſeqt. Gr̄as autē deo q dedit nob victoꝛiā p dñm
nr̄z ieſū xp̄m. Certe tu tibi das victoꝛiā? Gr̄as deo q dedit
nob victoꝛiā p dñz nr̄z ieſū xp̄m. Ergo cū ceperis laboꝛare
pugnās ꝯ ꝯcupiſcētias carnis:ſpū ābula/ſpū inuoca/do-
nū dei q̄re:ꝛ ſi lex ī mēbꝛis repugt legi mētis tue ex pte īfe-
rioꝛi.i.a carne captiuū te tenet ſub lege pcti:ꝛ h emēdabit
ꝛ h trāſiet ī iura victoꝛie. Tu tm̄ clama: tu tm̄ īuoca. Opʒ Luc.xviij
ſp oꝛare ꝛ nō deficere. Inuoca oīno:īuoca adiutoꝛiū. Ad-
huc te loq̄nte dī. Ecce aſſū. Intellige ꝛ audi dicētē aīe tue
Salꝰ tua ego ſū. Cū ḡ lex carnis repugāre ceperit legi mētis Eſa.lviij.
ꝛ captiuū te ducere ī lege pcti q ē ī mēbꝛis tuis:oꝛādo dic Ps.xxxiiij
ꝯfitēdo dic. Miſer ego hō. Quid ē eī alid hō? Quid ē hō: Rom.vij.
niſi qꝛ memoꝛ es eiꝰ? Dic:miſer ego hō:qꝛ niſi veniſſet filius Ps.viij.
hoīs periſſet hō. Exclama in āguſtijs. Quis me liberabit
de coꝛpe moꝛtis huiꝰ:vbi lex ī mēbꝛis meis repugt legi mē- Rom.vij.
tis mee? Cōdelectoꝛ eī legi dei ſʒ iterioꝛē hoīem. Quis me
liberabit de coꝛpe moꝛtis huiꝰ? Si ḡ fideliter:ſi hūiliter dicis:
vtiſſime rñdet? Gr̄a dei p ieſū xp̄m dñz nr̄z. Cōuerſi ad dñz
deū patrē oīpotētē puro coꝛde ei q̄ꝫtū pt puitas nr̄a maxi
mas atq̄ꝫ vberes gr̄as agamꝰ:pcantes toto aīo ſingularē
māſuetudinē eiꝰ:vt pces nr̄as ī bñplacito ſuo exaudire di
gnet: iimicū q̄ꝫ a nr̄is actibꝰ ꝛ cogitatōibꝰ ſua vtute ex-
pellat: nob m̄tiplicet fidē/mētē gubernet/ſpiritales cogi
tatiōes cōcedat ꝛ ad beatitudinē ſuā perducat. Per do.

¶ De vbis apli. Cū eſſemꝰ in carne: paſſiones Rom.vij.
pctōꝝ q̄ p legē ſūt operabant in mēbꝛis nr̄is vt
fructū ferrēt moꝛti. Cū manicheoꝝ cōfutatione
q legem moſaycā nō a deo datā:eāq̄ꝫ euangelio
cōtrariā eſſe falſo contendūt. Sermo.iiij.

Ad diuimꝰ cōcoꝛditerq̄ꝫ rñdimꝰ:ꝛ deo nr̄o ꝯſona B
voce cātauimꝰ. Btūs vir quē tu erudieris dñe:et Ps.xciij.
ex lege tua docueris eū. Silētiū ſi pbeatis: auditis
Nō ueni t locū ſapiētia: vbi nō ē ſapiētia. Nos
loq̄mur:ſʒ erudit deꝰ:nos loq̄mur:ſʒ deꝰ docet. Nō eī btūs
dicitꝰ ē quē docet hō:ſʒ quē tu erudieris dñe. Nos plātare j.Coꝛ.iij.
poſſumꝰ ꝛ rigare:ſʒ dei ē icremētū dare. Qui plātat ꝛ q ri-
gat foꝛiſecꝰ opat:q vo dat icremētū intꝰ opitulat. que nob
lectio de ſcti apli epl̄a ꝓpoſita ſit ad loq̄ndū:q̄ꝫ difficilis q̄ꝫ
latebꝛoſa:q̄ꝫ ſi ñ itelligat aut male itelligat piculoſa:puto
frēs:imo ſcio q nob cū recitaret audiſtis ꝛ fluctuaſtis ſi ad
vertiſtis:aut ſi alid itellexiſtis q̄ꝫ ſit arduū: ſine dubitatiōe vi
diſtis. Hāc itaq̄ꝫ lectionē totiūq̄ꝫ ipm̄ moleſtū ꝛ obſcurū:ſʒ
itelligētibꝰ ſalubꝛē eplē apli locum ſuſcepimꝰ:adiuuante
mīa dei exponere diſſerēdo. Charitati vr̄e debitoꝛes nos
eſſe ſcio: exactoꝛes vos eē ſētio. Quēadmodū nos (vt iſta
pcipiatis) oꝛamꝰ:ſic ꝛ vos oꝛate vt ea vob explicare valeamꝰ
Si eñ oꝛo nr̄a ꝯcoꝛdet:ꝛ vos fac deꝰ idoneos auditoꝛes
ꝛ nos debiti huiꝰ fideliſſimos redditoꝛes. Cū eī eſſemꝰ in
carne (ait aplꝰ) paſſiōes pctōꝝ q̄ p legē ſūt opabant ī mē-
bꝛis nr̄is:vt fructū ferrēt moꝛti. Uic videt q̄ itelligētibus
pmū ꝛ grāde piculū ē:aplꝫ reꝑhēdere ꝛ culpare legē dei.
Dic aliqs. Abſit h ab aīo q̄liſcūq̄ꝫ xp̄iani. Quis h vel inſa-
nus audeat de aplō ſuſpicari? Et tm̄ frēs mei vba iſta ma
le intellecta:fomitē iſanie furoꝛi manicheoꝝ ſubminiſtrarūt
Manichei eī legē dei p moyſē datā dicūt: nō a deo datā:
ꝛ eā euāgelio ꝯtrariā eē ꝯtēdūt:ꝛ q̄ñ cū eis agit ī his teſtimo
nijs apli pauli q ñ itelligūt:conāt ꝯuicere. Quid dicā catho
licos nō intelligētes:ꝛ nō potiꝰ negligētes? Nō eñi mul-

tū eſt ſi q̇s velit eē diligēs poſt calūnias ab heretico audi
tas:ſaltē cōſiderare in codice circūſtātia lectionis:qđ ſi fe
cerit:ibi mox inueniet vñ aduerſariū loq̄cē redarguat: vñ
hoſtes legis rebelleſq; ꝓſternat. Et ſi cui tard⁹ ē ad intel
B ligēda v̄ba apl̄i:manifeſta ibi laus eſt exp̄ſſa legis dei. Ui
Rom.vij. dete ei pri⁹ ⁊ aduertite. Cū ei eſſem⁹ i carne ait: paſſiones
pctōꝝ q̄ p legē ſūt. Hic iā manicheꝰ erigit ceruicē:exaltat
cornua:ipetit te ⁊ facit ipetū. Ecce (inq̄t) paſſiōes pctōꝝ
q̄ p legē ſūt. Quō bona ē lex p quā i nob ſūt paſſiōes pctō-
rū:⁊ opant in mēbris nr̄is: vt fructū ferāt morti? Lege ali
quātum:ꝓgredere totū:audi patiēter etſi nō intelligēter.
Hoc eni qđ ait. Paſſiōes pctōꝝ q̄ p legē ſūt opabātur in
mēbris:multū ē vt itelligas:ſ; pri⁹ eſto mecū leg̃ laudator
⁊ tūc fieri mereberis itellector. Clauſū cor habes:et clauē
accuſas? Ecce interi qđ nō intelligim⁹ paululū ſeponam⁹:
ad laudē legis q̄ apta eſt veniam⁹. Paſſiōes (inq̄t) pctōꝝ
q̄ p legē ſūt opabant in mēbris nr̄is vt fructū ferrem⁹ mor
ti. Nūc ġ euacuati ſum⁹ a lege mortꝭ in q̄ detinebamur:ita
vt ſuiam⁹ i nouitate ſpū̄s:⁊ nō in vetuſtate lr̄e. Adhuc vide
tur legē arguere/culpare/iprobare/deteſtari/ ſ; nō intelli-
gētib⁹. Cū ei dt. Cū eſſem⁹ i carne:paſſiōes pctōꝝ q̄ p legē
ſunt opabant i mēbris nr̄is vt fructū ferrēt morti. Nūc ġ
euacuati ſum⁹ a lege mortꝭ i q̄ detinebamur:ita vt ſuiam⁹ i
nouitate ſpū̄s ⁊ nō i vetuſtate lr̄e:q̄ſi vtiq; videt legē accu-
ſare atq; culpare. Uidit h ⁊ ip̄e vidit:ſenſit ſe nō intelligi ⁊
ꝯ obſcuritatē v̄boꝝ ſuoꝝ cogitatiōes hoim ꝯmoueri:ſēſit
q̄d poſſint ꝯdicere:⁊ p̄oꝛ h voluit dicere vt tu nō inuenias
q̄d diceres. Quid ġ dicim⁹ inq̄t? Hoc ſequit. Quid ġ dici-
m⁹? Lex pctm̄ eſt? Abſit. Uno verbo legē abſoluit:leg̃ ac
cuſatorē dānauit. Auctoritatē apl̄i ꝯ me ꝓferebas. O ma
nichee:⁊ dicebas mihi cū legē rep̄hēderes:ecce audi apl̄z
lege apl̄m. Paſſiōes q̄ p legē ſūt opabant i mēbris nr̄is:
vt fructū ferrēt morti. Nūc ġ euacuati ſum⁹ a lege mortꝭ i
q̄ detinebamur:ita vt ſuiam⁹ i nouitate ſpū̄s:⁊ nō i vetu-
ſtate lr̄e. Jactabas te:clamabas:dicebas:audi legē.vide/
iſta dixeras: etiā v̄ſo tergo ire cupiebas. Expecta:audiui
te:audi me:imo nec ego te:nec tu me:ſ; ābo audiam⁹ apl̄z:
q̄ ſoluit ſe:⁊ alligat te. Quid ġ dicim⁹ inq̄t? Lex pctm̄ eſt?
Hoc dicebas:lex pctm̄ ē:h nēpe dicebas. Ecce audiſti qđ
dicebas:audi qđ dicas. Legē dei pctm̄ eē dicebas q̄ſi eā
cec⁹ ⁊ iprouid⁹ rep̄hēdebas. Erraſti. Uidit paul⁹ errorē
tuū. Qđ dicebas:ip̄e dixit. Quid ġ dicim⁹? Lex pctm̄ eſt?
Qđ dicebas:h dicim⁹. Lex pctm̄ ē? Abſit. Si apl̄i ſeq̄ba-
ris auctē: appēde v̄bū:⁊ cape ide ꝯſiliū. Audi. Lex pctm̄
ē? Audi abſit. Si apl̄z ſeq̄ris:ſi ei⁹ auctitatē plurimipēdis
Audi. Abſit. Et qđ ſentiebas a te abſit. Quid ġ dicimus?
Quid dicim⁹:q: dixi. Paſſiōes pctōꝝ q̄ p legē ſūt opabā
tur i mēbris nr̄is vt fructū ferrēt morti:q: dixi. Euacuati
ſumus a lege mortꝭ i q̄ detinebamur:q: dixi. Seruiam⁹ in
nouitate ſpū̄s ⁊ nō i vetuſtate lr̄e? Lex pctm̄ ē? Abſit. Qua
re ġ ap̄le poſt tāta illa dixiſti. Lex abſit vt ſit pctm̄. Sed
Deut.v. pctm̄ (inq̄t) nō cog̃ui niſi p legē. Nā cōcupiſcētiā neſciebā
niſi lex diceret. Nō concupiſces. Ji mō interrogo te ma-
nichee:mō te interrogo rn̄de mihi. Mala ē lex q̄ dicit:non
cōcupiſces? Hoc ne luxurioſus mihi et neq; aliq̄s rn̄det?
Etenī ip̄i hoīes flagitioſi q̄ rep̄hendunt erubeſcūt:⁊ q̄
ſūt iter caſtos:laſciuire nō audēt. Si ġ malā dicis eē legē
q̄ dicit:nō ꝯcupiſces:ipune vis cōcupiſcere: accuſas legē
q: ꝑcutit libidinē. Frēs mei ſi nō audirem⁹ apl̄m dicentē:
lex pctm̄ ē:abſit:ſ; tātūmō v̄ba leg̃ ꝯmemorātē: vbi dictū
eſt. Nō cōcupiſces:ēt legē illo nō laudāte:nos eā laudare
deberem⁹:illā laudare:nos accuſare. Ecce lex:ecce dēſup v̄
ba diuina clamat hoi. Nō ꝯcupiſces. Nō cōcupiſcere:re-
C p̄hēde ſi potes:fac ſi reprehēdere nō potes. Audiſti:non
cōcupiſces:rep̄hēdere nō audes. Q: bonū ē qđ dixit. Non
cōcupiſces:malū ē ꝯcupiſcere. Malū culpat lex:a tuo ma-
lo ꝓhibet lex. Ergo cōcupiſcere malū culpat lex:a tuo ma
lo prohibet lex. Ergo fac qđ iubet lex:noli facere qđ vetat
lex:noli ꝯcupiſcere. S; q̄d ait apl̄s? Cōcupiſcentiā neſcie-
bā niſi lex diceret. Nō ꝯcupiſces. Jbā ei poſt ꝯcupiſcētiā
meā:⁊ q̄ trahebat currebā eiuſq; illecebras blādas:⁊ ex car
nali ſuauitate iocūdas magnā felicitatē arbitrabar. Lau
Pſ̄.ix. dat ei pctōr (ait lex) i deſiderijs aīe ſue:⁊ q̄ iniq̄ gerit bn̄-
dicit. Jnuenis hoīem cōcupiſcētias ſuas carnales ſectātē

totūq; ſe illis ſuū donātē occupari vndiq; voluptate:for-
nicari/inebriari/nō dico āpli⁹ fornicari inq; inebriari. Hec
dixi q̄ licite ꝯmittunt:ſ; nō dei legib⁹. Quis ei aliq̄ ad iu-
dicē duct⁹ ē: q: meretricꝭ lupanar itrauit? Quis ei aliq̄ i
publicis tribunalib⁹ accuſat⁹ ē:q: p ſuas liſtrias laſciu⁹ i-
mūduſq; defluxit? Quis aliq̄ hn̄s vxorē q: ācillā ſuā vi-
tiauit:crimē inuenit? S; i foro:nō celo:i lege mūdi: nō i le-
ge creatoris mūdi. Luxurioſus aūt imūd⁹ atq; laſciu⁹ fe-
lix dr:abundare voluptatib⁹:frui delicijs. Jā v̄o ſi ſe ēt vi-
no igurgitet:ſi bibat mēſuras ſine mēſura:parū ē q: nō in-
uenit crimen:ēt viri fortꝭ accipit nomē:tāto neq̄or:q̄to ſub
pplo iuictior. Cū laudant iſta ⁊ dr felix ē:magn⁹ ē: bn̄ ē il-
li:⁊ nō ſolū h nō putat eē pctm̄:ſ; ēt putat vel dei donū: vl
certe ſuaue:blādū ⁊ licitū bonū. Procedit lex dei ⁊ dt. Nō
ꝯcupiſces. Jlle hō q̄ putabat magnū bonū eē:magnāq; fe
licitatē eſtimabat ea q̄ poſſit ſue ꝯcupiſcētie nō negare:ſed
q̄ trahit:audit. Nō cōcupiſces:⁊ cog̃ſcit eē pctm̄. Deus di
xit:hō audit:deo credidit:pctm̄ ſuum vidit: qđ bonū puta
bat:malū eē cog̃uit:voluit frenare ꝯcupiſcētiā:nō ire poſt
eā:ſtrinxit ſe:conat⁹ ē:vict⁹ ē:q̄ fuit antea neſci⁹ malorum
ſuoꝝ:fact⁹ ē doct⁹:⁊ pei⁹ vict⁹:cepit eſſe nō ſolū pctōr:ſ; ēt
p̄uaricator. Pctōr eni ⁊ antea erat:ſed anq̄; legē audiret:
pctōrē ſe eē neſciebat. Legē audiuit:pctm̄ vidit:conat⁹ eſt
vincere:ſupat⁹ atq; ꝓſtrat⁹ eſt:fact⁹ eſt ⁊ legis p̄uaricator
q̄ fuit antea neſci⁹ pctōr. Hoc dic apl̄s. Lex pctm̄ ē? Abſit
S; pctm̄ nō cog̃ui niſi p legē Nā ꝯcupiſcētiā neſciebā ni
ſi lex diceret. Nō ꝯcupiſces. Occaſiōe aūt accepta:pctm̄ p
mādatū opatū ē i me oēm cōcupiſcētiā. Minor erat ꝯcu-
piſcētia q̄ an legē ſecur⁹ peccabas:nūc oppoſitꝭ tibi obici
b⁹ legis:fluui⁹ cōcupiſcētie q̄ſi frenat⁹ ē:paululū ſiccat⁹:ſ;
icreſcēte ipetu q̄ te ducebat obicib⁹ nullis:obruit te obici
b⁹ ruptis. Cōcupiſcētia tua mior erat q̄ tuā mouebat libi
dinē:oīs ē q̄ trāſcēdit ⁊ legē. Uis noſſe q: magna ſit? Ui
de q̄d ruperit. Nō ꝯcupiſces. Nō hō dixit:de⁹ dixit: crea-
tor dixit:iudex etern⁹ dixit:nō q̄cūq; dixit. Fac ġ qđ dixit
Nō facꝭ:obſua iudicātē q̄ dixit. S; q̄d faciā o hō? Jō nō
viciſti: q: de te p̄ſūpſiſti. Attēde ġ nūc ſupiora:q̄ videbant
obſcura. Cū ei eſſem⁹ i carne. Uerba q̄ ſupiora diximꝰ:vñ D
cepit lectio q̄ obſcura videbat:attēdite. Cū ġ eſſem⁹ i car- Rom.vij.
ne:paſſiōes pctōꝝ q̄ p legē ſūt. Uñ p legē ſūt? Q: eram⁹ in
carne: p̄ſumebam⁹ de carne. Nū ei q̄ loq̄bat apl̄s:iā exie-
rat de iſta carne? Nō vtiq;:ſ; ſm hui⁹ vite modū:⁊ q̄ loque
bat:⁊ q̄b⁹ loq̄bat i carne erāt. Quid ē ġ? Cū eſſem⁹ i car-
ne:niſi cū d carne p̄ſumerem⁹. h ē de nob ꝯſiderem⁹? Hoi
ei dictū ē:⁊ de hoīb⁹ dictū ē. Uidebit oīs caro ſalutare dei Eſa.xl.
Quid ē. Oīs caro:niſi videbit oīs hō? Et q̄d ē. Uerbū ca
ro factū ē:niſi v̄bū hō factū ē? Nō ei v̄bū ⁊ caro erat ⁊ aīa Luce.iij
ibi nō erat:ſ; carnis noīe hō ſignificat⁹ ē:in eo qđ legitur. Joh.j.
Uerbū caro factū ē. Ergo cū eſſem⁹ i carne.i.i cōcupiſcē-
tijs v̄ſaremur:ibi totā ſpem noſtrā tāq; i nobis poneremꝰ
paſſiōes pctōꝝ q̄ p legē ſūt:aucte ſūt p legē. Prohibendo
ei fecerūt p̄uaricatorē legis:q: ille q̄ p̄uaricator ē fact⁹ deū
nō habuit adiutorē. Operabāt ġ i mēbris nr̄is:vt fructū
ferrēt. Cui:niſi morti? Si dāpnād⁹ erat pctōr:quā ſpem hꝫ
p̄uaricator? Ergo o hō vicit te ꝯcupiſcētia tua:vicit:q: in
malo loco te iuenit. Jnuenit te i carne idō vicit. Migra in-
de. Quid expaueſcis? Non tibi dixi vt moriaris: imo au- Col.iij.
deo dicere:dixi vt moriaris. Si mortui eſtis cū xp̄o:q̄ ſur- Eſa.xl.
ſum ſūt q̄rite. Jn carne viuēs:noli eſſe in carne. Oīs caro
fenū:v̄bū autē dn̄i manet i eternū. Dn̄s fiat refugiū tuum.
Jnſtat cōcupiſcētia:viget te:magnas vires accepit aduer
ſum te:ꝓhibitione legis grādior facta ē:maiorē hoſtē pa- Pſ̄.lx.
teris:ſit dn̄s refugiū tuū:turris fortitudinis a facie iimici
Noli ġ eē in carne:i ſpū eſto Quid eſt:in ſpū eſto? Jn deo
ſpem pone. Nā ſi poſueris ſpem in ipſo ſpiritu:quō ē iterū
ſpūs tu⁹? Jn carne labit:q: nō eū dediſti illi a q̄ ſuſpēdat.
Nō ſe cōtinet. Si cōtinet:noli remanere i te:trāſcēde te:in
illo te pone q̄ fecit te. Nā ſi ſpem in te habueris:accepta le
ge p̄uaricator eris. Jnuenit te hoſtis nudū refugio:iuadit Pſ̄.xlix.
te. Ne forte rapiat velut leo:⁊ nō ſit q̄ eruat:attēde v̄ba apl̄i
legē laudātis:ſe accuſantꝭ: reū ſe ſub lege faciētꝭ:⁊ pſonā E
forte tuā i ſe trāſfigurātꝭ ⁊ dicētis tibi. Pctm̄ nō cognoui Rom.vij.
niſi p legē. Nā ꝯcupiſcētiā neſciebā niſi lex diceret. Nō cō
cupiſces. Occaſiōe aūt accepta/pctm̄ p mādatū operatū

eſt in me oēm cõcupiſcētiā. Sine lege enī pctm̄ mortuū ē.
Quid eſt mortuū eſt? Tacet: nō apparet: oīno tāq̄ ſepultū
ignoratur. Adueniēte aūt mādato: pctm̄ reuixit. Quid eſt re
uixit? Apparere cepit: ſentiri cepit: rebellare aduerſum me
cepit. Ego aūt mortuus ſū. Quid ē mortuus ſū? Preua-
ricator factꝰ ſū: ꝛ inuentū eſt mihi mādatū qđ erat in vitā.
Uidete qꝛ lex laudatur: mādatū qđ erat in vitā. Qualis ei vi
ta ē nō cõcupiſcere? O vita dulcis. Dulcis eſt q̄ſi voluptas
cõcupiſcētie. Uerū ē: nec eā hoīes ſequerentur niſi dulcis eēt
Theatrū: ſpectaculū: meretrix laſciua: turpiſſima cātilena
dulcia ſūt iſta ꝯcupiſcētie? Dulcia plane: ſuauia: delectabi
pſ. cxviij. lia. Sꝫ narrauerūt mihi iniuſti delectationes ſuas: ſꝫ nō ſi-
cut lex tua dn̄e. Suauia ſūt: dulcia ſūt: delectabilia ſunt: ſꝫ
audi meliora. Narrauerūt mihi iniuſti delectatiões ſuas:
ſed nō ſicut lex tua dn̄e. Felix aīa q̄ hmōi delectatiōibꝰ de-
lectatur: vbi turpitudine nulla inquinatur: et veritatis ſerenitate
purgatur. Quē enī delectat lex dei ꝛ ſic delectat vt oēs dele-
ctatões laſciuie vicat: ſi ſibi arroget iſtā delectationē: dn̄s
dabit ſuauitatē. Quid dicā? Dn̄e das mihi illā ſuauitatē
vel illā? Suauis es dn̄e: ꝛ ī tua ſuauitate doce me iuſtitias
tuas. In tua ſuauitate doce me dn̄e: ꝛ doces me. Tūc di-
ſco vt faciā: ſi ī tua ſuauitate doceas me. Ceterū q̄diu blā
ditur iniq̄tas: ꝛ dulcis ē iniq̄tas: amara ē veritas. In tua ſua-
uitate doce me: vt ſuauis ſit veritas: dulcis cōtaminetur iniq̄-
tas. Multo melior eſt ꝛ ſuauior veritas: ſꝫ ſanis ſuauis ē pa
nis. Quid meliꝰ ꝛ ꝓclariꝰ pane celeſti? Sꝫ ſi nō obſtupeſcit
puerb. x. dētes iniq̄tas. Scriptura eī dic̄. Sicut vua acerba dētibus
noxia ē ꝛ fumꝰ oculis: ſic iniq̄tas vtētibꝰ ea. Quid ꝓdeſt qꝛ
panē laudatis: ſi male viuatis? Quē laudatis nō māducatis
Cū ḡ audis vbū: cū audis vbū iuſtitie ꝛ veritatis ꝛ laudas:
multo laudabiliꝰ ē ſi facias. Fac ḡ qđ laudas. An dicturꝰ
es: volo ꝛ nō valeo. Quare nō vales? Qꝛ ſanitas nō ē. Un-
de ſanitatē ꝑdidiſti: niſi qꝛ peccādo creatorē offēdiſti? Er
go vt eiꝰ panē quē laudas cū ſuauitate. i. cū ſanitate mādu
pſ. xl. ces: dic illi. Ego dixi dn̄e miſerere mei: ſana aīam meā quia
peccaui tibi. Ergo (inq̄t) inuētū ē mihi mādatū qđ erat in
vitā: h̄ eē in mortē. Erat eī ſibi antea ignotꝰ pctōr: factus
ē manifeſtꝰ ꝑuaricator. Ecce inuentū eſt illi in mortē: qđ
erat in vitā. Occaſione aūt (inq̄t) accepta: pctm̄ ꝑ mādatū
fefellit me: ꝛ ꝑ illud occidit. Sic factū ē ꝑrio ī paradiſo. Fe
fellit (inq̄t) me: occaſione accepta ꝑ mādatū. Uide ſerpētē
mulieri illi ſuſurrantē. Queſiuit ab ea: q̄d dixerit deꝰ? Rn̄-
Gen. iij. dit illa. Dixit nobis deꝰ. Ex oī ligno qđ ē ī paradiſo ede-
tis. De ligno aūt ſcientie boni et mali nō edetis. Ex eo ſi
ederitis / morte moriemini. Hoc ē dei mādatū. Cōtra ſpens
Nō (inq̄t) morte moriemini. Sciebat eī deꝰ: qꝛ q̄ die ederi
tis: aperientur oculi vr̄i: ꝛ eritis tanq̄ dij. Occaſione ḡ acce-
pta pctm̄ ꝑ mādatū fefellit me: ꝛ ꝑ illō occidit. Gladio quē
portabas te inimicꝰ occidit: armis tuis te vicit: armis tuis
te iteremit. Recipe mādatū: ſcito eē arma / nō qbꝰ occidat
te / ſꝫ qbꝰ a te occidatur inimicus. Sed noli ꝓſumere de viri-
j. Re. xvij. bus tuis. Uide paruū dauid ꝯ goliā: vide paruū ꝯ ingētē
ſed in noīe dn̄i ꝓſumentē. Tu venis ad me (inq̄t) cū clypeo
ꝛ lancea: ego in noīe dn̄i oīpotentis. Sic ſic: alter nō: oīno
alter nō ꝓſternit inimicꝰ. Qui ꝓſumit de viribꝰ ſuis: āteq̄
pugnet ipſe ꝓſternitur. Uidete tn̄ chariſſimi: videte etiā atq̄
etiā paulū apl̄m cōtra furorē manicheorū eſſe legis diui-
ne aptiſſimū laudatorē: videte q̄d adiūgat. Itaq̄ lex quī-
dē ſctā: ꝛ mādatū ſctm̄ ꝛ iuſtū et bonū. Nūqd vbertus lau
dari poteſt? Paulo ante vbo illo qđ dixit. Abſit: defende-
rat crimen: nō laudauerat. Aliud eſt crimine obiecto defen
dere: aliud debito ꝓconio ꝓdicare crimen. Obiectum fuit.
Quid ḡ dicimꝰ? Lex pctm̄ ē? Defenſio. Abſit. Uno verbo
defenditur veritas: qꝛ magna eſt apl̄i defendētis auctoritas
ij. cor. xiij. Quid diu defendat? Sufficit. Abſit. An vultis (inq̄t) expe-
Rom. vij. rimētū accipe eiꝰ q̄ ī me loquitur xp̄s? Modo aūt. Itaq̄
lex ſancta q̄dē: et mandatū ſctm̄ et iuſtū et bonū. Qđ ergo
bonū eſt: mihi factū eſt mors? Abſit: qꝛ bonū nō eſt mors:
ſꝫ pctm̄ vt appareat pctm̄ ꝑ bonū operatū eſt mihi mortē.
mors non eſt lex: ſed pctm̄ eſt mors. Iādudū aūt dixerat.
Sine lege pctm̄ mortuū ē. Ubi vos admonuerā: qꝛ mortu
um eſt: dixit: abſconditū latet / nō apparet: modo videte q̄
vere ita dictū ſit. Peccatū (inq̄t) vt appareat peccatū. Non
dixit vt ſit: qꝛ erat ꝛ q̄ſi nō apparebat. Peccatū vt appareat
peccatū: qꝛ cõcupiſcētiā neſciebā: niſi lex diceret. Nō ꝯcu
piſces. Nō ait: cõcupiſcentiā nō habebā: ſed cõcupiſcētiā
neſciebā. Sic etiā h̄ nō ait: vt ſit pctm̄: ſꝫ vt appareat pec-
catū ꝑ bonū mihi operatū ē mortē. Quā mortē? Ut fiat ſu
per modū pctōr: aut peccatū ꝑ mādatū. Sup modū pctōr
Quare ſup modū? Qꝛ iā ꝑuaricatio. Uidete ḡ fratres: vi-
dete genꝰ hūanū a ꝓria illiꝰ ꝓmi hoīs morte defluxiſſe. Et Rom. v.
enī peccatū a ꝑrio hoīe intrauit ī hūc mūdū: ꝛ ꝑ peccatum
mors: ꝛ ita ī oēs hoīes pertrāſijt. Pertrāſijt vbū attendi-
te: qđ audiſtis cõſiderate: videte quid eſt ꝑtranſijt. Per-
trāſijt inde ē ꝛ paruulꝰ reꝰ: peccatū nondū fecit / ſed traxit.
Etenī illō peccatū nō ī frōte māſit ſꝫ ꝑtrāſijt: nō in illū aut
illū: ſꝫ in oēs hoīes ꝑtranſijt. Genuit pctōres morti obno-
xios primꝰ pctōr: ꝓmus ꝑuaricator. Uenit ad ſanādos de
vgine ſaluator: q̄ ad te nō q̄ veniſti venit. Nō eī ille de ꝯcu
piſcētia maris ꝛ femine: nō de illo vinculo concupiſcentie.
Spūs (inq̄t) ſctūs ſupueniet ī te. Dictū eſt h̄ virgini: dictū Luce. j.
eſt fideli ferueti: nō cõcupiſcētie carnis eſtuāti. Spūſſan-
ctꝰ ſupueniet in te: et vtus altiſſimi obūbrabit tibi. Que ta
le obūbraculū haberet q̄ ardore libidinis eſtuaret? Quia
ergo nō qua veniſti ad te venit: liberat te. Ubi te inuenit?
Uenūdatū ſub pctō: iacētē ī morte primi hoīs trahentem
peccatū primi hoīs: habētē reatū anteq̄ habere poſſis ar-
bitriū. Ecce vbi te inuenit / q̄ paruulū inuenit. Sꝫ paruulꝰ
etatē exceſſit. Ecce creuiſti: primo pctō multa addidiſti: le
gē accepiſti: ꝑuaricator extitiſti. Sed noli eē ſollicitꝰ. Ubi
abūdauit peccatū: ſupabūdauit grā. Cōuerſi ad dn̄m. Rom. v.

De vbis Apoſtoli. Lex pctm̄ ē? Abſit. Sed Rom. vij.
peccatū nō cognoui niſi per legē. Quibus eno-
datis queſtio mouetur de ſe ne an de alio paulus
dixerit. Ne quod volo hoc ago: ſed quod odi ma
lum illud facio. ꝛc. Sermo. v.

Heſternā lectionē de ſcti apl̄i Pauli ep̄la q̄ ſer- B
moni affuiſtis: audiſtis: illa lectio ſeq̄tur q̄ hodie
recitata eſt. Adhuc verſatur ille difficilis ꝛ periculo
ſus locꝰ: quē vobis in adiutorio dn̄i noſtri ieſu xp̄i cū
me religioſo apd eū adiuuatis affectu: ꝓ viribꝰ q̄s dare di
gnatur exponere ꝛ enodare ſuſcepimꝰ. Patiētiā mihi ꝓbeat
charitas vr̄a: vt ſi habeo ꝓpter obſcuritatē rerū difficilem
diſputationē: ſaltē habeā facilē vocē. Si enī vtrūq̄ ſit dif-
ficile: multū laboratur: ꝛ vtinā nō ſine cā laboraretur. Ut autē
ꝓſit labor noſter: ſit patiēs auditꝰ veſter. Qꝛ legē ſi culpat
apl̄s: heſterna die audiētibꝰ (q̄tū exiſtimo) ſatiſfecimus.
Ibi q̄ppe ait. Quid ḡ dicimus? Lex pctm̄ eſt? Abſit. Sed Rom. vij.
pctm̄ nō cognoui niſi ꝑ legē. Nā cõcupiſcētiā neſciebā: ni-
ſi lex diceret. Nō cõcupiſces. Occaſione aūt accepta: pec-
catū ꝑ mādatū operatū eſt ī me oēm ꝯcupiſcētiā. Sine le
ge enī peccatū mortuū eſt. i. latet / nō apparet. Ego aūt vi-
uebā aliq̄n ſine lege. Adueniēte aūt mādato: pctm̄ reuixit.
Ego aūt mortuꝰ ſū: ꝛ inuētū eſt mihi mādatū qđ erat ī vi-
tā. Quid enī tā ꝑtinēs ad vitā q̄ non cõcupiſces? Hoc eſſe
in mortē. Pctm̄ enī occaſiōe accepta ꝑ mādatū fefellit me
et per illud occidit: cõcupiſcētiā terruit nō extinxit: terruit
nō oppreſſit: fecit timorē pene: nō amorē iuſtitie. Itaq̄ in-
quit: lex q̄dē ſancta: ꝛ mādatū ſanctū / ꝛ iuſtū / ꝛ bonū. Qđ
ergo bonū eſt: mihi factū ē mors? Abſit. Nō enī lex mors
ſed pctm̄ mors. Quid ḡ ex occaſione mādati? Sed pecca-
tū vt appareat pctm̄. Latebat enī q̄ mortuū dicebatur: per
bonū mihi operatū eſt mortē: vt addita ꝑuaricatione fiat
ſupra modū peccator: augēs pctm̄ ꝑ mādatū: qꝛ ꝑuarica-
tio pctō nō adderetur: ſi nō eſſet mādatū. Alio enī loco dicit
aperte idē apl̄s. Ubi enī lex nō eſt: nec ꝑuaricatio Quid ḡ Rom. iiij.
Quid dubitamꝰ ad h̄ legē eſſe datā vt inueniret ſe homo?
Quādo enī deꝰ non ꝓhibebat a malo: latebat ſe homo: vi-
res ſuas languidas non inuenit niſi q̄ legē ꝓhibitionis
accepit. Inuenit ergo ſe: in malis inuenit ſe. Quo fugit ſe?
Quocūq̄ enī fugerit ſe: ſequitur ſe. Et q̄d ei prodeſt de ſe in-
uēto ſcientia: quā ſauciat cõſciētia? Loquitur ergo ꝛ in iſta
lectione q̄ hodie recitata eſt ille q̄ inuenit ſe. Scimꝰ (inq̄t) Rom. vij.
qꝛ lex ſpiritalis ē: ego aūt carnalis ſum: venūdatꝰ ſub pctō
Qđ eī operor ignoro. Nō enī qđ volo hoc ago: ſed qđ odi
illud facio. Queritur h̄ loco magna diligētia q̄s intelligatur: B
vtrū ipſe apl̄s q̄ loquebatur: an aliū aliquē in ſe trāſſigura-

i.Cor.iiij. uit quē tāgeret in ſe:ſicut dixit quodā loco. Hec aūt om̄ia
tranſfiguraui in me:⁊ appello ꝓpter vos:vt a vobis diſca:
tis. Si ergo apoſtolus loquitur: qđ nemo dubitat: ⁊ cum
dicit. Nō qđ volo ago:ſʒ qđ odi illud facio:nō de altero ſʒ
de ſeipſo dicit:quid ſumus intellecturi fratres mei? Ita ne
aplſ paulus nolebat:verbi gratia:facere adulteriū: ⁊ facie
bat adulteriū? Nolebat eſſe auarus:⁊ erat auarꝰ? Quis au
tē noſtrū audeat ſe includere tali blaſphemia:vt de aplo h̄
ſentiat? Forte ergo alius eſt aliq̄s:forte tu es:aut tu es:aut
ille eſt:aut ego ſum. Si ergo aliq̄s noſtrū eſt:ip̄m q̄ſi de ip:
ſo audiamꝰ:⁊ nō irati nos corrigamꝰ. Si aūt ipſe eſt:forte
enī ⁊ ipſe eſt:nō ſic intelligamꝰ qđ dixit. Nō qđ volo ago:
ſed qđ odi illud facio:tāq̄ velit eē caſtus ⁊ eēt adulter:aut
velit eē miſericors ⁊ eſſet crudelis:aut velit eſſe pius ⁊ eēt
impiꝰ Nō ad hoc accipimꝰ. Nō ei qđ volo ago:ſed qđ odi
illud facio. Sed ad qđ? Volo nō cōcupiſcere:⁊ cōcupiſco.
Lex qđ dicit? Nō ꝯcupiſces Hō legē audiuit:vitiū agno
uit/bellū indixit/ captiuitatē inuenit/ſʒ forte aliq̄s hō:nō
aplſ. Quid ergo dicimꝰ fratres mei? Nō h̄z vllā cōcupiſcē
tiā aplſ i carne ſua quā hr̄e nollet:cui tñ exiſtēti/ titillāti/
ſuggerēti/ſollicitāti/eſtuāti/tētāti nō ꝯſentiret? Dico cha
ritati veſtre. Si crediderimꝰ aplm̄ nullā ꝓrſus habuiſſe in
firmitatē cōcupiſcētie cui reluctaret:multū credimꝰ de il
lo:atq̄ vtinā ita ſit. Nō ei inuidere nos opʒ aplis:ſʒ aplos
imitari. Verūtñ chariſſimi audio ip̄m aplm̄ ꝯfitentē nōdū
eū ad tātā pfectionē iuſticie puenisse:q̄ntā in angelis eē cre
dimꝰ:quorū angelorū equalitatē ſperamꝰ:ſi ad hoc qđ vo:
lumus pueniamꝰ. Quid enī aliud nobis ꝓmittit in reſur:
Mat.xxij rectiōe vbi ait. In reſurrectiōe mortuorū neq̄ nubēt neq̄
vxores ducēt:nō ei incipiēt mori:ſʒ erūt eq̄les angelis dei
Dicit ergo aliq̄s. Et tu vñ ſcis q: paulꝰ aplſ angeli iuſti:
tiā ⁊ pfectionē nōdū habebat? Nō facio iniuriā aplo:non
credo niſi aplo:aliū teſtē nō q̄ro: ſuſpicātem nō audio: ni:
miū laudātē nō curo. Dic mihi ſctē aplē de teipſo:vbi nēo
Rom.vij. dubitat:q: de teipſo loq̄ris. Nam vbi dixiſti. Nō qđ volo
ago:ſed qđ odi illđ facio:exiſtāt q̄ dicāt:q: aliū i te neſcio
quē trāſfiguraueris laborātē/ deficiētē/ victū/captiuum.
Tu mihi dic de te:vbi nemo dubitat q: loq̄ris de te Fra:
Phil.iij. tres:ait aplſ:ego meip̄m nō arbitror appꝛehēdiſſe. Et qđ
facis? Unū aūt q̄ retro oblitꝰ in ea q̄ antea ſūt extētus ſm̄
intentionē ait:nō ſm̄ pfectionē:ſm̄ intentionem ſequor ad
palmā ſupne vocatiōis dei in xp̄o ieſu. Supra iā dixerat.
nō q: iā acceperim:aut iā pfectꝰ ſim. Adhuc ꝯdicit ⁊ dicit
Dicebat iſta aplſ:q: nōdū puenerat ad imortalitatē: non
q: nō puenerat ad iuſtitie pfectionē. Iā ḡ iā iuſtꝰ erat q̄
ſūt angeli:ſed nōdū imortalis ſicut angeli ſūt. Ergo pfe:
ctionē iuſtitie iā tenebat:ſʒ ſequēdo palmā ſupnā imorta:
C litatē q̄rebat. Dic nob ſctē aplē aliū aliquē manifeſtiorē lo
cū:nō vbi q̄ris imortalitatē:ſʒ vbi ꝯfiteris mortalitatē. Et
h̄ iā ſuſurrat:iā ꝯdicit. Videor mihi audire q̄rūdā cogita
tiones:⁊ h̄ dī mihi. Verū eſt:noui qđ dicturꝰ es. Cōfitetur
infirmitatē:ſed carnis nō mētis:cōfitet infirmitatē: ſʒ cor
poris nō animi. In aīo autē eſt pfecta iuſtitia:nō i corpo:
re. Nā q̄s ignorat vtiq̄ aplm̄ in corpore fuiſſe fragilē:cor:
ij.Cor. iiij porē fuiſſe mortalē:ſicut dicit. Habemꝰ theſaurū iſtū in va
ſis fictilibꝰ? Quid tibi ergo cū vaſe fictili? De theſauro ali
quid loq̄re. Si aliqđ minꝰ habuit:ſi erat qđ ei ad aurū iu:
ſtitie poſſit addi inueniamꝰ:ip̄m audiamꝰ:ne iniurioſi exi:
ſtimemur. Et ne magnitudine reuelationū mearū aplſ di
ij.Cor. xij cit. In magnitudine reuelationū mearū ne extollar. Nēpe
h̄ agnoſcat aplm̄ hr̄e magnitudinē reuelationū: ⁊ timē:
tē elationis ꝓcipitiū. Ut ergo noueris q: ⁊ ip̄e aplſ q̄ vo:
lebat alios ſaluos facere adhuc curabat:vt noueris q: et
ipſe adhuc curabat:ſi magnipēdis ipſiꝰ honorē:audi non
meip̄m audi:audi ꝯfitentē vt ſentias docētē. Audi. Et ne
magnitudine reuelationū mearū extollar. Ecce iā poſſum
dicere aplo paulo. Ne extollaris ſancte aplē:tu ne extolla
ris:adhuc cauēdū eſt tu ne extollaris? Adhuc timēdū eſt:
tu ne extollaris? Adhuc huic infirmitati medicina q̄rēda
Rom.xj. eſt? Quid mihi (inq̄t) dicis tu? Et tu audi qđ ſim:⁊ noli al
tū ſapere:ſed time:audi quō breuis agnꝰ ingrediatur: vbi
aries ſic periclitat. Ne magnitudine inq̄t reuelationū mea
rū extollar:datꝰ eſt mihi ſtimulꝰ carnis mee: angelꝰ ſathā:
ne q̄ me colaphizet. Qualē tumorē timuit:qui mordaciſſi:
mū epithema accepit? Iā ergo modo dic q: tāta illorum
erat iuſtitia quāta ē in angelis ſanctis:an forte ⁊ angelus
ſctūs in celo ne extollat:accepit ſtimulū angelū ſathane a
q̄ colaphizet? Abſit h̄ a ſctis angelis ſuſpicari. Hoīes ſu:
mus:aplos ſanctos hoīes agnoſcamꝰ: vaſa electa ſʒ ad:
huc fragilia:adhuc in hac carne pmanētes:nōdū in celeſti
patria triūphātes. Ergo q̄n dn̄m ter rogauit vt ab illo il:
le ſtimulꝰ auferret:nec audiꝰ ē ad volūtatē:q: exauditꝰ ē Rom.vij.
ad ſanitatē:forte nō indecēter ip̄e loq̄tur vbi dicit. Scimꝰ
aūt q: lex ſpiritalis eſt: ego autē carnalis ſum. Ergo car: D
nalis aplſ q̄ alijs dicebat Vos q̄ ſpiritales eſtis inſtruite Gal.vj.
hmōi in ſpū lenitatis:alios tāq̄ ſpiritales alloquit: ⁊ ipſe
carnalis eſt? Sed qđ dixit ⁊ ipſis ſpiritalibꝰ:q: nōdū erāt
ſecuri:nōdū erāt in pfectione celeſti ⁊ angelica:nōdū erant
in illius patrie ſecuritate ſʒ in huiꝰ pegrinationis ſollicitu
dine verſabant? Quid eis dixit? Certe ſpiritales eos voca:
uit. Vos (inq̄t) q̄ ſpiritales eſtis:inſtruite huiuſmodi i ſpi
ritu lenitatis:intendēs teip̄m ne ⁊ tu tenteris. Ecce quam
ſpiritalē iam appellauit etatē. Timuit illi tētatiōis fragi:
litatē:vnde poſſit tētari ſpiritalis. Et ſi nouerit mēte: vtiq̄
ex carne. Spiritalis enī q: ſm̄ ſpiritum viuit:adhuc aūt ē
ex pte mortalis carnis:idē ſpiritalis:idēq̄ carnalis. Ec:
ce ſpiritalis. Mēte ſuio legi dei:ecce carnalis Carne aūt
legi peccati. Idē ergo ipſe et ſpiritalis ⁊ carnalis? Idem
plane q̄diu hic viuit ita eſt. Noli mirari q̄ſq̄s es q̄ei q: car
nalibꝰ cōcupiſcētijs cedis atq̄ conſentis:q̄ eas vel bonas
putas ad explēdā libidinis ſaturitatē:vel certe ſic iam vi:
des malas vt eis tñ cedēdo cōſentias:⁊ quo ducūt ſeq̄ris
et ea q̄ male ſuggerūt ppetres:totꝰ carnalis es tu:tu tu q̄ſ:
q̄s talis:⁊ totꝰ carnalis es. Si autē concupiſcis quidē qđ
lex vetat cū dicit. Nō cōcupiſces: ſeruas tñ aliud qđ item Rom.vij.
lex iubet. Poſt ꝯcupiſcētias tuas nō eas: mēte ſpiritalis Eccle.
es:carne carnalis. Aliud eſt enī ꝯcupiſcere:aliud poſt con xviij.
cupiſcētias ſuas nō ire: Nō cōcupiſcere oīno pfecti eſt:pꝰ
ꝯcupiſcētias ſuas nō ire repugnātis eſt: luctātiſ eſt:laborā
tis eſt. Ubi feruet pugna:q̄re deſperat victoria? Quando
erit victoria? Q̄n abſorbet mors in victoria. tūc ei vox erit i.Cor.xv.
triūphātis:nō iudor pugnātis. Q̄n futura eſt vox illa triū
phātiſ? Cū corruptibile hoc induerit incorruptionē:⁊ mor
tale h̄ induerit imortalitatē Uides victoriā:audi exultan
tem:expecta triūphātē. Tunc fiet ſmo q̄ ſcriptꝰ eſt. Abſor
pta eſt mors in victoria. Ubi eſt mors cōtētio tua? Ubi eſt
mors aculeꝰ tuꝰ? Ubi eſt? Ecce erat:⁊ nō eſt. Ubi ē mors
cōtētio tua? Ecce mortis ꝯtētio. Scimꝰ q: lex ſpiritalis Rom.vij.
eſt:ego aūt carnalis ſum. Si ḡ populꝰ de ſeipſo dicit: ſi di:
co nō firmo:ſi apls dicit. Scimꝰ q: lex ſpiritalis eſt:ego au
tē carnalis ſū:mēte enī ſpiritalis corpore carnalis. Q̄n to
tus ſpiritalis? Cū ſeminat corpꝰ aīale:reſurget corpꝰ ſpiri i.Cor.xv.
tale. Modo ḡ q̄n feruet mortis cōtētio:nō qđ volo ago:ex
parte ſpiritalis/ex pte carnalis. Ex parte meliori ſpirita:
lis:ex pte inferiori carnalis. Adhuc cōfligo:nōdū vici:ma:
gnū mihi eſt nō vinci. Nō qđ volo ago:ſed qđ odi illud fa: Rom.vij.
cio. Quid facis? Cōcupiſco Et ſi cōcupiſcētie nō ꝯſentio E
⁊ ſi poſt ꝯcupiſcētias meas non eo:tñ adhuc ꝯcupiſco:et
vtiq̄ etiā in ipa pte nō ſū. Nō enī ego in mēte:⁊ alius i car
ne. Sed qđ igit ip̄e ego? Qui ego in mēte:ego in carne. Nō
enī due nature cōtrarie:ſed ex vtroq̄ vnꝰ homo:q: vnꝰ deꝰ
a quo factꝰ eſt homo. Igit ip̄e ego:ego ipſe mēte ſeruio le
gi dei:carne aūt lege peccati:mēte nō conſentio legi peti:
ſʒ tñ nollē eēt i mēbris meis lex vlla peti. Q: ergo nollē et
tñ ē:nō qđ volo ago:q: cōcupiſco ⁊ nolo: nō qđ volo ago:
ſʒ qđ odi illđ facio. Quid odi? Cōcupiſcere. Odi ꝯcupiſce
re:⁊ tñ ago illud carne/nō mēte. Qđ odi illud facio. Si au
tē qđ nolo illđ facio:cōſentio legi q̄m bona eſt. Cōſentires
legi:ſi qđ velles faceres:facis qđ lex odit:quō cōſentis le:
gi? Prorſus ſi qđ nolo hoc facio:cōſentio legi q̄m bona ē.
Quō? Q: iubet lex. Nō cōcupiſces. Quid volo ego? Nō cō
cupiſcere. Volēdo qđ vult lex:conſentio legi q̄m bona eſt
Si diceret lex nō cōcupiſces:⁊ ego vellē cōcupiſcere:nō cō
ſentirē legi:⁊ oīno ab illa volūtatiſ pueritate diuerſus exi:
ſterē. Dicēte eni lege:nō cōcupiſces: ⁊ ego vellē concupi:
ſcere:nō cōſentirē legi dei. Quid modo? Quid dicis o lex?
Nō ꝯcupiſces. Et ego nolo ꝯcupiſcere:⁊ ego nolo:quod
nō vis:nolo. iđ ꝯſentio:q: quod nō vis nolo. Nō implet le:

gē īfirmitas mea:ſꝫ legē laudat volūtas mea. Ergo ſi qꝺ
nolo h̄ ago:⁊ ideo ꝯſentio legi:qꝛ nolo qꝺ non vult:nō quia
ago qꝺ nolo. Ipſum enī agere ꝯcupiſcere eſt:nō ꝯcupiſcē
tie ꝯſentire:ne aliq̄s iā in apl'o peccādi ſibi q̄rat exemplum
⁊ det malū exēplū:nō qꝺ volo ago. Quid ei lex dicit? Nō
ꝯcupiſces. Et ego nolo ꝯcupiſcere:⁊ tn̄ ꝯcupiſco: cuius cō
cupiſcētie mee aſſenſum nō p̄beā: cuius poſt eā nō eā:reſi
ſto enī:auerto mētē:nego arma: teneo mēbra:⁊ tn̄ fit i me
qꝺ nolo. Qꝺ nō vult et lex:nolo cū lege: qꝺ nō vult nolo:er
go conſentio legi. Sꝫ qꝛ ego ſum in carne:ego ſum in men
te:ſed magis ego ſum in mente q̄ in carne. Qꝛ ego ſum in
carne:ego ſum in mēte:ego ſum in regēte. Mens enī regit:
caro regit̄:⁊ magis ſū ego in eo qꝺ rego q̄ i eo i qꝺ regor
Qꝛ ergo magis ego in mēte:nūc autē iā nō ego operor il
lud. Nunc aūt q̄d eſt? Nūc aūt iā redēpt9:q̄ fui antea ſub
pctō venūdat9:iā accepta gr̄a ſaluatoris:vt mente ꝯdele
cter legi dei:nō ego operor illꝺ/ſed qꝺ habitat i me pctm̄.
Scio enī qꝛ nō habitat in me. Iterū ḡ in me:audi qꝺ ſeq̄t:
F hoc eſt in carne mea bonū. Velle enī mihi adiacet. Scio.
Quid ſcis? Qꝛ nō habitat in me:hoc eſt in carne mea bo
nū. Iā dudū dixeras: qꝺ operor ignoro. Si ignoras:quō
ſcis? Mō dicis ignoro: mō dicis ſcio:ego quō intelligam
neſcio. An hoc eſt qꝺ intelligo? Ubi enī ait:qꝺ operor igno
ro:dixit ignoro/nō approbo/nō accepto/non mihi placet/
nō cōſentio/non laudo. Nō enī et xp̄s eos ignorabit q̄bus
Mat.vij. dictur9 eſt. Nō noui vos. Prorſus etiā h̄ intelligo. Qꝺ enī
operor ignoro:qꝛ nō qꝺ facio ignoro. Nō enī ego operor il
lud:ſed id qꝺ i me habitat pctm̄:iō ignoro:qꝛ nō ego facio:
ij.cor.v. ſicut dictū eſt de dn̄o. Eū q̄ non nouerat pctm̄. Quid eſt q̄
nō nouerat? Ergo nō nouerat qꝺ arguebat? Non nouerat
qꝺ puniebat? Si ḡ nō nouerat qꝺ puniebat:iniuſte punie
bat. Qꝛ vō iuſte puniebat:nouerat qꝺ puniebat:⁊ tn̄ pctm̄
nō nouerat:qꝛ pctm̄ nō fecerat. Qꝺ enī operor ignoro:non
enī qꝺ volo ago:ſed qꝺ odi illud facio. Si aūt qꝺ nolo h̄
facio cōſentio legi qm̄ bona ē. Nūc aūt accepta iā gratia:
nō ego operor illꝺ:libera eſt mēs: caro captiua. Non ego
operor illud:ſed id qꝺ in me habitat pctm̄. Scio enī qꝛ nō
habitat in me:hoc eſt in carne mea bonū. Velle enī adia
ce: mihi:ꝑficere aūt bonum nō. Nō adiacet ꝑficere. Adia
cet velle:ꝑficere nō adiacet. Nō dixit facere/ſꝫ ꝑficere. Nō
enī nihil facis? Rebellat cōcupiſcētia: ⁊ nō conſentis:dele
ctat vxor aliena ⁊ nō annuis:mentē auertis:in ſecretarium
mētis intras. Vide foris ſtrepētē cōcupiſcētiam:ꝓfer ad
uerſus eā ſniam:mūdā cōſcientiā. Nolo(inq̄s)nō facio.
Puta qꝛ delectat/nō facio/habeo cui cōdelecter. Conde
lector enī legi dei ſm̄ interiorē hoiem. Quid tu de carne
tua tumultuaris? Quid delectationes ſtultas/tp̄ales/flu
xas/vanas/noxias/tumultuoſe ſuggerꝭ/et eas q̄ſi garru
pſ.cxviij. la mihi narras? Narrauerūt mihi iniuſte delectatiōes:vñ
eſt et iſta ꝯcupiſcētia. Narrat mihi delectatiōes:ſꝫ nō ſicut
lex tua dn̄e. Cōdelector enī legi dei:nō de me/ſꝫ de gratia
dei. Tu cōcupiſcētia in carne tumultuaris:mētem tibi nō
Pſ.lv. ſubdis. In deo ſperabo: non timebo q̄d faciat caro: h̄ eſt
mēte nō ꝯſentiēte tumultuat̄ caro. In deo(inq̄t)ſperabo:
j.Cor.xv. nō timebo quid faciat caro. Sicut nec aliena: ita nec mea.
Qui ḡ in ſe hec ait: nihil facit? Multū facit:magnū eſt qꝺ
facit:ſꝫ tn̄ nō ꝑficit. Quid eſt ei ꝑficere? Ubi eſt mors ꝯtē
tio tua? Ergo velle adiacet mihi:ꝑficere aūt bonū nō. Nō
enī qꝺ volo facio bonū:ſꝫ qꝺ nolo malū h̄ ago. Et repetit
ſi aūt qꝺ nolo ego h̄ facio. L cōcupiſco:iā nō ego operor il
lud ſꝫ id qꝺ in me habitat pctm̄. Inuenio ḡ legē mihi volē
ti facere bonū. Bonā inuenio legē:bonū eſt lex:bonū aliq̄d
G eſt lex. Vñ ꝓbo? Qꝛ iplere volo. Inuenio ḡ legē mihi vo
lēti facere bonū:qm̄ mihi malum adiacet. Mihi: ⁊ h̄ mihi.
Num enim caro nō mea:aut de alia ſubſtātia caro: aut de
alio principio caro:aut aīa ex deo:⁊ caro de gēte tenebra
Luce.x. rum? Abſit. Lāguor repugnat ſanitati. Semiuiuus iace
bat in via:curat̄ adhuc:ſanent̄ oēs languores ei9. Non qꝺ
volo ago:ſꝫ qꝺ odi illud facio. Si aūt qꝺ nolo ego illꝺ fa
cio:īuenio ergo legē volēti mihi facere bonū:qm̄ mihi ma
lū adiacet. Qꝺ malū? Cōdelector enī legi dei ſm̄ interio
rē hominē. Video aliā legē in mēbris meis repugnantem
legi mētis mee:⁊ captiuū me ducētē in lege peccati q̄ eſt in
mēbris meis. Captiuū:ſꝫ ex carne. Captiuū:ſꝫ ex ꝑte. Nā

mens repugnat ⁊ condelectat̄ legi dei. Sic enī intelligere
debem9:ſi de ſeipſo apl's loquit̄. Iā ergo ſi mens nō cōſen
tit peccato titillāti/ſuggerēti/blādiēti/ſi mens nō cōſentit
q̄ habet alias interi9 delectationes ſuas: delectationib9
carnis nulla ex parte cōferendas:ſi ḡ nō ꝯſentit:⁊ eſt i me
quiddā mortuū:mors adhuc cōtendit ſed mens viua non
ꝯſentit. Nūq̄d ipſa mors nō eſt in te? Nūq̄d illud qꝺ mor
tuū eſt nō ꝑtinet ad te? Adhuc tibi eſt ꝯtētio. Quid etiam
inde ſperādū eſt? Miſer ego homo:⁊ ſi nō in mēte:tamē i
carne miſer hō. Nō enī in mēte homo:⁊ in carne nō homo.
Quis enī vnq̄ꝫ carnē ſuā odio habuit? Miſer ego homo: Ephe.v.
q̄s me liberabit de corpore mortis hui9? Quid eſt hoc fra Rom.vij.
tres. Quaſi carcere vult corpore? Quid feſtinas: ſi tantū tibi
eſt intentio tua vt corpore careas? Mors q̄ꝫ ventura eſt
et te ab iſto corpore mortis dies adueniēs vltim9 ꝓculdu
bio liberabit. Quid eſt ꝓ magno qꝺ gemis? Quid ē quod
dicis:q̄s me liberabit? Mortalis loquerꝭ:moritur9 loq̄ris:
ſeparatio mētis a carne q̄n̄qꝫ ventura eſt:ꝓpter breuitatē
vite nūq̄ꝫ longe eſt:ꝓpter quotidianos caſus quādo ſit ne
ſcis. Ergo ſiue feſtines/ſiue tardes:oīs vita humana bre
uis eſt. Quid ꝓ magno gemis ⁊ dicis? Quis me liberabit
de corpore mortis hui9? Et adiūgit. Gratia dei per ieſum D
xp̄m dn̄m nr̄m. Pagani enī q̄ nō hn̄t gratiā dei per ieſum
chriſtū dn̄m noſtrū:nō moriuntur:nō die vltimo a carne ſol
uentur:nō illo die a corpore mortis huius liberabunt̄? Tu
q̄dē q̄d ꝓ magno gratie chriſti:gratia dei per ieſum chri
ſtum dominū noſtrū:vis tribuere: quia de corpore mortis
hui9 liberaberis? Reſpondit tibi apoſtolus ſi ſenſum eius
cepimus:immo quia domino adiuuante ſine dubio cepi
mus:reſpondit tibi apoſtolus et dicit. Scio quid loquar.
Paganos dicis liberari a corpore mortis huius. Veniet
dies vltimus vite huius ⁊ ſoluēdus ad tempus a corpore
mortis huius. Veniet ⁊ dies quando omnes qui ſunt i mo Iohā.v.
numentis audient vocem eius:et procedent qui bene fece
runt in reſurrectionē vite. Ecce liberati a corpore mortis
huius. Qui male fecerūt in reſurrectionē iudicij. Ecce re
dierunt ad corpora mortis huius. Corpus mortis huius
redit ad ipſū:nec inde aliquādo ſoluet̄. Tūc non erit vita
eterna:ſed mors eterna:quia pena eterna. Tu autē. O chri
ſtiane roga q̄ntum potes:clama ⁊ dic. Miſer ego hō q̄s me Rom.vij.
liberabit de corpore mortis huius? Reſpondetur tibi. Se
curus efficeris nō de te/ſed de dn̄o tuo. Securus efficeris
de pignore tuo. Spera cum chriſto regnū chriſti:iam pi
gnus tenes ſanguinem chriſti. Dic dic: quis me libera
bit de corpore mortis huius? Ut reſpondeat̄ tibi. Gratia
dei per ieſum chriſtum dominū noſtrū. Non enim ſic libe
raberis de corpore mortis huius vt hoc corpus non ha
beas:habebis:ſed non mortis huius. Ipſum erit:ſed nō ip
ſum erit. Ipſum erit:qꝛ ipſa caro erit. Non ipſum erit:qꝛ
mortale non erit. Sic ſic liberaberis a corpore mortis hu
ius:vt mortale hoc induat immortalitatē:⁊ corruptibile j.Cori.xv
hoc induat incorruptionē. A quo? Per quē? Gratia dei:ꝑ
ieſum chriſtū dominū noſtrum:quia ꝑ vnū hominē mors
et per vnū hominē reſurrectio mortuorum. Sicut in adā
omnes moriūtur:inde eſt qꝺ gemis:inde eſt quod cū mor
te confligis:inde eſt corpus mortis hui9. Sed ſicut in adā
omnes moriuntur: ſic ⁊ in chriſto omnes viuificabuntur.
Viuificatus accepto corpore īmortali:vbi dicas. Ubi eſt
mors contentio tua? Liberatus eris a corpore mortis hu
ius:non tamen virtute tua:ſed gratia dei per ieſum chriſtū
dominū noſtrū. Conuerſi ad dominū.

¶ De verbis Apoſtoli. Igitur ipſe ego mente ſeruio legi dei:carne autem legi peccati:etiā de diſtantia noue legis ⁊ legis veteris digito dei ſcripte. Sermo.vj. Rom.vij.

HEſterna lectio ſancti apoſtoli conſq̄ꝫ terminata B
ē:vbi dictū eſt. Igit̄ ipſe ego mēte ſeruio legi dei vbi ſupra.
carne autē legi peccati. In q̄ cōcluſione demon
ſtrauit apl's ad hoc ſe dixiſſe que ſupra dixerat.
Iam non ego operor illud:ſed id quod in me habitat pec
catum: quia non mente operabatur cōſentiendo:ſed carne
ꝯcupiſcēdo. Hoc enī peccati noīe appellat:vñ oriunt̄ cū
cta pctā:id ex carnali cōcupiſcētia. Quicq̄d enim eſt pec

catoꝝ in dictis:in factis:in cogitationib⁹:non exoriunt̄ ni
ſi ex mala cupiditate:nō exoriunt̄ niſi ex illicita delectatio
ne. Huic ergo illicite delectationi ſi reſiſtam⁹:ſi nō ꝯſentia:
mus:ſi mēbꝛa velut arma nō miſſrem⁹: nō regnat peccatū
in nr̄o moꝛtali coꝛpoꝛe. Peccatū em̄ ante regnum ꝑdid it
⁊ ſic perijt. In hac ergo vita q̄ꝛtū ad ſanctos attinet regnū
ꝑdit:in alia perit. Hic enim regnū ꝑdit:q̄ñ poſt ꝯcupiſcen:
tias nr̄as nō imus:ibi aūt perit q̄ñ dicet̄. Ubi eſt contētio
tua? Ergo cū dixiſſet apl̄s. Mēte ſeruio legi dei:carne aūt
legi peccati:nō dādo mēbꝛa cōmittendis iniquitatib⁹:ſed
tm̄ ꝯcupiſcendo:nec tñ illicite ꝯcupiſcētie man⁹ dādo. Er:
go cū dixiſſet. Mēte ſeruio legi dei:carne aūt legi peccati:
Rom̄. viij ſubiecit ⁊ ait. Nulla ergo ꝯdēnatio eſt nūc his q̄ ſunt i xp̄o
ieſu. His q̄ ſunt i carne ꝯdēnatio eſt:his q̄ ſunt in xp̄o ieſu
nulla cōdēnatio eſt. Ne putares hoc poſtea futuꝝ:ideo ad:
didit. Nūc. Poſtea illud expecta:vt nec ꝯcupiſcētia ſit i te
ꝯtra quā contēdas:cū qua confligas: cui nō ꝯſentias quā
frenes et domes:poſt expecta q: nec ipſa erit. Si em̄ qđ no
biſcū ꝯtēdit ex moꝛtali coꝛpoꝛe etiā poſtea erit: vbi eſt ꝯtē
tio tua:falſum erit. Quid ḡ poſtea futurū ſit ſciam⁹. Tunc
j. Coꝛ. xv. em̄ fiet ſmo q̄ ſcript⁹ eſt. Abſoꝛpta eſt moꝛs i victoꝛia. Ubi
eſt moꝛs ꝯtētio tua? Ubi eſt moꝛs acule⁹ tuus? Acule⁹ aūt
moꝛtis eſt peccatū:virt⁹ autē peccati lex: q: ex ꝓhibitione
auctū eſt deſideriū:non extinctū. Lex pctō dedit virtutem
tātūmodo ꝑ lr̄am iubendo:non ꝑ ſpiritū ſubueniēdo. Er:
go tūc nō erit hoc:ſed quid nūc? Quid ſit nūc queris:qđ et
pauloāte dixit. Nūc autē iā nō ego opeꝛoꝛ illud:et ibi nūc.
Quid eſt:nō ego opeꝛoꝛ illud? Nō ꝯſentio:nō ānuo: nō de:
cerno:ſēꝑ mihi diſplicet:mēbꝛa mea teneo. Et magnū eſt
hoc. Cum ſit ex carne ꝯcupiſcentia:⁊ ad carnē ꝑtineāt coꝛ:
poꝛis mēbꝛa:quādo non regnat peccatū: id eſt carnis ꝯcu
piſcētia:plus habet iuris mēs ad tenēda mēbꝛa carnis ne
dētur in arma iniq̄tatis:q̄ꝫ ipſa ꝯcupiſcētia carnis ad mo:
uēda mēbꝛa carnis. Itaq̄ꝫ ꝯcupiſcētia eſt carnis:⁊ mēbꝛa
carnis:mēs tñ q: dominatū habet:ſi tamē deſuꝑ adiuuet̄:
ne cū ei multū ꝯtra dei grām damus: nō regē/ſed vt tyꝛan
nū faciam⁹. Tantū ergo valet mēs:ſic regit cū regit̄: vt de
mēbꝛis ipſius carnis ꝯtra ꝯcupiſcētias carnis ipius poſ:
Rom̄. vj. ſit agere:qđ ait apoſtol⁹. Nō ergo regnet peccatū i veſtro
moꝛtali coꝛpoꝛe ad obediēdū deſiderijs ei⁹:nec exhibeatiſ
Rom̄. viij mēbꝛa veſtra arma iniquitatis pctō. Nulla ergo condēna
tio eſt nūc his qui ſunt in chꝛiſto ieſu. Nō ſint ſolliciti ſi cō:
cupiſcētijs illicitis titillant̄:nō ſint ſolliciti q̄ videt̄ adhuc
eſſe lex in mēbꝛis repugnans legi mētis. Nulla em̄ ꝯdēna:
tio eſt. Sed quib⁹ etiā nunc? Quib⁹? Qui ſunt in xp̄o ieſu.
Rom̄. vij. Et vbi eſt illa de qua dicebat pauloāte. Uideo aliā legē in
mēbꝛis meis repugnātē legi mentis mee:⁊ captiuantē me
in lege peccati q̄ eſt i mēbꝛis meis? Sed me dicebat ex car
ne:nō ex mente. Ubi ergo illa lex:ſi nulla cōdēnatio eſt his
qui ſunt in xp̄o ieſu? Lex enim ſpirit⁹ vite in xp̄o ieſu. Lex
B em̄ nō illa in mōte ſyna ꝑ lr̄am. Lex em̄ nō in illa vetuſtate
lr̄e:ſed ſpiritus vite in chꝛiſto ieſu:liberauit te a lege pecca
ti ⁊ moꝛtis. Ut enim cōdelecteris legi dei ſm̄ interioꝛē ho
minē:vnde haberes niſi lex ſp̄us vite in chꝛiſto ieſu libera:
ret te a lege peccati ⁊ moꝛtis? Ideo mēs humana ne tibi tri
buas:ne multum ſuꝑbias:imo ne oīno ſuꝑbias. O mēs hu
mana q̄ nō ꝯſentis deſiderijs carnis:q̄ lex peccati nō te de
oꝛce depoſuit:lex ſp̄us vite in chꝛiſto liberabit te a lege pec
cati ⁊ moꝛtis: nō te de illa lex liberabit de qua ſupꝛa dictū
eſt. Ut ſeruiam⁹ in nouitate ſp̄us: et nō in vetuſtate littere.
Exo. xxxj Quare illa nō liberabit? Nōne ⁊ ipa digito dei ſcripta eſt?
Nonne digit⁹ dei ſpiritus ſanct⁹ intelligit̄? Lege euange:
lium ⁊ vide:quia vbi dicit vnus euāgeliſta:domio dicēte.
Mat. xij. Si ego in ſp̄u dei eijcio demonia:ali⁹ dicit. Si ego in digi
Luce. xj. to dei eijcio demonia. Si ergo et lex illa digito dei ſcripta
eſt:hoc eſt in ſpiritu dei:quo ſp̄u victi magi phꝛaraonis di:
Exo. viij. xerunt. Digitus dei eſt hic. Si ergo ⁊ ipſa:imo cum ⁊ ipa
ſpiritu dei:hoc eſt digito dei cōſcripta ſit: quare nō de illa
dicit̄. Lex enim ſpirit⁹ vite in chꝛiſto ieſu? Lex enim moꝛ:
tis non ipa dicit̄:lex peccati ⁊ moꝛtis non illa lex dicit̄ que
Exo. xxxj data eſt in monte ſyna. Lex peccati et moꝛtis illa dicit̄:de
Rom̄. vij. qua gemēs ait. Uideo aliā legē in mēbꝛis meis repugnan
tem legi mentis mee. Sed illa lex ipa eſt q̄ dicta eſt. Itaq̄ꝫ
lex quidē ſancta ⁊ mādatum ſanctū ⁊ iuſtum ⁊ bonum. Et

ſubiecit. Qđ ergo bonum eſt:mihi moꝛs factū eſt? Abſit.
Sed peccatū vt appareat peccatū: per bonū mihi opera:
tū eſt moꝛtē: vt fiat ſupꝛa modū peccatoꝛ aut peccatum ꝑ
mandatum. Quid eſt ſupꝛa modū? Ut addat̄ ꝑuaricatio.
Data eſt ergo lex illa:vt inueniretur infirmitas. Parum eſt
hoc:nō ſolum inueniret̄:ſed etiam vt augeretur ⁊ vel ſic me:
dicus quereret̄. Si enim leuis moꝛb⁹ eſſet contēneretur:ſi
moꝛbus contēneret̄ medicus non quereret̄: ſi medicus nō
quereret̄:moꝛbus non finiret̄. Ideo vbi abundauit pecca: Rom̄. v.
tum:ſuꝑabundauit gratia: que deleuit cuncta peccata que
inuenit:⁊ non ad peccādum voluntati noſtre conātī adiu:
toꝛiū ſubminiſtrauit:vt ipſa voluntas noſtra non in ſeipſa
ſed in domino laudaret̄. In domino enim laudabimur to: Pſ. xliij.
ta die. Et in domino laudabit̄ anima mea:audiant mites pſ. xxxiij.
et letent̄. Audiant mites:nam ſuꝑbi ⁊ litigioſi nō audiunt.
Ergo quare non ipſa eſt lex digito dei ſcripta: que dat ad:
iutoꝛium hoc grē de qua loquimur: Quare? Quia in tabu ij. Coꝛ. iij.
lis lapideis ſcripta eſt:nō in tabulis coꝛdis carnalib⁹. De: C
niq̄ꝫ fratres mei in magno myſterio videte cōcoꝛdiam: vi:
dete diſtātiam. Concoꝛdiam legis:diſtantiā plebis. Cele: Exo. xij.
bꝛabat̄ paſcha in veteri populo ſicut noſtis occiſione agni
cū azymis:vbi occiſio ouis chꝛiſtū ſignificat: azyma autē xvj. đ ciui.
nouā vitā:hoc eſt ſine vetuſtate fermēti. Unde nobis apo dei. capi.
ſtolus dicit. Expurgate vetus fermentū:vt ſitis noua cō: xliij.
ſperſio ſicut eſtis azymi:paſcha enim noſtrum imolat⁹ eſt j. Coꝛ. v.
chꝛiſt⁹. Celebꝛatū eſt ergo paſcha i illo veteri populo:nō:
dum in luce fulgēte: ſed in vmbꝛa ſignificāte celebꝛatū eſt:
et poſt quinquaginta dies a celebꝛatione paſche: ſicut cō: Exo. xix.
putans inueniet qui voluerit:dat̄ lex in monte ſyna ſcripta
digito dei. Uenit enim verum paſcha:immolat̄ chꝛiſt⁹:nos
tranſitum facit a moꝛte ad vitā. Tranſitus enim interpꝛe:
tatur hebꝛaice paſcha. Quod expꝛeſſit euangeliſta dicēs.
Cum autē veniret hoꝛa vt trāſiret ieſus de hoc mūdo ad Ioh̄. xiij.
patrem. Celebꝛat̄ ergo paſcha:reſurgit dn̄s:facit trāſitum
a moꝛte ad vitam qđ eſt paſcha. Et numerantur quinqua
ginta dies:et venit ſpiritus ſanct⁹ digitus dei. Sed videte
ibi quomodo:et hic quomō. Ibi plebs longe ſtabat:timoꝛ
erat:amoꝛ non erat:nā vſq̄ꝫ adeo timuerunt vt dicerent ad
moyſen. Loquere tu ad nos: et nō ad nos loquat̄ domin⁹ Exo. xx.
ne moꝛiamur. Deſcēdit ergo ſicut ſcriptum eſt:de⁹ in ſyna
in igne:ſed plebē longe ſtantem territās:et digito ſcri:
bens in lapide non in coꝛde. Hic autem quādo venit ſp̄us
ſanct⁹ cōgregati erant fideles in vnū:nec in monte territi:
ſed intrauit in domū. De celo quidē factus eſt ſubito ſon⁹ Act. ij.
quaſi ferret̄ flat⁹ vehemens ſonuit:ſed nullus expauit. Au:
diſti ſonum:vide ⁊ ignē: quia ⁊ in mōte vtrūq̄ꝫ erat ⁊ ignis
⁊ ſonit⁹:ſed illic etiā fumus:hic et ignis ſerenus. Uiſe ſunt
em̄ illis (inq̄t ſcriptura) lingue diuiſe velut ignis. Nūquid
de longinquo territās? Abſit. Nam inſedit ſuꝑ vnūquēq̄ꝫ
eoꝛum: ⁊ ceperūt linguis loqui ſicut ſp̄us dabat eis ꝓnun:
ciare. Audi linguā loquentē:⁊ itellige ſp̄m nō in lapide:ſed
in coꝛde ſcribentem. Lex ergo ſp̄us vite in xp̄o ſcripta in
coꝛde:non in lapide:in xp̄o ieſu in quo celebꝛatū eſt veriſſi:
mū paſcha:liberabit te a lege pctī et moꝛtis. Nā vt noue:
ris ipſam eſſe diſtātiā euidētiſſimā veteris ⁊ noui teſtamē
ti. Uñ ⁊ dicit apl̄s. Non in tabulis lapideis:ſed in tabulis ij Coꝛ. iij.
coꝛdis carnalib⁹. Dn̄s apud ꝓphetam dicit. Ecce dies ve Hiere.
niēt dicit dn̄s:⁊ ꝯſummabo ſuꝑ domū iacob teſtamentum xxxj.
nouū: nō ſm̄ teſtamētum qđ ꝯſtitui patrib⁹ coꝝ in die qua
appꝛehendi manū eoꝝ:⁊ eduxi eos de terra egypti. Dein:
de ipſam differentiam euidenter oſtendit. Dans inquit le:
ges meas in coꝛdib⁹ coꝝ:in coꝛdibus inquit coꝝ ſuperſcri
bam eas. Si ergo ſcribatur lex dei in coꝛde tuo:non foꝛis
terreat:ſed intus mulceat:tunc lex ſpiritus vite in chꝛiſto ie:
ſu liberabit te a lege peccati ⁊ moꝛtis. Qđ enim impoſſibi: D
le erat legi:hoc ſequitur in lectione apoſtoli. Qđ enim im:
poſſibile erat legi:⁊ ne ipſa culparetur:quid ſubiunxit? In
quo infirmabatur per carnem. Lex enim iubebat:⁊ nō im:
plebat:quia caro vbi non erat grā:inuictiſſime reſiſtebat:⁊
lex ifirmabatur per carnem:quia lex ſpiritalis eſt: ego au: Rom̄. vij.
tē carnalis ſum. Quomodo ergo lex mihi opitularetur iu:
bens per litteram:⁊ non dans grām? Infirmabatur ꝑ car:
nem. Quid fecit deus cū hoc ipoſſibile eſſet legi:⁊ infirma:
ret̄ ꝑ carnē? Deus filiū ſuum miſit. Per qđ ifirmabat̄ lex. Rom̄. viij.

ꝛ ꝓpter q̄d erat hoc ipoſſibile legi? Infirmabat̄ p carnem.
Quid ergo de⁹? Cōtra carnē miſit carnē. Peccatū em̄ car
nis occidit: carnis ſubſtantiā liberauit. Miſit de⁹ filiū ſuū
in ſilitudinē carnis peccati. In carne quidē vera: ſed nō in
carne pctī. Quid aūt in ſilitudīe carnis peccati? Id eſt vt
eēt caro: vera caro. Et vnde ſimilitudo carnis pctī? Quia
de pctō mors. Mors eſt vtiq̄ i oī carne peccati: de qua di
Rom̄. vj. cit apl̄s. Ut euacuaret̄ corpus peccati. Quia ergo eſt in oī
carne pctī: ſed vtrūq̄ ibi eſt ꝛ mors ꝛ pctm̄ i carne. Ceterū
in carne pctī ꝛ mors eſt ꝛ pctm̄ eſt: in ſilitudinē carnis pctī
mors erat: ꝛ pctm̄ nō erat. Si em̄ caro peccati eēt: ꝛ merito
Joh. xiiij. peccati penā mortis lueret: nō diceret ip̄e dn̄s. Ecce venit
ꝑnceps mundi: ꝛ in me nihil iueniet. Quare ḡ me occidit?
pš. lxviij. Quia q̄ nō rapui tūc exoluebā. Prorſus qd̄ fecit de tribu
to hoc fec̄ de morte. Exigebat̄ tributū: didragma. Quare
inq̄t tu ꝛ diſcipuli tui nō reddit̄ tributū? Uocauit ad ſe pe
Mat. xvij trū: ꝛ ait ei. Reges mūdi a q̄b⁹ exigūt tributū: a filijs ſuis
an ab alienis? Rn̄ſum eſt. Ab alienis. Ergo inq̄t liberi ſūt
filij. Tn̄ ne ſcādalizem⁹ eos: vade ad mare: ꝛ mitte hamū:
ꝛ q̄ ꝑm⁹ ſurrexerit. i. ꝑmogenit⁹ a mortuis: api inq̄t os eius
et iuenies ibi ſtaterē. i. duas didragmas: q̄ttuor dragmas:
q̄ didragmā: id eſt duo dragmata in capite exigebat̄. In
uenies ibi ſtaterē: h̄ eſt q̄ttuor dragmata: da eis ꝓ me et te.
Quid eſt? Ip̄e xp̄s: petr⁹: eccleſia xp̄i: eccleſie q̄ttuor euā
gelia. Myſteriū latebat: xp̄s tn̄ tributū non debitū ꝑſolue
bat. Sic ꝑſoluit et mortē: nō debebat ꝛ ꝑſoluebat. Ille niſi
Rom̄. viij indebitū ſolueret nūq̄ nos a debito liberaret. Q ō ḡ ipoſſi
bile erat legi q̄ faciebat ꝑuaricationē: q̄ nōdū mēs ꝯuicta
q̄ierat ſaluatorē: in quo īfirmabat̄ p carnē miſit de⁹ filium
ſuū ī ſilitudīe carnis pctī: et de pctō dānauit pctm̄ i carne.
E Quomō ergo non habebat pctm̄: ſi de pctō dānauit pctm̄?
Iā aliq̄n expoſuim⁹ vobis h̄: ſz q̄ meminerūt recognoſcāt:
De verbis q̄ nō audierūt audiāt: q̄ obliti ſunt recolāt. Pctm̄ vocabat̄
dn̄i, Ser. in lege ſacrificiū ꝓ pctō. Aſſidue lex hoc cōmemorat. Non
xlviij. b. ſemel: nō iter: ſed ſepiſſime pctā dicebant̄ ſacrificia ꝓ pec
catis. Tale peccatū erat xp̄s. Quid em̄ dicam⁹? Peccatū
habebat? Abſit. Peccatū nō habebat: ꝛ pctm̄ erat. Pecca
tū erat: dixi ſm̄ itelligētiā: q̄ ſacrificiū ꝓ pctō. Audi quia
hoc mō peccatū erat. Ip̄m apl̄m audi: de illo loquens ait.
ij. Cor. v. Eū q̄ nō nouerat peccatū. Ipſam ſententiā vobis expone
bā: qn̄ iſta dicebā. Eū inq̄t q̄ nō nouerat peccatū: id eſt do
minū nr̄m ieſum xp̄m. De⁹ pater eū q̄ nō nouerat peccatū:
ꝓ nobis pctm̄ fecit: cū ipſum xp̄m q̄ non nouerat pctm̄: de⁹
pr̄ ꝓ nobis peccatū fecit: vt nos ſim⁹ iuſticia dei ī ip̄o. Ui
dete duo. Iuſticia dei nō nr̄a: in ip̄o nō in nobis. Inde illi
Pš. xxxv magni ſcti de quib⁹ dicit pſalmus. Iuſticia tua ſicut mon
tes dei. Et q̄ſi diceret̄ i ip̄o pſalmo: vbi dictū eſt. Iuſticia
Pš. cxx. tua: nō em̄ iuſticia cor: ſed iuſticia tua velut mōtes dei. Le
uaui em̄ ocl̄os meos in mōtes: vñ veniet auxiliū mihi: ſed
nō a montib⁹. Auxiliū meū a dn̄o: qui fecit celū ꝛ terrā. Er
go cū dixiſſet. Iuſticia tua ſicut montes dei: q̄ſi q̄reret̄: vt
q̄d ḡ aliq̄ naſcūtur q̄ nō ꝑtinēt ad iuſticiā dei: ſubiecit. Iu
dicia tua ſicut abyſſus mlta. Quid eſt ſicut mlta abyſſus?
Altū eſt: īpenetrabile eſt: īacceſſum eſt hūane ītētioni. Diui
Rom̄. xj. tie ei dei iſcrutabiles. Iūſcrutabilia iudicia ei⁹: iueſtigabi
les vie ei⁹: Ergo ꝛ huc miſit de⁹ filiū ſuū ꝓpt̄ ꝑſcitos ꝛ pre
deſtinatos: vocādos: iuſtificādos: glorificādos: vt mōtes
Rom̄. viij dei ducāt. Si deus ꝓ nobis: q̄s ꝯtra nos? Miſit de⁹ filium
ſuū in ſilitudine carnis pctī: et de pctō dānauit peccatū in
carne: vt iuſticia legis ipleret̄ i nobis. Nō iplebat̄ p ſe: im
Mat. v. pleta eſt p xp̄m. Nō eni venit legē ſoluere: ſz iplere. Sz q̄uō
iuſticia legis ipleret̄ in nobis: vel q̄uō iplet̄ nobis: vel qui
bus nobis? Uis audire i q̄b⁹ nobis? Qui nō ſm̄ carnē am
F bulam⁹: ſz ſm̄ ſpiritū. Quid eſt ſm̄ carnē ābulare? Carna
lib⁹ cōcupiſcētijs ꝯſentire. Quid eſt ſm̄ ſpiritū ambulare?
Adiuuari ſpiritu i mēte: ꝛ ꝯcupiſcētijs carnis nō obedire.
eccl̄i. xviij. Sic ḡ iplet̄ in nobis lex: implet̄ i nobis iuſticia dei: modo
iterim iplet̄. Poſt ꝯcupiſcētias tuas nō eas. Poſt ꝯcupi
ſcētias tuas cū audis: illicitas accipe. Poſt ꝯcupiſcētias
tuas non eas: dz ipleri ex volūtate nr̄a. Adiuta gr̄a dei dz
ipleri: poſt ꝯcupiſcētias tuas nō eas. Quicq̄d em̄ illa ꝯcu
piſcētia carnis egit in nobis ꝑteritor peccatorū ſiue in fa
ctis ſiue in dictis ſiue in cogitatiōib⁹: totū deletū eſt ſacro
baptiſmate: oīa debita deleuit vna idulgētia. Reſtat ergo
cū carne conflict⁹: q̄ deleta eſt iniq̄tas ſz manet īfirmitas:
ineſt: titillat delectatio illicite cōcupiſcētie: pugna: reſiſte:
noli ꝯſentire: ꝛ iplet̄ h̄. Poſt ꝯcupiſcētias tuas non eas: q̄
ꝛ ſi q̄n ſurrepūt: ꝛ vſurpāt ſibi oculū: aurē: linguā: violaticā
cogitationē: nec ſic deſpem⁹ de ſalute noſtra. Ideo q̄tidie
dicim⁹. Dimitte nobis debita nr̄a. Iuſticia inq̄t legis im Mat. vj.
plet̄ i nobis. Sed i quib⁹ nobis? Qui nō ſm̄ carnē ambula
mus: ſz ſm̄ ſpm̄. Qui em̄ carnis ſunt: q̄ carnis ſunt ſapiūt: Rom̄. viij
qui aūt ſm̄ ſpiritū: q̄ ſunt ſpūs. Prudētia em̄ carnis mors
eſt: prudētia aūt ſpūs vita ꝛ pax. Prudētia em̄ carnis ini
mica i deū. Legi em̄ dei nō eſt ſubiecta: neq̄ em̄ pōt. Quid
eſt neq̄ pōt? Nō hō non pōt: non aīa nō pōt: nō deniq̄ ipſa
caro: q̄ dei creatura nō pōt: ſed prudētia carnis nō pōt: vi
tiū nō pōt: nō natura: q̄uō ſi diceres: claudicatio recte am
bulatiōi nō eſt ſubiecta: neq̄ em̄ pōt. Pes pōt: ſz claudica
tio nō pōt. Tolle claudicationē: ꝛ videbis rectā ābulatio
nē. Sz q̄diu claudicatio eſt nō pōt: ſic q̄diu prudētia car
nis eſt nō pōt. Nō ſit prudētia carnis: et hō pōt. Prudētia
ſpūs vita ꝛ pax. Qz ergo ait. Prudētia carnis inimica in G
deū: noli ſic accipe q̄ſi īimica iſta poſſit ledere deū. Reſiſtē
do iimica eſt: nō occidēdo. Illi aūt nocet in q̄ eſt prudētia
carnis: q̄ vitiū nature nocet i q̄ natura ieſt. Medicina aūt
ideo iuēta eſt: vt pellat̄ vitiū ꝛ ſanet̄ natura. Uenit ḡ ſalua
tor ad gen⁹ humanū: nullū ſanū inuenit: iō magn⁹ medic⁹
vēit. Hoc ꝓpterea dixi: q̄ manichei volētes aliā ꝯtra deū
inducere naturā: q̄ſi de hoc apl̄i teſtiōio errorē ſuū exiſti
māt adiuuari: ꝛ putāt q̄ſi naturaliter dictū: q̄ dictū eſt: nō
pōt: iimica eſt in deū. Legi em̄ dei nō eſt ſubiecta: neq̄ em̄
pōt ꝛ nō attēderūt nō de carne dictū eſſe: nō pōt: nō de hoīe
dictū eſſe: nō pōt: nō de aīa dictū eſſe: nō pōt: ſz de prudētia
carnis. Prudētia iſta vitiū eſt. Uis noſſe q̄d eſt? Sapere
ſm̄ carnē mors eſt. Sz ille ip̄e vn⁹ hō eadēq̄ natura a dn̄o
deo ꝟo ꝛ bono cōdita: heri ſapiebat ſm̄ carnē: hodie ſapit
ſm̄ ſpm̄: expulſum eſt vitiū: ſanata eſt natura. Nā q̄diu eēt
prudentia illa carnis: oīno legi dei ſubiecta eſſe non poſſet.
Q̄diu em̄ ineſt p vitiū claudicatio: nullo mō pōt eſſe recta
ambulatio. Sanato aūt vitio: reparata eſt natura. Fuiſtis Ephe. v.
aliq̄n tenebre: nūc aūt lux in dn̄o. Uidete ḡ q̄d ſequit̄ Qui
aūt in carne ſunt: id eſt q̄ in carne ꝯfidunt: qui ꝯcupiſcētias
ſuas ſequunt̄: qui in his habitāt: qui eax voluptatib⁹ oble
ctant̄: qui in eax delectatiōib⁹ beatā felicēq̄ vitā ꝯſtituūt:
ip̄i em̄ ſunt i carne: deo placere nō poſſunt. Nō em̄ ſic dictū
eſt. Qui aūt i carne ſunt: deo placere nō pn̄t: q̄ſi dictū eſt: in
hac vita cū ſūt hoīes: deo placere nō pn̄t. Ergo nō placue
runt ſcti pr̄iarche? Ergo nō placuerūt ſcti ꝓphete? Ergo
nō placuerunt ſcti apl̄i? Nō placuerunt ſcti martyres: qui
anteq̄ corp⁹ patiēdo deponerēt xp̄m ꝯfitēdo: nō ſolū volu
ptatē ꝯtēnebāt: ſz dolores q̄q̄ patiētiſſime ꝑferebāt? Pla
cuerūt: ſz i carne nō fuerūt. Portabāt carnē: nō portabant̄
a carne. Iā eni paralytico dictū erat. Tolle ḡbatū tuū. Qui Joh. v.
eni in carne ſūt: quēadmodū dixi: quēadmodū iā expoſui:
nō in ſcl̄o viuēdo: ſz carnis ꝯcupiſcētijs ꝯſentiēdo: deo pla
cere nō pn̄t. Dēiq̄ audite ip̄m: q̄ſtionē ſine vlla dubitatiōe
ſoluētē. Uiuēs vtiq̄ i h̄ corpore loq̄bat̄: ꝛ tn̄ adiūxit. Uos Rom̄. viij
aūt nō eſtis i carne. Putas eſt hic aliq̄s i vobis cui dictū
eſt? Ecce ppl̄o dei dixit: eccl̄ie dixit romanis q̄dem ſcribe
bat: ſz vniuerſe xp̄i eccl̄ie dixit: ſed tritico dixit non palee:
maſſe dixit latēti: nō ſtipule apparēti. Unuſquiſq̄ i corde
ſuo cognoſcat. Nos aurib⁹ loq̄mur: ꝯſcias nō videm⁹: tn̄
ſm̄ ea q̄ ſupi⁹ locuti ſum⁹ exiſtio i noīe xp̄i eſſe i plebe xp̄i
q̄b⁹ dictū eſt. Uos autē nō eſtis i carne: ſz in ſpū: ſi tn̄ ſpūs
dei habitat i vobis. Nō eſt̄ i carne: q̄ nō facit̄ opa carnis
ꝯſentiendo ꝯcupiſcētijs carnis: ſed eſtis i ſpū q̄ ſm̄ iteriō
rē hoīem cōdelectamini legi dei: ꝛ h̄ eſt ſi tn̄ ſpūs dei habi
tat i vobis. Nā ſi de ſpū vr̄o ꝑſumit̄: adhuc i carne eſtis.
Sic ergo nō eſtis in carne vt in ſpū dei ſitis: tūc em̄ i carne
nō eſtis. Nā ſi recedat ſpūs dei: pōdere ſuo ſpirit⁹ hoīs re
uoluit̄ in carnē: redit ad facta carnalia: redit ad ꝯcupiſcen
tias ſeculares. Et erunt illi⁹ hoīs peiora nouiſſima q̄ erāt Luce. xj.
ꝑma. Sic em̄ habete liberꝝ arbitriū: vt iploret̄ auxiliū. Nō Rom̄. viij
eſtis i carne: ꝛ hoc ex virib⁹ veſtris? Abſit. Un̄ ergo? Si tn̄
ſpūs dei habitat i vobis. Si q̄s aūt ſpm̄ xp̄i nō habet: hic
nō eſt eius. Non ḡ ſe extēdat: nō ſe iactet: non ſibi arroget H
virtutē ꝓpriā: egena ꝛ viciata natura. Q adā q̄n ſan⁹ eras

nō ſtetiſti:ꝛ tuis viribꝰ ſurrexiſti? Si quis ſpm̄ chriſti non
habet. Ipſe enī ſpūs dei:qui ſpūs xpi ꝛ patris: eſt enim et
filij. Si q̄s ſpm̄ dei nō habet:nō ſe fallat:hic nō eſt eiꝰ. Ec-
ce adiuuāte ipſiꝰ miſericordia ſpiritū xpi habemꝰ: ex ipſa
dilectiōe iuſticie:integra fide:catholica fide ſpiritū dei no-
bis ineſſe cognoſcimꝰ. Sed q̄d de carne illa mortali? Quid
de lege in mēbris nr̄is repugnante legi mentis? Quid de il
lo gemitu? Audi. Si autē xp̄s in vobis:corpꝰ q̄dē mortuū
eſt ꝓpt peccatū: ſpūs aūt vita eſt ꝓpter iuſticiā. Ergo de
corpore mortuo ꝓpt pctm̄ iā deſperādū eſt? Nulla ſpes ē?
Psal.xl. Sic dormit:vt nō adijciat vt ſurgat? Abſit. Corpꝰ q̄dem
mortuū eſt ꝓpt pctm̄:ſpūs aūt vita eſt ꝓpt iuſticiā. Remā
Ephe.v. ſit triſticia de nr̄o corpore. Nemo autē carnē ſuā odio ha
buit. Videmꝰ q̄ꝫ ſollicite curet ſepultura mortuoꝝ. Corpꝰ
q̄dē mortuū eſt ꝓpt pctm̄:ſpūs aūt vita eſt ꝓpt iuſticiam.
Iā dicebas ad ꝯſolationē. Vellē q̄dē ꝛ corpꝰ meum eſſe in
hac vita:ſed q2 nō pōt:ſit vel ſpūs meꝰ:ſit vel aīa mea. Ex
Rom.viij pecta noli eſſe ſollicitꝰ. Si eñ ſpūs eiꝰ q̄ ſuſcitauit ieſum a
mortuis habitat ī vobis: q̄ ſuſcitauit xp̄m ieſū a mortuis
viuificabit et mortalia corpora veſtra. Quid timetis? Quid
Luce.xxi. etiā ꝓ ipſa carne ſolliciti eſtis? Capillꝰ capitis vr̄i nō peri-
bit. Adā peccādo dānauit ī mortē corpora vr̄a:ſꝫ ieſus ſi ē
ſpūs eiꝰ ī vobis:viuificabit ꝛ mortalia corpora vr̄a:q2 ſuū
ſanguinem dedit ꝓ ſalute vr̄a. Promiſſum reddi dubitas
q̄ tale pignꝰ tenes? Sic ḡ hō nō erit mortis illa ꝯtentio:ſic
īplebit̄ q̄ꝺ dictū eſt. Miſer ego hō:q̄s me liberabit de cor-
pore mortis huiꝰ? Quia xp̄s ieſus ſi ſpūs eiꝰ in vobis eſt:
viuificabit ꝛ mortalia corpora vr̄a: ſic liberaberiſ de corpe
mortiſ huiꝰ:nō corpꝰ nō habēdo:vel alteꝝ habēdo: ſꝫ nō vl
teriꝰ moriēdo. Si eñ nō adderet. Mortis huiꝰ:et diceret.
Quis me liberabit de corpore:forte ſuggereret̄ error cogita-
tiōi hūane:ꝛ diceret̄. Vides q2 nō vult deꝰ nō eē cū corpe?
De corpore inq̄t mortiſ huiꝰ. Mortē tolle:ꝛ bonū eſt corpꝰ.
Detrahat̄ mors nouiſſima inimica:et erit mihi in eternū caro
Ephe.v. mea amica. Nemo eñ vnq̄ꝫ carnem ſuā odio habuit. Et ſi
Gal.v. ſpūs cōcupiſcit cōtra carnē: ꝛ caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpi
ritū:et ſi mō rixa eſt in iſta domo: maritꝰ litigās nō ꝑniciē
ſed concordiā q̄rit vxoris. Abſit fratres mei:abſit vt ſpūs
ꝯcupiſcēdo ꝯ carnē oderit carnem. Vitia carnis odit:pru
i.Cor.xv. dētiā carnis odit:ꝯtētionē mortis odit. Corruptibile hoc
īduat īcorruptionē:ꝛ mortale h̄ induat̄ īmortalitatē: ſemi-
netur corpꝰ aīale:reſurgat corpꝰ ſpiritale: ꝛ vide plenā ꝑfe
Rom.viij ctāq; cōcordiā:videbis creaturā:lauda creatorē. Si ergo
ſpūs eius q̄ ſuſcitauit ieſum a mortuis habitat in vobis:q̄
ſuſcitauit xp̄m a mortuis: viuificabit et mortalia corpora
veſtra ꝓpter inhabitātē ſpm̄ q̄ habit in vobis:non ꝓpter
merita veſtra:ſed ꝓpter munera ſua. Cōuerſi ad dominū.

Ephe.iij. ¶ De verbis Apoſtoli. Peto non infirmari in
tribulationibus meis pro vobis:que eſt gloria
veſtra. Et de libero arbitrio. Sermo.vij.

B Apoſtolū audiuimꝰ:pſalmū audiuimus:euange
lium audiuimꝰ:cōſonāt oēs diuine lectiones vt
vbi ſupra. ſpem nō ī nobis ſꝫ ī dn̄o collocemꝰ. Peto (inq̄t
apl̄s) vos nō infirmari in tribulationibꝰ meis ꝓ
vobis:q̄ eſt gloria veſtra. Peto inq̄t vos nō īfirmari:id eſt
vt nō īfirmemini q̄ſi audiſtiſ me pati ꝓ vobis tribulatiōes:
q2 hec eſt gloria vr̄a. Petit ḡ eos vt nō infirment̄:q̄ꝺ nō fa-
ceret niſi eoꝝ vellet excitare volūtatē. Si eñ reſpōderent.
Quid nos petis q̄ꝺ in poteſtate nō habemꝰ? Nunq̄d nō vi
derent̄ ſibi iuſtū reddidiſſe reſponſum? Et tñ apl̄s niſi ſci-
ret eē in eis volūtatis ꝓprie ꝯſentionē: vbi ꝛ ipſi aliq̄d age-
rent:non diceret peto. Et ſi diceret:iubeo:niſi eos noſſet
adhibere poſſe iuſſiōi ſue volūtatē:ſine cā hoc ꝟbū de eius
ore ꝓcederet. Sed rurſus ſciēs ſine dei adiutorio īfirmam
eſſe hoīs volūtatē:nō ſolū ne dicerēt: volūtatis arbitrium
nō habemꝰ:dixit peto:verūetiam ne dicerēt: volūtatis ar-
bitriū ſufficit nobis:videte q̄d addit. Huiꝰ rei gr̄a. Cuius
rei gr̄a:niſi q2 ſupra dixerat. Peto nō infirmari in tribula-
tionibꝰ meis ꝓ vobis:que eſt gloria veſtra? Quia ergo vo
lūtatis habetis arbitriū:peto. Quia vero vobis volūtatis
nō ſufficit arbitriū adimplēdū q̄ꝺ peto. Huius rei gr̄a fle-
cto genua mea ad pr̄em dn̄i nr̄i ieſu xpi: ex quo oīs pater-
nitas ī celo ꝛ in terra noīatur. Det vobis. Quid det vobis?
Q̄ꝺ peto a vobis:rogo det vobis. Peto eñ a vobis ꝓpter
arbitriū volūtatis:rogo det vobis ꝓpt auxiliū maieſtatiſ.
Sed apoſtoli ꝟba preuenimus. Adhuc fortaſſe expectatiſ
audire:q̄ textū eiuſdē lectionis memoria non tenetis: veri
reuera ideo apl̄s pro ipſis ad pr̄em genua flectat: vt det il-
lis q̄ꝺ dixerat eis:peto. Mementote ḡ quid petierit ab eis.
Peto vos nō infirmari in tribulationibus meis ꝓ vobis.
Hoc ab eis petit. Modo videte quid illis petit. Flecto ge-
nua mea ad patrem dn̄i mei ieſu xpi:vt det vobis ſm̄ diui-
tias gl̄ie ſue ꝟtute corroborari. Quid ē aliū:niſi nō īfirma
ri? Virtute corroborari inq̄t ꝑ ſpiritū eius. Iſte ſpūs gr̄e:
videte q̄d petit. Hoc a deo petit q̄ꝺ ab hoībus exigit:q2 vt
deus velit dare:debes ꝛ tu ad accipiendū accōmodare vo
lūtatē. Quomō vis accipe gr̄am diuīe bonitatis: qui ſinū
nō aperis volūtatis? Det inq̄t vobis. Non eñ habetis niſi
det vobis. Det vobis virtute corroborari ꝑ ſpm̄ eius. Si
eñ dederit vobis ꝟtute corroborari:ibi dabit vobis nō in-
firmari:in īteriore hoīe habitare xp̄m ꝑ fidē in cordibꝰ ve-
ſtris. Totū h̄ det vobis. In charitate radicati et fundati: B
vt ꝑualeatis cōprehendere cū oībꝰ ſanctis. Quid cōprehē
dere? Det vobis ꝑ ſpm̄ ſuū virtute corroborari:ꝛ habitare
in interiore hoīe veſtro chriſtum ꝑ fidē:atq; ita in charita-
te radicati ꝛ fundati poſſitis cōprehēdere. Quid? Que ſit
latitudo:longitudo:altitudo:ꝛ ꝓfundū. Altitudo quidē in
latina lingua vtrūq; ſignificat:ꝛ q̄ꝺ ſurſum ꝟſum eſt altitu
dinis nomē habꝫ:ꝛ q̄ꝺ ī ꝓfundū altū eſt altitudinis nomē
habꝫ. Ideo bñ reſpōdet īterpres ad id q̄ꝺ ſurſum eſt altū/
altitudinē dicere:ad illud q̄ꝺ deorſum altū eſt/ꝓfundū di-
cere. Quid eſt ḡ fratres mei? Exponā h̄ vobis:q̄ꝺ facilius
forte ſit cuiq; q̄ ſibi ſit q̄s? Quid ergo? Quia latitudinem:
longitudinē:altitudinē ꝛ ꝓfundū: q̄tuor iſta q̄ dixit apl̄s:
minꝰ idoneus ſum vel cōprehēdere vel ꝓferre:tranſibo ab
hoc:an forte pulſabo:ꝛ vt vobis ſalubre aliq̄d ꝓferā:vr̄is
orationibꝰ adiuuabor. Quid corde pergis hō chriſtiane ꝑ
latitudinē terre:lōgitudinē tēpoꝝ:altitudinē celi: ꝓfundi-
tatē abyſſi. Quādo iſta cōprehēdis vel mēte vel corpore:
h̄ eſt ſiue cogitādo ſiue carnis oculis īuēdo? Quādo iſta
cōprehēdis? Ipſum audi apoſtolū dicētē ſibi. Mihi autē Gal.vi.
abſit gloriari:niſi in cruce dn̄i nr̄i ieſu chriſti. Et nos in il-
la gloriamur:vel q2 ſup illā incūbimus? In illa gloriemur
oēs o boni fratres: in illa gloriemur. Ibi forte inueniemus
ꝛ latitudinē:ꝛ longitudinē:ꝛ altitudinē:et ꝓfundum. His
eñ apoſtoli ꝟbis crux quodāmodo nobis ante oculos cō-
ſtituta eſt. Habet eñ latitudinē in qua manꝰ figant̄:habet
lōgitudinē q̄ꝺ inde vſq; ad terrā ducit̄ lignū:habꝫ ꝛ altitu-
dinē q̄ꝺ ab ipſo trāſuerſo ī quo figunt̄ manꝰ excedit aliquā
tum vbi caput crucifixi ponit̄:habꝫ ꝛ ꝓfundū hoc eſt q̄ꝺ in
terra figit̄ et non videt̄. Videte magnū ſacramētū. Ab illo
ꝓfundo q̄ꝺ nō vides ſurgit totū q̄ꝺ vides. Vbi ergo eſt al
titudo? Cōfert te ad vitā moreſq; ſanctoꝝ:qui dicūt. Abſit vbi ſupra.
gl̄iari niſi in cruce dn̄i noſtri ieſu chriſti. Inuenimꝰ in mo-
ribꝰ eoꝝ latitudinē charitatis. Vnde illos admonuit ipſe
apoſtolus dicēs. Dilatamini:ne ſitis iugū ducētes cū īfi- ij.Cor.vj.
delibꝰ. Et q2 ipſe latus erat q̄ eos ad latitudinem exhorta
bat̄: audi quid dicat. Os noſtrū patet ad vos o corinthij:
cor nr̄m dilatatū eſt. Latitudo ergo charitas eſt:q̄ ſola be
ne opat̄. Latitudo facit vt hylarē datorē diligat deus. Si ij.Cor.ix.
eñ āguſtiā paſſus fuerit:triſtis dabit:ſi triſtis dabit:perit
q̄ꝺ dabit. Opꝰ eſt eñ latitudine charitatis:ne pereat q̄cq̄d
boni facitis. Sed quoniā ait dn̄s. Vbi abūdabit iniq̄tas:
refrigeſcet charitas multoꝝ. Da mihi ꝛ longitudinē. Que
eſt lōgitudo? Qui ꝑſeuerauerit vſq; in finē:hic ſaluus erit. Matthei
Hec eſt lōgitudo crucis:vbi totū corpꝰ corrigit̄: vbi quo- xxiiij.
dāmodo ſtat̄:quo ſtādo ꝑſeuerat̄. Si ergo q̄ris qui in cru-
ce gloriaris habere crucis latitudinē:habeto bñ operandi
virtutē. Si vis habere crucis lōgitudinē:habeto perſeue-
rādi longanimitatē. Si autē vis habere crucis altitudinē:
noſti q̄d audias ꝛ vbi audias. Surſum cor. Quid eſt:ſurſū
cor? Ibi ſpera:ibi ama. Inde pete ꝟtutē:ibi expecta mer-
cedē. Nā ſi bñ oparis et hylariter tribuis:videris hr̄e lati-
tudinē. Si in hiſdē bonis opibꝰ vſq; in finē ꝑſeueraueris:
videriſ hr̄e lōgitudinē. Sed ſi oīa hec nō ꝓpt ſupnā merce
dē facis:altitudinē non habebis: ꝛ illa iā nec latitudo erit:
nec lōgitudo. Quid ē eñ hr̄e altitudinē/niſi cogitare deū/

amare deū:et gratis amare ipm deū adiutorem: ipm expe
ctatorē:ipſum coronatorē:ipſum premij largitorē: poſtre-
mo ipm pmiū deputare:non aliud ab ipſo q̄ ipm expecta-
re? Si amas:gratis ama: ſi vere amas:ipſe ſit merces quē
amas. An vo tibi chara ſunt oia:et vilis eſt q̄ cōdidit oia?
Hec vt poſſim⁹ flexit genua ſua pro nobis apl's:vtiq̄ ideo
C vt det nobis. Terret eñ ⁊ euangeliū. Vobis datū eſt ſcire
Mat.xiij. myſteriū regni:illis aūt non eſt datū. Qui eñ habet dabit
ei. Quis aūt habet cui dabit:niſi cui datū eſt? Qui aūt non
habet:⁊ qđ habet auferet ab eo. Quis aūt nō hȝ:niſi cui nō
eſt datū? Quare ergo illi datū eſt:⁊ illi nō eſt datū? Nō me
piget dicere:hoc eſt pfūdū crucis. De pfundo neſcio quo
iudiciorū dei q̄ perſcrutari ꝯtēplariq̄ nō poſſum⁹: pcedit
oīne qđ poſſum⁹: de pfūditate iquā neſcio q̄ iudicioꝝ dei:
que inſcrutabilia ꝯtēplari nō poſſum⁹: pſcrutari non vale-
mus: pcedit omne qđ poſſum⁹. Qđ poſſum video:vñ poſ-
ſim nō video:niſi q̄ ⁊ hoc hacten⁹ video qđ nō ut eſſe a deo.
Quare aūt illū ⁊ nō illū? Multū eſt a me. Abyſſus eſt:pro-
fundū crucis eſt:admiratione exclamare poſſum: diſputa-
tiōe demōſtrare nō poſſum. Quid poſſū exclamare de iſta
Ps.xci. profunditate? Q̄ magnificata ſunt opa tua dñe. Gētes il-
luminant:iudei excecant. Quidā paruuli ſacramento ba-
ptiſmati abluunt: qdā vo paruuli i morte pmi hoīs relin-
quunt. Q̄ magnificata ſunt opa tua dñe:nimis pfunde fa
cte ſunt cogitatiōes tue. Et ſequit. Vir imprudēs non co-
gnoſcit:⁊ ſtult⁹ nō itelliget hec. Quid nō itelligit ſtultus ⁊
iprudēs? Quia vel pfundū eſt. Nā ſi ſtult⁹ nō intelligit:et
ſapiēs itelligit:nō eſt nimis pfundum. Sed ſi ſapiēs intel-
ligit q̄ pfundū eſt:ſtultus non intelligit q̄ vel pfundū eſt.
Ideo multi de iſto pfundo querētes reddere rationē:in fa
bulas vanitatis abierunt. Aliq̄ dixerūt:q̄ aīe ſurſum in ce
lo peccant:et ſm ſua pctā ad corpora p meritis dirigūtur:
⁊ dignis ſibi quaſi carcerib⁹ icludunt. Ierunt poſt cogita-
tiōes ſuas loq̄ volētes de dei pfundo: merſi ſunt in pfun-
dum. Occurrit eñ eis apl's: volēs grām cōmendare:et ele
Rom.ix. git illos geminos in vtero rebecce:et dicit. Nōdū eñ nati:
nec q̄ aliq̄d egerit boni aut mali. Vide quēadmodū tulit
vanis hoībus phātaſias cōuerſationis aiaꝝ ante corpus
in celo. Si eñ ibi iā cōuerſate ſunt:iā aliquid boni egerunt
vel mali:⁊ p merit⁹ ſuis ad corpora terrena directe ſūt. Si
placet cōtradicam⁹ apoſtolo q̄ dixit. Nōdū nati:nec q̄ ali
ſ.ſen.diſt. qđ egerint boni aut mali. Hoc autē quia pp̄ter apl'i euidē
xlj.ca. tem ſentētiā reſpuit catholica fides:qđ aīe in celis pri⁹ vi-
multi. uāt ⁊ cōuerſent:et illic recipiēdoꝝ corpoꝝ merita aſſumāt:
D modo iſti nouelli nō audēt dicere. Sed q̄d dicūt aliq̄ ſicut
audiuim⁹ ipſoꝝ? Iſta diſputāt. Prorſus iquiūt p meritis
ſuis oēs hoīes moriunt q̄ peccauerūt: nō enim eſſet mors
niſi veniēs de pctō. Sed ego cū hec audio ideo laudo:q̄ il
lā primā mortē intueor:⁊ illi⁹ primi hoīs pctm̄. Audio eñ
ſ.Cor.xv. apoſtolū. Sicut in adā oēs moriunt:ſic ⁊ in xp̄o oēs viuifi
Rom.v. cabunt. Per vnū hominē pctm̄ intrauit in mundū:⁊ p pec
catū mors:⁊ ita in oēs hoīes ptranſijt:in quo oēs peccaue
rūt. Omnes eñ vnus fuerūt. Sic audio dicētē mortē hoīs
de pctō eſſe. Non inq̄t:⁊ q̄d dicis? Omnē hoīem de⁹ imor-
talē creat mō. Mirabilis nouitas. Quid dicis? Prorſus
(inquit) oēm hoīem deus imortalē creat. Quare ergo mo
riunt paruuli ifantes? Nā ſi dicā:quare moriunt grandes
hoīes:dictur⁹ es mihi:peccauerūt. Ergo de maioꝝ etate
non diſputabo:paruuloꝝ infantiā ꝯtra te teſtē citabo. Nō
loquunt et cōuincūt:tacent ⁊ qđ dico pbāt. Ecce infantes
in ſuis vtiq̄ opib⁹ innocētes ſunt:nihil ſecū niſi qđ de pri-
mo homīe traxerūt habētes:quib⁹ pp̄terea eſt xp̄i grā ne-
ceſſaria:vt in xp̄o viuificent:q̄ in adā mortui ſunt: vt q̄ in-
quinati ſunt generatione:purgentur regeneratione. Ipſos
ergo teſtes citabo. Rñde mihi q̄re moriunt ſi oēs homies
imortales naſcant:⁊ quoniā peccāt:ideo moriūtur? Quid
putati dici potuiſſe? Que aures ferāt? Peccauerūt et ipſi.
Ubi peccauerūt rogo: qñ peccauerūt: q̄mō peccauerunt?
Bonū et malū quid ſit neſciunt. Peccatū accipiunt:q̄ pre-
ceptū nō capiunt? Proba mihi pctōres infantes. Quid di
xiſti? Vere q̄ oblit⁹ es qđ fuiſti: pba mihi pctā infantium.
An q̄ plorāt peccāt: q̄ motib⁹ q̄ſi mutoꝝ animaliū mole-
ſtias repellūt: voluptates accipiūt:ideo peccant? Si mor⁹
iſti peccata ſunt:ampliores pctōres in baptiſmo fiūt:q̄ cū

baptizant vehemētiſſime reluctant. Quare illis i tāta relu-
ctatione nō iputat peccatū: niſi quia nullū eſt adhuc volū
tatis arbitriū. Sed aliud dico. Iſti q̄ nati ſunt:vt arbitra-
ris peccarūt. Na ſi nō peccarēt inquis:nō morerent. Quid
de illis dicis q̄ in vtero moriunt? O anguſtia. Et ipſi inq̄t
peccarūt:iō moriunt. Mētiris:an falleris? Cōtradicit apl's
Nōdū natis:nec aliq̄d agētib⁹ boni aut mali. Magis apo Rom.ix.
ſtolū audio q̄ te:magis apoſtolo credo q̄ tibi: nōdū natis
nec aliq̄d agētibus boni aut mali. Si autē hoc teſtimoniū
refellis:vade poti⁹ ad illos vagatiōes ⁊ dic:q̄ in celo pec-
carūt:⁊ inde in corpora pcipitant. Nō dico inq̄s. Quare nō E
dicis? Quia dicit apl's. Nōdū nati nec aliq̄d agētib⁹ boni
aut mali. Si ḡ nō eos accuſas i celo:q̄re accuſas in vtero?
Ad vtrūq̄ rñdet apl's:⁊ eis rñdet q̄ dicūt i celo:⁊ q̄ dicūt i
vtero peccauerūt:q̄ ad vtrūq̄ valet illa vbs q̄ dicūt:atq̄
naſcerent nihil egiſſe vel boni vel mali. Quare ḡ moriunt?
Ut hic te auditur⁹ ſum:et nō poti⁹ magr̄m gētiū? Dic mi-
bi paule apl'e:q̄re moriunt? Per vnū hoīem pctm̄ itrauit Rom.v.
in mūdū:⁊ p pctm̄ mors:⁊ ita i oēs hoīes ptrāſijt:in q̄ oēs
peccauerūt. Ecce pm⁹ hō totā maſſam dānabilē facit. Ve
niat:veniat dñs nr̄ ſcōs hō. Veniat:veniat:ex alio tramite
veniat:p vginē veniat:viuus veniat mortuos iueniat:mo-
riat vt moriēti ſubueniat:ad vitā trāſferat: mortuos redi-
mat morte:ſeruet vitam in mortē:occidat mortē de morte.
Sola eſt iſta grā paruulorū: ſola maioꝝ:ſola liberat puſil-
los cū magnis. Quare illū ⁊ q̄re illū:q̄re nō illū atq̄ illum?
Nolo a me q̄ras. Homo ſum: pfundū crucis aduerto non
penetro:expaueſco nō ſcrutor. Inſcrutabilia ſunt iudicia Rom.xi.
eius:iueſtigabiles ſunt vie ei⁹. Homo ſum:hō es:hō erat q̄
dicebat. O hō q̄s es q̄ rñdeas deo? Homo dicebat:hoī di- Rom.ix.
cebat. Audiat hō:ne pereat hō pp̄t quē deus fact⁹ eſt hō. In
hac ḡ crucis pfunditate:in hac reꝝ tāta obſcuritate tenea-
mus qđ cātauim⁹:nō de nr̄a vtute pſumam⁹: nō ingenioli
nr̄i virib⁹ in hac q̄ſtiōe aliq̄d arrogem⁹:pſalmū dicam⁹:cū
pſalmo dicam⁹. Miſerere mei de⁹:miſerere mei de⁹:miſe- Ps.lvj.
rere mei. Quare? Quia vtutē habeo qua te pmerear? Nō.
Quare? Quia voluntatis arbitriū gero:vnde grām tuam
meritū meū pcedat? Non. Sed quare? Qm̄ in te ꝯfidit ani
ma mea. Magna ſciētia iſta cōtinētia. Conuerſi ad dñm.

¶ De verbis Apoſtoli. Human⁹ ſermo ⁊ omni ſ.Tim.j.
acceptiōe dignus:q̄ xp̄s ieſus venit in hūc mū-
dū pctōres ſaluos facere: quorū prim⁹ ego ſum.
quib⁹ docet auguſtin⁹ nō merita noſtra bona ſed
peccata xp̄m de celo ad terrā duxiſſe:alioq̄n non
ventuꝝ:ob idq̄ humilitatē ſuadēs. Sermo. viij.

Audiuim⁹ beati apoſtolū Paulū dicentē. Hu- A
man⁹ ſermo ⁊ omni acceptiōe dign⁹: q̄ xp̄s ie- vbi ſupra.
ſus venit i hūc mūdū peccatores ſaluos facere:
quoꝝ prim⁹ ego ſum. Human⁹ ergo ſermo et oī
acceptiōe dign⁹. Quare human⁹ ⁊ nō diuinus? Proculdu
bio niſi iſte human⁹ ſermo etiā diuinus eſſet:dignus omni
acceptiōe nō eſſet. Sed ſic eſt ſermo iſte human⁹ ⁊ diuinus:
q̄uō eſt ipſe xp̄s:⁊ hō ⁊ de⁹. Si ergo recte itelligim⁹ ſermo-
nem iſtū:nō ſolum humanū eſſe verū etiam diuinū. Quare
apoſtol⁹ humanū maluit dicere q̄ diuinū? Proculdubio
eñ qui nō mētiret ſi diceret diuinū: nō ſine cā maluit dice-
re humanū. Hoc ergo elegit:p qđ xp̄s in mūdū venit. Ve-
nit enim p qđ homo erat:nam p qđ de⁹ erat ſemp hic erat.
Ubi eñ nō eſt de⁹:q̄ dixit. Celū et terrā ego cōpleo? Chri- Hiere.
ſtus eſt certe virt⁹ ⁊ ſapiētia dei:de q̄ dicit. Attingit a fine xxiij.
vſq̄ ad finē fortit:⁊ diſponit oia ſuauiter. Ergo i hoc mū- Sap. viij.
do erat:⁊ mūdus p cum fact⁹ eſt:⁊ mūdus eū nō cognouit. Ioh.j.
Et hic erat ⁊ venit. Hic erat p diuinā maieſtatem:venit p
humanā infirmitatē. Quia ergo venit p infirmitatē huma
nam:ideo pdicās aduentū eius dixit. Human⁹ ſermo eſt.
Nō liberaret humanū genus niſi ſermo dei dignaret eſſe
human⁹. Nā ⁊ hō ille dicit human⁹ q̄ ſe exhibet hoīem:et
maxīe q̄ hoſpicio ſuſcepit hoīem. Si ḡ human⁹ dr̄ q̄ in do
mo ſuſcepit hoīem: q̄ human⁹ eſt q̄ in ſeipſo ſuſcipit homi-
nē? Ergo humanus ſermo et omni acceptione dignus: q̄
chriſtus ieſus venit in mūdū peccatores ſaluos facere. At-
tende euangeliū. Venit eñ fili⁹ hoīs querere et ſaluare qđ Luce.xix.

perierat. Si hõ nõ periſſet: filius hominis non veniſſet. Er
go perierat homo: venit deꝰ hõ: ⁊ inuentus eſt homo. Pe
rierat homo ꝑ liberã volũtatẽ: venit deus hõ ꝑ gratiam li
beratricẽ. Queris qd valeat ad malũ liberũ arbitriũ: reco
le hoĩem peccatorem. Queris qd valeat ad auxiliũ deꝰ et
homo: attẽde in eo grãm liberãtem. Nuſq̃ potuit ſic oſten
di: quãtũ valeat voluntas hominis vſurpata ꝑ ſupbiã ad
vitãdũ ſine adiutorio dei malũ: nõ potuit plꝰ ⁊ manifeſtius
exprimi q̃ in hoĩe ꝑmo. Ecce perit primus hõ: et vbi eſſet
niſi veniſſet ſecũdus hõ? Quia ⁊ ille homo ⁊ iſte hõ: et ideo
humanꝰ ſermo. Prorſus nuſq̃ ſic apparet benignitas gra
tie et liberalitas omnipotẽtie dei: q̃ in hoĩe mediatore dei
i. Timo. ij. et hominũ: homine chriſto ieſu. Quid enim dicimꝰ fratres
B mei? In fide catholica nutriti loquor: vel ĩ pacẽ catholicã
lucratis. Nouimꝰ et tenemus mediatorẽ dei ⁊ hominũ: ho
minẽ chriſtũ ieſum: inquantum homo erat eius eſſe nature
cuius nos ſumꝰ. Nõ enim alterius nature caro noſtra ⁊ ca
ro illius: nec alterius nature aĩa noſtra et anima illiꝰ. Hãc
ſuſcepit naturã quã ſaluãdã eẽ iudicauit. Nihil minus ha
bebat ĩ natura: ſed nihil habebat in culpa. Natura pura: ſꝫ
nõ ſola humana. Ibi erat deus: ⁊ ibi erat ꝟbũ dei. Et ſicut
tu vnus homo anima es ⁊ caro: ſic ⁊ ille vnꝰ chriſtus deus
et homo. Audebit ergo aliqs dicere: quia natura noſtra in
illo mediatore primũ ꝑ liberum arbitriũ ꝓmeruit deum: ⁊
ſic ſuſcipi meruit vt eſſet hõ ⁊ deus vnꝰ chriſtus ieſus? Ec
ce nos poſſumꝰ dicere virtutibꝰ noſtris: motibus noſtris:
ꝯuerſatione vite noſtre meruiſſe vt efficiamur filij dei: poſ
ſumꝰ dicere: accepimus preceptũ: ſi ſeruauerimus et bene
vixerimus: recipiemur in numero filiorꝫ dei. Nunqd et ille
prius vixit filius hoĩs: et bene viuẽdo factus eſt filius dei?
Joh. i. Inde cepit ⁊ inde incipit: ⁊ ſuſceptiõe factꝰ eſt. Verbũ em̃
caro factũ eſt: vt habitaret in nobis: verbũ dei vnicꝰ dei fi
lius aſſumpſit aĩam ⁊ carnẽ hoĩs non antea ſe ꝓmerentis:
nec ad illam ꝑcipiendã ſublimitatẽ virtute ꝓpria laboran
tis: ſed oĩno gratis. Nihil enim ꝑceſſit illam ſuſceptionem.
Suſceptꝰ eſt dei filiꝰ: ſuſceptione factꝰ eſt. Virgo cõcepit:
ante cõceptũ virginis hõ mediator: non vtiq̃ prius iuſtus
fuit. Quomõ em̃ iuſtꝰ fuit: q nec fuit? Virgo ꝯcepit: ⁊ ſuſce
ptio hominis inde cepit. Merito dictũ eſt. Vidimꝰ gl'iam
eius: gloriã tãq̃ vnigeniti a patre: plenũ gratia ⁊ veritate.
Luce. xv. Amas liberam volũtatẽ tuã: dicturus es patri tuo. Da mi
hi ſubſtantiã meã que me cõtingit. Quid te tibi cõmittis?
Meliꝰ te põt ſeruare: q te potuit anteq̃ eſſes creare. Agno
ſce ergo xp̃m: gr̃a plenꝰ eſt. Hoc tibi vult fundere quo ple
nus eſt: h tibi dic. Quere dona mea: obliuiſcere merita tua
qꝛ ſi ego quererẽ merita tua: nõ venires ad dona mea. No
C lite extollere: puſillus eſto: zacheus eſto. Sed dicturus es.
Luce. xix. Si zacheus fuero: pre turba nõ potero videre ieſum. Noli
eſſe triſtis: aſcende lignũ vbi ꝓ te pepẽdit ieſus: ⁊ videbis
ieſum. Et q̃le genꝰ ligni aſcendit zacheus? Sicomorũ. In
regionibꝰ nr̃is aut oĩno nuſq̃ aut raro forte alicubi naſci
tur: in illis autẽ partibꝰ multũ eſt huius generis ligni. Et
poma ſicomora dicunt poma qdã ſimilia: ſed tamẽ diſtant
aliquid: qd poſſunt noſſe qui viderũt vel guſtauerũt. Quã
tum tñ indicãt interpretatiõe noĩs: ſicomora fici fatue lati
ne iterpretant. Iam vide zacheũ meũ: vide illũ obſecro te
volentẽ in turba videre ieſum: ⁊ non valentẽ. Humilis em̃
erat: turba ſupba erat: ⁊ ipa turba ad vidẽdũ bene dñm: ſi
cut ſolet turba ſeipſam ĩpediebat: aſcẽdit a turba: ⁊ vidit ie
ſum nõ ĩpediente turba. Turba em̃ dicit humilibꝰ: humili
tatis viã gradientibꝰ: iniurias ſuas deo dimittẽtibus: vin
dictã de inimicis nõ reqrẽtibꝰ: turba iſultat ⁊ dicit. Inde
fenſe: q te non potes vindicare. Turba ĩpedit ne videat ie
ſus: turba glorians ⁊ exultãs: qñ ſe potuerit vindicare: ĩpe
Lu. xxiij. dit ne videatur ille qui pẽdens ait. Pater ignoſce illis: qꝛ
neſciũt qd faciũt. Hũc ergo volẽs videre zacheus: in quo
figurabat pſona humiliũ: non attẽdit turbã ĩpedientẽ: ſed
i. Cor. i. aſcẽdit ſicomorꝫ q̃ſi fatui pomi lignũ. Nos em̃ (inqt apl's)
predicamꝰ xp̃m crucifixum: iudeis quidẽ ſcãdalũ: attẽde
ſicomorũ: gentibꝰ aũt ſtulticiã. Deniq̃ de cruce xp̃i nobis
inſultant ſapiẽtes huiꝰ mũdi ⁊ dicunt. Quale cor habetis:
qui deũ colitis crucifixũ? Quale cor habemus? Non vtiq̃
i. Cor. iij. veſtrũ. Sapiẽtia huius mũdi: ſtulticia eſt apud deũ. Non
em̃ veſtrũ cor habemus. Sed dicitis cor nr̃m ſtultũ: dicite
qd vultis: nos aſcẽdamꝰ ſicomorꝫ ⁊ videamꝰ ieſum. Ideo
em̃ vos ieſum videre nõ poteſtis: qꝛ ſicomorꝫ aſcẽdere eru
beſcitis. Apprehẽdat zacheus ſicomorũ: aſcẽdat humilis
crucẽ. Parꝫ eſt aſcẽdat: ne de cruce xp̃i erubeſcat. In fron
te illã figat vbi ſedes pudoris eſt: ibi oĩno: ibi ĩ quo mẽbro
erubeſcit: ibi figat vnde non erubeſcit. Putã qꝛ tu irrides
ſicomorꝫ: et ipſa me fecit videre ieſum. Sed tu irrides ſico
morꝫ qui hõ es: ſtultũ autẽ dei ſapientiꝰ eſt q̃ hominũ. Et
vidit dñs ipm zacheũ. Viſus eſt ⁊ vidit: ſed niſi viſus eſſet Rom. viij
nõ videret. Quos em̃ ꝑdeſtinauit: illos et vocauit. Ipſe eſt i. Joh. i.
qui nathanael dixit: iã quaſi teſtimonio ſuo adiuuãte euã
geliũ ⁊ dicenti. A nazareth põt aliquid boni eſſe. Dñs ad il
liũ. Priuſq̃ te philippus vocaret cũ eſſes ſub arbore fici vi
di te. Noſtis vnde ſibi ſuccinctoria fecerunt primi pctõres Gen. iij.
adã ⁊ eua? Quãdo peccauerũt de folijs fici ſuccinctoria ſi
bi fecerũt ⁊ pudẽda texerũt: qꝛ qd eos puderet peccãdo fe
cerunt. Ergo ſi ſuccinctoria ſibi ꝑmi peccatores vnde ori
ginẽ ducimꝰ: in quibꝰ perieramꝰ: vt veniret ille q̃rere ⁊ ſal Luce. xix.
uare qd perierat: de folijs fici pudẽda tegẽda fecerũt: qd
aliud dictũ eſt. Cũ eſſes ſub arbore fici vidi te: niſi nõ veni
res ad purgatorẽ peccati: niſi ꝑor te vidiſſet in vmbra pec
cati? Vt videremꝰ: viſi ſumus: vt diligeremꝰ dilecti ſumꝰ.
Deꝰ meus miſericordia eius ꝑueniet me. Iam ergo dñs q Ps. lviij.
zacheũ in corde ſuſcepat: in domũ eius dignatꝰ eſt ſuſcipi
⁊ dixit. Zachee deſcẽde: qꝛ ĩ domo tua oportet me manere Luce. xix.
Magnũ bñficiũ: ille arbitrabat xp̃m videre: qꝛ magnum ⁊ D
ineffabile bñficium putabat trãſeũtẽ videre: ſubito meruit
in domo hr̃e. Infundit gr̃a: operat fides per dilectionem:
ſuſcipit xp̃s in domũ q iã habitabat in corde. Dicit xp̃o za
cheus. Dñe dimidiũ rerũ mearũ do pauperibꝰ: et ſi qd ali
quẽ fraudaui: q̃druplum reddo. Quaſi diceret. Ideo mihi
dimidiũ teneo: nõ vt habeã: ſed vñ reddã. Vere ecce qd eſt
ſuſcipe ieſum: in cor ſuſcipe. Ibi enim erat xp̃s: in zacheo
erat: ⁊ de illo ſibi dicebat qd ex ore eiꝰ audiebat. Sic enim
apl's dicit. Habitare xp̃m ꝑ fidẽ in cordibꝰ noſtris. Iã er Ephe. iij.
go qꝛ zacheꝰ erat: qꝛ ꝑnceps publicanorꝫ erat: qꝛ valde pec
cator erat: q̃ſi ſana illa turba q ĩpediebat videre ieſum ad
mirãta eſt: ⁊ rep̃hẽdit q in domũ peccatoris ĩtraſſet ieſus.
Hoc erat rep̃hẽdere q in domũ egroti intrauit medicus?
Quia ğ velut peccator zacheus irriſus eſt. Irriſus eſt aũt
ab inſanis ſanatꝰ: dñs reſpõdit irridẽtibꝰ. Hodie ſalꝰ huic Luce. xix.
domui facta eſt. Ecce q̃re ĩtraui: ſalꝰ hodie facta eſt. Vtiq̃
ſi ſaluator nõ ĩtraſſet: ſalꝰ in illa domo facta nõ eſſet. Quid
ğ miramini egrote? Voca ⁊ tu ieſum: noli tibi ſanꝰ videri. Cũ
ſpe egrotat q medicũ ſuſcipit: deſperate egrotat q ꝑ ĩſaniã
medicũ cedit. Qualis ğ eiꝰ ĩſania q medicũ occidit? Quan
ta ꝟo bonitas ⁊ potẽtia medici q de ſãguie ſuo: ĩſano ĩter
fectori ſuo medicamẽtũ fecit? Neq̃ em̃ ille q venerat q̃rere vbi ſupra.
⁊ ſaluare qd ꝑierat: pẽdẽs ſine cã dicebat. Pat ignoſce il Lu. xxiij.
lis: qꝛ neſciũt qd faciũt. Inſani ſunt: medicꝰ ſum: ſeuiãt: pa
tiẽter fero: cũ occiderit tũc ſanabo. Simus ğ ĩter illos qs i. Timo. i.
ſanat humanꝰ ſermo ⁊ oĩ acceptiõe dignꝰ: qꝛ xp̃s ieſus ve
nit ĩ mũdũ pctõres ſaluos facere: magnos: puſillos pecca
tores ſaluos facere. Venit filiꝰ hoĩs q̃rere ⁊ ſaluare qd pe Luce. xix.
rierat. Qui dicit infantilẽ etatẽ nõ hr̃e qd ſaluet ieſus: oĩbꝰ E
fidelibꝰ infantibꝰ xp̃m negat eſſe ieſum. Qui dicit ĩquã in
fantilẽ etatẽ nõ hr̃e qd ſaluet ieſus ĩ ea: nihil aliud dicit q̃
xp̃m dñm fidelibꝰ infantibus. i. in xp̃o baptizatis ĩfantibꝰ
nõ eẽ ieſum. Ieſus em̃ qd eſt? Interꝑtatur ieſus: ſaluator.
Saluator eſt ieſus. Quos nõ ſaluat nõ habẽdo qd ĩ eis ſal
uet: non eſt illis ieſus. Iã ſi corda vr̃a tolerãt: aliqbꝰ bapti
zatis xp̃m nõ eẽ ieſum: neſcio vtrũ fides vr̃a in regula ſana
poſſit agnoſci. Infãtes ſũt: ſꝫ mẽbra eiꝰ fiũt. Infãtes ſunt:
ſꝫ ſacramẽta eiꝰ accipiũt. Infantes ſunt: ſed menſe eiꝰ par
ticipes fiũt: vt habeãt ĩ ſe vitã. Quid mihi dicis? Sanꝰ eſt:
nõ habet vitium. Quare cum illo curris ad medicum: ſi nõ
hꝫ vitiũ? Nõ times ne dicat tibi: aufer hĩc eũ quẽ putas ſa
nũ? Filiꝰ hoĩs nõ venit niſi q̃rere ⁊ ſaluare qd ꝑierat. Qua
re illũ ad me affers ſi nõ perierat? Humanꝰ ſermo et omni
acceptione dignꝰ: qꝛ chriſtus ieſus venit in mundũ. Quare
venit in mũdũ? Peccatores ſaluos facere. Alia cã nõ fuit
quare veniret in mũdũ. Non eũ de celo ad terrã merita no
ſtra bona ſed peccata duxerũt. Hec cauſa: cur veniret pec
catores ſaluos facere. Et vocabis inqt nomẽ eius ieſum. Luce. i.

Quare vocabis nomen eiꝰ ieſum? Ipſe enĩ ſaluũ faciet po
pulũ ſuũ a peccatis eoꝝ. Uocabis nomen eiꝰ ieſum. Qua
re ieſum? Que ratio eſt huiꝰ noĩs? Audi quare. Ipſe enim
ſaluũ faciet populũ ſuum. Unde? A peccatis eorũ. Popu
lũ ſuũ a peccatis eoꝝ. Nũquid ad iſtum populũ non perti
nẽt paruuli: quos ſaluos faciet ieſus a peccatiſ eoꝝ? Perti
nẽt plane: ptinẽt fratres mei. Sic habete ĩ corde: ſic credi
te: cũ iſta fide paruulos ad grãm chriſti portate: ne ſi hanc
fidem in corde non habueritis ꝓ quibꝰ reſpõdetis: lingua
veſtra occidatis. Prorſus fratres q̃ cum iſta fide cũ par
uulo nõ cucurrerit: fingit: ſanus eſt: nihil mali habet: nihil
vitij habet: ſed tollã illũ ad medicum. Quare? Quia ſic ſo
Mat. ix. let fieri. Non times ne tibi dicat medicus. Tolle hinc tecũ
De verbis iſtũ: nõ eſt opus ſanis medicus: ſed male habẽtibus. Cõ
dñi. Ser. mendauerim charitati veſtre cauſam eoꝝ: qui pro ſe loqui
xxxiij. C. nõ poſſunt. Omnes paruuli tãq̃ pupilli ꝯſiderenẽ: etiam q̃
nõdũ parẽtes proprios extulerunt. Omnis predeſtinatoꝝ
numerꝰ paruuloꝝ populus dei querit tutorẽ: qui expectat
dñm ſaluatorẽ. Uniuerſam maſſam generis humani in ho
mine primo venator ille ꝑcuſſit: nemo ad ſcðm tranſit a pri
mo: niſi ꝑ baptiſmatis ſacramentum. In paruulis natis ⁊
nõdum baptizatis agnoſciẽ adã. In paruulis baptizatis
et ob hoc renatis agnoſcitur chriſtus. Qui adã nõ cogno
ſcit in paruulis natis: nec xp̃m agnoſcere potuit in renatiſ.
Sed quare inquiũt iã baptizatꝰ hõ fidelis iã dimiſſo peccõ:
generat eũ q̃ eſt cũ primi hoĩs peccõ? Quia carne illũ gene
Ioh. iij. rat nõ ſpũ. Qð natũ eſt de carne: caro eſt. Et ſi exterior hõ
ij. Cor. iiij nẽ (ait apls) corrũpiẽ: ſed iterior renouaẽ de die ĩ diẽ. Ex
eo qð in te renouaẽ: nõ generas paruulũ. Tu vt nõ in eter
nũ moriaris: natꝰ es et renouatꝰ es: ille adhuc natꝰ eſt. Si
tu renaſcẽdo viuis: ſine vt ⁊ ille renaſcaẽ et viuat: ſine ĩ quã
renaſcatur: ſine renaſcatur. Quare ꝯtradicis: quare nouis
diſputationibꝰ antiq̃ fidei regulã frangere conaris? Quid
eſt enĩ qð dicis. Paruuli nõ habent omnino vel originale pec
Mat. xix. catũ? Quid eſt enim qð dicis: niſi vt nõ accedãt ad ieſum?
Sed tibi clamat ieſus. Sine pueros venire ad me. Cõuer
ſi ad dominum.

i. Tim. i. ¶ De verbis Apoſtoli. Fidelis ſermo et omni acceptione dignus. Sermo. ix. In quo ſupbiam iudeorum iuſtos ſe putantiũ recuſantiũq̃ domi num colligentẽ peccatores ridẽti phreneticо cõparat: ⁊ q̃ ꝓpter peccatores chriſtus aduenerit.

A Quod lectũ eſt modo de ſancto euangelio: hoc ⁊
Paulꝰ apoſtolus dicit. Cuius ṽba iſta ſunt. Fi
delis ſermo et oĩ acceptione dignus: q2 chriſtus
ieſus venit in mundũ peccatores ſaluos facere:
quoꝝ pmus ego ſum. Nulla cauſa fuit veniẽdi xp̃o dño: ni
ſi pctõres ſaluos facere. Tolle morbos: tolle vulnera: ⁊ nul
la cauſa eſt medicine. Si venit de celo magnꝰ medicꝰ: ma
gnus ꝑ totum orbẽ terre iacebat egrotus. Ipſe egrotꝰ ge
ij. Thess. iij nus humanũ eſt. Sed non oĩm eſt fides. Nouit dñs q̃ ſunt
eius. Superbiebant iudei: extollebant ſe: alte ſapiebant: iu
ſtos ſe putabãt: ⁊ dñm colligentẽ peccatores inſuper recu
ſabant. Qui vero ſupbiebant: ⁊ alta ſapiebãt: relicti ſunt in
Matthei montibꝰ: ad nonagintanouem ptinẽt. Quid eſt relicti ſunt
xviij. in mõtibꝰ? Relicti ſunt in tumore terreno. Quid eſt: ad no
nagintanouẽ ptinẽt? In ſiniſtra ſunt: nõ in dextera. Nona
ginta enĩ ⁊ nouẽ in ſiniſtra numeranẽ: vnũ adde: ad dexte
Luce. xix. rã tranſitur. Uenit ergo: vt ipſe alio loco dicit: venit filius
hoĩs q̃rere ⁊ ſaluare qð perierat. Totũ enim perierat: ex q̃
peccauit vnus. Ubi erat totũ: perierat totũ: ſed venit vnꝰ
ſine peccato: qui ſaluos faceret a peccato. Iſti aũt ſupbiẽ
do qð eſt peius: ⁊ egrotabãt ⁊ ſanos ſe eſſe credebãt. Peri
culoſius egrotãt: qui mẽtem febribꝰ pdiderũt. Illi ridẽt: ⁊
ſani plorant. Ridet enĩ phreneticus: ſed nõ eſt ſanus. Por
ro autẽ qui mẽtis eſt ſane: plorat phreneticũ ridentẽ. Pri
mũ: ſi duo iſta ꝓponas: quid eſt melius: ridere an plorare?
Quis nõ ſibi eligat ridere? Deniq̃ ꝓpter dolorem ſalubrẽ
penitẽtie: in fletu dominꝰ poſuit officiũ: in riſu beneficium.
Luce. vi. Quomodo? Quãdo ait in euãgelio. Beati q̃ plorant: quia
ridebũt. Ergo in ploratu officiũ eſt: in riſu eſt ꝑmiũ ſapiẽ
tie. Riſum enim ꝓ gaudio poſuit: nõ cachinnationem: ſed
exultationem. Ergo ſi duo iſta ꝓponas: ⁊ queras quid ho
rũ ſit melius: ridere an plorare: oĩs homo plorare nõ vult:
⁊ ridere vult. Porro ſi addas ꝑſonas ad iſtos affectꝰ: ⁊ ita
ꝓponas cum ꝑſonis: q̃d eſt melius ridere phreneticũ: an
plorare ſanũ? Eligit ſibi hõ fletũ cũ ſanitate: q̃ riſum cum
amentia. Tãtũ valet mẽtis ſanitas: vt etiã cum plãctu eli
gaẽ. Iſti enim q̃ ſanos ſe putabãt: multo ꝑiculoſiꝰ ⁊ deſpe
ratius egrotabant: ⁊ ipſa egritudine qua mentes perdide
rãt etiã medicum cedebant. Parũ eſt cedebant: dicam to
tum: non ſolum cedebant: ſed etiã occidebant. Ille autem
etiã cum occidereẽ medicus erat: vapulabat ⁊ curabat pa
tiebaẽ phreneticum: nec deſerebat egrotũ / tenebatur / alli
gabatur / colaphis percutiebaẽ / harũdine plagas accipie
bat / irridebatur / iſultabatur ei / poſtremo audiebatur / dã
nabatur: ligno ſuſpendebaẽ: vndiq̃ circũfremebaẽ: et me
dicus erat. Agnoſcis phreneticos: agnoſce ⁊ medicũ. Pa
ter ignoſce illis: q2 neſciũt q̃d faciũt. Illi perdita mẽte ſe
uiebant: ⁊ medici ſanguinẽ ſeuiendo fundebant: ille autem
etiã de iſpo ſanguiẽ ſuo egrotis medicamẽta faciebat. Nõ
enĩ vere fruſtra dixit. Pater ignoſce illis quia neſciunt q̃d Lu. xxiij.
faciunt. Orat chriſtianus: ⁊ exauditur: orat chriſtus ⁊ non
exaudiẽ? Nã qui exaudit cũ pr̃e quia deꝰ eſt: quomodo nõ B
exauditur homo qð ꝓ nobis factus eſt? Prorſus exaudi
tus eſt. Ibi erãt: ibi ſeuiebant: de his erant qui reprehẽde
bant eum et dicebant. Ecce cũ publicanis ⁊ peccatoribus Luce. iij.
cõueſciẽ. Erant in ipſo populo a quo ipſe medicus occide
baẽ: et in eius ſanguiẽ etiã ipſis antidotum parabaẽ. Cum
enim dñs nõ ſolũ ſanguinẽ funderet: verũetiam ipſam ſuã
mortẽ ad medicamẽti confectionẽ impenderet: reſurrexit
ad demonſtrandũ reſurrectionis exẽplum. Patientia ſua
paſſus eſt: vt doceret patientiã noſtram: ⁊ in reſurrectione
ſua premiũ patiẽtie demõſtrauit. Item vt noſtis: ⁊ omnes
confitemur. Aſcendit in celum: deinde ab eo ſpũs ſanctus
eſt miſſus: ante ꝓmiſſus. Dixerat enim diſcipulis ſuis. Se Lu. xxiiij.
dete in ciuitate donec induamini virtute ex alto. Uenit er
go et ꝓmiſſio ipſius: venit ſpũs ſanctus: impleuit diſcipu
los: ceperũt loqui linguis omniũ gentiũ: ſignũ in illis pro Act. ij.
cedebat vnitatis. Loq̃baẽ enim tunc vnus homo oĩbꝰ lin
guis: quia locutura erat vnitas eccl'ie in oĩbꝰ linguis. Ex
pauerunt qui audiebant. Nouerant enĩ hoĩes idiotas fuiſ
ſe: vnius tãtũ lingue: et mirabantur ac ſtupebant q̃ vnius
lingue homines vel vt multũ duarũ: linguis omnium gen
tium loquerenẽ: ſuſpenſi ſunt ſtupore: pdiderũt elationem:
de mõte facti ſunt valles. Iam ſi humiles ſunt: valles ſunt:
qð infuderis capiunt: non dimittunt. Si venerit aqua ſup
altitudinem: decurrit ⁊ defluit: ſi venerit ad concauũ ⁊ hu
milem locũ: ⁊ capitur ⁊ ſtat. Tales iam illi erãt: ſtupebãt:
mirabanẽ: perdiderũt ſeuitiã. Deniq̃ loquente ſibi petro: vbi ſupra.
cõpuncti ſunt: ⁊ factũ eſt in illis qð pſalmꝰ predixerat. Cõ Ps. xxxj.
uerſus ſum in erũna: cum cõfringeretur ſpina. Quid eſt ſpi
na? Cõpũctio penitentie. Sic habes ⁊ verba iſpa ſcripture
in actibus apoſtoloꝝ. Compuncti ſunt corde: ⁊ dixerũt ad Act. ij.
apoſtolos. Quid faciemꝰ? Quare dixerũt: quid faciemus?
Nouimus q̃d fecimꝰ. Quid faciemus? Quantũ ad noſtrũ
factũ ptinet: deſperatio eſt ſalutis: ſit ergo in veſtro ꝯſilio
ſi fieri põt ſpes aliqua ſanitatiſ. Nouimꝰ quid fecerimꝰ: di
cite q̃d faciamꝰ. Quid eſt qð fecimus? Non enim quẽcũq̃
hoĩem occidimus: ⁊ multũ mali feciſſemus ſi quẽcũq̃ ho
minẽ ĩnocẽtẽ occidiſſemus. Latronẽ elegimꝰ: innocentem Ioh. xviij
occidimꝰ / mortuũ elegimꝰ / medicũ occidimꝰ / dicite q̃d fa
ciemꝰ? Et petrus. Agite penitentiã: ⁊ baptizeẽ vnuſquiſq̃ Act. ij.
veſtrũ in nomĩe pr̃is ⁊ filij ⁊ ſpũs ſancti / vt trãſeatis de no
nagitanouẽ ad cẽtũ: q2 cũ nonagita ⁊ nouẽ eſſetiſ: penitẽtiã
vobis neceſſariã non putabatis: ⁊ dño colligẽte pctõres: ⁊
volẽte eos facere penitẽtes: ĩſup exultabatis. Modo ergo
cõpũcti: q2 cognouiſtis a petrõ vr̃m / agite penitẽtiã / ⁊ bapti
zeẽ vnuſquiſq̃ veſtrũ in nomĩe dñi nr̃i ieſu xp̃i / baptizeẽ in
eiꝰ noĩe quẽ occidiſtis ſine crimĩe / ⁊ remittunẽ vobis pec
cata vr̃a. Reducti ſunt in ſpe / doluerũt / gemuerũt / conuer
ſi ſunt / ſanati ſunt. Ipſi erãt illi. Pater ignoſce illis / q2 ne Lu. xxiij.
ſciũt quid faciunt. Unuſquiſq̃ ergo fratres chariſſimi / q̃ C
audit dñm ieſum xp̃m non veniſſe ꝓpter iuſtos ſed ꝓpter
pctõres / nõ amet eſſe peccator. Ne forte dicat in corde ſuo.
Si iuſtus fuero nõ me amat chriſtꝰ / ſi peccator fuero amat

me:quia ꝓpter peccatores deſcēdit nō ꝓpter iuſtos. Re-
ſpondit em̄ tibi. Si medicū agnouiſti:febrem quare non ti-
muiſti? Utiq̄ medic⁹ ad egrotū venit:conſtat/ſed ideo ve
nit medic⁹ ad egrotum:ne ille ſit ſemꝑ egrotus. Quid ergo
dicimus? Quid ꝓnunciamus? Quid definimus? Egrotū
amat medicus:an ſanū? Qđ vult facere amat:non qđ inue
nit. Ad egrotū quidem venit:ad ſanū non venit. Noli attē-
dere qꝛ ad illū venit:ad illū nō venit. Plus em̄ amat ſanū:
q̄ egrotū. Nam vt noueritis quia plus amat ſanū q̄ egro-
tum:nūquid faceret qđ dediſſet? Ergo paulū apoſtolū at-
i.Tim.i. tēde. Fidelis ſermo ⁊ omni acceptione dignus:qꝛ chriſtus
ieſus venit in mūdū peccatores ſaluos facere:quorum pri-
mus ego ſum. Dixit:quoꝝ ꝑmus ego ſum:quō erat ꝑmus?
Ante illū nō fuerūt peccatores:toti iudei? Ante illū nō fue-
runt peccatores in genere humano? Ante illum in oīb⁹ ho
minibus nō peccato tenebat adā? Non ante illum fuit qui
prim⁹ peccauit:et nos et oēs in mortem ꝑcipitauit? Quid
eſt:quoꝝ ꝑm⁹ ego ſum? Ad quos venit:ꝑm⁹ ego ſum. Sed
Mat.iiij. nec hoc verū eſt. Prim⁹ elect⁹ eſt petrus:ꝑmus andreas:
ꝑmi alij apoſtoli:tu apoſtol⁹ es nouiſſim⁹:quō dicis:quo-
rum ꝑmus ego ſum? Ergo apl's nouiſſimus:ꝑmus pecca-
tor. Et hoc quō ꝑm⁹ peccator? Ante te peccauit petrus:qui
Matthei ipm dn̄m ter negauit. Nolo dicere:qꝛ ⁊ ipſe niſi pctōr inuen
xxvj. tus eſſet:de ſiniſtra ad dexterā nō trāſiſſet. Quid eſt ergo:
quoꝝ prim⁹ ego ſum? Quia oīb⁹ peior ſum. Ergo peiorem
voluit itelligi primū. Quō in artificib⁹:quicūq̄ vult edifica
re qđ dicit? Quis eſt hic ꝑmus ſtructor? Quis eſt ꝑm⁹ fa-
ber? Aut ſi curari vult:quis eſt hic ꝑm⁹ medicus? Nō vtiq̄
interrogat quis prior ſit etate:aut quis prior ſit ꝓfeſſione:ſed
quis ꝑor ſit arte. Quō illi in arte ꝑmi:ſic iſte in iniq̄tate pri-
mus. Quare paul⁹ in iniq̄tate ꝑmus? Recolite ſaulū:⁊ iue
nietis. Attēdite paulū:et obliti eſtis ſaulum. Attēditis ad
Act.vij. paſtorē:obliti eſtis lupū. Nōne ille eſt cui ad lapidādū ſte-
phanū man⁹ vna nō ſufficiebat:⁊ aliorū veſtimenta ſerua-
bat? Nōne ipſe eſt qui eccleſiā vbiq̄ ꝑſequebat? Nōne ipſe
Act.ix. eſt qui lr̄as acceperat a ꝑncipib⁹ ſacerdotum:quia paꝝ il-
lierat ꝑſequi xp̄ianos q̄ erāt in hieruſalem:ſed volebat ad
alia loca venire vbi eos īueniret:et ligaret? Nōne cum iter
agens ſpirat ⁊ anhelat ad cedes:de celo ꝑcuſſus eſt:⁊ vocē
domini audiuit ad ſalutē fulminat⁹? Dum ambulat ꝓſter
nit:vt videat excecat. Ipſe eſt ergo q̄ primus erat perſecu
D tor:illo peior nō fuit. Audite vn̄ plus itelligatis. Ananie lo
quebat ipſe dn̄s chriſt⁹:iā illo ꝓſtrato:iā erecto:⁊ dicebat
ei. Uade ad vicū illū:ibi inuenies ſaulū a tharſo cilicie:lo-
quere ei. Quoniā videt viꝝ ananiā intrātē ad ſe:⁊ baptizā
tē ſe. Ille audiuit nomen ſauli:⁊ īter man⁹ ipſi⁹ medici tre
muit. Quid eſt aūt dulci⁹? Saulus vnde vocaret:credo qꝛ
recolitis:⁊ ꝓpter eos qui nō recolūt cōmemorē. Saul erat
i.Regum ille ꝑſecutor dauid. In dauid xp̄s erat:in dauid xp̄s ꝑefi-
xviij. gurabat:in ſaule ſaulus ꝑfigurabat. Tanq̄ dauid ſauli di
Act.ix. ctū eſt de celo. Saule ſaule q̄d me ꝑſequeris? Ananias ouis
interꝑtat. Loquebat oui paſtor:⁊ timebat ouis lupū. Tā-
ta huius lupi fama ꝑceſſerat:vt nō ſe putaret tutam ouis:
nec inter man⁹ paſtoris. Et dominus ad illū:quaſi ad ouē
trementē. Ille enim cū audiſſet hoc:dixit. Domine:audiui
de iſto homie quāta mala fecit ſanctis tuis in hieruſalē:et
modo dicit epiſtolas accepiſſe a ꝑncipib⁹ ſacerdotum:vt
quoſcūq̄ tenuerit:alligatos ducat. Quo me mittis? Ouē ad
lupum? Sed ille nō audiuit hāc excuſationē. Iā em̄ dixe-
Mat.x. rat paucis ouiculis ſuis. Ecce mitto vos ſicut oues i me-
dio lupoꝝ. Si miſſe ſunt oues in medio lupoꝝ:quare trepi
das ire anania ad eū qui iā non eſt lupus? Lupū timebas:
ſed reſpōdet tibi dn̄s deus tuus. De lupo ouē feci:facio de
i.Tim.i. oue paſtorē. Quomō ergo ipſe ſaul⁹ poſtea paul⁹ gratulat
ſe ad dei ꝑueniſſe miſericordiā:quia primus:hoc eſt excel-
lens in peccatis inuētus eſt? Et tamē miſericordiā cōſecu
tus ſum:vt in me oſtēderet chriſt⁹ ieſus oēm longanimita-
tem propter eos qui crediturі ſunt illi in vitā eternā:vt di-
cāt ſibi omnes. Si paulus ſanatus eſt:ego quare deſpero?
Si a tāto medico tam deſperatus eger ſanatus eſt:ego cū
vulnerib⁹ meis illas manus nō optabo:ad illas man⁹ non
feſtinabo? Ut hoc dicerent hoīes:ideo ſaulus fact⁹ eſt ex
ꝑſecutore apoſtol⁹:quia quo venit medicus:querit aliquē
ibi deſperatū:⁊ ipm ſanat:⁊ ſi pauperrimū inueniat:tamen
deſperatū inueniat:nō ſibi querit mercedem:ſed cōmendat
artē. Dicā ergo quod ceperā. Quomodo ergo ſaulus iam
gratulabat ſe a chriſto:qꝛ peccator erat:aſſumptū atq̄ ſa-
natū:nec dixit. Manēā in peccato:qꝛ ꝓpter me venit chri-
ſtus:non ꝓpter iuſtū:ita et ante qꝛ audieras:quia chriſtus
propter pctōres venit:noli tibi dormire in dulci ſtratu:ſed
audi ipſum paulum dicētem. Surge qui dormis:⁊ exurge Ephe.v.
a mortuis:⁊ illumiabit te chriſtus. Noli amare ſtratū pec-
cati:totū ſtratum eius vertiſti in īfirmitate eius. Dictū eſt
antea. Surge:ſanus eſto:ſanitatē ama:⁊ noli rurſus per ſu
perbiam de dextera ire ad ſiniſtrā:de monte ad vallem:de
humilitate ad tumorē. Cum factus fueris ſanus:id eſt cū
iuſte ceperis viuere:deo tribue:nō tibi. Non enim laudan-
do te ſaluus factus es:ſed contra te ꝓnunciando. Nā ſi te
laudaueris ꝑ ſupbiā:grauius egrotabis. Omnis enim qui Luc.xiiij.
ſe exaltat humiliabitur:⁊ qui ſe humiliat exaltabitur.

¶ De eiſdem verbis Apoſtoli:q̄bus in ſermone i.Tim.i.
precedenti. In quib⁹ primū ſe peccatorē paulus
appellat:qđ auguſtino placet itelligi:non pecca
torum ordine ſed peccādi magnitudine. Ser.x.

DE diuinis lectionib⁹ qđ dn̄s admonere digna- A
tur:itē ⁊ audite fratres:illo dāte:me miniſtrāte.
Primam lectionem audiuim⁹ apl'i. Fidelis ſer vbi ſupra.
mo ⁊ oī acceptiōe dignus:qꝛ xp̄s ieſus venit in
mundum pctōres ſaluos facere:quoꝝ prim⁹ ego ſum. Sed
ideo miſericordiā ꝯſecut⁹ ſum:vt ī me oſtēderet xp̄s ieſus
oēm lōganimitatē ſuā ad informationē eoꝝ qui credituri
ſunt illi in vitā eternam. Hoc de apoſtolica lectiōe ꝑcepi-
mus. Deinde cātauim⁹ pſalmū exhortātes nos īuicē vna
voce:vno corde dicētes. Uenite adorem⁹ ⁊ ꝓſternamur ei: Ps.xciiij
⁊ fleam⁹ coram dn̄o qui fecit nos:⁊ ibi preueniam⁹ faciem
eius in ꝯfeſſiōe:⁊ in pſalmis iubilem⁹ ei. Poſt hec euange Luc.xvij.
lica lectio:decē leproſos mūdatos nobis oſtēdit:⁊ vnū ex
eis alienigenā grās agētē mūdatori ſuo. Has tres lectio-
nes q̄tū ꝓ tpe poſſumus ꝑtractem⁹:dicētes pauca de ſin-
gulis:⁊ q̄tū conari poſſumus adiuuāte dn̄o:non in aliqua
earū ſic īmorātes vt alijs duabus īpedimentū afferamus.
Proponit nobis apl's:ſciētiaꝝ et gratiarū actiones. Me-
mētote q̄d vitia euāgelica lectio reſonet:quō ieſ⁹ dn̄s lau
dat grās agētē:ingratos īprobat mūdatos in cute:lepro-
ſos in corde. Quid ergo apl's? Fidelis inq̄t ſermo:et oī ac-
ceptiōe dign⁹. Quis eſt iſte ſmo? Quia xp̄s ieſus venit in
mūdū. Ut q̄d? Peccatores ſaluos facere. Quid tu? Quo-
rū ꝑm⁹ ego ſum. Qui dicit vel nō ſum peccator:vel nō fui:
ingrat⁹ eſt ſaluatori. Nullus hoīm in iſta q̄ ex adā defluit
maſſa mortaliū:null⁹ oīno hoīm nō egrot⁹:nullus ſine grā
xp̄i ſanat⁹. Quid de paruulis pueris:ſi ex adā egroti? Nā
⁊ ipſi portant ad eccleſiā:⁊ ſi pedib⁹ illuc currere non poſ-
ſunt:alienis pedib⁹ currūt vt ſanent:accōmodat illis mat
eccleſia alioꝝ pedes vt veniant:alioꝝ cor vt credāt:aliorū
liguā vt fateant:vt quoniā q̄ egri ſunt alio peccāte pregra
uant:ſic cū hic ſani ſunt alio ꝓ eis ꝯfitente ſaluent. Nemo
ḡ vobis ſuſurret doctrinas alienas. Hoc eccleſia ſemꝑ ha
buit:ſemꝑ tenuit:hoc a maiorū fide ꝑcipit:hoc vſq̄ in finē
ꝑſeuerāter cuſtodit. Quoniā nō eſt op⁹ ſanis medicus:ſed Mat.ix.
egrotantib⁹. Quid neceſſariū ergo habuit infans chriſtū ſi
nō egrotat? Si ſan⁹ eſt:quare ꝑ eos qui eū diligūt medicū
q̄rit? Si qn̄ portant infantes dicunt oīno nullū ꝓpaginis
hēre pctm̄:⁊ venijſſent ad xp̄m:cur nō eis dicit in eccl'ia q̄ eos
apportāt:auferte hinc innocētes iſtos. Nō eſt opus ſanis
medic⁹:ſed male habētib⁹. Nō venit xp̄s vocare iuſtos:ſꝫ
pctōres? Nunq̄ dictū eſt:ſed nec aliq̄n dicet. Quiſq̄ ergo
qđ pōt fratres loquat ꝓ eo q̄ loq̄ ꝓ ſe nō pōt. Pro magno
cōmendant epiſcopis patrimonia pupilloꝝ:quāto magis
grā paruuloꝝ? Pupillū tuet ep̄s:ne mortuis parentib⁹ ab
extraneis opprimat. Clamet plus ꝓ paruulo:cui timet ne
a parētib⁹ occidat:clamet cum apoſtolo. Fidelis ſermo et
oī acceptiōe dignus:qꝛ xp̄s ieſus venit in mūdum:nullam
aliam ob cauſam:niſi pctōres ſaluos facere. Qui venit ad B
xp̄m:habet qđ in eo ſanet:qui nō habet/nō eſt cā q̄re medi-
co offerat. Eligāt parentes vnū de duob⁹:aut ꝯfiteant in
paruulis ſuis ſanare pctm̄:aut eos medico offerre deſināt
Hoc nihil eſt aliud:q̄ velle medico ſanum offerre. Quid

offers baptizādū? Quē? Infantē. Cui offers? Chriſto. Ei
certe q̄ venit ī mūdū. Ita inq̄t. Quare venit ī mūdū? Pec
catores ſaluos facere. Ergo quē offers: hȝ qđ in illū ſaluū
fiat? Si dixeris habet: ꝯfitendo deles: ſi dixeris nō habet:
negādo tenes. Peccatores inq̄t ſaluos facere: quoꝝ ꝑm⁹
Geñ.iij. ego ſum. Ante paulū nō erāt pctōres? Certe vel ipſe adam
Geñ.vij. ante oēs: τ plena pctōrib⁹ terra deleta diluuio: τ deinceps
q̄ꝫ multi. Unde veꝝ eſt: ego ꝑmus ſum? Primū ſe dixit: nō
peccatoꝝ ordine: ſed peccati magnitudine. Magnitudine
pcti ſui vñ ſe primū dixit pctōꝝ: quomō dicunt inter aduo
catos: verbi grā: primi: prim⁹ eſt iſte nō q2 plures ānos hȝ
ex quo cauſas agit: ſȝ q2 ex q̄ cepit ceteros ſupauit. Dicat
j.Coꝛ.xv. ergo apl's alio loco: vñ prim⁹ ſit peccatoꝝ. Ego inq̄t ſum
nouiſſimus aploꝝ: q̄ non ſum dignus vocari apl's: q2 ꝑſecu
tus ſum eccleſiā dei. Nemo acrior iter ꝑſecutores: ꝫ nemo
j.Tim.j. peior iter pctōres. Sed miſericordiā (inq̄t) ꝯſecutus ſum.
Et quare ſit miſericordiā cōſecut⁹ exponit cauſam. Ut in
me inq̄t oſtēderet xp̄s ieſus oēm lōganimitatē: ad īforma:
tionē eoꝝ qui credituri ſunt illi in vitā eternā. Chriſt⁹ in:
quit datur⁹ veniā cōuerſis ad ſe peccatorib⁹ vſq; ad inimi
cos ſuos: me ꝑmo elegit acriorē inimicū: quē cum ſanaret:
nemo ī ceteꝝ deſperaret. Faciūt hoc medici qñ ad ea loca
veniūt vbi ignoti ſunt: q̄s curent ꝑmit⁹ eligūt deſperatos:
vt in eis τ beniuolētiā exerceāt: et cōmendent doctrinā: vt
vnuſq̄ſq; ī illo loco dicat xp̄io ſuo. Uade ad illū medicū:
ſecur⁹ eſto ſanat te. Et ille. Me ſanat? Nō vides quid pa:
tiar? Ego noui q̄d ſilē. Tu qđ pateꝝ: et ego q̄dē paſſus ſū.
Sic dicit paulus vnicuiq; egroto: τ de ſe volēti deſperare.
Qui curauit me miſit me ad te: τ dixit mihi. Illi deſperāti
Act.ix. vade τ dic q̄d habuiſti: q̄d ī te ſanauit: q̄ꝫ cito ſanaui. De ce:
lo vocaui: vna voce ꝑcuſſi τ deieci: alia erexi τ elegi: tertia
īpleui et miſi: quarta liberaui et coronaui. Uade dic egro:
j.Tim.j. tis: clama deſperatis. Fidelis ſermo τ omni acceptione di
gnus: q2 chriſtus ieſus venit ī mūdū peccatores ſaluos fa:
cere. Quid timetis? Quid trepidatiſ? Quoꝝ ꝑm⁹ ego ſum.
Ego (iquit) vobis loquor: ſan⁹ egrotātib⁹: ſtās iacētibus:
ſecur⁹ deſperatis. Ideo em̄ miſericordiā ꝯſecut⁹ ſum: vt in
me oſtēderet xp̄s ieſus oēm lōganimitatē. Morbū meum
diu ꝑtulit τ ſic abſtulit: tanq̄ꝫ bon⁹ medicus phreneticū pa
tiēter tolerauit: ſuſtinuit me ferientē ſe: donauit mihi feriri
ꝓ ſe. Omnē inquit lōganimitatē oſtēdit in me: ad informa
tionē eoꝝ qui credituri ſunt illi in vitā eternā. Nolite ergo
deſperare. Egroti eſtis: accedite ad eum τ ſanamini. Ceci
eſtis: accedite ad eū et illuminamini: τ qui ſani eſtis: ei grās
Pſ̄.xciiij agite: τ qui egrotatis: ad eū ſanādi currite: dicite oēs. Ue
nite adorem⁹: τ ꝓſternamur ei: τ plorem⁹ coram dño qui fe
cit nos τ hoies τ ſaluos. Nā ſi ille nos fecit hoies: nos aūt
ipſi nos fecim⁹ ſaluos: aliquid illo melius fecim⁹. Melior
C eſt em̄ ſaluus hō: q̄ꝫ q̄libet hō. Si ergo te de⁹ fecit hoiem: et
tu te feciſti bonū hominē: qđ tu feciſti meli⁹ eſt. Nolite ex:
tollere ſup deum: ſubde te: deū adora: ꝓſternere: ꝯfitere illi
q̄ fecit te: q2 nemo recreat: niſi q̄ creat: nemo reficit: niſi qui
Pſ̄.xcix. fecit. Hoc τ in alio pſalmo. Ipſe fecit nos τ nō ipſi nos. Sa
ne quādo te fecit quid tu faceres nō habebas. Quādo aūt
iā es: habes τ tu ipſe q̄d facias: ad medicū curras: medicū
īplores: qui vbiq; eſt. Et vt īplorares excitauit coꝛ tuū: et
Phil.ij. poſſe īplorare donauit tibi. De⁹ eſt enim (inq̄t) qui opat in
vobis: τ velle τ opari ꝓ bona volūtate: quia vt haberes bo
Pſ̄.lviij. nā voluntatē: illius vocatio ꝑceſſit. Clama. De⁹ me⁹: miſe:
ricordia eius ꝑueniet me. Ut eſſes: vt ſentires: vt audires:
vt ꝯſentires: preuenit te miſericordia eius. Preuenit te in
oīb⁹: ꝑueni et tu in aliquo irā eius. In quo inquis: in quo?
Confitere iſta oīa a deo te habere quicq̄d boni habes: a te
q̄cq̄d mali. Ne in bonis tuis illū ꝯtēnas: te laudes: ne ī ma
lis tuis illū accuſes: te excuſes: ipa eſt vera cōfeſſio. Ille q̄
in tātis bonis ꝑuenit te: vētur⁹ eſt ad te: τ inſpecturus do:
na ſua τ mala tua: quō bona eius vſus fueris īſpicit te. Er
go q2 ī oīb⁹ iſtis donis ꝑuenit te: vide ī quo tu ꝑuenias fa:
Pſ̄.xciiij ciē venturi. Audi pſalmū. Preueniam⁹ faciē eius in ꝯfeſ:
ſione. Preueniam⁹ faciē eius. Anteq̄ꝫ veniat ꝓpiciet: an:
teq̄ꝫ aſſit placet. Habes em̄ ſacerdotē ꝑ quē poſſis placare
deum tuū: τ ipſe cum pr̄e de⁹ eſt ad te: qui hō eſt propter te.
Ita iubilabis in pſalmis: preueniēs faciē eius in cōfeſſio:
ne. Iubila in pſalmo: ꝑueniēs faciē eius in cōfeſſione. Ac:
cuſa te: iubilās ī pſalmo. Lauda illū accuſando te: τ laudā
do eū qui fecit te. Ueniet qui mortuus eſt ꝓ te et viuifica:
bit te. Hec tenete: ī hoc ꝑſiſtite. Nemo variet: nemo lepro:
ſus ſit. Doctrina incōſtās: non habēs vnum colorē: mētis
lepra ſignificat: τ iſtā chriſtus mundat. Forte in aliquo va Lu.xvij.
riaſti et in ſpexiſti: et in meli⁹ ſentētiā cōmutaſti: τ qđ variū
ērat vnius coloris effectū eſt. Noli tibi tribuere: ne ſis iter
nouē qui gratias nō egerūt. Unus egit gratias. Ceteri iu:
dei erāt. Ille alienigena erat: gētes alienigenas ſignifica:
bat: numerus ille xp̄o decimas dedit. Illi ergo debem⁹ qđ
ſumus: qđ viuimus: qđ intelligimus: qđ hoies ſumus: qđ
bene viximus: qđ recte intelligimus: illi debem⁹. Noſtrum
nihil niſi peccatū qđ habem⁹. Quid em̄ habes qđ nō acce: j.Coꝛ.iiij.
piſti? Uos ergo maxime qui ſcitis quid audiatis: curādū
ab egritudine: mundatum a varietate ſurſum coꝛ ponite: et
deo gratias agite.

¶ De pſalmo nonageſimoquarto videlicet plo
remus corā domino qui fecit nos τc̄. vbi creatio
nem bonoꝝ ac maloꝝ ſinceriſſime exponit. Cū
confutatione pelagianorum. Sermo.xj.

Pſalmus quē cantauimus domino: τ nos inicē A.
exhortati ſum⁹ vt adoremus eū: et ꝓſternamur Pſ̄.xciiij
illi: τ fleam⁹ ante dñm q̄ fecit nos: admonet q̄re:
re aliquāto diligētius: q̄d ſibi velit qđ ait. Qui
nos fecit. Qđ enim homo a deo creatus eſt: nullus dubitat
homo: niſi qui ingratus eſt. Nouimus em̄ q2 ita legimus: τ
ita credim⁹: q̄ fecit deus hoiem iter multa q̄ fecit ad ima: Geñ.j.
ginē ſuā. Hec hois eſt prima conditio: hec eſt humana pri
ma creatura. Nō tñ arbitror hoc nos ꝓ magno voluiſſe cō
monere ſpiritū ſanctū in hoc pſalmo: qđ ait. Fleam⁹ ante Pſ̄.xcix.
dñm qui fecit nos. Alio em̄ loco dicit. Ipſe fecit nos τ non
ipſi nos. Unde q̄dē vt dixi: chriſtian⁹ dubitat nemo: q2 nō
ſolū deus creauit ꝑmū hoiem ex quo oēs hoies: ſed de⁹ ho
dieq; creat ſingulos hoies: ille qui ait cuidā ſcrō ſuo. Pri: Hiere.j.
uſq̄ꝫ te formarē in vtero noui te. Pri⁹ ergo creauit hoiem
ſine hoie: ſiue hoiem ex hoie. Ipſe fecit nos et nō ipſi nos.
Ad iſtū itaq; ꝑmū verboꝝ iſtoꝝ τ facilē ſenſum: ſȝ tñ verū:
adorem⁹ eū fres: τ ꝓſternamur ei: τ plorem⁹ ante dñm q̄ fe:
cit nos. Nō em̄ fecit τ deſerit: nō em̄ curauit facere: τ nō cu:
rat cuſtodire. Plorem⁹ ante dñm q̄ nos fecit: q2 nō plora:
uim⁹ qñ nos fecit: τ tñ fecit. Qui ꝫ fecit āteq̄ꝫ rogaret: deſe:
rit eū rogat? Tāq̄ꝫ ergo dubitaret hō vtrū exaudiret orās
admonuit eū ſcriptura cū dicit. Plorem⁹ ante dñm qui fe
cit nos. Utiq; exaudit q̄s fec̄: vtiq; nō pōt nō curare q̄s fe:
cit. Uerūtamē iuxta altiorē itellectū τ q̄ꝫtum exiſtimo vti:
liorē: vidit quoſdā ſpūs ſanct⁹ dicētes vel dicturos: q̄ de⁹
eos fecerit hoies: iuſtos aūt ipſi ſe faciūt: preuidit eos: ad:
monuit eos: τ ab hac extollētia reuocauit eos dicēs. Ipſe Pſ̄.xcix.
fec̄ nos τ nō ipſi nos. Quare em̄ addidit. Et nō ipi nos: cū B
ſufficeret dicere. Ipe fec̄ nos: niſi q2 illā facturā voluit ad:
monere: vbi dicūt hoies. Ipſi fecim⁹ nos: id eſt vt iuſti eſ:
ſemus: iuſtos nos libera volūtate fecimus: qñ ꝯditi ſum⁹:
libeꝝ arbitriū accepimus? Ut ergo iuſti ſim⁹: libero id ar:
bitrio agim⁹. Quid adhuc deū inuocam⁹: vt iuſtos nos fa
ciat: qđ habem⁹ ī poteſtate: vt noſipſi iuſtos faciam⁹? Au:
dite audite: τ iuſtos τ ī iuſtos ipe fec̄ nos τ nō ipi nos. Cre:
atus eſt ꝑmus hō in natura ſine culpa/ in natura ſine vitio/
creat⁹ eſt rect⁹/ nō ſe fecit rectū. Quid ie aūt ipſe fecerit no Eccl's.vij.
tū eſt: cadēs a manu figuli fractū eſt. Regebat em̄ eū ipe q̄
fecerat/ voluit deſerere a quo fact⁹ erat/ ꝑmiſit de⁹ tāq̄ꝫ di:
cēs. Deſerat me τ īueniat ſe: τ miſeria ſua ꝓbet q2 nihil pōt
ſine me. Hoc mō ergo oſtēdere voluit de⁹ hoī quid valeat
libeꝝ arbitriū ſine deo. O malum liberū arbitriū ſine deo.
Expti ſum⁹ quid valeat ſine deo. Ideo miſeri facti ſum⁹/
q2 ſine deo q̄d valeat expti ſum⁹. Expti ergo tādem aliqñ
nouerim⁹: τ venite adorem⁹ eum τ ꝓſternamur ei. Uenite Pſ̄.xciiij
adorem⁹ τ ꝓſternamur illi: et fleamus coram dño qui fecit
nos/ vt ꝑditos nos ꝑ nos/ reficiat nos qui fecit nos. Ecce
bon⁹ fact⁹ eſt hō/ τ ꝑ libeꝝ arbitriū fact⁹ eſt hō mal⁹ Quā:
do factur⁹ eſt bonū hoiem mal⁹ hō ꝑ liberū arbitriū deſe:
rēs deū? Seruare ſe nō potuit bon⁹ bonum/ τ factur⁹ eſt ſe
malus bonū? Cū eſſet bon⁹ nō ſe ſeruauit bonū/ τ cū ſit ma
lus dicit/ facio me bonū? Quid facio mal⁹/ q̄ periſti bon⁹?

niſi reficiat te qui pmanet bonꝰ? Ipſe ergo fecit nos ⁊ non
ipſi nos. Nos autē ppl̄s eius: ⁊ oues paſcue eiꝰ. Ecce fecit
nos hoīes ppl̄z ſuū: q̄ nos fecit. Nō eī creati hoīes iā ppl̄s
C eius eramꝰ. Uidete frēs mei: ⁊ de ipſis pſalmi verbis attē
dite vñ dixerit. Ipſe fecit nos ⁊ nō ipſi nos. Hinc dixit. Fe
cit nos ⁊ nō ipſi nos: vt ſimꝰ ppl̄s eiꝰ ⁊ oues paſcue eiꝰ. Ipſe
fecit nos. Nā ⁊ pagani naſcunt: ⁊ oēs ipij / oēs aduerſarij
eccl̄ie eiꝰ / vt naſcerent ipſe fecit eos. Nō ei aliꝰ deꝰ creauit
eos. Qui ḋ pagāis naſcūt ab ipſo facti ſūt: ab ipſo creati ſūt
⁊ nō ſūt ppl̄s eiꝰ / nec oues paſcue eiꝰ. Cōis ē oībꝰ natura:
nō gr̄a. Natura nō putet gratia: ſꝫ ⁊ ſi putet gr̄a: iō putetur
gratia: q2 ⁊ ipſa grat ꝯceſſa ē. Nō em̄ hō q̄ nō erat ꝓmeruit
vt eſſet: ſi ꝓmeruit iā erat / ſed nōdū erat. Ergo q̄ ꝓmeret
nō erat / ⁊ tñ factꝰ eſt: nec vt pecora factꝰ eſt: nec vt arbor fa
ctus eſt: nec vt ſaxū factꝰ eſt: ſꝫ factꝰ eſt ad imaginē creato
ris. Hoc bñficiū qs dedit? Deꝰ q̄ erat: et ex eterno erat / cui
Rom. iiij. dedit? Hoī q̄ nōdū erat. Dedit q̄ erat: accepit qui nō erat.
Quis aūt h̄ facere potuit / niſi q̄ vocat ea q̄ nō ſūt tāq̄ ea q̄
Ephe. j. ſunt? De q̄ dicit apl̄s. Qui nos elegit añ mūdi ꝯſtitutionē.
j. ſen. diſt. In mūdo iſto facti ſumꝰ: nec mūdꝰ erat qñ electi ſumꝰ. In
xxxvj. ca. effabilia mirabilia frēs mei. Quis h̄ explicare ſuffecerit?
ad quod. Quis ſaltē qḋ explicet cogitare? Eligunt q̄ nō ſūt: nec er
rat q̄ eligit / nec vane eligit: eligit tñ ⁊ hꝫ electos quos crea
turꝰ eſt eligēdos: habet autē apud ſeipm / nō in natura ſua
ſed in p̄ſentia ſua. Ergo nolite extolli. Hoīes ſumꝰ: ipſe fe
cit nos ⁊ fideles ſumꝰ: ſi tñ ſumꝰ / qñ iſta ꝯtra gratiā diſpu
Abach. ij. tamus. Sed ecce fideles ſumꝰ / ⁊ iā fideles: etiā iuſti. Qr iu
ſtus ex fide viuit. Ipſe fecit nos ⁊ nō ipſi nos. Quere qḋ nos
fecerit. Dicturꝰ es. Hoīes. Nō inde pſalmus loquebat: il
lud ſcimꝰ: illud notū eſt: illḋ patet: nec magna vt hoc noue
rimꝰ doctrina indigemus: q2 hoīes ipſe nos fecit. Sꝫ vñ lo
quebat vide. Ipſe nos fecit: ⁊ nō ipſi nos. Quid nos fecit ni
ſi qḋ ſumꝰ? Quid aūt ſumꝰ? Nos aūt ecce qḋ ſumꝰ? Quid
Populꝰ eius ⁊ oues paſcue eius. Ipſe nos fecit ppl̄m ſuū
ipſe nos fecit oues paſcue ſue / q̄ miſit iugulandā ouē inoxiā
fecit ouē de lupis. Hec ē gratia. Excepta illa cōi gr̄a natu
re q̄ hoīes facti ſumꝰ: nec digni fuimꝰ q̄ nō fuimus. Exce
pta illa gr̄a: hec eſt maior gratia qua facti ſumꝰ ppl̄s eiꝰ et
D oues paſcue eiꝰ: p ieſum xp̄m dñm noſtrū. Sed dicit aliqs
Per ieſum xp̄m facti ſumꝰ vt etiā hoīes eſſemꝰ. Ita vero
p ieſum xp̄m facti ſunt ⁊ pagani ⁊ nō pagani. Quis eſt em̄
Joh. j. ieſus xp̄s niſi in p̄ncipio erat verbū ⁊ verbū erat apud deū
⁊ deus erat verbū? Hoc erat in principio apud deū. Oia p
ipm facta ſunt. Illi ergo debent ⁊ pagani qḋ hoīes creati
ſunt / ⁊ tanto magis puniendi: q2 dimiſerunt eū a quo facti
ſunt / ⁊ coluerūt qḋ ipſi fecerūt. Excepta ḡ illa gratia q̄ cō
dita eſt humana natura: hec em̄ xp̄ianis / paganiſq3 cōis ē:
hec eſt maior gr̄a / nō q2 per verbū hoīes creati ſumus: ſed
j. Tim. ij. q2 per verbū carnē factū fideles facti ſumꝰ. Unus em̄ deꝰ ⁊
vnus mediator dei ⁊ hoīm homo chriſtꝰ ieſus: in p̄ncipio
erat v̄bū. Nondū erat hō xp̄s ieſus: ⁊ v̄bū erat apud deū /
et deus erat verbū. Ipſe mūdus nō erat qñ deus erat v̄bū
Joh. j. Oia p ipm facta ſunt: ⁊ mundus per ipm factus eſt. Ergo
tūc qñ nos fecit vt hoīes eſſemus: nondū erat homo. Ma
j. Tim. ij. gnā iſtā gratiā ꝯmēdat apoſtolus xp̄ianis: vbi dicit. Unꝰ
em̄ deꝰ / ⁊ vnus mediator dei ⁊ hoīm. Non ait. Xp̄s ieſus
ne tu putares ſm verbū dictum / ſed addidit: hō mediator
dei ⁊ hoīm: hō xp̄s ieſus. Quid eſt mediator? Per quē cō
iūgeremur: per quē recōciliaremur: q2 pctīs ꝓprijs ſepati
iacebamꝰ / in morte eramus / prorſus perieramꝰ. Non erat
xp̄s homo qñ creatꝰ eſt hō: ne periret hō / ille factus eſt hō.
Hec vobis ꝯtra nouellā hereſim q̄ temptat aſſurgere vt ſe
pe diſputare cogimur: q2 vos firmos volumꝰ eſſe i bono in
tegros aūt a malo. Hec ei eſt diſputatio eoꝝ qñ p̄mo exori
ri ceperūt ⁊ ꝯtra gratiā diſputare: multū tribuētes non li
bertati hoīs ſed infirmitati: ⁊ iacētē miſeꝝ hoīem iō extol
lētes ne manu ſibi deſuper porrecta valeat ſurgere. Diſpu
tantes ergo ꝯtra gratiā ꝓ libero arbitrio: fecerunt auribꝰ
pijs ⁊ catholicis offenſionē / ceperūt odiri / ceperunt vt cer
ta pernicies deuitari: ceperūt de illis dici q2 contra gratiā
diſputarēt / ⁊ iuenerūt ad reuelandā iſtam inuidiā tale cō
mentū. Non inquit ꝯtra gratiā dei diſputo. Unde ꝓbas?
Eo ipſo inquit non contra gratiā dei diſputo q2 liberum
arbitrium defendo. Uidete acumen: ſed vitreū. Quaſi lu

cet vanitate: ſed frangit veritate. Attēdite q̄ ſit quaſi acu
te excogitatū qḋ dicere voluerunt. Hoc ipſo inquit. q2 libe
rum arbitriū homīs defendo ⁊ dico / quia libero arbitrio
ſufficiēs eſt vt iuſtus ſim: non ſine gratia dei dico. Erecte
ſunt aures piorum: iā qui iſta audit incipit gratulari. Deo
gratias. Non ſine dei gratia defendit liberū arbitriū. Eſt
em̄ liberū arbitriū: ſed nihil valet ſine dei gratia. Si ergo
liberum arbitrium non ſine dei gratia defendūt: quid mali
dicunt? Expōe ergo nobis o doctor quā dicis gratiā. Cū
dico inq̄t liberū homīs arbitriū: vide quia hominis dico.
Quid deinde? Homo eſt / qs creauit? Deus. Quis ei liberū
arbitrium dedit? Deus. Si ergo hominē deꝰ creauit / ⁊ ho
mini deus liberꝝ donauit arbitriū: quicq̄d poteſt homo de
libero arbitrio: cuius gratie debet niſi eius qui eū cōdidit
cum libero arbitrio? Et hoc quaſi acute ab ipſis dictū. Ui E
dete tñ fratres mei quō illā generalē gratiā predicent qua
creatus eſt homo qua homines ſumꝰ: et vtiq3 ⁊ cū impijs
homines ſumus: ſed nō cū impijs xp̄iani ſumꝰ. Hāc ergo
gratiā qua xp̄iani ſumꝰ: ipſam volumꝰ predicēt: ipſam vo
lumus agnoſcāt: ipſam volumus: de q̄ dicit apl̄s. Nō irri Gal. ij.
tā facio gratiā dei. Nam ſi p legē iuſticia: ergo xp̄s gratis
mortuus eſt. Uidete vñ dixit apl̄s. De lege dixit. Si p le
gē iuſticia: ḡ xp̄s gratis mortuꝰ eſt. Quia ergo ex lege nō
erat iuſticia: iō mortuus eſt xp̄s / vt p fidē iuſtificent q̄ ex le
ge non iuſtificabant. Si em̄ inquit data eſſet lex q̄ poſſit iu Gal. iij.
ſtificare oīmodo ex lege eſſet iuſticia. Quod etiā heſterno
die cōmemorauimꝰ. Sed ꝯcluſit ſcriptura oīa ſub pctō:
vt ꝓmiſſio / nō predictio. Qui ꝓmiſit ipſe facit. Ut ꝓmiſſio
inq̄t ex fide ieſu xp̄i daret credentibꝰ. Ecce quales nos in
uenit gr̄a ſaluatoris: q̄s nec lex ſanos facere potuit. Quare
aūt dabat lex ſi ſufficiebat natura? Quare lex data ſi ſuffi
ciebat natura? Et tñ nec lex ſufficere potuit: ita īfirma erat
ipſa natura data eſt lex: ſꝫ nō q̄ poſſit viuificare. Quare er
go data eſt? Lex inq̄t apl̄s: preuaricatiōis gr̄a data ē: pre
uaricatiōis gr̄a poſita ē vt te faceret preuaricatorē. Qua
re vt me faceret preuaricatorē? Quia nouerat deus ſupbiā
tuā: nouerat q2 dicebas. O ſi ſit q̄ doceat: o ſi ſit q̄ mihi oſtē
dat. Ecce lex dicit tibi. Nō ꝯcupiſces. Cognouiſti legē di Rom. vij.
centē. Nō ꝯcupiſces. Surrexit ꝯcupiſcētia quā non noue
ras. Inerat em̄ ſꝫ neſciebat: cepiſti conari vicere qḋ inerat
et apparuit qḋ latebat. Supbe p legē factus es preuarica
tor. Agnoſce gratiā ⁊ eſto laudator. Sꝫ legē iḋs qs dedit?
F Quia ſunt hoīes vani: et penitus impij qui dicunt legem ab
alio datā: gratiā vero p dñm noſtrū ieſum xp̄m: quaſi legē Johan. j.
malā: quaſi legem pũerſam: gratiā vero rectā / ⁊ volūt ita
diſcernere duo teſtamēta: vt vetus teſtamentum dicāt eſſe
neſcio a quo p̄ncipe tenebraꝝ: nouū aūt teſtamentū a dño
deo patre dñi nr̄i ieſu xp̄i. Ipm paulū audi. Si propterea
putas legē datā ab alio nō a deo: q2 p illā factꝰ eſt p̄uarica
tor: audi ipm apoſtolū legis laudatorē. Itaq3 inquit lex q̄ Rom. vij.
dē ſancta ⁊ mandatū ſctm̄: adde ⁊ iuſtū: adhuc adde et bo
nū. Quod ergo bonū eſt inquit: mihi factū eſt mors? Abſit
Sꝫ pctm̄ vt appareat pctm̄. Erat em̄ pctm̄: ſꝫ latebat pctm̄
Qñ latebat pctm̄? Qñ te aduerſariū nōdū patiebat. Cepi
ſti conari: ⁊ apparuit qui tenebat. Qñ ſequebaris: catenam
nō ſentiebas: q̄ſiſti refugiū ⁊ apparuit vinculū: voluiſti fu
gere ⁊ cepiſti trahi. Quia ergo cepiſti trahi: ſubueniat tibi
qui nō eſt ligatꝰ. Quis nō eſt ligatus: niſi q̄ dixit. Si inue Joh. viij.
niſtis in me pctm̄ dicite? Quis nō eſt ligatus niſi qui dixit
Ecce venit princeps mūdi: ⁊ in me nihil inueniet? Quare Joh. xiiij
nihil inueniet? Qr mors pctō iuſta debet. Quare ergo mo
reris? Ut ſciant inquit omnes quia voluntatē patris mei Pſalm.
facio. Ipſe ſoluit qui ligatꝰ non eſt: ipſe a mortuis liberat q̄ lxxxvij.
eſt in mortuis liber. Sed ipſe miſit ⁊ legem. Per ſeruū ſuū Johan. j.
legē: per ſeipm gratiā. Attende heliſeum in magno altoq3 G
myſterio: tanq̄ prophetā: agendo pronunciantem: nō ſolū iiij. Reg.
loquendo. Mortuus erat filiꝰ hoſpite ipſius. Quid ſignifi iiij.
cauit mortuꝰ puer niſi adam? Nunciatū eſt ſancto prophe
te gerenti in prophetia typum dñi noſtri ieſu xp̄i: miſit per
ſeruū baculum ſuum: ⁊ ait illi. Uade: vade: pone ſupra pue
rum mortuum. Perrexit ille tanq̄ ſeruus obediens. Scie
bat ꝓpheta quid fecerat. Poſuit baculū ſupra mortuum:
non ſurrexit. Si em̄ data eſſet lex que poſſit viuificare: oīmo Gal. iij.
no ex lege eſſet iuſticia. Nō ergo potuit lex viuificare. Ue

nit ipſe grandis ad paruulū: ſaluator ad ſaluandum: viuꝰ
ad mortuū venit ipſe. Et quid fecit? Juuenilia mēbra con
Phil.ij. traxit tāꝗ̃ ſeipſm exinaniēs vt formā ſerui ſuſciperet. Ju
uenilia ergo mēbra cōtraxit: paruum ſe paruo coaptauit
Phil. iij. vt efficeret corpus humilitatis noſtre cōforme corpori glo
rie ſue. Itaqꝫ in iſto typo chriſto ꝓphetice expreſſo ſuſcita
tus eſt mortuus: tanqꝫ iuſtificatus eſt impius. Iſta gratia
predicetur: iſta eſt gratia xp̄ianorū per hominē mediatorē:
per paſſum ⁊ reſuſcitatum qui aſcēdit in celum: et captiua
uit captiuitatem/⁊ dedit dona hominibꝰ. Iſta inquā gra
tia predicetur: contra iſtā gratiam ab ingratis non diſputetur.
Baculꝰ propheticus mortuo non ſufficit: ipſa mortua na
tura ſufficeret? Et iſtā qua cōditi ſumus quāqꝫ hoc nomi
ne appellatā minime legerimus: tamen qꝛ gratis data eſt:
gratiā fateamur. Sed oſtendamus vobis maiorē eſſe iſtā
H qua chriſtiani ſumus. Attēdite. Antequā conditi eſſemus ni
hil boni merebamur: ⁊ ideo gratia qua cōditi ſumus cum
boni nihil mereremur. Si ergo magna ē grā qꝛ nihil boni
merebamur: quanta gratia eſt qꝛ tantū mali merebamur?
Qui nondū erat bene nō merebatur: peccator ⁊ male mere
batur? Nondū erat qui factus eſt: nōdū erat/ſed nec offen
derat. Nōdū erat/⁊ factꝰ eſt: offendit ⁊ ſaluus. Qui nondū
erat nihil ſperabat: factꝰ lapſus eſt: lapſus aūt damnatio
nem expectabat/⁊ liberatꝰ eſt. Hec eſt gratia ꝑ ieſum xp̄m
Pſ.xcix. dn̄m nr̄m. Ipſe fecit nos: ⁊ antequā eſſemꝰ oīno ipſe fecit nos
⁊ factos ⁊ lapſos ipſe iuſtos fecit nos: ⁊ non ipſi nos. Si q̄
ij. Cor.v. igitur in noua creatura lapſus eſt vetus: facta eſt noua. Una
erat maſſa ꝑditionis ex adā cui nō niſi ſuppliciū debebatur:
facta ſunt vaſa inde in honorē ex eadē maſſa. Habet ei po
teſtatē figulus luti ex eadē maſſa. Qua maſſa? Certe iā pe
rierat: certe iā illi maſſe iuſta dānatio debebatur. Gratula
re: quia euaſiſti: mortē quippe debitā euaſiſti/⁊ vitam non
Rom.ix. debitā reperiſti. Habet poteſtatē figulus luti ex eadē maſ
ſa facere aliud vas in honorem: aliud in cōtumeliam. Sed
dicis. Me quare fecit in honorem: ⁊ alium in contumeliā.
Quid reſpōſurus ſum? Auditurus es Auguſtinum qui nō
Ubi.ſ. audiſti apoſtolū dicentem. O homo tu qui es qui reſpōde
as deo? Duo paruuli nati ſunt. Si debitū queras: ambo te
nent maſſam ꝑditionis. Sed cur mater aliū portat ad gra
tiam: alium mater dormiens ſuffocat? Dicturus es mihi.
Quid ille meruit qui portabatur ad gratiā? Quid ille me
ruit quem mater dormiēdo ſuffocat? Ambo nihil boni me
ruerunt: ſed habet figulus luti poteſtatem ex eadem maſſa
facere aliud vas in honorem: aliud in contumeliam. Diſpu
tare vis mecum? Immo mirare mecum ⁊ exclama mecū.
Rom.x. O altitudo diuitiarum? Ambo in pauore concordemus
I ne in errore pereamꝰ. O altitudo diuitiarū ſapientie ⁊ ſciē
tie dei: quā incōprehenſibilia ſunt iudicia eius: et inueſtiga
biles vie eius. Scrutare inſcrutabilia: fac impoſſibilia: cor
rumpe incorruptibilia: vide inuiſibilia. Inſcrutabilia ſunt
iudicia eius: audiſti: ſufficiat tibi: ⁊ inueſtigabiles vie eius
Quis enī cognouit ſenſum dn̄i: aut quis cōſiliariꝰ eiꝰ fuit?
Aut quis prior dedit illi/⁊ retribuetur ei? Si dn̄s retribue
re vellet: nihil niſi penam debitam retribuiſſet. Nihil dede
rūt vt eis retribueretur: ꝓ nihilo ſaluos faciet illos. Quis
Pſal.lv. prior dedit illi quaſi ſuorū gratia meritorū: quis prior de
dit illi: quis preuenit gratiā que gratis datur? Si aliqd me
ritorū anteuenit gratiā/iam non gratis datur: ſed ex debi
to redditur: ſi autē gratis nō datur/gratia quare vocatur?
Quis ergo prior dedit illi ⁊ retribuetur ei? Quoniā ex ipſo ⁊
ꝑ ipſm ⁊ in ipſo ſunt omnia. Que vtiqꝫ niſi oīa bona q̄ ab
illo accepimꝰ: et accipimus vt boni ſimꝰ? Omne enī datū
Jacobi.j. optimū/⁊ omne datū perfectum deſurſum eſt deſcendens
a patre luminū: apud quem nō eſt immutatio. Nam tu i pe
ius mutatus es: apud quem non eſt imutatio. Ipſe ſubue
nit apud quē nō eſt nec momēti obūbratio: nā tu i tenebris
noctis tue iaces. Ab illo ergo oīa. Nemo illi prior aliqd
Ephe.ij. dedit: nemo exigat debitum. Gratia ſalui facti eſtis ꝑ fidē
et hoc nō ex vobis: ſed dei donum eſt. Sed mouet ne inde
ꝙ ille perit: ille baptizatur mouet me: mouet tāqꝫ hominē.
Si verum vis audire ⁊ me mouet quia homo ſum. Sed ſi
⁊ tu homo ⁊ ego homo: ambo audiamus dicentem. O hō:
vtiqꝫ ſi ideo mouemur quia homīes ſumꝰ: ipſam naturam
humanā infirmā ac debilem apoſtolus alloquitur dicens

O homo tu q̄s es qui reſpōdeas deo? Nūquid dicit figmē Rom.ix.
tū ei qui ſe finxit: cur me ſic feciſti? Si poſſet loqꝫ pecꝰ ⁊ di
cere deo: quare iſtum hominē feciſti/⁊ me pecudem: nō iu
ſte ſucceſceres ⁊ diceres. O pecus tu quis es qui reſpōde
as deo? Et tu homo es: ſꝫ a deo pecus es/⁊ vtinā ſis pecꝰ
eiꝰ: ⁊ ouis paſcue eius. Agnoſce beneficia paſtoris: et non pſ.xciiij.
ſequeris lupū erroris. Lupi eramus. Fuimus et nos natu Ephe.ij.
ra filij ire ſicut ⁊ ceteri: ſꝫ mortua eſt ouis ⁊ fecit nos oues
Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccatū/non huius aut illi Joh.j.
us: ſed mundi. Nihil ergo fratres mei ex eo quod aliqd ſu
mus: ſi tamē in eiꝰ fide aliquid ſumus: quantūcunqꝫ nihil
nobis arrogemꝰ: ne et quod accepimus perdamꝰ: ſed in eo
quod accepimꝰ illi gloriā demus: ip̄m honoremus: ſemina
ſua ipſe cōpluat. Quid haberet terra noſtra niſi ipſe ſemi
naſſet? Sed ⁊ dat pluuiam: nō deſerit quod ſeminauit. Do Pſalm.
minus dabit ſuauitatem: et terra noſtra dabit fructꝰ ſuos. lxxxiiij.
Conuerſi ad dominum.

De verbis pſalmi centeſimidecimioctaui. Greſſus meos dirige ſm verbum tuū. Et ꝙ lex pſ.cxviij. ſpiritalis et nō carnalis ſit. De pugna quoqꝫ inter carnem et ſpiritum: vbi oſtēdit Auguſtinꝰ iniquitatem eſſe in nobis dum aduerſus ſpiritū caro concupiſcit: iniquitatem vero regnare in nobis dum caro ſuis concupiſcentijs obedit.

Sermo.xij.

Sine dubio fratres grauē quandā ſarcinā: ⁊ grā A
de iugū iniquitatis vitare cupiebat/qui deo di
cebat. Greſſus meos dirige ſm verbū tuū: et nō Ubi.ſ.
dominetur mihi oīs iniquitas. Uideamꝰ ergo qꝛ
homini dn̄etur iniquitas vt intelligamꝰ quid orantem au
dierimus: ⁊ quid reſpōdendo etiam ipſi nos orauerimus.
Oēs enī ad ſanctū pſalmū quātūcunqꝫ arbitror deuoto et
veraci corde reſpōdimꝰ orantes ⁊ dicētes dn̄o deo noſtro
Greſſus meos dirige ſm verbum tuū: et nō dominetur mihi
omnis iniquitas. Ab huiꝰ peſſime dn̄e dominatu precioſo
ſanguine redēpti ſumus. Et quid proderat legē accepiſſe
iubētē ac minantē ⁊ nō adiuuantē: vt ſub illa eſſemꝰ rei ab
gratiā dei? Fruſtra lex minatur: quādo iniquitas dominatur.
Lex enī nō eſt corporalis: nō eſt carnalis. Sed qm̄ deꝰ ſpi
ritus eſt q̄ legē dedit: ꝓculdubio lex ſpiritalis eſt. Sed qd Joh.iiij.
ait ap̄ls? Scimꝰ enī qꝛ lex ſpiritalis ē: ego aūt carnalis ſū Rom.vij.
venūdatꝰ ſub pctō. Noli ergo mirari o venūdate ſub pctō
ſi tibi dn̄atur cui es venūdatus. Audi ap̄lm iohannē. Pctm̄ j.Joh.iij.
iniqtas eſt. Et ꝯtra talē ergo inuocamus dn̄m cui dicimꝰ
Greſſus meos dirige ſm verbū tuū: ⁊ nō dn̄etur mihi oīs pſ.cxviij.
iniqtas. Uenūdatus clamat: redēptor exaudiat. Ipſe ho
mo ſe vendidit ꝑ liberū arbitriū: ſed dominante iniquitate
et accepit preciū exiguū: de arbore vetita voluntatē. Ipſe
ergo clamat. Itinera mea dirige q̄ ego diſtorſi. Greſſꝰ me
os dirige q̄s ipſe meo arbitrio deprauaui. Dirige ſm ver
bū tuū. Quid eſt dirige ſm verbū tuū? Ut recti ſint greſſus
mei: qꝛ rectū eſt verbū tuū. Ego inqt diſtortus ſum ſub pō
dere iniqtatis: ſed verbū tuū eſt regula veritatis. Me ergo
diſtortū a me: corrige tanquā ad regulā: hoc eſt ad verbū re
ctum. Ergo greſſus meos dirige ſm verbū tuū: ⁊ nō dn̄etur
mihi oīs iniquitas. Uendidi me: redime me. Uendidi me
arbitrio meo: redime me ſanguine tuo. In vēditore erube
ſcat ſuꝑbia: in redēptore glorietur gratia. Deus autē ſuꝑbis Jaco.iiij.
reſiſtit: humilibꝰ aūt dat gratiā. Lex enī ſpiritalis eſt ego Rom.vij.
aūt carnalis ſum venūdatꝰ ſub pctō. Qđ enī operor igno
ro: nō enī qđ volo ago. Nō qđ volo ago. Cū carnalis dicit
nō legē ſed ſe excuſat: nā lex ſpiritalis nō habet culpā. Car B
nalis venūdatꝰ incurrit in culpā: non agit qđ vult: cū vult
non pōt: qꝛ qn̄ poterat noluit. Per malū velle ꝑdidit bonū
poſſe: ⁊ captiuꝰ iam loquitur ⁊ dicit captiuus. Non qđ volo
ago: non enī qđ volo facio bonū: ſed qđ odi malū hoc ago
nō quod volo. E cōtra homo. Uis prorſus. Non quod vo
lo ago. Omnino qđ vis agis. Nō qđ volo ago. Crede mihi
frater: nō quod volo ago. O ſi velles ageres: quia non vis
non agis bonum: non qđ volo ago. Crede mihi: noui qđ i
me agatur: nō quod volo ago. Contradictor gratie: nō es

arbiter ꝯſciētie. Ego me noui nō qđ volo agere: et tu dicis
i. Cor. ij. quod vis agis? Nemo ſcit q̄d agat in hoīe: niſi ſpūs homi
nis q̄ in ipo ē. Et tu homo es: ſi nō vis credere mihi/ ītēde
tibi. Ita ne tu ita viuis in hoc corruptibili corpe qđ aggra
Sap. ix. uat aīam vt caro non cōcupiſcat ad ſpūm tuū: et ſpirit⁹ ad
Gal. v. uerſus carnē tuā? Iſta rixa nō eſt in te. Nulla ē cōcupiſcē
tia carnis q̄ reſiſtat legi mētis? Si nihil in te alteri reſiſtit
vide totū vbi ſit. Si ſpūs tu⁹ a carne cōtra cōcupiſcēte nō
diſſentit: vide ne forte carni mēs tua tota ꝯſentiat: vide ne
forte iō nō ſit bellū: q2 pax peruerſa eſt. Forte in totū carni
ꝯſentis: ꝛ nulla rixa eſt. Quā ſpem habes qđ poſſis aliquā
do vincere q̄ nondū cepiſti pugnare? Si aūt cōdelectaris
legi dei ſm interiorē hominē: vides autē aliā legem in mē
bris tuis repugnātē legi mētis tue: ſi hac ꝯdelectaris: hac
ligaris: liber in mēte: ſeruus in carne: ſi iam ita eſt/ cōpate
re poti⁹ homini dicenti. Nō qđ volo ago. Tu eñ nō vis vt
cōcupiſcētia illa que reſiſtit menti tue: omino non ſit in te?
Mali voti hō es: ſi tali aduerſario nō vis carere. Ego fate
or tibi: quicq̄d in me rebellat aduerſus mentē meam et liti
gat mecū delectatione cōtraria: quicq̄d tale in me eſt oīno
interficere volo. Et ſi ei forte adiuuāte dn̄o nō ꝯſentio: no
lo habere cū quo litigem. Multo eſt mihi optabili⁹ inimi
C cū nō habere q̄ȝ vicere. Neq3 eñ illud ipm qđ caro cōcupi
ſcit aduerſus ſpūm nō eſt mecū. Aut vo ex cōtraria natura
cōpactus ſum? et illud meū eſt/ ꝛ q ei non ꝯſentio meū eſt.
Pars aliquantū libera reſiſtit reliquijs ſuitutꝭ: totū ſanū
ſit volo: q2 tot⁹ ſū. Ergo nolo vt a me caro mea tāq3 extra
nea in eternū ſeparet: ſ3 vt mecū tota ſanet. Si hoc totū nō
vis neſcio q̄d d carne ſentias: arbitror te putare qđ neſcio
vnde ſit: quaſi de gente contraria. Falſum eſt: hereticū eſt:
blaſphemū eſt: mētis ꝛ carnis vn⁹ eſt artifex: ipe qui homi
nē creauit vtrūq3 fecit: vtrūq3 cōiunxit: carnē anime ſubdi
dit: aīam ſibi. Si ſemp illa ſtaret ſub dn̄o ſuo: ſēp ꝛ iſta obe
diret dn̄e ſue. Noli ergo mirari: ſi ea q̄ deſeruit ſuperiorē:
Gal. v. penas patit p inferiorē. Caro eni cōcupiſcit aduerſus ſpi
ritū: ſpūs aūt aduerſus carnē. Hec eni ſibi inūt inuicē ad
Rom. vij. uerſant: vt nō ea q̄ vultis faciatis. Inde et iſte. Nō qđ vo
lo ago. Cōcupiſcit eñ aduerſus ſpūm/ ꝛ nolo vt ꝯcupiſcat
pro magno habeo ſi nō ꝯſentiā: opto tñ vt careā. Ergo nō
qđ volo ago. Uolo ei vt nō ꝯcupiſcat caro aduerſus ſpū3:
et nō poſſū/ h eſt qđ dixi. Nō qđ volo ago. Quid mihi calū
niaris h? Ingrate medico q̄d calūniaris īfirmo? Sine me
ps. cxviij. vt medicū rogē. Redime me a calūnijs hoī3: ꝛ cuſtodiā le
gem tuā. Cuſtodiā p redēptionē tuā: non p poteſtatē meā
Iō mihi ſanitatē quā nondū habeo non arrogo: q2 medi
cū rogo. Tu aūt nature defenſor qđ vtinā nō eſſes: nō qua
ſi ſane defenſionē falſam adhiberes: ſed pro nondum ſana
medicū rogares. Nūc vero tu nature defenſor vel poti⁹ op
pugnator/ dū quaſi de natura ſana laudas creatorē: exclu
dis a lāguida ſaluatorē. Qui creauit ſanat: ruētē p ſeipam
leuat p ſeipm. Ipa fides eſt: ipa veritas/ hoc eſt xpiane fi
dei fundamentū vn⁹ et vnus. Unus hō p quē ruina: alius
hō per quē ſtructura. Per illū ruina: p hunc ſtructura. Ce
cidit q̄ nō māſit: erigit q̄ nō cecidit. Ruit ille q2 dimiſit ma
nentē: manēs ille deſcēdit ad iacentē. Si ergo concupiſcit
caro aduerſus ſpūm vt i hoc ipo non qđ vis agas: q2 vis
vt nō ꝯcupiſcat ꝛ nō potes: tene ſaltē in gr̄a dn̄i volūtatē: ꝛ
in ei⁹ adiutorio pſeuera. Dic ei qđ cantaſti. Greſſus meos
D dirige ſm verbū tuū: ꝛ nō dominet mei oīs iniq̄tas. Quid
Rom. vj. eſt ne dn̄etur mihi oīs iniquitas? Audi aplm. Non regnet
peccatū in vr̄o mortali corpore. Quid eſt regnet? Obediē
do deſiderijs eius. Non dixit: noli habere deſideria mala.
Gal. v. Quō eñ i hac carne mortali vbi caro cōcupiſcit aduerſus
ſpū3: ꝛ ſpūs aduerſus carnē nō habeo deſideria mala? Il
luc ergo fac. Nō regnet pctm̄ i vr̄o mortali corpore ad obe
diendū deſiderijs. Et ſi ſunt deſideria non eis obediatur:
ne iniquitas dominetur. Nec exhibeatis mēbra veſtra ar
ma iniquitatis peccato. Non ſiant mēbra tua arma iniqui
tatis: ꝛ nō dominatur tibi omnis iniquitas. Sed etiā hoc
vt non ſiāt membra arma iniquitatis: nunquid tu tibi viri
bus tuis preſtas? Hoc ipm inquā: hoc ipm q nō ſint mem
bra tua arma iniquitatis. Eſt quidē iniquitas in membris
tuis in deſiderijs illicitis: ſed nō regnat. Quomodo reget
qui arma nō habet? Pars tua: caro tua: concupiſcētia car

nis tue: languor rebellat aduerſus te: languor iſte tyrānus
eſt. Si vis te tyranni eſſe victorē: chriſtum inuoca impera
torē. Nā ſcio quid mihi eris dictur⁹: vel quid apud te ipm
modo dicas. Quiſquis talis hic es ꝛ audis me: ſcio q̄d ti
bi intus loquatur iniquitas. Adhuc eni ſub iugo es iniq̄ta
tis: quando non agnoſcis preciū redēptoris. Scio quid ti
bi dicas. Ecce cōcupiſcit caro mea aduerſus ſpiritū meū:
concupiſcit adulteriū: ſed non conſentio/ non annuo/ nō de
cerno/ non ſolū nō ago: ſed nec agere conſentio. Non ſolū
foris per carnē non perpetro: ſed nec ipſa mente ſequor re
bellantē. Conſentio repugnanti: cedo luctanti? Non facio
Ecce nō dominat mihi omnis iniquitas. Ita eſt: verū eſt.
Gratias age ſi ita eſt ei q̄ tibi donauit vt ita ſit. Noli tibi h
arrogare ne pdas quod accepiſti: ꝛ īcipias fruſtra rogare
Non times. Deus ſupbis reſiſtit: humilibus autē dat gra Iaco. iiij.
tiā. Ergo tu tibi preſtas: vt non dn̄etur tibi oīs iniquitas?
Si vera eſt iſta tua pſumptio: vana eſt noſtra oratio: vbi di
cimus deo. Non dominetur mihi omnis iniquitas. Cāta
ſti vba iſta hodie: an nō? Hic eras quādo omēs dicebam⁹
Greſſus meos dirige ſm verbū tuū: ꝛ nō dominetur mihi ps. cxviij.
oīs iniquitas? Hic eras: cantaſti verba iſta: puto te nō ne
gaturū. Ergo cantaſti in populo dei: ꝛ rogaſti deū dicens
Greſſus meos dirige ſm verbū tuū: et non dominet mihi
omnis iniquitas. Si tibi hoc preſtabas: quare mecū roga
bas? Teneo precantē: conuinco laborantem. Simul ergo
audiam⁹ dicentē. Uenite ad me omnes qui laboratis. Au E
diamus ꝛ veniam⁹. Quid eſt veniamus? Credendo profi
ciamus/ gratias agēdo accipiam⁹: perſeuerādo perueniā
mus/ veniam⁹ ad eū qui dicit. Uenite ad me omnes qui la Mat. xj.
boratis. Et tu laboras/ ꝛ ego laboro: illum audiam⁹: ad il
lū veniamus: intra nos quare litigamus? Ambo audiam⁹
quia ambo laboram⁹. Quare ītra nos litigam⁹? An vt me
dicum vocantem non audiamus? O īfelix infirmitas. Ad
ſe vocat medic⁹: ꝛ litibus occupatur egrotus. Uide q̄d di
cat vocādo. Uenite ad me oēs qui laboratis. Ubi labora
tis: niſi ſub ſarcinis peccatorū/ niſi ſub iugo male dn̄e iniq̄
tatis? Uenite ergo ad me oēs qui laboratis ꝛ onerati eſtis:
ꝛ ego vos reficiā. Ego qui feci reficiam: ego inquit vos re
ficiam: quia ſine me nihil poteſtis facere. Quō vos reficiā? Ioh. xv.
Tollite iugum meū ſuper vos: ꝛ diſcite a me. Quid diſci Mat. xj.
mus a te? Nouim⁹ te dn̄e in principio verbū: verbū deum: Ioh. j.
verbum apud deū: omīa per te facta nouimus que vidim⁹
et q̄ nō vidim⁹. Quid diſcimus a te? Non eni aliū mundū
diſcipuli tui tāq3 diſcipuli artificis ꝛ fabricatoris ꝯdituri
ſum⁹/ vnū mundū condidiſti/ celum ꝛ terrā feciſti: vtrūq3
ſuis creaturis ornamentiſq3 illuſtraſti. Quid a te diſcim⁹?
Diſcitis a me inquit: cū eſſem in pricipio apud deum crea
ui vos. Hoc nolo diſcatis a me: ſed fact⁹ ſum qđ feci ne pe
rirēt q̄ feci. Unde ſum factus qđ feci? Semetipm exinani Phil. ij.
uit: formā ſerui accipiens: in ſimilitudinē hominū factus/
et habitu inuent⁹ vt homo: humiliauit ſemetipm. Hoc di
ſcite a me. Humiliauit eñ ſemetipm īquit. Diſcite a me q2
mitis ſum et hūilis corde. Non eni inquit/ hoc vos doceo:
quaſi ī forma dei aliquādo fuiſſetis: nō rapinā arbitrātes
eſſe vos equales deo. Illi propriū erat: illi rapina non erat
cui natura inerat. In patris equalitate: natus eſt de patre
Quid tamen fecit ꝑpter te? Semetipm exinaniuit: formā
ſerui accipiens: in ſimilitudinē hominū fact⁹: et habitu in
uētus vt homo. Ecce propter te de⁹ factus eſt homo: ꝛ nō
te vis agnoſcere cū ſis homo. Ecce ꝑpter te deus fact⁹ eſt
homo ſine peccato: ꝛ nō vis te agnoſcere cū peccato/ vt ve
nias ad illū q̄ ait. Uenite ad me oēs qui laboratis ꝛ onera
ti eſtis: ꝛ ego vos reficiā. Tollite iugū meū ſup vos. Tuli
ſti hoc iugū? Tuliſti? Sentis te habere ſeſſorē? Tuliſti h
iugū? Dicis: tuli. Sentis te habere ſeſſorem? Sentis te ha
bere rectorē? Sentio inquis. Illi ergo dic. Greſſus meos ps. cxviij.
dirige ſm verbū tuum. Regit te ſub iugo ſuo: ꝛ ſub ſarcina
ſua. Ut eñ ſarcina ei⁹ ſit tibi leuis: ꝛ iugum eius ſuaue: il
le tibi amorē inſpirauit. Amāti ſuaue eſt: nō amāti durum
eſt. Amāti ſuaue eſt: dn̄s dedit ſuauitatē. An forte quia vel
veniſti/ audiēs: venite ad me: hoc ipm tibi arrogare inten
dis: q2 veniſti? Ecce inquis veni ad illū arbitrio meo: vo
lūtate mea. Quia veni reficit me: quia veni: iugum ſuū im
ponit mihi ſuaue: quia dat amorē: ſarcinam ſuam leuē im

ponit mihi amāti ꝛ diligenti. Hec oīa fecit in me: ſed q2 ve
ni ad eū. Ergo hoc ſapis quia veniſti: iu tibi hoc ꝑſtitiſti.
j.Cor.iiij. Quid eni habes qđ nō accepiſti? Quomodo veniſti? Cre
dendo veniſti: ſed nondum perueniſti. Adhuc in via ſum⁹:
Pſ.ij. venimus: ſed nondū peruenimus. Seruite dño i timore: ꝛ
exultate ei cū tremore: ne qñ iraſcaꝫ dñs: ꝛ pereatis de via
iuſta. Time ne tū tibi arrogas: quia inuenta eſt a te via iu
ſta/ipā arrogātia pereas de via iuſta. Ego ꝗuis veni: ar
bitrio meo veni: volūtate mea veni. Quid turgeſcis? quid
tumeſcis? Uis noſce: q2 et hoc preſtitū eſt tibi? Ipm audi
Joh. vj. inuocātem. Nemo venit ad me: niſi pater qui me miſit tra
xerit eum. Conuerſi ad dominum.

Gal.iij. ¶ De verbis Apoſtoli. Si enim data eſſet lex q̄
poſſit viuificare: oīno ex lege eſſet iuſticia. Ser
mo.xiij. In quo nec ſm carnem contra epicure
os: nec ſm animā contra ſtoicos: ſed ſm deū inſi
nuat eſſe viuendum.

A Erbi dei altitudo exercet ſtudiū: nō denegat in
tellectū. Si oīa clauſa eſſent: nihil eſſet vnde re
uelarētur obſcura. Rurſus ſi omnia recta eſſent
nō eſſet vnde alimentū anima perciperet ꝛ habe
ret vires quib⁹ poſſit ad clauſa pulſare. In lectionib⁹ apo
ſtolicis ſuperiorib⁹ quas charitati veſtre (quantū dñs ad
iuuare dignat⁹ eſt) expoſuimus: multū laborem ꝛ ſollicitu
dinem paſſi ſum⁹. Cōpatiebamur vobis et ſolliciti eram⁹
et ꝓ nobis ꝛ pro vobis. Quantum aūt exiſtimo adiuuit et
nos ꝛ vos dñs: ꝛ ea q̄ prorſus difficillima videbātur: ſic ꝑ
nos enodare dignat⁹ eſt vt nulla queſtio remaneret q̄ ꝯtur
bet mentē piam. Impia eni mens odit etiam ipm intelle
ctum: et homo aliquādo nimiū mēte peruerſa timet intelli
gere ne cogaꝫ quod intellexerit facere. De talibus ait pſal
Pſ.xxxv. miſta. Noluerūt intelligere vt bene agerent. Uos aūt cha
riſſimi: quia bonū eſt bene ſentire de vobis: exigitis intelle
ctū/exiget deus fructū. Intellectus eni (ſicut ſcriptum eſt)
Pſ.cx. bonus omnibus facientibus eū. Hoc tñ quod reſtat et ho
die recitatum eſt: quis non habeat tantā difficultatē quā
tum habuerūt ſuperiora: que iam (vt potuimus) adiuuāte
dño tranſuecti ſum⁹: deſiderat tamē intentionem veſtram:
velut eni cōcluſio ſit propter illa que dicta ſunt. In ſuperi
oribus lectionibus laboraꝫ ne forte reus ꝯſtitueretur apo
Rō.vij ſtolus omnino quodāmodo peccatoꝝ dicendo. Non eni qđ
volo ago. Deīde ne lex videretur aut ſufficere poſſe homi
ni habenti liberū arbitriū: etiam ſi nullū vltra auxilium di
uinū porrigeretur: aut certe fruſtra data fuiſſe crederet: di
cta eſt ꝛ cauſa quare ſit lex data: q2 et ipſa in adiutoriū da
ta eſt: ſed nō ſicut gratia. Data eſt eni ſicut iam expoſuim⁹:
ꝛ tenere debetis: ꝛ vobis vehementi⁹ ꝛ diligenti⁹ nos cō
mēdare debem⁹. Data eſt vt inueniret ſe homo vt nō mor
bus ſanaretur: ſed vt predicatione morbo creſcēte medic⁹
Mat.ix. quereretur. Et quis eſt iſte medicus: niſi qui dixit. Nō eſt
opus ſanis medicus: ſed male habentib⁹. Qui ergo nō cō
fitetur creatorē: negat ſupb⁹ auctorē. Qui autē negat egri
tudinē ſuā: ſupfluū iudicat ſaluatorē. Ergo ꝛ in natura no
ſtra creatorē laudem⁹/ꝛ ꝓpter vitiū qđ nobis inflixim⁹/
B ſaluatorē queram⁹. Et quō querimus ſaluatorē? Ut det le
gem? Parū eſt. Si eni data eſſet lex q̄ poſſit viuificare: oī
Gal.iij. no eſſet ex lege iuſticia. Si ergo nō eſt data lex q̄ poſſit viui
ficare: quare data eſt? Sequiꝫ ꝛ oſtendit quare ſit data: q2
etiā ſic i adiutoriū data eſt ne te ſanū putares. Si ergo da
ta eſſet lex q̄ poſſit viuificare: oīno ex lege eſſet iuſticia. Et
q̄ſi quererem⁹: quare ergo data eſt? Sed cōcluſit ſcriptura
oīa ſub peccato: vt ꝓmiſſio ex fide ieſu xp̄i daretur credē
tibus. Quādo audis promiſſorē: expecta factorē. Idonea
fuit humana natura ꝑ liberū arbitriū vulnerare ſe: ſed iam
vulnerata ꝛ ſauciata nō eſt idonea ꝑ liberū arbitriū ſanare
ſe. Si eni volueris intēperanter viuere vt egrotes: ad hoc
medicū nō reqris/ad labē ſufficis tibi. Cum aūt intēperā
ter agens ceperis eſſe egrot⁹: nō ſic potes ab egritudine li
berare te quō potuiſti ꝑ intēperantiā te i egritudinē preci
pitare. Et tamē medic⁹ etiā ſano precipit temperantiam.
☞ Bonus medic⁹ hoc facit: non vult eſſe neceſſarius egrotā
ti. Sic etiā dñs deus creator homini ſine vitio temperātiā
precipere dignat⁹ eſt: quā ſi ille ſeruaſſet: medicum poſtea
morbo ſuo nō deſideraret: ſed q2 nō ſeruauit lāguidus fact⁹
eſt: cecidit infirmus: creauit infirmos. i. infirmos genuit in
firmus: et tñ in oib⁹ q̄ naſcunꝫ infirmis deus qđ bonū eſt
operaꝫ: formando corpus: viuificando corpus: alimēta ꝓ
bendo: pluuiā ſuā ꝛ ſolē ſuū ſup bonos et malos dādo: nō Mat.v.
eſt vñ accuſent boni nec mali. Etiā inſup gen⁹ humanū iu
ſto ſuo iudicio ꝯdēnatū noluit in interitū ſempiternū relin
quere: ſꝫ miſit ꝛ medicū: miſit ſaluatorē: miſit eū q̄ grat꜡ ſa
naret. Parū eſt q̄ grat꜡ ſanaret: q̄ ſanatis etiā mercedē da ☞
ret. Nihil addi ad iſtam beniuolentiā poteſt. Quis eſt q̄ di
cat: ſanē te et do tibi mercedē? optime fecit. Sciebat eni ſe
diuitē veniſſe ad pauperē ꝛ ſanat egrotos: ꝛ ſanatis donat
ꝛ nō aliud q̄ ſeipꝫ donat. Saluator eſt adiutoriū lāguidi:
ipſe ſaluator eſt ꝓmiū ſanati. Ergo fratres qđ hodie admo C
niti eſt: debitores ſum⁹ nō carni vt ſm carnē viuam⁹. Ad Rom.viij
hoc ei adiuti ſum⁹: ad hoc ſpūm dei accepim⁹: ad hoc etiā
in laborib⁹ noſtris quotidianū adiutoriū poſtulam⁹. Lex
cui minaꝫ nō īplendo qđ iubet eū facit eſſe ſub ſe: hi ſūt ſub
lege/nō ſub grā. Bona eſt lex ſi q̄s ea legitime vtaꝫ. Quid
eſt ergo legitie vti lege? Per legē agnoſcere morbū ſuū et
q̄rere ad ſanitatē diuinū adiutoriū. Quia ſicut dixi et ſepe
dicendū eſt. Si lex poſſit viuificare: oīno ex lege eſſet iuſti Gal.iij.
cia: nec q̄rereꝫ ſaluator: nec veniret xp̄s: nec ſanguine ſuo
ouē ꝑditā quereret. Sic ei dicit alio loco idem apl's. Nam Gal.ij.
ſi per legē iuſticia: ergo xp̄s gratis mortu⁹ eſt. Que igitur
vtilitas legis: ꝛ qđ adiutoriū? Quia cōcluſit ſcriptura oīa Gal.iij.
ſub pctō vt ꝓmiſſio ex fide ieſu xp̄i dareꝫ credētib⁹. Itaq3
lex inquit pedagog⁹ noſter erat in xp̄o ieſu. Ex iſta ſimili
tudine rē de qua loquor attēdite. Pedagogus puerū non
ducit ad ſeipm: ſed ad magiſtrū: ſed cū puer bñ inſtitut⁹ iā
creuerit/ſub pedagogo nō erit. Tractās de his apl's etiā
alio loco. Ualde eni aſſidue hoc ꝯmēdat: ſed vtinā nō ſurī
dis. Cōmēdat aūt hoc aſſidue: cōmēdās fidē gentib⁹: q2 ſi
de impetrant adiutoriū vt implēāt legē: nō per legē/ſed vi
res implendi īpetrantes per fidē: ad hoc aſſidue dicit ꝛ cō
mēdat iſta apl's ꝓpter iudeos q̄ de lege gloriabanꝫ: ꝛ libe
ro ſuo arbitrio legē ſufficere arbitrabanꝫ: ac ꝑ hoc q2 libe
ro ſuo arbitrio legē ſufficere arbitrabanꝫ. Ignorantes dei Rom.x.
iuſticiā. i. ex fide iuſticiā datā a dño: ꝛ ſuā volētes ſtatuere:
quaſi ſuis virib⁹ impletā: nō dante fide impetratā: iuſticie
dei: ſicut dicit nō ſūt ſubiecti. Finis eī legis xp̄s ait: ad iu
ſticiā omni credēti. Ergo cū de his tractat: opponūt ſibi.
Quid ergo lex? Quaſi q̄ vtilitas legis? Reſpōdit. Preua Gal.iij.
ricationis grā poſita eſt: hoc eſt qđ dicit alibi. Lex ſubītra Rom.v.
uit vt abundaret delictum. Et ibi q̄d addidit? Ubi autem
abūdauit delictū: ſupabūdauit gratia: q2 leuiore egritudi
ne ꝯtēnebaꝫ adiutoriū medicine: creuit morb⁹/ꝛ queſit⁹ ē
medic⁹. Quid ergo lex? Preuaricationis grā poſita eſt: vt
humiliareꝫ ceruix ſupboꝝ multū ſibi tribuētiū: ꝛ volūtati
ſue tm̄ arrogātiū vt ſibi liberū arbitriū poſſe putarēt ad iu
ſticiā ſufficere. Que tūc qñ erat īntegra libertate. i. i paradi
ſo oſtēdit vires ſuas: oſtēdit quantū poſſint/ſed ad ruēdū
nō ad ſurgendū. Lex ergo ꝓuaricationis grā poſita eſt do Gal.iij.
nec veniret ſemē cui ꝓmiſſū ē: diſpoſitū ꝑ angelos i manu
mediatoris. Mediator aūt vni⁹ nō eſt: de⁹ aūt vn⁹ ē. Quid D
eſt mediator vni⁹ nō eſt? Quia inter duos vtiq3 mediator
eſt. Si vn⁹ eſt deus: ꝛ mediator nō eſt vnius: inter q̄d ꝛ q̄d
deū querim⁹ mediatorē: q2 mediator vni⁹ nō eſt: deus aūt
vn⁹ eſt? Inter quid ꝛ q̄d ſit mediator: inuenim⁹ ipo apoſto
lo dicēte. Un⁹ eni de⁹ ꝛ vn⁹ mediator dei ꝛ hoim: hō xp̄s ie j.Tim.ij.
ſus. Si nō iaceres/mediatorē neceſſariū nō haberes: q2 ve
ro iaces ꝛ ſurgere nō potes: mediatorē quodāmō deus ti
bi porrexit brachiū ſuū. Et brachiū dñi cui reuelatū ē. Ne
mo ergo dicat: qm̄ non ſum⁹ ſub lege ſed ſub grā: ergo pec
cemus: ergo qđ volum⁹ faciamus. Qui hoc dicit: egritudi
nē amat: non ſanitatē. Gratia medicina eſt. Qui vult ſemꝑ
egrotare: ingrat⁹ eſt medicine. Ergo fratres accepto adiu
torio porrecto nob deſup diuino auxilio brachio dñi: ꝛ ipo
brachio dñi porrecto nob auxilio ſpūſctō: debitores ſum⁹ Rom.viij
nō carni vt ſm carnē ambulem⁹: q2 fides ſine bonis operi
bus bene operari non poteſt niſi ꝑ dilectionē. Ipſa eſt eni
fideliū fides ne ſit demonū fides: q2 ꝛ demōes credūt ꝛ cō Jacob.ij.
tremiſcūt. Illa eſt ergo laudabilis fides: ipa eſt vera grē ſi

deꝰ:q̄ per dilectionē operat̄. Ut aūt habeamus dilectionē
⁊ ex ea poſſimꝰ habere bonā oꝑationē:nūq̄d eā nobiſ dare
Rom.v. nos poſſumꝰ:cū ſcriptū ſit. Charitas dei diffuſa eſt in cor:
dibꝰ noſtris per ſpūm ſctūm q̄ datus eſt nobis: Charitas
j. Joh.iiij vſq̄ adeo ē donū dei vt deꝰ vocet̄:aplō iohāne dicēte. Deꝰ
B charitas eſt:⁊ q̄ manet in charitate in deo manet ⁊ deꝰ ī eo
Rom.viij manet. Ergo fratres debitores ſumꝰ nō carni vt ſm carnē
viuamꝰ. Si eni ſm carnē vixeritis moriemini:non q2 caro
malū eſt:nā ⁊ ipſa dei creatura eſt:⁊ ab eo condita a quo ⁊
aīa/nec illa/nec illa pars dei:ſed ⁊ illa ⁊ illa creatura dei.
Ergo caro non eſt malū.ſed ſm carnem viuere malum eſt
Exo.iij. Deus ſumme bonꝰ eſt:quia ſumme eſt qui ait. Ego ſum q̄
ſum. Deꝰ ergo ſumme bonꝰ eſt:aīa magnū bonū:ſed nō ſū
mū bonū. Cū aūt audis. Deus ſumme bonus eſt:noli puta
re de deo tm̄ pr̄e dictū:ſed de patre et filio et ſpūſctō. Hec
eīm trinitas vnū ſunt:⁊ vnꝰ eſt deus ⁊ ſumme bonꝰ eſt. Ita
plane vnꝰ eſt deus/vt q̄n de ipa trinitate īterrogaris:hoc
reſpondeas/ne forte cū audieris. Unꝰ eſt deus:putes ipm
eſſe patrē:ipm eſſe filiū:ipm eſſe ſpūmſctūm. Nō ita eſt:ſed
q̄ pater eſt in illa trinitate nō eſt filiꝰ:q̄ filius eſt in illa trini
tate nō eſt pater:q̄ ſpūſctūs eſt ī illa trinitate:nec filius eſt
nec pater/ſed ſpūs patris:ideōq̄ ſpūs filij:ipſe eſt eni vnus
ſpūſctūs ⁊ patris ⁊ filij coeternꝰ:pr̄i ⁊ filio ꝯſubſtātialis ⁊
j. Retrac. equalis. Hec tota trinitas vnꝰ deus ſumme bonꝰ. Aīa ve:
viij. ro(vt dixi)creata a ſūmo bono:non tm̄ ſummū bonū ſ3 ma
gnū bonū. Itē caro nec ſummū bonū nec magnū bonū:ſ3
paruū tm̄ bonū. Aīa ergo magnū bonū ſi nō ſūmū bonū vi
uens inter ſummū bonum et paruū bonū.i. inter deū ⁊ car
nē/inferior deo:carne ſuperior. Quare nō viuit ſm ſūmū bo:
nū:ſed viuit ſm paruū bonū: Hoc planiꝰ dicit̄:quare nō vi
uit ſm deū/ſed viuit ſm carnē: Debitrix ei eſt nō carni:vt
ſm carnē viuat. Caro dȝ ſm ipam viuere:nō ipa ſm carnē
Ipa viuat ſm ipſam q̄ viuit de ipa. Certe vnaqueq̄ ſm h
viuat:vn̄ viuit. Un̄ viuit caro tua: De aīa tua. vn̄ viuit aīa
tua: De deo tuo. Unaq̄q̄ harꝫ ſm vitā ſuā viuit. Caro eni
nō eſt vita:ſ3 aīa carnis eſt vita. Aīa ſibi nō eſt vita:ſed deꝰ
eſt aīe vita. Aīa ḡ q̄ debet ſm deū viuere/nō eni debitrix ē
carni vt ſm carnē viuat. Ergo q̄ ſm deum debet viuere:ſi
ſm ſeipam viuat deficit:ſm carnē viuit ⁊ ꝓficit. Tūc aūt
recte viuit caro ſm aīam:ſi aīa viuat ſm deū. Nā ſi aīa nō
dico ſm carnē:ſ3 ſm ſe ipaꝫ vt dixi voluerit viuere:dicturꝰ
vobis ſum q̄d ſit ſm ſeipam viuere. Bonū eſt eīm vt hoc no
¶ ueritis ⁊ valde ſalubre. Fuerūt philoſophi ſeculi huiꝰ:alij
putauerūt nō eē btitudinē niſi ſm carnē viuere:⁊ bonum
hoīs ī voluptate corporis poſuerūt. Iſti philoſophi epicu:
rei dicti ſunt ab epicuro q̄dā auctore magiſtro ſuo:⁊ alij ſi:
miles corꝫ. Extiterūt aūt alij ſupbi quaſi a carne ſe remouē
tes:⁊ totā ſpem btitudinis ſue in aīa ſua ꝯſtituētes:poſue:
rūt ſummū bonū in v̄tute ſua. Uocē pſalmi ī vobis affectꝰ
pietatiſ agnouit. Scitis:noſtis:agnouiſtis quō irriſi ſūt in
ps.xlviij. ſctō pſalmo. Qui ꝯfidūt in virtute ſua. Tales fuerūt philo
ſophi q̄ ſtoici nūcupati ſūt. Illi ſm carnē viuentes:iſti ſm
aīam viuētes:nec illi nec iſti ſm deū viuētes. Iō cū ad vr:
bē athenīēſiū vbi iſte philoſophoꝝ diſcipline ſtudio ⁊ cō
Act.xvij. tentiōe feruebāt:veniſſet apl̄s paulꝰ:ſicut in actibꝰ aplōꝝ
legit̄:vbi vos gaudeo noſtrū agnoſcēdo ⁊ recolendo ꝓue:
nire ſmonē:ſicut ibi ſcriptū eſt. Cōtulerūt cū illo q̄dā phi:
loſophoꝝ epicureoꝝ ſm carnē viuētes:⁊ ſtoicoꝝ cōtulerūt
cū illo ſm aīam viuētes:ꝯtulit cū illis ſm deū viuens. Di:
cebat epicureus. Mihi frui carne bonū eſt. Dicebat ſtoicꝰ
Ps.lxxij. Mihi frui mea mēte bonū eſt. Dicebat apl̄s. Mihi aūt ad
herere deo bonū eſt. Dicebat epicureꝰ. Btūs cuiꝰ eſt in fru
ctu voluptas carnis eiꝰ. Dicebat ſtoicꝰ. Immo btūs cuiꝰ
ps.xxxix. eſt in fructu virtꝰ animi eius. Dicebat apl̄s. Btūs cuiꝰ eſt
nomē dn̄i ſpes eius. Errat epicureꝰ. Falſū ē eni eſſe hoīem
beatū cuiꝰ eſt in fructu voluptas carnis eiꝰ. Fallit̄ ⁊ ſtoicꝰ
Falſum eſt eni ⁊ oīno mēdoſiſſimū beatū eſſe hoīem cuiꝰ
eſt in fructu virtꝰ animi eiꝰ. Beatus ergo cuius eſt nomen
dn̄i ſpes eiꝰ. Et q2 illi vani ſunt ⁊ mētiunt̄. Et nō reſpexit
Rom.viij in vanitates ⁊ inſanias mēdaces. Ergo fratres debitores
ſumꝰ non carni vt ſm carnem viuamus ſicut epicurei:ſed
etiā ſi ſm ſeipam ſibi voluerit viuere aīa:carnal’ erit:carnē
ſapit:de carne non ſurgit. Non eſt enim quēadmodū inde
ſurgat qui brachiū porrectū iacenti nō tenet. Si enim ſm

carnē vixeritis/moriemini. Ubi eni dictū eſt. Quid mihi Pſal.lv.
faciat homo:ibi dictum eſt. Quid faciat mihi caro. Si ſm Rom.viij
carnē vixeritis moriemini:⁊ ſi ſm ſpūm vixeritis viuetis:
ſed illa morte de q̄ dn̄s in euāgelio terribiliter dicit. Eū ti: Mat.x.
mete q̄ habet poteſtatē ⁊ aīam et corpus ꝑdere in gehēnā
ignis. Si ergo ſm carnē vixeritis moriemini:ſi autē ſpiri:
tu actiōes carnis mortificaueritis viuetis. Hoc eſt opꝰ ve B
ſtrū in hac vita:actiones carnis ſpū mortificare:q̄tidie af:
fligere/minuere/frenare/interimere. Q̄ multi ei ꝓficiētes
nō iā delectāt q̄ antea delectabāt. Quādo ergo delectabat
et non ei conſentiebat̄ mortificabatur:q2 iam non delectat
mortificatū eſt. Calca mortuū:tranſi ad viuū. Calca iacē:
tē:confligecum reſiſtēte. Mortua eſt enim vna delectatio:
ſed viuit altera/⁊ illi dū non conſentis mortificas:cum ce:
perit oīno non delectari:mortificaſti. Hec eſt actio noſtra
hec eſt militia noſtra. In hoc agone cū confligimꝰ deū ha
bemus ſpectatorē:in hoc agone cū laboramus:deū poſci:
mus adiutorē. Si enim nos ipſe nō adiuuat:non dico vin:
cere ſed nec pugnare poterimꝰ. Cum ergo dixiſſet apoſto:
lus. Si aūt ſpū actiōes carnis mortificaueritiſ viuetis.i.il:
las cōcupiſcētias carnis:quibꝰ nō ꝯſentire magna laus ē:
quas nō habere ꝑfectio eſt. Hic iam metuendū eſt ne q̄ſq̄
turſꝰ ad mortificādas actiōes carnis de ſpū ſuo audeat ꝓ
ſumere. Non ſolū eīm deus ſpūs eſt:ſed et anima tua ſpiri: Joh.iiij.
tus eſt:⁊ mēs tua ſpūs ē. Et cū dicis. Mēte ſeruio legi dei Rom.vij.
carne aūt legi pctī:q2 ſpūs ꝯcupiſcit aduerſus carnē:⁊ ca Gal.v.
ro aduerſꝰ ſpūȝ. Ergo ne ad carnis actiōes mortificādaſ
de ſpū tuo ꝓſumas:et ſupbia pereas/et tibi ſupbo reſiſtat̄:
nō humili gratia ꝯcedat̄. Deus eīm ſuperbis reſiſtit:humi: Jaco.iiij.
libꝰ aūt dat grām. Ne forte ergo ſuboriret̄ tibi iſta ſupbia:
vide q̄d ſequat̄. Cum eni dixiſſet. Si ſpū actiones carnis Rom.viij
mortificaueritiſ/viuetis:ne hic ſe extolleret humanꝰ ſpūs:
⁊ ad h opꝰ ſe idoneū firmūq̄ iactaret:ſubiecit ⁊ ait. Quot
quot eni ſpū dei agunt̄:hi filij ſūt dei. Quid te ergo iā vole
bas extollere vbi audiſti. Si ſpū actiōes carnis mortifica
ueritis viuetis: Dicturꝰ ei eras:hoc pōt volūtas mea:hoc
poteſt liberꝫ arbitriū meū. Que volūtas: Quod liberꝫ arbi
trium: Niſi ille regat cadis:niſi regat iaces. Quō ergo ſpū
tuo:cū audias aplm̄ dicentē. Quotquot eni ſpū dei agunt̄ Ubi ſ.
hi filij ſunt dei: Tu teris agere a te ipo:vis agi ad actiōes
carnis mortificādas: Quid tibi ꝓdeſt:q2 nō eris epicureꝰ
⁊ eris ſtoicus: Siue epicureus eris/ſiue ſtoicus eris:inter
filios dei nō eris. Quotquot eni ſpū dei agunt̄:hi filij ſunt Rom.viij
dei:nō q̄ ſm carnē viuūt ſuā:nō q̄ ſm ſpūm ſuū viuunt/nō
q̄ carnis voluptate ducunt̄:nō q̄ ſpū ſuo agunt̄:ſ3 quotq̄t
ſpū dei agunt̄/hi filij ſunt dei. Dicit mihi aliq̄s Ergo agi:
mur/nō agimꝰ. Rn̄deo. Immo ⁊ agis ⁊ ageris. Et tūc be:
ne agis:ſi a bono ageris. Spūs eīm dei q̄ te agit:agentibꝰ
adiutor eſt/ipm nomen adiutoris ꝑſcribit tibi:q2 ⁊ tu ipſe
aliquid agis. Agnoſce q̄d poſcas:agnoſce quid ꝯfitearis:
q̄n dicis. Adiutor meus eſto ne derelinquas me. Adiutorē Ps.xxvi
vtiq̄ īuocas deum. Nemo adiuuat̄:ſi ab illo nihil agatur
Quotquot eni inq̄t ſpū dei agunt̄/hi filij ſunt dei:nō lr̄a ſ3
ſpū:nō lege ꝑcipiente/minante/promittēte:ſed ſpū exhor:
tante/illuminātē/adiuuāte. Scimus(inquit idē apoſtolꝰ)
quia diligentibus deū omnia cooperantur in bonum. Si
nō eſſes operator:ille non eſſet cooperator. Sȝ hic fortiter
vigilate ne forte dicat ſpūs veſter:ſi ſubtraxerit ſe coopa:
tio dei/⁊ adiutoriū dei:ſpūs meus facit hoc/et ſi cū labore
⁊ ſi cum aliqua difficultate pōt tm̄ implere. Non pōt. Quō
ſi aliquis dicat. Remis quidem peruenimꝰ:ſed cū aliquo
labore. O ſi ventum habeamus facilius peruenimus. Non
ſic eſt adiutorium dei:nō ſic eſt adiutoriū chriſti:nō ſic eſt
adiutoriū ſpūſctī. Prorſus ſi defuerit/nihil boni agere po
teris:agis quidē illo non adiuuante libera volūtate:ſ3 ma
le. Ad hoc idonea eſt voluntas tua que vocat̄ libera:⁊ ma
le agendo fit dānabilis ancilla. Cum dico tibi:ſine adiuto
rio dei nihil agas/nihil boni dico. Nā ad male agendū ha
bes ſine adiutorio dei liberam voluntatē:quamq̄ȝ non eſt
illa libera. A quo eni quis deuictus eſt:huic ⁊ ſeruus addi
ctus eſt. Et omnis qui facit peccatū ſeruus eſt peccati. Et
ſi vos filiꝰ liberauerit:tūc vere liberi eritis. Prorſus hoc
credite:ſic vos agere bona voluntate/q2 viuitis vtiq̄ agi:
tis. Non eni adiutor eſt ille ſi nihil agatis;non eni coope:

rātoꝛ eſt ſi nihil operamini. Sic vos tñ ſcitote agere bona
vt ſit rectoꝛ ſpiritus adiutoꝛ: qui ſi vero defuerit/ nihil bo-
ni omnino agere valetis. Non ſicut quidā dicere ceperūt/
qui cohoꝛtati ſunt aliquādo gratiā cōfiteri: ⁊ benedicimꝰ
B deū: quia vel hoc aliquando dixerunt. Accedēdo enī pꝛofi
cere potuerunt: et ad id quod vere rectū eſt peruenire. Iā
ergo dicunt adiutricem eſſe gratiam dei ad facilius facien
da. Iſta ſunt verba coꝝ. Ad hoc dedit (inquiunt) deꝰ gra
tiam ſuam hominibus vt quod facere iubētur per liberum
arbitrium: faciliꝰ poſſint implere per gratiā. Velo faciliꝰ:
remo difficilius: tamē ⁊ remo itur. Iumēto facilius: pedi-
bus difficilius: ſed tamen et pedibus peruenitur. Non eſt
ſic. Magiſter enī verus qui neminem palpat: neminem fal
lit: verax doctoꝛ idemqꝫ ſaluatoꝛ: ad quem nos duxit mole
ſtiſſimꝰ pedagogus: cum de bonis operibus: id eſt de ſar-
Ioh.xv. mentoꝝ et palmitum fructibus loqueretur: non ait. Sine
me facere quidem poteſtis aliquid: ſed facilius per me: non
ait. Fructū veſtrū ſine me poteſtis aliquid facere: ſed vbe-
rioꝛē per me. Non hoc dixit: legite quid dixerit: euangeliū
ſanctum eſt: omniū ſuperba colla ſubdūtur. Non hec dicit
auguſtinus: hec dicit dñs. Quid dicit dñs? Sine me nihil
poteſtis facere. Iam nunc cū audis. Quotquot ſpiritu dei
agunť: hi filij ſunt dei: nolite vos dimittere. Neqꝫ enim tē-
plum ſuū ſic de vobis edificat deus quaſi de lapidibꝰ qui
non habent motum ſuum: leuantur: ab ſtructoꝛe ponuntur.
Ephe.ij. Nō ſic ſunt lapides viui. Et vos tanqꝫ lapides viui: coedi
ficamini in templū dei. Ducimini: ſed currite/ ⁊ vos duci-
mini: ſed ſequimini: quia et cū ſecuti fueritis verum erit il-
Rom.ix. lud: qꝛ ſine illo nihil facere poteſtis. Non enī volētis neqꝫ
currētis: ſed miſerētis eſt dei. Foꝛte dicturi eratis. Et lex
ſufficit nobis. Lex timoꝛē dedit. Et videte quid hinc ſub-
iunxit apoſtolus cū diceret. Quotquot enim ſpū dei agun
tur/ hi filij ſunt dei: quia qui cū ſpiritu dei agūtur: charita-
Rom.v. te agūtur: Charitas enī dei diffuſa eſt in coꝛdibus veſtris
Rom.viij per ſpiritū ſctūm qui datꝰ eſt vobis: ſecutus adiūxit. Non
accepiſtis ſpiritū ſeruitutis iterum in timoꝛe. Quid eſt ite-
Exo.xix. rū? Quō terrente moleſtiſſimo pedagogo. Quid eſt iteꝝ? Si
cut in monte ſina accepiſtis ſpūm ſeruitutis. Dicit aliquis
Alius eſt ſpiritus ſuitutis: alius ſpiritꝰ libertatis. Si aliꝰ
ij.Coꝛ.iij. eſſet: non diceret apoſtolus. Iterū. Idē ergo ſpūs: ſed in
ū.Ser. tabulis lapideis i timoꝛe: i tabulis coꝛdis i dilectiōe. Iā
vj.c. nudiuſtertius qui affuiſtis audiſtis: quō longe poſitā ple-
Exo.xxij. bem/ voce: ſignis fumꝰ in monte terrebat: quō autē veniens
ſpūſſctūs: id eſt ipſe digitꝰ dei quinquageſimo die poſt im
brā paſche quomodo venerit: et igneis linguis ſuper vnū-
Actuū.ij. quēqꝫ eoꝛum inſederit. Iam ergo nō in timoꝛe: ſed in dile-
ctione vt non ſerui ſed filij ſimꝰ. Qui enī adhuc ideo bene
agit: qꝛ ⁊ penā timet: deū non amat: nondū eſt inter filios:
vtinā tamē vel penā timeat. Timoꝛ ſeruus eſt: charitas li-
bera eſt: ⁊ vt ſic dicamꝰ: timoꝛ eſt ſeruꝰ charitatis. Ne poſ
ſideat diabolus coꝛ tuū pcedat ſeruꝰ in coꝛde tuo: et ſeruet
dñe venture locū. Fac fac vel timoꝛe pene: ſi nondū potes
i. Ioh.iiij amoꝛe iuſticie. Veniet dña/ et ſeruꝰ abſcedit: quia cōſum-
Rom.viij mata charitas foꝛas mittit timoꝛē. Non enī accepiſtis ſpi
ritū ſeruitutis iteꝝ in timoꝛe. Nouū teſtamētū eſt nō vetꝰ
ij.Coꝛ.v. Vetera tranſierunt: et ecce noua facta ſunt omnia: oīa aūt
C ex deo. Deniqꝫ quid ſequitur? Quid ergo accepimꝰ: ſi dice
Rom.viij res? Sed accepiſtis ſpūm adoptiōis filioꝝ: in quo clama
mus: abba pater. Dñs timeť: pater amať. Accepiſtis ſpm
adoptiōis filioꝝ: in quo clamamꝰ abba pater. Clamoꝛ iſte
coꝛdis eſt non faucium: nō labioꝝ: intus ſonat: auribꝰ dei ſo-
Dan.xiij. nat. Clauſo oꝛe: labijs qꝫ imotis ſuſāna iſta voce clamabat
Sed accepiſtis ſpūm adoptiōis filioꝝ: i quo clamamꝰ ab
Mat.vj. ba pater. Coꝛ clamet. Pater noſter q̄ es i celis. Ergo qua
re nō tm̄ pater? Quid ſibi vult abba pater? Si enim queris
quid ſit abba: reſpōdeť tibi: pater. Abba enī hebraice: pať
pſ.cxvij. diciť. Quare voluit vtrūqꝫ apoſtolꝰ pōere? Quia videbat
lapidē angularē quem repꝛobauerunt edificantes ⁊ factꝰ
eſt in caput anguli: non ſine cauſa angularē dictum: niſi qꝛ
in oſculum recipit vtrūqꝫ parietem de diuerſo venientem.
Hinc circunciſio: inde pꝛeputium tantū a ſe ⁊ inter ſe lon-
ge: quantū ab angulo longe: quantū aūt ad angulū pꝛope:
Ephe.ij. et iter ſe vtiqꝫ pꝛpe: in angulo aūt inter ſe iuncti. Ipſe eſt ei
pax noſtra: qui fecit vtraqꝫ vnū. Ergo inde circunciſio: in-
de pꝛeputiū: parietum concoꝛdia: anguli gloꝛia. Accepiſtis Rom.viij
ſpiritū adoptionis filioꝛum: in quo clamamus abba pater
Qualis res eſt: ſi pignꝰ tale eſt? Non pignus: ſed arra dicē
da eſt. Pignꝰ eñ quādo poniť: cum fuerit res ipſa reddita
pignꝰ auferť. Arra aūt de ipſa re datur: q̄ dando pꝛomittitur
vt res q̄n reddiť: ipleatur quod datū eſt non muteť. Vnuſ
quiſqꝫ ergo attendat coꝛ ſuum: vtrū ex intimis coꝛdis me-
dullis ⁊ ſincera charitate dicat. Pater. Nō modo quériť
quanta ſit ipſa charitas: vtrū magna: an parua: an medio-
cris: vtrum vel ſit: quero. Si nata eſt latēdo creſcit: creſcē
do pficietur: perfecta permanebit. Nō eī pfecta vergit in
ſeniū: ⁊ a ſenectute veniet ad moꝛtē: ad hoc pficiť vt eter-
na pmaneat. Vide enī quid ſequiť. Clamamꝰ abba pater.
Ipſe ſpūs teſtimoniū reddit ſpiritui noſtro: quia ſumꝰ filij
dei. Non ſpiritꝰ noſter reddit teſtimoniū ſpiritui noſtro qꝛ
ſumus filij dei: ſed ſpiritus dei arra reddit teſtimoniū pro
ea re que nobis pꝛomiſſa eſt. Ipſe ſpiritus teſtimoniū reddit
ſpiritui noſtro: quia ſumꝰ filij dei. Si autē filij: et heredes.
Non enī inaniter filij: hec eſt merces ⁊ hereditas. Hoc eſt
quod paulo ante dicebā: quia medicus noſter ⁊ ſanitatem
nobis donat: ⁊ mercedē inſuper largiri dignatur. Que eſt
iſta merces? Hereditas: ſed non quomō eſt hominis pris
hereditas. Relinquet enī filijs ſuis: non poſſidet cū filijs
ſuis: et tñ magnum ſe facit/ et gratias ſibi agi deſiderat: qꝛ
voluit dare qđ nō poſſit auferre. Moꝛtēs enī tolleret ſecū
puto: qꝛ ſi poſſet nihil hic filijs ſuis dimiſiſſet. Heredeſ dei
ſic ſunt vt ipſe deꝰ ſit hereditas noſtra. Cui dicit pſalmus.
Dñs pars hereditatis mee. Heredes quidē dei: ſi parū vo Pſ.xv.
bis eſt audite: qđ amplius gaudeatis. Heredes quidē dei
coheredes autē xpi. Conuerſi ad dominū.

¶ De baptiſmo paruuloꝛum cōtra pelagianos. Sermo.xxiij. In quo pelagianos refellit: abſqꝫ baptiſmo decedentes paruulos ſalutē: eternāqꝫ vitam (regnum aūt celoꝛum minime) innocētie merito conſecuturos dicētes: quippe quibꝰ nec pꝛopꝛia nec oꝛiginalis culpa ineſt.

Natale ſcti iohānis inter cetera q̄ dicēda videbā A
tur ad baptiſmū paruuloꝝ noſter ſmo deductꝰ
eſt: et qꝛ iā pꝛolixius erat: et de illo terminando
cogitabať: non tanta dicta ſunt de tanta q̄ſtione
quāta in piculo tāta a ſollicitis dici debuerūt. Sollicitos
aūt nos facit: non ipſa ſentētia iā olim in eccleſia catholica
ſumma auctoꝛitate fundata: ſed diſputationes quoꝛūdā q̄
modo crebreſcere: ⁊ multoꝝ animos euertere moliūť. Ho-
die ergo adiuuāte dño placuit nobis hinc loq̄. Diē qdē ſo-
lēnē martyris celebramꝰ: ſꝫ maioꝛ cā eſt oīm fideliū q̄ tā-
tūmodo martyꝝ. Nō eñ oēs fideles etiam martyꝛes: ſed
ideo illi martyꝛes: qꝛ fideles. Videamus ergo quid ab eis
pꝛoponať: quid eos mouet: q̄ñ et de ipſis non tam refellen
dis q̄ ſanandis cogitare debemꝰ. Concedūt paruulos ba-
ptizari opoꝛtere. Non ergo q̄ſtio eſt inter nos ⁊ ipſos vtrū
paruuli baptizādi ſint: ſed de cauſa queriť quare baptizan
di ſint? Hoc ergo quod concediť: ſine vlla cum illis dubita
tiōe teneamꝰ. Baptizādos eē paruulos nemo dubitet: q̄ñ
nec illi hinc dubitāt: qui ex parte aliqua cōtradicunt. Sed
nos dicimꝰ eos aliter ſalutem ⁊ vitam eternam nō habitu-
ros: niſi baptizentur in chriſto: illi aūt dicunt nō propter ſa
lutem: nō pꝛopter vitam eternā: ſed pꝛopter regnum celoꝝ
Quid ſit hoc dum exponimus vt poſſumus: parump attē
dite. Paruulꝰ inquiunt ⁊ ſi non baptizareť: merito innocē-
tie eo q̄ nullū habeat oīno nec pꝛpꝛium nec oꝛigīale peccā-
nec ex ſe nec de adam tractū: neceſſe eſt (aiūt) vt habeat ſa-
lutē et vitam eternam etiam ſi non baptizetur: ſed pꝛopter-
ea baptizādus eſt vt intret etiam in regnum dei: hoc eſt in
regnum celoꝛum. Si diſcutiendum eſt hoc: diſcutiendum
eſt pꝛopter illos nō pꝛopter nos. Fratres enim noſtri ſunt:
permoti ſunt pꝛofunditate queſtionis: ſed regi debuerunt
gubernaculo auctoꝛitatis. Cum enī dicunt non eſſe bapti-
zandos ſalutis ⁊ vite eterne percipiēde cauſa: ſed tantum
modo regni celoꝝ ⁊ regni dei: baptizādos quidē fatentur:
ſed non pꝛopter vitam eternā: ſed pꝛopter regnum celoꝝ.
Quid de vita eterna? Habebūt inquiūt. Quare habebūt?
Quia nullū peccatū habent: et ad damnationem pertinere

B non poſſunt. Ergo eſt eterna vita extra regnū celoꝝ? Pri-
mus hic error auerſandus ab auribus: extirpādus a men-
tibus. Hoc nouū in eccleſia prius inauditum eſt: eſſe vitā
eternā preter regnum celorum: eſſe ſalutē eternā preter re-
gnū dei. Prius vide frater: ne forte hinc conſentire nobis
debeas: quiſquis ad regnum dei non pertinet eum ad dā-
nationem ſine dubio pertinere. Venturus domin⁹ et iudi-
caturus de viuis ⁊ mortuis: ſicut euāgeliū loquitur: duas
partes facturus eſt: dexteram ⁊ ſiniſtram. Siniſtris dictu-
Mat. xxv rus. Ite in ignem eternum qui paratus eſt diabolo ⁊ ange
lis eius. Dextris dictur⁹. Venite benedicti patris mei per
cipite regnū q̄d vobis paratum eſt ab origine mūdi. Hāc
regnū nominat: hāc cum diabolo damnationem. Nullus
relictus eſt medius locus vbi ponere q̄ras infantes. De vi
uis ⁊ mortuis iudicabit: alij erunt ad dexteram: alij ad ſi-
niſtram: non noui aliud. Qui inducis mediū recede de me
dio: non te offendat qui dexterā querit ⁊ teipſum admōet:
recede de medio: ſed noli in ſiniſtrā. Si ergo dextera erit ⁊
ſiniſtra: ⁊ nullū mediū locū in euangelio nouimus: ecce in
dextera regnum celorū eſt. Percipite inquit regnum. Qui
ibi non eſt: in ſiniſtra eſt. Quid erit in ſiniſtra? Ite in ignē
eternū. In dextera ad regnum vtiq̄ eternum: in ſiniſtra in
ignem eternū. Qui non in dextera: proculdubio in ſiniſtra.
Ergo qui non in regno: proculdubio in ignē eternum. Cer
te habere non poteſt vitam eternā qui non baptizatur: non
erit in dextera: id eſt in regno non erit. Vitam eternam cō-
putas ignē ſempiternū? Et de ipſa vita eterna audi expreſ
ſius: quia nihil aliud eſt regnū ꝙ vita eterna. Prius regnū
nominauit/ſed in dextris: ignē eternū in ſiniſtris. Extre-
ma aūt ſententia vt doceret quid ſit regnū: ⁊ quid ſit ignis
eternus. Tūc inquit abibunt iſti in combuſtionem eternā:
iuſti aūt in vitā eternam. Ecce expoſuit tibi quid ſit regnū
⁊ quid ſit ignis eternus: vt quando confiteris paruulū nō
futurum in regno: fatearis futurum in ignem eternum. Re
gnū enī celoꝝ eſt vita eterna. Nec aliud etiā paulus apo-
ſtolus: cū terreret homines: nō paruulos non baptizatos:
ſed celeſtos/facinoroſos/contaminatos/perditos: nō eos
terruit ꝙ erūt in igne ſempiterno: quo ſine dubio ibūt ſi nō
corrigunt: ſed tantum terruit: quia in regno nō erunt: vt cū
viderint ſe pdere ſpem regni: non viderent eſſe cōſequēs
j. Cor. vj. niſi penam ignis eterni. Nolite inquit errare: neq̄ fornica-
tores: neq̄ idolis ſuiētes: neq̄ adulteri: neq̄ molles: neq̄
maſculoꝝ cōcubitores: neq̄ fures: neq̄ auari: neq̄ ebrioſi:
neq̄ maledici: neq̄ rapaces regnū dei poſſidebunt. Nō di
xit: illi ⁊ illi: tales ⁊ tales igni eterno torquebunt: ſꝫ regnū
dei nō poſſidebunt. Subtracta dextera nō remāſit niſi ſini
ſtra. Unde autē euadunt ab igne ſempiterno: non ab aliud
niſi quia erunt in regno. Sequitur. Et hec quidem fuiſtis.
Et vnde iā non ſunt? Sed abluti eſtis: ſed ſanctificati eſtis
in nomine domini noſtri ieſu chriſti: ⁊ in ſpiritu dei noſtri.
Actuū. iiij In nomine domini noſtri ieſu chriſti. Non enī eſt aliud no
men ſub celo ū quo oportet ſaluos fieri: omnes puſillos cū
magnis. Si autem ſaluos fieri oportet nos ī hoc nomine:
ſine hoc nomine: proculdubio nec ſalus erit que ſine chri-
ſto promittitur paruulis. Pace eorum dicam: qui cuiq̄ ſa
lutem promittit ſine chriſto: neſcio vtrum ipſe ſalutem ha-
C bere poſſit in chriſto. Deinde querim⁹ ab eis. Qꝛ ſi aliquis
dicat paruulos merito innocētie ſue ſicut dicitis atq̄ imu
nitatis ab omni delicto non ſolum habituros ſalutē ⁊ vitā
eternā ſed et regnum dei: vnde apud vos definitū certūq̄
eſt ſine baptiſmo regnum dei non habituros paruulos: vt
diuideretis eis pro arbitrio veſtro nō adiutores paruulo-
rum: ſed oppreſſores miſeroꝝ: vt diuideretis eis pro arbi-
trio veſtro: et daretis eis ſalutē et vitam eternā preter re-
gnum celorū? Alius beniuolentior vobis ⁊ miſericordior
vt putatis iuſtior: totū eis dabit ⁊ vitam eternam ⁊ regnū
celorum. Iſtū quomodo ſuperabitis: quoniā vos aliquā-
do ꝯtra euidentiſſimā auctoritatē ratio humana delectat:
proferte ipſam regulā rationis veſtre: ⁊ aſſerite quantis vi-
ribus valueritis vnde deuincatur iſte qui paruulis ꝓpter
merita innocētie: propter nullā (ſicut dicitis) culpā: hoc eſt
originale peccatū dare voluerit etiā non baptizatis: nō ſo
lum vitā eternā: verūetiam regnum celoꝝ: Iſtum vincite.
Ego ſine pꝛiudicio partes huius parūper ſuſcipio: ⁊ dicā

quod ipſe nō ſentio: ſed admoneo vos vt acriorē aduerſa-
rium videatis. Ecce exiſtit neſcio quis ⁊ dicit. Paruulus
non habens vllū omnino peccatum: nec q̄d ſua vita cōtra
xit: nec q̄d de vita primi parētis traxit: habebit ⁊ regnum
celorū et vitā eternam? Reſpōdete: vincite hominē reſiſtē
tem vobis: qui aliter diuiditis. Vos enī dicitis. Vitam q̄
dem habebit iſte non baptizat⁹ eternā: ſed non habebit re-
gnum celorū. Ille contra. Immo et vitam ⁊ regnū celorū
Quare enī patrimoniū regni celoꝝ arripis īnocēti? A quo
regnū celoꝝ non acquiritur: profecto magno bono frauda
tur. Que eſt iſta iuſticia? Dic quare. Quid offēdit paruul⁹
non baptizat⁹ nullā habens culpā: nec ſuam: nec de parens
te tractam? Quid offendit dic mihi: vt non intret in regnū
celoꝝ/vt ſeparetur a ſorte ſanctoꝝ: vt ſit exul a ſocietate an
gelorū? Videris enī tibi miſericors: quia nō auferes ei vi-
tam: damnas tamē quē ſeparas a regno celoꝝ. Dānas: nō
eū percutis: ſed in exiliū mittis. Nam et qui exulantur: vi- D
uunt ſi ſani ſunt: in doloꝛib⁹ corporis non ſunt: nec torquen
tur: nō carceris tenebris affligunt: hec illis ſola pena eſt nō
eſſe in patria. Si amat patria magna pena: ſi aūt nō amat
patria peior eſt cordis pena. Paruū malū eſt in hoīs cor-
de qui ſocietatē nō querit ſanctoꝝ: qui nō deſiderat regnū
celorū. Si nō deſiderat: pena eſt de pꝛuerſitate: ſi autē deſi-
derat pena ē de fraudata charitate. Sꝫ ſi q̄d vis parua ſit
pena: ⁊ ipſa parua magna eſt ſi nulla culpa eſt. Hic defēde
iuſticiā dei. Quare vel parua pena infligit innocēti: in quo
nullū inuenit omnino peccatū? Dic contra iſtū aduerſariū
qui paruulis nō baptizatis miſericordia ⁊ iuſticia maiore
ꝙ tu dare vult: non ſolum vitā eternā: verūetiam regnū ce
lorū. Reſponde ſi potes: ſed rationē affer: hac enī te gl̄iari
delectat. Ego iſtā queſtionē profundā ſentio: ⁊ ad ei⁹ fun-
dū rimandū vires meas idoneas nō agnoſco. Libet me ⁊
hic exclamare quod paulus. O altitudo diuitiaꝝ. Paruu Rom. xj.
lus non baptizatus pergit in damnationē: apoſtoli enī ver Rom. v.
ba ſunt. Ex vno in ꝯdēnationem. Non ſatis īuenio dignā
cauſam: qꝛ nō inuenio: nō quia nō eſt. Ubi ergo nō inuenio
in ꝓfundo profundū: attēdere debeo humanā infirmitatē
nō damnare diuinā auctoritatem. Ego proꝛſus exclamo:
nec me pudet. O altitudo diuitiaꝝ ſapiētie et ſcientie dei: Rom. xj.
ꝙ inſcrutabilia ſunt iudicia eius: ⁊ inueſtigabiles vie eius.
Quis enī cognouit ſenſum dn̄i: aut quis conſiliarius eius
fuit: aut quis prior dedit illi: ⁊ retribuetur ei? Quoniam ex
ipſo ⁊ per ipſm ⁊ in ipſo ſunt oīa. Ipſi gloria in ſecula ſecu
lorū amen. Ego infirmitatem meam his verbis munio: et
hac cautela circumſeptus: aduerſus ſagittas ratiocinatio-
nū tuarū miratus aſſiſto. Sed tu beſtiator: hoc eſt fortis ra
tiocinator: huic reſpōde qui tibi dicit. Proꝛſus innocens
paruul⁹ ⁊ immunis ab omni peccato: ⁊ proprio et origina-
li: non ſolum vitā eternā habebit: ſed etiam regnum celorū
Hoc eſt iuſtū. Qui nihil mali habet: quare aliquid boni nō
habet? Sed ſcio inq̄s. Unde ſcis? Quia dn̄s dixit. Tādē
veniſti. Nō ergo quia tu ratiocinaris: ſed quia dn̄s dixit.
Laudo hoc plane: qꝛ ſanū eſt: ſicut homo non inueniſti ra-
tionē: fugis ad auctoritatem. Approbo: proꝛſus approbo.
Bene facis: nō inuenis: ad auctoritatē fuge: non ibi te per-
ſequor: nō inde expello: īmo fugientē recipio et amplector.
Profer ergo auctoritatē: ſtemus in ea ſimul contra cōmu
nem inimicum. Quia enī paruulus non baptizatur: non in
trat in regnum celorū: et tu dicis ⁊ ego. Illi igitur cōmuni
aduerſario qui dicit non baptizatum paruulū intraturum
in regnum celorū reſiſtamus ambo: et aduerſus eius inſi-
dioſiſſima iacula ſcutū fidei proferam⁹. Cedāt paulifper
cōiecture ratiōis humane: aſſumantur arma diuina. Aſſu- Ephe. vj.
mite inq̄t apoſtol⁹ armaturā dei. Ecce ſimul dicam⁹ huic
homini. Chriſtianus es? Chriſtianus inquit. Audi euan-
gelium qui vis non baptizatos paruulos mittere in regnū
celorum: audi euangeliū. Niſi quis renatus fuerit ex aqua Iohā. iij.
et ſpiritu ſancto: non intrabit in regnum celorū. Dn̄i ſenten
tia eſt: huic non reſiſtit niſi nō chriſtianus. Repulſus eſt il-
le: remanet mihi tecum certamen: forte vnde viciſti bono
illius: inde bono vinceris tuo. Nā quē viciſti: ſi durus non
eſt docuiſti. Noli ergo eſſe durus ⁊ tu: ſimul teneamus inte
rim ſententiā iſtam. Niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpi
ritu ſancto: non intrabit in regnū celoꝝ. Ideo inquis: pars

uulo nō baptizato polliceri regnum dei non poſſum: cōtra
domini ſententiā apertam. Ecce quare dico: regnū dei nō
habebūt. Ecce quare dico: ideo baptizādi ſunt vt habeant
regnū dei. Ideo dicis? Ideo inquit. Uide tamen propter
illa que ſupra diximꝰ: ne forte non inuenias vitam eternam
preter regnum dei. Multū eni aperta ſunt dicta de duabꝰ
illis partibus: dextera et ſiniſtra: vbi nullū in medio dedit
locū vite ſine regno. Parum te hoc corrigit: parum admo
net: ipſam mecum lectionē vnde hanc ſententiā protuliſti
paulului aduerte. Dixiſti eīm te ideo regnum celorum nō
baptizatis pueris nolle ꝑmittere: qꝛ ſentētia domini aper
Joh.iij. ta eſt. Niſi qs renatus fuerit ex aqua ꝛ ſpiritu: nō intrabit
in regnum celorum. Non ibi aduertiſti cū quereret nicho-
demus quomodo iſta fierent: id eſt quomodo renaſcere-
tur homo: quomodo denuo naſceretur quoniam nō poteſt
vtiqꝫ iterum itroire in vterum matris ꝛ denuo naſci: quid
audierit a domio: quid audierit a magiſtro bono: quid au-
dierit error a veritate? Inter cetera enim oſtēdens quē ad
F modum fiat: etiam ſimilitudinem poſuit: ſed prius ait. Ne
mo aſcēdit in celum niſi qui de celo deſcendit filius homi-
nis q̄ eſt in celo. In terra erat ꝛ in celo ſe eſſe dicebat: et qđ
eſt maius in celo filium hominis: vt vnam demōſtraret in
vtraqꝫ natura perſonam: ꝛ in eo ꝙ dei filꝰ erat equalis pa
Johan.j. tri: verbū dei in principio deus apud deum: et in eo ꝙ filiꝰ
hominis erat aſſumēs animam humanā ꝛ carnem huma-
nam: ꝛ indutus hominem exiens ad homines: quia in hoc
vtroqꝫ nō duo chriſti ſūt/nec duo filij dei: ſed vna perſona
vnus chriſtus dei filius: idēqꝫ vnus chriſtus: non alius fi-
lius hominis: ſed dei filius ſm diuinitatem: hominis filiꝰ
ſm carnem. Quis autem noſtrum qui parum aduertimꝰ:
aut parū ſapimus: non potius ita vellet diſtinguere: filius
dei in celo: ꝛ filius hominis in terra? Sed nec ſic diuidere-
mus: ꝛ ita diuidēdo duas ꝑſonas induceremus. Nō aſcē-
Joh.iij. dit in celū (inquit) niſi qui de celo deſcendit filꝰ hominis.
Filius ergo hominis deſcēdit de celo? Nōne filius homi-
nis in terra factus eſt? Nōne filius hominis per mariā fa-
ctus eſt? Sed o homo: noli inquit ſeparare quē volo copu-
lare. Parū eſt quia filius hominis deſcendit: chriſtus enī
deſcēdit: idemqꝫ filius hominis qui filius eſt dei. Sed eſt
in celo qui ambulat in terra. In celo erat: qꝛ vbiqꝫ chriſtꝰ:
idēqꝫ chriſtus ꝛ filius dei et filius hominis. Propter vni-
tatē perſone in terra filius dei: propter eādem vnitatē pſo
ne eſſe ꝓbauimꝰ in celo filiū hominis: ex his verbis domi
ni. Filiꝰ hominis inquit qui eſt in celis. Propter vnitatem
perſone: nōne in terra conſtituto atqꝫ cōſpicuo petrus di-
Mat.xvj. xit. Tu es chriſtꝰ filius dei viui? Ergo diſcat nichodemꝰ
quomodo fiat illud quod ei minꝰ intelligēti: incredibile et
quaſi impoſſibile videbatur. Nemo aſcendit in celū: niſi q
de celo deſcēdit. Omnes autē qui renaſcuntur vtiqꝫ aſcen
dunt in celū: ceterum nemo prorſus. Et omēs qui renaſcū
tur per gratiam dei aſcendunt in celum: ꝛ nemo aſcēdit in
celum niſi qui de celo deſcēdit filius hominis qui eſt in ce-
lo. Unde hoc? Quia omnes qui renaſcūtur membra ipſius
fiunt: ꝛ ſolus chriſtus de maria natus vnus eſt chriſtus: et
cū corpore ſuo caput vnꝰ eſt chriſtus. Hoc ergo dicere vo-
luit. Nemo aſcēdit niſi qui deſcēdit. Non ergo aſcendit ni-
ſi chriſtus. Si vis aſcēdere: eſto in corpore chriſti. Si vis
Rom.xij. aſcēdere: eſto membrum chriſti. Sicut enim in vno corpo-
re multa membra habemus: omnia aūt membra corporis
cum ſint multa: vnū eſt corpꝰ: ſic ꝛ chriſtus: qꝛ caput ꝛ cor-
G pus chriſtꝰ. Et quomodo fit hoc: adhuc queramꝰ? Latet
queſtio: exaltatur illa profunditas. Chriſtus peccatū non
habet: nec originale traxit: nec ſuū addidit: extra volupta-
tem carnalis libidinis venit: non ibi fuit cōplexus marita
lis: de virginis corpore nō aſſumpſit vulnꝰ ſed medicamē
tum: nō aſſumpſit qđ ſanaret: ſed vnde ſanaret. Quantū ad
peccatū ꝑtinet dico. Solꝰ ergo ille ſine peccato: quomodo
erūt mēbra eius quorū nullꝰ eſt ſine peccato? Quomodo?
Audi ſimilitudinem que ſequit̄. Et ſicut moyſes exaltauit
Joh.iij. ſerpentē in deſerto: ita oportet exaltari filium hominis: vt
qui credit in eum non pereat/ſed habeat vitam eternam.
Unde tibi non videbatur peccatores homines poſſe fieri
membra chriſti: id eſt illius qui nullū omnino haberet pec-
catum. Serpētis morſu moueberis: ideo crucifigitur chri

ſtus: ideo fundit ſanguinem chriſtus ī remiſſionem pecca-
torum: quia propter peccatum: id eſt ſerpentis venenum.
Sicut exaltauit moyſes ſerpentem in heremo vnde ſana- Num.xxj.
rentur qui in illo deſerto a ſerpentibus mordebantur ꝛ illū
exaltatum attendere iubebantur: ꝛ quiſquis attenderet ſa-
nabatur: ſic oportet exaltari filiū hominis vt omnis q̄ cre-
dit in eū: id eſt qui attendit exaltatum: qui nō erubeſcit cru
cifixum: qui in cruce chriſti gloriatur: non pereat: ſed habe
at vitam eternam. Non pereat. Unde? Credendo in eum.
Unde non pereat? Attendendo exaltatum: alioquin periiſ
ſet. Hoc eſt. Omnis enim qui credit in eum non pereat: ſed
habeat vitam eternam. Profers paruulum mihi: ꝛ iubes
vt attendat exaltatū: quem negas habere ſerpentis vene-
num. Immo ſi faues ei: ſi mouet te innocentia in vita pro-
pria noli negare tractum aliquem reatum de vita prima:
non ſua/ſed parentis ſui. Noli negare. confitere venenum:
vt poſcas medicamētum: aliter non ſanatur. Aut vt quod
ei dicis vt credatur. Hoc enim reſpondetur a portante par
uulum. Ad verba aliena ſanatur: quia ad factum alienum
vulneratur. Credit in ieſum chriſtum: fit interrogatio: re-
ſpondit: credit. Pro non loquente/pro ſilente/pro flente/ꝛ
flendo quodāmodo vt ſubueniatur orante: reſpondetur et
valet. An etiam hoc ſerpens ille perſuadere conatur: quia
non valet? Abſit a corporibus qualiūcūqꝫ chriſtianorum.
Ergo reſpondetur et valet. Conſpiratione quadam cōmu
nicat ſpiritus: credit in altero: quia peccauit in altero. An
vero inuenit vitam preſentis ſeculi: quem parturiuit infir-
mitas: et non inuenit vitam futuri ſeculi: quem parturiuit
charitas? Ergo moyſes exaltauit ſerpētem in heremo: vt
omnis a ſerpente percuſſus intueretur exaltatum ꝛ ſanare
tur. Adam primus accepit morſum ſerpētis cum veneno. Gen.iij.
Ergo natus eſt in carne peccati: fit ſaluus in chriſto per ſi
militudinem carnis peccati. Miſit enim deus filium ſuum Rom.viij
non in carne peccati: ſed ſicut ſequitur qui ſcribit. In ſimi-
litudine carnis peccati: quia nō de complexu maritali: ſed
de vtero virginali. Miſit ī ſimilitudinē carnis peccati. Ut
quid hoc? Ut de peccato damnaret peccatum in carne: de
peccato peccatum: de ſerpente ſerpentem. Sed de ſimilitu
dine: quia in chriſto nullum peccatum: ſed ſola ſimilitudo
carnis peccati. Ideo exaltatꝰ eſt ſerpens: ſed ereus. Exal
tata eſt ſimilitudo carnis peccati vt ſanaretur origo pec-
cati: quia miſit deus filium ſuum in ſimilitudinem carnis
peccati: non in ſimilitudinem carnis. Nam vera caro eſt:
ſed in ſimilitudinem carnis peccati: quia mortalis caro ſi-
ne vllo omnino peccato propter ſimilitudinem damnaret
peccatū in carne: propter veram iniquitatem. Uera iniqui
tas in chriſto non fuit: ſed mortalitas in illo fuit. Peccatū
non ſuſcepit: ſed penam peccati ſuſcepit. Suſcipiendo ſine
culpa penam: ꝛ penam ſanauit et culpam. Ecce quomodo
fiūt iſta. Quod admiratus nichodemus dixerat. Quomo
do poſſunt iſta fieri? Sic enī ſanamur: non quia meremur.
Ecce quomodo fiūt iſta. Modo vbi mihi paruulos pōis.
Iam dicis: nullo veneno ſauciati ſunt. Aufer eos a conſpe
ctu exaltati ſerpentis. Si autem nō aufers: ſanādos dicis
venenatos confiteris. Deinde ipſe dominꝰ in eodem ſermo
ne ad nichodemum non audiſtis quid dixerit: cum eadem
lectio hodie legeretur? Qui credit in eū non iudicatur: qui
autem non crediderit: iam iudicatus eſt. Et hic queris D
medium homo de medio ꝛ diſputas et attenderis nec attē
dis. Qui credit in eum non iudicatur: qui autem non credi
derit: iam iudicatꝰ eſt. Quid eſt autem iam iudicatus eſt?
Damnatus eſt. Nam iudicium pro damnatione plerumqꝫ
poni noſtis: ſcripture teſtes ſunt: maxime illo vno teſtimo-
nio apertiſſimo cui nemo eſt qui cōtradicat. De reſurrecti-
one cum ageret dominus. Qui bene fecerūt inquit in reſur Joh.v.
rectionem vite: qui male egerūt in reſurrectionem iudicij:
vtiqꝫ iudicium pro damnatione poſuit: et tu aliter audes
diſſerere aut credere? Qui non credit: iam diiudicatus eſt Joh.iij.
Alio loco. Qui credit in filium habet vitam eternam: quā
tu paruulis promittebas non baptizatis. Qui credit in
filium habet vitam eternam. Sed habet (inquit) et qui
non credit paruulus: quamuis non habeat regnum dei.
Sed vide quod ſequitur. Qui autem incredulus eſt filio:
non habet vitam: ſed ira dei manet ſuper eum. Ubi po-

his paruulos nō baptizatos? Profecto in numero creden
tium. Nam ideo ex cōſuetudine eccleſie antiqua canonica
fundatiſſima: paruuli baptizati fideles vocantur. Et ſic de
his querimus. Iſte infans chriſtianus eſt. Reſpondetur:
chriſtianus. Cathecuminus: an fidelis? Fidelis vtiqꝫ a fi:
de fides a credēdo. Inter credētes igitur baptizatos paruu
los numerabis: nec iudicare vllo modo aliter audebis: ſi
nō vis eſſe apertus hereticꝰ. Ergo ideo habēt vitā eternā
q: qui credit in filium habet vitam eternam. Nolo eis ſine
iſta fide ⁊ ſine iſto ſacramento huius fidei promittere vitā
eternam. Qui autē incredulus eſt filio: ⁊ qui non credit in
filium non habet vitam: ſed ira dei manet ſuper eum. Non
dixit: veniet ſuper eum: ſed manet ſuper eum. Reſpexit ori:
ginem cum ait. Ira dei manet ſuper eum. Qua reſpiciens
Ephe.ij. et apoſtolus dixit. Fuimus ⁊ nos aliquādo natura filij ire
Non accuſamus naturam. Nature auctor deus eſt. A deo
bona eſt inſtituta natura: ſed per malam voluntatem a ſer
pente vitiata eſt: ideo quod fuit in adam culpe non nature:
nobis propagatis factū eſt iam nature. Ab hoc vitio natu
re cum quo naſcitur homo: non liberat qui natus eſt ſine vi
tio. Ab hac carne peccati non liberat: niſi ille qui natus eſt
ſine peccato per ſimilitudinē carnis peccati. Ab hoc vene:
no ſerpentis: non liberat niſi exaltatio ſerpentis. Quid ad
I hec dicis? Satiſne hoc eſt? Eſt vnum aliquid acutiſſimū
quod ab eis profertur. Paululum attēdite. Cum ceperint
vrgeri verbis apoſtoli dicentis. Per vnum hominem pec
catum intrauit in mundum: ⁊ per peccatum mors: et ita in
oēs homines pertranſijt: in quo omnes peccauerunt. Que
verba neſcio quis nō intelligat: in quibꝰ verbis neſcio vtrū
quiſquam expoſitorem requirat: conantur reſpondere ⁊ di
cere: ideo dictum hoc ab apoſtolo quia primus peccauit
adam: ⁊ qui poſtea peccauerunt: illum imitando peccaue:
ij.ſen.diſ. runt. Hoc quid eſt aliud: ꝙ conari tenebras aperto lumine
xxx.ca h offendere? Peccatum per vnum hominem intrauit: et per
autem. peccatum mors: et ita in omnes homines pertranſijt: in
Rom.v. quo omnes peccauerūt. Propter imitationem dicis: quia
primus peccauit adam. Reſpondeo prorſus: nō primꝰ pec
cauit adam. Si primum peccatorem requiris: diabolū vi:
de. Sed humani generis maſſam volens oſtendere apoſto
lus de origine venenata: ideo eum poſuit vnde nati ſumus
nō eum quem imitati ſumus. Dicitur quidem ⁊ pater tuus
Gal.iiij. quem fueris imitatꝰ. Filij mei quos iterum parturio. Qui
j.Cor.iiij. itidem dicit. Imitatores mei eſtote. Et propter ipſam imi:
et.xi. tationē dicitur impijs. Vos a patre diabolo eſtis. Nā cō
Joh.viij. ſtat hic in catholica fide: q: diabolus nec generauit noſtrā
naturam nec condidit: ſola in illa ſeductio eſt precedentis:
imitatio conſequentis. Deniqꝫ quomodo dictū eſt de adā
in quo omnes peccauerūt: legatur mihi alicubi: omnes in
diabolo peccauerunt. Aliud eſt illo precedente ⁊ ſeducēte
peccare: aliud in illo peccare. Quia ſm ꝓpaginem carnis
in illo eramus omnes anteꝙ nati eſſemus: tanꝙ in paren:
te: tanꝙ in radice ibi eramꝰ: ſic venenata eſt iſta arbor ibi
eramus. Nam q: ad diabolum: hoc eſt principem peccati
⁊ vere primum peccatorem nō pertinet origo: ſed imitatio
Sap.ij. cū de illo ſcriptura loqueretur. Inuidia inquit diaboli mors
intrauit in orbem terrarum. Imitantur autem eū qui ſunt
ex parte ipſius. Imitando eū fiunt ex parte ipſius. Nunqd
dictum eſt in illo peccauerūt? Cum vero de adam diceret
propter originem: propter poſteritatē: propter propaginē
viſcerum. In quo omnes inquit peccauerūt. Nam ſi ꝓpte
rea primus conſtitutus eſt adā q: primus peccauit: tanꝙ
exēplo ſit: non in origine: vt quid tam in longinquo: poſt tā
prolixa tempora contra adam queritur chriſtus? Si oēs
peccatores ad adā propterea pertinēt: q: primꝰ peccator
omnes iuſti debuerunt ad abel pertinere: q: primus iuſtus
Quare chriſtus queritur? Quia in adam damnata eſt ge:
neratio: in chriſto querit regeneratio. Proinde nemo nos
K fallat. Scriptura euidēs eſt: auctoritas fundatiſſima eſt: fi
des catholiciſſima eſt. Omnis generatꝰ damnatus: nemo
liberatus niſi regeneratus. Vnde ⁊ alteri verſutie illorū iā
vos inſtructi reſpōdete chariſſimi. Quādo dicūt ⁊ paruu:
los turbāt: ſi de peccatore peccatores nati ſunt / quare non
de baptizato iā fideli cui remiſſa ſunt oīa peccata iuſti na:
ſcuntur? Cito reſpondete? Ideo de baptizato non iuſtus

naſcitur: quia non eum generat vnde regeneratus eſt: ſed
vnde generatus eſt. De chriſto dictum eſt. Mortificatus j.Pet.iij.
carne: viuificatus ſpiritu: ſic de homine dici poteſt. Labe:
factus carne: iuſtificatus ſpiritu. Quod naſcitur de carne: Johā.iij.
caro eſt. Queris vt de iuſto iuſtus naſcatur: cum videas iu
ſtum eſſe niſi regeneratum omnino non poſſe. Nec attēdis
domini ſententiam quam tuipſe in ore habes. Si quis non Vbi ſ.
renatus fuerit ex aqua et ſpiritu. Puto quia nōn hoc fa:
ctum eſt in concubitu. Miraris quare peccator naſcatur
de ſemine iuſti: non te delectat mirari quare oleaſter naſca
tur de ſemine oliue? Accipe aliam ſimilitudinem. Iuſtum
baptizatum: pone granum purgatum. Non attendis quia
de grano purgato frumentum cum palea naſcitur: ſine qua
ſeminatur? Deinde cum ſit in propagine natorum ſpirita:
lis generatio: vis vt de baptizato baptizatus naſcatur: cū
videas de circumciſo non naſci circumciſum? Carnalis
eſt certe iſta generatio: et carnalis eſt circumciſio: ⁊ tamen
de circumciſo non naſcitur circumciſus: ſic ergo de bapti:
zato non poteſt naſci baptizatus: quia nemo renatus ante:
ꝙ natus. Aliud eorum quaſi acutiſſimum. Sed quid acutū
non obtundit ſcuto veritatis? Aliud dicunt: videte quale. L
Si adam (inquiunt) nocet his qui non peccauerunt: ergo
⁊ chriſtus prodeſſe debet etiam his qui non crediderunt.
Videtis certe ꝙ hoc acutum ſit contra veritatem audite
quantum adiuuet veritatem. Qui enim hoc dicit: nihil aliud
dicit: niſi chriſtum nihil prodeſſe non credētibus. Hoc eſt
verum. Quis non accipiat? Quis non cōſentiat: quia chri:
ſtus non credentibus non prodeſt: credentibus prodeſt?
Sed dic mihi obſecro te. Paruulis baptizatis chriſtꝰ ali
quid prodeſt: an nihil prodeſt? Neceſſe eſt vt dicāt prodeſ:
ſe. Premitur mole matris eccleſie: forte quidē vellent hoc
dicere. Nam ratiocinationes eorum ad hoc videntur com
pellere: ſed auctoritate reprimuntur eccleſie: ne non dicam
ſputis hominum obruantur: ſed ipſorum infantium lacry
mis tanꝙ fluuio pertrahantur. Si enim dixerint nihil pro
deſſe chriſtum baptizatis infantibus: nihil aliud dicunt ꝙ
ſuperfluo baptizantur infantes. Vt autem non ſuperfluo
baptizentur quia hoc dicere non audēt: prodeſſe chriſtum
baptizatis infantibus confitentur. Si prodeſt baptizatis:
quero quibus proſit: credentibus an non credentibus? Eli
gant quod volunt. Si dixerint non credentibus: vbi eſt er:
go quod calumniabaris: q: chriſtus non credentibus non
prodeſſe non poteſt? Ecce tu profiteris prodeſſe infantibꝰ
non tamen credentibus. Ad quodlibet prodeſt? Non pu:
tas ad vitam eternam? Non putas ad ſalutem eternam?
Ad ipſum regnum celorum percipiendum? Vtiqꝫ prodeſt
chriſtus paruulis baptizatis. Prodeſt ergo non credenti:
bus? Sed abſit vt ego dicam non credentes infantes. Iā
ſuperius diſputaui: credit in altero: quia peccauit in altero
dicitur credit ⁊ valet: ⁊ inter fideles baptizatos computatur
Hoc habet auctoritas matris eccleſie: hoc fundatus veri:
tatis obtinet canon: contra hoc robur: contra hunc inexpu
gnabilē murum quiſquis arietat ipſe confringitur. Ergo
prodeſt chriſtus aliquid īfantibus baptizatis: ⁊ ſicut ego
doceo: ⁊ ſicut mecum tota eccleſia dicit credentibꝰ prodeſt
fidelibus prodeſt: tu quod vis elige. Volo quidē vt quod
verius eſt eligas: vt nobiſcū dicas q: credētibus prodeſt.
Sed ſi dixeris: nō credentibꝰ ꝓdeſt: cōtra te dixiſti. Si di:
xeris credentibꝰ prodeſt: mecum dixiſti. Elige vtrum con
tra te dicas quod falſum eſt: an mecū dicas quod verū eſt.
Tu enim pauloante dicebas chriſtū non credentibus nihil
prodeſſe: volens efficere q: ſic ⁊ adam non peccantibꝰ nihil
nocuit: quomodo chriſtus non credentibus nihil prodeſt.
Ecce iam fateris infantibus nō credētibus baptizatis ali:
quid prodeſſe chriſtū. Sed ſi credentibꝰ dicis: bene dicis:
mecū dicis: credunt ⁊ infantes. Vnde credūt? Quomodo
credunt? Fide parentū. Si fide parentū purgantur: pecca
to parentum polluti ſunt. Corpus mortis in primis paren
tibus generauit eos peccatores: ſpiritus vite in poſteriori
bus parentibus regenerauit eos fideles. Tu das fidem nō
reſpondenti: ⁊ ego peccatum nihil agenti. Sācti inquit de M
ſanctis naſci debuerunt: q: ſicut dicit apoſtolus. Alioquin j.Cor.vij.
filij veſtri immūdi eſſent: nunc aūt ſancti ſunt. Et quō hoc
accipis. Quō intelligis de fidelibꝰ natum ita ſanctum: vt

baptizari non debeat? Quomodolibet accipias iſtā ſancti
tatem. Multi eñ modi ſunt ſanctitatis: ⁊ multi modi ſunt
ſanctificationis. Non eñ omne qđ ſanctificatur ad regnū
j. Timo. iiij celorū mittitur. De eſca noſtra: dixit apoſtolus. Sanctifi-
catur per verbū dei ⁊ orationē. Nunquid quia eſca noſtra
ſanctificatur non ſcim⁹ quo mittat? Diſce ergo eſſe aliquē
modum: ⁊ quaſi vmbraculū quoddā ſanctificatiōis: quod
non ſufficiat ad perceptionem ſalutis. Diſtat: ⁊ quid diſtet
deo notum eſt. Tñ cum filio fideliū curratur ad baptiſmū
non ſic errent parentes vt putent eū iam fidelem natū. Na-
tum eñ poſſunt dicere: nō renatū. Nam vt noueris quomō
intelligas ſanctificatos filios fidelium: vt modo nō querā
quia lōgum eſt modū ſanctificationis huius: ibi ⁊ maritū
j. Cor. vij. habes infidelē: ibi habes ⁊ vxorem fidelem. Sāctificatur
inquit vir infidelis in vxore: ſanctificat mulier infidelis in
fratre. Nunquid qꝛ eſt ibi forte modus aliquis ſanctifica-
tionis: vt vir fidelis ſanctificetur in vxore fideli: ideo iā ſe-
curitatem debet accipere ꝙ in regnū celorū intraturus eſt:
⁊ nō baptizandus: non regenerandus: non chriſti ſanguine
redimēdus? Quomodo ergo ſanctificatur vir infidelis in
vxore: ⁊ tamē perit niſi baptizetur: ſic filij fidelium: ⁊ ſi ad
quendam modū ſanctificati: pereunt tñ ſi nō fuerint bapti
ſati. Rogo vos vt paululum acquieſcatis. Lego tantum
Sanctus cyprianus eſt quē in man⁹ ſumpſi: antiquus epi-
ſcopus ſedis huius: quid ſenſerit de baptiſmo paruulorū:
immo quid ſemper eccleſiam ſenſiſſe monſtrauerit: paululū
accipite. Parum eſt eñ quia iſti diſſerunt et diſputant ne-
ſcio quas impias nouitates: ⁊ nos conant arguere ꝙ aliqđ
nouum dicamus. Ad hoc ergo lego ſanctū cyprianū vt vi
deatis quomodo ſit intellect⁹ canonicus ⁊ catholicus ſen
R ſus in his verbis que pauloante tractaui. Interrogat⁹ eſt
Gen. xvij. vtrum infans baptizari debeat ante octauum diem: qꝛ in
veteri lege non licebat circūcidi infantem niſi octauo die.
Queſtio inde erat nata de die baptizādi: nā de origine pec
cati nulla erat queſtio: ⁊ ideo ex ea re vñ nulla erat queſtio:
ſoluta eſt exorta queſtio. Sanct⁹ cyprian⁹ dixit inter cete-
ra que ſuperius dixit. Propter quod neminē putamus ad
gratiam conſequendā impigendū eſſe a lege que iam ſtatu
ta eſt: nec ſpiritalem circūciſionem impediri carnali circū
ciſione debere: ſed oēm oīno admittendū eſſe ad gratiā xpi
quando ⁊ petrus in actibus apoſtolorum loquatur ⁊ dicat
Actuū. x. Deus mihi dixit neminem hominē communē dicendum ⁊
immundū. Ceterum ſi hoīes impedire aliquid ad conſecu
tionem gratie poſſit: magis adultos ⁊ ꝓuectos ⁊ maiores
natu poſſint impedire grauiora peccata. Porro aūt etiam
grauiſſimis delictoribus ⁊ in dño multū ante peccantibus
cū poſtea crediderūt remiſſio peccatoꝝ dat: ⁊ a baptiſmo
atqꝫ gratia nemo prohibet: quanto magis non debet ꝓhi-
beri infans: qui recens nat⁹ nihil peccauit: niſi ꝙ ſm adam
carnaliter natus contagiū mortis antiq̄ prima natiuitate
contraxit: qui ad remiſſa peccatorū accipienda: hoc ipſo fa
cilius accedit: quod illi dimittunt non propria ſed aliena
peccata. Videte quēadmodū de hac re nihil dubitans: ſol
uit illā vnde dubitabatur. Hoc de fundamēto eccleſie ſup-
preſſit: ad confirmandū lapidem mutantē. Impetrem⁹ er-
go ſi poſſum⁹ a fratrib⁹ noſtris: ne nos inſuper appellēt he
reticos: quod eos talia diſputātes nos appellare poſſim⁹
forſitan ſi vellem⁹: nec tamen appellamus. Suſtineat eos
mater pijs viſcerib⁹ ſanandos: portet docēdos: ne plāgat
mortuos. Nimium eſt quo progrediunt: multum eſt: vix fe
rendū eſt: magne patientie adhuc ferri. Nō abutantur hac
patiētia eccleſie: corrigant bonū eſt: vt amici exhortamur:
non vt inimici litigam⁹. Detrahunt nobis: ferimus: canoni
detrahunt: veritati non detrahant. Eccleſie ſancte pro re-
miſſione peccati originalis paruuloꝝ quotidie laborāti nō
cōtradicant. Fundata iſta res eſt: ferend⁹ eſt diſputator er
rans in alijs queſtionib⁹ non diligenter digeſtis: nondum
plena eccľie auctoritate firmatis: ibi ferēdus eſt error: non
tantum progredi debet vt etiā fundamentū ipſum eccleſie
quatere moliatur. Nō expedit: adhuc forte noſtra nō eſt re-
prehendenda patientia: ſed debemus timere ne culpet etiā
negligētia. Sufficiat charitati veſtre: habete ad illos q̄ no
ſtis illos: habete cū illis amice: fraterne: placide: amanter:
dolenter: quicqđ poteſt faciat pietas: quia poſtea diligen-
da non erit impietas. Conuerſi ad dominum.

¶ De verbis apoſtoli. Nos eñ ſumus circūciſio Phil. iij.
q̄ ſpiritui dei ſeruim⁹. vbi quidnam ſpiritu: q̄dqꝫ
carne deo ſeruire: q̄d i carne fidere cur circūciſio
octaua die fieret: quo deniqꝫ ſenſu nūc imꝑfectū:
modo ꝑfectū ſe paulus noiet aperit. Sermo. xv.

Apoſtolicā lectionē aure ⁊ aīo intēdat ſanctitas B
veſtra: adiuuando nos affectu apud dñm deum
nřm: vt ea q̄ illic nobis reuelare dignet: ad vos
apte atqꝫ ſalubriter ꝓferre poſſimus. Ergo cū le
geretur: audiſtis dicentē aplm paulum. Nos ei ſumus cir-
cūciſio q̄ ſpūi dei ſeruimus. Scio pleroſqꝫ codices habere
qui ſpū deo ſeruimus. Quantū aūt inſpicere potuim⁹: plu-
res greci hoc habēt: q̄ ſpūi dei ſeruimus. Sed nō ibi q̄ſtio
eſt. Manifeſtū eſt eñ vtrūqꝫ: ⁊ congruū regule veritatis qꝛ
⁊ ſpūi dei ſeruim⁹: ⁊ nō carne: ſed ſpū deo ſeruimus. Carne
eñ ſeruit deo q̄ de rebus carnalibus ſperat ſe placere deo.
Cum vero ⁊ ipſa caro ad bona opera ſpūi ſubdit: ſpū ſerui
mus deo: qꝛ carnē domam⁹ vt ipūs obtēperet deo. Spūs
eñ regit: caro regit: nec ſpiritus bene regit: ſi non regatur.
Cū ergo ait. Nos ſumus circūciſio: videte q̄d voluerit in-
telligi in illa circūciſione q̄ in vmbra data eſt: ſignificāte q̄
remota eſt luce veniēte. Cur aūt nō dixerit. Nos habem⁹
circūciſionem: ſed nos ſum⁹ circūciſio? Sic accipite hoc
voluiſſe aplm dicere. Nos ſum⁹ iuſticia. Circūciſio eñ iu-
ſticia eſt. Magis eñ cōmendat cū dicit dicēdo nos eſſe iu-
ſticiā: ꝙ dicēdo nos eſſe iuſtos: ita tñ vt cū iuſticiā dicit: eē
iuſtos intelligam⁹. Non ei illa incōmutabilis iuſticia cui⁹
ꝑticipes facti ſum⁹: ſed quēadmodū dr: magna ibi iuuent⁹
eſt: ꝓ multis iuuenib⁹: ſic dicit iuſticia vt intelligant iuſti.
Audite hoc ipm euidētius: eodē dicente aplo. Ut nos in-
quit ſim⁹ iuſticia dei i ipo. Nos ſim⁹ iuſticia: nō noſtra ſed
dei: ab illo accepta nō a nobis aſſumpta: impertita nō vſur
pata: donata non rapta. Cui dē eñ rapina erat eſſe equalis
dei: ⁊ qm̄ q̄ſiuit rapinā: inuenit ruinā. Dñs aūt nř ieſus xp̄s Phil. ij.
cū in forma dei eſſet: nō rapinā arbitratus eſt eē eq̄lis deo.
Cui ei eq̄litas dei natura erat: rapina nō erat: ſed tñ ſemet-
ipm exinaniuit formā ſerui accipiēs: vt nos eſſem⁹ iuſticia
dei in ipo. Si ei ille paupertatē vitaret: nos pauptate non
carerem⁹. Pauper ei ille fact⁹ eſt: cū diues eſſet: vt illi⁹ pau ij. cor. viij.
pertate (ſicut ſcriptū ē) nos ditaremur. Diuitie illi⁹ q̄d nos
facture ſunt: cui⁹ pauptas nos diuites facit? Apľs ergo nō
tibi negauit circūciſionē: ſed expoſuit: lucē oſtendit vmbrā
remouit. Nos ſum⁹ inq̄t circūciſio: q̄ ſpū deo ſeruimus: et
gloriamur in xp̄o ieſu: ⁊ nō in carne fidētes. Reſpexit quoſ B
dā in carne fidētes: ipi erant q̄ de carnis circūciſione glo-
riabant. De quibus alio loco dicit. Quoꝝ deus vētre eſt ⁊ Phil. iij.
gl'ia i pudēdis coꝝ. Intellige tu circūciſionē: ⁊ eſto circūci
ſio: intellige ⁊ eſto. Intellect⁹ eñ bon⁹: ſe a oib⁹ q̄ faciunt Ps. cx.
eū. Nō vtiqꝫ fruſtra octauo die iuſſ⁹ ē infans circūcidi: niſi Gen. xvij.
qꝛ petra q̄ circūcidimur xp̄s erat. Cultellis ei petrinis cir- Joſue. v.
cūciſus eſt ppľs. Petra aūt erat xp̄s. Quare ḡ octauo die j. Cor. x.
Qꝛ in hebdomadib⁹ idē ꝓmus q̄ ⁊ octau⁹. Cōpletis eni ſe-
ptē dieb⁹ redit ad primū: finitus ſeptim⁹: dñs ſepult⁹: redi
tur ad primū: dñs reſuſcitat⁹. Dñi ei reſuſcitatio ꝓmiſit no
bis eternū diē: ⁊ cōſecrauit nobis dñicum diē. Qui vocat
dñic⁹: ipſe videt ꝓprie ad dñm ꝑtinere: qꝛ eo die dñs reſur
rexit. Reddita eſt petra: circūcidant q̄ volunt dicere. Nos
ei ſum⁹ circūciſio. Traditus ē ei ꝓpter pctā nřa: ⁊ reſurre Rom. iiij.
xit ꝓpter iuſtificationē nřam. Iuſtificatio tua: circūciſio
tua: nō ē a te. Gřa ſalui facti eſtis ꝑ fidē: ⁊ hoc nō ex vobis Ephe. ij.
ſed dei donū eſt. Nō ex opibus: ne forte dicas. Promerui
⁊ ideo accepi. Nō putes te ꝓmerēdo accepiſſe: q̄ non ꝓme
reres niſi accepiſſes. Gřa ꝓceſſit meritū tuū: nō gřa ex me-
rito: ſed meritū ex gřa. Nā ſi gřa ex merito: emiſti: nō gratis
accepiſti. Pro nihilo inq̄t ſaluos facies illos. Quid ē ꝓ ni- Ps. lv.
hilo ſaluos facies? Nihil i eis inuenis vñ ſalues: ⁊ tñ ſaluas
Gratis das: gratis ſaluas. Dis merita precedis: vt dona
tua ꝯſequant merita tua. Prorſus gratis das: gratis ſaluas
q̄ nihil inuenis vñ ſalues: ⁊ multū inuenis vñ dānes. Nos ḡ Phil. iij.
inquit ſum⁹ circūciſio q̄ ſpūi dei ſeruimus: ⁊ gloriamur in
xp̄o ieſu. Qui gloriant in dño glorief. Et nō in carne fidē- ij. Cor. x.

tes. Et quid eſt fidere in carne? Audite inquit. Quãq̃ ego
inquit habeam fiduciam ⁊ in carne. Si quis alius in carne
putat ſe habere fiduciam: magis ego. Ne arbitremini inq̃t
me hoc condẽnare quod nõ habeo. Quid magnũ eſt ſi hõ
abiectus: plebeius: ignobilis contẽnat nobilitatem: ⁊ tunc
exhibeat veram humilitatẽ? Quãq̃ ego (inquit) habeam
fiduciam ⁊ in carne. Ideo vos (inquit) doceo contemnere
quoniam videtis me habere qđ contemnam. Si quis ali⁹
in carne putat ſe habere fiduciã: magis ego. Et audi ĩ car
ne fiduciam circũciſione octaui diei: id eſt non proſelitus
nõ aduena ad populũ dei: non maior circũciſus: ſed a parẽ
Phil. iij. tibus natus iudeus. Habeo circũciſionẽ octaui diei ex ge
C nere iſrael: de tribu beniamin: hebreus ex hebreis: ſm legẽ
phariſeus. Primarij quidem erant: ⁊ quaſi ad nobilitatẽ
iudaicam ſegregati: nõ contemptibili plebi commixti: qui
dicebantur phariſei. Nam dicitur hoc verbum quaſi ſegre
gationem interpretari: quomodo in latina dicit̃ egregius
quaſi a grege ſeparatus. Fuerunt aũt iſraelite. id ex genere
iij. Re. xij. iſrael: etiam illi qui ſeparati fuerãt a templo. Remãſit aũt
ad templum tribus iuda: ⁊ tribus beniamin. Trib⁹ leui in
ſacerdotibus: tribus iuda regia: ⁊ tribus beniamin: hoc ſo
lum remanſit in hieruſalem: ⁊ ad templũ dei: quãdo facta
eſt ſeparatio illa in ſeruo ſalomonis. Non ergo leuiter acci
piatis quod ait: tribus beniamin inherẽs iude: nõ recedẽs
Phil. iij. a templo: hebre⁹ ex hebreis: ſm legem phariſeus: ſm emu
lationem perſequẽs eccleſiam dei. Inter merita ſua cõme
morat ꝙ fuerit perſecutor: ſm emulationẽ ĩquit. Qua emu
latione? Nõ eram (inquit) piger iudeus: quicquid erat qđ
legi mee aduerſarium videbatur: impatienter ferebã: acri
ter inſequebar. Hec apud iudeos nobilitas: ſed apud xp̃m
querit̃ humilitas. Ideo ibi iſte ſaulus: hic paulus. Saul⁹
a ſaule nomen deriuatur. Qui fuerit ſaul noſtis: ipſi⁹ electa
j. Reg. x. eſt ſtatura ꝓcerꝭ. Sic eum deſcribit ſcriptura: ꝙ ſuperemi
nẽs eſſet de omnibus quãdo electus eſt ⁊ vngeret̃ in regẽ
Non fuit ſic ſaulus: ſed factus paulus. Paulus eñ paru⁹:
Phil. iij. ideo paulus modicus. Ergo ſm emulationẽ (inquit) per
ſequens eccleſiam. Hinc intelligant homines qualis apud
iudeos fuerim: q̃ chriſti eccleſiam perſequebar emulationẽ
traditionum paternarum. Addit. Scđm iuſticiã q̃ in lege
eſt: qua fuerim ſine querela. Nouit charitas vr̃a dictos eſſe
ſine querela: ambulaſſe in omnib⁹ iuſtificatiõibus domini
Luce. j. zachariam ⁊ helizabeth. In omnibus (inquit ſcriptura) iu
ſtificationib⁹ dñi ambulaſſe ſine querela. Ecce hoc erat et
paulus noſter. Quãdo ſaulus erat: in lege ſine querela am
bulabat. Et quod in eo fuit ſine q̃rela: hoc de illo faciebat
D magnam querelam. Quid ergo putam⁹ fratres eſſe ſine q̃
Phil. iij. rela? Scđm iuſticiã que in lege eſt eſſe malũ eſt? Si malũ ẽ
ſm iuſticiã q̃ in lege eſt eſſe ſine q̃rela: ergo aliq̃d mali ẽ lex
Rom. vij. Sed habemus eundẽ apoſtolũ dicentem. Itaq̃ lex quidẽ
ſancta: ⁊ mãdatũ ſanctũ ⁊ iuſtũ ⁊ bonũ. Si lex ſancta ⁊ mã
datũ ſanctũ: ⁊ iuſtũ ⁊ bonũ: ſm iuſticiã q̃ eſt ex lege ſctã cõ
uerſaris ſine querela: quõ poteſt nõ eſſe bonũ? Quõ põt nõ
eſſe ſanctũ? An forte ſanctũ non eſt? Audiam⁹ ipſum apl̃m
Phil. iij. quid dicat. Que mihi lucra fuerunt: hec propter chriſtũ dã
na eſſe duxi. Damna ſua dixit: et inter damna ſua cõputat:
ꝙ in iuſticia q̃ eſt in lege fuerit ſine querela. Verũtñ inquit
⁊ arbitror oĩa damna eſſe propter eminẽtem ſcientiam xp̃i
ieſu dñi noſtri. Attendo (inquit) laudes meas: cõparo emi
nentie dñi noſtri ieſu xp̃i. Illud ſutio: hoc contẽno. Parũ
eſt hoc. Propter quẽ arbitror (ĩquit) oĩa nõ ſolũ detrimẽ
ta eſſe: verũ ⁊ ſtercora exiſtimaui eſſe vt xp̃m lucrifacerem
Queſtio maior exorta eſt. Si ſm iuſticiã que in lege eſt ver
ſabaris ſine querela: ⁊ hoc in detrimẽtis tuis: ĩ damnis: in
ſtercoribus computas vt chriſtũ lucrifacias: ergo iuſticia
illa a chriſto prohibebat? Obſecro te: expone hoc paululũ
Deo potius dicamus vt illuminet ⁊ nos: a quo ⁊ ipſe illumi
ij. Cor. iij. natus eſt qui epiſtolã iſtã ſcripſit nobis: nõ attramẽto: ſed
ſpiritu dei viui. Videtis chariſſimi q̃ ſit arduũ: q̃ difficile
intelligere hoc: cum cõſtet legem ſanctam eſſe: ⁊ mandatũ
ſanctũ ⁊ iuſtum ⁊ bonũ: conſtetq̃ omnino inter fideles ca
tholicos: ita vt nemo diſſentiat niſi q̃ non vult eſſe catholi
cus: hanc legem nõ datã niſi a domino deo noſtro: ſm iſtã
iuſticiam que in lege eſt cõuerſari ſine querela: impedimẽ
tum fuiſſe apoſtoli ne veniret ad chriſtũ: nec eũ veniſſe ad

chriſtum: niſi hoc quod fuit ſm iuſticiam q̃ in lege eſt ſine
querela inter damna ⁊ detrimenta ⁊ ſtercora computaſſet.
Sequamur ergo ⁊ accedamus aliquãtulũ: ne forte in ipſis
verbis apoſtoli eluceſcat nobis aliq̃d: vnde iſta remoueat̃
⁊ ſoluatur obſcuritas. Detrimenta (inq̃t) credidi hec oĩa:
⁊ ſtercora exiſtimaui vt chriſtum lucrifacerem. Intendite
obſecro. Damna: detrimenta: ſtercora iſta exiſtimaui in q̃
bus etiam illud commemoro ꝙ fuerim ſine querela ſm iu
ſticiam que in lege eſt. Exiſtimaui ergo hec detrimenta et
ſtercora vt chriſtum lucrifaciam: ⁊ inueniar in illo: non ha
bens meã iuſticiam que ex lege eſt. Qui preueniſtis intelle
ctu expoſitionem: arbitramini vos tanq̃ veloces in via cũ
tardioribus ambulare. Celeritas aliquantum reprimatur:
ne comes tardior deferatur. Vt chriſtũ (inquit) lucrifaciã
⁊ inueniar in illo: non habẽs meam iuſticiã que ex lege eſt
Si meã dixerat: quare addidit ex lege? Si eñ ex lege eſſet
quomodo tua eſt? Nunquid tu tibi impoſuiſti legem? De⁹
legem dedit: deus legem impoſuit: deus legi ſue te obtem
perare precepit. Lex ſi non te doceret: quemadmodum vi
uere deberes: quomodo poſſes habere iuſticiã ſine querela
ſm legẽ? Si ſm legem habes: quomodo dicis: non habẽs
meam iuſticiã que ex lege eſt: ſed eam que eſt p̃ fidem xp̃i
que eſt a deo? Iam ergo dicã vt potero: reuelet melius qui G
vos poſſidet. donet ⁊ intellectũ ⁊ effectum. Donabit ei effe
ctum: ſi donabit affectum: hoc eſt eñ qđ volo dicere. Lege
dei ꝓpoſita: ipſa eñ dixit. Non cõcupiſces. Lege ergo dei
ꝓpoſita: exceptis illis carnalibus ſacramẽtis q̃ fuerũt vm
bre futurorum. Lege dei propoſita quiſquis timuerit: et
ſuis viribus eam implere ſe poſſe putauerit: ⁊ fecerit quod
lex iubet: non amando iuſticiã: ſed tantũmodo penã: fuit q̃
dem ſm iuſticiã q̃ ex lege eſt homo ſine querela: nõ furatur
non adulterat: nõ dicit falſum teſtimoniũ: non facit homici
dium: non cõcupiſcit rem proximi ſui. Poteſt hoc: põt for
taſſis. Vnde? Timore pene: quãq̃ q̃ timore pene non cõcu
piſcit: puto q̃ concupiſcit. Terrore ingenti armorũ atq̃ te
lorũ: ⁊ circũdantis forſitan multitudinis vel obuiã euntis
etiã leo reuocatur a p̃da: ⁊ tñ leo venit: leo redit: predã non
rapuit: non maliciam poſuit. Si talis es: adhuc iuſticia eſt
qua iuſticia tibi cõſulis ne torquearis. Quid magnũ eſt pe
nam non timere? Quis eam nõ timet? Quis latro: quis ſce
leratus: quis nefari⁹? Sed hoc intereſt inter timorẽ tuum:
timorẽq̃ latronis: ꝙ latro timet leges hominũ: ⁊ ideo facit
latrociniũ: q̃ ſperat ſe fallere leges hoĩm: tu autẽ leges ei⁹
times: eius penã times quem fallere nõ potes. Nam ſi falle
re poſſes: q̃d nõ feciſſes? Ergo ⁊ cõcupiſcentiã tuã malam
nõ amor tollit: ſed timor p̃mit. Ad ouile venit lupus: latra
tu canum ⁊ clamore paſtorum ab ouili reuerſus eſt lupus.
Ipſe tñ lupus in ouẽ vertatur. Facit eñ ⁊ hoc dñs: ſed ip
ſa eſt iuſticia eius: nõ tua. Nã q̃diu habes tuã: potes time
re penam: non amare iuſticiã. Ergo fratres mei: habet deli
tias ſuas iniquitas: ⁊ iuſticia non habet? Delectat malũ: et
non delectat bonũ? Delectat omnino: ſed dñs dabit ſuaui Pſalm.
tatem: ⁊ terra noſtra dabit fructũ ſuum. Ille niſi prior det lxxxiiij.
ſuauitatẽ: terra noſtra non dabit niſi ſterilitatẽ. Hãc ergo
iuſticiam concupiuit apoſtolus: delectat⁹ eſt: memor fuit Pſalm.
dei ⁊ delectatus eſt: concupiuit aĩa eius ⁊ eſtuauit in atria lxxxiij.
dñi: ⁊ viluerunt oĩa q̃ pro magno habebat: facta ſunt dam Phil. iij.
na: detrimenta: ſtercora. Hinc eñ erat ⁊ illud qđ eccl̃iam p̃
ſequebatur: ſm emulationẽ paternarũ traditionum. Inde Gal. j.
erat q̃ ſuam iuſticiã conſtituebat: nõ iuſticiã dei querebat F
Videte eñ q̃ inde perſequebatur eccleſiã. Quid ergo dici
mus? Ait alio loco ipſe apoſtolus. Q̃ gẽtes q̃ non ſectabã Rom. ix.
tur iuſticiã apprehẽderũt iuſticiã. Sed quã? Iuſticiã aũt
q̃ ex fide eſt. Gentes aũt q̃ non ſectabant̃ iuſticiã q̃ ex lege
eſt: quaſi propriã ſuã q̃ fit de timore pene nõ de amore iuſti
cie: q̃ nõ ſectabant̃ iuſticiã: apprehẽderũt iuſticiã: iuſticiã
aũt q̃ ex fide eſt. Iſrael aũt inq̃t perſequẽs legẽ iuſticie: in
legẽ iuſticie nõ p̃uenit. Quare? Q̃ non ex fide. Quid eſt q̃
nõ ex fide? Nõ ſpauit in deũ: nõ illã petiuit a deo: nõ credi Rom. iiij.
dit in eũ q̃ iuſtificat impiũ. Nõ fuit ſicut publicano oculos Lu. xviij.
in terrã deijcienti: pectus ſuũ percutienti ⁊ dicenti. Dñe pro
pitius eſto mihi peccatori. Ergo perſequẽs legem iuſticie
in legem iuſticie non peruenit. Quare? Quia nõ ex fide: ſed Rom. ix.
quaſi ex operibus offenderũt in lapidem offenſiõis. Ecce

vnde ſaulus perſequebaꝶ eccleſiam:in lapidē offenſionis
offēdebat. Chriſtꝰ humilis in terra iacebat:in celis quidē
⁊ ipſe erat. Leuata illo a carne ſua a mortuis reſuſcitata:ſꝫ
Actuū. ix. niſi ⁊ in terra chriſtꝰ iaceret:non ipſi ſaulo clamaret:quid
me ꝑſequeris. Ergo ille iacebat:qꝛ humilitatē piā perfere:
bat:ille offendebat:qꝛ nō videbat. Et totū hoc non videre
vnde erat? De tumore ſupbie. Quid eſt de tumore ſupbie?
Quaſi de iuſticia ſua. Ex lege qͥdē:ſꝫ ſua. Quid eſt ex lege?
Qꝛ in mādatis legis. Quid eſt de ſua? Tanq̄ꝫ de viribus
ſuis. Amor deerat:amor iuſticie:amor charitatis xp̄i. Et
vnde illi amor? Solꝰ poſſidebat timor:charitati vēture lo
Gal.j. cū in corde ſeruabat. Cū ſeuiret ⁊ erectꝰ iactabundus glo:
riā apud ipſos iudeos ꝙ ſcḋm emulationē paternaꝝ tradi
tionū ꝑſequebatur eccleſiā:cū ſibi videretur excelſus:audi
uit deſuper vocē dn̄i noſtri ieſu xp̄i iam in celo ſedentis et
Actuū. ix. adhuc humilitatem cōmendantis. Saule inquit ſaule:qͥd
me ꝑſeq̄ris? Durū eſt tibi aduerſus ſtimulū calces mittere
Poſſim te dimittere:tu eū vexareris punctionibus meis:
nō ego frangerer calcibus tuis:ſed non te dimitto. Seuis
⁊ miſereor. Quid me ꝑſequeris? Non eī timeo te:ne iterū
crucifigas me:ſed volo agnoſcas me:ne occidas:nō me/ſꝫ
te. Horruit ergo ap̄ls ꝑcuſſus ⁊ ꝓſtratus: erectus ⁊ inſtru
Deutero. ctus. Factū eſt ei in illo. Ego ꝑcutiā ⁊ ego ſanabo. Nō ei
xxxij. ait. Sanabo ⁊ percutiā:ſed percutiā ⁊ ſanabo. Percutiam
te:⁊ dabo tibi me. Sic ꝓſtratus horruit iuſticiā ſuā:in qua
erat certe ſine querela:laudabilis:magnꝰ: quaſi glorioſus
Phil. iij. apud iudeos. Detrimēta exiſtimauit:damna credidit:ſter
cora deputauit vt inueniretur in illo nō habens ſuā iuſticiam
q̄ ex lege eſt:ſed eam q̄ per fidem eſt chriſti: que eſt inquit ex
G deo. Illi aūt q̄ offenderūt in lapidē offenſionis: qͥd de illis
Rom. ix. dicit ipſe ap̄ls? Qui nō inquit ex fide: ſed tanq̄ꝫ ex operibꝰ:
qꝛ ipſi quaſi ſua iuſticia offenderūt in lapidem offenſionis
Eſa. xxviij ſicut ſcriptū eſt. Ecce pono in ſyon lapidē offenſionis ⁊ pe:
tram ſcandali:⁊ q̄ crediderit in eum nō confundetur: qui eī
crediderit in eū nō hēbit ſuā iuſticiā q̄ ex lege eſt: q̄uis ſit
bona lex:ſꝫ īplebit ipſam legē:nō ſua iuſticia ſꝫ data ex deo
Rom. xiij Ita enī nō cōfundetur. Charitas eī plenitudo eſt legis. Et
Rom. v. vn̄ iſta charitas diffuſa eſt in cordibꝰ noſtris? Non vtiq̄ꝫ
Rom. ix. a nobis:ſed per ſpiritū ſanctū qui datus eſt nobis. Offēde
runt ergo illi in lapidē offēſionis ⁊ petrā ſcādali. Et ait de
Rom. x. illis. Fratres:bona voluntas quidē cordis mei:⁊ depcatio
ad dn̄m ꝓ illis in ſalutē. Deprecatur ap̄ls ꝓ nō credentibꝰ
vt credāt: ꝓ auerſis vt cōuertantur. Videtis qꝛ nec ipſa cō
uerſio ſine dei adiutorio. Deprecatio inqͥt ad deū pro illis
Ubi. ſ. in ſalutem. Teſtimoniū eī perhibeo:qꝛ zelum dei habent.
Sic habebat ⁊ ipſe:zelū dei habebat. Sed quō. Quomodo
habebat? Sed non ſcḋm ſcientiā. Quid eſt hoc: nō ſcḋm ſcien:
tiā? Ignorātes eī dei iuſticiā:⁊ ſuā volentes conſtituere.
Unde iſte correctus inqͥt:non habens meā iuſticiā. Illi vo
lunt ſuā conſtituere:adhuc eos delectat in ſtercore iacens.
Ego nō habeo meam iuſticiā:ſed eam q̄ eſt per fidem xp̄i/
Rom. iiij. iuſticiā ex deo:iuſticiam inq̄ꝫ ex deo qui iuſtificat impium.
Tolle te:tolle inq̄ꝫ te a te:impedis te:ſi tu te edificas: ruinā
pſ̄. cxxvj. edificas. Niſi dn̄s edificauerit domū:inuanū laborauerūt
qui edificāt eā. Noli ergo velle habere iuſticiā tuā. Certe
ex lege eſt:nēpe ex lege eſt. Certe deus dedit legē:⁊ qꝛ iuſti
cia ex lege eſt:nō ſit tua. Apoſtolus paulus loquitur: minan:
tes iuſticiā ſuā nō calumnientur. Ecce vbi illū habes. Aperi
lege:audi:vide:tuā iuſticiā noli habere: ſtercora illā depu:
Rom. x. tat apoſtolus: q̄uis ſit ex lege:tn̄ qꝛ ſuam. Ignorantes eī
dei iuſticiā ⁊ ſuā volētes cōſtituere:iuſticie dei nō ſunt ſub
iecti. Noli putare qꝛ xp̄ianus vocaris:ideo te nō poſſe offē
dere in lapidem offenſionis. Cuius grē derogas: in ipſum
offendis. Minꝰ eſt offendere xp̄m in cruce pendentē: q̄ꝫ in
celo ſedētē. Iuſticia ſit:ſꝫ ex grā ſit:a deo tibi ſit:nō tua ſit.
pſ̄. cxxxj. Sacerdotes tui (inqͥt) induantur iuſticia. Veſtis accipitur nō
cum capillis naſcitur:pecora de ſuo veſtiuntur. Hanc predi:
cat apoſtolus paulus:a deo tibi ſit. Geme vt īpetres:plora
Rom. x. vt īpetres:crede vt impetres. Qui inuocauerit nomen dn̄i
ſaluus erit. An putatis ſic dictū eſſe. Qui inuocauerit nomē
dn̄i ſaluꝰ erit:quaſi a febre: aut a peſte: aut a podagra:aut
aliquo dolore corporis? Nō ſic:ſed ſaluus erit:iuſtus erit.
H Qꝛ non eſt opus ſanis medicus:ſed male habētibꝰ. Expo
Phil. iij. ſuit eū dixit. Non veni vocare iuſtos ſed peccatores. Vi:

dete ergo quid ſequitur. Et inueniar inquit in illo:non ha:
bens meam iuſticiam que ex lege eſt: q̄uis ex lege:tn̄ meam
ſed eam que eſt per fidem chriſti:que impetrat a deo q̄ ē ex
deo iuſticiā in fide ad cognoſcendum eū:⁊ virtutē reſurre:
ctionis eius. Aliquid magnū eſt agnoſcere virtutē reſurre
ctionis chriſti. Hoc putatis eſſe magnū:qꝛ carnē ſuā reſu:
ſcitauit? Ipſam dixit virtutē reſurrectionis eius? Nonne
erit etiā noſtra in fine ſeculi reſurrectio? Nonne ⁊ noſtrum j. Cor. xv.
corruptibile hoc induet incorruptionem:⁊ mortale hoc in:
duet immortalitatē? Nōne quomodo ipſe reſurrexit a mor
tuis:⁊ iam non moritur:⁊ mors ei vltra non dominabitur:ſic Rom. vj.
⁊ nos mirabilius:vt ita dicam. Nam illius caro non vidit Actuū. ij.
corruptionem:noſtra de cinere reparatur. Magnū eſt qͥdē
qꝛ preceſſit in exemplo:⁊ dedit nobis quid ſperaremus:ſed
non hoc eſt ſolum. Ille qui de iuſticia loquebatur non ſua:
ſed illa que ex deo eſt:⁊ ibi nominauit virtutem reſurrectio
nis chriſti. Agnoſce ibi iuſtificationē tuam. Ex illius enim
reſurrectione iuſtificamur:tāq̄ꝫ a petra circūcidamur:pro:
pterea inde cepit. Nos ſumꝰ circūciſio. Unde circūciſio?
A petra. Que petra? Chriſto. Quō. Octauo die. Quō reſur
rexit? Dominico die. Hanc ergo fratres mei iuſtificationē
⁊ habeamus inquantū habemus:⁊ augeamus inquantum
minores ſumus:⁊ perficiamus cum illuc venerimus vbi di
citur. Ubi eſt mors victoria tua? Ubi eſt mors aculeꝰ tuꝰ? j. Cor. xv.
Sed totū ex deo:non tamē quaſi dormientes:non quaſi vt
non conemur:non quaſi vt nō velimus. Sine volūtate tua
non erit in te iuſticia dei. Voluntas quidem nō eſt niſi tua:
iuſticia non eſt niſi dei. Eſſe pōt iuſticia dei ſine voluntate
tua:ſed in te eſſe nō poteſt niſi per voluntatē tuam. Demon
ſtratū eſt quid agere debeas. Iuſſit lex:nō facias illud:nō
illud:fac hoc atq̄ꝫ illud. Demōſtratū eſt tibi:iuſſum eſt tibi
apertum eſt tibi cor:intellexiſti quid facias: roga vt facias
ſi cognoſcis virtutē reſurrectionis chriſti. Traditus eſt ei Rom. iiij.
propter delicta noſtra:et reſurrexit propter iuſtificationē
noſtrā:vt iuſtificet nos:⁊ iuſtos faciat nos. Eris opus dei
non ſolum qꝛ homo es:ſed etiam qꝛ iuſtus es. Melius eſt
eī iuſtum eſſe:q̄ꝫ hominem eſſe. Si hominem te fecit deus
⁊ iuſtū tu te facis:meliꝰ aliquid facis q̄ꝫ fecit deus:ſed ſine
te fecit deus. Non eī adhibuiſti aliquem conſenſum vt te
faceret deꝰ. Quomodo conſentiebas qui nō eras? Qꝛ ergo
fecit te ſine te:nō te iuſtificat ſine te. Ergo fecit neſcientem
iuſtificat volentem. Tn̄ ipſe iuſtificat ne ſit iuſticia tua:ne
redeas ad damna:ad detrimenta ⁊ ſtercora: inuenire in illo
non habēs iuſticiā tuam que ex lege eſt: ſed iuſticiā ꝑ fidē
chriſti q̄ eſt ex deo:iuſticiā ex fide ad cognoſcendum eū et
virtutē reſurrectionis eiꝰ:⁊ cōmunicationē paſſionum eiꝰ
⁊ ipſa virtus tua erit:cōmunicatio paſſionū xp̄i virtus tua
erit. Quid aūt erit in cōmunicationibꝰ paſſionū xp̄i:ſi cha
ritas nō erit? Nonne inueniuntur torti latrones in tāta for I
titudine corporum:vt quidā eoꝝ non ſolū conſcios prode
re noluerint:ſed nec oīa ſua ꝯfiteri dignati ſunt? Inter cru
ciatus:inter tormēta effoſſis lateribꝰ:⁊ pene perditis mem
bris:manſerit animꝰ in obſtinatione neq̄ſſima. Vide ergo
quid amabāt. Facere tn̄ iſta ſine magno amore nō poterāt
Sed nō ſit amator dei. Deus nō amatur niſi de deo. Ama:
uit ille neſcio quid aliud de carne: ſicut homo q̄ quodlibet
amauit:ſocios ſuos amauerit:cōſcientiā ſcelerū amauerit
gloriā in facinoribus amauerit:quodlibet amauerit. Mul
tum amauit:q̄ torqueri potuit: deficere nō potuit. Si ergo
ille non potuit qui torqueri potuit: deficere non potuit. Si
ergo ille non potuit tanta perferre ſine amore nec tu pote:
ris communicare chriſti paſſionibus ſine amore. Sed que
ro quo amore. Non ſit cupiditas:ſed ſit charitas. Si enim j. Cor. xiij.
inquit tradidero corpus meū vt ardeam:⁊ charitatem nō
habeā:nihil mihi ꝓdeſt. Vt proſit tibi cōmunicatio paſſio
num chriſti.charitas aſſit. Unde tibi charitas? O medici
ſſima infirmitas:vn̄ tibi charitas dei? Vis oſtendo tibi vn̄
ſit tibi? Ipſum interroga horrearium dominicum. Si eī
in te fuerit charitas dei:communicabis chriſti paſſionibꝰ
⁊ verus eris in quo charitas coronatur. Ipſe erat verus
martyr. Vn̄ ergo tibi? Habemus theſaurum iſtū in vaſis ij. Cor. iiij
fictilibus (ait ipſe apoſtolus) vt eminentia virtutis dei ſit: Rom. v.
⁊ non ex nobis. Ergo vnde tibi charitas niſi qꝛ diffuſa eſt
in cordibus noſtris per ſpiritum ſanctum qui datus eſt no

bis:Ecce ad qḋ geme.Contēne ſpiritū tuū:accipe ſpiritū
dei.Non te timeat ſpūs tu⁹:ne cū ceperit in te habitare ſpi
ritus dei:anguſtias patiaṫ in corpore tuo.Cum habitare
in corpore tuo ceperit ſpūs dei:nō inde excludet ſpm̄ tuum
Noli timere. Si diuitē aliquē hoſpitio ſuſcipias: pateris
anguſtias:vbi maneas tu:nō inuenis vbi illi lectus pareṫ:
vbi coniunx:vbi filij:vbi familia Quid ergo indes? Quo eo?
Quo migrabo? Suſcipe diuitē ſpm̄ dei: dilataberis:nō an
Pſ.xvij. guſtiaberis.Dilataſti greſſus meos ſubtus me:dic. Dicis
hoſpiti tuo.Dilataſti greſſus meos ſubter me.Qū non hic
eras:anguſtias patiebar:ipleſti cellā meā:ꝛ nō me excluſi
Rom.v. ſti:ſed anguſtiā meā.Cū eñ dicit.Charitas dei diffuſa eſt
ipſa diffuſio latitudinē ſignificat.Non ergo timeas angu
ſtias:recipe hoſpitē iſtum:ꝛ non ſit hoſpes quaſi de trāſeū
tibus.Nō eñ habet dare diſcedendo:veniēs habitet in te:
ꝛ debet.Ipſius eſto:nō te deſerat:non inde migret:tene il
lum oīno:ꝛ dic illi.Dñe deus poſſide nos. Ergo ad hoc in
quit habeam⁹ iuſticiā q̄ ex deo eſt ad cognoſcendū eum:et
virtutē reſurrectionis ei⁹:ꝛ cōmunionis paſſionū eius:con
Rom.vj. formati morti ipſius.Conſepulti eñ inquit ſum⁹ cum xp̄o
per baptiſmū in morte:vt quēadmodū xp̄s ſurrexit a mor
K tuis:ſic ꝛ nos ī nouitate vite ambulem⁹.Morere vt viuas
ſepelire vt reſurgas.Cum eñ ſepultus fueris ꝛ reſurrexerꝭ
tunc verū erit:ſurſum cor.Sapuit qḋ dixi. Nunqd iſte ſer
mo ſaperet niſi eſſet in vobis interna dulcedo? Conforma
tus inqt morti ipſius:ſi quō occurrā in reſurrectione mor
tuoꝝ.De iuſticia loquebaṫ:iuſticia q̄ eſt ex fide chriſti:iuſti
cia q̄ a deo eſt:ꝛ ſic cuncta execut⁹ eſt.Et cū iuſticiā quere
Phil.iij. ret dicens.Ut inueniar in illo nō habens meā iuſticiā que
ex lege eſt:ſed iuſticiā q̄ eſt ex fide xp̄i:q̄ eſt ex deo dicit mō
Si quō occurrā in reſurrectiōe mortuoꝝ. Quare dixiſti:ſi
Ubi.ſ. quō occurrā? Non q꞉ iam acceperim aut pfectus ſim: ſeqr
aūt ſi apphendā:in quo ꝛ apprehēſus ſum a xp̄o ieſu.Pre
uenit me iuſticia ipſius:ſequaṫ illū mea. Tunc aūt ſequaṫ
mea ſi non ſit mea.Si quō occurrā:niſi q꞉ iam acceperim:
aut iam pfectus ſim.Ceperunt mirari q̄ hoc audiebant di
centē apl̄m:nō q꞉ iam ceperim aut pfectus ſim. Quid ē qḋ
nondū acceperat? Fidē habebat:virtutē habebat:ſpē ha
bebat:charitate flagrabat:virtutes operabaṫ:inuictiſſime
pdicabat:oēs pſecutiōes tolerabat:in oībus patiēs:amās
eccliam:ſollicitudinē oīm eccleſiarū geſtās. Quid nondū
acceperat? Nō q꞉ iā acceperim:aut iā pfect⁹ ſim. Quid eſt
qḋ dicis? Dicis ꝛ miramur:dicis ꝛ ſtupem⁹. Nouimus eñ
quid audiam⁹.Quid dicis? Fratres ait.Quid ē qḋ dicis?
Quid dicis? Ego me nō arbitror apprehēdiſſe. Nolite in
quit ī me falli:plus meipſe noui q̄ vos.Si neſcio qḋ mihi
deſit:neſcio qḋ aſſit.Ego meipm̄ nō arbitror apprehēdiſſe
Unū aūt:hoc nō me arbitror apprehēdiſſe. Multa habeo
Pſ.xxvj ꝛ vnum nōdū apprehendi.Unā petij a dño:hanc requirā.
Quid petiſti:quid reqris? Ut inhabitē in domo dñi p oēs
dies vite mee.Ut qd? Ut contempler delectationem dñi.
Ipſum eſt vnū qḋ dicebat nondū apprehendiſſe apoſtol⁹:
ꝛ quantū illi deerat:intantū nondū pfectus erat.Memini
Luc.x. ſtis fres mei euāgelice illi⁹ lectionis:vbi due ſorores dñm
ſuſcepeꝛt:martha ꝛ maria.Certe recolitis.Martha ī mlto
miniſterio cōuerſabatur:et occupata erat circa curam dñi
q̄ppe dñm hoſpitio receperat ꝛ diſcipulos ei⁹.Satagebat
omni cura religioſiſſima:ne ſancti apud eā vllam paterenṫ
iniuriā.Cū ḡ eſſet occupata circa multū miniſteriū:maria
ſoror ei⁹ ſedebat ad pedes dñi:ꝛ verbū eius audiebat.Illa
in labore ſtomachabūda q꞉ illā videret ſedentē ꝛ de ſuis la
borib⁹ nihil curantē:interpellauit dñm.Placet inquit tibi
dñe q꞉ ſoror mea deſeruit me:ꝛ ecce tm̄ in miſterio laboro?
Et dñs.Martha martha circa mltū es occupata. Porro
vnū ē neceſſariū.Maria meliorē partē elegit:q̄ nō auferet
ab ea.Tu bonā:ſed iſta meliorē.Tu bonā.(Bonū ē eni cō
uerſari in obſeqo ſctōꝝ)ſed iſta meliorē. Deniq꞉ qḋ elegi
ſti tranſit.Miniſtras eſurientib⁹:miniſtras ſitientib⁹:mini
ſtras lectulos dormituris:prebes domū habitare volenti
bus:oīa iſta trāſeunt.Erit tēpus vbi nemo eſurit:nemo ſi
tiat:nemo dormiat.Ergo cura tua auferet a te.Maria me
liorē elegit partē:q̄ nō auferet ab ea. Non auferetur. Con
tēplari elegit:verbo viuere elegit. Qualis erit vita de ṽbo
ſine verbo? Modo iſta viuebat de verbo:ſed ſonāte verbo
Erit vita de verbo nullo ſonāte verbo. Ipm̄ verbū vita ē
Similes ei erim⁹:qm̄ videbim⁹ eū ſicuti eſt. Ipſa erit vnā j. Joh.iij.
vt cōtēpletur delectationē dñi. Hoc in ſeculi huius nocte
nō poſſum⁹. Mane aſtabo tibi ꝛ cōtemplabor. Ergo ego Pſ.v.
(inqt)nō me arbitror apprehēdiſſe.Unū autē. Quid ergo
facio? Que retro oblit⁹ in ea q̄ ante ſunt extētus:ſm̄ inten
tionē ſequor.Adhuc ſequor ad palmā ſupne vocatiōis dei Phil.iij.
in xp̄o ieſu:adhuc ſequor:adhuc pficio:adhuc ambulo:ad
huc in via ſum:adhuc me extēdo:nōdū perueni. Ergo ſi ꝛ tu
ābulas:ſi te extēdis:ſi ea q̄ ventura ſunt cogitas:obliuiſcere
pterita:noli ī ea reſpicere:ne ibi remaneas vbi reſpexeris.
Mementote vxoris loth.Quotqt ḡ pfecti: hoc ſapiamus. Luc.xvij.
Dixerat:nō ſum pfectus:ꝛ dicit:quotqt pfecti h̄ ſapiamus
Ego nō arbitror apprehēdiſſe:niſi q꞉ iā acceperim: aut iā Phil.iij.
pfect⁹ ſim:et dicit:quotquot pfecti hoc ſapiam⁹. Perfecti
ꝛ nō pfecti. Perfecti viatores:nōdū pfecti poſſeſſores. Et
vt noueritis q꞉ pfectos viatores dicat:q̄ iā in via ambulāt
pfecti viatores ſunt.Ut ſcias viatores eū dixiſſe nō habita
tores:nō poſſeſſores:audi qḋ ſequiṫ. Quotquot ḡ pfecti h̄
ſapiam⁹:ꝛ ſi qḋ aliṫ ſapitis:ne forte ſurrepat vobis q꞉ vos
aliqd eſtis.Qui aūt ſeipm̄ putat eē aliqd cū nihil ſit:ſeipm̄ Gal.vj.
ſeducit.Et q̄ ſe putat aliqd ſcire: nōdū ſcit quēadmodum j.Cor.viij
oporteat ſcire:ḡ ꝛ ſi qḋ aliqd ſapitꝭ: q̄ſi paruulis id quoq꞉ Phil.iij.
vobis deus reuelauit.Uerūtñ in quo puenimus in eo am
bulem⁹:vt reuelet nobis de⁹:ꝛ qḋ aliter ſapim⁹ in q̄ perue
nimus nō in eo remaneam⁹: ſed in eo ambulem⁹. Uidetis
q꞉ viatores ſum⁹.Dicitis.Quid eſt ambulare? Breuiter di
co: pficere:ne forte nō ītelligatis ꝛ pigri⁹ ambuletis. Pro
ficite fres mei/diſcutite vos ſemp ſine dolo/ſine adulatiōe
ſine palpatiōe. Non eni aliqs eſt intus tecū cui erubeſcas
ꝛ iactes te.Eſt tibi/ſꝫ cui placet hūilitas ipe te pbet. Pro
ba ꝛ teipm̄ tuipſe.Semp tibi diſpliceas qḋ es: ſi vis perue
nire ad qḋ nondū es. Nā vbi tibi placuiſti: ibi remanſiſti.
Si aūt dixeris:ſufficit ꝛ periſti:ſemp adde:ſemp ambula:
ſemp profice:noli in via remanere:noli retro redire:noli de
uiare. Remanet q̄ nō pficit:retro redit q̄ ad ea reuoluitur
vnde iam abſceſſerat:deuiat q̄ apoſtatat. Melius vel clau
dus in via:q̄ curſor preter viam.

¶De verbis apoſtoli.Si deus pro nobis quis Rom.viij
cōtra nos. Quoꝝ gratia ſi pro nobis deus eſt:
id eſſe quatrifariā tradit auguſtinus iter noſtrā
ꝛ demonum fidem apte diſcernēs.Sermo.xvj.

Apoſtolū beatū audiuim⁹ exhortātem ꝛ confir B
mantē nos:cū diceret nobis. Si deus p nobis: Ubi.ſ.
quis eſt contra nos? Pro quibus aūt ſit de⁹:ſu
perius oſtēdit:vbi ait. Quos aūt predeſtinauit/
illos ꝛ vocauit:quos aūt vocauit/illos ꝛ iuſtificauit:quos
aūt iuſtificauit illos ꝛ glorificauit.Quid ergo dicimus ad
hec? Si de⁹ p nobis qs contra nos? Deus p nobis vt pre
deſtinaret nos:de⁹ p nobis vt vocaret nos:de⁹ pro nobis
vt iuſtificaret nos:de⁹ p nobis vt glorificaret nos. Si de⁹
p nobis:quis cōtra nos? Predeſtinauit anteq̄ eſſem⁹:vo
cauit cū auerſi eſſem⁹: iuſtificauit cū peccatores eſſemus:
glorificauit cū mortales eſſem⁹.Si deus pro nobis qs cō
tra nos? Predeſtinatis a deo:vocatis:iuſtificatis: glorifi
catis:q̄ vult aduerſari paret ſe ſi pōt bellare aduerſus deū
Ubi ei audiuimus.Si deus pro nobis quis eſt cōtra nos:
niſi q̄ deū vincit:non ledit nos.Et quis eſt qui vincit oīpo
tentē? Quicūq꞉ reluctari voluerit ſibi nocet.Hoc eſt qḋ et
paulo adhuc ſaulo de celo chriſtus clamauit:non tibi expe
dit contra ſtimulū calcitrare.Seuiat ſeuiat quantū poteſt
q̄ calces aduerſus ſtimulū mittit: nonne in ſeipſum ſeuit?
In his aūt quattuor reb⁹ quas cōmendauit apoſtolus in
ſignes:que pertineāt ad deū p quibus eſt deus: id eſt pre
deſtinatione:vocatiōe:iuſtificatiōe:glorificatione. In his
ergo quattuor reb⁹ cōſiderare debem⁹ quid iam habeam⁹
ꝛ quid iam expectem⁹. In his eni q̄ iam habem⁹:laudem⁹
deum largitorē/in his q̄ nondū habemus/ tenem⁹ debito
rem.Debitor eñ factus eſt/non aliqd a nobis accipiendo/
ſed qḋ ei placuit pmittendo. Aliter eñ dicim⁹ hōi debes
mihi q̄ dedi tibi:ꝛ aliter dicim⁹ debes mihi q꞉ pmiſiſti mi
hi.Qñ dicis/debes mihi q꞉ dedi tibi/a te pceſſit bñficium
ſꝫ mutuatū nō donatū. Qñ aūt dicꝭ debes mihi q꞉ pmiſiſti

mihi:tu nihil dediſti ⁊ tñ exigis. Bonitas eñ eius q̃ promi
ſit dabit:ne in maliciam fides ꝯuertatur. Qui aũt fallit ma-
lus eſt. Deo igitur q̃d dicimus? Redde mihi q2 dedi tibi?
Quid dedimus deo:quando totũ quod ſumus: ⁊ quod ha
bemus boni ab illo habemus? Nihil ergo ei dedimus:non
eſt que admodũ iſta voce exigam⁹ debitorẽ deũ: maxime
Rom.xj. dicente nobis apoſtolo. Quis ei cognouit ſenſum domini
aut quis conſiliarius ei⁹ fuit:aut quis prior dedit illi et re-
tribuetur ei? Illo ergo modo poſſumus exigere dñm nr̃m
vt dicam⁹:redde quod promiſiſti:quia fecimus quod iuſ-
ſiſti:⁊ hoc tu feciſti q̃ laborantes iuuiſti. Nemo ergo dicat:
ideo me vocauit deus q2 colui deum. Quomodo coluiſſes
ſi vocatus nõ fuiſſes? Si propterea te vocauit deus q2 co-
luiſti deum:ergo prior dediſti:⁊ retribuet tibi? Nonne iſtã
tibi vocem apoſtolus tollit cũ dicit. Aut quis prior dedit
illi ⁊ retribuet ei? Sed ecce quãdo vocatus es vel iã eras:
quando p̃deſtinareris non eras:quid deo dediſti quãdo q̃
aliquid dares nõ eras? Quid ergo fecit deus quãdo prede
Rom.iiij. ſtinauit qui nõ erat? Quod ait apoſtolus. Qui vocat ea q̃
non ſunt tanq̃ ea que ſunt. Si iam eſſes:non p̃deſtinareris
niſi auerſus eſſes:nõ vocareris:niſi impius eſſes:non iuſti-
ficareris:niſi terrenus ⁊ abiectus eſſes:non glorificareris.
Quis ergo prior dedit illi ⁊ retribuet ei? Quoniã ex ipſo et
per ipſum ⁊ in ipſo ſunt omnia. Quid ergo reddim⁹? Ipſi
gloria q2 non eramus quando ſum⁹ predeſtinati: q2 auerſi
eramus quando ſumus vocati:q2 peccatores eramus q̃ñ
ſumus iuſtificati. Agamus deo gratias:ne remaneam⁹ in-
B grati. Propoſueramus aũt cõſiderare de his quattuor re-
bus quid iam conſecuti fuerim⁹: quid adhuc adipiſcendũ
expectemus. Predeſtinati eñ iam ſum⁹ ⁊ anteq̃ eſſemus
vocati ſumus q̃ñ chriſtiani facti ſumus. Iam ergo ⁊ hoc
habem⁹. Iuſtificati quid? Quid eſt iuſtificati? Audemus
dicere:iam hoc tertium habere nos? Et erit quiſq̃ noſtrũ
qui audeat dicere:iuſtus ſum? Puto eñ hoc eſſe iuſt⁹ ſum:
quod eſt peccator nõ ſum. Si audes hoc dicere:occurrit ti
j.Ioh.j. bi iohannes. Si dixerimus q2 peccatũ non habemus:noſ-
ipſos decipimus:⁊ veritas in nobis nõ eſt. Quid ergo? Ni
hil habem⁹ de iuſticia:an habem⁹? Sed nõ totũ habem⁹.
Hoc ergo queram⁹. Si eñ aliquid habemus ⁊ aliquid nõ
habemus:creſcat quod habemus: ⁊ implebitur quod non
habemus. Ecce eñ baptizati ſunt hoĩes:oĩa illis peccata
dimiſſa ſunt:iuſtificati ſunt a peccatis:negare nõ poſſum⁹:
reſtat tñ lucta cũ carne:reſtat lucta cum mũdo:reſtat lucta
cũ diabolo. Qui aũt luctatur aliquãdo ferit:aliq̃ñ ꝑcutitur
aliquando vincit:aliquãdo perimitur:quomodo de ſtadio
exeat attendatur. Nam ſi dixerimus q2 peccatum non ha-
bemus:noſmetipſos decipimus:⁊ veritas in nobis non eſt
Item ſi dixerimus q2 iuſticie nihil habem⁹:aduerſum dei
dona mentimur. Si eñ iuſticie nihil habemus: nec fidem
habemus. Si fidem non habem⁹: chriſtiani nõ ſumus. Si
autem fidẽ habemus:iam aliquid habemus iuſticie. Ipm
Abach.ij. aliquid:vis noſſe quantum ſit? Iuſtus ex fide viuit:iuſtus
Rom.j. inquam ex fide viuit:quia credit quod non vidit. Patres
arietes ſancti duces apoſtoli: quando annunciauerunt nõ
ſolum viderunt oculis:ſed etiam manibus tractauerunt:⁊
tamen dñs ſeruans nobis donum fidei:cuidam diſcipulo-
rum ſuorum tractanti:palpanti:veritatem digitis inq̃ren-
Ioh.x. ti ⁊ inuenienti exclamãti. Dominus me⁹ et deus meus:ait
ipſe dñs ⁊ de⁹. Q2 vidiſti crediſti:⁊ nos futuros intuẽs.
Beati inquit qui non viderunt ⁊ crediderũt. Non vidim⁹
audiuimus ⁊ credidimus. Beati predicti ſumus ⁊ de iuſti
cia nihil habemus. Venit dñs carnaliter ad iudeos et oc-
Ps.xvij. ciſus eſt:non venit ad nos:⁊ acceptus eſt. Populus quem
nõ cognoui ſeruiuit mihi:in obauditu auris obaudiuit mi
hi. Nos ſum⁹:⁊ de iuſticia nihil habemus? Omnino habe-
mus. Grati ſimus ex eo quod habemus: vt non perdamus
quod habem⁹. Ergo ⁊ hoc tertiũ iam agitur in nobis. Iu
C ſtificati ſumus:ſed ipſa iuſticia cũ proficimus creſcit. Et
quõ creſcit dicam:⁊ vobiſcũ quodãmodo conferã: vt vnuſ
quiſq̃ veſtrum iam in ipſa iuſtificatione conſtitutus:acce
pta ſcilicet remiſſione peccatoꝝ per lauacrũ regenerationis
accepto ſpirituſancto:proficiẽs de die in diem: videat vbi
ſit:accedat:proficiat ⁊ creſcat donec cõſumet:nõ vt finiat
ſed vt ꝑficiatur. Incipit homo a fide. Quid ꝑtinet ad fidẽ

Credere. Sed adhuc iſta fides diſcernat ab immũdis ſpi
ritibus. Ad fidẽ quid pertinet? Credere. Sed ait apoſtol⁹ Iaco.ij.
iacobus. Et demones credũt ⁊ cõtremiſcunt. Si tantũ cre
dis ⁊ ſine ſpe viuis:vel dilectionẽ non habes: et demones
credunt ⁊ cõtremiſcũt. Quid magnũ eſt? Dicis chriſtũ fi-
liũ dei:hoc dixit petrus ⁊ audiuit. Beat⁹ es ſymõ bariona Mat.xvj.
hoc dixerũt ⁊ demones:audierũt:obmuteſcite. Ille beat⁹.
Dicitur ei. Q2 non reuelauit tibi caro ⁊ ſanguis: ſed pater Marci.j.
meus qui in celis eſt. Illi autẽ audiunt: obmuteſcite:⁊ hoc
dicunt ⁊ repellunt. Una vox eſt:ſed dominus radicem in-
terrogat:non florẽ. Unde dicit ad hebreos. Ne qua radix Hebre.xij
amaritudinis ſurſum germinans moleſtet: ⁊ per illã conta
minentur multi. Prius ergo diſcerne fidẽ tuam a fide de-
monis. Unde eã diſcernis? Demones hoc dixerunt timen-
do:petrus amãdo. Adde ergo fidei ſpem. Et q̃ ſpes eſt niſi
de aliqua conſciẽtie bonitate? Speiq̃ ipſi adde charitatẽ.
Deſuper eminentẽ viã habem⁹ (dicente apoſtolo). Super
eminentẽ viã vobis demonſtro. Si linguis hoĩm loquar ⁊ j.Cor.xiij
angeloꝝ:charitatẽ aũt nõ habeã: fact⁹ ſum velut eramen-
tum ſonans:aut cymbalũ tynniens: ⁊ cetera narrat bona:
⁊ ſine charitate nihil prodeſſe cõfirmat. Maneãt ergo hec
fides:ſpes:charitas. Maior aũt hoꝝ ẽ charitas. Sectami-
ni charitatẽ. Diſcernite ergo fidẽ veſtrã. Iã eſtis de prede
ſtinatis:vocatis:iuſtificatis. Paulus apl̃s dicit. Neq̃ cir Gal.v.
cunciſio aliquid valet:neq̃ preputiũ:ſed fides. Dic adhuc
apoſtole:adde:diſcerne:q2 ⁊ demones credunt ⁊ contremi
ſcũt:ergo adde. Demones ei credũt ⁊ cõtremiſcũt q̃ꝺ ode- Iaco.ij.
runt. Diſtingue apoſtole ⁊ circũcide fidem meã:⁊ diſcerne Ps.xlij.
cauſam meã de gẽte nõ ſancta. Plane diſtinguit:diſcernit:
circũcidit. Et fides inquit q̃ per dilectionẽ operat. Unuſ- Gal.v.
quiſq̃ ergo fratres mei inſpiciat ſe int⁹:appendat ſe: ꝓbet D
ſe in oĩbus factis ſuis:bonis operib⁹ ſuis: q̃ faciat cũ cha-
ritate:nõ expectãs retributionẽ tꝑalem: ſed ꝓmiſſum dei:
faciem dei. Non eñ quicq̃d deus tibi ꝓmittit: valet aliq̃d
preter ipſum deũ. Omnino me non ſatiaret de⁹: niſi ꝓmit-
teret:mihi ſeipſum deũ. Quid eſt tota terra? Quid eſt totũ
mare? Quid ẽ totũ celũ? Quid ſũt oĩa ſydera? Quid ſol:q̃d
luna:quid exercitus angeloꝝ? Omniũ iſtoꝝ creatorẽ ſcio.
ipſum ſitio:ipm eſurio:ipſi dico. Qm̃ apud te eſt fons vite. Ps.xxxv.
Quid mihi dicit? Ego ſum panis vite q̃ de celo deſcendi. Ioh.vj.
Eſuriat ⁊ ſitiat ꝑegrinatio mea vt ſatiet. Preſentia mea
arridet mundũ:multis reb⁹ pulchris:fortibus: varijs:pul-
chrior eſt ille qui fecit:fortior ⁊ clarior ille qui fecit:ſuauior
ille eſt qui fecit. Satiabor cũ manifeſtabitur gloria tua. Fi- Ps.xvj.
des ergo q̃ per dilectionẽ operat ſi eſt in vobis:iã ꝑtinetis Gal.v.
ad predeſtinatos: vocatos:iuſtificatos:ergo creſcat in vo
bis. Fides eñ q̃ ꝑ dilectionẽ operat:ſine ſpe eſſe nõ poteſt.
Cum autẽ venerimus:iam erit ibi fides? Dicet nobis:cre-
de? Non vtiq̃. Videbimus eñ:contemplabimur eñ. Dile- j.Ioh.iij.
ctiſſimi filij dei ſumus:⁊ nondum apparuit quod erimus.
Q2 nondũ apparuit:ideo fides. Filij dei ſumus p̃deſtinati
vocati:iuſtificati. Filij dei ſumus:⁊ nondũ apparuit quod
erimus. Modo ergo fides:antequã appareat quod erim⁹.
Scimus q̃ cũ apparuerit ſimiles ei erimus. Nunquid q2
credidimus? Non. Quare ergo? Quoniã videbimus eum
ſicuti eſt. Quid ſpes erit ibi? Spes iam nõ erit: q̃ñ erit res.
Eteni ipſa ſpes peregrinatione neceſſaria eſt: ipſa eſt que
conſulatur in via. Viator eñ quando laborat ambulando
ideo laborem tolerat q2 peruenire ſperat. Tolle illi ſpem
veniendi:continuo franguntur vires ãbulandi. Ergo ⁊ ſpes
q̃ hinc eſt:ad iuſticiã pertinet peregrinationi nr̃e. Ipſum
apoſtolum audi. Adoptionem inquit expectantes: in no- Rom.viij
biſmetipſis ingemiſcimus adhuc. Ubi eſt gemit⁹ iam non
poteſt dici illa felicitas de qua ſcꝓtura dicit. Trãſijt labor
⁊ gemitus. Ergo adhuc inq̃t in nobiſmetipſis ingemiſci-
mus:adoptionẽ expectantes redemptionem corporis no-
ſtri. Adhuc ingemiſcimus. Quare? Spe eñ ſalui facti ſu-
mus. Spes aũt q̃ videtur non eſt ſpes. Si eñ videt qs q̃d
ſperat? Si autẽ quod non videm⁹ ſperamus:per patientiã
expectamus. In hac ergo patiẽtia martyres coronabant E
deſiderabant que non videbant:contẽnebãt que ferebant.
In hac ſpe dicebant. Quis nos ſeparabit a charitate xp̃i?
Tribulatio:an anguſtia:an ꝑſecutio:an fames:an nuditas
an gladius? Quis ꝓpter te. Et vbi eſt propter quẽ? Quis

Pſ. xliij. ꝓpter te hodie mortificabimur tota die. Propter te. Et vbi
Ioh. x. eſt: Beati qui nō viderūt ⁊ crediderūt: Ecce vbi ē. In te
eſt: qꝛ ⁊ fides ipſa in teipſo eſt. An fallit nos apoſtolus: qui
Ephe. iij. dicit habitare chriſtū per fidē in cordib⁹ noſtris: Modo
per fidē: tunc ꝑ ſpeciē: modo ꝑ fidem q̄diu in via: q̄diu in
ij. Cor. v. peregrinatione. Q̄diu enī ſum⁹ in corpore peregrinamur
a dn̄o. Per fidem ei ambulamus: non ꝑ ſpeciē. Si hoc eſt
j. Cor. xv. fides: quid erit ſpecies: Audi quid erit. Vt ſit deus oīa in
oībus. Quid eſt oīa: Quicquid hic q̄rebas: q̄cquid hic pro
magno habebas/ iſte tibi erit: quicquid hic volebas: q̄cq̄d
hic amabas: mādicare ⁊ bibere: iſte tibi erit cibus: iſte tibi
erit ⁊ pot⁹: quicq̄d hic volebas: ſanitatē corporis fragilē:
tranſeuntē: ipſe tibi immortalitas erit: quicquid hic quere
bas: diuitias amare. Quid enī tibi ſufficit/ ſi deus ipſe non
ſufficit: Sꝫ q̄d amabas: Gloriā/ honores. De⁹ tibi erit glo
ria cui ⁊ mō dr̄. Gl̄ia mea ⁊ exaltans caput meū iā enī exal
tauit caput meū. Caput nr̄m xp̄s ē. Sed qꝛ miraris: qꝛ ca:
put ⁊ cetera mēbra: tunc erit de⁹ oīa in oībus. Hoc modo
credim⁹: hoc modo ſperam⁹: cū venerim⁹ tenebim⁹: ⁊ iā vi
ſio erit: non fides: cū venerim⁹ tenebimus: ⁊ iā res erit: non
ſpes. Charitas q̄d: Nunquid ⁊ ipſa modo eſt: ⁊ tūc nō erit
Si amam⁹ credendo ⁊ nō videndo: quomodo amabimus
videndo et tenendo: Ergo charitas erit/ ſed ꝑfecta erit: ſi
j. Cor. xiij. cut apoſtolus ait. Fides: ſpes: charitas: tria hec: maior aūt
hoꝝ charitas. Hanc habentes ⁊ in nobis nutriētes: ſecuri
Rom. viij illo adiuuante perſeuerātes in eo dicam⁹. Quis nos ſepa:
rabit a charitate chriſti: donec ipſe miſereaꝛ: Tribulatio
an āguſtia: an fames: an nuditas: an periculum: an gladi⁹:
Pſ. xliij. Qm̄ propter te mortificabimur tota die: deputati ſum⁹ vt
oues occiſionis. Et q̄s ſupportat: Quis oīa tolerat: Sed
in his oībus ſuperamus. Vnde: Per eum qui dilexit nos
Ergo ſi deus pro nobis quis contra nos:

Rom. vj. ¶ De verbis apoſtoli. Humanum dico propter
infirmitatem carnis veſtre: exponit etiā illud Ia
cobi. Omne gaudiū exiſtimate fratres mei: cum
in tentationes varias incideritis: vbi de iuſticia
multa interſerit quomodo colaꝛ. Sermo. xvij.

A De ſterno die de iuſtificatiōe noſtra q̄ nobis eſt a
dn̄o deo noſtro ſermo ꝑduct⁹ eſt: miniſtrantib⁹
nobis donāte illo: audiētib⁹ vobis: et cū ſimus
in hac vita onerati ſarcina corruptibilis carnis
j. Ioh. j. nō vtiqꝫ ſine peccato. Qꝛ ſi dixerimus qꝛ peccatum non ha
bem⁹: noſipſos ſeducim⁹: ⁊ veritas in nobis non eſt. Iuſti
ficatos tñ nos eſſe ſm modū peregrinationis nr̄e viuētes
ex fide quouſqꝫ fruamur ſpecie: claruit (quantū arbitror)
charitati veſtre. Incipiꝛ ergo a fide: vt ꝑueniaꝛ ad ſpeciē
via curriꝛ: patria queriꝛ. In peregrinatiōe dicit anima no:
pſ. xxxvij ſtra. Dn̄e ante te eſt omne deſideriū meū et gemitus meus
a te non eſt abſcōditus. In patria vero nullus orādi locus
erit: ſed tantū laudandi. Quare orandi locus nullus erit:
Qꝛ nihil deeſt. Quod hic creditur: ibi videtur: qđ hic ſpera
tur: ibi tenebitur: quod hic petitur ibi accipitur Perfectio
tñ in hac vita nulla eſt: ad quā ſancti martyres peruenerūt
Ideoqꝫ habet eccleſiaſtica diſciplina quod fideles noue:
runt: cum martyres eo loco recitanꝛ ad altare dei: ibi non
pro ipſis oretur: pro ceteris aūt commemoratis defunctis
oretur. Iniuria eſt enī pro martyre orare: cui⁹ nos debem⁹
iiij. ſen. di. orationibus commendari. Certauit enī contra peccatum
xlv. eſt qui vſqꝫ ad ſanguinē. Quibuſdā vero adhuc imperfectis ⁊ tñ
dem. ex parte iuſtificatis: ad hebreos dicit apoſtolus. Nōdū ei
Heb. xij. vſqꝫ ad ſanguinē pugnaſtis: aduerſus peccatum certātes.
Si ergo illi nōdū vſqꝫ ad ſanguinē: proculdubio aliq̄ vſqꝫ
ad ſanguinem. Qui vſqꝫ ad ſanguinē: Vtiqꝫ ſancti marty
res: de quib⁹ lectio ſancti apoſtoli iacobi modo audita eſt.
Iacobi. j. Omne gaudiū exiſtimate fratres mei cū in tētationes va:
rias incideritis. Perfectis iam dicit q̄ etiā poſſunt dicere.
Pſalm. Proba me dn̄e ⁊ tēpta me. Scientes inquit qꝛ tribulatio
cxxxviij. patientiā operaꝛ: patiētia aūt opus perfectū habet. Aman
B da eſt ei iuſticia: ⁊ in hac iuſticia amāda gradus ſunt profi
cientium. Prius eſt vt amori iuſticie nō preponantur oīa
q̄ delectāt: iſte eſt prim⁹ grad⁹. Quid eſt qđ dixi vt īter oīa
q̄ delectant plus te delectet ipſa iuſticia: nō vt alia nō dele:

ctent: ſed ꝑus ipſa delectet: Delectant enī quedam naturā
liter infirmitatem noſtrā vt cibus: vt potus: delectant eſu:
riētes atqꝫ ſitientes: vt nos delectat hec lux q̄ de celo fūdiꝛ
ſole exorto: vel que ſyderibus ⁊ luna fulget: vel que in terrā
accendiꝛ luminib⁹ cōſolātibus tenebras oculoꝝ: delectat
canora vox ⁊ ſuauiſſima cantilena: delectat odor bon⁹: de:
lectant etiam tactum noſtrū quecunqꝫ pertinēt ad carnis
aliquam voluptatem: ⁊ hec oīa que nos delectant in ſenſi:
bus corporis aliqua licita ſunt. Delectant enī (vt dixi) ocu
los ⁊ ſpectacula iſta magna nature: ſed delectāt oculos ēt
ſpectacula theatroꝝ. Hec licita: illa illicita. Pſalm⁹ ſacer
ſuauiter cantat⁹ delectat auditū: ſed delectant auditū etiā
cātica hiſtrionū. Hoc licite: illud illicite. Delectāt olfactū
flores ⁊ aromata: ⁊ hec dei creatura: delectant olfactū etiā
thura in aris demonioꝝ. Hoc licite: illud illicite. Delectat
guſtatū cibus nō ꝓhibitus: delectant guſtatū etiam epule
ſacrilegoꝝ ſacrificiorū. Hoc licite: illud illicite. Delectant
cōiugales amplex⁹: delectāt etiā meretricū. Hoc licite illđ
illicite. Videtis ergo chariſſimi in iſtis corpis ſenſibus li:
citas eſſe ⁊ illicitas delectatiōes. Iuſticia ſic delectet vt vi
cat etiā licitas delectationes: ⁊ ei delectatiōi qua licite de:
lectaris ꝑpone iuſticiā. Conſtituam⁹ ante oculos ꝓpter h
qđ dixi exemplū certāminis. Interrogo vtrū ames iuſti:
ciam: reſpōdebis: amo. Qđ nō reſponderes veraciter: niſi
te aliquatenꝰ delectaret. Non enī amatur niſi qđ delectat.
Delectare in domino: ſcriptura dicit. Dn̄s aūt iuſticia eſt. Pſ. xxxvj. C
Non enī tibi fingere debes deū quaſi idolū. Inuiſibilibus
ſimilis eſt de⁹: ⁊ ea in nobis ſunt meliora q̄ ſunt inuiſibilia.
Melior eſt fides q̄ꝫ caro: melior ē fides q̄ꝫ aurū: ⁊ melior ē
fides q̄ꝫ argentū: q̄ꝫ pecunia: q̄ꝫ ꝑdia: q̄ꝫ familia: q̄ꝫ diuitie: ⁊
iſta oīa videnꝛ: fides nō videꝛ. Cui ergo ſimiliorem putaui
mus deū: viſibilibus: an inuiſibilibus: an precioſis inuiſibi
libus: De viliorib⁹ loquar. Habes duos ſeruos: vnum de:
formem corpore: aliū pulcherrimū: ſed illū deformē fidelē
alterū infidelē. Dic mihi quē plus diligas: ⁊ video te ama:
re inuiſibilia. Quid ergo: Si plus amas ſeruū fidelē: licet
corpe deformē: q̄ꝫ pulchrū infidelē errasti: ⁊ feda pulchris
prepoſuiſti: Vtiqꝫ non: ſed pulchriora fedis ꝑpoſuiſti. Cō
tempſiſti ei oculos carnis: ⁊ erexiſti oculos cordis. Inter:
rogaſti oculos carnis: ⁊ quid tibi renunciauerūt: Ille pul
cher eſt: ille fed⁹. Repuliſti eos: eoꝝ teſtimoniū reprobaſti
erexiſti oculos cordis in ſeruū fidelē: ⁊ nō in ſeruū pulchrū
Illum inueniſti fedū carne: illū pulchrū: ſed pronūciaſti ⁊
dixiſti. Quid fide pulchri⁹: Quid infidelitate deformius:
Ergo pre omnibus voluptatib⁹: hoc eſt delectationibus
etiam licitis amāda eſt iuſticia. Si enī habes ſenſus īterio
res: omnes illi interiores ſenſus delectantur delectatione
iuſticie. Si habes oculos īteriores vide iuſticie lumē. Qm̄ Pſ. xxxv
apud te eſt fons vite: in lumine tuo videbim⁹ lumē. De illo
lumine dicit apoſtolus. Illumina oculos meos ne vnq̄ Pſ. xij.
obdormiā in morte. Item ſi habes aures interiores audis
iuſticiā. Tales aures querebat qui dicebat Qui habet au Lu. viij.
res audiēdi audiat. Si habes olfactū interius: audis apo
ſtolum. Chriſti bonus odor ſum⁹ deo in omni loco. Si ha ij. Cor. xij
bes guſtatum interius audis. Guſtate ⁊ videte q̄m ſuauis pſ. xxxiij.
eſt dominus. Si habes tactū interi⁹: audi quid ſponſa can
tet de ſponſo. Siniſtra eius ſub capite meo: ⁊ dextera eius Canti. ij.
amplexetur me. Exemplū ergo (vt dicere ceperam) huius
certaminis proponam⁹. Videam⁹ fratres mei quis nam
ſit: interroget ⁊ reſpōdeat quod dictur⁹ ſum: vtrum ſic de:
lectemur iuſticia vt eam ceteris ad hos ſenſus corporis ꝑ
tinentibus delectationib⁹ anteponat. Ecce delectat te au:
rum tuum: oculos tuos delectat: metallum eſt pulchrū: ful:
gentiſſimum: delectat: pulchrum eſt nō nego: nā ſi pulchrū
negauero: creatori iniuriam facio. Venit ergo temptator et
dicit tibi. Tollo tibi aurum niſi dixeris ꝓ me falſum teſti:
monium: ſi autem dixeris: addo tibi. Delectātur in te due
delectationes. Modo interrogo te q̄d preponas: q̄d te pl⁹
delectet: aurum an veritas: aurum an verū teſtimoniū: an
hoc lucet ⁊ illud nō lucet: Fides queritur in vero teſtimo:
nio. Aurum lucet: fides nō lucet: Erubeſce: habeto oculos
quod amabas in ſeruo tuo: redde domino tuo. Iamdudū
enī cum interrogarem de duob⁹ ſeruis tuis: vno deformi
fideli: alio pulchro infideli: quē magis diligeres: reſpōde:

bas mihi iuſte: ⁊ ꝑponebas quod preponendū fuit. Redi
i te:q2 modo agr̃ de te ipo. Certe amaſti ſeruū fidelē. Dñs
tu⁹ indign⁹ eſt ſi te habeat ſeruū fidelē:⁊ tu ſeruo tuo fideli
ꝓ magno quid promittebas: vt multum diligeres ſummū
ꝑmiū libertatis. Quid magnū ꝓmittebas fideli ſuo tuo?
Libertatē tēporalē. Nonne videm⁹ multos ſeruiētes non
egētes:⁊ liberos mēdicantes? En exigebas ab eo fidē cui
ꝓmittebas libertatē:nec ei ſeruas fidē q̄ tibi ꝓmittit eter-
nitatem? Longū eſt p ſingulos corporis ſenſus excurrere
ſed qđ de oculis dixi:h̄ de ceteris itelligite:⁊ ꝑponite dele
ctationi carnis delectationē mentis. Carnem q̄ppe veſtrā
delectāt illicite voluptates:mentē veſtrā delectet inuiſibi-
lis:pulchra:caſta:ſancta:canora:dulcis iuſticia:vt non ad
E eam timore cogamini. Si ei ad eā timore cogimini:nondū
delectat. Peccare nō debes:nō timore pene:ſed amore iu-
Rom. vi. ſticie. Hinc apoſtolus dicit. Humanū dico ꝓpter infirmi-
tatē carnis veſtre. Sicut ei exhibuiſtis mēbra vr̃a ſeruire
iniuſticie ⁊ iniq̄tati:ſic nunc exhibete membra veſtra ſerui-
re iuſticie in ſanctificatione. Quid dixi? Humanū dico:qđ
poteſtis portare dico. Añ exhibuiſtis mēbra veſtra iniq̄ta
ti ad flagitia ꝑpetranda:timore adducti eſtis:an delecta-
tione inuitati? Quid dicitis? Reſpōdete nobis:q2 ⁊ qui be
ne viuitis male aliq̄ñ fortaſſe vixiſtis. Añ peccabatis dele
ctabamini in peccatis vr̃is:timor vos adducebat ad pec-
candū:an ſuauitas peccati? Rñdebitis: ſuauitas. Ad pec-
catū ſuauitas adducit:⁊ ad iuſticiā timor ipingit? Proba
te vos:inſpicite vos:tollat aurū q̄ minatur:ſuauior eſt iuſti
cia:lucidior eſt iuſticia. Non det aurū q̄ ꝓmittit:preponen
da auro iuſticia:delectādo preponēda ē:fulgētior eſt:luci-
dior eſt:ſuauior eſt:dulcior eſt. Iā ergo ſi quis ſe ꝓbat ⁊ in
hoc certamine ſuperauit:audiuit apl̄m dicentē. Humanū
dico ꝓpter infirmitatē carnis veſtre: ſine dubio pepcit in-
firmitati:⁊ neſcio qđ grati⁹ minus idoneis dicere tētauit.
Ecce iquit hoc dico qđ capere poteſtis. Exhibuiſtis mē
bra veſtra delitijs illicitis:pctōrū ſuauitate ducti eſtis vt
illa faceretis:ducat vos ad recta facta ſuauitas ⁊ dulcedo
iuſticie:amate iuſticiā quō amaſtis iniquitatē. Digna eſt a
vobis iuſticia q̄ impetret vt exhibeatis illi quod exhibui-
ſtis iniq̄tati:hoc eſt humanū dico:hoc eſt qđ infirmitas ve
ſtra tolerare adhuc pt. Quid ergo ſuſpēdit apl̄s? Quid di-
ſtulit dicere? Quid diſtulit? Dicā ſi potero. Appende iuſti-
ciā ⁊ iniq̄tatē. Tm̄ ne digna eſt iuſticia: quantū digna fuit
iniq̄tas? Sic amanda ē iſta iuſticia:quō amata eſt illa? Ab
ſit vt ſic:ſed ⁊ vtinā vel ſic. Ergo plus? Plus oīno. In ini
quitate ſecutus es voluptatē:ꝓ iuſticia tolera dolorē. In
iniuſticia inq̄ā ſectatus es delectationē:pro iuſticia tole-
ra dolorē:hoc ē pl⁹. Ecce neſcio quis etatis lubrice impu-
dicus adoleſcēs ſuauitate illiciēte illexit oculos in cōiugē
alienā:amauit:cupit ꝑuenire:querit th̄ latere. Sic em̄ amat
voluptatē:vt plus timeat dolorē. Quare querit latere? Ti
met apꝑhendi:ligari:adduci:includi:produci: torqueri:oc-
cidi. Hec em̄ oīa timēdo:illa appetione ſuauitatis ſue late
bras querit:aucupar̃ abſentiā mariti: ipſum adiutorē fla-
gitij ſui timet inuenire:q2 ꝯſcio ſe formidat implicare. Et
vidim⁹ eū ſuauitate duci:ſed ſuauitas illa non eſt tanta vt
vincat etiā timorē ⁊ dolorē timorēq̄ʒ penarū. Da mihi pul-
chram iuſticiā:da mihi fidei pulchritudinē. Procedat in
mediū:oſtēdat ſe oculis cordis:inſpiret feruorē amatorib⁹
ſuis. Iam tibi dr̃. Frui me vis:cōtēne quicq̄d te aliud dele
ctat:cōtemne ꝓ me. Ecce cōtēpſiſti:parū eſt illi. Humanū
Rom. vi. eſt hoc ꝓpter infirmitatē carnis vr̃e. Parū eſt vt cōtēnas
quicq̄d te delectabat:contēne q̄cquid te terrebat: contēne
carceres:cōtēne vincula:contēne aculeū:contēne tormēta
contēne mortē. Hec viciſti:me inueniſti. In vtroq̄ʒ gradu
F amatores iuſticie vos probate: Inuenim⁹ forſitā aliquos
q̄ ꝑponant iuſticie delectationē voluptatibus ⁊ delectatiōi
corporis ſui. Qui aūt pro illa penas: dolores: mortēq̄ʒ cō-
tēnat:putas eſt aliq̄s in vobis? Saltē cogitem⁹ qđ profite
ri nō audem⁹. Quid cogitamus? Ubi cogitamus. Millia
martyꝝ adiacēt oculis noſtris:iſti veri amatores ꝑfectiq̄ʒ
Jacobi. i. iuſticie de illis dictū eſt. Omne gaudiū exiſtimate fratres
mei cū in tētationes varias incideritis:ſciētes q̄ probatio
fidei veſtre patientiā operar̃:patiētia aūt opus perfectum
habet. Quid addi pōt vt opus ꝑfectū habear̃:amat:ardet

feruet:calcat oīa q̄ delectāt ⁊ tranſit:venit ad aſpera:horrē
da:truculēta:minantia:calcat: frangit ⁊ trāſit. O amare:o
ire:o ſibi perire:o ad deū peruenire. Qui aīam ſuam amat Mat. x.
perdet illā:⁊ q̄ perdiderit aīam ſuā ꝓpter me: in vitā eter-
nam inueniet illā: Sic armādus ē amator iuſticie:ſic armā
dus eſt amator iuiſibilis pulchritudinis. Que dico vobis
in tenebris:dicite in lumine:⁊ q̄ in aure auditis:ſuper tecta
predicate. Quid eſt q̄ dico vobis i tenebris/dicite in lūie?
Que dico ⁊ audietis mēte/dicite preſumētes. Et quod in
aure auditis:ꝑ tecta ꝑdicate. Quid eſt i aure auditis? In
ſecreto auditis/q2 profiteri ⁊ cōfiteri adhuc timetis. Quid
eſt ergo ſup tecta predicate? Dom⁹ veſtre corpora veſtra/
domus veſtre carnes veſtre. Aſcende in tectū/calca carnē
⁊ predica verbū. Sed ꝑius fratres mei plāgite quod eratis
vt qđ nondū eſtis eſſe poſſitis/hoc eſt qđ loquor. Magnū
eſt. Et vñ nobis magnū? Summū eſt:ꝑfectū eſt:optimū ē.
Unde nobis? Audite vnde nobis. Omne datum optimū: Jacobi. i.
⁊ omne donū perfectū deſurſum eſt:deſcēdēs a patre lumi
num/apud quē non eſt trāſmutatio:nec viciſſitudinis obū
bratio. Inde eſt q̄ nondū habem⁹ bonū:inde eſt q̄ nondū
habemus. Nō habetis:petite ⁊ accipietis. Si vos(ait ſal- Mat. vii.
uator)cum ſitis mali noſtis bona data dare filijs veſtris:
quāto magis pater veſter celeſtis dabit bona petētibus ſe
Examinet ſe ergo oīs homo:⁊ quicq̄d in ſe boni iuenerit:
quod pertineat ad iuſtificationē noſtrā:agat gratias illi q̄
dedit:⁊ agendo gr̃as illi q̄ dedit/ab illo petat ⁊ qđ nōdum
dedit. Non em̄ tu in accipiendo ꝓficis:⁊ ille in dando defe
cit. Quantumlibet capaces fauces: capacem ventrem affe
ras:fons vincit ſitientem.

¶ De verbis apoſtoli. Neſcitis quia corpora ve i. Cor. vi.
ſtra membra chriſti ſunt:quibus edocemur pro-
pter corpus chriſti corpora noſtra mēbra eſſe xp̄i
et plura alia. Sermo. xviij.

Apoſtolū audiuimus cū legeretur:corripientē ⁊ A
coercentē hūanas libidines ⁊ dicentē. Neſcitis Ubi. ſ.
q2 corpa veſtra mēbra chriſti ſunt? Tollēs ergo
mēbra xp̄i:faciā mēbra meretricis? Corpa ergo
noſtra mēbra xp̄i eſſe dixit:qm̄ chriſtus caput noſtrū eſt eo
q̄ homo factus eſt ꝓpter nos. Caput(de quo dictū eſt iþe
ſaluator)corporis xp̄i:corpus aūt ei⁹ eccleſia eſt. Si ergo
dñs noſter ieſus xp̄s tantūmodo aīam humanā ſuſciperet
mēbra ei⁹ non eſſent niſi aīe nr̃e:q2 vero ⁊ corpus ſuſcepit
per quod etiā caput eſt nobis:q̄ ex aīa ⁊ corpore cōſtamus
profecto illi⁹ mēbra ſunt et corpora noſtra. Si ergo vnuſ-
quiſq̄ʒ cupiens fornicari vileſcat ſibi:⁊ in ſeipſo contēnat ſe
ipſum:vt nō in ſe contēnat xp̄m. Nō dicat:faciā: nihil ſum
Dis caro fenū/ſed corpus tuū membrū eſt xp̄i. Quo ibas Eſa. xl.
Redi. Quo te ꝑcipitare cupiebas? Parce in te xp̄o: agno
ſce in te xp̄m. Tollēs ergo mēbra xp̄i:faciam mēbra mere-
tricis? Meretrix eſt em̄ q̄ tibi adulteriū cōſentit:⁊ cū forte
ipſa chriſtiana tollit mēbra xp̄i:⁊ facit mēbra adulteri:in-
uicem in vobis cōtēnitis xp̄m:nec agnoſcitis dñm veſtrū
nec cogitatis preciū vr̃m. Qualis aūt ille dñs: qui ſeruos
ſuos fecit fratres ſuos? Sed parū erat fr̃es ſuos/niſi face
ret mēbra ſua. Ita ne tanta dignitas viluit? Q2 tanta beni
gne preſtita eſt:nō honor ei retribuit̃? Si nō preſtaret̃/deſi B
deraretur:q2 preſtita eſt contēnitur? Hec autē corpora no
ſtra:q̄ dicit apoſtolus mēbra eſſe xp̄i propter corp⁹ xp̄i qđ i. Cor. vi.
ex genere corporis noſtri ſuſcepit:hec ergo corpa noſtra di
cit idē apoſtolus:templū eſſe in nobis ſpiritusſancti quem
habem⁹ a deo. Propter corpus xp̄i corpora noſtra mēbra
ſunt xp̄i:ꝓpter ihabitantē ſpm̄ chriſti corpora noſtra ſunt Rom. viii
templū ſpiritusſancti. Quid horū in te cōtēmnis? Chriſtū
cuius membrū eſt:an ſpm̄ſanctū cui⁹ templū es. Iſpam me
retricē q̄ tibi cōſentit ad malū:non audes fortaſſe introdu-
cere in cubiculū tuū:vbi habes lectū tuū ꝯiugalē: ſed q̄ris
aliquē abiectū in domo tua ⁊ turpē locū i quo turpiter vol
ueris. Defers ergo honorē cubiculo vxoris tue:⁊ nō defers
tēplo dei tui? Non introducis impudicā vbi dormis cū cō
iuge tua:⁊ tu iþe is ad impudicā cū ſis templū dei? Puto
q2 melius eſt templū dei/q̄ʒ cubiculū vxoris tue. Quocūq̄ʒ
em̄ ieris ieſus videt te q̄ fecit te:⁊ perditū redemit te. ⁊ pro
mortuo mortuus eſt ꝓ te. Tu te nō cognoſcis: ſed ille a te

B oculos non auertit:nõ ad adiuuandũ ſed ad puniendum.
pſ.xxxiij. Oculi eni dñi ſup iuſtos:⁊ aures ei' ad preces eorũ. Con-
tinuo ſubiecit:⁊ terruit eos qui ſibi malã ſecuritatẽ dabãt
q̃ ſibi dicebant. Faciã. Nõ eni de' metã turpia facientem
dignaſ attendere. Audi quid ſequiſ:cuius ſis attende:quo
vbi ſupra. niã quocũq; ieris ieſus videt. Uultus autẽ dñi ſuper faciẽ
tes mala:vt perdat de terra memoriã eoꝝ. Sed de qua ter
Pſ.cxlj. ra: Ubi diciſ. Spes mea es tu: portio mea in terra viuen-
tiũ. Forte enim malus/iniquus/adulter/ĩpudicus/forni-
carius gaudet q: facit:⁊ ſeneſcit in quo libido non ſeneſcit:
pſ.xxxiij. dicit apud ſe. Certe verũ eſt. Uultus autem dñi ſuper faciẽ
tes mala:vt perdat de terra memoriã eorũ. Ecce ego iam
ſenui:q̃ ab ineunte etate vſq; ad hodiernũ diem tanta com
miſi:multos caſtos añ me ſepeliui:multoꝝ caſtorũ funera
iuuenũ ad ſepulchrũ ipſe deduxi:⁊ pudic' ĩpudic' ſupuixi
Quid eſt qđ diciſ. Uult' dñi ſup faciẽtes mala: vt perdat
de terra memoriã eoꝝ: Eſt alia terra vbi non eſt ĩpudic'/
j. Cor.vj. eſt alia terra ĩ regno dei. Nolite errare/neq; fornicatores/
neq; idolis ſeruiẽtes/neq; adulteri/neq; molles/neq; ma-
ſculorũ concubitores/neq; fures/neq; auari/neq; ebrioſi/
neq; maledici regnũ dei poſſidebunt:hoc eſt. Perdit de
terra memoriã eorũ. Multi eni talia cõmittẽtes: ſpem ſibi
ponunt ꝓpter eos q̃ perdite viuẽtes ſpem ſibi ponũt in re
pſ.xxxiij. gno dei quo nõ acceſſuri ſunt. Dictũ eſt. Perdit de terra
Apo.xxj. memoriã eorũ. Erit eni celũ nouũ:et terra noua quã iuſti
ĩhabitabũt. Ibi impij:ibi mali:ibi nequiſſimi habitare nõ
ſinunſ. Eligat modo q̃ talis eſt vbi deſideret habitare cũ
tps eſt vt poſſit mutari. Due quippe habitationes ſũt vna
in igne eterno:alia in regno eterno. Puta q: ĩ igne eterno
aliter ille:aliter ille torquebunſ/vbi erũt: tñ ibi oẽs crucia
Matthei. bunſ:min' ille/plus ille/q: tolerabili' erit ſodome in die iu
x.⁊.xxiij. dicij q̃ alteri ciuitati: ⁊ q̃dã circũeunt mare et terrã face-
re vnũ ꝓſelitũ:quẽ cũ fecerint:faciũt eum filiũ gehẽne du
plo q̃ ſint ipſi. Puta q: alij duplo:alij ſimplo:puta quia
alijs plus:alijs minus. Nõ eſt regio vbi tibi eligas locum
Quecũq; ibi mitiora tormẽta ſunt:peiora ſunt q̃ q̃ formi
C das in iſto ſeculo. Cogita quõ tremebas ſi tibi aliq̃s calũ
niaſ ne mittaris in carcerẽ:et tu ipſe cõtra te male viuis vt
mittaris in ignẽ ꝯtremiſcis/conturbaris/palleſcis/ad ec
cleſiã curris:eṗm videre deſideras:ad pedes eius voluta-
ris. Querit:q̃re: Libera me. Quid agit: Ecce ille mihi ca
lũniaſ. Et qđ tibi factur' eſt: Dñe cõcutior:dñe in carcerẽ
mittor:miſere mei/libera me. Ecce quõ timeſ carcer:quõ
timeſ cõcluſio:et nõ timeſ gehẽne exuſtio. Poſtremo qñ
augeſ calamitas:⁊ preſſura ſeuit atrocior:⁊ vſq; ad mortẽ
ſeuit:qñ bonũ videſ homini ne moriaſ/ne occidaſ/debere
ſuccurri:oẽs clamãt:adiutoria cũcta ĩplorant:ſubuenite:
currite ꝓpter animã. Tota exaggeratio calamitatis ẽ q:
dicitur ꝓpter animã. Succurrendũ eſt quidẽ:nec huic ti-
mori adiutoriũ denegãdũ: faciendum quod fieri poteſt a
quo poteſt. Uerũtamẽ ego interrogare volo periclitantẽ:
⁊ iſto noĩe mea viſcera cõmouentẽ:qñ dicit:currite ꝓpter
animã. Facile huic ego reſpondeo. Ego quidẽ curro pro-
pter carnẽ tuã:vtinã tu curreres ꝓpter animã tuã. Et vt
noueris q: ꝓpter corpus tuũ curro non ꝓpter animã tuã:
melius audio chriſtũ vera dicentẽ:q̃ te timore falſo mur-
Mat.x. murãtẽ. Ipſe eni dñs dicit. Nolite timere eos qui corpus
occidũt:animã aũt non poſſunt occidere. Certe ꝓpter ani
mã tuam mevis currere. Ecce quẽ times ⁊ ſub cuius com
minationibus expalleſcis: nõ poteſt occidere animã tuã:
vſq; ad corpus ſeuit: tu noli ſeuire in animã tuã. Ab illo
occidi nõ põt:a te poteſt:nõ lãcea/ſed lingua. Inimicus q̃
Sap.j. te ꝑcutit finit hãc vitam. Os aũt qđ mẽtiſ occidit animã
Ex his ergo que in hoc tẽpore homines timent:cõijciant
q̃ timere debeãt. Timet eni carcerẽ:⁊ non timet gehennã:
timet q̃ſtionarios tortores:⁊ nõ timet infernales angelos:
timet cruciatũ temporalem:⁊ nõ timet penas ignis eterni
poſtremo timet ad modicũ vi:⁊ non timet in eternũ mori.
Ille q̃ te occiſurus eſt quẽ times:quẽ exhorreſcis:quẽ fu-
gis:a cuius timore non ſineris dormire: et ipm in ſomnis
ſi vides cũ dormieris expaueſcis. Quid eſt facturus tibi:
Excluſurus de carne tua aĩam tuam. Aĩa tua excluſa quo
D vadit: Nec eni põt ille aliter carnẽ tuam occidere:niſi ide
excludat aĩaȝ tuã:per quã viuit caro tua. Preſentia quip

pe anime tue caro viuit:⁊ q̃diu in carne tua ꝑſens eſt ani-
ma tua:neceſſe eſt vt viuat caro tua. Ille autẽ qui tuã mor-
tem q̃rit:eijcere vult de carne tua vitã tuam qua viuit caro
tua. Putas nõ eſt aliqua vita q̃ viuit ipſa aĩa tua: Eſt eni
anima vita q̃dã qua viuit caro tua. Putas nulla aĩa vita
eſt qua viuit ipa aĩa tua: Aut quomodo habet caro tua vi
tã:aĩam q̃ viuit caro tua: Fit ⁊ ipſa aĩa tua vt habeat ali-
quã vitã ſuã:et quõ caro cũ moriſ expirat animã vitã ſuã:
ſic et aĩa qñ moriſ expirat aliquã vitã ſuã. Si inuenerim'
que ſit hec vita:non corporis tui quod eſt anima tua:ſed vi
ta vite corporis tui:hoc eſt vita anime tue. Si inuenerim'
eam ex hac morte qua times ne de carne eijciatur aĩa tua:
puto q: plus debes timere illã mortẽ:ne vita anime tue ꝓ-
ijciatur de aĩa tua. Breuiter ergo dicã. Et quid multis te
neor: Uita corporis aĩa eſt:vita anime deus eſt. Spiritus
dei habitat in aĩa:⁊ per animã ĩ corpe:⁊ vt corpora noſtra j.Cor.vj.
templũ ſint ſpiritus ſancti quẽ habemus a deo. Uenit eni
ſpũs ad aĩam noſtrã:q: charitas dei diffuſa eſt in cordi- Rom. v.
bus noſtris ꝑ ſpiritũ ſanctũ qui datus eſt nobis: ⁊ totum
poſſidet qui principalẽ tenet. In te quippe illud principa-
tur qđ melius eſt. Tenens deus quod melius eſt:id eſt cor
tuũ/mentẽ tuã/aĩam tuã:profecto per meliorẽ poſſidet et
inferiorẽ quod eſt corpus tuũ. Seuiat igiſ inimicus:mine
tur mortẽ:faciat ſi permittiſ:excludat de carne aĩam tuã:
aĩa tua nõ excludat a ſe vitã ſuã. Si recte plangis:⁊ putas
te miſerabiliter dicere ĩimico tuo. Noli ferire:parce ſãgui
ni meo:nõ tibi dicit de'. Miſerere aĩe tue placẽs deo: Aĩa Ecc̃.xxx.
tua forte dicit. Roga illũ ne feriat:nam dimitto te. Si eni
ꝑcuſſerit:manere tecum nõ poſſum. Roga ne feriat ſi vis
vt nõ te dimittã. Que tibi dicit:ſi vis vt non te dimittam:
Tu ipſe. Tu eni qui loqueris:aĩa es. Si eĩ percuſſerit car
nem: tu fugis/tu exis/tu migras:iacet terra in terra. Ubi
erit qđ aſlauit terrã:qđ flatu dei tibi datũ ẽ:vbi erit: Si nõ
efflauit vitã ſuã.i.deũ ſuũ:in illo erit quẽ nõ ꝑdidit:in illo
erit quẽ nõ a ſe excluſit. Si autẽ obtẽperas infirmitati aĩe
tue:dicẽti tibi. Ferit ⁊ dimitto te:non times deũ dicentem
tibi. Peccas:⁊ dimitto te. De timore vano timorẽ vtilem E
capiamus. Timor van' eſt omniũ hominũ timentiũ amit
tere tẽporalia:q̃ñq; migraturoꝝ ⁊ migrare trepidantium:
volentiũ ſemꝑ differre quod non poſſunt auferre. Uan' eſt
iſte timor hominũ ⁊ tamen eſt ⁊ vehemẽs eſt: et reſiſtere ei
non poteſt. Hinc increpandi: hinc obiurgandi:hinc plãgẽ
di:hinc lugendi homines timẽtes mori:⁊ nihil aliud agen
tes:niſi ſeri' mori. Quare nõ agunt nõ mori: Quoniã q̃d id
agunt:nõ efficiũt vt non moriant. Poſſunt autẽ aliq̃d age
re quo efficiant vt nunq̃ moriant: Nullo modo. Prorſus
quicquid egeris:quãtũcũq; inuigilaueris:quocũq; fuge-
ris:quelibet munimẽta q̃ſieris:quibuſlibet diuitijs te redi
meris:quibuſlibet calliditatibus hoſtem fefelleris:nõ fal-
lis febrem. Nihil enim aliud agis vt non cito ab hoſte mo
riaris:niſi vt ſerius aliquãdo a febre moriaris. Habes qđ
agas vt nunq̃ moriaris:ſi times mortem: ama vitam. Ui-
ta tua deus eſt:vita tua chriſtus eſt:vita tua ſpiritus ſan-
ctus eſt. Non illi places male agẽdo:templũ ruinoſum nõ
inhabitat:templũ ſordidũ nõ ingrediſ: ſed geme ad illũ vt
mundet ſibi locũ:geme ad illum vt edificet templum ſibi:
quod tu deſtruxiſti ipſe cõſtruat: qđ tu exterminaſti ipſe re
formet:quod deieciſti ipſe erigat. Clama ad deũ:clama in-
teri':clama vbi audit: q: et ibi peccas vbi videt:clama vbi
audit:⁊ cum timore correxeris:⁊ vtiliter timere ceperis:nõ
tẽporales cruciatus/ſed eterni ignis ſupplicia:⁊ ideo adul
ter nõ fueris. Hinc eni loquebamur propter apoſtolũ: qui
dixit:corpora veſtra mẽbra chriſti ſunt. Cum ḡ ideo adul- j.Cor.vj.
ter eſſe non ceperis:quia timẽs ardere in igne ſempiterno:
nõdum laudãdus es:nõ quidẽ ita dolẽdus vt ante:ſed ta
men nondũ laudandus. Quid eni magnũ eſt timere penã:
Magnũ eſt:ſed amare iuſtitiã. Interrogo te:⁊ inuenio te.
Tu inſpice interrogationẽ meã ſonantẽ: ⁊ fac de teipſo in
terrogationẽ ſilentẽ. Dico ergo tibi: libidine vict' habes
conſentientẽ:quare nõ cõmittis adulteriũ: Et reſpõdebis
q: timeo gehennã:timeo ſuppliciũ ignis eterni:timeo iudi
ciũ chriſti:timeo ſocietatẽ diaboli: ne puniar ab illo:cũ il-
lo ardeã. Quid dictur' ſũ: Male times: Quomodo tibi di
cebã de aduerſario:q: querebat corp' tuũ occidere: Ibi

eni recte dicebã:male times:ſecurũ te fecit dñs tuus dicẽs
Mat. x. Nolite timere eos q̃ corp⁹ occidunt. Modo cũ dicis mihi
gehennã timeo/ardere timeo/i eternũ puniri timeo. Quid
dictur⁹ ſum? Male times? vane times? Nõ audeo:quãdo
quidẽ ipſe dñs ablato timore ſubiecit timorem:⁊ ait:vbi di
xit. Nolite timere eos q̃ corpus occidũt:⁊ poſtea non hñt
q̃d faciãt:ſed eũ timete qui hʒ poteſtatẽ ⁊ corp⁹ ⁊ animam
mittere in gehẽnã ignis:ita dico vobis hũc timete. Cũ er
go dñs timorẽ incuſſerit:⁊ vehemẽter incuſſerit:⁊ repeten
do vbũ:cõminationẽ ingeminauerit:dictur⁹ ego ſum:ma
F le times iſta? Nõ dicã. Plane time:nihil meli⁹ times:nihil
eſt qd̃ magis timere debeas. Sed interrogo te. Si nõ te vi
deret de⁹ quãdo facis: ne quiſq̃ te cõuinceret i iudicio il
lius faceres? Tu te vide. Nõ eni potes ad vba oĩa mea re
ſpõdere:iſpice teipſum. Faceres? Si faceres ergo penã ti
mes:charitatẽ nõdũ habes:ſeruiliter times:formido ẽ ma
li:nõdũ delectatio boni:ſed time etiã vt iſta formido cuſto
diat te:vt pducat ad dilectionẽ. Timor eni iſte quo gehẽ
nã times:⁊ ideo mala nõ facis:cõtinet te:⁊ ſi volentẽ pecca
re animo interiore nõ ſinit:eſt quidã cuſtos timor quaſi pe
dagogus legis:littera eſt minãs: nõdũ gratia iuuans. Cu
ſtodiat tñ timor iſte dum nõ facis timendo ⁊ veniet chari
tas intrat in cor tuũ:⁊ q̃ntum illa intrat:tantum timor exit.
Timor enim id agebat ne faceres:charitas hic agit vt no
lis facere etiã ſi impune poſſis admitere. Dixi quid timea
tis:dixi quid appetatis. Sectamini charitatẽ:itret chari
tas. admittite illã:timẽdo peccare admittite amorem non
peccantẽ:admitte amorẽ bene viuentẽ. Illa vt dicere cepe
ram intrãte:incipit timor exire. Quãto plus illa intrauerit
tãto minor timor erit. Cũ illa tota intrauerit:nullus timor
j. Ioh. iiij. erit:q̃ pfecta charitas foras mittit timorẽ. Intrat ẽ cha
ritas: pellit timorẽ:nõ aũt intrat ⁊ ipſa incomitata. Habet
Ps. xviij ſecũ ſuũ timorẽ quẽ introducit ipſa:ſed illũ caſtũ pmanẽtẽ
in ſeculũ ſeculi. Seruilis timor eſt quo times cum diabolo
ardere:timor caſtus eſt q̃ times deo diſplicere. Conſidera
te chariſſimi:⁊ ipſos humanos interrogate affect⁹. Timet
ſeruus offendere dominũ ſuũ:ne iubeat eũ vberari:iubeat
in cõpedes mitti:iubeat carcere includi:iubeat eum piſtri
no cõteri. Hec timens ſeruus non peccat:ſed quãdo ſentie
rit abſentes oculos domini ſui:nec habuerit teſtẽ a q̃ poſ
ſit cõuinci facit. Quare facit? Quia penã timebat:nõ iuſti
ciã diligebat. Vir autem bon⁹:vir iuſtus:homo liber(nã
Ioh. viij. ſolus iuſtus liber. Omnis eni qui facit peccatum:ſeru⁹ pec
cati ẽ)delectaĩ ipſa iuſticia:⁊ ſi poſſit ſine teſte peccare:⁊ te
ſtem reformidat et deũ. Et ſi poſſit audire deũ dicẽtẽ ſibi:
video te cum peccas:nõ te dãnabo:ſed diſplices mihi:ille
nolens diſplicere oculis patris:non formidoloſi iudicis:ti
met non ne dãnetur:nõ ne puniatur:nõ ne crucietur:ſed ne
offendat gaudiũ paternũ: ne diſpliceat oculis amãtis. Si
enim amat te ipſe ⁊ amantẽ ſui dñi ſentit: nõ facit quod di
ſplicet amanti ſe. Lubricos ⁊ inhoneſtos amores attendi
te. Si quis amore femine laſciuus ⁊ nequã veſtit ſe aliter
q̃ illi placet:veſtit ſe aliter q̃ amate ſue placet: aut ornat
ſe aliter q̃ illi placet:⁊ illa dixerit:nolo te habere talẽ hyr
rhũ:nõ habet : ſi per hyemẽ illi dicat:in laterna te amo:eli
git tremere q̃ diſplicere. Nũq̃d illa cui diſplicet dãnatura
eſt? Nũq̃d i carcerẽ miſſura? Nũq̃d tortores adhibitura?
Hoc ſolũ ibi timetur:nõ te videbo:h̃ ſolũ ibi cõtremiſcit̃:
faciẽ meã nõ videbis. Si hoc impudica dicit ⁊ terret: de⁹
dicit ⁊ nõ terret? Sane plurimũ/ſed ⁊ ſi amam⁹. Si autem
nõ amam⁹/non inde terremur:ſʒ terremur vt ſerui de igne/
de gehẽna/de atrociſſimis tartareis minis: de exaggera
tiſſimis diaboli angelis : eiuſq̃ ſupplicijs vel inde terrea
mur. Si illud min⁹ amam⁹/vel illa timeamus. Nõ ẽ fiant
j. Cor. iij. fornicationes. Templũ dei eſtis:⁊ ſpiritus dei habitat in
G vobis. Si quis tẽplũ dei corruperit:corrũpet illum deus.
Licita ſunt matrimonia. Nihil amplius requiratis. Non
eni grande onus ipoſitum eſt virginibus:maior amor im
poſuit maius onus. Virgines quod licebat noluerũt vt pl⁹
placerent ei cui ſe deuouerunt. Ambierunt illam maiorem
pulchritudinem cordis ſui. Quid iubes? Tanq̃ dicerent.
Quid iubes? Ne adultere ſimus hoc precipis? Amãdo te
j. Cor. vij plus facimus q̃ iubes. De virginib⁹ (ait apl's)preceptum
domini non habeo. Ergo quare hoc faciunt? Conſilium
autem do. Ille autem amantes/quibus terrene nuptie vi
luerũt:q̃ terrenos amplexus nõ deſiderauerunt:vſq̃ adeo
acceptauerũt pceptũ:vt non recuſarent cõſiliũ:vt plus fa
cerent/plus ſe ornauerũt. Corporis eni huí⁹/id eſt exterio
ris hoĩs ornamẽta:q̃to magis appetunĩ/tãto ſunt interio
ris maiora detrimẽta. Quãto autẽ minus appetunĩ orna
menta exterioris hominis:tanto magis morib⁹ pulchris
homo interior adornatur. Unde dicit ⁊ petrus. Ornantes j. Pe. iij.
ſe non intortis crinibus. Cũ eni dixiſſet. Ornantes ſe:quid
aliud a carnalibus q̃ viſibilia iſta ornamẽta putarenĩ? Cõ
tinuo tulit cogitationi qd̃ cupiditas inquirebat. Non inq̃t
intortis crinibus neq̃ auro/ vel margaritis/vel veſte pre
cioſa:ſed ille abſcõdit⁹ cordis homo:q̃ eſt ante deũ diues.
Neq̃ eni de⁹ diuitias daret exteriori homini: ⁊ inopem re
linqueret interiorẽ:dedit inuiſibili diuitias inuiſibiles:⁊ in
uiſibilem ornauit inuiſibiliter. His ornamentis ſtudentes
dei puelle:ſancte virgines:nec quod licebat appetierũt:nec
qd̃ cogebanĩ cõſenſerũt. Multe etiã parẽtũ ſuorũ contra
rios conatus:igne ſupni amoris ſuperauerũt. Irat⁹ eſt pa
ter:plorauit mater: nõ curauit illa:cui ante oculos verſabaĩ
ſpecioſus forma pre filijs hominũ. Et quippe ſe ornari de Ps. xliiij
ſiderauit:vt totã ei⁹ curã gereret. Et quia que nupta eſt co j. Cor. vij.
gitat que ſunt mũdi:quõ viro placeat: que aũt innupta eſt:
cogitat que ſunt dei:quõ placeat deo. Videte quid ſit amo
re. Non dixit: cogitat ne dãnetur a deo. Adhuc eni iſte ti
mor ille ſeruilis eſt:cuſtos quidẽ malorum vt abſtineant a
malis:⁊ abſtinendo digni ſint ad ſe admittere charitatem
Sed ille nõ cogitãt quẽadmodũ nõ puniant̃ a deo: ſʒ quõ
placeant deo pulchritudine interiore:decore occulti hoĩs:
decore cordis:vbi illius oculis nude ſunt: nude intus non
foris:integre ⁊ intus ⁊ foris. Vel virgines doceant coniu
gatos ⁊ cõiugatas non ire in adulterium. Ille faciũt plus
q̃ licet:ille non faciant quod non licet.

¶ De vbis Apli. Nõ ſic pugno quaſi aerem ce j. Cor. ix.
dens. Et de conſtituẽdis epis:et quõ epm̃ opor
tet ſine crimie eẽ vt potẽs ſit exhortari i doctria
ſana ⁊ eos q̃ ꝯdicũt arguere.⁊c. Sermo. xix.

BEati apli epl'a cũ legereĩ de ꝯſtituẽdis epis cõ B
memorauit nos ſine dubio reſpicere i nos ⁊ vos
cõmemorauit iudicare nos:maxie q̃ oẽs audi
uimus capitula euãgelice recẽtis lectiõis nouiſ
ſima ſententia. Nolite iudicare pſonaliter:ſʒ iuſtũ iudiciũ Ioh. vij.
iudicate. Perſonã itaq̃ iudicando nemo accipit alienã ſi
non accipit ſuã. Beat⁹ apl's ait quodã loco. Nõ ſic pugno j. Cor. ix.
quaſi aerẽ cedẽs:ſed caſtigo corp⁹ meũ ⁊ i ſuitutẽ redigo:
ne forte alijs pdicãs ipſe reprobus inueniar. Suo timore
nos terruit. Quid eni faciet agn⁹ vbi aries tremit? Inter
multa ergo q̃b⁹ ſcripſit apoſtol⁹:qualis eſſe epiſcopus de
beat:etiã illo audiuim⁹:vnde modo forſitan loqui ⁊ diſpu
tare nõ ſufficiat. Si eni ſingula diſcutere:⁊ de ſingulis(vt
dignũ eſt)diſputare conemur:nec nře vires ſufficiũt ad lo
quendũ:nec veſtre ad audiendũ. Quid ergo eſt quod volo
dicere:ſi adiuuet me qd̃ terruit me? Inter cetera ait epm̃ Titũ. j.
potentẽ eſſe debere in doctrina ſana:vt contradicentes re
darguere poſſit. Magnũ opus eſt:grauis ſarcina:pcliuũ:
arduũ. Sed ſperabo inq̃t in deũ:quoniã ipſe liberabit me Ps. xc.
de laqueo venãtiũ ⁊ a vbo aſpero. Nulla eni cauſa eſt que
magis facit hominẽ diſpẽſatorẽ dei pigriorẽ ad redarguẽ
dos cõtradicẽtes:q̃ timor verbi aſperi. Prius ergo quid
ſit cõtradicẽtes redarguere:vt dñs donauerit exponã vo
bis. Cõtradicẽtes nõ vno modo intelligẽdi ſunt. Pauciſ
ſimi eni nobis contradicunt loquendo:ſed multi male vi
uendo. Quãdo mihi audet dicere chriſtianus:bonũ eſſe ra B
pere res alienas:quãdo quidẽ non audet dicere bonũ eſſe
tenaciter ſeruare res ſuas? Nũq̃d eni diues ille cui ſucceſ
ſerat regio:⁊ nõ inueniebat vbi poneret fruct⁹ ſuos:⁊ ſe cõ Luce. xij.
ſiliũ inueniſſe gauderet deſtruẽdi veteres apothecas:⁊ cõ
ſtruendi nouas ampliores vt ipleret eas: ⁊ diceret aĩe ſue.
Anima habes multa bona in multũ tp̃s :letare/ iocũdare/
ſatiare. Nũq̃d ergo iſte diues aliena q̃rebat? Fruct⁹ ſuos
colligere diſponebat:vbi poneret cõſulebat:nõ de cuiuſq̃
vicini agris:nõ limite pturbato:nõ expoliato paupere:nõ
circũuẽto ſimplice:tãtũmõ de ſuis colligẽdis cogitabat.

Audite quid audierit qui tenaciter ſuabat ſua:⁊ hinc intel
ligite q̄d expectent q̄ rapiūt aliena. Cū ergo ſe prudentiſſi-
mū conſilium inueniſſe arbitraretur:de apothecis veteri-
bus anguſtis deijciēdis:⁊ amplioribꝰ nouis edificandis:
⁊ oībus ſuis fructibꝰ colligēdis ⁊ recōdēdis: non alienis
cōcupiēdis atq; rapiendis:ait illis deꝰ. Stulte:vbi tibi ſa
piēs videris ibi ſtulte. Stulte inq̄t hac nocte repetūt a te
aīam tuā:hec q̄ ꝑparaſti cuiꝰ erunt? Si ſeruaueris tua nō
erūt:ſi erogaueris tua erūt. Quid inq̄t reponis:qui relictu
rus es? Ecce increpatꝰ eſt ſtultꝰ male recōdēs. Si ſtultꝰ
eſt q̄ recōdit ſua:vos inuenite nomē eiꝰ qui tollit aliena?
Si ſordidꝰ ē recōditor ſuorū:vlceroſus raptor alienorum.
Luce.xvj Sed nō q̄lis ille vlceroſus q̄ iacebat ante ianuam diuitis:⁊
cuius canes lingebāt vlcera. Ille enī vlceroſus erat in cor
pore:raptor in corde. Fortaſſis aliquis reſpōdeat ⁊ dicat.
Nō valde magna pena erat illi homini:cui dixit deꝰ. Stul
te. Nō ſic dicit deꝰ:ſtulte:quō hoc dicit. Tale in quēq; dei
verbū iudiciū eſt. Nūquid enī deꝰ ſtultis daturus eſt regnū
celorum? Quibus aūt non eſt daturus regnū celorū:quid
C eis reſtat niſi pena gehennarū? Conijcere hoc videmur:
aperte hoc manifeſteq; videmꝰ. Nā ⁊ ille diues ante cuius
ianuā iacebat pauperrimꝰ vlceroſus: non eſt dictꝰ raptor
rerū alienarū. Erat quidā diues inquit qui induebat pur
pura et byſſo:⁊ epulabat quotidie ſplēdide. Diues inquit
erat:nō dixit calūniator:non dixit pauperū oppreſſor:non
dixit rerū alienarū raptor/aut delator/aut receptor. nō di
xit pupillorū ſpoliator:non dixit viduarū ꝑſecutor. Nihil
horū/ſed erat q̄dā diues. Quid magnū eſt? Diues erat:de
ſuo diues erat. Cui aliq̄d tulerat? An forte ille auferret:et
dñs de illo reticeret:⁊ ꝑſonā eiꝰ acciperet:ſi crimina eius
Joh.vij. abſcōderet:q̄ nobis dicit. Nolite ꝑſonaliter iudicare? Si
vis ergo audire crimē diuitis illiꝰ: noli ampliꝰ querere q̄
audis a veritate. Diues erat:induebat purpura ⁊ byſſo:et
epulabat quotidie ſplēdide Quod ḡ eius crimen? Iacēs
ante ianuā vlceroſus ⁊ non adiutus. Hoc enī apte de illo
dictū eſt:q̄ imiſericors erat. Nūq̄d enī chariſſimi:ſi pau-
per ille ante ianuā iacēs ſufficiētē panē a diuite acciperet:
diceret de illo:q̄ cupiebat ſaturari de micis que cadebāt
de mēſa diuitis? Propter hāc ſolā inhumanitatē qua cō
tēnebat pauperē ante ianuā ſuā iacētē:nec ↄgrue digneq;
paſcebat:mortuus eſt ⁊ ſepultꝰ eſt. Et cū apud inferos in
tormētis eſſet:leuauit oculos ſuos:⁊ vidit pauperem in ſi
☞ nu abrae. Et q̄d multis imorer? Deſiderauit guttā:qui nō
dedit micā. Nōne accepit iuſtā ſententiā:qui nō dedit cru
deli auaricia? Si hec ergo pena ē auarorū:que pena rapto
D rū? Sed ait mihi raptor rerū alienarū. Ego ſimilis illius
diuitis nō ſū. Agapes facio: vinctis in carcere victū mit-
to:nudos veſtio:ꝑegrinos ſuſcipio. Dare te putas: tollere
noli:⁊ dediſti. Cui dederis gaudet : cui abſtuleris plorat
Que duorū iſtorū exauditurꝰ eſt dñs? Dicis ei cui dederis.
Gras age q̄ accepiſti. Sʒ alter tibi ex alia pte dicit. Ego
gemo cui abſtuliſti. Et pene totū tenuiſti:⁊ exiguum illi
dediſti. Si ḡ qđ alteri abſtuliſſes egentibꝰ dediſſes:nec ta-
lia opa diligit deꝰ. Dicit tibi deꝰ:ſtulte:iuſſi vt dares:ſʒ nō
de alieno. Si hēs da de tuo. Si nō hēs qđ des de tuo:me
lius nulli dabis:q̄ alteros ſpoliabis. Dicturꝰ eſt dñs chri
ſtus cum in iudicio ſuo ſederit:⁊ alios ad dexteram: ⁊ ad
Mat.xxv ſiniſtrā alios ſeparauerit:bene operātibꝰ. Venite benedi-
cti patris mei ꝑcipite regnū. Sterilibꝰ aūt qui nihil boni
in paupes opati ſunt. Ite in ignē eternū. Et quid dicturꝰ
eſt bonis? Eſuriui enī:⁊ dediſtis mihi mādūcare:⁊ cetera
Et reſpōdebūt illi. Dñe quādo te vidimꝰ eſurientē? Et il
le ad eos. Cum vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis.
Intellige ḡ ſtulte:qui vis elemoſynas facere de rapinis:
q̄m ſi quādo paſcis chriſtianū:paſcis xp̄ʒ:quādo ſpolias
chriſtianū:ſpolias xp̄m. Attendite quid ſiniſtris dicturus
eſt. Ite i ignē eternū. Quare? Eſuriui/⁊ nō dediſtis mihi
mādūcare:nudus fui/⁊ nō veſtiſtis me. Ite. Quo? In ignē
eternū. Prorſus ite. Quare? Nudus fui:⁊ nō veſtiſtis me.
Si ergo i ignē eternū ibit cui dicturus eſt chriſtus. Nudꝰ
fui:⁊ nō veſtiſtis me:quē locum in igne eterno habebit:cui
dicturus erit. Veſtitus fui:⁊ ſpoliaſti me? Hic fortaſſe vt
E euadas hāc vocē:ne dicat tibi chriſtus:veſtitus fui:⁊ ſpo-
liaſti me:mutata conſuetudine:cogitas ſpoliare paganū:
⁊ veſtire chriſtianū. Et hic reſpondebit tibi chriſtꝰ:immo
reſpōdet tibi nūc ꝑ ſeruū qualēcūq; miniſtrū ſuū: reſpon-
debit tibi chriſtus ⁊ dicet. Etiā hic parce dānis meis. Cū
enī tu qui chriſtianꝰ es ſpolias paganū:impedis fieri chri
ſtianū. Eia ⁊ hic fortaſſe reſpōdebis. Adhuc ergo nō odio
penā ingero:ſed dilectione potiꝰ diſcipline. Ideo ſpolio
paganū:vt ꝑ hanc aſperam ⁊ ſalubrem diſciplinam faciā
chriſtianū. Audirē ⁊ crederem:ſi qđ abſtuliſti pagano:red
deres chriſtiano. Diximus contra vnū vitiū rapinarū:quo
res humane vſq;quaq; vaſtant:dixi mꝰ ⁊ nemo nobis cō-
tradicit. Quis enī audet aptiſſime loquēdo contradicere
veritati? Non ergo facimus qđ apl's monuit:nō ↄdicētes Titum.j.
redarguimus/obedientes alloquimur/laudantes inſtrui-
mus/nō cōtradicētes regarguimꝰ? Ita vero non contra-
dicūt ligua/ſed vita. Moneo/rapit/doceo/rapit/ precipio
rapit/arguo/ rapit. Quomodo nō ↄtradicit? Dicā ḡ quod
de hac re ſufficere exiſtimo. Abſtinete vos fratres:abſtine
te vos filij:abſtinete vos a ↄſuetudine rapiēdi:⁊ vos q̄ ſub
manibꝰ raptorū gemitis:abſtinete vos a cupiditate rapiē
di. Aliꝰ potēs eſt ⁊ rapit:tu in manu raptoris gemis:q̄ ra-
pere nō potes:ideo nō facis. Habeto facultatē ⁊ tibi lauda
bo domitā cupiditatē. Beatū ſctā ſcptura dicit:q̄ poſt au Ecl.xxxj.
rū nō abijt:q̄ potuit trāſgredi ⁊ nō eſt trāſgreſſus:qui face
re mala potuit ⁊ nō fecit. Tu aūt dicis. Nūq; negaui rem
alienā. Q̄r forte nemo tibi cōmēdauit:aut forte cōmenda
uit:ſed ſub teſtibꝰ ↄmēdauit. Dic mihi. Reddidiſti q̄ a ſo
lo ſolus accepiſti:vbi deꝰ inter vos fuerat? Si tūc reddidi
ſti ſi mortuo qui cōmēdauit neſciēti filio reddidiſti:tūc te
laudabo:q̄ poſt aurū non iſti: q̄ potuiſti trāſgredi ⁊ non
es tranſgreſſus:quia potuiſti mala facere ⁊ non feciſti. Si
forte alienū ſacculū ſolidorū:vbi nemo te vidit in via inue
niſti:⁊ nulla mora cuiꝰ fuerat reddidiſti. Eia fratres:re-
dite ad vos:inſpicite vos:interrogate vos:vera reſpōdete
vobis:⁊ iudicate vos non ſꝫm ꝑſonam:ſʒ iuſtū iudiciū iudi
cate. Ecce chriſtianꝰ es:eccleſiā frequētas:v̄bū dei audis:
de lectione verbi dei letiſſime cōmoueris. Tu laudas tra-
ctantē:ego q̄ro facientē. Tu inq; laudas dicētē:ego q̄ro fa
cientē. Chriſtianꝰ es:frequentas eccleſiā:amas v̄bū dei:li
benter audis. Ecce h̄ qđ ꝓpono in eo te examina : in eo te
appende:in eo aſcēde mētis tue tribunal:⁊ cōſtitue te ante
te:iudica te:et ſi prauū inueneris corrige te. Propono ḡ. F
Deꝰ dicit in lege ſua:inuētionē eē reddēdā:deꝰ in lege ſua
dicit quā prio populo dedit:pro q̄bꝰ chriſtus nondū erat
mortuꝰ:inuentionē tanq; alienū eſſe reddēdā Si quiſq;(ver
bi gr̄a) in via inueniat alienū ſacculū ſolidorū: deberet red-
dere:ſed neſcit cui. Nō ſe excuſat ignorātia:ſi nō dominet
auaricia. Dicā veſtre charitati:q̄m dona dei ſūt:⁊ ſūt i po
pulo dei q̄ nō fruſtra audiūt v̄bū dei. Dicā qđ fecerat pau
perrimꝰ hō:nobis apđ mediolanū ↄſtitutis:tā paup vt pro
ſculꝰ eēt grāmatici:ſʒ plane xp̄ianꝰ:q̄uis ille eēt paganus
grāmaticꝰ:melior ad velū q̄ in cathedra. Inuenit ſacculū
niſi forte me nūerꝰ fallit cū ſolidis ferme ducētis : memor
legis ꝓpoſuit pitaciū publice. Reddēdū enī ſciebat ſʒ cui
redderet ignorabat: ꝓpoſuit pitaciū publice. Qui ſolidos
ꝑdidit:veniat ad locū illū ⁊ q̄rat hominē illū. Ille q̄ plan-
gens circūq̄q; vagabat:inuento ⁊ lecto pitacio : venit ad
hominē:⁊ ne forte q̄reret alienū:q̄ſiuit ſigna: interrogauit
ſacculi qualitatē:ſigillū ſolidorū:etiā ⁊ numerū. Et cū oīa
illi fideliter reſpōdiſſet:reddidit qđ inuenerat. Ille autem
repletꝰ gaudio ⁊ querēs vicē repēdere:tāq; decimas obtu
lit ſolidos viginti:q̄ noluit accipere. Obtulit vel decē:no-
luit accipere. Saltē rogauit vel quinq; acciperet:noluit il-
le. Stomachabūdus hō ꝓiecit ſacculū. Nihil ꝑdidi ait.
Si non vis aliq̄d a me accipe:nec ego aliq̄d ꝑdidi. Quale
certamē fratres mei:quale certamē:q̄lis pugna:qualis cō
flictꝰ. Theatrū mūdꝰ:ſpectator deꝰ. Victus tandē ille qđ
offerebat accepit:⁊ cōtinuo totū pauperibꝰ erogauit:vnū
ſolidū in domū ſuam non dimiſit. Quid ē? Si aliquid egi
in cordibus veſtris:ſi verbum dei inſedit in vobis:ſi requi
em inuenit apud vos:facite hoc fratres mei:nolite putare
dānum vos pati ſi feceritis: magnum lucrum eſt ſi feceri-
tis qđ dico. Perdidi viginti ſolidos:ꝑdidi cētos:quingē
tos. Quid ꝑdidiſti? De domo tua perierant:alter perdide
rat:nō tu. Terra cōmunis eſt:in vna domo eſtis:in hoc mū

do ambo viatores:huius vite vnum ſtabulū intraſtis. Po
ſuit ille:oblu⁹ eſt ille:cecidit ab illo:tu inueniſti. Quis inue
niſti? Chriſtian⁹. Quis iueniſti? Qui legē audiſti:chriſtia:
nus qui legē audiſti. Quis inueniſti? Qui cū audires mul:
ta laudaſti:tu inueniſti. Si ergo veraciter laudaſti: redde
qđ inueniſti. Si ergo nō reddidiſti qđ inueniſti: qñ lauda:
ſti: teſtimoniū cōtra me dixiſti. Eſtote fideles inuētores:
xiiij.q.v.ſi ꝛ tūc iniquos vituperate raptores. Nā qđ inueniſti ꝛ non
quid. reddidiſti rapuiſti. Quātū potuiſti feciſti:qꝛ pl⁹ nō potui:
ſti:ideo nō pl⁹ feciſti. Qui alienum negat:ſi poſſet ꝛ tolleret
Quod nō tollis:timor ꝓhibet:nō bonū facis:ſed malū me
G tuis. Quid eſt magnū timere malū? Magnū eſt non face:
re malū:magnū eſt amare bonū. Nā ꝛ latro timet malum:
ꝛ vbi nō poteſt nō facit:ꝛ tamen latro eſt. Deus enī cor īter
rogat:non manū. Lupus venit ad ouile ouiū:querit inua:
dere/querit iugulare querit deuorare. Uigilant paſtores:
latrant canes: nihil poterit:nō aufert:nō occidit: ſed tamē
lupus venit:lupus redit. Nūqđ quia ouem non tulit:iō la:
pus venit:ꝛ ouis redit? Lupus venit fremēs: lupus redit
tremēs:lupus eſt tamē ꝛ fremēs ꝛ timēs. Interroga ergo
te quiſqꝫ vis iudicare:ꝛ vide ſi tūc nō facis male quādo po
tes facere:ꝛ ab homine nō puniris: tūc time deū: nemo eſt
ibi niſi tu ꝛ ille cui facis malū:ꝛ de⁹ qui ambos videt. Ui:
de ibi time. Parū eſt qđ dico: vide: ibi time malū:ibi ama
bonū. Nā etiā ſi timore gehēne nō facis malū: nōdum es
perfect⁹. Audeo dicere:ſi timore gehēne nō facis malū: eſt
quidē in te fides qꝛ credis futurū dei eſſe iudiciū: gaudeo
fidei tue:ſed adhuc timeo malicie tue. Quid ē qđ dixi? Qꝛ
ſi timore gehēne nō facis malū:nō amore iuſticie facis bo
nū. Aliđ eſt timere penā:aliđ eſt amare iuſticiā. Amor ca:
ſtus in te eſſe debet:quo amore deſideres videre: non celū
ꝛ terrā:nō cāpos liqđos maris:nō ſpectacula nugatoria:
nō fulgores nitoreſqꝫ gēmarū:ſed đſidera videre deū tuū.
j.Joh.iij. amare deū tuū:qꝛ dictū eſt. Dilectiſſimi filij dei ſumus: et
nondū apparuit qđ erim⁹. Scimus autē quia cum appa:
ruerit ſimiles ei erimus quoniā videbim⁹ eū ſicuti eſt. Ec:
ce ꝓpter quā viſionē fac bonū:ecce ꝓpter quam noli face:
re malum. Si enī amas videre deū tuū:ſi ī hac peregrina
tione illo amore ſuſpiras. Ecce probat te dñs deus tuus:
quaſi dicat tibi. Ecce fac quevis:imple cupiditates tuas:ex
tende nequitiam:dilata luxuriam:quicquid libuerit licitū
puta:non te hic punio:non te in gehēnas mitto: faciē meā
tantum tibi negabo. Si expauiſti/amaſti:ſi hoc quod di:
ctum eſt: faciem ſuam tibi negauit deus tuus: contremuit
cor tuū in nō videndo deū tuum:magnā penā putaſti: gra
tis amaſti. Si ergo ſermo meus inuenit in cordibus vris
aliquā ſcintillā gratuiti amorꝭ dei/ipſam nutrite. Ad hāc
augendam vos aduocate prece:humilitate: dolore penitē
tie:dilectiōe iuſticie:operibus bonis:gemitibus ſinceris:
conuerſatione laudabili:amicitia fideli. Hanc ſcintillā bo
ni amoris flate in vobis: nutrite in vobis:ipſa cum creue:
rit ꝛ flammā digniſſimā ꝛ ampliſſimā fecerit:omniū cupi:
ditatum carnalium fena conſumit.

¶ De pſalmo nonageſimoquinto. Cantate do:
mino cāticū nouū:deqꝫ humani generis edificā
da domo poſt captiuitatem. Et qua ratione di:
ctum ſit. Miſerebor cui miſert⁹ fuero ꝛc. Quoqꝫ
ratio illius non ſit ſcrutanda. Sermo.xx.

A Quomodo ianua introducit in domū:ſic titulus
pſalmi introducit in intellectū. Prenotatur enī
ſic. Quādo dom⁹ edificabaꝛ poſt captiuitatem.
ſ.Ser.3.b Queris que domus:indicat tibi iā pſalm⁹. Cā:
Pō.xcv. tate domino canticū nouū:cātate dño oīs terra. Ecce que
domus. Quādo oīs terra cātat canticū nouū: domus dei
eſt. Cātādo edificatur:credendo fundaꝛ: ſperando erigiꝛ:
diligendo perficitur. Modo ergo edificatur:ſed in fine ſe
culi dedicaꝛ. Cōcurrāt ergo lapides viui ad canticū nouū:
cōcurrāt ꝛ coaptētur in ſtructurā templi dei:agnoſcāt ſal
uatorē:recipiāt habitatorē. Dictū eſt q̄ dom⁹:dicendū eſt
poſt quā captiuitatem. Et hoc tibi indicat pſalmus. Se
quere paululū. Cātate dño cāticū nouū: cantate domino
omnis terra. Cantate domino:benedicite nomini eius:be
ne nūciate de die in diē ſalutare eius. Annunciate inter gē

tes mirabilia ei⁹:in omnib⁹ populis gloriā ei⁹. Qm̄ omnes
dij gētiū demonia. Ecce ſub quorū captiuitate latebat do
mus. Ex prima ei trāſgreſſione primi hominis: vniuerſū
genus humanū natū cū obligatiōe peccati victor diabol⁹
poſſidebat. Si ei ſub captiuitate nō teneremur:redēptore
non indigeremus. Uenit ad captiuos nō captus: venit ad
captiuos redimēdos:nihil in ſe captiuitatis:hoc eſt iniq:
tatis habens: ſed carne mortali preciū noſtrum portans.
Si enī carnē mortalē non haberet: vnde in verbo ſanguis Rom.viij
quē pro captiuis funderet? Ille autē qui ad captiuitatem
noſtrā venit cum ſimilitudine carnis peccati:non cum car
ne peccati:ſimilitudo ei erat illa carnis peccati: vera caro
ſed ſimilis carni peccati: vera caro ſed nō peccati caro. Il
le ergo q̄ ita quis erat? Bene nūciate de die in diem. Ecce
quis erat? De die in diē. Deus de deo erat:lumen de lumīe
erat/ſꝫ vbū caro factū eſt: vt habitaret in nobis:latens ma Joh.j.
ieſtas:apparēs infirmitas: vt moriaꝛ infirmitas:ꝛ teneaꝛ
maieſtas. Si ergo vniuerſus mūdus ſub captiuitate tene: B
baꝛ:bñ dictū eſt. Miſerebor cui miſert⁹ fuero:ꝛ miſericor Exodi.
diā pſtabo cui miſericors fuero. Si enī totus mūdus ſub xxxiij.
captiuitate:tot⁹ mūdus in peccato:tot⁹ mūdus iuſtiſſime Rom.ix.
ſupplicio deſtinatus:ſed ex pte per miam liberatus. Quis
dicat deo:quare dānas mūdum? Quomodo accuſatur iu:
dex deus:qñ dānatur mūdus reus? Reus es. Si quid de:
beas conſideres:pena vocaꝛ:nec cū a te debitū exigiꝛ:ex:
actor iuſte reprehendiꝛ. Reprehendiꝛ exactor ſi indebitū
exigit:cū vo debitū exigit:qs reprehēdat exactorē: Quis
expectat donatorē? Cui vult miſereꝛ:ꝛ quem vult obdurat.
Dicis itaqꝫ mihi. Quid adhuc cōqueriꝛ? Nā volūtati ei⁹
qs reſiſtit? O hō tu qs es q̄ reſpōdeas deo? Quis ſit ille at
tende:quis ſis tu attēde. Ille deus eſt:tu homo. Sed iuſti:
ciā tibi loq̄ videris tu:ꝛ fons ille iuſticie ſiccatus eſt? Si iu
ſtum loqueris vñ tibi? Aut ſi iniuſtū loq̄ris: debes tacere.
Aut ſi iuſtū loqueris:ꝛ nō habes niſi de fonte iuſticie. Fōs
autē iuſticie qs eſt niſi de⁹? Primū ḡ fundamētum fidei
pone. Nūqđ iniq̄tas apđ deū? Latere te eq̄tas poteſt:eſſe
ibi iniquitas non pōt. Expectas a me fortaſſe vt dicā tibi:
quare cui vult miſereꝛ:ꝛ quē vult obdurat. Expectas a me
homo. Si ꝛ tu homo ꝛ ego hō:ambo audiuimus. O hō tu
qs es q̄ rñdeas deo? Melior eſt ḡ fidelis ignorantia: q̄ te:
meraria ſciētia. De⁹ mihi dicit:p aplm xp̄us loquiꝛ. O hō
tu qs es q̄ reſpōdeas deo? Et ego indignor:qꝛ nō noui iu:
ſticiā dei. Si hō ſum:nō indigner:excedā hominē ſi poſſū:
ꝛ forte attingā. Sed ꝛ ſi attigero hoī nō dicā:excedat et
ipſe ꝛ attingat mecū. Et qs eſt inqs q̄ hō hoīem excedat?
Ergo nō q̄buſdā exprobrat apl's ꝛ diē. Cū eñ dicit. Ego j.Cori.iij.
pauli:ego apollo:nōne hoīes eſtis? Quid eos facere vole:
bat:qb⁹ exprobrat q̄ hoīes erāt? Hō es:ad adā pertines.
Pertine ad filiū hoīs:ꝛ forte dicit tibi. Iā nō dico vos ſer Joh.xv.
uos/ſed amicos:qm̄ q̄ audiui a patre meo:nota feci vobis C
Sed diſcipulis hoc dixit:aplīs illis hoc dixit. Nō debem⁹
cōtriſtari:qꝛ nondū tales ſumus. Et tñ etiā ipſis quō h di
xit. Oīa que audiui a patre meo nota feci vobis? Puto qꝛ
in ſpe dixit hoc nōdū in re:puto qđ factur⁹ erat:nō qđ iam
fecerat. Et vñ ꝓbaꝛ cū ille dicat:nota vobis feci:nō dicat
nota vobis faciā? Qꝛ dicunꝛ q̄dā ī ſcripturis de preterito:
q̄ intelligāꝛ de futuro. Quō dicunꝛ de preterito: cū intelli
gāꝛ de futuro? Foderunt inq̄t man⁹ meas ꝛ pedes meos: Pō.xxj.
dinumerauerūt oīa oſſa mea. Nondū factū erat ꝛ tanqꝫ fa
ctū annūciabaꝛ qđ futurū erat. Saluos nos fecit per laua Titū.iij.
chrū regenerationis. Alio autē loco ipſe dicit. Spe ſalui Rom.viij
facti ſum⁹. Spes autē que videꝛ non eſt ſpes. Spe ſalui fa
cti ſumus:nō niſi de preterito dicim⁹:ꝛ qm̄ ſalui ſum⁹ nō:
dū re:adhuc futurū eſt qđ ſperam⁹. Nam iā videm⁹ ꝛ tene
mus:ſed nōdū res:ſed ſpes. Quod ei videt qs inq̄t:qđ ſpe:
rat? Si aūt qđ nō videm⁹ ſperam⁹:p patiētiā expectam⁹.
Et tñ ſalui facti ſum⁹:ꝛ tñ adhuc ſalutē ſpectam⁹:ꝛ expe:
ctam⁹:nōdū tenem⁹. Sic ꝛ dñs diſcipulis ait. Oīa q̄ audi Johā.xv.
ui a patre meo:nota vobis feci. Si hoc iā factū erat:quare
alio loco dicit illis. Adhuc multa habeo vobis dicere:ſed Joh.xvj.
nō poteſtis portare mō? Certe oīa q̄ audiui a pr̄e meo no:
ta feci vobis. Sꝫ cū dicit. Nō poteſtis illa portare mō:ꝛ di
cit habeo vobis dicere:differt nō aufert. Propter certā ḡ
ſpē qꝛ ſine dubio ſciebat id fuiſſe futurū:apud illum tanqꝫ

factū cōputabat:τ iō dicebat. Nota vobis feci. Q̄diu er-
ij. cor.v. go ſumus in corpore peregrinamur a dño. Per fidē enim
ambulam⁹ nō p ſpeciē. Quantū nobis dat τ fidē teneam⁹:
τ de iuſticia dei nō dubitem⁹: iniquitatē apud illū eē oīno
nō credam⁹: ne i magnā voraginē īpietatis veniamus. Et
cū pfecta fide tenuerim⁹: nullā apud eū eſſe iniquitatē: et ſi
illā modo nō videm⁹: id eſt equitatē que ē apud ipm: finia-
tur via τ venimus ad patriā. Nō pōt videri tpe fidei: vide
bit tpe ſpeciei. Nūc eni p fidē ambulam⁹: tunc p ſpeciem.
Pſ. xliiij Quid eſt p ſpeciē? Speciosus forma pre filijs hominū: q2
Ioh. j. in principio erat vbū: τ verbū erat apud deum: τ deus erat
Ioh. xiiij. verbū. Qui diligit me inqt mādata mea cuſtodit: τ qui di-
ligit me diliget a pre meo: τ ego diligā eū. Et quid illi da
bis? Et oſtēdā meipz illi. Hec erit ſpēs qn faciet qd dixit:
τ oſtēdā meipm illi. Ibi eqtatē dei videbis: ibi ſine codi-
j. Ioh. iij. ce in vbo legis. Ergo cū viderim⁹ eū ſicuti eſt: iā tranſiet
peregrinatio noſtra: poſtea vero gaudebimus gaudio an
D gelorum. Hec eni in via. Quid eſt via? Fides eſt. Propter
fidē tuā fact⁹ eſt deformis xps: manet aūt ſpecioſus xps.
Specioſus forma pre filijs hoim videbit poſt peregrina
Eſa. liij. tionē. Nō autē fide qualis videt? Et vidim⁹ eū τ nō habe
bat ſpeciē neq3 decorē/ ſed vult⁹ eius abiect⁹: τ deformis
poſitio ei⁹: hoc eſt vtus ei⁹. Deſpectus τ deformis poſitio
ei⁹: hō in plaga poſit⁹: τ ſciēs ferre infirmitates. Deformi-
tas chriſti te format. Ille eni ſi deformis eē noluiſſet: tu for
mā quā pdidiſti nō recepiſſes. Pēdebat i cruce deformis
ſed deformitas illius pulchritudo noſtra erat. In hac er-
Gal. vj. go vita deformē xpz teneam⁹. Quid eſt deformē xpm? Ab
ſit mihi gloriari niſi in cruce dñi noſtri ieſu xpi: per quē mi
hi mūd⁹ crucifix⁹ eſt τ ego mūdo. Hec eſt deformitas xpi.
Nūqd dixi me aliqd ſcire i vobis niſi viā? Hec via: credere
in crucifixū: huius deformitatis ſignū in fronte portam⁹:
de iſta deformitate xpi nō erubeſcamus. Hāc viā teneam⁹
et ad ſpeciē pueniem⁹. Cū puenerim⁹ ad ſpeciem: equali-
tatem dei videbimus: τ iam non erit ibi dicere quare huic
ſubuenit: et huic nō: quare iſte adductus eſt a gubernatio-
ne dei vt baptizaret: ille autē cū bene cathecuminus vixe-
rit: ſubito ruina mortu⁹ eſt τ ad baptiſmū non puenit: ille
autē cū ſcelerate vixerit/ cū luxurioſus/ cū mechus/ cū ſce
nicus/ cū venator egrotauit/ baptizatus eſt: diſceſſit/ pecca
tum in eo cōuictū eſt: pctm in eo deletū eſt. Quere merita:
Rom. xj. nō inuenies niſi penā: quere gratiā. O altitudo diuitiarum
Petrus negat: latro credit. O altitudo diuitiarum. Hoc
nos putas pſcrutari poſſe: qd apl's beatus expauit? Et cū
tantā profunditatē τ altitudinē inſpiciens cōtremiſceret:
E exclamauit. O altitudo diuitiarum ſapiētie τ ſcientie dei.
Quid eni dixerat ante: vt ad hāc exclamationem veniret?
Nē dixerat vbi ſi nō credat deo: q2 nō eſt iniqtas apd deū:
Rom. ix. iniqtas iudicabit. Gentib⁹ dicebat: fidelib⁹ dicebat: de iu
Rom. xj. deis. Sicut vos inqt nō credidiſtis deo: nūc aūt miam cō
ſecuti eſtis illorū incredulitate: ſic et hi non crediderunt in
veſtrā miſericordiā vt τ ipſi miam conſequant. Concluſit
eni oēs deus in incredulitate: vt oīm miſereat. Hinc poſt-
ea paulus dixit. Et q̄ iſta ratio eſt eqtatis τ iuſticie dei: cō
cludere omēs in incredulitate vt oīm miſereat? Queris tu
rationē: ego expaueſcā altitudinē. O altitudo diuitiarū ſa
piētie τ ſciētie dei. Tu ratiocinare: ego mirer. Tu diſputa
ego credā: altitudinē video: ad pfundū nō puenio. O alti-
tudo diuitiarū ſapientie τ ſcientie dei: q̄ inſcrutabilia ſunt
iudicia ei⁹: τ inueſtigabiles vie eius: forte expoſiturus es?
Quis eni cognouit ſenſū dñi: aut qs conſiliarius eius fuit:
aut quis prior dedit illi: τ retribuet ei? Quoniā ex ipſo τ p
ipſum τ in ipſo ſunt omnia. Ipſi gloria in ſecula ſeculorū.
Requieuit q2 inuenit admirationē: nemo qrat a me occul-
torū rōnē. Ille dicit. Inſcrutabilia ſunt iudicia ei⁹: τ ſcru-
tari veniſti? Ille dicit. Inueſtigabiles ſunt vie ei⁹: τ tu in-
ueſtigare veniſti? Si inſcrutabilia ſcrutari veniſti: τ inueſti-
gabilia inueſtigare veniſti/ crede: nā periſti. Tale eſt velle
ſcrutari inſcrutabilia τ inueſtigabilia inueſtigare: quale ē
velle inuiſibilia videre: τ ineffabilia fari. Ergo edificet do
mus: cum peruenerit ad dedicationē: tūc fortaſſe inueniet
iſtorū occultorū apertiſſimam rationem.

Gal. vj. ¶ De vbis Apl'i. Inuicē onera veſtra portate:
et ſic adiplebitis legē chriſti qd mutue dilectio
nis dicit eſſe officium. Sermo. xxj.

Q Uia lex veterī teſtamēti ſcz cuſtodia timorē ha A
bebat: nō potuit apti⁹ ſignificari noui teſtamen- j. retract.
ti donū eē charitatē: q̄ h loco vbi apl's ait. In- xxv.
uicē onera veſtra portate: τ ſic adimplebitis legē
chriſti. Hāc eni legē xps dicere intelligit: q2 ipe dñs prece
pit vt nos inuicē diligam⁹: tm in ea ſniā precepti pondus
cōſtituēs vt diceret. In hoc cognoſcent qm diſcipuli mei Ioh. xiij.
eſtis: ſi vos inuicē diligatis. Hui⁹ autē dilectionis officiū
eſt. Inuicē onera veſtra portate: ſed hoc officiū nō eſt ſem-
piternū. Perducet ſane ad beatitudinē ſempiternā in qua
nulla erūt onera noſtra q̄ inuicē portare iubeamur: nūc ve-
ro cū in hac vita: id eſt cū i hac via ſum⁹: onera noſtra inui-
cē portem⁹: vt ad eā vitā q̄ caret oī onere puenire poſſim⁹.
Sicut eni de ceruis nōnulli taliū cognitionū ſtudioſi ſcri-
pſerūt: cū fretū ad inſulā trāſeūt paſcuarū gratia ſic ſe or-
dināt: vt onera capitū ſuorū q̄ geſtant in' cornib⁹ ſupinul-
cem portēt: ita vt poſterior ſup anteriorē ceruice porrecta
caput collocet. Et q2 neceſſe eſt vnū eſſe q̄ ceteros pcedēs
nō ante ſe habeat cui caput īclinet: vicib⁹ dicunt id agere:
vt laſſatus ſui capitis onere: ille q̄ pcedit poſt oēs redeat:
τ ei ſuccedat cui⁹ ferebat caput cum ipſe preiret: ita inuicē
onera ſua portātes fretū trāſeūt: donec veniāt ad terre ſta-
bilitatē. Iſtam ceruorū naturā fortaſſe intēderit ſolomon
cum ait. Ceruus amicitie τ pull⁹ gratiarū colloquātur te- puerbi. v.
cū. Nihil enim ſic pbat amicū: quēadmodū oneris amici B
portatio. Nec tamē inuicē portarem⁹ onera noſtra: ſi vnū
tps eſſet infirmitatī amborū q̄ onera ſua ſuſtinent: aut vnū
infirmitatis genus: ſed diuerſa tempa τ diuerſa genera in-
firmitatis faciūt vt onera nra inuicem portare valeamus.
(Verbi grā) Irā fratris tūc portabis cū tu aduerſus eū
nō iraſceris: vt rurſū tpe q̄ te ira preoccupauerit: ille te le-
nitate τ tranqllitate ſupportet. Hoc exemplū ad id ptinet
cū diuerſa ſūt tpa portātiū onera ſua: q̄uis ipa diuerſa nō
ſit īfirmitas: in ambob⁹ eni ab inuicē ita portat. Ad diuer-
ſum autē infirmitatis gen⁹ aliud exēplū vidēdū eſt: veluti.
Si qs i ſe loqcitatē vicerit: τ ptinaciā nōdū vicerit: alius
vo ſit adhuc loquax: ſed etiā ptinax nō ſit: dz ille huius lo
quacitatē: τ iſte illi⁹ ptinaciā: donec illud in illo: τ iſtud in
iſto ſanet charitate portare. Par qppe īfirmitas i duob⁹
ſi vno accedat tpe: tolerare ſeinuicē nō valent: cū aduerſus
ſe intendit. Nā aduerſus aliquē tertiū τ duo irati ſibi con
veniūt τ ſe tolerāt: q̄q̄ nec tolerare ſeinuicē dicēdi ſunt: ſz
poti⁹ ſeinuicē ɔſolari: ſicut τ triſtes de vna re magis ſe por-
tant: τ q̄ſi incūbūt ſibi: q̄ſi vn⁹ triſtis eēt: τ alt⁹ gauderet: ſi
autē aduerſus ſe triſtes ſint: prorſus ſe tolerare nō poſſunt
Et ideo huiuſcemodi affectionib⁹ ſuſcipiēda eſt aliquātu C
lum ipſa egritudo de qua vis pte alium liberari: τ ſic ſuſci
piēda vt ad auxiliū nō ad eqlitatē miſſe valeat: quēadmo-
dū ſe inclinat q̄ manū iacēti porrigit. Non eni ſe pijcit vt
ambo iaceāt: ſz īcuruat tm vt iacentē erigat. Neq3 vlla res
officiorū iſtū laborē: ad portāda onera aliorū facit libēter
īpendi: niſi cū cogitam⁹ q̄ta p nobis ptulerit dñs. Hinc
eni admonēs ait apl's. Hoc ſentite in vobis: qd τ in xpo ie- Phil. ij.
ſu. Qui cū in forma dei eſſet: nō rapinā arbitrat⁹ eſt eſſe ſe
equalē deo: ſed ſemetipm exinaniuit formā ſerui accipiēs:
in ſimilitudinē hominū fact⁹: τ habitu inuentus vt hō: hu-
miliauit ſemetipm fact⁹ obediēs vſq3 ad mortē: mortē au-
tem crucis. Supius ei dixerat. Nō q̄ ſua ſunt vnuſqſq3 in-
tendēs: ſz ea q̄ alioz. Huic ſentētie ɔtexuit qd dictū ē. Nā
ita ſequit. Hoc ſentite i vobis qd τ i xpo ieſu: ad hoc dūta
xat: vt quēadmodū ille in eo q vbū caro factū eſt/ τ habi- Ioh. j.
tauit in nobis: τ ſine pctō cū eſſet: pctā noſtra ſuſcepit: non
attēdit ſua/ ſed nra. Ita τ nos libēter ad ei⁹ imitationē in-
uicē onera nra portemus. Huic cogitatiōi accedit ēt illa
cogitatio qua ille ſuſcepit hoiem: nos autē hoīes ſum⁹: et
ɔſiderare debem⁹ q egritudinē ſiue aīe ſiue corporis quā i
hoīe alio videm⁹ etiā nos habere potuim⁹ aut poſſumus.
Hoc ergo exhibeam⁹ ei cuius infirmitatē portare volum⁹
qd ab illo nobis velimus exhiberi: ſi forte nos in ea eſſem⁹
τ ipſe non eſſet. Ad hoc ptinet qd ipſe apl's ait. Oīa om- j. Cor. ix.
nibus factus ſum: vt omnes lucrifacerē: cogitando ſcz in
eo vitio etiā ſe eſſe potuiſſe vnde cupiebat aliū liberare: cō
patiendo etiā poti⁹ id agebat: nō mētiendo ſicut quidam

ſuſpicantꝛ:⁊ hi maxime qui mendacijs ſuis defendēdis q̄ negare non poſſunt:alicuiꝰ magni exēpli patrociniū requirunt. Deinde etiā illud cogitādū:nullū eſſe hominē qui nō poſſit habere aliquid boni qđ tu nōdū habes: etiā ſi lateat: in quo ſine dubio poſſit te eſſe ſupior:q̄ cogitatio ad cōtundendā et edomandam ſupbiā valet. Ne arbitreris qm̄ tua q̄dā bona eminēt ⁊ apparēt:iō alterū nll'a habere q̄ lateāt: ⁊ fortaſſe maioris ponderis bona qbꝰ te ſupat neſcientem. Non eni falli nos:aut adulatione poriꝰ vti aplūs iubet cum

Phil.ij. dicit. Nihil p cōtētionē neq̄ per inanē gloriā: ſꝫ in hūilitate mētis alter alterū exiſtimātes ſupiorē ſibi. Non hoc ita debemꝰ exiſtimare vt nō exiſtimamꝰ:ſed nos exiſtere fingamꝰ:ſed vere exiſtimemꝰ poſſe eſſe aliqđ occultū in alio quo nobis ſupior ſit:etiā ſi bonū noſtrū quo illo videmur ſupiores eſſe nō ſit occultum. Iſte cogitationes deprimētes ſuperbiā:⁊ acuētes charitatē: faciūt onera fraterna inuicē:nō ſolū equo aīo ſed etiā libentiſſime ſuſtineri. Nullo

E modo autē de quoq̄ hoīe incognito ferēda ſentētia eſt:et nēo niſi p amicitiā cognoſcitꝛ: ⁊ ideo amicoꝝ mala firmiꝰ ſuſtinemꝰ:qꝛ bona eoꝝ nos delectāt ⁊ tenēt. Nullius itaq̄ repudiāda eſt amicitia ſeſe ingerētis ad amicitiā copulandā:nō vt ſtatim recipiatꝛ:ſꝫ vt recipiēdꝰ optetꝛ:atq̄ ita tractetꝛ vt recipi poſſit. Illū ei receptū ī amicitiā poſſumꝰ dicere:cui oīa ꝯſilia noſtra refundere audeamꝰ. Et ſicut q̄ſq̄ qui ſe non audet ingerere ad amicitiā faciendam cum aliquo noſtro temporali honore aut dignitate reuocatꝛ:deſcēdendū ē ad eū:⁊ offerēdū illi q̄dā comitate ⁊ ſubmiſſione aīe:qđ petere p ſemetipſum nō audet. Sane q̄uis raro:tñ aliquotiēs accidit:vt eiꝰ quē volumus in amicitiam recipere:priꝰ nobis innoteſcāt mala q̄ bona qbꝰ offenſi ⁊ quodāmodo repcuſſi relinquimꝰ eū:⁊ ad bonorū eius que forte occultiora ſūt īdagationē nō puenimꝰ. Admonet itaq̄ dñs noſter ieſus xp̄us q̄ nos vult effici imitatores ſuos:vt eiꝰ infirma toleremꝰ:vt ad quedā ſana in quorum delecta-

Mat. ix. tione acquieſcamꝰ p charitatis tolerātiā perducamur. Ait eni. Nō eſt opus ſanis medicus:ſed egrotātibꝰ. Ideoq̄ ſi ꝓpter chriſti charitatē etiā eū qui ex omni parte fortaſſis egrotat:repellere ab aīo nō debemꝰ:quoniā ſanari poteſt p verbū dei:quanto minꝰ eū q̄ ꝓpter nos videri poteſt totus egrotꝰ:qꝛ q̄dā eius ſautia in p̄mo ingreſſu amicitie non potuimꝰ ſuſtinere:et qđ eſt grauiꝰ cū offenſione animi de toto homine auſi ſumus temerariā p̄iudicij ferre ſn̄iam:non ti-

Mat.vij. mētes qđ dictū eſt. Nolite iudicare ne iudicemini:⁊ ī qua

F menſura menſi fueritis in ea remetietꝛ vobis. Sepe autē illa que bona ſunt priꝰ apparēt:in qbꝰ etiā temerariū beniuolentie iudiciū cauendū eſt:ne cū totū bonū putaueris : ea q̄ poſtea mala apparuerint:ſecurū ⁊ īparatū te inueniant:et grauiꝰ offendāt:⁊ eū quē temere dilexeras:acerbiꝰ oderis: qđ nefas eſt:qꝛ etiā ſi nulla eiꝰ bona p̄cederēt:⁊ hec q̄ poſtea apparuerunt mala priꝰ eminerēt: tolerāda tamē erant donec oīa cū illo ageres qbꝰ talia ſanari ſolent:q̄to magiſ cū ea bona preceſſerūt que tāq̄ pignora nos debent ad poſteriora tolerāda cōſtringere. Ipſa eſt ergo lex xp̄i:vt inuicem onera noſtra portemꝰ. Chriſtū autē diligēdo facile ſuſtinemꝰ infirmitatē alteriꝰ:etiā quē nōdū ꝓpter ſua bona diligimꝰ. Cogitamꝰ eīm qꝛ ille quē diligimꝰ dñs ꝓpter eū mortuus eſt. Ipſiꝰ eīm dñi charitatē nobis aplūs ingeſſit:

j.Cor.viij cū diceret. Et peribit infirmꝰ in tua ſcientia frater ꝓpter quē xp̄s mortuꝰ eſt: vt ſi illū infirmū ꝓpter vitiū quo infirmus eſt minꝰ diligimꝰ:illū in eo cōſideremꝰ qui mortuꝰ eſt ꝓpter ipſum. Chriſtū autē nō diligere:non infirmitas ſed mors eſt. Qua ꝓpter ingenti cura ⁊ īplorata dei mīa cogitandū eſt:ne xp̄m negligamꝰ ꝓpter infirmū:cū infirmū debeamus diligere propter chriſtum.

De eiſdē v̄bis Apl'i:quibꝰ in ſermone p̄cedēti. In quo auguſtinꝰ ꝑpulchre declarat de q̄bus oneribꝰ aplūs ſit locutꝰ ⁊c. Sermo.xxij.

Gal.vi.
B

Omnes nos per apl'm admonuit veritas vt inuicem onera noſtra portemꝰ:⁊ in eo ipſo quo nos admonet vt inuicē onera nr̄a portemꝰ:quo fructu id faciamꝰ oſtēdit:adiſſigens dicit. Et ſic adimplebitis legē chriſti. Que nō implebitꝛ:niſi inuicē onera noſtra portemꝰ. Que ſint onera iſta:⁊ quēadmodū portanda ſint:qm̄ q̄dē oēs ꝓ noſtris viribꝰ conari debemꝰ implere legē chriſti:adiuuāte dño conabor oſtēdere. Quidē me demōſtraturū eſſe ꝓpoſui:mementote vt exigatis:vt cum reddidero nō petabis. Hoc me demōſtraturū eſſe ꝓpoſui adiuuāte dño intentionē meā ⁊ ꝓ me oratiōe veſtra:q̄ ſint onera q̄ inuicē nos iubet vt portemꝰ aplūs:⁊ quēadmodum portanda ſint. Hoc ſi fecerimꝰ:illud vbi fructū poſuit ſua ſpōte cōſequitꝛ vt impleamꝰ legē xp̄i. Dicit aliq̄s. Obſcure eni apoſtolꝰ locutꝰ eſt:vt tu conerẏ exponere:q̄ ſint iſta onera:vel quēadmodū inuicē ſuſtinenda. Eſt illic q̄ſtio q̄ nos cogit onera diſtinguere:⁊ in ipſo quippe capitulo lectiōis habēs ibi poſitū. Unuſq̄ſq̄ autē ꝓpriū onus portabit. Iā q̄ occurrit ſenſibꝰ vr̄is. Si vnuſq̄ſq̄ ꝓpriū portabit:quō dicit inuicē onera vr̄a portate:niſi qꝛ onera diſtinguēda ſūt: ne ſibi ꝯ̄ria loqui putetꝛ aplūs. Nō eni lōge:nō enim in alia epl'a:nō eni in hac ipſa lōge ſuperius aut inferius: ſed ī eo ipſo loco:ita vt ſi ſint eadē verba contigua vtrūq̄ poſuit. Et qꝛ vnuſq̄ſq̄ proprium onus portabit:⁊ qđ admonuit ⁊ hortatꝰ eſt:vt inuicē onera nr̄a portemꝰ. Alia ergo ſūt onera in qbꝰ vnuſq̄ſq̄ propriū portat:nec portat cū alio alter nec ꝓijcit in alterū:⁊ alia ſunt onera in quibus recte dicis fratri:porto tecū:aut porto ꝓ te. Si ergo diſtinctione opꝰ eſt:nō eſt facilis ītellectꝰ. Cōtra eos ergo qui putabāt poſſe hominē cōtaminari pctīs alienis:reſpōdit apl'ſ. Unuſ-

Gal.vi. quiſq̄ onus ꝓpriū portabit. Itē cōtra eos q̄bus p h̄ poſſit negligētia ſubintrare:vt q̄ſi ſecuri facti qđ nō ꝯtaminaretꝛ pctīs alienis neminē curarēt corrigere:inuicem onera nr̄a portare breuitꝛ dictū breuitꝛq̄ diſtictū ē: ⁊ q̄tū exiſtio manifeſtationē veritatis nō īpediūt. Nā et breuitꝛ audiſtis: et

B cito intellexiſtis. Corda veſtra non vidi:ſed teſtes cordis voces audiui. Iā ergo tāq̄ de intellectis ſecuri: aliquāto latiꝰ diſſeramꝰ:nō vt intelligēdū inſinuetꝛ:ſed vt qđ intellectū ē cōmendetꝛ. Onera q̄ vnuſq̄ſq̄ ſua portat peccata ſūt. Has deteſtabiliū onerū ſarcinas portātibꝰ hoībus ⁊ ſub

Mat.xi. eis fruſtra ſudātibꝰ:dñs dicit. Uenite ad me oēs qui laboratis ⁊ onerati eſtis:⁊ ego reficiam vos. Quomodo reficit peccatis oneratos:niſi indulgētia peccatorū? Cōcionator mūdi:de quadā ſpecula excelſe auctoritatis exclamat. Audi genꝰ humanū:audite filij adā: audi genus laborioſum et infructuoſum. Uideo laborē veſtrū: videte donū meū. Scio laboratis ⁊ onerati eſtis:⁊ qđ eſt miſerius pniciosas ſarcinas vr̄is humeris alligatis: adhuc qđ peiꝰ eſt onera addi vobis petitis/nō deponi. Quis noſtrū breui tp̄e pōt multiplicitatē ⁊ varietatē harū differere ſarcinarum? Tñ inde pauca cōmemoremꝰ:⁊ de his cetera coniectemꝰ. Uidete hoīem oneratū ſarcina auaricie: videte illum ſub hac ſarcina ſudantē/anhelātē/ſitientē/ ⁊ laborādo ſarcinā addentē. Quid expectas o auare: amplectēs onus tuū ⁊ ſarcinā ſub humeros tuos? Quid expectas? Quid laboras? Quid inhias? Quid ꝯcupiſcis? Nēpe ſatiare auariciā. O vota inania ⁊ facta neq̄ſſima. Expectas q̄ ſanare auariciā illa te pōt premere:tu illā nō potes ſatiare. An forte nō eſt grauis? vſq̄ adeo ſub hac ſarcina ſenſum etiam ꝑdidiſti. Nō eſt grauis auaricia? Quare q̄ te de ſomno excitat:q̄ te aliq̄n etiā dormire nō ſinit? Et fortaſſe habes cū illa alterꝛ onꝰ pigricie:⁊ iſta duo nequiſſima onera ſecūq̄ pugnātia p̄mūt te:⁊ dilaniāt te. Nō eni paria īperāt:non eni ſimilia iubent. Pigricia dicit:dormi:auaricia dicit:ſurge. Pigricia dicit:noli pati frigidos dies:auaricia dīc:tolera ī mari etiā tēpeſtates. Illa dicit:q̄eſce:illa nō ſinit quieſcere:iubet nō ſolū procede: ſed ⁊ nauiga trās mare: quere terras quas ignoras:merces in india deportāde ſunt:nō noſti linguā indorū:ſed intelligibilis videtꝛ ſmo auaricie. Uenies ignotꝰ ad ignotū:das/accipis/emis/portas/picli tatus veniſti/cū piculo redis/exclamas in mari exagitatus tempeſtate:deꝰ libera me. Nō audis reſpōdētē. Quare? Miſi te? Auaricia tibi iuſſit vt acquireres qđ nō habebas: ego tibi iuſſi vt ſine labore añ oſtiū tuū paupi dares qđ habebas: Illa te ad idos miſit ad reportādū aurū:ego tibi añ oſtiū chriſtū poſui:a q̄ emeres regnū celorū. Laboras in iuſſione auaricie:in iuſſione mea nō laboras. Ambo iuſſimus:nō audiſti me:cui obaudiſti liberet te. O q̄ multi has ſarcinas portāt:quāti mihi modo cōtra ipſas ſarcinas loquēti ſub ipſis poſiti exclamāt. Cū ſarcinis intrāt:cū ſarcinis exeūt:

auari ingreſſi ſunt:auari deſcēdūt:ego loquēdo ꝯ iſtas ſar
cinas laboraui. Si clamatis:ponite qd portatis. Poſtre-
mo me nolite audire:imperatorē veſtrū audite clamantem
Venite ad me omnes q laboratis ⁊ onerati eſtis. Nō enim
venit: niſi laborare deſinatis. Vultꝭ ad me currere: ſed cū
grauib⁹ ſarcinis nō poteſtis. Venite inqt ad me q labora-
tis ⁊ onerati eſtis:⁊ ego vos reficiam. Dovenīa pteritorū
pctōrū:tollā qd pmebat oculos veſtros:ſanabo qd nocuit
C humeris veſtris. Tollā quidē ſarcinas:ſed inanes a ſarci
nis nō dimittā. Tollā ſarcinas malas:⁊ īponā bonas. Cū
eni dixiſſet. Et ego vos reficiā:adiūxit. Tollite iugū meū
ſup vos. Male te ſubiugauerat cupiditas:ſalubriter te ſub
iuget charitas. Tollite iugū meum ſup vos:⁊ diſcite a me.
Si vobis viluit humanū qlecūqꝫ magiſteriū/ diſcite a me
Chriſtus clamat magiſter:vnic⁹ fili⁹ dei:ſolus verax: ver⁹
Joh.j. veritas clamat:diſcite a me. Quid: Quia in principio erat
vbū:⁊ vbum erat apud deū/⁊ de⁹ erat verbum:et oīa p ip-
ſum facta ſunt. Nūqd hoc ab eo diſcere poterimus:mūdū
fabricare:cecos luminib⁹ īplere:diei noctiſqꝫ viciſſitudies
ordinare:tēpora ⁊ ſecula iubere pcurrere:ſeminib⁹ vim tri
buere:aīalibus terrā replere? Nihil horū nos iubet diſce-
re magiſter celeſtis:illa facit vt de⁹. Sed qꝛ iſte deus et hō
eē dignatus eſt:in eo ꝙ de⁹ eſt audi vt recreeris:in eo ꝙ hō
eſt audi vt imiteris. Diſcite inqt a me:nō mūdū fabricare
⁊ creare naturas:nec illa qdē alia q hic latens deus:homo
manifeſt⁹ effecit:nec ipſa dicit:diſcite a me febres ab egro
tātib⁹ pellere/fugare demonia/mortuos ſuſcitare/vētis ⁊
fluctib⁹ īperare/ſup aqs ambulare/nec hoc dicit:diſcite a
me. Hec eni dedit qbuſdā diſcipulis ſuis:quibuſdā nō de
dit. Hoc aūt diſcite a me:oībus dicit:ab hoc precepto nēo
ſe excuſet:diſcite a me:qꝛ mitis ſum ⁊ humilis corde. Qua
re dubitas hāc ſarcinā ferre? Hec ſarcina grauis eſt:hūili
tas ⁊ pietas? Hec ſarcina grauis ē:fides/ſpes/charitas?
Iſta eni humilē:iſta mitē reddūt. Et vide qꝛ onerat⁹ non
eris:ſi ipm audieris. Iugū eni meū leue eſt:⁊ ſarcina mea
leuis eſt. Quid eſt:leuis eſt? Quid ſi hꝫ pōdus? Sed min⁹.
Pl⁹ habet auaricia:minus iuſticia. Nolo ſic intelligas.
Hec ſarcina nō eſt pōdus onerati:ſed ale volaturi. Habēt
eni et aues pēnarū ſuarū ſarcinas. Et qd dicim⁹? Portāt
illas:⁊ portanꝫ. Portāt illas ī terra:portanꝫ ab illis in ce
lo. Tu mi am velis pbere aut:pſertim eſtate ⁊ dicas:miſerā
iſtā auiculā onerāt penne ⁊ detrahas onus hoc:in terra re
manebit: cui ſubuenire voluiſti. Porta ergo pennas pacis:
alas accipe charitatis. Hec eſt ſarcina: ſic implebitur lex
D xpi. Diſtincta ſūt onera. Videte nūc neſcio qs auarus in-
trat:noſti illū auarū:ſtat tecū ⁊ tu nō es auarus ſed etiā mi
ſericors:das pauperi quod habes:nō inhias ī ea q nō ha-
j.Tim.vj. bes:audis dicentē aplm. Precipe diuitib⁹ hui⁹ mūdi: nō
ſupbe ſape:neqꝫ ſperare in incerto diuitiarū:ſꝫ in deo viuo
q preſtat nobis oīa abūdāter ad fruendum. Diuites ſint in
opib⁹ bonis:facile tribuāt:cōmunicēt:theſaurizēt ſibi fun-
damentū bonū in futurū: vt apprehēdāt verā vitā. Audiſti
agnouiſti:didiciſti:tenuiſti:feciſti. Fac qd facis:noli pigre
Mat.x. ſcere:noli ceſſare. Qui pſeuerauerit vſqꝫ in finē hic ſaluus
erit. Bene feciſti hoī:ingrat⁹ hō:nō te peniteat bene feciſſe:
ne fundas penitēdo qd īpleſti miſerādo: dic in corde tuo.
Nō videt iſte in quē feci: videt ille ppter quē feci: qꝛ iſte ſi
videret:ſi ingrat⁹ nō eēt. ſibi poti⁹ qꝫ mihi pdeſſet. Ad deū
me tenea quē nō latet qd facio:nō ſolū qd facio/ſed etiam
quo corde facio:illū ſperē retributorē:qꝛ facti mei nō qret
teſtē. Talis es:⁊ forte in populo dei ſtat iuxta te auar⁹ ra-
ptor inhiās reb⁹ alienis. Quē noſti talē:⁊ fidelis ē:vel po-
ti⁹ fidelis vocaꝫ:nō eū potes de eccleſia pellere:nō habes
aliquē aditū caſtigādo ⁊ corripiēdo corrigere: acceſſurus
eſt tecū ad altare:noli timere: vnuſqſqꝫ propriū on⁹ porta
bit:memēto apli vt ſecur⁹ accedas. Vnuſqſqꝫ propriū on⁹
portabit:tātūmō tibi nō dicat:porta mecū. Nā ſi cum illo
cōmunicare volueris auariciā:on⁹ nō minuiꝫ:ſed duo gra
uabunꝫ. Portet ſarcinā ſuam:⁊ tu tuā:qm qui ex humeris
dñs tuus talē ſarcinā excuſſit: alterā īpoſuit. Excuſſit cu-
piditatis:īpoſuit charitatis. Ergo ſcdm cupiditates ma-
las vnuſquiſqꝫ ſarcinā ſuā portat:malus malā:bonus bo-
nā. Cōuerte te iam ⁊ ad illud preceptū. Inuicē onera vr̃a
portate. Habes ei ſarcinā chriſti:vñ portes cū altero on⁹
propriū. Pauper eſt:diues eſt:onus illi⁹ paupertas eſt:tu ta
le onus nō habes. Vide ne forte cū te interpellauit paup-
tas:dicas. Vnuſqſqꝫ onus ppriū portabit. Hic alterū pre Gal.vj.
ceptū audi. Inuicē onera veſtra portate. Paupertas nō eſt
onus meū:ſed eſt on⁹ fratris mei. Vide ne diuitie ſint ma-
ius onus tuū. Nā nō habes onus paupertatē:ſed habes on⁹
diuitias:ſi bñ intēdas onus eſt: ille alterū onus hꝫ:tu alte-
rum. Porta cū illo:⁊ porta tecū:vt inuicē onera vr̃a porte
tis. Quid eſt on⁹ paupertatis? Nō habere. Quid eſt diuitia-
rū onus? Plus qꝫ op⁹ eſt habere. Et ille oneratus eſt:⁊ tu
onerat⁹ eſt. Porta cū illo nō habere:portet tecū plus hr̃e:
vt fiant eqles ſarcine veſtre Si eni dederis indigenti:mi-
nuis illi nō habēti on⁹ ipſi⁹ qd erat nō hr̃e:ſi ei dederis in-
cipit habere:minutū ē illi onus qd vocaꝫ nō hr̃e: minuit ⁊
ipſe on⁹ tuū qd vocaꝫ plus hr̃e. Duo ambulatis viā dei in
pegrinatione hui⁹ ſeculi:tu portabis ſumpt⁹ magnos ſup-
fluos:ille aūt ſumpt⁹ nō habebat: adheſit tibi comes tu⁹
eē deſiderās:noli negligere:noli ſpernere:noli relinquere.
Nō vides qtū portes? Nihil portāti ⁊ nō habenti da ali-
qd:et comitē adiuuabis:⁊ te releuabis. Aplica ſentētia ſa
tis quātū opinor expoſita eſt. Nō vobis fumos vēdāt qui E
dicūt. Sancti ſum⁹:nō portamus ſarcinas vr̃as: iō vobis
nō cōmunicam⁹. Maiores iſti portāt ſarcinas diuiſionis:
maiores portāt ſarcinas pciſionis:ſarcinas ſciſmatis:ſar
cinas hereſis:ſarcinas diſſenſiōis:ſarcinas aīoſitatis:ſar-
cinas falſorū teſtimoniorū:ſarcinas calūnioſarū crimina-
tionū. Has ſarcinas conati ſumus: ⁊ conamur deponere
de humeris fratrū noſtrorū. Illi amāt tenētes illas ad ſe:
minores eſſe nolūt:qꝛ ipſis ſarcinis tumuerūt. Nā et q po-
nit ſarcinā quā geſtabat collo qſi minor fit:ſed pondus po
ſuit nō ſtaturā. Sed ego inqt nō cōmunico pctīs alienis:
qſi h dicā:veni cōmunica peccatis alienis. Nō hoc dico:
noui qd dicat aplus:ſed illud dico ppter pctā aliena. Si
vera eſſent:⁊ nō tua magis eſſent:gregē dei mixtū ouib⁹ et
hedis nō deſereres:areā dñicā qdiu palea trituraꝫ nō re
linqres:rhetia dñica qdiu bonos ⁊ malos piſces ad litus Mat.xiij.
trahit nō dirūperes. Et quō inqt ferrē quē noui malum?
Nōne meli⁹ ipm ferres: qꝫ te foras efferres? Ecce quō fer-
res ſi attēderes apoſtolū dicentē. Vnuſqſqꝫ propriū onus
portabit. Liberet te iſta ſnīa. Nō eni cū illo cōmunicares
auariciā:ſed cōmunicares cū illo xpi menſam. Et qd tibi
obeſſet:ſi cum illo cōicares xpi mēſam? Apoſtolus dicit.
Qui eni mādūcat ⁊ bibit indigne:iudiciū ſibi mādūcat et j.Cor.xj.
bibit. Sibi nō tibi. Sane ſi iudex es:ſi iudicādi poteſtatē
accepiſti:eccleſiaſtica regula ſi apud te accuſaꝫ:ſi innume-
ris documētis teſtibuſqꝫ ꝯuinciꝫ:coerce/corripe/excōica/
degrada. Sic vigilet tolerātia: vt non dormiat diſciplina.
Sed dānat⁹ eſt inquiūt cecilian⁹. Dānat⁹. A quib⁹? Prio j.retract.
abſens:deinde a traditorib⁹ innocēs. Allegata ſūt iſta:ge- xx.
ſtis inſerta:pbata ſūt. Eneruare qdē vires veritatis cona
ti ſunt:⁊ inaniū nebulis pſecutionū:ei⁹ ſerenitatē nebulare
quātū potuerūt eniſi ſunt:affuit dñs:vicit ſerenitas ei⁹ ne-
bulas eorū. Et videte quō neſciētes abſoluerūt eccleſiam
orbis terrarū:cui⁹ cōione gaudem⁹:qleſcūqꝫ ī ea ſim⁹:nō
ipſos nos ſed ipam tuemur: defendim⁹:obtinem⁹ areā do
minicam defendēdo. Pro area dñica clamo:tu qs in ea
ſim nolo cures. Vētilabrū expecto:nolo inqꝫ vt cureſ:aut ſi Mat.iij.
curare vis:noli cū lite curare: vt poſſis fratrē ſanare. Cura
paleā ſi potes:ſꝫ triticū noli relinqre ſi paleā curare nō po-
tes. Excutiunꝫ aliqñ de area dñica ⁊ palee: interdū ⁊ gra
na:ſed nō lōge. Sūt aūt operarij boni:circūeunt areā:⁊ ea
q foris excuſſa ſūt qbuſdā mūdatorijs trahūt ⁊ reuocant ī
areā ⁊ ſi trahēdo ⁊ ſi cogēdo. Mūdatoria inſtrumēta ſūt
leges iſte mundane. Reuoca xenā cū terra trahe triticū: ne
ppter terrā pereat triticū. Dānat⁹ eſt inquiūt ceciliau⁹: dā
nat⁹ ſemel abſens:ter abſolut⁹ eſt pſens. Reſpōdem⁹ eis:⁊
hoīes indocibiles:quātū potuim⁹ breuiter de ſuis factis
admonuim⁹ ⁊ dixim⁹. Quid recitatis cōtra ceciliauū con
ciliū ſeptuaginta epotum ſentētias in abſentē pferentiū?
Plures plate ſūt a maximianiſtarū cōcilio ꝯ abſentem
pmianū. Dixim⁹:abſens ab illis dānat⁹ eſt cecilianus:ab-
ſens ab iſtis dānat⁹ pmian⁹. Quō iſti nō preiudicāt abſen
ti pmiano:ſic ⁊ illi preiudicare nō potuerūt abſenti cecilia-
no. Quid eos putatis in hac anguſtia reſpōdiſſe? Quid eni

dicerent: Quo euaderent incluſi retibus veritatis? Ut hec
retia violēter rumperent: qd dixerūt breuiter ⁊ abſolute ꝓ
F nobis? Eccē multa ⁊ pene oia ꝓ nobis ſicut geſta indi:
cabant: q iā vr̄a charitas ꝓponēda lectura eſt. Sed hoc lo
co rogo vos: obſecro ꝑ xp̄m vt teneatis: dicatis: in ore ſem
per habeatis. Nō potuit eīm ꝓ nobis breuior ⁊ certior ⁊ li
quidior ferri ſentētia. Quid ḡ dixit: cū hoc obijcerem⁹: ſic
nō preiudicāt iſti ceciliano: quō nec illi primiano. Et ille
defenſor illorū: nec cā cauſe preiudicat: nec pſona pſone. O
Joh. xi. reſpōſum breue: liquidū: verū. Nō ei ſciuit qd dixit: ſꝫ cay:
phe ſimilis cū eſſet pontifex ꝓphetauit. Nec cā cauſe ꝓiu:
dicat: nec pſona pſone. Si nec cā cauſe: nec perſona pſone
preiudicat: ḡ vnuſqſqꝫ ſarcinā ſuā portat. Eat nūc ⁊ obij:
ciat tibi cecilianū: nō tibi cuicūqꝫ homini ſed ipſi orbi ter:
rarū obijciat cecilianū. Qd cū facit: innocētē obijcit inno:
cētib⁹. Prorſus geſta indicabūt. Liqdiſſime purgat⁹ ē ce
celian⁹. Sed fac eū nō purgatū: fac crimīoſum inuētum.
Audi vocē tuam ab orbe terrarū. Nec cā cauſe: nec pſona
pſone preiudicat. Ala heretica: inſanabilis: animoſa: cū in
te ſententiā dicas: iudicē qd accuſas? Si illū ego corrupi
vt iudicaret ꝓ me: te qs corrupit vt dānares te? Utinā hec
aliqn cogitēt: vel detumeſcēte aīoſitate cogitent: ad ſe re:
deāt: ſe interrogēt: ſe diſcutiāt: ſibi reſpōdeant ꝓ veritate:
nō timeāt eos quib⁹ falſitatē diutiſſime vēdiderūt. Ipos
eīm timēt offendere: erubeſcūt humane īfirmitati: ⁊ nō eru:
beſcūt inuictiſſime veritati. Utiqꝫ hoc timēt ne dicat eis.
Quare ergo nos decepiſtis? quare nos ſeduxiſtis? q̄re tan
ta mala ⁊ falſa dixiſtis? Rn̄dere deberēt ſi deū timerent.
Humanū fuit errare: diabolicū eſt ꝑ aīoſitatē ī errore ma
nere. Meli⁹ qdē erat ſi nūqꝫ erraremꝰ: ſed vel qd ſcd̄m eſt
faciam⁹: vt errorē aliqn emēdem⁹. Decepim⁹ quia decepti
eram⁹: falſa ꝓiudicauim⁹: q ꝓiudicātib⁹ falſa credidim⁹
Dicant ſuis: ſimul errauimus: ſimul ab errore recedamus.
Duces vobis fuim⁹ ad foueā: ⁊ ſecuti eſtis cum ducerem⁹
ad foueā: ⁊ non ſequimini cū ducim⁹ ad eccleſiā? Poſſent
iſta dicere: indignātib⁹ dicerēt: iratis dicerēt: aliquādo et
illi ponerēt indignationē: amarent vel ſero vnitatē. Nos tn̄
fratres patiētes circa illos ſimus. In feruore ſunt ⁊ tumo
re oculi quos curamus: nō dico vt curare ceſſem⁹: ſed vt nō
inſultātib⁹ ad maiores amaritudines ꝓuocem⁹: rationem
ij. Tim. ij. leniter reddam⁹: nō de victoria ſupbe exultemus. Seruum
enī dn̄i litigare nō opꝫ: apl's dicit: ſed mitē eſſe ad oēs: do:
cibilē: patiētē: in modeſtia corripientē: diuerſa ſentientes:
ne forte det illis de⁹ penitētiā: ⁊ reſipiſcāt a diaboli laqis a
quo captiui tenent ſm̄ ipſius voluntatē. Patiēter ergo fer
te ſi ſani eſtis: patiēter ferte inquātū ſani eſtis. Nā qs pfe
Puerb. xx. cte ſanus cū rex iuſtus ſederit in throno? Quis gloriabit
mundū ſe hr̄e cor? Aut qs gloriabit mundū ſe eſſe a pecca
Gal. vi. to? Ergo qādiu tales ſumus: hoc nobis debemus vt inui:
cem onera noſtra portemus. Conuerſi ad dominū.

Rom. viij ¶ De xbis Apl'i. Spe ſalui facti ſumus. Spes
autē q̄ videt nō ē ſpes. vbi aperit cur nobis eter:
na ſperantib⁹ q̄ nō videm⁹: ceteri falſo ſperare ſe
dicāt tēporanea que vident. Sermo. xxiij.

B Sicut apoſtolū dixiſſe meminit ſāctitas vr̄a fra:
tres chariſſimi. Spe ſalui facti ſum⁹. Spes aūt
inqt q̄ videt nō eſt ſpes. Qd enī videt qs: qd ſpe:
rat? Si aūt qd nō videm⁹ ſperam⁹: ꝑ patiētiā ex
pectam⁹. Hinc vobis exhortatoriū ⁊ cōſolatorium ꝓhere
ſmonē ed monet nos ipe dn̄s de⁹ noſter cui dicit ī pſalmo
Pſ. cxli. Spes mea es tu: portio mea in terra viuentiū. Ipſe inqꝫ q
ſpes nr̄a eſt in terra viuentiū: iubet vt vos alloquamur in
hac terra morientiū: vt nō reſpiciatis q̄ vident: ſed q̄ nō vi:
ij. Co. iiij. dent. Que ei vident tpalia ſūt: q̄ autē nō vident et̄na. Qꝛ ḡ
qd nō videm⁹ ſperam⁹: ⁊ patientiā expectam⁹: merito no:
Pſ. xxvi bis in pſalmis dr̄. Suſtine dn̄m viriliter age: ⁊ cōfortet cor
tuū: et ſuſtine dn̄m. Mūdi enī ꝓmiſſa ſemꝑ fallūt: dei autē
ꝓmiſſa nūqꝫ fallūt. Sed qꝛ mūdus qd pollicet h̄ videt da
turus. i. ī hac terra moriētiū in qua nūc ſumus: de⁹ aūt qd
pollicet in terra viuentiū nobis daturus eſt. Multi fatigā
tur expectare veracē: ⁊ nō erubeſcūt amare fallacē. De tali
Eccl. ij. bus dicit ſcriptura. Ue his q pdiderīt ſubſtinētiā: et diuer
terūt ī vias prauas: cū etiā viriliter agētib⁹ et corde cōfor

tato deū ſuſtinētibus filij ſempiterne mortis inſultare nō
ceſſant iactātes ſuas dl'itias tp̄ales q̄ ad tp̄s obdulcāt fau
ces eorū: poſtea vō amariores felle inueniūt eas. Dicūt ei
nobis. Ubi eſt qd vobis ꝓmittit poſt hāc vitā? Quis huc
inde reuerſus eſt ⁊ indicauit vera eſſe que creditis? Ecce
nos in noſtrarū voluptatū ſacietate letamur: qꝛ qd videm⁹
ſperamus: vos aūt in laborib⁹ cōtinuētie cruciamini: credē
do qd nō videtis. Deinde ſubijciūt qd cōmemorauit apl's
Mādūcem⁹ ⁊ bibam⁹: cras eni moriemur. Sed videte qd j. Cor. xv.
ipſe cauendū monuerit. Corrūpūt inqt mores bonos col:
loquia mala. Sobrij eſtote iuſti: ⁊ nolite peccare. Cauete ḡ
frēs: ne talib⁹ colloquijs mores vr̄i corrūpāt: euertat ſpes
eneruet patiētia: ⁊ diuertatis in vias prauas. Immo vero
mites atqꝫ manſueti tenete vias rectas: q̄s vos docet dn̄s:
de qb⁹ pſalm⁹ dicit. Diriget mites in iudicio: docebit man pſ. xxiiij.
ſuetos vias ſuas. Patiētiā qppe ī laborib⁹ hui⁹ vite ſine q̄ B
nō pōt cuſtodiri ſpes future vite: nēo pōt ꝑpetuo retinere
niſi mitiſ atqꝫ māſuetus: q nō reſiſtit volūtati dei: cui⁹ iugū Mat. xi.
leue eſt: ⁊ ſarcina leuis: ſꝫ credētib⁹ deo ⁊ ſperātib⁹ in eū ⁊
diligētib⁹ eū. Ita qppe mites atqꝫ māſueti nō ſolū ꝯſola
tiones ei⁹ amabitis: ſed etiā flagella ei⁹ tanqꝫ boni filij to:
lerabitiſ: vt qm̄ qd nō videtis ſperatiſ ꝑ patiētiā expectetis
Sic agite: ſic ambulate. In xp̄o eīm ābulatiſ: q dixit. Ego Joh. xiiij
ſum via. Quō in illo ambulādū ſit diſcite: nō ſolū ei⁹ xbo:
ſed etiā ei⁹ exēplo. Hic enī ꝓprio filio ſuo nō pepercit pa: Rom. viij
ter: ſed ꝓ nobis oib⁹ tradidit illū: nō vtiqꝫ nolētē: neqꝫ re:
cuſantē: ſed pariter volentē: qꝛ vna eſt volūtas patris ⁊ filij
ſm̄ equalitatē forme dei: in qua cū eſſet nō rapinā arbitra: Phil. ij.
tus ē eē eq̄lis deo ⁊ ſingulariter obediētē: ſm̄ qd ſemetipm
euacuauit formā ſerui accipiēs. Nā ipe dilexit nos: ⁊ tradi Ephe. v.
dit ſemetipm ꝓ nobis oblationē ⁊ hoſtiā deo ī odorē ſua
uitatiſ. Sic ḡ pater ꝓprio filio nō pepcit: ſꝫ ꝓ nobis oib⁹ tra
didit eū vt et ipſe fili⁹ traderet ſemetipm ꝓ nobis. Tradi:
tus eſt ḡ excelſus: ꝑ quē facta ſūt oia. Tradit⁹ ꝓpter for: Pſ. xxi.
mā ſui in opprobriū hoim ⁊ abiectionē plebis: in ꝯtume:
lias: ī flagella: ī mortē crucis. Docuit ḡ nos exēplo paſſio
nis: cū quāta patiētia ī illo ambulem⁹: ⁊ firmauit nos exē
plo ſue reſurrectionis: qd ab illo patiēter ſperare debeam⁹
Si eni qd nō videm⁹ ſperam⁹: ꝑ patiētiā expectamus. Qd
nō videm⁹ qdē ſperam⁹: ſed corp⁹ ſum⁹ illi⁹ capitis in quo
iā pfectū eſt qd ſperam⁹. De illo ei ſcriptū eſt: ꝙ ipſe eſt ca: Col. i.
put corporis eccleſie: ꝓmogenit⁹: ipſe primatū tenens. Et
de nobis ſcp̄tū eſt. Uos autē eſtis corp⁹ xp̄i ⁊ mēbra. Si j. Cori. xij
aūt qd n̄ videm⁹ ſperam⁹: ꝑ patiētiā expectam⁹ ſecuri: qm̄
q reſurrexit caput noſtrū ē: ſuat ſpem noſtrā. Et qꝛ ꝓuſqꝫ
reſurgeret: flagellatū eſt caput noſtrū: firmauit patiētiam
noſtrā. Scp̄tū eſt ei. Quē eīm diligit dn̄s corripit: flagellat Heb. xij.
autē oēm filiū quē recipit. Nō itaqꝫ in flagello deficiam⁹:
vt in reſurrectiōe gaudeam⁹. Ita eīm verū eſt: ꝙ flagellat
oēm filiū quē recipit: vt nec vnico ſuo pepcerit: ſꝫ ꝓ nobis Rom. viij
oib⁹ tradiderit eū. Intuētes ḡ eū q ſine pctī merito flagel
lat⁹ eſt: q mortu⁹ eſt ꝓpt delicta nr̄a: ⁊ reſurrexit ꝓpt iuſti: Rom. iiij.
ficationē noſtrā: nō timeam⁹ ne abijciamur flagellati: ſed
poti⁹ cōfidam⁹: qꝛ recipiemur iuſtificati. Et ſi enī nōdū
venerit nr̄i gaudij plenitudo: nec mō tn̄ ſine gaudio relicti
ſum⁹: qꝛ ſpe ſalui facti ſum⁹. Ideo ⁊ ipe apl's q ait. Si qd nō Rom. viij
videm⁹ ſperam⁹: ꝑ patiētiam expectam⁹. Dicit alio loco. Rom. xij.
Spe gaudētes: ī tribulatiōe patiētes. Habētes ḡ talē ſpē C
multa fiducia vtamur: et ſmo noſter in gr̄a condit⁹ ſit ſale: Col. iiij.
vt ſciam⁹ quēadmodū oporteat vnicuiqꝫ rn̄dere. Dicendū
eſt enī eis q cū pdidiſſent vel nūqꝫ ſuſcepiſſent ſuſtinētiam:
nobis ſuſtinētib⁹ dn̄m: qꝛ qd nō videm⁹ ſperātes: ꝑ patiētiā
expectam⁹: etiā īſultare audēt: cum imitari deberēt. Ubi
ſunt delitie veſtre: ꝓpt q̄s ābulatiſ ꝑ vias prauas? Nō dici
m⁹ vbi erūt cū hec vita trāſierit: ſꝫ mō vbi ſūt? Cū heſternū
diē hodiern⁹ abſtulerit: ⁊ hodiernū craſtinus ablatur⁹ ſit:
qd eoꝝ q diligitis nō trāſcurrit ⁊ trāſuoluat? Quid nō fu:
git pene anteqꝫ capit: cū ex ipſo hodierno die nulla poſſit
vel hora retineri? Ita ei ſcd̄a excludit a tertia: ſicut p̄ria ex
cluſa ē a ſcd̄a: ipſi⁹ hore vni⁹: q ꝓſens videt: nihil eſt ꝓſens
oēs ei ptes ei⁹ ⁊ oia momēta fugitiua ſūt. Propter qd pec
cat hō: ſi nō cecat? Cū peccat vel cū peccaret attēdat: pote
rat videre qꝛ voluptas trāſitura ſine prudētia ꝯſiderat: vel
cū trāſierit: cū penitētia cogitat. Nos irrideti qꝛ ſperam⁹

eterna que nõ videmꝰ:cum vos eis ꝙ vidẽtur temporalibꝰ
ſubditi:neſciatis q̃lis vobis dies craſtina illuceſcat. Quẽ
ſepe bonũ ſperãtes malũ inuenitis: nec ſi bonꝰ fuerit:eum
ne fugiat tenere poteritis. Nos irridetis q: ſpemꝰ eterna:
que cũ venerint nõ trãſibũt: q: nec ipſa veniũt:ſed ſemper
manent:nos aũt ad illa veniemꝰ: cũ p viã dñicam iſta que
trãſeũt trãſierimꝰ. A vobis vero tẽporalia nec ſperari ali-
quãdo deſinunt:et tñ crebro ſperata vos fallũt:nec ceſſant
vos iſtã mare vẽtura:corrũpere veniẽtia:torquere trãſeun
tia. Nõne ipſa ſunt ꝙ cõcupita inardeſcũt:adepta vileſcũt:
omiſſa vaneſcũt? Utimur eis ⁊ nos ſm peregrinatiõis no
ſtre neceſſitatẽ:ſʒ non in eis gaudia noſtra figimus:ne illis
i.Cor.vij labẽtibꝰ ſubruamur. Utimur enim hoc mũdo tãꝗ nõ vtẽ-
tes: vt veniamꝰ ad eũ qui fecit hũc mundũ:et in eo manea-
B mus:eiꝰ eternitate pfruentes. Quid eſt autẽ qꝺ dicitis:qs
huc inde venit: et qd apud inferos geraf:quis hoib' indi-
Joh.xj. cauit? Et hinc vobis os clauſit ꝙ mortuũ quarto die reſu-
Rom.vj. ſcitauit:⁊ vltra nõ moriturus die tertio reſurrexit:⁊ anteꝗ̃
moreref qualis vita morientes excipiat tãꝗ ille quẽ nihil
Luce.xvj lateret ⁊ in paupere quieſcẽte:⁊ in diuite ardente narrauit.
Sed illi iſta nõ credũt:qui dicũt. Quis huc inde reuerſus
eſt? Credituros ſe volũt videri:ſi qs parentum ſuorũ reui-
Hier.xvij uiſceret. Sed maledictꝰ homo ꝙ ſpem ſuã ponit in homie.
Ideo ergo deꝰ homo factus:mori ⁊ reſurgere voluit:vt et
qꝺ futuꝝ eſſet homini in hominis carne oſtẽderef:⁊ deo tñ
non homini crederef. Et certe eccl'ia fideliũ toto orbe dif-
fuſa:iã ante oclos coꝝ eſt. Legãt eã ante tot ſecula vni ho
Rom.iiij. mini ꝓmiſſam:ꝙ ↄtra ſpem in ſpem credidit:vt fieret pater
multaꝝ gẽtium. Qꝺ ergo vni abrae credẽti ꝓmiſſum eſt:iã
videmꝰ iplerũ:⁊ qꝺ vniuerſo orbi ꝓmittif credenti:deſpe-
ramꝰ eſſe venturũ? Eant nunc ⁊ dicant. Manducemꝰ ⁊ bi-
bamꝰ:cras eñ moriemur. Illi ſe adhuc cras dicunt mori-
turos:veritas autẽ illos iã cum iſta dicũt inuenit mortuos.
Uos aũt fratres:filij reſurrectiõis: ciues ſanctoꝝ angelo-
rũ:dei heredes ⁊ xp̃i coheredes: cauete imitari eos ꝙ cras
ſperãdo moriunf:⁊ hodie bibẽdo ſepeliunf: ſed ſicut dicit
i.Cor.xv. idem ap'ls. Ne corrũpant veſtros mores bonos colloquia
mala. Sobrij eſtote iuſti ⁊ nolite peccare:ambulãtes angu
ſtam:ſʒ certã viã ducẽtem ad altitudinẽ hieruſalẽ celeſtis
ꝙ mater noſtra eterna eſt:firmiſſime ſperate qꝺ nõ videtis:
patiẽter expectate qꝺ nõdum habetis: quia veracẽ ꝓmiſ-
ſorem chriſtum fideliſſime retinetis.

Ephe.v. ¶ De verbis Ap'li. Uidete quomodo caute am
buletis:nõ vt inſipiẽtes ſed vt ſapiẽtes:redimẽ-
tes tẽpus qm̃ dies mali ſunt: in quo quid tẽpus
ſit redimere aperte declarat. Sermo.xxiiij.

A Apoſtolũ cũ legeref audiſtis:imo oẽs audiuimꝰ
dicentẽ nobis. Uidete quomodo caute ambule-
tis:nõ vt iſipiẽtes ſed vt ſapiẽtes: redimẽtes tẽ
pus:qm̃ dies mali ſunt. Dies malos fratres due
res faciũt:malicia ⁊ miſeria. Per maliciã hoim et miſeriã
ducunf dies mali. Ceteꝝ dies iſti q̃tũ ptinet ad ſpacia ho
raꝝ ordiati ſunt. Ducũt vices:agũt tẽpora:oritur ſol:occi-
dit ſol:tranſeũt tp̃a. Cui moleſta ſunt tẽpora:ſi hoies ſibi
non ſint moleſti? Ergo dies malos (ſicut dixi) due res fa-
ciũt:miſeria hoim/⁊ malicia hoim. Sed miſeria hoim cõ-
Gen.iij. munis eſt:nõ debet malicia eẽ cõis. Ex quo eñ lapſus eſt
Adam/⁊ de paradiſo expulſus:nũꝗ̃ fuerũt dies niſi mali.
Iſtos pueros ꝙ naſcunf interrogemꝰ: quare a ploratu ici-
piũt ꝙ ⁊ ridere poſſunt. Naſcif et ſtatim plorat:poſt neſcio
quot dies ridet. Qñ plorabat naſcẽs: ꝓpheta ſue calamita
tis erat:lachryme eñ teſtes miſerie. Nõdũ loquif:et iã ꝓ-
phetat. Quid ꝓphetat? In labore ſe venturũ vel in timore:
⁊ ſi bene vixerit/et iuſtus fuerit:certe in medijs poſitus tẽ-
ij.Tim.iij tatiõibꝰ ſemp timebit. Quid ait ap'ls? Oẽs ꝙ volũt in xp̃o
pie viuere:pſecutionẽ patiunf. Ecce q: dies mali ſunt:ſine
pſecutiõe viuere ꝰ iuſti nõ poſſunt. Qui iter malos viuunt:
pſecutionẽ patiunf. Oẽs mali pſequunf bonos:ſi nõ ferro
ij.Pet.ij. ⁊ lapidibꝰ/ſed vita ⁊ moribꝰ. Nunqd aliqs ſetm̃ loth perſe
quebaf in ſodomis? Nemo illi moleſtꝰ erat:⁊ tñ iter ipſos
viuebat:⁊ int' i mũdos:ſupbos: blaſphemos pſecutionẽ pa
tiebaf:nõ vapulãdo:ſed malos vidẽdo. Quiſqs me audis
ſed nõdũ viuis in xp̃o pie:incipe in xp̃o pie viuere: ⁊ ꝓbas

qꝺ dico. Deniq; ap'ls cũ cõmemoraret pericula ſua. Peri- ij.Cor.xj.
culis (inquit) in mari:periculis in fluminibus:periculis in
deſerto:periculis in latronibꝰ:periculis in falſis fratribus.
Cetera picula quieſcere poſſunt:pericula a falſis fratribus
vſq; in finẽ ſeculi nõ norũt. Redimamꝰ tẽpus:qm̃ dies ma
li ſunt. Expectatis a me forte ſcire:qd eſt tempꝰ redimere.
Dicturꝰ ſum qꝺ pauci audiũt:pauci ferũt:pauci aggrediũ-
tur:pauci agũt:tñ dicam: qm̃ ipſi pauci ꝙ me audituri ſunt
inter malos viuunt. Redimere tẽpꝰ hoc eſt:qñ aliqs tibi in- B
fert litẽ:pde aliqd vt deo vaces:non litibꝰ perde. Ergo ex
eo qꝺ pdes pciũ eſt tẽporis. Certe qñ ꝓ tuis neceſſitatibꝰ
ꝓcedis ad publicum:das nũmos ⁊ emis tibi panẽ: aut vi-
nũ:aut oleũ:aut lignũ:aut aliquã ſuppellectilẽ:das et acci-
pis:aliquid amittis:aliquid acquiris:hoc eſt emere. Nam
ſi nihil amittas et habeas qꝺ nõ habebas:aut inueniſti:aut
donatũ accepiſti:aut hereditate acq̃ſiſti. Qñ autẽ aliquid
amittꝭ vt aliqd habeas:tũc emis: qꝺ emis:qꝺ habes ẽptũ
eſt:qꝺ amittꝭ pciũ eſt. Quomõ ergo pdis nũmos vt emas
tibi aliqd:ſic pde nũmos vt emas tibi quietẽ. Ecce hoc eſt
tempus redimere. Prouerbiũ natũ eſt punicũ:qꝺ quidem
latine vobis dicam:q: punice nõ oẽs noſtis. Punicũ enim
ꝓuerbiũ eſt antiquũ. Nũmũ q̃rit peſtilẽtia:duos illi da et C
vt ducat ſe. Nunqd nõ hoc ꝓuerbiũ de euãgelio videf na-
tum? Nam qd aliud dixit deꝰ:ꝗ̃ redimentes tẽpus qñ ait.
Si qs vult in iudicio tecũ cõtendere: et tunicã tuã tollere: Mat.v.
dimitte ei ⁊ palliũ. In iudicio vult tecũ cõtendere et tuni-
cam tuã tollere: auocare te habet litibꝰ a deo tuo:nõ habe-
bis q̃etũ cor:nõ habebis tranquillũ animũ:euerteris cogi-
tationibꝰ tuis:irritaris aduerſus eũ aduerſariũ tuũ. Ecce
tempus pdidiſti. Q̃to ergo melius eſt vt nũmũ amittas/
⁊ tẽpus redimas? Fratres mei in cauſis ⁊ negocijs veſtris
qñ ad nos iudicãda veniũt:ſi homini xp̃iano dico vt ꝓ tẽ-
pore redimẽdo pdat aliqd ſuũ: q̃to maiore cura et fiducia
debeo dicere vt reddat alienũ? Ambos eñ xp̃iãos audio.
Iã ille calũnioſus ꝙ vult alteri facere cauſam et tollere ab
illo:vel ꝓ cõpoſitiõe gaudet ad iſta verba. Ap'ls dixit. Re-
dimentes tẽpꝰ qm̃ dies mali ſunt. Facio ergo calũniã chri
ſtiano illi:velit nolit:dat mihi aliqd vt tẽpꝰ redimat:quia
ap'lm audiuit. Dic mihi. Si illi dicturꝰ ſum:perde aliqd vt
ſis ocioſus:tibi nõ ſum dicturꝰ calũnioſe:pdite:fili diabo-
li quare res alienas auferre moliris? Cauſam nõ habes:et
calũnia plenꝰ es. Si ꝗ̃ illi dixero:illi da aliqd vt recedat a
calũnia:tu vbi eris ꝙ habebas de calũnia pecuniã? Ille ꝙ
ꝓpter vitandã calũniã tẽpꝰ a te redimit: hic tolerat dies
malos:tu aũt ꝙ de calũnijs paſceris: hic habebis dies ma
los:⁊ poſt iſtos habiturꝰ es ĩ die iudicij peiores. Sed hoc
forte rides:quia pecuniã rapis. Ride ride et contẽne:ego
erogem:veniet qui exigat.

¶ De verbis ſancti Luce in actibus apoſtolo-
rum. Nemo quicꝗ̃ ex eo quod poſſidebat:ſuum Act.iiij.
proprium eſſe dicebat. Sermo.xxv.

Legimꝰ in libro qui ap'loꝝ actibꝰ aſcribif: tantã A
ſub memoratꝭ viris deuotionẽ plebis fuiſſe: ita
ppl'i xp̃iani floruiſſe pmitias: vt poſt acceptam
fidẽ nemo domũ ꝓpriã ſibi defenderet:et nemo
ſuũ aliqd vẽdicaret: ſed iure fraternitatis eſſent illis cũcta
cõmunia:ſcʒ vt ꝙ eodẽ cõſortio religionis tenebãtur:eodẽ
pſortio fruerenf ⁊ vite:hoc eſt vt qbus erat vna fides:eſſet
vna ſubſtãtia:qbꝰ erat cõmunis xp̃s:cõmunis eſſet et ſum-
ptus. Nefas eñ putabãt religioſi viri eũ ſibi participẽ nõ
aſcire in ſubſtãtia: ꝙ particeps erat in gr̃a:atq; ideo chari
tate fraternitatꭍ oĩa cõmunif vtebanf:niſi ꝙ maior eſt fra-
ternitas xp̃i ꝗ̃ ſanguinis. Sanguinis eñ fraternitas ſimi-
litudinẽ tãtũmodo corporis refert:chriſti autem fraterni-
tas vnanimitatẽ cordis aĩeq; demonſtrat:ſicut ſcriptũ eſt.
Erat aũt credentiũ cor atq; aĩa vna. Uere ergo frater ille
eſt:ꝙ tã corpore ꝗ̃ vnanimitate germanus eſt:verus inquã
frater eſt:cuiꝰ idẽ ſpũs ⁊ volũtas ĩ fratre eſt. Melior ergo
eſt (ſicut dixi) fraternitate ſanguinis xp̃i fraternitas: quo-
niam illa interdum ſibi inimica eſt: chriſti autẽ fraternitas
ſine itermiſſione pacifica eſt. Illa iter ſe cõmunia cũ emu-
latione diuidit:hec etiam cum gratulatiõe cõmunicat. Il-
la in cõſortio ſepe deſpicit germanos:hec aſſumit frequen-

ter alienum. Tanta ergo (ſicut dixi) illo in tēpore chriſtia-
no plebis deuotio fuit: vt nemo domū ſuam diceret: nemo
ꝓprium aliqd vendicaret: ſicut ait ſanctus Lucas dicēs.
Nemo quicq̄ ex eo qđ poſſidebat ſuū ꝓprium eſſe dicebat.
Nō em̄ inquā erat quiſq̄ egens iter ipſos. Beata igit̄ plebs
q̄ dū plures in xp̄o habet diuites: nullū in ſeculo habet indi
gentem: et q̄ dum eternas cogitat diuitias: a fratrib⁹ tēpo-
ralē repulit paupertatē. Uendebant em̄ (ſicut ait ſcriptura)
predia ⁊ domos ſuas: ⁊ precia vēditorum ante pedes apo-
ſtoloꝝ ponebāt: vt erogaret̄ prout cuiq̄ opus erat. Uide-
te ſanctoꝝ viroꝝ fidē: quēadmodum ꝓpter xp̄m toto ſe ex-
poliabāt patrimonio: ⁊ nihil ſibi relinqui faciebant: nō enim
verebant̄ ne eſurirēt ipſi: dū timebāt ne alius eſuriret. Hec
B igit̄ ſub apoſtolis fuit plebis deuotio. Modo qđ ſimile re-
perimus? Et certe xp̄s in nobis. Idē quidē xp̄s in nobis:
ſed nō idem animus in nobis. Eadē plebis fides: ſed nō in
plebe eſt ipſa largitio. Ita alter de alteri⁹ inopia nō cogitat
i. Cor. xi. vt illud ſit qđ dicit ap̄ls. Alius quidē eſurit: alius ebrius eſt
ſed etiā diripiūt aliena: nō ſolū inquā colligētes pecunias
ſuas ad pedes apoſtoloꝝ nō deferūt: ſed etiā ꝯfugiētes fra-
tres ſuos ꝑtrahūt a pedib⁹ ſacerdotū. Nunc eſt illud tem-
ij. Tim. iij pus: qđ deſcribit beat⁹ ap̄ls dicens. In nouiſſimis diebus
Matthei abundabit iniq̄tas multoꝝ: ⁊ refrigeſcet charitas. Modo
xxiiij. abūdat auaricia ⁊ iniq̄tas: q̄ ante largitatis bonitate ceſſa
bāt: et refrigeſcit charitas fraternitatis: q̄ prius xp̄i amore
feruebat. Tāta em̄ ſub apoſtolis fraternitat' dilectio fuit:
vt tūc in cōuētu ſuo nō inueniret̄ indigētia. Tāta aūt mo-
do chriſtianitatis diſſimulatio eſt: vt in cetu n̄ro vix inue-
nias locupletē: locupletē aūt nō tā facultatib⁹ dico vix in-
i. Tim. vi. ueniri ſed opib⁹. Ait em̄ ap̄ls. Diuites ſint in bonis operi-
bus. Locupletē em̄ in eccleſia intelligi voluit: qui diues in
xp̄o eſt. Nam ⁊ ibi qđ ait ſub apoſtolis neminē indigētem
fuiſſe oſtendit vtiq̄ tota eos gr̄a fuiſſe fidei ꝑditos: vt oēs
celeſtiū diuitiaꝝ abūdauerint largitate. Raro igit̄ hoc tē-
pore inuenim⁹ in xp̄iano populo locupletem: et ſi pleriq̄ in
domib⁹ auro ſint diuites: tn̄ in eccl'ia ſunt mendici. Dū em̄
circa paupes nō ꝓ eo qđ ꝓualent operant̄: nec hoc eſt gra
tū qđ offerūt: nec illō eſt ſatiabile qđ refuſāt. Dicit dn̄s ad
Gen. iiij. Cayn cū offerret mūera. Si aūt recte offeras: recte aūt nō
diuidas: peccaſti. Sic ⁊ tu xp̄iane nō recte diuidis: q̄ de tā-
to auro tuo maiorē ꝑtē mā̄mone fuſas q̄ deo largirı̄s. Sic
Act. v. nāq̄ ananias i actib⁹ ap̄loꝝ. Dū putat ſe recte offerre/⁊ nō
recte diuidit: pecuniā quā obtulit ꝑdidit: et quā domi fua-
uit amiſit: pecuniā i quā parit̄ ꝑdidit et ſalutē. Dū em̄ ex eo
qđ ꝓmiſerat ꝑtē ſubtraxit: ſacrilegij ſimul ꝯdēnat̄ ⁊ frau-
dis. Sacrilegij: qđ deū in pollicitatiōe fefellerit. Fraudis:
qđ itegris mūerib⁹ portionē quādā putauerit ſubtrahēdā
vbi ſupra. Ait em̄ ap̄ls petr⁹. Nō es mētit⁹ hoib⁹ ſed deo. Si ergo fra-
tres ananias ꝯdēnat̄: qđ nō totū dederit qđ de ſuo ipſe ꝓ-
miſerat: qđ cēſem⁹ de eo q̄ nō vult reddere qđ ali⁹ repromi
ſit? Uidete ergo ⁊ vos fratres qđ ꝓmiſeritis deo: cū ꝑmū
fidei gr̄am ꝑcepiſtis. Ecce abūdant in ciuitate n̄ra hoſpi-
tes: facite qđ polliciti eſtis ne dicat̄ et vobis qđ ananie di-
ctum eſt. Non mentiti eſtis hominibus ſed deo.

¶ De verbis ſancti Luce in actibus apoſtolo-
Act. iij. rum. Petrus et Johannes aſcendebant in tem
plū vbi cenſu pauperes: fide diuites: claudo na-
to apoſtoli ſanitatis opes largiuntur: vnde non
diaboli contra manicheos ſed dei opus eſſe ca-
ro comprobatur. Sermo. xxvi.

A Poſt reſurrectionē xp̄i: quorū operū patrocinio
ꝑdicatio ap̄loꝝ muniat̄: lectio quā audiſtis ex-
vbi ſupra. poſuit. Aſcendētes (inq̄t) petrus ⁊ iohannes in
tēplū. Materiā ſermoni ⁊ predicationi ingreſ-
ſum: ꝑ ſigna ꝑpararunt. Precedere q̄ppe ſtupor debuit: vt
mirande rei expoſitio ſeq̄ret̄. Fulgor ergo ſignoꝝ populo-
rū corda ꝑcuſſit. Nā erat qdā a natiuitate ſua claud⁹ q̄ por
tabat̄ manib⁹. Et mēdicabat (inq̄t) ad ſpecioſam portā tē
pli. Qui cū igredictes vidiſſet ap̄los: elemoſinam ex more
poſcebat. Sed cū in eū cōuertiſſent intuitū: nihil ille claud⁹
vltra notū ſolamē optās: credidit affluturā vilem de apo-
ſtoloꝝ manib⁹ largitatē. Sed petrus ap̄ls ait ad eū. Intē
de in nos. Quos cū reſpexiſſet. Argentū (inq̄t) ⁊ aurum nō
eſt mihi: qđ aūt habeo hoc tibi do. In noīe ieſu xp̄i nazare
ni ſurge ⁊ ambula. Uerboꝝ ipſoꝝ ordinem debem⁹ diligē-
ter exponere. Neq̄ em̄ ꝑtinebat ad rem: cū virtutū diuitie
ſeq̄rent̄: vt cenſus pauperies narraret̄: niſi ipſam virtutem
voluiſſet ap̄ls cū ſui atteſtatione ꝓferre. Ne em̄ mirareris
poſſeſſorē virtutū: ante ꝓfeſſus eſt abrenūciatorē diuitiaꝝ.
Iuſte nāq̄ ſequebat̄ vt largiret̄ ſigna: qui opes ꝯtēpſerat.
Quid hac paupertate ditius? Quid hac virtute pauperius?
Teſtimoniū ergo v̄tutis ſecutura eſt ꝓfeſſio paupertatis.
Unde ap̄ls loquebat̄. Tāq̄ nihil habētes: ⁊ oīa poſſiden- ij. Cor. vj
tes. Quid igit̄ hac paupertate ditius: argentū et aurum non
habeo? Sed qđ habet q̄ argentū nō habet? Eloquiū vehe Ps. xj.
mēs: eloquiū igne purgatū. Qui aurū non habet: fidem ha
bet. Uideam⁹ qđ ampli⁹ coruſcet: aurū qđ ita eſt in abſcon
dito vt illud videat̄ ꝓuidens hominib⁹ natura dānaſſe: nec
expoſuiſſe in rē ſucceſſurā oculis cupidoꝝ: atq̄ vt adiuua-
ret̄ paupertas: difficultate parandaꝝ diuitiarū cū labore fe-
cit q̄ri: qđ noluerat inueniri. Ergo videam⁹ qui aurum non
habet: qđ habet. Fidē habet: v̄tutē habet. Expendam⁹ qđ
diximus: qđ ampli⁹ coruſcet. Aurū qđ erūna perquirit: qđ
auaricia cupit: qđ ſollicitudo cuſtodit: auꝝ materia labo-
rū: ꝑiculoſa res poſſidentiū: auꝝ eneruatio virtutū: aurum
malus dn̄s: ꝓditor ſeruus. Ergo q̄ auꝝ nō habet: quid ha
bet? Fidē hab3. Uideam⁹ (vt dixim⁹) qđ ampli⁹ coruſcet.
Aurū qđ nemo tutū habet: niſi q̄ ſemꝑ abſcondit? Auꝝ qđ
in perniciē dn̄i fulget? Auꝝ qđ per tenebras querit̄: ꝑ tene-
bras cuſtodit̄. Auꝝ cui⁹ inq̄ſitio dānatos habet: cui⁹ amor
Iudā fecit: ⁊ ne alicui ſit nomen ignotū: de ap̄lo ꝓditorē?
Auꝝ qđ apud auarū animum ꝓfert̄ xp̄o? In cui⁹ appetitu
ꝯgrua magiſter gentiū auctoritate detonuit dicens. Aua- Col. iij.
ricia q̄ eſt idoloꝝ ſeruit⁹. Quid ergo amplius refulget: au
rū qđ ſordidus dn̄s habet: aurū qđ amplius cruciat: apud
quē largius fuerit: auꝝ qđ amāti ſe nihil de ſua poſſeſſione
ꝑmittit: refūdēs ei reatū ſuū: cui vſum ſuū negat grauis ac
cuſatio: erūnoſa poſſeſſio? Nec tn̄ cū hec dicim⁹: dei crea- B
tura dānat̄: ſed q̄m obcecata prudētia hoīm id in magnū
preciū receptū eſt: iam in īfamiā rei redūdat: quicquid de
mala cupiditate ſuſcipit̄. Ideo ergo res illa vituperat̄: vt
auaricia ꝯtēnat̄. Ceteꝝ dn̄s ait ꝑ ꝓphetam. Auꝝ ⁊ argen- Aggei. ij.
tum meū eſt. At ſi ꝑ ſe mala res eſſet: dei eſſe non poſſet. Ue-
rum ꝓbet materiā miſericordie apud bonos animos: ⁊ no
uo genere: tunc magis ꝓdeſt quādo ꝯtēnit̄: vt ipſa ſua con
ditione teſtet̄: q2 mala eſt rei hui⁹ poſſeſſio: cui⁹ abdicatio
fructuoſa eſt. Prebet ergo materiā ſubueniēdi. Diſperſit Ps. cxi.
dedit paupib⁹: iuſticia ei⁹ manet in eternū. Uis ergo noſſe
q̄m iuſti iudicis res ſint auꝝ et argētum? Auarus inde tor-
quetur: inde miſericors adiuuat̄. Exerceat̄ ergo rei cōtē-
ptus: ꝑ contēptum vtilis. Ad poſſeſſionē ei⁹ nō oēs idonei:
ad ꝯtēptum ei⁹ oēs idonei. Nemo ergo nō poteſt iter eos
reputari q̄ diſꝑſerunt / tribuerūtq̄ pauperib⁹: iuſticia eoꝝ
manet in eternū. Nemo non inter eos reputari poteſt: q̄ hn̄
voluerit ꝑ fugatium rerū deſpectum placere deo. Magne
felicitatis eſt cōditio chriſtianoꝝ: quib⁹ claritudo regni in
paupertate poſita eſt. Poſſidere qđ cū labore requirit̄: pau-
corū eſt: ꝯtēnere qđ cū fructu ꝯtēnas oīm eſt. Felicitas er-
go magna chriſtianoꝝ: qb⁹ datū eſt vt paupertate faciant
precium regni celoꝝ. Nō tibi diſpliceat paupertas tua: ni-
biles poteſt diti⁹ inueniri. Uis noſſe q̄ locuples ſit? Celum
emit. Quib⁹ theſauris ꝯferri poſſit: qđ videm⁹ paupertati
indultum? Ut ad regnum celorum veniret diues: poſſeſſio
ne ſua obtinere poſſit: nunc obtinet vt contēptu perueniat.
Multo ergo pl⁹ fulget fides q̄ aurū: auꝝ latebris tenebre
ſcit animū: fides igenito ſplēdore ꝯſpicuat. Auꝝ tuto ꝓdi
nō ꝓdeſt: fides bono publico ſemꝑ fulget: dignitatē fidei fi
ducia ipſa teſtat̄. Auꝝ nō inter cōuenientes tutum eſt: fides
etiā inter pugnātes ſecura eſt. Quid ḡ donauit ap̄ls paup
cenſu: diues fide: lectionis ordo ꝓloquit̄. Aurū et argentū
non eſt mihi. Sed ꝓ his qđ habet? Qđ habeo hoc tibi do.
In nomie ieſu chriſti ſurge et ambula. De effectibus: pre- C
cia reꝝ eſtimentur. Qui aurum donabant: implebant pau-
peris ventrem: maius onus pedib⁹ debilibus futurum: ſo-
labant̄ infirmitatem: ſanitatem reddere non valebāt. Ille
autē qui auꝝ non poſſidet: ſanitatem dedit. Deo diues eſt

Act.iij. inops auri. Aur ⁊ argētū nō habeo. Ideo igit̄ tātas virtu
tū opes ꝓtulit. Qđ habeo h̄ tibi do. In noīe ieſu xp̄i ſurge
et ābula. Hoc plane nō in marſupio: ſ; ī aīo tenebat̄. Quid
ei dedit? In noīe ieſu xp̄i ſurge et ābula. Pauperē hoīem
expauit infirmitas: equa lege ⁊ equa potentia reges/capti
uoſq; ꝯſtrigēs. Nō potuit ſuſtiuere iuſſionē paupis regibꝰ
dominās. Par eſt qđ infirmitatē noīamꝰ. Paupis ipiū:
etiā natura nō ꝑtulit. Ille eñ claudꝰ erat ex vtero matris
ſue. Debilitas itaq; quā ei ingeſſerat natiuitas: vi paupis iu
bētiſ excluſa eſt. Qđ ꝓfecto nō fieret niſi paup apl̄s plenus
eēt illo deo q̄ eſt auctor nature. Nihil ĝ hac ditiꝰ paupta
te. Quid donat q̄ eſ nō h;? Virtutes largit̄ ⁊ gratia ꝯfert.
Quid eñ pōt? In nomīe ieſu xp̄i ſurge ⁊ ambula. Obediē
tie ſubditur: qđ ex neceſſitate venīebat. Dicit̄ homini. Sur
ge: qđ ſemꝑ optabat: ſed qm̄ naturalibus vinculis īpeditꝰ
erat: nō poterat qđ volebat. Nunc autem tāta facilitate in
ſenſibilia ſeruiūt: vt ad nutū iubentis illa pedū infirmitas
euolaret. Surge ⁊ ambula. Et ſurrexit (inquit) continuo ⁊
Mala. iiij ſtetit. Animo iperat̄: et pedes ſeruiūt. Exilient inquit pro
Act.iij. pheta: tāq; vituli de vinculis laxati. Et cōſolidate ſunt ba
ſes pedū eius. Vſ'a velocitate res agat̄ attendite. Vix au
res debilis ſermo itrauerat iubētis: ⁊ continuo vis ſanita
tis irrupit: et excluſa infirmitate vſui mēbra reddunt̄. Te
ſtimoniū velocis reſurrectiōis eſt: velocitas ex debilitate
j.Cor.xv. ſurgētis. In momento: in ictu oculi: in nouiſſima tuba. Ca
net eñ tuba ⁊ mortui reſurgēt: et nos imutabimur. Futura
metire de factis. In q̄to momēto mortui excitentur: debi
Act.iij. libus a natura crede veſtigijs. Surrexit. Cōſolidate ſunt
(inq̄t) baſes pedū eiꝰ. Par erat qđ dicebat̄ i vſum claudꝰ
rediſſe: virtꝰ ei cū ſanitate reſtituit̄. Non eñ dixit. Reſtitu
te ſunt: ſed ꝯſolidate ſunt baſes. Tam abūdātem recipiūt
B ſanitatē: vt ferāt laborē. Exiliēs (inquit) ambulabat. Sal
tus frequēter etiā ſanis grauis eſt. Non ſenſerūt illi pedes
pigra remedia: nec velut vnguēti modo lita veſtigia reuo
cant̄: ad momētū vis medicine irrūpentis oſtendit̄: ſigna
turq; fuga infirmitatis excluſe. Sic exilit qui ſanat̄ a pau
pere. Sanat̄ ergo ab apoſtolis caro: hoc ipſo indicans q̄d
a deo ſuo cōditore mereat̄. Cōuicant̄ itaq; ſignis omnibꝰ
manichei: cūcta ſalutiſ genera q̄ carni deferunt̄ teſtimoniū
bone nature ſunt. Digna enim diuino ope cōprobātur: que
nō credunt̄ idigna bñficijs. Nomē auctoris ſui mēbra co
gnoſcūt: cū eis dicit̄. In noīe ieſu ſurge ⁊ ambula. Si eſſet
caro a diabolo: nomen xp̄i formidare potuiſſet. Obſequiū
ſanatoꝝ: teſtimoniū ꝯditoris eſt. In noīe ieſu xp̄i ſurge et
ambula. Intulerat natura debilitatē: ad ipſam q̄dāmō iuo
cati noīs auctoritas deſtinat̄. Cognoſcit q̄ iuſſerit: obſeq
turq; ſuo dño: refragat̄ cōtrario. Si caro a diabolo eſt: ex
pugnāda eſt a xp̄i diſcipulis nō curāda. Si rationē iterro
ges: obligādū eſt q̄cq̄d iimicū eſt. Nolo h̄ ſolū cogitationi
credas: diuiaad hūc ſenſū ſuccurrat auctoritas. Dñs ait i
Mat.xij. euāgelio: Nemo igredit̄ in domū fortiſ vt vaſa eiꝰ diripiat:
niſi pꝰus alligauerit fortē. In ſuis ĝ erat opibꝰ diabolꝰ alli
gādus: nūc aūt nō colligat̄ diabolꝰ ſ; honorat̄: ſi res eius ꝑ
ſigna curat̄. Magni bñficij debitor xp̄s carni eſt: ſi qđ poſ
ſit i eiꝰ ſalute mōſtrauit. Nā ē eēt materia loquēdi: niſi teſti
moniū miſericordie caro curata feciſſet. Suffragat̄ p̄dica
tiōi xp̄i caro: in ipſa eſt admiſtratio ſignoꝝ. Claudꝰ ſurgit:
vt apl̄i loquant̄. Diximꝰ qm̄ ſi huiꝰ dei opꝰ caro nō eēt: ille
claudus nō erat i pedibꝰ ſanādus: ſ; i brachijs colligādꝰ.
Nūc aūt ſurgit claudꝰ: vt apl̄i loquant̄: preitorq; fit p̄dica
tiōis. Vt xp̄i euāgeliū ſonet: claudꝰ exilit. Impudent̄ apl̄i
fecerūt: ſi dei coꝝ opus caro nō eēt: nūc aūt qm̄ id dicere ſa
crilegiū eſt: nō faciūt apl̄i ipudēter. Caro igit̄ opꝰ dei eſt.
Cū format̄ opꝰ dei eſt: cū ꝯdit̄ opꝰ dei eſt: cū ꝓducitur dei
opꝰ eſt: cum regeneratur opus dei eſt: cum ſignatur opus
dei eſt: cū curat̄ opꝰ dei eſt. Quid deb; diabolo totiēs opꝰ
dei? Irrideant̄ ĝ manichei: ⁊ ꝓpt̄ honorē dei carnis natu
ra laudet̄: atq; oīe vitiū in volūtatē ponat̄. Spes emēda
tionis hominibꝰ ſuggerat̄: vt ſe intelligāt nō carnis neceſ
ſitate: ſed tātū voluntatis prauitate delinquere. Nos autē
carnem diuino aſcribimus operi: quam videmus in chri
ſti reſurrectione diuini conſortij gloriam conſecutam quā
a chriſto ſuo conditore ſuſcepit: qui viuit et regnat in ſecu
la ſeculorum.

¶ De verbis beati Petri. Audiuimus vocē de ij. Petri.j
latam de celo: hic eſt filius meus dilectus. Et ha
bemus certiorē ꝓpheticū ſermonē: quibꝰ voce
de celo delata certior nō melior neq; vtilior pro
phetia predicat̄. Credēdum itē eſſe vt intelligas
non intelligendum vt credas. Sermo.xxvij.

Nitium bone vite cui vita etiā eterna debetur: A
recta fides eſt. Eſt aūt fides credere qđ nōdum
vides: cuius fidei merces eſt videre qđ credis.
Tempore igitur fidei tanq; tempore ſementis
non deficiamus: ⁊ vſq; in finem non deficiamus: ſed perſe
ueremꝰ donec qđ ſeminauimꝰ metamus. Cum enim auer
ſum eſſet genus humanum a deo ⁊ iaceret in delitijs ſuis:
ſicut creatore opus habebamus vt eſſemꝰ: ſic ſaluatore vt
reuiuiſceremꝰ. Iuſtus dānauit hominem: miſericors deꝰ
liberat hominē. Deus iſrael ipſe dabit virtutem et fortitu Ps.lxvij
dinem plebi ſue benedictus deus. Sed accipiūt credētes:
non accipiunt contēnentes. Nec de ipſa fide tamen ita glo
riandum eſt quaſi aliquid nos poſſimus. Non enim fides
nihil eſt: ſed magnum aliquid: quā ſi habes profecto acce
piſti. Quid enim habes qđ non accepiſti? Videte chariſſi
mi: vnde dño deo gratias agatis ne in aliquo dono eiꝰ in
grati maneatis: ⁊ ꝓpter hoc ꝙ ingrati eſtis: qđ accepiſtis
perdatis. Laus fidei explicari a me nullatenus poteſt: ſed
a fidelibus cogitari poteſt. Porro ſi ex aliqua parte (vt di
gnū eſt) cogitet̄: q̄s digne cogitet q̄ multiſ donis dei ipſius
preferat̄? Et ſi minora dei dona in nobis debemꝰ agnoſce
re/q̄tomagis illō qđ ea ſuperat debemꝰ agnoſcere? A deo
debemꝰ eſſe qđ ſumꝰ. Quia non nihil ſumꝰ: a quo niſi a deo
habemꝰ? Sed ſunt ⁊ ligna: ſunt ⁊ lapides: a quo niſi a deo?
Nos ergo q̄d plus? Nō viuūt ligna ⁊ lapides: nos autē vi
uimus. Sed adhuc nobis idipſum viuere: cū arboribꝰ fru
ctetiſq; cōmune eſt. Dicitur eñ ⁊ vites viuere. Nā ſi nō vi
uerēt: nō ſcriptū eſſet. Occidit in grandine vineas eoꝝ. Vi Ps.lxxvij.
uit cū viret: areſcit cū morit̄. Sed vita iſta nō hab; ſenſum.
Quid nos amplius ſentimus? Quinq; partitꝰ corporis no
tus eſt ſenſus. Videmꝰ: audimꝰ: olfacimꝰ: guſtamus: tactu
etiā ꝑ totum corpꝰ noſtrū mollia diiudicamꝰ ⁊ dura: aſpe
ra et lenia: calida ⁊ frigida. Eſt enim in nobis ſenſus q̄nq;
partitꝰ: ſed hūc habent et beſtie. Habemus ergo aliq̄d am
pliꝰ nos. Et iſta tñ que enumerauimꝰ fratres mei: ſi ꝯſide
remꝰ in nobis: quātā de his gratiarū actionem: quātā crea
tori laudem debeamꝰ? Sed tñ ampliꝰ quid habemꝰ? Men
tē: rationē: conſilium: qđ non habēt beſtie: non habēt volu
cres: nō habēt piſces: in eo facti ſumꝰ ad imaginē dei. De
niq; vbi ſcriptura narrat: ꝙ facti ſumꝰ: ibi ſubiūgit vt nos
pecoribꝰ nō ſolū anteponit: ſed et preponat: id eſt vt ea no
bis ſubiecta ſint. Faciamus (inq̄t) hoīem ad imaginē et ſi Gen.j.
militudinē nr̄am: ⁊ habeat poteſtatē piſcium maris ⁊ vola
tilium celi: ⁊ oīm pecorū ⁊ ſerpētium q̄ repunt ſup terram.
Unde habeat poteſtatē? Propt̄ imaginē dei. Unde qui
buſdā dicit̄ increpādo. Nolite eſſe ſicut equus ⁊ mulus in Ps.xxxj.
quibꝰ nō eſt intellectus. Sed aliud eſt intellectus: aliud ra B
tio. Nā rationē habemꝰ: ⁊ anteq; intelligamꝰ: ſed intellige
re nō valemꝰ niſi rationē habeamꝰ. Eſt ergo animal rōnis
capax. Vel melius et citiꝰ dicā: aīal rationale cui natura
ineſt rōnalis: ⁊ anteq; intelligat iā rationē habet. Nā ideo
vult intelligere: q: rationē p̄cedit. Hoc ĝ vnde beſtias an
tecedimꝰ maxime in nobis excolere debemꝰ et reſculpere
quodāmodo ⁊ reformare. Sed q̄s poterit: niſi ſit artifex q̄
formauit? Imaginē in nobis dei reformare potuimꝰ? Ha
bemꝰ ergo (vt cūcta breuiter retexamꝰ) ipm eē cū lignis et
lapidibꝰ: viuere cum arboribꝰ: ſentire cū beſtijs: itelligere
cū angelis. Diiudicamꝰ ergo oculis colores: auribꝰ ſono
res: naribꝰ odores: guſtu ſapores: tactu calores: intellectu
mores. Intellige. Omnis homo vult itelligere: nemo eſt q̄
nolit. Credere non omnes volunt. Dicit mihi homo. Intel
ligā vt credā. Reſpondeo: crede vt intelligas. Cū ergo na
ta iter nos ſit ꝯtrouerſia talis quodāmodo vt ille mihi di
cat: intelligā vt credā. Ego ei reſpondeā: imo crede vt itel
ligas. Cum hac controuerſia veniamꝰ ad iudicem: neuter
noſtrū preſumat ꝓ ſua parte ſententiā. Quē iudicem inue

turi ſumus? Diſcuſſis oībus hominibꝰ neſcio vtrū melio-
rem iudicem iuenire poſſimꝰ: ꝙ̄ hoīem per quem loquitur
deꝰ. Non eamus ergo in hac re ⁊ in hac cōtrouerſia ad lit-
Mat. xvij teras ſeculares: nō iter nos iudicet poeta ſꝫ ꝓpheta. Bea-
tus apoſtolꝰ. Petrus cū duobꝰ alijs chriſti dñi diſcipulis
iacobo ⁊ iohāne in monte cū ipſo dño conſtitutus: audiuit
vocem delatam de celo. Hic eſt filius meus dilectꝰ in quo
mihi bene cōplacui: ipſum audite. Qđ cōmēdās memora-
ij. Petri. j tus apoſtolꝰ in epiſtola ſua dixit. Hanc vocē audiuimꝰ de
celo delatam: cū eſſemꝰ cū illo in mōte ſancto. Et cū dixiſ-
ſet. Hanc vocē nos audiuimꝰ de celo delatā: ſubiūxit atqꝫ
ait. Et habemꝰ certiorem ꝓpheticū ſermonem. Sonuit il-
C la vox de celo: certior eſt ꝓpheticus ſermo. Attendite cha
riſſimi adiuuet dñs et voluntatem meam ⁊ expectationem
veſtrā: vt dicam qđ volo: quomodo volo. Quis eñ noſtrū
nō miretur. Delata voce de celo certiorem ꝓpheticum ſer-
monē ab apoſtolo dictū eſſe? Certiorē ſane dixit: certiorē
nō meliorē: nō veriorē. Tam enim verus ille ſermo de celo
ꝙ̄ ſermo ꝓpheticus: tam bonꝰ: tam vtilis. Quid eſt ergo.
Certiorē: niſi in quo magis ꝯfirmeť auditor? Quare hoc?
Quoniā ſunt homīes infideles: qui ſic detrahunt chriſto:
vt dicāt eū magicis artibꝰ feciſſe q̄ fecit. Poſſent ḡ īfide-
les etiā iſtam vocē delatā de celo ꝑ cōiecturas humanas
⁊ illicitas curioſitates ad magicas artes referre. Sed pro-
phete antea fuerūt: nō dico ante iſtam vocem: ſed ante chri
ſti carnem. Nōdū erat homo chriſtꝰ quando miſit prophe
tas. Quiſquis eū dicit magum fuiſſe: ſi ergo magicis arti-
bus fecit vt coleretur ⁊ mortuus: nūquid magus erat anteq̄
natꝰ? Ecce quare ait apoſtolꝰ petrus. Habemꝰ certiorem
propheticū ſermonem. Vox de celo qua fideles admoneā-
tur: ꝓpheticus ſermo quo infideles conuincātur. Intellexi-
mus q̄tū mihi videť chariſſimi quare dixerit apoſtolꝰ pe-
trus. Habemꝰ certiorē ꝓpheticū ſermonem: poſt vocē de
celo delatā. Et ipſa chriſti quāta dignatio. Petrus iſte q̄
ſic loquiť piſcator fuit: ⁊ modo magnā laudē habet orator
ſi potuerit ab illo itelligi piſcator. Propterea pˀmis chri
j. Cor. j. ſtianis loquens apoſtolꝰ paulus ait. Videte vocationē ve
ſtram fratres: quia non multi ſapiētes ſm carnem: nō mul-
ti potentes: nō multi nobiles: ſed infirma mundi elegit deꝰ
vt ꝯfundat fortia: et ſtulta mūdi elegit deus vt ꝯfundat ſa-
pientes: ⁊ ignobilia mundi ⁊ contemptibilia elegit deus vt
ea que nō ſunt vt ea que ſunt euacuarenť. Si enim eligeret
chriſtꝰ primitꝰ oratorē: diceret orator. Eloquētie mee me-
rito electꝰ ſum. Si eligeret ſenatorem: diceret ſenator. Di-
gnitatis mee merito electꝰ ſum. Poſtremo ſi prius elige-
ret iperatorē: diceret imperator. Poteſtatis mee merito
electꝰ ſum. Quieſcant ⁊ differanť iſti: paululum quieſcant
non omittātur: non ꝯtēnantur: ſed aliquātulū differantur:
quo poſſint gloriari de ſemetipſis in ſemetipſis. Da mihi
(inq̄t) illū piſcatorē: da mihi idiotam: da mihi iperitū: da
mihi eū cū quo nō indignať loqui ſenator: nec quādo emit
piſcem: ipſm inquit da. Hūc ſi impleuero manifeſtū erit qđ
ego facio: q̄uiſqꝫ ⁊ ſenatorē et oratorem et iperatorē ego ſum
facturꝰ: quādocūqꝫ facturus ego et ſenatorem: ſed certius
ego piſcatorē. Poteſt ſenator gloriari de ſemetipſo: poteſt
orator: poteſt imperator: nō poteſt niſi de chriſto piſcator.
Veniat ꝓpter docendā humilitatē ſalubrem: prius veniat
piſcator: per ſeipſum melius adducitur imperator. Memē-
tote ergo piſcatorem ſanctū: iuſtum: bonum: chriſto plenū:
ad cuius miſſa ꝑ mundū rhetia capiēdus cū ceteris etiam
apoſtolis iſte pertinuit. Ergo memētote eū dixiſſe. Habe-
mus certiorem ꝓpheticū ſermonē. Da mihi ergo ad illam
cōtrouerſiam iudicem ꝓphetā. Quid inter nos agebatur?
Tu dicebas: intelligam vt credā: ego dicebā: vt itelligas
crede. Nata eſt ꝯtrouerſia: veniamꝰ ad iudicem: videlicet
ꝓphetā: immo vero deus iudicet per ꝓphetam. Ambo ta-
D ceamus. Quid ambo diximus auditum eſt. Intelligam
(inq̄s) vt credā: crede īquā vt itelligas. Reſpōdeat ꝓphe-
Eſa. vij. ta. Niſi credideritis: nō intelligetis. Putatis autē chariſ-
ſimi nihil dicere etiā illū qui dicit. Intelligam vt credam?
Quid enim nūc agimꝰ: niſi vt credant: non qui non credūt
ſed q̄ adhuc parum credunt? Nam ſi nullo modo credidiſ-
ſent: hic nō eſſent. Fides eos adduxit vt audiant: fides eos
fecit p̄ſentes verbo dei: ſed ipſa fides que germinauit irri-

ganda eſt: nutrienda eſt: roboranda eſt. Hoc eſt qđ agimꝰ.
Ego (inquit) plantaui: apollo rigauit: ſed deus incremen- j. Cor. iij.
tū dedit. Itaqꝫ neqꝫ qui plantat eſt aliquid: neqꝫ qui rigat
ſed qui incrementū dat deus. Loquendo: hortādo: docen-
do: ſuadēdo plantare poſſumus ⁊ rigare: non autem incre-
mentum dare. Nouerat autem ille cum quo loquebatur: q̄
fidei ſue germināti ⁊ adhuc infirme ⁊ ex magna parte titu
banti: non tamen nulle fidei ſed alicui fidei adiutorem ora-
bat: cui dicebat. Credo dñe. Modo cum euāgeliū legereť Marci. ix
audiſtis. Si potes credere ait dñs ieſus patri pueri: ſi po-
tes credere oīa poſſibilia credēti. Et ille ituēs ſemetipſm: ⁊
poſitꝰ ante ſemetipſm: nō habēs temerariā ꝯfidentiam: ſed
priꝰ diſcutiēs ꝯſciētiā: vidit in ſe eſſe aliquā fidē: vidit ⁊ ti-
tubationē: vtrūqꝫ vidit. Vnū habere ſe ꝯfeſſus eſt: ⁊ altero
adiutoriū poſtulauit. Credo (inq̄t) dñe. Quid ſeq̄bať: niſi
adiuua fidē meā? Nō hoc dixit. Credo dñe: video hic ali-
quid vnde nō mētior. Credo: verū dico: ſed video hic etiā
neſcio quid qđ mihi diſpliceat. Stare volo: ſed adhuc nu-
to. Stans loquor: nō cecidi q2 credo: ſed tamen adhuc nu-
to: adiuua incredulitatem meā. Ergo chariſſimi ⁊ ille quē
contra me conſtitui ⁊ ꝓpter cuius cōtrouerſiam inter nos
natā ꝓphetā iudicem poſtulaui: non nihil dicit: etiam ipſe
cum dicit: intelligā vt credā. Nam vtiqꝫ modo qđ loquor
ad hoc loquor: vt credāt qui nōdum credunt: et tamen niſi
qđ loquor intelligāt: credere non poſſunt. Ergo ex aliqua
parte verum eſt qđ ille dicit: intelligam vt credam: ⁊ ego q̄
dico ſicut dicit ꝓpheta: immo crede vt itelligas: vex dici-
mus: concordemus. Ergo intellige vt credas: crede vt in-
telligas. Breuiter dico: quomodo vtrūqꝫ ſine cōtrouerſia
accipiamus. Intellige vt credas verbum meum: crede vt
intelligas verbum dei.

¶ De verbis beati Iacobi. Ante omnia nolite Iacobi. v.
iurare. In quibus ante omnia dictum eſſe vult
ꝙ lingua facile in lubrico labitur. Ideoqꝫ (niſi
magna aliqua nos vrgente neceſſitate) non eſſe
iurandum. Sermo. xxviij.

Prima lectio q̄ nobis hodie recitata eſt: apoſto- A
li iacobi oblata nobis eſt ad diſſerendū: et q̄dā-
modo indicta. Intētos eñ nos fecit: admonēs
ante omnia ne iuretis. Difficilis q̄ſtio eſt. Hoc vbi ſupra.
peccatū quē nō reū teneat: ſi iurare peccatū eſt? Nā periu-
rium peccatū eſſe ⁊ grande peccatū nemo dubitat: ſed non
ait apoſtolus de cuius lectiōe tractamꝰ. Ante oīa fratres
mei nolite periurare: ſed nolite iurare. Preceſſit etiā ipſius
domini ieſu xp̄i in euangelio ſimilis admonitio. Audiſtis Mat. v.
(inq̄t) q2 dictū eſt antiq̄s. Nō periurabis: ego aūt dico vo
bis. Nolite iurare neqꝫ ꝑ celum: q2 ſedes dei eſt: neqꝫ ꝑ ter-
ram: quia ſcabellū eſt pedū eiꝰ: neqꝫ ꝑ caput tuum iurabis
quia nō tibi eſt poteſtas facere vnū capillum album aut ni-
grum. Sit autē ſermo veſter eſt eſt: nō non: ſi q̄d amplius a
malo eſt. Huic dñice admonitioni memorata apl̄i lectio
oīno ſic ꝯgruit: vt nihil aliud iuſſiſſe videatur: quia nullus
aliꝰ hoc dixit: ꝙ̄ ille qui per apoſtolum dixit. Ante omnia Iacobi. v.
(inq̄t) fratres mei nolite iurare: neqꝫ ꝑ celū: neqꝫ ꝑ terram:
neqꝫ aliud quodcūqꝫ iuramentū. Sit autē ſermo veſter eſt
eſt: non nō: niſi qđ iſte addidit: ante oīa: ex quo multum fe-
cit intētos: auxitqꝫ difficultatē queſtioni. Inuenimꝰ enim
iuraſſe ſctōs: iuraſſe p̄mitꝰ ipſm dñm in quo nō eſt omnino
peccatum. Iurauit dñs ⁊ non penitebit eū: tu es ſacerdos Pſ̄. cix.
in eternū ſm ordinem melchiſedech. Eternitatē ſacerdo-
tij filio cū iuratiōe ꝓmiſit. Habes etiā. Per memetipſm iu Gen. xxij.
ro dicit dñs. Et illud iuratio eſt. Viuo ego dicit dominꝰ.
Quomō homo per deum: ſic deus per ſeipſum. Non eſt er-
go peccatū iurare: ſed durū malū eſt hoc dicere? Et quo-
niā diximus deū iuraſſe: ꝙ̄ blaſphemū eſt hoc dicere? Iu-
rat deꝰ q̄ peccatum nō habet. Non eſt ergo peccatū iurare
ſed magis peccatum eſt peierare. Forte quis dicat nō eſſe B
ꝓponēdū de dño deo iuratiōis exemplū. Deus enim eſt et
forte illi ſoli cōpetit iurare q̄ non poteſt peierare. Homīes xxij. q. ij.
eñ falſum iurant: vel cum fallunt: vel cū falluntur. Aut putat hoies. iij.
homo verū eſſe qđ falſum eſt ⁊ temere iurat: aut ſcit vel pu ſen. diſtin.
tat falſum eſſe: et tamen pro vero iurat: ⁊ nihilominus cum xxxix. c. ij.

ſcelere iurat. Diſtãt autẽ iſta periuria que duo cõmemora-
ui. Fac illũ iurare qui verũ putat eſſe ꝓ quo iurat: verũ pu-
tat eſſe et tñ falſum eſt. Non ex animo iſte periurat: fallitur:
hoc ꝑ vero habet qd falſum eſt: non pro re falſa ſciẽs iura-
tionem interponit. Da aliũ: qd ſcit falſum eſſe et dicit verũ
eſſe: et iurat tanq̃ verũ ſit qd ſcit falſum eſſe. Videtis q̃ iſta
deteſtanda ſit belua: et de rebus humanis exterminanda?
Quis enĩ hoc fieri velit? Omnes homĩes talia deteſtãtur.
Fac aliũ: putat falſum eſſe et iurat tanq̃ verũ ſit: ⁊ forte ve
rũ eſt. Verbi gratia vt ĩtelligatis. Pluit in illo loco: inter-
rogas hoĩem et putat nõ pluiſſe: et ad negocium ipſius cõ-
petit vt dicat pluit: ſʒ putat nõ pluiſſe: dicitᷣ ei. Vere pluit?
Vere et iurat: et tamen pluit ibi: ſed ille neſcit et putat non
pluiſſe: periurus eſt. Intereſt: quẽadmodum verbum ꝓce-
dat ex animo. Ream linguã non facit: niſi mens rea. Quis
eſt autẽ qui non fallitur: et ſi noluit fallere? Quis homo cui
nõ ſurrepat fallacia? Et tamen iuratio ab ore nõ diſcedit:
frequẽtatᷣ: plura ſunt plerũq; iuramẽta q̃ verba. Si diſcu-
tiat homo quotiẽs iuret ꝑ totum diem: totiẽs ſe vulneret:
quotiẽs gladio lingue feriat ⁊ trãſfigat: quis in illo locus
inuenitᷣ ſanus? Quia ergo graue peccatum eſt peierare: cõ-
C pẽdiũ tibi dedit ſcriptura. Noli iurare. Quid tibi dicturꝰ
ſum homo: verũ iura? Ecce verũ iura nõ peccas: ſi verũ iu
ras non peccas. Sed homo ĩter tẽtationes poſitus: carne
Sap.ix involutus: calcans terrã ſub terra: dũ corpus qd corrũpitᷣ
aggrauat aĩam: ⁊ deprimit terrena ĩhabitatio ſenſum mul
ta cogitãtẽ. Iter iſta multa tua cogitata incerta: volatica:
coniecturas humanas: fallacias humanas: quãdo nõ ſubre-
pit tibi qd falſum eſt: poſito in regiõe falſitatis? Vis ergo
lõge eſſe a periurio? Iurare noli. Qui enĩ iurat: aliquando
verꝫ iurare poteſt: q autẽ nõ iurat: mendacium iurare nũq̃
poteſt. Iurat ergo deꝰ qui iurat ſecurus: quem nihil fallit:
quẽ nihil latet: qui oĩno fallere ignorat: q2 nec falli poteſt.
Cum enĩ iurat: ſe adhibet teſtem. Quomõ tu cũ iuras deũ
adhibes teſtẽ: ſic ipſe cũ iurat ſe teſtem adhibet. Tu qñ il-
Exo.xx. lum adhibes teſtẽ: forte ſupra mẽdaciũ tuũ: accipis inua-
num nomen dñi dei tui. Ne mẽdaciũ iures: ergo noli iura-
re. Ipſa eſt anguſtia. Periuriũ precipitium eſt. Qui iurat
iuxta eſt: qui non iurat longe eſt. Peccat ⁊ grauiter qui fal
ſum iurat: non peccat qui verum iurat: ſed nec ille peccat q
oĩno nõ iurat. Sed qui nõ iurat ⁊ non peccat: lõge eſt a pec
cato: qui autem verꝫ iurat non peccat: ſed ꝓpe eſt ad pecca
tũ. Fac te ambulare in alio loco vbi a parte dextra ſpacio-
ſa ſit terra: nec vſq; ãguſtias patiaris: a ſiniſtra preceps lo-
cus eſt: vbi eligis ambulare? Sup finẽ terre in labio preci-
pitij: an inde lõge? Puto q2 inde longe. Sic qui et iurat in
fine ambulat: ⁊ ambulat pedibꝰ ĩfirmis quia humanis. Si
offenderĩ deorſum is: ſi lapſus fueris deorſum is. Et quid
te excipit? Periurij pena. Ergo volebas verꝫ iurare: audi
D cõſiliũ dei. Noli iurare. Si peccatũ eſſet iuratio: nec in ve-
xxij.q.i.ſi teri lege diceretᷣ. Non periurabis: reddes autem dño iuſiu
peccatũ. rãdũ tuũ. Non enim peccatum ꝓciperetᷣ nobis. Sed ait ti-
Leuit.xix bi deus tuus. Si iuraueris nõ dãnabo: ſi verum iuraueris
non dãnabo. Sed nunquid ſi non iuraueris dãnabo? Duo
ſunt (inquit) que non dãnabo vnq̃: verã iurationem: ⁊ nul-
lam iurationẽm: dãno autẽ falſam iurationẽ. Falſa iuratio
exitioſa eſt: vera iuratio periculoſa eſt: nulla iuratio ſecura
eſt. Scio eſſe difficilẽ queſtionem: ⁊ charitati veſtre fateor
ſemꝑ illam vitaui. Nunc autẽ cũ die dominico debito red
dẽdi ſermonis recitaretᷣ eadem lectio: diuinitꝰ mihi inſpi-
ratum eſſe credidi vt ĩde tractarem. Hinc me dicere deus
voluit: hinc vos audire. Obſecro ne cõtẽnatis: obſecro vt
cor ſtabilitatis: lingue mobilitates mutetis. Nõ fruſtra eſt
oĩno: non vacat q2 cum eam (vt dixi) queſtionẽ ſemꝑ deui-
tare voluerim: ĩpoſita eſt neceſſitati mee: vt imponatᷣ cha-
xxij.q.i.vt ritati veſtre. Ut noueritis verũ iurare non eſſe peccatũ: in-
noueritis. uenimꝰ et apoſtolũ paulũ iuraſſe. Quotidie morior per ve-
i.Cor.xv. ſtram gloriã fratres: quã habeo in chriſto ieſu domĩo nro.
Per veſtrã gloriã iuratio eſt. Nõ enim ſic ait. Per veſtrã
gloriã morior: quaſi veſtra gloria me fecit mori: quomodo
ſi diceret: ꝑ venenum mortuus eſt: ꝑ gladium mortuus eſt:
ꝑ beſtiam mortuus eſt: ꝑ inimicum mortuus eſt: id faciẽte
cõcor. xxij inimico: faciente gladio: faciente veneno et ſimilia: non ſic
q.i.nõ eſt. dixit ꝑ veſtrã gloriam. Ambiguitatẽ grecus ſermo diſſol-
uit. Inſpicitur in epiſtola greca: et ĩuenitur ibi iuratio que De iureiu.
nõ eſt ambigua. μαтнwγιέιανχαιχαυχαισιναγθην et ſi xp̃s.
ανδαο ἄγαθον. Ubi dixerit grecus iurat. Quotidie au-
ditis grecos et qui grece noſtis μαδοξην. Quando dicit
μαδοξην. Iuratio eſt ꝑ deũ μαδοξην. Ergo nemo du-
bitet iuraſſe aplm̃ paulum cum dixit. Per veſtram gloriã
fratres. Et ne putemus eum ꝑ humanam gloriam iuraſſe:
quã habeo in xp̃o ieſu domino noſtro. Et alio loco iuratio
prorſus certa ⁊ expſſa. Teſtẽ deũ inuoco ſup aĩam meã: q2 i.Cor.i.
parcẽs vobis nõdũ veni corinthum. Et alio loco ad gala
tas. Que autẽ ſcribo vobis: ecce corã deo q2 non mentior. Gal.i.
Intẽdite q̃ſo ⁊ aduertite: ⁊ ſi nõ tam plauſibilis ſermo vo-
bis ſit ꝓpter anguſtias queſtiõis: vtilis tñ eſt ſi ad viſcera
vr̃a ꝑueniat. Ecce iurauit apl̃s. Non vos fallãt qui neſcio E
qũo volẽtes ipſas iurationes diſcernere vel potius nõ ĩtelli-
gere: dicũt nõ eſſe iurationẽ qñ dicit hõ. Scit deꝰ: teſtis eſt
deꝰ: inuoco deũ ſup aĩam meã verũ me dicere. Inuocauit
(inq̃t) deũ: teſtem fecit deum. Nunq̃d iurauit? Qui hec di-
cũt: nihil aliud volunt niſi inuocato deo teſte mentiri. Ita
ne vero quiſquis es praui cordis et ꝑuerſi cordis: ſi dicas
ꝑ deum: iuras: ſi dicas teſtis eſt deus: non iuras? Quid eſt iij.ſen.diſ.
enim: per deum: niſi teſtis eſt deus? Aut quid eſt: teſtis eſt xxxix.ca.
deus: niſi ꝑ deũ? Quid eſt autẽ iurare: niſi ius reddere deo hic q̃ritᷣ.
quando ꝑ deum iuras: ius ſaluti tue reddere quãdo ꝑ ſalu
tem tuã iuras: ius filijs tuis reddere quando ꝑ filios tuos
iuras? Qd autẽ ius debemꝰ ſaluti noſtre: filijs noſtris deo
noſtro: niſi charitatis: veritatis: ⁊ non falſitatis? Maxime
autẽ ꝑ deum cum ſit: ipſa eſt vera iuratio: quia et cum dicit
quiſq; ꝑ meam ſalutẽ: ſalutẽ ſuam deo obligat: quando di
cit: ꝑ filios meos: oppignerat deo filios ſuos: vt hoc vẽiat
in caput eorum qd exit de ore ipſius: ſi verum verum: ſi fal
ſum falſum. Cũ ergo filios ſuos: vel caput ſuũ: vel ſalutem
ſuã q̃ſq; in iuratiõe nominãs: quicq̃d nomĩat obligat deo:
quãtomagis quãdo peierat ꝑ ipſum deũ? Timet enim fal
ſum iurare ꝑ filium ſuum: ⁊ nõ timet falſum iurare ꝑ deum
ſuum. Fortaſſis hoc dicens in animo ſuo. Timeo ꝑ filium
meum falſum iurare ne moriatᷣ: deus autẽ qui non moritᷣ ⁊
ſi falſum ꝑ eum iuretur quid mali cõtingit? Bene quidẽ di
cis: nihil mali ꝯtingit deo quãdo falſum iuras ꝑ deum: ſed
ꝯtingit mali multum tibi qui fallis ꝓximum cui teſtẽ adhi
bes deum. Sed aliquid teſte filio tuo faceres: et amico vel
proximo tuo vel cuilibet homini diceres: non feci: et tãge-
res filio tuo caput: quo teſte feciſti ⁊ diceres: ꝑ huius ſalu-
tẽ q2 non feci: exclamaret forte filius tuus ſub paterna ma-
nu tremẽs: nec tamen paternã manum: ſed diuinã tremẽs
noli pater: nõ tibi vilis ſit ſalus mea: deum ſup me ĩuocaſti
ego te vidi: feciſti: noli peierare: te q̃dem habeo genitorem:
ſed plus ⁊ tuũ et meum timeo creatorẽ. Sed quia deus qñ
ꝑ eum iuras: non tibi dicit. Ego te vidi noli iurare: feciſti:
ſʒ times ne te iſte occidat: tu te ante occidis. Quia ergo nõ
dicit ego te vidi: putas quia nõ vidit? Et vbi eſt qd dicit.
Tacui tacui: nunquid ſemꝑ tacebo? Et tamen plerũq; di-
cit. Ego te vidi: ſed aliter quãdo vindicat in periuriũ: ſed
non in omnes vindicat: ideo homĩes educãtur ad exẽpliũ.
Ego ſcio ille mihi falſum iurauit ⁊ viuit: ille tibi falſum iu- F
rauit ⁊ viuit: falſum iurauit ⁊ viuit: ille falſum iurauit tu fal
leris. Si ⁊ tu ocl'os haberes vnde mortẽ huius videres: ſi
⁊ tu in eo qd eſt mori ⁊ nõ mori non falleris: videres huius
mortẽ. Et modo intẽde ſcripturam: ⁊ ibi inuenies iacentẽ
quẽ putas viuẽtem. Quia pedibꝰ ambulat: quia manibus
cõtrectat: quia oculis videt: ⁊ audit auribꝰ: officijs ceteris
membrorꝫ ſatis vtitur: viuentem putas. Uiuit ſed corpus
eius: mortua eſt autem aĩa eius: mortuũ eſt qd melius eſt.
Uiuit habitaculum: mortuus habitator. Quomõ inquies
cũ viuebat corpꝰ mortua eſt anima: cũ corpus non viueret
niſi viuificatũ ab aĩa? Quomodo ergo mortua eſt anima
de qua viuit corpus? Audi ergo ⁊ diſce. Corpus hominis
creatura dei eſt: et anima hominis creatura dei eſt. De ani
ma deus viuificat carnẽ: ipſam item animã viuificat de ſe-
ipſo nõ de ſeipſa. Uita ergo corporis anima eſt: vita anime
deꝰ eſt. Moritur corpus cum recedit anima: moritur ergo
aĩa ſi recedit deꝰ. Recedit anima cum corpus percutitur
gladio: ⁊ putas q2 nõ recedit deus cũ ipſa anima feritᷣ per-
iurio? Uis videre quia mortuꝰ eſt de quo loqueris? Lege

Sap.j. ſcripturã. Os qd mentit̃ occidit aĩam. Sed tu pſentẽ deũ
vltorẽ putas: ſi ille q̃ te iuratione falſa deceperit continuo
expiret. Si expiret ante oculos tuos: expirauit caro ipſi⁹.
Quid eſt expirauit? Caro ipſius ſpiritum quo viuificabat̃
eiecit. Hoc eſt expirauit excluſo ſpiritu quo viuebat caro.
Peierauit: excluſit ſpũm quo viuebat aĩa. Expirauit: ſꝫ ne
ſcis: expirauit ſꝫ nõ vides: carnẽ eñ iacẽtẽ ſine aĩa vides:
aĩaꝫ miſerã ſine deo videre nõ potes. Crede ḡ: adhibe ocu
los fidei. Nemo piur⁹ ĩpunit⁹: prorſus nẽo: cũ illo eſt pena
ſua. Si haberet in cubiculo ſuo tortorẽ carnis punit⁹ eſſet:
habet in ſecreto cordis ſui tortorẽ ꝯſciẽtie ſue ⁊ ĩpunit⁹ vo
cat̃? Et tñ q̃d dicis? Uiuit: gaudet: luxuriat̃ qui mihi mẽ
tiẽdo iurauit. Quid eſt ꝙ me mittis ad inuiſibilia? Quia ⁊
ipſe deus ꝑ quem iurauit ĩuiſibilis eſt. Iurauit per inuiſi
bilem: ferітur pena ĩuiſibili. Sed viuit (inq̃t) et quodãmo
do ſcatet ⁊ bullit luxurijs. Si hoc ita eſt ꝙ ſcatet luxurijs:
ꝙ bullit luxurijs: vermes ſunt aĩe mortue. Deniq̃ oĩs ho
mo prudẽs q̃ tales luxuriãtes periuros attendit: ſano cor
dis olfactu auertit ſe: non vult intueri: non vult videre: non
vult audire. Uñ ſe iſta ſanitas auertit niſi q2 putet anima
G mortua? Breuiter ergo audite fratres mei: ꝯcludã ſermo
Jaco.v. nem: figẽs in cordibus veſtris curã ſalubrẽ. Ante oĩa noli
te iurare. Quare ante oĩa? Si magnũ eſt facinus peierare
nulla autẽ culpa eſt verũ iurare: quare ante oĩa nolite iura
re? Debuit enim dicere: ante oĩa nolite peierare. Ante oĩa
(ĩquit) nolite iurare. Iurare eñ peius eſt q̃ꝫ furari? Iura
re peius eſt q̃ꝫ adulterare? Non dico falſũ iurare: iurare di
co: iurare peius eſt q̃ꝫ hoiem occidere? Abſit. Hoiem occi
dere: adulterari: furari peccatũ eſt. Iurare nõ eſt peccatũ:
ſed falſum iurare peccatum eſt. Quare ergo ãte oĩa? Iſto
verbo qd ait Ante oĩa: cautos nos fecit aduerſus linguã
noſtram. Ante oĩa ait: vt attẽdatis: pre ceteris: vt vigiletis
ne ſurrepat vobis conſuetudo iurandi. Tanq̃ꝫ in ſpecula iſta
te poſui contra te: ante omnia leuauit te ſup cetera vnde te
attendas. Cõſidera eñ te iurare ꝑ deum: ꝑ chriſtũ: occido
illum: ⁊ hec quotiens ꝑ diem: quotiens ꝑ horam? Nõ ape
ris os: niſi a tali iuratione. Nolles vt diceret tibi ante oĩa
vt te aduerſus cõſuetudinẽ intẽtiſſimũ redderet: vt omnia
tua inſpiceres: oĩs mot⁹ lingue tue diligentiſſime cuſtodi
res ⁊ ſſes cuſtos male ꝯſuetudinis tue? Ad eam ꝯſtringen
dam: audi ante omnia. Dormiebas pũgo: ante oĩa ſpinas
admoueo. Quid eſt ante oĩa? Ante oĩa vigila. ante omnia
intẽtus eſto. Iurauim⁹ ⁊ nos: paſſim habuimus iſtã teter
rimam cõſuetudinẽ et mortiferã. Dico charitati veſtre: ex
quo deo ſeruire cepim⁹: et q̃ꝫtum malum ſit in periurio vi
dimus: timuimus vehemẽter: ⁊ veternoſiſſimã conſuetudi
nẽ timore frenauim⁹. Frenata reſtringit̃: reſtricta langue
ſcit: lãgueſcẽs emoritur: et male ꝯſuetudini bona ſuccedit.
H Deniq̃ nõ vobis dicim⁹: nos nõ iurare. Si eñ hoc dicim⁹
xxij.q.j.ſi mẽtimur. Q̃ꝫtum ad me ꝑtinet iuro: ſed q̃ꝫtum mihi vide
peccatũ. tur magna neceſſitate cõpulſus. Cũ videro nõ mihi credi
niſi faciam: ⁊ ei q̃ mihi non credit non expedire qd non cre
dit: hac perpenſa ratiõe et ꝯſideratione librata: cũ magno
timore dico. Corã deo: aut teſtis eſt de⁹: aut ſcit chriſt⁹ ſic
eſſe in animo meo: ⁊ video quia plus eſt: id eſt q2 ampli⁹ eſt
q̃ꝫ eſt eſt: non non: ſed hoc qd amplius eſt a malo eſt: ⁊ ſi nõ
a malo iurãtis: a malo eſt nõ credẽtis. Deniq̃ nõ ait ſi am
Mat.v. plius facit malus eſt: ⁊ ſit in ore veſtro eſt eſt: non non: ſi qs
De elec. ſi amplius facit malus eſt: ſed ſit in ore veſtro eſt eſt: non nõ:
gnificaſti. qd aũt amplius eſt: a malo eſt: ſed õre cuius. Sed tñ aliud
De iureiu. habet humana peſſima ꝯſuetudo. Et cũ tibi credit̃ iuras:
et ſi xp̃s. ⁊ cũ nemo exigit iuras: ⁊ horrentib⁹ hoĩbus iuras: non ta
ces iurãdo: vix es ſanus nõ peierando. Niſi forte putatis
fratres: q2 ſi ſciret apl's paulus credere ſibi galatas adde
Gal.j. ret iurationẽ ⁊ diceret. Que autẽ ſcribo vobis ecce coram
deo q2 nõ mẽtior. Uidebat ibi eos q̃ credebãt. Uidebat et
alios q̃ nõ credebãt. Ergo noli dicere nõ iuro ſi forte exigi
tur. A malo eſt eñ qd facis: ſed illi⁹ q̃ exigit. Nam tu quo
modo te purges nõ habes: quomõ ſatiſfacias negocio qd
inſtat nõ inuenis. Sed aliud eſt cũ exigit̃ iuratio: aliud cũ
offert̃: ⁊ hoc ipſum qd offert̃: aliud cum offert̃ nõ credenti:
aliud cum vẽtilat̃ ⁊ credẽti. Tene ergo linguã ⁊ ꝯſuetudi
nem q̃ꝫtũ potes: nõ quomodo quidã quando illis dicit̃: ve
rum dicis: nõ credo: non feciſti: non credo: deus iudicet: iu
ra mihi. Et ipſe q̃ exigit iuratiõem multũ intereſt ſi neſcit xxij.q.v.
illũ falſum iuraſſe an ſcit. Si eñ neſcit: ⁊ ideo dicit: iura mi qui exigit.
hi vt fides ei fiat: nõ audeo dicere nõ eſſe peccatũ: tamẽ hu iij.ſen. diſ.
mana tẽtatio eſt. Si autẽ ſcit eum feciſſe: ⁊ nouit feciſſe: vi xxxix. ca.
dit feciſſe: ⁊ cogit iurare: homicida eſt. Ille enim ſuo periu vel.
rio ſe perimit: ſed iſte manũ interficiẽtis et expreſſit ⁊ preſ
ſit. Cum vero aliqs ſceleſtus fur audit: iura ſi non tuliſti: iu
ra ſi nõ feciſti ab eo qui neſcit an fecit: ille tũc chriſtiano nõ
licet iurare: quãdo ab illo exigit̃ iuſiurãdum: nõ licet iura
re: chriſtian⁹ ſum non mihi licet. Capta talẽ: auerte te ab il
lo: diſſimula a negocio de quo loquebar̃: miſce alias fabu
las ⁊ inuenies eum millies iurãtem: qui ſemel iurare noluit.
Iſtã ergo ꝯſuetudinẽ quotidianã crebram ſine cauſa nul I
lo extorquẽte: nullo de tuis v̈bis dubitãte iurandi auertite
a vobis: amputate a linguis veſtris: circũcidite ab ore ve
ſtro. Sed conſuetudo eſt: ſolet dici. Solet dici qñ nõ dico?
Hoc eſt ante omnia. Quid eſt ante oĩa? Pre ceteris caut⁹
eſto: plus ad hoc ĩtẽtus eſto q̃ꝫ ad alia. Maior conſuetudo
maiorẽ intẽtionẽ flagitat: non rei leuis conſuetudo. Si de
manu aliquid faceres: facilius manui tue imperares ne fa
ceret: ſi pedib⁹ aliquo eũdum eſſet pigritia retardante: ex
citares te vt ſurgeres ⁊ ires: lingua facilitatẽ habꝫ motus:
in vdo poſita eſt: facile in lubrico labitur. Quanto illa citi⁹
⁊ facilius mouetur: tãto tu aduerſus illã fixus eſto. Doma
bis ſi vigilabis: vigilabis ſi timebis: timebis ſi chriſtianũ
te eſſe cogitaueris. Nam tãtũ mali habet iuratio: vt q̃ lapi
des colũt timeãt falſum iurare ꝑ lapides: tu nõ times deũ
preſentẽ: deum viuẽtem: deũ ſciẽtem: deũ manẽtem: deum
in contẽptorẽ vindicantem? Claudit ille tẽplum ſup lapi
dem: et it ad domũ ſuã: ipſe ſuper deum ſuum clauſit: ⁊ ta
men quando illi dicit̃: iura per iouem: preſentis oculos ti
met. Et ecce dico charitati veſtre: et qui ꝑ lapidem falſum xxij.q.v.
iurat: periur⁹ eſt. Unde hoc dico? Quia multi ⁊ in hoc fal ecce dico.
luntur: et putant quia nihil eſt per qd iurãt: non ſe crimine iij.ſen. diſ.
teneri periurij. Prorſus periurus es: quia per idem quod xxxix. ca.
ſanctũ putas: falſum iuras. Sed ego illũ ſanctũ non puto. hic q̃rit̃.
Sanctũ putat cui iuras. Nõ enim quãdo iuras tibi iuras:
aut lapidi iuras: ſed ꝓximo iuras. Homini iuras ante la
pidẽ: ſed nunq̃d nõ ante deum? Non te audit lapis loquen
tem: ſed punit te deus fallẽtem. Ante oĩa ergo fratres mei
obſecro vos: ne ſine cauſa me deus hec loqui cõpulerit. Di
co eñ ante ipſum: qd dixi ſepe me iſtam queſtionẽ deuitaſ
ſe: timui ne monẽdo ⁊ precipiẽdo plus reos facerẽ non au
dituros: hodie autẽ plus timui ne loqui recuſarẽ qd loqui
iuberer. Quaſi vero paruus ſit fructus ſudoris huius mei
ſi oẽs qui mihi acclamauerũt: clament ⁊ cõtra ſe ne falſum
iurẽt aduerſum ſe: ſꝫ tot homines qui me attẽtiſſime audie
runt: attenti ſint aduerſus conſuetudinem ſuam: et admo
neãt ſe hodie cũ ad domos ſuas venerint: cũ conſuetudinẽ
ſuã: id eſt lapſum lĩgue repetierint: admoneat ꝓxim⁹ ꝓxi
mum. Hoc eſt qd hodie audiuim⁹: hoc eſt qd obſtricti ſu
mus. Nõ fiat hodie: certe cũ recens ſermo eſt expertus: lo
quar nõ fiat hodie: pigrius fit cras. Si et cras factum non
fuerit: min⁹ laborãte qui cuſtodit: adiuuat̃ enim conſuetu
dine ſupioris diei: triduo morit̃ peſtis de qua laboramus:
⁊ gaudebimus de fructu veſtro: quia magno bono abũda
tis: ſi tñ magno malo carebitis. Conuerſi ad dñm.

De verbis beati Iohãnis. Si dixerim⁹ quia j. Ioh.j.
peccatum non habemus: noſipſos ſeducimus: ⁊
veritas in nobis nõ eſt: quibus pelagianos et ce
leſtianos perpulchre refellit: iuſtos (quã totã vo
cãt eccleſiam) nullum prorſus in hac vita pecca
tum habere dicentes. Sermo. xxix.

Beatiſſim⁹ Iohãnes apoſtol⁹ ſalubriter ⁊ vera A
cit ſcribẽs ĩter cetera ait. Si dixerim⁹ q2 pctm̃
nõ habem⁹: noſipſos ſeducim⁹ et veritas in no
bis nõ eſt. Si aũt ꝯfeſſi ſimus peccata noſtra: fi
delis eſt et iuſt⁹ q̃ dimittat nobis peccata: ⁊ mũdet nos ab
oĩ iniq̃tate. His verbis docuit beatus Iohãnes: imo ipſe
dñs Ieſus nõ ſe tacẽs ꝑ Iohannẽ neminẽ in iſta carne: in
iſto corruptibili corpore: in iſta terra: in iſto maligno ſeclo
in iſta vita tẽtatiõibus plena: neminẽ hic viuere ſine pctõ.

Ioh.xv. Abſoluta ſententia eſt:nec expoſitore indiget. Si dixerimꝰ
quia peccatū non habemꝰ. Quis enī q non habet peccatū?
Sicut ſcriptura dicit. Nec īfans cuiꝰ eſt vita diei viuꝰ ſup
terrā. Talis paruulus peccatū nō fecit:ſʒ de parētibꝰ tra-
xit. Ergo nullo modo qſq̄ poteſt dicere nō ſe habuiſſe pec
catum:ſed acceſſit ꝑ fidē ad lauacrum regenerationis ho-
mo fidelis:⁊ oīa dimiſſa ſunt ei. Iam ſub gratia viuit:in fi-
de viuit:mēbrum xp̄i factus eſt:tēplum dei factus eſt:et tñ
ſic quomō membrum xp̄i ⁊ tēplum dei factus eſt: ſi dixerit
ſe nō habere peccatum:ſeipſum ſeducit. et veritas in eo nō
eſt:prorſus mentiť ſi dicat:iuſtus ſum. Sunt autē quidā in
flati vtres:ſpiritu elatiōis pleni:nō magnitudine ingētes:
ſed ſupbie morbo tumentes: vt dicere audeāt inuenire ho-
mines abſq̄ peccato. Dicūt ergo iuſtos prorſus ī hac vita
nullū habere peccatū. Heretici autē ſunt pelagiani:idē q̄
celeſtiani:qui hoc dicūt. Et cū reſponſum illis fuerit:quid
eſt qḋ dicitis. Ergo viuit homo ſine pctō:⁊ nō habet oīno
vllum peccatū nec facto/nec ꝟbo/nec cogitatione? Reſpō
dēt de illo ſupbie vento quo pleni ſunt: quē vētum vtinam
ſintrent:reflarenť et tacerent: id eſt humiles fierēt nō elati.
Reſpōdēt inquā prorſus iſti. Homīes ſcti fideles dei:nec
facto/nec ꝟbo/ nec cogitatione poſſunt vllū habere pecca-
tū. Et cū eis diciť:qui ſunt iſti iuſti qui ſine peccato ſunt:
B reſpōdēt ⁊ dicūt. Tota eccleſia. Mirari potuiſſem:ſi inue-
Gen.xviij nirē vnum:duos:tres:decem:quot q̄rebat abraā. Abraam
enī a q̄nquaginta vſq̄ ad decē deſcendit: tu heretice reſpon
des ⁊ dicis mihi totā eccleſiā. Unde hoc probas? Probo
īquis. Proba rogo te. Magnū enim mihi gaudiū affers:
ſi docere potueris totā prorſus ecclīam in ſingulis q̄buſq̄
fidelibꝰ ſuis nullū habere peccatū. Probo īquis. Dic vn-
de. Apoſtolus loquiť. Quid loquitur apoſtolus? Chriſtus
(inq̄t) dilexit eccleſiā. Audio:et apoſtoli verba eſſe cogno-
Ephe.v. ſco. Mundās eā lauacro aq̄ in verbo vt exhiberet ſibi glo
rioſam eccleſiā nō habentē maculā aut rugā:aut aliq̄d hu-
iuſmodi. Audiuimꝰ de nube magna tonitrua. Nubes enim
dei apoſtolꝰ. Uerba iſta ſonuerūt/⁊ tremere nos fecerunt.
Sed dicite nobis anteq̄ q̄ramꝰ quomodo iſta verba apo-
ſtolꝰ dixerit:dicite īquā nobis: vtrū vos iuſti eſtis an nō?
Reſpondēt. Iuſti ſumꝰ. Ergo non habetis peccatū? Per
oēs dies:per oēs noctes nihil mali facitis:nihil mali dici-
tis:nihil mali cogitatis? Nō audēt dicere nihil. Sed quid
reſpōdēt? Nos q̄dem peccatores ſumꝰ:ſed de ſctis loqui-
mur nō de nobis. Hoc vos īterrogo. Chriſtiani eſtis. Nō
dico iuſti eſtis. Chriſtiani eſtis? Nō audēt negare. Chriſtia
ni (inq̄t) ſumꝰ. Fideles ergo eſtis? Baptizati eſtis? Bapti-
zati (inq̄t) ſumꝰ. Dimiſſa vobis cūcta peccata? Dimiſſa in-
quit. Quomodo ergo eſtis pctōres? Sufficit mihi vnde te
repellā. Uos chriſtiani eſtis:baptizati eſtis:fideles eſtis:
mēbra eccleſie eſtis:⁊ habetis maculas ⁊ rugas. Quomo-
do ergo eſt eccleſia iſto tēpore ſine macula et ruga:cū vos
ſitis ruga eiꝰ ⁊ macula? Aut ſi nō vultis eſſe eccleſiam niſi
eā que ſine macula ⁊ ruga eſt:cum rugis veſtris ⁊ maculis
ꝑcidite vos a mēbris eiꝰ:ꝑcidite vos a corpore eiꝰ. Sʒ q̄d
adhuc dicā vt ſe ab eccleſia ſegregēt:cū hoc iā fecerit? He
retici enī ſunt:iā foris ſunt:cum tota mūdicia ſua foris re-
manſerūt. Redite ⁊ audite:audite ⁊ credite. Forte dicturi
C eſtis in corde vr̄o tumido ⁊ inflato. Nunq̄d potuimꝰ dice-
re qꝛ iuſti ſumꝰ? Neceſſe vtiq̄ erat ꝓpter humilitatē: vt di
ceremꝰ nos peccatores eſſe. Propter humilitatē ergo mē-
tiris? Iuſtus es:ſine peccato es : ſed ꝓpter humilitatē di-
cis te peccatorem. Quomō te accipiā tāq̄ chriſtianū in al-
terū teſtē:quē ꝯtra teipſum teſtē falſum teneo? Iuſtus es:
ſine peccato es:⁊ dicis te hr̄e peccatū? Teſtis ergo falſus
es ꝯtra te. Nō accipit deus mēdacē humilitatē tuā. Inſpi
ce vitam tuā:vide cōſcientiā tuam. Ergo iuſtus es:ſed nō
potes niſi dicere te peccatorē. Audi iohānē:ipſe tibi repe-
I.Ioh.j. tit qḋ etiā ſuperius veraciter dixit. Si dixerimꝰ (inquit) qꝛ
peccatū non habemꝰ:noſipſos ſeducimus:⁊ veritas in no-
bis non eſt. Tu non habes peccatū:⁊ dicis te habere pctm̄
veritas in te nō eſt. Quia nō dixit Iohānes. Si dixerimꝰ
qꝛ peccatum nō habemꝰ:humilitas in nobis nō eſt : ſed di-
xit:noſipſos ſeducimꝰ/⁊ veritas in nobis nō eſt. Ergo mē-
timur ſi dixerimus nos nō habere peccatum. Si mēdaciū
timuit iohannes:tu mēdaciū nō times: vt cū es iuſtꝰ dicas

te eſſe peccatorem? Quomō ergo te accipiā ad alienā cau-
ſam teſtem qui in cauſa tua mentiris? Sanctos reos cōſti-
tuis:dū ꝯtra te falſum teſtimoniū dicis. Quid facturꝰ es al
teri:q te īfamas? Quomō alter tuam calūniā deuitabit q̄n
te tue lingue mēdacio reū facis? Itē te interrogo alio mo
do. Iuſtus es aut peccator? Reſpōdes. Peccator. Mēti-
ris:quia nō qḋ te eſſe corde credis hoc ore dicis. Ergo ⁊ ſi
nō eras peccator:eſſe īcipis dū mētiris. Dicis enī. Humi-
litatis cauſa nos dicimꝰ peccatores eſſe:nā deꝰ videt quia
iuſti ſumꝰ. Cū ergo humilitatis cauſa mentiris : ſi nō eras xxij.q.ij.
peccator anteq̄ mētireris : mētiendo efficeris qḋ euitaue- cū humilī
ras. Ueritas ī te nō eſt:niſi te ita dixeris peccatorē vt etiā tatis.iiij.
eſſe cognoſcas:veritas aūt ipa eſt: vt qḋ es dicas. Nā quo ſen.diſ.xxj
modo eſt humilitas:vbi regnat falſitas? Poſtremo omit- ca.ſic ſūt.
tamꝰ iohānis ꝟba. Ecce in corpore eccleſie quā dicis non D
habere maculā aut rugā : aut aliquid eiuſmodi et eſſe ſine Ephe.v.
peccato:ecce veniet hora oratiōis:oratura eſt tota eccleſia
et tu q̄dē foris es:veni ad oratiōem dñicam: veni ad trutī-
nam:veni dic. Pater noſter q es in celis. Sequere. Sācti- Mat.vj.
ficeť nomē tuū. Adueniat regnū tuū. Fiat volūtas:ſicut in
celo et in terra. Panē noſtrū quotidianū da nobis hodie.
Seq̄re:et dic. Dimitte nobis debita noſtra. Reſpōde here
tice:que ſunt debita tua. An forte pecuniā mutuam a deo
accepiſti? Nō inquit. Nō te ergo amplius interrogabo de
hoc. Ipſe enim dñs expoſiturus eſt:q ſint debita q̄ nobis
petimꝰ relaxari. Dicamꝰ ergo ſequētia. Sicut ⁊ nos dimit
timꝰ debitoribꝰ noſtris. Exponat hoc dñs. Si enī dimiſe-
ritis hoībus peccata. Ergo debita veſtra peccata ſunt. Di
mittet vobis et pater veſter pctā vr̄a. Redi ergo heretice
ad orationē:ſi obſurduiſti ꝯtra verā fidei rationē. Dimitte
nobis debita nr̄a dicis:an non dicis? Si nō dicis:⁊ ſi pñs
fueris corpore:foris tñ es ab ecclīa. Eccleſie enī oratio eſt
vox eſt de magiſterio dñi veniēs. Ipſe dixit:ſic orate:diſci
pulis dixit:apoſtolis dixit:et nobis qualeſcūq̄ agniculi ſu
mus dixit:arietibꝰ gregis dixit:ſic orate. Uidete qs dixit:
et q̄bꝰ dixerit. Ueritas diſcipulis:paſtor paſtorū arietibꝰ
ſic orate. Dimitte nobis debita nr̄a:ſicut et nos dimittimꝰ
debitoribꝰ nr̄is. Rex militibꝰ:dñs ſeruis:chriſtus apoſto-
lis:veritas hoībꝰ loquebať: ſublimitas humilibꝰ loqueba
tur. Scio q̄d in vobis agať. Ego vos appendo:ego de tru
tina mea renūcio:prorſus dico q̄d in vobis agiť. Hoc enī
ego plus q̄ vos ſcio:dicite. Dimitte nobis debita noſtra:ſi
cut et nos dimittimꝰ debitoribꝰ nr̄is. Interrogo te homo
iuſte:ſctē: hō ſine macula et ruga:interrogo te inquā. Orō
iſta ex deo eſt:fidelium eſt:an cathecuminorū? Certe vtiq̄
regeneratorꝝ eſt.i.baptizatorꝝ. Poſtremo qḋ totū ſuperat
filiorꝝ eſt. Nā ſi nō eſt filiorꝝ:qua fronte diciť. Pater noſter
qui es in celis? Ubi ergo eſtis o iuſti et ſancti? In mēbris
eccleſie huiꝰ eſtis:an nō eſtis? Ibi eratis:ſed iam non eſtis
ibi. Et vtinam iam ꝑcuſſi accepta rōne audiāt ⁊ credat. Er
go ſi tota eccleſia dicit. Dimitte nobis debita nr̄a : repro-
bus eſt q hoc nō dicit. Et nos q̄dē cum dicimꝰ debita nr̄a:
quouſq̄ id qḋ petimꝰ accipiamus reprobi ſumꝰ: quia pec-
catores ſumus. Sed qḋ vos nō facitis:nos faciēdo.i.pec
cata noſtra ꝯfitēdo mūdamur:ſi tamen faciamus qḋ dici-
mus. Sicut ⁊ nos dimittimus debitoribꝰ noſtris. Ubi es
ergo heretice pelagiane:vľ celeſtiane? Ecce tota ecclīa di
cit. Dimitte nobis debita nr̄a. Habet ergo maculas et ru-
gas:ſed cōfeſſione ruga extendiť:ꝯfeſſione macula abluiť.
Stat eccleſia in oratione vt mundeť ꝯfeſſione: et q̄diu hic
viuiť ſic ſtat:⁊ cū de corpore exierit vnuſquiſq̄ : dimittun-
tur ei q talia habebat vt dimitterentur debita : qꝛ et quoti-
dianis ꝑcibus dimittunť et exit mūdatus:⁊ theſaurizatur
eccleſia in theſauros dñi aurum purum: ac ꝑ hoc in theſau
ros dñi eccleſia eſt ſine macula ⁊ ruga. Et ſi ibi ſine macu-
la ⁊ ruga eſt:hic q̄d orandum eſt? Ut venia ꝑcipiať. Quid
agit venia? Maculā extergit. Qui ignoſcit:rugā extendit.
Et vbi extendiť ruga noſtra tāq̄ in tēdicula magni fullo- E
nis? In cruce xp̄i. In ipſa enī cruce.i.in ipa tēdicula ꝓ no-
bis ſanguinē fudit:et noſtis fideles q̄le teſtimoniū phibea-
tis ſanguini quā accepiſtis. Certe enī dicitis:amē. Noſtis Matthei
q̄d ſit ſanguis:q ꝓ multis effuſus eſt in remiſſiōem pecca- xxvj.
torꝝ. Ecce quomō fit eccleſia ſine macula et ruga:tāq̄ hec
mūdata in tēdicula crucis extēdiť : ſʒ hic oīno pōt id agi. Ephe.v.

Exhibet ſibi eccleſiã glõſam dñs:nõ hñtẽ maculã aut ru
gã. Agit hoc ⁊ hic:exhibet ibi. Hoc em̃ ait:vt nõ habeamꝰ
maculã aut rugã. Magnꝰ eſt q̃ agit hñ curat:doctiſſ mꝰ ar-
tifex eſt. Extẽdit ĩ ligno ⁊ facͭ nos ſine ruga:q̃s ablue̅do fe
cerat ſine macl̃a. Ipſe q̃ vẽit ſine macl̃a ⁊ ſine ruga extẽſus
eſt ĩ tẽdicula:ſꝫ ꝓpͭ nos:nõ ꝓpͭ ſe:vt nos faceret ſine ma-
cula ⁊ ruga. Rogemꝰ ẽ eũ vt faciat:⁊ poſtq̃ʒ fecerit ad hor-
rea nos ducat:ibiq; nos reponat vbi ꝑſſoꝛũ nõ erit. Tu q̃
q̃ loquebaris ſine macula et ruga es? Quid hic facis in ec-
Mat.vj. cleſia q̃ dicit. Dimitte nobis debita nr̃a? Debita ſe habere
ꝯfitentᷣ que relaxentᷣ. Qui nõ ꝯfitentᷣ non ideo nõ habẽt:ſed
ideo eis nõ relaxabuntᷣ. Cõfeſſio nos ſanat ⁊ vita cauta:vi-
ta humilis:oꝛõ cũ fide:cõtritio coꝛdis:lachꝛyme non ficte
de vena coꝛdis ꝓfluẽtes vt dimittantᷣ nobis pctã ſine q̃bꝰ
eſſe nõ poſſumꝰ. Cõfeſſio ĩquã nos ſanat:dicẽte aplõ iohã-
j.Joh.j. ne. Si ꝯfiteamur pctã nr̃a:fidelis eſt ⁊ iuſtꝰ vt dimittat no
bis pctã:⁊ mundet nos ab oĩ iniq̃tate. Non aũt q: dico q̃
nõ poſſumꝰ hic eẽ ſine pctõ:homicidia facere debemꝰ:aut
adulteria:vl̃ cetera moꝛtifera pctã q̃ vno ictu perimũt. Ta
lia nõ facit bone fidei ⁊ bone ſpei xp̃ianꝰ:ſꝫ illa ſola q̃ quo-
tidiano oꝛõnis peniculo tergũtur. Humiles ⁊ deuoti dica
Mat.vj. mus q̃tidie. Dimitte nobis debita nr̃a:ſꝫ ſi faciamꝰ qð ſe-
quitᷣ. Sicut ⁊ nos dimittimꝰ debitoꝛibꝰ nr̃is. Sponſio hec
cũ deo vera ſponſio ⁊ fixa ꝯditio eſt. Tu homo es:⁊ habes
debitoꝛẽ:⁊ debitoꝛ etiã tu es. Accedis ad deũ q̃ hꝫ debito-
res:et debitoꝛ nõ eſt:vt poſtules tibi debita relaxari. Sꝫ h̃
tibi dicit. Ego debita non habeo:tu habes debita:debes
em̃ mihi:ſꝫ etiã frater tuꝰ debet mihi. Debitoꝛ meus es:ha-
bes ⁊ tu debitoꝛẽ. Debitoꝛ meꝰ es:q: peccaſti in me:habes
debitoꝛẽ fratrẽ q: peccauit in te. Qð feceris cũ debitoꝛe tuo
facio ⁊ ego cũ meo.i.ſi dimittis dimitto:ſi tenes teneo. Tu
cõtra te tenes:q̃ alteri nõ dimittis. Nemo ergo dicat ſe eſſe
ſine pctõ:ſꝫ nõ tñ ideo debemꝰ amare pctm̃. Oderimus ea
fratres ⁊ ſi nõ ſumꝰ ſine peccatis:oderimꝰ tñ ea:⁊ maxime
a criminibꝰ nos abſtineamꝰ:abſtineamꝰ q̃tum poſſumꝰ a
leuibꝰ peccatis. Ego(ait)neſcio q̃s non habeo pctã:ſeipm̃
decipit:⁊ v̾itas in eo non eſt. Pꝛoꝛſus oꝛemꝰ vt deꝰ dimit-
tat:ſed faciamꝰ qð dicitᷣ. Dimittamꝰ ⁊ nos debitoꝛibꝰ nr̃is
cũ dicitᷣ ⁊ dimittetᷣ nobis. Quotidie dicimus hoc:⁊ q̃tidie
facimꝰ:et quotidie fit in nobis. Non hic ſumus ſine pecca-
to ſed exibimus hinc ſine peccato.

j.Joh.iiij. ¶ De verbis beati Johãnis. Chariſſimi:nolite
om̃i ſpiritui credere:ſꝫ ꝓbate ſpũs ſi ex deo ſunt.
Et cõfutatione manicheoꝝ quibꝰ ſuadet mani-
cheis ꝑſertim nõ eſſe credẽdum:xp̃m in carne ve
niſſe apertiſſime negantibus. Sermo.xxx.

A Quãdo Johãnes aplͥs legebatᷣ:audiuimꝰ loquẽ
tẽ p eum ſpm̃ſctm̃ ⁊ dicẽtẽ. Chariſſimi:nolite oĩ
ſpiritui credere:ſꝫ ꝓbate ſpũs ſi ex deo ſũt. Re-
peto q: neceſſarium eſt vt repetã ⁊ hoc mentibꝰ
veſtris:q̃tũ dñs adiuuat vehementer inculcem. Chariſſi-
mi:nolite oĩ ſpiritui credere:ſed ꝓbate ſpũs ſi ex deo ſunt.
Qm̃ multi pſeudo ꝓphete ꝓdierũt in hũc mũdũ:precipit
ſpũſſanctus ne omni ſpiritui credamꝰ:⁊ cauſam cur prece-
perit dixit. Que illa cauſa eſt? Qm̃ multi(inq̃t)pſeudo pro-
phete ꝓdierũt in hũc mũdũ. Quiſquis ergo iſta p̃cepta cõ
tẽpſerit:et oĩ ſpiritui credendũ putauerit:neceſſe eſt incur-
rat in pſeudo ꝓphetas:⁊ qð peius eſt blaſphemet veros ꝓ-
phetas. Hoc iã exiſtimo p̃cepto homo cautꝰ effectꝰ dictu-
rus eſt mihi. Audiui:teneo:obtẽperare deſidero:q: ⁊ ego ĩ
pſeudo ꝓphetas nolo ĩcurrere. Quis em̃ hoc velit a mẽda
cibꝰ decipi? Si quidẽ pſeudo ꝓpheta eſt mendax ꝓpheta:
da mihi hoĩem religioſum:nõ vult fallere:da mihi hoĩem
ĩpiũ:ſacrilegũ:fallere vult:falli nõ vult. Cũ ergo nolint fal
lere boni:falli aũt nec boni velint nec mali:q̃s eſt q̃ in pſeu-
do ꝓphetã velit ĩcurrere? Verba(dico)cõſulentis me:ſed
vtiq; in pſeudo ꝓphetam nemo niſi inuitus ĩcurrit. Audiui
j.Joh.iiij. p̃ceptũ iohãnis:imo dñi p iohãnem. Nolite oĩ ſpiritui cre
dere. Ecce accipio:ita volo. Addidit ⁊ dicit. Sed probate
ſpũs ſi ex deo ſunt. Unde ꝓbo? Pꝛobare vellem:ſi errare
nõ poſſim. Certe niſi ꝓbauero ſpũs q̃ ex deo ſunt:ĩcurram
(neceſſe eſt)ĩ ſpũs q̃ ex deo nõ ſũt:⁊ ex h̃ ſeducar a pſeudo
ꝓphetiſ. Quid agam? Quo obſeruẽ? O ſi ſanctꝰ Johãnes
quomõ nobis dixit. Nolite oĩ ſpiritui credere:ſꝫ ꝓbate ſpi
ritꝰ ſi ex deo ſunt:dicere dignaretᷣ:quomodo ꝓbẽtur ſpũs
qui ex deo ſunt. Noli eſſe ſollicitꝰ:⁊ hoc audi. Hinc cogno-
ſcitᷣ ſpũs dei. Hoc certe expectabas audire:vt ꝓbares ſpi
ritus q̃ ex deo ſunt. Hinc cognoſcitᷣ ſpũs dei. Johãnes di-
xit:nõ ego. Hoc ſequitᷣ in lectiõe quã tracto. Cũ em̃ nos ꝓ-
pterea faceret ſollicitos et cautos:ne oĩ ſpiritui credamus
ſꝫ ꝓbemꝰ ſpũs q̃ ex deo ſunt:q: multi pſeudo ꝓphete pro-
dierũt in hunc mundũ:cõtinuo vidit qð deſideraremꝰ:oc-
currit expectationi:iniecit oculum tacite cogitationi. Gra-
tias deo:q: ⁊ hoc p illũ loq̃ dignatꝰ eſt. Hic cognoſcitᷣ ſpi-
ritus dei. Eya audite:audite:intelligite:diſcernite:inhere-
te v̾itati:reſiſtite falſitati. Hinc cognoſcitᷣ ſpũs dei. Unde
rogo te? Hoc eſt qð audire cupiebã. Oĩs ſpũs q̃ cõfitetᷣ ie-
ſum xp̃m in carne veniſſe ex deo eſt. Et oĩs q̃ nõ cõfitetᷣ ie-
ſum xp̃m ĩ carne veniſſe ex deo nõ eſt. Interim ergo chariſ B
ſimi repellite ab auribꝰ veſtris omnẽ diſputatoꝛẽ:p̃dicato-
rẽ:ſcriptoꝛẽ:ſuſurratoꝛẽ:qui negat ieſum xp̃m in carne ve-
niſſe. Ergo repellite manicheos a domibꝰ:ab auribꝰ:a coꝛ
dibus veſtris. Manichei em̃ xp̃m in carne veniſſe apertiſſi-
me negãt. Spiritus ergo illoꝝ non ſunt ex deo. Hic video
vñ velit lupus obꝛipere agno:⁊ q̃tum valeo deuitãdũ eſſe
demõſtro. Hinc in eo qð dixi:vel potius ab aplõ dictũ cõ-
memoꝛaui:q: oĩs ſpũs q̃ negat ieſum xp̃m in carne veniſ- j.Joh.iiij.
ſe ex deo nõ eſt:ĩſidiatᷣ manicheus in hoc verbo ⁊ dicit mi-
hi. Ecce ſpũs qui negat ieſum xp̃m in carne veniſſe:ex deo
nõ eſt. Unde eſt ergo? Si ex deo nõ eſt inq̃t:vnde eſt? Nun
quid enim poteſt eſſe niſi aliũde? Si ergo(inq̃t)ex deo non
eſt:et aliũde eſt:vides eſſe duas naturas. Inuenimꝰ lupũ:
rhetia ſalubꝛia tẽdamꝰ:venemur:capiamꝰ:captũ trucide-
mus. Trucidemꝰ plane. Moꝛiatᷣ error:viuat homo. Ecce
ĩ eo qð dixi capiamꝰ:trucidemus:moꝛiatᷣ error:viuat hõ
ibi ſoluetᷣ queſtio. Sꝫ recolite qð ꝓpoſui:ne obliti q̃ſtionẽ
non intelligatis ſolutionẽ. Omnis ſpũs q̃ non ꝯfitetᷣ ieſum
in carne veniſſe ex deo non eſt. Et manicheus cõtinuo. Et
vñ eſt? Si ex deo nõ eſt:aliũde eſt. Si aliũde eſt:docui eſſe
duas naturas. Hãc queſtionẽ tenete:⁊ mentes ad illa mea
verba reuocate vbi dixi:capiamꝰ:trucidemꝰ:moꝛiatᷣ error
viuat homo. Error non eſt ex deo:hõ ex deo eſt. Redite ad
queſtionẽ. Omnis ſpũs qui non confitetᷣ ieſum in carne ve
niſſe ex deo non eſt. Dico ⁊ ego. Oĩa p ipm̃ facta ſunt. Oĩs Joh.j.
ſpũs laudet dñm. Sed ſi oĩs ſpũs ex deo eſt:quomõ ſpũs Pſ.cl.
q̃ ex deo nõ eſt laudat dñm? Pꝛoꝛſus omnis ſpũs laudet C
dñm. Utrũq; video:lãguidũ intelligo:vitiũ ſanetᷣ:natura
liberetᷣ. Vitiũ natura non eſt:ſed nature inimicũ eſt. Sana
vñ lãgues:remanet vñ laudes. Medicina vitia pſequitᷣ nõ
naturã. Omnis q̃ nõ ꝯfitetᷣ xp̃m in carne veniſſe:ex deo nõ j.Joh.iiij.
eſt. Inquãtum nõ ꝯfitetᷣ xp̃m in carne veniſſe:intantum ex
deo nõ eſt:q: iſte error q̃ non ꝯfitetᷣ chꝛiſtũ in carne veniſſe
ex deo non eſt. Fratres q̃d eſt q̃ renaſcimur? Si hñ nati ſu
mus:q̃d eſt q̃ renaſcimur? Natura que fuerat reparatᷣ:na-
tura q̃ lapſa fuerat erigitur:natura q̃ defoꝛmis iacebat gra
tia refoꝛmatᷣ. Solus em̃ creatoꝛ:ſolꝰ creatoꝛ pr̃:filius:ſpiri
tusſanctꝰ:ſꝫ trina vnitas:vna trinitas:ſola illa natura ĩmu
tabilis:ĩcõmutabil̃:nec defectui:nec ꝑfectui obnoxia:nec
cadit vt minꝰ ſit:nec trãſcẽdit vt plus ſit:ꝑfecta:ſempiter-
na:oĩmodo ĩmutabilis:ſola illa natura. Creatura vero bo
na:ſꝫ creatoꝛi ĩpar valde. Uis adherere diabolo deſertoꝛi
ſi equare cõtẽdis cõdita creatoꝛi. Agnoſcat aĩa cõditionẽ
ſuã:nõ eſt deꝰ. Cũ ſe aĩa putat deũ:offendit deũ:nõ inuenit
ſaluatoꝛẽ:ĩuẽit dãnatoꝛẽ:qm̃ deꝰ qñ aĩas malas dãnat:nõ
ſe dãnat:ſi autẽ aĩa hoc eſt qð deus:ſe dãnat. Demꝰ hono-
rem deo noſtro fratres:cui clamamꝰ. Libera nos a malo: Mat.vj.
⁊ ſuccurret tibi vt ĩ oꝛatiõe ĩuenias tẽtationẽ:et dicat tibi.
Quid eſt qð clamaſti:libera nos a malo? Certe non eſt ma
lũ. Reſpõde illi. Ego ſum malꝰ. Et ſi liberauerit me a ma-
lo:ero de malo bonꝰ:liberet me a me:ne incurrã in te. Hoc
dic manicheo. Si deꝰ liberauerit me a me:nõ incurrã in te:
q: deꝰ liberauerit me a meo malo:ero bonus. Si bonꝰ ero:
ſapiẽs ero. Si ſapiẽs ero:nõ errabo. Si nõ errabo:a te de-
cipi nõ potero. Liberet ergo deꝰ me a me:⁊ nõ ĩcurrã in te.
Meũ eſt em̃ vitiũ vt errẽ ⁊ credã tibi:qm̃ aĩa mea ĩpleta eſt Pſal.
illuſionibꝰ. Nõ ſũ mihi ipſe lumẽ:nã ſi eſſem:nũq̃ errarem. xxxvij.

Ideo pars dei nõ ſũ:q2 ſubſtãtia dei: natura dei errare nõ
poteſt. Ego autẽ erro:nam ⁊ tuipſe confiteris. Sapiẽtem
te dicis:ab errore me liberare coronari. Unde ğ erro:ſi na-
tura dei ſũ? Erubeſce:da honorẽ deo. Ego dico q2 multũ
adhuc erras:ſed ſicut tuipſe ꝯfiteri erraueras. Errauerat
ergo natura dei? Jerat in immũdiciã natura dei? Adulte-
ria cõmittebat natura dei? Stupra illicita faciebat natura
dei? Ceca neſciebat qua iret natura dei? Facinoribus ⁊ fla
gicijs obruebatur natura dei? Erubeſce:da honorem deo
lumen tibi eſſe nõ potes. Erat lumen verum. In compara
tione iohãnis dictum eſt. Erat lumen verum. Nunqd nõ ⁊
D iohãnes lucerna? Ille erat lucerna ardẽs ⁊ lucens:dñs di
Joh.v. xit. Nũqd lucerna lumẽ nõ eſt? Sz erat lumẽ verũ. Lucer-
na ⁊ accẽdi põt/⁊ extigui põt:lumẽ verũ accẽdere põt:ex-
Joh.i. tigui nõ põt. Erat ğ lumẽ verũ:qd illuiat omnẽ hoiem ve
niẽtẽ in hunc mundũ. Illuminandi ſum⁹:nõ lumen ſum⁹.
Pſ.xxvi Expergiſcere:clama mecũ. Dñs illuminatio mea. Quid ẽ
qd dicis? Ergo nõ ſunt mala? Sũt mala:ſed mutank:⁊ ipſa
Mat.vi. erũt bona:q2 ipſa mala vitio ſũt mala/nõ natura. Quid eſt:
libera nos a malo? Nõne poſſem⁹ ⁊ poſſumus hec ꝟba di-
cere:libera nos a tenebris? A quib⁹ tenebris? A nobiſipſis
ſi q in nobis ſunt reliquie tenebrarũ:donec in totũ lux effi-
ciamur:nihil habẽtes in nobis qd reſiſtat charitati: qd re-
pugnet ꝟitati:qd ſubiaceat infirmitati:qd ꝯditiõe mortali
i.Cor.xv. tatis deficiat. Tũc totũ videte qd erit:qñ erit? Corruptibi
le h induek incorruptiõe: ⁊ mortale h induek imortalitate.
Tũc fiet ſermo q ſcript⁹ eſt. Abſorpta eſt mors i victoria.
Ubi eſt mors cõtentio tua? Ubi eſt mors acule⁹ tu⁹? Acu
le⁹ aũt mortis ẽ pctm̃. Ubi malũ mõ? Mala hominũ que?
Error ⁊ ifirmitas. Aut neſcis qd agas ⁊ errãdo laberi:aut
ſcis qd agi debeat ⁊ ifirmitate ſuperaris. Ergo omẽ malũ
Pſ.xxvi hois error ⁊ ifirmitas. Cõtra errorẽ clama. Dñs illũiatio
mea. Cõtra ifirmitatẽ adde. Et ſal⁹ mea. Crede:bon⁹ eſto:
tu es mal⁹:tu eris bon⁹. Noli diuidere. Natura i te ſanãda
eſt:nõ ſepãda. Uis noſſe qd es? Tenebre. Quare tenebre?
Homo qui dicis corrũpik deus:aliqd his tenebris põt eſſe
ꝯfundi⁹? Crede:agnoſce xp̃m i carne veniſſe: accepiſſe qd
nõ erat:non amiſiſſe quod erat:hominem in ſe mutaſſe:non
E in hoiem fuiſſe mutatũ. Agnoſce ⁊ tuipſe ex malo eris bon⁹
ex tenebris eris lux. An mẽtior:⁊ nõ eſt vnde ꝯuincã? Apo
ſtolũ accipis:ſi te nõ fingis accipere aplz:legis ⁊ decipieri
⁊ decipis. Uñ decipieris? Errãdo malo tuo teipõ. Si aũt
Ephe.v. credideris:erroreq3 diſcuſſeris:audies ab aplo. Fuiſti eñ
aliqñ tenebre:nunc autẽ lux. Sed addit lux. Sed vbi? In
dño. Ergo tenebre in te:lux in dño:q2 nõ tibi potes lucere
accẽdẽdo illuminaris:recedẽdo tenebraris:q2 non tibi lu-
Pſ.xxxiii. mẽ tuipſe es:aliũde illuminaris. Accedite ad eũ ⁊ illumina
mini. Scio chariſſimi de iſta lectiõe ſancti iohãnis i revna
multũ me fuiſſe imoratũ:nec vos eẽ fatigãdos vltra video
vel vltra capacitatẽ replẽdos:⁊ nr̃a ifirmitas cogitãda ẽ.
Nã hec ꝟba ſcti iohãnis habẽt adhuc magnas latebras
ſuas. Interi eos q negãt xp̃m i carne veniſſe repellite. Cõ-
ſtat eñ eos nõ eſſe ex deo inquãtũ errant:inquantũ peccãt:
inquantũ blaſphemãt nõ ſunt ex deo: ſanenk ⁊ ex deo erũt
q2 ⁊ natura ex deo erãt. Hinc quantũcũq3 diſputaui:atten
i.Joh.iiii dite ſcripturas. Nolite credere eis q negãt xp̃m i carne ve
niſſe. Sed certe dictur⁹ es mihi. Ergo qui dicit chriſtũ in
carne veniſſe ex deo eſt. Audiam⁹ donatiſtas q confitẽtur
xp̃m in carne veniſſe. Audiam⁹ arrianos q confitenk xp̃m
in carne veniſſe. Audiam⁹ eunomianos q cõfitenk chriſtũ
in carne veniſſe. Audiam⁹ fotinianos q cõfitenk xp̃m in car
ne veniſſe. Si eñi oẽs ſpũs q cõfitenk xp̃m in carne veniſſe
ex deo ſunt:q3 multe ſũt hereſes mẽdaces: deceptatrices i
ſane:confitenk tamẽ xp̃m i carne veniſſe? Quid ergo dictu
ri ſum⁹? Quõ iſtã queſtionẽ ſoluturi? Quomodocũq3 ſoluẽ
da ſit hodie ſolui nõ poteſt. Tenete me debitorẽ:ſed deũ ꝓ
me:⁊ pro vobis orate adiutorem.

i.Joh.iiii ¶ De verbis beati Johannis. Oĩs ſpũ q confi-
tetur ieſum xp̃m i carne veniſſe:ex deo eſt:ex qb⁹
oſtendit nequaq3 ſequi oportere arrianos:euno-
mianos:ſabellianos: aut fotinianos: ex deo eſſe
q xp̃m in carne veniſſe dicãt. ⁊ cetera. Ser.xxxi.

Veſtre charitatis expectatio:mei debiti exactio A
ẽ. Nõ dubito meminiſſe vos: qd i adiutorio dñi
de ſancti iohãnis lectione ꝓmiſerim. Cum ergo
audiſtis lectorẽ: credo vos cogitaſſe me debere
eſſe debiti redditorẽ. Magnã quippe queſtionẽ ſermone i
longum ꝓcedente diſtulimus:quo recte poſſit intelligi qd
ſit i epiſtola ſua beat⁹ iohãnes:nõ baptiſta ſed euãgeliſta
Oĩs ſpũs qui ꝯfitetur ieſum xp̃m in carne veniſſe ex deo ẽ. i.Joh.iiii
Uidem⁹ eñi multas hereſes cõfiteri xp̃m in carne veniſſe:
et tñ nõ eas poſſum⁹ dicere ex deo eſſe. Negat chriſtum in
carne veniſſe manicheus. Nõ eſt laborãdũ neq3 vobis diu
tius ſuadendum:q iſte error non ſit ex deo. Sed arrianus
cõfitetur xp̃m in carne veniſſe/eunomian⁹/ſabellianus/fo
tinianus. Quid iſtis cõuincendis querimus teſtes? Quis
tot numerat peſtes? Sz iterim que ſunt notiora tractem⁹.
Multis quippe hereſes ille quas noſtri ignote ſunt: et eſt
iſta ignorãtia tutior. Certe quod nouim⁹ donatiſta ꝯfitek
xp̃m in carne veniſſe:tamẽ abſit vt ſit hic error ex deo. Ut
de recẽtiorib⁹ hereticis loquar:pelagianiſta confitek xp̃m
in carne veniſſe:tñ oĩno nõ ẽ hic error ex deo. Proinde cha
riſſimi diligẽter ꝯſiderem⁹:qm̃ nõ dubitam⁹ verã eſſe ſen-
tentiã. Oĩs ſpũs qui cõfitetur xp̃m in carne veniſſe ex deo
eſt. Cõuincẽdi ſunt iſti q nõ ꝯfiteank xp̃m in carne veniſſe.
Nã ſi eis iſtã conceſſerimus cõfeſſionẽ:ex deo illos eſſe fa-
tebimur. Quomodo vos ab eoꝝ erroribus vel ꝓhibem⁹:
vel deterrem⁹:vel aduerſus eos ſcuto ꝟitatis defendim⁹:
Adiuuet nos dñs:q2 et veſtra expectatio ꝓ nobis orõ eſt:
vt cõuincank iſti q confitenk xp̃m in carne veniſſe. Arrian⁹ B
audit ⁊ ꝑdicat partũ virginis marie. Confitek ergo xp̃m i
carne veniſſe? Non. Quomodo probam⁹? Si adiuuet dñs
intelligẽtias veſtras:facillime. Quid ẽ qd exigim⁹? Utrũ
confiteak ieſum xp̃m in carne veniſſe. Quomõ cõfiteri põt
in carne veniſſe ieſum xp̃m q negat ieſum xp̃m? Quis eñ
xp̃s? Beatũ petrũ interrogem⁹. Modo cum euãgelium le
geretur audiſtis: cũ queſiſſet dñs ipſe ieſus xp̃s:quem illũ Mat.xvi.
dicerẽt hoies filium hois. Reſpõderunt diſcipuli opinio-
nes alienas ⁊ dixerũt. Alij iohannẽ baptiſtã: alij heliã:alij
hieremiã:aut vnũ ex ꝓphetis Qui hec confitebank vel cõ
fitenk ieſum xp̃m plus q3 hoiem nõ nouerunt. Si aũt ieſũ
xp̃m plus q3 hoiem nõ nouerũt:ieſum xp̃m vtiq3 nõ norũt.
Si eñ tantũmodo homo eſt nihil ampli⁹:nõ eſt ipſe ieſus
xp̃s. Uos ergo inquit quẽ me eẽ dicitis? Reſpõdit petrus
vn⁹ ꝓ oibus:q2 vnitas in oibus. Tu es xp̃s filius dei viui
Ecce habes cõfeſſionẽ verã:cõfeſſionẽ plenã. Iũgere eñi
debes vtrũq3 qd de ſe xp̃s:⁊ quod d xp̃o petr⁹ Quid de ſe
chriſtus? Quẽ me dicũt hoies eẽ filiũ hois? Quid de xp̃o
petrus? Tu es xp̃s fili⁹ dei viui. Utrũq3 coniunge:⁊ venit
xp̃s in carne. Hoc de ſe chriſt⁹ quod minus eſt:hoc de xp̃o
petrus quod maius eſt. Reſpõdit de veritate humilitas:⁊
de humilitate veritas:hoc ẽ de ꝟitate dei humilitas:et de
humilitate hominis veritas. Quẽ me dicũt homines eſſe
inquit filiũ hominis? Dico ego q factus ſum propter vos
dic tu petre qs eſt q fecit vos. Qui ğ cõfitetur ieſum xp̃m
in carne veniſſe:ꝑfecto confitetur filiũ dei in carne veniſſe.
Dicat nũc arrian⁹:vtrũ cõfiteak xp̃m in carne veniſſe? Si C
filiũ dei ꝯfitek in carne veniſſe:xp̃m cõfitek in carne veniſſe
Si filiũ dei negat xp̃m:neſcit xp̃m:aliũ ꝓ alio dicit:nõ ipz
dicit. Quid eſt eñi filius dei? Quõ querebam⁹: qd eſt xp̃s/
⁊ audiebam⁹ q ſit filius dei: q̃ram⁹ quid ẽ fili⁹ dei. Ecce
filius dei. In principio erat verbũ: ⁊ verbũ erat apud deũ Joh.i.
et de⁹ erat verbũ:hoc erat in principio apud deũ. In prin
cipio erat ꝟbũ. Quid dicis arriane? In principio ſicut di
cit geneſis: fecit de⁹ celũ ⁊ terrã:tu aũt dicis. In ꝑncipio Gen.i.
fecit de⁹ ꝟbũ. Factũ eñi dicis ꝟbũ:creaturã dicis verbũ.
Tu ergo dicis. In principio fecit de⁹ verbũ:ſed euangeli-
ſta dicit. In principio erat verbũ. Et ideo in principio fe-
cit de⁹ celum ⁊ terrã:quia erat verbũ. Omnia per ipſum fa
ca ſunt: factum dicis. Si factum dicis: filiũ negas. Filiũ
enim querimus natura nõ gratia:filiũ vnicum:vnigenitũ:
non adoptatum. Talem filium querimus:tam verum filiũ
querimus:qui cũ in forma dei eſſet: apoſtoli verba ſunt:ꝓ Phil.ii.
pter rudes cõmemoro ne mea putentur. Illum filium que
rimus:qui cum in forma dei eſſet (ſicut dicit apoſtolus) nõ
rapinam arbitratus eſt eſſe equalis deo. Non rapina:quia

natura. Natura erat: rapina non erat. Non rapinā arbitra
tus eſt eſſe equalis deo. Nō erat ei rapina: natura erat: ſic
erat ex eternitate: ſic erat coeternꝰ gignēti: ſic erat equalis
patri: ſic erat: ſemetipſum exinaniuit vt cōfiteamur ieſum
xp̄m i carne veniſſe. Semetipſum exinaniuit. Quomodo?
Amittendo qđ erat: an aſſumendo quod nō erat? Sequat
apoſtolꝰ. Audiamus. Semetipſum exinaniuit: formā ſerui
accipiēs. Sic ſe exinaniuit: formā ſerui accipiēs: nō formā
dei amittēs. Forma ſerui acceſſit: non forma dei diſceſſit.
Hoc eſt confiteri xp̄m in carne veniſſe. Arrianꝰ autē q nō
cōfitetur equalē: non confitetur filiū. Si non cōfitetur filiū
non cōfitetur xp̄m. Qui non cōfitetur xp̄m: quō confitetur
chriſtum in carne veniſſe? Sic ⁊ eunomiꝰ par ei: ſocius ei:
nō multum diuerſus. Etenim dicuntur arriani ꝯfeſſi fuiſſe
quia vel ſimilis eſt patri filiꝰ: et ſi nō equalis dixerunt: ſed
ſimilis. Ille nec ſimilis. Et iſte ergo negat xp̄m. Si ei xp̄s
verus patri equalis eſt et ſimilis: profecto q negat equalē
negat xp̄m: q negat ſimilē negat xp̄m. Qui ḡ negat equalē
F et ſimilē negat in carne veniſſe xp̄m. Quero enim. Venit ī
carne xp̄s? Reſpōdet. Venit. Et putamus quia cōfitetur?
Interrogo. Quis chriſtꝰ venit ī carne: equalis patri an in
equalis. Reſpōdit. Inequalis. Inequalē ergo patri dicis
veniſſe in carne: negas xp̄m ī carne veniſſe / quia xp̄s equa
lis eſt patri. Sabellianū audi. Ipſe eſt filiꝰ qui eſt et pater
Hoc dicit: hinc pūgit: hīc venena diffundit. Ipſe ē inquit.
Pater quando vult filius eſt: qñ vult pater eſt. Nō eſt ipſe
xp̄s. Et tu erras ſi hunc xp̄m dicis in carne veniſſe: q2 iſte
xp̄s nō eſt: negas chriſtum in carne veniſſe. Quid dicis fo
tine? Ait fotinꝰ. Chriſtus ſolus homo eſt: deus nō eſt. For
mā ſerui cōfiteris: formam dei negas. Et chriſtus ī forma
dei equalis eſt patri: in forma ſerui cōſors eſt nobis. Et tu
negas xp̄m ī carne veniſſe. Donatiſta quid? Donatiſte plu
rimi hoc confitenť de filio qđ nos: q equalis ſit patri filiꝰ
eiuſdēq3 ſubſtantie: alij vero eoꝝ: eiuſdē quidē ſubſtantie
confitenť: ſed equalem negāt. Quid opus eſt diſputare de
his qui negāt equalē? Si eñi negant equalem: negāt filiū.
Si negant filium: negant xp̄m. Si negāt chriſtum: quō nō
E cōfitenť in carne veniſſe xp̄m? De illis ſubtilior diſputatio
eſt: qui hoc cōfitenť quod nos: vnigenitum filiū equalē pa
tri: eiuſdē ſubſtantie: eterno coeternū: et tñ donatiſte ſunt.
Dicamꝰ eis. Verbis cōfitemini: factis negatis. Aliq̄s eñi
negat factis. Nō oīs qui negat: v̄bo negat. Plane ſūt ho
Titum.j. mines qui factis negāt. Interrogemus apoſtolum. Omnia
inquit munda mundis: imūdis autē ⁊ infidelibus nihil eſt
mundū: ſed pollute ſunt eoꝝ ⁊ mens ⁊ conſciētia. Confitē
tur eñi deū ſe noſſe: factis aūt negāt. Quid ē negare factis?
Superbire et ſciſmata facere: nō in deo ſed in hoīe gloriari.
Ita factis negať xp̄s: vnitatē quippe amat xp̄s. Poſtre
mo ecce quomodo ⁊ ipſi chriſtū negāt: vt apertius loqua
mur. Nos eum dicimꝰ xp̄m: de quo ait iohannes baptiſta.
Iohā. iij. Qui habet ſponſam ſponſus eſt. Benē cōiugiū ſancte nu
ptie. Spōſus chriſtꝰ: ſponſa eccleſia. A ſponſo cognoſcimꝰ
ſpōſam. Dicat nobis ipſe ſpōſus quā habet ſpōſam: dicat
ne fortaſſis erremus: ⁊ inuitati ad nuptias ſancta vota tur
bemus: dicat: oſtēdat ꝑmo ſeipſum ſpōſum. Poſt reſurre
Lu. xxiiij ctionē ait diſcipulis ſuis. Nō ſciebatis q2 oportebat īpleri
oīa q ſcripta ſunt in lege moyſi ⁊ prophetis ⁊ pſalmis de
me? Tūc euāgeliſta ſequitur ⁊ dicit. Tūc aperuit illis ſen
ſum vt intelligerēt ſcripturas ⁊ dixit eis. Q2 ſic oportebat
xp̄m pati ⁊ reſurgere a mortuis tertia die. Ecce ſpōſus quē
confeſſus eſt petrꝰ: hoc eſt filium dei viui: oportebat vt pa
teretur: ⁊ tertia die reſurgeret: ⁊ factū erat. Impletū vide
bant: caput tenebāt: corpus querebāt. Quod ē caput? Ipſe
xp̄s paſſus eſt: tertia die reſurrexit: caput eſt eccleſie. Cor
pus quod eſt? Ipſa eccleſia. Videbāt ergo diſcipuli caput
corpꝰ non videbāt. Ergo eos corpꝰ nō vidētes: doceat ca
put. Dic dñe ieſu: dic ſancte ſponſe: inſtrue nos de corpore
tuo: de ſponſa tua: de dilecta tua: de colūba tua: quam do
taſti ſanguine tuo: dic. Oportebat chriſtū pati: ⁊ reſurgere
a mortuis tertia die. Ecce ſpōſus. Dic de ſponſa: imple ta
bulas matrimoniales. Audite ſpōſum. Et predicari īquit.
Hoc eñi ſequitur. Oportebat chriſtum pati et reſurgere a
mortuis tertia die: ⁊ predicari in noīe eius penitentiam et
remiſſionem peccatoꝝ per omnes gentes. Vbi te abſcondis?

Per omnes gētes incipientibꝰ ab hieruſalem. Sic eſt fa
ctum. Legimꝰ promiſſum: videmꝰ impletū. Ecce lux mea
vbi ē obſcuritas tua? Ergo chriſtꝰ ſpōſus eſt huius eccle
ſie que predicať in oēs gētes: et pullulat ⁊ creſcit vſq3 ad fi
nes terre: incipiētibꝰ ab hieruſalem. Huius ſponſus xp̄s.
Tu quid dicis: cuiꝰ ſponſus eſt xp̄s? Partis donati. Nō
eſt ipſe: nō eſt ipſe. Homo bone nō eſt ipſe: imo homo ma
le non eſt ipſe. Ad nuptias veniamus: tabulas legamus et
non litigemus. Ergo ſi tu dicis: chriſtꝰ eſt ſponſus partis
donati: ego tabulas lego ⁊ inuenio eſſe chriſtum ſpōſum ec
cleſie diffuſe toto orbe terraꝝ. Si dicis ipſe eſt: ⁊ nō eſt ipſe
negas xp̄m in carne veniſſe. Pelagianiſta reſtat: non ex he F
reſibꝰ omnibus: ſed eis quas pro paruo tēpore cōmemoraui.
Iā eñi dixi: quis numerat tot peſtes? Quid dicis pelagia
niſta? Audite quid dicit. Videť confiteri xp̄m in carne ve
niſſe: ſed diſcuſſus inuenitur negare. Chriſtus eñi in carne
venit: q ſimilitudo eēt carnis peccati: nō eſſet caro peccati.
Apoſtoli verba ſunt. Miſit deus filium ſuū in ſimilitudine Rom. viij
carnis peccati: nō ī ſimilitudine carnis: quaſi caro nō eſſet
caro: ſed in ſimilitudinē carnis peccati: q2 erat: ſed peccati
caro non erat. Iſte aūt pelagius carnem oīs īfantis carni
xp̄i conatur equare. Nō eſt chariſſimi. Non pro magno cō
mendareť in chriſto ſimilitudo carnis peccati: niſi omnis
cetera caro eſſet caro peccati. Quid ergo ꝓdeſt quia dicis
xp̄m ī carne veniſſe: ⁊ oīm infantiū carni eū conaris eq̄re?
Et tibi hoc dico q donatiſte: nō eſt ipſe. Ecce video eccle
ſiam matrē teſtimoniū reddentē ipſis vberibus ſuis. Ac
currūt matres cū paruulis filijs: ingerūt ſaluatori ſaluan
dos nō pelagio dānādos. Mater q̄libet mulier pietate cur
rēs cū paruulo ſuo dicit. Baptizeť vt ſaluetur. Pelagius
cōtra. Quid ſaluatur? Non eſt qđ in eo ſalueť: nihil habet
vitij: nihil ex traduce dānatiōis traxit. Si equalis chriſto:
q̄re q̄rit xp̄3? Ecce dico tibi. Spōſus filiꝰ dei q venit ī car
ne ſaluator ē ⁊ maioꝝ ⁊ minoꝝ: ſaluator ē ⁊ grādiū ⁊ infan
tiū: ⁊ ipſe ē xp̄s: tu aūt dicis ſaluatorē xp̄3 maioꝝ nō mino
rū. Nō ē ipſe. Si nō eſt ipſe: negas ⁊ tu xp̄m ī carne veniſſe.
Et ſi diſcutiamꝰ oēs hereſes: inuenimꝰ eas negare xp̄m in
carne veniſſe. Omnes heretici negāt xp̄m in carne veniſſe.
Quid miramini ſi pagani negāt xp̄m ī carne vēiſſe? Quid
miramini ſi iudei negāt xp̄m ī carne veniſſe? Quid mirami
ni ſi manichei apertiſſime negāt xp̄m in carne veniſſe? S3 di
co charitati veſtre: etiā oēs mali catholici verbis ꝯfitēťur Titum. j.
xp̄m in carne veniſſe: factis aūt negāt. Nolite ergo eē tanq̄
de fide ſecuri: adiūgite fidei recte vitā rectā vt xp̄m ꝯfitea
mini ī carne veniſſe: ⁊ v̄bis vera dicendo: ⁊ factis bene vi
uendo. Nā ſi cōfiteamini verbis: ⁊ factis negatis: fides ta
liū maloꝝ ꝓpe eſt fides demoniorū. Audite me chariſſimi G
audite me: ne ſit vobis teſtis ſudor hic meꝰ. Audite me. Ia
cobus apoſtolꝰ cū de fide ⁊ operibꝰ loqueretur aduerſus
eos q ſibi putabāt fidē ſufficere et opera bona habere no
lebant ait. Tu credis quia vnꝰ eſt deꝰ: bene facis: et demo Iacobi. ij
nes credūt ⁊ cōtremiſcūt. Nunq̄d ideo demōes ab eterno
igne liberabunť: q2 credūt et contremiſcunt? Ecce modo
quod audiſtis in euangelio: quod ait petrꝰ. Tu es chriſtꝰ Mat. xvj.
filius dei viui: legite ⁊ inuenietis dixiſſe demones. Scimus Marci. j.
quia ſis filiꝰ dei. Petrꝰ tñ laudatur: demon compeſcitur.
Vna vox facta diuerſa. Vnde ſeparantur iſte due cōfeſſio
nes? Laudatur amor: damnatur timor. Non eñi amore di
cebāt hoc demones. Tu es filius dei: timore hoc dicebāt /
nō amore. Deniq3 illi in ꝯfeſſione dixerūt. Quid nobis ⁊ ti
bi? Petrꝰ aūt tecū vſq3 ad mortem. Sed ⁊ ipſe petrꝰ vnde
fratres mei: vnde illi diceret ex amore. Tu es chriſtꝰ filiꝰ
dei viui. Vñ illi? Ita ne de ſuo? Abſit. Bene: quod ipſum
euāgelij capitulum vtrūq3 demonſtrat: quid petrꝰ de dei?
quid de ſuo? Vtrūq3 ibi habes: lege: nō eſt quod a me expe
ctes audire. Cōmemoro euangelium. Tu es chriſtus filiꝰ Mat. xvj.
dei viui. Et dominus ad eum. Beatus es ſymon bariona.
Quare? De tuo beatus? Nō: quia caro ⁊ ſanguis non reue
lauit tibi: hoc eñi es tu: non tibi reuelauit caro et ſanguis:
ſed pater meus q in celis eſt. Et ſequiť: et dicit cetera q cō
memorare longū eſt: paulo poſt dñs ibi: poſt hec verba ſua
quibꝰ approbauit fidem petri: eamq3 eſſe petram monſtra
uit: cepit oſtēdere diſcipulis ſuis: q2 oportebat eum venire
hieroſolimā et multa pati et exprobrari a ſenioribꝰ et ſcri

bis et ſacerdotibus ꝛ occidi:ꝛ tertia die reſurgere. Ibi pe-
trus de ſuo expauit: ꝛ horruit mortē xp̄i: expauit eger me-
dicinā ſuam. Abſit a te dn̄e inquit: propitius tibi eſto:non
Ioh.x. fiat hoc. Et vbi eſt. Poteſtatē habeo ponendi animā meā
et poteſtatē habeo iterū ſumendi eam. Oblitus es petre?
Ioh.xv. Oblitus es? Maiorem charitatē nemo habet ꝙ̄ vt animā
ſuā ponat pro amicis ſuis. Oblitus es? Obliuio illa de ip-
ſius:trepidatio: horror:ꝛ timor mortis: totū de petri/imo
de ſymōis nō de petri. Et dn̄s. Uade retro ſathanas. Bea
Mat.xvi. tus es ſymō bariona:ſꝫ de dei. Uade retro ſathanas. Un̄?
Recolite vnde beatꝰ. Iā dixi:q2 non tibi reuelauit caro et
ſanguis:ſed pater meꝰ q̄ in celis eſt. Unde ſathanas dicat
dn̄s. Nec enī ſapis que dei ſunt: ſed que ſūt hoīm. Spera
te in dn̄o:ꝛ vere fidei bōa facta ꝯiungite. Cōfitemini xp̄m
in carne veniſſe:et credendo et bene viuendo: et vtrūqꝫ ab
illo acceptum tenete:ab illo augendum ꝛ perficiēdum ſpe-
Hier.xvii rate. Maledictus enim omnis homo qui ſpem ſuā ponit ī
i. Corin.i. hoīe. Et bonū eſt homini:vt q̄ gloriatur in dn̄o glorietur.

i. theſ.iiii. ¶ De verbis apoſtoli. Ut de dormientibus nō contriſtemur ſicut et ceteri. ꝛ cetera. Et de opibꝰ mīe quibus mortui adiuuantur. Sermo. xxxii.

A
Ubi ſ. Admonet nos beatꝰ apoſtolus vt de dormiētibꝰ
hoc eſt mortuis chariſſimis noſtris nō cōtriſte-
mur:ſicut ꝛ ceteri q̄ ſpem nō habēt:ſpē ſcꝫ reſur-
rectionis ꝛ incorruptionis eterne. Nam ideo ꝛ
dormiētes eos appellat ſcripture veraciſſima conſuetudo:
Pſ.xl. vt cū dormiētes audimꝰ:euigilaturos minime deſperemꝰ
Unde etiā cantat̄ ī pſalmo. Nunq̄d q̄ dormit:non adijciet
vt reſurgat? Eſt ergo de mortuis eis qui diligunt:quedā
triſticia quodāmodo naturalis. Mortē quippe horret:nō
opinio ſꝫ natura. Nec mors hoī accederet niſi ex pena quā
p̄ceſſerat culpa. Qua ꝓpter ſi aīalia que ita creata ſunt vt
ſuo quoqꝫ tempore moriant̄ mortem fugiūt:diligunt vitā:
quātomagis hō qui ſic fuerat creatus vt ſi viuere ſine pec
cato voluiſſet:ſine termino viueret? Hinc itaqꝫ neceſſe eſt
vt triſtes ſimꝰ quādo nos moriēdo deſerūt quos amamꝰ:
quia et ſi nouimꝰ eos:non in eternū nos manſuros:ſed ali-
quantulū precedere ſecuturos; tamen mors ipſa quam na
tura refugit cū occupat dilectū:cōtriſtat in nobis ipſius di
lectionis affectū. Ideo admonuit apoſtolus: non vt nō cō
triſtemur:ſed nō ſicut ceteri q̄ ſpem non habent. Contriſta
mur ergo nos in noſtrorū mortibus neceſſitate amittendi
ſed cū ſpe recipiēdi. Inde agimur:hinc cōſolamur. Inde
infirmitas afficit:hic fides reficit. Inde dolet humana cō
ditio:hinc ſanat diuina promiſſio. Proinde pōpa funeris:
agmina exequiarū:ſumptuoſa diligētia ſepulture: monu-
mentorum opulēta cōſtructio:viuorum ſunt qualiacūqꝫ ſo-
latia:nō adiutoria mortuoꝝ? Orationibꝰ vero ſancte eccle
ſie ꝛ ſacrificio ſalutari:et elemoſynis q̄ pro eorū ſpiritibus
erogant̄:non eſt dubitādum mortuos adiuuari: vt cū eis
B miſericordiꝰ agatur a dn̄o ꝙ̄ eoꝝ peccata meruerūt. Hoc
enī a patribus traditū vniuerſa obſeruat eccleſia:vt ꝓ eis
q̄ in corporis ꝛ ſanguinis chriſti cōmunione defuncti ſunt:
cū ad ipſum ſacrificiū loco ſuo cū memorātur oretur:ac ꝓ
illis quoqꝫ id offerri cōmemoret̄. Cū vero eorū cōmenda-
toꝝ cauſa opera mie celebrātur:quis eis dubitet ſuffraga-
ri:pro q̄bꝰ orationes deo non inaniter allegant̄? Non oīno
ambigēdum eſt iſta prodeſſe defunctis:ſed talibus qui ita
vixerit ante mortē vt poſſint eis hec vtilia eſſe poſt mortē.
Gal.v. Nā qui ſine fide q̄ per dilectionē operatur: eiuſqꝫ ſacramē
tis de corporibꝰ exierūt:fruſtra illis a ſuis huiuſmodi pie-
tatis impēduntur officia:cuiꝰ dū hic eſſent pignore caruē-
runt:vel nō ſuſcipiētes vel inuacuū ſuſcipientes dei grām:
et ſibi nō miām theſaurizātes ſed irā. Non ergo mortuis
noua merita cōparant̄:cū pro eius boni aliq̄d operant̄ ſui:
ſed eorū precedētibus cōſequentia iſta reddunt̄. Non enī
dictū eſt niſi cū hic viuerēt:vt eos hec aliq̄d adiuuarēt:cū
hic viuere deſtitiſſent. Et ideo iſtā finiēs q̄ſqꝫ vitā: niſi q̄d
C meruit in ipſa nō poterit habere poſt ipſam. Permittātur
itaqꝫ pia corda charoꝝ de ſuoꝝ mortibꝰ ꝯtriſtari dolore ſa
nabili:ꝛ ꝯſolabiles lachrymas fundāt cōditione mortali:
q̄s cito rep̄mat fidei gaudiū: q̄ credūt fideles q̄n moriunt̄
paululū a nobis abire ꝛ ad meliora trāſire. Conſolent̄ eos
etiā fraterna obſequia ſiue q̄ funeribus exhibent̄:ſiue q̄ do
lentibus adhibent ne ſit iuſta querela dicētiū. Suſtinui q̄ Pſ.lxviii.
ſimul ꝯtriſtaret̄ ꝛ non fuit:ꝛ conſolantes et nō inueni. Sit
pro viribꝰ cura ſepeliendi ꝛ ſepulchra conſtruendi:quia et
hec in ſcripturis ſanctis iter bōa opera deputata ſūt. Nec Gen. xlix.
ſolū in corporibꝰ patriarcharū aliorūqꝫ ſanctorū:ꝛ huma- Ioh.xix.
nis cadaueribꝰ quorūqꝫ iacentiū: verūetiam in ipſius dn̄i
corpore predicati atqꝫ collaudati ſunt qui iſta fecerūt. Im
pleāt hec hoīes erga ſuos officia poſtremi muner͛ ꝛ ſui hu
mani lenimēta meroris. Uerꝫ illa q̄ adiuuāt ſpūs defūcto
rū oblatiōes:oratiōes:erogationes:multo ꝓ eis obſeruan
tius:inſtātius: abūdantius impēdant:qui ſuos carne non
ſpū mortuos:non ſolū carnaliter:ſꝫ etiā ſpiritualiter amāt

¶ De celebratione dierū fratrū defunctorum:et reſurrectione mortuorum. Sermo.xxxiii.

Quando celebramꝰ dies fratrū defunctoꝝ:in mē A
te habere debemꝰ et q̄d ſperandū:ꝛ quid timen-
dum ſit. Scd̄m hoc enim ſperandū eſt:quia pre- Pſ. cxv.
cioſa in ꝯſpectu dn̄i mors ſanctoꝝ eius: ſm̄ hoc
aūt timendū eſt:quia mors peccatoꝝ peſſima. Ideoqꝫ pro Pſal.iii.
pter ſpem in memoria eterna erit iuſtꝰ: ꝓpter timorē ab au
ditu malo nō timebit. Erit enī auditus quo nullus ſit ma-
ior:quando dicitur ſiniſtris. Ite in ignem eternū. Ab hoc
auditu malo iuſtꝰ nō timebit. Erit enim ad dexteram inter
illos quibꝰ dicitur. Uenite benedicti patris mei percipite Mat.xxv
regnū. In hac autē vita q̄ media ante ſumma bona ꝛ ante
ſumma mala ducitur:in medio bonorū malorūqꝫ medioꝝ
id eſt in neutra p̄te ſummoꝝ:q2 ꝛ bona quecūqꝫ hic fuerint
homini:in cōparatione bonorū eternoꝝ nulla ſunt:et mala
q̄cunqꝫ in hac vita experit̄ hō in cōparatione ignis eterni
nec comparanda ſunt. In hac ergo medietate vite illō q̄d
audiuimꝰ nunc ex euangelio tenere debemus. Qui credit
inquit in me:licet moriat̄ viuit:ꝛ vitam ꝓnunciat:et mortē
non negat. Qui credit in me:licet moriat̄ viuit. Quid ē mo Ioh.xi.
riatur viuit? Licet moriatur corpore:viuit ſpū. Deīde ad-
iungit. Et qui viuit ꝛ credit ī me:nō morietur in eternum.
Certe licet moriat̄. Quomodo ſi nō morietur? Sꝫ licꝫ mo-
riatur ad tempus:nō morietur in eternū. Sic iſta ſoluitur
queſtio vt nō ſint inter ſe cōtraria verba ꝟitatis: ꝛ poſſint
inſtruere affectū pietatiſ. Ergo licet corpore morituri ſimꝰ
viuimus ſi credimꝰ. Eſt aūt fides noſtra maxime diſcreta B
ab omni fide gentiliū in reſurrectione mortuorū. Hāc enī
illi omnino nō recipiūt: q2 vbi recipiant non habēt. A dn̄o Ioh. xiiii
enī preparatur voluntas hoīs:vt ſit fidei receptaculū. Di-
cit iudeis dn̄s. Sermo meꝰ nō capit in vobis. Ergo ī his
capit in quibus inuenit q̄d capiat. In his enim inuenit q̄d
capiat ſermo q̄ capit quod deꝰ pollicendo non decepit:ille Luce.xv.
enī q̄ querit ouem perditā:et quā querit nouit: et vbi q̄rat:
et quō eiꝰ mēbra diſperſa colligat:ꝛ in vnā ſalutē reducat:
ꝛ ita ꝯſtituat vt eā vlteriꝰ nō perdat. Cōſolemur ergo nos i.theſ. iiii.
inuicē et in his ſermonibus noſtris. Poteſt nō dolere cor
humanū defuncto chariſſimo:melꝰ tn̄ dolet et ſanatur cor
humanū:ꝙ̄ nō dolēdo ſit inhumanū. Maria dn̄o cohere- Iohā.xi.
bat et mortuū fratrē dolebat. Sed quid miraris q2 maria
dolebat:tūc cū ipſe dn̄s flebat? Mouere aūt quēuis poteſt
quō flebat mortuū:ſi cōtinuo iubet victurū? Non mortuū
flebat quē ipſe ſuſcitauit. ſed mortem quā ſibi hō peccādo
comparauit. Si enim peccatum non preceſſiſſet:ſine dubio
mors ſecuta nō fuiſſet. Secutaſ͛ ꝙ̄ mors etiā corporis quā
p̄ceſſit mors aīe. Mors aīe preceſſit deſerente deo:et mors
corporis ſecuta eſt deſerēte aīa. Deſeruit volēs:ꝛ coacta ē
deſerere nolens. Tanq̄ꝫ illi diceret̄. Receſſiſti ab eo quem
diligere debuiſti: recede ab eo quē dilexiſti. Quis enī vult
mori? Prorſus nemo:ꝛ ita nemo/ vt beato petro diceret̄.
Alter te cīget ꝛ ducet quo tu nō vis. Si ergo nulla eēt mor Ioh.xxi.
tis amaritudo:nō eſſet magna martyrū fortitudo. Ideo ꝛ C
apoſtolꝰ de dormiētibꝰ īquit. Nolo vos ignorare fratres i.theſ. iiii.
vt nō cōtriſtemini ſicut ꝛ gētes q̄ ſpem non habēt. Non tn̄
ait. Ut nō contriſtemini:ſed vt non ſic cōtriſtemini quēad
modū gentes q̄ ſpem non habent. Neceſſe eſt enī vt contri-
ſtemini. Sed vbi cōtriſtari? Ubi corpus quod viuit ex aīa
fit exanime:diſcedēte aīa q̄ ambulabat iacet:loq̄bat̄ tacet
oculi lucē nō capiunt:aures nulla voce pateſcunt: oīa mēb

brorū officia ↄquieuerūt:nō ē q̄ moueat greſſus ad ambulandū:manꝰ ad operandū:ſenſus ad percipiendū. Nonne iſta eſt domꝰ quā neſcio q̄s inuiſibilis habitator ornabat? Diſceſſit qui nō videt̄:remāſit qđ cū dolore videat̄. Iſta ē cauſa triſticie. Si hec eſt cauſa triſticie:huiꝰ triſticie q̄ cōſolatio? Qꝛ ipſe dn̄s i iuſſu ⁊ in voce archangeli in nouiſſima tuba deſcēdit de celo:⁊ mortui in xp̄o reſurgent primi: deinde nos viuentes qui reliqui ſumꝰ: ſimul cū illis rapiemur in nubibꝰ obuiam xp̄o in aera:et ita ſemper cum dn̄o erimꝰ. Pereat cōtriſtatio vbi tanta eſt ↄſolatio: detergat̄ luctꝰ ex aīo:fides expellat dolorē. In tāta ſpe nō decet eſſe triſte templū dei. Ibi habitat bonꝰ conſolator:ibi qui non fallit promiſſor. Scio vt mortuū diu plāgamus:qm̄ mors amara eſt:p illā tranſiuit et dn̄s. Sufficiāt hec pauca charitati veſtre:ↄſolet̄ abundātius q̄ nō migrat de corde vr̄o ſed ita digneēt habitare:vt nos digneēt etiā in fine mutare.

ij. Cor. v. ❡ De verbis apoſtoli. Omnes nos manifeſtari oportet ante tribunal xp̄i vt recipiat vnuſquiſq̄ꝫ prout geſſit ſiue bona ſiue mala: vbi totā huius mūdi adminiſtrationem teſtimonium ait eſſe reſurrectionis future. Sermo. xxxiiij.

A Omniū xp̄ianorū ſpes fratres chariſſimi in futurū tp̄s extēditur vt quod hic ſeruimꝰ deo alibi nos fuiſſe letemur. Hic eni nobis poſita ſūt certamina:ſed in futuro ſeculo certaminū p̄mia reſeruata. Iuſte ſiquidē ⁊ prouide diuina ſapiētia ſeparauit tp̄a laboris ⁊ p̄mij. Hic ergo laboramꝰ:hic ſeruimꝰ deo et mandata eius ſeruamꝰ: vt in futuro ſeculo: id eſt in celorū regno eterna p̄mia capiamꝰ. Scire enim debemꝰ fratres dilectiſſimi quid nobis ſcriptura diuina cōmendat: id ē futurū eſſe iudiciū dei:qđ poſt reſurrectionē complebit̄ mortuoꝝ. Hoc eſt qđ p̄cipue chriſtianos a gētili errore ſecernit:qꝛ illi hāc tantūmō vitā eſſe credūt: ⁊ ideo ſine deo eſſe et diuerſis peccatis atq̄ꝫ criminibꝰ non metuūt inquinari. Nos v̄o ita i hac vita ↄuerſemur:vt nos ad aliā p̄paremꝰ in q̄ ⁊ bōis bona ⁊ malis mala retribuent̄: ſicut dixit apl's.

ij. Cor. v. Oēs nos mā̄ifeſtari oportet ante tribunal xp̄i: vt recipiat vnuſquiſq̄ꝫ prout geſſit ſiue bōa ſiue mala. Sicut hic modo aſtamꝰ in eccleſia ⁊ nos inuicē preſentes aſpicimꝰ: ita etiā poſt reſurrectionē mortuoꝝ aſtituri ſumꝰ ante tribunal xp̄i Hanc eni etiā ipſam aīam tunc habebimus quā mō habemus:⁊ in hoc ipſo q̄ nūc induimur ſumꝰ corp̄e reſuſcitādi. Non eni ſicut muta aīalia facti ſumus: nō ſicut equi et boues vt eterna morte pereamꝰ: qꝛ poſtq̄ꝫ hic vixerimꝰ:alibi iudicabimur: vt aut p peccatis penas:aut p bonis opibꝰ p̄mia ↄſeq̄mur eīna. Nemo ergo fratres mei chariſſimi de reſurrectione deſperet:in q̄ xp̄ianorū ſpes tota ↄſiſtit. Credite fratres aplo p̄dicanti:⁊ nihil de reſurrectiōe dubitan

B tes:ad diē iudicij vos p̄parate. An forte ſicut impij ⁊ increduli non putatis fieri poſſe:vt a mortuis reſurgamꝰ? Plane dicat hoc q̄ oīpotētē nō credit eē deū:q̄ hoc p̄mittit futurū:nos aūt q̄ ſcimꝰ dei oīpotētē eſſe v̄tutē: qꝛ promiſiſſe deū legimꝰ q̄ reſurrectionē mortuoꝝ faciat: nō poſſumus de reſurrectione mortuoꝝ dubitare: quā ſe facturū eſſe promittit:qꝛ ⁊ oīpotēs ē:⁊ mētiri neſcit. Sed te appello q̄cūq̄ꝫ infideli aīo de reſurrectiōe dubitas: ⁊ putas nō poſſe mortuos reſuſcitari. Quid eſt ampliꝰ:ex nihilo hoīes facere q̄ viuāt:an eos q̄ facti ſunt atq̄ꝫ vixerūt reparare pꝰ mortē? Vtiq̄ꝫ plꝰ eſt facere qđ nunq̄ꝫ fuit:q̄ꝫ reparare quod fuerit. Quō ḡ impoſſibile eſſe dicis:vt deꝰ qui hoīem formauit ex nihilo reformet? Quō nos ſuſcitare nō pōt cōuerſos in puluerē:q̄ ſi etiā in nihilū redirēmꝰ facere poterat vt eſſemus: ſicut ⁊ fecit nos eſſe:cū antea nunq̄ꝫ fuiſſemꝰ? Ita eni btūs apl's paulꝰ dixit. Sed dicūt aliqui. Quō reſurgūt mortui?

ij. Cor. xv. Quali aūt corpore veniūt? Inſipiēs tu qđ ſeminas nō viuificat̄ niſi prius moriatur:et qđ ſeminas non corpus qđ futurū eſt ſeminas:ſed nudū granū/vtpote tritici aut alicuꝰ ceteroꝝ. Deꝰ aūt dat illi corpus ſicut voluit:et vnicuiq̄ꝫ ſeminū p̄priū corpus. Noli ḡ incredule hō de reſurrectione dubitare. Qui grana ſeminū mortua ⁊ putrefacta viuificat p que i hoc ſeculo viuas:multomagis teipſum reſuſcitabit vt viuas i eternū. Qui illa reparat q̄ tibi ſūt neceſſaria:quō teipſum nō reparat p̄pter quē ⁊ alia reparare dignat̄ꝰ eſt?

C Itaq̄ꝫ ſi velimꝰ ↄſiderare q̄ in iſto ſeculo videmus: diuine adminiſtratiōis opa ſigna ſunt futuroꝝ. Tota ergo huius mūdi adminiſtratio teſtioniū eſt reſurrectiōis future. Videmꝰ certe hyemis tp̄e vel aduētu arbores ſpoliari pomis nudari folijs:ſed eas rurſus verno tp̄e ſpectē reſurrectiōis exprimere:q̄ primo q̄dē incipiūt turgere in gēmis: tunc ornari floribus:veſtiri et folijs: ⁊ poſtmodū pomis grauari. Interrogo te īfidelis hō q̄ de reſurrectiōe dubitas vbi ſint iſta q̄ tp̄e quo deꝰ diſpoſuit producunt̄? Dic mihi vbi latitant anteq̄ꝫ p̄ducant̄:q̄ nuſq̄ꝫ quidē videtur:ſed tñ deꝰ qui oīps ē ⁊ ea ex nihilo cōdidit:ſecreta ſua v̄tute p̄ducit. Hic iā ad cāpos ⁊ prata reſpicite: q̄ eſtate trāſacta herbis iuis ſpoliant̄ ac floribꝰ:et nuda remanēt ipſa ſpacia terraꝝ:ſed iterū verni tp̄e reueſtiunt̄:et nouo vbiq̄ꝫ germine incipiēte letatur agricola. Certe herba q̄ ante vixit et morit̄:rurſus reuiuiſcit ex ſemine: ſic etiam et noſtrū corpꝰ reuiuiſcit ex puluere. Sed dicis o hō incredule. Ideo credimus futurū vt arbores et herbe ⁊ oīa reuiuiſcāt: qꝛ illa iā facta cognoſcimꝰ. Vnde aūt cognoſcere poſſumꝰ:qꝛ mortui reſurgūt cū adhuc a mortuis nēo ſurrexerit? Quiſq̄ꝫ h̄ dicis vel cogitas:audi patiēter:⁊ intellige ſapienter. Ideo eni dn̄s n̄r

D ieſus xp̄s mori voluit ⁊ reſurgere:ne tu de reſurrectiōe dubitares. Tū quō potes dubitare qꝛ non ſumꝰ reſurrecturi a mortuis:cū hoc p̄mittat deꝰ q̄ neſcit aliq̄n mentiri:q̄ pōt facere q̄cq̄d vult qꝛ oīps ē:⁊ implet oīa q̄ p̄mittit: qꝛ verax eſt:⁊ mēdaciū i eo nō eſt? Et dedit nobis piꝰ et miſericors dn̄s virtutis ſue pignꝰ:⁊ grandi teſtimonio ſpem nobis reſurrectiōis oſtendit:quia vnigenitū filiū ſuū pro nobis hominē factū et mortuū a mortuis ſuſcitauit. Ideo eni dn̄s noſter ieſus xp̄s naſci ex hoīe.i.ex maria virgine eſt dignatus ⁊ a iudeis crucifigi ⁊ die tertia reſurgere:vt nos tali exemplo aīati:reſurrectionē ex mortuis certiſſime crederemꝰ quā qui nō credit futurā:nec hoc quidē credit q̄ xp̄s reſurrexit a mortuis. Qui aūt dn̄m ieſum reſurrexiſſe a mortuis cōſitetur: nec de ſua poterit dubitare. Abſtinete ḡ vos ab oī ope malo:ab inimicitijs.ab ebrietate:a fornicatiōe:a furto:a piurio:a falſo teſtimonio:detractione: qꝛ hec oīa odit deꝰ:⁊ eos q̄ iſta faciūt puniet in futuro. Eſtote aūt benigni miſericordes: inuicē honorē habētes:⁊ ea ſemp operātes q̄ in ſanctis ſuis diligit deꝰ: vt poſſitis cū ſanctis eiꝰ ad eternā ⁊ imortalē gloriā p̄uenire:⁊ viuere i ſecula ſc'loꝝ. Amē.

❡ De eiſdē verbis Apoſtoli: quibus in ſermōe precedenti:quibꝰ admonemus ſedula mente reuoluere quales in die iudicij futuri ſumus puriſſimis angeloꝝ conſpectibꝰ offerendi. Ser. xxxv.

A Fratres chariſſimi dū diuina lectio legeret̄:audiuimꝰ beatū aplm terribiliter nos ⁊ ſalubrit̄ admonētē. Sic eī ait. Oēs nos manifeſtari oportet ante tribunal xp̄i: vt referat vnuſquiſq̄ꝫ p̄pa corporis ſui prout geſſit:ſiue bonū ſiue malū. Quā rē etiā

ij. Cor. v.

Mat. xvj. dn̄s in euāgelio denūciat dicēs. Filius hoīs venturꝰ eſt in glīa ſua cū angelis ſuis:⁊ tūc reddet vnicuiq̄ꝫ ſm opa ſua. Diligēter q̄ſo attēdite fratres ⁊ mecū pariter paueſcite: qꝛ non dixit q̄ reddat vnicuiq̄ꝫ ſm miām ſuā:ſed ſm opa ſua. Hic eni eſt miſericors:ibi iuſtus. Nam qđ nō ſtatim i peccatores vindicat:patiētia eſt nō negligētia. Non ille potētiam p̄didit:ſed nos ad penitētiā reſeruauit. Vnde valde timēdū eſt:ne quanto diutiꝰ expectat vt corrigamur: tāto grauiꝰ vindicet ſi emēdari noluerimꝰ. Scire ⁊ intelligere debemꝰ fratres chariſſimi nihil nobis eſſe ſalubrius q̄ꝫ vt dānatis oīm p̄ſentiū reꝝ voluptatibꝰ id potius cogitemꝰ q̄n erimꝰ de hoc ſeculo trāſituri:vel q̄n tabernaculū corporis vitio die ſuperueniēte depoſituri:⁊ iteꝝ illud reſurrectionis

B tp̄e recepturi:vt cū eodē recipiamꝰ p̄ut geſſimꝰ:ſiue bonū ſiue malū. Et ideo rogo fratres:vt q̄tidie cogitemꝰ q̄les erimꝰ i die iudicij: puriſſimis angeloꝝ ↄſpectibꝰ offerēdi: ⁊ eterno iudici rōnē de libro ↄſcientie reddituri: remotis oibus p̄bationibꝰ. Certū eſt in die illa ip̄m ante ſe hoīem ↄſtituēdū:⁊ ipſam ſui vitā in cordis ſpeculo demonſtrādā ⁊ teſtes ↄtra eā nō de foris aliq̄n: ſed intꝰ de ipſa aīa proferendos. Adijciēda erūt nō aliq̄ peregrina: ſed nimiū nota teſtimonia:id eſt opa ſua. Ordinabūtur añ infelicē animā peccata vel crimina ſua vt eā ⁊ ↄuicat p̄batio ⁊ ↄfundat

Ps. xlix. agnitio: ſm illud qđ ſcriptũ eſt. Arguã te et conſtituã te añ faciem tuã. Quicũq ſe mõ dũ lz emendare neglexerit: ante illum celeſtẽ populũ primum accepturus erit de cõfuſione ſuppliciũ: et aĩa q̃ modo per penitentiã cõpendioſam trãſactas peccatoꝝ ſuoꝝ putredines curare diſſimulat: añ illđ tribunal metuendũ ſine vllo remedio in perpetuo tartaro

¶ manebit. Que cum ita ſint: bene nobiſcũ ageretur: ſi iã nũc ſic peniteremꝰ ſuper malis noſtris: quõ tũc ſine vllo remedio penitebimus ſi feditates ⁊ cõfuſiones noſtras quẽadmodũ tũc viſuri ſumus: ſic iam eas nunc videre ⁊ horrere poſſemꝰ. O ſi iam nũc faciem peccatricis aĩe liceret oculis corporis intueri: et cõſcientie noſtre vultũ in oculorũ preſentiam permitteremur adducere. Quod ſi liceret: nec dici poteſt: quãto ſtudio quantoq metu vrgeremur fedata cõponere: maculata tergere: vulnerata curare. Ideoq quia non poſſumꝰ oculis corporis: inſpiciamꝰ nos inquantum poſſumꝰ oculis cordis: ⁊ vnuſquiſq cõſcientiam ſuã ante conſpectũ interioris hoĩs conſtituat. Ipſi noſmetipſos caſtigemus: ipſi nobiſcum rationem de quotidiana conuerſatione faciamus: ipſi nos accuſemꝰ quotidie iudici noſtro: et dum in hac carne ſumꝰ cõtra ipſam carnẽ auxiliãte dño quotidie dimicemꝰ: vincamꝰ voluptates et delectationes noſtras vt nobis tempus illud ſpectatiſſimũ ac beatiſſimũ eterne vite pro felici mactatione ſuccedat: quãdo implebit

Mat. xxij illud qđ dñs dixit. Et erũt ſimiles angelis. Et iterũ. Tũc

Mat. xiij. iuſti fulgebũt ſicut ſol in regno patris eoꝝ. Putas qualis tunc erit ſplendor animarũ: qñ ſolis claritatẽ habebit lux corporũ? Tunc enim cũ ad iſtã beatitudinem venerimus nulla erit triſticia: nullꝰ timor: nulla ĩfirmitas: nulla mors. Habebimꝰ plenã beatitudinẽ fratres inter illa immẽſa beneficia dñi noſtri: vt nunq̃ ceſſemus referendo ei gratiarũ actionẽ de beatitudine qua ſumus fruituri: coheredes effecti eiꝰ qui dixit.

Mat. xxv Venite benedicti: percipite regnum quod vobis paratũ eſt ab origine mundi: donãte ipſo cui eſt honor et gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Finis libri Sermonum de verbis Apoſtoli diui Aurelij Auguſtini.

¶ Tractatuum expoſitionis diui Aurelij Auguſtini in epiſtolam beati Johannis: quos quidam homelias: alij ſermones nominant: ſummaria ac breuis annotatio.

De eo quod iohannes dicit. Quod erat ab initio: quod audiuimus: et quod vidimus ⁊c̃. Tractatus. j.
De eo qđ idẽ dicit. Scribo vobis filioli. ⁊c̃. Tractatus. ij.
De eo quod idem dicit. Pueri nouiſſima hora eſt. ⁊c̃. Tractatus. iij.
De eo quod idem dicit. Et verax eſt et non eſt mendax ⁊c̃. Tractatus. iiij.
De eo quod idem dicit. Omnis qui natꝰ eſt ex deo non facit peccatum ⁊c̃. Tractatus. v.
De eo quod idem dicit. Et in hoc cognoſcimus quia ex veritate ſumus. ⁊c̃. Tractatus. vj.
De eo quod idem dicit. Jam vos ex deo eſtis filioli: et viciſtis mundum ⁊c̃. Tractatus. vij.
De eo quod idem dicit. Deum nemo vidit vnq̃ ⁊c̃. Tractatus. viij.
De eo quod idem dicit. In hoc perfecta eſt dilectio in vobis ⁊c̃. Tractatus. ix.
De eo quod idem dicit. Omnis qui credit ꝙ ieſus ſit chriſtus ex deo natus eſt ⁊c̃. Tractatus. x.

Finis.

¶ Expoſitio diui Aurelij Auguſtini in epiſtolã beati Johannis. In qua maxime charitas commendatur feliciter incipit.

De intentione auctoris et huius epiſtole commendatione. Prefatio.

Meminit ſanctitas veſtra euangeliũ ſm Johannem ex ordine lectionũ nos ſolere tractare. Sz quia nũc interpoſita eſt ſollẽnitas ſanctoꝝ dieꝝ quibꝰ certas ex euãgelio lectiones oportet in eccleſia recitari: q̃ ita ſunt annue vt alie eſſe nõ poſſint: ordo ille quem ſuſceperamꝰ neceſſitate paululũ intermiſſus eſt: non omiſſus. Cum autem cogitarẽ quid ſm hilaritatẽ preſentiũ dierũ per hãc hebdomadam vobiſcũ de ſcripturis agerem: quantũ dominus donare dignatur quod poſſet in iſtis ſeptẽ vel octo diebus finiri: occurrit mihi epiſtola bti Johannis. Ut cuius euangelium paululũ intermiſimus: eius epiſtolam tractãdo: ab eo non recedamꝰ. Preſertim quia in ipſa epiſtola ſatis dulci omnibus quibꝰ ſanũ eſt palatum cordis vbi ſapiat panis dei: ⁊ ſatis memorabili ĩ ſancta eccleſia dei: maxime charitas cõmendatur. Locuturꝰ eſt multa: ⁊ ꝓpe omnia de charitate. Qui habet in ſe vnde audiat: neceſſe eſt gaudeat: ad quod audit. Sic enĩ illi erit lectio iſta: tanq̃ oleũ in flamma. Si eſt ibi quod nutriatur nutritur et creſcit ⁊ ꝑmanet. Itẽ quibuſdam ſic eſſe debet tanq̃ flãma ad fomitẽ: vt ſi non ardebat: accedente ſermone accẽdatur. In quibuſdam enĩ nutritur quod eſt: in quibuſdam accẽditur ſi deeſt vt omnes in vna charitate gaudeamꝰ. Ubi autem charitas: ibi pax: ⁊ vbi humilitas: ibi charitas. Jam ipſum audiamꝰ: ⁊ ad eiꝰ verbum que dñs ſuggerit etiam vobis vt bene intelligatis loquamur.

¶ Explicit prefatio.

Tractatus primus.

¶ Quod fuit ab initio: quod audiuimus: qđ vidimus oculis noſtris: qđ ꝑſpeximus. Et manꝰ noſtre cõtractauerunt. de verbo vite ⁊ vita manifeſtata ẽ. Et vidimꝰ ⁊ teſtamur. Et annũciamus vobis vitã eternã q̃ erat apđ patrẽ ⁊ apparuit nobis. Quod vidimꝰ ⁊ audiuimꝰ annũciamus vobis: vt ⁊ vos ſocietatẽ habeatis nobiſcum. Et ſocietas nr̃a ſit cũ pr̃e ⁊ cũ filio eiꝰ ieſu xp̃o. Et hec ſcribimus vobis: vt gaudeatis ⁊ gaudiũ veſtrũ ſit plenũ: ⁊ hec ẽ annũciatio quã audiuimꝰ ab eo ⁊ annunciamꝰ vobis: qm̃ deꝰ lux eſt ⁊ tenebre in eo nõ ſunt vlle. Si dixerimꝰ qm̃ ſocietatem habemus cũ eo: ⁊ in tenebris ambulamus mentimur ⁊ veritatẽ nõ facimus. Si autẽ ĩ luce ambulamꝰ ſicut ⁊ ip̃e eſt in luce: ſocietatẽ habemꝰ ad inuicẽ. Et ſãguis ieſu filij eiꝰ mũdat nos ab oĩ peccato. Si dixerimꝰ qm̃ pctm̃ nõ habemꝰ ip̃i nos ſeducimus: ⁊ veritas ĩ nobis nõ ẽ. Si cõfiteamur pctã noſtra: fidelis eſt et iuſtꝰ vt remittat nobis pctã nr̃a: ⁊ emũdet nos ab oĩ iniq̃tate. Si dixerimus qm̃ non peccauimꝰ mendacẽ facimꝰ eũ: et verbũ eius nõ eſt ĩ nobis. Filioli mei: hec ſcribo vobis vt nõ peccetis: ſed ⁊ ſi q̇s peccauerit: aduocatum habemꝰ apud patrẽ ieſum xp̃m iuſtũ: ⁊ ipſe eſt ꝓpiciatio ꝓ pctis nr̃is: nõ pro nr̃is autẽ tantũ: ſed etiã ꝓ totiꝰ mũdi: ⁊ ĩ hoc ſcimꝰ qm̃ cognouimꝰ eũ ſi mandata eiꝰ obſeruamꝰ: qui dicit ſe noſſe eũ: et mãdata eiꝰ nõ cuſtodit mẽdax eſt: ⁊ in hoc vitas nõ ẽ. Qui aũt ſeruat vbũ eiꝰ vere ĩ hoc charitas dei ꝑfecta eſt. In hoc ſcimꝰ qm̃ ĩ ipſo ſumus: qui dicit ſe ĩ ipſo manere: debet ſicut ille ambulauit et ip̃e ambulare. Chariſſimi nõ mãdatũ nouum ſcribo vobis: ſed mandatũ vetꝰ qđ habuiſtis ab initio. mandatũ vetus eſt verbũ quod audiſtis. Iterũ mãdatũ nouũ ſcribo vobis: qđ verũ eſt: ⁊ ĩ ip̃o ⁊ ĩ vobis: q: tenebre trãſierũt: ⁊ verũ lumẽ iã lucet. Qui dicit ſe ĩ luce eſſe: ⁊ fratrẽ ſuũ odit ĩ tenebris ẽ vſq adhuc. q̇ diligit fratrẽ ſuũ ĩ lumine manet: ⁊ ſcãdalũ in eo nõ eſt. Qui aũt odit fratrẽ ſuũ in tenebris eſt: ⁊ ĩ tenebris ambulat: et neſcit quo eat quia tenebre obceeauerunt oculos eius.

B
i. Ioh.i. QUod erat ab initio
quod audiuimus et quod vidi-
mus: et manꝰ noſtre tractauerūt
de verbo vite.]Quis ē q̄ manibꝰ
tractet verbū: niſi q᷑ verbū caro
factū eſt ⁊ habitauit ī nobiſ: Hoc
autem verbū qḋ caro factū ē: vt
manibus tractaret: cepit eē caro
ex virgine maria: ſed nō tūc cepit
ꝟbū: quia qḋ erat ab initio: dixit.
Uidete ſi nō atteſtat̄ epiſtola ſua euāgelio ſuo: vbi modo
Ioh.i. audiſtis. In principio erat verbū: ⁊ verbū erat apud deū:
Forte de ꝟbo vite ſi q̄ſq̄ accipiat: quaſi locutionē quādā
de xp̄o: non ipſum corpus xp̄i quod manibus tractatū eſt:
vide quid ſequatur. [Et ipſa vita māifeſtata eſt.] Chriſtꝰ
vero verbum vite. Et vnde ergo manifeſtata eſt? Erat enī
ab initio: ſed non erat manifeſtata hominibus. Manifeſta-
ta autē erat angelis videntibꝰ ⁊ tanq̄ pane ſuo cibantibꝰ
pš.lxxvij. Sed quid ait ſcriptura? Panem angeloꝝ māducauit hō.
Ergo manifeſtata eſt ipſa vita in carne: q᷑ i manifeſtatiōe
poſita eſt: vt res que ſolo corde videri poteſt videret̄ ⁊ ocu
lis vt corda ſanaret. Solo eñ corde videt̄ verbū: caro aūt
⁊ oculis corporalibꝰ videtur. Erat vnde videremus carnē
ſed non erat vnde videremus verbū. Factū eſt verbū caro
quam videre poſſemus: vt ſanaretur in nobis vnde verbū
videremꝰ. [Et vidimꝰ (inquit) ⁊ teſtes ſumus.] Forte ali-
qui fratrū neſciūt: q̄ grece nō norunt quid ſint teſtes: grece
et vſitatū nomen eſt oībus et religioſum. Quos eñi teſtes
latine dicimꝰ: grece martyres ſunt. Quis autē non audiuit
martyres? Aut in cuiꝰ ore chriſtiani non quotidie habitat
nomen martyrū? Atq̄ vtinam ſic habitet ⁊ in corde: vt paſ
ſiones martyꝝ imitemur: non eos calcibꝰ pſeq̄mur. Ergo
hoc dixit. Uidimꝰ et teſtes ſumus: audiuimus ⁊ martyres
ſumus. Teſtimoniū eñi dicēdo ex eo quod viderunt: et te-
ſtimoniū dicēdo ex eo quod audierunt ab his qui viderūt
cū diſpliceret ipſum teſtimoniū hominibꝰ aduerſus quos
dicebatur: paſſi ſunt oīa q̄ paſſi ſunt martyres. Teſtes dei
paſſi ſunt. Deus teſtes habere voluit homines: vt et hoīes
habeant teſtē deum. Uidimus inquit ⁊ teſtes ſumus. Ubi
viderunt? In manifeſtatione. Quid eſt in manifeſtatione?
In ſole: id eſt ī hac luce. Unde autem potuit videri in ſole
Pš.xviij qui fecit ſolem: niſi quia in ſole poſuit tabernaculum ſuū: ⁊
ipſe tanq̄ ſpōſus procedens de thalamo ſuo: exultauit vt gy-
gas ad currēdam viā? Ille ante ſolē q̄ fecit ſolem: Ille aū
luciferū: ante omnia ſydera: ante oēs angelos: verus crea-
Ioh.i. tor: q᷑ omnia p ipſum facta ſunt: ⁊ ſine ipo factum eſt nihil
vt videretur oculis carneis qui ſolē vidēt: ipſum taberna
culū ſuū in ſole poſuit: id eſt carnē ſuam in manifeſtatione
huiꝰ lucis oſtendit. Et illius ſponſi thalamus fuit vterus
virginis: quia in illo vtero virginali coniūcti ſunt duo: ſpō
ſus ⁊ ſponſa. Sponſus verbū: ⁊ ſponſa caro. Q᷑ ſic ſcriptū
Geñ.ij. eſt. Et erunt duo in carne vna. Et dñs in euangelio. Igit̄
Mat.xix. iam non duo ſed vna caro. Et eſaias optime meminit vnū
Eſa.lxj. eſſe ipſos duos. Loquit̄ eñi ex pſona chriſti ⁊ dicit. Sicut
ſpōſo īpoſuit mihi mitrā: ⁊ ſicut ſpōſam ornauit me orna-
mento. Unus videtur loqui: ⁊ ſpōſum ſe fecit ⁊ ſponſam ſe
Ioh.i. fecit: quia nō duo ſed vna caro. Quia ꝟbū caro factū eſt et
habitauit in nobis. Illi carni adiungitur eccleſia: ⁊ fit xp̄s
totus: caput ⁊ corpꝰ. [Et teſtes (inquit) ſumus et annūcia
mus vobis vitā eternā: q̄ erat apud p̄rem: ⁊ manifeſtata eſt
ī nobis.] Hoc ē manifeſtata ē īter nos. Quid aptiꝰ diceret̄
q̄ manifeſtata eſt ī nobis? Que ḡ vidimꝰ ⁊ audiuimꝰ nun-
B ciamꝰ vobis. Intendat charitas vr̄a. [Que ḡ vidimꝰ ⁊ au
diuimus nūciamꝰ vobis.] Illi viderūt ip̄m dñm preſentē
in carne: ⁊ audierūt ꝟba ex ore dñi: ⁊ annūciauerūt nobis.
Et nos ḡ audiuimꝰ: ſ; nō vidimꝰ. Minꝰ ḡ ſumꝰ felices q̄
illi q̄ audierūt ⁊ viderūt? Et quō adiūgit. [Ut ⁊ vos ſocieta-
tē habeatiſ nobiſcū.] Illi viderūt: nos nō vidimꝰ: ⁊ tñ ſocij
ſumꝰ: q᷑ fidē cōem tenemꝰ. Nā quidā vidēdo nō credidit
Ioh.xx. ⁊ palpare voluit: ⁊ ſic credere. Et ait. Nō credā niſi digitoſ
meos miſeroſ locū clauoꝝ: ⁊ cicatrices eiꝰ tetigero. Et p̄-
buit ſe ex tp̄e palpādū manibꝰ hoīs: q̄ ſemp ſe p̄bet vidēdū
aſpectibꝰ angeloꝝ. Et palpauit ille diſcipulus et exclama

uit. Dñs meꝰ ⁊ deus meus. Quia tetigit hoīem cōfeſſus eſt
deū. Et dñs cōſolans nos q̄ ipſum iam ī celo ſedētē manu
contrectare nō poſſumus: ſed fide ptingere: ait illi. Quia vi
diſti ⁊ credidiſti: beati qui nō viderunt ⁊ credunt. Nos de-
ſcripti ſumꝰ: nos deſignati ſumꝰ. Fiat ḡ in nobis btitudo
quā dñs p̄dixit futurā. Firme teneamꝰ quod nō videmus
quia illi nunciāt q̄ viderunt. Ut ⁊ vos inquit ſocietatē ha-
beatis nobiſcū. Et q̄d magnū: ſocietatē habere cū hoībꝰ?
Noli contēnere: vide q̄d addat. [Et ſocietas nr̄a ſit cū deo
patre ⁊ ieſu xp̄o filio eiꝰ. Hec (inquit) ſcribimus vobis. vt
gaudiū veſtrū ſit plenū.] Plenum gaudiū dicit in ipſa ſo-
cietate: in ipſa charitate: in ipſa vnitate. [Et hec (inquit) ē
annunciatio quā audiuimus ab eo et annunciamꝰ vobis]
Quid eſt hoc. Ipſi viderūt: contrectauerūt manibus ꝟbū
vite: ab initio erat: ad tp̄s viſibilis ⁊ palpabilis factꝰ ē vni
cus filiꝰ dei? Ad quam rem venit: vel quid nobis nouū nū-
ciauit: q̄d docere voluit? Quare fecit hoc qḋ fecit: vt ꝟbū
caro fieret: vt deus ſup omnia indigna ab omnibus pate-
retur: vt alapas coꝝ ſuſtineret de manibꝰ q̄s ipſe formauit?
Quid voluit docere: q̄d voluit oſtēdere: q̄d voluit annūcia
re? Audiamꝰ. Nā ſine fructu p̄cepti auditio rei geſte: q᷑ na
tus eſt xp̄s: ⁊ quia paſſus eſt xp̄s: auocamentū mētis et nō
firmamentū. Quid magnū audis: q̄ fructu audias? Uide.
C Quid voluit docere: q̄d annūciare? Audi. [Quia deus lux
eſt (inquit) ⁊ tenebre in eo nō ſunt vlle.] Adhuc lucē quidē
nominauit: ſed obſcura ſunt ꝟba. Bonū ē nobis vt ipa lux
quā noīauit illuſtret corda nr̄a ⁊ videamꝰ q̄d dixit. Hoc ē
qḋ annūciamus: q᷑ deꝰ lux eſt: ⁊ tenebre in eo nō ſunt vlle.
Quis enī auderet dicere: q᷑ ī deo ſunt tenebre? Aut q̄d eſt
ipa lux: aut q̄d ſūt tenebre? Ne forte talia dicat q̄ ad ocl'os
nr̄os pertineāt. Deus lux eſt. Ait neſcio quis: ⁊ ſol lux eſt: et
luna lux ē: ⁊ lucerna lux eſt: aliq̄d debet eſſe lōge his maius
lōgeq̄ pſtantius: longe ſupereminentius. Quantū deus a
creatura: quantū conditor a cōditione: quantū ſapiētia ab
eo quod factū eſt p ſapientiā: longe vltra oīa debet eſſe lux
iſta. Et forte vicini erimus: ſi q̄ ſit lux iſta cognouerimus
et ad eā nos applicauerimus vt ex ipſa illuminemur: quia
in nobis tenebre ſumꝰ: ⁊ ab illa illuminati poſſumꝰ eſſe lux:
et nō cōfundi de illa: quia de nobis cōfundimur. Quis eſt
q̄ de ſe cōfundit̄? Qui ſe cognoſcit peccatorē. Quis de illa
nō cōfundit̄? Qui ab illa illuminat̄. Quid eſt ab illa illumina-
ri? Qui iam videt ſe peccatis tenebrari ⁊ cupit ab illa illu-
minari: accedit ad illā. Uñ ⁊ dicit pſalmꝰ. Accedite ad eū pš.xxxiij.
et illuminamini: ⁊ vultꝰ veſtri non erubeſcēt. Sed non eru
beſces de illa ſi qñ tibi te fedū oſtēderit: diſpliceat tibi fedi
tas tua: vt pcipias pulchritudinē illiꝰ. Hoc eſt qḋ vult do-
cere. Et fortaſſe p̄propere illud nos dicimus: ipſe hoc ma-
nifeſtat in cōſequentibꝰ. Memento in principio ſermonis
noſtri: q᷑ epiſtola iſta charitatē cōmēdat. Deꝰ lux eſt inq̄t:
⁊ tenebre in eo non ſunt vlle. Et q̄d ſuperiꝰ dixerat? Ut ſo
cietatē habeatis nobiſcū: ⁊ ſocietas nr̄a ſit cū p̄re ⁊ filio eiꝰ
ieſu xp̄o. Porro ſi deus lux eſt: ⁊ tenebre in eo nō ſunt vlle:
⁊ ſocietatē cū illo habere debemꝰ: ⁊ a nobis pellēde ſunt te
nebre vt fiat in nobis lux: nā tenebre cū luce ſocietatem ha
bere nō poſſunt. Ideo vide quid ſequatur. [Quod ſi dixeri ij.Cor.vj.
mus qḋ ſocietatē habemꝰ cū eo: et in tenebris ambulamꝰ
mētimur.] Habes ⁊ apoſtolū paulū dicētē. Aut q̄ ſocietaſ
luci ad tenebras? Dicis te ſocietatē habere cū deo: ⁊ in te-
nebris ambulas: ⁊ deus lux eſt: ⁊ tenebre in eo nō ſunt vlle:
quomō ḡ eſt ſocietas luci ad tenebras? Iā ḡ dicat ſibi hō:
Quid faciam? Unde ero lux? In peccatis et in iniq̄tatibꝰ
viuo: quaſi ſubrepit quedam deſperatio ⁊ triſticia. Salus
nulla eſt niſi in ſocietate dei. Deꝰ lux eſt: et tenebre ī eo non
ſunt vlle. Peccata autem tenebre ſunt: ſicut dicit apoſtolꝰ
Diabolū et angelos eius rectores tenebrarum harum eſſe. Ephe.vj.
Nō diceret rectores tenebrarū: niſi diceret rectores pecca
torum: dominatores iniquoꝝ. Quid ergo faciemꝰ fratres
mei? Societas cū deo habēda eſt: alia ſpes vite eterne nulla
eſt. Deus autem lux eſt: ⁊ tenebre in eo non ſunt vlle: iniqui-
tates autem tenebre ſunt. Iniquitatibꝰ premimur: ne ſocie-
tatem cū deo habere poſſimus. Que ergo ſpes? None pro-
miſeram me aliquid locuturum iſtis diebus quod gaudiū
faciat? Quod ſi nō exhibeo: triſticia eſt iſta. Deus lux eſt: ⁊
tenebre ī eo nō ſūt vlle. Peccata tenebre ſūt: q̄d erit nobiſ?

Audiam⁹ ne forte cōſoletur: erigat: det ſpem ne deficiam⁹
in via. Currimus eni/ ꝛ ad patriā currimus: et ſi nos puen
turos deſperamus: ipſa deſperatione deficimus. Ille aūt
qui nos vult peruenire vt conſeruet in patria: paſcet ī via
D Audiam⁹ ergo. [Quod ſi dixerimus quia ſocietatē habe-
mus cum eo: ꝛ in tenebris ambulamus: mentimur et nō fa-
cimus veritatē]. Non dicamus quia ſocietatem cū illo ha
bemus: ſi in tenebris ambulam⁹. [Quod ſi ī lumine ambu-
lam⁹: ſicut ꝛ ipſe ē in luce: ſocietatē cū eo habem⁹: cū inuicē
ī luce ambulam⁹: ſicut ꝛ ipſe ē ī luce vt poſſim⁹ ſocietatē ha
bere cū illo.] Quid facim⁹ de peccatis? Audi quid ſequit.
[Et ſanguis ieſu xp̄i filij ei⁹ purgabit nos ab oī delicto.]
Magnā ſecuritatē dedit deus: merito paſcha celebramus
vbi fuſus ē ſanguis dn̄i: q̄ purgamur ab om̄i delicto. Sim⁹
ſecuri. Cautionē cōtra nos diabol⁹ ſeruitutis tenebat: ſed
ſanguine xp̄i deleta eſt. Sanguis inquit filij eius purgabit
nos ab oī delicto. Quid eſt ab oī delicto? Attendite. Ecce
iā in nomine xp̄i per ſanguinem crucis dn̄i: quem nunc cō-
feſſi ſunt iſti qui appellātur īfantes: mūdata ſunt oīa pctā
ipſorum. Veteres intrauerūt ꝛ noui exierunt. Quid eſt: ve
teres intrauerūt noui exierūt? Senes intrauerūt: infantes
exierunt? Senect⁹ eni veternoſa vetuſta vita: infantia aūt
regenerationis noua vita. Sed q̄d facim⁹? Preterita pec-
cata dōata ſunt: nō tantū ipſis: ſed et nobis. Et poſt dona-
tionē et abolitionē oīm peccatorum viuēdo in hoc ſeculo
inter tentationes: quedam forte contracta ſunt: ideo quod
poteſt hō faciat. Ipſe ↄfiteatur quod eſt: vt ab illo curetur
qui ſemper eſt q̄d eſt. Ipſe eni ſemꝑ erat ꝛ eſt: nos non era
mus ꝛ ſum⁹. Vide eīn q̄d dicat. [Quod ſi dixerim⁹ q꞉ pec
catū nō habem⁹: noſmetipſos ſeducim⁹: ꝛ ꝟitas in nobis
nō eſt.] Ergo ſi te ↄfeſſus fueris peccatorē eſt in te veritas.
Nā ipſa veritas lux eſt. Nondū ꝑfecte ſplenduit vita tua:
q꞉ inſunt pctā tua: ſed tn̄ iā illuīari cepiſti: q꞉ ineſt cōfeſſio
pctōꝝ. Vide eni q̄d ſequat. [Quod ſi ↄfeſſi fuerim⁹ delicta
noſtra: fidelis ē ꝛ iuſt⁹ vt dimittat nobis delicta nr̄a: ꝛ pur
get nos ab oī iniq̄tate] Nō tm̄ ꝓterita: ſed ꝛ ſi qua forte cō-
traxim⁹ ex hac vita: q꞉ nō pōt hō q̄ꝺdiu carnē portat nō ha
bere vel leuia peccata. Sed iſta leuia q̄ dicim⁹ noli contē-
nere. Si contēnis: quādo appendis? Expaueſce qn̄ nume
ras. Leuia multa faciūt vnū grāde. Multe gutte implent
flumē. Multa grana faciūt maſſam. Et que ſpes eſt? Ante
oīa ↄfeſſio. Nec q̄ſq̄ꝫ ſe dicat iuſtū ꝛ ante oculos dei: qui vi
det q̄d eſt erigat ceruicē ſuā homo qui non erat ꝛ eſt. Ante
oīa ergo cōfeſſio: deinde dilectio. Quia de charitate quidē
j. Pet. iiij dictū eſt. Charitas cooperit multitudinē peccatoꝝ. Iam
videam⁹ ſi ipſam charitatē cōmendat ꝓpter ſurrepentia
delicta: q꞉ ſola charitas extinguit delicta: ſupbia extiguit
charitatē. Humilitas ergo roborat charitatē: charitas ex
tinguit delicta. Humilitas ꝑtinet ad cōfeſſionē: qua cōfite
mur nos pctōres. Ipſa eſt humilitas: non vt dicam⁹ illud
lingua: quaſi ꝓpter arrogantiā: ne diſpliceam⁹ hominib⁹
ſi nos iuſtos dixerimus. Faciunt hoc impij ꝛ inſani. Scio
quidē quia iuſtus ſum. Sed quid dictur⁹ ſum ante hoīes?
Si me iuſtū dixero: q̄s ferat? q̄s toleret? Apud deum nota
ſit iuſticia mea: ego tn̄ dicā me peccatorē. Nō q꞉ ſum: ſꝫ ne
arrogantia odioſus inueniar. Dic hoībus q̄d es: dic deo
q̄s es. Quia ſi nō dixeris deo q̄d es: dānat deus quod in te
inueniet. Nō vis vt ille dānet: tu dāna. Vis vt ille ignoſcat
Pſalm. l. tu agnoſce vt poſſis deo dicere. Auerte faciē tuā a peccatiſ
meis. Dic illi etiā illa ꝟba in ipſo pſalmo. Qm̄ iniquitatē
meā ego cognoſco. Quod ſi ↄfeſſi fuerim⁹ delicta nr̄a: fide
lis ē ꝛ iuſt⁹: q̄ dimittat nobis delicta nr̄a: et purget nos ab
E oī iniq̄tate. [Quod ſi dixerim⁹ q꞉ nō peccauim⁹: mendacē
facim⁹ eū: ꝛ verbū ei⁹ nō erit in nobis.] Si dixeris: nō pec-
caui: illū facis mēdacē: cū te vis facere veracē. Vn̄ fieri ꝑt
vt deus mendax ſit: ꝛ hō verax: cū contradicat ſcriptura.
Pſ. cxv. Oīs hō mendax: ꝛ de⁹ ſolus verax. Ergo deus per ſeipm
verax: tu p d[illegible]ū verax: nā per te mendax. Et ne forte īpuni
tatē videre[illegible]diſſe peccatis: quia dixit. Fidelis ē et iuſt⁹
q̄ mūdet n[illegible] oī iniq̄tate: ꝛ dicerēt iā ſibi hoīes. Pecce
mus: etiā ſ[illegible] faciam⁹ q̄d volum⁹: purgat nos xp̄s: fidel
eſt ꝛ iuſt⁹: p[illegible]gat nos ab oī iniq̄tate. Tollit tibi malam ſe-
curitatē: et [illegible]erit vtilem timorem. Male vis eſſe ſecurus:
ſollicitus e[illegible]. Fidelis eni eſt et iuſtus: vt dimittat nobis
delicta noſtra: ſi ſemꝑ tibi diſpliceas: ꝛ muteris donec ꝑfi-
ciaris. Ideo q̄d ſequitur. [Filioli mei hec ſcribo vobis vt Ca. ij.
non peccetis] Sed forte ſurripit de vita humana peccatū:
quid ergo fiet? Iā deſperatio erit. Audi [Si quis (inquit)
peccauerit: aduocatum habemus apud patrē ieſum xp̄m
iuſtum: ꝛ ipſe eſt ꝓpiciatio pro peccatis noſtris.] Ille eſt ꝰ
aduocatus: da operam tu ne pecces. Si de īfirmitate vite
ſurrepſerit peccatū: continuo vide: continuo diſpliceat: cō
tinuo damna. Et cū damnaueris: ſecurus ad iudicem ve-
nies. Ibi habes aduocatū. Noli timere: ne ꝑdas cauſam
cōfeſſionis tue. Si eni aliquando in hac vita committit ſe
homo diſerte lingue ꝛ non perit: committis te verbo et pe-
riturus es? Clama. Aduocatum habem⁹ apud patrē. Vi-
dete ipſum iohānem ſeruantem humilitatem. Certe vir iu Ioh. xiij.
ſtus erat ꝛ magnus: qui de pectore dn̄i miniſterioꝝ ſecreta
bibebat. Ille ille qui bibendo de pectore dn̄i diuinitatē ru
ctauit. In principio erat verbū: et verbum erat apud deū. Iohan. j.
Ille talis vir non dixit. Aduocatum habetis apud patrē.
Sed ſi quis peccauerit: aduocatum inquit habemus. Nō
dixit habetis: nec me habetiſ dixit: nec ipſum xp̄m habetis
dixit: ſed ꝛ chriſtū poſuit non ſe: ꝛ habemus dixit: nō habe-
tis. Maluit ſe ponere ī numero peccatorum vt haberet ad
uocatum xp̄m: q̄ꝫ ponere ſe pro chriſto aduocatum ꝛ īueni
ri inter dānandos ſuperbos. Fratres. Ieſum xp̄m iuſtum
ipſum habemus aduocatū ad patrē: ipſe ꝓpitiatio eſt pec
catorū noſtrorum. Hoc qui tenuit: hereſim non fecit: hoc q̄
tenuit: ſciſma nō fecit. Vnde enim facta ſunt ſciſmata? Cū
dicunt homines. Nos iuſti ſumus. Cū dicūt homines: nos
ſanctificamus īmundos: nos iuſtificamus impios: nos pe
timus: nos impetram⁹. Iohānes aūt quid dixit? Et ſi q̄s
peccauerit: aduocatū habemus apud patrem ieſum xp̄m
iuſtū. Sed dicet aliq̄s. Ergo ſancti non petūt pro nobis?
Ergo epiſcopi vel prepoſiti nō petūt pro populo? Sed at-
tendite ſcripturas et videte: quia ꝛ prepoſiti cōmēdant ſe
populo. Nam apoſtol⁹ dicit plebi. Orātes ſimul ꝛ pro no- Col. iiij.
bis. Orat apoſtol⁹ ꝓ plebe: orat plebs ꝓ apoſtolo. Oram⁹
pro vobis fratres: ſed ꝛ vos orate ꝓ nobis. Inuicem ꝓ ſe
omnia membra orent: caput pro omnibus īterpellet. Pro
pterea non mirū quia ſequitur et hic: ꝛ claudit ora diuidē-
tibus eccleſiā dei. Quia dixit. Ieſum xp̄m iuſtū habemus
aduocatū: ꝛ ipſe propitiatio eſt peccatoꝝ noſtroꝝ: propter
illos qui ſe diuiſuri erāt ꝛ dicturi. Ecce hic eſt chriſt⁹: ecce Mar. xiij.
illic: ꝛ velle oſtēdere eū in parte qui emit totum ꝛ poſſedit
totum: continuo ſecut⁹ eſt. [Non tantum noſtrorum: ſed ꝛ F
totius mundi.] Quid eſt hoc fratres? Certe inuenimus eā
in campis ſaltuum: inuenim⁹ eccleſiam in oībus gentibus.
Ecce chriſt⁹ propitiatio eſt peccatorum noſtrorum: nō tā
tum noſtrorū: ſed et totius mundi. Ecce habes eccleſiam
per totum mūdū. Noli ſequi falſos iuſtificatores ꝛ veros
precipitatores. In illo monte eſto qui īpleuit orbē terraꝝ
quia chriſtus propiciatio eſt peccatorum noſtrorū: nō tan
tum noſtrorum: ſed et totius mundi: quem ſuo ſanguine cō
parauit. [Et in hoc (inquit) cognoſcimus eum: ſi mādata
eius ſeruauerim⁹.] Que mandata? Qui dicit quia cogno-
uit eum: ꝛ mandata eius non ſeruat: mēdax eſt: ꝛ in hoc ve
ritas nō eſt.] Sed adhuc queris. Que mandata? [Qui aūt
(inquit) ſeruauerit verbum eius: vere in hoc perfecta eſt di
lectio dei.] Videamus ne ipſum mandatū dilectio dei vo
cetur. Querebam⁹ enim que mandata: et ait. Qui autē ſer-
uauerit verbū ei⁹: vere in hoc perfecta eſt dilectio dei. At-
tende euangeliū ſi non eſt hoc mandatum. Mandatū inq̄t Ioh. xiij.
nouū do vobis: vt vos inuicem diligatis. [In hoc cogno
ſcimus q꞉ in ipſo ſumus: ſi in illo perfecti fuerimus.] Per
fectos in dilectione vocat. Que eſt ꝑfectio dilectiōis? Et
inimicos diligere: ꝛ ad hoc diligere vt ſint fratres. Nō eīn
dilectio nr̄a carnalis eſſe debet. Optare alicui ſalutē tpalē
bonū ē: ſꝫ ſi ꝛ deſit aīa tua ſit. Si optas alicui amico tuo vi
tā bn̄ facis. Gaudes de morte īimici: male facis. Sꝫ forte
ꝛ amico tuo vita illa quā optas inutilis ē ꝛ īimico tuo mors
de q̄ gaudes vtilis fuit. Incertū ē vtrū alicui ſit vtilis vi-
ta iſta an inutilis: vita ꝟo q̄ ē apd̄ deū ſine dubio vtilis eſt.
Sic dilige īimicos tuos vt fr̄es optes: ſic dilige īimicos:
vt in ſocietatē tuā vocent. Sic eni dilexit ille q̄ in cruce pē
dens ait. Pater ignoſce illis: q꞉ neſciūt quid faciūt. Neq꞉ Luc. xxiij

enī dixit. Pater viuāt iſti multo tēpore:me quidē occidūt
ſed ipſi viuāt. Sed qd ait? Ignoſce illis: qꝛ neſciūt quid fa
ciūt. Mortē ſempiternā ab eis expellebat prece miſericor-
diſſima: ⁊ potentia preſtātiſſima. Multi ex eis crediderūt:
⁊ dimiſſus eſt eis fuſus ſanguis xp̄i. Primo fuderunt cum
ſeuirent: biberūt cū crediderunt. In hoc cognoſcimꝰ: qꝛ in
ipſo ſumꝰ: ſi in ipſo ꝑfecti fuerimꝰ. De ipſa ꝑfectione dilige
Mat. v. doꝝ inimicoꝝ dn̄s admonens ait. Eſtote ergo perfecti ſi-
cut ⁊ pater veſter celeſtis perfectꝰ eſt. [Qui ergo dicit ſe in
ipſo manere: debet ſicut ipſe ambulauit: ⁊ ipſe ambulare.]
Quō fratres? Quid nos monet. Qui dicit ſe ī ipſo manere:
id eſt in xp̄o: debet ſicut ipſe ambulauit et ipſe ambulare:
forte hoc nos monet vt ambulemꝰ in mari? Abſit. Hoc er-
go vt ambulemꝰ in via iuſticie. In qua via? Iā cōmemo-
raui. Fixus in cruce erat: ⁊ in ipſa via ambulabat ipſa via
charitatꝭ. Pater ignoſce illis qꝛ neſciunt qd faciūt. Si er-
G go didiceris orare ꝑ inimicis tuis: ambulas viā dn̄i. [Di-
lectiſſimi nō mandatum nouū ſcribo vobis: ſed mādatum
vetus qđ habebatis ab initio.] Quod mandatū vetꝰ dixit?
Quod habebatis inquit ab initio. Ideo ergo vetus: qꝛ iā
Ioh. xiij. illud audiſtis. Alioquin cōtrarius erit dn̄o vbi ait. Māda
tum nouum do vobis: vt vos inuicem diligatis. Sed mā-
datum vetus quare? Non qꝛ ad veterem hominē pertinet
Sed quare? Quod habebatis ab initio. [Mādatum vetꝰ
eſt verbum quod audiſtis.] Ideo ergo vetꝰ: quia iā audi-
ſtis. Et idipſum nouū oſtendit dicens. [Iterum mādatū
nouū ſcribo vobis.] Non alterum: ſed idemipſum qđ dixi
vetus: idem eſt et nouū. Quare? [Quod eſt verum in ipſo:
et in vobis.] Nam quare vetus audiſtis? Quia iā illud no
ueratis. Quare autem nouū? [Quia tenebre tranſierunt et
lux vera iam lucet.] Ecce vnde nouū. Quia tenebre ad ve
terem hominē: lux vero ad nouum hominem ꝑtinet. Quid
Col. iij. dixit apoſtolus paulus? Exuite vos veterē hominē: et in-
Ephe. v. duite nouū. Et iterum quid dicit? Fuiſtis aliquando tene
bre: nunc autem lux in domino.] Qui dicit ſe eſſe ī lumine.]
Modo manifeſtat totum quod dixi. [Qui dicit ſe eſſe in lu
mine ⁊ fratrem ſuum odit: in tenebris eſt vſq̄ adhuc.] Eia
Mat. v. fratres mei: q̄diu dicamꝰ vobis: diligite inimicos? Vide-
te qđ peius eſt: ne adhuc fratres oderitis. Si fratres ſolū
amaretis: nōdū eſſetis ꝑfecti: ſi aūt fratres oditꝭ qd eſtis?
Vbi eſtis? Reſpiciat vnuſquiſq̄ cor ſuum: nō teneat odiū
cōtra fratrem pro aliquo verbo duro: pro cōtentione terre
ne fiat terra. Quiſquis enī odit fratrem ſuū: nō dicat quia
in lumine ambulat. Quid dixi. Non dicat qꝛ in chriſto am
bulat. Qui dicit ſe in luce ⁊ odit fratrem ſuū: ī tenebris eſt
vſq̄ adhuc. Neſcio quis enī ex pagano factꝰ eſt chriſtianꝰ
Intendite. Ecce tenebre erat quādo paganus erat: modo
iam chriſtianus factꝰ eſt. Deo gratias. Omnes gratulant.
Ephe. v. Recitatur apoſtolꝰ gratulās. Fuiſtis enim aliquando te-
nebre: nūc autē lux ī domino. Adorabat idola: adorat deū.
Adorabat quē fecit: adorat qui eum fecit. Mutatꝰ eſt: deo
gratias. Omnes gratulātur chriſtiani. Quare? Quia iam
adorator patris ⁊ filij ⁊ ſpirituſſancti. Etiā deteſtator de-
moniorū ⁊ idolorum eſt. Adhuc iſte iohānes ſollicitus eſt:
multis gratulātibꝰ adhuc ſuſpectus eſt. Fratres: maternā
ſollicitudinē libenter amplectamur. Non ſine cauſa mater
ſollicita ē de nobis: cū alij gaudēt. Matrē dico charitatē.
Ipſa eī habitabat ī corde iohānis cū iſta diceret. Quare?
Niſi quia aliqd timet in nobis. Et cū iā nobis hoīes gra-
tulent: quid eſt qđ timet? Qui dicit ſe eſſe in lumine. Quid
eſt hoc? Iā dicit ſe eſſe xp̄ianū: ⁊ fratrē ſuū odit ī tenebris
eſt vſq̄ adhuc. Quod exponere nō eſt: ſed qđ gaudere ſi nō
H fiat: aut qđ plāgere ſi fiat. [Qui diligit fratrē ſuū ī luīe ma
net ⁊ ſcādalū ī eo nō eſt.] Obſecro ꝑ xp̄m: paſcit nos xp̄s.
Refecturi ſumꝰ corpora ī noīe xp̄i: ⁊ aliquātulū refecta ſūt
⁊ reficiēda ſunt: mens nr̄a paſcatur: nō qꝛ diu dicturꝰ ſum
dico: nā ecce iā finit lectio. Sꝫ ne forte ex tedio minꝰ atten
te audiat qđ maxime neceſſariū ē. Qui diligit fratrē ſuū in
luīe manet ⁊ ſcādalū in eo nō eſt. Qui ſunt q̄ patiunt ſcāda
lū aut faciūt? Qui ſcādalizant in xp̄o ⁊ in eccl̄ia. Qui ī xp̄o
ſcādalizant tanq̄ a ſole vrunt. Qui in eccleſia: tāq̄ a luna.
Pſ. cxx. Dicit aūt pſalmꝰ. Per diē ſol nō vret te: neq̄ luna ꝑ noctē
id ē ſi tenueris charitatē: nec in xp̄o ſcādalū patieris nec ī
eccleſia: nec xp̄m relinques nec eccleſiā. Qui enim eccleſiā
relinqt: quō eſt in xp̄o q̄ in mēbris xp̄i non eſt? Quō ē ī xp̄o
qui in corpore xp̄i non eſt? Illi ḡ patiunt ſcandalū: q̄ relin
quūt aut xp̄m aut eccleſiā. Vnde intelligimꝰ: qꝛ inde dixit
pſalmus. Per diē ſol non vret te: neq̄ luna ꝑ noctē. Quia
ipſam vſtionē ſcandalū vult intelligi. Primo ipſam ſimi-
litudinē attēde. Quō q̄ vrit dicit: nō tolero: non fero ⁊ ſub-
ducit ſe: ſic qui quedā nō ferūt in eccleſia ⁊ ſubtrahunt ſe
vel noī xp̄i vel eccleſie: ſcandalū patiunt. Videte quō paſſi
ſunt ſcādalū tāq̄ a ſole illi carnales quibꝰ ꝑdicabat carnē
ſuā xp̄s et dicebat. Qui non māducauerit carnē filij hoīs Ioh. vi
⁊ biberit eiꝰ ſanguinē: non habebit in ſe vitā. Septuagita
ferme hoīes dixerūt. Durꝰ eſt hic ſmo: ⁊ receſſerunt ab eo
⁊ remāſerūt duodecim. Oēs illos vſſit ſol ⁊ receſſerunt: nō
valentes ferre vim vbi. Remanſerunt ḡ duodecim. Et ne
forte putarēt hoīes: qꝛ ipſi preſtant deo credēdo in xp̄m: ⁊
non ab iꝑo illis ꝑſtat bn̄ficiū: cū duodecim remāſiſſent: ait
illis dn̄s. Nunqd ⁊ vos vultis ire? Vt noueritis qꝛ vobis
neceſſariꝰ ego ſum: nō vos mihi. Illi aūt quos non vſſerat
ſol reſpōderūt voce petri. Dn̄e: vbū vite eterne habes: quo
ibimꝰ. Quos aūt vrit eccl̄ia tanq̄ luna ꝑ noctē: q̄ ſciſmata
fecerunt audi iꝑm verbū poſitū in aplō. Quis infirmat et j. Cor. xi.
ego nō infirmor? quis ſcādalizat ⁊ ego nō vror. Quō ergo
nō eſt ſcādalū in eo q̄ diligit fratrē? Quia q̄ diligit fratrē:
tolerat oīa ꝓpter vnitatē: qꝛ in vnitate charitatis ē frater-
na dilectio. Offendit te neſcio qs: ſiue malꝰ: ſiue vt tu putas
malꝰ: ſiue vt tu fingis malꝰ: ⁊ deſeris tot bonos: q̄lis dile-
ctio eſt fraterna? Qualis apparuit ī iſtis: cū accuſāt afros:
deſeruerūt orbē terraꝝ. Nunqd ī orbe terraꝝ ſancti nō erāt?
Aut inauditi a vobis dānari potuerūt? Sed o ſi diligere-
tis fr̄es: ſcādalū ī vobis nō eſſet. Audi pſalmū quid dicat.
Pax multa diligētibꝰ legē tuā: ⁊ nō ē illis ſcādalū. Pacē Pſ. cxviij.
multā dixit eis q̄ diligūt legē dei: ⁊ iō nō eis eſſe ſcandalū.
Illi ḡ q̄ ſcādalū patiūt pacē ꝑdūt. Et qs dixit nō pati ſcā
dalū: aut nō facere? Diligētes legem dei. Ergo ī charitate
poſiti ſūt: ſꝫ dicit aliqs. Legē dei dixit diligētibꝰ. Nō fra-
tres. Audi qd dn̄s dicat. Mādatū nouū do vobis: vt vos Ioh. xiij.
īuicē diligatꝭ. Quid ē lex niſi mādatū? Quō aūt nō patiūt
ſcādalū: niſi dū ſufferūt inuicē? Sicut paulꝰ dicit. Suffrē Ephe. iiij
tes inuicē ī dilectiōe: ſtudētes ſuare vnitatē ſpūs ī vinculo
pacis. Et qꝛ ipa ē lex xp̄i: eūdē audi aplm ꝯmēdātē ipam
legē. Inuicē (inqt) onera vr̄a portate: ⁊ ſic adimplebitꝭ legē Gal. vi.
xp̄i. [Nā q̄ odit fratrē ſuū ī tenebris ē: ⁊ ī tenebris ambulat
⁊ neſcit q̄ eat.] Magna res fratres: attēdite rogamus vos I
[Qui odit fratrē ſuū ī tenebris ambulat: ⁊ neſcit q̄ eat: qm̄
tenebre excecauerūt oculos eiꝰ.] Quid tā cecū q̄ iſti q̄ ode
rūt fratres. Nā vt noueritis qꝛ ceci ſūt: in mōtē offenderūt
Eadē dico: ne vobis excidāt. Nōne lapis iſte q̄ ꝑciſus ē d
mōte ſine manibꝰ: xp̄s ē de regno iudeoꝝ ſine ope maritali
Nōne ille lapis ꝯfregit oīa regna terraꝝ. i. oēs dn̄ationes
idoloꝝ ⁊ demonioꝝ? Nōne ille lapis creuit ⁊ factꝰ eſt mōs Dan. ij.
magnꝰ: ⁊ īpleuit vniuerſū orbē terraꝝ? Nunqd digito oſtē
dimꝰ iſtū mōtē: quō oſtēdit hoībꝰ tertia luna? Verbi grā.
Qn̄ volūt hoīes videre lunā nouā dicūt: ecce luna: ecce vbi
eſt. Et ſi ſūt ibi q̄ nō valeāt itēdere aciē: ⁊ dicāt: vbi? Intē
dit illis digitꝰ vt videāt. Aliqn̄ dū erubeſcūt: ne ceci putēt
dicūt ſe vidiſſe qđ nō vident. Nūqd ſic oſ̄dimꝰ eccleſiā fra
tres mei? nōne apta ē? Nōne maīfeſta? Nōne obtinuit oēs
gētes? Nōne iplet qđ añ tot annos ꝓmiſſum ē abrae ī ſeīe
eiꝰ bn̄dici oēs gētes? Vni fideli ꝓmiſſū ē: ī mūtibꝰ fideliū Gen. xxij.
mūdꝰ īpletꝰ ē. Ecce mōs implēs vniuerſā faciē terre. Ecce
ciuitas de q̄ dictū ē. Nō pōt ciuitas abſcōdi ſup mōtē ꝯſti Mat. v.
tuta. Illi offēdūt ī mōtē. Et cū eis dr̄. Aſcēdite: nō ē mōs
dicūt: ⁊ faciliꝰ illuc faciē īpingūt q̄ illic habitaculū q̄rant.
Eſaias heſterna die lectꝰ ē. Quiſqs vr̄z vigilabat: nō oclis
tm̄: ſꝫ aure: nec aure corꝑis: ſꝫ aure cordis aduertit. Erit in
nouiſſimis diebꝰ maīfeſtꝰ mōs domꝰ dn̄i patꝰ ī cacumine Eſa. ij.
mōtiū. Quid tā manifeſtū q̄ mōs? Sꝫ ſūt ⁊ mōtes ignoti:
qꝛ ī vna pte terraꝝ poſiti ſūt. Quis vr̄z nouit olympū mōtē?
Quō ibi q̄ habitāt giddabā nr̄m nō nouerūt? In ptibꝰ ſūt
iſti mōtes. Ille aūt mōs nō ſic: qꝛ īpleuit vniuerſam faciē
terre. Et de illo dicit. Paratꝰ ī cacumie mōtiū. Mōs ē ſuꝑ
cacumia oīm mōtiū. Et ꝯgregabūt inqt ad eū oēs gētes.
Quis erat ī h̄ mōte? Quis frāgit faciē offēdēdo ī illū? quis
ignorat ciuitatē ſuꝑ montē ꝯſtitutā. Sed nolite mirari: qꝛ

ignoratur ab iſtis ꝗ oderūt fratres: q2 in tenebris ambulāt: & neſciunt quo eunt: q2 tenebre excecauerunt oculos eorū. Montē nō vidēt. Nolo mireris: oculos nō habent. Unde oculos nō habent? Q2 tenebre excecauerūt eos. Unde ꝓbamus? Q2 fratres oderunt: q2 cū offendunt in affris: ſeparant ſe ab orbe terrarū: q2 nō tolerant pro pace xp̄i quos infamant: & tolerant pro parte donati quos damnant.

Tractatus.ij.

¶ Scribo vobis filioli. qm̄ remittunt vobis peccata vr̄a ꝓpter nomē ei9. Scribo vobis pr̄es qm̄ cognouiſtis eū ꝗ ab initio eſt. Scribo vobis adoleſcētes: qm̄ viciſtis malignū. Scribo vobis infātes q2 cognouiſtis patrē. Scribo vobis iuuenes qm̄ fortes eſtis & verbū dei manet in vobis: & viciſtis malignū. Nolite diligere mūdū: neqꝫ ea ꝗ i mūdo ſunt. Si ꝗs diligit mundū nō eſt charitas pr̄is in eo: qm̄ oē qđ eſt in mūdo cōcupiſcētia carnis eſt: & ꝯcupiſcētia oculoꝝ: & ſupbia vite: ꝗ nō ē ex pr̄e ſed ex mūdo ē: & mūdus trāſit: & cōcupiſcētia ei9. ꝗ aūt facit voluntatē dei manet in eternū.

B Omnia ꝗ legunt i ſcripturis ſanctis: ad iſtructionē & ſalutē noſtrā intēte oportet audire. Maxie tn̄ memorie cōmendāda ſunt ꝗ aduerſus hereticos valent plurimū: quoꝝ inſidie infirmiores ꝗſqꝫ & negligentiores circūuenire nō ceſſant. Mementote dominū nr̄m & ſaluatorē ieſum xp̄m & mortuū eſſe ꝓ nobis et
Rom.iiij. reſurrexiſſe. Mortuū ſcꝫ ꝓpter delicta noſtra: reſurrexiſſe ꝓpter iuſtificationē noſtrā. Sicut mō audiſtis: q2 diſcipuloꝝ duoꝝ quos iuenit in via: tenebant oculi ne eū agnoſcerent: inuenit eos deſperātes de redēptione ꝗ erat in xp̄o et exiſtimātes iam illum paſſum: & mortuū fuiſſe ſicut hoīem nec tā͡ꝫ filiū dei putaſſe ſemp viuere: & in carne ita mortuū vt nō reuiuiſceret: ſꝫ tan͡ꝫ vnū ex ꝓphetis: ſicut verba eoꝝ paulo ante ꝗ inteti eratis, audiſtis. Tunc aperuit illis ſcripturas: incipiens a moyſe: ꝑ oēs ꝓphetas oſtēdens eis oīa ꝗ paſſus erat ꝓdicta fuiſſe: ne illi magis mouerent ſi reſurrexiſſet dn̄s: & magis ei non crederēt ſi de illo iſta ante dicta non eſſent. Firmitas ei fidei in eo eſt: q2 oīa ꝗ euenerunt in xp̄o ꝓdicta ſunt. Diſcipuli ergo nō eū agnouerūt: niſi in fractione panis. Et vere ꝗ nō ſibi iudiciū mādúcat & bibit in fractione panis xp̄m agnoſcit. Poſtea & illi vndecim putabant ſe ſpiritū videre: ꝓbuit ſe palpandū: qui ſe prebuit crucifigendū. Crucifigendū inimicis: palpandū amicis. Medicus tn̄ oīm: & illoꝝ impietatis: & iſtoꝝ icredulitatis. Nā quod audiſtis cū actus apoſtoloꝝ legerent: quot milia crediderūt ex interfectorib9 xp̄i: ſi crediderunt poſtea ꝗ occiderūt: nō erant credituri ꝗ paululū dubitant? Et ipſos tn̄ qđ maxime debetis animaduertere & memorie vr̄e mādare: q2 ꝯtra inſidioſos errores de9 voluit ponere firmamentum in ſcripturis: ꝯtra quas nullus audet loqui ꝗ quoquo modo ſe vult videri chriſtianū. Cū ſe palpādū ꝓbuiſſet nō illis ſuffecit niſi de ſcpturis cōfirmaret cor credētiū. Proſpiciebat ei nos futuros. In quo palpem9 nos nō habem9 & qđ legam9 habem9. Si ei ꝓpterea illi crediderūt q2 tenuerunt & palpauerūt: nos qđ facim9? Iam xp̄s aſcēdit in celū: non eſt vētur9 niſi in fine: vt iudicet de viuis & mortuis. Unū credituri ſumus: niſi vn̄ & ipſos palpantes voluit con
Lu.xxiiij. firmare? Aperuit eni illis ſcripturas & oſtendit eis q2 oportebat pati xp̄m: et impleri oīa ꝗ de illo ſcripta ſunt in lege moyſi & ꝓphetis & pſalmis. Oēm veterē ſcripturā circumplex9 ē. Quicqđ illarū ſcpturarū eſt. xp̄m ſonat: ſꝫ ſi aures inueniat. Et apuit eis ſenſū vt intelligerēt ſcripturas. Unū
B & nobis hoc orandū eſt: vt ipſe ſenſū nr̄m apiat. Quid autē oſtēdit dn̄s ſcriptū de ſe in lege moyſi & ꝓphetis & pſalmis? Quid oñdit? Ipſe dicat. Breuiter hoc euāgeliſta poſuit vt nos noſcem9 qđ in tanta latitudine ſcripturaꝝ credere & intelligere debeam9. Certe multe ſunt pagine: & multi libri: hoc hn̄t oēs qđ dixit dn̄s breuiter diſcipulis ſuis. Quid ē hoc? Q2 oportebat pati xp̄m: & reſurgere tertia die. Habes iā de ſpōſo: q2 oportebat xp̄m pati & reſurgere. Cōmendat9 ē nobis ſpōſus: de ſpōſa videam9 qđ dicat: vt tu cū cognouerꝭ ſpōſum & ſpōſam, nō ſine cā ad nuptias venias. Celebratio eni nuptiarū oīs celebratio. Eccleſie eni nuptie celebrant. Ductur9 ē vxorē fili9 regis: & ipſe fili9 regis rex: & ꝗ freqn̄tāt ipſi ſunt ſpōſa. Nō quō in nuptijs carnalib9 alij frequentāt nuptias: & alia nubit. In eccl'ia ꝗ freqn̄tant: ſi bn̄ freqn̄tant ſpōſa fiūt. Oīs eni eccl'ia ſpōſa xp̄i eſt: cui9 ꝓncipiū & primitie caro xp̄i eſt. Ibi iūcta eſt ſpōſa ſpōſo in carne. Merito carnē ipam cū cōmēdaret: panē fregit: & merito in fractiōe panis apti ſunt oculi diſcipuloꝝ & agnouerunt eū. Quid ḡ dixit dn̄s ſcptū eē de ſe i lege & ꝓphis & pſalmis? Q2 oportebat pati xp̄m: ſi nō adderet & reſurgere: recte illi plāgerēt quoꝝ oculi tenebant. Sꝫ & reſurgere ꝓdictū ē. Et vt qđ h̄? Quare hoc oportebat pati xp̄m & reſurgere? Propter illū pſalmū quē vobis maxime cōmēdauim9: q̄rta ſabbati ſtatiōe ꝓma nouiſſie hebdomadis. Quare oportebat xp̄m pa
ti & reſurgere? Propter pſalmū. Cōmemorabūt & ꝯuertēt Ps.xxi.
ad dn̄m vniuerſi fines terre: & adorabūt in cōſpectu ei9 vniuerſe patrie gētiū. Nā vt noueritis: q2 oportebat pati xp̄m & reſurgere. Et h̄ qđ addidit: vt poſt cōmendationē ſponſi
cōmēdaret & ſpōſā? Et ꝓdicari inq̄t in noīe ei9 penitētiā & Lu.xxiiij.
remiſſionē pctōꝝ ꝑ oēs gētes: icipiētes ab hierl'm. Audiſtis
fr̄es: tenete. Nemo dubitat de eccl'ia: q2 ꝑ oēs gētes ē. Ne- C
mo dubitat: q2 ab hierl'm cepit: & oēs gētes ipleuit. Agnoſcim9 agrū vbi vitis plātata ē: cū āt creuerit nō agnoſcim9 q2 totū occupauit. vn̄ cepit? Ab hierl'm. Quo peruenit? Ad oēs gētes. Pauce remāſerūt: oēs tenebit. Interea cū oēs tenet aliq̄ ſarmēta inutilia viſa ſunt agricole ꝓcidēda: & fecerūt hereſes & ſciſmata. Nō vos inducāt ꝓciſa vt ꝓcidami: hortamini magis ꝗ ꝓciſa ſunt: vt iterū iſerant. Manifeſtū eſt ei xp̄m paſſum: reſurrexiſſe: aſcēdiſſe in celū. Manifeſtū ē & eccleſie q2 ꝓdicat in noīe ei9 penitētia & remiſſio pctōꝝ in oēs gētes. Un̄ cepit? Ab hierl'm. Audi ſtultus van9. Et qđ ampli9 dictur9 ſum? Ut cecos ꝗ tā magnū montē non vidēt: ꝗ contra lucernā oculos in candelabro poſitam clauđūt? Cū eis dicim9: ſi xp̄iani catholici eſtis: cōicate illis eccleſijs: vn̄ euangeliū toto orbe diffundit. Illi hierl'm cōmunicate: qn̄ dicim9. Rn̄dent nobis. Nō cōicam9 illi ciuitati vbi occiſus eſt rex noſter: vbi occiſus eſt dn̄s noſter: quaſi oderint ciuitatē vbi occiſus eſt dn̄s noſter. Occiderunt iudei quē inuenerūt in terra: exufflant iſti ꝗ ſedet i celo. Qui ſunt peiores: qui contēpſerūt q2 hoīem putabant: an ꝗ ſacramenta ei9 exufflant quē iam dn̄m ꝯfitent? Sed oderūt videlicet ciuitatē in qua dn̄s ipſoꝝ occiſus eſt. Pij hoīes & miſericordes: multū dolēt occiſum eſſe xp̄m: & occidūt in hoībus xp̄m. Et ille dilexit illam ciuitatē: & miſert9 eſt ei9. Inde dixit incipere ꝓdicationē ſuā incipiēs ab hierl'm. Ille ibi principiū fecit ꝓdicationis noīs ſui: & tu exhorreſcis cōmunicationē illi9 ciuitatis? Nō eſt mirū ſi ꝓciſus odiſti
radicē. Quid ait ipſe diſcipulis ſuis? Eſtote ſedentes in ci Actuū.i.
uitate: q2 ego mitto ꝓmiſſionē meā in vos. Ecce quā ciuitatē oderūt: forte amarēt: ſi iudei iterfectores xp̄i in illa habitarent. Manifeſtū eſt ei oēs iterfectores xp̄i. i. iudeos expulſos eſſe de illa ciuitate. Que habebat ſeuientes in xp̄m: habet adorātes xp̄m. Propterea illā iſti oderūt: q2 xp̄iani in illa ſūt. Ibi voluit ſedere diſcipulos ſuos: & ibi illis mittere ſpm̄ſcm̄. Ubi inchoat eccl'ia: niſi vbi venit de celo ſpirituſſctūs: & impleuit vno loco ſedētes centū viginti? Duo
denari9 ille numer9 decuplatus erat. Sedebant centū vigi- Actuū.ij.
ti hoīes: & venit ſpūſſctūs: & impleuit totū locū: & factus eſt ſon9 quaſi ferret flat9 vehemēs: & lingue diuiſe ſunt velut ignis. Audiſtis actus aplōꝝ hodie: ibi lecta eſt ipſa lectio. Ceperunt linguis loq̄ quō ſpūſſctūs dabat eis ꝓnunciare Et oēs ꝗ aderāt illic: de diuerſis gētibus veniētes iudei: agnoſcebat vnuſqſqꝫ liguā ſuā. Et mirabant illos idiotas & impitos ſubito didiciſſe: nō vnā aut duas liguas: ſed oīū oīno gētiū. Ubi ḡ iā oēs lingue ſonabāt: oēs ligue credituræ oſtēdebant. Iſti āt ꝗ multū amāt xp̄m: & ideo nolūt cōicare ciuitati ꝗ iterfecit xp̄m: ſic honorāt xp̄m: vt dicāt illū fmāſiſſe ad duas liguas: latinā & punicā. i. afrā. Solas duas liguas tenet xp̄s. Iſte ei due ligue ſole ſunt i pte donati: pl9 nō habēt. Euigilem9 fr̄es: videam9 poti9 donū ſpūſſancti & credam9 ante dictis de illo: & videamus impletū eſſe ꝗ aū
dicta ſunt in pſalmo. Nō ſunt loq̄le neqꝫ ſermōes quoꝝ nō Ps.xviij
audiantur voces eorum. Et ne forte & ipſe lingue venerint

ad vnū locū:ꝛ nō poti⁹ donū xpi venit ad oēs linguas au
di qd ſequit. In oēm terrā exiuit ſonus eoꝝ:ꝛ in fines orbis
terre verba eoꝝ. Quare hoc? Qꝛ in ſole poſuit tabernaculū
ſuū.i.in manifeſto tabernaculū ei⁹:caro ei⁹: tabernaculum
ei⁹:eccleſia ei⁹ in ſole repoſita eſt. Non ē in nocte ſed in die
Sed quare illi nō agnoſcunt? Redite ad lectionē:q heri fi
nis fact⁹ eſt:ꝛ videte quare nō agnoſcūt. Qui odit fratrem
ſuū in tenebris ambulat:ꝛ neſcit quo eat: qm̄ tenebre exce
cauerunt oculos ei⁹. Nos ergo ſeqntia videam⁹:ꝛ nō ſim⁹
in tenebris. Vñ nō erim⁹ in tenebris? Si amemus fratres
Vñ probat? Qꝛ amam⁹ fraternitatē:qꝛ nō ſcindim⁹ vnita
D tē:qꝛ tenem⁹ charitatē. [Scribo vobis filioli:qꝛ remittūt
vobis peccata p nomē ei⁹.] Ideo filioli: qꝛ dimiſſis pctis
naſcimini. Sed p cui⁹ nomē remittunt peccata? Nūqd au
guſtini? Ergo nec p nomē donati. Videris qs auguſtinus
aut qs donat⁹? Nec p nomē pauli nec per nomē petri. Nā
diuidētib⁹ ſibi eccliam:ꝛ partes facere de vnitate cupiēti
bus:parturiēs paruulos mater charitas:in apoſtolo expo
nit viſcera ſua:ꝯſcindit quodāmodo verbis vbera ſua plo
rat filios qs videt efferri:reuocat ad vnū nomē eos q mlta
noia ſibi facere volebāt.repellit ab amore ſuo: vt xps ame
i.Cor.i. tur:ꝛ dicit. Nūqd paulus p vobis crucifix⁹ eſt:aut in noie
pauli baptizati eſtis? Quid dicit? Nolo mei ſitis: ſꝫ mecū
ſitis. Mecū eſtote:oēs illi⁹ ſum⁹ q p nobis mortu⁹ eſt:q p
nobis crucifixus eſt. Vñ ꝛ hic:dimittunt vobis peccata p
nomē eius:nō p hoīs alicuius. [Et ſcribo vobis patres.]
Quare pmo filii? Qꝛ remittunt vobis peccata p nomē ei⁹:
ꝛ regeneramini in nouā vitā. Ideo filii. Patres qre? [Qꝛ
cognouiſtis eū qui a principio eſt.] Principiū ei ad pater
nitatē pertinet. Nouus xps in carne:ſed antiquus in diui
nitate. Q antiqu⁹ putam⁹? Quot annoꝝ? Putam⁹ ne ma
ior q mater ſua? Maior plane q mr̄ ſua. Maior plane q
Ioh.i. mater. Oia ei per ipſum facta ſunt. Si oia:ꝛ ipam matrem
antiqu⁹ fecit:de qua naſceret nouus. Putam⁹ ne ante ma
trem ſolā:ꝛ añ auos matris? Añ quos auos matris ipſi⁹?
Ioh. viii. Abraā. Et dñs dicit. Ante abraā ego ſum. Ante abraā di
cimus:celū ꝛ terra anteq eſſet hō:facta ſunt. Ante ipſa fuit
dñs:immo eſt. Optime ei nō ait ante abraā ego fui: ſꝫ ante
abraā ego ſum. Quod eñ dicit qꝛ fuit:non eſt:ꝛ qd dicit qꝛ
erit:nōdū eſt. Ille nō nouit niſi eſſe. Scdm qd deus eſt:eſſe
nouit:fuiſſe ꝛ futur⁹ eſſe nō nouit. Dies eſt ibi vn⁹: ſed ſem
pitern⁹. Nō ponūt illū diē in medio heſternus ꝛ craſtinus
Heſterno ei die finito:incipiens hodiern⁹ vēturo craſtino
finit. Ille vn⁹ dies ibi eſt:ſine tenebris:ſine nocte:ſine men
ſura:ſine horis. Qd vis illū dic. Si vis dies eſt. Si vis an
Ps.ci. nus eſt. Si vis āni ſunt. Dictū eſt de ipſo. Et āni tui nō de
Ps.ii. ficient. Quō aūt dict⁹ eſt dies: qñ dictū ē dño. Ego hodie
genui te? Ab eterno patre genit⁹:ex eternitate genit⁹. Nul
lo initio:nullo fine:nullo ſpacio latitudinis:qꝛ eſt qd eſt eſt
Exodi. iii qꝛ ipſe eſt q eſt. Et nomē ſuū dixit moyſi. Dices eis Qui ē
miſit me ad vos. Quid ergo? Ante abraā? Quid ante noe?
Ps. cix. Quid añ adam? Audi ſcripturā. Ante luciferum genui te.
Ioh.i. Poſtremo ante celū ꝛ terrā. Quare? Qꝛ oia per ipm facta
ſunt ꝛ ſine ipſo factū eſt nihil. Ideo patres agnoſcite. Pa
tres eñ fiūt agnoſcēdo qd eſt ab initio. [Scribo vobis iu
E uenes.] Filii ſunt:pr̄es ſunt:iuuenes ſunt. Filii:qꝛ naſcunt.
Pr̄es qꝛ pncipiū agnoſcūt. Iuuenes quare? [Qꝛ viciſtis
malignū.] In filiis natiuitas:in pr̄ib⁹ antiqtas:i iuuenib⁹
fortitudo. Si malign⁹ a iuuenib⁹ vincit: pugnat nobiſcū.
Pugnat:ſꝫ nō expugnat. Quare? Qꝛ nos ſum⁹ fortes. An
qꝛ ille ē fortis in nobis:q inter man⁹ pſequentiū infirm⁹ in
ii.cor. xiii. uent⁹ ē? Ille nos fortes fecit:q perſeqntib⁹ nō reſiſtit. Cru
cifixus eſt ei ex infirmitate:ſed viuit ex virtute dei [Scri
bo vobis pueri:qꝛ cognouiſtis patrē. Scribo vobis pr̄es]
Cōmēdat ꝛ repetit. [Qꝛ cognouiſtis eū q a principio eſt.]
Memētote vos patres eſſe. Si obliuiſcimini eū q a pncipio
eſt:pdidiſtis paternitatē. [Scribo vobis iuuenes.] Et iā
atq iam cōſiderate qꝛ iuuenes eſtis. Pugnate vt vīcatis.
Vincite vt coronemini. Hūiles eſtote ne cadatis in pugna
[Scribo vobis iuuenes:qꝛ fortes eſtis:ꝛ verbum dei in vo
bis manet:qꝛ viciſtis malignū.] Hec oia fratres qꝛ cogno
uim⁹ id qd a principio eſt:qꝛ fortes ſumus: qꝛ cognouim⁹
patrem:oia iſta quaſi cognitionē cōmēdant: charitatē cō
mendant. Si cognouim⁹:amem⁹. Nam cognitio ſine cha

ritate nō ſaluos facit. Sciētia inflat:charitas edificat. Si i.Cor.viii
confiteri vultis ꝛ nō amare:incipitis demonib⁹ ſimiles eē.
Confitebant demones filiū dei:ꝛ dicebant. Quid nobis et Mat.viii.
tibi? Et repellebant. Cōfitemini ꝛ amplectimini. Illi eñ
timebāt de iniqtatib⁹ ſuis: vos amate dimiſſorē iiquitatū
veſtrarū. Sed quō poterimus amare deū ſi amam⁹ mūdū.
Si amam⁹ mūdū:ſepat nos a charitate dei. Duo ſunt amo
res:mundi ꝛ dei. Si mundi amor habitat:nō eſt qua intret
amor dei. Recedat amor mūdi:ꝛ habitet dei. Melior acci
piat locū. Amabas mundū:noli amare mundū. Cū exhau
ſeris cor tuū amore terreno:haurīes amorē diuinū: ꝛ inci
pit habitare iam charitas de qua nihil mali poteſt pcede
re. Audite ergo verba purgātis mō. Quaſi agrū inuenit cor
da hoim. Sed quō inuenit? Si ſiluam inuenit:extirpat. Si
agrū purgatū iuenit:plantat. Plātare ibi vult arborē cha
ritatē. Et quā ſiluā vult extirpare? Amorē mūdi. Audi ex
tirpationē ſilue. [Nolite diligere mundū.] Hoc eñ ſequit
[Neq ea q ſunt i mūdo. Si qs dilexerit mūdū:dilectio pa
tris nō eſt in eo.] Audiſtis:qꝛ ſi qs dilexerit mūdū:dilectio
patris nō eſt in eo. Ne qs dicat in corde ſuo falſum eſſe hoc
Fratres:de⁹ dicit p apoſtolū. Spūſſcūs locut⁹ eſt. Nihil
veri⁹. Si qs dilexerit mundū:dilectio patris nō eſt in ipſo
Vis habere dilectionē patris vt ſis coheres filii: noli dili
gere mundū. Exclude malū amorem mundi: vt implearis
amore dei. Vas es:ſed adhuc plenū es:funde qd habes vt
accipias qd nō habes. Certe iam renati ſunt ex aqua ꝛ ſpi
ritu ſācto fratres noſtri:ꝛ nos ante aliquot annos renati ſu
mus ex aqua ꝛ ſpiritu ſancto. Bonū eſt nobis:nō diligam⁹
mundū:ne remaneāt in nobis ſacramēta ad dānationē:nō
firmamēta ad ſalutē. Firmamentū ſalutis eſt habere radi
cē charitatis:habere virtutē pietatis:nō formā ſolā. Bona
forma:ſancta forma. Sed qd valet forma ſi nō habeat radi
cem? Sarmentū pciſum nōne in ignē mittit? Habe formā
ſed i radice. Quomodo aūt radicamini vt nō eradicemini?
Tenendo charitatē:ſicut dicit apoſtol⁹. In charitate radi Ephe. iii.
cati ꝛ fundati. Quō ibi radicat charitas inter tanta ſiluoſa
amoris mundi? Extirpate ſiluas: magnū ſemen poſituri
eſtis. Nō ſit in agro qd ſuffocet ſemē. Hec ſunt verba extir
pantia q dixi. Nolite diligere mundū: neq ea q in mundo
ſunt. Si qs dilexerit mundū:non eſt charitas patris in eo.
[Qꝛ omne qd in mūdo eſt:deſideriū eſt carnis:ꝛ deſideriū
oculorū:ꝛ ambitio ſeculi.] Tria dixit. [Que nō ſunt a pr̄e:
ſed ex mundo. Et mūdus tranſiet ꝛ deſideria ei⁹. Qui aūt
fecerit voluntatē dei:manet ineternū: ſicut ꝛ ipſe manet in
eternū.] Quid vis? Utrū amare temporalia ꝛ trāſire cū tē
pore:an mūdū non amare ꝛ ineternū viuere? Nerſi tempa
lium fluui⁹ trahit:ſed tanq circa fluuiū arbor nata ē:dñs
noſter ieſus xps aſſūpſit carnē ꝛ reſurrexit:aſcēdit in celū.
Voluit ſe quodāmodo circa fluuium tēporū plantare. Ra
peris in preceps:tene lignum. Voluit te amor mundi tene
chriſtum. Propter te factus eſt tēporalis: vt tu fias etern⁹
qꝛ ꝛ ille ſic fact⁹ eſt tēporalis vt maneret eternus. Acceſſit
illi aliquid ex tempore:nō deceſſit ex eternitate. Tu aūt tē
poralis natus es:ꝛ per peccatum tēporalis factus es. Tu
factus es temporalis per peccatū:ille factus temporalis p
miſericordiam dimittendi peccata. Quantum intereſt cū
duo ſunt in carcere inter reū et viſitatorem ei⁹? Homo eñ
aliquando venit ad amicum ſuum:ꝛ intrat viſitare eū:ꝛ am
bo in carcere vident. Sed multum diſtant:ꝛ diſtincti ſunt.
Illū cauſa premit:illū humanitas adduxit. Sic i iſta mor
talitate nos reatu tenebamur:ille miſericordia deſcendit.
Intrauit ad captiuū redēptor:nō oppſſor. Dñs p nobis
ſanguinē fudit:redemit nos:mutauit ſpem noſtrā. Adhuc
portamus mortalitatē carnis:ꝛ de futura immortalitate p
ſumim⁹:ꝛ in mari fluctuam⁹:ſed ancoram ſpei in terra iam
fiximus. Sed non diligamus mundū:neq ea que in mūdo
ſunt. Que eñ ſunt in mūdo:deſiderium carnis eſt:ꝛ deſide
rium oculoꝝ:ꝛ ambitio ſeculi. Tria ſunt iſta. Ne quis for
te dicat. Que in mundo ſunt deus fecit:id eſt celum ꝛ terrā
mare:ſolem:lunam:ſtellas:omnia ornamenta celoꝝ: q ſunt
ornamenta maris? Omnia repentia. Que terre? Animal
lia:arbores: volatilia. Iſta ſunt i mūdo:de⁹ illa fecit. Qua
re ergo non amem quod deus fecit? Spirit⁹ dei ſit in te:vt
videas qꝛ hec oia bona ſunt. Sꝫ ve tibi ſi amaueris cōdita

et deſerueris cõditorẽ. Pulchra tibi ſunt. Sʒ quãto ẽ pul
chrior q̃ iſta formauit? Intẽdat charitas vr̃a. Similitudi
nib⁹ em̃ poteſtis inſtrui:ne ſubrepat vos ſathanas dicens
q̈ð ſolet dicere. Bñ ſit nobis in creatura dei. Quare illa fe
cit niſi vt bñ nobis eſſet? Et inebriant̃ ⁊ pereũt:⁊ obliuiſcũ
tur creatorẽ ſuũ. Dũ nõ tẽperãter ſed cupide vtunt̃ creatis
Rom̃.j. creator ↄtemnit̃. De talib⁹ dicit apl's. Coluerũt ⁊ ſeruierũt
creature poti⁹ q̃ꝫ creatori q̃ eſt bñdict⁹ ĩ ſecula. Nõ te ꝓhi
bet de⁹ amare iſta:ſed nõ diligere ad beatitudinẽ:ſʒ appro
bare ⁊ laudare vt ames creatorẽ. Quẽadmodũ fr̃es ſi ſpõ
ſus fecerit ſpõſe ſue anulũ:⁊ illa acceptũ anulũ plus dilige
ret q̃ꝫ ſpõſum q̃ illi fecit anulũ. Nõne ĩ ipo dono ſpõſi adul
tera aĩa depͥhẽderet̃? q̃uis h̃ amaret q̈ð dedit ſpõſus? Cer
te h̃ amaret q̈ð dedit ſponſus. Tñ ſi diceret. Sufficit mihi
anul⁹ iſte:iã illi⁹ faciẽ nolo videre. Qualis eſſet? Quis non
deteſtaret̃ hanc amentiã? Quis nõ adulterũ aĩm cõuinceret
Amas aurũ ꝓ viro:amas anulũ ꝓ ſponſo. Si hoc eſt in te:
vt ames anulũ ꝓ ſpõſo:⁊ nolis videre ſpõſum tuũ: ad hoc
tibi arrã dedit:vt nõ te oppigneraret ſed auerteret. Ad hoc
vtiq̃ꝫ arrã dat ſpõſus:vt in arra ſua ipſe amet̃. Ergo dedit
tibi de⁹ oĩa iſta:ama illũ q̃ fecit iſta. Plus ẽ q̈ð ibi vult da
re.i.ſeipſum q̃ iſta fecit. Si aũt amaueris hec q̃uis illa de⁹
fecerit:⁊ neglexeris creatorẽ et amaueris mundũ:amittis
G creatorẽ q̃ fecit mundũ. Mũdus ei appellat̃ nõ ſolũ iſta fa
brica quã fecit de⁹:celũ ⁊ terra:mare: viſibilia ⁊ inuiſibilia
ſʒ habitatores mũdi mũdus vocant̃: quõ dom⁹ vocant̃ et
parietes ⁊ inhabitãtes. Et aliq̃ñ laudam⁹ domũ: ⁊ vitupe
ram⁹ inhabitãtes. Dicim⁹ ei. Bona dom⁹:q: marmorata
ẽ ⁊ pulchre laq̃ata. Et aliter dicim⁹. Bona dom⁹. Nẽo ibi
patit̃ iniuriã:nulle rapine:nulle oppͥſſiones ibi fiunt:modo
nõ parietes laudam⁹:ſed inhabitatores. Dom⁹ tñ vocat̃:ſi
ue illa:ſiue iſta. Oẽs em̃ dilectores mũdi (q: dilectione iha
bitant mũdũ:ſicut celũ quoꝝ ſurſum eſt cor ⁊ ambulãt car
ne in terra). Oẽs ergo dilectores mũdi:mũd⁹ vocant̃. Ipi
nõ hñt niſi iſta tria. Deſideriũ carnis:deſiderium oculoꝝ:⁊
ambitionẽ ſeculi. Deſiderãt ei mãducare:bibere: vti volu
ptatib⁹ iſtis. Nunq̃d nõ eſt in his mod⁹? Aut q̃ñ dicit̃:noli
te iſta diligere:h̃ d̃r:vt nõ mãduceti s:nõ bibatis:aut filios
nõ ↄcreetis? Nõ h̃ dicit̃. Sʒ ſit modus ꝓpter creatorẽ:vt
nõ vos illigẽt iſta dilectione:ne ad fruendũ hoc ametis q̈ð
ad vtendũ habere debetis. Nõ aũt ꝓbamini:niſi q̃ñ vobis
ꝓponunt̃ duo:hoc aut illud. Iuſticiã vis:an lucra? Nõ ha
beo vñ viuã:nõ habeo vñ manducẽ:nõ habeo vñ bibã. Sʒ
q̃d ſi nõ potes habere iſta:niſi p iniquitatẽ? Nõne melius
amas q̈ð non amittis:q̃ꝫ q iniq̃tatẽ cõmittis? Lucrũ auri
vides:damnũ fidei nõ vides? Hoc ergo ait dñs. Deſideriũ
carnis eſt.i.deſideriũ carũ reꝝ q̃ pertinent ad carnẽ: ſicut
cibus ⁊ cõcubitus ⁊ cetera hmõi. Et deſideriũ oculoꝝ. De
ſideriũ oculoꝝ dicit oẽʒ curioſitatẽ. Iã q̃ꝫ late patet curio
ſitas ipſa in ſpectaculis:in theatris:in ſacramẽtis diaboli:
in magicis artibus:in maleficiis ipſa eſt curioſitas. Aliq̃ñ
tentat etiã ſeruos dei:vt velint quaſi miraculũ facere:tẽta
re vtrũ exaudiat illos de⁹. In miraculis curioſitas eſt:hoc
eſt deſiderium oculorum:nõ eſt a patre. Si dedit de⁹:fac:Ob
tulit em̃ vt facias. Nõ ei q̃ nõ fecerunt ad regnũ dei nõ pti
nebũt? Cũ gauderẽt apoſtoli q: demonia eis ſubiecta erãt
Luce.x. q̃d eis dixit dñs? Nolite in hoc gaudere: ſed gaudete q̃m
noĩa veſtra ſcripta ſunt in celo. Inde voluit gaudere apo
ſtolos:vñ gaudes ⁊ tu. Ue tibi em̃:ſi nomẽ tuũ nõ eſt ſcptũ
in celo. Nunq̃d ve tibi ſi nõ ambulaueris in mari? Nunq̃d
ve tibi ſi nõ excluſeris demonia? Si accepiſti hec vñ facias
vtere humiliter nõ ſupbe. Nã ⁊ de quibuſdã pſeudo ꝓphe
mat.xxiiij tis dicit dñs. Q: facturi ſunt ſigna ⁊ ꝓdigia. Ergo non ſit
h ambitio ſeculi. Ambitio ſeculi ſupbia eſt. Iactare ſe vult in
honorib⁹. Magn⁹ tibi videt̃ hõ:ſiue de diuitiis:ſiue de ali
qua potẽtia. Tria ſunt iſta:⁊ nihil inuenies vñ tentet̃ cupi
ditas humana:niſi aut deſiderio carnis: aut deſiderio ocu
loꝝ:aut ambitione ſeculi. Per iſta tria tẽtatus eſt dñs a
Mat.iiij. diabolo. Deſiderio carnis tẽtatus eſt q̃ñ dictũ eſt ei. Si fi
lius dei es:dic lapidib⁹ iſtis vt panes fiãt:q̃ñ eſuriuit poſt
ieiuniũ. Sʒ quõ repulit tentationẽ:⁊ docuit pugnare mili
Ubi.s. tem? Attendite quid illi. Non in ſolo pane viuit hõ: ſed in
oĩ verbo dei. Tẽtatus eſt ex deſiderio oculoꝝ de miraculo
q̃ñ ei dixit. Mitte te deorſum. Scriptũ ẽ. Angelis ſuis mã

dauit de te:ne q̃ñ offendas ad lapidẽ pedẽ tuum. Ille reſti
tit tentatori. Si ei faceret miraculũ: nõ videret̃ niſi aut ceſ
ſiſſe aut curioſitate feciſſe. Fecit em̃ q̃ñ voluit tanq̃ꝫ de⁹:ſed
tanq̃ꝫ infirmos curãs. Nam ſi tunc faceret:q̃ſi tñmodo mi
raculũ velle facere putaret̃. Sed ne hoc hoies ſentirẽt attẽ
de quid reſpõdit. Et q̃ñ tibi talis tẽtatio euenerit: dic illã
⁊ tu. Redi poſt me ſathanas. Scriptũ eſt em̃. Nõ tentabis
dñm deũ tuũ: Id eſt:ſi hoc fecero tentabo deũ. Hoc dixit:
q̈ð te voluit dicere q̃ñ tibi ſuggerit inimicus. Qualis hõ:
qualis xp̃ianus? Modo vel vnũ miraculũ feciſti: aut ora
tiõib⁹ tuis mortui ſurrexerũt:aut febricitãtes ſanaſti: ſi ve
re eẽs alicui⁹ momẽti:faceres aliq̈ð miraculũ. Rñde ⁊ dic
Scriptũ eſt. Nõ tentabis dñm deũ tuũ. Non ergo tentabo
deum:quaſi tunc pertineam ad deum ſi fecero miraculum
⁊ nõ ptineã ſi nõ fecero. Et vbi ſunt verba ei⁹. Gaudete q: Luce.x.
noĩa vr̃a ſcripta ſunt in celo? De ambitione ſeculi quõ tẽta
tus eſt dñs. Q̃ñ eleuauit eũ in excelſum ⁊ dixit ei. Hec oĩa
regna tibi dabo ſi ꝓſtrat⁹ adoraueris me? De elatõe regni
terreni voluit tẽtare regẽ ſeculoꝝ. Sed dñs q̃ fecit celum ⁊
terrã diabolũ calcabat. Quid magnũ a dño diabolũ vici?
Quid ḡ reſpõdit diabolo:niſi q̈ð te docuit vt reſpondeas.
Scriptũ eſt:dñm deũ tuũ adorabis:⁊ illi ſoli ſeruies? Te
nẽtes iſta:nõ habebitis ↄcupiſcentiã mũdi. Nõ habẽdo cõ
cupiſcentiã mũdi:nõ vos ſubiugabit:nec deſideriũ carnis
nec deſideriũ oculoꝝ:nec ambitio ſeculi: ⁊ facitis locũ cha
ritati venienti:vt diligatis deũ:q: ſi fuerit ibi dilectio mũdi
nõ ibi erit dilectio dei. Tenete poti⁹ dilectionẽ dei: vt quõ
de⁹ eſt etern⁹:ſic ⁊ vos maneatis ineternũ. Q: talis eſt q̃ſq̃ꝫ
qualis ei⁹ dilectio ẽ. Terrã diligis:terra eris. Deũ diligis
Quid dicã:de⁹ eris? Nõ audeo dicere ex me. Scripturas
audiamus. Ego dixi dii eſtis:⁊ filii altiſſimi oẽs. Si ergo Ps.lxxxi
vultis eſſe dii ⁊ filii altiſſimi:nolite diligere mundũ: nec ea
q̃ ſunt in mũdo. Si quis dilexerit mundũ:nõ ẽ charitas pa
tris in illo:q: oĩa q̃ ſunt in mũdo:deſideriũ carnis eſt: ⁊ de
ſideriũ oculorũ:⁊ ambitio ſeculi:q̃ nõ ẽ ex patre: ſed ex mũ
do.i.ab hoĩbus dilectoribus mũdi. Et mũdus tranſiet et
deſideria eius tranſeunt. Qui autẽ facit voluntatẽ dei:ma
net in eternum:ſicut ⁊ deus manet in eternum.

Tractatus.iij.

¶ Filioli. Nouiſſima hora eſt ⁊ ſicut audiſtis:q:
antixp̃s venit. Nũc antixp̃i multi facti ſunt:vñ ſci
mus q: nouiſſima hora ẽ:ex nobis ꝓdierũt. Sed
nõ erãt ex nobis. Nã ſi fuiſſent ex nobis ꝑmãſiſ
ſent vtiq̃ꝫ nobiſcũ:ſʒ vt manifeſti ſint:q̃ñ nõ ſunt
oẽs ex nobis ſʒ vos vnctionẽ habetis a ſancto:⁊
noſtis oĩa. Nõ ſcripſi vobis quaſi ignorãtib⁹ ve
ritatẽ:ſed quaſi ſcientib⁹ eã. Et q̃m oẽ mendaciũ
ex veritate nõ eſt. Quis eſt mẽdax niſi is q̃ negat
q̃m ieſus eſt xp̃s. Hic eſt antixp̃s q̃ negat patrẽ ⁊
filiũ. Oĩs q̃ negat filiũ nec patrẽ habet. Qui cõfi
tet̃ filiũ ⁊ patrẽ habet. Uos q̈ð audiſtis ab initio
in vobis ꝑmaneat:q: ſi in vobis ꝑmãſerit q̈ð au
diſtis ab initio ⁊ vos in filio ⁊ patre manebitis.
Et hec eſt repromiſſio:quã ipſe pollicit⁹ eſt nobis
vitã eternã. Hec ſcripſi vobis de his qui ſeducũt
vos ⁊ vos vnctionẽ quã accepiſtis ab eo maneat
in vobis. Et nõ neceſſe habetis vt aliq̃s doceat
vos:ſed ſicut vnctio ei⁹ docet vos de omnibus.

Pueri nouiſſima hora eſt. In hac lectiõe pueros A
alloq̃t:vt feſtinẽt creſcere: q: nouiſſima hora eſt.
Etas corporis nõ eſt in voluntate. Ita null⁹ ſm
carnẽ creſcit q̃ñ vult: ſicut nullus q̃ñ vult naſcit̃.
Ubi aũt natiuitas in voluntate eſt:⁊ incrementũ in volun
tate eſt:nemo ex aqua ⁊ ſpiritu naſcitur niſi volens. Ergo
ſi vult creſcit:ſi non vult decreſcit. Quid eſt creſcere? Pro
ficere. Quid eſt decreſcere? Deficere. Quiſquis nouit natũ
eſſe ſe:vt audiat q: puer eſt ⁊ infans:auide inhiet vberibus
matris:⁊ cito creſcit. Eſt aũt mater:eccl'ia. Et vbera eius
duo teſtamẽta ſcripturarũ diuinarũ. Hic ſugat̃ lac oĩm ſa

crãmẽtoꝝ tpaliter ꝑ eterna ſalute nr̃a geſtorũ venutritus
Joh.j. atq; roboratꝰ ꝑueniat ad mãducãdũ cibũ. Qđ eſt in princi
pio erat verbũ: ⁊ verbũ erat apud deũ: ⁊ deus erat verbũ.
Lac nr̃m xp̃s humilis eſt. Cibꝰ nr̃: idẽ ipſe xp̃s equalis pa
tri. Lacte te nutrit vt pane paſcat. Nã corde contingere ie
ſum ſpiritaliter: hoc eſt cognoſcere: q: eq̃lis ẽ prĩ. Propte
Joh.xx. rea ⁊ mariã ꝓhibebat ſe tãgere ⁊ dicebat ei. Noli me tãge
re: nondũ em̃ aſcẽdi ad patrẽ meũ. Quid ẽ hoc. Diſcipulis
ſe palpandũ ꝓbuit: ⁊ marie cõtactũ vitauit? Nõne iſte eſt q
dubitãti diſcipulo dixit. Mitte digitos tuos ⁊ palpa cica:
trices? Nunqđ iã ad patrẽ aſcẽderat? Quare ergo mariã
ꝓhibet ⁊ dicit. Noli me tãgere: nõdũ ei aſcẽdi ad patrem
meũ? An hoc dicturi ſumꝰ: q a viris ſe tãgi non timuit: ⁊ a
mulieribꝰ ſe tãgi timuit? Cõtactꝰ illiꝰ oẽm carnẽ mundat.
Quibꝰ ꝓmo voluit manifeſtari: ab his ſe timuit ꝯtrectari?
Nõne viris reſurrectio eiꝰ ꝑ feminas nũciata ẽ: vt ꝯtraria
arte ſerpẽs vinceret? Q: ei ille mortẽ primo hoĩ ꝑ feminã
nunciauit: ⁊ viris vita ꝑ feminã nũciata eſt. Quare ergo ſe
tangi noluit: niſi q: cõtactũ illũ ſpiritalẽ itelligi voluit? Cõ
tactꝰ ſpiritalis de corde mũdo. Ille cõtingit de corde mũ:
do xp̃m: q eũ itelligit prĩ coequalẽ ⁊ coeternũ. Qui aũt nõ
dũ intelligit diuinitatẽ xp̃i: vſq; ad carnẽ venit: vſq; ad di:
uinitatẽ nõ venit. Quid aũt magnũ eſt vſq; illuc attingere:
vſq; quo ꝑſecutores q crucifixerũt? Illud eſt magnũ intel
ligere verbũ deũ apud deũ in principio: ꝑ qđ facta ſunt oĩa
Joh.xiiij. q̃lẽ ſe cognoſci volebat qñ ait philippo. Tãto tp̃e vobiſcũ
ſum: ⁊ nõ cognouiſtis me. Philippe q videt me videt ⁊ pa
trẽ. Sꝫ ne q̃s piger ſit ad ꝓficiendũ audiat. Pueri nouiſſi
ma hora eſt. Proficite: currite: creſcite: nouiſſima hora eſt.
Ipſa nouiſſima hora diuturna eſt: tñ nouiſſima hora ẽ. Ho
ram ei ꝑ tp̃e poſuit nouiſſimo: q: ĩ nouiſſimis tp̃ibꝰ veniet
dñs nr̃ ieſus xp̃s. Sed dicturi ſunt aliq. Quõ nouiſſimũ te
pꝰ: quõ nouiſſima hora: certe ꝑꝰ veniet ãtixp̃s ⁊ tũc veniet
dies iudicij? Vidit iohãnes cogitationes iſtas: ne q̃ſi ſecu
ri fierent: ⁊ ideo nõ eẽ horã nouiſſimã putarent: qđ venturꝰ
eſſet antixp̃s: ait illis. [Et ſicut audiſtis q antixp̃s ſit ven
B turꝰ. Nunc antixp̃i multi facti ſunt]. Nunqđ poſſet habere
multos ãtixp̃os: niſi hora nouiſſima? Quos dixit antixp̃os:
ſequit ⁊ exponit. [Vñ cognouimꝰ q nouiſſima ſit hora?]
Vñ? Q: ãtixp̃i multi facti ſunt. [Ex nobis exieꝛt]. Vide
te antixp̃os Ex nobis exierũt. Ergo plangimꝰ damnum.
Audi cõſolationẽ. [Sꝫ nõ erãt ex nobis]. Oẽs heretici: oẽs
ſciſmatici ex nobis exierũt. i. ex eccleſia exeũt. Sꝫ nõ exirẽt
ſi ex nobis eſſent. Añq; exirẽt ergo nõ erãt ex nobis. Si aũ
q; exirẽt nõ erant ex nobis: multi intꝰ ſunt: nõ exierunt ⁊ tñ
ãtixp̃i ſunt. Audemꝰ hoc dicere? Vt qđ? Niſi vnuſq̃ſq; cũ
intus eſt nõ ſit antixp̃s. Deſcripturꝰ ei antixp̃os ⁊ deſigna
turus eſt: ⁊ videbimꝰ eos. Nũc iterrogare debet vnuſq̃ſq;
cõſcientiã ſuã: an ſit antixp̃s. Latine em̃ antixp̃s ꝯtrarius
eſt xp̃o. Nõ quõ nõnulli itelligũt antixp̃m ideo dictũ q añ
xp̃m venturꝰ ſit. i. poſt eum venturus ſit xp̃s. Non ſic dicit:
nõ ſic ſcribit: ſed antixp̃s. i. contrariꝰ xp̃o. Iã q̃s ſit cõtra:
rius xp̃o: nunc aduertetis ipo exponẽte: ⁊ intelligetis non
poſſe exire foras niſi antixp̃os. Eos aũt q nõ ſunt xp̃o con
trarij: foras exire nullo mõ poſſe. Qui em̃ nõ eſt xp̃o cõtra:
rius: in corꝑe ipſius heret: et membrũ cõputat. Nunq̃ ſibi
ſunt mẽbra cõtraria. Corꝑis integritas vniuerſis mẽbris
j.Cor.xij. cõſtat. Et qđ de cõcordia mẽbrorũ dicit aplſs? Si patitur
vnũ mẽbrũ: cõpatiunt oĩa mẽbra. Et ſi glorificat vnũ mẽ:
brum: cõgaudẽt oĩa mẽbra. Si ergo in glorificatione mẽ:
bri cetera mẽbra ꝯgaudẽt: ⁊ in paſſione oĩa mẽbra patiunt
cõcordia mẽbroꝝ nõ hꝫ antixp̃m. Et q ſunt itus: certe ſũt
in corꝑe dñi nr̃i ieſu xp̃i: qñ quidẽ adhuc curat corꝑꝰ ipſiꝰ.
Et ſanitas ꝑfecta nõ erit niſi in reſurrectiõe mortuoꝝ. Sic
ſunt in corꝑe xp̃i: quõ humores mali. Qñ euomunt: tunc re
leuat corꝑꝰ. Sic ⁊ mali qñ exeunt: tũc eccleſia releuat. Et
dicit qñ eos euomit atq; ꝓijcit corꝑꝰ. Ex me exierũt humo
res iſti: ſed nõ erãt ex me. Quid eſt. Nõ erant ex me? Nõ d
carne mea p̃ciſi ſunt: ſed p̃ectꝰ mihi p̃mebãt cũ ineſſent. Ex
nobis exierũt: ſed nolite triſtes eẽ: nõ erant ex nobis. Vñ
probas? [Qđ ſi fuiſſẽt ex nobis: ꝑmãſiſſent vtiq; nobiſcũ].
Hinc ergo videat charitas veſtra: q: multi q nõ ſunt ex no
bis: accipiũt nobiſcũ ſacramẽta: accipiunt nobiſcũ baptiſ:
mũ: accipiunt nobiſcũ qđ norũt fideles accipere: hñdictio

nẽ: eucharistiã: ⁊ q̃cq̃d in ſacramẽtis ſanctis eſt. Ipſiꝰ alta
ris ꝯmunicationẽ accipiũt nobiſcũ: ⁊ nõ ſunt ex nobis. Tẽ
tatio ꝓbat q: nõ ſunt ex nobis. Qñ illis tẽtatio venerit: ve:
lut occaſione vẽti volant foras: q: grana nõ erãt. Oẽs aũt
tunc volabũt (qđ ſepe dicẽdũ eſt) cũ area dñica cepit vẽti:
lari in die iudicij. Ex nobis exierũt: ſꝫ nõ erant ex nobis. q
ſi fuiſſẽt ex nobis: ꝑmãſiſſẽt vtiq; nobiſcũ. Nã vultis noſſe
chariſſimi: q certiſſime dicat h: vt q forte exierũt ⁊ redeũt:
nõ ſint antixp̃i: nõ ſint ꝯtrarij xp̃o: ſed de volũtate ſua vnuſ
q̃ſq; aut antixp̃s: aut in xp̃o eſt. Aut in mẽbris ſunt viuis:
aut in humoribꝰ malis. Qui ſe in melius cõmutat: in corꝑe
mẽbrũ eſt: q aũt in malicia ꝑmanet humor malꝰ eſt. Et qñ
exierit: releuabunt q ꝓmebant. Ex nobis exierũt: ſed non
erãt ex nobis. Q: ſi fuiſſẽt ex nobis: ꝑmãſiſſent vtiq; nobi:
ſcũ. [Sꝫ vt manifeſtarent: q nõ oẽs erãt ex nobis]. Ideo
addidit: vt manifeſtarent: q: ⁊ intꝰ cũ ſunt: nõ ex nobis ſunt
nõ tñ manifeſti ſunt: exeũdo manifeſtãt. [Et vos vnctionẽ
hẽtis a ſancto: vt ipſi vobis manifeſti ſitis]. Vnctio ſpiri: C
talis: ipſe ſpũſſanctꝰ eſt: cuiꝰ ſacramentũ eſt in vnctione vi:
ſibili. Hãc vnctionẽ xp̃i q hñt: dicit oẽs cognoſcere malos
⁊ bonos: nec opꝰ eẽ vt doceãt: q: ipſa vnctio docet. [Scri
bo vobis. Nõ q neſciretis veritatẽ: ſꝫ q: noſtis eã: ⁊ q: oẽ
mendaciũ nõ eſt ex veritate]. Ecce admoniti ſumꝰ quõ co:
gnoſcamꝰ ãtixp̃m. Quid ẽ xp̃s? Veritas. Ipſe dixit. Ego
ſum veritas. Oẽ aũt mendaciũ nõ eſt ex veritate. Oẽs igit Joh.xiiij.
q mentiunt: nõ ſunt ex xp̃o. Nõ dixit quoddã mẽdaciũ ex
veritate: ⁊ quoddã mẽdaciũ nõ ex veritate. Sententiã attẽ:
de. Ne vos palpetis: ne vobis adulctis: ne vos decipiatis
ne vos illudatis. Oẽ mẽdaciũ nõ eſt ex v̉itate. Videamꝰ g
quõ antixp̃i mentiunt: q: nõ eſt vnũ genꝰ mendacij. [Quis
eſt mẽdax: niſi is q negat q ieſus nõ ſit xp̃s?] Aliã ſignifi:
cationẽ hꝫ ieſꝰ: aliã hꝫ xp̃s. Cũ ſit vnũ: ieſus xp̃s ſaluator
nr̃: ieſus tñ propriũ nomẽ eſt illi: quõ Moyſes ꝓprio noĩe
appellatꝰ eſt: quõ helias: quõ abrãã: ſic tanq̃ ꝓpriũ nomẽ
habet dñs nr̃ ieſus. Chriſtus aũt ſacramẽti nomẽ eſt: quõ
ſi dicat ꝓpheta: quõ ſi dicat ſacerdos. Sic xp̃s ꝯmendat
vnꝰ: ĩ quo eſt redẽptio totius ppl̃i iſrael. Iſte xp̃s ſperaba
tur venturꝰ a populo iudeoꝝ. Et q: humilis venit non eſt
agnitꝰ: q: lapis paruus erat: offenderũt in illũ: ⁊ fracti ſunt
Sꝫ creuit lapis ⁊ factꝰ eſt mõs magnꝰ. Et qđ ait ſcriptura? Dan.ij.
Quicũq; offẽderit in lapidẽ iſtũ cõq̃ſſabit: ⁊ ſuꝑ quẽ vene Luce.xx.
rit lapis iſte cõteret eũ. Diſcernẽda ſunt v̉ba. Offendentẽ
dixit cõquaſſari: ſuꝑ quẽ aũt venerit cõteri. Primo q: hu:
milis venit offenderũt in illũ hoĩes: q: excelſus venturꝰ eſt
ad iudiciũ: ſuꝑ quẽ venerit cõteret eũ. Sꝫ illũ nõ cõteret vẽ
turꝰ: quẽ nõ quaſſauit cũ venit. Qui in humilẽ nõ offendit:
nõ formidabit excelſũ. Breuiter audiſtis: q in humilẽ non
offẽdit: nõ formidabit excelſũ. Oĩbꝰ em̃ malis lapis offẽ:
ſionis eſt xp̃s. Quicq̃d dicit xp̃s: amarũ eſt illis. Etem̃ au
dite ⁊ videte. Oẽs certe q exeũt de eccleſia: ⁊ ab vnitate ec
cleſie p̃cidunt: antixp̃i ſunt. Nemo dubitat: ipſe em̃ deſigna
uit. Ex nobis exierũt: ſꝫ nõ erãt ex nobis. Nã ſi fuiſſent ex
nobis ꝑmãſiſſent vtiq; nobiſcũ. Quicũq; g nõ manent no:
biſcũ: ſꝫ exeũt ex nobis: manifeſtũ ẽ q ãtixp̃i ſunt. Et quõ D
ꝓbant antixp̃i? Ex mẽdacio. Et q̃s ẽ mẽdax: niſi q negat
qm̃ ieſus eſt xp̃s? Interrogemꝰ hereticos. Quẽ inuenis he:
reticũ? Qui negat q: ieſus nõ eſt xp̃s. Videat charitas ve:
ſtra magnũ ſacramentũ. Attendite qđ inſpirauerit nobis
deus: ⁊ quid inſinuare nobis velit. Ecce exierũt a nobis ⁊
facti ſunt donatiſte. Interrogemꝰ eos: vtrũ ieſus ſit xp̃s:
ſtatim cõfitent q: ieſus xp̃s eſt. Si ergo ille eſt antixp̃s q
negat ieſum eẽ xp̃m: nec nos poſſum illi dicere antixp̃os:
nec nos illos: q: ⁊ nos cõfitemur ⁊ illi. Si ergo nec illi nos
dicũt: nec nos illos: ergo nec illi a nobis exiert: nec nos ab
ipſis. Si ergo nõ a nobis exiuimꝰ: in vnitate ſumꝰ. ſi in vni
tate ſumꝰ: qđ faciunt in hac ciuitate duo altaria? Quid fa:
ciũt diuiſe domꝰ: diuiſa ꝯiugia? Quid facit cõmunis lectꝰ
⁊ diuiſꝰ xp̃s: admonet nos: vult nos fateri qđ veꝝ ẽ. An ipſi
a nobis exiert: aut nos ab ipſis? Sꝫ abſit vt nos ab ipſis ha
bemꝰ ei teſtamentũ dñice hr̃ditatis recitemꝰ: ⁊ ibi nos iue
nimꝰ. Dabo tibi gẽtes hr̃ditatẽ tuã: ⁊ poſſeſſionẽ tuã termi Ps.ij.
nos terre. Tenemꝰ hereditatẽ xp̃i: illi eã nõ tenẽt: nõ cõicãt
orbi terraꝝ: nõ ꝯmũicãt vniuerſitati redẽpte ſanguine dñi
Habemꝰ ipſm dñm reſurgentẽ a mortuis: q ſe dubitantibꝰ

manſibꝰ diſcipuloꝝ ꝓbuit palpādū. Et cū adhuc illi dubi-
Lu. xxiiij tarēt: ait illis. Oportebat xp̄m pati ⁊ reſurgere tertia die: ⁊
p̄dicari in noīe eius penitentiā ⁊ remiſſionē pctōꝝ. Ubi?
Qua? Quibꝰ? Per oēs gētes icipiētes ab hierl̄z. Securi
ſumꝰ de vnitate hereditatis. Quiſq̄s huic hereditati nō cō
municat: foras exijt. Sed nō cōtriſtemur. Ex nobis exiert
ſed non erant ex nobis. Nā ſi fuiſſent ex nobis: ꝑmanſiſſent
vtiq̄ʒ nobiſcū. Si ergo ex nobis exierūt: ātichriſti ſunt. Si
ātichriſti ſunt: mēdaces ſunt. Si mēdaces ſunt: negāt ieſū
eſſe xp̄m. Iterū redimꝰ ad difficultatē q̄ſtionis. Sigulos
interroga: cōfitent̄ ieſum eē xp̄m. Coartat nos anguſtꝰ in
E tellectꝰ in hac ep̄la. Uidetis certe q̄ſtionē. Hec q̄ſtio ⁊ nos
⁊ ipſos turbat: ſi nō intelligat̄. Aut nos ſumꝰ antixp̄i: aut il
li ſunt antixp̄i. Illi nos ātixp̄os vocāt: ⁊ dicūt qꝺ exiuimꝰ
ab eis: nos illos ſimiliter. Sed deſignauit hec ep̄la antixp̄os
Quicūq̄ʒ negat ꝙ ieſus nō ſit xp̄s: ipſe ē antixp̄s. Iā ergo
queramꝰ qs neget: ⁊ nō attēdamꝰ ad linguā ſed ad facta.
Si em̄ oēs interrogent̄: oēs vno ore cōfitent̄ ieſum eē xp̄z
Quieſcat paululū lingua: vitā interroga. Si inueneritis h̄
ſi ipſa ſcriptura nobis dixerit: q2 negatio eoꝝ non tm̄ lingua
ſit ſed ⁊ factis. Certe inuenimꝰ multos antixp̄os q̄ ore cōfi
tent̄ xp̄m: ⁊ moribꝰ diſſentiūt a xp̄o. Ubi inuenimꝰ hoc in
Titū. j. ſcriptura? Paulū audi ap̄lm de talibꝰ cū loq̄ret̄ ait. Cōfi-
tent̄ ei ſe noſſe deū: factis aūt negāt. Inuenimꝰ ⁊ ipſos anti
xp̄os. Quiſq̄s factis negat xp̄m: antixp̄s eſt. Nō audio qꝺ
ſonet: ſed video qꝺ viuat. Opa loquunt̄: ⁊ verba requirimꝰ
Quis em̄ malus nō bene vult loq̄? Sʒ qꝺ dicit de talibꝰ do
Ma. xij. minꝰ. Hypocrite quō poteſtis bona loq̄ cū ſitis mali? Uo-
ces vr̄as ad aures meas affertis: ego cogitatiōes vr̄as in-
ſpicio: volūtatē ibi malā video: ⁊ falſos fructꝰ oſtēditis. No
ui qꝺ inde colligā. Nō colligo de tribulis ficꝰ: nō colligo d̄
Mat. vij. ſpinis vuas. Unaq̄q̄ʒ ei arbor a fructu cognoſcit̄. Magis
mendax eſt antixp̄s: q̄ ore profitet̄ ieſum eſſe xp̄m: ⁊ factis
negat. Ideo mēdax: aliud loquit̄: aliud agit. Iā ergo frēs
ſi facta interrogāda ſunt: nō ſolū multos inuenimꝰ ātixp̄os
foras exiſſe: ſed multos nōdū manifeſtos ꝙ foras exierint
Quotq̄t ei hʒ eccleſia piuros fraudatores: adulteros: ebrio
ſos: feneratores: māgones: ⁊ oīa q̄ numerare nō poſſumus
ſi contraria ſunt doctrine xp̄i: ꝯria ſunt verbo dei. Uerbū
aūt dei xp̄s eſt. Quicquid cōtrariū ē verbo dei: in antixp̄o
F eſt. Antixp̄s ei cōtrarius eſt xp̄o. Et vultis noſſe ꝙ aperte
reſiſtāt iſti xp̄o: aliq̄ñ eueniat vt aliquid mali faciant: ⁊ inci
piāt corripi: q2 xp̄m nō audēt blaſphemare: miniſtros eius
blaſphemāt a q̄bꝰ corripiunt̄. Si aūt oſtēderis illis: q2 xp̄i
verba dicis nō verba tua: conant̄ quātū poſſunt: vt te cōui
cant verba tua dicere: nō v̄ba xp̄i. Si aūt manifeſtū fuerit
q2 v̄ba xp̄i dicis: eunt ⁊ in xp̄m: incipiunt reꝑhendere xp̄m
Quō inq̄ūt ⁊ quare tales nos fecit? Nōne dicūt hoc quoti
die hoīes ꝯuicti de factis ſuis? Praua volūtate peruerſi arti
ficē accuſāt. Clamat illis artifex de celo: q2 ipſe nos fecit: q̄
nos refecit. Quid te feci? Ego hoīem: nō auariciā. Ego ho
minē feci nō latrocinīū. Ego hoīem feci: nō adulteriū. Au-
Danie. iij. diſtis q2 laudāt me opa mea. Ex ore triū pueroꝝ ipſe hym-
nꝰ erat q̄ ab ignibꝰ defēdebat. Laudāt opa dn̄i dn̄m. Lau
dant celi: terra: mare. Laudāt oīa q̄ ſunt in celo. Laudant
angeli: laudāt ſtelle: laudant luminaria: laudāt q̄cq̄d natat:
q̄cq̄d volat: quicq̄d ambulat: q̄cq̄d repit. Laudāt iſta oīa
dn̄m. Nunq̄d audiſtis q2 laudat dn̄m auaricia? Nūq̄d au
diſtis q2 laudat dn̄m ebrioſitas? q2 laudat luxuria: laudat
nugacitas? Quicq̄d ibi nō audis laudē dare dn̄o: nō fecit
dn̄s. Corrige qꝺ tu feciſti: vt ſaluet̄ qꝺ ī te deꝰ fecit. Si aūt
nō vis ⁊ amas ⁊ āplecteris pctā tua: ꝯrius es xp̄o. Intꝰ ſis
foris ſis: antixp̄s es. Intꝰ ſis: foris ſis: palea es. Sʒ q̄re fo-
ris nō es? Q2 occaſionē vēti nō inueniſti. Iā iſta manifeſta
ſunt frēs. Ne qs dicat. Chriſtū nō colo: ſed deū colo patrē
ipſiꝰ. [Oīs q̄ negat filiū: nec filiū nec patrē habet. Et q̄ cō
fitet̄ filiū: ⁊ filiū ⁊ patrē habet]. Uos grana alloquit̄. Et q̄
palea erāt: audiāt: grana fiāt. Unuſq̄ſq̄ʒ cōſiderans ꝯſcien-
tiā ſuā: ſi mūdi amator eſt: mutet̄: fiat amator xp̄i: ne ſit an
tixp̄s. Si qs ei dixerit ꝙ antixp̄s ſit iraſcit̄: iniuriā ſibi fa-
ctā putat fortaſſis iſcriptionē minat̄. Si audiat a litigāte
ꝙ ātixp̄s ſit: dicit ei xp̄s. Patiēs eſto Si falſū audiſti: gau
de mecū: q2 ⁊ ego falſa ab ātixp̄is audio. Si aūt verū audiſti
ꝯueni ꝯſcientiā tuā. Et ſi audire times: eē plꝰ time. Ergo

vos qꝺ ab initio audiſtis: in vobis maneat. Qꝺ ſi in vobis G
manſerit qꝺ ab initio audiſtis: ⁊ vos ī filio ⁊ pr̄e manebitis
Hec ē illa pollicitatio: quā ipſe pollicitꝰ eſt nobis. Forte
eā mercedē q̄reres ⁊ diceres. Ecce in me qꝺ ab initio audi
ui cuſtodio: obtēpo: ꝑicula: labores: tētatiōes ꝓiſta māſio
ne ſuſtineo. Quo fructu? Qua mercede? Quid mihi poſtea
dabit: q2 in h̄ ſeculo me video laborare iter tētatiōes? Nō
video h̄ requiē eſſe aliquā: mortalitas ipa aggrauat aīam
⁊ corpꝰ qꝺ corrūpit̄ ꝓmit ad inferiora: ſed tolero oīa: vt il-
lud qꝺ ab initio audiui: maneat ī me: ⁊ dicā deo meo. Pro-
Ps. xvj. pter v̄ba labioꝝ tuoꝝ ego cuſtodiui vias duras. Ad quā ꝗ
mercedē? Audi ⁊ noli deficere. Si deficiebas in laboribus
ꝓmiſſa mercede fortis eſto. Quis ē q̄ opet̄ in vinea: ⁊ rece-
dat illi de corde qꝺ accepturꝰ eſt? Fac illū oblitū mercedē
ſuā: deficiūt manꝰ. Memoria ꝓmiſſe mercedis ꝑſeuerantē
facit in ope. Et hō ꝓmiſit q̄ te p̄t fallere. Quāto fortior eē
debes in agro dei: quāto ꝓmiſit v̄itas: cui nec ſuccedi pōt
nec mori nec fallere pōt eū cui ꝓmiſſum eſt? Et qꝺ eſt pro-
miſſum? Uideamꝰ quid ꝓmiſit. Aurū eſt: qꝺ hic multum
amāt hoīes: an argentū? An poſſeſſiones ad q̄s fundūt ho
mines aurū: ꝗuis multū amēt aurū? An amena ꝑdia: am-
ple domus: multa mācipia: aīalia numeroſa? Non eſt hec
merces q̄dā ad quā nos hortat̄ vt in labore duremꝰ. Quid
dr̄ merces iſta? Uita eterna. Audiſtis ⁊ gauiſi exclamaſtis
Amate qꝺ audiſtis: ⁊ liberamini a laboribꝰ vr̄is ī requiē vi
te et̄ne. Ecce qꝺ ꝓmittit deꝰ? Uitā eternā. Ecce qꝺ mīat̄
Ma. xxv. deꝰ? Ignē eternū. Quid illis ad dexterā ꝯſtitutis? Uenite
bn̄dicti pr̄is mei: ꝑcipite regnū qꝺ vobis patū ē ab origie
mūdi. Ad ſiniſtrā qꝺ? Ite in ignē eternū: q̄ paratꝰ ē diabo-
lo ⁊ angelis eiꝰ. Illud nōdū amas: vel h̄ time. Memētote
ergo frēs mei: q2 vitā eternā nobis ꝓmiſit. [Hec ē inquit
pollicitatio quā ipſe pollicitꝰ ē nobis vita eterna. Hec ſcri
bo vobis de his q̄ vos ſeducūt]. Nemo vos ſeducat ad mor
tē. Promiſſionē vite et̄ne deſiderate. Quid p̄t mūdꝰ ꝓmit
tere? Quicq̄dlibet ꝓmittat: fortaſſis i craſtino morituro ꝓ
mittit. Et q̄ fronte ad illū q̄ manet in eternū exiturꝰ es? Sʒ
qꝺ minat̄ mihi potēs hō vt aliq̄d mali faciā? Quid minat̄
Carceres: cathenas: ignes: tormēta: beſtias. Nunq̄d ignē
eternū? Exhorreſce qꝺ minat̄ oīpotens: ama qꝺ pollicet̄
H oīpotens: ⁊ vileſcit oīa mundꝰ: ſiue ꝓmittens ſiue terrens
Hec ſcribo vobis d̄ his q̄ vos ſeducūt. [Ut ſciatis q2 vn- De pe. diſ.
ctionē hētis. Et nos vnctionē quā accepimꝰ ab eo ꝑmane ij. vnctio.
at in nobis]. Unctiōis ſacr̄m eſt: virtꝰ ipſa inuiſibilis. Un
ctio inuiſibilis: ſpūſſctūs. Unctio inuiſibilis: charitas illa eſt
q̄ in quocūq̄ʒ fuerit tāq̄ʒ radix illi erit. Quis ardente ſole
areſcere nō pōt. Oē qꝺ radicatū eſt: nutrit̄ calore ſolis: nō
exareſcit. [Et nō habetis neceſſitatē vt aliq̄s vos doceat
q2 vnctio ipſiꝰ docet vos de oībꝰ]. Quid ergo nos facimꝰ
frēs: q2 docemꝰ vos? Si vnctio eiꝰ docet nos de oībꝰ: q̄ſi
nos ſine cā laboramꝰ. Et vt qꝺ tm̄ clamamꝰ? Dimittamꝰ
vos vnctioni illiꝰ: vt doceat vos vnctio ipſiꝰ. Sʒ mō mihi
facio q̄ſtionē: ⁊ illi ipi ap̄lo facio. Dignet̄ audire paruulum
q̄rentē a ſe: ipi iohāni dico. Unctionē habebāt quibꝰ loque
baris? Tu dixiſti: q2 vnctio ipſiꝰ docet vos de oībꝰ: vt qꝺ
talē ep̄lam feciſti? Quid illos tu docebas? Quid iſtruebas?
Quid edificabas? Iā hic videte magnū ſacramentū frēs.
Sonꝰ verborū noſtroꝝ aures ꝑcutit: magiſter intꝰ eſt. No
lite putare quēq̄ʒ hoīem aliq̄d diſcere ab hoīe. Admonere
poſſumꝰ ꝑ ſtrepitū vocis noſtre: ſi nō ſit intꝰ q̄ doceat ina-
nis ſit ſtrepitꝰ nr̄. Adeo frēs vultis noſſe: nunq̄d nō ſermo-
nem iſtū oēs audiſtis? Q̄ multi hinc indocti exituri ſunt.
Quātū ad me ꝑtinet oībus locutꝰ ſum: ſed q̄bꝰ vnctio illa
intꝰ nō loquit̄: q̄s ſpūſſctūs intꝰ nō docet: indocti redeunt
Magiſteria forinſecꝰ: adiutoria q̄dā ſunt ⁊ admonitiones
cathedrā in celo habet q̄ corda docet. Propterea ait ⁊ ipſe
Ma. xxiij in euangelio. Nolite vobis dicere magiſtrū in terra. Unꝰ
eſt ergo magiſter xp̄s. Ipſe vobis ergo intus loquit̄: q̄ñ ne-
mo hoīm illic eſt. Q2 ⁊ ſi aliquis eſt a latere tuo: nullꝰ eſt in
corde tuo. Et nō ſit vllꝰ in corde tuo. Chriſtus ſit in corde
tuo: vnctio ipſiꝰ ſit in corde: ne ſit in ſolitudine cor ſitiens ⁊
nō habēs fontes q̄bꝰ irriget̄. Interior ergo magiſter ē qui
docet. Chriſtꝰ docet: inſpiratio ipſiꝰ docet. Ubi illiꝰ inſpi-
ratio ⁊ illiꝰ vnctio nō eſt: forinſecus inaniter ꝑſtrepūt verba
Sic ſunt iſta fratres que foriſecus dicimus: quomodo eſt

agricola ad arborẽ. Forīſecus operaꝛ: adhibet aquã ⁊ dili
gentiam culture. Quelibet forinſecꝰ adhibeat: nũqd poma
format? Nunqd nuditatẽ lignorũ veſtit vmbra foliorum?
Nũqd tale aliqd intrinſecꝰ agit? Sꝫ quis agit hoc? Audi
te agricolã aplm: ⁊ videte quid ſumus: ⁊ audite magiſtrũ
i. Cor. iij. interiorẽ. Ego plãtaui: apollo rigauit: ſed deꝰ incrementũ
dedit. Neqꝫ qui plantat eſt aliquid: neqꝫ q rigat: ſed q incre
mentum dat deꝰ. Hoc ergo vobis dicimꝰ: ſiue plantemus:
ſiue rigemꝰ loquẽdo non ſumꝰ aliquid: ſed ille qui incremẽ
tum dat deus. id eſt vnctio illius docet vos de oĩbus.

Tractatus. iiij.

¶ Et verum eſt: ⁊ nõ eſt mendaciũ. Et ſicut do
cuit vos manere in eo Et nũc filioli manete in eo
vt cũ apparuerit habeamꝰ fiduciã. Et nõ confun
damur ab eo in aduẽtu eiꝰ. Si ſcitis qm̃ iuſtꝰ eſt
ſcitote qm̃ ⁊ oĩs qui facit iuſticiã ex ipo natus eſt
videte qualẽ charitatẽ dedit nobis pater vt filij
dei nominemur ⁊ ſimꝰ: propter hoc mũdus non
nouit nos q2 nõ nouit eum. Chariſſimi nunc filij
dei ſumꝰ: ⁊ nondũ apparuit qd erimꝰ. Scimus
qm̃ cum apparuerit ſimiles ei erimꝰ qm̃ videbi
mus eũ ſicuti eſt. Et oĩs qui habet hanc ſpem in
eo ſanctificat ſe ſicut ⁊ ille ſanctus eſt: oĩs q facit
peccatũ: ⁊ iniqtatẽ facit: ⁊ peccatũ eſt iniquitas:
⁊ ſcitis q2 ille apparuit vt peccata tolleret: ⁊ pec
catũ in eo nõ eſt. Oĩs qui in eo manet nõ peccat.
Et oĩs q peccat nõ videt eũ: nec cognouit eũ. Fi
lioli. Nemo vos ſeducat: q facit iuſticiã iuſtus eſt
ſicut ⁊ ille iuſtus eſt. Qui facit peccatũ ex diabo
lo eſt qm̃ ab initio diabolus peccat. In hoc appa
ruit filius dei vt diſſoluat opera diaboli.

A M Eminiſtis frẽs heſternã lectionẽ ad hoc termi
natã: q2 nõ habetis neceſſitatẽ vt qs doceat vos
ſed ipſa vnctio docet vos de oĩbus. Hoc aũt ſi
cut vos recordari certꝰ ſum: ſic expoſuimꝰ vobi
q2 nos qui forinſecꝰ loquimur ad aures vr̃as: ita ſumꝰ qua
ſi operarij adhibẽtes culturã forinſecꝰ ad arborẽ. Sed incre
mentũ dare nõ poſſumꝰ: nec fructus formare. Ille aũt qui
vos recreauit ⁊ redemit ⁊ vocauit p fidẽ: ⁊ ſpm̃ ſuum habi
tans in vobis: niſi loquaꝛ vobis intꝰ: ſine cauſa nos ꝑſtre
pimꝰ. Unde hoc apparet? Q2 cũ multi audiũt: nõ oĩbus ꝑ
ſuadeꝛ qd dicitꝛ: ſed illis ſolis quibꝰ intus loquitꝛ deꝰ. Illis
aũt intus loquitꝛ: qui ei locũ prebent. Illi aũt deo locũ pre
bent: q diabolo locũ non ꝓbent. Habitare em̃ vult diabolꝰ
corda hoim ⁊ loqui ibi oĩa q valẽt ad ſeductionẽ. Sed qd
Joh. xij. ait dñs ieſus? Princeps huius mũdi miſſus eſt foras. Vñ
miſſus eſt? Nunqd extra celũ ⁊ terrã? Nunqd extra fabri
cam mundi? Non. Sed extra corda credentiũ foras miſſo
ſuaſore: habitat redẽptor: q2 ipſe redemit q creauit. Et dia
bolus iã forinſecꝰ oppugnat: nõ vincit illũ q ītus poſſidet.
Forinſecꝰ aũt oppugnat: īmittẽdo varias tẽtatiões. Sed
ille nõ cõſentit cui deus intꝰ loquitꝛ: ⁊ vnctio quã audit: do
cet. [Et verax eſt] inqt. Eadẽ vnctio: id eſt ipſe ſpũs dñi q
docet hoĩes: mẽtiri nõ poteſt [⁊ nõ eſt mendax. Sicut do
cuit nos ꝑmanere in ipſa. Et nunc filioli ꝑmanete in eo: vt
cũ manifeſtatꝰ fuerit, habeamꝰ fiduciã in ꝯſpectu eiꝰ: vt nõ
ꝯfundamur ab eo in aduẽtu eiꝰ]. Videte fratres credimꝰ
in ieſum quẽ nõ vidimꝰ: annunciauerũt eũ q viderunt: q cõ
tractauerũt: q verbũ ex ore ipſiꝰ audierunt: ⁊ vt ꝑſuaderẽt
generi humano: ab illo miſſi ſunt: non a ſeipſis ire auſi ſunt
Mar. xvj. Et quo miſſi ſunt? Audiſtis cũ euangeliũ legereꝛ. Ite ꝑdi
cate euangeliũ vniuerſe creature q ſub celo eſt. Ubiqꝫ ergo
diſcipuli miſſi ſunt atteſtãtibꝰ ſignis ⁊ ꝓdigijs vt crederet
illis: q2 ea dicebant q viderãt. Credimꝰ in eũ quẽ non vidi
mus: ⁊ venturũ eũ expectamꝰ. Quicũqꝫ illũ fide expectãt,
cũ venerit gaudebũt. Qui ſine fide ſunt cũ venerit: qd nũc
nõ vidẽt: erubeſcẽt. Et ꝯfuſio illa nõ erit vniꝰ diei ⁊ trãſiet
quõ ſolẽt cõfundi q iueniunꝛ in aliq culpa ⁊ eis inſultaꝛ ab

hoĩbꝰ. Cõfuſio illa traducet ꝯfuſos ad ſiniſtrã: vt audiãt. Mat. xxv
Ite in ignẽ eternũ q parꝰ eſt diabolo ⁊ angelis eiꝰ. Manea
mus ergo in verbis eiꝰ: ne cõfundamur cũ venerit. Ipſe ei
dicit in euãgelio eis q in eũ crediderãt. Si permãſeritis in Joh. viij.
ꝟbo meo: vere diſcipuli mei eſtis. Et q̃ſi dicerẽt: q fructu?
Et cognoſcetis inqt veritatẽ: ⁊ veritas liberabit vos. Mo
do eni ſalꝰ nr̃a in ſpe: nõdũ in re. Nondũ tenemꝰ iam quod
promiſſũ eſt: ſꝫ venturũ ſperamꝰ. Fidelis aũt eſt q promi
ſit: nõ te fallet: tm̃ noli deficere: ſꝫ expecta ꝓmiſſorẽ. Nõ eni
nouit fallere veritas: tu noli eſſe mẽdax: vt aliud ꝓfitearis
aliud agas. Tu ſerua fidẽ: ⁊ ſeruat ille pollicitationẽ. Si aũt
nõ tu ſeruaueris fidẽ: tu te fraudaſti: nõ ille q ꝓmiſit. [Si ſci B
tis q2 iuſtꝰ eſt: ſcitote q2 oĩs q facit iuſticiã ex ipo eſt natꝰ]
Iuſticia mõ nr̃a ex fide: iuſticia ꝑfecta nõ eſt niſi i angelis
Et vix in angelis ſi deo ꝯpareꝛ. Tñ ſi q ꝑfecta iuſticia aĩa
rũ ⁊ ſpirituũ eſt qs deꝰ creauit i angelis ſctis: iuſtꝭ: bonis:
nullo lapſu auerſis: nulla ſupbia cadẽtibꝰ: ſꝫ manẽtibꝰ ſem
per in ꝯtẽplatiõe verbi dei: ⁊ nihil aliud dulce habentibus
niſi a quo creati ſũt: in ipſis ꝑfecta iuſticia eſt: in nobis aũt
ex fide cepit eſſe ſm ſpm: audiſtis cũ pſalmꝰ legereꝛ. Inci Ps. cxlvj
pite dño in ꝯfeſſiõe. Incipite inqt. Initiũ iuſticie noſtre cõ
feſſio pctõꝝ. cepiſti nõ defẽdere pctm̃ tuũ: iã inchoaſti iuſti
ciã: ꝑficieꝛ aũt in te qñ nihil aliud facere delectabiꝛ: qñ ab
ſorbebiꝛ mors i victoria: qñ nulla ꝯcupiſcẽtia titillabit: qñ
nõ erit lucta cũ carne ⁊ ſanguine: qñ erit corona victorie ⁊
triũphꝰ d īimico: tũc erit ꝑfecta iuſticia. Mõ adhuc pugnã
mus. Si pugnamꝰ i ſtadio ſumꝰ. Ferimꝰ ⁊ ferimur: ſꝫ q vin
cat expectaꝛ. Ille aũt vincit: q ⁊ qd ferit de viribꝰ ſuis non
ꝓſumit: ſꝫ de ꝓtectore deo. Solus diabolꝰ aduerſũ nos pu
gnat: nos cũ deo ſimꝰ: ⁊ diabolũ vincimꝰ. Nã ſi tu ſolꝰ cum
diabolo pugnaueris: vicerꝭ. Exercitatꝰ ẽ hoſtis. Quot pal
marũ? Cõſiderate: q dieceꝛit vt mortales naſceremur. Pri
mo ipam originẽ nr̃am de ꝑadiſo. Quid g faciẽdũ ẽ q2 ipſe
exercitatꝰ ẽ? Inuoceꝛ oĩpotẽs aduerſꝰ exercitatũ diabolũ
Habitet in te q nõ põt vinci: ⁊ ſecurꝰ vinces eũ q vincere ſo
let. Sꝫ qs: niſi in qbꝰ nõ habitat deꝰ? Nã vt noueritis fra
tres: ꝯtẽpſit adã i ꝑadiſo poſitꝰ ꝓceptũ dei: ⁊ erexit ceruicẽ Gen. iij.
veluti ꝑtãte ſua eẽ cupiẽs: ⁊ noiẽs ſubdi volũtati dei ⁊ la
pſꝰ ẽ ab illa īmortalitate: ab illa btitudie. Hõ aũt qdã iã ex Job. ij.
ercitatꝰ natꝰ mortalis: cũ ſederet in ſtercore putris ꝟmibꝰ
diabolũ vicit. Ipſe adã: ⁊ in iob ipſe: q2 de gñe ipſiꝰ iob. Er
go adã victꝰ in ꝑadiſo vicit i ſtercore. In ꝑadiſo cũ eẽt au
diuit ꝑſuaſionẽ mulierꝭ quã illi īmiſerat diabolꝰ: i ſtercore
aũt cũ eſſet: ait eue. Tanqꝫ vna ex inſipiẽtibꝰ mulieribꝰ locu Ubi. s.
ta es. Ibi aurẽ appoſuit: hic riſum dedit. Cũ eẽt letꝰ audi
uit: cũ eſſet flagellatꝰ vicit. Iõ videte qd ſeqꝛ frẽs in epla
iſta. Q2 h nobis ꝯmendat: vt diabolũ quidẽ vincamꝰ: ſed
nõ ex nobis. Si ſcitis q2 iuſtꝰ eſt: ait. ſcitote q2 oĩs q facit iu
ſticiã ex ipo ẽ natꝰ. Ex deo: ex xp̃o: ⁊ q2 dixit: ex ipo eſt na
tus: hortaꝛ nos. Iã g q2 nati ex illo ſumꝰ: ꝑfecti ſumꝰ. Au
dite. [Ecce qualẽ dilectionẽ dedit nobis pr̃: vt filij dei vo Ca. iij.
cemur ⁊ ſimꝰ]. Nã q vocanꝛ ⁊ nõ ſunt: qd illis ꝓdeſt nomẽ C
vbi res nõ eſt? Q̃ multi vocanꝛ medici q curare nõ norũt?
Q̃ multi vocãꝛ vigiles: q tota nocte dormiũt? Sic multi
vocanꝛ xp̃iani: ⁊ in rebꝰ nõ inueniunꝛ: q2 h qd vocanꝛ non
ſunt. i. in vita: in moribꝰ: in fide: in ſpe ⁊ charitate. Hoc aũt
qd audiſtis frẽs. Ecce q̃lẽ dilectionẽ dedit nobis pr̃: vt fi
lij dei vocemur ⁊ ſimus. [Propter h mũdus nõ cognoſcit
nos: q2 nõ cognouit eũ: ⁊ nos nõ cognoſcit mũdus.] Totꝰ
mũdus xp̃ianꝰ eſt: ⁊ totꝰ mũdꝰ impiꝰ. Per totũ ei mundũ
īpij: ⁊ p totũ mũdũ pij. Illi illos nõ cognoſcũt. Quõ puta
mus q2 nõ cognoſcũt? Inſultãt bñ viuẽtibꝰ. Attẽdite ⁊ vi
dete: q2 forte ſunt ⁊ īter vos. Unuſqſqꝫ vr̃m q iã pie viuit: q
ꝯtẽnit ſecularia: q nõ vult ire ad ſpectacula: q nõ vult ſe ine
briare q̃ſi ſollẽniter: ⁊ qd eſt grauiꝰ accedẽte ꝑſocinio ſan
ctoꝝ dierũ fieri immũdus: q iſta facere noluerit: quõ ei īſul
taꝛ ab his q faciũt? Nũqd inſultareꝛ ei ſi agnoſcereꝛ? Qua
re aũt nõ agnoſciꝛ? Mũdus eũ nõ agnoſcit. Quid ẽ mũdꝰ
Illi habitatores mũdi: quomodo dicitur domꝰ habitato
res eius. Iam iſta ſepe dicta ſunt: ⁊ non ea vobiſcũ hodie
repetimꝰ. Iam cum auditis mundũ in mala ſignificatiõe
nõ intelligatis niſi dilectores mũdi: q2 per dilectionẽ inha
bitant: ⁊ per qd inhabitant nomen habere meruerũt. Pro
pter hoc mundus nõ cognouit nos: quia non cognouit eũ

Ambulabat ꝛ ipſe dñs ieſus xp̄s i carne. Erat deꝰ: latebat
in infirmitate. Et vnde nō eſt cognitus? Qꝛ oīa peccata ar
guebat in hoībus. Illi amando delectationes pctōꝝ non
agnoſcebāt deū. Amando qđ febris ſuadebat: iniuriā me
dico faciebant. Quid ergo nos iam nati ſumꝰ ex ipſo? Sed
qꝛ in ſpe ſumꝰ. [Dilectiſſimi inqt: nūc filij dei ſumꝰ]. Iam
nūc? Quid eſt ergo qđ ſpectamꝰ: ſi iam filij dei ſumꝰ? [Et
nondū inqt] manifeſtū eſt quod erimꝰ]. Quid aūt erimus
aliud q̄ filij dei? Audi quid ſequit̄. [Scimꝰ qꝛ cū apparue
rit: ſimiles ei erimꝰ: qm̄ videbimꝰ eū ſicuti eſt]. Intelligat
D charitas veſtra. Magna res. Scimꝰ qꝛ cū apparuerit: ſimi
les ei erimus: qm̄ videbimus eum ſicuti eſt. Iā illud atten
dite quid vocat̄ eſt. Noſtis quid vocat̄ eſt? Quid vocatur
ꝛ nō ſolum vocatur: ſed vere eſt: incōmutabilis eſt: ſemper
manet: mutari neſcit: nulla ex parte corrūpit̄: nec ꝓficit qꝛ
perfectū eſt: nec deficit quia eternū eſt. Et quid eſt hoc. In
Ioh.i. principio erat verbū: ꝛ verbū erat apud deum ꝛ deus erat
Phil.ij. verbum? Et quid eſt hoc. Qui cū in forma dei eſſet: non ra
pinam arbitratꝰ eſt eſſe ſe equalem deo? Hoc modo xp̄m
in forma dei verbum dei vnicū patri equalē patri: non poſ
ſunt videre mali. Scđm id vero qđ verbū caro factum eſt
potuerunt ꝛ mali: qꝛ in die iudicij videbunt ꝛ mali: qꝛ ſic ve
niet iudicaturꝰ quomodo venit iudicādus. In ipſa forma
Hiere. xvij homo: ſed deus. Nam maledictꝰ oīs qui ſpem ſuā ponit i
homine. Homo venit ꝛ vt iudicet. Et ſi nō videbit̄: quid ē
Ioh. xix. qđ ſcriptum eſt. Videbūt in quē tranſfixerunt. De impijs
eñ dictum eſt: qꝛ videbunt ꝛ confundent̄. Quō nō videbūt
impij: qñ alios ponet ad dexterā: alios ad ſiniſtram? Ad ſi
Mat. xxv niſtrā poſitis dicet. Ite in ignem eternū. Ad dexteram po
ſitis dicet. Venite benedicti patris mei percipite regnum.
Videbūt: ſed formā ſerui. Formā dei nō videbūt. Quare?
Mat. v. Qꝛ impij ſunt. Et ipſe dñs dicit. Beati mūdo corde qm̄ ip
ſi deū videbunt. Ergo viſuri ſumus quandā viſionē frēs:
i. Cor. ij. quam nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs
aſcendit. Viſionē quandam: viſionem precellentē oēs pul
chritudines terrenas: auri: argenti: nemorū atq̄ camporū:
pulchritudinē maris ꝛ aeris pulchritudinē ſolis ꝛ lune: ſtel
larum: angelorū: omnia ſuperantē: qꝛ ex ipſo pulchra ſunt
oīa. Quid ergo nos erimꝰ quando videbimus qđ nobis
promiſſum eſt? Similes ei erimus: qm̄ videbimus eū ſicuti
eſt. Quomodo potuit: lingua ſonuit: cetera corde cogitent̄
Quid eñ ꝛ ipſe iohannes dixit ad comparationē rei q̄ eſt:
vel a nobis dici poteſt hoībus longe imparibus meritis
ipſius? Redeamꝰ ergo ad illā vnctionē: que intus docet: ꝛ
loqui nō poſſumꝰ. Et qꝛ modo videre nō poteſtis: officiū
veſtrum in deſiderio ſit. Tota vita chriſtiani boni ſanctū
deſiderium eſt. Quod aūt deſideras nondū vides: ſed deſi
derādo capax efficeris: vt cū venerit quod videas implea
ris. Sicuti eñ ſi velles implere aliquē ſinum: ꝛ noſti q̄ ma
gnum eſt qđ dabitur: extendis ſinū vel ſacci vel vtris vel
alicuiꝰ rei. Noſti quantū miſſurꝰ es: ꝛ vides qꝛ anguſtꝰ eſt
ſinus: extendēdo facis capaciorē. Sic deus differēdo extē
dit deſiderium: deſiderando extendit aīm: extendendo fa
cit capacē. Deſideremꝰ ergo fratres: qꝛ implendi ſumꝰ. Vi
dete paulum extendentē ſinū: vt poſſit capere quod ventu
rum eſt. Ait. Nō qꝛ iam acceperim: aut iā perfectꝰ ſim. Fra
Phil. iij. tres ego me nō arbitror cōprehendiſſe. Quid ergo agis in
hac vita ſi nondū apprehendiſti? Vnū autē: q̄ retro oblitꝰ
in ea que ante ſunt extentus: ſcđm intentionē ſequor ad pal
mam ſuperne vocationis. Extētū ſe dixit: ꝛ ſcđm intentionē
ſequi ſe dixit. Minorē ſe ſentiebat ad capiendū qđ oculus
nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs aſcendit. Hec ē
vita noſtra: vt deſiderando exerceamur. Tantum aūt nos
exercet ſanctū deſideriū / quantū deſideria noſtra amputa
uerimꝰ ab amore ſeculi. Iam diximus aliqñ ex iani: qđ im
plendū eſt Bono implendꝰ es: funde malū. Puta qꝛ mel
le te vult implere deꝰ: ſi aceto plenꝰ es: vbi mel pones? Fū
dendum eſt qđ portat vas: mundandū eſt ipſum vas. Mu
tandū ē: ꝛ ſi cum labore cū tritura vt fiat aptum cuidā rei.
Mel dicamꝰ: aurum dicamꝰ: vinū dicamꝰ: quicqđ dicamꝰ
qđ dici nō pōt: quicqđ volumus dicere: deus vocatur. Et
quid diximꝰ deus: quid diximꝰ? Due iſte ſyllabe ſunt totū
qđ expectamꝰ. Quicqđ ergo dicere valuimꝰ infra eſt. Extē
damus nos in eū: vt cū venerit impleat. Similes ei erimꝰ:

qm̄ videbimus eū ſicuti eſt. [Et oīs qui habet ſpem hāc in
ipſo eſt]. Videte qꝛ in ſpe nos poſuit. Videtis quemadmo E
dū nos cōgruit apl'o paulo: coapoſtolo ſuo. Spe ſalui facti
ſumus. Spes aūt q̄ videt̄ non eſt ſpes. Quod eñ videt q̄s Rom. viij
quid ſperat? Si eñ qđ nō videmus ſperamꝰ: per patientiā
expectamꝰ. Ipſa patientia exercet deſiderium. Mane tu.
Nam manet ille. Et pſeuera in ambulando: vt ꝑuenias: qꝛ
quo tēdis non migrabit. Videte. [Et oīs qui habet ſpem
hanc in ipſo: caſtificat ſemetipſum: ſicut ꝛ ipſe caſtus eſt].
Videte quēadmodū nō abſtulit liberū arbitriū: vt diceret
caſtificat ſemetipm̄. Quis nos caſtificat niſi deꝰ? Sed deꝰ
te nolentē nō caſtificat. Ergo qđ adiungis voluntatē tuā
deo caſtificas teipſum. Caſtificas te: nō de te: ſed de illo q̄
venit vt habitet in te. Tñ qꝛ agis ibi aliqđ volūtate: ideo et
tibi aliquid tributū eſt. Ideo aūt tibi tributū eſt / vt dicas
ſicut in pſalmo. Adiutor meꝰ eſto ne derelinquas me. Si di Ps̄. xxvj
cis: adiutor meꝰ eſto aliquid agis: nā ſi nihil agis quō ille
adiuuat? [Oīs eñ q̄ facit peccatū: ꝛ iniquitatē facit]. Ne
mo eñ dicat. Aliud eſt peccatū: atq̄ aliud iniqtas. Nemo
dicat. Ego peccator homo ſum: ſed iniquus non ſum. Oīs
q̄ facit peccatū ꝛ iniquitatē facit. [Peccatū iniquitas eſt]
Quid ergo facimus de peccatis noſtris ꝛ iniqtatibus? Au
di qđ dicit. [Et ſcitis qꝛ ille manifeſtatꝰ eſt: vt peccatū au
ferat: ꝛ peccatū in ipſo nō eſt]. In quo non eſt peccatū: ipſe
venit auferre peccatū: nā ſi eſſet in illo pctm̄ auferendū eſſet
illi: nō ipſe auferret. Oīs q̄ in ipſo manet nō peccat: inquā
tum in ipſo manet intantū nō peccat. [Oīs q̄ peccat nō vi
dit eū neq̄ cognouit eū]. Nō eſt mirū. Nō eum vidimꝰ: ſed
viſuri ſumꝰ. Nō eū cognouimꝰ: ſed cogniturī ſumꝰ. Crede
mus in eū quē nō cognouimꝰ? An forte ex fide cognouimꝰ
ꝛ ſpecie nō cognouimus? Magna eſt iſta q̄ſtio. Oīs q̄ pec
cat nō vidit eū: nec cognouit eū. Nondū cognouimꝰ ſed in
fide ꝛ videmꝰ ꝛ cognoſcimꝰ. Si eñ nondū videt fides: qua
re dicimur illuminati? Eſt illuminatio ꝑ fidē: eſt illuminatio
ꝑ ſpeciē. Modo cū ꝑegrinamur: ꝑ fidē ambulamꝰ: nondū ij. Cor. v.
ꝑ ſpeciē. Ergo ꝛ iuſticia nr̄a per fidē eſt: ꝛ nō ꝑ ſpeciē. Erit
ꝑfecta nr̄a iuſticia cū videbimꝰ per ſpeciē. Modo nō relin
quamus eam iuſticiā q̄ eſt ex fide: qm̄ iuſtus ex fide viuit:
ſicut ait apoſtolus. Oīs q̄ manet in ipſo non peccat. Nam Rom. i.
oīs qui peccat nō vidit eū: neq̄ cognouit eū. Nō credidit
iſte qui peccat? Si aūt credidit quantū ad fidē eius ꝑtinet
nō peccat. [Filioli nemo vos ſeducat. Qui facit iuſticiā iu F
ſtus eſt: ſicut ꝛ ille iuſtus eſt]. Nunqđ qui audimꝰ qꝛ iuſti ſu
mus: ſicut equales nos debemꝰ putare deo? Deberis ſcire
quid eſt. Sicut. Iamdudū eñ dixit. Caſtificat ſemetipm̄:
ſicut ipſe caſtus eſt. Iam ergo paret. Equalis eſt caſtitas
noſtra caſtitati dei: ꝛ iuſticia noſtra iuſticie dei? Quis hoc
dicat? Sed ſicut nō ſemꝑ in equalitate dici ſolet. Quomō:
verbi grā. Viſa baſilica iſta āpla: ſi velit facere aliqs mino
rem: ſed tñ ꝓportione ad menſuras eiꝰ: vt verbi gratia: ſi la
ta eſt ſimplum: ꝛ longa duplū faciat: ꝛ ille latā ſimplū: ꝛ lō
gam duplum: videtur ſic feciſſe ſicut ē iſta. Sed iſta habet
(verbi gratia) centū cubitos: illa triginta: ꝛ ſicut eſt: ꝛ īpar
eſt. Videtis qꝛ non ſemꝑ: ſicut: ad parilitatem ꝛ equalitatē
refert̄. Verbi gratia. Videte quantū ſit inter faciē hoīs et
imaginē de ſpeculo. Facies in imagine: facies in corpore.
Imago in imitatione: corpus in veritate. Et qđ dicimus?
Nā ſicut hic oculi: ita ꝛ ibi. Sicut hͤ aures: ita ꝛ ibi. Diſpar
eſt res: ſed: ſicut: ad ſimilitudinē dicit̄. Habemꝰ ergo ꝛ nos
imaginē dei: ſed nō illā quā hꝫ filius eq̄lis patri. Tñ ꝛ nos
ꝓ modo nr̄o: ſi nō ſicut ille eſſemꝰ: ex nulla parte ſimiles di
ceremur. Ergo caſtificat nos ſicut ꝛ ipſe caſtꝰ eſt. Sed ille
caſtꝰ eternitate: nos caſti fide. Iuſti ſumꝰ ſicˀ ꝛ ipſe iuſtꝰ eſt.
Sꝫ ipſe in ipſa incōmutabili ꝑpetuitate: nos iuſti credēdo ī
quē non videmꝰ: vt aliqñ videamꝰ. Et cū perfecta fuerit iu
ſticia noſtra: cū facti equales angelis fuerimus: nec tunc il
li equabimur. Quāto ergo modo ab illo lōge ē: qñ nec tūc
par erit? [Qui facit pctm̄ de diabolo ē: qꝛ ab initio diabolꝰ
peccat]. De diabolo ē. Noſtis q̄d dicat? Imitādo diabolū
Nā neminē fecit diabolꝰ: neminē genuit: neminē creauit.
Sꝫ q̄cūq̄ fuerit imitatꝰ diabolū: q̄ſi de illo natꝰ ſit filiꝰ dia
boli imitādo nō ꝓprie naſcēdo. Quomodo es filiꝰ abrae?
Nūqđ abraam te genuit? Quomodo iudei filij abrae? Nō
imitātes fidē abrae facti ſunt filij diaboli. De carne abraā

nati ſunt:ꝛ fidem abꝛae non ſunt imitati. Si ergo qui inde nati ſunt exheredati ſunt:qꝛ non ſunt imitati: tu qui nõ de illo natus es efficieris filius:ꝛ ſic eris filius imitãdo. Et ſi diabolum fueris imitatus:qꝛ ille ſuperbus extitit ꝛ impiꝰ aduerſus deum:eris filius diaboli:diabolũ imitando:non
G qꝛ ipſe creauit te aut genuit te. [In hoc manifeſtatꝰ eſt filiꝰ dei]. Ea fratres:oĩes peccatores ex diabolo nati ſunt in quantũ peccatores. Adam a deo factus eſt:ſed qñ cõſenſit diabolo:ex diabolo natus eſt. Et tales oẽs genuit qualis erat. Cũ ipſa concupiſcentia nati ſumus. Et anteq̃ nos de vita noſtra addamus:de illa dãnatione naſcimur. Nam ſi cum illo pctõ nõ naſcimur:quid eſt q̃ cũ infantibus ad baptiſmũ curritur vt ſoluant᷑? Ergo duas natiuitates attẽdite fratres:adã ꝛ xp̃m. Duo ſunt hoĩes: ſed vnus ipſorũ homo homo:alter homo deꝰ. Per hoĩem hoĩem peccatores ſumus: per hoĩem deũ iuſtificamur. Natiuitas illa deiecit ad mortẽ:iſta natiuitas erexit ad vitã. Natiuitas illa trahit ſecũ pctm̃:natiuitas iſta liberat a pctõ. Ideo enĩ venit xp̃s homo:vt ſolueret pctã hoĩm. [In hoc manifeſtatꝰ eſt filius dei:vt ſoluat opera diaboli]. Cetera cõmendo charitati veſtre:ne vos grauẽ. Ipſa enĩ queſtio eſt: in qua ſoluẽda laboꝛamꝰ:qꝛ peccatores nos dicimꝰ. Si enĩ qs dixerit ſe eſſe ſine peccato:mẽdax eſt. Et in ipſius epiſtola iohannis inuenimꝰ. Si dixerimꝰ qꝛ peccatũ nõ habemꝰ:noſipſos ſeducimus. Meminiſſe ei debetis prioꝝ. Si dixerimus qꝛ peccatũ non habemꝰ:noſipſos ſeducimus ꝛ veritas in nobis nõ eſt. Et rurſus in cõſeq̃ntibus audis. Qui natꝰ eſt ex deo non peccat:qꝛ q̃ facit peccatũ nõ videt eũ: neq̃ cognouit eũ. Oĩs q̃ facit peccatũ de diabolo eſt. Ex deo nõ ẽ peccatũ. Iterũ terret nos:quõ nati ſumꝰ ex deo ꝛ quõ nos fatemur pctõres? An dicturi ſumus:qꝛ de deo nati nõ ſumꝰ? Et quid faciũt iſta ſacramẽta in infantibꝰ? Quid dixit iohãnes. Qui natꝰ eſt ex deo nõ peccat. Ipſe iohannes iterũ dixit. Si dixerimꝰ qꝛ pctm̃ non habemꝰ:noſmetipſos ſeducimus:ꝛ veritas in nobis non eſt? Magna queſtio ꝛ anguſta. Et ad hanc ſoluendã vtinã intentã fecerim charitatem veſtrã. In noĩe dñi cras qđ inde dederit diſſeremus.

Tractatus quintus.

Omnis qui natus eſt ex deo peccatum non facit. Quoniã ſemen ipſius in eo manet. Et non poteſt peccare. Quoniã ex deo natꝰ eſt. In hoc manifeſti ſunt filij dei ꝛ filij diaboli. Omnis qui nõ eſt iuſtus:non eſt ex deo. Et qui nõ diligit fratrẽ ſuũ. Qm̃ hec eſt annũciatio quã audiſtis ab ĩitio vt diligamꝰ alterutrũ. Non ſicut Cain q̃ ex maligno erat ꝛ occidit fratrẽ ſuum:ꝛ propter quid occidit eum? Qm̃ opera eiꝰ maligna erant: fratris autem eius iuſta. Nolite mirari fratres. Si odit vos mundus. Nos ſcimus qm̃ tranſlati ſumus de morte ad vitã. Qm̃ diligimꝰ fratres:qui nõ diligit manet in morte. Omnis qui odit fratrẽ ſuũ homicida eſt:ꝛ ſcitis qm̃ omnis homicida nõ habet vitam eternã in ſe manentẽ. In hoc cognouimus charitatẽ dei. Qm̃ ille aĩam ſuã pro nobis poſuit. Et nos debemus pro fratribꝰ animas ponere. Qui habuerit ſubſtantiã huius mundi ꝛ viderit fratrem ſuũ neceſſitatem habere:ꝛ clauſerit viſcera ſua ab eo:quõ charitas dei manet in eo? Filioli mei. Non diligamus verbo neq̃ lingua. Sed opere et veritate.

A Attẽte audite obſecro vos:qꝛ res nõ minima verſat᷑ in medio. Et nõ dubito q̃ heſterno die intẽti affuiſtis:qđ ꝛ hodie intentius cõueniſtis. Eſt ei nõ paruа q̃ſtio:quõ dicat in iſta epiſtola. Qui natus eſt ex deo non peccat. Et quõ in eadẽ epiſtola ſuperiꝰ dixit. Si dixerimꝰ qꝛ peccatũ nõ habemꝰ:noſipſos ſeducimus:ꝛ veritas in nobis nõ eſt. Quid facturus eſt quẽ vterq̃ ſermo ex eadẽ ep̃la ĩ medio coartauit? Si ſe pfeſſus fuerit peccatorẽ:timet ne dicat᷑ illi. Non ergo ex deo natus es qꝛ ſcriptũ eſt. Qui natꝰ eſt ex deo:nõ peccat. Si aũt dixerit ſe iuſtũ:ꝛ nõ habere peccatũ: accipit ex alia parte plagã ex ipſa epiſtola. Si dixerimꝰ qꝛ peccatũ nõ habemꝰ:noſipſos ſeducimꝰ:ꝛ veritas in nobis non eſt. Poſitꝰ ergo in medio q̃d dicat:ꝛ quid cõfiteatur:aut quid pfiteatur non inuenit. Profiteri ſe eẽ ſine pctõ piculoſum ẽ: ꝛ nõ ſolũ piculoſum ſed etiã mẽdoſum. Noſipſos inq̃t ſeducimꝰ:ꝛ veritas in nobis nõ eſt. Si dixerimus qꝛ peccatũ nõ habemꝰ: ſed vtinã nõ haberes ꝛ diceres. Verũ enĩ diceres. Nec in veritate pmenda:vllũ iniq̃tatis vel veſtigiũ formidares. Sed ideo male facis ſi dicis:qꝛ mẽdaciũ dicis. Veritas inq̃t ĩ nobis nõ eſt:ſi dixerimus qꝛ peccatum non habemꝰ. Nõ ait. Nõ habuimus:ne forte de preterita vita dictũ videret᷑. Habuit peccatũ homo iſte:ſed ex quo natus eſt ex deo cepit nõ habere. Si ita eſſet:nulla nos anguſtaret queſtio. Diceremus enĩ. Fuimus peccatores:ſed modo iuſtificati ſumus. Habuimus peccatũ:ſed modo nõ habemꝰ. Non hoc ait. Sed quid ait? Si dixerimus qꝛ peccatũ nõ habemꝰ:noſipſos ſeducimus:ꝛ veritas in nobis non eſt. Poſt aliquantũ ruſꝰ Qui natus eſt ex deo inquit:nõ peccat. Nunq̃d iohẽs ipſe non erat natus ex deo? Si iohãnes nõ erat natꝰ ex deo:de quo audiſtis:qꝛ ſupra pectus dñi recubuit:aliquis ſibi audet pmittere generationẽ factam in ſe:quã ille habere nõ meruit:q̃ ſupra pectꝰ dñi recũbere meruit:quẽ dñs plus q̃ ceteros diligebat:ipm̃ de ſpũ nõ genuerat? Attẽdite nũc verba iſta. Adhuc anguſtias noſtras cõmendo:vt p intẽtionẽ veſtrã q̃ oratio eſt ꝛ p nobis ꝛ pro vobis dilatet deꝰ:et det exitum ne aliquis in verbo eius inueniat occaſionẽ perditionis ſue. Q̃d verbũ non eſt predictũ ꝛ conſcriptũ niſi ad medicinã ꝛ ſalutẽ? Oĩs inquit q̃ facit peccatũ ꝛ iniq̃tatem facit. Ne forte diſcernas: peccatũ iniquitas eſt. Ne dicas peccatoꝛ ſum:ſed iniquus nõ ſum:peccatũ iniq̃tas eſt. Et ſcitis qꝛ in hoc ille manifeſtatus eſt:vt peccata auferat:et peccatũ in illo nõ eſt. Et q̃d pdeſt nobis qꝛ venit ſine peccato? Oĩs q̃ non peccat in ipſo manet. Et oĩs q̃ peccat non vidit eũ neq̃ cognouit eũ. Filioli nemo vos ſeducat. Qui facit iuſticiã iuſtus eſt:ſicut ꝛ ille iuſtꝰ eſt. Iam iſta diximꝰ qꝛ ſm quãdã ſimilitudinẽ nõ ſm eq̃litatẽ dici ſolet. Qui facit peccatũ de diabolo eſt:qꝛ ab initio diabolꝰ peccat. Et hoc diximus:qꝛ neminẽ creauit diabolus neq̃ genuit:ſed imitatores eius ex illo naſcunt᷑. In hoc manifeſtatꝰ eſt filius dei:vt ſoluat opa diaboli. Ergo vt ſoluat pctã venit ille q̃ nõ habet peccatũ. Deinde ſequit᷑. [Oĩs q̃ natus eſt ex deo nõ facit peccatũ:qꝛ ſemẽ eius in ipſo manet. Et nõ põt
peccare qꝛ ex deo natus eſt]. Fortiter inſtrinxit. Fortaſſis ſm quoddam peccatũ dixit:nõ peccat:nõ ſm omne peccatum. Ut quid ſit. Qui natꝰ eſt ex deo non peccat? Certum quoddã peccatũ intelligas:qđ nõ poteſt admittere homo q̃ ex deo natus eſt. Et tale peccatũ eſt illud:vt ſi quiſq̃ illđ admiſerit confirmet cetera:ſi quis autẽ hoc non admiſerit ſoluet cetera. Quod eſt hoc peccatũ? Facere contra mãdatum. Quod eſt mandatũ? Mãdatũ nouũ do vobis:vt vos inuicẽ diligatis. Intẽdite. Hoc mandatũ xp̃i dilectio vocat᷑. Per hãc dilectionẽ peccata ſoluunt᷑. Hec ſi nõ teneat᷑ ꝛ graue pctm̃ eſt:ꝛ radix oĩm peccatoꝝ. Intendite fratres ptulimus aliquid in quo bene intelligentibus ſoluta eſt q̃ſtio. Sed nũq̃d cũ celerioꝛibus tm̃ ambulamꝰ viam? Et q̃ tardius ambulãt nõ ſunt relinq̃ndi. Verſemus hoc quibꝰ poſſumus verbis:vt ad oẽs perueniat. Puto enĩ fratres: quia oĩs homo ſollicitus eſt pro anima ſua:qui nõ ſine cauſa intrat eccleſiã:q̃ non tẽporalia querit in eccleſia:q̃ nõ pp̃ter res intrat vt trãſigat negocia ſecularia:ſed ideo ĩtrat vt aliquid ſibi eternũ promiſſum teneat quo perueniat. Neceſſe ẽ ergo cogitet quẽadmodũ ambulet in via:ne remaneat ne retro eat:ne aberret:ne claudicãdo non pueniat. Qui ergo ſollicitꝰ eſt:tardus non ſit:velox ſit:non recedat de via. Hoc ergo dixi:qꝛ qui natus eſt ex deo non peccat. Fortaſſis ſm quoddam pctm̃ voluit intelligi. Nam erit aliter cõtrariũ illi loco. Si dixerimꝰ qꝛ peccatũ non habemꝰ: noſipſos ſeducimus ꝛ veritas in nobis non eſt. Sic ergo forte poteſt ſolui q̃ſtio. Eſt quoddã peccatũ quod nõ poteſt admittere ille qui natꝰ eſt ex deo: et quo non admiſſo ſoluunt᷑ cetera:quo admiſſo confirmãtur cetera. Quod eſt hoc pec-

Ioh. xiij.
B
Ioh. xiij.

catum? Facere cōtra mādatū xp̄i: cōtra teſtamētū nouum.
Joh.xiij. Qđ eſt mādatū nouū? Mādatū nouū do vobis: vt vos in
uicē diligatis. Qui facit cōtra charitatē et contra dilectio
nē fraternā: nō audet gloriari ⁊ dicere natū ſe eſſe ex deo.
Qui autē in dilectione fraterna cōſtitutꝰ eſt: certa ſūt pctā
que nō pōt admittere: ⁊ hoc maxime ne oderit fratrem. Et
q̄d de ceteris peccatis facit: vnde dictū eſt. Si dixerimus
q2 pctm̄ nō habemꝰ: noſipſos ſeducimꝰ: ⁊ v̄itas i nobis nō
j.Pet.iiij est? Audiat ſecuritatē de alio loco ſcp̄ture. Charitas coo
perit multitudinē pctōꝝ. Charitatē ḡ cōmēdamꝰ: chari
tatē cōmēdat hec epiſtola. Poſt reſurrectionē dn̄s quid
aliud interrogauit petrū. Amas me? Et parū fuit ſemel i
terrogare: ⁊ iterū nihil aliud: ⁊ tertio nihil aliud. Cū iā ter
tio ille tedio afficeret: q̄ſi non ſibi crediderit: quō q̄ neſciret
q̄d in illo ageret: tn̄ ⁊ p̄io/ ⁊ ſecūdo/ ⁊ tertio hoc interroga
uit. Ter negauit timor: ter cōfeſſus eſt amor. Et ecce amat
petrus dn̄m. Quid preſtaturus dn̄o? Nō eni ⁊ ipſe nō tur
Ps.cxv. batꝰ eſt in ipſo pſalmo. Quid retribuā dn̄o ꝓ oībꝰ q̄ retri
buit mihi? Qui eni dicebat hec in pſalmo: attēdebat q̄ta ſi
bi eſſent p̄ſtita a dn̄o: et q̄rebat q̄d retribueret dn̄o: ⁊ nō inue
niebat. Quicq̄d eni retribuere volueris: ab ipſo accepiſti
qđ reddas. Et q̄d inuenit qđ retribuat? Qđ (vt diximus
frēs) ab ipſo acceperat: h̄ inuenit qđ retribueret. Calicē ſa
lutaris accipiā: ⁊ nomē dn̄i inuocabo. Quis eni illi dederat
calicē ſalutarē: niſi ille cui volebat retribuere? Accipe aūt
calicē ſalutarē: ⁊ inuocare nomē dn̄i: hoc eſt ſatiari chari
tate: ⁊ ita ſatiari vt nō ſolū nō oderꝭ fratrē: pfecta charitas
eſt: ſed vt paratꝰ ſis mori ꝓ fratre. Hāc ipſe dn̄s in ſe exhi
buit: mortuꝰ ꝓ oībus: orās ꝓ eis a q̄bꝰ crucifigebat: et di
Lu.xxiij. cens. Pater ignoſce illis/ q2 neſciūt q̄d faciunt. Sed ſi ſo
lus hoc fecit: nō erat magiſter: ſi diſcipulos non habebat.
Secuti diſcipuli h̄ fecerūt. Lapidabat ſtephanꝰ ⁊ genu
actuū.vij. flexo ait. Dn̄e ne ſtatuas illis hoc d̄lictū. Amabat a quibꝰ
ij.Cor.xij. occidebat: q2 ⁊ ꝓ ipſis moriebat. Audis ap̄lm paulū. Et
ipſe (inq̄t) ip̄edar ꝓ aiabꝰ veſtris. Inter illos eni erat pro
C q̄bꝰ ſtephanꝰ deprecabat: q̄ſi eoꝝ manibꝰ moriebat. Per
fecta ḡ charitas hec eſt. Si q̄s tātā habuerit charitatē vt
paratꝰ ſit ꝓ fratribus etiā mori: pfecta eſt in illo charitas.
Sed nūq̄d mox vt naſcit iā p̄rſus pfecta eſt? Ut pficiat
naſcit: cū fuerit nata nutrit: cū fuerit nutrita roborat: cum
Phil.j. fuerit roborata pficit. Cū ad pfectionem venerit: q̄d dicit?
Mihi viuere xp̄s eſt: ⁊ mori lucrū. Optabā diſſolui ⁊ eē cū
xp̄o: multo magis optimū: manere in carne neceſſariū ꝑpt
vos. Propter eos volebat viuere ꝓ q̄bꝰ paratꝰ erat mori
Et vt noueritis q2 ipſa eſt pfecta charitas: quā nō violat ⁊
Joh.xxj. in qua nō peccat q̄ natꝰ eſt ex deo: hoc dn̄s dicit petro. Pe
tre amas me? Et ille. Amo. Nō dixit: ſi amas me: obſeq̄re
mihi. Qn̄ ei erat dn̄s in carne mortali: eſuriuit: ſitiuit. Eo
tp̄e q̄ eſuriebat ⁊ ſitiebat ſuſceptus eſt hoſpitio: miniſtra
rūt illi q̄ habuerūt de ſubſtātia ſua. Sicut legitimꝰ in euā
Luce.xix. gelio. Suſcepit eū zacheꝰ: ſaluꝰ factꝰ eſt a morbo ſuſcepto
medico. Quo morbo? Auaricie. Erat eni ditiſſimꝰ et prin
ceps publicanoꝝ. Attendite ſanatū a morbo auaricie. Di
midiū (inq̄t) bonoꝝ meoꝝ do pauperibꝰ: et ſi cui aliq̄d tu
li quadruplū reddā. Ideo ſeruauit alterū dimidiū: non q̄
frueret: ſ3 vn̄ debita ſolueret. Suſcepit ergo tūc medicum
hoſpicio: q2 erat infirmitas carnis i dn̄o: cui hoc obſequiū
p̄berēt hoies. Et h̄: q2 voluit p̄ſtare obſequētibꝰ. Obſequē
tibꝰ eni ꝓderat: nō illi. Cui eni angeli miniſtrabāt hoꝝ ob
iij.Regū ſequiū requireret? Nec helias ſeruꝰ illiꝰ hoc neceſſariū ha
xvij. bebat aliq̄n: cui panē ⁊ carnē per coruū mittebat: ⁊ tn̄ vt vi
dua religioſa b̄ndiceret mittit ſeruꝰ dei. Paſcit a vidua
quē deus in ſecreto paſcebat. Uerūtamē quāq̄ꝫ de his ſer
uus dei ſibi preſtent: qui eoꝝ indigentiā cōſiderēt: ꝓpter
illā mercedē a dn̄o in euāgelio poſitā manifeſtiſſime. Qui
Mat.x. ſuſcipit iuſtū in noīe iuſti: mercedē iuſti accipiet. Qui ſuſci
pit prophetā in noīe prophete: mercedē ꝓphete accipiet.
Et q̄ dederit calicē aque frigide vni ex his minimis tm̄ in
nomie diſcipuli: amen dico vobis non ꝑdet mercedē ſuam
Quis ergo ſibi preſtēt qui hec faciūt/ tn̄ nec hoc poterat
p̄beri aſcēſuro in celū. Quid illi poterat retribuere petrus
qui amabat illū? Audi. Paſce oues meas: id eſt fac ꝓ fra
tribꝰ qđ ꝓ te feci. Oēs ſanguine meo redemi: nolite dubita
re mori pro veritatꝭ confeſſione: vt ceteri vos imitent. Sed
hec (vt diximꝰ) fratres pfecta charitas eſt: q̄ natꝰ eſt ex deo
h3 illā. Intēdat charitas veſtra. Uidete q̄d dicā. Ecce ac D
cipit ſacramētū natiuitatis homo. Baptizatus ſacramētū
habet: et magnū ſacramētū: diuinū: ſanctū: ineffabile. Con
ſidera quale: vt nouū hoiem faciat: dimiſſionē omniū pec
catoꝝ. Attendat tn̄ in cor: ſi pfectum eſt ibi qđ factū eſt in
corpore. Uideat ſi habeat charitatē: ⁊ tūc dicat: natꝰ ſum
ex deo. Si autē nō h3: caracterē quidē impoſitum habet:
ſed deſertor vagat. Habeat charitatē: aliter nō ſe dicat na
tum ex deo. Sed habeo (inq̄t) ſacramentū. Audi apoſtolū
Si ſciā oīa ſacramēta: ⁊ habeā oēm fidem ita vt montes j.Cor.xiij
trāſferā: charitatē autē nō habeā: nihil ſum. Hoc ſi memi
niſtis cōmendauimꝰ cū iſtā ep̄l'am inciperemꝰ: nihil in ea
nobis ſic cōmēdari: quomodo charitatē. Et ſi videt alia ⁊
alia dicere: illo facit reditū: ⁊ ad ipſam charitatē oīa vult
referre quecūq̄ꝫ dixerit. Uideamꝰ ſi ⁊ hic h̄ facit. Attēdite
Oīs q̄ natꝰ eſt ex deo: nō facit pctm̄. Querimus quod pec
catū: q2 ſi omne intellexeris: cōtrarius eris illi loco. Si di
xerimus q2 pctm̄ non habemꝰ: noſmetipſos ſeducimꝰ ⁊ ve
ritas in nobis nō eſt. Ergo dicat qđ peccatū: doceat nos:
ne forte ego temere dixi pctm̄ hoc eſſe violationē charita
tis. Q2 ſicut ſupra dixit. Qui odit fratrē ſuū in tenebris ē:
⁊ in tenebris āmbulat: ⁊ neſcit quo eat: q2 tenebre excecauerūt
oculos eiꝰ. S3 forte aliq̄d dixit in poſterioribꝰ ⁊ nō nomi
nauit charitatē: videte q2 circuitꝰ ille v̄boꝝ hūc habet fi
nē: hūc h3 exitū. [Oīs q̄ natꝰ eſt ex deo nō peccat: q2 ſemen
eius in ipſo manet] Semē dei.i. verbū dei. Un̄ dicit ap̄ls.
Per euāgeliū ego vos genui. [Et nō poteſt peccare: quia j.Cor.iiij
ex deo natus eſt.] Dic adhuc. Uideamꝰ in quo non poteſt
peccare. [In hoc manifeſtati ſunt filij dei ⁊ filij diaboli.
Oīs q̄ nō eſt iuſtꝰ: nō eſt a deo: ⁊ q̄ nō diligit fratrē ſuum]
Certe iā manifeſtū ē vn̄ dicat. Et qui nō diligit fratrē ſuū
Dilectio ergo ſola diſcernit inter filios dei/ ⁊ filios diabo
li. Signēt ſe oēs ſigno crucis chriſti. Reſpondeant omnes.
Amen. Cantent oēs Alleluia. Baptizent omnes. Intrent
oēs eccleſias. Faciāt parietes baſilicarū. Non diſcernun
tur filij dei a filijs diaboli niſi i charitate. Qui habēt cha
ritatē: nati ſūt ex deo: q̄ nō/ nō ſunt nati ex deo. Magnum
iudiciū: magna diſcretio. Quicq̄d vis habe: hoc ſolū non
habeas: nihil tibi ꝓdeſt. Alia ſi non habeas: hoc habe ⁊ i
pleſti legē. Qui eni diligit alterū: legē impleuit: ait ap̄lus.
Et plenitudo legis charitas. Puto iſtā margaritā eē illā Rom.xiij
Qō negociator: deſcribit in euāgelio: qui inuenit vnā mar Mat.xiij.
garitā: et vēdidit oīa q̄ habebat ⁊ emit eā. Hec eſt marga
rita p̄cioſa charitas: ſine qua nihil tibi prodeſt quodcūq̄ꝫ
habueris. Quā ſi ſolā habeas: ſufficiat tibi. Mō cū fide vi
des: tūc cū ſpecie videbis. Si eni amamꝰ cū non videmꝰ:
quō amplectemur cū viderimꝰ? Sed vbi nos debemꝰ exer
cere? In amore fratno. Potes mihi dicere. Nō vidi deū.
Nūq̄d potes mihi dicere nō vidi hoiem? Dilige fratrem.
Si eni fratrē quē vides dilexeris: ſimul videbis ⁊ deum: q2
vides ipſam charitatem: ⁊ intus inhabitat deus. Qui non
eſt iuſtus: nō eſt ex deo: ⁊ q̄ nō diligit fratrē ſuū. [Quia hec
eſt annūciatio] Uide quō ꝯfirmat. [Quia hec eſt annūcia
tio quā audiuimꝰ ab initio vt diligamꝰ inuicē.] Manifeſta
uit nobis inde ſe dicere. Cōtra hoc mādatum q̄ſq̄ꝫ facit in E
pctō illo eſt ſcelerato: in qđ incidūt qui nō naſcunt ex deo.
[Nō ſicut chain: q̄ ex maligno erat occidit fratrē ſuū. Et Gen.iiij.
cuiꝰ rei gr̄a occidit? Q2 opera eiꝰ maligna fuerunt: fratris
vero eiꝰ iuſta.] Ergo vbi eſt inuidia: amor fraternus eē nō
pōt. Intēdat charitas veſtra. Qui inuidet nō amat. Pec
catum diaboli eſt in illo: q2 et diabolus inuidendo deiecit.
Cecidit eni: ⁊ inuidit ſtanti. Non ideo voluit deijcere vt ip
ſe ſtaret: ſed ne ſolꝰ caderet. Tenete i animo ex hoc qđ ſub
ieci. Inuidiā nō poſſe eſſe in charitate. Habes aperte cum
laudaret ipſa charitas. Charitas nō emulat. Nō fuit cha j.Cor.xiij
ritas in chain. Et niſi eſſet charitas in abel: non acciperet
deꝰ ſacrificiū eiꝰ. Cū eni ambo obtuliſſent: ille de fructibus
terre: ille de fetibꝰ ouiū. Quid putatis fratres: quia deꝰ fru
ctꝰ terre neglexit: ⁊ fetꝰ ouiū dilexit? Nō intēdit deꝰ ad mu
nus: ſed in corde vidit. Et quē vidit cum charitate offerre:
ipſius ſacrificium reſpexit. Quem vidit cum inuidia offer
re: ab ipſiꝰ ſacrificio oculos auertit. Opa ergo bona abel:
non dicit niſi charitatem. Opera vero mala chain: nō dicit

niſi odiū fraternū. Parū eſt:q2 odit fratrē ſuum et inuidit
operibꝰ bonis: q2 imitari noluit:necare voluit. Et hinc ap
paruit q2 filiꝰ erat diaboli. Et ille hinc apparuit iuſtꝰ dei.
Hinc ergo diſcernūtur hoies fratres mei. Nemo attēdat
linguas:ſed facta. Cor ſi non bene faciat pro fratribꝰ ſuis:
oñdit qđ in ſe habeat. Tētationibꝰ probant hoies. [Noli
te mirari fratres ſi mūdus vos odit.] Nūqđ ſepe vobis di
cēdū eſt qđ eſt mūdus? Nō celū:nō terra:nec iſta opera q̄
deus fecit:ſed dilectores mūdi. Iſta ſepe dicēdo q̄buſdā
oneroſus ſum. Sed vſq3 adeo fruſtra dico: vt aliq̄ interro
gent an dixerim:ꝛ nō reſpōdeāt. Ergo vel inculcando he
reat aliquid ī cordibꝰ audiētiū. Quid eſt mūdꝰ? Mūdus
eſt:qn̄ in malo ponit̄ dilectores mundi. Mundus quan
do in laude ponit̄:celum ꝛ terra eſt:ꝛ que in his opera dei
Vn̄ dr̄. Et mūdus ꝑ eū factꝰ eſt. Itē mūdꝰ plenitudo ter
Ioh.i. re:ſicut dixit ipſe Iohānes. Nō ſolū autē noſtrorū propi
tiatio peccatorū ē:ſed ꝛ totiꝰ mūdi. Mūdi dicit: oim̄ fide
liū ꝑ orbē ſparſoꝝ. Mūdus aūt in malo:amatores mūdi
ſūt. Qui amāt mūdū:fratres amare non poſſunt. Si odit
nos mūdus. [Nos ſcimꝰ.] Quid nos ſcimus? [Q2 trāſiui
mus de morte ad vitā.] Vn̄ ſcitis? [Q2 diligimꝰ fratres.]
Nēo interroget hoiē3. Redeat vnuſq̄ſq3 ad cor ſuū ſi ibi
inuenerit charitatē fraternā:ſecurꝰ ſit:q2 trāſijt a morte ad
vitā. Iā in dextera eſt. Nō attēdat q2 mō gloria eiꝰ occul
ta eſt:cū venerit dn̄s tūc apparebit gloria. Viget enī ſed
adhuc in hyeme. Viget radix:ſed quaſi aridi ſūt rami. In
tus eſt medulla q̄ viget:intus ſūt folia arborū:intus fructꝰ:
ſed eſtatē expectant. Ergo nos ſcimꝰ q2 trāſiuimꝰ de mor
te ad vitā:q2 diligimꝰ fratres. [Qui nō diligit manet ī mor
te.] Ne puteti s fratres leue eſſe odiſſe. Odiſſe: an diligere
F Audi qđ ſequit̄. [Ois q̄ odit fratrē ſuū:homicida eſt.] Iā
ergo ſi ↄtēnebat quiſq3 odiū fratnū. Nūqđ et homicidiū
in corde ſuo cōtēpturus eſt? Nō mouet manū ad occidē
dū hoiē3:homicida iam tenet̄ a dn̄o. Viuit ille:et iſte iam
interfector iudicat̄. Ois q̄ odit fratrē ſuum homicida eſt.
[Et ſcitis q2 ois homicida nō habet vitā eternā in ſemet
ipſo manentē. In hoc cognoſcimꝰ dilectionē.] Perfectio
nē dilectiōis dicit perfectionem illā quā cōmēdauimus.
In hoc cog̃ſcimꝰ dilectionē:[q2 ille ꝓ nobis aiā3 ſuā po
ſuit:ꝛ nos debemꝰ animā ꝓ fratribꝰ ponere] Ecce vn̄ veni e
Ioh.xxi. bat. Petre amas me. Paſce oues meas. (Nā vt nouerit
fratres) q2 ſic ab eo paſci volebat oues ſuas:vt animā ſuā
ꝓ ouibꝰ poneret:hoc illi cōtinuo dixit. Cū iuuenis eſſes p̄
cingebas te:et ibas quo volebas:cum autem fueris ſenior:
aliꝰ te precinget:et tollet te q̄ tu nō vis. Hoc autē dixit: ait
euāgeliſta:ſignificans q̄ morte clarificaturꝰ eſſet deum. Et
cui dixerat. Paſce oues meas: doceret eū ponere aiā3 ꝓ
ouibꝰ ſuis. Unde incipit charitas fratres? Modicū attēdi
te q̄ ꝑficiat̄. Audiſtis ip̄m finē ꝛ modū. Ip̄m ꝛ dn̄s ī euā
Ioh.xv. gelio ↄmēdauit. Maiorē charitatē nemo h3 ait q̄3 vt ani
mā ſuā ponat q̄s ꝓ amicis ſuis. Perfectionē ergo eiꝰ oſtē
dit in euāgelio:et hic cōmēdata eſt eiꝰ ꝑfectio. Sed interro
gatis vos:ꝛ dicitis nobis. Qn̄ poſſum habere iſtā charita
tem? Noli cito de te deſperare:forte nata eſt:ſed nōdū ꝑfe
cta eſt:nutri eā ne offocet̄. Sed dicturus es mihi. Et vnde
noui? Q̄ō enī ꝑficiat̄ audiuimꝰ:vnde incipiat audiamus.
Sequit̄ et dicit. [Qui autē habuerit facultates mūdi ꝛ vi
derit fratrē ſuū eſurientē ꝛ clauſerit viſcera ſua ab eo:quo
modo poterit dilectio dei manere in eo?] Ecce vnde inci
pit charitas. Si nondū es idoneus mori pro fratre:iā ido
neus eſto dare de tuis facultatibꝰ fratri. Iā ꝑcutiat viſce
ra tua charitas:vt nō de iactātia facias:ſed de intimo adi
pe mie:vt cōſideres illū in egeſtate poſitū. Si enī ſuꝑflua
nō potes dare fratri tuo:aīam tuā potes dare pro fratre?
Iacet pecunia in ſinu tuo:quā tibi fures poſſunt auferre.
Et ſi illā nō auferēt fures: moriendo illam deferes:etiā ſi
te illa viuētem nō deſerat. Quid inde facturꝰ es? Eſurit fra
ter tuus:in neceſſitate poſitꝰ eſt:fortaſſis ſuſpendit̄: a credi
tore anguſtat̄. Nō habet ipſe:habes tu:frater eſt:ſimul em
pti eſtis:vnū eſt preciū veſtrū:ābo ſanguine xp̄i redempti
eſtis. Vide ſi miſereris:ſi habes facultates mūdi. Quid ad
me ptinet:forte dicis? Ego daturus ſum pecuniā meam
ne ille moleſtiā patiat̄? Si hoc tibi reſpōderit cor tuū:dile
ctio patris nō in te manet. Si dilectio patris nō ī te manet:

non es natus ex deo:quomodo te gloriaris eē chriſtianū?
Nomē habes et factū nō habes. Si autē nomē ſecutū fue
rit opus:dicat te q̄ſq3 paganū:tu factis oſtēde chriſtianū
Nā ſi factis nō oſtēdis chriſtianū:oēs te chriſtianū vocēt
q̄d tibi ꝓdeſt nomē vbi res nō inuenit̄? Qui autē habuerit
facultates mūdi:et viderit fratrē ſuū egentē:ꝛ clauſerit vi
ſcera ſua ab eo:quō poteſt dilectio dei manere in eo? Et ſe
quit̄. [Filioli nō diligamꝰ verbo tantū ꝛ lingua: ſed ope
re ꝛ veritate.] Puto manifeſtū eſſe vobis magnū ꝛ neceſſa
riū ſecretū ꝛ ſacramētū:fratres mei. Quid valet charitas
Ois ſcriptura cōmēdat. Sed neſcio ſi alicubi ampliꝰ q̄3 in
iſta epiſtola cōmendat̄. Rogamus vos ꝛ obſecramꝰ ī dn̄o
vt ꝛ illa q̄ audiſtis:mēoria teneatis:ꝛ ad ea q̄ dicenda ſunt
donec finiat̄ ipſa epiſtola: intenti veniatis:intenti audiatis
Aperite autē corda ad ſemina bona. Extirpate ſpinas ne
offocetur in vobis qđ ſeminat̄:ſed potius creſcat ſeges:et
gaudeat agricola:ꝛ horreum vobis preparet tanq̄3 frumē
tis:non ignem tanq̄3 paleis.

Tractatus .vi.

¶ In hoc cognoſcimus qm̄ ex veritate ſumꝰ:et
in cōſpectu eiꝰ ſuadebimꝰ corda nr̄a. Qm̄ ſi rep̄
hēderit nos cor noſtrū. Maior eſt deꝰ corde nr̄o.
Et nouit oia. Chariſſimi. Si cor nr̄m non repre
henderit nos:fiduciā habemꝰ ad deū. Et quicq̄d
petierimꝰ accipiemꝰ ab eo. Qm̄ mādata eiꝰ cuſto
dimꝰ:et ea q̄ ſūt placita corā eo facimꝰ. Et hoc ē
mādatū eiꝰ vt credamꝰ in noie filij eius ieſu xp̄i.
Et diligamꝰ alterutrū ſicut dedit mandatū no
bis. Et qui ſeruat mādata eiꝰ in illo manet:ꝛ ip
ſe in eo:ꝛ in hoc ſcimus. Qm̄ manet in nobis de
ſpiritu quē dedit nobis. Chariſſimi. Nolite oī
ſpiritui credere ſed ꝓbate ſpūs ſi ex deo ſint qm̄ D
multi pſeudo ꝓphete exierūt in mundū. In hoc
cognoſcit̄ ſpūs dei. Ois ſpūs q̄ cōfitetur ieſum
xp̄m in carne veniſſe ex deo eſt. Et ois ſpūs q̄ ſol
uit ieſum ex deo nō eſt. Et hic eſt antichriſtus: de
quo audiſtis qm̄ venit et nūc iā in mūdo eſt.

SI meminiſtis fratres: heſterno nos clauſiſſe ſer B
monē ad iſtā ſniam q̄ ſine dubio manere debuit
ꝛ debet ī corde veſtro:q2 ip̄a3 nouiſſimā audiſtis
Filioli nō diligamꝰ ꝟbo tm̄ ꝛ lingua:ſ3 ope ꝛ ve
ritate. Deinde ſequit̄. [Et in hoc cognoſcimꝰ q2 ex verita
te ſumꝰ ꝛ corā ipſo ꝑſuademꝰ cordi nr̄o:q2 ſi male ſenſerit
cor noſtrū: maior eſt deus corde noſtro:et nouit oia] dixe
rat. Nō diligamꝰ ꝟbo tm̄ ꝛ lingua:ſed ope ꝛ veritate. Que
rit̄ a nobis:in quo opere ꝛ in qua ꝟitate agnoſcit̄ qui dili
git deū vel qui diligit fratrē ſuū. Iam ſuꝑius dixerat quo
Ioh.xv. vſq3 charitas ꝑficiat̄:qđ ꝛ dn̄s in euāgelio ait. Maiorem
hac nemo habet charitatē:q̄3 vt aiam ſuam ponat ꝓ ami
cis ſuis. Et iſte ꝟ dixerat. Sicut ille animā ſuā ꝓ nobis
poſuit debemꝰ ꝛ nos aiā3 ꝓ fratribꝰ ponere. Hec ē ꝑfectio
charitatis:ꝛ maior oino nō poterit inueniri. Sed q2 nō in
oibꝰ ꝑfecta eſt:ꝛ deſperare nō debet ꝛ in q̄ ꝑfecta nō eſt ſi iā
nata eſt q̄ perficiat̄: ꝛ vtiq3 ſi nata eſt nutriēda ē ꝛ q̄buſdā
ſuis nutrimētis ad ꝑfectionē ꝓpriā ꝓducēda. Queſiuimꝰ
inchoationē charitatis vnde incipiat:et ibi cōtinuo inue
nimus. Si q̄s h3 facultatē mūdi:ꝛ viderit fratrē ſuū egen
tem ꝛ clauſerit viſcera ſua aduerſus eū:quō dilectio patris
manet in eo? Ergo incipit iſta charitas frēs:vt de ſuis ſu
perfluis tribuat egenti in anguſtijs aliq̄bꝰ cōſtituto. Ex
eo qđ ſibi abūdat ꝑ in tēpus a tribulatione tēporali liberet
fratrē. Hinc exordium eſt charitatis. Hāc ita ceptā ſi ꝟbo
dei ꝛ ſpe future vite nutrieris:ꝑuenies ad illā ꝑfectionē:vt
paratꝰ ſis aiam tuā ponere ꝓ fratribꝰ tuis. S3 q2 multa ta
lia fiunt ab his q̄ alia q̄rūt ꝛ q̄ frēs nō amāt:reuocemur ad
teſtioniū cōſciētie. Vn̄ ꝓbamꝰ q2 talia mlta fiūt ab his q̄
fratres nō amant? Q̄3 multi ſe in hereſibus ꝛ ſciſmatibus
martyres dicūt? Videnť ſibi aiam ponere ꝓ fratribꝰ ſuis
Si ꝓ fratribꝰ aīa3 ponerēt:nō ſe ab vniuerſa fraternitate

ſepararēt. Itē ꝗ̄multi ſūt q̄ iactātie cā multa tribuūt:mul
ta donāt:et nō ibi q̄runt niſi laudē humanā et gloriā popu
larē:plenā vētis:nulla ſtabilitate ſolidatā. Qz ꝰ ſūt tales:
vbi ꝓbāda erit charitas fraterna? Qz voluit illā ꝓbari:⁊
ait admonēs. Filioli nō diligamꝰ vbo tantū et lingua: ſed
ope ⁊ veritate. Querimꝰ i quo opere:in q̄ vitate? Poteſt eē
manifeſtiꝰ opꝰ ꝙ̄ tribuere pauperibꝰ? Multi h̄ iactātia fa
ciūt:nō dilectione. Pōt eē maiꝰ opus ꝙ̄ mori ꝓ fratribꝰ?
Et h̄ multi volūt putari facere iactātia noīs cōparādi:nō
viſceribꝰ dilectiōis. Reſtat vt ille diligat fratrē:q̄ ante deū
vbi solꝰ videt cordi ſuo ꝑſuadet:et interrogat cor ſuum an
vere ꝓpter fratrū dilectionē h̄ faciat:⁊ ꝑhibet illi teſtimo-
niū oculꝰ q̄ penetrat cor: quo hō attēdere nō pt. Ideo pau-
lus apl̄s:qz paratꝰ erat mori ꝓ fratribꝰ dicebat. Ipſe īpē-
ij.Cor.xij dar ꝓ aīabꝰ vr̄is. Tn̄ qz deꝰ videbat in corde ipſiꝰ:nō ho-
j.Co.iiij. mīes q̄bꝰ loquebat̄:ait illis. Mihi aūt minimū eſt:vt a vo
bis iudicer/aut ab humano die. Et oſtēdit etiā ipe quodā
loco qz ſolēt iſta fieri inani iactātia: nō firmamēto charita
j.Cor.xiij tis. Ait em̄ cū de ipſiꝰ charitatꝭ cōmēdatiōe loquerec̄. Si
diſtribuero oīa mea pauperibꝰ:⁊ tradidero corpꝰ meū vt
ardeā:charitatē aūt nō habeā:nihil mihi ꝓdeſt. Poteſt ei
q̄ſ ꝙ̄ hoc facere ſine charitate? Pōt. Nā q̄ nō habēt chari
tatem diuiſerunt vnitatē. Querite ibi et videbitis multos
multa tribuere pauperibꝰ. Uidebitis alios paratos ad ſu
ſcipiēdā mortē:ita vt deſiſtente ꝑſecutore:ſeipſos ꝑcipitēt
Iſti ſine dubio/ſine charitate h̄ faciunt. Reuocemur ꝰ ad
ij.Cori.ij. cōſciētiā:de q̄ dicit apl̄s. Nā gloria nr̄a hec eſt:teſtimoniū
cōſciētie nr̄e. Reuocemur ad cōſciētiā:de qua item dicit.
Gal.vj. Opus aūt ſuū ꝓbet vnuſq̄ſq;:⁊ tūc in ſemetipſo tm̄ gloriā
habebit:⁊ nō in altero. Opus ꝰ ſuū ꝓbet vnuſq̄ſq; noſtrū:
vtrū de vena charitatis emanat: vtrū de radice dilectiōis
rami bonorū operū pullulēt. Opus aūt ſuū ꝓbet vnuſq̄ſq;
ſit:⁊ tūc in ſemetipſo gloriā habebit:⁊ nō in altero. Nō q̄n
illi ꝑhibet teſtimoniū lingua aliena:ſed q̄n ꝑhibet ꝯſciētia
B ꝓpria. Hoc ꝰ hic cōmēdat. In h̄ cognoſcimꝰ qz ex vitate
ſumꝰ:q̄n ope ⁊ veritate:nō vbis tm̄ ⁊ lingua diligimus. Et
Mat.vj. corā ipſo ꝑſuademꝰ cordi nr̄o. Quid eſt corā ipō? Ubi ipe
videt. Un̄ ipe dn̄s i euāgelio. Cauete (inq̄t) facere iuſtitiā
vestrā corā hoībꝰ vt videamini ab eis. Alioq̄n mercedem
nō habebitis apō patrē veſtrū q̄ in celis eſt. Et q̄d eſt. Ne
ſciat ſiniſtra tua q̄d faciat dextera tua: niſi qz dextera tua
pura cōſciētia eſt:ſiniſtra mūdi cupiditas? Multi ꝑ cupi-
ditatē mūdi multa mira faciūt: ſiniſtra opat̄ non dextera.
Dextera dz operari:⁊ neſciēte ſiniſtra: vt nec miſceat ſe cu
piditas ſeculi:q̄n aliq̄d boni de dilectione opamur. Et vbi
hoc cognoſcimꝰ? An deū es:interroga cor tuū: vide q̄d fe-
ciſti:⁊ q̄d ibi appetiſti:ſalutē tuā an laudē hūanā vētoſam
Intꝰ vide. Nā hō iudicare nō pōt:quē videre non pōt. Si
perſuademꝰ cordi nr̄o:corā illo ꝑſuadeamꝰ. Quia ſi male
ſentiat cor nr̄m.i.accuſat nos intus:qz non eo aīo facimꝰ q̄
faciendū ſit. Maior eſt deꝰ corde nr̄o:⁊ nouit oīa. Cor tuū
aſcōdis ab hoīe:a deo abſcōde ſi potes. Quō abſcōdis ab
Pſalm. eo cui dictū eſt a pctōre quodā timēte ⁊ cōfitēte. Quo ibo
cxxxviij. a ſpū tuo:⁊ a facie tua quo fugiā? Querebat q̄ fugeret et
euaderet iudiciū dei:⁊ nō inueniebat. Ubi eni nō eſt deꝰ?
Si aſcēdero (inq̄t) i celū ibi es:ſi deſcendero ad infernum
ades. Quo iturꝰ ē? Quo fugiet? Uis audire conſiliū:ſi vis
ab illo fugere:ad ipz fuge. Ad ipz fuge ꝯfitēdo: nō ab ipſo
pſ̄.xxxj. latēdo. Latere eni nō potes:ſz ꝯfiteri potes. Dic illi. Refu
giū meū tu es. Et nutriat̄ in te dilectio q̄ ſola ꝑducit ad vi
tā:ꝑhibeat tibi teſtimoniū ꝯſciētia tua:qz ex deo eſt. Si ex
deo ē:noli illā velle āte hoīes ponere:qz nec laudes hoīm
te eleuāt in celū:nec vituperatiōes inde te deponūt. Ille vide
at q̄ coronat:ille ſcit teſtis q̄ vidente coronaris. Maior eſt
deꝰ corde tuo:⁊ nouit oīa. [Dilectiſſimi ⁊ ſi cor male nō ſen
ſerit:fiduciā habemꝰ ad deū] Quid ē:cor nō male ſenſerit?
Uerum nob̄ r̄nderit qz diligimꝰ:⁊ germana dilectio ē i no
bis:nō ficta:ſz ſincera:ſalutē fraternā q̄rēs: nullum emolu
mētū expectās a fratre:niſi ſalutē ipſiꝰ. [Fiduciā habemꝰ
ad deū:⁊ q̄cq̄d poſtulauerimꝰ accipiemꝰ ab eo:qz mādata
eiꝰ ſuamꝰ.] Iō nō in cōſpectu hoīm:ſed vbi ipſe deꝰ videt
i corde. Fiduciā ꝰ habemꝰ ad deū:⁊ q̄cq̄d poſtulauerimꝰ
ab eo accipiemꝰ. Sed q̄? Qui mādata eiꝰ ſuamꝰ. Que ſūt
Joh.xiij. mādata eiꝰ? Nūq̄d ſemꝑ repetēdū eſt? Mādatū nouū do

vobis:vt vos inuicē diligatꝭ. Ipſam charitatē loq̄t̄:ipſam
ꝯmēdat. Quiſq̄s ꝰ habuerit charitatē fratnā:⁊ corā deo
habuerit: vbi deꝰ videt:cor q̄ eiꝰ interrogatū ſub iuſto exa-
mine:nō ei aliud r̄nderit:ꝙ̄ germanā ibi eſſe radicē chari-
tatꝭ vn̄ boni fructꝰ exiſtāt:habet fiduciā apud deū:⁊ q̄cq̄d
poſtulauerit ab eo accipiet:qz mandata eiꝰ ſuat. Incurrit C
queſtio q̄dā:qz non ille aut ille homo:aut tu aut ego:qui ſi
petiero aliq̄d a dn̄o deo nr̄o:⁊ nō accepero:facile de me po
teſt dicere vnuſq̄ſq;. Nō hz charitatē:⁊ de quolibet homīe
huiꝰ tp̄is facile dici pōt. Et ſentiat q̄ſ q̄d vult hō de hoīe:
maiorē queſtionē nō faciūt:niſi illi viri q̄s ſanctos conſtat
fuiſſe cū ſcriberent:⁊ modo eſſe cū deo. Quis habet chari-
tatē ſi eā Paulus nō habebat q̄ dicebat. Os noſtrū patet ij.cor.vj.
ad vos:o corinthij:cor noſtrū dilatatū eſt. Non anguſta-
mini in vobis. Qui dicebat. Impēdar pro aīabꝰ vr̄is. Et ij.Cor.xij
tāta gr̄a in illo erat vt manifeſtaret eū habere charitatem.
Inuenimꝰ eū tn̄ petiſſe ⁊ nō accepiſſe? Quid dicimꝰ fr̄es?
Queſtio eſt. Intēti eſtote ad deū:magna ⁊ iſta queſtio eſt:
quō ⁊ pctō vbi dictū eſt. Qui natꝰ ē ex deo nō peccat. In-
uenimꝰ hoc eſſe pctm̄ violare charitatē:⁊ hoc ꝓprie deſi-
gnatū eē in h̄ loco. Sic ⁊ nūc q̄rimꝰ q̄d dixerit. Si em̄ vba
attendis:plane videt̄. Si exēpla: obſcurū eſt. Uerbis his
nihil eſt planiꝰ. Et q̄cq̄d poſtulauerimꝰ accipiemꝰ ab eo:
qz mādata eiꝰ ſeruamꝰ. [Et q̄ placēt illi in ꝯſpectu eiꝰ fa-
cimꝰ.] Quicq̄d poſtulauerimꝰ (ait) accipiemꝰ ab eo. Angu
ſtauit vehemēter:qz ⁊ ibi anguſtaret ſi diceret:oē peccatū
Sed iō inuenimꝰ locū exponēdi:qz de certo pctō dixit:nō
de oī:ſed de quodā pctō:q̄d oīs q̄ ex deo natꝰ eſt nō facit.
Et inuenimꝰ ipm quoddā pctm̄ violationē eſſe charitatꝭ.
Et habemꝰ exēplū de euāgelio manifeſtū: q̄n ait dn̄s. Si
nō veniſſem pctm̄ nō haberēt. Quid ergo? Ad innocentes Joh.xv.
iudeos venerat qz ſic loquit̄? Ergo ſi ipſe nō veniret pctm̄
nō haberēt? Pn̄tia ꝰ medici fecit egrū: febrē nō abſtulit?
Quis h̄ vel demēs dicat? Ille nō venit niſi curare et ſana-
re egrotos. Quare ꝰ dixit. Si nō venirē pctm̄ nō hērēt ni-
ſi qz certū quoddā pctm̄ voluit intelligi? Quoddā em̄ pec
catū nō haberēt iudei. Q̄d pctm̄? Qz in eū nō crediderūt:
q̄ p̄n̄tē ꝯtēpſerūt:ſicut ꝰ ibi pctm̄ dixit:⁊ nō eſt cōſequēs
vt oē peccatū intelligamus:ſed certū pctm̄. Sic ⁊ hic:non
oē peccatū:ne ꝯtrius ſit illi loco: vbi ait. Si dixerimus qz
pctm̄ nō habemꝰ noſmetipſos ſeducimꝰ:⁊ veritas i nobis
nō eſt:ſed certū quoddā pctm̄.i.violationē charitatꝭ. Hic
aūt plꝰ nos ꝯſtrixit. Si petierimꝰ dixit:ſi nos nō accuſaue
rit cor noſtrū ⁊ renūciauerit i ꝯſpectu dei qz vera dilectio eſt
i nobis:q̄cq̄d poſtulauerimꝰ ab eo accipiemus. Iā ꝰ dixi
charitati vr̄e fratres:nē̄o attēdat ad nos. Quid em̄ ſumus
nos? Aut q̄d eſtis vos? Quid niſi eccl̄ia dei:q̄ nota eſt oībꝰ
Et ſi illi placet:i illa ſumꝰ. Et q̄ dilectione in illa manemꝰ
ibi ꝑſeueremꝰ ſi volumꝰ oſ̄ndere dilectionē quā habemus.
Uerūtm̄ de apl̄o paulo q̄d mali ſenſuri ſumus? Ipſe non
diligebat fr̄es? Apō ipm nō erat teſtimoniū cōſciētie eiꝰ
in cōſpectu dei? Nō erat in paulo radix illa charitatis:vn̄
oēs boni fructꝰ ꝓcedebant? Quis h̄ niſi demens dixerit?
Ubi ꝰ inuenimꝰ petiſſe apl̄m ⁊ nō accepiſſe? Ait ipſe. In ij.cor.xij.
magnitudine reuelationū ne extollar:datus ē mihi ſtimu
lus carnis angelus ſathane q̄ me collaphizet:ꝓpter q̄d ter
dn̄z rogaui vt auferret̄ a me:⁊ dixit mihi. Sufficit tibi gr̄a
mea. Nā vtꝰ i infirmitate ꝑfic̄t. Ecce nō ē exauditꝰ vt au
ferret̄ ab illo angelꝰ ſathane. Sz q̄re? Qz nō ei proderat
Ergo exauditꝰ ē ad ſalutē:q̄ nō eſt exauditꝰ ad volūtatem
Nouerit magnū ſacramētū charitas vr̄a:q̄d iō cōmēdaui D
mus vobis:ne excidat vobis i tētatiōibus veſtris. Sancti
ad ſalutē ꝑ oīa exaudiunt̄. Semꝑ exaudiunt̄ ad ſalutem
eternā. Ipſam deſiderant:qz ſm̄ hāc ſp̄ exaudiunt̄. Sed di
ſcernamus exauditiones dei. Inuenimus em̄ q̄ſdā nō ex-
auditos ad volūtatē:exauditos ad ſalutē. Et rurſus q̄ſdā
inuenimus exauditos ad volūtatē ⁊ nō exauditos ad ſalu
tē. Hoc diſcernite:h̄ tenete. Exēplū eiꝰ q̄ nō ē exauditꝰ ad
volūtatē:ſz exauditꝰ ad ſalutē. Audi aplz paulū. Nā ipaz ij.Cor.xij
exauditionē ad ſalutē oſtēdit illi deꝰ. Suffic̄ tibi gr̄a mea
Nā vtus i infirmitate ꝑfic̄t. Rogaſti:clamaſti:ter clama-
ſti:ipm ſemel q̄d clamaſti audiui:non auerti aures meas a
te. Noui q̄d faciā. Tu vis auferre medicamētū quo vreris
ego noui infirmitatē q̄ grauaris. Ergo iſte ad ſalutē exau

ditus eſt:ad volūtatē nō ē exaudit⁹. Quos inuenim⁹ exau
ditos ad volūtatē:nō exauditos ad ſalutē? Inuenim⁹ pu-
tamus aliquē:neq̃ aliquē ipſū exauditū a deo ad volunta
tē nō exauditū ad ſalutē? Si alicui⁹ hoīs exēplū poſuero:
forte dicturus es mihi. Tu illū dicis iniquū:nā iuſtus erat
Si iuſtus nō eſſet:a deo nō exaudiret. Talē propoſiturus
ſū de cui⁹ iniq̃tate ⁊ īpietate nēo dubitet. Diabolus ipſe pe
Job. j. tijt Job:⁊ accepit. Nōne ⁊ hic de diabolo audiſtis. Qui q̃
facit pctm̄ ex diabolo eſt? Nō q̃ ille creauit:ſʒ q̃ iſte imita
Joh. viij tur. Nōne de illo dictū eſt. In veritate nō ſtetit? Nōne ipſe eſt
Gen. iij. antiquus ille ſerpēs:q̄ p feminā venenū prīo homini propi-
nauit? Qui ad ipm̄ Job feminā ꝓpterea ſeruauit:per quā
marit⁹ nō ꝯſolaret:ſed tētaret. Ipſe diabolus petijt ſctm̄
virū tentandū:⁊ accepit. Petijt apl's vt auferret ab eo ſti
mulus carnis:⁊ nō accepit. Sed apl's magis exaudit⁹ eſt
q̄ diabol⁹. Apl's eī exaudit⁹ eſt ad ſalutē:⁊ ſi nō ad volūta-
tem. Diabol⁹ exauditus eſt ad volūtatē:ſed ad dānationē.
Jō enī cōceſſus eſt iſte tētād⁹: vt eo ꝓbato eēt ille cruciā
dus. Sed hec fratres nō tm̄ in veterib⁹ libris inuenimus ⁊
Mat. viij. in euāgelio inuenim⁹. Petierūt demones a dn̄o cū eos ex
cluderet ab hoīe:vt ire ꝑmitterent ī porcos. Nōne his poſ
ſet dicere dn̄s:vt nec illuc accederēt? Nō eīn ſi nollet rebel
laturi erant cōtra regē celi et terre. Certi tn̄ myſterij grā:
⁊ certa diſpēſatiōe dimiſit demones in porcos:vt oſtende
ret diabolū in eis dn̄ari q̄ vitā porcorū gerūt. Demones ğ
exauditi ſūt:apl's nō exaudit. An potius qđ verius eſt dici
mus:immo apl's exaudit⁹ eſt:demones non ſunt exauditi.
Illorū volūtas facta ē:hui⁹ ſanitas ꝑfecta eſt. Scđm h̄ in
telligere debemus q̃ de⁹ etſi volūtati noſtre nō dat: ſaluti
dat. Quid ſi eīn h̄ petieris qđ tibi obeſt:et medic⁹ nouit q̃
obeſt tibi:nō eī te exaudit medic⁹:qn̄ forte tu frigidā aquā
petis:et ſi prodeſt ſtatim dat:ſi nō ꝓdeſt nō dat. Non exau
diuit. An poti⁹ ad ſanitatē exaudiuit:q̃ volūtati cōtradi-
xit. Sit ğ in vobis charitas fratres:ſit in vobis: et ſecuri
eſtote. Et qn̄ nō vobis dat qđ petitis:exaudimini:ſed nō
ſcitis. Multi dati ſunt in manus ſuas malo ſuo:de qb⁹ di-
Rom. j. cit apl's. Tradidit eos de⁹ in deſideria cordis eorum. Pe
tit aliq̃s magnā pecuniā:accipit malo ſuo. Qn̄ illā non ha
bebat parū timebat. Habere illā cepit:preda fact⁹ eſt potē
tiori. Nōne malo ſuo exaudit⁹ eſt q̄ voluit habere vn̄ a la-
trone q̄reret:quē pauperē nēo q̄rebat? Diſcite rogare deū:
vt medico cōmittatis:qđ ipſe nouit faciat. Tu morbū cōfi-
tearis:ille medicamētū adhibeat. Tu tātū charitatē tene.
Nā ſi ille ſecare te vult:vrere te vult. Tu ſi clamas et nō ex
audiris in vſtione ⁊ tribulatione: nouit ille quouſq̃ putre
eſt. Tu iā vis reuocet manus:⁊ ille vulneris ſinū attendit:
ſcit quouſq̃ ꝑueniat:nō te exaudit ad volūtatē: ſʒ exaudit
Rom. viij ad ſalutē. Certi eſtote fratres mei q̃ qđ ait apl's verū eſt.
Quid eīn orem⁹ ſicut oportet neſcim⁹:ſed ipſe ſpūs inter-
pellat ꝓ nobis gemitib⁹ inenarrabilib⁹:q̃ ipſe interpellat ꝓ
ſctis. Quid ē:ipſe ſpūs interpellat ꝓ ſanctis:niſi ipſa chari-
Rom. v. tas q̄ ī te p ſpm̄ facta eſt? Ideo enī dicit idē apl's. Chari-
tas dei diffuſa eſt ī cordib⁹ nr̄is p ſpm̄ ſctm̄ q̄ dat⁹ ē nobis
Charitas ipſa gemit:charitas ipſa orat. Cōtra hāc aures
claudere nō nouit q̄ illā dedit. Securus eſto: charitas ro-
get. Et ibi ſūt aures dei:nō fit qđ vis:ſʒ fit qđ tibi expedit
Ergo q̄cq̄d poſtulauerim⁹:nūq̄d accipiem⁹ ab eo? Jam
dixi. Si ad ſalutē intelligas:nulla q̄ſtio ē. Si nō ad ſalutē
q̄ſtio ē magna:q̄ te calūniatorē facit paulo apl'o. Quicq̄d
poſtulauerim⁹ accipiem⁹ ab eo: q̃ mādata ei⁹ ſeruam⁹:⁊ q̄
placēt illi in cōſpectu ei⁹ facim⁹. In cōſpectu ei⁹:intus vbi
videt. Et q̄ illa mādata ſūt? [Hoc ē (inq̄t) mādatū illius:
E vt credam⁹ ī noīe filij ei⁹ ieſu xp̄i. Et diligam⁹ inuicē.] Vi
detis q̃ h̄ eſt mandatū. Videtis q̃ ꝯ hoc mādatū qui fa-
cit:pctm̄ facit:quo caret oīs qui nat⁹ eſt ex deo. [Sicut de
dit nobis mādatū vt diligam⁹ inuicē:⁊ q̄ ſeruauerit māda
tū ei⁹.] Videtis q̃ nihil aliđ nobis ꝑcipit niſi vt diligam⁹
inuicē. [Et q̄ ſeruauerit mādatū ei⁹:in ipſo manebit ⁊ ipſe in
eo. Et in hoc cognoſcimus q̃ manet in nobis de ſpū quem
dedit nobis.] Nōne manifeſtū eſt:q̃ hoc agit ſpiritusſan-
ctus in hoīe vt ſit in illo dilectio ⁊ charitas? Nōne manife
Rom. v. ſtū eſt qđ ait apl's. Charitas dei diffuſa eſt in cordib⁹ no-
ſtris p ſpm̄ ſctm̄ q̄ datus eſt nobis? De charitate eīn loque
bat ⁊ dicebat:q̃ in cōſpectu dei debem⁹ īterrogare cor no

ſtrū:q̃ ſi nō male ſenſerit cor noſtrū.i.ſi cōfiteat q̃ de dile-
ctione fratris ſit:q̄cq̄d fit in bono opere fit. Acceſſit etiam
qđ de mādato cū diceret h̄ ait. Hoc eſt mādatū ei⁹:vt cre
dam⁹ in noīe filij ei⁹ ieſu xp̄i:⁊ diligam⁹ inuicē. Et q̄ facit
mādatū ei⁹ in ipſo manet:⁊ ille in eo. In hoc cognoſcim⁹
q̃ manet in nobis:de ſpū quē dedit nobis. Si eīn inueneris
te habere charitatē:habes ſpm̄ dei ad intelligēdū. Valde
enī neceſſaria res eſt. Primis tpibus cadebat ſup creden
tes ſpūſſanctus:⁊ loquebant linguis q̄s nō didicerāt: quō Actuū. ij
ſpūs dabat eis ꝓnūciare. Signa erāt tp̄e oportuno. Opor
tebat enī ita ſignificari in oībus linguis ſpm̄ ſctm̄:q̃ euan
geliū dei p oēs linguas curſurū erat toto orbe terrarū. Si
gnificatū eſt illud ⁊ trāſijt. Nūq̄d modo quib⁹ īponit ma
nus vt accipiāt ſpm̄ ſctm̄:hoc expectat vt liguis loquant?
Aut qn̄ īpoſuim⁹ manū iſtis infantibus: attēdit vnuſq̄ſq̃
veſtrū vtrū liguis loquerent? Et cū videret eos liguis nō
loqui:ita ꝑuerſo corde aliq̄s veſtrū fuit:vt diceret. Nō ac-
ceperūt iſti ſpm̄ ſctm̄. Nā ſi accepiſſent linguis loquerent
quēadmodū tūc factū eſt. Si ğ per hec miracula non fiat
mō teſtimoniū ꝑſentie ſpūſſancti:vnde fit:vnde cognoſcit
q̄ſq̃ accepiſſe ſpm̄ ſctm̄? Interroget cor ſuū. Si diligit fra
trē:manet ſpūs dei in illo. Videat:ꝓbet ſeipſum corā ocu
lis dei. Videat ſi eſt in illo dilectio pacis vnitatis:dilectio
eccleſie toto terrarū orbe diffuſe. Non attēdat eū ſolū di
ligere fratrē quē attēdit ante ſe. Multos enī nō videmus
fratres nr̄os:⁊ ī vnitate ſpūs illis copulamur. Quid mirū
q̃ nobiſcū nō ſunt? In vno corpore ſum⁹:vnū caput habe
mus ī celo. Fratres oculi noſtri nō ſe vidēt q̄ſi nō ſe norūt
An ī charitate cōpaginis corpalis norūt ſe? Nā vt noueri
tis q̃ ī ꝯiūctione charitatis ſe nouerūt:qn̄ ambo patent:
nō licet vt aliq̄d attēdat dexter:qđ nō attēdat ſiniſter. Di-
rige radiū dextrū ſine altero ſi potes? Simul coeūt:ſimul
dirigūt intētio vna eſt:loca diuerſa ſunt. Si ğ oīs q̄ tecū
diligit deū:vnā intētionē tecū hʒ:noli attēdere q̃ corpore
in loco ſeparat⁹ eſt:aciem cordis ſimul fixiſtis in lumie ve
ritatis. Ergo ſi vis noſſe q̃ accepiſti ſpm̄ ſctm̄: interroga
cor tuū:ne forte ſacramētū habes:⁊ vrtutē ſacramēti nō ha-
bes. Interroga cor tuū:ſi eſt ibi dilectio fratris:ſecur⁹ eſto
Non pōt eſſe dilectio ſine ſpū dei:q̃ paulus clamat. Cha- Rom. v.
ritas dei diffuſa eſt in cordib⁹ noſtris per ſpm̄ ſctm̄ qui da Ca. iiij.
tus eſt nobis. [Dilectiſſimi: nolite oī ſpiritui credere.] Q̃ F
dixerat. In h̄ cognoſcim⁹ q̃ manet in nobis: de ſpū quem
dedit nobis. Unde autem cognoſcit ipſe ſpūs. Attendite.
[Dilectiſſimi:nolite oī ſpiritui credere: ſʒ probate ſpūs ſi
ex deo ſunt.] Quis eſt q̄ ꝓbat ſpūs? Difficilē rem nobis ꝓ
poſuit fratres mei. Bonū eſt nobis vt dicat ipſe vn̄ diſcerna
mus. Dictur⁹ eſt:ne formidetis. Sed prio videte:attendite.
Videte hinc exprimi illud vnde vani heretici calūniantur
Attendite:videte q̄d ait. Dilectiſſimi:nolite omni ſpiritui
credere:ſʒ ꝓbate ſpūs ſi ex deo ſunt. Spūſſanct⁹ noīe aq̄
appellat⁹ eſt in euāgelio:dn̄o clamāte ⁊ dicēte. Si q̄s ſitit
veniat ad me ⁊ bibat Qui credit in me: flumina aque viue Joh. vij
fluēt de vētre eius. Euāgeliſta aūt expoſuit vnde diceret.
Secut⁹ eī ait. Hoc aūt dicebat de ſpū quē accepturi erāt:
qui in eum erant credituri. Quare nō multos baptizabat
dn̄s? Sed qđ ſequit attēdite. Spirit⁹ aūt nōdū erat dat⁹:
q̃ ieſus nōdū fuerat glorificat⁹. Q̃ ergo illi baptiſmū ha
bebāt ⁊ ſpm̄ ſctm̄ nōdū acceperāt:quē die pēthecoſtes mi-
ſit dn̄s de celo:vt daret ſpūs:expectabat glorificatio dn̄i.
Et anteq̃ clarificaret:⁊ anq̃ mitteret eū:inuitabat tn̄ ho-
mies vt ſe ꝑpararēt ad accipiēdā aquā de qua dixit. Qui
ſitit veniat ⁊ bibat:⁊ q̄ credit in me flumina aque viue fluēt
de vētre ei⁹. Quid eſt illa aq̄? Nēo me interroget. Euāge-
liū interroga. Hoc autē dicebat (ait) de ſpū quē accepturi
erant hi q̄ in eum crāt credituri. Aliud eſt ğ aq̄ ſacramē
ti:aliud aqua q̄ ſignificat ſpiritū dei. Aqua ſacramēti viſi-
bilis eſt:aq̄ ſpūs inuiſibilis eſt. Iſta abluit corpus:⁊ ſigni
ficat qđ fit in aīa:per illū ſpm̄ ipſa aīa mūdat ⁊ ſaginatur.
Ipſe eſt ſpūs dei:quē nō poſſūt habere heretici:⁊ q̄cūq̃ ſe
ab eccleſia precidunt. Et quicūq̃ non aperte precidūtur:
ſed ꝑ iniq̄tatē ꝑciſi ſunt:⁊ intus tāq̃ palea voluūtur ⁊ gra
na nō ſunt:nō hn̄t iſtū ſpm̄. Iſte ſpiritus noīe aque a dn̄o
ſignificatus eſt:⁊ audiuimus ab hac epiſtola. Nolite omni
ſpiritui credere. Atteſtant verba illa ſalomonis. Ab aqua

ꝓuerb.v. aliena abſtinete. Quid eſt aq̄? Spūs. Nūqd ſemp aq̄ ſpm̄
ſignificat? Nō ſemp. Quibuſdam locis ſpm̄ ſignificat: qui
buſdā locis baptiſmū ſignificat: quibuſdā locis populos
ſignificat: quibuſdā locis cōſilium ſignificat. Habes quoſ
ꝓuer.xvj. dā loco dictū. Fons vite cōſiliū poſſidētib⁹ eū. Ergo p di
uerſa loca ſcripturarū nomē aq̄ diuerſa ſignificat. Nūc tn̄
in noīe aque ſpm̄ ſctm̄ audiſtis: nō ex iterpretatione noſtra
Ioh.vij. ſed ex euāgelica: vbi ait. Hoc autē dicebat de ſpū quē erāt
accepturi hi qui in eū erāt credituri. Si ḡ aque noīe ſigni
ficat̄ ſpūſſanct⁹: ⁊ dicit nobis epiſtola iſta. Nolite oī ſpiri
tui credere: ſed ꝓbate ſpūs ſi ex deo ſunt: intelligamus in
ꝓuerb.v. de dictū eſt. Ab aqua aliena abſtinete: ⁊ de fonte alieno ne
biberis. Quid eſt de fonte alieno ne biberis? Spiritui alie
no ne credideris. Reſtat ergo examē vn̄ ꝓbet̄ q2 ſpiritus
dei eſt. Poſuit quidē ſignū ⁊ hoc fortaſſe difficile. Uidea
mus tn̄ ad illā charitatē redituri ſum⁹. Ipſa eſt q̄ nos do
cet: q2 ipſa eſt vnctio. Tamen hic qd ait? Probate ſpūs ſi
ex deo ſūt. Q2 multi pſeudo ꝓphete exierūt in iſtū mun
dū. Iā ibi ſunt oēs heretici ⁊ oēs ſciſmatici. Quō ḡ ꝓba
bo ſpiritum? Sequit̄. In h cognoſcit̄ ſpūs dei. Erigite
aures cordis. Laborauam⁹ ⁊ dicebamus. Quis nouit? qs
B diſcernit? Ecce dictur⁹ eſt ſignū. In h cognoſcit̄ ſpirit⁹
dei. Oīs ſpūs q̄ ꝯfitet̄ ieſū xp̄m in carne veniſſe ex deo eſt.
Et oīs ſpūs q̄ nō ꝯfitet̄ ieſū xp̄m in carne veniſſe nō eſt ex
deo. Et hic eſt antichriſt⁹: de q̄ audiſtis q̄ vētur⁹ ſit: ⁊ nūc
in iſto mūdo eſt. Quaſi erigunt̄ aures ad diſcernēdos ſpi
rit⁹: ⁊ tale qddā audiuim⁹ vn̄ nihilomin⁹ nō diſcernamus.
Quid eni ait. Oīs ſpūs qui cōfitet̄ ieſum xp̄m in carne ve
niſſe ex deo eſt? Quia confitent̄ ieſum chriſtū in carne ve
niſſe. Iam hic erigūt ſe forte aduerſum nos ⁊ dicunt: vos
nō habetis ſpiritū ex deo: ſed ⁊ nos cōfitemur ieſum xp̄m
in carne veniſſe. Iſte aūt illos negauit ſpm̄ dei habere: qui
nō cōfitent̄ ieſum xp̄m in carne veniſſe Quere ab arrianis
cōfitent̄ ieſum chriſtū in carne veniſſe. Quere ab eunomia
nis cōfitent̄ ieſum xp̄m in carne veniſſe. Quere a macedo
nianis: cōfitent̄ ieſum xp̄m ī carne veniſſe. Interroga cata
phrygas: cōfitēt̄ ieſum xp̄m ī carne veniſſe. Interroga no
uatianos: cōfitent̄ ieſum xp̄m ī carne veniſſe. Omnes ergo
iſte hereſes ſpiritū dei habēt. Nō ḡ pſeudo ꝓphete ſunt?
Nulla eſt ergo ibi deceptio: nulla ſeductio? Certe antichri
ſti ſūt: q̄ ex nobis exierūt: ſed nō erāt ex nobis. Quid ergo
facim⁹: vn̄ diſcernimus? Intēdite. Eamus ſimul corde et
pulſem⁹. Uigilat ipſa charitas: q2 ipſa pulſatura eſt: ipſa
apertura. Mō intelligetis in noīe dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. Iā ſu
perius audiſtis q2 dictū eſt. Qui negat ieſum xp̄m ī carne
veniſſe: hic eſt antichriſtus. Et ibi q̄ſiuim⁹: qs neget: q2 nec
nos negamus: nec illi negant. Et inuenim⁹ quoſdā factis
Titū.j. negare: ⁊ adhibuim⁹ teſtimoniū de apoſtolo q̄ ait. Cōfitē
tur eni ſe noſſe deū: factis aūt negāt. Sic ḡ ⁊ modo q̄ram⁹
in factis: nō lingua qs eſt ſpūs q̄ nō eſt ex deo: qui negat ie
ſum xp̄m in carne veniſſe: ⁊ qs eſt ſpūs q̄ eſt ex deo: qui con
fitet̄ ieſū xp̄m in carne veniſſe? Eia fratres: opera attēda
mus nō ſtrepitum lingue. Queramus q̄re venerit in carne
xp̄s: ⁊ inueniem⁹ q̄ eū negāt in carne veniſſe. Nā ſi linguis
attēdas: multas hereſes auditur⁹ es cōfitētes xp̄m in car
ne veniſſe. Sed ꝯuincit illos ꝟitas. Quare venit xp̄s ī car
Ioh.j. ne? Nōne de⁹ erat? Nōne de illo dictū eſt. In pricipio erat
verbū / ⁊ verbū erat apud deū / ⁊ de⁹ erat ꝟbū? Nōne paſce
bat angelos: ⁊ ipſe paſcit angelos? Nōne ſic venit vt inde
nō diſcederet? Nōne ſic aſcēdit vt nos nō dimitteret? Qua
re venit ergo in carne? Q2 oportebat nobis oſtendi ſpem
reſurrectionis. Deus erat: ⁊ in carne venit. Deus enim mo
ri nō poterat: caro poterat. Ideo ḡ venit in carne: vt more
Ioh.xv. retur ꝓ nobis. Quēadmodū mortuus eſt ꝓ nobis? Maio
rē hac charitatē nemo h3 q̄ vt animā ſuā ponat pro ami
cis ſuis. Charitas ḡ illū duxit ad carnem. Quiſqs ergo
nō habet charitatē: negat xp̄m in carne veniſſe. Nunc iam
interroga oēs hereticos. Chriſtus venit ī carne? Uenit: h
credo: hoc ꝯfiteor. Immo hoc negas. Unde nego? Audis
q2 hoc dico: imo ego cōuinco q2 negas. Dicis voce: negas
corde: dicis verbo: negas factis. Quō inquis nego factis?
Q2 ideo venit in carne xp̄us vt moreretur ꝓ nobis. Ideo
mortu⁹ ē ꝓ nobis q2 charitatē multā docuit. Maiorē hac

Tu nō habes charitatē: q2 ꝓ honore tuo diuidis vnitatē.
Ergo hūc intelligite ſpm̄ ex deo: pulſate: tāgite vaſa fictī
lia: ne forte crepuerint ⁊ male reſonēt. Uidete ſi integre ſo
nāt. Uidete ſi ibi eſt charitas. Tollis te ab vnitate orbis
terrarū: diuidis eccl'am p ſciſmata: dilanias corp⁹ xp̄i. Il
le venit in carne vt colligat: tu iō clamas vt ſpargas. Ergo
iſte eſt ſpūs dei q̄ dicit ieſum in carne veniſſe. Qui dicit nō
lingua ſed factis: q̄ dicit nō ſonādo ſ3 amādo. Ille aūt non
eſt ſpūs dei q̄ negat ieſum in carne veniſſe. Negat ⁊ ipſe nō
lingua ſ3 vita: nō ꝟbis ſed factis. Manifeſtū ergo vn̄ agno
ſcam⁹ fratres. Multi intus q̄ſi intus: nēo autē foris: niſi ve
re foris: adeo vt noueritis q2 ad facta retulit. Et oīs ſpūs
(ait) q̄ ſoluit xp̄m nō eſt ex deo. Soluere factis intelligit̄.
Quid tibi oſtdit q̄ negat q2 dixit: ſoluit? Ille venit collige
re: tu venis ſoluere. Diſtringere vis mēbra chriſti. Quō nō
negas xp̄m in carne veniſſe: q̄ dirūpis eccl'iam quā ille con
gregauit? Cōtra xp̄m ḡ venis: ātichriſt⁹ es. Intus ſis: foris
ſis: antichriſtus es. Sed qn̄ int⁹ es lates: qn̄ foris es mani
feſtaris. Soluis ieſum ⁊ negas eū in carne veniſſe: nō es ex
deo. Ideo dicit in euāgelio. Qui ſoluerit vnū de mādatis Mat.v.
iſtis minimis: ⁊ docuerit ſic: minimus vocabit̄ in regno ce
lorum. Quid eſt ſoluit̄? Quid ē docet̄? Soluit̄ factis ⁊ do
cet̄ q̄ſi ꝟbis. Qui predicas nō furandū: furaris? Soluit ḡ Rom.ij.
ī facto qui furat̄: ⁊ quaſi docet ſic: minim⁹ vocabit̄ ī regno
celorū. i. in eccl'ia hui⁹ tp̄is. De illo dictū eſt. Que dicūt fa mat.xxiij.
cite: q̄ aūt faciūt / facere nolite. Qui autē fecerit: ⁊ ſic docue
rit: magnus vocabit̄ in regno celorū. Ex eo qd̄ dixit h. Fe
cerit: ꝯ hoc ibi dixit. Soluerit. i. non fecerit: ⁊ docuerit ſic.
Ille ergo ſoluit qui nō facit. Quid vos docet: niſi vt facta
interrogem⁹ nō ꝟba credamus? Obſcuritas rerum multa
nos cogit dicere: maxime vt illud qd̄ dn̄s reuelare dignat̄
etiā ad tardiores fratres ꝑueniat: q2 oēs xp̄i ſanguine cō
parati ſunt: et vereor ne ipſa epiſtola iſtis dieb⁹ ſicut ꝓmi
ſerā nō finiat̄: ſed qd̄ dn̄o placet: melius eſt ſeruare reliqas
q̄ onerare corda nimio cibo.

Tractatus. viij.

Uos ex deo eſtis. Et viciſtis eū qm̄ maior eſt
qui in vobis eſt: ꝙ̄ q̄ in mūdo: ipſi de mūdo ſunt
ideo de mūdo loquūtur Et mundus eos audit:
nos ex deo ſumus. Qui nouit deum audit nos.
Qui nō eſt ex deo nō audit nos: in hoc cognoſci
mus ſpm̄ veritatis et ſpm̄ erroris. Chariſſimi di
ligam⁹ nos inuicē: q2 charitas ex deo eſt. Et oīs
qui diligit ex deo nat⁹ eſt et cognoſcit deū. Qui
nō diligit nō nouit deū qm̄ de⁹ charitas eſt in h
apparuit charitas dei in nobis: qm̄ filiū ſuū vni
genitū miſit deus in mundū: vt viuamus p eum.
In hoc eſt charitas. Nō quaſi nos dilexerimus
deū: ſed qm̄ ipſe prior dilexit nos ⁊ miſit filiū ſuū
ꝓpitiationē ꝓ peccatis nr̄is. Chariſſimi ſi deus
dilexit nos ⁊ nos debemus alterutrū diligere.

Mundus iſte oīb⁹ fidelib⁹ querētib⁹ patriā ſic ē: A
quō fuit herem⁹ populo iſrael. Errabāt qdē ad
huc: ⁊ patriā querebāt: ſed duce dn̄o errare non
poterāt: via illis fuit viſio dn̄i. Nā vbi p quadra
ginta annos circuierūt: pauciſſimis māſiōibus ꝯficit̄ iter Num.xx.
ipm̄ et notū eſt oīb⁹. Tardabant̄: q2 exercebant̄: nō q2 deſe
rebant̄. Qd̄ ḡ nobis ꝓmittit de⁹ ineffabilis dulcedo ē. Et j.Cor.ij.
bonū: ſicut ſcriptura dicit: ⁊ ſepe nobis cōmemorātib⁹ au
diſtis: qd̄ oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor ho
minis aſcēdit. Laborib⁹ aūt tp̄alib⁹ exercemur: ⁊ tētatio
nibus vite p̄ntis erudimur. Sed ſi nō vultis ī iſta heremo
ſiti mori: bibite charitatē: fons ē quē voluit dn̄s h ponere
ne deficiam⁹ ī via: ⁊ abūdāti⁹ eū bibem⁹ cū ad patriā vene
rim⁹. Mō euāgeliū lectū eſt: vt de ipſis ꝟbis qb⁹ lectio ter
minata eſt dicā: qd aliō niſi de charitate audiſtis? Nāqui
dē pactū fecim⁹ cū dn̄o nr̄o in orōne: vt ſi volum⁹ dimittat Mat.vj.
nobis pctā nr̄a: dimittam⁹ ⁊ nos pctā q̄ in nob fuerit ꝯmiſ
ſa. Nō aūt dimittit niſi charitas. Tolle charitatē d corde

ſcit q̄ nō anguſtaꝛ. Epl'a aūt iſta tota quā ſuſcepimus tra-
ctandā vobiſcū: videte ſi aliō aliq̄d cōmēdat q̄ ipſam vnā
charitatē. Nec timēdū eſt: ne ſepe dicēdo i odium veniat.
Quicū amaꝛ ſi charitas in odiū venit? Q: charitate fit: vt
cetera bn̄ amenꝛ. Ipa quō amāda eſt? Res ē q̄ nūq̄ dꝫ de
corde diſcedere: nec ab ore diſcedat. [Iā vos (inq̄t) ex deo
eſtis filioli: ⁊ viciſti eū.] Quē: niſi antixp̄m? Supi⁹ eni dixe
rat. Oīs q̄ ſoluit ieſum xp̄m: ⁊ negat eū in carne veniſſe: nō
eſt ex deo. Expoſuim⁹ aūt ſi meminiſtis: q: oēs negāt ieſū
xp̄m in carne veniſſe q̄ violāt charitatē. Ieſus enī nō opus
erat vt veniret niſi ꝑpter charitatē. Charitas enī nobis il
Joh.xv. la cōmēdaꝛ: quā ⁊ ip̄e in euāgelio cōmēdat. Maiorē hac
dilectionē nemo hꝫ q̄ vt aīam ſuam ponat ꝓ amicis ſuis.
Quō poterat fili⁹ dei aīam ſuā ponere ꝓ nobis: niſi carne
indueret vbi mori poſſet? Quiſq̄s violat charitatē q̄uolibet
dicat de lingua: vita ipſi⁹ negat xp̄m ī carne veniſſe: et iſte
eſt antixp̄s vbicūq̄ fuerit: quocūq̄ intrauerit. Sꝫ q̄d dicit
eis q̄ ciues ſunt illi⁹ patrie cui ſuſpiram⁹? Viciſtis eū. Et
vn̄ vicerūt. [Q: maior eſt q̄ ē in vobis q̄ q̄ in h̄ mūdo.] Ne
victoriā ſuis virib⁹ tribuerēt: ⁊ arrogātia ſupbie vincerenꝛ
Quēcūq̄ enī diabolus ſupbū fecerit: vincit. Volens eos
ſuare hūilitatē: q̄d ait? Viciſtis eū. Iā oīs hō q̄ audit: vici
ſtis: erigit caput: erigit ceruicē: laudari ſe vult. Nolite ex-
tollere. Vide q̄s in te vicit. Quare viciſti? Q: maior ē q̄ ē i
nob: q̄ in h̄ mūdo. Ergo hūilis porta dn̄m deū tuū: eſto iu
mentū ſeſſoris tui. Bonū tibi eſt vt ipſe regat: ⁊ ip̄e ducat.
Nā ſi ip̄m ſeſſorē nō habueris: ceruicem erigere potes: cal
ces potes mittere: ſed ve tibi ſine rectore: q: libertas iſta in
beſtias te mittet comedēdū. [Hi de mūdo ſūt.] Qui? Anti
chriſti. Iā audiſtis q̄ ſunt. Et ſi non eſtis: cognoſcitis eos.
Quiſq̄s aūt h̄ ē nō cognoſcit. [Hi de mūdo ſūt: iō de mun
do loquūꝛ: ⁊ mūd⁹ eos audit.] Qui ſūt q̄ de mūdo loquun
Mat.vj. tur? Attēdite ꝫ charitatē. Ecce audiſtis dn̄m dicentē. Si
dimiſeritis pctā hoīb⁹: dimittet vobis ⁊ paꝛ veſter celeſtis
pctā vr̄a. Si aūt non dimiſeritis: nec pater veſter dimittet
vobis pctā vr̄a. Snīa eſt ꝟitatis. Aut ſi nō veritas loquiꝛ:
Joh.xiiij ꝫdic. Si xp̄ian⁹ es: ⁊ in xp̄m credis: ipſe dixit. Ego ſū veri
tas. Snīa eſt iſta: vera eſt: firma eſt. Iā audi hoīes de mū-
do loquētes: ⁊ nō te vindicatur⁹ es: ⁊ dictur⁹ eſt ille: q: fecit
tibi: imo ſentiat q: cū viro hꝫ. Quotidie dicunꝛ iſta: de mū
do loquūtur q̄ iſta dicūt: ⁊ mūd⁹ eos audit: nec dicūt iſta
niſi q̄ diligūt mūdū: neq̄ audiunꝛ iſta niſi ab his q̄ diligūt
mūdū. Et q̄ diligit mūdū ⁊ negligit charitatē: audiſtis q:
negat ieſū in carne veniſſe. Aut ſi fecit illō in carne ip̄e dn̄s?
Si cū expalmareꝛ voluit ſe vindicari? Si cū in cruce pen-
Lu.xxiij. deret nō dixit. Paꝛ ignoſce illis q: neſciūt q̄d faciunt? Si
aūt iſta q̄ ptātē habebat: tu q̄d miraris: q̄d ſufflas in ptāte
aliena ꝯſtitut⁹? Ille q: voluit mortuus ē: ⁊ nō minabaꝛ: tu
neſcis qn̄ moriaris ⁊ minaris? [Nos ex deo ſum⁹.] Videa-
mus q̄re. Videte ſi ꝓpꝛ aliō q̄ ꝑpter charitatem. Nos ex
B deo ſum⁹. [Qui nouit deū audit nos. Qui nō eſt ex deo: nō
nos audit. Ex h̄ cognoſcim⁹ ſpm̄ veritatis ⁊ erroris.] Q:
audit nos: ſpm̄ habet veritatis. Qui nō nos audit: ſpm̄ habꝫ
erroris. Videam⁹ q̄d monet: ⁊ audiam⁹ eū poti⁹ in ſpū veri
tatis monētē: nō antichriſtos: nō amatores mūdi: nō mun-
dū. Si ex deo nati ſum⁹. Sequiꝛ ſupra: videte q̄d. Nos ex
deo ſum⁹. Qui nouit deū audit nos: q̄ nō eſt ex deo: nō nos
audit. Ex h̄ cogn̄ſciꝛ ſpūs ꝟitatis ⁊ erroris. Iā ē lectos nos
fecit: q: q̄ nouit deū ip̄e audit. Qui aūt nō nouit: nō audit.
Et hec diſcretio ē ſpūs ꝟitatis ⁊ erroris. Videam⁹ quid
monitur⁹ eſt: in q̄ illū audire debeam⁹. [Dilectiſſimi diliga
mus inuicē.] Quare? Q: hō monet. [Et dilectio ex deo ē.]
Multū cōmēdauit dilectionē: q: dixit ex deo ē. Plus di-
ctur⁹ ē. Intēdite. Audiam⁹. Mō dixit. [Dilectio ex deo ē.
Et oīs q̄ diligit ex deo nat⁹ ē: ⁊ cognouit deū. Qui nō dili-
git nō nouit deū.] Quare? [Q: de⁹ dilectio ē.] Quid āpli⁹
dici potuit frēs? Si nihil de laude dilectōis diceret p oēs
iſtas paginas huius epl'e: ſi nihil omnino p ceteras paginas
ſcripturarū: ⁊ h̄ ſolū vnū audirem⁹ de voce ſpūs dei: q: de⁹
dilectio ē. Iā videte: q: facere ꝫ dilectionē: facere ꝯtra deū
eſt. Nemo dicat in hoīem pecco: q̄ nō diligo fratrē meum.
Intēdite et facile eſt pctm̄ in hoīem: in deū ſolū nō peccē.
Quō nō peccas in deū qn̄ in dilectionē peccas? De⁹ dile-

ctio ē: forte ſcādalizareꝛ aliq̄s ex nob ⁊ diceret. quid dixit?
Quid voluit dicere: q: de⁹ dilectio ē? Dedit dilectionem
deus: donauit dilectionē de⁹. Ex deo ē dilectio: deus dile
ctio ē. Ecce habetis frēs ſcp̄turas dei. Canonica eſt iſta
epl'a. Per oēs gētes recitaꝛ orbis terre: auctoritate teneꝛ.
Orbē terrarū ipſa edificauit. Audis h̄ a ſpiritu dei: de⁹ di-
lectio ē. Iā ſi audes: fac ꝫ deū: ⁊ noli diligere fratrē tuum?
Quō ē iādudū dilectio ex deo eſt: ⁊ mō ergo dilectio deus
eſt? Etenī de⁹ paꝛ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſanct⁹. Fili⁹ de⁹ ex deo: ſpūſ-
ſanct⁹ de⁹ ex deo. Et hi tres vn⁹ de⁹: nō tres dij. Si fili⁹ de⁹
⁊ ſpūſſanct⁹ de⁹: ⁊ ille diligit in q̄ habitat ſpūſſanct⁹. Ergo
dilectio de⁹ ē. Sꝫ de⁹ q: ex deo: vtruſq̄ eī habes in epl'a. Et
dilectio ex deo ē: ⁊ dilectio de⁹ eſt. De ſolo patre ſcriptura
nō nouit dicere: q: ex deo: cū autē audis ex deo: aut fili⁹ in
Rom.v. telligiꝛ: aut ſpūſſanct⁹. Q: vero dicit apl's. Charitas dei dif
fuſa ē i cordib⁹ nr̄is: p ſpm̄ ſctm̄ q̄ dat⁹ eſt nobis: intelliga-
mus i dilectione ſpm̄ ſanctū eē. Ip̄e enī ſpūſſanct⁹ quē nō
Puerb.v. poſſūt accipe mali: ipſe ē ille fons de q̄ dicit ſcp̄tura. Fons
aq̄ tue ſit tibi ꝓpri⁹: ⁊ nē̄o alius cōmunicet tibi. Oēs enī q̄
nō diligūt deū: alieni ſunt: antixp̄i ſunt. Et q̄uis intrēt ba
ſilicas: nō poſſūt numerari īter filios dei. Nō ad illos per-
tinet fons ille vite. Et habere baptiſmū ⁊ malus eſſe p̄t ha
bere ꝓphetiā ⁊ mal⁹ eſſe pōt. Inuenim⁹ ſaulē regē habuiſ-
ſe ꝓphetiā: pſequebaꝛ ſctm̄ dauid: et īplet⁹ eſt ſpū ꝓphetie
⁊ ꝓphetare cepit. Accipe ſacrm̄ corporis ⁊ ſanguinis dn̄i ⁊
1.Cor.xj. mal⁹ eē pōt. Nā de talib⁹ dictū eſt. Qui manducat ⁊ bibit
īdigne: iudiciū ſibi mādūcat ⁊ bibit. Habere nomen xp̄i ⁊
mal⁹ eē pōt. i. xp̄ian⁹ vocari: ⁊ mal⁹ eſſe pōt. De q̄b⁹ dictum
eſt. Polluebāt nomē dei ſui. Ergo hr̄e ſacramēta iſta oīs
et mal⁹ eſſe pōt: habere aūt charitatē ⁊ mal⁹ eē nō pōt. Hoc
eſt ē ꝓpriū donū. Ipſe eſt ſingularis fons. Ad hūc biben
dū vos hortaꝛ ſpūs dei: ad ſe bibendū vos hortaꝛ ſpirit⁹
C dei. [In hoc manifeſtata eſt dilectio dei ī nobis.] Ecce vt
diligam⁹ deū: hortationē habem⁹. Poſſem⁹ illū diligere:
niſi prior ille diligeret? Si pigri eram⁹ ad amandū: non ſi
m⁹ pigri ad reamādū. Prior amauit nos: nec ſic nos ama
mus. Iniq̄s amauit: ſꝫ iniq̄tates ſoluit. Iniq̄s amauit: ſed
nō ad iniq̄tates ꝯgregauit. Egrotos amauit: ſꝫ ſanandos
viſitauit. De⁹ ē dilectio ē. In h̄ manifeſtata ē dilectio dei
ī nobis. [Q: filiū ſuū vnigenitū miſit ī hūc mūdū: vt viua-
Joh.xv. mus p ip̄m.] Quō ip̄e dn̄s ait. Maiorē dilectionē nē̄o pōt
hr̄e: q̄ vt aīam ſuā ponat ꝓ amicis ſuis. Et ibi ꝓbata eſt
dilectio xp̄i in nos: q: mortu⁹ eſt ꝓ nobis. Dilectio pr̄is vn̄
ꝓbata ē in nobis? Q: filiū ſuū vnicū miſit mori ꝓ nobis.
Rom.viij Sic ⁊ paul⁹ apl's dicit. Qui filio ꝓprio nō pepcit: ſꝫ ꝓ nob
oīb⁹ tradidit eū. Quō nō ⁊ cū illo oīa nobis donauit? Ec-
ce xp̄m tradidit pr̄: ⁊ tradidit iudas. Nunq̄d nō q̄ſi ſimile fa-
ctū videꝛ? Traditor iudas. Ergo traditor ē ⁊ de⁹ pater?
Abſit inq̄s. Nō dico: ſed apl's dicit. Qui filio ꝓprio nō pe-
percit: ſꝫ ꝓ nob oīb⁹ tradidit eū. Et pr̄ illū tradidit: ⁊ ipſe
Gal.ij. ſe tradidit. Ait idē apl's. Qui me dilexit ⁊ tradidit ſemet-
ipſū ꝓ me. Si pater tradidit filiū: ⁊ tradidit ſeip̄m fili⁹: iu-
das q̄d fec? Facta ē traditio a pr̄e: fctā ē traditio a filio: fa
cta ē traditio a iuda. Vna res facta ē. Sed q̄ res diſcernit
patrē tradētē filiū: ſeip̄m filiū tradētē: ⁊ iudā diſcipulū tra
dētē mgr̄m ſuū? Q: h̄ fecit pr̄ ⁊ fili⁹ ī charitate: fecit autē
h̄ iudas in ꝓditiōe. Videtis: q: nō q̄d faciat hō ꝯſiderādū
eſt: ſꝫ q̄ aīo ⁊ volūtate faciat. In eodē facto inuenimus deū
patrē in q̄ inuenim⁹ iudā: patrē benedicimus: iudā deteſta
mur. Quare patrē bn̄dicim⁹: iudā deteſtamur? Bn̄dicim⁹
charitatē: deteſtamur iniquitatē. Q̄tū enī preſtitū ē gene
ri humano tradito xp̄o: nunq̄d h̄ cogitauit iudas vt trade
ret? De⁹ cogitauit ſalutē noſtrā: q̄ redēpti ſum⁹. Iudas co
gitauit p̄ciū q̄ vēdidit dn̄m. Fili⁹ ipſe cogitauit p̄ciū qō de
dit ꝓ nobis. Iudas cogitauit p̄ciū qō accepit vt vēderet.
Diuerſa ē intētio: diuerſa facta fecit. Cū ſit vna res: ex di-
uerſis eā intētiōib⁹ ſi metiamur: vnū amādū: alterū dānā-
dū: vnū glorificandū: alterū deteſtādū inuenim⁹. Tātū va
let charitas. Videte q: ſola diſcernit: videte q: facta hoīm
ſola diſtinguit. Hoc dixim⁹ in ſimilib⁹ factis. In diuerſis fa-
ctis inuenim⁹ ſeuiētē hoīem factū de charitate: ⁊ blādū fa-
ctū de iniq̄tate. Puerū cedit pater: ⁊ mēgo blādiꝛ. Si du-
as res ꝓponas: plagas ⁊ blādimēta: q̄s nō eligat blādimē-
ta ⁊ fugiat plagas? Si nō ꝑſonas attēdas: charitas cedit blā-

ditur iniquitas. Uidete qd ꝯmēdamꝰ: q2 nō diſcernūt̄ fctā
hoīm: niſi de radice charitatiſ. Nā multa fieri pñt q̄ ſpeciē
hñt bonā: ⁊ nō ꝓcedūt de radice charitatiſ. Hñt eñi et ſpi-
ne flores. Quedā vo videnṫ aſpera: videnṫ truculenta: ſed
fiūt ad diſciplinā dictāte charitate. Semel ğ breue prece
ptū tibi ꝑcipit̄. Dilige: ⁊ qđ vis fac. Siue taceas: dilectiōe
taceas: ſiue clamas: dilectōe clames: ſiue emēdes: dilectio
ne emēdes: ſiue parcas: dilectiōe parcas. Radix ſit intꝰ di-
lectionis: nō pōt de iſta radice niſi bonū exiſtere. Jn hoc ē
D dilectio. Jn h̄ manifeſtata eſt dilectio dei ī nobis: q2 deus
filiū ſuū miſit vnigenitū ī hūc mūdū: vt viuamꝰ ꝑ ip̄ʒ. Jn
h̄ eſt dilectio: nō q2 nos dilexīmꝰ: ſʒ q2 ip̄e dilexit nos. Nō
illū dilexīmꝰ priꝰ. Nā ad h̄ nos dilexit: vt diligamus eum.
Et miſit filiū ſuū litatorē ꝓ pctis nr̄is. Litatorē/ſacrifi
catorē. Sacrificauit ꝓ pctis nr̄is. Ubi inuenit hoſtiā? Ubi
inuenit victimā quā purā volebat offerre? Aliđ nō inuenit:
ſeip̄m obtulit. Jta deus dilexit nos: debemus ⁊ nos inui
Joh.xxi. cē diligere. Petre amas me? Et ille dixit. Amo. Paſce
oues meas. Deū nemo vidit vnq̄. Res ē inuiſibilis: nō ocu
lo ſed corde querēdus eſt. Sed quēadmodū ſi ſolē iſtū vi-
dere vellemus: oculū corporis purgaremꝰ vnde videri lux
poteſt: volētes videre deū: oculū quo deus videri pōt pur-
Mat.v. gemus. Et vbi eſt iſte oculus? Audi euangeliū. Beati mū
do corde qm̄ ip̄i deū videbūt. Sed nemo ſibi pro cōcupi-
ſcentia oculorū cogitet deū. Facit eñi ſibi aut ingentē for-
mā/aut magnitudinē aliquā ineſtimabilē: diſtendit ꝑ loca
velut lucē iſtā quā videt his oculis: auget ꝑ cāpos q̄ntū po
teſt: aut facit ſibi aliquē q̄ſi venerabilis forme ſenē. Nihil
horū cogites. Eſt qđ cogites: ſi vis videre deū. Deus dile-
ctio eſt. Qualē faciem habet dilectio? Qualē formā habʒ?
Qualē ſtaturā habet? Quales pedes habet? Quales ma-
nus habet? Nemo poteſt dicere. Habet tamē pedes: nā ip
ſi ducunt ad eccleſiā. Habet manus: nā ipſe pauperi porri
Ps.xl. gūt. Nā habet oculos: nā inde intelligit̄ ille q̄ eget. Beatꝰ
q̄ intelligit ſup egenū ⁊ pauperē. Habet aures: de q̄bus di
Lu.viij. cit dñs Qui habet aures audiendi audiat. Nō ſūt eñi mē
bra diſtīcta ꝑ loca: ſed intellectu totū ſimul videt. Qui ha
bes charitatē: habita ⁊ inhabitaberis. Mane ⁊ manebit̄ ī
te. Quid eī frēs mei? Quis amat qđ n̄ videt? Quare aūt qñ
laudat̄ charitas: erigimini/acclamatiſ/laudatiſ? Quid vob
oſtēdi? Aliq̄s colores ꝓtuli? Aurū et argētū ꝓpoſui? Gē-
mas de theſauriſ effudi? Quid tale oſtēdi oculis vr̄is? Nū-
quid facies mea mutata eſt cū loq̄r? Carnē gero: in ipa for
ma ſum ī q̄ ꝓceſſi. Jn ipſa forma eſtis in q̄ veniſtis. Lau-
dat̄ charitas ⁊ clamatis. Certe nihil videtis. Sed quō vo-
bis placet qñ laudatis: ſic vobis placeat vt ī corde ſuetiſ.
Jntēdite eī qd dicā frēs. Exhortor vos q̄ntū dat dñs: ad
magnū theſaurū. Si vobis oſtēderet̄ aliquod vaſculū ana
glyphū inauratū: operoſe factū: ⁊ illiceret oculos vr̄os: et
duceret ī ſe intētionē cordis veſtri: ⁊ placeret vobis manꝰ
artificis: ⁊ pōdus argēti: ⁊ ſplēdor metalli. Nōne vnuſq̄ſq̄
veſtrū diceret. O ſi haberē vaſculū iſtud? Et ſine cā dice-
retis. Jn ꝑtāte eñi vr̄a nō erat. Aut ſi q̄ſq̄ vellet hr̄e cogita
ret illud de domo aliena furari? Laudat̄ charitas vobis.
Habete: poſſidete: nō opus eſt vt furtū alicui faciatis: non
opus eſt vt emere cogitetis. Gratis ꝯſtat: tenete eā: ample-
ctimini eā. Dulcius illa nihil eſt. Si cū cōmemorat̄ talis ē:
cū habet̄ q̄lis eſt. Si q̄ forte vultis ſuare charitatē frēs: añ
oia ne putetis abiectā ⁊ deſidioſam: nec q̄dā māſuetudie:
imo nō māſuetudine ſed remiſſiōe ⁊ negligētia ſeruari cha
xxiij.q.v. ritatē. Nō ſic ſuat̄. Nō putes tūc te amare ſuū tuū: qñ eū
nō putes. non cedis: aut tūc te amare filiū tuū qñ ei nō das diſcipli-
nā: aut tūc te amare vicinū tuū: qñ eum non corripis. Non
eſt iſta charitas: ſed lāguor. Ferueat charitas ad corripiē
dū: ad emendādū. Sed ſunt boni mores: delectēt. Sūt ma
li: emēdent̄: corrigant̄. Noli in hoīe amare errorē: ſed ho-
minē. Hominē eñi deꝰ fecit: errorē ipiꝰ hō fecit. Ama illđ
qđ deꝰ fecit: noli amare qđ ipſe hō fecit. Cū illđ amas: illđ
tollis. Cū illud diligis: illud emēdas. Sed ⁊ ſi ſeuis aliqñ
ꝓpter correctionē dilectiōis: ꝓpterea de colūba demōſtra
Mat.iij. ta eſt charitas: q̄ venit ſup dñm. Species illa colūba ī qua
venit ſpūſſanctꝰ: q̄ nobis charitas infunderet̄. Quare hoc?
Fel colūba nō habʒ: tñ roſtro ⁊ pēnis ꝓ nido pugnat: ſine
amaritudine ſeuit. Hoc facit et pater qñ filiū caſtigat: ſed
ad diſciplinā caſtigat: ſicut dixi. Seductor vt vendat cum
amaritudīe blādit̄: pr̄ vt corrigat ſine felle caſtigat. Tales
eſtote ad oēs. Uidete frēs: magnū documentū: magna re-
gula. Unuſq̄ſq̄ hʒ filios: aut hr̄e vult: aut ſi oīno decreuit
filios nō habere carnaliter: vl' ſpiritaliter cupit habere q̄s
eſt q̄ nō corrigat filiū ſuū? Quis eſt cui nō det diſciplinam
pater? Et tñ ſeuire videt̄. Amor ſeuit: charitas ſeuit. Seuit
Quō? Sine felle more colūbino: nō coruino. Unde venit ī
mētē fratres mei dicere vobis: q2 illi violatores charitatiſ
ſciſma fecerūt. Quō oderāt ip̄am charitatē: ſic oderūt ⁊ co
lūbā. Sʒ cōuincit illos colūba: ꝓcedit de celo: aperiunt̄ ce
li: ⁊ manet ſup caput dñi. Ut qd hoc? Ut audiat. Hic eſt Joh.j.
q̄ baptizat. Recedite p̄dones: recedite inuaſores poſſeſſio-
nis xp̄i: in poſſeſſiōibꝰ veſtris. Ubi dñari vultiſ: titulos po-
tētis auſi eſtis infringere? Cognoſcit ille titulos ſuos: ven
dicat ſibi poſſeſſionē ſuā. Nō delet titulos ſed intrat ⁊ poſ
ſidet. Sic ad catholicā veniēti: nō delet̄ baptiſmꝰ ne titulꝰ
impatoriſ deleat̄. Sʒ qd fit ī catholica? Agnoſcit̄ titulꝰ in-
trat poſſeſſor ſub titul' ſuis: q̄ itrabat p̄do ſub titul' alienis.

Tractatus.viij.

Deū nemo vidit vnq̄. Si diligamꝰ inuicē deꝰ
ī nobis manet. Et charitas eiꝰ ī nobis ꝑfecta eſt.
Jn hoc cognoſcimꝰ qm̄ in eo manemꝰ: et ipſe in
nobis. Qm̄ de ſpū ſuo dedit nobis. Et nos vidi-
mus ⁊ teſtificamur: quoniā pater miſit filiū ſuū
ſaluatorē mūdi. Quiſq̄s confeſſus fuerit quoniā
ieſus ē filiꝰ dei. Deus in eo manet ⁊ ipſe in deo et
nos cognouimꝰ. Et credidimus charitati quam
habet deꝰ in nobis. Deus charitas eſt et qui ma
net in charitate in deo manet: ⁊ deus in eo.

Dilectio dulce v̄bū eſt: ſed dulciꝰ factū. Sēp de il B
la loq̄ nō poſſumꝰ. Multa enim agimꝰ: ⁊ diuerſe
actiōes diſtēdūt nos: vt nō vacet lingue nr̄e ſem
per de dilectione loq̄. Nā nihil meliꝰ ageret lin
gua nr̄a. Sʒ de q̄ ſemꝑ loq̄ nō licet: ſemꝑ eā cuſtodire licet.
Sicut nūc qđ cātauimꝰ Alleluia. Nūq̄d ſemꝑ h̄ facimus?
Uix vnius hore nō toto ſpacio: ſʒ parua particula cātamꝰ
alleluia: ⁊ vacamꝰ ad aliđ. Eſt aūt alleluia: ſicut iā noſtis.
Laudate dñm. Qui deū laudat lingua: nō ſemꝑ pōt: q̄ mo-
ribꝰ deū laudat: ſemꝑ pōt. Opa miſicordie: affectus chari-
tatiſ: ſanctitas pietatiſ: icorruptio caſtitatiſ: modeſtia ſobrie
tatis: ſꝑ hec tenēda ſūt: ſiue cū in publico ſumꝰ: ſiue cū ī do
mo: ſiue ante hoīes: ſiue ī cubiculo: ſiue loquētes: ſiue tacē-
tes: ſiue aliq̄d agētes: ſiue cātantes: ſemꝑ hec tenēda ſunt:
q2 intꝰ ſunt oēs iſte v̄tutes q̄s noiaui. Quis autem ſufficit
oēs nolare? q̄ſi exercitꝰ eſt impatoris q̄ ſedet intꝰ in mēte
tua. Quō eñi impator ꝑ exercitū ſuum agit qđ ei placet: ſic
dñs ieſus xp̄s incipiēs habitare in interiore hoīe nr̄o. ſ. in Ephe.iij.
mēte ꝑ fidē: vtit̄ iſtis v̄tutibꝰ q̄ſi miniſtris ſuis. Et ꝑ has
v̄tutes q̄ videri oculis nō pñt: ⁊ tñ qđ noīant̄ laudātur. Nō
autē laudarent̄ niſi amarent̄: nō amarent̄ niſi viderent̄. Et
ſi vtiq̄ nō amarent̄ niſi viderent̄: alio oculo vident̄. ſ. in inte
riore cordis aſpectu. Per has v̄tutes inuiſibiles mouent̄
mēbra viſibiliter. Pedes ad ambulādū. Sʒ q̄? Quo moue
rit hōa volūtas: q̄ militat bono impatori. Manꝰ ad operā
dū. Sed qd? Qđ iuſſerit charitas q̄ inſpirata eſt intꝰ a ſpi-
ritu ſancto. Mēbra ğ vident̄ cū mouent̄: q̄ iubet intꝰ nō vi-
det̄: ⁊ qs intꝰ iubeat ꝓpe ipſe ſolꝰ nouit q̄ iubet: ⁊ ille intus
cui iubet̄. Nāq̄ frēs mei audiſtis cū euāgeliū legeret̄: cer-
te ſi aurē ibi nō tñ corpis: ſʒ ⁊ cordis habuiſtis. Quid ait? Mat.vj.
Cauete facere iuſticiā veſtrā corā hoībꝰ vt videamī ab eis
Nūq̄d h̄ voluit dicere: vt q̄cūq̄ bona facimꝰ abſcōdamus
ab oculis hoīm: ⁊ timeamꝰ videri? Si times ſpectatores:
nō habebis imitatores. Debes ğ videri: ſed nō ad h̄ debes
facere vt videaris. Nō ibi dʒ eſſe finis gaudij tui: nō ibi ter-
minꝰ leticie tue: vt putes te totū fructū cōſecutum eē boni
opis tui. Cū viſus fueris atq̄ laudatꝰ: nihil eſt h̄: cōtēne te
cū laudaris. Jlle in te laudet̄: q̄ ꝑ te operat̄. Noli ğ ad lau
dē tuā operari q̄ bonū agis: ſed ad laudē illiꝰ a quo habes
vt bonū agas. Abs te habes male agere: a deo habes bene
agere. Cōtra peruerſi hoīes videte: q̄ ꝑpoſteri ſint. Qđ

faciūt bene: volūt ſibi tribuere: ſi male faciant: deū volūt ac
cuſare. Cōuerte hoc diſtortū neſcio quid ⁊ prepoſterū: fac
illō quodāmō capite deorſum: qđ ſuſum facias ſuſum: qđ
deorſum facias ſurſum. Surſum vis facere deū: ⁊ te ſuſum:
precipitaris: nō eleuaris. Ille ei ſemp ſurſum eſt. Quid ē?
Tu bene: ⁊ de⁹ male? Immo h dic ſi vis veri⁹ dicere. Ego
male: ille bene. Et qđ ego bene: ab illo hñ. Nā a me quicqđ
ego: male. Iſta cōfeſſio firmat cor: ⁊ facit dilectiōis fūda-
B meta. Nā ſi opa nr̄a abſcōdere debem⁹ bona: ne videantur
ab hoīb⁹: vbi eſt illa ſentētia dn̄i: in eo ſmone quē habuit
in mōte: vbi h dixit: ibi ⁊ illō pauloante dixit. Luceāt ope-
Mat. vj. ra veſtra bona corā hoīb⁹? Et nō ibi ceſſauit: nō ibi finem
fecit/ſed addidit. Et glorificēt patrē veſtrū qui i celis eſt.
Gal. j. Et paul⁹ qđ ait? Erā aūt ignot⁹ facie eccleſijs iudee: que i
xp̄o ſunt. Tñ autē audiētes erant: q: q nos aliqñ pſeque-
baf: nūc euāgelizat fidē quā aliqñ vaſtabat: ⁊ in me magni
ficabāt deū. Videte quēadmodū ⁊ ipe q: ſic innotuit: ſiue
nō poſuerit in laudē ſuā: ſed in laudē dei. At q̄tū ad ipm
ptinet vaſtator eccleſie: pſecutor iuid⁹: malign⁹: ipe ꝯfitef:
nō nos cōuitiamur. Amat paul⁹ dici a nob̄ pctā ſua: vt glo
rificef ille q talē morbū ſanauit. Magnitudinē ei vulneri
Actuū. ix. man⁹ medici ſecuit ⁊ ſanauit. Vox illa de celo pſtrauit pſe
cutorē: ⁊ erexit pdicatorē. Occidit ſaulū: ⁊ viuificauit pau
lū. Saul eni pſecutor erat ſancti viri: inde nomen habebat
iſte qñ pſeq̄baf xp̄ianos? Poſtea de ſaulo fact⁹ eſt paul⁹.
Quid eſt paul⁹? Modic⁹. Ergo qñ ſaul⁹: ſupb⁹ elatus: qñ
paul⁹: humilis: modic⁹. Nō ſic loquimur: paulopoſt vide-
j. Cor. xv bo te. i. poſt modicū. Audi q: modic⁹ fact⁹ eſt. Ego eni ſu
Ephe. iij minim⁹ aploꝝ. Et mihi minimo oīm ſanctoꝝ: dicit alio
loco. Sic erat iter aploſ tāq̄ fimbria veſtimēti. Sz tetigit
eccl̄ia gētiū tāq̄ fluxū patiēs: ⁊ ſanata eſt. Ergo frēs hoc
dixerim: h dico: hoc ſi poſſem non tacerē. Opa illa mō illa
ſint in nobis: mō illa p tpe/pro horis/p dieb⁹. Nūqđ ſem-
per loq? Nūqđ ſemp tacere? Nūqđ ſemp reficere corpus?
Nūqđ ſemp ieiunare? Nūqđ ſemp panē dare egenti? Nū-
quid ſemp nudū veſtire? Nūqđ ſemp egrotū viſitare? Nū-
quid ſemp diſcordātes cōcordare? Nūqđ ſemp mortuos
ſepelire? Modo illō: mō illud. Inchoanf iſta ⁊ ceſſant: ille
aūt iperator: nec ichoaf: nec ceſſare dz. Charitas int⁹ non
Heb. xiij intermittaf. Officia charitatis p tpe exhibeāf. Charitas
C ergo ſicut ſcp̄tū eſt fraterna pmaneat. Fortaſſis aūt mo-
uerit aliquos veſtrū ex q iſtā epiſtolam beati Iohānis tra
ctam⁹ vobis: q̄re nō cōmēdauerit maxime niſi fraternam
charitatē? Qui diligit fratrē dicit. Et pceptū nobis ē da-
tū: vt diligam⁹ inuicē. Aſſidue noīauit charitatē fraternā.
Dei charitatē. i. q debem⁹ diligere deū nō tā aſſidue noīa-
uit: ſed tñ nō oīo tacuit. De inimici vo dilectiōe prorſus ta
cuit: ppe p totā iſtā epl̄am. Cū vehemēter nobis predicet:
ꝯmēdetq charitatē: nō nobis dicit vt diligam⁹ inimicos:
ſed dicit nobis vt fratres diligam⁹. Nō vo cū euāgeliū le
Mat. v. geref audiuim⁹. Si eni diligitis eos q vos diligūt: quam
mercedē habebitis? Nōne ⁊ publicani hoc faciunt? Quid
eſt igif q p magno nobis ad pfectionem quādā fraternā
dilectionē cōmēdat iohānes apl̄s: dn̄s aūt dicit: nō nobis
ſufficere vt fratres diligam⁹: ſed debere nos extēdere ipaz
dilectionē vt pueniamus ad inimicos? Qui vſq ad inimi
cos puenit: nō trāſibit fratres. Neceſſe eſt: ſicut ignis pri⁹
occupet pxia: ⁊ ſic ſe in lōginquiora diſtēdat. Propinquior
eſt tibi frater q̄ neſcio qs homo. Rurſus tibi magis adhe
ret ille: quē nō noueras: q tibi tñ nō aduerſaf: q̄ inimicus q
etiā aduerſaf. Extēde dilectionē in pximos: nec voces il-
lā extēſionē. Prope eni te diligis: q eos diligis q tibi ad-
herēt. Extēde ad incognitos: q tibi nihil mali fecerūt. Trā
ſcēde ⁊ ipos: pueni: vt diligas inimicos. Hoc certe dn̄s iu
bet. Quare iſte tacuit de dilectiōe inimici? Oīs dilectio ſi-
ue q carnalis dicif: q nō dilectio ſed magis amor dici ſolet
Dilectiōis ei nomē magis ſolet i melioꝛib⁹ reb⁹ dici: in me
lioribus reb⁹ accipi: tñ oīs dilectio fratres chariſſimi vtiq
beniuolentiā quādam habet erga eos qui diligūt. Nō eni
ſic debem⁹ diligere hoīes aut ſic poſſum⁹ diligere vel ama
Ioh. xxj. re. Hoc eni etiā vbo vſus eſt dn̄s cū diceret. Petre amas
me? Nō ſic debemus amare hoīes: quomodo audim⁹ gu-
loſos dicere: amo turdos. Queres quare? Vt occidat ⁊ cō
ſumat: ⁊ amare ſe dicit. Ad hoc illos amat vt non ſint ⁊ ad
h amat vt perimat: ⁊ q̄cqđ ad cibandū amam⁹ vt illō cōſu
matur ⁊ nos reficiamur. Nunquid ſic amandi ſunt homi-
nes tanq̄ cōſumēdi? Sed amicitia quadā beniuolētie: vt
aliqñ preſtem⁹ quos amamus. Quid ſi non ſit qđ pſtem⁹?
Sola beniuolētia ſufficit amanti. Non eni optare debem⁹
eſſe miſeros: vt poſſim⁹ exercere opera miſericordie. Das
panē eſurienti: ſed melius nemo eſuriret ⁊ nulli dares. Ve-
ſtis nudū: vtinā oēs veſtiti eſſent: ⁊ nō eſſet iſta neceſſitas.
Sepelis mortuū: vtinā veniat aliqñ illa vita vbi nemo mo
riaf. Cōcordas litigātes: vtinā aliqñ ſit pax illa eterna hie
ruſalem vbi nemo diſcordat. Hec eni omnia officia neceſ-
ſitatū ſunt. Tolle miſeros: ceſſabunt opera miſericordie.
Opera miſericordie ceſſabūt: nūqđ ardor charitatis extin
guitur? Germanius amabis felicem hoīem cui nō habes
quod preſtes: purior ille amor erit: multoq ſincerior. Nā
ſi preſtiteris miſero: fortaſſis extollere te cupis aduerſ⁹ eū:
⁊ eū tibi vis eſſe ſubiectū: q: auctor eſt tui beneficij. Ille in
diguit: tu impartir⁹ es. Quaſi maior videris q: tu preſtiti-
ſti q̄ ille cui preſtitū ē: opta eq̄lē: vt ambo ſub vno ſitis: cui
nihil pſtari pōt. Nā in h exceſſit modū ſupba anima ⁊ quo
dāmodo auara fuit. Quia radix oīm malorum auaricia ē. j. Tim. vj.
Et item dictum eſt. Initiū omnis peccati ſuperbia. Et q D
rim⁹ aliqñ quō ſibi cōcordent iſte due ſententie. Radix om Ecc. x.
nium malorum auaricia: ⁊ initiū oīs peccati ſuperbia. Si
initiū omis peccati ſuperbia: radix omniū malorū ſupbia
eſt. Certe ſi radix omniū malorū auaricia eſt: inuenimus ⁊
in ſupbia auariciā eſſe. Exceſſit eñ modū hō. Quid ē aua-
rū eſſe? Progredi vltra q̄ ſufficit. Adam ſuperbia cecidit.
Initiū oīs peccati ſupbia inquit. Nunqđ auaritia? Quid
auarius illo cui deus ſufficere nō potuit? Ergo fratres le-
gim⁹ quēadmodū factus ſit homo ad imaginē ⁊ ſimilitu- Gen. j.
dinē dei. Et qđ de illo dixit de⁹? Et habeat poteſtatem pi
ſciū maris: ⁊ volatiliū celi: ⁊ oīm pecorū que repunt ſup
terram. Nūqđ dixit. Habeat poteſtatē hoīm? Habeat po
teſtatē: ait: dedit poteſtatē naturalē. Quorū habeat pote-
ſtatē? Piſciū maris: volatiliū celi: ⁊ oīm repētiū q repunt
ſup terram. Quare hec eſt naturalis poteſtas hoīs in iſta.
Q: homo ex eo habet poteſtatē: ex quo factus eſt ad ima-
ginē dei: in intellectu: in mente: in interiore homine. In eo
qđ intelligit veritatē: diiudicat iuſtitiā ⁊ iniuſtitiā: nouit a
quo fact⁹ eſt: pōt intelligere creatorē ſuū: laudare creatorē
ſuum. Habet hanc intelligentiā qui habet prudētiā. Ideo
multi cū per cupiditates malas detererēt i ſe imaginē dei
⁊ ipam quodāmodo flāmā intelligentie peruerſitate moꝝ
extinguerēt: clamat illis ſcriptura. Nolite fieri ſicut equus Pſ. xxxj.
⁊ mulus: qb⁹ nō eſt intellectus. Hoc eſt dicere: prepoſui te
equo ⁊ mulo: te ad imaginē meā feci: poteſtatē tibi ſup iſta
dedi. Quare? Quia nō habēt fere rationalē mentē: tu autē
rationali mente capis veritatem: intelligis quod ſupra
te eſt: ſubdere ei qui ſupra te eſt: ⁊ infra te erunt illa quibus
prepoſitus es. Quia vero per peccatum homo deſeruit eū
ſub quo eſſe debuit: ſubditus eſt eis ſupra que eſſe debuit.
Intendite qđ dicā. Deus: homo: pecora. Verbi gratia. Su-
pra te deus: infra te pecora. Agnoſce eū qui ſupra te eſt: vt
agnoſcant te que infra te ſunt. Ideoq cum Daniel agno- Dan. vj.
uiſſet ſupra ſe deum: agnouerunt illum ſupra ſe leones. Si
autē nō agnoſcis illum qui ſupra te eſt: ſuperiorē cōtēnis:
ſubderis inferiori. Propterea ſuperbia egyptiorum vnde
domata eſt? De ranis ⁊ muſcis. Poterat de⁹ ⁊ leones mit- Exo. viij.
tere: ſed aliquis magnus leo terrendus eſt. Quanto illi E
erant ſupbiores: tanto de rebus contemptibilibus ⁊ abie-
ctis: facta eſt eorum ceruix mala. Sed danielem agnoue-
runt leones: quia ille ſubditus deo erat. Quid martyres q
ad beſtias pugnauerūt: ⁊ ferarum morſibus laniati ſūt nō
erant ſub deo? Serui dei tres viri: ⁊ ſerui dei machabei. Dan. iij.
Agnouit ignis ſeruos dei tres viros quos non vſſit: quoꝝ ij. Mach.
nec veſtimēta corrupit: nō agnouit machabeos? Agnouit
et machabeos fratres: agnouit et iſtos. Sed op⁹ erat quo
dam flagello permittente domino qui dixit in ſcriptura.
Flagellat omnem filium quem recipit. Putatis enim fra- Heb. xij.
tres quia ferrum tranſuerberaret viſcera domini: niſi ipſe
permitteret: aut hereret in ligno: niſi ipſe voluiſſet? Nō eū
agnouit creatura? An exemplū patientie propoſuit fideli-
bus ſuis? Ideo deus quoſdā liberauit viſibiliter: quoſdā,

non liberauit viſibiliter: omnes tamen ſpiritaliter libera-
uit: ſpiritaliter neminem deſeruit. Viſibiliter quoſdam vi-
ſus eſt deſeruiſſe: quoſdã viſus eſt eripuiſſe. Jdeo quoſdã
eripuit: ne putes illũ non potuiſſe eripe. Teſtimoniũ dedit
qꝛ põt. Et vbi nõ facit: ſecretiorẽ intelligas volũtatem: ne
ſuſpiceris difficultatẽ. Sed qd fratres? Cũ euaſerimꝰ oẽs
iſtos mortalitatis laqueos: cũ tranſierint tpa tẽtationis: cũ
ſeculum hoc decurrerit: ⁊ receperimus illã ſtolam primã:
j.Cor.xv. imortalitatẽ illã quã peccãdo pdidimꝰ: cũ corruptibile h
iduerit icorruptionẽ: id eſt cũ caro iſta iduerit icorruptio
nẽ: ⁊ mortale h iduerit imortalitatẽ: tũc eſſe pfectos filios
dei: vbi nõ opꝰ ẽ tẽtari nec flagellari. Agnoſcit eñ oĩs crea
tura: ſubdita nobis erũt omnia: ſi nos ſic ſumꝰ ſubditi deo.
Sic ergo dꝫ eſſe xpianꝰ: vt nõ glorief ſup alios hoies. De
Gen.j. dit eñ tibi deꝰ ẽẽ ſup beſtias: id eſt meliorẽ eſſe q̃ꝫ beſtias.
Hoc natura habes. Semp melior eri q̃ꝫ beſtia. Si vis me-
lior eſſe q̃ꝫ aliꝰ hõ: inuidebis ei qñ tibi eſſe videbis equalẽ.
Debes velle oẽs homies equales tibi. Et ſi viceris aliquẽ
p prudentiã: optare debes vt ſit ⁊ ipſe prudẽs. Qdiu tar-
dus eſt diſcit a te: q̃diu idoctꝰ eſt idiget te: ⁊ tu videris do
ctor/ille aũt diſcẽs. Tu ĝ ſuperior qꝛ doctor es: ille iferior
qꝛ diſcens: niſi illũ optes equalẽ: ſemp vis hre diſcentẽ. Si
aũt vis ſemp hre diſcẽtẽ: iuidus eris doctor. Si iuidꝰ do-
ctor: quõ eris doctor? Rogo te noli docere ipſam iuidẽtiã
j.Cor.vij tuã. Audi apoſtolũ dicentẽ de viſceribꝰ charitatis. Vellẽ
oẽs hoies eſſe ſicut meipm. Quõ volebat oẽs eq̃les? Jdeo
erat oibꝰ ſupior: qꝛ charitate optabat oẽs equales. Exceſ-
ſit ergo modum hõ: dũ auarior voluit vt ſupra hoies eẽt:
q ſupra pecora factꝰ eſt. Et ipſa eſt ſupbia. Et videte quã-
ta opa faciat ſupbia. Ponite i corde q̃ꝫ ſilia faciat ⁊ q̃ſi pa
ria charitati. Paſcit eſurientẽ charitas: paſcit et ſuperbia.
Charitas vt deꝰ laudef: ſupbia vt ipa laudef. Veſtit nudũ
charitas: veſtit ⁊ ſupbia. Jeiunat charitas: ieiunat et ſup-
bia. Sepelit mortuum charitas: ſepelit ⁊ ſupbia. Oĩa opa
bona q vult facere charitas ⁊ fac: cogitat ꝯ ſupbia ⁊ q̃ſi do
cet eq̃s ſuos. Sed iterior charitas tollit locũ male agitate
ſupbie: nõ male agitanti: ſed male agitate. Ve homini cuiꝰ
auriga ſupbia ẽ. Neceſſe eſt eñ vt pceps eat. Vt aũt nõ ſit
ſupbie q agitat facta bona: qs nouit: qs videt: vbi eſt hoc?
Opa videmꝰ. Paſcit miſericordia: paſcit ⁊ ſupbia. Hoſpi
tẽ ſuſcipit miſericordia: hoſpitẽ ſuſcipit ⁊ ſupbia. Jnterce
dit pro paupere miſericordia itercedit ⁊ ſupbia. Quid eſt
hoc? Jn opibꝰ nõ diſcernimus. Audeo aliqd dicere: ſꝫ non
ego. Paulꝰ dixit. Morif charitas: id eſt hõ habẽs chari-
tatẽ: ꝯfitef nomen chriſti: ducit martyriũ. Cõfitef ⁊ ſuper-
bia: ducit martyriũ. Jlle habet charitatẽ: ille nõ habet cha
j.Cor.xiij ritatẽ. Sed audiat ab apoſtolo ille qui nõ hꝫ charitatẽ. Si
diſtribuero oĩa mea paupibꝰ: et ſi tradidero corpꝰ meũ vt
ardeã: charitatẽ autẽ nõ habuero: nihil mihi pdeſt. Ergo
ſcriptura diuia itro nos reuocat a iactatione huius facief
forinſecus: ⁊ ab iſta ſupficie que iactaf ante hoies reuocat
nos itro. Redi ad ꝯſcientiã tuam: ipſam iterroga. Noli at-
tẽdere qd floret foris: ſed q radix eſt interna. Radicata eſt
cupiditas: ſpẽs pot eſſe bonoꝝ factoꝝ; vere opa bona eſſe
De pe.diſ non poſſunt. Radicata eſt charitas: ſecurus eſto: nihil ma
ij.radica- li pcedere poteſt. Blandif ſupbia: ſeuit amor. Jlla veſtit:
ta.iij.ſen. iſte cedit. Jlla eñ veſtit vt placeat hoibꝰ: iſte cedit vt corri
diſ.xxxj. gat diſciplina. Accipif magis plaga charitatis: q̃ꝫ elemoſi-
ca j. na ſupbie. Redite ergo itro fratres: ⁊ in oibꝰ quecũq̃ꝫ facie-
tis: intuemini teſtẽ deũ. Videte ſi ille videt: quo aĩo facia-
tis. Si cor veſtrum nõ vos accuſat quia iactantie cauſa fa
citis: bñ ſecuri eſtote. Nolite autẽ timere quãdo facitis be
ne: ne videat alter. Time ne ppterea facias vt tu lauderis:
nã videat alter vt deus laudef. Si eñ abſcõdis ab oculis
hominis: abſcondis ab imitatione hoĩs. Duo ſunt: elemo-
ſinam facis: duo eſuriũt: vnus panẽ: alter iuſticiam. Jnter
Mat.v. duos iſtos famelicos: qꝛ dictũ eſt. Beati q eſuriũt ⁊ ſitiunt
iuſticiã: qm ipſi ſaturabũtur. Jnter duos iſtos famelicos:
bonus opator cõſtitutus eſt. Si charitas de illo operatur:
ambos miſeraf: ambobꝰ vult ſubuenire. Jlle eñ querit qd
mãducet: ille querit qd imitetur. Paſcis iſtũ: prebe te iſti:
ambobꝰ dediſti elemoſinam. Jllum feciſti gratulatorẽ de
fame interfecta: hunc feciſti imitatorẽ de exẽplo ppoſito.
Miſeramini ergo tãq̃ꝫ miſericordes; qꝛ in eo etiam qd di-
ligitis inimicos: fratres diligitis. Ne putetis iohãnem ni-
hil de dilectione inimici precepiſſe: qꝛ de fraterna charita-
te nõ tacuit: fratres diligit. Quomõ inquis fratres diligi-
mus: quero quare diligas iimicũ? Quare illũ diligis? Vt
ſanus ſit in hac vita. Quid ſi nõ illi expedit? Vt diues ſit.
Quid ſi ipſis diuitijs excecabif. Vt vxorẽ ducat. Quid ſi
amarã vitã inde patief? Vt filios hẽat. Quid ſi mali erũt?
Jncerta ſunt ĝ iſta q videris optare iimico tuo: qꝛ diligis
cum: icerta ſunt. Opta illi vt habeat tecũ vitã eternã: opta
illi vt ſit frater tuꝰ. Si ĝ hoc optas diligẽdo inimicũ vt ſit
frater tuꝰ: ⁊ eũ diligis: fratrẽ diligis. Non eñ amas in illo
qd eſt: ſed qd vis vt ſit. Dixerã aliquando charitati veſtre
ni fallor. Robur eſt ligni poſitũ ante oclos. Faber optimꝰ
videt lignũ nõ dolatũ: de ſilua preciſum adamauit: neſcio
qd inde vult facere. Non enim ad hoc amauit: vt ſemp ſic
maneat. Jn arte vidit qd futurum eſt: non in amore qd eſt.
Et amauit qd inde facturꝰ eſt: non illud qd eſt. Sic nos et
deꝰ amauit peccatores. Nam dicimꝰ qꝛ deus amauit pec-
catores. Ait eñ. Non eſt opꝰ ſanis medicꝰ: ſed male haben Mat.ix.
tibꝰ. Nunqd ad hoc amauit peccatores: vt peccatores re-
maneremꝰ? Quaſi lignũ de ſilua vidit nos faber: ⁊ cogita-
uit edificiũ qd inde facturus eſt: non ſiluam qd erat. Sic ⁊
tu reſpicis inimicũ tuũ aduerſantem: ſeuientẽ: mordentem
verbis: ꝯtra ſperantẽ cõtumelijs: inſectantẽ odijs. Attẽdis
ibi qꝛ homo eſt; vides iſta oĩa q aduerſa ſunt ab homie fa-
cta: ⁊ vides in illo qd a deo factꝰ eſt. Qꝛ autẽ homo factus
eſt: a deo factꝰ eſt. Qꝛ autẽ te odit: ipſe fecit. Et quid dicis
in animo tuo? Domine ppiciꝰ illi eſto: dimitte illi peccata:
incute illi terrorẽ: muta illũ. Nõ amas in illo qd eſt: ſed qd
vis vt ſit. Ergo cũ inimicũ amas: fratrẽ amas. Quapropf
pfecta dilectio eſt in dilectione inimici: quia perfecta dile-
ctio eſt in dilectiõe fraterna. Et nemo dicat qꝛ aliquid mi-
nus nos monuit iohãnes aplꝰs: et plꝰ nos monuit dñs xp̃s.
Johannes nos monuit vt fratres diligamꝰ. Xp̃s nos mo-
nuit: vt etiã iimicos diligamꝰ. Attende q̃re te monuit xp̃s
vt diligas iimicos. Nunqd vt ſemp remaneãt iimici? Si
ad h te monuit vt iimici remaneãt: odiſti nõ diligis. Attẽ Mat.v.
de qũo ih̃e dilexit. i. qꝛ nolebat vt ſic remanerent ſui pſecu-
tores: ait. Pater ignoſce illis: qꝛ neſciũt qd faciũt. Quibꝰ Lu.xxiij.
voluit ignoſci: mutari illos voluit. Quos voluit mutari: ex
iimicis fratres facere dignatꝰ eſt: et vere ſic fecit. Occiſus
eſt: ſepultꝰ eſt: reſurrexit: in celũ aſcendit: ſpm̃ ſctm̃ miſit di
ſcipulis: cepit in fiducia pdicari nomẽ ih̃ꝰ: miracula facie-
bãt in noĩe crucifixi ⁊ occiſi. Viderunt illi iterfectores do-
mini: et q ſanguinẽ eius ſeuiendo fuderant credendo bibe-
rũt. Hec dixi fratres et longiuſcule: quia vehementius cõ-
mẽdãda fuit charitati veſtre ipſa charitas: id eſt cõmẽdãn-
da ſibi erat. Si eñ charitas nulla eſt i vobis: nihil diximꝰ.
Si autem eſt in vobis: tanq̃ꝫ oleum in flãmã adiecimꝰ. Et
quo nõ erat: forte vobis accenſus eſt. Jn alio creuit qd erat:
in alio cepit eſſe qd non erat. Ad hoc ergo iſta diximus: ne
pigri ſitis diligere iimicos. Seuit in te homo. Jlle ſeuit: tu
deprecare. Jlle odit: tu miſerere. Febris anime ipſiꝰ te odit:
ſanus erit: et gratias tibi agit. Quomodo medici diligunt
egrotos? Nunqd egrotos diligunt? Si egrotos diligunt:
volunt vt ſemp egrotent. Ad hoc diligũt egrotos ne egro-
ti pmaneãt: ſed vt ex egrotis ſani fiant. Et quanta pleruq̃ꝫ
patiunf a phreneticis: quales contumelias verborum ple-
rũq̃ꝫ ⁊ pcutiũtur: perſequitur ille febrem: ignoſcit homini.
Et qd dicam fratres? Amat inimicũ ſuum: immo odit ini-
micũ ſuum: morbum. Jpſum enim odit: et amat hominẽ a
quo percutif. Odit febrem. A quo enim percutitur? A mor-
bo: ab egrotatione: a febre. Jllud tollit qd illi aduerſaf: vt
remaneat illud vnde gratulef. Sic ⁊ tu. Si odit te inimicꝰ
tuus: et iniuſte te odit: noueris quia cupiditas ſeculi in illo
regnat: ppterea te odit. Si odiſti illũ ⁊ tu: ꝯtra reddis ma-
lũ p bono. Vnũ egrotũ flebã q te oderat: iã duos plango:
ſi et tu odiſti. Sed perſequif rẽ tuã: tollit tibi neſcio queq̃ꝫ
habes in terra. Jdeo illum odiſti: qꝛ anguſtias tibi facit in
terra: noli pati anguſtias: migra in celũ: ſurſum cor ibi ha-
bebis vbi latitudo eſt: vt nullas ãguſtias patiaris i ſpe vi-
te eterne. Attẽde que tibi tollit: nec ipſa tibi tolleret: niſi il-
le pmitteret: qui flagellat omnẽ filiũ quẽ recipit. Quodam
modo ferramẽtũ dei eſt quo ſaneris ipſe iimicus tuus. Si Heb.xij.

nouit deꝰ vtile tibi eē vt expoliet te: pmittit illū. Si nouit ti
bi vtile eē vt vapules: pmittit ille vt cedaris. De illo curat:
D opta vt ille ſanet. [Deū nemo vidit vnq̄]. Videte dilectiſ-
ſimi. [Si diligamꝰ inuicē: deꝰ in nobis manebit ⁊ dilectio
eiꝰ erit pfecta in nobis]. Incipe diligere: pficieris. Cepiſti
diligere: cepit in te deꝰ habitare. Ama eū qui in te cepit ha
bitare vt pfectiꝰ ihabitādo faciat te pfectū. [In h̄ cogno-
ſcimꝰ q2 in ipſo manemꝰ ⁊ ipſe i nobis: q2 de ſpū ſuo dedit
nobis]. Bene. Deo grās. Cognoſcimꝰ q2 habitat i nobis.
Et hoc vñ cognoſcimꝰ q2 cognoſcimꝰ q2 habitat i nobis?
Quia h̄ ipſe iohannes dixit: q2 de ſpū ſuo dedit nobis. Vñ
ſcimus: q2 de ſpū ſuo dedit nobis? Hoc ipm: q2 de ſpū ſuo
dedit tibi. Vñ cognoſcis? Interroga viſcera tua. Si ple-
na ſunt charitate: habes ſpm dei. Vñ cognoſcimꝰ: q2 inde
cognoſcis habitare i te ſpm dei? Paulū interroga aplm.
Rom. v. Qm̄ charitas dei diffuſa eſt i cordibꝰ nr̄is p ſpm ſctm̄ qui
datꝰ eſt nobis. [Et nos vidimꝰ: ⁊ teſtes ſumꝰ: q2 paṫ miſit
filiū ſuū ſaluatorē mundi]. Securi eſtote q̄ egrotatis: talis
medicꝰ venit. Deſperabatis: magni erāt morbi: iſanabilia
erāt vulnera: deſperata erat egritudo. Magnitudinē mali
tui attēdis: oīpotētiā medici nō attēdis. Tu deſperatꝰ es:
ſʒ ille oīpotēs eſt. Cuiꝰ teſtes iſti ſunt q̄ pmo ſanati: ⁊ ānū-
ciātes medicū: ⁊ ipſi tn̄ plus ſpe ſanati q̄3 re. Nā ſicut dicit
Rom. viij aplſ. Spe eñ ſalui facti ſumꝰ. Cepimꝰ ergo ſanari in fide:
j. Cor. xv. pficieẜ aūt ſalꝰ noſtra. Cū corruptibile hoc īduerit icorru-
ptionē: et mortale h̄ īduerit imortalitatē. Hec ſpes eſt: nō-
dū res. Sed q̄ gaudet in ſpe: tenebit et rē. Qui aūt ſpem nō
h3: ad rē non poterit puenire. [Quicūq3 ꝯfeſſus fuerit q2 ie-
ſus ſit filiꝰ dei: deꝰ i ipſo manet: et ipſe in deo]. Iā a multis
ꝯfeſſus fuerit: nō dicamꝰ ꝟbo ſʒ facto: non lingua ſed facto.
Nā multi ꝯfitenẜ ꝟbis: ſed factis negāt. [Et cognoſcimꝰ
⁊ credimꝰ q2 dilectionē habet deꝰ in nobis]. Et iteȝ vnde
cognouiſti? [Deꝰ dilectio eſt]. Iā dixit ſupius: ecce iteȝ di
cit. Amplꝰ tibi nō potuit dilectio cōmēdari: q̄3 vt diceret
deꝰ. Forte munꝰ dei ꝯtēpturus eras: ⁊ deum ꝯtēnis. Deꝰ di
lectio eſt. [Et q̄ manet in dilectione in deo manet: et deꝰ in
eo]. Viciſſim ſe habitāt: qui ꝯtinet ⁊ q̄ cōtineẜ. Habitas in
deo: ſʒ vt ꝯtinearis. Habitat i te deꝰ: ſʒ vt ꝯtineat ne cadas.
Ne forte ſic te putes domū dei fieri: quomō domꝰ tua por-
tat carnē tuā. Si ſubtrahat ſe domꝰ in qua es: cadis. ſi aūt
tu te ſubtrahas nō cadet. Deꝰ iteger eſt cū eū deſeris: inte-
ger cū ad illū redieris. Tu ſanaris: nō illi aliq̄d pſtabis: tu
mūdaris: tu reficeris: tu corrigeris. Ille medicamētū eſt nō
ſano: reglā eſt prauo: lux eſt tenebrato: habitatio eſt deſto.
Omia g̃ tibi ꝯferunẜ. Vñ ne putes deo aliq̄d ꝯferre qn̄ ve-
nis ad deū: nec mācipiū ſaltē. Ergo nō habebit deꝰ ſuos:
ſi tu nolueris, ⁊ oēs noluerit? Deꝰ non idiget ſeruis: ſed ſer
Pš. xv. ui deo. Ideo dicit pſalmꝰ. Dixi dn̄o deꝰ meus es tu. Ipſe
eſt verꝰ dn̄s. Et q̄d ait? Quoniā bonoȝ meoȝ nō eges. Tu
eges bono ſui tui: eget ſuꝰ bono tuo vt paſcas illū. Eges
⁊ tu bono ſui tui vt adiuuet te. Nō tibi potes aquā iplere:
nō tibi potes coquere: nō tibi potes āte equū currere: iumē
tū tuū non potes curare. Vides q2 indiges bono ſerui tui.
Obſeq̄o illiꝰ idiges. Nō es g̃ verꝰ dn̄s: qn̄ idiges iferiore.
Ille eſt verus dn̄s: qui nihil a nobis q̄rit: ⁊ ve nobis ſi eum
nō queramꝰ. Nihil a nobis q̄rit: et q̄ſiuit nos: cū eū nō que-
Luce. xv. reremꝰ. Ouis vna errauerat: iuenit eā gaudēs in humeris
ſuis reportauit. Et nūq̄d ouis erat paſtori neceſſaria: ⁊ nō
oui potiꝰ paſtor neceſſariꝰ erat? Quāto libētiꝰ de charitate
loquor: tāto minꝰ volo finiri epiſtolā iſtā. Nulla eſt arden
tior ad cōmēdandā charitatē. Nihil vobis dulcius pdice-
tur: nihil ſalubriꝰ bibiẜ: ſed ſi bn̄ viuendo ꝯfirmeẜ in vobis
munus dei. Ne ſitis igrati tāte grē illius: qui cum haberet
vnicū noluit illū eſſe vnū. Sed vt fratres haberet adopta-
uit illi: qui cum illo poſſiderent vitam eternam.

Tractatus. ix.

A ¶ In hoc pfecta eſt charitas nobiſcū: vt fiduciā
habeamꝰ in die iudicij. Quia ſicut ille eſt et nos
ſumꝰ in hoc mūdo: timor nō eſt i charitate. Sed
pfecta charitas foras mittit timorē q̄n timor pe
nā habet: qui aūt timet nō eſt pfectꝰ in charitate.
Nos ergo diligamꝰ deū quoniā deꝰ prior dilexit
nos. Si q̄s dixerit quoniā diligo deū et fratrem
ſuū oderit mēdax eſt: q̄ enim nō diligit fratrē ſuū
quē videt: deū quē nō videt quomodo pōt dilige
re? Et hoc mandatum habemus a deo vt qui di
ligit deum diligat et fratrem ſuum.

Meminit charitas vr̄a ex eplā Iohānis apl̄i: vl- B
timā partē reſtitiſſe nobis tractādā ⁊ exponēdā
vobis q̄tū deꝰ donat. Huiꝰ ergo debiti nos me-
mores ſumꝰ. Exactiōis aūt vos memores eſſe
debetis. Eadē q̄ppe charitas q̄ in ipſa eplā maxime et pro-
pe ſola cōmēdaẜ: ⁊ nos facit fideliſſimos debitores: et vos
dulciſſimos exactores. Idō dixi dulciſſimos exactores: q2
vbi charitas nō eſt: amarꝰ exactor eſt: vbi aūt charitas ē:
⁊ q̄ exigit dulcis eſt ⁊ a quo exigiẜ. Et ſi aliquē laborē ſuſci-
pit: facit eūdē laborē ꝓpe nullū ⁊ leuē ipa charitas. Nōne
videmꝰ etiā in mutis aīmātibꝰ ⁊ irrationalibꝰ: vbi nō ſpi
ritalis charitas: ſed carnalis ⁊ natalis eſt: exigi tn̄ magno
affectu de vberibꝰ mr̄is lac a paruulis. Et q̄uis ſugēs ipe-
tū faciat i vbera: meliꝰ eſt tn̄ matri q̄3 ſi nō ſugat nec exigat
q̄d charitate debeẜ. Sepe videmꝰ vbera vaccaȝ etiā gran
diuſculis vitulis capite pcuti: ⁊ ꝓpe ipo ipetu leuari matrū
corpora: nec eas tn̄ calce repellere: ſʒ ſi deſit filꝰ q̄ ſugat: mu
gitu ꝓuocari ad vbera. Si g̃ eſt i nobis illa charitas ſpiri-
talis de q̄ aplſ dicit. Factꝰ ſum paruulꝰ i medio vr̄m tāq3 j. Theſ. ij.
nutrix fouēs filios: tūc vos diligimꝰ qn̄ exigitis. Pigros
nō amamꝰ: q2 lāguētibꝰ formidamꝰ. Interceſſerūt autē: vt
intermitteremꝰ textū huiꝰ eplē: q̄dā ꝓ diebꝰ feſtis ſolēnia
lectionū: q̄ nō potuerūt niſi legi: ⁊ ipa tractari. Nūc g̃ ad h̄-
termiſſū ordinē redeamꝰ: ⁊ q̄ reſtāt itēte accipiat charitas
vr̄a. Neſcio vtrū magnificētiꝰ nob charitas ꝯmēdari poſ-
ſit: q̄3 vt diceret. Deꝰ charitas ē. Breuis laus: magna laus.
Breuis i ſermone: ⁊ magna itellectu. Cū cito diciẜ Deꝰ di
lectio eſt: ⁊ h̄ breue eſt. Si numeres: vnū eſt. Si appēdas:
q̄tū eſt? Deꝰ dilectio eſt. Et q̄ manet inq̄t in dilectiōe: i deo
manet: ⁊ deꝰ i illo manet. Sit tibi domꝰ deꝰ: eſto domꝰ dei.
Mane i deo: ⁊ maneat. Maneat i te deꝰ: vt te ꝯtineat. Ma-
nes i deo: ne cadas. Qi ſic de charitate dic̄ aplſ. Charitas
nūq3 cadit. Quō cadit quē ꝯtinet deꝰ? [In hoc pfecta ē di j. Cor. xiij
lectio i nobis: vt fiduciā habeamꝰ in die iudicij: q2 ſicut il-
le eſt: ⁊ nos ſumꝰ i hoc mūdo]. Dicit quō ſe ꝓbet vnuſq̄ſq3
q̄tū i illo ꝓfecerit charitas: vl' potiꝰ q̄tū ipe i charitate ꝓfe
cerit. Nā ſi deꝰ charitas ē: nec ꝓficit nec deficit deꝰ. Sic di
ciẜ ꝓficere in te charitas: q2 tu in eā ꝓficis. Interroga er- j. ſen. diſ.
go q̄tū in charitate ꝓfeceris: ⁊ q̄d tibi reſpōdeat cor tuū: ⁊ xvij. ca. vt
noueris mēſurā ꝓfectꝰ tui. Promiſit eñ oſtēdere nobis: in autem.
quo cognoſcamꝰ eū ⁊ ait. In h̄ pfecta eſt in nobis dilectio.
Quere i quo? Vt fiduciā habeamꝰ i die iudicij. Quiſq̄s fi
duciā h3 i die iudicij: pfecta eſt i illo charitas. Quid ē hr̄e
fiduciā i die iudicij? Nō timere ne vēiat dies iudicij. Sūt
hoies q̄ nō credūt diē iudicij: iſti fiduciā nō pn̄t hr̄e in die
quā vēturā eē nō credūt. Pretermittamꝰ iſtos. Excitet il-
los deꝰ vt viuāt. De mortuis vt q̄d loq̄mur? Nō credūt futu-
rū diē iudicij: nec timēt nec deſiderāt q̄d nō credūt. Cepit iij. ſen. diſ.
aliq̄s credere diē iudicij. Si cepit credere: cepit et timere. xxxiij. ca.
Sed q2 timet: adhuc nōdū habet fiduciā in die iudicij: nō de his.
dū eſt in illo pfecta charitas. Nunq̄d tn̄ deſperādū eſt? In
quo vides initiū: cur deſperas finē? Quod initiū video in-
quies? Ipm timorē. Audi ſcripturā. Initiū ſapiētie timor Eccl. j.
dn̄i. Cepit g̃ timere diē iudicij: timendo corrigit ſe: vigilat
aduerſus hoſtes ſuos. i. peccata ſua: icipit reuiuiſcere inte-
riꝰ: ⁊ mortificare mēbra ſua q̄ ſunt ſup terrā: ſicut aplſ dic̄.
Mortificate mēbra vr̄a q̄ ſunt ſup terrā. Spiritalia neq̄rie Col. iij.
dicit mēbra ſup terrā. Nā ſequiẜ et exponit. Auariciā: im-
mundiciā: ⁊ cetera q̄ illic exequiẜ. Quantū autē mortificat
iſte qui timere cepit diē iudicij mēbra ſua ſup terrā: tātum
ſurgūt ⁊ corroboranẜ mēbra celeſtia. Mēbra aūt celeſtia:
oīa opera bona. Surgētibus celeſtibus mēbris: cepit deſi
derare q̄d timebat. Timebat eñ ne veniret chriſtꝰ: ⁊ inue-
niret impiū quē dānaret. Deſiderat vt veniat: q2 inuentu-
rus eſt quē coronet. Iam cum ceperit deſiderare venientē
xp̄m caſta anima que deſiderat amplexꝰ ſponſi: renunctat
adultero: fit virgo iterius ipſa fide: ſpe et charitate. Habet

iā fiduciā in die iudicij:non ɔtra ſe pugnat qñ orat ⁊ dicit.
Mat.vj. Adueniat regnū tuū. Qui eñ timet ne veniat regnū dei:ti
met ne exaudiat. Qui aūt orat:quō orat qui timet ne exau
diat? Qui aūt orat cū fiducia:charitas optat iā vt veniat.
Pſ.vj. De ipſo deſiderio dicebat qdā in pſalmo. Et tu dñe vſqꝫ?
Cōuertere dñe ⁊ erue aīam meā. Gemebat ſe differri. Sūt
B eñ hoīes qui cum patiētia moriunt. Sunt autē quidā ꝑfe
cti:q cū patientia viuūt. Quid dixi? Qui adhuc deſiderat
iſtā vitā:qñ illi venerit dies mortis: patiēter tolerat mortē:
luctat aduerſum ſe vt ſequat volūtatē dei:⁊ hoc poti⁹ agit
aīo qꝺ elegit de⁹:nō qꝺ elegit volūtas hūana:et ex deſide
rio vite pſentis fit lucta cū morte: ⁊ adhibet patiētiā ⁊ for
titudinem vt equo aīo moriat:iſte patiēter morit. Qui aūt
deſiderat (ſicut dicit apl's) diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o:nō patient
morit:ſꝫ patiēter viuit:delectabiliter morit. Uide apoſto
lū patiēter viuētē.i.cū patiētia hic nō amare vitā ſed tole
rare. Diſſolui inquit ⁊ eſſe cū xp̄o multomagis optimū:ma
nere aūt in carne neceſſariū ꝓpter vos. Ergo fratres date
operā int⁹ agere vobiſcū vt deſideretis diē iudicij:aliter nō
ꝓbat ꝑfecta charitas:niſi cum ceperit illa dies deſiderari.
Ille aūt eū deſiderat:qui fiduciā habet in illo. Ille autē fi
duciā hꝫ in illo: cuius ɔſciētia nō trepidat in charitate ꝑfe
cta atqꝫ ſincera. In hoc ꝑfecta eſt dilectio eius in nobis vt
fiduciā habeam⁹ in die iudicij. Quare habebim⁹ fiduciā?
Quia ſicut ille eſt:⁊ nos ſum⁹ in hoc mūdo. Audiſti cāᷓm fi
ducie tue. Quia ſicut ille eſt inqt:⁊ nos ſum⁹ in hoc mūdo.
Nōne videt aliquid īpoſſibile dixiſſe? Nūquid eñ poteſt
eſſe hō ſicut de⁹? Iā vobis expoſui:qꝛ nō ſemꝑ ad eqlitatē
dicit ſicut:ſꝫ dicit ad quādā ſilitudinē. Quomō eñ dicis:
ſicut aures habeo:ita ⁊ imago. Nūqd oīno ſic? Sed tñ di
Gen.j. cis:ſicut. Si ergo facti ſum⁹ ad imaginē dei:quare nō ſicut
de⁹ ſum⁹? Nō ad equalitatē ſed ꝓ modo nr̄o. Unde ergo
nobis dat fiducia in die iudicij? Quia ſicut ille eſt : et nos
ſum⁹ in hoc mūdo. Debem⁹ ergo hoc referre ad ipſam cha
ritatē:⁊ itelligere quid dictū ſit. Dn̄s in euāgelio dicit. Si
diligitis eos q vos diligūt:quā mercedē habebitis? Nōne
⁊ publicani hoc faciunt? Quid ergo vult nos? Ego aūt di
Mat.v. co vobis. Diligite inimicos veſtros:et orate ꝓ ꝑſequētib⁹
⁊ calūniātib⁹ vos. Si ergo iubet nos diligere inimicos no
ſtros:vnde nobis dat exēplū? De ipſo deo. Ait eñ. Ut ſitis
filij pr̄is veſtri qui in celis eſt. Quō illud facit de⁹? Diligit
īimicos ſuos:qui facit ſolē ſuū oriri ſuꝑ bonos ⁊ malos:et
pluit ſuꝑ iuſtos ⁊ iniuſtos. Si ergo ad hanc ꝑfectionē nos
inuitat de⁹: vt diligam⁹ inimicos nr̄os ſicut et ipſe dilexit
ſuos:ea nobis fiducia eſt ī die iudicij: qꝛ ſicut ille eſt:⁊ nos
ſum⁹ in hoc mūdo. Quia ſicut ille diligit inimicos ſuos:fa
ciēdo ſolē ſuū oriri ſuꝑ bonos ⁊ malos:et pluēdo ſuper iu
ſtos ⁊ īiuſtos:nos qꝛ inimicis noſtris nō poſſum⁹ ꝑſtare tē
poralē ſolē et pluuiā: ꝑſtemus lachrymas cum ꝓ illis ora
mus. Iā ergo de ipſa fiducia videte qd dicat. Unde intel
C ligit ꝑfecta charitas? [Timor nō eſt ī charitate]. Quid er
go dicim⁹ de illo:q cepit timere diē iudicij? Si ꝑfecta in il
lo eēt charitas non timeret. Perfecta eñ charitas faceret
ꝑfectā iuſticiā:et non haberet qr̄e timeret:imo haberet qr̄e
deſideraret:vt trāſeat iniqtas ⁊ veniat regnū dei. Ergo ti
mor nō eſt ī charitate. Sed in q̄ charitate? Nō in īchoata.
In q̄ ergo? [Sed ꝑfecta charitas foras mittit timorē]. Er
Eccl.j. go īcipiat timor:qꝛ initiū ſapientie timor dñi. Cū autē ce
perit charitas habitare:pellit timor qui ei ꝑparauit locū.
Quātū eñ illa creſcit:ille decreſcit. Et qn̄tū illa fit interior:
timor pellit foras. Maior charitas:minor timor. Minor
charitas:maior timor. Si autē null⁹ timor:nō eſt qua itret
Cōcor.de charitas. Sicut videm⁹ ꝑ ſetā itroduci linū:qñ aliqd ſuit
pe.diſ.ij.ſi ſeta ꝑus itrat:ſed niſi exeat:nō ſuccedit linū. Sic timor pri
cut ſeta. mo occupat mētē:nō aūt ibi remanet timor : qꝛ iō intrauit
vt itroduceret charitatē. Iā facta ſecuritate in aīo:quale
gaudiū nobis eſt:vel ī hoc vel ī futuro ſclo? Et ī h ſclo qs
nobis nocebit plenis charitate? Uidete quō exultet apl's
Rom.viij de ipſa charitate. Quis nos inqt ſeparabit a charitate xp̄i?
Tribulatio:an āguſtia:an ꝑſecutio: an nuditas:an pericu
j.Pet.iij. lū:an gladi⁹? Et petr⁹ dicit. Et qs vobis nocere poterit ſi
boni amatores fueritis? [Timor nō eſt in dilectiōe:ſed ꝑfe
cta dilectio foras mittit timorē:qꝛ timor tormētū habet].
T... manet eñ ɔſciētia peccatoꝝ:nōdū facta eſt iuſtificatio.

Eſt ibi qꝺ titillet vel pugnat. Ideo in pſalmo de ipſa perfe
ctiōe iuſticie qd dicit? Cōuertiſti luctū meū in gaudiū mi Pſ.xxix.
hi:ɔcidiſti ſaccū meū: ⁊ cinxiſti me leticia vt cātet tibi glo
ria mea:et nō cōpūgar. Quid eſt:nō compūgar? Nō ſit qꝺ
ſtimulet cōſciētiā meā. Stimulat timor:ſed noli timere:in
trat charitas q ſanat qꝺ vulnerat timor. Timor dei ſic vul
nerat:quō medici ferramentū putredinē tollit: et qſi videt
vuln⁹ augere. Ecce putredo qñ erat in corpore: min⁹ erat
vuln⁹:ſꝫ ꝑiculoſum. Accedit ferramentū medici:min⁹ do
lebat illud vuln⁹ q̄ꝫ dolet mō cū ſecat:pl⁹ dolet cū curat:q̄ꝫ
ſi nō curaret. Sꝫ ideo pl⁹ dolet accedēte medicina:vt nūq̄ꝫ
doleat ſuccedente ſalute. Occupet ergo cor tuū timor:⁊ in
ducta charitate ſuccedat cicatrix ferramenti medici. Ta
lis eſt medicus vt nec cicatrices appareāt: tu tñ ſubde te
dextere ipi⁹. Nā ſi ſine timore es:nō poteris iuſtificari. Sen
tētia dicta eſt de ſcripturis. Nā qui ſine timore eſt nō pote
rit iuſtificari. Op⁹ eſt ꝰ vt intret timor primo:ꝑ quē veniat
charitas. Timor medicamētū:charitas ſanitas. [Qui aūt D
timet:non eſt ꝑfect⁹ in dilectione]. Quare? Quia timor tor iij.ſen.diſ.
mētū habet:quō ſectio medici tormentū hꝫ. Eſt autē alia xxxiiij.ca
ſentētia : q videt huic eſſe cōtraria:ſi nō habeat intellecto eſt autem.
rē. Dicit eñ quodā loco in pſalmo. Timor dñi caſtus per Pſ.xviij.
manēs in ſeculū ſcli. Eternū quēdā timorē nobis oſtēdit:
ſed caſtū. Or ille eternū nobis timorē oſtēdit:nūqd ɔtradi
cit illi forte iſta ep'la q dicit. Timor nō eſt in charitate:ſed
ꝑfecta charitas foras mittit timorē? Interrogem⁹ ambo
eloqa dei. Spūs vnus eſt:et ſi codices duo:et ſi ora duo:et
ſi lingue due. Hoc eñ dictū eſt ꝑ iohannē:illud dictū eſt ꝑ
dauid. Sed nolite putare aliū eſſe ſpm̄. Si vnus flat⁹ inflat
duas tibias:non pōt vnus ſpūs īplere duo corda:agitare
duas linguas? Sed ſi ſpiritu vno:id eſt vno flatu implete
due tibie:ɔſonāt: implete due lingue ſpū dei diſſonare poſ
ſunt? Eſt ꝰ ibi qdā cōcordia:ſed auditorē deſiderat. Ecce
īſpirauit ⁊ īpleuit duo corda:duo ora : mouit duas līguas
ſpūs dei. Et audiuim⁹ ex vna ligua. Timor nō eſt ī chari
tate:ſed ꝑfecta charitas foras mittit timorē. Audiuim⁹ ex
alia. Timor dñi caſt⁹ ꝑmanens in ſcl'm ſcli. Quid eſt hoc?
Quaſi diſſonāt. Nō. Excute aures:intēde melodiā. Nō ſi
ne cauſa hic addidit:caſt⁹:illic nō addidit:niſi qꝛ eſt timor
ali⁹ qui dicit caſtus:eſt aūt alius q nō dicit caſtus. Diſcer
nam⁹ ꝰ iſtos duos timores: et itelligem⁹ ɔſonātiā tibiaꝝ.
Quō itelligim⁹:vel quō diſcernim⁹? Attēdat charitas ve
ſtra. Sunt hoīes q ꝓpterea timēt ne mittant in gehēnā:ne
forte ardeāt cū diabolo ī igne eterno. Ipſe eſt timor ille q in Mat.xxv
troducit charitatē:ſed ſic venit vt exeat. Si eñ adhuc ꝓpt
penā times deū:nōdū amas quē ſic times. Nō bōa deſide
ras:ſꝫ mala caues. Sꝫ ex eo qꝛ mala caues corrigis te:⁊ in
cipis bona deſiderare. Cū bona deſiderare ceperis:erit ī te
timor caſt⁹. Quis timor caſt⁹? Ne amittas ipſa bona. Intē
dite. Aliud eſt timere deū ne mittat te ī gehēnā cū diabolo:
aliud eſt timere deū ne recedat a te. Ille timor q times ne ī
igne eternū mittaris cū diabolo:nōdū eſt caſtus. Nō eñ ve
nit ex amore dei:ſed ex timore pene. Cū autē times deū:ne
deſerat te pſentia ei⁹:amplecteris eum:ipſo frui deſideras.
Non pōt meli⁹ explanari: quid interſit inter duos timores:
vnū quē foras mittit charitas: alterū caſtū q ꝑmanet in ſe E
culū ſcli:niſi ponas duas maritatas:quaꝝ vnā ita ɔſtituas iij.ſen.diſ.
volētē facere adulteriū:delectari nequitia: ſꝫ timere ne dā xxxiiij.ca
net a marito. Timet maritū:ſꝫ qꝛ adhuc amat nequitiā:iō nō potes.
timet maritū. Huic nō grata ſꝫ oneroſa ē mariti pn̄tia. Et
ſi forte viuit neqter:timet maritū ne vēiat. Tales ſunt q ti
mēt ne vēiat dies iudicij. Fac alterā amare viꝝ:debere illi
caſtos āplex⁹:⁊ nulla ſe adulterij immūdicia maculari: optat
pn̄tiā viri. Et quō diſcernunt duo iſti timores? Timet illa:
timet ⁊ illa. Interroga:qſi vnū tibi rn̄dēt. Rn̄deat illa. Ti
meo viꝝ? Timeo. Interroga ⁊ illā ſi timeat viꝝ. Rn̄det:ti
meo. Una vox eſt:ſꝫ diuerſus anim⁹. Iā ꝰ iterrogent qr̄e.
Illa dicit. Timeo viꝝ ne vēiat. Illa dic:timeo viꝝ ne diſce
dat. Illa dic: timeo ne dānet. Illa dicit: timeo ne deſerat.
Pone h in aīo xp̄ianoꝝ:⁊ inueniſti timorē quē foras mittit
charitas:⁊ aliū timorē caſtū ꝑmanētē in ſcl'm ſcli. Loqmur
ꝰ huic ꝑmo que ſic timet viꝝ: quō illa mulier quā delectat
neqtia. Timet eñ viꝝ ne dānet illā. Talibus eñ ꝑmo loq
mur. Quia q̄ ſic times deū ne dānet te deꝰ:quō tīet mulier

quã delectat nequitia:timet virũ ne dãnet a viro: quo tibi
diſplicet illa mulier:diſplice et tu tibi. Si forte habes vxo-
rẽ:nũquid vis vt ſic timeat te vxor tua: ne dãnet abs te vt
delectet illã nequitia: ſed põdere timoris tui reprimat : nõ
dãnatiõe ĩiqtatis. Caſtã eã vis: vt te diligat nõ vt te timeat.
Exhibe te talẽ deo: qlẽ vis hr̃e vxorẽ. Et ſi nõdũ habes: et
habere vis: talem vis hr̃e. Et qd dicim⁹ fratres? Illa mu-
lier q̃ ideo timet virũ ne dãnet a viro: forte nõ facit adulte-
riũ: ne aliquo modo perueniat ad vir: ⁊ tollat illi lucẽ iſtã tẽ
poralẽ. Poteſt aũt vir ille ⁊ falli. Homo eſt eñ ſicut et illa
q̃ põt fallere. Timet illa eũ extra cui⁹ oculos põt eſſe: tu nõ
Pſ. xxxiij. times ſemp faciẽ ſupra te viri tui? Vult⁹ aũt dñi ſup facie-
tes mala. Captat illa abſentiã viri ſui: ⁊ ſcitat forte delecta
tione adulterij: et dicit ſibi tñ: non faciã. Abſens eſt qdẽ il-
le: ſed difficile eſt vt nõ ad illũ quoquo modo perueniat. Tẽ-
perat ſe ne perueniat ad hominẽ: q̃ poteſt ⁊ neſcire: q̃ poteſt ⁊
falli: q̃ põt bonã ſuſpicari etiam malã: qui põt ⁊ caſtã ſuſpi
cari q̃ adultera eſt. Tu nõ times oculos ei⁹ quẽ fallere ne-
mo põt? Tu nõ times ei⁹ preſentiã: qui auerti a te nõ põt?
Roga deũ vt ĩtueat te: et auertat faciẽ ſuã a peccatis tuis.
Pſ. l. Auerte faciẽ tuã a peccatis meis. Sed vnde mereris vt ille fa
ciẽ ſuã auertat a peccatis tuis: ſi tu non inde auertas faciẽ
vbi ſupra. tuã a peccatis tuis? Ipſa eñ vox dicit ĩ pſalmo. Qm̃ iniqta
tẽ meã ego cognoſco: ⁊ peccatũ meũ corã me eſt ſemp. Tu
agnoſce: ⁊ ille ignoſcit. Allocuti ſum⁹ eã q̃ hʒ adhuc timo-
rẽ nõ permanẽtem in ſeculũ ſeculi: ſed quẽ charitas excludit
⁊ foras mittit. Alloquamur ⁊ illã q̃ habʒ iã timorẽ caſtũ p-
manẽtẽ in ſeculũ ſeculi. Putam⁹ inuenim⁹ illã: vt alloqua
mur illã? Putas eſt in hoc pplõ? Putas eſt ĩ iſta exedra?
Putas eſt in hac terra? Nõ põt nõ eſſe: ſed latet. Hyems
eſt: intus eſt viriditas in radice. Forte inuenimus ⁊ aures il
li⁹. Sed vbicũqʒ eſt illa aĩa: vtinam illam inuenirẽ: ⁊ nõ au
res ſuas pberet mihi: ſed ego aures meas illi. Illa me do-
ceret aliqd poti⁹ q̃ᵹ a me diſceret. Anima qdam ſctã ignea
⁊ deſiderãs regnũ dei: hãc non ego alloquor: ſed de⁹ ipſe et
patienter viuentẽ in hac terra ita ꝯſolat. Iam vis veniã: ⁊
ego noui qm̃ vis vt veniã. Noui q̃lis es: vt ſecura expectes
aduẽtũ meũ. Noui q: moleſtia eſt tibi: ſed magis expecta:
tolera: venio ⁊ cito venio. Sʒ amãti tardũ eſt. Audi eã can
tantẽ: tãqʒ liliũ de medio ſpinar. Audi ſuſpirantẽ ⁊ dicẽtẽ.
Pſalm. c. Pſallã ⁊ ĩtelligã in via ĩmaculata: qñ venies ad me. Me-
Matth. v. rito nõ timet: q: pfecta charitas foras mittit timorẽ: ⁊ cum
iij. ſen. diſ. venerit ad ei⁹ amplexũ timet. Sed ſecuriter q̃ timet cauet:
xxxiiij. ca. ⁊ obſeruabit ab iniqtate ſua: ne iter peccet: nõ ne mittat in
nõ potes. ignẽ: ſed ne ab illo deſerat. Et erit in illa. Quid? Timor ca
ſtus permanens in ſeclm̃ ſeculi. Audiuim⁹ duas tibias ꝯſonã
tes. Ille de timore dicit: ⁊ ille de timore dicit. Sʒ ille de ti-
more quo timet aĩa ne dãnet: ille de timore quo timet aĩa
5 ne deſeratur. Ille eſt timor quẽ charitas excludit: ille eſt ti
mor permanẽs ĩ ſeclm̃ ſcli. [Nos diligim⁹: q: ipſe prior nos di-
lexit]. Nã vñ diligerem⁹ niſi ille prior diligeret nos? Dili-
gẽdo amici facti ſum⁹. Sed inimicos ille dilexit: vt amici
efficeremur. Prior dilexit nos: et donauit nobis vt dilige-
rem⁹ eũ: nõdum diligebam⁹. Diligendo pulchri efficimur.
Quid facit hõ deformis et diſtorta facie ſi amet pulchrã?
Aut qd facit femĩa deformis ⁊ diſtorta ⁊ nigra ſi amet pul
chrũ. Nunqd amãdo poterit eſſe pulchra? Et nunqd ⁊ ille
amãdo poterit eẽ formoſus? Amat pulchrã. Et qñ ſe ĩ ſpe-
culo videt: erubeſcit faciẽ ſuã leuare ad illã formoſam quã
amat. Quid facit vt pulchra ſit? Expectat vt vẽiat pulchri
tudo: ĩmo expectãdo ſenect⁹ addit: ⁊ turpiorẽ facit. Nõ eſt
ergo quid agere: nõ eſt quomodo illi des cõſiliũ: niſi vt cõ-
peſcat ſe: et nõ audeat amare ĩpar ĩparẽ. Aut ſi forte amat
⁊ ducere vxorẽ optat: oportet vt illa caſtitatẽ amet: nõ carnis
faciẽ. Anima vero noſtra fratres mei feda eſt per iniquita-
tẽ: amãdo deũ pulchra efficit. Qualis amor eſt qui reddat
pulchrã amantẽ? Deus autẽ ſemp pulcher eſt: nunqʒ defor
mis: nunqʒ cõmutabilis. Amauit nos prior: q̃ ſemp eſt pul-
cher. Et q̃les amauit: niſi fedos et deformes? Non ideo tñ
vt fedos dimitteret: ſʒ vt mutaret: ⁊ ex deformi pulchrũ fa
ceret. Quõ erim⁹ pulchri? Amando eũ q̃ ſemp eſt pulcher.
Quãtũ in te creſcit amor: tantũ creſcit pulchritudo: q: ipſa
charitas eſt aĩe pulchritudo. Nos diligim⁹: q: ipſe prior di
lexit nos. ſuã in nobis: qm̃ cũ adhuc peccatores eſſem⁹: xp̃s p nobis
mortu⁹ eſt: iuſt⁹ p iniuſtis: pulcher p fedis. Quomõ ĩuenĩ-
mus pulchrũ ieſum? Speciosus forma pre filijs hoĩm: dif- Pſ. xliiij
fuſa eſt gr̃a ĩ labijs tuis. Unde itẽ videte vnde ſit pulcher.
Speciosus forma pre filijs hoĩm: q: deus. Quia in princi- Ioh. j.
pio erat vbũ ⁊ vbũ erat apud deũ et deus erat vbũ. Quia
vero carnẽ ſuſcepit. i. mortalitatẽ tuã: vt aptaret ſe tibi: cõ-
grueret tibi: et excitaret te ad amãdũ intus pulchritudinẽ.
Unde ergo ĩuenim⁹ q: fedus et deformis ieſus: ſicut inue-
nim⁹ q: pulcher ⁊ ſpecioſus forma pre filijs hoĩm? Ubi in-
uenim⁹ q: ⁊ deformis? Eſaiã interroga. Et vidim⁹ eum ⁊ Eſa. liij.
nõ habebat ſpẽm neqʒ decorẽ. Ille ſũt due tibie diuerſe ſo
nãtes: ſed vn⁹ ſpũs ambas ĩflat. Hac dicit. Speciosus for Pſ. xliiij
ma pre filijs hoĩm: hac dicit in eſaia. Uidimus eũ: ⁊ nõ ha Eſa. liij.
bebat ſpeciẽ neqʒ decorẽ. Uno ſpũ implent ambe tibie: nõ
diſſonãt. Noli aures auertere. Adhibe intellectũ. Interro-
gem⁹ paulũ apoſtolũ: et exponat nobis ꝯſonantiã duar ti
biar. Sonet nobis. Speciosus forma pre filijs hoĩm. Qui Phil. ij.
cũ in forma dei eſſet: nõ rapinã arbitrat⁹ eſt eſſe ſe eq̃lẽ deo.
Ecce ſpecioſ⁹ forma pre filijs hoĩm. Sonet nobis etiã. Ui-
dim⁹ eũ et nõ habet ſpeciẽ neqʒ decorẽ. Semetipſm̃ exina-
niuit formã ſerui acciplẽs: in ſimilitudĩe hoĩm fact⁹: et ha-
bitu inuẽt⁹ vt hõ. Non habebat ſpeciẽ neqʒ decorẽ: vt tibi
daret ſpeciẽ ⁊ decorẽ. Quã ſpeciẽ? Quẽ decorẽ? Dilectio-
nẽ charitatis. Ut ames curras. Curris amas. Pulcher es
iã: ſed noli te attẽdere ne pdas qd accepiſti. Illũ attẽde a
q̃ fact⁹ es pulcher. Ideo ſis pulcher vt ille te amet. Tu au
tẽ totã ĩtẽtionẽ tuã in illũ dirige: ad illũ curre: ei⁹ amplex⁹
pete: ab illo time diſcedere: vt ſit in te timor caſtus perma- Pſ. xviij
nẽs in ſeculũ ſeculi. Nos diligim⁹ q: ipſe prior dilexit nos. 6
[Si qs dixerit: qm̃ diligo deũ]. Quẽ deum? Quare diligi-
mus? Q: ipſe prior dilexit nos: ⁊ donauit nobis diligere. Di-
lexit impios vt faceret pios. Dilexit iniuſtos vt faceret iuſtos
Dilexit egrotos vt faceret ſanos. Ergo ⁊ nos diligim⁹: q:
prior dilexit nos. Interroga vnũquẽqʒ: dicat tibi ſi diligit
deũ. Clamat ꝯfitet. Diligo: ipſe ſcit. Eſt aliud vñ interroge-
tur. Si qs dixerit: quoniã diligo deũ: et fratrẽ ſuũ oderit:
mẽdax eſt. Unde pbas q: mẽdax eſt? Audi. [Qui enim nõ
diligit fratrẽ ſuũ quẽ videt: deũ quẽ non videt quomõ põt
diligere?] Quid ꝗ. Qui diligit fratrẽ: diligit deũ? Neceſſe
eſt vt diligat deũ: neceſſe eſt vt diligat ipſam dilectionẽ. Nũ
qd põt diligere fratrẽ: ⁊ nõ diligere ipſam dilectiõem? Ne-
ceſſe eſt vt diligat dilectionẽ. Quid ergo. Quia diligit dile
ctionẽ: ideo diligit deũ? Utiqʒ iõ diligẽdo dilectionẽ: deũ
diligit. An oblit⁹ es qd paulo ante dixiſti. De⁹ dilectio eſt?
Si de⁹ dilectio: q̃ſquis diligit dilectionẽ: deũ diligit. Dili-
ge ergo fratrẽ ⁊ ſecur⁹ eſto. Non põt dicere: diligo deũ ſed
nõ diligo fratrẽ. Quõ mẽtiris ſi dicas diligo deũ: qñ nõ dili
gis frẽm? Sic falleris ſi qñ dicis diligo fratrẽ: putas q: nõ
diligis deũ? Neceſſe eſt ergo q̃ diligis frẽm: diliges ipſam j. ſen. diſ.
dilectionẽ. Dilectio aũt de⁹ eſt. Neceſſe eſt ꝗ vt deũ diligat xvij. ne
q̃ſquis diligit fratrẽ. Si aũt non diligis fratrẽ quẽ vides: autem.
deũ quẽ nõ vides quomõ potes diligere? Quare non videt
deum? Quia nõ hʒ ipſam dilectionẽ. Ideo nõ videt deũ: q:
nõ hʒ dilectionẽ: ideo nõ habet dilectionẽ: q: nõ diligit fra
trẽ. Propterea ergo nõ videt deũ: q: nõ habet dilectionẽ.
Nã ſi habeat dilectionem: deũ videt: q: de⁹ dilectio eſt. Et
purgat ille oculus magis magiſqʒ dilectiõe: vt videat illã
incõmutabilẽ ſubſtantiã: cuius pſentia ſemp gaudeat: qua
pfruat in eternũ ꝯiunctus angelis. Sed currat mõ: vt ali-
quãdo in patria letet. Nõ amet pegrinationẽ: nõ amet viã.
Totũ amar ſit: preter illũ qui vocat: quouſqʒ inhaream⁹ il
li: ⁊ dicam⁹ qd dictũ eſt in pſalmo. Perdidiſti oẽs q̃ forni- Pſ. lxxij.
cant abs te. Et q̃ ſunt q̃ fornicant? Qui diſcedunt ⁊ amant
mundũ. Tu aũt quid? Sequit et dicit. Mihi aũt inherere
deo bonũ eſt. Totũ bonũ meũ eſt deo ĩherere gratis. Nã ſi
ĩterroges ⁊ dicas: q̃re inheres deo: ⁊ dicat vt donet mihi.
Quid tibi donet? Celũ ipſe fecit: terrã ipſe fecit. Quid tibi do-
naturus eſt: iã heres illi? Inueni meli⁹ ⁊ donat tibi. Qui eñ
nõ diligit fratrẽ ſuũ quẽ videt: deũ quẽ nõ videt quomõ po
terit diligere? [Et hoc mãdatũ habemus ab ipſo vt qui di
ligit deũ, diligat ⁊ fratrem ſuum]. Magnifice dicebas: dili
go deum: et odis fratrẽ. O homicida quõ diligis deũ? Nõ

cida eſt? Sed prorſus diligo deum: q̄uis oderim fratrem
meū. Prorſus non diligis deū: ſi odiſti fratrem. Et modo
ꝓbo alio documento. Ipſe dixit. Dedit nobis preceptū vt
diligam⁹ inuicē. Quomodo diligis eum: cuius odiſti pre-
ceptum? Quis eſt q̄ dicat: diligo imperatorē: ſed odi leges
eius? In hoc intelligit imperator ſi diligis eum: ſi obſeruē-
Joh.xiij. tur leges eius per prouincias. Lex imperatoris que eſt?
Mandatū nouū do vobis: vt vos inuicē diligatis. Dicis
ergo te diligere chriſtū: ſerua mandata eius ꝛ fratrem dili
ge. Si autē fratrem nō diligis: quomodo eū diligis cuius
mandatū contēnis? Fratres ergo non ſatior loquendo de
charitate in nomīe xp̄i. Quātum et vos habetis huius rei
auariciā: tātū ſperamus quia creſcit in nobis ipſa: et foras
mittit timorem: vt remaneat ille timor caſtus permanens
in ſeculum. Toleremus mundū. Toleremus tribulatiōes
ipſius. Toleremus ſcandala tētationū. Non recedamus a
via: teneamus vnitatem eccleſie: teneamus xp̄m: teneam⁹
charitatem. Non diuellamur a mēbris ſponſe ipſius: non
diuellamur a fide: vt gloriemur in preſentia ipſius: ꝛ ſecuri
manebimus in eo. Modo per fidē: tūc ꝑ ſpeciem: cuius tā-
tas arras habemus donum ſpūs ſancti.

Tractatus.x.

¶ Omīs q̄ credit q̄m ieſus eſt xp̄s: ex deo nat⁹
eſt: ꝛ oīs q̄ diligit eū q̄ genuit: diligit et eū q̄ nat⁹
eſt ex eo in h̄ cognoſcim⁹ q̄m diligim⁹ natos dei.
Cū deū diligam⁹ ꝛ mādata eius faciam⁹ hec eſt
em̄ charitas dei vt mādata ei⁹ cuſtodiam⁹: ꝛ mā-
data ei⁹ grauia nō ſunt. Q̄m omne qd̄ natū eſt ex
deo vicit mūdū. Et hec eſt victoria q̄ vicit mūdū
fides nr̄a. Quis eſt aūt q̄ vicit mūdū niſi q̄ credit
q̄m ieſus eſt fili⁹ dei. Hic eſt q̄ venit ꝑ aquā ꝛ ſan
guinē ieſus xp̄s nō in aq̄ solū. Sed in aqua ꝛ ſan
guine et ſpūs eſt q̄ teſtificat̄. Q̄m xp̄s eſt ꝟitas.
☞ Q̄m tres ſunt q̄ teſtimoniū dāt in celo pr̄ ꝟbū ꝛ
ſpūs ſctūs ꝛ hi tres vnū ſunt. et tres ſunt q̄ teſti-
moniū dant in terra. Spūs: aq̄ ꝛ ſanguis ꝛ tres
vnū ſunt. Si teſtimoniū hoim accipim⁹ teſtimo-
niū dei maius ē. Q̄m h̄ eſt teſtioniū dei qd̄ mai⁹
eſt q̄m teſtificat⁹ eſt de filio ſuo. Qui credit i filiū
dei: hꝫ teſtioniū dei i ſe. Qui nō credit filio mēda
cē facit eū. Quia nō credit i teſtioniū qd̄ teſtifica
tus eſt de filio ſuo. Et hoc eſt teſtioniū. Quoniā
vitā eťnā dedit nobis de⁹. Et hec vita i filio eius
eſt. Qui hꝫ filiū hꝫ vitā. Qui nō hꝫ filiū dei vitā
nō hꝫ. Hec ſcribo vobis vt ſciatis quoniā vitā ha
betis eťnā. Qui creditis i noīe filij dei ꝛ hec eſt fidu
cia quā habem⁹ ad deū. Quia q̄cūq̄ peti[e]rimus
ſm̄ volūtatē ei⁹ audit nos. Et ſcim⁹ q2 audit nos
q̄cq̄d peti[e]rim⁹. Scim⁹: q̄m habem⁹ petitiones
q̄s poſtulam⁹ ab eo. Qui ſcit fratrē ſuū peccare
peccatū nō ad mortē: petat ꝛ dabit̄ ei vita peccā-
ti nō ad mortē. Et peccatū ad mortē. Non ꝓ illo
dico vt roget q̄s. Oīs iniq̄tas peccatū eſt ꝛ eſt pec
catū ad mortē. Scim⁹ q2 oīs q̄ nat⁹ eſt ex deo nō
peccat. Sed gn̄atio dei ꝯſeruat eū: ꝛ malign⁹ nō
tāget eū. Scim⁹ quoniā ex deo ſum⁹ ꝛ mūd⁹ tot⁹
i maligno poſit⁹ eſt. Et ſcim⁹ quoniā fili⁹ dei ve-
nit et dedit nobis ſenſum vt cognoſcamus verū
deū ꝛ ſim⁹ in vero filio ei⁹. Hic eſt verus de⁹ ꝛ vi
ta eterna. Filioli cuſtodite vos a ſimulachris.
A Meminiſſe vos credo: q̄ affuiſtis heſterno die: ad
quē locum in ꝓgreſſu hui⁹ ep̄le ꝑuenerit nr̄a tra
ctatio. i. Qui em̄ nō diligit fratrē ſuū quē videt:
deū quē non videt quomō pōt diligere? Et hoc
mādatū habemus ex ipſo: vt q̄ diligit deū: diligat ꝛ fratrē
ſuū. Hucuſq̄ diſputatū erat. Que ſequunt̄ ḡ ex ordine vi- Ca.v.
deam⁹. [Oīs q̄ credit q̄ ieſ⁹ ſit xp̄s: ex deo nat⁹ eſt]. Quis
eſt q̄ nō credit q̄ ieſus ſit xp̄s? Qui non ſic viuit q̄uō ꝓcipit
xp̄s. Multi em̄ dicūt. Credo: ſꝫ fides ſine opib⁹ nō ſaluat.
Op⁹ autē fidei ip̄a dilectio eſt: dicēte paulo ap̄lo: ꝛ fides q̄ Gal.v.
ꝑ dilectiōem opat̄. Opa quidem tua ꝑterita anteq̄ crede-
res: vl' nulla erāt: vel ſi bona videbant̄ inania erant. Si em̄
nulla erāt: ſic eras quaſi hō ſine pedib⁹: aut vexatis pedib⁹
ambulare nō valēs. Si aūt bona videbant̄ āteq̄ crederes:
currebas qd̄ eſt: ſed ꝑter viā currēdo errabas poti⁹ q̄ ꝑue
niebas. Eſt ḡ nobis ꝛ currendū: ꝛ in via currēdū. Qui pre-
ter viam currit: inaniter currit: imo ad laborē currit. Tāto
plus errat: quanto ꝑter viā currit. Quis eſt via ꝑ quā curri-
mus? Chriſt⁹ dixit. Ego ſum via. Que pr̄ia quo currim⁹? Joh.xiiij.
Chriſt⁹ dixit. Ego ſum veritas. Per illū curris: ad illū cu
rris: in ipſo requieſcis. Sed vt curream⁹ ꝑ illū: extēdit ſe vſq̄
ad nos. Lōge em̄ eram⁹: et lōge ꝑegrinabamur. Parū eſt:
qui lōge ꝑegrinabamur: ꝛ languidi nos mouere nō potera-
mus. Medic⁹ venit ad egrotos: via porrecta eſt ad ꝑegri-
nos. Saluemur ab ip̄o: ābulem⁹ ꝑ ip̄m. Hoc eſt credere q̄
ieſus xp̄s eſt: quomō credūt xp̄iani: q̄ non ſolū noīe xp̄iani
ſunt: ſꝫ factis ꝛ vita. Nō q̄uō credūt demones. Nā ꝛ demo Jacobi.ij.
nes credūt ꝛ ꝯtremiſcūt. Sic dixit ſcriptura. Quid potue-
rūt demones plus credere q̄ vt dicerēt. Scim⁹ q̄ ſis: tu es Mar.iij.
fili⁹ dei? Q̄d dixerūt demones: h̄ dixit ꝛ petr⁹: cū dn̄s q̄re- Luce.iiij.
ret: q̄s eſſet: quē illū dicerēt hoīes. Reſpōderūt illi diſcipu Mat.xvj.
li. Alij dicūt iohānē baptiſtā: alij heliā: alij hieremiam: aut
vnū ex ꝓphetis. Et ille. Vos aūt quē me eſſe dicitis? Re-
ſpōdit petr⁹ ꝛ ait. Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. Et audit a dn̄o.
Beat⁹ es ſymon bariona: q2 non reuelauit tibi caro ꝛ ſan-
guis: ſed pater meus q̄ eſt in celis. Videte q̄ laudes proſe-
quunt̄ hāc fidē. Tu es petr⁹: et ſuꝑ hāc petrā edificabo ec-
cleſiā meā. Quid eſt: ſuꝑ hāc petrā edificabo eccleſiā meā?
Suꝑ hāc fidē: ſuꝑ id qd̄ dictū eſt. Tu es fili⁹ dei viui. Suꝑ
hāc petrā inq̄t fundabo eccleſiā meā. Magna laus. Ergo
dicit petr⁹. Tu es xp̄s filius dei viui. Dicunt et demones.
Scimus q̄ ſis: tu es fili⁹ dei: ſanctus dei. Hoc petrus: hoc
ꝛ demones. Eadē ꝟba: nō idē anim⁹. Et vnde cōſtat: quia
hoc petrus cū dilectiōe dicebat. Quia fides xp̄iani cū dile
ctiōe eſt: demonis aūt ſine dilectiōe. Quomō ſine dilectio-
ne? Hoc dicebat petrus: vt xp̄m amplecteret̄: hoc dicebāt
demones: vt xp̄s ab eis recederet. Nāq̄ anteq̄ dicerent.
Scim⁹ q̄ ſis: tu es filius dei: q̄d nobis ꝛ tibi eſt dixerūt: q̄d
veniſti ante tp̄s ꝑdere nos? Aliud eſt ergo cōfiteri xp̄m vt Mar.j.
teneas xp̄m: aliud ꝯfiteri xp̄m vt repellas a te xp̄m. Ergo
videtis q2 quomō hic dicit. Qui credit: ꝓpria q̄dam fides
eſt: nō quomō cū multis. Itaq̄ fratres: nemo hereticoꝝ di
cat vobis. Et nos credim⁹. Ideo em̄ de demonib⁹ exem-
plū ꝓpoſui: ne gaudeatis ad ꝟba credentiū: ſed exploretis
facta viuētiū. Videam⁹ ergo q̄d eſt credere in xp̄o: q̄d cre
dere q2 ieſus ipſe eſt xp̄s. Sequit̄. [Oīs q̄ credit q̄ ieſus ſit B
xp̄s: ex deo natus eſt]. Sed q̄d eſt credere illud? [Et oīs q̄
diligit q̄ genuit eū: diligit eū q̄ genit⁹ eſt ab ip̄o]. Statim ſi
dei cōiūxit dilectionē: q2 ſine dilectiōe fides inanis eſt. Cū
dilectiōe fides xp̄iani: ſine dilectione fides demonis. Qui
aūt nō credūt: peiores ſunt q̄ demones: ꝛ tardiores q̄ de-
mones. Neſcio q̄s nō vult credere i xp̄m: adhuc nec demo
nes imitat̄. Iam credit in xp̄o: ſed odit xp̄m. Habet ꝯfeſ-
ſionē fidei in timore pene: nō in amore corone. Nā et illi pu
niri timebāt. Adde huic fidei dilectionē: vt fiat fides q̄lem
dicit ap̄ls paulus. Fides q̄ ꝑ dilectionem opat̄. Inueniſti Gal.v.
xp̄ianū: iueniſti ciuē hieruſalē: iueniſti ciuē angeloꝝ: inue-
niſti in via ſuſpirantem ꝑegrinum: adiūge te illi: comes
tuus eſt: curre cum illo: ſi tamen ꝛ tu hoc es. Omnis qui di-
ligit q̄ genuit eum: diligit eum q̄ genitus eſt ab ipſo. Quis
genuit? Pater. Quis eſt genitus? Filius. Quid ergo ait?
Oīs q̄ diligit prēm: diligit filium. [In hoc cognoſcim⁹ q2
diligim⁹ filios dei]. Quid eſt hoc fratres? Paulo āte de fi
lio dei dicebat: nō de filijs dei. Ecce vn⁹ poſit⁹ eſt xp̄s con
tēplandus nobis ꝛ dictū eſt nobis. Omnis qui credit q̄ ie
ſus ſit chriſtus: eſt ex deo natus. Et oīs qui diligit qui ge-
nuit eum: id eſt patrem: diligit eum qui genitus eſt ex ipſo:
id eſt filiū dominū noſtrū ieſum chriſtum. Et ſequitur. In

nati ſunt:ꝛ fidem abrae non ſunt imitati. Si ergo qui inde
nati ſunt exheredati ſunt:qꝛ non ſunt imitati : tu qui nõ de
illo natus es efficieris filius:ꝛ ſic eris filius imitãdo. Et ſi
diabolum fueris imitatus:qꝛ ille ſuperbus extitit ꝛ impi⁹
aduerſus deum:eris filius diaboli:diabolũ imitando:non
G qꝛ ipſe creauit te aut genuit te. [In hoc manifeſtat⁹ eſt fili⁹
dei]. Eia fratres:oẽs peccatores ex diabolo nati ſunt in
quantũ peccatores. Adam a deo factus eſt:ſed qñ cõſenſit
diabolo:ex diabolo natus eſt. Et tales oẽs genuit qualis
erat. Cũ ipa concupiſcentia nati ſumus. Et anteꝗ̃ nos de
vita noſtra addamus:de illa dãnatione naſcimur. Nam ſi
cum illo pctõ nõ naſcimur:quid eſt ꝙ cũ infantibus ad ba
ptiſmũ curritur vt ſoluant᷑? Ergo duas natiuitates attẽdi
te fratres:adã ꝛ xp̃m. Duo ſunt hoĩes: ſed vnus ipſorũ ho-
mo homo:alter homo de⁹. Per hoĩem hoĩem peccatores
ſumus: per hoĩem deũ iuſtificamur. Natiuitas illa deiecit
ad mortẽ:iſta natiuitas erexit ad vitã. Natiuitas illa tra-
hit ſecũ pctm̃:natiuitas iſta liberat a pctõ. Ideo eñ venit
xp̃s homo:vt ſolueret pctã hoĩm. [In hoc manifeſtat⁹ eſt
filius dei:vt ſoluat opera diaboli]. Cetera cõmendo chari
tati veſtre:ne vos grauẽ. Ipſa eñ queſtio eſt: in qua ſoluẽ
da laboram⁹:qꝛ peccatores nos dicim⁹. Si eñ qs dixerit
ſe eſſe ſine peccato:mẽdax eſt. Et in ipſius epiſtola iohan-
nis inuenim⁹. Si dixerim⁹ qꝛ peccatũ nõ habem⁹:noſipos
ſeducimus. Meminiſſe ei debetis prioꝝ. Si dixerimus qꝛ
peccatũ non habem⁹:noſipos ſeducimus ꝛ veritas in no-
bis nõ eſt. Et rurſus in cõſeqntibus audis. Qui nat⁹ eſt ex
deo non peccat:qꝛ q̃ facit peccatũ nõ videt eũ: neqꝫ cogno
uit eũ. Oĩs q̃ facit peccatũ de diabolo eſt. Ex deo nõ ẽ pec
catũ. Iterũ terret nos:quõ nati ſum⁹ ex deo ꝛ quõ nos fa-
temur pctõres? An dicturi ſumus:qꝛ de deo nati nõ ſum⁹?
Et quid faciũt iſta ſacramẽta in infantib⁹? Quid dixit io-
hãnes. Qui nat⁹ eſt ex deo nõ peccat. Ipſe iohannes iterũ
dixit. Si dixerim⁹ qꝛ pctm̃ non habem⁹:noſmetipſos ſedu
cimus:ꝛ veritas in nobis non eſt? Magna queſtio ꝛ angu-
ſta. Et ad hanc ſoluendã vtinã intentã fecerim charitatem
veſtrã. In noĩe dñi cras qd̃ inde dederit diſſeremus.

Tractatus quintus.

¶ Omnis qui natus eſt ex deo peccatum non fa
cit. Quoniã ſemen ipſius in eo manet. Et non po
teſt peccare. Quoniã ex deo nat⁹ eſt. In hoc ma-
nifeſti ſunt filij dei ꝛ filij diaboli. Omnis qui nõ
eſt iuſtus:non eſt ex deo. Et qui nõ diligit fratrẽ
ſuũ. Qm̃ hec eſt annũciatio quã audiſtis ab itio
vt diligam⁹ alterutrũ. Non ſicut Cain q̃ ex mali
gno erat ꝛ occidit fratrẽ ſuum:ꝛ propter quid oc
cidit eum? Qm̃ opera ei⁹ maligna erant: fratris
autem eius iuſta. Nolite mirari fratres. Si odit
vos mundus. Nos ſcimus qm̃ tranſlati ſumus
de morte ad vitã. Qm̃ diligim⁹ fratres:qui nõ di
ligit manet in morte. Omnis qui odit fratrẽ ſuũ
homicida eſt:ꝛ ſcitis qm̃ omnis homicida nõ ha
bet vitam eternã in ſe manentẽ. In hoc cognoui
mus charitatẽ dei. Qm̃ ille aiam ſuã pro nobis
poſuit. Et nos debemus pro fratrib⁹ animas po
nere. Qui habuerit ſubſtantiã huius mundi ꝛ vi
derit fratrem ſuũ neceſſitatem habere:ꝛ clauſerit
viſcera ſua ab eo:quõ charitas dei manet in eo?
Filioli mei. Non diligamus verbo neqꝫ lingua.
Sed opere et veritate.

A Attẽte audite obſecro vos:qꝛ res nõ minima ver
ſat᷑ in medio. Et nõ dubito q̃ heſterno die intẽti
affuiſtis:qd̃ ꝛ hodie intentius cõueniſtis. Eſt ei
nõ parua q̃ſtio:quõ dicat in iſta epiſtola. Qui na
tus eſt ex deo non peccat. Et quõ in eadẽ epiſtola ſuperi⁹
dixit. Si dixerim⁹ qꝛ peccatũ nõ habem⁹:noſipſos seduci-
mus:ꝛ veritas in nobis nõ eſt. Quid facturus eſt quẽ vtri-
uſqꝫ ſermo ex eadẽ epl̃a i medio coartauit? Si ſe ꝓfeſſus fue
rit peccatorẽ:timet ne dicat᷑ illi. Non ergo ex deo natus es
qꝛ ſcriptũ eſt. Qui nat⁹ eſt ex deo:nõ peccat. Si aũt dixerit
ſe iuſtũ:ꝛ nõ habere peccatũ: accipit ex alia parte plagã ex
ipſa epiſtola. Si dixerim⁹ qꝛ peccatũ nõ habem⁹:noſipos
ſeducim⁹:ꝛ veritas in nobis non eſt. Poſit⁹ ergo in medio
q̃d dicat:ꝛ quid cõfiteatur:aut quid ꝓfiteatur non inuenit
Profiteri ſe eẽ ſine pctõ piculoſum ẽ: ꝛ nõ ſolũ piculoſum
ſed etiã mẽdoſum. Noſipos inq̃t ſeducim⁹:ꝛ veritas in no
bis nõ eſt. Si dixerimus qꝛ peccatũ nõ habem⁹: ſed vtinã
nõ haberes ꝛ diceres. Verũ eñ diceres. Nec in veritate ꝑ
menda:vllũ iniq̃tatis vel veſtigiũ formidares. Sed ideo
male facis ſi dicis:qꝛ mẽdaciũ dicis. Veritas inq̃t ĩ nobis
nõ eſt:ſi dixerimus qꝛ peccatum non habem⁹. Nõ ait. Nõ
habuimus:ne forte de preterita vita dictũ videret᷑. Habuit
peccatũ homo iſte:ſed ex quo natus eſt ex deo cepit nõ ha-
bere. Si ita eſſet:nulla nos anguſtaret queſtio. Diceremus
eñ. Fuimus peccatores:ſed modo iuſtificati ſumus. Ha-
buimus peccatũ:ſed modo nõ habem⁹. Non hoc ait. Sed
quid ait? Si dixerimus qꝛ peccatũ nõ habem⁹:noſipos ſe-
ducimus:ꝛ veritas in nobis non eſt. Poſt aliquantũ ruſ⁹
Qui natus eſt ex deo inquit:nõ peccat. Nunq̃d iohẽs ipſe
non erat natus ex deo? Si iohãnes nõ erat nat⁹ ex deo:de
quo audiſtis:qꝛ ſupra pectus dñi recubuit:aliquis ſibi au- Joh. xiij.
det ꝓmittere g̃rationẽ factam in ſe:quã ille habere nõ me-
ruit:q̃ ſupra pect⁹ dñi recũbere meruit:quẽ dñs plus ꝗ̃ ce-
teros diligebat:ipm̃ de ſpũ nõ genuerat? Attẽdite nũc ver
ba iſta. Adhuc anguſtias noſtras cõmendo:vt ꝑ intẽtionẽ
veſtrã q̃ oratio eſt ꝛ ꝓ nobis ꝛ pro vobis dilatet de⁹:et det
exitum ne aliquis in verbo eius inueniat occaſionẽ perdi-
tionis ſue. Qd̃ verbũ non eſt predictũ ꝛ conſcriptũ niſi ad
medicinã ꝛ ſalutẽ? Oĩs inquit q̃ facit peccatũ ꝛ iniq̃tatem
facit. Ne forte diſcernas: peccatũ iniquitas eſt. Ne dicas
peccator ſum:ſed iniquus nõ ſum:peccatũ iniq̃tas eſt. Et
ſcitis qꝛ in hoc ille manifeſtatus eſt:vt peccata auferat:et
peccatũ in illo nõ eſt. Et q̃d ꝓdeſt nobis qꝛ venit ſine pec-
cato? Oĩs q̃ non peccat in ipo manet. Et oĩs q̃ peccat non
vidit eũ neqꝫ cognouit eũ. Filioli nemo vos ſeducat. Qui
facit iuſticiã iuſtus eſt:ſicut ꝛ ille iuſt⁹ eſt. Iam iſta diximus
qꝛ ſm̃ quãdã ſimilitudinẽ nõ ſm̃ eq̃litatẽ dici ſolet. Qui fa
cit peccatũ de diabolo eſt:qꝛ ab initio diabol⁹ peccat. Et
hoc diximus:qꝛ neminẽ creauit diabolus neqꝫ genuit:ſed
imitatores eius ex illo naſcunt᷑. In hoc manifeſtat⁹ eſt fili
us dei:vt ſoluat opa diaboli. Ergo vt ſoluat pctã venit il-
le q̃ nõ habet peccatũ. Deinde ſequit᷑. [Oĩs q̃ natus eſt ex
deo nõ facit peccatũ:qꝛ ſemẽ eius in ipo manet. Et nõ põt
peccare qꝛ ex deo natus eſt]. Fortiter inſtrinxit. Fortaſſis B
ſm̃ quoddam peccatũ dixit:nõ peccat:nõ ſm̃ omne pecca
tum. Ut quid ait. Qui nat⁹ eſt ex deo non peccat? Certum
quoddã peccatũ intelligas:qd̃ nõ poteſt admittere homo
q̃ ex deo natus eſt. Et tale peccatũ eſt illud:vt ſi quiſq̃ illd̃
admiſerit confirmet cetera:ſi quis autẽ hoc non admiſerit
ſoluet cetera. Quod eſt hoc peccatũ? Facere contra mãda
tum. Quod eſt mandatũ? Mãdatũ nouũ do vobis:vt vos Joh. xiij.
inuicẽ diligatis. Intẽdite. Hoc mandatũ xp̃i dilectio vo-
cat᷑. Per hãc dilectionẽ peccata ſoluunt᷑. Hec ſi nõ teneat᷑
ꝛ graue pctm̃ eſt:ꝛ radix oĩm peccatoꝝ. Intendite fratres
ꝓtulimus aliquid in quo bene intelligentibus ſoluta eſt q̃
ſtio. Sed nũq̃d cũ celerioribus tm̃ ambulam⁹ viam? Et q̃
tardius ambulãt nõ ſunt relinq̃ndi. Verſemus hoc quib⁹
poſſumus verbis:vt ad oẽs perueniat. Puto eñ fratres:
quia oĩs homo ſollicitus eſt pro anima ſua:qui nõ ſine cau
ſa intrat eccleſiã:q̃ non tẽporalia querit in eccleſia:q̃ nõ ꝓ-
pterea intrat vt trãſigat negocia ſecularia:ſed ideo itrat vt
aliquid ſibi eternũ promiſſum teneat quo perueniat. Neceſ
ſe ẽ ergo cogitet quẽadmodũ ambulet in via:ne remaneat
ne retro eat:ne aberret:ne claudicãdo non ꝑueniat. Qui er
go ſollicit⁹ eſt:tardus non ſit:velox ſit:non recedat de via.
Hoc ergo dixi:qꝛ qui natus eſt ex deo non peccat. Fortaſ
ſis ſm̃ quoddam pctm̃ voluit intelligi. Nam erit aliter cõ-
trariũ illi loco. Si dixerim⁹ qꝛ peccatũ non habem⁹: noſ-
ipſos ſeducimus ꝛ veritas in nobis non eſt. Sic ergo forte
poteſt ſolui q̃ſtio. Eſt quoddã peccatũ quod nõ poteſt ad-
mittere ille qui nat⁹ eſt ex deo: et quo non admiſſo ſoluunt᷑
cetera:quo admiſſo confirmãtur cetera. Quod eſt hoc pec-

catum? ſacere cõtra mãdatũ xp̄i:cõtra teſtamẽtũ nouum.
Joh.xiij. Qd̄ eſt mãdatũ nouũ? Mãdatũ nouũ do vobis:vt vos in
uicẽ diligatis. Qui facit cõtra charitatẽ et contra dilectio
nẽ fraternã: nõ audet gloriari ⁊ dicere natũ ſe eſſe ex deo.
Qui autẽ in dilectione fraterna cõſtitut⁹ eſt:certa ſũt pctã
que nõ pōt admittere:⁊ hoc maxime ne oderit fratrem. Et
qd̄ de ceteris peccatis facit:vnde dictũ eſt. Si dixerimus
q̄ꝛ pctm̃ nõ habem⁹:nosipſos ſeducim⁹:⁊ v̄itas ĩ nobis nõ
j.Pet.iiij est? Audiat ſecuritatẽ de alto loco ſcṕture. Charitas coo
perit multitudinẽ pctõꝝ. Charitatẽ ḡ cõmẽdam⁹:chari
tatẽ cõmẽdat hec epiſtola. Poſt reſurrectionẽ dñs quid
aliud interrogauit petrũ. Amas me? Et parũ fuit ſemel ĩ
terrogare:⁊ iterũ nihil aliud:⁊ tertio nihil aliud. Cũ iã ter
tio ille tedio afficeret̃:q̃ſi non ſibi crediderit:quõ q̇ neſciret
qd̄ in illo ageret̃:tñ ⁊ p̄io/⁊ ſecũdo/⁊ tertio hoc interroga
uit. Ter negauit timor:ter cõfeſſus eſt amor. Et ecce amat
petrus dñm. Quid preſtaturus dño? Nõ eni ⁊ ipſe nõ tur
Ps.cxv. bat⁹ eſt in ipſo pſalmo. Quid retribuã dño ꝓ oib⁹ q̄ retri
buit mihi? Qui eñ dicebat hec in pſalmo:attẽdebat q̄ta ſi
bi eſſent p̄ſtita a dño:et q̄rebat qd̄ retribueret dño:⁊ nõ iue
niebat. Quicqd̄ eñ retribuere volueris:ab ipſo accepiſti
qd̄ reddas. Et qd̄ inuenit qd̄ retribuat? Qd̄ (vt diximus
frẽs) ab ipſo acceperat:h̄ inuenit qd̄ retribueret. Calicẽ ſa
lutaris accipiã:⁊ nomẽ dñi ĩuocabo. Quis eñ illi dederat
calicẽ ſalutarẽ:niſi ille cui volebat retribuere? Accipe aũt
calicẽ ſalutarẽ:⁊ inuocare nomẽ dñi:hoc eſt ſatiari chari
tate:⁊ ita ſatiari vt nõ ſolũ nõ oderĩ fratrẽ:p̄fecta charitas
eſt:ſed vt parat⁹ ſis mori ꝓ fratre. Hãc ipſe dñs in ſe exhi
buit:mortu⁹ ꝓ oĩbus:orãs ꝓ eis a q̇b⁹ crucifigebat̃:et di
Lu.xxiij. cens. Pater ignoſce illis/q̄ꝛ neſciũt qd̄ faciunt. Sed ſi ſo
lus hoc fecit: nõ erat magiſter:ſi diſcipulos non habebat.
Secuti diſcipuli h̄ fecerũt. Lapidabat̃ ſtephan⁹ ⁊ genu
actuũ.vij. flexo ait. Dñe ne ſtatuas illis hoc d̄lictũ. Amabat a quib⁹
ij.Cor.xij. occidebat̃:q̄ꝛ ⁊ ꝓ ipſis moriebat̃. Audis apl̃m paulũ. Et
ipſe (inq̄t) ĩpẽdar ꝓ aĩab⁹ veſtris. Inter illos eñ erat pro
C q̇b⁹ ſtephan⁹ deprecabat̃:q̃ñ eoꝝ manib⁹ moriebat̃. Per
fecta ḡ charitas hec eſt. Si q̇s tãtã habuerit charitatẽ vt
parat⁹ ſit ꝓ fratribus etiã mori: p̄fecta eſt in illo charitas.
Sed nũq̇d mox vt naſcit̃ iã p̄rſus p̄fecta eſt? Ut p̄ficiat̃
naſcit̃:cũ fuerit nata nutrit̃:cũ fuerit nutrita roborat̃: cum
Phil.j. fuerit roborata p̄ficit̃. Cũ ad p̄fectionem venerit:qd̄ dicit?
Mihi viuere xp̄s eſt:⁊ mori lucrũ. Optabã diſſolui ⁊ eẽ cũ
xp̄o:multo magis optimũ:manere in carne neceſſariũ ꝓpt̃
vos. Propter eos volebat viuere ꝓ q̇b⁹ parat⁹ erat mori
Et vt noueritis q̄ꝛ ipſa eſt p̄fecta charitas:quã nõ violat ⁊
Joh.xxj. in qua nõ peccat q̇ nat⁹ eſt ex deo:hoc dñs dicit petro. Pe
tre amas me? Et ille. Amo. Nõ dixit: ſi amas me:obſeq̄re
mihi. Qñ ei erat dñs in carne mortali:eſuriuit:ſitiuit. Eo
t̄pe q̇ eſuriebat ⁊ ſitiebat ſuſceptus eſt hoſpitio: miniſtra
rũt illi q̇ habuerũt de ſubſtãtia ſua. Sicut legitim⁹ in euã
Luce.xix. gelio. Suſcepit eũ zache⁹:ſalu⁹ fact⁹ eſt a morbo ſuſcepto
medico. Quo morbo? Auaricie. Erat eñ diti ſſim⁹ et prin
ceps publicanorũ. Attendite ſanatũ a morbo auaricie. Di
midiũ (inq̄t) bonorũ meorũ do pauperib⁹:et ſi cui aliq̇d tu
li quadruplũ reddã. Ideo ſeruauit alterũ dimidiũ:non q̇
frueret̃: ſꝫ vñ debita ſolueret. Suſcepit ergo tũc medicum
hoſpicio:q̄ꝛ erat infirmitas carnis ĩ dño:cui hoc obſequiũ
p̄berẽt hoies. Et h̄:q̄ꝛ voluit p̄ſtare obſequẽtib⁹. Obſequẽ
tib⁹ eñ ꝓderat:nõ illi. Cui eñ angeli miniſtrabãt horũ ob
iij.Regũ xvij. ſequiũ requireret? Nec helias ſeru⁹ illi⁹ hoc neceſſariũ ha
bebat aliq̃ñ:cui panẽ ⁊ carnẽ per coruũ mittebat:⁊ tñ vt vi
dua religioſa bñdiceret̃ mittit̃ ſeru⁹ dei. Paſcit̃ a vidua
quẽ deus in ſecreto paſcebat. Uerũtamẽ quãq̄ꝫ de his ſer
uus dei ſibi preſtent: qui eorũ indigentiã cõſiderẽt:ꝓpter
illã mercedẽ a dño in euãgelio poſitã manifeſtiſſime. Qui
Mat.x. ſuſcipit iuſtũ in noie iuſti:mercedẽ iuſti accipiet. Qui ſuſci
pit prophetã in noie prophete:mercedẽ ꝓphete accipiet.
Et q̇ dederit calicẽ aque frigide vni ex his minimis tñ in
nomine diſcipuli:amen dico vobis non p̄det mercedẽ ſuam
Cuis ergo ſibi preſtẽt qui hec faciũt/tñ nec hoc poterat
p̄beri aſcẽſuro in celũ. Quid illi poterat retribuere petrus
qui amabat illũ? Audi. Paſce oues meas: id eſt fac ꝓ fra
trib⁹ qd̄ ꝓ te feci. Oẽs ſanguine meo redemi:nolite dubita
re mori pro veritatĩ confeſſione:vt ceteri vos imitent̃. Sed

hec (vt dixim⁹) fratres p̄fecta charitas eſt:q̇ nat⁹ eſt ex deo
hꝫ illã. Intẽdat charitas veſtra. Uidete qd̄ dicã. Ecce ac D
cipit ſacramẽtũ natiuitatis homo. Baptizatus ſacramẽtũ
habet:et magnũ ſacramẽtũ:diuinũ:ſanctũ:ineffabile. Con
ſidera quale: vt nouũ hoiem faciat:dimiſſionẽ omniũ pec
catorũ. Attendat tñ in cor:ſi p̄fectum eſt ibi qd̄ factũ eſt in
corpore. Uideat ſi habeat charitatẽ: ⁊ tũc dicat:nat⁹ ſum
ex deo. Si autẽ nõ hꝫ:caracterẽ quidẽ impoſitum habet:
ſed deſertor vagat̃. Habeat charitatẽ:aliter nõ ſe dicat na
tum ex deo. Sed habeo (inq̄t) ſacramentũ. Audi apoſtolũ
Si ſciã oĩa ſacramẽta:⁊ habeã oẽm fidem ita vt montes j.Cor.xiij
trãſferã:charitatẽ autẽ nõ habeã:nihil ſum. Hoc ſi memi
niſtis cõmendauim⁹ cũ iſtã ep̄lam inciperem⁹:nihil in ea
nobis ſic cõmẽdari:quomodo charitatẽ. Et ſi videt̃ alia ⁊
alia dicere: illo facit reditũ:⁊ ad ipſam charitatẽ oĩa vult
referre quecũq̄ꝫ dixerit. Uideam⁹ ſi ⁊ hic h̄ facit. Attẽdite
Ois q̇ nat⁹ eſt ex deo:nõ facit pctm̃. Querimus quod pec
catũ:q̄ꝛ ſi omne intellexeris:cõtrarius eris illi loco. Si di
xerimus q̄ꝛ pctm̃ non habem⁹:noſmetipſos ſeducim⁹ ⁊ ve
ritas in nobis nõ eſt. Ergo dicat qd̄ peccatũ:doceat nos:
ne forte ego temere dixi pctm̃ hoc eſſe violationẽ charita
tis. Q̄ꝛ ſicut ſupra dixit. Qui odit fratrẽ ſuũ in tenebris ẽ:
⁊ in tenebris ãbulat:⁊ neſcit quo eat:q̄ꝛ tenebre excecauert̃
oculos ei⁹. Sꝫ forte aliq̇d dixit in poſteriorib⁹ ⁊ nõ nomi
nauit charitatẽ: videte q̄ꝛ circuit⁹ ille v̄borũ hũc habet fi
nẽ:hũc hꝫ exitũ. [Ois q̇ nat⁹ eſt ex deo:nõ peccat:q̄ꝛ ſemen
eius in ipſo manet] Semẽ dei.i. verbũ dei. Uñ dicit apl̃s.
Per euãgeliũ ego vos genui. [Et nõ poteſt peccare:quia j.Cor.iiij
ex deo natus eſt.] Dic adhuc. Uideam⁹ in quo non poteſt
peccare. [In hoc manifeſtati ſunt filij dei ⁊ filij diaboli.
Ois q̇ nõ eſt iuſt⁹:nõ eſt a deo:⁊ q̇ nõ diligit fratrẽ ſuum]
Certe iã manifeſtũ ẽ vñ dicat. Et qui nõ diligit fratrẽ ſuũ
Dilectio ergo ſola diſcernit inter filios dei/⁊ filios diabo
li. Signẽt ſe oẽs ſigno crucis chriſti. Reſpondeant omnes.
Amen. Cantent oẽs Alleluia. Baptizent̃ omnes. Intrent
oẽs eccleſias. Faciãt parietes baſilicarũ. Non diſcernun
tur filij dei a filijs diaboli niſi ĩ charitate. Qui habẽt cha
ritatẽ:nati ſũt ex deo:q̇ nõ/nõ ſunt nati ex deo. Magnum
iudiciũ:magna diſcretio. Quicq̇d vis habe: hoc ſolũ non
habeas:nihil tibi ꝓdeſt. Alia ſi non habeas: hoc habe ⁊ ĩ
pleſti legẽ. Qui eñ diligit alterũ:legẽ impleuit: ait apl̃s.
Et plenitudo legis charitas. Puto iſtã margaritã eẽ illã Rom.xiij
q̄ꝫ negociator:deſcribit̃ in euãgelio:qui inuenit vnã mar Mat.xiij.
garitã:et vẽdidit oĩa q̇ habebat ⁊ emit eã. Hec eſt marga
rita p̄cioſa charitas:ſine qua nihil tibi prodeſt quodcũq̄ꝫ
habueris. Quã ſi ſolã habeas:ſufficiat tibi. Mõ cũ fide vi
des:tũc cũ ſpecie videbis. Si eñ amam⁹ cũ non videm⁹:
quõ amplectemur cũ viderim⁹? Sed vbi nos debem⁹ exer
cere? In amore fraterno. Potes mihi dicere. Nõ vidi deũ.
Nũq̇d potes mihi dicere nõ vidi hoiem? Dilige fratrem.
Si eñ fratrẽ quẽ vides dilexeris:ſimul videbis ⁊ deum:q̄ꝛ
vides ipſam charitatem:⁊ intus inhabitat deus. Qui non
eſt iuſtus:nõ eſt ex deo:⁊ q̇ nõ diligit fratrẽ ſuũ. [Quia hec
eſt annũciatio] Uide quõ ꝯfirmat. [Quia hec eſt annũcia
tio quã audiuim⁹ ab initio vt diligam⁹ inuicẽ.] Manifeſta
uit nobis inde ſe dicere. Cõtra hoc mãdatum q̇ſq̇s facit in E
pctõ illo eſt ſcelerato:in qd̄ incidũt qui nõ naſcunt̃ ex deo.
[Nõ ſicut chain:q̇ ex maligno erat occidit fratrẽ ſuũ. Et Gen.iiij.
cui⁹ rei grã occidit? Q̄ꝛ opera ei⁹ maligna fuerunt:fratris
vero ei⁹ iuſta.] Ergo vbi eſt inuidia:amor fraternus eẽ nõ
pōt. Intẽdat charitas veſtra. Qui inuidet nõ amat. Pec
catum diaboli eſt in illo:q̄ꝛ et diabolus inuidendo deiecit.
Cecidit eñ:⁊ inuidit ſtanti. Non ideo voluit deijcere vt ip
ſe ſtaret:ſed ne ſol⁹ caderet. Tenete ĩ animo ex hoc qd̄ ſub
ieci. Inuidiã nõ poſſe eſſe in charitate. Habes aperte cum
laudaret̃ ipſa charitas. Charitas nõ emulat̃. Nõ fuit cha j.Cor.xiij
ritas in chain. Et niſi eſſet charitas in abel: non acciperet
de⁹ ſacrificiũ ei⁹. Cũ eñ ambo obtuliſſent:ille de fructibus
terre:ille de fetib⁹ ouiũ. Quid putatis fratres:quia de⁹ fru
ct⁹ terre neglexit:⁊ fet⁹ ouiũ dilexit? Nõ intẽdit de⁹ ad ma
nus:ſed in corde vidit. Et quẽ vidit cum charitate offerre:
ipſius ſacrificium reſpexit. Quem vidit cum inuidia offer
re:ab ipſi⁹ ſacrificio oculos auertit. Opa ergo bona abel:
non dicit niſi charitatem. Opera vero mala chain:nõ dicit

niſi odiū fraternū. Parū eſt:qꝛ odit fratrē ſuum et inuidit
operibꝰ bonis:qꝛ imitari noluit:necare voluit. Et hinc ap
paruit qꝛ filiꝰ erat diaboli. Et ille hinc apparuit iuſtꝰ dei.
Hinc ergo diſcernūtur hoīes fratres mei. Nemo attēdat
linguas:ſed facta. Cor ſi non bene faciat pro fratribꝰ ſuis:
oſ̄dit qd in ſe habeat. Tētationibꝰ probant̄ hoīes. ⸤Noli
te mirari fratres ſi mūdus vos odit.⸥ Nūqd ſepe vobis di
cēdū eſt qd eſt mūdus? Nō celū:nō terra:nec iſta opera q̄
deus fecit:ſed dilectores mūdi. Iſta ſepe dicēdo qbuſdā
oneroſus ſum. Sed vſq͛ adeo fruſtra dico:vt aliq̄ interro-
gent̄ an dixerim:ꝛ nō reſpōdeāt. Ergo vel inculcando he
reat aliquid ī cordibꝰ audiētiū. Quid eſt mūdꝰ? Mūdus
eſt:qn̄ in malo ponit̄ dilectores mundi. Mundus quan-
do in laude ponit̄:celum ꝛ terra eſt:ꝛ que in his opera dei
Vn̄ dr̄. Et mūdus p eū factꝰ eſt. Itē mūdꝰ plenitudo ter
Ioh.j. re:ſicut dixit ipſe Iohānes. Nō ſolū autē noſtrorū propi-
tiatio peccatorū ē:ſed ꝛ totiꝰ mūdi. Mūdi dicit: oīm fide-
liū p orbē ſparſoꝝ. Mūdus aūt in malo:amatores mūdi
ſūt. Qui amāt mūdū:fratres amare non poſſunt. ⸤Si odit
nos mūdus.⸥ ⸤Nos ſcimꝰ.⸥ Quid nos ſcimus? ⸤Qꝛ trāſiui
mus de morte ad vitā.⸥ Vn̄ ſcitis? ⸤Qꝛ diligimꝰ fratres.⸥
Nēo interroget hoīez. Redeat vnuſqſq͛ ad cor ſuū ſi ibi
inuenerit charitatē fraternā:ſecurꝰ ſit:qꝛ trāſijt a morte ad
vitā. Iā in dextera eſt. Nō attēdat qꝛ mō gloria eiꝰ occul-
ta eſt:cū venerit dn̄s tūc apparebit gloria. Viget enī ſed
adhuc in hyeme. Viget radix:ſed quaſi aridi ſūt rami. In
tus eſt medulla q̄ viget:intus ſūt folia arborū:intus fructꝰ:
ſed eſtatē expectant. Ergo nos ſcimꝰ qꝛ trāſiuimꝰ de mor-
te ad vitā:qꝛ diligimꝰ fratres. ⸤Qui nō diligit manet ī mor
te.⸥ Ne putetis fratres leue eſſe odiſſe. Odiſſe: an diligere
Audi qd ſequit̄. ⸤Oīs q̄ odit fratrē ſuū:homicida eſt.⸥ Iā
ergo ſi ↄtēnebat quiſq͛ odiū fratnū. Nūqd et homicidiū
in corde ſuo cōtēpturus eſt? Nō mouit manū ad occidē
dū hoīez:homicida iam tenet̄ a dn̄o. Viuit ille:et iſte iam
interfector iudicat̄. Oīs q̄ odit fratrē ſuum homicida eſt.
⸤Et ſcitis qꝛ oīs homicida nō habet vitā eternā in ſemet-
ipſo manentē. In hoc cognoſcimꝰ dilectionē.⸥ Perfectio
nē dilectiōis dicit perfectionem illā quā cōmēdauimus.
In hoc cog̊ſcimꝰ dilectionē: ⸤qꝛ ille ꝓ nobis aīaz ſuā po-
ſuit:ꝛ nos debemꝰ animā ꝓ fratribꝰ ponere.⸥ Ecce vn̄ venie
Ioh.xxj. bat. Petre amas me. Paſce oues meas. (Nā vt noueritꝭ
fratres) qꝛ ſic ab eo paſci volebat oues ſuas:vt animā ſuā
ꝓ ouibꝰ poneret:hoc illi cōtinuo dixit. Cū iuuenis eſſes p̄-
cingebas te:et ibas quo volebas:cum autem fueris ſenior:
aliꝰ te precinget:et tollet te q̄ tu nō vis. Hoc autē dixit: ait
euāgeliſta:ſignificans q̄ morte clarificaturꝰ eſſet deum. Et
cui dixerat. Paſce oues meas: doceret eū ponere aīaz ꝓ
ouibꝰ ſuis. Vnde incipit charitas fratres? Modicū attēdi
te q̄ pficiat̄. Audiſtis ipm̄ finē ꝛ modū. Ipm̄ ꝛ dn̄s ī euā
Ioh.xv. gelio ↄmēdauit. Maiorē charitatē nemo hꝫ ait q̄ vt ani
mā ſuā ponat q̄s ꝓ amicis ſuis. Perfectionē ergo eiꝰ oſtē
dit in euāgelio:et hic cōmēdata eſt eiꝰ pfectio. Sed interro
gatis vos:ꝛ dicitis nobis. Qn̄ poſſum habere iſtā charita
tem? Noli cito de te deſperare:forte nata eſt:ſed nōdū pfe-
cta eſt:nutri eā ne offocet̄. Sed dicturus es mihi. Et vnde
noui? Quō enī pficiat̄ audiuimꝰ:vnde incipiat audiamus.
Sequit̄ et dicit. ⸤Qui autē habuerit facultates mūdi ꝛ vi-
derit fratrē ſuū eſurientē ꝛ clauſerit viſcera ſua ab eo:quo
modo poterit dilectio dei manere in eo?⸥ Ecce vnde inci-
pit charitas. Si nondū es idoneus mori pro fratre:iā ido
neus eſto dare de tuis facultatibꝰ fratri. Iā pcutiat viſce-
ra tua charitas:vt nō de iactātia facias:ſed de intimo adi
pe mie:vt cōſideres illū in egeſtate poſitū. Si enī ſupflua
nō potes dare fratri tuo:aīam tuā potes dare pro fratre?
Iacet pecunia in ſinu tuo:quā tibi fures poſſunt auferre.
Et ſi illā nō auferrēt fures: moriendo illam deſeres:etiā ſi
te illa viuētem nō deſerat. Quid inde facturꝰ es? Eſurit fra
ter tuus:in neceſſitate poſitꝰ eſt:fortaſſis ſuſpendit̄: a credi
tore anguſtat̄. Nō habet ipſe:habes tu:frater eſt:ſimul em
pti eſtis:vnū eſt preciū veſtrū:ſbo ſanguine xp̄i redempti
eſtꝭ. Vide ſi miſereris:ſi habes facultates mūdi. Quid ad
me ptinet:forte dicis? Ego daturus ſum pecuniā meam
ne ille moleſtiā patiat̄? Si hoc tibi reſpōderit cor tuū:dile
ctio patris nō in te manet. Si dilectio patris nō ī te manet:
non es natus ex deo:quomodo te gloriaris eē chriſtianū?
Nomē habes et factū nō habes. Si autē nomē ſecutū fue
rit opus:dicat te q̄ſq͛ paganū:tu factis oſtēde chriſtianū
Nā ſi factis nō oſtēdis chriſtianū:oēs te chriſtianū vocēt
qd tibi ꝓdeſt nomē vbi res nō inuenit̄? Qui autē habuerit
facultates mūdi:et viderit fratrē ſuū egentē:ꝛ clauſerit vi-
ſcera ſua ab eo:quō poteſt dilectio dei manere in eo? Et ſe
quit̄. ⸤Filioli nō diligamꝰ verbo tantū ꝛ lingua: ſed ope-
re ꝛ veritate.⸥ Puto manifeſtū eſſe vobis magnū ꝛ neceſſa
riū ſecretū ꝛ ſacramētū:fratres mei. Quid valet charitas
Oīs ſcriptura cōmēdat. Sed neſcio ſi alicubi ampliꝰ q̄ in
iſta epiſtola cōmendat̄. Rogamus vos ꝛ obſecramꝰ ī dn̄o
vt ꝛ illa q̄ audiſtis:mēoria teneatis:ꝛ ad ea q̄ dicenda ſunt
donec finiat̄ ipſa epiſtola: intenti veniatis:intenti audiatꝭ
Aperite autē corda ad ſemina bona. Extirpate ſpinas ne
offocetur in vobis qđ ſeminat̄:ſed potius creſcat ſeges:et
gaudeat agricola:ꝛ horreum vobis preparet tanq͛ frumē-
tis:non ignem tanq͛ paleis.

Tractatus.vj.

¶ In hoc cognoſcimus qm̄ ex veritate ſumꝰ:et
in cōſpectu eiꝰ ſuadebimꝰ corda nr̄a. Qm̄ ſi rep̄-
hēderit nos cor noſtrū. Maior eſt deꝰ corde nr̄o.
Et nouit oīa. Chariſſimi. Si cor nr̄m non repre
henderit nos:fiduciā habemꝰ ad deū. Et quicq̄d
petierimꝰ accipiemꝰ ab eo. Qm̄ mādata eiꝰ cuſto
dimꝰ:et ea q̄ ſūt placita corā eo facimꝰ. Et hoc ē
mādatū eiꝰ vt credamꝰ in noīe filij eius ieſu xp̄i.
Et diligamꝰ alterutrū ſicut dedit mandatū no-
bis. Et qui ſeruat mādata eiꝰ in illo manet:ꝛ ip-
ſe in eo:ꝛ in hoc ſcimus. Qm̄ manet in nobis de
ſpiritu quē dedit nobis. Chariſſimi. Nolite oī
ſpiritui credere ſed ꝓbate ſpūs ſi ex deo ſint qm̄
multi pſeudo ꝓphete exierūt in mundū. In hoc
cognoſcit̄ ſpūs dei. Oīs ſpūs q̄ cōfitetur ieſum
xp̄m in carne veniſſe ex deo eſt. Et oīs ſpūs q̄ ſol
uit ieſum ex deo nō eſt. Et hic eſt antichriſtus: de
quo audiſtis qm̄ venit et nūc iā in mūdo eſt.

SI meminiſtis fratres: heſterno nos clauſiſſe ſer B
monē ad iſtā ſn̄iam q̄ ſine dubio manere debuit
ꝛ debet ī corde veſtro:qꝛ ip̄az nouiſſimā audiſtꝭ
Filioli nō diligamꝰ ṽbo tm̄ ꝛ lingua:ſꝫ ope ꝛ ve
ritate. Deinde ſequit̄. ⸤Et in hoc cognoſcimꝰ qꝛ ex verita-
te ſumꝰ ꝛ corā ipſo pſuademꝰ cordi nr̄o:qꝛ ſi male ſenſerit
cor noſtrū: maior eſt deus corde noſtro:et nouit oīa⸥ dixe-
rat. Nō diligamꝰ ṽbo tm̄ ꝛ lingua:ſed ope ꝛ veritate. Que
rit̄ a nobis:in quo opere ꝛ in qua ṽitate agnoſcit̄ qui dili-
git deū vel qui diligit fratrē ſuū. Iam ſuprius dixerat quo
uſq͛ charitas pficiat̄:qđ ꝛ dn̄s in euāgelio ait. Maiorem Ioh.xv.
hac nemo habet charitatē:q̄ vt aīam ſuam ponat ꝓ ami-
cis ſuis. Et iſte ħ dixerat. Sicut ille animā ſuā ꝓ nobis
poſuit debemꝰ ꝛ nos aīaz ꝓ fratribꝰ ponere. Hec ē pfectio
charitatis:ꝛ maior oīno nō poterit inueniri. Sed qꝛ nō in
oībꝰ pfecta eſt:ꝛ deſperare nō debet ꝛ in q̄ pfecta nō eſt ſi iā
nata eſt q̄ perficiat̄: ꝛ vtiq͛ ſi nata eſt nutriēda ē ꝛ qbuſdā
ſuis nutrimētis ad pfectionē ꝓpriā pducēda. Queſiuimꝰ
inchoationē charitatis vnde incipiat: et ibi cōtinuo inue-
nimus. Si q̄s hꝫ facultatē mūdi:ꝛ viderit fratrē ſuū egen
tem ꝛ clauſerit viſcera ſua aduerſus eū:quō dilectio patris
manet in eo? Ergo incipit iſta charitas frēs:vt de ſuis ſu-
perfluis tribuat egenti in anguſtijs aliqbꝰ cōſtituto. Ex
eo qđ ſibi abūdat ſc̄m tēpus a tribulatione tēporali liberet
fratrē. Hinc exordium eſt charitatis. Hāc ita ceptā ſi ṽbo
dei ꝛ ſpe future vite nutrieris:ꝑuenies ad illā pfectionē:vt
paratꝰ ſis aīam tuā ponere ꝓ fratribꝰ tuis. Sꝫ qꝛ multa ta-
lia fiunt ab his q̄ alia q̄rūt ꝛ q̄ frēs nō amāt:reuocemur ad
teſtioniū cōſciētie. Vn̄ ꝓbamꝰ qꝛ talia mlta fiūt ab his q̄
fratres nō amant? Q̄ multi ſe in hereſibus ꝛ ſciſmatibus
martyres dicūt? Vident̄ ſibi aīam ponere ꝓ fratribꝰ ſuis
Si ꝓ fratribꝰ aīaz ponerēt:nō ſe ab vniuerſa fraternitate

ſepararēt. Itē q̄multi ſūt q̄ iactātie cā multa tribuūt:mul
ta donāt:et nō ibi q̄runt niſi laudē humanā et gloriā popu
larē:plenā vētis:nulla ſtabilitate ſolidatā. Qr ḡ ſūt tales:
vbi ꝓbāda erit charitas fraterna? Qr voluit illā ꝓbari:ꝛ
ait admonēs. Filioli nō diligam⁹ v̄bo tantū et lingua: ſed
ope ꝛ veritate. Querim⁹ī quo opere:in q̄ v̄itate? Poteſt eē
manifeſti⁹ op⁹ q̄ꝫ tribuere pauperib⁹? Multi h̄ iactātia fa
ciūt:nō dilectione. Pōt eē mai⁹ opus q̄ꝫ mori ꝓ fratrib⁹?
Et h̄ multi volūt putari facere iactātia nōis cōparādi:nō
viſcerib⁹ dilectiōis. Reſtat vt ille diligat fratrē:q̄ ante deū
vbi ſol⁹ videt cordi ſuo pſuadet:ꝛ et interrogat cor ſuum an
vere ꝓpter fratrū dilectionē h̄ faciat:ꝛ phibet illi teſtimo
niū ocul⁹ q̄ penetrat cor: quo hō attēdere nō pt. Ideo pau
lus apl's:qr parat⁹ erat mori ꝓ fratrib⁹ dicebat. Ipſe ipē
ij. Cor.xij dar ꝓ aiab⁹ vr̄is. Cū qr de⁹ videbat in corde ipſi⁹:nō ho
j. Co.iiij. mines qb⁹ loquebat̄:ait illis. Mihi aūt minimū eſt:vt a vo
bis iudicer/aut ab humano die. Et oſtēdit etiā ipe quodā
loco qr ſolēt iſta fieri inani iactātia: nō firmamēto charita
j. Cor.xiij tis. Ait em̄ cū de ipſi⁹ charitatꝭ cōmēdatiōe loqueret̄. Si
diſtribuero oīa mea pauperib⁹:ꝛ tradidero corp⁹ meū vt
ardeā:charitatē aūt nō habeā:nihil mihi ꝓdeſt. Poteſt ei
q̄ſq̄ꝫ hoc facere ſine charitate? Pōt. Nā q̄ nō habēt chari
tatem diuiſerunt vnitatē. Querite ibi et videbitis multos
multa tribuere pauperib⁹. Videbitis alios paratos ad ſu
ſcipiēdā mortē:ita vt deſiſtente pſecutore:ſeipſos p̄cipitēt
Iſti ſine dubio/ſine charitate h̄ faciunt. Reuocemur ḡ ad
ij. Cori. ij. cōſciētiā:de q̄ dicit apl's. Nā gloria nr̄a hec eſt:teſtimoniū
cōſciētie nr̄e. Reuocemur ad cōſciētiā:de qua item dicit.
Gal.vj. Opus aūt ſuū ꝓbet vnuſq̄ſq̄ꝫ:ꝛ tūc in ſemetipſo tm̄ gloriā
habebit:ꝛ nō in altero. Opus ḡ ſuū ꝓbet vnuſq̄ſq̄ꝫ noſtrū:
vtrū de vena charitatis emanat: vtrū de radice dilectiōis
rami bonorū operū pullulēt. Opus aūt ſuū ꝓbet vnuſq̄ſq̄ꝫ
ait:ꝛ tūc in ſemetipſo gloriā habebit:ꝛ nō in altero. Nō qn̄
illi phibet teſtimoniū lingua aliena:ſed qn̄ phibet ꝯſciētia
B ꝓpria. Hoc ḡ hic cōmēdat. In h̄ cognoſcim⁹ qr ex v̄itate
ſum⁹:qn̄ ope ꝛ veritate:nō v̄bis tm̄ ꝛ lingua diligimus. Et
Mat.vj. corā ipſo pſuadem⁹ cordi nr̄o. Quid eſt corā ipo? Vbi ipe
videt. Vn̄ ipe dn̄s ī euāgelio. Cauete(inq̄t)facere iuſtitiā
veſtrā corā hoīb⁹ vt videamini ab eis. Alioq̄n mercedem
nō habebitis apū patrē veſtrū q̄ in celis eſt. Et q̄d eſt. Ne
ſciat ſiniſtra tua q̄d faciat dextera tua: niſi qr dextera tua
pura cōſciētia eſt:ſiniſtra mūdi cupiditas? Multi p cupi
ditatē mūdi multa mira faciūt: ſiniſtra opat̄ non dextera.
Dextera dꝫ operari:ꝛ neſciēte ſiniſtra: vt nec miſceat ſe cu
piditas ſeculi:qn̄ aliq̄d boni de dilectione opamur. Et vbi
hoc cognoſcim⁹? Qn̄ deū es:interroga cor tuū: vide q̄d fe
ciſti:ꝛ q̄d ibi appetiſti:ſalutē tuā an laudē hūanā vētoſam
Int⁹ vide. Nā hō iudicare nō pōt:q̄ē videre non pōt. Si
perſuadem⁹ cordi nr̄o:corā illo pſuadeam⁹. Quia ſi male
ſentiat cor nr̄m.i.accuſat nos intus:qr non eo aīo facim⁹ q̄
faciendū ſit. Maior eſt de⁹ corde nr̄o:ꝛ nouit oīa. Cor tuū
aſcōdis ab hoīe:a deo abſcōde ſi potes. Quō abſcōdis ab
Pſalm̄. eo cui dictū eſt a pctōre quodā timēte ꝛ cōfitēte. Quo ibo
cxxxviij. a ſpū tuo:ꝛ a facie tua quo fugiā? Querebat q̄ fugeret et
euaderet iudiciū dei:ꝛ nō inueniebat. Vbi eni nō eſt de⁹?
Si aſcēdero(inq̄t)ī celū ibi es:ſi deſcendero ad infernum
ades. Quo itur⁹ e? Quo fugies? Vis audire conſiliū:ſi vis
ab illo fugere:ad ipꝫ fuge. Ad ipꝫ fuge ꝯfitēdo: nō ab ipſo
pſ̄.xxxj. latēdo. Latere eni nō potes:ſꝫ ꝯfiteri potes. Dic illi. Refu
giū meū tu es. Et nutriat̄ in te dilectio q̄ ſola ꝑducit ad vi
tā:phibeat tibi teſtimoniū ꝯſciētia tua:qr ex deo eſt. Si ex
deo ē:noli illā velle āte hoīes ponere:qr nec laudes hoīm
te leuāt in celū:nec vituperatiōes inde te deponūt. Ille vide
at q̄ coronat:ille ſcit teſtis q̄ vidente coronaris. Maior eſt
de⁹ corde tuo:ꝛ nouit oīa. ⌊Dilectiſſimi ꝛ ſi cor male nō ſen
ſerit:fiduciā habem⁹ ad deū.⌋ Quid ē:cor nō male ſenſerit?
Verum nob̄ rn̄derit qr diligim⁹:ꝛ germana dilectio ē ī no
bis:nō ficta:ſꝫ ſincera:ſalutē fraternā q̄rēs: nullum emolu
mētū expectās a fratre:niſi ſalutē ipſi⁹.⌊ Fiduciā habem⁹
ad deū:ꝛ q̄cq̄d poſtulauerim⁹ accipiem⁹ ab eo:qr mādata
ei⁹ ſuam⁹.⌋ Iō nō in cōſpectu hoīm:ſed vbi ipſe de⁹ videt
ī corde. Fiduciā ḡ habem⁹ ad deū:ꝛ q̄cq̄d poſtulauerim⁹
ab eo accipiem⁹. Sed q̄? Qui mādata ei⁹ ſuam⁹. Que ſūt
Ioh̄.xiij. mādata ei⁹? Nūq̄d ſemꝑ repetēdū eſt? Mādatū nouū do

vobis:vt vos inuicē diligatꝭ. Ipſam charitatē loq̄t̄:ipſam
ꝯmēdat. Quiſq̄s ḡ habuerit charitatē fraťnā:ꝛ corā deo
habuerit:vbi de⁹ videt:corq̄ꝫ ei⁹ interrogatū ſub iuſto exa
mine:nō ei aliud rn̄derit:q̄ꝫ germanā ibi eſſe radicē chari
tatꝭ vn̄ boni fruct⁹ exiſtāt:habet fiduciā apud deū:ꝛ q̄cq̄d
poſtulauerit ab eo accipiet:qr mandata ei⁹ ſuat. Incurrit C
queſtio q̄dā:qr non ille aut ille homo:aut tu aut ego:qui ſi
petiero aliq̄d a dn̄o deo nr̄o:ꝛ nō accepero:facile de me po
teſt dicere vnuſq̄ſq̄ꝫ. Nō hꝫ charitatē:ꝛ de quolibet homie
hui⁹ tpis facile dici pōt. Et ſentiat q̄s q̄ð vult hō de hoīe:
maiorē queſtionē nō faciūt:niſi illi viri q̄s ſanctos conſtat
fuiſſe cū ſcriberent:ꝛ modo eſſe cū deo. Quis habet chari
tatē ſi eā Paulus nō habebat q̄ dicebat. Os noſtrū patet ij.cor. vj.
ad vos:o corinthij:cor noſtrū dilatatū eſt. Non anguſta
mini in vobis. Qui dicebat. Impēdar pro aiab⁹ vr̄is. Et ij.Cor. xij
tāta gr̄a in illo erat vt manifeſtaret eū habere charitatem.
Inuenim⁹ eū tn̄ petiſſe ꝛ nō accepiſſe? Quid dicim⁹ fr̄es?
Queſtio eſt. Intēti eſtote ad deū:magna ꝛ iſta queſtio eſt:
quō ꝛ pctō vbi dictū eſt. Qui nat⁹ ē ex deo nō peccat. In
uenim⁹ hoc eſſe pctm̄ violare charitatē:ꝛ hoc ꝓprie deſi
gnatū eē in h̄ loco. Sic ꝛ nūc q̄rim⁹ q̄d dixerit. Si em̄ v̄ba
attendis:plane videt̄. Si exēpla: obſcurū eſt. Verbis his
nihil eſt plani⁹. Et q̄cq̄d poſtulauerim⁹ accipiem⁹ ab eo:
qr mādata ei⁹ ſeruam⁹.⌊ Et q̄ placēt illi in ꝯſpectu ei⁹ fa
cim⁹.⌋ Quicq̄d poſtulauerim⁹(ait)accipiem⁹ ab eo. Angu
ſtauit vehemēter:qr ꝛ ibi anguſtaret ſi diceret:oē peccatū
Sed iō inuenim⁹ locū exponēdi:qr de certo pctō dixit:nō
de oī:ſed de quodā pctō:q̄ð oīs q̄ ex deo nat⁹ eſt nō facit.
Et inuenim⁹ ipm quoddā pctm̄ violationē eſſe charitatꝭ.
Et habem⁹ exēplū de euāgelio manifeſtū: qn̄ ait dn̄s. Si
nō veniſſem pctm̄ nō haberēt. Quid ergo? Ad innocentes Ioh̄.xv.
iudeos venerat qr ſic loquit̄? Ergo ſi ipſe nō veniret pctm̄
nō haberēt? Pñtia ḡ medici fecit egrū: febrē nō abſtulit?
Quis h̄ vel demēs dicat? Iſte nō venit niſi curare et ſana
re egrotos. Quare ḡ dixit. Si nō veniſſē pctm̄ nō hērēt ni
ſi qr certū quoddā pctm̄ voluit intelligi? Quoddā em̄ pec
catū nō haberēt iudei. Qð pctm̄? Qꝫ in eū nō crediderūt:
ꝙ pn̄tē ꝯtēpſerūt:ſicut ḡ ibi pctm̄ dixit: ꝛ nō eſt cōſequēs
vt oē peccatū intelligamus:ſed certū pctm̄. Sic ꝛ hic:non
oē peccatū:ne ꝯtrius ſit illi loco: vbi ait. Si dixerimus qr
pctm̄ nō habem⁹ noſmetipſos ſeducim⁹:ꝛ veritas ī nobis
nō eſt:ſed certū quoddā pctm̄.i.violationē charitatꝭ. Hic
aūt pl⁹ nos ꝯſtrixit. Si petierim⁹ dixit:ſi nos nō accuſaue
rit cor noſtrū ꝛ renūciauerit ī ꝯſpectu dei qr v̄a dilectio eſt
ī nobis:q̄cq̄d poſtulauerim⁹ ab eo accipiemus. Iā ḡ dixi
charitati vr̄e fratres:neō attēdat ad nos. Quid em̄ ſumus
nos? Aut q̄d eſtis vos? Quid niſi eccl'ia dei:q̄ nota eſt oīb⁹
Et ſi illi placet:ī illa ſum⁹. Et q̄ dilectione in illa manem⁹
ibi pſeuerem⁹ ſi volum⁹ oñdere dilectionē quā habemus.
Verūtm̄ de apl'o paulo q̄d mali ſenſuri ſumus? Ipſe non
diligebat fr̄es? Apū ipm nō erat teſtimoniū cōſciētie ei⁹
in cōſpectu dei? Nō erat in paulo radix illa charitatis:vn̄
oēs boni fruct⁹ ꝓcedebant? Quis h̄ niſi demens dixerit?
Vbi ḡ inuenim⁹ petiſſe apl'm ꝛ nō accepiſſe? Ait ipſe. In ij. cor.xij.
magnitudine reuelationū ne extollar:datus ē mihi ſtimu
lus carnis angelus ſathane q̄ me collaphizet:ꝓpter q̄ð ter
dn̄ꝫ rogaui vt auferret̄ a me:ꝛ dixit mihi. Sufficit tibi gr̄a
mea. Nā v̄t⁹ ī infirmitate pficit̄. Ecce nō ē exaudit⁹ vt au
ferret̄ ab illo angel⁹ ſathane. Sꝫ q̄re? Qr nō ei proderat
Ergo exaudit⁹ ē ad ſalutē:q̄ nō eſt exaudit⁹ ad volūtatem
Nouerit magnū ſacramētū charitas vr̄a:q̄ð iō cōmēdaui D
mus vobis:ne excidat vobis ī tētatiōibus veſtris. Sancti
ad ſalutē ꝑ oīa exaudiunt̄. Semꝑ exaudiunt̄ ad ſalutem
eternā. Ipſam deſiderant:qr ſm̄ hāc ſꝑ exaudiunt̄. Sed di
ſcernamus exauditiones dei. Inuenimus em̄ q̄ſdā nō ex
auditos ad volūtatē:exauditos ad ſalutē. Et rurſus q̄ſdā
inuenimus exauditos ad volūtatē ꝛ nō exauditos ad ſalu
tē. Hoc diſcernite:h̄ tenete. Exēplū ei⁹ q̄ nō ē exaudit⁹ ad
volūtatē:ſꝫ exaudit⁹ ad ſalutē. Audi apl'ꝫ paulū. Nā ipaꝫ ij. Cor.xij
exauditionē ad ſalutē oſtēdit illi de⁹. Suffic̄ tibi gr̄a mea
Nā v̄tus ī infirmitate pficit̄. Rogaſti:clamaſti:ter clama
ſti:ipm ſemel q̄ð clamaſti audiui:non auerti aures meas a
te. Noui q̄d faciā. Tu vis auferre medicamētū quo vreris
ego noui infirmitatē q̄ grauaris. Ergo iſte ad ſalutē exau

ditus eſt:ad volūtatē nō ē exaudit⁹. Quos inuenim⁹ exau
ditos ad volūtatē:nō exauditos ad ſalutē? Inuenim⁹ pu:
tamus aliquē:neq̃ aliquē ipſū exauditū a deo ad volunta
tē nō exauditū ad ſalutē? Si alicui⁹ hoīs exēplū poſuero:
forte dicturus es mihi. Tu illū dicis iniquū:nā iuſtus erat
Si iuſtus nō eſſet:a deo nō exaudiret. Talē propoſiturus
ſū de cui⁹ iniquitate ꝛ īpietate nēo dubitet. Diabolus ipſe pe
Job. j. tijt Job:ꝛ accepit. Nōne ꝛ hic de diabolo audiſtis. Qꝛ q̄
facit pctm̄ ex diabolo eſt? Nō qꝛ ille creauit:ſꝫ qꝛ iſte imita
Joh. viij tur. Nōne de illo dictū eſt. In ṽitate nō ſtetit? Nōne ipſe eſt
Gen. iij. antiquus ille ſpēs:q̄ p feminā venenū p̄mo homini propi
nauit? Qui ad ipm̄ Job feminā ꝑpterea ſeruauit:per quā
marit⁹ nō ꝯſolaret:ſed tētaret. Ipſe diabolus petijt ſctm̄
virū tentandū:ꝛ accepit. Petijt ap̄ls vt auferret ab eo ſti
mulus carnis:ꝛ nō accepit. Sed ap̄ls magis exaudit⁹ eſt
q̄ꝫ diabol⁹. Ap̄ls ei exaudit⁹ eſt ad ſalutē:ꝛ ſi nō ad volūta:
tem. Diabol⁹ exauditus eſt ad volūtatē:ſed ad dānationē.
Nō eni cōceſſus eſt iſte tēt ād⁹: vt eo ꝓbato eēt ille cruciā
dus. Sed hec fratres nō tm̄ in veterib⁹ libris inuenimus ꝛ
Mat. viij. in euāgelio inuenim⁹. Petierūt demones a dn̄o cū eos ex
cluderet ab hoīe:vt ire ꝑmitterent i porcos. Nōne his poſ
ſet dicere dn̄s:vt nec illuc accederēt? Nō eīm ſi nollet rebel
laturi erant cōtra regē celi et terre. Certi tn̄ myſterij grā:
ꝛ certa diſpēſatiōe dimiſit demones in porcos:vt oſtende
ret diabolū in eis dn̄ari q̄ vitā porcorū gerūt. Demones ḡ
exauditi ſūt:ap̄ls nō exaudit. An potius qđ verius eſt dici
mus:immo ap̄ls exaudit⁹ eſt:demones non ſunt exauditi.
Illorū volūtas facta ē:hui⁹ ſanitas ꝑfecta eſt. Scđm h̄ in
telligere debemus qꝛ de⁹ etſi volūtati noſtre nō dat: ſaluti
dat. Quid ſi eīm h̄ petieris qđ tibi obeſt:et medic⁹ nouit qꝛ
obeſt tibi:nō ei te exaudit medic⁹:qn̄ forte tu frigidā aquā
petis:et ſi prodeſt ſtatim dat:ſi nō ꝓdeſt nō dat. Non exau
diuit. An poti⁹ ad ſanitatē exaudiuit:qꝛ volūtati cōtradi
xit. Sit ḡ in vobis charitas fratres:ſit in vobis: et ſecuri
eſtote. Et qn̄ nō vobis dat qđ petitis:exaudimini:ſed nō
ſcitis. Multi dati ſunt in manus ſuas malo ſuo:de qb⁹ di:
Rom. j. cit ap̄ls. Tradidit eos de⁹ in deſideria cordis eorum. Pe
tit aliq̄s magnā pecuniā:accipit malo ſuo. Qn̄ illā non ha
bebat parū timebat. Habere illā cepit:preda fact⁹ eſt potē
tiori. Nōne malo ſuo exaudit⁹ eſt q̄ voluit habere vn̄ a la:
trone q̄reret:quē pauperē nēo q̄rebat? Diſcite rogare deū:
vt medico cōmittatī:qđ ipſe nouit faciat. Tu morbū cōfi:
tearī:ille medicamētū adhibeat. Tu tm̄ charitatē tene.
Nā ſi ille ſecare te vult:vrere te vult. Tu ſi clamas et nō ex
audiris in vſtione ꝛ tribulatione: nouit ille quouſq̄ putre
eſt. Tu iā vis reuocet manus:ꝛ ille vulneris ſinū attendit:
ſcit quouſq̄ ꝑueniat:nō te exaudit ad volūtatē: ſꝫ exaudit
Rom. viij ad ſalutē. Certi eſtote fratres mei qꝛ qđ ait ap̄ls verū eſt.
Quid eīm orem⁹ ſicut oportet neſcim⁹:ſed ipſe ſpūs inter:
pellat ꝓ nobis gemitib⁹ inenarrabilib⁹:qꝛ ipſe interpellat ꝓ
ſctis. Quid ē:ipſe ſpūs interpellat ꝓ ſanctīſ:niſi ipſa chari:
Rom. v. tas q̄ i te ꝑ ſpm̄ facta eſt? Ideo eni dicit idē ap̄ls. Chari:
tas dei diffuſa eſt i cordib⁹ nr̄is ꝑ ſpm̄ſctm̄ q̄ dat⁹ ē nobis
Charitas ipſa gemit:charitas ipſa orat. Cōtra hāc aures
claudere nō nouit q̄ illā dedit. Securus eſto: charitas ro:
get. Et ibi ſūt aures dei:nō fit qđ vis:ſꝫ fit qđ tibi expedit
Ergo q̄cq̄d poſtulauerim⁹:nūq̄d accipiem⁹ ab eo? Iam
dixi. Si ad ſalutē intelligas:nulla q̄ſtio ē. Si nō ad ſalutē
q̄ſtio ē magna:q̄ te calūniatorē facit paulo ap̄lo. Quicq̄d
poſtulauerim⁹ accipiem⁹ ab eo: qꝛ mādata ei⁹ ſuam⁹:ꝛ q̄
placēt illi in cōſpectu ei⁹ facim⁹. In cōſpectu ei⁹:intus vbi
videt. Et q̄ illa mādata ſūt? Hoc ē (inq̄t) mādatū illius:
E vt credam⁹ i noīe filij ei⁹ ieſu xp̄i. Et diligam⁹ inuicē. Vi
detis qꝛ h̄ eſt mandatū. Videtis qꝛ ꝯ hoc mādatū qui fa:
cit:pctm̄ facit:quo caret oīs qui nat⁹ eſt ex deo. Sicut de
dit nobis mādatū vt diligam⁹ inuicē:ꝛ q̄ ſeruauerit māda
tū ei⁹. Videtis qꝛ nihil aliđ nobī ꝑcipit niſi vt diligam⁹
inuicē. Et q̄ ſuauerit mādatū ei⁹:in ipſo manebit ꝛ ipſe in
eo. Et in hoc cognoſcimus qꝛ manet in nobis de ſpū quem
dedit nobis. Nōne manifeſtū eſt:qꝛ hoc agit ſpirituſſan:
ctus in hoīe vt ſit in illo dilectio ꝛ charitas? Nōne manife
Rom. v. ſtū eſt qđ ait ap̄ls. Charitas dei diffuſa eſt in cordib⁹ no:
ſtris ꝑ ſpm̄ſctm̄ q̄ datus eſt nobis? De charitate eīm loque
bat ꝛ dicebat:qꝛ in cōſpectu dei debem⁹ iterrogare cor no

ſtrū:q̄ ſi nō male ſenſerit cor noſtrū.i.ſi cōfiteat qꝛ de dile:
ctione fratris fit:q̄cq̄d fit in bono opere fit. Acceſſit etiam
qđ de mādato cū diceret h̄ ait. Hoc eſt mādatū ei⁹:vt cre
dam⁹ in noīe filij ei⁹ ieſu xp̄i:ꝛ diligam⁹ inuicē. Et q̄ facit
mādatū ei⁹ in ipſo manet:ꝛ ille in eo. In hoc cognoſcim⁹
qꝛ manet in nobis:de ſpū quē dedit nobis. Si eīm inuenerī
te habere charitatē:habes ſpm̄ dei ad intelligēdū. Valde
eni neceſſaria res eſt. Primis tp̄ibus cadebat ſup credē
tes ſpūſſanctus:ꝛ loquebant linguis q̄s nō didicerāt: quō Actuū. ij
ſpūs dabat eis ꝓnūciare. Signa erāt tp̄e oportuno. Opor
tebat eni ita ſignificari in oībus linguis ſpm̄ſctm̄:qꝛ euan
geliū dei ꝑ oēs linguas curſurū erat toto orbe terrarū. Si
gnificatū eſt illud ꝛ trāſijt. Nūq̄d modo quib⁹ iponit ma
nus vt accipiāt ſpm̄ſctm̄:hoc expectat vt liguis loquant?
Aut qn̄ ipoſuim⁹ manū iſtis infantibus: attēdit vnuſq̄ſq̄
veſtrū vtrū liguis loquerent? Et cū videret eos liguis nō
loqui:ita ꝑuerſo corde aliq̄s veſtrū fuit:vt diceret. Nō ac:
ceperūt iſti ſpm̄ſctm̄. Nā ſi accepiſſent linguis loquerent
quēadmodū tūc factū eſt. Si ḡ per hec miracula non fiat
mō teſtimoniū p̄ſentie ſpūſſancti:vnde fit: vnde cognoſcit
q̄ſq̄ accepiſſe ſpm̄ſctm̄? Interroget cor ſuū. Si diligit fra
trē:manet ſpūs dei in illo. Videat:ꝓbet ſeipſum corā ocu
lis dei. Videat ſi eſt in illo dilectio pacis vnitatis:dilectio
eccleſie toto terrarū orbe diffuſe. Non attēdat eīm ſolū di
ligere fratrē quē attēdit ante ſe. Multos eni nō videmus
fratres nr̄os:ꝛ i vnitate ſpūs illis copulamur. Quid mirū
qꝛ nobiſcū nō ſunt? In vno corpore ſum⁹:vnū caput habe
mus i celo. Fratres oculi noſtri nō ſe vidēt q̄ſi nō ſe norūt
An i charitate cōpaginis corpalis norūt ſe? Nā vt nouerī
tis qꝛ i ꝯſtructione charitatis ſe nouerūt:qn̄ ambo patent:
nō licet vt aliq̄d attēdat dexter:qđ nō attēdat ſiniſter. Di:
rige radiū dextrū ſine altero ſi potes? Simul coeūt:ſimul
dirigūt intētio vna eſt:loca diuerſa ſunt. Si ḡ oīs q̄ tecū
diligit deū:vnā intētionē tecū hꝫ:noli attēdere qꝛ corpore
in loco ſeparat⁹ eſt:aciem cordis ſimul fixiſtis in lumīe ve
ritatis. Ergo ſi vis noſſe qꝛ accepiſti ſpm̄ſctm̄: interroga
cor tuū:ne forte ſacramētū habes:ꝛ ṽtutē ſacramēti nō ha:
bes. Interroga cor tuū:ſi eſt ibi dilectio fratris:ſecur⁹ eſto
Non pōt eſſe dilectio ſine ſpū dei:qꝛ paulus clamat. Cha: Rom. v.
ritas dei diffuſa eſt in cordib⁹ noſtris per ſpm̄ſctm̄ qui da Ca. iiij.
tus eſt nobis. Dilectiſſimi: nolite oī ſpiritui credere. Qꝛ F
dixerat. In h̄ cognoſcim⁹ qꝛ manet in nobis: de ſpū quem
dedit nobis. Unde autem cognoſcit ipſe ſpūs. Attendite.
Dilectiſſimi:nolite oī ſpiritui credere: ſꝫ probate ſpūs ſi
ex deo ſunt. Quis eſt q̄ ꝓbat ſpūs? Difficilē rem nobis ꝓ
poſuit fratres mei. Bonū eſt nobis vt dicat ipſe vn̄ diſcerna
mus. Dictur⁹ eſt:ne formidetī. Sed p̄o videte:attendite.
Videte hinc exprimi illud vnde vani heretici calūniantur
Attendite:videte q̄d ait. Dilectiſſimi:nolite omni ſpiritui
credere:ſꝫ ꝓbate ſpūs ſi ex deo ſunt. Spūſſanct⁹ noīe aq̄
appellat⁹ eſt in euāgelio:dn̄o clamāte ꝛ dicēte. Si q̄s ſitit
veniat ad me ꝛ bibat Qui credit in me: flumina aque viue Joh. vij
fluēt de vētre eius. Euāgeliſta aūt expoſuit vnde diceret.
Secut⁹ ei ait. Hoc aūt dicebat de ſpū quē accepturi erāt:
qui in eum erant credituri. Quare nō multos baptizabat
dn̄s? Sed qđ ſequit attēdite. Spirit⁹ aūt nōdū erat dat⁹:
qꝛ ieſus nōdū fuerat glorificat⁹. Qꝛ ergo illi baptiſmū ha
bebāt ꝛ ſpm̄ſctm̄ nōdū acceperāt:quē die pēthecoſtes mi
ſit dn̄s de celo:vt daret ſpūs:expectabat glorificatio dn̄i.
Et anteq̄ꝫ clarificaret:ꝛ anq̄ꝫ mitteret eū:inuitabat tn̄ ho:
mies vt ſe ꝑpararēt ad accipiēdā aquā de qua dixit. Qui
ſitit veniat ꝛ bibat:ꝛ q̄ credit in me flumina aque viue fluēt
de vētre ei⁹. Quid eſt illa aq̄? Nēo me interroget. Euāge:
liū interroga. Hoc autē dicebat (ait) de ſpū quē accepturi
erant hi q̄ in eum erāt credituri. Aliud eſt ḡ aq̄ ſacramē
ti:aliud aqua q̄ ſignificat ſpiritū dei. Aqua ſacramēti viſi:
bilis eſt:aq̄ ſpūs inuiſibilis eſt. Iſta abluit corpus:ꝛ ſigni
ficat qđ fit in aīa:per illū ſpm̄ ipſa aīa mūdat ꝛ ſaginatur.
Ipſe eſt ſpūs dei:quē nō poſſūt habere heretici:ꝛ q̄cūq̄ ſe
ab eccleſia precidunt Et quicūq̄ non aperte precidūtur:
ſed ꝑ iniq̄tatē ꝑciſi ſunt:ꝛ intus tāq̄ palea voluūtur ꝛ gra
na nō ſunt:nō hn̄t iſtū ſpm̄. Iſte ſpiritus noīe aque a dn̄o
ſignificatus eſt:ꝛ audiuimus ab hac epiſtola. Nolite omnī
ſpiritui credere. Atteſtant verba illa ſalomonis. Ab aqua

puerb.v. aliena abſtinete. Quid eſt aq̄? Spūs. Nūq̄d ſemp aq̄ ſpm̄
ſignificat? Nō ſemp. Quibuſdam locis ſpm̄ ſignificat: qui
buſdā locis baptiſmū ſignificat: quibuſdā locis populos
ſignificat: quibuſdā locis cōſiliū ſignificat. Habes quo
puer.xvj. dā loco dictū. Fons vite cōſiliū poſſidētib9 eū. Ergo p di
uerſa loca ſcripturarū nomē aq̄ diuerſa ſignificat. Nūc tñ
in noīe aque ſpm̄ ſctm̄ audiſtis: nō ex īterpretatione noſtra
Ioh.vij. ſed ex euāgelica: vbi ait. Hoc autē dicebat de ſpū quē erāt
accepturi hi qui in eū erāt credituri. Si ḡ aque noīe ſigni
ficat ſpūſſanct9: ⁊ dicit nobis epiſtola iſta. Nolite oī ſpiri
tui credere: ſed pbate ſpūs ſi ex deo ſunt: intelligamus in
puerb.v. de dictū eſt. Ab aqua aliena abſtinete: ⁊ de fonte alieno ne
biberis. Quid eſt de fonte alieno ne biberis? Spiritui alie
no ne credideris. Reſtat ergo examē vn̄ pbet qr̄ ſpiritus
dei eſt. Poſuit quidē ſignū ⁊ hoc fortaſſe difficile. Uidea
mus tñ ad illā charitatē redituri ſum9. Ipſa eſt q̄ nos do
cet: qr̄ ipſa eſt vnctio. Tamen hic q̄d ait? Probate ſpūs ſi
ex deo ſūt. [Qr̄ multi pſeudo pphete exierūt in iſtū mun
dū.] Iā ibi ſunt oēs heretici ⁊ oēs ſciſmatici. Quō ḡ pba
bo ſpiritum? Sequit̄. [In h̄ cognoſcit̄ ſpūs dei.] Erigite
aures cordis. Laborauam9 ⁊ dicebamus. Quis nouit: q̄s
G diſcernit? Ecce dictur9 eſt ſignū. [In h̄ cognoſcit̄ ſpirit9
dei. Oīs ſpūs q̄ ꝯfitet̄ ieſū xp̄m in carne veniſſe ex deo eſt.
Et oīs ſpūs q̄ nō ꝯfitet̄ ieſū xp̄m in carne veniſſe nō eſt ex
deo. Et hic eſt antichriſt9: de q̄ audiſtis q̄ vētur9 ſit: ⁊ nūc
in iſto mūdo eſt.] Quaſi erigunt̄ aures ad diſcernēdos ſpi
rit9: ⁊ tale q̄ddā audiuim9 vn̄ nihilomin9 nō diſcernamus.
Quid enī ait. Oīs ſpūs qui cōfitet̄ ieſum xp̄m in carne ve
niſſe ex deo eſt? Quia confitent̄ ieſum chriſtū in carne ve
niſſe. Iam hic erigūt ſe forte aduerſum nos ⁊ dicunt: vos
nō habetis ſpiritū ex deo: ſed ⁊ nos cōfitemur ieſum xp̄m
in carne veniſſe. Iſte aūt illos negauit ſpm̄ dei habere: qui
nō cōfitent̄ ieſum xp̄m in carne veniſſe. Quere ab arrianis
cōfitent̄ ieſum chriſtū in carne veniſſe. Quere ab eunomia
nis cōfitent̄ ieſum xp̄m in carne veniſſe. Quere a macedo
nianis: cōfitent̄ ieſum xp̄m ī carne veniſſe. Interroga cata
phrygas: cōfitēt̄ ieſum xp̄m ī carne veniſſe. Interroga no
uatianos: cōfitent̄ ieſum xp̄m ī carne veniſſe. Omnes ergo
iſte hereſes ſpiritū dei habēt. Nō ḡ pſeudo pphete ſunt?
Nulla eſt ergo ibi deceptio: nulla ſeductio? Certe antichri
ſti ſūt: q̄ ex nobis exierūt: ſed nō erāt ex nobis. Quid ergo
facim9: vn̄ diſcernimus? Intēdite. Eamus ſimul corde et
pulſem9. Uigilat ipſa charitas: qr̄ ipſa pulſatura eſt: ipſa
apertura. Iā intelligetis in noīe dñi nr̄i ieſu xp̄i. Iā ſu
perius audiſtis qr̄ dictū eſt. Qui negat ieſum xp̄m ī carne
veniſſe: hic eſt antichriſtus. Et ibi q̄ſiuim9: q̄s neget: qr̄ nec
nos negamus: nec illi negant. Et inuenim9 quoſdā factis
Titū.j. negare: ⁊ adhibuim9 teſtimoniū de apoſtolo q̄ ait. Cōfitē
tur enī ſe noſſe deū: factis aūt negāt. Sic ḡ ⁊ modo q̄ram9
in factis: nō lingua q̄s eſt ſpūs q̄ nō eſt ex deo: qui negat ie
ſum xp̄m in carne veniſſe: ⁊ q̄s eſt ſpūs q̄ eſt ex deo: qui con
fitet̄ ieſū xp̄m in carne veniſſe? Eia fratres: opera attēda
mus nō ſtrepitum lingue. Queramus q̄re venerit in carne
xp̄s: ⁊ inueniem9 q̄ eū negāt in carne veniſſe. Nā ſi linguis
attēdas: multas hereſes auditur9 es cōfitētes xp̄m in car
ne veniſſe. Sed ꝯuincit illos ṽitas. Quare venit xp̄s ī car
Ioh.j. ne? Nōne de9 erat? Nōne de illo dictū eſt. In pricipio erat
verbū / ⁊ verbū erat apud deū / ⁊ de9 erat ṽbū? Nōne paſce
bat angelos: ⁊ ipſe paſcit angelos? Nōne ſic venit vt inde
nō diſcederet? Nōne ſic aſcēdit vt nos nō dimitteret? Qua
re venit ergo in carne? Qr̄ oportebat nobis oſtendi ſpem
reſurrectionis. Deus erat: ⁊ in carne venit. Deus enim mo
ri nō poterat: caro poterat. Ideo ḡ venit in carne: vt more
Ioh.xv. retur p nobis. Quēadmodū mortuus eſt p nobis? Maio
rē hac charitatē nemo hȝ q̄ vt animā ſuā ponat pro ami
cis ſuis. Charitas ḡ illū duxit ad carnem. Quiſq̄s ergo
nō habet charitatē: negat xp̄m in carne veniſſe. Nunc iam
interroga oēs hereticos. Chriſtus venit ī carne? Uenit: h̄
credo: hoc ꝯfiteor. Immo hoc negas. Unde nego? Audis
qr̄ hoc dico: imo ego cōuinco qr̄ negas. Dicis voce: negas
corde: dicis verbo: negas factis. Quō inquis nego factis?
Qr̄ ideo venit in carne xp̄us vt moreretur p nobis. Ideo
mortu9 ē p nobis qr̄ charitatē multā docuit. Maiorē hac

Tu nō habes charitatē: qr̄ p honore tuo diuidis vnitatē.
Ergo hūc intelligite ſpm ex deo: pulſate: tāgite vaſa fictī
lia: ne forte crepuerint ⁊ male reſonēt. Uidete ſi integre ſo
nāt. Uidete ſi ibi eſt charitas. Tollis te ab vnitate orbis
terrarū: diuidis eccl'am p ſciſmata: dilanias corp9 xp̄i. Il
le venit in carne vt colligat: tu īō clamas vt ſpargas. Ergo
iſte eſt ſpūs dei q̄ dicit ieſum in carne veniſſe. Qui dicit nō
lingua ſed factis: q̄ dicit nō ſonādo ſȝ amādo. Ille aūt non
eſt ſpūs dei q̄ negat ieſum in carne veniſſe. Negat ⁊ ipſe nō
lingua ſȝ vita: nō ṽbis ſed factis. Manifeſtū ergo vn̄ agno
ſcam9 fratres. Multi intus q̄ſi intus: nēo autē foris: niſi ve
re foris: adeo vt noueritis qr̄ ad facta retulit. [Et oīs ſpūs
(ait) q̄ ſoluit xp̄m nō eſt ex deo.] Soluere factis intelligit̄.
Quid tibi oñdit q̄ negat qr̄ dixit: ſoluit? Ille venit collige
re: tu venis ſoluere. Diſtringere vis mēbra chriſti. Quō nō
negas xp̄m in carne veniſſe: q̄ dirūpis eccl'iam quā ille con
gregauit? Cōtra xp̄m ḡ venis: āticriſt9 es. Intus ſis: foris
ſis: antichriſtus es. Sed q̄ñ int9 es lates: q̄ñ foris es mani
feſtaris. Soluis ieſum ⁊ negas eū in carne veniſſe: nō es ex
deo. Ideo dicit in euāgelio. Qui ſoluerit vnū de mādatis Mat.v.
iſtis minimis: ⁊ docuerit ſic: minimus vocabit̄ in regno ce
lorum. Quid eſt ſoluit̄? Quid ē docet̄? Soluit̄ factis ⁊ do
cet̄ q̄ſi ṽbis. Qui predicas nō furandū: furaris? Soluit ḡ Rom.ij.
ī facto qui furat̄: ⁊ quaſi docet ſic: minim9 vocabit̄ ī regno
celorū. i. in eccl'ia hui9 tp̄is. De illo dictū eſt. Que dicūt fa mat.xxiij.
cite: q̄ aūt faciūt / facere nolite. Qui autē fecerit: ⁊ ſic docue
rit: magnus vocabit̄ in regno celorū. Ex eo q̄ dixit h̄. Fe
cerit: ꝯ hoc ibi dixit. Soluerit. i. non fecerit: ⁊ docuerit ſic.
Ille ergo ſoluit qui nō facit. Quid vos docet: niſi vt facta
interrogem9 nō ṽba credamus? Obſcuritas rerum multa
nos cogit dicere: maxime vt illud q̄ dñs reuelare dignat̄
etiā ad tardiores fratres pueniat: qr̄ oēs xp̄i ſanguine cō
parati ſunt: et vereor ne ipſa epiſtola iſtis dieb9 ſicut pmi
ſerā nō finiat̄: ſed q̄ dño placet: melius eſt ſeruare reliq̄s
q̄ onerare corda nimio cibo.

Tractatus. vij.

Uos ex deo eſtis. Et vicīſtis eū q̄m maior eſt
qui in vobis eſt: q̄ q̄ in mūdo: ipſi de mūdo ſunt
ideo de mūdo loquūtur Et mundus eos audit:
nos ex deo ſumus. Qui nouit deum audit nos.
Qui nō eſt ex deo nō audit nos: in hoc cognoſci
mus ſpm̄ veritatis et ſpm̄ erroris. Chariſſimi di
ligam9 nos inuicē qr̄ charitas ex deo eſt. Et oīs
qui diligit ex deo nat9 eſt et cognoſcit deū. Qui
nō diligit nō nouit deū q̄m de9 charitas eſt in h̄
apparuit charitas dei in nobis: q̄m filiū ſuū vni
genitū miſit deus in mundū: vt viuamus p eum.
In hoc eſt charitas. Nō quaſi nos dilexerimus
deū: ſed q̄m ipſe prior dilexit nos ⁊ miſit filiū ſuū
ppitiationē p peccatis nr̄is. Chariſſimi ſi deus
dilexit nos ⁊ nos debemus alterutrū diligere.

Mundus iſte oīb9 fidelib9 querētib9 patriā ſic ē: B
quō fuit herem9 populo iſrael. Errabāt q̄dē ad
huc: ⁊ patriā querebāt: ſed duce dño errare non
poterāt: via illis fuit viſio dñi. Nā vbi p quadra
ginta annos circūierūt: pauciſſimis māſiōibus ꝯficit̄ iter Num.xx.
ipm̄ et notū eſt oīb9. Tardabant̄: qr̄ exercebant̄: nō qr̄ deſe
rebant̄. Q̄ ḡ nobis pmittit de9: ineffabilis dulcedo ē. Et j.Cor.ij.
bonū: ſicut ſcriptura dicit: ⁊ ſepe nobis cōmemorātib9 au
diſtis: q̄ oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor ho
minis aſcēdit. Laborib9 aūt tp̄alib9 exercemur: ⁊ tētatio
nibus vite pñtis erudimur. Sed ſi nō vultis ī iſta heremo
ſiti mori: bibite charitatē: fons ē quē voluit dñs h̄ ponere
ne deficiam9 ī via: ⁊ abūdāti9 eū bibem9 cū ad patriā vene
rim9. Nō euāgeliū lectū eſt: vt de ipſis ṽbis q̄b9 lectio ter
minata eſt dicā: q̄d aliō niſi de charitate audiſtis? Q̄nq̄uī
dē pactū fecim9 cū dño nr̄o in oṙone: vt ſi volum9 dimittat Mat.vj.
nobis pctā nr̄a: dimittam9 ⁊ nos pctā q̄ in nob fuerit ꝯmiſ
ſa. Nō aūt dimittit niſi charitas. Tolle charitatē d̄ corde

ſcit q̄ nō anguſtat͛. Ep̄la aūt iſta tota quā ſuſcepimus tra-
ctandā vobiſcū: videte ſi aliō aliq̄d cōmēdat q̄ ipſam vnā
charitatē. Nec timēdū eſt: ne ſepe dicēdo ī odium veniat.
Qui enī amat͛ ſi charitas in odiū venit? Q꞉ charitate fit: vt
cetera bn̄ ament͛. Ipſa quō amāda eſt? Res ḡ q̄ nūq̄ d꞉ de
corde diſcedere: nec ab ore diſcedat. [Iā vos (inq̄t) ex deo
eſtis filioli: ⁊ viciſti eū.] Quē: niſi antixp̄m? Supiꝰ enī dixe-
rat. Oīs q̄ ſoluit ieſum xp̄m: ⁊ negat eū in carne veniſſe: nō
eſt ex deo. Expoſuimꝰ aūt ſi meminiſtis: q꞉ oēs negāt ieſū
xp̄m in carne veniſſe q̄ violāt charitatē. Ieſus enī nō opus
erat vt veniret niſi ꝓpter charitatē. Charitas enī nobis il-
Joh. xv. la cōmēdat͛: quā ⁊ ip̄e in euāgelio cōmēdat. Maiorē hac
dilectionē nemo h꞉ q̄ vt aiam ſuam ponat ꝓ amicis ſuis.
Quō poterat filiꝰ dei aiam ſuā ponere ꝓ nobis: niſi carne
indueret͛ vbi mori poſſet? Quiſq̄s violat charitatē q̄libet
dicat de lingua: vita ipſiꝰ negat xp̄m ī carne veniſſe: et iſte
eſt antixp̄s vbicūq̄ fuerit: quocūq̄ intrauerit. S꞉ q̄d dicit
eis q̄ ciues ſunt illiꝰ patrie cui ſuſpiramꝰ? Viciſtis eū. Et
vn̄ vicerūt. [Q꞉ maior eſt q̄ ē in vobis q̄ q̄ in h̄ mūdo.] Ne
victoriā ſuis viribꝰ tribuerēt: ⁊ arrogātia ſupbie vincerent͛.
Quēcūq̄ enī diabolus ſupbū fecerit: vincit. Volens eos
ſuare hūilitatē: q̄d ait? Viciſtis eū. Iā oīs hō q̄ audit: vici-
ſtis: erigit caput: erigit ceruicē: laudari ſe vult. Nolite ex-
tollere. Vide q̄s in te vicit. Quare viciſti? Q꞉ maior ē q̄ ē ī
nob: q̄ in h̄ mūdo. Ergo hūilis porta dn̄m deū tuū: eſto iu-
mentū ſeſſoris tui. Bonū tibi eſt vt ipſe regat: ⁊ ip̄e ducat.
Nā ſi ip̄m ſeſſorē nō habueris: ceruicem erigere potes: cal-
ces potes mittere: ſed ve tibi ſine rectore: q꞉ libertas iſta in
beſtias te mittet comedēdū. [Hi de mūdo ſūt.] Qui? Anti-
chriſti. Iā audiſtis q̄ ſint. Et ſi non eſtis: cognoſcitis eos.
Quiſq̄s aūt h̄ ē nō cognoſcit. [Hi de mūdo ſūt: iō de mun-
do loquūt͛: ⁊ mūdꝰ eos audit.] Qui ſūt q̄ de mūdo loquun-
Mat. vi. tur? Attēdite ꝯ charitatē. Ecce audiſtis dn̄m dicentē. Si
dimiſeritiſ pctā hoībꝰ: dimittet vobis ⁊ pat͛ veſter celeſtis
pctā vr̄a. Si aūt non dimiſeritis: nec pater veſter dimittet
vobis pctā vr̄a. Sn̄ia eſt ṽitatis. Aut ſi nō veritas loquit͛:
Joh. xiiij ꝯdic. Si xp̄ianꝰ es: ⁊ in xp̄m credis: ipſe dixit. Ego ſū veri-
tas. Sn̄ia eſt iſta: vera eſt: firma eſt. Iā audi hoīes de mū-
do loquētes: ⁊ nō te vindicaturꝰ es: ⁊ dicturꝰ eſt ille: q꞉ fecit
tibi: imo ſentiat q꞉ cū viro h꞉. Quotidie dicunt͛ iſta: de mū-
do loquūtur q̄ iſta dicūt: ⁊ mūdꝰ eos audit: nec dicūt iſta
niſi q̄ diligūt mūdū: neq̄ audiunt͛ iſta niſi ab his q̄ diligūt
mūdū. Et q̄ diligit mūdū ⁊ negligit charitatē: audiſtis q꞉
negat ieſū in carne veniſſe. Aut ſi fecit illō in carne ip̄e dn̄s?
Si cū expalmaret͛ voluit ſe vindicari? Si cū in cruce pen-
Lu. xxiij. deret nō dixit. Pat͛ ignoſce illis q꞉ neſciūt q̄d faciunt? Si
aūt iſta q̄ ptātē habebat: tu q̄d miraris: q̄d ſufflas in ptāte
aliena ꝯſtitutꝰ? Ille q꞉ voluit mortuus ē: ⁊ nō minabat͛: tu
neſcis q̄n moriaris ⁊ minariſ? [Nos ex deo ſumꝰ.] Videa-
mus q̄re. Videte ſi ꝓpt͛ aliō q̄ ꝓpter charitatem. Nos ex
B deo ſumꝰ. [Qui nouit deū audit nos Qui nō eſt ex deo: nō
nos audit. Ex h̄ cognoſcimꝰ ſp̄m veritatis ⁊ erroris.] Q꞉
audit nos: ſp̄m habet veritatiſ. Qui nō nos audit: ſp̄m hab꞉
erroris. Videamꝰ q̄d monet: ⁊ audiamꝰ eū potiꝰ in ſp̄ū veri-
tatis monētē: nō antichriſtos: nō amatores mūdi: nō mun-
dū. Si ex deo nati ſumꝰ. Sequit͛ ſupra: videte q̄d. Nos ex
deo ſumꝰ. Qui nouit deū audit nos: q̄ nō eſt ex deo: nō nos
audit. Ex h̄ cog̃ſcit͛ ſp̄us ṽitatiſ ⁊ erroriſ. Iā ḡ itētos nos
fecit: q꞉ q̄ nouit deū ip̄e audit. Qui aūt nō nouit: nō audit.
Et hec diſcretio ē ſp̄us ṽitatis ⁊ erroris. Videamꝰ quid
moniturꝰ eſt: in q̄ illū audire debeamꝰ. [Dilectiſſimi diliga-
mus īuicē.] Quare? Q꞉ hō monet. [Et dilectio ex deo ē.]
Multū cōmēdauit dilectionē: q꞉ dixit ex deo ē. Plus di-
cturꝰ ē. Intēdite. Audiamꝰ. Mō dixit. [Dilectio ex deo ē.
Et oīs q̄ diligit ex deo natꝰ ē: ⁊ cognouit deū. Qui nō dili-
git nō nouit deū.] Quare? [Q꞉ deꝰ dilectio ē] Quid āpliꝰ
dici potuit frēs? Si nihil de laude dilectōis diceret͛ p oēs
iſtas paginas huius ep̄le: ſi nihil oīno p ceteras paginas
ſcripturarū: ⁊ h̄ ſolū vnū audiremꝰ de voce ſp̄us dei: q꞉ deꝰ
dilectio ē. Iā videte: q꞉ facere ꝯ dilectionē: facere ꝯtra deū
eſt. Nemo dicat in hoīem pecco: q̄ nō diligo fratrē meum.
Intēdite et facile eſt pctm̄ in hoīem: in deū ſolū nō peccē.
Quō nō peccas in deū q̄n in dilectionē peccas? Deꝰ dile-
ctio ē: forte ſcādalizaret͛ aliq̄s ex nob ⁊ diceret. quid dixit?
Quid voluit dicere: q꞉ deꝰ dilectio ē? Dedit dilectionem
deus: donauit dilectionē deꝰ. Ex deo ē dilectio: deus dile-
ctio ē. Ecce habetis frēs ſcp̄turas dei. Canonica eſt iſta
ep̄la. Per oēs gētes recitat͛ orbis terre: auctoritate tenet͛.
Orbē terrarū ipſa edificauit. Audis h̄ a ſpiritu dei: deꝰ di-
lectio ē. Iā ſi audes: fac ꝯ deū: ⁊ noli diligere fratrē tuum?
Quō ḡ iādudū dilectio ex deo eſt: ⁊ mō ergo dilectio deus
eſt? Etenī deꝰ pat͛ ⁊ filiꝰ ⁊ ſp̄ūſſanctꝰ. Filiꝰ deꝰ ex deo: ſp̄ūſ-
ſanctꝰ deꝰ ex deo. Et hi tres vnꝰ deꝰ: nō tres dij. Si filiꝰ deꝰ
⁊ ſp̄ūſſanctꝰ deꝰ: ⁊ ille diligit in q̄ habitat ſp̄ūſſanctꝰ. Ergo
dilectio deꝰ ē. S꞉ deꝰ q꞉ ex deo: vtrūq̄ ei habes in ep̄la. Et
dilectio ex deo ē: ⁊ dilectio deꝰ eſt. De ſolo patre ſcriptura
nō nouit dicere: q꞉ ex deo: cū autē audis ex deo: aut filiꝰ in-
telligit͛: aut ſp̄ūſſanctꝰ. Q꞉ ṽo dicit ap̄ls. Charitas dei dif- Rom. v.
fuſa ē ī cordibꝰ nr̄is: p ſp̄mſctm̄ q̄ datꝰ eſt nobis: intelliga-
mus ī dilectione ſp̄mſanctū eē. Ip̄e enī ſp̄ūſſanctꝰ quē nō
poſſūt accipe mali: ipſe ē ille fons de q̄ dicit ſcp̄tura. Fons puerb. v.
aq̄ tue ſit tibi ꝓpriꝰ: ⁊ nēo alius cōmunicet tibi. Oēs enī q̄
nō diligūt deū: alieni ſunt: antixp̄i ſunt. Et q̄uis intret͛ ba-
ſilicas: nō poſſūt numerari iter filios dei. Nō ad illos per-
tinet fons ille vite. Et habere baptiſmū ⁊ malus eſſe p̄t ha-
bere ꝓphetiā ⁊ malꝰ eſſe pōt. Inuenimꝰ ſaulē regē habuiſ-
ſe ꝓphetiā: pſequebat͛ ſctm̄ dauid: et ipletꝰ eſt ſp̄ū ꝓphetie
⁊ ꝓphetare cepit. Accipe ſacr̄m corpis ⁊ ſanguinis dn̄i ⁊
malꝰ eſſe pōt. Nā de talibꝰ dictū eſt. Qui manducat ⁊ bibit I. Cor. xj.
idigne: iudiciū ſibi māducat ⁊ bibit. Habere nomen xp̄i ⁊
malꝰ eē pōt. i. xp̄ianꝰ vocari: ⁊ malꝰ eſſe pōt. De q̄bꝰ dictum
eſt. Polluebāt nomē dei ſui. Ergo hr̄e ſacramēta iſta oīa
et malꝰ eſſe pōt: habere aūt charitatē ⁊ malꝰ eē nō pōt. Hoc
eſt ḡ ꝓpriū donū. Ipſe eſt ſingularis fons. Ad hūc biben-
dū vos hortat͛ ſp̄us dei: ad ſe bibendū vos hortat͛ ſpiritꝰ
dei. [In hoc manifeſtata eſt dilectio dei ī nobis.] Ecce vt C
diligamꝰ deū: hortationē habemꝰ. Poſſemꝰ illū diligere:
niſi prior ille diligeret? Si pigri eramꝰ ad amandū: non ſi-
mꝰ pigri ad reamādū. Prior amauit nos: nec ſic nos ama-
mus. Iniq̄s amauit: ſ꞉ iniq̄tates ſoluit. Iniq̄s amauit: ſed
nō ad iniq̄tates ꝯgregauit. Egrotos amauit: ſ꞉ ſanandos
viſitauit. Deꝰ ḡ dilectio ē. In h̄ manifeſtata ē dilectio dei
ī nobis. [Q꞉ filiū ſuū vnigenitū miſit ī hūc mūdū: vt viua-
mus p ip̄m.] Quō ip̄e dn̄s ait. Maiorē dilectionē nēo pōt Joh. xv.
hr̄e: q̄ vt aiam ſuā ponat ꝓ amicis ſuis. Et ibi ꝓbata eſt
dilectio xp̄i in nos: q꞉ mortuꝰ eſt ꝓ nobis. Dilectio pr̄is vn̄
ꝓbata ē in nobis? Q꞉ filiū ſuū vnicū miſit mori ꝓ nobis.
Sic ⁊ paulꝰ ap̄ls dicit. Qui filio ꝓprio nō pepcit: ſ꞉ ꝓ nob Rom. viij
oībꝰ tradidit eū. Quō nō ⁊ cū illo oīa nobis donauit? Ec-
ce xp̄m tradidit pr̄: ⁊ tradidit iudas. Nunq̄d nō q̄ſi ſile fa-
ctū videt͛? Traditor iudas. Ergo traditor ē ⁊ deꝰ pater?
Abſit inq̄s. Nō dico: ſed ap̄ls dicit. Qui filio ꝓprio nō pe-
percit: ſ꞉ ꝓ nob oībꝰ tradidit eū. Et pr̄ illū tradidit: ⁊ ipſe
ſe tradidit. Ait idē ap̄ls. Qui me dilexit ⁊ tradidit ſemet- Gal. ij.
ipſū ꝓ me. Si pater tradidit filiū: ⁊ tradidit ſeip̄m filiꝰ: iu-
das q̄d fec̄? Facta ē traditio a pr̄e: fctā ē traditio a filio: fa-
cta ē traditio a iuda. Vna res facta ē. Sed q̄ res diſcernit
patrē tradētē filiū: ſeip̄m filiū tradētē: ⁊ iudā diſcipulū tra-
dētē mgr̄m ſuū? Q꞉ h̄ fecit pr̄ ⁊ filiꝰ ī charitate: fecit autē
h̄ iudas in ꝓditiōe. Videtiſ: q꞉ nō q̄d faciat hō ꝯſiderādū
eſt: ſ꞉ q̄ aīo ⁊ volūtate faciat. In eodē facto īuenimus deū
patrē in q̄ inuenimꝰ iudā: patrē benedicimus: iudā deteſta-
mur. Quare patrē bn̄dicimꝰ: iudā deteſtamur? Bn̄dicimꝰ
charitatē: deteſtamur iniquitatē. Q̄tū enī p̄ſtitū ē gene-
ri humano tradito xp̄o: nunq̄d h̄ cogitauit iudas vt trade-
ret? Deꝰ cogitauit ſalutē noſtrā: q̄ redēpti ſumꝰ. Iudas co-
gitauit p̄ciū q̄ vēdidit dn̄m. Filiꝰ ipſe cogitauit p̄ciū qđ de-
dit ꝓ nobis. Iudas cogitauit p̄ciū qđ accepit vt vēderet.
Diuerſa ḡ intētio: diuerſa facta fecit. Cū ſit vna res: ex di-
uerſis eā intētiōibꝰ ſi metiamur: vnū amādū: alterū dānā-
dū: vnū glorificandū: alterū deteſtādū inuenimꝰ. Tātū va-
let charitas. Videte q꞉ ſola diſcernit: videte q꞉ facta hoīm
ſola diſtinguit. Hoc dixīmꝰ in ſilibꝰ factis. In diuerſis fa-
ctiſ: inuenimꝰ ſeuiētē hoīem factū de charitate: ⁊ blādū fa-
ctū de iniq̄tate. Puerū cedit pater: ⁊ mā̄go blādit͛. Si du-
as res ꝓponas: plagas ⁊ blādimēta: q̄s nō eligat blādimē-
ta ⁊ fugiat plagas? Si pſonas attēdas: charitas cedit blā-

ditur iniquitas. Uidete qd ꝯmēdam⁹: q2 nō diſcernūt̃ factā
hoim: niſi de radice charitat̃. Nā multa fieri pñt q̄ ſpeciē
hñt bonā: ꝛ nō ꝓcedūt de radice charitat̃. Hñt eni et ſpi-
ne flores. Quedā v̄o videnť aſpera: videnť truculenta: ſed
fiūt ad diſciplinā dictāte charitate. Semel ḡ breue prece
ptū tibi ꝑcipit̃. Dilige: ꝛ qđ vis fac. Siue taccas: dilectiōe
taceas: ſiue clamas: dilectōe clames: ſiue emēdes: dilectio
ne emēdes: ſiue parcas: dilectiōe parcas. Radix ſit int⁹ di-
lectionis: nō pōt de iſta radice niſi bonū exiſtere. In hoc ē
D dilectio. In h̄ manifeſtata eſt dilectio dei ī nobis: q2 deus
filiū ſuū miſit vnigenitū i hūc mūdū: vt viuam⁹ p ipz. In
h̄ eſt dilectio nō q2 nos dilexim⁹: ſz q2 ipſe dilexit nos. Nō
illū dilexim⁹ pri⁹. Nā ad h̄ nos dilexit: vt diligamus eum.
Et miſit filiū ſuū litatorē ꝓ pctis nr̄is. Litatorē/ſacrifi
catorē. Sacrificauit ꝓ pctis nr̄is. Ubi iuenit hoſtiā? Ubi
inuenit victimā quā purā volebat offerre? Aliđ nō inuenit:
ſeipm obtulit. Ita deus dilexit nos: debemus ꝛ nos inui
Joh.xxi. cē diligere. Petre amas me? Et ille dixit. Amo. Paſce
oues meas. Deū nemo vidit vnq̄. Res ē inuiſibilis: nō ocu
lo ſed corde querēdus eſt. Sed quēadmodū ſi ſolē iſtū vi-
dere vellemus: oculū corporis purgarem⁹ vnde videri lux
poteſt: volētes videre deū: oculū quo deus videri pōt pur-
Mat.v. gemus. Et vbi eſt iſte oculus? Audi euangeliū. Beati mū
do corde qm̄ ipſi deū videbūt. Sed nemo ſibi pro cōcupi-
ſcentia oculorū cogitet deū. Facit eni ſibi aut ingentē for-
mā/aut magnitudinē aliquā ineſtimabilē: diſtendit p loca
velut lucē iſtā quā videt his oculis: auget p cāpos q̄ntū po
teſt: aut facit ſibi aliquē q̄ſi venerabilis forme ſenē. Nihil
horū cogites. Eſt qđ cogites: ſi vis videre deū. Deus dile-
ctio eſt. Qualē faciem habet dilectio? Qualē formā habz?
Qualē ſtaturā habet? Quales pedes habet? Quales ma-
nus habet? Nemo poteſt dicere. Habet tamē pedes: nā ip
ſi ducunt ad eccleſiā. Habet manus: nā ipſe pauperi porri
Pš.xl. gūt. Nā habet oculos: nā inde intelligit̃ ille q̄ eget. Beat⁹
q̄ intelligit ſup egenū ꝛ pauperē. Habet aures: de q̄bus di
Lu.viij. cit dñs Qui habet aures audiendi audiat. Nō ſūt eni mē
bra diſtincta p loca: ſed intellectu totū ſimul videt. Qui ha
bes charitatē: habita ꝛ inhabitaberis. Mane ꝛ manebit̃ ī
te. Quid ei frēs mei? Quis amat qđ nō videt? Quare aūt qñ
laudat̃ charitas: erigimini/acclamat̃/laudat̃? Quid voƀ
oſtēdi? Aliq̄s colores ꝓtuli? Aurū et argētū ꝓpoſui? Gē
mas de theſaur̃ effudi? Quid tale oſtēdi oculis vr̄is? Nū-
quid facies mea mutata eſt cū loq̄r? Carnē gero: in ip̄a for
ma ſum ī q̄ preceſſi. In ipſa forma eſtis in q̄ veniſtis. Lau-
dat̃ charitas ꝛ clamatis. Certe nihil videtis. Sed quō vo-
bis placet qñ laudatis: ſic vobis placeat vt i corde ſuet̃.
Intēdite ei q̄d dicā frēs. Exhortor vos q̄ntū dat dñs: ad
magnū theſaurū. Si vobis oſtēderet̃ aliquod vaſculū ana
glyphū inauratū: operoſe factū: ꝛ illiceret oculos vr̄os: et
duceret ī ſe intētionē cordis veſtri: ꝛ placeret vobis man⁹
artificis: ꝛ pōdus argēti: ꝛ ſplēdor metalli. Nōne vnuſq̄ſq̄
veſtrū diceret. O ſi haberē vaſculū iſtud? Et ſine cā dice-
retis. In ꝑtāte eni vr̄a nō erat. Aut ſi q̄ſq̄ vellet hr̄e cogita
ret illud de domo aliena furari? Laudat̃ charitas vobis.
Habete: poſſidete: nō opus eſt vt furtū alicui faciatis: non
opus eſt vt emere cogitetis. Gratis ꝯſtat: tenete eā: ample-
ctimini eā. Dulcius illa nihil eſt. Si cū cōmemorat̃ talis ē:
cū habet̃ q̄lis eſt. Si q̄ forte vultis ſuare charitatē frēs: añ
No. oīa ne putetis abiectā ꝛ deſidioſam: nec q̄dā māſuetudie:
īmo nō māſuetudine ſed remiſſiōe ꝛ negligētia ſeruari cha
xxiij.q.v. ritatē. Nō ſic ſuat̃. Nē putes tūc te amare ſuū tuū: qñ eū
nō putes. non cedis: aut tūc te amare filiū tuū qñ ei nō das diſcipli-
nā: aut tūc te amare viciuū tuū: qñ eum non corripis. Non
eſt iſta charitas: ſed lāguor. Ferueat charitas ad corripiē
dū: ad emendādū. Sed ſunt boni mores: delectēt. Sūt ma
li: emēdent̃: corrigant̃. Noli in hoie amare errorē: ſed ho-
minē. Hominē eni de⁹ fecit: errorē ipſi⁹ hō fecit. Ama illđ
qđ de⁹ fecit: noli amare qđ ipſe hō fecit. Cū illđ amas: illđ
tollis. Cū illud diligis: illud emēdas. Sed ꝛ ſi ſeuis aliqñ
ꝓpter correctionē dilectiōis: ꝓpterea de colūba demōſtra
Mat.iij. ta eſt charitas: q̄ venit ſup dñm. Species illa colūba ī qua
venit ſpūſſanct⁹: q̄ nobis charitas infunderet̃. Quare hoc?
Fel colūba nō habz: tñ roſtro ꝛ pēnis ꝓ nido pugnat: ſine
amaritudine ſeuit. Hoc facit et pater qñ filiū caſtigat: ſed
ad diſciplinā caſtigat: ſicut dixi. Seductor vt vendat cum
amaritudiē blādit̃: pr̄ vt corrigat ſine felle caſtigat. Tales
eſtote ad oēs. Uidete frēs: magnū documentū: magna re-
gula. Unuſq̄ſq̄ hz filios: aut hr̄e vult: aut ſi oīno decreuit
filios nō habere carnaliter: vl̃ ſpiritaliter cupit habere q̄s
eſt q̄ nō corrigat filiū ſuū? Quis eſt cui nō det diſciplinam
pater? Et tñ ſeuire videt̃. Amor ſeuit: charitas ſeuit. Seuit
Quō? Sine felle more colūbino: nō coruino. Unde venit ī
mētē fratres mei dicere vobis: q2 illi violatores charitat̃
ſciſma fecerūt. Quō oderāt ipam charitatē: ſic oderūt ꝛ co
lūbā. Sz cōuincit illos colūba: ꝓcedit de celo: aperiunt̃ ce
li: ꝛ manet ſup caput dñi. Ut qđ hoc? Ut audiat. Hic eſt Joh.j.
q̄ baptizat. Recedite ꝑdones: recedite inuaſores poſſeſſio-
nis xp̄i: in poſſeſſiōib⁹ veſtris. Ubi dñari vult̃: titulos po-
tētis auſi eſtis infringere? Cognoſcit ille titulos ſuos: ven
dicat ſibi poſſeſſionē ſuā. Nō delet titulos ſed intrat ꝛ poſ
ſidet. Sic ad catholicā venientī: nō delet̃ baptiſm⁹ ne titul⁹
impator̃ deleat̃. Sz q̄d fit i catholica? Agnoſcit̃ titul⁹ in-
trat poſſeſſor ſub titul' ſuis: q̄ itrabat ꝑdo ſub titul' alienis.

Tractatus.viij.

Deū nemo vidit vnq̄. Si diligam⁹ inuicē de⁹
ī nobis manet. Et charitas ei⁹ ī nobis ꝑfecta eſt.
In hoc cognoſcim⁹ qm̄ in eo manem⁹: et ipſe in
nobis. Qm̄ de ſpū ſuo dedit nobis. Et nos vidi-
mus ꝛ teſtificamur: quoniā pater miſit filiū ſuū
ſaluatorē mūdi. Quiſq̄s confeſſus fuerit quoniā
ieſus ē fili⁹ dei. Deus in eo manet ꝛ ipſe in deo et
nos cognouim⁹. Et credidimus charitati quam
habet de⁹ in nobis. Deus charitas eſt et qui ma
net in charitate in deo manet: ꝛ deus in eo.

Dilectio dulce v̄bū eſt: ſed dulci⁹ factū. Sēp de il B
la loq̄ nō poſſum⁹. Multa enim agim⁹: ꝛ diuerſe
actiōes diſtēdūt nos: vt nō vacet lingue nr̄e ſem
per de dilectione loq̄. Nā nihil meli⁹ ageret lin
gua nr̄a. Sz de q̄ ſemp loq̄ nō licet: ſemp eā cuſtodire licet.
Sicut nūc qđ cātauim⁹ Alleluia. Nūq̄d ſemp h̄ facimus?
Ux vnius hore nō toto ſpacio: ſz parua particula cātam⁹
alleluia: ꝛ vacam⁹ ad aliđ. Eſt aūt alleluia: ſicut iā noſtis.
Laudate dñm. Qui deū laudat lingua: nō ſemp pōt: q̄ mo-
rib⁹ deū laudat: ſemp pōt. Opa miſicordie: affectus chari-
tat̃: ſanctitas pietat̃: icorruptio caſtitat̃: modeſtia ſobrie
tatis: ſp hec tenēda ſūt: ſiue cū in publico ſum⁹: ſiue cū ī do
mo: ſiue ante hoies: ſiue i cubiculo: ſiue loquētes: ſiue tacē-
tes: ſiue aliq̄d agētes: ſiue cātantes: ſemp hec tenēda ſunt:
q2 int⁹ ſunt oēs iſte v̄tutes q̄s noiaui. Quis autem ſufficit
oēs noiare? q̄ſi exercit⁹ eſt impatoris q̄ ſedet int⁹ in mēte
tua. Quō eni impator p exercitū ſuum agit qđ ei placet: ſic
dñs ieſus xp̄s incipiēs habitare in interiore hoie nr̄o .i. in Ephe.iij.
mēte p fidē: vtit̃ iſtis v̄tutib⁹ q̄ſi miniſtris ſuis. Et p has
v̄tutes q̄ videri oculis nō pñt: ꝛ tñ qđ noiant̃ laudātur. Nō
autē laudarent̃ niſi amarent̃: nō amarent̃ niſi viderent̃. Et
ſi vtiq̄ nō amarent̃ niſi viderent̃: alio oculo vident̃ .i. in inte
riore cordis aſpectu. Per has v̄tutes inuiſibiles mouent̃
mēbra viſibiliter. Pedes ad ambulādū. Sz q̄: Quo moue
rit hōa volūtas: q̄ militat bono impatori. Man⁹ ad operā
dū. Sed q̄đ: Qđ iuſſerit charitas q̄ inſpirata eſt int⁹ a ſpi-
ritu ſancto. Mēbra ḡ videnť cū mouent̃: q̄ iubet int⁹ nō vi-
det̃: ꝛ q̄s int⁹ iubeat ꝓpe ipſe ſol⁹ nouit q̄ iubet: ꝛ ille intus
cui iubet̃. Nāq̄ frēs mei audiſtis cū euāgeliū legeret̃: cer-
te ſi aurē ibi nō tm̄ corpis: ſz ꝛ cordis habuiſtis. Quid ait? Mat.vj.
Cauete facere iuſticiā veſtrā corā hoib⁹ vt videami ab eis
Nūq̄d h̄ voluit dicere: vt q̄cūq̄ bona facim⁹ abſcōdamus
ab oculis hoim: ꝛ timeam⁹ videri? Si times ſpectatores:
nō habebis imitatores. Debes ḡ videri: ſed nō ad h̄ debes
facere vt videaris. Nō ibi dz eſſe finis gaudij tui: nō ibi ter-
min⁹ leticie tue: vt putes te totū fructū cōſecutum eē boni
opis tui. Cū viſus fueris atq̄ laudat⁹: nihil eſt h̄: cōtēne te
cū laudaris. Ille in te laudet̃: q̄ p te operat̃. Noli ḡ ad lau
dē tuā operari q̄ bonū agis: ſed ad laudē illi⁹ a quo habes
vt bonū agas. Abs te habes male agere: a deo habes bene
agere. Cōtra: peruerſi hoies videte: q̄ prepoſteri ſint. Qđ

faciũt bene:volũt ſibi tribuere:ſi male faciant:deũ volũt ac
cuſare. Cõuerte hoc diſtortũ neſcio quid ⁊ prepoſterũ:fac
illũ quodãmõ capite deorſum:qđ ſurſum facias ſurſum:qđ
deorſum facias ſurſum. Surſum vis facere deũ:⁊ te ſurſum:
precipitaris:nõ eleuaris. Ille eñ ſemꝑ ſurſum eſt. Quid ẽ?
Tu bene:⁊ de⁹ male? Immo ħ dic ſi vis veri⁹ dicere. Ego
male:ille bene. Et qđ ego bene:ab illo bñ. Nã a me quicqd
ego:male. Iſta cõfeſſio firmat cor:⁊ facit dilectiõis fũda
B meta. Nã ſi opa nr̃a abſcõdere debem⁹ bona:ne videantur
ab hoib⁹:vbi eſt illa ſentẽtia dñi:in eo ſmone quẽ habuit
in mõte:vbi ħ dixit:ibi ⁊ illũ pauloante dixit. Luceãt ope
Mat.v. ra veſtra bona corã hoib⁹? Et nõ ibi ceſſauit:nõ ibi finem
fecit/ſed addidit. Et glorificẽt patrẽ veſtrũ qui i celis eſt.
Gal.j. Et paul⁹ qđ ait? Erã aũt ignot⁹ facie eccleſijs iudee:que i
xp̃o ſunt. Tñ autẽ audiẽtes erant: qꝛ q nos aliqñ pſeque
bat:nũc euãgelizat fidẽ quã aliqñ vaſtabat:⁊ in me magni
ficabãt deũ. Videte quẽadmodũ ⁊ ipe qꝛ ſic innotuit:finẽ
nõ poſuerit in laudẽ ſuã:ſed in laudẽ dei. At qñtũ ad ipm
ꝑtinet vaſtator eccleſie:pſecutor inuid⁹:malign⁹:ipe ꝯfitet:
nõ nos cõuitiamur. Amat paul⁹ dici a nob' pctã ſua:vt glo
rificet ille q talẽ morbũ ſanauit. Magnitudinẽ eĩ vulneri
Actuũ.ix. man⁹ medici ſecuit ⁊ ſanauit. Vox illa de celo ꝓſtrauit pſe
cutorẽ:⁊ erexit ꝑdicatorẽ. Occidit ſaulũ:⁊ viuificauit pau
lũ. Saul eñ pſecutor erat ſancti viri:inde nomen habebat
iſte qñ pſeqbat xp̃ianos? Poſtea de ſaulo fact⁹ eſt paul⁹.
Quid eſt paul⁹? Modic⁹. Ergo qñ ſaul⁹:ſupb⁹ elatus:qñ
paul⁹:humilis:modic⁹. Nõ ſic loquimur: paulopoſt vide
j.Cor.xv bo te.i.poſt modicũ. Audi qꝛ modic⁹ fact⁹ eſt. Ego eñ ſũ
Ephe.iij minim⁹ aploꝝ. Et mihi minimo oim ſanctoꝝ: dicit alio
loco. Sic erat iter aplos tãq̃ fimbria veſtimẽti. Sꝫ tetigit
eccl'ia gẽtiũ tãq̃ fluxũ patiẽs:⁊ ſanata eſt. Ergo frẽs hoc
dixerim:ħ dico:hoc ſi poſſem non tacerẽ. Opa illa mõ illa
ſint in nobis:mõ illa ꝓ tpe/pro horis/ꝓ dieb⁹. Nũqd ſem
per loqͥ? Nũqd ſemꝑ tacere? Nũqd ſemꝑ reficere corpus?
Nũqd ſemꝑ ieiunare? Nũqd ſemꝑ panẽ dare egenti? Nũ
quid ſemꝑ nudũ veſtire? Nũqd ſemꝑ egrotũ viſitare? Nũ
quid ſemꝑ diſcordãtes cõcordare? Nũqd ſemꝑ mortuos
ſepelire? Modo illũ:mõ illud. Inchoant iſta ⁊ ceſſant:ille
aũt iperator:nec ichoat:nec ceſſare dꝫ. Charitas int⁹ non
Heb.xiij intermittat. Officia charitatis ꝓ tpe exhibeat. Charitas
C ergo ſicut ſcp̃tũ eſt fraterna ꝑmaneat. Fortaſſis aũt mo
uerit aliquos veſtrũ ex q iſtã epiſtolam beati Iohãnis tra
ctam⁹ vobis:q̄re nõ cõmẽdauerit maxime niſi fraternam
charitatẽ? Qui diligit fratrẽ dicit. Et ꝑceptũ nobis ẽ da
tũ:vt diligam⁹ inuicẽ. Aſſidue noiauit charitatẽ fraternã.
Dei charitatẽ.i.q̄ debem⁹ diligere deũ nõ tã aſſidue noia
uit:ſed tñ nõ oĩo tacuit. De inimici ṽo dilectiõe prorſus ta
cuit:ꝑpe ꝑ totã iſtã epl'am. Cũ vehemẽter nobis predicet:
ꝯmẽdetq̃ charitatẽ:nõ nobis dicit vt diligam⁹ inimicos:
ſed dicit nobis vt fratres diligam⁹. Nõ ṽo cũ euãgeliũ le
Mat.v. geret audiuim⁹. Si eñ diligitis eos q vos diligũt:quam
mercedẽ habebitis? Nõne ⁊ publicani hoc faciunt? Quid
eſt igit q ꝓ magno nobis ad pfectionem quãdã fraternã
dilectionẽ cõmẽdat iohãnes apl's:dñs aũt dicit:nõ nobis
ſufficere vt fratres diligam⁹:ſed debere nos extẽdere ipaꝫ
dilectionẽ vt ꝑueniamus ad inimicos? Qui vſq; ad inimi
cos ꝑuenit:nõ trãſibit fratres. Neceſſe eſt:ſicut ignis pri⁹
occupet ꝓxia:⁊ ſic ſe in lõginquiora diſtẽdat. Propinqor
eſt tibi frater q̃ neſcio qs homo. Rurſus tibi magis adhe
ret ille:quẽ nõ noueras:q tibi tñ nõ aduerſat:q̃ inimicus q
etiã aduerſat. Extẽde dilectionẽ in ꝓximos:nec voces il
lã extẽſionẽ. Prope eñ te diligis:q eos diligis q tibi ad
herẽt. Extẽde ad incognitos:q tibi nihil mali fecerũt. Trã
ſcẽde ⁊ ipos:ꝑuenI:vt diligas inimicos. Hoc certe dñs iu
bet. Quare iſte tacuit de dilectiõe inimici? Oĩs dilectio ſi
ue q carnalis dicit:q nõ dilectio ſed magis amor dici ſolet
Dilectiõis eñ nomẽ magis ſolet i melioꝛib⁹ reb⁹ dici:in me
lioribus reb⁹ accipi:tñ oĩs dilectio fratres chariſſimi vtiq;
beniuolentiã quãdam habet erga eos qui diligũt. Nõ eñ
ſic debem⁹ diligere hoies aut ſic poſſum⁹ diligere vel ama
Ioh.xxi. re. Hoc eñ etiã ṽbo vſus eſt dñs cũ diceret. Petre amas
me? Nõ ſic debemus amare hoies: quomodo audim⁹ gu
loſos dicere:amo turdos. Queres quare? Vt occidat ⁊ cõ
ſumat:⁊ amare ſe dicit. Ad hoc illos amat vt non ſint:ad

ħ amat vt perimat:⁊ qcqd ad cibandũ amam⁹ vt illũ cõſu
matur ⁊ nos reficiamur. Nunquid ſic amandi ſunt homi
nes tanq̃ cõſumẽdi? Sed amicitia quadã beniuolẽtie:vt
aliqñ preſtem⁹ quos amamus. Quid ſi non ſit qđ ꝓſtem⁹?
Sola beniuolẽtia ſufficit amanti. Non eñ optare debem⁹
eſſe miſeros:vt poſſim⁹ exercere opera miſericordie. Das
panẽ eſurienti:ſed melius nemo eſuriret ⁊ nulli dares. Ve
ſtis nudũ:vtinã oẽs veſtiti eſſent:⁊ nõ eſſet iſta neceſſitas.
Sepelis mortuũ:vtinã veniat aliqñ illa vita vbi nemo mo
riat. Cõcordas litigãtes:vtinã aliqñ ſit pax illa eterna hie
ruſalem vbi nemo diſcordat. Hec eñ omnia officia neceſ
ſitatũ ſunt. Tolle miſeros:ceſſabunt opera miſericordie.
Opera miſericordie ceſſabũt:nũqd ardor charitatis extin
guitur? Germanius amabis felicem hoiem cui nõ habes
quod preſtes:purior ille amor erit:multoq; ſincerior. Nã
ſi preſtiteris miſero:fortaſſis extollere te cupis aduerſ⁹ eũ:
⁊ eũ tibi vis eſſe ſubiectũ:qꝛ auctor eſt tui beneficij. Ille in
diguit:tu impartit⁹ es. Quaſi maior videris qꝛ tu preſtiti
ſti q̃ ille cui preſtitũ ẽ: opta eq̄lẽ:vt ambo ſub vno ſitis:cui
nihil ꝓſtari põt. Nã in ħ exceſſit modũ ſupba anima ⁊ quo
dãmodo auara fuit. Quia radix oim malorum auaricia ẽ. j.Timo.vj.
Et item dictum eſt. Initiũ omnis peccati ſuperbia. Et q D
rim⁹ aliqñ quõ ſibi cõcordent iſte due ſententie. Radix om Ecc.x.
nium malorum auaricia: ⁊ initiũ oĩs peccati ſuperbia. Si
initiũ oĩs peccati ſuperbia:radix omniũ maloꝝ ſupbia
eſt. Certe ſi radix omniũ maloꝝ auaricia eſt:inuenimus ⁊
in ſupbia auariciã eſſe. Exceſſit eñ modũ hõ. Quid ẽ aua
rũ eſſe? Progredi vltra q̃ ſufficit. Adam ſuperbia cecidit.
Initiũ oĩs peccati ſupbia inquit. Nunqd auaritia? Quid
auarius illo cui deus ſufficere nõ potuit? Ergo fratres le
gim⁹ quẽadmodũ factus ſit homo ad imaginẽ ⁊ ſimilitu Gen.j.
dinẽ dei. Et qđ de illo dixit de⁹? Et habeat poteſtatem pi
ſciũ maris: ⁊ volatiliũ celi: ⁊ oim pecoꝝ que repunt ſuꝑ
terram. Nũqd dixit. Habeat poteſtatẽ hoim? Habeat po
teſtatẽ:ait: dedit poteſtatẽ naturalẽ. Quoꝝ habeat pote
ſtatẽ? Piſciũ maris:volatiliũ celi:⁊ oim reptiliũ q repunt
ſuꝑ terram. Quare hec eſt naturalis poteſtas hoĩs in iſta.
Qꝛ homo ex eo habet poteſtatẽ:ex quo factus eſt ad ima
ginẽ dei:in intellectu:in mente:in interiore homine. In eo
qđ intelligit veritatẽ:diiudicat iuſtitiã ⁊ iniuſtitiã:nouit a Nõ
quo fact⁹ eſt:põt intelligere creatorẽ ſuũ:laudare creatorẽ
ſuum. Habet hanc intelligentiã qui habet prudẽtiã. Ideo
multi cũ per cupiditates malas detererẽt i ſe imaginẽ dei
⁊ ipam quodãmodo flãmã intelligentie peruerſitate moꝝ
extinguerẽt:clamat illis ſcriptura. Nolite fieri ſicut equus pſ.xxxj.
⁊ mulus:qb⁹ nõ eſt intellectus. Hoc eſt dicere:prepoſui te
equo ⁊ mulo:te ad imaginẽ meã feci:poteſtatẽ tibi ſuꝑ iſta
dedi. Quare? Quia nõ habẽt fere rationalẽ mentẽ:tu autẽ
rationali mente capis veritatem: intelligis quod ſupra
te eſt:ſubdere ei qui ſupra te eſt:⁊ infra te erunt illa quibus
prepoſitus es. Quia vero per peccatum homo deſeruit eũ
ſub quo eſſe debuit: ſubditus eſt eis ſupra que eſſe debuit.
Intẽdite qđ dicã. Deus:homo.pecora. Verbi gratia. Su
pra te deus:infra te pecora. Agnoſce eũ qui ſupra te eſt:vt
agnoſcant te que infra te ſunt. Ideoq; cum Daniel agno Dañ.vj.
uiſſet ſupra ſe deum:agnouerunt illum ſupra ſe leones. Si
autẽ nõ agnoſcis illum qui ſupra te eſt: ſuperiorẽ cõtẽnis:
ſubderis inferiori. Propterea ſuperbia egyptiorum vnde
domata eſt? De ranis ⁊ muſcis. Poterat de⁹ ⁊ leones mit Exo.viij.
tere: ſed aliquis magnus leo terrendus eſt. Quanto illi E
erant ſupbiores: tanto de rebus contemptibilibus ⁊ abie
ctis facta eſt eorum ceruix mala. Sed danielem agnoue
runt leones:quia ille ſubditus deo erat. Quid martyres q
ad beſtias pugnauerũt:⁊ ferarum morſibus laniati ſũt nõ
erant ſub deo? Serui dei tres viri:⁊ ſerui dei machabei. Dañ.iij.
Agnouit ignis ſeruos dei tres viros quos non vſſit:quoꝝ ij.Mach.
nec veſtimẽta corrupit:nõ agnouit machabeos? Agnouit
et machabeos fratres:agnouit et illos. Sed op⁹ erat quo
dam flagello permittente domino qui dixit in ſcriptura.
Flagellat omnem filium quem recipit. Putatis enim fra Heb.xij.
tres quia ferrum tranſuerberaret viſcera domini:niſi ipſe
permitteret:aut hereret in ligno: niſi ipſe voluiſſet? Nõ eũ
agnouit creatura? An exemplũ patientie propoſuit fideli
bus ſuis? Ideo deus quoſdã liberauit viſibiliter:quoſdã

non liberauit viſibiliter: omnes tamen ſpiritaliter libera-
uit: ſpiritaliter neminem deſeruit. Viſibiliter quoſdam vi-
ſus eſt deſeruiſſe: quoſdā viſus eſt eripuiſſe. Ideo quoſdā
eripuit: ne putes illū non potuiſſe eripe. Teſtimoniū dedit
qꝛ pōt. Et vbi nō facit: ſecretiorē intelligas volūtatem: ne
ſuſpiceris difficultatē. Sed qd fratres? Cū euaſerim⁹ oēs
iſtos mortalitatis laqueos: cū trāſierint tpa tētationis: cū
ſeculum hoc decurrerit: ⁊ receperimus illā ſtolam primā:
j.Cor.xv. īmortalitatē illā quā peccādo pdidim⁹: cū corruptibile h
īduerit īcorruptionē: id eſt cū caro iſta īduerit īcorruptio-
nē: ⁊ mortale h īduerit īmortalitatē: tūc eſſe pfectos filios
dei: vbi nō op⁹ ē tētari nec flagellari. Agnoſcit em̄ oīs crea-
tura: ſubdita nobis erūt omnia: ſi nos ſic ſum⁹ ſubditi deo.
Sic ergo dz eſſe xpian⁹: vt nō glorie⁊ ſup alios hoīes. De-
Geñ.j. dit em̄ tibi de⁹ eē ſup beſtias: id eſt meliorē eſſe ꝙ̄ beſtias.
Hoc natura habes. Semp melior eris ꝙ̄ beſtia. Si vis me-
lior eſſe ꝙ̄ ali⁹ hō: inuidebis ei qn̄ tibi eſſe videbis equalē.
Debes velle oēs homiēs equales tibi. Et ſi viceris aliquē
p prudentiā: optare debes vt ſit ⁊ ipſe prudēs. Q̄diu tar-
dus eſt diſcit a te: ꝙ̄diu īdoct⁹ eſt īdiget te: ⁊ tu videris do-
ctor: ille aūt diſcēs. Tu ꝗ̄ ſuperior qꝛ doctor es: ille īferior
qꝛ diſcens: niſi illū optes equalē: ſemp vis hr̄e diſcentē. Si
aūt vis ſemp hr̄e diſcētē: inuidus eris doctor. Si inuid⁹ do-
ctor: quō eris doctor? Rogo te noli docere ipſam inuidētiā
j.Cor.vij tuā. Audi apoſtolū dicentē de viſcerib⁹ charitatis. Vellē
oēs hoīes eſſe ſicut meipm̄. Quō volebat oēs eq̄les? Ideo
erat oīb⁹ ſupior: qꝛ charitate optabat oēs equales. Exceſ-
ſit ergo modum hō: dū auarior voluit vt ſupra hoīes eēt:
q ſupra pecora fact⁹ eſt. Et ipſa eſt ſupbia. Et videte quā-
ta opa faciat ſupbia. Ponite ī corde ꝙ̄ ſilia faciat ⁊ q̄ſi pa-
ria charitati. Paſcit eſuriētē charitas: paſcit et ſuperbia.
Charitas vt de⁹ laude⁊: ſupbia vt ipſa laude⁊. Veſtit nudū
charitas: veſtit ⁊ ſupbia. Ieiunat charitas: ieiunat et ſup-
bia. Sepelit mortuum charitas: ſepelit ⁊ ſupbia. Oīa opa
bona q vult facere charitas ⁊ fac: cogitat ꝯ ſupbia ⁊ q̄ſi do-
cet eq̄s ſuos. Sed īterior charitas tollit locū male agitate
ſupbie: nō male agitanti: ſed male agitate. Ve homini cui⁹
auriga ſupbia ē. Neceſſe eſt em̄ vt pceps eat. Vt aūt nō ſit
ſupbie q agitat facta bona: qs nouit: qs videt: vbi eſt hoc?
Opa videm⁹. Paſcit miſericordia: paſcit ⁊ ſupbia. Hoſpi-
tē ſuſcipit miſericordia: hoſpitē ſuſcipit ⁊ ſupbia. Interce-
dit pro paupere miſericordia: īteredit ⁊ ſupbia. Quid eſt
hoc? In opib⁹ nō diſcernimus. Audeo aliqd dicere: ſz non
ego. Paul⁹ dixit. Morit charitas: id eſt hō habēs chari-
tatē: ꝯfite⁊ nomen chriſti: ducit martyriū. Cōfite⁊ ⁊ super-
bia: ducit martyriū. Ille habet charitatē: ille nō habet cha-
j.Cor.xiij ritatē. Sed audiat ab apoſtolo ille qui nō hꝫ charitatē. Si
diſtribuero oīa mea paupib⁹: et ſi tradidero corp⁹ meū vt
ardeā: charitatē autē nō habuero: nihil mihi pdeſt. Ergo
ſcriptura diuia ītro nos reuocat a iactatione huius facieī
foriſecus: ⁊ ab iſta ſupficie que iacta⁊ ante hoīes reuocat
nos ītro. Redi ad ꝯſciētiā tuam: ipſam īterroga. Noli at-
tēdere qd floret foris: ſed q radix eſt interna. Radicata eſt
cupiditas: ſpēs pōt eſſe bonoꝝ factoꝝ: vere opa bona eſſe
De pe.diſ non poſſunt. Radicata eſt charitas: ſecurus eſto: nihil ma-
tij.radica: li pcedere poteſt. Blandi⁊ ſupbia: ſeuit amor. Illa veſtit:
ta.iij.ſen. iſte cedit. Illa em̄ veſtit vt placeat hoīb⁹: iſte cedit vt corri-
diſ.xxxj. piat diſciplina. Accipi⁊ magis plaga charitatꝭ: ꝙ̄ elemoſi-
ca j. na ſupbie. Redite ergo ītro fratres: ⁊ ī oīb⁹ quecūqꝫ faci-
tis: intuemini teſtē deū. Videte ſi ille videt: quo aīo facia-
tis. Si cor veſtrum nō vos accuſat quia iactantie cauſa fa-
citis: bñ ſecuri eſtote. Nolite autē timere quādo facitis be-
ne: ne videat alter. Time ne ppterea facias vt tu lauderis:
nā videat alter vt deus laude⁊. Si em̄ abſcōdis ab oculis
hominis: abſcondis ab imitatione hoīs. Duo ſunt: elemo-
ſinam facis: duo eſuriūt: vnus panē: alter iuſticiam. Inter
Mat.v. duos iſtos famelicos: qꝛ dictū eſt. Beati q eſuriūt ⁊ ſitiunt
iuſticiā: qm̄ ipſi ſaturabūtur. Inter duos iſtos famelicos:
bonus opator cōſtitutus eſt. Si charitas de illo operatur:
ambos miſera⁊: ambob⁹ vult ſubuenire. Ille em̄ querit qd
mādūcet: ille querit qd imitetur. Paſcis iſtū: prebe te iſti:
ambob⁹ dediſti elemoſinam. Illum feciſti gratulatorē de
fame interfecta: hunc feciſti imitatorē de exēplo pposito.
Miſeramini ergo tāꝙ̄ miſericordes: qꝛ in eo etiam qd di-

ligitis inimicos: fratres diligitis. Ne putetis iohānem ni-
hil de dilectione inimici precepiſſe: qꝛ de fraterna charita-
te nō tacuit: fratres diligit̄. Quomō inquis fratres dilig-
mus: quero quare diligas īimicū? Quare illū diligis? Vt
ſanus ſit in hac vita. Quid ſi nō illi expedit? Vt diues ſit.
Quid ſi ipſis diuitijs excecabi⁊. Vt vxorē ducat. Quid ſi
amarā vitā inde patie⁊? Vt filios hēat. Quid ſi mali erūt?
Incerta ſunt ꝗ̄ iſta q videris optare īimico tuo: qꝛ diligis
cum: īcerta ſunt. Opta illi vt habeat tecū vitā eternā: opta
illi vt ſit frater tu⁹. Si ꝗ̄ hoc optas diligēdo inimicū vt ſit
frater tu⁹: ⁊ cū diligis: fratrē diligis. Non em̄ amas in illo
qd eſt: ſed qd vis vt ſit. Dixerā aliquando charitati veſtre
ni fallor. Robur eſt ligni poſitū ante oclos. Faber optim⁹
videt lignū nō dolatū: de ſilua preciſum adamauit: neſcio
qd inde vult facere. Non enim ad hoc amauit: vt ſemp ſic
maneat. In arte vidit qd futurum eſt: non in amore qd eſt.
Et amauit qd inde factur⁹ eſt: non illud qd eſt. Sic nos et
de⁹ amauit peccatores. Nam dicim⁹ qꝛ deus amauit pec-
catores. Ait em̄. Non eſt op⁹ ſanis medic⁹: ſed male haben- Mat.ix.
tib⁹. Nunqd ad hoc amauit peccatores: vt peccatores re-
maneremus? Quaſi lignū de ſilua vidit nos faber: ⁊ cogita-
uit edificiū qd inde facturus eſt: non ſiluam qd erat. Sic ⁊
tu reſpicis inimicū tuū aduerſantem: ſeuientē: mordentem
verbis: exaſperantē cōtumelijs: inſectantē odijs. Attēdis
ibi qꝛ homo eſt: vides iſta oīa q aduerſa ſunt ab homie fa-
cta: ⁊ vides in illo qd a deo fact⁹ eſt. Qꝛ autē homo factus
eſt: a deo fact⁹ eſt. Qꝛ autē te odit: ipſe fecit. Et quid dicis
in animo tuo? Domine ꝓpici⁹ illi eſto: dimitte illi peccata:
incute illi terrorē: muta illū. Nō amas in illo qd eſt: ſed qd
vis vt ſit. Ergo cū inimicū amas: fratrē amas. Quapropt
pfecta dilectio eſt in dilectione inimici: quia perfecta dile-
ctio eſt in dilectiōe fraterna. Et nemo dicat qꝛ aliquid mi-
nus nos monuit iohānes apl̄s: et pl⁹ nos monuit dn̄s xp̄s.
Iohannes nos monuit vt fratres diligam⁹. Xp̄s nos mo-
nuit: vt etiā īimicos diligam⁹. Attende q̄re te monuit xp̄s
vt diligas īimicos. Nunqd vt ſemp remaneāt īimici? Si
ad h te monuit vt īimici remaneāt: odiſti nō diligis. Attē- Mat.v.
de quō ipſe dilexit. i. qꝛ nolebat vt ſic remanerent ſui pſecu-
tores: ait. Pater ignoſce illis: qꝛ neſciūt qd faciūt. Quib⁹ Lu.xxiij.
voluit ignoſci: mutari illos voluit. Quos voluit mutari: ex
īimicis fratres facere dignat⁹ eſt: et vere ſic fecit. Occiſus
eſt: ſepult⁹ eſt: reſurrexit: in celū aſcendit: ſpm̄ ſctm̄ miſit di-
ſcipulis: cepit in fiducia pdicari nomē ipſi⁹: miracula facie-
bāt in noīe crucifixi ⁊ occiſi. Viderunt illi īterfectores do-
mini: et q ſanguinē eius ſeuiendo fuderant credendo bibe-
rūt. Hec dixi fratres et longiuſcule: quia vehementius cō-
mēdāda fuit charitati veſtre ipſa charitas: id eſt cōmēdā-
da ſibi erat. Si em̄ charitas nulla eſt ī vobis: nihil dixim⁹.
Si autem eſt in vobis: tanꝙ̄ oleum in flāma adiecim⁹. Et
quo nō erat: forte ī vobis accenſus eſt. In alio creuit qd erat:
in alio cepit eſſe qd non erat. Ad hoc ergo iſta diximus: ne
pigri ſitis diligere īimicos. Seuit in te homo. Ille ſeuit: tu
depcare. Ille odit: tu miſerere. Febris anime ipſi⁹ te odit:
ſanus erit: et gratias tibi agit. Quomodo medici diligunt
egrotos? Nunqd egrotos diligunt? Si egrotos diligunt:
volunt vt ſemp egrotent. Ad hoc diligūt egrotos ne egro-
ti pmaneāt: ſed vt ex egrotis ſani fiant. Et quanta plerūqꝫ
patiun⁊ a phreneticis: quales contumelias verborum ple-
rūqꝫ ⁊ pcutiūtur: perſequitur ille febrem: ignoſcit homini.
Et qd dicam fratres? Amat inimicū ſuum: immo odit ini-
micū ſuum: morbum. Ipſum enim odit: et amat hominē a
quo percuti⁊. Odit febrem. A quo enim percutitur? A mor-
bo: ab egrotatione: a febre. Illud tollit qd illi aduerſa⁊: vt
remaneat illud vnde gratule⁊. Sic ⁊ tu. Si odit te inimic⁹
tuus: et iniuſte te odit: noueris quia cupiditas ſeculi in illo
regnat: ppterea te odit. Si odiſti illū ⁊ tu: ꝯtra reddis ma-
lū p bono. Vnū egrotū flebā q te oderat: iā duos plango:
ſi et tu odiſti. Sed perſequi⁊ rē tuā: tollit tibi neſcio queqꝫ
habes in terra. Ideo illum odiſti: qꝛ anguſtias tibi facit in
terra: noli pati anguſtias: migra in celū: ſurſum cor ibi ha-
bebis vbi latitudo eſt: vt nullas āguſtias patiaris ī ſpe vi-
te eterne. Attēde que tibi tollit: nec ipſa tibi tolleret: niſi il-
le pmitteret: qui flagellat omnē filiū quē recipit. Quodam
modo ferramētū dei eſt quo ſaneris ipſe īimicus tuus. Si Heb.xij.

nouit de⁹ vtile tibi eē vt expoliet te:ꝑmittit illū. Si nouit ti
bi vtile eē vt vapules:ꝑmittit ille vt cedaris. De illo curat:
b copia vt ille ſanet. [Deū nemo vidit vnq̄]. Uidete dilectiſ-
ſimi. [Si diligam⁹ inuicē:de⁹ in nobis manebit ⁊ dilectio
ei⁹ erit ꝑfecta in nobis]. Incipe diligere:ꝑficieris. Cepiſti
diligere:cepit in te de⁹ habitare. Ama eū qui in te cepit ha
bitare vt ꝑfecti⁹ inhabitādo faciat te ꝑfectū. [In h̄ cogno-
ſcim⁹ q꞉ in ipſo manem⁹ ⁊ ipſe ī nobis: q꞉ de ſpū ſuo dedit
nobis]. Bene. Deo grās. Cognoſcim⁹ q꞉ habitat ī nobis.
Et hoc vñ cognoſcim⁹ q꞉ cognoſcim⁹ q꞉ habitat ī nobis?
Quia h̄ ipſe iohannes dixit:q꞉ de ſpū ſuo dedit nobis. Uñ
ſcimus:q꞉ de ſpū ſuo dedit nobis? Hoc ipm:q꞉ de ſpū ſuo
dedit tibi. Uñ cognoſcis? Interroga viſcera tua. Si ple-
na ſunt charitate:habes ſpm dei. Uñ cognoſcim⁹:q꞉ inde
cognoſcis habitare ī te ſpm dei? Paulū interroga apl̄m.
Rom. v. Qm̄ charitas dei diffuſa eſt ī cordib⁹ nr̄is p ſpm ſcm̄ qui
dat⁹ eſt nobis. [Et nos vidim⁹:⁊ teſtes ſum⁹:q꞉ paf miſit
filiū ſuū ſaluatorē mundi]. Securi eſtote q̄ egrotatis:talis
medic⁹ venit. Deſperabatis:magni erāt morbi:inſanabilia
erāt vulnera:deſperata erat egritudo. Magnitudinē mali
tui attēdis:oīpotētiā medici nō attēdis. Tu deſperat⁹ es:
ſ꞉ ille oīpotēs eſt. Cui⁹ teſtes iſti ſunt q̄ p̄mo ſanati:⁊ annū-
ciātes medicū:⁊ ipſi tñ plus ſpe ſanati q̄ re. Nā ſicut dicit
Rom. viij apl̄s. Spe em̄ ſalui facti ſum⁹. Cepim⁹ ergo ſanari in fide:
j. Cor. xv. ꝑficiet aūt ſal⁹ noſtra. Cū corruptibile hoc īduerit icorru-
ptionē:et mortale h̄ īduerit īmortalitatē. Hec ſpes eſt:nō-
dū res. Sed q̄ gaudet in ſpe:tenebit et rē. Qui aūt ſpem nō
h꞉ ad rē non poterit ꝑuenire. [Quicūq꞉ ꝯfeſſus fuerit q̄ ie-
ſus ſit fili⁹ dei:de⁹ ī ipſo manet:et ipſe in deo]. Iā a multis
ꝯfeſſus fuerit:nō dicam⁹ ūbo ſ꞉ facto:non lingua ſed facto.
Nā multi ꝯfitent ūbis:ſed factis negāt. [Et cognoſcim⁹
⁊ credim⁹ q꞉ dilectionē habet de⁹ in nobis]. Et iter̄ vnde
cognouiſti? [De⁹ dilectio eſt]. Iā dixit ſupius:ecce iter̄ di
cit. Ampli⁹ tibi nō potuit dilectio cōmēdari:q̄ vt diceret
de⁹. Forte mun⁹ dei ꝯtēpturus eras:⁊ deum ꝯtēnis. De⁹ di
lectio eſt. [Et q̄ manet in dilectione in deo manet:et de⁹ in
eo]. Uiciſſim ſe habitāt:qui ꝯtinet ⁊ q̄ cōtinet. Habitas in
deo:ſ꞉ vt ꝯtinearī. Habitat ī te de⁹:ſ꞉ vt ꝯtineat ne cadas.
Ne forte ſic te putes domū dei fieri:quomō dom⁹ tua por-
tat carnē tuā. Si ſubtrahat ſe dom⁹ in qua es:cadis. ſi aūt
tu te ſubtrahas nō cadet. De⁹ īteger eſt cū eū deſeris:inte-
ger cū ad illū redieris. Tu ſanaris:nō illi aliq̄d p̄ſtabis:tu
mūdarī:tu reficerī: tu corrigeris. Ille medicamētū eſt nō
ſano:regl̄a eſt prauo:lux eſt tenebrato:habitatio eſt deſto.
Omia ḡ tibi ꝯferunt. Uñ ne putes deo aliq̄d ꝯferre q̄ ve-
nis ad deū:nec mācipiū ſaltē. Ergo nō habebit de⁹ ſuos:
ſi tu nolueris ⁊ oēs noluerit? De⁹ non idiget ſeruis:ſed ſer
Ps. xv. ui deo. Ideo dicit pſalm⁹. Dixi dño de⁹ meus es tu. Ipſe
eſt ver⁹ dñs. Et q̄d ait? Quoniā bonor̄ meor̄ nō eges. Tu
eges bono ſui tui:eget ſu⁹ bono tuo vt paſcas illū. Eges
⁊ tu bono ſui tui vt adiuuet te. Nō tibi potes aquā iplere:
nō tibi potes coquere:nō tibi potes āte equū currere: iumē
tū tuū non potes curare. Uides q꞉ indiges bono ſerui tui.
Obſeq̄o illi⁹ īdiges. Nō es ḡ ver⁹ dñs:q̄ īdiges īferiore.
Ille eſt verus dñs:qui nihil a nobis q̄rit:⁊ ve nobis ſi eum
nō queram⁹. Nihil a nobis q̄rit:et q̄ſiuit nos:cū eū nō que-
Luce. xv. rerem⁹. Ouis vna errauerat:īuenit eā gaudēs in humeris
ſuis reportauit. Et nūq̄d ouis erat paſtori neceſſaria:⁊ nō
oui poti⁹ paſtor neceſſari⁹ erat? Quāto libēti⁹ de charitate
loquor:tāto min⁹ volo finiri epiſtolā iſtā. Nulla eſt arden
tior ad cōmēdandā charitatē. Nihil vobis dulcius p̄dica-
tur:nihil ſalubri⁹ bibit: ſed ſi bñ viuendo ꝯfirmet in vobis
munus dei. Ne ſitis īgrati tāte grē illius:qui cum haberet
vnicū noluit illū eſſe vnū. Sed vt fratres haberet adopta-
uit illi:qui cum illo poſſiderent vitam eternam.

Tractatus. ix.

In hoc ꝑfecta eſt charitas nobiſcū: vt fiduciā
habeam⁹ in die iudicij. Quia ſicut ille eſt et nos
ſum⁹ in hoc mūdo:timor nō eſt ī charitate. Sed
ꝑfecta charitas foras mittit timorē:q̄m timor pe
nā habet:qui aūt timet nō eſt ꝑfect⁹ in charitate.
Nos ergo diligam⁹ deū quoniā de⁹ prior dilexit
nos. Si q̄s dixerit quoniā diligo deū et fratrem
ſuū oderit mēdax eſt:q̄ enim nō diligit fratrē ſuū b
quē videt:deū quē nō videt quomodo pōt dilige
re? Et hoc mandatum habemus a deo vt qui di
ligit deum diligat et fratrem ſuum.

Meminit charitas vr̄a ex epl̄a Iohānis apl̄i: vl a
timā partē reſtituiſſe nobis tractādā ⁊ exponēdā
vobis q̄ntū de⁹ donat. Hui⁹ ergo debiti nos me-
mores ſum⁹. Exactiōis aūt vos memores eſſe
debetī. Eadē q̄ppe charitas q̄ in ipſa epl̄a maxime et pro-
pe ſola cōmēdat:⁊ nos facit fideliſſimos debitores:et vos
dulciſſimos exactores. Iō dixi dulciſſimos exactores:q꞉
vbi charitas nō eſt:amar⁹ exactor eſt: vbi aūt charitas ē:
⁊ q̄ exigit dulcī eſt ⁊ a quo exigit. Et ſi aliquē laborē ſuſci-
pit:facit eūdē laborē ꝓpe nullū ⁊ leuē ipſa charitas. Nōne
videm⁹ etiā in mutis animātib⁹ ⁊ irrationalib⁹: vbi nō ſpi
ritalis charitas: ſed carnalis ⁊ natalis eſt:exigi tñ magno
affectu de vberib⁹ mr̄is lac a paruulis. Et q̄uis ſugēs ipe
tū faciat ī vbera:meli⁹ eſt tñ matri q̄ ſi nō ſugat nec exigat
q̄d charitate debet. Sepe videm⁹ vbera vaccar̄ etiā gran
diuſculis vitulis capite ꝑcuti:⁊ ꝓpe ipo īpetu leuari matrū
corpora:nec eas tñ calce repellere:ſ꞉ ſi deſit fili⁹ q̄ ſugat:mu
gitu ꝓuocari ad vbera. Si ḡ eſt ī nobis illa charitas ſpiri-
talis de q̄ apl̄s dicit. Fact⁹ ſum paruul⁹ ī medio vr̄m tāq̄ j. Theſ. ij.
nutrix fouēs filios:tūc vos diligim⁹ q̄ exigitis. Pigros
nō amam⁹:q꞉ lāguētib⁹ formidam⁹. Interceſſerūt autē:vt
intermitterem⁹ textū hui⁹ epl̄e:q̄dā ꝓ dieb⁹ feſtis ſolēnia
lectionū:q̄ nō potuerūt niſi legi:⁊ ipſa tractari. Nūc ḡ ad ꝑ-
termiſſū ordinē redeam⁹:⁊ q̄ reſtāt itēte accipiat charitas
vr̄a. Neſcio vtrū magnificēti⁹ nob̄ charitas ꝯmēdari poſ-
ſit:q̄ vt diceret. De⁹ charitas ē. Breuis laus:magna laus.
Breuis ī ſermone:⁊ magna ītellectu. Cū cito dicit. De⁹ di
lectio eſt:⁊ h̄ breue eſt. Si numeres:vnū eſt. Si appēdas:
q̄ntū eſt? De⁹ dilectio eſt. Et q̄ manet ineq̄t in dilectiōe:ī deo
manet:⁊ de⁹ ī illo manet. Sit tibi dom⁹ de⁹:eſto dom⁹ dei.
Mane ī deo:⁊ maneat. Maneat ī te de⁹:vt te ꝯtineat. Ma-
nes ī deo:ne cadas. Q꞉ ſic de charitate dic̄ apl̄s. Charitas
nūq̄ cadit. Quō cadit quē ꝯtinet de⁹? [In hoc ꝑfecta ē di j. Cor. xiij
lectio ī nobis: vt fiduciā habeam⁹ in die iudicij:q꞉ ſicut il-
le eſt:⁊ nos ſum⁹ ī hoc mūdo]. Dicit q̄uō ſe ꝓbet vnuſq̄ſq꞉
q̄ntū ī illo ꝑfecerit charitas:vl̄ poti⁹ q̄ntū ipſe ī charitate ꝑfe
cerit. Nā ſi de⁹ charitas ē:nec ꝓficit nec deficit de⁹. Sic di
cit ꝓficere in te charitas:q꞉ tu in eā ꝓficis. Interroga er- j. ſen. diſ.
go q̄ntū in charitate ꝓfeceris:⁊ q̄d tibi reſpōdeat cor tuū:⁊ xvij. ca. vt
noueris mēſurā ꝓfect⁹ tui. Promiſit em̄ oſtēdere nobis:in autem.
quo cognoſcam⁹ eū ⁊ ait. In h̄ ꝑfecta eſt in nobis dilectio.
Quere ī quo? Ut fiduciā habeam⁹ ī die iudicij. Quiſq̄s fi
duciā h꞉ ī die iudicij: ꝑfecta eſt ī illo charitas. Quid ē hr̄e
fiduciā ī die iudicij? Nō timere ne vēiat dies iudicij. Sūt
hoīes q̄ nō credūt diē iudicij:iſti fiduciā nō p̄nt hr̄e in die
quā vēturā eē nō credūt. Pretermittam⁹ iſtos. Excitet il
los de⁹ vt viuāt. De mortuis vt q̄d loq̄mur? Nō credūt futu
rū diē iudicij:nec timēt nec deſiderāt q̄d nō credūt. Cepit iij. ſen. diſ.
aliq̄s credere diē iudicij. Si cepit credere:cepit et timere. xxxiiij. ca.
Sed q꞉ timet:adhuc nōdū habet fiduciā in die iudicij:nō de his.
dū eſt in illo ꝑfecta charitas. Nunq̄d tñ deſperādū eſt? In
quo vides initiū:cur deſperas finē? Quod initiū video in-
quies? Ipm timorē. Audi ſcripturā. Initiū ſapiētie timor Eccl. j.
dñi. Cepit ḡ timere diē iudicij:timendo corrigit ſe:vigilat
aduerſus hoſtes ſuos. i. peccata ſua: īcipit reuiuiſcere inte
ri⁹:⁊ mortificare mēbra ſua q̄ ſunt ſup terrā:ſicut apl̄s dic̄.
Mortificate mēbra vr̄a q̄ ſunt ſup terrā. Spiritalia nequitie Col. iij.
dicit mēbra ſup terrā. Nā ſequit et exponit. Auariciā:im-
mundiciā:⁊ cetera q̄ illic exequit. Quantū autē mortificat
iſte qui timere cepit diē iudicij mēbra ſua ſup terrā: tātum
ſurgūt ⁊ corroborant mēbra celeſtia. Mēbra aūt celeſtia:
oīa opera bona. Surgētibus celeſtibus mēbris:cepit deſi
derare q̄d timebat. Timebat em̄ ne veniret chriſt⁹:⁊ inue-
niret impiū quē dānaret. Deſiderat vt veniat:q꞉ inuentu-
rus eſt quē coronet. Iam cum ceperit deſiderare venientē
xp̄m caſta anima que deſiderat amplex⁹ ſponſi: renunciat
adultero:fit virgo iterius ipſa fide:ſpe et charitate. Habet

iã fiduciã in die iudicij:non ↄtra ſe pugnat qñ orat ⁊ dicit.
Mat.vj. Adueniat regnũ tuũ. Qui eñ timet ne veniat regnũ dei:ti
met ne exaudiat. Qui aũt orat:quõ orat qui timet ne exau
diat? Qui aũt orat cũ fiducia:charitas optat iã vt veniat.
Ps.vj. De ipſo deſiderio dicebat qdã in pſalmo. Et tu dñe vſqꝫ?
Cõuertere dñe ⁊ erue aiam meã. Gemebat ſe differri. Sũt
B eñ hoies qui cum patiẽtia moriunt. Sunt autẽ quidã pfe
cti:q cũ patientia viuũt. Quid dixi? Qui adhuc deſiderat
iſtã vitã:qñ illi venerit dies mortis:patiẽter tolerat mortẽ:
luctat aduerſum ſe vt ſequat volũtatẽ dei:⁊ hoc potiꝰ agit
aio qđ elegit deꝰ:nõ qđ elegit volũtas hũana:et ex deſide
rio vite preſentis fit lucta cũ morte: ⁊ adhibet patiẽtiã ⁊ for
titudinem vt equo aio moriat:iſte patiẽter morit. Qui aũt
deſiderat (ſicut dicit apl's) diſſolui ⁊ eſſe cũ xpo:nõ patient
morit:ſꝫ patiẽter viuit:delectabiliter morit. Uide apoſto
lũ patiẽter viuẽtẽ.i.cũ patiẽtia hic nõ amare vitã ſed tole
rare. Diſſolui inquit ⁊ eſſe cũ xpo multomagis optimũ:ma
nere aũt in carne neceſſariũ ꝑpter vos. Ergo fratres date
operã intꝰ agere vobiſcũ vt deſideretis diẽ iudicij:aliter nõ
ꝓbat pfecta charitas:niſi cum ceperit illa dies deſiderari.
Ille aũt eũ deſiderat:qui fiduciã habet in illo. Ille autẽ fi
duciã hꝫ in illo:cuius ↄſciẽtia nõ trepidat in charitate pfe
cta atqꝫ ſincera. In hoc pfecta eſt dilectio eius in nobis vt
fiduciã habeamꝰ in die iudicij. Quare habebimꝰ fiduciã?
Quia ſicut ille eſt:⁊ nos ſumꝰ in hoc mũdo. Audiſti cãm fi
ducie tue. Quia ſicut ille eſt inqt:⁊ nos ſumꝰ in hoc mũdo.
Nõne videt aliquid ĩpoſſibile dixiſſe? Nũquid eñ poteſt
eſſe hõ ſicut deꝰ? Iã vobis expoſui:qꝛ nõ ſemp ad eqlitatẽ
dicit ſicut:ſꝫ dicit ad quãdã ſilitudinẽ. Quomõ eñ dicis:
ſicut aures habeo:ita ⁊ imago. Nũqd oĩno ſic? Sed tñ di
Gen.j. cis:ſicut. Si ergo facti ſumꝰ ad imaginẽ dei:quare nõ ſicut
deꝰ ſumꝰ? Nõ ad equalitatẽ ſed ꝓ modo nr̃o. Unde ergo
nobis dat fiducia in die iudicij? Quia ſicut ille eſt:et nos
ſumꝰ in hoc mũdo. Debemꝰ ergo hoc referre ad ipſam cha
ritatẽ:⁊ itelligere quid dictũ ſit. Dñs in euãgelio dicit. Si
diligitis eos q vos diligũt:quã mercedẽ habebitis? Nõne
⁊ publicani hoc faciunt? Quid ergo vult nos? Ego aũt di
Mat.v. co vobis. Diligite inimicos veſtros:et orate ꝓ pſequẽtibꝰ
⁊ calũniãtibꝰ vos. Si ergo iubet nos diligere inimicos no
ſtros:vnde nobis dat exẽplũ? De ipſo deo. Ait eñ. Ut ſitis
filij pr̃is veſtri qui in celis eſt. Quõ illud facit deꝰ? Diligit
iimicos ſuos:qui facit ſolẽ ſuũ oriri ſup bonos ⁊ malos:et
pluit ſup iuſtos ⁊ iniuſtos. Si ergo ad hanc pfectionẽ nos
inuitat deꝰ:vt diligamꝰ inimicos nr̃os ſicut et ipſe dilexit
ſuos:ea nobis fiducia eſt ĩ die iudicij:qꝛ ſicut ille eſt:⁊ nos
ſumꝰ in hoc mũdo. Quia ſicut ille diligit inimicos ſuos:fa
ciẽdo ſolẽ ſuũ oriri ſup bonos ⁊ malos:et pluẽdo ſuper iu
ſtos ⁊ iniuſtos:nos qꝛ inimicis noſtris nõ poſſumꝰ pſtare tẽ
poralẽ ſolẽ et pluuiã:pſtemus lachrymas cum pro illis ora
mus. Iã ergo de ipſa fiducia videte qd dicat. Unde intel
C ligit pfecta charitas? [Timor nõ eſt ĩ charitate]. Quid er
go dicimꝰ de illo:q cepit timere diẽ iudicij? Si pfecta in il
lo eẽt charitas non timeret. Perfecta eñ charitas faceret
pfectã iuſticiã:et non haberet q̃re timeret:imo haberet q̃re
deſideraret:vt trãſeat iniqtas ⁊ veniat regnũ dei. Ergo ti
mor nõ eſt ĩ charitate. Sed in q̃ charitate? Nõ in ĩchoata.
In q̃ ergo? [Sed pfecta charitas foras mittit timorẽ]. Er
Eccl.j. go icipiat timor:qꝛ initiũ ſapientie timor dñi. Cũ autẽ ce
perit charitas habitare:pellit timor qui ei pparauit locũ.
Quãtũ eñ illa creſcit:ille decreſcit. Et q̃ntũ illa fit iterior:
timor pellit foras. Maior charitas:minor timor. Minor
charitas:maior timor. Si autẽ nullꝰ timor:nõ eſt qua itret
Concor.de charitas. Sicut videmꝰ pſetã ĩtroduci linũ:qñ aliqd ſuit
pe.diſ.ij. ſi ſeta pꝰus ĩtrat:ſed niſi exeat:nõ ſuccedit linũ. Sic timor pri
cut ſeta. mo occupat mẽtẽ:nõ aũt ibi remanet timor:qꝛ iõ intrauit
vt ĩtroduceret charitatẽ. Iã facta ſecuritate in aio:quale
gaudiũ nobis eſt:vel ĩ hoc vel ĩ futuro ſclo? Et ĩ h ſclo qs
nobis nocebit plenis charitate? Uidete quõ exultet apl's
Rom.viij de ipſa charitate. Quis nos inqt ſeparabit a charitate xp̃i?
Tribulatio:an ãguſtia:an pſecutio:an nuditas:an pericu
j.Pet.iij. lũ:an gladiꝰ? Et petrꝰ dicit. Et qs vobis nocere poterit ſi
boni amatores fueritis? [Timor nõ eſt in dilectiõe:ſed pfe
cta dilectio foras mittit timorẽ:qꝛ timor tormẽtũ habet].

Eſt ibi qđ titillet vel pugnat. Ideo in pſalmo de ipſa perfe
ctiõe iuſticie qd dicit? Cõuertiſti luctũ meũ in gaudiũ mi Ps.xxix.
hi:ↄcidiſti ſaccũ meũ:⁊ cinxiſti me leticia vt cãtet tibi glo
ria mea:et nõ cõpũgar. Quid eſt:nõ compũgar? Nõ ſit qđ
ſtimulet cõſciẽtiã meã. Stimulat timor:ſed noli timere:in
trat charitas q ſanat qđ vulnerat timor. Timor dei ſic vul
nerat:quõ medici ferramentũ putredinẽ tollit:et q̃ſi videt
vulnꝰ augere. Ecce putredo qñ erat in corpore:minꝰ erat
vulnꝰ:ſꝫ piculoſum. Accedit ferramentũ medici:minꝰ do
lebat illud vulnꝰ q̃ꝫ dolet mõ cũ ſecat:plꝰ dolet cũ curat:q̃ꝫ
ſi nõ curaret. Sꝫ ideo plꝰ dolet accedẽte medicina:vt nũq̃ꝫ
doleat ſuccedente ſalute. Occupet ergo cor tuũ timor:⁊ in
ducta charitate ſuccedat cicatrix ferramenti medici. Ta
lis eſt medicus vt nec cicatrices appareãt:tu tñ ſubde te
dextere ipſiꝰ. Nã ſi ſine timore es:nõ poteris iuſtificari. Sen
tẽtia dicta eſt de ſcripturis. Nã qui ſine timore eſt nõ pote
rit iuſtificari. Opꝰ eſt ḡ vt intret timor primo:p quẽ veniat
charitas. Timor medicamẽtũ:charitas ſanitas. [Qui aũt D
timet:non eſt pfectꝰ in dilectione]. Quare? Quia timor tor iij.ſen.diſ.
mẽtũ habet:quõ ſectio medici tormentũ hꝫ. Eſt autẽ alia xxxiij.ca.
ſentẽtia:q videt huic eſſe cõtraria:ſi nõ habeat intellecto eſt autem.
rẽ. Dicit eñ quodã loco in pſalmo. Timor dñi caſtus per Ps.xviij
manẽs in ſeculũ ſcli. Eternũ quẽdã timorẽ nobis oſtẽdit:
ſed caſtũ. Or ille eternũ nobis timorẽ oſtẽdit:nũqd ↄtradi
cit illi forte iſta epl'a q dicit. Timor nõ eſt in charitate:ſed
pfecta charitas foras mittit timorẽ? Interrogemꝰ ambo
eloqa dei. Spũs vnus eſt:et ſi codices duo:et ſi ora duo:et
ſi lingue due. Hoc eñ dictũ eſt p iohannẽ:illud dictũ eſt p
dauid. Sed nolite putare aliũ eſſe ſpm̃. Si vnus flatꝰ inflat
duas tibias:non põt vnus ſpũs iplere duo corda:agitare
duas linguas? Sed ſi ſpiritu vno:id eſt vno flatu implete
due tibie:ↄſonãt:implete due lingue ſpũ dei diſſonare poſ
ſunt? Eſt ḡ ibi qdã cõcordia:ſed auditorẽ deſiderat. Ecce
iſpirauit ⁊ ipleuit duo corda:duo ora:mouit duas liguas
ſpũs dei. Et audiuimꝰ ex vna ligua. Timor nõ eſt ĩ chari
tate:ſed pfecta charitas foras mittit timorẽ. Audiuimꝰ ex
alia. Timor dñi caſtꝰ pmanens in ſclm ſcli. Quid eſt hoc?
Quaſi diſſonãt. Nõ. Excute aures:intẽde melodiã. Nõ ſi
ne cauſa hic addidit:caſtꝰ:illic nõ addidit:niſi qꝛ eſt timor
aliꝰ qui dicit caſtus:eſt aũt alius q nõ dicit caſtus. Diſcer
namꝰ ḡ iſtos duos timores:et itelligemꝰ ↄſonãtiã tibiaꝝ.
Quõ itelligimꝰ:vel quõ diſcernimꝰ? Attẽdat charitas ve
ſtra. Sunt hoies q ppterea timẽt ne mittant in gehẽnã:ne
forte ardeãt cũ diabolo ĩ igne eťno. Ipſe eſt timor ille q in Mat.xxv
troducit charitatẽ:ſed ſic venit vt exeat. Si eñ adhuc ꝓpt
penã times deũ:nõdũ amas quẽ ſic times. Nõ bõa deſide
ras:ſꝫ mala caues. Sꝫ ex eo qꝛ mala caues corrigis te:⁊ in
cipis bona deſiderare. Cũ bona deſiderare ceperis:erit ĩ te
timor caſtꝰ. Quis timor caſtꝰ? Ne amittas ipſa bona. Intẽ
dite. Aliũ eſt timere deũ ne mittat te ĩ gehẽnã cũ diabolo:
aliud eſt timere deũ ne recedat a te. Ille timor q times ne ĩ
igne eternũ mittaris cũ diabolo:nõdũ eſt caſtus. Nõ eñ ve
nit ex amore dei:ſed ex timore pene. Cũ autẽ timeo deũ:ne
deſerat te pſentia eiꝰ:amplecteris eum:ipſo frui deſideras.
Non põt meliꝰ explanari:quid iterſit inter duos timores:
vnũ quẽ foras mittit charitas:alterũ caſtũ q pmanet in ſe E
culũ ſcli:niſi ponas duas maritatas:quaꝝ vnã ita ↄſtituas iij.ſen.diſ.
volẽtẽ facere adulteriũ:delectari nequitia:ſꝫ timere ne dã xxxiij.ca
net a marito. Timet maritũ:ſꝫ qꝛ adhuc amat nequitiã:iõ nõ potes.
timet maritũ. Huic nõ grata ſꝫ oneroſa ẽ mariti pñtia. Et
ſi forte viuit neqter:timet maritũ ne vẽiat. Tales ſunt q ti
mẽt ne vẽiat dies iudicij. Fac alterã amare virũ:debere illi
caſtos ãplexꝰ:⁊ nulla ſe adulterij imũdicia maculari:optat
pñtiã viri. Et quõ diſcernunt duo iſti timores? Timet illa:
timet ⁊ illa. Interroga:q̃ſi vnũ tibi rñdẽt. Rñdeat illa. Ti
mes virũ? Timeo. Interroga ⁊ illã ſi timeat virũ. Rñdet:ti
meo. Una vox eſt:ſꝫ diuerſus animꝰ. Iã ḡ iterrogent q̃re.
Illa dic. Timeo virũ ne vẽiat. Illa dic:timeo virũ ne diſce
dat. Illa dic:timeo ne dãner. Illa dicit:timeo ne deſerar.
Pone h in aio xp̃ianoꝝ:⁊ inueniſti timorẽ quẽ foras mittit
charitas:⁊ aliũ timorẽ caſtũ pmanẽtẽ in ſclm ſcli. Loq̃mur
ḡ huic p̃mo que ſic timet virũ:quõ illa mulier quã delectat
neqtia. Timet eñ virũ ne dãnet illã. Talibus eñ p̃mo loq
mur. Quia ſi ſic times deũ ne dãnet te deꝰ:quõ ſict mulier

quā delectat nequitia:timet virū ne dānet a viro: quō tibi
diſplicet illa mulier:diſplice et tu tibi. Si forte habes vxo-
rē:nūquid vis vt ſic timeat te vxor tua:ne dānet abs te vt
delectet illā nequitia? ſed pōdere timoris tui reprimat: nō
dānatiōe ſiqtat]. Caſtā eā vis:vt te diligat nō vt te timeat.
Exhibe te talē deo:qlē vis hr̄e vxorē. Et ſi nōdū habes:et
habere vis:talem vis hr̄e. Et qd dicim⁹ fratres? Illa mu-
lier q ideo timet virū ne dānet a viro:forte nō facit adulte-
riū:ne aliquo modo perueniat ad vir: ⁊ tollat illi lucē iſtā tē-
poralē. Poteſt aūt vir ille ⁊ falli. Homo eſt eñ ſicut et illa
q pōt fallere. Timet illa eū extra cui⁹ oculos pōt eſſe:tu nō
pš. xxxiij. times ſemp faciē ſupra te viri tui? Vult⁹ aūt dñi ſup facien-
tes mala. Captat illa abſentiā viri ſui:⁊ Icitat forte delecta
tione adulterij:et dicit ſibi tñ:non faciā. Abſens eſt qdē il-
le:ſed difficile eſt vt nō ad illū quoquo modo perueniat. Tē-
perat ſe ne perueniat ad hominē: q poteſt ⁊ neſcire:q poteſt ⁊
falli:q pōt bonā ſuſpicari etiam malā: qui pōt ⁊ caſtā ſuſpi
cari q adultera eſt. Tu nō times oculos ei⁹ quē fallere ne-
mo pōt? Tu nō times ei⁹ preſentiā:qui auertis te nō pōt?
Roga deū vt ītueat te:et auertat faciē ſuā a peccatis tuis.
Pš.l. Auerte faciē tuā a pctis meis. Sed vnde mereris vt ille fa
ciē ſuā auertat a peccatis tuis:ſi tu non inde auertas faciē
vbi ſupra ſuā a peccatis tuis? Ipſa eñ vox dicit i pſalmo. Qm̄ iniqta
tē meā ego cognoſco:⁊ peccatū meū corā me eſt ſemp. Tu
agnoſce:⁊ ille ignoſcit. Allocuti ſum⁹ eā q hʒ adhuc timo-
rē nō permanētem in ſeculū ſeculi:ſed quē charitas excludit
⁊ foras mittit. Alloquamur ⁊ illā q habʒ iā timorē caſtū per
manētē in ſeculū ſeculi. Putam⁹ inuenim⁹ illā:vt alloqua
mur illā? Putas eſt in hoc pplo? Putas eſt i iſta exedra?
Putas eſt in hac terra? Nō pōt nō eſſe:ſed latet. Hyems
eſt:ītus eſt viriditas in radice. Forte inuenimus ⁊ aures il
li⁹. Sed vbicūq eſt illa aīa:vtinam illam inuenirē:⁊ nō au
res ſuas pberet mihi:ſed ego aures meas illi. Illa me do-
ceret aliqd poti⁹ q̄ a me diſceret. Anima qdam ſctā ignea
⁊ deſiderās regnū dei:hāc non ego alloquor:ſed de⁹ ipſe et
patienter viuentē in hac terra ita ꝯſolat. Iam vis veniā:⁊
ego noui qm̄ vis vt veniā. Noui qlis es:vt ſecura expectes
aduētū meū. Noui qr moleſtia eſt tibi:ſed magis expecta:
tolera:venio ⁊ cito venio. Sʒ amāti tardū eſt. Audi eā can
tantē:tāq liliū de medio ſpinar. Audi ſuſpirantē ⁊ dicētē.
Pſalm. c. Pſallā ⁊ itelligā in via imaculata:qñ venies ad me. Me-
Matth. v. rito nō timet:qr pfecta charitas foris mittit timorē:⁊ cum
iij. ſen. diſ. venerit ad ei⁹ amplexū timet. Sed ſecuriter q timet cauet:
xxxiiij. ca. ⁊ obſeruabit ab iniqtate ſua:ne iter peccet:nō ne mittat in
nō potes. ignē:ſed ne ab illo deſerat. Et erit in illa. Quid? Timor ca
ſtus permanens in ſclm ſeculi. Audiuim⁹ duas tibias ꝯſonā
tes. Ille de timore dicit:⁊ ille de timore dicit. Sʒ ille de ti-
more quo timet aīa ne dānet: ille de timore quo timet aīa
ne deſeratur. Ille eſt timor quē charitas excludit:ille eſt ti
mor permanēs i ſclm ſcli [Nos diligim⁹:qr ipſe prior nos di-
lexit]. Nā vñ diligerem⁹ niſi ille prior diligeret nos? Dili-
gēdo amici facti ſum⁹. Sed inimicos ille dilexit:vt amici
efficeremur. Prior dilexit nos:et donauit nobis vt dilige-
rem⁹ eū:nōdum diligebam⁹. Diligendo pulchri efficimur.
Quid facit hō deformis et diſtorta facie ſi amet pulchrā?
Aut qd facit femīa deformis ⁊ diſtorta ⁊ nigra ſi amet pul
chrū. Nunqd amādo poterit eſſe pulchra? Et nunqd ⁊ ille
amādo poterit eē formoſus? Amat pulchrā Et qñ ſe i ſpe-
culo videt:erubeſcit faciē ſuā leuare ad illā formoſam quā
amat. Quid facit vt pulchra ſit? Expectat vt veniat pulchri
tudo:imo expectādo ſenect⁹ addit:⁊ turpiorē facit. Nō eſt
ergo quid agere:nō eſt quomodo illi des cōſiliū:niſi vt cō-
peſcat ſe:et nō audeat amare impar imparē. Aut ſi forte amat
⁊ ducere vxorē optat:optet vt illa caſtitatē amet:nō carnis
faciē. Anima vero noſtra fratres mei feda eſt per iniquita-
tē:amādo deū pulchra efficit. Qualis amor eſt qui reddat
pulchrā amantē? Deus aūtē ſemp pulcher eſt:nunq defor
mis:nunq cōmutabilis. Amauit nos prior:q ſemp eſt pul-
cher. Et qles amauit:niſi fedos et deformes? Non ideo tñ
vt fedos dimitteret:ſʒ vt mutaret:⁊ ex deformi pulchrū fa
ceret. Quō erim⁹ pulchri? Amando eū q ſemp eſt pulcher.
Quātū in te creſcit amor:tantū creſcit pulchritudo: qr ipſa
charitas eſt aīe pulchritudo. Nos diligim⁹:qr ipſe prior di

ſuā in nobis:qm̄ cū adhuc peccatores eſſem⁹:xp̄s pro nobis
mortu⁹ eſt:iuſt⁹ pro iniuſtis:pulcher pro fedis. Quomō iueni-
mus pulchrū ieſum? Specioſus forma pre filijs hoim:dif- Pš. xliiij
fuſa eſt grā i labijs tuis. Unde itē videte vnde ſit pulcher.
Specioſus forma pre filijs hoim:qr deus. Quia in princi- Ioh. j.
pio erat v̄bū ⁊ v̄bū erat apud deū et deus erat v̄bū. Quia
vero carnē ſuſcepit.i.mortalitatē tuā: vt aptaret ſe tibi:cō-
grueret tibi:et excitaret te ad amādū intus pulchritudinē.
Unde ergo iuenim⁹ qr fedus et deformis ieſus:ſicut inue-
nim⁹ qr pulcher ⁊ ſpecioſus forma pre filijs hoim? Vñ in-
uenim⁹ qr ⁊ deformis? Eſaiā interroga. Et vidim⁹ eum ⁊ Eſa.liij.
nō habebat ſpēm neq decorē. Iſte ſūt due tibie diuerſe ſo
nātes:ſed vn⁹ ſpūs ambas iflat. Hac dicit. Specioſus for Pš. xliiij
ma pre filijs hoim:hac dicit in eſaia. Uidimus eū:⁊ nō ha Eſa.liij.
bebat ſpeciē neq decorē. Uno ſpū implent ambe tibie:nō
diſſonāt. Noli aures auertere. Adhibe intellectū. Interro-
gem⁹ paulū apoſtolū: et exponat nobis ꝯſonantiā duar ti
biar. Sonet nobis. Specioſus forma pre filijs hoim. Qui Phil.ij.
cū in forma dei eſſet:nō rapinā arbitrat⁹ eſt eſſe ſe eqlē deo.
Ecce ſpecioſ⁹ forma pre filijs hoim. Sonet nobis etiā. Ui
dim⁹ eū et nō habet ſpeciē neq decorē. Semetipm exina-
niuit formā ſerui accipiēs:in ſimilitudie hoim fact⁹:et ha-
bitu inuēt⁹ vt hō. Non habebat ſpeciē neq decorē:vt tibi
daret ſpeciē ⁊ decorē. Quā ſpeciē? Quē decorē? Dilectio-
nē charitat]. Ut ames curras. Curris ames. Pulcher es
iā:ſed noli te attēdere ne pdas qd accepiſti. Illū attēde a
q fact⁹ es pulcher. Ideo ſis pulcher vt ille te amet. Tu au
tē totā itētionē tuā in illū dirige:ad illū curre:ei⁹ amplex⁹
pete:ab illo time diſcedere: vt ſit in te timor caſtus perma- Pš. xviij
nēs in ſeculū ſeculi. Nos diligim⁹ qr ipſe prior dilexit nos. 6
[Si qs dixerit:qm̄ diligo deū]. Quē deum? Quare dilig-
mus? Qr ipſe prior dilexit nos:⁊ donauit nobis diligere. Di-
lexit impios vt faceret pios. Dilexit iniuſtos vt faceret iuſtos
Dilexit egrotos vt faceret ſanos. Ergo ⁊ nos diligim⁹:qr
prior dilexit nos. Interroga vnūquēq:dicat tibi ſi diligit
deū. Clamat ꝯfitet. Diligo:ipſe ſcit. Eſt aliud vñ iterroge-
tur. Si qs dixerit:quoniā diligo deū:et fratrē ſuū oderit:
mēdax eſt. Unde pbas qr mēdax eſt? Audi. [Qui enim nō
diligit fratrē ſuū quē videt:deū quē non videt quomō pōt
diligere?] Quid ḡ. Qui diligit fratrē:diligit deū? Neceſſe
eſt vt diligat deū:neceſſe eſt vt diligat ipſam dilectionē. Nū
qd pōt diligere fratrē:⁊ nō diligere ipſam dilectiōem? Ne-
ceſſe eſt vt diligat dilectionē. Quid ergo. Quia diligit dile
ctionē:ideo diligit deū? Utiq iō diligēdo dilectionē:deū
diligit. An oblit⁹ es qd pauloante dixiſti. De⁹ dilectio eſt?
Si de⁹ dilectio:qſquis diligit dilectionē:deū diligit. Dili-
ge ergo fratrē ⁊ ſecur⁹ eſto. Non pōt dicere:diligo deū ſed
nō diligo fratrē. Quō mētiri ſi dicas diligo deū:qñ nō dili
gis frem? Sic falleris ſi qñ dicis diligo fratrē:putas qr nō
diligis deū? Neceſſe eſt ergo q diligis frem:diligas ipſam j.ſen.diſ.
dilectionē. Dilectio aūt de⁹ eſt. Neceſſe eſt ḡ vt deū diligat xvij. ne
qſquis diligit fratrē. Si aūt non diligis fratrē quē vides: autem.
deū quē nō vides quomō potes diligere? Quare non videt
deum? Quia nō hʒ ipſam dilectionē. Ideo nō videt deū:qr
nō hʒ dilectionē:ideo nō habet dilectionē:qr nō diligit fra
trē. Propterea ergo nō videt deū:qr nō habet dilectionē.
Nā ſi habeat dilectionem:deū videt:qr de⁹ dilectio eſt. Et
purgat ille oculus magis magiſq dilectiōe: vt videat illā
incōmutabilē ſubſtantiā:cuius pſentia ſemp gaudeat:qua
pfruat in eternū ꝯiunctus angelis. Sed currat mō:vt ali-
quādo in patria letet. Nō amet pegrinationē:nō amet viā.
Totū amar ſit:preter illū qui vocat:quouſq inhereām⁹ il
li:⁊ dicam⁹ qd dictū eſt in pſalmo. Perdidiſti oēs q forni- Pš.lxxij.
cant abs te. Et q ſunt q fornicant? Qui diſcedunt ⁊ amant
mundū. Tu aūt quid? Sequit et dicit. Mihi aūt inherere
deo bonū eſt. Totū bonū meū eſt deo iherere grat]. Nā ſi
iterroges ⁊ dicas:qre inheres deo: ⁊ dicat vt donet mihi.
Quid tibi donet? Celū ipſe fecit:trā ipſe fecit. Quid tibi do-
natur⁹ eſt:iā heres illi? Inueni meli⁹ ⁊ donat tibi. Qui eñ
nō diligit fratrē ſuū quē videt:deū quē nō videt quomō po
terit diligere? [Et hoc mādatū habemus ab ipſo vt qui di
ligit deū, diligat ⁊ fratrem ſuum]. Magnifice dicebas:dili
go deum:et odis fratrē. O homicida quō diligis deū? Nō

cida eſt? Sed prorſus diligo deum: q̄uis oderim fratrem
meū. Prorſus non diligis deū: ſi odiſti fratrem. Et modo
ꝓbo alio documento. Ipſe dixit. Dedit nobis preceptū vt
diligamꝰ inuicē. Quomodo diligis eum: cuius odiſti pre-
ceptum? Quis eſt q̄ dicat: diligo imperatorē: ſed odi leges
eius? In hoc intelligit imperator ſi diligis eum: ſi obſeruē-
Ioħ.xiiij. tur leges eius per prouincias. Lex imperatoris que eſt?
Mandatū nouū do vobis: vt vos inuicē diligatis. Dicis
ergo te diligere chriſtū: ſerua mandata eius ⁊ fratrem dili-
ge. Si autē fratrem nō diligis: quomodo eū diligis cuius
mandatū contēnis? Fratres ergo non ſatior loquendo de
charitate in nomīe xp̄i. Quātum et vos habetis huius rei
auariciā: tātū ſperamus quia creſcit in nobis ipſa: et foras
mittit timorem: vt remaneat ille timor caſtus permanens
in ſeculum. Toleremus mundū. Toleremus tribulatiōes
ipſius. Toleremus ſcandala tētationū. Non recedamus a
via: teneamus vnitatem eccleſie: teneamus xp̄m: teneamꝰ
charitatem. Non diuellamur a mēbris ſponſe ipſius: non
diuellamur a fide: vt gloriemur in preſentia ipſius: ⁊ ſecuri
manebimus in eo. Modo per fidē: tūc ꝑ ſpeciem: cuius tā-
tas arras habemus donum ſpūs ſancti.

Tractatus.x.

Omnis q̄ credit q̄m ieſus eſt xp̄s: ex deo natꝰ
eſt: ⁊ oīs q̄ diligit eū q̄ genuit: diligit et eū q̄ natꝰ
eſt ex eo in ħ cognoſcimꝰ q̄m diligimꝰ natos dei.
Cū deū diligamꝰ ⁊ mādata eius faciamꝰ hec eſt
em̄ charitas dei vt mādata eiꝰ cuſtodiamꝰ: ⁊ mā-
data eiꝰ grauia nō ſunt. Q̄m omne qđ natū eſt ex
deo vicit mūdū. Et hec eſt victoria q̄ vicit mūdū
fides nr̄a. Quis eſt aūt q̄ vicit mūdū niſi q̄ credit
q̄m ieſus eſt filꝰ dei. Hic eſt q̄ venit ꝑ aquā ⁊ ſan-
guinē ieſus xp̄s nō in aq̄ ſolū. Sed in aqua ⁊ ſan-
guine et ſpūs eſt q̄ teſtificat̄. Q̄m xp̄s eſt ꝟitas.
Q̄m tres ſunt q̄ teſtimoniū dāt in celo pr̄ ꝟbū ⁊
ſpūs ſctūs ⁊ hi tres vnū ſunt. et tres ſunt q̄ teſti-
moniū dant in terra. Spūs: aq̄ ⁊ ſanguis ⁊ tres
vnū ſunt. Si teſtimoniū hoīm accipimꝰ teſtimo-
niū dei maius ē. Q̄m ħ eſt teſtioniū dei qđ maiꝰ
eſt q̄m teſtificatꝰ eſt de filio ſuo. Qui credit ī filiū
dei: hz teſtioniū dei ī ſe. Qui nō credit filio mēda-
cē facit eū. Quia nō credit ī teſtioniū qđ teſtifica-
tus eſt de filio ſuo. Et hoc eſt teſtioniū. Quoniā
vitā et̄nā dedit nobis deꝰ. Et hec vita ī filio eius
eſt. Qui hz filiū hz vitā. Qui nō hz filiū dei vitā
nō hz. Hec ſcribo vobis vt ſciatꝭ quoniā vitā ha-
betꝭ et̄nā. Qui creditꝭ ī noīe filij dei ⁊ hec eſt fidu-
cia quā habemꝰ ad deū. Quia q̄cūq̄ petierimus
ſm̄ volūtatē eiꝰ audit nos. Et ſcimꝰ q̄ audit nos
q̄cq̄d petierimꝰ. Scimꝰ: q̄m habemꝰ petitiones
q̄s poſtulamꝰ ab eo. Qui ſcit fratrē ſuū peccare
peccatū nō ad mortē: petat ⁊ dabit̄ ei vita peccā-
ti nō ad mortē. Et peccatū ad mortē. Non ꝓ illo
dico vt roget q̄s. Oīs iniq̄tas peccatū eſt ⁊ eſt pec-
catū ad mortē. Scimꝰ q̄ oīs q̄ natꝰ eſt ex deo nō
peccat. Sed generatio dei ꝯſeruat eū: ⁊ malignꝰ nō
tāget eū. Scimꝰ quoniā ex deo ſumꝰ ⁊ mūdꝰ totꝰ
ī maligno poſitꝰ eſt. Et ſcimꝰ quoniā filꝰ dei ve-
nit et dedit nobis ſenſum vt cognoſcamus verū
deū ⁊ ſimꝰ in vero filio eiꝰ. Hic eſt verus deꝰ ⁊ vi-
ta eterna. Filioli cuſtodite vos a ſimulachris.

B MEminiſſe vos credo: q̄ affuiſtis heſterno die: ad
quē locum in ꝓgreſſu huiꝰ ep̄le puenerit nr̄a tra-
ctatio. ꝭ Qui em̄ nō diligit fratrē ſuū quē videt:
deū quē non videt quomō pōt diligere? Et hoc
mādatū habemus ex ipſo: vt q̄ diligit deū: diligat ⁊ fratrē
ſuū. Huc uſq̄ diſputatū erat. Que ſequunt̄ ḡ ex ordine vi- Ca.v.
deamꝰ. ꝭ Oīs q̄ credit q̄ ieſꝰ ſit xp̄s: ex deo natꝰ eſt ꝭ. Quis
eſt q̄ nō credit q̄ ieſus ſit xp̄s? Qui non ſic viuit quō ꝓcipit
xp̄s. Multi em̄ dicūt. Credo: ſz fides ſine opibꝰ nō ſaluat.
Opꝰ autē fidei ipa dilectio eſt: dicēte paulo ap̄lo: ⁊ fides q̄ Gal.v.
ꝑ dilectiōem opat̄. Opa quidem tua ꝓterita anteq̄ crede-
res: vl' nulla erāt: vel ſi bona videbant̄ inania erant. Si em̄
nulla erāt: ſic eras quaſi hō ſine pedibꝰ: aut vexatis pedibꝰ
ambulare nō valēs. Si aūt bona videbant̄ āteq̄ crederes:
currebas qđ eſt: ſed ꝓter viā currēdo errabas potiꝰ q̄ pue-
niebas. Eſt ḡ nobis ⁊ currendū: ⁊ in via currēdū. Qui pre-
ter viam currit: inaniter currit: imo ad laborē currit. Tāto
plus errat: quanto ꝓter viā currit. Quis eſt via ꝑ quā curri-
mus? Chriſtꝰ dixit. Ego ſum via. Que pr̄ia quo currimꝰ? Ioħ.xiiij.
Chriſtꝰ dixit. Ego ſum veritas. Per illū curris: ad illū cur-
ris: in ipſo requieſcis. Sed vt curremꝰ ꝑ illū: extēdit ſe vſq̄
ad nos. Lōge em̄ eramꝰ: et lōge pegrinabamur. Parū em̄:
qui lōge pegrinabamur: ⁊ languidi nos mouere nō potera-
mus. Medicꝰ venit ad egrotos: via porrecta eſt ad pegri-
nos. Saluemur ab ip̄o: ābulemꝰ ꝑ ip̄m. Hoc eſt credere q̄
ieſus xp̄s eſt: quomō credūt xp̄iani: q̄ non ſolū noīe xp̄iani
ſunt: ſz factis ⁊ vita. Nō quō credūt demones. Nā ⁊ demo- Iacobi.ij.
nes credūt ⁊ ꝯtremiſcūt. Sic dixit ſcriptura. Quid potue-
rūt demones plus credere q̄ vt dicerēt. Scimꝰ q̄ ſis: tu es Mar.iij.
filꝰ dei? Qđ dixerūt demones: ħ dixit ⁊ petrꝰ: cū dn̄s q̄re- Luce.iiij.
ret xp̄s eſſet: quē illū dicerēt hoīes. Reſpōderūt illi diſcipu- Mat.xvj.
li. Alij dicūt iohānē baptiſtā: alij heliā: alij hieremiam: aut
vnū ex ꝓphetis. Et ille. Vos aūt quē me eſſe dicitis? Re-
ſpōdit petrꝰ ⁊ ait. Tu es xp̄s filꝰ dei viui. Et audit a dn̄o.
Beatꝰ es ſymon bariona: q̄ non reuelauit tibi caro ⁊ ſan-
guis: ſed pater meus q̄ eſt in celis. Videte q̄ laudes proſe-
quunt̄ hāc fidē. Tu es petrꝰ: et ſup hāc petrā edificabo ec-
cleſiā meā. Quid eſt: ſup hāc petrā edificabo eccleſiā meā?
Sup hāc fidē: ſup id qđ dictū eſt. Tu es filꝰ dei viui. Sup
hāc petrā inq̄t fundabo eccleſiā meā. Magna laus. Ergo
dicit petrꝰ. Tu es xp̄s filius dei viui. Dicunt et demones.
Scimus q̄ ſis: tu es filꝰ dei: ſanctus dei. Hoc petrus: hoc
⁊ demones. Eadē ꝟba: nō idē animꝰ. Et vnde cōſtat: quia
hoc petrus cū dilectiōe dicebat. Quia fides xp̄iani cū dile-
ctiōe eſt: demonis aūt ſine dilectiōe. Quomō ſine dilectio-
ne? Hoc dicebat petrus: vt xp̄m amplecteret̄: hoc dicebāt
demones: vt xp̄s ab eis recederet. Nāq̄ anteq̄ dicerent.
Scimꝰ q̄ ſis: tu es filius dei: qđ nobis ⁊ tibi eſt dixerūt: qđ
veniſti ante tp̄s pdere nos? Aliud eſt ergo cōfiteri xp̄m vt Mar.j.
teneas xp̄m: aliud ꝯfiteri xp̄m vt repellas a te xp̄m. Ergo
videtis q̄ quomō hic dicit. Qui credit: ꝓpria q̄dam fides
eſt: nō quomō cū multis. Itaq̄ fratres: nemo hereticoꝝ di-
cat vobis. Et nos credimꝰ. Ideo em̄ de demonibꝰ exem-
plū ꝓpoſui: ne gaudeatis ad ꝟba credentiū: ſed exploretis
facta viuētiū. Videamꝰ ergo qđ eſt credere in xp̄o: qđ cre-
dere q̄ ieſus ipſe eſt xp̄s. Sequit̄. ꝭ Oīs q̄ credit q̄ ieſus ſit B
xp̄s: ex deo natus eſt ꝭ. Sed qđ eſt credere illud? ꝭ Et oīs q̄
diligit q̄ genuit eū: diligit eū q̄ genitꝰ eſt ab ip̄o ꝭ. Statim fi-
dei cōiūxit dilectionē: q̄ ſine dilectiōe fides inanis eſt. Cū
dilectiōe fides xp̄iani: ſine dilectione fides demonis. Qui
aūt nō credūt: peiores ſunt q̄ demones: ⁊ tardiores q̄ de-
mones. Neſcio q̄s nō vult credere ī xp̄m: adhuc nec demo-
nes imitat̄. Iam credit in xp̄o: ſed odit xp̄m. Habet ꝯfeſ-
ſionē fidei in timore pene: nō in amore corone. Nā et illi pu-
niri timebāt. Adde huic fidei dilectionē: vt fiat fides q̄lem
dicit ap̄ls paulus. Fides q̄ ꝑ dilectionem opat̄. Inueniſti Gal.v.
xp̄ianū: īueniſti ciuē hieruſalē: īueniſti ciuē angeloꝝ: inue-
niſti in via ſuſpirantem peregrinum: adiūge te illi: comes
tuus eſt: curre cum illo: ſi tamen ⁊ tu hoc es. Omnis qui di-
ligit q̄ genuit eum: diligit eum q̄ genitus eſt ab ipſo. Quis
genuit? Pater. Quis eſt genitus? Filius. Quid ergo ait?
Oīs q̄ diligit pr̄em: diligit filium. ꝭ In hoc cognoſcimꝰ q̄
diligimꝰ filios dei ꝭ. Quid eſt hoc fratres? Paulo āte de fi-
lio dei dicebat: nō de filijs dei. Ecce vnꝰ poſitꝰ eſt xp̄s con-
tēplandus nobis ⁊ dictū eſt nobis. Omnis qui credit q̄ ie-
ſus ſit chriſtus: eſt ex deo natus. Et oīs qui diligit qui ge-
nuit eum: id eſt patrem: diligit eum qui genitus eſt ex ipſo:
id eſt filiū dominū noſtrū ieſum chriſtum. Et ſequitur. In

hoc cognoſcimꝰ quia diligimus filios dei: quaſi dicturus
eſſet. In hoc cognoſcimꝰ q꞉ diligimꝰ filium dei. Filios dei
dixit: qui filiū dei paulo āte dicebat. Quia filij dei corpus
ſunt vnici filij dei: et cū ille caput: nos mēbra: vnus eſt filꝰ
dei. Ergo q̄ diligit filios dei: filiū dei diligit. Et q̄ diligit fi
liū dei: pr̄em diligit. Nec pōt quiſq̄ diligere pr̄em: niſi dili
gat filiū. Et q̄ diligit filiū: diligit filios dei: mēbra filij dei:
⁊ diligēdo fit ⁊ ipſe mēbrū: ⁊ fit p dilectionē in cōpage cor:
poris xp̄i: ⁊ erit vnꝰ xp̄s amās ſeipm̄. Cū ſe eñ iuicē amāt
j.Cor.xij. mēbra: corpꝰ ſe amat. Et ſi patit vnū mēbrū: cōpatiuntur
oīa mēbra. Et ſi glorificat vnū mēbrū: cōgaudēt oīa mē:
bra. Et qd̄ ſecutꝰ ait: Vos aūt eſtis corpꝰ xp̄i ⁊ mēbra. Di
cebat paulo ante de dilectiōe fraterna ⁊ ait. Qui nō diligit
fratrē quē videt: deū quē nō videt quō poterit diligere? Si
autem diligis fratrē: forte fratrē diligis ⁊ xp̄m nō diligis:
quomō qñ mēbra xp̄i diligis? Cū ergo mēbra xp̄i diligis:
chriſtū diligis. Cum chriſtum diligis: filium dei diligis.
Cum filiū dei diligis: et pr̄em diligis. Non poteſt ergo ſe:
parari dilectio. Elige tibi quid diligas: ſequunt et cetera.
Dicas: deum ſolum diligo: deum patrem: mentiris. Si dili
gis non ſolum diligis: ſed ſi diligis pr̄em: diligis ⁊ filium.
Ecce inq̄t diligo patrem et diligo filium. Sed hoc ſolum
patrē deum et filiū deum dominū noſtrū ieſum chriſtum:
qui aſcēdit in celos: ⁊ ſedet ad dexteram patris. Illud ver
Joh.j. bum per qđ facta ſunt omnia: et verbum caro factum eſt: ⁊
habitauit in nobis. Hoc ſolum diligo: mentiris. Si enim
diligis caput: diligis et mēbra. Si autem mēbra non dili:
gis: nec caput diligis. Non expaueſcis vocē capitis de ce
Act.ix. lo clamantem pro mēbris ſuis. Saule ſaule quid me perſe
queris? Perſecutorē ſuum vocauit: perſecutorem mēbro:
rum ſuoꝝ. Dilectorem ſuum vocauit: dilectorem membro:
rum ſuoꝝ. Iam que ſunt membra eius noſtis fratres: ipſa
eſt eccleſia dei. In hoc cognoſcimꝰ quia diligimus filios
dei: quia deum diligimꝰ. Et quomodo non aliud ſunt filij
dei: aliud deus: ſed qui deum diligit: precepta eius diligit.
Joh.xiij. Et que ſunt p̄cepta dei? Mandatum nouum do vobis: vt
vos inuicem diligatis. Nemo ſe excuſet p aliam dilectio:
nem: ad aliam dilectionē. Omnino ſic ſe tenet iſta dilectio:
quomodo ipſa cōpaginata eſt in vnum: ſic omnes qui ex il
la pendēt vnum facit: et quaſi conflat illos ignis. Aurꝫ eſt:
conflatur maſſa: et fit vnum aliquid. Sed niſi feruor chari:
tatis accendat: ex multis in vnū conflari non poteſt. Quia
deū diligimus: inde cognoſcimꝰ quia diligimꝰ filios dei.
Et vnde cognoſcimꝰ quia diligimꝰ filios dei? [Quia deū
C diligimꝰ: ⁊ p̄cepta eius facimus]. Suſpiramus hic ex dif
ficultate faciēdi preceptū dei. Audi quid ſequatur. Homo
qui laborabas amādo auariciam: cum labore amatur qđ
amas. Sine labore amatur deꝰ. Auaricia iuſſura eſt labo:
res: pericula: tribulatiōes: ⁊ obtēperaturꝰ es. Quo fine? Vt
habeas vnde impleas archā: pdas ſecuritatē. Securior for
te eras anteq̄ haberes q̄ cum hr̄e cepiſti. Ecce qd̄ tibi iuſ
ſit auaricia. Impleſti domū timent latrones. Acq̄ſiſti au:
rum: pdidiſti ſomnum. Ecce qd̄ tibi iuſſit auaricia: fac ⁊ fe:
ciſti. Quid tibi iubet deus? Dilige me. Aurū diligis: queſi:
turus es aurꝫ ⁊ forte nō inuēturus. Quiſquis me querit: cū
illo ſum. Amaturꝰ es honorē: et forte non peruenturꝰ. Quis
me amauit ⁊ non ad me puenit? Dicit tibi deus. Patronū
vis facere aut amicū potētem: ambis p alium inferiorem.
Me ama dicit tibi deus. Non ad me ambit p aliquē. Ipſe
amor p̄ſentē me tibi fecit. Quid dulcius dilectione iſta fra:
pſ.cxviij. tres? Nō ſine cā mō audiſtis in pſalmo fratres. Narraue:
rūt mihi iniuſti dilectiones ſuas: ſed non ſicut lex tua dn̄e.
Que eſt lex dei? Mandatū dei. Qđ eſt mādatū dei? Nouū
Joh.xiij. illud mādatū. Qđ ideo nouū dicitur q꞉ innouat. Manda:
tum nouū do vobis: vt vos iuicē diligatis. Audi q̄ eſt lex
Gal.vj. dei. Apl̄s dicit. Inuicē onera vr̄a portate: ⁊ ſic adimplebitis
legem chriſti. Ipſa eſt ↄſummatio omniū opeꝝ noſtroꝝ di
lectio. Ibi eſt finis: ꝓpter hoc currimꝰ: ad illā currimꝰ: cū
pſ.cxviij. venerimꝰ: requieſcemꝰ. Audiſtis in pſalmo. Oīs conſumma:
tionis vidi finē. Omnis ↄſummationis vidi finē. Quid vi:
derat iſte putamus? Aſcēderat in verticē alicuiꝰ altiſſimi
montis acutiſſimi: ⁊ proſpexerat ⁊ viderat ambitū terre ⁊ cir:
culos orbis vniuerſi: ⁊ ideo dixit. Oīs ↄſummationis vidi
finē? Si hoc laudabile: oculos carnis queramꝰ a dn̄o tam
acutos: vt aliquē excelſiſſimū montē qui eſt in terra requi:
ramꝰ: de cuiꝰ cacumine videamꝰ. Omnis ↄſummatiōis vi
di finē? Noli ire lōge. Ecce dico tibi. Aſcēde in montē: ⁊ vi
de finē. Chriſtus mons eſt. Veni ad xp̄m: vides inde finē
omnis ↄſummationis. Quis eſt iſte finis? Paulū interro: j.Timo.j.
ga. Finis aūt precepti dei charitas: de corde puro ⁊ ↄſciē: Rom.xiij.
tia bona ⁊ fide nō ficta. Alio loco. Plenitudo aūt legis cha: D
ritas. Quid tā finitū et terminatū q̄ plenitudo? Etem fra:
tres: finē poni laudabiliter: nolite putare ↄſumptionē: ſꝫ cō
ſummatiōem. Aliter enim dicitur. Finiui panē: aliter finiui
tunicā. Finiui panē manducādo: finiui tunicā texēdo. Et
ibi finis ſonat: ⁊ illic finis ſonat: ſed tamē panis finit vt cō
ſumat: tunica finitur vt ↄſummetur. Panis finit vt nō ſit
tunica finit vt pfecta ſit. Ergo ſic audite finē. Et quando
legit pſalmus: et auditis. In finē pſalmus dauid. Aſſidue
auditis hoc in pſalmis: ⁊ debetis noſſe qđ audiſtis. Quid
eſt in finē? Finis enim legis eſt xp̄s ad iuſticiā oī credēti. Rom.x.
Et qd̄ eſt finis? Chriſtus: q꞉ xp̄s deꝰ: et finis precepti cha:
ritas: ⁊ deꝰ charitas: q꞉ pater ⁊ filꝰ ⁊ ſpūs ſanctꝰ vnū ſunt.
Ibi tibi finis eſt: ⁊ alibi via eſt. Noli herere in via ⁊ nō pue
nire ad finē. Ad q̄cq̄d aliud veneris: tranſi vſq̄ quo perue:
nias ad finē. Quis eſt finis? Mihi autem adherere deo bo Pſ.lxxij.
nū eſt. Adheſiſti deo: finiſti viā: pmanebis in patria. Inten
dite: pecuniā aliq̄s querit: non ſit ibi finis: trāſit tāq̄ pegri:
nus. Querere vbi tranſeat: non ibi remaneat. Si aūt amas: p
auariciā implicatus es. Erit tibi auaricia catena pedum:
vltra pgredi non potes. Tranſi ergo et hoc: quere finem.
Salutē corporis queris: adhuc noli ibi remanere. Que eſt
eñ iſta ſalꝰ corporis q̄ morte p̄mit: q̄ egritudine debilitat:
friuola: mortalis: fluxa? Quere illā: ne īpediat forte morbi:
da valitudo opa tua bona. Ergo non eſt ibi finis: quia pro:
pter aliud querit. Quicq̄d ꝓpter aliud querit: non eſt ibi fi
nis. Quicq̄d ꝓpter ſe et gratis querit: ibi eſt finis. Queris
honores forte: ad aliq̄d agēdum queris: vt peragas aliq̄d:
vt placeas deo: noli ipm̄ honorē amare: ne ibi remaneas.
Queris laudē? Si dei queris: bene facis: ſi tuā queris: ma:
le facis: remanes in via. Sed amaris ⁊ tu: laudaris ⁊ tu: no
li gratulari qñ in te laudaris: laudare ī dn̄o: vt cantes. In
dn̄o laudabit aīa mea. Sermonē aliquē bonū dicis: ⁊ lau: pſ.xxxiij.
dat ſermo tuꝰ: nō laudatur quaſi tuꝰ: nō eſt ibi finis. Si ibi
ponis finē: finiris. Sed non finiris quaſi pficiaris: ſed fini:
ris vt ↄſummaris. Ergo nō laudet ſermo tuꝰ quaſi abs te:
quaſi tuꝰ. Sed quō laudet? Quō dicit pſalmꝰ. In deo lau: Pſ.lv.
dabo ſermonē: in deo laudabo vbū. Ex hoc fit vt fiat in te
qđ ſequit. In deo ſperabo: non timebo qd̄ faciat mihi hō.
Quādo eñ oīa tua ī deo laudant: nō timet ne pereat laus
tua: q꞉ nō deficit deꝰ. Ergo trāſi ⁊ ipſa. Videte fr̄es: quāta
trāſimus: in quibus non eſt finis. His vtimur quaſi in via:
quaſi in manſionibꝰ ſtabuloꝝ reficimur ⁊ tranſimꝰ. Vbi er
go finis? Dilectiſſimi filij dei ſumus: ⁊ nondū apparuit qđ
erimꝰ. Hoc dictū eſt in hac epl̄a. Adhuc ergo in via ſumꝰ.
Adhuc quocūq̄ venerimꝰ trāſire debemꝰ: vſq̄ quo perue:
niamꝰ ad aliquē finē. Scimꝰ q꞉ cum apparuerit ſimiles ei
erimꝰ: qm̄ videbimꝰ eū ſicuti eſt. Iſte finis: ibi ꝑpetua lau:
datio: ibi ſemꝑ alleluya ſine defectu. Ergo ipm̄ finē dixit ī
pſalmo. Omnis ↄſummationis vidi finē. Et quaſi diceret pſ.cxviij.
illis. Quis eſt finis quē vidiſti? Latū mādatū tuū valde. E
Ipſe eſt finis: latitudo mandati. Latitudo mādati chari:
tas eſt: q꞉ vbi charitas: nō ſunt anguſtie. In ipſa latitudine
erat apl̄s cū diceret. Os noſtrum patet ad vos o corinthij: ij.Cor.vj.
cor nr̄m dilatatū eſt: nō anguſtamini in nobis. Ideo ergo
latū mādatū valde. Qđ eſt latū mandatū? Mandatū no: Joh.xiij.
uum do vobis vt vos inuicē diligatis. Charitas ergo nō
anguſtat. Vis nō anguſtari in terra: ī lato habita. Quicq̄d
eñ tibi fecerit hō: nō te anguſtet: q꞉ illud diligis qđ non no
cet. Homo: deū diligis: fraternitatē diligis: legem dei dili:
gis: eccleſiam dei diligis: ſempiterna erit: labores in terra:
ſꝫ peruenis ad fructū ꝓmiſſum: quis tibi tollit qđ diligis? Si
nemo tibi tollit qđ diligis: ſecurꝰ dormis: imo ſecurꝰ vigi:
las: ne dormiendo pdas qđ diligis. Non eñ fruſtra dictū
eſt. Illumina oclos meos: ne qñ dormiā in morte. Qui clau Pſ.xij.
dūt oclos ↄtra charitatē: obdormiſcūt ī ↄcupiſcētijs dele:
ctationū carnaliū. Euigila ergo: delectatiōes eñ ſunt: mādu:
care: bibere: luxuriari: ludere: venari. Pōpas iſtas vanas

omnia mala ſequunꝰ. Nunquid neſcimus qꝛ delectatiões
ſunt? Quis neget qꝛ delectãt? Sed plꝰ diligaꝰ lex dei. Cla-
pſ̄.cxviij. ma ꝯtra tales ſuaſores. Narrauerũt mihi iniſti delectatio
nes; ſed nõ ſicut lex tua domie. Iſta delectatio manet: non
ſolũ manet quo venias: ſed etiã reuocat fugientẽ. [Hec eſt
eñi dilectio dei: vt precepta eius ſeruemus]. Iã audiſtis.
Mat.xxij. In his duobꝰ p̄ceptiſ tota lex pẽdet ⁊ ꝓphete. Quomõ no
luit te diuidere ꝑ multas paginas? In his duobꝰ p̄ceptis
tota lex pendet ⁊ ꝓphete. In quibus duobꝰ preceptis? Di
liges dominũ deũ tuũ ex toto corde tuo: et ex tota aĩa tua:
⁊ ex tota mente tua: ⁊ diliges ꝓximum tuum ſicut teipſum.
In his duobꝰ preceptis tota lex pẽdet ⁊ ꝓphete. Ecce de
quibus p̄ceptis narrat tota iſta epiſtola. Tenete ergo dile
ctionem ⁊ ſecuri eſtote. Quid times ne male facias alicui?
Quis male facit ei quẽ diligit? Dilige: non põt fieri niſi bñ
facias. Sed forte corripis? Amor h̄ facit: non ſeuicia. Sed
forte cedis? Ad diſciplinã facis: qꝛ amor ipſius dilectiõis
non te permittit negligere indiſciplinatũ. Et fit quodãmõ
quaſi diuerſus fructus ⁊ ꝯtrarius: vt aliquãdo odiũ blan-
diaꝰ: et charitas ſeuiat. Neſcio quis odit inimicum ſuũ: et
fingit illi amicitiã: videt illũ facere aliqd mali: laudat: vult
eum eſſe p̄cipitẽ: vult cecũ ire ꝑ abrupta cupiditatum ſua-
Pſ̄.ix. rũ: vnde forte nõ redeat: laudat. Qm̃ laudatur peccator in
deſiderijs anime ſue. Adhibet illi vnctionẽ adulatiõis ſue.
Ecce odit et laudat. Alter videt amicũ ſuum tale aliqd fa-
cere reuocat. Si illum nõ audiat: ꝓfert verba etiã caſtiga-
tionis: obiurgat: litigat: aliquando venitur ad hãc neceſſi-
tatẽ vt litiget. Ecce odiũ blanditur: ⁊ charitas litigat. No
li attẽdere verba blandiẽtis et quaſi ſeuitiam obiurgãtis:
venam inſpice: radicẽ vnde ꝓcedat quere. Ille blandiꝰ vt
F decipiat: iſte litigat vt corrigat. Ergo nõ opꝰ eſt fratres: vt
ꝑ nos diſtẽdaꝰ cor veſtrum. Impetrate a deo vt diligatis
inuicẽ. Omnes hoĩes etiã inimicos veſtros diligatis: non
qꝛ ſunt fratres: ſed vt fratres ſint. Vt ſemper fraterno amo
re flagretis: ſiue in fratrẽ factũ: ſiue in inimicũ vt frater fiat
diligẽdo: vbicũqꝫ fratrem diligitis: amicũ diligitis. Iam
tecum eſt: iam in vnitate etiã catholica tibi cõiũctus eſt: ſi
bene viuis: fratrẽ diligis factum ex inimico. Si diligis ali
quẽ qui nondũ credit ĩ chriſto: aut ſi credidit chriſto vt de-
mones credũt: reprehendis vanitatẽ ipſius: tu diligis: fra
terno amore dilige. Nõdũ eſt frater: ſed ideo diligis vt ſit
fraꝰ. Ergo tota dilectio nr̃a fraterna eſt erga chriſtianos:
ergo oĩa membra eiꝰ. Diſciplina charitatis fratres mei: ro
bur: flores: fructꝰ: pulchritudo: amenitas: paſtus: potus: ci
bus: amplexꝰ ſine ſatietate eſt. Si ſic nos delectat peregri-
nos: in patria qũo gaudebimꝰ? Curramus ĝ fratres mei:
curramꝰ ⁊ diligamꝰ chriſtum. Quẽ chriſtum? Ieſum chri
ſtũ. Quis eſt iſte? Verbũ dei. Et quomodo venit ad egro-
Joh.j. tos? Verbum caro factũ eſt: et habitauit in nobis. Cõple-
Lu.xxiiij. tũ eſt ergo qđ ſcriptura p̄dixit. Oportebat xp̄m pati: et re-
ſurgere tertia die a mortuis. Corpꝰ ipſiꝰ vbi iacet: mẽbra
ipſiꝰ laborãt. Vbi eſſe debes vt ſub capite ſis? Et p̄dicari
in nomĩe eius penitẽtiã ⁊ remiſſionẽ peccatorũ ꝑ oẽs gen-
tes ĩcipiẽtes ab hieruſalẽ. Ibi diffundaꝰ charitas tua. Di
pſ̄.cxviij. cit chriſtꝰ ⁊ pſalmꝰ: id eſt ſpiritus dei. Latũ mandatũ tuũ
valde. Et neſcio qs ponit in africa fines charitatis. Extẽ
de charitatẽ ꝑ totũ orbem: ſi vis chriſtũ amare: quia mem
bra xp̄i ꝑ orbem iacẽt. Si amas partẽ diuiſus es. Si diui-
ſus es: in corpore nõ es. Si in corpore nõ es: ſub capite nõ
es. Quid ꝓdeſt qꝛ credis ⁊ blaſphemas? Adoras illũ in ca
pite: blaſphemas in corpore? Amat ille corpꝰ ſuũ. Si tu te
p̄cidiſti a corpore ipſiꝰ: caput nõ ſe p̄cidet a corpore ſuo. Si
ne cã me honoras: clamat tibi caput deſup: ſine cã me ho-
noras. Tãqꝫ ſi velit tibi aliqs oſculari caput ⁊ calcare tibi
pedes: forte caligis clauatiſ cõtereret pedes tuos: volẽs tibi
tenere caput ⁊ oſculari. Nõne ĩter verba honorãtis clama-
res ⁊ diceres: qđ facis hõ? Calcas me. Nõ diceres: calcas
caput meũ: qꝛ caput honorabat: ſꝫ plus clamaret caput ꝓ
mẽbris calcatis qꝫ ꝓ ſe quia honorabatur. Nonne clamat
ip̄m caput. Nolo honorẽ tuũ: calcare me noli? Iam tu dic
ſi potes q̃re te calcaui: dic huic capiti: te oſculari volui: am-
plecti volui. Sed nõ vides o ſtulte: quia qđ vis amplecti ꝑ
quandam cõpagẽ vnitatis peruenit ad id qđ calcas? Su-
ſum me honoras: iuſum me calcas. Plus dolet qđ calcas

qꝫ gaudet qđ honoras: qꝛ qđ honoras dolet pro eis quos
calcas. Quomõ clamat lĩgua? Dolet mihi. Nõ dicit: dolet
pedi meo: ſed dolet mihi dicit. O lingua quis te tetigit? qs
percuſſit: quis ſtimulauit? qs pupugit? Nemo. Sed cõiun-
cta ſum eis que calcãtur. Quomodo vis non doleã: quãdo
non ſum ſeparata? Dominꝰ ergo noſter ieſus chriſtus ideo
aſcendit in celũ die quadrageſima: cõmendauit corpꝰ ſuũ:
qua habebat iacere: quia vidit multos honoraturos ſe qꝛ
aſcendit in celũ: ⁊ vidit qꝛ honor ipſorum inutilis eſt: ſi cõ-
culcant mẽbra ipſius in terra. Et ne qs erraret: ⁊ cum ado
rat caput ĩ celo: calcaret pedes in terra: dixit vbi eſſent mẽ-
bra ipſius. Aſcenſurus enim dixit v̄ba nouiſſima: poſt iſta
v̄ba: nõ eſt locutus in terra. Aſcenſurum caput in celũ: cõ-
mẽdauit membra in terra et diſceſſit. Iam non inuenis lo-
qui chriſtũ in terra. Inuenis illum loqui: ſed in celo: et de
ipſo celo. Quare? Quia mẽbra calcabãtur in terra. Perſe
cutori enim ſaulo dixit deſuper. Saule ſaule quid me ꝑſe- Act.ix.
queris? Aſcendi in celum: ſed adhuc in terra iaceo. Hic ad
dexteram pr̃is ſedeo: ibi adhuc eſurio: ſitio ꝑegrinus ſum.
Quomõ ergo corpꝰ cõmẽdauit in terra aſcenſurus? Cum G
interrogarent illũ diſcipuli. Domine ſi hoc in tẽpore p̄ſen-
taberis: et quando regnũ iſrael? Reſpondit iturus. Nõ eſt Act.j.
veſtrum ſcire tempus qđ pater poſuit in ſua poteſtate: ſed
accipietis virtutem ſpiritus ſancti ſuperuenientem in vos:
et eritis mihi teſtes. Videte qua diffundat corpꝰ ſuum: vi-
dere vbi ſe calcari nõ vult. Eritis mihi teſtes in hieruſalẽ
et totam iudeã ⁊ ſamariam: vſqꝫ in totã terram. Ecce qua
iaceo q̃ aſcẽdo. Aſcendo enim qꝛ caput ſum. Iacet adhuc
corpꝰ meum. Qua iacet? Per totam terram. Caue ne ꝑcu
tias: caue ne violes: caue ne calces. Nouiſſima verba chri-
ſti ſunt iſta ituri in celum. Conſiderate languẽtem in lecto
hominem: in domo ſua iacentem et maceratum egritudi-
ne ꝓximum morti: anhelantem iam animam quodãmodo
inter dẽtes habentẽ: qui forte ſollicitus de aliqua re chara
ſibi quã multũ diligit: veniat illi in mentem: et vocet here-
des ſuos ⁊ dicat. Rogo vos facite hoc. Teneat quodãmõ
violenter animã: ne ante exeat: qꝫ illa verba firmenꝰ. Cum
illa v̄ba nouiſſima dictauerit: efflat animam: tollitur cada
uer in ſepulchrum. Heredes ipſius quomodo meminerũt
nouiſſima moriẽtis? Quomodo ſi qs exiſtat: qui dicat eis.
Nolite facere. Quid ergo illi dicãt? Ergo nõ facio qđ mi-
hi pater meus efflans animã nouiſſime mandauit: qđ vlti-
mum ſonuit in aures meas ꝓficiſcẽte hinc p̄re meo? Que-
uis alia v̄ba ipſius aliter poſſum habere: nouiſſima verba
plus tenent. Non enim vidi amplius: nõ audiui loquentẽ.
Fratres cogitate viſceribꝰ chriſtianis. Si heredibus ſunt
tam dulcia: tã grata: tam magni põderis verba ituri in ſe-
pulchrũ: heredibus chriſti qualia debent eſſe verba nouiſ-
ſima: nõ redituri in ſepulchrũ ſed aſcenſuri in celũ? Nãqꝫ
ille q̃ vixit et mortuus eſt rapiꝰ ad alia loca anima ipſius:
corpꝰ ipſius poniꝰ in terra: an fiant illa verba: an non fiant:
non ad eum ꝑtinet: tamen aliud agit: aliud patitur. Aut in Luce.xvj
ſinu abrae gaudet: aut in igne eterno aque modicũ deſide-
rãs: in ſepulchro autẽ ipſius iacet cadauer ſine cenſu: ⁊ cu-
ſtodiũtur verba nouiſſima moriẽtis. Quid ſibi ſperãt illi q̃
verba nouiſſima ſedẽtis in celo nõ cuſtodiũt: videte deſup
an contẽnatur: an non contẽnatur. Illius qui dixit. Saule Act.ix.
ſaule quid me perſequeris? Qui ſeruat ad iudicium qđ vi-
det pati mẽbra ſua? Et quid nos fecimus inquiunt? Nos
ſumus paſſi: ꝑſecutionem nõ fecimꝰ. Vos feciſtis o miſeri
primo: qꝛ diuiſiſtis eccleſiã. Maior eſt machera lingue qꝫ
ferri. Supbia fuit ancilla ſare agar: et afflicta eſt a domina Gen.xvj.
ſua ꝓpter ſupbiam. Diſciplina erat illa nõ pena: ideo cum
receſſiſſet a dñ̃a ſua qđ ei dixit angelus? Reuertere ad do-
minam tuam. Sic ergo carnalis anima tãqꝫ ancilla ſuper-
ba: ſi forte aliquas moleſtias paſſa es ꝓpter diſciplinam:
quid inſanis? Redi ad dominã tuam: tene dominicam pa-
cem. Ecce ꝓferuntur euangelia: legimus qua diffunditur
eccleſia. Diſputaꝰ ꝯtra: ⁊ diciꝰ nobis. Traditores. Cuius
rei traditores? Chriſtꝰ cõmẽdat eccleſiã ſuã: ⁊ non credis:
ego tibi crediturus ſum maledicẽti parẽtibꝰ meis: vis vt
credã tibi de traditoribꝰ? Crede tu prius chriſto. Quid eſt
dignum. Chriſtus deus eſt: tu homo? Cui prius debet cre-
di? Chriſtꝰ eccleſiã ſuã toto orbe diffudit. Ego dico. Con-

tēne. Euangelium loquitur. Caue. Quid dicit euāgelium?
Lu.xxiiij. Oportebat pati chriſtū ⁊ reſurgere a mortuis die tertia: et
predicari in nomine eius penitētiam ⁊ remiſſionem pecca-
torū. Ubi remiſſio peccatorum: eccleſia eſt. Quomodo ec-
Mat.xvj. cleſia? Illi enim dictū eſt. Tibi dabo claues regni celorū:
⁊ que ſolueris in terra: ſoluta erunt ⁊ in celis: et que ligaue-
ris in terra: ligata erūt ⁊ in celis. Qua diffundit iſta remiſ-
Lu.xxiiij. ſio peccatorum? Per omnes gētes: incipiētes ab hieruſa-
lē. Ecce crede chriſto. Sed qꝛ intelligis ſi credideris chri
ſto: non te habere quod dicas de traditoribus. Tibi vis vt
credam parentibus meis maledicenti: ꝙ tu credas chri-
ſto predicanti?

¶ Finis expoſitionis diui Aurelij Auguſtini in epiſtolam beati Johannis.

¶ Quinquaginta Homeliarū diui Aurelij Auguſtini cum ſuis Thematibus: ordinata ac breuis Annotatio.

De eo qđ ꝓpheta dicit in pſalmo. Quis eſt homo qui vult vitam: et diligit videre dies bonos Homelia.j.
De eo quod idē dicit. Sedens aduerſus fratrem tuum detrahebas ⁊c̄. Homelia.ij.
De eo qđ Apoſtolus ait. Ut poſſitis comprehendere cum omnibus ſanctis que ſit latitudo ⁊c̄.iij.
De eo quod propheta dicit in pſalmo. Bonitatem et diſciplinam et ſcientiam doce me.iiij.
De eo quod Apoſtolus dicit. Predica verbum: inſta oportune importune ⁊c̄.v.
De eo quod dominus dicit in euāgelio. Diligite inimicos veſtros: benefacite his qui vos oderunt.vj.
De eo quod Eſaias dicit. Clama ne ceſſes ⁊c̄.vij.
De eo quod apoſtolus dicit. Radix omnium malorum eſt cupiditas ⁊c̄.viij.
De eo quod ſcriptum eſt. Beatus vir qui poſt aurum non abijt ⁊c̄.ix.
De eo quod Apoſtolus ait. Uidete quomodo caute ambuletis ⁊c̄.x.
De eo quod propheta dicit in pſalmo. Suſtine dominum: viriliter age ⁊c̄.xj.
De eo qđ beatus Jacobus dicit. Confitemini alterutrum peccata veſtra ⁊c̄.xij.
De eo qđ ſcriptū eſt. Ne tardes conuerti ad deum ⁊c̄.xiij.
De eo quod dominus ait in euangelio. Capillus de capite veſtro non peribit.xiiij.
De modo quo nos inuicem diligere debeamus.xv.
De reſurrectione domini: et cantatione Alleluya.xvj.
De eo qđ apoſtolus dicit. Pax fratribus et charitas cum fide magna.xvij.
De eo quod in Eſaia ſcriptum eſt. Frange eſurienti panem tuum ⁊c̄.xviij.
De exhortatione ad elemoſinas faciēdas. Homelia.xix.
De eo quod beat⁹ Petrus dicit. Depoſita ergo omni malicia et omni dolo ⁊c̄.xx.
De caſtigatione filiorum quos cognoſcimus ire in vanitatem et inſanias mendaces.xxj.
De eo quod dominus ait in euangelio. Sicut pater ſuſcitat mortuos ⁊c̄.xxij.
De remiſſione peccatorum.xxiij.
De die anniuerſario epiſcopalis ordinationis: quid in eo attendendum ac recolendum ſit.xxiiij.
De eadem re qua ſtatim ſupra.xxv.
De permiſſione ac ꝓhibitione ſedendi in eccleſia: quando vel lectiones leguntur: vel verbū dei predicatur.xxvj.
De eo qđ propheta dicit in pſalmo. Auerte faciem tuam a peccatis meis ⁊c̄. Ac de vtilitate penitentie.xxvij.
De eo qđ idē. De⁹ manifeſtus veniet ⁊c̄. Homelia.xxviij.
De eo quod dominus ait in euāgelio. Remittite et remittetur vobis ⁊c̄.xxix.
De eo qđ in Aggeo ſcriptum eſt. Meum eſt aurum: ⁊ meū eſt argentum.xxx.
De monomachia golie et dauid.xxxj.
De eo quod dominus dicit in euangelio. Non poteſt filius a ſe facere quicꝙ ⁊c̄.xxxij.
De eo qđ propheta dicit in pſalmo. Cor meū et caro mea exultauerunt in deum viuum.xxxiij.
De eo quod dominus ait in euangelio. Ego ſum via veritas et vita.xxxiiij.
De predictione temporum chriſtianorū in diuinis ſcripturis.xxxv.
De eo quod in Eſaia ſcriptum eſt. Aſcendet ſicut virgultum ⁊c̄.xxxvj.
De eo qđ dominus dicit in euangelio. Qui amat animam ſuam perdet eam.xxxvij.
De eo quod dominus ait in euāgelio. Diliges proximum tuum ſicut teipſum.xxxviij.
De eo quod propheta dicit in pſalmo. Beatus qui intelligit ſuper egenum ⁊c̄.xxxix.
De fraterna ꝯcordia ⁊ offenſionis relaxatiōe. Homelia.xl.
De vere penitentibus.xlj.
De cōmendatione orationis dñice: ⁊ eius expoſitione.xlij.
De illuminatione ceci nati: ac totius mūdi cecitate.xliij.
De teſtimonio chriſti de Johanne baptiſta dicentis. Inter natos mulierum ⁊c̄.xliiij.
De eo qđ ſcriptum eſt in actib⁹ apoſtoloꝝ. Qꝫ petrus circa horā ſextam aſcēdit in cenaculū ⁊c̄. Homelia.xlv.
De eo quod propheta dicit in pſalmo. Confitemini domino quoniam bonus ⁊c̄.xlvj.
De remedijs peccatorum.xlvij.
De eo quod dominus ait in euangelio. Hominis cuiuſdā diuitis vberes attulit poſſeſſio fructus ⁊c̄.xlviij.
De eo quod Apoſtolus dicit. Legatione fungimur ꝓ chriſto.xlix.
De vtilitate ac neceſſitate penitentie.l.

Finis.

¶Diui Aurelij Auguſtini Liber quinquagin
ta Homeliarum feliciter incipit.

pſ.xxxiij. ¶De eo qđ propheta dicit in pſalmo. Quis eſt
homo qui vult vitā: ⁊ diligit videre dies bonos
Quibus verbis declaratis nos inducit abſtine=
re a malo ⁊ facere bonū: pacēq; querere ac ſeque=
re eam: qđ cohibendo linguā leuiſſime faciemus.

Homelia.j.

A Vocans genus hu
manū ſpirit⁹ dei: iubēdo quid fa=
cere ⁊ ꝓmittēdo quid ſperare de
beam⁹: pri⁹ mentē noſtrā inflam
mat ad premiū: vt qđ ꝑcipit̄ ma=
gis bonū amādo: q̄ malū timen=
pſ.xxxiij. do faciam⁹. Quis eſt hō inquit q̄
vult vitam: et diligit videre dies
bonos? Sic interrogās quis iſte
ſit: quaſi poſſit inueniri qui nō ſit. Quis eñ nō vult vitam?
Quis nō diligit videre dies bonos? Audi ergo qđ ſequit̄: ſi
q̄cūq; hoc vis ⁊ diligis homo: audi qđ ſequit̄. Ois hō: co=
hibe inq̄t linguam tuā a malo: ⁊ labia tua ne loquant̄ dolū.
Declina a malo ⁊ fac bonū: quere pacē ⁊ ſequere eā. Horū
oim cetera ſupiora ſunt in ꝑcepto: vltimū i pmio. Nā vt co
hibeam⁹ linguā nr̄am a malo: ⁊ labia nr̄a ne loquant̄ dolū:
declinem⁹ a malo ⁊ faciam⁹ bonū. Vt q̄ram⁹ pacē precipi
B tur nobis: vt aūt ſequamur eā ꝓmittit̄ nobis. Que iſta pax
eſt: niſi quā nō habet mūd⁹? Que iſta pax eſt niſi quā nō hȝ
iſta vita: que in hui⁹ vite cōpatiōe nec vita eſt? Neq; eñ de
hac vita diceret. Quis eſt homo q̄ vult vitā: ⁊ ad iſtā vel re
tinendā vel ꝓducendā ꝑceptis ꝯſequētib⁹ hortaret̄: q̄q;
⁊ iſtā quis nō velit? Nā ⁊ hec ſaltē optat̄ prolixa: q̄ɀ eſſe nō
poteſt ſempiterna: ⁊ ꝑ hāc pōt homo ꝑuenire ad illā: ſi quē=
admodū vult eā lōgā: ſic velit ⁊ bonā. Quātū eſt aūt i hac
vita longū: qđ erit aliq̄n finitū? Et qđ erat lōgū erit nullū:
q̄ɀ ⁊ q̄n erat nō ſtabat: ⁊ q̄n ꝓducebat̄ nō augebat̄: nec ad=
dēdo creſcebat: q̄ɀ veniēdo recedebat. Quiſq̄s igit̄ es ama
tor lōge vite: eſto poti⁹ bōe vite. Nā ſi male viuere volueri
longa vita nō erit vex bonū: ſed erit longū malū. Vide au
tem q̄ ſis abſurdus atq; ꝑuerſus: cū te villā fatearis plus
amare q̄ vitā. Villā vis poti⁹ bonā habere q̄ vitā? Nā vt
inhiādo ⁊ male ꝯcupiſcēdo adipiſcari villā bonā: fraudan
do effici vitā malā. Cū ſi tibi diceret̄ ſi a te q̄reret̄: vtx mal
les villa bōa carere ꝑdēdo: an vita mala moriēdo: rn̄deres
te ſi vtrūq; retinere nō poſſes: paratiorē eē vt villa tibi au=
ferret̄. Cur igit̄ nō ſic amat̄ vita vt ſit etiā bona: q̄ abs te oī
bus tuis bonis ꝑfert̄ etiā mala? Cupis certe vt longa ſit li
cet mala ſit: imo fac vt bona ſit: ⁊ noli timere ne breuis ſit.
Nā ſi te ſollicito bene agit̄: te ſecuro cito finiet̄. Succedet
ei nāq; vita et̄na: ſine metu beata: ſine fine longa. De illa q̄p
pe vita iterrogat qui dicit. Quis eſt homo qui vult vitā: et
Ephe.v. diligit videre dies bonos? In hac aūt vita iubet nos ap̄ls
redimere temp⁹: q̄m dies mali ſunt. Et q̄d eſt redimere tē=
pus: niſi cū opus eſt etiā detrimēto temporaliū cōmodox
ad eterna querenda ⁊ capeſcenda ſpacia tēporis cōparare
Mat.v. Vnde ⁊ dn̄s ꝑcepit dicens. Si quis voluerit tecū iudicio
C ꝯtēdere ⁊ tunicā tuam tollere: dimitte illi ⁊ palliū. Vt ſcilȝ
amiſſa re aliqua tpali: impēdas ad quietē qđ eras impēſu
rus ad litē. Cū itaq; nō de vita ⁊ dieb⁹ hui⁹ tēporis loqua=
tur ſpūs dei dicēs. Quis ē hō qui vult vitā: ⁊ cupit videre
dies bonos: ſequētia docēt. Talia eni ꝑcepta ſubiūgit qui
bus obaudiēdo vitā ⁊ dies bonos habere poſſim⁹: vt hec
vita quā nūc agim⁹ ⁊ hi dies: ꝓ eiſdē ꝑceptis iplēdis ple=
rūq; amittēdi ſint. Proinde ſi hāc vitā i qua nūc ſum⁹ in=
tellexerim⁹ in eo qđ dictū eſt. Quis eſt hō q̄ vult vitā ⁊ ꝓ=
pter hāc habēdā q̄ cōnectunt̄ ꝑcepta faciam⁹: quid acturi
ſum⁹ cū aliquis in malicia potēs mortē nobis fuerit ꝯmi=
nat⁹: niſi falſum teſtimoniū dixerim⁹? Profecto eni ſi fece
rim⁹ qđ hic iubet̄. Cohibe liguā tuā a malo: vt ꝓpter hoc
preceptū teſtimonij fallaciā recuſem⁹: quaſi decepti vide=
bimur: q̄ɀ ꝓpter habēde vite cupiditatē ꝑceptū ſeruare ſu
ſcepim⁹: ⁊ eā magis ꝑceptū ſuādo ꝑdidim⁹. Porro ſi vi=
tam intellexerim⁹ in eternū beatā: quā poſt iſtā de⁹ dabit
obediētib⁹ ſibi. De qua dn̄s dixit ad quēdā Si vis veni= Mat.xix.
re ad vitā: ſerua mādata. Tūc vo interrogati. Quis eſt ho
mo q̄ vult vitā: ⁊ reſpōdem⁹ nos velle vitā: etiā ſub ipo ꝑ=
cuſſoris ictu veritatē ſeruabim⁹ in teſtimonio: mortē cōtē=
nim⁹ in mundo: vitam ꝯſequimur in celo. Hec de dieb⁹ bo
nis intelligamus. Nā ſi ꝓpter dies ꝑſentis ſeculi qui boni D
dicunt̄ ⁊ nō ſunt: in ſepultura cordis ꝑ epularū aggeres: in
luxuria violētie gurgitib⁹: i turpiſſimis igluuiū volupta
tib⁹. Si ergo ꝓpter iſtos dies q̄ſi ꝓpter dies bonos ſuſce=
perim⁹ ꝑceptū vt labia nr̄a nō loquant̄ dolū: plerū q; tales
dies cogūt amatores ſuos loqui dolū: ⁊ tales dies negant̄
eis q̄ nō loquunt̄ dolū. Quid eſt eñ aliud loq̄ dolū: niſi aliđ
labijs ꝓmere cū aliud claudat̄ i pectore? Ad hoc maxime
adulatox exarſit negociū: q̄ pene ſemper ne ꝓhibeant̄ ab
opimis mēſis apparatiſq; cōuiuijs: blādiēdo nō tacēt fal=
ſum: ne ab his ꝓhibeant̄ ſi amādo deū dixerit vex. Ergo
ꝓpter iſtos dies q̄s putāt bonos: vt eis exhibeant̄ loquū=
tur dolū: ⁊ eis negant̄ ſi nō loquunt̄ dolū. Alij ſūt igit̄ dies
boni de quib⁹ admonemur: vt ſi eos videre diligim⁹ cohi
beam⁹ a malo linguā: nec dolū loquamur. Nō ſūt de iſto ſe
culo dies illi: nō eos habet celū qđ trāſiet: ſȝ qđ ꝑmanebit.
Nō eos nouit terra morientiū: ſed terra viuētiū. Hos q̄ſq;
itellexerit ⁊ dilexerit: liguā cohibet a malo. Et ſi iā terror De cōtinē
mortis cogat ad malū: labia ei⁹ nō loquunt̄ dolū: ⁊ ſi dieb⁹ tia anime.
fallaciter bonis luitet̄ ad dolū declinat ⁊ a malo: etiā inter ca.xiij.
bona facit bonū: etiā inter mala querit pacē que nō eſt ſup
terrā: ⁊ ſequit̄ eā in illo qui fecit celū ⁊ terrā. Proinde fra= E
tres ꝯcupiſcite vitā ⁊ diligite videre dies bonos: vbi nulla
nox erit: vitā i qua dies malus nō timeat̄: dies bonos in q̄
bus nunq̄ finiat̄. Sed ſi hanc mercedē diligitis: cauete ne
opus cui⁹ ea merces eſt recuſetis. Illā ei pacē querēdo ſe=
quimini: q̄retis aūt manib⁹ veſtris nocte corā deo ⁊ nō de pſ.lxxvj.
cipiemini. Quid eſt autē manib⁹ veſtris nocte: niſi etiā in
tribulatione? Quid eſt coram deo: niſi in ꝯſciētie puritate?
Sic viuendo ⁊ hoc amādo habebitis deū in cōtemplatio
ne: ⁊ in illo vitā ſine defectione: dies bonos ſine cōtenebra=
tione: pacem ſine diſſenſione.

¶De eo qđ ꝓpheta dicit in pſalmo. Sedēs ad= pſ.xlix.
uerſus fratrē tuū detrahebas: vſq; ad hoc. Cōſti
tuā te ante faciē tuā. Homelia.ij. i q̄ de detractio
ne ꝑncipaliter itēdit. de laude etiā ꝓpria tractat
poſt mediū quod in ore proprio ſordeſcat.

Frequenter fr̄es chariſſimi cū pſalmiſta cātamus A
verſiculū illū ꝑ quē detractores ſpirituali gladio
feriunt̄ Sic eñ ait. Sedēs aduerſus fratrē tuū Pſ.xlix.
detrahebas: ⁊ aduerſus filiū matris tue pōebas
ſcādalū. Qx aūt dixit. Sedēs oſtēdere voluit q̄ nō trāſito
rie detraxerit: nec ei ſurreptū ſit vt male đ ꝓximo loq̄ret̄. Se
dēs. i. ex ocio: q̄ſi ad hoc vacās vt derogaret ꝓximo ſuo.
Hec feciſti ⁊ tacui ⁊c̄. Neo fr̄es chariſſimi falſa ſecuritate
ſe decipiat: ⁊ putet ſe an̄ tribunal xp̄i nō eſſe vētux: nec red
ditux de facti ꝓprijs rationē. Veniet eñ dn̄s de⁹ noſter ⁊
nō ſilebit. Nō eni ſilere đr q̄ɀ adhuc vindictā ſuſpēdere vi
det̄. Hec feciſti ⁊ tacui. Quid ē tacui: niſi nō vīdicaui? Se
ueritatē meā diſtuli: patiētiā tibi ꝓlōgaui: penitentiā tuā
diu expectaui. Hec feciſti ⁊ tacui. Ego aūt cū adhuc expe
ctarē vt te peniteret: tu aūt ⁊ me ꝯtēpſiſti: ⁊ ap̄lȝ audire no
luiſti: ⁊ ſm̄ duriciā cordis tui ⁊ cor ipenitēs: theſaurizaſti Rom.ij.
tibi irā i die ire ⁊ reuelatōis iuſti iudicij dei. Suſpicat⁹ es
iniq̄ q̄ ero tibi ſilis. Pax ē q̄ɀ mala fctā tua placēt tibi: pla
cere putas ⁊ mihi. Deū q̄ɀ nō ſtati pateri vltorē: vis tenere
participē: ⁊ tā q̄ corruptū iudicē ꝑde ſociū vis habere. De
multi q̄ rapuiſti paruas elemoſynas faciēs: ⁊ adhuc pctā
nō deſerēs q̄ſi corruptū iudicē putas te poſſe redimere: cū ſi
etiā totū dares ⁊ pctā ipſa nō deſereres: teipm deciperes
pecuniā ꝑdēdo ⁊ peccata nō redimēdo. Suſpicat⁹ es ini=
que q̄ ero tibi ſilis. Arguā te. Qn̄? Veniet eñ dn̄s de⁹ no=
ſter ⁊ nō ſilebit. Arguā te. Et q̄d faciā arguendo te? Quid
tibi faciā? Nō te nō vides: facio vt videas te: q̄ɀ ſi videres
te ⁊ diſpliceres tibi: placeres mihi. Qx vo te nō vidēs pla
cuiſti tibi: diſplicebis ⁊ mihi ⁊ tibi. Mihi, cū iudicaberi: tibi

B cū ardebis. Quid enī tibi faciā inquit: Cōſtituā te ante fa-
ciē tuā. Qđ enī vis latere te ip̄m: in dorſo tuo tibi eſt. Nō te
vides: facio vt videas te. Qđ tu pꝰ dorſū tuū poſuiſti: ego
añ faciē tuā ponā. Uidebis feditatē tuā: nō vt corrigas: ſꝫ
vt erubeſcas. Modo enī fratres chariſſimi: oēs amatores
luxurie: et qui cū delectatiōe faciūt iniquitatē: peccata ſua
poſt dorſum ꝓijciūt. Si vero aliquid boni caſu aliquo vel
ꝑ quālibet occaſionē fecerint: ante ſe ponūt et inde aſſidue
gloriant᷑ ⁊ dicunt. Ego illū liberaui: ego illi bñfeci: ego illi
tm̄ dedi. Et dū bona q̄ per illos deꝰ fecit ſibi aſſignāt: ꝑ va
nitatē ꝑdunt qđ ꝑ elemoſynā acq̄rere vident᷑. Ac ſi ante tri
bunal xp̄i ꝑditꝭ bonis q̄ ante ſe habebāt: pctā que poſt dor
ſum ꝓiecerāt ante faciē eoꝝ reuocant᷑: ⁊ ſine vllo t̄mino ſu
ſtinebūt ſupplicium: q̄ ſibi dū viuerēt noluerunt ꝓuidere re
mediū. Et hec quidē faciunt illi qui plꝰ diligunt p̄ſentia q̄
futura. Qui vero de aīe ſue ſalute attētiꝰ cogitāt: ecōtrario
faciūt. Bona quecūq; fecerint poſt dorſum ꝓijciunt: mala
aūt quecūq; ſurrepſerint ante oculos ponūt: et dū de ipſis
in p̄ſenti ſeculo erubeſcunt: ⁊ vulnera curare ⁊ mortua reſu
ſcitare ⁊ ſordida abluere tota fidei deuotiōe ꝯtendūt: cū in
die iudicij ante tribunal xp̄i venerit: mala q̄ ante faciē ſuā
poſuerāt ⁊ bonis opibus redēpta ſunt: auferent᷑ bona q̄ ꝓ
pter vanitatē poſt dorſum ꝓiecerāt: añ oculos collocabūt᷑
Mat.xxv et merebunt᷑ audire. Uenite benedicti p̄ris mei ꝑcipite re-
gnū. Et licet hec ita ſint: nō tñ de illis deſperandū eſt q̄ ad
huc mala ſua nō ſolū corrigere nolūt: ſꝫ ēt defenſare nō eru
beſcūt: ſicut nec illa ciuitas deſperata fuit: de qua dictū eſt
Jone.iij. Adhuc triduo ⁊ niniue ſubuertet᷑. In ip̄o tñ triduo idonea
xviij.de ci fuit ꝯuerti: orare: plāgere: ⁊ de pena iminenti miſericordiā
ui.dei.ca. ꝓmereri. Audiāt ergo q̄ tales ſunt dū licet audire tacentē:
xliiij.⁊ xxi id eſt in p̄ſenti nō vindicātē. Ueniet enī dñs deus noſter ⁊
ca xviij. nō ſilebit. Et tūc arguet: q̄ñ correctiōis locꝰ nullꝰ erit. Sta
Ps̄.xlix. tuā te ſequit ante faciē tuā. Modo ergo ſicut iā ſupradictū
eſt: q̄ſquis talis es: fac qđ tibi minat᷑ dñs facere: tolle te de
dorſo tuo vbi te videre nō vis diſſimulās a factꝭ tuis: ⁊ cō-
ſtitue te ante te. Aſcēde tribunal mētis tue: eſto tibi iudex:
Pſalm.l. torqueat te timor: erūpat cōfeſſio: dic deo tuo. Qm̄ iniq̄tatē
meā ego agnoſco: ⁊ delictū meū ante me eſt ſemp. Qđ erat
poſt te: fiat ante te. Et cū factum fuerit ante te: puniat᷑ a te
ne tu ipſe poſtea a deo iudice fias ante te: ⁊ non ſit quo fugi
Ps̄.xlix. as a te. Intelligite aūt hec q̄ obliuiſcimini deū. Nō cogita
C bas de vita tua mala. Intellige q̄ oblitꝰ es dñm. Nequan-
do rapiat ſicut leo ⁊ nō ſit q̄ eruat. Quid ē ſicut leo? Sicut
potēs: ſicut fortꝭ: ſicut ille cui reſiſtere nemo pōt. Illi enim
quos ſupra diximus (id eſt amatores mūdi: in ore ſuo deū
laudare videt᷑: ſed longe aliud operibꝰ exercere ꝓbātur.
Eſa.xxix. ſcđm illud qđ ait ꝓpheta. Populꝰ hic labijs me honorat: cor
Ps̄.xlix. aūt eoꝝ longe eſt a me. Sꝫ clamat illis ſpūſſanctꝰ. Pecca-
tori aūt dixit deꝰ. Ut qđ tu enarras iuſticias meas: ⁊ aſſu-
mis teſtamentū meū ꝑ os tuū? Tanq̄ ſi diceret ei: nihil ti-
bi prodeſt q̄ laudas deū. Illis enī q̄ bene viuunt ꝓdeſt qđ
laudāt: tu aūt ſi laudas et pctā nō deſeris: nihil tibi ꝓdeſt.
Eccl.xv. Ut qđ me laudas? Audi ſcripturā dicentē. Nō eſt ſpecio-
ſa laus in ore pctōris. Si enī male viuis ⁊ bona dicis: nōdū
laudas. Sꝫ rurſꝰ ſi cū cepꝭis bñ viuere: meritꝭ tuis tribuis
Lu.xxiij. nondū laudas. Nolo te eſſe latronē inſultantē cruci dñi: ſꝫ
Lu.xviij. nec te illū volo eſſe i tēplo iactantē merita ſua: ⁊ occultātē
vulnera ſua. Si fueris iniquus ⁊ ꝑſeuerans in illa iniq̄tate:
nō dico tibi: nō ꝓderit laus: ſꝫ nō me laudas: iſtā laudē nō
deputo. Rurſus ſi fueris q̄ſi iuſtꝰ: id eſt humilis et piꝰ ⁊ de
iuſticia inflatꝰ inceſſeris: ⁊ alios i tua cōparatiōe ꝯtempſe
ris: aut ſuperextuleris te: tāq̄ gloriās de meritis tuis: nō me
laudas. Nec ille me laudat q̄ male viuit: nec ille me laudat
q̄ q̄ſi đ ſuo bñ viuit. Sꝫ nunq̄d ille phariſeꝰ q̄ſi de ſuo talis
erat cū diceret. Gratias tibi ago: q: nō ſū ſicut ceteri hoīes
Gratias deo agebat ex eo qđ bonū i ſe habebat. Quāuis
ḡ boni aliq̄d i te ſit: nō ex te eſſe qđ bonū eſt: ſed a deo te ac-
cepiſſe ꝓfitere. Tñ i eoipſo ſi te extuleris ſupra aliū nō ha
bentē: clarꝰ teneberis: nōdū laudator meꝰ eris. Primū er-
go corrige te a via peſſima: incipe bene viuere: intellige q: nō
Ps̄.xxxvi. corrigeris niſi dono dei. A dño enī greſſus hoīs dirigent᷑.
Hoc cū intellexeris: faue ⁊ alijs vt ſint qđ ⁊ tu es: q: h̄ eras
⁊ tu qđ ⁊ illi ſunt. Faue quātū potes ⁊ noli deſꝑare. Nō enī
vſq; ad te diues ē deꝰ. Qđ eī tibi dedit: crede q̄ ēt ⁊ alijs ⁊
velit ⁊ poſſit dare. Nō ergo laudat q̄ cū iā ceperit bene vi-
uere: de ſuo putat eſſe qđ i bñ viuit: nō acceptū a deo. Nec il
le laudat: q̄ cū ſciat ſe q̄ bene viuit accepiſſe a deo: tm̄ vſq;
ad ſe vult eſſe diuitē deū: ⁊ nō vult vt alijs ſit miſericors deꝰ
Ille itaq; q̄ dicebat. Gratias tibi ago deꝰ: q: nō ſum ſicut Lu.xviij.
ceteri hoīes iniuſti: raptores: adulteri: ſicut ⁊ publicanꝰ iſte
Nōne ⁊ ibi potuerat dicere. Dñe dona et publicano huic
qđ mihi dōaſti: ſupple: ⁊ mihi q̄ nondū dediſti? Sꝫ etiā q̄ſi
ſaturatꝰ eructabat. Paup xͦo ille.i.publicanꝰ qđ dicebat?
Dñe propitiꝰ eſto mihi peccatori. Ideo deſcēdit iuſtifica-
tus publicanꝰ magis q̄ ille phariſeꝰ. Ergo audite q̄ bene
viuitis: audite q̄ male viuitis. Sacrificiū laudis glorifica- Ps̄.xlix.
bit me. Nemo mihi offert hoc ſacrificiū ⁊ malꝰ eſt. Non di
co: nō mihi hoc offert malꝰ: ſed nemo mihi hoc offert malꝰ
Qui enī laudat bonꝰ eſt: q: ſi laudat etiā bene viuit. Qui ſi
laudat nō ſola ligua laudat: ſꝫ et vita cū lingua ꝯſentit. Et D
iō rogo vos fratres chariſſimi: quantū poſſumꝰ cū dei ad-
iutorio ſtudeamꝰ: vt quō deū laudamꝰ vocibꝰ: ſic ēt bonis
moribꝰ collaudemꝰ. Melius eſt enī tacere ⁊ benefacere: q̄ ☞
deū laudare et pctā cōmittere. Qui eī laudat deū vita ſimꝉ
⁊ ligua: vocibꝰ pariter ⁊ bonis opibꝰ: dupliciter in ſe ꝓuo
cat gratiā dei. Si vero nō p̄ualet deū laudare vocibꝰ: lau-
det bonis opibꝰ: aſſiduis orationibꝰ: cogitationibꝰ ſanctꝭ.
Si enī hec diligenter attēdimꝰ: ⁊ in hoc ſeculo cum ſecura
cōſcientia laudare deū poſſumꝰ: ⁊ in futuro ad eternū gau-
dium feliciter veniemus.

¶ De eo qđ apoſtolꝰ dicit. Ut poſſitis cōprehendere cū omnibꝰ ſanctis q̄ ſit latitudo: longitudo altitudo: ⁊ profundū: que quidē quattuor ad ſuū intellectum declarat. Homelia.iij.

Ephe.iij.

Qui enī cognouit inq̄t latitudinē ⁊ lōgitudinē: al B
titudinē ⁊ ꝓfundū: ⁊ ſupeminētē ſciētie charita
tē xp̄i: vidit ⁊ xp̄m: vidit ⁊ patrē. Ego hec v̄ba
apoſtoli pauli ſic intelligere ſoleo. In latitudine
boa opa charitatis. In lōgitudine ꝑſeuerātiā vſq; in finē:
In altitudine ſpem celeſtiū p̄mioꝝ. In ꝓfundo inſcruta-
bilia iudicia dei: vñ iſta gratia in hoīes venit. Et hūc intel-
lectū poſſumꝰ coaptare etiā ſacramēto crucꝭ: vt i latitudi
ne intelligat᷑ trāſuerſum lignū quo extēdunt᷑ manꝰ ꝓpter
opeꝝ ſignificationē: in lōgitudīe ab ip̄o vſq; i t̄rā vbi totū
corpꝰ crucifixū ſtare videt᷑: qđ ſignificat ꝑſiſtere: hoc ē lō-
ganimiter ꝑmanere. In altitudine ab ip̄o trāſuerſo ligno
ſurſum v̄ſus q̄ caput eminet: ꝓpter expectationē ſupnoꝝ
ne illa opa bona atq; in eis ꝑſeuerantiā ꝓpter bñficia dei
terrena ac tēporalia facienda credant᷑: ſꝫ potiꝰ ꝓpter illud
qđ de ſup ſempiternū ſperat fides q̄ per dilectionē opat᷑.
In ꝓfundo aūt pars illa ligni q̄ i terre abdito defixa latet Gal.v.
ſꝫ inde cōſurgit illud oē qđ eminet: ſicut ex occulta dei vo-
luntate vocat᷑ homo ad participationē tāte gratie: aliꝰ ſic:
aliꝰ aūt ſic. Supeminentē vero ſciētie charitatē xp̄i: eā ꝓ- Ephe.iij.
fecto vbi pax illa eſt que precellit omnē intellectum. Phil.iiij

¶ De eo qđ propheta dicit in pſalmo Bonitatē et diſciplinam et ſcientiam doce me: que tria ad longum deducit. Homelia.iiij.

Ps̄.cxviij.

Inter cetera quibꝰ beatꝰ dauid infirmitatibꝰ no- B
ſtraꝝ medet᷑ animaꝝ: ſub quadā trinitatis regu
la orandi nos formā tenere tāq̄ ꝑitiſſimꝰ magi
ſter erudit dicēs. Bonitatē et diſciplinā ⁊ ſcien
tiā doce me. Sollicitiꝰ itaq; fratres intēdite qs ſibi potiſſi
mū virtutes tribui rex ꝓpheticꝰ depcat᷑. Bonitatē ⁊ diſci
plinā inq̄t ⁊ ſcientiā me doce dñe. Uere nouit recte viuere ☞
q̄ recte nouit orare. Nō eī petit mūdanaꝝ diuitiaꝝ theſau-
ros: nō regna finitiua: nō tēpora ꝓlixiora viuēdi: ſed boni
tatē ſe doceri ſibi ⁊ diſciplinā poſcit. Bonitas enī facit ama
bilē diſciplinā: ⁊ diſciplina efficit inculpabilē bonitatē: nec
quēq̄ latere puto: q: bōitas ſine diſciplina delictoꝝ mater
eſt: ⁊ diſciplina ſine bōitate triſtis q̄dā amaritudo viuēdi.
Sciētiā p̄ſtari ſibi parit᷑ iplorat vt nouerit ſcient᷑ ſapiēter-
q; diſtīguere q̄ ſint termini bōitatꝭ: ⁊ quā debeat habere di
ſciplina mēſuram: ne forte aut nimie remiſſiōis vitio boni-
tas icōſulta fedet᷑: aut diſciplina durior ip̄a ſui auſteritate
crudeleſcat. Uis frater bonꝰ eſſe peccāti? Benigne quidē

ſac ⁊ vt vere ſis bonꝰ:rigorē ei adhibe diſcipline:vt tua il
li bonitas ꝓficiat in ſalutē. Quē vtiq; ſi nulla coercētis cē
ſure increpatiōe terrueris: ꝑniciosa erit ei hec bonitas tua
q̄ ꝑmittis ꝑire peccātē quē poteras ſaluare correctū. Rur-
ſum ſi nimio diſcipline rigore nullā ſciētia bōitatꝭ pretēde-
ris medicinā:dū rigorē tuū refugit peccās:peccati egritu
dinē nō curabis. Et iō tandē viuēdi rō erit:q̄ ve iuſticia erit
vt ſolutior lenitas cohibētiā ꝑbeat peccatori:aut imodera
B ta ſeueritas a lapſu nō reuocet delinq̄ntē? Ut aūt bonitatꝭ
huiꝰ diſciplieq; magiſteriū in nr̄is fuiſſe maiorībꝰ plenīꝰ ꝑ
fectiuſq; diſcamꝰ:pauca de pluribꝰ venerabiliū patrū recē
ſeamꝰ exēpla. Impleuit ſine dubio bōitatꝭ ac diſciplīe iſtiꝰ
formā beatꝰ petrꝰ:cū ſicut vere bonꝰ oblatos ſibi dicit cu-
raſſe infirmos: ⁊ vt diſcipline celeſtꝭ amator:iuſta vltiōe pu
Act.ix. niſſe mēdaces ꝓhibet. Nimirū bonitatis eiꝰ grām teſtatur
eneas ille debilis ⁊ claudus ab īfantia ſedēs in porta tem
pli dn̄i:atq; mēdicans in noīe xp̄i ieſu:apoſtoli curātis im
Act.v. perio antiquā recepit ſanitatē. Probauerīt ⁊ diſcipline eiꝰ
ſeueritatē ananias ⁊ ſaphyra:q̄ diſtrahētes agrū quē ven
dere nemo cogebat:dū de ꝑcij q̄ātitate mētiunt apoſtolo
mortē ſibi falſitate mercati ſūt. Quo facto edocuit glioſiſſi
mus petrꝰ ineſſe ſibi bonitatē ac diſciplinā:dū remediū ꝑ-
ſtat infirmo:⁊ cōpetentē ſumit de mēdacibꝰ vltionē:q̄ eū re
Mat.xvj. cte ſancteq; feciſſe celeſtis iudicij ꝯſenſus oſtendit. De ꝑfe
ctiōe vero ſciētie eiꝰ q̄s ambigat:qui xp̄m dn̄m viui dei fi-
liū eſſe de celo ſibi patre reuelāte cognouit? Et q̄ bonitas
Joh.xxj. ac diſciplina ſciētiaq; nō deerat:paſcēdas illi dn̄s ſuas cō
C mēdauit ouiculas. Tenuit bonitatē ac diſciplinā etiā glo-
rioſiſſimꝰ paulus:q̄ vt eiꝰ ſcripta teſtant:diſcipulis ſuis et
virgā correctiōis et ſpm̄ māſuetudinis pretēdebat: ꝓpter
q̄d faciebat eū oībus amabilē bonitas:⁊ diſciplina terribi
ij.theſ.iij. lem. Nā etiā inter ipſa mūdi ꝑmordia vt bonitatē ac diſci
plinā xp̄i doceret eccliās:⁊ remoueri iuſſit peccātē a cōmu
nione ſctōꝝ:⁊ eūdē recipi correctū. De ſciētia autē eius q̄d
nos dicemꝰ:cū omēs eū nouerint in celeſtibꝰ didiciſſe que
doceret i terrꝭ? Ibi talia ſe memorauit edoctū:qualia loq̄
mortalibꝰ nō liceret. Habuit nihilominꝰ bōitatē ⁊ diſcipli
nā teſtis dn̄icꝰ ⁊ baptiſta Johānes:qui reſipiſcētes a pec-
Mat.iij. catis ſuis ꝓphetice pietatꝭ affatu penitētie baptiſmo dilue
bat:atq; vt vere legaliū ꝑceptoꝝ cuſtos imobilis ⁊ herodē
Mat.xiiij regē de illicita accuſabat vxore:⁊ cūctis ad ſe ꝯcurrentibꝰ
purgatioris vite ꝑcepta mādabat. Sciētie aūt illiꝰ pleni-
tudinē q̄s pōt agnoſcere:q̄ q̄d ꝓ ſalute mūdi venit e celo:ꝑ
D mus oībus reuelauit. Uidetis itaq; fratres quo orandi cō
pēdio ⁊ qua paucitate ūboꝝ ꝑfectionē viuēdi venerabilis
ꝓpheta q̄rebat. Breuiſſimo nāq; ſmone ꝯcluſit:quotquot
ſpiritaliū hꝫ multitudo virtutū. Si ergo ille ꝓphetaꝝ ꝑci
puus doceri ſe a deo ad ſanctiores vias tātopere ꝑcabat:
q̄d facere nos oportet q̄ ⁊ tardi ſenſus īfirmitate torpemꝰ:
⁊ noxia remiſſioris vite ꝯſuetudine depravamur? Nos in-
quā magis orare debemꝰ dicētes. Bonitatē ⁊ diſciplinā ⁊
ſciētiā doce nos dn̄e:quatenꝰ in nobis bonitas malicia vi
cat:vitia ac voluptates diſciplina caſtiget:⁊ ignorātie ce-
citate ſcientia veritatis illuminet. Si enī ſcieris oīpotentē
deū filiūq; eiꝰ vnigenitū vniꝰ eſſe ſubſtātie:ſpm̄ quoq; ſan
ctū pari crediderīs eternitate regnātē:nulla vnq̄ te vel paga
noꝝ vana ꝑſuaſio:vel arrianoꝝ ꝑfida turbabit īpietas. Si
futuri iudicij ſciētia cor tuū mētēq; repleuerit:habebis in
tuis moribꝰ diſciplinā. Rurſus ſi diſcipline ipſiꝰ menſurā
regulaſq; ſeruaueris: ꝯgruā tenebis in oībus bonitatē:q̄
bonitas ē tēpamentū diſcipline:⁊ diſciplina ꝯdimentū eſt
bonitatꝭ. Caue ergo frater:ne ita velis bonꝰ videri vt abij-
cias diſciplinā:aut ita arduā ſecteris diſciplinā: vt remo-
ueas bonitatē. Quibꝰ beatꝰ dauid iccirco ſciētiā ꝑcat ad-
iūgi:vt directa mētis noſtre iudicio ſcire poſſimꝰ qualiter
ī nobis eē poſſit ⁊ diſtrictior bonitas:⁊ blādior diſciplina.

ij.Thim. iiij. De eo q̄d ap̄ls dicit. Predica verbum: inſta
oportune iportune:argue: increpa:obſecra cū oī
patiētia ⁊ doctrina:q̄ oīa ad vnguē dilatat ac ex-
ponit ad intellectum. Homelia.v.

B FRequēter i ſcripturis ſanctis audiuit charitas
vr̄a fratres chariſſimi:ī quo ſint ſacerdotes peri
culo cōſtituti:ſi noluerint implere illud q̄d cōte-
ſtatur apoſtolꝰ. Predica verbū:inſta oportune īportune: ij.Thim.
argue:increpa:obſecra cū omni patiētia ⁊ doctrina. Et q̄ iiij.
tā graue pondus imminet ceruicibꝰ noſtris:quibus dicit.
Si nō annūciaueris iniquo iniquitatē ſuā:ſanguinē eiꝰ de Ezech.iij
manu tua req̄rā:neceſſe nobis eſt quoſcūq; negligētes aut
ſecrete aut publice caſtigare. Sꝫ q̄n corripimꝰ:ille quē cor
ripimꝰ ſi malꝰ ē:attēdit a quo corripiat:⁊ faciliꝰ i correpto
re ſuo q̄ꝫ in ſe libēter agnoſcit q̄d corrigat. Et ſi vera iuene
rit q̄ ⁊ ipſe dicat in eo a quo corripit:gaudet:quāto melius
gauderet de ſua ſanitate correctꝰ q̄ꝫ de alieno lāguore cor-
reptus? Ecce putas verū eſſe q̄d dicꝭ. Inueniſti aliquid ī
hoīe a quo rephenſus es: tn̄ per illū tibi veritas loquebat
per malū:per iniquū ūitas tibi loquebat. Queris quid re-
prehēdis in hoīe? Inueni potiꝰ q̄d reprehēdas in veritate
Uelis nolis illa eſt aduerſaria tua: in qua non inuenis q̄d
accuſes. Illā fac amicā ſi potes. Aduerſariꝰ tuꝰ ſmo dei ē
Proferat eū peccator:ꝓferat eū iuſtꝰ ſmo dei eſt: iculpa-
bilis ē. Ipſe ē aduerſariꝰ tuꝰ: ꝯcorda cū eo cū es in via cū
illo. Uia vita iſta ē. Aduerſariꝰ oīm iniq̄rū ſmo dei ē. Pax
tibi eſt q̄ eū eſſet manēs in ſua beatiſſima ⁊ ſacratiſſima ſe
de venit ad te:vt eſſet tecū i via:⁊ tecū voluit comitari:vt
cū ambulas ⁊ ī ꝑtāte habes:cōponas cauſam tuā ⁊ dicas
Quādo finiturꝰ ſum viā? Et cū finieris viā:nō erit cū quo
cauſam tuā ꝯponere poſſis:⁊ aduerſariꝰ tradet te iudici:iu Mat.v.
dex aūt miniſtro: miniſter aūt in carcerē. Non exibis inde
donec reddideris nouiſſimū quadrātē. Eſt enī verbū dei:
quaſi aduerſariꝰ ī via:habes in poteſtate:cōpone. Quid a
te q̄rit aduerſariꝰ iſte vt ꝯcordes cū illo? Quid? Niſi ſalutē
tuā. Ambulat cum aduerſariis ſuis ⁊ dicit eis vt concor-
dent cū illo. Fiat. Nondū finita eſt via. Quod heri nō eſt fa
ctū fiat hodie:nondū finita eſt via. Quid expectatis quo-
uſq; finiat? Cū finita fuerit n̄ erit alia vbi cū aduerſario cō
cordetis. Iudex reſtat:miniſter ⁊ carcer. Multꝭ hec via cū
ſibi plures ꝓmitterēt in ea annos: ſubito finita ē. Sꝫ ecce
fac q̄ lōga erit vita tua:vt ſemꝑ tecū aduerſariꝰ tuꝰ ambu
let. Nō erubeſcis tāto tp̄e cū tali aduerſario habere diſcor
diā? Sermo dei quantū eſt in ipſo amicus tuus eſt. Aduer
ſariū tu tibi eū facis. Ipſe enī tibi bene vult:tu tibi ecōtra
rio male. Ille iubet. Nō furerꝭ:tu furaris:ille iubet nō adul
teres:tu adulteras:ille iubet fraudē nō facias:tu facis:ve-
tat eiurare:tu falſo iuras:facis oīa ꝯtra q̄ dicit. Tu tibi
facis ſermonē dei inimicū. Nec mirū q̄n tu tibiipſe inimicꝰ B
es. Qui enī diligit iniquitatem odit animā ſuam. Si enī di Pſalm.x.
ligēdo iniquitatē odiſti animā tuā: quid miraris q̄ odiſti
ſermonē dei qui vult bene anime tue? Ergo tacebimꝰ ⁊ ne
minē oīno corripiemꝰ? Corripiamꝰ plane: ſed prius nos.
Proximū vis corripe:nihil ē tibi teipſo ꝓpinquiꝰ. Quid
is lōge? Te habes ante te. Quid ei ꝑ ſcripturā? Diliges ꝓ Mat.xxij
ximū tuū tanq̄ teipſum. Si ergo teipſum nō diligis:proxi
mū quō diligis? Regulā dilectionis i proximū ex te acce-
piſti. Diligo eū inquies. Ideo dico:priꝰ te dilige:et dic ti-
bi. Si aūt vere ex dilectiōe dicis: manifeſtū eſt q̄ intꝰ egit
aliq̄d:verbū q̄d ꝓcedit. Sꝫ timendū eſt ne te nō diligas:et
velis aliū corripere ⁊ facias hoc cū odio. Si aūt odiſti fra
trem:leuiora obijcis q̄ꝫ facis. Qui odit fratrē ſuū homici j.Joh.iij.
da eſt. Audiſtis hodie lecta ē epiſtola iohānis. Ait ſcriptu
ra. Ne cōtēnerent hoīes que intꝰ habēt in corde:⁊ illa accu
ſarent que fiūt per corpus:iam qui odit fratrē ſuū dixit:ho
micida eſt. Nondū manꝰ armata eſt:nondū faucē obſedit:
nondū inſidias ꝑparauit:nondū venena quęſiuit ⁊ reus in
oculis dei cōcepto odio iam tenet. Adhuc viuit quē querit
occidere:⁊ occidiſſe ſe iam iudicat. Si ergo cū odio corri- C
pis:audes aliquē homicidā corripere? An quia non te te-
nent homines ⁊ ducūt te ad iudicem:ideo in oculis ſummi
dei ⁊ iudicis nō agnoſcis crimē tuū? Si nō vis agnoſcere
crimen tuū:agnoſcis penā tuam. Non enī ille parcit homi
cidis. Sed corrigo me iniquis cū ſum in via. Corrige ergo
te et tūc poteris fratrē corripere. Leuiora obijcis:grauio-
ra cōmittis. Feſtucam vides in oculo fratris tui: trabē au Mat.vij.
tem in oculo tuo nō vides. Hoc enī dixit dn̄s ꝓpter hoīes
qui cū odio corripiūt. Iraſcētē corripis:⁊ tu odio cōtabe-
ſcis? Appēde ī ſtatera cōſiderationis iram ⁊ odiū. Quid ē
ira? Feruor quidā animi. Ad preſens diſplicet tibi. Iā ī te
ira iſta ineterata eſt:ideo fecit odiū. Ira feſtuca eſt:trabes

futura creſcẽdo:ſicut enĩ feſtuca creſcit in trabẽ:ſic ira iue-
terata fit odiũ. Jã tu odiſti ⁊ corripis iraſcentẽ:iam in illo
feſtuca diſplicet:in te adhuc placet trabes. Uultis videre
quãtũ interſit? Sepe inuenimꝰ iraſci patrẽ filio: patrẽ odiſſe
filiũ difficile inuenies. Filio quẽ diligit iraſci poteſt pater:
iraſcit̃ ⁊ amat poteſt dici:odit et amat nõ poteſt dici. Hec
dixi ꝓpter hoĩes q̃ minora in alijs puniũt:in ſe maiora nõ
D puniũt. Hec ergo fratres chariſſimi ſalubriter cogitãtes:
Luce.xij. faciamꝰ amicitias cũ aduerſario noſtro dũ ſumꝰ in via cũ
illo:hoc eſt ↄſentiamꝰ verbo dei dũ adhuc ſumꝰ ĩ hac vita
qꝛ poſtea cũ de hoc ſeculo trãſierimꝰ: nulla cõpunctio vel
aliq̃ ſatiſfactio remanebit. Judex reſtat:miniſter et carcer
Ut ergo hec omnia dño auxiliante poſſimus implere:dili-
gamus toto corde nõ ſolũ amicos ſed etiã inimicos: vt in
Gal.v. nobis impleat̃ illud qd̃ ſcriptũ eſt. Omnis lex ĩ vno ſermo
ne impleat̃ in vobis. Diliges ꝓximũ tuũ tãq̃ teipſum. Et
j. Pe. iiij. illud. Charitas operit multitudinẽ peccatoꝝ. Quã rẽ ipſe
qui eſt vera charitas nobis p̃ſtare dignet̃ q̃ cũ patre ⁊ ſpi-
rituſancto viuit ⁊ regnat deꝰ in ſecula ſeculorum. Amen.
Mat. v. ¶ De eo quod dominus dicit in euangelio Di-
ligite inimicos veſtros: benefacite his qui vos
oderunt. Homelia.vj.

A F Requẽter in euãgelio fratres chariſſimi audiui
Ubi.s. mus dñm dicentẽ. Diligite inimicos veſtros:be
nefacite his q̃ vos oderũt. Quare aũt dñs dixit
Diligite inimicos veſtros: niſi qꝛ paſſuri eramꝰ
inimicos? Sed dicit aliq̃s. Quis poteſt diligere inimicos?
Prius te dilexit impiũ deꝰ tuus q̃ nunq̃ fuit impius. Tu
autẽ etiã ſi iam non es impius: fuiſti tñ aliquã do:qꝛ nemo
Ps.xxxj. fit iuſtꝰ niſi ex peccatore. Sicut frequẽter cãtauimꝰ. Beati
quoꝝ remiſſe ſunt iniquitates:nõ dixit. Beati qui non fece
runt pctã:ſed beati quoꝝ remiſſe ſunt iniq̃tates. Si enĩ que
ris qui nõ fecerit:nõ inuenies. Unde ergo quiſq̃ erit beatꝰ
niſi remittat̃ qd̃ fecit:niſi tegat̃ qd̃ cõmiſit? Si ergo iam ti
bi peccatũ dimiſſum eſt:ille te inſequit̃ qui nondũ eſt iuſtꝰ.
Et tu anteq̃ iuſtificarerꝭ alios ꝑſequebaris:perieras et in-
uentus es. Et ille qui tibi aduerſat̃ inuenict̃ ⁊ nõ ꝑſequet̃.
Noli cogitare ꝙ tuis meritis talis factꝰ ſis: qꝛ gratia dei
te talem fecit. Et bene ↄſiderans videbis potentẽ eſſe deũ
q̃ talem faciat eũ quẽ iuſte te videris odiſſe. Dicis enĩ tu ti
bi quaſi iuſtꝰ. Magna eſt patiẽtia dei que illũ talẽ viuere
ſinit. Atq̃ vtinã hoc ſolũ dicas:ſed timeo ꝙ inſup reꝑhen-
das dicẽs. Quid placuit deo talibꝰ parcere? Quare tanta
mala faciũt hoĩes ⁊ viuũt? Sic dicat aliꝰ. O deꝰ quare vi-
uit iſte q̃ tanta dicit:⁊ tuã iuſticiã reprehẽdit? Nõ eñ attẽ-
dit quid ipſe dicat:ſed attẽdit q̃d alius faciat. Qui tibi di-
ſplicet fortaſſis nõ reprehẽdit:nec effundit iſtas contume-
lias in deũ: quomõ tu facis. Ecce putas qꝛ deꝰ quomõ tu
vis:nulli malo velit parcere: quid de te facturꝰ eſt qui ſine
peccato eſſe nõ potes? Nõ attẽdis vbi te inueniat. Rogo er
go vt nõ ſolũ alijs:ſed etiã ⁊ tibi parcat. Hoc itaq̃ fratres
habẽt quaſi ꝓpriũ oẽs iniqui:nolũt vt parcat deꝰ iniquis
⁊ nõ vident q̃d ipſi ſint:etiã ex hoc ipſo ꝙ ita volũt. Sʒ ego
iuſtꝰ ſum iniquis. Si tibi nõ pacerct deꝰ cũ eſſes iniquus
quomodo ad iuſticiã ꝑueniſſes? An forte volebas vt deꝰ
B vſq̃ ad te patiẽs eſſet: quouſq̃ tu ꝑuenires ad iuſticiã: qꝛ
deꝰ extẽdit pōtẽ miſericordie ſue vt tu trãſire poſſes? Hoc
vis vt iam ſubducat ne aliꝰ trãſeat. Diligamꝰ ergo inimi-
cos noſtros fratres chariſſimi. Forte qui hodie eſt amicus
tuus talia pctã facturꝰ eſt:vt in vita eterna tecũ eſſe nõ poſ
Prouer. ſit. Non eñ ſcis quid pariat craſtinꝰ dies. Et econtra qui
xxvij. inimicus erat:forte ſic ad penitentiam ↄuertet̃:vt in illa ce-
leſti hieruſalem cõciuis tuus eſſe mereat̃: et forte etiã ma-
ior efficiat̃. Non vobis hoc difficile videat̃. Interrogemꝰ
ſcripturas:⁊ in ipſis hoc euidentius agnoſcere poterimus
Paulꝰ apoſtolus prius ſceleratꝰ erat inimicus xp̃ianorũ
rapiebat:vaſtabat:ſeuiebat. Ubi? Quãdo lapidatꝰ ẽ mar-
tyr ſtephanꝰ parũ illi erant manus ſue: manibus oĩum la-
pidabat:qꝛ vt illi nõ impedirẽtur veſtimẽtis ſuis:ſed libe-
ris manibꝰ ſaxa proijcerẽt: omniũ veſtimenta ſeruauit:ac
ſic in oĩm manibꝰ illud ſcelus operabat̃. Uidete iſtum vi-
rum vna voce dñi ex perſecutore factũ predicatorem. Pre
ceſſit eos quos oderat. Illi enĩ omnes chriſtiani quos inſe
quebat̃ tales nõ erant qualis ipſe factꝰ eſt. Nõ enĩ omnes
illi apoſtoli erant:quod ipſe factꝰ eſt. Uidetis fieri poſſe vt
inimicꝰ qui erat hodie:ſit nõ ſolũ amicus ⁊ frater in gratia:
ſed etiã p̃cedat ⁊ melior fiat. Ergo fratres mei:chriſtiani
illi oẽs quos ꝑſequebatur ſaulus: putatis qꝛ nõ rogabãt?
Utiq̃ ſi nouerãt chriſtũ: ſi chriſtiani erãt: ſi nouerant ipm
dominũ ieſum pro impijs mortuũ. Nõ eñ mortuꝰ eſt pro
fidelibꝰ:ſʒ mortuꝰ eſt vt faceret fideles. Rogo vos fratres
diligenter attendite: dominus ⁊ ſaluator noſter qui mortẽ
ſuã preſtitit ĩfidelibꝰ:quale ſit illud quod ſeruat fidelibus?
Et hoc cõſiderate:qꝛ quos ꝑſequebat̃ paulus apoſtolꝰ:be
ne nouerant miſericordiã domini: ⁊ ſciebãt ꝙ ſaulus ille ꝑ
ſecutor poterat fieri p̃dicator: ⁊ ideo orauerunt ꝓ illo:⁊ ex
auditi ſunt. Ille ꝑſequebat̃:ſed illi vicerũt. Illi eũ magis
occiderunt:⁊ interfecerũt rogãdo ꝓ eo. Quomodo? Ecce
vna voce proſtratus eſt perſecutor. Reſurrexit enĩ iam nõ
perſecutor ſed p̃dicator. Qui enĩ perſequebat̃ mortuus eſt
Quere perſecutorẽ ⁊ nõ inuenies iam:qꝛ ſurrexit. Ergo il-
li potiꝰ occiderũt eũ orando q̃ ille perſequẽdo. Et vos er-
go fratres ſic orate pro inimicis veſtris:vt occidat eos deꝰ
id eſt vt eorũ maliciam que vobis inimicatur occidat. Sic
enĩ nõ occidit qd̃ creauit:ſed quod ipſi ſibi fecerũt. Homo Concor.
enĩ et peccator duo noĩa ſunt. In ipſis duobꝰ nominibꝰ q̃ xxiij.q.
re quid fecerit deꝰ:quere q̃d ſuaſerit diabolꝰ. Homo a deo iiij.duo.
factꝰ eſt:peccatum ſuadẽte diabolo ab homine factum eſt.
Quis horũ duorũ te perſequitur? Si enĩ tu bene viuis:nõ
te perſequitur niſi qui malꝰ eſt. Non ergo homo:ſed pecca
tor te inſequit̃. Roga pro homine vt extinguat deus pecca- C
torem. Cum enĩ mortuꝰ fuerit peccator:nihil tibi aduerſa
bitur:immo cõſolabitur viuens qui te in peccatis mortuꝰ
perſequebat̃. Nõ vobis ergo graue ſit:per ipſiꝰ domini no
ſtri miſericordiã vos obteſtor: qꝛ ſpes nobis alia nõ eſt:ni-
ſi dimiſerimꝰ quicquid nos leſerint hoĩes. Nemo vos fal-
lat. Aliud maius ſacrificiũ non eſt quod debeamꝰ deo:niſi
quicquid boni eſt:etiam malis hominibꝰ:ſi tamen homini
bus fecerimꝰ. Dicit tibi deus. Ego non ex te creſco:ſʒ tu ex
me. Sacrificium volo quod proſit homini:ſic ad me perue
nit qd̃ tibi proſit. Potes mihi dicere: nõ habeo qd̃ tribuã
indigẽti:nõ poſſum ieiunare frequenter: ⁊ a vino ⁊ carnibꝰ
abſtinere nõ poſſum. Nunq̃d potes mihi dicere charitatẽ
te habere nõ poſſe? Ipſa eſt cuiꝰ poſſeſſio tanto plus auge
tur:quanto amplius erogat̃. Dimitte ergo qd̃ tenebas: ne Luce.vj.
aduerſus te ille teneat aliq̃d cui nõ habes qd̃ dimittas. Di
mittite ⁊ dimittet̃ vobis: date ⁊ dabit̃ vobis. Scitote fra- xlv.diſt.
tres chariſſimi:qꝛ due ſũt elemoſyne. Una cordis:alia pe- due.
cunie. Elemoſyna cordis eſt:dimittere ei a q̃ leſus es. Nã
dare aliquid indigẽti:aliquãdo queris ⁊ nõ habes. Indul
gẽre peccãti quantũ volueris:redundabit tibi. Aurũ et ar
gentũ/veſtem/ frumentũ/vinũ/et oleum poteſt fieri vt ali-
quotiens non habeas vnde pauperibꝰ tribuas: vt aũt om
nes homines diligas:⁊ hoc alijs qd̃ tibi ipſi velis:⁊ inimi-
cis tuis ĩdulgeas:nunq̃ te poteris excuſare:qꝛ ſi in cellario
vel in horreo nõ habes qd̃ dare poſſis: de theſauro cordis
tui potes proferre quod tribuas. Et quod omnibꝰ homini
bus etiã ſi ſola ſit bona voluntas ſufficiat:⁊ elemoſyna cor
dis multo maior ſit q̃ elemoſyna corporis:q̃s eſt q̃ vel vm
brã excuſationis poſſit pretendere? Et illud attẽdite fra-
tres:quia charitatis elemoſyna ſine terrena ſubſtãtia ſuffi
cit ſibi. Illa vero q̃ corporaliter datur:ſi nõ benigno corde
tribuit̃:omnino nõ ſufficit. Et qꝛ ſicut ipſi videtis fratres D
chariſſimi: ad remiſſionẽ omniũ peccatoꝝ ſi ſubſtantie ter
re nõ fuerit:charitas ⁊ dilectio inimicorum ſatis abũdeq̃
ſufficiũt. Nulla nobis excuſatio de hac re in die iudicij re-
manebit. Nec dicere aliq̃s poterit: nõ ſe habuiſſe vnde ſua
peccata redimeret. Et ideo oẽs homines ſtudeamus toto
corde diligere:orãtes vt q̃ boni ſunt meliores fiãt ⁊ in ope
re bono ꝑmaneant:qui mali ſunt cito ſe corrigant:timẽtes
illud quod dominꝰ cõminatus eſt dicens. Si nõ dimiſeri- Mat.vj.
tis hominibꝰ peccata eorum:nec pater veſter dimittet vo-
bis peccata veſtra. Sed magis cũ ipſius adiutorio labore
mus vt illud ĩ nobis poſſit impleri. Date ⁊ dabitur vobis: Luce.vj.
dimittite ⁊ dimittet̃ vobis. Cũ ergo ſm̃ p̃fatã domini ſen-
tentiam:qua dixit. Si dimiſeritis hominibꝰ peccata eorũ:
dimittet vobis pater veſter celeſtis peccata veſtra: ĩ pote

ſtate noſtra poſitū ſit:qualiter in die iudicij iudicemur:di-
mittam⁹ omnib⁹ inimicis noſtris: vt libera cōſciētia poſ
ſim⁹ in oratiōe dominica dicere. Dimitte nobis debita no-
ſtra:ſicut ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ noſtris. Quod ipſe p̄
ſtare dignet̄ qui cum patre et ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat
in ſecula ſeculorum. Amen.

Eſa.lviij. ¶ De eo qđ Eſaias dicit: Clama ne ceſſes: qua-
ſi tuba exalta vocem tuam et annuncia populo
meo peccata eorū. In qua prelatos hortatur ad
populi inſtructionem: ne in die iudicij rationem
condignam reddere non poſſint.

Homelia.vij.

A Si diligenter attenditis fratres chariſſimi: omes
ſacerdotes domini: non ſolū epiſcopos: ſed etiā
preſbyteros ⁊ miniſtros eccleſiarū: in grādi pe-
riculo eſſe cognoſcitis. Ipſis enī conteſtat̄ ſpiri
tuſſanctus dicēs: Clama ne ceſſes: quaſi tuba exalta vocē
tuā: ⁊ annūcia pplo meo ſcelera eorū: ⁊ domui iacob pecca
Ezech.iij ta eorum. Et iterū. Si nō annūciaueris iniquo iniquitatē
ſuam: ſanguinē eius de manu tuo requiram. De ipſis etiā
Heb.xiij. apoſtolus dicit. Obedite p̄poſitis veſtris et ſubiacete eis.
Ipſi enī puigilant tanq̄ rationem reddituri pro animab⁹
veſtris. Si pro ſe fratres chariſſimi vnuſquiſq; vix poterit
in die iudicij rationē reddere: quid de ſacerdotib⁹ futurū
eſt a quib⁹ ſunt oīm anime requirende? Et ideo cōſideran-
tes periculū noſtrū: orate pro nobis: vt cōmiſſis nobis gre
gibus ita ſpiritalia paſcua ſtudeam⁹ iugiter prouidere: vt
pro eis rationem bonā reddere mereamur. Conſiderate er
go fratres chariſſimi: qđ ſit quod volo veſtre dilectiōi ſug
gerere: ſi tamē orātib⁹ vobis merear vt adiuuet me qui ter
ret me. Inter cetera precepta ſua beatus apoſtol⁹ hoc etiā
Titū.j. ait. Epiſcopū potentē eſſe debere in doctrina ſana: contra
dicētes redarguere. Magnū opus: ſ; grauis ſarcina. Spe
rabo tamen in deū: qm̄ adiuuātibus vobis in oratione pro
nobis liberabit nos de laqueo venantiū ⁊ a verbo aſpero
Nulla ei cauſa eſt: que magis faciat diſpēſatore dei pigrio
rem ad arguendos contradicentes: q̄ timor verbi aſperi:
dū enī timem⁹ detractiones: irriſiones ⁊ opprobria homi
nū ſuperboꝝ: dūq; ab eis in terrena ſubſtātia metuim⁹ pre
grauari: timētes pdere tpalia: minus q̄ꝫ oportet p̄dicam⁹
eterna. Et ideo dum per illoꝝ nequiciā aliquid mundanū
perdere formidam⁹: peccatoꝝ eorum vulnera medicamen
tis ſpiritalib⁹ curare negligim⁹. Unde timēdū eſt ne ⁊ pro
nobis ⁊ pro illis qb⁹ pro amore terrenaꝝ rerum non loqui-
mur durā rationē i die iudicij reddere cōpellamur. Videa
B mus ergo qđ ſit cōtradicētes redarguere. Contradicētes
nō vno modo intelligēdi ſunt. Paucīſſimi enī nobis ꝯtra-
dicūt ligua: plurimi male viuēdo. Quis modo mihi audet
dicere chriſtianus: bonū eſſe rapere res alienas: quādo qui
dem nō audet dicere: bonum eſſe tenaciter ſeruare res ſuas
Lu.xij. Nunqđ enī diues ille cui ſucceſſerat regio: ⁊ nō inueniebat
quo reponeret fruct⁹ ſuos: ⁊ ſe conſilium inueniſſe gaude-
bat: deſtruēdi veteres apothecas: ⁊ ꝯſtruēdi nouas ampli
ores vt ipleret eas: ⁊ diceret anime ſue. Habes multa bōa
in multū tēpus: iocundare: letare: ſatiare. Nunqđ ergo iſte
diues aliena querebat? Fruct⁹ ſuos colligere diſponebat:
vbi poneret cogitabat. Nulli violētiā facere: nō de cuiuſq;
vicini agri: nō limite pturbato: nō ſpoliato paupere: nō cir
cūuento ſimplici: ſed tantūmodo vbi ꝓprios fruct⁹ recon-
deret cogitabat. Audite qđ audierit q̄ tenaciter ſeruabat
ſua: ⁊ hinc intelligite quid expectent qui rapiūt aliena. Cū
ergo prudentiſſimū ſe conſiliū inueniſſe arbitraret̄ de apo-
thecis veterib⁹ anguſtiorib⁹ deijciendis: ⁊ amplioꝛib⁹ no
uis edificandis: ⁊ omnib⁹ ſuis fructib⁹ colligēdis ⁊ recon
dendis: nō alienis ꝯcupiſcendis atq; rapiendis: ait illi de⁹
Stulte vbi tibi ſapiens videris: ibi ſtultus es. Stulte inqt
hac nocte repetit̄ a te anima tua: hec que paraſti cui⁹ erūt?
Si ſeruaueris tua nō erūt: ſi erogauerꝭ tua erūt. Quid inqt
reponis qđ relictur⁹ es? Precedāt ergo magis quo ſecu-
turus es. Ecce increpat⁹ eſt ſtult⁹ male recōdēs. Si ſtult⁹
eſt qui recōdit ſua: vos inuenite ei nomen qui rapit aliena?
Si ſordid⁹ eſt recōditor ſuaꝝ: vlceroſus ē raptor alienaꝝ

Sed non qualis ille vlceroſus qui iacebat ante ianuā diui Lu.xvj.
tis: ⁊ canes lingebāt eius vulnera. Ille enī vlceroſus erat ī
corpore: raptor in corde. Fortaſſis aliquis reſpōdeat et di
cat: non valde magna pena erat illi homini cui dixit deus.
Stulte. Nō ſic dicit de⁹: ſtulte: quō dicit hō. Tale in quēꝫ
dei verbū: iudiciū eſt. Nunqđ enī ſtultis de⁹ datur⁹ eſt re-
gnū celorū. Probant hoc ille q̄nq; virgines ſtulte que ex- Mat.xxv
tra ianuam legunt̄ excluſe. Quib⁹ autē non eſt daturus re
gnū celorū: quid eis reſtat niſi pena gehennaꝝ? Cōſidera- C
re aūt attenti⁹ debem⁹: vt hoc aperti⁹ videre poſſim⁹. Nā
⁊ ille diues ante cui⁹ ianuā iacebat pauper ille vlceroſus:
nō eſt dict⁹ raptor rerū alienarum. Erat quidā diues inqt Luc.xvj.
qui induebat̄ purpura ⁊ byſſo. Diues inqt erat: nō dixit: ca
lūniator: nō dixit: paupeꝝ oppreſſor: nō dixit: rerum aliena-
rū aut delator aut receptor: non dixit pupilloꝝ expoliator:
non dixit: viduarū pſecutor. Nihil horum: ſed erat quidā
diues. Quid magnū eſt. Diues erat: ſed de ſuo diues erat:
Cui aliqđ tulerat? An forte ille auferret ⁊ de⁹ de illo retice
ret: ⁊ pſonā ei⁹ acciperet: ſi crimina eius abſcōderet qui no
bis dicit. Nolite pſonaliter iudicare? Si vis ergo audire
ꝯſiliū diuitis illi⁹: noli ampli⁹ querere q̄ꝫ audis a veritate.
Diues erat: induebat̄ purpura ⁊c̄. Quod ergo ei⁹ crimē: ni
ſi iacens ante ianuā vlceroſus ⁊ nō adiutus? Hoc enī aper
te de illo dictū eſt q̄ imiſericors erat: nō q2 aliena rapuit: ſ;
q2 de ꝓprijs erogare noluit. Nunqđ enī chariſſimi ſi paup
ille ante ianuā iacēs: ſufficientem panē a diuite acciperet:
diceret̄ de illo: q2 cupiebat ſaturari de micis q̄ cadebāt de
menſa diuitis? Propter ſolā inhumanitatē q2 contēnebāt
pauperē ante ianuā ſuā iacentem: nec congrue dignēq; pa-
ſcebat. mortu⁹ eſt ⁊ ſepult⁹. Et cū eſſet apud inferos in tor
mentis: leuauit oculos ſuos: vidit pauperem in ſinu abrae.
Quid plurib⁹ imorer? Deſiderauit guttā qui nō dedit mi-
cam. Accepit iuſtā ſententiā qui nō dedit crudeli auaricia
Si hec pena auaroꝝ: que pena eſt raptoꝝ? Sed ait mihi D
raptor rerū alienarū. Ergo ſimilis illius diuitis non ſum:
Agapē facio: incluſis in carcere victū mitto: nudos veſtio
pegrinos ſuſcipio. Dare te putas: tollere noli: ⁊ dediſti. Cui
dederis gaudet: cui abſtuleris plorat. Quē duorum iſtorū
exauditur⁹ eſt de⁹? Dicis ei cui dederis: gratias age q2 ac
cepiſti: ſ; ali⁹ tibi ex alia parte dicit: ego gemo cui abſtuli
Et pene totū tuliſti: ⁊ exiguū illi dediſti. Si totū qđ alteri
abſtuliſſes egentib⁹ dediſſes: nec talia opa diligit de⁹. Di-
cit tibi deus. Stulte/iuſſi vt dares: ſed nō de alieno. Si ha-
bes: da d̄ tuo. Si nō habes quod des de tuo: meli⁹ nulli da
bis q̄ꝫ alterū expoliabis. Dicturus eſt dn̄s ieſus cū in iudi- Mat.xxv
cio ſuo ſederit: ⁊ alios ad dexterā: alios ad ſiniſtrā ſepara-
uerit: bn̄ operantib⁹. Venite bn̄dicti patris mei pcipite re-
gnū. Sterilib⁹ aūt q̄ nihil boni in paupes operati ſūt. Ite
in ignem eternū. Et que dictur⁹ eſt bonis? Eſuriui ⁊ dedi
ſtis mihi māducare. Et reſpondebūt illi. Dn̄e quādo te vi
dim⁹ eſuriētē? Et ille ait ad eos. Cū vni ex minimis meis
feciſtis mihi feciſtis. Intellige ergo ſtulte: q̄ vis de rapi-
nis elemoſynā facere: q2 ſi qñ paſcis xpianū: paſcis xp̄m.
Attende qđ ſiniſtris dictur⁹ eſt. Ite ī ignē eternū. Quare?
Eſuriui enī ⁊ nō dediſtis mihi māducare: nudus fui ⁊ non
veſtiſtj me. Ite. Quo? In ignē eternū. Prorſus ite. Quare
Quia nudus fui ⁊ nō veſtiſtis me. Si ḡ in ignē eternū ibit
cui dictur⁹ eſt xp̄s. Nud⁹ fui ⁊ nō veſtiſtis me: quē locū ha E
bebit ī igne eterno cui dictur⁹ eſt. Veſtitus fui ⁊ ſpoliaſti
me? Hic fortaſſe vt euadas hanc vocē: ne dicat tibi chriſt⁹:
Veſtit⁹ fui ⁊ ſpoliaſti me: mutata ꝯſuetudīe: cogitas ſpolia
re hereticū vel iudeū: ⁊ nō veſtitū xpianū. Et hic reſpōde-
bit tibi xp̄s: imo nūc reſpondet tibi p ſeruū ſuū qualēcūq;
miniſtrū ſuum: reſpondet tibi etiā hic. Parce dānis meis
Cū enī tu qui chriſtian⁹ es ſpolias iudeum: impedis fieri
chriſtianū. Et tamē hic adhuc forte reſpōdebis Ego non
ex aliquo odio penā ingero: ſed de dilectiōe poti⁹ diſcipli
nam. Ideo ſpolio iudeū vt per hanc aſperā ⁊ ſalubrē diſci
plinam faciā chriſtianū. Audirē ⁊ crederem: ſi quod abſtu
liſti iudeo: redderes xpiano. Forte ⁊ h̄ ſecū cogitat aliqs ⁊ xiiij.q.v.
dicit. Multi ſunt xpiani diuites: auari: cupidi: nō habebo forte.
peccatū ſi illis abſtulero ⁊ paupib⁹ dedero. Vñ enī illi ni-
hil boni faciūt: mercedē habere potero ſi ego elemoſynas
dedero. Etiā ī hac re parcat vnuſqſq; aīe ſue: q2 huiuſmo-

di cogitatio ex diaboli calliditate ſuggerit. Nā etiā ſi totū
tribuat quod abſtulerit: addit potiꝰ peccata ꝗ̄ minuat. Di
ximꝰ cōtra vnū vitium rapinarū: per qđ res humane vſ
quaqꝫ vaſtant. Diximꝰ: ⁊ nemo nobis ꝯtradicit. Quis em
Titum.i. audet contradicere veritati? Nō ergo facimꝰ qđ apoſtolꝰ
monuit: nō cōtradicētes arguimꝰ: obediētes alloquimur
laudātes inſtruimꝰ: nō ꝯtradicētes redarguimꝰ? Ita ꝟo
nō ꝯtradicunt lingua: ſed vita. Moneo rapit: doceo rapit:
ꝑcipio rapit: arguo rapit. Quomodo non ꝯtradicit? Dicā
ergo quod de hac re ſufficere exiſtimo: ⁊ ideo abſtinete vos
fratres: abſtinete vos filij: abſtinete vos a conſuetudine ra
piēdi: ⁊ vos q̄ ſub manu raptoꝝ gemitis abſtinete vos a cu
piditate rapiēdi. Aliꝰ potens eſt ⁊ rapit: tu in manu rapto
rū gemis: qꝛ rapere nō potes: ideo nō facis. Habete facul
tatē ⁊ ibi laudabo domitā cupiditatē. Hec ergo fratres ſi
ſm veſtram cōſuetudinē fideliter ⁊ diligenter attēditis: ⁊
impietatē auaricie vel cupiditatis poteritis euadere: ⁊ ꝓ
opibꝰ miſericordie ad eterna ꝑmia feliciter ꝑuenire. Amē.

i. Thi. vi. ¶ De eo quod apoſtolus dicit: Radix omnium malorum eſt cupiditas: quā quidam appetētes naufragauerunt a fide et inſeruerunt ſe doloribꝰ multis. Homelia.viij.

A Beatus apoſtolꝰ paulꝰ fratres chariſſimi: vt no
bis vere ac ꝑfecte charitatiſ dulcedinē cōmēda
ret: amaritudinē cupiditatiſ nobis expoſuit: ⁊ ve
lut pitiſſimꝰ ac ſpiritualis medicꝰ quid fugere et
De pe. diſ. quid expetere debeamꝰ oſtēdit. Et qꝛ radix omniū maloꝝ
ij. qꝛ radix eſt cupiditas: ⁊ radix omniū bonoꝝ ē charitas: ⁊ ſimul am
be eſſe nō poſſunt: niſi vna radicitus euulſa fuerit: alia plā
tari nō poterit: ſine cauſa aliq̄s conatur ramos incidere: ſi
i. Thi. vi. radicē nō cōtendit euellere. Sic enī idem ait apl's. Radix
omniū malorū eſt cupiditas: quā quidam appetētes nau
fragauerūt a fide: ⁊ inſeruerūt ſe doloribꝰ multis. Tu autē
homo dei hec fuge. Audiamꝰ ergo ꝯſiliū illius in quo xp̄s
dn̄s loquebatur: et quātū poſſumꝰ ſtudeamꝰ amaritudinē
auaricie fugere: ſi volumꝰ ad charitatiſ dulcedinē ꝑuenire.
Sed quādo de ꝯtēptu diuitiaꝝ loquimur: reſpondet mihi
i. Thi. vi. aliquis diues. Didici nō ſperare in incerto diuitiarū: nolo
diues eſſe ne incidā in tentationē. Sꝫ qꝛ iam ſum: quid fa
cturꝰ ſum de his q̄ mihi iam cōtigit habere? Et ſequit apo
ſtolus. Facile tribuāt ⁊ cōmunicēt. Quid eſt cōmunicare:
niſi cōmunē rem tuā facere cū illo qui non habet? Si ergo
cōmunicare ceperis: nō eris ille predo ⁊ ille raptor q̄ neceſ
ſarijs paupeꝝ tanq̄ rebus alienis incubat. Etenī cōmunē
feciſti rem tuā cū his qui non habent: ⁊ amplius preſtes q̄
etiā prerogator pauperū factꝰ es. Tu aliquantā curam ge
ris vt ad ſecurū pauperū victꝰ perueniat: et in hoc miſeri
cordiā prerogas: ⁊ ꝓpterea defert tibi deꝰ honorē: ⁊ quaſi
dicit tibi. Prior de re cōmuni tolle qđ ſufficit neceſſitatibꝰ
Mat. xxv domꝰ tue: qđ reliquū eſt da chriſto. Para te audire. Veni
te benedicti patris mei: ꝑcipite regnū qđ vobis paratū ē
ab initio mūdi. Eſuriui eñ ⁊ dediſtis mihi mādūcare. For
te ꝯtēnebas neſcio quē pauperē aut egenū: noli contēnere
xp̄m in celo ſedentē: in terra egentē: veniet cū retributiōe ⁊
vita eterna ⁊ ignis eternꝰ. Hoc ergo cogitās potes cū ali
qua ſpe etiā diues eſſe. Si aūt adhuc vis fieri diues: ⁊ nō ſo
lū es q̄ ſuꝑflua tibi iacent nō vis erogare indigētibus: ſed
etiā augere vis patrimoniū tuū. Unde vis augere? Emē
do? Innocēs tibi vider: qꝛ emēdo vis augere. Forte et de
rapinis aliquā ſpē habes? Niſi forte hoc dicas. Scit deus
qꝛ nō de rapinis volo augere patrimoniū meū? Et de rapi
na nō es malꝰ: ſed voto malꝰ es. Si quis tibi dicat. Uēde
res tuas: exhorreſcis: expaueſcis: male dictū putas. Cū er
go emere cupis: nōne ꝟ optas vt res ſuas alij vendāt? Nā
quomodo poteris emere: ſi aliꝰ nō ꝯpulſus fuerit vendēda
B re? Et hoc videte fratres: quantū laboret q̄ expoliare vult
veſtitū. Et quomodo ſine labore ſit ille q̄ veſtire vult nudū
Si enī habet ꝓfert ⁊ dat: ſi nō habet ſufficit ei corā deo vo
luntas bona. Ecce nō laborat ſi habet: ſi vero nō habet: qꝛ
quod valde neceſſariū eſt habet. Pauper eſt in archa: ſed
diues eſt in conſcientia. Pauper eſt in domo: ſed diues eſt
in animo. An forte nihil habes: qꝛ bonā voluntatē habes?
Luc. ij. Audi nato dn̄o clamātes angelos. Gloria i excelſis deo: ⁊
in terra pax hoībus bōe volūtatis. Ex paruo ꝯſtat regnū
celoꝝ: ꝗ̄ vili ꝑcio tanta poſſeſſio ꝓponit. Proponit enim
in terra qđ poſſideas in celo: ꝓponit i tempore quod poſſi
deas i eternū. Nō potes dicere. Nō habeo vnde emere poſ
ſim: qꝛ tanta eſt illa poſſeſſio ꝙ ad preciū congruū inuenire
nō poſſim. Nōne tantū valet quantū habere potueris? Et
hoc ſuꝑfluū. Quātū valuit zacheo? Dimidiū patrimonij. Lu. xix.
Erat enī diues. Dimidiū reꝝ meaꝝ dixit do paupibꝰ. Sꝫ
qꝛ prior emit: forte tu nō inuenis qđ emas. Emit enī regnū
celoꝝ. Et ille emit: ⁊ tibi itegrū ſeruat qđ emas. Noli time
re ne anguſtet te compoſſeſſor: omnibꝰ latū eſt qđ charitas
poſſidet. Duobꝰ enī minutis emit quedā vidua regnū celo Mar. xij.
rum q̄ miſit in gazophylatiū duos nūmos. Amen dico vo
bis: nulꝰ amplꝰ miſit in domū dei ꝗ̄ iſta vidua. Illi enim
de abūdātia ſua miſerūt: hec aūt totū qđ habuit miſit. Qꝛ
enī prebebat ei dn̄s victum: iam ei duo nūmi ſuꝑflui reſti
terāt ad victū eiꝰ diei: ideo miſit illos i domū dei: ⁊ emit ſi
bi regnū celoꝝ. Ecce qđ timebas ne charū eſſet ⁊ nō eſſes
idoneꝰ. En duobus nūmis valet. Si terrebat te preciū qđ
dedit Zacheꝰ: ꝯſolet te hoc preciū quod dedit hec vidua.
Plus addo chariſſimi: valet ⁊ viliꝰ. Uilior eſt calix aq̄ fri
gide: vilior eſt ſola bona volūtas. Audi clamātes āgelos:
In terra pax hoībus bone volūtatis. An forte nō bene di
ximꝰ viliorē bonā voluntatē? Immo ipſa eſt omnibꝰ cha
rior: ⁊ totū habet qui bonā voluntatē habet: qꝛ in dimidio
rerū ſuarū zacheus ſi bonā volūtatem nō haberet: nihil de
diſſet. Bona enī volūtas ipa dicit charitas. Et q̄d ait apo
ſtolꝰ? Si diſtribuero omnia mea pauperibꝰ: charitatē au i. Cor. xiij
tē non habeā nihil mihi ꝓdeſt. Totū ergo habet qui bonā
voluntatē habet. Ipſa eſt que poteſt ſufficere ſi cetera non
ſint. Si autē ſola deſit: nihil ꝓdeſt q̄cq̄d habitū fuerit. So
la ſufficit ſi aſſit. Cetera omnia nihil ꝓſunt ſi ſola charitas
deſit. Si haberes in domo tua theſauros vnde ſecurꝰ eſſes C
gauderes et exultares: in corde tuo habes bonā volūtatē
⁊ triſtis es. In archa poſſes timere furē: in corde tuo quē ti
mes? Te noli pati hoſtē i corde tuo: bonā volūtatē habēs
nihil times. Forte aliq̄s cogitat ⁊ dicit. Si res meas pau
peribꝰ dare cepero: ⁊ de aduerſarijs meis: ꝓ dei amore me
vindicare noluero: ⁊ humilis ac māſuetꝰ eſſe ꝯtēdero: ſta
tim mihi neceſſe erit ꝑſecutiōes hominū maloꝝ ſuſtinere?
Qui hec times nō legiſti. Qꝛ ꝑ multas tribulationes opor Act. xiiij
tet nos introire in regnū dei? Nō audiſti ſcripturā dicentē
Fili accedēs ad ſeruitutē dei ſta in iuſticia ⁊ timore: ⁊ pre Eccl. ij.
para animā tuā ad tentationē? Uerū eſt qꝛ vbi deū in veri
tate ceperis q̄rere: neceſſe tibi erit ſuꝑborū vel malorū ho
minū nequicias ſuſtinere: qꝛ non ſic ab illis colit xp̄s: quo
mō eis quotidie ꝑdicat. Oīa ⁊ quicquid volunt quicq̄d pe
tunt a deo: in luxurijs ſuis ⁊ cōuiuiis volūt ꝯſumere: in ſpe
ctaculis: in nugis: in fornicationibꝰ: in ebrietatibꝰ. In his D
volūt cōſumere quo deſiderant abūdare: ⁊ tunc putant ꝙ
bonus ſit deꝰ quādo illis preſtat vnde corrūpant. Sed di
cit aliquis. Ecce tēpora aſpera ſunt ⁊ aſperiora erūt. Per
iſta aſpiora ꝓficit mag eccl'ia: ꝓficiūt illi q̄ ſurſū cor hn̄t: ⁊
illi q̄ ſurſū cor nō hn̄t: tumultuat eis cor i t'ra: ⁊ diſcūt cor
di ſuo locū mutare: vt etiā ipſi ſurſū cor habeant: cantātes
nobiſcū. Ad te dn̄e leuaui animā meā. Tale ē dicere. Seui pſ. xxiiij.
ora ſunt tēpora: quale ſi q̄s dicat: ſeuiora eſſe tēpora oliue
cū fructꝰ inde colligit: ꝗ̄ cū in torcular mittit. Quādo eñ
pendebat in arbore: leta tēpora videbant: ⁊ nō attendūt qꝛ
amurca plena erat. Uenit enī quaſi aſperiꝰ tempꝰ: venit tē
pus torcularis: veniūt maiores ꝓſſure. Per peccata eñ et
crimina ſuperboꝝ: ꝑ auariciā: luxuriāq̄ malorū: maiores
preſſure fiūt generi humano. Oēs enī mali ⁊ amatores mū
di quaſi torcularia ſunt. Sic enī in torcularibꝰ ⁊ vua ꝓmit
⁊ oliua: vt vinū ⁊ oleū reponat in canaua: ita ꝑ nequiciā ma
loꝝ hominū: q̄ boni ⁊ iuſti ſunt malis tribulationibꝰ corpa
liter fatigant: vt anime eorū tanq̄ oleū ac vinū recondi in
eterna tabernacula mereant. Noli ergo de dei miſericordia
vel iuſticia deſperare: quotiēs te videris ab iniquis homi
nibꝰ fatigari: ſed ꝯſidera ꝙ illi qui te perſequunt apud deū
velut mole ac torcularia deputant. Tu ꝟo quaſi oliua: ⁊ q̄
ſi vua legitima paruo tēpore preſſurā malorū hominū ſu
ſtinere cogeris. Sꝫ poſtea illis ſine fine remanebit oppro
briū: tu felici cōmutatione tranſibis ad regnum. Et tūc li

Pſ.lxv. beratꝰ ab omnibꝰ malis cũ ꝓpheta poteris dicere. Trãſi-
uimus per ignẽ ⁊ aquã:⁊ iduxiſti nos in refrigeriũ. Sed vt
ad iſtã merearĩ beatitudinẽ peruenire:ora pro illis qui te ꝑ
ſequuntur: qꝛ potẽs eſt deꝰ vt illos ꝯuertat ad bonũ. Et ꝗ
nũc palee eſſe videntur:de zizanijs in triticũ: de amurca in
oleũ tranſeãt. Et qui modo alios ꝑ nequiciã pſequunt:ipi
poſtea perſecutionẽ propter iuſticiã patiãtur. Et qui nũc
res alienas crudeliter volũt rapere: res ſuas incipiãt pau-
peribꝰ miſericorditer erogare. Quã rem ſi orantibꝰ vobis
ſm ſuã conſuetudinẽ pietas diuina preſtiterit:non ſolũ de
veſtra: ſed et de aliorum ſalute duplicẽ mercedẽ in eterna
beatitudine remunerãte deo capietis. Quod ipſe pſtare di
gnetur:qui cum patre ⁊ ſpirituſancto viuit ⁊ regnat deus
per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Eccl.xxxi ¶ De eo quod ſcriptum eſt Beatus vir qui poſt
aurum non abijt:nec ſperauit in pecunie theſau-
ris. Homelia.ix. In qua de reſtitutione pricipa-
liter tractat rerum inuentarum.

A Beatꝰ qui poſt aurũ nõ abijt. Et vt quicũqꝫ ali-
quid inuenerit:ei ꝗ ꝑdidit ſine vlla dilatione re-
ſtituat. Et de illo ꝗ ducẽtos ſolidos inuenit. Et
ꝗ ab ouile lupꝰ venit ⁊ lupꝰ redit. In ſcripturis
Ubi.ſ. diuinis legimꝰ fratres chariſſimi: ꝙ beatus ſit qui poſt au
rũ non abijt:nec ſperauit in pecunie theſauris. Qui potuit
tranſgredi ⁊ nõ eſt trãſgreſſus:facere malũ ⁊ nõ fecit. Fra-
tres:interrogemꝰ cõſciẽtias noſtras/⁊ videamꝰ ſi ita cupi
ditatẽ contẽnimꝰ:vt iſtiꝰ beatitudinis participes eſſe poſ-
ſimus. Forte aliquis intra ſe cogitat ⁊ dicit. Nec furtũ:nec
violẽtiã facio:nec rapinas exerceo:nec res alienas aliquã
do negaui. Forte idõ nõ negaſti:qꝛ tibi nemo cõmẽdare vo-
luit:aut ſi cõmendauit:ſub teſtibꝰ cõmendauit. Dic mihi ſi
reddidiſti quãdo a ſolo ſolꝰ vbi deꝰ īter vos fuerat accepi
ſti? Si tũc reddidiſti:ſi mortuo eo ꝗ ꝯmẽdauit neſcienti fi-
lio reddidiſti:tũc te laudabo:qꝛ poſt aurũ non iuiſti:qꝛ po-
tuiſti trãſgredi ⁊ nõ es trãſgreſſus: qꝛ potuiſti facere malũ
⁊ nõ feciſti. Aut ſi forte ſacculũ alienũ ſolidoꝝ vbi te nẽo vi
dit in via inueniſti:⁊ ſine vlla mora cuiꝰ fuerat reddidiſti.
Joh.vij. Ita fratres redite ad vos:īterrogate vos:reſpicite vos:ve
ra reſpõdete vobis:⁊ iudicate vos nõ ſm perſonã: ſꝫ iuſtũ
iudiciũ iudicate. Ecce xpianus es frequẽtas eccleſiã: ver-
bũ dei libẽter audis:de lectiõe verbi letiſſime cõmoueris.
Tu laudas tractantẽ:ego quero facientẽ:chriſtianꝰ es:fre
quẽtas eccleſiã:verbũ dei amas ⁊ libẽter audis. Ecce hoc
qȯ ꝓpono ī eo te examina:in eo te appẽde: in eo aſcẽde ad
mẽtis tue tribunal: ⁊ cõſtitue te ante te ⁊ iudica te. Et ſi te
B prauũ inueneris:corrige te. Cõſidera qȯ propono. Deꝰ di
Leuit. vj. cit in lege ſua inuẽtionẽ eſſe reddendã. Deus in lege ſua di
xit quã priori populo dedit:pro quibꝰ xps nõdũ erat mor-
tuus. Ut quicunqꝫ rẽ cuiuſcũqꝫ inuenerit:tãꝗ alienã cito
reſtituat Qꝛ ſine dubio ⁊ ſi ipſe ꝑdidiſſet:hoc ſibi de alio fie
Mat.vij ri voluiſſet. Scḋm illud qȯ ſcriptũ eſt. Oĩa que vultis vt fa
ciãt vobis hoĩes:⁊ vos facite illis ſimiliter. Si quiſqꝫ:xpi
gratia:īueniat ī via alienũ ſacculũ ſolidoꝝ:debet reddere.
Sed neſcit cui. Se excuſat ignorãtia ſi nõ dñetur auaricia
Dicã veſtre charitati:quomȯ dei dona ſũt:⁊ ſunt ī populo
dei ꝗ non fruſtra audiunt verbũ dei. Dicã quid fecerit ho-
mo quidã pauperrimꝰ xo tpe ꝗ ſanctꝰ ambroſiꝰ mediola-
ni erat epiſcopꝰ:vbi tunc pſens erat etiã auguſtinꝰ nondũ
epiſcopꝰ. Tã paup erat ille de quo loquimur vt ꝓſcholaſti
cus eſſet grãmatici: ſed plano verꝰ ⁊ ꝑfectꝰ chriſtianꝰ. Sꝫ
melior fuit ille qui ad veliũ ſtabat ꝗ̃ ille ꝗ in cathedra ſede
bat. Pauper ergo iſte inuenit ſacculũ ducentorũ ſolidorũ
memor tñ diuine legiſ ꝓpoſuit petaciũ publice. Qui ſolidos
ꝑdidit veniat ad illũ locũ vt querat illũ hominẽ. Ille qui
plangẽs circũquaqꝫ vagabat:inuẽto ⁊ lecto petacio venit
ad hoĩem. Et ne forte alienũ quereret ſed ſuũ:ꝗſiuit ſigna:
interrogauit ſacculi qualitatẽ: ſolidoꝝ etiã ⁊ numerũ. Cũ
oĩa fideliter etiã ille reſpõdiſſet:reddidit:qȯ īuenerat. Ille
repletꝰ gaudio ⁊ querẽs vicẽ rependere:tãꝗ decimas ob
tulit illi ſolidos vigĩti. Noluit accipe. Obtulit decẽ:noluit
accipere. Saltẽ rogauit vt vel qnqꝫ acciperet. Noluit. Il-
le ſtomachabundꝰ ꝓiecit ſacculũ. Nihil ꝑdidi ait. Si non
vis a me aliqḋ accipe:nec ego aliqḋ ꝑdidi. Quale certamẽ
fratres mei: quale certamẽ: qualis pugna: qualis cõflictꝰ.
Theatrũ mundꝰ:ſpectator deꝰ. Uictꝰ ille:qȯ offerebat ac
cepit:⁊ ꝯtinuo totũ paupibꝰ erogauit. Unũ ſolidũ ī domũ
ſuã non miſit. Cõſiderate fratres tam glorioſum exẽplũ et
tã admirabile factũ. Egit aliqḋ in cordibꝰ veſtris:ſi xbũ
dei reqeuit in animis veſtris. Facite hoc fratres mei. No-
lite putare vos dãnũ pati: ſi qȯ a vobis inuẽtũ fuerit red-
dideritis. Credite qꝛ magnũ lucrũ eſt ſi feceritis quod ſug
gero. Forte aliqs veniẽs in domo tua ꝑdidit ſolidos. Ter
ra cõmunis eſt:in vna domo eſtis ī hoc mũdo:ambo viato
res eſtis huiꝰ vite. Unũ ſtabulũ intraſtis. Poſuit ille:obli
tus eſt vel cecidit ab illo. Inueniſti qui ī lege audiſti:inuẽ- Leuit. vj.
tionẽ eſſe reddendã. Quis inueniſti:qui cũ audires verbũ
dei laudaſti:tu īueniſti:ſi ergo veracit laudaſti:redde qȯ ī-
ueniſti. Si aũt nõ reddas qȯ īueniſti:qñ laudaſti teſtimo-
niũ cõtra te dixiſti. Eſtote fideles inuẽtores: ⁊ tũc liquos C
vituperate raptores. Nã ſi qḋ inueniſti ⁊ nõ reddidiſti:ra- xiiij.q.v.ſi
puiſti. Quantũ potuiſti feciſti:qꝛ plus nõ inueniſti:ideo plꝰ quid.
nõ rapuiſti. Qui alienũ negat:ſi poſſet ⁊ tolleret:ꝙ nõ tollis
timor te cohibet. Nõ bonũ facis:ſꝫ malũ metuis. Et latro
timet malũ:⁊ vbi nõ poteſt nõ facit:⁊ tñ latro ẽ. Deꝰ eñ cor
interrogat nõ manũ. Lupꝰ venit ad ouile ouiũ querit inua
dere:querit lacerare:querit deuorare. Uigilãt paſtores:la
trant canes:nihil poteſt:nihil aufert:nõ occidit:ſed tñ lupꝰ
venit:⁊ lupꝰ redit. Nunqḋ qꝛ ouẽ nõ tulit:ideo lupꝰ nõ ve-
nit ⁊ ouis redit? Lupꝰ venit fremens ⁊ timens. Interroga
ergo quiſqꝫ vis de altero iudicare:ſi tũc non facis male qñ
potes facere:⁊ ab hoĩe nõ puniriſ:tu e timeo deũ. Nemo eſt
ibi niſi tu ⁊ ille cui facis malũ: ⁊ deꝰ ꝗ ambos videt hoc ti-
me. Pax eſt qȯ dico. Ibi time malũ:ibi ama bonũ. Nã ẽt
ſi timore gehẽne nõ facis malũ: nondũ perfectꝰ es. Audeo
dicere:ſi timore gehẽne nõ facis malũ: eſt quidẽ in te fides
qꝛ credis futurũ dei eſſe iudiciũ:gaudeo fidei tue:ſꝫ adhuc
timeo malicie tue. Quid ẽ qȯ dixi? Qꝛ ſi timore gehẽne nõ
facis malũ:nõ amore iuſticie faciſ bonũ. Aliud ẽ timere pe-
nã:aliud eſt amare iuſticiã. Amor caſtꝰ in te eſſe debet:quo
amore deſideres videre nõ celũ ⁊ terrã:non campos liqui-
dos maris:nõ ſpectacula nugatoria:nõ fulgores nitoreſqꝫ
gẽmarũ: ſed deſideres videre deũ tuũ:amare deũ tuũ. Qꝛ
dictũ eſt. Dilectiſſimi filij dei ſumꝰ:⁊ nõdũ apparuit qḋ eri j. Joh.iij.
mus. Scimꝰ qꝛ cũ apparuerit:ſimiles ei erimꝰ: qm̃ videbi
mus eũ ſicuti ẽ. Ecce ꝓpter quã viſionẽ noli facere malũ.
Si eni amas videre deũ tuũ in hac pegrinatione:ad illum
toto amore ſuſpira:illũ deſidera. Ecce fac ꝗ te ꝓbare vult
deꝰ tuꝰ:vt appareat pro quibꝰ rebꝰ diligas eũ:vtrũ pro ſe
ipo an ꝑ rebꝰ terrenis quas tibi pſtitit ⁊ dicat tibi. Fac qȯ
vis imple cupiditates tuas:extẽde nequiciã: dilata luxuriã
quicqḋ libuerit licitũ puta. Nõ te hic punio:nõ te in gehen
nã mitto: faciẽ meã tñ nũqꝫ videbis. Si ad iſtã ſentẽtiã ex
pauiſti:amaſti. Si ad h qȯ dictũ ẽ. Faciẽ ſuã tibi negabit
deꝰ tuꝰ:cõtremuit cor tuũ: ⁊ in nõ vidẽdo deũ tuũ magnã
penã putaſti:gratĩ amaſti. Hoc ideo diximꝰ fratres:qꝛ ſũt D
hoĩes ita negligẽtes ⁊ tepidi: ⁊ qȯ peius eſt etiã īfideles ꝗ
dicũt. Utinã hic mihi deꝰ in hoc ſeculo oĩa bõa tribuat:nõ
ad me ꝑtinet quid in futuro ſeculo de me fieri velit. O infe
lix aĩa:etiã ſi te deꝰ nõ mittat ī penã: ⁊ tãtũmodo faciẽ ſuã
te videre nõ ꝑmittat:nũqḋ nõ meliꝰ fuerat te nõ fuiſſe natũ
Cum vero fieri nõ poſſit: vt ꝗ faciẽ eiꝰ nõ meruerit videre:
ignẽ eternũ euadere poſſit: quare ſic amas preſentis ſeculi
voluptatem: vt nõ expaueſcas eterni ignis ardorẽ? Si er-
go meꝰ ſermo iuenit in cordibꝰ veſtris aliquã ſcintillã gra
tuiti amoris dei: ipſam nutrite. Ad hãc augẽdã vos aduo
cate preces humilitatis:dolore penitẽtie:delectatione iuſti-
cie:operibus bonis:gemitibꝰ ſinceris:ꝯuerſatiõe laudabi
li:amicitia fideli. Hãc ſcintillã boni amoris de qua dñs di
cit. Ignẽ veni mittere ī terrã:⁊ qḋ volo niſi vt ardeat? Fla Luce. xij.
te in vobis:nutrite ī vobis. Ipſa cũ creuerit ⁊ flammã di-
gniſſimã fecerit: omniũ cupiditatũ carnaliũ ligna ꝯſumet.
Quod ipſe preſtare dignet qui viuit ⁊ regnat deus ⁊c.

Ephe.v. ¶ De eo qȯ Apoſtolus ait. Uidete quomȯ cau
te ambuletis:nõ vt inſipiẽtes ſed vt ſapiẽtes:re
dimẽtes tẽpꝰ quoniã dies mali ſunt:quoſqꝫ ma-
los dies apoſtolus intelligit auguſtinꝰ declarat.

Homelia.x.

A Apoſtolū cū legeret audiſtis: imo omnes audi-
Ubi.ſ. uim⁹ dicentē nobis. Uidete quō caute ambule-
tis: nō vt inſipientes ſed vt ſapiētes: redimentes
tempus qm̄ dies mali ſunt. Dies malos fratres
due res faciūt: malicia ⁊ miſeria. Per maliciā hoim̄ ducū
tur dies mali. Ceterū dies iſti quantū ptinēt ad ſpacia ho
rarū: ordinati ſunt. Ducunt vices ſuas: agunt tēpora. Orit
Eccl.j. ſol ⁊ occidit. Sol iterū orit ⁊ occidit. Ueniūt tpa: tranſeūt
tēpora. Cui moleſta ſunt tpa: ſi hoies ſibi moleſti nō ſunt?
Ergo dies malos (ſicut dixi) due res faciūt: miſeria hoim̄
et malicia. Sed miſeria hominū cōis eſt: nō debet malicia
eſſe cōmunis. Ex quo eni de peccato adam omnes miſeri
nati ſum⁹: cōmunis eſt miſeria. Sz cōtra generationē que
nos miſeros fecit: puidit de⁹ regenerationē vn̄ nos a miſe
ria liberaret. Generatio mittit in miſeriā: regeneratio deſi-
gnat ad beatitudinē. Nō eni q2 dixi: regnatio liberat a mi-
ſeria: iā nos ptinuo vt regenerati ſum⁹ beati ſum⁹. Si mox
regenerati iam beati eſſem⁹: ⁊ dies bonos agerem⁹: nō no-
bis apoſtol⁹ diceret: qui iā regeneratis ⁊ fidelibus loquit:
Ephe.v. Redimentes tēpus: q2 dies mali ſunt. Et regenerati dies
malos ducim⁹: quouſq3 finiat pena mortalitatiſ ⁊ ſuccedat
gratia ſumme felicitatis. Si nihil nobis ad futurū ſeculū
prodeſt ꝙ colim⁹ deū: vt qd colim⁹ eū? Ut hic habeamus
felicitatē. Quāti illā habent q nō colunt deū? Ut hic ſene-
ſcam⁹ ⁊ decrepiti efficiamur. Quāti ſeneſcunt blaſphema-
tores dei? Ideo colēdus eſt de⁹: vt cultores illi⁹ habeāt fi
lios ⁊ nō ſint ſteriles? Filios de⁹ ⁊ leonib⁹ ⁊ onagris ⁊ ſpē
tib⁹ dat. Non ergo pro magno ⁊ vero bono petēdū eſt: qd
⁊ iudeis ⁊ paganis ⁊ heritici: etiā ⁊ ipſis beſtijs datur. Au
rū eni ⁊ argentū: honores: filios ⁊ patrimōia multa habēt
etiā ⁊ mali. Qui em vere chriſtian⁹ eſt nō iſta omia trāſito-
ris debet petere: ſed totū pond⁹ intētionis vel oratiōis ſue
ad expetendā eternā beatitudinē debet ipendere. Iſta eni
tēporalia boa: ⁊ qn̄ dat de⁹: gratie agant: ⁊ qn̄ tollit: ſimili-
ter gratie agāt. Iſta qn̄ voluerit tribuet: qn̄ voluerit tollet:
B tm̄ eſt vt ſeipm̄ nobis nō auferat. Nemo ergo dicat in cor-
de ſuo fratres quādo auditis lectionē iſtā beati apl̄i. Re-
dimentes tēp⁹ qm̄ dies mali ſunt: nemo dicat in corde ſuo:
parētes noſtri dies bonos habuerunt: nos malos dies ha
bem⁹. Quare parētes noſtri: nunqd nō chriſtiani fuerunt?
Iſta lectio nō eſt recitata ab ipſis tēporib⁹ apoſtolor: an-
te tot annos qn̄ recitabat nō ad eā gemebat: ⁊ qd dicebat
nō agnoſcebat: ex eo ꝙ lapſus ē adā ⁊ de paradiſo piect⁹
eſt: nunq3 fuerūt dies niſi mali. Iſtos pueros q naſcunt in-
terrogem⁹: quare a ploratu icipiāt qui ⁊ ridere poſſunt. Na
ſcit ⁊ ſtati plorat: poſt neſcio quot dies ridet. Quando plo
rabat naſcēs pphēta ſue calamitatis erat. Lachryme eni
teſtes ſūt miſerie. Nondū loquit ⁊ iā pphetat in labores ⁊
futurū i timore: et ſi bene: bn̄. Bene ſi vixerit: ⁊ iuſt⁹ fuerit:
certe in medijs tētationib⁹ poſit⁹ ſemp timebit. Quid ei q2
ij.Thim. iuſt⁹ eſt? Ecce iuſtus eſt. Quid ait apl̄s? Omes eni qui vo
iij. lūt pie viuere in xp̄o pſecutionē patient. Ecce q2 dies mali
ſunt: ſine pſecutiōe hic viuere iuſti nō poſſunt. Sed dicitis
mihi. Quid? Iā par eſt: qn̄ puinciarū iudices honorāt ec
cleſiā: qn̄ inimicos reges eccleſia nō patit: quādo omes le-
ges p ipſa ſunt: quō qui pie viuunt pſecutionē patiuntur?
Qui iter malos viuūt pſecutionē patiunt. Quare? Q2 oēs
mali pſequunt bonos: nō ferro ⁊ lapidib⁹: ſed vita ⁊ mori-
Geñ.xix. bus. Nunqd aliquis ſanctū loth pſequebatur i ſodomis?
Nemo illi moleſt⁹ erat: ⁊ tamen inter impios viuebat: iter
impuros: imundos: ſuperbos: blaſphemos pſecutionē pa-
tiebatur: nō vapulādo ſed inter malos viuēdo. Omnis eni
qui iuſtus ⁊ pi⁹ eſt: quādo videt aliquos male viuere: luxu
rie ſeruire: iuſticiā nō tenere: ſuperbiā ſectari: charitatē cō-
tēnere: quādo iſtos tales vidēt illi qui boni ſunt dolent: af-
fligunt ⁊ cōtriſtant. Lugēt eni cū apoſtolo eos qui pecca
uerūt ⁊ nō egerūt penitentiā. Quiſquis me audis ⁊ nondū
viuis in chriſto pie: incipe in xp̄o pie viuere. Et pro quo di
co. Nunqd apoſtol⁹ Paul⁹ qui eo tpe fuit quando adhuc
i mūdo fides noua ſeminabat: ⁊ neceſſe erat vt multos ad
Luce.ij. uerſarios pateret: q2 hoc dictū eſt de chriſto. In ſignū cui
contradicet. Nunqd eas tantū pſecutiones cōmemorat:
quas patiebat vel a iudeis vel a gentib⁹? Nō ipſas tantū
nā illas ſic cōmemorat. A iudeis quīquies quadragenas ij.Cor.xj.
vna minus accepi. Lapidat⁹ ſum: ⁊ cetera q nouim⁹ qn̄ le
gim⁹. Sed ille erāt etiā perſecutiones: ſine quib⁹ in hoc ſe
culo null⁹ iuſt⁹ viuere poteſt. Foris pugne: intus timores ij.Cor.vij
Deniq3 cū cōmemoraret pericula ſua. Periculis inquit in ij.Cor.xj.
mari: periculis in fluminib⁹: periculis in deſerto: periculis
a latronib⁹: periculis in falſis fratrib⁹. Cetera pericula poſ
ſunt deſcere pericula a falſis fratrib⁹ quieſcere vſq3 in finē
ſeculi nō nouerūt. Redimam⁹ ergo tēp⁹ qm̄ dies mali ſūt.
Expectatis a me forte ſcire: qd eſt tēp⁹ redimere. Quō ha
bem⁹ redimere tp̄s: dictur⁹ ſum: qd pauci audiūt: pauci fe
runt pauci aggrediunt: pauci agūt: tn̄ dicā qm̄ ipi pauci q
me audituri ſūt: inter malos viuūt: qm̄ dies mali ſūt. Redi
mere tp̄s hoc eſt: qn̄ aliqs tibi ingerit litē: pde aliqd vt deo
vaces nō litib⁹ pde. Ex eo ꝙ perdis preciū eſt tpis. Certe
qn̄ p tuis neceſſitatib⁹ pcedis ad publicū: das nūmos et
emis tibi panē / aut vinū / aut oleū / aut lignū aut veſtē / aut
aliquā ſupellectilē: aut qdcūq3 tibi opus eſt: das ⁊ accipis
aliqd amittis: aliqd accipi: hoc eſtimare. Nā ſi nihil amit-
tas ⁊ habeas qd nō habebas: aut inueniſti aut donatū acce
piſti: aut hereditate acqſiſti. Qn̄ aūt aliqd amitti vt aliqd
habeas tūc emis. Qd habebis emptū eſt: qd amittis preciū
eſt. Quō g̃ pdis nūmos vt emas tibi panes: ſic pde nūmos
vt emas tibi qetē: ⁊ hoc ē tp̄s redimere. Prouerbiū notū
ē punicū: qd qdē latine vobis dicā: q2 punice nō oēs noſti.
Punicū em̄ puerbiū antiquū. Ut ei habeas tp̄s qetū: pde
aliqd. Audi puerbiū antiquū vtile ⁊ neceſſariū. Peſtilētia
ante oſtiū venit ⁊ nummū qrit. Duos illi da ⁊ ducat ſe. Pe
ſtilētia eſt homo mal⁹ q te vult p calūniā expoliare. Peſti
lentia eſt hō mal⁹ calūniator: pditor. Iſte talis ſic eſt: quō
puſtula mala i corpe. Sicut ei qn̄ puſtulā incurrit hō: deſi-
derat vt cito ſpōdolū faciat: ⁊ optat vt ſine aliq̄ mora ipſa
mala puſtula aliquā pticulā tollat de corpe: ⁊ cū ipſa diſce
dat: ne venenū ipſi⁹ totū corp⁹ occupet et aīam petat. Ita
etiā qn̄ iniquus ⁊ mal⁹ homo q nō vult niſi litibus vacare:
aliquā tibi calūniā facit: puta illū eſſe puſtulā malā: ⁊ acqe-
ſce vt qualē cūq3 particulā de ſubſtātia tua perdas: ne dū
te nimiū litigādo occupas: quietū cor habere ⁊ deo vacare
nō poſſis. Nūqd nō ſupi adictū puerbiū de euāgelio videt
Mat.v. natū? Nunqd aliud dixit dn̄s ꝙ̄ redime tēp⁹ qn̄ ait. Si qs
vult iudicio tecū ptēdere ⁊ tunicā tuā tollere? Auocare te
habet litib⁹ a deo tuo: nō habebis quietū cor: nō habebis
tranqllum animū. Euerteris cogitationib⁹ tuis: irritaris
aduerſus tp̄m aduerſariū tuū. Ecce tp̄s pdidiſti. Quanto
D melī⁹ nūmū amitteres ſi tēpus redimeres. Certe oib⁹ pla
cuit qd dictū ē. Uenit ad negocia veſtra ⁊ ibi vos iuenio.
Et tn̄ fratres mei in cauſis vr̄is: in negocijs veſtris: qn̄ ad
nos diiudicāda veniūt: ſi homini xp̄iano dico vt p tpe re-
dimēdo pdat aliqd ſuū: quāto maiore cura ⁊ fiducia debeo
illi dicere vt reddat alienū. Ambos ei xp̄ianos audio. Ille
calūnioſus q vult facere alteri cām et tollere ab illo velut
Ephe.v. p cōpoſitione: gaudet ad iſta verba. Apl̄s dixit. Redimē-
tes temp⁹ qm̄ dies mali ſunt. Facio calūniā xp̄iano: ille ve
lit nolit dat mihi aliqd vt tp̄s redimat: q2 apl̄z audiuit. Ui
de ne forte cū te putas aſtutū: iuenias litigioſū: ⁊ malit ero
gare vt vincat te ꝙ̄ pdere vt careat te. Tamē ſi illi dictur⁹
ſum: pde aliquid ocioſus: redime temp⁹: aplm̄ audis qm̄
dies mali ſunt: ſi illi q bon⁹ et iuſt⁹ eſt dico: perde aliqd vt
ſis tibi quiet⁹: nō ſum calūnioſe dictur⁹: pde te fili diaboli
nullā cām habes: ⁊ res alienas auferre moliris. Cauſā non
habes: ⁊ calūnia plen⁹ ē. Chriſtian⁹ es tu: nunqd volo illū
acquirere ⁊ te pdere? Si illi dixero: da illi aliquid vt rece-
dat a calūnia: tu vbi eris qui habebis pecuniā de calūnia?
Ille qui ppter vitādā calūniam tempus a te redemit: hic
tolerat dies malos: tu q calūnijs paſceri: ⁊ hic habes dies
malos: ⁊ poſt dies ipſos habitur⁹ es in die iudicij peiores
Sed hoc forte rides: q2 nummū attendis. Ride: ride: ⁊ cō-
tēne: ego erogem veniet qui exigat. Sed credimus de dei
miſericordia: quod ſic omnibus non ſolum ſanctis et deū
timētib⁹ chriſtianis: ſed etiam illis qui multis litibus et ſe
et alios inquietāt: ipſe pius domin⁹ inſpirare dignabit vt
omni ptētione vel emulatione ſemota: ita paci et charitati
ſtudeant: vt nō propter diſcordiam dei iracundiam incur-
rere: ſed magis ppter dilectionē ⁊ pacē ad eterna mercan

tur p̄mia peruenire. Preſtante dn̄o noſtro ieſu xp̄o cui eſt honor ꝛ imperiū cū p̄re ꝛ ſpirituſancto in ſecl'a ſecloꝝ. Amē.

Pō.xxvi ¶ De eo quod propheta dicit in pſalmo. Suſtine dominum: viriliter age: ꝛ confortetur cor tuū. Homelia.xj. In qua quomodo dominum ſuſtinere debeamus ſuccincte declarat.

A Ubi.s. Frequenter fratres cū pſalmiſta cātauimus. Suſtine dn̄m: viriliter age ꝛ confortet᷑ cor tuū: ꝛ ſuſtine dn̄m. Quid ē: ſuſtine dn̄z? Ut tūc accipias qn̄ dabit: non tunc exigas qn̄ vis. Tēpus dandi nōdū eſt. Suſtinuit te: ſuſtine illū. Quid ē qd̄ dixi: ſuſtinuit te: ſuſtine illū? Si iam iuſte viuis: ſi iā ad illū cōuerſus es: ſi tibi diſplicēt facta tua p̄terita: ſi iam placuit tibi eligere vitā bonā nouā: noli feſtinare exigere. Suſtinuit te vt mutares vitā tuā malā: ſuſtine illū vt coronet vitam tuā bonā Nā ꝛ ſi ille non ſuſtineret: non eſſet cui daret. Suſtine ergo q꞉ ſuſtētat᷒ es. Tu vero q̄ non vis corrigi. O quiſq̄s h̄ es q̄ adhuc nō vis corrigi: q̄ſi vn᷒ ſit: magis dicere debui: q̄cū꞉ q꞉ hic eſtis. Tu tn̄ q̄ h̄ es q̄ ſtatuiſti corrigi: ſic loquar quaſi ad vnū. Quiſq̄s non vis corrigi q̄d tibi promittis? Deſperando peris: an ſperā̄do? Quiſq̄s deſperādo peris h̄ dicis in aīa tua. Iniq̄tas mea ſup me eſt: in peccatis meis contabeſco. Que mihi ſpes eſt viuēdi? Audi ꝓphetam dicentē.

eze.xxxiij. Nolo mortē impij: tn̄ reuertat᷑ impius a via ſua peſſima ꝛ viuat. Sperando peris. Quid ē ſperādo peris? Hoc dicis in aīo tuo. Bon᷒ eſt deus: miſericors eſt deus: ignoſcit oīa

Rom.ij. nō reddet mala ꝓ malis. Audi ap̄lm dicentē. Ignoras qm̄ patiētia dei ad penitentiā te adducit. Quid ḡ reſtat? Q꞉ ſi obtinuim᷒ apud te aliq̄d: ſi intrauit in cor qd̄ dixi. Uideo

B q̄d mihi reſpōdeas. Uerū eſt nec deſpero vt deſperādo pereā: nec ſpero male vt ſperādo pereā. Non mihi illud dico Iniq̄tas mea ſuper me eſt: iam nullā ſpem habeo. Nec mihi illud dico. Bon᷒ eſt de᷒: nemini reddet mala. Nec illō dico: nec h̄ dico: ꝓmit me ꝓpheta: ꝓmit me ap̄ls. Et q̄d dicis Adhuc modicū tp̄s viuā quō volo. Iſti ſūt q̄ nos fatigāt plurimi ſunt: moleſti ſunt. Adhuc modicū tp̄s viuā quō volo poſtea me correxero. Utiq꞉ verū ē qd̄ ꝓpheta dixit. Nolo mortē ip̄ij: tn̄ reuertat᷑ impius a via ſua peſſima ꝛ viuat Qn̄ cōuerſ᷒ fuero: delebit oīa mala mea. Quare non addo aliq̄d voluptatib᷒ meis ꝛ viuo quantū volo: quō volo: poſtea me ꝯuerſur᷒ ad deū? Quare hoc dicis frater? Quare? Q꞉ ꝓmiſit de᷒ indulgentiā ſi me mutauero. Uideo: ſcio ꝓmiſit deus indulgentiā: per ſanctū prophetā hanc promittit: ꝛ per me minimū ſeruū ſuū ꝓmittit: verū eſt qd̄ ꝓmittit hanc ꝓmiſit ꝑ vnicū ſuū. Sed q̄d vis addere dies malos

Mat.vj. diebus malis? Sufficiat diei malicia ſua. Malus dies he-

j.Retrac. xviij. ſtern᷒: malus ꝛ hodiern᷒: malus ꝛ craſtinus. An putas eſſe bonos dies: qn̄ ſatiſfacis voluptatib᷒ tuis: qn̄ in luxurijs enutris cor tuū: qn̄ īſidiaris aliene impudicitie: qn̄ fraude ꝯtriſtas ꝓximū tuū: qn̄ ꝯmēdata negas: qn̄ falſū ꝓ nūmo iuras: qn̄ exhibes tibi bonū prādiū: iō putas: q꞉ bonū diē ducis. Qn̄ fieri pōt vt dies bon᷒ ſit cū mal᷒ ſit hō? Malos dies vis addere malis dieb᷒? Rogo: aliquantū inquit dimittet᷑ mihi. Quare? Quia ꝓmiſit mihi deus indulgentiā. Sz craſtino die te victuꝝ nemo tibi ꝓmiſit. Aut lege mihi: qūo legis ꝓphetā: euangeliū: ap̄lm. Quia cū te cōuerteris de᷒ delet oēs iniq̄tates tuas. Lege mihi vbi tibi ꝓmiſſ᷒ eſt craſtin᷒ dies: ꝛ viue craſtino die male? Ec̄ frater meus nō tibi hoc debui dicere. Lōga erit forte vita tua. Si lōga erit bōa ſit. Quare vis habere lōgā vitā ꝛ malā? Aut lōga

C non erit: ꝛ illa lōga dz te delectari: q̄ nō habet finē. Aut longa erit: ꝛ quid mali erit: q꞉ diu bn̄ vixiſti? Tu male vis diu viuere: bn̄ non viuis: ꝛ tn̄ craſtinū diē nemo tibi promiſit.

Ecci.v. Corrige te: audi ſcripturā. Ne tardes cōuerti ad deū. Uerba iſta mea nō ſunt: ſz ꝛ mea ſunt. Si amo mea ſūt. Amate ꝛ vr̄a ſunt. Sermo iſte quē mō dico: ſancte ſcp̄ture eſt. Si

Mat.v. cōtēnis illū. aduerſari᷒ tuus eſt. Sz audi dn̄m dicētē. Cōcorda cū aduerſario tuo cito. audiāt oēs: v̄ba recito ſcp̄ture diuine. O male dilator o craſtini male appetitor: audi dn̄m dicētē: audi ſcp̄turā ſanctā predicētem. De iſto loco ſpeculator ſum. Ne tardes ꝯuerti ad deū: neq꞉ differas de die in diē. Uide ſi nō vidit illos: vide ſi nō inſpexit illos q̄ dicūt. Craſtio bn̄ viuo: hodie male viuā: ꝛ cū cras venerit hoc dictur᷒ es. Ne tardes cōuerti ad deū: neq꞉ differas de Ecci.v.
die in diē. Subito ei veniet ira ei᷒: ꝛ in tp̄e vindicte diſperdet te. Nunq̄d ego ſcripſi hoc? Nūq̄d ego delere illud poſſum? Si deleuero: timeo deleri. Illud poſſū tacere: timeo tacere. Predicare cogor: territus terreo. Timete mecū vt gaudeatis mecū. Ne tardes cōuerti ad deū. Dn̄e vide q̄ dico. Dn̄e ſcias: q꞉ terruiſti me cū tu᷒ ꝓpheta legeretur. Dn̄e noſti in illa cathedra timorē meū cū tuus ꝓpheta legeret᷑. Ecce dico. Ne tardes cōuerti ad deū: neq꞉ differas de die in diē. Subito ei veniet ira ei᷒: ꝛ in tp̄e vindicte diſꝑdet te. Sz nolo ꝑdat te. Nolo mihi dicas: ꝑire volo: q꞉ ego nolo.

Melı᷒ ē ḡ nolo meū q̄ꝫ volo tuū. Si lethargic᷒ p̄r tu᷒ egrotaret inter man᷒ tuas: ꝛ tu adeſſes iuuenis egrotanti ſeni: ꝛ diceret medicus: periclitat᷑ pater tu᷒. Somn᷒ iſte grauedo eſt quedā letalis: obſerua eū: noli eū ꝑmittere dormire ſi videris eū dormire excita eū: ſi parū eſt excitare: vellica: ſi ꝛ hoc paꝝ: ſtimula eū ne moriat᷑ pater tuus: adeſſes iuuenis ſeni oneroſus. Ille in dulcē morbū reſolut᷒ iret: oculos grauedine illa p̄mēte clauderet: tu cōtra clamares patri noli dormire. At ille: dimitte me: dormire volo. Et tu: ſz medic᷒ dixit: ſi voluerit dormire: nō dormiat. Et ille: rogo dimitte me: mori volo. Sed ego nolo: dicit fili᷒ patri: q̄ vtiq꞉ optat ſe mori. Et tn̄ vis differre mortē patris tui: ꝛ aliquanto diuti᷒ viuere cū morituro ſene p̄re tuo. Dn̄s tibi clamat Noli dormire ne eternū dormias. Euigila vt mecū viuas

De verbis dn̄i. Ser.I ix.f.

D vt patrē habeas quē nūq̄ʒ efferes: ꝛ ſurdus es? Quid ḡ feci ſpeculator? Liber ſū: nō vos grauo. Scio dicturos eē q̄ſdā. Quid nobis voluit dicere. Terruit grauiter nos: reos nos fecit. Immo a reatu volui liberare. Fedū eſt: turpe eſt. Nolo dicere malū: nolo dicere ꝑiculoſum: nolo dicere exitioſum. Turpe eſt vt vos fallā ſi deus me non fallit. Dn̄s mortē minatur impijs: neq̄ſſimis: fraudatorib᷒: ſceleratis: adulteris: voluptatū inq̄ſitorib᷒: ſuis cōtemptorib᷒: detractoribus: murmurantibus ꝛ mores ſuos non mutantibus. Dn̄s illi mortē minatur: gehennas minat᷑: interitum ſempiternū minatur. Quid volunt? Ut ego promittā quod ille non promittit? Ecce dat tibi ſecuritatē procurator. Quid tibi ꝓdeſt ſi paterfamilias nō acceptet? Procurator ſum: ſeruus ſum: vis dicā tibi: viue quō vis: dn̄s te non perdet? Securitatē tibi ꝓcurator dedit. Nihil valet ſecuritas ꝓcuratoris. Utinā dn̄s tibi ſecuritatē daret: ꝛ ego te ſollicitū facerem. Dn̄i eīn ſecuritas valet etiā ſi nolim. Mea vero nihil valet ſi ille noluerit. Que eſt autem ſecuritas fratres vel mea vel veſtra: niſi vt dn̄i iuſſa intēte diligēterq꞉ audiam᷒ ꝛ ꝓmiſſa fideliter expectem᷒? In his q̄bus fatigamur: q꞉ hoīes ſum᷒: ipſi᷒ adiutoriū implorem᷒. Ad illū ingemiſcamus: p̄ces nr̄e non ſint ꝓ rebus ſecularib᷒ pretereuntibus trāſitorijs: ꝛ vice vaporis euaneſcētib᷒. Sed ſint p̄ces nr̄e ꝓ ip̄a implēda iuſticia: ꝛ ſctificatione ꝓ noīe dei. Nō ꝓ vincendo vicino: ſed ꝓ vincenda libidine: nō ꝓ ſananda carne: ſed pro domanda auaricia. Hinc ſint preces noſtre: int᷒ nos adiuuent luctātes ꝛ coronent vincentes.

¶ De eo qd̄ beat᷒ iacobus dicit. Cōfitemini alterutrū pctā veſtra: ꝛ orate ꝓ inuicē vt ſaluemini Homelia.xij. In qua de confeſſione ſingulariter tractat quomodo nō ſolū deo ſed ꝛ ſctis ꝛ deū timentibus confiteri debeamus. Jacobi.v

B In oibus ſcripturis diuinis fratres dilectiſſimi vtiliter ac ſalubriter admonemur: vt pctā nr̄a debeam᷒ iugiter ꝛ humiliter nō ſolū deo: ſed etiam ſanctis ꝛ deū timētib᷒ cōfiteri. Sic eī ꝑ iacobū ap̄lz nos admonet ſp̄ūſanct᷒ dicēs. Cōfitemini alterutrū pctā vr̄a: ꝛ orate ꝓ inuicē vt ſaluemini. Et pſalmiſta. Cōfitemini dn̄o qm̄ bon᷒. Et iterū. Dixi ꝓnunciabo aduerſum me iniuſticias meas dn̄o: ꝛ tu remiſiſti impietatem cordis mei. Quō eīn nobis peccatorū vulnera nunq̄ꝫ deeſſe poſſūt: ſic ꝛ cōfeſſionis medicamēta deeſſe nō debēt. Non eīn ideo vult de᷒ vt cōfiteamur pctā nr̄a q̄ ea ipſe ſcire nō poſſit: ſed q꞉ diabol᷒ h̄ deſiderat: vt inueniat qd̄ nobis ante tribunal iudicis eterni obijciat: ideo vult vt magis defendere q̄ꝫ accuſare pctā nr̄a velim᷒. E contrario aūt de᷒ noſter q꞉ pius eſt ꝛ miſericors: vult vt ea ꝯfiteamur in h̄ ſeculo: ne ꝓ illis confundant᷑ poſtmodū in futuro. Si enim nos confitemur pō.cxxxj. Pō.xxxj.

ille pcit. Si nos agnoſcim⁹: ille ignoſcit. Primo hoī nõ di
Gen.ij. ctũ ẽ. Cõfitere pctm̃: q2 nõ fecerat qd̓ fateret̃ ſ3 dictũ eſt ei
vt nõ peccaret. Nõ obtẽperauit: peccauit. Nati ſum⁹ mor
tales ex vinculo peccati: ꝑpagata eſt miſeria noſtra ꝑ ſuc-
Gen.iij. ceſſionẽ fragilitatis humane: ⁊ dicit̃ nobis. Fatemini pec-
cata veſtra. Serpẽs aũt ille quõ tunc inſtitit vt non ſerua-
ret homo qd̓ illi dictũ eſt ne peccaret: ſic nunc inſtat vt non
ſeruet homo qd̓ ei dictũ eſt. Cõfitere peccatũ. Quomõ enĩ
tunc fecit vt caderet ꝗ ſtabat: ſic nũc agit nec ſurgat ꝗ ceci
dit. Itaq3 aduerſus incãtationes ei⁹ ⁊ inſidias quib⁹ nũc
impedire vult reditũ noſtrũ: ſuſcipiamus precepta ſaluber
rima aduerſus eũ qui nunc impedire vult nobis confeſſio-
nẽ peccati. Qr ſcit non nos poſſe redire niſi ꝑ humilitatẽ: ꝗ
per ſuperbiã lapſi ſum⁹. Dux nobis ipſe fuit ad ſupbiã: mo
B do ad humilitatẽ ducẽ xp̄m ſequamur. Dicit hoī ſerpẽs il
le ꝑ mathematicos ⁊ manicheos: ne cõfiteat̃ hõ peccatũ.
ij.de Gen. Per manicheos ſic loquit̃. Nunqd homo peccat? Stelle
ad litterã. ſic poſite ſunt: neceſſe vt faciat homo peccatũ. Dicit ergo
xxvij.et. per mathematicos: q2 ſtella facit vt homo peccet. Nã ipſe
lxxxiij.q. nõ peccat. Si blaſphemias cõuertit in deũ. Creator enim
xlv. ſtellarũ deus eſt: ⁊ dum nõ vult hõ ſe accuſare in eo qd̓ fecit
deũ accuſat a quo factus eſt homo. Itẽ per quoſdã mani-
cheos ita ſuggerit. Nõ tu peccas gẽs tenebrarũ peccat: tu
non habes peccatũ. Dicit hec aĩe: ⁊ erigit eã in ſuperbiã vt
putet q2 nõ peccat. Nõ eſt hoc tollere ſed geminare pctm̃.
Itẽ multi ſic cõfeſſionẽ peccati fugiunt: vt ipm̃ ſathanam
accuſent: ſe aũt nihil mali feciſſe dicant. Et cũ caſtigantur
aliqui ⁊ dr̃ eis: quare hoc feciſtis? Rñdẽt. Qr diabol⁹ hoc
fecit. Non eſt enĩ vnde plus gaudeat diabolus: niſi qñ hõ
dicit ꝙ ipſe faceret vt peccaret. Qñ eñ dicit diabolus hoc
fecit: nõ ſe accuſat: ⁊ dũ pctã ſua diſſimulat cõfiteri: indul-
gentiã nõ meretur accipere. Reſpõdet ergo ⁊ dicit. Diabo
lus h̓ fecit quaſi reuera traxerit eũ diabol⁹: aut violẽtiã fe-
cerit. Suadere ei ⁊ ſollicitare põt: cogere oĩno nõ pt̃. Et iõ
cum per dei adiutoriũ in poteſtate tua ſit vtrũ conſentias
diabolo: quare nõ magis deo ꝙ̃ ipſi obtẽperare deliberas
Si eñ ſolus diabolus daret conſiliũ ⁊ deus taceret habe-
res quo excuſari poſſes. Cũ vero xp̄s tibi ⁊ cõſcientia tua
contradicat: ⁊ per ſcripturas diuinas audias in eccleſia: ꝙ
non debeas facere malũ: quare eligis mortẽ ⁊ deſeris vitã
⁊ magis vis ſequi diabolum ad luxuriam ꝙ̃ obtemperare
C xp̄o qui te inuitat ad vitã eternã? Rogo ergo vos fratres
chariſſimi quare ſathanas ſeducit ad peccandũ: cũ deus
poſuerit homini in poteſtate nõ ↄſentire ſathane? Eſt ei a
dextris quodãmodo precipiens deus: a ſiniſtris ſeducens
ſathanas: hõ in medio cõſtitut⁹. Cor qd̓ iclinat̃ ad diabo-
lum: quare nõ potius erigit̃ ad deũ? Non eñ diabolus co
gendo ſed ſuadendo nocet: nec extorquet a nobis cõſenſũ
ſed petit. Nos diabolũ non adiuuem⁹: ⁊ vincim⁹. Dat qdẽ
ille conſiliũ: ſed deo auxiliante noſtrũ eſt vel eligere vel re-
pudiare qd̓ ſuggerit. Attenditer aliud: qñ dicit homo ꝙ ſe
duct⁹ eſt a ſathana: qñ dicit ſe ſeductũ: confitet̃ ex parte ſ3
tñ negat ſe feciſſe ⁊ dicit. Ego nihil feci: diabolus fecit. Co
natus eſt dicere illud adã. Ipſe ſe ei excuſare voluit de mu
liere: mulier excuſare ſe voluit de ſerpente. Dñs autẽ deus
ꝗ liberũ arbitriũ dedit hoī: ⁊ cum ꝓcepto ſuo aduerſus ſer
pentis venena firmauerat: nõ audiuit iſtas excuſationes.
☞ Qr mulier ꝓpterea data erat vt doceret̃ a viro: nõ vt doce
ret virũ. Et ſic erat cõſtituta volũtas ambo2: ſic erat fabri
catũ liberũ arbitriũ: vt ſi nollet ↄſentire ſerpẽti: diſcederet
ſerpẽs in ſua falſitate cõfuſus: ⁊ remaneret hõ in dño crea
tore firmat⁹. Iſta ſunt mala verba ꝗ dixim⁹: q2 modo ſer-
pẽs vult ſuadere excuſatiões pctõ2. Tũc fecit qd̓ nõ accu
ſes: mõ aũt vult facere qd̓ excuſes. De⁹ cõfitenti tã ꝙ̃ in ap
tum ſinũ indulgẽtiã paratus erat dare: excluſas: claudis
ſinũ: includis peccatũ: excludis indulgentiã peccati. Ecce
ꝗd feciſti? Nõ vt tolleret̃ pctm̃ vt dixi iamdudũ: ſed inter-
cluderet̃ medicina pcti. Sanare te habebat de⁹ ꝑ indulgẽ
tiã ſi fatereris: queris ꝑ quẽ excuſes: ſed nõ querit ille quẽ
Ps.xl. ꝓ te puniat. Dic ergo deuoto corde qd̓ dixi pauloãñ. Ego
D dixi: dñe miſerere mei. Quare addidit. Ego dixi? Propt
manicheos ꝗ dicũt nõ tu peccas. Clama. Ego dixi dñe mi
ſerere mei: ſana aĩam meã qm̃ peccaui tibi. Sanat te de⁹: cõ
fitere tñ vuln⁹ tuũ. Iaces ſub manibus medici: patienter
implora auxilium. Fouet: vrit: ſecat: equanimiter tolera: tm̃ De natu-
noli attẽdere niſi vt ſaneris. Sanaberis aũt ſi oñdas te me ra ⁊ gr̃a.
dico: non q2 ille nõ videt ſi tu te abſcõdas: ſed ipſa cõfeſſio xix. in fi.
initium ſanitatis eſt. Emẽdabit me iuſtus in mĩa ⁊ arguet
me: oleũ aũt peccatoris nõ impinguet caput meũ. Quid ẽ Ps.cxl.
hoc? Meli⁹ eſt mihi vt qñ videt iuſtus peccatũ meũ emen-
det me: nõ mihi pareat: dicat q2 peccaui: ſeuiat in peccatũ
meum: vt me liberet a peccato. Videtur acerbe clamare: ſ3
intus lenis eſt in mĩa. Ideo dixit. Emẽdabit me iuſtus in
mĩa ⁊ arguet me. Qñ ergo arguit: ⁊ quando clamat: ⁊ quã-
do iuſtus ſeuit: miſeretur: ⁊ totum illud de mĩa paterna eſt
non de ſeuicia inimici. Magis autẽ quando non vult te te
neri ſub peccato: magis amat quia ſecat. Nõ vult ei putre-
dine peccati cetera mẽbra tua contabeſcere: ferrũ ꝓfert:
ſed noli timere: noli paueſcere: medicũ eſt ferrũ. Non cõtra
te ferrũ fert̃: ſed cõtra vuln⁹ tuũ. Ergo ſic ait. Emendabit
me iuſt⁹ in mĩa ⁊ arguet me: oleũ autem peccatoris non im
pinguet caput meũ. Quid eſt autem oleum peccatoris: niſi
blandimentum adulatoris? Si quis aliquem vehementer
obiurget: videtur ſeuire in peccatũ ira ei⁹: ⁊ libere ei dicat
mala ꝗ cõmiſit: ⁊ ille imitabitur fortaſſe obiurgatorem ſuũ
ſimul cũ illo iraſcitur peccato ſuo. Quare dictũ eſt. Iraſci Ps.iiij.
mini ⁊ nolite peccare: ꝗ dicitis in cordib⁹ veſtris: ⁊ in cubi-
libus veſtris cõpungimini. Ergo dicat ille vera: forte cor-
rigitur: ali⁹ vero veniat ad eũ ⁊ aſſentet̃ ⁊ dicat: immo lau-
dabiliter feciſti. Qm̃ laudat̃ peccator in deſiderijs anime Ps. ix.
ſue: ⁊ qui iniqua gerit benedicitur: diffluit: letus vocatur.
Auarus eſt ⁊ dicitur de eo: q2 ſeruat rem ſuam. Vindicat ſe
de inimico: cũ dictũ ſit. Dimitte vt dimittat̃ tibi: comis vo Luce. vj.
cat̃. Sic cõſidera cetera quẽadmodũ aſſentatores. i. adula
tores habeãt verba fallacia: habeãt noĩa laudis: ipa eſt vn
ctio peccatoris. Nos aũt audiam⁹ prophetã dicentẽ. Po Eſa.iij.
pulus meus qui vos felices dicunt: in errorẽ vos mittunt:
⁊ conturbant ſemitas pedum veſtrorum. Ergo ſi dicat̃ ab
aliquo libere peccatũ alicuius: ⁊ ab alio palpetur ſi videat
aliquis tertius ⁊ interrogat̃ quid ſit factum: nõne ita ſolet
reſpondere. Ille dixit ei vera ⁊ non eſt blanditus? Quid
ille alter? Quid fecit? Vnxit ei caput et abſceſſit. Nos ꝟo
fratres ſi vere ſpiritales medici ſumus: ⁊ de animarum ve
ſtrarũ remedio attentius cogitam⁹: non debemus palpare
quemꝗ̃: nec vos: nec nos. Confiteamur peccata noſtra: nõ
excuſemus: tu feciſti: tu reus es: tu peccata tua ↄfitere: tibi
ignoſcitur. Si aũt dicas. Non ego feci. Vbicumq3 ꝟba ex
cuſare volueris: peccatũ tuũ manet in te. Peccati reus es
⁊ non illius peccati tantũmodo quod feciſti: ſed hui⁹ etiã
ſuperbie quod confiteri noluiſti. De quo peccato nos dñs
liberare dignetur. Qui cum patre ⁊ ſpirituſancto viuit ⁊ re
gnat in ſecula ſeculorum. Amen.

❡ De eo quod ſcriptũ eſt. Ne tardes cõuerti ad Eccl.v.
deum: neq3 differas de die in diẽ. Homelia. xiij. A

AUdiuim⁹ fratres chariſſimi per prophetã dicẽ- Ubi.S.
tem deum. Ne tardes cõuerti ad deũ: neq3 diffe
ras de die in diem. Subito enim venit ira eius
et in tempore vindicte diſperdet te. Promiſit ei
tibi: quoniã quo die cõuerſus fueris: obliuiſcitur mala tua
preterita: ſed nũꝗ̃ vitã craſtini diei promiſit tibi. An forte
non tibi illam ꝓmiſit deus: et ꝓmiſit illã tibi mathemati-
cus vt dãnet te et illum? Deus diem mortis incertum ſa-
lubriter ↄſtituit. Diem vltimum ſuum quiſq3 ſalubriter co
gitet. Miſericordia dei eſt: q2 neſcit homo quando moria-
tur. Latet vltim⁹ dies: vt obſeruẽtur omnes dies. Sed te
net te mundus: illecebre circunquaq3 blandiũtur: delectat
te pecũie magnitudo: delectat honoris fulgor: delectat po
tẽtie terror. Delectãt iſta: ſed audiat̃ apoſtolus. Nihil in j.Thi.vj.
tulimus in hũc mundũ: ſed nec auferre quid poſſum⁹. Ho-
nor te ꝗrere debet: nõ ipſum tu. Debes enim in loco humi- Lu.xiiij.
liori diſcũbere: vt qui te inuitauit faciat te ad honoratio-
rem locum aſcendere. Si autẽ noluerit: vbi recũbis man-
duca. Quia nihil huc intuliſti in hunc mundum. Parũ eſt B
tibi: q2 de aliẽo mãducas? Diſcũbe vbicũq3 ⁊ mãduca. Di
ctur⁹ es de meo. Audi apl̃m. Nihil itulim⁹ ĩ hũc mũdũ. Ad
mundũ veniſti: plenã mẽſam inueniſti. S3 dñi eſt terra et Ps.xxiij.
plenitudo ei⁹. Nã ꝗ volunt (inqt) diuites fieri. Nõ dixit ꝗ j.Thi.vj.

diuites ſunt:ſed q̃ volūt diuites fieri. Cupiditates accuſauit:non facultates. Qui volunt diuites fieri: incidūt in tentationem ⁊ deſideria multa ⁊ noxia: que mergūt hoīes in interitū ⁊ perditionē. Pecunia delectat:iſta nō times? Bona res eſt pecunia: bona res eſt magna pecunia. Incidunt hoīes in tētationes:nō times? In deſideria multa incidūt ſtulta ⁊ noxia:nō times? Deſideria q̃ ducunt time. Quid ē quo ducunt? Que mergūt inq̄t hoīes in interitum ⁊ perditionē. Et adhuc ſurdus es? Interitū ⁊ pditionē nō times. Sic de⁹ tonat:⁊ ſtertis. Ceterū his certis q̃ iā diuites ſunt adhuc cōſiliū dedit aplš. Precipe inq̄t diuitib⁹ huius mūdi nō ſuperbe ſapere. Vermis diuitiarū ſuperbia eſt. Difficile eſt vt nō ſit ſuperbus qui diues eſt. Tolle ſuperbiā diuitie nō nocebūt. Sʒ attēde qd̄ īde facere debeas:ne vacet apud te qd̄ largitus eſt deus. Non ſuperbe ſapere. Iſta vicia tolle:neq̄ ſpera in incerto diuitiaꝝ. Tolle ⁊ h̄ viciū. Cū abſtuleris iſta:exerce opa bona. Qui diuites ſunt inquit in operib⁹ bonis nō ſperēt in īcerto diuitiarū. Sʒ vbi ſperēt? In deū viuū qui preſtat nobis oīa abundāter ad fruendū.
C Mundū pſtat de⁹ pauperi:pſtat ⁊ diuiti. Nūq̄d q̄ diues ē duos ventres impletur⁹ eſt? Attendite ⁊ videte: q̄m de dapis dei pauperes ſaturati dormiūt. Qui paſcit vos paſcit illos p vos. Ergo non amet pecunia:ſed ſi iā habet hoc inde fiat. Diuites q̄ illā habetis eſtote. Sed vbi diuites? In operib⁹ bonis. Facile inquit tribuāt:cōmunicent. Hic iam auaricia cōtrahit ſe q̄n audit. Facile tribuant:cōmunicent veluti aqua frigida pfundit:rigeſcit:ſtringit ſinum ⁊ dicit. Non perdo labores meos. Infelix perdere vis labores tuos? Ecce morieris:⁊ q̄ nihil huc attuliſti: nihil hinc potes auferre. Cū nihil abſtuleris:nonne perdidiſti oēs labores tuos? Audi ergo conſiliū dei. Nolo terrearis: q̄ dixit. Facile tribuant:cōmunicēt. Audi ⁊ quod ſequit:expecta: noli contra me claudere oſtiū:nec aditum cordis tui. Expecta. Vis noſſe. Facile tribuant:cōmunicēt q̄ nō perdes: ⁊ hoc ſolū nō perdes? Theſaurizent inq̄t ſibi fundamentū bonū in futuro:vt apprehēdāt verā vitā. Iſta ergo q̄ te delectat falſa vita eſt:quaſi in ſomnis hic viuis. Si quaſi in ſomnis hic viuis:euigilatur⁹ es q̄n morieris ⁊ nihil habes in manibus tuis inuenire. Quomodo ſi mēdicus dormiat ⁊ in ſomnis illi veniat hereditas:nihil illi felici⁹ anteq̄ ſurgat. Videt ſe in ſomnis tractare manibus veſtes egregias: pcioſa vaſa aurea ⁊ argentea:intrare in amenissima ⁊ ampliſſima predia:obſequi ſibi magnas facultates. Euigilat ⁊ plorat. Et quō vigilās accuſat hoīem qui illū expoliauit:ſic illum accuſat q̄ illū excitauit. Apertiſſime hinc locutus ē pſalm⁹.
D
Pſ.lxxv. Dormierūt inquit ſomnū ſuū ⁊ nihil inuenerūt oēs viri diuitiarū in manib⁹ ſuis:poſtea q̄ finierunt ſomnū ſuum. Quare ergo nihil attuliſti:nihil hic ablatur⁹ es. Mitte ſurſum qd̄ inueniſti ⁊ nō perditur⁹ es. Da xp̄o:xp̄s eñ hic voluit accipere. Da xp̄o ⁊ perdis? Non perdis. Si commēdas ſeruo tuo qd̄ acquiſiſti ⁊ nō perdis: cōmendas dn̄o tuo et pdis? Si cōmendas ſeruo tuo qd̄ acquiſiſti ⁊ nō perdis: perdes ſi cōmendes dn̄o tuo qd̄ accepiſti ab ip̄o dn̄o tuo? Egere hic voluit xp̄s ſed ꝓpter nos. Oēs paupes quos videtis:
iij. Regū. xvij. potuit illos xp̄s paſcere quō p coruū heliā pauit:tn̄ et ipſi helye ſubtraxit coruū vt a vidua paſceret:nō helye pſtitit ſed vidue. Q̄n ergo deus pauperes facit:q̄ ipſe nō vult vt ipſi habeant:q̄n facit pauperes probat diuites. Sic eī ſcri
Puer. xxij. ptum eſt. Pauper ⁊ diues occurrerūt ſibi. Vbi ſibi occurrerunt? In hac vita. Natus eſt ille:natus ⁊ ille. Inuenerūt
E
ſe:occurrerunt ſibi. Et quid fecit aūt ambobus dn̄s? Diuitem vnde pauperē adiuuaret:pauperē vnde diuitē probaret. Pro viribus ſuis vnuſq̄ſq̄ faciat. Nō ſic faciat: vt ip̄e patiat anguſtias. Nō hoc dicim⁹. Supflua tua neceſſaria
Mat.x. ſunt alijs. Audiſtis modo cū euāgeliū legeret. Quicūq̄ dederit calicē aque frigide vni ex minimis meis propter me nō perdet mercedē ſuā. Regnū celoꝝ venale ꝓpoſuit:⁊ preciū ei⁹ calicē aque frigide eſſe voluit. Sed q̄n eſt pauper q̄ facit elemoſynas:tūc debēt elemoſyne ei⁹ eſſe calix aq̄ frigide. Qui plus hʒ:pl⁹ faciat. Vidua illa de duob⁹ minutis fe
Mar.xij. cit. Zache⁹ dimidiū rerū ſuarū dedit:⁊ ad reddēdas frau
Luce.xix. des ſuas:aliud dimidiū reſeruauit. Elemoſyne illis ꝓſūt q̄ vitam mutauerūt. Das eñ xp̄o egenti:vt peccata tua redimas pterita. Nam ſi ideo illi das vt liceat tibi ſemp impune peccare:nō xp̄m paſcis:ſʒ iudicē corrūpere conaris. Ergo ad h̄ facite elemoſynas:vt vr̄e oīones exaudiant et adiuuet vos de⁹ ad vitā in meli⁹ cōmutandā. Et q̄ cōmutatis eādē vitā i meli⁹ ꝯmutate: vt p elemoſynas ⁊ oīones deleant mala vr̄a pterita:⁊ futura bona veniāt ſempiterna.

De eo qd̄ dn̄s ait in euāgelio. Capillus de capite veſtro nō peribit. Homelia.xiiij. In qua de patientia multa interſerit:necnon mia. Lu.xxj.

Domin⁹ nr̄ ieſus xp̄s:teſtib⁹.i. martirib⁹ ſuis pro hūana fragilitate ſollicitis ne forte eū cōfitendo atq̄ moriēdo perirent magnā ſecuritatē dedit dicens. Capill⁹ de capite vr̄o nō peribit. Times ḡ ne pereas:cuius capill⁹ nō peribit? Si ſic cuſtodiunt ſupflua tua:in quanta ſecuritate eſt aīa tua? Nō perit capillus q̄ cū tūdet nō ſentis:⁊ perit aīa p quā ſentis? Sane multa dura eos paſſuros eſſe pdixit:vt pdicēdo faceret paratiores:diceretq̄ illi. Paratū cor meū. Quid ē patū cor meū: nisi parata volūtas mea? Paratā ḡ hn̄t martyres volūtatē in martyrio:ſed pparat volūtas a dn̄o. In vr̄a patiētia poſſidebitis vr̄as aīas. In vr̄a patiētia:inq̄t. Nō eñ eſſet patiētia tua:ſi nō ibi eſſet ⁊ volūtas tua. In vr̄a patiētia:ſʒ vn̄ vr̄a? Nr̄m ē qd̄ a nobis habet:nr̄m ē ⁊ qd̄ donat. Quō ei aliq̄d donas:niſi vt ei⁹ ſit cui donas? Apta ē eñ illa confeſſio. Nōne deo ſubijciet aīa mea:ab ip̄o eī ē patiētia mea. Dicam⁹ illi ⁊ nos. Patiētia mea ab ip̄o ē. Vnū fecit donādo:niſi ingrat⁹ eſſe ſibi aſſignādo. Nōne in oīone dn̄ica dicim⁹ ⁊ nr̄m eſt qd̄ a deo ē? Quotidie dicim⁹. Panē nr̄m quotidianū. Iā dixiſti:noſtrū:⁊ dicis:da nobis. Ecce nr̄m:ecce da nobis. Illo dante fit noſtrū: ſi illo dāte fit nr̄m:nobis ſupbiētib⁹ fit alienū. Dicis nr̄m:⁊ dicis da nobis. Quid ḡ tibi aſſignas:qd̄ nō tibi ip̄e dediſti? Quid eī habes qd̄ non accepiſti? Noſtrū:⁊ da nobis. Agnoſce largitorē: cōfitere te accipere:vt libēter ille dignet dare. Quid ſi nō egeres q̄ mēdicas ⁊ ſupbus es? An nō mendicas q̄ panē petis? Panis nr̄ etern⁹ xp̄s in patris equalitate. Panis nr̄ quotidianus:xp̄s in carne etern⁹ ſine tp̄e:quotidian⁹ in tp̄e. Tn̄ ip̄e ē panis q̄ de celo deſcēdit. Fortes ſunt martyres:firmi ſūt martyres ſed panis ꝯfirmat cor hoīs. Nūc ergo audiam⁹ paulū apl̄m dicentē:cū paſſioni appropiquaret: de corona ſibi parata pſumentē. Bonū inquit certamē certaui:curſū cōſummaui:fidē ſeruaui. De cetero ſupeſt mihi corona iuſticie:quā reddet mihi dn̄s in illa die iuſt⁹ iudex. Nō ſolū aūt mihi ſʒ ⁊ oībus q̄ diligūt manifeſtationē ei⁹. Reddet inq̄t mihi dn̄s coronā iuſt⁹ iudex. Dʒ ḡ. Qui reddet? Reddet ḡ iuſtus iudex. Nō ei ope iſpecto pōt negare mercedē q̄ op⁹ inſpicit. Bonū certamē certaui:op⁹ ē. Curſū ꝯſūmaui:op⁹ eſt. Fidē ſeruaui:op⁹ eſt. Supeſt mihi corona iuſticie:merces ē:ſʒ in mercede tu nihil agis:in ope nō ſol⁹ agis. Corona tibi eſt ab ipſo:op⁹ aūt abs te: ſed nō niſi ip̄o adiuuāte. Cū aūt paulus apl̄s pus ſaulus crudeliſſimus eſſet ⁊ immaniſſim⁹ pſecutor:nihil oīno boni merebat: imo merebat plurimū malū. Merebat ei dānari:nō eligi. Et ecce ſubito cū mala faceret:⁊ mala mereret: vna celeſti voce ꝓſternit. Perſecutor deijcit:pdicator erigit. Audi eū h̄ ip̄m cōfitentē. Qui pus fuit blaſphem⁹ ⁊ pſecutor ⁊ iniurioſus:ſʒ miam cōſecut⁹ ſum. Nūq̄d ibi dixit. Reddet mihi iuſt⁹ iudex? Miam inq̄t cōſecut⁹ ſum:mala merebar:bona accepi. Nō ſm pctā nr̄a fecit nobis. Miam ꝯſecut⁹ ſū. Debita mihi nō ſunt reddita. Si ei debita redderent:ſuppliciū redderet. Nō inq̄t accepi qd̄ debebat. Miam cōſecut⁹ ſum. Nō ſm pctā nr̄a fecit nobis. Quātū diſtat oriēs ab occaſu:longe fecit a nobis iniq̄tates nr̄as. Quātū diſtat oriēs ab occidēte:auertere ab occidēte:ꝯuertere ad oriētē. Occidūt ibi pctā:orit ide iuſticia. In occidēte vet⁹:i occidēte nou⁹ In occidēte ſaul⁹:in oriēte paul⁹. Vn̄ h̄ ſaulo:vn̄ h̄ crudeli:vn̄ h̄ pſecutori:vn̄ h̄ nō paſtori? Ip̄e eñ lupus rapax:de tribu bēiamin. Ip̄e dicit. Dictū aūt erat in ꝓphetia. Beniamin lupus rapax:mane rapit predā ⁊ ad veſperā diuidit eſcas. Pri⁹ cōſūpſit:poſteri⁹ paſcit. Rapiebat prorſus:rapiebat. Legite rapiebat:legite librū actuū aploꝝ. Litteras a pōtificibus accipiebat:vt quoſcūq̄ inueniret ſectantes viā xp̄i vinctos adduceret puniendos. Ibat:ſeuiebat:cedes ⁊ ſanguinē anhelabat. Ecce rapit:ſed adhuc mane eſt. Vanitas

Marginal notes (right column, top to bottom): A; Pſ.lvj.; Luce.xxj.; Pſ.lxj.; Mat. vj.; j.Cor.iiij.; Joh.vj.; Pſ.ciij.; B; ij.Thi.iiij; De gr̃a et li.ar.xvij.; Act.ix.; j.Thim.j.; ij.Thi.iiij; Pſ.cij.; C; Gen.xlix.

ſub ſole eſt. Fit ei veſpera qñ cecitate percutitur. Ecce vnꝰ
homo ſaulus ⁊ paulus: perſecutoꝛ in occidēte: ꝑdicatoꝛ in
oriente. Oculi eiꝰ ad huius mundi vanitatem clauduntur
alij interioꝛes illuminant. Uas pauloante ꝑditionis: diui-
ſiones eſcarū eius quotidie recitantur. Uide quēadmodū
diuidat eſcas. Nouit qd cui congruat. Diuidit non paſſim
nō cōfuſe erogat. Diuidit: hoc eſt diſtribuit: diſtinguit non
paſſim nō cōfuſeqꝫ diſpenſat: loquitur ſapiētia inter perfe-
j. Coꝛ. ij. ctos. Quibuſdā vero nō valentibus capere ſolidū cibū: di
uidēs dicit. Lac vobis potū dedi. Ecce hoc facit q paulo
j. Coꝛ. iij. ante faciebat. Quid? Nolo recoꝛdari. Immo recoꝛder ho-
minis negciā: vt approbē dei miam. A quo patiebaꝫ xp̄s:
patiꝫ ꝓ xp̄o. Fit vero paulus ex ſaulo. Qui ſpergebat colli
git: qui oppugnabat defendit. Unde hoc ſaulo? Quid dica
j. Thim. j. mus? Ipſum audiamꝰ. Queritis īquit vñ h mihi? Miam
Pš. cxv. cōſecutus ſum. Nō eſt inquit mihi hoc a me. Miſericoꝛdiā
cōſecutus ſum. Quid retribuā dño ꝓ oībꝰ q̄ retribuit mihi
Retribuit eñ ſed nō mala pꝛo malis. Retribuit plane: ſed
nō mala ꝓ malis. Retribuit bona ꝓ malis. Quid ergo ego
retribuā? Calicē ſalutarī accipiā. Certe retribuebas. Aliꝫ
adhuc accipis. Ad h accepi. Sed modo plane ꝓpinquāte
paſſione retribuā bona ꝓ bonis: non bona ꝓ malis. Priꝰ
ergo dñs debebat mala ꝓ malis: noluit aūt retribuere ma-
la ꝓ malis: ⁊ retribuit bona ꝓ malis. Retribuēdo bona ꝓ
malis: īuenit quō retribueret bona ꝓ bonis. Ecce ei ī pau-
lo pꝛius ſaulo nihil boni inuenit. Cū in illo nihil boni inue
niſſet: mala dimiſit: bona retribuit. Cū ergo inquis bona re
tribuit: ꝑuenit ſe dādo bona quibꝰ retribueret bona. Ecce
ij. Thim. retribuit mercedē his bonis: operibus bonis. Bonū certa
iiij. men certanti: curſum ꝯſummanti: fidē ſeruāti: retribuit bo-
na. Sed quibꝰ bonis? Que ipſe dedit. An non ip̄e dedit: vt
bonum certamen certares? Si nō ip̄e dedit: quid eſt quod
j. Coꝛ. xv. alio loco dicis. Plus illis oībus laboꝛaui? Non autē ego
ſed gratia dei mecū. Ecce iterū dicis. Curſum ꝯſummaui
Nō ⁊ ipſe dedit: vt curſum cōſummares? Si nō ipſe dedit
vt curſum cōſummares: quid eſt quod alio loco dicis. Nō
Roñ. ix. volentis neqꝫ currētis: ſed miſerētis eſt dei? Fidē ſeruaui.
Seruaſti? Agnoſco: ⁊ pꝛobo. Fateoꝛ ſeruaſti. Sed niſi dñs
Pſalm. cuſtodierit ciuitatē: inuanum vigilat qui cuſtodit eam. Ab
cxxvj. illo ergo ip̄o adiuuante: ipſoqꝫ donante: ⁊ bonū agonē cer-
taſti: ⁊ curſum cōſummaſti: ⁊ fidē ſeruaſti. Da veniam apo
ſtole: pꝛopꝛia tua non noui niſi mala. Da veniam apoſtole.
Dicimus: qꝛ tu docuiſti. Audio confitentē non inuenio in-
gratum. Pꝛoꝛſus tua a te tibi parata nō nouimꝰ niſi mala
Cum ergo deꝰ coꝛonat merita tua: nihil coꝛonat niſi dona
ſua. Hanc fidē ⁊ veram pietatē: ne quis extollaꝫ de libero
arbitrio in bonis operibꝰ: quiſquis ſic accipiat vt nouerit
dantē: aut quiſqꝫ datoꝛi nō ſit ingratus: medico non ſuper
biat: vel inſanꝰ adhuc vel nō a ſe ſanus. Hanc inquā fidem
ſuam atqꝫ pietatē nulle argumentationes euellāt de coꝛdi
j. Coꝛ. iiij. bus veſtris. Seruate qḋ accepiſtis. Quid ei habetis quod
non accepiſtis. Hoc eſt deo cōfiteri: dicere quod ait apl's.
Nos aūt nō ſpiritū huius mūdi accepimꝰ. Spiritꝰ huius
mūdi facit ſuperbos: ſpūs huius mūdi facit inflatos: ſpūs
huius mūdi facit vt putet ſe quiſqꝫ aliquid eſſe: cū nihil ſit.
D Sꝫ qd ait apl's ꝯ ſpm̄ huiꝰ mūdi inflatū: ſupbū: tumidū: ela
j. Coꝛ. ij. tū nō ſolidū? Quid ait? Nos nō ſpm̄ huiꝰ mūdi accepimꝰ
ſed ſpm̄ q ex deo eſt. Unde ꝓbas vt ſciamus q a deo dona
Joh. xv. ta ſunt nobis? Audiamꝰ ergo dñm dicentē. Sine me nihil
Joh. xix. poteſtis facere. Et illud. Nemo habet qcqꝫ niſi ei datū fue-
Joh. vj. rit deſup. Et nemo venit ad me: niſi pr̄ q miſit me traxerit
Joh. xv. eū. Et illḋ. Ego ſū vitis: vos palmites. Sicut palmes nō
pōt facere fructū a ſemetip̄o niſi māſerit in vite: ſic nec vos
niſi in me māſeritis. Et illḋ qḋ iacobꝰ apl's ꝓteſtaꝫ dicēs.
Jacobi. j. Oē datū bonū: ⁊ oē donū ꝑfectū deſurſū ē: deſcēdēs a pr̄e
luminū. Et qḋ apl's paulꝰ ad repmēdā ꝓſumptionē illoꝝ
j. Coꝛ. iiij. q de libero arbitrio gloꝛiaꝫ: clamat ⁊ dicit. Quid hēs qḋ
nō accepiſti. Si āt accepiſti: quid gloꝛiaris quare nō acce-
Ephe. ij. peris. Et illud. Gratia ſalui facti ſumus ꝑ fidē: ⁊ h non ex
Philꝫ. ij. nobis. Dei eñ donū eſt vt ne quis extollatur. Et illud. Uo
bis donatū eſt pꝛo xp̄o: non ſolū vt in eū credatis: ſed etiā
Ubi. ſ. vt ꝓ ipſo patiamini. Et illud. Deus q cepit in vobis opus
bonū perficiet. Hec ergo ⁊ his ſimilia diligēter ac fideliter
cogitantes: nō acquieſcamꝰ eis qui liberum arbitriū in ſu-
perbiam extollentes: pꝛecipitare magis qꝫ eleuare conanꝫ
Sed humiliter conſideremꝰ illud qḋ apoſtolus dicit. Deꝰ Philꝫ. ij.
qui operatur in vobis ⁊ velle ⁊ ꝑficere. Gratias agamꝰ do
mino ac ſaluatoꝛi noſtro: q nos nullis pꝛecedentibus meri
tis vulneratos curauit: ⁊ inimicos recōciliauit: ⁊ de capti-
uitate redemit: de tenebris ad lucē reduxit: de moꝛte ad vi
tā reuocauit: ⁊ hūiliter cōfitentes fragilitatē noſtrā illius
miam depꝛecemur: vt qꝛ nos ſm pſalmiſtā: mia ſua ꝑuenit: Pš. lviij.
digneꝫ in nobis nō ſolū cuſtodire: ſed etiā augere munera
vel bñficia ſua q ipſe dignatus eſt dare. Qui cū patre ⁊ ſpū
ſancto viuit ⁊ regnat deus in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ De modo quo nos inuicē diligere debeamus Homelia. xv.

Qualiter nos īuicē diligere debeamꝰ fratres cha A
riſſimi mei: etiam de ſanitate vel infirmitate mē-
broꝝ coꝛpoꝛaliū poſſumus euidenter agnoſcere.
Si eñ ſic nos amare voluerimꝰ: quomodo ſe in-
uicem amant mēbꝛa coꝛpoꝛis noſtri: perfecta in nobis cha
ritas poterit cuſtodiri. Conſiderate ⁊ videte qd fiat in no-
bis carnaliter: qñ ſanū eſt caput: quomodo cōgaudent oīa
mēbꝛa: ⁊ placent ſibi de illis ſingulis cetera mēbꝛa. E con- j. Coꝛ. xij.
trario āt qñ aliquid mali patimur vnū membꝛū: cōpatiunꝫ
oīa membꝛa. Ecce ſpinā calcat pes. Quid tā longe ab ocu
lis qꝫ pes. Lōge eſt loco: ꝓximꝰ charitatis affectu. Modi-
cum pūgit ſpina: ⁊ perparuum locū tenet in pede: vide quō
illuc conuertunꝫ oīa membꝛa. Pꝛimo ip̄a ſpina doꝛſi īcur
uat ſe: ⁊ deponūt ſe oīa mēbꝛa. Nunquid oculi ceſſant que
rere? Nūqd aures ceſſant audire? Foꝛte alij q vidēt vbi ſit
dicunt: ecce ibi eſt: ſtatim hoc audiunt aures: ⁊ ſequunꝫ cō-
ſilium: ibi ⁊ oculi querūt: ⁊ manus operanꝫ: ⁊ vt dixi totum
coꝛpus illuc incuruaꝫ: ⁊ nihil vacat in hoīe ad ſubueniēdū
Et ſolū in pede factū eſt vulnus: ⁊ totū qḋ eſt in hoīe ope-
raꝫ. Nunquid oīa puncta ſunt? Attendite. Nūquid oīa do
lent? Sana eſt manus: ſani ſunt oculi: ſanum eſt caput: ſana
alia mēbꝛa: ipſe pes ſanus eſt: ibi tm̄ dolet vbi punctꝰ eſt.
Non eſt ergo cōmunis calamitas oībus: ſed ꝑ cōpaſſionē
charitatis oīa veniunt ad ſubueniendū: ⁊ oīa volūt ſuccur
rere. Ut impleaꝫ qḋ ait apoſtolus. Si patiꝫ vnū membꝛū: B
cōpatiunꝫ oīa membꝛa: ⁊ ſi gloꝛificaꝫ vnū membꝛū: cōgau Ubi. ſ.
dent oīa membꝛa. Quid ergo? Neſcio quis habet donum
dei in virtutibꝰ: nō habes tu: noli inuidere ne pꝛecidaris de
coꝛpe. Uidete fratres: q inuidet: ſic eſt quō tabes: quō vul-
nus quō apoſtema. Nō vis cōgaudere gloꝛificato. Uidet
in te inuidie moꝛbum celeſtis ille medicus: ⁊ pꝛecidet te de
coꝛpe. Noli ergo inuidere. Sed qd facis. Gaude. Noli di-
cere in aīo tuo. Ego ſi xp̄ianꝰ eſſem: vtiqꝫ ⁊ ad deū pertine-
rem: poſſem facere qḋ alius facit. Tale eſt eñ ac ſi diceret
auris. Ego ſi ad coꝛpꝰ pertinerē: poſſem videre lunā ⁊ ſolē
⁊ non illud habet tñ nec auris nec manus: ſed faciūt ſingu-
la qḋ poſſunt ⁊ cū concoꝛdia ſeruiunt ſibi inuicē oīa mem-
bꝛa. Sic ergo ⁊ tu congaude illi cui deus aliquā gratiā de-
dit: ⁊ potes in illo qḋ in te nō potes. Ille habet foꝛte virgi-
nitatē: ama illū ⁊ tua eſt. Iterū tu habes maioꝛē patientiā
diligat te ⁊ ſua eſt. Ille pōt ſatis vigilare: ſi nō inuides: tuū
eſt ſtudiū eius. Tu foꝛte potes ampliꝰ ieiunare: ſi amat te:
ſuū eſt ieiuniū tuum. Hoc ideo qꝛ ī illo tu es. Per pꝛopꝛie
tatem eñ non es tu: per charitatem tu es. Cōſiderate frēs
⁊ videte exemplū dñi nr̄i q nos peregrinos fecit: ⁊ iuſſit vt
per charitatis viam currendo veniamꝰ ad celeſtem ciuita
tē. Nunqd aliquis poteſt dicere: qꝛ egrotauit h dñs? Quid
Quid eſt ergo qḋ ait. Infirmꝰ fui ⁊ nō viſitaſtis me? Quid Mat. xxv
niſi qḋ ipſi confitenꝫ: qñ te vidimꝰ eſurientē aut ſitientem:
aut nudū: aut infirmū: aut in carcere: ⁊ non miniſtrauimꝰ ti
bi. Et ille qꝫuis ſedeat in celo: tñ cōpatiēs mēbꝛis laboꝛāti
bus: qꝛ caput eſt mēbꝛoꝝ et vniuerſi coꝛpis: qñ vni inqt ex
minimis meis nō feciſtis: nec mihi feciſtis. Iā certe erat in
celo qñ paulū ex ꝑſecutoꝛe fecit ꝑdicatoꝛē. Nā miſertꝰ eiꝰ
⁊ īcoꝛpoꝛās eū vniuerſo coꝛpi ſuo dixit d celo. Saule ſaule Actuū. ix.
qd me ꝑſeqris? Nūqd ꝙ ip̄m ꝑſequebaꝫ in celo? Quid ē ꝙ
qd me ꝑſeqris? Perſequebaꝫ ſaulꝰ xp̄ianos: nūqd xp̄m q
ſedebat ī celo? Sꝫ qꝛ ip̄e erat ī xp̄ianis: ꝯpatiēs mēbꝛis oī
bus: vt verū eſſet ī ip̄o qḋ ait. Si patiꝫ vnū mēbꝛū: compa- j. Coꝛ. xij.
tiunꝫ oīa mēbꝛa. Quid ait? Saule ſaule qd me ꝑſequeris?

Certe iam in celo ſum:tñ quādo minimos meos perſeque
ris me perſequeris. In ipſis mēbris meis adhuc ego per
C ſecutionē patior. Et illud attēdite fratres:qd etiā nos ali
quotiens facimus. Attendite in populo qñ ſtatur:ꝛ eſt ali
qua coartatio:ſi alter alterū calcet:lingua dicit: calcas me
Nū ipa calcata eſt. Quid eſt ergo qd ſonat:calcas me? Si
ꝛ ille reſpōdeat:libera es o lingua:in ore tuo vocem habes
Ego ſi calcaui:pedē calcaui. Sꝫ calcas me charitas dicit
calcas me cōpaſſio vnitatis ꝛ vinculū ſocietatis dicit. Si
cut ergo dicere ceperā:cognoſcant oēs inuidi q de aliorū
etiam ſi inimici eoꝝ ſint tribulationibus gaudēt:qꝛ mēbra
ſunt putrefacta abſciſſa ꝛ mortua:ꝛ ideo non habent ſēſum
ꝛ cū diſcedūt ab alijs mēbris non ſentiēt:qꝛ ſine ſenſu erūt
Sēſus noſter fres vna fides eſt:vna charitas:vna ſanitas
eſt. Teneam⁹ fidē tanq̄ ſenſum:teneamus charitatē tanq̄
ſanitatē. Et q̄uis diuerſa mēbra diuerſa munera habeant
tñ charitatis vnitate tenenꝰ:et oīa merenꝰ ire poſt caput.
Caput eñi in celo eſt:nos hic laboremus: ꝛ inuicem onera
noſtra portem⁹. Quo ei iuit caput:cetera mēbra itura ſunt
Certe audiſtis qd pauloañ dictū eſt:dñm clamaſſe de celo
Actuū. ix. Saule ſaule q̄d me perſequeris? Rogo vos fratres: ſi dñs
ꝛ ſaluator noſter q nullū peccatū habuit:tanto affectu nos
peccatores amare dignaꝰ vt qd nos patimur ſe pati teſteꝰ
quare nos qui ſine peccato non ſum⁹:ꝛ qui peccata noſtra
ꝑ charitatem redimere poſſumus:nō tam ꝑfecto amore di
ligim⁹:vt ſi quid mali alius ꝑtulerit charitatis affectu cō
patiamur:ꝛ ſi q̄d boni ali⁹ acceperit:quaſi noſipſi accipia
mus ita gaudeam⁹:ꝛ ꝓ illo q accepit deo grās referam⁹:
Ecce iam (vt dictū ē) patiꝰ aliq̄s aut tribulationē aut dā
num. Si doles pro illo:in corpore eccleſie conſtitutus es:ſi
nō doles ꝑciſus es. Charitas eni q colligit ꝛ viuificat oīa
eccleſie membra:ſi te viderit de alteri⁹ ruina gaudere: ſta
tim te ꝑcidet a corpe. Et forte iam ideo nō doles qꝛ ꝑciſus
es. Si ei ibi eſſes:ſine dubio doleres. Conſiderate fratres
ꝛ diligenter attendite:qꝛ tādiu dolet membrū q̄diu in cor
pore continetꝰ. Si autē abſciſſum fuerit:nec dolere poterit
nec ſentire. Cū eñi man⁹ aut aliud mēbrū fuerit abſciſſum
a corpe:ſi totū corp⁹ poſtea multis partib⁹ diuidaꝰ: man⁹
illa nō ſentit:qꝛ iam a reliquoꝝ membroꝝ ſocietate diuiſa
eſt atq̄ diſiuncta. Talis eſt chriſtian⁹ qui de alteri⁹ aut dā
nis aut afflictionib⁹ aut etiā morte:nō ſolū nō dolet:ſed qd
peius eſt forte etiam gaudet. Et qꝛ iam eſt alien⁹ a corpe:
ideo affectū charitatis nō tenet in corde. Nos vero ſi verā
ꝛ ꝑfectā charitatē volum⁹ cuſtodire:oēs ſicut noſmetipos
ſtudeamus diligere:vt qꝛ caput noſtrū xp̄s eſt: ꝛ membra
Col. iij. illius nos eſſe meruim⁹:cum xp̄s apparuerit gloria noſtra
etiā ꝛ nos ꝑ concordiā charitatis quaſi vera ꝛ ꝑfecta mem
bra illi⁹ abſq̄ vllo dolo malicie vel inuidie oēs hoīes ſicut
noſmetipſos amantes:cū ipo apparere mereamur in glīa.

De reſurrectione domini ꝛ cantatione Alle luya. Homelia. xvj.

A Reſurrectio ꝛ glorificatio dñi noſtri ieſu xp̄i fra
tres chariſſimi oſtendit nobis vitā quā accepturi ſumus cum venerit retribuere digna dignis
mala malis:bona bonis. Et modo q̄dē mali ho
mines cantare nobiſcū poſſunt alleluya. Si aūt in malicia
ſua ꝑſeuerauerint:canticū vite noſtre future labijs dicere
poſſunt:ipſam vero vitā q tunc erit in ea veritate que nunc
ſignificatur obtinere nō poſſunt:qꝛ noluerunt meditari an
teq̄ veniret:ꝛ tenere quod futurum erat. Nūc ergo fratres
chariſſimi exhortamur vos vt laudetis deum:ꝛ hoc eſt qd
nos oēs dicim⁹:qñ dicim⁹ alleluya:laudate deū. Dicis tu
alteri:dicit ipſe tibi. Cum ſe oēs exhortanꝰ:oēs faciūt qd
hortanꝰ. Sed laudate de totis votis.i. vt non ſola lingua
veſtra ꝛ vox laudet deū:ſed ꝛ conſcientia vr̄a: vita vr̄a:fa
cta veſtra. Etenī laudamus modo in eccleſia: qñ cōgrega
mur. Cū quiſq̄ diſcedit ad ꝓpria:q̄ſi ceſſat laudare deum
Non ceſſet bñ viuere:ꝛ ſemꝑ laudat deū. Tunc deſinis lau
dare deum quādo a iuſticia ꝛ ab eo qd illi placet declinas.
Nā ſi a vita bona nūq̄ declines: lingua tua tacet: vita tua
clamat:ꝛ aures dei ad cor tuum. Quomodo eñi aures no
ſtre ad voces noſtras:ſic aures dei ad cogitationes nr̄as.
Non poteſt autem fieri vt habeat mala facta:q habet cogi
tationes bonas. Facta eñi de cogitatione procedunt. Nec
quiſq̄ poteſt aliquid facere:aut ad aliq̄d faciēdū membra
mouere:niſi primo ꝓceſſerit iuſſio cogitatiōis. Quomodo
de interiori palatio quicquid iuſſerit imperator ꝑ imperiū
romanū emanat:quicq̄d videtis agi per prouincias: quan
tus motus fit ad vnā iuſſionem imperatoris intus ſedētis
mouet ille ſolū labia cum loquitur:ꝛ moueꝰ oīs prouincia
cum fit quod loquitur. Sic ꝛ in vnoquoq̄ noſtrum int⁹ eſt
imperator in corde:ſed ꝛ ſi bonus bona iubet ꝛ bona fiunt:
ſi malus mala iubet:ꝛ mala fiūt. Cum ibi ſedet xp̄s:q̄d pōt
iubere niſi bona? Cū poſſidet diabol⁹: quid pōt iubere niſi
mala? In tuo autē arbitrio deus poſuit:cui pares locum:
deo an diabolo. Cum paraueris: q poſſidebit ipſe impera B
bit. Ergo fratres nō tātum ad ſonū attendite cū laudatis
deū toti laudate. Cantet vox:cātet vita: cantent facta. Et
ſi eſt adhuc gemitus:tentatio: tribulatio:ſpera tranſitoria
omnia: ꝛ illum venturum diem in quo ſine defectu laudabi
mus. Interim donec veniat ille dies: in quo coniūcti ange
lis deū ſine vlla fatigatione ꝛ ſine vllo fine laudare merea
mur: vt ad illud ineffabile gaudium venire poſſimus: quan
tum poſſumus bonis operibus ſtudeam⁹ inſiſtere: ꝛ quoti
die conſciētias noſtras intus aſpiciētes:ſi aliquid in ſtola
aīe noſtre aut per negligentiam diſſutum:aut ꝑ luxuriā ſor
didatū:aut ꝑ iracūdiā cōbuſtū:aut per inuidiā cōſciſſum:
aut ꝑ auariciam tenebroſum eſſe cognoſcimus: dū adhuc
in poteſtate noſtra ē:cū dei adiutorio feſtinem⁹ vulnerata
curare:reparare ꝑdita:ꝛ ad cādorem iuſticie ea q obſcurata
fuerant reuocare. Ne forte ſi bonis operib⁹ nudi:ꝛ vitiorū
pānis ſordentib⁹ inuoluti: ante tribunal eterni iudicis ve
nerimus:illa ad nos terribilis ſententia dirigaꝰ. Diſcedite Mat. xxv
a me maledicti in ignē eternū:q parat⁹ eſt diabolo ꝛ ange
lis ei⁹. Et ideo quantū poſſum⁹ fruct⁹ iuſticie ſtudeamus
afferre:timentes illud qd dñs dixit. Omnis arbor que non Mat. iij.
facit fructū bonū excideꝰ ꝛ in ignē mitteꝰ. Hec ſētētia eui
denter oſtendit:qꝛ nō ſolū malum feciſſe:ſed etiā bonū non
egiſſe:dānabile erit. Et ideo iſta q diximꝰ attentis cordib⁹
iugiter cogitem⁹:ne nos tarde peniteat ſub cōſpectu ignis
eterni:q interrogabit medullas:oſſa ꝛ cogitatiōes noſtras
Qñ tunc vnuſq̄ſq̄ puniēdus optabit ne vnq̄ mulierē alie
nam ꝯcupiſceret:ne vnq̄ corporis ſui veſtē:ne vnq̄ baptiſmi
holoſericā maculaſſet:ne vnq̄ ꝑtcriſſet cōſilia ꝛ monita ſa
cerdotū. Nam ſi ſacerdotib⁹ grāde periculū ē aliena peccā
nō arguere:quāto periculoſius erit ꝓpria noluiſſe corrige
re. Atq̄ ea nō ſolum non emendaſſe: verūetiam defendiſſe:ꝛ
defendēdo accumulaſſe. Et ideo expiatura erit illic inexti C
guibilis cōcrematio:q̄cq̄d ꝺ medicabilis ſatiſfactio:q̄cq̄d
hic ſalutifera diſſimulauerat ſanare ꝯuerſio. Ardens enim
inferni pute⁹ aperieꝰ:deſcenſus erit:reditus non erit. Illic Mat. xxij
fidei veſtre nuditati:ꝛ capitaliter mortui:in ꝑpetuū demer
genꝰ:eijciēdi in tenebras exteriores vbi nō viſitabit etern⁹
In tenebras ex tenebris infeliciter excluſi: infelicius inclu
dendi. De hoc puteo ꝓpheta orat atq̄ cōmemorat. Neq̄ pſ̄. lxviij.
abſorbeat me ꝓfundū:neq̄ vrgeat ſuꝑ me puteus os ſuū.
Ideo aūt dixit. Neq̄ vrgeat ſuper me put⁹ os ſuū:qꝛ cum
ſine penitētie remedio infelices peccatores exceperit:clau
detur ſurſum:aperieꝰ deorſum:ac dilatabitur in ꝓfundū.
Nullum ſpiramē:nullus liber anhelitus:clauſtris deſuper
augētibus relinqueꝰ. Detrudentur illuc valedicentes rerū
nature vltra neſcienꝰ a deo q deū ſcire noluerūt: morituri
vite:ꝛ morti ſine fine victuri. Felices q nunc bene viuētes
facultatib⁹ vel corpori ſuo neceſſariis cōtēti ꝛ de ſuo largi
in ſe caſti:in alios nō cruenti:ab hui⁹ putei ꝓfundi flāmes
nocte ſe redimūt. Hec pena illos manebit q amiſſo ꝛ nō re
parato ꝑ penitentiā baptiſmo:ineternū peribūt. Ad quos
dr. Palcas aūt cōburet igni inextinguibili. Hi vero q tem Mat. iij.
poralib⁹ penis digna geſſerūt:de qb⁹ apl̄s dixit. Si cuius D
opus arſerit detrimentū patieꝰ:ipſe autē ſaluus erit:ſic tñ j. Cor. iij.
quaſi per ignē:ꝑ fluuiū igneū de quo prophetic⁹ ſermo cō
memorat. Et fluui⁹ igne⁹ currebat ante eum : per fluuium
igneū ꝛ vada feruētib⁹ globis horrēda tranſibunt. Quāta
fuerit peccati materia:tanta ꝛ pertranſeundi mora. Quātū
exegerit culpa:tm̄ ſibi ex hoīe vendicabit q̄dā flāme ratio
nabilis diſciplina. Et q̄tū ſtulta iniq̄tas ſuggeſſerit:tm̄ ſa
piēs pēa ꝺſeuiet. Et qꝛ ſmo diuin⁹ q̄dā loco ēnēe olle aīaſ

Eze. xxiiij. peccatricē cōparat dicens. Pone illā ſuper prunas vacuā
donec cōcaleſcat es ei⁹ ⁊ oē ſtagnū eius defluat: illic ſermo
nes ocioſi ⁊ cogitationes inique vel ſordide: illic multitu-
do leuium peccatoꝝ: que puritatem nobilis nature infece-
rant exundabūt: illic ſtagnū vel plumbū diuerſoꝝ ſubrepē
tium delictorū: que diuinam imaginē obſcurauerāt pſumē
tur: ꝙ oīa hic ab aīa ſeparari p elemoſynas ⁊ lachrymas cō
pendioſa trāſactione potuiſſent. Ecce ſic exigere habet ab
homine rationē: qui ſeipſum pro homine dedit: ⁊ confixus
clauis: legis morti ſe ſubiecit. Que cum ita ſint dilectiſſimi: in
telligam⁹ qꝛ effugere intolerāda ſupplicia: ⁊ incendia eter-
na non poterūt: niſi ꝙ prius in ſe ignē carnalis concupiſcē-
tie ac multimode cupiditatis extinxerit. Et ideo frēs cha
riſſimi cōuertam⁹ nos ad meliora: dū in nr̄a ſunt poteſtate
remedia. Curram⁹ dū lucem habem⁹: ne pretereuntis ſalu
tis tp̄a negligamus. Hinc extingamus mortem moriēdo
peccatis: hic vitam vite meritis comparemus.

Ephe. vj. ¶ De eo quod apoſtolus dicit. Pax fratribus
⁊ charitas cum fide magna. Homelia. xvij. In
qua de pace: charitate ac fide ſpecialiter tractat.

A
Ephe. ij. SCōm vaſis electionis confeſſionē atqꝫ doctrinā
qm̄ fides mīe dei donū eſt: lectionibus canticis
ſermonibus diuinis: ⁊ quod eſt precipuū gr̄a ſua
edificet dn̄s cor vr̄m: vt quod verū auditis: non
Rom. iiij. audiatis ad iudiciū ſed ad premiū. Faciet hoc: qm̄ qui pro
miſit potens eſt ⁊ facere: ita credidit abraā dās gl'iam deo
Vn̄ ⁊ pleniſſime credēdo: qm̄ ꝙ ꝓmiſit potēs ē ⁊ facere: ma-
Gal. iiij. gnum noſtrū gaudiū nobis ꝓmiſit: abrae nos ꝓmiſſionis
Gen. xxj. filij ſum⁹. Qn̄ em̄ dictū eſt abrae. In ſemine tuo bn̄dicent̄
oēs gētes: nos ꝓmiſſi ſum⁹ Ergo ip̄e nos fecit fidei filios
Rom. iiij. abrae: ꝙ potens eſt facere qđ miſit. Nemo dicat. Ego feci.
Non em̄ ꝓmittit deus: ⁊ facis tu. Poteſt aūt recte dici: qꝛ
ꝙ promittis tu: facit deus. Tu eni infirmus es: tu oīpotēs
nōes. Qn̄ em̄ promittis niſi faciat deus: inanis eſt ꝓmiſſio
tua Dei aūt ꝓmiſſio nō pēdet ex te ſed ex illo. Sed ego in-
quis: credidi. Cōcedo. Verū dicis. Tu credidiſti: ſed nō ti
bi tu fidē dediſti. Unde aūt credidiſti: niſi ex fide? Fides i
Ephe. vj. te donū dei ē. Audi apl'm ipſum fidei diſputatorē: ⁊ gratie
magnū defenſorē: audi eū dicentē. Pax fratribus ⁊ chari
De gr̄a et taſ cum fide magna. Tria dixit. Pax: charitas: fides. A fi
li. ar. xxx. ⁊ ne cepit: ad initiū terminauit. Initiū eſt em̄ in fide: finis in
xlj. pace: qꝛ em̄ credim⁹ ip̄a eſt fides. Sed fides debet eē xp̄ia
Jaco. ij. norum: nō demonioꝝ. Nā ſicut dicit Jacobus apl's Et de
mones credūt ⁊ cōtremiſcūt. Et demones dixerūt chriſto
Tu es fili⁹ dei. Cōfitebant̄ demōes: qđ nō credebāt hoīes
Marci. iij Illi tremuerūt: illi occiderūt. Quid eī? Qꝛ dixerunt demo
nes. Tu es filius dei: ſcim⁹ ꝙ ſis: ideo regenerati ſunt cū
filio dei? Abſit. Diſcernenda eſt ergo fides demonū a fide ſan
Mat. xvj. ctorū. Plane diſcernēda vigilāter ⁊ diligēter. Nā ⁊ petr⁹
hoc dixit dn̄o dicēti Quem me eē dicitis? Tu es xp̄s fili⁹
dei viui. Et dn̄s. Beatus es ſymon bariona. O dn̄e hoc ti
bi dixerunt ⁊ demones. Quare ip̄i nō ſunt bt̄i? Quare? Qꝛ
Gal. v. demones hoc dixerūt timore: petrus amore: ideo initiū eſt
a fide. Sed quali fide? Quam definiuit apl's. Neqꝫ circum
j. Retrac. ciſio aliquid valet: neqꝫ preputiū: ſed fides Dic que fides?
xxij. Que p dilectionem operat̄. Hanc demones nō habēt fidē
ꝙ per dilectionē operatur: ſed ſoli ſerui dei: ſoli ſācti dei: ſo-
li fide filij abrae: ſoli filij dilectiōis: filij ꝓmiſſionis. Ideo
eſt ⁊ charitas dicta. Tria iſta dicta ſunt ab aplo. Pax fr̄i-
bus ⁊ charitas cū fide. Vn̄ pax ⁊ charitas? Vn̄ charitas
cū fide? Si eī nō credas: nō amas. Dixit ergo apl's ſic īcipiēs
a fine: ⁊ veniēs ad initiū. Pax: charitas cū fide. Nos dica
mus. Fides: charitas: pax. Crede: ama: regna. Si eī credis
⁊ nō amas adhuc nō diſcreuiſti fidē tuā ab eis ꝙ tremebāt
et dicebant. Scimus qꝛ ſis fili⁹ dei viui. Ergo tu ama: qꝛ
charitas cū fide ipſa te perducit ad pacē. Quā pacem. Ve
ram pacē: plenam pacē: ſolidam pacē: ſecuram pacē. Vbi
nulla peſtis: null⁹ hoſtis. Ip̄a pax eſt finis oīm deſiderioꝝ
bonoꝝ. Charitas cū fide: ⁊ ſi ſic dicas: bn̄ dicis: fides cum
B charitate. Magna ergo bona ꝯmemorauit apl's. Pax fr̄ibus
Ephe. vj. ⁊ charitas cū fide. Magna bona. Sꝫ dicat: vn̄ bōa iſta: vn̄
ſunt: a nobis an a deo? Si dicis a nobis: iā te gl'iaris non in
j. Cor. j. deo. Si aūt didiciſti: qđ ait ip̄e apl's. Vt ꝙ gloriat̄: in dn̄o

gloriet̄ ꝯfitere pacē: charitatē cū fide: nō tibi eē niſi a deo.
Sꝫ r̄ndes mihi. Tu ħ dicis: ꝓba quod dicis. Probo: ip̄m
apl'm teſtē vocabo. Ecce hērtis. Apl's dicit. Pax fr̄ibus ⁊
charitas cū fide. Ip̄e dixit. Quid ip̄e dixit? Vn̄? Sequit̄.
Pax fr̄ib⁹ ⁊ charitas cū fide: a deo pr̄e nr̄o ⁊ dn̄o ieſu xp̄o
Quid ergo habes qđ nō accepiſti? Si aūt accepiſti: qd gl'iaris j. Cor. iiij.
q̄ſi nō acceperis? Nō ſic gloriat⁹ ē abraā: Ex fide gloriat⁹ ē
Que ē fides plena ⁊ pfecta? Que credit ex deo eē oīa bona
nr̄a ⁊ ip̄am fidē. Iterū dicit apl's. Miam cōſecutus ſum. j. Tim. j.
O confeſſio. Nō ait miam conſecutus ſum: qꝛ fidelis eram
ſed vt fidelis eſſem miam cōſecutus ſum. Veniam⁹ ad ei⁹
primordia: videam⁹ ſaulū ſeuientē: ſpectemus furentē: ſpe
ctemus odia anhelantē: ſanguinēqꝫ ſitientē. Spectem⁹ fra
tres cū magnū ſpectaculum. Ecce poſt ſtephani necē: poſt Actuū. vij
effuſū teſtis dei lapidib⁹ ſanguinē. Vbi veſtimēta ſuabat
lapidentiū vt in eoꝝ etiā manibus lapidaret: tunc diſperſi Act. viij.
ſunt fratres ꝙ erant hieroſolymis cōgregati: ⁊ ille ſeuiens
cui paruū erat vidiſſe ⁊ fudiſſe ſanguinē ſtephani: accepit Actuū. ix.
litteras a pricipib⁹ ſacerdotū vt iret damaſcū: ⁊ quoſcūqꝫ De verbis
ibi inueniret xp̄ianos victos adduceret. Et ibat. Hec pau apl̄i. ix. c.
li via erat: cui⁹ via nondū erat xp̄s: adhuc ſauli: nōdū pau-
li. Ibat. Quid habebat in corde? Quid niſi malū. Date mi-
hi merita ei⁹. Si merita q̄ris: dānationis ſunt nō liberatio
nis. Ibat ergo ſeuire in mēbra xp̄i: ibat ſanguinē fundere
ibat lupus paſtor futur⁹. Sitiebat. Nō ei poterat aliter ire
ad illa ꝓpter ꝙ ibat. Et cū ſic ambulabat cogitabat: anhe-
labat cedes: ꝯducit pedes ei⁹ ira: mouet mēbra odiū dum
pgit ⁊ ambulat: obtēperat mācipiū crudelitati: ⁊ ecce vox
ð celo. Saule ſaule: qd me pſeq̄ris? Ecce q̄re dixit. Miam Actuū. ix.
cōſecut⁹ ſum. Vt fidelis eſſem? Erat infidelis: parū ē: erat j. Tim. j.
in ipſa infidelitate crudelis: ſed miam cōſecutus eſt vt fide
lis eſſet. Quis dictur⁹ eſt deo dicēti: ħ volo. Ergo dn̄e ille
ꝙ tanta fecit: tāta mala in ſctōs tuos facere cupiebat. Tali
eū mīa dignū exiſtimas? Hoc volo. An ocul⁹ tu⁹ nequā eſt Mat. xx.
qꝛ bon⁹ ſum? Habete fidē: ſed vt habeatis fidē: orate fide. C
Sꝫ orare fide nō poteſtis: niſi fidē habeatis. Nō ei orat ni
ſi fides. Quō eī inuocabūt in quē nō crediderūt? Aut quō Rom. x.
credent ei quē nō audierūt? Quō aūt audiēt ſine ꝑdicāte? De gr̄a et
Aut quō ꝑdicabūt ſi nō mittant̄? Ideo loq̄mur: qꝛ miſſi ſu- li. ar. xxx.
mus. Audite nos: audite illū p nos. Ergo ait aliq̄s. Inuo
cam⁹ deū: vt det nobis pſeuerare in his bonis ꝙ habem⁹: ⁊
addere bona ꝙ nō habem⁹. Preceſſit ergo fides ꝙ rogat. Cer-
te totū dat de⁹. Vt eī daret mihi rogaui vt rogarē: ꝑus cre
didi. Ergo mihi dedi qđ credidi: ⁊ de⁹ dedit qđ credēs ora
ui. Soluat̄ q̄ſtio. Nō em̄ parua eſt. Hoc te video loq̄: qꝛ tu
ꝑor dediſti aliq̄d deo vt cetera daret tibi. Dediſti q̄ppe illi
fidem tuā ⁊ orationē tuā: ⁊ vbi eſt qđ ait apl's. Quis em̄ co Rom. xj.
gnouit ſenſum dn̄i: aut q̄s cōſiliarius ei⁹ fuit. Aut q̄s prior
dedit ei: ⁊ retribuet̄ illi? Ecce q̄lis vis eē? Ergo prior de
diſti deo: ⁊ hoc dediſti qđ tibi nō dedit de⁹? Inueniſti vn̄
dares? Hō mendice vnde habuiſti. Ergo vn̄ dares aliq̄d
habuiſti? Quid eī habes qđ nō accepiſti? Ergo ð dei das j. Cor. iiij.
deo? Ex eo qđ tibi dedit: a te accepit? Nā mendicitas tua
niſi ꝑor dediſſet: inaniſſima remaneret. Audite vn̄ hoc eui
denti⁹ ꝓbetis. Ecce vos qꝛ credidiſtis ⁊ accepiſtis. Quid
dicim⁹ de his ꝙ nondū crediderūt: q̄les erant? Saulus ꝙ
nondum crediderat: aut accepit vt crederet: poſtea q̄ȝ cre-
didit xp̄o: tunc cepit inuocare xp̄m. Ab illo accepit vt cre-
deret: ⁊ credēdo inuocaret: inuocādo cetera accipet. Quid
putam⁹ fratres? Saulus añqꝫ crederet: orabant ꝓ illo qui
crediderāt an nō orabāt? Dicat̄ mihi: ſi nō pro illo orabāt
quare dixit ſtephan⁹. Dn̄e ne ſtatuas illis ħ delictū? Ora-
batur ⁊ ꝓ illo: ⁊ pro alijs īfidelib⁹ vt crederēt. Ecce nōdū
habebāt fidē: ⁊ orōnibus fidelibus accidebāt fidē. Nondū
habebāt qđ deo offerrēt: qꝛ nōdum erant miam conſecuti
vt fideles eſſent. Deniqꝫ poſtea q̄ȝ ſaul⁹ iſte cōuerſus ē: vna
voce eliſ⁹ ⁊ leuatus eſt. Eliſus perſecutor: leuatus predica D
tor. Poſtea q̄ȝ cepit euangelizare fidē quā aliq̄n vaſtabat
q̄d de ſe dixit? Erā aūt ignot⁹ facie eccleſijs iudee ꝙ ſunt i
xp̄o: tm̄ aūt audiebāt qꝛ is ꝙ aliq̄n nos pſeq̄bat̄: nūc euāge Gal. j.
lizat fidē quā aliq̄n vaſtabat: et in me magnificabant deū. De verbis
Nūq̄d dixit. Et ī me magnificabāt me: ⁊ ī me ꝙ euāgeliza dn̄i. xviij.
bā fidē quā aliq̄n vaſtabā: nō me magnificauerūt ſed deū? ca.
Ergo ip̄e fecit vt ſaulus depoſita tunica veteris pc̄ti pan-

noſa:cedib⁹ ſanguine aut depoſita iſta tunica:acciperet tu
nicam humilitatis:ꝛ fieret de ſaulo paul⁹. Quid eſt paul⁹?
Minimus. Ego eñ ſum minim⁹ apoſtoloꝝ. Ecce quid eſt
paulus? Paulus eñ latine modicū eſt. Sic loquimur qñ
dicim⁹. Poſt paulū video te. Paulopoſt facio illō. Quid
eſt paulopoſt? Modico poſt. Poſt paulum poſt modicū.
j.Cor.xv. Quid eſt paulus? Qꝛ modic⁹:modic⁹:qꝛ nouiſſimus. Ego
De gratia eñ ſum inquit nouiſſimus apoſtoloꝝ:qui nō ſum dign⁹ vo
ꝛ li.ar.xiij cari apoſtolus:qꝛ pſecutus ſum eccleſiam dei. Bene dicis
et.xv. vnde debuiſti damnari:ab eo accepiſti:vnde debeas coro
j.Cor.xv. nari. A quo accepit:vultis audire? Nolite me:ipſum audi
te. Nō ſum inquit dign⁹ vocari apl's:qꝛ perſecutus ſum ec
cleſiam dei. Sed gratia dei ſum id quod ſum. Ergo quod
Gal.j. eras:iniq̄tate tua eras:qđ es:gratia dei es. Et gratia eius
inquit in me vacua non fuit. Ecce euangelizat fidem quā
j.Cor.iiij. aliqñ vaſtabat:nec gratia ipſa vacat in illo q̄ ait. In me va
cua nō fuit:ſed plus oībus illis laboraui. Obſerua:erigere
te cepiſti. Ubi es paule? Certe modic⁹ eras. Plus oībus
illis laboraui. Dic vnde? Quid eñ habes quod nō accepi
ſti? Statim reſpexit. Et cum dixiſſet. Plus oībus illis la
boraui:quaſi expauit ad verba ſua:ꝛ mox ſubiecit ſe humi
lem paulum. Nō autē ego ſed gratia dei mecū. Ergo fr̄es
mei:vt noueritis etiā fidē a dño deo eē nobis: orate ꝓ illis
qui nondū crediderūt. Si quis forte habet amicū infidelē
moneo illū vt oret ꝓ illo. Uere opus eſt vt ego illū moneā.
Maritus xp̄ianus eſt:vxor infidelis eſt: nō orat pro vxore
ſua vt credat? Uxor eſt chriſtiana:maritus īfidelis eſt: nō
orat mulier religioſa ꝓ marito ſuo vt credat? Qñ hic orat
qui orat:q̄d orat:niſi vt deus det illi fidē? Ergo donū dei
eſt fides. Nemo ſe extollat:nemo ſibi arroget:quaſi ſibi ali
j.Corin.j. quid dederit. Qui gloriatur in domino glorietur.

Eſa.lviij. ¶De eo quod in Eſaia ſcriptum eſt. Frāge eſu
rienti panem tuum: ꝛ egenos vagoſq̄ induc in
domum tuā. Homelia.xviij. In qua ꝑma ad bo
na opa faciēda nos hortatur dū tp̄s habemus.

A Dominus de⁹ noſter nolens noſtrū aliquē perire
excolens eccleſiā ſuā velut agrū ſuum:querens
fructū de arborib⁹ ſuis anteq̄ tēpus ſecuris ad
ueniat:cum neceſſe erit infructuoſas arbores am
putare:nō ceſſat admonere nos:vt cū tempus nobis eſt cū
dei adiutorio in noſtra poteſtate ꝯſiſtit:bona opa faciam⁹.
Cū eñ tranſierit tempus bene operandi:non reſtat niſi re
cipiēdi. Nemo tibi dictur⁹ ē poſt reſurrectionē mortuorū
Ubi.ſ. in regno dei. Frange eſurienti panē tuū:ꝛ egenos vagoſq̄
indue in domū tuā:qꝛ nō īuenies eſurientē nec egentē. Ne
Mat.xxv mo dictur⁹ ē. Ueſti nudū vbi oīm tunica īmortalitas erit.
Nemo dictur⁹ eſt. Suſcipe peregrinū: vbi oēs in p̄ria ſua
viuent. Nā modo ſumus inde peregrini. Nemo dicet. Ui
ſita egrū:vbi eſt ſanitas ſempiterna. Nemo dicet. Sepeli
mortuū:vbi mors morieꝛ. Iſta oīa pietatis officia in vita
eterna neceſſaria nō erunt:vbi ſola pax erit:ꝛ leticia ſempi
terna. In iſto aūt tp̄e vt nouerim⁹ quantū nobis cōmēdat
de⁹ opa mīe:etiā ipſos ſuos ſanctos egere fecit:vt eū fiunt
Luce.xvj h̄ amici de mā̄mona iniq̄tatis:ꝛ recipiāt ipi amicos ſuos ī
eterna tabernacula.i.cū ſerui dei pij:dū iugiter deo vacāt:
aliquotiens indigent:illi q̄ habent mūdi diuitias elemoſy
nas largianꝛ. Quomodo eis pticipes faciūt in terrena ſub
B ſtātia:ſic cū illis ptē hēre merebunꝛ ī vita eterna. Hoc dixi
iij.Regū. ꝓpter lectionē regnoꝝ quā ꝑmo audiuim⁹. Nunq̄d de⁹ de
xvij. fecerat paſcere ſeruū ſuū helyā? Nōne illi qꝛ deerāt hoīes
alites miniſtrabāt? Nōne illi panē offerebat coru⁹ mane:ꝛ
ad veſperā carnes. Oſtendit ḡ de⁹:qꝛ vñ voluerit:quō vo
luerit paſcere ſuos ſeruos ꝑt. Et tñ vt poſſet eū religioſa vi
dua paſcere:fecit eū egere. Egeſtas aīe ſctē in abundātiā
v̄ſa ē aīe religioſe. Nō poterat helyas de mīa dei dare ſibi
qđ lagūcule dedit. Uidet̄ nēpe ꝛ manifeſtū ē: ꝙ aliqñ ſui
dei ideo nō habēt:vt ꝓbenꝛ q̄ habēt. Et tñ illa vidua nihil
habebat qđ illi reliquū erat finitū fuerat ꝛ cū ſuis filijs mo
ritura. Proceſſit ḡ vt faceret ſibi panē. Collegerat duo li
gna:ꝛ tunc eā vidit helyas. Tūc eā hō dei videbat qñ illa
duo ligna querebat. Mulier illa typū gerebat eccleſie:ꝛ qꝛ
duo ligna crucē faciūt:querebat moritura:vñ ſemp eſſet vi
ctura. Adūbrato ḡ myſterio helyas loq̄ꝛ ad eā qđ audiuit
narrat illa diſpoſitionē ſuā morituraā ſe dicit cū cōſumma
uerit quod remāſit. Ibi eſt ḡ quod dñs dixerat helie:vade
in ſarepta ſydonie:ibi eñ mādaui vidue vt paſcat te. Uide
tis queadmodū mandet deus nō in aure:ſed in corde. Nū
quid legim⁹:qꝛ miſſus eſt aliquis ꝓpheta ad illā mulierē ꝛ
dictū eſt ei. Hec dicit dñs:vēturus eſt ad te eſuriens ſeru⁹
meus:ex eo quod habes miniſtra illi:īopiam noli metuere
ego ſupplebo qđ dederis? Hoc ei dictū non legimus. Nec
hoc legimus ꝙ in ſomnis ad eā miſſus fuerit angelus.ꝛ ꝓ
nunciauerit heliā eſurientē eſſe vēturū:aut de illo paſcēdo
aliquis mulierē illam admonuerit. Sed mādat de⁹ miris
modis:qui in cogitationib⁹ loquitur. Dicimus mandaſſe
deū loquendo in corde:ſuggerendo quod opus erat: pſua
dendo qđ vtile erat rationali aīe vidue mulieris. Sic etiā Jone.iiij.
in ꝓphetis legim⁹:ꝙ dñs mandauerit vermi vt roderet ra
dicē cucurbite. Quid eſt mandauit:niſi cor preparauit. In
ſpiratiōe itaq̄ dñi:vidua illa mulier cor ꝑparatū habebat
ad obediendū. Talis venerat:talis cum helia loq̄baꝛ. Qui C
erat in helia vt ꝑciperet:ipſe erat in vidua vt obediret. Ua iij.Reg
de inquit:mihi prius fac de egeſtate tua:nō deficiēt diuitie xvij.
tue. Patrimoniū eñ vidue modicum erat farine: ꝛ modi
cum olei. Hoc modicū nō defecit. Quis habet talē viduā?
Libenter vidua ſeruū dei eſurientē paſcebat:qꝛ p̄rimoniū
ei⁹ in conclaui pendebat. Quid felicius hac paup̄tate? Si
hic talia recepit:qualia in fine ſperabit. Ideo h̄ dixi vt ſe
minationis nr̄e mercedē:nō iſto tp̄e q̄ ſeminam⁹ ſperemus
Hic eñ bonorū operū meſſem cū labore ſerimus: ſed in fu
turo fructus illius cū gaudio colligemus:ſm illud qđ ſcri
ptum eſt. Euntes ibant ꝛ flebāt:mittentes ſemina ſua. Ue Ps.cxxv
nientes aūt venient cum exultatione portātes manipulos
ſuos. Illud eñ pro ſigno factū eſt:non pro dono. Nā ſi vi
dua illa ꝙ pauit hoīem dei hic recepit:nō eſt magnum qđ
ſeminauit:qꝛ non magnā ſegetē meſſuit. Tēporale eſt eñ
quod accepit:nō deficientem farinā:nec diminutū oleum:
quouſq̄ daret de⁹ pluuiā ſup terrā:ac ſic tunc magis cepit
egere:qñ dignat⁹ eſt de⁹ pluere. Tunc eñ laboratura erat
expectatura agri fructus collectura. Qñ eñ non pluebat:
victus eius facile veniebat. Signum hoc ipm qđ deus illi
ad paucos dies preſtiterat:ſignū erit future vite:vbi mer
ces nr̄a deficere neſciet:vbi farina nr̄a de⁹ erit. Quō illa ꝑ
illos nō defecit dies:ſic ille dies nō deficiet ī eternū. Talē
mercedē ſperem⁹ qñ bona facim⁹:ne forte aliquis veſtrum
tenteꝛ tali cogitatione vt dicat. Paſcam aliquē ſeruorum
dei eſurientē:vt lagena mea nō deficiat:ꝛ ī cupa mea ſemꝑ
vinū inueniā. Noli h̄ hic q̄rere. Semina ſecur⁹: meſſis tua
ſeri⁹ veniet:tardi⁹ veniet:ſed cū venerit finē non habebit.

¶De exhortatione ad elemoſynas faciendas.
Homelia.xix.

Ectio iſta fr̄es quā mō audiuim⁹ de ſancto euan A
gelio:ad elemoſynas faciēdas nos hortaꝛ: et ſic
hortaꝛ vt in iudicio ſuo dñs has ſolas factas im
putet dextris:has ſolas nō factas īputet ſiniſtrꝭ
nō q̄ cetera hoīm facta vel bona vel mala nō veniāt ī iudi
ciū. Scriptū ē ei oīa vētura ad iudiciū:ꝛ tñ non elegit dñs Eccs.xij.
nr̄ ieſus xp̄s ꝓnūciās nobis iudiciū ſuū futurū:non elegit
vñ nos admoneret niſi ſolas elemoſynas. Nūq̄d dextrꝭ nō
erit dicēdū:qꝛ caſte vixiſtis:qꝛ res alienas nō rapuiſtis:qꝛ
fidē meā vſq̄ ad ſanguinē ꝯfeſſi eſtis? Oīa ei fctā iſta bōa
neceſſe ē honorari ī iudicio ieſu xp̄i. Rurſ⁹ putatꝭ nō eē di
cendū ſiniſtris:qꝛ fuiſtis impudici:qꝛ fornicati eſtis:qꝛ res
alienas rapuiſtis:qꝛ ſupbia vr̄a ꝛ malis morib⁹ nomē meū
blaſphemari feciſtis. Et cetera q̄q̄ enūerat. Tacet tñ dñs
nr̄:ꝑnuncians nobis iudiciū ſuū:oīa cetera recta facta iu
ſtoꝝ:ꝛ ſolas elemoſynas ꝯmēorare dignat⁹ ē. Tacuit oīa
mala facta iniquoꝝ:ꝛ ſolā ſterilitatē elemoſyne īcrepandā
eē iudicauit:nō niſi ad nos ꝯmonēdos. Quare hoc. Qꝛ oīa Tob.iiij.
crīa elemoſynis redimūꝛ. Iō illā laudauit fecūditatē:iſtā
culpauit ꝛ dānauit ariditatē. Sꝫ audiſtis oīa maleſctā ele B
moſynis redemi:nolite ſic ītelligere:vt intelligūt quidam
peruerſe. Elemoſyne eñ poſſunt tibi prodeſſe ad delenda
pctā ꝑterita:ſi mores mutaueris. Si aūt in eiſdē malis pſe
ueraueris:elemoſynis tuis nō corrūpes iudiciū dei. Ego
dico ꝓpter illa ſcelera ꝛ crīa:q̄ oēs mō vitare debēt q̄ acci

piunt corpus chriſti ⁊ ſanguinem. Ceterū nō me latet vitā
iſtam mortalē ⁊ in carne corruptibili ꝯſtitutā ſine peccatis
eſſe non poſſe: ſed illa quotidiana ⁊ leuia habent etiā ſua la
uacra quotidiana: hoc eſt ꝙ pectus tūdimus ⁊ dicimus in
Mat. vi. oratione dn̄o deo nr̄o. Dimitte nobis debita nr̄a: ſicut et
nos dimittim⁹ debitoribus noſtris. Non em̄ ſine cauſa di-
cimus hoc. Haud vero ipſe celeſtis magiſter doceret iſtam
orationē: niſi nos peccatores eſſe ꝓuideret. Uidit em̄ ꝙ ca-
uere debem⁹: ⁊ vidit ꝙ cauere difficile ſit. Oīa autē cauere
īpoſſibile iudicauit eſſe: qui iſtam orationem quotidianam
non quoſlibet xp̄ianos / ſed ipſos arietes apoſtolos docuit
Ubi aut apoſtoli pect⁹ tundunt ⁊ dicūt. Dimitte nobis de
bita noſtra: hoc eſt peccata noſtra: audet aliqua ouicula ſu
perbire de iuſticia? Uidete qualis fuerit iohānes apoſtol⁹
Supra pectus dn̄i diſcūbebat: de alto illo fonte ſapiētie ſe
Joh. i. creta bibebat. Inde ei bibit qd̄ in euangelio eructauit. In
principio erat verbū: ⁊ verbum erat apud deū: ⁊ deus erat
verbum. Et aſſidue teſtat̄ euangeliū: ꝙ dn̄s precipue ipm̄
Joh. i. diligebat. Et tamen ait. Si dixerimus ꝙ peccatum nō ha
bemus: noſipſos decipimus ⁊ veritas in nobis nō eſt. Nec
C tamen quia iſta dicuntur debet quiſꝗ ſecurus eſſe homici
da ſi propter quotidianas fornicationes et latrocinia ſua
Mat. vi. venerit dicere. Dimitte nobis debita noſtra. Quod eni de⁹
ſtatuit quotidie dici ꝓpter leuia peccata: ille putat ad illa
grauia ſibi poſſe opitulari a quib⁹ nō vult diſcedere: ſed in
his cupit ꝑpetuo ꝑmanere. Tūdat ⁊ de his pectus: faciat
⁊ ꝓ his elemoſynas: ſed vita mutata: ⁊ inde recedat ⁊ huc
accedat. Si aūt dixerit in aīo ſuo: ſi quotidiana faciā latro
cinia: ⁊ ſi quotidianis corruptionib⁹ adulterinis me conta
minē: ⁊ ſi ſortilegos ꝗram: idolis ſacrificē: mathematicos
conſulā: ⁊ a tali vita omnino nō recedā: faciēs tn̄ quotidia
nas elemoſynas extinguo oīa peccata. Tamen extinguis
ſed cū his extingueris. Sic em̄ tibi erit iſta cōmutatio tua
pſ. xxxvi. mala: vt non deſit ꝙ de te dicat. Et adhuc puſillū ⁊ nō erit
peccator: ⁊ queres locū eius ⁊ non inuenies. Uidi impium
ſicut cedros libani exaltari: tranſiui ⁊ ecce nō erat: queſiui
eum ⁊ nō eſt inuentus locus ei⁹. Pereūt ergo peccata tua
ſed tecum. Non em̄ in gehēna peccare permitteris: aut cū
te ceperit torquere ignis etern⁹: de ſatiandis libidinib⁹ co-
gitabis. Pereunt ergo peccata ſed tecū. Si autem vitam
Luce. xv. mutaueris: illa pereunt: tu inuenieris: ⁊ dicetur de te. Mor
tuus erat ⁊ reuixit: perierat ⁊ inuentus eſt.

i. Pet. ij. ¶ De eo quod beatus Petrus dicit. Depoſita
ergo omni malicia ⁊ omni dolo ⁊ adulatione: et
inuidia ⁊ detractione: tanꝗ modo nati infantes
rationabile ⁊ innocens lac concupiſcite. ⁊ cetera.
noſꝗ hortatur concupiſcere lac de quo creſcam⁹
a vitijs ad virtutes. Homelia. xx.

A Omniū quidem aures ⁊ mētes quos cura noſtra
complectit̄: ſolliciti paſtoris ſermo cōpellat. Ue
rumtn̄ ad vos ꝓprie nūc dirigitur: quorū recēs
infantia ſpiritalis generationis ſacramentorum
cunabulis inſignit̄. Uobis em̄ maxime per apoſtolum pe-
Ubi. s. trum ſic diuinum blandit̄ eloquiū. Depoſita ergo inqt oī-
malicia ⁊ omni dolo ⁊ adulatione ⁊ inuidia et detractione
tanꝗ modo nati infantes rationabile ⁊ innocens lac cōcu
piſcite: vt in illo creſcatis in ſalutem: ſi guſtatis ꝙ dulcis ē
dn̄s. Proinde ꝙ guſtatis: nos teſtes ſumus. Nos vobis
hanc ſuauitatē nutricis officio miniſtramus. Agite itaꝗ
ad ſancte inſtar admoniti infantie: deponite maliciā: dolū
adulationē ⁊ inuidiam ⁊ detractionē: hanc innocentiā ſic
tenere debetis: vt eā creſcēdo nō amittatis. Quid eſt mali-
cia: niſi nocēdi amor? Quid ē dol⁹ niſi aliud agere ⁊ aliud
ſimulare? Quid ē adl̄atio niſi fallaci laude ſeductio? Quid
eſt inuidia: niſi odiū felicitatis aliene? Quid eſt detractio
niſi mordacior ꝗ veracior reprehēſio? Malicia malo dele
ctatur alieno. Inuidētia bono cruciat̄ alieno. Dolus dupli
cat cor. Adulatio duplicat linguam. Detractio vulnerat fa
B mam. Hutus autem veſtre innocētia ſanctitatis: qm̄ filia ē
i. Cor. xiij charitatis nō gaudet ſuper iniquitate: cōgaudet autem bo
Mat. x. nitati. Simplex vt colūba: ⁊ ſic aſtuta vt ſerpens: nō ſtudio
Mat. xix. nocendi: ſed nocentē cauendi. Ad hanc vos exhortor. Ca-

lum eſt em̄ regnū celoꝝ: humiliū ſcꝫ: hoc eſt ſpiritaliter par
uulorū. Non contēnatis: non abhorreatis. Magnorū eſt
em̄ iſta puſillitas: ſuperbia vero fallax infirmoꝝ eſt magni
tudo: ꝙ vbi mentem poſſederit: erigēdo deijcit: inflādo eua
cuat: diſtendēdo diſſipat. Humilis eſſe non poteſt nocēs:
ſuperbus eſſe nō poteſt innocēs. Humilitatē illā loquor: ꝙ
nō vult ꝑituris rebus excellere: ſed eternū aliqd veraciter
cogitat: quo nō ſuis viribus ſed alienis ad vitā perueniat.
Hec malū cuiuſꝗ velle nō poteſt: quo nequaquā bonū ei⁹
augetur. Porro aūt ſuperbia cōtinuo parit inuidiā. Quis C
vero ſit inuid⁹: qui nō ei malū velit: cuius bono cruciatur?
Ergo ⁊ inuidia parit cōſequenter maliciā: vnde ⁊ dolus et
adulatio ⁊ detractio: ⁊ omne op⁹ malū quod pati nolis ab
alio. Hūa itaꝗ hūilitate ſeruata: ꝙ in ſcꝑturis ſanctis: ſctā
ꝓbat̄ infantia: ſecuri eritis de immortalitate beatoꝝ. Ce-
lum eſt em̄ regnū celoꝝ. Porro qui ſuperbus in hoīes nō
eſt: multo maxime aduerſus deū cōtumax eſſe nō debet: qm̄
ſi non eſt alicui faciendū quod quiſꝗ ab alio pati non vult
⁊ nullus hoīm vult inobedientē pati eū qui ſuo iuri ſubdit⁹
fuerit: quātomagis cauēdū eſt ne in deū quiſꝗ talis exiſtat:
qualem in ſe exiſtere hominē nō vult. Fallūt proinde aīas
ſuas ꝙ ſufficere exiſtimāt ſi qd̄ ſibi fieri nolunt: nulli hoīm
faciāt: ſeſeꝗ vita luxurioſa ita corrūpunt: vt deo facere co
nent̄ qd̄ ſibi fieri ab hoīe nolunt. Neꝗ em̄ volunt a quoꝗ
peruerti domū ſuā: ꝙ in ſeipſis domū dei mirabili cecitate
peruertunt: ſurdi aduerſus apl̄m clamantē. Neſcitis ꝙ tē- i. Cor. iij.
plum dei eſtis: ⁊ ſpūs dei habitat in vobis? Si qs aūt tē-
plum dei corrumpit: corrūpet illū deus. Templum eni dei
ſanctū eſt: qd̄ eſtis vos. Nemo ſe fallat. Quid ergo ſe putāt
ſeruare circa alios hoīes innocentiā ſuā: cū ſibi ita nocēāt
vt deo careant habitatore et puniant̄ vltore? Hinc etiā fit
vt per noxias voluptates lapſi ⁊ effuſi: nō ſolum tēpla dei
eſſe deſinant: verūetiā ruine fiant: in quibus habitant mala
demonia: quib⁹ ſupplicare ⁊ ꝗ colere incipiant. Fiātꝗ illis Luce. xi.
vt dictū eſt: poſteria deteriora priorib⁹. Unde vos ſemine D
immortali regeneratos: ſicut ſuperi⁹ ꝓpter malicioſas no
cendi cupiditates: quib⁹ fit hoībus qd̄ oderunt: ita poſtea
ꝓpter turpes ⁊ illicitas carnis delectationes ⁊ nefaria ſa-
crilegia: quibus hoīes nocere hominibus nō videntur: nō
eis faciendo qd̄ nolunt: ſed deo non obediendo cui cuncta
ſunt ſubdita: ipi dn̄orum dn̄o faciūt qd̄ ſibi a ſeruulis ſuis
fieri nolunt. Idē ipſe apl̄s petrus loquit̄ dicens. Chriſto i. Pet. iiij
ergo paſſo per carnem ⁊ vos eadē cogitatione armamini.
Qui iā mortuus eſt carne deſinat peccare: vt iā non hoīm
deſiderijs ſed volūtate dei reliquū in carne viuat. Sufficit
em̄ preteritū tēpus voluntates gentiū conſummaſſe in libi
dinibus ⁊ voluptatib⁹ ⁊ comeſſationibus: potatione et ne-
fandis idolorū ſeruitutib⁹. Sufficit em̄ preteritū tempus Exo. xiiij.
luteis operib⁹ peccatoꝝ tanꝗ egyptioꝝ dn̄ationi ſeruiſſe.
Iam mare rubrū baptiſma ſcꝫ xp̄i ſanguine ꝯſecratū vos
traiecit: egyptios interemit: nihil de peccatis ꝑteritis tāꝗ
de inſequētib⁹ a tergo hoſtibus formidetis. De cetero co-
gitate vite hui⁹ heremū permeare: ⁊ ad terrā promiſſionis
supernā hierl̄m: terrā viuentiū ꝑuenire. Ne verbi dei cōtē-
ptu tanꝗ māne faſtidio: corda veſtra velut ora īteriora de
ſipiant. Ne cibos cōcupiſcentes egyptios de alimētis cele
ſtibus murmuretis. Ne fornicemini ſicut quidam illoꝝ for i. Cor. x.
nicati ſunt. Et ne tētetis xp̄m ſicut quidā illorum tentaue-
runt. Si vobis fidem gentiliū ſitientib⁹ amaritudo aliqua Exo. xv.
reſiſtentiū velut aquarū illarum quas iſrael nō potuit bibe
re occurrerit: imitata dn̄i patientia velut iniecto crucis li-
gno dulceſcant. Si tentatio ſerpentina momorderit: cōſpe Num. xxi.
cta illius exaltatione ſerpētis tanꝗ mortis in carne dn̄i vi
cte atꝗ triūphate: eodem crucis medicamento ſanet̄. Si Exo. xvij
aduerſarius amalechita iter īterclūdere atꝗ impedire co
nabit̄: ꝓ reuerentiſſima extenſione brachioꝝ eiuſdē crucis
īditio ſuperetur. Ueri ⁊ germani eſtote xp̄iani. Nolite imi
tari noīe xp̄ianos: opere vanos. Iterū dico ⁊ ſepe dicendū
eſt. Sufficit preteritū tempus voluptates gentiū conſum- i. Pet. iiij
maſſe. Deteſtamini: aduerſamini canes cōuerſos ad vomi
tum ſuum: deteſtamini ⁊ aduerſamini mundatam ⁊ vacan- ij Pet. ij.
tē domū quo nequiores alij ſeptē ſpūs adducunt̄: vt ſint no- Luce. xi.
uiſſima hoīs peiora ꝗ erāt prima. Uos veſtrū mundatorē
tenete habitatorē. Precipiētes em̄ rogamus: ne inuacuū ij. Cor. vi.

i. Pet.iiij gratiam dei recipiatis. Sufficit preteritū tēpꝰ voluntates
Rom.vj. gentium cōſummaſſe. Audite ⁊ apoſtolū paulum. Huma
nū dico ꝓpter infirmitatē carnis veſtre. Sicut enī exhibui
ſtis mēbra vr̄a deſuire imūdicie ⁊ iniquitati ad iniuſticiā
ſic nūc exhibete mēbra deſuire iuſticie in ſanctificationē.

¶ De caſtigatione filiorū quos cognoſcimꝰ ire in vanitatē ⁊ inſanias mēdaces. Homelia.xxj.

A Doctiēſeſ qꝛ fratres chariſſimi aliquos ex filijs
vr̄is ad ſpectacula vel furioſa: vel crueta vł tur
pia: quaſi ad aliqđ bonū opꝰ currere vana pſua
ſione ⁊ peſtifero amore cognoſcit̄; vos q̄ iā deo
propitio iſta nō ſolum luxurioſa ſed etiā crudelia oblecta
menta deſpicitis: caſtigare eos ⁊ abūdantius pro eis dn̄o
pš.xxxix. ſupplicare debet̄; quia illos cognoſcitis ire in vanitatē et
inſanias mēdaces: ⁊ negligere quo vocati ſunt. Qui ſi for
te in ipſo circa aliqua ex cauſa expaueſcant: continuo ſe ſi
gnāt: ⁊ ſtāt illic portātes in fronte vn̄ abſcederēt ſi h̄ i cor
de portarēt. Oīs enī q̄ ad aliqđ malū opꝰ currit: ſi forte pe
dē īpegerit: ſignat os ſuum: ⁊ neſcit qđ includit potius de
monem q̄ excludit. Tūc enī bene ſe ſignaret ⁊ diabolū de
corde ſuo repelleret: ſi ſe ab illo ope nefario reuocaret. Vn̄
iterū atq; iterū rogo vos fratres chariſſimi: vt ꝓ eis totis
viribꝰ ſupplicetis: quatenꝰ ad iſta dānanda intellectū ac
cipere mereant̄: ⁊ affectū ad fugiēda ⁊ miam ad cognoſcē
dū. Oportunū erit ꝓpter aſſiduā cōpūctionem penitētie:
pſalmū quinq̄geſimū vobis oī die cātare. Loquamur tn̄
⁊ ad illos quos frequēter ab eccleſie cōuētu ſpectacula vo
luptuoſa ſubducūt. Rogo vos tn̄ frēs chariſſimi vt q̄ciēſ
cūq; eos tale aliqd facere videritis ad vicē nr̄am ſeueriſſi
me caſtigetis. Sit ad eos vox nr̄a: memoria vr̄a. Corrigi
te arguēdo: cōſolamini alloquēdo: exēplū prebete viuēdo.
Aderit eis q̄ aſſuit vobis. Nō enī vobis iſta pericula ꝑter
greſſis: fons mie dei preciſus eſt. Qua veniſtis venient: qua
tranſiſtis trāſibūt. Moleſtū eſt quidē ⁊ nimium periculo
ſum et ꝑ certo exitiabile: qꝛ a nobis frequenter admoniti:
nō ignorātes ſed ſciētes peccāt. Aliter enī ille ad has vani
tates currit: q̄ voces xp̄i cōtēnit: aliter ille q̄ nō nouit qđ fu
giat. Sed nec de talibꝰ deſperari debere: euidēter oſtendit
Eze.xviij diuine mie magnitudo: q̄ nō vult mortē moriētis: ſ; vt con
B uertat̄ ⁊ viuat. Deniq; etiā in beato dauid hoc manifeſtiſſi
me īpletū eſſe cognoſcimꝰ. Cuiꝰ pctm̄ cū dolore q̄dē dici
mus ⁊ tremore: ſ; tn̄ deꝰ noluit taceri qđ voluit ſcribi. Dicā
ḡ nō qđ volo ſed quod cogor. Dicā nō exhortans ad imi
ij.Reg.xj. tationē: ſed inſtruēs ad timorē. Beatus enī dauid vxoris
aliene pulchritudine captꝰ: rex ⁊ propheta dauid ex cuius
ſemine ſm carnē dn̄s vēturus erat: adulterauit eā: cuiꝰ etiā
maritū ī bello occidēdū mādauit. Homicidiū auxit adul
terio: ⁊ poſt factum hoc miſſus eſt ad eū nathan ꝓpheta a
dn̄o q̄ eū argueret de tāto ꝯmiſſo. Quid caueāt hoīes dixi
mus: qđ ſo ſi lapſi fuerint imitēt̄ audiamꝰ. Multi eī cade
re volūt cū dauid ⁊ nolūt ſurgere cū dauid. Nō ḡ cadēdi
exēplū ꝓpoſitū eſt: ſ; ſi cecideris reſurgēdi. Attēde ne ca
das. Nō ſit delectatio minorū: lapſus maiorū: ſ; ſit caſꝰ ma
iorū tremor minorū. Ad h̄ ꝓpoſitū eſt: ad h̄ ſcptū eſt: ad h̄
in eccl̄ia ſepe cātatū. Audiāt q̄ nō ceciderūt ne cadāt. Au
diāt q̄ ceciderūt vt ſurgāt. Tāti viri pctm̄ nō tacet̄: ꝑdicat̄
in eccl̄ia. Audiūt me male audiētes: ⁊ q̄rūt ſibi patrocinia
peccādi. Attēdūt vn̄ defendāt qđ cōmittere parauerūt: nō
vn̄ caueāt qđ nō cōmiſerūt: ⁊ dicūt ſibi. Si aūt dauid adul
teriū cōmiſit: cur nō ⁊ ego? Inde aīa iniquior: q̄ cū ꝓpter
ea fecerit qꝛ dauid fecit: iō peius q̄ dauid fecit. Dicā hoc
ipſū planiꝰ ſi potuero. Dauid nullū ſibi ita ad exēplū ꝓpo
ſuerat vt tu cecideras lapſu cupiditatis: nō patrocinio ſan
ctitat̄. Tu tibi tā̄ ſctm̄ ꝓponis vt pecces: nō imitar̄ eiꝰ
ſctītatē ſed ruinā. Hoc amas ī dauid: qđ in ſe odit dauid.
Preparas te ad peccādū: diſponis peccare. Librū dei vt
pecces inſpicis. Scpturas dei ad h̄ audis vt facias qđ di
ſplicet deo. Hoc nō fec̄ dauid: correptꝰ ē p ꝓphetā: non la
C pſus ē ī ꝓpheta. S; boni viri eccl̄ie filij: ⁊ ī xp̄i amore ꝑfe
cti audiētes tā ſcti viri ruinā: metuūt infirmitatē ſuā: et q̄
ꝯdēnat deꝰ deuitare cupiētes: abſtinēt oculos nō eos deſi
gūt ī pulchritudīe carnis aliene: nec ſeipſos faciūt de ꝑuer
ſa ſimplicitate ſecuros. Nō dicūt bono aīo attēdi: bēigne

attēdi: de charitate diu aſpexi. Proponūt enī ſibi caſū da
uid: ⁊ ad h̄ illū magnū vidēt cecidiſſe vt parui nō cadant.
Immo timeāt videre vn̄ poſſint cadere. Repmūt ḡ oclos
a petulātia: nō ſe facile adiūgūt: nō ſe miſcēt mulieribꝰ alie
nis: nō leuāt oculos facile ad aliena domicilia: ad aliena ſo
laria. De lōge eī vidit dauid illā ī q̄ captꝰ ē. Mulier lōge: li
bido ꝓpe. Attēdēda eſt ḡ hec īfirmitas carnis: recordāda
ſūt v̄ba apl̄i. Nō inq̄t regnet pctm̄ ī vr̄o mortali corpe. Nō Rom.vj.
dixit: nō ſit: ſ; nō regnet. Ineſt pctm̄ cum delectaris: regn̄t ſi
ꝯſenſeris. Carnalis delectatio preſertim vſq; ad illicita et
aliena ꝓgrediēs: frenāda eſt nō relaxāda: iperio domāda:
nō iperio collocāda. Attēdis ſecurꝰ: ſi nō habes vn̄ mouea
ris. S; tu rn̄des: fortiter teneo. Nūqd tu fortior dauid? Di
xi eī qꝛ nec dauid fortior: nec ſalomone potes eē ſapiētior
Si enī illos tā ſanctos viros incauta familiaritas mulie
rū ⁊ pernicioſa blādimēta vicerūt: qd de ſe cogitant illi q̄
cū extraneis mulieribꝰ nō ſolū ꝯuerſari: ſ; etiā ī vna domo ma
nere: ⁊ cōuiuio eoꝝ aut frequēter aut ſp̄ īterēſſe nec metuūt
nec erubeſcūt? De talibꝰ ⁊ pōt ⁊ d; dici illđ qđ de vidua de
licioſa dicit apl̄s Qꝛ viuens mortua ē. Admonet etiā tale i. Thi.v.
exēplū: nō ſe quēq; debere extollere in ꝓſperis rebꝰ. Mul D
ti enī res aduerſas timēt: res ꝓſperas nō timēt. Periculo
ſior eſt res ꝓſpera aīo: q̄ aduerſa corpi. Prius corrūpunt
ꝓſpera: vt inueniāt qđ frāgāt aduerſa. Fratres mei aduer
ſus felicitates acriꝰ vigilādū eſt. Propterea videte quē ad
modū eloquiū dei in nr̄a felicitate tollat nobis ſecuritatē.
Seruite dn̄o inq̄t in timore: ⁊ exultate ei cū tremore. Exul Pš.ij.
tatio vt gr̄as agamꝰ: tremor ne cadamꝰ. Adulteriū enī ſi
mul ⁊ homicidiū nō fecit dauid cū ꝑſecutorē ſaulē pateret̄
Qn̄ dauid ſctūs ſaulē inimicū patiebat̄: qn̄ illiꝰ ꝑſecutiōi
bꝰ agitabat̄: qn̄ p diuerſa fugiebat ne ī manꝰ eiꝰ īcideret: nō
cupit alienā: nō adulterata vxore occidit virū. Erat in īfir
mitate tribulatiōis ſue tāto in dn̄i mia intētior: quāto mi
ſerior videbat̄. At vbi factꝰ ē ſecurꝰ deuictis hoſtibꝰ: preſ
ſuris caruit: timor excreuit. Valeat ḡ hoc exēplū ad id: vt
timeamꝰ felicitatē. Tribulationē inq̄t ⁊ dolorē inueni: ⁊ no pš.cxiiij.
men dn̄i inuocaui. Audiāt hec q̄ h̄ malū nō cōmiſerūt vt vi
gilēt cuſtodire integritatē ſuā. Et cū attēdūt magnū ceci
diſſe: parui timeāt. Si ſo aliq̄s iam lapſus hec audit: ⁊ ni E
mio ſceler̄ pōdere preſſus deſperare iā cepit: attēdat q̄dē
vulneris magnitudinē: ſed nō deſperet medici poteſtatem
Peccatū cū deſperatiōe certa mors. Nēo ḡ dicat. Ego ſi
iam aliq̄d mali feci: iā dānādꝰ ſum: deꝰ malis talibus non
ignoſcit: cur nō addo pctā pctis? Fruar ſeculo ī voluptate
laſciua: in cupiditate nefaria: iā ꝑdita ſpe reparationis: vł
hoc habeā qđ video: ſi nō poſſum hr̄e qđ credo. Deꝰ enī no
ſter ſicut cautos fecit q̄ nō ceciderūt: ſic deſperatos eſſe nō
vult q̄ ceciderūt. Quiſq̄s peccaſti ⁊ dubitas agere penitē
tiā ꝓ pctō tuo deſperādo ſalutē tuā: audi dauid agentem.
Ad te natā ꝓpheta nō eſt miſſus: ipſe dauid ad te miſſꝰ eſt.
Audi eū clamātē ⁊ ſimul clama. Audi gemētē ⁊ cōgemiſce
Audi flētē: ⁊ collachrymare. Audi correctū: ⁊ colletare. Si
tibi nō potuit īterclūdi pctm̄: ſpes venie ñ īterclūdat̄. Miſ F
ſus eſt enī ad dauid regē natā ꝓpheta. Ille autē nō ꝯſide
rauit regni ſui ſublimitatē: ſ; hūilis ⁊ mitis nō reſpuit v̄ba
ꝑcipientis. Nō dixit ad ꝓphetā. Tu cū ſis paup ⁊ hūilis:
quō auſus es mihi loq̄ regi? Rex ſublimis ꝓphetā audiuit
plebeiꝰ hūilis xp̄m audiat. Audi ḡ hec q̄cūq; aliqđ crimē
capitale feciſti: ⁊ dic cū illo. Miſerere mei deꝰ ſm magnā Pš.l.
miam tuā. Qui magnā miam deꝑcat̄: magnā miſeriā ꝯfi
tet̄. Querāt paruā miam tuā: q̄ neſciēdo peccauerūt. Mi
ſerere (inq̄t) mei deꝰ ſm magnā miam tuā. Subueni graui
vulneri ſm magnā miam tuā. Graue eſt qđ habeo: ſed ad
oīpotentē cōfugio. De meo tā letali vulnere deſperarē ni
ſi tantū medicū reperirē. Miſerere mei deus ſm magnam
miam tuā. Et ſm multitudinē miſerationū tuarū dele ini
quitatē meā. Qđ ait: dele iniq̄tatē meam: hoc eſt. Miſerere
mei. Et qđ ait. Scđm multitudinē miſerationū tuarū: h̄
eſt: ſm magnā miam tuā. Et de magna mia tua: multe ſūt
miſerationes tue. Attēdis ꝯtēptores vt corrigas: attēdis
neſciētes vt doceas: attēdis cōfitentes vt ignoſcas. Fecit
q̄dā h̄ neſciēs. Et q̄d ait? Fecerat aliq̄: ⁊ multa mala fece
rat. Miam inquit cōſecutꝰ ſum: qꝛ ignorās feci in incredu i.Thim.i.
litate. Hoc dauid nō poſſet dicere. Ignorās feci. Nō enim

ignorabat quãtũ mali eſſet contrectatio ↄiugis aliene: aut
quãtũ mali eſſet interfectio mariti neſciẽtis: ꝛ nec ſaltẽ ira
ſcẽtis ↄſequẽter ḡ dei miam qui ignorãtes fecerunt ꝛ qui
ſcientes coſequũtur nõ qualibet miam: ſed magnã miam
C Dic ergo. Miſerere mei de⁹ ſm magnã miam tuã. Sed vi
de quẽ inuoces. Iuſtũ inuocas: odit peccata. Si iuſtus eſt
vindicat in peccata. Non poteris auferre a dño deo iuſti-
ciã eius. Implora miam: ſed attẽde iuſticiam. Miſericor-
dia eſt vt ignoſcat peccãti: iuſtitia eſt vt puniat pctm̃. Quid
ergo? Queris miſericordiã? Peccatũ ĩpunitũ remanebit
Reſpondeat dauid: reſpõdeãt lapſi. Reſpondeant cum da
uid: vt miam mereant ſicut dauid ꝛ dicant. Non domine
non erit impunitũ peccatũ meũ: noui iuſticiã cuius quero
miſericordiã. Non ĩpunitũ erit: ſed ideo nolo vt tu me pu-
nias: quia ego peccatũ meũ punio. Ideo peto vt tu igno-
ſcas: quia ego agnoſco: et delictum meũ coram me eſt ſem
per. Nõ poſui poſt dorſum quod feci: nõ intueor alios obli
Mat. vij. tus mei: non affecto ſtipulã eijcere de oculo fratris mei: cũ
ſit trabes in oculo meo. Peccatũ meũ ante me eſt nõ poſt
me. Fuit enĩ poſt me qñ ad me miſſus eſt ꝓpheta q̃ de oue
pauperis ſimilitudinẽ ꝓpoſuit. Ait enĩ natan ꝓpheta ad
ij. Re. xij. dauid. Erat q̃dã diues hñs plurimas oues: pauper autem
vicin⁹ ei⁹ habebat vnã ouiculã: quã in ſinu ſuo de cibo ſuo
nutriebat. Venit hoſpes diuiti: nihil de ſuo grege abſtulit
ouiculã vicini pauperis cõcupiuit: ipſam ſuo hoſpiti occi-
dit. Quo dign⁹ eſt? Profert ille irat⁹ ſententiã plane. Tũc
rex neſciẽs vbi capt⁹: morte dignũ diuitem dixit: ꝛ ouem
reddendã in q̃druplũ ſeueriſſime atq̃ iuſtiſſime iudicauit.
Sed peccatũ ei⁹ nõdũ erat corã eo: poſt dorſum erat quod
fecerat: ſuã iniquitatẽ nõdũ agnoſcebat: et ideo aliene non
ignoſcebat. Sed propheta ad hoc miſſus abſtulit a dorſo
pctm̃: et ante oculos poſuit vt videret illã ſententiã tã ſeue
rã in ſe eſſe ꝓlatã. Ad ſecãdũ ꝛ ſanãdũ vuln⁹ cordis ei⁹ fer-
ramẽtũ fecit de⁹ de lingua ei⁹. Et nos ḡ fratres chariſſimi
agnoſcẽtes iniq̃tates noſtras: quãtũ poſſumus contra ma
las concupiſcentias repugnemus in ieiunijs / in vigilijs /
in orõnibus ꝛ largioribus elemoſynis: mala q̃ fecimus re-
dimamus: ꝛ cũ dei adiutorio ita bonis operibus ſtudea-
mus inſiſtere: vt nos ad peccata priſtina non poſſint cõcu-
piſcentie noſtre retrahere: ſed perſeuerantes in oĩ opere bo
Pſ. cxv. no: cũ propheta dño grãs referẽtes dicam⁹. Dirupiſti vin-
cula mea tibi ſacrificabo hoſtiam laudis.

Ioh. v. ¶ De eo qđ dñs ait in euãgelio. Sicut pater ſu-
ſcitat mortuos ꝛ viuificat: ſic ꝛ filius quos vult
viuificat. Homelia. xxij. In q̃ principaliter tra-
ctat de reſurrectione mortuorum.

A
vbi ſupra. Udiſtis fratres chariſſimi in lectiõe euãgelica
dñm dicentẽ. Sicut enĩ pater ſuſcitat mortuos
ꝛ viuificat: ſic et fili⁹ quos vult viuificat. Neq̃
enĩ pater iudicat quẽq̃: ſʒ iudiciũ oẽ dedit filio:
Et maiora his demõtrabit ei opa: id eſt nõ ſolũ infirmos
curare: ſed ꝛ mortuos reſuſcitare. Qđ dicit. Neq̃ pater iu-
dicat quẽq̃: vel ſm diuinitatẽ: q꞉ nemo poteſt eum intueri
Ioh. j. nec audire: vt illud. Deũ nemo vidit vnq̃. Sed iudiciũ om
ne dedit filio id eſt vt ille qui fuit iudicat⁹ ſm carnẽ: ab illo
oẽs iudicent. Amen amẽ dico vobis: q꞉ qui verbũ meũ au-
dit ꝛ credit ei q̃ miſit me: hʒ vitã eternã et in iudiciũ nõ ve-
nit: ſed tranſit a morte in vitã. Qđ dicit. In iudiciũ nõ ve-
nit q̃ verbũ meũ audit ꝛ credit ei q̃ miſit me: diſcretionem
factã eſſe iter iuſtos ꝛ peccatores a dño cernit. Ac ſi dicat
in numero peccatorũ q̃ iſta fecerit nõ veniet ſed tranſit de
morte ĩ vitã h̃ eſt de ſupbia ad hũilitatẽ: de odio ad chari
tatẽ: de tꝑalib⁹ ad eterna migrabit. Amẽ amẽ dico vobis
q꞉ venit hora ꝛ nũc eſt qñ mortui audiẽt vocẽ filij dei: ꝛ qui
audierint viuẽt. Mortui: id eſt pctõres intelligunt: q̃ audie
rũt xp̃m et nõ crediderũt. Et qđ ſubdit. Viuẽt q̃ audient:
iđ recapitulat: eo q꞉ paulo ſupius de reſurrectiõe pctõꝝ di-
xerat: h̃ aũt de reſurrectiõe mortuoꝝ loq̃tur. Sicut ei pr̃ hʒ
vitã ĩ ſemetipſo: ſic dedit et filio vitã hr̃e in ſemetipſo ꝛ po
teſtatẽ dedit ei iudiciũ facere: q꞉ fili⁹ hoĩs eſt. Sic dedit ḡ
pr̃ filio vitã gignẽdo ſicͭ ipſe hʒ. Qđ dicit. Dedit ei iudiciũ
facere: ꝓ pte carnis quã aſſũpſit dediſſe patrẽ filio iudiciũ
dici cognoſcim⁹: et futuꝝ iudiciũ h̃ ſignificat. In quo iudi

cio aſſtabit dñs ieſus xp̃s ꝛ reddet vnicuiq̃ ſm opa ei⁹: q꞉
iudiciũ h̃ loco: dãnationẽ et penã pctõꝝ intelligim⁹. Nã
vbi dicit pſalmiſta. Iudica me de⁹ ꝛ diſcerne cãm meã: iu- Pſ. xlij.
diciũ diſcretiõis cognoſcimus. Nolite mirari h̃: q꞉ veniet
hora in q̃ oẽs q̃ ĩ monumẽtis ſũt audiẽt vocẽ ei⁹: ꝛ ꝓcedũt
q̃ bona egerũt ĩ reſurrectionẽ vite: q̃ vo mala egerũt ĩ reſur
rectionẽ iudicij. Nõ poſſũ ḡ ego a memetipſo facere q̃cq̃:
ſicut audio iudico: ꝛ iudiciũ meũ iuſtũ eſt: q꞉ nõ q̃ro gl̃iam
meã: ſed volũtatẽ ei⁹ q̃ miſit me. Hoc loco aptiſſime reſur
rectionẽ futuram ꝓnũciat. Et qđ dixit. Nõ poſſum ego a B
memetipſo facere q̃cq̃: ac ſi diceret: ideo a meipſo q̃cq̃ face
re nõ poſſũ: q꞉ a memetipſo nõ veni ſʒ a pr̃e. Qđ dicit Sicut
audio iudico ꝛc̃. auditio iſta ĩ eternitate facta eẽ ſignificat
Oẽ qđ dat mihi pater ad me veniet: ꝛ eũ q̃ venit ad me nõ Ioh. vj.
eijciã foras. Magnũ penetrale ꝛ dulce ſecretũ: ſine tedio: ſi
ne amaritudine malarũ cogitationũ: ſine interpellatiõe tẽ-
tationũ ꝛ dolorũ. Nõne illud ſecretũ eſt q̃ intrabit ille cui
dictur⁹ eſt dñs. Serue bone: merito intra ĩ gaudiũ dñi tui?
Ego ꝛ eũ q̃ venit ad me inq̃t nõ eijciã foras. Et q̃ ad me ve
nit hũilis fit: q̃ mihi adheret hũilis erit: q꞉ nõ faciet volũta
tẽ ſuã ſed dei: et iđ nõ eijcietur foras. Hec eſt aũt voluntas
ei⁹ q̃ miſit me patris: ꝛ oẽ qđ dedit mihi pr̃ nõ ꝑdã ex eo: ſʒ
reſuſcitẽ illud ĩ nouiſſimo die. Ipſe illi dat⁹ ẽ q̃ ſuat hũili-
tatẽ ꝛ h̃ accipit: q̃ nõ ſuat hũilitatẽ: lõge eſt a magiſtro hu
militatis. Ut oẽ qđ dedit mihi nõ ꝑdã ex eo. Hec nõ ẽ vo-
lũtas ĩ cõſpectu patris mei vt pereat vn⁹ de puſillis iſtis.
De timẽtib⁹ poſſũt perire: de puſillis nihil periet: q꞉ niſi fue Matth.
ritis de puſillis iſtis nõ intrabitis in regnũ celorũ. Oẽ qđ xviij.
dat mihi pr̃ nõ ꝑdã ex eo: ſed reſuſcitabo illđ in nouiſſimo
die. Videte quẽadmodũ ꝛ h̃ geminã illã reſurrectionẽ de-
finiat. Qui venit ad me nõ reſurget hũilis fact⁹ ĩ membris
meis: ſʒ reſuſcitabo eũ in nouiſſimo die: id ẽ ſm carnẽ. Hec
eſt enĩ volũtas pr̃is mei q̃ miſit me: vt oĩs q̃ videt filium ꝛ
credit in eũ habeat vitã eternã: et ego reſuſcitabo eũ in no-
uiſſimo die. Supius dixit. Qui audit vbũ meũ et credidit
ei qui miſit me: nõ autẽ: q̃ videt filiũ et credit ĩ patrẽ. Hoc
eſt enĩ credere in filiũ qđ et in patrẽ: q꞉ ſicut pater hʒ vitã ĩ
ſemetipſo: ſic dedit ꝛ filio habere vitã in ſemetipſo: vt oĩs
q̃ videt ꝛ credit in ipſum habeat vitã eternã. Credendo et
trãſeũdo in vitã tanq̃ prĩa illa reſurrectione. Et quia non
eſt ſola: et reſuſcitabo eum in nouiſſimo die.

¶ De remiſſione peccatorũ. Homelia. xxiij.

Quod admonemur dñi eloq̃is de diuinis lectio- B
nibus: hinc credẽtes deũ velle ne a loq̃: proferi-
mus charitati vr̃e illo adiuuãte ſmonẽ de remiſ
ſione peccatorũ. Euãgeliũ enĩ cũ legeret atten- Luc. vij.
tiſſime audiſtis: ꝛ res geſta narrata atq̃ vſata ẽ añ oculos
cordis veſtri. Vidiſtis enĩ nõ carne ſed mẽte dñm ieſũ xp̃ʒ
in domo phariſei recũbẽtẽ: ꝛ ab illo inuitatũ nõ faſtidiẽtẽ
Vidiſtis etiã in ciuitate mulierẽ famoſã: male vtiq̃ fame
q̃ erat peccatrix: nõ inuitatã irruiſſe cõuiuio vbi ſu⁹ medi-
cus recũbebat: et q̃ſiſſe pia impudẽtia ſanitatẽ. Irruẽs q̃ſi
ĩportuna cõuiuio: oportuna beneficio. Nouerat enĩ quãto
morbo laboraret: ꝛ illũ ad ſanãdũ eſſe idoneũ ad quẽ vene
rat: ſciebat. Acceſſit ḡ nõ ad caput dñi / ſʒ ad pedes. Et q̃
diu male ãbulauerat: veſtigia recta q̃rebat. Pri⁹ fudit la-
chrimas cordis: ꝛ lauit dñi pedes obſeq̃o ↄfeſſiõis. Capil-
lis ſuis terſit: oſculabat: vnxit: tacita loq̃bat: nõ ſmonẽ ꝓme
bat ſʒ deuotionẽ oñdebat. Qr̃ ḡ tetigit dñʒ rigãdo: oſculã
do: tergẽdo: vngẽdo pedes ei⁹: phariſe⁹ q̃ inuitauerat dñm
ieſum xp̃m: q꞉ ex illo gñe erat hoim ſupborũ: de q̃b⁹ eſaias
ꝓpheta dicit Qui dicũt recede lõge a me: noli me tãgere: Eſa. lxv.
qm̃ mũdus ſũ: putauit dñʒ neſciſſe mulierẽ. Hoc apđ ſe co
gitãs: dicebat ĩ corde ſuo. Hic ſi eſſet ꝓpha: ſciret q̃ mulier Luc. vij.
illi acceſſit ad pedes. Iđ neſcire credidit: q꞉ ille nõ repulit:
q꞉ accedẽtẽ nõ ꝓhibuit: q꞉ tãgi ſe a peccatrice ꝑmiſit. Nã
illũ neſciſſe vñ ſciebat? Quid em̃ ſciebas. O phariſee inui-
tator ꝛ irriſor dñi: dñm paſcis: ꝛ a q̃ paſcẽd⁹ ſis nõ intelli-
gis? Vñ ſcis dñm neſciſſe q̃ fuerit illa mulier: niſi q꞉ ꝑmiſſa
eſt accedere: niſi q꞉ illo patiẽte oſculata ẽ pedes ei⁹: niſi q꞉
terſit: niſi q꞉ vnxit? Hec em̃ nõ debuit ꝑmitti facere ĩ pedi-
b⁹ mũdis: mulier ĩmũda? Ad illi⁹ ḡ phariſei pedes ſi talis
mulier acceſſiſſet: dictur⁹ erat qđ eſaias de talib⁹ dicit. Re
cede a me: noli me tãgere: qm̃ mũd⁹ ſũ. Acceſſit aũt ad dñʒ Eſa. lxv.

B immūda vt rediret mūda. Acceſſit egra: vt rediret ſana.
Acceſſit cōfeſſa: vt rediret ꝓfeſſa. Audiuit ei dn̄s phariſeū
cogitantē. Jā hinc intelligat phariſe⁹: ſi nō poterat videre
peccātē q̄ potuit audire cogitantē. Propoſuit ḡ hoī ſimi
litudinē de duob⁹ q̄ debebāt vni feneratori. Etiā ipm eni
ſanare cupiebat: ne gratis apud eū panē comederet. Ipm
paſcētē eſuriebat: ipm emendare: ipm mactare: ipſum mā
ducare: ipm in ſuū corpus traijcere volebat: ſicut ⁊ illi mu
Joh.iiij. lieri ſamaritane dixit. Sitio. Quid eſt ſitio? Deſidero fidē
tuā. Dicunt ḡ v̄ba dn̄i in hac ſimilitudīe: ⁊ agit vtrūq;: vt
⁊ inuitator ille ſanetur cū ſuis cōdiſcūbētib⁹ dn̄m nr̄m ie
ſum xp̄m pariter vidētib⁹: pariter ignorātib⁹: ⁊ vt illa mu
lier habeat fiduciā cōfeſſiōis ſue: nec pungat vlterius acu
Luc.vij. leis conſciētie ſue. Debebat vnus inquit quinq̄ginta dena
rios: alt⁹ quingentos. Donauit ambob⁹. Quis eū plus di
lexit? Reſpōdit: cui ſimilitudo ꝓpoſita erat: q̄d reſpōdere
vtiq; rō cōpellebat. Credo dn̄e cui plus donauit. Et attē
dēs mulierē dixit ad ſymonē. Vides hāc mulierē? Intra
ui ī domū tuā: aquā pedib⁹ meis nō dediſti: hec lachrymis
ſuis lauit mihi pedes: ⁊ capillis ſuis terſit. Oſculū mihi nō
dediſti: illa ex q̄ īgreſſa eſt nō ceſſauit oſculari pedes meos
Oleo caput meū nō vnxiſti: illa pedes meos vnxit vnguen
to. Jō dico: dimittūtur ei peccata mlta: q̄m dilexit multū.
Cui aūt modicū dimittit: modicū diligit. Orit q̄ſtio ꝑfe
cto ſoluēda: q̄ attētionē vr̄e charitati deſiderat: ne forte ſuf
ficere nō poſſim⁹ v̄bis ad totā ei⁹ obſcuritatē remouēdam
⁊ dilucidandā ꝓ anguſtia tēporis: maxīe cū caro iſta eſti
b⁹ fatigata iā recreari deſideret: ⁊ debitū ſuū poſcēs: ⁊ aie
mat.xxvj. auiditatē īpediēs: oſtēdat q̄d dictū ē. Sp̄us prōpt⁹ ē caro
aūt infirma. Metuēdū eſt ⁊ valde metuēdū ne in his v̄bis
dn̄i nō bn̄ intelligētib⁹ his q̄ cōcupiſcētias ſuas carnales
faciūt: ⁊ ab eis in libertatē educi pigreſcunt ſubrepat illa
ſnia: q̄ p̄dicātib⁹ etiā ap̄lis nata eſt in linguis maledicorū:
Roma.iij. Vn̄ dicit ap̄ls. Et ſicut q̄dā dicūt nos dicere. Faciamus
mala vt veniāt bōa. Dicit eni aliq̄s. Si cui modicū dimit
tit modicū diligit: cui autē pl⁹ dimittit pl⁹ diligit: expedit
plus diligere q̄ min⁹ diligere: oportet vt multū peccem⁹:
⁊ multū debeam⁹ q̄d nobis dimitti cupiam⁹: vt dimiſſorē
magnorū debitorū ampli⁹ diligam⁹. Peccatrix ei illa mu
lier quāto pl⁹ debebat: tāto dimiſſorē debitorū ſuoꝝ āpli⁹
Luc.vij. diligebat: dn̄o ipſo dicēte. Dimittūt ei pctā multa: q̄r dile
xit multū. Quare aūt dilexit multū: niſi q̄r debebat multa?
Deniq; aſdidit ⁊ adiūxit. Cui aūt modicū dimittit: modi
cū diligit. Nōne expedit inq̄t vt multum mihi dimittat q̄
min⁹ vnde ampli⁹ diligā dn̄m meū? Videtis certe ꝓfundi
tatē q̄ſtionis. Scio. Videtis anguſtias tp̄is: ⁊ h̄ videtis ⁊
ſentitis. Accipite ergo pauca. Si magnitudini q̄ſtiōis nō ſa
tiſfecero iterum p̄ſtē recōdite ſmonē: ī futuro tenete debi
torē. Da nūc duos hoīes: vt ſub exēplis euidētiorib⁹ q̄d ꝓ
poſui cogitetis. Vn⁹ eorū plen⁹ eſt pctis: diu peſſime vixit
Alter aūt eoꝝ peccauit pauca. Accedūt ḡ ambo ad gratiā
baptizāt ābo: intrāt debitores: exeūt liberi: pl⁹ donatū eſt
vni: min⁹ alteri. Interrogo quātū q̄ſq; diligat. Si inuenero
pl⁹ diligere eū cui pctā plura dimiſſa ſūt: vt illi⁹ q̄ multa
peccauit vtilior erat multa iniq̄tas ne eēt tepida charitas
Interrogo aliū q̄tū diligat inuenio minus. Nā ſi inuenio
tm̄ et illū diligere q̄tū ⁊ ille diligit cui multa ſunt dimiſſa:
quō rn̄debo v̄bis dn̄i: quō nō verū erit q̄d v̄itas dixit. Cui
modicū dimittit: modicū diligit?. Sʒ ecce ſait aliq̄s mihi.
Modicū dimiſſū eſt nō multa peccaui: ⁊ tm̄ diligo quātū
iſte cui multa dimiſſa ſūt. Tu verū dicis an xp̄s? Ad h̄ ti
bi dimiſſū ē mēdaciū tuū vt mēdacij dimiſſori crimē īpo
nas? Si modicū tibi dimiſſū ē: modicū diligis. Si ei modi
cū ē tibi dimiſſū ⁊ plurimū diligis ꝯdicis ei q̄ dixit. Cui mo
dicū dimittit modicū diligit. Illi v̄o pl⁹ credo: q̄ te pl⁹ no
uit. Parū tibi dimiſſū putas: ꝓfus parū diligis. Quid ḡ
inq̄t facere debui? Multa mala cōmittere: ⁊ multa eē q̄ poſ
D ſet ille mihi dimittere: vt ampli⁹ poſſē diligere? Anguſtat
nos. Sʒ q̄r hec v̄ba dn̄s ꝓpoſuit: ab anguſtijs liberet me. Di
ctū ē h̄ ꝓpter phariſeū illū: q̄ vel nulla vl̄ pauca ſe putabat
h̄re pctā. Nō ei dn̄ʒ inuitaret niſi aliquātulū diligeret. Sʒ
q̄ parū erat? Nō oſculū dedit: nō ſaltē aquā ad pedes. Et
ſi nō lachrymas: nō illo obſequio ꝓſecut⁹ ē q̄ illa mulier q̄
nouerat q̄ ſanaret ⁊ a q̄ ſanaret. O phariſee iō parū diligis:
q̄r parū tibi dimitti ſuſpicaris. Nō q̄r parū dimittit: ſʒ q̄r
parū putas eē q̄d dimittit. Quid ḡ inq̄t ille. Ego q̄r homi
cidiū nō feci: homicida deputādus ſum? Qui adulterium
nō admiſi: pro adulterio puniēd⁹ ſū? Aut iſta mihi dimittē
da ſūt q̄ nō cōmiſi? Ecce iterū cōſtitue duos: ⁊ loq̄mur ad
eos. Venit vn⁹ ſimplex peccator: coopert⁹ ſpinis tāq̄ heri
cius: ⁊ min⁹ timid⁹ tāq̄ lep⁹. Sʒ petra ē refugiū hericijs ⁊ Pſ.ciij.
leporib⁹. Venit ḡ ad petrā: inuenit refugium: accepit auxi
liū. Alt⁹ nō multa ꝯmiſit: q̄d ei faciemus vt multū diligat?
Quid p̄ſuadebim⁹? Cōtra v̄ba dn̄i veniem⁹. Cui modicū Luc.vij.
dimittit modicū diligit? Ita plane cui modicū dimittitur
Sed o tu q̄ dicis te nō multa cōmiſiſſe. Quare? Quo regē
te? Deo gr̄as: q̄d motu ⁊ voce vr̄a intellexiſſe vos ſignifica
ſtis. Jā vt video ſoluta ē q̄ſtio. Hic multa cōmiſit: ⁊ multo
rū debitor fact⁹ ē. Ille gubernāte deo pauca cōmiſit. Cui
deputat ille q̄d dimiſit: huic et iſte deputat q̄d nō cōmiſit.
Adulter nō fuiſti ī illa tua vita p̄terita plena ignorātia nō
dū illuminat⁹: nōdū bonū maliq; diſcernēs: nōdū credēs
in illū q̄ te neſciētē regit. Hoc tibi dicit de⁹ tu⁹. Regebā te
mihi ſuabā te mihi: vt adulteriū non cōmitteres ſuaſor de
fuit ⁊ vt ſuaſor deeſſet ego feci: loc⁹ ⁊ tp̄s defuit: et vt hec de
eſſent ego feci. Affuit ſuaſor: nō defuit loc⁹: nō defuit tp̄us:
vt non cōſentires ego terrui. Agnoſce ergo gratiam eius:
cui debes ⁊ q̄d nō admiſiſti. Mihi debet iſte q̄d factū eſt:
⁊ dimiſſum vidiſti: mihi debes ⁊ tu q̄d nō feciſti. Nullū eſt
eni pctm̄ q̄d fecit hō q̄d nō poſſit facere alter hō ſi deſit re
ctor a q̄ factus eſt hō. Jā nūc quātū potuim⁹ q̄ſtionē pro
fundā in tāt illa tp̄is breuitate ſoluim⁹. Aut ſi nō ſoluimus E
debitores vt dixi tenemur. Illud poti⁹ breuiter videam⁹
de remiſſiōe pctōrū. Hō putabat xp̄s: ⁊ ab illo q̄ inuitauit
et ab eis q̄ pariter diſcūbebant. Neſcio q̄d illa peccatrix
pl⁹ in dn̄o viderat. Nā quare fecit illa oīa: niſi vt ſibi dimit
terent pctā? Nouerat ḡ illū poſſe dimittere pctā: illi autē
nouerāt hoīem non poſſe peccata dimittere. Et credēdū
eſt q̄d oēs: id eſt ⁊ illi diſcūbētes: ⁊ illa mulier accedēs ad
pedes dn̄i: oēs q̄ nouerāt hoīem nō poſſe pctā dimittere.
Cū ḡ oēs h̄ noſſent illa q̄ credidit eū poſſe pctā dimittere
pl⁹ q̄ hoīem eē intellexit. Deniq; cū dixiſſet mulieri. Dimit
tunt tibi pctā tua: ꝯtinuo ille. Quis eſt iſte q̄ pctā dimittit?
Quis ē iſte quē iā mulier peccatrix cognouit? Tu recum
bēs q̄ſi ſan⁹ medicū ignoras: q̄r maiori forſitan febre mētē
etiā p̄didiſti. Nā ⁊ frenetic⁹ ridēs plorat a ſanis. Tn̄ illud
bn̄ noſtis: bn̄ tenetis. Tenete: q̄r hō non pōt pctā dimittere.
Illa q̄ ſibi a xp̄o pctā dimitti credidit. Chriſtū nō hoīem F
tm̄ ſʒ ⁊ deū credidit. Quis ē iſte inq̄unt q̄ ēt pctā dimittit?
et dn̄s (q̄s eſt iſte dicētib⁹) nō dixit: fili⁹ dei: v̄bū dei: nō h̄
dixit: ſʒ in eo q̄d putabāt aliquātum eos manere ꝑmittēs:
ſoluit q̄ſtionē ⁊ mot⁹ illorū. Qui eni videbat diſcūbentes
audiebat cogitātes: cōuerſus ad mulierē. Fides tua inq̄t
te ſaluā fecit. Iſti q̄ dicūt. Quis ē iſte q̄ etiā pctā dimittit:
q̄ me putāt hoīem: hoīem putēt. Fides tua te ſaluā fecit.
Medic⁹ bon⁹ egros nō ſolū p̄ntes ſanabat: ſʒ ⁊ futuros ēt
p̄uidebat. Futuri erāt hoīes q̄ dicerēt. Ego pctā dimitto:
ego iuſtifico: ego ſctifico: ego ſano quēcūq; baptizo. Ex
ipo ⁊ iſti numero ſunt q̄ dicūt. Noli me tāgere. Vſq; adeo Eſa.lij.
ex ipo nūero ſūt: vt nup in collatiōe nr̄a q̄d ēt ī geſtis ipis
loq̄ poterimus: cū eis a cognitore eēt cōſenſus oblat⁹ vt
ſederēt nobiſcū: rn̄dēdū putarēt: ſcptū eſt: nobis cū talib⁹
nō ſedere: ſcʒ ne p ꝯtactū ſubſelliorū ad eos velut nr̄a con
tagio pueniret. Vide ſi nō eſt. Noli me tāgere: q̄r mūd⁹ ſū
Alio autē die vbi oportuni⁹ erat: ꝯmemorauimus eos hu
ius miſerrime vanitatis: cū agerent de eccl̄ia: q̄r mali ī ea nō
cōtamināt bonos: reſpōdim⁹ eis: q̄r ideo ſedere nobiſcum
noluerūt: ⁊ dixerūt ſe ſcriptura dei fuiſſe cōmonitos: q̄r vi
delicet ſcptū eſt. Nō ſedi in cōcilio vanitatis. Diximus ſi Pſ.xxv.
iō nobiſcū ſedere noluiſtis: q̄r ſcptū ē. Nō ſedi in concilio
vanitatis: q̄re nobiſcū ingreſſi eſtis: cū ꝯſequēter ſcptū ſit.
Et cū iniq̄ gerētib⁹ nō introibo. Ergo ī h̄ q̄d dicūt. Noli Eſa.lij.
me tāgere: q̄r mūd⁹ ſū: ſiles ſūt illi phariſeo q̄ dn̄m inuita Luc.vij.
uerat: ⁊ ꝓpterea eū putabat neſciſſe mulierē: q̄r nō eā ꝓhi
buerat a cōtactu pedū ſuorū. Sʒ ī eo phariſe⁹ melior: quia
cū putaret hoīem xp̄m: nō credebat ab homīe poſſe dimitti
pctā. Melior ḡ iudeis q̄ hereticis apparuit ītellect⁹. Iudei
dixerūt. Quis ē hic q̄ etiā pctā dimittit? Audet ſibi hō hoc

vſurpare? Quid ꝯ hereticꝰ: Ego dimitto: ego mundo: ego
ſanctifico. Reſpōdeat illi: nō ego ſed xp̄s. O homo: qn̄ ego
a iudeis putatꝰ ſū hō: dimiſſionē pctōꝝ fidei dedi. Non
ego ſʒ reſpōdet tibi xp̄s. O heretice tu cū ſis hō dicis veni
mulier: ego te saluā facio. Ego cū putarer hō dixi. Uade
mulier: fides tua te saluā fecit. Rn̄dēt neſcientes: ſicut ait
j.Thim.j. apl's: neqꝫ q̄ loquūtur neqꝫ de qbꝰ affirmāt. Reſpondent ⁊
G dicūt. Si nō dimittūt hoīes pctā: falſum eſt qđ ait chriſtꝰ
Matth. Que ſolueritis in terra: ſoluta erūt ⁊ ī celo. Neſcis q̄re hoc
xviij. dictū ſit: quō dictū ſit. Daturꝰ erat dn̄s hoībꝰ ſpm̄ſanctum
et ab ipſo ſpūſctō fidelibꝰ ſuis dimitti pctā. Non meritis
hoīm volebat ītelligi dimitti pctā. Nā qđ eſt hō: niſi eger
j.q.j.vtcui ſanādꝰ? Uis mihi eſſe medicꝰ: mecū q̄re medicū. Nā vt h̄
dētur. euidenter oſtēderet dn̄s: a ſpūſancto quē donauit fidelibꝰ
ſuis dimitti peccata: nō meritis hoīm: quodā loco ſic ait
Joh.xx. reſurgens a mortuis. Accipite ſpm̄ſanctū: ⁊ cōtinuo ſubie
cit. Si cui dimiſeritis pctā: dimittūtur ei: hoc eſt ſpūs di
mittit: nō vos. Spūs aūt deꝰ eſt. Deꝰ ḡ dimittit nō vos. Sʒ
j.Cor.iij. audi ſpm̄. Quid eſtis vos? Neſcitis: qꝛ tēplū dei eſtis: ⁊ ſpi
j.Cor.vj. ritꝰ dei habitat in vobis. Et iterū. Neſcitis: quia corpora
vr̄a tēplū eſt ſpūſſancti: quē habetis a deo? Deꝰ ḡ habitat
in tēplo ſuo h̄ eſt in ſanctis ſuis fidelibꝰ: ī eccl'ia ſua p eos
dimittit pctā: qꝛ viua tēpla ſūt. Sʒ q̄ dimittit p hoīem: pōt
dimittere et p̄ter hoīem. Neqꝫ enī minus ē idoneꝰ p ſe da
re q̄ pōt p aliū dare. Per iohānē qbuſdā dedit. Ipſi iohā
H ni p quē dedit? Merito volēs deꝰ h̄ oſtēdere et huic vitati
atteſtari. Cū qdā ī ſamaria euāgelizati eēnt ⁊ baptizati eſ
ſent ⁊ baptizati a philippo euāgeliſta vno de ſeptē diaco
nis p̄mitꝰ electis nō acceperūt ſpm̄ſanctū ⁊ baptizati erāt
Act.viij. Nunciatū eſt diſcipulis q̄ erāt hieroſolymis: ⁊ venerūt ad
ſamariā vt illi q̄ baptizati erāt p īpoſitionē manꝰ eoꝝ ac
ciperēt ſpm̄ſanctū. Et ita factū eſt. Uenerūt ⁊ īpoſuerunt
eis manus: acceperūt ſpm̄ſanctū. Qꝛ tūc ſic dabaṫ ſpūſſan
ctus: vt etiā appareret datꝰ. Qui enī eū accipiebāt līguis
oīm gētiū loq̄banṫ: vt ſignificarēt eccleſiā ī gētibꝰ līguis
oīs locuturā. Acceperūt ḡ ſpm̄ſanctū: ⁊ ī eis euidenter ap
paruit. Qđ cū vidiſſet ſymō: putans h̄ eē hoīm: voluit eſſe
et ſuū. Qđ hoīm putauit: ab hoībꝰ emere voluit. Quātā in
quit a me vultis pecuniā ſumere: vt p īpoſitionē manuum
mearū detṫ ſpūſſanctꝰ? Tūc eū deteſtatꝰ petrꝰ ait. Nō ē tibi
pars neqꝫ ſors ī hac fide. Domū dei putas pecunia ꝯparā
dū? Pecunia tua tecū ſit in pditionē: ⁊ cetera q̄ ibi cōgruē
ter locutꝰ eſt. Quare aūt h̄ ego cōmemorari volui: ītēdat
charitas vr̄a. Oportebat vt deꝰ p̄us oſtēderet ſe p hoīes
opari: ſed deinde ne putarēt hoīes qđ putauit ſymō hoīs
Act.ij. illud eſſe nō dei: q̄ꝙ et ipſi diſcipuli hoc nouerāt. Nā cētū
vigīti hoīes collecti erāt: qn̄ ī eos p nullꝰ manꝰ īpoſitionē
venit ſpūſſanctꝰ. Quis enī tūc eis manꝰ impoſuerat? Et tn̄
venit ⁊ p̄iꝰ impleuit. Poſt illud ſcādalū ſymonis: qđ egit
Act.viij. deꝰ? Uidete doctorē: ſmonibus ſed nō rebus. Idem ipſe
philippus q̄ baptizauerat hoīes ⁊ nō in eos venerat ſpūſſā
ctus niſi cōuenirēt apl'i et eis manꝰ impoſuiſſent: baptiza
uit eunuchū: id eſt ſpadonē quēdā cādacis regine q̄ ado
rauerat in hieruſalē: ⁊ rediēs inde legebat in curru ſuo eſa
iam ꝓphetā: et nō intelligebat. Admonitꝰ philippꝰ acceſſit
ad currū: expoſuit lectionē: inſtruxit fidem euangelizauit
xp̄m. Credidit eunuchꝰ in xp̄m: et ait cū veniſſent ad quan
dam aquā. Ecce aq̄ q̄s me prohibet baptizari? Ait illi phi
lippꝰ. Si credis in ieſum xp̄m? Reſpōdit ille. Credo filiū
I dei eſſe ieſum. Cōtinuo deſcēdit cū illo ī aquā. Impleto ba
ptiſmatis myſterio eo ſacramēto ne hoīm putereṫ donū
ſpūſſancti: nō expectatū eſt ſicut tūc vt venirēt apl'i: ſʒ ꝯti
nuo venit ſpūſſanctꝰ. Soluta eſt ſymonis cogitatio: ne ī ta
li cogitatione haberet imitatores. Deinde aliđ mirabilꝰ
exēplū. Petrꝰ venit ad cēturionē corneliū: ad hoīem incir
cūciſum gentilē: cepit ei p̄dicare xp̄m ieſū: ⁊ illi et eis q̄ cū
illo erāt. Adhuc loquēte petro: nō dico nōdū īponente ma
nū: ſʒ nōdū ēt baptizāte: cū dubitarēt q̄ erāt cū petro vtrū
incircūciſi baptizādi eēnt (Natū q̄ppe erat inṫ eos q̄ credi
derāt: ⁊ eos q̄ fideles ex gētibꝰ facti erāt ſcādalum) iudei
xp̄iani. i. ex iudeis xp̄iani: qꝛ baptizabantur incircūciſi: vt
hāc deꝰ tolleret q̄ſtionē cū loq̄ṫ petrꝰ: venit ſpūſſanctꝰ īple
uit corneliū: īpleuit eos q̄ cū illo erāt. Et ipſa atteſtatione
rei magne q̄ſi acclamatū ē ad petrū. Quid de aq̄ dubitas?

Iā ego h̄ ſūt. Secura ḡ quelibet aīa a multa neq̄cia p dn̄i
grām ſe liberādā: tāqꝫ īmūda ꝓſtitutiōe mūdāda ī eccl'iā
credat: accedat ad pedes dn̄i: q̄rat veſtigia dn̄i: ꝯfiteaṫ la
chrymas fūdēs: tergat capillis ſuis. Pedes dn̄i: p̄dicato
res euāgelij. Capilli mulieris ſupflue poſſeſſiōes. Tergat
capillis: tergat ꝓfus: opeṫ miam: ⁊ cū terſerit oſculeṫ: ac
cipiat pacē vt habeat charitatē. Acceſſit ad talē: baptiza
ta ē a tali q̄lis erat apl's paulꝰ: audiat ab illo. Imitatores j.Cori.iiij.
mei eſtote: ſicē ⁊ ego xp̄i. Baptizata ē aūt ab aliq̄ ſua querē Phil.ij.
te nō q̄ ieſu xp̄i: audiat a dn̄o. Que dicūt facite: q̄ autem fa mat.xxiij.
ciūt facere nolite. Secura ſit et in illo: ſiue in bonū euāgeli
ſtā incurrat: ſiue in eū qui quod dicit nō facit. A dn̄o enim
ſecura audiet. Uade mulier: fides tua te ſaluā fecit. Luc.vij.

¶ De anniuerſario epiſcopalis ordinatiōis: q̄d in eo attēdēdū ac recolendū ſit. Homelia.xxiiij.

Ile q̄dē omni ⁊ omni hora ⁊ cura oīno ꝯtinua di A
lectiſſimi cogitare debet ep̄s quāte diſpēſatiōis
ſarcinā gerat: q̄lē de illa rōnem dn̄o reddat ſuo.
Uerūtamē cū dies anniuerſariꝰ nr̄e ordinatio
nis exoriṫ: tūc maxime honor huiꝰ officij tanqꝫ p̄rio īpo
naṫ attendiṫ. Intereſt aūt ꝙ eo die quo id p̄riꝰ ſuſcepimus
tantū quēadmodum gerendū eſſet cogitauimus: an vero
cōſequētibꝰ diebꝰ precipueqꝫ illo quo eius ſolēnitas agiṫ
non ſolū futura eius quēadmodū deinceps geri debeant
cauta preuiſione conſulimꝰ: verūetiā p̄terita quēadmodū
geſta ſint ſollicita recordatione recolimꝰ: vt noſmetipſos
ī bn̄factis imitemur: et ſi q̄ culpāda trāſierūt ne repetantur
curemus: vt ignoſcanṫ oremꝰ: ⁊ accuſationem diaboli vbi
poſſimꝰ recte agēdi ſedulitate fugiamꝰ: vbi aūt nō poſſu
mus cōfitendi pietate vincamꝰ. Sicut enī futura pctā ne
gligēdo iuſticiā cōmittunṫ: ita p̄teritā iniuſticiā defendē
do firmanṫ. Sicut ḡ ne fiant ꝓſpicit charitas: ita facta de
let hūilitas: vt q̄ iā nō poſſūt recte agēdo nō admitti: poſ
ſint ſaltē nō ſupbiēdo dimitti. Didicimꝰ q̄ppe dicere patri Mat.vj.
nr̄o q̄ eſt ī celis. Dimitte nobis debita nr̄a: ſicē ⁊ nos dimit Mat.v.
timꝰ debitoribꝰ nr̄is. Qđ ⁊ veraciter dicere poſſimꝰ: ēt ini
micos nr̄os opꝫ vt diligamꝰ: q̄s tn̄ hr̄e niſi cogēte iuſticia
nō debemꝰ. Nā ſi hoīes nobis ꝓ nr̄is malis meritis inimici
ſunt: nō curādū eſt vt eis debita dimittamꝰ: ſed timēdū po
tiꝰ ne reddamꝰ. Qm̄ ſi nos merito noſtre iniq̄tatis oderunt:
nos eoꝝ nō ipſi nr̄i ſūt debitores. Die h̄ iſto ſolēni ꝯfatus B
meis p̄iꝰ paucis alloq̄r debitores meos: q̄ mihi neſcientes
apud deū ſuffraganṫ dū faciūt debita q̄ dimittā: vt et mea
mihi debita dimitti ꝓmerear. Uobis itaqꝫ dico ſiue p̄ſēti
bus ſiue abſentibꝰ qbꝰ inimicus efficior verū p̄dicās: qbꝰ
cōſulēdo videor oneroſus: quoꝝ requirēs vtilitatē: cogor
offendere volūtatē. Nolite fieri ſicut equus ⁊ mulꝰ nō habē pſ.xxxj.
tes itellectū. Nā ⁊ hec iumēta eos calce morſuqꝫ appetūt
a qbꝰ curanṫ: vt curenṫ eoꝝ vulnera cōtrectātur. Nō par
cis: nō parco: aduerſaris: aduerſor: reſiſtis: reſiſto. Lucta
nos ꝯparat: ſʒ cā ſeparat. Tu inimicꝰ es medico: ego mor
bo. Tu diligētie mee: ego peſtilentie tue. Retribuebāt (in pſ.xxxiiij.
quit) mala ꝓ bonis: ego aūt orabā. Quid orabat niſi. Pa Luc.xxiij.
ter ignoſce illis: qꝛ neſciūt q̄d faciūt? Tū vobis inq̄t detra Mat.v.
xerit ⁊ dixerit oē malū aduerſū vos ꝓpter iuſticiā: gaude
te et exultate: qꝛ merces vr̄a multa ē ī celis. Uos tn̄ corri
gite puerſitatē veſtrā: agnoſcite charitatē nr̄am: reddite
dilectionē dilectiōi: nolumꝰ maiorē cū vr̄a pditiōe merce
dē. Hec debitoribꝰ meis qbꝰ dimitto vt dimittaṫ mihi: nūc
pauca ſufficerent. Deinde alloquēdi ſunt paululū etiā illi C
qbꝰ debitor ſū: nō ſicut ait apl's: grecis ⁊ barbaris: ſapiēti Rom.j.
bꝰ ⁊ īſipiētibꝰ debitor ſū. Nā talis debitor ēt ego ꝓ meaꝝ
viriū exiguitate: diſpēſationiſqꝫ p̄icula: nō q̄buſdā ſʒ oī
bꝰ ſū. Uerū nūc de his debitis loquor q̄ mihi dimitti nō a
me exigi cupio. Neqꝫ enī ſic tumore vane mētis extollor
vt audeā dicere ex quo huiꝰ muneris ſarcinā porto: nullū
a me hoīem ꝑperā leſum: h̄ cuilibet homini tā multis ⁊ mo
leſtis actibꝰ occupato atqꝫ diſtēto: ne dicā īpoſſibile certe
difficile ē: quātomagis mihi q̄ noui īfirmitatē meā quā cū
meis ⁊ ꝓ me veſtris oꝛōnibꝰ diebꝰ ac noctibꝰ offero ſanan
dā dn̄o deo meo. Diuerſarū ḡ curarū eſtibꝰ ac difficultati
bus cōturbatus: ſi quē forte nō vt poſcebat audiui: ſi quem
triſtiꝰ q̄ꝫ opꝰ erat aſpexi: ſi ī quē v̄bum duriꝰ q̄ꝫ oportebat

emiſi: ſi quẽ corde cõtribulatũ et opus indignũ reſponſio
ne icõgrua ꝯturbaui: ſi quẽ pauperẽ mihi in aliud intento
īportuniꝰ inſiſtentẽ vel ꝓtermiſi vel diſtuli vel etiam nutu
aſpero cõtriſtaui: ſi cui de me falſi aliq̄d tãꝗ hoi de homie
ſuſpicãti: iuſto acerbiꝰ indignatꝰ ſum: ſi q̄s ĩ ſua cõſcientia
nõ agnouit qḋ de illo humanitꝰ ſuſpicatꝰ ſũ: vos quibꝰ pro
bis atq̧ hmõi offenſis eſſe me fateor debitorẽ: ſimul me ve
ſtrũ credite debitorẽ. Nã pullos q̄s fouet ſepe in anguſtijs
ſed non toto pedis pondere calcat et mater: nec ideo deſi:
Luc. vj. nit eſſe mat. Dimittite: vt dimittat vobis. Dimittite amã:
ti vos debita difficultatis: q̄ nec ꝯ inimicos debita crudeli
tatis tenere debetis. Ad ſũmã oẽs obſecro: ꝯmẽdare dño
curã ꝓ vobis meã. Hãc eñ iuſte expeto ꝓ me veſtrã vt q̄c
q̄d mearũ eſt in ꝓterita offenſionũ ꝓpitiꝰ ignoſcat: nõ ſeue
rus agnoſcat. Quod mihi deinceps tp̄is ſub hac ſarcina
erit iter agentem regat: et ſuis oculis placentem vobiſq̧
vtilem faciat vt non horrorem ad penam meã: ſed gaudiũ
et coronam meam vos eius conſpectus inueniat.

¶ De eadẽ rẽ qua ſtatim ſupra: videlicet de an=niuerſario ep̄alis ordinationis. Homelia. xxv.

A Hodiernꝰ dies iſte fratres chariſſimi admonet
me attẽtius cogitare ſarcinã meã. De cuiꝰ pon
dere ſi mihi die noctuq̧ cogitãdũ ſit: neſcio quo
tñ mõ anniuerſariꝰ iſte dies ĩpinguat eã ſẽſibꝰ
meis vt ab ea cogitãda oĩno diſſimulare nõ poſſim. Et quã
to anni accedũt: imo decedũt: noſq̧ ꝓpinq̄ores faciũt die
vltio vtiq̧ q̄ēq̧ ſine dubitatiõe vẽturo: tanto mihi ẽ acrior
cogitatio ⁊ ſtimulꝰ plenior: q̄lẽ dño deo nr̃o rõnẽ poſſim
reddere ꝓ vobis. Hoc eñi intereſt iter vnũquẽq̧ vr̃z ⁊ nos
q̧ vos pene de vobis ſolis reddituri eſtis rõnẽ: nos aũt et
de nobis ⁊ de oĩbꝰ vobis. Ideo maior ẽ ſarcina: ſ; bñ por
tata maiorẽ gloriã cõparat. Infideliter aũt geſta ad ĩma
niſſimã ꝓcipitat penã. Quid ꝰ mihi hodie maxie faciẽdũ:
niſi vt cõmẽdẽ vobis periculũ meũ: vt ſitis gaudiũ meũ.
periculũ aũt meũ ẽ: ſi attẽdã quõ laudat: ⁊ diſſimulẽ quõ
viuatis. Ille eñi nouit ſub cuiꝰ oculis loq̄r: imo ſub cuius
oculis cogito nõ me tã delectari laudibꝰ popularibꝰ ꝗ ſti
mulari ⁊ angi quõ viuãt q̄ me laudãt. Laudari aũt a ma
le viuẽtibꝰ nolo: abhorreo: deteſtor: dolori mihi eſt nõ volũ
tati. Laudari aũt a bñ viuẽtibꝰ: ſi dicã nolo: mẽtior. Si di
cã volo: timeo ne ſim inanitatis appetẽtior ꝗ ſoliditatis.
B Ergo q̄d dicã? Nec plene volo: nec plene nolo. Nõ plene vo
lo: ne in laude humana pcliter. Nõ plene nolo: ne ingrati
ſint q̄bꝰ ꝓdico. Sarcina aũt mea quam mõ audiſtis cũ eze
chiel ꝓpheta legeret. Parũ ẽ ei q̄ dies iſte admonet nos
eandẽ ſarcinã cogitare. Inſup ẽt talis lectio recitat q̄ nob
Ezech. xxxiij. incutiat magnũ timorẽ: vt q̄d portemꝰ cogitemꝰ: q̄ niſi no
biſcũ q̄ ĩpoſuit portet: deficimꝰ. Ecce audiſtis. Terra in:
quit ſup quã induxero gladiũ et poſuerit ſibi exploratorẽ
q̄ videat gladiũ ſupuenientẽ ⁊ dicat ⁊ denũciet: veniẽte aũt
gladio taceat ille explorator: ⁊ ſupueniẽs gladiꝰ ſup pecca
torẽ occidat: peccator q̄dẽ ꝓ ſua iniq̄tate morietur: ſangui:
nẽ aũt eiꝰ de manu exploratoris inq̄rã. Si aũt viderit gla
diũ ſupuenientẽ ⁊ tuba cecinerit ⁊ nũciauerit: et ille cui an
nũciat nõ obſeruauerit: ille q̄dẽ ĩ ſua iniq̄tate morietur: explo
rator aũt aĩam ſuã liberauit. Et tu fili hoĩs exploratorem
poſui te filijs iſrael. Expoſuit q̄d dixerit gladiũ. Expoſuit
q̄d dixerit exploratorẽ. Expoſuit quã dixerit mortẽ. Non
nos ꝑmiſit ĩ obſcuritate lectiõis excuſare negligẽtiã nr̃ã.
Poſui te ꝰ inq̄t exploratorem. Si dixero peccõri morte mo
rieris ⁊ tu tacueris: et ille in peccõ ſuo mortuꝰ fuerit: ille q̄dẽ
ĩ peccõ ſuo morietur digne ⁊ iuſte: ſanguinẽ aũt eiꝰ de manu
tua req̄rã. Si aũt tu dixeris peccõri morte morieris: ⁊ ille ſe
nõ obſeruauerit: ille ĩ iniq̄tate ſua morietur: tu vo aĩam tuã libe
C raſti. Releuate ꝰ frẽs releuate ſarcinã meã: ⁊ portate mecũ.
Bñ viuite. Natalis dñi ĩminet: paſcẽdos cõpaupes nr̃os
habemꝰ: ⁊ cũ eis cõicanda ẽ hũanitas. Vobis aũt fercula
mea vba iſta ſũt: paſcere oẽs pane tractabili ⁊ viſibili non
ſufficio. Inde paſco vñ paſcor. Miniſter ſũ: prĩfamilias nõ
ſũ. Inde vob apponovñ ⁊ ego viuo. De theſauro dñico: de
epulis illiꝰ prĩſfamilias: q̄ ꝓpter nos paup factꝰ ẽ cum di:
ij. cor. viij. ues eẽt: vt eiꝰ pauptate nos ditaremur. Si panẽ vob pone
rẽ: fracto pane ſingula fruſta ablaturi eſſetis: ⁊ ſi ego multũ
ponerẽ: ꝑparũ ad ſinglõs ꝑueniret. Mõ aũt qḋ dico ⁊ oẽs
totũ hñt: et ſinguli q̧q̧ totũ hñt. Nũq̄d ei vbi mei itervos
ſyllabas diuiſiſtis? Nũq̄d ipſiꝰ ꝓducti ſmõis ſingla vba
abſtuliſtis? Vnuſq̄ſq̧ vr̃m totũ audiuit: ſ; videat quõ audi
uit q̄ erogator ſum nõ exactor. Si nõ erogẽ ⁊ pecuniã ſer
uẽ terret me euãgeliũ. Poſſim ei dicere. Quid mihi eſt te:
dio eẽ: hoibꝰ dicere inq̄s: iniq̄ agere nolite: ſic agite: ſic age
re deſiſtite: quid mihi eſt oneri eẽ hoibꝰ? Accepi quomõ vi
uã: quõ iuſſus ſum: quõ ꝓceptꝰ ſum. Aſſignẽ quõ accepi de
alijs me reddere rõnem quo mihi. Euangeliũ me terret.
Nã ad iſtã ſecuritatẽ ocioſiſſimã nemo me vinceret. Nihil
eſt melius: nihil dulciꝰ ꝗ diuinum ſcrutari nullo ſtrepente
theſaurũ. Dulce eſt: bonũ eſt. Predicare/arguere/corripe:
re/edificare/ꝓ vnoquoq̧ ſatagere magnũ onꝰ: magnũ põ:
dus/magnꝰ labor. Quis nõ refugiat iſtũ laborẽ? Sed ter:
ret euãgeliũ. Proceſſit quidã ſuꝰ: ⁊ ait dño ſuo. Sciebã Matth.
te hominẽ moleſtũ: metere vbi nõ ſemiaſti: ſuaui pecuniã xxv.
tuã: nolui eã erogare: tolle qḋ tuũ eſt. Si aliquid minꝰ eſt
iudica: ſi integrũ eſt noli mihi moleſtus eſſe. Ait autem ille
Serue neq̄ã: ex ore tuo te ꝯdẽnabo. Quare hoc? Q̄z auarꝰ
dixiſti me: lucra mea q̄re neglexiſti? S; timui dare ne pde:
rem. Hoc dicis. Plerũq̧ eñi dr̃: quid corripis? Perit ad
illũ qḋ dicis: nõ te audit. Et ego inq̄t ille: nolui dare: ne per:
derẽ pecuniã tuã. Ego veniẽs cũ vſuris exigerẽ. Eroga: D
torẽ inq̄t poſuerã te nõ exactorẽ. Tu exerceres erogatio:
nem: mihi relinq̄res exactionẽ. Hoc timẽs ergo vnuſq̄ſq̧
preuidebat quõ accipiat. Si ego erogans timeo: q̄ accipit
ſecurꝰ eſſe debet? Qui malꝰ fuit heri: bonus ſit hodie. Hec
eſt ꝰ erogatio mea. Qui malꝰ fuit heri: bonꝰ ſit hodie. Ma
lus fuit heri ⁊ nõ eſt mortuꝰ. Si mortuꝰ eſſet ⁊ malus eſſet
inde nõ rediſſet. Malus fuit heri: viuit hodie: proſit illi qḋ
viuit: nõ male viuat. Quare ꝰ diei heſterno hodiernũ vult
addere malũ? Longã vitã vis hr̃e: bonã nõ vis. Quis lon:
gũ ferat malũ vel prandiũ? Vſq̧ adeo cecitas mẽtis occu
luit: vſq̧ adeo ſurdꝰ eſt hõ iterior: vt oĩa bona velit habere
ꝓter ſeipſum? Vis hr̃e villã? Nego te habere velle malam
villã. Vxorẽ vis habere? Nõ vis niſi bonã: domũ non niſi
bonã. Quid currã p ſingula? Caligã non vis habere malã:
et vis habere vitã malã. Quid ſi plus tibi noceat mala ca:
liga ꝗ vita mala? Cũ tibi caliga mala ⁊ cõſtricta nocuerit:
ſedẽs diſcalcias te: abijcis: aut corrigis: aut mutas ne di:
gitũ ledas: ⁊ calcias te mala vita q̄ aĩaz pdas. S; plane ꝰ
video vñ fallaris. Caliga nocẽs dolorẽ fac: vita nocẽs volu
ptatẽ. Illõ nocet: illõ libet. S; qḋ ad tp̄s libet: poſtea perꝰ
dolet. Qḋ aũt ad tp̄s ſalubriter dolet: poſtea infinita volu:
ptate ⁊ abũdãti gaudio letificat. Scḋ; illõ qḋ ſcrptum eſt.
Qui ſeminãt ĩ lachrymis: ĩ gaudio metẽt. Et illõ. Beati q̄ ps. cxxv.
lugẽt qm̄ ipſi ꝯſolabunt. Hec ꝰ diligẽtiꝰ attendẽtes: cogi: Mat. v.
temus illõ qḋ de luxuria ac voluptate ſcrptũ eſt. Ad tp̄s ꝓuer. v.
inq̄t indulcat fauces: poſtea felle amarior inuenit. Et quia
vita nr̃a in ꝰ ſcl̃o q̄ſi via eẽ cognoſcit: op; nos ꝰ labore ad
requiẽ ꝑuenire: ꝗ de req̄e ad laborẽ. Et meliꝰ nobis eſt in
via breui tp̄e laborare: vt poſtea in patria poſſimꝰ ad eter
nũ gaudiũ feliciter ꝑuenire. Preſtãte dño nr̃o ieſu xp̄o q̄
cũ prẽ ⁊ ſpũſancto viuit ⁊ regnat in ſcl̃a ſcl̃orũ. Amen.

¶ De permiſſione ac prohibitione ſedendi in eccleſia quando vel lectiones legũtur vel verbũ predicatur. Homelia. xxvj.

Ante aliq̄t dies ꝓpter eos q̄ aut pedibꝰ dolent: A
aut aliq̄ corpis inequalitate laborãt: paterna pieta
te ſollicitꝰ cõſiliũ dedi: ⁊ quodãmõ ſupplicaui vt
q̄ñ aut paſſiões ꝓlixe: aut certe aliq̄ lectiões lon
giores legunt: q̄ ſtare nõ pñt hũiliter ⁊ cũ ſilẽtio ſedentes:
attẽtis auribꝰ audiãt q̄ legunt. Nũc vero aliq̄ de filiabus
nr̃is putãt: ꝙ hoc aut oẽs: aut certe plures q̄ ſane ſunt cor:
pore: frequẽter debeãt facere. Nã vbi vbũ dei ceperit reci:
tari: q̄ſi in lectulis ſuis ita iacere volũt: atq̧ vtinã vel iace:
rent tm̄modo: ⁊ tacẽtes vbũ dei ſitiẽti corde ſuſciperẽt: nõ
etiã ſe ita ocioſis fabulis occuparẽt: vt qḋ ꝓdicat nec ipſe
audiãt: nec alios audire ꝑmittãt. Vnde rogo vos venera:
biles filie ⁊ ſollicitudie paterna cõmoneo: vt quãdo aut le
ctiones legunt: aut vbũ dei ꝓdicat: nulla ſe ĩ terrã ꝓiciat:
niſi forte quã nimiũ grauis infirmitas cogit. Sic tñ nõ ia: B

ceat:ſ3 magis ſedeat:τ attentis aurib⁹ q̄ p̄dicāt̄ auido cor
j.q.j.inter: rogo. de ſuſcipiat. Interrogo vos fratres vl' ſorores dicite mihi
Quid vobis plus eē videt̄: verbū dei an corp⁹ xp̄i? Si ve:
rum vultis reſpondere:hoc vtiq3 dicere debetis q̄ non ſit
minus vbū dei q̄3 corpus xp̄i. Et ideo quāta ſollicitudie
obſeruamus:qn̄ nobis corpus xp̄i miniſtratur:vt nihil ex
ip̄o de n̄ris manib⁹ in terrā cadat: tanta ſollicitudine ob:
ſeruem⁹ ne vbū dei qd̄ nobis erogatur:dū aliđ aut cogita:
mus aut loq̄mur de corde n̄ro pereat. Quia non minus re⁹
erit q̄ verbum dei negligēter audierit:q̄3 ille qui corp⁹ xp̄i
in terrā cadere negligentia ſua pmiſerit. Vellē tamē ſcire
ſi ab illa hora q̄ vbū dei p̄dicari ceperit ſemp p̄cioſiſſimas
gēmas τ in aures vel anulos aureos erogare vellemus:
vtrū ſtare aut accipe vellēt filie n̄re. Sine vlla dubitatione
cum grandi ambitione que illis offerrent̄ acciperēt. Nos
vero q2 ornamēta corpalia offerre nec poſſumus:nec debe
mus:ideo non libenter audimus. Sed non ē iuſtum vt ſpi:
ritalia miniſtrātes:ſuperflui iudicemur. Qui enī verbū dei
libenter audit: in aures aīe de patria paradiſi tranſmiſſas
ſe ſuſcepiſſe nō dubitet. Qui admonet̄ vt paupi tribuat ali
q̄d:dum manus ad elemoſynas expandit:dextralia a xp̄o
trāſmiſſa percipiet. Quō enī terrenis ornamētis caro luxu
rioſa paruo tp̄e ornat̄: vt carnalib⁹ oculis aut ad ſuā aut
aliorū male concupiſcentiū ruinā placere poſſit:ſic anima
ſancta diuinis ſmonib⁹ tanq̄3 ſpiritalib⁹ τ eternis bonoꝝ
operū margaritis cōponit̄:vt ad illi⁹ celeſtis ſpōſi ꝯſortiū
τ nuptiale cōuiuiū feliciter ornata pueniat: vt nō ei dicat̄
Mat.xxij illud qđ ſcp̄tū eſt in euāgelio. Amice quō huc intraſti non
habens veſtem nuptialem? Ne bonorū ornamentis expo:
liat⁹ ac nud⁹ audire mereatur. Ligate illum manus et pe
des:τ proijcite in tenebras exteriores: vbi eſt fletus et ſtri
dor dentiū. Sed magis p ornamētis bonorum operū:illa
mat.xxv. vox ad eū deſiderabilis dirigat̄. Euge ſue bone τ fidelis
C intra in gaudiū dn̄i tui. Rogo vos filie:diligēter ea q̄ a nob
dicunt̄ audite. Si aliq̄ mater pprijs manib⁹ ornare velit
filiā ſuā:τ illa deſpiciēs ornamēta q̄ accipit:frequēti⁹ ſe in
clinet ad terrā:et huc atq3 illuc ita p inquietudinē mouea:
tur; vt illā mater ſua ſm ſuā volūtatē ornare nō poſſit:nun:
quid nō iniuſte aut obiurgat̄ aut cedit̄? Me ergo putate
matrē veſtrarū aīarū eſſe:et ita vos velle cōponere vt ī vo
bis nec macula:nec ruga poſſit ante tribunal eterni iudicij
Ephe.v. apparere. Aīabus enī veſtris nō ſolū ornamēta ſed etiam
medicamenta deſiderans prouidere:ſtudeo diſſuta cōſue
re:conſciſſa ſartire: vulnerata curare:abluere ſordida:repa
rare perdita:τ ea que ſunt integra: ſpiritalibus margaritiſ
ornare. Si me nō piget:quare aliq̄s faſtidioſe velit accipe
Cū enī terrena τ tēporalia ornamenta corporis ſi non in:
uenitur qui donare velit chariſſimo precio comparantur:
quātomagis eterna animarū ornamēta que abſq3 vllo pre
cio a nobis nō cum paruo labore queſita: v̄ris ſpiritalib⁹
offeruntur:iuſtū eſt vt a vobis cum perfecta charitate ſu:
ſcipiant̄. Nos enī margaritas vobis de paradiſi patria p
uidētes:nullā aliā in h̄ ſeculo mercedē optamus accipere
niſi vt vos patiēter et libenter q̄ vobis inſinuant̄ videam⁹
audire:et cū dei adiutorio ſm vires veſtras operibus ad:
implere. Fratres chariſſimi τ venerabiles filie:non ideo di
cimus q̄ vos agnouerim⁹ verbū dei non libenter accipe:
re. Propicio enī deo pluſq̄3 cogitari vel dici pōt:de veſtra
obediētia gaudet et exultat aīa n̄ra. Sed dū vos volum⁹
ad meliora ſemp aſcendere: etiā ea q̄ vos pfecte cognoſci:
mus agere: paterna ſollicitudine p̄ſumim⁹ admonere. Et
q2 nō toti viri vel mulieres voluerūt hodie ad vigilias con
uenire:rogo vos filij vel filie:vt ea q̄ vobis dicta ſunt:illis
q̄ abſentes fuerūt fideliſſime referatiſ:vt nō ſolū de v̄ra ſed
et de aliorū correctione mercedē habere poſſitis.

Ps3.l. ¶ De eo qđ ꝓpheta dicit in pſalmo. Auerte fa:
ciē tuā a peccatis meis:et facinora mea dele. Ac
de vtilitate penitētie. Homelia.xxvij.

B Vox igit̄ in his vbis penitētis agnoſcit̄. Auer:
te faciem tuā a pctis meis τ facinora mea dele.
Proinde aliq̄d de penitētia dicere diuinitus in
hemur. Dicam⁹ aliq̄d de vtilitate penitētie: pre:
ſertim q2 τ dies ieiuniorū iā iminet: q̄ ꝓpinquāte hūiliari
aīas τ domari corpa ſtudioſi⁹ docet. Triplex autē ꝯſide:
ratio agende penitētie in ſctā ſcp̄tura inuenit̄. Nā neq3 ad
baptiſmū xp̄i:in q̄ oīa pctā delent̄ q̄ſq3 bn̄ accedit:niſi agē
do penitētiā de vita priſtina. Nemo enī eligit vitā nouam
niſi quē veteris penitet. Hoc aūt etiā auctoritate diuinoꝝ
librorū ꝓbare debem⁹:vtrū baptizādi egerint penitentia.
Qn̄ ſpūſſctūs miſſ⁹ ē:aū pmiſſ⁹:τ ipleuit dn̄s fidē pollicita
tiōis ſue:accepto diſcipli ſpū ſctō (vt noſtis) ceperūt loq̄ oī
b⁹ linguis:vt in illī q̄ adorāt linguā ſuā q̄ſq3 cognoſceret.
Hoc aūt miraculo territi:cōſiliū vite ab aplīs queſierunt
De ꝯſe.di. Tūc petr⁹ annūciauit eis:eū colēdū quē crucifixerunt: vt
ij.tūc eis. ei⁹ ſanguinē biberent credētes:quē effunderant ſeuientes.
Act.ij. Ait illis petr⁹. Penitentiā agite:τ baptizet̄ vnuſquiſq3 ve
ſtrū in nomie dn̄i n̄ri ieſu xp̄i τ remittent̄ vobis pctā v̄ra.
Quicq̄d de vita preterita remordebat: q̄cq̄d angebat con:
ſcientiā:q̄cq̄d oīno vel magnū vel paruū:vel dicendū:vel
nō dicendum:nō dubitēt poſſe dimitti: ne forte qđ vult dei
miſeratio dimittere:h̄ ſe teneat hūana tētatio. Ait aplūs.
B Oīa hec figure n̄re fuerūt:cū de reb⁹ talib⁹ loq̄ret̄ dicens.
j.Cor.x. Nolo eī ignorare frēs vos:qm̄ p̄res n̄ri oēs ſub nube fue:
rūt:et oēs in moyſe baptizati ſūt. Et itē. Petra aūt erat
xp̄s. Has figuras n̄ras fuiſſe ille dixit:cui nēo fidelis vnq̄3
ꝯdixit. Et cū multa enūeraret: vnā ſolā ſoluit dicēs. Pe:
tra aūt erat xp̄s. Quid ſibi velit mare:nubes: māna:h̄ nō
expoſuit:ſ3 petra q̄d eēt oſtēdit. Per mare:trāſit⁹ ē baptiſ
mus. S3 q2 baptiſm⁹:id eſt ſalutis aq̄:nō eſt ſalutis niſi in
xp̄i noīe ꝯſecta:q̄ p nob ſāguinē fudit:cruce ipſi⁹ aq̄ ſignet̄
Hoc vt ſignificaret ille baptiſm⁹: mare rubrū fuit. Māna
Joh.vj. de celo apte ab ip̄o dn̄o exponit̄. Patres v̄ri māducauert
māna ī heremo τ mortui ſunt:id ē māna qđ māducauerūt:
nō potuit eos a morte liberare. Nō q2 ip̄m māna mors eis
fuit:ſed q2 a morte eos nō liberauit. De celo veniebat man
na:ſignificās eū q̄ dixit. Ego ſū panis viuus q̄ de celo de:
ſcēdi. Patres v̄ri:dicit dn̄s: māducauerūt māna in here:
mo:τ mortui ſūt. Quid eſt p̄res v̄ri:niſi q̄s infidelitate imi
tamini quoꝝ viās nō credēdo τ deo reſiſtendo ſectamini.
Joh.viij. Et ſm h̄ dr̄. Vos ex patre diabolo eſtiſ. Neq3 eī diabolus
aliquē hoiem aut potētia creauit: vel generādo ꝑcreauit:
τ tn̄ dr̄ p̄r ipſorū:nō ꝓpter gn̄atione ſ3 ꝓpter imitationem
C De bonis q̄q3 dr̄. Ergo abrahe ſemen eſtis. Patres n̄ri in
j.Cor.x. quit eūdē cibū ſpiritalē māducauerūt:τ eūdē potū ſpirita
lē biberūt. Erāt eī ibi q̄ qđ māducabāt intelligebāt. Erāt
Heb.iij. ibi quibus pl⁹ xp̄s ī corde:q̄3 māna ſapiebat ī ore. Quid de
alijs loq̄mur? Inde erat p̄mit⁹ moyſes famul⁹ dn̄i fidelis
in tota domo ei⁹. De dubitatiōe moyſi famuli dei volo di
cere. Figura enī erat veterū etiā iſta ſanctorū. Dubitat ad
Nū.xx. aquā moyſes:qn̄ petrā vga pcuſſit:vt aq̄ flueret dubitauit
Dubitationē aūt ei⁹ leges q̄ſq3 nec intelligēs:forte nec in:
telligeret q2 nec q̄rere auderet. Dn̄o deo diſplicuit illa du:
bitatio:τ eā notauit:nō ſolū arguēdo:ſ3 etiā vidicādo. Nā
ꝓpter hāc dubitationē dr̄ moyſi. Nō itroduces tu populū
ī terram repromiſſiōis. Aſcende in mōtē τ morere. Deus h̄
vtiq3 appet irat⁹. Quid ḡ de moyſe frēs chariſſimi? Oīs
exo.xxxij. labor ei⁹:oīs p pplo eſt⁹ ei⁹:τ illa charitas dicens. Si di:
mittis illis pctm̄ iſtud dimitte: ſin autem dele me de libro
tuo:hec dubitata et repētina dubitatiōe dānata ē: qm̄ dr̄:
dictū ē moyſi. Hoc eī placuit deo certe diſpēſatiōiſq3 my
ſterij gr̄a:qđ ip̄e ī terrā ꝓmiſſiōis nō itroduceret populū.
Eligit̄ alt⁹ ieſus naue. Et iſte hō non h̄ noīe vocabat̄. Vo
cabat̄ auſes:τ cū ei ītroducēdū pplm moyſes ꝯmēdaret:
vocauit eū τ mutauit ei nomē ieſū:vt nō p moyſen ſed per
ieſū:id ē nō p legē: ſ3 p gr̄am ppl's dei in terrā ꝓmiſſionis
ītraret. Sicut aūt ieſ⁹ ille nō ver⁹ ſ3 figurat⁹:ita etiā terra
ꝓmiſſiōis illa nō vera:ſ3 figurata. Illa eī pplo p̄mo tpalis
fuit:nobis q̄ ꝓmiſſa eſt eterna erit:ſ3 figuris tpalib⁹ ꝓmit
tebant̄:τ ꝓnūciabant̄ eterna. Sicut ḡ ille non verus ieſus
nec illa terra ꝓmiſſiōis vera ſ3 figurata:ita māna nō cib⁹
D vere celeſtij:ſ3 figurat⁹. Poſt illā dubitationē τ poſt iram
dei τ p⁹minas mortij:τ poſt alia multa dixiſſe τ cū ad moy
ſen q̄ſi ad amicū q̄ et ātea loq̄bat̄ vſq3 adeo vt et ip̄i ieſu na
ue obediētie exēplū de moyſe ꝓpōat̄:τ h̄ moneat eū de⁹ vt
ſic ei ſuiat:quō ſuiuit moyſes:τ ſic ſe pollicet̄ eē futurū cū
eo quō fuit cū moyſe. dubitauit moyſes qn̄ lignum acceſſit
ad petrā:dubitauerūt diſcipli qn̄ viderūt dn̄3 crucifixū. hoꝝ

figurā gerebat moyſes. Ecce qr lignū acceſſit ad petram:
facta eſt dubitatio ⁊ īpleta ē dubitatio moyſi. Et dn̄s ad
Deut. cū. Aſcēde ī montē ⁊ morere. Per corporalē mortē moyſi
xxxij. figurata eſt mors ipſi⁹ dubitatiōis. Sꝫ ī mōte. O mira my
ſteria. Ad petram nata eſt dubitatio: ⁊ ī mōte mortua eſt.
D Cū din hūilis fuit xp̄s ī paſſiōe q̄ſi petra iacebat ante ocu
los: merito ī illo dubitabat̄. Mare rubrū baptiſm⁹ ē: pp̄ls
trāſiens baptizabat̄. Trāſit⁹ iſte baptiſm⁹ erat: ſed in nube
adhuc nubilabat̄ qđ p̄nūciabat̄. Iā mō p̄ceſſit nubes ma
nifeſte veritatis ſerenitas facta eſt: q2 p̄ceſſit ⁊ velū p quod
Exodi. loquebat̄ moyſes. Hoc velū ī tēplo pendebat: ne tēpli ſe
xxxiiij. creta panderent̄. Sed ī cruce dn̄i velū cōſciſſum eſt: vt pa
Matth. terent. Ueni ğ ad baptiſmū: ingredere intrepid⁹ viā p mo
xxvij. re rubrū. Noli eē de pctō p̄terito tāq̄ꝫ de egypto ſollicitus
Premebāt te pctā tua duro onere ſeruitutis: ſꝫ hoc ī egy
pto: ſcꝫ in amore hui⁹ ſeculi: in pegrinatiōe longinqua. Lo
gebant te ſectari opera terrena tāq̄ꝫ lateres facere. Opera
lutea opabaris. Premūt te pctā. Ueni ſecur⁹ ad baptiſmū
vſqꝫ ad aquā hoſtis ſeq̄ poterit: ibiqꝫ morietur̄. Time aliq̄d
de vita p̄terita: crede aliq̄d remāſurū tuorū pctōrū. Si ali
E q̄s remāſit egyptiorū audi vocē pignorū. Ego inq̄t de p̄te
ritis peccatis nō timeo. oīa mihi in aq̄ ſctā p eccl̄ie ēt cha
ritatē dimitti nō dubito. Sed timeo futura pctā. Placet
ğ remane in egypto. Interim hoſtem p̄ntem euade q̄ iā te
premit: ⁊ iam ſubiugauit: de futuris q̄d tibi hoſtes medita
ris? Nō iā feciſti etiā ſi noluerį erit. Idē facturū te putas:
ſi volueris non erit. Sed periculoſa vita erit. Neqꝫ enī cū
mare rubeū trāſiero: iam ero in terra repromiſſionis. Du
ctus eſt ille populus p deſertū: p lōga deſerta. Interim ab
egypto liberare. Quid ergo putas tibi futurum auxiliato
rem ī via eū q̄ te eruit de vetuſta captiuitate? Nouos tuos
inimicos? Nō deſcit q̄ te a vetuſtis hoſtib⁹ liberauit. Trā
ſi tn̄ intrepid⁹: intrepid⁹ ambula: obediēs eſto. Noli ama
ricare moyſi illū: cui⁹ typū ille portabat in hac obedientia.
Fateor nō deſunt hoſtes. Sicut enī nō deerant qui ſeque
rent̄ fugiētes: ita nō deerant q̄ impedirēt ābulātes. Pror
ſus chariſſimi figure noſtre fuerūt. Interim in te nō ſit qđ
Exo.xv. contriſtet moyſen. Noli eē aq̄ amara quā poſt mare rubeū
nō potuit ille popul⁹ bibere. Erat ei ⁊ ibi tētatio. Et tn̄ q̄ñ
iſta euenūt: q̄ñ amaricat pp̄ls: oſtēdim⁹ eis xp̄m: q̄ ꝓ illis
ptulerit: q̄ñ ꝓ eis ſanguinē fuderit: ⁊ miteſcūt tanq̄ꝫ nobis
lignū in aquā mittētib⁹. Plane hoſtē itineri tuo habebis
amalech. Popul⁹ ille habuit hoſtē amalech. Tūc orabat
Exo.xvij moyſes: tūc extēdebat man⁹ ⁊ deficiebat amalech. Et tue
manus extenſe ſint vt deficiat amalech tētator: ⁊ huius iti
neris ipeditor. Eſto vigil ⁊ ſobri⁹ in orōnib⁹/ī operib⁹ bo
nis/nō tn̄ p̄ter xp̄m: q2 extentio illa manuū chriſti crux fuit
Gal.vj. In illa extēdit apl̄s cū dicit. Mihi mūd⁹ crucifixus eſt:
⁊ ego mūdo. Ergo deficiat amalech: vincatur: nō ipediat
trāſeuntē populū dei. Sed ſi dimittit man⁹ a bono opere
a cruce xp̄i: p̄ualebit amalech. Tn̄ noli oīmō aut ꝯtinuo te
fortē futurū putare: aut penit⁹ deſperādo deficere. Alterna
tio ei illa defect⁹ ē fortitudinis. In man⁹ moyſi fuit dei for
te alternatio tua fuit. Aliq̄n enī in tētatiōib⁹ deficis ſed nō
ſuccūbis. Deponebat ille paululū man⁹: nō oīno ruebat: ſꝫ
Pſ̄.xciij. dicebat. Mot⁹ ē pes me⁹: ⁊ ecce mīa tua dn̄e adiuuabat me.
Noli ğ timere: adeſt in itinere auxiliator: q̄ in egypto fuit
liberator. Noli timere: aggredere viam: preſume ſecurus.
Aliq̄n ille deponebat manus: aliq̄n erigebat: tamē victus
F eſt amalech. Debellare potuit: ſuperare non potuit. Itaqꝫ
admonemur iam de altera loqui penitētia. Triplicem q̄p
pe ei⁹ cōſiderationē in ſancta ſcp̄tura eſſe ꝓpoſui. Illa pri
ma ꝯpetētiū eſt ⁊ ad baptiſmū venire ſitientium. Hanc de
ſcp̄turis ſctis oſtēdi: ⁊ alia prope quotidiana. Et vbi illā
oſtēdim⁹ penitētiā quotidianā? Nō habeo vbi melius oſtē
dā q̄ꝫ in orōne dn̄ica: vbi orare nos docuit: ⁊ q̄d ad patrē
Mat.vj. dicam⁹ oſidit: ⁊ in his v̄bis poſuit. Dimitte nobis debita
nr̄a: ſicut et nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̄is. Que debita fra
tres. Quādoquidē debita h̄ intelligi nō poſſunt niſi pctā: q̄
debita dimiſit ⁊ ī baptiſmo: iterū vt dimittat oram⁹? Certe
mortu⁹ eſt oīs egypti⁹ q̄ ſequebat̄. Si nihil de ſequētib⁹ ho
ſtib⁹ reſiduū factū eſt: q̄d oramus vt dimittat̄: niſi propter
man⁹ deficiētes ꝯ amalech? Dimitte nobis ſicut et nos di
mittim⁹. Conſtituit medicinā: firmauit pactū. Hic preces
ꝯſtituit: ibi precāti rn̄dit. Nouit q̄ iure res agat̄ ī celo: q̄ñō
ipetrari poſſint deſiderata. Dimitti vis. Dimitte ait. Quid G
enī habes qđ deo p̄ſtes: a quo tibi vis cūcta preſtari. Nun
q̄d iā xp̄s ih̄c ſaluator in terra ambulat? Nūq̄d ſuſcipit il
lū modo ī domū. Zache⁹ gaudēs? Nūq̄d ei hoſpitium ⁊ Luc.xix.
epulas preparat maria? Nihil horū indiget: ad patris ſedet et.x.
dexteram. Sꝫ q̄ñ vni ex minimis meis feciſti: mihi feciſti. Matth.
Hec eſt extēſio manuū ſub q̄ defecit amalech. Et erogas xxv.
quidē pauperi. Q̄ñ aliq̄d das pauperi eſurienti: forte id qđ
dederis minus habebis: ſed ī domo nō in celo. Sed h̄ q̄ꝫ
in terra quo iubēte p̄ſtitiſti: ipſe ſupplet qđ dediſti. De hac
re cū loqueret̄ apl̄s ait. Qui miniſtrat ſemē ſemināti ⁊ pa ij. Cor.ix.
nē in eſcā ſubminiſtrabit. Operari⁹ enī dei es: q̄ñ das egē
ti: ſeminas hyeme quod metas eſtate. Quid ergo metuis
īfidelis ne in hac magna domo tāt⁹ paterfamilias nō pa
ſcat operariū ſuū? Erit et ibi qđ ſufficiat tibi. Dabit de⁹ to
tū neceſſitati: nō cupiditati. Opare ğ intrepid⁹: extēde ma
nus vt deficiat amalech. Dic mihi cū ignoſcis ei q̄ peccat ī
te q̄d min⁹ habebis ī corde tuo: vñ dn̄m dimittis: ſꝫ nihil
amittis. Immo v̄o vnda charitatį ibat in corde tuo: inde
tāq̄ꝫ vena interiore manabat. Tenes odiū ꝯ fratrē: obtura
ſti fontē. Nō ſolū ğ nihil pdis cū ignoſcis: ſꝫ abūdātī⁹ irri
gaberis. Charitas nō āguſtat̄. Sꝫ ecce q̄d actur⁹ es? Ora H
turus es? Quid dicā. Q̄ñ oratur⁹ es? Hodie. An nō es ora
turus ira et odio plen⁹? Uindictā miſtrās: nō dimittis ex
corde. Ecce oras: venit hora orādi: incipis v̄ba illa vel au
dire vel dicere: dictis ⁊ auditis ſuptorib⁹ vētur⁹ es ad hūc
v̄ſū: atſi nō vētur⁹: q̄ itur⁹? Ne ignoſcas inimico deuiabis
a xp̄o. Plane ſi in orōne deuiabis vt nolis dicere. Dimit Mat.vj.
te nobis debita nr̄a: ſicut ⁊ nos dimittimus debitorib⁹ no
ſtris. Ne tibi cito rn̄deat̄. Sic dimitto quō et tu dimittis.
Ergo q2 h̄ nō potes dicere: ⁊ nō vis dimittere: deuiabį ab
h̄ v̄ſu: ⁊ p̄termittes ⁊ dices qđ ſeq̄t. Ne nos patiarį induci
ī tētatiōeꝫ. Ibi te capiet creator tu⁹: cui⁹ faciē q̄ſi deuiabas
Quō q̄ſqꝫ in vico cū occurrit ei cui aliq̄d dꝫ: ſi ad manū ē
diuerticulū dimittit q̄ ibat ⁊ it p aliā ptē ne faciem videat
creditoris. Hoc tu ī iſto v̄ſu te feciſſe arbitrat⁹ es: deuitaſti
dicere. Dimitte ſicut ego dimiſi: nec ſic dimitteret: q2 nō di
mittį: ⁊ noluiſti dicere: deuitās faciē creditoris. Quē deui
tas? Quis deuitas? Quo ibis? Ubi tu eē poſſis: ⁊ ille nō eē
Dictur⁹ es. Quo ibo a ſpū tuo: ⁊ quo a facie tua fugiā? Si
aſcēdero ī celū: tu illic es: ſi deſcēdero ī īfernū ades. Quā Pſal.
tū pōt a xp̄o debitor fugere: q̄ꝫ vt eat ī īfernū? Adeſt iſte cre cxxxviij.
ditor. Et q̄d ibi factur⁹ es: niſi qđ ſeq̄t. Si ſūpſero pennas
meas ī directū ⁊ volauero ī extremis marį: id ē ſpe mea fi
nē ſeculi meditabor: ī p̄ceptis tuis viuā: duab⁹ alis chari
tatį attollar. Imple ğ duas alas charitatį. Diligas proxi Mat.xxij
mū tuū ſicͭ teipm̄: ⁊ nō teneas odiū vñ fugias creditorem.
Reſtat ğ penitētie tertiū gen⁹ vñ aliq̄d breuit̄ dicā: vt ad I
iuuāte dn̄o ꝓpoſita et ꝓmiſſa pſoluā. Eſt penitētia grauī
or atqꝫ luctuoſior: ī q̄ ꝓprie vocāt̄ ī eccl̄ia penitētes: remo
ti ēt a ſacramētis altarį pticipandi: ne accipiēdo indigne
iudiciū ſibi māducēt ⁊ bibāt. Illa v̄o penitētia luctuoſa j.Cor.xj
eſt. Graue vuln⁹ adulteriū forte cōmiſſū ē: forte homicidiū:
forte aliq̄d ſacrilegū. Grauis res: graue vuln⁹: letale mor
tiferū. Sꝫ oīpotēs medic⁹: iā poſt ſuggeſtionē facti et dele
ctationē ⁊ ꝯſeſſionē ⁊ ppetrationē: q̄ſi q̄triduan⁹ mortuus
putet. Sed nec ſic̄ dn̄s dſeruit: ſꝫ clamauit. Lazare veni Joh.xj.
foras. Ceſſit voci mie: moles ſepulture. Ceſſit mors vite:
ceſſit īfern⁹ ſupno. Eleuat⁹ eſt lazar⁹: p̄ceſſit tumulo ⁊ liga
tus erat. Sic ſūt hoīes ī ꝯfeſſiōe pcti agētes penitētiā. Iā
p̄ceſſerūt a morte. Nā nō ꝯfiterent̄: niſi p̄cederēt. Ipſꝫ ꝯfi
teri: ab occulto ⁊ tenebroſo p̄cedere ē. Sꝫ q̄d dn̄s eccl̄ie ſue
inq̄t. Que ſolueritį ī terra: ſoluta erūt ī celo. Proinde laza Mat.xviij.
ro p̄cedēte: q2 īpleuit dn̄s mie ſue bonū: pducere ad ꝯfeſ
ſionē mortuorū latētē: putētē: iā cetera īplet eccl̄ie myſte
ria. Soluite illū: ⁊ ſinite abire. Sꝫ chariſſimi h̄ gen⁹ penitē Joh.xj.
tie nēo ſibi ꝓponat: ad h̄ gen⁹ penitētie nēo ſe p̄paret. Tn̄
ſi forte ꝯtigerit: nēo deſperet. Iudā traditorē: nō tā ſcelus
qđ ꝯmiſit q̄ꝫ indulgētie deſpatio fecit penit⁹ interire. Non
erat dign⁹ mīa: iō nō fulſit ei lumē ī corde: vt ad ei⁹ īdulgē
tiā cōcurreret quē tradiderat: ſicut illi q̄ eū crucifixerūt ſꝫ
deſperādo occidit: ⁊ laqueo ſe ſuſpēdit. Qđ fecit in corpe
ſuo: h̄ factū ē ī aīa ei⁹. Ipſius enī ſpūs dextiā iſte euentus

aeris huius. Quomodo ergo q̄ ſibi collum ligant:inde ſe
occidūt: quia nō ad eos intrat ſpiritus aeris huius:ſic illi
q̄ deſperant de indulgentia dei:ipſa deſperatione intus ſe
A ſuffocāt:vt eos ſpūſſanct⁹ viſitare nō poſſit. Solebāt inde
xp̄ianis inſultare pagani: de penitētia q̄ inſtituta eſt in ec-
cleſia. Et cōtra nōnullas hereſes tenuit eccleſia catholica
iſtā veritatē de penitētia agēda. Fuerūt q̄ dicerent quibuſ-
dam peccatis nō eſſe dandā penitētiā:ꝛ excluſi ſunt de ec-
cleſia et heretici ſunt facti. In q̄buſcūq; peccatis non pdit
viſcera pia mat̄ eccleſia. Ergo ſolēt inde pagani inſultare
nobis neſciētes q̄d loquātur: q̄ ad v̄bū dei quod linguas
infantiū facit diſertas: nōdum peruenerunt. Uos inquiūt
facitis vt peccent hoīes: cum illis ꝓmittitis veniam ſi ege
rint penitentiā. Deſolatio eſt hoc:non admonitio. In hanc
ſententiā exaggerāt v̄ba. Quāta quiſq; pōt lingua vel ſo-
nāti vel titubāti:non tacent. Nō tñ q̄n eis loq̄mur et ſi vin-
cant:nō cōſentiūt:tñ quō vincant breuiter accipiat chari-
tas v̄ra:q̄ totū dn̄i miā optime ꝯſtituit in eccleſia ſua. Di
cūt nos dare pctīs licētiā:q̄ portū penitētie pollicemur.
Si clauderet adit⁹ penitētie:nōne ille pctōr tātomagis ad
deret pctā pctīs:quātomagis ſibi deſparet ignoſci? Dice-
ret eni ſibi. Ecce peccaui:ecce ſcelus admiſi:iā mihi venie
null⁹ eſt loc⁹:penitētia infructuoſa eſt:dānat⁹ ſum q̄re iam
nō viuo vt volo? Q̄ ibi nō inuenio charitatē:hic ſaltem pa
ſcam cupiditatē meā. Quare eni abſtineā? Ibi eni mihi lo
cus clauſus eſt:hic q̄d nō fecero perdo:q̄ que poſt hāc fu-
tura eſt vita mihi nō dabit:q̄re ergo nō ſeruio libidinibus
meis vt eas ipleā ꝛ ſaturē:et faciā q̄cq̄d nō licet ſed libet?
B Diceretur et fortaſſis. Sed miſer capieris accuſaberis:tor
queberis:punieris. Sciunt iſta homines mali ab homini-
bus dici:ꝛ inter hoīes ſeruare attēdūt multos male ꝛ ſcele
rate viuētes ipunita pctā habere:occultare poſſūt:redime-
re q̄ occultauere nō poſſūt. Redimere vſq; i ſenectutē vite:
laſciuia:blaſphemia:ſacrilegia:pdita enumerant ſibi: cur
ille q̄ tanta fecit non ſenex mortuus eſt? Nūq̄d attēdis iō
ſceleratū et peccatorē ſenem mortuū:vt oſtēderet i illo pa
Rom.ij. tiētiā de⁹. Expectās penitētiā. Un̄ ap̄ls. Ignoras q̄ pa-
tientia dei ad penitētiā te adducit? Ille ergo ſm̄ duritiam
cordis ſui:et cor īpenitens:theſaurizat ſibi irā in die ire et
reuelationis iuſti iudicij dei:q̄ reddet vnicuiq; ſm̄ op⁹ ſuū
Opus eſt ergo vt hic timor mētes obſideat: opus ē vt ille
q̄ peccare ñ vult:preſentē ſibi nō cogitet:nō in publico ſolū
ſed etiā in domo:nō in domo ſolū:ſed ꝛ in cubiculo:in no-
cte:in lectulo:in corde ſuo. Ergo ſi tuleris portū penitētie:
augebunt pctā. Ecce nihil dicūt illi q̄ putāt augeri pecca
ta:q̄ portū penitētie in xp̄iana proponit fide. Quid ergo?
De⁹ ne p illā ſpem indulgentie augerentur peccata:rurſus
non debuit ꝓdire? Quomodo enim prodeunt:ne deſperan
do augeant. Quomodo eni reuera auget peccata:q̄ veniā
ſperauerit:vt dicat ſibi:faciā:de⁹ bonus eſt:quādo me cō
uertero:ignoſcet mihi. Ita plane dicis:ſ; craſtina dies in-
Eccle. v. certa eſt tibi. Nōne ad hoc te admonet ſcp̄tura dicens. Ne
tardes cōuerti ad dn̄m:neq; differas de die in diē? Subi-
to eni veniet ira eius:ꝛ in tempore vindicte diſpdet te. Ec
ce ad vtrūq; vigilauit ꝓ nobis ꝓuidentia dei:ne deſperā-
do augeamus pctā:propoſit⁹ eſt penitētie portus. Rurſ⁹:
ne ſperando augeam⁹:dat⁹ eſt dies mortis incertus.

Ps̄. xlix. ¶ De eo quod propheta dicit in pſalmo. Deus
manifeſtus veniet:deus noſter ꝛ nō ſilebit. Ho-
melia.xxviij. In qua dicit ſaluatorē nō ſiluiſſe p
patriarchas ꝛ prophetas ꝛ ceteros: etiam in die
iudicij cum manifeſtus apparebit.

A Cantauimus. Deus manifeſtus veniet:de⁹ noſter
ꝛ nō ſilebit. Dn̄m xp̄m ſcriptura predixit ventur
ad iudiciū viuorū ꝛ mortuorū. Q̄n eni p̄us ve-
nit iudicari occult⁹ fuit:q̄n veniet iudicare mani-
feſtus erit. Q̄ fuerit tūc occultus hinc intelligite quod ait
j.Co.ij. ap̄ls. Si enim cognouiſſent nūq̄ dn̄m glorie crucifixiſſent
Tūc aūt ſiluit iterrogat⁹:ſic euāgeliū loq̄t et iplet in eo.
Eſa.liij. Eſaie ꝓphetia dicētis. Sicut ouis ad imolādū duct⁹ ē:ꝛ ſi
cut agn⁹ corā tōdēte ſe fugit ſine voce:ſic ñ aperuit os ſuū
Ueniet ergo manifeſt⁹ ꝛ nō ſilebit. Ad h̄ dictū eſt. Nō ſile-
bit iudicaturus:q̄ ſiluit iudicat⁹. Nā quātū attinet ad vo-
ces ipſius nobis neceſſarias q̄n ſiluit? Nō ſiluit p patriar-
chas:nō ſiluit p os carnis ſue. Et mō ſi ſileret:ſcriptura nō
loqueret. Lector aſcēdit ſ; ipe non ſilet. Tractator loquit
ſi vera loquit:xp̄s loquit. Si ſileret xp̄s:ego vobis iſta nō
dicerē. Nec p os v̄rm ſiluit. Nā q̄n cātabatis:ipe loqueba
tur. Nō ſilet:opus eſt vt audiam⁹:ſed aure cordis. Nā rn̄-
deri facile eſt aure carnis. Illis auribus audire debemus:
quas querebat magiſter ipſe cū diceret. Qui habet aures Mat.xiij.
audiendi audiat. Quis enim ante illū q̄n iſta dicebat: ſine
auribus carnis ſtabat? Oēs aures habebant:ꝛ pauci habe
bant. Nō oēs habebāt aures audiendi:hoc eſt obediendi.
Q̄ terribiliter locutus eſt p ꝓphetā Ezechielē:credo ad-
hibuiſtis aurē:credo audiſtis quēadmodū dixerit. Ad do Eze.iij.
mū iſrael mittā te:nō ad populū altioris lingue te mittam
Popl's aūt iſte nō vult audire te:q̄ nō vult audire me. Quid
oſtendit niſi q̄ ipſe de⁹ p ꝓphetā loquebat? Quia vero in
ipſis verbis ꝓpheticis nos maxime territi ſum⁹:id eſt pre
poſiti quos poſuit loqui ad populū ſuū:prius in illis v̄bis
videam⁹ faciē noſtrā. Demōſtratū eſt enim nobis ſonante
lectore q̄ſi ſpeculū vbi nos inſpiceremus:ꝛ iſpexim⁹ nos:
inſpicite vos. Ecce ego facio q̄d ibi audiui. Si non diſere- vbi ſupra.
ueris inquit iuſtū:ſi nō dixeris peccatori morte morieris:
ꝛ oſtenderis illi vt recedat ab iniquitatibus ſuis:ipſe q̄dē
in peccatis ſuis morietur:ſanguinē autē ei⁹ de manu tua ex-
quiram. Si autē dixeris ꝛ ille cōtēpſerit ꝛ nō obedierit:il-
le i ſcelerib⁹ ſuis morietur: tu aūt aiam tuā liberabis. Dico
vobis:libero aiam meā. In magno eni ſum nō periculo:ſ;
exitio cōſtitutus ſi tacuero. Sed cū ego dixero et īpleuero
officiū meū:vos iā attēdite periculū veſtrū. Quid autē vo
lo:quid deſidero:q̄d cupio:q̄re loquor q̄re h̄ ſedeo: q̄re vi-
uo:niſi hac itentione cum xp̄o ſimul viuamus? Cupiditas
mea iſta eſt:honor me⁹ iſte eſt :gloria mea iſta eſt: gaudiū
meū h̄ eſt:poſſeſſio mea iſta eſt. Sed ſi me nō audieritis ꝛ tñ B
ego nō tacuero aiam meā liberabo. S; nolo eē ſaluus ſine
vobis. Nolite ḡ ꝯtēnere frēs mei pctā:i q̄b⁹ forte ꝯſuetu-
dinē iā feciſtis. Omne eni pctm̄ ꝯſuetudie vileſcit et fit hōi
q̄ſi nullū ſit:obduruit iam:dolorem pdidit:quod valde pu
tre ē nec dolet. Q̄d nō dolet:nō ꝓ ſano habendū:ſ; ꝓ mor
tuo ꝯputādū ē. Attēdite q̄ dicat ſcp̄tura:et ibi videte quē-
admodū viuere debeatis. Quis nō ꝯtēnat ebrioſitatis pctm̄?
Abūdat tale pctm̄ ꝛ ꝯtēnit. Iā cor ebrioſorū pdidit ſenſū:
non h; dolorē:q̄ nec ſalutē. Q̄n aliq̄d pungit et dolet:aut
ſanū eſt:aut eſt in illo ſpes aliqua ſanitatis. Quando autē
tāgit:pungit:vellicat nec dolet:ꝓ mortuo habēdū eſt aut
de corpe p̄cidēdū. S; aliq̄n nos pcim⁹:ꝛ nō nouim⁹ niſi lo
qui. Excōicare:de eccl'ia ꝓijcere pigri ſum⁹. Aliq̄n enim
timem⁹:ne ipſo flagello peior fiat q̄ cedit. Q̄uis q̄ tales
ſūt iā i aia mortui ſunt:tñ q̄ medic⁹ noſter oipotēs ē nō ē
deſperādū de his:ſ; totis virib⁹ ſupplicādum:vt aures cor
dis q̄s clauſas hr̄e ꝓbant:dn̄s apire dignet. Sed nunq̄d
ille pcet:nūq̄d ſilebit quē timere debem⁹? Audiſtis i pſalmo
iſo frēs mei:cū enumeraret pctā pctōris ait. Hec feciſti et
tacui. Cōtra h̄ dictū ē. Ueniet ꝛ nō ſilebit: phētia ſua nō ſile- Ps̄.xlix.
bit. Excepto ei q̄ xp̄s ſignificat: q̄ ſiluit i iudicio vt iple-
ret i illo ēt ea ꝓphetia quā pauloan̄ ꝯmemoraui. Hoc exce
pto mō de⁹ ipe p ſeipm̄ dn̄s xp̄s tacet. Aſcēdit eni in celū
ꝛ ſedet ad dexterā patris:inde ventur⁹ eſt iudicare viuos
ꝛ mortuos. Q̄diu ibi ē donec veniat tacet. Uoces eius i
libris audiuim⁹. De ore ipſius nō audiuim⁹. Audiſtis vo-
cē ipſius de ſanctis ſcripturis iſto loco. Audiſtis cū voſipſi
cōmemoratis:ꝛ forte his rebus inter vos ſermocinamini.
Qui vult audiri adeo fratres chariſſimi:pri⁹ audiat deū.
Nūq̄d audis illū q̄n facis adulteriū:ꝛ latere te putas:q̄ hō
te nō videt? Ille te videt:ſ; tacet. Q̄n furtum facis captas
oculos ei⁹ cui furaris:ꝛ ſi eū latet facis:ſi ꝓpterea nō facis:
q̄ times ne videaris:intus feciſti:i corde feciſti:fur teneris
ꝛ nil tuliſti:ſ; ꝛ tu ſi oportunitas det ad iplēdū malū factū
tuū:furaris ꝛ letaris q̄ tacet. Audi ḡ pſalmū:te admonuit:
te q̄cūq; es:q̄ forte hic hodie ſtas ꝛ nocte aliq̄d feciſti te ad
monuit:tibi dixit. Hec feciſti ꝛ tacui. Suſpicatus es iniq̄
q̄ ero tibi ſimilis. O hoīes q̄ hec v̄ba q̄ dictur⁹ ſum nec ha C
betis i ore:nec in corde:felices eſtis. Nōne quotidie homi
nes mala facientes:aut quos bene feciſſe penitet:et penitē
tiam feciſſe:peruerſe fundūt quod muſſerūt? Nōne q̄tidie

dicũt:ꝛ iſta murmura īter ſe reddũt: Vere ſi deo diſpliceret
iſta:nõ ꝑmitteret illa fieri:vt illi q̄ ea faciũt felices eſſent in
terra: Videm⁹ raptores:videm⁹ īfirmoꝝ oppſſores:vide:
mus vicinoꝝ expulſores:videm⁹ violētos limitũ īuaſores:
videm⁹ calũniatores:ꝛ tñ potētes:diuites:felices ī hac vi:
ta. Si ꝟe de⁹ iſta videret:ſi iſta curaret:parceret eis: Ad:
dũt ꝛ ꝫ qđ peius eſt:nõ placēt niſi mala. Corrigat aũt vt fa
ciat bñ aliq̄s ꝛ ſequaꝛ forte aliq̄ tētatio:ꝯtinuo ad manum
hꝫ:nõ expedit facere bñ. Paꝝ ē qđ male vis facere ꝛ bñfa:
Pſ.xlix. ciētib⁹ maledicis: Hec feciſti inq̄t ꝛ tacui:ſuſpicat⁹ es iniq̄
qđ ero tibi ſilis. Quid eſt qđ ero tibi ſilis: Qꝛ ſic mihi pla:
cet malũ:q̄mo tibi. Hoc es ſuſpicat⁹:ꝫ dixiſti in corde tuo.
Qđ pei⁹ eſt ī hec ꝟba ꝓgrediunꝛ vt nec audire timeāt. Er
go ſuſpicat⁹ es iniq̄ q̄ ero tibi ſilis. Arguā te q̄mo nõ putas
ꝛ q̄n nõ putas arguā te. Sileo cũ facis:ſꝫ nõ ſilebo cũ iudi:
co. Arguā te. Quid tibi faciā q̄n arguā te: Statuā te āte fa
ciē tuā. Modo eñ q̄n male facꝭ putas qꝛ bon⁹ es:qꝛ nõ vis
te videre. Alios reꝑhēdis:te nõ reſpicis. Alios accuſas:de
te nõ cogitas. Alios ponis ante oculos tuos:te ponis poſt
D dorſũ tuũ. Ego q̄n te arguā:ꝯ facio. Tollo te a dorſo tuo:
ꝛ pono te āte ocl'os tuos. Videbis te:ꝛ plāges te:et nõ erit
iā tũc q̄mo corrigas. Contēnis ergo tꝑs mīe:veniet tꝑs iu
dicij:qꝛ tu in eccl'ia mihi cātaſti. Miſericordiā ꝛ iudiciũ can
tabo tibi dñe. Ex ore nr̄o exiet:vbiq̄ꝫ eccl'ie ꝯcrepant xp̄o.
Miſericordiā ꝛ iudiciũ cātabo tibi dñe. Tꝑs ē mīe vt corri
gamur:nõdũ vēit tꝑs iudicij. Loc⁹ eſt:ſpaciũ eſt. Pecca:
uim⁹:corrigamur. Nõdũ finita ē via:nõdũ clauſus ē dies:
nõdũ expiratũ eſt:nõ deſperet:qđ peius eſt. Oña ꝓpꝛ ipſa
pctā hũana ꝛ tolerabilia:ꝛ tāto crebriora: q̄nto minora cõ:
ſtituit de⁹ in eccl'ia tp̄a miſericordie ꝓrogāde quotidianā
Mat.vj. medicinā vt dicam⁹. Dimitte nobis debita nr̄a ſic̄ ꝛ nos di
mittim⁹ debitorib⁹ nr̄is: vt his verbis lota facie ad altare
accedam⁹:ꝛ his ꝟbis lota facie corpore xp̄i ꝛ ſanguine cõ:
municem⁹. Sꝫ qđ eſt graui⁹ ipſam medicinā ſic hoies ꝯtē:
nũt:vt nõ ſolũ nõ dent veniā q̄n ī illis peccaꝛ: ſꝫ nec velint
petere q̄n ipſi peccāt. Intrauit tētatio:ſubrepſit ira:tñ do:
minata ē iracũdia q̄ntũ potuit: vt nõ ſolũ tumultuareꝛ cor:
ſꝫ ꝛ ꝯuitia crimīa vomeret ligua. Nõ vides q̄ te īpulit: Nõ
vides q̄ te ꝓcipitauit: Tādē corrige:dic:male feci:pecca:
ij.Reg.xij ui. Nõ eñ morieris ſi dixeris. Crede nõ mihi:ſꝫ deo. Quid
ſum ego: Homo ſum:par vr̄m ſũ:carnē porto īfirm⁹. Oēs
Matthei credam⁹ deo. Attēdite vobis. Si peccauerit fraꝛ tu⁹ corri:
xviij. pe eũ īter te ꝛ ipſm. Si te audierit:lucrat⁹ es fratrē tuũ. Si
te nõ audierit:adhibe tecũ duos aut tres. In ore duorum
aut triũ teſtiũ ſtabit oē ꝟbũ. Si nec ipſos audierit:refer ad
eccl'iam. Si nec ipſam audierit:ſit tibi tāq̄ꝫ ethnic⁹ ꝛ publi:
can⁹. Ethnic⁹ gētilis eſt. Gētilis ille eſt q̄ in xp̄o nõ credit
Si nec eccleſiā audierit:mortuũ puta. Sed ecce viuit:ecce
īrat:ecce ſignat:ecce genu figit:ecce orat:ecce ad altare ac
cedit. Sit tibi tāq̄ꝫ ethnic⁹ ꝛ publican⁹ Noli ī illo attēdere
falſa ſigna. Viuēs mortu⁹ ē. Vñ viuit: Quõ viuit: Si dicā
alicui in cõſpectu vr̄o:tu hoc feciſti:reſpõdebit poſtea:q̄ntũ
errat. Int⁹ me moneret:int⁹ mihi diceret:qꝛ male feci:int⁹
videret pctm̄ meũ. Quare ī ppl'o arguit: Quid ſi feci:et nõ
correxiſti: Quid ſi feci ꝛ adhuc perſeueras: Quid ſi feci:et
adhuc tibi bñ feciſſe videris ī corde tuo: Qꝛ tacet ille:iuſt⁹
es: Qꝛ mõ ille nõ vīdicat:nihil male feciſti: Nõ times. Ar:
Pſ.xlix. guā te:nõ times. Cõſtituā te āte faciē tuā:nõ times. Sꝫ lõ:
E ge eſt inq̄s iudiciũ. Primo q̄s tibi dixerit:qꝛ lõge eſt dies
iudicij: Nunq̄d ſi lõge eſt dies iudicij:lõge eſt dies tuus:
Vñ ſcis q̄n eſt: Nõne mlt'i ſani dormierũt ꝛ obduruerũt:
Nonne caſus nr̄os nobiſcũ in hac carne portam⁹: Nonne
fragiliores ſum⁹:q̄ꝫ ſi vitrei eſſem⁹: Vitrũ eñ ꝛ ſi fragile ē
tñ ſeruatũ diu durat: et inuenis calices ab auis ꝛ ꝓauis in
qb⁹ bibũt nepotes ꝛ ꝓnepotes. Tāta fragilitas cuſtodita
eſt ꝑ ānos. Annos aũt hoīs ꝛ ſub tātis caſib⁹ q̄tidianis fra
giles āibulam⁹: et ſi caſus ipſi repētini nõ accederēt:diu tñ
viuere nõ valerem⁹. Vita hũana tota breuis eſt:ab īfantia
vſq̄ꝫ ad decrepitā ſenectutē tota breuis ē. Adā ſi adhuc vi
ueret:ꝛ hodie moreretꝛ:q̄d illi vite longitudo ꝓfuiſſet: Huc
accedit:qꝛ ipſe dies q̄ q̄ſi naturalr̄ fuit morbo illecto īcert⁹
ē. Quotidie moriũꝛ hoīes ꝛ q̄ viuũt deducũt illos: exeq̄as
celebrāt ꝛ vitam ſibi ꝓmittunt. Nemo dicit corrigā me:ne
cras ꝫ ſim qđ iſte quē deduxi. Placēt vobis ꝟba:ego q̄ro

facta. Nolite me ꝯtriſtari prauis moribus vr̄is:qꝛ delecta:
tio mea non eſt in hac vita:niſi veſtra bona vita.

¶ De eo qđ dñs ait in euāgelio. Remittite ꝛ re: Luc.vj.
mitteꝛ vobis:date ꝛ dabiꝛ vobis. Homelia.xxix
in qua pricipaliter inſtat declarare duo illa gene
ra elemoſinaꝝ ſcꝫ erogare ꝛ remittere alijs.

EGo fr̄es vires paruas habeo:ſed verbũ dei ma: B
gnas hꝫ valere ī cordib⁹ vr̄is. Ergo ꝛ qđ lēte di
ſcim⁹:valde audite ſi obedieritis. Tāq̄ꝫ ꝑ nubem
ſuā:ꝑ eſaiā ꝓphetā dñs tonuit:ſi ſenſũ habetꝭ ex
pauiſtꝭ. Manifeſte eñ dixit:nec expoſitorē hñt iſta neceſſa:
riũ ſꝫ factorē. Quo mihi inq̄t mltitudinē ſacrificioꝝ vr̄oꝝ. Eſa.j.
Quis eñ exq̄ſiuit iſta de maīb⁹ vr̄is: De⁹ nos q̄rit:nos nr̄a
Sꝫ ſacrificiũ xp̄iani ē elemoſina ī pauperē. Hic eñ fit de⁹
pctis ꝓpici⁹. Niſi aũt pctis ꝓpici⁹ fiat de⁹:q̄s remanebit
niſi re⁹: Ab eis pctis ꝛ dlictꝭ ſine qb⁹ vita iſta nõ ducitꝛ:mũ
danꝛ hoīes ꝑ elemoſinas. Que ſũt duoꝝ geneꝝ erogādo ꝛ
remittēdo. Erogādo qđ habes bonũ:remittēdo qđ pate:
ris malũ. Hec duo gn̄a elemoſinaꝝ dñs magr̄ bon⁹ q̄ ꝟbũ
breuiauit ſup terrā:vt eēt fructuoſum ꝛ nõ oneroſũ:q̄ꝫ bre:
uiꝛ fuerit cõplex⁹ audite. Remittite inq̄t ꝛ remitteꝛ vobis: Luc.vj.
ptinet ad ignoſcēdũ. Date ꝛ dabiꝛ vobis:ptinet ad erogā
dũ. Ex illa elemoſina q̄ ignoſcis hoī nihil ꝑdis. Ecce ſta:
tim veniā petit:ignouiſti:nihil amiſiſti. Charitate amplior
domũ rediſti. Illud aliud genus elemoſinaꝝ vbi iubemur
erogare īdigētib⁹ graue videꝛ:qꝛ qđ q̄ſq̄ꝫ dederit:hoc ipſm
qđ dabit nõ habebit. Equidē ꝛ hic ſecuros nos facit apl's
q̄ dixit. Prout q̄ſq̄ꝫ hꝫ:non vt alijs ſit refectio vobis angu ij.Co.viij
ſtia. Metiaꝛ ḡ vnuſq̄ſq̄ꝫ vires ſuas nõ theſaurizare atten:
dat ī terra:det:nõ perit qđ dat. Non dico ꝫ nõ perit:ſꝫ dico
ꝫ ſolũ nõ perit. Alia ꝟo q̄ nõ dederis ꝛ abũdāt tibi:aut cũ
viuis amittꝭ:aut cũ morierꝭ dimittꝭ. Deīde fr̄es mei tanta B
ꝓmiſſio q̄ nõ hortaꝛ: Dimittite inq̄t ꝛ dimitteꝛ vobis:date Luc.vj.
ꝛ dabiꝛ vobis. Quādo dic̄ date ꝛ dabiꝛ vobis:attēdite cui
dicat. Hoī dicit de⁹:mortali dicit īmortalis:mēdico dicit
tāt⁹ p̄rfamilias. Neq̄ꝫ eñ ꝫ reuocatur⁹ eſt qđ dedim⁹:īue:
nim⁹ quē feneremur. Dem⁹ ī vſurā:ſꝫ deo nõ hoī. Ei dam⁹
q̄ abũdat:ei dam⁹ q̄ dedit qđ dem⁹:ꝛ ꝑ modicis reb⁹ ꝓfert
nobis:ꝓ mortalib⁹:ꝓ putribilib⁹:ꝓ terrenis q̄ eterna ſunt
ꝛ īcorruptibilia:ꝛ ſine fine manētia. Quid multa dicturus
ſũ: Se ꝓmittit q̄ ꝓmittit. Si amas illũ:eme illũ ab illo. Et
vt noueris te ipſi dare:audi illũ dicentē. Eſuriui ꝛ dediſtis Mat.xxv.
mihi mādu care. Sitiui et dediſtis mihi potũ hoſpes fui et
ſuſcepiſtꝭ me. Nud⁹ fui ꝛ veſtiſtis me. Eger:viſitaſtis me.
Incluſ⁹:vēiſtꝭ ad me. Et dicēt illi. Qñ te vidim⁹ ī his ne:
ceſſitatib⁹ ꝯſtitutũ ꝛ miſtrauim⁹ tibi: Et ille. Qñ vni ex mi
nimis meis feciſtꝭ mihi feciſtꝭ. Dat de celo:accipit ī terra.
Ipſe dat:ipſe accipit:q̄ſi fen⁹ traiecticiũ facis. Hic das:ibi
recipis. Hic das res pituras:ibi recipis res ſine fine māſu
ras:ꝛ q̄cũq̄ꝫ dicꝭ deo. Libera me dñe ab hoīe malo:ꝫ eñ Pſ.cxxxix
mõ cātauim⁹. Scio eñ q̄ gemitu dicas. Libera me dñe ab
hoīe malo. Quis eñ in iſto ſcl'o nõ patiꝛ aliquē hoīem ma
lũ: Qñ ḡ dicꝭ deo ꝫ. Libera me dñe ab hoīe malo:ſic̄ totꝭ
ꝑcordijs dicꝭ:ſic ītētꝭ ocl'is te pri⁹ attēde. Liba me dñe ab
hoīe malo. Fac tibi r̄ndiſſe deũ. A quo: Dictur⁹ es a gayo
a lucio:a neſcio q̄ quē pateris. Et r̄ndet tibi. De te mihi ni:
hil dicꝭ. Si ab hoīe malo libero te:ꝑus es liberād⁹ a teipſo.
Paterꝭ malũ:noli teipſm pati malũ. Videam⁹ ſi īuenit te:
q̄d tibi faciat alter mal⁹. Tu noli eſſe mal⁹. Nõ tibi dñetur
auaricia:nõ te calcet ꝯcupiſcētia tua: nõ te trituret ira tua.
Iſti hoſtes īteriores tui q̄ ſũt. Tu ipſe:nõ tibi aliq̄d facias.
Videam⁹ q̄d tibi faciat vicin⁹ mal⁹:patron⁹ mal⁹:potens
mal⁹:videam⁹ q̄d tibi faciat: Iuſtũ te īueniat:fidelē te īue:
niat:xp̄ianũ te īuēiat. Quid tibi factur⁹ ē: Qđ ſtephano in Act.vij.
dei fecerīt. Faciēdo malũ miſerīt ad bonũ. Ergo q̄n oras vt
libet te de⁹ ab hoīe malo:attēde te:noli tibi parcere a te:te
libat. Quõ te a te libat: Dimittēdo pctā:donando merita:
dādo tibi vires pugnādi aduerſ⁹ ꝯcupiſcētias tuas:īſpirā
do ꝟtutē:dādo mēti tue celeſtē delectationē:q̄ oīs terrena
delectatio ſupeꝛ. Hec tibi cũ p̄ſtat de⁹:libat te a te:ꝛ ſecur⁹
expectas ī huius ſecl'i malis trāſitorijs cũ eis bonis vētuꝝ
dñm q̄ trāſire nõ poſſunt. Satis ſunt vobis. Videtis certe:
qꝛ neſcio quomõ ego īualidus accedo ꝛ loquēdo fortꝭ ſũs.

Tant⁹ eſt anim⁹ mihi:tāta intentio in ꝓfectu veſtro. Operari⁹ eīn in agro fructū ſperans min⁹ ſentit laborē. Scitis fruct⁹ mei qui ſint:⁊ vobiſcū ſim:⁊ oēs ſimus fructus dei.

Aggei.ij. ¶ De eo qđ in Aggeo ſcriptum eſt. Meū eſt aurum ⁊ meū eſt argentum. Homelia.xxx. In qua dicit ꝙ ea que dam⁹ alijs non ex noſtris damus ſed ex alieno cum omnia a deo habeamus.

A vbi ſupra. IN ſcripturis diuinis fres chariſſimi legim⁹ deū dicētē. Meū eſt aurū:⁊ meū eſt argētū. Hoc iō dictū eſt:vt ille ꝗ nō vult cū īdigētib⁹ cōicare qđ hʒ:cū audit p̄cepta faciēde miſericordie intelligat deu no de re illi⁹ cui iubet: ſʒ de re ſua debere donare:⁊ ille ꝗ aliqđ porrigit paupi:nō ſe arbitret̄ de ſuo facere. Ne forte nō tā ꝯfirmet̄ miſicordie noīe ꝙ̄ īflet̄ ſupbie vanitate. Meū eſt inqt aurū:⁊ meū eſt argētū:nō eſt vrm o diuites fre. Quid ḡ dubitatis paupi dare de meo? Aut qđ extollimini dū datis de meo? Et vis videre ꝙ̄ iuſti iudicis res eſt aurū ⁊ argētū:auar⁹ vñ torquet̄:īde miſicors adiuuat̄:rē ſuā diuina diſtribuente iuſticia:⁊ recte facta inde manifeſtant̄:et peccā īde puniunt̄. Nūqđ nō aurū ⁊ argētū atqʒ oīs terrena poſſeſſio ⁊ exercitatio hūanitatis eſt ⁊ ſupplicium cupiditatis? Cū talia de⁹ nobis hoīb⁹ tribuit:oſtēdit in eis ꝙ̄ta ꝯtēnat anim⁹:cui⁹ diuitie ſunt ipſe de⁹ ꝗ tribuit. Non eīn pōt qſqʒ apparere ꝯtēptor:niſi ei⁹ rei cui⁹ poſſeſſor effect⁹ eſt. Nā et ꝗ nō hñt pñt iſta ꝯtēnere:ſʒ vtrū fingāt an v̄e ꝯtēnāt:de⁹ videt qui cordis īſpector eſt. Ab hoīb⁹ aūt vt imitari poſſint cogitationē ꝯtēnētis:nō niſi in manib⁹ erogātis īſpicit̄. Cū aūt malis hoīb⁹ de⁹ iſta ꝯcedit:oſtēdit ī eis q̄uo ⁊ in ipſis bonis ꝗ de⁹ largit̄ cruciet̄ animus cui voluit ꝗ tāta largit̄. Bonis aut ſubmiſtrat occaſiōes bñficiorū:malos aūt torquet timore dānoꝝ. Et ideo ſi amittāt vtriqʒ aurū ⁊ argētū: illi celeſtes diuitias leto corde retinebūt: illis aūt et bonis tēpalib⁹ īanis dom⁹: ⁊ bonis eternis inanior ꝯſcia remanebit. Illi⁹ eſt ḡ aurū ⁊ argētū ꝗ nouit vti auro ⁊ argēto. Nā etiā inter ipſos hoīes tūc qſqʒ hr̄e aliqđ dicēd⁹ eſt:qñ bene

☞ vtit̄. Nā qđ iuſte nō tractat:iure nō tenet. Si ſuū eſſe dixerit:nō erit vox iuſti poſſeſſoris: ſʒ īpudētis īcubatoris īprobitas Quapropt̄ ſi hō nō īportune dič aliqđ ſuū:non qđ iniq̄ et ſtulta cupiditate occupauerit:ſed qđ prudētiſſima ptāte ⁊ iuſtiſſima moderatiōe tractauerit:quāto magis de⁹ v̄e ac ꝓp̄e ſuū eē dič aurū ⁊ argētū: qđ ⁊ largiſſima bonitate ꝯdidit ⁊ iuſtiſſimo admiſtrat īpio:vt ſine ipi⁹ nutu atqʒ dñatu: nec mali niſi ad auaricie ſuppliciū: nec boni niſi ad vſū miſericordie poſſint hr̄e aurū ⁊ argētū? Nō tñ ⁊ īſtituere vt ſit ⁊ vt alteri aſſit:alteri deſit: diſtribuere atqʒ ordīare nō pñt.

B Si aūt ſolis malis in poteſtate dare⁊ aurū ⁊ argentū: recte putaret̄ magnū aliqđ bonū. Rurſus ſi ſolis malis deeſſet: videret̄ magna pena pauptas. Si aūt ſolis bonis deeſſet: videret̄ ſumma btitudo pauptas. Nūc v̄o ſi ſcire vis aurū poſſe bñ haberi:habēt ⁊ boni:nō eos ꝑ aurū bonos eſſe: habent ⁊ mali. Itē ſi ſcire vis ꝙ̄ non ſit miſeria pauptas:ſunt qdā paupes bti:ſunt quidā paupes miſeri. Si ſcire vis ꝙ̄ nō ſit btitudo pauptas. Ita ergo aurū ⁊ argētū diſtribuit hoīb⁹ ꝯditor reꝝ ⁊ adminiſtrator de⁹:vt ipm ꝑ ſenatura ⁊ gñe ſuo bonū ſit:ꝙ̄uis nō ſūmū ⁊ magnū bonū:⁊ ꝑ gradu ſui ordinis laudabilē ꝯditorē vniuerſitatis oſtēdat. Tēporis v̄o ei⁹ nō extollat bonos:nec ledat inopia. Malos aūt ⁊ cū offert̄ excecet:⁊ cū aufert̄ excruciet. Res ergo cōdita ⁊ ad ꝯditoris laudē:⁊ bonoꝝ ꝓbationē maiorūqʒ ſuppliciū recte vituperari nullo mō poteſt:et eā veriſſime de⁹ dicit ſuā quā nō ſolū cōdit affluētiſſima bonitate:ſʒ etiā ꝓuidētiſſi-

Luč.xvj. ma moderatiōe diſpenſat. Cum aūt hoc genus reꝝ dñs in euāgelio mā mona iniqtatis appellat: ſignificat eſſe alterū mā mona:id eſt alias diuitias: qs niſi iuſti et boni poſſidere nō poſſunt: vt ideo mā mona iīqtatis voce⁊: qr īiqtas eas vocat diuitias. In iuſticia v̄o nouit eē alias diuitias quibus hō adornat̄ iterior: ſicut beat⁹ petrus dicit:qui eſt āte

j. Pe.iij. deū diues. Ille iuſte dicūt̄ diuitie: qr bonis meritis iuſtiſqʒ tribuunt̄. Ille v̄e dicunt̄ diuitie:qr quiſqʒ eas habuerit nō egebit. Iſte v̄o iniuſte diuitie:nō qr iniuſtū eſt aurū ⁊ argētū:ſed qr īiuſtū eſt eas putare diuitias: que nō auferēt egeſtatē. Tāto eīn magis ardebit qſqʒ egeſtate auaricie: ꝙ̄to magis eas diligēs maiores habuerit. Quo ergo ſūt diuitie quib⁹ creſcētib⁹ creſcit inopia? Que amatorib⁹ ſuis:quāto fuerit ampliores:nō afferūt ſatietatē:ſʒ inflāmāt cupiditatē. Diuitē tu putas qui min⁹ egeret:ſi min⁹ haberet. Nā videm⁹ quoſdā cū haberēt pecuniā paruā paruis lucris fuiſſe letatos: ſʒ poſtea cū cepit abūdare reꝝ qdē copijs auri argēti:ſʒ tñ falſe diuitie cū parua obtuleris iā recuſant:credas eos iā eſſe ſatiatos:ſʒ falſū eſt. Nā maior pecunia fauces auaricie nō claudit ſed extēdit: nō irrigat ſed accēdit.

C Poculū reſpuūt:qr fluuiū ſitiūt. Vtrū ḡ ditior aut egētior dicēd⁹ eſt:qui cū ideo voluit hr̄e aliquid ne īdigeret:iō pl⁹ hʒ ne min⁹ īdigeat. Sed nō eſt hec auri culpa ⁊ argēti. Fac eīn miſericordē aliquē īueniſſe theſauꝝ: nōne operante miſericordia p̄bet̄ hoſpitalitas pegrinis: alūtur famelici: nudi veſtiunt̄: inopes adiuuant̄: captiui redimunt̄: cōſtruunt̄ eccleſie: reficiunt̄ laſſi: pacant̄ litigioſi: reparant̄ naufragi: curant̄ egroti: corporales opes diſptiunt̄ ī terra: ſpiritales recōdunt̄ ī celo? Quis hec facit? Miſicors ⁊ bon⁹. Vñ facit? De auro ⁊ argēto. Cui ſeruiēs hec facit? Et qui dixit.

Meū eſt aurū ⁊ meū eſt argētū. Videtis iā vt arbitror fratres:ꝙ̄ magno errore:magnaqʒ demētia in res ipſas quib⁹ male hoīes vtūt̄: crimē male vtētiū trāſferat̄. Nā ſi ꝓpterea vitupat̄ aurū ⁊ argentū: qr hoīes auaricia deprauati: neglectis p̄ceptis oīpotētiſſimi creatoris ī ea ꝗ ꝯdidit deteſtabili cupiditate rapiunt̄: vitupet̄ etiā oīs dei creatura. Qr Aggei.ij.

ſič aplš dixit. Peruerſi quidē hoīes coluerūt ⁊ ſeruierūt creature poti⁹ ꝙ̄ creatori: qui eſt bñdict⁹ in ſecla. Vitupet̄ etiā iſte ſol quē certe idē manichei ꝗ nō ītelligūt eē creaturā: tāqʒ ipm creatorē: vel tanqʒ ei⁹ aliquā partē colere atqʒ adorare nō deſinūt. Cur ḡ ipm non vituperāt: cum plerūqʒ hoīes de vſu ſolis ⁊ lumīs ī edificijs ſuis lites īiuſtiſſimas ꝯcitāt: ⁊ vt feneſtris ſuis radij liberiores aliquāto largi⁹ infundant̄: domos alienas deijcere ſepe moliunt̄: et eos qui ꝯdixerint: etiā ſi iure certiſſimo ꝯdicāt: inimicitijs acerbiſſimis īſectant̄? Si quē igit̄ īfirmoꝝ potētior aliqs iniuſte ac nefarie ꝓpt̄ vſum ſolis oppreſſerit: diripuerit: in exiliū etiā mortē ve cōpulerit: ſolis eſt crimen ꝗ ille abūdāti⁹ vti deſiderat: an poti⁹ male vtētis iniquitas? Qui dū cupit corporeis oculis tēpale lumē largi⁹ acquirere: cubiculū cordis luci nō apit equitatis. Ex ꝗ iſti ſi poſſunt ītelligāt: aut aurū ⁊ argētū ſe accuſare nō debere ꝙ̄uis de auro ⁊ argento ſepe hoīes cupidiſſimi dimicēt: aut accuſatiōes ſuas de terra ī celū: ⁊ de metallis fulgētibus ī ſydera: atqʒ ipm ſolē ſe debere tranſferre qñ iniqui homīes inexpiabili ſepe diſcordis de poſſidēda ſolis luce ꝯfligūt. Silr̄ etiam diſcāt quid īterſit īter hāc lucē viſibilē lucēqʒ iuſticie. Siquidem fieri poteſt vt quanto maiore auiditate frui quiſqʒ hac luce voluerit tanto maiori cecitate a iuſticie luce deficiat.

¶ De monomachia golie ⁊ dauid. Homel.xxxj

GOlias vnus fuit ex allophilis.i.ex alienigenis: qui bellū gerebāt illo tpe aduerſus filios iſrael. Eo tpe dauid ſctūs cuius eſt h̄ pſalteriū: imo ꝑ quē miſtrauit hoc pſalteriū ſpūſſcūs: puer erat paſcēs oues pr̄is ſui tenera etate: vix dū adoleſcētul⁹: fratres ei⁹ iā iuuenes militabāt: ⁊ in exercitu regis erāt: atqʒ ille eis miſſus a parētib⁹ aliqđ de domo vſib⁹ ipſoꝝ. Itaqʒ illo tpe ꝗ pugnabat̄ ī exercitu: iuuē⁹ eſt nōdū miles: ſʒ militū miniſter ⁊ frater. Extitit tūc golias iſte de quo mētio facta eſt: ingēs ſtatura corporis armis īſtruct⁹: virib⁹ etiam exercitat⁹: elatus iactātia: ꝗ ſupbe ꝓuocaret ad monomachiā pplm aduerſariū: h̄ eſt vt vn⁹ inde elect⁹ ab ipis ꝓcederet aduerſus eū: vt duob⁹ pugnātib⁹ examen toti⁹ belli ī medio v̄ſaret̄: pacto ⁊ placito addicto vt ſi qs illoꝝ duoꝝ viciſſet: vniuerſe parti vnde iſte ſteterat tribueret̄ victoria. Rex ḡ ille ppl̄i iudeoꝝ filioꝝ iſrl̄: ſaul erat. Angebat̄: eſtuabat: ꝗrebat ī vniuerſo exercitu parē illi viro. Nō iueniebat: nec forma corporis: nec audacia ꝓuocatiōis. Cū eſtuaret: auſus eſt puer iſte dauid nō p̄ſumēs de virib⁹ ſuis: ſʒ ī noīe dei ſui ꝓcedere aduerſus eū. Nūciatū eſt regi: nō audacia puericie: ſʒ fiducia pietatis. Nec rex abnuit: non recuſauit. Intellexit cū videret audētē puerū: aliquid in eo diuinitatis eſſe: nec illū tenera etate ſine diuino inſtinctu talia poſſe p̄ſumere. Libenter accepit. ꝓceſſit aduerſus goliā. In oībus ḡ ꝗ erāt in ea parte vnde ꝓcedebat dauid nō erat pre-

j.Re.xvij. A

ſumptio niſi de deo. In illis aũt tota ſpes in vni⁹ hoīs vi‑
Pſ.cxliij rib⁹. Sꝫ qd eſt hō:niſi qđ in iſto pſalmo cecinit. Homo va‑
nitati aſſimilatus eſt: dies ei⁹ velut vmbra ꝑtereũt: Ergo
ſpes illoꝝ iam:q collocata eſt ī vmbra trāſeūte. Armat⁹ e‑
aũt dauid: vt qm etate et virib⁹ īpar erat:quaſi armis par
eēt. Sed arma vetera nō adiuuabāt:potius ſꝫ onerabāt no
uā etatē. Et ad hoc ptinet qđ etiā aplica lectio āte pſalmi
Col.iij. cāticū pſignauit dicēs. Exuite vos veterē hoīem:ꝛ īduite
j.Re.xvij. nouū. Noluit dauid vetuſtatē armoꝝ:abiecit:onera dixit
eſſe q ſplicabāt eū:expeditiſſim⁹ ille ad preliū ꝓcedere cu
piebat: fortis nō in ſe ſed in dño:armat⁹ nō tā ferro ꝙ fide.
Tamen abiectis armis:elegit aliqđ vñ pugnaret. Et h nō
B ſine ſacramento. Nā videtis qſi duas quaſdā vitas. Nā in
alienigenis veterē:aliā in iſraelitis nouā:aduerſus īuicem
dimicare. In illa parte corp⁹ diaboli:ī iſta pfiguratio dñi
vbi ſupra. nri ieſu xpi. Tulit dnqꝫ lapides de torrente de fluuio:ꝛ po‑
ſuit ī vaſe paſtorio q lac mulgeri ſolet. Ita ꝓceſſit armat⁹
quīqꝫ lapides ſed lex erat. Cōtinet eñ lex dnqꝫ libris moyſi:
ꝛ in ipa lege decē ꝓcepta ſunt ſalutaria: quib⁹ decē ꝓcepti
cetera ſuiāt. Pfigurat ergo lex ꝛ quinario ꝛ denario nu
Pſ.xxxij mero. Et ideo dauid pugnauit qnario:qđ ait. In pſalterio
decē cordarū pſallā tibi. Neqꝫ oēs quīqꝫ lapidea:ſed vnū
tulit. Nāqꝫ in numero lapidum:numerū libroꝝ oſtendit:in
vno lapide vnitatē implentiū legē. Unitas eñ ipa īplet le‑
gē:id eſt charitas. Ideo ſublati ſūt illi lapides dnqꝫ de flu
uio. Fluuius qđ ſignificat? Illo tēpore ſemp in ſcripturis
eadē ſignificant reb⁹certis. Quinario numero ꝓpter dnqꝫ
libros moyſi. Quid ſignificat ꝙ de fluuio ſūt ablati ꝛ poſi‑
ti ī vaſe paſtoricio? Iam dixim⁹ aduētu dñi nri ieſu xpi vt
vere vincere diabolus:lex tranſiuit ad grām. Quid tā ſi‑
gnificat grām ꝙ lactis copia? Sublati ſūt illi lapides de
fluuio. Fluuius ſignificat populū fluxū:deditū tēporalib⁹
reb⁹:amantē tranſeuntia:ꝛ cupiditatis impetu in mare hu
ius ſeculi decurrētē:qualis erat pp̄ls iudeoꝝ. Uetus acce
perat legē:ſed calcabat legē:ꝛ tranſibat ſup legē:ꝛ ferebat
in mare:quomō fluui⁹ ſup illos lapides. Non eñ lapides
illi limitē fecerāt fluuio vt ſtatueret fluuiū. Qđ ſi ita eſſent:
ſignificarēt coertionē legis:ꝛ eos q cōfluere ceperūt volu‑
ptatib⁹ et cupiditatib⁹ ſuis:veniētes ad ꝓcepta legis cōſi‑
ſterēt:ꝛ refrenarēt imper⁹ libidinū ſuaꝝ. Non autē ita erāt
illi lapides:ſed in fluuio ſup quos tranſiebat aqua:ſicut ſu
pra legē tranſgreſſor popul⁹ trāſiebat. Inde ergo dñs tu‑
lit legē ad grām:id eſt de fluuio tulit ꝛ in vaſe paſtoris po‑
ſuit. Qui vult ergo īplere legē:gratiā cogitet. Hoc eſt ho‑
mo totum qđ innoteſcit ei de⁹:qđ dat illi grām ſuam vnde
preſumebat dauid. Golias aũt de ſe de virib⁹ ſuis ſuperb⁹
elatus:inflatus:primo totā victoriā vniuerſe partis ſue in
ſe vno ꝯſtituit. Et qꝛ oīs ſupbia habet ipudētiā frontis:in
ipa fronte lapide veniēte deiect⁹ eſt. Euacuata eſt frons q
habebat ipudētiam ſupbie ſue:ꝛ vicit frons q habebat hu
militatē crucis xpi. Propterea ꝛ nos ſignū ipm crucis in
frōte portam⁹:qꝛ illud itelligim⁹. Hoc dixi fratres mei:qꝛ
multi hoc faciunt:ꝛ itelligere nolunt. Factorem querit de⁹
ſignorum ſuorum non pictorem.

Joh.v. De eo quod dominus ait in euangelio. Non
poteſt filius a ſe facere quicꝙ niſi qđ viderit pa‑
trem facientem: tractat etiā principaliter in hac
homelia de fide. Homelia.xxxij.

A Rcana et ſecreta regni dei pri⁹ querūt credētes
quos faciat intelligētes. Fides eñ grad⁹ eſt in‑
telligendi. Intellect⁹ aũt meritū fidei. Apte hoc
pphēta dicit omnib⁹ ꝓpropere ꝛ ꝓpoſtere intel‑
Eſa.vij. ligētiā requirētib⁹ ꝛ fidē negligentib⁹. Ait eñ. Niſi credi‑
deritis non intelligetis. Habet ergo ꝛ fides ipſa quoddā lu
men ſuum in ſcripturis:in pphetia:in euangelio:in aplicis
lectiōib⁹. Oīa eñ iſta q nobis ad tps recitant:lucerne ſunt
ij.Pe.j. in obſcuro loco vt nutriamur ad diē. Dicit apl's petr⁹. Ha‑
bem⁹ certiorē ꝓpheticū ſermonem cui bñfacitis intendē‑
tes tāꝙ lucerne ī obſcuro loco:donec dies luceſcat:ꝛ luci‑
fer oriat in cordibus vrīs. Uidetis ergo fratres ꝙdiu ſint
puerſi et ꝓperando vitioſi qui tanꝙ immaturi cōcept⁹ an‑
te ortū querūt abortū q nobis dicūt. Quid me iubes crede
re qđ nō video:videā aliqđ vt credā? Jubes credere qđ nō
videā:ergo videre volo ꝛ vidēdo credere:nō audiendo. Di
cat pphēta. Niſi credideritis nō intelligetis. Aſcēdere vis et Eſa.vij.
gđ⁹ obliuiſceris. Utiqꝫ ꝑuerſe hō ſi tā tibi poſſem oſtēdere B
qđ videres:nō hortarer vt crederes. Ergo fides ē:ſicut ali
bi diffinitū eſt:ſperantiū ſubſtātia: pſictio reꝝ q nō vident. Heb.xj.
Si nō vident:quō ꝯfingunt q̄ ſūt? Uñ eñ ſūt iſta q vides
niſi ex illo qđ nō vides? Utiqꝫ vides aliqđ vt credas aliqđ
ꝛ ex eo qđ vides credas qđ nō vides. Ne ſis ingrat⁹ ei q te
fecit videre vñ poſſis credere qđ nōdū potes videre. Dedit ti
bi de⁹ oculos in corpore: rōnē in corde:excita rōnē cordis
erige īteriorē habitatorē interioꝝ oculoꝝ tuoꝝ:aſſumat fe‑
neſtras ſuas:īſpiciat creaturā dei. Eſt eñ aliqs int⁹ qui p
oclos videat. Nā qñ aliqñ in me cogitas auerſo interi⁹ ha
bitatore:q ſunt ante oculos tuos nō vides. Feneſtre eñ fru
ſtra patēt qñ q p eas attēdit abſens eſt. Nō ꝗ oculi vidēt:ſꝫ
quidā p oculos videt:erige illū:excita illū. Nō eñ denega
tū eſt tibi:rōnale aīal te de⁹ fecit:ꝓpoſuit te pecoribus : ad
imaginē ſuā te formauit. Siccine vti oculis debes vt pec⁹ Gen.j.
tm vt videas qđ addas vētri:non mēti? Erige ergo rōnalē
aſpectū:vtere oculis vt homo:itēde celū ꝛ terrā:ornamēta
celi:fecunditatē ꝛre:volat⁹ auiū:natat⁹ piſciū:vim ſeminū:
ordinē tēpoꝝ. Intēde facta ꝛ q̄re factorē. Aſpice q vides.
ꝛ q̄re quē nō vides. Crede ī eū quē nō vides ꝓpter iſta q vi
des. Et ne ꝑ me meo te exortatū putes:aplm audi dicētē.
Inuiſibilia eñ dei a creatura mundi p ea q facta ſunt ꝯſpi Rom.j.
ciūt. Poſtpōebas iſta nec attēdebas vt hō ſꝫ vt aīal irrōna
le. Clamauit ad te pphēta ꝛ fruſtra clamauit. Nolite eē ſic Pſ.xxxj.
equ⁹ ꝛ mul⁹ qb⁹ nō eſt itellect⁹. Uidebas ꝗ iſta ꝛ poſtpone C
bas. Quotidiana miracła dei nō facilitate ſꝫ aſſiduitate vi
lueſcūt. Quid eñ difficili⁹ cognitione ꝙ vt naſcat hō qui nō
erat:moriēdo diſcedat in ſecreta q erat:naſcēdo ꝓcedat in
publica q non erat? Quid tā mirabile:qđ tā difficile cogni
tu:Deo aũt facile factu. Mirare iſta:expgiſcere:ī ſolita no
ſti mirari:maiora ſunt ꝙ q videre ꝯſueuiſti. Mirati ſūt ho Mat.xiij.
mines dñm deū nrm ieſū xpm de dnqꝫ panib⁹ ſaginaſſe tot
milia:ꝛ nō mirant p pauca grana īpleri ſegetib⁹ tras. Que Joh.ij.
aq erat vinū factū:viderūt hoīes et obſtupuerūt: qđ aliud
fit de pluuia p radicē vitis? Ipſe illa fecit:ipſe iſta. Illa vt
paſcarꝫ:iſta vt mirerꝫ. Sed vtraqꝫ mirāda ſunt:qꝛ opa dei
ſunt. Uidet hō īſolita ꝛ mirat. Uñ eſt ipe hō q mirat vbi
erat:vñ ꝓceſſit:vñ forma corporꝫ:vñ mēbroꝝ diſtictio:vñ
habit⁹ iſte ſpecioſus:de qb⁹ ꝓmordijs:de ꝙ ꝯtēptibilibus:
ꝛ mirat alia cū ſit ipſe mirator magnū miraculū. Uñ ergo
iſta q vides niſi ex illo quē nō vides? Sed vt dicere cepe‑ D
rā:qꝛ tibi iſta viluerāt:venit ipſe ad faciēda īſolita vt ꝛ in
ipis ſolitꝫ agnoſceres artificē tuū. Uenit ille cui dictū eſt. Eccl.
Innoua ſigna. Cui dictū eſt. Mirifica miſericordias tuas. xxxvj.
Largiebat eñ eas:largiebat ꝛ nēo mirabat. Uenit ꝗ par Pſ.xvj.
uus ad paruos:venit medic⁹ ad egrotos q poterat vēire cū
vellet:redire cū vellet:facere qcqđ vellet:iudicare vt vellet
Et hoc qđ vellet ipa iuſticia eſt:ꝛ qđ ille vult iquū ipſa iu‑
ſticia eſt. Nō eñ iniquū eſt qđ ille vult:aut equū pōt eē qđ
nō vult. Uenit ſuſcitare mortuū miratib⁹:reddere luci ho‑
minē q erat in luce:q ītidie q nō erāt ꝓducit ad lucē. Fecit
iſta ꝛ ꝯtēpt⁹ eſt a multꝫ:pl⁹ attēdētib⁹ nō ꝙmagna faceret:
ſꝫ ꝙparū? :tāꝙ dicētib⁹ apud ſe. Iſta diuiā ſunt:ſꝫ iſte hō
eſt. Duo ergo vides:diuiā ꝛ hoīem. Si diuia non pñt fieri
niſi a deo:vide ne ī hoīe lateat de⁹. Attēde inquā q vides:
crede q nō vides. Nō te deſeruit q vocauit vt credas:quis
iuberet te illud credere qđ non potes videre:nō tñ te dimi‑
ſit nihil videntē vñ poſſis credere qđ nō vides. Parua ne
ſigna:parua ne īdicia ſūt creatorꝫ ipa creatura? Uēit etiā
fecit miracula: nō poteras videre deū:poteras hoīem:de⁹
fact⁹ eſt hō vt ī vno tibi eēt ꝛ qđ videres ꝛ qđ crederes. In Joh.j.
ꝓncipio erat verbū ꝛ verbū erat apud deū et de⁹ erat vbū. Gen.j.
Audis ꝛ nōdū vides. Ecce vēit:ecce naſcit:ecce de femia
ꝓcedit q fec maſculū ꝛ feminā. Qui fecit maſculū ꝛ feminā
nō eſt fact⁹ p maſculū ꝛ feminā. Cōtemptur⁹ eñ eras forte
qui naſceretur: nō contēnis quomodo naſceret:qꝛ ſemper
erat anteꝙ naſceret. Ecce inquā aſſumpſit corpus:indut⁹
eſt carne:proceſſit ex vtero. Iam ne vides:iam inquam vi
des carnē:interrogo:ſed carnē oſtendo: vides aliqđ:ꝛ non
vides aliquid. Ecce in ipſo partu ecce iā duo ſunt:ꝛ qđ vi
des ꝛ qđ nō videas:ſꝫ yt p ipm qđ vides credas qđ nō vi

des. Cōtēnere ceperas:q2 vides q̄ natus eſt:crede qđ non
vides:q2 de v̄gīe natus. Quātulus eſt inq̄t q̄ natus eſt:ſed
quāt⁹ eſt q̄ de virgine natus eſt. Et ille q̄ de virgine natus
eſt miraculū tp̄ale tibi attulit:non eſt nat⁹ de p̄re:ſcȝ de pa
tre hoīe:⁊ nat⁹ eſt de carne. Sed nō tibi videat̄ impoſſibile
q2 nat⁹ eſt p̄ ſolā matrē qui fecit hoīem āte p̄rem ⁊ matrē.
Attulit ergo tibi tp̄ale miraculū:vt tu eū queras ⁊ mireris
Pſ̄. xviij eternū. Etenī ipſe q̄ tanq̄ ſponſus ꝓceſſit de thalamo ſuo:
de vtero ſcȝ v̄ginali vbi ſcē̄ nuptie facte ſunt v̄bū et caro
attulit inquā miraculū tp̄ale:ſed ipſe eſt eternus:ipſe eſt pa
Joh.j. tri coetern⁹:ipſe eſt qui in p̄ncipio erat verbū: ⁊ verbū erat
apud deū:⁊ deus erat v̄bū. Fecit tibi vnde ſanareris vt vi
dere poſſes qđ nō videbas. Quod ɔtēnis in xp̄o nōdū eſt
ɔtēplatio ſanati:ſȝ medicamentū egroti. Noli feſtinare ad
viſionē ſanoꝝ. Angeli vidēt:angeli gaudēt:angeli paſcun
tur ⁊ viuūt:nec deficit vñ paſcunt̄:nec minuitur eſca ipſoꝝ.
In ſublimib⁹ thronis:in partib⁹ celoꝝ:ī his q̄ ſupra celos
ſūt videt̄ verbū ab āgelis ⁊ gaudet̄: ⁊ māducat̄ ⁊ p̄manet.
pſ̄. lxxvij. Sȝ vt panē āgeloꝝ māducaret hō:dn̄s āgeloꝝ fact⁹ eſt hō.
E Hoc eſt ſalus nr̄a:medicina infirmoꝝ:cibus ſanoꝝ. Et lo:
Joh.v. quebat̄ hoīb⁹ ⁊ dicebat qđ audiſtis. Nō poteſt fili⁹ a ſe fa:
cere q̄cq̄:niſi qđ viderit p̄rem faciētē. Iam ne putam⁹ eſt
aliq̄s qui intelligat:iam ne putam⁹ eſt aliquis in quo profi
cit collyriū carnis ad ītuēdū vtcūq̄ ſplendorē diuinitat̄.
Locut⁹ eſt:loquamur et nos: ille q2 verbū:nos q2 de v̄bo.
Quare aūt nos vtcūq̄ de verbo: Quia ad ſilitudinē verbi
p̄ verbū. Quātū ergo capim⁹: quātum illi⁹ ineffabilitatis
participes eſſe poſſum⁹:loquamur ⁊ nos: nec ɔtradicat̄ no
Pſ̄.cxv. bis. Preceſſit eñ fides nr̄a vt dicam⁹. Credidi ꝓpter qđ
locut⁹ ſum. Loquor ḡ qđ credo vtrū etiā vtcūq̄ video ille
mag̃ videt:hoc videre vos nō poteſtis. Sȝ cū dixero:q̄ vi:
det qđ dico ſiue credat ⁊ me videre qđ dixi:ſiue nō credat:
q̄d ad me illud:ſincerit̄ videat ⁊ de me qđ vult credat. Nō
poteſt fili⁹ a ſe facere q̄cq̄ niſi qđ viderit patrē facientem.
Hic arrianoꝝ error exurgit: ſed exurgit vt cadat:q2 nō hu
miliat̄ vt ſurgat. Quid eſt qđ te mouit: Filiū minorē vis di
cere. Audiſti eñ. Non pōt fili⁹ a ſe facere q̄cq̄ niſi qđ vide:
rit p̄rem faciētē. Minorē vis ex hoc filiū dici. Noui ꝺ no:
ui hoc te mouit:crede minorē nō eſſe: videre nōdum potes
crede:hoc eſt qđ paulo ante dicebā. Sȝ quomō inquies cō
tra v̄ba ipſi⁹ credituri⁹ ſum: Ipſe dicit. Nō pōt fili⁹ a ſe fa
cere q̄cq̄ niſi qđ viderit p̄rem faciētē. Attēde et qđ ſequit̄.
Quecūq̄ eñ facit p̄r eadē ⁊ fili⁹ facit:nō dixit talia. Pau:
lulū attendat charitas vr̄a ne vobiſmetip̄is ſtrepitū faciat:
tis. Tranqllo corde op⁹ eſt pia ⁊ deuota fide:intētiōe reli:
gioſa. Nō in me vaſculū:ſed in illū attēdite qui panē ponit
in vaſculo. Attēdite ergo paululū. In his eñ q̄ ſupra dixi:
mus hortātes ad fidē vt anim⁹ indut⁹ fide ſit ītellectu ca:
pax:ea q̄ dicta ſunt feſtina leta facilia ſonuerunt:exhilara:
uerunt mētes veſtras:ſecuti eſtis:intellexiſtis q̄ dixi. Que
vero dictur⁹ ſum ſpero aliquos intellecturos:vereor tñ nō
omnes intellecturos. Et q2 de⁹ nobis ꝓpoſuit p̄ lectiōem
euāgelij vñ dicam⁹: nec vitare poſſum⁹ qđ ꝓpoſuit magi:
ſter:forte vereor ne q̄ non intellexerint:qui fortaſſis plures
erūt vt putēt me fruſtra ſibi locutū: ſed tñ ꝓpter eos q̄ ītel:
lexerint non fruſtra loquor. Letetur q̄ intelligit:patienter
ferat q̄ nō intelligit:qđ nō intelligit ferat ⁊ vt intelligat diſ:
F ferat. Nō ergo ait. Quecūq̄ pater facit talia fili⁹ facit:tāq̄
alia faciat pater:⁊ alia faciat fili⁹. Videbat̄ eñ tāq̄ hoc di
xiſſe cum ſuperi⁹ diceret. Nō facit a ſe fili⁹ q̄cq̄ niſi qđ vi:
derit p̄rem facientē. Intēde. Neq̄ ibi ait:niſi qđ audierit
p̄rem iubētē:ſed viderit inq̄t p̄rem faciētē. Si ergo carna:
lē intellectū:vel potius ſenſum interrogem⁹:quaſi duos ſi:
bi ꝓpoſuit artifices p̄rem ⁊ filiū:p̄rem faciētē nullo viſo:fi
liū faciētem a p̄re viſo. Carnalis adhuc aſpectus eſt. Ve:
rūtñ vt ea q̄ ſupiora ſunt ītelligam⁹: iſta humiliora ⁊ abie:
cta nō declinem⁹. Primo ſic nobis ante oculos ɔſtituam⁹
aliquid:putem⁹ eſſe duos fabros p̄rem et filiū. Fecit pater
archā quā fili⁹ facere nō poterat niſi p̄rem videret faciētē
Attēdit archā quā fecit pater:⁊ fecit archā aliā talē:nō eā:
dē. Differo paululū v̄ba que ſequunt̄ ⁊ iam īterrogo arria:
num. Siccine ītelligis quomō ꝓpoſui: Fecit pater aliq̄d
qđ cū videret fili⁹ p̄rem faciētē fecit ⁊ ip̄e tale aliq̄d: Hoc
eñ videnť ſonare v̄ba quib⁹ ɔmot⁹ es. Neq̄ eñ ait. Nō po
teſt a ſe facere fili⁹ q̄cq̄ niſi qđ audierit p̄rem iubētē. Sed
ait. Nō pōt a ſe facere fili⁹ q̄cq̄ niſi qđ viderit p̄rem facien
tē. Ecce ſi ſic ītelligiſ:fecit p̄r ⁊ attēdit fili⁹ vt videret ⁊ ip̄e
qđ faceret. Faceret autē aliud aliqđ tale quale fecerat pat̄
Hoc qđ fecit pater p̄ quē fecit: Si nō p̄ filiū:ſi non per ver G
bū incurriſti in blaſphemiā euāgelij. Oia eñ p̄ ip̄m facta Joh.j.
ſunt. Ergo iā qđ fecerat pater p̄ verbū fecerat:ſi p̄ verbū fe
cerat:p̄ filiū fecerat. Quis eſt ali⁹ q̄ attēdit vt faciat aliud
aliq̄d qđ viderit p̄rē faciētē: Nō ſoletiſ dicere duos filios
hr̄e p̄rem. Vn⁹ eſt vnic⁹ de illo genit⁹. Per miſericordiam
vero ſuā ſol⁹ ad diuinitatē et nō ſol⁹ ad hereditatē. Cohe:
redes vnico ſuo fecit p̄r:nō quos de ſua ſubſtātia ſicut ip̄m
genuit:ſȝ q̄s de familia ſua p̄ ip̄m adoptauit. In adoptio: Rom. viij
nē q̄ppe filioꝝ vocati ſum⁹:ſicut ſancta ſcriptura teſtat̄. q̄d
ergo dicis: Ip̄e vnic⁹ loquit̄:ip̄e fili⁹ vnigenit⁹ ī euāgelio
loquit̄:ip̄m v̄bū nobis v̄ba fecit:ip̄m audiuim⁹ dicentem.
Non pōt fili⁹ a ſe facere q̄cq̄ niſi qđ viderit p̄rem faciētē. Joh.v.
Iam fecit pater vt videat qđ faciat filius: et tñ nil facit p̄r
niſi p̄ filiū. Certe turbaris heretice:certe turbaris:ſed tāq̄
helleboro accepto turbaris vt ſaneris. Iam te nō inuenis
ſentētiā tuā ⁊ carnalē intuitū tuū: quantū arbitror etiā ip̄e
ɔdēnas. Repone oculos carnis poſt te:erige ſi aliquid ha:
bes in corde:diuina ītuere. Audis quidē humana verba p̄
hominē:p̄ euāgeliſtā: p̄ euangeliū audis humana verba ſi:
cut hō. Sed de v̄bo dei audis vt humana audias:diuina co
gnoſcas. Exagitauit magiſter vt erudiret:ſeminauit q̄ſtio:
nē vt moueret ītētionē. Nō pōt fili⁹ a ſe facere q̄cq̄ niſi qđ
viderit p̄rem faciētē. Conſequēs erat qđ dicere. Quecūq̄
eñ pater facit:talia facit fili⁹. Nō hoc ait:ſȝ quecūq̄ p̄r fa:
cit:hec eadē et fili⁹ facit. Nō alia p̄r facit:alia fili⁹ facit:q2 H
oīa q̄ pater fecit p̄ filium facit. Suſcitauit lazaꝝ filius: nū:
q̄d p̄r eum non ſuſcitauit: Illuminauit fili⁹ cecum:nunq̄d
pater nō illuminauit: Illuminauit pater p̄ filiū in ſpūſancto
Trinitas eſt:ſȝ vna opatio:vna maieſtas:vna eternitas:vna
coeternitas:⁊ opa eadē trinitatiſ. Nō alios hoīes creat pa:
ter:alios fili⁹:alios ſpūſanct⁹. Vnū eūdēq̄ hominē ⁊ pa:
ter ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſanct⁹ creat:⁊ pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſanctus vn⁹
de⁹ creat. Attēdis pluralitatē p̄ſonaꝝ: ſȝ vnitatē diuinita:
tis agnoſce. Propt̄ pluralitatē eñ p̄ſonaꝝ dictū ē. Facia:
mus hoīem ad imaginē et ſilitudinē nr̄am. Nō ait:faciam
hoīem:⁊ attēde cū facio vt poſſis et tu alteꝝ facere. Facia:
mus inq̄t pluralitatē audio: ad imaginē nr̄am itē plurali:
tatē audio. Vbi ergo ſingularitas diuinitatiſ:lege ſequētia
Et fecit de⁹ hoīem. Dicit̄. Faciam⁹ hoīem:⁊ non dicit̄ fece
rūt dij hoīem. Intelligit̄ vnitas ī eo qđ dictū eſt. Fecit de⁹
hoīem. Vbi eſt ergo ītētio illa carnalis: Cōfundat̄:abſcō:
dat̄:perimat̄. Loquat̄ nobis verbū dei. Iam pij:iā credē
tes:iā ībuti fide ⁊ cōparato aliquo merito intelligētie:con
uertam⁹ nos ad ip̄m v̄bū:ad fontē luminis ⁊ dicam⁹ ſimul.
Dn̄e eadem fecit p̄r que tu: q2 q̄cquid facit pater p̄ te facit.
Te v̄bū audiuim⁹ in p̄ncipio:nō vidim⁹ ſȝ credimus. Ibi
ɔſequēter audiuim⁹:q2 oīa p̄ te facta ſunt. Omia ergo q̄ fa I
cit p̄r p̄ te facit. Eadēq̄ ergo facis q̄ pater. Quid eſt qua:
re dicere voluiſti. Non pōt fili⁹ a ſe facere q̄cq̄: Video eñ
equalitatē quādā tibi cū p̄re:in eo qđ audio. Quecūq̄ pa:
ter facit:hec eadē fili⁹ facit. Agnoſco equalitatē hic intelli
go hic capio vt poſſum. Ego ⁊ pat̄ vnū ſum⁹:q̄d eſt q̄ non Joh.x.
potes facere q̄cq̄:niſi qđ videris p̄rem facientē: Quid eſt
hoc: Forte dicat mihi: Imo dicat nobis oīb⁹. Hoc eñ qđ
dixi. Nō pōt fili⁹ facere q̄cq̄ niſi qđ viderit p̄rem faciētē:
videre meū q̄uo ītelligis: videre meū quid eſt: Sequeſtra
paululū formā ſerui quā ꝓpter te ſuſcepit. Etenī in illa for
ma ſui dn̄s nr̄ oclos ⁊ aures hēbat ī carne: ⁊ in illa forma
hūana q̄lē ⁊ nos portam⁹ eadē figura corp̄is erat: eadē li:
neamēta mēbroꝝ. Caro illa venerat ex adā:ſȝ non ille erat
adā. ḡ dn̄s ābulās ſiue ī terra ſiue ī mari:ſicut ei placuit ſic
voluit:q2 q̄cq̄ voluit potuit:īſpexit qđ voluit:clauſit oculos
vidit:auertit oculos et nō vidit:a tergo erat q̄ ſeq̄bat̄:ante
erat q̄ videret̄ oculis corporis qđ ante erat videbat. Diui:
nitatē vero nil latebat. Sepone ſepone inquā paululū for
mā ſerui:formā dei vide in qua erat anteq̄ mundus fieret:
in qua erat equalis p̄ri:p̄ eum hoc accipe ⁊ ītellige q̄d tibi
ait. Qui cū in forma dei eſſet non rapinā arbitratus eſt eſſe Phil.ij.
ſe equalē deo. Ibi eum vide ſi potes:vt poſſis videre quid

Ioh.j. ſit videre ipſius. In pncipio erat vbū. Quomō videt ver-
bū? Habet ne oculos verbū: an in illo ſe inueniūt oculi no-
Mat.v. ſtri & oculi nō carnales: ſed oculi pioꝝ cordiū? Beati enim
K mūdo corde: qm̄ ipſi deū videbūt. Aſpicis xp̄m hominem
& deū: oſtēdit tibi hoiem: ſeruat tibi deum. Et vide q̄ deū
tibi ſeruat qui ſe tibi hominē oſtendit. Qui diligit me inqt
Ioh.xiiij. mādata mea cuſtodit. Qui diligit me diliget a pr̄e meo: et
ego diligā eū. Et tanq̄ diceret: quid ei dabis quē diligis.
Et oſtendā inquit meipm̄ illi. Quid eſt hoc fratres? Quē
iā videbāt ipſe ſe illis demōſtraturū pmittebat. Quibus?
De verbis A quib⁹ videbaẗ: an a quibus & nō videbatur? Sic loquēs
dn̄i. Ser. apl̄o cuidam ait querenti videre patrē vt ſufficeret ei & di-
xviij.b. centi. Oſtēde nobis pr̄em & ſufficit nobis. Et ille ſtās ante
oculos ſerui: i forma ſerui ſeruās oculi deificati formā dei
eſt illi. Tanto tp̄e vobiſcū ſum & non cognouiſtis me? Qui
me videt videt & pr̄em: pr̄em queris videre: me vide: vides
me et nō vides me. Vides qd̄ pro te aſſumpſi: nō vides qd̄
p te ſeruaui. Audi mandata: purga oculos: q̄ q̄ diligit me
mādata mea cuſtodit: et ego diligā eū. Tāq̄ cuſtodiētem
mādata mea: & tāq̄ ſanato p mādata mea oſtendā meipm̄
L illi. Si ergo fratres videre nō poſſum⁹ quid ſit videre ver-
bi: quo imus: quā viſionē forte preꝑopere exigimus: qd̄ no-
bis oſtendi volum⁹ qd̄ videre non poſſumus? Ideo iſta di
cta ſunt que deſideram⁹ videre: non qd̄ iam poſſimus cape
re. Videre eñ verbi. Si videas forte in eo qd̄ vides vide-
re vbi: ipm̄ verbū videbis: & nō aliud ſit verbū: aliud vide-
re verbi: ne ibi ſit aliquid coaugmētatū & copulatum & du-
plex & cōpaginatū. Simplex enim aliqd̄ eſt ineffabili ſim-
plicitate. Nō quēadmodū homo aliud eſt homo: aliud vi-
dere homis. Non aliqñ extinguiẗ qd̄ eſt videre hominis
& manet homo: hoc eſt qd̄ dicebam dicturum me aliqd̄ qd̄
nō poſſent oēs itelligere: etiā dominus faciat vt aliqui in-
tellexerit. Fratres mei ad h̄ exhortaẗ vt videam⁹: videre
verbi vltra vires noſtras eſſe: q̄ parue ſunt: nutrianẗ: perfi
cianẗ. Vnde? Mandatis. Quib⁹ mādatis? Qui diligit me
mādata mea cuſtodit. Que mādata? Iā eñ creſcere volu
mus: iā roborari: iā pfici vt videam⁹ videre verbi. Dic iā:
Ioh.xiij. dn̄e q̄ mādata? Mandatū nouum do vobis vt vos inuicē
diligatis. Hāc ergo fratres charitatē de vbertate fontis hau
riam⁹: iſta capiam⁹: in ea nutriamur. Cape p qd̄ ſis capax
Charitas te gignat: charitas nutriat: charitas pficiat: cha
ritas roboret vt videas videre verbi nō aliud eſſe verbū &
aliud videre ipſi⁹: ſed ipm̄ qd̄ eſt videre verbi: hoc eſſe ver
Ioh.v. bū: & cito forte itelliges: q̄ illud qd̄ dictum eſt. Non poteſt
fili⁹ a ſe facere quicq̄ niſi qd̄ viderit pr̄em facientem: tale
eſt ac ſi diceret: nō eſſet filius niſi de patre naſcereẗ. Suffi-
ciat fratres noui id me dixiſſe: qd̄ cogitatū forte aperiatur
multis. Sepe verbis dictum forte obſcuretur.

ps. lxxxiij ¶ De eo qd̄ pp̄heta dicit in pſalmo. Cor meum
et caro mea exultauerūt in deum viuum. Home
lia.xxxiij.in qua quomodo in deum exultare de-
bemus ſuccincte declarat.

A SCōm apoſtolum fratres chariſſimi: q̄ ſatis dili-
git ſclm̄ non habet plenū diuini amoris affectū.
i.Ioh.ij. Sic eñ audiſtis legi. Qui diligit ſeculum nō eſt
perfecta charitas dei in illo. Ac p hoc tūc perfe-
cte incipit xp̄ianus futurā & eternam vitā diligere: cum vi-
tā preſentē ceperit nō amare. Et ideo ſtatim ſequiẗ in pſal
ps. lxxxiij mo: cor meū & caro mea exultauerūt in deū viuum. Confir
mat qd̄ ſupra dixerat deum ſe amare non ſeculum. Exulta
uit: ſed in deū viuū: hoc eſt nō exultauit in hoc mundo: nec
exultauit in aliqua oblectamenta que mundi ſunt: id eſt nō
in diuitijs: nō in honore: nō in luxuria: nō in ebrietate: non
in vanitatib⁹ mortuis et cito cum oi ſuo amore morituris
ſed in deū viuū. Quare nō dixit. In deum tm̄: ſed addidit
in deū deū viuū? Vt oſtēderet ſcʒ quia totum non pertine
ret ad dei cultū deberem⁹ habere quaſi mortuū. Simulq̄
conſiderate hui⁹ dicti ſubtilitatē ſermonis ſacri. Cor meū
inqt & caro mea exultauerunt in deū viuū. Nunqd̄ nō ſuffe
cerat dicere: cor meū exultauit in deū viuū: niſi addidiſſet
& caro mea? Videam⁹ ergo quomodo in deū & cor ſimul &
caro hoīs exultat. Quomō niſi vt hō et carne & corde deo
ſeruiat. Cor eñ exultat i deū qñ honeſta & ſctā cogitat: qñ
religioſa opa & deo placita concupiſcit. Caro autē exultat
quādo pudica eſt: quādo ſobria: quādo nulla ipuritate pol
luiẗ: quādo nullis imūndis actib⁹ ſordidaẗ. Videte enim
e diuerſo et agnoſcite q̄ vera ſunt q̄ dico. Si viderit aliq̄s
veſtrū hoiem iniuſta dicentē: nūquid dicere pot q̄ cor illi⁹
exultet in deū viuū? Aut ſi quis aliū viderit ebrioſum ipu-
dicū: fornicatorē: nunquid dicere poteſt q̄ caro ei⁹ exultet
in deū viuū? Nulla eñ caro exultat in deū: que viuit in vi-
tio. Ideo ergo pp̄heta dicebat. Cor meū & caro mea exul-
tauerūt in deū viuū. Quia & corde retinebat plenā religio-
nis fidē: & carne ſeruabat deuotā corporis ſctitatē. Nec ſi- B
ne cauſa in pſequentib⁹ ſtatim pſalmiſta ſubdidit dicens.
Etenī paſſer iuēit ſibi domū & turtur nidū vbi reponat pul ps. lxxxiij
los ſuos. In turture et paſſere: ſaluator nr̄ ſignificaẗ. Fra-
tres chariſſimi: paſſer eñ vt ſcitis pparuus auis eſt. Turtur
enim vt legim⁹ pudiciſſima. Et ideo ſaluator nr̄ paſſer dr̄:
q̄ docuit pmus humilitatē. Turtur dict⁹ eſt: q̄ pmus do-
cuit caſtitatē. Vnde etiā in canticis cāticoꝝ pp̄heta dicit
Vox turturis audita eſt in terra nr̄a. Vox turturis doctri Cant.ij.
na itelligiẗ ſaluatoris. Audire cepit: puritatē caſtitatiſq̄ ad-
amauit. Etenī paſſer inuenit ſibi domū: et turtur nidū ſibi
vbi reponat pullos ſuos. Que eſt eñ dom⁹ xp̄i niſi eccleſia
dei? Que eſt dom⁹ chriſti: niſi conuent⁹ populi chriſtiani?
Hanc ergo domū ſaluator cū ingenti pietate queſiuit & in-
uenit. Hanc peculiariẗ diligit. Merito peculiariter diligit
quā peculiariter ſuo ſanguine cōparauit. In hac ergo do-
mo ſaluator pgregat pullos ſuos. Quos ergo credim⁹ xp̄i
pullos? Quos niſi pp̄los chriſtianos? Deniq̄ qui ſint dn̄i
nr̄i pulli: ipſe hodie cōuentus veſter oſtendit. Dū eñ aſpi-
cio veſtrā cōgregationē cōgregaſſe in eccleſia: pullos vos
video ſaluatoris. Legam⁹ q̄uis i alijs libris ſcriptū: vt ſu
pra dixi. Et turtur nidum ſibi vbi reponat pullos ſuos: ſed
vtrūq̄ in pſona eccleſie bn̄ cōuenit: id eſt qd̄ nos ſaluator &
pgreget & reponat. Congregat eñ nos vt doctrinā illi⁹ au-
diam⁹: & reponit: vt ab inſidijs diaboli tuti eſſe poſſim⁹. Qd̄
vt faciat & vt quotidie faciat: pcemur deū ſaluatorem nr̄m
cui eſt cum patre et ſpiritu ſancto honor et gloria in ſecula
ſeculorum. Amen.

¶ De eo quod dominus ait in euangelio. Ego Ioh.xiiij.
ſum via: veritas et vita. Homelia.xxxiiij.in qua
hortaẗ etiam nos ſi p viam velimus ire que chri
ſtus eſt: nos mites humileſq̄ eſſe oportere.

ERigūt nos diuine lectiōes ne deſperatiōe fran- A
gamur: & rurſus terrēt ne ſupbia vētilemur. Te-
nere aūt viā mediam: verā: rectā: tāq̄ inter ſini-
ſtrā deſperatiōis & dexterā pſumptiōis difficil-
limū eſſet nobis niſi xp̄s diceret. Ego ſū via: ego ſum inqt vbi ſupra.
via & veritas & vita. Tāq̄ diceret. Qua vis ire? Ego ſū via
Quo vis ire? Ego ſum veritas. Vbi vis pmanere? Ego ſū
vita. Secure ergo ambulem⁹ in via: ſed inſidias timeam⁹
iuxta viā. Inimic⁹ inſidiari nō audet in via: q̄ xp̄s eſt via
Sed iuxta viā plane nō deſinet. Vñ & in pſalmo dr̄. Iuxta ps.cxxxix
ſemitas ſcādala poſuerūt mihi. Dicit & alia ſcriptura. Me Eccl.ix.
mēto q̄ i medio laqueoꝝ i grederis. Iſti laquei iter quos
igredimur nō ſunt i via: ſʒ tn̄ ſunt iuxta viam. Quid formi-
das in via? Tūc time ſi deſeras viā. Non ideo etiā pmittiẗ
ponere iuxta viā laqos: ne ſecuritate exultatiōis via deſe-
raẗ: & in inſidias incidaẗ. Via xp̄s humilis: xp̄s veritas &
vita: xp̄s excelſus & de⁹. Si ambules i humili: puenies ad
excelſum. Si ifirm⁹ humilē nō aſpernet: in excelſo fortiſſi-
mus pmanebis. Que eñ cauſa humilitatis xp̄i: niſi ifirmi-
tas tua? Veniret ad te tāt⁹ medic⁹: ſi vl̄ ſic egrotares vt tu
poſſis venire ad medicū? Venit docēs humilitatē qua re-
deam⁹: q̄ ſupbia nos redire nō ſinebat. Q̄ et ſupbia fece-
rat recedere exaltatū hūanū cor aduerſus deū: et negligēs
i ipa ſanitate pcepta ſalutaria: decidit aīa in ifirmitatē: di-
ſcat audire infirma quē contēpſit fortis. Audiat vt ſurgat:
quē ſpreuit vt caderet. Audiat tādē experimento edocta: qd̄
pcepto noluit obtinere. Docuit eñ eā miſeria ſua qd̄ mali
ſit a dn̄o fornicari. Recedere eñ ab illo ſimplici & ſingula-
ri bono: in iſtas multitudinum voluptates: in amore ſecu-
li corruptionēq̄ terrenarum: fornicari eſt a deo. Et quo- B
dāmodo fornicātem allocutus eſt vt rediret: ſepiſſime per

propbetas increpat tanq̃ fornicariam: nõ tamen deſperatã
quia in manu habet etiam mũdationem fornicarie: qui in-
crepat fornicariã. Non enim ſic increpat vt inſultet: ſed ad
confuſione vult perducere vt ſanet. Exclamauit ſcriptura
vehementer nec palpauit adulãdo: quos voluit reparare ſa-
nando. Adulteri neſcitis: quia amicus huius mundi inimi
cus dei cõſtituetur? Amor mũdi adulterat animam: amor
fabricatoris mundi caſtificat animã: ſed niſi de corruptio-
ne erubuerit: ad amplexus illos caſtos redire nõ concupi-
ſcet. Cõfundat vt redeat q̃ ſe iactabat ne rediret. Supbia
ergo ĩpediebat aie reditũ. Qui aũt increpat nõ facit pctm̃
ſʒ oſtẽdit pctm̃. Qđ nolebat aia videre: ponet ei ãte oc'los
Qđ poſt dorſum hr̃e cupiebat: ad faciem illi admouet. Vi
Mat. vij. de te ĩ te. Quid vides ſtipulã in oculo fratris tui: trabẽ aũt
in oc'lo tuo nõ vides? Reuocat ad ſe q̃ ibat a ſe. Sicut a ſe
ierat: ſic a dño ſuo ibat. Se enĩ reſpexerat: ſibiq̃ placuerat:
ſueq̃ poteſtatis amatrix facta fuerat: receſſit ab illo ⁊ nõ re-
mãſit ĩ ſe: ⁊ a ſe repellit: ⁊ a ſe excludit: in exteriora ꝓlabit.
Amat mũdũ: amat tp̃alia: amat terrena: q̃ ſi ſeipſam ama-
re neglecto a quo facta eſt iã min' eſſet: iã deficeret aman-
do qđ min' eſt. Min' eſt enĩ ipſa q̃ de': ⁊ longe minus: tã-
toq̃ min' quãtũ minus eſt res facta q̃ factor. Ergo aman
dus erat de': ⁊ amãd' eſt de': ita vt ſi fieri poteſt nos ipſos
obliuiſcamur. Quis ẽ eſt iſte trãſit'. Oblita eſt aia ſeipſam
ſed amãdo mũdũ oblita eſt ſe: ſed nõ amãdo artificẽ mun-
di: pulſa ẽ ⁊ a ſe. Pulſa ergo ⁊ a ſe q̃dãmõ ꝑdidit ſe: nec fa-
cta ſua nouit videre. Iuſtificat iniq̃tates ſuas ⁊ fert ⁊ ſupbit
ĩ petulãtia: ĩ luxuria: ĩ honorib': ĩ poteſtatib': ĩ diuitijs: in
potẽtia vanitatis. Arguit: corripit: oſtendit ſibi: diſplicet ſi-
bi ↄfitet feditatẽ: deſiderat pulchritudinẽ: et q̃ ibat effuſa:
redit ↄfuſa. Cõtra illã videt orare: an ꝓ illa q̃ dicit. Imple
facies eor' ignominia. Aduerſari' appetit: amic' appet. Au
di qđ ſequit: et vide vtrũ orare poſſit amicus. Imple inq̃t
facies eor' ignominia ⁊ querẽt nomẽ tuũ dñe. Oderat eos
quorũ facies ignominia iplere cupiebat. Vide quẽadmo-
dũ amat eos quos vult q̃rere nomẽ dñi. Amat tñ: an odit
tãtum? An ⁊ odit ⁊ amat? Immo ⁊ odit ⁊ amat. Odit tua
amat te Quid ẽ odit tua amat te? Odit qđ feciſti: amat qđ
Gen. j. fecit de'. Que ſunt enĩ tua niſi pctã? Et q̃d es tu niſi qđ fe-
cit de' hoiem ad imaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ ſuã? Negligis qđ
fact' es: et diligis qđ feciſti. Amas extra te opa tua: negli-
gis in te op' dei. Merito is: merito laberis: merito ⁊ a teipſo
Philip. pergis: merito audis. Spũs ambulãs ⁊ nõ reuertẽs. Audi
lxxvij. poti' vocãtẽ ⁊ dicẽtẽ. Cõuertimi ad me ⁊ ↄuertar ad vos.
C Non enĩ de' auertit ⁊ cõuertit: manẽs corripit icõmutabi-
lis corripit. Auerſus eſt: qꝛ tu te auertiſti. Tu ab illo feciſti
caſum: nõ ipſe ante fecit occaſum. Ergo audi dicentẽ tibi:
Zach. j. ↄuertimini ad me ⁊ ↄuertar ad vos: hoc eſt enĩ: ↄuertar ad
vos: qi ↄuertimini ad me. Fugiẽtis dorſa ꝑſequit: faciẽ re-
deũtis illumiat. Quo enĩ fugies a deo fugiẽs? Quo fugies
fugiens ab illo q̃ nullo loco ↄtinet: ⁊ nuſq̃ abſens eſt? Qui
ↄuerſũ liberat: punit auerſum. Habes iudicẽ fugiẽs: p̃rem
habeto rediẽs. Tumuerat aũt ſupbia: ⁊ ipſo tumore ꝑ ãgu
ſtã redire nõ poterat. Clamat ille qui fact' eſt via. Intrate
Mat. vij. ꝑ anguſtam portam. Conat ingredi: impedit tumor: et tan
to magis ꝑnicioſe conat: q̃to magis ipedit tumor. Tumi-
dũ aũt vexat anguſtia: vexatus aũt ampli' tumebit. Am-
plius tumens qñ intrabit? Ergo detumeſcat. Unde detu-
meſcat? Accipiat humilitatis medicamẽtũ: bibat ↄtra tu-
morẽ poculũ amarũ ſʒ ſalubre. Bibat poculũ humilitatis.
Quid ſe artat? Non ſinit moles: nõ magna ſʒ tumida. Ma
gnitudo enĩ ſoliditatẽ hʒ: tumor iflationẽ. Nõ ſibi magn'
tumid' videat: detumeſcat vt magn' ſit: vt cert' ſit: vt ſoli-
dus. Non iſta deſideret: nõ de iſta põpa rex labẽtiũ corru-
ptibiliũq̃ glorietur. Audiat eũ ipm̃ q̃ dixit. Intrate ꝑ angu-
Joh. xiiij. ſtã portã: dicentẽ. Ego ſum via. Quaſi enĩ q̃reret tumidus
qua ĩtrabo? Ego ſum via inq̃t: ꝑ me intra: nõ niſi ꝑ me am-
bulas vt intres ꝑ ianua. Nã ſicut dixit. Ego ſũ via: ita etiã
Joh. x. Ego ſum ianua. Quid q̃ris q̃ redeas: quo redeas: qua in-
tres? Ne alicubi erres: ipe tibi oia fact' eſt. Breuiter ẽ di-
D cit. Humilis eſto: mitis eſto. Audiam' hoc aptiſſime dicẽ-
tẽ: vt videas qua ſit via: que ſit via: quo ſit via: quo vis ve-
Mat. xj. nire. Certe forte auaricia oĩa vis poſſidere. Oia mihi inq̃t
tradita ſunt a p̃re meo. Fortaſſe dictur' es. Chriſto ſũt tra-

dita: nõ mihi. Audi apl'm dicentẽ. Audi vt dixi iãdudũ: ne
deſperatiõe frãgaris. Audi quõ amat' es: turpis: fed': an-
teq̃ eſſet in te: qđ amari dignũ eſſet. Amat' es pri' vt dign'
fieres q̃ amareris. Etenĩ xp̃s (ſicut ait apoſtol') ꝓ impijs Roma. v.
mortu' eſt. An forte impi' amari merebat? Quare? Quid
merebatur impius? Dãnari: reſpondes. Chriſtus tñ ꝓ im-
pijs mortuus eſt. Ecce quid tibi p̃ſtitũ eſt impio: iã pio q̃d
ſeruat? Quid p̃ſtitũ eſt impio? Chriſt' pro impijs mortu'
eſt. Deſiderabas aũt oia poſſidere: noli ꝑ auariciã: ꝑ pieta-
tem hoc quere: ꝑ humilitatẽ hoc quere. Si enĩ ita q̃ſieris
poſſidebis. Tenebis enim eũ ꝑ quẽ facta ſunt oia: ⁊ cũ ipſo
oia poſſidebis. Nõ hec q̃ſi ratiocinãdo dicim'. Audi apo
ſtolũ ipm dicẽtẽ. Qui filio ꝓprio nõ pepcit: ſed ꝓ nobis oi- Rom. viij
bus tradidit illũ. Quomõ non etiã cũ illo oia nobis dona
uit? Auare: ecce habes oia. Omnia que amas vt nõ ipedia
ris a chriſto contẽne: ⁊ ipm tene in quo poſſis oia poſſide-
re. Ipſe ergo medicus nihil tali indigẽs medicamento: tñ
vt exhortaret egrotũ bibit: qđ op' nõ erat tanq̃ recuſantẽ
alloquẽs: et trepidũ erigẽs bibit prior. Calicẽ inq̃t quẽ ego
bibitur' ſum: q̃ in me nõ habeo qđ ab illo calice ſanet: bibi-
tur' ſum tñ ne tu dedigneris bibere cui opus eſt vt bibas.
Jam videte fratres ſi amplius egrotare debet gen' huma
nũ accepta tãta medicina? Jam humilis de': ⁊ adhuc ſup-
bus hõ. Audiat: diſcat. Omia mihi inq̃t tradita ſunt a p̃re Mat. xj.
meo. Si deſideras oia: mecũ habebis: ſi deſideras patrẽ
ꝑ me habebis ⁊ in me habebis. Nemo cognoſcit p̃rem niſi
fili'. Noli deſperare. Ueni ad filium. Audi qđ ſequit. Et
cui voluerit fili' reuelare. Dicebas nõ poſſum. Per ãguſtã B
me vocas. Non poſſum intrare ꝑ anguſtã. Uenite inq̃t ad
me oẽs q̃ laboratis ⁊ onerati eſtis. Sarcina vobis tumor ve
ſter eſt. Uenite ad me oẽs q̃ laboratis ⁊ onerati eſtis: ⁊ ego
reficiã vos. Tollite iugũ meũ ſuꝑ vos: et diſcite a me. Cla
mat magiſter ãgelor': clamat v̄bũ dei: quo rationales oẽs
mẽtes ſine defectu paſcunt. Cib' reficiens ⁊ integer ꝑma-
nẽs clamat ⁊ dicit. Diſcite a me. Exaudiat pp̃ls dicẽtem.
Diſcite a me. Reſpõdeat: q̃d diſcim' a te? A magno enim
artifice neſcio q̃d audituri ſum': cũ dic. Diſcite a me. Quis
eſt q̃ dicit: diſcite a me? Qui formauit terrã: qui diuiſit ma-
re ⁊ aridã: qui creauit volatilia: qui creauit animalia terre-
na: qui creauit oia natãtia: qui poſuit in celo ſydera: qui di-
ſtinxit diẽ et noctẽ: q̃ firmauit ipm firmamentũ: qui lucẽ a
tenebris ſeparauit: ipe dicit Diſcite a me. Nũq̃d forte hoc
nobis dictur' eſt vt iſta cũ illo faciam'? Qui hoc poteſt: ſo
lus de' facit. Noli inquit timere: nõ te onero. Hoc a me di
ſce qđ ꝓpt te fact' ſum. Diſcite a me inq̃t nõ formare crea-
tura que ꝑ me facta eſt: nec illa quidẽ dico diſcatis: qꝛ qui-
buſdam donaui quib' volui nõ omnib': ſuſcitare mortuos
illuminare cecos: apire aures ſurdorũ: nec iſta pro magno
velitis diſcere a me. Gauiſi diſcipuli et exultãtes redierũt Luce. x.
dicẽtes. Ecce in noĩe tuo ⁊ demonia nobis ſubiecta ſunt.
Ait illis ieſus. Nolite in hoc gaudere: qꝛ demonia vobis
ſubiecta ſunt: gaudete poti': qꝛ noĩa vr̃a ſcripta ſunt in ce-
lo Quib' voluit donauit expellere demonia: donauit qui-
bus voluit mortuos ſuſcitare. Facta ſũt ⁊ hec miracl'a ãte
ĩcarnationẽ dñi. Suſcitati ſunt mortui: mũdati ſũt leproſi. iiij. Reg.
Legim' hec. Et q̃s fecit tũc niſi ille qui poſtea homo xp̃s iiij. et. v.
poſt dauid: ſed de' xp̃s ante abraam: ipe donauit hec oia:
ipſe ꝑ homies fecit: nec tñ omnib' hec dedit? Nunq̃d qui-
bus hec nõ dedit deſperare debent: dicere ſe nõ ꝑuenire ad
eũ: qꝛ hec dona accipe non meruerunt? In corpore mẽbra
ſunt: aliud poteſt illud mẽbrum: aliud illud. Compegit cor
pus de': nõ tribuat auri vt videat: nec oculo vt audiat: nec
frõti vt olfaciat: nec manui vt guſtet. Non dedit hec: ſʒ oi-
bus mẽbris ſanitatẽ dedit: cõpagẽ dedit: vnitatem dedit
ſpũ omnia pariter viuificauit ⁊ vniuit. Sic ergo dedit cui-
dam mortuos ſuſcitare: alii dedit diſputare. Omnibus tñ
q̃d dedit? Diſcite a me qꝛ mitis ſum ⁊ humilis corde. Om Mat. xj.
audiuim' dicẽtẽ. Mitis ſum ⁊ humilis corde. Fratres mei
tota medicina noſtra illa eſt. Diſcite a me qꝛ mitis ſum et
humilis corde. Quid prodeſt ſi miracula facit et ſit ſupb':
nõ ſit mitis ⁊ nõ humilis corde? Nonne in illo numero de-
putabit eor' q̃ vẽdituri ſunt in finẽ ⁊ dicturi. Nõne in noĩe Mat. vij.
tuo ꝓphetauim': et in noĩe tuo virtutes multas fecimus?
Sed q̃d audiẽt. Nõ noui vos. Recedite a me oẽs q̃ opera-

mini iactatẽ. Quid ergo ꝓdeſt vt diſcam⁹ q̃m mitis ſũ ⁊ humilis
corde? Charitatẽ iſerit ⁊ germaniſſimã charitatẽ ſine ↄfu=
ſione ſine iflatiõe: ſine elatiõe: ſine fallacia. Hoc inſerit q̃ di
cit. Diſcite a me q2 mitis ſum ⁊ humilis corde. An pot ſin=
ceriſſimã hr̃e charitatẽ ſupb⁹ ⁊ inflat⁹? Neceſſe eſt vt inui=
deat. An forte qui inuidet amat: ⁊ nos erram⁹? Abſit vt q̃ſq̃
ſic erret vt inuidũ dicat hr̃e charitatẽ. Ergo q̃d dicit apo=
ſtol⁹. Charitas nõ emulaꝛ. Quare nõ emulaꝛ? Non inflaꝛ.
Cauſam ſtatim ſubiecit vñ abſtulerit emulationẽ charita
j.Cor.xiij ti. Quia non inflaꝛ: nõ emulaꝛ. Primo quidem illud dixit.
Charitas nõ emulaꝛ: ſꝫ tu q̃ſi q̃rereſ: q̃re non emulaꝛ: addi=
dit: nõ iflaꝛ. Si ergo ideo emulaꝛ q2 iflaꝛ: ſi nõ iflaꝛ nõ emulaꝛ
Si charitas non iflaꝛ ⁊ iõ nõ emulaꝛ: charitatẽ iſerit q̃ ait.
Matth.xj Diſcite a me: q2 mitis ſum ⁊ humilis corde. Jam q̃libꝫ ha
beat q̃d vult: iactet ſe vndevult. Si linguis hoim loquar ⁊
angeloꝝ: charitatẽ aũt nõ habeã: fact⁹ ſum vt eramentũ ſo
nas aut cymbalũ tinniẽs. Quid ſublimi⁹ munere linguaꝝ
diuerſaꝝ? Eramẽtũ eſt cymbalũ tinniẽs. Si auferas cha=
ritatẽ: audi alia munera. Si ſciã oĩa ſacramenta. Quid ex=
cellẽti⁹? Quid magnificentius? Audi adhuc aliud. Si ha=
G beã oẽm ꝓphetiam ⁊ oẽm fidẽ: ita vt montes transferam:
charitatẽ aũt nõ habeã: nihil ſum. Acceſſit ad ãpliora fra=
tres. Quid aliud dixit. Si diſtribuã oĩa mea paupib⁹: q̃d
põt fieri perfecti⁹? Quãdoquidẽ diuiti ꝓpter pfectionem
Mat.xix. hoc dñs iperauit dicens. Si vis pfect⁹ eſſe: vade vẽde oĩa
q̃ habes ⁊ da pauperib⁹. Jam ergo pfectus eſt: q2 vẽdidit
oĩa ſua ⁊ dedit paupib⁹. Nam ideo addidit. Et veni ſeq̃re
me. Uẽde oĩa inq̃t da paupibus: ⁊ veni ſequere me. Quare
te ſequor? Jam venditis oĩb⁹ diſtributis pauperib⁹. nõne
pfect⁹ ſum: q̃d op⁹ eſt vt te ſequar? Sequere me vt diſcas
q̃m mitis ſum ⁊ humilis corde. Poteſt eñ q̃ſq̃ vẽdere oĩa
ſua ⁊ dare paupib⁹ nõdũ mitis: non humilis corde? Certe
poteſt. Si eñ oĩa mea diſtribuero paupib⁹. Et adhuc au=
di. Nam quidã relictis oĩb⁹ q̃ habuerũt: iã ſecuti ſunt do
minũ: ſꝫ nõdũ ad pfectũ ſecuti. Ad pfectũ eñ ſeq̃ eſt imita=
vbi ſupra. ri. Non potuerũt ferre tẽtamẽtũ paſſionis. Jam petr⁹ fra=
tres erat ex his q̃ dimiſerãt oĩa ⁊ ſecuti erãt dñm. Nam di
uite illo cũ triſticia recedẽte: vbi cõturbati diſcipuli inter=
rogauerũt: q̃s q̃s tãdẽ poſſet eſſe pfectus: ⁊ eos ↄſolatus eſt
dñs: dixerant dño Ecce nos dimiſim⁹ oĩa ⁊ ſecuti ſum⁹ te:
q̃d ergo nobis erit? Et dixit dñs quid eis hic daret: quid i fu=
tuꝝ reſeruaret. Tñ iſte iã ex eoꝝ numero q̃ hec fecerant. At
Mat.xxvj vbi vẽtũ eſt ad articulũ paſſionis: ad vocẽ vni⁹ ancille: ter
negauit eũ cũ quo ſe morituꝝ eſſe ꝓmiſerat. Jntẽdat ergo
charitas vr̃a. Uade inq̃t oĩa tua vende ⁊ da paupib⁹: ⁊ ha
bebis theſauꝝ i celo: ⁊ veni ſequere me. Perfect⁹ eſt petr⁹
iã dño in celo ſedente ad dexterã pr̃is: tunc pfect⁹ eſt ⁊ ma
tur⁹ fact⁹. Ad paſſionẽ ergo cũ ſeq̃reꝛ dñm non pfect⁹ erat
At vbi nõ eſſe cepit in terra quẽ ſeq̃reꝛ tunc pfect⁹ eſt: imo
vero ſemꝑ ante te habes quẽ ſequaris: dñs exẽplũ in terrã
poſuit cũ euãgeliũ ibi reliquit: in euãgelio tecũ eſt. Nõ eñ
Matthei mentit⁹ eſt dicẽs. Ecce ego vobiſcũ ſum omnib⁹ dieb⁹ vſq̃
xxviij. ad cõſummationẽ ſeculi. Ergo ſeq̃re dñm. Quid eſt ſeq̃re
Matth.xj dñm? Jmitare dñm. Quid eſt imitare dñm? Diſcite a me
j.Cor.xiij. q2 mitis ſum ⁊ humilis corde. Quia ſi diſtribuero oĩa mea
paupib⁹: ⁊ tradidero corp⁹ me⁹ vt ardeã: charitatẽ aũt nõ
habeã nihil mihi ꝓdeſt. Exhortor ergo charitatẽ veſtram ad
ipſam charitatẽ. Non aũt exhortarer ad charitatẽ niſi aliq̃
charitate. Q̃d ergo inchoatũ eſt exhortor vt impleaꝛ: ⁊ q̃d
ceptũ eſt rogo vt pficiaꝛ. Et ꝑ me a vobis rogari q̃ſo vt ⁊
i me pficiaꝛ q̃d vos moneo. Oẽs eñ ipfecti ſum⁹: ⁊ ibi pfi=
ciemur vbi pfecta ſunt omnia. Paul⁹ apoſtolus dicit. Fra
tres ego me nõ arbitror app̄hẽdiſſe. Jpſe dicit. Non q2 iã
acceperim: aut iã pfect⁹ ſim. Et q̃ſquis hoim ſe audet de
perfectione iactare? Jmmo confiteamur imperfectionẽ vt
mereamur perfectionem.

De predicatiõe temporum chriſtianorum in diuinis ſcripturis. Homelia.xxxv.

A IN oĩbus ſcripturis diuinis fratres chariſſimi:
xp̃ianoꝝ tp̃a predicta ſunt. Hoc ideo q2 futuꝝ
erat: vt reges terre q̃ ꝓpter idola pſequebantur
xp̃ianos: ꝓpꝛ xp̃m idola delerẽt: et ſubiugareꝛ
Ps.cxvij oĩs poteſtas iugo xp̃i: vt ipleꝛ q̃d dictũ eſt. Ult⁹ ſũ eas

Quid eſt eñ vlt⁹ ſum eas? Uindicaui me de ipſis. Corp⁹
xp̃i loquiꝛ. Uindicaui me de iimicis meis. Quomodo me
vindicaui? Occidẽdo in eis errorem: ſuſcitãdo fidẽ. Quic=
q̃d eñ erat q̃d in omnib⁹ malis ⁊ puerſis pſequebaꝛ xp̃ia=
nos: deletũ eſt. Homo eñ q̃ te pſequiꝛ: noli attendere illã
figurã quã fecit de⁹: aut aĩam illã quã ſpirauit de⁹. Non te
pſequiꝛ q̃d fecit de⁹: ſed mala q̃ fecit hõ. Oĩa q̃ fecit deus
laudãt deũ. Audiſtis in bñdictiõib⁹: ⁊ auditis oĩ ſolẽnita=
te q̃ñ legũtur: quomõ oĩa laudant deũ: celeſtia et terreſtria:
angeli: hoĩes: luminaria celi: arbores terre: flumina: maria:
q̃cq̃d de⁹ creauit: ſiue in celo: ſiue in terra: ſiue in mari lau=
dãt deũ. Nunq̃d aliq̃ñ ibi audiſtis: q2 laudat deũ auaricia.
Nũq̃d aliq̃ñ ibi audiſtis: q2 laudat deũ ebrioſitas? Nũq̃d
audiſtis ibi: q2 laudat deũ luxuria? Nũq̃d aliq̃ñ audiſtis:
q2 laudat deũ hereſis? Oĩa iſta q̃re non laudãt deũ? Quia
nõ ſunt creata a deo. Et arbor fauuit q̃d creata eſt: hõ de=
leuit q̃d erect⁹ eſt. Si eñ fuaret in ſe bonũ q̃d i illo creauit
de⁹. i. imaginẽ ſuã: ſemꝑ laudaret deũ: nõ ſolũ ligua ſꝫ ⁊ vi=
ta. Ergo ꝑdicta ſunt tp̃a nr̃a. Sed i tp̃ib⁹ nr̃is ꝑdicta ſunt B
futura ſciſmata. Quomõ ergo pugnauit illa eccleſia ↄtra dia=
bolũ: ſic ⁊ iſta pugnat. Nũq̃d ceſſaꝛ pugnare aduerſus dia
bolũ? Sed dictũ eſt de diabolo: q2 leo ⁊ draco eſt. Leo ꝓpꝛ
ipetũ: draco ꝓpter inſidias. Leo apte iraſciꝛ: draco occul=
te inſidiaꝛ. Pugnauit eccl̃ia ꝓorib⁹ tp̃ib⁹ aduerſus leonẽ
pugnat mõ aduerſus draconẽ. Sed q̃uo victus eſt leo: vin
ciꝛ et draco. Que fortitudo leonis ↄtra illũ leonẽ de q̃ ſcri=
ptũ eſt. Uicit leo de tribu iuda? Et q̃ fortitudo draconis Apoca.v.
ↄtra mortẽ dñi q̃ ſerpẽtem ſuſpendit in ligno? Triũphauit
eñ de morte quã diabol⁹ ꝓpinauerat ꝑ aſtucias ſuas hoĩ.
Et cũ exaltaret moyſes ſerpentẽ in heremo in ligno: pplˢ Nũe.xxj.
q̃ mordebaꝛ a ſerpẽte: attẽdebat ſerpentẽ ⁊ ſanabaꝛ. Sic ⁊ Joh.iij.
mõ quẽcũq̃ momorderit aſtucia ſathane: ītueaꝛ xp̃m in li
gno pẽdẽtẽ. Jbi eñ mors occiſa eſt: dñs ſemꝑ viuit. Sꝫ vt
occideret mortẽ veſtit⁹ eſt morte. Nõ eñ potuit mors mo=
ri niſi i vita. Nõ moriꝛ amaritudo niſi i dulcedĩe: nõ mori=
tur frig⁹ niſi in calore: nõ eſt mortus mors niſi i vita. Quis
eſt vita? Chriſt⁹ nr̃. Sed vita induta erat mortẽ. Crucifix⁹
eſt: occiſus eſt: mortu⁹ eſt: ⁊ reſurrexit tota vita. Jnterfecta
morte et deglutita morte iã vita ſurrexit: vt diceret de illo
aplˢ. Scim⁹ q2 xp̃s nõ moriꝛ: ⁊ mors ei vltra nõ dñabiꝛ. Q2 Roma. vj
aũt dñata eſt ꝓmo homini mors: volẽti domĩata eſt: inſta=
uit ſe aduerſus eũ ſatelles leonis. Tũc iudex a quo iudica
baꝛ erexit ceruicẽ ⁊ ait. Non mihi rñdes? Rugit⁹ ſcuit leo Joh.xix.
nis: tumẽt colla ſerpentis. Sedaꝛ ad reſpõſionem agni: q̃
nouit occidere leonẽ. Audi q2 volẽti dñata ẽ mors. Cũ eñ
hec ab illo audiuit: rñdit. Non haberes in me poteſtatẽ: ni vbi ſupra.
ſi data tibi eſſet de celo. Quis dedit hanc deſuꝑ poteſtatẽ?
De⁹. Quis eſt de⁹? Pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpũſanct⁹. Ut ergo eſſet
homini poteſtas i deũ: ab ipo deo accepit poteſtatẽ homo
vt iudicaret deũ: deũ occultũ: hoĩem manifeſtũ. Ut ergo leo= C
nẽ et draconẽ de q̃ ſupradictũ eſt poſſim⁹ cũ dei adiutorio
vĩcere: cũ grandi timore ac tremore ante oculos habeam⁹
illud q̃d ait aplˢ petr⁹. Aduerſari⁹ veſter diabol⁹ tãq̃ leo j.Petri.v
rugiẽs aliq̃d deuorare querens circuit. Et illud q̃d de dra
cone aplˢ nos admonet vt cũ omni ſollicitudine caueam⁹.
Aptaui vos inq̃t vni viro ꝟginẽ caſtã exhibere xp̃o. Sꝫ ti= ij.Cor.xj.
meo ne ſicut ſerpẽs ſeduxit euã aſtutia ſua: ita ⁊ ſenſus vr̃i
corrũpanꝛ a ſimplicitate q̃ eſt in xp̃o ieſu. Qñ ergo tibi ali=
qua publica tribulatio nata fuerit: rabiẽ ac ſeuiciã leonis
itellige. Qñ te male ↄcupiſcẽtie ad auariciã vł luxuriã cal=
lida ſeductiõe ſollicitãt: draconis blãdimẽta cognoſce. Si
ergo fidẽ rectã cupis fideliter cuſtodire: in aduerſis fortis
eſto ↄtra leonis ſeuitiã. Si vero virginitatẽ anime integrã
ſeruare deſideras: q̃ntum potes obſerua blãdimẽta draco=
nis. Ne forte ſi incaut⁹ fueris q̃nq̃ ſenſus q̃ in te ſunt quaſi
q̃nq̃ virgines ꝑmittas a ſerpẽte corrũpi. Quicq̃d eñ pul=
chreſcit viſu: q̃cq̃d dulceſcit guſtu: quicq̃d blandiꝛ auditu
q̃cq̃d lenocinaꝛ odoratu q̃cq̃d molleſcit a tactu: in his oĩ=
bus ſi incauti fuerim⁹: ſurrepentib⁹ ↄcupiſcẽtijs malis: aĩe
virginitatẽ corrũpi ꝑmittim⁹: ⁊ impleꝛ in nobis illud q̃d ꝑ
ꝓphetã dictum eſt. Jntrauit mors per feneſtras veſtras. Hiere.ix.
Per hos enim quinq̃ ſenſus quaſi ꝑ quaſdam ianuas aut
mors aut vita ad animam noſtram ingreditur. Simus er=
go auxiliãte dño de illis quinq̃ virginib⁹ ſapiẽtib⁹: q̃ ſicut Mat. xxv

in euãgelio legimꝰ: portauerũt oleum in lãpadibꝰ ſuis. Et
ꝙ̃tũ poſſumꝰ obſeruemꝰ ne inter illas ſtultas inueniamur
que ſibi de ſola corporis ĩtegritate plaudẽtes: virginitatẽ
aĩe ꝑ corruptionẽ quiqꝫ ſenſuum perdiderunt: que nõ por-
tauerũt oleũ ſecũ. Quibꝰ dictum eſt. Ite emite vobis a vẽ-
dẽtibꝰ oleum. Oleũ enĩ hoc loco adulatio eſt ⁊ laus huma-
na. Vẽdũt oleũ oẽs adulatores. Ergo ſtulte ille dicte ſunt
que forinſecꝰ querebãt laudẽ. Nõ intꝰ in conſcientia habe-
bant: ideo nõ portabãt oleũ ſecũ: id eſt qui laudẽ in aliena
ligua nõ in ↄſciẽtia ſua volebãt habere. Tamen qd reſpõ-
derũt illis ſtulti. Ne forte nõ ſufficiat nobis ⁊ vobis. Quõ
i.Cor.iiij. apl's dixit. Sed neqꝫ ego meipſum diiudico. Si ergo con-
ſciẽtia nr̃a ſub examine iudicij dei trepidat: ꝙ̃uis ſibi re-
cta putet: tñ timet ne exeat iuſticie regl'a de theſauro illiꝰ: ⁊
inueniat tortũ: qđ videbat rectũ: ꝙ̃to minꝰ curare debemꝰ
aliena iudicia de nobis chariſſimi ſiue mala ſiue bona nec
valde gaudere debemꝰ qñ laudamur: nec ↄtriſtari qñ vitu-
peramur: nec coronare nos põt laus falſa: nec dãnare vitu-
peratio falſa. Qdiu autẽ viuimꝰ hic: de nobiſipſis noſipſi
iudicare nõ poſſumꝰ. Non dico qd cras erimꝰ: ſed quid ho-
die ſimus: ꝙ̃to minus debemꝰ moueri iudicijs alienis: ꝙ̃
ij.Cor.i. de ↄſcientia nr̃a que nobis ꝓhibet teſtimonium. Nam glo-
D ria noſtra debet eſſe ↄſciẽtia noſtra. Itaqꝫ fratres paululũ
aduertat charitas vr̃a vt dicã qđ volo: ⁊ ſi nõ ſicut volo: ſi-
cut dñs dederit et voluerit. Qđ maxĩe neceſſariũ eſt quoti-
dianis tẽtationibꝰ ⁊ eccleſie catholice quia iter tẽtationes
viuit: et ĩter tẽtationes creſcit: ⁊ inter tẽtationes ꝑdurat: et
in tẽtationes ꝑuenit. Sed cum ꝑuenerit ſuccedet quies la-
bori: recedit tẽtatio: manet bñdictio. Sꝫ rogo vos fratres
ne ſine cauſa audiatiſ: iſta tenete: ruminate: paſcimini inde:
nõ recedat de ore vr̃o qđ modo memorie ↄmẽdat. Memo-
ria hoĩs ſic eſt: quomõ vẽter pecoris. Noſtis qꝛ in lege im-
Leuit.xi. mũda dicta ſunt aĩalia q̃ nõ ruminãt: q̃ autẽ ruminãt mun-
da ſunt: ⁊ queciqꝫ habẽt vngulam fiſſam: ꝑtinẽt ad diſcer-
nendũ verꝫ ⁊ falſum. Fiſſa vngula ꝑtinet ad diſcernendum
qd dextrũ qd ſiniſtrum. Ruminatio enĩ ꝑtinet ad eos qui
cogitãt poſtea qđ audierint ⁊ tenuerint. Nã modo mãdu-
camꝰ: ⁊ ĩ memoriã tãqꝫ ĩ vẽtre mittit. Sed qd facit pecus
qñ ruminat? Illud qđ in ꝑſepe iactatũ fuerat ⁊ in vẽtre re-
poſitũ: reuocat ad os: ⁊ in ipſa dulcedĩe cõquieſcit. Hoc di-
xi vt cõmendarẽ vobis ne ſitis ĩmundi tanqꝫ pecora. Acce-
pit illud in vẽtre: poſtea nõ ruminat: et trãſit tota dulcedo.
Et nihil vobis ꝓdeſt qđ recõditũ eſt: qꝛ nõ redit ad os dul-
cedo. Audite illud expꝛeſſe: ⁊ apte dictũ alia ſnĩa: qđ obſcure
et myſtice de ruminãtibꝰ animalibꝰ dictũ: alio loco aperte
expoſitũ eſt: vt ĩtelligamꝰ quid ſit. Theſaurus deſiderabi-
lis requieſcit in ore ſapientis: ſtultus autẽ glutit illud.

Eſa.liij. ¶ De eo qđ in Eſaia ſcriptum eſt. Aſcẽdet ſicut
virgultum: ⁊ ſicut radix de terra ſitienti. Home-
lia.xxxvj. In qua de generatione incarnati ver-
bi mirabili multa narrat ac declarat.

A
vbi ſupra. DE dño et ſaluatore nr̃o fratres dilectiſſimi ante
multa tp̃a ꝓphetatũ eſt. Aſcẽdet ſicut virgultũ ⁊
ſicut radix de t̃ra ſitiẽti. Quare vt radix? Idõ qꝛ
nõ eſt illi ſpẽs neqꝫ honor. Paſſus eſt: humilia-
tus eſt: conſputꝰ eſt: nõ habebat ſpẽm: homo apparebat cũ
deus eſſet. Sed quomõ radix nõ eſt pulchra: ſꝫ intꝰ hꝫ vim
pulchritudinis ſue. Attẽdite fratres mei: videte miſericor-
diã dei. Attẽdis arborẽ pulchrã: amenã: folijs virentẽ: fru-
ctibꝰ opulentã: laudas. Delectat aliquid de fructu carpere
ſub vmbra eiꝰ ſedere ⁊ refrigeſcere ab eſtu. Laudas totã illã
pulchritudinẽ. Si radix oſtẽdat tibi nulla pulchritudo in
ea eſt. Noli ↄtẽnere qđ abiectum eſt: inde ꝓceſſit qđ mira-
ris: vt radix ſit in terra ſitiẽti. Attẽdite modo charitatẽ ar-
boris: creuit eccl'ia: crediderũt gẽtes: victi ſunt terre princi-
pes ſub noĩe xp̃i: vt eſſent victores in orbe terrarũ. Poſitũ
eſt collũ eorꝫ ſub iugo chriſti. Perſequebant ante xp̃ianos
ꝓ idolis: ꝑſequunt idola ꝓpter xp̃m. Omnes ↄfugiunt ad
auxiliũ eccleſie: in oĩ ꝓſſura: in oĩ tribulatiõe ſua. Creuit il-
Mat.xiij. lud granũ ſinapis factũ eſt maius ſup oĩa olera. Veniunt
volatilia celi: ſuꝑbi ſcłi: et refrigeſcũt ſub ramis eiꝰ. Vñ hec
tãta pulchritudo? Neſcio de qua radice ſurrexit: ⁊ iſta pul-
chritudo in magna gl'ia eſt. Queramꝰ radicẽ. Cõſputꝰ eſt:
humiliatꝰ eſt: flagellatus eſt: crucifixus eſt: vulneratꝰ eſt: cõ-
tẽptus eſt. Ecce hic ſpecies nõ eſt: ſed in eccleſia gloria ra-
dicis pollet. Ergo ipſum deſcribit ſponſum: illum ↄtẽptũ
inhonoratũ: abiectũ. Sed mõ videre habetis arborẽ q̃ ſur-
rexit de iſta radice: et iplcuit orbẽ terrarũ. Radix de terra B
ſitienti: nõ eſt ſpẽs illi neqꝫ honor. Et vidimꝰ illũ ⁊ non ha- Eſa.liij.
buit ſpẽm neqꝫ decorẽ. Nõne hꝫ eſt fabri illiꝰ q̃ nõ habuit de-
corẽ: vt diceret. Nõne verꝫ dicimꝰ qꝛ demoniũ habes? In Joh.viij.
noĩe autẽ ipſiꝰ demonia fugiebãt: et illi obijcit: qꝛ demoniũ
habes. Sed quare hoc? Vidimꝰ eũ: ⁊ nõ habebat ſpeciem Eſa.liij.
neqꝫ decorẽ. Que ſpẽs illiꝰ itꝰ erat vbi nõ videbat? In pñ- Joh.i.
cipio erat v̄bũ: ⁊ v̄bũ erat apud deũ ⁊ deus erat v̄bũ. Que
eſt ſpẽs illius? Qui cũ in forma dei eſſet: nõ rapinã arbitra- Phil.ij.
tus eſt eſſe ſe equalẽ deo. Et vbi viſus eſt nõ habere ſpẽm
neqꝫ decorẽ? Et nõ habuit ſpeciẽ: ſed vultꝰ eius abiectꝰ: et Eſa.liij.
deformis poſitio eiꝰ ab omnibꝰ hominibus: hõ in plaga: in
plaga hõ: ante plagã deꝰ: poſt plagã deus homo: hõ in pla-
ga ⁊ q̃ ſciat ferre infirmitates. Infirmitates quorꝫ? Ipſo-
rum a q̃bus patiebat. Medicus ferebat infirmitates phre-
neticorꝫ: ⁊ cũ ipſe crucifigeret: orabat ⁊ dicebat. Pat igno- Lu.xxiij.
ſce illis: qꝛ neſciũt qd faciũt. Attẽdite quõ amemꝰ: ſpõſus
ꝙ̃to magis deformis nobis cõmendat: tanto charior: tan-
to dulcior factꝰ ſpoſe: ꝓpt qđ ⁊ auertit ſe. Auertit ſe ne illũ
ĩtelligerẽt illi q̃ eũ crucifigebãt. Facies eius iniuriata eſt:
nec magni eſtimata eſt. Hic infirmitates nr̃as portat: et ꝓ Eſa.liij.
nobis ĩ doloribꝰ eſt: ⁊ nos exiſtimauimꝰ illũ ĩ doloribꝰ eẽ ⁊
in plaga ⁊ in pena: ipſe autẽ vulneratus eſt ꝓpter pctã nr̃a:
⁊ infirmatus eſt ꝓpter iniq̃tates nr̃as. Eruditio pacis nr̃e
in eum: liuore eiꝰ ſanati ſumꝰ. Oẽs vt oues errauimꝰ: ⁊ do-
minꝰ tradidit illũ ꝓ peccatis nr̃is. Euangeliũ eſt an ꝓphe-
tia? Quid dicunt contra iſta iudei? Nonne mirũ eſt audire
eos iſta: habere illos iſta: legere illos iſta? Non inueniri de
quo dici potuerũt: niſi de illo vno q̃ in euãgelio predicat ꝑ
orbẽ terrarũ: ⁊ adhuc nõ eẽ xp̃ianos: ſed ſic eſſe illos cecos
aduerſus euidẽtiſſima eloq̃a ꝓphetarũ. Noli mirari ceci-
tatẽ iudeorꝫ de xp̃o. Ecce trãſit qđ dicit de ſpõſo: ĩcipit di-
ci ⁊ de ſpõſa. Et quomõ in ſpõſo mirabaris cecitatẽ iudeorꝫ C
ſic in ſponſa miraberiſ cecitatẽ hereticorꝫ. Iã mõ miremur
cecitatẽ iudeorꝫ. Dñs tradidit illũ ꝓ pctĩs nr̃is: et ipſe qm̃
traditꝰ eſt nõ aperuit os. Vt ouis ad immolandũ ductꝰ eſt
vt agnꝰ ante eũ q̃ ſe tonderet fuit ſine voce: ſic non aperuit
os ſuũ. In hũilitate iudiciũ eiꝰ ſublatũ eſt: ⁊ ne ↄtẽnas. Ge-
nerationẽ eiꝰ q̃s enarrabit? Quã gñationẽ? Ante luciferũ Pſ.cix.
genui te. Ecce vna gñatio. Ante luci ferꝫ: ante omnia que fa-
cta ſunt: ãte oẽs ãgelos: ãte oẽm creaturã. Quare? Qꝛ oĩa Joh.i.
ꝑ ipm facta ſũt. Sꝫ forte ſc'da eiꝰ gñatio narrat. Quis illã
narrat? Fide ↄcipit: maſculꝰ nõ accedit: vterus v̄ginis tu-
met: ꝓcedit tãqꝫ ſpõſus de thalamo ſuo. Mirabilis iſta ge-
neratio: mirabilis iſta humana: qꝛ ſine patre: mirabilis illa
qꝛ ſine matre. Vt ouis ad ĩmolãdũ ductꝰ eſt: ⁊ vt agnꝰ ãte
eũ q̃ ſe tonderet: ſic nõ aꝑuit os ſuũ. In humilitate iudiciũ
eiꝰ ſublatũ eſt. Gñationẽ eiꝰ quis enarrabit? Qm̃ tollet de
terra vita eiꝰ. Reſurrectionẽ eiꝰ ꝑdicat. Videtis qꝛ verus
dñs q̃ſi potẽs nõ poſſit: niſi v̄e charitas hec dicebat. Que Lu.xxiiij.
ſcripta ſunt in lege ⁊ ĩ ꝓphetis ⁊ pſalmis de me: qꝛ oporte-
bat xp̃m pati ⁊ reſurgere. Audiſtiſ ⁊ reſurgere. Mõ audiſtiſ
qm̃ tollet de terra vita eius: ⁊ ꝑdicari in noĩe eiꝰ penitẽtiã
⁊ remiſſionẽ peccatorꝫ ꝑ oẽs gẽtes: incipiẽs ab hierlm̃. Au-
dietiſ ⁊ illud ab iſto ꝓpheta: nõ qꝛ debemꝰ ꝓphetã ꝑponere
deo: ꝑco ꝑceſſit: iudex ſecutꝰ eſt. Nõ ſua ſed iudicis verba
ꝑco dicebat: ⁊ iudex ↄſequẽs v̄ba ſua ĩ ꝑcone firmauit: qm̃
tollet de terra vita eiꝰ. Ab iniq̃tatibꝰ ppl'i mei ductꝰ eſt ad Eſa.liij.
mortẽ. Audiebatiſ mõ dicẽtẽ illis. Quid vobis feci? Si in- Joh.viij.
ueniſtis ĩ me pctm̃: arguite me. Et illi. Crucifige crucifige:
vt putabãt hoĩeꝫ tñ nocẽtẽ. Ergo ab ĩiq̃tatibꝰ ppl'i mei du-
ctus eſt ad mortẽ. Dabo ꝗ malos ꝓ ſepultura eiꝰ. Quid eſt D
hꝫ: dabo malos ꝓ ſepultura eiꝰ: ⁊ diuites ꝓ morte eiꝰ? Ma-
los ꝓpt ſepulturã eiꝰ ⁊ diuites ꝓpter mortẽ eiꝰ. Diues ille
ab arimathia ioſeph: cũ dñs pẽderet ĩ cruce ĩtrauit ad py-
latũ ⁊ petijt corpꝰ eiꝰ: obiecutꝰ eſt vt ſepeliret: dati ſũt diui-
tes ꝓ morte eiꝰ. Sepeliuit pauperẽ in quo diuitias require-
bat. Ergo diuites ꝓpter mortẽ eius. Qđ poſtea dixit pri-
mo factũ eſt: qđ ꝑmo dixit poſtea factũ eſt: malos ꝓ ſepul-
tura eius. Vbi oſtẽdimus? Intrauerũt iudei ad pylatum

Matthei. et dixerũt ei. Dñe audiuim⁹ q̄ ille planus: id eſt ille impo:
xxvij. ſtor dixit diſcipulis ſuis: q̄ reſurrectur⁹ erit occiſus: iube
cuſtodiri ſepulchrũ: ne forte veniãt diſcipuli eius nocte et
auferant eũ: ⁊ fiat error maior priore. Ait illis pilatus. Ha
betis milites: ite cuſtodite ſicut vultis. Acceperũt milites
poſuerũt ibi. Mali ſunt iſti: ipſi ſunt dati ꝓpter ſepulturã
eius ad cuſtodiẽdũ. Sed vñ ꝓbam⁹ q̄ mali ſunt? Milites
inocẽtes erãt miſſi: iudex eis ꝑcepit: venerũt ad ſepulchrũ
cuſtodierũt. Audi q̄ mali ſunt. Lege euãgeliũ. Poſtea q̄
reſurrexit dñs ⁊ viderũt angelũ: cõterriti ⁊ ꝯſternati ſunt.
Quãdo dictũ eſt aliis. Nolite timere vos: iſti timore ꝑcuſſi
quia fide ſubleuati nõ ſunt. Et tñ cũ iſta ſcirẽt: venerũt ad
iudeos: dixerũt illis iſta oĩa. Dixerũt iudei. Damus vobis
De ꝟbis pecuniã. Ergo mali erãt: ꝟitatẽ abſconderũt: mẽdaciũ vẽ
dñi. Ser. diderũt. Et quõ mẽdaciũ vendiderũt? Non mirũ: menda
xlv.a.in fi. ciũ vẽdiderunt: mendaciũ ceci cecis. Dicite dictũ eſt illis:
Matthei. q̄ dormiẽtib⁹ nobis venerũt diſcipuli eius ⁊ ſubtraxerũt
xxviij. illũ. O vanitas vẽdẽs vanitatẽ: vanitatẽ audituris vanis
⁊ credituri. Hodieq̄ hoc eſt apud iudeos: ſic habet̃ ipſa fa:
ma q̄ vana: q̄ falſa: q̄ inanis. Teſtimoniũ martyꝛũ nolũt
audire vt viuãt: ⁊ teſtimoniũ dormientiũ audiũt vt pereãt
Si dormiebãt cuſtodes: vñ ſcire potuerunt q̄s illũ tulerit
de ſepulchro? aut q̄d vigilabas male? O male de quo nõ ſi
Eſa. liij. ne cauſa dixit ꝓpheta. Dabo malos ꝓ ſepultura ei⁹. O ma
li. O peſſimi: aut vigilabatis ⁊ cuſtodire debuiſti: aut dor:
miebatis ⁊ q̄d ſit factũ neſcitis. Impletũ eſt enĩ q̄d ſpirit⁹
Pſ. xx. ſanct⁹ ꝑ pſalmiſtã multũ ante predixerat. Cogitauerũt cõ
ſiliũ q̄d nõ potuerunt ſtabilire. Nos ergo fratres chariſſi:
mi pro quoꝝ ſalute iſta oĩa et ꝑdicta ſunt et ĩpleta: gratias
agam⁹ diuine miſericordie: et q̄ntum poſſum⁹ totis virib⁹
laborem⁹: vt bñficia dei nõ nobis iudiciũ pariant ſed ꝓfe:
ctũ: vt cũ tremẽd⁹ iudicii dies ⁊ tẽpus reddẽde rõnis ad:
uenerit: quicq̄d nobis dñs ⁊ ſaluator noſter ꝯtulit iudicat⁹
integrũ inueniat iudicaturus. Eq̄dẽ ille cũ venerit reddi:
turus eſt q̄d ꝓmiſit: ſed requiſiturus eſt q̄d redemit: et q̄d in
primo aduẽtu ꝯtulit: exactur⁹ eſt in ſecũdo. Quis multũ
ꝓſumere debeamus de miſericordia dei: non tñ negligẽter
debem⁹ timere iuſticiã eius. Cũ iuſticia enim te iudicabit:
qui cũ miſericordia te redemit. Nã q̄ tam longo tpe pecca
mus ⁊ parcit: nõ eſt negligẽtia ſed patiẽtia. Non ille poten
tiã ꝑdidit: ſed nos ad penitentiã reſeruauit. Timeam⁹ er:
go iuſticiã cui⁹ miſericordiã deſideramus. Parcit enĩ mõ
ſed nõ tacet: ſed ſi tacet nõ ſemꝑ tacebit. Audiam⁹ ergo eũ
dum nõ tacet in ꝑcepto: ſi volum⁹ vt nobis parcat cũ nõ ta
cuerit in iudicio. Modo enĩ prerogat̃ nobis miſericordia
Mat. xvj. tunc a nobis exiget̃ iuſticia: ⁊ reddet vnicuiq̄ ſm opa ſua:
Jacobi. ij ac fiet illud q̄d apoſtol⁹ dixit. Judicium ſine miſericordia
illi qui non fecit miſericordiam.

Joh. xij. ¶ De eo q̄d dñs dicit ĩ euãgelio. Qui amat ani:
mam ſuam perdet illam. Homelia. xxxvij.

A
Joh. xij. Modo fratres chariſſimi cũ diuina lectio legeret̃
audiuim⁹ dñm dicentẽ. Qui amat animã ſuã: ꝑ
det illã. Huic ſententie quaſi contrariũ videtur
Ephe. v. eſſe q̄d ait apl's. Nemo vnq̄ carnẽ ſuã odio ha:
buit. Si ergo nemo eſt q̄ carnẽ ſuã oderit: quãtomagis ne:
mo eſt q̄ oderit aĩam ſuam? Multũ quippe aĩa carni ꝑpo:
nitur: q̄ ipſa eſt habitatrix: caro habitaculũ. Et aĩa dñat̃:
caro aũt ſeruit. Aĩa ſupior eſt: caro ſubiecta eſt. Si ergo ne
mo vnq̄ carnẽ ſuã odio habuit: q̄s ẽ qui aĩam ſuã oderit?
Propter h̄ nõ paruã q̄ſtionẽ nobis intulit ꝑſens euãgeli:
ca lectio: vbi audiuim⁹. Qui amat aĩam ſuã ꝑdet illã. Pe:
riculoſum eſt hoĩ aĩam amare ne ꝑdat. Sed ſi ꝓpterea pe
riculoſum eſt vt ames aĩam tuã ne pereat aĩa tua: iõ nõ de
bes illã amare: q̄ nõ vis illã perire. Si aũt nõ vis illam pe
rire: amas illã. Quid eſt hoc ſi amo ꝑdo? Ergo nõ amẽ ne
ꝑdã. Sed q̄ timeo ꝑdere iõ nõ amo: vtiq̄ eo q̄d timeo. Di
Mat. xvj. cit ⁊ alibi dñs. Quid prodeſt hoĩ ſi totũ mundũ lucret̃: aĩe
vero ſue detrimẽtũ patiat̃? Ecce q̄ ſic eſt amãda aĩa vt lu
cro toti⁹ mũdi ꝑferat̃: ⁊ tñ obeſſet q̄ aĩam amat: q̄ ſi amat
ꝑdet illã. Nõ vis perdere eã: noli illã amare. Sed ſi nõ vis
eã perdere: nõ potes eã nõ amare. Sũt ergo q̄ peruerſe ani
mã ſuã amãt: ⁊ hoc vult dei ſermo corrigere: nõ vt oderint
aĩam ſuã: ſed vt recte diligãt. Male eĩ diligẽdo ꝑdunt eã:
et fit quiddã magnũ quaſi prepoſterũ ⁊ cõtrariũ. Sed ita
tñ fit vt ſi diligas eã peruerſe: ꝑdas illã. Si oderis illam re
cte: cõſerues illã. Eſt ergo quidã ꝑuerſus amor eius: ⁊ q̄:
dã rectũ odiũ eius. Sed amor ꝑuerſus ab odio: odium re:
ctũ ab amore eſt. Quis eſt ꝑuerſus aĩe amor? Quãdo dili:
gis aĩam tuã in iniq̄tatib⁹: audi q̄ ab odio venit amor iſte
peruerſus. Qui autẽ diligit iniq̄tatẽ: odit animã ſuã. Odiũ
autẽ rectũ vide: q̄ ab amore venit. Ibi dñs ſecut⁹ ait. Qui Joh. xij.
aũt odit aĩam ſuã in hoc ſeculo: in vitã eternã inueniet eam.
Utiq̄ q̄d vis inuenire ĩ vitã eternã: multũ amas. Q̄d amas
ad tẽpus q̄d ꝓderit? Aut ſubduceris illi: aut ſubducit̃ tibi
Cũ fueris tu ſubtract⁹: perit ipſe amor: cũ fuerit illud ſubtra
ctũ: perit q̄d amaſti. Ubi ḡ aut amator perit: aut q̄d amat̃:
non eſt amandũ. Sed quid eſt amãdũ? Q̄d nobiſcũ põt eſ:
ſe in eternũ. Sed ſi vis animã tuã in eternũ habere ſaluã: B
oderis eã ad tẽpus. Ergo odiũ rectũ ab amore venit: per:
uerſus amor ab odio vẽit. Quis igit̃ mod⁹ diligẽdi aĩam?
Putatis martyres nõ amare aĩas ſuas? Uideti certe mõ
ſi cui⁹ vita ꝑſentis ſeculi periclitet̃: quõ amici ei⁹ currũt ꝓ
ea: quõ currit̃ ad eccleſiã: rogat̃ epĩs vt intermittat ſi quas
habet actiões: currat: feſtinet. Quare? Pro aĩa. Et oẽs cõ
tremiſcunt: oĩbus ceteris reb⁹ intermiſſis feſtinãdũ eſſe de
cernũt. Oĩs feſtiatio laudat̃: oĩs tardatio accuſat̃. Quare
Pro aĩa. Quid eſt ꝓ aĩa? Ne moriat̃ homo. Nõ nouerant
martyres amare aĩas ſuas: ⁊ tñ hoc eſt pro aĩa ne moriat̃
hõ. Mors hoĩs iniq̄tas eſt? Si curris ꝓ hac vita cẽtũ mi
lia: quot milia debes currere ꝓ vita eterna? Si feſtinas lu:
crari dies paucos ⁊ ipſos icertos. Hodie enĩ hõ a morte li
beratus: neſcit vtrũ cras moriat̃: tamẽ ſi ſic currit̃ ꝓpter lu
crũ paucoꝝ dieꝝ: q̄ et vſq̄ in ſenectã pauci dies ſunt: quõ
currẽdũ ẽ ꝓ vita eterna? Amor ergo ꝑuerſus aĩe abũdat:
amor aũt rect⁹ valde paucoꝝ eſt. Nã ſicut nemo eſt qui nõ
diligat aĩam ſuã: ſic nemo eſt qui nõ amet carnẽ ſuã. Unde
fieri põt vt ⁊ verũ ſit q̄d ait apl's. Nẽo vnq̄ carnẽ ſuã odio Ephe. v.
habuit: et aĩa non amet̃. Diſcam⁹ ergo fratres amare aĩas
noſtras. Oĩs voluptas ſeculi trãſitoria ẽ. Eſt amor vtilis:
eſt amor noxius: amor amore ĩpedit̃: amor noxi⁹ recedat:
et amor vtilis ſuccedat. Sꝫ q̄ hoĩes nolũt illinc recedere:
iõ in illos non poteſt aliud introire vt nõ capiãt: pleni ſunt:
fundãt et capiũt. Pleni ſũt eĩ amore voluptatũ carnaliũ:
pleni ſunt amore vite ꝑſentis: pleni ſunt amore auri ⁊ argẽ
ti: poſſeſſionũ ſeculi hui⁹. Quia ergo pleni ſũt: ſic ſunt quo:
modo vaſa. Uis vt intret mel vñ acetũ nondũ fudiſti? Fũ
de q̄d habes vt capias q̄d nõ habes. Ideo prima renũcia
tio eſt huic ſeculo: ⁊ deide cõuerſio ad deũ. Qui renunciat
fundit: q̄ cõuertit̃ implet̃: ſed ſi nõ fiat corpe ſolo: ſed ⁊ cor
de. Querit̃ autẽ fratres quõ creſcat iſte amor. Habet enim C
initia ſua: habet augmẽta ſua: habet ꝑfectionẽ ſuã. Et debe
mus noſſe q̄s cepit: vt eũ augmẽto cohortemur: q̄s nec ce:
perit: vt eũ quo incipiat moneam⁹: q̄s et ceperit ⁊ creuerit:
vt eũ ad perfectionẽ incitem⁹. Primo illud attẽdat chari
tas veſtra: amores oẽs ⁊ dilectiões prius ſunt in hoĩb⁹ de
ſe: ⁊ ſic de alia re quã diligũt. Si diligis aurũ: prius te dili
gis ⁊ ſic aurũ: q̄ ſi tu mortuus fueris: null⁹ erit q̄ aurũ poſ:
ſideat. Ergo dilectio vnicuiq̄ a ſe ĩcipit: ⁊ non poteſt niſi a
ſe ĩcipere, ⁊ nemo monet̃ vt ſe diligat. Hoc enĩ nõ ſolũ ĩeſt
hoĩb⁹: ſꝫ ⁊ pecorib⁹. Uidetis enĩ fratres quẽadmodũ non
tñ ingẽtes beſtie ⁊ magna aĩalia: vt ſunt boues aut came:
li vel elephãti: ſꝫ ⁊ muſce: ſed ⁊ ꝟmiculi minimi quõ nolunt
mori ⁊ diligãt ſe. Oĩa aĩalia mortẽ fugiũt. Ergo diligunt
ſe: cuſtodire ſe volũt: alia velocitate: alia latebris: alia reſiſtẽ
do ⁊ repugnando. Oĩa tñ aĩalia pro vita ſua pugnãt: mori
nolũt cuſtodire ſe volũt. Amãt ergo ſe: incipit ⁊ aliud ama
ri. Sꝫ q̄d eſt ipſm aliud? Quicq̄d amaueris: aut h̄ eſt q̄d tu:
aut inferi⁹ te eſt: aut ſuperi⁹ te ẽ. Si inferi⁹ te eſt q̄d amas:
ad ꝯſolãdũ ama: ad tractãdũ ama: ad vtendũ ama: nõ ad
illigandũ (verbi gratia) Aurũ amas: noli te illigare auro:
quãto melior es q̄ aurũ. Aurũ enĩ terra eſt fulgẽs: tu aũt vt
illuminaueris a dño: ad imaginẽ dei fact⁹ es. Cum ſis aurũ Gen. j.
creatura dei: nõ tamẽ fecit de⁹ aurũ ad imaginẽ ſuã ſed te.
Ergo poſuit ſub te aurũ. Amor ergo iſte cõtemnẽd⁹ eſt. Ad
vſum aſſumẽda ſunt iſta: nõ eis vinculo amoris q̄ſi glutino
herendũ eſt. Non facias tibi mẽbra q̄ cum ceperint preci:
di: dolebis atq̄ crucieris. Quid ergo? Aſſurge ab iſto amore D

quo amas īferiora q̄ tu es: incipe amare paria:id eſt qͦ tu
es. Sed qd multis opus eſt? Si volueris breuiter poteris.
Quo ordine autē verū amorē ⁊ verā charitatē habere poſ
ſimꝰ: ipſe dn̄s dixit nobis in euāgelio euidēter oſtendens.
Mat.xxij. Sic em̄ ait. Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo:⁊ ex to
ta aīa tua:⁊ ex oībus viribꝰ tuis:⁊ proximū tuum ſicut teip
ſum. Primū ergo dilige deū:deīde teip̄m: poſt hec dilige
proximū tuū ſicut teipſum. Priꝰ tñ diſce amare teip̄m:ſic
dilige ꝓximū tuū ſicut teip̄m. Nā ſi teipſum nō noſti ama-
re:quō proximū poteris ī veritate diligere? Putāt enī nō
nulli hoīes legitīo ordine ſe amare:quādo res alienas ra-
piunt:qñ ſe inebriāt: quādo libidini ſeruiunt: qñ per diuer-
ſas calūnias iniuſta lucra ꝯq̄rūt. Iſti tales audiāt ſcriptu
Pſ̄.x. rā dicentē. Qui diligit iniquitatē odit aīam ſuā. Sig̃ amā
do iniq̄tatē:teip̄m nō ſolū nō diligis: ſed etiā odio habes:
quō aut deū aut ꝓximū diligere poteris? Si ergo vis vere
charitatꝭ ordinē cuſtodire: fac iuſticiā:dilige miſ̄icordiā:
fuge luxuriā:incipe ſcd̄m preceptū dn̄i:nō ſolū amicos ſed
etiā inimicos diligere. Et cum hec fideliter cuſtodire toto
corde contēderis: iſtis virtutibꝰ quaſi quibuſdā gradibꝰ
poteris aſcēdere vt merearis deū toto aīo ⁊ tota ꝟtute di-
ligere. Et cum ad iſtā felicē perfectionē veneris:oēs cōcu
piſcētias iſtiꝰ mundi tanq̄ ſtercora cōputabis. Et cū pro-
Pſ̄.lxxij phēta poteris dicere. Mihi autē adherere deo bonum eſt.

Mat.xxij ¶ De eo quod dn̄s dixit in euāgelio. Diliges ꝓ
ximū tuum ſicut teipſum. Homelia.xxxviij.

A Non ſolū in nouo ſed etiā in veteri teſtamēto ad
monemur fratres chariſſimi:qualiter ꝑfectā cha
ritatē tenere debeamꝰ. Sic enī ipſe dominus in
Vbi.ſ. euāgelio dixit. Diliges ꝓximū tuū tanq̄ teip̄m
Tractemꝰ ergo aliquantulū de amore hoīs in hominē:q2
ſunt amores hominū peruerſi. Ipſe ꝑuerſe amat alterū:q̄
⁊ ſe ꝑuerſe amat. Qui aūt recte ſe amat:⁊ alteꝝ recte amat.
(verbi gratia) Sunt amores flagitioſi deteſtabiles. Amo
res adulteroꝝ:amores corruptoꝝ:īmūdi amores. Malos
amores deteſtant̄ oēs leges humane/⁊ leges diuīe. Remo
ue ergo iſtos illicitos:queramꝰ licitos. Incipit amor lici-
tus a cōiugio:ſed adhuc carnalis eſt. Videtis q2 cōmunis
eſt cū pecoribꝰ:⁊ paſſeres illi qui ꝑ ſonāt habent coniugia:
et nidos faciunt:ſimul oua cōfouēt:ſimul pullos nutriunt.
Licitꝰ quidē amor iſte in hoībus:ſed videtis q2 carnalis
eſt. Secundꝰ amor filioꝝ eſt: ſed adhuc ⁊ ipſe carnalis eſt.
Non enī eſt laudādus qui amat filios: ſed deteſtādus qui
nō amat. Pro magno enī laudaturꝰ ſum in hoīe:quod vi-
deo ī tigride? Serpētes amāt filios ſuos:leōes ⁊ lupi amāt
filios ſuos. Noli ḡ magnū putare q̄ amas filios tuos. Ad
huc in amore hoc ſerpētibꝰ cōpararis. Si nō amaueris:a
ſerpentibꝰ vinceris. Honeſtos amores iā dico. Illos enī
flagitioſos excluſi. Alīꝰ amor q̄ eſt propinquoꝝ:iam iſte vi
det̄ propriꝰ hominū:ſi non ſit cōſuetudinis. Nā maior eſt
amor qui extēdit̄ vltra ꝓpinquos q̄ qui tenet̄ inter ꝓpin-
quos. Qui amat ꝓpīquos ſuos:adhuc ſanguinē ſuū amat
Amet alios qui nō ſunt propinqui: ſuſcipiat peregrinū:iā
multū dilataturꝰ eſt amor iſte. Tantū autem creſcit vt a con
iuge ad filios:a filijs ad ꝓpiq̄uos:a ꝓpinq̄s ad extraneos
ab extraneis ad īimicos ꝑueniat. Sꝫ vt ꝑueniat illuc:mul
B tos hꝫ gradus. De amicitia ergo videte qd dicā. Sūt ami
ci excepta amicitia:q̄ nec amicitia dicēda eſt:quā facit ma
la ꝯſciētia. Sunt enī hoīes q̄ pariter mala cōmittūt:⁊ ideo
vident̄ ſibi cōiuncti: q2 conſcientia mala ligati ſunt. Exce-
pta illa nefaria amicitia. Eſt q̄dā amicitia adhuc carnalis
ꝑ ꝯſuetudinē cohabitādi:colloquēdi: ſimul cōuerſandi: vt
cōtriſtet̄ hō quādo deſerit̄ ab amico cū quo ſolet colloqui
⁊ habere ꝯfictiones. Cōueniūt duo hoīes:ambulant ſecū
triduo:⁊ iā nolūt a ſe recedere. Et iſta quedā amicitie dul-
cedo eſt. Honeſta quidē: ſed adhuc diſcutiamꝰ illā:q2 gra
dus amoris huiꝰ querimꝰ: ⁊ videamꝰ q̄duſq̄ ꝑuenerimꝰ
vſq̄ ad amicitiā talē qualē dixi. Eſt ergo iſta amicitia cō-
ſuetudinis nō ratiōis. Habent illā ⁊ pecora. Duo equi mā
ducant ſimul: deſiderāt ſe ad aliā diē:precedit vnus: feſti-
nat alter:deſiderans quaſi amicū ſuū: vix regit̄ a ſeſſore:et
tādiu ſe impetu ſuo ꝓuocat quouſq̄ ꝑueniat. Cūq̄ ꝑuene
rit ad eū q̄ ꝓceſſit: ſedatur pondus illud:ferebat̄ pondere:
amore vrgebat̄: venit tanq̄ ad locū ſuū ⁊ conquieuit. Ad-
huc ⁊ iſta amicitia cōſuetudinis eſt in pecoribꝰ. Surgamꝰ
adhuc ⁊ ab iſta. Eſt ⁊ alia ſupior amicitia:nō cōſuetudinis
ſed rationis:qua diligimꝰ hoīem ꝓpter fidē ⁊ mutuā beni
uolentiā in iſta vita mortali. Ad ſuperiꝰ quicq̄d iā īuenerī-
mus diuinū eſt. Incipiat hō amare deū:⁊ nō amabit in ho
mine niſi deū. Videat ei charitas vr̄a p̄mū amicitie amor
C qualiter debeat eſſe gratuitꝰ. Non enī ꝓpterea debes hr̄e
amicū vel amare vt aliq̄d tibi p̄ſtet. Si ꝓpterea illū amas
vt p̄ſtet tibi vel pecuniā vel aliquod cōmodū t̄pale:nō illū
amas ſed illud qͦ p̄ſtat. Amicꝰ gratis amandꝰ eſt:ꝓpter
ſe:ſe nō ꝓpter aliud. Si hoīem te hortat̄ amicitie regula vt
gratis diligas:q̄ gratꝭ amādꝰ eſt deꝰ qui iubet vt hoīem
diligas? Nihil delectabiliꝰ deo. Nā ī hoīe ſunt q̄ offendāt:
ꝑ amicitiā tamē cogis te vt etiā illa q̄ offendūt in hoīe tole
res ꝓpter amicitiā. Si ergo nō debes ꝓpter q̄dā tolerāda
diſſoluere hoīs amicitiā: dei amicitia q̄bus rebus dꝫ cogi
vt diſſoluat̄ a te? Nihil īuenis delectabiliꝰ deo. Deꝰ nō eſt
q̄ te offendat:ſi tu eū non offendas:nihil illo pulchriꝰ:nihil
illo dulcius. Sed dicturꝰ es mihi. Non illū video quō ſum
amaturꝰ quē nō video? Et quō dicis amare quē nō vides?
Modo oſtēdo vñ coneris videre: qͦ iſtis oculis nō potes
videre. Ecce amas amicū:q̄d ī illo amas? Gratꝭ eū amas
Sed forte amicꝰ iſte tuꝰ (vt alia omittā) ſenex hō eſt. Fieri
enī pōt vt habeas amicū ſenē. Quid amas in ſene? Incur-
uū corpus:albū caput:rugas in fronte:contractā maxillā.
Si corpꝰ qͦ vides:nihil deformiꝰ pre ſenectute:⁊ tñ aliq̄d
amas:⁊ corpꝰ qͦ vides nō amas: q2 deforme eſt:vñ vides
qͦ amas? Si enī querā a te quare amas:reſpōſurꝰ es mihi
hō eſt fidelis. Ergo fidē amas. Si fidē amas:q̄bꝰ oculis
videt̄ fides: ipſis oculis videt̄ deꝰ. Incipe ergo deū ama-
D re:⁊ amabis hoīem ꝓpter deū. Audite magnū teſtimoniū
Apo.xij. Diabolꝰ certe accuſator ſanctoꝝ eſt. Et quia nō apud talē
iudicē cogit quē fallat:nō poteſt ī nos crimina falſa dicere
Nouit apud quē dicat. Qui ergo falſa cōtra nos non pōt di
cere:q̄rit vera q̄ dicat. Ideo tētat vt habeat qͦ dicat. Hic
ergo aduerſariꝰ noſter q̄ nobis inuidet regnū celoꝝ:q̄ non
Iob.j. vult vt ibi ſimꝰ vñ ipſe deiectus eſt. Nunq̄d inq̄t iob gratis
colit deū? Adhuc ad h̄ ꝓuocamur ab aduerſario: vt gratꝭ
deū colamꝰ:qñ ille querēs qͦ obijciat ꝓ magno ſe putauit
inueniſſe q2 dixit. Nunq̄d gratꝭ iob colit deū? Nō quia vi-
derat cor ipſiꝰ: ſed q2 videbat diuitias eiꝰ. Cauere debemꝰ
ne ad premiū diligamꝰ deū. Quid em̄? Propter p̄miū di-
lecturꝰ es deū? Quale premiū eſt qͦ tibi daturus ē deus?
Quicq̄d tibi aliud dederit minꝰ eſt q̄ ipſe. Colis nō gratꝭ:
vt aliq̄d ab ipſo accipias. Gratis colexit ip̄m accipies. Si
enī ſeruat tibi deꝰ quo fruaris:⁊ ſi amas q̄ fecit:qualis ē il-
le q̄ fecit? Si pulcher ē mūdus: q̄lis artifex mūdi? Euelle
ḡ cor tuū ab amore creature vt inhereas creatori: et dicas
Pſ̄.lxxij. qͦ in pſalmo ſcriptū eſt. Mihi aūt adherere deo bonū eſt.
E Si aūt deſeris eū q̄ te fecit:⁊ amas illa q̄ fecit: deſerto illo
q̄ te fecit adulter es. Sic clamat ep̄la iacobi:adulteros ap
Iaco.iiij. pellās. Adulteri. Et vñ adulteri? Queris vnde? Neſcitꝭ in
quit:q2 amicitia huiꝰ mūdi īimica eſt deo? Quicunq̄ ḡ vo
j. Retrac. luerit amicꝰ eſſe ſeculi huiꝰ:inimicꝰ dei cōſtituit̄. Expreſſe
xviij. rat q̄d dixerat adult̄. Aīa deſerto creatore amās creaturā
adultera eſt. Illiꝰ enī amore nihil caſtiꝰ:nihil delectabiliꝰ.
Illo deſerto hoc amplectēdo: efficieriſ īmūda. O aīa vt il-
liꝰ amplexibꝰ digna ſis:dimitte iſta:⁊ illi īhere gratis. Nā
inde dixit pſalmꝰ. Mihi autē adherere deo bonū eſt. Ver-
ſum p̄oīē ſic dixit. Perdidiſti oēs q̄ fornicātur abs te. Et
q̄ſi oſtēderet q̄ ſit fornicatio:ſubiecit. Mihi aūt adherere
deo bonū ē:nihil aliud volo ſed ip̄m. Adherere illi h̄ eſt bo
nū meū:h̄ eſt gratuitū bonū meū. Ideo et gr̄a dicit̄:q2 gra
tis p̄ſtat. Cū ergo ceperiſ amare gratꝭ:ſecuritas ē:q2 amicū
F gratꝭ amas:⁊ ad h̄ eū amas vt tecū amet deū. Attēdite ei
ip̄am amicitiā:vulgare mūdo cepimꝰ ꝑ quā gradꝰ fecimꝰ.
Attēdite illā. Amat maritꝰ vxorē:⁊ vxor maritū. Sine du
bio ⁊ ille illā:⁊ illa illū ſaluū vult:vult illū hr̄e īcolumē:vult
illū hr̄e felicē. Ad hoc amat q2 ip̄a vult:qͦ ſibi vult:⁊ illi h̄
vult. Amat filios:q̄s ñ vult hr̄e niſi filios ſuos? Amat ami
cū:q̄s nō niſi incolumē hr̄e vult:adeo vt ſi forte ꝯtingat il-
li aliq̄d:ꝯtremiſcit:ꝯtriſtat̄:ꝯturbat̄:currit:accedit:cum ac
ceſſerit plāgit? Quid ḡ vult ſaluū hr̄e? Si ergo oīs q̄ amat

ſalutē vult habere qđ amat: ſi intelligat que ſit vera ſalꝰ in
cipit illā amare in ſe: ⁊ ipſam cogitˀ verā amare ⁊ in amico.
Dan.iij. Si oculis carneis q̄ris deū: vide tres pueros de igne libe-
ij. Mach. ratos. Si fide q̄ris deū: vide machabeos i igne coronatos
vij. Salꝰ ergo illa amāda ē: iſta vtēda. Hec ei ad vſum neceſ-
ſaria eſt: nā tranſitura eſt. Non enī vera ſalꝰ eſt fratres quō
dicūt medici peregrotamur quodāmodo. Nā egritudo p
petua eſt: in iſta fragilitate carnis. Putatis enī tūc hoīem
egrotare quādo febricitat: ⁊ ſanū eſſe quādo eſurit? Sanꝰ
eſt dicitˀ. Uis videre q̄tum malū eſt eſurire? Dimitte illū ſi
ne medicamēto ſeptē diebꝰ: occiditˀ. Sed quia ponis quo-
tidie medicamentū viuit. Medicamentū autē famis cibꝰ
eſt: medicamentū ſitis potus eſt: medicamētū laſſitudinis
ſōnus eſt: medicamentū ſeſſionis deambulatio eſt: medica
mentum deambulationis ſeſſio eſt: medicamētū fatigatio-
nis dormitio eſt: medicamentū dormitionis vigilatio eſt.
Et vide q̄ꝫ imbecille ſit corpus humanū. Hoc ipm adiuto
riū qđ dixi q̄ aſſumit: ſi in eo pſeuerauerit deficit. Eſurien-
do: cibi q̄rebas adiutoriū. Ecce adeſt adiutoriū cibi. Mā-
ducas: reficeris. Si plus feceris plꝰ deficies. Adiutoriū ſi
tis q̄rebas potū. Multū bibendo offocaris: qui ſitiēdo vr-
geberis. Laſſaſti ambulando: ſedere vis. Sede perpetuo:
vide ſi nō laſſabis. Quicq̄d ḡ aſſumpſerit vt aliud pellat: in
eo ipſo ſi pſeuerauerit deficit. Qualis eſt ergo iſta ſalus fra
tres: tranſitura: fragilis: peritura: vana: vere quō dictū eſt.
Jaco. iiij. Que enī eſt vita vr̄a? Uapor eſt ad modicū parēs. Qui ḡ
Joh. xij. in vita iſta amat aiam ſuā: perdet eā. Qui aūt i hoc ſeculo
odio habuerit aiam ſuā: in vitā eternā cuſtodit eā. Que eſt
vita eterna? Uera ſalus. Et ſi amicū tuū videris quē ama
bas in hoc ſeculo vt ſalꝰ eſſet: q̄ꝛ tu talē ſalutē deſideras q̄
eterna eſt: ad ipſam ſalutē diligis amicū tuū / ⁊ totū eſt q̄c-
quid vis amico tuo p̄ſtare: vt illā tecū teneat ſalutē. Amas
enī iuſticiā: vis illū eſſe iuſtū. Amas ſub deo eſſe: vis ⁊ illū
eſſe ſub deo. Amas vitā eternā: illuc eū vis tecū regnare in
eternū. Inimicū tuū vides pſequi te: iniq̄tas eſt q̄ te perſe-
quitˀ. In illo iraſci debes miſericordia: febrit in aīa. Quō
ergo amicꝰ huiꝰ ſeculi ſecūdū ſeculū amās aiam ſuā febrē
vult pellere de amico ſuo quē ſimiliter amat vt ſe propter
p̄ſentē ſalutē: ſic tu quē cūq̄ꝫ diligis propter vitā eternā di-
lige. Cū inueneris irām / indignationē / odiū / iniq̄tatē: ſic
coneris expellere morbū animi: quō amicus ſeculi morbū
corporis. Ad hoc enī ama vt facias qđ ⁊ tu es: ⁊ erit i te p-
fecta charitas. Hoc ſi inueneris: ad hoc ama ꝯiugē: ad hoc
ama filiū: ad hoc ama propinquū: vicinū: ignotū: inimicū:
⁊ erit in te perfecta charitas. Que ſi fuerit: vincis mundū
G ⁊ pellitˀ foras princeps mūdi. Audiſtis enim quod ait dn̄s
Joh. xij. Princeps huiꝰ mundi miſſus eſt foras. Quia ipſe paſſurꝰ
erat: ⁊ per paſſionē ſuam facturus in hoībus dilectionem.
Mat. xv Maiorē hac dilectionē nemo habet: q̄ꝫ vt aiam ſuā ponat
q̄s p amicis ſuis. Ut ergo amaretˀ p̄or amauit: vt i noīe eiꝰ
nemo mori timeret: prior pro oībꝰ mortuꝰ eſt. Ad hoc ergo
vt edificaret in cordibꝰ hominū charitatē: miſit diabolum
foras. Quo foras? De cordibꝰ hominū. Cupiditas itromit
tit illū: charitas eū foras mittit. Nos ħo fratres ſupraſcri
ptos charitatis gradus cū grādi diligentia cogitātes: nō
reddamꝰ dn̄o p bonis mala. Et q̄ꝛ ille veniēs alligauit for
Mat. xij. tē: id eſt diabolū ⁊ nos oēs qui vaſa eius fuimꝰ de poteſta-
te illiꝰ abſtulit: p gratiā ipſiꝰ euacuati oībus malis: ſtudea
mus repleri abūdātibꝰ bonis: timētes illud qđ ihc dn̄s di
xit. Cū imūdus ſpūs exierit ab hoīe ambulat p loca arida
querēs requiē ⁊ nō inueniet. Poſt hec reuerſus inueniens
domū vnde exiuit vacuā: adduxit ſecū ſeptē ſpūs nequio-
res ſe: ⁊ facta ſunt hoīs illiꝰ poſteriora peiora p̄orībꝰ. Ne
ergo ⁊ nos tale aliq̄d patiamur: quātū poſſumꝰ laboremꝰ
in locis vitiorum virtutes inducere: vt poſſimꝰ ad dei mi-
ſericordiam peruenire.

Pſ. xl. De eo quod propheta dicit in pſalmo. Bea-
tus qui intelligit ſuper egenum et pauperem in
die mala liberabit eū dominus. Homelia.xxxix
In qua de elemoſyna principaliter tractat: quo-
modo etiam non petenti danda ſit exemplo chri
ſti q̄ quattuor milia hoīm pauit non petentibꝰ.

Felix operariꝰ cultor elemoſynarū eo q̄ere ſuo cō- A
parauerit celū: ⁊ dās panē eſurientibꝰ: delictorū
ſuorū preſſit incēdiū. Cui pphēta tale exhibet te
ſtimoniū: ⁊ patronū hꝫ ſpiritū ſanctū. In tali cā
operariꝰ felix viuit: ⁊ ſecurꝰ tā moritˀ: cū q̄ ambulat patri-
moniū in imortale horreū: i q̄ debitorē fecit dn̄ꝫ: dū paſcit
alterū dādo. Si accepit in ſe modicū panis ipera: cōpara-
uit i ſeuitā celeſtē: ſe faciēs heredē in die iudicij. Nullā po
terit incurrere pniciē: qui cōparauerit elemoſynis pietatē.
Cui pphā tale exhibet teſtimoniū. Saluū eū et viuifica eū
dn̄e. O duplex pphete bn̄ficiū. Saluat pariter: ⁊ cōmēdat
pariter vt ſaluetˀ: q̄ꝛ ⁊ ipſe ſaluauit vt viuificaretˀ: ⁊ ihc vitā
poſcēti dōauit in t̄ra. Beatꝰ eſt iſte dū vſq̄ꝫ ſic currit i celū
Sed ne aliq̄ſ vacet in illo vite beneficiū: feſtinet ad p̄miū
magnū dimittat i ſeculo teſtioniū. Qua de re dicit. Beatꝰ Pſ. xl.
q̄ intelligit ſup egenū ⁊ pauperē: i die mala liberabit eū do
minꝰ. Et iterū Eſaias dicit et ſic teſtatˀ. Solue inquit oēm Eſa. lviij.
nodū iniuſticie. Solue ſuffocatiōes ipotentiū cōmertiorū:
dimitte q̄ſſatoris i requiē: ⁊ omnē ꝯſummationē iniuſtā diſ-
ſipa. Frāge eſurienti panē tuū: ⁊ egenū ſine tecto induc i do
mū tuā. Si videris nudū veſti: ⁊ domeſticos ſeminis tui ne
deſpicias. Tūc erūpet tpaneū lumē tuū: ⁊ ſanitas tua citiꝰ
orietˀ: ⁊ preibit ante te iuſticia: ⁊ claritas dei circūdabit te.
Tūc exclamabis ⁊ dn̄s exaudiet te: dū adhuc loq̄ris dicit.
Ecce aſſū. Perfecta ē ergo mīa fratres chariſſimi: vt ante B
occurrat eſurienti cibꝰ q̄ꝫ roget mēdicꝰ. Nō enī eſt perfecta
miſericordia q̄ precibꝰ extorquetˀ. Sꝫ ſi tacet mēdicꝰ: loq̄-
tur pallor i facie: pene laſſus: feſſus ē celiſq̄ꝫ ſuſpectꝰ. Feſti
na pietas ſuccurrere ne audias rogātē: ne qđ debetˀ dn̄o vē
dices tibi. Imitare deū tuū q̄ ſolē ſuū oriri facit ſup bonoſ Mat. v.
⁊ malos: ⁊ pluit ſup iuſtos ⁊ iniuſtos. Et ecce veni tibi plu-
uia anq̄ꝫ roges: deſcēdet vbertas nocte dū ſtertis: dū adhuc
i lecto es ex p̄cepto vigilat dies: excubāt elemēta: fructus
te neſciēte effunduntˀ. Iactat celū ⁊ parturit terra: tot cella
ria meſſiū dū neſcimꝰ ſic accepimꝰ: ⁊ tātas opeſ comedimꝰ
anq̄ꝫ rogemꝰ. Et tu hō modicꝰ ē ipſe panis ⁊ p̄cibꝰ vēdis?
Nō rogauerūt q̄ttuor milia ieſū i deſto ſeptē panes ⁊ pau Mat. xv.
cos piſces vt infinita agmina prāderēt: q̄ prādio vicilſet ſal
tē viſura mēſurā. Qui cū erogaſſet. Colligit inq̄t fragmēta
ne q̄d depeat: q̄ꝛ ſanctū fuerat totū qđ ipſe ꝯfecerat. Redi-
gantˀ ſeptē ſporte buccellarū: ſaturata ſūt tāta milia ⁊ nihil
minoratū ē. Et creuit eis cibꝰ dū ipēditˀ victꝰ: ſic ⁊ elemo-
ſyna ſi idigētibꝰ erogetˀ. Magnū opꝰ ē elemoſyna fratres C
chariſſimi vt faciat hō qđ fecˀ deꝰ: q̄ꝛ hos paucos eſurientes
in terra dimiſit: q̄ vno vaſculo orbē celi paſcit: p quē ⁊ nob
liceat erogare. Sꝫ ſi vbiq̄ꝫ fuiſſet abūdās: periſſet mīa: de
dit nobis deꝰ ſcđm baptiſmū. Quis enī ſine pctō? Nam ſi Eccl. iij.
cut aq̄ extinguit ignē: ſic ⁊ elemoſyna extinguit pctm̄. In hor
reis n̄ris habeamꝰ abūdātiā q̄ flāmas n̄ras oblatiōe vniꝰ
panis extinguat: ⁊ ante fores gehēne ſtat mīa: ⁊ neminē per
mittit in carcerē mitti. Et quicūq̄ꝫ miſertꝰ fuerit miſerebitˀ
ei: ⁊ ſi q̄s nō fuerit miſertꝰ nō miſerebitˀ ei. Da panē cū po-
tes: q̄ꝛ nemo eſuriet in iferno: nec habebis poſt mortē fru-
mētū: nec iuenies illic aliq̄ſ mēdicū: q̄ꝛ nō erit tp̄s miſeren
di. Bonorū ei malorūq̄ꝫ diſcretio ⁊ i ſuis actibꝰ pmanebūt
Ipſo xp̄o dn̄o n̄ro rege ac iudice ſecernente agnos ab he-
dis: dexterā ac ſiniſtrā ſeq̄ſtrās: q̄ eſuriſſe ⁊ ſitiſſe ſe dicit: ⁊ Mat. xxv
cetera i ſuis miſtris ppeſſū fuiſſe ſe aſſeſſerit. Date ḡ oībꝰ di
lectiſſimi fr̄es: date p̄cipue ad domeſticos fidei: date oībꝰ:
ni cui nō dederitis ipſe ſit xp̄s: cui ve dederitis ipſe eſt xp̄s.

De fraterna concordia et offenſionis relaxa-
tione. Homelia.xl.

Dies iſti ſcti quos agimꝰ in obſeruatiōe q̄drage- A
ſime: ꝯmonēt nos de fraterna ꝯcordia loq̄ vobis:
vt q̄cūq̄ꝫ hꝫ aduerſus aliū q̄relā: finiat ne finiatˀ.
Nolite iſta ꝯtēnere fr̄es mei. Cū ei vita iſta mor
talis ⁊ fragilis: q̄ iter tot terrenas tētatiōes piclitatˀ: ⁊ orat
ne ſubmergatˀ: nō pōt eē i quis iuſto ſine q̄libuſcūq̄ꝫ pecca-
tis: vnū ē remediū p qđ viuere poſſumꝰ: q̄ꝛ docuit nos ma-
giſter deꝰ dicere in orōne. Dimitte nob debita n̄ra ſicut et Mat. vj.
nos dimittimꝰ debitoribꝰ n̄ris. Pactū ⁊ placitū cū deo fe
cimꝰ: ⁊ ꝯditione ſoluēdi debiti i cautiōe ſubſcripſimꝰ. Di-
mitte nobis: plena fiducia petimꝰ: ſi ⁊ nos dimittimus. Si

autē nō dimittimꝰ:dimitti nobis peccata nō putemus:ne nos ipſos fallamꝰ. Homo ſe nō fallat:deꝰ nō fallit. Humanū eſt iraſci:⁊ vtinā ne hoc poſſemꝰ. Humanū eſt iraſci:ſed nō dꝫ iracūdia nr̄a natos ſurculos diuerſis ſuſpitionibus irrigare:⁊ ad trabē odij puenire. Aliud ē eī ira:aliud odiū. Sepe etiā pater iraſcit̄ filio:ſꝫ nō odit filiū:iraſcit̄ vt corrigat. Si ppterea iraſcit̄ vt corrigat:amādo iraſcit̄:propter Mat. vij. ea dictū eſt. Feſtucā in oculis fratris tui vides:trabē autē in oculo tuo nō vides. Culpas ī alios irā:⁊ tenes odiū ī te ipſo. In cōparatione odij:ira feſtuca eſt. Sed feſtucā ſi nu B trias:trabes erit. Si euellas ⁊ piicias:nihil erit. Si aduertiſtis bti iohānis ep̄la cum legeret:debuit nos terrere ſētē i. Ioh.ij. tia. Ait eīn. Tenebre trāſierūt:lux vero iā lucet. Deinde ſecutꝰ adiūxit. Qui dicit ſe in lumine eſſe ⁊ fratrē ſuū odit:in tenebrij ē vſqꝫ adhuc. Sꝫ forte tales tenebras putet eſſe hō q̄les patiunt̄ ī carceribꝰ incluſi. Utinā tales eēnt:tn̄ in talibus nemo vult eſſe. In his aūt carcerꝝ tenebris:pñt includi ⁊ inocētes. In talibꝰ enī tenebris:incluſi ſunt martyres Tenebre circūquaqꝫ fundebant̄:⁊ lux fulgebat in cordibꝰ eorꝝ. In illis tenebris oculis nō videbāt:ſed amore fraternitatij deū videbāt. Uultis ſcire q̄les ſunt iſte tenebre:de q̄ i. Ioh.iij. bus dictū ē. Qui odit fratrē ſuū in tenebris ē. Et alio loco dicit. Qui odit fratrē ſuū homicida ē. Qui odit fratrē ambulat:exit:itrat:pcedit:nullis catenis oneratꝰ:nllo carcere icluſus:reatu tn̄ ligatꝰ ē. Noli illū putare ſine carcere eē:car De verbis dn̄i. Ser. xvj.a. cer eiꝰ cor eiꝰ ē. Cū audis Qui odit fratrē ſuū ī tenebris ē vſqꝫ adhuc:ne forte ɔtēnas tales tenebras:adiūgit dicēs. Qui odit fratrē ſuū homicida ē:odis fratrē ⁊ ſecurꝰ ambulas:⁊ ɔcordare nō vis:nō agnoſcis q̄re ſpaciū tibi dederit deꝰ. Ecce iā homicida es:⁊ adhuc viuis. Si dn̄m iratū haberes:cū odio fratrij ſubito rapereris. Parcit tibi deꝰ:parce tu tibi:ɔcorda cū fratre tuo:aut forte tu vis ⁊ ille nō vult Dic ſecurꝰ. Dimitte nobij debita nr̄a:ſicut ⁊ nos dimittimꝰ debitoribꝰ nr̄is. Forte peccaſti ī illo:vis cū illo cōcordare: vis ei dicere:frater ignoſce mihi qđ peccaui ī te:ille nō vult ignoſcere:nō vult dimittere debitū. Qđ ei debes non vult tibi dimittere:ipſe obſuet qn̄ hꝫ orare:qn̄ vēturꝰ ē q̄ tibi noluit dimittere qđ ī eū forte peccaſti:qn̄ vēturꝰ eſt ad orōnē Mat.vj. q̄d facturꝰ ē? Dicit. Pater noſter q̄ es in celis. Dicat:accedat. Scilicet nomē tuū. Adhuc dic. Adueniat regnū tuū. Seq̄re. Fiat volūtas tua ſicut ī celo ⁊ ī terra. Adhuc ambula. Panē nr̄m q̄tidianū da nobis hodie. Dixiſti:qđ ſequit̄ vide:ne forte velis iā trāſcēdere ⁊ aliū dare. Nō ē q̄ trāſire poſſis:ibi teneberij. Dic ḡ ⁊ verꝝ dic:aut ſi nullū pctm̄ habes vn̄ dicas. Dimitte nobꝫ debita nr̄a? Noli dicere. Et vbi ē il i. Ioh.j. lud qđ ap̄ls dixit. Si dixerimꝰ qꝛ pctm̄ nō habemꝰ:nos ipſos decipimꝰ/⁊ v̄itas in nobis nō eſt. Si aūt mordet ɔſciētia fragilitatij:⁊ ī ſeculo vbiqꝫ abūdāt iniq̄tates. Dic ergo: dimitte nobij debita nr̄a. Sꝫ qđ ſequit̄ vide. Noluiſti ei dimittere pctm̄ fr̄i tuo:⁊ dicturꝰ es. Sicut ⁊ nos dimittimus debitoribꝰ nr̄is. An nō es dicturꝰ? Si n̄ es dicturꝰ:nihil es accepturꝰ:ſi falſū es dicturus. Ergo dic ⁊ verꝝ dic. Quō di C cturꝰ es verꝝ:qꝛ fratri tuo noluiſti laxare pctm̄? Illū admonui:mō ɔſulo. O q̄ſquis es ſi tn̄ es:qꝛ dixiſti fratri tuo. Dimitte mihi qđ ī te peccaui. Si dixiſti ex toto corde tuo ſiue ra hūilitate nō ficta charitate:quō deꝰ videt ī corde:vn̄ dixiſti:ſꝫ ille noluit tibi dimittere:noli eē ſollicitꝰ. Serui eſtis ambo: habetij dn̄m:ɔſeruo tuo debes. Noluit tibi dimittere:interpella dn̄m amborꝫ. Qđ tibi dimiſerit dn̄s:ſi pōt exigat ſuꝰ. Dico aliud. Admonui ḡ eū qꝛ noluit dimittere fratri ſuo cum petat ille dimitti ſibi ⁊ faciat qđ nolebat:ne qn̄ orat nō accipiat qđ deſiderat. Admonui ⁊ illū qꝛ petiuit veniā pcti ſui a fr̄e ſuo ⁊ nō accepit: vt in eo qđ nō īpetrauit a fr̄e ſuo:ſecurꝰ ſit de dn̄o ſuo. Eſt ⁊ illō qđ moneā. Peccauit ī te fr̄ tuꝰ:⁊ noluit tibi dicere Dimitte mihi qđ peccaui ī te. Si abūdāt v̄ba iſta:vtinā deꝰ eradicet illa đ agro ſuo hoc ē de cordibꝰ vr̄is. Qꝫ multi eī qꝛ ſciūt ſe peccaſſe ī fratribꝰ ſuis:⁊ nolūt dicere:dimitte mihi. Nō erubuerūt peccare:⁊ erubeſcūt rogare. Nō erubuerūt de īiq̄tate:⁊ erubeſcūt de hūilitate. Ipſos ḡ ī pmis admoneo q̄cūqꝫ habetij diſcordiā cū fratribꝰ vr̄is ⁊ reuocatij ad vos ⁊ cōſideratis vos:⁊ iuſtū iudiciū ferti ī vobis: mtꝰ in cordibꝰ vr̄is: ⁊ inuenietij vos nō debuiſſe facere qđ feciſtij: nō debuiſtij dicere qđ dixiſtis. Petite veniā fratres a fratribꝰ vr̄is: facite fratribꝰ qđ ait ap̄ls. Donātes vobiſipſis ſicut ⁊ deꝰ in xp̄o dōnauit Ephe. iiij vobij:facite:nolite erubeſcere veniā petere. Proīde oībus dico viris ⁊ feminis:minoribꝰ ⁊ maioribꝰ:laicis ⁊ clericis Dico ⁊ mihi ip̄i. Oēs audiamꝰ:oēs timeamꝰ:ſi peccauimꝰ infra fratres nr̄os. Si adhuc īducias viuēdi accepimꝰ:nō iō morimur. Adhuc ei viuimꝰ:nōdū dānati ſumꝰ:dū viuimꝰ faciamꝰ qđ iubet pater q̄ erit deꝰ iudex oīm: vt petamꝰ veniā a fratribꝰ q̄s forte peccando ī eos aliq̄d offendimꝰ:aliquid leſimꝰ. Sūt pſone hūiles p ordinē ſeculi huiꝰ a quibꝰ D ſi petamꝰ veniā extollunt̄ in ſupbiā:hoc eſt qđ dico:aliquādo dn̄s peccat in ſuū ſuū:qꝛ ſi ille dn̄s eſt: ille ſuꝰ:ambo tn̄ alteri ſui ſunt:qꝛ ambo xp̄i ſanguine redēpti ſūt. Tn̄ durū videt̄ vt etiā iubeā:hoc pcipiā:vt ſi forte dn̄s hō peccat in ſeruū ſuū iniuſte litigādo:iniuſte cedēdo:dicat ille. Ignoſce mihi:da mihi veniā. Non qꝛ nō debet facere:ſed ne ille incipiat ſupbire:peniteat eū. Quid ḡ. Ante oculos dei peniteat eū:ante oculos dei puniat cor ſuū:⁊ ſi nō pōt dicere ſuo ſuo:qꝛ nō oportet: da mihi veniā:blāde illū alloquat̄. Blā ☞ da ei appellatio venie ē poſtulatio. Reſtat vt eos alloquar in q̄s alij peccauerūt:⁊ illi q̄ in q̄s peccauerūt:veniā petere noluerūt. Illos eīn iā ſum allocutꝰ: q̄ petētibꝰ veniā fratribus dare noluerūt. Nūc ḡ alloquor vos oēs:ne diſcordie vr̄e remaneāt:qm̄ dies ſancti ſūt. Credo qꝛ cogitaſtij aliq̄d in cordibꝰ veſtris:q̄ ſcitis vos cū fratribꝰ veſtris aliq̄s hr̄e diſcordias ⁊ īueniſtis qđ nō ipſi vos in eos peccauerītij:ſꝫ ipſi in vos. Et ſi nō mō mihi loq̄mini:qꝛ meū eſt loq̄ ī hoc loco:veſtrū aūt tacere ⁊ audire:tn̄ forte cogitādo loq̄mini ⁊ dicitij vobis. Uolo ɔcordare. Sed ille me leſit:ille in me peccauit:⁊ nō vult veniā poſtulare: q̄d ḡ dicturꝰ ſum? Uade ad illū ⁊ tu pete veniā. Abſit. Nolo mētiarij. Nolo dicas Da mihi veniā: q̄ te noſti nō peccaſſe ī fratrē tuū. Quid eīn pdeſt tibi cū tu fuerij tuꝰ accuſator? Quid expetij tibi ignoſci ab eo quē nō leſiſti:aut ī q̄ nō peccaſti? Nihil tibi pdeſt nolo facias:noſti hn̄: diſcuſſiſti:ſciſti:qꝛ ī te peccauit: nō tu in illū. Scito inquā in tua ſciētia: ſit tua ſciētia:noli venire ad fratrē tuū q̄ ī te peccauit:⁊ vltro ab illo petere veniam. Debēt int̄ vos eē alij pacifici q̄ illū obiurgēt: vt a te pꝰ veniā petat:tu tn̄ paratꝰ eſto ignoſcere:ꝑor patꝰ eſto ex toto corde dimittere. Si patꝰ es dimittere: iā dimiſiſti:habes adhuc qđ ores. Ora pillo vt petat a te veniā:qꝛ ſcis ei noſcere ſi nō petat. Ora pro illo vt petat:dic dn̄o ī orōne tua. Dn̄e ſcis me nō peccaſſe in illū fratrē meū:ſed illū potiꝰ pec E caſſe in me:⁊ obeſſe illi qđ peccauit ī me ſi veniā nō petat a me. Ego bono aīo peto vt ignoſcas ei. Ecce dixi vobij qđ maxie p iſtos dies ieiuniorꝫ vr̄orꝫ:obſeruationū q̄qꝫ veſtrarū ɔtinētie veſtre mecū agere debeatis: vt cū fratribꝰ vr̄is ɔcordetij. Gaudeā ⁊ ego de pace vr̄a q̄ cōtriſtor litibꝰ vr̄is vt oēs donātes vobiſmetipſis ſi q̄s hꝫ aduerſus aliquē q̄relā ſecuri agamꝰ paſcha:ſecuri celebremꝰ eiꝰ paſſionē qui nihil cuiqꝫ debebat: ⁊ ꝓciū qđ pro debētibꝰ dimiſit dn̄s ieſꝰ xp̄s:dico q̄ in neminem peccauit:⁊ ppe in illū oīs mūdus peccauit:nec exigit ſupplicia:ſed pmiſit p̄mia. Habetis ipſum teſtē in cordibꝰ veſtris:qꝛ ſi in aliquē peccauimꝰ:vero corde veniā poſtulemus:ſi aliq̄s in nos pecauit: veniā dare parati ſimꝰ:⁊ pro inimicis noſtris oremus:non expectemus vindicari fratres. Quid eſt vindicari:niſi malo alieno paſci? Scito quotidie venire hoīem: genua figere: fronte terrā concutere: aliquando vultū ſuū lacbrymis rigare:et in iſta tanta humilitate ac perturbatione dicit. Dn̄e vindica me:occide inimicū meū. Plane ora vt occidat inimicū tuū:⁊ ſaluet fratrem tuum. Occidat inimicitias:ſaluet naturā. Sic ora vt vindicet te deꝰ:pereat qui te perſequebat̄: ſed maneat qui tibi reddatur.

De vere penitentibus. Homelia.xlj.

A

De pe.diſ.iij.penitē tes. iiij.ſen.di. xv.ſatis.

PEnitētes:penitētes:penitētes:ſi tn̄ eſtis penitētes ⁊ nō eſtij irridētes:mutate vitā:recōciliamini deo ⁊ vos cū catena paſcetij. Qua inq̄s catēa Que ligaueris in terra:erūt ligata ⁊ in celo. Audis ligaturā:⁊ deo putas facere īpoſturā? Penitētiā agij: genua figis ⁊ rides ⁊ ſub ſānas patiētiā dei. Si peītēs es penitet te:ſi nō penitet:peniēs nō es. Si ḡ peitet:cur facij qđ male feciſti? Si feciſſe penitet:noli facere. Si adhuc facis:certe nō es penitēs. Equidē chariſſimi egrotāt hoīes: mittūt ad eccleſiā:vl̄ portant̄ ad eccleſiā ⁊ baptizāt̄ ⁊ reno

uant᷑:et felices hinc erūt. Sed nō ipſa eſt cā penitētie. Qui
nōdū accepit baptiſmū:nōdū violauit ſacr̄m. Qui aūt vio
lauit ſacramentū male ⁊ ꝑdite viuēdo: ⁊ ideo remotus eſt
i.Cor.xi. ab altari:ne iudiciū ſibi māducet ⁊ bibat:mutet vitā:corri
gat ſe ⁊ recōcilie᷑. Cū viuit:dū ſanꝰ eſt:expectet etiā tūc re
cōciliari qn̄ incipit mori. Experti ſumꝰ multos expiraſſe:
expectātes recōciliari. Deinde etiā dico in cōſpectu dei ti
mori vr̄o:timorē meū. Qui autē nō timet:timentē me ꝯtem
B net:ſed malo ſuo. Audi ergo. Certus ſum qꝛ hō baptizatꝰ ſi
vitā nō audeo dicere ſine peccato: qs enī ſine peccato/ſed
vitā ſine crīe duxerit:⁊ alia peccata habuerit ꝙ quotidie di
Mat.vi. mittun᷑ in orōne dicenti. Dimitte nobis debita nr̄a:ſicut ⁊
nos dimittimꝰ debitoribꝰ noſtris: quādo diē finierit/vitā
nō finit:ſed trāſit de vita in vitā:de laborioſa ad quietā:de
miſeria ad beatā:ſiue iſta volūtate ſua currat ad baptiſmū
ſiue ꝑiculo ꝯſtitutꝰ baptize᷑ ⁊ exeat de hac vita:ad deū va
dit:ad requiē vadit. Baptizatꝰ aūt deſertor ⁊ violator tāti
myſterij:ſi agat pniam ex toto corde:ſi agat penitētiā vbi
deꝰ videt ꝙ vidit cor dauid: qn̄ increpatus eſt a ꝓpheta et
grauiter īcrepatꝰ poſt cōminatiōes dei terribiles exclama
ij.Reg.xij uit dicēs. Peccaui:⁊ mox audiuit. Dn̄s abſtulit pctm̄ tuū
Tantū valēt tres ſyllabe. Tres ſyllabe ſunt:peccaui:ſed ī
his tribꝰ ſyllabis:flāma ſacrificij corā dn̄o aſcēdit in celū.
De pe.diſ. Ergo ꝙ egerit veraci᷑ penitētiā:⁊ ſolutꝰ fuerit a ligamēto
vij.ꝙ ege: quo erat obſtrictꝰ:⁊ a xp̄i corꝑe nō ſeparatꝰ:⁊ bene poſt pe
rit. nitentiā vixerit:ſicut ante penitētiā viuere debuit:poſt re:
cōciliationē quādocūq₃ defunctꝰ fuerit:ad deū vadit:ad re
C quiē vadit:regno dei nō ꝓuabi᷑:a populo diaboli ſepabi᷑.
De pe.diſ. Si qs autē poſitꝰ in vltima neceſſitate egritudinis ſue vo:
vij.ſi quis luerit accipe penitētiā ⁊ accipit:⁊ mox recōciliabi᷑:⁊ hinc
vadit:fateor vobis nō illi negamꝰ qđ petit: ſ₃ nō ꝓſumimꝰ
qꝛ bn̄ hic exit. Nō ꝓſumo:nō vos fallo:nō ꝓſumo. Fidelis
bene viuēs:ſecurꝰ hinc exit. Baptizatꝰ ad horā:ſecurꝰ hic
exit. Agēs penitētiā ⁊ recōciliatꝰ cū ſanꝰ ē ⁊ poſtea bene vi
uēs:ſecurꝰ hinc exit. Agēs pniam ad vltimū ⁊ recōciliatꝰ:
ſi ſecurꝰ hinc exit ego nō ſum ſecurꝰ. Unde ſecurꝰ ſū dico:
⁊ do ſecuritatē:vnde nō ſum ſecurꝰ: pniam dare poſſum:ſe
curitatē dare nō poſſum. S₃ dicat aliqs:bone ſacerdos tu
neſcire ⁊ nullā ſecuritatē nobiſ dare poſſe dicis: ſi ille ſalua
tur ⁊ xp̄m audire mere᷑ cui morienti penitētia da᷑:ꝙ dū vi:
xit dū ſanꝰ fuit impenitēs fuit. Inſtrue ergo nos rogo quō
bn̄ viuere poſt penitentiā debeamꝰ. Dico abſtinete vos ab
ebrietate:a ꝯcupiſcētia:a furto:⁊ maliloq̄o: ab immodera:
to riſu:a ꝟbo ocioſo vn̄ reddituri ſūt hoīes rōnē ī die iudi
cij. Ecce ꝙ̄ leuia dixi. Sꝫ tn̄ grauia ⁊ peſtifera. Et aliud
dico. Nō ſolū poſt penitētiā ab iſtis vitijs ſe hō ſeruare de
bet:ſ₃ ⁊ ante penitētiā dū ſanꝰ eſt:qꝛ ſi ad vltimū vite ſtete:
rit:neſcit ſi ipſam penitentiā accipe ac deo ⁊ ſacerdoti pctā
ſua cōfiteri poterit. Ecce q̄re dixi qꝛ ⁊ ante pniam bn̄ viuē
D dū eſt:⁊ poſt pniam meliꝰ. Qđ dico attēdite. Debeo illud
planiꝰ exponere:ne me aliqs male ītellexiſſe ītelligat. Nun
quid dico dānabi᷑? Nō dico. Sed dico etiā liberabi᷑? Nō
Et qđ dicis mihi? Neſcio. Nō ꝓſumo:nō ꝓmitto. Neſcio.
Uis te de dubio liberare:vis qđ īcertū ē euadere. Age pe
nitētiā dū ſanꝰ es. Si enī agis verā penitentiā dū ſanꝰ es:
⁊ īuenerit te nouiſſimꝰ dies:curre vt recōcilieriſ: ſi ſic agas
ſecurꝰ es. Quare ſecurꝰ es? Quia egiſti pniam eo tp̄e ꝙ et
peccare potuiſti. Si aūt vis agere pniam ipſam tūc qn̄ pec
care nō potes:peccata te dimiſerūt:nō tu illa:ſed vn̄ ſcis in
quis ne forte deꝰ dimittat mihi? Uerꝫ dicis. Un̄? Neſcio.
Illud ſcio:ħ neſcio. Nā ideo tibi do pniam:qꝛ neſcio. Nā
ſi ſcirē tibi nihil ꝓdeſſe:nō tibi darē. Itē ſi ſcirē nō tibi pro
deſſe nō te admonerē:nō te terrerē. Due res ſunt:aut igno
ſci᷑ tibi:aut nō ignoſci᷑. Quid horum tibi futurum ſit? Ne
ſcio. Ergo tene certum:dimitte incertum.

¶ De commēdatione orationis dominice et eiꝰ expoſitione. Homelia.xlij.

B Ymbolū reddidiſtis: ꝙ breuiter ꝯprehēſa ꝯtine:
tur fides. Iā vt antea dixi vobiſ qđ ait ap̄ls pau
Rom.x. lus. Quō īuocabūt ī quē nō crediderūt? Quis er:
go quō creda᷑ in deū ⁊ accepiſtis ⁊ tenuiſtiſ ⁊ cre
didiſtis:accipite hodie quō īuoca᷑ deꝰ. Ipſe filiꝰ ſic audi
ſtis cū euangeliū legere᷑ docuit diſcipulos ſuos ⁊ fideles
hāc orōnē. Spem habemꝰ obtinēde cauſe nr̄e qn̄ talis iu:
riſperitꝰ nobis ꝓces dictauit:ſicut ꝯfeſſi eſtis:qui ſedet ad
dexterā p̄ris:ipſe eſt aduocatꝰ noſter:ꝙ vēturꝰ eſt iudex no
ſter. Inde enī vēturꝰ eſt iudicare viuos ⁊ mortuos. Tene:
te ergo ⁊ hāc orationē quā reddituri eſtiſ ad octo dies. Qui
cūq₃ aūt veſtrū nō bn̄ ſymbolū reddiderūt: habēt ſpaciū:
teneāt:qꝛ die ſabbati audiētibꝰ oībus ꝙ aderūt reddituri
eſtiſ die ſabbati nouiſſimo:quo die baptizādi eſtiſ. Ad octo
aūt dies ab hodierno die reddituri eſtis hāc orationē quā
hodie accepiſtis. Cuiꝰ caput ē. Pater noſter ꝙ es in celis Mat.vi.
Inuenimꝰ patrē ī celis:attēdamꝰ quēadmodū viuamꝰ in De verbis
terris. Sic ei d₃ viuere ꝙ inuenit talē patrē:vt dignꝰ ſit ve: dn̄i.Ser.
nire ad eiꝰ herēditatē. Dicimꝰ aūt cōiter. Pater nr̄. Quāta xxviij.
dignatio:ħ dicit imꝑator:hoc dicit mēdicꝰ:ħ dicit ſeruꝰ:
hoc dicit dn̄s eiꝰ. Simul dicūt. Pater noſter ꝙ es in celis.
Intelligūt ꝙ̄ ſe eſſe fratres: qn̄ vnū habēt patrē. S₃ nō de:
digne᷑ fratrē habere ſuū ſuū dn̄s eiꝰ:quē fratrē voluit ha
bere dn̄s xp̄s. Sanctifice᷑ nomē tuū. Dicimꝰ. Adueniat re B
gnū tuū. Sanctificatio nois dei eſt: ꝙ efficimur nos ſancti
Nā nomē eius ſemꝑ eſt ſanctū. Optamꝰ etiā venire regnū
eiꝰ:veniet:⁊ ſi nolumꝰ. S₃ optare et orare vt veniat regnū
eiꝰ:nihil eſt aliud ꝙ̄ optare ab illo vt dignos nos faciat re
gno ſuo:ne forte(qđ abſit)veniat:⁊ nō nobꝭ veniat. Multis
enī nō eſt venturū: qđ tn̄ venturū eſt. Eis enī venturū eſt:
qbꝰ dici᷑. Uenite bn̄dicti patris mei ꝑcipite regnū qđ vo Mat.xxv
bis paratū eſt ab origine mūdi. Illis nō veniet quibꝰ dici᷑
Diſcedite a me maledicti ī ignē eternū. Cū ꝟo dicimꝰ. Ad
ueniat regnū tuū:oramꝰ vt nobis veniat. Quid ē vt nobis
veīat? Ut bonos nos īueniat. Hoc ꝙ̄ oramꝰ vt bonos nos
faciat. Tūc ei nobis veniet regnū eiꝰ. Addimꝰ. Fiat volū
tas tua:ſicut ī celo ⁊ ī terra. Seruiūt tibi angeli ī celo:nos
ſuiamꝰ tibi ī terra. Nō te offendūt angeli ī celo:nō te offen
damus in terra. Quō illi faciūt volūtatē tuā:ſic faciamꝰ et
nos. Et hic qđ oremꝰ:niſi vt boni ſimꝰ? Quādo enī facimꝰ
volūtatē dei:nā ipſe ſine dubio facit ſuā: tūc eiꝰ volūtas ē
in nobis. Et aliter bn̄ ītelligimꝰ. Fiat volūtas tua ſicut in
celo:ita ⁊ ī terra. Accipimꝰ ꝓceptū dei ⁊ placeat nobis:pla
ceat menti nr̄e. Cōdelector enī legi dei ſc̄m īteriorē hoīem: Rom.vij.
tūc ſit voluntas eiꝰ in celo. Celo enī cōpara᷑ ſpiritꝰ noſter:
terre aūt caro noſtra. Quid eſt ꝙ̄ Fiat volūtas tua ſicut in
celo ita ⁊ in terra? Ut quō menti nr̄e placet tua iuſſio:ſic ei
ꝯſentiat caro noſtra:⁊ tolla᷑ rixa illa de medio ꝙ deſcribi᷑
ab apoſtolo. Caro enī cōcupiſcit aduerſus ſpiritū:ſpiritꝰ Gal.v.
autē aduerſus carnē. Quādo ꝯtra carnē ꝯcupiſcit ſpiritꝰ:
iā facta eſt volūtas eiꝰ in celo. Quādo cōtra ſpiritū non cō
cupiſcit caro:iā facta ē volūtas eiꝰ ī terra. Erit hec plena
cōcordia qn̄ ipſe voluerit: ſit modo pugna vt poſſit eſſe vi:
ctoria. Etiā ſic bene ītelligi pōt. Fiat volūtas tua ſicut ī ce
lo ita in terra:vt celū ponamꝰ eccleſiā:quia portat deū:ter
rā aūt infideles quibꝰ dictū eſt. Terra es ⁊ in terram ibis. Geñ.iij.
Quādo ergo oramꝰ pro īimicis noſtris: inimicis eccleſie:
īimicis nomini xp̄iano:hoc oramus vt fiat volūtas eius ſi
cut in celo ita ⁊ in terra.i.ſicut in tuis fidelibꝰ:ſic et in tuis
blaſphematoribꝰ:vt oēs celū fiant. Sequi᷑. Panē noſtrū
quotidianū da nobis hodie. Pōt ſimpliciter accipi oratio
nē iſtā fundere nos ꝓ victu q̄tidiano vt abūdet nobis:et ſi
nō abundet nobis:nō deſit nobis. Quotidianū autē dixit:
ꝙ̄diu hodie voca᷑ quotidie viuimꝰ:quotidie ſurgimꝰ:quo
tidie ſaturamur:quotidie eſurimꝰ. Det nobis q̄tidianū pa
nē. Quare nō dixit ⁊ tegumētū? Uictus enī noſter in cibo
eſt ⁊ ī potu:tegumentū in veſtitu ⁊ tectu. Nihil hō plus de
ſideret. Qn̄ qđ ē dicit ap̄ls. Nihil ītulimꝰ in hunc mundū: i.Tim.vi.
ſed nec auferre qđ poſſumꝰ. Uictū ⁊ tegumentū habentes:
his cōtēti ſimꝰ. Pereat auaricia ⁊ diues eſt natura. Ergo
ſi ad q̄tidianū victū ꝑtinet:qꝛ ⁊ hoc bn̄ ītelligi᷑ qđ dicimꝰ
Panē noſtrū quotidianū da nobꝭ hodie:nō miremur ſi no
minato pane cetera neceſſaria ītelligan᷑. Quō? Quādo Io
ſeph īuitauit fr̄es ſuos:hoīes inq̄t illi hodie mecū mandu Geñ.xliij.
cabūt panē. Quare panē ſolū māducaturi erāt? S₃ a ſolo
pane ītellecta ſūt cetera. Sic qn̄ rogamꝰ panē quotidianū
q̄cq̄d nobis ꝓpter carnē noſtrā in terris neceſſariū eſt po:
ſtulamꝰ. Sed qđ ait dn̄s ieſus? Querite ꝓmū regnū dei et
iuſticiā eiꝰ:⁊ hec oīa apponen᷑ vobis:intelligi᷑ hoc etiam
valde bn̄. Panē noſtrū quotidianū da nobiſ hodie: eucha:

riſtiā tuā: quotidianum cibum. Norūt enī fideles quid ac
cipiāt: ⁊ bonū eſt eis accipere panē quotidianū huic tēpo:
ri neceſſariū. Pro ſe rogāt vt bōa faciāt: vt ī bonitate ⁊ fi:
de ⁊ bōa vita pſeuerēt. Hoc optāt: hoc orāt: q2 q̄ nō pſeue:
Mat.vj. rāt ī bona vita: ſepabunt ab illo pane. Ergo panē noſtrū q̄
tidianū da nobis hodie. Quid ē? Sic viuamꝰ vt ab altari
tuo nō ſeparemur: ⁊ v̄bū dei qd̄ quotidie nobis aperit ⁊ quo
dāmodo frangit: panis quotidianꝰ ē: et quō illū panē ven:
tres: ſic iſtū eſuriunt mētes. Et hunc ergo petimꝰ ſimplici
ter: et quicqd̄ aīe noſtre ⁊ carni noſtre ī hac vita neceſſariū
eſt: quotidiano pane ↄcludit. Dimitte nobis: dicimꝰ: debi:
ta noſtra: ⁊ dicamꝰ q2 verū dicimus. Quis enī hic viuit in
D carne: ⁊ nō habet debita? Quis eſt hō ſic viuēs vt ei non ſit
Lu.xviij. iſta oratio neceſſaria? Inflare ſe pōt: iuſtificare nō pōt. Bo
nū eſt illi vt imitet publicanū: nec tumeſcat ſicut phariſeꝰ
qui aſcēdit in tēplū ⁊ iactauit merita ſua: texit vulnera ſua.
Ille autē ſciuit q̄re aſcēderit q̄ dicebat. Deus ꝓpitius eſto
mihi peccatori. Cōſiderate fratres mei: hoc dn̄s ieſus xp̄s
orare docuit diſcipulos ſuos: illos magnos p̄mos apoſto
los ſuos: arietes nr̄os. Si ergo ꝑ peccatis ſuis dimitten:
pſ̄.xxviij. dis arietes orāt: agni qd̄ debēt facere de q̄bꝰ dictū eſt. Af:
ferte dn̄o filios arietū? Hoc q̄ ſcitis vos in ſymbolo reddi
diſſe: q2 inter cetera noīa audiſtꝭ remiſſionē pctōꝝ. Remiſ:
ſio peccatoꝝ vna eſt q̄ ſemel dat in ſancto baptiſmate: alia
q̄ q̄diu viuimꝰ hic dat ī dn̄ica orōne. Propter qd̄ dicimꝰ
Dimitte nobis debita nr̄a. Et īduxit nobiſcū deꝰ pactū et
placitū: firmūq3 chirographū vt dicamus. Sicut ⁊ nos di
mittimꝰ debitoribꝰ noſtris. Qui vult dicere efficaciter. Di
mitte nobꝭ debita nr̄a: oportet q̄ dicat veraciter. Sicut et
nos dimittimꝰ debitoribꝰ nr̄is. Si hoc qd̄ eſt poſteriꝰ: aut
nō dicit: aut fallaciter dicit: illud qd̄ priꝰ eſt: inaniter dixit.
Maxime vobis dicimꝰ. Dimittite oīa de cordibꝰ veſtrꝭ: q̄
ad ſctm̄ baptiſmū acceſſitis. Et vos fideles q̄ ꝑ hāc occa:
ſionē auditꝭ hāc orōnē ⁊ noſtrā expoſitionē: dimittite to:
tū quicqd̄ aduerſus aliquē habetꝭ in cordibꝰ veſtrꝭ: ibi di:
mittite vbi deꝰ videt. Aliquādo eī hō dimittit ore: ⁊ tenet ī
corde. Dimittit ore ꝓpter hoīes: ⁊ tenet ī corde. Nō times
oculos dei? Prorſus dimittite: qd̄ vſq3 ad iſtos dies tenui
E ſtis: ſaltē his diebꝰ dimittite. Nō debuit occidere ſol ſuper
iracūdiā veſtrā: ⁊ multi ſoles occiderūt: trāſeat aliqñ iracū
dia veſtra: dies magni ſoli celebramꝰ. Illiꝰ ſolis de q̄ dicit
Mala.iiij ſcriptura. Oriet vob̄ ſol iuſticie: ⁊ ſanitas ī pēnis eiꝰ. Quid
pſ̄.xvj. eſt in pēnis eiꝰ? In ꝓtectiōe eiꝰ. Vñ in pſalmo dicit. Sub
vmbra alaꝝ tuarū ꝓtege me. Aliud aūt q2 in die iudicij fu:
turi ſunt ſero penitētes: ⁊ fructuoſe dolētes: ꝑdicti a ſapiē:
tia qd̄ tūc dicturi ſūt pniāz agētes: ⁊ pre anguſtia ſpūs ge
Sap.v. mētes? Quid nob̄ ꝓfuit ſupbia: ⁊ diuitiaꝝ iactātia qd̄ itu:
lit nob̄? Trāſierūt illa oīa tāq3 vmbra. Ergo errauimꝰ a via
v̄itatis: ⁊ iuſticie lumē nō illuxit nobis: ⁊ ille ſol nō eſt ortꝰ
Mat.v. nobis. Ille ſol iuſtis oritur: iſtū aūt ſolē viſibilē facit deus
quotidie oriri ſup bonos ⁊ malos. Ad illū aūt ſolē vidēdū
Ephe.iiij iuſti ꝑtinēt: mō in cordibꝰ nr̄is habitat iſte ſol ꝑ fidē. Si ḡ
traſceris ne occidat ſol iſte ī corde tuo ſup iracūdiā tuā: ne
forte traſceris ⁊ occidat tibi ſol iuſticie: ⁊ ī tenebris remāe
pſ̄.vj. as. Ne putetis aūt q2 nihil ſit iracūdia. Turbatꝰ eſt pre ira
oculꝰ meꝰ. Vtiq3 cui turbat oculus ſolē videre nō pōt: ⁊ ſi
conatꝰ fuerit videre: pena illi ē nō voluptas. Quid eſt ira?
Libido vindicte. Et libet hoīem vīdicari? Et nōdū ē xp̄s
vindicatꝰ: nōdū ſūt ſancti martyres vīdicati: adhuc expe
ctāt patiētiā dei vt ↄuertant īimici xp̄i: cōuertant martyꝝ
īimici. Nos q̄ ſumꝰ vt vindictā q̄ramꝰ. Si q̄reret illā deus
de nobꝭ: vbi remaneremꝰ? Ille q2 nihil nos leſit: nō vult ſe
vindicare de nobis: et nos q̄rimus vindicari q̄ pene q̄tidie
deū offendimꝰ? Ergo dimittite. Dimittite ex corde. Iratꝰ
es noli peccare. Iraſcimini ⁊ nolite peccare. Iraſcimini q̄
ſi hoīes ſi vincimini: ⁊ nolite peccare vt irā ī corde teneatꝭ:
ne in illud lumē ītretis. Ergo dimittite. Quid ē ira? Libi:
do vīdicte. Quid odiū? Ira inueterata. Ira inueterata ſi fa:
cta ē: iā odiū dr̄. Quid videt ↄfiteri ille q̄ cū dixiſſet. Turba
tus ē pre ira oculꝰ meꝰ addidit: inueteraui in oībꝰ inimicis
meis? Qd̄ erat ira cū eēt noua: odiū factū ē: q2 ī vetuſtatē
ↄuerſum ē. Ira feſtuca ē: odiū trabes ē. Aliqñ rephēdimꝰ
Mat.vij. traſcētē: ⁊ odiū tenemꝰ ī corde: ⁊ dicit nobis xp̄s. Feſtucā
in oculo fratris tui vides: ⁊ trabē ī oculo tuo nō vides. Vñ

creuit feſtuca vt trabē faceret? Q2 nō ſtatim euulſa eſt. Q2
paſſꝰ es exire ⁊ ītrare ſolē totieꝰs ſup iracūdiā tuā: feciſti il
lā veterē: attraxiſti malas ſuſpitiōes ⁊ rigaſti feſtucā: rigā
do nutriſti: nutriēdo trabē feciſti: expaueſce vl' q̄ñ dr̄. Qui j.Joh.iij.
odit fratrē ſuū homicida ē. Gladiū nō eduxiſti: nō vulnꝰ in
carne feciſti: nō corpꝰ plaga aliq̄ trucidaſti: cogitatio ſola
odij ī corde tuo ē ⁊ tenerꝭ homicida. Reus es ante oculos
dei: ille viuit ⁊ tu occidiſti. Q̄tū ad te ꝑtinet occidiſti quē
odiſti. Emēda te: corrige te. Si in domibꝰ vr̄is ſcorpiōes
eſſent aut aſpides: q̄ātū laboraretꝭ vt domꝰ vr̄as purgaretꝭ
⁊ ſecuri habitare poſſetis? Iraſcimini: inueterant ire in cor
dibꝰ veſtris: fiunt tot odia: tot trabes: tot ſcorpij: tot ſerpē
tes: ⁊ domū dei.i.cor veſtrum purgare nō vultis. Ergo fa:
cite qd̄ dictū eſt. Sicut ⁊ nos dimittimꝰ debitoribꝰ nr̄is: ⁊ Mat.vj.
ſecuri dicite. Dimitte nobis debita nr̄a: q2 ſine debitꝭ ī hac
t̄ra viuere nō poteſtis. Sed alia ſunt illa magna crimina q̄
vobis bonū eſt ī baptiſmo dimitti: ⁊ a q̄bꝰ ſemꝑ eſſe alieni
debetꝭ: alia q̄tidiana pctā ſine quibꝰ hic hō viuere nō pōt:
propter q̄ neceſſaria eſt q̄tidiana orō: cū ſuo pactu dimittit
ac placito: vt quō hylariter dr̄. Dimitte nobꝭ debita nr̄a: ſic
veraciter. Sicut ⁊ nos dimittimꝰ debitoribꝰ nr̄is. Deinde F
iſta diximꝰ de pctīs p̄teritis: qd̄ de cetero? Ne nos inferas
in tētationē: dimitte q̄ fecimꝰ/ ⁊ alia nō cōmittamꝰ. Quicū:
q3 enī tētatione vincit: peccatū ipſe ↄmittit. Etenī (inquit
apl's Iacobus) Nemo cū tētat dicat q̄ a dn̄o tētat. Deus Jacobi.j.
enī intētator maloꝝ eſt. Ipſe enī neminē tētat. Vnuſquiſq3
aūt tentat a ↄcupiſcētia ſua abſtractꝰ ⁊ illectꝰ. Deinde ge:
nerat mortē: vel mortē time/ ſi pctm̄ nō times. Noli ↄſenti
re ↄcupiſcentie tue. Nō eſt vñ ↄcipiat niſi de te. Cōſenſiſti:
quaſi ↄcubuiſti in corde tuo. Surrexit cōcupiſcētia. Cōcu:
piſcētia cū ↄceperit parit pctm̄. Peccatū v̄o cū ↄſūmatū
fuerit: generat mortē. Ergo ne abſtraharꝭ a ↄcupiſcētia tu
nega te illi: noli eā ſeq̄: illicita ē: laſciua ē: turpis eſt: alienat
te a deo. Noli dare ↄſenſiōes amplexuū: ne plāgas partū:
q2 ſi ↄſenſeris.i. ſi amplexatꝰ fueris: cōcipis. Cū concupi:
ſcētia cōceperit: parit pctm̄. Nondū times pctm̄? Time q̄
ꝑducit pctm̄. Dulce eſt peccatū: ſed amara eſt mors. Ipſa
eſt īfelicitas hoīs ꝓpter qd̄ peccāt: moriētes hic dimittūt:
⁊ ipſa pctā ſecū portāt. Peccas ꝓpter pecuniā: hic dimit
tēda eſt. Peccas ꝓpter villā: hic dimittēda eſt. Peccas ꝓ
pter mulierē: hic dimittēda ē. Et q̄cquid eſt ꝓpter qd̄ pec:
cas q̄ñ oculos ī morte clauſeris: hic dimittꝭ: ⁊ ip̄m peccatū
qd̄ cōmittis tecū portas. Dimittant pctā: dimittant p̄teri
ta: ceſſent futura. Sed nō pōt hic viuere ſine ipſis: vl' minu
ta ſint/ vel leuia. Sed ipſa leuia vel minuta nō contēnant.
De minutꝭ guttis flumina īplent. Nō ↄtēnant vel minora.
Per anguſtas rimulas īſudat aq̄: nauis īplet ſentina: ⁊ ſi
ↄtēnat ſentina: mergit nauis. S3 nō ceſſat a nautis: ambu:
lant manꝰ: ſic ⁊ tue manꝰ ambulēt vt q̄tidie deficiāt ſētine.
Quid eſt ambulēt manꝰ? Da: dent: fac bona opa: ambulēt
manꝰ tue. Frāge eſuriēti panē tuū: ⁊ egenū ſine tecto īduc Eſa.lviij.
ī domū tuā. Si viderꝭ nudū veſti: fac q̄ātū potes: fac vñ po
tes: fac hylariter: ⁊ ſecurꝰ mitte orōnē. Habebit alas duas
geminas elemoſynas. Quid ē gemīas elemoſynas? Dimit Luce.vj.
tite ⁊ dimittet vobis: date et dabit vob̄. Vna ē elemoſyna
q̄ fit d̄ corde: q̄ñ fratri tuo dimittꝭ pctm̄. Altera elemoſyna
q̄ fit de ſubſtātia: q̄ñ panē paupi porrigas. Ambas fac: ne ſi
ne vna ala remāeat orō tua. Ergo cū dixerimꝰ. Ne nos īfe G
ras ī tētationē: ſequit. S3 libera nos a malo. Qui vult libe
rari a malo: teſtat q2 in malo ē. Jō dicit apl's. Redimētes Ephe.v.
tp̄s q̄m dies mali ſūt. S3 q̄s ē q̄ vult vitā: ⁊ diligit videre pſ̄.xxxiij.
dies bonos: q̄ñ oīs hō in hac carne nō h3 niſi dies malos?
Quis nō vult? Fac qd̄ ſequit. Cohibe liguā tuā a malo: et
labia tua ne loquāt dolū. Declina a malo ⁊ fac bonū: inq̄re
pacē ⁊ ſeq̄re eā: ⁊ caruiſti diebꝰ malis: ⁊ īplet qd̄ oraſti. Li
bera nos a malo. Tres ḡ petitiōes ſupiores. Scīficet no
mē tuū. Adueniat regnū tuū. Fiat volūtas tua ſicut ī celo
⁊ ī t̄ra: et̄na ſūt. Quattuor aūt ſequētes ad iſtā vitā ꝑtinēt.
Panē noſtrū q̄tidianū da nobꝭ hodie. Nunq̄d q̄tidie peti
turi ſumꝰ panē q̄tidianū: q̄ñ ad illā ſatietatē venerimꝰ? Di
mitte nobis debita nr̄a: nunq̄d dicemꝰ in illo regno: q̄ñ de:
bita non habebimꝰ? Ne nos inferas in tētationē: nunquid
tunc dicere poterimꝰ: q̄ñ nulla erit tentatio? Libera nos a
malo: nūquid dicemꝰ, quādo nullum erit vnde liberemur?

Quattuor ergo iſta propter vitã noſtrã quotidianã nobis
neceſſaria ſunt: tria ꝟo illa ꝑpter eternã. Sed oĩa petam⁹
vt ad illa ꝑueniam⁹: ⁊ ħ regamur ne ab illa ſeꝑemur. Orõ
vobis q̃tidie dicẽda ẽ: cũ baptizati fueritꝭ. In eccliã ei ad
altare dei q̃tidie dr iſta orõ dñica: et audiũt iſtam fideles.
Nõ ergo timem⁹ ne min⁹ illã teneatꝭ diligẽter: qꝛ ⁊ ſi q̃s ve
ſtrũ ñ poterit tenere ꝑfecte: audiẽdo q̃tidie tenebit. Ideo die
ſabbati qñ vigilaturi ſum⁹ ĩ dei mĩa: reddituri eſtꝭ: nõ ora
tionẽ ſꝫ ſymbolũ. Mõ eñ niſi teneatꝭ ſymbolũ in eccliã: in
populo ſymbolũ q̃tidie nõ auditis. Cũ aũt tenueritꝭ vt nõ
obliuiſcamini: q̃tidie dicite qñ ſurgitꝭ: qñ vos collocatꝭ ad
ſomnũ. Reddite ſymbolũ veſtrũ: reddite dño: ꝯmemorate
voſipſos: nõ pigeat repetere. Bõa ẽ repetitio: ne ſubrepat
obliuio. Ne dicatis dixi heri: dixi hodie: q̃tidie dico: teneo
illud bñ. Cõmemora fidẽ tuã. Inſpice te: ſit tãq̃ ſpeculũ ti
bi ſymbolũ tuũ. Ibi te vide. Si credis oĩa q̃ te credere ꝯfi
terꝭ: ⁊ gaude q̃tidie in fide tua. Sint diuitie tue: ſint q̃tidia
na iſta quodãmõ ĩdumẽta mẽtis tue. Nunq̃d nõ qñ ſurgis
te veſtis? Sic ⁊ cõmemorãdo ſymbolũ tuũ veſti aĩam tuã:
ne forte eã nudet obliuio ⁊ remãeas nud⁹: ⁊ fiat qđ ait apl's
ij.Cor.v. (qđ abſit a te). Si tñ veſtiti nõ nudi ĩueniamur. Veſtiti ei
erim⁹ fide nr̃a: ⁊ ipſa fides ⁊ tunica ẽ ⁊ lorica. Tunica con
tra ꝯfuſionẽ: lorica cõtra aduerſitatẽ. Cũ autẽ venerim⁹
ad illũ locũ vbi regnabimus: nõ opus eſt vt dicamus ſym
bolũ. Deũ videmus: ipſe deus nobis viſio erit: viſio fidei
huius merces erit. Amen.

¶ De illuminatione ceci nati: ac toti⁹ mundi ce citate. Homelia.xliij.

A
Ioh.ix. Dominus ieſus: ſicut audiuim⁹ cũ euãgeliũ legeretꝛ
aperuit oculos hoĩ q̃ cec⁹ erat nat⁹. Fratres ſi at
tẽdam⁹ hereditariã penã noſtrã: tot⁹ mund⁹ ce
cus eſt. Ideo venit xp̃s illumiator: qꝛ diabol⁹ fue
rat excecator. Oẽs cecos naſci fecit: qꝛ ꝓmũ hoĩeꝫ decepit
Currãt ad illumiatorẽ: currãt: credãt: accipiãt lutũ de ſali
ua factũ. Saliua q̃ſi ꝟbũ eſt: terra caro ẽ. Lauẽt faciẽ in pi
ſcina ſyloa. Pertinuit aũt ad euãgeliſtã exponere nobꝭ q̃d
ſignificet ſyloa: ⁊ ait qđ iterꝑtaꝛ miſſus. Quis ẽ iſte miſſus
niſi q̃ dixit in ipſa lectiõe? Ego inq̃t veni vt faciã opa ei⁹ q̃
me miſit. Ecce ſyloa: lauate faciẽ: baptizamini: vt ⁊ illumi
nemini ⁊ videatꝭ qđ ante nõ videbatis. Ecce ꝓmũ ad ħ qđ
B dictũ eſt: oculos apite. Ego inq̃t veni vt faciã opa ei⁹ qui
me miſit. Iã hic exiſtit arrian⁹ ⁊ dicit. Ecce videtꝭ: qꝛ xp̃s
nõ fecit opa ſua: ſed patris q̃ eũ miſit. Nũquid ħ diceret ſi
videret: ħ eſt ſi ĩ iſo q̃ miſſus ẽ: tãq̃ in ſyloa faciẽ lauaret?
Quid g̃ dicꝭ? Ecce iſe inq̃t quid dixit? Veni vt faciã opa
ei⁹ q̃ me miſit. Nõ ergo ſua? Nõ. Et q̃d eſt qđ ait? Ipſe ſy
loa: ipſe miſſus: ipſe fili⁹: ipſe vnic⁹ quẽ tu q̃ris eſſe degene
Ioh.xvj. rẽ. Quid eſt qđ ait. Oĩa q̃ hꝫ pater mea ſunt? Tu dicis: qꝛ
opa aliẽa faciebat: qꝛ dixit. Faciã opa ei⁹ q̃ me miſit. Ego
dico: qꝛ palꝛ res alienas hꝫ ſm cor tuũ loquor. Unde mihi
vis ꝑſcribere: qꝛ dixit xp̃s: veni vt faciã opa ei⁹ q̃ſi nõ mea
ſed eius q̃ miſit me? Interogo te dñe xp̃e: ſolue q̃ſtionẽ ſine
ꝯtẽtione. Oĩa inq̃t q̃ hꝫ pater mea ſunt. Ergo pr̃is: nõ ſunt
ſi tua ſunt. Nõ ei ait. Oĩa q̃ hꝫ pater dedit mihi: q̃uis ſi et
hec dixiſſet eq̃litatẽ oſtẽdiſſet: ſed moleſtũ ẽ qđ dixit. Oĩa
q̃ hꝫ pater mea ſũt. Si itelligis: oĩa q̃ habet pr̃ filij ſũt: oĩa
q̃ hꝫ fili⁹ patris ſunt. Audi illũ alio loco. Oĩa mea tua ſunt:
⁊ tua mea ſũt. Finita eſt q̃ſtio: de his q̃ hꝫ pater et fili⁹. Cõ
cordiã hñt: tu litigare noli: opa patris q̃ dicit opa ſua: qꝛ et
Ioh.xvij tua mea ſũt: qꝛ illi⁹ pr̃is dicit opa cui dixit. Oĩa me tua ſũt
⁊ tua mea ſunt. Ergo opa mea tua ſũt: ⁊ opa tua mea ſunt.
Quecũq̃ ei pr̃ facit: ipſe dixit dñs: dixit vnigenit⁹: dixit fi
li⁹: dixit veritas. Dixit. Quid dixit? Quecũq̃ pr̃ facit: hec
⁊ fili⁹ facit ſilr̃. Magna exꝑſſio: magna ꝟitas: magna eq̃li
Ioh.v. tas. Oĩa q̃ pater facit: hec facit ⁊ fili⁹. Sufficeret oĩa q̃ pa
ter facit: hec facit ⁊ fili⁹? Nõ ſufficit: addo ſilr̃. Quare addo
ſilr̃? Qꝛ ſolẽt dicere nõ intelligẽtes: ⁊ nõdũ aptis ocl'is am
bulãtes: ſolẽt dicere. Pater fecit iubẽdo: fili⁹ obſequẽdo.
Ergo diſſiliter. Si aũt ſilr̃: quõ ille ſic: ille ſic. Que ille: hec
C ⁊ iſte. Sed iubet pr̃ inq̃t vt faciat fili⁹. Carnaliter quidẽ ſa
pis: ſꝫ ſine ꝑiudicio ꝟitatꝭ. Credo tibi. Ecce pr̃ iubet: fili⁹
obſeq̇ꝛ. Nunq̃d ideo nõ eſt ei⁹ nature fili⁹: qꝛ ille iubet: ille ob
ſequiꝛ? Da mihi duos hoĩes: patrẽ ⁊ filiũ: hoĩes ſũt duo: q̃
iubet hõ eſt: qui obſequiꝛ hõ eſt. Qui iubet et qui obſequiꝛ
vnã habẽt eãdẽq̃ naturã. Nunq̃d ille q̃ iubet nõ de natura
ſua genuit filiũ? Nunq̃d ille q̃ obſequiꝛ: obſequẽdo naturã
ꝑdidit? Accipe ergo interi quõ accipis duos hoĩes: patrẽ
iubẽtẽ filiũ obſequentẽ: tñ deũ ⁊ deũ: ſed ſimul iſti duo ſũt
hoĩes: ſimul ille vn⁹ de⁹: ħ eſt diuinũ miraculũ. Interim ſi
vis vt tecũ agnoſcã obſequiũ: pri⁹ mecũ noſce naturã: hoc
genuit pater qđ iſe eſt. Sed ſi aliud genuit pr̃ q̃ꝫ qđ iſe eſt
nõ vex genuit filiũ. Pater dicit ad filiũ. Ex vtero añ luci Ps.cix.
ferũ genui te. Quid ẽ ante lucifex? Per luciferũ ſignifican
tur tpa. Ergo ante tpa: ante oĩe qđ ante diciꝛ ante oẽ qđ
nõ eſt: vel ante oẽ qđ eſt. Nõ eñi ait euãgeliũ. In ꝓncipio
fecit de⁹ verbũ: quõ dixit. In principio fecit de⁹ celũ ⁊ ter
rã: aut in ꝓncipio natũ eſt verbũ: aut in principio deus ge
nuit ꝟbũ. Sed q̃d ait? Erat erat: audis erat: crede. In pn Iohã.j.
cipio erat verbũ: ⁊ verbũ erat apud deũ: ⁊ deus erat verbũ
Totiẽs audis erat: noli q̃rere tp̃s qꝛ ſemꝑ erat. Ille ergo
q̃ ſemꝑ erat: ⁊ cũ filio ſemꝑ erat: qꝛ potens eſt de⁹ ſine tpe
generare. Ille dixit ad filiũ. Ex vtero añ lucifex genui te.
Quid eſt ex vtero? De⁹ habuit vterũ? Putabim⁹ deũ per
mẽbra corꝑalia eſſe diſpoſitũ? Abſit. Et q̃re dixit: ex vte
ro: niſi vt itelligereꝛ de ſua ſubſtãtia genuiſſe. Ergo ex vte
ro ħ ꝓceſſit: qđ erat ipſe q̃ genuit. Nã ſi aliđ erat q̃ genuit:
aliud aũt ex vtero ꝓceſſit: mõſtrũ eſt nõ fili⁹. Ergo faciat
fili⁹ opa ei⁹ q̃ miſit eũ: faciat ⁊ pater opa filij. Certe voluit
pater: efficit fili⁹. Ecce oſtẽdo: qꝛ vult fili⁹ ⁊ facit paꝛ. Ubi
oſtẽdis inq̃s? Nõ oſtendo. Pr̃ volo. Iã ego ſi calũniari
vellẽ: ecce fili⁹ iubet ⁊ pater facit. Quid vis? Ut vbi ego ſũ Ioh.xvij.
⁊ illi ſint mecũ. Euaſim⁹: illuc erim⁹ vbi ẽ. Quis dedit? Oĩ
potẽs: volo. Audis volũtatẽ poteſtatꝭ: poteſtatẽ volũtatꝭ.
Sicut pr̃ iq̃t ſuſcitat mortuos ⁊ viuificat: ſic ⁊ fili⁹ q̃s vult Ioh.v.
viuificat. Ne dicas illos viuificat fili⁹ q̃s iubet ⁊ pr̃ vt vi
uificet: q̃s vult viuificat. Ergo nõ q̃s vult pr̃ ſꝫ quos vult
ipſe: qꝛ vbi eſt vna ptãs: vna volũtas eſt. Habeam⁹ ergo ĩ
corde nõ ceco: patris ⁊ filij vnã eãdẽq̃ naturã: qꝛ ver⁹ eſt
pater: ver⁹ eſt fili⁹. Qđ eſt ħ genuit: qꝛ genit⁹ nõ degenera D
uit. Neſcio q̃d poteſt monere in verbis illi⁹ qui cecus erat
Et forte multos nõ bñ itelligẽtes facit deſperare. Ait ei in
ter cetera ſua ꝟba: idẽ cui oculi apti ſunt. Scim⁹ qꝛ pecca Ioh.ix.
tores de⁹ nõ exaudit. Audem⁹ rogare deũ: ſi pctõres non
exaudit? Date mihi q̃ roget: ecce ẽ q̃ exaudiat. Date qui ro
get: diſcutite gen⁹ humanũ ab iꝑfectꝭ ad ꝑfectos. Aſcẽde a
verno ad eſtatẽ: hoc eñi cãtauim⁹. Eſtatẽ ⁊ ꝟnũ tu feciſti. Ps.lxxiij.
Iã ſpiritales ⁊ adhuc carnales tu feciſti: qꝛ ⁊ iſe fili⁹ dicit
Imꝑfectũ meũ viderũt oculi tui. Imꝑfectũ qđ eſt ĩ corꝑe Pſalm.
meo viderũt oculi tui. Et q̃d deide? Hñt ſpem q̃ imꝑfecti cxxxviij.
ſunt? Habẽt plane. Audi qđ ſequiꝛ. Et ĩ libro tuo oẽs ſcri
benꝛ. Sꝫ forte fr̃es ſpiritales rogãt ⁊ exaudiunꝛ qꝛ pctõres
nõ ſũt. Quid faciũt carnales: q̃d faciũt? Peribũt? Deũ nõ
rogabũt? Abſit. Da mihi illũ publicanũ. Ueni publicane:
ſta ĩ medio: oſtẽde tuã ſpẽ: ne ĩfirmi ꝑdãt ſpẽ. Ecce ei aſcẽ Lu.xviij.
dit publican⁹ cũ phariſeo orare: ⁊ deiecta facie in ṫra dice
bat lõge ſtãs: tũdẽs pect⁹. Dñe ꝓpiti⁹ eſto mihi pctõri. Ue
rũ dixit. Et deſcẽdit iuſtificat⁹ magꝭ q̃ꝫ ille phariſe⁹: qꝛ di
xit: ꝓpiti⁹ eſto mihi pctõri. Uex dixit an falſũ? Si vex di
xit: peccator erat: ⁊ exaudit⁹ ẽ: ⁊ iuſtificatus eſt. Quid eſt er
go qđ dixiſti tu: cui dñs oculos apuit: ſcim⁹ qꝛ peccatores
de⁹ nõ exaudit? Ecce peccatores de⁹ exaudit. Sed laua ĩ
teriorẽ faciẽ tuã: fiat ĩ corde tuo qđ factũ eſt in facie tua et
videbis: qꝛ pctõres deus exaudit. Fefellit imaginatio cor
dis tui. Adhuc ẽ qđ tibi faciat. Certe ꝓiect⁹ eſt iſte de ſyna
goga: adijt ad eũ ⁊ dixit ei. Tu credis ĩ filium dei? Et ille.
Quis eſt dñe vt credã in eũ? Uidebat ⁊ nõ videbat. Uide
bat ocl'is: ſꝫ adhuc corde nõ videbat. Ait illi dñs. Et vides
eũ: hoc eſt oculis: ⁊ qui loquiꝛ tecũ ipſe eſt. Tũc proſtrat⁹
adorauit eũ. Tũc lauit faciẽ cordꝭ. Incũbite ergo orõnib⁹
pctõres: ꝯfitemini peccata vr̃a: orate vt depellanꝛ: orate vt
minuantur: orate vt vobis ꝓficiẽtib⁹ ipſa deficiãt. Tñ no
lite deſperare ⁊ pctõres orate. quis ei nõ peccauit? A ſacer E
dotib⁹ incipe. Sacerdotib⁹ dixit. Prius offerte ſacrificia
ꝓ peccatis veſtris: ⁊ ſic pro populo. Sacrificia ꝯuincebãt
ſacerdotes vt ſi q̃s ſe iuſtũ ⁊ ſine peccato diceret. reſpõde
tur ei. Nõ attẽdo qđ loq̃ris ſꝫ q̃d offeras. Uictima tua ꝯui
cit te. Quare offers ꝓ peccatꝭ tuis: ſi nulla habes peccata?

En offers ſacrificiū: an ī ſacrificio tuo mētiris deo? Sʒ for-
te ſacerdotes veteris populi pctōres erant: noui populi nō
ſunt peccatores. Certe fratres q̄ȝ deus voluit: ſacerdos ipſius
ſum: peccator ſum: vobiſcū pectus tundo: vobiſcū veniam
rogo: vobiſcū deū ꝓpitiū ſpero. Sed forte apli ſancti: pri-
mi: ſūmi arietes gregis paſtores: mēbra paſtoris: forte ipſi
nō habebāt pctm̄? Vere ⁊ ipſi habebāt: nō iraſcunt: q̄ȝ ↄfi-
tent. Ego nō auderē: ipm̄ p̄mū dn̄m audi dicētē aplis ſic.
Orate. Quō illi ſacerdotes ſacrificiis ↄuicebāt: ſic iſti orō-
Mat.vj. ne. Sic orate. Et iter cetera q̄ iuſſit orari: ⁊ h̄ ꝓpoſuit. Di-
mitte nobis debita nr̄a ſicut ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ no
ſtris. Quid dicūt apli? Quotidie ſibi debita petūt dimitti.
Debitores intrāt. abſoluti exeunt: ⁊ ad orationē debitores
redeūt. Iſta vita nō eſt ſine pctō: vt q̄ntiēs orāt: totiēs pec-
cata dimittant. Sʒ q̄d dicā? Illi forte qn̄ didicerūt orōnē:
adhuc īfirmi erāt. Forte dicet h̄ aliqs qn̄ illos docuit dn̄s
ieſus orationē adhuc puuli erāt: īfirmi erāt: carnales: nōdū
erāt ſpūales q̄ nō habēt pctm̄. Quid ḡ fr̄es? Facti ſpiri-
tales orare ceſſauerūt? Debuit ḡ xp̄s dicere. Nō talia ora
te: ⁊ daret ſpiritalib⁹ alterā orationē: vna eſt: ipſa eſt: ipē ē
q̄ dedit ipſam: ḡ orate ꝓ eccl̄ia. Sʒ tollam⁹ ↄtrouerſiā: qn̄
dicis ſpiritales eſſe ſctōs aplos: quſq; paterent dn̄s carna-
les erāt: h̄ es dictur⁹. Deniqȝ qō vex ē: illo pēdēte trepida
Mat.xxiiij uerūt: ⁊ tūc deſperauerūt apli qn̄ credidit latro. Petr⁹ au-
ſus eſt ſeq̄ qn̄ dn̄s ad paſſionē duct⁹ eſt: auſus eſt ſeq̄: q̄ȝ do
mū puenit et in atrio fatigat⁹ eſt: ad ignē ſtabat et friguit
Ad ignē ſtetit: timore frigido cōgelauit. Interrogat⁹ ab an-
cilla negauit xp̄m ſemel: iterrogat⁹ iterū negauit: iterroga-
tus tertio: negauit. Deo gr̄as q̄ȝ ceſſauit iterrogatio. Si nō
ceſſaret iterrogatio: diu repeteret negatio. Ergo poſteaqȝ
ſurrexit: tūc eos ↄfirmauit: tūc facti ſūt ſpirituales. Iā ḡ nō
habebāt pctm̄. Spiritales apli ſcribebāt ſpiritales eplas:
eccl̄iis mittebāt. Nō habebant pctm̄. Hoc dicis. Nō tibi
credo. Ipſos iterrogo. Dicite ſcti apli: poſtea q̄ȝ ſurrexit
dn̄s et ↄfirmauit vos ſpū ſancto miſſo de celo: ceſſatis h̄re
pctā? Dicite nobis obſecro. Audiam⁹ ne deſperāt peccato
res: ne deſināt rogare deū: q̄ȝ nō ſunt ſine pctō. Dicite no-
bis. Ait vn⁹ ipoꝝ. Et q̄s? Quē dn̄s ampli⁹ diligebat: ⁊ q̄ ſu
pra pect⁹ dn̄i diſcūbebat: ⁊ regni celoꝝ qō ructuaret ſecre-
tū bibebat. Ipſe eū interrogo. Habebatis pctm̄ an nō? Re
I.Joh.I. ſpōdet ⁊ dicit. Si dixerim⁹: q̄ȝ pctm̄ nō habem⁹: noſipſos
decipim⁹ ⁊ v̄itas in nobis nō eſt. Iohānes aūt ille eſt q̄ di-
Joh.I. xit. In p̄ncipio erat v̄bū: ⁊ verbū erat apud deū: et de⁹ erat
v̄bū. Videte quāta trāſcēderat vt pueniret ad verbū. Ta-
lis ac tāt⁹ q̄ volauit ſicut aq̄la ſup nubes: q̄ mētis ſerenita-
te cernebat. In p̄ncipio erat verbū: ipſe dixit. Si dixerim⁹:
q̄ȝ peccatū nō habem⁹: noſipſos decipim⁹: ⁊ v̄itas ī nobis
I.Joh.I. nō eſt. Si aūt cōfeſſi fuerim⁹ peccata nr̄a: fidelis ⁊ iuſt⁹ eſt
vt dimittat nobis peccata noſtra: ⁊ mūdet nos ab omni ini
quitate. Ergo orate. Amen.

¶ De teſtimonio xp̄i de iohāne baptiſta dicētis.

Mat.xj. In natis mulierū nō ſurrexit maior Iohāne ba-
ptiſta. Teſtimonio quoqȝ Iohānis de xp̄o dicen
Joh.I. tis. Qui venit poſt me maior me eſt: cui⁹ nō ſū di
gn⁹ corrigiā calciamēti ſoluere. Homelia. xliiij.

A Sanctus Iohānes nō euāgeliſta ſʒ baptiſta: miſ
ſus eſt ante faciē xp̄i p̄parare vias ei⁹. Teſtimo-
niū xp̄i de iohāne eſt. In natis mulierū nō ſurre
xit maior iohāne baptiſta. Teſtimonio iohānis
de chriſto eſt. Qui venit poſt me maior me eſt: cui⁹ nō ſū di
gnus corrigiā calciamēti ſoluere. Vtrūqȝ teſtioniū ↄſide-
rem⁹: qō p̄hibuit dn̄s ſeruo: ⁊ qō p̄hibuit ſeru⁹ dn̄o. Qō eſt
teſtimoniū dn̄i de ſeruo? In natis mulieꝝ nō ſurrexit maior
iohāne baptiſta. Qō eſt teſtioniū ſerui de dn̄o? Qui venit
poſt me: maior me ē. Si ḡ ī natis mulieꝝ nō ſurrexit maior
iohāne baptiſta: q̄ maior ē illo? Quid eſt iohēs? Magnus
hō. Ambo mirabiliter nati: p̄co ⁊ iudex: lucerna ⁊ dies: vox
⁊ v̄bū: ſeru⁹ ⁊ dn̄s. De ſterili ſeru⁹: de v̄gine dn̄s. Ipē dn̄s
fecit ſibi ſeruū ī vtero ſterili: de ſene patre: ⁊ de anicula ma-
tre. Et idē ipſe dn̄s fecit ſibi carnē: in vtero v̄ginis: ſine ho
mine p̄re: qui p̄mū fecit hoīem ſine p̄re ⁊ matre. Quo nemo
ſurrexit in natis mulieꝝ maior. Tā magnus viſus eſt iohā
nes: vt a nōnullis etiā xp̄s putaret. nec in ſupbia alienū ſe-
cut⁹ eſt errorē: nec auſus eſt dicere: ſum qō putatis: ſed qō
bonū erat ei q̄ ſe agnouit vt ad pedes dn̄i: ⁊ ad corrigiā cal
ciamēti ſeru⁹ humiliaret: ne vēto ſupbie clat⁹ lucerna exti
gueret. Deniqȝ q̄ȝ in magno ſacramēto nat⁹ eſt iohēs: ipſi⁹ B
ſoli⁹ iuſti eccl̄ia natalē diē celebrat: ⁊ natalis dn̄i celebrat:
ſed tanqȝ dn̄i. Date mihi aliū ſeruū p̄ter iohānē inter patri
archas: ſic iter ꝓphetas: int aplos: cui⁹ natalē diē celebret
eccl̄ia xp̄i? Paſſionū dies ſeruis plurimis celebram⁹: na-
tiuitatis diē nemini niſi Iohāni. Audiſtis eñ qn̄ euange-
liū legebat: q̄ ordo fuerit amboꝝ naſcētiū p̄curſoris ⁊ dn̄a-
toris: ⁊ qō pauloante dixi p̄conis ⁊ iudicis: vocis et verbi.
Angel⁹ gabriel nūciat iohannē: idē ipſe angel⁹ gabriel nū- Luce.I.
ciat dn̄m ieſū xp̄ʒ. Precedit ille: p̄cedit obſequēdo: ſequit
ille regēdo. Sequit ei naſcēdo: antecedit regēdo: q̄ȝ ⁊ ipm̄
iohānē creauit xp̄s ⁊ creator ⁊ creat⁹. Creator ante matrē
creator m̄ris: creat⁹ ī matre. Et q̄d dicā creator añ matrē?
Ante abraā ego ſū ipſe dixit: euāgeliū loquit: audite vel le- Joh.viij.
gite. Sʒ parꝝ eſt ante abraā creator: ante adā creator: ante
celū ⁊ terrā creator: añ oēs angelos: vniuerſāqȝ creaturam
ſpiritalē: thronos: dn̄atiōes: p̄ncipat⁹: ⁊ poteſtates: añ oīa
creator: q̄ȝ in p̄ncipio nō eſt factū v̄bū ſed erat v̄bū: et v̄bū Joh.I.
erat apud deū: ⁊ de⁹ erat v̄bū. Hoc erat ī p̄ncipio apō deū
Oīa p ipm̄ fctā ſūt: ⁊ ſine ipſo factū ē nihil. Si oīa viſibilia
⁊ inuiſibilia: celū ⁊ terra ⁊ virgo maria: q̄ȝ ⁊ virgo maria de
terra: ⁊ xp̄s factor terre: fact⁹ ī terra: q̄ȝ v̄itas de terra orta
eſt. Breuiter ḡ cōmendo charitati vr̄e magnū ſacramētū:
quō multi futuri erāt q̄ putarēt xp̄m nō eē niſi hoīem: nihil
eſſe ampli⁹ q̄ȝ hoīem. Ideo magn⁹ hō quo maior in hoīb⁹
nō fuit p̄hibuit et teſtificatū iohēs: ſubdit⁹: īclinat⁹: hūiliat⁹
Inq̄tū ſe hūilē reddidiſſet: ſi ſoluere corrigiā calciamēti Mat.iij.
ei⁹: dignū ſe eē dixiſſʒ? Attēdite ī magno xp̄o: corrigiā cal-
ciamēti. Quantū hūilis extitiſſet: ſi ſe iohēs dixiſſet dignū:
qō dicēdo fecit ſe īdignū? Propterea notat⁹ ē dies natiui
tatis ei⁹: ⁊ celebrationi eccl̄ie cōmēdat⁹. Vex īntereſt pluri- C
mū ī matribus: q̄ illa v̄go: illa mulier fuerit ſterilis: illa de
ſpū ſancto pariēs filiū dei dn̄m noſtrū: illa de viro ſuo ſene
pariēs p̄curſorē dn̄i: miraculo ⁊ hūili. Et attēdite. Nō cre- Luce.I.
didit zacharias. Quō nō credidit? Queſiuit ab āgelo p q̄d
cognoſceret qō ꝓmittebat: qm̄ ipſe erat ſenex ⁊ vxor ei⁹ ꝓ
ceſſerat ī dieb⁹ ſuis. Et dixit ei angel⁹. Ecce eris tacēs: et
nō poteris loq̄ vſqȝ ī diē q̄ hec fiāt: ꝓpt qō nō credidiſti ver
bis meis: q̄ implebunt in tp̄e ſuo. Idē ipſe angel⁹ venit ad
mariā: nūciat xp̄m vēturū de maria virgine in carne: ⁊ ma
ria tale aliq̄d dicit. Ille eñ dixit. Per q̄d cognoſcā hoc?
Ego eñ ſum ſenex: ⁊ vxor mea ꝓgreſſior in dieb⁹ ſuis. Et
dixit ei. Ecce eris tacēs ⁊ nō poteris loqui vſqȝ in diē quo
hec impleant: ꝓpter qō nō credidiſti verbis meis. Et acce
pit ſuppliciū taciturnitatis merito īfidelitatis. Quid dixe-
rat ꝓpheta de iohāne? Vox clamantis in heremo. Tacet Eſa.xl.
zacharias generaturus vocē. Quia nō credidit tacuit: me
rito obmutuit quouſqȝ vox naſceret. Si ei recte dictum eſt
quia valde recte dictū eſt ī pſalmo ſancto. Credidi ꝓpter Ps̄.cxv.
qō locut⁹ ſum: q̄ nō credebat: merito nō loquebat. Sed ro
go dn̄e cū audiētib⁹ me pariter pulſo: aperi nobis: expone
nobis q̄d ſibi velit hec queſtio. Cauſas q̄rit zacharias ab
angelo: p q̄d cognoſceret q̄ illi nunciatum eſt q̄ ſenex erat:
et vxor ei⁹ ꝓgreſſa in dieb⁹ ſuis: dicit. Et quoniā non cre-
didiſti eris tacens. Nūciatur chriſtus virgini marie: ⁊ ipſa
cauſas q̄rit: ⁊ dicit angelo. Quomodo fiet iſtud quoniā vi
rū nō cognoſco? Et ille. Per quid cognoſcā hoc? Ego eñ
ſum ſenex: ⁊ vxor mea ꝓgreſſior in dieb⁹ ſuis. Illi dicitur.
Tacebis: q̄ nō credis: illi autē cauſa exponit: ſilentiū non
īponit. Quomodo fiet iſtud: dū virū nō cognoſcā? Et an-
gel⁹ p̄ſcſſus eſt virgini. Ecce quomō fiet qō q̄ris. Spirit⁹ Luce.I.
ſanctus ſuperueniet in te: ⁊ virtus altiſſimi obūbrabit tibi.
Non timeas eſtū libidinis: ſub tanto vmbraculo ſanitatis
Quare hoc? Si v̄ba attēdam⁹ haud ambo crediderūt: za-
charias ⁊ maria. Sed nos v̄ba audim⁹: deus pōt et corda
interrogare. Intelligim⁹ chariſſimi qm̄ zacharias qn̄ ait.
Per q̄d cognoſcā h̄: ego ei ſū ſenex / ⁊ vxor mea ꝓgreſſior
ī dieb⁹ ſuis deſperādo dixit nō inq̄rēdo. Maria v̄o qn̄ ecō
tra ait. Quō fiet iſtud: q̄ȝ virū nō cognoſco: inq̄rēdo dixit
nō deſperādo. Dū iterrogauit: nō de ꝓmiſſione dubitauit.
O vera gr̄a plēa: ſic ē ei ab angelo ſalutata. Aue gr̄a plena

O vere grã plena. Quis hãc gratiã explicet? Quis huic
grẽ gratias agẽdo ſufficiat? Fit homo: ꝯ ꝑ liberũ arbitriũ
perit homo: ꝯ inuenit̃ homo fact⁹ q̃ fecit: vt nõ periret quẽ
fecit. In principio verbũ de⁹ erat apud deũ: per qḋ oĩa fa:
cta ſunt: fit caro. Verbũ caro factũ ẽ ꝯ habitauit in nobis.
Caro fit verbũ: ſʒ caro accedit ad verbũ: nõ perit in carne
D verbũ. O grã: vt h̃ haberem⁹ q̃d digni eram⁹? Sed videte
q̃d dicat ſctã maria: plena fide: plena gratia: mater futura
ꝟgo pmãſura. Quid dicit iter cetera? De q̃b⁹ ſingulis loq̃
Luce.j. valde multũ eſt. Quid ait? Eſuriẽtes ĩpleuit bonis ꝯ diui:
tes dimiſit ĩanes. Qui ſũt eſuriẽtes? Humiles indigẽtes.
Qui ſũt diuites? Supbi ꝯ inflati. Nõ vos lõge mitto: oſtẽ:
do vobis in vno tẽplo diuites de his q̃ dimittunt̃ ĩanes: et
Lu.xviij. paupes de illis q̃ ĩplent̃ bonis. Aſcẽderũt duo ĩ templũ vt
orarẽt: vn⁹ phariſe⁹/ꝯ alter publican⁹. Phariſe⁹ dicebat.
Attẽde diuitẽ indigeſtis ructuantẽ: crapula exultantẽ: ſed
ſupbie nõ iuſtitie. De⁹ (inq̃t) grãs tibi ago: qꝛ nõ ſum ſicut
ceteri hoĩes: raptores: iniuſti: adulteri: ſicut publican⁹ iſte.
Ieiuno bis ĩ ſabbato: decimas do oĩm q̃ poſſideo. Roga:
re veneras an te laudare? Totũ te hẽre dixiſti: nihil tñ̃ egẽ
nus petiſti. Quõ ḡ orare veniſti? Gratias tibi ago dñe. Nõ
dicit. Dñe da mihi grãm: qꝛ nõ ſũ ſicut ceteri hoĩes: raptõ
res: iniuſti: adulteri. Ergo tu iuſt⁹: qꝛ nõ ſum ſicut publica
nus iſte. Inſultas: nõ exultas. Ieiuno bis in ſabbato: deci
mas do oĩm q̃ poſſideo. O diuitẽ exinaniendũ. Veni: veni
paup: eſuriẽs publicane: imo ibi ſta vbi ſtas. Publicanus
eĩ de lõginquo ſtabat: ſed dñs humili appropinq̃bat. Nec
oculos ad celũ audebat leuare. Quo oc̃los nõ leuabat: cor
ibi habebat. Sed pcutiebat pect⁹ ſuũ dicẽs. Dñe ꝓpitius
eſto mihi pctõri. O eſurientẽ: bonis implendũ. Audiſti: dñe
cõtrouerſiã: ꝓ me ſentẽtiã. Audite ſentẽtiã inter partes ꝓ:
latã. Nõ appellat vict⁹: qꝛ nõ ẽ ad quẽ. Nõ ei appellat a fi:
Ioh.v. lio ad patrẽ. De⁹ eĩ pater nõ iudicat quẽq̃ʒ: ſed oẽ iudiciũ
dedit filio. Dicat ḡ ſentẽtiã iter partes ꝟitas. Amẽ (inq̃t)
dico vobis: qꝛ deſcẽdit h̃ iuſtificat⁹ de tẽplo: magis q̃ʒ ille
phariſeus. Quare hoc? Rogo te q̃ iuſtitiã vis audire. Oñ
oĩs q̃ ſe exaltat humiliabit̃: et q̃ ſe humiliat exaltabit̃. Aq̃
iſte exaltabit̃: ꝯ q̃ ſe exaltat hũiliabit̃? Qꝛ eſurientẽ ĩpleuit
bonis: ꝯ diuites dimiſit ĩanes. Vade nũc ꝯ vẽtila diuitias
tuas: iacta te ꝯ dic: diues ſum. Eſ diues: ſi volo iuſt⁹ ſũ: ſi:
volo iuſt⁹ nõ ſum. In poteſtate habeo iuſtũ eſſe: ꝯ iuſtũ nõ
pſ̃.xlviij. eſſe. Nõ audis in pſalmo. Qui ꝯfidũt in virtute ſua. Ergo
de⁹ tibi carnẽ: de⁹ tibi ſenſum: de⁹ tibi aĩam: de⁹ tibi mẽtẽ
de⁹ tibi intelligentiã dedit: tu das tibiipſi iuſtitiã? Quid ẽ
caro: q̃d ſunt ſenſus: q̃d eſt aĩa: q̃d eſt mẽs: q̃d eſt ĩtelligen:
tia/ſine iuſtitia? Nõne oĩa iſta ſi iuſtitia careãt: ad penã va
lebũt? Ergo tã diues es: vt cũ de⁹ tibi dederit ĩferiora: des
tibi potiora? Male diues: exinaniendo diues: ſi tñ hẽs qḋ
j.Cor.iiij. te dixiſti habere. Quid habes qḋ nõ accepiſti? Nec ſaltem
a ſuperbo ꝯ diuite illo phariſeo: ſed ex his que te habere di
xiſti: gratias domino agere didiciſti. Amen.

Actuũ.x. De eo qḋ ſcriptũ eſt in actibus aplorũ. Qḋ pe
trus circa horã ſextã aſcẽderat in cenaculũ: et cũ
eſuriret voluit guſtare. Parentib⁹ autẽ diſcipu:
lis: ille fact⁹ eſt in exceſſu mentis ꝯ vidit vas grã
de velut linteũ magnũ ꝯc. Homelia.xlv.

A
Vbi.ſ. Modo cũ lectio actuũ aploꝝ legeret̃: audiuim⁹ q̃
beat⁹ petr⁹ circa horã ſextã aſcẽderat in cenacu
lũ: ꝯ cũ eſuriret voluit guſtare. Parãtib⁹ aũt di
ſcipulis: ille fact⁹ eſt in exceſſu mẽtis ꝯ vidit vas
grande velut linteũ magnũ q̃ttuor lineis appẽſum de ce
lo ſubmitti: vbi erãt oĩa q̃drupedia ꝯ ſpẽtia terre. Et vox
d̃ celo ſonuit. Petre macta ꝯ mãduca. At ille dixit. Dñe tu
ſcis qꝛ ꝯmune ꝯ ĩmũdũ nũq̃ʒ mãducaui. Et vox iterũ. Qḋ
de⁹ mũdauit: tu ne cõmune dixeris. Hoc factũ eſt ꝑ ter: et
receptũ eſt vas in celo. Quid ḡ ſignificẽt iſta: breuiter ſi iu
Leui.xj. betis: charitati vr̃e auribus cupim⁹ intimare. Oĩa aĩalia q̃
ꝓhibita ſũt iudeis mãducare: ſigna ſunt rerũ: ꝯ ſicut dictũ
eſt: vmbre futuroꝝ: veluti qḋ ſcriptũ ẽ eis: vt q̃ ſũt ruminã:
tia ꝯ fiſſã vngula: ipa mãducent. Quoꝝ aũt vnũ vel vtrũq̃ʒ
j.Retrac. defuerit: nõ mãducẽt. In his eĩ aĩalibus hoĩes q̃dẽ ſignifi
xxv. cãt̃ nõ ptinẽtes ad ſocietatẽ ſctõꝝ. Fiſſa vngula ad mores
ruminatio ad ſapiẽtiã ptinet. Quare ad mores fiſſa vngula

qꝛ difficile labit̃. Lapſus eĩ pctĩ ſignũ eſt. Ruminatio aũt
ad ſapiẽtiã quõ ptinet? Qꝛ dicit ſcriptura. Theſaur⁹ deſi: ꝓuer.xxj.
derabilis requieſcit ĩ ore ſapiẽtis: vir aũt ſtult⁹ deglutit illũ
Qui aũt audit ꝯ negligẽtia fit obliuioſus: q̄ſi deglutit qḋ
audiuit: vt iã ĩ ore nõ ſapiat: auditionẽ ipam ſepeliẽs obli:
uione. Qui aũt in lege dei meditat̃ die ac nocte: tãq̃ʒ rumi: Pſalm.j.
nat ꝯ in q̃dã q̄ſi palato cordis ꝟbi ſapore delectat̃. Hoc ḡ
qḋ p̃ceptũ eſt iudeis: ſignificat qḋ ad ecclĩam. i. ad corpus
xp̃i: ad grãꝫ/ſocietatẽq̃ʒ ſctõꝝ nõ ptineãt illi q̃ aut negligẽ
tes auditores ſunt: aut mores malos hñt: aut in vtroq̃ʒ vi:
tio rep̃hẽdunt̃. Sic cetera q̃ in hũc modũ p̃cepta data ſũt
iudeis vmbratice ſũt ſignificatiões futuroꝝ. Poſteaq̃ʒ ve
nit lux mũdi: dñs nr̃ ieſus xp̃s: tñmodo vt intelligant̃ non
etiã vt obſeruent̃ legunt̃. Data eſt ergo licentia xp̃ianis vt
nõ ſcḋm vanã hanc cõſuetudinẽ faciãt: ſed mãducẽt qḋ ve j.Tim.iiij.
lint cũ moderatione: cũ bñdictione: cũ graꝝ actiõe. Fortaſ
ſis ḡ ꝯ petro ita dictũ ẽ. Occide ꝯ mãduca: vt iã nõ teneret
obſeruationẽ iudeoꝝ: nõ tñ ei quaſi gurges ventris ꝯ feda.
voracitas ĩperata eſt: ſed tñ vt ĩtelligatis hoc in figura eẽ
mõſtratũ: erãt in illo vaſe ſerpẽtia. Nũq̃d poterat mãduca
re ſerpẽtes? Quid ergo ſibi vult iſta ſignificatio? Vas illḋ
ecclẽiã ſignificat. Quattuor linee q̃bus depẽdebat: q̃ttuor B
partes orbis terraꝝ ꝑ q̃s extẽdit̃ ecclĩa catholica: q̃ vbiq̃ʒ
diffuſa ẽ. Quicũq̃ʒ ergo voluerit in partẽ ire/ꝯ ꝑ aliquã he
reſim ab vniuerſo cõſcindi: nõ ptinet ad q̃ttuor linearũ ſa:
cramẽtum. Si aũt ad viſionẽ petri nõ ptinet: nec ad claues
q̃ ſibi date ſũt ptinebit. Ideo ꝟo q̃ttuor lineis ſubmiſſum ẽ
vas illud: qꝛ a q̃ttuor vẽtis dicit de⁹ ꝯgregãdos ſctõs ſuos
in finẽ: qꝛ nũc ſup oẽs iuſtos quattuor cardines: fides euã:
gelica dilatat̃. Aĩalia ergo illa gẽtes ſunt. Oẽs ergo gẽtes
q̃ ĩmũde erãt errorib⁹ ꝯ ſupſtitionib⁹ ꝯ cõcupiſcẽtijs ſuis
anteq̃ʒ veniret xp̃s: illo adueniente: donatis ſibi peccatis:
mũde facte ſunt. Vnde iã poſt remiſſionẽ peccatoꝝ quare
nõ recipiant̃ in corpus xp̃i qḋ eſt eccleſia dei: cui⁹ ꝑſonam
petrus geſtabat? Petrus in multis locis apparet qḋ ꝑſo:
nam geſtet eccleſie. Si petrus figurã geſtabat ecclĩe: ꝯ ec:
cleſia corpus xp̃i eſt: recipiat in ſe quaſi in eſcã ſuã iã mun:
datas gẽtes: quib⁹ peccata dimiſſa ſunt. Vnde miſit ad il:
lum cornelius gentilis homo: ꝯ q̃ cum illo gentiles erãt: cu
ius elemoſyne accepte mundauerũt eũ ad quẽdam modũ
reſtabat vt tanq̃ʒ cibus mũdus incorporaret̃ eccleſie: hoc
eſt corpori dñi. Petrus aũt trepidabat tradere gentibus
euãgelium: qꝛ illi qui crediderãt ex circũciſione: ꝓhibebãt
apoſtolos tradere incircũciſis chriſtianã fidem: ꝯ dicebãt
nõ eos debere ad participationem euangelij accedere niſi
accepiſſent circũciſionem: q̃ tradita erat patribus eorum.
Vas ergo illud dubitationẽ ſuſtulit petro: ꝯ ideo poſt illã
viſionẽ admonitus a ſpiritu ſancto vt deſcẽderet ꝯ iret cũ
eis qui a cornelio erãt: ꝯ perrexit. Cornelius ergo ꝯ q̃ cum
illo erãt. tanq̃ʒ ex illis aĩalibus habebant̃ q̃ in vaſe erãt de
mõſtrata: quos tñ iã mũdauerat de⁹: qꝛ elemoſynã eoꝝ ac:
ceptauerat. Occidẽdi ergo erãt ꝯ mãducãdi. i. vt interfice
ret in eis vitã preteritã: quã nõ nouerãt xp̃m: ꝯ tranſirent in
corpus ei⁹: tãq̃ʒ in nouã vitã ſocietatis eccleſie. Nam ꝯ pe
trus ipſe cũ ad eos veniſſet: cõmemorauit breuiter quid ſi:
bi in illa viſione monſtratũ ſit. Ait ei. Et vos ſcitis q̃ʒ illi:
citũ ſit viro iudeo cõiungi ꝯ accedere ad alienigenas. Sed
mihi oſtẽdit de⁹ neminẽ cõmunẽ aut immundũ hoĩem di:
cere. Qḋ vtiq̃ʒ tũc oſtendit de⁹. cũ vox illa ſonuit. Que de⁹ Actuũ.x.
mũdauit: tu ne ĩmũda dixeris. Fortaſſe queraṫ etiã illud: q̃
re linteũ erat in quo erãt illa animalia. Nõ vtiq̃ʒ ſine cauſa
Nouim⁹ enĩ qḋ linteũ tinea non cõſumit: que veſtes alias
corrumpit. Et ideo qui vult ad myſteriũ eccleſie catholice
pertinere: excludat de corde ſuo corruptionẽ malarũ cõcu:
piſcentiarũ: ꝯ ita incorruptibiliter firmetur in fide: vt pra:
uis cogitationib⁹ tanq̃ʒ tineis nõ penetret̃ ſi vult ad ſacra
mentum illius lintei pertinere: quo ſignificat̃ vel figuratur
eccleſia. Quare aũt ter de celo ſubmiſſum eſt: niſi qꝛ oẽs gẽ
tes in nomine trinitatis baptizant̃: q̃ pertinẽt ad quattuor
partes orbis terre qua diſſeminat̃ ecclĩa: quã ſignificabãt
quattuor linee: quib⁹ vas illud cõnectebat̃: ꝯ in noĩe patris
ꝯ filij ꝯ ſpiritusſancti: credentes innouantur: vt pertineant
ad ſocietatem cõmunionemq̃ʒ ſanctoꝝ. Quattuor ergo li:
nee quibus vas illud connectebat̃: quattuor partes orbis

et trina ſubmiſſio myſteriū trinitatis oſtēdit. Que res etiā
duodenariū numerū apl'oꝝ oſdit: tanq̄ ternis ꝑ quattuoꝛ
deputatis. Quater eī tria: duodecī fiunt. Et qꝛ ꝑ quattuoꝛ
ꝑtes orbis terre myſteriū trinitatis ꝑdicaturi erāt duode-
cim apl'i: ideo q̄ttuoꝛ linee tertia vice de celo dimiſſe ſunt.
Sicut ẛ ſupra dictū eſt. Beatꝰ petrꝰ typū eccl'ie habuit ca
D tholice. Qḋ aūt aſcēdit in ſolariū: hoc ſignificat q̄ eccleſia
cupiditatibꝰ ſecl'i abiectis: ſpiritaliter aſcēſura erat in altū
Phil.iij. ꝛ coꝛ ſurſum habitura: ſm̄ illud qḋ ſcriptū eſt. Noſtra autē
cõuerſatio in celis eſt. Qḋ aūt hic petrꝰ eſurire dicit̄: hoc ſi
gnificat q̄ eccl'ia ſalutē gētiū eſuriret. Linteū illud qḋ de
celo ſubmiſſum ē: eccl'iam ſignificat. Aialia q̄ in linteo erāt
oīm gentiū ꝑferebāt imaginē. Quattuoꝛ linee q̄bus vas il
lud depēdebat: q̄ttuoꝛ ꝑtes mūdi in q̄bꝰ xp̄i euangeliū pre
dicat̄ ſignificaſſe videt̄. Qḋ tertia vice ſubmiſſum ē vas il
lud: ſignificat myſteriū trinitatis/ ꝛ ſacramētū baptiſmatꝭ
Qḋ aūt dictū eſt petro. Macta ꝛ māduca: hoc ſignificatū
eſt q̄ eccl'ia catholica oēs q̄ in xp̄m credūt prius occiſura
ꝛ poſtmodū manducatura: hoc eſt: occiſura eſſet infidelita
tē: vt inſereret fidē. Nemo eī põt in xp̄m credere: niſi prius
Col.iij. moriat̄ qḋ fuit: ſm̄ illud qḋ apl's ait. Moꝛtui eīn eſtis ꝛ vi-
ta veſtra abſcondita eſt cū xp̄o in deo. Quō eīn q̄ ab hereti
cis circūueniunt̄ viui deuoꝛant̄ a moꝛtuis: ſic illi q̄ ad xp̄m
veniunt moꝛiunt̄ ꝑteritis vt viuāt futuris: pariūt diabolo
vt xp̄o acquirant̄: moꝛiunt̄ moꝛti: ꝛ feliciter vite inſerunt̄.
Quā rem vt etiā in nobis pietas diuina implere ꝛ cõfirma
re dignet̄: aſſiduis oꝛationibꝰ ſupplicemꝰ. Preſtante dño
noſtro ieſu chꝛiſto: qui cum patre ꝛ ſpirituſancto viuit ꝛ re-
gnat deus in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

ps̄.cxvij. ¶ De eo qḋ ꝓpheta dicit in pſalmo. Confitemi
ni dño q̄m bonus: q̄m in ſeculū miſericoꝛdia eiꝰ.
Homelia.xlvj. In qua pꝛincipaliter nos hoꝛta-
tur ad confitendum: modūq̄ꝫ nobis dat.

A Confitemini dño fr̄es chariſſimi q̄m bonꝰ eſt: q̄m
in ſeculū mīa eius. Remedia purgādi facinoꝛis
ſpū ſancto inſtruente addiſcimꝰ: nō aliter veniā
poſſe mereri: niſi nr̄a facinoꝛa fuerimꝰ deo iubē-
te ꝯfeſſi. Quid eī celat pctõꝛ quod deo teſte cõmiſit? Quid
erubeſcit fateri: q̄m pctīs nō erubuit coinquinari. Diluat ẛ
ꝯfitendo qḋ peccādo infecerat: ſatiſfactione abluat qḋ de-
lictoꝝ maculis ſoꝛdidauerat. Sit cautioꝛ poſt delictū qui
añ delictū fuerat ſenioꝛ: ſequat̄ bonis actibꝰ xp̄m: q̄ in ma-
lis diabolū ſeq̄bat̄. Cõfitemini (inq̄t) dño q̄m bonꝰ eſt. Nõ
vult vlciſci maliciā: q̄ cõfiteri pctā ꝑſuadet. Optat ſoluere
cõfitentes ne cõtumaces punire cogat̄. Quare admonitio
dei faciat ſollicitū: ne ſeueritas faciat punitū. Peccatoꝛū
eīn nos monitis flagellari frequēter nemo prudēs q̄ abnu-
at: nemo ſtultꝰ q̄ nō intelligat. Vult eīn deus admoneri fre
q̄nter q̄s putat eſſe coꝛrectos: vult tētationū ſeueritate coꝛ
rigere: q̄s ſua patiētia viderit depꝛauatos: vult inq̄ꝫ hacte
nus refoꝛmare pctõꝛes: ꝛ ad ſpē recuperēde ſalutis ipſos
iā moꝛtuos ſuſcitare. Gaudet eī deꝰ ſi coꝛrectos viderit q̄s
emēdat. Letat̄ cū ꝛ iuſtos mutatos iſpexerit quos flagel-
lat. Exultat ẛ affectu/ ꝛ terroꝛē/ ꝛ minas/ ꝛ verbera in pctõ
res miſſa ꝓficere ad pꝛauos coꝛrigēdos: q̄ꝫ ad reos puniē-
dos exoptat. Vult eī deꝰ miſereri cunctoꝝ: vult ignoſcere
magis: vult ſe exhibere ꝓpitiū: ſi q̄ē mutatis actibꝰ vide
Pſalm. rit eſſe coꝛrectū. Si dereliq̄rint (inq̄t) filij tui legē meā: ꝛ in
lxxxviij. ꝑceptis meis nō ambulauerit: ſi iuſtificatiões meas ꝓpha
nauerint: viſitabo in ꝟga facinoꝛa eoꝝ: ꝛ ī flagellis delicta
eoꝝ: mīam aūt meā nō diſpergā ab eis. Hec ſūt remedia q̄
bꝰ cõſulit deꝰ: hec ē medicina q̄ hoīm curant̄ vulnera. His
emēdant̄ vtilitatibꝰ: vitia coꝛrigūt̄: hoīm malicia refrena
tur. Bñficia hec ſunt diuina nõ ꝟbera: nec vt noceāt diuini
tus irrogant̄: q̄ ad hoc venit ſit vt hoībus paterna clemētia
Apoca.iij. cõſulāt. Ego (inq̄t) q̄s amo: arguo ꝛ caſtigo. Et iterū. Fili
ꝓuer.iij. ne neglexeris diſciplinā dei: nec defeceris cū eo coꝛreptus
fueris. Quē eīn diligit deꝰ coꝛripit: flagellat aūt oēm filiū
B quē recipit. Igit̄ ſi oēm ad h̄ flagellat vt coꝛrigat: ad hoc
aūt coꝛrigit vt patri .i. deo dignū exhibeat: timeat q̄ non fla
gellat̄ ne filius eſſe nõ poſſit. Timeat quē coꝛrigere deꝰ non
vult in ſc'lo: qꝛ eum ſupplicio deſtinauit poſt ſcl'm. Timeat
qui adhuc in ſeculo gaudet ꝛ letat̄ ne ineternū cõtriſtet̄ et
ploꝛet. Timeat q̄ cū iuſtis ī ſeculo nõ dolet: ne cū pctõꝛibꝰ
in ſupplicio perēni iaceat. Sed ſi pctõꝛes (inq̄t) delictoꝛū
ſuoꝝ ꝟbera in ſeculo patiunt̄: cur nõnūq̄ꝫ ꝛ ſcti viri pariter
ꝛ eq̄ cū pctõꝛibꝰ affligant̄: niſi qꝛ ad emendationē pctõꝛi-
bus: iuſtis ad ꝓbationē iuſtitie ꝓficiūt? Vt eī pctõꝛes his
remedijs coꝛrigūt̄ a malis: ita iuſti hactenꝰ augēt̄ ī bonis.
Illos eī emēdat deꝰ vt coꝛrigat: hos vero ꝓbat vt augeat.
Illos ẛ a culpa reuocat: hos ſāctioꝛes ſibi reſeruat. Illic
pctā coꝛrigunt̄: hic merita virtutis augent̄. Illic ẛ recoꝛ-
datio penitēs: hic pure mētis letitia. Gaudēs ille ī dulgen
tiā diuinā exoptat: hic ꝑmia ꝓmiſſa iā cogitat. Ille piū iu
dicē veniā poſtulat: hic iuſtū remuneratoꝛē expectat. Ille
ſollicitꝰ vt poſſit ipetrare qḋ poſtulat: hic ſecurꝰ qꝛ poteſt
qḋ meret̄ accipe. Nā pctõꝛes ſaltē emēdatione deꝰ ꝯterat
ne inueniat malicia creſcēte qḋ vindicet. Odit eī ſuppliciū
q̄ añ ꝯſtitit ne cõdēnet. Gaudeat xp̄ianꝰ in aduerſis: qꝛ aut
ꝓbat̄ ſi iuſtꝰ eſt: aut ſi pctõꝛ eſt emendat̄. Contriſtetur ſane
quē flagella coꝛrigere diuina nõ ꝑñt: timeat futuꝝ ſuppliciū
q̄ preſens iudicis cõtēpſit remediū. Gaudeat pctõꝛ ſi cum
iuſto in ſeculo cõtriſtet̄: vt poſt ſeculū cū eodē remuneret̄.
Vos (inq̄t dñs) ploꝛabitꝭ ꝛ plāgebitꝭ: ſcl'm aūt gaudebit. Ioh.xvj.
Vos triſtes eritis: ſed triſtitia vr̄a in letitiā veniet. Quis
nõ breui tp̄e cõtriſtari exoptet: vt in eternā letitia ſempiter
na cū xp̄o triūphet? Quis nõ breui tp̄e ꝯtriſtari ꝛ ꝑñtꝭ tp̄is
fletꝰ pēſare gaudio futuro deſideret? Exiguū ſiq̄dē momē
taneū ꝛ breue eſt: q̄cq̄d boni mali ve in ſeculo eſt. Tētatio q̄ j.Coꝛ.x.
dē vos nõ appꝛehēdat niſi hūana. Fidelis aūt deꝰ q̄ nõ pa
tit̄ vos ferre plus q̄ꝫ poteſtis: ſed faciet cū tētatione exitū
vt poſſitis tolerare. Sed tñ tribuit deus ſecuritatē ad tp̄s:
fragilitati nr̄e indulgēs. Sit miles xp̄i armatꝰ: ſit ſollicitꝰ: C
ſit cautꝰ: ſit de deo ſolo ſecurꝰ. Vigilet in pace cautioꝛ: q̄ in
bello vigilare cõſueuit. Non ſit ſecuritate dimiſſus: ne aliq̄
ex ꝑte ſurrepat inimicꝰ. Sobrij eñi (inq̄t) eſtote ꝛ vigilate: j.Pet.v.
qꝛ aduerſarīꝰ veſter diabolꝰ tāq̄ꝫ leo rugiēs: aliquē deuoꝛa
re q̄rēs circuit. Qūto hoſtis vigilat vt noceat: tāto xp̄ianꝰ
vigilet vt vincat. Nūq̄d vigilātibꝰ obꝛipit īimicꝰ? Nūq̄d
ſollicitos circūuenit hoſtis? Neq̄ꝫ eī tūc tm̄ cauendus eſt
q̄ñ bellū dei hoſtis indicit: in pace magis vigilādū eſt nobis
ꝛ exercēdꝰ animꝰ: exercēda virtꝰ mētis: intentio timoꝛe fir
māda. Facit eī hoſtis ſecuros: q̄s cupit eſſe captiuos. Fa-
cit inq̄ꝫ ſecuros: vt incautos ſopitet: iermes oppꝛimat: vul
neret eos q̄s vigilare minime ꝑſpexerit. Si q̄s miles ſub ī
peratoꝛis ꝯſpectu certamē cū hoſte inierit: quāta inſtātia:
q̄taq̄ꝫ ꝟtute pugnabit vt placere illi cui militat poſſit? Nec
ſtipendiū ꝓmotionē ve poterit deſpicere: ſi ſuperās hoſtē
foꝛtiter vicerit. Erubeſcit ſi q̄dē deſpici: niſi ſuperet hoſtē
foꝛti victoꝛia. Vigila xp̄iane ſub oclis dei: vt ꝑfecta victo-
ria coꝛoneris. Pugna ergo cū diabolo q̄ armatꝰ es xp̄o: q̄
te deſiderat munerare. Cõtēne ꝑſentia: vt ꝑcipias futura.
Tēpoꝛalia ẛ ſperne vt eterna poſſis accipere. Poſſidebis
celū: qḋ diabolꝰ poſſidere nõ potuit. Habebis eī paradiſū
vñ inimicꝰ excluſus ē. Accipies eternitatē quā ꝑuaricatoꝛ
hoſtis amiſit. Illū ergo ad terrā ꝑfidia deiecit te in celū fi
des ipoſuit. Ille cõtemnēdo celeſti virtute priuatꝰ ē: tu ſer
uiendo angelica maieſtate ſuffultus eris. Illi eterna ſunt
ſupplicia deſtinata: tibi diuina ſunt ꝑmia ꝑparata. Ille ꝑfi
dus cū ꝑfidis interibit: tu ſanctificatꝰ cū ſanctis regnabis
Et qui fueras tēpoꝛalis ꝛ mēdicus: ſis eterna gloꝛia deco
ratus: nec quicq̄ꝫ in ſeculo foꝛmidabis: qꝛ auctoꝛem foꝛmi-
dinis diabolum cum ſeculo reſpuiſti. Amen.

¶ De remedijs peccatoꝛum. Homelia.xlvij.

A Remedia pctõꝛum fratres: medicina elemoſyna
Tob.iiij. Elemoſyna eī a moꝛte liberat: ꝛ nõ patit̄ hoīem
ire in tenebꝛas. Patrocinat̄ in die iudicij hoīi
vt flāmas et̄nas nõ timeat. Sicut iacobꝰ in ep̄l'a
Iacobi.ij ſua dicit. Superexaltat mīa iudiciū. Et iudiciū ſine miſeri-
coꝛdia illi q̄ nõ fecit miſericoꝛdiā. Sed talis debet eſſe ipa
mīa fratres: q̄ ſuſcipiat̄ nõ q̄ repellat̄. Que pctā purget: nõ
q̄ aīam grauet. De bono: de iuſto laboꝛe: de ꝓpꝛijs faculta-
te: nõ de pauperū egeſtate. Fratres nõ vult deus hoīem a
miſericoꝛdia ceſſare: nec libenter aſpicit deꝰ quēq̄ꝫ de frau-
ꝓuerb.iij. dibꝰ dantē. Sicut ſalomõ ꝓpheta dicit. Honoꝛa dñm̄ de ū
tuū de tua ſubſtātia: ac de iuſtis laboꝛibus tuis. De iuſtis

laboꝛibꝰ iuſſit dari: de iniuſtis ꝟo rapinis ꝓhibuit dari. Sꝫ
cū iudicare cepit deꝰ: dicturi ſūt hi q̄ de fraudibꝰ viuūt: ꝛ ō
Mat. xxv ſpolijs miſeroꝝ elemoſynā faciūt. Dn̄e p̄cepta tua ſeruaba
mus: ꝛ ī noīe tuo miās fecimꝰ: paupes pauimꝰ: nudos ope-
ruimꝰ: ꝛ pegrinos hoſpitio recepimꝰ. Quibꝰ dicturꝰ ē deꝰ.
Q̄ dediſtis dicitis: qđ rapuiſtis nō dicitis. Quos pauiſti
mēoꝛamini: q̄re nō recoꝛdamini q̄s necaſti? Quos opuiſti
gaudēt: q̄s expoliaſtis plangūt. Quos hoſpitio recepiſtis
retinetis: ꝛ obliti eſtis q̄tos de ſuis habitaculis expuliſtis
Ego miām fieri iuſſi: fraudes ꝛ rapinas exerceri nō māda
ui. Unꝰ replet panibꝰ quē de rapinis ſatiaſti: ꝛ bn̄dicet do
minꝰ nō te: ſed eū quē necaſti. Ille miſer necatꝰ ingemuit:
ꝛ exaudiuit gemitū eiꝰ q̄ vidit qđ feceris ei. De malo acqui
ris ꝛ gaudes: rapis ꝛ letaris. paup rogāt ꝛ ꝯtriſtaris pran
diū paras: ꝛ tales ad tuū prādiū vocas: q̄ tibi vicē repēdāt
Oꝛnas cōuiuiū ne q̄d deſit: ꝛ cū amicis tuis epularis: ꝛ an
ianuā tuā rogantē pauperē nō audis. Tu diuerſis bonis
repleris: ꝛ egēti nō misereris. Multis epulis diſtētꝰ: ꝛ mul
to vino madidꝰ: pauperē rogantē ꝯtēnis. Oblitꝰ es dictū
Prouer. xxi. ꝓphete dicētis. Qui (inq̄t) auerterit aurē ſuā ab egeno: et
ipſe inuocauit dn̄m ꝛ nō exaudiet eū. Inclina aurē tuā: audi
egētis vocē ꝛ fame pereūtis: vt ꝛ tuā vocē deꝰ exaudiat tri
bulātis. Da: de q̄ dederit tibi deꝰ. Ipſe te diuitē fecit: ideo
redde illi qđ ſuū eſt. Ipſe ſe dicit accipe qđ paupibꝰ dat: ſi
bi collatum cōclamat: qđ in coꝛde paupis fuerit ſeminatū
Luce. xvj Sicut in euāgelio dit. Facite vobis amicos de mām̄one
iniq̄tatis: q̄ recipiāt vos in eterna tabernacula. Ecce hēs
xp̄iane eternū tabernaculū: ſi dederis paupibus victū. Si
q̄d das: illuc trāſmitti: tibi in futuro reponēs nō vn̄ carna-
liter ſatureris: ſꝫ vn̄ ſpiritaliter gloꝛieris: nō vn̄ vētrē reple
Tob. iiij. as: ſꝫ vn̄ flāmas extiguas: q꞉ ſcriptū eſt. Elemoſyna a moꝛ
B te liberat: ꝛ nō patit hoīem ire in tenebras. Mia eſt f̄res q̄
irā dei auertit: ꝛ pctā dimittit: ignes futuros extiguit. Si-
Eccli. iij. cut ſalomon dicit. Sicut aq̄ extiguit ignē: ſic elemoſyna re
ſiſtit pctīs. Da ḡ egēti: ꝓfer nō habēti: ſuccurre fame pereū
ti. Crudele eſt vt de q̄ habes: nō des ei quē ſcis nō hr̄e. Gra
ue eſt vt de tua abūdātia nō ſuſtētes egētis inopiā. Un̄ ſē-
per flagellamur in frugibꝰ: q꞉ bn̄ egētibꝰ nō facimꝰ. Reue-
ra ſi cōſideres hō vn̄ dāna: vn̄ picula: vn̄ calūnie: niſi de ſte
rilitate nr̄a. Tu nō das indigēti qđ potes: qđ te nō grauati
venit vna calūnia: ꝛ pdes qđ nō habes. Uētre pleno ambu
las: ꝛ vacuū paupis ventrē nō cōſideras. Bn̄ eſt tibi de bo
nis dei: nihil indiges: honeſtis veſtibꝰ vteris: ꝛ nudū ꝛ tre
mentē frigoꝛe nō veſtis. Si tibi dicat deꝰ. Teipſum ego fe
ci: qđ viuis meū ē: qđ habes ego dedi: ꝛ ingratꝰ es: aufero
q̄ dedi: nego qđ donaui: dimitto te quē feci: ꝛ ſine me viue ſi
potes? Plus tibi dedi: vt haberes vn̄ paupi dares. Pau-
peri nō dedi ob hoc vt te ꝓbarē: nō q꞉ ambobus nō habui
vnde darē: ſꝫ p pauperē volui te ꝓbare. Ego ſum q̄ diuitē
ꝛ pauperē feci: ꝓrogatoꝛē te cōſtitui ī bonis meis. Fac mi-
ſericoꝛdiā: q꞉ nihil pdes: ꝛ me q̄ tibi dedi nō offendes. Da
q̄d dubitas? Q꞉ ſi dederis: ego plura dabo. Quid tibi ſoli
vēdicas: qđ ambobꝰ dedi? Quare tu ſolꝰ comedis: qđ am
bobꝰ creaui? Quaſi tu laboꝛi hoc aſſignas: aut tuū eſſe pu-
tas? Aufero auxiliū meū: habe laboꝛē tuum: aufero miām
C meā: ꝛ tunc apparebit miſeria tua. Ad hec q̄d dicturꝰ es mi
ſer? Miſer es q̄ miſeros nō vides: ꝛ eris ſolꝰ. Beſtijs ꝛ pe-
coꝛibꝰ: alitibꝰ: auibꝰ: ſerpētibꝰ: cōis ē cibꝰ: ꝛ tu hoī negas
victū? Sed credo: ne dādo finias: nō ꝓerogādo deficias.
Qui hec ꝯſideras: finē vite tue nō ꝯſideras? Et ſi pecunia
nō finit: vita tn̄ finit: ꝛ qn̄ nō ſperas ad te venit. Sic nō cō-
ſiderauit ille diues q̄ in abūdātia toꝛquebat: ꝛ quaſi inopia
Luce. xij. q̄rebat. Quid faciā (inq̄t) q꞉ nō habeo vbi fructꝰ meos cō-
gregē? Et audiuit vocē dn̄i dicētis. Stulte: aīa tua aufere
tur a te hac nocte: q̄ p̄paraſti cuiꝰ erūt? O vanitas huiꝰ di-
uitis: neſcit ſi viuat: ꝛ de fructibꝰ cogitat: nocte moꝛiturꝰ fa
bricare diſponit. Ecce audiſti ꝛ tu xp̄iane q̄d timeas. Fac
miām. Quid dubitas? Nō te deſerit: q̄ te p̄rogatoꝛē conſti-
tuit. Ipſiꝰ eſt ei vox in euāgelio arguētis incredulos ꝛ di-
Mat. vj. cētis. Cōſiderate volatilia celi qm̄ nō ſemināt neq꞉ metunt
qbꝰ nō ſunt cellaria: ꝛ p̄r veſter celeſtis paſcit illa. Si q̄cum
q꞉ habes tua eſſe dicis: ſi potes cōſtitue ꝓpter fures in do-
mo tua vigiles: fode foueas: abſcōde diuitias: fac tibi locu
los ꝛ arcas vbi reponas: cōtra dei voluntatē tene: habe: vi

ue ſi potes? Ergo fratres faciamꝰ miſericoꝛdiā: paſcamus Mat. xxv.
eſurientes: nudos operiamꝰ: peregrinos hoſpitio recipia-
mus. Bene ergo facientes non deficiamus: vt tempoꝛe ſuo Gal. vj.
metamus vitam eternam in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ De eo qđ dn̄s ait in euāgelio. Hoīs cuiuſdā Lu. xij.
diuitis vberes attulit poſſeſſio fructus: ꝛ cogita
uit apud ſe dicens. Quid faciā qm̄ nō habeo quo
colligam fructus meos ꝛc. Homelia. xlviij.

HOminis cuiuſdā diuitis vberes attulit poſſeſſio A
fructꝰ ꝛ cogitauit apud ſe dicēs. Quid faciā qm̄ Ubi. s.
non habeo q̄ colligā fructꝰ meos? Et dixit. Hec
faciā. Deſtruā apothecas meas et hoꝛrea: ꝛ ma-
ioꝛa edificabo. Illuc ꝯgregābo fructꝰ meos: ꝛ dicā aīe mee
Habes multa bona repoſita: gaude ꝛ iocūdare. Dixit aūt
illi deꝰ. Stulte: hac nocte expoſcit a te aīa tua: ea q̄ ꝯgrega
ſti cuiꝰ erūt? O cecitas auari f̄res dilectiſſimi: vna nox eiꝰ ſu
perabat: ꝛ de multoꝝ annoꝝ vita ſatagebat. Gaudebat q꞉
multū ſibi naſcēdū videbat: ꝛ nō ſciebat: q꞉ nihil ſecū tolle
bat: ſed h̄ oīa dimittebat. Nox eivitā fugabat ꝛ de craſtino
cogitabat: qđ in alijs ſpectabat: in ſe nō ſpabat: vtiq꞉ vide
rat ꝛ ille moꝛiētes: viderat poſſidētes: viderat neminē ſecū
tollere terrā. Quāti ſunt ꝛ mō q̄ dicunt: tm̄ habeo: tm̄ facio:
tm̄ valeo. Quibꝰ reſpōdendū eſt. Stulte: hac nocte aīa tua
aufert a te: q̄ congregaſti cuiꝰ erūt? Letat diues ſtultꝰ: no-
cte moꝛiturꝰ. Quāuīs eniq꞉ cupiditas radices ſuas vbiq꞉ di
ſtēdet: q̄ntūcūq꞉ rapiat: neceſſe eſt in vna hoꝛa totū dimittat B
Sed dicturꝰ es: habeo filios qbꝰ laboꝛē: habeo qbus ꝓſpi
ciā: habeo qbꝰ curā maximā gerā. Quā curā geris filioꝝ ꝛ
vt eos obruas lachꝛymis miſeroꝝ? Nō eſt h̄ filios amare
ſed potiꝰ necare. Neſcis q꞉ arboꝛ in fruge dinoſcit? Neſcis
q꞉ qđ in radice celat: in ramis declarat: ꝛ qđ latet in folijs:
eniteſcit in pomo? Nolo te talē patrē ſentiant filij tui: nolo
ſic ꝓuideas vt magis inuideas. O quāti paupes naſcunt
ꝛ poſtmodū diuites efficiunt: quāti qbꝰ magna hereditas
dimittit/ꝛ poſtmodū ad penuriā redigunt. Si ḡ dei ē pau
perē facere: dei eſt ꝛ ditare. Cur ꝓuidꝰ filioꝝ exiſtis? Cur
rapis: q̄ poſt te ne foꝛte maneāt neſcis: ꝛ tibi ppetuā penam
nutris: ꝛ filijs tuis doloꝛē dimittis? Dicit ei ſapientiſſimꝰ
ſalomon. Qui cōgregat aliena: relinq̄t filijs doloꝛē. Et rur Pſalm.
ſum dr̄ in pſalmis. Uerūtn̄ in imagine ptranſit hō: vane cō xxxviij.
turbat: theſaurizat ꝛ neſcit cui cōgregat ea. Quid theſauri
zas auare qđ neſcis? Quid auri argētiq꞉ pōdere delectari
et cōdis? Quid imaginē regis ſculptā ſeruas in ſolidis: et
imaginē cōditoꝛis in hoībꝰ deteſtaris? Redde (dictū eſt) Mat. xxij
ceſari q̄ ſunt ceſaris: ꝛ deo q̄ ſunt dei. Maioꝛes nr̄i ideo co xvj. q. vij.
pijs oībꝰ abūdabāt: q꞉ deo decimas dabāt: ꝛ ceſari cenſū maioꝛes.
reddebāt. Modo aūt q꞉ diſceſſit deuotio dei: acceſſit indi-
ctio fiſci. Noluimꝰ partiri cū deo decimas: modo aūt totū
tollit. Hoc tollit fiſcꝰ: qđ nō accipit xp̄s. Hoc magis dat
qđ pauperibꝰ nō erogat. Noli (inq̄t ſalomon) parcere the-
ſauris tuis. Tribuēde ſūt elemoſyne ꝓ mō ꝛ q̄ntitate: ſicut
ſcp̄tū. Pꝛout habueris fili: fac elemoſynā. Si exiguū ha- C
bueris: ex ipſo exiguo ꝯmunica eſuriēti. Abſcōde elemoſy- Tob. iiij.
nā in ſinu paupis: ꝛ hec ꝓ te exoꝛabit ad dn̄m. Sed dixiſti
habeo qbꝰ dimittā. Pone q꞉ habebūt filij qbus dimittis.
Tu nihil habebis: q꞉ nihil ante te miſiſti. De filijs curā geſ
ſiſti: tibi aūt nō ꝓfuiſti. Ecce peregrini poſt te trāſierūt et
iſti filij: ſine cauſa cucurriſti: cū aplꝰs dicat. Nihil intulimꝰ j. Tim. vj.
in hunc mundū: verū nec auferre q̄d poſſumꝰ: q꞉ dn̄i eſt ter
ra ꝛ plenitudo eiꝰ. Audiſtis. Surſum coꝛda: ꝛ curas dicere
Habemꝰ ad dn̄m. Si aliq̄d illuc miſiſti: habes qđ ibi q̄ras
Si nihil miſiſti ſurſum: nō habes qđ ibi q̄ras. In terra vbi
poſuiſti: ibi q̄re. Q꞉ ſcriptū eſt. Ubi eſt theſaurꝰ tuꝰ: ibi eſt Mat. vj.
ꝛ coꝛ tuū. Et deus tibi audi q̄d dicat. Quid? Uis fenerari:
vis minꝰ dare: ꝛ plus accipe. Ecce mihi da dicit dn̄s. Ego
accipio minꝰ: ꝛ dabo plꝰ. Quē q̄ris vnde creſcat pecunia?
Hoīe q̄ris q̄ qn̄ accipit gaudet: qn̄ reddit plāgit. Ut acci
piat precat: ne reddat calumniat. Da q̄dē hoī: ꝛ noli reuer-
tere faciē tuā ab eo qui mutuo petit: ſed accipe quantū de-
diſti: nā ꝛ beneficiū pdidiſti. Et ſi hoc ipſum qđ daturꝰ es
exigatur: foꝛte ad manū nō habet vnde reddere poſſit: per-
tuliſti petentem i expecta non habentem. Noli clamare et
dicere. Nunquid fenus quero? Tantum peto q̄ntum dedi

hoc recipiā. Nō es mētitus: verū dicis: nō es fenerator: et
vis cui dediſti querat feneratorē: vt tibi reddat. Sed ſi ꝓ:
pterea fen⁹ nō exigis ne te feneratorē iudicet deus: premis
ſuffocas: exigis: ſi tm̄ exigis q̄tū dediſti: ſuffocādo th̄ ⁊ in
anguſtijs retinēdo: bn̄ficiū nō p̄ſtitiſti: ſed maiores angu:
ſtias intuliſti. Sed forte dicis. Habet vnde reddere poſſit.
Habet poſſeſſionē: vēdat. Habet domū: vēdat. Habet fa:
miliā: vendat. Frater tuus qn̄ a te petijt: ideo petijt ne ven
deret: ꝓpterea non faciat: q: ſubueniſti ne fieret. Hoc vult
deus: hoc iubet deus. Sed ſi auarus es: modo audi q̄d ipſe
Luce.xij. dn̄s in euangelio dicat. Stulte: hac nocte expoſcit aīa tua
a te: ea q̄ preparaſti cui⁹ erunt? Sic eſt oīs qui ſibi theſau:
rizat: ⁊ non eſt in deum diues. Amen.

ij.Cor.v. ¶ De eo qđ Apl's dicit. Legatione fungimur
pro xp̄o. Homelia.xlix. In qua de penitentia pri
cipaliter intendit.

A
Ubi.ſ. Poſtolū audiuim⁹ nobis dicētē. Legatiōe fun:
gimur ꝓ xp̄o: exhortās recōciliari deo. Non ex
hortaremur vt r̄cōciliaremur: niſi īimici fuiſſem⁹
Ergo erat tot⁹ mūdus inimic⁹ ſaluatori: amic⁹
Lu.xiij. captiuatori. Hoc eſt īimic⁹ deo: amic⁹ diabolo. Et totū ge
nus humanū tāq̄ illa mulier: curuatū erat ad terrā. Iā itel
Pſ.lvj. ligēs q̄dā īimicos iſtos: clamat aduerſ⁹ eos ⁊ dič deo. Cur
uauerūt aīam meā. Diabol⁹ ⁊ āgeli ei⁹ aīas hoīm curuaue
runt ad terras. i. vt ꝓne in ea q̄ tp̄alia ſunt ⁊ terrena: ſup̄na
nō quererēt. Nā vtiq̄ hoc dicit dn̄s de muliere iſta: q: alli:
gauit eā ſathanas. Ecce decē ⁊ octo annis: etiā oportebat
eā ſolui a vinculo in die ſabbati. Calūniabant aūt erigenti
qui niſi curui? Q̄nquidē ⁊ ipſa q̄ de⁹ p̄ceperat nō intelligē:
di.xxxiiij. tes: terreno corde intuebant. Sacramētū eñ baptiſmi car
audite. naliter celebrabāt: ſpiritaliter nō videbāt. Audite chariſſi:
mi mēbra xp̄i ⁊ m̄ris catholice filij: qđ dico ꝯpetētib⁹ ⁊ fi:
delib⁹ audiāt penitētes: qđ dico fidelib⁹: dico ⁊ cōpetētib⁹
⁊ penitētib⁹: audiāt cathecumini: audiāt oēs: oēs timeant
nemo cōtēnat. Sit mihi in cōſolationē veſter audit⁹: ne ſit
vobis in teſtioniū dolor me⁹. Cōpetētib⁹ dico. Fornicari
vobis nō licebit. Sufficiāt vobis vxores: aut nec vxores.
Cōcubinas vobis hr̄e nō licet. Audiat de⁹ ſi vos ſurdi eſtiſ
audiāt āgeli ei⁹ ſi vos cōtēnitis. Cōcubinas vobis hr̄e nō
licet. Si audiāt ꝯpetētes qđ dico fidelib⁹: nō habetis vxo:
res: nō licet vobis hr̄e cōcubinas: q̄s poſtea ducatiſ vxores
q̄to magis dānatio vobis erit ſi habere volueritis ⁊ ꝯcubi
nas / ⁊ vxores dimittatiſ. Nō vobis licet hr̄e vxores: q̄rum
p̄ores mariti viuūt. Nec vobis femie hr̄e viros ꝫ q̄ꝝ prio:
res vxores viuūt. Adulterina ſūt iſta cōiugia: nō iure fori:
ſed iure celi. Nec eā feminā q̄ ꝑ repudiū diſceſſit a marito:
ꝫ vobis ducere viuo marito. Sol⁹ fornicatiōis cā ꝫ vxo:
rē adulterā dimittere: ſꝫ illa viuēte nō ꝫ alterā ducere. Et
vos femine nec illos viros a q̄b⁹ ꝑ repudiū diſceſſerūt vxo
res: eaꝝ maritos hr̄e ꝯcedit. Nō licet: adulteria ſunt nō cō
B iugia. Cōtēnit auguſtin⁹: timeat vl' xp̄s. Nolite imitari tur
bā maloꝝ infideliū filij mei: nolite ſeq̄ vias latas: q̄rū finis
ad īteritū ducit. Qui baptizat⁹ fuerit / aut ꝯtinētiā deo vo:
ueat: aut ꝑmaneat cū vxore ſua: aut ſi nō hꝫ ducat vxorem.
Audite me fideles. i. baptizati. Quare moriemini iā renati
Q̄ñ baptizati ꝑ vias tortuoſas ⁊ lubricas et īmūdas itis:
neſcitis q: peritis? Filij mei ⁊ f̄res chariſſimi credite. Nō ꝙ
vultis credere? Quid vobis facio q̄ fideles eſtis: ⁊ audiſtiſ
me? Si forte talia cōmiſiſtis: nolite addere: ⁊ vt vobis de⁹
ignoſcat orate. Si nō potuiſtis hr̄e vel noluiſtis pudicitiā
cōiugalē ſeu ꝯtinētiā: ⁊ deuiaſtis a ꝓpoſito vel vinculo cō
iugali / vel deuotiōe cōtinētie: ſit in vobis dolor ⁊ hūilitas
pn̄ie. Aperti⁹ dico: nemo dicat nō ītellexi. Qui poſt vxores
v̄ras vos illicito ꝯcubitu maculaſtis: ſi p̄ter vxores v̄ras
De pe.diſ. cū aliq̄ cōcubuiſtis. Agite pn̄iam q̄lis agit ī eccl'ia: vt oret
j.agite. ꝓ vobis eccleſia. Nemo ſibi dicat: occulte ago: apud deum
ago: nouit de⁹ q̄ mihi ignoſcit: q: ī corde ago. Ergo ſine cā
mat.xviij. dictū eſt. Que ſolueritiſ in terra: ſoluta erūt in celo? Ergo ſi
ne cauſa ſūt claues date eccl'ie dei? Fruſtram⁹ euangeliū
dei: fruſtram⁹ v̄ba xp̄i? Promittim⁹ vobis qđ ille negat?
Iob.xxxj Nōne vos decipim⁹? Iob dicit. Si erubui in ꝯſpectu ppl'i
cōfiteri pctā mea. Talis iuſtus theſauri diuini obriſi: tali
camino ꝓbat⁹ iſta dicit: ⁊ reſiſtit mihi fili⁹ peſtilētie: ⁊ eru:
beſcit genu figere ſub bn̄dictōe dei: qđ nō erubuit īperator
erubeſcit nec ſenator: ſed tm̄ curialis? Sup̄ba ceruix: mēs
tortuoſa: fortaſſis īmo qđ nō dubitat: ꝓpterea de⁹ voluit vt Cōcor.xj.
Theodoſi⁹ īperator ageret pn̄iam publicā in ꝯſpectu ppl'i q.iij.cum.
maxime q: pctm̄ ei⁹ celari nō potuit: ⁊ erubeſcit ſenator: qđ apud.
nō erubuit īperator? Erubeſcit nec ſenator ſed tm̄ curialis
qđ nō erubuit īperator. Erubeſcit plebei⁹ ſiue negociator
qđ nō erubuit īperator. Que iſta ſup̄bia eſt? Nonne ſuffice
ret gehēne: etiā ſi adulteriū nullū eſſet. Poſtremo fratres C
mei: audiūt me viri: audiūt me femine: q̄d ad me iraſcimi?
Mihi vtinā faciatis qđ ſcriptū eſt. Iraſcimini ⁊ nolite pec Pſ.iiij.
care. Timere debeo ne cōtingat mihi qđ ꝯtingit ap'lo pau
lo? Qđ modo cū legeret ſi īteti fuiſtis lectiōī audiſtis. Er:
go īimic⁹ fact⁹ ſum vobis verū p̄dicans. Et ſi ita eſt. Fiat Gal.iiij.
Si neceſſe eſt vt inimic⁹ ſim vobis: meli⁹ q̄ iuſticie. Cōmē
do vos cuſtodiēdos etiā vxoribus v̄ris. Filie mee ſunt: ſi
cut ⁊ vos filij mei eſtis. Audiāt me. Zelent viros ſuos nō
ſibi ſeruēt vanā gloriā: q: ſolēt a maritis īpudicis matrone
laudari: q: īpudicitiā viroꝝ ſuoꝝ equo aīo ferūt. Non talē
patientiā habeāt xp̄iane mulieres: prorſus zelent viros ſu
os: nō ꝓpter carnē ſuā: ſed ꝓpter aīas illoꝝ. Diuino ego mo
neo: ego p̄cipio: ego iubeo: ep̄s iubet: xp̄s in me iubet. No:
uit ille in cui⁹ cōſpectu ardet cor meū. Ego iubeo: nolite vi
ros v̄ros ꝑmittere fornicari. Interpellate cōtra illos eccle
ſiā. Nō dico iudices publicos: nō ꝓcōſulē: nō vicariū: non
comitē: non īperatorē: ſed deū patrē ⁊ xp̄m ⁊ ſpm̄ ſctm̄. In
ceteris oībus ancille eſtote viroꝝ v̄roꝝ ſubdite ad obſeq̄ū
Nulla ſit in vobis ꝓteruitas: nulla ſup̄bia: nō cōtumelioſa
ceruix: nō aliq̄ inobediētia: prorſus tāq̄ ancille ſeruite. Sꝫ
vbi vētū fuerit ad illud negociū vbi vos ap'ls equauit di:
cēs. Uxori vir debitū reddat: ſilr̄ ⁊ vxor viro. Uxor nō hꝫ j.Cor.vij.
poteſtatē corpis ſui: ſed vir. Quid te extollis? Audi qđ ſeq̄
tur. Silr̄ ⁊ vir non habet corpis ſui poteſtatem: ſed mulier.
Ubi ad hoc ventū fuerit: clamate ꝓ re v̄ra. Aurū tuū ven:
dit marit⁹ ꝓ neceſſitate ſua. Ferto femina: ferto ancilla: no
li litigare: noli ꝯdicere. Cōtēptus auri tui: dilecto ē viri tui
Si villā tuā ꝓ neceſſitate ſua vēdat q̄ eſt ⁊ tua: nō ei pōt eē
ei⁹ q̄ nō ſit tua: ſi eſt charitas in te q̄ debet eſſe in vxore: fer:
to patiēter: ⁊ ſi dubitat: tu offer: cōtēne oīa ꝓpter amorē vi
ri tui. Sed caſtū opta: ꝓ caſtitate litiga. Patiēter pereat
villa tua: nō aīa ipſi⁹ te patiēte pereat. Nō dico viris vt in
hac cā zelēt vxores ſuas. Scio: q: faciūt. Noui. Quis ferat
vxorē adulterā: ⁊ īperat femine vt ferat adulterū virū? O
iuſtitia. Quare rogo te? Quare? Q: ego ſum vir. Uir es: in Deverbis
fortitudīe tua ꝓbem⁹: q: vir es. Uir es: vice libidinē. Quō dn̄i.Ser.
vir: q̄ vxor eſt fortior? Tu es caput mulieris vir: verum eſt. xlvj.b.
Si caput eſt ducat: vxor ſequat. Sed vbi recta eſt domus Ephe.v.
caput mulieris vir. Si caput es duc: ſequat illa caput ſuū.
Sꝫ vide quo eas. Noli ire q̄ nō vis vt ſequat: noli ire quo ti
mes pediſſequa ne ī foueā ſequat adulterij: ſimulq̄ ruatis
ne cū tu facis: doceas qđ facis. Dolet tibi aīa: ſi in foueam
adulterij ſimul ruatis. Dolet tibi ſi tu ſol⁹ ruas. Zelas: nō
vis vt ruat illa: time tu: noli ruere. Nolite aūt pudiciſſime
femīe imitari īpudicos viros v̄ros. Abſit a vobis. Aut vo
biſcū viuāt: aut ſoli pereāt. Impudico marito nō debet mu
lier pudicicīā: ſed deo illā dꝫ: xp̄o illā debet. Nō ꝓpter illū
faciat q̄ nō meret: ſed ꝓpter xp̄m faciat. Parcū ſuū atten: D
dat: tabulas ſuas legat. Poſtremo qđ libet ſētiat. Qui for
te īdignat: q: talia diſputo: ſcio nāq̄ q̄ ſapiūt amāt īde me
q: nō ſine cā ſcp̄tū ē. Corripe ſapientē ⁊ amabit te: corripe ī ꝓuer.ix.
ſipientē ⁊ adijciet odiſſe te. Nō dixit incipiet ſꝫ adijciet: q:
iā oderat. Ego ſcio q: ſapiētes amāt me: ī h̄ a cōtione ſe co
hibēt q̄ ſciūt q: noui pctā ipſoꝝ: ne de cancellis proijciant.
Quoꝝ aūt neſcio: hos corā deo cōuenio. Agāt ēt ipſi peni:
tentiā ſuā: ⁊ deinceps ab īmūditia abſtineant fornicationū
ſuarū. Penitētib⁹ dico. Quid eſt qđ agitis? Scitote nihil
agitis. Quid ꝓdeſt q: hūiliamini: ſi nō mutamini? Cathe:
cumīs dico. Exardeſcite volūtate ad ꝑcipiēdā gr̄am. Sꝫ
eligite vobis in eccl'ia dei quos imitemini. Quid ē qđ dico
ſi nō īueneritis? Ergo in ppl'o dei nō eſt quem inueniatis?
Per tot ānos: tot hoīes ſine cā baptizauim⁹: ſi nō ibi ſūt q̄
fuēt qđ acceperūt: q̄ cuſtodiēt qđ audierūt. abſit h̄ a me vt cre
dā. Meli⁹ eēt nō vos eſſē ep̄s: ſi h̄ ita ē. Sꝫ ſpo eē: credo eē
Inde eſt āt miſera ꝯditio mea: q: plerūq̄ cogor adulteros

noſſe:caſtos noſſe nō poſſū. In occulto ē vr̄m gaudeū:in pu-
blico eſt vr̄a toꝛq̄r. Ergo deſiderate gratiā dei:⁊ eligite q̄s
imitemini:cū q̄bꝰ viuatis:cū q̄bꝰ colloq̄a dulcia charitatiſ
i.Coꝛ.xv. habeatis. Nolite admittere ſuſurratōes malas. Coꝛrūpūt
moꝛes bonos colloq̄a mala. Viuite ſicut ſpice iter zizania.
Ferte tribulationes huiꝰ ſeculi:ſicut grana in area. Veniet
vētilatoꝛ:nemo ſit paſſim in hoc ſeculo ſeparatoꝛ. Amen.

¶ De vtilitate ac neceſſitate pnīe. Homelia.l.

A Ca.i. Iaco.iiii. Lu.xviii. Uā ſit vtilis ⁊ neceſſaria penitentie medicina:fa
cillime hoīes itelligūt q̄ ſe hoīes eē meminerīt.
Scriptū eſt eī. Deꝰ ſupbis reſiſtit:hūilibus aūt
dat grām. Et dn̄s in euāgelio dicit. Oīm q̄ ſe ex-
altat hūiliabit:⁊ q̄ ſe hūiliat exaltabit. Magiſq̄ iuſtificatꝰ
deſcēdit de tēplo publicanꝰ ille pctōꝝ cōfeſſione ſollicitꝰ q̄
phariſeus meritoꝝ enumeratione ſecurus:q̄uis etiā grās
egit deo dicēs. Grās ago tibi deꝰ:q2 nō ſum ſicut ceteri ho
mines:iniuſti:adulteri:raptoꝛes:quō ⁊ publicanꝰ iſte. Ieiu-
no bis in ſabbato:decimas do oīm q̄ poſſideo. Et tn̄ ille ei
plaiꝰ eſt q̄ de lōginq̄ ſtabat:neq̄ oculos audebat ad celū le
uare:ſz pcutiebat pectꝰ ſuū dicēs. Deꝰ ꝓpitiꝰ eſto mihi pec
catoꝛi. Nō eī ille phariſeꝰ tā ſua ſanitate q̄ moꝛboꝝ alieno
rū cōpatione gaudebat. Utiliꝰ aūt illi erat:q̄ ad medicū
venerat:vt de q̄bꝰ egrotabat ꝯfitēdo mōſtraret q̄ diſſimu-
laret de vulneribꝰ ſuis:⁊ de cicatricibꝰ alienis auderet glo
riari. Nō ḡ mirꝝ ſi publicanꝰ magis curatꝰ abſceſſit:quē nō
puduit oſidere q̄d doleat. In rebꝰ q̄ppe viſibilibꝰ vt excel-
ſa q̄ſq̄ ꝯtingat:in excelſū erigit. Deꝰ aūt cū oīm ſit excellē
pſ.cxxxiii. Pſalm. cxxxvii. tiſſimꝰ:nō elatione ſz hūilitate ꝯtingit. Uñ ꝑ ꝓphetā dicit
Prope ē dn̄s his q̄ attriuerūt coꝛ. Et iterū Excelſꝰ ē dn̄s
⁊ hūilia reſpicit:⁊ excelſa a lōge cognoſcit. Excelſa ip̄a po
ſuit ꝓ ſupbis. Illa ḡ reſpicit vt attollat: iſta cognoſcit vt
deꝓmat deiiciat. Cū eī ait q̄ a lōge excelſa cognoſcit:ſatiſ
eū oñdit hūilia de ꝓxio attēdere:ip̄m tn̄ deū excelſum eſſe
ꝑdixit. Solꝰ eī deꝰ arrogans nō eſt:quātacūq̄ ſe ꝑdicatio
ne laudauerit. Nō ḡ ſe arbitret ab oculis dei abſcōdi quā-
tacūq̄ ſupbia. Deꝰ eī excelſa cognoſcit. Nec ſe rurſus deo
cōiunctam putet:excelſa eī a lōge cognoſcit. Quiſq̄s itaq̄
B Ca.ii. pnīe recuſat hūilitatē:deo ꝓpinquare non cogitat. Aliud
eſt eñ ſe leuare ad deū:aliud eſt ſe leuare ꝯ deū. Qui añ illū
ſe ꝓiicit:ab illo erigit. Qui aduerſꝰ illū ſe erigit: ab illo ꝓ-
iicit. Alia eſt ſoliditas magnitudinis:alia eſt inanitas infla
pſ.lxxxiii. tionis:q̄ foꝛis tumeſcit:intꝰ tabeſcit. Qui eligit abiici ī do-
mo dn̄i magis q̄ habitare ī tabernaculis pctōꝝ: eligit illū
deꝰ inhabitare:vt īhabitet in atriis eiꝰ: ⁊ nihil ſibi aſſumen
Ubi.ſ. tē:ille in ſedē beatitudinis aſſumit. Uñ in pſalmis ſuauiſſi-
me ⁊ ꝟiſſime canit. Beatꝰ vir cuiꝰ eſt ſuſceptio abs te dn̄e.
Ne putes eū q̄ ſe hūiliat ſemꝑ iacere:cū dictū ſit exaltabit
Et ne opineris eiꝰ exaltationē in oculis hoīm ꝑ ſublimita
tes fieri coꝛpales. Cū eī dixiſſet. Beatꝰ vir cuiꝰ ē ſuſceptio
abs te dn̄e:cōſeq̄nter ꝯnexuit ⁊ oſtendit eiuſdē ſuſceptiōis
celſitudinē ſpiritalē. Aſcēſus(inquit)in coꝛde eiꝰ diſpoſuit
in cōualle ploꝛatōis in locū quē diſpoſuit. Ubi ḡ diſpoſuit
aſcenſus? In coꝛde:in cōualle ſcz ploꝛationis:h̄ eſt q̄ ſe hūi
liat exaltabit. Sicut eī aſcēſus exaltationē indicat:ita val
les humilitatē:⁊ cōualles ploꝛationes. Sicut eī comes pe
nitentie doloꝛ eſt:ita lacbꝛyme teſtes doloꝛis. Optime aūt
ſequit ⁊ dicit. Etenī benedictionē dabit q̄ legē dedit. Ad h̄
eñ lex data eſt:vt ſupbo infirmitatē ſuā notā faceret:infir-
mo pnīam ſuaderet. Ad h̄ etiā lex data eſt vt vulnera oñde
ret pctōꝝ:q̄ gratie bñdictione ſanaret. Ad h̄ eī lex data eſt:
vt diceremꝰ in cōualle ploꝛationis. Uideo aliā legē in mē
Rom.vii. bꝛis meis repugnātē legi mētis mee:⁊ captiuantē me in le
ge pcti q̄ eſt ī mēbꝛis meis. Et cū ipſo ploꝛatu clamaremꝰ
C Ca.iii. De pe.diſ. i.tres ſunt iiii.ſen.di. xvi.ꝑdicti Infelix ego hō:q̄s me liberabit de coꝛꝑe moꝛtis huiꝰ? Et
ſuccurreret nobis exaudiēte illo q̄ erigit eliſos:ſoluit cōpe
ditos:illuminat cecos:grā dei ꝑ ieſum xp̄m dn̄m noſtrum.
Tres ſunt autē actiones pnīe:quas mecū vr̄a eruditio re-
cognoſcit. Sunt eī vſitate in eccl̄ia:⁊ diligēter attēdentibꝰ
note. Una eſt q̄ nouū hoīem ꝑ baptiſmū parturit: donec ſa
lutare oīm preteritoꝝ fiat ablutio pctōꝝ:vt tāq̄ puero na-
to doloꝛes trāſeāt q̄bus viſcera vrgebant ad partū:⁊ triſti
De ꝯſe.di. iiii.oīs q̄. tiā leticia cōſequat. Oīs eñ q̄ iā arbiter volūtatis ſue con
ſtitutꝰ eſt:cū accedit ad ſacramēta fideliū:niſi eū peniteat
vite veteris:nouā nō poteſt inchoare. Ab hac penitētia cū
baptizant ſoli paruuli ſunt imunes. Nōdū eī vti poſſunt li
bero arbitrio:q̄bꝰ tn̄ ad cōſecrationē remiſſionēq̄ origina
lis peccati ꝓdeſt eoꝝ fides a q̄bꝰ offerunt: vt quaſcūq̄ ma
culas delictoꝝ ꝑ alios ex quibꝰ nati ſunt contraxerūt: alio
rū etiā iterrogatione ac r̄ñſione purgent. Ueriſſime q̄ppe
in pſalmis plangit. Ecce eñ in iniq̄tatibꝰ cōceptus ſum:et Pſ.l.
in pctis peperit me mater mea. Item ſcriptū eſt. Non eſſe Iob.xv.
mundū in cōſpectu dei nec infantē cuiꝰ eſt vita diei vnius
ſuꝑ terrā. Exceptis ḡ talibꝰ de quoꝝ oꝛdine ac merito ī fu
tura illa q̄ ꝓmittit ſoꝛte ſanctoꝝ velle amplius q̄rere:hoīm
modū excedit:pie tn̄ credit eis ꝓdeſſe ad ſpiritalē ſalutem
q̄ȝ eccl̄iaſtice auctoꝛitatis ꝑ totū oꝛbē terraꝝ tā firmo ro-
boꝛe cuſtodit:ceteroꝝ hoīm nullꝰ trāſit ad xp̄m: vt iciptat
eſſe q̄ȝ nō erat:niſi eū peniteat fuiſſe q̄ȝ erat. Hec prima pe
nitētia precipit iudeis:dicēte ap̄lo petro. Penitētiā agite Actuū.ii.
⁊ baptizet vnuſq̄ſq̄ veſtrum in noīe dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. Talis
ab ipſo dn̄o iꝑabat cū diceret. Penitentiā agite:appꝛo- Mat.iiii.
pinquabit enī regnū celoꝝ. De hac etiā iohannes baptiſta
plenꝰ ſpū ſctō:ꝑcurſoꝛ ⁊ preparatoꝛ vie dn̄i ita dicit. Gene- Mat.iii.
ratio viperarū q̄s oſtēdit vobis fugere a vētura ira? Faci D
te ergo fructꝰ dignos penitētie. Altera vero penitētia eſt: Ca.iiii.
cuiꝰ actio ꝑ totā iſtā vitā qua in carne moꝛtali degimꝰ per De pe.diſ.
petua ſupplicationis hūilitate ſubeunda eſt. Primo q2 vi- i.tres.
tā eternā:incoꝛruptibilē:īmoꝛtalēq̄ nullꝰ deſiderat:niſi eū
vite huiꝰ tēpoꝛalis:coꝛruptibilis moꝛtaliſq̄ peniteat. Nō
eī ſic quiſq̄ in vitā nouā ꝑ ſanctificationē baptiſmi naſcit
vt quēadmodū deponit ibi oīa pctā ꝑterita:ita etiā ſtatim
moꝛtalitatē ip̄am carnis coꝛruptionēq̄ deponat. Q̄ȝ ſi ita
nō eſt:reſtat vt illud q̄ȝ ſcriptū eſt:q̄ȝ etiā quiſq̄ in ſe ſentit
adhuc dū in hac vita eſt: coꝛpus q̄ȝ coꝛrumpit aggrauat
alam:⁊ deꝓmit terrena inhabitatio ſenſum multa cogitan Sap.ix.
tē:q̄ȝ tūc in illa btītudine:q2 nō erit cū abſoꝛbebit moꝛs in
victoꝛia:q̄s dubitet in quacūq̄ tꝑali felicitate verſemur pe i.Coꝛ.xv.
nitere tn̄ nos debere huiꝰ vite:vt ad illā incoꝛruptionē tota
auiditate curramꝰ? Inde ē enī q̄ȝ ēt ap̄ls ait. Q̄ diu ſumꝰ ii.Coꝛ.v.
in coꝛꝑe peregrinamur a dn̄o. Per fidē eñ ambulamꝰ:nō
ꝑ ſpeciē. Quis ḡ feſtinat atq̄ optat ad patriā remeare:⁊ il-
lā ꝑ ſpeciē q̄ eſt facie ad faciē cōtēplari:niſi quē peregrina-
tionis ſue penituerit? Ex quo doloꝛe penitētis etiā vox il-
la miſerabilis erūpit ⁊ ſonat. Heu me:q2 peregrinatio mea Pſ.cxix.
longinqua facta eſt. Et ne putes nōdū fidelē iſta loq̄: vide
q̄ȝ ſequit. Inhabitaui in tabernaculis cedar. Cū his qui
oderūt pacē erā pacificꝰ cū loquerer eis impugnabāt me
valde. Nō ſolū hoīs fidelis:ſed etiā euangeliſte firmiſſimi
⁊ martyris foꝛtiſſimi hec ꝟba ſunt. Nā inde eſt etiam illud
eiuſdē ap̄li. Scimꝰ eī q2 ⁊ ſi terrena nr̄a domꝰ huiꝰ habita ii.Coꝛ.v.
tionis diſſoluat:edificationē habemꝰ ex deo domū nō ma
nufactā eternā in celis. Etenī h̄ ingemiſcimus:habitaculū
noſtrum:q̄ȝ de celo eſt ſuꝑindui cupientes:ſi tn̄ induti non
nudi inueniamur. Etenī q̄ ſumus in hac habitatione inge-
miſcimꝰ grauati:in quo nolumꝰ ſpoliari ſed ſuꝑueſtiri: vt
abſoꝛbeat moꝛtale a vita. Quid ergo cupimꝰ:niſi ita nō eſſe
vt nūc ſumꝰ? Et q̄d īgemiſcimꝰ:niſi penitēdo:quia ita ſu-
mus? Sz deo nō ita erimꝰ:niſi terrena domo reſoluta:cele-
ſtem habitationē ⁊ in animo ⁊ coꝛpoꝛe totiꝰ hoīs īmutatio
ne foꝛtiamur. Quapꝛopter et ſanctꝰ Iob nō ait eſſe tētatio- E
nem in hac vita:ſz hāc ip̄am vitā tētationē dixit eſſe: ita lo Ca.v.
quens. Nūquid nō tētatio eſt vita hūana ſuꝑ terrā? Quo Iob.vii.
in loco etiā myſteriū lapſi hoīs mirabiliter tetigit dicens.
Tanq̄ ſeruꝰ fugiēs dn̄m ſuū ⁊ ꝯſecutꝰ eſt vmbrā. Nō enī
hec vita dicēda eſt potiꝰ q̄ vmbra vite. Nec īmerito fugiti Gen.iii.
uus. Adam poſt offenſionē pctī abſcondit ſe a facie dn̄i:te-
ctus foliis arboꝝ:q̄bꝰ opacātur vmbꝛacula:tāq̄ fugiēs
dn̄m ſuū:ſicut dictū eſt:⁊ conſecutus vmbrā. Que vniuerſa
ad hec dicta ſūt:ne q̄s ꝑ baptiſmū q̄uis iuſtificatꝰ ſit a ꝑo
ribꝰ pctis:tn̄ ſupbire audeat etiā ſi nihil cōmittat: vnde ab
altaris cōtione ſeparet:quaſi iam de plena ſecuritate ſe ia-
ctans:ſed potiꝰ ſeruet humilitatē:que pene vna diſciplina
chꝛiſtiana eſt. Nec ſuperbiat terra et cinis: donec iſta nox Eccl̄i.x.
tota tranſeat:in qua pertranſeunt oēs beſtie ſilue: catuli Pſ.ciii.
leonum rugiētes vt querant a deo eſcam ſibi. In hac eſcā
Iob ip̄e petitꝰ eſt qui dixit. Tentatio eſt vita humana ſu- Iob.vii.
per terrā. Etiā dominꝰ:in hac nocte(inquit)poſtulauit ſa- Luc.xxii.
thanas vexare vos ſicut triticū. Quis itaq̄ ſane mētis non

ingemiſcat cui nõ pniam ſic eſſe diſpliceat? Quis non tota
humilitate ſupplicãs diuino adiutorio ſe exaudibilẽ pbeat
donec trãſeat oĩs iſta tentationũ materies atq; vmbra ter
rena: ⁊ ille q̃ nũq̃ deficit iã nobis illuceſcat ſẽpitern⁹ dies
j. Cor. iiij. ⁊ illũiet abſcõdita tenebrap ⁊ manifeſtet cogitationes cor
F dis: ⁊ tũc laus erit vnicuiq; a deo? Deinde q̃uis ſe q̃ q; glo
Ca. vj. riet ſic hẽe corp⁹ edomitũ vt mũdo crucifix⁹ ab oi ope ma
Gal. vj. lo: i ſuituté redacta mẽbra caſtiget: ne iã regnet pctm i ei⁹
j. Cor. ix. mor'ali corpe: ad obediendũ deſiderijs ei⁹ ſolũ vnũ verũ
Rom. vj. deũ colat: nulli ſimulacrop ritui dedit⁹: nullis ſacrĩ demo
niop irretit⁹: nõ accipiẽs inuanũ nomẽ dei ſui: quietẽ ſem
piternã cert⁹ expectãs: debitũ honorẽ parentib⁹ reddens:
nec cruẽt⁹ homicidio: nec fornicatione turbatus: nec furto
fraudulẽt⁹: nec mẽdacio duplicat⁹: nec rei vel vxoris alie
ne cõcupiſcẽtia ſordid⁹: nõ in ſuis etiã reb⁹ aut luxuria diſ
fluat: aut areſcat auaricia: nõ ſit ↄtẽtioſus: nõ maledic⁹ vẽ
dat poſtremo oĩa ſua ⁊ det paupib⁹: ⁊ ſequaꝛ xp̃z: atq; the
ſauro celeſti radicẽ cordis infigat. Quid videꝛ addi poſſe
ad tã plenã iuſtitiã? Tñ nolo glieꝛ. Intelligat hec oĩa pſti
ij. Cor. iiij ta ſibi eſſe: nõ a ſe exiſtere. Quid ei hz qð nõ accepit? Qð ſi
accepit: qd gliaꝛ q̃ſi nõ accepit? Eroget ſane pecuniã dñi
cã: cõſulat primo ſicut ſibi ſentit eſſe ↄſultũ vel cõſulendũ
nec putet ſatis eſſe ſuare integrum qð accepit: ne dicaꝛ ei.
mat. xxv. Serue neq̃ ⁊ piger dares pecuniã meã: ⁊ ego veniẽs cũ vſu
ris exigerẽ: ne auferaꝛ ab eo qð accepit: ne pijciaꝛ in tene
bras exteriores. Quã vehemẽtiſſimã penã ſi timere debẽt
illi q̃ ſuare integrũ pñt qð acceperũt: q̃ ſpes illop ẽ q̃ h im
pie ſceleratq; diſperdunt? Verſabiꝛ g̃ iſte in reb⁹ hũanis
nõ carnalis ſz ſpiritalis acq̃ſitionis deuinct⁹ officio non q̃dẽ
negotijs ſecularib⁹ obligat⁹: ſed tñ q: militat deo nõ ocio
deſidie torpid⁹ ⁊ abiect⁹. Det g̃ ſi põt ſuas elemoſinas oẽs
cũ hylaritate: ſiue cũ carnalib⁹ neceſſitatib⁹ pauper erogat
aliq̃d: ſiue cũ panis celeſtis diſpẽſatione inuicta aduerſ⁹ dia
ij. Cor. ix. bolũ caſtra in credẽtiũ cordib⁹ cõſtruit. Hylarẽ ei datorẽ
diligit de⁹. Nõ vtiq; tedio frangaꝛ in difficultatib⁹ rerũ q̃
neceſſe eſt exiſtãt: vt oñdaꝛ hoĩ q; hõ eſt. Nõ ira ſurrepat i
eũ: q̃ aut odioſe irruit: aut importune inopia coact⁹ petit:
aut negotio ſuo cũ tu maiore occupat⁹ ſis: indifferẽter fla
gitat ſubueniri: aut in ꝟbo manifeſte iuſtitie reſiſtit ceca cu
piditate: aut miſerabili tarditate nõ det q̃cq; amplius vel mi
nus q̃ oportet. Nõ loquaꝛ ampli⁹ q̃ op⁹ eſt: aut cũ etiã nõ
Eſa. lij. opus eſt. Speciosi ei pedes euãgelizantiũ pacẽ: euãgelizã
Rom. x. tiũ bona. Sed tñ de tra ſicca puluerẽ ↄhũt: q̃ ſane i iudiciũ
eop excutiꝛ q̃ ſibi hãc exhibitionẽ puerſa volũtate cõtẽnũt
Nõ ſolũ g̃ ppter ipſam vite hui⁹ mutabilitatẽ ⁊ ignorãtiã
⁊ ppter diei maliciã q̃ vtinã ſufficeret: ſic de illa dictũ eſt.
Mat. vj. Sufficit diei malicia ſua: quã iubemur ferre atq; portare
Pſ. xxvj donec trãſeat: ⁊ ſuſtinere deũ viriliter agẽdo: vt fructũ af
feram⁹ cũ tolerãtia: ſz ẽt ipz puluerẽ mũdi hui⁹ q̃ p itinera
ↄſulẽdi ↄſulentiũ pedib⁹ adhereſcit: ⁊ dãna q̃ in ipſa nego
cioſiſſima diſpẽſationis actiõe ↄtingũt: q̃ dñs pſteruit cum
lucris maiorib⁹ ↄpẽſeꝛ: q̃tidianã debem⁹ habere pniam.
Sed ſi h diſpẽſatores ꝟbi dei ⁊ miniſtri ſacramẽtop eius
milites xp̃i: q̃to magis cetera ſtipẽdiaria multitudo: ⁊ q̃dã
G puincia magni regis? Quã ne forte mala ſuſpitione auari
Ca. vij. cie miles ille fideliſſim⁹ atq; fortiſſim⁹ ap̃ls paul⁹ offende
ret: ſuis ſtipẽdijs militauit: ⁊ vbi forte defuit ſũpt⁹ neceſſa
ij. Cor. xj. ri⁹. Alias (inq̃t) eccl'ias expoliaui: accipiẽs ab eis ſtipẽdiũ
ad veſtrã miniſtrationẽ: q̃tomagis eccl'ie puinciales ſecu
larib⁹ negocijs obligati: q̃tidianã debent habere pniam?
Qui q̃uis a furtĩ: a rapinis: a fraudib⁹: ab adulterijs ⁊ for
nicationib⁹: oĩq; luxuria: a crudelitate odiorũ ⁊ inimicitia
rũ ptinacia: ab oĩq; deniq; idolatrie feditate: ſpectaculorũ
nugacitate: hereſum atq; ſciſmatũ ipis vanitate: atq; ab oĩ
bus huiuſcemodi flagitijs ⁊ facinorib⁹ imunes: puri atq;
itegri eſſe debeãt: tñ ppter adminiſtrationẽ rerũ familiariũ
⁊ cõiugiop arctiſſima vincula tã multa peccãt: vt nõ tã de
iſti⁹ mũdi puluere aſpgi: q̃ luto obliniri videanꝛ. Hoc eſt
j. Cor. vj. qð ap̃ls eis dicit. Iã q̃dẽ oino delictũ eſt: q: iudicia habe
tis iter vos. Quare nõ magis iniq̃tatẽ patimi? Quare non
magis fraudamini? Nã illud execrabile eſt qð ppter quoſ
dã addit ⁊ dicit. Sed vos iniq̃tatẽ facitis ⁊ fraudatis: ⁊ h
fribus. Exceptis tñ iniq̃tatib⁹ ⁊ fraudib⁹: h ipm habere in
ter ſe iudicia ⁊ lites de ſecularib⁹ reb⁹ delictũ eſſe dicit: qð

tñ ferendũ eſſe admonet: ſi vel eccl'iaſtico iudicio lites hu
iuſcemodi finianꝛ. Hinc eſt ei ẽt illud. Qui ſine vxore ẽ: co j. Cor. vij.
gitat ea q̃ ſunt dei: quõ placeat deo. Qui aũt mrĩmonio cõ
iũctus eſt: cogitat ea q̃ ſũt mũdi: quõ placeat vxori. Qð ẽt
de femina ſilr notat. Vt illð cũ ait. Et itẽ in id ipm eſtote
ne vos tẽtet ſathanas ppter itẽperantiã vrãm. Qð vt pec
catũ demõſtraret eẽ: ſz ifirmitati ↄceſſum: ſubiecit ſtatim.
Hec aũt dico ſm veniã nõ ſm iperiũ. Sola ei generãdi cã iiij. ſen. di.
ẽ iculpabilis ſex⁹ vtriuſq; ↄmixtio. Q̃ mlta ſunt alia pctã xxxj. cũ ſ.
ſiue in loq̃ndo de reb⁹ ⁊ negotijs alienis: q̃ nõ ad te ptinet:
ſiue in vanis cachinnatiõib⁹: cũ ſcp̃tũ ſit. Stult⁹ in riſu ex Eccl'i. xxj.
altat vocẽ ſuã: ſapiens aũt vir tacite ridebit. Siue in ipis
eſcis q̃ a neceſſitatib⁹ ſuſtẽtande hui⁹ vite ſparaꝛ auidior
atq; imoderatior appetit⁹: ſepe exceſſũ modũ poſt tridua
nã crudelitatẽ ↄteſtãs. Siue i vẽdẽdis ⁊ emẽdis reb⁹ cha
ritatis: ⁊ veluti vtilitatĩ vota puerſa. Piget cũcta collige H
re: q̃ q̃q; in ſeipo cert⁹ cõprehẽdit: atq; rephẽdit ſi diuinap Ca. viij.
ſcp̃turap ſpeculũ nõ negligẽter attẽdat. Que q̃uis ſingula
nõ letali vulnere ferire ſentiãꝛ: ſicuti homicidiũ ⁊ adulteriũ
vel cetera hmõi: tñ oĩa ſiꝛ cõgregata velut ſcabies q̃ plura
ſũt necãt: ⁊ nrz dec⁹ ita exterminãt: vt ab illi⁹ ſpõſi ſpecioſa Pſ. xliiij
forma p filijs hoim caſtiſſimis amplexib⁹ ſeparẽt niſi me
dicamẽto q̃tidiane pnie diſſecenꝛ. Qð ſi falſũ eſt: vñ q̃tidie
tũdim⁹ pectora? Qð nos q̃q; antiſtites ad altare aſſiſtẽtes
cũ oĩb⁹ facim⁹. Vñ etiã orantes dicim⁹: qð in tota iſta vita
oportet vt dicam⁹. Dimitte nobis debita nrã: ſic ⁊ nos di Mat. vj.
mittim⁹ debitorib⁹ nrĩs. Nõ eñ ea dimitti pcamur q̃ iã in
baptiſmo dimiſſa ſũt: ⁊ niſi dimiſſa credim⁹: de ipa fide du
bitam⁹: ſed vtiq; de q̃tidianis pctis h dicim⁹: p qb⁹ etiã ſa
crificia elemoſinarũ / ieiuniop / ⁊ ipap orõnũ ac ſupplicatio
nũ q̃ſq; p ſuis virib⁹ offerre ñ ceſſat. Quiſq̃s itaq; ſe diligẽ
ter attẽdẽs: nulla ſeipm adulatiõe ſeducit: ſatis itelligit cũ
quãto piculo mortis eterne: ⁊ cũ quãta penuria pfecte iuſti
tie pegrineꝛ a dño: q̃uis iã in xp̃o: hoc eſt in via ↄſtitut⁹ re
dire coneꝛ. Nã ſi nõ habem⁹ pctã ⁊ tundẽtes pectora dici
m⁹. Dimitte nobĩ debita nrã: ex h ipo certe ⁊ grauiter nul Mat. vj.
lo dubitãte peccam⁹: cũ iter ip ſa ſacrã mẽtimur. Quãobrẽ
inq̃tũ deo nrõ: fide: ſpe: ⁊ charitate cõnectimur: ⁊ eũ inq̃tũ
poſſum⁹ imitamur nõ peccam⁹: ſz filij dei ſum⁹. Inq̃tũ aũt
ex occaſiõe carnalis ifirmitatĩ: q: nõdũ morte reſoluta: nõ
dũ reſurrectione mutata eſt: mot⁹ rephenſibiles iprobiq;
ſurrepũt: peccam⁹. Qð vtiq; fateri nos ↄuenit ne dura cer
uice nõ lãguorĩ nrĩ ſanitatẽ: ſz dãnationẽ ſupbie mereamur
Vñ vtrũq; ꝟiſſime ſcp̃tũ ẽ. Et q̃ nat⁹ ẽ ex deo nõ peccat: ⁊ j. Ioh. iij.
qð i eadẽ iohis ep̃la legim⁹. Si dixerim⁹ q: pctm nõ habe j. Ioh. j.
mus: noſmetipos ſeducim⁹. ⁊ ꝟitas i nobis nõ eſt. Illud q̃
ex pmitijs noui hois: h ex reliq̃is veteris dictũ ẽ: vtrũq; eñ
agim⁹ in hac vita. Paulatĩ aũt nouitas accedit: ⁊ paulatĩ
vetuſtate cedẽte ſuccedit. Cũ vero vtrũq; agiꝛ in ſtadio ſu
mus: nec ſolũ pcutim⁹ aduerſariũ bonis opib⁹: ſz ẽt pctã i
cauti⁹ euitãdo pcutimur. Neq; nũc q̃s nrm vicerit: ſz q̃s
crebri⁹ feriat: q̃s forti⁹ cõfligat attẽdiꝛ: donec alios ſecũ i
ſempitnã mortẽ ptrahat: q̃ hoĩ ſtãti lapſ⁹ iuidet: ⁊ ab alijs
triũphãtib⁹ i fine dicaꝛ. Vbi eſt mors ↄtẽtio tua? Vbi eſt j. Cor. xv.
mors acule⁹ tu⁹? Sz neq; tã facile ab inimico deijcimur q̃
cũ eũ ſupbiẽdo imitamur: nec vehemẽti⁹ eũ pſternim⁹ q̃
cũ hũilitate deũ ſeq̃mur: nec acriores ei dolores ifligim⁹ q̃
cũ plagas pctõp nrõp ↄfitẽdo ⁊ penitẽdo ſanam⁹. Tertia Ca. ix.
actio ẽ pnie q̃ p illĩ pctis ſubeũda ẽ quã legis decalog⁹ cõ L
tinet. Et ð qb⁹ ap̃ls ait. Qm̃ q̃ talia agũt: regnũ dei nõ poſ j. Cor. xj.
ſidebũt. In hac g̃ pnia: maiorẽ q̃ſq; i ſe ſeueritatẽ dz exer
cere vt a ſeipo iudicat⁹: nõ iudiceꝛ a deo. Sic idẽ ap̃ls ait. j. Cor. xj.
Si ei nos iudicarem⁹: a dño nõ iudicaremur. Aſcẽdat ita
q; hõ aduerſũ ſe tribunal mẽtis ſue: ſi timet illð qð opz noſ ij. Cor. v.
exhibere añ tribunal xp̃i: vt illð recipiat vnuſq̃ſq; qð p cor
p⁹ geſſit: ſiue bonũ: ſiue malũ: ↄſtituat ſe añ faciẽ ſuã: ne h ei
poſtea fiat. Nã minaꝛ h de⁹ pctõri dicẽs. Arguã te ſtatuã Pſ. xlix.
te añ faciẽ tuã. Atq; ita ↄſtituto in corde iudicio: aſſit accu
ſatrix cogitatio: teſtis ↄſcia: carnifex timor. Inde q̃dẽ ſan
guis aie ↄfitẽtĩ p lachrymas ↄfluat. Poſtremo ab ipa mẽ
te talis ſnia pferaꝛ: vt ſe indignũ hõ iudicet pticipatione
corpis ⁊ ſanguis dñi. Vt q̃ ſepari a regno celop timet p vl
timã iniam ſummi iudicis: p eccleſiaſticã diſciplinam a ſa
cramẽto celeſtis panis interim ſeparẽꝛ. Verſeꝛ ante ocu

los imago futuri iudicij:vt cū alij accedūt ad altare dei ꝗ
ipſe nō accedit:cogitet ꝙ ſit ꝯtremiſcēda illa pena ꝗ ꝑcipi
entib⁹ alijs vitā etnā:alij in morte ꝑcipitent eternā. Ad hoc
eni altare qḋ nūc in eccl'ia ē in terra poſitū:terrenis oculis
expoſitū:ad myſterioꝝ diuinoꝝ ſignacula celebrāda:multi
ēt ſcelerati pñt accedere:qm̄ de⁹ cōmēdat in hoc tꝑe patiētiā
Rom. ij. ſuā:vt in futuro exerceat ſeueritatē ſuā. Accedūt ei ignorā
tes:qm̄ patiētia dei ad penitētiā eos adducit. Illi āt ſꝫ du
ricīā cordis ſui ⁊ cor īpenitēs theſaurizāt ſibi irā in die ire
Heb. v. ⁊ reuelatiōis iuſti iudicij dei:ꝗ reddet vnicuiq; ſm opera
ſua. Ad illḋ āt altare ꝗ ꝑcurſor ꝓ nobis itroiuit ieſus ꝗ ca
put eccl'ie ꝑceſſit:mēbris ceteris ſecuturis:nullus eoꝝ acce
Gal. v. dere poterit:de qb⁹ (vt iā cōmemoraui) dixit apl's. Qm̄ ꝗ
talia agūt regnū dei nō poſſidebunt. Solus eī ſacerdos ſꝫ
plane ibi tot⁹ aſſiſtit:adiuncto ſcꝫ corꝑe cui caput eſt:qḋ iā
j. Pet. ij. aſcēdit in celū. Ipſe eſt cui dixit apl's petr⁹. Plebs ſctā:re
gale ſacerdotiū. Quō ḡ in interiora veli ⁊ in illa inuiſibilia
ſctā ſctōꝝ introire audebit aut poterit:ꝗ medicinā diſcipli
ne ꝯtēnens:noluit paulisꝑ a viſibilib⁹ ſeparari? Qui eni no
luit humiliari vt exaltaret:cū exaltari voluerit: deijciet: ⁊
in eternū ſe iunget ab eternis ſctis. Quiſqs hoc tꝑe ꝑ merita
obediētie/⁊ ꝑ ſatiſfactionē penitētie:nō ſibi ꝓuidit locū in
corꝑe ſacerdotis:ꝗ fronte īpudētie tunc volet auerti faciē
Pſalm. l. dei a pctis ſuis:ꝗ nūc toto corde nō dicit. Qm̄ facin⁹ meū
ego agnoſco:⁊ pctm̄ meū añ me ē ſēꝑ? Quo pacto ꝗſo de⁹
digneē ignoſcere:qḋ in ſe ipſe hō dedignat⁹ eſt agnoſcere?
K Aut illud q̄le ē in ꝗ ſibi blādiunt:ꝗ ſua ſe vanitate ſeducūt
Ca. x. ꝑſeuerātes in malicia/atq; luxurijs ſuis cū audiūt apl'z di
Gal. v. centē. Qm̄ ꝗ talia agūt regnū dei nō poſſidebūt? Audēt ſi
bi ꝑter regnū dei ſalutē quā deſiderāt polliceri:atq; ita int
ſe loquunt:dū recuſant agere pniam ꝓ pctis ſuis ⁊ ꝑditos
mores aliqñ in meli⁹ ꝯmutare. Regnare nolo:ſufficit mihi
ſaluū eē. In ꝗ ꝑmū nos fallit:qꝛ eoꝝ nec ſal⁹ vlla eſt:quoꝝ
mat. xxiiij iniqtas ꝑſeuerat. Qḋ ei ait dñs. Qm̄ abūdauit iniqtas re
frigeſcit charitas multoꝝ:ꝗ aūt ꝑſeuerauerit vſq; in finē hic
ſalu⁹ erit:ſalutē vtiq; ꝓmiſit ꝑſeuerātib⁹ in charitate:nō in
iniqtate. Ubi aūt charitas ē:opa illa mala a regno dei ſepa
Gal. v. rātia eſſe nō pñt. Ois eni lex ex vno ſmone cōpleta eſt in eo
qḋ ſcriptū eſt. Diliges ꝓximū tanq̄ teipm. Deinde ſi ē ali
qua differētia inter regnātes ⁊ nō regnātes:oportet tñ vt ī
vno regno ſint oēs:ne in hoſtiū aut alienoꝝ nūero deputēt
Oēs ei romani romanū regnū poſſidēt:q̄uis in eo nō oēs
Gal. v. regnēt:ſed ceteris regnātib⁹ pareāt. Nō aūt ait apl's. Qui
j. Cor. xv. talia agūt nō regnabūt cū deo:ſed regnū dei nō poſſidebūt
Qḋ etiā de carne ⁊ ſanguie dictū ē. Caro ⁊ ſanguis regnū
dei nō poſſidebūt:qꝛ corruptibile hoc induet incorruptio
nē:⁊ mortale hoc induet īmortalitatē:vt iā non caro ⁊ ſan
guis ſꝫ ex aīali corꝑe ſpiritalis corꝑis habitū:naturāq; me
reat. Uel illa eos terreat vltima ſnia iudicis nr̄i:quā ꝓpte
Pſ. lix. rea nūc apiri voluit:vt ab ei⁹ fidelib⁹ ꝑcaueat. Das metuē
Mat. xix. tib⁹ ſe ſignificationē vt fugiāt a facie arcus. Exceptis eiū
eis ꝗ cū illo etiā iudicabūt:qb⁹ ⁊ ꝓmiſit dicēs. Sedebitis
ſuꝑ duodecim thronos iudicātes duodeci trib⁹ iſrl'. In nu
mero iudicātiū oēs itelligunt:ꝗ ꝓpter euāgeliū oīa ſua di
miſerūt:⁊ ſecuti ſunt dñm. Duodenari⁹ qppe numer⁹ ad quā
dā vniuerſitatē refert. Nō ei paul⁹ apl's ibi nō erit:ꝗ iter il
los duodeci nō fuit. Exceptis ḡ illis qs etiā noīe angeloꝝ
Mat. xxv ſignificauit:qñ ait. Cū venerit fili⁹ hoīs iudicare cū āgelis
ſuis. Angeli ei vtiq; nūcij ſūt. Nūcij āt rectiſſime accipiūt
oēs ꝗ ſalutē celeſtiū hoīb⁹ nūciauerūt. Uñ ēt euāgeliſte bo
Malac. iij ni nūcij pñt iterꝑtari:⁊ de iohāne baptiſta dictū eſt. Ecce
mitto angelū meū añ faciē tuā. His ḡ vt dicere ceperā ex
Mat. xxv ceptis:cetera oīm hoīm multitudo ſic in ipſi⁹ v̄bis dñi ma
nifeſtū eſt:ī duas ꝑtes diuidet. Ponitur⁹ ē ei oues ad dex
terā:hedos āt ad ſiniſtrā:⁊ dicet ouib⁹.i. iuſtis. Uenite bñ
dicti pr̄is mei:ꝑcipite regnū qḋ vobis paratū eſt a cōſtitu
tiōe mūdi. De hoc vtiq; regno dixit apl's:cū enumeraret opa
Gal. v. mala. Qm̄ ꝗ talia agūt regnū dei nō poſſidebunt. Audi qḋ
Mat. xxv. audiāt ꝗ a ſiniſtris erūt. Ite (inqt) in ignē eternū: ꝗ ꝑparat⁹
eſt diabolo ⁊ āgelis ei⁹. Quapropter ꝑſumere qs audeat hoc
noīe xp̄iano:⁊ nō cū oī obediētia ⁊ timore audiat aplm di
Ephe. v. centē. Hoc ei ſcitote cognoſcētes q̄ ois fornicator:aut im
mūd⁹:aut auar⁹:qḋ eſt idoloꝝ ſeruit⁹:non hꝫ hereditatē in
regno xp̄i ⁊ dei. Nemo vos ſeducat inanib⁹ v̄bis: propter

hoc ei venit ira dei in filios diffidētie. Nolite itaq; fieri ꝑti
cipes eoꝝ. Lati⁹ aūt ad corinthios hec dicit. Nolite erra j. Cor. vj.
re:neq; fornicatores:neq; idolis ſuiētes:neq; adulteri:neq;
molles:neq; maſculoꝝ cōcubitores:neq; fures: neq; auari:
neq; ebrioſi:neq; maledici:neq; rapaces:regnū dei poſſide
būt. Sꝫ videte quēadmodū timorē ⁊ deſꝑationē ſalutis ab
ſtulerit eis:ꝗ hec in vita veteri cōmiſerūt. Et hec qdē (iqt)
fuiſtis:ſꝫ abluti eſtis:ſed ſctificati eſtis in noīe dñi nr̄i ieſu
xp̄i:⁊ ſpū dei nr̄i. Quiſqs ḡ poſt baptiſmū aliquoꝝ ꝑſtuo
rū maloꝝ ope obligat⁹ tenet: vſq; adeo ſibi inimic⁹ eſt:vt ad
huc dubitet vitā mutare:dū tꝑs eſt cum ita peccat ⁊ viuit.
Nā vtiq; qḋ ita ꝑſeuerāt peccat: theſaurizat ſibi irā in die Rom. ij.
ire ⁊ reuelatiōis iuſti iudicij dei. Qḋ aūt adhuc viuit patiē
tia dei ad pniam eū adducit. Implicat⁹ ḡ tā mortiferis vi
culis pctōꝝ detrectat:aut differt:aut dubitat cōfugere ad
ipſas claues eccl'ie qb⁹ ſoluat in terra vt ſit ſolut⁹ in celo:et Mat. xvj.
audet ſibi poſt hāc vitā:qꝛ tñ xp̄ian⁹ dr̄ ſalutē aliquā pol
liceri. Nec veredicū illud dñice vocis tonitruū cōtremiſcit
Nō oīs ꝗ dīt mihi:dñe dñe itrabit in regnū celoꝝ ⁊c̄. Quid Mat. vij.
ad galatas idē apl's. Nōne talia enumerās eodē fine ꝯclu
dit? Manifeſta ſūt (inqt) opa carnis:ꝗ ſūt fornicationes:i Gal. v.
mūdicie:luxurie:idoloꝝ ſeruit⁹:veneficia:inimicitie:ꝯtētio
nes:emulatiōes:aīoſitates:diſſenſiōes:hereſes:inuidie:ebrie
tates:comeſſatiōes:⁊ his ſilia ꝗ ꝑdico vobis ſicut ꝑdixi. Qm̄ L
ꝗ talia agūt:regnū dei nō poſſidebūt. Iudicet ḡ ſeipm hō Ca. xj.
in iſtis volūtate dū pōt:⁊ mores ꝯuertat in meli⁹: ne cū iā De pe. di
nō poterit:etiā ꝑter volūtatē a dño iudicet. Et cū i ſe ꝓtu j. iudicet.
lerit ſeueriſſime medicine ſniam:veniat ad āntiſtites ꝑ qs il iiij. ſen. d
li in eccl'ia claues miniſtrant:⁊ tāq; bon⁹ incipiēs iā eſſe fi vij. ca. ſed
li⁹ maternoꝝ mēbroꝝ ordie cuſtodito a ꝑpoſitis ſacramē quid.
toꝝ accipiat ſatiſfactiōis ſue modū: vt in offerendo ſacrifi
cio cordis ꝯtribulati deuot⁹ ⁊ ſupplex:id tñ agat qḋ nō ſo
lū illi ꝓſit ad recipiēdā ſalutē:ſꝫ ēt ceteris ad exēplū. Ut ſi
pctm̄ ei⁹ nō ſolū in graui ei⁹ malo:ſꝫ ēt in ſcādalo ē alioꝝ:
atq; hoc expedire vtilitati eccl'ie videt āntiſtiti in noticia mul
toꝝ vel etiā toti⁹ plebis agere pniam nō recuſet:nō reſiſtat
nō letali ⁊ mortifere plage:ꝑ pudorē addat tumorē. Memi Iaco. iiij
nerit tñ ſemꝑ q̄ ſuꝑbis de⁹ reſiſtit: humilib⁹ aūt dat grām
Quid eſt ei infelici⁹:qd ꝑuerſius q̄ de ipſo vulnere qḋ late
re nō pōt nō erubeſcere:⁊ de ligatura illi⁹ erubeſcere? Nemo M
arbitret ſr̄es ꝓpterea ſe cōſiliū ſalutifere hui⁹ debere pnie Ca. xij.
ꝯtēnere:qꝛ multos forte aduertit ⁊ nouit ad ſacra altarī ac
cedere:quoꝝ talia crīa nō ignorat. Multi ei corrigunt vt pe ij. q. j. multi
trus:multi tolerant vt iudas:multi neſciunt: donec veniat
dñs ꝗ ⁊ illūiabit abſcōdita tenebrarū ⁊ manifeſtabit ꝯſilia
cordiū. Nā plerīq; ꝓpterea nolūt alios accuſare dū ſe ꝑ illos ij. q. vij.
cupiūt excuſare. Plerīq; āt boni xp̄iani ꝓpterea tacent ⁊ plerīq;.
ſufferūt alioꝝ pctā ꝗ nouerūt:qꝛ documētis ſepe deſerunt:
⁊ ea ꝗ ipſi ſciūt:iudicib⁹ eccleſiaſticis probare nō poſſunt.
Q̄uis eni v̄a ſint qdā:nō tñ iudici facile credēda ſunt:niſi
certī iudicijs demōſtret. Nos v̄o a cōione ꝓhibere quēq̄ ij. q. j. multi
nō poſſum⁹:q̄uis hec ꝓhibitio nōdū ſit mortalis ſꝫ medici
nalis:niſi aut ſpōte ꝯfeſſum:aut in aliq̄ ſiue ſeculari:ſiue ec
cleſiaſtico iudicio noīatū atq; ꝯuictū. Quis eni ſibi vtrūq;
audeat aſſūere:vt cuiq; ipſe ſit ⁊ accuſator ⁊ iudex? Cuiuſ
modi regulā ēt paul⁹ apl's in eadē ad corinthios ep'la bre
uiter īſinuaſſe itelligit:cū qbuſdā ꝯmēorat crīb⁹:eccl'iaſti
ci iudicij formā ad oīa ſilia ex qbuſdā daret. Ait eni. Scri j. Cor. v.
pſi vob ī ep'la nō cōmiſceri fornicarijs. Nō vtiq; fornica
rijs hui⁹ mūdi:aut auarī:aut raptorib⁹:aut idolis ſeruiēti
bus:alioqn debuerat de hoc mūdo exiſſe. Nō eni pñt hoies
in hoc mūdo viuētes niſi cū talib⁹ viuere:nec eos pñt lucrifa
cere xp̄o:ſi eoꝝ colloquiū ꝯuictūq; vitauerit. Uñ ⁊ dñs cū
publicanis ⁊ pctōrib⁹ comedēs. Nō eſt op⁹ (iqt) ſanis me Mat. ix.
dic⁹:ſꝫ male hñtib⁹. Nō eni veni vocare iuſtos : ſꝫ pctōres.
Et iō ſeqt apl's ⁊ adiūgit. Nūc ſcpſi vob nō ꝯmiſceri. Si j. Cor. v.
qs fr̄ noīat in vob:aut fornicator:aut idol' ſuiēs:aut aua
rus:aut maledic⁹:aut ebrioſ⁹:aut rapax : cū hmōi nec qdē
cibū ſil' ſumere. Quid ei mihi de his ꝗ foris ſūt iudicare?
Nōne de his ꝗ it⁹ ſūt vos iudicatī? De his aūt ꝗ forī ſūt de⁹
iudicabit. Auferte malū a vobiſipis. Quib⁹ v̄bis ſatī oſidit
nō temere:aut q̄mōlibet ſꝫ ꝑ iudiciū auferēdos eſſe malos
ab eccl'ie cōione:vt ſi ꝑ iudiciū auferri nō poſſūt tolerētur
potius:ne peruerſe malos quiſq; euitādo: ab eccleſia ipſe

diſcedens:eos quos fugere videt vinciat ad gehēnā. Qꝛ ⁊
ad hoc nobis ſunt in ſcripturis ſctīs exēpla ꝓpoſita:velut
in meſſe vt palea ſufferat vſqꝫ ad vltimū vētilabrū:vł intra
illa rhetia vbi piſces boni cū malis vſqꝫ ad ſegregationē q̄
futura eſt in littore.i.in fine ſeculi eq̄ aīo tolerent. Nō ei cō
Ro.xiiij. trariū ē huic loco id qđ alio loco dicit apłs. Tu qs es q̄ iu
dicas alienū ſeruū? Suo dn̄o ſtat aut cadit. Noluit eñ ho
minē ab hoīe iudicari ex arbitrio ſuſpitiōis:vel etiā extra
ordinario vſurpato iudicio:ſed potiꝰ ex lege dei ſm ordinē
eccleſie:ſiue vltro ꝯfeſſum:ſiue accuſatū/atqꝫ cōuictū. Alio
qn illđ cur dixit. Si qs frater noiat aut fornicator:aut ido
lis ſeruiēs:⁊ cetera:niſi qꝛ eā noīationē intelligi voluit q̄ fit
in quēq̄:cū ſentētia ordīe iudiciario atqꝫ itegritate ꝓfert.
Nā ſi noīatio ſola ſufficit:multi dānandi ſunt innocentes:
qꝛ ſepe falſo in quoq̄ crimia noiant. Nō ergo illi quos mo
nemꝰ agere penitentiā q̄rant ſibi comites ad ſuppliciū: ne
gaudeant qꝛ plures inuenerint. Nō eñ ꝓpterea minꝰ arde
N bunt:qꝛ cū multis ardebūt. Nō eſt ei hoc ſanitatis certum
Ca.xiij. cōſiliū:ſed maliuolētie malū ſolatiū. An forte attēdūt mul
tos etiā i ipſis honoribꝰ eccleſiaſticis ꝑpoſitoꝝ ⁊ miniſtro
rū:nō cōgruenter viuere ſermonibꝰ ⁊ ſacramentis q̄ ꝑ eos
j.q.j.ſigni- populis miniſtrant? O miſeros hoīes q̄ hos intuēdo xp̄z
ficaſtis. obliuiſcunt:q̄ tanto añ ꝑdixit vt legi dei potiꝰ obtēperaret
q̄ imitandi videant illi q̄ ea q̄ dicunt nō faciūt:⁊ traditorē
ſuū tolerās vſqꝫ in finē:etiā ad euāgelizādū cū ceteris mi
ſit. Tā ſunt aūt iſti abſurdi ⁊ ꝑpoſteri ⁊ miſeri:q̄ ꝑpoſitoꝝ
ſuoꝝ malos mores imitari eligūt:q̄ per eos ꝑdicta dn̄i p̄
cepta ſeruare:q̄ ſi quiſq̄ viator remeandū ſibi eſſe exiſtiet
in itinere:cū viderit miliaria lapidea līis plena: viā docere
⁊ nō ambulare. Cur eñ nō potiꝰ ſi ꝑuenire deſiderat tales
comites intueat:⁊ cōſequat:q̄ ⁊ viā bene demonſtrāt:⁊ in
ea ꝑſeuerāt/atqꝫ alacriter nō ambulāt? Qđ ſi iſti deſint vel
potiꝰ minꝰ appareāt:nā deſſe nō poſſunt. Nō eñi ſic querūt
hoīes charitate ſtudioſa qđ ꝑdicent ad imitationē:quō q̄
runt iniquitate ſuſpitioſa qđ murmurēt ad deceptionē:par
tim nō inueniēdo bonos dū ipſi mali ſint: partim timendo
inuenire dū mali eſſe ſemꝑ volunt. Sed tñ ꝯcedamꝰ nō ap
parere nūc hoīes dignos imitatione. Quiſquis hoc putas,
deū mente intuere:q̄ hō factꝰ eſt vt te hoīem viuere doceret
Ephe.iij. Si habitet xp̄s in interiore hoīe per fidem in corde tuo:re
j.Joh.ij. cordariſq̄ illud qđ iohānes ait. Qui dicit ſe i xp̄o manere
debet quēadmodū ille ambulauit ⁊ ipſe ambulare: ⁊ ita nō
tibi deerit quē ſeq̄ris:⁊ cū te aliꝰ viderit de bonoꝝ inopia
cōqueri deſinet. Si ei nō noſti q̄d ſit recte viuere:diuina p̄
cepta cognoſce. Fortaſſis ei multi recte viuūt:ſed ꝓpterea
tibi nullꝰ videt:qm̄ q̄d ſit recte viuere ignoras. Si aūt no
ſti:age qđ noſti:vt ⁊ tu qđ q̄ris habeas:⁊ alijs quod imitēt
oſtēdas. Xp̄m aīo attende:attēde apłos quoꝝ nouiſſimꝰ
j.Cor.iiij. eſt ille q̄ dicit. Imitatores mei eſtote ſicut ⁊ ego xp̄i: atten
de aīo tot martyrū milia. Cur eñ te natalicia eoꝝ cōuiuijs
turpibus celebrare delectat: ⁊ eoꝝ vitā ſeq̄ honeſtis mori
bus nō delectat? Ibi videbis nō ſolū viros ſed ēt feminas
poſtremo pueros ⁊ puellas:nec impudētia decipi:nec iniq̄
tate ꝑuerti:nec periculi timore frangi:nec ſeculi amore cor
rūpi. Ita te nō inuenientē q̄d excuſes:non ſolū preceptorū
O ieuitabilis rectitudo:ſed etiā exemploꝝ innūerabilis mul
Ca.xiiij. titudo circūdabit. Sed de vtilitate ac ſalubritate peniten
tie:vt qđ inſtituimꝰ aliq̄n peragamus. Si iā de ſanitate de
Prouerb. ſperās addis peccata peccatis:ſicut ſcriptū eſt. Peccator
xviij. cū venerit in ꝓfundū maloꝝ cōtemnet:noli contēnere:noli
Ps.cix. deſperare:clama etiā de ꝓfundo ad dn̄m ⁊ dic ei. De ꝓfū
dis clamaui ad te dn̄e:dn̄e exaudi vocē meā. Fiant aures
tue intendentes in vocē obſecratiōis mee. Si iniq̄tates ob
ſeruaueris dn̄e: dn̄e qs ſuſtinebit? Qm̄ apud te ꝓpitiatio
eſt. De tali ꝓfundo niniuite clamauerūt:⁊ hāc ꝓpitiationē
inuenerūt. Faciliuſq̄ eſt euacuata ꝯminatio ꝓphete q̄ hu
militatio penitētie. Hic fortaſſe dicis:ſed ego iā baptizatꝰ
ſum in xp̄o:a quo oīa mihi petā ꝑterita dimiſſa ſunt: vilis
Prouer. factꝰ ſum nimis iterans vias meas:⁊ canis horribilis ocu
xxvj. lis dei:cōuerſus ad vomitū ſuū. Quo abibo a ſpū eiꝰ:⁊ a fa
Pſalm. cie eiꝰ quo fugiā? Quo frater:niſi ad eiꝰ miſericordiā peni
cxxxviij. tēdo:cuiꝰ poteſtatē peccādo contēpſeris? Nemo eñ recte
De verbis fugit ab illo niſi ad illū:ab eiꝰ ſeueritate ad eiꝰ bonitatem.
dn̄i.ſer.x.b Quis eñ locꝰ te excipiet fugientē:vbi eiꝰ ꝑſentia te nō inue
niat? Si aſcēderis in celū ibi eſt:ſi deſcenderis ad infernū
adeſt. Recipe ergo pēnas tuas in directū ⁊ habita in ſpe i
extremo huiꝰ ſeculi:etei illuc manus tua deducet me:⁊ per
ducet me dextera tua. Quicq̄d eñ feceris:q̄cūq̄ peccaueris
adhuc i hac vita es:vñ te deꝰ ſi ſanare nollet auferret. Cur Rom.ij.
ergo ignoras:qꝛ patientia dei ad penitentiam te adducit?
Qui ei clamabo tibi ꝑſuaſit vt nō recederes: parcēdo cla
mat vt redeas. Intuere dauid regē:iā vtiq̄ ⁊ ipſe illiꝰ tpis P
ſacramēta ꝑceperat. Iā circūciſus erat vtiq̄ qđ p̄res nr̄i Ca.xv.
ꝓ baptiſmo habebāt. Nā ad hoc dicit apłs: ſanctū abraā
ſignaculū iuſticie fidei recepiſſe. Iam ēt vnctꝰ erat vnctio Rom.iiij.
ne venerabili:qua regale ſacerdotiū prefigurabat eccleſie
Repēte aūt factꝰ eſt ⁊ adulterij ⁊ homicidij reus. Nō fru ij.Reg.ij.
ſtra tñ de tam imani ⁊ abruto ꝓfundo ſceleris penitens cla
mauit ad dn̄m dicēs. Auerte faciem tuā a peccatis meis:⁊ Ps.l.
oēs iniq̄tates meas dele. Quo tādē merito:niſi qꝛ itē dicit
Iniquitatē meā ego agnoſco:⁊ peccatū meum ante me eſt
ſemꝑ? Quid aūt obtulit dn̄o vnde illū ꝓpitiaret ſibi? Qm̄
ſi voluiſſes ſacrificiū dediſſem:vtiq̄ olocauſtis nō delecta
beris. Sacrificiū deo ſpūs cōtribulatus: cor contritū ⁊ hu
miliatū deus nō ſpernit. Non ſolū ergo deuote obtulit: ſed
etiā iſta dicendo q̄d offerri oporteret oſtendit. Nō eñ ſuffi De pe.di.ſ
cit mores in meliꝰ cōmutare:⁊ a factis malis recedere:niſi nō ſufficit
etiā de his q̄ facta ſunt:ſatiſfiat deo ꝑ penitētie dolorē: per
humilitatis gemitū:per contriti cordis ſacrificiū cooperā
tibus elemoſynis. Beati ei miſericordes: qm̄ ipſoꝝ miſere Mat.v.
bit deus. Nō eñ dictū eſt vt tm̄ abſtineatis a peccatis:ſed
⁊ de ꝑteritis (inq̄t) deprecare dn̄m vt tibi dimittant. Et pe Ecci.xxj.
trus iā erat fidelis:iā in xp̄o ⁊ alios baptizauerat. Intuere
ergo petrū ꝑſumentē accuſatū:timentē vulneratū:flentem mat.xxvj.
ſanatū. Iā etiā poſt aduentum de celo ſpūſſancti:q̄dā ſimō Act.viij.
pecunia voluit eundē ſpm̄ſctm̄ emere: ſceleratiſſimū ⁊ im
piū mercimoniū cogitans:iā baptizatꝰ in xp̄o:⁊ tñ penitē
tie conſiliū ab ipſo correptus accepit. Dicit etiā apłs pau
lus:q̄ vtiq̄ fidelibꝰ mittebat ep̄las. Ne iterū cum venero ij.Cor.xij.
ad vos humiliet me deꝰ vt lugeā multos ex his q̄ ante pec
cauerunt:⁊ nō egerūt penitētiā ſup immundicia ⁊ luxuria:
⁊ fornicatione quā geſſerunt. Circūſtant ergo nos ⁊ prece
pta recte faciendi:⁊ exempla nō tñ recte facientiū:ſed etiā
ad recipiendā ſalutē penitentiū q̄ fuerat amiſſa peccando.
Sed fac incertū eſſe vtrū ignoſcat deꝰ. Quid perdit cū ſup Q
plicat deo qui ſalutē perdere nō dubitauerit cū offenderet Ca.xvj.
deū? Quis eñ certus eſt q̄ etiā imperator ignoſcat? Et tñ
pecunia fundit:maria tranſmeant: ꝓcellarū incerta ſubeū
tur:⁊ pene vt mors vitet mors ipſa ſuſcipit. Supplicatur
deinde per hoīes hoī:ſine dubitatione fiunt iſta: cū ſit du
biū quo fine ꝑueniant:⁊ tñ certiores ſunt claues eccleſie q̄
corda regis. Quibꝰ clauibꝰ quodcūq̄ in terra ſoluit:etiam Mat.xvj.
in celo ſolutū eſſe promittit. Et multo eſt honeſtior humili
tas qua ſe quiſq̄ humiliat eccleſie dei ⁊ labor minor impo
nit:⁊ nullo tp̄alis mortis periculo mors eterna vitatur.

Finis libri quinquaginta homelia-
rum diui Aurelij Auguſtini.

Sequitur Tituli ſeu Rubrice tractatuum li bri Diui Auguſtini ex euāgelio Johannis.

Tractatus primus.

In principio erat verbū: ⁊ verbū erat apud deum:⁊ deus Ca.j.
erat verbum.
Fuit homo miſſus a deo cui nomen erat iohannes.ij.
Johannes teſtimoniū perhibet de ipſo.iij.
Hoc eſt teſtimoniū iohannis q̄n miſerūt ab hieroſolymis
ſacerdotes ⁊ leuitas.iiij.
Et ego neſciebā eū:ſed q̄ miſit me baptizare in aqua.v.
De eo qđ dictū eſt colūbā ſup dn̄m deſcendiſſe.vj.
Et ego vidi:⁊ teſtimoniū perhibui qꝛ hic eſt filius dei.vij.
Et die tertia nuptie facte ſunt in chana galilee.viij. Ca.ij.
Dicit mater eiꝰ miniſtris: qđcūq̄ dixerit vobis facite.ix.
Poſt hec deſcendit capharnaū ipſe ⁊ mater eiꝰ.x.
Cum autē eſſet in hieruſalē ieſus in paſcha in die feſto:mul
ti crediderunt in eum.xj.
Qđ natū ē de carne caro eſt:⁊ qđ natū ē de ſpū ſpūs ē.xij. Ca.iij.

Poſt hec venit ieſus ⁊ diſcipuli eius in iudeam terram: ⁊ illic morabatur cum eis. xiij.
Hoc ergo gaudium meum impletum eſt: illū oportet creſcere: me autem minui. xiiij.
Capi. iiij. Ut ergo cognouit ieſus quia audierunt phariſei ꝙ ieſus plures diſcipulos facit. xv.
Poſt duos autem dies exijt inde: ⁊ abijt in galileam. xvj.
Capi. v. Poſt hec erat dies feſtus iudeorum: ⁊ aſcendit ieſus hieroſolimam. xvij.
Amen amen dico vobis: non poteſt filius a ſe facere quicꝙ niſi quod viderit patrem facientem. xviij.
De eadem lectione. xix.
De eadem lectione. xx.
Pater eñ diligit filiū: ⁊ oīa demōſtrat ei ꝗ ipſe facit. xxj.
Amen amen dico vobis: qꝛ qui verbum meum audit ⁊ credit ei qui miſit me: habet vitā eternam. xxij.
Si ego teſtimonium perhibeo de me: teſtimonium meum non eſt verum. xxiij.
Capi. vj. Poſt hec abijt ieſ⁹ trā̄ mare galilee qḋ ē tyberiadiſ. xxiiij.
Jeſus ergo cum cognouiſſet ꝙ venturi eſſent vt raperent eum. xxv.
Murmurabant ergo iudei de illo quia dixiſſet. Ego ſum panis viuus qui de celo deſcendi. xxvj.
Hec dixit ī ſynagoga docē̄s ſabbato ī caphernaū. xxvij.
Capi. vij. Poſt hec ambulabat ieſus in galileam: non enim volebat in iudeam ambulare. xxviij.
Jam autem die feſto mediante aſcendit ieſus in templum et docebat. xxix.
Nonne moyſes dedit vobis legem: ⁊ nemo ex vobis facit legem quid me queritis interficere. xxx.
Dicebant ergo quidam ex hieroſolimis nonne hic eſt quē querebant iudei interficere. xxxj.
Jn nouiſſimo autem feſtiuitatis die: ſtabat ieſus et clamabat dicens: ſi quis ſitit veniat ad me. xxxij.
Ex illa ģ turba cū audiſſent hos ſmones ei⁹. xxxiij.
Capi. viij. Ego ſum lux mundi: qui ſequitur me non ambulat in tenebris. xxxiiij.
Dixerūt ergo ei phariſei. Tu de teipſo teſtimonium perhibes teſtimoniū tuum non eſt verum. xxxv.
Uos ſm carnem iudicatis: ego non iudico quēꝗ̄. xxxvj.
Dicebant ergo vbi eſt pater tuus. xxxvij.
Dixit ergo eis ieſus ego vado et queritis me. xxxviij.
Multa habeo vobis loqui ⁊ iudicare: ſed qui miſit me verax eſt. xxxix.
Dixit ergo eis ieſus: cum exultaueritis filiū hoīs. xl.
Dicebat ergo ieſus ad eos ꝗ crediderā̄t ei iudeos. xlj.
Scio qꝛ filij abrahe eſtis: ſꝫ ꝗ̄ritis me interficere. xlij.
Reſponderunt ergo iudei ⁊ dixerunt ei. xliij.
Capi. ix. Et preteriens ieſus vidit hoīem cecū a natiuitate. xliiij.
Capi. x. Amē amen dico vobis qui non intrat per oſtium in ouile ouium ſed aſcē̄dit aliunde ille fur eſt et latro. xlv.
Ego ſū paſtor bo. bo. pa. aīam ſuā po. pro ouib⁹ ſuis. xlvj.
Ego ſum paſtor bonus et cognoſco oues meas ⁊ cognoſcunt me mee. xlvij.
Facta ſunt encenia in hieroſoly. xlviij.
Capi. xj. Erat autem quidam languens lazarus. xlix.
Proximū erat paſca iudeorum. l.
Capi. xij. Jn craſtinū autē tur. mul. ꝗ vene. ad diem feſtum. lj.
Nunc anima mea tur. eſt ⁊ quid dicam. lij.
Cū aūt tā̄ta ſigna feciſſet corā̄ eis nō credebā̄t in eū. liij.
Qui credit in me: nō credit in me ſꝫ in eū ꝗ miſit me. liiij.
Capi. xiij. Ante diē feſtū paſche ſciens ieſus qꝛ venit hora eius. lv.
Uenit ergo ad ſymonē petrū ⁊ dicit ei petrus. lvj.
De eadem lectione. lvij.
Et vos mundi eſtis ſed non omnes. lviij.
Amen amen dico vobis nō eſt ſeruus maior dn̄o ſuo. lix.
Cum hec dixiſſet ieſus turbatus eſt ſpiritu. lx.
Aſpiciebant ergo adinuicem diſcipuli heſitantes de quo diceret. lxj.
Dicit ei ieſus: quod facis fac citius. lxij.
Si deus clarificatus eſt in eo: ⁊ de⁹ clarificabit eū. lxiij.
Filioli adhuc modicū vobiſcū ſum ꝗ̄retis me. lxiiij.
Mandatū nouū do vobis vt diligatis inuicem. lxv.
Dicit ei ſimon pe. domine quo vadis. lxvj.
Non turbetur cor veſtrum: creditis in deum et in me credite. lxvij. Cap. xiiij.
De eadem lectiōne. lxviij.
Dicit ei thomas. dn̄e neſcimus quo vadis. lxix.
Si cognouiſcetis me ⁊ patrē meū vtiqꝫ cognouiſſetis. lxx.
Uerba que ego loquor vobis a me ip̄o non loquor. lxxj.
De eadem lectione. lxxij.
Quia ego vado ad patrem et quodcūqꝫ petie. pa. in nomine meo hoc faciet. lxxiij.
Si diligitis me mandata mea ſeruate. lxxiiij.
Nō relinquā vos orphanos veniam ad vos. lxxv.
Dicit ei iudas non ille ſcariothis. domine quid fa. eſt quia manifeſturus es teipſum. lxxvj.
Hec locutus ſum vobis apud vos manens. lxxvij.
Non turbetur cor veſtrum neqꝫ formidet. lxxviij.
Et nunc dixi vobis priuſꝗ̄ fiat vt cum factum fuerit credatis. lxxix.
Ego ſum vitis vera ⁊ pater meus agricola eſt. lxxx. Capi. xv.
Manete in me et ego in vobis. lxxxj.
Jn hoc clarificatus eſt pater meus vt fructum plurimum afferatis. lxxxij.
Hec locutus ſum vobis vt gaudium meum in vobis ſit et gaudium veſtrum impleatur. lxxxiij.
Maiorem hac dilectionem nemo habet: ꝗ̄ vt animā ſuā po. quis pro ami. ſuis. lxxxiiij.
Uos amici mei eſtis ſi feceritis ꝗ p̄cipio vobis. lxxxv.
Uos autem dixi amicos. lxxxvj.
Hec mando vobis vt diligatis inuicem. lxxxvij.
Memē̄tote ſermonis mei quē ego dixi vobis. lxxxviij.
Si nō veniſſem ⁊ locu. eis fu. lxxxix.
Qui me odit et patrem meum odit. xc.
Si opera non feciſſem in eis que nemo alius fecit. xcj.
Cum autē venerit paraclytus quem ego mittam vobis a patre ſpi. veritatis. xcij.
Hec locutus ſum vobis vt nō ſcā̄dalizemini. xciij. Capi. xvj.
Hec autē vobis ab initio nō dixi quia vobiſcum erā̄. xciiij.
De eadem lectione. xcv.
Adhuc multa habeo vobis dicere. xcvj.
De eadem lectione. xcvij.
De eadem lectione. xcviij.
Nō eni loquet̄ a ſemetip̄o ſꝫ ꝗcūqꝫ audiet loquet̄. xcix.
De eadem lectione. c.
Modicum et iam non videbitis me: et iterum modicū ⁊ videbitis me. cj.
Amen amen dico vobis ſi quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. cij.
Dicunt ei diſcipuli eius ecce nunc palam loqueris et ꝓuerbium nullum dicis. ciij.
Hec locutus eſt ieſus: ⁊ ſubleuatis oculis in celum dixit: pater venit hora clarifi. fi. tu. ciiij. Cap. xvij.
Sicut dediſti ei poteſtatem omnis carnis. cv.
Manifeſtaui nomē tuū hominibus. cvj.
Ego pro eis rogo non pro mundo rogo. cvij.
Ego dedi ei ſmonē tuū ⁊ mūd⁹ eos odio habuit. cviij.
Nō ꝓ his rogo tm̄ ſꝫ ⁊ ꝓ eis ꝗ credi. ſūt ꝑ vbū eoꝝ ī me. cix.
Ut oēs vnū ſint ſicut ⁊ tu pater in me: et ego in te. cx.
Pat ꝗs dediſti mihi volo vt vbi ego ſū ⁊ illi ſint mecū. cxj.
Hec cū dixiſſet ieſus egreſſus eſt cum diſcipulis ſuis trā̄s torrentem cedrum vbi erat hortus. cxij. Ca. xviij.
Et adduxerunt eum ad annam primū. cxiij.
Adducūt ģ ieſum a caypha in p̄toriū erat aūt mane. cxiiij.
Introiuit ģ iterū in p̄toriū pylat⁹ ⁊ vocauit ieſum. cxv.
Tūc ģ apprehē̄dit pylat⁹ ieſum ⁊ flagellauit. cxvj. Cap. xix.
Et baiulā̄s ſibi crucē exiſt ī eū ꝗ dr̄ caluarie locū. cxvij.
Milites ģ cū crucifixiſſē̄t eū accepe. veſtimē̄ta ei⁹. cxviij.
Et milites quidē hec fecerūt. cxix.
Judei ergo quonīā paraſceue erat vt non remanerent in cruce corpora ſabbato. cxx.
Abierunt ergo iterū diſcipuli ad ſemetipſos. cxxj. Cap. xx.
Multa quidem ⁊ alia ſigna fecit ieſus in cōſpectu diſcipulorum ſuorum. cxxij.
Dicit ei ieſus. Uenite prandete. cxxiij.
Et cum hoc dixiſſet dicit ei: ſequere me. cxxiiij. Capi. xxj.

Finis tabule.

¶ Diui Aurelij Auguſtini Hipponẽſis epiſcopi in euangelium ſm̃ Johannem.

Tractatus primus.

¶ In principio erat verbum: et verbũ erat apd̓ deum: et deus erat verbum: hoc erat in pricipio apud deum. Omnia per ipſum facta ſunt: et ſine ipſo factũ eſt nihil. Qd̓ factũ eſt in ipſo vita erat: ⁊ vita erat lux hoīm: ⁊ lux in tenebris lucet ⁊ tenebre eam non comprehenderunt.

A
Ntuentes quod
mō audiuimꝰ ex lectiōe apl̓ica ꝙ
aialis hō nō ꝑcipit ea q̄ ſunt ſpūs
dei: ⁊ cogitãtes in hac preſenti tur
ba charitatis veſtre: neceſſe eſſe vt
multi ſint aiales q̄ adhuc ſm̃ car
nē ſapiãt: nōdũq; poſſint ad ſpūa
lem intellectũ ſe erigere: heſito ve
hementer quō vt dn̄s dederit poſ
ſim dicere vel pro modulo meo explicare quod lectum eſt
ex euangelio. In principio erat verbum: ⁊ v̄bũ erat apud
deũ: ⁊ deꝰ erat v̄bũ. Hoc em̄ aialis hō nō ꝑcipit. Quid ḡ
fratres? Silebimus hinc? Quare ḡ legit̃ ſi ſilebit̃? Aut q̄re
audit̃ ſi nō exponit̃? Sed et qd̓ exponit̃ ſi non intelligitur.
Itaq; qm̄ rurſum eē nō dubito in numero v̄ro quoſdam a
qbꝰ poſſit nō ſolũ expoſitũ capi: ſed et anteq̄ʒ exponat̃ intel
ligi: nō fraudabo eos q̄ pñt cape: dũ timeo ſupfluus eē au
ribꝰ eorũ q̄ nō poſſunt cape. Poſtremo aderit mia dei for
taſſe vt oibus ſatiſfaciat ⁊ capiat quiſq; qd̓ poteſt: q2 et q̄
loquit̃ dicit qd̓ pōt. Nam dicere vt eſt quis poteſt? Audeo
dicere fratres mei: forſitan nec ipſe iohãnes dixit vt eſt: ſed
⁊ ipſe vt potuit: q2 de deo vt hō dixit. Et quidē inſpiratus
a deo: ſed tamē hō q2 inſpiratꝰ dixit aliqd̓: ſi nō inſpiratus
eſſet/dixiſſet nihil. Q2 v̄o hō inſpiratꝰ: nō tn̄ quod ē dixit:
B ſed quod potuit homo dixit. Erat enī iſte iohãnes fratres
Pſ.lxxi. chariſſimi de illis mōtibꝰ de qbꝰ ſcriptũ eſt. Suſcipiãt mō
tes pacē ppl̓o tuo: ⁊ colles iuſticiã. Mōtes/excelſe aie ſũt
Colles paruule aie ſunt. Sed iō montes excipiũt pacem:
vt colles poſſint excipere iuſticiã. Que eſt iuſticia quã col
Rom.i. les excipiũt? Fides: q2 iuſtus ex fide viuit. Non autē acci
perent minores aie fidē: niſi maiores aie q̄ mōtes dicte ſũt
ab ipſa ſapiētia illuſtrarent̃: vt poſſent ꝑuulis traijcere qd̓
poſſint paruuli cape ⁊ viuere ex fide colles: q2 mōtes pacē
ſuſcipiunt. Ab ipſis mōtibꝰ dictũ eſt eccl̓ie. Pax vobiſcũ
Et ipſi mōtes pacē annũciãdo eccl̓ie: nō diuiſerunt ſe ad
uerſus eũ a quo ſuſcepert̃ pacē: vt veraciter nō ficte nũcia
rent pacē. Sũt aũt alij montes naufragoſi: quo quiſq; na
uim cũ īpulerit ſoluit̃. Facile eſt ei cũ videt̃ terra a pericli
tãtibꝰ/q̄ſi conari ad terrã. Sʒ aliq̄n videt̃ terra ī mōte ⁊ ſa
xa latent ſub monte: ⁊ cũ q̄ſq; conat̃ ad montē: incidit in ſa
xa: ⁊ ibi nō inuenit portũ ſed plãctũ. Sic fuerũt quidã mō
tes ⁊ magni apparuerũt inter hoīes: ⁊ fecerũt herſes ⁊ ſciſ
mata: ⁊ diuiſerũt eccl̓iam dei. Iſti qui diuiſerũt eccleſiam
dei nō erant illi montes de qbꝰ dictũ eſt. Suſcipiant mon
tes pacē ppl̓o tuo. Quō enī pacē ſuſceperũt: q̄ vnitatē diui
ſerũt? Qui aũt ſuſceperũt pacē nũciãdã ppl̓o: contēplati
ſunt ipſam ſapientiã quãtũ hũanis cordibꝰ potuit ꝯtingi:
i.Cor.ij. qd̓ nec oculꝰ vidit nec auris audiuit nec ī cor hoīs aſcēdit
Si in cor hoīs nō aſcēdit: quō aſcēdit in cor iohãnis? An
nō erat hō iohãnes: an forte nec in cor iohãnis aſcendit: ſʒ
cor iohãnis in illã aſcēdit? Qd̓ enī aſcēdit in cor hoīs: de
imo eſt ad hoīem: quo aũt aſcendit cor hoīs: ſurſum eſt ab
homine. Etiã ſic fratres dici pōt: q2 ſi aſcēdit in cor iohan
nis ſi aliquo modo pōt dici: intãtũ aſcēdit in cor iohãnis
inquãtũ ipſe iohãnes nō erat hō. Quid eſt nō erat homo?
Inquãtum ceperat eſſe angelus. Q2 omnes ſancti angeli
q2 annũciatores dei: ideo carnalibꝰ ⁊ aialibꝰ non valenti
bus percipere que ſunt dei. Quid ait apl̓s. Cũ ei dicitis.
i.Cor.i. Ego ſum pauli: ego apollo: nōne homīes eſtis? Quid eos
volebat facere: q̄bꝰ exprobrabat: q2 hoīes erãt. Vultis noſ
pſ.lxxxi. ſe quid eos facere volebat? Audite in pſalmis. Ego dixi
dij eſtis: ⁊ filij excelſi oēs. Ad hoc ḡ vocat nos deus: ne ſi
mus hoīes. Sed tũc in meliꝰ nō erimꝰ homines: ſi priꝰ nos
hoīes eē agnoſcamꝰ: id eſt vt ad illã celſitudinē ab humili
tate ſurgamus: ne cũ putamꝰ nos aliqd̓ eſſe cum nihil ſimꝰ
nō ſolum nō accipiamꝰ qd̓ non ſumus ſed et amittamꝰ qd̓
ſumus. Ergo fratres de his mōtibus ⁊ iohãnes erat qui C
dixit. In principio erat verbũ: et verbũ erat apud deum: ⁊
deꝰ erat v̄bũ. Suſceperat pacē mons iſte: ꝯtēplabat̃ diui
nitatē v̄bi. Qualis iſte mons erat q̄ʒ excelſus? Tranſcēde
rat oīa cacumina montiũ: trãſcēderat oēs cãpos aeris trã
ſcēderat oēs altitudines ſyderũ: trãſcēderat oēs choros
⁊ legiones angelorũ. Niſi em̄ trãſcēderet iſta oīa q̄ creata
ſunt: nō ꝑueniret ad eũ per quē facta ſunt oīa. Nō poteſtis
cogitare qd̓ trãſcenderit: niſi videatis quo ꝑuenerit. Que
ris de celo ⁊ terra: facta ſunt. Queris de his que ſunt in ce
lo ⁊ terra: vtiq; multo magis ⁊ ipſa facta ſũt. Queris de ſpi
ritualibꝰ creaturis: de angelis: de archãgelis ſedibꝰ: domi
nationibꝰ: v̄tutibꝰ: principatibꝰ: ⁊ ipſa facta ſunt. Nam cũ
enũeraret hec oīa pſalmꝰ cōcluſit ſic. Ipſe dixit ⁊ facta ſũt pſ.cxlviij.
ipſe mãdauit ⁊ creata ſunt. Si dixit ⁊ facta ſunt: per v̄bum
facta ſunt. Si aũt p verbũ facta ſunt: non poterat iohãnis
cor ꝑuenire ad id qd̓ ait. In principio erat v̄bũ et v̄bũ erat
apud deũ: ⁊ deus erat verbum: niſi trãſcēdiſſet omia q̄ ſunt
facta per v̄bum. Qualis ergo iſte mons: q̄ʒ ſanctus q̄ʒ altꝰ
inter illos montes q̄ ſuſceperãt pacem ppl̓o dei: vt colles
poſſint ſuſcipere iuſticiã? Videte ḡ fratres ne forte de ipſis
montibꝰ eſt iohãnes: de quibus pauloante cantauimꝰ. Le Pſ.cxx.
uaui oculos meos in mōtes: vnde veniet auxiliũ mihi. Er
go fratres mei: ſi vultis intelligere: leuate oculos veſtros ī
montē iſtum: id eſt erigite vos ad euãgeliſtam: erigite vos
ad eius ſenſum. Sed q2 montes iſti pacē ſuſcipiunt: nō po
teſt autem eſſe in pace qui ſpem ponit in hoīe: nolite ſic eri
gere oculos in montē vt putetis in homine ſpem veſtrã eē
collocandã: ⁊ ſic dicite? Leuaui oculos meos in mōtes vn
de veniet auxiliũ mihi: vt ſtatim ſubiũgatis. Auxiliũ meũ
a dn̄o q̄ fecit celũ ⁊ terrã. Ergo leuemꝰ oculos in montes
vn̄ veniet auxiliũ nobis: ⁊ tn̄ nō ipi mōtes ſunt in qbꝰ ſpes
noſtra ponēda eſt. Accipiũt em̄ mōtes: qd̓ nobis miniſtrēt
Ergo vn̄ ⁊ mōtes accipiũt: ibi ſpes nr̄a ponenda eſt. Ocu
los nr̄os cũ leuamus ad ſcripturas: q2 p hoīes miniſtrate
ſunt ſcp̄ture: leuamꝰ oculos nr̄os ad mōtes: vnde veniet au
xiliũ nobis. Sed tn̄ q2 ipſi hoīes q̄ ſcripſerunt ſcripturas:
nō de ſe lucebãt/ ſed ille erat verũ lumē qui illuminat omnē
hominē veniētem in hũc mũdũ. Mons erat ⁊ ille iohãnes
baptiſta q̄ dixit. Nō ſum ego xp̄s: ne quiſq; ſpē in mōte po
nens caderet ab illo q̄ montes illuſtrat: ⁊ ipe confeſſus ait.
Q2 de plenitudine eius nos oēs accepimꝰ. Ita debes di
cere. Leuaui oculos meos ī mōtes vn̄ veniet auxiliũ mihi
ne auxiliũ qd̓ tibi venit/mōtibꝰ iputes: ſed ſeq̄ris ⁊ dicas.
Auxiliũ meũ a dn̄o: q̄ fecit celũ ⁊ terrã. Ergo fratres ad h̄
iſta monuerim vt q̄n erexiſtis cor ad ſcripturas cum ſona
ret euãgeliũ. In principio erat v̄bũ: ⁊ verbũ erat apd̓ deũ
⁊ deꝰ erat v̄bũ. ⁊ cetera que lecta ſunt: intelligatiſ vos leuaſ
ſe oculos ad mōtes. Niſi enī mōtes iſta dicerēt. Vn̄ oīno
cogitaretis nō inueniretis. Ergo ex mōtibꝰ venit vobis au
xiliũ: vt hec vel audiretis: ſed nōdũ poteſtis intelligere qd̓
audiſtis. Inuocate auxiliũ a dn̄o: qui fecit celũ ⁊ terram:
q2 mōtes ſic potuerũt loqui: vt nō poſſent ipſi illuminare:
q2 ⁊ ipſi illuminati ſunt audiēdo inde/vnde qui hec dixit.
Accepit iohãnes ille fratres q̄ diſcũbebat ſupra pectꝰ dn̄i:
⁊ de pectore dn̄i bibebat qd̓ ꝓpinaret nobis: ſed ꝓpinauit
verba: intellectũ autē inde debes capere vnde ⁊ ipſe bibe
bat q̄ tibi ꝓpinauit: vt leues oculos ad mōtes vn̄ veniet ti
bi auxiliũ: vt inde tãq; calicē: id eſt v̄ba propinatum acci
peres. Et tn̄ q2 auxiliũ tuũ a dn̄o: q̄ fecit celũ ⁊ terrã: inde
ipleres pectꝰ vnde impleuit ille: vnde dixiſti. Auxiliũ meũ
a dn̄o: qui fecit celum ⁊ terrã. Qui poteſt ergo fratres: im D
pleat hoc quod dixi. Leuet quiſq; cor ſuum quomodo il
lud videt idoneum: ⁊ capiat qd̓ dicit̃: ſed forte hoc dicitis:
quia ego vobis ſum preſentior q̄ʒ deus. Abſit. Multo eſt il
le p̄ſentior. Nam ego oculis veſtris appareo: ille ꝯſciētijs
preſidet. Ad me aures: ad illum cor: vt vtrũq; ipleatis. Ec
ce oculos veſtros ⁊ ſenſus iſtos corpis leuatis ad nos: nec
ad nos: nō em̄ nos de illis mōtibꝰ: ſed ad ipſum euãgeliũ

ad ipm euangeliſtã:cor aũt implẽdũ ad dñm. Et vnuſqſq; ſic leuet: vt videat qd leuet:⁊ quo leuet. Quid dixi: quid leuet:⁊ quo leuet? Quale cor leuet videat qꝛ ad deũ leuat: ne ſarcina voluptatis carnalis pgrauatũ: ante cadat quam fuerit ſubleuatũ. Sed videt ſe qſq; geſtare onꝰ carnis: det
Mat.v. operã p cõtinẽtiã vt purget qd leuet ad deũ. Beati eñi mũdo corde: qm̃ ipi deũ videbũt. Nã ecce quid pdeſt: quia ſonuerũt vba. In pncipio erat vbũ:⁊ verbũ erat apud deum: ⁊ deus erat vbũ. Et nos diximꝰ verba cum loqueremur. Nunqd tale vbũ erat apud deum? Nõne ea que diximus ſonuerũt atq; trãſierũt? Ergo ⁊ dei verbũ ſonuit ⁊ pactũ eſt? Quõ oĩa p ipm facta ſunt:⁊ ſine ipſo factum eſt nihil? Quomõ p illud regiẗ qd p illd creatũ eſt: ſi ſonuit ⁊ trãſit? Quale ergo verbũ: qd ⁊ diciẗ ⁊ non tranſit? Intendat charitas vr̃a: magna res eſt. Quotidie dicẽdo vba viluerunt nobis: qꝛ ſonãdo verba ⁊ tranſeundo viluerũt:⁊ nihil aliud videnẗ q̃ verba. Eſt verbũ ⁊ i ipo hoie qd manet intꝰ. nã ſonus ex ore pcedit. Eſt verbũ quod vere ſpiritualiter diciẗ: illud qd intelligiẗ de ſono nõ ipe ſonus. Ecce verbũ dico: cũ dico deus. Q̃ breue eſt qd dixi: quattuor litteras ⁊ duas ſyllabas. Nũqd nam hoc totũ eſt deꝰ: quattuor littere ⁊ due ſyllabe? An quãtũ hoc vile eſt: tm̃ charũ eſt: qd i eis intelligiẗ? Quid factũ eſt in corde tuo cũ audiſſes deꝰ? qd factũ eſt in corde meo cũ dicerẽ deꝰ? Magna ⁊ ſumma quedã ſubſtãtia cogitata eſt: q̃ trãſcendit oẽm mutabilem creaturã carnalẽ ⁊ aialẽ. Et ſi dicã tibi: deꝰ mutabilis ẽ an incõmutabilis? Reſpondebis ſtatim. Abſit vt ego vel credã vel ſentiã cõmutabilẽ deũ. Incõmutabilis eſt deꝰ. Anima tua q̃uis parua: q̃uis forte adhuc carnalis: nõ mihi potuit reſpõdere: niſi incõmutabilẽ deũ. Oĩs ergo creatura mutabilis. Quõ g̃ potuiſti ſcintillare in illud qd eſt ſuper oẽm creaturam: vt certꝰ mihi reſponderes incõmutabilem deũ? Quid eſt g̃ illud in corde tuo: qñ cogitas quãdã ſubſtantiã viuã: ppetuã: oĩpotentẽ: infinitã: vbiq; pñtẽ: vbiq; totã nuſq; incluſam? Qñ iſta cogitas: hoc eſt vbũ de deo in corde tuo. Nũqd aũt h eſt ſonus ille: q̃ q̃ttuor litteris cõſtat ⁊ duabus ſyllabis? Ergo q̃cũq; diciẗ ⁊ tranſeunt: ſoni ſunt: ſyllabe ſunt: littere ſunt. Hoc verbum trãſit. ſonat. Qñ aũt ſignificauit ſonus:⁊ in cogitãte eſt qui dixit:⁊ in intelligente eſt qui audiuit. Manet hoc trãſeuntibus ſonis.

E Refer animũ ad illud verbũ. Si tu potes habere verbũ in corde tuo tanq̃ ꝯſiliũ natũ in mẽte tua: vt mens pariat cõſiliũ:⁊ inſit ꝯſiliũ quaſi proles mẽtis tue: q̃ſi filiꝰ cordis tui. Priꝰ eñi cor generat ꝯſiliũ vt aliquã fabricã cõſtruas aliquid amplũ i terra moliaris. Iã natũ eſt ꝯſiliũ: et opꝰ nõdũ cõpletũ eſt. Vides quid tu facturus es: ſed alius nõ miraẗ niſi cũ feceris ⁊ conſtruxeris molẽ:⁊ fabricã illã ad exculptionẽ pfectionẽq; perduxeris. Attendunt hoies mirabilẽ fabricã:⁊ miranẗ ꝯſiliũ fabricãtis. Stupẽt qd vidẽt: ⁊ amant qd nõ vidẽt. Quis eſt q põt videre ꝯſiliũ ⁊ nõ ſola facta? Si ergo ex magna aliq̃ fabrica laudaẗ hũanũ cõſiliũ: vis videre quale cõſiliũ dei eſt: dñs ieſus xp̃us: id eſt verbũ dei? Attẽde fabricã iſtã mũdi. Vide que ſint que facta ſunt p verbũ:⁊ tũc cognoſces quale ſit vbum. Attende hec duo mũdi corpora: celũ ⁊ terrã. Quis explicat vbis ornamẽtũ celi? Quis explicat fecunditatẽ terre? Quis digne collaudat tẽporũ vices? Quis digne collaudat ſeminum vim? Videtis q taceã ne diu cõmemorãdo parũ dicã: forte q̃ poteſtis cogitare. Fabrica iſta aiaduerſa q̃le vbũ ẽ p qd facta eſt: et nõ ſola facta eſt? Oĩa eñi iſta videnẗ: qꝛ pertinẽt ad ſenſum corpis. Per illud vbũ ⁊ angeli facti ſunt: p illd vbũ archangeli facti ſunt: ptãtes: ſedes: dñationes: principatus. Per illud verbũ facta ſunt oĩa. Hinc cogitate quale verbũ eſt. Reſpõdet mihi modo forte neſcio quis Et qs hoc verbũ cogitat? Noli ergo tibi quaſi vile aliquid facere cũ audis verbũ formare. Verba q audis quotidie ille talia dixit. Talia verba locutꝰ eſt: talia verba mihi narras. Aſſidue eñi dicẽdo noia verborũ: quaſi viluerũt verba Et qñ audis. In pncipio erat verbũ:⁊ vbũ erat apud deũ ne vile aliqd putares q̃le cõſueſti cogitare cũ verba huma-
F na ſoleres audire: audi qd cogites. Deꝰ erat verbũ. Exeat nunc neſcio quis infidelis arrianus ⁊ dicat. Qꝛ verbũ dei factum eſt. Quomõ põt fieri vt verbũ dei factũ ſit: qñ deꝰ p vbũ fecit oĩa? Si et verbũ dei ipm factũ eſt: per qd aliud verbũ factũ eſt? Si hoc dicis: qꝛ h eſt verbũ verbi per qd factũ eſt illud: ipm dico ego vnicũ filiũ dei. Si aũt nõ dicis verbũ verbi: ꝯcede nõ factũ per qd facta ſũt omnia. Nõ enĩ per ſeipm fieri potuit: per qd facta ſunt oĩa. Crede ergo euãgeliſte. Poterat eñi dicere. In principio fecit deꝰ vbũ:
quõ dixit moyſes. In pncipio fecit deꝰ celũ ⁊ terrã:⁊ oĩa ſic enumerat. Geñ.j.
Dixit deꝰ fiat:⁊ factũ eſt. Si dixit: qs dixit? Vtiq; deꝰ. Et qd factũ eſt? Creatura aliq̃ interdicẽtẽ deũ ⁊ factã creaturã. Quid eſt p qd factũ eſt: niſi verbũ: qꝛ dixit deꝰ fiat ⁊ factũ eſt. Hoc vbũ incõmutabile. Q̃uis mutabilia p verbũ fiant: ipm incõmutabile eſt. Noli g̃ credere factũ: p qd facta ſũt oĩa: ne nõ reficiaris per verbũ p qd reficiunẗ oĩa. Iã eñi factꝰ es p verbũ: ſed oportet te refici per verbũ. Si autẽ mala fuerit fides tua de verbo: nõ põt refici p verbũ. Et ſi tibi cõtigit fieri p verbũ: per illud factꝰ ſis p te defeceris. Et ſi per te defeceris: ille te reficiat qui te fecit. Si per te deterior effeceris: ille te recreet qui te creauit Quõ te aũt recreet p verbũ: ſi male aliqd ſentias de verbo Euãgeliſta dicit. In principio erat verbũ:⁊ tu dicis in pncipio factũ eſt verbũ? Ille. Oĩa per ipm facta ſunt dicit:⁊ tu dicis qꝛ ⁊ ipm verbu factũ eſt? Poterat dicere euangeliſta. In principio factũ eſt verbũ. Sed qd ait? In principio erat verbũ. Si erat: nõ eſt factũ: vt iſta oĩa p ipm fierẽt ⁊ ſine ipſo nihil. Si ergo erat in principio verbũ:⁊ verbum erat apd deũ:⁊ deꝰ erat vbũ: ſi nõ potes cogitare qd ſit: differ vt creſcas. Ille cibꝰ eſt: accipe lac vt nutriaris: vt ſis validus ad capiẽdũ cibũ. Sane fratres qd ſequiẗ. [Oĩa per

G ipm facta ſunt:⁊ ſine ipſo factũ eſt nihil.] Videte ne ſic cogitetis qꝛ nihil aliqd eſt. Solẽt eñi dicere multi male intelligẽtes ſine ipſo factũ eſt nihil:⁊ putare aliqd eẽ nihil. Peccatũ qdẽ nõ p ipm factũ ẽ. Et manifeſtũ eſt qꝛ pctm̃ nihil eſt:⁊ nihil fiũt hoies cũ peccãt. Et idolũ nõ p vbũ factũ ẽ. Habet qdẽ formã quãdã humanã: ſz ipſe hõ p vbũ factus eſt. Nã forma hois i idolo nõ p vbũ facta eſt. Et ſcriptum eſt. Scimus qꝛ nihil eſt idolũ. Ergo iſta nõ ſũt facta p verbũ: ſed q̃cũq; naturaliter facta ſunt: quecũq; facta ſunt in creaturis: omnia omnino que fixa in celo ſunt: que fulgent deſup: que volitãt ſub celo: et q mouenẗ vniuerſa natura rerũ ois oĩno natura. Dicã planiꝰ: dicã fratres vt intelligatis: ab angelo vſq; ad vermiculũ.

Hic pterit illũ tex. Hoc erat i pncipio apud deũ: quẽ tñ infertꝰ tract. ij. expoſitã lr̃am replicãdo: loco ſuo cõmẽorat

Quid pclarius angelo in creaturis? Quid extremiꝰ vermiculo i creaturis? Per quẽ factꝰ eſt angelꝰ: p ipm factꝰ eſt ⁊ vermiculꝰ. Sed angelus dignus celo: vermiculꝰ terra. Qui creauit ipſe diſpoſuit. Si poneret vermiculũ in celo / rephẽderes. Si vellet angelos naſci de putreſcẽtibꝰ carnibꝰ / reprehẽderes. Et tñ ppe h facit deꝰ:⁊ tñ nõ eſt rephendendus. Nã oẽs hoies de carne naſcẽtes: qd ſũt niſi vermes? Et de vermibus angelos facit.
Si eñi ipe dñs dicit: ego autẽ ſum vermis ⁊ nõ homo Pš.xxj.
Quis dubitat h dicere qd ſcriptũ eſt ⁊ in iob: q̃nto magis Job.xxv.
homo putredo ⁊ filiꝰ hois vermis? Primo dixit hõ putredo:⁊ poſtea filiꝰ hois vermis: qꝛ vermis de putredine naſciẗ: idõ hõ putredo:⁊ filiꝰ homĩs vermis. Ecce qd fieri voluit ppter te: illud qd i principio erat verbũ:⁊ verbum erat apud deũ: et deus erat vbũ. Quare h factum ẽ propter te niſi vt ſuggeres qui mãducare nõ poteras? Oĩno ergo fratres ſic accipite. Oĩa per ipm facta ſunt:⁊ ſine ipſo factum eſt nihil. Vniuerſa eñi creatura p ipſum facta ẽ maior: minor per ipm facta ſunt infera: ſupa: ſpiritualia: corpalia: p ipm facta ſunt. Nulla eñi forma: nulla cõpages: nulla ꝯcordia partiũ: nulla qualiſcũq; ſubſtãtia q põt hr̃e pondꝰ: numerũ:⁊ menſurã. niſi p illd vbũ:⁊ ab illo vbo creatore: cui
dictũ eſt. Oĩa in mẽſura ⁊ numero ⁊ pondere diſpoſuiſti. Saplẽ.xj.
Nẽo ergo vos fratres fallat: qñ forte tediũ patimini a muſcis. Et eñi aliq̃ deriſi a diabolo decepti ſunt:⁊ ad muſcas capti ſunt. Solẽt eñi aucupes ponere in muſcipula muſcas vt eſuriẽtes aues decipiãt. Sic ⁊ iſti ad muſcas a diabolo decepti ſunt. Nã neſcio qs tediũ patiebaẗ a muſcis. Inuenit illũ manicheꝰ tedio affectũ:⁊ cũ diceret ſe nõ poſſe pati muſcas ⁊ odiſſe vehemẽter illas: ſtatĩ ille. Quis fecit has inq̃t. Et qꝛ tedio factꝰ ẽ:⁊ qꝛ oderat illas: nõ auſus ẽ dicere deꝰ illas fecit. Erat aũt catholicꝰ. Ille ſtatim ſubiecit. Si deꝰ illas nõ fecit: qs illas fecit? Plane ait ille: ego credo qꝛ diabolꝰ fecit muſcas. Et ille ſtatim. Si muſcas diabolus fecit ſicut te video cõfiteri: qꝛ prudenter intelligis: apem qs

fecit:que paulo amplioꝛ eſt muſca? Nō auſus ille ē dicere:
qꝛ deꝰ fecit apē: ⁊ muſcā nō fecit:qꝛ res erat ꝓxima: ab ape
duxit ad locuſtā:a locuſta ad lacertā:a lacerta ad auē: ab
aue duxit ad pecꝰ:inde ad bouē:inde ad elephantē:poſtre-
mo ad hoīem:⁊ ꝑſuaſit homini:qꝛ nō a deo factus eſt hō.
Ita ille miſer cū tediū paſſus eſt a muſcis:muſca factꝰ eſt
quē diabolꝰ poſſideret. Beelzebub quippe interpretari di-
Eccle.x. citur ꝓnceps muſcarū. De quibꝰ ſcptū eſt. Muſce moritu-
re extermināt oleū ſuauitatꝭ. Quid igiꝭ fratres:quare iſta
dixi? Claudite aures cordis veſtri aduerſus dolos inimi-
ci:intelligite qꝛ deꝰ fecit oīa:⁊ in ſuis gradibus collocauit.
Quare aūt patimur multa mala a creatura quā fecit deus
niſi qꝛ offēdimꝰ deū? Nūqd hec angeli patiunꝭ. Foꝛtaſſis
et nos in illa vita iſta nō timeremꝰ. De pena tua pctm tuū
accuſa nō iudicē. Nā ꝓpter ſupbiā īſtituit deꝰ vt iſta crea
tura minima ⁊ abiectiſſima ipſa nos torqueret: vt cū ſupbꝰ
fuerit hō ⁊ ſe iactauerit aduerſꝰ deū:⁊ cū ſit mortalis moꝛ-
talē terruerit:⁊ cū hō ſit/ꝓximū hominē nō agnouerit:cū
ſe erexerit pulicibꝰ ſubdaꝭ. Quid eſt qđ te inflas humana
ſupbia? Homo tibi dixit cōuiciū:⁊ tumuiſti ⁊ iratus coꝛpu
licibꝰ reſiſte vt doꝛmias. Cognoſce qđ ſis. Nam vt noueri-
tis fratres propter ſupbiam noſtram domādā:creata iſta
q̄ moleſta nobis eſſent. Si pplm pharaonis ſupbū potuit
deꝰ domare de vrſis:de leonibꝰ:de ſpentibꝰ:cur muſcas ⁊
ranas illis īmiſit? Ut rebus viliſſimis ſupbia domaretur.
Oīa ergo ꝑ ipm fratres:oīa omnino ꝑ ipm facta ſunt: et ſi-
ne ipſo factū eſt nihil. Sed quō per ipm facta ſunt omnia?
h [Quod factū eſt in ipſo vita erat.] Pōt eni ſic dici. Quod
factū eſt in illo:vita eſt. Ergo totū vita eſt:ſi ſic ꝓnūciaue
rimꝰ. Quid eni nō in illo factū eſt? Ipſe eſt eni ſapiētia dei:
Pſal.ciij. ⁊ dicit in pſalmo. Oīa in ſapiētia feciſti. Si ergo xp̄s ē ſa-
piētia dei:⁊ pſalmꝰ dicit:oīa ī ſapiētia feciſti:oīa ſicut per
illū facta:ita in illo facta ſunt. Si ḡ oīa in illo fratres cha-
riſſimi:⁊ qđ in illo factū eſt/in illo vita eſt:ergo et terra vi-
ta eſt:ergo ⁊ lignū vita eſt:dicimꝰ quidē lignū vitā:ſed ſm
intellectū lignū crucis vnde accepimus vitam. Ergo ⁊ la
pis vita eſt. Inhoneſtū eſt ſic intelligere: ne rurſum nobis
ſubrepat eadē ſoꝛdiſſima ſecta manicheoꝝ:⁊ dicat.qꝛ ha-
bet vitā lapis:⁊ habet animā paries:et reſticula hꝫ aīam:⁊
lana ⁊ veſtis. Solent eni delyrantes dicere:⁊ cū reprehenſi
fuerint ⁊ repulſi:q̄ſi de ſcripturis ꝓferunt dicentes. Ut qđ
dictū eſt:qđ factū eſt in ipſo vita eſt? Si eni oīa ī ipo facta
ſunt:oīa vita ſunt. Nō te abducāt. ꝓnūcia ſic: qđ factū eſt:
hic diſtingue:⁊ deinde infer:in illo vita eſt. Quid eſt h? Fa-
cta eſt terra:ſed ipſa terra q̄ facta eſt nō eſt vita. Eſt autem
in ipſa ſapiētia ſpūaliter ratio quedā q̄ terra facta eſt. Hec
vita eſt. Ergo qđ factū eſt:in illo vita eſt. quō poſſum dicā
charitati veſtre. Faber facit archā. Primo in arte habet
archam. Si eni in arte archā nō haberet: nō eſſet vnde fa-
bricādo illā ꝓferret. Sed archa ſic eſt in arte:vt nō ipſa ar
cha ſit q̄ videꝭ oculis. In arte inuiſibiliter eſt:in ope viſibi-
liter erit. Ecce facta eſt in ope. Nunqđ deſtitit eſſe in arte?
Et illa in ope facta eſt:⁊ illa manet q̄ in arte eſt. Nā pōt illa
archa putreſcere:⁊ iterū ex illa q̄ in arte eſt alia fabricari.
Attēdite ḡ archā in arte:⁊ archā in ope. Archa in ope non
eſt vita:archa in arte vita eſt:qꝛ viuit aīa artificis vbi ſunt
iſta oīa anteq̄ꝫ ꝓferanꝭ. Sic ergo fratres chariſſimi qꝛ ſa-
piētia dei ꝑ quā facta ſūt oīa:ſm artē cōtinet oīa ſicq̄ꝫ fa-
bricet oīa. Hic que fiunt ꝑ ipam artē: nō ꝯtinuo vita ſūt:ſꝫ
q̄cqđ factū eſt:vita in illo eſt. Terrā vides: ē in arte terra.
Celū vides:eſt in arte celū. Solē ⁊ lunā vides:ſunt et iſta ī
arte:ſed foris coꝛpoꝛa ſunt:in arte vita ſūt. Uidete ſi q̄ mo
do poteſtis:magna enim res dicta eſt ⁊ ſi nō a me magno:
aut nō ꝑ me magnū:tñ a magno. Nō eni a me paruulo di-
cta ſunt hec:ſed ille nō eſt paruulus ad quē reſpicio vt dicā
capiat q̄ſq̄ꝫ vt poteſt inq̄tū poteſt:et q̄ nō pōt: nutriat coꝛ
vt poſſit. Unde nutriat? De lacte nutriat vt ad cibū perue-
niat a chriſto per carnē nato nō recedat/donec ꝑueniat ad
ſpiritū ab vno patre natū:verbū deū apud deū: per quod
facta ſunt omnia: quia illa vita eſt:que in illo eſt lux hoim
I Hoc eni ſequitur. [Et vita erat lux hominū.] Et ex ipſa
vita:homines illuminanꝭ. Pecoꝛa nō illuminanꝭ:qꝛ peco
ra nō habent rationabiles mentes:q̄ poſſent videre ſapien-
tiā. Hō aūt factꝰ ad imaginē dei:habet rationalē mētem
ꝑ quā poſſit percipere ſapientiā. Ergo illa vita per quam
facta ſunt omnia:ipſa vita lux eſt:⁊ nō quorūcūq̄ꝫ aīalium
ſed lux hoim. Uñ paulo poſt dicit. Erat lumē verū qđ illu
minat omnē hominē venientē in hunc mundū. Ab illo lu-
mine illuminatꝰ erat q̄ dixit. In pricipio erat verbū:⁊ vbū
erat apud deū:et deꝰ erat vbū. Ergo illa vita lux eſt hoiꝫ
Sed foꝛte ſtulta coꝛda adhuc cape iſtā lucē nō valēt:quia
pctis ſuis aggrauanꝭ vt eā videre non poſſunt: nō ideo co-
gitent q̄ſi abſentē eſſe lucē q̄ eā videre nō poſſunt. Ipſi eni
propter pctā tenebre ſūt. [Et lux in tenebris lucet:et tene-
bre eā nō ꝯprehenderunt.] Ergo fratres quomodo homo
poſitꝰ in ſole cecus/preſens eſt illi ſol. ſed ipſe ſoli abſens ē.
Sic oīs ſtultus:oīs iniquus:ſic oīs impiꝰ cecus eſt coꝛde
preſens eſt ſapientia. Sed cum ceco preſens eſt:oculis eiꝰ
abſens eſt. Nō qꝛ ipſa illi abſens eſt:ſꝫ quia ipſe ab illa ab
ſens eſt. Quid ergo faciat iſte? Mundet vnde poſſit videri
deꝰ. Qm̄ ſi ꝓpterea videri nō poſſit qꝛ ſoꝛdidos ⁊ ſaucios
oculos haberet:irruente puluere aut pituita: vꝫ fumo: dice
ret illi medicꝰ. Purga de oculo tuo q̄cqđ mali ē vt poſſis
videre lucē oculoꝝ tuoꝝ. Puluis pituita:fumus : pecca-
ta et iniquitates ſunt. Tolle inde iſta oīa ⁊ videbis ſapien-
tiā que preſens eſt:qꝛ deus eſt ipſa ſapientia. Et dictū eſt
Beati mundo coꝛde:qm̄ ipſi deum videbunt. Mat.v.

Tractatus ſecundus.

¶ Fuit homo miſſus a deo cui nomen erat Jo-
hānes. Hic venit in teſtimoniū vt teſtimonium
perhiberet de lumine:vt omnes crederent ꝑ illū
Nō erat ille lux:ſed vt teſtimoniū perhiberet de
lumine. Erat lux vera que illumiat omnē homi-
nē venientē in hunc mundū:in mūdo erat ⁊ mū-
dus per ipm factꝰ eſt ⁊ mūdus eū nō cognouit.
In propria venit ⁊ ſui eum nō receperūt. Quot-
quot autem receperunt eum dedit eis ꝑtātē fi-
lios dei fieri. His qui credunt in nomine eius.
Qui non ex ſanguinibus:neq̄ꝫ ex voluntate car-
nis neq̄ꝫ ex volūtate viri:ſed ex deo nati ſunt. Et
verbū caro factū eſt et habitauit in nobis. Et vi-
dimus gloꝛiam eius gloꝛiam quaſi vnigeniti a
patre plenum gratie ⁊ veritatis.

Bonū eſt fratres chariſſimi vt textū diuinarum B
ſcripturarū ⁊ maxime ſancti euangelij nullū lo
cū ꝓtermittētes ꝑtractemus ꝓut poſſumꝰ:vt ꝓ
nr̄a capacitate paſcamur ⁊ miniſtremus vobis
vñ ⁊ nos paſcimur. Capitulum ꝓmū ꝓterito die dñico tra
ctatū eē meminimꝰ:id eſt. In principio erat vbū:et verbū
erat apud deū:⁊ deus erat verbū:hoc erat ī principio apđ
deū. Oīa per ipm facta ſunt: ⁊ ſine ipſo factū eſt nihil. Qđ
factū eſt:in illo vita eſt. Et vita erat lux hominū:et lux in
tenebris lucet ⁊ tenebre eam nō cōprehenderunt. Hucuſq̄ꝫ
tractatū eſſe credo. Recoꝛdamini oēs qui affuiſtis: ⁊ q̄ nō
affuiſtis credite nobis et his qui adeſſe voluerūt. Nūc er-
go qꝛ nō poſſumꝰ ſemꝑ oīa replicare ꝓpter eos qui hoc vo
lūt audire quod ſequiꝭ:⁊ oneri ē illis ſi repetanꝭ prioꝛa cū
defraudatione poſterioꝝ:dignenꝭ et q̄ nō aderant nō pre
terita exigere:ſed cū his q̄ aderāt ⁊ nunc audire preſentia.
Sequiꝭ. [Fuit homo miſſus a deo cui nomen erat iohan-
nes.] Et eni ea q̄ dicta ſunt ſuꝑius fratres chariſſimi:de di-
uinitate xp̄i dicta ſunt ineffabili ⁊ ꝓpe ineffabiliter. Quis
eni capiat. In principio erat verbū:et verbū erat apđ deū
Et ne vileſcat tibi nomē verbi ꝑ ꝯſuetudinē quotidianoꝝ
verboꝝ:⁊ deꝰ erat verbū. Hoc verbū idipſum eſt:vnde he
ſterno die multū locuti ſumꝰ:et ꝓſtiterit dñs vt vel tanta lo
quēdo aliquid ad coꝛda vr̄a ꝑduxerimꝰ. In ꝓncipio erat
verbū. Idipm idipm eſt:eodē modo eſt ſicut eſt: ſemꝑ ſic
eſt:mutari nō pōt. hoc ē/deꝰ ē. Qđ nomē ſuū dixit famulo
ſuo moyſi. Ego ſum qui ſum:et qui eſt miſit me. Qui ergo Ex.iij.
hoc capiet cum videatis omnia moꝛtalia mutabilia:cū vi-
deatis nō ſolū coꝛpa variari ꝑ q̄litates:naſcēdo: creſcēdo:
deficiēdo:moꝛiēdo:ſꝫ etiā ipas aīas ꝑ affectum diuerſarū
voluptatū diſtendi atq̄ꝫ diſpergi : cum videatis hoīes et

percipere poſſe ſapientiā ſi ſe illi luci ⁊ calori admouerint:
⁊ amittere poſſe ſapientiam ſi inde malo affectu receſſerit.
Cū videatis ḡ iſta omnia eſſe mutabilia:qd eſt qȯ eſt/niſi
qñ trāſcēdit oīa que ſic ſunt vt non ſint: Quis ergo hoc ca
pit:aut qs quomodocūqȝ intenderit vires mētis ſue:vt at
tingat quō pōt ad id quod eſt:vt cum ad id vtcūqȝ mente
attigerit/poſſit ꝑuenire: Sic eſt enī tāq̄ȝ videat quiſqȝ de
longinquo patriā:⁊ mare interiaceat:videt quo eat: ſed ha
bet qua eat. Sic ad illā ſtabilitatē noſtrā: vbi qȯ eſt/eſt:q
ꝺ ſolū ſp ſic eſt:vt ēvolum⁹ ꝑuenire:interiacet mare huius
ſeculi qua imus ⁊ ſi iam videmus quo imus. Nā multi nec
quo eant vident. Ut ergo eſſet et qua irem⁹:venit inde ad
B quē ire volebam⁹. Et qd fecit: Inſtituit lignū: quo mare
trāſeam⁹. Nemo enī pōt trāſire mare huius ſeculi:niſi cru
ce xp̄i portatus. Hanc crucē aliquādo cōplectit̄ et īfirm⁹
oculus:et q̄ȝ nō videt lōge quo eat: nō ab illa recedat ⁊ ip
ſa illum perducet. Itaqȝ fratres mei hoc inſinuauerī cor
dibus veſtris:ſi vultį pie ⁊ chriſtiane viuere:here te chriſto
ſm id qȯ ꝓ nobis fact⁹ eſt:vt ꝑueniatis ad eū ſm id quod
eſt ⁊ ſm id qȯ erat. Acceſſit vt ꝓ nobis hoc fieret:q̄ȝ hoc
ꝓ nobis fact⁹ eſt vbi portent̄ infirmi ⁊ mare ſeculi trāſeāt
⁊ ꝑueniāt ad patriā:vbi iā naui nō opus erit:q̄ȝ nullū mare
trāſibit̄: meli⁹ eſt ergo nō videre mēte id qȯ eſt et tamen a
chriſti cruce nō recedere:quā videre illud mente et crucem
chriſti cōtēnere. Bonū eſt ſup hoc et optimū ſi fieri pōt:vt
⁊ videat̄ quo eundū ſit:⁊ teneat̄ quo portet̄ q̄ pergit. Hoc
potuerūt mētes magne montiū. Q̄ȝ montes dicti ſunt q̄s
maxime illuſtrat lumen iuſticie:potuerūt ⁊ viderūt illȯ qȯ
eſt. Nā videns iohānes dicebat. In pricipio erat verbum
⁊ verbum erat apud deū:⁊ deus erat verbum.. Uiderūt ꝺ:
⁊ vt ꝑuenirent a id qȯ videbāt delonge a cruce xp̄i non re
ceſſerūt:et hūilitatē xp̄i nō contēpſerūt. Paruuli ergo qui
hoc nō poſſunt intelligere nō recedētes a cruce ⁊ a paſſio
ne ⁊ a reſurrectione xp̄i:in ipſa naui ꝑducunt̄ ad id qñ nō
vident in q̄ naui ꝑueniūt ⁊ illi q̄ vident. At vero qdā philo
ſophi hui⁹ mūdi extiterūt ⁊ inquiſierunt creatorē ꝑ creatu
Rom.j. rā q̄ȝ pōt inueniri ꝑ creaturā euidēter dicēte apoſtolo. In
uiſibilia eñ ei⁹ a ꝯſtitutiōe mūdi:ꝑ ea q̄ facta ſūt intellecta
conſpiciunt̄:ſempiterna quoqȝ virt⁹ ei⁹ ⁊ diuinitas:vt ſint
inexcuſabiles. Et ſequit̄. Q̄ȝ cū cognouiſſent deum non ſi
cut deū glorificauerūt:aut gratias egerunt:ſed euanuerūt
in cogitationib⁹ ſuis:⁊ obſcuratū eſt inſipiēs cor eoꝝ. Et
vñ obſcuratū eſt: Sequit̄ ⁊ dicit aperti⁹. Dicētes ei ſe eē
ſapiētes ſtulti facti ſunt: viderūt q̄ veniēdū eſſet:ſȝ ingrati
ei qui illis p̄ſtitit qȯ viderūt:ſibi voluerūt tribuere quod vi
derūt:⁊ facti ſuꝑbi amiſerūt qȯ videbāt:et ꝯuerſi ſunt inde
ad idola et ſimulachra et culturas demonū:adorare crea
turā ⁊ cōtēnere creatorē. Sed iam iſti eliſi iſta fecerūt. Ut
aūt eliderent̄ ſuꝑbierūt. Cū aūt ſuꝑbirēt: ſapientes ſe eſſe
dixerūt. Hi ergo de quib⁹ dixit:q̄ cū cognouiſſent deū non
ſicut deū glorificauerunt: viderūt ꝺ qȯ dicit iohannes:q̄ȝ
per verbū dei facta ſunt oīa. Nā inueniunt̄ iſta ⁊ in libris
philoſophoꝝ:⁊ q̄ȝ vnigenitū filiū hȝ deus per quem facta
ſunt oīa. Illud potuerūt videre qȯ eſt:ſed viderūt de lōge
Noluerūt tenere humilitatē xp̄i:in qua naui ſecuri ꝑueni
rent:ad id qȯ lōge videre potuerūt:⁊ ſorduit eis crux xp̄i.
Mare trāſeūdū eſt:⁊ lignū cōtēnis: O ſapiētia ſuꝑba:irri
des crucifixū xp̄m:ipſe eſt quē longe vidiſti. In principio
erat verbū:⁊ verbū erat apud deū:⁊ deus erat verbū. Sed
quare crucifixus eſt: Q̄ȝ lignū tibi humilitatis eius neceſ
ſarium erat. Suꝑbia enī tumueras:⁊ longe ab illa patria
ꝓiectus eras:⁊ fluctib⁹ hui⁹ ſeculi interrupta ē via:⁊ q̄ trāſ
eat̄ ad patriā nō eſt niſi ligno porterį. Ingrate: irrides eū
q̄ ad te venit vt redeas. Ipſe fact⁹ eſt via:⁊ ꝺ ꝑ mare. Inde ī
mari ambulauit:vt oſtēderet ī mari eſſe viā. Sed tu q̄ mō
ipſe ambulare in mari nō potes: naui portare:ligno porta
re. Crede in crucifixū:⁊ poteris peruenire. Propterea cru
cifixus eſt. vt humilitatē doceret:⁊ q̄ȝ ſi ſic veniret vt deus:
nō agnoſceret̄. Si enī ſic veniret vt de⁹:nō veniret eis q̄ vi
dere deū nō poterāt. Nō eñ ſm id qȯ de⁹ eſt:aut venit aut
deſcēdit:cū ſit vbiqȝ preſens ⁊ nullo loco cōtineat̄: ſed ſm
qȯ venit:qȯ apparuit homo. Q̄ȝ ergo ſic erat hō vt lateret
in illo deus:miſſus eſt ante illū magn⁹ hō:per cui⁹ teſtimo
niū inueniret̄ pluſq̄ȝ homo. Et quis ē hic: Fuit homo. Et
quō poſſet iſte verū de deo dicere miſſus eſt a deo: Quid
vocabat̄: [Cui nomē erat iohānes] Quare venit: [Hic ve
C nit in teſtimoniū vt teſtimoniū ꝑhiberet de lumine:vt oēs
crederēt ꝑ illū.] Qualis iſte qui teſtimoniū ꝑhiberet de lu
mine: Magnū aliqd iſte iohānes: ingēs meritum magna
gratia magna celſitudo. Mirare:plane mirare: ſed tanq̄ȝ
montē. Mons aūt ī tenebris eſt:niſi luce veſtiat̄. Ergo tm̄
mirare iohānē:vt audias qȯ ſequit̄. [Nō erat ille lumē. †] †Alia lra lux.
Nec cū montē putes lumen eſſe : naufragiū in mōte facias
nō ſolatiū inuenias. Sed qd debes mirari: Montem tāq̄ȝ
montē. Erige autē te ad illum q̄ illuminat montes:q̄ȝ ad ꝺ
erect⁹ eſt vt prior radios excipiat ⁊ oculis tuis ſaucijs nū
ciet. Ergo nō erat ille lumē. Quare ergo venit: [Sȝ vt te
ſtimoniū ꝑhiberet de lumine.] Ut qd hoc: Ut oēs crede
rent ꝑ illū. Et de quo lumine teſtimoniū ꝑhiberet: [Erat
lux vera.] Quare additū eſt vera: Q̄ȝ ⁊ homo illuminatus
dr̄ lux. Sed vera lux illa eſt q̄ illuminat. Nā ⁊ oculi nr̄i di
cunt̄ lumina:⁊ tñ niſi per noctē lucerna accēdat̄:aut ꝑ diē
ſol exeat:lumina iſta ſine cauſa patēt. Sic ergo ⁊ iohānes
erat lux:ſȝ nō vera lux:q̄ȝ illuminat⁹. Tenebre erat:ſed illumi
natione factus eſt lux:niſi eñ illuminaret̄:tenebre erat:ſicut
oēs impij quibus iam credētibus dixit apl's. Fuiſtis eñ Ephes.v.
aliqñ tenebre. Nūc aūt q̄ȝ crediderāt qd: Nunc aūt lux in
quit in dño. Niſi adderet in dño:nō intelligerem⁹. Lux in
quit in dño:tenebre nō ī dño. Fuiſtis eī aliqñ tenebre. Ibi
enī nō addidit in dño. Ergo tenebre in vobis : lux in dño.
Sic ⁊ ille nō erat lux:ſed vt teſtimoniū ꝑhiberet de lumīe
Ubi autē eſt ipſa lux: [Erat lux vera:q̄ illuminat oēm ho
minē venientē in hūc mūdū] Si oēm hominē venientē:⁊ ipſȝ
iohannē. Ipſe ḡ illuminabat:a quo ſe demōſtrari volebat
Intelligat charitas veſtra. Ueniebat ad mētes infirmas
ad corda ſaucia:ad aciē aīe lippientis. Ad hoc venerat vñ
poſſet aīa videre qȯ ꝑfecte eſt:qm̄ plerūqȝ ꝯtingit: vt ī aliq̄
corpore radiato cognoſcat̄ ort⁹ eſſe ſol:quē oculis videre
nō poſſumus:q̄ȝ ⁊ q̄ ſaucios habēt oculos/idonei ſūt vide
re parietē illuminatū ⁊ illuſtratū a ſole vel montē vl' arborē:
aut aliqd hmōi idonei ſūt videre:⁊ in alio illuſtrato/demō
ſtrat̄ illis ortus ille:q̄ videndo adhuc min⁹ idoneā aciē ge
rūt. Sic ergo illi oēs ad q̄s xp̄s venerat minus idonei erāt
eū videre:radiauit iohannē:⁊ per illū cōfitentē a ſe radiatū:
a ſe illuminatū nō qui radiaret et illuminaret:cognitus eſt
ille qui illuminat:cognit⁹ eſt qui illuſtrat: cognitus eſt qui
implet. Et quis eſt: Qui illuminat inquit oēȝ hoīem venie
tem in hūc mūdū. Nā ſi illic nō recederet:nō eēt illuminā
dus. Sed ideo hic illuminādus:q̄ȝ illinc receſſit vbi homo
ſemper poterat eſſe illuminatus. Quid ḡ ſi venit huc. Ubi
D erat: [In †ꝺ mundo erat.] Hic erat et huc venit. Hic erat †Alia lra nō hȝ hoc.
ꝑ diuinitatē:⁊ huc venit ꝑ carnē: q̄ȝ cū hic eēt per diuinita
tē:a ſtultis ⁊ cecis ⁊ iniquis videri nō poterat. Ipſi iniqui
tenebre ſunt. De q̄b⁹ dictū eſt. Lux lucet in tenebris:⁊ tene
bre eam nō cōprehenderunt. Ecce hic eſt ⁊ mō ⁊ hic erat:⁊
ſemꝑ hic eſt ⁊ nunq̄ȝ recedit ⁊ nuſq̄ȝ recedit. Op⁹ eſt vt ha
beas vnde videas qȯ tibi nunq̄ȝ recedit. Opus eſt vt tu nō
recedas ab eo:qui nuſq̄ȝ recedit. Opus eſt vt tu nō deſeras
⁊ nō deſererį. Noli cadere ⁊ non tibi occidet. Si tu feceris
caſum:ille tibi facit occaſum Si autem tu ſtas:preſens eſt
tibi. Sed nō ſtetiſti:recordare vñ cecideris:vnde te deiecit
q̄ prior te cecidit. Deiecit eñ te nō vi:nō impulſu:ſed volun
tate tua. Si enī malo nō cōſentires ſtares illuminat⁹ mane
res. Mō aūt q̄ȝ iā cecidiſti:⁊ fact⁹ es ſaucius corde vñ vide
ri illa lux nō pōt:venit ad te talis:qualē poſſis videre:⁊ ta
lē ſe hoīem ꝓbuit:vt ab hoīe quereret teſtioniū. Ab homi
ne q̄rit teſtimoniū de⁹:⁊ de⁹ teſtē hȝ hoīem. Habet deus te
ſtem hoīem:ſȝ ꝓpter hoīem. Tā infirmi ſum⁹ vt ꝑ lucernā
queram⁹ diē:q̄ȝ lucerna dict⁹ eſt ipſe iohānes dño dicēte.
Ille erat lucerna ardēs ⁊ lucens:⁊ vos voluiſtis exultare Joh.v.
ad horā in lumine eius. Ego autē habeo teſtimoniū ma⁹
iohāne. Ergo oſtēdit q̄ȝ ꝓpter hoīes voluit ꝑ lucernā de
mōſtrari ad fidē credentiū:vt per ipſam lucernā īimici ei⁹
ꝯfunderent̄. Illi enī inimici:q̄ illū tētabant ⁊ dicebāt. Dic Marci.xi
nobis in q̄ ptāte iſta facis: Interrogabo inq̄t ⁊ ego vos
vnū ſmonē:dicite mihi. Baptiſmū iohannis vñ eſt: de ce
lo an ab hominib⁹: Et turbati ſūt ⁊ dixerunt apud ſemet
ipſos. Si dixerim⁹ de celo:dictur⁹ ē nobis. Quare ḡ nō cre

didiſtis illi: Qꝛ ille xp̃o ꝑhibuerat teſtimoniũ: ⁊ dixerat:
nõ ſum ego xp̃s ſed ille. Si autẽ ex hoibus dixerim⁹ eſſe: ti
mem⁹ populũ ne lapidet nos. Qꝛ tãq̃ ꝓphetã habebant io
hannẽ. Timẽtes lapidationẽ ſ₃ pl⁹ timẽtes veritatis cõfeſ
ſionẽ: reſpõderũt mẽdaciũ veritati: ⁊ mẽtita eſt iniquitas ſi
Mat. xxj. bi. Dixerũt ei. Neſcim⁹. Et dñs qꝛ ipi ↄtra ſe clauſerãt ne
gando ſe ſcire qđ nouerant: nec ipſe illis aperuit: qꝛ nõ pul
Mat. vij. ſauerũt. Dictũ eſt eñ. Pulſate: ⁊ aperiet vobis. Nõ ſolum
autẽ illi nõ pulſauerũt vt aperiret: ſed negãdo oſtiũ ipm̃ cõ
tra ſe aſtrinxerũt. Et ait eis dñs. Nec ego dico vobis: in q̃
poteſtate iſta facio. Et cõfuſi ſunt per iohannẽ: impletũq̃
ps. cxxxj. in illis eſt. Paraui lucernã xp̃o meo: inimicos ei⁹ induam
E ↄfuſiõe. In mũdo erat: [⁊ mũdus p ipm̃ factus eſt.] Ne pu
tes qꝛ ſic erat in mũdo quõ in mũdo eſt terra: in mundo eſt
celũ: in mũdo eſt ſol ⁊ luna ⁊ ſtelle: in mundo arbores: peco
ra: homines: nõ ſic iſte in mũdo erat. Sed quõ erat? Quo
modo artifex: regens qđ fecit. Nõ eñi ſic fecit: quõ facit fa
ber archã. Forinſec⁹ eſt archa quã fecit. Et illa ĩ alio loco
poſita eſt cũ fabricat: et q̃uis iuxta ſit ipſe alio loco: ſed q̃
fabricat extrinſec⁹ eſt ad illđ qđ fabricat. De⁹ aũt mũdo ĩ
fuſus fabricat: vbiq̃ poſit⁹ fabricat: nõ recedit aliquo: non
extrĩſec⁹ q̃ſi verſat molẽ quã fabricat. Preſentia maieſta
tis facit qđ facit: p̄ñtia ſua gubernat qđ fec̃. Sic ergo erat
in mũdo: quõ per eũ mũdus factus eſt. Per ipm̃ eñ mũd⁹
fact⁹ eſt: ⁊ mũdus eũ nõ cognouit. Quid eſt mũdus fact⁹ ẽ
per ipm̃? Celũ ⁊ terra mare ⁊ oĩa q̃ in eis ſũt/ mũdus dicit
Iterũ alia ſignificatione: dilectores mũdi mũdus dicunt
Mũd⁹ p ipm̃ fact⁹ eſt: [⁊ mũdus eũ nõ cognouit.] Nõ eñ
celi nõ cognouerũt creatorẽ ſuũ: aut angeli nõ cognouerũt
creatorẽ ſuũ: aut nõ cognouerũt creatorẽ ſuũ ſidera: quem
confitent demonia. Oĩa vndiq̃ teſtimoniũ ꝑhibuerũt. S₃
qui nõ cognouerũt? Qui amando mũdũ: dicti ſũt mũdus.
Amãdo eĩ habitam⁹ corde. Amãdo aũt hoc appellari me
ruerũt qđ ille vbi habitabãt: quomõ dicim⁹: mala ẽ illa do
mus: aut bona eſt illa dom⁹. Nõ in illa quã dicim⁹ malam
parietes accuſam⁹: aut in illa quã dicimus bonã parietes
laudam⁹: ſ₃ malã domũ: inhabitãtes malos: ⁊ bonã domũ
inhabitãtes bonos. Sic ⁊ mundũ: q̃ inhabitãt amãdo mũ
dum. Qui ſũt qui diligũt mundũ? Ipſi eñi corde habitãt
in mũdo. Nã q̃ nõ diligũt mundũ: carne v̾ſant in mũdo: ſ₃
Phil. iij corde inhabitãt celũ: ſicut apl̃s dicit. Noſtra aũt cõuerſa
tio in celis eſt. Ergo mũdus per eũ fact⁹ eſt: ⁊ mũdus eum
† Alia lr̃a nõ cognouit. [In † ſua ꝓpria venit:] qꝛ iſta oĩa p eũ facta
nõ h₃ ſua. ſũt: [⁊ ſui eũ nõ receperũt.] Qui ſui? Hoĩes quos fecit: iu
deĩ q̃s ꝑmit⁹ fecit ſup oẽs gẽtes eẽ: qꝛ alie gẽtes idola ado
rabant ⁊ demonib⁹ ſuiebãt. Ille aũt pp̃ls nat⁹ erat de ſe
mine abrae: ⁊ ipſi maxime ſui: qꝛ ⁊ per carnẽ quã ſuſcipere
dignat⁹ eſt cognati. In ſua ꝓpria venit: ⁊ ſui eũ nõ recepe
rũt. Oĩno nulli⁹ recepit? Null⁹ g̃ ſalu⁹ fact⁹ eſt? Nẽo eĩ ſalu⁹
fiet: niſi qui xp̃m ſuſceperit venientẽ. Sed addidit. [Quot
F quot autem receperũt eũ.] Quid eis preſtitit? Magnã be
niuolentiã: magnã miam. Unicus natus eſt: ⁊ noluit mane
re vn⁹. Multi hoĩes cũ filios non habuerint: peracta etate
adoptãt ſibi: et volũtate faciũt qđ natura potuerunt. Hoc
faciũt hoĩes. Si aũt aliq̃s habeat filiũ vnicũ: gaudet de
illo magis qꝛ ſol⁹ oĩa poſſeſſurus eſt: ⁊ nõ habebit q̃ cũ eo
diuidat hr̃editatẽ: vt pauperior remaneat. Nõ ſic de⁹. Uni
cũ eundẽ ipm̃ quẽ genuerat: p quẽ cũcta creauerat: miſit in
hũc mũdũ: vt nõ eſſet vnic⁹ ſed fratres haberet adoptatos
Nõ eñi nos nati ſum⁹ de deo: quõ ille vnigenit⁹: ſ₃ adopta
ti p gratiã ipſi⁹. Ille eñi venit vnigenit⁹ vt ſolueret pecca
ta: qb⁹ pctĩs implicabamur: ne adoptaret nos ꝓpter impe
dimentũ eoꝝ: quos ſibi fratres facere volebat: ipſe ſoluit ⁊
Rom. viij fecit coheredes. Sic eñi dicit apl̃s. Si aũt filij: ⁊ heredes
per deũ. Et iterũ. Heredes quidẽ dei: coheredes autẽ xp̄i.
Nõ timuit ille habere coheredes: qꝛ hereditas eius nõ fit
anguſta. Si multi poſſederint: illi ipſi certe illo poſſidente
fiunt hereditas ipſius: ⁊ ille viciſſim fit hereditas ipſorum
Pſal. ij. Audi quõ ipſi fiant hereditas ipſius. Dñs dixit ad me fili⁹
me⁹ es tu: ego hodie genui te. Poſtula a me ⁊ dabo tibi gẽ
tes hereditatẽ tuã: ⁊ poſſeſſionẽ tuam terminos terre. Ille
Ps. xv. quõ fit hereditas eorũ? Dicit in pſalmo. Dñs pars heredi
tatis mee: ⁊ calicis mei. Et nos illũ poſſideam⁹: et ipſe nos
poſſideat ſicut dñs. Nos illũ poſſideam⁹ ſicut ſalutẽ: nos

eũ poſſideam⁹ ſicut lucẽ. Quid g̃ dedit his q̃ receperunt il
lũ? [Dedit eis poteſtatẽ filios dei fieri: his q̃ credũt ĩ noĩe
ei⁹:] vt teneãt lignũ ⁊ mare trãſeant. Et quomodo illi na
ſcunt? Iſti qꝛ filij dei ⁊ fratres xp̄i: vtiq̃ naſcunt? Nã ſi nõ
naſcunt: filij quõ eſſe poſſunt? Sed filij hoĩm naſcuntur ex
carne ⁊ ſanguie: ex voluptate viri ⁊ cõplexu ↄiugiſ. Illi au
tẽ quomõ ei naſcunt. [Qui nõ ex ſanguinib⁹.] Tanq̃ ma
ris et femine? Sanguina nõ eſt latinũ. S₃ qꝛ grece poſitũ
eſt pluraliter: maluit ille q̃ ĩterpretabat ſic ponere: ⁊ q̃ſi mi
nus latine loq̃ ſm̃ grãmaticos: ⁊ tñ explicare veritatẽ ſm̃
auditũ v̾borũ: ſi eñi diceret ſanguinẽ ſingulari numero nõ
explicaret qđ volebat. Ex ſanguinib⁹ eñi hoĩes naſcũtur
maris et femine. Dicam⁹ g̃ nõ timeam⁹ ferulas grãmatico
rũ: dũ tñ ad veritatẽ ſolidã ⁊ certiorẽ ꝑueniam⁹. Rephen
dit q̃ ĩtelligit: ingrat⁹ qꝛ ĩtellexit. Nõ ex ſanguinib⁹. [Neq̃ G
ex volũtate carnis: neq̃ ex volũtate viri.] Carnem ꝓ femia
poſuit: qꝛ de coſta cum facta eſſet/ adam dixit. Hoc nũc os Gen. ij.
ex oſſibus meis: ⁊ caro de carne mea. Et apl̃s ait. Qui di Ephe. v.
ligit vxorẽ ſuã: ſeipm̃ diligit. Nemo eñi vnq̃ carnẽ ſuã odio
habuit. Ponit ergo caro ꝓ vxore: quõ aliq̃ñ ſpũs ꝓ mari
to. Quare? Qꝛ ille regit: hec regit. Ille impare debet: iſta
ſuire. Nã vbi caro imperat ⁊ ſpũs ſuit: peruerſa dom⁹ eſt
Quid pei⁹ domo: vbi femina habet imperiũ ſuper virum. H
Recta autẽ dom⁹ vbi vir impat: femina obtẽperat. Rect⁹
ergo ipſe homo vbi ſpũs impat: caro ſuit. Hi g̃ nõ ex volũ
tate carnis neq̃ ex volũtate viri: [ſed ex deo nati ſũt.] Ut
aũt hoĩes naſcerent ex deo: ꝑmo ex ipſis nat⁹ eſt de⁹. Chri
ſtus eñi de⁹: et xp̃s nat⁹ ex hoibus. Nõ queſiuit quidẽ niſi
matrẽ in terra: qꝛ iã patrẽ habebat ĩ celo. Natus ex deo p
quẽ efficeremur: nat⁹ ex femina per quã reficeremur. Noli
ergo mirari o homo qꝛ efficeris fili⁹ p gratiã: qꝛ naſceris
ex deo ſm̃ v̾bũ ei⁹. Pri⁹ ipm̃ v̾bũ voluit naſci ex hoĩe: vt
tu ſecur⁹ naſcereris ex deo ⁊ diceres tibi. Nõ ſine cã de⁹ na
ſci ex homine voluit: niſi qꝛ alicui⁹ momẽti me exiſtimauit
vt ĩmortalẽ me faceret: et ꝓ me mortaliter naſceretur. Iõ
cum dixiſſet/ ex deo nati ſunt: q̃ſi ne miraremur et exhorre
rem⁹ tãtã gratiã vt nobis incredibile videret: qꝛ hoĩes ex
deo nati ſũt: q̃ſi ſecurũ te faciẽs ait. [Et v̾bũ caro factũ ẽ:
et habitauit in nobis.] Quid g̃ miraris: qꝛ hoĩes ex deo na
ſcunt? Attende ipm̃ deũ natũ ex hoĩb⁹. Et verbũ caro fa
ctum eſt: ⁊ habitauit in nobis. Qꝛ vero verbum caro factũ
eſt ⁊ habitauit in nobis: ipſa natiuitate collyrium fecit vn
de tergerent oculi cordis noſtri: ⁊ poſſum⁹ videre maieſta
tem ei⁹ p ei⁹ hũilitatẽ. Ideo factũ eſt v̾bũ caro: et habita
uit in nobis. Sanauit oculos nr̃os. Et quid ſequit. [Et vi
dimus gloriã ei⁹.] Gloriã ei⁹ nemo poterat videre: niſi car
nis humilitate ſanaret: vñ nõ poteram⁹ videre. Intendat
ergo charitas veſtra: ⁊ videte quod dico. Irruerat homini
q̃ſi puluis in oculũ: irruerat terra: ſauciauerat oculum: vi
dere nõ poterat lucẽ. Oculis iſte ſauciat⁹ inungit. Terra
ſauciat⁹ erat ⁊ terra illuc mittit vt ſanet. Oĩa eñ collyria
⁊ medicamẽta nihil ſunt: niſi de terra. De puluere cecatus
es: de puluere ſanaris. Ergo caro te cecauerat: caro te ſa
nat. Carnalis eñi aĩa facta erat cõſentiẽdo affectib⁹ carna
lib⁹: inde fuerat ocul⁹ cordis cecat⁹. Verbũ caro factũ eſt.
Medic⁹ iſte tibi fecit collyrium. Et qm̃ ſic venit vt de car
ne vitia carnis extingueret: et de morte occideret mortem:
ideo factũ eſt in te: vt qm̃ v̾bũ caro factũ eſt: poſſis dicere
Et vidim⁹ gloriã ei⁹. Qualẽ gloriã? Qualis fact⁹ eſt fili⁹
hoĩs. Illa humilitas ipſi⁹ eſt: nõ gloria ipſi⁹: ſed ad qđ per
ducta eſt acies hoĩs curata p carnẽ? Vidim⁹ inq̃t gloriã
ei⁹. [gloriã q̃ſi vnigeniti a patre: plenũ gratie ⁊ veritatis.]
De gratia et veritate alio loco vberius ĩ ipſo euãgelio (Si
domin⁹ dignat⁹ fuerit donare) tractabim⁹. Hec nunc ſuffi
ciant: ⁊ edificamini in dño ieſu xp̃o et cõfortamini in fide
⁊ vigilate in bonis operibus: ⁊ a ligno nolite recedere per
quod poſſitis mare tranſire.

Tractatus. iij.

Johãnes teſtimonium perhibet de ipſo ⁊ cla
mat dicẽs. Hic eſt quẽ dixi qui poſt me vẽturus
eſt ante me factus eſt: qꝛ prior me erat. Et de ple
nitudine ei⁹ nos omnes accepimus ⁊ gratiã pro

gratia:q: lex ꝑ moyſen data eſt: gratia ⁊ veritas
ꝑ ieſum xp̄m facta eſt: deū nemo vidit vnq̄: vni-
genitꝰ filiꝰ q̄ eſt in ſinu patris: ipſe enarrauit.

A G Ratiā et veritatē dei qua plenꝰ ſanctꝰ apparuit
vnigenitꝰ filiꝰ dn̄s ⁊ ſaluator noſter ieſus xp̄us
diſtinguēdā a veteri teſtamēto: qm̄ res eſt noui
teſtamēti: ſuſcepimꝰ in noīe dn̄i: ⁊ veſtre charita
ti ꝓmiſimꝰ. Adeſtote ḡ intēti: vt et quātū capio donet deꝰ:
et q̄tū capitis audiatis. Reliquū eī erit: vt ſi ſemē qḋ ſpar
gitur in cordibus veſtris/ nō obſtulerit aues: nec ſpine pre
focauerint: nec eſtus expulſerint: accedēte pluuia hortatio-
nū quotidianarū ⁊ cogitationibꝰ veſtris bonis quibꝰ hoc
agit in corde qḋ agit in agro raſtris: vt gleba frangat et
ſemē opiat: ⁊ germiare poſſit vt afferat fructū ad quē gau-
deat ⁊ letet agricola. Si autē pro ſemīe bono ⁊ pro pluuia
bona: nō fructū ſ; ſpinas attulerimꝰ: nec ſemen accuſabit:
nec pluuia erit in crimine: ſed ſpinis ignis debitꝰ prepabit
Hoīes ſumꝰ qḋ puto nō diu eſſe ſuadēdū charitati veſtre
xp̄iani: ⁊ ſi xp̄iani vtiq; ipo noīe ad xp̄m pertinētes. Huiꝰ
ſignū in fronte geſtamꝰ. De q̄ nō erubeſcimus: ſi ⁊ in corde
geſtamus. Signū eiꝰ eſt humilitas eiꝰ. Per ſtellā eū magi
cognouerūt ⁊ erat hoc ſignū de dn̄o datū celeſte atq; pre-
clarū. Noluit ſtellā eſſe in frōte fideliū ſignū ſuū: ſ; crucem
ſuā. Vn̄ hūiliatꝰ/ inde glorificatꝰ eſt. Inde erexit hūiles: q̄
hūiliatꝰ ipe deſcēdit. Pertinemꝰ ḡ ad euāgeliū: ptinemus
ad nouū teſtamētū. Lex ꝑ moyſen data eſt: gratia autē et
veritas ꝑ ieſum xp̄m facta eſt. Interrogamꝰ ap̄lm ⁊ dicit
Gal.iiij. nobis: qm̄ nō ſumꝰ ſub lege: ſ; ſub gr̄a. Miſit ergo filiū ſuū
factū ex muliere: factum ſub lege: vt eos qui ſub lege erāt
redimeret: vt adoptionē filiorū reciperemus. Ecce ad h
venit xp̄us vt eos qui ſub lege erant redimeret: vt iam nō
ſimus ſub lege: ſed ſub gr̄a. Quis ergo dedit legem? Ille
dedit legē: q̄ dedit ⁊ gr̄am. Sed legē ꝑ ſuū miſit: cū gratia
ipſe deſcēdit. Et vn̄ facti erāt hoīes ſub lege? Nō implen
do legē. Qui enī legē implet: non eſt ſub lege: ſed cum lege.
Qui aūt ſub lege eſt: nō ſubleuat ſed premit lege. Omnes
itaq; hoīes ſub lege ↄſtitutos: reos facit lex: et ad hoc illis
ſup caput eſt: vt oſtēdat peccata nō tollat. Lex ḡ iubet: da
tor legis miſeret. In eo q̄ lex iubet: conantes hoīes imple
re viribꝰ ſuis qḋ a lege ꝑceptū eſt: ipa ſua temeritate ⁊ p̄ci-
piti ꝑſumptiōe ceciderūt: ⁊ nō ſunt cū lege: ſed ſub lege fa-
cti ſunt rei: ⁊ qm̄ ſuis viribꝰ iplere nō poterāt legē: facti rei
ſub lege: iplorauerūt liberatoris auxiliū: ⁊ reatꝰ legis fecit
egritudinē ſupbis Egritudo ſupborū facta eſt cōfeſſio hu
miliū. Iam cōfitent egroti qui egrotant: veniat medicꝰ et
ſanet egrotos. Medicꝰ q̄s eſt? Dn̄s noſter ieſus xp̄s. Quis
dn̄s noſter ieſus xp̄s? Ille q̄ viſus eſt ab eis a q̄bꝰ crucifixꝰ
eſt. Ille q̄ apprehenſus collaphizatus: flagellatꝰ: ſputis il-
litus: ſpinis coronatus: in cruce ſuſpēſus: mortuus lancea
vulneratꝰ: de cruce depoſitꝰ: in ſepulchro poſitꝰ. Ille ipſe
dn̄s noſter ieſus xp̄s. Ille ipſe plane: et ipſe eſt totꝰ medicꝰ
vulnerū noſtrorū crucifixus Ille cui inſultatū eſt: quo pen
Matth. xxvij. dente perſecutores caput agitabant ⁊ dicebant. Si filius
dei eſt deſcendat de cruce. Ipſe eſt totꝰ medicꝰ noſter ipſe
plane. Quare ḡ nō oſtēdit inſultātibꝰ q: ipſe erat filꝰ dei:
vt ſi ſe ꝑmiſit in cruce leuari: ſaltē cū illi dicerēt. Si filꝰ dei
eſt deſcēdat de cruce. tūc deſcēderet ⁊ oſtēderet eis verum
ſe eſſe filiū dei: quē illi auſi fuerāt irridere? Noluit. Quare
noluit? Nūq̄d q: nō potuit? Potuit plane. Quid eſt enim
ampliꝰ de cruce deſcēdere: an de ſupulchro ſurgere? Sed
ꝑtulit inſultātes. Nā crux nō ad potētie documētū: ſ; ad
exēplum patiētie ſuſcepta eſt. Ibi vulnera tua curauit: vbi
ſua diu ꝑtulit Ibi a morte ſempitna ſanauit: vbi tpaliter
mori dignatꝰ ē. Et mortuꝰ ē. An nō in illo mors mortua ē?
Qualis mors? Que mortē occidit. Ipſe eſt tn̄ dn̄s noſter
ieſus xp̄s totꝰ q̄ videbat et tenebat ⁊ crucifigebat? Nō to-
tū h ipſe ē. Hoc ipſe ē q̄dē: ſed nō totū illḋ qḋ videbat a iu
B deis: nō hoc eſt totū xp̄s. Et q̄d eſt? In principio erat v̄bū
Ioh.j. In q̄ pricipio? Et v̄bū erat apud deū. Et q̄le v̄bū. Et deꝰ
erat verbū. Nūq̄d forte a deo factū ē hoc v̄bū? Nō h enim
erat in principio apud deū. Quid ergo: alia que fecit deus
nō ſimilia ſūt v̄bo? Nō. Q: oīa ꝑ ipm̄ facta ſunt ⁊ ſine ipſo
factum eſt nihil. Quomō ꝑ ipſum omnia ſunt facta? Q: qḋ
factū ē: in ipſo vita erat: ⁊ anteq̄ fieret vita erat. Qḋ factum
eſt nō eſt vita: ſed in arte: h ē in ſapiētia dei/ āteq̄ fieret vi-
ta erat. Qḋ factū eſt trāſijt: qḋ eſt in ſapiētia trāſire nō pōt
Vita ḡ in illo erat qḋ factū eſt. Et q̄lis vita? Q: et aīa cor
poris vita eſt. Corpus noſtrū habet vitā ſuā: quā cū amiſe
rit: mors ē corpis. Talis ḡ erat illa vita? Nō. Sꝫ vita erat
lux hoīm. Nūq̄d lux pecorū? Nā iſta lux ⁊ hominū ⁊ peco
rū eſt. Eſt q̄dā lux hoīm: vnde diſtāt hoīes a pecoribꝰ. Vi
deamꝰ ⁊ tūc intelligemꝰ q̄d ſit lux hoīm. Nō diſtas a peco-
re: niſi intellectu. Noli aliunde gloriari. De viribus preſu-
mis: a beſtijs vinceris. De velocitate ꝑſumis: a muſcis vin
ceris. De pulchritudine preſumis: q̄ta eſt pulchritudo in
pēnis pauonis. Unde ergo melior? Ex imagine dei. Vbi
imago dei? In mente: in intellectu. Si ergo ideo melior pe
cude q: habes mentē qua intelligas qḋ nō poteſt pecus in
telligere: vnde autē hō q: melior pecore: lux hominū eſt lux
mentiū. Lux mentiū ſupra mētes eſt: excedit oēs mentes.
Hoc enī erat vita illa per quā facta ſūt oīa. Vbi erat? Hic
erat. An apud patrē erat: ⁊ hic nō erat? An quod verius ē
et apud patrē erat ⁊ hic erat? Si ergo h erat: quare nō vide
bat? Q: lux in tenebris lucet: ⁊ tenebre eā nō cōprehēderūt
O hoīes nolite eſſe tenebre: nolite eſſe infideles: iniqui: ra-
paces: auari: amatores ſeculi. He ſunt tenebre. Lux nō eſt
abſens: ſed vos abſentes eſtis a luce. Cecus in ſole preſen-
tem habet ſolē: ſed abſens eſt ipſe ſoli. Nolite ergo eē tene
bre. Hec eſt enī forte gratia de qua dicturꝰ ſum. Vtinā nō
ſimus tenebre: ⁊ dicat nobis ap̄ſus. Fuiſtis aliq̄n tenebre Ephe.v.
nūc aūt lux in dn̄o. Q: ḡ nō videbat lux hoīm: id ē lux mē
tiū: opus erat vt homo diceret de luce teſtimoniū: nō q̄dē
tenebroſus ſed iā illuminatꝰ: nec tn̄ q: illuminatꝰ idō ipe lux
ſed vt teſtimoniū ꝑhiberet de lumine. Nam nō erat ille lux C
Et q̄ erat ille lux? Erat lux vera que illuminat oēm hoīem
venientē in hūc mūdū. Et vbi erat iſta? In hoc mūdo erat
Et quomodo in hoc mūdo erat? Nūquid ſicut iſta lux ſo-
lis: lune: lucernarū: ſic ⁊ iſta lux in mundo eſt? Non. Q: mū
dus ꝑ eum factus eſt: ⁊ mūdus eū nō cognouit: hoc eſt lux
in tenebris lucet: ⁊ tenebre eā nō cōprehēderūt. Mundus
eīn tenebre: q: dilectores mūdi mūdus. Nō eī creatura nō
agnouit creatorē ſuū. Teſtimoniū dedit celū de ſtella. Te
ſtimoniū dedit mare portās ambulantē dn̄m ſuum. Teſti
moniū dederunt vēti q̄ ad eiꝰ iuſſum quieuerūt. Teſtimo-
niū dedit terra: illo crucifixo cōtremuit. Si oīa iſta teſti-
moniū dederūt: quomō mūdus eū nō cognouit: niſi q: mū
dus dilectores ſunt mūdi: corde habitātes mundum? Et
malus mūdus: q: mali hoīes habitatores mundi: ſicut ma
la domꝰ nō parietes ſ; inhabitātes. In ꝓpria venit: id eſt
in ſua venit: ⁊ ſui eū nō receperūt. Que ḡ ſpes eſt? Niſi q:
quotquot receperūt eū dedit eis poteſtatē filios dei fieri?
Si filij fiunt: naſcunt. Si naſcunt: quō naſcunt? Nō ex car
ne: nō ex ſanguinibus: non ex voluntate carnis: nō ex volū-
tate viri: ſ; ex deo nati ſunt. Gaudeant ergo: q: ex deo nati
ſunt. Preſumāt ſe ꝑtinere ad deū: accipiāt documentū: q:
ex deo nati ſunt. Et v̄bū caro factū eſt ⁊ habitauit ī nobis
Si verbū caro factū eſt ⁊ nō erubuit naſci de homine: ho-
mines erubeſcūt naſci de deo? Hoc enī q: fecit curauit: q:
curauit videmꝰ. Hoc enī qḋ v̄bū caro factū eſt ⁊ habitauit
in nobis medicamentū nobis factū eſt: vt q: terra cecaba-
mur: de terra ſanaremur. Et ſanati q̄d videremꝰ? Et vi-
dimꝰ inq̄t gloriā eiꝰ: gloriā tāq̄ vnigeniti a pr̄e: plenū gra-
tie ⁊ veritatis. [Iohānes teſtimoniū ꝑhibet de ipſo: ⁊ cla-
mat dicēs. Hic erat quē dixi. Qui poſt me † venit: ante me † Als ventu
factꝰ eſt.] Poſt me venit: ⁊ ꝑceſſit me. Quid eſt ante me fa turꝰ eſt.
ctꝰ ē? Preceſſit me nō factꝰ eſt anteq̄ factꝰ eſſem ego: ſ; ꝑte
poſitꝰ eſt mihi: h eſt ante me factꝰ eſt. Quare ante te factus
eſt: cū poſt te venerit? [Q: prior me erat] Prior te o iohan
nes. Quid magnū ſi prior te? Bene: q: tu illi perhibes teſti
moniū. Audiamꝰ ipm̄ dicentē. Et ante abraam ego ſum. Ioh.viij.
Sed et abraam ī medio generis humani ortus eſt. Multi
ante illū: multi poſt illum. Audi vocem patris ad filiū. An Pſ.cix.
te luciferū genui te. Qui ante luciferū genitꝰ ē: oēs ipe illu-
minat. Dictus eſt enī q̄dā lucifer qui cecidit. Erat eīn an-
gelus ⁊ factus eſt diabolus: ⁊ dixit de illo ſcriptura. Luci Eſa.xiiij.
fer qui mane oriebat cecidit. Vnde lucifer? Quia illumina
tus lucebat. Vnde ante tenebroſus factꝰ? Quia in veritate

non ſtetit. Ergo ille ante luciferũ: ante omnem illuminatũ
D Siquidem ante oẽm illuminatũ ſit neceſſe ẽ: a q̃ illuminant
oẽs q̃ illuminari poſſunt. Ideo ħ ſequit. ⌊Et de plenitudi
†Alia lr̃a ne ei⁹ nos oẽs accepim⁹⌋ Quid accepiſtis? ⌊†Et gratiam
nõ hʒ ⁊. pro gr̃a.⌋ Sic eni hñt v̾ba euãgelica collata cũ exẽplarib⁹
grecis. Nõ ait ⁊ de plenitudĩe eius nos oẽs accepim⁹ gra-
tiã ꝓ gratia: ſed ſic ait. Et de plenitudine eius nos omnes
accepim⁹: ⁊ gratiã pro gratia: id eſt accepimus. Ut neſcio
quid nos voluerit intelligere de plenitudĩe eius accepiſſe:
et inſuꝑ gratiã ꝓ gratia. Accepim⁹ eñ de plenitudine eius
primo gratiã: et rurſum accepim⁹ gratiã pro gratia. Quã
gratiã primo accepim⁹? Fidẽ. In fide ambulãtes in gra-
tiã ambulam⁹. Unde ħ meruim⁹? Quib⁹ noſtris precedẽti
bus meritis? Nõ ſe quiſq; compalpet: redeat in cõſciẽtiã
ſuã q̃rat latebras cogitationũ ſuarũ: redeat ad ſeriẽ facto
rũ ſuorũ. Nõ attẽdat qd ſit ſi iam aliquid eſt: ſed quid fue-
rit vt eſſet aliquid. Inueniet non ſe dignum fuiſſe niſi ſup-
plicio. Si ergo ſupplicio dign⁹ fuiſti: ⁊ venit ille qui nõ pec
cata puniret: ſed peccata donaret: gratia tibi data eſt: non
merces reddita. Unde vocat gr̃a? Q: gratis dat. Non eñ
p̄cedẽtib⁹ meritis eã emiſti quod accepiſti. Hãc g̃ accepit
gratiã primã peccator: vt ei⁹ pctã dimitterent. Quid me-
ruit? Interroget iuſticiã: inueniet penã. Interroget miſe-
ricordiã: inueniet gratiã. Sed ħ ꝓmiſerat deus ꝑ prophe
tas. Itaq; cũ venit dare quod promiſerat: nõ ſolũ gratiã
dedit ſed veritatẽ. Quomodo exhibita ẽ veritas? Q: factũ
eſt: qđ ꝓmiſſum eſt. Quid eſt ergo gratiã ꝓ gratia? Fide ꝓ
meremur deũ: et qui digni nõ eram⁹ q̃b⁹ pctã dimitterent
ex eo q: tm̃ donũ indigni accepim⁹: gr̃a vocat. Quid ẽ gr̃a
Gratis data? Quid eſt gratia? Gratis donata nõ reddita
Si tibi debebat/ merces reddita eſt: nõ gratia donata. Si
autẽ vere debebat: bonus fuiſti. Si autẽ nõ merito tuo: vt
Rom. iiij. verum eſt: malus fuiſti. Credidiſti aũt ĩ eum: qui iuſtificat
impiũ. Quid eſt qui iuſtificat impiũ? Ex impio facit piũ.
Cogita quid per legẽ tibi ĩminere debebat: et quid ꝑ gr̃aʒ
cõſecut⁹ ſis. Sʒ cõſecut⁹ autẽ es iſtam gratiã fidei: eris iu-
ſtus ex fide: iuſtus eñ ex fide viuit: et promerebis deũ viuẽ
do ꝑ fidẽ. Cũ ꝓmerueris deũ viuẽdo ex fide: accipies pre-
miũ ĩmortalitatẽ et vitã eternã. Et illa gratia eſt. Nã pro
quo merito accipies vitã eternã? Pro gratia. Si eni fides
gratia eſt ⁊ vita eterna q̃ſi merces eſt fidei: videtur quidem
deus vitã eternã tanq; debitã reddere. Cui debitã? Fide-
li: q: ꝓmeruit illã per fidẽ. Sed q: ipſa fides gratia eſt: ⁊ vi
ta eterna gratia eſt pro gratia. Audi Paulũ apoſtolũ ꝯfi-
tentẽ gratiã: et poſtea debitũ expetentẽ. Confeſſio gratie q̃
j. Thim. j. eſt in paulo? Qui pri⁹ fui blaſphem⁹ ⁊ ꝑſecutor ⁊ iniurio-
ſus: ſed miam inq̃t cõſecutus ſum. Indignũ ſe dixit q̃ cõſe
queret. Cõſecutũ tñ nõ ꝑ merita ſua: ſed ꝑ miaʒ dei. Audi
illũ iã flagitantẽ debitũ: q̃ primo indebitã ſuſceperat gra-
ij. Thi. iiij tiã. Ego eñ inq̃t iã ĩmolor ⁊ tp̃s reſolutiõis mee iſtat. Bo
nũ certamen certaui: curſum cõſummaui: fidẽ ſ̾uaui: dece-
tero repoſita eſt mihi corona iuſticie. Iam d̾bitũ flagitat
iã debitũ exigit. Nã vide v̾ba ſequẽtia. Quã mihi reddet
dñs in illa die: iuſtus iudex. Ut ante ſuſciperet gratiã, mi-
ſericordẽ patrẽ op⁹ habebat. vt p̄miũ gratie/ iudicẽ iuſtũ
qui nõ dãnauit impiũ: donauit fidelẽ. Et tñ ſi bñ cogites:
ipſe dedit fidẽ prio: qua cũ ꝓmeruiſti vt tibi aliq̃d deberet
Q̃d ergo premiũ ĩmortalitatis poſtea tribuit: dona ſua co
ronat: non merita tua. Ergo fratres oẽs de plenitudĩe ei⁹
accepim⁹. De plenitudine mie ei⁹: de plenitudine bonitatꝭ
ei⁹ accepim⁹. Quid? Remiſſionẽ peccatorũ: vt iuſtificare-
mur ex fide. Et inſuꝑ q̃d? Et gratiã pro gratia: id ẽ ꝓ hac
gratia ĩ qua ex fide viuim⁹: recepturi ſum⁹ aliã. Quid tñ ni
ſi gratiã? Nã ſi dixero q: ⁊ ħ debet: mihi aliq̃d aſſigno q̃ſi
E cui debebat. Coronat aũt in nobis de⁹ dona miſericordie
†Alia lr̃a ſue: ſed ſi in ea gratia quã primũ accepimus perſeuerãter
hʒ Q: lex ambulem⁹. ⌊†Lex ꝑ moyſen data eſt⌋ que reos tenebat.
Rom. v. Quid eni ait aplus? Lex ſubintrauit vt abũdaret delictũ:
Hoc ꝓderat ſupbis: vt abũdaret delictũ. Multum eñ ſibi
dabãt et q̃ſi virib⁹ ſuis multũ aſſignabãt ⁊ nõ poterãt iple
re iuſticiã: niſi adiuuaret ille qui iuſſerat. Supbiã illoꝝ vo
lens domare de⁹ dedit legẽ. Tanq; dicẽs. Ecce implete: ne
putetis deeſſe iubentẽ. Nõ deeſt q̃ iubeat: ſed deeſt qui im-
pleat. Si ergo deeſt qui impleat: vnde nõ implet? Quia na

tus cum traduce peccati ⁊ mortis: de adã natus traxit ſe-
cũ quod ibi cõceptũ eſt. Cecidit prim⁹ homo: ⁊ omnes qui
de illo nati ſunt: de illo traxerũt ꝯcupiſcẽtiã carnis. Opor-
tebat vt naſceret ali⁹ homo q̃ nullã traxit ꝯcupiſcẽtiã ho-
mo ⁊ homo: homo ad mortẽ: homo ad vitã. ſicut dicit aplꝰ
Quoniã quidẽ ꝑ hoiem mors: ⁊ per hoieʒ reſurrectio mor j. Cor. xv.
tuorũ. Per quẽ hominẽ mors: ⁊ per quem hoiem reſurre-
ctio mortuoꝝ? Noli feſtinare. Sequitur ⁊ dicit. Sicut eni
in adam oẽs moriunt ſic ⁊ in xp̃o omes viuificabunt. Qui
pertinẽt ad adam? Oẽs qui nati ſunt de adã. Qui ad xp̃m
Oẽs qui nati ſunt ꝑ xp̃m. Quare oẽs in peccato? Quia ne-
mo natus eſt preter adam. Ut aũt naſcerent ex adam/ ne-
ceſſitatis fuit ex ea dãnatione poſſe naſci: per xp̃ʒ volũtatꝭ
eſt ⁊ gratie. Nõ cogunt hoies naſci per xp̃m: nõ q: voluerũt
nati ſunt ex adam. Omnes tñ qui ex adã cum peccato pec
catores. Omnes qui per xp̃m iuſtificati iuſti. Nõ in ſe ſed
in illo. Nã in ſe ſi interroges: adã ſunt. In illo ſi ĩterroges
xp̃i ſunt. Quare? Q: ille caput dñs noſter ieſus xp̃s: nõ cũ
traduce pctĩ venit: ſed tñ venit cũ carne mortali. Mors pec
catorũ pena erat: ĩ dño mun⁹ mie erat nõ pena pctĩ. Nõ eñ
aliq̃d habebat dñs: quare iuſte moreret. Ipſe ait. Ecce ve Joh. xiiij.
nit princeps hui⁹ mũdi: ⁊ in me nihil inuenit. Quare g̃ mo-
reris? Sed vt ſciant oẽs: q: volũtatẽ patris mei facio: ſur
gite eamus hinc. Nõ habebat ille q̃re moreret: ⁊ mortu⁹ ẽ.
Tu habes quare ⁊ mori dedignaris. Dignare equo aĩmo
pati per meritum tuum: qđ ille pati dignat⁹ eſt: vt te a ſem
piterna morte liberaret. Homo ⁊ homo. Sed ille non niſi
homo: iſte de⁹ ⁊ homo. Ille homo peccati: iſte homo iuſti-
cie. Mortuus es in adam reſurge in xp̃m. Nam vtrũq; de-
betur tibi. Iam credidiſti in xp̃m: reddes tñ quod debes
de adã. Sed nõ te in eternũ tenebit vinculũ peccati: q: mor
tem tuã eternã occidit mors tꝑalis dñi dei tui. Ipa ẽ gra-
tia fratres mei: ipſa eſt ⁊ veritas: q: ꝓmiſſa ⁊ exhibita. Nõ
erat iſta in veteri teſtamẽto: q: lex minabat: nõ opitulabat
iubebat nõ ſanabat. Languorẽ oſtẽdebat non auferebat.
Sʒ illi p̄parabat medico vẽturo cũ gratia ⁊ veritate: tanq;
ad aliquẽ quẽ curare vult medic⁹: mittat p̄mũ ſ̾uũ ſuũ vt
ligatũ illũ inueniat. San⁹ nõ erat: ⁊ ſanari nolebat. Et ne
ſanaret: ſanũ ſe eẽ iactabat. Miſſa lex ẽ: ligauit eũ: inuenit
ſe reũ: iam clamabat de ligatura. Uenit dñs: curat amaris
aliquãtum ⁊ acrib⁹ medicamẽtis. Dicit eñ egroto ferto:
dicit tolera: dicit noli diligere mundũ: habeto patientiam
curet te ignis cõtinẽtie: ferrũ perſecutionũ tolerẽt vulnera
tua. Expaueſcebas q̃uis ligat⁹: liber ille ⁊ nõ ligat⁹ bibit
quod tibi dat. Prior paſſus eſt vt te cõſolaretur: tanq; di-
cens. Quod times pati pro te: prior patior pro te. Hec eſt
gr̃a ⁊ magna gr̃a. Quis illã digne collaudat? De humilita
te xp̃i loquor fratres mei. Maieſtatẽ xp̃i ⁊ diuinitatẽ chri
ſti quis loquit in explicãdo ⁊ dicẽdo? Ut quoquo mõ ma-
ieſtatẽ xp̃i loq̃remur nõ ſufficim⁹: ĩmo deficim⁹: totũ cogi-
tantib⁹ cõmittim⁹: nõ audientib⁹ adimplemus. Cogitate
humilitatẽ xp̃i. Sʒ q̃s nobis inquis eã explicat: niſi tu di-
cas: ille intus dicat? Melius illũ dicat qui intus habitat:
quã q̃ foris clamat. Ipſe vobis oſtendat gr̃am humilitatꝭ
ſue: q̃ cepit habitare ĩ cordib⁹ vr̃is. Iam v̾o ſi ĩ ei⁹ hũilita
te explicãda ⁊ irrogãda deficim⁹ maieſtatẽ eius q̃s loqua
tur? Si v̾bum caro factum cõturbat nos: in principio erat
verbũ: q̃s explicabit? Tenete ergo fratres ſoliditatẽ iſtam
Lex ꝑ moyſen data eſt: ⌊gratia ⁊ veritas per ieſum chriſtũ
facta eſt.⌋ Per ſeruũ lex data eſt: reos fecit. Per impera-
torẽ indulgẽtia data eſt: reos liberauit. Lex ꝑ moyſen da
ta eſt. Non ſibi aliq̃d amplius ſeruus aſſignet: q̃ʒ qđ per il
lum factum eſt. Elect⁹ ad magnũ miniſteriũ tanq; fidelis
in domo: ſed tñ ſ̾uus agere ſm̃ legem poteſt: ſoluere a rea
tu legis nõ poteſt. Lex ergo per moyſen data eſt: gratia ⁊
v̾itas per ieſum xp̃m facta eſt. Et forte aliquis dicat. Et
gr̃a et v̾itas non eſt facta ꝑ moyſen qui vidit deũ? Statim
ſubiecit. ⌊Deum nemo vidit vnq;.⌋ Et vnde innotuit moy
ſi de⁹? Q: reuelauit ſ̾uo ſuo dñs. Quis dñs? Ipſe chriſtus
qui premiſit legẽ per ſeruum: vt veniret ipſe cum gratia ⁊
veritate. Deum enim nemo vidit vnq;. Et vnde illi ſeruo
q̃ꝝtum capere poſſet apparuit? ⌊†Sed vnigenitus inquit F
fili⁹ q̃ eſt in ſinu patris: ipſe enarrabit⌋ q̃d eſt in ſinu patris? †Alia lr̃a
In ſecreto pr̃is. Nõ eñ de⁹ hʒ ſinum: ſicut nos habemus nõ hʒ ſed.

in veſtib⁹:aut cogitād⁹ eſt ſic ſedere quō nos:aut forte cinctus eſt vt ſinū haberet:ſed q: ſinus nr̄ int⁹ eſt:ſecretū pr̄is ſinū pr̄is vocam⁹. In ſecreto pr̄is q̄ pr̄em nouit:ipſe enarrauit. Nā deū nemo vidit vnq̄. Ipſe ḡ venit:ꝛ narrauit quod vidit.
Exodi.iij. Quid vidit moyſes? Moyſes vidit nubē:vidit angelū vidit ignē. Omnis illa creatura typū dn̄i ſui gerebat:nō ipſi⁹ dn̄i p̄ntiā exhibebat. Nā ꝗ apte habes i lege. Loq̄bat moyſes cū dn̄o:cōtra in ꝯtra:ſicut amic⁹ cū amico ſuo.
Exodi xxxiij. Si q̄ris ipſam ſcripturā:ꝛ inuenis moyſen dicentē. Si inueni grām in ꝯſpectu tuo:oſtēde mihi teipm̄ manifeſte vt videā te. Et parū eſt q: dixit:rn̄ſum accepit:non potes videre faciē meā. Loq̄bat fratres chariſſimi cū moyſe angelus portās typū dn̄i: et illa oīa q̄ ibi p angelū facta ſunt:futurā iſtā grām ꝛ v̄itatē ꝓmittebat. Qui bn̄ ſcrutant legē nouerūt:ꝛ cū oportunū eſt vt ꝛ nos aliqd inde dicam⁹: q̄ntū dn̄s reuelat nō tacem⁹ charitati vr̄e. Illud aūt ſciatis:q: oīa q̄ corporaliter viſa ſunt:nō erāt illa ſubſtātia dei. Illa eni carneis oculis videm⁹:dei ſubſtātia vn̄ videt? Euāgeliū iterroga.
Matth.v. Beati mūdo corde:q: ipſi deū videbūt. Fuerūt hoīes q̄ dicerēt:vanitate ſui cordis decepti. Pater inuiſibilis eſt:fili⁹ aūt viſibilis eſt. Vn̄ viſibilis? Si ꝓpt carnē:q: ſuſcepit carnē manifeſtū eſt. Illi eni q̄ carnē xp̄i viderūt:aliq credide-rūt:aliq crucifixerūt: ꝛ q̄ crediderūt illo crucifixo mutauerūt. Et niſi ipſam poſt reſurrectionem palparent: fides ad eos non reuocaret. Si ḡ ꝓpt carnē viſibilis fili⁹ eſt:ꝛ nos ꝯcedim⁹:et eſt catholica fides. Si aūt ante carnē ſicut ipſi dicūt:id eſt anteꝗ icarnaret:multū delirāt:et multū errāt. Facta eni ſunt illa viſibilia corporaliter p creaturā: in qb⁹ typ⁹ oſtēderet:nō vtiꝗ ſubſtātia ipſa demōſtrabat et ma-
B nifeſtabat. Et hoc attēdat charitas vr̄a leue documentū. Sapiētia dei videri oculis non pōt. Fratres:ſi xp̄s ſapientia dei ꝛ virtus dei:ſi xp̄s v̄bū dei:v̄bū hoīs oculis non videt:v̄bū dei videri ſic pōt? Expellite ḡ de cordib⁹ veſtris carnales cogitatiōes:vt vere ſitis ſub grā:vt ad nouū teſtamētū ptineatis. Jō vita et̄na ꝓmittit i nouo teſtamēto. Legite vet⁹ teſtamētū ꝛ videte:q: carnali adhuc pp̄lo ea q̄dē p̄cipiebant q̄ nobis. Nā vnū deū colere ꝛ nobis p̄cipit. Nō
Exo.xx. accipies inanū nomen dn̄i dei tui. Et nobis p̄cipit:qđ eſt ſcđm p̄ceptū. Obſerua diē ſabbati magis nobis p̄cipit:q: ſpecialiter obſeruādū p̄cipit. Judei eni ſeruiliter obſeruabāt diē ſabbati ad luxuriā:ad ebrietatē. Quāto melius femine eoꝝ lanam facerēt: q̄ꝫ illo die in neomenijs ſaltarent.
Abſit fratres:vt illos dicam⁹ obſeruare ſabbatū. Spūaliter obſeruat ſabbatū xp̄ianus: abſtinens ſe ab ope ſeruili.
Joh.viij. Quid eſt eni ab ope ſuili? A pctō. Et vn̄ ꝓbam⁹? Dn̄m interroga. Oīs q̄ facit pctm̄:ſu⁹ eſt pcti. Ergo et nobis p̄cipit ſpecialit̄ obſeruatio ſabbati. Jā illa oīa p̄cepta nobis
Exo.xx. magis p̄cipiunt:ꝛ obſuāda ſunt. Nō occides. Nō mechaberis/nō furaberis/non falſum teſtimoniū dices. Honora pr̄em tuū ꝛ mr̄em tuā/nō ꝯcupiſces rē ꝓximi tui. Non ꝯcupiſces vxorē ꝓximi tui. Nonne iſta oīa ꝛ nobis p̄cipiunt? Sed q̄re mercedem:ꝛ iuenies ibi dici: vt expellant hoſtes a facie tua:ꝛ accipietis terrā:quā ꝓmiſit deus pr̄ib⁹ veſtris. Quia nō poterāt capere inuiſibilia: p viſibilia tenebantur. Quare tenebant? Ne penit⁹ iterirēt ꝛ ad idola laberētur. Nā fecerūt h̄ fr̄es mei ſicē legit:obliti tāta miracula q̄ fecit de⁹ corā oculis eoꝝ. Mare diſciſſum eſt: via facta eſt i medijs fluctib⁹:ſequētes hoſtes eorū hiſdē aqs opti ſūt:p q̄s illi trāſierūt. Et cū moyſes hō dei receſſiſſet ab oculis eoꝝ idolū petierūt et dixerūt. Fac nobis deos q̄ nos p̄cedāt q:
Exodi xxxij. ille hō dimiſit nos. Tota ſpes eoꝝ i hoīe poſita erat:nō in deo. Ecce mortu⁹ eſt hō:nunqd mortu⁹ eſt de⁹ q̄ eruit eos de terra egypti? Et cū feciſſent ſibi imaginē vituli:adorauerūt ꝛ dixerūt. Hij ſunt dij tui iſrael:q̄ te liberauerunt de terra egypti. Quācito obliti:tā manifeſtā grām. Quib⁹ ḡ modis teneret pp̄ls talis:niſi ꝓmiſſis carnalib⁹? Ea ibi iubent i decalogo legis q̄ ꝛ nobis:ſꝫ nō ea ꝓmittunt q̄ nobis.
Joh.xvij. Nobis qd ꝓmittit? Vita eterna. Hec eſt autē vita eterna: vt cognoſcāt te vnū deū ve:ꝛ quē miſiſti ieſum xp̄m. Cognitio dei ꝓmittit. Ipſa eſt grā ꝓ grā. Modo credim⁹:nō videm⁹. Pro iſta fide p̄miū erit videre qđ credimus. Nouerāt h̄ ꝓphete:ſꝫ occultū erat āteꝗ vēiret. Nā qdā ſuſpi-
Ps̄.xxvj. rās amator dic. Vnā petij a dn̄o hāc reqrā. Et q̄ris qd petat? Forte eni petit trā lac ꝛ mel fluētē carnalit:q̄uis ſpiritalit ipſa q̄rēda ſit ꝛ petēda;aut forte ſubiectionē hoſtiū ſuorū:aut mortē iimicoꝝ:aut ſpia:aut facultates hui⁹ ſcli. Ardet eni amore:ꝛ miτū ſuſpirat:ꝛ eſtuat ꝛ āhelat. Videam⁹ qd petit. Vnā petij a dn̄o hāc reqrā. Quid eſt h̄ qđ reqrit? Vt ihabitē inqt i domo dn̄i:p oēs dies vite mee. Et puta q: habitas in domo dn̄i:vn̄ ibi erit gaudiū tuū? Vt contēpler inqt volūtatē dn̄i. Fr̄es mei:vn̄ claſhatis:vn̄ exultatis: B
vn̄ amatis niſi q: ibi eſt ſcītilla hui⁹ charitatis? Quid deſideratis rogo vos? Qđ videri pōt oculis tāgi pōt. Pulchritudo aliq eſt:q̄ oclo̓s delectat. Nōne martyres amati ſunt vehement:ꝛ qn̄ eos cōmemoram⁹:ſardeſcim⁹ i amore? Quid i illis amam⁹ fratres? Mēbra laniata a feris? Quid fedi⁹: ſi oclo̓s carnis iterroges? Quid pulchri⁹:ſi oculos mētis interroges? Quid tibi videt adoleſcēs pulcherrimus fur? Quomō horrēt oculi tui. Nunqd oculi carnis horrēt? Si ipſos iterroges:nihil illo corpore cōpoſiti⁹:nihil ordīati⁹ ꝛ parilitas mēbroꝝ: et coloris delectatio:illicit oculos:et tn̄ cum audis q: fur eſt:fugis hoīem alo. Vides ex alia parte ſenē curuū:baculo innitētē:vix ſe mouētē:rugis vndiꝗ exaratū:qd vides qđ oclo̓s delectet? Audis q: iuſt⁹ ē:amas: amplecteris. Talia nobis p̄mia ꝓmiſſa ſunt fr̄es mei:tale aliqd amate:tali regno ſuſpirate:ꝛ talē patriā deſiderate ſi vultis puēire ad id:cū q̄ vēit dn̄s nr̄:id eſt ad grām ꝛ v̄itatē. Si aūt corporalia p̄mia ꝯcupieris a deo:adhuc non ſub lege es:ꝛ ideo ipſam legē iplebis. Quādo eni videris abūdare iſta tp̄alia i eis q̄ deū offendūt: nutāt greſſus tui:ꝛ dicis tibi. Ecce ego colo deū q̄tidie:ad eccleſiā curro:genua mihi trita ſunt in orōnib⁹:ꝛ aſſidue egroto:homicidia faciūt hoīes:rapinas faciūt:ꝛ exultāt:ꝛ abūdant bn̄ eſt illis. Talia ḡ q̄rebas a deo? Certe ad grām ptinebas. Si gratiam ideo tibi dedit deus:quia gratis dedit gratis ama:noli ad p̄miū diligere deū:ipſe ſit p̄miū tuū. Dicat anima tua. Vnā Ps̄.xxvj.
petij a dn̄o hāc requirā:vt inhabitē in domo dn̄i p omnes dies vite mee:vt contēpler delectationem domini. Noli timere:ne faſtidio deficias. Talis erat illa delectatio pulchritudinis: vt ſemper tibi preſens ſit:et nūꝗ ſatieris:immo ſemper ſatieris:et nunꝗ ſatieris. Si enim dixero quia nō ſatiaberis:fames erit. Si dixero quia ſatiaberis:faſtidium timeo. Vbi nec faſtidium erit nec fames: quid dicā neſcio. Sed deus habet quod exhibeat non inuenientibus quomodo dicant:et credentibus quod accipiant.

Tractatus quartus.

¶ Et hoc eſt teſtioniū iohānis qn̄ miſerūt iudei ab hieroſolymis ſacerdotes et leuitas ad eū vt iterrogarēt eū. Tu q̇s es ꝛ ꝯfeſſus eſt ꝛ nō negauit:ꝛ ꝯfeſſus eſt q: nō ſum ego xp̄s. Et iterrogauerūt eū q̇d ergo. Helyas es tu? Et dixit nō ſū: ꝓpheta es tu:ꝛ rn̄dit non. Dixerūt ergo ei q̇s es vt rn̄ſum demus his q̄ miſerūt nos? Quid dicis de teipſo. Ait:ego vox clamātis i deſerto dirigite viā dn̄i:ſicut dixit Eſaias ꝓpheta. Et q̄ miſſi fuerāt erāt ex phariſeis. Et iterrogauerūt eū ꝛ dixerunt ei. Quid ergo baptizas ſi tu nō es xp̄s/nec helias/nec ꝓpheta? Reſpōdit eis iohānes dicēs Ego baptizo i aq̄:medi⁹ aūt veſtrū ſtetit quē vos neſcitis ipſe eſt q̄ poſt me vētur⁹ eſt:q̄ ante me factus eſt: cuius ego nō ſum dignus vt ſoluā eius corrigiā calciamēti. Hec i Bethania facta ſunt trans iordanē: vbi erat iohannes baptizans. Altera die vidit iohānes ieſum venientē ad ſe ꝛ ait. Ecce agn⁹ dei:ecce qui tollit peccata mūdi. Hic eſt de quo dixi: poſt me venit vir q̄ ante me fact⁹ eſt:quia p̄or me erat et ego neſciebam eum. Sed vt manifeſtetur i iſrael ꝓpterea ego veni in aqua baptizās. Et teſtimoniū ꝑhibuit iohānes dicēs Quia vidi ſpm̄ deſcēdētē quaſi colūbā de celo et manſit ſup eum:et ego neſciebam eum. Sed qui

miſit me baptizare in aqua ille mihi dixit: ſuper
quẽ videris ſpiritum deſcendentem ⁊ manẽtem
ſuper eum: hic eſt qui baptizat in ſpirituſancto.

B Epiſſime audiuit ſctitas veſtra ⁊ optime noſtis
qm̃ iohãnes baptiſta quãto preclarior erat ĩ na-
tis mulierũ: et quãto humilior ad cognoſcẽdum
dñm tãto meruit eſſe amicus ſponſi: zelãs nõ ſibi
non ſuum honorem querens: ſed iudicis ſui quẽ tanq̃ ꝓco
preibat. Itaq̃ ꝓphetis precedentib⁹ prenunciare de xp̃o
futura ↄceſſum eſt: huic aũt digito oſtẽdere. Sicut ignora-
bat̃ xp̃s ab his q̃ ꝓphetis nõ crediderãt ãteq̃ veniret: ſic ab
eis ignorabat̃ ⁊ preſens. Venerat enim humiliter primo ⁊
occultus: tãto occultior quãto humilior. Populi aũt ſper-
nentes ꝓpter ſuperbiam ſuam humilitatẽ dei crucifixerũt
ſaluatorẽ ſuum: ⁊ fecerũt dãnatorẽ ſuum. Sed qui p̃mo ve-
nit occultus q: venit humilis: nunquid deinceps nõ eſt vẽ
tur⁹ manifeſtus q: excelſus? Audiſtis modo pſalmũ. De⁹
Ps. xlix. manifeſte veniet: deus noſter et nõ ſilebit. Siluit vt iudica-
ret̃: non ſilebit cum ceperit iudicare. Non diceretur mani-
feſtus veniet niſi primo veniſſet occultus: nec diceretur non
ſilebit niſi quia p̃mo ſiluit. Quomõ ergo ſiluit? Interroga
Eſa. liij. eſaiã. Sicut ouis ad occiſionẽ duct⁹ eſt: et ſicut agn⁹ corã
tõdẽte ſe ſine voce: ſic nõ aperuit os ſuũ. Veniet aũt mani-
feſtus: ⁊ non ſilebit. Quomodo manifeſtus? Ignis ante eũ
Ps. xlix. preibit: et ĩ circuitu eius tẽpeſtas valida. Tempeſtas vali-
da tollere habet totã paleã de area q̃ mõ trituratur: et ignis
incẽdere qđ tẽpeſtas abſtulerit. Modo autẽ tacet. Tacet
iudicio: ſed non tacet p̃cepto. Si enim tacet xp̃s: quid ſibi
volunt hec euãgelia? Quid ſibi volũt voces aplice? Quid
cantica pſalmoꝝ? Quid eloq̃a ꝓphetaꝝ? In his omnibus
xp̃s nõ tacet. Sed tacet modo ne vindicet: nõ tacet vt mo-
neat. Veniet aũt preclarus in vindicta ⁊ apparebit oĩbus
et q̃ in eum nõ credũt. Modo vero quia ⁊ preſens occult⁹
erat: oportebat enim vt contẽneret̃. Niſi enim cõtẽneretur
nõ crucifigeret̃. Si nõ crucifigeret̃ nõ funderet ſanguinem
quo precio nos redemit. Vt autem daret preciũ ꝓ nobis
crucifixus eſt: vt crucifigeret̃ contẽptus eſt: vt contẽneret̃
humilis apparuit. Et q: quaſi ĩ nocte apparuit in corpore
mortali: lucernam ſibi accẽdit vnde videret̃. Ipſa lucerna
iohãnes erat. De quo iam multa audiſtis: et preſens lectio
euãgelij verba iohannis continet. Primo qđ principium
eſt confitẽtis: q: nõ ipſe erat xp̃s. Tanta aũt excellẽtia erat
in iohãne vt poſſet credi xp̃s eſſe: ⁊ ĩ eo ꝓbata eſt humilitas
† Textus eius quia dixit nõ ſe xp̃m eſſe: cũ poſſet credi eſſe: † [Ergo
habet Et hoc eſt teſtimoniũ iohannis: qñ miſerunt iudei ab hieroſo
lymis ſacerdotes et leuitas ad eũ vt interrogarent eũ. Tu
qs es?] Non autem mitterent: niſi mouerentur excellentia
auctoritatis ei⁹: quia auſus eſt baptizare. [Et cõfeſſus eſt
et nõ negauit?] Quid confeſſus eſt? [Et confeſſus eſt: q: nõ
B ſum ego xp̃s. Et iterrogauerũt eũ Quid ergo. Helyas es
tu?] Nouerant enim: q: preceſſurus erat helyas xp̃m. Nõ
eñ alicui icognitũ erat nomen xp̃i apud iudeos. Iſtum nõ
eſſe xp̃m putauerunt: nõ omnino chriſtum non eſſe venturũ
cũ ſperãt venturum. Sic offenderũt in preſentem: offende-
runt tãq̃ in humilẽ lapidẽ. Lapis enim ille adhuc paruus
erat: iam quidẽ preciſus de monte ſine manib⁹: ſicut dicit
Daniel. ij. daniel ꝓpheta vidiſſe ſe lapidẽ preciſum de mõte ſine ma-
nib⁹. Sed quid ſequitur? Et creuit inquit lapis ille ⁊ fact⁹
eſt mons magnus: ⁊ ĩpleuit vniuerſam faciẽ terre. Videat
ergo charitas veſtra quod dico. Chriſt⁹ ante iudeos iam
preciſus erat de mõte. Montẽ regnũ vult intelligi iudeoꝝ.
Sed regnum iudeoꝝ non impleuerat vniuerſam faciẽ ter-
re. Inde p̃ciſus eſt ille lapis q: ĩde nat⁹ eſt in p̃ſentia dñs.
Et quare ſine manib⁹? Quia ſine opere virili virgo pepe-
rit chriſtũ. Iam ergo erat lapis ille preciſus ſine manibus
ante oculos iudeorũ: ſed humilis erat. Nõ immerito: quia
nõdum creuerat lapis ille et impleuerat orbem terrarũ: qđ
oſtendit in regno ſuo qđ eſt eccleſia que impleuit totam fa
ciem terre. Quia ergo nõdũ creuerat offenderunt in illum
tãq̃ in lapidem: ⁊ factum eſt in eis qđ ſcriptum eſt. Qui ce
Luc. xx. ciderit cõquaſſabitur: ⁊ ſuper quos ceciderit lapis ille con
teret eos. Primo ſup humilem ceciderunt: excelſus ſuper
illos venturus eſt. Sed vt eos venturus excelſus cõterat:
primo eos humilis quaſſauit. Offenderũt in eũ et quaſſati
ſunt: nõ cõtriti ſed quaſſati ſunt: veniet excelſus et conteret
eos. Sed ignoſcẽdũ eſt iudeis: q: offenderũt in lapidẽ qui
nõ creuerat. Quales ſunt illi q̃ in ip̃m montẽ offendũt? Iã
de q̃b⁹ dicã cognoſcitis: q̃ negãt eccleſiam toto orbe diffu-
ſam. Non in humilẽ lapidẽ ſed in ip̃m montẽ offendũt: qđ
fact⁹ eſt ille lapis dũ creſceret. Ceci iudei nõ viderunt hu-
milẽ lapidẽ. Quãta cecitas eſt nõ videre montẽ? Ergo vi-
derũt humilẽ ⁊ nõ cognouerũt. Demõſtrabat̃ illis p lucer-
nã. Nam primo ille quo maior non ſurrexerat in natis mu-
lierum dixit. Non ſum ego chriſtus. Dictũq̃ illi eſt. Nun-
quid tu es helyas? † Reſpõdit. Non ſum. Chriſtus enim † Alia lrã
premittit ante ſe helyã: et dixit non ſum: et fecit nobis que- habet Et
ſtionẽ. Timendum eſt enim: ne minus intelligentes cõtra- dixit. C
ria putent iohãnem dixiſſe q̃ chriſtus dixit. Quodã enim
loco cum dominus ieſus chriſtus in euangelio quedam di
ceret de ſe: reſpõderũt illi diſcipuli. Quomodo enim dicũt
ſcribe: id eſt periti legis: quia helyam oportet primũ veni-
re? Et ait domin⁹. Helyas iam venit: et fecerunt ei que vo Mat. xvij
luerũt: et ſi vultis ſcire ipſe eſt iohãnes baptiſta. Iohãnes
aũt iterrogat⁹ ſic ſe ↄfeſſus eſt helyã nõ eſſe: quomodo nec
xp̃m eẽ. Et vtiq̃ ſicut veꝝ ↄfeſſus eſt xp̃m ſe nõ eſſe: ſic veꝝ
ↄfeſſus eſt nec helyam ſe eſſe. Quomõ ḡ cõparabim⁹ dicta
p̃conis cũ dictis iudicis? Abſit vt preco mentiat̃. Hoc eñ
loquit̃ qđ audit a iudice. Quare ergo ille nõ ſum helyas: ⁊
domin⁹ ipſe eſt helyas? Quia in eo domin⁹ ieſus chriſtus
prefigurare voluit futurum aduentum ſuum ⁊ hoc dicere/
quia in ſpiritu helye erat iohãnes Et quod erat iohannes
ad primum aduẽtum: hoc erit helyas ad ſecundum aduen
tũ. Quomodo duo aduẽtus iudicis: ſic duo precones. Iu-
dex quidẽ ipſe: precones autẽ duo: nõ duo iudices. Opor-
tebat autẽ iudicẽ primo venire iudicãdum: miſit ante pri-
mum preconem: vocauit illum helyam: q: hoc erit in ſecũ-
do aduentu helyas qđ in primo iohannes. Nãq̃ intendat
charitas veſtra: q̃ verum dicam. Quando cõceptus eſt io-
hannes: vel potius quãdo natus eſt: ſpũſſanctus hoc de il-
lo homine impleto ꝓphetauit. Et erit inquit precurſor al-
tiſſimi: in ſpũ et virtute helye. Non ergo helyas: ſed in ſpũ Luc. i.
et ꝟtute helye. Quid eſt in ſpũ ⁊ ꝟtute helye? In eodẽ ſpũ
ſancto vice helye? Quare vice helye? Quia qđ helyas ſc̃do
hoc iohannes in primo aduentu fuit. Recte ergo iohãnes
ꝓprie reſpõdit. Nam dominus figurate helyas ipſe eſt io-
hãnes. Iſte autem vt dixi proprie: nõ ſum ego helyas Si
figurã precurſoris aduertas: iohãnes ipſe eſt helyas. Qđ
enim ille ad primum aduẽtum: hoc ille ad ſecundum erit.
Si proprietatem perſone interroges: iohannes iohannes:
helyas helyas. Domin⁹ ergo ad prefigurationẽ recte ipſe
eſt helyas. Iohannes autem recte ad ꝓprietatem/nõ ſum
helyas. Nec iohannes falſum: nec domin⁹ falſum: nec p̃co
falſum: nec iudex falſum: ſi itelligas. Quis aũt itelligit: niſi
q̃ imitatus fuerit humilitatem preconis et cognouerit cel-
ſitudinẽ iudicis. Nihil enim humilius ipſo p̃cone fratres
mei: nullum tãtũ meritum iohannes habuit q̃ de iſta ipſa
humilitate: qđ cum poſſit fallere homines et putari chriſt⁹
et haberi pro chriſto. Tante enim gratie tanteq̃ excellen-
tie fuit: ↄfeſſus eſt tamen aperte ⁊ dixit. Non ſum ego xp̃s.
Nunq̃d tu helyas es? Iam ſi diceret helyas ſum: ergo iã
in ſecũdo aduẽtu adueniens domin⁹ iudicaret non adhuc
in primo iudicaretur: tãq̃ dicens. Venturus eſt adhuc et
helyas. Non ſum inquit helyas. Sed obſeruate humilem
ante quem venit iohannes: ne ſentiatis excelſum ante quẽ
venturus eſt helyas. Nam et dominus ita cõpleuit: ipſe eſt
iohãnes baptiſta qui venturus eſt helyas. Ipſe prefigura-
tione venit iſte: quã ꝓprietate venturus eſt helyas. Tunc
helyas p ꝓprietatem helyas erit. Nunc per ſimilitudinem
iohannes helyas erat. Modo iohannes per proprietatem
iohãnes eſt: tunc per ſimilitudinem helyas iohannes erit.
Ambo precones ſibi dederunt ſimilitudines ſuas et tenue-
runt ꝓprietates ſuas. Vnus autẽ dominus iudex: ſiue il-
lo precone precedente ſiue illo. Et interrogauerunt eum. D
Quid ergo? Helyas es tu? Et dixit. Non [Et dixerunt † Al. Et
ei. Propheta es tu? Et reſpondit non. † Dixerũt ergo ei. dixerunt.
Quis es tu † vt reſponſum demus his qui miſerunt nos. † Alia lrã
Quid dicis de teipſo? Ait. Ego vox clamãtis in deſerto]. nõ hʒ tu.

Eſaias illud dixit. In iohanne ꝓphetia iſta eſaie impleta
eſt. Ego vox clamãtis in deſerto. Quid clamantis? [Diri
gite viã domini: rectas facite ſemitas dei nr̃i]. Non vobis
videt̃ preco eſſe: dicere/exite facite viã? Niſi quod preco
exite dicit: iohannes dicit venite. A iudice repellit ꝑco: ad
iudicẽ vocat iohãnes. Immo vocat iohannes ad humilẽ:
ne iudex ſentiatur excelſus. Ego vox clamãtis in deſerto/
dirigite viã dñi: [ſicut dixit eſaias ꝓpheta]. Nõ dixit ego
ſum iohãnes: ego ſum helias: ego ſũ ꝓpheta. Sʒ qd dixit?
Hoc vocor. Ego vox clamãtis in deſerto/dirigite viã dñi or
rectas facite ſemitas dei nr̃i. Ego ſum ipſa ꝓphetia. [Et
qui miſſi fuerãt/erant ex phariſeis]: id eſt ex principibꝰ iu-
deorum. [Et iterrogauerũt eũ ⁊ dixerũt ei. Quid ergo ba-
ptizas: ſi tu nõ es xp̃s: neqꝫ helias: neqꝫ ꝓpheta?] Quaſi au
dacie videbat̃ eſſe baptizare: qꝛ ſi in qua ꝑſona/querimus
vtrũ tu ſis xp̃s tu dicis te nõ eẽ. Querimꝰ ne forte ꝑcurſor
illiꝰ ſis: qꝛ nouimus ante aduentũ xp̃i venturũ eſſe heliam
te eſſe negas. Querimus ne forte aliqs multum preueniẽs
preco es/id eſt ꝓpheta: ⁊ accepiſti hãc poteſtatẽ: nec ꝓphe
tã te eẽ dicis. Et nõ erat ꝓpheta iohãnes: maior erat q̃ ꝓ-
pheta. Dñs de illo tale teſtimoniũ dedit. Quid exiſtis in de-
Mat.xj. ſertũ videre. Harũdinẽ vento agitatã? Utiqꝫ nõ vẽto agi-
tari ſubaudis: qꝛ nõ hoc erat iohãnes: q a vẽto moueretur.
Qui enĩ a vento mouet̃: circũflatur oĩ ſpũ ſeductorio. Sed
qd exiſtis videre hoĩem mollibꝰ veſtitũ? Ueſtiebatur enĩ
iohãnes aſperis: id eſt tunica facta de pilis cameli. Ecce q
mollibus veſtiunt̃: in domibus regũ ſunt. Non ġ exiſtis vi
dere hoĩem mollibꝰ veſtitũ. Sed qd exiſtis videre? Pro-
phetã? Ita dico vobis maior q̃ ꝓpheta h: qꝛ ꝓphete lõge
ante ꝓnunciauerũt. Iohãnes ꝓſentem demõſtrabat. Quid
ġ tu baptizas: ſi tu non es xp̃s/neqꝫ helias/neqꝫ propheta?
†Alia lr̃a hʒ dicẽs. [Reſpõdit eis iohãnes † ⁊ dixit. Ego baptizo ĩ aq̃: mediꝰ
aũt vr̃m ſtetit quẽ vos neſcitis]. Humilis enĩ nõ videbat̃:
⁊ ꝓpterea lucerna accẽſa ẽ. Uidete qũo det locũ: qd aliud
†Alia lr̃a habet ven turus eſt. poſſet putari? [Ipſe eſt q poſt me † venit/q ante me factus
eſt]. Sicut iam diximꝰ: id eſt antepoſitus eſt mihi: [cuius
ego nõ ſum dignꝰ vt ſoluã corrigiã calciamẽti eiꝰ]. Quãtũ
ſe abiecit: ⁊ ideo multũ eleuatꝰ ẽ: qm̃ q ſe hũiliat exaltabit̃.
Uñ dʒ videre ſctĩtas vr̃a: qꝛ ſi iohẽs ſic ſe hũiliauit vt di-
ceret/nõ ſum ego dignꝰ corrigiã ſoluere: qũo hñt hũiliari
q dicunt nos baptizamus: nos qđ damꝰ nr̃m eſt: ⁊ qđ nr̃m
eſt ſctm̃ eſt. Ille dicit/nõ ego ſʒ ille: illi dicũt nos. Nõ eſt di
gnus iohẽs ſoluere corrigiã calciamẽti eiꝰ. Qđ ſi dignum
ſe diceret q̃ hũilis eẽt. Et ſi dignũ diceret: ille vẽit poſt me
q ante me factꝰ eſt/cuiꝰ tãtũmõ corrigiã calciamẽti dignꝰ
ſum ſoluere: multũ ſe humiliaſſet. Qñ aũt nec ad h dignũ
ſe dicit. Uere plenꝰ ſpũſctõ erat: q ſic ſeruꝰ/dñm agnouit:
⁊ ex ſuo amicꝰ fieri meruit. [Hec ĩ bethania facta ſũt trãſ-
iordanẽ: vbi erat iohãnes baptizãs. Altera aũt die vidit io
E hãnes ieſum veniẽtem ad ſe ⁊ ait. Ecce agnus dei: ecce qui
tollit pctã mũdi]. Nemo ſibi arroget ⁊ dicat: qꝛ ipſe auferet
pctã mũdi. Unde iam intẽdite: cõtra quos ſupbos intẽde
bat digitũ iohẽs. Nõ dũ erãt nati heretici: ⁊ iã oſtendebat̃
ↄtra illos. Clamabat tũc a fluuio: ↄtra quos mõ clamat ex
euãgelio. Uenit ieſꝰ: ⁊ qd dic̃ ille? Ecce agnꝰ dei. Si agnꝰ
dei ĩnocẽs: ⁊ iohãnes agnꝰ. An nõ ⁊ ipſe innocẽs? Sed qs
innocẽs? quãtũ ĩnocẽs? oẽs ex illa traduce veniũt: ⁊ illa ꝓ-
pagine/de qua cãtat gemẽs dauid. Ego in ĩiq̃tate ↄceptꝰ
ſum: ⁊ ĩ pctĩs mater mea ĩ vtero me aluit. Solꝰ ġ ille agnꝰ
q nõ ſic venit. Nõ enĩ in iniq̃tate ↄceptꝰ eſt/qꝛ nõ de morta
litate ↄceptꝰ eſt: nec eũ in pctĩs mater eiꝰ in vtero aluit quẽ
ꝟgo cõcepit: ꝟgo pepit: qꝛ fide cõcepit: fide ſuſcepit: ġ ecce
agnꝰ dei. Non hʒ iſte traducẽ. De adã carnẽ tñ aſſũpſit: de
adã adã pctm̃ nõ aſſumpſit. Qui nõ aſſumpſit de nr̃a maſſa
peccatum: ipſe eſt qui tollit noſtrum peccatum. Ecce agnꝰ
dei: ecce qui tollit peccata mundi. Noſtis quia quidam ho
mines dicũt. Aliqñ nos tollimꝰ pctã hoĩbꝰ: qꝛ ſancti ſumꝰ.
Si enĩ nõ fuerit ſctũs q baptizat: qũo tollit pctã alteriꝰ: cũ
ſit ipſe hõ plenꝰ pctõ? Cõtra iſtas diſputatiões ꝟba nr̃a nõ
dicamꝰ: hũc legamꝰ. Ecce agnꝰ dei: ecce q tollit pctã mun
di. Nõ ſit ꝓſumptio hoĩbꝰ in hoĩes: nõ tranſmigret paſſer
in mõtes. In dño cõfidat. Et ſi leuat oculos ſuos ĩ mõtes
vnde veniet auxiliũ ei: intelligat et auxiliũ eius a dño q fe-
cit celũ ⁊ terrã. Tante excellẽtie iohãnes dr̃ ei. Tu es xp̃s

dicit nõ: tu es helias dicit nõ: tu es ꝓpheta dicit nõ? Qua-
re ergo baptizas? Ecce agnꝰ dei: ecce q tollit pctã mundi.
Hic eſt de quo dixi: poſt me venit vir q ante me factꝰ eſt: qꝛ
ꝓor me erat. Et poſt me venit qꝛ poſterius natꝰ eſt ante me
factus: quia ꝓlatus eſt mihi. Prior me erat: qꝛ in ꝓncipio Ioh.j.
erat ꝟbũ: ⁊ ꝟbũ erat apud deũ: ⁊ deus erat verbũ. [Et ego
neſciebã eum dixit. Sed vt manifeſtaret̃ † iſraeli: ꝓpterea †Al'i iſrl'.
veni ego ĩ aqua baptizãs. Et teſtimoniũ ꝑhibuit iohãnes
dicens: qꝛ vidi ſpm̃ † de celo deſcẽdentẽ quaſi colũbam et †Al'.de ce
mãſit ſup eũ: ⁊ ego neſciebã eũ. Sed q me miſit baptizare ĩ lo poſt co
aqua: ille mihi dixit. Sup quẽ videris ſpm̃ deſcendẽtem ⁊ lumbam.
manẽtẽ ſup eũ: hic eſt q baptizat in ſpũſancto. Et ego vidi
⁊ teſtimonium perhibui: qꝛ hic eſt filius dei]. Intẽdat mo-
dicũ charitas veſtra. Iohannes qñ vidit xp̃m? Miſſus
eſt enĩ: vt baptizaret in aq̃. Queſitum eſt quare: vt manife-
F ſtaret iſraeli dixit. Quid ꝓfuit baptiſmũ iohãnis? Fratres
mei ſi ꝓfuit aliqd ⁊ modo maneret: ⁊ baptizarent̃ homĩes
in baptiſmate iohãnis: ⁊ ſic venirẽt ad baptiſmũ xp̃i. Sed
qd ait? Ut manifeſtet̃ iſraeli: id eſt ipſi iſraeli populo iſrael
vt manifeſtet̃ xp̃s venit baptizare in aq̃. Accepit miſteriũ
baptiſmatis iohãnis in aqua penitẽtie parare viã dño: nõ
exiſtens dñs: ac vbi cognitꝰ eſt dñs ſupfluo ei via parabat̃
qꝛ cognoſcẽtibꝰ ſe ipſe factꝰ ẽ via. Itaqꝫ nõ durauit diu ba-
ptiſmũ iohĩs. Sed qũo demõſtratꝰ eſt dñs hũilis: vt accĩ-
peret baptiſma iohĩs in q baptizaret̃ ipſe dñs? et opꝰ erat
dño baptizari? Et ego iterrogãs ecce reſpõdeo. Opꝰ erat
dño naſci: opus erat dño crucifigi: opꝰ erat dño mori: opus
erat dño ſepeliri. Si ġ tãtam ſuſcepit ꝓ nobis humilitatẽ:
baptiſma nõ erat ſuſcepturꝰ. Et qd ꝓfuit quia ſuſcepit ba-
ptiſma ſui: niſi vt tu nõ dedignaueris ſuſcipe baptiſmũ dñi?
Intẽdat charitas vr̃a. Futuri erãt aliq ĩ eccl̃ia excelſioris
gr̃e cathecumini. Fit enĩ aliqñ vt videas cathecuminũ ab
ſtinẽtẽ ab omni cõcubitu: vale facientẽ ſeculo: renunciantẽ
omnibꝰ que poſſidebat: ⁊ diſtribuentem pauperibus: et ca-
thecuminꝰ eſt. Inſtructꝰ eſt etiã forte doctrina ſalutari: ſu-
pra multos fideles. Timẽdũ eſt huic: ne dicat apđ ſemet-
ipm̃ de baptiſmate ſancto quo peccata dimittuntur. Quid
plus accepturꝰ ſum? Ecce ego melior ſum illo fidele ⁊ illo
fidele: cogitãs aut fideles aut ↄiugatos/aut forte idiotas/
aut habẽtes ⁊ poſſidẽtes res ſuas quas ipſe diſtribuit iam
paupibꝰ: et meliorẽ ſe eſſe arbitrans q̃ ille q iam baptizatꝰ
eſt dedignet̃ venire ad baptiſmũ dicẽs. Hoc ſũ accepturꝰ:
qđ habet ille ille. Et ꝓponat ſibi illos quos ↄtẽnit ⁊ quaſi
ſordeat illi hoc accipe qđ acceperunt inferiores: quia iam
videt̃ ipſe ſibi melior: et tñ omnia peccata ſupra illũ ſunt ⁊
niſi aduenerit ad ſalutare baptiſmũ vbi pctã ſoluunt̃ cũ oĩ
excellẽtia ſua nõ põt intrare in regnũ celoꝝ. Sed vt illã ex-
cellẽtiã inuitaret ad baptiſmũ ſuũ vt pctã illi dimitterẽtur
venit ipſe ad baptiſma ſerui ſui: et cũ ipſe nõ haberet qđ ei
dimitteret̃: nec qd in illo lauaret̃ ſuſcepit a ſeruo baptiſma
⁊ tanq̃ allocutus eſt filium ſupbientẽ ⁊ extollentẽ ſe ac de-
dignãtẽ ſe forte accipe cũ idiotis vñ ei poſſit ſalus venire.
Et q̃ſi dicẽs. Quãtũ te extẽdis? quãtũ te extollis: quãta ẽ
excellẽtia tua: quãta gr̃a tua? maior põt eẽ q̃ mea? Si ego
veni ad ſuũ: tu dedignaris venire ad dñm? Si ego ſuſcepi
baptiſma ſerui: tu dedignaris a dño baptizari? Nã vt noue-
ritis fratres mei qꝛ non ex neceſſitate alicuius vinculi pctĩ
dñs veniebat ad ipm̃ iohãnẽ: ſicut dicũt alij euãgeliſte cũ
iohanne. Tu ad me venis: et ego a te debeo baptizari. Et
quid/ipſe ei reſpondit? Sine modo vt impleatur omnis iu-
ſticia. Quid eſt impleatur omnis iuſticia? Mori veni ꝓ ho Mat.iij.
minibus: baptizari non debeo ꝓ hominibus? Quid eſt im-
pleat̃ omnis iuſticia? Impleat̃ oĩs humilitas. Quid ergo?
Non erat ſuſcepturus baptiſma a bono ſeruo: q paſſiõem
G ſuſcepit a ſeruis malis? Intendite ergo baptizato dño. Si
ꝓpterea baptizauit iohãnes vt in eius baptiſmo dñs oſtẽ
deret humilitatem: nemo alius baptizaret̃ baptiſmate io-
hãnis. Multi autem baptizati ſunt baptiſmo iohãnis: ba-
ptizatus eſt ⁊ dñs baptiſmo iohãnis ⁊ ceſſauit baptiſmum
iohãnis. Deinde iã miſſus eſt in carcerẽ iohãnes. Deinceps
nemo baptizatus ĩuenit̃ illo baptiſmate. Si ergo ꝓpterea
venit ⁊ iohãnes baptizans vt dñi humilitas nobis demon
ſtraretur: vt quia ille ſuſcepit a ſeruo: nos non dedignare-
mur ſuſcipere a dño: dñm ſolum baptizaret. Sed ſi ſolum

dñm iohānes baptizaret non deeſſent q̄ putarent ſanctius
fuiſſe baptiſma iohānis q̄ꝫ xp̄i: quaſi baptiſmate iohannis
ſolus xp̄s meruiſſet baptizari:baptiſmate autem chriſti ge
nus humanum. Intēdat charitas veſtra. Baptiſmate xp̄i
baptizati ſumus:nō tm̄ nos: ſed ꝛ vniuerſus orbis terraꝝ:
et baptizaꝛ vſqꝫ in finē. Quis noſtrū poteſt ex aliqua parte
cōparari xp̄o: cui ſe iohānes dixit idignū ſoluere corrigiā
calciamēti? Si ergo ille xp̄s tāte excellētie hō deꝰ ſolꝰ ba-
ptizareꝛ baptiſmo iohānis: q̄d dicturi erāt hoīes? Quale
baptiſma habuit iohānes? Magnū baptiſmū habuit:ineſ-
fabile ſacramentū. Vide:qꝛ ſolus xp̄s meruit baptizari io
hānis baptiſmate:atqꝫ ita maior videreꝛ baptiſma ſui: q̄ꝫ
baptiſma dñi. Baptizati ſunt ꝛ alij baptiſmate iohānis:ne
melior videreꝛ baptiſma iohānis q̄ꝫ xp̄i. Baptizatꝰ eſt aūt
ꝛ dñs:vt dño ſuſcipiēte baptiſma ſerui: nō dedignarentur
alij ſui ſuſcipe baptiſma dñi. Ad hoc ḡ miſſꝰ erat iohānes
ſed nouerat xp̄m/an nō nouerat? Si non nouerat:quare di-
cebat qñ venit ad fluuiū xp̄s. Ego a te debeo baptizari:ħ
eſt:ſcio q̄ ſis? Si ergo iam nouerat:certe tunc cognouit qñ
vidit columbam deſcēdentem. Manifeſtū eſt quia colūba
nō deſcendit ſuper dñm: niſi poſteaq̄ꝫ aſcendit de aqua ba
ptiſmi. Dñs baptizatus aſcēdit ab aqua:aperti ſunt celi:et
vidit ſup eum colūbam. Si ergo poſt baptiſma deſcendit
colūba:anteq̄ꝫ baptizaretur dñs:dixit illi iohānes. Tu ad
me venis. Ego a te debeo baptizari. Ante illum nouerat q̄
dixit. Tu ad me venis. Ego a te debeo baptizari. Quō er-
go dixit:ꝛ ego neſciebā eū: ſed q̄ me miſit baptizare ī aqua
ille mihi dixit. Sup quem videris ſpm̄ deſcēdentem ſicut
colūbā ꝛ manentē ſup eum:hic eſt q̄ baptizat in ſpūſancto.
Non parua queſtio eſt fratres mei. Si vidiſtis queſtiōem
nō paꝝ vidiſtis:ſupeſt vt ipſius ſolutionē dñs det. Tamen
illud dico:ſi vidiſtis queſtionē non eſt parū. Ecce poſitus
eſt iohānes ante oculos veſtros:ſtans ad fluuium iohānes
baptiſta. Ecce venit dñs adhuc baptizandus:nōdū bapti
zatꝰ:audi vocē iohīs. Tu ad me venis? Ego a te debeo ba
ptizari. Ecce iā cognoſcit dñm:a quo vult baptizari:bapti
zatus dñs aſcēdit ab aqua:aperiuntur celi:deſcēdit ſpūs.
Modo illū cognoſcit iohānes. Si modo illum cognoſcit:
cur dixit antea:ego a te debeo baptizari? Si autē non eum
modo cognoſcit:quia iam nouerat eum:q̄d eſt quod dixit:
non nouerā eum:ſed qui me miſit baptizare ille mihi dixit.
Super quem videris ſpm̄ deſcendentem et manentem ſup
eum ſicut columbam:ipſe eſt q̄ baptizat in ſpūſancto. Fra-
tres ſi iſta queſtio hodie ſoluaꝛ:grauat vos:non dubito:qꝛ
iā multa dicta ſunt. Sciatis aūt talem iſtam q̄ſtionē eſſe vt
hec ſola perimat partē donati. Ad hoc dixi charitati vr̄e
vt itēros vos facerē:ſimiliter vt ſoleo ſimul vt oretis ꝓ no
bis ꝛ ꝓ vobis:vt ꝛ nobis det dñs digna loqui:ꝛ vos digna
cape mereamini. Interim hodie dignamini differre. Sed
hoc breuiter dico iterim:donec ſoluaꝛ. Interrogate pacifi
ce ſine rixa:ſine cōtētione:ſine altercationibus:ſine inimi-
citijs:ꝛ vobiſcum q̄rite:ꝛ alios interrogate ꝛ dicite. Hanc
queſtionē ꝓpoſuit hodie ep̄s noſter. Aliqñ ſi dñs ꝯceſſerit
ſoluturus eam. Siue ſoluaꝛ:ſiue nō ſoluaꝛ:putate me pro-
poſuiſſe qđ me mouet. Moueor enim multū:dicit iohānes
ego a te debeo baptizari:tāq̄ꝫ chriſto cognito. Si enim nō
nouerat eū a quo voluit baptizari:temere dicebat: ego a te
debeo baptizari. Nouerat ḡ eū. Si nouerat eū: q̄d eſt er-
go qđ dicit nō nouerā eū: ſꝫ q̄ me miſit baptizare in aq̄ ipſe
mihi dixit. Sup quē viderꝭ ſpm̄ deſcēdentē ꝛ manētē ſup
eū ſicut colūbā:ipe eſt q̄ baptizat in ſpūſctō? Quid dicturi
ſunt? Quia ne ad illū veniſſet dñs baptizandus: ait ipe ſci-
mus qñ venerit colūba. Ne forte ibi lateat:legaꝛ alij euā-
geliſte:q̄ planius illud dixerūt: et iuenimus aptiſſime tunc
deſcēdiſſe colūbā cū dñs ab aqua aſcēdit. Sup baptizatū
enim xp̄m apti ſunt celi:ꝛ vidit ſpm̄ſctm̄ deſcēdentē:ſi iam
baptizatū cognouit:veniēti ad baptiſma: quō dicit:ego a
te debeo baptizari? Hāc vobiſcū iterim ruminate:hāc vo
biſcū ꝯferte:hanc vobiſcū tractate. Preſtet dñs deꝰ nr̄:vt
anteq̄ꝫ a me audiatꝭ alicui vr̄m poſt eā reuelet. Tn̄ fratres
hoc ſciatis: qꝛ ꝑ iſtius queſtiōis ſolutionē pars donati de
baptiſmi gr̄a vbi nebulas obtēdunt imperitis ꝛ rhetia tē-
dunt auibꝰ volantibus ſi frontem habeant omnino non ha
bebunt:omnino eorum ora claudentur.

Tractatus quintus.

¶ Et ego neſciebā eū. Sꝫ q̄ miſit me baptizare
ī aq̄ ille mihi dixit. Sup quē viderꝭ ſpm̄ deſcēdē-
tē ꝛ manentē ſup eū:hic eſt q̄ baptizat in ſpūſctō.

Sicut dñs voluit:ad diē ꝓmiſſiōis nr̄e ꝑuenimꝰ. A
Preſtabit etiā hoc:vt ad ipſiꝰ ꝓmiſſiōis reddi-
tionē ꝑuenire poſſimꝰ. Tūc em̄ ea q̄ diximꝰ ꝛ no-
bis ꝛ vobis vtilia ſunt:ſi ab ipo ſunt. Que aūt ab
homīe ſunt mēdacia ſunt:ſicut ipſe dixit dñs nr̄ ieſus xp̄s.
Qui loquiꝛ mēdaciū:de ſuo loquiꝛ. Nēo hꝫ de ſuo:niſi mē
daciū ꝛ pctm̄. Si q̄d aūt hō hꝫ ꝟitatis atqꝫ iuſticie:ab illo
fonte eſt quē debemꝰ ſitire ī hoc heremo:vt ex eo q̄ſi guttꝭ
q̄buſdā irrorati: ꝛ ī hac ꝑegrinatione iterim ꝯſolati ne defi
ciamꝰ ī via venire ad eiꝰ reqem ſatietatēqꝫ poſſimus. Si ḡ
q̄ loq̄tur mēdaciū de ſuo loq̄tur:q̄ loq̄tur ꝟitatē de deo loq̄
tur:verax iohānes:ꝟitas xp̄s. Verax iohānes:ſed oīs ve-
rax:a ꝟitate verax eſt. Si ḡ verax iohānes et verax eſſe hō
non pōt niſi a ꝟitate:a q̄ erat verax niſi ab eo q̄ dixit. Ego Joh.xiiij.
ſum ꝟitas? Nō ḡ poſſet dicere:aut ꝟitas cōtra veracē:aut
verax cōtra ꝟitatē. Veracē ꝟitas miſit:et ideo verax erat
q̄m a ꝟitate miſſus erat:ſi ꝟitas iohānē miſerat:xp̄s eū mi
ſerat. Sed qđ xp̄s cū p̄re facit/pr̄ facit:ꝛ qđ pr̄ cum xp̄o fa
cit/xp̄s facit:nec ſeorſum paꝛ aliq̄d facit ſine filio:nec ſeor-
ſum aliq̄d filiꝰ ſine p̄re. Inſeparabilis charitas:iſeparabi-
lis vnitas:inſeparabilis maieſtas:in ſeparabilis poteſtas:
ſcd̄m hec ꝟba q̄ ipe poſuit. Ego ꝛ pr̄ vnū ſumꝰ. Quis ergo Joh.x.
miſit iohānē? Si dicamꝰ/pr̄ veꝝ dicimꝰ:ſi dicamꝰ filiꝰ veꝝ
dicimꝰ:manifeſtiꝰ aūt vt dicamꝰ pr̄ et filiꝰ. Quē miſit ḡ pr̄
ꝛ filiꝰ vnus deꝰ miſit:qꝛ filiꝰ dei dixit:ego ꝛ pr̄ vnū ſumus?
Quomō ergo neſciebat eum a q̄ miſſus eſt? Dixit em̄. Ego
neſciebā eū: ſꝫ q̄ me miſit baptizare in aqua ipe mihi dixit.
Interrogo iohānē:q̄ te miſit baptizare in aqua: q̄d tibi di- B
xit? Sup quē videris ſpm̄ deſcēdētē ſicut colūbā: ꝛ manē
tē ſup eū:ipe eſt q̄ baptizat ī ſpū ſctō. Hoc tibi o iohannes
dixit q̄ te miſit:manifeſtum eſt:qꝛ hoc. Quis ergo te miſit?
Forte pr̄? Verus deus pr̄ ꝛ ꝟitas dei filiꝰ:ſi pr̄ ſine filio te
miſit:deꝰ ſine ꝟitate te miſit. Si ideo aūt verax es qꝛ veri-
tatē loq̄ris ꝛ ex ꝟitate loq̄ris:nō te miſit pr̄ ſine filio: ſed ſi-
mul te miſit pr̄ ꝛ filiꝰ. Si ḡ ꝛ filiꝰ te miſit cū p̄re:quō neſcie
bas eū a quo miſſus es? Quē videras in ꝟitate ipſe te mi-
ſit vt agnoſcereꝛ in carne ꝛ dixit. Sup quē videris ſpm̄ de-
ſcēdētē ſicut colūbā et manētē ſup eū: ipe eſt q̄ baptizat in
ſpūſctō. Hoc audiuit iohānes vt noſſet eum quē nō noue-
rat:an vt plenꝰ noſſet quē iā nouerat? Si enim oī ex parte
nō noſſet:veniēti ad fluuiū vt baptizareꝛ:nō diceret. Ego a
te debeo baptizari:ꝛ tu venis ad me? Nouerat ḡ. Quando Mat.iij.
aūt colūba deſcēdit:iā baptizato dño:et ab aq̄ aſcēdēte:at
ſi ille q̄ eū miſerat dixit:ſup quē videris ſpm̄ deſcēdentē ſi-
cut colūbā ꝛ manētē ſup eū: ipe eſt q̄ baptizat in ſpūſctō:et
nō nouerat eū:ſꝫ colūba deſcēdēte cognouit eū. Columba
ꝟo tūc deſcēdit qñ dñs ab aq̄ aſcēdit. Tunc aūt cognoue-
rat iohānes dñm qñ ad eū dñs ad aquā veniebat: manife-
ſtaꝛ nobis qꝛ iohānes ꝑm aliq̄d nouerat ꝑm aliq̄d non no-
uerat dñꝫ. Niſi aūt ħ itellexerimꝰ:mēdax erat. Quō ḡ erit
verax agnoſcēs q̄ dixit. Tu ad me venis:ego autē a te de-
beo baptizari? Verax ē cū ħ dič. Et quō rurſū verax ē cū
dič. Ego nō nouerā eū:ſꝫ q̄ miſit me baptizare ī aq̄ ipe mi-
hi dixit:ſup quē viderꝭ ſpm̄ deſcēdētē ſič colūbā:ꝛ manētē
ſup eū:ipe ē q̄ baptizat ī ſpūſctō? Innotuit ꝑ colūbā dñs
nō ei q̄ ſe nō nouerat:ſꝫ ei q̄ ī eo aliq̄d nouerat: aliq̄d nō no-
uerat. Noſtrū eſt ḡ q̄rere q̄d in eo iohēs nōdū nouerat: ꝛ ꝑ
colūbā didicit. Quare miſſus ē iohēs baptizās:iā memini
me q̄ſtū potui dixiſſe charitati vr̄e. Si em̄ baptiſmū iohīs
neceſſariū erat ſaluti nr̄e:et mō debuit exerceri. Nō em̄ mō
nō ſaluaꝛ hoīes:aut mō plures nō ſaluaꝛ:aut alia tūc ſa
lus erat/ꝛ alia mō. Si mutatꝰ ē xp̄s:mutata ē ſalꝰ. Si ſalꝰ
ī xp̄o ꝛ idē ipe ē xp̄s:eadē nob ſalꝰ ē. Sꝫ q̄re miſſus ē iohēs
baptizās? Qꝛ oportebat baptizari xp̄m. Quare oportebat
baptizari xp̄m? Qꝛ oportuit naſci xp̄m:qꝛ oportuit crucifi
gi xp̄m. Si em̄ viā humilitatis demōſtraturꝰ aduenerat/ꝛ
ſeipm̄ facturꝰ ipam humilitatꝭ viā: ī oībꝰ ab eo iplēda erat.
Humilitatis auctoritatē dare baptiſmo ſuo/huic dignatꝰ
eſt:vt cognoſcerēt ſerui ſui/quāta alacritate deberent cur-

rere ad baptiſmum dñi: qm̄ ipſe non dedignatꝰ eſt ſuſcipere
baptiſmū ſerui. Donatū enī erat hoc iohanni: vt ipſius ba-
C ptiſmū diceret. Hoc attendat et diſtinguat/et nouerit cha-
ritas veſtra. Baptiſmum qđ accepit iohānes: baptiſmum
iohānis dictū eſt. Solꝰ tale donū accepit. Nullus ante illū
iuſtorū: nullꝰ poſt illū vt acciperet baptiſmū: qđ baptiſmū
ipſiꝰ diceret. Accepit quidem. Non enim a ſe poſſit aliqđ.
Si enī a ſe qs loquitur: mēdacium de ſuo loqtur. Et vnde
accepit: niſi ab ipſo dño ieſu xp̄o? Ab illo vt baptizare poſ-
ſit accepit: quē poſtea baptizauit. Nolite mirari. Sic enī h
fecit xp̄s in iohāne/quō quiddā fecit in matre. De chriſto
enim dictū eſt. Omnia ꝑ ipſum facta ſunt. Si oīa ꝑ ipſum
et maria ꝑ ipſum facta eſt: de qua poſtea natꝰ eſt xp̄s. Intē-
☞ dat charitas veſtra. Quomō creauit mariā/et creatꝰ eſt ꝑ
mariā: ſic dedit baptiſmū iohāni/⁊ baptizatꝰ eſt a iohāne.
Ad hoc ergo accepit baptiſmum a iohāne: vt accipiēs qđ
inferius erat ab īferiore: ad id qđ ſuperius erat hortaretur
inferiores. Sed quare nō ſolus ipſe baptizatꝰ eſt a iohāne:
ſi ad hoc miſſus erat iohannes/ꝑ quem baptizaret xp̄s: vt
pararet viā dño/id eſt ipſi xp̄o? Et hoc iam diximꝰ. Sed
cōmemoramꝰ: q̄ neceſſaria ſunt p̄ſenti queſtioni. Si ſolus
dñs noſter ieſus xp̄s baptizatꝰ eſſet baptiſmate iohannis:
tenete qđ diximus/nō tantum valeat ſeculum/ vt deleat a
cordibus veſtris/quod ibi ſcripſit ſpiritus dei. Non tantū
valeant ſpine curarū/vt ſuffocent ſemen qđ ſeminat in vo-
bis. Quare enī cogimur eadē repetere/niſi qꝛ de memoria
cordis veſtri/ſecuri nō ſumus? Si ergo ſolus dominus ba-
ptizatus eſſet/baptiſmate iohannis/non deeſſent q̄ ſic eum
haberent/vt putarēt baptiſmū iohānis maiorē eſſe/ q̄ eſſe
baptiſma xp̄i. Dicerēt enī. Vſq; adeo illđ baptiſma maius
eſt: vt ſolꝰ xp̄s baptizari meruiſſet. Ergo vt daretur nobis
a dño exēplum humilitatis/ ad percipiendum ſalutem ba-
ptiſmatis/Chriſtus ſuſcepit qđ ei opus non erat: ſed pro-
pter nos opꝰ erat. Et rurſus ne hoc ipm̄ qđ accepit a iohā-
ne xp̄s preponeretur baptiſmati chriſti: permiſſi ſunt et alij
baptizari a iohāne. Sed qui baptizati ſunt a iohanne: non
eis ſufficit. Baptizati ſunt enim baptiſmo xp̄i: q̄ nō baptiſ-
mum xp̄i erat baptiſmū iohannis. Qui accipiūt baptiſmū
xp̄i: baptiſmum iohānis non querunt. Qui acceperunt ba-
ptiſma iohānis: baptiſmum chriſti q̄ſierunt. Ergo chriſto
ſufficit baptiſmum iohānis. Quomō non ſufficeret: qm̄ nec
ipm̄ erat neceſſarium? Illi enī nullū baptiſmū erat neceſſa-
riū: ſed ad hortādos nos ad baptiſma ſuū ſuſcepit baptiſ-
mum ſerui. Et ne p̄poneret baptiſmū ſerui baptiſmo dñi:
baptizati ſunt alij baptiſmate ꝯſerui. Sed q̄ baptizati ſunt
baptiſmate ꝯſui: oportebat vt baptizarent baptiſmate dñi
q̄ aūt baptizant baptiſmate dñi: nō opꝰ hūt baptiſmate cō-
ſerui. Qm̄ ḡ accepat iohānes baptiſmū qđ ꝓprie iohānis
diceret. Dñs aūt ieſus xp̄s baptiſmū ſuū noluit alicui da-
re nō vt nēo baptizaret baptiſmo dñi: ſed vt ſemꝑ ipſe dñs
baptizaret: id eſt et quos miniſtri dñi baptizaturi erāt dñs
De ꝯſe.di. baptizaret non illi. Aliud eſt enim baptizare ꝑ miniſterium
iiij. Aliud aliud baptizare ꝑ poteſtatem. Baptiſma enim tale eſt q̄lis
eſt enī. D eſt ille in cuius poteſtate datur: nō qualis eſt ille per cuius
De ꝯſe.di. miniſterium datur. Tale erat baptiſmum iohānis qualis
iiij. baptiſ- iohānes. Baptiſma iuſtū tanq̄ iuſti tamen hominis. Sed
mꝰ. iiij. ſe. q̄ acceperat a dño talem gratiam ⁊ tantam gratiam: vt di-
diſ. v. ca. j. gnus eſſet p̄cire iudicem ⁊ cum digito oſtendere et īplere
in prin. vocē ꝓphetie illius. Vox clamantis in deſerto parate viā
dñi. Tale autē baptiſma dñi: qualis dñs. Ergo baptiſma
dñi qualis dñs. Ergo baptiſma dñi diuinū: quia dñs deꝰ.
iiij. ſen. di. Potuit aūt dñs ieſꝰ xp̄s ſi vellet dare poteſtatē alicui ſuo
v. ca. ij. ante ſuo vt daret baptiſmū ſuū tanq̄ vice ſua trāſferre a ſe bapti-
medium. zandi poteſtatem ⁊ conſtituere in aliquo ſeruo ſuo: ⁊ tantā
vim dare baptiſmate trāſlato in ſeruo: quātā vim haberet
baptiſma datū a dño. Hoc noluit: vt ī illo ſpes eſſet bapti-
zatoꝝ/a quo ſe baptizatos agnoſcerēt. Noluit ergo ſeruū
ponere ſpem in ſeruo. Ideoq; clamabat apl's: cum videret
j. Cor. j. hoīes volētes ponere ſpem in ſeipſo. Nunqđ paulus ꝓ vo-
bis crucifixus eſt: aut in nomine pauli baptizati eſtis? Ba-
ptizauit ergo paulus tanq̄ miniſter: non tanq̄ ipſa poteſtas.
Baptizauit autē dñs: tanq̄ poteſtas. Intendite. Et potuit
De ꝯſe.di. hāc poteſtatem ſeruis dare ⁊ noluit. Si enī daret hanc po-
iiij. Aliđ. i teſtatem ſeruis/id eſt vt ⁊ ipſorum eſſet quod domini erat/

tot eſſent baptiſmata qđ eſſent ſerui: vt quomō dictum eſt: medio. h.
baptiſma iohīs/ſic diceret baptiſma petri/ baptiſma pau- Si enim.
li/baptiſma iacobi/ thome/matthei/ bartholomei. Illud
enim baptiſma iohānis dictum eſt. Sed forte aliqs exiſtit
⁊ dicit. Proba nobis: qꝛ illud baptiſma iohānis dictū eſt.
Probabo/ipſa veritate dicēte: quādo interrogauit iudeos.
Baptiſma iohānis vnde eſt: de celo/an ex homībꝰ? Ergo Mat. xxj.
ne tot baptiſmata dicerētur/ quot eſſent ſerui/qui baptiza- iiij. ſen. di.
bāt accepta poteſtate a dño/ ſibi tenuit dñs baptizandi po v. c. ij. in fi.
teſtatē: ſeruis miniſteriū dedit. Dicit ſe ſeruus baptizare:
recte dicit: ſicut apoſtolꝰ dicit. Baptizaui autē et ſtephane j. Cor. j.
domū: ſed tanq̄ miniſter. Ideo ſi ſit malus/⁊ contingat illi
habere miniſteriū/⁊ ſi eū homīes nō nouerunt ⁊ deus eum
nouit: ꝑmittit deꝰ baptizare ꝑ eum q̄ ſibi tenuit poteſtatē.
Hoc autē iohānes nō nouerat ī dño. Quia dñs erat noue-
rat: qꝛ ab ipſo debebat baptizari: nouerat ⁊ ꝯfeſſus eſt: qꝛ ve-
ritas erat ille/et ille verax miſſus a veritate h nouerat. Sed
qđ in eo nō nouerat? Quia ſibi retētur ꝰ erat baptiſmatiſ ſui
poteſtatē/⁊ nō eā trāſmiſſurꝰ/ ⁊ trāſlaturus ī aliquē ſeruū.
Sed ſiue baptizaret ī miniſterio ſuꝰ bonꝰ/ ſiue baptizaret in
miniſterio ſuꝰ malus: neſciret ille q̄ baptizaret baptizari/niſi
ab illo q̄ ſibi tenuit baptizādi poteſtatem. Et vt noueritis
fr̄es/qꝛ h in illo nō nouerat iohānes/et h didicit ꝑ colūbā.
Dñm enī nouerat: ſed eū baptizādi ſibi poteſtatē retēturū
⁊ nulli ſeruo eā daturū/nōdum nouerat. Scđm hoc dixit.
Et ego neſciebā eū. Et vt noueritis qꝛ hoc ibi didicit: at-
tendite ſequentia. Sed qui miſit me baptizare in aqua ipſe E
mihi dixit. Suꝑ quem videris ſpm̄ deſcēdentē ſicut colū-
bam et manentem ſuꝑ eum: hic eſt q̄ baptizat in ſpū ſancto.
Quid ipſe eſt? Dñs? Sed iam nouerat dñm. Ergo putate
huc uſq; dixiſſe iohannē/ego nō nouerā eū. Sed q̄ me miſit
baptizare ī aqua ipſe mihi dixit. Querimus qđ dixit. Suꝑ
quē videris ſpm̄ deſcendentē ſicut columbam: ⁊ manētem
ſuꝑ eum: ipſe eſt. Sed qđ ipſe eſt? Quid me voluit ꝑ colum-
bam docere/q̄ me miſit: quia ipſe erat dñs? Iam noueram
a quo miſſus erā. Iā nouerā eū: cui dixi. Tu ad me venis
baptizari? ego a te debeo baptizari. Vſq; adeo ḡ noueram
dñm/vt ego ab eo vellē baptizari: nō vt a me ipſe baptiza-
ret. Et tunc mihi dixit. Sine modo: impleat oīs iuſticia.
Pati veni: baptizari nō veni? Impleatur oīs iuſticia ait/
mihi deus meus: impleat oīs iuſticia. Doceam/perferam Matthei
plenam humilitatē. Noui ſupbiētes in futuro populo meo xxxviij.
noui aliquos in aliqua excellentiori gr̄a futuros homines
vt cum viderit idiotas aliquos baptizari/ illi qꝛ meliores
ſibi videnť/ſiue continentia/ſiue elemoſinis/ſiue doctrina
dedignabunť fortaſſe accipe/qđ illi inferiores acceperunt.
Oportet vt ſanē eos: vt nō dedignenť venire ad baptiſma
dñi: qꝛ ego veni ad baptiſma ſerui. Iam ergo hoc nouerat
iohānes: ⁊ nouerat dñm. Quid ergo docuit colūba? Quid
voluit ꝑ colūbam: id eſt ſpiritūſanctum/ſic venientē doce-
re/q̄ miſerat eum: cū ait. Suꝑ quē videris ſpm̄ deſcendētē
ſicut columbam/⁊ manētem ſuꝑ eū: ipſe eſt. Quis ipſe eſt?
Dñs? Noui. Sed nūquid hoc iam nouerat/qꝛ dñs iſte ha-
bēs baptizandi poteſtatē in illo ſeruo daturꝰ eſſet: vt oīs q̄
baptizať ꝑ ſerui miniſteriū/non imputet ſeruo ſed domino?
Nunqđ h iā nouerās? Non hoc nouerā ab eo q̄ mihi dixit.
Suꝑ quem videris ſpm̄ deſcendentē ſicut columbā/ ⁊ ma-
nentē ſuꝑ eū: ipſe eſt q̄ baptizat in ſpū ſancto. Nō ait ipſe eſt
dñs/nō ait ipſe eſt xp̄s/nō ait ipſe eſt ieſus/ nō ait ipſe eſt qui
natꝰ eſt de virgine maria poſterior te ⁊ prior te: nō ait hoc.
Iam enī hoc nouerat iohānes. Sed qđ nō nouerat? Tan-
tā poteſtatē baptiſmatiſ ipm̄ dñm habituꝝ ⁊ ſibi retēturū:
ſiue p̄ſentē in terra: ſiue abſentē corpore in celo: et preſente
maieſtate ſibi retētuꝝ baptiſmatiſ poteſtatē: ne paulꝰ dice-
ret baptiſma meū ne petrus diceret baptiſma meū. Ideo
videte ⁊ intēdite vocē apoſtoloꝝ. Nemo apoſtolorū dixit
baptiſma meū. Quāuis vnū oīm eſſet euāgeliū: tamen īue-
nies dixiſſe euāgeliū meū: nō īuenis dixiſſe baptiſma meū.
Hoc ḡ didicit iohānes fratres mei. Qđ didicit iohānes ꝑ
colūbā: diſcamꝰ ⁊ nos. Non enī colūba iohānem docuit ⁊
eccleſiā non docuit: cui eccleſie dictū eſt. Una eſt columba Cantí. vj.
mea. Colūba doceat colūbā. Nouerit columba: qđ iohan-
nes didicit ꝑ colūbā. Spūſſctus in ſpecie colūbe deſcēdit.
Hoc autem qđ diſcebat iohannes ꝑ colūbam: quare in eo F

lũba didicit? Oportebat eñ vt diſceret: ne hoc forte opor-
tebat vt niſi p colũbã diſceret. Quid dicam de colũba fres
mei? Aut qñ mihi ſufficit facultas vel cordis vel lingue di
cere quomõ volo? Et forte nõ digne volo qño dicẽdũ eſt:
nec ſic tñ poſſum dicere qño volo: quãto minꝰ qño dicendũ
eſt? Ego a meliore audire q̃ vellẽ nõ vobis dicere. Diſcit
iohãnes cum quẽ nouerat: ſed in eo diſcit in quo eũ nõ no-
uerat. In quo nouerat nõ diſcit. Et qd nouerat? Dominũ.
Quid nõ nouerat? Poteſtatẽ dñici baptiſmi ĩ nullũ homi
De ↄſe. di. nẽ a dño trãſiturã: ſʒ miniſteriũ plane trãſiturũ: poteſtatẽ a
iiij. baptiſ- dño in neminẽ miniſtrorum: miniſteriũ ⁊ in bonos ⁊ ĩ malos.
mus. ℣. qd Non exhorreat colũba miniſteriũ malorum: reſpiciat dñi po
nouerat. teſtatẽ. Quid tibi facis malus miniſter: vbi bonꝰ eſt dñs?
iiij. ſẽ. diſ. Quid te ĩpedit malicioſus preco: vbi beniuolus eſt iudex?
v. ca. ij. qr Iohannes didicit per colũbam hoc. Quid eſt qd didicit?
miſteriũ. ĩ Ipſe repetat. Ipſe mihi dixit ĩquit. Super quem videris
principio. ſpm deſcendentẽ ſicut columbã ⁊ manentẽ ſup eum: hic eſt
De ↄſe. di. qui baptizat in ſpũſancto. Non ergo te decipiãt/o colũba
iiij. baptiſ: ſeductores: q dicũt nos baptizamus. Colũba agnoſce qd
mus. ver. docuit colũba. Hic eſt qui baptizat in ſpũſancto. Per co-
nõ exhor- lumbã diſcitur qr hic eſt. Et tu eius poteſtate putas te ba-
reat. iiij. ptizari cuius miſterio baptizaris? Si hoc putas: nõdũ es
ſentẽ. diſt. in corpore columbe. Non mirãdum: qr ſimplicitatẽ nõ ha-
v. ca. ij. cir bes. Simplicitas enim maxime p columbam demonſtrat.
ca princi. Quare p ſimplicitatem columbe didicit iohãnes: hic eſt q
baptizat in ſpiritusancto fratres mei: niſi quia columbe nõ
erant: erant q eccleſiã diſſipauerunt. Accipitres erãt: milui
erãt. Non laniat colũba: et vides eos inuidiã nobis facere
quaſi de pſecutionibus quas paſſi ſunt. Corporales qdem
paſſi quaſi perſecutiones: cum eſſent flagella dñi manifeſte
dantis diſciplinam ad tempus ne dãnet in eternũ: ſi eã nõ
cognouerint ſeqꝫ correxerint. Illi vero pſequunt eccleſiã:
qui dolis perſequũtur. Illi grauius cor feriunt: qui lingue
gladio feriunt. Illi acerbius ſanguinẽ fundũt: q chriſtum
quãtum in ipſis eſt in homĩe occidunt. Perterriti vident:
quaſi iudicio poteſtatum. Quid tibi faciat poteſtas ſi bo-
Rom. xiij nus es? Si aũt malus es: time poteſtatẽ. Nõ enim fruſtra
gladiũ portat: dicit apoſtolꝰ. Tuum gladiũ noli educere:
quo pcutis xpm. Chriſtiane: quid tu pſequeris in xpiano?
Quid in te pſecutus eſt ĩperator? Carnem perſecutus eſt:
tu in xpianos ſpiritum perſequeris. Non occidis tu carnẽ
et tñ nec carni parcunt. Et tñ quotquot potuerunt ceden-
do necauerunt: nec ſuis nec alienis pepercerunt. Notum
eſt hoc omnibꝰ. Inuidioſa eſt poteſtas: quia legitima eſt.
Inuidioſe facit quia iure facit: ſine inuidia facit: quia pter
G leges facit. Attendat vnuſquiſqꝫ veſtrũ fratres mei: qd ha-
beat xpianus. Quod homo eſt/cõmune cum multis: quod
xpianus eſt: ſecernitur a multis: et plus ad illum ptinet qd
xpianus q̃ quod homo. Nam quod chriſtianus/renouat
ad imaginẽ dei a quo homo factꝰ eſt ad imaginem dei: qd
antẽ homo poſſet ⁊ malus: poſſet et paganus: poſſet et ido-
latre. Hoc tu pſequeris in xpiano: qd melius habet. Hoc
eñ illi vis auferre: vñ viuit. Viuit eñ tpaliter ſm ſpm vite:
q corpꝰ animat. Viuit aũt ad eternitatẽ: ſm baptiſma qd
accepit a dño. Hoc illi vis tollere qd accepit a dño. Hoc il
li vis tollere vñ viuit. Latrones eos qs volũt ſpoliare ſic
volũt vt ipi plꝰ habeãt ⁊ illi nihil habeãt. Tu ⁊ tollis huic:
⁊ apud te nõ erit plꝰ. Nõ eñ plꝰ tibi fit qr huic tollis. Sed
vere hoc faciunt: qd hi q tollunt animam. Et alteri tollunt
⁊ ipſi duas aĩas non habẽt. Quid ergo? Vis auferre: vnde
tibi diſplicet? Quem vis rebaptizare? Dare non potes qd
iã habet: ſed facies negare quod habet. Quid acerbius fa-
ciebat paganus: pſecutor eccleſie? Exercebãtur gladij ad-
uerſus martyres: emittebant beſtie: ignes admouebãtur.
Vt qd iſta? Vt diceret q iſta patiebatur: nõ ſum xpianus.
Quid doces eum tu quẽ vis baptizare: niſi vt primo dicat
non ſum xpianus? Ad qd aliquando perſecutor pferebat
flãmam: ad hoc tu producis linguam. Seducendo facis:
qd ille occidẽdo non fecit. Et quid eſt quod daturus es: et
cui daturus es? Si tibi verũ dicat ⁊ non ſeductus a te mẽ-
tiatur: dicturꝰ eſt habeo. Interrogas. Habes baptiſma?
Habeo dicit. Quãdiu dicit habeo: inquis. nõ ſum daturꝰ.
Et noli dare. Quod enim vis dare hærere in me nõ poteſt:
quia quod accepi auferri a me nõ poteſt. Sed tamen expe-
cta: videam qd me vis docere. Dic inquit primo nõ habeo
ſed hoc habeo. Si dixero nõ habeo mentiar. Quod habeo
habeo. Non habes inqt. Doce quia nõ habeo. Malus tibi
dedit. Si malus chriſtus: malus mihi dedit. Nunquid ma
lus xps? Sed non xpm tibi dedit. Quis ergo mihi dedit?
Reſpõde. Ego me a chriſto ſcio accepiſſe. Dedit tibi inqt
ſed traditor neſcio qs: non xpm. Vide ergo quis fuerit mi
niſter: vide quis fuerit preco. De officiali non diſputo: iudi
cẽ attẽdo. Et forte qd obijcis officiali mentiris. Sed nolo
diſcutere officialis ſui cauſam. Cognoſcat dñs amborum.
Forte ſi exigam vt pbes: nõ pbas. Immo mẽtiris. Pro-
batum eſt te pbare non potuiſſe. Sed nõ ibi pono cauſam
meã: ne cum ſtudioſe cepero defendere homĩes innocẽtes
putes me ſpem meã vel in hominibus innocẽtibꝰ poſuiſſe.
Fuerint homĩes quales libet. Ego a xpo accepi: a chriſto
baptizatꝰ ſum. Non inqt: ſed ille epiſcopus te baptizauit:
et ille epiſcopus illis cõmunicat. A xpo ſum baptizatus:
ego noui. Vnde noſti? Docuit me colũba quã vidit iohan
nes. O milue male: me non dilanies a viſceribus columbe.
In colũbe mẽbris numeror: quia qd columba docuit hoc
noui. Et docuit hoc? Neſcio. Tu mihi dicis ille te bapti-
zauit: aut ille te baptizauit: p columbam mihi et tibi dicit.
Hic eſt q baptizat. Cui credo? Miluo an columbe? Certe
tu mihi dic vt p illam lucernam confundaris: quia confuſi
ſunt ⁊ priores tui inimici pares tui phariſei: qui cũ interro-
garẽt dñm in qua poteſtate iſta faceret: ĩterrogo ⁊ ego vos
inqt vnũ iſtum ſermonẽ. Dicite mihi. Baptiſmũ iohannis
vnde erat? De celo an ex hoĩbus? Et illi q preparabant ia-
culari dolos irretiti ſunt queſtione: ceperunt voluere apud
ſemetipſos ⁊ dicere. Si dixerimus qr de celo eſt: dicturus
eſt nobis: q̃re non credidiſtis eis? Iohãnes eñ dixerat de
dño. Ecce agnꝰ dei ecce q tollit peccata mũdi. Quid ergo
qritis: in qua poteſtate iſta facio? O lupi: in poteſtate agni
facio q facio. Sed vt noſſetis agnũ: quare non credidiſtis
iohanni q dixit. Ecce agnus dei: ecce q tollit pctã mundi?
Scientes ergo illi qd dixiſſet iohannes de dño: dixerunt
apud ſe. Si dixerimꝰ quia de celo eſt baptiſmũ iohannis:
dicet nobis. Quare nõ credidiſtis ei? Si dixerimꝰ quia ex
hominibus eſt lapidabimur a populo: qr ſicut pphetã ha-
bẽt iohãnem. Hinc timebãt homines: hinc veritatẽ fateri
ↄfundebant. Tenebre tenebris reſponderunt: ſed a luce ſe-
parate ſunt. Quid eñ reſpõderunt? Neſcimꝰ. Qd ſciebant
dixerunt neſcimus. Et dñs nec ego dico vobis inqt in qua
poteſtate iſta facio. Et cõfuſi ſunt pmi inimici. Vnde? De
lucerna. Quis erat lucerna? Iohannes. Probamꝰ quia lu
cerna erat? Probamꝰ. Dñs eñ dicit. Ille erat lucerna ar-
dens ⁊ lucens. Probamꝰ qr ⁊ de ipſo confuſi ſunt inimici.
Pſalmũ audi. Paraui lucernam xpo meo: inimicos eius pſ. cxxxj.
induã cõfuſione. Adhuc in huius vite tenebris ad lucernã
fidei ambulamꝰ. Teneamus ⁊ nos lucernã: iohannem con
fundamus et inde inimicos xpi: immo ipſe ↄfundat inimi-
cos ſuos per lucernam ſuam. Interrogemꝰ et nos qd dñs
iudeos: interrogemꝰ et dicamꝰ. Baptiſma iohannis vnde
eſt? De celo an ex hominibꝰ? Quid dicturi ſunt? Videte ſi
non et ipſi tãqꝫ inimici de lucerna confundantur? Quid di-
cturi ſunt? Si dixerint ex hominibꝰ: et ipſi ſui eos lapida-
bũt. Si autẽ dixerint de celo: dicamus eis: quare ergo nõ
credidiſtis ei? Et dicũt fortaſſe: credimꝰ ei. Quomodo er- H
go dicitis quia vos baptizatis: et iohãnes dicit: hic eſt qui
baptizat. Sed miniſtros inquiũt tãti iudicis iuſtos opor-
tet eſſe: per quos baptizat. Et ego dico ⁊ omnes dicimꝰ: qr De ↄſe. di.
iuſtos oportet eſſe tãti iudicis miniſtros. Sint miniſtri iu- iiij. baptiſ:
ſti ſi volunt. Si aũt noluerint eſſe iuſti q in cathedra moyſi mus. ver.
ſedent: ſecurum me fecit magiſter meus. De quo ſpũs eius Ego dico
dixit. Hic eſt q baptizat. Quomodo ſecurũ me fecit? Scri- iiij. ſen. di.
be inquit ⁊ phariſei ſuper cathedram moyſi ſedent: que di- v. c. j. poſt.
cũt facite: que autem faciunt: facere nolite. Dicunt enim: et princi.
non faciunt. Si fuerit miniſter iuſtus: computo illum cum Matthei
paulo: cõputo illum cũ petro: cum iſtis cõputo iuſtos mini xxiij.
ſtros: q vere iuſti miniſtri: gloriã ſuã nõ qrũt. Miniſtri eñ j. q. j. ſi fue-
ſunt: p iudicibꝰ haberi nolũt: ſpem in ſe poni exhorreſcunt. rit. ⁊ d ↄſe.
Ego cõputo cũ paulo iuſtũ miniſtrum. Quid eñ dicit pau diſtin. iiij.
lus? Ego plantaui: apollo rigauit: ſed deus incrementum Aliud. ĩ fi.
dedit. Neqꝫ q plantat eſt aliquid neqꝫ qui rigat: ſed qui in-

j.Coꝛ.iij. cremētum dat deus. Cui vero fuerit ſupbus miniſter:cum
ꝛ d ↄſe. di. diabolo cōputaꝛ:ſed non contaminat donum xpi. Qd per
iiij.baptiſ- illum fluit pup eſt:qd p illum tranſit liquidū:venit ad ferti
mus. ver. lem terram. Puta qꝛ ipſe lapideus eſt:qꝛ ex aqua fructum
Nec qui. ferre nō pōt. Per lapideū canalē trāſit aqua ad areolas:i
iiij.ſen. di. canali lapideo nihil generat: ſʒ oꝛt⁹ plurimū fructū affert.
v.ca.ij. in Spūalis eñ virtus ſacramēti ita eſt vt lux:ꝛ ab illuminan
me. dis pura excipitur:ꝛ ſi p īmundos tranſeat:nō inquinatur.
Sint plane miniſtri iuſti:ꝛ gloꝛiā ſuā non querāt:ſed illius
cuius miniſtri ſunt. Non dicāt baptiſma meū eſt:qꝛ nō eſt
ipſoꝝ. Attende ipm iohannē. Ecce iohannes plenus erat
ſpūſctō:ꝛ baptiſma de celo habebat nō ex hoīb⁹. Et quati
nus habebaꝛ? Ipſe dixit. Parate viam dño. Ubi aūt co-
gnit⁹ eſt dñs:ipſe factus eſt via. Nam iam op⁹ erat baptiſ-
Act.xix. mate iohānis:quo pararetꝛ via dño. Tamē qd nobis ſolēt
dicere. Ecce poſt iohānē baptizatū eſt. Anteq̄ eñ hn̄ iſta
q̄ſtio tractareꝛ in eccleſia catholica:multi in ea errauerunt
ꝛ magni ꝛ boni. Sed qꝛ de mēbꝛis colūbe erāt:nō ſe precī-
derint:ꝛ factū eſt in eis qd dixit apl's. Si qd aliter ſapitis:
hoc quoq̄ vobis de⁹ reuelauit. Unde iſti q ſe ſeparauerūt
indociles facti ſunt. Quid ergo ſolent dicere. Ecce poſt io
hannē baptizatū eſt. Poſt hereticos non baptizaꝛ:qꝛ qdā
q habebāt baptiſma iohannis: iuſſi ſunt a paulo bapizari.
Nō eñ habebāt baptiſma xpi. Quid ḡ exaggeras meritū:
ꝛ q̄ſi abiſcis īfelicitatē hereticoꝝ? Et ego tibi ↄcedo ſcele-
ratos eē hereticos. Sed heretici baptiſma xpi dederūt qd
baptiſma nō dedit iohannes. Recurro ad iohannē ꝛ dico.
Hic eſt q baptizat. Si eñ melioꝛ iohānes q̄ heretic⁹:q̄uo
melioꝛ iohānes q̄ ebꝛioſ⁹? Q̄uo melioꝛ iohānes q̄ homici
da? Si poſt deterioꝛē baptizare deberem⁹ qꝛ poſt melioꝛē
baptizarūt apl'i. Quicūq̄ apud ipos baptizatus fuerit ab
ebꝛioſo:nō dico ab homicida:nō dico ſatellite alicuius ſce-
lerati:nō dico a raptoꝛe reꝝ alienaꝝ: nō dico ab oppreſſoꝛe
pupilloꝝ:non a ſeparatoꝛe coniugum:nihil hoꝝ dico:qd ſo
lēne eſt dico:qd quotidianū eſt dico:qd vocanꝛ oēs dico:ꝛ
in iſta ciuitate:qñ eis dr̄:alōgemur: hn̄ ſit nobis:et tali die
feſto ianuariaꝝ nō debes ieiunare:ea dico: leuia q̄tidiana:
ab ebꝛioſo hoīe eū baptizaꝛ:qs ē melioꝛ:iohēs an ebꝛioſ⁹?
Reſpōde ſi potes:qd ebꝛioſus tuus melioꝛ ſit:q̄ iohānes.
Nunq̄ h audebis. Ergo tu q ſobꝛi⁹ es:baptiza poſt ebꝛio-
ſum tuū. Si eñ poſt iohānē baptizauerūt apl'i:q̄tomagis
debet poſt ebꝛioſum ſobꝛi⁹ baptizare? An dicis:in vnitate
me cū eſt ebꝛioſus? Ergo iohānes amic⁹ ſponſi:nō erat in
vnitate cū ſponſo? Sed tibi ipi dico q̄ſquis es. Tu es me-
lioꝛ:an iohānes? Non audebis dicere:ego ſum melioꝛ q̄ io
hānes. Ergo poſt te baptizēt tui:ſi foꝛte fuerint melioꝛes.
Si eñ poſt iohānē baptizatū eſt: erubeſce qꝛ poſt te nō ba-
ptizaꝛ. Dictur⁹ es. Sed ego baptiſmū xpi habeo:ꝛ doceo.
Aliq̄n ḡ cognoſce iudicē:et noli p̄co ſupb⁹ eſſe. Baptiſma
xpi das:ideo poſt te non baptizaꝛ. Poſt iohannē ideo ba
ptizatum eſt:qꝛ baptiſma xpi non dabat: ſed baptiſma ſuū
qꝛ ſic acceperat vt ſuū eſſet. Nō ergo tu melioꝛ q̄ iohānes
ſed baptiſma qd p te daꝛ melius q̄ iohānis. Ipſum enim
xpi eſt. Iſtud aūt iohīs. Et qd dabaꝛ a paulo:et qd dabaꝛ
a petro xpi eſt:et qd datū eſt a iuda xpi erat. Dedit iudas
j.q.j.dedit et nō baptizatū eſt poſt iudā. Dedit iohannes:ꝛ baptizatū
baptiſ. eſt poſt iohānē:qꝛ ſi datū eſt a iuda:baptiſma xpi erat: qd
autē a iohāne datū eſt:iohānis erat. Non iudā iohāni:ſed
baptiſmū xpi etiā p iude man⁹ datum: baptiſmo iohānis
etiā p manus iohannis dato recte p̄ponim⁹. Etenim di-
ctū eſt de dño anteq̄ pateret: qꝛ baptizabat plures q̄ iohā
nes. Deinde ſubiūctū eſt. Quāuis ipe nō baptizaret:ſed di
Ioh.iiij. ſcipuli eius. Ipſe:et nō ipſe. Ipſe poteſtate:illi miniſterio.
Seruitutē ad baptizādū illi admonebant:poteſtas bapti-
De ↄſe. di. zādi in xpo pmanebat. Ergo baptizabāt diſcipuli ei⁹:ꝛ ibi
iiij. Aliud. adhuc erat iudas inter diſcipulos ei⁹. Si qs ḡ baptizabat
ꝑ. Ergo iudas nō ſunt iteꝝ baptizati: ꝛ qs baptizauit iohānes:iteꝝ
baptiza- baptizati ſūt:plane iteꝝ:ſʒ nō iterato baptiſmo. Quos eñ
bant. baptizauit iohēs:iohēs baptizauit. Quos autē baptizauit
j.q.j.dedit iudas:xps baptizauit. Sic ergo qs baptizauit ebꝛioſus:
De ↄſe. di. qs baptizauit homicida:qs baptizauit adulter:ſi baptiſ-
iiij.baptiſ. ma xpi erat:xps baptizauit. Non timeo adulteꝝ:nō ebꝛio-
ꝑ.non ti- ſum:nō homicidā: qꝛ colūbā attendo/ ꝑ qua mihi dicitur.
meo.iiij. Hic eſt q baptizat. Ceterū fratres mei delirum eſt dicere/
qꝛ melioꝛis meriti fuit:nō dico iudas: ſed quilibet hominū ſen.di.v.ſ
q̄ ille de quo dictum eſt: in natis mulierum nemo ſurrexit j.in me.
maioꝛ iohāne baptiſta. Non ergo huic quiſq̄ ſeru⁹:ſed ba
ptiſma dñi etiā p ſeruū malū datū/baptiſmati etiā amici
ſerui p̄poniꝛ. Audi quales cōmemoꝛat apl's paulus fal-
ſos fratres:in inuidia p̄dicantes verbū dei. Et qd de illis
dicit? Et in hoc gaudeo/ſed congaudebo. Chꝛiſtū eñ an- Phil.j.
nunciabāt/per inuidiam quidem:ſed tamē xpm. Non per
qd:ſed quē vide. Per inuidiam tibi p̄dicaꝛ xps:chꝛiſtum
vide:vita p̄dicatū p inuidiā. Noli imitari malum p̄dicatoꝛ
rem:ſed imitare bonum qd tibi predicatur. Chꝛiſtus ergo
a quibuſdam p inuidiam predicabaꝛ. Et qd eſt inuidere?
Hoꝛrēdum malū. Ipſo malo quo diabol⁹ deiect⁹ eſt:ipſo
deiecto:deiecit multos. Maligna peſtis:et habebāt illam
quidā xpi p̄dicatoꝛes: quos tñ predicare pmittit apl's.
Quare? Quia xpm p̄dicabant. Qui autē inuidet:odit. Et
qui odit:qd de illo dicitur: audi apoſtolum iohānem. Qui
odit fratrē ſuū:homicida eſt. Ecce poſt iohannē baptizatū j.Ioh.iij.
eſt poſt homicidam non baptizatum eſt: qꝛ iohānes dedit
baptiſmū ſuū:homicida dedit baptiſma xpi. Qd ſacramē
tum tā ſanctū eſt:vt nec homicida miniſtrāte polluaꝛ. Nō
reſpuo iohannē:ſed potius credo iohanni. Quid credo io-
hāni? Qd didicit p columbā. Quid didicit p columbam?
Hic eſt q baptizat in ſpūſctō. Iā ergo fratres tenete hoc:
ꝛ coꝛdib⁹ veſtris infigite. Si enim hodie voluero plenius
dicere quare p colūbā:tempus non ſufficit. Quis enim res
dicenda inſinuata eſt iohanni p columbā quā non nouerat
in chꝛiſto iohannes/q̄uis iā noſſet xpm: expoſui quantum
arbitroꝛ ſanctitati veſtre. Sed quare hanc ipſam rem p co
lūbā opoꝛtuit demonſtrari:ſi breuiter dici poſſet:dicerem.
Sed qꝛ diu dicēdū eſt et onerare vos nolo: quomō adiut⁹
ſum oꝛationibus veſtris/vt illud qd pmiſi implerem:adiu
uate etiā atq̄ etiā pia intentione/ꝛ votis bonis: ꝛ illud ap-
parebit vobis: quare iohānes qd didicit in dño:qꝛ ipſe eſt
qui baptizat in ſpū ſancto: et nulli ſeruo ſuo trāſtigauit po-
teſtatē baptizandi:non debuit dicere niſi per columbam.

Tractatus.vj.

Sup quē videris ſpm deſcēdentē ꝛ manētem
ſup eū hic eſt q baptizat in ſpū ſancto. Et ego vi-
di ꝛ teſtimonium perhibui:qꝛ hic eſt filius dei.

Fateoꝛ ſcītati veſtre: timuerā ne frigus hoc fri- B
gidos vos ad ↄueniēdū faceret. Sed qꝛ iſta ce-
lebritate et frequētia veſtra:ſpū vos feruere de-
mōſtraſtis: nō dubito quin etiam oꝛaſtis ꝑ me
vt debitum vobis exoluā. Promiſerā enim in nomine xpi
diſſerere hodie cū anguſtia tpis tunc īpediret/ne id poſſe-
mus explicare tractādo:quare deus p colūbe ſpeciē oſten-
dere voluerit ſpmſanctū. Hoc vt explicetur/illuxit nobis
dies hodiernus:ꝛ ſentio audiēdi cupiditatem:ꝛ pia deuo-
tione celebꝛius cōgregatos. Expectationem veſtrā deus
impleat ex oꝛe nr̄o. Amaſtis enim vt veniretis. Sed ama-
ſtis. Quid? Si nos:et hoc bene:nā volum⁹ amari a vobis
ſed nolum⁹ in nobis. Quia ergo in xpo vos amam⁹:in xpo
nos redamate:ꝛ amoꝛ noſter ꝑ inuicē gemat ad deū. Ipſe
eñ gemitus columbe eſt. Si ergo gemitus columbe eſt qd
omnes nouimus. Gemunt autē columbe in amoꝛe. Audite
qd dicat apoſtolus:ꝛ nolite mirari/ qꝛ in colūbe ſpecie vo- Rom.viij
luit demōſtrari ſpūſſanctus. Quid eñ oꝛemus ſicut opoꝛ-
tet inquit neſcimus:ſed ipſe ſpūs interpellat pro nobis ge-
mitib⁹ ienarrabilib⁹. Quid ergo fratres mei? Hoc dictu-
ri ſum⁹/qꝛ ſpūs gemit:vbi perfecta et eterna beatitudo eſt
ei cum p̄re et filio? Spūs eñ ſanctus deus: ſicut dei filius
deus:et pater deus. Ter dixi deus:ſed non dixi tres deos.
Magis eñ de⁹ ter:q̄ dij tres: qꝛ pater ꝛ filius ꝛ ſpūſſanct⁹
vn⁹ de⁹. Hoc optime noſtis. Non ḡ ſpūſſctūs in ſemetipſo
apud ſemetipſum in illa trinitate/in illa beatitudine/in illa
eternitate ſubſtantie gemit:ſed in nobis gemit: qꝛ gemere
nos facit. Nec paruus res eſt:qd nos docet ſpiritusſanctus
gemere. Inſinuat enim nobis quia peregrinamur et docet
nos in patriā ſuſpirare:et ipſo deſiderio gemimus. Cui hn̄
eſt in hoc ſeculo/immo qui putat qd ei bene ſit: qui leticia
reꝝ carnaliū:ꝛ abundātia tpaliū ꝛ vana felicitate exultat:
habꝫ vocē coꝛui. Vox eñ coꝛui clamoſa eſt:nō gemebūda

Qui autē nouit in preſſura ſe eſſe mortalitatis huius: pere-
grinari ſe a domino/nōdum teneri illam perpetuā que no-
bis ꝓmiſſa eſt beatitudinem: ſed habere illā in ſpe ꝙ habi-
turus eſt in re/cū domin⁹ venerit manifeſtatiōe preclarus
qui prius in humilitate venit occultus: q̄ hec nouit: gemit.
Et ꝙdiu ꝑ hec gemit bn̄ gemit. Spūs illum docuit geme-
re: a colūba didicit gemere. Multi em̄ gemūt in īfelicitate
terrena: vel quaſſati dānis/vel egritudīe corporis pregra-
uati/vel carcerib⁹ incluſi/vel cathenis colligati/vel fluctī-
bus maris merſi ac iactati: vel aliquib⁹ inimicorū inſidijs
circūſepti gemūt. Sed nō colūbe gemitu gemūt: nō amo-
re dei gemūt: nō ſpū gemunt. Ideo tales cū ab ipſis preſſu
ris fuerīt liberati: exultāt in grādibus vocibus. Ubi appa
Geñ. viij. ret quia corui ſunt: nō colūbe. Ideo merito de arca miſſus
eſt coruus et non eſt reuerſa: miſſa eſt colūba et reuerſa eſt.
Illas duas aues miſit noe. Habebat ibi coruū: habebat ⁊
colūbā. Utrūqꝫ hoc gen⁹: archa illa cōtinebat. Et ſi archa
figurabat eccleſiā: videtis vtiqꝫ qꝛ neceſſe eſt vt in iſto di-
luuio ſeculi: vtrūqꝫ genus ꝯtineat eccl̄ia: ⁊ coruū ⁊ colūbā.
Qui ſunt corui? Qui ſua querūt. Qui colūbe? Qui ea q̄ xp̄i
B ſunt querūt. Propterea ergo cū mitteret ſpm̄ſctm̄: duob⁹
modis eū oſtēdit viſibiliter. Per colūbā et ꝑ ignem. Per
colūbam ſup dn̄m baptizatū: ꝑ ignem ſup diſcipulos con-
gregatos. Cū em̄ aſcēdiſſet dn̄s in celū poſt reſurrectionē:
peractis cū diſcipulis ſuis quadraginta dieb⁹ impleto die
pēthecoſtes: miſit eis ſpm̄ſanctū: ſicut ꝓmiſerat chriſtus.
Spūs ergo tūc veniēs īpleuit locū illū: factoqꝫ p̄mo ſoni-
tu tāꝙ ferret̄ flatus vehemens: ſicut in actibus apoſtoloꝝ
legim⁹. Viſe inq̄t illis ſunt lingue diuiſe velut ignis qui et
ſedit ſuper vnūquēqꝫ eorum: et ceperūt linguis loqui ſicut
ſpūs dabat eis ꝓnūciare. Hāc videmus colūbā ſup dn̄m:
has līguas diuiſas ſup diſcipulos ꝯgregatos. Ibi ſimpli
citas: hic feruor oſtēditur. Sunt enim q̄ dicant̄ ſimplices
et pigri ſunt. Vocant̄ ſimplices: ſunt aūt ſegnes. Nō talis
erat ſtephan⁹ plenus ſpūſancto. Simplex erat: qꝛ nemini
nocebat. Feruens erat: qꝛ īpios arguebat. Non em̄ tacuit
Act. vij. iudeis: cuius ſunt ꝟba illa flāmantia. Dura ceruice: ⁊ īcir-
cūciſi corde ⁊ aurib⁹: vos ſemꝑ reſtitiſtis ſpūiſancto. Ma-
gnus īpetus: ſed colūba ſine felle ſeuit. Nam vt noueritis
qꝛ ſine felle ſeuiebat: illi auditis his ꝟbis/q̄ corui erant/ad
lapides ſtatim aduerſus colūbā cucurrerūt. Cepit ſtepha
nus lapidari: ⁊ q̄ pauloāte fremēs/⁊ feruēs ſpū tāꝙ in ini-
micos īpetū fecerat/⁊ tāꝙ violentus inuictus erat in ver-
bis igneis atqꝫ flāmātibus/vt audiſtis dura ceruice: et in-
circūciſi corde ⁊ aurib⁹: vt q̄ ea verba audiret/putaret ſte-
phanū ſi ei liceret/ſtatim illos velle ꝯſumi. Venientibus in
ſe lapidib⁹ ex manib⁹ eorū/genu flexo ait. Domine: ne ſta-
tuas illis hoc delictū: ihe ſerat mittatī colūbe. Prior em̄
illud fecerat magiſter: ſuper quē deſcendit colūba. Qui pē-
dens in cruce ait. Pater ignoſce illos: qꝛ neſciunt quid fa-
ciunt. Ergo ne ſpiritu ſanctificati dolū habeant: in colūba
demonſtratū eſt. Ne ſimplicitas frigida remaneat: in igne
Act. ij. demonſtratū eſt. Nec moueat: qꝛ lingue diuiſe ſunt. Diſtāt
em̄ lingue: ideo diuiſis linguis apparuit. Lingue īquit di-
uiſe velut ignis: q̄ et inſedit ſup vnūquēqꝫ eorū. Diſtāt iter
ſe lingue: ſed linguaꝝ diſtātie: nō ſunt ſciſmata. In linguis
diuiſis noli diſſipationē timere: vnitatē cognoſce ī colūba
Sic ergo ſic oportebat demōſtrari ſpm̄ſanctū veniētē ſup
dn̄m vt ītelligat vnuſquiſqꝫ ſi habeat ſpm̄ſanctū: ſimplicē
ſe eſſe debere ſicut colūbā. Habere cum fratrib⁹ verā pacē
quā ſignificāt oſcula colūbaꝝ. Habēt enim oſcula ⁊ corui.
Sed ī coruis falſa pax: in colūba vera pax. Nō oīs ḡ q̄ di-
cit pax vobiſcū: q̄ſi colūba audiend⁹ eſt. Uñ ḡ diſcernunt̄
oſcula coruoꝝ: ab oſculis colūbaꝝ? Oſculant̄ corui: ſed la-
ij. q. vij. niāt. A laniatu īnocēs eſt natura colūbaꝝ. Ubi ḡ laniatur:
oīs qui. nō eſt ꝟa ī oſculis pax. Illi hn̄t verā pacē: q̄ eccleſiā nō la-
niauerūt. Nā corui de morte paſcunt̄. Hoc colūba non hꝫ.
De frugib⁹ terre viuit. Innocens ei⁹ vict⁹ eſt. Qđ ꝟe fr̄es
mirādū eſt ī colūba. Sunt paſſeres breuiſſimi vel muſcas
occidūt. Nihil hoꝝ colūba. Nō de morte paſcit̄. Qui lania
uerūt eccl̄iam: de mortib⁹ paſcunt̄. Potēs ē dn̄s: rogem⁹
vt reuiuiſcāt q̄ deuorant̄ ab eis ⁊ nō ſentiunt. Multi agno-
ſcūt qꝛ reuiuiſcūt. Nā ad eoꝝ aduentū: q̄tidie gratulamur
in nōie xp̄i. Vos em̄ ſic eſtote ſimplices/vt ſitis prudētes

⁊ feruētes: ⁊ feruor veſter in līguis ſit. Nolite tacere. Ardē C
tib⁹ linguis loquentes/accēdite frigidos. Quid enim fra-
tres mei/q̄s non videat qđ illi non vidēt? nec mirum: quia
īde reuerti nolūt ſicut coruus q̄ de archa miſſus eſt. Quis
em̄ non videat qđ illi non vidēt? Et ipſi ſpūiſancto īgrati
ſunt. Ecce colūba deſcēdit ſup dn̄m: ⁊ ſup dn̄m baptizatū
et apparuit ibi ſancta illa ⁊ vera trinitas q̄ nobis vnus de⁹
eſt. Aſcēdit em̄ dn̄s ab aqua ſicut ī euāgelio legim⁹: ⁊ ecce
aperti ſunt celi: ⁊ vidit ſpm̄ deſcēdentem velut colūbam: ⁊
manſit ſup eum. Et ſtatim vox conſecuta eſt. Tu es filius Mat. iij.
me⁹ dilectus: in q̄ mihi bn̄ cōplacui. Apparuit manifeſtiſſi-
ma trinitas: pr̄ in voce: fili⁹ in hōie: ſpūſſanctus in colūba.
In trinitate iſta quo miſſi ſunt apl̄i/videamus qđ videm⁹
Et qđ mirum eſt vel qꝛ illi nō vidēt. Non enim vere nō vi-
dēt: ſed ad id qđ facies eoꝝ fert/oculos claudūt? A q̄ miſſi
ſunt diſcipuli: in nōīe pr̄is ⁊ filij et ſpūſc̄ti? Ab illo de quo
dictū eſt. Hic eſt q̄ baptizat. Dictū eſt em̄ miniſtris: ab eo
q̄ ſibi tenuit hāc poteſtatē. Hoc em̄ in illo vidit iohānes et
cognouit qđ nō nouerat: non qꝛ eum nō nouerat filium dei
aut eū nō nouerat dn̄m/aut nō nouerat xp̄m. Aut ꝟo ⁊ hoc
nō nouerat qꝛ ipſe baptizatur⁹ eſſet ī aqua: ⁊ xp̄s in ſpūſctō.
Nā ⁊ h̄ nouerat. Sed qꝛ non ita vt ſibi teneret poteſtatē ⁊
in nullū miſtroꝝ eā trāſferret: hoc eſt qđ didicit in colūba.
Per hāc em̄ poteſtatem: quā xp̄s ſolus ſibi tenuit et in ne- De ꝯſe. di.
minē miniſtrorū trāſfudit: ꝗuis ꝑ miniſtros baptizare di- iiij. aliud ī
gnat⁹ ſit: ꝑ hāc ſtat vnitas eccleſie q̄ ſignificat̄ ꝑ colūbam. ꝑn. ꝟſi. per
De qua dictū eſt. Una eſt colūba mea: vna eſt mr̄is ſue. Si hanc.
em̄ vt iam dixi fratres mei trāſferretur poteſtas a dn̄o ad
miſtrū/tot baptiſmata eſſent/quot miſtri eſſent: et iā nō ſta
ret vnitas baptiſmi. Intēdite fratres. Anteꝙ veniret dn̄s
noſter ieſus xp̄s ad baptiſmū. Nā poſt baptiſmū deſcēdit
colūba ī qua cognouit iohānes quiddā ꝓpriū/cū ei dictū
eſt: ſup quem videris ſpm̄ deſcēdentem ſicut columbam et
manentē ſup eum ipſe eſt q̄ baptizat in ſpūſctō: nouerat qꝛ
ipſe baptizat in ſpūſctō: ſꝫ qꝛ tali ꝓprietate vt poteſtas ab
eo nō tranſiret in alterum: ꝗuis eo donāte/hoc ibi didicit.
Et vnde ꝓbam⁹/qꝛ iā et hoc nouerat iohānes: qꝛ baptiza-
tur⁹ erat dn̄s in ſpūſancto? vt hoc intelligat̄ didiciſſe in co
lumba/qđ ita eſſet baptizaturus dn̄s in ſpūſancto/vt ī ne-
minē aliū hōiem poteſtas illa tranſiret: vnde ꝓbam⁹? Co-
lumba iā baptizato dn̄o deſcēdit. Ante aūt ꝙ veniſſet dn̄s
vt baptizaret̄ a iohāne in iordane/diximꝰ qꝛ nouerat eum
illis vocib⁹ vbi ait. Tu ad me venis baptizari: ego a te de- Mat. iij.
beo baptizari. Sed ecce dn̄m nouerat: nouerat filium dei.
Unde ꝓbam⁹: qđ iam nouerat qꝛ ipſe baptizat in ſpūſctō.
Anteꝙ veniret ad fluuium/cum multi ad iohānē currerēt
baptizari: ait illis. Ego qdē baptizato vos in aqua: q̄ autē
poſt me venit maior me eſt: cui⁹ nō ſum dign⁹ corrigiā cal-
ciamēti ſoluere: ipſe vos baptizat in ſpūſctō ⁊ igni. Iam et
hoc nouerat. Quid ergo ꝑ colūbā didicit ne mēdax poſtea D
īueniret̄: qđ auertat a nobis deus opinari: niſi quādā pro-
prietatē in xp̄o talem futuram: vt ꝗuis multi miniſtri ba-
ptizaturi eſſent/ſiue iuſti ſiue iniuſti/nō tribueretur ſancti-
tas baptiſmi: niſi illi ſup quē deſcendit columba: de quo di
ctum eſt. Hic eſt q̄ baptizat in ſpūſancto? Petr⁹ baptizet:
hic eſt q̄ baptizat. Paulus baptizet: hic eſt q̄ baptizat. Iu-
das baptizet: hic eſt q̄ baptizat. Nam ſi ꝓ diuerſitate meri
toꝝ baptiſma ſanctum eſt: quia diuerſa ſunt merita: diuer-
ſa erunt baptiſmata: et tāto quiſqꝫ aliquid meli⁹ putat̄ ac-
cipe: quanto a meliore videt̄ accepiſſe. Ibi ſpirituales ſctī
intelligite fratres mei: boni ꝑtinentes ad columbā: ꝑtinen-
tes ad ſortē ciuitatis illi⁹ hieruſalē. ipſi boni in eccleſia de
q̄b⁹ dicit apl̄s. Nouit dn̄s q̄ ſunt eius diuerſaꝝ gr̄aꝝ ſunt:
nō oēs paria merita habēt. Sunt alij alijs ſanctiores: ſunt
alij alijs meliores. Quare ḡ ſi vn⁹ ab illo ꝟbi gr̄a iuſto: ſan
cto/baptizetur/alius ab alio inferioris meriti apud deum:
inferioris gradus/inferioris ꝯtinētie/īferioris vite: vnum
tamen et par et equale eſt qđ acceperunt: niſi quia hic eſt q̄
baptizat? Quomodo ergo cum baptizat bonus et melior
non ideo iſte bonum accepit et ille melius. Sed ꝗuis bo-
nus et melior fuerint miniſtri. vnum et equale eſt qđ acce-
perunt/non eſt melius in illo et inferius in iſto. Sic et cum De ꝯſe. di.
baptizat malus ex aliqua ignorantia eccleſie vel tolerātia: iiij. cū ba-
aut enim ignorātur mali/aut tolerantur. Toleratur palea ptizat.

iiij. ſen.di. quouſq; in vltimo ventilet area. Illud qd̄ datū eſt: vnū eſt
v. ca.j.cir: nec ipar/ ꝓpter ipares miniſtros: ſed par ⁊ equale propter
ca prin. hoc eſt qui baptizat. Ergo dilectiſſimi videamꝰ qd videre
illi noluīt. Nō quid nō videāt/ ſed qd ſe videre doleant: q̄ſi
clauſum ſit cōtra illos: quo miſſi ſunt diſcipuli: in noīe pr̄is
⁊ filij ⁊ ſpūſſācti vt baptizarēt tāq̄ miſtri. Quo miſſi ſūt:
Matthei. Ite (dixit) baptizate gētes. Audiſtiſ fratres quomō venit
xxviij. illa hereditas. Poſtula a me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē
tuā: ⁊ poſſeſſionē tuā terminos terre. Audiſtis quomodo a
Eſa.ij. ſyon ꝓdit lex: ⁊ verbū dn̄i de hieruſalē. Ibi enī audierunt
diſcipuli: ite baptizate gētes in noīe patris ⁊ filij et ſpūſſan
cti. Intēti facti ſumꝰ cū audiremꝰ: ite baptizate gētes. In
cuiꝰ noīe. In noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti. Iſte vnus deus:
q: non in nominibus patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti. Ubi vnū no
men audis/ vnꝰ eſt deꝰ. Sicut in ſemine abrae dictū eſt: et
exponit paulꝰ apl̄s. In ſemine tuo benedicent oēs gentes
Nō dixit in ſeminibꝰ tāq̄ in multis: ſed tanq̄ in vno: et ſe
mine tuo qd̄ eſt xp̄s. Sicut ergo q: ibi nō dicit in ſeminibꝰ
docere te voluit apl̄s: q: vnꝰ xp̄s. Sic ⁊ hic cū dictū eſt in
noīe: nō ī nominibꝰ/ quō ibi in ſemine: nō in ſeminibꝰ ꝓbat
vnus deꝰ: pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſanctꝰ. Sed ecce inquiūt diſci
puli ad dn̄m. Audiuimꝰ in quo noīe baptizemꝰ: miniſtros
nos feciſti: ⁊ dixiſti nobis. Ite: baptizate in nomine patris
et filij ⁊ ſpūſſancti. Quo ibimꝰ? Quo. Nō audiſtis? Ad he
reditatē meā. Interrogatiſ quo ibimꝰ? Ad id quod emi ſan
guine meo. Quo ergo? Ad gētes. Ad gentes inq̄t. Putaui
q: dixit: ite baptizate afros: in noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſan
Actuū.ij. cti. Deo gratias. Soluit dn̄s q̄ſtionē: docuit colūba. Deo
gratias: ad gētes apoſtoli miſſi ſunt. Si ad gentes: ad oēs
linguas. Hoc ſignificauit ſpūſſanctꝰ diuiſus ī linguis: vni
tus in colūba. Hoc lingue diuidūtur: hoc colūba copulat.
Lingue gentiū concordarūt: ⁊ vna lingua africe diſcorda
uit. Quid euidētiꝰ fratres mei? in colūba vnitas: in linguis
gentiū ſocietas. Aliq̄n enī ꝑ ſuperbiā diſcordauerūt: et tūc
ſunt facte ligue ex vna multe. Poſt diluuiū enī quidā ſup
bi homies velut aduerſus deū ſe munire conātes q̄ſi aliqd
eſſet excelſum deo/ aut aliqd tutū: ſupbia erexerunt turrim
quaſi ne diluuio ſi poſtea fieret delerent. Audierāt enī et re
cenſuerāt: q: oīs iniq̄tas erat deleta diluuio. Ab iniquitate
tēperari nolebāt/ altitudinē turris cōtra diluuiū require
bant: edificauerūt turrim excelſam. Uidit deꝰ ſuperbiā ip
ſoꝝ: ⁊ hūc errorē illis īmitti iuſſit vt nō ſe cognoſcerent lo
quētes. Et facte ſunt diuerſe ligue de ſupbia. Si ſuperbia
fecit diuerſitates linguaꝝ: humilitas xp̄i ꝯgregauit diuer
ſitates linguarū. Iam qd̄ illa turris diſſociauerat: eccleſia
collegit. De vna ligua facte ſunt multe. Noli mirari: ſuper
bia fecit. De multis liguis fit vna. Noli mirari/ charitas fe
cit: q: ⁊ ſi ſoni diuerſi linguarū ſunt: in corde vnꝰ deus inuo
E catur: vna pax cuſtodit. ¶ Unde debuit ergo chariſſimi de
monſtrari ſpūſſanctꝰ vnitatē quādā deſignans niſi per co
Canti.vj. lūbā: vt pacate eccleſie diceret. Una eſt colūba mea? Un
de debuit humilitas niſi ꝑ auem ſimplicē et gementē: nō ꝑ
auem ſuperbā ⁊ exaltantē ſicut coruꝰ? Et forte dicent. Q:
ergo colūba ⁊ vna colūba: p̄ter vnā columbā baptiſmꝰ eē
nō pōt. Ergo ſi apud te eſt colūba vel tu es colūba: q̄n ad
te venio: tu da mihi qd̄ nō habeo. Scitis hoc ipſoꝝ eſſe. Ec
ce modo vobis apparebit: nō eſſe de voce colūbe ſed de cla
more corui. Nā paululū attēdat charitas veſtra: et timete
inſidias/ imo cauete: ⁊ excipite ꝟba cōtradicentiū reſpuen
da: nō tranglutienda/ ⁊ viſceribꝰ danda. Facite inde qd̄ fe
cit dn̄s: q̄n illi optulerūt amarū potū. Guſtauit et reſpuit.
Sic ⁊ vos: audite ⁊ abijcite. Quid enī dicūt? Uideamus.
Ecce (inq̄t) tu es colūba. O catholice tibi dictū eſt. Una
eſt colūba mea: vna m̄ris ſue. Tibi certe dictū eſt: expecta
noli me īterrogare. Si mihi dictū eſt ꝓba primo: ſi mihi di
ctum eſt/ cito volo audire. Inquit. Tibi dictū eſt. Reſpon
deo voce catholica. Mihi. Hoc aūt fratres qd̄ ore meo ſo
lius ſonuit: ſonuit vt arbitror ⁊ cordibꝰ veſtris: ⁊ oēs pari
ter diximꝰ. Eccleſie catholice dictū ē. Preter ipſam colū
bā (inq̄t) baptiſma nō eſt. Ego q̄ p̄ter ipſam colūbā ſum ba
ptizatꝰ: ergo nō habeo? Si baptiſma nō habeo. Quare mi
hi nō das q̄n ad te venio? Et ego iterrogo. Interim ſeque
ſtremus: cui dictum eſt: vna eſt colūba mea: vna eſt matris
ſue. Adhuc q̄rimus. Aut mihi dictū eſt: aut tibi dictum eſt.

Sequeſtremꝰ: cui dictū ſit. Hoc ergo quero: ſi columba es
ſimplex/ innocēs ſine felle pacata in oſculis/ nō ſeua in vn
guibus: quero vtrū ad huiꝰ colūbe mēbra ꝑtineāt. Auari:
raptores: ſubdoli: ebrioſi: flagitioſi. Mēbra ſūt colūbe hu
ius? Abſit inq̄t. Et reuera fr̄es q̄s hoc dixerit: vt nihil aliō
dicā. Raptores ſolos ſi dicā: mēbra accipitriſ poſſunt eſſe:
nō mēbra colūbe. Milui rapiūt: accipitres rapiūt: corui ra
piūt. Colūbe nō rapiūt nō dilaniāt. Ergo raptores nō ſūt
mēbra colūbe. Nō apō vos fuit vel vnꝰ raptor? Quare ma
net baptiſmꝰ quē dedit accipiter nō colūba? Quare nō ba
ptizaſtis apud voſmetipſos poſt raptores et adulteros et
ebrioſos poſt auaros apud voſmetipſos? An iſti oēs mē
bra colūbe ſunt? Sic dehoneſtatis colūbā veſtrā: vt ei mē
bra vulturina faciatis. Quid ergo fratres: qd dicimꝰ? Ma
li ⁊ boni ſunt in eccleſia catholica. Ibi autē ſoli mali ſunt.
Sed forte inimico animo hoc dico: ⁊ hoc poſtea requiratur
Et ibi certe dicūt q: ſunt boni ⁊ mali. Nā ſi dixerint ſolos
bonos ſe habere/ credāt illis ſui. Et ſubſcribo. Nō ſūt apō
nos dicāt/ niſi ſancti/ iuſti/ caſti/ ſobrij: nō adulteri/ nō fene
ratores: nō fraudatores: nō piuri: nō vinolēti. Dicant. Nō
enī attēdo linguas ipſoꝝ: ſed tm̄ corda ipſoꝝ. Cū aūt noti
ſint ⁊ vobis ⁊ ſuis/ ſicut et vos ⁊ vobis in catholica: ⁊ illis
noti eſtis/ nec nos eos rep̄hēdamꝰ: nec illi ſe palpēt. Nos
fatemur in eccl̄ia catholica ⁊ bonos ⁊ malos eſſe: ſed tāq̄
grana ⁊ paleam. Aliq̄n qui baptizat a grano/ palea eſt: et q̄
baptizat a palea/ granū eſt. Alioq̄n ſi q̄s baptizat a grano
valet: ⁊ q̄ baptizat a palea/ nō valet. Falſum eſt: hic eſt qui
baptizat. Si autē verū eſt hic eſt qui baptizat: et qd̄ ab illo
dat/ valet. Et quomodo colūba baptizat. Nō enī malꝰ ille
colūba eſt/ aut ad mēbra colūbe pertinet: nec hic poteſt di
ci in catholica: nec apud illos. Si illi dicūt columbā eſſe ec
cleſiā ſuā. Quid ergo itelligimꝰ fratres mei: q̄m manifeſtū
⁊ oībꝰ notū eſt. Et ſi nolint cōuincunt: q: ⁊ ibi q̄n dant ma
li: nō poſt illos baptizat: ⁊ hic q̄n dāt mali: nō poſt illos ba
ptizat. Colūba nō baptizat poſt coruū. Coruꝰ quare vult
baptizare poſt colūbā. ¶ Intēdat charitas veſtra. Et q̄ F
re deſignatū eſt neſcio qd ꝑ columbā: vt baptizato dn̄o ve
niret colūba. i. ſpūſſanctꝰ in ſpecie colūbe et maneret ſuper
eū: cū in aduētu colūbe hoc cognoſceret iohānes/ ꝓpriam
quādā poteſtatē in dn̄o ad baptizādū: q: ꝑ hanc propriam
poteſtatē ſicut dixi pax eccl̄ie firmata eſt. Et poteſt fieri vt
habeat aliq̄s baptiſma preter colūbā: vt proſit ei baptiſmꝰ
preter columbā/ nō poteſt. Intendat charitas veſtra: et in
telligat qd̄ dico. Nā ⁊ iſta circūuentione ſepe ſeducunt fra
tres nr̄os: q̄ pigri ⁊ frigidi ſunt. Simꝰ ſimpliciores/ et fer
uētiores. Ecce inquiūt. Ego accepi: an nō accepi? Rn̄deo
accepiſti. Si ergo accepi: nō eſt qd̄ mihi des. Securꝰ ſum
etiā teſtimonio tuo. Et ego quidē me dico accepiſſe: et tu
me fateris accepiſſe. Utriuſq; ligua ſecurū me facit. Quid
ergo mihi ꝓmittis? Quare vis catholicū facere: quādo nō
mihi aliqd datur? es amplius/ ⁊ me iā accepiſſe fateris qd̄
te habere dicis? Ego autē q̄n dico veni ad me: dico quia
nō habes tu: qui fateriſ q: habeo. Quare dicis veni ad me?
Docet nos colūba. Rn̄det ei de capite dn̄i ⁊ dicit. Baptiſ
ma habes: charitatē autē q̄ ego gemo nō habes. Quid ē h̄
inquit: baptiſma habeo/ charitatē non habeo? Sacramen
tū habeo charitatē nō? Noli clamare: oſtēde mihi quomo
do habeat charitatē qui diuidit vnitatē. Ergo inquit ha
beo baptiſma? Habes: ſꝫ baptiſmū illud ſine charitate ni
hil tibi ꝓdeſt: quia ſine charitate tu nihil es. Nam baptiſ
mus ille etiā in illo qui nihil eſt: nō eſt nihil. Baptiſma q̄p
pe illud aliqd eſt ⁊ magnū eſt: ꝓpter illū de quo dictū eſt.
Hic eſt q̄ baptizat. Sed ne putares illud quod magnū eſt
tibi aliquid prodeſſe poſſe ſi nō fueris in vnitate: ſuper ba
ptizatum columba deſcēdit tanq̄ dicēs. Si baptiſma ha
bes/ eſto ī columba: ne nō tibi proſit qd̄ habes. Ueni ergo
ad columbā dicimꝰ/ non vt incipias habere quod non ha
bebas: ſed vt prodeſſe tibi incipiat quod habes. Foris enī
habebas baptiſma ad perniciem: itus ſi habueris/ incipit
prodeſſe ad ſalutē. Non enim tantū tibi ꝓderat baptiſma De ꝯſe.di.
et nō etiā oberat. Et ſancta poſſunt obeſſe. In bonis enim ij. Et ſctā
ſancta ad ſalutē inſunt: in malis ad iudiciū. Certe enī fra ⁊.iiij.ſen.
tres nouimus quid accipiamus: ⁊ vtriq; ſanctū eſt qd̄ acci diſ.ix.ca.
pimus: ⁊ nemo dicit nō eſt ſanctū. Et quid ait apoſtolus? iij. Imeō.

Coꝛ. xj. Qui autē manducat ⁊ bibit indigne: iudiciū ſibi mãducat
⁊ bibit. Nō ait qꝛ illa res mala eſt: ſed qꝛ ille malus male ac
cipiēdo ad iudiciū accipit, bonū quod accipit. Non enim
mala erat buccella: que tradita eſt iude a dño. Abſit. Medi
cus nō daret venenū. Salutē medicꝰ dedit: ſed indigne ac
cipiēdo ad perniciē accedit: qꝛ nō pacatus accepit. Sic er
G go et qui baptizanꝰ. ¶ Habeo inqt mihi. Fateoꝛ. Habes:
obſerua qđ habes: ex ipſo qđ habes dãnaberis. Quare? Qꝛ
rē colūbe preter colūba habes. Si rem colūbe in columba
habeas: ſecurꝰ habes. Puta te eſſe militarē. Si characterē
īpatoꝛis tui intꝰ habeas: ſecurꝰ militas. Si extra habeas:
nō ſolū tibi ad militiã nō ꝓdeſt character ille: ſed etiã ꝓ de
ſertoꝛe punieris. Ueni ergo veni: ⁊ noli dicere / iã habeo / iã
ſufficit mihi. Ueni: colūba te vocat: gemēdo te vocat. Fra
tres mei vobis dico: gemēdo vocate, nō rixando. Uocate
oꝛãdo: vocate inuitãdo: vocate ieiunãdo: in charitate īcl
ligãt / qꝛ doletis illos. Nō dubito fřes mei: qꝛ ſi videant do
loꝛem veſtrū / cōfundenꝰ ⁊ reuiuiſcēt. Ueni ergo veni: noli
timere. Time ſi nō venis. Immo nō time ſed plange. Ue
ni: gaudebis ſi veneris. Gemes quidē in tribulationibꝰ pe
regrinationis: ſed gaudebis in ſpe. Ueni vbi eſt colūba: cui
dictū eſt. Una eſt colūba mea: vna eſt matris ſue. Colūbã
vnã vides ſuper caput xp̄i. Linguas nō vides ī toto oꝛbe
terrarū. Idem ſpūs per columbã: idē ⁊ ꝑ linguas. Si ꝑ co
lumbã idem ſpūs: ⁊ ꝑ linguas idē ſpūſſanctꝰ: per totū oꝛbē
terrarū datꝰ eſt: a quo te precidiſti vt clames cū coꝛuo / nō
vt gemas cū colūba. Ueni ergo. Sed ſollicitꝰ es foꝛte ⁊ di
cis. Foꝛis baptizatꝰ ſum: timeo ne inde ſim reus: qꝛ foꝛis
accepi. Iam cepiſti cognoſcere qđ gemēdū ſit. Uerum di
cis qꝛ reus es: nō qꝛ accepiſti: ſꝫ qꝛ foꝛis accepiſti. Tene q̄
quod accepiſti: emēda qđ foꝛis accepiſti. Accepiſti rem co
lūbe: preter columbã accepiſti. Duo ſunt q̄ audis: accepiſti
⁊ preter columbã accepiſti. Qđ accepiſti approbo: quia fo
ris accepiſti: improbo. Tene ergo qđ accepiſti. Nō mutaꝰ
ſed agnoſcitꝰ. Character eſt regis mei: nō ero ſacrilegꝰ: coꝛri
go deſertoꝛē / nō īmuto characterē. Noli de baptiſmate glo
riari: qꝛ dico ipm̄ eſt. Ecce dico ipm̄ ē: tota catholica dicit
ipm̄ eſt. Aduertit colūba: ⁊ agnoſcit ⁊ gemit qꝛ ipm̄ foꝛis
habes. Uidet ibi qđ agnoſcat: videt ibi ⁊ qđ coꝛrigat. Ipſ
eſt: veni. Gloꝛiaris qꝛ ipm̄ eſt: et nō vis venire. Quid ergo
mali q̄ non ꝑtinēt ad columbã: ait tibi colūba. Et mali in
ter quos gemo, et qui nō pertinēt ad mēbꝛa mea: et neceſſe
eſt vt īter illos gemã. Nōne habēt qđ te habere gloꝛiaris?
Nōne multi ebꝛioſi habēt baptiſma? Nonne multi auari?
Nōne multi idolatre: ⁊ qđ ē peius furti? Nōne pagani ad
idola eunt: vel ibãt publice? Nūc occlte xp̄iani ſoꝛtilegos
querūt: mathematicos cōſulūt. Et iſti habēt baptiſma: ſꝫ
colūba gemit īter coꝛuos. Quid ergo gaudes qui habes?
Hoc habes: qđ habet ⁊ malꝰ. Habeto humilitatē / charita
tē, pacē: habeto bonū qđ nondū habes: vt proſit tibi bonū
quod habes. Nam qđ habes: habuit ⁊ ſymō magus. Actꝰ
apłoꝝ teſtes ſunt: ille liber canonicꝰ omni anno in eccleſiis
legendus. Anniuerſaria ſolēnitate poſt paſſionem dñi no
ſtris illū librū recitari. Ubi ſcriptū ē quō cōcurſus ſit apłis:
et ex ꝑſecutoꝛe ꝑdicatoꝛ factꝰ. Ubi etiã die penthecoſtes
miſſus ē ſpūſſanctꝰ in linguis diuiſis: velut ignis. Ibi legi
mus multos credidiſſe ī ſamaria: per ꝑdicationē philippi.
Intelligitꝰ autē ſiue vnꝰ ex apoſtolis / ſiue ex diaconis: qꝛ
ſeptē ibi diaconos legimus oꝛdinatos / inter quos etiã no
men philippi. Per philippi ergo ꝑdicationē crediderunt
ſamarite. Samaria cepit abūdare fidelibꝰ. Ibi erat iſte ſy
mon magus: ꝑ magicas factiones ſuas dementauerat po
pulū vt eū virtutē dei putarēt. Cōmotus tamen ſignis q̄ a
philippo fiebãt: etiã ipſe credidit. Sed quomodo ipſe cre
diderit: poſterioꝛa ſequētia demōſtrauerūt. Baptizatꝰ eſt
Act. viij. autē ⁊ ſymon. Audierūt hoc apoſtoli qui erãt in hieruſalē
miſſi ſunt ad illos petrꝰ ⁊ iohãnes. Inuenerūt multos ba
ptizatos: et quia nullꝰ ipſoꝝ adhuc acceperat ſpm̄ ſctm̄: ſi
cut tūc deſcēdebat ad oſtēdendã ſignificationē gentiū cre
diturarū: vt linguis loquerenꝰ in quos deſcēdebat ſpiritus
ſanctꝰ: ipo ſuerūt illis manus / oꝛãtes pro eis: ⁊ acceperunt
ſpm̄ ſctm̄. Symon ille q̄ non erat in eccleſia colūba: ſed coꝛ
uus qꝛ ea q̄ ſua ſunt querebat / nō que ieſu xp̄i: vnde in chri
ſtianis potentiã magis amauerat q̄ȝ iuſtitiã / vidit per ipo

ſitionē manuū apoſtoloꝝ dari ſpiritūſanctū / nō qꝛ ipſi da
bãt: ſed quia ipſis oꝛãtibus datꝰ eſt: ⁊ ait apoſtolis. Quid D
vultis a me accipere pecunie: vt et per īpoſitionē manuum
mearū detur ſpiritusſanctꝰ? Et ait illi petrꝰ. Pecunia tua
tecū ſit in ꝑditione: qm̄ donū dei putaſti pecunia cōparan
dum. Cui dicitꝰ: pecunia tua tecū ſit ī perditiōe? Utiqꝫ ba
ptizato. Iã baptiſma habebat: ſꝫ colūbe viſceribꝰ nō here
bat. Audi: quia non herebat. Uerba ipſa petri apoſtoli ad
uerte. Sequitꝰ enī. Nō ē tibi pars / neqꝫ ſoꝛs in hac fide. In
felle enī amaritudinis video te eſſe. Colūba fel non habet:
ſymon habebat: ideo ſeparatꝰ erat a colūbe viſceribꝰ. Ba
ptiſma illi qđ proderat? Noli ergo de baptiſmate gloꝛiari
quaſi ex ipſo ſalꝰ tibi ſufficiat. Noli iraſci: depone fel: veni
ad colūbã. Hic tibi ꝓderit: quod foꝛis nō ſolū non ꝓderat
ſed etiã oberat. Neqꝫ dicas non venio: qꝛ foꝛis ſum bapti
zatus. Ecce incipe habere charitatē: incipe habere fructū: H
inueniaꝰ in te fructꝰ: mittat te columba intro. ¶ Inuenimꝰ Gen. vi.
hoc in ſcriptura. Imputribilibꝰ lignis archa fuerat fabri
cata. Imputribilia ligna ſancti ſunt fideles: pertinētes ad
xp̄m. Quomodo in tēplo lapides viui de quibꝰ edificaꝰ tē
plū: hoīes fideles dicti ſunt: ſic ligna imputribilia homines
perſeuerãtes ī fide. In ipſa ergo archa ligna imputribilia
erãt. Archa enī eccl'ia eſt: ibi baptizat colūba. Archa enim
illa in aqua ferebaꝰ. Ligna imputribilia intus erant: bapti
zata ſunt. Inuenimꝰ quedã ligna foꝛis baptizata: omnes ar
boꝛes que erãt in mūdo. Ipſa tamen aqua erat / nō erat al
tera. Omnis de celo venerat: ⁊ de abyſſis fontiū. Ipſa erat
aqua in qua baptizata ſunt ligna īputribilia que erãt in ar
cha: ī qua baptizata ſunt ligna foꝛis. Miſſa eſt colūba. Et
primo nō inuenit requiē pedibꝰ ſuis: rediijt in archã. Ple
na enī erant aquis omnia: et maluit redire q̄ȝ rebaptizari.
Coꝛuꝰ autē ille emiſſus eſt anteqꝫ ſiccareꝰ aqua: rebaptiza
tus redire noluit: moꝛtuꝰ eſt ī his aquis. Auertat deꝰ coꝛui Gen. viij.
illiꝰ moꝛtē. Nam quare nō eſt reuerſus: niſi quia aquis in
terfectꝰ eſt? At vero colūba nō inueniens requiē pedibꝰ ſu
is cū ei vndiqꝫ clamaret aqua / veni / veni: hic tingere: quo
modo clamãt iſti heretici / veni hic habes: nō inueniēs illa
requiē pedibꝰ ſuis reuerſa eſt ad archam. Et miſit illã noe
iterū: ſicut vos mittit archa vt loquamini illis. Et quid fe
cit poſtea colūba? Quia erãt ligna foꝛis baptizata: repoꝛ
tauit ramū de oliua. Ramꝰ ille: ⁊ folia ⁊ fructum habebat.
Nō ſint in te ſola verba: nō ſint in te ſola folia: ſit fructꝰ: et
redis ad archã / nō per teipſum. Colūba te reuocat. Gemi
te foꝛis: vt illos intro reuocetis. Etenī fructus ille olie ſi
diſcutiaꝰ: inuenies quid erat. Unde hoc ꝓbamꝰ? Quomo
do enī oleū a nullo humoꝛe ꝑmitꝰ: ſed diſruptis oībꝰ exilit
⁊ ſupeminet: ſic eſt ⁊ charitas. Non poteſt premi in ima: ne
ceſſe ē vt ad ſuperna emicet. Propterea de illa dicit apłs.
Adhuc ſupeminētioꝛē viã vobis demōſtro. Quia diximꝰ
de oleo qꝛ ſupeminet: ne foꝛte nō de charitate dixit apłus:
ſupereminentioꝛē viã vobis demōſtro: audiamꝰ quid ſeq̄
tur. Si linguis hoīm loquar ⁊ angeloꝝ: charitatē autē nō
habeã: factꝰ ſum tanqꝫ eramētū ſonãs: aut cymbalū tinni i. Coꝛ. xiij
ens. Duo nūc donate exclama. Diſertꝰ ſum: ⁊ clama doctꝰ
ſum. Quãtum diſertꝰ: q̄tum doctus? Nunquid linguis an
geloꝝ locutꝰ es? Et tamen ſi linguis angeloꝝ loquereris
charitatē non habēs: audirem era ſonãtia / et cymbala tin
nientia. Soliditatē aliquã quero: fructū in folijs inueniã.
Non ſint ſola ꝟba: habeãt oliuam: redeant ad archã. Sed
inquies habeo ſacramentū: veꝝ dicis. Sacramētū diuinū
eſt. Habes baptiſma. Et ego ꝯfiteoꝛ. Sed quid dicit idem
apoſtolꝰ? Si ſciero oīa ſacramēta et habuero ꝓphetiam ⁊
oēm fidem ita vt mōtes trãſferã: ne foꝛte ⁊ hoc diceres. cre
didi: ſufficit mihi. Sed qđ dicit iacobꝰ? Et demones cre Jaco. ij.
dunt ⁊ cōtremiſcunt. Magna eſt fides: ſed nihil prodeſt ſi
nō habeat charitatē. Cōfitebanꝰ ⁊ demones chꝛiſtum. Er
go credēdo: ſed nō diligendo dicebant. Quid nobis ⁊ tibi
fili dei? Fidem habebãt: charitatē nō habebãt: ideo demo
nes erant. Noli de fide gloꝛiari: adhuc demonibus cōparã
dus es. Noli dicere xp̄o dño: mihi ⁊ tibi quid eſt. Unitas
enī xp̄i tibi loquitur. Ueni: cognoſce pacē: redi ad viſcera
columbe. Foꝛis baptizatꝰ es: habeto fructū: et redi ad ar
cham ⁊ tu. Quid nos queritis ſi mali ſumus? Ut boni ſitis
Ideo vos q̄rimus: quia mali eſtis. Nã ſi mali non eſſetis:

inueniſſemus vos:nõ vos quereremꝰ. Qui bonus eſt/iã inuentus eſt:qui malꝰ eſt: adhuc querit. Ideo vos querimꝰ: redite ad archã. Sed iã habeo baptiſma. Si omnia ſacramenta ſciero et habuero ꝓphetiã et oẽm fidẽ ita vt mõtes trãſferã:charitatẽ autẽ non habeã:nihil ſum. Fructũ ibi videam:oliuã vbi videã:⁊ reuocaris ad archam. Sꝫ inquit: Ecce nos multa mala patimur. Hec ſi ꝓ xp̄o patiremini: non ꝓ honorībꝰ veſtris. Audite quid ſequit. Iactãt ſe eni aliquãdo quia elemoſynas multas faciũt:dant paupibꝰ q̃ patiuntur moleſtias:ſed pro donato non pro xp̄o. Vide quomodo patiaris. Nã ſi ꝓ donato pateris:ꝓ ſuperbo pateris. Nõ es colũba:ſi ꝓ donato pateris. Non erat ille amicus ſponſi. Nã ſi amicus eſſet ſponſi: gloriã ſpõſi quereret: nõ ſuã. Vide amicũ ſponſi dicentem. Hic eſt qui baptizat. Ille nõ erat amicus ſpõſi:ꝓ quo pateris. Nõ habes veſtẽ nuptialẽ:et ſi ad cõuiuium veniſti:foras habes mitti. Immo quia foras miſſus eſt:ideo miſer es. Redi aliquando:⁊ noli gloriari. Audi q̃d dicat apoſtolꝰ. Si diſtribuero oĩa mea paupibꝰ ⁊ tradidero corpꝰ meũ vt ardeam: charitatẽ autem nõ habeã:nihil ſum. Ecce qð nõ habes. Si tradidero(inq̃t)corpꝰ meũ vt ardeam:et vtiq̃ pro noĩe chriſti. Sed q̃ ſunt multi q̃ iactãter illud faciũt:non cũ charitate: ideo ſi tradidero corpꝰ meũ vt ardeam: charitatẽ autẽ nõ habeã:nihil mihi prodeſt. Charitate fecerũt martyres illi qui in tẽpore ꝑſecutiõis paſſi ſunt: charitate fecerunt. Iſti aũt de tumore/⁊ de ſuperbia faciũt. Nã cũ perſecutio deſit ſeipſos ꝑcipitãt. Veni ergo vt habeas charitatẽ. Sꝫ nos
I habemꝰ martyres. Quos martyres? Nõ ſunt colũbe:ideo volare conati ſunt:⁊ de petra ceciderũt. ¶ Omnia ergo fratres mei videtis quia clamãt aduerſus illos oẽs pagine diuine:oĩs prophetia:totũ euangeliũ:oẽs apoſtolice littere:oĩs gemitꝰ columbe:⁊ nõdum euigilãt: nondũ expergiſcunt. Sed ſi colũba ſumꝰ:gemamus:toleremꝰ:ſperemus. Aderit miſericordia dei:vt efferueat ignis ſpiritusſancti in ſimplicitate veſtra:⁊ veniẽt. Nõ eſt deſperãdũ. Orate:predicate:diligite:prorſus potẽs ẽ dñs. Iã ceperũt cognoſcere frontẽ ſuã. Multi cognouerũt:multi erubuerũt. Aderit xp̄s vt cognoſcãt ⁊ ceteri. Et certe fratres mei vel palea ſola ibi remaneat:oĩa grana colligentur. Quicq̃d ibi fructificauit:redeat ad archã per colũbã. Modo deficiẽtes vbiq̃ quid nobis ꝓponant:nõ inueniẽtes q̃d dicant? Villas noſtras tulerũt:fundos noſtros tulerũt: ꝓferũt teſtamẽta hominũ. Ecce vbi gaius eius donauit fundũ eccleſie: cui preerat fauſtinꝰ. Cuiꝰ epiſcopꝰ erat fauſtinꝰ? Eccleſie. Quid eſt eccleſie? Eccleſie dixi:cui preerat fauſtinꝰ. Sed non eccleſie ꝑerat fauſtinꝰ:ſed parti preerat. Colũba aũt eccleſia eſt. Quid clamas? Nõ deuorabimꝰ villas:colũba illas habeat. Querat que ſit colũba:et ipſa habeat. Nã noſtis f̃res mei:quia ville iſte nõ ſunt auguſtini. Et ſi vos nõ noſtis et putatis me gaudere in poſſeſſione villaꝝ. Deus nouit: ipſe ſcit:quid ego de illis villis ſentiã:vel quid ibi ſufferã. Nouit gemitꝰ meos:ſi mihi aliq̃d de colũba impartiri dignatꝰ eſt. Ecce ſunt ville. Quo iure defendis villas:diuino an humano? Reſpõdeant. Diuinũ ius in ſcripturis habemꝰ:humanũ ius legibꝰ regũ. Unde q̃ſq̃ poſſidet:poſſidet? Nonne qð iure humano? Nã iure diuino. Dñi ẽ terra ⁊ plenitudo eius. Pauperes ⁊ diuites deꝰ de vno limo fecit: ⁊ pauperes ⁊ diuites vna terra ſupportat. Iure tñ humano dicit Hec villa mea eſt: hec domꝰ mea:hic ſeruꝰ meus eſt. Iure ergo humano:iure imperatoꝝ. Quare? Quia ipſa iura humana ꝑ iperatores et reges ſeculi deus tribuit generi humano. Vultis legamꝰ leges iperatoꝝ:et ſ̃m ipſas agamꝰ de villis? Si iure humano vultis poſſidere: reticemꝰ leges imperatoꝝ:videamꝰ ſi aliq̃d voluerũt ab hereticis poſſideri. Sed q̃d mihi eſt iperator? Scd̃m ius ipſiꝰ poſſides terrã. Aut tolle iura iperatorũ:⁊ q̃s audet dicere:mea eſt illa villa:aut meꝰ eſt ille ſeruꝰ: aut domꝰ hec mea eſt? Si autẽ vt teneant iſta ab hoĩbus iura acceperũt regũ:vultis recitamꝰ leges vt gaudeatis:quia vel vnũ hortum habeatis et nõ imputetis niſi mãſuetudini columbe:quia vel ibi vobis permittit permanere? Legunt enĩ leges manifeſte:vbi preceperũt iperatores eos qui preter eccleſie catholice cõmunionẽ vſurpant ſibi nomen chriſtianũ:nec volũt in pace colere pacis auctorẽ: nihil nomine eccleſie audeãt poſſidere

In decret. diſtin. viij quo iure.

Sed quid nobis ⁊ iperatori? Sed iam dixi:de iure humano agitur. Et tamẽ apoſtolꝰ voluit ſeruiri regibus: voluit honorari reges ⁊ dixit. Reges reuertimini. Noli dicere q̃d mihi ⁊ regi? Quid tibi ergo et poſſeſſioni? Per iura regũ poſſident poſſeſſiones. Dixiſti:quid mihi ⁊ regi? Noli dicere poſſeſſiones tuas:quia ad ipſa iura humana renunciaſti quibus poſſidentur poſſeſſiones. Sed de diuino iure ago. Ait. Ergo euãgelium recitemus. Videamꝰ quouſq̃ eccleſia catholica xp̄i eſt ſuper quem venit columba que docuit Hic eſt qui baptizat. Cum dicat ſcriptura: vna eſt colũba mea:quomodo ergo iure diuino poſſideat q̃ dicit: ego baptizo:cũ dicat colũba:hic eſt qui baptizat cũ dicat ſcriptura:vna eſt colũba mea:vna eſt matris ſue? Quare laniaſtis colũbã? Immo laniaſtis viſcera veſtra. Nã vobis laniantibus:columba integra ꝑſeuerat. Ergo fratres mei ſi vbiq̃ non habẽt:qð dicant:ego dico vobis quid faciãt. Veniãt ad catholicã ⁊ vobiſcum habebunt non ſolũ terrã ſed etiã illum qui fecit celum et terram.

1. Petri. ij

Tractatus.vij.

¶ Et ego vidi et teſtimoniũ ꝑhibui quia hic eſt filius dei. Altera die iterũ ſtabat Iohãnes et ex diſcipulis eiꝰ duo. Et reſpiciẽs ieſum ambulantem dixit. Ecce agnꝰ dei. Et audierũt eũ duo diſcipuli loquẽtem. Et ſecuti ſũt ieſum. Cõuerſus aũt ieſus ⁊ vidẽs eos ſequẽtes ſe dicit eis. Quid queritis? Qui dixerũt ei: Rabbi qð dicit interꝑtatum magiſter vbi habitas? Dicit eis. Venite ⁊ videte:venerũt ⁊ viderũt vbi maneret. Et apð eũ mãſerũt die illo:hora autẽ erat quaſi decima. Erat autẽ Andreas frater ſymonis petri vnꝰ ex duobꝰ q̇ audierat a iohãne. Et ſecuti fuerant eũ. Inuenit hic ꝑmũ fratrẽ ſuũ ſymonẽ. Et dicit ei inuenimꝰ meſſiam:qð eſt iterpretatũ xp̄s. Et adduxit eũ ad ieſum:intuitus aũt eum ieſus dixit. Tu es Symon filius iohãna. Tu vocaberis cephas:qð interꝑtatur Petrꝰ. In craſtinũ voluit exire in galileã. Et inuenit philippũ. Et dicit ei ieſus:ſequere me. Erat autẽ Philippus a bethſaida ciuitate Andree et petri: inuenit philippꝰ nathanael. Et dicit ei. Quẽ ſcripſit moyſes in lege et ꝓphete? Inuenimꝰ ieſum filiũ ioſeph a nazareth. Et dixit ei nathanahel a nazareth poteſt aliq̇d boni eſſe? Dicit ei philippus: veni et vide. Vidit ieſus nathanahel veniẽtem ad ſe: et dicit de eo. Ecce vere iſrahelita in quo dolꝰ nõ eſt. Dicit ei nathanahel. Unde me noſti? Reſpondit ieſus et dixit ei. Priuſq̃ te philippus vocaret eũ eſſes ſub ficu vidi te. Reſpõdit ei nathanahel: et ait. Rabbi tu es filiꝰ dei:tu es rex iſrael. Reſpondit ieſus et dixit ei. Q̃ dixi tibi: vidi te ſub ficu credis maius his videbitis. Et dicit ei. Amen amen dico vobis:videbitis celũ apertum:et angelos dei aſcendentes ⁊ deſcendentes ſuper filium hominis.

Congaudemus frequẽtie veſtre:quia vltraq̃ ſperare potuimꝰ:alacriter cõueniſtis. Hoc eſt ergo quod nos letificat ⁊ cõſolatur in omnibꝰ laboribus ⁊ periculis vite huius amor veſter in deum: et pium ſtudiũ:⁊ certa ſpes:⁊ feruor ſpiritus. Audiſtis cũ pſalmis legeretur: quia iops ⁊ pauper clamat ad deum in hoc ſeculo. Vox enim eſt vt ſepiꝰ audiſtis ⁊ meminiſſe debetis non vniꝰ hominis:⁊ tamen vnius hominis. Nõ vniꝰ quia fideles multi. Multa grana inter paleas gemẽtia diffuſa toto orbe terrarum. Unꝰ autem quia membra chriſti omnes:ac per hoc vnum corpus. Iſte ergo vnus populꝰ A

Pſalm. lxxxvij.

inops et pauper non nouit gaudere de ſeculo:⁊ dolor eius
intus eſt:et gaudiū eius intus eſt:vbi nō videt niſi ille qui
exaudit gemētē ⁊ coronat ſperantem. Letitia ſeculi vani
tas. Cum magna expectatiōe ſperat̄ vt veniat:et nō poteſt
teneri cū venerit. Iſte enim dies qui letus eſt:perditis ho-
die in iſta ciuitate:cras vtiqꝫ non erit:nec idē ipſi cras hoc
erunt/quod hodie ſunt. Et tranſeūt oīa/⁊ euolant omnia:
et ſicut fumus vaneſcūt. Et ve qui amāt talia. Omnis enī
anima ſequit̄ quod amat. Omnis enī caro fenū:⁊ omīs ho
nor carnis quaſi flos feni. Fenū aruit:flos decidit:verbū
autē dn̄i manet in eternū. Ecce quod amas:ſi vis manere
in eternū. Sed dicere habeas. Unde poſſum apprehende-
re verbū dei? Uerbum caro factū eſt:⁊ habitauit in nobis
Quapropter fratres chariſſimi ad inopiā noſtrā/⁊ pauper
tatē noſtrā pertineat:et qđ illos dolemꝰ qui ſibi abundare
videt̄ur. Gaudiū enī ipſorū quaſi freneticoꝝ eſt. Quō autē
freneticus gaudet ī inſania plerūqꝫ ⁊ ridet:⁊ plangit illū q̄
ſanus eſt. Sic ⁊ nos fratres chariſſimi ſi recipiamus medi
cinam de celo veniētem/quia et nos omēs frenetici eramꝰ
tanqꝫ ſalui facti qui ea que diligebamus non diligimus:ge
mimus ad deū de his qui adhuc inſani ſunt. Poteſt enī vt
⁊ ipſos ſaluos faciat. Et opus eſt vt reſpiciāt ſe:et diſpli-
ceant ſibi. Spectari volūt/⁊ ſpectari ſe nō nouerūt. Nam
ſi aliquantū oculos ad ſe conuertāt:vident cōfuſionem ſu-
am. Qđ dōec fiat/alia ſint ſtudia noſtra:alia ſint auocamē
ta anime noſtre. Plus valet dolor noſter q̄ gaudiū illorū
Quātum pertinet ad numerū fratrū: difficile eſt vt quiſqꝫ
ex illa celebritate raptꝰ fuerit ex viris. Quātum autē ad ſo
rorum numerū: cōtriſtat nos. Et hoc magis dolendū eſt:
quia nō ipſe potius ad eccleſiā currunt:quas debuit ſi non
timor:certe verecundia de publico reuocare. Viderit hoc
qui videt:⁊ aderit miſericordia eius vt ſaluet omēs. Nos
autē qui cōuenimꝰ paſcamur epulis dei:⁊ ſit gaudium no-
ſtrum ſermo ipſiꝰ. Inuitauit enī nos ad euāgelium ſuū:et
ipſe cibus noſter eſt quo nihil dulciꝰ:ſed ſi quis habeat pa
latū ſanū in corde. Bene enī arbitror meminiſſe charitatē
veſtrā hoc euangelium lectionibꝰ congruis ex ordine reci
tari:et puto vobis nō excidiſſe que iam tractata ſunt:maxi
me recētiora:de iohāne et de columba. De iohanne ſcꝫ/q̄d
nouum didicerit in dn̄o per colūbā:qui iam nouerat dn̄m.
Et hoc inuentū eſt inſpirante ſpiritu dei qđ iam quidē io-
hānes nouerat in dn̄o. Sed qđ ipſe dn̄s ita eſſet baptizatu
rus vt baptizādi poteſtatē a ſe ī neminē transfunderet hoc
didicit per columbā:quia dictū ei erat: ſuper quem videris
ſpiritū deſcendentē velut columbā ⁊ manentem ſuper eū:
hic eſt q̄ baptizat in ſpiritu ſancto. Quid eſt:hic eſt? Nō eſt
alius:⁊ ſi per aliū. Quare autē per columbā? Multa dicta
ſunt:nec poſſum:nec opus eſt oīa retexere:precipue tamen
ꝓpter pacē:qꝛ ⁊ ligna que baptizata ſūt foris/quia fructū
in eis inuenit colūba ad archā attulit. Sicut meminiſtis co
lūbā miſſam a noe de archa que diluuio natabat ⁊ baptiſ-
mo abluebat̄:nō mergebatur. Cū ergo eſſet emiſſa:attulit
ramū oliue. Sed nō ſola folia habebat:habebat et fructū.
Itaqꝫ hoc optandū eſt fratribꝰ noſtris q̄ foris baptizant̄:
vt habeant fructū. Nō illos ſinit columba foris: niſi ad ar-
cham reduxerit. Fructꝰ autē eſt totus charitas. Sine qua
nihil ē homo:quicqđ aliud habuerit. Et hoc vberrime ab
i.Cor. xiii apoſtolo dictū cōmemorauimꝰ ⁊ recenſuimꝰ. Ait enim. Si
linguis hoīm loquar ⁊ angeloꝝ/charitatē autē nō habeā
factꝰ ſum velut eramentū ſonans aut cymbalum tinniēs.
Et ſi habuero oēm ſcientiā ⁊ ſciam omīa ſacramēta/ et ha
beam oēm prophetiā/⁊ habuero oēm fidem: fidē aūt quo-
modo dixit oēm? vt mōtes transferā/charitatē autē nō ha
beā:nihil ſum. Et ſi diſtribuero oīa mea pauperibꝰ et ſi tra
didero corpus meū ita vt ardeā. Charitatē autem non ha
beam:nihil mihi prodeſt. Nullo modo autē poſſunt dicere
ſe habere charitatē:qui diuidūt vnitatem. ¶ Hec dicta ſūt
B ſequētia videamꝰ. (Perhibuit iohānes teſtimoniū) qꝛ vi-
dit. Quale teſtimonium perhibuit: quia ipſe eſt filius dei.
Oportebat enim vt ille baptizaret:qui eſt filius dei: vnicꝰ
nō adoptiuus. Adoptati filij:miniſtri ſunt vnici. Unicꝰ ha
bet poteſtatē adoptati miniſteriū. Licet baptizet miniſter
non pertinēs ad numerū filioꝝ/ qꝛ male viuit et male agit:
quid nos ꝯſolat̄? Hic ē qui baptizat. (Altera die iterū ſta-
bat iohānes:et ex diſcipulis eius duo. Et reſpiciēs ieſum †Alia lit.
ambulantem: † dicit. Ecce agnus dei. Utiqꝫ ſingulariter dixit.
iſte agnus. Nā ⁊ diſcipuli dicti ſunt agni. Ecce ego mitto Mat. x.
vos:ſicut agnos in medio luporū. Dicti ſunt et ipſi lumen
vos autē eſtis lumen mūdi. Sed aliter ille de quo dictū eſt
Erat lumen verū:qđ illuminat oēm hominem venientem Joh. i.
in hunc mundū. Sic ⁊ agnus ſingulariter ſolus ſine macu
la:ſine peccato. Non cuiꝰ macule abſterſe ſint:ſed cuiꝰ ma-
cula nulla fuerit. Quid enī quia dicebat iohānes de dn̄o:ec
ce agnus dei? Ipſe iohānes nō erat agnꝰ? Nō erat vir ſan
ctus? Non erat amicꝰ ſpōſi? Ergo ſingulariter ille:hic eſt
agnus dei:qꝛ ſingulariter huius agni ſanguine ſolo hoīes
redimi potuerūt. Fratres mei:ſi agnoſcimꝰ p̄ciū noſtrū
quia ſanguis eſt agni:qui ſunt illi qui hodie celebrāt feſti-
uitatē ſanguinis neſcio cuiꝰ mulieris. Et q̄ ingrati ſunt?
Raptū eſt aurū dicūt de aure mulieris:et cucurrit ſanguis
Et poſitū eſt aurū in trutina vel ī ſtatera: ⁊ prepōderauit
multū de ſanguine. Si pōdus ad inclinandū aurū habuit
ſanguis mulieris:quale pōdus habet ad inclinandū mun-
dum ſanguis agni per quē factꝰ eſt mūdus? Et quidē ille
ſpiritꝰ neſcio quis vt p̄meret pondus:placatꝰ eſt ſanguine
Im:mūdi ſpiritꝰ nouerāt venturum ieſum xp̄m:audierant Marci. i.
ab angelis:audierāt ex ꝓphetis ⁊ ſperabant eū venturum
Nam ſi nō ſperabant: vnde clamauerūt quid nobis et tibi
eſt? Ueniſti ante tēpꝰ perdere nos:ſcimꝰ qui ſis ſanctꝰ dei.
Uenturū ſciebāt:ſed tēpus ignorabāt. Sed quid audiſtis
in pſalmo de hieruſalē? Quomodo beneplacitū habuerūt
ſerui tui lapides eius:et pulueris eius miſerebunt̄. Tu ex-
urgēs miſereberis ſyon:qm̄ venit (inq̄t) tēpus vt miſere
ris eius. Quando venit tēpus vt miſereretur dn̄s? Uenit
agnus. Qualis agnus? Quē lupi timent. Qualis agnꝰ eſt?
Qui leonē occiſus occidit. Dictꝰ eſt enī diabolus leo: cir-
cūiens ⁊ rugiēs querēs quem deuoret. Sanguine agni vi-
ctus eſt leo. Ecce ſpectacula xp̄ianoꝝ:⁊ qđ eſt amplius illi
oculis carnis vidēt vanitatē:nos cordis oculis veritatē.
Ne putetis fratres qđ ſine ſpectaculis dimiſit nos dn̄s deꝰ
noſter. Nā ſi nulla ſunt ſpectacula:cur hodie conueniſtis?
Ecce qđ diximus vidiſtis/et exclamaſtis. Non exclama-
retis niſi vidiſſetis. Et magnū eſt hoc ſpectare per totum
orbem terrarū:victū leonē ſanguine agni/ educta de denti
bus leonū mēbra xp̄i:⁊ adiuncta corpori xp̄i. Ergo neſcio
quid ſimile imitatus eſt quidā ſpiritꝰ vt ſanguine ſimula-
chrum ſuū emi vellet:qꝛ nouerat precioſo ſanguine quicūqꝫ
redimendū eſſe genus humanū. Fingūt enī ſpūs mali vm
bras quaſdā honoris ſibimetipſis/vt ſic decipiāt eos q̄ ſe
quunt̄ xp̄m. Uſqꝫ adeo fratres mei/vt illi ipſi qui ſeducūt
per ligaturas: per precātationes:p machinamēta inimici/
miſceāt precātationibꝰ ſuis nomen xp̄i:qꝛ iam nō poſſunt
ſeducere xp̄ianos/vt dēt venenū/addūt mellis aliquid:vt
per id qđ dulce eſt/lateat qđ amarū eſt ⁊ bibat̄ ad perniciē
Uſqꝫ adeo vt ego nouerim aliquo tēpe illiꝰ palcati ſacerdo
tem ſolere dicere/⁊ ipſe palcatꝰ xp̄ianus eſt. Ut quid hoc
fratres:niſi quia aliter nō poſſunt ſeduci xp̄iani? Ne quera
tis ergo alibi xp̄m:q̄ vbi vobis voluit p̄dicari xp̄s. Et quō
vobis voluit predicari ſic illum tenete/ſic in cordibus ve
ſtris ſcribite. Murus eſt aduerſus omēs impetus:⁊ aduer
ſus oēs inſidias inimici. Nolite timere: nec tentat ille niſi C
permiſſus fuerit. Cōſtat illum nihil facere: niſi permiſſum
fuerit:aut miſſum. Mittit̄ tanqꝫ angelꝰ malus a poteſtate
dominā te:mittit̄ qn̄ aliqđ petit. Et hoc fratres non fit niſi
vt probent̄ iuſti:puniant̄ iniuſti. Quid ergo times? Ambu
la in dn̄o tuo:certus eſto/qđ te nō vult pati/nō pateris:qđ
te p̄miſerit pati. Flagellū corrigentis eſt:non pena dānan-
tis. Ad hereditatē ſempiternā erudimur:⁊ flagellari dedi-
gnamur? Fratres mei ſi recuſaret q̄ſqꝫ puer colaphis: aut
flagellis cedi a patre ſuo:quomodo diceret̄ ſuperbꝰ deſpe
ratus:ingratꝰ paterne diſcipline? Et vt quid erudit pater
homo/filiū hoīem: vt poſſit nō perdere temporalia que illi
acq̄ſiuit:que illi collegit:que nō vult eū perdere:que ipſe q̄
relinquit nō potuit in ſempiternū tenere. Non docet filium
cū quo poſſideat:ſꝫ qui poſt eū poſſideat. Fratres mei ſi fi-
liū docet pater ſucceſſorē:⁊ quē docet ⁊ ip̄m ſimiliter per oīa
illa trāſiturū:qꝛ ⁊ ille qui monebat trāſiturꝰ eſt:quomodo
vultis erudiat nos pater noſter cui nō ſucceſſuri:ſꝫ ad quē

acceſſuri ſumus:⁊ cū quo in eternū mā ſuri in hereditate q̄
nō marceſcit/nec morit̄/nec grandinē nouit: Et ipſe here-
ditas ⁊ ipſe pater eſt. Hūc poſſidebimꝰ ⁊ erudiri non debe
mus: Sufferamꝰ ergo eruditionē patris: non qn̄ nobis do
let caput: curramꝰ ad precātatores/ad ſortilegos/et reme
dia vanitatis. Fratres mei nō vos plāgā quotidie īuenio
iſta. Et quid faciā? Nondū pſuadeo xp̄ianis in xp̄o ſpem
eſſe ponēdā: Ecce ſi cui factū ē remediū moriat̄. Et mul-
ti enī cū remedijs mortui ſūt:⁊ ꝙ̄ multi ſine remedijs vixe
runt. Qua frōte exit aīa ad deū? Perdidit ſignū xp̄i: acce
pit ſignū diaboli. An forte dicet: non pdidi ſignū xp̄i: Er-
go ſignū xp̄i cū ſigno diaboli habuiſti. Nō vult xp̄s cōmu
nionem: ſed ſolus vult poſſidere qd̄ emit. Tāti emit vt ſolꝰ
poſſideat: tu facis ei ꝯſortē diabolū: cui te per pctm̄ vēdi-
deras. Ve duplici corde: qui in corde ſuo partē faciūt dia
bolo. Iratꝰ deꝰ/quia fit ibi pars diabolo: diſcedit: et totū
diabolꝰ poſſidebit. Nō fruſtra itaq; apl's dicit: neq; detis
locū diabolo. Cognoſcamꝰ ergo agnū fratres: cognoſca-
mus p̄ciū noſtrū. Ecce duo de diſcipl'is iohānis: q: talis
erat iohēs amicꝰ ſponſi/nō q̄rebat gloriā ſuā: ſed teſtimo-
niū phibebat veritati. Nunq̄d voluit apud ſe remanere di
ſcipulos ſuos vt nō ſequerent̄ dn̄m: Magis ipſe oſtēdit di
ſcipulis ſuis quē ſequerent̄. Habebāt enī illū tāq; agnum.
Et ille. Quid me attēditis: Ego nō ſum agnꝰ. Ecce agnꝰ
dei: de quo ⁊ ſuperiꝰ dixerat Ecce agnꝰ dei. Et quid nob̄
ꝓdeſt agnꝰ dei: Ecce ait qui tollit pctā mūdi. Secuti ſūt
illū hoc audito: duo qui erāt cū iohāne. Videamꝰ ſeq̄ntia
† Alia lit. habet ſe. Ecce agnꝰ dei: hoc iohānes. [Et audierūt eū duo diſcipu-
li loquētē:⁊ ſecuti ſunt ieſū. † Cōuerſus aūt ieſus et vidēs
† Alia lit. habet ei. eos ſequētes † dicit eis. Quid q̄ritis: Cui dixerūt. † Rab
bi qd̄ interp̄tat̄ magiſter. Vbi habitas?] Nō ſic illū ſeque-
† Alia lit. dicit̄ interpretatum. bant̄ quaſi iā inhererēt illi. Nā manifeſtū eſt quādo illi in-
heſerūt: q: de naui eos vocauit. In his enī duobꝰ erat an-
dreas ſicut modo audiſtis. Andreas aūt frater petri erat.
Et nouimꝰ i euāgelio ꝙ petrū ⁊ andreā dn̄s de naui voca
uit dicēs. Venite poſt me ⁊ faciā vos piſcatores hoīẓ. Et
ex illo iā īheſererūt illi vt nō recederēt. Modo ergo qd̄ illū
ſequunt̄ iſti duo: nō quaſi nō receſſuri ſequūtur: ſed videre
voluerūt vbi habitaret: et facere quod ſcriptum eſt. Limē
oſtiorū eiꝰ conculcet ⁊ terat pes tuus: ſurge ad illū venire
aſſidue ⁊ erudiri p̄ceptis eiꝰ. Oſtēdit eis ille vbi maneret:⁊
venerūt ⁊ fuerūt cū illo. Et beatū diē duxerūt: ꝙ̄ beatā no-
ctem. Quis eſt qui nobis dicat q̄ audierit illi a dn̄o: Edifi
cemꝰ noſmetipſi in corde noſtro: et faciamꝰ domū quo ve-
D niat ille ⁊ doceat nos: colloquat̄ nobis. Quid queritis: Di
xerūt ei. Rabbi: qd̄ dicit̄ iterp̄tatū magiſter: vbi habitas:
† Al. lit. nō habet Et. [Dicit eis. Venite ⁊ videte. † Et venerūt ⁊ viderūt vbi ma
neret:⁊ apud eū mā ſerūt die illo. Hora aūt erat quaſi deci
ma.] Nihil ne arbitramur ptinuiſſe ad euangeliſtā: dicere
nobis q̄ta hora erat? Poteſt fieri vt nihil ibi nos aīaduer-
tere: nihil q̄rere voluerit: Decima erat hora. Numerꝰ iſte
legē ſignificat: q: in decē p̄ceptis data eſt lex. Venerat au
tem tēpus vt ipleret̄ lex p dilectionē: q: a iudeis non pote-
rat impleri per timorē. Unde dn̄s dicit. Non veni ſoluere
legē ſed implere. Merito ergo decima hora eum ſecuti ſūt
ad teſtimoniū amici ſpōſi duo iſti:⁊ decima hora audiuit
rabbi qd̄ interp̄tat̄ magiſter. Si decīa hora rabbi dn̄s au-
diuit/⁊ decimꝰ numerꝰ ad legē ptinet: magiſter legis non
eſt niſi dator legis: q: filiꝰ dedit legē. Nemo dicat q: alius
dedit legē: et aliꝰ docet legē. Ipſe illā docet qui illā dedit.
Ipſe eſt magiſter legis ſue:⁊ docet illā. Et miſericordia ē
in lingua ipſiꝰ: ideo miſericorditer docet legē: ſicut dictū eſt
de ſapiētia. Legē aūt ⁊ miſericordiā in lingua portat. No-
li timere ne implere legē nō poſſis: fuge ad miſericordiam
Si multū ē ad te legē implere/vtere pacto illo ⁊ cyrogra-
pho: vtere p̄cibꝰ quas tibi cōſtituit et cōpoſuit iuriſperitꝰ
celeſtis. Qui enī habēt cauſam ⁊ volūt ſupplicari īperato-
ri: querūt aliquē ſcholaſticū iuriſperitū/a quo ſibi preces
cōponant̄: ne forte ſi aliter petierint ꝙ̄ oportet/nō ſolū non
impetrēt qd̄ petūt: ſed et penā ꝓ beneficio cōſequātur. Cū
ergo quererēt ſupplicare apoſtoli/⁊ nō īuenirēt quomodo
Luc. xi. adirēt imperatorē deū: dixerūt xp̄o. Dn̄e: doce nos orare.
Hoc eſt iuriſperite noſter/aſſeſſor dei imo ꝯſeſſor: cōpone
nobis preces. Et docuit dn̄s de libro iuris celeſti/docuit
quomodo orarēt:⁊ in ipſo qd̄ docuit poſuit quādā ꝯditio-
nē. Dimitte nobis debita noſtra: ſicut ⁊ nos dimittimꝰ de-
bitoribꝰ nr̄is. Si nō ſm̄ legē petier̄ reus eris. Cōtremiſce
imperatorē factꝰ reus: offer ſacrificiū humilitatis: offer ſa
crificiū miſericordie: dic i precibus/dimitte mihi quomo-
do et ego dimitto. Sed ſi dicis fac. Quid enī facturꝰ es: q̄
iturus es/ſi mētitꝰ fueris in p̄cibus? Non quomodo dicit̄
in foro/carebis bn̄ficio reſcripti: ſed nec reſcriptū impetra
bis. Iuris enī forēſis eſt vt qui in p̄cibꝰ mētitꝰ fuerit: non
illi ꝓſit qd̄ īpetrauit. Sed hoc īter hoīes: q: poteſt falli ho
mo: potuit falli īperator: qn̄ preces miſiſti/dixiſti ei qd̄ vo-
luiſti:⁊ cui dixiſti: neſcit an verū ſit. Dimiſit te aduerſario
tuo cōuincendū: vt ſi ante iudicē cōuictus fueris de mēda
cio: q: nō potuit ille niſi preſtare/neſciēs an fueris mētitꝰ:
ibi carebis ipſo beneficio reſcripti/quo pduxiſti reſcriptū.
Deꝰ aūt q: nouit vtrū mētiaris an verū dicas/nō facit vt
in iudicio tibi nō ꝓſit: ſed nec īpetrare te pmittit/quia au-
ſus es mētiri veritati. Quid ergo facturꝰ es/dic mihi. Im
plere legem ex oī parte ita vt in nullo offendas difficile eſt.
Reatus ergo certus eſt/remedio vti nō vis. Ecce fratres
mei: quale remediū poſuit deus cōtra egritudines anime.
Quid ergo? Cū caput tibi dolet: laudamꝰ ſi euangeliū ad
caput tibi poſueris ⁊ nō alligaturā cucurreris. Ad hoc eñ
perducta eſt infirmitas hoīm:⁊ ita plāgēdi ſunt homines
qui currūt ad ligaturas: vt gaudeamus qn̄ videmꝰ hoīem
in lectulo ſuo ꝯſtitutū/iactari febribꝰ ⁊ doloribus: nec ali-
cubi ſpem poſuiſſe/niſi vt ſibi euāgeliū ad caput poneret:
non q: ad hoc factū eſt: ſed q: prelatū eſt euangeliū ligatu-
ris. Si ergo ad caput ponit̄ vt q̄ſcat dolor capitis: ad cor
nō ponit̄ vt ſanet̄ a peccatis: Fiat ergo. Quid fiat? Pona
tur ad cor: ſanet̄ cor: bonū eſt. Bonū eſt vt de ſalute corpis
nō ſatagas: niſi vt a deo illā petas. Si ſcit tibi ꝓdeſſe dabit
illā: ſi nō tibi dederit non tibi ꝓderit habere illā. Et multi
egrotāt in lecto innocētes:⁊ ſi ſani fuerint ꝓcedunt ad ſce-
lera cōmittēda. Et multis obeſt ſanitas. Latro q̄ ꝓcedit
ad faucē occidere hoīem: q̄to meliꝰ illi erat vt egrotaret?
Qui nocte ſurgit ad effodiendū parietē alienū: q̄to illi me
liꝰ ſi febribꝰ iactaret̄? Innocētiꝰ egrotaret: ſcelerate ſanus
eſt. Nouit ḡ deꝰ qd̄ nob̄ expediat: ad agamꝰ vt cor noſtrū
ſanū ſit a pctīs. Et qn̄ forte flagellamur ī corpore: tp̄m de-
precamur. Rogauit eū paulꝰ apl's vt auferret ab eo ſtimu
lū carnis/⁊ noluit auferre. Nunq̄d pturbatꝰ eſt: Et nunq̄d
ꝯtriſtatꝰ dixit ſe deſertū: Magis ſe dixit nō deſtū: q: non
ablatū ē qd̄ volebat auferri: vt illa īfirmitas ſanaret̄. Hoc
enī inuenit in voce medici. Sufficit tibi gr̄a mea: nā virtus ij. Cor. xij
in infirmitate pficit̄. Unde ergo ſcis ſi qd̄ nō vult te ſanare
deꝰ adhuc tibi expedit flagellari: Un̄ ſcis ꝙ̄ putre ē quod
ſecat medicꝰ: agens ferrū per putrida? Nōne nouit modū
quid faciat: quouſq; faciat? Nūquid vlulatꝰ eiꝰ q̄ ſecat re-
trahit manꝰ medici artificioſe ſecantis: Ille clamat: ille ſe
cat. Crudelis qui nō audit clamantē: an potiꝰ miſericors:
q: vulnꝰ perſequit̄ vt ſanet egrotū: Hec fratres ideo dixi-
ne q̄s quereret aliq̄d p̄ter auxiliū dei. Quādo forte in aliqua
correptione domini ſumꝰ: videte ne pereatis: videte ne ab
agno recedatis: ⁊ a leone deuoremini. Diximꝰ ergo quare E
hora decima: ſequētia videamꝰ. [Erat † andreas frater ſy † Al. aūt.
monis petri: vnꝰ de duobꝰ qui audierant † ab iohāne: et ſe Alias. a.
cuti fuerant eū. Inuenit hic † ſymonē fratrē ſuū et dicit ei. † Al. p̄mū fratrem.
Inuenimꝰ meſſiam: qd̄ eſt interpretatū xp̄s.] Meſſias he-
braice: latine vnctꝰ: grece chriſtꝰ eſt. Ab vnctione enī dici-
tur chriſtꝰ. Chriſma vnctio ē grece: ergo chriſtꝰ vnctꝰ. Ille
ſingulariter vnctꝰ: precipue vnctꝰ: vnde oēs chriſtiani vn-
gūtur. Ille precipue: quomodo ī pſalmo dicit. Audi. Pro pſ. xliiij.
pterea vnxit te deꝰ deꝰ tuus oleo exultationis: pre partici
pibus tuis. Participes enī eiꝰ oēs ſancti. Sed ille ſingu-
lariter ſanctꝰ ſanctoꝝ: ſingulariter chriſtꝰ: ſingulariter vn-
ctus. [† Et duxit ad ieſū] andreas fratrē ſuū ſymonē [In † Alis adduxit eum
tuitꝰ autē eū ieſus dixit. Tu es ſymon filius † iohānis: tu
† vocaris cephas qd̄ interpretat̄ petrꝰ.] Non magnum q: † Alia lit. Iohanna
dn̄s dixit cuius filiꝰ eſſet iſte. Quid magnū dn̄o: Omnia no
mina ſanctoꝝ ſuoꝝ ſciebat: quos ante conſtitutionē mūdi † Alia lit. vocaberis
predeſtinauit:⁊ miraris quia dixit vni homini: tu es filius
illius: ⁊ tu vocaber̄ illud? Magnū: quia mutauit ei nomē
⁊ fecit de ſymone petrū. Petrus aūt a petra: petra vero ec

cleſia. Ergo in petri nomine figurata eſt eccleſia. Et qs ſe
curus: niſi qui edificat ſupra petrã? Et quid ait ipſe dñs?
Mat. vij. Qui audit verba mea hec ⁊ facit ea: ſimulabo eũ viro pru
dẽti edificãti ſupra petrã: nõ cedit tẽtationib⁹. Deſcendit
pluuia: aduenerũt flumina: flauerũt vẽti/⁊ impegerũt ĩ do
mũ illã et nõ cecidit. Fundata enim erat ſupra petrã. Qui
audit verba mea ⁊ nõ facit ea: iã vnuſquiſq; noſtrũ timeat
et caueat: ſimulabo eũ viro ſtulto q̃ edificauit domũ ſuã ſu
pra arenã. Deſcẽdit pluuia: venerũt flumina: flauerunt vẽ
ti: et impegerunt in domũ illã: et facta eſt ruina ei⁹ magna.
Quid ꝓdeſt q2 intrat eccleſiã: qui vult ſuper arenã edifica
re? Audiẽdo enĩ ⁊ nõ faciẽdo: edificat quidẽ: ſ3 ſup arenã
Si enĩ nihil audit: nihil edificat: ſi audit edificat. Si queri
mus vbi? Si enĩ audit ⁊ facit: ſupra petrã: ſi audit ⁊ non fa
cit: ſuper arenã. Duo ſunt genera edificantiũ: aut ſupra pe
trã: aut ſupra arenã. Quid ergo illi qui nõ audiũt? Securi
ſunt? Securos eos dicit: q2 nihil edificãt. Nudi ſũt ſub plu
uia ante vẽtos/ante flumina: cũ venerint iſta: ante illos tol
lunt q̃ dom⁹ deijciant. Ergo vana eſt ſecuritas: et edifica
re ⁊ ſupra petrã nõ edificare. Si audire vis ⁊ nõ facere edi
ficas: ſed ruinã edificas. Cũ autẽ venit tẽtatio deijcit do
mũ: et cũ ipſa ruina tua te tollit. Si autẽ nõ audis nudus
es: illis tentationib⁹ tu ipſe retraheris. Audi ğ ⁊ fac. Vnũ
eſt remediũ. Quãti forte hodie audiẽdo ⁊ nõ faciẽdo rapti
ſunt fluuio celebritatis hui⁹? Audiendo enĩ ⁊ nõ faciendo:
venit fluui⁹ ipſa celebritas anniuerſaria: impletus torrẽs
tranſitur⁹ eſt ⁊ ſiccatur⁹: ſed ve illi quẽ tulerit. Illud vero
nouerit charitas veſtra: q2 niſi quis ⁊ audiat ⁊ faciat nõ edi
ficat ſupra petrã: ⁊ nõ ꝑtinet ad nomen tã magnũ quod ſic
cõmẽdauit dñs. Intentũ cui te fecit. Nam ſi hoc ante pe
trus vocaret: nõ ita videres myſteriũ petri ⁊ putares caſu
eũ ſic vocari nõ ꝓuidentia dei? Ideo voluit eũ aliud pri⁹
vocari: vt ex ipſa cõmutatiõe noĩs ſacramẽti viuacitas cõ
† Alia lit. nõ h3. dominus ieſus mẽdaret. [Et in craſtinũ voluit † dñs ieſus exire in galile
am: et inuenit philippũ † Dicit ei. Sequere me. Erat autẽ
de ciuitate andree ⁊ petri. Et iuenit philippus † nathana
† Al. et dicit ei ieſ⁹. helem] tã vocat⁹ a dño [Et dixit ei. Quẽ ſcripſit moyſes
et ꝓphete. Inuenim⁹ filiũ ioſeph.] Quis fili⁹ dicebat: cui
† Al's lit. h3 nathanahel. deſponſata erat mater ei⁹? Nã qđ ea intacta cõcept⁹ et na
tus ſit: bene nouerũt oẽs chriſtiãi ex euãgelio. Hoc philip
pus dixit nathanaheli: addidit ⁊ locũ [A nazareth. Et di
† Alia. lit. habet ei. xit † nathanahel. A nazareth põt aliqđ boni eſſe.] Quid in
telligit fratres: nõ quomodo aliqui pronũciãt. Nã ⁊ ſic ſo
let pronũciari. A nazareth poteſt aliquid boni eſſe. Sequit
† al. lit. h3 dic ei philippus. enĩ vox philippi † [et dixit. Veni ⁊ vide.] Ambas enĩ pro
nũciationes poteſt iſta vox ſequi: ſiue ſic ꝓnũciẽs tanq; cõ
firmãs a nazareth poteſt aliqđ boni eſſe. Et ille: veni et vi
de: ſiue ſic dubitãs: et totũ interrogans. A nazareth poteſt
aliqđ boni eſſe. Veni ⁊ vide. Siue illo modo: ſiue iſto ꝓnũ
ciatur: nõ repugnãt verba ſequẽtia. Noſtrũ eſt querere: qđ
poti⁹ intelligam⁹ in his verbis Qualis fuerit nathanahel
iſte: in ſequentibus ꝓbam⁹. Audite qualis fuerit. Dñs ipſe
perhibet teſtimoniũ. Magn⁹ dñs cognitus eſt teſtimonio
iohãnis. Beat⁹ nathanahel cognit⁹ teſtimonio veritatis.
Quia dñs ⁊ ſi teſtimonio iohãnis non cõmendaret: ipſe ſi
bi perhibuit teſtimoniũ: q2 ſufficit ſibi ad teſtimoniũ veri
tas. Sed q2 veritatẽ nõ poterãt capere hoĩes: per lucernã
querebãt veritatẽ. Et ideo iohãnes per quẽ dñs oſtẽdere
tur miſſus eſt. Audi dñm nathanaheli teſtimoniũ ꝑhibẽn
F tem. [Et dixit ei nathanahel. A nazareth poteſt aliqđ boni
† Alia lit. nõ h3 Et. eſſe? dicit ei philipp⁹. Veni ⁊ vide. † Et vidit ieſus natha
nahelem † venientẽ ad ſe ⁊ dicit de eo. Ecce vere iſraelita
† Al. lit. h3 nathanahel. in quo dolus nõ eſt.] Magnũ teſtimoniũ. Hoc nec andree
dictũ: nec petro dictũ: nec philippo: qđ dictũ ẽ de nathana
hele: ecce vere iſraelita in quo dol⁹ nõ eſt. Quid ergo faci
mus fratres: deberet iſte prim⁹ eſſe in apoſtolis. Non ſolũ
prim⁹ nõ inuenit in apoſtolis: ſed nec medius nec vltimus
inter duodecim nathanahel: cui teſtimoniũ perhibuit fili⁹
dei dicẽs. Ecce vere iſraelita in quo dolus nõ eſt. Querit
cauſa: q̃tum dñs intimat: ꝓbabiliter inuenim⁹. Intellige
re enĩ debem⁹ nathanahelẽ eruditũ et peritũ legis fuiſſe.
Propterea noluit illũ dñs iter diſcipulos ponere: q2 ideo
tas elegit: vnde cõfunderet mundũ. Audi apl'm dicẽtẽ ita.
j. Cor. j. Videte (inquit) vocationẽ veſtrã fratres: quia nõ multi ſa
piẽtes ſcḋm carnem: nõ multi potẽtes: nõ multi nobiles: ſed
infirma mũdi elegit de⁹: vt ꝯfundat fortia ⁊ ignobilia mun
di: ⁊ cõtemptibilia elegit deus: et ea que nõ ſunt tanq; ea q̃
ſunt: vt que ſũt euacuent. Si doctus eligeret fortaſſe ideo
ſe diceret electũ: q2 doctrina meruit eligi. Dñs noſter ieſus
chriſtus volẽs ſuperborũ frangere ceruices: nõ queſiuit ꝑ
oratorẽ piſcatorẽ: ſed de piſcatore lucrat⁹ eſt imperatorẽ.
Magn⁹ cyprianus orator: ſed prius petrus piſcator ꝑ quẽ
poſtea crederet: nõ ſolũ orator ſed ⁊ imperator. Nullus no
bilis primo electus eſt: nullus doctus: q2 infirma mũdi ele
git deus vt cõfunderet fortia. Erat aũt iſte magnus ⁊ ſine
dolo: hoc ſolo nõ electus: ne cuiq; videret dñs doctos ele
giſſe. Et ex ipſa doctria legis veniebat qđ cũ audiſſet a na
zareth: ſcrutat⁹ eñ erat ſcripturas ⁊ ſciebat quia inde erat
expectãd⁹ ſaluator: qđ nõ facile alij ſcribe ⁊ phariſei noue
rant. Iſte ergo doctiſſim⁹ legis cũ audiſſet philippũ dicẽ
tem: inuenim⁹ quẽ ſcripſit moyſes ĩ lege et ꝓphete a naza
reth filiũ ioſeph. Ille qui optime ſcripturas nouerat audi
to nomine a nazareth: erect⁹ eſt ĩ ſpem ⁊ dixit. A nazareth
poteſt aliqđ boni eſſe. Iã cetera de ipſo videam⁹. Ecce ve
re iſraelita in quo dol⁹ nõ eſt. Quid eſt in quo dol⁹ nõ eſt?
Forte nõ habebat pctm̃? forte nõ erat eger? forte illi medi
cus nõ erat neceſſari⁹? Abſit. Nemo ſic nat⁹ ẽ vt illo medi
co nõ egeret. Quid ſibi ergo vult: in quo dolus nõ eſt? Ali
quãto intẽti⁹ queram⁹ apparebit modo in noĩe dñi. Dolũ
dicit dñs: ⁊ oĩs qui verba latina intelligit ſcit quia dolus
eſt cũ aliud agit/⁊ aliud fingit. Intẽdat charitas veſtra nõ
dol⁹ dolor eſt. Propterea dico q2 multi fratres imperitio
res latinitatis loquũtur: ſic vt dicãt dolus illũ torquet pro
eo qđ eſt dolor. Dol⁹ fraus eſt: ſimulatio eſt. Quãdo aliqs
aliquid in corde tegit: ⁊ aliud loquit: dolus eſt: et tanq; duo
corda habet. Vnũ quaſi ſinũ cordis habet vbi videt vita
tẽ: et alterũ ſinũ vbi cõcipit mẽdaciũ. Et vt noueritis hũc
eſſe dolũ: dictũ eſt in pſalmis: labia doloſa. Quid eſt labia Pſal. xi.
doloſa? Sequit. In corde ⁊ corde locuti ſunt mala. Quid
eſt in corde ⁊ corde: niſi duplici corde? Si ergo dol⁹ ĩ iſto
nõ erat: ſanabilẽ illũ medic⁹ iudicauit nõ ſanũ. Aliud ẽ eñ
ſan⁹: aliud ſanabilis: aliud inſanabilis. Qui egrotat in ſpe
ſanabilis dicit: qui egrotat cũ deſperatione inſanabilis: q̃
autẽ tam ſan⁹ eſt non eget medico. Medicus ergo q2 vene
rat ſanare/ vidit iſtũ ſanabilẽ: quia dolus in illo non erat.
Quomodo dol⁹ ĩ illo nõ erat? Si peccator eſt: fatet ſe pec
catorẽ. Si eñ peccator eſt ⁊ iuſtũ ſe dicit: dolus eſt in ore
ipſius: ergo in nathanahele cõfeſſionẽ peccati laudauit: nõ
iudicauit non eſſe peccatorẽ. Propterea cũ phariſei q̃ ſibi
videbant iuſti/reprehẽderẽt dñm q2 miſcebat egrotis me
dic⁹ et dicerent. Ecce cũ quib⁹ mãducat/cũ publicanis et
peccatorib⁹: reſpõdit medicus freneticis. Nõ eſt opus ſa Mat. ix.
nis medic⁹ ſed male habẽtibus: nõ veni vocare iuſtos ſed
pctõres. Hoc eſt dicere. Q2 vos iuſtos dicitis cũ ſitis pec
catores: ſanos vos iudicatis cũ lãgueatis: medicinã repel
litis: nõ ſanitatẽ tenetis. Vnde ille phariſeus q̃ vocauerat
dñm ad prãdiũ: ſanus ſibi videbat. Egrota autẽ illa mu
lier irrupit in domũ in qua nõ erat inuitata: ⁊ deſiderio ſa
lutis facta ĩpudẽs acceſſit: nõ ad caput dñi: nõ ad man⁹ ſ3
ad pedes. Lauit eos lachrymis/terſit capillis ſuis: oſcula
ta eſt eos: vnxit vnguẽto: pacẽ fecit cũ veſtigijs dñi pecca
trix. Reprehẽdit ille tanq; ſanus medicũ ille phariſeus qui
illic diſcũbebat: ⁊ ait apud ſe. Hic ſi eſſet ꝓpheta: ſciret q̃ Luce. vij.
mulier ei⁹ pedes tetigiſſet. Ideo autẽ ſuſpicabat eũ igno
raſſe/q2 nõ illã repulit: quaſi ne immũdis manib⁹ tangeret
Nouerat autẽ ille: permiſit ſe tangi vt tactus ipſe ſanaret.
Dñs vidẽs cor phariſei: ꝓpoſuit ſimilitudinẽ. Duo debi
tores erãt cuidã feneratori: vnus ei debebat quinquagita
denarios/alter quingẽtos. Cũ nõ haberẽt vnde redderẽt
donauit ambob⁹. Quis eũ plus dilexit? Et ille. Credo do
mine: cui pl⁹ donauit. Et ꝯuerſus ad mulierẽ: dixit ſymõi.
Vides iſtam mulierẽ? Intraui ĩ domũ tuam: aquam pedi
bus meis nõ dediſti: illa aũt lachrymis lauit pedes meos
et capillis ſuis terſit. Oſculũ mihi non dediſti: illa autẽ nõ
deſtitit pedes meos oſculari. Oleũ mihi nõ dediſti: illa au
tem vnxit pedes meos vnguẽto. Propterea dico tibi. Re
mittunt ei peccata multa: qm̃ dilexit multũ. Cui aũt modi
cũ dimittit: modicum diligit. Hoc eſt dicere. Plus egro

tas:ſed ſanū te putas. Modicū putas tibi dimitti:cū plus
debitoꝛ ſis. Bene iſta quia dolꝰ in illa nō erat/ meruit me-
dicinā. Quid eſt dolus in illa nō erat? Confitebat peccata
Hoc laudat in nathanaele ꝙ dolꝰ in illo non erat: qꝛ multi
phariſei q̄ abūdabāt peccatis/iuſtos ſe dicebāt: et dolum
G afferebant per quē ſanari nō poterant. Uidit ergo iā iuſtū
in quo dolus nō erat:ꝛ ait. Ecce vere iſraelita: in quo dolꝰ
†Alia lit. nō eſt. [Dicit ei nathanabel. Unde me noſti? †Reſpondit
hꝫ rñdit ie ei ieſus ꝛ dixit. Priuſq̄ꝫ te philippꝰ vocaret cū eſſes ſub fi-
ſus et di- cu vidi te].i. ſub arboꝛe fici. [†Rñdit ei et ait nathanabel.
xit ei. Rabbi tu es filꝰ dei:tu es rex iſrael.] Aliq̄d magnū potuit
†Alia lit. nathanabel iſte itelligere:in eo qđ dictū eſt:cū eſſes ſub fi-
hꝫ rñdit ei ci arboꝛe vidi te:priuſq̄ꝫ te philippꝰ vocaret. Nā talē vocē
nathana- pertulit:tu es filius dei:tu es rex iſrael: qualē tāto poſt pe-
bel ꝛ ait. trus qñ ei dñs ait. Beatꝰ eſt ſymon bariona/qꝛ non tibi re-
Mat.xvj. uelauit caro ꝛ ſanguis:ſed pater meꝰ qui eſt in celo. Et tibi
noīauit petrā:ꝛ laudauit firmamentum eccſie in iſta fide.
Hic iā dicit tu es filꝰ dei:tu es rex iſrael. Unde? Quia di-
ctum eſt ei:anteq̄ꝫ te philippus vocaret cū eſſes ſub ficu vi
di te. Querendū eſt an aliq̄d ſignificet iſta arboꝛ fici. Audi
te eñ fratres mei. Inuenimꝰ arboꝛē fici maledictā quia fo
lia habuit et fructum nō habuit: i oꝛigine humani generis
adam ꝛ eua cū peccaſſent:de folijs ficulneis ſuccinctoꝛia ſi
bi fecerūt. Folia ergo ficulnee itelligunt peccata. Erat au
tem nathanahel ſub arboꝛe fici:tāq̄ꝫ ſub vmbꝛa moꝛtj. Ui-
Eſa.ix. dit eū dñs/de quo dictū eſt. Qui ſedebāt in vmbꝛa moꝛtis
lumē oꝛtū eſt eis. Quid ergo dictū eſt nathanaheli? Dicis
mihi. O nathnabel vnde me noſti? Modo iā loqueris me-
cum:qꝛ vocauit te philippus. Iā quem vocauit per apl̄m:
ad eccleſiā ſuā vidit ptinere. O tu eccleſia:o tu iſrael:i quo
dolus nō eſt. Si es populꝰ in quo dolus nō eſt/modo iā co-
gnouiſti xp̄m p apoſtolos:quomodo nathanahel cognouit
chꝛiſtū per philippū. Sed miſericoꝛdia ſua ante te vidit q̄ꝫ
tu eū cognoſceres:cū ſub peccato iaceres? Nunq̄d ei nos
pꝛius queſiuimꝰ xp̄m:et nō ille nos queſiuit? Nūquid nos
venimꝰ egroti ad medicū:ꝛ nō medicus ad egrotos? Nō-
Luce.xv. ne ouis illa perierat:ꝛ relictis nonaginta ꝛ nouē paſtoꝛ q̄ſi
uit illā et ſic venit:qñ letus in humeris repoꝛtauit? Nonne
perierat dꝛachma illa ꝛ accēdit mulier lucernā: ꝛ queſiuit
in tota domo ſua donec iuenit? Et cū inueniſſet:collctami-
ni mihi ait vicinis ſuis:qm̄ iueni dꝛachmā quā perdiderā.
Sic ꝛ nos ſicut oues perieramꝰ ꝛ ſicut dꝛachma pieramꝰ.
Et ſic paſtoꝛ iuenit ouē:ſed queſiuit ouem. Mulier iuenit
dꝛagmā:ſed queſiuit dꝛagmā. Que ē mulier? Caro chꝛiſti
Que eſt lucerna? Paraui lucernā chꝛiſto meo. Ergo que-
ſiti ſumꝰ vt inueniremur:inuēti loquimur. Nō ſuperbiamꝰ
qꝛ anteq̄ꝫ inueniremur perieramꝰ ſi nō quereremur? Nō ꝗ
nobis dicāt quos amamꝰ ꝛ volumꝰ lucrari paci eccleſie ca
tholice. Quid nos vultis? Quid nos queritis ſi pctōꝛes ſu
mus? Ideo vos querimꝰ:ne pereatis. Querimꝰ:qꝛ queſiti
ſumꝰ. Inuenire vos volumꝰ:qꝛ inuēti ſumꝰ. Itaq̄ꝫ natha-
nahel cū dixiſſet: vnde me noſti? ait dñs. Priuſq̄ꝫ te voca-
ret philippꝰ:cū eſſes ſub ficu vidi te. O tu iſraelita ſine do-
lo q̄ſquis es/o popule viuēs ex fide: anteq̄ꝫ te p aplos me-
os vocarē/aut cū eſſes ſub vmbꝛa moꝛtis ꝛ tu nō videres
†Alia lit. ego te vidi.] †Dñs deinde dicit ei. Qꝛ dixi tibi:vidi te ſub
hꝫ rñdit ie arboꝛe †fici credis:maius his videbis] Quid hoc maius
ſus et di- his? [Et dixit eis. Amē amen dico vobis. Uidebitis †ce-
xit ei. los apertos ꝛ angelos† aſcēdentes et deſcendentes ſupꝛa
†Al.lit.hꝫ filiū hominis.] Fratres neſcio quid maius dixit: q̄ꝫ eſt cū
ſub ficu. eſſes ſub arboꝛe fici vidi te. Plꝰ eni eſt qđ nos dñs voca-
†Alia lit. tos iuſtificauit:q̄ꝫ qđ vidit iacētes ſub vmbꝛa moꝛtꝭ. Quid
habet celū pderat ſi ibi remāſiſſemꝰ vbi nos vidit? Nunq̄d non iace-
apertum. remus? Quid eſt hoc maius? Qñ vidimus angelos aſcen
†Alia lit. dentes et deſcendētes ſup filiū hominis. Tamen aliq̄ñ de
habet dei. his aſcendētibus ꝛ deſcēdentibus angelis dixeram. Sed
ne obliti fueritis breuiter dico:tanq̄ꝫ cōmemoꝛans. Pluri
bus eni dicerem ſi nō cōmemoꝛarē:ſed modo inſinuarem.
geñ.xxviij Scalas vidit iacob per ſomniū/ꝛ i ipſis ſcalis vidit ange
los aſcēdētes et deſcēdentes:et lapidem quē ſibi poſuerat
ad caput:vnxit. Audiſtis qꝛ meſſyas xp̄s ē: audiſtis quia
vnctꝰ chꝛiſtus eſt. Non enim ſic poſuit lapidē vnctū vt ve
niret ꝛ adoꝛaret. Alioqui idolatria eſſet ſignificatio chꝛiſti
Facta eſt ergo ſignificatio quouſq̄ꝫ opoꝛtuit fieri ſignifica
tionem:ꝛ ſignificatus eſt chꝛiſtus lapis vnctus:ſed non in
idolo. Lapis vnctꝰ:lapis quare? Ecce pono in ſyon lapi-
dē electū pꝛecioſum: et qui crediderit in illū nō cōfundet.
Quare vnctus? Quia chꝛiſtꝰ a chꝛiſmate. Quid aūt vidit
tūc in ſcalis? Aſcēdentes ꝛ deſcēdentes angelos. Sic eſt ꝛ
eccleſia. Angeli dei/boni pdicatoꝛes pꝛedicātes chꝛiſtum:
hoc ē ſuper filiū hoīs aſcēdūt ꝛ deſcēdūt. Quomodo aſcē
dūt:quomodo deſcendunt? Ex vno habemꝰ exēplū. Audi
apoſtolū paulū. Qđ in ipſo inuenerimꝰ:hoc de ceteris veri
tatis pdicatoꝛibꝰ credamꝰ. Uide paulū aſcendentē. Scio
hoiem i chꝛiſto ante annos quattuoꝛdeci raptū fuiſſe vſq̄ꝫ j.Coꝛ.v.
ad tertiū celū/ſiue in coꝛpoꝛe/ſiue extra coꝛpus neſcio deꝰ
ſcit:et audiuit ineffabilia verba/q̄ non licet homini loqui.
Aſcendentē audiſtis: deſcendentē audite. Nō potui loqui
vobis q̄ſi ſpiritualibꝰ:ſꝫ quaſi carnalibꝰ. Quaſi paruulis
i chꝛiſto lac vobis potū dedi nō eſcā. Ecce deſcēdit q̄ aſcē
derat. Quere quo aſcenderat? Uſq̄ꝫ ad tertiū celū? Quere
quo deſcēderit? Uſq̄ꝫ ad lac paruulis dandū? Audi qꝛ de-
ſcendit. Factus ſum paruulis (inq̄t) in medio fratrū tanq̄ꝫ
ſi nutrix foueat filios ſuos. Uidemꝰ et nutrices et matres
deſcēdere ad paruulos/ꝛ ſi nouerūt latina verba dicere:de
curtāt illa et quaſſant quodāmodo linguā ſuam/vt poſſint
de lingua diſerta fieri blādimenta puerilia:qꝛ ſi ſic dicant:
nō audit infans:ſed nec pficit iſans. Et diſertus aliq̄s pa-
ter ſi ſit tātus oꝛatoꝛ vt lingua illius foꝛa cōcrepent/ ꝛ tri-
bunalia cōcutiant: ſi habeat paruulū filiū cū ad domū re-
dierit:ſeponit foꝛenſem eloquētiā quo aſcēderat:et in lin-
gua puerili deſcēdit ad paruulū. Audi vno loco ip̄m apl̄m
aſcendentē ꝛ deſcendentē in vna ſententia. Siue eni mēte
exceſſimus deo:ſiue tēperantes ſumus vobis. Quid eſt mē ij.Coꝛ.v.
te exceſſimꝰ deo? vt illa videamꝰ que nō licet homini loqui
Quid eſt tēperātes ſumꝰ vobis? Nūquid iudicaui me ali
quid ſcire inter vos niſi ieſum chꝛiſtū:ꝛ hūc crucifixū? Si
ipſe dñs aſcēdit ꝛ deſcēdit:manifeſtū eſt quia ꝛ pꝛedicato
res ipſius aſcēdunt imitatione: deſcēdunt pdicatione. Et
ſi aliquāto vos diutius tenuimus:conſilij fuit vt opoꝛtune
hoꝛe trāſirēt. Arbitramur iam illos peregiſſe vanitatē ſuā
Nos autē fratres q̄m paſti ſumꝰ epulis ſalutaribꝰ/que re-
ſtant agamꝰ: vt diem dominicū ſolēniter impleamꝰ in gau
dijs ſpiritalibꝰ:et cōparemus gaudia veritatis cum gau-
dijs vanitatis. Et ſi hoꝛremꝰ/doleamus:ſi doleamꝰ/oꝛe-
mus:ſi oꝛamꝰ/exaudimur:ſi exaudimur/ꝛ illos lucramur.

Tractatus.viij.

Et die tertia nuptie facte ſūt i chana galilee:
ꝛ mater ieſu ibi: vocatꝰ eſt aūt ꝛ ieſus ꝛ diſcipuli
eiꝰ ad nuptias et deficiēte vino:dicit mater ieſu
ad eum. vinū nō habent:et dicit ei ieſus q̇d mihi
et tibi eſt mulier? nondum venit hoꝛa mea.

Miraculū quidē dñi noſtri ieſu chꝛiſti ꝙ de aqua B
vinū fecit:nō eſt mirādū eis qui nouerut/ qꝛ deꝰ
fecit. Ipſe eni fecit vinū in illo die in nuptijs in
ſex illis hydrijs quas ipleri aqua pcepit: q̄ oīni
anno facit hoc in vitibꝰ. Sicut eñ qđ miſerūt miniſtri i hy
drias:in vinū conuerſum eſt opere dñi: ſic ꝛ qđ nubes fun-
dūt/in vinū cōuertit eiuſdē opere dñi. Illud aūt nō mira-
mur/qꝛ oi anno fit. Aſſiduitate amiſit āmirationē. Nā con
ſiderationē maioꝛē inuenit: q̄ꝫ id qđ factum eſt in hydrijs
aque. Quis eſt eni qui cōſiderat opera dei/quibꝰ regitur ꝛ
āminiſtrat totꝰ hic mūdꝰ: ꝛ nō obſtupeſcit obꝛuiturq̄ꝫ mi-
raculis? Si cōſideret vim vnius grani cuiuſlibet ſeminis/
magna quidē res eſt:hoꝛroꝛ eſt cōſiderātis: ſed qꝛ hoīes i
aliud intēti perdiderūt cōſiderationē operū dei:in qua da
rent laudem quotidie creatoꝛi tanq̄ꝫ ſeruauit ſibi deꝰ inuſi
tata quedā que faceret:vt tanq̄ꝫ doꝛmiētes homines ad ſe
colendū mirabilibꝰ incitaret. Moꝛtuus reſurrexit: mirati
ſunt homines. Tot quotidie naſcunt:ꝛ nemo mirat. Si cō
ſideremus pꝛudentiꝰ:maioꝛis miraculi eſt eſſe qui nō erat
q̄ꝫ reuiuiſcere qui erat. Idem tamen deꝰ pater dñi noſtri ie
ſu xp̄i per verbū ſuū facit oīa:et regit que creauit. Pꝛioꝛa
miracula fecit per vbū ſuū deum apud ſe:poſterioꝛa mira-
cula fecit per ip̄m verbū ſuū incarnatū ꝛ pꝑter nos hoīem
factū. Sicut miramur q̄ facta ſūt per hominē ieſum:mire-

tur que facta ſunt p deū ieſum. Per dn̄m ieſum facta ſūt
celū/ ⁊ terra/ mare/ ⁊ oīs ornatus celi/ opulētia terre/ fecū-
ditas maris: oīa hec q̄ oculis adiacēt p ieſum deū facta
ſunt/ ⁊ videm⁹ hec: ⁊ ſi eſt in nobis ſpūs illi⁹ ſic nobis pla-
cēt vt artifex laudet: nō vt ad opera ↄuerſi ab artifice auer
tamur: ⁊ faciē quodāmodo ponētes ad ea q̄ fecit: dorſū po
namus ad artificē q̄ fecit. Et hec quidē videm⁹ ⁊ adiacēt
oculis. Quid illa q̄ nō videm⁹/ ſicut ſunt angeli ꝟtutes. po
teſtates/ dn̄ationes/ omiſq; habitator fabrice hui⁹ ſupcele
ſtis nō adiacēs oc̄lis noſtris: q̄q̄ ſepe ⁊ angeli qn̄ oportu
it demōſtrauerūt ſe hoībus? Nonne de⁹ ⁊ p ꝟbū ſuū. i. vni
cū filiū ſuū dn̄m noſtrū ieſum xp̄m fecit hec omnia? Quid
ipſa aīa humana q̄ nō videt ⁊ per opera q̄ exhibet i carne:
magnā prebet ām̄irationē bene ↄſiderātib⁹. A quo facta ē
niſi a deo: ⁊ p quē facta eſt niſi per filiū dei? Nōdū dico de
aīa hoīs. Cui⁹ vis pecoris aīa quodāmō regit molē ſuā/
ſenſus oēs exerit/ oculos ad videndū: aures ad audiendū:
nares ad pcipiēdū odorē: oris iudiciū ad ſapores diſcernē
dos. mēbra deniq; ipſa ad peragēda officia ſua. Nunquid
hec corp⁹ ⁊ nō aīa. i. habitatrix corporis agit. Nec tn̄ vide
tur oculis: et ex his q̄ agit ām̄irationē mouet. Accedat iā
ↄſideratio tua etiā ad aīam humanā: cui tribuit de⁹ intelle
ctū cognoſcēdi creatorē ſuū: dinoſcēdi et diſtinguēdi īter
bonū ⁊ malū: hoc eſt inter iuſtū et iniuſtū: q̄ta agit per cor
pus Attēdite vniuerſum orbē terrarū ordinatū in ipſa hu
mana republica quib⁹ adminiſtrationib⁹: q̄b⁹ ordinib⁹ po
teſtatū: cōditionib⁹ ciuitatū: legib⁹ morib⁹ artib⁹: hoc to-
tū p aīaȝ gerit: ⁊ hec vis aīe nō videt. Cū ſubtrahit corpo
ri/ cadauer iacet: cū autē adeſt corpori/ p̄mo cōdit quodā-
modo putores. Corruptibilis enī eſt oīs caro: in putredi-
nes defluit niſi quodā cōdimēto aīe teneat. Sed hoc ↄmu
ne illi ē cū pecoris aīa. Illa magis mirāda q̄ dixi q̄ ad mē-
tem ⁊ īntellectū ptinēt: vbi etiā ad imaginē creatoris ſui re
nouat: ad cui⁹ imaginē fact⁹ eſt homo. Quid erit hec vis
aīe cū et corp⁹ induerit incorruptionē: et mortale hoc in-
duerit imortalitatē? Si tanta pōt p carnē corruptibilē: q̄d
nō poterit per corp⁹ ſpūale poſt reſurrectionē mortuorū?
Hec tn̄ aīa ām̄irabilis nature atq; ſubſtātie inuiſibilis res
eſt ⁊ intelligibilis/ ⁊ hec tn̄ p ieſum deū facta eſt: q: ipſe eſt
Joh. j. verbū. Oīa p ip̄m facta ſunt/ ⁊ ſine ipſo factū eſt nihil. Cū
ergo tāta videam⁹ facta p dn̄m ieſum: q̄d miramur aquā i
vinū cōuerſam p hoīem ieſum. Neq; enī ſic fact⁹ eſt homo
vt pderet q̄ de⁹ erat. Acceſſit illi homo: nō amiſſus eſt de⁹
Ipſe ergo fecit hoc: q̄ illa omnia. Nō itaq; miremur quia
de⁹ fecit: ſȝ amem⁹ q: īter nos fecit: ⁊ ꝓpter noſtrā repara-
B tionē fecit. ¶ Aliq̄d enī ⁊ in ipſis factis innuit nobis. Puto
q: nō ſine cauſa venit ad nuptias. Excepto miraculo/ aliq̄d
⁊ in ipſo facto myſterij ſacramētū latet. Pulſem⁹ vt aperi
at ⁊ de vino inuiſibili inebriet nos: q: ⁊ nos aqua eram⁹: et
vinū nos fecit. Sapiētes enī fecit: ſapim⁹ enī fidē ipſius q̄
prt⁹ inſipiētes fuim⁹. Et forte ad ip̄am ſapiētiā ptinet: cū
honore dei/ ⁊ cū laude maieſtatis ei⁹: et cū charitate potē-
tiſſime mīe ei⁹ intelligere q̄d ſit in hoc miraculo. Dn̄s inui
tatus ad nuptias venit. Quid mirū ſi in illam domū ad nu
ptias venit: q̄ in hūc mūdū ad nuptias venit? Si enī nō ve
nit ad nuptias: hic nō habet ſpōſam Et q̄d eſt q̄ ait apl's
ij. Cor. xj. Aptaui vos vni viro ꝟginē caſtā exhibere xp̄o. Quid ē q̄
timet ne ꝟginitas ſpōſe xp̄i p aſtutias diaboli corrūpatur?
Timeo (inq̄t) ne ſicut ſerpēs euam ſeduxit aſtutia ſua: ſic
⁊ veſtre mētes corrūpant a ſimplicitate et caſtitate q̄ eſt in
xp̄o. Habet ergo hic ſpōſam quā redemit ſanguine ſuo: et
cui pign⁹ dedit ſpm̄ſctm̄. Eruit eam de mācipatu diaboli:
mortu⁹ eſt ꝓpter delicta ei⁹: reſurrexit ꝓpter iuſtificationē
ei⁹. Quis offerret tāta ſponſe ſue? Offerāt hoīes quelibet
ornamēta terrarū/ aurū/ argentū/ lapides p̄cioſos/ equos
mācipia/ fundos/ p̄dia. Nunq̄d aliq̄s offerret ſanguinem
ſuū? Si enī ſanguinē ſuū ſpōſe dederit: nō erit q̄ ducat vxo
rem. Dn̄s autē ſecur⁹ moriēs dedit ſanguinē ſuū ꝓ ea quā
reſurgēs haberet: quā ſibi iā cōiunxerat in vtero virginis.
Verbū enī ſpōſus: ⁊ ſpōſa caro humana. Et vtrūq; vn⁹ fi
li⁹ dei ⁊ idē fili⁹ hoīs: vbi factus eſt caput eccleſie. Ille
vter⁹ ꝟginis marie thalam⁹ ei⁹ inde ꝓceſſit tanq̄ ſponſus
ꝓcedens de thalamo ſuo: exultauit vt gigas ad currendā
viā. De thalamo ꝓcedit velut ſpōſus: ⁊ inuitatus venit ad
nuptias. Certi ſacramēti gratia videt matrē de q̄ ſponſus
ꝓceſſit nō agnoſcere ⁊ dicere illi. Quid mihi ⁊ tibi eſt muli Joh. ij.
er: nondū venit hora mea. Quid eſt hoc? Ideo ne venit ad
nuptias vt doceret matres cōtēni? Vtiq; ad cui⁹ nuptias
venerat: ideo ducebat vxorē vt filios procrearet: ⁊ ab eis q̄s
vt procrearet optabat: vtiq; honorari cupiebat. Ille ḡ vene
rat ad nuptias vt exhonoraret matrē: cū ⁊ ꝓpter filios ha
bendos quib⁹ reddere honorē parētib⁹ īperat de⁹/ ipſe nu
ptie celebrant ⁊ ducunt vxores? Procul dubio fratres la-
tet ibi aliq̄d. Nā tāta res ē vt q̄dā quos cauēdos p̄monuit
apl's ſicut ſupra cōmemorauim⁹ dicēs. Timeo ne ſicut ſer ij. Cor. xj.
pens euā ſeduxit aſtutia ſua ſic et veſtre mētes corrūpant
a ſimplicitate ⁊ caſtitate q̄ eſt in xp̄o: derogātes euāgelio ⁊
dicētes/ q͛ ieſus nō ſit nat⁹ de maria ꝟgine: hinc argumen-
tū ſumere conarent erroris ſui vt dicerēt. Quō erat mater
ei⁹: cui dixit. Quid mihi ⁊ tibi eſt mulier? Reſpōdendū er-
go eſt eis ⁊ ↄſiderandū q̄re dixerit h̄ dn̄s: ne ſibi aliq̄d ad-
uerſus ſanā fidē īſanītes inueniſſe videant/ vnde ſpoſe vir
ginis caſtitas corrūpat. i. vnde fides eccleſie violet. Reue
ra enī f̄res corrūpit fides eoꝝ: q̄ p̄ponūt mēdaciū veritati.
Nā iſti q̄ vident ſic honorare xp̄m vt negēt eū carnē habu
iſſe: nihil aliud eū q̄ȝ mēdacē p̄dicāt. Qui enī mēdaciū pre
dicāt in hoīb⁹: q̄d ab eis expellūt niſi veritatē? Immittūt
diabolū: excludūt xp̄m: immittūt adulteꝝ: excludūt ſpōſum:
paranymphi ſcȝ vel poti⁹ lenones ⁊ ſpētes. Ad h̄ ei loquū-
tur vt ſerpēs poſſideat: xp̄s excludat. Quō poſſidet ſerpēs
Qn̄ poſſidet mēdaciū: qn̄ poſſidet falſitas: ſerpēs poſſidet
Qn̄ poſſidet ꝟitas: xp̄s poſſidet. Ipſe enī dixit. Ego ſum Joh. xiiij.
ꝟitas. De illo autē dixit Et in ꝟitate nō ſtetit: q: ꝟitas nō
eſt in eo. Sic eſt aūt ꝟitas xp̄s: vt totū verū accipias i xp̄o
Verū ꝟbū patris/ eq̄lis patri: vera aīa vera caro: ver⁹ hō
ver⁹ de⁹: vera natiuitas: vera paſſio: vera mors: vera reſur
rectio. Si aliq̄d hoꝝ dixeris falſum/ intrat putredo: de ve-
neno ſerpētis naſcunt vermes mēdacioꝝ: et nihil integrū
remanebit. Quid eſt ḡ (inq̄t) q̄ ait dn̄s. Quid mihi ⁊ tibi
eſt mulier? Forte in eo q̄ ſequit oſtēdit nobis dn̄s: q̄re di-
xerit. Nondū inq̄t venit. Sic enī ait: quid mihi ⁊ tibi ē mu-
lier: nondū venit hora mea. Et hoc cur dictū ſit: requirēdū
eſt. Prius ergo hinc reſiſtamus hereticis. Quid dicit ſer-
pens veternoſus: venenorum inſibilator ⁊ inſpirator anti-
quus? Quid dicit? Nō habuit matrē feminā ieſus. Unde
probas? Q: dixit (inq̄t) quid mihi et tibi eſt mulier. Quis
hoc narrauit: vt credam⁹ q: h̄ dixit? Quis hoc narrauit?
Nempe iohānes euāgeliſta ait. At ipſe iohānes euangeli- C
ſta dixit. Erat ibi mater ieſu: nā ita narrauit. [† Altera die † al. hȝ lit.
nuptie facte ſūt in chana galilee: ⁊ erat ibi mater ieſu. † Ue Et die ter
nerat autem illuc inuitatus ieſus ad nuptias cum diſcipu tia.
lis ſuis.] Tenemus duas ſententias ab euangeliſta prola- † Alia lit.
tas Erat ibi mater ieſu/ euāgeliſta dixit. Quid dixerit ma vocat⁹ eſt
tri ſue ieſus: ip̄e euāgeliſta dixit. Et quomodo dixit reſpō autē ⁊ ieſ⁹
diſſe matri ſue ieſum vt p̄mo diceret: ait illi mater ei⁹? Ui- ⁊ diſ. e. ad
dete fratres: vt aduerſus linguam ſerpētis/ munitam vir- nuptias.
ginitatem cordis habeatis. Illic in ipſo euangelio eo ipſo
euangeliſta narrante dicitur. Erat ibi mater ieſu. Et † di- † Nō obſ
xit illi mater eius. Quis hoc narrauit? Iohānes euangeli- uat hic for
ſta. Et q̄d reſpōdit matri ieſus? [Quid mihi ⁊ tibi eſt mu- mā text. q̄
lier.] Quis hoc narrat? Idē ipſe iohānes euangeliſta. O ſic habet.
euāgeliſta fideliſſime ⁊ veraciſſime: tu mihi narras dixiſſe Et deficī-
ieſum/ quid mihi et tibi eſt mulier: cur ei appoſuiſti matrē ente. vi. di
quā nō agnoſcit? Nam tu dixiſti quia ibi erat mater ieſu: ⁊ cit mater
quia dicit ei mater ei⁹. Cur non potius dixiſti/ erat ibi ma ieſu ad eū
ria: ⁊ dixit ei maria? Utrūq; tu narras/ ⁊ dixit ei mater ei⁹: vinū non
et reſpondit ei ieſus: q̄d mihi ⁊ tibi eſt mulier. Quare hoc? hn̄t. Et di
Quia vtrūq; verū eſt? Illi autem in eo volūt credere euā- cit ei ieſ⁹.
geliſte quod narrat ieſum dixiſſe matri: quid mihi ⁊ tibi eſt
mulier: ⁊ in eo nolūt credere euangeliſte q̄ ait: erat ibi ma
ter ieſu: et dixit ei mater eius. Quis eſt aūt qui reſiſtit ſer-
penti ⁊ tenet veritatem? Cuius virginitas cordis non cor
rumpitur aſtutia diaboli? Qui vtrūq; verū credit: et quia
ibi erat mater ieſu: ⁊ quia illud reſpōdit matri ieſus. Sed
ſi nondū intelligit quēadmodum dixerit ieſus: quid mihi
⁊ tibi eſt mulier: interim credat quod dixerit ⁊ quod matri
dixerit. Sit primo pietas in credente: et erit fructus in in-
telligēte. Interrogo vos o fideles chriſtiani. Erat ibi ma

ter ieſu: Reſpondete erat. Unde ſcitis: Reſpõdete: hoc lo
quitur euangeliũ. Quid reſpondit matri ieſus: Reſponde
te quid mihi ⁊ tibi eſt mulier: [nondũ venit hora mea.] Et
hoc vnde ſcitis: Reſpõdete: hoc loquit̃ euangeliũ. Nullus
vobis corrũpat hanc fidẽ: ſi vultis ſponſo ſeruare caſtam
virginitatẽ. Si aũt queritur a vobis/ cur hoc matri reſpõ-
derit: dicat q̃ intelligit. Qui aũt nondũ itelligit/ firmiſſime
tñ credat ⁊ hoc reſpõdiſſe: ⁊ tñ matri reſpõdiſſe ieſum. Hac
pietate merebit̃ etiã intelligere cur ita reſpondit: ſi orando
pulſet nõ rixãdo accedat ad oſtiũ veritatis. Tñ caueat ne
dum ſe putat ſcire aut erubeſcit neſcire cur ita rñderit: co-
gatur credere aut euangeliſtã fuiſſe mentitũ q̃ ait: erat ibi
mater ieſu: aut ipm xpm falſa morte paſſum ꝓpter delicta
noſtra ⁊ falſas cicatrices oſtẽdiſſe ꝓpter iuſtificationẽ no
ſtram: falſumq̃ dixiſſe/ ſi mãſeritis in verbo meo vere diſci
puli mei eſtis ⁊ cognoſcetis veritatẽ: ⁊ veritas liberabit vos
Si ei falſa mater: falſa caro: falſa mors: falſa vulnera paſ-
ſionis: falſe cicatrices reſurrectionis: nõ veritas credẽtes
in eũ/ ſꝫ poti⁹ falſitas liberauit. Immo vero falſitas cedat
veritati: ⁊ cõfundant̃ oẽs/ q̃ ꝓpterea ſe volunt videri vera
ces: q: xpm volunt demõſtrare fallacẽ: ⁊ nolũt ſibi dici: nõ
vobis credim⁹ q: mentimini: cũ ipſam veritatẽ dicant eſſe
mentitã. Quib⁹ tñ ſi dicamus: vñ noſtis dixiſſe xpm quid
mihi ⁊ tibi eſt mulier: euãgelio ſe crediſſe reſpõdent. Cur
ergo nõ credũt euãgelio dicẽti/ erat ibi mater ieſu: ⁊ dixit
ei mr̃ ei⁹: Aut ſi hoc mentit̃ euãgeliũ: quõ ei credit̃ q: dixe
rit ieſus: q̃d mihi ⁊ tibi eſt mulier/ Cur nõ potius miſeri: et
ꝙ ita nõ extranee: ſed mr̃i dñs rñderit/ fideliter credunt: et
cur ita rñderit pie querũt: Multũ eñ intereſt inter eũ q̃ di
cit/ volo ſcire quare xps hoc matri reſpõderit: ⁊ eum qui di
cit: ſcio q̃ hoc xps nõ matri reſpõderit. Aliud eſt intellige
re velle q̃ clauſum eſt: aliud nolle credere q̃ apertum eſt.
Qui dicit ſcire volo cur ita xps mr̃i rñderit: apire ſibi vult
euangeliũ cui credit. Qui aũt dicit ſcio q̃ hoc xps nõ ma-
tri reſpõderit: ipm euãgeliũ arguit de mẽdacio vbi credit
ꝙ xps ita reſpõderit. Iam vero ſi placet fratres illis repul
ſis et in ſua cecitate errantib⁹ ſemp: niſi humiliter ſanent̃:
nos queramus quare dñs noſter ſic matri rñderit. Ille ſin
gulariter nat⁹ de patre ſine matre: de matre ſine patre: ſine
matre de⁹: ſine patre hõ: ſine matre añ tpa: ſine patre in fine
temporũ. q̃ reſpõdit/ matri reſpõdit: q: erat ibi mater ieſu
⁊ dixit ei mater ei⁹. Hoc totũ euangeliũ loquit̃. Illic noui-
mus q: erat ibi mater ieſu: vbi nouimus q̃ dixerit ei: q̃d
mihi ⁊ tibi mulier/ nondũ venit hora mea. Totũ credam⁹:
⁊ quod nondũ intelligim⁹ requiram⁹. Et primũ hoc vide-
te: ne forte quõ inuenerũt manichei occaſionẽ pfidie ſue q:
dixit dñs: quid mihi ⁊ tibi eſt mulier: ſic inueniãt mathema
tici occaſionẽ fallacie: q: dixit/ nõdũ venit hora mea. Et ſi
hoc ſm mathematicos dixit/ ſacrilegiũ fecim⁹. incẽdẽdo
codices eoꝝ. Si aũt recte fecimus ſicut apoſtolorũ tpibus
factũ eſt nõ ſꝫ eos dixit dñs nondũ venit hora mea. Dicũt
ei vaniloq̃ ⁊ ſeducti ſeductores. Uides q: ſub fato erat xps
q̃ dicit nondũ venit hora mea. Quib⁹ ergo prius reſpõden
dum eſt: hereticis an mathematicis: Utriq̃ ei a ſerpẽte il
lo venerũt: volẽtes corrũpere virginitatẽ cordis eccliſe quã
habet in integra fide. Primo ſi placet eis quos ꝓpoſuera
mus q̃bus quidẽ iã ex magna parte reſpõdim⁹. Sed ne ar
bitrent̃ nos nõ habere q̃d dicam⁹ de his verbis q̃ dñs ma
tri reſpõdit: vos magis aduerſus illos inſtruim⁹. Nã illis
refellẽdis puto ꝙ ſufficiãt q̃ iã dicta ſunt. Cur ḡ ait matri
fili⁹ q̃d mihi ⁊ tibi eſt mulier nondũ venit hora mea: Dñs
noſter ieſus xps ⁊ de⁹ ⁊ hõ. ſm ꝙ deus erat matrẽ non ha-
bebat: ſm ꝙ hõ erat/ habebat matrẽ. Mater ḡ carnis ma-
ter ifirmitatis quã ſuſcepit ꝓpter nos. Miraculũ ãt q̃ fa
ctur⁹ erat: ſm diuinitatẽ factur⁹ erat nõ ſm ifirmitatẽ. ſm
q̃ de⁹ erat/ non ſm id q̃ infirmus nat⁹ erat: ſed infirmũ
dei: forti⁹ eſt hoibus. Miraculũ ergo exigebat mater: at il
le tanq̃ nõ agnoſcit viſcera humana: operatur⁹ facta diui-
na tanq̃ dicẽs. Q̃ de me facit miraculũ: nõ tu genuiſti: di
uinitatẽ meã nõ genuiſti. Sed q: genuiſti infirmitatẽ meã
tũc te cognoſcã cũ ipa ifirmitas pẽdebit in cruce. Hoc eſt
ei nondũ venit hora mea. Tũc ei cognouit q̃ vtiq̃ ſemp no
uerat: ⁊ añq̃ de illa nat⁹ eſſet in p̃deſtinatione nouerat ma
trẽ ⁊ anteq̃ ipe de⁹ crearet de qua ipſe hõ crearet̃ nouerat
matrẽ. Sed ad quandã horã in myſterio nõ agnoſcit: et ad
quandã horã q̃ nõdũ venerat: in myſterio rurſus agnoſcit
Tunc eñ agnouit qñ illud q̃ peperit moriebat̃: nõ eñ mo
riebat̃ p q̃ facta erat maria: ſed moriebat̃ q̃ factũ erat ex
maria. Non moriebat̃ eternitas diuinitatis: ſed moriebat̃
infirmitas carnis. Illud ergo rñdit diſcernens in fide cre-
dentiũ: q̃s/ per quã venerat. Uenit eñ per matrẽ feminam
deus ⁊ dñs celi ⁊ terre. Scd̃m ꝙ dñs mundi: ꝙ dñs celi et
terre dñs vtiq̃ ⁊ marie: ſm ꝙ creator celi ⁊ terre creator et
marie. Scd̃m eñ ꝙ dictũ eſt factũ ex muliere factũ ſub le-
ge: fili⁹ marie. Ipſe dñs marie: ipſe fili⁹ marie: ipe creator
marie ipſe creatus ex maria. Noli mirari q: fili⁹ ⁊ dñs. Si
cut eñ marie ita ⁊ dauid dict⁹ eſt filius: et ideo dauid fili⁹
q: marie filius. Audi apoſtolũ aperte dicentẽ: q: fact⁹ eſt ei
ex ſemine dauid ſꝫ carnẽ. Audi eũ ⁊ dñm dauid: dicit hoc
ipe dauid. Dixit dñs dñõ meo: ſede ad dexterã meã. Et ip Pſ.cix.
ſe ieſus hoc ꝓpoſuit iudeis: ⁊ eos inde conuicit. Quõ ergo
dauid ⁊ filius ⁊ dñs: Filius dauid ſm carnẽ/ dñs dauid ſꝫ
diuinitatẽ: ſic marie fili⁹ ſm carnẽ: dñs marie ſꝫ maieſtatẽ
Q: ergo nõ erat illa mater diuinitatis ⁊ p diuinitatẽ futuꝝ
erat miraculũ q̃ petebat: reſpõdit ei: q̃d mihi ⁊ tibi eſt mu
lier. Sed ne putes ꝙ te negẽ matrẽ: nondũ venit hora mea
Ibi eñ te agnoſcã: cum pendere in cruce cepit infirmitas
cuius mater es. Probem⁹ ſi verũ eſt. Qñ paſſus eſt dñs ſi- E
cut idẽ euãgeliſta dicit: nouerat matrẽ dñs: ⁊ q̃ nobis inſi-
nuauit etiã in his nuptijs matrẽ dñi ipſe narrat. Erat illic
circa crucẽ mater ieſu: ⁊ ait ieſ⁹ matri ſue. Mulier ecce fili⁹ Ioh.xix.
tu⁹: ⁊ ad diſcipulũ/ ecce mater tua. Cõmendat matrẽ diſci
pulo: cõmendat matrẽ prior matre moritur⁹ ⁊ ante matris
mortẽ reſurrectur⁹. Cõmendat hõ hoĩ hoiem: hoc peperit
maria. Illa hora iã venerat de q̃ tunc dixerat: nondũ venit
hora mea. Certũ arbitror fr̃es rñſum ẽ hereticis: mathema
ticis rñdeamus. Et ipſi vñ conant̃ conuincere: q: ſub fato
erat ieſus: q: ipe ait (vt inquiunt) nondũ venit hora mea. Si
ergo dixiſſet horã nõ habeo/ excluſiſſet mathematicos: nõ
eſſet vñ calumniarent̃. Nũc vero q: dixit nõdũ venit hora
mea: cõtra ipſi⁹ verba q̃d poſſum⁹ dicere: Mirũ eſt ꝙ ma-
thematici credendo verbis xpi/ conant̃ ꝯuincere xpianos:
q̃ ſub hora fatali vixerit xps. Credant ergo xpo dicenti
poteſtatẽ habeo ponẽdi aiam meã: ⁊ poteſtatẽ habeo iteꝝ Ioh.x.
ſumendi eã. Nemo tollit eã a me/ ſed ego pono eã a meipſo
⁊ iterũ ſumo eã: ergo ne iſta poteſtas ſub fato eſt: Oſtẽdãt
hoiem q̃ poteſtatẽ habeat qñ moriat̃: q̃ꝫdiu viuat. oĩno nõ
oſtendunt. Credãt ergo deo dicenti: poteſtatẽ habeo ponẽ
di aiam meã ⁊ iterũ ſumendi eã: ⁊ querãt quare ſit dictum
nõdũ venit hora mea. Nec ideo iã ſub fato ponãt cõditorẽ
celi creatorẽ atq̃ ordinatorẽ ſiderũ: q: ſi eſſet fatũ de ſideri
bus: nõ poterat eſſe ſub neceſſitate ſiderũ ꝯditor ſiderũ. Ad
de q: nõ ſolũ xps nõ habuit q̃ appellas fatũ: ſꝫ nec tu aut
ego aut ille aut quiſq̃ hoim. Uerũtñ ſeducti ſeducunt: ⁊ ꝓ
ponũt fallacias hoibus. Tendũt ad capiendos hoies: ⁊ hõ
in plateis. Nã q̃ tendunt ad capiẽdas feras: vel in ſiluis at
q̃ in ſolitudine id agũt. O q̃ infeliciter vani ſunt hoies: q̃b⁹
capiẽdis in foro tendit̃. Nũmos accipiũt. cũ ſe hoies ho-
bus vendũt. Intrãt ei ad mathematicũ: vt emãt ſibi dños
quales mathematico dare placuerit: vel ſaturnũ vel iouem
vel mercuriũ vel ſiq̃d aliud ſacrilegi nois. Intrauit liber:
vt nũmis datis ſeruus exiret. Immo vero nõ itraret ſi liber
eſſet: ſed intrauit quo eũ dñs error ⁊ dña cupiditas traxit.
Uñ ⁊ veritas dicit. Ois q̃ facit peccatũ: ſeru⁹ eſt peccati. Ioh.viij.
Quare ḡ dixit: nõdũ venit hora mea: Magis q: i ptãte ha
bebat qñ moreret̃: nõdũ videbat oportunũ vt illa ptãte vte
ret̃. Quõ nos fr̃es (vobis gr̃a) hoc loq̃mur. Iã certa hora ẽ qua
exeam⁹ vt celebrem⁹ ſacra: ſi añ exeam⁹ q̃ opus eſt none
peruerſi ⁊ p̃poſteri ſum⁹: Q: ḡ nõ facim⁹ niſi qñ oportunũ ẽ
ꝓpterea i his agẽdis cũ ita loq̃mur: fatũ ꝯſideram⁹: Quid
eſt ḡ nõdũ venit hora mea: Qñ ego ſcio oportune me pati:
qñ paſſio mea vtilis erit nõdũ venit ipa hora, tũc volũtatẽ
patiar: vt vtrũq̃ ſerues/ ⁊ nõdũ venit hora mea: ⁊ ptãtẽ ha
beo ponẽdi aiam meã ⁊ iteꝝ ſumẽdi eã. Uenerat ḡ: hñs in
ptãte qñ moreret̃. Nã ſi añ moreret̃ q̃ diſcipulos elegiſſet:
certe prepoſterũ eſſet. Si eſſet hõ qui nõ haberet i poteſta-
te horã ſuã: poſſet añ mori q̃ diſcipulos elegiſſet. Et ſi for
te moreretur iam electis erudiitiſq̃ diſcipulis: pſtaretur ei

ne ipſe hoc faceret. At vero q̃ venerat in manu habẽs quã-
do iret q̃ñ rediret quouſqꝫ excurreret cui paterent inferi nõ
tm̃ morienti ſed ⁊ reſurgenti: vt nobis oſtẽderet ſpẽ immor-
talitatis eccleſie ſue. In capite oſtendit quod mẽbra expe-
ctare deberent: reſurget etiã in ceteris membris: q̃ reſurre-
xit in capite. Hora ergo nondũ venerat: oportunitas non-
dum erat. Vocãdi erant diſcipuli: annũciandũ erat regnũ
celoꝝ: faciende erãt virtutes. Cõmendãda erat diuinitas
in miraculis: cõmendanda erat humanitas dñi in ipſa cõ-
paſſione mortalitatis. Ille eñ eſuriebat q᷑ hõ erat: pauit
quinqꝫ panib⁹ tot milia q᷑ deus erat. Qui dormiebat q᷑ ho-
mo erat: ventis ⁊ fluctibus imperabat q᷑ de⁹ erat. Hec oĩa
cõmendanda erant prius: vt eſſet qđ ſcriberent euangeliſte
quod predicaret eccleſie. At vbi tñ fecit q̃tum ſufficere in-
dicauit: venit hora nõ neceſſitatis ſed voluntatis: nõ cõdi-
tionis ſed poteſtatis. Quid ergo fratres: q᷑ illis ⁊ illis re-
ſpõdimus nihil dicem⁹ quid ſibi velint hydrie: qđ aqua in
vinum cõuerſa: qđ architriclin⁹: quid ſpõſus: quid mater
ieſu in myſterio: qđ ipſe nuptie? Dicenda ſunt oĩa: ſed one-
randi nõ eſtis. Volui quidem ĩ noĩe xp̃i ⁊ heſterno die quo
ſolet ſermo deberi charitati veſtre id agere vobiſcũ: ſed nõ
ſum permiſſus neceſſitatibus quibuſdã impediẽtibus. Si
ergo placet ſanctitati veſtre hoc quod ad myſterium perti-
net huius facti/ in craſtinũ differamus: ⁊ non oneremus et
noſtram ⁊ veſtrã infirmitatẽ. Sunt forte hodie multi q̃ ꝓ-
pter ſolennitatẽ diei nõ propter audiendũ ſermonẽ conue-
nerunt. Craſtino qui venerint venient audituri: vt nec frau-
demus ſtudioſos nec grauemus faſtidioſos.

Tractatus. ix.

**Dicit mater ei⁹ miniſtris. Quodcũqꝫ dixerit
vobis facite: erant aũt ibi lapidee hydrie ſex po-
ſite. ſm̃ purificationẽ iudeoꝝ. Capientes ſingu-
le metretas binas vel ternas. Dicit eis ieſ⁹. Im-
plete hydrias aq̃. Et ipleuert eas vſqꝫ ad ſũmũ.**

A
Adſit dñs de⁹ noſter vt donet nobis reddere qđ
promiſim⁹. Heſterno eĩ die ſi meminit ſanctitas
veſtra cũ tẽporis includeremur anguſtiis ne ſer-
monẽ inchoatũ impleremus in hodiernũ diẽ diſtu-
limus: vt ea que in hoc facto euangelice lectiõis myſtice in
ſacramẽtis poſita eſſent: ipſo adiuuãte aperirent. Nõ itaqꝫ
opus eſt nobis morari diuti⁹ in cõmendãdo dei miraculo.
Ipſe eſt eñ de⁹ q̃ per vniuerſam creaturã quotidiana mi-
racula facit: q̃ hoĩbus nõ facilitate ſed aſſiduitate viluerũt.
Rara aũt que facta ſunt ab eodẽ domino: id eſt a verbo ꝓ-
pter nos incarnato/ maiorẽ ſtuporẽ hoĩbus attulerũt: non
q᷑ maiora erãt q̃ ſunt ea q̃ quotidie ĩ creatura facit: ſed q᷑
iſta que quotidie fiunt tanq̃ naturali curſu peraguntur: illa
vero efficacia potentie etiã tanq̃ preſentis exhibita viden-
tur oculis hoĩm. Diximus ſicut meminiſtis reſurrexit vn⁹
mortuus obſtupuerũt hoĩes: cũ quotidie naſci qui nõ erãt
nemo miret. ſic aquã in vinũ cõuerſam q̃s nõ miret: cũ hoc
annis oĩbus deus in vitibus faciat? Sed q᷑ omnia q̃ fecit
dñs ieſus non ſolum valent ad excitanda corda noſtra mi-
raculis/ ſed etiã ad edificandã doctrinã fidei: ſcrutari nos
oportet qđ ſibi velint illa oĩa: id eſt quid ſignificent. Horũ
eñ oĩm ſignificationes ſicut recordamini in diẽ hodiernũ
diſtulimus. Quod dñs inuitatus venerit ad nuptias: etiã
excepta myſtica ſignificatione confirmare voluit qđ ipſe
fecit nuptias. Victuri eĩ erant de quib⁹ dixit apoſtolus ꝓ-
hibentes nubere ⁊ dicentes qđ malũ eſſent nuptie ⁊ q̃ dia-
bolus eas feciſſet? Cum idẽ dominus dicat in euãgelio in-
terrogatus vtrum liceat homini dimittere vxorẽ ſuam? ex
qualibet cauſa nõ licere: excepta cauſa fornicatiõis/ in qua
reſpõſione ſi meminiſtis hoc ait. Quos deus cõiunxit: ho-
mo nõ ſeparet. Et qui bñ eruditi ſunt in fide catholica/ no-
uerũt q̃ deus fecerit nuptias: ⁊ ſicut cõiunctio a deo: ita di-
uortiũ a diabolo fit. Sed propterea in cauſa fornicationis
licet vxorem dimittere: q᷑ ipſa eſſe vxor prior noluit/ que fi-
dem coniugalem marito non ſeruauit. Nec illi qui virgini-
tatẽ deo vouẽt: q̃q̃ ampliorẽ gradũ honoris ⁊ ſanctitatis
in eccleſia teneãt/ ſine nuptijs ſunt. Nam ⁊ ipſi pertinẽt ad
nuptias cũ tota eccleſia: in quibus nuptijs ſpõſus eſt xp̃s.

Nõ obſer-
uat Aug⁹
in hoc tra-
cta. itegrã
formã tex.
ſꝫ pſa ver-
ba trãſilit.
quedã cõ-
memorat:
⁊ quedam
variat.

Mat. xix.

Ac per hoc ergo dñs inuitatus venit ad nuptias/ vt coniu-
galis caſtitas firmaret et oſtenderet ſacramentũ nuptiaꝝ:
q᷑ ⁊ illarũ nuptiarũ ſponſus perſonã dñi figurabat: cui di-
ctum eſt/ ſeruaſti vinum bonũ vſqꝫ adhuc. Bonum eñ vi-
num xp̃s ſeruauit vſqꝫ adhuc: id eſt euangeliũ ſuũ. Iam eĩ B
incipiam⁹ ipſa ſacramentorũ operta detegere quantũ ille
donat: in cuius noĩe vobis ꝓmiſimus. Erat prophetia an-
tiquis temporib⁹: ⁊ a prophetie diſpenſatione nulla tempo-
ra ceſſauerũt. Sed illa prophetia q̃ñ in illa xp̃s non intelli-
gebatur/ aqua erat. In aqua eñ vinum quodãmodo latet.
Dicit apl's: quid intelligamus in iſta aqua. Vſqꝫ in hodier-
num inquit diem q̃diu legitur moyſes idipſum velamẽ ſu-
per cor eoꝝ poſitum eſt: quod non reuelat q᷑ in chriſto eua-
cuatur. Et cum trãſierint inquit ad dñm auferetur velamẽ ij. Cor. iij.
Velamen dicit ad opertionẽ prophetie: vt non intelligere-
tur. Tollitur velamen cũ tranſieris ad dñm. ſic tollitur inſi-
pientia cũ tranſieris ad dñm ⁊ quod aqua erat/ vinum fit.
Lege libros oẽs propheticos: non intellecto xp̃o: quid tã
inſipidũ ⁊ fatuum inuenies? Intellige ibi chriſtũ: non ſolũ
ſapit qđ legis ſed etiam inebriat mutans mentẽ a corpore:
vt preterita obliuiſcens in ea que ante ſunt extendaris. Er-
go ꝓphetia ab antiquis tẽporib⁹ ex quo prorſus currit or-
do naſcentiũ in genere humano de chriſto nõ tacuit: ſed oc-
cultum ibi erat: adhuc eĩ erat aqua. Unde ꝓbamus q̃ om-
nibus tẽporibus ſuperiorib⁹ vſqꝫ ad etatẽ qua dñs venit/
ꝓphetia de illo nõ defuit? Ipſo dño dicente. Cũ eñ reſur-
rexiſſet a mortuis inuenit diſcipulos ſuos dubitãtes de ipſo
quẽ ſecuti erãt. Viderũt eñ eũ mortuũ ⁊ nõ ſperauerũt eũ
reſurrecturũ: ⁊ tota ſpes eoꝝ cõcidit. Vñ ille latro laudat⁹ Luc. viii.
ipſo die meruit eſſe in paradiſo: q᷑ in cruce cõfixus tunc cõ-
feſſus eſt xp̃m: q̃ñ de illo diſcipuli dubitarunt. ergo inuenit
eos nutãtes ⁊ quodãmodo arguẽtes ſeipſos: q̃ ĩ illo redẽ-
ptionẽ ſperauerũt. Dolebãt tñ eũ ſine culpa occiſum: q᷑ in-
nocentẽ. Et hoc ipſi poſt reſurrectionẽ dixerũt: cũ quoſdã
eoꝝ triſtes ĩueniſſet in via. Tu ſolus pegrinaris ab hierl'm
⁊ nõ cognouiſtis q̃ facta ſunt ĩ illa his dieb⁹. Ille aũt dixit
eis. Que? Illi vero dixerunt. De ieſu nazareno q̃ fuit ꝓphe-
ta potẽs in factis ⁊ dictis in cõſpectu dei ⁊ vniuerſi ppl'i: q̃-
modo hunc tradiderũt ſacerdotes ⁊ principes noſtri in dã-
nationẽ mortis ⁊ cruci eũ fixerunt. Nos aũt ſperabam⁹: q᷑
ipſe erat q̃ redẽpturus eſſet iſrael. Et nunc terti⁹ dies agit
hodie: ex q̃ hec facta ſunt. Hec atqꝫ alia cũ dixiſſet vnus ex
duob⁹ quos ĩuenit in via eũtes ad ꝓpinquũ caſtellũ rñdit
ipſe ⁊ ait. O inſenſati ⁊ tardi corde ad credendũ: ſup oĩa q̃ Lu. xxiiij
locuti ſunt ꝓphete. Nõne hec oĩa oportebat pati xp̃m: ⁊ in-
troire in claritatẽ ſuã? Et fuit incipiẽs a moyſe ⁊ oĩb⁹ pro-
phetis: ĩterpretãs illis in oĩb⁹ ſcripturis q̃ de ipſo erãt. Itẽ
alio loco cũ palpari ſe manib⁹ diſcipuloꝝ voluit vt crede-
rẽt q᷑ in corpe reſurrexerat: hi ſunt inq̃t ſermões q̃s locut⁹
ſum ad vos/ cũ adhuc eſſem vobiſcũ: q᷑ oportet ĩpleri oĩa
q̃ ſcp̃ta ſũt in lege moyſi ⁊ ꝓphetis ⁊ pſalmis de me. Tunc
adaperuit illis ſenſũ vt ĩtelligerẽt ſcp̃turas: ⁊ dixit illis q᷑
ſic ſcriptũ ẽ: ⁊ ſic oportebat pati xp̃ꝫ ⁊ reſurgere a mortuis
tertia die: ⁊ p̃dicare in noĩe ei⁹ penitẽtiã ⁊ remiſſionẽ pecca-
torũ in oẽs gẽtes incipientes a hierl'm. His ex euãgelio q̃
certe manifeſta ſunt intellectis: patebũt illa oĩa myſteria q̃
in iſto miraculo dñi latẽt. Videte qđ ait. Q᷑ oportebat im- Lu. xxiiij
pleri ĩ xp̃o: q̃ de illo ſcripta ſunt. Ubi ſcripta ſunt? In lege
inq̃t ⁊ ꝓphetis ⁊ pſalmis. Nihil ſcripturaꝝ veterũ p̃termi-
ſit. Illa erat aq̃. Et iõ dicti ſunt illi a dño inſẽſati: q᷑ eis ad-
huc aqua ſapiebat nõ vinũ. Quõ aũt fecit de aqua vinum?
Cũ aperuit eis ſenſum ⁊ expoſuit eis ſcripturas incipiẽs a
moyſe ꝑ oẽs ꝓphetas: vñ iã inebriati dicebãt. Nonne cor
nr̃m ardẽs erat in nobis de ieſu dũ loqueret nobis in via: ⁊
aperiret nobis ſcripturas? Intellexerũt eñ xp̃m in his li-
bris in quib⁹ eũ non nouerãt. Mutauit aũt aquã in vinum
dñs nr̄ ieſus xp̃s: ⁊ ſapit qđ nõ ſapiebat: inebriat: qđ nõ in-
ebriabat. Si iam iuſſiſſet inde aquã effundi/ ⁊ ſic ipſe mitte-
ret vinum ex occultis creature ſinib⁹: vnde fecit ⁊ panẽ q̃ñ
ſaturauit tot milia: non eñ quinqꝫ panes habebant quinqꝫ
hoĩm ſaturitatem: aut ſaltem duodecim cophinos plenos
ſed omnipotẽtia dñi quaſi fons panis erat: ſic poſſet ⁊ effu-
ſa aqua vinũ ĩfundere: quod ſi feciſſet: videretur ſcripturas
veteres improbaſſe. Cum autẽ ipſam aquam conuertit in

vinum:oſtēdit nobis qḋ ⁊ ſcriptura vetꝰ ab ipſo eſt. Nam
iuſſu ipſiꝰ implete ſunt hydrie. A dn̄o quidē ⁊ illa ſcriptura
C ſed nihil ſapit ſi nō ibi xp̄s intelligaꝛ. Intēdite aūt qḋ ipſe
ait:q̄ ſcripta ſunt in lege ⁊ ꝓphetis ⁊ pſalmis de me. Noui
mus aūt legem ex q̄bus tēporibus narret.i.ab exordio mū
di. In principio fecit deꝰ celū ⁊ terrā:inde vſqꝫ ad hoc tp̄s
qḋ nūc agimꝰ/ſexta etas eſt:vt ſepe audiſtis et noſtis. Nā
prima etas ē ab adā vſqꝫ ad noe.ſcd̄a a noe vſqꝫ ad abraā.
Sic ⁊ mattheus euāgeliſta p ordinē ſequitur ⁊ diſtinguit.
Tertia ab abraam vſqꝫ ad dauid:quarta a dauid vſqꝫ ad
tranſmigrationē babylonis:quinta a trāſmigratiōe baby
lonis vſqꝫ ad iohannē baptiſtā:ſexta inde vſqꝫ ad finē ſecu
Geñ.ij. li. Propterea ⁊ ſexta die fecit deꝰ hoīem ad imaginē ſuam
q꞉ ſexta iſta etate manifeſtaꝛ p euangeliū reformatio men
tis noſtre:ſm̄ imaginē eiꝰ q̄ creauit nos. Et cōuertiꝛ aqua
in vinū:vt iam manifeſtatū xp̄m in lege ⁊ prophetis ſapia
mus. Ideo[erāt ibi ſex hydrie quas iuſſit īpleri aq̄.] Sex
ergo ille hydrie ſex etates ſignificāt:quibꝰ nō defuit ꝓphe
tia. Illa ergo tp̄a ſex quaſi articulis diſtributa atqꝫ diſtin
cta:quaſi vaſa eſſent inania:niſi a xp̄o implerenꝛ. Implete
ſunt ꝓphetie/plene ſunt hydrie:ſed vt aqua in vinū ꝯuerta
tur/in illa tota prophetia xp̄s intelligiꝛ. Quid eſt autē[ca
piebant metretas binas vel ternas.] Myſteriū nobis ma
xime locutio iſta cōmendat. Metretas eīn dicit menſuras
quaſdam tāqꝫ ſi diceret vrnas amphoras:vel ſi quid huiuſ
modi. Nomē mēſure eſt metreta:⁊ a mēſura accepit nomē
iſta mēſura. Metrō eīn menſurā dicunt greci. Inde appel
late metrete. Capiebāt eī metretas binas vl̄ ternas. Quid
dicimus fratres? Si ternas tm̄ diceret non curreret animꝰ
noſter:niſi ad myſteriū trinitatis. Sꝫ forte nec ſic debemꝰ
inde cito tā ſenſum nr̄m auertere/q꞉ dixit binas vel ternas
q꞉ noīato patre ⁊ filio cōſequenter ⁊ ſpiritus ſanctꝰ intelli
gendus eſt. Spiritus eīn ſanctꝰ nō eſt patris tantūmodo/
aut filij tantūmodo ſpiritꝰ:ſed patris ⁊ filij ſpūs. Scriptū
i.Joh.ij. eſt eī. Si quis dilexerit mundū:nō eſt ſpiritꝰ patris in illo.
Rom.viij Itē ſcriptū eſt. Si q̄s aūt ſpiritū chriſti non habet:hic non
eſt eius. Idē autē ſpiritus ⁊ patris ⁊ filij. Nominato itaqꝫ
patre ⁊ filio/intelligiꝛ ⁊ ſpiritus ſanctus:q꞉ ſpiritꝰ eſt ⁊ pa
tris ⁊ filij. Cum aūt noīatur pater ⁊ filius:tanqꝫ due metre
te nominanꝛ. Cum aūt ibi intelligiꝛ ſpiritus ſanctus/tres
metrete. Ideo non dictū eſt/capiētes capiebant metretas
alie binas alie ternas. Sed ipſe ſex hydrie capiebāt metre
tas binas vel ternas. Tanqꝫ diceret:⁊ qn̄ dico binas. etiā
ſpiritum patris ⁊ filij cum his intelligi volo. Et quādo di
co ternas:ipſam trinitatem manifeſtius enūcio. Quiſquis
itaqꝫ noīat patrem ⁊ filiū:oportet ibi intelligi tanqꝫ chari
tatē inuicē patris ⁊ filij qḋ eſt ſpiritus ſanctꝰ. Fortaſſis eī
diſcuſſe ſcripture:qḋ nō ſic dico vt hodie dicere poſſim/aut
quaſi aliud inueniri nō poſſit. Sed tn̄ ſcrutate ſcripture indi
cant q ſpiritus ſanctꝰ charitas eſt. Et ne puteris vilē eſſe
charitatē. Quō autē vilis eſt:qn̄ oīa que dicunꝛ/non vilia
ſed chara dicunꝛ? Si ergo que non ſunt vilia/chara ſunt:
quid eſt charius ipſa charitate? Sic aūt cōmendaꝛ chari
tas ab apoſtolo vt dicat. Supereminentiorē viam vobis
i.Cor.xiij demonſtro. Si linguis hoīm loquar ⁊ angelorum:charita
tem aūt nō habeā:factus ſum vt eramentū ſonās/aut cym
balum tinniens. Et ſi ſciero oīa ſacramēta ⁊ oēm ſcientiā
⁊ habuero ꝓphetiam ⁊ oēm fidem ita vt mōtes transferam
charitatem aūt non habeā:nihil ſum. Et ſi diſtribuero oīa
mea pauperibus/⁊ tradidero corpꝰ meū vt ardeā/charita
tem aūt non habuero:nihil mihi ꝓdeſt. Qūta eſt ergo cha
ritas/q̄ ſi deſit fruſtra habenꝛ cetera:ſi aſſit/recte habentur
oīa. Tamen charitatē laudans apl̄s paulus copioſiſſime
atqꝫ vberrime:minꝰ de illa dixit/ quā qḋ ait breuiter apl̄s
i.Joh.iiij. iohānes:cuius eſt hoc euāgeliū. Neqꝫ eī dubitauit dicere.
Rom.v. Deus charitas eſt. Scriptū eſt eīn:q꞉ charitas dei diffuſa
eſt in cordibus veſtris p ſpiritū ſanctū qui datus eſt nobis
Quis ergo noſcet patrē ⁊ filium:⁊ nō ibi intelligat charita
tem patris ⁊ filij? Quā cū habere ceperit:ſpiritū ſanctū ha
bebit. Quā ſi nō habuerit:ſine ſpiritu ſctō erit. Et quō cor
pus tuū ſine ſpiritu qḋ ē aīa tua ſi fuerit/mortuū eſt:ſic aīa
tua ſine ſpiritu ſācto.i.ſine charitate ſi fuerit/mortua depu
tabitur. Ergo metretas binas capiebāt hydrie:q꞉ in oīm
tempoꝝ prophetia pater ⁊ filius predicaꝛ:ſed ibi eſt ⁊ ſpi

ritus ſanctꝰ. Ideoqꝫ adiunctū eſt vel ternas. Ego ⁊ pater Joh.x.
ſimul vnū ſumus. Sed abſit vt deſit ſpūs ſanctꝰ:vbi audi
uimus ego ⁊ pater vnū ſumꝰ. Tamen q꞉ patrem ⁊ filiū no
minauit:capiebāt hydrie binas metretas. Sed audi vl̄ ter
nas. Ite baptizate gētes:in noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpiritꝰ ſan
cti. Itaqꝫ in eo qḋ dicunꝛ bine:non exprimiꝛ ſed intelligiꝛ:
in eo vero qḋ dr̄ vel terne/etiam exprimiꝛ trinitas. Sed D
eſt ⁊ aliꝰ intellectꝰ nō pretermittendus ⁊ ipm̄ dicam:eligat
quiſqꝫ qḋ placet:nobis qḋ ſuggeriꝛ nō ſubtrahimꝰ. Menſa
eīn dn̄i eſt ⁊ nō oportet miniſtrū fraudare cōuiuas preſer
tim ſic eſurientes vt apparet auiditas veſtra. Prophetia q̄
ab antiq̄s tēporibus diſpenſaꝛ:ad ſalutem oīm gentiū per
tinet. Ad ſolum quidem populū iſrael miſſus eſt moyſes:⁊
ei ſoli populo per eum lex data eſt:⁊ ipſi ꝓphete ex ipſo po
pulo fuerunt. Et ipſa diſtributio tempoꝝ ſm̄ eundem po
pulum diſtincta eſt. Unde ⁊ hydrie dicunꝛ[ſm̄ purificatio
nem iudeoꝝ.] Sed tn̄ quod illa ꝓphetia etiā ceteris genti
bus annunciabaꝛ manifeſtū:qn̄ quidem xp̄s in ea occultꝰ
erat/in quo benedicuntur oēs gentes ſicut promiſſum eſt
abrae dicente dn̄o:in ſemine tuo benedicentur oēs gentes.
Nondū eīn intelligebaꝛ:q꞉ nondum aqua fuerat conuerſa
in vinum. Ergo oībus gentibus diſpenſabaꝛ prophetia.
Qḋ vt emineat iocundius:de ſingulis etatibus/tāqꝫ de ſin
gulis hydrijs pro tempore quedam cōmemoremꝰ. In ip̄o p.ª etas.
exordio adam ⁊ eua parentes oīm gentium erant non tan
tummodo iudeoꝝ. Et quicq̄d figurabaꝛ in adam de xp̄o:
ad oēs vtiqꝫ gētes pertinebat quibꝰ ſalus eſt in xp̄o. Quid
ergo dicā potiſſimū de aqua prime hydrie:niſi qḋ apl̄s ait
de adam ⁊ eua. Nemo eī me dicit praue intellexiſſe: qn̄ itel
lectum non meū ſed apl̄i profero. Illud ergo vnū q̄ntū my
ſterium de xp̄o cōtinet quod cōmemorat apl̄s dicens. Et
erūt duo in carne vna. Sacramentū hoc magnū eſt. Et ne Ephe.v.
quis iſtā magnitudinē ſacramēti in ſingulis quibuſqꝫ hoī
bus vxores habentibꝰ itelligeret:ego aūt dico inq̄t in xp̄o
⁊ in eccleſia qḋ eſt ſacramentū magnum:erūt duo in carne
vna? Cum de adam et eua ſcriptura geneſeos loqueretur:
vnde ventū eſt ad hec verba. Propterea relinquet homo
patrem ⁊ matrē ⁊ adherebit vxori ſue: et erūt duo in carne
vna. Sic ergo xp̄s adheſit eccl̄ie:vt eſſent duo in carne vna
Quō reliquit patrē? quomodo matrem reliquit? Patrem:
q꞉ cum in forma dei eſſet non rapinam arbitratus eſt eſſe ſe
equalē deo:ſed ſemetipm̄ exinaniuit formā ſerui accipiens
Hoc eſt eīn reliquit patrē:non q꞉ deſeruit ⁊ receſſit a patre
ſed q꞉ nō in ea forma apparuit hoībus in qua equalis ē pa
tri. Quō reliquit matrē? Relinquendo ſynagogā iudeorū
de qua ſm̄ carnē natus eſt:⁊ inherēdo eccleſie quā ex oībꝰ
gentibus ꝯgregauit. Ergo p̄ma hydria habebat ꝓphetiā
de chriſto. Sed qn̄ iſta q̄ loquor p̄dicabātur in populis ad
huc aqua erat:in vinū mutata nondū erat. Et q꞉ illumina
uit per apoſtolū deus vt oſtēderet nobis q̄d ibi q̄reremꝰ in
vna ip̄a ſentētia/erūt duo in carne vna:ſacramētū magnū Geñ.ij.
in xp̄o ⁊ in eccleſia. Iam licet nobis vbiqꝫ xp̄m querere:⁊
de oībus hydrijs vinum potare. Dormit adam vt fiat eua:
moriꝛ xp̄s vt fiat eccleſia. Dormienti ade fit eua de latere
mortuo xp̄o lancea ꝑcutiꝛ latus vt profluant ſacramenta/
quibꝰ formeꝛ eccl̄ia. Cui nō appareat q꞉ in illis tūc factis:
futura figurata ſunt:quādoquidē dicit apl̄s ipſum adā for
mā futuri eſſe? Qui eſt inq̄t forma futuri. Prefigurabanꝛ
oīa myſtice. Neqꝫ eīn vere non poterat deus vigilāti coſtā
educere feminamqꝫ formare? An forte ne doleret latus qn̄
coſta detracta ē ꝓpter h̄ oporteret vt ille dormiret? Quis
eſt q̄ ſic dormiat:vt ei oſſa nō euigilāti euellanꝛ? An q꞉ deꝰ
euellebat/propterea hō non ſentiebat. Poterat ergo ⁊ vi
gilanti ſine dolore euellere q̄ poterat dormiēti:ſed ꝓculdu
bio hydria prima implebaꝛ. Prophetia illiꝰ temporis:de
futuro iſto tēpore diſpēſabatur. Chriſtus etiā figuratꝰ eſt E 2.ª etas
in noe:⁊ in illa archa orbis terraꝝ. Quare ergo in archa in Geñ.vj.
cluſa ſunt oīa aīalia:niſi vt ſignarenꝛ oēs gētes. Nō eīn de
erat deo rurſus creare oē genus aīalium. Qn̄ eīn oīa non
erant:nōne dixit:producat terra:⁊ produxit terra? Unde q̄
tūc fecit:inde reficeret. Uerbo fecit verbo reficeret/niſi q꞉
myſteriū commēdabat ⁊ ſecundā hydriam prophetice di
ſpenſationis implebat: vt per lignum liberareꝛ figura or
bis terrarū/q꞉ in ligno figenda erat vita orbis terraꝝ? Iā

in tertia hydria ipi abrae qđ iam cõmemoraui dictũ eſt: in
Geñ. xxvj ſemine tuo benedicent oẽs gentes. Et qs nõ videat cuius
habeat figurã vnicus eius: q ſibi ad ſacrificiũ/quo ipe im-
molandus ducebat/ligna portabat? Portauit ei dñs cru
cem ſuam: ſicut euangeliũ loquit. Hoc de tertia hydria cõ
memoraſſe ſufficeret. De dauid aũt quid dicam/qđ ad oẽs
pertinebat ꝓphetia eius/qñ modo audiuimus pſalmum.
Et difficile eſt vt dicat pſalmꝰ in quo hoc non ſonet? Sed
certe vt dixi modo cantauimꝰ. Surge deus iudica terram
Mat. xxij qm̃ tu hereditabis in oĩbus gentibꝰ. Et ideo donatiſte tã-
q̃ proiecti de nuptijs: ſicut ille homo qui nõ habebat veſtẽ
nuptialẽ: inuitatus eſt ⁊ venit. Sed proiectus eſt de nume
ro vocatorũ: qui nõ habebat veſtem ad ſponſi gloriã. Qui
em̃ ſuam gloriam querit nõ chriſti: non habet veſtẽ nuptia-
lem. Non em̃ volunt conſonare voci illiꝰ q amicus erat ſpõ
ſi: ⁊ ait: hic eſt qui baptizat. Nec immerito illi qui nõ habe-
bat veſtem nuptialẽ: hoc per increpationem obiectũ eſt qđ
nõ erat. Amice: quid huc veniſti? Et ſicut ille obmutuit: ſic
⁊ iſti. Quid ei prodeſt ſtrepitus oris muto corde? Nouerũt
q̃ppe intus apud ſemetipſos nõ ſe habere qđ dicant. Intꝰ
obmutuerunt: foris perſtrepunt. Audiunt velint nolint etiã
apud ſe cantari. Surge deus iudica terrã: qm̃ tu heredita-
bis in omnibus gentibꝰ. Et non cõmunicando oĩbus gen
tibus: quid aliud quam ſe exheredatos eſſe cognoſcãt? Qđ
ergo dicebam fratres q ad omnes pertinet prophetia/vo
lo em̃ alium ſenſum oſtendere in eo quod dictũ eſt/capien-
tes metretas binas vel ternas: ad oẽs inquã gentes perti-
net prophetia. Modo cõmemorauimus demonſtratum in
adam qui eſt forma futuri. Quis aũt neſciat qđ de illo exor
te ſunt oẽs gentes: ⁊ in eius vocabulo q̃ttuor litteris quat-
tuor orbis terrarũ partes ꝑ grecas appellationes demon-
ſtrant? Si eni grece dicat oriens occidens aqlo meridies
ſicut eas pleriſq; locis ſancta ſcriptura commemorat: in
capitibus verborũ inuenis adã. Dicunt ei grece quattuor
memorate mundi partes ανατολη δυσισ αρκτοσ με-
σημβρια. Iſta quattuor nomina ſi tanq̃ verſus quattuor
ſubinuicẽ ſcribas in eorũ capitibus/adam legitur. Hoc in
Geñ. vij. noe ꝓpter archam figuratũ eſt: in qua erant oĩa aĩalia que
ſignificabant oẽs gentes. Hoc in abraam cui apertius di
Geñ. xxvj ctum eſt. In ſemine tuo benedicent oẽs gentes. Hoc in da
uid: de cuiꝰ pſalmis (vt alia omittã) modo cantauimꝰ. Sur
pš. lxxxj. ge deus iudica terrã: qm̃ tu hereditabis in oĩbus gentibus
Cui em̃ deo dicitur ſurge: niſi qui dormiuit? Surge deꝰ iu-
dica terram: tanq̃ diceret. Dormiſti iudicatus a terra: ſur-
ge vt iudices terrã. Et quo pertinet illa prophetia. Qm̃ tu
Dañ. ij. hereditabis inq̃t in oĩbus gẽtibus? Iam vero in q̃nta eta
te tanq̃ in q̃nta hydria daniel vidit lapidem p̃ciſum de mõ
te ſine manibꝰ/⁊ confregiſſe oĩa regna terrarum: ⁊ creuiſſe
illum lapidẽ ⁊ factum eſſe montẽ magnum: ita vt impleret
vniuerſam faciẽ terre. Quid apertius fratres mei? lapis de
mõte p̃cidit: ipe eſt lapis quẽ reprobauerũt edificantes/⁊
factꝰ eſt in caput anguli. De quo mõte p̃cidit niſi de regno
iudeorũ: vnde dñs noſter ieſus xp̃s ſm carnem natus eſt?
Et precidit ſine manibꝰ ſine opere humano: q ſine ample-
xu maritali de virgine exortus eſt. Mons ille vñ p̃ciſus eſt
nõ impleuerat vniuerſam faciẽ terre. Nõ ei tenuerat regnũ
iudeorꝫ oẽs gentes. At vero regnũ xp̃i oẽs gẽtes: ⁊ vniuer
ſum orbem terrarũ cernimꝰ occupare. Iam ad ſextam eta
tẽ ꝑtinet iohãnes baptiſta/quo nemo exurrexit maior de
natis mulierũ: de quo dictũ eſt: maior q̃ ꝓpheta. Quõ ⁊ ip
Mat. iij. ſe oñdit q oĩbus gentibꝰ miſſus eſt xp̃s: qñ iudei venerũt
ad eũ vt baptizarent. Et ne ſupbirent de noĩe abrae: gene-
ratio inquit viperarũ quis oſtendit vobis fugere a ventura
ira? Facite ergo fructũ dignũ penitẽtie: id ẽ humiles eſto-
te. Superbis ei loquebat. Unde aũt erant ſuperbi? De ge
nere carnis nõ de fructu imitationis pr̃is abrae. Quid eis
ait? Nolite dicere patrẽ habemꝰ abraã: potens eſt deus de
lapidibus iſtis ſuſcitare filios abrae. Lapides dicens oẽs
gentes: nõ propter firmitatẽ: ſicut lapis dictꝰ eſt quẽ repro
bauerunt edificãtes: ſed propter ſtoliditatẽ ⁊ duriciã ſtul-
ticie: q eis quos adorabãt ſimiles facti erant. Adorabant
ei inſenſata ſimulachra: pariter inſenſati. Unde inſenſati?
Pš. cxiij. Qm̃ in pſalmo dicitur. Similes illis fiant qui faciunt ea: ⁊
oẽs qui cõfidunt in eis. Ideo cum ceperint hoĩes deũ ado

rare quid audiunt? Ut ſitis filij patris veſtri q in celis eſt Mat. v.
q ſolem ſuum facit oriri ſuper bonos ⁊ malos: ⁊ pluit ſuper
iuſtos ⁊ iniuſtos. Quapropter ſi ei ſit hõ ſimilis quẽ adorat
q̃d eſt/potẽs eſt deꝰ de lapidibꝰ iſtis ſuſcitare filios abrae
Nos ipſos interrogemꝰ: ⁊ videamꝰ q factũ eſt. Nos em̃ de
gẽtibus venimꝰ. De gentibꝰ aũt nõ veniremꝰ: niſi deus de
lapidibꝰ ſuſcitaſſet filios abrae. Facti ſumꝰ filij abrae imi-
tando fidẽ: non naſcẽdo ꝑ carnẽ. Sicut em̃ illi degeneran-
do exhered̃ati: ſic nos imitãdo adoptati. Ergo fr̃es ad oẽs
gentes ꝑtinebat etiã iſta ſexta hydria ꝓphetie: ⁊ ideo de oĩ
bus dictũ eſt: [capiẽtes metretas binas vel ternas.] Sed
quõ oſtendimꝰ oẽs gentes ꝑtinere ad binas vel ternas me
tretas? Eſtimãtis em̃ fuit quodãmodo vt ipſas diceret bi
nas quas dixerat ternas: ad cõmendãdũ ſcilicet ſacramẽ-
tũ. Quõ ſũt bine metrete? Circũciſio ⁊ p̃putiũ. Hos duos
populos ſcriptura cõmemorat: ⁊ nullũ pretermittit hoĩm
genus qñ dicit circũciſio ⁊ preputiũ. In duobus iſtis noĩ-
bus habes oẽs gentes. Bine metrete ſunt. His duobꝰ pa-
rietibꝰ de diuerſo venientibꝰ ad pacẽ in ſeipſo faciendam
lapis angularis factꝰ eſt in chriſto. Oſtẽdamꝰ ⁊ ternas me
tretas: in eiſdẽ ipſis oĩbus gẽtibꝰ. Tres eni erant filij noe:
per quos reparatũ eſt genus humanũ. Unde dñs ait. Si- Luce. xiij
mile eſt regnũ celorꝫ fermento: qđ accepit mulier ⁊ abſcon
dit in farine mẽſuris tribus: quoadusq; fermentaret totũ.
Que eſt iſta mulier/niſi caro dñi? Quod eſt fermentum niſi
euangelium? Que ſunt tres mẽſure: niſi omnes gentes pro
pter tres filios noe? Ergo ſex hydrie capientes binas vel
ternas metretas/ſex ſunt etates temporum capientes pro-
phetiã pertinentẽ ad oẽs gentes: ſiue in duobus generibꝰ
hoĩm. id eſt iudeis ⁊ grecis/ſicut ſepe apoſtolus cõmemo-
rat: ſiue in tribus ꝓpter noe tres filios ſignificatos. Figu-
rata eſt em̃ ꝓphetia ꝑtingens vſq; ad oẽs gẽtes. Nã in eo
qđ pertigit dicta ẽ metreta: ſicut dicit apl̃s. Accepimꝰ mẽ
ſuram pertingendi vſq; ad vos. Gentibus ei euangelizãs
hoc ait: menſuram pertingendi ad vos.

Tractatus. x.

Poſt hoc deſcendit capharnaũ ipſe ⁊ mater eiꝰ
⁊ fratres eiꝰ ⁊ diſcipuli eius: ⁊ ibi mãſerunt non
multis diebus. Et prope erat paſcha iudeorum
et aſcendit ieſus hieroſolymã: ⁊ inuenit in tẽplo
vendentes boues ⁊ oues ⁊ colũbas. Et nũmula
rios ſedentes: ⁊ cũ feciſſet quaſi flagellũ de funi-
culis omnes eiecit de tẽplo: oues quoq; ⁊ boues
⁊ nũmulariorum effudit es: ⁊ menſas ſubuertit.
et his qui colũbas vendebãt dixit. Auferte iſta
hinc: ⁊ nolite facere domũ patris mei domũ ne-
gociationis. Recordati ſunt vero diſcipuli eius
q ſcriptũ eſt. Zelus domus tue cõmedit me. Re
ſponderũt ergo iudei ⁊ dixerũt ei. Qđ ſignũ oſtẽ-
dis nobis: q hec facis? Reſpondit ieſus ⁊ dixit
eis. Soluite tẽplũ hoc ⁊ in tribꝰ diebꝰ excitabo il
lud. Dixerũt ergo iudei q̃draginta ⁊ ſex ãnis edi
ficatũ eſt templũ hoc. ⁊ tu ĩ tribꝰ diebꝰ excitabis
illud? Ille aũt dicebat de templo corporis ſui.

IN pſalmo audiſtis gemitũ pauꝑis cuiꝰ membra
per totã terrã tribulationes patiunt vſq; in finẽ
ſcli. Satis agite fr̃es mei eẽ in his mẽbis: ⁊ de his
membris. Nã tribulatio tota tranſitura eſt. Ue
gaudentibus veritas dicit. beati lugentes: qm̃ ipſi conſo-
labuntur. Deus homo factꝰ eſt. Quid facturꝰ eſt hõ: ꝓpter
quẽ deꝰ factus eſt hõ? Hec ſpes cõſolet nos in omni tribu
latione: ⁊ tentatione huius vite. Non em̃ ceſſat inimicus ꝑ
ſequi: ⁊ ſi nõ aperte ſeuit inſidijs agit. Quid em̃ agit? ⁊ ſup
iram doloſe agebant. Inde dictus eſt leo ⁊ draco. Sed q̃d
dicit xp̃o? Et ꝯculcabis leonẽ ⁊ draconẽ. Leo ꝓpter aper Pš. xc.
tam irã: draco ꝓpter occultas inſidias. Draco eiecit adã
de paradiſo. Idẽ ipſe perſecutus eſt eccleſiã: dicẽte petro.
Quia aduerſarius veſter diabolus ſicut leo rugiẽs circuit
querens quem deuoret. Non tibi ſeuitiam ſuam perdidiſ

ſe diabolus videat:qñ blanditur:tunc magis cauendus eſt
Sed inter has oēs inſidias ⁊ eius tentationes:quid facia-
pš.xxxiiij musniſi qḋ ibi audiuim⁹:Ego aūt cū mihi moleſti eſſent
induebā me cilicio ⁊ humiliabā in ieiunio animam meam
Eſt qui exaudiat:ne dubitetis orare. Qui aūt exaudit int⁹
manet. Non in montē aliquē oculos dirigatis:non faciem
in ſtellam:aut ſolē aut lunā leuetis. Non tunc exaudiri vos
arbitremini:qñ ſuper mare oratis: Imo deteſtamini tales
orationes. Munda tm̄ cubiculū cordis: vbi fueris:vbicum
qȝ orauer:s:intus eſt qui exaudiat:intus in ſecreto:quem ſi
pš.xxxiiij num vocat cum ait. Et oratio mea in ſinu meo cōuertetur.
Qui te exaudit : non eſt preter te. Non longe vadas nec te
extollas. vt quaſi attingas ad illū manib⁹. Magis ſi te ex-
tuleris cades:ſi te humiliaueris ipſe appropinquabit. Hic
dñs deus noſter verbū dei:verbum caro factum eſt filius
patris:filius dei:filius hoīs. Excelſus vt nos faceret:hu
milis vt nos reficeret:ambulans inter homines:patiēs hu
† Al.lit.hȝ mana:abſcondēs diuina. † [Deſcēdit] vt dixit euāgeliſta
poſt hec. [in capharnaum:ipſe ⁊ mater eius ⁊ fratres eius ⁊ diſcipu-
† Al.lit.hȝ li † ⁊ ibi māſerunt nō multis diebus.] Ecce habet matrem
eius. habet fratres:habet ⁊ diſcipulos. Unde fratres:vñ matrē.
Fratres eñ ſcriptura noſtra:non eos ſolos appellare con-
ſueuit qui naſcunt̄ ex eodem viro ⁊ femina: aut ex eodem
vtero aut ex eodem patre q̄uis diuerſis matrib⁹ aut certe
eodē gradu velut cōpatrueles aut cōſobrinos: non ſolum
hos fratres nouit dicere ſcriptura nr̄a. Quomodo loquit̄
ſic intelligēda eſt. Habet linguā ſuā. Quicūqȝ hanc linguā
neſcit turbat̄ ⁊ dicit. Unde fratres dño? Non eñ maria pe
perit. Abſit. Inde cepit dignitas virginū. Illa femina ma
ter eſſe potuit:mulier eſſe non potuit. Dicta eſt autē mulier
ſm̄ femineum ſexum:non ſm̄ corruptionem integritatis.
Et hoc ex lingua ipſius ſcripture. Nam ⁊ eua ſtatim facta
de latere viri ſui:nondum contacta a viro ſuo : noſtis quia
Gen.ij. mulier appellata ſit. Et formauit eam in mulierem. Ergo
vñ fratres cognati marie:de quolibet gradu cognati. Uñ
probamus? Ex ipſa ſcriptura. Frater abrae dict⁹ eſt loth:
fili⁹ erat fratris ipſius. Lege ⁊ inuenies:qȝ abraam patru⁹
erat loth:⁊ dicti ſunt fratres. Unde/ niſi qȝ cognati? Item
iacob labam ſyrum habebat auunculum. Frater ei erat la-
bam matris iacob:id eſt rebecce vxoris yſaac. Lege ſcri-
pturam ⁊ inuenies quia fratres dicuntur: auunculus ⁊ ſo-
roris filius. Qua regula cognita: inuenies omnes conſan-
guineos marie fratres eē chriſti. Sed illi diſcipuli magis
erant fratres. Qȝ ⁊ illi cognati fratres non eſſent/ſi diſcipu
li non eſſent. Et ſine cauſa fratres:ſi magiſtrū non cogno-
ſcerent fratrem. Nam quodā loco cū ei nunciati eſſent ma-
ter ⁊ fratres ei⁹ foris ſtātes/ille autem cum diſcipulis ſuis
loquebatur ait. Que mihi mater/vel q̄ fratres? Extendēs
man⁹ ſuper diſcipulos ſuos dixit. Hi ſunt fratres mei. Et
q̄cūqȝ fecerit voluntatē patris mei qui in celis eſt:ille mihi
mater ⁊ frater ⁊ ſoror eſt:ergo ⁊ maria qȝ fecit volūtatē pa
tris:hoc in ea magnificauit/qȝ fecit voluntatē patris:non
qȝ caro genuit carnē. Intendat charitas vr̄a. Propterea
cum dñs in turba admirabilis videretur faciens ſigna ⁊ p
digia:⁊ oſtendens quid lateret in carne:admirate quedam
anime dixerunt. Felix venter q̄ te portauit. Et ille. Immo
Luce xj. felices qui audiunt verbum dei:⁊ cuſtodiūt illud. Hoc eſt
dicere. Et mater mea quam appellatis felicem : inde felix
Johan.j. qȝ verbum dei cuſtodit:non qȝ in illa verbum caro factum
eſt ⁊ habitauit in nobis:ſed qȝ cuſtodit ipſum verbum dei
per quod facta eſt:⁊ quod in illa caro factū eſt. Hoīes non
gaudeant prole temporali: exultent ſi ſpiritu iungunt̄ deo
Hec diximus propter id quod ait euangeliſta: qȝ cum ma
tre ſua ⁊ fratribus ſuis ⁊ diſcipulis habitauit in caphar-
naum paucis diebus. Deinde quid ſequitur? Et

B PRope erat paſcha iudeorum ⁊ aſcēdit † hieroſo-
† al.ieſus. lymam.] Aliam rem nobis euangeliſta narrat:ſi
cut ſe habebat recordatio annūciantis. [Et inue
† Al.ven- nit in tēplo † boues ⁊ oues ⁊ columbas ⁊ nūmu-
dentes. larios ſedentes. Et cū feciſſet quaſi flagellum † de reſticu-
† Al.funi- lis:omnes eiecit de tēplo. Boues quoqȝ ⁊ oues ⁊ nūmula-
culis. riorum effudit es:⁊ menſas ſubuertit:⁊ his qui columbas
vendebāt dixit. Auferte iſta hinc:⁊ nolite facere domū pa-
tris mei domum negociationis.] Quid audiuim⁹ fratres?

Ecce templum illud figura adhuc erat: ⁊ eiecit inde domi
nus omnes qui ſua querebant:qui ad nundinas venerant:
⁊ que ibi vendebant illi:que opus habebant homines in ſa
crificijs illi⁹ tēporis. Nouit eñ charitas veſtra quod ſacri
ficia illi populo p eius carnalitate ⁊ corde adhuc lapideo
talia data ſunt quibus teneretur ne in idola defluerет: ⁊ im
molabant ibi ſacrificia:boues ⁊ oues ⁊ columbas. Noſtis
qȝ legiſtis. Non ergo magnum peccatū ſi hoc vendebant
in templo:quod emebatur vt offerretur ī templo. Et tamē
eiecit inde illos. Quid ſi ebrioſos inueniſſet: quid faceret do
minus:ſi vendentes ea que licita ſunt ⁊ contra iuſticiā non
ſunt? Que eñ honeſte emuntur:nō illicite vendunt̄? Expu
lit tamen:⁊ non eſt paſſus domum orationis fieri domum
negociationis. Si negociationis domus nō debet fieri do
mus dei:potationis debet fieri? Nos autē quando iſta di-
cimus ſtrident dentibus ſuis aduerſus nos:⁊ cōſolat̄ nos
pſalmus quē audiſtis. Striderūt in me dentibus ſuis. No pš.xxxvj.
uimus ⁊ nos audire vnde curemur. Et ſi ingeminantur fla
gella chriſto/qȝ flagellatur ſermo ipſius: congregata ſunt
inquit ī me flagella ⁊ neſcierunt. Flagellat⁹ eſt flagellis iu
deorum:flagellatur blaſphemijs falſorum xp̄ianorū. Mul
tiplicant flagella domino deo ſuo ⁊ neſciunt. Faciam⁹ nos
quantū ipſe adiuuat. Ego aūt cum mihi moleſti eſſent in- pš.xxxiiij
duebam me cilicio:⁊ humiliabam in ieiunio aīam meam.
Dicimus tñ fratres:non eñ ⁊ ipſe pepercit illis qui flagel-
lādus erat ab eis. Prior illos flagellauit:ſignum quoddā
nobis oſtendit qḋ fecit flagellum de reſticulis: ⁊ inde indi-
ſciplinatos negociationem de dei templo facientes flagel
lauit. Etenī vnuſquiſqȝ in peccatis ſuis reſtem ſibi texit:p
pheta dicit. Ue his qui trahunt peccata ſua ſicut reſtē lon- Eſa.v.
gam. Et quis facit reſtē longam? Qui peccato addūt pec-
catū. Quomodo addunt̄ peccata peccatis? Cum peccata
que facta ſunt cooperiunt̄ alijs peccatis. Furtum fecit:ne
inueniatur qȝ fecit/querit mathematicū. Sufficeret furtū
feciſſe. Quare vis adiūgere peccatum peccato? Ecce duo
peccata. Cum ad mathematicū prohiberis accedere:blaſ-
phemas epiſcopum. Ecce tria peccata. Cum audis:mittē
illum foras de eccleſia:dicis duco me ad partē donati. Ec
ce addis quartum. Creſcit reſtis. Time reſtem. Bonū eſt
tibi vt hic inde cum flagellaris:corrigaris:ne in fine dicat̄
Ligate illi pedes ⁊ manus ⁊ proijcite eum in tenebras ex- Mat.xxij
teriores. Criniculis eñ peccatorum ſuorum vnuſquiſqȝ cō Puer.v.
ſtringitur. Illud dñs dicit:illud alia ſcriptura dicit. Sed
vtrūqȝ dominus dicit. De peccatis ſuis ligantur homines
⁊ mittunt̄ in tenebras exteriores. Qui ſunt tamen qui ven-
debant boues? Ut in figura queramus myſteriū facti:qui C
ſunt qui oues vendunt ⁊ columbas? Ipſi ſunt qui ſua q̄rūt
in eccl̄ia:non q̄ ieſu chriſti: Uenale habent totū: qȝ nolūt re
dimi. Emi nolunt:⁊ vendere volūt. Bonū eſt eñ eis vt re-
dimant̄ ſanguine xp̄i:vt perueniant ad pacē chriſti. Quid
ei prodeſt acquirere in hoc ſeculo quodlibet tēporale ⁊ trā
ſitoriū:ſiue ſit pecunia:ſiue ſit voluptas vētris ⁊ gutturis
ſiue ſit honor in laude humana? Nonne oīa fumus ⁊ vētus
Nonne oīa tranſeunt ⁊ currunt? Et ve his q̄ heſerint trāſ-
euntibus:qȝ ſimul tranſeunt. Nonne oīa vt fluui⁹ preceps
currens in mare? Et ve ei qui crediderit:qȝ in mare trahet̄
ergo tenere debemus oēs affectus a talibus cōcupiſcētijs
Fratres mei qui talia querunt:vendunt. Nam ⁊ ſimon ille Act.viij.
ideo volebat emere ſpiritum ſanctum: qȝ vendere volebat
ſpiritum ſanctū. Et putabat apoſtolos mercatores tales
eſſe:quales dñs de templo flagello eiecit. Talis ei ipſe erat
⁊ quod vēderet emere volebat. De illis erat qui columbas
vendunt:etenī in columba apparuit ſpiritus ſanctus. Qui
ergo vendunt colūbas fratres? Qui dicunt/nos dam⁹ ſpi-
ritum ſanctū? Quare eñ hoc dicunt:⁊ quo precio vendūt?
Preciū honoris ſui accipiūt. Accipiūt preciū cathedras
tēporales:vt videant̄ ipſi vendere columbas. Caueāt ā fla
gello de reſticulis. Colūba nō eſt venalis:gratis dat̄: quia
gratia vocat̄. Ideo fratres mei quō eos videtis q̄ vendūt
propolarios. Quiſqȝ qḋ vendit laudat:quot pp̄oſita fece-
rūt. Alterū pp̄oſitū hȝ carthagine p̄mian⁹:alterū hȝ maxi
mianus:alterū hȝ in maritania rogat⁹:alterū hn̄t in numi-
dia illi ⁊ illi:q̄s iā nec noīare ſufficim⁹. Circūit ergo aliq̄s
emere colūbā. Unuſq̄ſqȝ ad propoſitū ſuū laudat qḋ ven-

dit. Auertatur illiꝰ cor ab omni vendēte: veniſt vbi gratis
accipitur. Nec ſic erubeſcant fratres: qꝛ per ipſas diſſenſio
nes ſuas amaras ꝛ malicioſas cū ſibi tribuūt qđ non ſunt:
cū extollunt putantes ſe aliqđ eſſe cū nihil ſint: tot partes
de ſe fecerūt. Sed quid in eis impletū eſt qđ noluūt corrigi:
niſi ꝙ audiſtis in pſalmo: Diuiſi ſunt nec ꝯpūcti ſunt. Qui
ergo boues vendūt: Boues intelligunt: qui nobis ſcriptu
ras ſanctas diſpēſauerūt. Boues erāt apoſtoli: boues erāt
j.Cor.x. ꝓphete. Vñ dicit apoſtolus. Boui trituranti os non infre
nabis. Nunquid de bobus ꝑtinet ad dñm. An ꝓpter nos
dicit: Propter nos eñ dicit: qꝛ debet in ſpe qui arat arare
ꝛ triturans in ſpe participandi. Ergo illi boues reliqrunt
nobis memoriā ſcripturaꝝ. Non eñ de ſuo diſpenſauerūt
qꝛ gloriam dñi qſierunt. Quid eñ audiſtis in ipſo pſalmo:
pš.xxxiiij Et dicant ſemꝑ magnificetur dñs: qui volunt pacem ſerui
eius. Seruus dei / populus dei / eccleſia dei. Qui volunt pa
cem eccleſie ipſius: magnificent dñm non ſeruum: ꝛ dicant
ſemper magnificet dñs. Qui dicant: qui volunt pacem ſer
ui eiꝰ. Ipſius populi ipſius ſerui. Vox eſt illa euidens quā
in lamentationibꝰ audiſtis in pſalmo. Et mouebamini cū
audiretis qꝛ inde eſtis: quod cantabatur ab vno: de omni:
bus cordibus reſonabat. Felices: qui ſe in illis vocibꝰ tan:
ꝗ in ſpeculo cognoſcebant. Qui ergo volunt pacē ſerui eiꝰ
populi eiꝰ: pacē vniꝰ illius quā dicit vnicā et quā vult erui
a leone ꝛ de manu canis vnicā meā: q dicūt ſemper magni
ficetur dñs: ergo illi boues dñm magnificauerunt non ſe.
Videte bouē magnificantē dñm ſuū: qꝛ agnouit bos poſ
ſeſſorem ſuū. Attēdite bouē timentē ne deſerat poſſeſſor bo
uis ꝛ in boue preſumat: quđ expaueſcit eos q volunt in illo
ponere ſpem. Nūqd paulus ꝓ vobis crucifixus eſt: aut in
noīe pauli baptizati eſtis: Qđ dedi / nō ego dedi: gratis ac
j.Cor.iij. cepiſtis: colūba de celo deſcēdit. Ego inqt plātaui apollo
rigauit: ſed deꝰ incrementū dedit. Neqꝫ q plātat eſt aliqd
neqꝫ qui rigat: ſed qui incrementū dat deꝰ. Et dicant ſemꝑ
magnificet dñs: qui volūt pacē ſerui eius. Iſti aūt de ſcri
pturis ipſis fallunt populos vt accipiāt ab ipſis honores
ꝛ laudes ꝛ non conuertant hoīes ad veritatem. Qꝛ vero ip
ſis ſcripturis fallunt populos a quibꝰ querūt honores: vē
dunt boues ꝛ oues: id eſt ipſas plebes. Et cui vendunt niſi
diabolo: Nāqꝫ fratres mei ſi xpi vnica eccl'ia eſt ꝛ vna eſt:
quicqd inde precidit / qs tollit niſi leo rugiens ꝛ circūiens
querens quē deuoret: Ve his q precidunt. Nā illa integra
permanebit: nouit eñ dñs q ſunt eius. Tamē quantum in
ipſis eſt vendūt boues ꝛ oues vendūt ꝛ colūbas: obſeruāt
flagellum peccatoꝝ ſuoꝝ. Certe qñ aliquid tale patiunt ꝓ
pter iſtas iniqtates ſuas: agnoſcant qꝛ dñs fecit flagellum
de reſticulis: ꝛ adhuc admonet eos vt mutent ſe ꝛ non ſint
Mat. xxij negociatores. Nā ſi ſe nō mutauerint: audiēt in fine. Liga
D te illi manꝰ ꝛ pedes: ꝛ proijcite i tenebras exteriores. Tūc
† Alia lra dictū eſt. Zelus domꝰ tue comedit me. [Recordati ſunt †
hꝫ vo eiꝰ. diſcipuli † qꝛ zelus domus dei eiecit illos de templo dñi.]
† Alia lra. Fratres: vnuſquiſqꝫ chriſtianus in mēbris xpi zelo domꝰ
hꝫ qꝛ ſcri: dei comedatur. Quis comeditur zelo domus dei: Cui oīa
ptū eſt: ze: que forte ibi videt peruerſa: ſatagit emēdari: cupit corrigi:
lus domꝰ non quieſcit. Si emendare non poteſt: tolerat: gemit nō ex
tue come: cutitur de area: granum ſuſtinet paleam: vt intret in horreū
dit me. Et cum palea fuerit ſeparata. tu ante horreū ſi granum es
noli excuti de area: ne prius ab auibus colligaris: ꝗ in hor
reum congregeris. Aues eñ celi aerie poteſtates expectāt
aliquid rapere de area: ꝛ non rapiunt niſi qđ inde fuerit ex
cuſſum: ergo zelus domus tue comedit te. Vnumquemqꝫ
chriſtianū zelus domus dei comedat: in qua domo dei mē
brum eſt. Non eñ magis eſt domꝰ tua: ꝗ domꝰ vbi habes
ſalutē ſempiternā. Domum tuā intras propter requiē tem
poralem: domū dei intras propter requiē ſempiternā. Si
ergo in domo tua ne qd ꝑuerſum fiat ſatagis: in domo dei
vbi ſalus ꝓpoſita eſt ꝛ requies ſine fine debes pati quātū
in te eſt / ſi qd forte ꝑuerſum videris: (Verbi gratia.) Vi:
des fratrē currere ad theatrum: prohibe: mone: cōtriſtare
ſi zelus domus dei comedit te. Vides alios currere ꝛ ine:
briari velle / ꝛ hoc velle in locis ſanctis quod nuſqꝫ decet: ꝓ
hibe quos potes / tene quos potes: terre qs potes. Quibꝰ
potes blandire: noli tamen quieſcere. Amicꝰ eſt: ammonea
tur leniter. Vxor eſt: ſeueriſſime refrenetur. Ancilla eſt: etiā
verberibꝰ compeſcatur. Fac quicquid potes pro perſona
quā portas ꝛ perficis / zelus domꝰ tue comedit me. Si aūt
fueris frigidus marcidus ad te ſolū expectans ꝛ quaſi tibi
ſufficiens ꝛ dicēs in corde tuo: quid mihi eſt curare aliena
peccata / ſufficit mihi anima mea / ipſam integram ſeruem
deo. Eia nō tibi venit in mentem ſeruus ille qui abſcondit
talentū ꝛ noluit erogare: Nunquid cauſatus eſt qꝛ perdi
dit: ꝛ non qꝛ ſine lucro ſeruauit: Sic ergo audite frēs mei
vt nō quieſcatis. Ego vobis cōſiliū daturus ſum. Det ille
qui intus eſt: qꝛ ꝛ ſi ꝑ me dederit / ille dat. Noſtis qd agatis
vnuſquiſqꝫ in domo ſua cum inquilino / cum cliente ſuo: cū
maiore cum minore. Quomodo dat deus aditum / quomō
aperit ianuā verbo ſuo. Nolite quieſcere lucrari chriſto qꝛ E
lucrati eſtis a xpo. [† Dixerūt illi iudei. Quod ſignū oſten † Alia lit.
dis nobis qꝛ hec facis: † Et dominus. Soluite templum riderūt ꝗ
hoc: ꝛ † tribus diebus excitabo illud: Dixerunt ergo iudei iudei ꝛ di
Quadraginta ꝛ ſex annis edificatum eſt tēplum hoc: ꝛ tu xerunt ei.
† dicis † tribus diebus † excitabo illud:] Caro erāt: carna † Alia lra.
lia ſapiebant. Ille loquebatur ſpiritualiter. Quis aūt poſ: ridit ieſꝰ
ſit intelligere de quo templo dicebat: Sed non multū que ꝛ dixit eis
rimus. Per euangeliſtam nobis aperuit: de quo templo di † Alia lra.
ceret. Soluite templū hoc: ꝛ tribus diebus excitabo illud. habet in.
Quadraginta ſex annis edificatum eſt templū: ꝛ triduo ſu † Alia lit.
ſcitabit illud: † [Dicebat aūt] ait euangeliſta. [De templo nō hꝫ dicē
corporis ſui.] Et manifeſtum eſt occiſum dominū: poſt tri: ſed hꝫ in.
duum reſurrexiſſe. Hoc modo omnibꝰ nobis notū eſt. Et † Alia lit.
ſi iudeis clauſum eſt quia foris ſtāt nobis tamen apertum excitabis.
eſt / quia nouimus: in quem credimꝰ. Ipſius templi reſolu: † Alia lit.
tionē: ꝛ reedificationē: anniuerſaria ſolēnitate celebraturi Ille aūt.
ſumus. Ad quā vos exhortamur vt ꝑparetis vos ſi q eſtis
cathecumini: vt accipiatis gratiam. Jam nunc tempus eſt
iam nunc parturiatur qđ tunc naſcatur: ergo illud nouimꝰ
ſed forte hoc exigitur a nobis / vtrū habeat aliqđ ſacramē
tum quadraginta ſex annis edificatum templum. Sunt q
dem multa: q hinc dici poſſunt. Sed quod breuiter dici po
teſt ꝛ facile intelligi: hoc interim dicamus fratres. Diximꝰ
eñ iam (niſi fallor) heſterno die adam vnum hoīem fuiſſe:
ꝛ ipſum eſſe totum genꝰ humanū. Nam ita diximus ſi me
miniſtis quaſi fractꝰ eſt ꝛ ſparſus colligitur / ꝛ quaſi conſla
tus in vnam ſocietatem atqꝫ concordiā ſpiritualem. Et ge
mit vnus pauper modo ipſe adam ſed in chriſto renouatꝰ:
qꝛ ſine peccato venit adam vt peccatum adam ſolueret in
carne ſua: ꝛ vt re integraret ſibi ad imaginē dei adam. Er
go de adā caro chriſti. Ergo de adam tēplū quod deſtru
xerunt iudei: ꝛ ſuſcitauit dominus triduo. Reſuſcitauit ei
carnē ſuam. Videte: qꝛ deꝰ erat equalis patri. Fratres mei
dicit apoſtolꝰ. Qui cum excitauit a mortuis. De quo dicit Phil.ij.
de patre. Factus inquit obediens vſqꝫ ad mortem: mortē
autem crucis: propter qđ ꝛ deꝰ illum excitauit a mortuis:
ꝛ dedit ei nomen quod eſt ſuꝑ omne nomen. Reſuſcitatus
ꝛ exaltatus eſt dominus. Reſuſcitauit a mortuis quis: pa
ter. Cui dicit in pſalmis: excita me ꝛ reddā illis. Ergo pa
ter cum reſuſcitauit non ſeipſe: Quid autem fecit pater ſine
verbo: Quid aūt facit pater ſine vnico filio ſuo. Nam au
di quia ꝛ ipſe deus erat. Soluite templum hoc: ꝛ tribꝰ die:
bus excitabo illud. Nūquid dixit ſoluite templum qđ tri
duo pater meꝰ reſuſcitet: Sed quomodo cum pater ſuſci
tat ꝛ filiꝰ ſuſcitat: ſic cum filius ſuſcitat ꝛ pater ſuſcitat: qꝛ
filius dixit ego ꝛ pater vnum ſumꝰ. Quid ergo ſibi vult nu
merus quadragenarius ſenariꝰ. Interim ipſe adam quia
per totum orbem terrarum eſt / audiſtis iam heſterno die ī
quattuor litteris grecis quattuor verborū grecorū. Si eñ
iſta verba quattuor ſcribas ſubinuicem: id eſt nomina quat
tuor partium mūdi oriētis occidētis aquilonis ꝛ meridia
ni quod eſt totus orbis: vnde dicit dominus an quattuor
ventis collecturū electos ſuos cum venerit ad iudiciū. Si
ergo facias iſta quattuor nomina greca. ανατελη quod ē
oriens. Δυσισ quod eſt occidēs. αρχτοσ qđ eſt ſeptētrio.
μεσημβρια quod ē meridies. Anatole dyſis: arctos me
ſembria: capita verborū adam habent. Quomodo ergo ibi
inueniemus quadragenarium ſenarium numerum: qꝛ ca
ro chriſti de adam erat. Ad litteras numeros cōputāt gre
ci: quod ꝛ nos facimus. A litteram ipſi lingua ſua ponūt α
alpha: ꝛ vocatur α alpha vnum. Vbi autē in numeris ſcri

bunt β beta quod eſt b ipſorū: vocaꝛ in numeris duo. Ubi ſcribūt γ gāma: vocatur in numeris ipſorū tria. Ubi ſcribitur Δ delta: vocaꝛ in numeris ipſorū quattuor: ⁊ ſic per oēs litteras numeros habēt. M. qḋ nos dicim⁹ ⁊ illi dicunt. μ. mi. xl. ſignificat. Dicunt enī μ. τεσσαράκοντα. Jam videte: iſte littere quē numerū habeāt: ⁊ ibi inuenietis quadraginta ſex annis edificatū templū. Habet eī adam: α: alpha quod eſt vnū. Habet Δ delta qḋ ſunt quattuor: habes quīqꝫ. Habet iterū α alpha qḋ eſt vnū: habes ſex. Habet μ mi: qḋ eſt. xl. habes quadraginta ſex. Hec fratres mei etiā ab anterioribus maioribus noſtris dicta ſunt: ⁊ inuentus eſt iſte numerus in litteris. xlvj. Et qꝛ dñs noſter ieſus chriſt⁹ de adam corpus accepit: non de adam peccatū traxit: templū corporeū inde ſumpſit: nō iniquitatē que de templo pellenda eſt. Ipſam aūt carnē quā traxit de adam / maria enī de adam ⁊ domini caro de maria: iudei crucifixerunt: ⁊ ille reſuſcitaturus erat ipſam carnē triduo quā illi in cruce erāt occiſuri. Illi ſoluerūt templū quadraginta ſex annis edificatū: ⁊ ille triduo reſuſcitauit illud. Benedicim⁹ dñm deū noſtrum qui ad letitiā ſpiritalē cōgregauit nos. Simus in humilitate cordis ſemper: ⁊ gaudiū noſtrum penes ipſum ſit. Non de proſperitate aliqua hui⁹ ſeculi inflemur: ſed nouerimus felicitatem noſtrā non eſſe niſi cū iſta tranſierint. Modo gaudiū noſtrū fratres mei in ſpe ſit: nemo gaudeat quaſi in re preſenti: ne inhereat in via. Totum gaudium de ſpe futura ſit: totum deſideriū vite eterne ſit. Omnia ſuſpiria in chriſto anhelent. Ille vn⁹ pulcherrimus qui ⁊ fedos dilexit vt pulchros faceret / deſideretur. Ad illum vnū curratur illi ingemiſcatur ⁊ dicant ſemper magnificetur dominus qui volunt pacem ſerui eius.

Tractatus.xj.

Pretermiſſus eſt iuḃ tract. x. tex. ab eo loco. Cū ꝗ ſur rexiſſet: vſ qꝫ ad illud ⁊ ſermonē quē dixit ieſus.

¶ Cum aūt eſſet hieroſolimis in paſcha in die feſto: multi crediderūt in noīe eius videntes ſigna eius que faciebat. Ipſe autē ieſus non credebat ſemetipſum eis eo ꝙ ipſe noſſet oēs: ⁊ qꝛ opus ei nō erat. vt ꝗs teſtimoniū ꝑhiberet de hoīe. Ipſe enī ſciebat quid eſſet in hoīe. Erat autē homo ex phariſeis nichodemus noīe princeps iudeorum hic venit ad ieſum nocte ⁊ dixit ei. Rabbi ſcim⁹ quia a deo veniſti magiſter. Nemo enī pōt hec ſigna facere ꝗ tu facis niſi fuerit de⁹ cū eo. Reſpondit ieſus ⁊ dixit ei. Amē Amē dico tibi niſi ꝗs renat⁹ fuerit denuo nō poteſt videre regnū dei. Dicit ad eū nichodemus quō poteſt hō naſci cū ſit ſenex? Nūqḋ poteſt in ventrē matris ſue iterato introire ⁊ renaſci? Reſpōdit ieſus. Amē Amē dico tibi: niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto: non poteſt introire in regnum dei.

A

Oportune nobis dñs ꝓcurauit hodierna die lectionis hui⁹ ordinē. Nam qꝛ ex ordine euāgeliū ſm iohannē cōſiderare atqꝫ tractare ſuſcepim⁹: credo ꝙ aduertit charitas veſtra. Oportune ergo occurrit vt hodie audiretis ex euangelio: qꝛ niſi ꝗs renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpirituſancto / nō videbit regnū dei. Tēpus ergo ē vt vos exhortemur / qꝛ adhuc eſtis cathecumini: ꝗ ſic crediſtis in xp̄m vt adhuc veſtra peccata portetis. Nullus aūt regnū celoꝝ videbit oneratus peccatis: qꝛ niſi dimiſſa fuerint non regnabit cū chriſto. Dimitti aūt nō poſſunt / niſi ei qui renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto. Sed omnia verba quēadmodū ſe habeant aduertam⁹: vt hic inueniant qui pigri ſunt / ꝗta ſollicitudine feſtinandum ſibi ſit ad onus deponendū: qꝛ ſi ferrent aliquā ſarcinā grauem aut lapidis aut ligni aut alicuius etiam lucri / ſi frumentum portarent ſi vinū ſi pecuniā: currerent vt deponerent onera: portant ſarcinā peccatorū ⁊ pigri ſunt currere. Currendum eſt vt deponatur. Hec ꝑmit ſarcina ⁊ mergit. Ecce audiſtis qꝛ [cum † eſſet † dominus ieſus chriſtus hieroſolymis in paſcha in die feſto: multi crediderūt in noīe ei⁹ videntes ſigna ei⁹ que faciebat.] Multi crediderunt in nomine eius. Et quid ſequitur? [Ipſe autem † chriſt⁹ nō credebat ſemetipſum eis.] Quid ſibi ergo vult? Illi credebāt in noīe eius: ⁊ ipſe ieſus non credebat ſemetipſum eis. An forte non credebant ei ⁊ fingebāt ſe crediſſe: ⁊ propterea ieſus nō credebat ſemetipſum eis? Sed nō diceret euangeliſta: multi crediderūt in noīe eius: niſi verum illis teſtimoniū diceret. Magna ergo res ⁊ mira res. Credūt homines in chriſtum / ⁊ chriſtus nō ſe credit hominib⁹: preſertim qꝛ fili⁹ dei eſt. vtiqꝫ volens paſſus eſt: ⁊ ſi nollet / nunqꝫ pateretur. Qui ſi nollet: nec naſceretur. Si autē hoc ſolum vellet vt naſceretur tm̄ ⁊ non moreretur: ⁊ quicquid vellet faceret qꝛ omnipotēs patris fili⁹ oīpotens eſt. Ex ipſis rebus probemus: qꝛ cum voluiſſent eum tenere diſceſſit ab eis. Loquitur euangelium. Et cum voluiſſent eū de vertice montis precipitare: diſceſſit ab eis illeſus. Et qn̄ venerunt ad eum comprehendendū iam venditū a iuda proditore: cum ille putaret in poteſtate ſe habere tradere magiſtrū ſuū ⁊ dñm ſuū: ⁊ ibi oſtendit dñs voluntate ſe pati non neceſſitate. Nā cū eum cōprehendere iudei voluiſſent: dixit illis Quē queritis? At illi dixerunt. Jeſum nazarenum. Et ille. Ego ſum. Hac voce audita redierunt retro ⁊ ceciderūt. In eo ꝙ eos reſpondens deiecit / oſtendit poteſtatē vt in eo ꝙ ab eis cōprehenſus eſt oſtenderet voluntatē. Ergo quod paſſus eſt miſericordie fuit. Traditus enī eſt ꝓpter delicta noſtra: et reſurrexit ꝓpter iuſtificationē noſtram. Audi verba ipſi⁹ Poteſtatē habeo ponendi aīam meam: ⁊ poteſtatē habeo iterum ſumendi eā. Nemo tollet a me animā meā / ſed ego pono illam a meipſo ⁊ iterum ſumo eā. Cū ergo haberet tātam poteſtatem cū eam dictis predicaret: factis oſtēderet quid ſibi vult qḋ nō ſe credebat eis ieſus quaſi aliqḋ nolenti nocituris: aut aliquid nolēti facturis: preſertim qꝛ iā crediderant in noīe eius: ⁊ de ipſis dicit euangeliſta: crediderunt in noīe ei⁹: de quibus dicit: ipſe aūt ieſus nō credebat ſeipſum eis. Quare? † [Quod ipſe noſſet oēs: ⁊ qꝛ opus ei non erat vt quis teſtimoniū perhiberet de homine. Ipſe enī ſciebat quid eſſet i hoīe.] Plus nouerat artifex quid eſſet in opere ſuo: quā ipm̄ opus quid eſſet in ſemetipſo. Creator hoīs nouerat quid eſſet in hoīe: quod ipſe creatus hō non nouerat. Nonne hoc probam⁹ de petro qꝛ non nouerat qḋ in ipſo eſſet: quando dixit / tecum ero vſqꝫ ad mortē? Audi qꝛ dñs nouerat: qḋ eſſet in homine. Tu mecū vſqꝫ ad mortem. Amē Amē dico tibi: priuſqꝫ gall⁹ cantet: ter me negabis. Homo ergo neſciebat qḋ eēt in ſe: ſed creator hoīs nouerat quid eſſet in hoīe: crediderant in noīe eius multi: ⁊ ipſe ieſus nō credebat eis: Quid dicimus fratres? Forte cōſequentia indicabūt nobis. Quid ſibi vult myſteriū verborum iſtorum? qꝛ crediderāt in eum hoīes / manifeſtū eſt / verum eſt: nemo dubitat: euangeliū loquitur: verax euangeliſta teſtatur. Item qꝛ ipſe ieſus non credebat ſemetipſum illis Et hoc manifeſtū eſt. ⁊ nullus chriſtian⁹ dubitat qꝛ et hoc euāgelium loquitur: ⁊ idem verax euangeliſta teſtatur. Quare ergo crediderunt illi in noīe eius: ⁊ ieſus non credebat ſemetipſum illis? Sequentia videamus.

chriſtus. † Alia lit. hꝫ ieſus.

Jo. xviij

† Alia lit. habet eo.

Capi.iij. B

Erat † homo ex phariſeis nichodemus noīe princeps iudeorum. Hic venit ad eū nocte: ⁊ dixit ei. Rabbi.] Jam hoc noſtis: qꝛ rabbi magiſter dicitur. [Scimus qꝛ a deo veniſti magiſter. Nemo enī poteſt hec ſigna facere que tu facis: niſi fuerit deus cū eo.] Ergo iſte nichodem⁹ ex his erat qui crediderant in noīe eius: vidētes ſigna ⁊ prodigia eius que faciebat. Superi⁹ enī hoc dixit. Cum aūt eſſet hieroſolymis in paſcha in die feſto: multi crediderunt in noīe eius. Quare crediderūt in noīe eius? Sequitur ⁊ dicit: videntes ſigna ei⁹ que faciebat. Et de nichodemo qḋ dicit? Erat princeps iudeorū nichodemus noīe. Venit ad eum nocte ⁊ ait illi. Rabbi ſcimus qꝛ a deo veniſti magiſter. Et iſte ergo crediderat in noīe eius. Et ipſe vnde crediderat? Nemo poteſt hec ſigna facere que tu facis: niſi fuerit deus cum eo. Si ergo nichodemus de illis multis erat qui crediderant in noīe eius: iam in iſto nichodemo attendamus: quare ieſus nō ſe credebat eis? [Reſpondit ieſus ⁊ dixit ei. Amen amen dico tibi: niſi ꝗs renatus fuerit denuo nō poteſt videre regnū dei.] Iſtis ergo ſe credit ieſus: ꝗ nati fuerint denuo. Ecce illi crediderāt in eū: ⁊ ieſ⁹ nō ſe credebat eis. Tales ſunt oēs cathecu-

† Al. li. habet autem

† Al. li. nō hꝫ dñs ieſ⁹

minī:ipſi iā credūt in noīe chriſti:ſed ieſus nō ſe credit eis.
Intendat ⁊ intelligat charitas veſtra. Si dixerimꝰ cathe
cumino/credis ī chriſto. Reſpōdet credo ⁊ ſignat ſe. Iam
crucē chriſti portat in frōte:⁊ nō erubeſcit in cruce dñi ſui.
Ecce credidit in noīe eiꝰ. Interrogamus eū. Manducas
carnē filij hoīs ⁊ bibis ſanguinē filij hominis:neſcit qđ di
cimꝰ:qꝛ ieſus nō ſe credidit ei. Cū ergo ex eo numero nico
demus eſſet:venit ad dñm ſed nocte venit:⁊ hoc forte ad rē
pertinet. Ad dñm venit ⁊ nocte venit:ad lucē venit et in te-
nebris venit. Renati aūt ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto quid au-
diunt ab apoſtolo? Fuiſtis aliqñ tenebre:nūc aūt lux in do
mino:ſicut filij lucis ambulate. Et iterū. Nos aūt q̄ diei ſu
mus ſobrij ſimꝰ. Qui ergo renati ſūt:noctis fuerūt/ ⁊ diei
ſunt. Tenebre fuerūt/⁊ lumē ſunt. Iā credit ſe illis ieſus:⁊
nō nocte veniūt ad ieſum ſicut nichodemꝰ:non in tenebris
querūt diē. Tales eñ iam etiā profitemur acceſſit ad illos
ieſus:facit in illis ſalutē qꝛ ipſe dixit. Niſi q̄s māducauerit
carnē meā ⁊ biberit ſanguinē meū:non habebit in ſe vitā.
Et q̄ ſignū crucis habēt in frōte cathecumini:iā de domo
magna ſunt:ſed fiant ex ſeruis filij. Nō eī nihil ſunt:q̄ iam
ad domū magnā pertinēt. Qñ aūt māna manducauit po-
pulus iſrael? Cum tranſiſſet mare rubrū. Mare aūt rubrū
j. Cor. x. quid ſignificet:audi apoſtolū. Nolo aūt vos ignorare fra-
tres:qꝛ oēs p̄res noſtri ſub nube fuerūt ⁊ oēs mare tranſie
runt. Et quid ꝑ mare trāſierūt? quaſi q̄reres: ſecutus ait.
Et oēs in moyſe baptizati ſunt:in nube ⁊ in mari. Si ergo
figura maris tm̄ valuit:ſpecies baptiſmi q̄ntū valebit? Si
qđ geſtū eſt in figura/traiectū populū ad māna perduxit.
Quid exhibebit xp̄s in veritate baptiſmi ſui traiecto ꝑ eū
populo ſuo? Per baptiſmū ſuū traiecit credentes occiſis
oībus peccatis tanq̄ hoſtibꝰ conſequētibꝰ:ſicut in illo ma
ri oēs egiptij ꝑierūt. Quo traiecit fratres mei. Quo traie-
cit per baptiſmū ieſus:cuiꝰ figurā tūc gerebat moyſes q̄ ꝑ
mare traijciebat? Quo traijciebat ad māna. Qđ ē māna?
Ego ſum inq̄t panis viuus:q̄ de celo deſcendi. Māna acci
piunt fideles:iā traiecti per mare rubrū. Quare ⁊ per mare
rubrum? Iā mare:quare rubrū? Significabat mare illud
rubrum baptiſmū xp̄i. Vñ rubet baptiſmꝰ xp̄i:niſi xp̄i ſan
guine cōſecratꝰ. Quo ergo ꝑducit credētes ⁊ baptizatos?
Ad māna. Ecce dico māna. Notū eſt qđ acceperint iudei/
populus ille iſrael:notū eſt qđ illis pluiſſet deus de celo:et
neſciūt cathecumini qđ accipiūt chriſtiani. Erubeſcāt er-
go qꝛ neſciūt. Trāſeant ꝑ mare rubrū:māducent māna:vt
quō crediderūt in noīe ieſu/ſic ſeipſis credat ieſus. Ideo ī
tendite fratres mei:q̄d reſpōdeat iſte qui nocte venit ad ie-
ſum. Quis ad ieſum venerit:tñ qꝛ nocte venit/ adhuc de
tenebris carnis ſue loquiť:nō itelligit qđ audiuit a dño:nō
intelligit quō audiuit a luce q̄ illuminat oēm hominem ve-
nientē in hunc mundū. Iam ei dñs dixit. Niſi q̄s renatus
fuerit denuo:nō videbit regnū dei. [Dicit ad eū nicodemꝰ.
† Alia lra Quō poteſt homo † naſci cū ſit ſenex.] Spiritꝰ ei loquiť:et
habet re- ille carnē ſapit. Carnē ſuā ſapit:qꝛ carnē xp̄i nondū ſapit.
naſci. Cū eñ dixiſſet dñs ieſus/niſi q̄s māducauerit carnē meā
C ⁊ biberit ſanguinē meū non habebit in ſe vitā: ſcandaliza-
ti ſunt quidā q̄ eum ſequebanť ⁊ dixerunt apud ſemetipſos
Ioh. vj. Durus eſt hic ſermo:⁊ quis pōt eum audire? Putabant eñ
hoc dicere ieſum qđ eū poſſent cōciſum ſicut agnū coq̄re ⁊
māducare:abhorrētes a verbis eiꝰ receſſerunt ⁊ amplius
eum nō ſunt ſecuti. Sic euāgeliſta loquiť:⁊ dñs ipſe remā
ſit cū duodecim. Et illi ad eum. Dñe:ecce illi dimiſerunt te.
Et ille. Nunq̄d ⁊ vos vultis abire? Oſtēdere volēs qꝛ ip̄e
illis erat neceſſariꝰ:nō illi erant xp̄o neceſſarij. Ne q̄s terre
at xp̄m quando dicitur vt ſit chriſtianꝰ: quaſi beatior erit
chriſtus:ſi tu fueris chriſtianꝰ. Bonū eſt tibi vt ſis chriſtia
nus. Nā ſi nō fueris:malum xp̄o nō erit. Audi vocē pſalmi.
Ps. xv. Dixi dño deus meꝰ es tu:quomodo bonoꝝ meoꝝ nō eges.
Ideo deus meꝰ es tu:q̄m bonoꝝ meorū non eges. Si fue-
ris ſine deo/minor eris:ſi fueris cū deo:maior deꝰ nō erit.
Nō ex te ille maior:ſed tu ſine illo minor. Creſce ergo in il-
lo:noli te ſubtrahere vt q̄ſi ille deficiat. Reficieris ſi acceſ-
ſeris:deficies ſi receſſeris. Integer manet te accedēte:inte
ger te cadēte. Cū ergo dixiſſet diſcipulis:nūq̄d ⁊ vos vul-
tis abire:reſpōdit petrꝰ:petra illa voce omniū. Dñe ad quē
ibimꝰ? Verba vite eterne habes. Bene ſapuit in ore ipſius

caro domini. Dñs aūt expoſuit eis ⁊ dixit. Spiritus eſt q̄
viuificat:caro aūt non ꝓdeſt quicq̄. Cū dixiſſet/niſi quis
māducauerit carnē meam ⁊ biberit ſanguinē meum nō ha
bebit in ſe vitā:ne carnaliter intelligerēt:ſpiritus eſt inq̄t q̄
viuificat:caro autem nihil prodeſt. Verba autē que locu-
tus ſum vobis:ſpiritꝰ ⁊ vita ſunt. Hunc ſpiritū ⁊ hanc vi-
tam nō ſapiebat iſte nichodemꝰ:q̄ nocte venerat ad ieſum.
Ait ei ieſus. Niſi q̄s renatꝰ fuerit denuo:nō videbit regnū
dei. Et ille carnē ſuā ſapiens/in cuius ore nondū ſapiebat
caro xp̄i:quō inquit poteſt hō naſci cū ſit ſenex? [Nūquid
poteſt † in vtero matris ſue iterum introire ⁊ † naſci?] Nō † Alia lra.
nouerat iſte niſi vnā natiuitatē ex adam ⁊ eua:ex deo ⁊ ec- in vētrem
cleſia nondū nouerat. Nō nouerat niſi eos parētes qui ge- matri ſue
nuerant ad mortē:nondū nouerat eos parētes q̄ genuerāt iterato.
ad vitā. Non nouerat niſi eos parētes qui genuerāt ſucceſ † Alia lit.
ſuros:nondū nouerat eos q̄ ſemꝑ viuētes generāt permaſ renaſci.
ſuros. Cū ergo ſint due natiuitates : ille vnā intelligebat. Gen. xxj.
Vna eſt de terra:alia de celo. Vna ē de carne: alia ē de ſpi
ritu. Vna de mortalitate:alia de eternitate. Vna ē de ma-
ſculo ⁊ femina:alia de deo ⁊ eccl̄ia. Sed ipſe due ſingule ſūt
nec illa pōt repeti nec illa. Recte intellexit nichodemꝰ ſed
natiuitatē carnis. Sic ⁊ tu intellige natiuitatē ſpiritꝰ:quō
intellexit nichodemꝰ natiuitatē carnis. Quid nichodemꝰ
intellexit? Nunq̄d pōt hō denuo in ventrē matris ſue itra-
re ⁊ naſci? Iā natus ſum de adā:nō me pōt iterū generare
adā. Sic quicūq̄ tibi dixerit vt ſpiritualiter iteꝝ naſcaris
reſpōde q̄ dixit nichodemꝰ. Nunquid poteſt hō in ventrē
matris ſue intrare ⁊ naſci? Iā natꝰ ſum de adā: nō me pōt
iterū generare adā. Iam natus ſum de chriſto : nō me pōt
iterū generare xp̄s? Quomodo vterus nō poteſt repeti:ſic
nec baptiſmū. Qui naſciť de eccl̄ia catholica:tanq̄ de ſara Gen. xxj.
naſcitur de libera naſciť. Qui naſciť de hereſi/tanq̄ de an Gal. iiij.
cilla naſciť:ſed ex ſemine abraā. Aduertat charitas veſtra D
ad magnū ſacramentū. Teſtatur deꝰ ⁊ dicit. Ego ſum deꝰ Exo. iij.
abraā ⁊ deꝰ yſaac ⁊ deꝰ iacob. Non erāt alij patriarche:nō
erat ante iſtos ſanctꝰ noe q̄ ſolus ī toto genere humano cū
tota domo ſua meruit de diluuio liberari:in quo ⁊ filijs eiꝰ
figurata eſt eccl̄ia? Ligno portāte euadūt diluuiū. Deide
poſtea magni quos nouimꝰ q̄s ſancta ſcriptura cōmendat
moyſes fidelis in tota domo eiꝰ:⁊ illi tres nominanť quaſi
eū ſoli promeruerint. Ego ſum deꝰ abraā ⁊ deꝰ yſaac ⁊ deꝰ
iacob. Hoc mihi nomē eſt in eternū. Sacramentū grande
Potēs eſt dñs:⁊ ora nr̄a aperire ⁊ corda vr̄a vt dicere poſ
ſimꝰ ſicut reuelare dignatꝰ eſt:⁊ capere poſſitis/ſicut expe-
dit vobis. Tres ergo iſti patriarche:abraā yſaac ⁊ iacob.
Iā noſtis filij iacob qꝛ duodecim fuerūt: ⁊ inde ppl's iſra-
el:qꝛ ipſe iacob iſrael:⁊ populꝰ iſrael tribꝰ duodecim:ꝑtinē
tes ad duodeci filios iſrl'. Abraā yſaac ⁊ iacob:tres p̄res ⁊
populus. Tres patres tanq̄ in principio populi. Tres pa
tres a quibꝰ figurabať populus:⁊ ppl's ipſe prior p̄ſens po
pulus. In ppl'o eī iudeoꝝ figuratꝰ eſt populus chriſtiano-
rum. Ibi figura:hic veritas. Ibi membra:hic corpus. Di-
cente apoſtolo. Hec aūt in figura cōtingebāt illis. Vox eſt
apoſtoli. Scripta ſunt inq̄t ꝓpter nos:in quos finis ſeculo
rum obuenit. Recurrat nūc animꝰ veſter ad abraā yſaac ⁊ xxxij.q.
iacob. In iſtis tribꝰ inuenimꝰ parere liberas/parere ⁊ an- iiij. Recur
cillas. Inuenimꝰ ibi ⁊ partꝰ liberarū: inuenimꝰ ibi ⁊ partꝰ rat.
ancillaꝝ. Ancilla nihil boni ſignificat. Ejice ancillā inq̄t ⁊
filiū eiꝰ:nō eñ heres erit filiꝰ ancille cū filio libere. Apoſto
lus hoc cōmemorat:⁊ in illis duobꝰ filijs abrae dicit apo-
ſtolus fuiſſe figurā duoꝝ teſtamentoꝝ: veteris et noui. Ad
vetꝰ teſtamētū pertinēt dilectores temporaliū:dilectores
ſeculi. Ad nouū teſtamētū dilectores vite eterne. Ideo illa
hierlm in terra/vmbra erat celeſtis hierlē matris oīm no
ſtrum:q̄ eſt in celo. Et hec apl'i verba ſunt. Et de iſta ciui-
tate vñ peregrinamur:multa noſtis multa iā audiſtis. In
uenimꝰ aūt rē miram in iſtis partubꝰ:id eſt:in iſtis fetibus
in iſtis ḡnationibꝰ liberarū ⁊ ancillaꝝ quattuor ſcilicet ge
nera hoīm:in quibus ſcilicet quattuor generibꝰ/ cōpleť fi-
gura totiꝰ populi futuri xp̄iani:vt non ſit mirū qđ in illis
tribꝰ dictū eſt. Ego ſum deꝰ abraā ⁊ deꝰ yſaac ⁊ deꝰ iacob
In oībus eñ xp̄ianis fratres intēdite:aut ꝑ malos naſcūť
boni:aut ꝑ bonos naſcunť mali:aut ꝑ bonos boni: aut per
malos mali. Amplius iſtis q̄ttuor generibus non poteſtis

inuenire. Que iterum repetā: aduertite retinete ⁊ excutite
corda veſtra: nolite pigri eſſe. Capite ne capiamini. Quo-
modo q̄ttuor genera ſunt oīm xp̄ianorū? Aut ꝑ bonos na-
ſcūť boni: aut ꝑ malos naſcūť mali: aut ꝑ bonos mali: aut
ꝑ malos boni. Puto qꝛ planū ē. Per bonos boni: ſi et q̄ ba
ptizant boni ſunt: ⁊ q̄ baptizantur / recte credunt: ⁊ in mem
bris xp̄i recte numeranť. Per malos mali: ſi ⁊ qui bapti-
zant mali ſunt: ⁊ q̄ baptizantur duplici corde accedunt ad
deū ⁊ nō tenēt eos mores quos audiūt in eccleſia vt ibi nō
ſint palee ſed frumētū. Q̄ eni multi ſint nouit charitas ve
ſtra. Per malos boni: aliquādo baptizat adulter: ⁊ qui ba
ptizať iuſtificať. Per bonos mali: aliq̄n q̄ baptizāt ſancti
ſunt: qui baptizanť: tenere vias domini nolūt. Puto ergo
fratres notū eſſe in eccleſia et quotidianis exemplis ea q̄
dicimus: ſed in prioribus noſtris patribus ea cōſideremꝰ
qꝛ habuerīt ⁊ illi iſta q̄ttuor genera. Per bonos boni: ana-
nias paulū baptizauit. Quid ꝑ malos mali. Dicit apoſto-
lus quoſdā predicatores euangelij: quos dicit non caſte
annūciare ſolere euāgeliū: quos tolerat ī ſocietate xp̄iana
Phil.j. et dicit. Quid eñ dū oīno ſiue ꝑ occaſionē ſiue per verita-
tē xp̄s annūcieť ⁊ in hoc gaudeo. Nūq̄d maliuolus erat: ⁊
de alieno malo gaudebat. Sed qꝛ ⁊ ꝑ malos verū predi-
cabať: ⁊ per malorū ora xp̄s ꝑdicabať: ſi quos iſti ſui ſimi
les baptizabant / mali malos baptizabant. Si quos iſti ba
ptizabant tales quales admonet dn̄s cum dicit: que dicūt
facite: que autē faciunt facere nolite: mali bonos baptiza-
bāt. Boni malos baptizāt: quomō a philippo ſctō ſymon
magus baptizatus eſt. Nota ſunt ergo iſta quattuor gene
E ra fratres mei. Ecce iterū ea repeto tenete illa / numerate
illa: aduertite illa: cauete q̄ mala ſunt: tenete que bona ſunt
Per bonos boni naſcuntur: cum ꝑ ſanctos ſancti baptizā
tur. Per malos mali: cum ⁊ q̄ baptizant ⁊ q̄ baptizantur
inique ⁊ ipſe viuūt. Per malos boni: cū mali ſunt q̄ bapti-
zāt ⁊ boni q̄ baptizanť. Per bonos mali / cū boni ſūt q̄ ba-
ptizant / ⁊ mali qui baptizanť. Quō inuenimus iſta in tribꝰ
iſtis nominibus: ego ſū deꝰ abraā / deꝰ yſaac / ⁊ deꝰ iacob?
Ancillas accipiamus in malis: liberas accipiamꝰ ī bonis
Pariunt libere bonos: ſara peperit yſaac. Pariunt ancil-
le malos: agar peperit hyſmael. Habemus ī vno Abraam
⁊ illud genus cum per bonos boni: ⁊ hoc genus cum ꝑ ma
los mali. Per bonos mali vbi figurati ſunt? Libera erat
rebecca vxori yſaac: legitime peperit geminos. Vnꝰ erat
bonus: alter malus. Habes aperte ſcripturam dicentē dei
Geñ.xxv. voce. Jacob dilexi: eſau autē odio habui. Jſtos duos ge-
nuit rebecca iacob ⁊ eſau. Vnus inde eligitur: alius impro
batur. Vnus ſuccedit in hereditatē: alter exheredať. Non
facit populū ſuū deꝰ de eſau: ſed facit de iacob. Semē vnū
diuerſi q̄ concepti ſunt. Vterus vnꝰ: diuerſi qui nati ſunt.
Jbidem Nunq̄d nō libera peperit iacob: q̄ libera peperit eſau. Lu
ctabanť in vtero matris ſue: ⁊ dictum eſt rebecce cum ibi lu
ctarētur. Duo populi ſunt in vtero tuo. Duo homines duo
populi. Bonus populus: malus pp̄ls. Sed tamen ī vno vē
tre luctabantur. Q̄ti mali ſunt in eccleſia: ⁊ vnus vterꝰ por
tat donec ī fine diſcernenť: et boni aduerſus malos clamāt
⁊ mali aduerſus bonos reclamāt: ⁊ ī vniꝰ viſceribus vtriq̄
luctanť. Nūq̄d ſemp ſimul erunt? Jn fine exitur ad lucem
d̄clarať natiuitas: q̄ hic ī ſacramēto figurať. Et tūc appa-
rebit: iacob dilexi: eſau aūt odio habui. Jam ḡ inuenimus
fratres ⁊ de bōis bonos: de libera yſaac: ⁊ de malis malos:
de ancilla hyſmael. De bonis malos: eſau de rebecca. Et
de malis bonos vbi inuenimus? Reſtat iacob / vt ī tribus
patriarchis / q̄ttuor generū iſtorū ꝑfectio cōcludatur. Ha-
buit vxores iacob: habuit ⁊ ancillas. Pariūt libere: pariūt
et ancille: ⁊ fiunt duodecī filij iſrael. Si nūeres oēs de q̄bꝰ
nati ſūt: nō oēs de liberis: nō oēs de ancillis: ſed tñ oēs ex
vno ſemine. Quid ḡ fratres mei? nūq̄d q̄ nati ſunt de ancil
lis: nō ſimul poſſederunt terrā ꝓmiſſionis cū fratribꝰ ſuis?
Jnuenimꝰ ibi bonos filios iacob natos de ācillis ⁊ bonos
filios iacob natos de liberis. Nihil illis obfuit natiuitas
de vteris ancillarū q̄n in patre cognouerūt ſemen ſuū: ⁊ cō
ſequēter regnū cū fratribꝰ tenuerunt. Quō ergo in filijs ia
cob nō obfuit illis qui nati ſunt de ancillis quo minꝰ tene-
rent regnū / ⁊ terrā repromiſſionis cū fratribus ex equo ac
ciperent: nō illis obfuerūt natales ancillarū: ſed preualuit

ſemen paternū. Sic q̄cūq̄ per malos baptizanť: tanq̄ de
ancillis videntur nati / ſed tamen quia ex ſemine verbi dei
quod figuratur in iacob / nō cōtriſtenť: ſimul hereditatē cū
fratribus poſſidebūt. Securꝰ ergo ſit qui de ſemine bono
naſcitur: tantum non imitetur ancillam. Si de ancilla na
ſcitur: ancillam malā ſupꝰbientē non imitetur. Unde enim
filij iacob de ancillis nati poſſederunt terram promiſſiōis
cū fratribꝰ: hyſmael autem de ancilla natus expulſus ē de
hereditate? Unde niſi qꝛ ille ſupbꝰ erat: illi humiles. Ere-
xit ceruicē ⁊ voluit ſeducere fratrē ſuū: ludens cū illo. Ma
gnū ibi ſacramentū. Ludebant ſimul hyſmael ⁊ yſaac / vi-
dit illos ſara ludentes: ⁊ ait abrae. Eijce ancillā ⁊ filiū eiꝰ: F Geñ.xxj.
nō eni heres erit filiꝰ ancille cū filio meo yſaac. Et cū con
triſtatus eſſet abraam: cōfirmauit ei a dn̄o angelus dictū
vxoris eius. Jam hic manifeſtū eſt ſacramentū: qꝛ neſcio
q̄d futurū parturiebat illa res geſta. Ludentes vidit ⁊ di-
cit. Eijce ancillā ⁊ filiū eiꝰ. Quid eſt h̄ fratres? Quid enim
mali fecerat hyſmael puero yſaac: qꝛ ludebat cū illo? Sed
illa luſio: illuſio erat. Jlla luſio d̄ceptionē ſignificabat. Nā
magnū ſacramentū: attēdat charitas veſtra. Perſecutio-
nē illā vocat apoſtolus ipſam luſionem: ipm̄ luſum perſecu
tionē vocat. Ait eni. Sed ſicut tūc ille qui ſm̄ carnē natus Gal.iiij.
erat perſequebať eū q̄ ſm̄ ſpm̄: ita ⁊ nūc: id eſt qui ſm̄ car-
nem nati ſunt: perſequūtur eos qui ſm̄ ſpm̄ nati ſunt. Qui
ſūt ſm̄ carnē nati? Dilectores mūdi: amatores ſeculi. Qui
ſunt ſm̄ ſpiritū nati? Amatores regni celorum: dilectores
chriſti: deſiderātes vitā eternam: gratis colentes deū. Lu
dunt ⁊ dicit apl's perſecutionem. Nam poſtea q̄ dixit hec
verba apoſtolus: ⁊ ſicut tūc ille q̄ ſm̄ carnem natꝰ erat per-
ſequebatur eū qui ſm̄ ſpiritum ita ⁊ nūc: ſecutus eſt ⁊ oſtē
dit de qua perſecutiōe diceret. Sed quid dicit ſcriptura?
Eijce ancillam ⁊ filiū eius: non eni heres erit filiꝰ ancille
cum filio meo yſaac. Queramꝰ vbi hoc dicat ſcriptura: vt
videamꝰ vtrū aliq̄ ꝑſecutio preceſſerit hyſmaelis in yſaac:
et inuenimus hoc dictū eſſe a ſara quādo vidit pueros lu-
dētes ſimul. Quā luſionē dicit ſcp̄tura vidiſſe ſaram hāc
perſecutionē dicit apl's. Plus ergo vos ꝑſequūtur q̄ vos
in ludendo ſeducūt. Veni veni: baptizare hic: h̄ habes ve-
rum baptiſmū. Noli ludere: vnus eſt verꝰ. Jlle luſus eſt: ſe
duceris; et iſta perſecutio grauis tibi erit. Meliꝰ tibi erat:
ſi hyſmaelem lucrareris ad regnū. Sed non vult hyſmael
qꝛ ludere vult. Tene tu hereditatē patris ⁊ audi. Eijce an-
cillā et filium eius: non eni heres erit filius ancille cū filio
meo yſaac. Jſti etiā audent dicere quia perſecutionem ſo
lent pati a catholicis regibus: aut a catholicis principibꝰ
qua in ꝑſecutione tolerant afflictionē corporis. Si tamen
aliquādo paſſi ſunt aut quomodo paſſi ſunt: ipſi ſciant / aut
cōueniāt cō ſcientias ſuas. Tamē afflictionē corporis paſ
ſi ſunt. Perſecutio quā faciūt grauior ē. Caue quādo vult
ludere hyſmael cum yſaac: quando tibi blanditur quādo
offert alterū baptiſmū: reſponde habeo iam baptiſmū. Si
eñ verus eſt iſte baptiſmꝰ: quiſquis vult alterū dare: illude
re vult. Caue aīe ꝑſecutorem. Nā ſi a principibus catholi-
cis aliq̄d paſſa eſt pars donati aliq̄n / ſm̄ corpus paſſa eſt:
non ſm̄ illuſionem ſpūs. Audite ⁊ videte in ipſis veteribꝰ
factis: oīa futurarū rerū ſigna ⁊ iudicia. Jnuenitur ſara af
flixiſſe agar ancillam. Sara libera ē. Poſteaq̄ ſupbire ce-
pit ancilla: queſta eſt abrae ſara ⁊ dixit. Eijce ancillā: ere-
xit aduerſum me ceruicē ſuā. Et quaſi ab abraā fieret: de
abraā queſta eſt mulier. Abraā vero qui nō in ancilla libidi
ne vtēdi tenebať ſed officio generādi quō ſara dederat vē-
plem ſuſciperet: ait ei. Ecce ancilla tua: vtere ea ſicut vis. Geñ.xvj.
Et afflixit eā grauiter ſara et fugit a facie eius. Ecce libe-
ra afflixit ancillā: ⁊ nō illā vocat ꝑſecutionē apoſtolus. Lu
dit ſuus cum dn̄o: ⁊ ꝑſecutionē vocat. Afflictio iſta nō vo-
cať ꝑſecutio: ⁊ luſio illa vocať ꝑſecutio. Quid vobis vide-
tur fratres: nōne intelligitis quid ſignificatum ſit? Sic er- G
go quando vult deus concitare poteſtates aduerſus here xxiij.q.iiij
ticos / aduerſus ſciſmaticos / aduerſus exufflatores chri- Quando.
ſti / aduerſus blaſphematores baptiſmatis: nō miretur: qꝛ
deus cōcitet vt a ſara verberetur agar. Cognoſcat ſe agar
ponat ceruicem: qꝛ cum humiliata diſcederet a domina ſua
occurrit ei angelꝰ ⁊ dixit ei. Quid eſt agar ancilla ſare? Cū
q̄ſta eēt de domina ſua: q̄d audiuit ab angelo? Reuertere

ad dominā tuā. Ad hoc ḡ affligiť: vt reuertatur: atq̄ vtinā
reuertať: quia proles eius ſicut filij iacob cum fratrib⁹ he-
reditatem tenebit. Mirantur autem: quia cōmouentur po
teſtates chriſtiane aduerſus deteſtandos diſpēſatores ec
cleſie. Non ergo mouerenť: ⁊ quomodo redderent rationē
de imperio ſuo deo? Intendat charitas veſtra quid dicā:
quia pertinet hoc ad reges ſeculi chriſtianos vt temporib⁹
ſuis pacatam velit matrem ſuam eccleſiam: vnde ſpiritua-
liter nati ſunt. Legimus danielis viſiones ⁊ geſta prophe-
Daniel.iij tica. Tres pueri in igne laudauerūt deum: miratus eſt na
buchodonoſor rex laudantes deū pueros ⁊ circa eos ignē
innocentē. Et cū ammiratus eſſet: quid ait nabuchodono
ſor rex nō vel iudeus vel circūciſus ille qui ſtatuam ſuam
erexerat: ⁊ ad eā adorādā oēs coegerat/ tamen laudibus
triū puerorum cōmotus: vbi vidit maieſtatem dei p̄ſentis
in igne quid ait? Et ego ꝓponā decretū oib⁹ tribub⁹ ⁊ lin
guis i omni terra. Quale decretū? Quicūq̄ dixerint blaſ-
phemiā in deū/ ſydrac/ myſac/ ⁊ abdenago/ i interitu erūt:
⁊ domus eorū in perditionē. Ecce quō ſeuit alienigena ne
blaſphemetur deus iſrael: q2 potuit tres pueros de igne li
berare: ⁊ nolunt vt ſeuiant reges chriſtiani: q2 chriſtus ex-
ſufflatur: a quo non tres pueri ſed orbis terrarū cum ipſis
regib⁹ a gehēnarū igne liberanť. Nā tres illi pueri fratres
mei liberati ſunt ab igne tēporali: nūq̄d non ipſe deus ma
chabeorū: qui et triū puerorū? Illos ab igne liberauit: illi
in tormentis igneis corpe defecerunt: ſed in legitimis mā-
datis aīo permāſerunt. Illi aperte liberati ſunt: illi occul-
te coronati ſunt. Plus eſt liberarī de flamma gehēnarum
q̄ȝ de fornace poteſtatis humane. Si ergo nabuchodono-
ſor laudauit et p̄dicauit ⁊ gloriā dedit deo q2 liberauit de
igne tres pueros: ⁊ tātā gloriā dedit vt decretū mitteret p
regnū ſuū: quicūq̄ dixerint blaſphemiā in deum ſydrac/
myſac ⁊ abdenago in interitu erunt ⁊ domus eorum in per
ditionem: quomodo iſti reges non moueantur qui nō tres
pueros attendunt liberatos de flamma: ſed ſeipſos libera-
tos de gehenna quando vident xp̄m a quo liberati ſūt ex-
ſufflari i chriſtianis: quādo audiunt dici chriſtiano: dic te
non eſſe chriſtianū. Talia facere volunt: ⁊ ſaltem talia pati
nolūt. Nā videte qualia faciūt: et qualia pati patiunť. Oc-
cidunt animas/ affliguť i corpore. Sempiternas mortes
faciunt: ⁊ temporales ſe perpeti conqueruť. Et tamē que
patiunť: ꝓferunt nobis neſcio quos i pſecutione ſuos mar
tyres. Ecce marcellus de petra precipitatus eſt: et ecce do
natus bagaienſis in puteū miſſus eſt. Quando poteſtates
romane talia ſupplicia decreuerunt: vt precipitarenť ho-
mines? Quid aūt rn̄dēt nr̄i? Quid ſit geſtū neſcio. Tamen
quid tradunt noſtri? q2 ipi ſe precipitauerunt: ⁊ poteſtates
infamauerūt. Recordemur conſuetudinē poteſtatum ro-
manorū: ⁊ videamus cui credēdū ſit. Dicunt noſtri illos ſe
precipitaſſe. Si non ſunt ipſi diſcipuli ipſorum qui ſe mo-
do de ſaxis nullo perſequente precipitanť: non credamus.
Quid mirum: ſi fecerunt illi quod ſolent? Nam poteſtates
romane nunq̄ȝ talibus ſupplicijs vſe ſunt: non enim non
potuerūt occidere aperte: ſed illi qui ſe mortuos coli volue
runt: famoſiorem mortē non inuenerūt. Poſtremo quicq̄d
illud eſt: non noui. Et ſi paſſa es o ps donati corpalē affli
ctionē ab eccleſia catholica: a ſara paſſa ē agar: redi ad do
minā tuā. Loc⁹ q̄dē neceſſari⁹ aliq̄n diuti⁹ nos tenuit: vt te
xtū totū euāgelice lectionis exponere minime valeremus:
ſufficiat interim charitati veſtre fratres: ne hec q̄ dicta ſūt
dicēdo alia excludanť de cordib⁹ vr̄is. Hec tenete talia di
cite: flāmantes illuc procedite: accendite frigidos.

Nō repli-cat Augu. in h trac. xj. vltima ꝟba text⁹ i rubrica notata vi-delicet Amē amē dico tibi: niſi qs re-nat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ ſpi ritu ſctō: nō pōt in-troire i re-gnū dei. Sȝ i trac. ſeq̄nti cir-ca finē ea-dē ꝟba re petit.

Tractatus duodecimus.

¶ Quod natum eſt de carne caro eſt: et qō natū
eſt ex ſpū ſpūs eſt: non mireris q2 dixi tibi opor-
tet vos naſci denuo. Spiritus vbi vult ſpirat: et
vocē eius audis: ſed neſcis vnde veniat: aut quo
vadat. Sic eſt omnis qui nat⁹ eſt ex ſpiritu. Re-
ſpondit Nycodemus ⁊ dixit ei. Quomodo poſ-
ſunt hec fieri? Reſpondit ieſus et dixit ei: tu es
mageſter in iſrael et hec ignoras? Amen amen
dico tibi: quia quod ſcimus loquimur: ⁊ quod
vidim⁹ teſtamur: ⁊ teſtimoniū noſtrū non accipi
tis. Si terrena dixi vobis ⁊ nō creditis: quomo-
do ſi dixero vobis celeſtia credetis? Et nēo aſcē-
dit in celum niſi qui deſcendit de celo: filius ho-
minis qui eſt in celo. Et ſicut moyſes exaltauit
ſerpentē in deſerto: ita exaltari oportet filiū ho-
minis: vt omnis qui credit in ipſo nō pereat ſed
habeat vitam eternam. Sic eni de⁹ dilexit mun-
dum vt filium ſuum vnigenitum daret: vt oīs
qui credit in eū non pereat: ſed habeat vitā eter-
nam. Non enim miſit deus filiū ſuum in mundū
vt iudicet mundū: ſed vt ſaluetur mūdus p ip̄m
Qui credit in eum nō iudicatur: qui autem non
credit iam iudicatus eſt: quia nō credidit in no-
mine vnigeniti filij dei. Hoc eſt autē iudiciū: q2
lux venit in mundū. Et dilexerunt homines ma
gis tenebras q̄ȝ lucē: erāt eni eorum mala opera.
Omnis enim qui male agit odit lucem et nō ve-
nit ad lucem vt non arguanť opera ei⁹. Qui au-
tem facit veritatem venit ad lucem vt manifeſtē
tur opera eius: quia in deo facta ſunt.

Ex eo q̄ heſterno die intētā fecimus charitatē ve
ſtrā: intelligim⁹ vos alacrius ⁊ numeroſius con
ueniſſe. Sed interim lectioni euangelice ex ordi-
ne ſermonē debitū reddam⁹ ſi placet. Deide au-
diet charitas veſtra de pace eccl'ie vel q̄d egerim⁹: vł quid
adhuc agendū ſperem⁹. Nūc aūt tota intentio cordis ad
euāgeliū ponať: nēo em̄ aliūde cogitet. Si eni q tot⁹ adeſt
vix capit: q ſe p cogitatiōes diuerſas diuidit/ nōne ⁊ qō ce
perat fūdit? Meminit aūt charitas vr̄a dn̄ico p̄terito q̄ȝtū
dn̄s adiuuare dignat⁹ ē diſſeruiſſe de ſpiritali regeneratio-
ne: quā lectionē vobis iterū legi fecimus: vt q tūc nō dicta
ſunt/ in noīe xp̄i adiuuātib⁹ orōnib⁹ vr̄is implcam⁹. Rege
neratio ſpiritualis vna eſt: ſicut generatio carnalis vna ē.
Et qō nicodemus dn̄o ait verū dixit: quia nō pōt homo cū
ſit ſenex redire rurſum i vterū matris ſue et naſci. Ille qui
dē dixit/ q2 hō cū ſit ſenex hoc nō pōt: q̄ſi et ſi infans eſſet
poſſet. Oino eni nō pōt ſiue recēs ab vtero ſiue annoſa iam
etate redire rurſum in materna viſcera ⁊ naſci. Sed ſicut
ad natiuitatē carnalē valēt muliebria viſcera ad ſemel pa
riendū: ſic ad natiuitatē ſpiritualē valēt viſcera eccl'ie: vt
ſemel q̄ſq̄ baptizeť. Propterea ne qs forte dicat/ ſȝ iſte in
hereſi natus eſt: ⁊ iſte in ſciſmate nat⁹ eſt: amputata ſūt oīa
ſi meminiſtis q vobis diſputata ſūt de trib⁹ p̄rib⁹ nr̄is q̄rū
de⁹ dici voluit: nō q2 ſoli erāt: ſed q2 in his ſolis ipleta eſt
integritas ſignificādi populi futuri. Inuenim⁹ tn̄ natū de
ancilla et exheredatū: natū de libera heredē. Rurſum inue Gen.xxi.
nim⁹ natū de libera exheredatū: natū de ancilla heredem. ⁊ Gal.iiij.
Nat⁹ de ancilla exheredat⁹ hyſmael: nat⁹ de libera heres
yſaac. Nat⁹ de libera exheredat⁹ eſau: nati de ancillis here
des filij iacob. In illis itaq̄ trib⁹ patrib⁹: oīs futuri popu
li figura pfecta ē. Nec imerito de⁹ inq̄t. Ego ſū de⁹ abraā
⁊ deus yſaac ⁊ de⁹ iacob. Hoc mihi nomē inq̄t i eternum.
Magis meminerim⁹: q̄d ꝓmiſſum ſit ipſi abrae: hoc em̄ ꝓ
miſſum ē yſaac: h ꝓmiſſum ē et iacob. Quid inuenimus: in
ſemine tuo bn̄dicenť oēs gētes. Credidit tūc vn⁹ qō nōdū
videbat: vidēt hoies et excecanť. Cōpletū ē i gētib⁹ qō ꝓ-
miſſū eſt vni: et ſeparanť a cōione gētiū: q et qō impletū ē
videre nolūt. Sed q̄d illis ꝓdeſt q2 videre nolūt? Vident
velint nolint: apta ꝟitas ⁊ clauſos oculos ferit. Rn̄ſum eſt
nicodemo q ex eis erat q crediderāt in ieſū: ⁊ ipſe ieſus nō
ſe credebat eis. Quibuſdā eni nō ſe credebat: cū iā in illum
credidiſſent. Sic habes ſcptū. Multi crediderūt i noīe ei⁹
vidētes ſigna q faciebat. Ipſe aūt ieſus nō credebat ſemet-
ipſū illis. Nō ei op⁹ habebat: vt q̄ſq̄ teſtioniū phiberet de
hoie. Ecce iā illi credebāt i ieſum: ⁊ ipe ieſus non ſe crede- Joh.ij.
bat eis. Quare: q2 nōdū erāt renati ex aqua ⁊ ſpūſctō. Vñ
hortati ſum⁹ ⁊ hortamur fratres nr̄os cathecumīos. Si eī
interroges eos: iā crediderūt in ieſum. Sȝ q2 nōdū carnē

eius ꝛ ſanguinē accipiunt:nondum ſe illis credidit Jeſus
Quid faciant vt ſe illis credat ieſus? Renaſcātur ex aqua
ꝛ ſpūſctō: ꝓferat eccleſia qđ parturit. Cōcepti ſunt: edant
ī lucē:habent vbera qbꝰ nutriant. Non timeant ne nati ſuf-
focent:ab vberibꝰ maternis non recedant. Nullꝰ poteſt hō
redire in matris viſcera ꝛ iterū renaſci: ſed de ancilla ne-
ſcio qs natꝰ eſt. Nūqd tunc q̄ nati ſunt de ancillis: redierūt
in vterū liberarū vt denuo naſcerent? Semen abraā in hiſ
mael ꝛ vt poſſit facere abraam filiū de ancilla: vxor auctor
fuit:natus eſt ex ſemine viri:ꝛ nō vtero:ſed ſolo placito vxo
ris. Nūqd q̄ de ancilla ideo exheredat? Si ꝓpterea exhe
redatꝰ q̄ de ancilla natꝰ eſt. Nulli ancillarū filij admitterē
tur ad hereditatē. Filij iacob admiſſi ſunt ad hereditatē.
Hyſmael aūt nō q̄ ex ancilla natus exheredatꝰ:ſed q̄ ſupꝫ
bus mrī:ſupbꝰ in filium matris: mater ei eiꝰ magis ſara q̄
agar. Illius vterꝰ accōmodatꝰ:illius volūtas acceſſit. Nō
faceret abraam qđ ſara nollet: magis ḡ ille filꝰ ſare. Sed
q̄ ſupbus in fratrē ꝛ ſupbꝰ ludēdo:ludēdo q̄ deludendo.
Quid ait ſara. Eijce ancillā ꝛ filiū eius:nō eñ heres erit fi
lius ancille/cū filio meo yſaac. Nō ergo illū viſcera ancil-
le eiecerūt foras:ſꝫ ceruix ſeruilis:ꝛ ſi liber ſupbꝰ ſit ſuꝰ eſt
Et qđ peiꝰ eſt male dn̄e ipſius ſupbie. Itaqꝫ fratres mei:
rñdete hoī nō poſſe rurſus naſci hoiem. Quicqđ iterū fit/
illuſio ē:qcqđ iterū fit/luſus ē. Hyſmael ludit foras mittit
Aiaduertit eos ſara ludentes (ait ſcriptura) ꝛ dixit abrae:
eijce ancillā ꝛ filiū eiꝰ. Diſplicuit ſare luſus puerorū:aliqđ
nouū vidit pueros ludere. Nōne optāt hoc q̄ filios habēt
videre ludētes filios ſuos? Vidit illa ꝛ iprobauit. Neſcio
qđ vidit in luſu. Illuſionē vidit ī illo luſu:aiaduertit ſui ſu
perbiā: diſplicuit illi:eiecit foras. Nati ḡ de ancillis ad he-
reditatē admittūt iacob:ꝛ natꝰ de libera mittit foras eſau
Nemo eñ preſumat quia de bonis naſcit:nemo preſumat
q̄ per ſanctos baptizat. Qui per ſanctos baptizat adhuc
caueat ne nō ſit iacob ſed eſau. Hoc ergo fratres dixerim.
Melius eſt ab hoībus ſua querentibꝰ ꝛ mūdū diligētibus
q̄ ſignificatio eſt ancille baptizari:ꝛ ſpūaliter herēditatem
q̄rere xp̄i: vt ſit tanq̄ filꝰ iacob de ancilla quā baptizari ꝑ
ſanctos ꝛ ſupbire vt ſit eſau foras mittēdus: q̄uis natꝰ ex
libera. Hec fratres tenete. Non vos palpamꝰ: nulla ſpes
vr̄a in nobis ſit. Nec vobis blādimur nec nobis: vnuſqſqꝫ
ſua ſarcinā portat. Noſtrū ē dicere ne male iudicemur: ve-
ſtrum eſt audire ꝛ in corde audire ne exigat quod damus.
† Alſ lr̄a Immo qñ exigit/lucrū inueniat nō detrimētum. [† Dicit
rñdit ieſꝰ. dn̄s nicodemo] ꝛ exponit ei. [Amen amē dico tibi:niſi qs
† Alia lr̄a renatus fuerit ex aqua et ſpirituſancto:non poteſt † intrare
introire. in regnū dei.] Tu inquit carnalem generationē intelligis
cū dicis. Nūqd pōt hō redire in viſcera matris ſue. Ex aq̄
ꝛ ſpūſancto oportet vt naſcat ꝓpter regnū dei. Si propter
hereditatē pr̄is hoīs temporalē naſcit/naſcatur ex viſceri
bus matris carnalis:ſi ꝓpter hereditatē patris dei ſempi
ternā:naſcat ex viſceribꝰ eccl̄ie. Generat ꝑ vxorem filiū pa
B ter moriturꝰ ſucceſſurum: generat deus de eccl̄ia filios nō
† Al.l. ha- ſucceſſuros:ſꝫ ſecū māſuros. Et ſequit [Quod natū ē † de
bet ex. carne caro eſt:et qđ natū eſt † de ſpū:ſpūs ē. Spiritualr ḡ
† Al.l. ha- naſcimur ꝛ ī ſpū naſcimur. Verbo ꝛ ſacramēto adeſt ſpūs
bet ex. vt naſcamur. Spūs inuiſibilr adeſt vñ naſcaris: q̄ ꝛ tu in
uiſibiliter naſceris. Sequitur eñ ꝛ dicit. [Nō mireris q̄ di-
xi tibi. Oportet vos naſci denuo. Spūs vbi vult ſpirat ꝛ vo
cē eiꝰ audis:ſꝫ neſcis vñ veniat aut quo vadat.] Nēo videt
ſpm̄ ꝛ quō audimꝰ vocē ſpūs? Sonat pſalmꝰ: vox eſt ſpūs
Sonat euāgeliū: vox eſt ſpūs. Sonat ſmo diuinꝰ: vox eſt
ſpūs. Vocē eiꝰ audis:ꝛ neſcis vñ veniat et q̄ vadat. Sed ſi
naſcaris ꝛ tu de ſpū: h eris vtile. Qui nō eſt adhuc natus de
ſpū:nō ſciat de te vñ venias ꝛ q̄ eas. Hoc ei ſecutꝰ ait. [Sic
eſt oīs q̄ natꝰ eſt ex ſpū. Rñdit nicodemus ꝛ dixit ei. Quō
pōt hec fieri.] Et reuera carnaliter nō intelligebat. In illo
fiebat qđ dixerat dn̄s. Vocē ſpūs audiebat:ꝛ neſciebat vñ
† Alſ lr̄a venerat ꝛ q̄ ibat. [Rñdit ieſus ꝛ dixit † Tu es magiſter in
habet ei. iſrael:ꝛ hec ignoras?] O fratres qđ putamꝰ dn̄m: huic ma
giſtro iudeoꝝ: q̄ſi inſultare voluiſſe? Nouerat dn̄s qđ age-
bat: volebat illū naſci ex ſpū. Nemo ex ſpū naſcit niſi hūi-
lis fuerit: q̄ ipa hūilitas facit nos naſci de ſpū: quia prope
eſt dn̄s obtritis corde. Ille magiſterio inflatꝰ erat ꝛ alicu-
ius momenti eſſe videbat: q̄ doctor erat iudeorum. Depo
nit ei ſupbiā vt poſſit naſci de ſpiritu: inſultat tāq̄ indocto
Nō q̄ ſupior vult videri dn̄s. Quid magnū deꝰ ad hoiem
veritas ad mendaciū? Maior xp̄s q̄ nicodemꝰ dici debet
dici pōt: cogitādus eſt. Si diceretur maior xp̄s q̄ angeli:
ridēdū erat. Incōparabiliter enī maior oī creatura: ꝑ quē
facta eſt oīs creatura. Sed exagitat ſupbiā homīs. Tu es
magiſter in iſrael:ꝛ hec ignoras? Tāq̄ dicēs. Ecce nihil
noſti pr̄iceps ſupbꝰ naſcere ex ſpū. Si eñ natꝰ fueris ex ſpū:
vias dei tenebis: vt xp̄i hūilitatē ſeq̄ris. Sic eñ altꝰ eſt ſu
per oēs angelos: q̄ cū in forma dei eſſet nō rapinā arbitra
tus eſt eſſe ſe equalē deo ſed ſemetipm̄ exinaniuit formam
ſerui accipiēs: in ſimilitudinē hominū factus ꝛ habitu in-
uentus vt hō: humiliauit ſemetipm̄ factus obediens vſqꝫ Math.
ad mortē. Et ne mortis genꝰ tibi aliqđ placeat: mortē aūt xxvij.
crucis. Pēdebat et inſultabat ei. De cruce deſcēdere pote
rat ſꝫ differebat vt de ſepulchro reſurgeret. Pertulit ſuper
bos ſeruos dn̄s: medicꝰ egrotos. Si hoc ille: qđ illi q̄s opꝫ
naſci ex ſpū. Si h ille verꝰ mgr̄ in celo: nō hoīꝫ tm̄ ſꝫ ꝛ ange
loꝝ. Si ei docti ſūt angeli: vbo dei docti ſūt: ſi vbo dei do-
cti ſūt q̄rite vñ? ꝛ inuenietis. In p̄ncipio erat vbū: et vbū
erat apđ deū: ꝛ deꝰ erat vbū. Tollit hoī ceruix ſꝫ aſpa ꝛ du
ra: vt ſit lenis ſeruis ad portandū iugū xp̄i. De q̄ dr̄: iugū
meū leue eſt: ꝛ ſarcina mea leuis eſt. Et ſequit [Si terrena Augꝰ. hic
dixi vobis et nō creditis: quō ſi dixero vobis celeſtia cre- ꝓterit illū
detis?] Que terrena dixit fratres: niſi qs natꝰ fuerit denuo textum.
terrenū eſt? Spūs vbi vult ſpirat: ꝛ vocē eiꝰ audis ꝛ neſcis Amē amē
vñ veniat aut q̄ vadat: terrenū eſt? Si de iſto vēto diceret ſi dico tibi:
cut nōnulli intellexerūt: cū quererent ab eis: qđ terrenū dixe q̄ qđ ſci-
rit dn̄s dū ait. Si terrena dixi vobis ꝛ nō creditis: quō ſi ce- mus loq-
leſtia dixero credetis? Cū ḡ q̄reret a q̄buſdā: qđ terrenum mur: ꝛ qđ
dixerit dn̄s? anguſtias paſſi dixerūt. Quō ait. Spūs vbi vult vidimꝰ te-
ſpirat: ꝛ vocē eiꝰ audis ꝛ neſcis vñ veniat aut quo eat. De ſtamur: et
iſto vēto dixit. Quid enī noīauit terrenū? Loquebatur de teſtioniū
generatione ſpirituali: ſecutꝰ ait. Sic eſt oīs qui natus eſt nr̄m nō ac
ex ſpū. Deinde fratres quis noſtrū nō videat/verbi gratia: cipitis.
auſtrum eūtē a meridie ad aquilonē: aut alium ventum ve-
nientē ab oriente ad occidentē? Quō ergo neſcimꝰ vñ ve-
niat et quo eat. Quid ergo dixit terrenū qđ non credebāt
hoīes? An illud qđ de tēplo ſuſcitādo dixerat? Corpus ei
ſuū de terra acceperat: ꝛ ipam terrā de terreno corpore ſu-
ſceptā parabat ſuſcitare. Nō ei creditū eſt terrā ſuſcitatu-
ro. Si terreſtria inq̄t dixi vobis ꝛ nō creditis: quō ſi cele-
ſtia dixero credetis? Hoc eſt ſi nō creditis q̄ tēpliū poſſum
reſuſcitare deiectū a vobis: quō credetis q̄ ꝑ ſpm̄ poſſint
hoīes regenerari? Et ſequit. [Et nemo aſcēdit in celū/ni- C
ſi q̄ deſcēdit de celo: filꝰ hoīs q̄ eſt in celo.] Ecce h erat ꝛ ī
celo erat. Hic erat carne/ꝛ ī celo erat diuinitate: īmo vbiqꝫ
diuinitate. Natꝰ de matre nō recedēs a patre. Due natiui-
tates xp̄i intelligunt: vna diuina/altera hūana. Vna per
quā efficeremur: altera ꝑ quā reficeremur. Ambe mirabiles:
illa ſine matre/iſta ſine patre. Sed q̄ de adā corpꝰ accepe-
rat q̄ maria de adā: ipſum quoqꝫ corpꝰ ſuſcitaturus erat.
Terrenū q̄ddam dixerat: ſoluite templum hoc/ꝛ in tribꝰ
diebꝰ ſuſcitabo illud. Celeſte aūt q̄ddā dixit: niſi quis re-
natꝰ fuerit ex aq̄ ꝛ ſpū nō videbit regnū dei. Eia itaqꝫ fra-
tres deus voluit eſſe filius hoīs: homines noluīt eē filij dei. D
Ipſe deſcendit ꝓpter nos: nos aſcēdamus ꝓpter ipſum.
Solꝰ eñ deſcēdit ꝛ deſcendit q̄ hoc ait. Nemo aſcendit in Ioh. iij.
celum: niſi qui deſcendit de celo. Non ergo aſcēſuri ſunt in
celum: quos facit filios dei? Aſcenſuri ſunt plane. Hec no
bis promiſſio eſt erunt equales angelis dei. Quomodo ḡ
nemo aſcendit niſi q̄ deſcendit. Quia vnꝰ deſcēdit: vnꝰ aſcē
dit. Quid de ceteris quid intelligendum/niſi quia mēbra
eius erunt vt vnus aſcendat? Propterea ſequitur. Nemo
aſcēdit in celum: niſi qui de celo deſcendit: filius hominis
qui eſt ī celo. Miraris q̄ hic erat ꝛ in celo? Tales fecit di
ſcipulos ſuos. Paulum audi apoſtolū dicentem. Nr̄a eñ Phil. iij.
cōuerſatio in celis eſt. Si homo paulꝰ apoſtolꝰ ambulabat
carne in terra ꝛ cōuerſabatur in celo. Deus celi et terre nō
poterat eſſe ꝛ in celo et in terra? Si ergo nemo niſi ille de-
ſcendit ꝛ aſcendit: que ſpes eſt ceteris? Ea ſpes ē ceteris
quia ille propterea deſcēdit vt in illo ꝛ cū illo vnum eſſent
qui per illum aſcenſuri eſſent. Nō dicit ꝛ ſeminibus quaſi
in multis: ſed tāq̄ ī vno ꝛ ſemini tuo q̄ eſt chriſtus. Et ſide

v ij

libus ait. Vos autem chriſti. Si autem chriſti: ergo ſemen
abrae eſtis. Quod dixit vnū: hoc dixit oēs nos eſſe. Ideo
in pſalmis aliquando plures cantant: vt oſtendatur q: de
pluribus fit vnus: aliqñ vnus cantat: vt oſtendat̄ quid fiat
de pluribus. Propterea vnus ſanabatur in illa piſcina: et
quiſquis alius deſcendebat: non ſanabat̄. Ergo iſte vn⁹ cō
mēdat vnitatem eccleſie. De illis qui oderunt vnitatē eccle
ſie: ⁊ partes ſibi faciunt in hominibus: audiant illum q vo:
lebat eos facere vnum in vno. Ad vnū audiant illum dicen
tem. Nolite vos facere multos. Ego plātaui: apollo riga:
uit: ſed de⁹ incremētū dedit. Sed neq; q plantat aliqd neq;
qui rigat: ſed qui incrementū dat deus. Illi dicebāt. Ego
ſum pauli: ego apollo: ego cephe et ille. Diuiſus eſt xp̄us?
In vno eſtote: vnū eſtote: vnus eſtote. Nemo aſcēdit in ce:
lum: niſi q de celo deſcendit. Ecce volum⁹ eſſe tui: dicebant
paulo. Nolo ſitis pauli: ſed eius eſtote cui⁹ eſt vobiſcū pau
lus. Deſcēdit eī et mortuus eſt: ⁊ ipſa morte liberauit nos
a morte. Morte occiſus: mortem occidit. Et noſtis frēs:
q: mors iſta per diaboli inuidiā intrauit in mundū. Deus
mortē nō fecit: ſcriptura loquit̄. Nec letatur inqt in pditio
ne viuorum. Creauit enī vt eſſent oīa. Sed qd ibi ait. Inui
dia diaboli mors intrauit in orbē terrarū. Ad mortē a dia
bolo ppinatam: nō venit ⁊ homo vi adactus. Nō enī cogē
di potentiā diabolus habebat: ſed perſuadendi verſutiam
Si non cōſentires: nihil inuexerat diabolus: conſenſio tua
te o hō pduxit ad mortē. A mortali mortales nati: ex mor:
talibus mortales facti. Ab adā omnes homies mortales.
Jeſus autē filius dei: verbū dei per qd̄ facta ſūt oīa: vnic⁹
eq̄lis patri mortalis fact⁹ eſt: q: vbū caro factū eſt ⁊ habi
tauit in nobis. Si ḡ mortē ſuſcepit et mortē ſuſpēdit ī cru
D ce: de ipa morte liberant̄ mortales. Qd̄ in figura factū eſt
apd̄ antiquos: cōmemorauit illd̄ dn̄s. [Et ſicut inqt moy:
† Alia lra ſes exaltauit ſerpentē † in heremo: ita exaltari oportet fi
in deſto liū hoīs: vt oīs q credit ī † eū nō pereat: ſed habeat vitam
† Alia lra eternam.] Magnū ſacramentū: et qui legerunt nouerunt.
in ipſo. Deinde audiant vel qui non legerūt: vel qui forte lectū vel
auditum obliti ſūt. Proſternebat̄ in heremo popul⁹ iſrael
morſibus ſerpētum: fiebat magna ſtrages multorum mor
tuorum: plaga enim dei erat corripientis: ⁊ flagellantis vt
erudiret. Demōſtratum eſt ibi magnum ſacramentum rei
future. Ipſe dn̄s teſtatur in hac lectione: vt nēo poſſit alid̄
interpretari q̄ qd̄ ipa veritas de ſe indicat. Dictum eſt eī
ad moyſen a dn̄o vt faceret eneum ſerpētē ⁊ exaltaret in li
gno in heremo ⁊ admoneret populū iſrael: vt ſi quis mor:
ſus eſſet a ſerpente: illum ſerpentē exaltatū attēderet: et fa:
ctū eſt. Mordebant̄ hoīes: intuebant̄: ſanabant̄. Quid ſūt
ſerpentes mordentes? Pctā de mortalitate carnis. Quis
eſt ſerpens exaltatus? Mors dn̄i in cruce. Quia enim a ſer
pente mors: per ſerpētis effigiem figurata eſt mors. Mor
ſus ſerpentum letalis: morſus dn̄i vitalis. Attendit̄ ſerpēs
vt nihil valeat ſpens. Quid eſt h? Attēdit̄ mors: vt nihil
valeat mors. Sed cui⁹ mors? Mors vite/ ſi dici pōt mors
vite: imo quia dici poteſt: mirabiliter dicitur. Sed nunqd
non erit dicendum quod fuit faciendum? Ego dubitem di
cere: quod dn̄s p me dignatus eſt facere? Nōne vita xp̄s?
Et tamen mortuus eſt chriſtus. Sed in morte xp̄i mors
mortua eſt: quia vita mortua occidit mortē: plenitudo vite
deglutiuit mortē. Aſſumpta eſt mors ī chriſti corpore. Sic
⁊ nos dicemus in reſurrectione: quādo iam triumphantes
cantabimus. Ubi eſt mors cōtentio tua? vbi eſt mors acu:
leus tuus? Interim modo fratres vt a peccato ſanemur:
xp̄m crucifixum intueamur: q: ſicut moyſes inquit exalta
uit ſerpentem in heremo: ita exaltari oportet filiū hoīs vt
oīs q credit in eū nō pereat: ſed habeat vitā eternā. Quo:
modo qui intuebant̄ illū ſerpentē: nō peribant morſib⁹ ſer
pentium: ſic q intuentur fide mortē xp̄i: ſanantur a morſib⁹
peccatorum. Sed illi ſanabantur a morte ad vitam tempo
Pretmit: ralem: hic autē ait vt habeant vitam. Hoc enim intereſt in
tit̄ hic tex. ter figuratam imaginē: ⁊ rē ipſam. Figura preſtabat vitā
Si eī de⁹ tēporalem: res ipſa cuius illa figura erat preſtat vitā eter:
dilexit mū nam. [Nō enī miſit de⁹ filiū ſuū vt iudicet mundum: ſed vt
dū vſq; ſ; ſaluetur mūdus per ipm̄.] Ergo q̄tum in medico eſt: ſana
habeat vi: re venit egrotum. Ipſe ſe interimit: qui precepta medici ſer
tā eternā. uare non vult. Venit ſaluator ad mundū. Quare ſaluator

dictus eſt mundi/ niſi vt ſaluet mundū: vt non iudicet mū
dum? Saluari nō vis ab ipſo: ex teipſo iudicaberis. Vide
quid ait. [Qui credit in eum non iudicatur.] Qui aūt non
credit quid dicturum ſperas: niſi iudicatur? Additur⁹ erat
[Jam inqt iudicat⁹ eſt.] Nundū apparuit iudicium ſed iā
factum eſt iudicium. Nouit enim dn̄s qui ſunt eius: nouit li. Ti. ii.
qui permaneant ad coronam: qui permaneant ad flammā
Nouit in area ſua triticum ſuum/ nouit ⁊ paleam/ nouit et
ſegetem: nouit ⁊ zizaniam: iam iudicatus eſt qui nō credit.
Quare iudicatus eſt? [Qui non credit in noīe vnigeniti filij Nō cōme:
dei. Hoc eſt autē iudiciū: q: lux venit in mundum ⁊ dilexe morat̄ hic
runt homines magis tenebras q̄ lucem. Erant enim ma: text⁹ iſte.
la eorū opera.] Quorū opera bona inuenit dn̄s? Nullorū. Oīs enī q
Omnia enim opera mala inuenit. Quomodo ergo quidā male agit
fecerūt veritatē: ⁊ venerūt ad lucē? Et hoc eī ſequit̄. [Qui odit lucē.
autem facit veritatem venit ad lucem: vt manifeſtent̄ ope: ⁊ nō venit
ra eius q: in deo ſunt facta] Quomodo quidam bonum fe ad lucē: vt
cerunt: vt venirēt ad lucem: id eſt chriſtum? Et quomodo nō arguāt̄
quidam dilexerunt tenebras? Si enim oēs peccatores in: opa eius.
uenit: ⁊ oēs a peccato ſanat. Et ſerpens ille a quo figurata E
eſt mors dei eos ſanat qui morſi fuerant: et ppter morſum
ſerpentis erectus eſt ſerpens: id eſt mors dn̄i propter mor
tales hoīes quos inuenit iniuſtos. Quomodo intelligitur h
eſt iudiciū/ quia lux venit in mundum: et dilexerunt hoīes
magis tenebras q̄ lucem: erant enī mala opera eor̄. Quid
eſt hoc? Quorū enī erant bona opera. Nōne veniſti vt iuſti
fices impios? Sed dilexerūt inquit tenebras magis q̄ lu:
cem. Ibi poſuit vim. Multi enī dilexerūt peccata ſua mul
ti confeſſi ſunt peccata ſua. Quia qui cōfitetur peccata ſua
et accuſat peccata ſua: iam cum deo facit. Accuſat de⁹ pec:
cata tua: ⁊ ſi tu accuſes coniūgeris deo. Quaſi due res ſūt:
hō ⁊ peccator. Quod audis homo/ deus fecit: quod audis
peccator/ ipſe homo fecit. Dele quod feciſti: vt deus ſaluet
qd̄ fecit. Oportet vt oderis in te opus tuū: ⁊ ames in te op⁹
dei. Cū aūt ceperit diſplicere qd̄ feciſti: inde incipiunt bo
na opera tua: quia accuſas mala opera tua. Initium ope:
rū bonorū: cōfeſſio eſt operū malorū. Facis veritatem ⁊ ve
nis ad lucē. Quid ē facis v̄itatē? Nō te palpas: nō tibi blā
diris/ non tibi adularis: non dicas iuſtus ſum/ cum ſis ini:
quus: et incipis facere veritatem. Venis autē ad lucem vt
manifeſtent̄ opera tua quia in deo ſunt facta: quia et h ipſ;
qd̄ tibi diſplicuit pctm̄ tuū: nō tibi diſpliceret niſi deus ti:
bi luceret: ⁊ eius veritas tibi oſtēderet. Sed qui etiam am:
monitus diligit peccata ſua: odit admonentē lucē ⁊ fugit
eam: vt nō appareant opera eius mala que diligit. Qui au
tem facit veritatē/ accuſat in ſe mala ſua: non ſibi parcit: nō
ſibi ignoſcit vt deus ignoſcat: q: qd̄ vult vt de⁹ ignoſcat ip
ſe agnoſcit ⁊ venit ad lucē. Cui gr̄as agit: qd̄ illi quid in ſe
odiſſet oſtenderit. Dicit deo. Auerte faciem tuā a peccatis Ps̄. l.
meis. Et qua fronte dicit niſi iterum dicat/ q: facin⁹ meū
ego agnoſco: et peccatum meū corā me eſt ſemp̄? Sit an:
te te: quod non vis eſſe ante deum. Si autem poſt te feceris
peccatū tuū/ retorquet illud tibi deus ante oculos tuos: et
tunc retorquet quādo iam penitentie fructus nullus erit.
Currite ne tenebre vos comprehendant. Fratres mei eui:
gilate ad ſalutē veſtram: euigilate dū tempus eſt: nullus re
tardetur a tēplo dei: nullus retardetur ab opere dn̄i: nul:
lus auocet̄ ab oratiōe cōtinua: null⁹ a ſolita deuotiōe frau:
detur. Euigilate cum dies eſt lucet dies. Chriſtus eſt dies
paratus eſt ignoſcere reis ſed agnoſcentibus: punire autē
defendentes ſe ⁊ iuſtos ſe iactātes ⁊ putātes ſe eſſe aliquid
cum nihil ſint. In dilectione autem eius ⁊ in miſericordia
eius qui ambulat: etiā liberatus ab illis letalibus et gran:
dibus peccat] qualia ſunt facinora hominum: homicidia/
furta/ adulteria/ preter illa que minuta videntur eſſe pecca
ta lingue aut cogitationū aut īmoderationis in rebus con
ceſſis: facit veritatem cōfeſſionis ⁊ venit ad lucem in operi
bus bonis. Quomodo minuta plura peccata ſi negligant̄
occidunt? Minute ſunt gutte q flumina iplēt: minute ſunt
arene. Si multa arena iponat̄: premit atq; opprimit. Hoc
facit ſentina neglecta: quod facit fluctus irruēs. Paulatī
p ſentinā intrat: ſed diu intrando ⁊ non exhauriendo: mer
git nauim. Quid eſt autē exhaurire: niſi bonis operib⁹ age
re vt non obruant peccata/ gemendo/ ieiunando/ tribuēdo

ignoſcēdo. Iter autem huius ſeculi moleſtum eſt plenum
tentationibus: in rebus proſperis ne extollat: in rebus ad-
uerſis ne frangat. Qui tibi dedit felicitatē huius ſeculi ad
conſolationem tuam dedit: non ad corruptionem. Ruſus
qui te flagellat in iſto ſeculo: ad emendationem non ad dā
nationē facit. Ferto patrem erudientem: ne ſentias iudicē
punientem. Hec quotidie dicimus vobis: et ſepe dicenda
ſunt: quia bona et ſalutaria ſunt.

Tractatus tredecimus.

¶ Poſt hec venit ieſus et diſcipuli eius ī iudeā
terram: ⁊ illic morabatur cum eis ⁊ baptizabat
Erat autē ⁊ iohānes baptizās ī Ennon iuxta ſa
lim: quia aque multe erant illic ⁊ veniebant ⁊ ba
ptizabantur. Nondum enim miſſus fuerat iohā
nes in carcerē: facta eſt aūt queſtio ex diſcipulis
iohannis cum iudeis de purificatione: et vene-
runt ad iohānem ⁊ dixerunt ei. Rabbi qui erat
tecū trās iordanē: cui teſtimoniū perhibuiſti. Ec
ce hic baptizat: ⁊ omnes veniūt ad eum. Reſpō-
dit iohannes et dixit. Non poteſt homo accipe-
re quicꝗ: niſi fuerit ei datum de celo. Ipſi vos
mihi teſtimonium perhibetiſ ꝙ dixerim nō ſum
ego chriſtꝰ: ſed quia miſſus ſum ante illum. Qui
habet ſponſam ſponſus eſt: amicus autem ſpon
ſi qui ſtat et audit eum gaudio gaudet propter
vocem ſponſi.

A ORdo lectionis euangelice ſm Iohānē: ſicut po
teſtis meminiſſe qui curam geritis profectus ve
ſtri ita ſequitur: vt hec que modo lecta eſt: hodie
nobis tractāda ꝓponat. Ab ipſo principio vſqꝫ
in hodiernam lectionem q̄ ſupradicta ſunt meminiſtis iā
eſſe tractata. Et ſi forte inde multa eſtis obliti: certe vel of-
ficiū noſtrū manet in veſtra memoria: que hinc audieritis
de baptiſmo iohannis. Et ſi nō tenetis omnia: audiſſe vos
tamen credo ꝙ teneatis que dicta ſunt: etiam quare ſpiri-
tusſanctus in columbe ſpecie apparuerit: ⁊ quomō illa no-
doſiſſima queſtio ſoluta ſit: qꝛ neſcio quid quod non noue-
rat didicit iohānes in dño per columbā: cum iam eum noſ
ſet qñ veniēti vt baptizaret ait: ego a te debeo baptizari: ⁊
tu venis ad me. Quādo ei dñs reſpōdit: ſine mō: vt īpleat
oīs iuſticia. Nūc ergo ad eundē iohannē/ cogit nos ordo
lectionis reuerti. Ipſe eſt ille qui prophetatꝰ eſt ꝑ eſaiam
Eſaie.xl. Vox clamātis ī deſerto/ parate viam dño: rectas facite ſe-
mitas eiꝰ. Tale teſtimoniū reddidit dño ſuo: ⁊ quia ille di
gnatꝰ eſt: amico ſuo. Dñſqꝫ ipſius ⁊ amicus ipſiꝰ ꝑhibuit
Mat.xj. teſtimoniū iohanni. Dixit enim de iohāne. In natis mulie
rū nēo ſurrexit maior iohāne baptiſta. Sed quia illi ſe ꝓ-
poſuit: in hoc qꝺ plus iohanne deꝰ erat: qui autē minor eſt
īnqꝫ ī regno celorū maior eſt illo. Minor natiuitate: maior
ꝑtāte/ maior diuinitate/ maieſtate/ claritate tanqꝫ in prici
pio erat verbū: ⁊ verbū erat apud deū: ⁊ deus erat verbum.
Sic autem perhibuerat in ſuperioribꝰ lectionibus iohā-
nes dño teſtimoniū vt filiū dei quidem diceret: deum non
diceret nec tñ negaret. Tacuerat deū: nō negauerat deum:
ſed nō oīno tacuit deū. Fortaſſis enī inuenimꝰ hoc in ho-
dierna lectione: dixerat filiū dei. Sed dicti ſunt ⁊ hoīes
filij dei. Dixerat tāte excellentie illū fuiſſe: vt nō eēt ipſe di-
gnꝰ corrigiā calciamēti eiꝰ ſoluere. Iā magnitudo iſta mul
tū dat intelligi: cuiꝰ nō erat dignꝰ corrigiā calciamenti ſol
uere ille quo nemo ſurrexerat maior in natis mulierū. Plꝰ
erat oībꝰ hoībus ⁊ angelis. Nā angelū inuenimus prohi-
buiſſe ne homo illi ad pedes caderet. Cum enī quedam in
apocalypſi angelus oſtēderet iohāni qui ſcripſit hoc euā-
geliū: cōterritus magnitudine viſiōis iohānes cecidit ad
Apoc.xix. pedes angeli. Et ille. Surge ne feceris hoc: deū adora. Nā
⁊ ego cōſeruus tuus ſū ⁊ fratrū tuoꝝ. Cadere ergo ſibi ad
pedes hoīm angelꝰ ꝓhibuit. Nōne manifeſtū eſt qꝛ ſuper
oēs angelos ē: cui talis hō quo maior nemo ſurrexit ī natiſ
mulierū/ dicit indignū ſe eſſe ſoluere corrigiā calciamēti

Tamen aliquid euidentius dicat iohannes: qꝛ deꝰ eſt dñs
noſter ieſus chriſtus. Inueniamus hoc in preſenti lectiōe:
quia et forte de illo cātauimus: regnauit deꝰ ſuper oēm ter
ram. Contra qꝺ ſurdi ſunt: qui putāt eū ī africa ſola regna
re. Nō enī nō dictū eſt de xp̄o: cū dictū eſt: regnauit ſuper
oēm terrā. Quis eſt enī aliꝰ rex noſter: niſi dñs noſter ieſus
xp̄s? Ipſe eſt rex noſter. Et qđ audiſtis in ipſo pſalmo re-
centi verſu modo cātato? Pſallite deo noſtro pſallite: pſal Pš.xlvj.
lite regi noſtro pſallite. Quē dixit deū: ipm dixit regem no
ſtrū/ pſallite deo noſtro pſallite: pſallite regi noſtro: pſalli-
te intelligēter. Ne in vna ꝑte velis itelligere cui pſallis quo
modo rex oīs terre deus. Et quō eſt oīs terre rex: qui viſꝰ
eſt in vna parte terraꝝ/ in hieroſolima/ in iudea ambulans
inter homines/ natus/ ſugens/ creſcens/ mādu cās/ bibēs/
vigilans/ dormiens/ fatigatꝰ ad puteū ſedens/ comprehen
ſus/ flagellatus/ ſputis illitus/ ſpinis coronatus/ ligno ſu-
ſpenſus/ lācea ꝑcuſſus/ mortuꝰ/ ſepultꝰ? Quomō ergo rex
oīs terre? Qꝺ videbatur in loco: caro erat: oculis carneis
caro apparebat: ī carne mortali maieſtas īmortalis occul
tabat. Et qbꝰ oculis maieſtas īmortalis penetrata ꝯpage
carnis poterat intueri? Eſt alius oculus: ē interior oculus
Nōne enī nullos oculos habebat ⁊ thobias: quando cecꝰ tobie.iiij.
oculis corporeis filio dabat precepta vite. Ille patris ma
nū tenebat vt pedibꝰ ambularet: ille filio conſiliū dabat vt
viā iuſticie teneret. Et hac oculos video/ ⁊ hac oculos in-
telligo. Et meliores oculi dantis vite cōſiliū: qꝫ oculi tenē-
tis manū. Tales oculos q̄rebat et Ieſus quādo ait phi-
lippo. Tāto tpe vobiſcū ſū et nō cognouiſtis me? Tales ocu
los q̄rebat cū ait. Philippe: qui videt me videt et patrem
meū. Iſti oculi ī itelligētia ſunt: iſti oculi ī mēte ſūt. Adeo
cū dixiſſet pſalmus: quō rex oīs terre deꝰ: ſubiecit ſtatim
pſallite intelligenter. Quod enī dico/ pſallite deo nr̄o pſal-
lite: deū dico regē noſtrū. Sed regem noſtrū inter homies
vidiſtis: tāqꝫ hoīem vidiſtis: paſſum crucifixum mortuum
Latebat aliquid in illa carne: quod oculis carneis videre
nō potuiſtis. Quid illic latebat: pſallite itelligēter. Nolite
oculis q̄rere: qꝺ mēte ꝯſpicit. Pſallite lingua: qꝛ inter vos
caro. Sed qꝛ v̄bum caro factum eſt ⁊ habitauit in nobis.
Reddite ſonū carni: reddite dño mētis obtutū. Pſallite
intelligēter: et videtis qꝛ verbū caro factū eſt: ⁊ habitauit
in nobis. Dicat et iohānes teſtimoniū. [Poſt hec venit ie- B
ſus ⁊ diſcipuli eius † in iudeā terrā: ⁊ illic † demorabat cū † Alia lr̄a
eis ⁊ baptizabat.] Baptizatus baptizat. Nō ī eo baptiſmo habꝫ terrā
baptizat: quo baptizatus eſt. Dat baptiſmū dñs baptiza- iudeā.
tus a ſeruo: oſtendēs hūilitatis viā ⁊ ꝑducēs ad baptiſmū † Alia lr̄a
dñi: hoc eſt: baptiſmū ſuū/ prebendo humilitatis exemplū hꝫ mora-
quia ipſe nō reſpuit baptiſmū ſerui. Et in baptiſmate ſer- batur.
ui via preparabatur dño: ⁊ baptizatus dñs viam ſe fecit ve
nientibus. Ipſum audiamus. Ego ſum via ⁊ veritas ⁊ vi- Ioh.xiiij.
ta. Si veritatem queris: viam tene. Nam ipſe eſt via que eſt
veritas. Ipſa eſt quo is: ipſa eſt qua is: nō per aliud is ad
illud nō per aliud venis ad xp̄m. Per xp̄m ad xp̄m venis
Quomō per xp̄m ad chriſtū? Per xp̄m hoīeꝫ: ad xp̄ꝫ deū
Per verbū caro factū: ad v̄bū quod in principio erat deꝰ
apud deum. Ab eo qꝺ manducauit homo: ad illud qꝺ quo
tidie manducant angeli. Sic enim ſcriptum eſt. Panē an- Pſalm.
gelorum manducauit homo. Panem celi dedit eis: panē lxxvij.
angelorum manducauit homo. Quis eſt panis angelorū?
In principio erat verbū: ⁊ verbum erat apud deū: et deus
erat verbum. Quomodo panem angelorū mādu cauit hō?
Et verbū caro factum eſt: ⁊ habitauit in nobis. Sed quia
diximꝰ manducare angelos fratres ne putetis morſibꝰ fie-
ri. Nā ſi h intellexeritis: quaſi dilaniatur deꝰ quē mandu-
cant angeli. Quis dilaniauit iuſticiam? Sed rurſum mihi
aliquis dicit. Et quis eſt qui manducat iuſticiā. Vñ ergo
Beati qui eſuriunt ⁊ ſitiunt iuſticiā: qm̄ ipſi ſaturabūtur? Mat.v.
Cibꝰ quē māducas ꝑ carnē vt reficiaris tu/ ille deficit: vt
reparet te/ cōſumit. Māduca iuſticiā: et tu reficeris: ⁊ illa
integra ꝑſeuerat: quō vidēdo iſtā lucē corpoream reficiun
tur oculi noſtri: ⁊ res eſt corporea que videtur oculis cor-
poreis. Multi enim cum fuerint diutius in tenebris: infir-
matur acies ipſorum quaſi ieiunio lucis fraudati oculi ci-
bo ſuo. Luce quippe paſcunt: defatigant ieiunio ⁊ debili-
tant: ita vt ipſam lucem qua reficiunt videre nō poſſint. Et

ſi diutius afuerit:extinguitur et tanq̄ moritur i eis ipſa acies
lucis. Quid ergo? Quia tot oculi quotidie iſta luce paſcū-
tur:minor nō fit:ꝛ illi reficiūtur:ſed ipſa integra ꝑmanet. Si
hoc potuit de⁹ de luce corporea corporeis oclis exhibere
nō exhibet mūdis cordib⁹ lucem illā infatigabilem/inte-
gram/perſeuerantem/nulla parte deficientem? Quā lucē.
In principio erat verbū:ꝛ verbum erat apud deū. Videa-
ps. xxxv. mus ſi lux eſt. Quomodo apud te eſt fons vite:ꝛ in lumine
tuo videbimus lumen. In terra aliud eſt fons:aliud lumē.
Sitiens q̄ris fontē:ꝛ vt ꝑuenias ad fontem/queris lucem.
Et ſi dies nō eſt:accendis lucernā:vt ad fontem ꝑuenias.
Fons ille:ipſe lux eſt. Sitientib⁹ fons eſt:ceco lux eſt. Ape-
riantur oculi vt videāt lucē:aperiantur fauces cordis vt bibāt
fontē. Qđ bibis/hoc vides hoc audis:totum tibi fit deus:
q: horū que diligis/totū tibi eſt. Si viſibilia attēdas:nec
panis eſt deus:nec aqua eſt deus:nec lux iſta eſt deus: nec
veſtis eſt deus:nec domus eſt deus. Omnia eñ hec viſibi-
lia ſunt ꝛ ſingula ſunt. Quod eſt panis nō hoc eſt aqua: et
quod eſt veſtis nō hoc eſt dom⁹:ꝛ quod ſunt iſta nō hoc eſt
deus. Viſibilia eni ſunt:deus tibi totū eſt. Si eſurieris pa-
nis tibi eſt:ſi ſitis aqua tibi eſt:ſi in tenebris es lumen tibi
eſt:q: incorruptibilis manet:ſi nudus es/īmortalitatis ve-
ſtis tibi eſt:cum corruptibile h̄ induerit incorruptionem:ꝛ
mortale h̄ induerit īmortalitatē. Oīa pñt dici de deo:et ni-
hil digne di de deo. Nihil latius hac inopia. Querꝭ ꝯgruū
nomē:nō inuenis. Queris quoquomō dicere:oīa inuenis.
Quid ſimile agn⁹ ꝛ leo? de xp̄o vtrūq̄ dictū eſt. Ecce agn⁹
dei. Quō leo? Vicit leo đ tribu iuda. Audiam⁹ iohānē. Ba-
ptizabat ieſus. Diximꝰ q: baptizabat ieſus. Quō ieſus:quō
d ñs:quō dei fili⁹:quomō v̄bū:ſed verbum caro factum eſt.
† Alia lr̄a ⌊Erat autem ꝛ iohānes baptizans in † enon iuxta ſalim⌋
hꝫ ennon. Locus q̄dā enon intelligitur q: lac⁹ erat. ⌊Quia aque multe
† Alia lr̄a erant † ibi. Et veniebant et baptizabantur. Nondum enim
hꝫ illic. miſſus † erat in carcerem iohānes.⌋ Si meminerītis:ecce
† Alia lr̄a iterū dico qđ dixi. Quare baptizabat iohānes? Q: opor-
fuerat io tebat vt dñs baptizaret. Quare oportebat vt dominus ba-
hānes. ptizaretur? Quia multi cōtēpturi erant baptiſmū: eo q̄ tā
C maiori gratia ꝑditi viderent:q̄ viderēt alios fideles. Ver-
bi gratia:coniugatus iam continēter viuens cathecumi-
nus:contēneret cōiugatum et diceret ſe meliorem:cum il-
le ſit fidelis. Ille cathecuminus poteſt dicere in corde ſuo
Quid mihi opus eſt baptiſmū accipere vt hoc habeā qđ
et iſte quo iam melior ſum? Ne ergo ceruix iſta ꝑcipitaret
q̄ſdā de meritis ſuis plurimū elatos:baptizari voluit dñs
a ſuo tāq̄ alloquēs filios capitales. Quid vos extollitis?
quid erigitis? quia habet ille prudentiam/ille doctrinā/il-
le caſtitatē/ille fortitudinē patiētie. Nūq̄d tñ habere po-
teſtis q̄ntum ego qui dedi? Et tñ ego baptizat⁹ ſum a ſuo:
Mat. iij. vos dedignamini a dño. Hoc eſt vt ipleatur oīs iuſticia. Sꝫ
dicit aliq̄s. Sufficiebat ergo vt baptizaret dominū iohan-
nes. Quid opus erat vt alij baptizarentur a iohāne? Et hoc
diximꝰ:quia ſi ſol⁹ dñs baptizaretur a iohanne:non deeſſet
iſta cogitatio hominib⁹:q̄ meliorem habebat baptiſmum
iohānes q̄ dñs. Diceret eni. Vſq; adeo magnum erat ba-
ptiſmū quod habuit iohānes:vt ſol⁹ xp̄s illo fuerit dign⁹
baptizari. Ergo vt oſtēderetur melius baptiſmum quod
datur⁹ erat dñs:ꝛ illud tanq̄ ſerui intelligeretur: illud tanq̄
dñi: baptizat⁹ eſt dñs vt preberet humilitatis exēplū. Nō
ſol⁹ autem baptizat⁹ eſt ab eo:ne baptiſmū iohannis meli⁹
baptiſmo dñi videretur. Ad hoc autem viam ꝑbuit dñs no-
ſter ieſus xp̄us ſicut audiſtis fratres:ne quis arrogans qđ
habeat abundantiā alicuius gratie:dedignaretur baptiza-
ri baptiſmo dñi. Q̄ntūcūq; eni cathecumin⁹ proficiat:ad-
huc ſarcinā iniquitatis portat. Non illi dimittitur:niſi cum
venerit ad baptiſmū. Quō non caruit popul⁹ iſrael populo
egyptiorum niſi cum veniſſet ad mare rubrum. Sic preſſu-
ra pctōrū nemo caret niſi cū ad fontem baptiſmi venerit.
† Alia lr̄a ⌊Facta eſt † ergo queſtio ex diſcipulis iohannis cū iudeis
hꝫ autem. de purificatione.⌋ Baptizabat iohānes:baptizabat xp̄us.
Moti ſunt diſcipuli iohānis:cōcurrebant ad xp̄ꝫ:venieba-
tur a iohanne. Qui enim veniebant ad iohannē:mittebat il-
los ad xp̄m baptizari:nō mittebantur ad iohannē q a xp̄o
baptizabantur. Turbati ſunt deſcipuli iohannis ꝛ ceperunt
queſtionem tractare cum iudeis:quomodo ſolet fieri ſi in-
telligas dixiſſe iudeos maiorem eſſe xp̄m:ꝛ ad eius baptiſ-
mū debere cōcurri. Illi nondū intelligentes: defendebant
baptiſmū iohannis. Ventum eſt ad ipſum iohannem vt ſol-
ueret queſtionē. Intelligat charitas veſtra. Et h̄ vtilitas
ipſa humilitatis agnoſcitur ꝛ oſtenditur: vtrum in ipſa que-
ſtione cū errarent homines:gloriari apud ſe voluit iohan-
nes. Fortaſſe enim dixiſſet:verum dicitis: recte cōtenditis
baptiſmū meū eſt melius. Nā vt noueritis quod baptiſmū
meū eſt melius:ipm xp̄m ego baptizaui. Poterat hoc di-
cere iohannes baptizato chriſto. Q̄ntum ſe ſi vellet extēde-
re:habebat vbi ſe extenderet. Sed meli⁹ nouerat apđ quē
ſe humiliaret. Quem ſe nouerat naſcendo antecedere:illi ſe
voluit confitendo cedere. Salutē ſuā intelligebat in chri-
ſto eſſe. Jam dixerat ſuperius:nos omnes de plenitudine Joh. j.
eius accepimus. Et hoc cōfiteri deū eſt. Quō enim omes
homines de plenitudine eius accipiunt:niſi ille ſit de⁹. Nā
ꝛ ſi ille homo ꝛ non de⁹:de plenitudine dei accepit ipſe:nō
de⁹. Si autē omnes homines de plenitudine ei⁹ accipiunt:
ille eſt fons:ꝛ illi bibētes. Qui bibunt:ꝛ ſitire poſſunt et bi-
bere. Fons nunq̄ ſitit:fons ſeipſo non eget. Fōte egent ho-
mines ardentes viſceribꝰ:aridis faucibus currūt ad fontē
vt reficiantur. Fons fluit vt reficiat:ita et dñs ieſus. Videa-
mus quid reſponderit iohānes⌊ † Venerunt ad iohannē; † Alis lr̄a
ꝛ dixerūt ei. Rabbi qui erat tecum trans iordanē cui tu habet. Et
teſtimoniū perhibuiſti:ecce h̄ baptizat: et oēs † currūt ad † Ala lr̄a
illum⌋ Hoc eſt. Quid dicis/nō ſunt prohibendi vt ad te po- hꝫ venīūt
ti⁹ veniant?⌊ Reſpondit iohannes et dixit. Non poteſt ho- ad eum.
mo quicq̄ accipere:niſi ei datū fuerit de celo.⌋ De quo pu-
tatis hoc dixiſſe iohannē? De ſeipſo. Quaſi homo accepi
ait de celo. Intendat charitas veſtra. Non poteſt hō q̄cq̄ D
accipere niſi fuerit ei datum de celo.⌊ Ipſi vos mihi teſti-
monium perhibetis:quod dixerim † ego nō ſum chriſtus⌋ † Alia lr̄a
Tanq̄ dicens. Quid vos fallitis? Vos ipſi mihi qui modo nō ſū ego
ꝓpoſuiſtis hāc queſtionē:qui mihi dixiſtis:rabbi qui erat chriſtus.
tecū trans iordanem:cui tu teſtimonium perhibuiſti. No-
ſtis ergo quale teſtimoniū illi perhibui. Modo dictur⁹ ſū
non eē illū:quem dixi eſſe? Ecce qui aliquid accepi de celo
vt aliquid eſſem inanē me vultis eſſe vt loquar contra veri-
tatem. Non poteſt homo accipere quicq̄ niſi fuerit illi da-
tum de celo. Ipſi vos mihi teſtimonium perhibetis quod
dixerim. Ego non ſum chriſtus. Non es tu chriſtus? Sed
quid ſi maior illo: quia tu illum baptizaſti. †⌊ Miſſus ſum † Textus
ego.⌋ ꝑco ſum:ille iudex eſt. Et audi teſtimoniū multo ve- hꝫ Sꝫ q:
hemētius:multo expreſſius. Videte quid nobiſcū agitur: miſſus ſū
videte quid amare debeamus. Videte quia aliquē homi- ante illum
nem amare pro chriſto:adulteriū eſt. Quare hoc dico? At-
tendam⁹ vocem iohannis. Poterat in illo errari: poterat
in ipſo putari qui non erat. Reſpuit a ſe falſum honorē vt
teneat ſolidā veritatē. Videte quid dicat chriſtū: quid ſe.
⌊Qui habet ſponſam ſponſus eſt.⌋ Caſti eſtote:ſpōſū ama-
te. Quid autem tu es qui nobis dicis:qui habet ſpōſā ſpō-
ſus eſt.⌊ Amic⁹ autē ſponſi qui ſtat ꝛ audit eū gaudio gau-
det propter vocem ſponſi⌋ Aderit dominus pro motu cor-
dis mei:multo enim gemitu pleuū eſt dicere qđ doleo. Sꝫ
obſecro vos per ipſum chriſtum:vt quod dicere non pote-
ro:vos cogitetis. Noui eñ dolorē meū. Exprimi ſatis di-
gne nō poſſe. Multos eñ adulteros video/q ſponſam tan-
to precio emptam/amatam/fedā vt pulchra fieret:illo em-
ptore:illo liberatore:illo decoratore:poſſidere volunt:et id
agūt verbis ſuis vt pro ſponſo amentur. De illo dictum eſt
h̄ eſt q baptizat. Quis huc exit ꝛ dicit:ego baptizo? Quis
huc exit et dicit:ego qđ dedero? hoc eſt ſanctū. Quis huc
ꝓcedit q dicit? Bonū eſt tibi vt naſcaris ex me. Amicum
ſpōſi audiamus:nō adulteros ſponſi. Audiam⁹ zelātē: ſed
nō ſibi. Fratres regredimini corde ad veſtras domos:car-
nalia loquor:terrena loquor. Humanū dico ꝓpter infirmi-
tatem carnis veſtre. Multi habetis coniuges:multi habe-
re vultis:multi ꝛ ſi non vultis habuiſtis:multi qui omnino
coniuges habere non vultis. De coniugibus patrū veſtro-
rum nati eſtis. Nullum cor eſt quod non iſte tāgat affect⁹
Nullus in rebus humanis tam deuī⁹ a genere humano eſt
qui quod dico non ſentiat. Ponite aliquē ꝓfectū peregre:
cōmendaſſe amico ſuo ſponſam ſuam. Vide queſo te cha-
rus me⁹ es:ne forte me abſente ꝑ me aliq̄s ametur. Qualis

ergo ille qui cuſtodiens ſpōſam vel vxorē amici ſui:dat q̄=
dem operam vt null⁹ ali⁹ amet. Sʒ ſi ſe amari ꝓ amico vo
luerit:⁊ vti voluerit cōmēdata ſibi:q̄ꝫ deteſtādus humano
generi vniuerſo appet. Videat illā aliquāto petulāti⁹ ꝑ fe
neſtrā attendere aut iocari cū aliquo:prohibet tanq̄ꝫ zelās
Video zelantem ſed videam cui:vtrū amico abſenti an ſi=
bi preſenti. Putate hoc dominū noſtrū ieſum chriſtum fe=
ciſſe. Cōmēdauit amico ſuo ſponſam ſuam:peregre profe=
ctus eſt accipere regnū ſicut ipſe dicit in euangelio:⁊ tamē
preſens eſt maieſtate. Fallat amicus qui trāſmare ꝓfect⁹
eſt:et ſi fallit:ve illi q̄ fallit. Quid cū fallere deū conatur in=
tuentē oīm corda ⁊ omniū ſecreta rimantē:exiſtit aliq̄s he
retic⁹ ⁊ dicit. Ego do/ego ſāctifico/ego iuſtifico/nolo eas
ad illā ſectā. Bene q̄dē zelat ſed vide cui. Nō eas ad ido=
la:bene zelat. Nō ad ſortilegos:bene zelat. Videamus cui
zelat. Ego qđ do ſanctū eſt:quia ego do. Ego quem bapti
zo baptizatus eſt. Quē nō baptizo non eſt baptizatus. Au
di amicū ſponſi: diſce zelare amico tuo. Audi vocē illius.
Hic eſt q̄ baptizat. Quare tibi vis arrogare quod tuū non
eſt. Uſq̄ꝫ adeo abſens eſt q̄ hic reliq̄t ſponſam ſuā? Neſcis
q̄ꝛ ille q̄ a mortuis reſurrexit: ad dexterā patris ſedet. Si
cōtēpſerūt eū iudei in ligno pendentē:tu cōtēnis in celo ſe
dentē. Nouerit charitas veſtra magnū dolorē me pati de
hac re. Sed vt dixi. Dimitto cetera cogitationibus vr̄is.
Nō enī dico ſi loquar tota die:ſi ꝑplāgā tota die nō ſufficio.
Non dico:ſi habeā ſicut dicit ꝓpheta:fontem lachrymarū
ſed ſi conuertar in lachrymas et lachryme fiam:in linguas
et lingue fiam:parum eſt. Redeam⁹:videamus quid dicit
E iſte. Qui habet ſponſā ſponſus eſt. Non eſt mea ſpōſa. Et
non gaudes in nuptiis? Immo gaudio ait. Amicus autē
ſponſi q̄ ſtat et audit eū:gaudeo gaudet propter vocē ſpō
ſi. Nō inquit gaudeo ꝓpter vocem meā:ſed propter vocem
ſponſi. Gaudeo ego in audiendo. Ille in dicendo. Ego eñ
ſum illumināđ⁹ ille lumē. Ego ſum auris:ille verbū. Ego
amicus ſponſi:qui ſtat et audit eū. Quare ſtat? Q̄ꝛ non ca=
dit. Quare nō cadit? Q̄ꝛ humilis eſt. Vide ſtantē in ſolido
Non ſum dignus corrigiam calciamenti eius ſoluere. Be
ne te humilias:merito nō cadis. Merito ſtas:merito au=
dis eū:⁊ gaudio gaudes ꝓpter vocem ſponſi. Sic apoſto=
lus amicus ſponſi zelat:⁊ ipſe nō ſibi ſed ſponſo. Audi vo=
cem zelantis. Zelo dei vos zelo dixit/non meo. Non mihi
ij. Cor.xj. ſed zelo dei. Vide quomodo? quē zelas? Vl' cui zelas? De
ſponſaui eñ vos vni viro virginem caſtam exhibere xp̄o.
Quid ergo times? Quare zelas? Timeo inquit ne ſicut ſer
pens ſeduxit euam aſtutia ſua:ſic ⁊ veſtri ſenſus corrūpan
tur a caſtitate que eſt ī chriſto. Omnis eccleſia virgo appel
lata eſt. Diuiſa eē mēbra eccleſie:diuerſis donis pollere vi
detis atq̄ꝫ gaudere. Alij cōiugati/alie cōiugate:alij vidua=
ti vxoribus vltra nō querūt. Alie viduate maritis vltra nō
querunt. Alij integritatē ab ineunte etate conſeruant. Alie
virginitatē ſuā deo deuouerunt. Diuerſa ſunt munera ſed
omnes iſti vna virgo eſt. Vbi eſt iſta virginitas? Nō eñ ī
corpore. In corpore paucarū feminarum eſt. Et ſi dici vir
ginitas in viris poteſt: paucorum virorum ſanctitas:inte=
gritas etiam corporis eſt in eccleſia:et honorabilius mem
brum eſt. Alia autē mēbra non in corpore:ſed omnia in mē
te ſeruant virginitatem. Que eſt virginitas mentis? Inte=
gra fides/ſolida ſpes/ſincera charitas. Hanc virginitatē
timebat ille:qui zelabat ſponſam a ſerpente corrumpi. Si=
cut eñ mēbrū corporis violatur in quodam loco:ſic ſedu=
ctio lingue violat virginitatē cordis. In mente non corrū
patur:que nō vult ſine cauſa tenere corporis virginitatem.
Quid ergo dicā fratres mei? Et heretici habēt virgines ⁊
multe ſunt virgines hereticorum. Videamus ſi ſponſum
amant: aut virginitas iſta cuſtodiatur. Cui cuſtodiatur?
Chriſto inq̄t. Videam⁹ ſi chriſto:⁊ nō donato. Videamus
cui ſeruatur iſta virginitas. Cito ꝓbare poteſtis. Ecce oſtē=
do ſponſum:q̄ꝛ ipſe ſe oſtēdit. Perhibet illi teſtimoniū io
hānes. Hic eſt q̄ baptizat. O tu virgo ſi ſponſo huic ſeruas
virginitatē tuā:quare curris ad eū qui dicit:ego baptizo:
cū amic⁹ ſponſi tui dicat:hic eſt qui baptizat. Deinde ſpon
ſus tuus totū orbē tenet:q̄re tu in parte corrūperis? Quis
Pſ. xlvj. eſt ſpōſus? Quō rex oīs terre de⁹. Ipſe ſpōſus tuus totū
tenet:quia totum emit. Vide quāti emerit:vt itelligas q̄d
emerit. Quod preciū dedit? Sanguinē fudit. Vbi fudit
ſanguinē ſuum? In paſſione. Nōne ſponſo ſuo cantas aut
cantare te fingis:q̄ñ emptus eſt totus orbis. Foderūt ma Pſ. xxj.
nus meas ⁊ pedes meos:dinumerauerūt oīa oſſa mea. Ip
ſi vero cōſiderauerūt ⁊ cōſpexerūt me:diuiſerūt veſtimēta
mea:⁊ ſup veſtē meā miſerunt ſortem. Sponſa es:agnoſce
veſtē ſponſi tui. Sup quā veſtem miſſa eſt ſors? Interroga
euangeliū. Vide cui deſponſata ſis:vide a quo arras acci
pias:interroga euangeliū. Vide q̄d tibi dicat in paſſione
dñi. Erat ibi tunica. Videamus qualis. Deſup texta. De= Ioh.xix.
ſuper texta quid ſignificat niſi charitatē? Deſuper texta tu
nica/quid ſignificat niſi vnitatē? Hāc tunicā attēde:quā
nec perſecutores chriſti diuiſerunt. Ait eñ dixerunt inter
ſe. Nō diuidam⁹ eā:ſed ſortē ſup eam mittamus. Ecce vn
de audiſtis pſalmū. Veſtē ꝑſecutores nō cōſciderunt: chri
ſtiani eccleſiā diuidūt. Sed q̄d dicā fratres? Aperte videa
mus q̄d egerit. Ibi eñ emit:ibi preciū dedit. Pro quanto
dedit? Si pro africa dedit:nō ſimus donatiſte:⁊ nō appel
lemur donatiſte ſed chriſtiani:quia chriſtus ſolā africam
emit. Q̄q̄ꝫ et hic non ſoli donatiſte:ſed non tacuit in com=
mercio ſuo q̄d emerit. Fecit tabulas/deo gratias:nō nos
fefellit. Opus eſt vt audiat illa ſponſa ⁊ intelligat ibi cui vo
uerit virginitatē. Ibi in pſalmo vbi dictū eſt. Foderūt ma Pſ. xxj.
nus meas ⁊ pedes meos:dinumerauerūt omnia oſſa mea.
Vbi paſſio domini apertiſſime declaratur. Qui pſalm⁹ om
ni anno legit̄ nouiſſima hebdomada intēto vniuerſo ppl'o
imminente paſſione chriſti:⁊ apud nos ⁊ apđ illos pſalm⁹
iſte legit̄. Intendite fratres:q̄d ibi emit. Recitentur tabu=
le cōmerciales:quid ibi emit audite. Cōmemorabunt̄ ⁊ cō
uertent̄ ad dominū vniuerſi fines terre. Et adorabūt in cō
ſpectu eius vniuerſe familie gentiū:quomodo ipſius eſt re
gnū ⁊ ipſe dñabit̄ gentiū. Ecce quid emit. Ecce q̄ñ deus
rex oīs terre eſt ſponſus tuus. Quid ergo apud vos vis de
duci talē diuitē? Agnoſce/totū emit:⁊ tu dicis partem hic
habes. O placere ſpōſo. O ſi corrupta nō loquereris:⁊ cor F
rupta quod peius eſt corde nō corpore. Amas hominē ꝓ
xp̄o:amas dicentē. Ego baptizo. Amicū ſponſi nō audis
dicentē. Hic eſt q̄ baptizat. Non audis dicentē. Qui habʒ
ſponſam ſponſus eſt. Ego nō habeo ſponſam dixit. Sed
quid ſum? Amicus. Amic⁹ autē ſpōſi qui ſtat et audit eum
gaudio gaudet ꝓpter vocē ſponſi. Euidēter ergo fratres
mei nihil ꝓdeſt iſtis ſeruare virginitatē:habere cōtinētiā:
elemoſynā dare. Omnia illa que laudant̄ in eccleſia nihil
illis proſunt:quia cōſcindūt vnitatē:id eſt tunicā illā cha=
ritatis. Quid faciunt? Diſerti ſunt multi inter illos:magne
lingue flumina linguarum:nū quid angelice loquūtur? Au
diant amicū ſponſi:zelantem ſponſo nō ſibi. Si linguis ho j. Cor. xiij
minū loquar ⁊ angelorū:charitatem autem nō habeam fa=
ctus ſum velut eramentū ſonans aut cymbalum tynniens.
Sed quid dicūt. Habemus baptiſmū. Habes ſed nō tuū
Aliud eſt habere aliud dominari. Baptiſmū habes:q̄ꝛ ac=
cepiſti vt baptizatus ſis. Accepiſti tanq̄ꝫ illuminatus:ſi ta
men a te non obtenebratus. Et quando das:miniſter das
non poſſeſſor:preco clamas non iudex. Per preconem loq̄
tur iudex:⁊ in actis tamen non ſcribitur/preco dixit/ſʒ iu=
dex dixit. Proinde vide ſi tuum eſt quod das poteſtate.
Si autem accepiſti. Confitere cū amico ſponſi. Nō poteſt
homo accipere quicq̄ꝫ:niſi datum fuerit ei de celo. Cōfite=
re cum amico ſpōſi:qui habet ſponſam ſponſus eſt. Amic⁹
autem ſpōſi ſtat ⁊ audit eum. Sed o ſi ſtares ⁊ audires eū
⁊ nō caderes vt audires te. Audiendo eñ eum:ſtares ⁊ au
dires. Nā loqueris ⁊ tibi caput inflas. Ego inq̄t eccleſia
ſi ſponſa ſum:ſi arras accepi/ſi precio ſanguinis illius re=
dempta ſum:audio vocem ſponſi. Et vocem amici ſponſi
tūc audio:ſi ſpōſo meo det gloriā non ſibi. Dicat amicus.
Qui hʒ ſponſam ſponſus eſt. Amicus autē ſponſi qui ſtat
⁊ audit eū:gaudio gaudet propter vocem ſponſi. Ecce ha
bes ſacramēta:⁊ ego cōcedo. Habes formā:ſʒ ſacramētū
es de vite preciſum. Tu formā oſtēdis:ego radicem q̄ro.
De forma fruct⁹ non exit:niſi vbi eſt radix. Vbi aūt eſt ra=
dix? In charitate. Et audi formā ſacramētorū. Paul⁹ lo=
quit̄. Si ſciā inq̄t oīa ſacramēta ⁊ habeā oēm ꝓphetiā et
oēm fidē:⁊ quātā fidē:ita vt mōtes trāſferā:charitatē aūt
nō habeā:nihil ſum. Nēo ꝗ vobis fabulas vendat. Et pō= j. Cor. xiij

tius fecit miraculũ:ꝛ donatus orauit:ꝛ reſpõdit ei de⁹ de
celo. Pꝛimo aut fallũtur aut fallũt. Poſtremo fac illũ mõ
tes traſferre:charitatẽ autẽ inq̃t nõ habeam nihil ſum. Ui
deamus vtrũ habuerit charitatẽ. Crederem:ſi non diuiſiſ
ſet vnitatem. Nã ꝛ cõtra iſtos (vt ſic loq̃r) mirabiliarios:
Matth. xxiiij. cautũ me fecit deus me⁹ dicens. In nouiſſimis tẽporibus
exurgent pſeudo ꝓphete facĩẽtes ſigna et prodigia: vt in:
ducant ſi fieri poteſt etiã electos. Ecce predixi vobis. Er
go cautos nos fecit ſponſus: quia et miraculis decipi non
debemus. Aliq̃ñ eni et deſertoꝛ terret prouincialem: ſꝫ vtrũ
in caſtris ſit ꝛ aliquid illi proſit character ille in quo ſigna
ſ.q.i.teneamus. tus eſt: hoc attẽdit qui terreri ꝛ ſeduci nonvult. Teneam⁹
ğ vnitatem fratres mei. Preter vnitatẽ: et qui facit miracu
la nihil eſt. In vnitate erãt populus iſrael et nõ faciebant
miracula: preter vnitatem erant magi pharaonis ꝛ facie:
bant ſimilia moyſi. Populus iſrael vt dixi non faciebant
miracula. Qui erãt ſalui apud deũ: qui faciebãt an qui nõ
faciebãt? Petrus apoſtol⁹ reſuſcitauit mortuũ: ſimon ma
gus fecit multa. Erant ibi multi xp̃iani qui nõ poterãt fa:
cere nec qđ faciebat petrus/nec quod faciebat ſimõ. Sed
Luce. x. vñ gaudebant? q: noĩa eorũ erant ſcripta celo. Nam et re:
deuntibus diſcipulis: dominus noſter ieſus chriſtus ꝓpt
fidem gentiũ hoc ait. Dixerũt eni glorĩantes ipſi diſcipuli
Ecce dñe in nomine tuo etiã demonia nobis ſubiecta ſũt
Bene quidem confeſſi ſunt: detulerunt honoꝛem nominis
chriſti. Et tamẽ quid ait eis? Nolite in hoc gloriari q: de:
monia vobis ſubiecta ſunt. Sed gaudete q: nomĩa veſtra
ſcripta ſunt in celo. Petrus demonia excluſit. Neſcio que
anicula vidua/neſcio quis homo qualiſcũq; laicus habẽs
charitatem: tenens integritatem fidei: non facit hoc. Pe:
trus in corpoꝛe oculus eſt. Ille in corpoꝛe digitus eſt: i eo
tamen corpoꝛe eſt: in quo et petrus. Et ſi minus valet digi
tus q̃ oculus: non eſt tamẽ preciſus a corpoꝛe. Meli⁹ ẽ eẽ
digitũ et eſſe in corpoꝛe: q̃ eſſe oculum et eucli de corpoꝛe.
Pꝛoinde fratres mei nemo vos fallat/nemo vos ſeducat:
amate pacẽ xp̃i: q̃ pro vobis crucifixus eſt cum deus eſſet
Paulus dicit. Neq; qui plantat eſt aliquid neq; qui rigat
ſed qui incrementũ dat de⁹. Et quiſq; noſtrum dicit quia
aliq̃d eſt. Si dixerimus q: aliq̃d ſum⁹ et nõ illi gloriã dede
rimus: adulteri ſumus: nos amari volum⁹ nõ ſpõſũ. Uos
chriſtũ diligite et nos in illo: in quo et vos a nobis diligi:
mini. Inuicem ſe diligant membra: ſed omnia ſub capite vi
uant. Doloꝛe quidem fratres mei multa coactus ſum dice:
re et pauca dixi. Lectionem tamen finire non potui. Ade:
rit dñs vt opoꝛtune finiaꝛ. Nolui eni amplius onerare coꝛ
da veſtra: que volo vacare gemitibus et oꝛationibus pro
his qui adhuc ſurdi ſunt et non intelligunt.

Tractatus. xiiij.

¶Hoc ergo gaudium meum impletum eſt: illũ
oportet creſcere me autem minui. Qui deſurſum
venit ſuper oĩes eſt qui eſt de terra: de terra eſt
et de terra loquitur: qui de celo venit ſuper oẽs
eſt. Et quod vidit et audiuit hoc teſtatur: et teſti
monium eius nemo accipit. Qui autem accepe:
rit ei⁹ teſtioniũ ſignauit: q: deus verax eſt. Quẽ
enim miſit de⁹ verba dei loquiꝛ. Non eni ad mẽ
ſuram dat deus ſpiritum. Pater diligit filium
et omnia dedit in manu eius. Qui credit i filium
habet vitã eternã: qui autem incredulus eſt filio
non videbit vitam: ſed ira dei manet ſuper eum.

A Lectio iſta de ſancto euangelio excellentiam di:
uinitatꝭ domini noſtri ieſu chriſti et humilitatẽ
hominis qui meruit dici amicus ſponſi nos do:
cet vt diſtinguamus q̃d interſit inter hominẽ ho
minẽ: et hominẽ deũ. Q: homo deus dñs noſter ieſus chri
ſtus: deus ante omnia ſecula: et homo in noſtro ſeculo. De
us de patre: homo de virgine: vnus tamen atq; idem dñs
et ſaluatoꝛ ieſus chriſtus filius dei deus et homo. Johã:
nes vero excellẽtis gratie miſſus ante ipſum illuminat⁹ ab
Joh. i. illo q̃ lumen eſt. De iohãne eni dictũ eſt. Nõ erat ille lumẽ

ſed vt teſtimoniũ perhiberet de lumĩe: poteſt quidem dici
lumen: et bene dicit ꝛ ipſe lumẽ: ſed illuminatũ non illumi
nans. Aliud eſt enim lumen quod illuminat: et aliud lumẽ
quod illuminaꝛ. Nã et oculi noſtri lumina dicunꝛ. Et tñ
in tenebris patent et nonvidẽt. Lumen autẽ illuminans a
ſeipſo lumen eſt: ꝛ ſibi lumẽ eſt: nõ indiget alio lumine vt lu
cere poſſit: ſed ipſo indigent cetera vt luceant. Confeſſus ẽ
ğ iohannes ſicut audiſtꝭ: q: cũ diſcipulos multos faceret
ieſus: et perferreꝛ ad eũ veluti vt inſtigareꝛ: quaſi inuido
eĩ narrauerũt: ecce ille facit plures diſcipulos q̃ tu. Ille
cõfeſſus eſt q̃d eſſet: ꝛ inde meruit ad ipm̃ pertinere q: non
eſt auſus ſe dicere qđ ẽ ille. Hoc ergo dixit iohãnes: nõ po
teſt homo accipere quicq̃ niſi datũ illi fuerit de celo. Er:
go xp̃s dat: homo accipit. Ipſi vos mihi teſtimoniũ ꝑhi:
betis quod dixerim ego nõ ſum chriſtus: ſꝫ q: miſſus ſum
ante illũ. Qui habet ſponſam ſponſus eſt. Amicus aũt ſpõ
ſi q̃ ſtat ꝛ audit eũ: gaudio gaudet propter vocẽ ſpõſi. Nõ
ſibi gaudiũ fecit de ſe. Qui ei vult gaudere de ſe triſtis erit:
qui autẽ de deo vult gaudere/ ſẽꝑ gaudebit: q: deus ſem:
piternus ẽ. Uis habere gaudiũ ſempiternũ. Adhere illi q̃
ſempiternus eſt. Talem ſe dixit dixit iohãnes: ꝓpter vocẽ
ſponſi gaudet amic⁹ ſpõſi ait non ꝓpter vocem ſuã ſꝫ ſtat
ꝛ audit eũ. Si ergo cadit: nõ audit eum. De illo eñ quodã
q̃ cecidit dictũ eſt: ꝛ in veritate nõ ſtetit: diabolo dictum eſt
ğ ſtare debet amic⁹ ſponſi et audire. Quid eſt ſtare? Per:
manere in gr̃a ei⁹ quã accepit: et audit vocẽ ad quam gau
det. Sic erat iohãnes: nouerat vnde gaudebat. Nõ ſibi ar
rogabat: qđ ipſe non erat. Sciebat illuminatum eſſe: nõ il:
luminatoꝛẽ. Erat autem lumen verum (ait euangeliſta) qđ
illuminat omnẽ hominẽ venientẽ in hunc mũdũ. Si ğ om Mat. xi.
nẽ: ꝛ ipm̃ iohãnẽ: q: et ipſe de hoib⁹. Etenĩ q̃uis nẽo exur
rexit maioꝛ in natis mulierũ: vnus tamen ꝛ ipſe ex his qui
nati ſunt ex mulieribus: nunq̃d cõparandus eſt ei qui quia
voluit natus eſt? Et ideo nouo partu: quia nou⁹ nat⁹. Am
be eñ generationes domini inuſitate ſunt: et diuina et hu:
mana. Diuina non habet matrẽ: humana non habet patrẽ
Ergo vnus de ceteris iohannes: ſed tamẽ maioris gratie
ita vt in natis mulierũ nemo exurrexit maioꝛ illo. Tantã
teſtificationẽ tribuit domino noſtro ieſu chriſto: vt illũ di
cat ſponſum: ſe amicũ ſponſi: nõ dignũ tamen ſoluere coꝛri
giã calciamẽti ipſius. Hinc audiuit iã multa charitas ve:
ſtra: quod ſequitur videam⁹. Aliquãtũ eñ ſpiſſum ẽ ad in:
telligendum. Sed quomodo dicit iohannes quia non po:
teſt hõ accipere q̃cq̃/niſi datũ illi fuerit de celo: quicq̃d nõ
intellexerimus rogemus eũ qui dat de celo quia homĩes
ſumus ꝛ non poſſumus accipere quicq̃ niſi ille dederit qui
homo non eſt. Hoc ergo ſequiꝛ. Et dicit iohannes. [Hoc
ergo gaudiũ meũ impletũ eſt.] Quod eſt gaudiũ ipſius? vt
gaudeat ad vocem ſpõſi. Impletũ eſt i me habeo gratiam
meã: plus nõ mihi aſſumo: ne et quod accepi amittã. Quod
eſt gaudiũ? Gaudio gaudet ꝓpter vocem ſponſi. Intelli:
gat ergo homo non ſe gaudere debere de ſapiẽtia ſua: ſed
de ſapiẽtia quã accepit a deo. Nihil plus querat ꝛ nõ amit
tat quod inuenit. Multi eni ideo facti ſunt inſipiẽtes: quia
dixerunt ſe eſſe ſapiẽtes. Arguit illos apoſtolus: ꝛ dicit de
ipſis. Quia qđ notũ eſt dei ait: manifeſtũ eſt illis. Deus eñ
illis manifeſtauit. De quibus ingratis impiis audite quid
dicat. Deus enim illis manifeſtauit. Inuiſibilia enim eius
a creatura mundi per ea que facta ſunt intellecta cõſpiciũ:
tur: ſempiterna quoq; virtus eius ac diuinitas: vt ſint inex
cuſabiles. Quare inexcuſabiles? quia cognoſcẽtes deum:
nõ dixit quia nõ cognouerũt: ſed quia cognoſcentes deũ
nõ ſicut deũ gloꝛificauerũt aut gratias egerũt: ſed euanue
runt in cogitationib⁹ ſuis ꝛ obſcuratũ eſt inſipiẽs coꝛ eoꝝ
Dicẽtes eni ſe eſſe ſapiẽtes ſtulti facti ſũt. Si eni deum co Roñ. i.
gnouerũt: ſicut cognouerant q: nõ eos fecerat ſapientes
niſi deus. Nõ ğ ſibi tribuerãt: qđ a ſe nõ habebãt: ſed ei a q̃
acceperãt. Nõ aũt agẽdo gr̃as inſipiẽtes facti ſũt. Ergo
de⁹ qđ dederat gratꝭ tulit ingratꝭ. Noluit eẽ h iohẽs: grat⁹
eſſe voluit. Cõfeſſus ẽ accepiſſe ſe: ꝛ gaudere ſe dixit ꝓpter
vocẽ ſpõſi: ꝛ ait. Hoc ğ gaudiũ meũ ipletũ ẽ. [Illũ opꝫ cre
ſcere me aũt minui.] Quid ẽ h? Illũ opꝫ exaltari: me autẽ
hũiliari. Quõ creſcit ieſus? Quõ creſcit de⁹. Perfectus nõ B
creſcit. De⁹ autẽ nec creſcit nec minuiꝛ. Si ei creſcit ꝑfect⁹

nõ eſt. Si minuit̃:deus nõ eſt. Jeſus aũt deus quomõ cre-
ſcit? Si ad etatẽ:q: dignat⁹ eſt eſſe hõ ꝛ fuit puer. Et cum
ſit verbũ dei:infans in p̃ſepe iacuit:ꝛ cum ipſe matrem ſuã
condiderit:lac infantie de matre ſuxit. Quia creuit ergo ie
ſus etate carnis:ideo forte dictũ eſt. Jllum autem oportet
creſcere:me autẽ minui. Sed quare? Et hoc iohannes. Jo
hãnes ꝛ ieſus qḋ ad carnem pertinet/coeui erant. Sex mẽ
ſes iter ſe habebãt ꝛ pariter creuerãt: ꝛ ſi diutius ante mor
tẽ dñs noſter ieſus xp̃s vellet hic eſſe ꝛ ipſum iohannẽ hic
ſecũ eſſe:quomõ pariter creuerãt ita pariter ſeneſcere pote
rãt. Quare aũt illum oportet creſcere me autẽ minui? Pri
mo q: iam ꝛ dñs triginta annoꝝ erat. Nunquid iuuenis ſi
iã triginta annoꝝ ſit adhuc creſcit? Jam ab ipſa etate ver
gere icipiũt hoĩes ꝛ declinare ad grauiorẽ etatẽ ꝛ inde ad
ſenectutẽ. Sed ꝛ ſi pueri eſſent ambo:non diceret:illũ opor
tet creſcere me aũt minui. Sꝫ diceret:ſimil̃ nos oportet cre-
ſcere. Nunc aũt triginta annoꝝ ille:triginta ꝛ ille. Sex mẽ-
ſes qui intererãt:nullã diſtiguũt etatẽ. Magis illud inue-
nit lectio q̃ꝫ aſpectio. Quid ḡ eſt:illum oportet creſcere me
autem minui? Magnũ hoc ſacramẽtũ:intelligat charitas
vr̃a. Anteq̃ꝫ veniret dñs ieſus:hoĩes gloriabant̃ de ſe. Ve-
nit ille hõ vt minuerent̃ hoĩs gloria: ꝛ augeretur gloria dei.
Etenim venit ille ſine peccato:ꝛ inuenit oẽs cum peccato.
Si ſic venit ille vt dimitteret peccata:deus largiat̃:homo
cõfiteat̃. Etenĩ confeſſio hominis:humilitas hominis:mi-
ſeratio dei:altitudo dei. Si ergo venit ille dimittere homi-
ni peccata ſua:agnoſcat homo humilitatẽ ſuã: ꝛ de⁹ faciet
miſericordiã ſuam. Jllum oportet creſcere me aũt minui:
hoc eſt:illum oportet dare:me aũt accipe. Jllum glorifica-
ri:me autem ↄfiteri. Jntelligat homo gradum ſuum ꝛ ↄfi-
teatur deo:et audiat apoſtolũ dicẽtem homini ſuperbienti
ꝛ elato ꝛ extollere ſe volẽti. Quid autem habes qḋ nõ acce
piſti? Si autẽ accepiſti:q̃d gloriaris quaſi non acceperis?
Jntelligat ergo homo q: accepit qui volebat ſuum dicere
qḋ non eſſet eius/et minuatur. Bonũ eſt eñ illi vt deus in
illo glorificet̃/ip̃e in ſe minuatur:vt in deo augeat̃. Hec te-
ſtimonia et hanc ꝟitatẽ etiã paſſionib⁹ ſuis ſignificauerũt
xp̃s et iohannes. Nam iohãnes capite minuit̃:xp̃s in cru-
ce exaltat⁹ eſt:vt ꝛ ibi appareret quid eſt:illum oportet cre
ſcere me autẽ minui. Hoc eſt:illũ oportet exaltari:me autẽ
humiliari. Deinde nat⁹ eſt xp̃s cum iam inciperẽt creſcere
dies:nat⁹ eſt iohanes quando ceperũt minui dies. Atteſta
ta eſt ipſa creatura ꝛ ipſe paſſiones: verbis iohannis dicẽ-
tis. Jllũ oportet creſcere me aũt minui. Creſcat ergo i no-
bis gloria dei et minuat̃ gloria nr̃a: vt in deo creſcat ꝛ nr̃a.
j. Cor. j Hoc eñ dicit apoſtolus. hoc dicit ſcriptura ſc̃tã. Qui glo-
riat̃ in dño glorietur. Jn te vis gloriari:creſcere vis. Sed
malo tuo male creſcis. Qui ergo male creſcit:iuſte minuit̃.
Creſcat ergo de⁹ qui ſemp̃ perfect⁹ eſt creſcat in te. Q̃to
eñ magis itelligis deũ:ꝛ q̃to magis capis:videt̃ in te cre-
ſcere deus. Jn ſe aũt nõ creſcit ſed ſemp̃ p̃fectus eſt. Jntel
ligebas eñ heri modicũ:intelligis hodie amplius: intelli-
ges cras multo ampli⁹. Lumen ip̃m dei creſcit in te:ita ve
lut de⁹ creſcit qui ſemp̃ perfectus manet. Quẽadmodum ſi
curarent̃ alicui⁹ oculi ex priſtina cecitate ꝛ incipiat videre
paululũ lucis:ꝛ alia die pl⁹ videret: ꝛ tertia die ampli⁹:vi-
deret̃ illi lux creſcere:lux tñ p̃fecta eſt ſiue ipſe videat ſiue
nõ videat. Sic eſt iterior hõ. Proficit q̃dem in deo:ꝛ deus
in illo videt̃ creſcere. Jpſe aũt minuit̃ vt a gloria ſua deci-
dat ꝛ in gloriã dei ſurgat. Et diſtincte iã ꝛ manifeſte appa
C ret quomõ audiuim⁹. [Qui deſurſum vẽit ſup̃ oẽs eſt]. Vi
de quid dicat de chriſto:quid de ſe. [Qui eſt de terra/terra
eſt:et de terra loquitur]. Qui deſurſum venit ſupra oẽs eſt:
chriſt⁹ eſt. Qui autẽ eſt de terra:terra eſt et de terra loquit̃
iohãnes eſt. Et h̃ eſt totũ:iohãnes de terra eſt: et de terra
loquit̃. Totum teſtimonium qḋ p̃hibet de chriſto:de terra
loquit̃. Non voces dei audiunt̃ a iohanne:vbi teſtimoniũ
p̃hibet chriſto. Quomõ ergo de terra loquit̃? Sed de hoĩe
dicebat/q̃tum ad ipſum hominem p̃tinet: de terra eſt ꝛ de
terra loquitur. Si eñ aliqua loquit̃ diuina:illuminat⁹ eſt a
deo. Nam ſi nõ eſſet illuminatus:terra terram loqueretur.
Ergo ſeorſum eſt gr̃a dei:ſeorſum eſt natura hoĩs. Modo
naturã hoĩs iterroga. Naſcit̃:creſcit:vſitata iſta homo di
cit. Quid nouit:niſi terrã? De terra humana loquit̃:huma-
na nouit:humana ſapit. Carnalis carnalẽ eſtimat:carnali-
ter ſuſpicat̃. Ecce eſt totus homo. Veniat gr̃a dei:illumi-
net tenebras illi⁹ ſicut dicit. Tu illuminabis lucernã meã Pſ. xvij.
dñe deus meus illumia tenebras meas. Aſſumat mẽtẽ hu-
manam:conuertat̃ ad lucem ſuam: q: icipit iam dicere qḋ
dicit ap̃ls. Non ego autem ſed gr̃a dei mecũ ꝛ viuo autem
iã nõ ego:viuit vero in me chriſtus. Hoc eſt/illum oportet
creſcere/me autẽ minui. Ego iohannes qḋ ad iohãnẽ p̃ti-
net:de terra eſt ꝛ de terra loquit̃. Si q̃d diuinum audiſti a
iohanne:illuminantis eſt:non recipientis. [Qui de celo ve
nit † ſupra oẽs eſt:ꝛ qḋ vidit ꝛ audiuit hoc † teſtificat̃:et te- † Alia lr̃a habet ſup.
ſtimoniũ eius nemo † accepit]. De celo venit ſupra oẽs eſt
dñs nr̃ ieſus chriſtus:de quo ſupius dictũ eſt. Nemo aſcẽ- † Alia lr̃a hꝫ teſtat̃.
dit in celum:niſi q̃ de celo deſcendit: filius hominis qui eſt
in celo. Eſt ſuper omnes:ꝛ qḋ vidit ꝛ qḋ audiuit hoc loqui † Alia lr̃a accipit.
tur. Habet eñ ꝛ patrẽ ipſe fili⁹ dei:habet ꝛ patrem ꝛ audi-
uit a patre. Et qḋ audiuit a patre quid eſt? Quis hoc ex-
plicat? quãdo lingua mea quãdo cor meũ ſufficere põt:vel
cor ad intelligendũ vel lingua ad ꝓferendum? Quid eſt q̃
fili⁹ audiuit a patre? Forte filius verbum patris audiuit:
imo filius verbum p̃ris eſt. Videtis hic quẽadmodũ fati-
getur oĩs conatus humanus. Videtis hic quẽadmodum
deficiat omnis cõiectura pectoris noſtri:et omnis intentio
mentis caligãtis. Audio dicentẽ ſcripturam:q: filius hoc
loquit̃ qḋ audiuit a patre. Et rurſum audio dicentem ſcri-
pturã:q: ipſe filius verbum p̃ris eſt. Jn principio erat ver
bum:ꝛ verbũ erat apud deũ:et de⁹ erat verbũ. Nos loqui-
mur verba volãtia ꝛ trãſeũtia. Mox vt ſonuerit ex ore tuo
verbum tuũ:trãſit:peragit ſtrepitum ſuum ꝛ trãſit in ſilen-
tium. Nũquid potes ſequi ſonum tuũ:ꝛ tenere vt ſtet? Co-
gitatio tñ tua p̃manet ꝛ de ipſa cogitatione permanẽte di-
cis multa verba tranſeũtia. Quid dicim⁹ fratres mei? de⁹
cum loq̃ret̃ adhibuit vocẽ:adhibuit ſonos:adhibuit ſylla
bas? Si adhibuit iſta:qua ligua locut⁹ eſt? Hebrea an gre-
ca an latina? Jbi neceſſarie lingue:vbi diſtinctio gentium.
Jbi autẽ nemo põt dicere:illa lingua vel illa lingua locu-
tum eſſe deũ. Cor tuum attende quando cõcipis verbũ qḋ
dicas. Dicam eñ ſi potuero qḋ in nobis attendamus:non
vnde illud cõprehẽdamus. Quando ergo cõcipis verbum
qḋ ꝓferas:rem vis dicere:et ipſa rei cõceptio in corde tuo
iam verbũ eſt. Nõdum ꝓceſſit ſed iam natum eſt in corde:
ꝛ manet vt ꝓcedat. Attendis aũt ad quẽ ꝓcedat:ꝛ cũ quo
loquaris. Si latinus eſt:vocẽ latinã queris. Si grecus eſt
attẽdis:verba greca meditaris. Si punicus eſt:attẽdis ſi
noſti linguã punicam. Pro diuerſitate ergo auditorum di
uerſas linguas adhibes vt ꝓferas verbum illud: verbum
conceptũ. Jllud autẽ qḋ corde cõceperas:nulla lingua te-
nebat̃. Cum ergo deus loquẽs:linguam nõ quereret:ꝛ ge-
nus locutionis nõ aſſumeret: quomõ audit⁹ eſt a filio:cum
ipſum filium ſit locutus deus? Quomodo eñ tu verbũ qḋ
loqueris in corde habes ꝛ apud te eſt:ꝛ ip̃a ↄceptio ſpirita
lis eſt:nam ſicut anima tua ſp̃us eſt ita ꝛ verbum qḋ cõce-
piſti ſp̃us eſt:nõdum eñ accepit ſonum vt per ſyllabas di-
uidatur:ſed manet in ↄceptione cordis et in ſpeculo mẽtis
ſic deus edidit verbũ:hoc eſt genuit filium. Et tu quidem
ex tẽpore gignis verbũ etiã in corde. Deus ſine tẽpore ge-
nuit filium p̃ quem creauit omnia tp̃a. Cum ergo verbum
dei fili⁹ ſit:filius autẽ locutus eſt nobis non verbũ ſuũ:ſed
verbũ p̃ris: ſe nobis loqui voluit q̃ verbum patris loque-
bat̃. Hoc ergo quomõ decuit et oportuit:dixit iohannes.
Quomodo potuim⁹ nos expoſuim⁹. Cui ad cor nõdũ p̃ue-
nit digni⁹ de tãta re itellect⁹: habꝫ quo ſe ↄuertat:hꝫ quo ſe
pulſet:habꝫ a quo querat:habet a quo petat:hꝫ a quo acci-
piat. Qui de celo venit ſupra oẽs eſt:et qḋ vidit et audiuit
hoc teſtat̃:et teſtimonium eius nemo accepit. Si nemo:vt
q̃d venit? Quorũdã ergo iſte nemo eſt: quidã popul⁹ p̃pa-
rat⁹ ad irã dei dãnãdus cũ diabolo: hoꝝ nemo accepit te-
ſtimoniũ xp̃i. Nam ſi omnino nemo:null⁹ homo. Quid eſt D
qḋ ſequit̃? [Qui aũt accepit teſtimoniũ ei⁹ ſignauit q: de⁹
verax eſt]? Certe ergo nemo ſicut tuipſe dicis:q̃ accipit te-
ſtimoniũ ei⁹:ſignauit: q: deus verax eſt. Rñderet fortaſſe
iohãnes iterrogatus et diceret. Noui q̃d dixerim/nemo.
Eſt eñ quidã populus nat⁹ ad irã dei: ꝛ ad hoc precogni
tus. Qui ſint eñ credituri ꝛ q̃ nõ ſint credituri:nouit deus.

Qui ſunt perſeueraturi in eo quod crediderũt:ꝛ qui ſunt la
pſuri nouit de⁹:ꝛ numerati ſunt a deo:omnes futuri in vitã
eternã:ꝛ nouit iam illum populũ diſtinctum. Et ſi ipſe no-
uit et ꝓphetas dedit noſſe per ſpm̃ ſuum: dedit et iohanni.
Attẽdebat ergo iohãnes:nõ oculo ſuo. Nam ꝗ̃tũ ad ipm̃
pertinet:terra eſt et de terra loquit᷑: ſed in ea ſpũs gr̃a quã
accepit a deo:vidit quẽdã populũ impiũ infidelem: atten-
dens illum in infidelitate ſua ait. Teſtimonium eius q̄ ve-
nit de celo nemo accepit. Quoꝝ nemo? Eorum qui ad ſini-
Mat. xxv ſtram futuri ſunt. Eoꝝ q̄bus dicet᷑. Ite in ignem eternum
q̄ preparat⁹ eſt diabolo ꝛ angelis ei⁹. Qui ergo accipiunt?
Illi q̄ ad dexterã futuri ſunt:illi quib⁹ dicet᷑. Venite bñdi-
cti patris mei:ꝑcipite regnũ qđ vobis paratũ eſt ab origĩe
mundi. Attendit ergo in ſpũ diuiſionem: in genere autẽ hu-
mano cõmixtionem. Et qđ nondũ locis ſeparatum eſt: ſe-
parauit itellectu/ſeparauit cordis aſpectu:ꝛ vidit duos po
pulos:fidelium ꝛ īfideliũ. Attendit infideles ꝛ ait. Qui de
celo venit:ſuper oẽs eſt:et qđ vidit ꝛ audiuit hoc teſtatur.
Et teſtimoniũ ei⁹ nemo accepit. Deinde tulit ſe a ſiniſtra:
et aſpexit ad dexterã:et ſecut⁹ ait. Qui accepit teſtimoniũ
ei⁹ ſignauit:qꝛ deus verax eſt. Quid eſt ſignauit qꝛ de⁹ ve-
rax eſt? Niſi homo mendax eſt:ꝛ de⁹ verax eſt. Quia nemo
hominum poteſt dicere qđ veritatis eſt: niſi illumietur ab
eo q̄ mentiri non poteſt. Deus aũt verax:chriſtus autẽ de⁹.
Vis ꝓbare? Accipe teſtimonium eius ꝛ inuenies. Qui eñ
accepit teſtimonium eius ſignauit qꝛ deus verax eſt. Quis
ipſe? Qui de celo venit ꝛ ſuper oẽs eſt. De⁹ verax eſt. Sed
ſi nõdum illum intelligis deum:nondum accepiſti teſtimo-
niũ eius. Accipe ꝛ ſigna. Preſumẽter intelligis. Definien-
ter agnoſcis:qꝛ deus verax eſt. [Quem eñ miſit deus:ver-
ba dei loquit᷑]. Ipſe eſt de⁹ verax. Et miſit illũ de⁹. Deus
miſit deum. Iuge ambos:vnus deus. Deus verax miſſus
a deo. De ſingulis īterroga:deus ꝛ de ambobus interroga
deus. Sunt nõ ſinguli deus/et ambo dij:ſed ſinguli quiſq;
de⁹ et ambo deus. Tanta eñ ibi eſt charitas ſpũſſancti:vt
de ſingulis cum īterrogat᷑:deus tibi reſpondeat᷑. De trini-
tate cum interrogat᷑:deus tibi reſpondeat᷑. Si eñ ſpũs ho
minis quãdo inheret deo/vnus ſpiritus eſt: ꝗ̃to magis fi-
lius adherens patri:ſimul cum illo deus eſt? Audite alteꝝ
teſtimonium. Noſtis q̃ multi crediderunt quando oīa que
habebant ad pedes apoſtoloꝝ vendita poſuerunt:vt diſtri
bueret᷑ vnicuiq; ſicut op⁹ erat. Et de illa cõgregatione ſan
ctoꝝ quid dicit ſcriptura? Erat illis anima vna:ꝛ cor vnũ
in deum. Si charitas de tot aīab⁹ fecit animã vnam:et de
tot cordib⁹ fecit cor vnũ:quãta eſt charitas inter patrem ꝛ
filium? Maior vtiq; poteſt eſſe q̃ inter illos homīes q̄bus
erat cor vnum ꝛ aīa vna. Si ergo multoꝝ fratrum cor vnũ
ꝓpter charitatẽ:vna ꝛ multorum fratrũ anima ꝓpter cha
ritatẽ:de⁹ pater et deus filius dicturus eſt/qꝛ duo ſunt. Si
duo dij ſunt:nõ eſt ſumma charitas. Si eñ hic tãta chari-
tas eſt vt animã tuam ꝛ animã amici tui vnam animam fa
ciat:quomodo ibi nõ eſt vnus deus pater ꝛ filius. Abſit vt
hoc ſentiat fides nõ ficta. Prorſus ꝗ̃tũ excellat charitas
illa:hinc intelligite. Multe aīe ſunt multoꝝ hominũ ꝛ ſi ſe
diligunt:vna aīa eſt. Sed poſſunt dici multe aīe:poſſunt di
ci ꝛ in hominib⁹:quia nõ eſt tãta coniunctio. Ibi autẽ vnũ
deũ licet dicas:duos aut tres non licet vt dicas. Hinc tibi
cõmẽdatur ſupereminẽtia ꝛ ſummitas charitatis: tãta vt
maior eſſe non poſſit. Quẽ eñ miſit deus verba dei loquit᷑.
Hoc vtiq; de xp̃o dicebat:vt ſe ab illo diſtingueret. Quid
eñ ipſum iohãnẽ nonne deus miſit? An nõ ipſe dixit: miſ-
ſus ſum ante eum:ꝛ q̄ me miſit baptizare in aqua? Et de il-
lo dictum eſt. Ecce mitto angelũ meum:q̄ preparabit viã
tuam ante te. Nõne et ipſe verba dei loquit᷑:de quo etiã di-
ctum eſt qđ ſit amplius q̃ ꝓpheta? Si ergo et ipſum deus
miſit ꝛ verba dei loquit᷑: quomodo ad diſtinctionẽ de chri
ſto eũ dixiſſe dicimus: quẽ eñ miſit deus verba dei loqui-
tur. Sed vide q̄d adiũgat. [Non eñ ad menſurã dat deus
ſpm̃]. Quid eſt hoc. Non enim ad menſuram dat deus ſpi-
ritũ? Inuenimus qꝛ ad mẽſuram dat deus ſpiritum. Audi
Ephe. iiij apl̃m dicentẽ:ſm menſuram donatiõis xp̃i. Hominib⁹ ad
menſuram dat:vnico filio nõ dat ad mẽſuram. Quomodo
hominib⁹ ad mẽſuram? Alij quidem dat᷑ per ſpm̃ ſermo ſa
pientie:alij ſermo ſcientie/ſm eũdem ſpm̃. Alij fides in eo-
dem ſpũ:alij ꝓphetia:alij diſcretio ſpirituum: alij genera
linguaꝝ:alij donatio curationũ. Nunquid omnes apoſto-
li? Nunq̄d oẽs prophete? Nunq̄d omnes doctores? Nun-
quid omnes virtutes? Nunq̄d oẽs dona habent ſanitatũ?
Nunq̄d omnes linguis loquunt᷑? Nunq̄d omnes interpre
tant᷑? Aliud habet iſte:aliud ille. Et qđ habet iſte/nõ hab;
ille. Menſura eſt:diuiſio quedam donorũ eſt. Ergo homi-
nib⁹ ad mẽſurã dat᷑:ꝛ ꝯcordia ibi vnũ corp⁹ facit. Quomõ
aliud accipit manus vt opet᷑.aliud oculus vt videat:aliud
auris vt audiat:aliud pes vt ambulet.anima tñ vna eſt que
agit omnia:in manu vt opet᷑:in pede vt ambulet:in aure vt
audiat:ī oculo vt videat. Sic ſunt etiã diuerſa dona fideliũ
tãq̃ membris ad mẽſuram vnicuiq; propriam diſtributa.
Sed xp̃s q̄ dat:nõ ad mẽſuram accepit. Audi enim adhuc
quid ſequit᷑:quia de filio dixerat: nõ eñ ad menſuram dat
de⁹ ſpiritum. [Pater diligit filium:et omnia dedit in ma-
nu eius]. Et adiecit/omnia dedit in manu ei⁹:vt noſſes et
hic qua diſtinctione dictũ ſit/pater diligit filiũ. Quare eñ
pater nõ diligit iohãnem: ꝛ tamen non omnia dedit in ma-
nu eius. Pater nõ diligit paulum. Et tamen nõ omnia de-
dit in manu eius. Pater diligit filium:ſed quomõ pater fi-
lium:nõ quomodo dñs ſeruũ. Quomodo vnicum:nõ quo-
modo adoptatum. Itaq; omnia dedit in manu ei⁹. Quid
eſt omnia? Vt tãtus ſit filius quãtus eſt pater. Ad equali-
tatẽ eñ ſibi genuit eũ:cui rapina non eſſet in forma dei eſſe
equalem deo. Pater diligit filiũ:et oīa dedit in manu ei⁹.
Ergo cum ad nos pater dignat⁹ eſt mittere filium:non pu
tem⁹ aliq̄d minus miſſum q̃ eſt pater. Pater mittens filiũ
ſe alterutrũ miſit. Nãq; putantes adhuc diſcipuli:qꝛ pater
aliq̄d maius eſt q̃ filius: vidẽtes carnẽ ꝛ nõ ītelligẽtes di-
uinitatẽ. Dixerũt ei. Dñe oſtẽde nobis patrẽ:et ſufficit no- Ioh. xiiij.
bis. Tãq̃ ſi dicerẽt:iam nouim⁹ te:benedicimus te qꝛ no-
uim⁹ te. Gratias eñ tibi agim⁹ qꝛ oſtẽdiſti te nobis:ſed pa
trem nõdũ nouim⁹. Propterea cor noſtrũ ardet et ſatagit
ꝯcupiſcẽtia quadam: ſancti vidẽdi patris tui qui te miſit.
Ipm̃ nobis oſtẽde:ꝛ nihil ampli⁹ a te deſiderabim⁹. Suf-
ficit eñ nobis cũ ille fuerit demõſtrat⁹: quo maior eſſe non
poteſt. Bona ꝯcupiſcẽtia:bonũ deſiderium:ſed paruus in-
tellectus. Attẽdẽs eñ ipſe dñs ieſus/paruus magna que-
rẽtes/ꝛ ſeipſum magnũ inter paruos/paruũ inter paruos:
ait philippo q̄ hoc dixerat vni ex diſcipulis. Tãto tp̃e vo-
biſcũ ſum:et nõ cognouiſtis me philippe? Poſſet hec phi-
lipp⁹ rñdere. Cognouim⁹ te. Sed nunq̄d dixim⁹ tibi oſtẽ-
de nobis te? Te cognouim⁹:ſed prẽm q̄rim⁹. Subiecit ſta-
tim. Qui me videt:videt ꝛ prẽm. Qui ergo equalis prī miſ
ſus eſt:ne eũ eſtimem⁹ ex īfirmitate carnis:ſed cogitemus
maieſtatẽ indutã carne:nõ oppſſam carne. Manẽs eñ de⁹
apud prẽm:apud hoīes fact⁹ eſt homo: vt tu ꝑ illũ q̄ apud
te fact⁹ eſt hõ fieres talis qualis capit deũ. Non eñ homo
poteſt cape deũ. Videre poterat homo hoīem:capere deũ
nõ poterat. Unde nõ poterat capere deũ? qꝛ oculũ cordis
vnde caperet nõ habebat. Erat autẽ aliq̄d intus ſaucium:ꝛ
aliq̄d foris ſanũ. Corporis oculos habebat ſanos:cordis
habebat ſaucios. Fact⁹ eſt ille hõ ad corporis oculũ:vt cre
dẽs in eũ q̄ videri corporaliter potuit:curreres ad eũ ipm̃
vidẽdũ quẽ ſpiritualiter videre non poterat. Tanto tẽpo-
re vobiſcũ ſum:et nõ cognouiſtis me philippe? Qui me vi-
det:videt ꝛ patrẽ. Quare illi nõ illũ videbant? Ecce vide-
bãt illũ:ꝛ prẽm non videbãt. Videbãt carnẽ:ſed maieſtas
latebat. Quod videbant diſcipuli qui amauerunt:viderũt
et iudei qui crucifixerunt. Intus ergo erat totus ille:et ſic
intus in carne:vt apud patrem maneret. Non eñ deſeruit
patrem:quãdo venit ad carnem. Carnalis cognitio nõ ca-
pit qđ dico. Differat intellectum:et incipiat a fide. Audiat
qđ ſequitur. [Qui credit in filium:habet vitam eternam.
Qui autem incredulus eſt filio non videbit vitam: ſed ira
dei manet ſuper eum]. Nõ dixit ira dei veniet ad eum: ſed
ira dei manet ſuper eum. Omnes qui naſcuntur mortales:
habent ſecum iram dei. Quã iram dei? Quam excepit pri-
mus homo adam. Si enim peccauit primus homo:et au-
diuit:morte morieris:factus eſt mortalis ille et cepimus
naſci mortales cũ ira dei nati ſumus. Venit inde filius nõ
habẽs peccatum ꝛ indutus eſt carne: indutus mortalitate
ꝛ ſi ille nobiſcũ cõmunicauit iram dei:nos pigri ſum⁹ cum

illo cōmunicare grām dei? Qui ergo non vult cōmunicare filiū:ira dei manet ſup eū. Que ira dei? De qua dicit apl's.
Ephef.ij. Fuimus enim et nos natura filij ire ſicut et ceteri. Omnes ergo filij ire:quia de maledicto mortis veniētes. Crede in chriſtū factum ꝓpter te mortalem:vt illum capias imortalem. Quando ergo ceperis eius imortalitatem.nec tu eris mortalis. Viuebat:moriebaris:mortuus eſt vt viuas. Attulit gratiam dei:abſtulit iram dei. Deus bibit mortem:ne mors biberet hominem.

Tractatus.xv.

Ca.iiij. ¶ Ut ergo cognouit ieſus qꝛ audierūt phariſei ꝙ ieſus plures diſcipulos facit ⁊ baptizat ꝗ iohannes.ꝗꝗ ieſus non baptizaret ſed diſcipuli eius:reliquit iudeam et abijt iterū in galileam. Oportebat autem eum trāſire ꝑ ſamariam. Uenit ergo ī ciuitatem ſamarie ꝗ dicit̄ ſychar iuxta predium quod dedit iacob ioſeph filio ſuo. Erat autem ibi fons iacob Jeſus autem fatigatus ex itinere:ſedebat ſic ſupra fōtem.hora autem erat ꝗſi ſexta.venit mulier de ſamaria haurire aquā. Dicit ei ieſus da mihi bibere. Diſcipuli eñi eius abierant in ciuitatem vt cibos emerent. Dicit ergo ei mulier illa ſamaritana. Quomō tu iudeus cū ſis:bibere a me poſcis: que ſum mulier ſamaritana? Non eñi coutunt̄ iudei ſamaritanis. Reſpondit ieſus et dixit ei. Si ſcires donum dei:et quis eſt qui dicit tibi:da mihi bibere:tu forſitan petiſſes ab eo:et dediſſet tibi aquam viuam. Dicit ei mulier. Domine:neq₃ in quo haurias habes.et puteus altus eſt. Unde ergo habes aquā viuam? Nūquid tu maior es patre noſtro iacob ꝗ dedit nobis puteum. Et ipſe ex eo bibit:et filij eiꝰ et pecora eius? Rñdit ieſus et dixit ei:omnis qui bibit ex aqua hac ſitiet iterum. Qui autē biberit ex aqua quam ego dabo ei non ſitiet in eternum:ſed aqua quam ego dabo ei fiet in eo fons aque ſaliētis in vitā eternam. Dicit ad eum mulier. Dñe da mihi hāc aquam vt non ſitiam neq₃ veniam huc haurire. Dixit ei ieſus. Uade voca virum tuum:et veni huc. Reſpondit mulier ⁊ dixit. Non habeo virū. Dicit ei ieſus. Bene dixiſti quia nō habeo virū. Quinq₃ enim viros habuiſti. et nūc quē habes nō eſt tuus vir:hoc vere dixiſti. Dicit ei mulier. Domine video quia ꝓpheta es tu. Patres noſtri in monte hoc adorauerūt. Et vos dicitis qꝛ hieroſolymis eſt locus vbi adorare oportet. Dicit ei ieſus. Mulier crede mihi qꝛ veniet hora quādo neq₃ in monte hoc neq₃ in hieroſolymis adorabitis patrem: vos adoratis qđ neſcitis:nos adoramus qđ ſcimꝰ: qꝛ ſalus ex iudeis eſt. Sed venit hora ⁊ nunc eſt:quando veri adoratores adorabūt patrē in ſpiritu ⁊ veritate. Nam ⁊ pater tales querit qui adorent eū. Spūs eſt deus:⁊ eos qui adorāt eū in ſpiritu ⁊ veritate oportet adorare. Dicit ei mulier:ſcio qꝛ meſſias venit qui dicit̄ chriſtus. Cū ergo venerit:ille nobis annunciabit omnia. Dicit ei ieſus ego ſum qui loquor tecū. Et continuo venerunt diſcipuli eius: ⁊ mirabantur quia cum muliere loquebatur. Nemo tamen dixit:quid queris:aut quid loqueris cum ea. Reliquit ergo hydriam ſuā mulier ⁊ abijt in ciuitatem: ⁊ dicit illis hominibus: venite et videte hominem qui dixit mihi omnia quecūq₃ feci. Nunquid ipſe eſt xp̄s? Exierūt de ciuitate ⁊ veniebant ad eum. Interea rogabant eū diſcipuli dicentes. Rabbi manduca. Ille autem dixit eis. Ego cibum habeo mādu care quē vos neſcitis. Dicebant ergo diſcipuli adinuicē. Nūquid aliquis attulit ei mādu care? Dicit eis ieſus. Meus cibus eſt vt faciam voluntatē eius qui me miſit:vt perficiam opus eius. Nōne vos dicitis ꝙ adhuc quattuor menſes ſunt et meſſis venit? Ecce dico vobis:leuate oculos veſtros ⁊ videte regiones:quia albe ſunt iā ad meſſem. Et qui metit mercedem accipit ⁊ cōgregat fructum in vitā eternam:vt ⁊ qui ſeminat ſimul gaudeat ⁊ ꝗ metit. In hoc enim eſt verbū verum:qꝛ alius eſt ꝗ ſeminat ⁊ alius eſt qui metit. Ego miſi vos metere quod vos non laboraſtis. Alij laborauerunt:et vos in labores eorum introiſtis. Ex ciuitate autem illa multi crediderūt in eum ſamaritanorum propter verbum mulieris teſtimoniū perhibentis quia dixit mihi omnia quecūq₃ feci. Cum veniſſent ergo ad eum ſamaritani rogauerūt eū vt ibi maneret. Et māſit ibi duos dies ⁊ multo plures crediderunt ꝓpter ſermonē eius ⁊ mulieri dicebant: quia iam nō propter tuam loquelā credimus: ipſi enim audiuimus et ſcimus quia hic eſt vere ſaluator mundi.

Notū eſt nō rude eſt aurib⁊ charitatis veſtre euāgeliſtā iohānem velut aquilam volare altius caligineq₃ terre tranſcendere: ⁊ lucem veritatis firmioribus oculis intueri. Multa eñi iam ex euangelio eius ꝑ miniſterium noſtrum dño adiuuante tractata ſunt. Ex ordie autem ſequitur hec lectio que hodie recitata eſt. Ea que dicturus ſum dño donāte ſic audituri eſtis: vt magis recognoſcatis ꝗ diſcatis. Non ideo tamē pigra debet eſſe intētio:qꝛ nō eſt cognitio:ſed recognitio. Hoc lectum eſt ⁊ hāc lectionē tractādā ſuſcepimus: geſtamus in manibus:qđ dñs ieſus ad puteum iacob:loq̄batur cum ſamaritana muliere. Dicta eñi ibi ſūt magna myſteria:⁊ magnarū ſimilitudines rerū:paſcentes aīam eſurientem:reficiētes languentem. [†Dominus autē hec cum audiſſet cognouiſſe phariſeos qđ plures diſcipulos faceret ꝗ iohannes et plures baptizaret ꝗ ieſus non baptizaret ſed diſcipuli eius:reliq̄t iudeam †terram ⁊ abijt iterū in galileam]. Hinc diutius diſputādū non eſt: ne imorantes in manifeſtis:anguſtias temporis patiamur ad obſcura tractāda et aperiēda. Utiq₃ dñs ſi ſciret phariſeos ita de ſe cognouiſſe qđ plures diſcipulos faceret et qđ plures baptizaret: vt hoc eis ad ſalutem valeret ſequēdi eū vt ⁊ ipſi eſſent diſcipuli ⁊ ipſi vellēt ab eo baptizari: magis non relinqueret iudeā terrā:ſed ꝓpter illos maneret ibi. Quia vero cognouit eoꝝ ſciētiā:ſimul cognouit ⁊ inuidentiam: qꝛ non ꝓpterea didicerunt vt ſequerent̄:ſed vt ꝑſequerent̄:abijt inde. Poterat ꝗdē ille et ꝑſens ab eis nō teneri ſi nollet: nō occidi ſi nollet:qꝛ poterat ⁊ nō naſci ſi nollet. Sed qꝛ in omni re quā geſſit vt homo: hominibꝰ in ſe credituris prebebat exēplū qꝛ vnuſquiſq₃ ſeruus dei nō peccat ſi ſeceſſerit in aliū locū vidēs furorem perſequentiū ſe/aut querentium in malum aīam ſuam. Uideret̄ autē ibi ſeruus dei peccare ſi faceret niſi in faciendo dñs preceſſiſſet. Fecit hoc ille magiſter bonus vt doceret:non qđ timeret. Fortaſſis etiā hoc moueat cur dictū ſit:baptizabat ieſus plures ꝗ iohānes: et poſtea ꝗ dictū eſt baptizabat:ſubiectū eſt: ꝗꝗ ieſus non baptizabat ſed diſcipuli. Quid ergo? falſum dictū erat et correctū eſt cum additum eſt ꝗꝗ ieſus nō baptizabat ſed diſcipuli eius? An vtrūq₃ verum eſt:quia ieſus baptizabat ⁊ non ba

A

†Al.lit. vt ꝗ cognouit ieſꝰ qꝛ audierūt phariſei ꝙ ieſꝰ plres diſcipulos fac̄ ⁊ baptizat ꝗ iohēs.
†Alia lr̄a nō h₃ trā.

ptizabat? Baptizabat eñ q2 ipſe mũdabat: nõ baptizabat
q2 nõ ipſe tingebat. Prebebant diſcipuli miniſterium cor-
poris: ꝓbebat ille adiutorium maieſtatis. Quãdo eñ ceſſa-
ret a baptizando: quando non ceſſat a mundando? De quo
dictum eſt ab eodem iohãne: ꝑ iohannis baptiſte ꝑſonã di-
cẽtis. Hic eſt q̃ baptizat. Ergo ieſus adhuc baptizabat et
quouſq; baptizãdi ſunt qui baptizãdi ſunt: ieſus baptizat.
Securus hõ accedit ad iferiorẽ miniſtrũ. Habet eñ ſupe-
riorẽ magiſtrũ. Sed forte ait aliq̃s. Baptizabat q̃dẽ chri-
ſtus ĩ ſpiritu nõ in corpore. Quaſi vero alterius dono q̃z il-
lius q̃ſq; etiã ſacramento corporalis et viſibilis baptiſma-
tis imbuatur. Uis noſſe q2 ipſe baptizat: nõ ſolum ſpũ ſed
Ephes.v. etiam aqua. Audi apoſtolũ. Sicut chriſtus inq̃t dilexit ec-
cleſiam ſuam τ ſeipſum tradidit ꝓ ea mundans eam laua-
cro in verbo: vt exhiberet glorioſam eccleſiã non habẽtem
maculam aut rugam: aut aliq̃d huiuſmodi. Mundans eã.
Unde? Lauacro aque in ꝟbo. Quid eſt baptiſmũ chriſti?
Lauacrum aque in verbo. Tolle aquam: nõ eſt baptiſmũ.
Tolle verbum: τ nõ eſt baptiſmũ. Jam eñ his peractis ꝑ
que ꝑuenit ad collocutionem cum illa muliere videamus.
Que reſtãt plena myſteriis: τ grauida ſacramẽtis. [Opor-
† Alia lra tebat autem inquit eum tranſire per † ſamariam. Uenit in-
hʒ mediã. quit in ciuitatem ſamarie que dicit̃ ſychar: iuxta predium
† Alia lra qd dedit iacob filio ſuo ioſeph. Erat † aũt ibi fons iacob].
hʒ ergo. Puteus erat. Sed omnis puteus fons: nõ omnis fons pu-
B teus. Ubi ergo aqua de terra manat τ vſui prebet̃ haurien-
tib⁹ fons dicit̃. Sed ſi in promptu et ſuperficie ſit: fons tm̃
dicitur. Si autem in alto τ ꝓfundo ſit: ita puteus vocatur
† Alia lra vt fontis nomẽ nõ amittat. [Jeſus † ergo fatigatus ex iti-
hʒ autem. nere ſedebat: ſic † ſuper fontem. Hora erat q̃ſi ſexta]. Jam
† Al. litte- incipiunt myſteria. Non enim fruſtra fatigat̃ ieſus: nõ eñ
ra ſupra. fruſtra fatigat̃ virtus dei. Non enim fruſtra fatigatur: per
quẽ fatigati recreantur. Non eñ fruſtra fatigatur: quo de-
ſerente fatigamur quo ꝑſente firmamur. Fatigatur tamen
ieſus: et fatigat̃ ab itinere: τ ſedet: et iuxta puteum ſedet: et
hora ſexta fatigatus ſedet. Omnia iſta innuunt aliq̃d τ in-
dicare volunt aliq̃d: intentos faciunt: vt pulſemus hortan-
tur. Ipſe ergo aperiat et nobis τ vobis: q̃ dignatus eſt ita
Luce.xi. hortari vt diceret. Pulſate: et aperiet̃ vobis. Ibi fatiga-
tus eſt ab itinere ieſus. Inuenim⁹ autem virtutem ieſum:
τ iuenim⁹ infirmũ ieſum: fortem τ infirmum. Fortem q2 in
principio erat verbũ: τ verbũ erat apud deum: τ deus erat
verbum. hoc erat in principio apud deum. Uis videre q̃z
Joh.i. iſte fili⁹ dei fortis ſit? Omnia per ip̃m facta ſunt: τ ſine ip̃o
factũ eſt nihil: τ ſine labore facta ſunt. Quid ergo illo forti⁹
per quem ſine labore facta ſunt oĩa? Infirmum vis noſſe?
Uerbũ caro factũ eſt: τ habitauit in nobis. Fortitudo chri-
ſti te creauit: ĩfirmitas chriſti te recreauit. Fortitudo chri-
ſti fecit vt qd non erat eſſet: infirmitas chriſti fecit vt quod
erat nõ periret. Condidit nos fortitudie ſua: q̃ſiuit nos in-
firmitate ſua. Nutrit ergo ip̃e ĩfirmus infirmos: tanq̃z gal-
Matthei lina pullos ſuos. Huic eñ ſe ſimilem fecit. Quotiens volui
xxiij. inquit ad hieruſalem: cõgregare filios tuos ſub alas tãq̃z
gallina pullos ſuos: et noluiſti. Uidetis autẽ fratres: quẽ-
admodum gallina infirmetur in pullis ſuis. Nulla eñ alia
auis quod ſit mater agnoſcit̃. Uidem⁹ nidificare paſſeres
quoſlibet ante oculos noſtros: hyrundines: ciconias: colũ-
bas quotidie videmus nidificare. Quas niſi quando in ni-
dis videmus: parentes eſſe non agnoſcimus. Gallina vero
ſic infirmat̃ in pullis ſuis: vt etiam ſi ipſi pulli nõ ſequant̃ τ
filios non videas: matrem tñ agnoſcas. Ita fit alis demiſ-
ſis plumis hyſpida voce rauca: omnibus membris demiſ-
ſa τ abiecta: vt quẽadmodum dixi vt ſi etiam filios non vi-
deas: matrẽ tamen intelligas. Sic ergo infirmus ieſus fa-
tigatur ab itinere. Iter ipſius eſt caro: ꝓ nobis aſſumpta.
Quomodo eñ iter habet q̃ vbiq; eſt: q̃ nuſq̃z deeſt? Quo it:
aut vnde it? Niſi q2 nõ ad nos veniret: niſi formã viſibilis
carnis aſſumeret? Quia ergo venire ad nos eo mõ digna-
tus eſt / vt infirma dei aſſumpta carne apparerent: ipſa car-
nis aſſumptio eſt iter ipſius. Ideo fatigatus ab itinere: q̃d
eſt aliud q̃z fatigat⁹ in carne? Infirmus in carne ieſus: ſed
i.Cor.i. noli tu ĩfirmari. In ill⁹ infirmitate tu fortis eſto. Quia qd
infirmum eſt dei: fortius eſt hominib⁹. Sub hac rerũ ima-
gine adam q̃ erat forma futuri: prebuit nobis magnum in-
dicium ſacramenti: imo deus in illo prebuit. Nam τ adam
dormiẽs meruit accipere vxorem: τ de coſta eius facta eſt Gen.ii.
vxor: quomodo chriſto ĩ cruce dormiẽte futura erat eccle-
ſia de latere eius: de latere ſcilicet dormientis: q2 τ de late-
re ĩ cruce pẽdẽtis lãcea ꝑcuſſo ſacramẽta eccleſiaſtica pro-
fluxerunt. Sed quare hoc dicere volui fratres? Quia infir-
mitas chriſti nos facit fortes. Magna ibi magno preceſſit
Potuit deus carnem detrahere homini vnde faceret femi-
nam: τ magis videtur quaſi congruere potuiſſe. Fiebat eñ
ſexus ĩfirmior: et magis de carne infirmitas fieri debuit q̃z
de oſſe. Oſſa eñ in carne firmiora ſunt. Nõ detraxit carnẽ
vnde faceret mulierẽ: ſed detraxit os. Et detracto oſſe for-
mata eſt mulier: τ in locum oſſis caro adimpleta eſt. Pote-
rat ꝓ oſſe os reddere: poterat ad faciendam mulierem non
coſtam ſed carnem detrahere. Quid igit̃ ſignificabat? Fa-
cta eſt mulier in coſta tanq̃z fortis: fact⁹ eſt adam in carne
tãq̃z infirmus. Chriſtus eſt τ eccleſia. Illius ĩfirmitas no-
ſtra eſt fortitudo. Quare ergo hora ſexta? Quia etate ſecli
ſexta. Computa in euangelio tãq̃z vnam horam: vnam eta-
tem ab adam vſq; ad noe. Secundam a noe vſq; ad abraã.
Tertiam ab abraam vſq; ad dauid. Quartã a dauid vſq;
ad tranſmigrationem babylonis Quintã a trãſmigratio-
ne babylonis vſq; ad baptiſmũ iohannis. Inde ſexta agi-
tur. Quid miraris? Uenit chriſt⁹: τ humiliãdo ſe venit. ad
puteum fatigatus venit: q2 infirmã carnem portauit. Ho-
ra ſexta: quia etate ſeculi ſexta. Ad puteum: quia ad ꝓfun-
ditatem huius habitationis noſtre. Unde dicitur in pſal-
mis. De ꝓfundis clamaui ad te domine. Sedit. vt dixi q2
humiliat⁹ eſt. [Et venit † mulier]. Forma eccleſie non iam † Al. venit
iuſtificate ſed iuſtificãde. Nam hoc ait ſermo. Uenit igna- autem.
ra: inuenit eũ: et agitur cum illa. Uideamus. Quid videa- C
mus? Quare venit mulier [de ſamaria haurire aquã]. Sa-
maritani ad iudeorum gentem non pertinebãt: alienigene
fuerũt: q̃uis vicinas terras incolerent. Longum eſt origi-
nem ſamaritanorũ retexere: ne nos multa teneant et neceſ-
ſaria nõ loquamur. Sufficit ergo vt ſamaritanos inter alie-
nigenas deputem⁹. Et ne hoc audaci⁹ me arbitremini di-
xiſſe q̃z verius. Audite dominum ieſum: q̃d dixerit de illo
ſamaritano vno de decem leproſis quos mũdauerat: q̃ ſo-
lus rediit vt gratias ageret. Nonne decem mũdati ſunt: τ
nouem vbi ſunt? Non erat alius q̃ rediret τ daret gloriam
deo: niſi alienigena iſte. Pertinet ad imaginem rei qd ab
alienigenis venit iſta mulier: q̃ typũ gerebat eccleſie. Uen-
tura erat eccleſia de gentibus: alienigena non de genere iu-
deorum. Audiamus ergo in illa nos: τ in illa agnoſcamus
nos: τ in illa gratias deo agamus ꝓ nobis. Illa enim figu-
ra erat nõ veritas: quia τ ipſa premiſit figurã τ facta eſt ve-
ritas. Nam credidit in eum: q̃ de illa figurã nobis pretẽde-
bat. Uenit ergo haurire aquã. Simpliciter venerat hau-
rire aquam: ſicut ſolent vel viri vel femine. [Dicit ei ieſus.
Da mihi bibere. Diſcipuli enim eius abierãt in ciuitatem
vt cibos emerẽt. Dicit ergo † mulier illa ſamaritana. Quo- † Al. ei.
modo tu cũ ſis iudeus bibere a me poſcis que ſum mulier
ſamaritana? Non eñ coutũtur iudei ſamaritanis]. Uide-
tis alienigenã. Omnino vaſculis eorum iudei nõ vteban-
tur: τ q2 ferebat mulier ſecum vaſculum vnde aquam hau-
riret: eo mirata eſt quia iudeus petebat ab ea bibere: quod
non ſolebãt facere iudei. Ille autem q̃ bibere querebat: fi-
dem ipſius mulieris ſitiebat. Deniq; audi quis petat bibe-
re. [Reſpõdit ieſus τ dixit ei. Si ſcires donum dei τ quis
eſt qui dicit tibi da mihi bibere: tu forſitan petiſſes ab eo et
dediſſet tibi aquam viuam]. Petit bibere et ꝓmittit bibe-
re. Eget quaſi accepturus: τ affluit tãq̃z ſaturaturus. Si ſci-
res iquit donum dei. Donum dei eſt ſpiritusſanctus. Sed
adhuc mulieri recte loquit̃: τ paulatim itrat in cor. Fortaſ-
ſis iã docet. Quid eñ iſta hortatione ſuauius τ benignius.
Si ſcires donum dei et ſcires q̃s eſt qui dicit tibi da mihi
bibere: tu peteres τ daret tibi aquã viuam. Hucuſq; ſuſpẽ-
dit. Uiua aqua dicit̃ vulgo: illa que de fonte exit. Illa eñ
que colligit̃ de pluuia in lacunas aut ciſternas: aqua viua
nõ dicitur. Et ſi de fonte manauerit et in loco aliquo colle-
cta ſteterit: nec ad ſe illud vnde manabat admiſerit ſed ir-
rupto meatu tanq̃z a fontis tramite ſeparata fuerit: non di-
cit̃ aqua viua. Sed illa aqua viua dicitur: que manans ex

cipitur. Talis aqua erat in illo fonte. Quid ergo promitte:
† Textus bat quod petebat. Tamen mulier ſuſpenſa † ait. [Domine
hʒ dicit ei neqʒ in quo haurias habes: ⁊ puteus altꝰ eſt]. Videte quo:
mulier. modo intellexerit aquã viuam: aquam ſcilicet que erat in
† Preter: illo fonte. Tu mihi vis dare aquam viuam ⁊ ego fero vnde
mittit iſte hauriam: et tu non fers. Aqua viua hic eſt: quomodo mihi
ter. Vñ er daturus es? Aliud itelligens et carnaliter ſapiens: quodã:
go habes modo pulſat: vt aperiat magiſter. Pulſabat ignorãtia nõ
aquã viuã ſtudio. Adhuc miſerãda nõdum inſtruenda. Dicit aliquid
euidẽtiꝰ dñs: de illa aqua viua. Dixerat enĩ mulier. [Nun:
qd tu maior es patre noſtro iacob q̄ dedit nobis puteum ⁊
ipſe ex eo bibit ⁊ filij eiꝰ ⁊ pecora eius?] De hac aqua viua
dare mihi nõ potes: quoniã hauritorium non habes: forte
alium fontem promittis. Patre nr̃o melior potes eſſe: qui
hũc puteum fodit: ⁊ ipſe cum ſuis vſus eſt eo. Dominus er
go dicat: qd dixerit aquã viuam. [Reſpondit ieſus ⁊ dixit
† Alia lit: ei. Omnis qui † biberit ex hac aqua: ſitiet iterum. Qui aũt
tera bibit biberit ex aqua quã ego dabo ei: non ſitiet ineternum. Sed
ex aqua. aqua quã ego dabo ei: fiet in eo fons aque ſalientis in vitã
eternam]. Apertius locutꝰ eſt dominꝰ fiet in eo fons aque
ſaliẽtis in vitã eternam. Qui biberit de aqua iſta non ſitiet
in eternum. Quid euidẽtiꝰ q̄ nõ aquã viſibilẽ ſed inuiſibi:
lem ꝓmittebat? Quid euidentius quia non carnaliter ſed
ſpũaliter loquebatur? Adhuc tamẽ illa mulier carnẽ ſapit
delectata eſt nõ ſitire: et putabat hoc ſm carnẽ ꝓmiſſum ſi
bi eſſe a domio. Quod quidẽ fiet: ſed in reſurrectione mor:
tuorũ. Jam hoc volebat illa. Dederat enĩ deus aliquando
ſeruo ſuo helye: vt p̄ quadragita dies nec eſuriret nec ſiti:
ret. Qui hoc potuit dare per quadraginta dies: non potuit
dare ſemper? Suſpirabat enĩ illa: nolens indigere / nolens
laborare aſſidue venire ad illũ fontẽ: onerari pondere quo
indigẽtia ſuppleret: ⁊ finito qd hauſerat rurſus redire co:
gebat. Et quotidianus ei fuit iſte labor: quia indigentia il
la reficiebat non extinguebatur. Delectata ergo tali mune
re: rogabat vt aquam ei viuam daret. Verũtamen nõ pre:
tereamꝰ: quoniã dominꝰ ſpũaliter aliquid promittit. Quid
eſt q̄ biberit de aqua hac ſitiet iterum? Et verũ eſt ſm hanc
aquam. Et verum eſt ſm qd ſignificabat illa aqua. Etenĩ
aqua in puteo: voluptas ſeculi eſt in ꝓfunditate tenebroſa.
Hic eam hauriunt hoĩes: hydria cupiditatũ. Cupidita:
te q̄ppe proni ſubmittunt vt ad voluptatẽ hauſtam de ꝓ:
fundo ꝑueniant: ⁊ fruunt voluptate precedente et premiſſa
cupiditate. Nam q̄ non premiſerit cupiditatem: peruenire
non poteſt ad voluptatẽ. Pone ergo hydriam cupiditatẽ
et aquã de profundo voluptatem. Cum peruenerit q̄ſqʒ ad
voluptatẽ ſeculi huius: cibꝰ eſt: potus eſt: lauacrũ eſt: ſpe:
ctaculum eſt: ꝯcubitus eſt. Nunqd nõ iterũ ſitiet? Ergo de
hac aqua q̄ biberit iterum inq̄t ſitiet. Si autem acceperit
a me aquã: non ſitiet in eternum. Satiabimur inquit in ho
nis domꝰ tue. De qua ergo aqua daturꝰ eſt: niſi de illa aqua
de qua dictum eſt: apud te eſt fons vite. Nam quomõ ſitiẽt
q̄ inebriabuntur ab vbertate domus tue? Promittebat er:
go ſaginam quãdam ⁊ ſatietatem ſpũſancti: et illa nõdum
intelligebat. Et nõ intelligens: qd reſpondebat? [Dixit ad
D cum mulier. Domĩe da mihi hãc aquam vt nõ ſitiam: neqʒ
† Al. dicit veniã † huc haurire. Ad laborẽ indigentia cogebat: ⁊ labo:
autem. rem iſirmitas recuſabat. Vtinã audiret: venite ad me oẽs
q̄ laboratis ⁊ onerati eſtis: et ego vos reficiam. Hoc enĩ ei
dicebat ieſus vt iam non laboraret: ſed illa nõdũ intellige:
bat. Deniqʒ volens vt itelligeret. [Dicit ei ieſus. Vade vo
ca virum tuum: ⁊ veni huc]. Quid eſt: voca virum tuũ ⁊ ve:
ni huc? Per virũ ſuũ ei volebat aquã illã dare. An q̄ꝛ intel
ligebat ꝑ virum ſuum eam volebat docere? Forte quomo
do ait apoſtolus de mulieribus: ſi quid aũt diſcere volunt
domi viros ſuos iterrogẽt. Sed ibi dicit: domi viros ſuos
interrogẽt: vbi nõ eſt ieſus: qui doceat. Deniqʒ dicitur mu:
lieribus quas ꝓhibebat apoſtolus loqui in eccleſia. Cum
vero ipſe dñs aderat: et p̄ſens preſenti loquebat: qd opus
erat vt p̄ virum eius ei loqueret? Nunquid p̄ virum ſuum
loquebat marie ſedenti ad pedes ſuos et excipienti verbũ
ſuũ: quãdo martha circa multũ miniſteriũ etiã de ſororis
felicitate occupatiſſima murmurauit? Ergo fr̄es mei au:
diamus et intelligamus: qd ait dominꝰ voca virum tuum
mulieri. Forte enĩ ⁊ anime noſtre dicit voca virũ tuũ. Que

ramꝰ ⁊ de viro aie. Cur iã nõ ipſe dñs vir aie verꝰ eſt? Adſit
itellectꝰ: qñ o qd dicturi ſumꝰ vix capit niſi ab itẽtꝭ. Adſit
ergo itellectꝰ vt capiatur: ⁊ ipſe intellectus erit fortaſſe vir
anime. Videñs ergo ieſus q̄ꝛ mulier non intelligebat. Ideo
enim neſcis qd dico: q̄ꝛ itellectus tuus non adeſt. Loquor
ego ſm ſpm̃: tu audis ſm carnem. Que loquor nec ad volu
ptatem aurium ꝑtinent: nec ad oculos: nec ad olfactũ: nec
ad guſtũ: nec ad tactum. Mente ſola capiunt: intellectu ſo:
lo hauriunt. Ille itellectus non tibi adeſt quomodo capis
qd dico? Voca virum tuum: p̄ſenta intellectũ tuum. Quid
eſt enĩ aiam habere? Non eſt magnũ. Nam ⁊ pecus habet.
Vnde tu melior? Quia itellectũ habes qd pecus nõ habet.
Quid eſt ergo voca virũ tuum? Non me capis: nõ me itelli
gis. De dono dei tibi loquor: tu aũt ſm carnẽ cogitas. ſm
carnem ſitire non vis: ego ſpm̃ alloquor. Abſens eſt intelle
ctus tuus: voca virũ tuũ. Nolite fieri ſicut equus ⁊ mulus: ps. xxxj.
in quibꝰ non eſt intellectus. Ergo fratres mei aiam habe:
re et itellectum nõ habere: hoc eſt non adhibere: nec ſm in:
tellectũ viuere: beſtialis eſt vita. Eſt enĩ in nobis quoddã
beſtiale quo in carne viuimꝰ: ſed intellectu regẽdũ eſt. Mo
tus enĩ anime ſm carnẽ ſe mouentis: ⁊ in delitias carnales
imoderate defluere cupiẽtis: regit deſuper intellectꝰ. Qui
debet dici vir: q̄ regit an q̄ regitur? Proculdubio cum or:
dinata vita eſt: itellectus animã regit ad ipſam animã ꝑti:
nens. Non enim aliquid aliud eſt q̄ꝫ aia. Sed aliquid ani:
me eſt itellectus. Quomodo nõ aliqd aliud q̄ꝫ caro eſt ocu
lus: ſed aliquid carnis eſt oculus. Cum aũt aliquid carnis
ſit oculus: cetera tamen mẽbra carnalia luce perfundi poſ:
ſunt: lucem ſentire nõ poſſunt: ſolus ea oculus et perfundit
et perfruitur. Sic in anima noſtra quiddam eſt qd intelle:
ctus vocatur. Hoc ipſum anime quod itellectus ⁊ mens di
cit: illuminat luce ſup̄iore. Jam ſuperior illa lux qua mẽs
illuminatur humana: deꝰ eſt. Erat enĩ verum lumen: quod
illuminat omnẽ hominẽ venientem in hunc mundum. Ta
lis lux xp̄s erat: talis lux cum muliere loquebatur. Et in il
la intellectus non aderat qui illa luce illuminaret: nec tan:
tum perfunderet: verũetiam frueretur. Ergo dominꝰ tãq̄ꝫ
diceret: illuſtrare volo et nõ adeſt quẽ. Voca inquit virum
tuum: adhibe intellectum per quẽ docearis: quo regaris.
Ergo conſtitue animã excepto intellectu tanq̄ꝫ feminã: in:
tellectum autem habere tãq̄ꝫ virum. Sed iſte vir non bene
regit feminã ſuã: niſi cum a ſuperiore regit. Caput enĩ mu: j. Cor. xj.
lieris vir: caput autẽ viri chriſtus. Loq̄bat caput vir cum
femina: ⁊ non erat vir. Et tãq̄ꝫ diceret dominus: adhibe ca
put tuũ: vt ille ſuſcipiat caput ſuũ: ergo voca virũ tuũ ⁊ ve
ni huc: id eſt adeſto preſens eſto. Velut enĩ abſens es: dum
nõ itelligis p̄ſentis vocem veritatis. Preſens eſto: ſed no:
li ſola: cũ viro tuo adeſto. Et adhuc illa nõdũ aduocato il:
lo viro nõ itelligit: adhuc carnem ſapit: abſens eſt enĩ vir.
[† Non habeo inq̄t virum]. Et dominꝰ ſequitur: et myſte: † Textus
ria loq̄tur. Intelligas reuera iſtam mulierem nõ habuiſſe hʒ r̄ndit ei
tunc virũ: ſed vtebat neſcio quo non legitimo viro: adulte: mulier et
ro magis q̄ꝫ viro. Et † dominꝰ ei. [Bene dixiſti: q̄ꝛ non ha: dixit.
beo virũ]. Vnde ergo tu dixiſti voca virũ tuum. Et audi E
q̄ꝛ bene nouit dñs non eam habere virũ: dicit ei ⁊ cetera. ne † Textus
forte putaret ideo dixiſſe dominum: bene dixiſti q̄ꝛ non ha: hʒ dicit ei
beo virũ: qd hoc a muliere didicerit: nõ qd ipſe iſtud diui: ieſus.
nitate cognouerit: audi aliquid quod non dixiſti. [Quinqʒ
enĩ viros habuiſti: et † iſtum quem habes non eſt vir tuus. † Al. nũc.
Hoc vere dixiſti]. Iterum cogit de iſtis quinqʒ viris ſubti
lius aliq̄d perſcrutari. Multi quippe intellexerũt non qui:
dem abſurde nec vſqʒquaqʒ iprobabiliter: quinqʒ viros mu:
lieris huius: quinqʒ libros moyſi. Vtebantur enĩ eis ſama:
ritani: ⁊ ſub eadem lege erant. Nam inde illis et circũciſio
inerat. Sed quomõ anguſtat nos qd ſequitur: et nũc quem
habes non eſt vir tuus: videt mihi facilius nos poſſe acci:
pere q̄nqʒ viros priores anime: quinqʒ ſenſus corporis eſſe.
Quando enim quiſqʒ naſcitur: anteq̄ꝫ vti poſſit mente atqʒ
ratione: non regitur niſi ſenſibus carnis. Anima in puero
paruo: quod auditur: quod videtur: quod olet: quod ſapit:
quod tactu ſentitur: hoc appetit aut fugit. Appetit q̄cquid
mulcet: fugit quicquid offendit. Hos enĩ q̄nqʒ ſenſus mul:
cet voluptas: offendit dolor. Scd̃m hos q̄nqʒ ſenſus tãq̄ꝫ
q̄nqʒ viros: prius viuit anima: q̄ꝛ iſtis regit. Quare autem

viri dicti ſunt? Quis legitimi. A deo quippe facti: et a deo
donati anime. Infirma eſt adhuc q̄ iſtis quiqꝫ ſenſibus re-
git: ⁊ ſub iſtis q̄nqꝫ viri agit. At vbi venerit ad ãnos exercē
de ratiõis: ſi eã ſuſceperit optima diſciplina ⁊ doctrina ſa-
piētie: quinqꝫ illis viris ad regendum non ſuccedit/ niſi vir
verꝰ legitimꝰ ⁊ illis melior: ⁊ qui meliꝰ regat ⁊ qui ad eter-
nitatē regat: ad eternitatē excolat: ad eternitatem inſtruat.
Nam iſti q̄nqꝫ ſenſus nõ ad eternitatē nos regũt: ſꝫ ad iſta
tp̄alia vel appetēda vt fugiēda. Ubi vero ītellectꝰ ſapien-
tia ībutꝰ regere ceperit aīam: ſcit iam non ſolum fugere fo
ueã ⁊ ambulare in equali qđ oculi oſtendũt anime infirme:
nec tãtũ canoras voces ſuauiter audire diſſonaſqꝫ repelle-
re: vel blãdis odoribꝰ delectari: putoreſqꝫ reſpuere: aut dul
cedine capi: aut amaritudīe offendi: aut lenibus mulceri ⁊
aſperis ledi. Iſta eñ oīa infirme aīe ſunt neceſſaria. Quid
ergo regiminis adhibeꝶ ꝑ illum ītellectũ? Nõ alba ⁊ nigra
diſcreturus eſt: ſed iuſta et īiuſta: bona ⁊ mala: vtilia ⁊ iuti
lia: caſtitatē ⁊ īpudicitiã: hãc ⁊ illam: illã vt amet: iſtam vt
vitet: charitatē ⁊ odiũ: vt diligat charitatē ⁊ vitet odiũ: in
hac vt ſit: ī illo vt nõ ſit. Hic vir q̄nqꝫ illis viris ī iſta mulie
re nõ ſucceſſerat. Ubi eñ nõ ſuccedit ille: error dn̄aꝶ. Nam
cũ ceperit aīa capax eſſe rationis: aut a ſapiēte mēte regi-
tur: aut ab errore. Sed error nõ regit ſꝫ ꝑdit. Poſt iſtos er
go q̄nqꝫ ſenſus mulier illa adhuc errabat: ⁊ error eã vētila-
bat. Error aũt iſte nõ erat legitimus vir ſed adulter. Ideo
ei dn̄s ait. Bene dixiſti: qꝛ non habeo virum. Quiqꝫ eñ vi-
ros habuiſti. Quiqꝫ te ſenſus carnis ꝑmo rexerunt: veniſti
ad etatē vtende rationis nec ad ſapiētiam ꝑueniſti: ſꝫ ī er-
rorem īcidiſti. Ergo poſt illos quiqꝫ viros iſte quē habes
non eſt tuus vir. Et q̄d erat ſi vir nõ erat niſi adulter? Uo-
ca inq̄t. Uoca itaqꝫ nõ adulterũ ſed viꝝ tuum: vt ītellectu
me capias/ non errore de me aliq̄d falſũ ſapias. Adhuc eñ
errabat mulier q̄ aquã illam cogitabat: cum iã dn̄s de ſpi-
ritu ſancto loquereꝶ. Quare errabat niſi qꝛ adulteꝝ nõ viꝝ
habebat? Tolle ergo iſtum adulterum q̄ te corrũpit: et vo-
ca viꝝ tuũ. Uoca et veni: vt ītelligas me. ⌊Dicit ei mulier.
† Al. vi-deo quia. Domie † vt video ꝓpheta es tu⌋. Tũc cepit venire vir: nõ-
dum plene venit: ꝓphetam dn̄m putabat. Erat quidem et
ꝓpheta. Nã de ſeipſo ait. Non eſt ꝓpheta ſine honore: niſi
Deutero. xviij. in patria ſua. Itē de illo dictum eſt ad moyſen. Prophetã
eis ſuſcitabo de fratribꝰ eorũ: ſimilē tui. Similē ſcilicet ad
formam carnis: non ad eminentiã maieſtatis. Ergo īueni-
mus dn̄m ieſum dictũ ꝓphetã. Proinde nõ multum errat
mulier iſta. Uideo īquit qꝛ propheta es tu. Incipit voca-
re virum: adulterũ excludere: video qꝛ ꝓpheta es tu. ⁊ īci-
pit querere qđ illã ſolet mouere. Contētio q̄ppe fuerat in-
ter ſamaritanos ⁊ iudeos: qꝛ iudei in tēplo a ſalomone edi
ficato adorabãt deũ. Samaritani lõge īde poſiti non in eo
adorabãt. Et iudei meliores ſe eſſe iactabãt qꝛ ī tēplo ado
rabãt deum. Non eñ coutũtur iudei ſamaritanis: qꝛ dice-
bant eis. Quomõ vos iactatis ⁊ ideo vos meliores nobis
eſſe perhibetis: qꝛ templum habetis qđ nos nõ habemus?
Nunq̄d patres noſtri q̄ deo placuerũt in illo tēplo adora-
uerũt? Nõne ī mõte iſto adorauerũt vbi nos ſumus? Me-
lius ergo nos inquiũt in hoc monte deum rogamꝰ: vbi pa-
tres noſtri adorauerunt. Contendebant vtiqꝫ ignari qꝛ vi-
rum nõ habentes: illi ꝓ templo: illi pro monte inflabantur
aduerſus īuicē. Dn̄s tamen modo q̄d docet mulierē: tanq̄
F cuiꝰ vir ceperat preſens eſſe. ⌊Dicit ei ieſus. Mulier crede
mihi⌋. Ueniet eñ eccleſia ſicut dictũ eſt in canticis canti-
coꝝ: veniet et ꝑtranſiet. Ab initio fidei veniet vt ꝑtranſeat
⁊ ꝑtrãſire non poteſt niſi ab initio fidei. Merito etiam pre-
ſente viro: audit mulier: crede mihi. Iam eñ eſt in te q̄ cre-
dat qꝛ preſens eſt vir tuus. Cepiſti adeſſe ītellectu quando
me ꝓphetam appellaſti. Mulier crede mihi: qꝛ niſi credi-
deritis non ītelligetis. Ergo mulier crede mihi: ⌊quia ve-
niet hora: q̄ñ neqꝫ in mõte hoc neqꝫ in hieroſolymis adora
bitis patrem. Uos adoratis qđ neſcitis: nos adoramꝰ qđ
† Al. vēit. ſcimus: qꝛ ſalꝰ ex iudeis eſt. Sed † veniet hora⌋. Quando?
⌊Et nũc eſt⌋. Que ĝ hora? ⌊Quãdo veri adoratores ado-
rabũt patrem: in ſpũ ⁊ veritate⌋. Non in monte iſto: non in
templo iſto: ſed in ſpũ et veritate. ⌊Nam ⁊ pater tales que-
rit q̄ adorent eum⌋. Quare pater tales querit qui adorent
eũ nõ in monte nõ in templo: ſed in ſpũ ⁊ veritate? ⌊Spũs

eſt deus⌋. Si corpꝰ eſſet deꝰ oportebat eũ adorari in mõte
qꝛ corporeus mons. Oportebat eum adorari in templo: qꝛ
corporeum eſt templum. Spũs eſt deus: ⌊et eos qui ado-
rant eum in ſpũ ⁊ veritate oportet adorare⌋. Audiuimus ⁊
manifeſtum eſt: foris eramus: ītro miſſi ſumus. O ſi īueni-
rem dicebas mõtē aliquem altum ⁊ ſolitarium. Credo eñ
qꝛ ī alto eſt deus: magis me exaudit in alto. Quia in mon-
te es: propīquum te deo putas: et cito te exaudiri: quaſi de
ꝓximo clamãtē. In excelſis habitat: ſed humilia reſpicit. Pſalm.
Prope eſt dominꝰ. Quibus? Forte altis? His q̄ obtriue- cxxxviij.
runt cor. Mira res eſt: ⁊ ī altis habitat ⁊ humilibus propi-
quat. Humilia reſpicit: excelſa aũt a lõge cognoſcit. Sup-
bos longe videt: eo illis minus propiquat: quo ſibi videnꝶ
altiores. Querebas ergo montem: deſcēde vt attigas. Si
aſcēdere vis aſcēde: noli montē querere. Aſcenſiones inq̄t
in corde eius. Hoc pſalmus dicit: ī cõualle ploratiõis. Cõ-
uallis eñ humilitatem habet: ergo ītus age totũ. Et ſi for-
te queris aliquem locũ altũ: locum ſanctũ: intus exhibe te
templum deo. Templum eñ dei ſanctum eſt: qđ eſtis vos. j. Cor. iij.
In tēplo vis orare: in te ora. Sed prius eſto templum dei
qꝛ ille in templo ſuo exaudiet orãtem. Ueniet ergo hora et
nũc eſt: quando veri adoratores adorabunt patrem in ſpi
ritu et veritate. Nos adoramus qđ ſcimus: vos adoratis
qđ neſcitis: q̄m ſalus ex iſrael eſt. Multum dedit iudeis.
Sed noli iſtos reprobos accipe. Parietē illum accipe cui
adiũctus eſt alius: vt pacati in lapide angulari qđ eſt chri-
ſtus copularētur. Unus eñ paries a iudeis: vnus a genti-
bus. Longe a ſe iſti parietes: ſed donec in euãgelio coniũ-
ganꝶ. Alienigene autem hoſpites erant ⁊ peregrini a teſta
mento dei. Scd̃m hoc ergo dictum eſt: nos adoramus qđ
ſcimus. Ex perſona q̄dem iudeorũ dictum eſt: ſed nõ oīm
iudeorum. Non reproborum iudeorum ſed de quibus fue-
rãt apoſtoli: quales fuerunt ꝓphete: quales fuerũt illi oēs
ſancti: qui omnia ſua vendiderunt: ⁊ precia rerum ſuarum
ad pedes apoſtolorũ poſuerunt. Non eñ repulit deus ple
bem ſuã quã preſciuit. Audiuit hoc mulier iſta ⁊ addidit.
Iam dudum ꝓphetã dixerat. Uidit talia dicere eum cum
quo loquebatur que iam plus eſſent q̄ꝫ propheta: et q̄d re-
ſpondit videte. ⌊Dicit ei mulier. Scio qꝛ meſſias venit: qui
diciꝶ chriſtus. Cum ergo venerit: ille oīa nobis † demon- † Al. annũciabit.
ſtrabit⌋. Quid eſt hoc? Modo inquit de templo contēpto
contendunt iudei: ⁊ nos de monte contendimus. Cum ille
venerit et montē contēnet ⁊ templum euertet: docebit nos
iſte omnia vt in ſpũ et veritate nouerimus adorare. Scie-
bat enim q̄s eam poſſet docere: ſed iam docentem nõdum
agnoſcebat. Iam ergo digna erat cui manifeſtareꝶ. Meſ-
ſias aũt vnctus eſt. vnctꝰ grece chriſtus eſt: hebrayce meſ-
ſias eſt. Unde et punice/ meſſe diciꝶ vnge. Cognate quip-
pe ſunt ligue iſte ⁊ vicine: hebrayca punica ⁊ ſyra. Ergo di
cit ei mulier. Scio qꝛ meſſias venit: q̄ diciꝶ chriſtus. Cum
ergo venerit: ille nobis annũciabit omnia. ⌊Dicit ei ieſus.
Ego ſum q̄ loquor tecum⌋. Uocauit ergo virũ ſuum. Fa-
ctus eſt vir eiꝰ caput mulieris: factꝰ eſt chriſtus caput viri.
Iam mulier ordinaꝶ in fide: et regiꝶ bene victura. Poſtea
q̄ꝫ audiuit hoc: ego ſum qui loquor tecum. Iam vltra quid
diceret: quãdo dominꝰ ieſus manifeſtari ſe voluit mulieri
cui dixerat crede mihi. ⌊Et ꝯtinuo venerũt diſcipuli eius
et mirabantur: quia cum muliere loquebatur⌋: quia quere-
bat perditam qui venerat querere quod perierat. Hoc eñ
illi mirabãtur: bonum eñ mirabantur: non malum ſuſpica
bantur. ⌊Nemo tamen dixit quid queris: aut q̄d loqueris
cum ea. Reliquit ergo mulier hydriã ſuã⌋. Mulier audi- G
to: ego ſum q̄ loquor tecum: et recepto in corde chriſto do-
mino: q̄d faceret niſi iam hydriam dimitteret ⁊ euãgeliza-
re curreret. Proiecit cupiditatem: ⁊ properauit annuncia-
re veritatem. Diſcant q̄ volunt euangelizare: et proijciant
hydriam ad puteum. Recordamini q̄d ſuperius dixerim
de hydria: vas erat vnde aqua hauriebatur. Greco nomīe
appellatur hydria: quomodo grece hydor aqua diciꝶ: tanq̄ꝫ
ſi aquarium diceretur. Proiecit ergo hydriam ſuam: que iã
nõ vſui ſed oneri fuit. Auida q̄ppe deſiderabat aqua illa ſa
tiari: et vt nũciaret chriſtum onere abiecto. ⌊† Cucurrit ad † Al. ⁊ abijt in ciuitatem.
ciuitatem ⁊ dicit illis hoībꝰ. Uenite et videte hominem q̄
dixit mihi omnia queciqꝫ feci⌋. Pedetentim: ne illi quaſi

†Al.lit.nō habet nō.
†Al. ergo
†Al.iter: ea.
†Al.eis.
†Al. neſcitis.
Tex.hʒ dixit eis ieſ⁹
†Non ponit hic iſte text⁹ vt pñciā op⁹ei⁹.
†Al. regiones q̄ albe ſunt iā.
†Hic trāſilitur ille textus. ⁊ q̄ metit mercedē accipit ⁊ ↄgregat fructū i vitā eternam: poſt quē ſeq̄t i alia lr̄a: vt ⁊ q̄ ſemiat ſimul gaudeat ⁊ qui metit.
†Al.labores.
Alia lr̄a nō hʒ hec verba.
†Al. ergo ad illum.
†Al.ibi.
†Alia lr̄a nō hʒ nos.

iraſcerent et pſequerent. Uenite ⁊ videte hoīem: qui dixit mihi oīa quecūq̨ feci. [Nunq̇d †non ipſe eſt chriſt⁹? Exierūt †de ciuitate: ⁊ veniebant ad eū. †Et rogabant eū diſcipuli dicētes. Rabbi māduca]. Jerāt eīn emere cibos ⁊ venerāt. [Ille aūt dixit †. Ego habeo cibum māducare: quē vos nō †ſcitis. Dicebant ergo diſcipuli adinuicē. Nunq̇d aliq̇s attulit ei māducare?] Quid mirū ſi mulier illa nō intelligebat aquā? Ecce diſcipuli nō itelligūt eſcā. Audiuit autē cogitationes illoꝝ ⁊ iam inſtruit vt magiſter: nō p circuitū ſicut ⁊ illā cui⁹ adhuc virū requirebat: ſed iam aperte. [†Meus inquit cib⁹ eſt: vt faciam volūtatem eius qui miſit me]. †Ergo ⁊ pot⁹ ipſe erat in illa muliere: vt faceret volūtatē eius q̄ miſerat eum. Ideo dicebat: ſitio: da mihi bibere. ſ. vt fidē in ea operaret et fidē eius biberet: ⁊ eam in corp⁹ ſuū traiſceret. Corpus eīn eius eccleſia: ergo ipſe eſt inquit cib⁹ meus: vt faciam voluntatem eius qui miſit me. [Nōne vos dicitis q̄ adhuc quattuor mēſes ſunt: ⁊ meſſis vēit?] In op⁹ feruebat: ⁊ operarios mittere diſponebat. vos quattuor mēſes cōputatis ad meſſem: ego vobis aliā meſſem albā ⁊ paratā oſtendo. [Ecce dico vobis. Leuate oculos vr̄os ⁊ videte: †q̄ iam albe ſunt regiones ad meſſem]. Ergo meſſores miſur⁹ eſt. [†In hoc eīn verbū verum: q̄ alius eſt q̄ metit: alius eſt qui ſeminat: vt qui ſeminat ſimul gaudeat et q̄ metit. Ego miſi vos metere: qđ vos nō laboraſtis. Alij laborauerāt: ⁊ vos in †laborem eorū introiſtis. Quid ḡ? Meſſores miſit non ſeminatores. Quo meſſores? Ubi iam alij laborauerunt. Nam vbi iā laboratū eſt vtiq̨ ſeminatū erat: et qđ ſeminatū erat iam maturatum factum erat: falcē ⁊ triturā deſiderabat. Quo ergo erant meſſores mittendi? Ubi iam pphete p̄dicauerāt: ipſi eīn ſeminatores. Nam ſi ipſi non ſeminatores: vnde ad illā mulierē puenerat: ſcio quia meſſias venit? Jam iſta mulier fructus maturus erat: ⁊ erāt albe meſſes ⁊ falcem querebāt. Miſi vos quoq̨ metere qđ nō ſeminaſtis. Alij ſeminauerūt ⁊ vos in labores eorum itroiſtis. Qui laborauerunt? Ipſe abraam yſaac iacob. Legite labores eorū. In omnib⁹ laborib⁹ eorum pphetia chriſti: ⁊ ideo ſeminatores. Moyſes ⁊ ceteri patriarche ⁊ omnes pphete: quāta pertulerūt in illo frigore quādo ſeminabāt. Ergo iā in iudea meſſis parata erat. Merito ibi tanq̄ matura ſeges fuit: quādo tot hominū milia: p̄cia rerum ſuarū afferebant: et ad pedes apoſtoloꝝ ponētes expeditis humeris a ſarcinis ſecularib⁹ xp̄iſtū dominū ſeq̄bātur. Uere matura meſſis. Quid inde factū eſt. De ipſa meſſe ciecta ſunt pauca grana et ſeminauerūt orbē terraꝝ: ⁊ ſurget alia meſſis que in fine ſeculi metēda eſt. De iſta meſſe dicit. Qui ſemināt i lachrymis in gaudio metēt. Ad iſtā ergo meſſem: nō apoſtoli ſed angeli mittent. Meſſores inq̄t āgeli ſunt. Iſta ergo meſſis creſcit īter zizaniā: ⁊ expectat purgari in fine. Illa vero meſſis iā matura erat quo pri⁹ miſſi ſunt diſcipuli: vbi pphete laborauerūt. Sed tñ fratres videte quid dictum ſit. Simul gaudeat: ⁊ qui ſeminat et q̄ metet. Diſparis tēporis labores habuerūt apoſtoli et pphete: ſed gaudio pariter perfruent. Mercedē ſimul accepturi ſunt vitā eternā. [Ex ciuitate autē illa multi crediderūt in eū ſamaritani ppter ſermonē eius nō propter verbum mulieris teſtimoniū phibentis: q̄ dixit mihi oīa quecūq̨ feci. Cum veniſſent †ad eum ſamaritani rogauerunt vt †apud eos maneret: et manſit ibi duos dies. Et multo plures crediderūt ppter ſermonē eius. Et mulieri dicebant: q̄ nō ppter tuā loquelam credim⁹: ipſi eīn †nos audiuim⁹ et ſcim⁹: q̄ hic eſt vere ſaluator mundi]. Et hoc paululum animaduertēdū eſt: q̄ lectio terminata eſt. Mulier p̄ma nūciauit ⁊ ad mulieris teſtimoniū crediderūt ſamaritani: et rogauerūt eū vt apud eos maneret ⁊ māſit ibi biduo: ⁊ plures crediderūt. Et cū credidiſſent dicebāt mulieri. Non iam ppter verbū tuum credimus: ſed ipſi cognouimus ⁊ ſcimus q̄ hic eſt vere ſaluator mūdi. Primo p famā: poſtea p preſentiā. Sic agitur hodie cum eis qui foris ſunt et nōdum ſunt chriſtiani: chriſtus nunciatur per chriſtianos amicos: taq̄ȝ illa muliere: hoc eſt eccleſia annūciāte. Ad chriſtum veniunt: credunt per iſtam famam: manet apud eos biduo: hoc eſt dat illis duo precepta charitatis: et multo plures et firmius credunt: quomodo vere ipſe eſt ſaluator mundi.

Tractatus.xvj.

Post duos autē dies exijt inde ⁊ abijt in galileam: ipſe enim ieſus teſtimoniū phibuit: quia ppheta in ſua patria honorem non habet. Cum ergo veniſſet in galileam exceperūt eum galilei. Cum omnia vidiſſent q̄ fecerat hieroſolymis in die feſto. Et ipſi enim venerāt ad diem feſtū. Uenit ergo iterum in chana galilee vbi fecit aquam vinum. Et erat quidam regulus cuius filius infirmabat capharnaum. Hic cū audiſſet quia Jeſus adueniret a iudea in galileam abijt ad eum: ⁊ rogabat eū: vt deſcenderet ⁊ ſanaret filiū eius. Incipiebat enim mori. Dixit ergo Jeſus ad eū. Niſi ſigna et prodigia videritis nō creditis. Dicit ad eū regulus. Domine: deſcende priuſq̄ȝ moriatur fili⁹ meus. Dicit ei ieſus. Uade fili⁹ tuus viuit. Credidit homo ſermoni quem dixit ei Jeſus et ibat. Jam aūt eo deſcēdente ſerui occurrerūt ei ⁊ nunciauerunt dicentes: q̄ fili⁹ eius viueret. Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerit ⁊ dixerunt ei quia heri hora ſeptima: reliq̄t eū febris. Cognouit ergo pater quia illa hora erat in qua dixit ei ieſus filius tuus viuit. Et credidit ipſe et domus eius tota: hoc iterum ſecundum ſignum fecit ieſus cum veniſſet a iudea in galileam.

A
Preterimittit hic text⁹ iſte.
Post duos aūt dies exijt inde et abijt i galileā.
†Al. ſua patria.

Hodierna euāgelij lectio / heſterne diei ſequit lectionem: que ad diſputandū nobis pponit. In qua quidē ſenſus non ſunt iueſtigatione difficiles: ſed digni p̄dicatiōe: digni ā miratione ⁊ laudatione. Proinde locū iſtū euāgelij cū cōmēdatiōe cōmemorem⁹: potiuſq̄ȝ cū difficultate tractem⁹. Abijt eīn ieſus poſt biduū qđ fecerat in ſamaria i galileā: vbi nutrit⁹ erat. Secut⁹ aūt euāgeliſta ait. [Ipſe eīn ieſ⁹ teſtioniū phibuit: q̄ ppheta in †pr̄ia ſua honorē nō hʒ]. Nō ppterea poſt biduū de ſamaria diſceſſit ieſus: q̄ honorē in ſamaria nō habebat. Nō eīn ſamaria patria ipi⁹ erat ſʒ galilea. Cū ḡ iſtā deſeruiſſet tā cito ⁊ ad galileā veniſſet vbi nutrit⁹ erat ſicut teſtat q̄ ppheta in pr̄ia ſua honorē nō hʒ. Magis videret atteſtari potuiſſe q̄ ppheta in pr̄ia ſua honorē nō hʒ: ſi ptēneret pgere i galileā: ⁊ i ſamaria remāſiſſet. Intēdat ergo charitas vr̄a iſinuatū nobis nō modicū ſacramētū: ſuggerēte dn̄o ⁊ donāte qđ loquar. Queſtionē ppoſitā cognouiſtis: ſolutionem et⁹ exq̄rite. Sed repetam⁹ ppoſitiōem: vt ſolutionē deſiderabilē faciam⁹. Mouet nos cur euāgeliſta dixerit: ipſe eīn ieſus teſtioniū phibuit: qđ ppheta i patria ſua honorē nō hʒ. Hoc cōmoti retexamus v̄ba ſupiora: vt īueniam⁹ cur hoc euāgeliſta dicere voluerit. Et īueniam⁹ ſupiora v̄ba ei⁹ ita narrātis: quomō poſt biduum pfect⁹ eſt de ſamaria in galileā. Propter hoc ergo dixiſti o euāgeliſta teſtimoniū phibuiſſe ieſum: qđ ppheta i patria ſua honorē non haberet: q̄ poſt biduū reliq̄t ſamariam ⁊ pperauit venire i galileā. Immo vero quaſi videor mihi ↄgruēti⁹ intelligere: q̄ ſi honorē in patria ſua chriſtus non haberet: nō ad eā relicta ſamaria feſtinaret. Sed niſi fallor: imo q̄ veꝝ eſt ⁊ nō fallor: melius eīn q̄ȝ ego vidit euāgeliſta: q̄d diceret: melius me veritatē videbat q̄ eā de pectore dn̄i bibebat. Ipſe eſt eīn iohannes euangeliſta q̄ inter oēs diſcipulos ſup pectus dn̄i diſcūbebat: et quem dn̄s charitatem debens omnibus tñ pre ceteris diligebat: ergo ille falleret ⁊ ego recta ſentirē. Immo ſi pie ſapio: obedienter audiam qđ dixit: vt merear ſentire qđ ſenſit. Accipite itaq̨ chariſſimi quid hic ſentiam ſine preiudicio: ſi vos melius aliquid ſenſeritis. Magiſtrum enim vnum omnes habemus: et in vna ſchola condiſcipuli ſumus. Hoc ego ſentio: et videte ſi non aut verum eſt / aut propinquat veritati quod ſentio. In ſamaria biduū fecit: et crediderūt in eū ſamaritani

Tot dies in galilea fecit: ⁊ nõ in eũ crediderũt galilei. Re-
texite vel recolite memoria: heſterni diei ⁊ lectionẽ ⁊ ſmo-
nem. Uenit in ſamaria vbi primo eũ mulier illa predicaue
rat cum qua ad puteum iacob locut⁹ eſt magna myſteria:
eo viſo ſamaritani ⁊ audito crediderunt in eum ꝓpter ver
bũ mulieris: et firmius crediderunt ꝓpter verbum eius: et
plures crediderũt ſicut ſcriptũ eſt ibi facto biduo. Quo nu
mero dieꝝ myſtice cõmẽdat⁹ eſt duoꝝ numer⁹ preceptoꝝ:
in qb⁹ duob⁹ preceptis tota lex pendet et ꝓphete ſicut he-
† Aug⁹. ꝑ- ſterno die cõmẽdaſſe meminiſtis. † Pergit in galileã ⁊ ve
terit hic nit i ciuitatẽ chana galilee: vbi de aqua vinũ fecit. Ibi aũt
tertiũ iſtũ. qñ aquã in vinũ ↄuertit/ſicut ſcribit iohãnes ipſe: credide-
Cum ꝗ ve rũt in eũ diſcipuli eius: ⁊ vtiqꝫ plena erat dom⁹ turbis con-
niſſet vſqꝫ uiuãtiũ. Factũ eſt tam magnũ miraculũ: ⁊ non in eũ credi-
vbi fecit derũt niſi diſcipuli ei⁹. Hanc ciuitatẽ galilee mõ repetiuit.
aquã vinũ ⌊† Ecce qdã regulus cuius fili⁹ infirmabaꝛ venit ad eũ: et
Sniam tñ rogare cepit vt deſcenderet ⌋ad illã ciuitatem vel domum.
illi⁹ ponit. ⌊et ſanaret filiũ ei⁹. Incipiebat eñ inquit mori ⌋. Qui roga
B bat nõ credebat. Quid a me expectas audire? Dñm iterro
† Aug. ab ga: qd de illo ſenſerit. Rogatus eñ talia reſpõdit. ⌊ Niſi ſi-
h loco vſqꝫ gna ⁊ ꝓdigia videritis nõ creditis ⌋. Arguit hoĩem in fide
ad finẽ hu tepidũ/aut frigidũ: aut omnino nullius fidei: ſed tẽtare cu-
ius. c. non pientẽ de ſanitate filij ſui qualis eſſet xp̃s: et qs eſſet: q̃tum
obſuat in- poſſet. Uerba eñ rogãtis audiuim⁹: cor diffidentis nõ vi-
tegrã for- dim⁹. Sed ille ꝓnunciauit qui ⁊ verba audiuit ⁊ cor inſpe
mã ꝟboꝝ xit. Deniqꝫ ipe euãgeliſta teſtimonio narrationis ſue oſten
text⁹. Sꝫ dit q꞉ nõdum crediderat: q venire ad domũ ſuã dñm cupie
quedã pre bat: ad ſanãdũ filiũ eius. Nam poſtea q̃ ei nunciatũ eſt ſa-
terit qdã num eſſe filiũ eius: ⁊ iuenit ea hora ſanatũ. ⌊ Qua hora dñs
variat. dixerat vade fili⁹ tu⁹ viuit: ⁊ credidit inquit ipſe ⁊ domus
eius tota ⌋. Si ergo ꝓpterea credidit ipſe ⁊ dom⁹ eius tota
q꞉ nunciatũ eſt ei q꞉ filius eius ſanus eſſet: ⁊ cõparauit ho-
ram nunciantiũ hore prenunciantis: qñ rogabat nõdũ cre-
debat. Samaritani nullũ ſignũ expectauerãt: verbo ei⁹ tã-
tũmodo crediderãt. Ciues aũt ei⁹ meruerũt audire: niſi ſi-
gna ⁊ ꝓdigia videritis nõ creditis. Et ibi tñ facto tãto mi
raculo: nõ credidit niſi ipſe ⁊ dom⁹ eius. Ad ſolũ ſermonẽ
crediderunt plures ſamaritani: ad illud miraculũ ſola illa
dom⁹ credidit vbi factũ eſt. Quid igiꝛ fratres: qd nobis cõ
mẽdat dñs? Tũc galilea iudee patria erat dñi/q꞉ ibi nutri
tus eſt. Nũc vero q꞉ portẽdit aliqd res illa/nõ eñ ſine cau-
ſa dicta ſunt ꝓdigia/niſi q꞉ aliqd portẽdũt. Prodigiũ eñ
appellatũ eſt qſi porro dictũ qd porro dicat/porro ſignifi-
cet ⁊ aliqd futurũ eſſe portẽdat. Quia ergo aliquid illa oĩa
portẽdebãt: aliqd illa oĩa predicebãt. Faciam⁹ nos mõ pa
triam dñi nr̃i ieſu xp̃i ſm carnẽ. Non eñ patriam habuit i
terra: niſi ſm carnẽ quã accepit i terra. Faciamus ergo pa
triã dño ppl'm iudeoꝝ. Ecce i patria ſua honorẽ nõ habet.
Modo attende iudeoꝝ turbas: attende iam gentẽ illam di
ſperſam toto orbe terraꝝ ⁊ euulſam radicibus ſuis: attẽde
Roma. xj. ramos fractos: cõciſſos: diſꝑſos: aridos. Quib⁹ fractis in-
ſeri meruit oleaſter. Uide turbam iudeorũ: qd dicit modo.
Quẽ colitis quẽ adoratis frater noſter erat. Et nos reſpõ-
deam⁹: ꝓpheta in patria ſua honorẽ nõ habet. Deniqꝫ illi
ambulantẽ dñm ieſum in terra/facientẽ miracula/cecos il
luminãtẽ/ſurdis aures aperientẽ/mutoꝝ ora ſoluentẽ/ pa-
ralyticorũ mẽbra reſtrigentẽ/ſupra mare ambulantẽ/ven-
tis ⁊ fluctib⁹ iperantẽ/mortuos ſuſcitantem/tãta ſigna vi
derunt faciẽtem: ⁊ vix inde pauci crediderũt. Populo dei
loquor. Tã multi credidim⁹: q ſigna vidimus? Illud ergo
qd factum eſt tũc: hoc qd nunc agiꝛ portẽdebat. Iudei fue
rũt vel ſunt ſimiles galileis: non ſimiles illis ſamaritanis.
Euãgelium audiuim⁹: euãgelium credidim⁹: euãgelio cõ-
ſenſim⁹: ꝑ euangelium in chriſtum credidimus: nulla ſigna
vidim⁹: nulla exigimus. Quis eñ vnus de duodecim ele-
ctis ⁊ ſctis tamen iſraelita fuit de gẽte. ſ. dñi Thomas ille
q in loca vulnerũ digitos mittere cupiebat: ſic eum arguit
dñs quomõ iſtum regulũ. Huic dixit: niſi ſigna et ꝓdigia
videritis non creditis. Illi autẽ dixit q꞉ vidiſti crediſti.
Et ad galileos venerat poſt ſamaritanos qui ſermoni ei⁹
crediderãt: apd quos nulla miracula fecerat: quos firmos
in fide ſecur⁹ cito dimiſerat: q꞉ diuinitatis preſentia nõ di-
miſerat. Ergo qñ dicebat dñs thome. Ueni mitte manum
tuã ⁊ noli eſſe icredulus ſed fidelis: ⁊ cũ ille exclamaret ta-

ctis vulnerũ locis ⁊ diceret: dñs meus et deus meus: incre
paꝛ ⁊ dr̃ ei. Quia vidiſti me credidiſti. Quare? Niſi q꞉ pro-
pheta i patria ſua honorẽ nõ habꝫ. Quia vero alienigenas
ꝓpheta iſte honorem habet qd ſequiꝛ? Beati qui nõ vide-
runt ⁊ crediderunt. Predicti ſum⁹ nos: ⁊ qd dñs ante lau
dauit: ⁊ in nobis iplere dignatus eſt. Uiderunt q crucifixe
runt: palpauerũt: et ſic pauci crediderunt. Nos nõ vidim⁹
nõ cõtrectauim⁹: audiuim⁹ credim⁹: fiat i nobis: perficiaꝛ
in nobis beatitudo quã ꝓmiſit: et hic: q꞉ patrie ipſi⁹ prela- Roma. xj.
ti ſum⁹: ⁊ in futuro ſeculo: q꞉ ꝓ ramis fractis inſerti ſum⁹.
Hos eñ ramos ſe fracturus eſſe mõſtrabat ⁊ hũc oleaſtrũ
inſerturũ qñ cõmot⁹ centurionis fide q ei dixit: non ſum di C
gnus vt ſub tectũ meũ itres: ſed tñ dic ꝟbo ⁊ ſanabiꝛ puer Mat. viij.
me⁹. nã ⁊ ego homo ſum ſub poteſtate cõſtitut⁹ habẽs ſub
me milites et dico huic vade et vadit: ⁊ alio veni ⁊ venit: et
ſeruo meo fac hoc ⁊ facit. Cõuerſus ad eos q ſeqbantur di
xit. Amen dico vobis: non inueni tãtã fidẽ in iſrael. Quare
nõ inuenit tãtam fidem in iſrael? Quia propheta in patria
ſua honorẽ nõ habet. Nunqd nõ ⁊ illi cẽturioni poterat di
cere dñs qd dixit huic regulo: vade puer tu⁹ viuit? Uide-
te diſtinctionem. Regulus iſte dñm ad domum ſuã deſcen
dere cupiebat: ille centurio indignũ ſe eſſe dicebat. Illi di-
cebaꝛ: ego venio et curabo eum. Huic dictũ eſt: vade filius
tuus viuit. Illi preſentiam ſuam ꝓmittebat: hunc verbo ſa
nabat. Iſte tñ preſentiã ſuam extorquebat: ille ſe preſentia
ei⁹ idignũ eſſe dicebat. Huic ſucceſſum eſt elationi: illi con-
ſenſum eſt humilitati: tãq̃ huic diceret. Uade filius tu⁹ vi
uit: noli mihi tediũ facere: niſi ſigna et ꝓdigia videritis nõ
creditis. Preſentiã meã vis in domo tua: poſſum ⁊ ꝟbo iu
bere. Noli tu de ſignis credere: cẽturio alienigena credidit
me ꝟbo poſſe facere: et anteq̃ facerem credidit: vos niſi ſi-
gna ⁊ ꝓdigia videritis nõ creditis. Ergo ſi ita eſt: frangã
tur ſuꝑbi rami: humilis inſeraꝛ oleaſter. Maneat tñ radix
illis ꝑciſis: iſtis recepti. Ubi manet radix? In pr̃iarchis.
Etenĩ patria chriſti pp'ls iſrael: q꞉ ex eis venit ſm carnem.
Sed hui⁹ arboris radix abraã yſaac ⁊ iacob pr̃iarche ſan
cti. Et vbi ſunt iſti? In reqe apud deum i honore magno:
vt i abrae ſinu/iuſtus ille pauper poſt corporis exitũ leua-
reꝛ: ⁊ in abrae ſinu de longinquo a ſuperbo diuite videreꝛ.
Ergo radix manet: radix laudaꝛ: ſed rami ſuꝑbi: ⁊ ꝑcidi ⁊
areſcere meruerũt. Oleaſter aũt humilis illorũ preciſione
iuenit locũ. Audi ergo quẽadmodũ ꝑcidanꝛ rami natura-
les: quẽadmodum inſeraꝛ oleaſter ex ipſo cẽturione: quem
ꝓpter cõparationẽ hui⁹ reguli cõmemorãdũ putaui. Amẽ
inqt dico vobis non inueni tantã fidẽ in iſrael. Propterea
dico vobis: q꞉ multi ab oriente ⁊ occidente venient. Quã la
tã terrã occupauerat oleaſter. Amara ſilua: mũd⁹ hic fuit.
Sed ꝓpter humilitatẽ: nõ ſum dign⁹ vt intres ſub tectum
meũ: multi ab oriẽte ⁊ occidẽte veniẽt. Et puto q꞉ venient
quid de illis fiet? Si eñ venient iam ꝑciſi ſunt de ſilua: vbi
inſerẽdi ſunt ne areſcant? Et recũbent inqt cum abraam ⁊
yſaac et iacob. In quo ↄuiuio: ne forte nõ inuites ad ſemꝑ
viuẽdũ ſed ad multum bibẽdum: recũbent cum abraam et
yſaac et iacob. Ubi? In regno inqt celorum. Et qd erit de
illis qui venerũt de ſtirpe abrae? Quid fit de ramis: quib⁹
arbor plena erat? Quid niſi quia precidenꝛ vt iſti inſeranꝛ.
Doce quis precidentur. Audi. Filij aũt inquit regni ibunt
in tenebras exteriores. Habeat ergo apud nos honorẽ ꝓ-
pheta: q꞉ nõ habuit i patria ſua. Non habuit honorẽ in pa-
tria in qua cõdit⁹ eſt: habeat honorem in patria quã condi
dit. In illa eñ cõditus eſt cõditor omniũ: ↄditus in illa eſt
ſm formã ſerui. Nã ipſam ciuitatẽ in qua cõdit⁹ eſt: ipſam
ſyon: ipſam iudeoꝝ gentẽ: ipſam hieruſalẽ: ipſe cõdidit cũ
eſſet apud patrẽ verbũ dei. Omnia eñ ꝑ ipm facta ſunt et
ſine ipo factũ eſt nihil. De illo ergo homĩe de quo et hodie
audiuim⁹: vn⁹ mediator dei ⁊ hominũ homo chriſt⁹ ieſus
etiã pſalm⁹ predocutus eſt dicens. Mater ſyõ dicet homo. pſ. lxxxvj
Quidã homo mediator dei ⁊ hominũ: homo mater ſyõ di
cet. Quare mater ſyõ dicet? Quia ide accepit carnem. In-
de ꝟgo maria de cui⁹ vtero forma ſerui ſuſcepta eſt in qua
dignat⁹ eſt apparere humillimus. Mater ſyõ dicet homo.
Et homo iſte qui dicit mater ſyõ: factus eſt in ea: homo fa
ctus eſt in ea. Nam de⁹ erat ante eã ⁊ homo factus eſt i ea.
Qui homo factus eſt in ea: ipſe fundauit eam altiſſim⁹. non

humillim⁹. Homo factus ē ea humillimus: qꝛ verbum caro factum eſt/ꝛ habitauit in nobis. Ipſe fundauit eā altiſſimus: qꝛ in principio erat verbū: ꝛ verbū erat apud deū: ꝛ deus erat verbū. Omnia per ipſum facta ſūt. Quia vero condidit iſtā patriā: hic habeat honorem. Repulit eū patria in qua natus eſt: ſuſcipiat eū patria quā regenerauit.

Tractatus.xvij.

Capi.v. ¶ Poſt hec erat dies feſtus iudeoꝝ: ꝛ aſcēdit ieſus hieroſolimā. Eſt autē hieroſolimis ꝓbatica piſcina q̄ cognominabaꝶ hebraice bethſaida q̄n q̄ꝫ portic⁹ habēs. In his iacebat multitudo magna languētiū cecorū claudoꝝ aridorū: expectātium aque motū. Angelus autē dn̄i deſcēdebat ſm̄ tempus in piſcinā: et mouebaꝶ aqua. Et qui prim⁹ deſcēdiſſet in piſcinā poſt motionē aq̄ ſan⁹ fiebat a quacūq̄ꝫ detinebaꝶ infirmitate. Erat aūt quidā hō ibi triginta ꝛ octo annos habēs in īfirmitate ſua. Hūc cū vidiſſet ieſus iacētē: et cognouiſſet qꝛ iam multū tēpus hr̄et dicit ei. Vis ſan⁹ fieri? reſpōdit ei lāguid⁹. dn̄e: hoīem nō habeo vt cū turbata fuerit aq̄ mittat me in piſcinā. Dū venio eni ego: ali⁹ ante me deſcēdit. Dicit ei ieſus. Surge: tolle grabatū tuū et ambula. Et ſtatī ſanus fact⁹ eſt hō ille: ꝛ ſuſtulit grabatū ſuū: ꝛ ambulabat. Erat autē ſabbatū in die illo. Dicebant ergo iudei illi q̄ ſanat⁹ fuerat. Sabbatū ē. Nō licet tibi tollere grabatū tuū. Reſpondit eis. Qui me ſanū fecit ille mihi dixit. Tolle grabatū tuū et ambula. Interrogauerūt ergo eū. Quis ē ille hō qui dixit tibi tolle grabatū tuū ꝛ ambula? Is autē q̄ ſanus fuerat effect⁹ neſciebat q̄s eēt ieſus eni declinauit a turba cōſtituta ī loco. Poſtea inuenit eū ieſus in tēplo: ꝛ dixit illi. Ecce ſanus factus es: iā noli peccare. Ne deteri⁹ tibi aliq̄d cōtingat. Abijt ille hō ꝛ nunciauit iudeis: qꝛ ieſus eſſet q̄ fecit eū ſanū ꝓpterea ꝑſequebanꝶ iudei ieſum. Quia hec faciebat in ſabbato. Ieſus aūt reſpōdit eis. Pater me⁹ vſq̄ꝫ mō operaꝶ ꝛ ego operoꝛ. Propterea ergo magis q̄rebāt eū iudei interficere. Qꝛ nō ſolū ſoluebat ſabbatū. Sed ꝛ patrē
A ſuum dicebat deum equalem ſe faciens deo.

Mirū nō eē debet a deo factū miraculū. Mirum eni eſſet ſi hō feciſſet. Magis gaudere q̄ꝫ mirari debem⁹: quia dn̄s noſter ꝛ ſaluatoꝛ ieſ⁹ xp̄s hō fact⁹ eſt: q̄ꝫ q̄ diuina inter hoīes de⁹ fecit. Pl⁹ ē eni ad ſalutē noſtrā qđ fact⁹ eſt ꝓpter hoīes: q̄ꝫ qđ fecit int̄ hoīes: ꝛ pl⁹ eſt q̄ vitia ſanauit aīaꝝ noſtrarū: q̄ꝫ q̄ ſanauit lāguores corpoꝝ mortuoꝝ. Sed qꝛ ipa aīa nec eū nouerat a quo ſanāda erat: ꝛ oc̄los habebat ī carne vn̄ facta corpalia videret: nōdū habebat ſanos ī corde vnde deū latentē cognoſceret. fecit qđ videri poterat vt ſanareꝶ vn̄ videri nō poterat. Ingreſſus ē locū vbi iacebat magna multitudo lāguētiū/cecoꝝ/claudoꝝ/aridoꝝ. Et cū eſſet medic⁹ ꝛ aīaꝝ ꝛ corpoꝝ: ꝛ q̄ veniſſet ſanare oēs aīas creditoꝝ: de illis languētib⁹ vnū elegit quē ſanaret vt vnitatē ſignificaret. Si mediocri corde ꝛ q̄ſi hūano captu ꝛ ī genio cōſiderem⁹ facientē: ꝛ qđ ad poteſtatē ꝑtinet/nō magnū ꝑfecit: et qđ ad benignitatē paꝝ fecit. Tot iacebāt ꝛ vn⁹ curat⁹ eſt: cū poſſet vno v̄bo oēs erigere. Quid ergo ītelligendū eſt: niſi qꝛ poteſtas illa ꝛ bonitas illa magis agebat q̄d aīe in factis ei⁹ ꝓ ſalute ſempiterna ītelligerēt: q̄ꝫ q̄ pro tp̄ali ſalute corpora mererenꝶ? Corporū eni ſalus q̄ vera expectaꝶ a dn̄o: erit in fine in reſurrectione mortuoꝝ. Tūc qđ viuet nō morieꝶ: tūc qđ ſanabiꝶ nō egrotabit: tūc qđ ſatiabiꝶ nō eſuriet neq̄ꝫ ſitiet: tūc qđ renouabiꝶ nō veteraſcet. Nūc v̄o in illis factis dn̄i ꝛ ſaluatoris noſtri ieſu xp̄i ꝛ cecoꝝ aperti oculi/ morte clauſi ſūt ꝛ paraliticoꝝ mēbra ꝯſtricta/morte diſſoluta ſūt: ꝛ quicq̄d ſanatū eſt tp̄aliter ī mēbris mortalibus/in fine defecit. Aīa v̄o q̄ credidit: ad vitā eternā trāſitū fecit. Aīe v̄o crediture cui⁹ peccata dimittere venerat: ad cuius lāguores ſanādos ſe humiliauerat. De hoc lāguido ſanando ſanato: magnū ſignū dedit. Cui⁹ rei ꝛ cui⁹ ſigni ꝓfūdū ſacramentū: q̄ꝫtū dn̄s donare digneꝶ: attendētib⁹ vobis ꝛ orādo adiuuātib⁹ īfirmitatē noſtrā: loq̄r vt potero. Quicquid aūt nō poſſum ſupplebit in nobis ipſe: quo adiuuāte facio qđ poſſū. De hac piſcina q̄ quīq̄ꝫ porticib⁹ cingebaꝶ in quib⁹ iacebat magna multitudo lāguentiū/aſſidue nos tractaſſe memini: ꝛ rem dictur⁹ ſum quā mecū plures recognoſcāt poti⁹ q̄ꝫ cognoſcāt. Verū nihil ē ab re etiā nota repetere: vt ꝛ q̄ nō nouerāt inſtruanꝶ: ꝛ qui nouerāt cōfirmentur. Proīde tāq̄ꝫ nota breuiter ꝯſtringēda ſunt: nō ocioſe inculcāda. Piſcina illa ꝛ aq̄ illa: populū mihi videꝶ ſignificaſſe iudeoꝝ. Significare eni populos nōie aquaꝝ aperte nobis īdicat apocalypſis ioħis vbi ei cū oſtēderenꝶ aq̄ multe: ꝛ interrogaſſet q̄d eſſent: reſpōſum accepit populos eſſe. Aqua ergo illa. i. ppl's ille: q̄nq̄ꝫ libris moyſi tanq̄ꝫ q̄nq̄ꝫ porticib⁹ claudebaꝶ. Sed illi libri ꝓferebāt lāguidos nec ſanabāt. Lex eī peccatores cōuincebat nō abſoluebat. Iō littera ſine gr̄a reos faciebat: quos cōfitētes gr̄a liberabat. Nā hoc dicit apl's. Si eni data eſſet lex q̄ poſſet viuificare: oīno ex lege eſſet iuſticia. Quare ḡ data eſt lex? Seq̄tur ꝛ dicit. Sed cōcluſit de⁹ oīa ſub peccato: vt ꝓmiſſio ex fide ieſu xp̄i dareꝶ credentib⁹. Quid euidēti⁹? Nōne v̄ba Gal.iij.
hec expoſuerūt nobis ꝛ q̄nq̄ꝫ portic⁹ ꝛ lāguentiū multitudinē? Quinq̄ꝫ portic⁹ lex eſt. Quare q̄nq̄ꝫ porticus nō ſanabāt languētes? Qꝛ ſi data eſſet lex q̄ poſſet viuificare: oīno ex lege eēt iuſticia. Quare ḡ ꝯtīebat q̄s nō ſanabat? Qꝛ cōcluſit oīa ſub peccato: vt ꝓmiſſio ex fide ieſu xp̄i dareꝶ credentib⁹. Quid ergo fiebat vt in aq̄ illa turbata ſanarenꝶ: q̄ in porticib⁹ ſanari nō poterāt? Subito eni videbaꝶ aq̄ turbata: ꝛ a q̄ turbabaꝶ nō videbaꝶ. Credas angelica v̄tute ſolere fieri: nō tamē ſine ſignificāte aliquo ſacramēto. Poſt aquā turbatā mittebat ſe vn⁹ qui poterat: ꝛ ſanabaꝶ ſolus. Poſt illū q̄ſquis ſe mitteret: fruſtra faceret. Quid ſibi ergo hoc vult: niſi qꝛ venit vn⁹ xp̄s ad populū iudeorū: ꝛ faciēdo magna: docēdo vtilia: turbauit peccatores: turbauit aquā p̄ſentia ſua ꝛ excitauit ad paſſionē ſuā. Sed latēs turbauit. Si eni cognouiſſent: nunq̄ꝫ dominū glorie crucifixiſſent. Deſcēdere ergo in aquā turbatā: hoc eſt humiliter credere ī dominii paſſionē: ibi ſanabatur vnus/ſignificās vnitatē. Poſtea q̄ſquis veniret/nō ſanabaꝶ: quia q̄ſquis preter vnitatē fuerit/ſanari nō poterit. Videam⁹ ergo q̄d voluit ſignificare ī illo vno quē etiā ipſe ſeruās vnitatis myſteriū: ſicut p̄locut⁹ ſum: de tot languētibus vnū ſanare dignatus eſt. Inuenit in annis ei⁹ numeꝝ quēdā languoris: B
[Triginta ꝛ octo annos habebat in īfirmitate.] Hic nūer⁹ quō magis ad lāguorē ꝑtineat q̄ꝫ ad ſanitatē: paulo diligēti⁹ exponendū eſt. Intētos vos volo q̄ꝫ adeſt de⁹ vt cōgrue loquar: ꝛ ſufficiēter audiatis. Quadragenari⁹ numerus ſacrat⁹ nobis in quadā ꝑfectione cōmēdaꝶ. Notū eſſe arbitroꝛ charitati vr̄e. Teſtanꝶ ſepiſſime diuine ſcripture: ieiuniū hoc numero cōſecratū eſt: bene noſtis. Nā et moyſes quadraginta dieb⁹ ieiunauit: ꝛ helias totidē: ꝛ ipſe dominus noſter et ſaluatoꝛ ieſus xp̄s: hunc ieiunij numerū impleuit. Per moyſen ſignificaꝶ lex: per heliā ſignificaꝶ prophetia: per dominū ſignificaꝶ euāgeliū. Ideo in illo mōte tres apparuerūt: vbi ſe diſcipulis oſtēdit in claritate vult⁹ ꝛ veſtis ſue. Apparuit eni medi⁹ inter moyſen ꝛ heliā: vt euangeliū teſtimoniū haberet a lege ꝛ ꝓphetis. Siue ergo in lege ſiue in ꝓphetia: ſiue in euāgelio: quadragenari⁹ numerus in ieiunio cōmēdaꝶ. Ieiuniū autē magnū ꝛ generale eſt: abſtinere ab iniq̄tatib⁹ ꝛ voluptatib⁹ ſeculi. Quid eſt perfectū ieiuniū? Vt abnegātes īpietatē ꝛ ſecl'aria deſideria: tēperate ꝛ iuſte ꝛ pie viuam⁹ in hoc ſeculo. Huic ieiunio quā mercedē addit apl's? Sequiꝶ ꝛ dicit. Expectātes illā beatā ſpem ꝛ manifeſtationē glīe beati dei: ꝛ ſaluatoris nr̄i ieſu xp̄i. In illa ſpe/cū fuerit de ſpe facta res: accepturi ſum⁹ mercedē denariū. Ipſa eni merces reddiꝶ operariis in vinea laborantib⁹: ſm̄ euāgeliū qđ vos credo reminiſci. De ꝑfe. v. ieiunio

Neq̧ enĩ omnia cõmemorãda ſunt tanq̃ rudibus ⁊ impe-
ritis. Denariꝰ qui accepit nomẽ a numero decẽ redditur:⁊
coniunctꝰ quadragenario fit quinquagenariꝰ. Unde cũ la
bore celebramꝰ quadrageſimã ante paſcha. Nã huic tanq̃
ſalutari labori boni operis:q̃ ptinet ad quadragenariũ nu
merũ:addit̃ quietis ⁊ felicitatis denariꝰ: vt quinquagena
rius fiat. Significauit hoc et ipſe dñs ieſus multo apertiꝰ
quãdo poſt reſurrectionẽ:quadraginta diebꝰ cõuerſatꝰ eſt
in terra cũ diſcipulis ſuis:quadrageſimo autẽ die cũ aſcẽ-
diſſet in celũ:peractis decẽ diebꝰ miſit mercedem ſpiritus
ſancti. Significata ſunt iſta:⁊ q̃buſdã ſignificationibꝰ res
ipſe preuẽte ſunt. Significationibꝰ paſcimur:vt ad res ip-
ſas durãtes peruenire poſſimus. Operarij enĩ ſumꝰ:et ad
huc in vinea laboramꝰ. Finito die/finito opere merces re-
ſtituet̃. Sed q̃s operariꝰ perdurat ad percipiendã merce-
dem:niſi qui paſcit̃ ad laborẽ? Non enĩ et tu operario tuo
mercedẽ ſolam daturꝰ es. Nõ enim afferes illi:vnde vires
reparet. In labore paſcis: vtiq̧ cui mercedem daturꝰ es.
Proinde ⁊ nos dñs i iſtis ſignificatiõibꝰ laborãtes paſcit.
Nam ſi iſta intelligendorũ ſacramẽtorũ leticia ſubtrahat̃
a nobis:deſiſtimꝰ in labore:et non erit qui ꝑueniet ad mer-
cedem. Quõ ergo quadragenario numero perficitur opꝰ?
Fortaſſe ideo q̃ lex in decẽ p̃ceptis data eſt:⁊ per totũ mũ
dũ predicãda erat lex:qui totꝰ mũdus quattuor partibus
cõmẽdatur oriẽte et occidẽte:meridie ⁊ aquilone. vñ dena
rius ꝑ quattuor multiplicatꝰ ad q̃dragenariũ peruenit. vel
q̃ ꝑ euãgeliũ quod q̃ttuor libros habet/ impletur lex q̃ in
euãgelio dictũ eſt:non veni ſoluere legẽ ſed adimplere. Si
ue ergo illa:ſiue iſta cauſa:ſiue alia aliq̃ probabilior eq̃ nos
latet/doctores nõ latet:certũ eſt tamẽ quadragenario nu-
mero ſignificari quandã perfectionẽ in operibꝰ bonis:que
maxime opera bõa exercent̃ in abſtinẽtia quadã ab illicitꝫ
cupiditatibꝰ ſeculi:hoc eſt:generali ieiunio. Audi ⁊ apoſto
Rom. xiij lum dicentẽ:plenitudo legis charitas. Charitas vñ? Per
Rom. v. gratiam dei:per ſpiritũ ſanctũ. Non enĩ habemꝰ illam ex
nobis quaſi faciẽtes illam nobis. Donũ dei ẽ ⁊ magnũ do-
nũ: quõ charitas dei inquit diffuſa eſt in cordibus noſtris
per ſpiritũ ſanctũ qui datus eſt nobis. Charitas ergo im-
plet legem:⁊ veriſſime dictũ eſt:plenitudo legis charitas.
Queramꝰ hanc charitatẽ:quẽadmodũ cõmendatur a do-
mino. Memẽto quid ꝓpoſuerim:numerũ trigintaocto an
C nox in illo languido. Uolo exponere quare numerus trige
ſimus et octauꝰ:languoris ſit potiꝰ q̃ ſanitatis. Ergo vt
dicebã charitas implet legẽ. Ad plenitudinẽ in oĩbꝰ operi
bus:pertinet quadragenariꝰ numerus. In charitate autẽ
duo p̃cepta nobis cõmendant̃. Intuemini obſecro ⁊ figite
memorie quod dico ne ſitis contẽptores vbi:ne fiat aĩa ve
ſtra via vbi grana iactata nõ germinẽt:⁊ veniẽt inq̃t vola-
tilia celi ⁊ colligẽt ea. Percipite ⁊ recõdite cordibꝰ veſtris
Charitatis p̃cepta duo ſunt a dño cõmẽdata. Diliges do-
Mat. xxij minũ deũ tuũ ex toto corde tuo/⁊ ex tota aĩa tua/⁊ ex tota
mẽte tua. Et diliges proximũ tuum ſicut teipſum. In his
duobꝰ preceptis tota lex pẽdet ⁊ ꝓphete. Merito ⁊ illa vi
dua oẽs facultates ſuas:duo minuta:miſit i dona dei. Me
rito ⁊ ꝓ illo lãguido a latronibꝰ ſauciato:ſtabulariꝰ duos
nũmos accepit vñ ſanet̃. Merito apd̃ ſamaritanos biduũ
fecit dñs:vt eos charitate firmaret. Binario ergo iſto nũe
ro cũ aliq̃d boni ſignificat̃: maxime bipartita charitas cõ-
mendat̃. Si ergo quadragenariꝰ numerus habet ꝑfectio-
nem legis:⁊ lex nõ implet̃ niſi gemino p̃cepto charitatis.
Quid miraris quia languebat qui quadraginta duo minꝰ
habebat? Uideamꝰ proinde iã quo ſacramẽto iſte langui-
dus curetur a dño. Uenit eñi ipſe dominꝰ charitatꝫ doctor
charitate plenꝰ:breuians ſicut de illo predictũ eſt verbum
ſuper terrã:oſtẽdit in duobꝰ preceptis charitatis pendere
legẽ ⁊ ꝓphetas. Inde ergo pepẽdit moyſes quadragena-
rio ſuo:inde helias cũ ſuo. hũc numerũ attulit dñs in teſti-
monio ſuo. Curatur iſte lã guidus a preſente dño: ſed priꝰ
quid ei dicit? [Uis ſanus fieri?] Reſpõdit ille hoĩem ſe nõ
habere a quo in piſcinã mittat̃. Uere neceſſariꝰ erat illi ho
mo ad ſanitatẽ. Sed homo ille q̃ ⁊ deꝰ eſt. Unus eñi deus:
vnꝰ mediator dei ⁊ hominũ:homo chriſtꝰ ieſus. Uenit er-
go hõ q̃ erat neceſſarius:quare ſanitas differret̃? [Surge]
inquit [tolle grabatum tuũ ⁊ ambula.] Tria dixit. Surge:
tolle grabatum tuũ:⁊ ambula. Sed ſurge nõ operis impe
riũ fuit:ſed operatio ſanitatis. Sano autẽ duo imperauit:
tolle grabatũ tuũ:et ambula. Rogo vos cur non ſufficeret
ambula? Aut certe cur nõ ſufficeret: ſurge? Neq̧ enĩ cũ ille
ſanꝰ ſurrexiſſet:in loco remãſiſſet. Nõne ad hoc ſurrexiſſet
vt abiſſet? Mouet ergo me etiã quod duo precepit:qui illũ
iacentẽ duobꝰ minus inuenit. Tanq̃ enĩ duo quedã iuben
do:quod minꝰ erat impleuit. Quõ ergo inueniamus i his
duobꝰ dñi iuſſis:duo illa precepta ſignificata eſſe charita-
tis? Tolle inquit grabatũ tuũ ⁊ ambula. Que ſunt illa duo
precepta/fratres recolite mecũ. Notiſſima enĩ eſſe debent:
nec modo tantũ venire in mentẽ cũ cõmemorant̃ a nobis:
ſed deleri nũq̃ debẽt de cordibꝰ veſtris. Semper oĩno co-
gitate:diligendũ deũ et proximũ. Deum ex toto corde:ex
tota anima:⁊ ex tota mẽte:et proximũ tanq̃ teipſum. Hec
ſemper cogitãda: hec meditãda:hec retinẽda: hec agẽda:
hec implẽda ſunt. Dei dilectio prior eſt ordine precipiẽdi:
proximi aũt dilectio prior eſt ordine faciẽdi. Neq̧ enĩ qui
tibi preciperet dilectionẽ iſtam in duobꝰ preceptis: prius
tibi cõmẽdaret proximũ et poſtea deũ:ſed priꝰ deũ poſtea
proximũ. Tu autẽ quia deũ nondũ vides: diligendo pro-
ximũ ꝓmereris quem videas. Diligẽdo purgas oculũ ad
videndũ deũ:euidẽter iohãne dicẽte. Si fratrem quem vi- j. Ioh. iiij.
des nõ diligis deũ quem nõ vides quomodo potes dilige
re? Ecce dicit̃ tibi dilige deũ. Si dicas mihi:oſtende mihi
quem diligã: quid reſpõdebo niſi q̃ ait ipſe iohãnes? Deũ
nemo vidit vnq̃. Et ne te alienũ omnino a deo vidẽdo eſſe
arbitreris. Deꝰ inquit charitas eſt:⁊ qui manet in charita-
te in deo manet ⁊ deꝰ in eo. Dilige ergo ꝓximũ ⁊ intuere in
te:vnde diligis ꝓximũ:ibi videbis vt poteris deũ. Incipe
ergo diligere proximũ:frange eſurienti panẽ tuũ:et egenos Eſa. lviij.
ſine tecto induc in domũ tuã. Si videris nudũ veſti:et do-
meſticos ſeminis tui ne deſpexeris. Faciens autẽ iſta q̃d
cõſequeris? Tunc erũpet quaſi matutina lux tua. Lux tua
deus tuꝰ eſt. Tibi matutina:quia poſt noctẽ ſeculi tibi ve
niet. Nã ille nec orit̃ nec occidit:quia ſemper manet. Erit
tibi matutinus redeũti: qui tibi occaſum fecerat pereunti.
Ergo tolle grabatũ tuũ/mihi videtur dixiſſe: dilige proxi D
mũ tuũ. Sed clauſum eſt adhuc ⁊ expoſitione indiget quã
tũ arbitror:quare in tollẽdo grabato/dilectio proximi cõ-
mendet̃:niſi forte hoc nos offendit:q̃ per grabatũ rẽ quã-
dam ſtolidam ⁊ iſenſatã proximꝰ cõmendat̃. Non iraſcat̃
proximꝰ:ſi cõmendat̃ nobis per rẽ que ſine aĩa et ſenſu eſt.
Ipſe dñs ⁊ ſaluator noſter ieſus chriſtꝰ lapis angularꝫ di
ctus eſt:vt duos cõderet in ſe. Dictꝰ eſt ⁊ petra:vnde aqua
ꝓfluxit. Petra autẽ erat xp̃s. Quid ergo mix ſi petra xp̃s
lignũ proximꝰ? Nõ tamẽ qualecũq̧ lignũ/quõ nec illa nõ
qualiſcũq̧ petra:ſed vnde aqua ꝓfluxit ſitiẽtibꝰ. Nec qua
liſcũq̧ lapis ſed angularis:q̃ i ſe copulauit duos parietes
e diuerſo veniẽtes. Sic nec qualecũq̧ lignũ proximũ acce
peris:ſꝫ grabatũ portãs. Quid ergo i grabato obſecro te?
Quid niſi quia ille lãguidus grabato portabat̃? Sanatus
autẽ/grabatũ portat. Quid dictum eſt ab apoſtolo? Inui Gal. vj.
cẽ onera veſtra portate:et ſic adĩplebitis legẽ chriſti. Lex
ego chriſti charitas eſt. Nec charitas impletur:niſi inuicẽ
onera noſtra portemus. Sufferẽtes inquit inuicem in dile
ctione:ſtudẽtes ſeruare vnitatẽ ſpiritus in vinculo pacis.
Cum eſſes languidus/portabat te proximꝰ tuus. Sanꝰ fa-
ctus es:porta proximũ tuũ. Inuicem onera veſtra porta-
te:et ſic adimplebitis legẽ chriſti. Sic imples o homo q̃d
tibi deerat. Tolle ergo grabatũ tuũ: ſed cũ tuleris noli re- † Alia lit.
manere:ambula. Noli remanere/diligẽdo proximũ et cu- Et ſtati ſa
ram agẽdo de ꝓximo tuo/iter agis. Quo iter agis? ad do- nꝰ factꝰ eſt
minũ deũ tuum. Et ad eũ quem diligere debemꝰ/ ex toto hõ ille ⁊ ſu
corde/ex tota anima/ex tota mẽte. Ad deũ enĩ nondũ per ſtulit g̃ba-
uenimus ſed proximũ nobiſcum habemꝰ. Porta ergo eũ tum ſuũ ⁊
cum quo ambulas: vt ad deũ peruenias cum quo manere ambula-
deſideras. Tolle grabatũ tuũ et ãbula. † Fecit hoc ille:et bat. Erat
ſcandalizati ſunt iudei. Uidebãt enim hominẽ die ſabbati aũt ſabba
portantẽ grabatũ ſuum:nec calũniabantur domino q̃d ſa tũ in die il
num fecerat ſabbato vt eis reſpõdere poſſit/quia ſi cuiuſq̧ lo:dicebãt
eorum iumẽtũ in puteũ cecidiſſet:vtiq̧ die ſabbati erueret ergo iudeĩ
illud:⁊ ſaluaret iumentũ ſuũ. Non vtiq̧ iam illi obijciebat̃ illi q̃ ſana-
q̃d die ſabbato ſanꝰ factꝰ eſſet hõ: ſed q̃ portabat grabatũ tꝰ fuerat ⁊ẽ

† A princi pio.v.ca pituli vſq ad hũc lo cũ totꝰ fe re textꝰ vl' ꝑtermiſſꝰ vl' variatꝰ eſt ꝓpter ỽba aug. iterpoſita ita etiã fit in pluribꝰ locis vſq ad finem huiꝰ tra ctatus. E

ſuum. Si ſanitas non erat differenda: nũquid ei opꝰ fuerat imperandũ? † [Non licet tibi inquiũt facere qđ facis: tolle re grabatum tuũ.] Et ille auctorẽ ſanitatis ſue obijciebat calũniatoribus. [Qui inquit me fecit ſanũ: ille mihi dixit. Tolle grabatũ tuũ ⁊ ambula.] Nonne acciperem iuſſionẽ: a quo acceperã ſanitatem? Et illi. [Quis eſt ille homo qui tibi dixit: tolle grabatũ tuum ⁊ ambula? Sed qui ſanꝰ erat factꝰ: neſciebat] a quo hoc audierat [Jeſus autem] cũ hoc feciſſet ⁊ iuſſiſſet: [declinauerat ab eo i turba.] Uidete quo modo et hoc impleatur. Portamꝰ proximũ et ambulamꝰ ad deũ: ſed eũ ad quẽ ambulamus nondũ videmus. Ideo et ille nondũ nouerat ieſum. Sacramentũ hoc cõmendatũ eſt: quia in eum credimꝰ quẽ nondum videmus. Et vt non videamꝰ: declinat in turba. Difficile ẽ in turba videre chri ſtum. Solitudo quedam neceſſaria eſt menti noſtre: quadã ſolitudine intentionis videtur deꝰ. Turba ſtrepitũ habet: viſio iſta ſecretũ deſiderat. Tolle grabatũ tuũ / porta por tatus proximũ tuũ: ⁊ ambula vt puenias. Noli ieſum que rere in turba. Non eſt vnus tãq̃ de turba. Precenit omnẽ turbã: prior aſcendit de mari piſcis ille magnus: ⁊ in celis ſedet interpellãs pro nobis. Tanq̃ ſacerdos magnus vnꝰ intrauit in interiora veli: turba foris ſtat. Ambula tu q̃ por tas proximũ tuum: ſi didiciſti portare qui ſolebas portari. Denique modo nõdũ noſti ieſum: nondũ vides ieſum. Quid poſtea ſequitur? Quoniã non deſtitit ille tollendo grabatũ ſuũ ⁊ ambulãdo: vidit eum poſtea ieſus in templo. In tur ba nõ eũ vidit: in templo eum vidit. Dominus quidẽ ieſus ⁊ in turba eũ vidit ⁊ in templo. Ille autẽ languidus in tur ba ieſum non agnoſcit / i tẽplo cognoſcit. Peruenit ergo il le ad deũ: vidit eũ in templo: vidit eũ in loco ſacrato / in lo co ſancto. Et quid ab eo audit? [Ecce iã factꝰ es ſanus no li peccare: ne quid tibi deteriꝰ cõtingat.] Nunc ille poſtea quã vidit ieſum ⁊ cognouit ieſum auctorẽ ſanitatis ſue / nõ fuit piger in euãgelizando quẽ viderat. [Abijt ⁊ nunciauit iudeis: quia ieſus eſſet qui eũ ſanũ fecerat.] Ille annuncia bat: ⁊ illi inſaniebant. Ille ſalutẽ ſuã predicabat: illi ſalutẽ ſuã nõ querebant. [Perſequebantur iudei dominum ieſum: quia hec faciebat in ſabbato.] Quid ergo dominus modo reſpõdit iudeis audiamꝰ. De ſanis factis hoibus ſabbato: dixi qđ ſoleat reſpondere: quia iumẽta ſua non contẽnunt ſabbato vel liberãdo vel alendo: de portato grabato qđ re ſpondit? Manifeſtũ opus corporale factum erat ante ocu los iudeorũ / nõ ſanitas corporis: ſed operatio corporis q̃ non videbatur ita neceſſaria quẽadmodum ſanitas. Aperte ergo dominꝰ dicat ſacramentũ ſabbati ⁊ ſignum obſeruã di vnius diei / ad tẽpus eſſe datũ iudeis: impletionem ve ro ipſam ſacramenti in illo veniſſe.

Textꝰ hz Jeſꝰ autẽ ridit eis. F

Pater meꝰ inquit vſq modo operatur: ⁊ ego operor.] Miſit in eos magnũ tumultũ: aduentu domini turbatur aqua: ſed q̃ turbat latet. Tamẽ ſanandꝰ eſt turbata aqua: eger vnꝰ magnꝰ: paſſo dño to tus mũdus. Uideamꝰ ergo reſponſionẽ veritatis. Pater meꝰ vſq modo operatur: ⁊ ego operor. Falſum ergo dixit ſcriptura: q2 deus requieuit ab omnibꝰ operibꝰ ſuis in die ſeptimo? Et cõtra hanc ſcripturã ꝑ moyſen miniſtratã: lo quitur dominꝰ ieſus: cum ipſe dicat iudeis? Si crederetis moyſi crederetis vtique mihi: de me ergo ille ſcripſit. Uidete ergo: ne aliq̃d voluit ſignificare moyſes qđ deꝰ requieuit die ſeptimo. Nõ enĩ defecerat deus operando creaturam ſuã: ⁊ idigebat requie ſicut homo. Quomodo defecerat q̃ ver bo fecerat? Tamẽ ⁊ illud verũ eſt quia requieuit deus ab omnibus operibꝰ ſuis in die ſeptimo: et hoc verum eſt qđ ait ieſus: pater meꝰ vſq modo operatur ⁊ ego operor. Sz quis explicet verbis / homo hominibꝰ / infirmus infirmis / indoctus diſcere cupientibꝰ. Et forte ſi quid ſapit prome re ⁊ explicare non valens hoibus / difficile forte capientibꝰ etiã ſi explicari poſſit qđ capitur? Quis inquã fratres mei explicet verbis: quomodo deꝰ et quietus operetur et ope rans quieſcat? Obſecro vos: vt hoc vobis proficientibꝰ dif feratur. Uiſio enim iſta templum dei querit: ſanctum locũ querit. Portate proximũ ⁊ ambulate: ibi eũ videbitis vbi verba hominũ non queratis. Hoc forte potiꝰ dicere vale mus: quia et in eo quod deꝰ die ſeptimo requieuit ipſum do minũ ⁊ ſaluatorẽ noſtrũ ieſum chriſtũ qui hoc loquebatur ⁊ dicebat: pater meꝰ vſq modo operatur ⁊ ego operor: ma gno ſacramẽto ſignificauit: quia ⁊ dominꝰ ieſus vtique deꝰ: ipſe eſt enĩ verbũ dei: ⁊ audiſtis quia in principio erat ver bum. Et non qualecũque verbum / ſed deus erat verbum: et omnia per ipſum facta ſunt. Forte ſignificatꝰ eſt: requietu rus ĩ die ſeptimo ab omnibus operibus ſuis. Legite enim euangeliũ ⁊ videte: quãta operatus ſit ille. Operatꝰ eſt ſa lutem noſtrã et in cruce: vt implerentur in eo omnia predi cta prophetarũ. Coronatus eſt ſpinis: ſuſpenſus eſt ligno dixit ſitio. Accepit acetũ in ſpongia: vt impleretur qđ di ctũ eſt. Et in ſiti mea potauerunt me aceto. At vbi impleta ſunt omnia opera eius / ſexta ſabbati / inclinato capite tradi dit ſpiritũ: ⁊ in ſepulchro ſabbato requieuit ab oibus ope ribꝰ ſuis. Ergo tãq̃ diceret iudeis. Quid expectatis vt nõ operer ſabbato? Sabbati dies vobis ad ſignificationẽ meã preceptus eſt. Opera dei attẽditis: ego ibi eram cũ fierent: et ꝑ me facta ſunt omnia. Ego noui: pater meꝰ vſq modo operatur. Operatꝰ eſt pater lucẽ: ſed dixit vt fieret lux. Si dixit: verbo operatus eſt. Uerbũ eius ego eram ego ſum: per me factus eſt mũdus in illis operibus: per me regitur mũdus in iſtis operibus. Pater meus ⁊ tunc operatus eſt cum fecit mundum: ⁊ vſq nunc operatur cũ regit mundũ. Ergo et per me fecit cũ fecit: ⁊ per me regit cum regit. Di xit hec. Sed quibꝰ? Surdis / cecis / claudis / languidis me dicũ non agnoſcentibus: et tanq̃ in freneſi mente perdita occidere volentibꝰ. Proinde quid ſecutus euangeliſta di xit. † [Hinc ergo magis querebant eũ iudei interficere: q2 non ſolũ ſoluebat ſabbatũ: ſed et patrẽ ſuum dicebat deũ] Non quomodocũque ſed quid? [Equalem ſe faciens deo.] Nam omnes dicimꝰ deo. Pater noſter qui es in celis. Le gimus ⁊ iudeos dixiſſe: cũ tu ſis pater noſter. Ergo nõ hic iraſcebantur quia patrem ſuũ dicebat deum: ſed qđ longe alio modo q̃ homines. Ecce intelligũt iudei: qđ non intel ligũt arriani. Arriani quippe inequalẽ patri filium dicũt: et inde hereſis pulſat eccleſiam. Ecce ipſi ceci / ipſi interfe ctores chriſti: intellexerũt tamen verba chriſti. Non eũ in tellexerunt eſſe chriſtũ / nec eum intellexerunt filiũ dei: ſed tamẽ intellexerũt in illis verbis: quia talis cõmendaretur filiꝰ dei qui equalis eſſet deo. Quis erat neſciebant: talem tamẽ predicari agnoſcebant: quia patrẽ ſuum dicebat deũ equalẽ ſe faciẽs deo. Non ergo erat equalis deo? Non ipſe ſe faciebat equalem: ſed ille illum genuerat equalẽ deo. Si ſe ipſe faceret equalem deo: caderet per rapinam. Qui enĩ ſe voluit equalẽ facere deo cum non eſſet / cecidit: et ex an gelo factus eſt diabolus. Et hanc ſuperbiam homini ꝓpi nauit: vnde ipſe deiectus eſt. Nã hoc dixit homini, cui ſtã ti lapſus inuidit: guſtate ⁊ eritis ſicut dij: id eſt vſurpatiõe rapite quod facti non eſtis: q2 ⁊ ego rapiẽdo deiectus ſum. Non prodebat: ſed hoc ſuadebat. Chriſtꝰ autẽ equalis pa tri natꝰ erat non factus: natus de ſubſtantia patris. Unde illũ ſic cõmendat apoſtolus. Qui cũ in forma dei eſſet: non rapinam arbitratus eſt eſſe ſe equalem deo. Quid eſt non rapinã arbitratus eſt eſſe ſe equalẽ deo? Nõ vſurpauit eq̃ litatem dei: ſed erat in ea in qua natꝰ erat. Et nos ad equa lem deũ quomodo perueniremus: ſemetipſum exinaniuit formã ſerui accipiens. Nõ ergo ſe exinaniuit amittens qđ erat: ſed accipiens qđ non erat. Hanc formã ſerui ꝯtẽnen tes iudei / dominũ chriſtum equalem patri intelligere non poterant: q̃uis eũ hoc de ſe dicere minime dubitabant. Et ideo ſeuiebãt / et adhuc tamẽ eos ille perferebat: et ſanita tem ſeuientium requirebat.

† Alia lit. ꝓpterea.

Phil.ij.

Tractatus.xviij.

Amẽ dico vobis. Nõ põt filiꝰ a ſe facere quic q̃ niſi qđ viderit patrẽ facientẽ. Quecunque enĩ il le fecerit hec et filius ſimiliter facit. pater enim diligit filium ⁊ oia demonſtrat ei que ipſe facit.

Johannes euãgeliſta inter cõſortes et cõparti cipes alios euãgeliſtas. hoc precipuum donũ ⁊ propriũ accepit a domino / ſuper cuius pectꝰ in cõuiuio diſcũbebat vt per hoc ſignificaret quia ſecreta ⁊ altiora de ĩtimo pectore eiꝰ potabat: vt ea diceret de filio dei: que paruulorũ mẽtes / fortaſſis intẽtas excita

A

te poſſint: implere aūt nondum capaces non poſſint. Grā
diuſculis autē quibuſdam mētibus et ad etatem quandā
interius virilē peruenientibus/det aliqd verbis his: quo
et exerceātur ⁊ paſcantur. Audiſtis cum legeretur: ⁊ vnde
ſermo iſte venerit meminiſtis. Heſterno eni die lectum eſt
quod propterea volebāt ieſum iudei interficere: quia nō ſo
lum ſoluebat ſabbatū: ſed etiam patrem ſuum dicebat deū
equalem ſe faciens deo. Quod iudeis diſplicebat: hoc ip
ſi patri placebat. Hoc ſine dubio placet etiā his q̄ honori
ficant filiū/ſicut honorificant patrem: quia ſi illis non pla
ceat/diſplicebūt. Non enim deus erit maior quia placet ti
bi: ſed tu minor/ſi diſplicet tibi. Aduerſus hāc autem calū
niam eorum venientem vel de ignorantia vel de malicia lo
quitur domin᷒. Nō omnino quod capiant: ſed vnde agita
rent et cōturbentur: et fortaſſe vel conturbati medicū que
rant. Dicebāt autē que ſcriberentur: vt etiam a nobis poſt
ea legerentur. Viderimus ergo quid in iudeorū cordibus
factum ſit cum hec audirēt: quid in nobis fiat cum hec au
dimus ampli᷒ cogitemus. Neq̄ʒ enim nate ſunt hereſes/et
quedā dogmata peruerſitatis illaqueantia animas/et in
profundū precipitantia niſi dum ſcripture bone intellige
rentur nō bene: et quod in eis non bene intelligitur/etiā te
mere ⁊ audacter aſſerit. Itaq̄ʒ chariſſimi valde caute hec
audire debemus ad que rapienda paruuli ſumus/⁊ corde
pio ⁊ cum tremore ſicut ſcriptum eſt: hanc tenentes regulā
ſanctitatis/vt quod ſm fidem qua imbuti ſum᷒ intellige
re valuerimus: tanq̄ʒ de cibo gaudeamus. Quod autem
ſm ſanam fidei regulā intelligere non poterimus dubita
tionem auferam᷒: intelligentiam differamus. Hoc eſt etiā
ſi quid ſit neſcim᷒: bonum tamen et verum eſſe minime du
bitemus. Et ego fratres qui ſuſcepi loqui vobis: cogitan
dus ſum a vobis qui ſuſceperim et q̄ ſuſceperim. Suſcepi
eni tractāda diuina homo: ſpiritualia carnalis: eterna mor
talis. Etiā a me chariſſimi longe ſit vana p̄ſumptio: ſi vo
lo ſanus in domo dei cōuerſari que eſt eccleſia dei viui: co
lūna ⁊ firmamētum veritatis. Pro modulo meo capio: qđ
vobis appono. Vbi aperitur/paſcor vobiſcū: vbi claudi
tur/pulſo vobiſcum. Commoti ſunt ergo iudei ⁊ idignati
ſunt. Merito quidē qđ audebat hō equalem ſe facere deo.
Sed ideo immerito quia in homine non intelligebāt deū.
Carnē videbant: deum neſciebant. Habitaculū cernebāt/
habitatorē ignorabant. Caro enim illa templum erat. de᷒
inhabitat intus. Non ergo ieſus carnē equabat patri: non
formā ſerui domino comparabat. Non qđ factum eſt pro
pter nos: ſed quod erat quādo fecit nos. Quis nāq̄ʒ ſit chri
ſtus catholicis loquor noſtis: quia bene crediditiſ. Nō ver
bum tantū/nec caro tantum: ſed verbum caro factum eſt ⁊
habitauit in nobis. Recenſete de verbo qđ noſtis. In p̄n
cipio erat verbum: ⁊ verbum erat apud deum: ⁊ deus erat
verbum. Hic equalitas cum patre. Sed verbū caro factū
eſt: ⁊ habitauit in nobis: hac carne maior eſt pater. Ita pa
ter ⁊ equalis et maior: equalis v̄bo/maior carne. Equalis
ei per quē fecit nos: maior eo qui factus eſt ꝓpter nos. Ad
hanc regulā ſanam catholicā/quam precipue noſſe debe
mus/quā tenere q̄ noſtiſ a qua prorſus fides veſtra labi nō
debet: que in illis hominū argumētis extorquenda eſt: cor
di veſtro dirigamus ea que intelligimus: ⁊ que forte nō in
telligim᷒: dirigēda ad hanc regulā quandoq̄ʒ differamus
cum idonei fuerimus. Nouimus ergo equalem patri filiū
dei: quia nouimus in principio deum verbū. Quid ergo iu
dei volebāt iterficere? Quia non ſolum ſoluebat ſabbatū/
ſet et patrē ſuum dicebat deum equalem ſe faciens deo: vi
dentes carnē non videntes verbum. Loquatur ergo ⁊ con
tra eos verbū per carnem: ⁊ interior habitator ſonet per ha
bitaculū ſuū: vt qui poteſt nouerit qs intus habitet. Quid
B ergo eis dicit? [Reſpōdit itaq̄ʒ ieſus ⁊ dixit eis:]commo
tis quod equalē ſe faceret deo. [Amen amē dico vobis: nō
poteſt filius a ſe facere quicq̄ʒ/niſi quod viderit patrem fa
cientem.] Ad hec quid reſponderūt iudei: ſcriptū non eſt:
et fortaſſe tacuerunt. Quidam tamen qui chriſtianos ſe ha
beri volunt/non tacent: et quodāmodo ex his verbis cōci
piunt quedā dicenda contra nos. Que cōtinenda non ſunt
⁊ propter nos. Arriani quippe heretici dicētes/nō per car
nem ſed ante carnē filium qui ſuſcepit carnem minorē eſſe
q̄ʒ pater eſt/et non eſſe ſubſtantie eius cui᷒ pater eſt: capiūt
ex his verbis anſam calūnie et reſpōdent nobis. Videtis
quia dominus ieſus cū animaduerteret iudeos ex hoc mo
ueri quod patri deo equalē ſe faceret/⁊ talia verba ſubiun
xit: vt ſe equalē non eſſe monſtraret. Mouebantur enim iu
dei aiunt aduerſus chriſtum quia equalem ſe faciebat deo:
et volēs eos corrigere ab hoc motu chriſtus et eiſdem mō
ſtrare filium non eſſe equalē patri: id eſt equalē deo: ait qua
ſi dicēs. Quid iraſcimini/qd indignamini? Nō ſum equa
lis: quia nō poteſt filius a ſe facere quicq̄ʒ niſi quod viderit
patrem faciētem. Qui enim non poteſt inquiūt facere a ſe
quicq̄ʒ niſi quod viderit patrem faciētē: vtiq̄ʒ minor eſt nō
equalis. In hac regula cordis ſui diſtorta ⁊ praua/heretti
cus audiat nos nondum obiurgātes: ſed adhuc quaſi que
rētes: ⁊ explicet nobis quod ſentit. Puto enim o quiſquis
ille eſt: faciam᷒ eum tanq̄ʒ preſentē adeſſe. Tenes nobiſcū:
quia in principio erat verbum? Teneo inquit. Et quia ver
bum erat apud deū. Et hoc inquit teneo. Sequere ergo et Joh.5
hoc fortius tene: quia de᷒ erat verbū. Et hoc inquit teneo.
Sed ille de᷒ maior: ille de᷒ minor. Iam neſcio quid paga
num redolet: cū chriſtiano loqui me arbitrabar. Si eſt de᷒
maior et de᷒ minor: duos deos colimus non vnum deum.
Quare inquit/⁊ tu non duos deos dicis equales ſibi. Hoc
ego nō dico. Equalitatē enim iſtam ſic intelligo: vt ibi in
telligam etiā indiuiduam charitatem/et ſi indiuiduā cha
ritatem: perfectā vnitatem. Si enim charitas quā miſit ho
minibus deus/de multis hominū cordibus fecit cor vnū/
et multas hominū animas fecit animā vnam ſicut de cre
dentibus ſeſeq̄ʒ inuicem diligētibus ſcriptum eſt in actib᷒
apoſtolorum/erat illis anima vna et cor vnum in deū. Si
ergo anima mea: et anima tua cū idem ſapimus noſq̄ʒ dili
gimus/fit anima vna: q̄ʒtomagis pater de᷒ et filius de᷒ in
fonte dilectionis de᷒ vnus eſt? Verū ad hec verba quib᷒
commotū eſt cor tuum: intende et recole mecum/quod de
verbo requirebamus. Si iam tenemus deus erat verbum:
adiungo illud quia cū dixiſſet/hoc erat in principio apud
deum: continuo ſubiecit euāgeliſta. Omnia ꝑ ipſum facta
ſunt: ⁊ ſine ipſo factum eſt nihil. Nunc te querēdo exagito:
nunc te cōtra me moueo: ⁊ te contra te interpello. Tene tā
tum memoriter iſta de verbo Quia de᷒ erat verbum: ⁊ om
nia per ipſum facta ſunt. Audi iā verba quib᷒ cōmotus es C
vt minorē diceres filium. Nempe quia dixit/non poteſt fi
li᷒ a ſe facere quicq̄ʒ niſi quod viderit patrē faciētem. Ita
inquit. Expone mihi paululū. Sic quātū opinor itelligis
Quomodo quedā facit pater: filius autem attēdit quēad
modum facit pater: vt poſſit ⁊ ipſe ea facere que viderit pa
trem facientē. Duos quaſi fabros conſtituiſti: ita patrem ⁊
filium vt etiā magiſtrum ⁊ diſcipulū. Quomodo ſolent pa
tres fabri/docere filios ſuos artē ſuam. Ecce deſcēdo in
terim ad carnalē ſenſum tuū: interi ita cogito vt tu. Videa
mus ſi cogitatio hec noſtra inueniet exitū ſecūdū illa q̄ iā
de verbo pariter locuti ſum᷒/pariterq̄ʒ ſentimus/quia de᷒
verbū: et omnia per ipſum facta ſunt. Pone ergo patrem
tāq̄ʒ fabrū quedam opera facientē: filium autē tanq̄ʒ diſci
pulū: qui nō poteſt facere quicq̄ʒ niſi quod viderit patrē fa
cientē. Intendit eni quodāmodo in manus patris: vt quo
modo cū viderit fabricare/ſic et ipſe tale aliquid fabricet
in operib᷒ ſuis. Sed pater iſte omnia illa q̄ facit et vult vt
attendat eū filius: et talia et ipſe faciet per quē facit. Eya
nūc eſt vt aſſis ſentētie tue priori quam mecum recenſuiſti:
mecūq̄ʒ tenuiſti: quia in principio verbum ⁊ apud deū ver
bum: ⁊ deus verbū: ⁊ omnia per ipſum facta ſunt. Tu ergo
cum mecū tenueris: q: per verbū facta ſunt oīa/rurſum
carnali ſapore ⁊ puerili motu facis tibi in animo deū faciē
tē ⁊ verbum attendentē: vt cū fecerit deus/faciat ⁊ verbū.
Quid eni fecit deus preter verbū? Si enim facit: non om
nia per verbū facta ſunt. Perdidiſti qđ tenebas. Si autē
omnia ꝑ verbū facta ſunt: corrige qđ male itelligebas. Fe
cit pater: ⁊ nō fecit niſi per verbū. Quomodo attendit ver
bū vt videat patrē facientem ſine verbo: quod ſimiliter fa
ciat v̄bū? Quicquid fecit pater: per verbū fecit: aut falſum
eſt/oīa per ipſum facta ſunt. Sʒ verū eſt: omnia per ipſum
facta ſunt. Parū fortaſſe tibi videbatur: ⁊ ſine ip̄o factū eſt
nihil. Recede ergo ab iſta carnis prudētia: ⁊ queram᷒ quē

admodū dictū ſit/non poteſt fili⁹ a ſe facere quicq̄ niſi qđ
viderit patrem facientē. Queramus: ſi digni ſumus qui ap
prehendam⁹. Fateor enī magna res eſt/ardua omnino: vi:
dere facientem patrē per filium: non ſingula opera faciēte
patre ⁊ filio: ſed quodlibet op⁹ patre per filiū: vt nulla ope
ra fiāt vel a patre ſine filio: vel a filio ſine patre: quia oīa
per ipſum facta ſunt: ⁊ ſine ipo factum eſt nihil. Quibus in
fundamentū fidei firmiſſime cōſtitutis: iam quale eſt vide
re quia nō poteſt filius a ſe facere quicq̄ niſi qđ viderit pa
D trem facientē. Queris (vt opinor) noſſe filiū facientē: quere
prius noſſe filium videntē. Certe enim ait: nō poteſt fili⁹ a
ſe facere quicq̄: niſi quod viderit patrē facientē. Intende
quod dixit: niſi qđ viderit patrem faciētē. Precedit viſio:
⁊ ſequitur effectio. Videt enī vt faciat. Tu quid queris iā
noſſe quomodo faciat: dum nōdū ſcias quomodo videat.
Quid curris ad id qđ poſteri⁹ eſt: relicto qđ prius eſt? Vi
dentē ſe dixit ⁊ facientē: non facientem ⁊ videntē: quia non
poteſt a ſe facere quicq̄ niſi quod viderit patrē facientem.
Vis vt explicē tibi quomodo faciat? Tu explica mihi quo
modo videat. Si hoc explicare nō potes nec ego illud. Si
hoc percipere nondū es idoneus: nec ego illud. Vterq̄ er:
go noſtrū querat/vterq̄ pulſet: vt vterq̄ accipere merea:
tur. Quid quaſi doct⁹ calūniaris indocto? Ego ad facien
dum/tu ad vidēdum. Ambo indocti a magiſtro queram⁹:
non in ſchola eius pueriliter litigemus. Tamē ſimul iā di:
dicim⁹: quia omnia per ipſum facta ſunt. Ergo manifeſtū
eſt quia nō alia facit pater: alia filius. Sed omnia facit pa:
ter per filiū: quia omnia per verbū facta ſunt. Iam quomo
do faciat deus quis nouit? Nō dico quomodo fecerit mū:
dum: ſed quomodo fecerit oculū tuū: cui carnaliter īherēs:
viſibilia inuiſibilibus cōparas. Talia enī de deo cogitas:
qualia his oculis videre cōſueſti. Si autem iſtis oculis vi
Mat. v. deri poſſit deus: nō diceret. Beati mūdo corde: q̄r ipſi deū
videbunt. Ergo habes oculū corporis ad videndū fabrū:
ſed nondū habes oculum cordis ad videndū deum. Ideo
quod ſoles videre in fabro: transferre vis in deū. Pone in
terra terrena: ſurſū cor. Quid ergo fratres chariſſimi? Ex:
plicaturi ſum⁹ nos qđ interrogauimus/ quomodo videat
verbū: quomodo pater videatur a verbo. Quid ſit videre
verbi? Nō ſum tā audax: tam temerarius vt explicare pol
licear me vobis. Vtcūq̄ ſuſpicor modulū veſtrū: noui ta:
men meū. Si ergo placet nō diutius imoremur: percurra:
mus lectionē ⁊ videam⁹ verbis domini turbari corda car:
nalia: ne in eo qđ tenēt: remaneāt. Extorqueatur tāq̄ pue:
rile ludicrū neſcio quid quo ſe male auocāt vt poſſint īſeri
vtilior a grandioribus: vt poſſint proficere qui repebant in
terra. Surge: q̄re/ſuſpira: anhela deſiderio: ⁊ ad clauſa pul
ſa. Si autem nondū deſideramus: nondum inhiamus: nō:
dum ſuſpiramus: margaritas quibuſcūq̄ proiecturi ſum⁹
aut margaritas qualeſcūq̄ noſipſi inuēturi ſumus? Moue
rim ergo chariſſimi deſideriū in corde veſtro. Mores per:
ducunt ad intelligentiam. Genus vite perducet ad genus
vite. Alia vita terrena: alia vita celeſtis. Alia vita pecorū:
alia vita hominū: alia vita angeloꝝ. Vita pecorū: terrenis
voluptatibus eſtuat: ſola terrena cōquirit: in ea prona atq̄
proiecta eſt. Vita angelorū ſola celeſtis. Vita hominū me
dia eſt inter angelorū ⁊ pecorum. Si viuit homo ſm carnē
pecoribus cōparatur. Si viuit ſm ſpiritū: angelis ſociat̄.
Quando ſm ſpiritū viuis quere etiam in ipſa angelica vi:
ta: vtrum paru⁹ an grandis ſis. Si enī adhuc paruus es:
dicunt tibi angeli/creſce. Nos panē manducam⁹: tu lacte
nutrire: lacte fidei vt peruenias ad cibū ſpei. Si autem in:
hiatur ſordidis voluptatibus: ſi adhuc fraudes cogitant̄:
ſi mendacia non vitātur: ſi mēdacia periurijs cumulātur:
tam immūdū cor audet dicere: explica mihi quomodo vi:
det verbū. Etiam ſi poſſim: etiam ſi iam videā? Porro au
tem ſi forte ego nō ſum in his moribus: ⁊ tamē ab iſta viſio
ne longe ſum: quantū ille qui nondū iſto ſuperno deſiderio
E rapitur: terrenis deſiderijs pregrauatur? Multū intereſt in
ter aduerſantē ⁊ deſiderantē. Et iterū multū intereſt inter
deſiderantē ⁊ fruentē. Viuis vt pecora: aduerſaris: angeli
fruūtur. Tu autē ſi non viuis vt pecora: iā non aduerſaris.
Deſideras aliquid ⁊ nō capis. Inchoaſti ipſo deſiderio vi
tam angelorū. Creſcat in te ⁊ perficiatur in te. Et capias h

nō a me: ſꝫ ab illo: qui ⁊ me fecit ⁊ te. Tamē nō vtcūq̄ nos
dimiſit domin⁹ qui voluit intelligi. Quia in eo quod dixit:
non poteſt fili⁹ a ſe facere quicq̄ niſi quod viderit patrē fa
cientē/non alia opera pater facit que videat filius/ et alia
filius cū viderit patrē facientem: ſed eadē opera ipſa ⁊ pa:
ter ⁊ filius. Secut⁹ enī ait. [Quecūq̄ † ille fecerit: hec et fi: †Alia lit.
lius ſimiliter facit.] Non cum ille fecerit: alia filius ſimili: habet enī.
ter facit: ſed quecūq̄ ille fecerit/hec et filius ſimiliter facit.
ſi hec facit fili⁹ que fecerit pater: per filiū facit pater. Si per
filiū facit que facit pater: nō alia pater alia filius facit: ſed
eadē opera ſunt patris ⁊ filij. Et quomodo eadē facit ⁊ fi:
lius: ⁊ eadē: ⁊ ſimiliter? Ne forte eadē ſed diſſimiliter. Ea:
dē inquit: ⁊ ſimiliter. Et quomodo poſſit eadē nō ſimiliter:
accipite exēplū: quod puto ad vos non ſit grande. Cū ſcri
bimus litteras facit eas primo cor noſtrū: ⁊ deinde man⁹
noſtre. Certe enī oēs acclamaſtis: niſi q̄r cognouiſtis? Cer:
tum eſt qđ dixi: ⁊ manifeſtū omnib⁹ nobis. Littere fiūt pri
mo a corde: deinde a corpore noſtro. Man⁹ ſeruit īperanti
cordi: eaſdē litteras facit ⁊ cor et man⁹. Nūquid alias cor
alias manus? Nam aliud eſt cor: aliud eſt manus. Eaſdē
quidē facit manus: ſed non ſimiliter. Cor enī noſtrū facit
eas intelligibiliter: man⁹ autē viſibiliter. Ecce quomodo
fiunt eadē ⁊ diſſimiliter. Vnde parum fuit domino dicere:
quecūq̄ pater fecerit hec ⁊ filius facit: niſi adderet ⁊ ſimili
ter. Quid ſi enī hoc modo intelligeres/quomodo quecūq̄
cor facit hec ⁊ manus facit: ſed nō ſimiliter. Hic vero addi
dit: hec ⁊ fili⁹ ſimiliter facit. Si ⁊ hec facit ⁊ ſimiliter facit:
expergiſcere: ſtringat̄ iudeus credat chriſtian⁹. Cōuinca:
tur arrian⁹ hereticus: equalis eſt patri filius. [Pater enī F
diligit filiū: et omnia demōſtrat ei que ipſe facit.] Ecce eſt
illud: demōſtrat: cui? vtiq̄ quaſi videnti. Redim⁹ ad id qđ
explicare non poſſum⁹: quomodo verbū videat. Ecce ho:
mo fact⁹ eſt per verbū. Sed homo habet oculos/habet au
res: habet manus: diuerſa membra ī corpore. Per oculos
poteſt videre: per aures poteſt audire: per man⁹ opari. Di
uerſa mēbra/diuerſa membroꝝ officia: nō poteſt illud mē:
brū quod poteſt alterū. Tamen propter corporis vnitatē/
oculus ⁊ ſibi ⁊ auri videt: ⁊ auris ſibi ⁊ oculo audit. Nun:
quid tale aliq̄d in verbo arbitrandū eſt eſſe: quomodo om
nia per ipſum? Et dixit ſcriptura in pſalmo. Intelligite q̄ Ps. xciij
inſipiētes eſtis in populo: ⁊ ſtulti aliquādo ſapite. Qui plā
tauit aurē/non audiet: aut qui finxit oculū non cōſiderat?
Si ergo finxit oculū verbum: ſi plantauit aurem verbum:
quia omnia per verbū: non poſſumus dicere: non audit ver
bū: non videt verbū: ne obiurget nos pſalmus ⁊ dicat/ſtul
ti aliquando ſapite. Itaq̄ ſi audit verbum et videt verbū:
audit fili⁹: ⁊ videt filius. Nunquid tamē ⁊ in ipſo diuerſis
locis queſituri ſum⁹ oculos ⁊ aures? Aliunde audit/aliun:
de videt: ⁊ auris ei⁹ nō poteſt quod oculus ⁊ oculus nō po
teſt/quod poteſt auris? An totus ille viſus eſt: ⁊ tot⁹ audi:
tus? Forte ita: imo nō forte ſed vere ita: dū tamen ⁊ ipſum
eius videre: ⁊ ipſum ei⁹ audire: longe alio modo q̄ noſtrū
ſit. Et videre ⁊ audire ſimul in vbo eſt: nec aliud ibi eſt au:
dire: aliud videre: ſed audit⁹ viſus: ⁊ viſus audit⁹. Et nos
qui aliter audim⁹: aliter videm⁹: hoc vnde nouimus? Re:
dimus forte ad nos: ſi nō ſumus preuaricatores: quib⁹ di:
ctū eſt. Redite p̄uaricatores ad cor. Redite ad cor. Quid Eſa. xlvj.
itis a vobis: ⁊ peritis ex vobis: q̄d itis ī ſolitudinis vias?
Erratis vagādo. Redite. Quo? Ad dominū. Cito ē. Pri
mo redi ad cor tuū. Exulate vagaris foris. Teipſum non
noſti: et q̄ris a quo fact⁹ es? Redi redi ad cor: tolle te a cor:
pore. Corpus tuū habitatio tua eſt. Cor tuum ſentit etiam
per corp⁹ tuum. Sed corpus tuū non quod cor tuū. Dimit
te et corpus tuū: ⁊ redi ad cor tuū. In corpore tuo inuenie:
bas alibi oculos: alibi aures: ī corde tuo nūquid hoc inue:
nies? an in corde non habes aures? De quibus enī domin⁹
dicebat. Qui habet aures audiēdi audiat. An in corde nō
habes oculos? Vnde dicit apoſtol⁹. Illuminatos oculos Ephe. j.
cordis veſtri. Redi ad cor: vide ibi q̄d ſētias forte de deo
quia ibi eſt imago dei. In interiore homine habitat chriſt⁹:
in interiore homine renouaris ad imaginē dei: in imagine
ſua cognoſce auctorem ei⁹. Vide quēadmodū omnes cor
poris ſenſus: cordi intro nūcient id qđ ſenſerint foris. Vi:
de q̄ꝫ multos miniſtros habeat/vn⁹ interior imperator: et

quid apud ſe etiā ſine his miniſtris agat. Renūciant ocu-
li cordi alba ⁊ nigra: renūciant aures eidē cordi canora et
diſſona. Renūciant nares eidē cordi odora ⁊ putētia. Re-
nūciat guſtus eidē cordi amara et dulcia. Renunciat ta-
ctus eidē cordi lenia ⁊ aſpera. Renūciat ſibi ipſum cor iu-
ſta ⁊ iniuſta. Cor tuum ⁊ videt ⁊ audit: ⁊ cetera ſenſibilia di
iudicat: ⁊ quo nō aſpirat corporis ſenſus: iuſta ⁊ iniuſta: ma
la ⁊ bona: diſcernit. Oſtende mihi oculos: aures: nares cor
dis tui. Diuerſa ſunt que ad cor tuū referunt: ⁊ diuerſa ibi
membra non inueniūtur. In carne tua alibi audis: alibi vi
des: ī corde tuo ibi audis vbi vides. Si hoc imago: quāto
potentiꝰ ille cuius imago? Ergo ⁊ audit filius et videt fi-
lius. Et ipſa viſio et auditio filiꝰ. Et hoc eſt illi audire qd
eſſe: profecto ⁊ hoc videre quod eſſe. Tibi nō hoc eſt vide-
re quod eſſe: qꝛ ⁊ ſi perdas viſum/potes eſſe: et ſi pdas au-
ditum potes eſſe. Putamꝰ ne pulſauimus? Erectū eſt ali-
quid ī nobis qd vel tenuit ſuſpicemur: vnde lumen veniat
6 nobis. Puto fratres: qꝛ cū loquimur iſta: ⁊ cū meditamur
exercemus nos. Et cū exercemꝰ nos in ipſis: ⁊ rurſus qua
ſi inflectimur pondere noſtro ad iſta cōſueta: tales ſumꝰ q̄-
les lippientes cū producūtur ad videndum lumen: ſi forte
antea viſum omnino non habebant: et incipiūt eundem vi
ſum per diligentiā medicorū vtcūqꝫ reparare. Et cū pro-
bare vult medicꝰ q̄ſtū ſalutis eis acceſſerit: tentat eis oſtē
dere quod videre deſiderabāt ⁊ non poterāt cū ceci eſſent
et redeūte iam vtcūqꝫ acie oculorum producūtur ad lucē.
Et cū viderint fulgorem in ipſo reuerberantur quodāmo
do: et reſpondent medico demonſtrāti. Iam iā vidi: ſed vi
dere non poſſum. Quid ergo facit medicꝰ? Reuocat ad ſo
lita ⁊ addit collyriū: vt ad illud quod viſum eſt ⁊ videri nō
poteſt: deſiderium nutriat: ⁊ ex ipſo deſiderio curetur ple-
nius: et ſi qua mordacia reparāde ſanitati adhibentur: for-
titer ferat: vt amore illius lucis accēſus dicat ſibi. Quādo
erit vt illud firmis oculis videā quod ſaucijs ī firmiſqꝫ nō
potui? Vrget medicū: et rogat vt curet. Ergo fratres ſi ta
le aliquid factū eſt in cordibus veſtris: ſi vtcunqꝫ erexiſtis
cor veſtrum ad videndū verbum: et ipſius luce reuerbera-
ti ad ſolita recidiſtis. Rogate medicū vt adhibeat collyria
mordacia: precepta iuſticie. Eſt quod videas: ſꝫ nō eſt vn-
de videas. Non mihi antea credebas qꝛ eſt quod videas:
duce quadam rationis adductus es: propinquaſti: intēdi-
ſti: palpaſti: refugiſti. Scis certe eſſe quod videas: ſed ido
neū nō te eſſe q̄ videas. Ergo curare. Que ſūt collyria? No
li mētiri: noli piurare: noli adulterari: noli furari: noli frau-
dare. Sed cōſueti et cum aliquo dolore ⁊ conſuetudine re-
uocaris: hoc eſt qd mordet ſꝫ ſanat. Nā dico tibi liberꝰ ex
timore ⁊ meo ⁊ tuo. Si curari reſtiteris ⁊ eſſe idoneꝰ ad p-
fruendū hac luce neglexeris: valitudine oculoꝝ tuoꝝ tene-
bras amabis: ⁊ amādo tenebras ī tenebris remāebis: ⁊ re-
manendo in tenebris etiā in tenebras exteriores piiceris.
Ibi erit fletꝰ ⁊ ſtridor dentiū. Si nihil ante faciebat amor
lucis: faciat timor doloris. Sufficiēter me loquutū arbitror
⁊ lectionē tamē euāgelicā nō finiui. Si dicā reliqua: onera-
bo vos: ⁊ timeo ne etiā qd hauſtū eſt: effundatur. Sufficiāt
ergo iſta charitati veſtre. Debitores ſumus/non nunc ſed
ſemper q̄diu viuimꝰ: qꝛ propter vos viuimꝰ. Verūtamen
vitā noſtrā iſtam infirmā: laborioſam: periculoſam in hoc
mūdo conſolamini bene viuēdo: nolite nos contriſtari ⁊ at
terere malis moribꝰ veſtris. Cū eni offendimur mala vi-
ta veſtra/ſi refugiamꝰ a vobis: et ſeparemus nos a vobis:
⁊ ad vos nō accedamꝰ. Nonne cōquereminī ⁊ diceretis: et ſi
lāguebamus curaretis: ⁊ ſi infirmabamur viſitaretis? Ec
ce curamus ecce viſitamur: ſed nō nobis fiat quod audiſtis
ab apoſtolo. Timeo ne ſine cauſa laborauerim in vos.

Tractatus. xix.

Non poteſt filiꝰ a ſe facere quicq̄ niſi quod vi
derit patrem facientē. Quecunqꝫ eni ille fecerit:
hec ⁊ filius ſimiliter facit. Pater enim diligit fi
lium ⁊ omnia demōſtrat ei que ipſe facit et maio
ra his demōſtrabit ei opa: vt vos miremini. Si
cut enim pater ſuſcitat mortuos ⁊ viuificat: ſic ⁊
filius quos vult viuificat. Neqꝫ enim pater iudi
cat quēq̄. Sed omne iudiciū dedit filio: vt oēs
honorificent filium ſicut honorificant patrem.
Qui nō honorificat filium: non honorificat pa-
trem qui miſit illum. Amen Amen dico vobis.
Quia qui verbū meū audit et credit ei qui miſit
me habet vitam eternam. Et in iudicium nō ve-
nit: ſed trāſiet a morte in vitam. Amen amē dico
vobis. Quia venit hora et nunc eſt: quando mor
tui audiēt vocem filij dei: et qui audierint viuēt.
Sicut enim pater habet vitā in ſemetipſo ſic de
dit ⁊ filio habere vitam in ſemetipſo: ⁊ poteſtatē
dedit ei ⁊ iudiciū facere: quia filius hominis eſt:
nolite mirari hoc. Quia venit hora ī qua omnes
qui in monumētis ſunt audient vocem filij dei:
et procedēt qui bona fecerunt in reſurrectionē vi
te: qui vero mala egerunt in reſurrectionem iudi
cij. Non poſſum ego a meipſo facere quicq̄. Si-
cut audio iudico: et iudicium meum iuſtum eſt.
Quia non quero voluntatem meā: ſed volunta-
tem eius qui miſit me.

SErmone priſtino quantū noſtrū mouit affectū ⁊ B
intelligendi paupertatē: locuti ſumꝰ ex occaſio-
ne verborum euāgelicorū vbi ſcriptū eſt: nō po-
teſt filiꝰ a ſe facere quicq̄ niſi quod viderit patrē
facientē. Quid ſit videre filij/hoc eſt videre verbi: qꝛ filius
verbū: et quia per verbū facta ſunt oīa. Quomodo poſſit
intelligi qd videt filiꝰ primo patrē facientem: tunc demū ⁊
ipſe faciat que facta cōſpexerit: cum pater nihil niſi p filiū
fecerit. Omnia eni per ipſum facta ſunt ⁊ ſine ipſo factū eſt Joh. i.
nihil. Non tamē explicatū aliquid diximus: qꝛ nec explica
tū aliquid intelleximus. Aliquando eni ſermo deficit: vbi
etiā intellectꝰ proficit/q̄tomagis ſermo patit defectionē:
quando intellectus nō habet perfectionē? Nunc itaqꝫ q̄tū
dominꝰ donat: breuiter percurramus lectionē: ⁊ vel hodie
expleamus debitū penſum. Si quid forte remāſerit: vel tē-
poris vel viriū: retractabimꝰ ſi potuerimus quantū ⁊ a no
bis ⁊ apud vos fieri poteſt. Quid ſit videre vbi: demōſtra-
ri verbo nō poteſt. Omnia quippe dicta ſunt hic. Que ſi in-
telligant ſm humanū ſenſum carnaliter: nihil aliud nobis
facit anima plena phātaſmatū: niſi quaſdā imagines velut
duorum hominū patris ⁊ filij: vniꝰ oſtēdentis alterius vi-
dentis: vniꝰ loquētis/alteriꝰ audientis: que oīa idola cor-
dis ſunt. Que ſi iā deiecta ſunt de templis ſuis: q̄tomagis
deiicienda ſunt de cordibꝰ chriſtianis. [Nō poteſt inquit† †Alia lit: filius.
a ſe facere quicq̄: niſi qd viderit patrē facientē.] Verū eſt
hoc: tenete hoc: dū tamē non amittatis qd in ipſius euāge
lij exordio tenuiſtis: qꝛ in principio erat verbū ⁊ verbū erat Joh. i.
apud deū: ⁊ deus erat verbū: ⁊ precipue qꝛ omnia per ipm
facta ſunt. Quod nūc eni audiſtis coniūgite illi auditui: et
vtrūqꝫ concordet in cordibꝰ veſtris. Sic itaqꝫ nō poteſt fi
liꝰ a ſe facere quicq̄ niſi qd viderit patrē facientē: vt tamē
pater ea que facit nō faciat niſi per filiū: quia eiꝰ eſt verbū.
Et in principio erat verbū: ⁊ verbū erat apud deū: ⁊ deus
erat verbū: quia omnia per ipſum facta ſunt. [Quecūqꝫ eni
ille fecerit hec et filiꝰ ſimiliter facit.] Non alia ſed hec: non
diſſimiliter ſed ſimiliter. [Pater eni diligit filiū: et omnia
demōſtrat ei que ipſe facit.] Ad hoc qd ſupra dixit: niſi qd
viderit patrē facientē: videt pertinere: ⁊ qd omnia demon-
ſtrat ei que ipſe facit. Sed ſi pater demōſtrat que facit: nec
filiꝰ poteſt facere niſi pater demonſtrauerit. Pater que de
monſtrare nō poteſt niſi fecerit: cōſequēs erit vt non p filiū
faciat omnia pater. Porro ſi fixū atqꝫ incōcuſſum tenemꝰ:
quia per filiū oīa pater facit: anteq̄ facit demōſtrat filio
vt filiꝰ demōſtrata faciat/que demōſtrata iā facta ſūt: ali-
quid pculdubio pater ſine filio facit. Sꝫ nō facit pater ali-
quid ſine filio: qꝛ filiꝰ dei verbū eſt: ⁊ oīa per ipm facta ſūt.
Remanet ergo fortaſſe: vt que pater facturꝰ eſt: demonſtra
ret facienda: vt p filiū ſint facta. Nam ſi filius ea facit q̄ pa
ter facta demōſtret: non vtiqꝫ per filiū facit. Monſtrari eni

non poſſent niſi facta:facere filiꝰ non poſſet niſi monſtrata
fuerint. Ergo ſine filio facta? Sed verū eſt omnia ꝑ ipſum
facta ſunt. Ergo anteq̄ facta/mōſtrata ſunt. Sed hoc dixi
mus differēdū eſſe:quo redeūdum ſit:ꝑcurſa lectione ſi vt
diximus aliquid vel tēporis vel viriū nobis remāſerit: ad
B ea q̄ diſtulimꝰ retractanda. Ampliꝰ audite difficilia. ⌊Et
† al. lit. nō maiora his inq̄t demōſtrabit ei opera: † ita vt vos miremi
habet ita. ni.⌋ Maiora his. Quibꝰ maiora? Facile occurrit, que mo
do audiſtis curationibꝰ languoꝝ corporalium. De iſto enī
qui triginta ⁊ octo annis habebat īfirmitatē ⁊ chriſti v̄bo
ſanatus eſt: nata eſt huiꝰ occaſio tota ſermonis. Et ꝓpter
hoc dominꝰ dicere potuit/maiora his demōſtrabit ei ope
ra:vt vos miremini. Sūt enī opera maiora q̄ iſta:⁊ demō
ſtrabit ea pater filio. Non demōſtrauit ei tanq̄ de p̄terito:
ſed demonſtrabit de futuro:hoc eſt demōſtraturꝰ eſt. Rur
ſus difficilis oritur queſtio. Eſt enī aliq̄d apud patrē/qđ
adhuc latebat filiū:quādo iſta filius loquebatur. Si enim
demonſtrabit:hoc eſt demōſtraturꝰ eſt/nondū demonſtra
uit:⁊ filio tūc demōſtraturus eſt quando ⁊ iſtis. Sequitur
enī ita:vt vos miremini. Et hoc difficile eſt videre:quomo
do tanq̄ tēporaliter filio coeterno aliquid demōſtret eter
nus pater:omnia ſcienti q̄ ſunt apud patrē. Que ſunt tamē
illa maiora. Hoc enī forte facile eſt intelligere. ⌊Sicut enī
pater inquit ſuſcitat mortuos et viuificat:ſic ⁊ filiꝰ q̄s vult
viuificat.⌋ Maiora enī ſunt opera mortuos ſuſcitare: q̄ lā
guidos ſanare. Sed reſuſcitat pater mortuos ⁊ viuificat:
ſic ⁊ filiꝰ quos vult viuificat. Aliꝰ ergo pater aliꝰ filiꝰ: ſed
oīa ꝑ ipſum. Ipſos itaq̄ filiꝰ quos et pater:quia non alia:
nec aliter:ſed hec ⁊ filiꝰ ſimiliter facit. Ita plane intelligē
dū eſt:et ita tenendū. Sed mementote: qꝛ filius quos vult
viuificat. Tenete hic ergo nō ſolū poteſtatē filij:verūetiā
voluntatē. Et filius quos vult viuificat:⁊ pater quos vult
viuificat:⁊ ipſos filiꝰ quos ⁊ pater:ac per hoc eadē patris
ac filij poteſtas ē ⁊ volūtas. Quid ē ergo qđ ſequit̄. ⌊Neq̄
enī pater iudicat quēq̄:ſed iudiciū oē dedit filio: vt omēs
honorificēt filiū ſicut honorificāt patrē.⌋ Quod ita ſubiū
xit:tanq̄ rationē reddēs ſuperioris ſententie. Multū mo
uet. Intenti eſtote. Filiꝰ q̄s vult viuificat:pater q̄s vult vi
uificat. Filiꝰ ſuſcitat mortuos:ſicut pater ſuſcitat mortuos
Neq̄ enī pater iudicat quēq̄. Si in iudicio ſuſcitādi ſunt
mortui quomodo pater ſuſcitat mortuos ſi nō iudicat quē
q̄? Omne quippe iudiciū dedit filio. In illo q̄ppe iudicio
ſuſcitant̄ mortui ⁊ reſurgūt:alij ad vitā eternā:alij ad penā
Quod totū ſi filiꝰ facit/pater autē ideo non facit:qꝛ pater
nō iudicat quēq̄:ſed omne iudiciū dedit filio:contrariū vi
debitur ei qđ dictū eſt. Sicut pater ſuſcitat mortuos ⁊ vi
uificat:ſic et filiꝰ q̄s vult viuificat. Simul ꝗ ſuſcitāt. Si ſi
mul ſuſcitāt:ſimul viuificāt: ſimul ergo iudicāt. Quō itaq̄
verū eſt:neq̄ enī pater iudicat quēq̄:ſed iudiciū omne de
dit filio? Moueāt interim ꝓpoſite queſtiones:p̄ſtabit do
minꝰ vt ſolute delectēt. Ita eſt fratres. Oīs queſtio niſi in
tentū fecerit ꝓpoſita:nō letificabit expoſita. Sequat̄ ergo
ipſe dn̄s:ne forte in his q̄ ſubiecit aperiat ſe aliquātū. Sub
texit enī nubilo lucē ſuā: et difficile eſt aquile more volare
ſuper omnē nebulā qua tegitur oīs terra:⁊ videre v̄bū do
mini ſinceriſſimā lucē. Ne forte ergo calore radiorū ſuorū
diſcutiat caliginē noſtrā ⁊ aliquantū ſe in cōſequētibꝰ ape
C rire dignet̄:dilat̄ iſtis:ſequētia videamꝰ. ⌊Qui nō honori
ficat filiū:nō honorificat patrē qui miſit illū.⌋ Hoc veꝝ eſt
⁊ planū eſt. Omne q̄ppe iudicium dedit filio ſicut ſupra di
xit:vt omēs honorificēt filiū ſicut honorificāt patrē. Quid
ſi inueniunt̄ qui patrem honorificāt ⁊ nō honorificāt filiū?
Nō poteſt inquit fieri qui nō honorificāt filiū:nō honorifi
cant patrē qui miſit illū. Nō poteſt ergo dicere aliq̄s. Ego
patrē honorificabā:qꝛ filium nō nouerā. Et ſi nondū filiū
honorificabas:nec patrē honorificabas. Quid ē enī hono
rificare patrē: niſi quod habeat filiū? Aliud eſt enī cū tibi
cōmendatur deꝰ qꝛ deus eſt:⁊ aliud eſt cum tibi cōmendat̄
deꝰ:qꝛ pater. Cū tibi quia deus eſt cōmendatur:creator ti
bi cōmendatur:omnipotēs tibi cōmendatur. Spiritꝰ qui
dem ſummꝰ eternus inuiſibilis tibi cōmendatur. Incōmu
tabilis tibi cōmendatur. Cū vero tibi qꝛ pater eſt cōmēda
tur:nihil tibi aliud q̄ ⁊ filius cōmendatur. Quia pater dici
nō poteſt:ſi filiū nō habet:ſicut nec filiꝰ ſi patrē non habet.
Sed forte quidē patrē honorifices tāq̄ maiorem:filiū ve
ro tanq̄ minorē: vt dicas mihi:honorifico patrem:ſcio enī
quod habeat filiū: ⁊ nō erro in patris nomine/nō enim pa
trē intelligo ſine filio/honorifico tamen et filium tanq̄ mi
norem. Corrigit te ipſe filiꝰ ⁊ reuocat te dicens: vt oēs ho
norificent filiū: non inferius ſed ſicut honorificant patrē.
Qui ergo non honorificant filium:non honorificant patrē
qui miſit illū. Ego inquis maiorē honorē volo dare patri
minorem filio. Ibi tollis honorē patri: vbi minorē das fi
lio. Quid enī aliud tibi videtur ita ſentienti:niſi quia pater
equalem ſibi filium generare/aut noluit/aut nō potuit? Si
noluit:inuidit:ſi nō potuit:defecit. Nō ergo vides quia ita
ſentiēdo vbi maiorē honorem vis dare patri: ibi es contu
melioſus in patrem? Proinde ſic honorifica filiū/quomo
do honorificas patrē: ſi vis honorificare et patrē et filiū.
⌊Amen Amē dico vobis:quia qui verbū meū audit et cre
dit ei qui miſit me habet vitam eternā. Et in iudicium non
venit:ſed † tranſijt a morte in vitam.⌋ Non nūc tranſit:ſed † Alia lit.
iam tranſijt a morte in vitam. Et hoc attendite qui verbū tranſiet.
meū audit:⁊ nō dixit ⁊ credit mihi:ſed credit ei qui me mi
ſit. Verbum ergo filij audiat:vt patri credat. Quare verbū
audit tuū:et credit alteri? Nōne cum verbum alicuius au
dimus:eidem verbū proferenti credimus:loquēti nobis fi
dē accōmodamꝰ? Quid ergo voluit dicere qui verbū meū
audit ⁊ credit ei qui miſit me:niſi quia verbū eiꝰ eſt in me?
Et quid eſt audit verbū meū:niſi audit me? Qui credit mi
hi:credit ei qui miſit me:quia cū illi credit/ verbo eius cre
dit. Cum autem verbo eius credit/ mihi credit: quia v̄bū
patris ego ſum. Pax ergo in ſcripturis ⁊ omnia diſpoſita
nequaq̄ rixātia. Tu abijce litē cordis tui:itellige ꝯcordiā
ſcripturarū. Nunquid contraria ſibi diceret veritas? Qui
audit inquit verbum meū ⁊ credit ei qui miſit me habet vi
tam eternā:⁊ in iudiciū non venit:ſed tranſit a morte ad vi
tam. Meminiſtis qđ ſuperius poſueramus:quia ſicut pa
ter ſuſcitat mortuos ⁊ viuificat:ſic ⁊ filius quos vult viuifi
cat. Incipit iā aperire ſe loqui de reſurrectione mortuoꝝ:
et ecce iā reſurgūt mortui. Qui enim verbum meū audit et
credit ei qui miſit me habet vitā eternā: et in iudicium non
venit. Proba qꝛ reſurrexit:ſed trāſijt inquit a morte ad vi
tam:nullo dubitante vtiq̄ reſurrexit. Non enī tranſiret de
morte ad vitam:niſi primo eſſet in morte et nō eſſet in vita.
Cū autem tranſierit/erit in vita:et nō erit in morte. Mor
tuus ergo erat ⁊ reuixit:perierat ⁊ inuētus eſt. Fit perinde
iā quedā reſurrectio:et tranſeunt hoīes a morte quadā ad
quandā vitā. A morte infidelitatis ad vitā fidei: a morte
falſitatis ad vitā veritatis. A morte iniq̄tatis ad vitā iuſti
cie. Eſt ergo ⁊ iſta quedā reſurrectio mortuoꝝ. Aperiat il
lā pleniꝰ:⁊ diluceſcat nobis vt cepit. ⌊Amē amen dico vo
bis:qꝛ venit hora ⁊ nūc eſt.⌋ Nos expectamꝰ in finē reſur
rectionē mortuoꝝ:nā ita credimꝰ:imo nō expectamꝰ. Sed
plane expectare debemꝰ. Neq̄ enī falſum credimus in fine
mortuos reſurrecturos. Cū ergo vellet dominꝰ ieſus inſi
nuare nobis quandā reſurrectionē mortuoꝝ/ante reſurre
ctionē mortuoꝝ. Nō ſicut lazari vel filij illiꝰ vidue: vel filie
archiſynagogi:q̄ reſurrexerūt morituri:nā ⁊ ipſoꝝ mortuo
rū quedā reſurrectio facta ē: ante reſurrectionē mortuoꝝ.
Sed ſicut hic dicit habet inquit vitā eternā: ⁊ in iudicium
nō venit:ſed tranſit a morte ad vitā. Ad quā vitā? Ad eter
nam. Non autē ſicut corpꝰ lazari. Trāſit enī et ille a morte
ſepulchri ad vitā hominū:ſed nō eternā:iterū morit̄. Reſur
recturi autē in fine ſeculi mortui:in vitā eternā tranſibunt.
Cū ergo vellet dominꝰ ieſus chriſtꝰ magiſter celeſtis: ver
bū patris ⁊ veritas demōſtrare nobis quandā reſurrectio
nem in vitā eternā/ante reſurrectionē mortuorū in eternā
vitā. Venit hora inquit. Tu ꝓculdubio imbutꝰ fide reſur
rectionem carnis expectabas:horā illā finis ſeculi diem iu
dicij:quā ne in iſto loco expectares:addidit ⁊ nūc eſt. Quō
ergo dicit venit hora. Nō dicit de illa hora nouiſſima vbi
in iuſſu ⁊ voce archāgeli:⁊ in tuba dei dn̄s ipſe deſcendet
de celo ⁊ mortui in chriſto reſurgēt primi:deinde nos q̄ vi
uimꝰ viuētes qui reliqui ſumꝰ/ſimul rapiemur cū illis ī nu
bibus obuiam chriſto in aera:⁊ ita ſemper cū domino eri
mus. Et veniet hora illa:ſed nō eſt nunc. Hora vero iſta q̄
ſit. Aduertite. Quid ī ea fit? Quid niſi reſurrectio mortuo

rũ? Ut q̃ reſurgunt:in eternũ viuãt? Hoc erit ꝛ nouiſſima
hora. Quid ergo? Quomodo intelligim⁹ duas iſtas reſur=
rectiones? Nunq̃d forte qui nũc reſurgunt/tunc non reſur=
gent:vt alioꝝ fiat tunc reſurrectio aliorum nunc? Non eſt
D ita. Nã iſta reſurrectione ſi recte credidimus reſurrexim⁹
ꝛ noſipſi qui iam reſurreximus/ alterã i fine reſurrectionẽ
expectamus. Sed ꝛ nunc in eternam vitã reſurreximus:ſi
in fide ipſa perſeueranter manemus. Et ſic in eternã vitã
reſurgem⁹ quãdo angelis coequabimur. Ipſe ergo diſtin
guat/ipſe aperiat quod loqui auſi ſum⁹. Quomodo fiat re=
ſurrectio ante reſurrectionem? Non alioꝝ et aliorum: ſed
eorũdẽ:nec talis qualis lazari:ſed in vitã eternã. Aperiet
plane. Audite dilucеſcentẽ magiſtrũ ꝛ illabentem cordib⁹
noſtris ſolẽ noſtrũ. Non quẽ deſiderãt oculi carnales:ſed
cui eſtuãt aperiri ocl'i cordis. Ipſum ergo audiam⁹. Amẽ
amẽ dico vobis:q2 venit hora ꝛ nũc eſt quãdo mortui. Ui
dete exprimi reſurrectionẽ:[quando mortui audient vocẽ
filij dei:ꝛ q̃ audierint viuẽt.] Quare addidit/qui audierint
viuẽt? Poſſent enĩ audire niſi viuerẽt? Sufficeret ergo ve
nit hora ꝛ nũc eſt:quãdo mortui audient vocẽ filij dei. Iã
nos ſi intelligerem⁹ viuẽtes eos: quando niſi viuerent au
dire nõ poſſent:non inquit q2 viuunt audiunt:ſed audiẽdo
reuiuiſcũt. Audient:ꝛ qui audierint viuent. Quid eſt ergo
audient:niſi obaudient? Quantũ enĩ pertinet ad auris au=
ditum: non omnes qui audient/ viuent. Multi enĩ audiũt
et non credũt. Audiendo ꝛ non credendo/non obaudiunt.
Non obaudiendo/nõ viuẽt. Itaq̃ hic qui audiẽt: nihil eſt
aliud q̃ȝ qui obaudiẽt. Qui ergo obaudierint viuẽt. Certi
ſunt ſecuri ſunt viuent. Predicatur chriſtus verbum dei fi
lius dei:per quẽ facta ſunt omnia/certe diſpẽſationis gra=
tia:aſſumpta carne nat⁹ ex virgine:infans in carne:iuuenis
in carne:patiẽs in carne:moriens in carne:reſurgens in car
ne:aſcendẽs in carne/ꝓmittens reſurrectionẽ carni/ꝓmit
tens reſurrectionẽ mẽti:menti ante carnẽ/carni poſt men=
tem. Qui audit et obaudit viuet. Qui autem audit ꝛ nõ ob
audit:id eſt qui audit et contẽnit/audit et nõ credit non vi
uet. Quare non viuet? Quia nõ audit. Quid eſt non audit?
Non obaudit. Ergo qui audierint viuent. Attẽde nunc q̃d
dixeram⁹ differendum: vt nunc ſi fieri potuerit aperiatur.
Subiecit cõtinuo de hac ipſa reſurrectione.[Sicut enĩ pa
ter habet vitam in ſemetipſo: ſic dedit et filio vitã habere
in ſemetipſo.] Quid eſt habet vitã pater in ſemetipſo? Non
alibi habet vitã niſi i ſemetipſo. Uiuere quippe ſuum in il
lo eſt ꝛ non aliũde. Et non alienũ eſt:non quaſi mutuaꝛ vi=
tã/nec quaſi particeps ſit vite:ei⁹ vite que non eſt q̃ð ipſe:
ſȝ habet vitã i ſemetipſo:vt ipſa vita ſibi ſit ipſe. Si potue
ro adhuc modicũ quid ide dicere exẽplis ꝓpoſitis ad itel
ligentiam veſtrã informandã/domino adiuuãte potuero:et
pietate intẽtionis veſtre. Uiuit de⁹:viuit ꝛ anima. Sed vi
ta dei imutabilis eſt:vita aie mutabilis eſt. Deus nec pro=
ficit nec deficit:ſed eſt ipſe ſemp:in ſe eſt vita vt eſt. Nõ ali
ter nũc/nõ aliter poſtea/aliter antea. Anime vero vita/val
de aliter atq̃ aliter. Uiuebat ſtulta:viuit ſapiens: viuebat
iniqua:viuit iuſta. Nũc meminit nũc obliuiſciꝛ. Nũc diſcit:
nũc diſcere nõ poteſt. Nũc perdit q̃ð didicerat:nũc recipit
q̃ð amiſerat. Mutabilis vita anime. Et cũ viuit anima in
iniquitate/mors eius eſt. Cum aũt fit iuſta:fit ꝑticeps alte
ri⁹ vite:que nõ eſt q̃ð ipſa. Erigẽdo ſe quippe ad deũ et in
herendo deo:ex illo iuſtificaꝛ. Dictũ eſt enĩ. Credẽti in eũ
qui iuſtificat impiũ:deputaꝛ fides ei⁹ ad iuſticiã. Deficien
do ab illa fit iniqua:proficiẽdo ad illũ fit iuſta. Nõne videꝛ
tibi quaſi aliquid frigidũ:illi admotũ ferueſcere:remotum
E ab igne torpeſcere? Nõne videꝛ tibi q̃ddã tenebroſum ad=
motũ luci clareſcere:remotũ a luce nigreſcere? Tale quid
dã eſt aĩa:nõ tale aliquid deus. Poteſt ꝛ homo dicere ha=
bere ſe lucẽ nũc in oculis ſuis. Dicãt ergo quaſi quadã vo=
ce propria oculi tui ſi poſſunt. Habem⁹ lucẽ in nobis ipſis
Cõtra diciꝛ/non ꝓprie dicitis:hr̃e vos lucẽ in vobiſipſis.
Habetis lucẽ:ſed i celo. Habetis lucẽ ſi forte nox eſt: ſȝ in
luna/in lucernis:nõ in vobiſipſis. Nã clauſi amittitis: q̃ð
aperti ꝑcipitis. Nõ in vobiſipſis habetis lucem. Sole occi
dente:tenete lucẽ ſi poteſtis. Nox eſt:ꝛ i lumine nocturno
perfruimini. Subducta lucerna:tenete lucẽ. Cũ vero ſub=
ducta lucerna i tenebris remaneatis/nõ lucẽ in vobiſipſis

habetis. Hoc eſt ergo habere lucẽ in ſemetipſo:nõ i digere
lucẽ ex altero. Ecce vbi ſi q̃s intelligat/oſtendit filiũ equa
lẽ patri:vbi ait.[Sicut habet pater vitam in ſemetipſo:ſic
dedit ꝛ filio vitã habere in ſemetipſo.] Ut hoc ſolũ interſit
inter patrẽ et filiũ:quia pater habet vitã in ſemetipſo quã
nemo ei dedit. Filius autẽ habet vitã in ſemetipſo/quã pa
ter dedit. Sed etiã hic oritur aliquid nubilũ diſcutiendũ. F
Non deficiam⁹/intenti ſimus: paſcua mentis ſunt/non fa=
ſtidiam⁹ vt viuamus. Ecce inquis fateris ipſe/quod vitã
filio pater dedit:vt habeat eã quidẽ in ſemetipſo ſicut pa=
ter habet vitã in ſemetipſo. Nõ indigẽs ille:nõ indigeat et
iſte:vt ſit ille vita ſit ꝛ iſte:ꝛ vtrũq̃ coniunctũ vna vita/ nõ
due:quia vn⁹ deus/non duo dij:ꝛ hoc ipſum ſit eſſe vitam.
Quomodo ergo dedit filio vitã pater. Non ſic q̃ſi ante fue
rit filius ſine vita: atq̃ vt viueret a patre accepit vitã. Nã
ſi hoc eſſet:nõ haberet vitã in ſemetipſo. Ecce de anima lo
quebar. Eſt anima ꝛ ſi nõ ſit ſapiẽs: et ſi nõ ſit iuſta anima
eſt:ꝛ ſi nõ ſit pia:aĩa eſt. Aliud eſt eſſe animã/ aliud ꝟo eſſe
ſapientẽ:eſſe iuſtam/eſſe piam. Eſt ergo aliquid q̃ð nondũ
eſt ſapiens/nondũ iuſta nondũ pia:non tamen nihil eſt/nõ
tamen nulla vita eſt. Nã ex operib⁹ quibuſdã ſuis oſtẽdit
ſe vitam:ꝛ ſi non ſe oſtẽdit ſapientẽ/piam iuſtam. Niſi enĩ
viueret:corp⁹ nõ moueret pedib⁹ greſſum: manibus op⁹/
oculis intuitũ/auribus auditum/non aperiret os ad vocẽ
linguã ad diſtinctionẽ vocũ non moueret. His itaq̃ operi
bus viuere ſe oſtendit:et eſſe aliquid q̃ð eſt corpore meli⁹.
Sed nũquid his operibus/ſapientẽ/piam/iuſtam ſe oſten
dit? Nonne ambulãt:operanꝛ:vident:audiunt:loquũtur ꝛ
ſtulti:ꝛ impij:ꝛ iniuſti? Cũ vero ſe erigit ad aliquid q̃ð ipa
nõ eſt ꝛ quod ſupra ipſam eſt ꝛ a quo ipa eſt: percipit ſapiẽ
tiam/iuſticiã/pietatẽ/ſine quibus cũ eſſet/mortua erat:nec
vitã habebat qua ipſa viueret:ſed qua corpus viuificaret.
Aliud eſt enĩ in anima:vnde corp⁹ viuificatur: aliud vnde
ipſa viuificaꝛ. Meli⁹ quippe eſt q̃ȝ corpus. Sed melius q̃ȝ
ipſa/eſt de⁹. Eſt ergo ipſa etiã ſi ſit inſipiens iniuſta et im=
pia:vita corporis. Quia vero vita ei⁹ eſt deus:quando cũ
ipſa eſt in corpore/preſtat illi vigorẽ/decorem/nobilitatẽ/
officia membroꝝ: ſic cũ vita eius deus in ipſa eſt:preſtat il
li ſapientiã:pietatem: iuſticiã charitatẽ. Aliud eſt ergo q̃ð
preſtaꝛ corpori de anima:aliud q̃ð preſtatur anime de deo
Uiuificat ꝛ viuificaꝛ. Mortua viuificat:ſed ipſa nõ viuifi
catur. Ueniẽte itaq̃ verbo ꝛ infuſo audiẽtib⁹ factiſq̃ illis
nõ ſolũ audientib⁹:ſed etiã obediẽtib⁹/reſurget aĩa a mor=
te ſua ad vitã ſuã:hoc eſt ab iniq̃tate:ab inſipientia: ab im=
pietate ad deũ ſuũ/qui eſt illi ſapientia: iuſticia: charitas.
Reſurgat ad illũ:illumineꝛ ab illo. Accedite inquit ad deũ. pſ.xxxiij.
Et q̃d nob' erit? Et illuminamini. Si ergo accedẽdo illu
minamini ꝛ recedẽdo tenebramini:nõ erat in vob' lumẽ ve=
ſtrũ ſȝ in deo vr̃o. Accedite vt reſurgat'. Si receſſerit' mo=
riemini. Si ergo accedẽdo viuitis/recedendo moriemini:
nõ erat in vobis vita veſtra. Ipſa eſt enĩ vita veſtra que ẽ
lux veſtra. Qm̃ apud te eſt fons vite:ꝛ in lumine tuo videbi
mus lumẽ. Nõ ergo ſicut aĩa aliq̃d aliud eſt anteq̃ȝ illumi= G
nareꝛ ꝛ fit melius cũ illuminaꝛ ꝑticipatione melioris:ita ꝛ
ꝟbũ dei:fili⁹ dei:aliq̃d aliud erat anteq̃ȝ acciperet vitã/vt
ꝑticipãdo habeat vitã:ſȝ vitã hȝ in ſemetipſo:ac ꝑ hoc ip=
ſe eſt ipſa vita. Quid ergo ait dedit filio vitã hr̃e i ſemetip
ſo? Breuiter dixeri:genuit filiũ. Neq̃ ei erat ſine vita ꝛ ac
cepit vitã:ſed naſcẽdo vita eſt. Pater vita eſt nõ naſcẽdo:
fili⁹ vita eſt naſcẽdo. Pater de nullo pr̃e: fili⁹ de deo pr̃e.
Pater q̃ð ẽ:a nullo ẽ. Q̃ð aũt pr̃ eſt:ꝓpter filiũ ẽ. Fili⁹ ꝟo
ꝛ q̃ð fili⁹ eſt ꝓpꝛ patrẽ eſt:ꝛ q̃ð eſt a pr̃e eſt. Et hoc q̃ dixit
vitã dedit filio vt hr̃et eã in ſemetipſo:tanq̃ȝ diceret. Pa=
ter q̃ eſt vita i ſemetipſo:genuit filiũ q̃ eſſet vita i ſemetipſo
Pro eo enĩ q̃ð genuit voluit itelligi dedit:tanq̃ȝ ſi cuiq̃ȝ di=
cerem⁹:dedit tibi de⁹ eſſe. Cui dedit? Si alicui iã exiſtenti
dedit eſſe:nõ ei dedit eẽ q2 erat ãnq̃ȝ ei dareꝛ q̃ poſſȝ accipe
Cũ q̃ audis dedit tibi eẽ:nõ eras q̃ acciperes:ꝛ exiſtẽdo ac
cepiſti vt eẽs. Dedit ſtructor domui huic vt eẽt:ſȝ q̃d ei de
dit? Ut dom⁹ eẽt. Cui dedit? Huic domui. Quid ei dedit?
Ut dom⁹ eſſet. Quõ potuit dare domui vt dom⁹ eſſet? Et
enĩ ſi dom⁹ erat:cui daret vt dom⁹ eſſet:q̃ſi iã dom⁹ erat?
Quid ẽ q̃:dedit ei vt dom⁹ eẽt? Fecẽ ei vt dom⁹ eẽt. Quid q̃
filio dedit? Dedit ei vt fili⁹ eẽt:genuit vt vita eẽt:h̃ ẽ dedit

habere ei vitā in ſemetipſo vt eſſet vita/non egens vita:ne
participando intelligat habere vitā. Si eñ participando
haberet vitā non in ſemetipſo:poſſet et amittendo eſſe ſine
vita:hoc in filio ne accipias:ne cogites:ne credas. Manet
ergo pater vita:manet ⁊ filiꝰ vita. Pater vita in ſemetipſo
non a filio:filiꝰ vita in ſemetipſo ſed a patre. A patre geni
tus vt eſſet vita in ſemetipſo:pater vero nō genitus vita in
ſemetipſo:nec minorē filiū genuit qui creſcēdo fieret equa
lis. Non eñ ad ſui perfectionē adiutus eſt tēpore:per quē
perfectū creata ſunt tempora. Ante oīa tempora/patri co-
eternus eſt. Non eñ vnq̄ pater ſine filio. Eternus aūt pa-
ter eſt:ergo coeternus ⁊ filius. Quid tu aīa? Mortua eras
amiſeras vitā:audi patrē: per filiū ſurge:recipe vitā vt in
eo recipias vitā quā non habes in te/q̄ habet vitam in ſe-
metipſo. Viuificat ergo te pater ⁊ filius:⁊ agit prima reſur
rectio/qn̄ reſurgis ad participandā vitā/quod tu non es:
⁊ participando efficieris viuens. Reſurge a morte tua ad
vitā tuā/qui eſt deus tuus:⁊ tranſi a morte in vitam eter-
nam. Habet eñ vitam eternam pater in ſemetipſo. Nam ſi
cut pater ſuſcitat mortuos ⁊ viuificat:ſic ⁊ filius quos vel
let viuificaret. Quid ergo de illa reſurrectione corpis? Nā
⁊ iſti qui audiunt ⁊ viuunt:vnde niſi audiendo viuūt. Ami
cus eñ ſponſi ſtat et audit eum/et gaudio gaudet propter
vocem ſponſi/non propter vocem ſuam:hoc eſt participā
do non exiſtendo audiunt ⁊ viuunt. Et oēs qui audiūt vi-
D uunt:quia oēs qui obediunt viuunt. ¶ Dic aliquid dñe etiā
de reſurrectione carnis. Fuerunt eñ qui eam negarent ⁊ di
cerent:q2 iſta ſola eſt reſurrectio que fit per fidem. Cuiꝰ re-
ſurrectionis modo dñs fecit commemorationē ⁊ inflamma
uit nos:quia quidam mortui audiunt vocem filij dei et vi-
uent. Non eorum qui audierint alij morientur/alij viuent
ſed oēs qui audierint viuent:q2 oēs qui obedierint viuent
Ecce vidimus reſurrectionē mentis: non ergo amittamꝰ
de fide reſurrectionē carnis. Et niſi tu domine ieſu dixeris
eam:quem opponemus contradictoribus? Omnes enim
ſecte que ſe aliqua religione hominibus īſerere preſumpſe-
runt:non negauerunt iſtam mentiū reſurrectionē :ne dice-
retur eis. Si nō reſurgit anima: quare mihi loq̄ris? Quid
in me facere vis? Si nō facis ex deteriore meliorem:quare
loqueris? Si non facis ex iniquo iuſtum :quare loqueris?
Si autem facis ex iniquo iuſtū:⁊ ex impio pium: ⁊ ex ſtul-
to ſapientem:fateris reſurgere animam meam: ſi tibi obtē-
perauero/ſi tibi credidero. Volentes ergo ſibi credi oēs q̄
inſtituerunt alicuius etiam falſe religionis ſectam:negare
iſtam mentium reſurrectionē non potuerunt. Omnes de il-
la conſenſerunt. Sed multi carnis reſurrectionem negaue-
runt:dixerūt in fide iam factam eſſe reſurrectionem. Tali-
bus reſiſtit apoſtolus dicens. Ex quibus eſt hymeneus et
filetus:q̄ circa veritatē oberrauerunt:dicentes reſurrectio
nem iam factam eſſe:⁊ fidem quorūdam ſubuerterūt. Iam
factam eſſe reſurrectionem dicebant. Sed eo modo vt alia
non ſperaret:⁊ reprehendebant homines qui ſperabant re-
ſurrectionem carnis:velut iā reſurrectio que ꝓmiſſa erat:
credendo impleret in mente. Reprehendit eos apoſtolus.
Cur eos reprehendit? Nonne hoc docebāt quomodo dñs
loquebat? Venit hora ⁊ nunc eſt quādo mortui audient vo
cem filij dei:⁊ qui audierint viuent. Sed de vita mentiū lo
quor adhuc. Ait tibi ieſus. Nōdum loquor de vita corpoꝝ
ſed loquor de vita vite corpoꝝ:id eſt de vita animarum:in
quibus eſt vita corpoꝝ. Nam ſcio eſſe corpora in monumē
tis iacētia/ſcio ⁊ corpora veſtra in monumētis futura. Nō
dum de illa reſurrectione loquor. De iſta loquor/de iſta re-
ſurgite:ne ad penam in illa reſurgatis. Sz vt noueritis q2
de illa loquor:quid addo? [Sicut eī habet pater vitam in
ſemetipſo:ſic dedit et filio habere vitā in ſemetipſo?] Hec
vita quod pater eſt/quod filius eſt:ad q̄d pertinet: ad ani-
mam/an ad corpus? Non enim vitam illam ſapientie ſen-
tit corpus:ſed mēs rationalis. Nam nec omnis anima po-
teſt ſentire ſapientiam. Habet enim ⁊ pecus animā:ſed pe
coris anima non poteſt ſentire ſapiētiam. Ergo anima hu
mana poteſt ſentire iſtam vitam quā habet pater in ſemet-
ipſo:⁊ dedit filio vitam habere in ſemetipſo:quia illud ē ve
rum lumen quod illuminat non omnem animam: ſed oēm
hominē venientem in hunc mundum. Cum enim ipſi men-
ti loquor audiat:id eſt obediat ⁊ viuat. Noli itaq̄ domine
tacere de reſurrectione carnis/ne nō eam credāt homines
⁊ remaneamus nos argumentatores/nō predicatores. Er
go ſicut habet pater vitam in ſemetipſo:ſic dedit ⁊ filio ha
bere vitam in ſemetipſo. Intelligāt qui audiunt:credāt vt
intelligāt:obediant vt viuāt. Audiant adhuc aliud/ ne hic
finitam eſſe reſurrectionem putent. [Et dedit ei poteſtatē I
et iudicium facere.] Quis dedit? Pater. Cui dedit? filio.
Cui enim dedit habere vitam in ſemetipſo:⁊ poteſtatē de-
dit ei ⁊ iudicium facere. [quia filius hominis eſt.] Iſte eñ
chriſtus ⁊ filius dei:⁊ filius hominis eſt. In principio erat Joh. i.
verbum:⁊ verbum erat apud deū:et deus erat verbū. Hoc
erat in principio apud deum. Ecce quomodo dedit ei vitā
habere in ſemetipſo. Sed q2 verbum caro factum eſt ⁊ ha-
bitauit in nobis:ex virgine maria homo factus/filiꝰ homi
nis eſt. Proinde q2 filius hominis eſt:quid accepit? Po-
teſtatem ⁊ iudicium facere. Quod iudicium? In fine ſecu-
li:⁊ ibi erit reſurrectio mortuoꝝ:ſed corporū. Animas ergo iiij. ſer. de.
ſuſcitat deus per chriſtum filium dei:corpora ſuſcitat deꝰ xlviij. Sj
per eundem chriſtū filiū hominis. Dedit ei poteſtatē. Hāc cum.
poteſtatem non haberet niſi acciperet:⁊ eſſet homo ſine po
teſtate. Sed ipſe eſt filius hominis/qui ⁊ filius dei. Heren
do eñ ad vnitatē perſone filius hominis/filio dei:facta eſt
vna perſona/eadēq̄ filius dei qui ⁊ filiꝰ hominis. Quid au
tem propter quid habeat dinoſcēdum eſt. Filius hominis
habet animā:habet corpus. Filius tamen dei quod eſt ver
bum dei:habet hominē tanq̄ anima corpus. Sicut anima
habens corpus non facit duas perſonas ſed vnū hominē:
ſic verbū habens hoīem:nō facit duas perſonas ſed vnum
xp̄m? Quid eſt homo? Anima rationalis habens corpus
Quid eſt chriſtus? Verbū dei habens hoīem. Video de q̄
bus rebus loquar:⁊ quis loquar:⁊ quibus loquar. Nūc au
dite de reſurrectione corpoꝝ non me ſed dñm locuturū:ꝓ-
pter eos qui reſurrexerūt ſurgendo a morte/inherēdo vite
Cui vite? Que non nouit mortē. Quare non nouit mortē?
Q2 neſcit mutabilitatem. Quare neſcit mutabilitatem? Q2
vita eſt in ſemetipſo. Et poteſtatē dedit ei ⁊ iudiciū facere
quia filius hominis eſt. Quod iudicium et quale iudiciū?
[Nolite mirari hoc] quia dixi dedit ei poteſtatem ⁊ iudici
um facere. [Quia venit hora] non addidit: ⁊ nunc eſt. Er-
go horam quandā vult inſinuare:in fine ſeculi. Hora autē
nunc eſt vt reſurgant mortui:hora erit in fine ſeculi vt reſur
gant mortui. Sed reſurgant nunc in mēte:tūc in carne. Re
ſurgant nunc in mente per verbū dei filium dei:reſurgent
tunc in carne per verbum carnem factū filium hoīs. Neq̄
eñ ad iudicium viuorum ⁊ mortuorū pater ipſe venturus
eſt:nec tñ recedit a filio pater. Quomodo ergo non ipſe vē
turus eſt? Quia non ipſe videbitur in iudicio. Videbūt in
quem pupugerūt. Forma illa erit iudex que ſtetit ſub iudi-
ce:illa iudicabit que iudicata eſt. Iudicata eñ iniq̄: iudi-
cabit iuſte. Veniet ergo forma ſerui:⁊ ipſa apparebit. Et rel
forma dei:quomodo appareat iuſtis ⁊ iniuſtis? Nam ſi iu
dicium non fieret niſi inter ſolos iuſtos:appareret tāq̄ iu-
ſtis forma dei. Quia vero iudiciū futurū eſt iuſtorum ⁊ ini-
quorum/nec licet vt iniq̄ videant deū. Beati eñ mūdo cor Matth. v.
de q2 ipſi deum videbūt. Talis apparebit iudex qualis vi
deri poſſit/⁊ ab eis quos coronaturꝰ eſt:⁊ ab eis quos dā-
naturus eſt. Forma ergo ſerui videbit: occulta erit forma
dei. Occultus erit in ſeruo filiꝰ dei ⁊ apparebit filius hoīs
q2 poteſtatē dedit ei ⁊ iudiciū facere q2 filiꝰ hoīs eſt. Et q2
ipſe ſolꝰ apparebit in forma ſerui:pater aūt nō apparebit q2
nō eſt indutꝰ forma ſerui. Ideo ſuperiꝰ ait. Pater nō iudi-
cat quēq̄:ſed oē iudiciū dedit filio. Bene ergo dilatū ē:vt
ipſe eſſet expoſitor q̄ ꝓpoſitor. Superius eñ occultū erat/
nunc aūt vt arbitror manifeſtū eſt:q2 dedit ei poteſtatē et
iudiciū facere:q2 pater nō iudicat quēq̄:ſed oē iudiciū de
dit filio. Q2 iudiciū per illā formā futurū eſt quā nō habet
pater. Et quale iudiciū? Nolite mirari hoc: q2 venit hora:
nō ea q̄ nunc eſt vt reſurgāt aīe:ſed q̄ futura eſt vt reſurgāt
corpora. Expreſſiꝰ hoc dicat vt calumniā hereticꝰ negatos
reſurrectionis corporis nō inueniat:quāq̄ iā intellectꝰ elu
ceſcat. Cū ſuperius dictū eſſet:venit hora:addidit et nunc
eſt. Modo aūt venit hora:⁊ nō addidit:⁊ nunc eſt. Tamen
omnes auſas/omnes clauiculas calumniarum: omnes no

dos laqueorum:aperta veritate diſrumpat. Nolite mirari
hoc:q2 venit hora [in qua omnes qui in monumẽtis ſunt.]
K ¶ Quid euidentius/ꝗd expreſſius? Corpora ſunt in monu-
mentis:anime non ſunt in monumẽtis:nec iuſtorũ/nec ini-
quorum. Juſti anima in ſinu abrahe fuit:iniqua anima apud
inferos torquebatur. Jn monumentis nec in illa nec illa. Su
perius qñ ait venit hora ⁊ nunc eſt:obſecro intendite. No-
☞ ſtis fratres q2 ad panẽ veneris cũ labore peruenitur:ꝗ̃to ma-
gis ad panem mẽtis. Cum labore ſtatis ⁊ auditis:ſed nos
cum maiore ſtam⁹ ⁊ loquimur. Si laboramus propter vos
cõlaborare non debetis propter eoſdem vos. Superius er
go cũ diceret venit hora:adderet ⁊ nunc eſt:quid ſubiecit?
Qñ mortui audient vocem filij dei:⁊ qui audierint viuent.
Non dixit omnes mortui audient:et qui audierint viuent.
Mortuos eñ iniquos volebat intelligi. Et nunquid oẽs
iniqui obaudiſſẽt euangelio? Aperte dicit apoſtolus:ſed nõ
oẽs obaudiunt euangelio. Tamen qui audiunt viuent:q2
oẽs qui obaudiũt euangelio tranſeunt ad vitam eternam
per fidẽ. Non tamen oẽs obaudiunt ⁊ hoc nũc eſt. At vero
in fine oẽs qui ſunt in monumẽtis:hoc eſt:iuſti ⁊ iniuſti [au
† Alia lra. dient vocem † eius et procedent.] Quomodo noluit dicere
filij dei. et viuent? Omnes enim procedent:ſed non omnes viuent.
Jn eo quippe quod ſupra dixit:⁊ qui audierint viuẽt: in ip
ſa auditiõe vitã eternam intelligi voluit ⁊ beatã: quam nõ
oẽs habebunt qui de monumentis ꝓcedent. Jam ergo ex
cõmemoratione monumẽtorũ:⁊ expreſſione ꝓceſſionis de
monumentis:aperte intelligim⁹ corporum reſurrectionẽ. Au
dient oẽs vocem eius et ꝓcedent. Et vbi iudicium:ſi oẽs
audient ⁊ oẽs ꝓcedẽt? Si oẽs audient ⁊ omnes procedẽt:
quaſi totum confuſum eſt:nihil video diſcretum. Certe ac-
cepiſti poteſtatem iudicandi:quia filius hominis es. Ecce
aderis in iudicio reſurgent corpora:de ipſo iudicio dic ali
quid:hoc eſt:de diſcretione malorum ⁊ bonorũ. Et hoc au
† Al.li. bo di. [Qui † bene fecerũt in reſurrectionẽ vite † qui male ege
na. L rũt in reſurrectionẽ iudicij.] Superius cum de reſurrectio
† Alia lit. ne mentium ⁊ animarũ loqueretur:nũquid fecit diſcretio-
ꝓ mala. nem. Sed oẽs qui audient viuent:quia obaudiendo viuẽt.
At vero reſurgendo ⁊ ꝓcedendo de monumentis:non oẽs
ad vitã eternã ibunt ſed qui bene fecerũt. Qui autem male
ad iudicium. Hic eñ iudicium pro pena poſuit:⁊ erit dire-
ptio non qualis modo eſt. Nam ⁊ modo ſeparamur non lo
cis ſed moribus/affectionibus/ deſiderijs/ fide/ſpe/chari-
tate. Simul eñ cum iniquis viuimus: ſed non vna vita eſt
oĩm. Jn occulto dirimimur/in occulto ſeparamur:quomo
do grana in area:non quomodo grana in horreo. Et ſepa-
rantur grana in area ⁊ miſcẽtur. Separantur cũ a palea ex
poliantur:miſcentur/quia nondum ventilantur. Tũc aperta
erit ſeparatio/ſicut morum ſic ⁊ vite. Sicut ſapientie ita ⁊
corporũ. Eunt qui bene fecerunt viuere cum angelis dei:ꝗ
male egerũt:torqueri cum diabolo ⁊ angelis eius:⁊ trãſiet
forma ſerui. Ad hoc certe preſentauerat vt faceret iudiciũ:
poſt iudiciũ perget hinc:ducet ſecum corpus cui caput eſt
⁊ offeret regnum deo. Tũc plane videbitur forma dei que
nõ potuit videri ab iniquis:quorum viſioni forma ſerui ex
hibenda erat. Dicit ⁊ alibi ſic:ibunt iſti in cõbuſtionẽ eter-
nam de quibuſdam ſiniſtris:iuſti autem in vitam eternam
De qua alio loco dicit. Hec eſt autem vita eterna: vt cogno
ſcant te vnũ verũ deũ/⁊ quem miſiſti ieſum chriſtum. Tũc
ibi apparebit:qui cum in forma dei eſſet/non rapinam arbi
tratus eſt eſſe ſe equalem deo. Tunc ſe oſtendet: quomodo
Joh.xiiij. ſe dilectoribus ſuis oſtenſurum ꝓmiſit. Qui eñ diligit me
(ait) mandata mea cuſtodit:⁊ qui diligit me diligetur a pa
tre meo/⁊ ego diligam eum:⁊ oſtendam meipſum illi. Qui
bus loquebatur preſens eis erat. Sed formã ſerui videbãt
formã autem dei non videbant. Per iumẽtum ad ſtabulũ
ducebantur curandi:ſed ſanati videbunt/ q2 oſtendã (inqt)
meipſum illis. Quomodo oſtẽditur equalis patri/cum di-
cit philippo:qui me videt/ videt ⁊ patrem meum. [Nõ poſ
ſum ego a meipſo facere quicꝗ̃:ſicut audio iudico et iudi-
cium meum iuſtum eſt.] Et quia dicturi illi eramus ſi tu iu
dicabis/et pater non iudicabit quia omne iudicium dedit
filio:non ergo ſm patrem iudicabis: adiecit. Non poſſum
ego a meipſo facere quicꝗ̃:ſed ſicut audio iudico/⁊ iudici-
um meum iuſtum eſt. [Quia non quero voluntatem meam
ſed voluntatem eius qui miſit me.] Certe filius quos vult
viuificat:non querit voluntatem ſuam:ſed voluntatẽ eius
qui miſit illum. Non meam:non propriã. Non meam/nõ fi
lij hominis. Non meam que reſiſtat deo. Faciunt enim ho
mines voluntatem ſuam/non dei:quãdo faciunt quod vo-
lunt non quod iubet deus. Quando aũt faciũt quod volũt
vt tamen ſequantur voluntatem dei:non faciunt voluntatem
ſuam ꝗuis qđ volunt faciãt. Nolẽs fac quod iuberis: atꝗ
ita ⁊ hoc facias quod vis:⁊ non voluntatẽ tuam facies ſed
iubentis. Quid ergo ſicut audio iudico? Audit filius ⁊ de-
monſtrat ei pater. Et videt filius patrem facientẽ. Et iſta
diſtuleramus paulo enucleatius pro viribus pertractare:
ſi tẽpus nobis peracta lectione ⁊ vires remanſerint. Si di-
cam me poſſe loqui adhuc:forte ⁊ vos audire iam non po-
teſtis. Item forte auiditate audiendi dicitis poſſum⁹. Me
lius eſt ergo vt ego ĩfirmitatem meam fatear/ qui iam fati
gatus loqui non poſſum:ꝗ̃ vt vobis iam bene ſatiatis:ad
huc infundã quod non bene digeratis. Proinde huius ꝓ-
miſſiõis quã ad hodiernum tempus ſi ſupereſſet diſtulerã
tenete me adiuuante domino in craſtinum debitorem.

Tractatus.xx.

¶ Amen amen dico vobis: Non poteſt filius a
ſe facere quicꝗ̃ niſi quod viderit patrem facien-
tem. Quecumꝗ̃ enim ille fecerit hec et filius ſi-
militer facit.

Verba domini noſtri ieſu chriſti maxime que Jo A
hannes cõmemorat euangeliſta:qui nõ ſine cau-
ſa ſuper pectus domini diſcũbebat/niſi vt ſecre-
ta altioris ſapiẽtie eius ebiberet:⁊ quod aman-
do biberat:euangelizando ructaret ita ſecreta ſunt ⁊ ꝓfun
de intelligentie:vt oẽs turbent qui peruerſo ſunt corde:et
oẽs exerceant qui recto ſunt corde. Proinde animaduer-
tat charitas veſtra:ad hec pauca que lecta ſunt. Videam⁹
ſi quomodo poſſumus donante ⁊ adiuuante ipſo qui verba
ſua nobis voluit recitari:ꝗ tunc audita atꝗ cõſcripta ſunt
vt modo legerentur:quid ſibi velit quod audiſtis dicere.
[Amen amen dico vobis nõ poteſt filius a ſe facere quicꝗ̃
niſi quod viderit patrem facientẽ. Quecũꝗ enim pater fa-
cit:hec eadem ⁊ filius facit ſimiliter.] Unde autem natus
ſit ſermo iſte:cõmemorandi eſtis propter ſuperiora lectio-
nis:vbi curauerat dominus quẽdam inter illos/qui ꝗnꝗ
porticib⁹ piſcine illi⁹ ſalomonis iacebat:cui dixerat. Tol-
le grabatum tuum:⁊ vade in domum tuam. Hoc autẽ fece
rat ſabbatis. Unde perturbati iudei calumniabantur: qua-
ſi euerſorem ⁊ preuaricatorem legis. Tũc eis dixerat. Pa Joh.v.
ter meus vſꝗ modo operatur:⁊ ego operor. Jlli eñ carna
liter ſapiẽtes:ſabbati obſeruationem putabãt dñm poſt la
borem fabricati mũdi vſꝗ ad hunc diem quaſi dormire:et
propterea ſanctificaſſe illum diem:ex quo cepit velut a la-
boribus requieſcere. Eſt autem ſacramentum ſabbati an-
tiquis patrib⁹ noſtris preceptũ/qđ nos chriſtiani ſpiritua
liter obſeruamus:vt ab omni ſeruili opere:id eſt ab oĩ pec-
cato:quia dñs dixit. Omnis qui facit peccatũ ſeru⁹ eſt pec Joh.viij.
cati:abſtineamus nos:⁊ habeamus quietẽ in corde noſtro
id eſt trãquillitatem ſpiritualem. Et ꝗuis in hoc ſeculo id
conemur:ad eam tamen requiem perfectam non peruenie-
mus:niſi cum de hac vita exierim⁹. Sed ideo dictũ eſt deũ
requieuiſſe:quia iam creaturam nullam ꝯderet poſtꝗ̃ per
fecta ſunt omnia. Quietem vero propterea appellauit ſcri-
ptura:vt nos ammoneret poſt bona opa quieturos. Sic eĩ
ſcriptũ habemus in geneſi. Et fecit deus oĩa bona valde:⁊ Gen.ij.
requieuit de⁹ die ſeptimo. Et tu hõ cum attẽdis ipm poſt
bona opera requieuiſſe:non tibi ſperes requiem/niſi cũ bo-
na feceris operatus. Et quẽadmodum deus poſtea ꝗ̃ fecit
hominem ad imaginem ⁊ ſimilitudinẽ ſuam ſexto die/ ⁊ in
illo perfecit omnia opera ſua bona valde: requieuit ſeptimo
die:ſic ⁊ tibi requiem non ſperes niſi cum redieris ad ſimi-
litudinem dei in quã factus es:quã peccando ꝑdidiſti. Nõ
eñ dñs laboraſſe dicendus eſt:ꝗ iuſſit ⁊ facta ſunt. Quis ẽ
qui poſt tantam operis facilitatẽ quaſi poſt laborẽ velit re
quieſcere? Si iuſſit:⁊ aliqd ei reſiſtit ⁊ nõ eſt factũ/ ⁊ vt fieret
laborauit:merito dicatur poſt laborẽ requieuiſſe. Tũ hoc ĩ ipo

Geñ.j. libro geneſeos legamus. Dixit deus: fiat lux: et facta eſt lux
dixit deus: fiat firmamentum: et factum eſt firmamentum:
et cetera iu verbo eius continuo facta. Cui rei atteſtatur et
Ps.xxxij pſalmus dicens. Ipſe dixit et facta ſunt/ ipſe mandauit et
creata ſunt: quomodo poſt mūdū factū/ requiē quaſi vt ceſ
ſaret requirebat: qui in iubēdo nūq̄ laborauerat? Ergo il
la myſtica ſunt: et ꝓpterea ita poſita vt nobis requiē ſpere
mus poſt hāc vitā: ſi bona opera fecerim⁹. Ideo dñs retū
dens impudentiā et errorē iudeoꝝ et oſtendens eos non re
cte ſapere de deo: ait illis ſcandalizantib⁹/ q̄ſ ſabbato ope
rabatur hominū ſanitatē. Pater meus vſq̄ modo operat
et ego operor. Nolite ergo putare quia ſabbato ita requieuit
pater meus/ vt ex illo non operet: ſed ſicut ipſe nunc operat
operor et ego. Sed ſicut pater ſine labore: ſic et filius ſine la
bore. Dixit deus et facta ſunt: dixit chriſtus languenti/ tolle
grabatū tuū et vade in domū tuam: et factū eſt. Catholica
autē fides habet q̄ patris et filij opera inſeparabilia ſunt.
B ¶ Hoc eſt q̄ſ volo ſi poſſum loqui charitati veſtre. Sed ſꝫ
illa verba dñi: qui poteſt capere capiat: qui aūt capere non
poteſt/ nōm ibi aſcribat: ſed tarditati ſue: et conuertat ſe ad
illum qui cor aperit vt infundat quod donat. Poſtremo et
ſi q̄ſq̄ ꝓpterea non intellexerit/ q: non a me ſic dictū eſt vt
dici debuit: ignoſcat humane fragilitati et ſupplicet diuine
bonitati. Habem⁹ eñ intus magiſtrū chriſtum: q̄cq̄d p au
rem veſtrā et os meū capere nō potueritis: in corde veſtro
ad eū cōuertimini: q̄ et me docet q̄ſ loquor: et vobis quēad
modum dignat diſtribuit/ qui nouit quid det/ et cui det: ade
rit petenti/ aperiet pulſanti: et ſi forte non dederit: nemo ſe
dicat deſertum. Forte ei aliquid dare differt: ſed neminem
eſurientē relinq̄t. Si eñ nō dat ad horā: exercet querentem
non cōtemnit petentē. Videte ergo et attendite quid velim
dicere: et ſi forte nō poſſim: catholica fides hoc habet firma
ta ſpiritu dñi in ſanctis ei⁹ cōtra oēm hereticā prauitatem
q: patris et filij opera inſeparabilia ſunt. Quid eſt q̄ſ dixi?
Quomodo ipſe pater et fili⁹ inſeparabiles ſunt: ſic et opera
patris et filij inſeparabilia ſunt. Quomodo pater et fili⁹ iſe
parabiles ſunt? Q: ipſe dixit. Ego et pater vnum ſum⁹: q:
pater et fili⁹ nō ſunt duo dij ſed vnus deus: verbū et cui⁹ eſt
verbū vnus et vnicus de⁹: vnus pater et filius charitate cō
plexi/ vnuſq̄ charitatis ſpūs eoꝝ: vt fiat trinitas pater et fi
lius et ſpirituſſanctus. Nō ergo tm̄ patris et filij: ſed et ſpiri
tuſſancti ſicut equalitas et inſeparabilitas perſonarum: ita
etiā opera īſeparabilia ſunt? Adhuc planius dicā: quid ſit
opera inſeparabilia ſunt. Nō dicit catholica fides: q: fecit
deus pater aliquid/ et fecit filius aliquid aliud: ſed q̄ſ fecit
pater/ et fili⁹ fecit/ et ſpirituſſanctus fecit. Per verbū enim
facta ſunt oīa Quando dixit et facta ſunt: per verbū facta
ſunt: per chriſtū facta ſunt. In principio eñ erat verbum/ et
verbū erat apud deū/ et deus erat verbū: oīa per ipſum fa
cta ſunt. Si oīa per ipſum facta ſunt: dixit deus fiat lux/ et
facta eſt lux: in verbo fecit: per verbū fecit. Ecce ergo nunc
audiuim⁹ euangeliū cum reſpōderet ſtomachātibus iude
is: q: nō ſolum ſoluebat ſabbatum ſed et patrē ſuū dicebat
deū: equalem ſe faciens deo. Sic eñ ſcriptum eſt in ſuperio
ri capitulo. Cū ergo tali coꝝ errāti indignationi dei filius
et veritas reſponderet ait. [Amen amen dico vobis nō pōt
fili⁹ a ſe facere quicq̄: niſi quod viderit patrem facientē.]
Tanq̄ diceret. Quid ſcandalizati eſtis q: patrem meum
dixi deū: q: equalem me facio deo? Ita ſum equalis: vt il
le me genuerit. Ita ſum equalis: vt nō ille a me: ſed ego ab
illo ſim: Hoc eñ intelligit in his verbis: non poteſt a ſe fili
us facere quicq̄ niſi q̄ſ viderit patrem facientem: hoc eſt:
quicq̄d filius habet vt faciat/ a patre habet vt faciat. Qua
re habet a patre vt faciat? Q: a patre habet vt fili⁹ ſit: q: a
patre habet vt poſſit: q: a patre habet vt ſit. Filio eñ hoc ē
eſſe quod poſſe. Homini non ita eſt: ex comparatiōe huma
ne infirmitatis/ longe infra iacentis. Vetuſq̄ corda ſuſtol
C lite. Et ne forte aliquis noſtrum tāgat ſecretum et quaſi co
ruſcatione magne lucis horreſcens: ſapiat aliquid ne inſi
piens remaneat: non tamen ſe totū ſapere putet ne ſupbiat
et quod ſapuit amittat. Homo aliud eſt quod eſt: aliud q̄ſ
poteſt. Aliquādo eñ et eſt homo et non poteſt q̄ſ vult. Ali
quādo aūt ſic eſt homo vt poſſit quod vult. Itaq̄ aliud eſt
eſſe ipſius: aliud poſſe ipſius. Si enim hoc eſſet eſſe ipſius/
q̄ſ eſt poſſe ipſi⁹: cū vellet poſſet. Deus autē cui nō eſt alia
ſubſtantia vt ſit/ et alia poteſtas vt poſſit: ſed cōſubſtantiale
illi eſt quicq̄d eius eſt/ et quicquid eſt: q: deus eſt: non alio
modo eſt/ et alio modo poteſt: ſed eſſe et poſſe ſimul habet/
quia velle et facere ſimul habet. Quia ergo potentia filij de
patre eſt/ ideo et ſubſtantia filij de patre eſt: et q: ſubſtantia
filij de patre/ ideo potentia filij de patre eſt. Non alia potē
tia eſt in filio et alia ſubſtantia: ſed ipſa eſt potentia que ſub
ſtantia: ſubſtantia vt ſit: potentia vt poſſit. Ergo quia fili⁹
de patre eſt: ideo dixit. Non poteſt a ſe filius facere quicq̄
q: non eſt filius a ſe/ ideo non poteſt a ſe. Videt eñ quaſi
minorē ſe feciſſe cū dixit. Nō poteſt fili⁹ a ſe facere quicq̄:
niſi quod viderit patrē facientē. Hic erigit ceruicem here
tica vanitas: eoꝝ ſcꝫ qui dicunt filiū minorem eſſe q̄ pater
minoris poteſtatis/ poſſibilitatis: non intelligentes myſte
rium verborum chriſti. Attendat autē charitas veſtra: et vi
dete quēadmodum in carnali ſuo intellectu modo turbent
in ipſis verbis chriſti. Hoc aūt pauloante pre locut⁹ ſum:
quia oīa perverſa corda perturbat: ſicut pia corda exercet
verbū dei: maxime q̄ſ per iohannem euāgeliſtam dicitur.
Alta eñ per illū dicuntur: non qualiacumq̄/ non que facile
intelligant. ¶ Ecce iam hereticus ſi forte audit verba iſta: D
erigit ſe et dicit nobis. Ecce minor eſt filius q̄ pater. Ecce
audi verba filij qui dicit: non poteſt fili⁹ a ſe facere quicq̄/
niſi quod viderit patrem faciētem. Expecta quēadmodū
ſcriptum eſt. Eſto manſuetus ad audiendū verbū vt intel Eccli.v.
ligas. Puta eñ me conturbatum eſſe his verbis/ qui dico
equalem poteſtatē maieſtatēq̄ eſſe patris et filij: cum audi
ui: nō poteſt filius a ſe facere quicq̄: niſi quod viderit patrē
facientem. Turbatus his verbis quero abs te: qui iā tibi
videris intellexiſſe. Nouim⁹ in euangelio filium ambulaſſe
ſuper mare: vbi patrē vidit ambulaſſe ſuper mare? Hic iā Mat.xiiij
ille turbatur. Pone ergo q̄ſ intellexeras: et ſimul queram⁹
Quid ergo facim⁹? Verba dñi audiuimus: non poteſt fili⁹
a ſe facere quicq̄/ niſi quod viderit patrem facientē. Ambu
lauit ipſe ſuper mare: pater nunq̄ ambulauit ſuper mare. ?
Certe non facit filius quicq̄: niſi quod viderit patrē facien
tem. Redi ergo mecū ad id quod dicebā: ne forte ſic intelli
gendum ſit vt de queſtione ambo exeamus. Nam ego ſm
fidem catholicam video quomodo exeam ſine offenſione/
ſine ſcandalo. Tu aūt circūcluſus: queris qua exeas. Qua
intraueras vide. Forte nonītellexiſti et hoc quod dixi: qua
intraueras vide: ipſum audi dicentē. Ego ſum ianua. Nō
ſine cauſa ergo queris qua exeas/ et non inuenis: niſi q: per
ianuam nō intraſti: ſed per maceriam cecidiſti. Ergo quē
admodum potes a ruina tua collige te etītra per ianuā: vt
ſine offenſione intres: et ſine errore exeas. Per chriſtum ve
ni: nec ex corde tuo afferas quod dicas: ſed quod ille oſten
dit: hoc loquere. Ecce fides catholica quēadmodū exit de
iſta propoſitione. Ambulauit fili⁹ ſuper mare. Pedes car
nis fluctibus impoſuit: caro ambulabat: diuinitas guber
nabat. Qñ ergo caro ambulabat et diuinitas gubernabat:
pater abſens erat? Si abſens erat: quomodo ipſe filius di
cit: pater autem in me manēs ipſe facit opera ſua? Si ergo Joh.xiiij.
pater in filio manens ipſe facit opa ſua: ambulatio illa car
nis ſuper mare: a patre fiebat: p filiū fiebat. Ergo illa am
bulatio opus eſt patris et filij inſeparabile: vtrūq̄ ibi ope
rantem video. Nec pater filium deſeruit: nec filius a patre
diſceſſit. Itaq̄ quicquid facit filius: non facit ſine patre: q:
quicquid facit pater nō facit ſine filio. Exitum eſt hinc: vi
dete quia recte nos dicimus īſeparabilia eſſe opera patris
et filij et ſpirituſſancti. ¶ Nam quomodo tu intelligis: ecce E
fecit deus lucem et vidit filius patrem faciētem lucem: ſm
carnalem intellectum tuū: q: ideo vis minorem intelligere
q: dixit: nō poteſt filius a ſe facere quicq̄: niſi quod viderit
patrem facientem. Fecit deus pater lucē. Quā aliā fecit fi Gen.j.
lius. Fecit de⁹ pater firmamentū celū inter aquas et aq̄s:
vidit eñ filius ſm intelligentiā tuā tardam et groſſam: quia
vidit filius patrē facientē firmamentū et dixit. Non poteſt
filius a ſe facere quicq̄: niſi quod viderit patrem facientē.
Da mihi alterū firmamētum: an tu amiſiſti fundamentum
Superedificati autē ſupra fundamentum apoſtolorum et
ꝓphetarum: ipſo ſummo lapide angulari exiſtēte xp̄o ieſu
pacantur in chriſto: nec contendunt et errant in hereſi. In

telligim⁹ ergo lucem factã a deo patre: ſed p filiũ. Omnia ergo per ipſum facta ſunt: ⁊ ſine ipſo factum eſt nihil. Excute intelligentiam tuam: nec intelligentiã vocandam/ ſed plane ſtulticiã. De⁹ pater fecit mundum. Quem fecit filius alterũ mundũ? Da mihi mũdum filij. Iſte in quo ſum⁹/ cuius eſt? Dic nobis: a quo fact⁹ eſt? Si dixeris a filio: erraſti a patre. Si dixeris a patre nõ a filio: reſpõdebit tibi euãgelium. Et mũdus per eũ factus eſt: ⁊ mũdus eũ non cognouit. Agnoſce ergo eũ per quẽ factus eſt mundus/ ⁊ noli eſſe inter illos qui eũ non receperũt: qui cum qui fecit mundum non cognouerunt. Inſeparabilia ergo opera patris ⁊ filij. Sed hoc eſt: nõ poteſt filius a ſe quicq̃ facere: qđ eſſet ſi diceret/ non eſt filius a ſe. Etenĩ ſi filius eſt/ natus eſt: ſi nat⁹ eſt/ ab illo eſt de quo natus eſt. Sed tamen equalem ſibi genuit. Non enim defuit aliquid generanti. Aut tempus queſiuit vt generaret qui genuit coeternũ: aut matrem queſiuit vt generaret: qui de ſe ꝓtulit verbũ: aut pater generãs etate precelſerat filiũ vt minorẽ filiũ generaret. Et forte dicit aliquis: qꝛ per multa ſecula in ſenectute ſua de⁹ ſuſcepit filium. Sicut pater ſine ſenectute: ſic filius ſine incremento. Nec ille ſenuit/ nec ille creuit: ſed equalis equalem genuit: eternus eternũ. Quomodo (inq̃t) aliquis eternus eternũ? Quomodo flãma tẽporalis generat lucẽ tẽporalẽ? Coeua eſt aũt flamma generãs luci quã generat: nec precedit tempore flamma generãs lucem generatam. Sed ex quo incipit flãma: ex illo incipit lux. Da mihi flammã ſine luce: ⁊ do tibi deũ patrẽ ſine filio. Hoc eſt ergo/ non poteſt filius a ſe facere quicq̃ niſi qđ viderit patrem facientẽ: qꝛ videre filij/ hoc eſt natũ eſſe de patre. Non alia viſio eius/ ⁊ alia ſubſtantia eius: nec alia potentia ei⁹/ alia ſubſtãtia eius. Totũ quod eſt de patre eſt. Totum qđ poteſt: de patre ẽ: qm̃ qđ poteſt ⁊ eſt/ hoc vnum eſt/ ⁊ de patre totũ eſt. ¶ Sequitur ⁊ ipſe in verbis ſuis ⁊ male intelligẽtes conturbat: vt ad rectum intellectũ reuocet errantes. Cũ dixiſſet: non poteſt filius a ſe facere q̃cq̃: niſi qđ viderit patrẽ facientẽ: ne forte carnalis ſubreperet ĩtellectus vt auerteret mentẽ ⁊ faceret ſibi homo quaſi duos fabros/ vnum magiſtrum/ alterũ diſcipulum quaſi attendentem magiſtrũ: verbi gratia: facientem archam/ vt quomodo ille fecit archam/ faciet ⁊ iſte alteram archã ſm̃ viſionẽ quã inſpexit in magiſtro operãte. Sed ne tale aliq̃d ſibi duplicaret in illa ſimplici diuinitate intellectus carnalis: ſecutus ait. [Queciq̃ enĩ pater facit:

† Alia lit. nõ habet. hec † eadem ⁊ filius facit ſimiliter.] Non enĩ ait quecumq̃ facit pater facit ⁊ filius alia ſimilia: ſed quecũq̃ pater facit hec eadẽ ⁊ fili⁹ facit ſimiliter. Que ille/ hec et ipſe. Mundũ pater/ mundum filius: mũdum ſpiritusſanctus. Si tres dij tres mundi. Si vnus deus pater ⁊ filius ⁊ ſpiritusſanctus vnus mũdus fact⁹ eſt a patre/ p filiũ in ſpirituſancto. Hec ergo facit filius que facit ⁊ pater: ⁊ non diſſimiliter facit: et hec facit ⁊ ſimiliter facit. Iam dixerat hec facit: quare addidit ſimiliter facit? Ne alius prauus intellect⁹ vel error in aĩa naſceret. Vides enĩ hominis opus: animus eſt in hoĩe ⁊ corpus. Animus imperat corpori: ſed multũ intereſt inter corpus ⁊ animũ. Corpus viſibile eſt: anim⁹ inuiſibilis. Inter potẽtiã virtutẽq̃ animi: ⁊ cuiuſuis licet celeſtis corporis multũ intereſt. Imperat tamen animus corpori ſuo et facit corpus: ⁊ qđ videt animus facere/ hoc facit ⁊ corpus. Videtur ergo corpus hoc idẽ facere qđ anim⁹: ſed non ſimiliter. Quomodo hoc idẽ facit ſed nõ ſimiliter facit? Animus verbũ apud ſe iubet lingue: ⁊ profert verbum qđ facit animus. Fecit anim⁹/ fecit ⁊ lingua: fecit dñs corporis/ fecit ⁊ ſeruus. Sed vt faceret ſeruus: a dño accepit vt faceret ⁊ iubẽte dño fecit. Hoc idem ab vtroq̃ factũ eſt. Sed nunquid ſimiliter? Quomodo nõ ſimiliter ait aliq̃s? Ecce verbum quod fecit animus meus/ manet in me: qđ fecit lingua mea: percuſſo aere tranſijt: ⁊ non eſt. Cũ dixeris verbum in animo tuo/ ⁊ ſonuerit per linguã tuã. Redi ad animũ tuũ et vide quia ibi eſt verbum qđ feciſti. Nunq̃d ſicut manſit in animo tuo: mãſit in lingua tua? Quod ſonuit per linguã tuam: fecit lingua ſonans: fecit anim⁹ cogitans. Sed quod ſonuit lingua/ tranſijt: qđ cogitauit anim⁹/ permanet. Hoc ergo fecit corpus quod fecit anim⁹: ſed non ſimiliter. Fecit enim anim⁹ que tenet anim⁹: fecit enim lingua qđ ſonat et per aerem aurem verberat. Nunq̃d ſequeris ſillabas et facis vt maneãt? Non ergo ſic pater ⁊ filius: ſed hec eadẽ facit: ⁊ ſimiliter facit. Si fecit de⁹ celũ qđ manet: hoc fecit filius celũ qđ manet. Si fecit pater hoĩem q̃ morit: eundẽ filius hoĩem fecit q̃ morit. Quecũq̃ fecit pr̃ iſtãtia: hec fecit ⁊ filius inſtãtia/ qꝛ ſimiliter fecit: ⁊ q̃cumq̃ fecit pater tẽporalia: hec eadem fecit filius temporalia: qꝛ non ſolũ ipſe fecit: ſed ⁊ ſimiliter fecit. Pater ei fecit per filiũ: qꝛ per verbũ fecit pater oĩa. ¶ Quere in patre ⁊ filio ſeparationẽ: non inuenis. Sed ſi aſſurrexiſti: tunc inuenies. Si aliquid ſupra mentẽ tuam tetigiſti: tunc nõ inuenies. Nam ſi in his verſaris que ſibi errans animus facit: cũ imaginibus tuis loqueris: nõ cum verbo dei. Fallunt te imagines tue: tranſcende corpus ⁊ ſape animũ: tranſcende ⁊ animũ ⁊ ſape deum: non tangis deum niſi ⁊ animũ tranſieris: q̃to minus tãgis: ſi in carne manſeris? Illi enĩ qui ſapiunt carnẽ: q̃ longe ſunt a ſapiendo quod deus eſt: quia non ibi eſſent etiam ſi animũ ſaperent. Recedit homo multũ a deo quãdo ſapit carnaliter: ⁊ multũ intereſt inter carnem ⁊ animum: plus tamen intereſt inter animũ ⁊ deum. Tu ſi in animo es in medio es: ſi infra attendis: corpus eſt: ſi ſupra attendis: deus eſt. Attolle te a corpore: tranſi etiã te. Vide enim quod dixit pſalmus: ⁊ ammoneris quẽadmodum ſapiendus ſit deus. Facte ſunt (inquit) lachrime mee panes die ac nocte: cum dicitur mihi quotidie vbi eſt deus tuus. Tanq̃ pagani dicãt. Ecce dij noſtri: deus veſter vbi eſt? Oſtendunt ei illi qđ videtur: nos colimus quod non videtur. Et cui oſtendam⁹? Homini qui non habet vnde videat. Nam vtiq̃ ſi ipſi deos ſuos vident oculis: habemus ⁊ nos alios oculos: vnde videamus deũ noſtrũ. Ipſi oculi mundandi ſunt: vt videamus dñm noſtrum. Beati enĩ mundo corde: quia ipſi deũ videbunt. Ergo cum ſe cõturbatum dixiſſet cum diceretur illi quotidie vbi eſt deus tuus: hec meditat⁹ ſum (inquit) qꝛ dicitur mihi quotidie vbi eſt deus tuus. Et quaſi volẽs cõprehendere dñm ſuum: hec meditatus ſum (inquit) et effudi ſuper me aĩam meam. Vt ergo attingerem deum meum de quo mihi dicebatur: vbi eſt de⁹ tuus/ nõ effudi aĩam meam ſuper carnẽ meam: ſed ſuper me. Tranſcẽdi me vt illũ tãgerem. Ille enĩ eſt ſuper me qui fecit me. Nemo eum attingit: niſi qui ſe tranſierit. Cogita corpus: mortale eſt/ terrenum eſt: fragile eſt: corruptibile eſt. Abijce. Sed forte caro temporalis eſt. Alia corpora cogita: celeſtia corpora cogita: maiora meliora: ſplendida ſunt. Attende: ⁊ ipſa velut fulgura voluunt ab oriente ad occidentẽ: non ſtant: videntur oculis non ſolũ ab homine ſed etiã a pecore. Tranſi ⁊ ipſa. Et quomodo inquies tranſeo celeſtia corpora: cum ambulo in terra? Non carne trãſis: ſed mente. Abijce ⁊ ipſa. Et ſi quantũuis luceãt/ corpora ſunt: q̃uis de celo fulgeãt corpora ſũt. Veni: qm̃ forte nõ te putas habere quo eas cũ conſideras iſta oĩa: ⁊ vltra celeſtia corpora quo iturus ſum inq̃s: et q̃d mẽte trãſiturus ſum? Cõſideraſti iſta omnia? Cõſideraui inquis. Vnde conſideraſti? Ipſe cõſiderator appareat. Ipſe enĩ conſiderator iſtorum oĩm diſcriminator/ diſtinctor ⁊ quodãmodo appenſor in libra ſapiẽtie: anim⁹ eſt. Sine dubio melior eſt animus quo iſta oĩa cogitaſti: q̃ iſta oĩa que cogitaſti. Animus ergo iſte: ſpiritus eſt non corpus. Trãſi ⁊ ipſum. Cõpara corpora ipſi animo primo: vt videas quo tranſeas. Cõpara illũ carni. Abſit: nec digneris cõparare. Cõpara illũ fulgori ſolis/ lune/ ſtellarũ/ maior fulgor ẽ animi. Primo celeritatẽ animi ipſius vide. Vide ſi non vehementior ſcintilla eſt animi cogitantis: q̃ ſplẽdor ſolis lucẽtis. Solem orientẽ tu vides animo: motus ipſius q̃ tard⁹ eſt ad animũ tuum. Cito tu potuiſti cogitare quod factur⁹ eſt ſol q̃ ille facturus eſt: ab ortu ad occidentem ventur⁹ ẽ. Iam ex alia parte cras oritur. Vbi hoc fecit cogitatio tua adhuc ille tardus eſt: ⁊ tu oĩa peragraſti. Magna ergo res eſt animus. Sed quomodo dico tranſi ⁊ ipſum? Quia ipſe animus mutabilis eſt: q̃uis melior ſit omni corpore. Modo nouit: modo nõ nouit: modo obliuiſcit: modo recordat modo vult: modo non vult: modo peccat: modo iuſtus eſt. Tranſi ergo oẽm mutabilitatẽ: non ſolum oẽ quod videt: ſed ⁊ omne qđ mutatur. Tranſiſti enĩ carnem que videtur Tranſi celũ/ ſolem/ lunam/ ſtellaſq̃: trãſi ⁊ oẽ qđ mutatur: Iã enĩ iſtis trãſactis veneras ad animũ tuũ: ſed ⁊ ibi inueniſti mutabilitatẽ animi tui. Nunquid mutabilis eſt de⁹?

Pſ. xli.

Mat. v.

Tranſi ergo ⁊ aīm tuū:effunde ſuper te aīam tuā vt contin gas deū:de quo tibi dicit:vbi eſt deꝰ tuus. Ne putes te ali quid facturū qđ hō non poſſit. Hoc fecit ipſe iohannes euā geliſta. Tranſcendit carnē/tranſcendit terrā quā calcauit: tranſcēdit maria q̄ videbat/tranſcendit aerē vbi alites vo litant:tranſcendit ſolem:traſcēdit lunā: tranſcēdit ſtellas: tranſcēdit oēs ſpiritus qui non videntur:tranſcendit mentē ſuam:ipſam rationē animi ſui. Tranſcēdens iſta oīa ſuper

Ioh.i. ſe effundēs aīam ſuā/quo peruenit? Quid vidit? In princi pio erat verbū:⁊ verbū erat apud deū. Si ergo ſeparationē non vides in luce:quid ſeparationē queris in opere. Vide deū/vide verbū eius. Inhere verbo dicēti:qꝛ ipſe dicens nō ſillabis dicit ſed ſplendore ſapientie fulget. Hoc eſt di cere/qđ dictū eſt de ſapientia ipſius:cādor eſt lucis eterne Attende candorē ſolis:in celo eſt/⁊ expandit candorē per terras oēs/per maria oīa:⁊ vtiq; corporalis lux eſt. Si ſe paras candorē ſolis a ſole:ſepara verbū a patre. De ſole lo quor. Lucerne vna flammula tenuis q̄ vno flatu poſſit ex tingui:ſpargit lucē ſuā ſuper cuncta q̄ ſubiacēt: vides lucē ſparſam a flāmula generatā:emiſſionē vides: ſeparationē non vides. Intelligite fratres chariſſimi patrē ⁊ filiū ⁊ ſpi ritū ſanctū inſeparabiliter ſibi coherere:trinitatē hanc vnū deum ⁊ oīa opera vniꝰ dei:hec eſſe patris/hec eſſe filij/hec eſſe ſpiritusſancti. Cetera que ſequuntur que pertinent ad ſermonē ipſius dñi noſtri ieſuchriſti in euangelio:qm̄ ⁊ cra ſtino die ſermo debetur vobis:adeſtote vt audiatis.

Tractatus.xxi.

¶ Pater enim diligit filium. Et oīa demōſtrat ei que ipſe facit. Et maiora his demonſtrabit ei opera:vt vos miremini. Sicut enī pater ſuſcitat mortuos ⁊ viuificat:ſic et filius quos vult viui ficat. Neq; enī pater iudicat quēq;:ſed omne iudi cium dedit filio:vt omnes honorificent filium. ſicut honorificant patrē. Qui non honorificat fi lium:non honorificat patrem qui miſit illum.

B Heſternō die q̄ntum dñs donare dignatꝰ eſt:qua potuimꝰ facultate tractauimꝰ/⁊ qua potuimus capacitate intelleximꝰ:quomodo inſeparabilia ſunt opera patris ⁊ filij:nec alia facit pater/alia filius:ſed oīa pater facit per filiū tanq; per verbum ſuum/

Ioh.i. de quo ſcriptū eſt. Oīa per ipm̄ facta ſunt ⁊ ſine ipſo factū eſt nihil. Sequētia verba hodie videamꝰ/⁊ ab eodē dño eiꝰ miſericordiam et deprecemur ⁊ ſperemus:vt primum ſi di gnum ipſe iudicat intelligamꝰ quod verū eſt. Si aūt nō po tuerimus:nō eamus in illud qđ falſum eſt. Melius eſt enī neſcire q̄ errare:ſed ſcire eſt meliꝰ q̄ neſcire. Itaq; añ oīa conari debemꝰ vt ſciamꝰ:ſi potuerimꝰ deo gratias:ſi autē non potuerimꝰ interim ꝑuenire ac venire ad veritatē:non eamus ad falſitatē. Qui enī ſumꝰ ⁊ quid tractemꝰ cōſidera re debemꝰ. Hoīes ſumꝰ carnē portantes in hac vita ambu lantes:⁊ ſi iā de ſemine verbi dei renati/tamē ita in xp̄o in nouati:vt nondū penitus ab adam expoliati. Qđ enī nr̄m mortale ⁊ corruptibile aggrauat aīam:ex adam eſſe appa ret ⁊ manifeſtū eſt:qđ aūt noſtrū ſpirituale ſubleuat aīam de dono dei ⁊ mīa eius qui vnicum ſuū miſit communica re nobiſcū mortē noſtrā ⁊ ducere nos ad imortalitatē ſuā. Hūc habemus magiſtrū vt nō peccemꝰ:⁊ defenſorē ſi pec cauerimus ⁊ ꝯfeſſi atq; cōuerſi fuerimꝰ:⁊ interpellatorē ꝓ nobis ſi q̄d boni a dño deſiderauerimus:⁊ datorē cū patre qꝛ deus vnꝰ eſt pater ⁊ filius. Sed loquebatur iſta homo ho minibus:deꝰ occultꝰ/homo manifeſtus/vt manifeſtos ho mines faceret deos:⁊ filiꝰ dei factꝰ filius hominis vt hoīm filios faceret filios dei. Qua hoc arte ſapiētie ſue faciat:in eiꝰ v̄bis agnoſcimꝰ. Loquitur enī paruulis paruus/ſed ipſe ita paruꝰ vt ⁊ magnꝰ:nos aūt parui/ſed in illo magni. Lo quitur enī tanq; fons fouēs:⁊ nutriens lactātes ⁊ amādo cre ſcentes. Dixerat nō poteſt filiꝰ a ſe facere quicq;:niſi quod viderit patrē facientē. Intelleximꝰ aūt qꝛ non ſeorſum ali quid pater facit:qđ cū viderit aliquid filiꝰ faciat ⁊ ipſe ali quid tale inſpecto opere patris ſui. Sed id qđ dixerat:nō poteſt filius a ſe facere quicq; niſi qđ viderit patrem faciē tem/qꝛ de patre eſt totus filius:⁊ tota ſubſtantia ⁊ poten tia eius ex illo eſt qui genuit eū. Modo aūt cū dixiſſet et ſe hec facere ſimiliter que facit pater:vt non intelligamꝰ alia facere patrem/alia filiū:ſed ſimili potentia facere filium ea dem ipſa que pater facit/cum pater facit per filiū:ſecutus

ait quod hodie lectū audiuimꝰ. [Pater enī diligit filium: ⁊ omnia demōſtrat ei que ipſe facit.] Rurſus mortalis co gitatio perturbatur. Demōſtrat pater filio que ipſe facit. Er go ait aliq̄s. Seorſum pater facit:vt poſſit filiꝰ videre qđ facit. Rurſus occurrūt humane cogitationi tanq; artifices duo:velut ſi faber doceat filiū ſuū artē ſuam/⁊ demonſtrat ei quicq̄d facit:vt poſſit etiā ipſe facere quod viderit patrē facientē. Omnia(inq̄t)demōſtrat ei que ipſe facit. Cū ergo pater facit filius non facit:vt poſſit videre filius qđ pater facit. Certe oīa per ipm̄ facta ſunt ⁊ ſine ipſo factū eſt nihil Hinc videamꝰ quēadmodū pater demonſtrat filio qđ fa cit:cum pater nihil faciat niſi quod per filiū facit. Quid fe cit pater? Mundum. Ita ne factum mundum demonſtra uit filio:vt ipſe tale aliquid faceret? Detur ergo mūdus no bis quē fecit filius. Sed ⁊ omnia per ipm̄ facta ſunt/⁊ ſine ipſo factū eſt nihil. Et mūdus per ipm̄ factus eſt. Si factꝰ per eū eſt mūdus/omnia per ipſum facta ſunt. Et nihil fa cit pater qđ non per filium faciat. Ubi demōſtrat filio pa ter qđ facit:niſi in ipſo filio per quē facit? Quis enī locus vbi demōſtretur opꝰ patris filio quaſi extra faciat ⁊ extra ſedeat:⁊ filius attēdat manū patris quēadmodum faciat? Ubi eſt illa inſeparabilis trinitas? Ubi eſt verbū de quo dictū eſt:qđ ipſe eſt virtus ⁊ ſapiētia dei? Ubi quod de ip ſa ſapientia dicit? Candor eſt ei lucis eterne? Ubi qđ de il la iterum dicitur/attingit a fine vſq; ad finē fortiter/⁊ diſpo nit oīa ſuauiter? Si quid facit pater:per filium facit. Si ꝑ ſapientiam ſuam ⁊ virtutē ſuam facit/non extra illi oſtēdit quod videat:ſed in ipſo illi oſtēdit quod faciat. Quid videt pater:vel potius quid videt filius in patre vt faciat? Et ip ſe poſſum forte dicere:ſed da iam qui poſſit capere:aut for te poſſum cogitare nec dicere:aut forte nec cogitare. Exce dit enī nos illa diuinitas tanq; deus homines:tanq; immor talis mortales:tanq; eternꝰ tēporales. Inſpiret ⁊ donet de fonte illo vite:nūc aliquid irrorare dignetur ⁊ ſtillare in ſi tim noſtram:ne in hac heremo areſcamus. Dicamꝰ ei dñe cui didicimus dicere pater. Audemus enī hoc quia ipſe vo luit vt auderemus/ſi tamen ſic viuamus vt non nobis di

cat ſi dñs ſum:vbi eſt honor meus. Dicamus ergo illi. Pa Mat.vi. ter noſter. Cui dicimus pater noſter? Patri xp̄i. Qui ergo patri chriſti dicit pater noſter/quid dicit chriſto niſi frater noſter? Non tñ ſicut xp̄i pater:ita ⁊ noſter pater. Nunq; ei chriſtus ita nos coniunxit:vt nullā diſtinctionē faceret in ter nos ⁊ ſe. Ille enī filius equalis patri ille eternus cū pa tre:patriq; coeternꝰ. Nos aūt facti per filium:adoptati ꝑ vnicum. Proinde nunq; auditum eſt de ore dñi noſtri ieſu xp̄i cum ad diſcipulos loqueretur dixiſſe illū de deo ſummo patre ſuo/pater noſter:ſed aut pater meus dixit/aut pater

veſter:vſq; adeo vt quodam loco poneret hec duo. Uado Ioh.xx. C ad deū meū(inq̄t)⁊ deū veſtrū. Quare non dixit deum no ſtrum? Et patrem meū dixit ⁊ patrē veſtrum. Nō dixit no ſtrum. Sic iungit vt diſtinguat:ſic diſtinguit vt non ſeiun gat. Unū nos vult eſſe in ſe:vnū autem patrem ⁊ ſe. ¶ Q̄ntū cūq; ergo intelligamꝰ/⁊ q̄ntūcūq; videamus:etiā cum an gelis equati fuerimꝰ:non videbimus ſicut videt filiꝰ. Nos enī et q̄n non videmus:ſumus aliquid. Quid aliud ſumus quando non videmus niſi non videntes ſumus? Tamē ve lut non videntes:⁊ vt videamus conuertimus nos ad deū quem videamus:et fit in nobis viſio que non erat quando nos tamen eramus. Eſt enī homo nō videns ⁊ idem ipſe cū viderit dicitur homo videns. Nō ergo hoc eſt illi videre qđ eſſe hominem. Nā ſi hoc illi eſſet videre qđ eſſe hominem: nunq; eſſet homo niſi videns. Cū vero eſt homo nō vidēs ⁊ querit videre quod non videt:eſt qui querat:eſt qui ſe cō uertat vt videat. Et cū ſe bene conuerterit ⁊ viderit:fit ho mo videns q̄ prius erat hō non videns. Uidere ergo acce dit illi:⁊ recedit ab illo. Accedit illi cū ſe cōuerterit:recedit ab illo cū ſe auerterit. Nunq̄d ita filius? Abſit. Nūq; fuit fi lius non videns:poſtea factus eſt videns? Sed videre pa trē hoc illi eſt eſſe filiū. Nos enī aduertēdo ad pctm̄ amit timus illuminationē:⁊ conuertendo nos ad deum percipi

mus illuminationē. Aliud eſt eñ lumen quo illuminamur
aliud nos q̄ illuminamur. Lumē aūt ipſum quo illumina-
mur nec auertit a ſe:nec ꝑdit lucere q: lux eſt. Sic ergo de-
mōſtrat pater oīa q̄ facit filio:vt in patre ſit oīa filius. Ui-
dendo eñ natus eſt:ꝛ naſcēdo videt. Sed nō aliq̄ñ nō erat
natus ꝛ poſtea natus eſt:ſicut nō aliq̄ñ non vidit/ ꝛ poſtea
vidit:ſed in eo qđ eſt illi videre:in eo eſt illi eſſe: in eo eſt illi
natū eſſe:in eo eſt illi permanere:i eo eſt illi nō mutari: in eo
eſt illi ſine īitio ꝛ ſine fine perſiſtere. Nō ergo carnaliter ac
cipiamus q: pater facit opus ꝛ demōſtrat filio:ꝛ viderit fi
lius opus qđ pater facit:ꝛ facit illud in alio loco aut de alia
materia. Oīa eñ ꝑ ipm facta ſunt/ꝛ ſine ipſo factū eſt nihil
Uerbū patris eſt filius:nihil dixit de⁹ qđ nō dixit in filio.
Dicendo eñ filio qđ factur⁹ erat pater per filiū:ipm filium
† Alia lit. bis. genuit per quē faceret oīa. [Et maiora † hoꝝ demōſtrabit
ei opera vt vos miremini.] Rurſus hic turbat. Et quis eſt
qui digne ꝑſcrutat hoc tm̄ ſecretū? Sed iam quō nobis lo
qui dignatus eſt:ipſe aperiat. Neq; eñ vellet dicere qđ nol
let intelligi. Q: dicere dignat⁹ ē ſine dubio excitauit audiē
tiam. Nunqđ quē excitauit vt audiret:excitatum deſeret?
Dixim⁹ vt potuimus nō tēporaliter ſcire filiū/ ꝛ nec aliud
eſſe filij viſionē/ꝛ aliud ipm filiū:ſed ipſam viſionē/ꝛ ipam
ſcientiā vel ſapientiā patris eſſe filiū:ꝛ āq; ſapientiā ꝛ eā vi
ſionem eternā eſſe ab eterno/ꝛ ei a quo eſt coeternā: nec ibi
per tp̄s aliqđ variari/nec aliqđ naſci quod nō erat:nec ali-
qđ perire qđ erat. Dixim⁹ hec vt potuim⁹. Quid ergo hic
modo facit tp̄s:vt diceret:maiora his demōſtrabit ei ope-
ra. Idē demōſtraturus eſt:hoc eſt demōſtrabit. Aliud eſt
demōſtrauit:aliud eſt demōſtrabit. Demōſtrauit de p̄teri-
to dicimus:demōſtrabit demōſtraturū dicim⁹. Quid ergo
h̄ agim⁹ fratres. Ecce quē dixeram⁹ patri coeternū/nihil ī
illo variari ꝑ tp̄s:nihil moueri ꝑ ſpacia vel momentoꝝ vel
locoꝝ/manere ſemꝑ cū patre:videntē patrē ꝛ videndo exi
ſtentē. Rurſus nobis tēpora nominās: demōſtrabit ei maiō
his maiora. Ergo demonſtratur⁹ eſt aliquid filio: qđ non
nouit fili⁹? Quid ergo faciem⁹? Quō hic ītelligim⁹? Ecce
dn̄s noſter ieſus xp̄s ſurſum erat: deorſum eſt. Qñ ſurſum
erat? Qñ dixit q̄cumq; facit pater:hec eadē ꝛ filius facit ſi
militer. Qñ modo deorſum? Maiora his demonſtrabit ei
opera. O dn̄e ieſu xp̄e ſaluator noſter verbū dei ꝑ qđ facta
ſunt oīa:qđ tibi pater demōſtratur⁹ eſt quod adhuc neſcis
Quid te latet patris? Quid te latet ī patre:quē nō latet pa-
ter. Que opera tibi maiora demōſtratur⁹ eſt? aut q̄bus ope
ribus maiora ſunt q̄ demōſtratur⁹ eſt? Cū ei dixit maiora
his:debem⁹ prius intelligere quib⁹ maiora. Recordemur
vnde ſermo iſte ꝓceſſit:qñ curat⁹ eſt ille/qui triginta ꝛ octo
annos habebat in infirmitate:ꝛ iuſſit eū ſaluū tollere gra-
batū ſuū ꝛ ire in domū ſuā. Hinc eñ iudei cōmoti cū q̄bus
loquebat/loquebat verbis ꝛ tacebat intellectu. Quodam-
modo innuebat intelligētib⁹/celabat iraſcētib⁹. Hic ergo
cū eſſent cōmoti iudei q: hoc ſabbato dn̄s faceret:dederūt
occaſionē ſermōi huic. Nō ergo ſic audiam⁹ hec tāq; obli-
ti q̄ ſupra dicta ſunt:ſed reſpiciam⁹ illū languidū triginta ꝛ
octo annoꝝ ſubito factū ſanū:ammirātib⁹ iudeis ꝛ iraſcē-
tib⁹. Querebāt tenebras magis de ſabbato: q̄ȝ lumē de mi
raculo. His ergo indignātib⁹ loquēs ait h̄: maiora his de
mōſtrabit ei opera. His maiora. Quibus? Qđ vidiſtis ho
minē factū ſanū:cui⁹ languor durauerat vſq; ad triginta ꝛ
octo annos. His maiora p̄r demonſtratur⁹ eſt filio. ¶ Que
ſunt maiora? Sequit ꝛ dicit. [Sicut eñ pater ſuſcitat mor
tuos ꝛ viuificat:ſic ꝛ fili⁹ q̄s vult viuificat.] Plane maiora
ſunt iſta. Ualde ei plus eſt vt reſurgat mortu⁹:q̄ȝ vt cōuale
ſcat egrot⁹. Maiora ſunt iſta. Sed qñ ea pater demōſtratu
rus eſt filio? Neſcit eñ ea filius:ꝛ ille q̄ loq̄bat nō nouerat
mortuos ſuſcitare? Adhuc hēbat diſcere reſuſcitare mor-
tuos/ꝑ quē facta ſūt oīa: q̄ fecit vt viuerem⁹/q̄ nō eram⁹?
Adhuc habebat diſcere vt reſuſcitaremur? Quid ē qđ vult
dicere? Deſcēdit eñ ad nos:ꝛ q̄ pauloante loquebat vt de⁹
cepit loq̄ vt hō. Ipſe eſt tñ homo q̄ de⁹/q: de⁹ fact⁹ eſt hō
ſed fact⁹ qđ nō erat/nō amittens qđ erat. Ergo acceſſit hō
vt eſſet hō q̄ erat de⁹:nō tā vt hō eſſet/ꝛ nō eſſet de⁹. Audia-
mus ergo eū ꝛ factū:q̄ audiebam⁹ conditorē. Cōditorē q:
verbū in principio. Factū q: natū ex virgine maria. Cōdi-
torem ante abraā/ante adam/ante terrā/ ante celū/añ oīa

corporalia ꝛ ſpiritalia. Factū aūt ex ſemine abrae/ex tribu
iuda/ex virgine iſraelitica. Si ergo nouim⁹ hunc q̄ nobis
loquit ꝛ deū ꝛ hoīem:intelligam⁹ verba dei ꝛ hoīs. Aliqñ
eñ talia nobis dicit que pertineāt ad maieſtatē: aliqñ que
pertineāt ad humilitatē. Ipſe eñ rex excelſus q̄ humilis
vt nos humiles faciat excelſos. Quid ergo ait? Demōſtra-
bit mihi pater his maiora:vt vos miremini. Ergo nobis ē
demōſtraturus nō illi. Cū ergo nobis ſit demōſtratur⁹ pa-
ter:ꝓpterea dixit vt vos miremini. Expoſuit ei qđ voluit
dicere:demōſtrabit mihi pater. Quare nō dixit demonſtra
bit vobis pater:ſed demōſtrabit filio? Quia ꝛ nos membra
ſum⁹ filij. Et nos mēbra tāq; qđ diſcim⁹:ipſe dicit quodā
modo in mēbris ſuis. Quō diſcit i nobis? Quō patit in no
bis. Unde ſcim⁹ q: patit in nobis:vnde ꝓbamus? Ex illa
voce de celo. Saule ſaule qđ me ꝑſequeris? Nonne ipe eſt
qui iudex in fine ſeculi reſidebit. Et iuſtos ad dexterā po-
nens:iniquos aūt ad ſiniſtrā dicturus eſt. Uenite benedi- Mat. xxv
cti patris mei ꝑcipite regnum. Eſuriui eñ ꝛ dediſtis mihi
mādūcare. Cūq; illi reſpōderint:dn̄e qñ te vidim⁹ eſurien-
tem. Dictur⁹ eſt eis. Cū vni ex minimis meis dediſtis/mi-
hi dediſtis. Quid ergo dixit/cū vni ex minimis meis dedi-
ſtis mihi dediſtis:ꝛ nūc interroget a nobis ꝛ dicamus illi
Dn̄e qñ eris diſcens/cū tu doceas oīa? Statim eñ nobis
in fide noſtra reſpōdebit. Cū vn⁹ ex minimis diſcit:ego di
ſco. Ergo gratulemur ꝛ agam⁹ grās:nō ſolū nos xp̄ianos
factos eſſe: ſed xp̄m. Intelligitis fr̄es gratiā dei ſuꝑ nos:
capitis. Ammiramini:gaudete:xp̄i facti ſum⁹. Si ei caput
ille eſt:nos mēbra:totus hō ille ꝛ nos. Hoc eſt qđ apl̄s di-
cit paulus/vt vltra iā nō ſim⁹ paruuli. Lactati ꝛ circūdati
oī vento doctrine. Superi⁹ aūt dixerat:donec occurram⁹
oēs in vnitatē fidei:in agnitionē filij dei in virū ꝑfectum:in
menſurā etatis plenitudinis xp̄i. Plenitudo ergo xp̄i ca-
put ꝛ mēbra. Quid eſt caput ꝛ mēbra? Chriſtus ꝛ eccleſia.
Arrogemus eñ nobis hoc ſuperbe:niſi ipſe dignet hoc ꝑ-
mittere:q̄ per apl̄m eundem dicit. Uos aūt eſtis corp⁹ xp̄i
ꝛ mēbra. Cum ergo oſtendit pater mēbris xp̄i/xp̄o oſtēdit
Fit quoddā miraculū magnū ſed tñ verū. Oſtendit xp̄o
qđ nouerat xp̄s/ꝛ oſtendit xp̄o ꝑ xp̄m. Res mira eſt ꝛ ma-
gna eſt. Sed ſcriptura ſic loquit. Cōtradicturi ſum⁹ diui-
nis eloquijs:ꝛ nō poti⁹ intellecturi:ꝛ ex ipſius dono ei qui
donauit gratias acturi? Quid eſt qđ dixi:demonſtrat xp̄o
per xp̄m? Demonſtrat mēbris per caput. Ecce vide illud
in te. Pone te clauſis oculis velle aliqđ tollere. Neſcit ma-
nus quo eat:ꝛ vtiq; manus tua mēbrū tuū eſt:nō eñ a cor
pore tuo ſeparata eſt. Aperi oculos videt etiā manus quo
eat:demōſtrāte capite:membrū ſecutū eſt. Si ergo in te po
tuit inueniri tale aliqđ vt corpus tuū oſtēderet corpi tuo/
ꝛ ꝑ corpus tuū demōſtrat aliqđ corpori tuo:noli mirari q:
dictū eſt:demonſtrat xp̄o per xp̄m. Demonſtrat eñ caput/
vt mēbra videant:ꝛ docet caput vt membra diſcant. Un⁹
tñ hō caput ꝛ mēbra. Noluit ſe ſeparare ſed dignat⁹ eſt ag
glutinari. Longe a nobis erat:ꝛ multū longe. Quid tā lon
ge:q̄ȝ conditū ꝛ conditor? Quid tam longe:q̄ȝ de⁹ ꝛ homo
Quid tam lōge:q̄ȝ iuſtitia ꝛ iniq̄tas? Quid tā longe: q̄ȝ eter
nitas et mortalitas? Ecce q̄ȝ longe erat verbum in princi-
pio:deus apud deum per quem facta ſunt omnia. ¶ Quo- F
modo ergo factus eſt ꝓpe:vt eēt qđ nos ꝛ nos in illo? Uer
bū caro factū eſt:ꝛ habitauit in nobis. Hoc q̄ eſt nobis de-
monſtraturus:hoc demōſtrauit diſcipulis ſuis:q̄ eū in car
ne viderūt. Quid eſt hoc? Sicut pater ſuſcitat mortuos et
viuificat:[ſic ꝛ fili⁹ quos vult viuificat.] Alius ne p̄r:alt⁹
filius? Certe oīa per ipm facta ſunt. Quid dicim⁹ fratres
mei? Lazarū ſuſcitauit xp̄s: quē mortuū ſuſcitauit pater: Joh. xi.
vt videret chriſtus quēadmodū lazarū ſuſcitaret? An qñ
reſuſcitauit lazarū chriſtus:nō eum reſuſcitauit pater? Et
ſine patre fecit filius ſolus? Legite ipſam lectionem:ꝛ vi-
dete quia patrem ibi inuocat vt reſurgat lazarus. Sicut
homo inuocat patrem: ſic deus facit cum patre. Ergo et
lazarus qđ reſurrexit: ꝛ a patre ꝛ a filio ſuſcitat⁹ eſt in do-
no ꝛ gratia ſpirituſſancti:et illud mirabile opus trinitas fe
cit. Non ergo ſic intelligam⁹:ſicut ergo pater ſuſcitat mor
tuos et viuificat: ſic et filius quos vult viuificat:vt alios
a patre reſuſcitari et viuificari:alios a filio exiſtimemus:
ſed eoſdem quos pater ſuſcitat et viuificat: ipſos et fi-

ilnos ſuſcitat ⁊ viuificat:q2 oīa p̱ ipſum facta ſunt:⁊ ſine ipō
factū eſt nihil. Et vt oſtēderet habere ſe equis a patre da-
tam tñ patris poteſtatē/ideo ait. Sic ⁊ fili⁹ quos vult viui
ficat. Et vt oſtenderet ibi voluntatē ſuā:⁊ ne q̄s diceret/ſu
ſcitat pater mortuos p̱ filiū:ſed ille tanq̄ꝫ potens/iſte tāq̄ꝫ
ex aliena poteſtate tanq̄ꝫ miniſter facit aliq̄d ſicut angelus
poteſtatē ſignificauit vbi ait. Sic ⁊ filius quos vult viuifi
cat. Non em̄ vult pater aliud q̄ꝫ filius:ſed ſicut illis vna ſub
ſtātia/ſic vna volūtas eſt. Et q̄ ſunt iſti mortui quos viui-
ficat pater ⁊ filius? An ipſi ſunt de quib⁹ diximus/lazarus
vel filius illi⁹ vidue:vel filia archiſinagogi? Nouimus em̄
iſtos a xp̄o dn̄o nr̄o ſuſcitatos. Aliud aliq̄d nobis vult inſi
nuare:reſurrectionē ſcꝫ mortuoꝝ quā oēs expectam⁹ non
illā quā quidā habuerunt vt crederēt ceteri. Reſurrexit eī
lazarus moriturus:reſurgem⁹ nos ſemp̱ cum xp̄o victuri.
Talē reſurrectionē pater fecit an fili⁹? Immo vero pater
G per filiū. Ergo filius in patre:⁊ pater in filio. ¶ Unde p̱ba-
mus:q2 de iſta dicit reſurrectione? Cū dixiſſet:ſicut em̄ pa-
ter ſuſcitat mortuos ⁊ viuificat/ſic ⁊ fili⁹ q̄s vult viuificat
ne intelligerem⁹ mortuoꝝ reſurrectionē quā facit ad mira
culū nō ad vitā eternā:ſecutus ait. [Neq̄ꝫ em̄ pater iudicat
quēq̄ꝫ:ſed iudiciū oē dedit filio.] Quid ꝰ eſt? De mortuoꝝ
reſurrectione dicebat:q2 ſicut pater ſuſcitat mortuos ⁊ vi-
uificat:ſic ⁊ fili⁹ quos vult viuificat. Unde cōtinuo tāq̄ꝫ ra
tionē ſubiecit de iudicio dicēs:neq̄ꝫ eī pater iudicat quēq̄ꝫ
ſed oē iudiciū dedit filio:niſi q2 de illa reſurrectiōe dixerat
mortuoꝝ q̄ futura eſt in iudicio. Pauloante putabam⁹ ali-
q̄d facere patrē qđ nō facit fili⁹:qn̄ dicebat. Pater diligit
filiū ⁊ oīa demonſtrat ei q̄ ipſe facit. Tanq̄ꝫ pater faciebat:
⁊ filius videbat. Sic erat ſubrepens mēti nr̄e intellect⁹ car
nalis:q̄ſi pater faceret qđ filius nō faceret:fili⁹ aūt videret
patrē demonſtrantē qđ fieret a patre. Ergo velut pater fa
ciebat:qđ filius nō faciebat. Modo iā videm⁹ aliq̄d facere
filiū:qđ nō facit pater. Quō nos verſat ⁊ mentē noſtrā per
tractat:huc atq̄ꝫ illuc ducit:vno carnis loco remanere nō ſi
nit vt v̄ſando exerceat/exercēdo mūdet:mūdādo capaces
reddat:capaces factos īpleat. Quid de nobis faciūt verba
hec? Quid loquebaꝛ? Quid loquiꝛ? Pauloāte dicebat:q2
demōſtrat filio pater q̄cq̄d facit. Uidebā q̄ſi patrē faciētē
filiū expectātē. Modo rurſus video filiū facientē:patrē va
cantē. Nō em̄ pater (inq̄t) iudicat quēq̄ꝫ:ſed oē iudiciū de-
dit filio. Qn̄ ergo filius iudicatur⁹ eſt:pater vacabit ⁊ non
iudicabit? Quid eſt hoc? Quid itelligā dn̄e? Quid dicis q̄
verbū dei es?hō ſum. Dicis q2 pater nō iudicat quēq̄ꝫ:ſed
Joh. viij. oē iudiciū dedit filio. Lego alio loco te dicentē. Ego non
iudico quēq̄ꝫ:eſt qui q̄rat ⁊ iudicet. De quo dicis/eſt q̄ que
rat ⁊ iudicet niſi de patre? Ille querit iniurias tuas:ille iu-
dicat de iniurijs tuis. Quō hic pater nō iudicat quēq̄ꝫ:ſed
oē iudiciū dedit filio? Interrogem⁹ ⁊ petrū:audiam⁹ eum
loquentē in ep̄la ſua. Chriſt⁹ p̱ nobis paſſus eſt (inq̄t) relin
quēs nobis exēplū:vt ſeq̄mur veſtigia ei⁹:qui pctm̄ non fe
cit/nec dolus inuētus eſt ī ore ei⁹. Qui cū malediceretꝛ:nō
maledicebat. Cū iniuriā acciperet nō minabaꝛ:ſed ↄmēda
bat illi q̄ iuſte iudicat. Quō verū ē q2 pater nō iudicat quē
q̄ꝫ:ſed omne iudiciū dedit filio? Turbamur hic:turbati de
ſudem⁹:deſudantes purgemur. Conemur vt cūq̄ꝫ donāte
ipſo:penetrare alta ſecrēta verboꝝ iſtoꝝ. Temere fortaſſe
facim⁹:q2 diſcutere ⁊ ſcrutari volum⁹ verba dei. Et quare
dicta ſunt/niſi vt ſcianꝛ? Quare ſonuerūt:niſi vt audianꝛ?
Quare audita ſunt:niſi vt itelliganꝛ? Cōfortet ergo nos ⁊
donet nobis aliq̄d q̄tum ipſe dignaꝛ:⁊ ſi nōdū penetram⁹
ad fontē/de riuo bibam⁹. Ecce ipſe iohānes nobis tāq̄ꝫ ri-
uul⁹ emanauit. Perduxit ad nos de alto verbū. Humilia-
uit/⁊ quodāmodo ſtrauit/vt nō horream⁹ altū:ſed accedā
H mus ad humilē. ¶ Diuo eſt quidā intellect⁹ verus/fortis/
ſi quō eū tenere poſſum⁹:q2 pater nō iudicat quēq̄ꝫ:ſed oē
iiij. ſen. di. iudiciū dedit filio. Hoc ei dictū eſt:q2 hoīb⁹ in iudicio nō
xlviij. apparebit niſi filius. Pater occultus erit:filius manifeſt⁹
In quo erit filius manifeſt⁹? In forma qua aſcēdit. Nā in
forma dei cū patre occultus eſt:in forma ſerui hoībus ma
nifeſtus. Nō ergo pater iudicat quēq̄ꝫ:ſed in manifeſto oē
iudiciū dedit filio. Hoc em̄ dictū eſt q2 hoībus in iudicio
non apparebit niſi fili⁹:ſed manifeſto. In quo manifeſto iu
dicio/filius iudicabit:q2 ipē iudicādis apparebit. Euiden

tius nobis oſtēdit ſcriptura:q2 ipſe apparebit. Quadrage-
ſimo die poſt reſurrectionē ſuā aſcendit in celū/videntib⁹
diſcipulis ſuis:⁊ vox illis angelicā viri (inq̄t) galilei/quid
ſtatis aſpiciētes in celū? Iſte qui aſſumpt⁹ ē a vobis in ce- Actuū. j.
lum:ſic veniet quēadmodū vidiſtis eum euntem in celum.
Quomodo eū videbant ire? In carne quā tetigerūt/quam
palpauerūt/cui⁹ etiā cicatrices tāgendo ſibi p̱bauerūt:in
illo corpore in quo cū eis ītrauit ⁊ exiuit p̱ q̄draginta dies
manifeſtās ſe eis in veritate/nō in aliqua falſitate/nō phā-
taſmate/nō vmbra/nō ſpiritu:ſꝫ quēadmodū ipē dixit nō
fallens. Palpate ⁊ videte:q2 ſp̄us carnē ⁊ oſſa nō habet ſi
cut me videtis habere. Eſt quidē illud iā corpus dignū ce
leſti habitatione/nō ſubiacēs morti:nō mutabile p̱ etates.
Nō em̄ ſicut ad illā etatē ab infantia creuerat:ſic ab etate
que inuētus erat vergit in ſenectutē. Manet ſicut aſcendit:
vēturus ad eos q̄b⁹ anteq̄ꝫ veniat:verbū ſuū voluit p̄dica
re. Sic ei veniet in forma humana. Hāc videbunt ⁊ impij Zach. xij.
videbūt ⁊ ad dexterā poſiti:videbunt ad ſiniſtrā ſeparati
ſicut ſcriptū eſt. Uidebūt in quē pupugerūt. Si videbūt in Joh. xix.
quē pupugerūt:corpus ipm̄ videbūt:qđ lancea p̱cuſſerūt.
Lancea nō p̱cutiꝛ verbū. In hoc eī impij videre potuerūt
qđ ⁊ vulnerare potuerūt. Latentē deū in corpore nō vide-
bunt:poſt iudiciū videbitur ab his q̄ ad dexteram erunt.
Hoc eſt ergo qđ ait:pr̄ nō iudicat quēq̄ꝫ ſed oē iudiciū de-
dit filio:q2 manifeſt⁹ ad iudiciū veniet fili⁹ in humano cor
pore apparēs hoībus:dicēs dextris. Uenite bn̄dicti p̄ris Mat. xxv
mei p̱cipite regnū:dicens ſiniſtris. Ite in ignē eternū q̄ pa
ratus eſt diabolo ⁊ angelis ei⁹. Ecce videbiꝛ forma hoīs a
pijs ⁊ impijs:a iuſtis ⁊ ab iniuſtis:a fidelibus ⁊ ab infideli
bus:a gaudētibus ⁊ a plangētib⁹:a cōfiſis ⁊ confuſis. Ec
ce videbiꝛ cū viſa fuerit illa forma in iudicio ⁊ fuerit pera-
ctū iudiciū:vbi dictū eſt. Pater nō iudicat quēq̄ꝫ ſed oīe
iudiciū dedit filio:ob hoc q2 filius apparebit in iudicio:in
I forma quā ex nobis ſuſcepit. ¶ Quid poſtea futurum eſt qn̄
videbiꝛ forma dei:quā ſitiunt oēs fideles:qn̄ videbiꝛ illud
qđ erat in principio verbū de⁹ apud deū per qđ facta ſunt
oīa:qn̄ videbiꝛ illa forma dei de qua dicit ap̄ls. Cū in for-
ma dei eſſet/nō rapinā arbitrat⁹ eſt eē equalē deo? Magna
em̄ illa forma vbi equalitas patris ⁊ filij cognoſciꝛ ineffa-
bilis/incōprehēſibilis:maxime paruulis. Qn̄ videbiꝛ? Ec
ce ad dexterā ſunt iuſti:ad ſiniſtrā ſunt iniuſti. Oēs pariter
hoīes vident filiū hoīs:vident qui punctus eſt:vident qui
crucifixus eſt:vident humiliatū:vident natū ex virgine:vi
dēt agnū de tribu iuda/verbū deū apud deū. Qn̄ videbūt
ipſe erit ⁊ tunc:ſed forma ſerui apparebit. Forma ſerui ſer-
uis demonſtrabiꝛ:forma dei filijs ſeruabiꝛ. Fiant ergo ſer
ui filij q̄ ſunt ad dexterā:eant in eternā hereditatē/olim p̱
miſſam/quā nō videntes martyres crediderunt:p̱ cui⁹ p̱-
miſſione ſanguinē ſine dubitatione fuderūt. Eāt illuc ⁊ vi
deant ibi. Qn̄ illuc ibunt? Dicat ipſe dn̄s. Sic ibunt illi in
ambuſtionē eternā:iuſti autē in vitam eternā. Ecce vitam
eternam nominauit. Nunq̄d hoc nobis dixit/q2 ibi videbi
mus ⁊ cognoſcemus patrē ⁊ filiū? Quid ſi viuem⁹ ī eternū
ſed illū patrē ⁊ filiū nō videbim⁹? Audi alio loco vbi vitā
eternam noīauit:⁊ expreſſit q̄d ſit vitā eterna. Noli timere:
non te fallo:nō ſine cauſā p̱miſi dilectorib⁹ meis dicens:q̄
habet mādata mea et ſeruat ea:ille eſt qui diligit me. Et q̄ Joh. xiiij.
me diligit:diligeꝛ a patre meo:⁊ ego diligā eum ⁊ manife-
ſtabo meipſum illi. Reſpōdeam⁹ dn̄o:⁊ dicam⁹. Quid dn̄e
deus noſter magnū:quid magnū nobis demonſtratur⁹ es
teipſum? Quid em̄? Et iudeis te demōſtraſti? Nonne te vi
derunt:⁊ qui crucifixerūt? Sed demōſtrabis te in iudicio:
cū ſtabim⁹ ad dexterā tuā. Nunq̄d ⁊ illi qui ad ſiniſtrā ſta-
bunt non te videbūt? Quid eſt qđ demōſtrabis nobis teip
ſum? Nūc em̄ nō te videbim⁹ cū loqueris? Reſpōde. Et de
mōſtrabo meipſum in forma dei:videtis modo ī forma ſer
ui. Nō te fraudabo o homo fidelis:crede q2 videbis:amas
⁊ non vides:amor ipē te p̱ducet vt videas:ama:perſeuera
in amādo. Nō fraudabo (inq̄t) amorē tuū:q̄ mundaui cor
tuū. Ut quid em̄ mūdaui cor tuū:niſi vt deus a te poſſit vi
deri? Beati em̄ mundo corde:q2 ipſi deū videbunt. Sed ꝰ
(inquit) ſeruus tanq̄ꝫ cum domino diſputans:non expreſſi
ſti cum dixiſti:ibunt iuſti in vitam eternam:nō dixiſti ibūt
vt videant me in forma dei:videant patrem cui equalis

ſum. Alibi attende q̄d dixit. Hec eſt aūt vita eterna:vt co-
gnoſcant te vnū verū deū:⁊ quē miſiſti ieſum chriſtum. Et
modo ergo poſt cōmemoratū iudiciū qđ oē dedit filio pa-
R ter non iudicans quēq̄/quid futurū eſt? Quid ſequit. [Ut
oēs honorificent filiū:ſicut honorificāt patrē.] Modo ho-
norificant patrē:⁊ cōtemnit filꝰ: filius em̄ videbat vt ſer-
uus:pater honorificabat vt deus. Apparebit ⁊ filius equa-
lis patri:vt oēs honorificent filiū ſicut honorificant patrē.
Modo ergo hoc habemꝰ in fide. Nec dicat iudeus patrē
honorifico:quid mihi eſt cū filio? Reſpōdeat illi. [Qui nō
honorificat filiū:nō honorificat patrē.] Mentiris oīno:fili-
um blaſphemas ⁊ patri facis iniuriā. Pater eī filiū miſit:
tu cōtēnis quē miſit. Quomodo honorificas mittentē:qui
blaſphemas miſſum? Ecce(inq̄t) aliquis miſſus eſt: ⁊ ma-
ior eſt pater q̄ miſit. Recede a carne:vetꝰ homo ſuggerit
vetuſtati:tu in nouo agnoſce nouitatē. Nouus tibi/ſeculo
antiquus/perpetuus/eternꝰ:reuocet ad hoc itellectū. Mi-
nor eſt filius:q̄ miſſus dictus eſt filius. Miſſionem audio/
nō ſeparationē. Sed hic inquit. Uidemꝰ in rebꝰ humanis
q̄ maior eſt qui mittit:q̄ ille q̄ mittit. Sed res humane fal-
lunt hoiem:res diuine purgant. Noli attēdere ad res hūa-
nas vbi maior videt q̄ mittit/⁊ minor q̄ mittit:quāq̄ ⁊ ipſe
res humane dicūt cōtra teſtimoniū:velut verbi gratia. Si
q̄s vxorē vellet petere ⁊ p ſe non poſſet: amicū maiorē mit-
tit q̄ ei petat. Et ſunt multa in quibꝰ ipſe maior eligit: qui
mittat a minore. Quid ergo calumniā vis facere: q̄ ille mi-
ſit/ille miſſus eſt? Sol radiū mittit ⁊ nō ſeparat:luna ſplen-
dorē mittit ⁊ nō ſeparat:lucerna lumen fundit ⁊ nō ſeparat
Uideo ibi miſſionē:⁊ nullā video ſeparationē. Nā ſi de re-
bus humanis queris exempla/o heretica vanitas:quāq̄ ſi-
cut pauloante dixi ⁊ ipſe res humane in quibuſdā exēplis
coarguunt ⁊ vincūt te:tn̄ attende q̄ ſit aliud in rebꝰ huma-
nis:vn̄ vis ducere exēpla ad res diuinas. Homo q̄ mittit
manet ipſe:⁊ pergit ille q̄ mittit. Nunq̄d pergit homo cum
eo quē mittit? Pater aūt qui miſit filiū/non receſſit a filio
Ioh.xvj. Ipſum dn̄m audi dicentē. Ecce veniet hora vt vnuſq̄ſq̄
deſcendat ad ſua ⁊ me ſolū relinquetis:ſed nō ſolus ſum q̄
pater mecū eſt. Quomodo eū miſit cū quo venit? Quomo-
do eū miſit:a quo nō receſſit? Alio loco dixit. Pater aūt in
me manēs facit opera ſua. Ecce in illo eſt/ecce operat:nō
receſſit a miſſo mittens:q̄ miſſus ⁊ mittens vnum ſunt.

Tractatus.xxij.

¶ Amen amen dico vobis. Quia q̄ verbū meum
audit:et credit ei qui miſit me habet vitā eternā:
et in iudiciū nō venit:ſed tranſiet a morte in vitā
Amen amen dico vobis:quia venit hora ⁊ nunc
eſt. Quādo mortui audiēt vocem filij dei:et q̄ au-
dierint viuēt. Sicut em̄ pater habet vitam in ſe-
metipſo:ſic dedit ⁊ filio habere vitā in ſemetipſo
Et poteſtatē dedit ei ⁊ iudiciū facere:quia filius
hominis eſt. Nolite mirari hoc. Quia venit ho-
ra in qua oēs q̄ in monumētis ſunt audient vocē
filij dei. Et procedent q̄ bona fecerunt in reſurre-
ctionem vite:qui vero male egerūt in reſurrectio-
nē iudicij. Non poſſum ego a meipſo facere q̄cq̄
Sicut audio iudico:⁊ iudiciū meū iuſtū eſt. Q̄
non quero voluntatem meam ſed voluntatem
eius qui miſit me.

A Udiꝰ terriani ⁊ heſterni diei ſermones reddi-
tos vobis:ſequit hodierna euāgelica lectio:quā
ex ordine ptractemꝰ nō p eiꝰ dignitate ſed p vi-
ribus noſtris:q̄ ⁊ vos nō p mūdantia fōtis lar-
gitate ſed p veſtro modulo capitis. Et nos nō tm̄ dicimꝰ i
aures veſtras q̄tum ipſe fons manat:ſed q̄tum capere poſ-
ſumus qđ in veſtros ſenſus traijciamꝰ:abūdantiꝰ operāte
ipſo in cordibus veſtris q̄ nobis in auribꝰ veſtris. Res eſt
magna tractat ⁊ nō a magnis imo multū a paruis:ſpem tn̄
⁊ fiduciā dat nobis/q̄ magnꝰ pp̄ter nos factꝰ eſt paruus.
Si em̄ ab illo nō exhortaremur/nec inuitaremur ad eū in-
telligendū:ſi deſereret nos tāq̄ cōtēptibiles: q̄ capere nō
poſſumꝰ diuinitatē ipſiꝰ:ſi nō caperet in ſe mortalitatē no-
ſtram ⁊ pueniret ad nos vt loqueret nobis euāgeliū. Si qđ
in nobis abiectū ⁊ minimū eſt voluit cōmunicare nobiſcū.
Putamꝰ eū noluiſſe nobis dare magnū ſuū:q̄ ſuſcepit par-
uum noſtrū? Hec dixi ne quis vel nos reprehēdat iſta tra-
ctātes q̄ſi multū audaces:vel de ſe deſperet qđ poſſit cape-
re dono dei qđ illi dignatus eſt loq̄ filius dei. Ergo loqui
nobis dignatꝰ eſt:debemꝰ credere q̄ voluit vt intelligatur
Sed ſi nō poſſumꝰ/p̄ſtat intellectū rogatus:qui verbū pre-
ſtitit nō rogatus. Ecce que verborū iſta ſecreta ſunt: atten-
dite. [Amen amen dico vobis:q̄ q̄ verbū meū audit ⁊ cre-
dit ei qui miſit me habet vitā eternā.] Ad vitā certe eternā
oēs tendimꝰ. Et ait. Amē amen dico vobis:q̄ v̄bū meū au-
dit ⁊ credit ei q̄ miſit me habet vitā eternā. Nunquid ergo
audire vos voluit verbū ſuū:⁊ itelligere noluit? Quādoq̄-
dem ſi in audiēdo ⁊ credendo vita eterna eſt:multomagis
in intelligendo. Sed gradus pietatis fides/fidei fructꝰ in-
tellectus vt perueniamꝰ ad vitā eternā/vbi nō nobis legat
euangeliū:ſed ille qui nobis modo euāgeliū diſpēſauit/re-
motis oībus lectionibꝰ ⁊ paginis ⁊ voce lectoris ⁊ tracta-
toris/appareat oībus ſuis purgato corde aſſiſtentibꝰ:⁊ in
corpore mortali iā nunq̄ morituris:mūdans eos ⁊ illumi-
nans:vidētes ⁊ viuentes:in principio erat verbū:⁊ verbū
erat apud deū. Nūc ergo quē queſiuimꝰ attendamꝰ:⁊ quē
audiuimꝰ cogitemꝰ. Deus eſt em̄ xp̄s: ⁊ cū hoībus loquit
capi ſe vult:faciat capaces/videri ſe vult: aperiat oculos.
¶ Non tamē ſine cauſa loquit nobis:niſi q̄ verū eſt qđ pro- B
mittit nobis. Uerba mea(inquit) q̄ audit et credit ei q̄ me † Textus
miſit habet vitā eternam. [† vt in iudiciū non † veniat:ſed habet. Et
tranſeat a morte ad vitā.] Ubi:q̄ſi venimus de morte ad vi- † Textus
tam:vt nō in iudiciū veniamꝰ. In hac vita tranſimꝰ a mor- habet non
te ad vitā. In hac vita que nondū eſt vita: hinc trāſimus venit:ſed
a morte ad vitā. Quis eſt ille trāſitꝰ? Qui audit verba mea tranſiet.
dixit:⁊ credit ei q̄ miſit me. Seruas iſta:⁊ credis ⁊ tranſis
Et eſt qui ſtando trāſit? Plane eſt. Stat eī corpore:trāſit
mente. Ubi erat/vnde trāſiret? Et quo trāſit? A morte ad
vitā. Uide vnū hoiem ſtātē:in quo agat totū hoc qđ dicit
Stat/audit:forte nō credebat:audiendo credit. Pauloan-
te non credebat:modo credit:quaſi de regiōe infidelitatis
ad regionē fidei trāſitū fecit:motu cordis nō motu corpo-
ris. Motu in melius : q̄ iterū q̄ deſerunt fidem mouent in
deterius. Ecce in hac vita que ſicut dixi nondum eſt vita/
tranſit a morte ad vitā:vt in iudiciū nō veniat. Quare aūt
dixi q̄ nondum eſt vita? Si vita eſſet iſta non diceret dn̄s
cuidā. Si vis venire ad vitā:ſerua mādata. Non eī ait illi
ſi vis venire ad vitā eternā:nō addidit eternā:ſed tantū di-
xit vitā. Nec vita nominād a eſt:q̄ nō eſt vera vita. Que ē
vera vita:niſi q̄ eſt eterna vita? Audi ap̄lm dicentē ad Ti-
motheū. Precipe diuitibꝰ huiꝰ ſeculi nō ſup̄be ſape/neq̄ Mat.xix.
ſperare in incerto diuitiarū:ſed in deo viuo:qui preſtat no-
bis oīa abundanter ad fruendū:bene faciāt diuites:ſint in
operibꝰ bonis:facile tribuant cōmunicēt:vt q̄d hoc? Audi
qđ ſequit. Theſaurizēt ſibi fundamentū bonū in futurū:vt
apprehēdant verā vitā. Profecto iſta in qua erāt:falſa vi-
ta eſt. Nā vt quid velis apprehēdere verā:ſi iā tenes verā?
¶ Si aūt apprehēdenda eſt vera : migrandū eſt a falſa. Et C
qua migrandū? Quo? Audi/crede:⁊ tranſitū facis de mor-
te ad vitā:⁊ in iudiciū nō venis. Quid eſt hoc qđ i iudiciū
nō venies? Et q̄ſq̄ melior erit paulo apoſtolo q̄ ait. Opor- ij.Cor.v.
tet nos exhiberi oēs ante tribunal chriſti : vt illic recipiat
vnuſquiſq̄ q̄ per corpꝰ geſſit/ſiue bonū/ſiue malū. Paulꝰ
dicit:oportet nos exhiberi oēs ante tribunal xp̄i: ⁊ tu tibi
audes pmittere/q̄ in iudiciū nō venies. Abſit(inquis)vt
ego mihi hoc pmittere audeā:ſed credo pmittenti. Salua-
tor loquit:veritas pollicet:ipſe dixit mihi. Qui audit v̄ba
mea ⁊ credit ei qui miſit me:habet vitā eternā. Et trāſitū
facit de morte in vitā/⁊ in iudiciū nō veniet. Ergo audiui
verba dn̄i mei:credidi. Iam infidelis cū eſſem:factus ſum
fidelis ſicut ipſe monuit:trāſij a morte ad vitā:ad iudiciū
non venio:nō preſumptione mea ſed ipſiꝰ pmiſſione. Pau-
lus aūt cōtra xp̄m loquit:ſeruus cōtra dn̄m:diſcipulus cō-
tra magiſtrū:hō cōtra deū:vt cū dn̄s dicat/quia q̄ audit et
credit/tranſit a morte ad vitā ⁊ in iudicium non veniet:di-

cat apoſtol⁹. Oportet nos oēs exhiberi ante tribunal xp̄i:
aut ſi ad iudiciū nō veniat:quid ad tribunal exhibet? Ne-
ſcio quomodo intelligā. Reuelat ergo dn̄s deus noſter et
per ſcripturas ſuas ammonet nos dicens quot modis in-
D telligat̄ qn̄ dicit̄ in iudiciū. Hortor q̄ vt attendatis. Aliqn̄
iudiciū diſcriminatio dicit̄. Scd̄m illum modū quo dici-
tur iudiciū diſcriminatio:oportet nos omnes exhiberi an
te tribunal chriſti:vt illic recipiat homo que per corp⁹ geſ-
ſit ſiue bonū ſiue malū. Ipſa ē ei diſcrimiatio:vt bonis bo
na:malis mala diſtribuant̄. Nam ſi iudiciū ſemper in ma-
lo acciperet̄:nō diceret pſalm⁹. Iudica me de⁹. Audit for-
Ps. xlij. te aliquis dicentem. Iudica me deus ꝛ miratur. Solet eñ
homo dicere:ignoſcat mihi deus: parce mihi deus. Quis
eſt qui dicat:iudica me deus? Et aliquādo in pſalmo ver-
ſus ipſe in dyapſalmate ponitur:qui prebeat̄ a lectore ꝛ re
ſpondeatur a populo. Nūc forte alicui cor percutitur et ti
met cātare deo et dicere iudica me de⁹. Et tñ cantat ppl's
credens nec putat ſe male optare qd̄ dicit̄ a diuina lectiōe
ꝛ ſi parū intelligit:credit aliquid boni eſſe quod cātat. Et
tamē et ipſe pſalmus nō dimiſit hoiem ſine intellectu. Se-
cutus eñ v̄bis poſteriorib⁹ oſtēdit quale iudiciū diceret:
q: nō eſt dānatiōis ſed diſcretiōis. Ait eñ. Iudica me de⁹.
Quid eſt iudica me de⁹? Et diſcerne cāmeā a gente non
ſancta. Ergo ſm̄ h̄ iudiciū diſcretionis:oportet nos oēs
Ioh. v. exhibere ante tribunal chriſti. Scd̄z iudicium aūt damna
tiōis:q̄ audit v̄ba mea inq̄t ꝛ credit ei qui miſit me habet
vitam eternam:ꝛ in iudiciū nō veniet ſed tranſitum facit a
morte ad vitā. Quid eſt ī iudiciū nō veniet? In dānationē
nō veniet. Probem⁹ de ſcripturis q: dictū eſt iudiciū vbi
pena intelligit̄:q̄q̄ꝫ ꝛ in hac ipſa lectione paulopoſt audie
tis ipm̄ verbū iudicij nō poſitū niſi pro dānatione ꝛ ꝓ pe-
na. Tamen apl's dicit quodam loco ſcribēs ad eos q̄ cor-
pus quod fideles norunt:male tractabant: et ꝓpter quod
male tractabāt corripiebāt̄ flagello dn̄i. Ait eī illis. Pro
pterea multi in vobis infirmi ꝛ egroti dormiunt ſufficien-
j. Cor. xj. ter. Multi enī ꝓpterea etiā moriebant̄. Et ſecut⁹ eſt. Si eī
noſipſos iudicarem⁹:a domino non iudicaremur:hoc eſt:
ſi noſipſos corripem⁹:a dn̄o nō corriperemur. Cū iudica-
mur aūt a dn̄o corripimur: ne cum hoc mundo dānemur.
Sunt q̄ ſm̄ penā qui iudicant̄ hic:vt parcat̄ illis ibi. Sūt
qb⁹ pcit̄ hic:vt abundanti⁹ torqueāt̄ ibi. Sūt autē q̄bus di
ſtribuit̄ ipſe pene ſine flagello pene:ſi flagello domini cor
recti nō fuerint:vt cum hic contempſerint patrem verberā
tem:ibi ſentiant iudicē punientē. Ergo eſt iudiciū quo miſ
ſurus eſt deus:id eſt filius dei in fine diabolum ꝛ angelos
eius:ꝛ omnes infideles ꝛ impios cū eo. Ad hoc iudiciū nō
venit:qui modo credens tranſitum facit a morte ad vitam
Eteni ne putares credēdo te nō moriturū ſm̄ carnē ꝛ ac-
cipiendo carnaliter diceres tibi. Dn̄s me⁹ mihi dixit. Qui
audit v̄ba mea et credit ei qui miſit me tranſiet a morte ad
vitam. Ergo ego credidi:nō ſum moritur⁹. Scias te mor
tem quam debes ſupplicio adā perſoluturū. Accepit enim
ille in quo tūc oēs fuim⁹:morte morieris:nec potes euade
re ſniam diuinā:ſed cum perſolueris mortē veteris homi-
nis:ſuſcipies vitā eternā noui hois:ꝛ trāſitū facies a mor
te ad vitam. Modo interim fac tranſitum vite. Que eſt vi
ta tua? Fides. Iuſtus ex fide viuit. Infideles inq̄t mortui
ſūt. De quibus dn̄s ait. Dimitte mortuos:vt ſepeliāt mor-
tuos ſuos. Ergo et in hac vita ſunt mortui:ſunt viui:ꝛ q̄ſi
oēs viuūt. Qui ſunt mortui? Qui non crediderunt. Qui ſūt
viui? Qui crediderunt. Quid dicit̄ mortuis ab apoſtolo?
Surge qui dormis. Sed ſomnū dixit nō mortem. Audi ſe
quētia. Surge q̄ dormis:ꝛ exurge a mortuis. Et quaſi di-
ceret:quo ibo? Et illuminabit te xp̄s. Iam cum te credētē
E illuminauerit xp̄s:trāſitū facis a morte ad vitā. Mane ī eo
quo māſiſti:ꝛ nō venies ad iudiciū. Exponit illud eñ ipſe
et ſequit̄. [Amen amen dico vobis:] ne forte q: dixit:trāſit
a morte ad vitā:intelligamus hoc in futura reſurrectione:
oſtendere volens quomodo tranſit q̄ credit:ꝛ h̄ eſt trāſire
de morte ad vitam:tranſire ab infidelitate ad fidem:ab in-
iuſticia ad iuſticiam:a ſuperbia:ad humilitatem: ab odio
ad charitatem. Nūc autē amen amen dico vobis. [q: ve-
nit hora ꝛ nunc eſt] Quid euidenti⁹? Iam certe aperuit qd̄
dicebat:q: modo fit quo nos chriſtus hortat̄. Veniet ho-

ra q̄ hora ꝛ nūc eſt. [Qn̄ mortui audient vocem filij dei et
qui audierint viuent.] Iam de his mortuis locuti ſumus.
Quid putam⁹ fratres mei. In iſta turba q̄ me audit: nulli
ſunt ne mortui? Qui eñ credūt ꝛ ſm̄ veram fidē agunt: vi
uunt ꝛ mortui non ſunt:qui autē vel non credūt: vel ſicut de
mones credunt:trementes ꝛ male viuentes:filium dei cōfi
tētes:ꝛ charitatē nō habētes:mortui potius deputādi ſūt
Et tñ agit̄ adhuc hora iſta. Nō eni hora de qua locut⁹ eſt
dn̄s vna erit hora de duodecim horis vnius diei. Ex quo
locut⁹ eſt vſq̄ ad hoc tp̄s ꝛ vſq̄ ad finē ſeculi:ipſa vna ho-
ra agit̄:de qua dicit in epiſtola ſua iohānes. Filioli:nouiſſi
ma hora eſt. Ergo nūc eſt. Qui viuit viuat:q̄ mortuus erat
viuat:audiat vocē filij dei qui mortuus iacebat:ſurgat et
viuat. Clamauit dn̄s ad ſepulchrū lazari: ꝛ quatriduan⁹ Ioh. xj.
mortuus reſurrexit. Qui putebat in auras ꝓceſſit:ſepult⁹
erat:lapis ſuppoſit⁹ erat. Vox ſoluatoris irrupit duricias
lapidis:ꝛ cor tuū ita durū eſt vt nōdū illa vox diuina te rū
pat. Surge in corde tuo:ꝓcede de ſepulchro tuo. Etenim
mortuus in corde tuo tanq̄ in ſepulchro iacebas:ꝛ tāq̄ ſa
xo male conſuetudinis grauaris. Surge ꝛ ꝓcede. Et cre-
de ꝛ confitere. Qui eñ credit/ſurrexit:qui confitet̄ ꝓceſſit.
Quare ꝓceſſiſſe dicimus confitentem? Q: anteq̄ confitere
tur:occultus erat. Cū autē cōfiteret̄: procedit de tenebris
ad lucem. Et cū ꝯfeſſus fuerit:quid dicetur miniſtris? Qd̄
dictum eſt ad funus lazari. Soluite illum: et ſinite abire.
Quomodo dictum eſt miniſtris apoſtolis. Que ſolueritis
in terra:ſoluta erunt ꝛ in celo. Venit hora ꝛ nunc eſt quan-
do mortui audiēt vocē filij dei:ꝛ q̄ audierint viuēt. Vñ vi-
uent? De vita. De q̄ vita? De chriſto. Vñ ꝓbam⁹ q: de vita
xp̄o? Ego ſū inq̄t via v̄itas ꝛ vita. Ambulare vis. Ego ſū
via. Falli nō vis:ego ſum veritas. Mori nō vis ego ſū vita
hoc dicit tibi ſaluator tuus: non eſt q̄ eas niſi ad me. Non
eſt qua eas niſi per me. Nunc ergo iſta hora agitur hoc et
agitur plane:et omnino non ceſſat̄. Surgunt homines qui
mortui erant:tranſibunt ad vitam:ad vocem filij dei viuūt
de illo perſeuerantes in fide ipſius. Habet eñ filius vitā F
vñ viuāt credētes hꝫ. Et quomodo habꝫ? Sicut habet pa
ter. Audi ipſum dicentē. [Sicut eñ pater habet vitā in ſe
metipſo ſic dedit et filio vitā habere ī ſemetipſo.] Fratres
vt potero dicam. Hec ſūt enim illa verba que paruū intel-
lectū perturbāt. Quare addidit in ſemetipſo? Sufficeret
enī vt diceret/ſicut enī pater habet vitam: ſic dedit ꝛ filio
habere vitā. Addidit in ſemetipſo. Habet eñ in ſemetipſo
pater vitā:hꝫ ꝛ filius in ſemetipſo. Aliquid intelligere nos
voluit:in eo qd̄ ait in ſemetipſo. Et h̄ ſecretū in v̄bo h̄ clau
ſum eſt:pulſet̄ vt aperiat̄. O dn̄e q̄d eſt quod dixiſti? In ſe-
metipſo quare addidiſti? Eteni paul⁹ apl's quē videre fe-
ciſti nō habebat vitā? Habebat inquit q̄tum homies mor
tui vt reuiuiſcant ꝛ ad verbū tuū credendo trāſeant. Cum
trāſierint nō in te habebūt vitā? Habebūt. Nā ego paulo
ante dixi. Qui audit v̄ba mea credit ei q̄ me miſit:habet vi
tam eternā. Ergo illi qui in te credunt habēt vitā: ꝛ nō di-
xiſti in ſemetipſis. Cū autē de patre loquereris dixiſti: ſicut
pater habet vitā in ſemetipſo. Rurſus cum de te loq̄reris
dixiſti:ſic ꝛ filio dedit habere vitā in ſemetipſo. Sicut ha
bet ſic dedit habere. Vbi habet? In ſemetipſo. Paul⁹ vbi
hꝫ? Nō in ſemetipſo ſed in xp̄o. Tu fidelis vbi habes? Nō
in temetipſo:ſed in xp̄o. Videamus ſi h̄ dicit apoſtol⁹. Vi
uo autē iam nō ego:viuit vero in me xp̄s. Vita noſtra:tāq̄ Gal. ij.
noſtra. Ideo de voluntate propria noſtra:non erit niſi ma-
la:peccatrix:iniqua. Vita vero bona:de deo in nobis ē nō
a nobis. Chriſtus autē in ſemetipſo habet vitam ſicut pa-
ter:q: verbū dei nō modo male viuit:ꝛ modo bñ viuit. Ho
mo aūt mō male:modo bene. Qui male viuebat:ī vita ſua
erat:qui bene viuit/ad vitā chriſti trāſit. Particeps fact⁹
vite:nō eras qd̄ accepiſti:ꝛ eras qui acciperes. Filius au-
tem dei non quaſi primo fuit ſine vita:et accepit vitam. Si
eñ ſic illam acciperet:nō eam haberet in ſemetipſo. Quid
eſt eñ in ſemetipſo? Vt ipſa vita ipſe eſſet. Adhuc aliq̄d pla
nius fortaſſe dicā. Lucernā quiſq̄ accendit:exēpli gr̄a lu-
cerna illa q̄tum pertinet ad flāmulā que ibi lucet. Ignis
ille habet lucē in ſemetipſo:oculi autem tui qui lucerna ab
ſente iacebāt ꝛ nihil videbāt/iam ipſi habebant lucem:ſed
nō in ſemetipſis. Proinde ſi ſe a lucerna auerterit/tenebrā

tur. Si ſe conuerterint illuminantur. At vero ille ignis q̃dia
eſt lucet: ſi volueris illi lucem tollere: ſicut ⁊ ipm extinguis.
Nã ſine luce nõ põt remanere. Sed lux chriſtꝰ inextingui-
bilis ⁊ coeternus patri: ſemp caldẽs: ſemp lucẽs: ſp feruẽs
Nã ſi nõ ferueret nũqd diceret in pſalmo: nec eſt q̃ ſe abſcõ
dat a calore eiꝰ. Tu autẽ in peccato tuo frigidꝰ eras con-
uertaris vt ferueſcas. Si receſſeris: frigeſcis. In peccato
tuo tenebroſus eras: conuerteris vt illumineris: ſi auerter ſ
te/obſcuraberis. Proinde qui ĩ tenebris eras: cum illumi-
naris nõ eris lumen q̃uis ſis in lumine. Ait enĩ apoſtolus
Ephe.v. Fuiſtis eñ aliqñ tenebre: nunc aũt lux in dño. Cum dixiſ-
ſet nũc autẽ lux: addidit in dño. In te ergo tenebre: lux in
dño. Lux quare? Qꝛ participatione lucis illius es. Si aũt
a luce qua illuminaris receſſeris ad tenebras tuas redis.
Nõ ſic xp̃s nõ ſic verbũ dei: ſed quomõ? Sicut habet pater
vitam in ſemetipſo: ſic dedit filio habere vitã in ſemetipſo
vt nõ participatione viuat: ſed incõmutabiliter viuat: ⁊ oĩ-
no ipſe vita ſit: ſic dedit ⁊ filio habere vitam. Sicut habet
ſic dedit. Quid intereſt? Qꝛ ille dedit: iſte accepit. Nunqd
iam erat quãdo accepit? Nũqd intelligimꝰ xp̃m aliquãdo
fuiſſe ſine luce: cũ ipſe ſit ſapientia patris de q̃ dictũ eſt: cã-
dor eſt lucis eterne? Ergo q̃d dꝛ dedit filio: tale eſt ac ſi di-
ceretur genuit filiũ. Generando enim dedit. Quomõ eñ de-
dit vt eſſet: ſic dedit vt vita eſſet: et ſic dedit vt in ſemetipſo
vita eſſet. Et quid eſt in ſemetipſo vita eſſet? Nõ aliũde vi-
ta indigeret ſed ipſe eẽt plenitudo vite vnde credentes alij
G viuerent dum viuerent. Dedit ergo illi habere vitam in ſe-
metipſo: dedit ei tãq̃ verbo ſuo: tãq̃ ei q̃ in principio erat
v̄bũ ⁊ verbũ erat apd deũ. Deinde qꝛ homo factꝰ q̃d illi de
† Alia lr̃a dit? [Et poteſtatẽ dedit ei iudiciũ facere: † qm̃ filius homi
quia. nis eſt.] Secundũ q̃d filius eſt dei: ſicut habet pater vitam
in ſemetipſo: ſic et dedit filio vitam habere in ſemetipſo: ſe-
cundũ aũt quod filius hoĩs eſt poteſtatẽ dedit ei iudiciũ
faciendi. Hoc eſt quod heſterno die expoſui charitati vr̃e
quia in iudicio homo videbitur: deꝰ autẽ nõ videbitur: ſed poſt
iudiciũ videbitur ab his qui vicerint in iudicio. Ab impijs
autẽ nõ videbitur deus. Qꝛ ergo homo videbitur ĩ iudicio
forma illa q̃ ſic veniet ſicut aſcendit: iõ ſupra dixerat. Pa-
ter nõ iudicat quẽq̃: ſed omne iudiciũ dedit filio. Hoc etiã
in iſto loco repetit cum dicit. Et poteſtatem dedit ei iudi-
ciũ faciẽdi: qm̃ filiꝰ hoĩs eſt. Tanq̃ diceres tu. Poteſta-
tem dedit ei iudicium faciendi. Quare? Quãdo nõ habuit
iſtam poteſtatẽ iudicij? Quando in principio erat verbũ ⁊
verbũ erat apud deũ ⁊ deus erat verbũ: quãdo oĩa per ip̃z
facta ſunt: nunqd non habebat poteſtatẽ iudiciũ faciendi?
Sed ſm hoc dico poteſtatẽ dedit ei iudiciũ faciẽdi: qꝛ filiꝰ
hominis eſt. Sed ſm hoc accepit poteſtatẽ iudicãdi: quia
filiꝰ hominis eſt. Nam ſm q̃d dei filiꝰ eſt: ſemp habuit hãc
poteſtatem. Accepit qui reſuſcitatus eſt: accepit qui natꝰ
eſt: accepit qui crucifixus eſt. Qui fuit in morte: eſt in vita.
Verbum dei nunq̃ in morte: ſemp in vita. Iam ergo de re-
ſurrectione forte aliquis noſtrum dicebat. Ecce reſurrexi-
mus: qui audit xp̃m: qui credit ⁊ trãſit de morte ad vitã et
ĩ iudiciũ nõ veniet. Venit hora et nũc ẽ: vt q̃ audit vocẽ fi-
lij dei viuat: mortuus erat: audiuit: ecce reſurgit. Quid eſt
quod dicitur poſtea reſurrectio futura carnis: ⁊ reſurrectio
corpoꝝ mortuorum? Parce tibi noli precipitare ſentẽtiã:
ne pgas poſt illã. Eſt quidẽ iſta reſurrectio q̃ fit nũc: mor-
tui erant infideles: mortui erant inquit viuunt iuſti: trãſeũt
a morte infidelitatis/ad vitam fidei. Sed noli ĩde credere
nullã futurã poſtea reſurrectionẽ corporis: crede futuram
⁊ reſurrectionẽ corporis. Audi enĩ quid ſequatur: poſt cõmẽ-
datã reſurrectionẽ iſtam q̃ fit per fidẽ: ne quis putaret iſtã
ſolã eſſe: et incideret in illam deſperationem ⁊ errorem ho-
minũ qui peruertebant aliorũ ſenſus: dicentes reſurrectio-
nem iam factam eſſe: de quibus dicit apoſtolꝰ: et fidẽ quo-
rũdam peruertunt: credo eñ qꝛ talia verba illis dicebant.
Ecce dñs vbi ait. Et qui credit in me tranſit a morte ad vi-
tã. Iã facta eſt reſurrectio in oĩbꝰ fidelibꝰ qui fuerant infi-
deles quomõ altera dicitur reſurrectio? Gratias deo noſtro:
fulſit nutantes: dirigit heſitantes: cõfirmat dubitãtes. Au-
di q̃d ſequitur: qꝛ nõ habes vnde tibi facias caliginẽ mortis
Si credidiſti: totum crede. Quid totum inquis credo. Au-
di quod dicit. [Nolite mirari hoc] quia dedit poteſtatẽ fi-
lio faciendi iudicij. In fine dico: ait. Quomodo ĩ fine? No-
lite mirari hoc † [qꝛ veniet hora] Hic nõ dixit: et nũc ẽ. In † Al. vẽit.
illa reſurrectione fidei quid dixit? Veniet hora et nũc eſt.
In iſta reſurrectione qꝛ cõmẽdat futurã corporũ mortuo-
rũ veniet hora dixit: nõ dixit nũc eſt: qꝛ in fine ſeculi vẽtura
eſt. Et vnde inquis mihi ꝓbas: qꝛ de ipſa reſurrectione di-
xit? Si patienter audias: tu ipſe tibi modo probabis. Se-
quamur ergo. Nolite mirari hoc qꝛ veniet hora [ĩ qua oẽs
qui in monumẽtis ſunt audient vocem filij dei ⁊ ꝓcedent]
Quid euidentius iſta reſurrectione? Iã dudum non dixe-
rat qui in monumẽtis ſunt: ſed mortui audient vocem filij
dei: ⁊ qui audierint viuent. Non dicitur alij viuent/alij dãnã-
tur qꝛ oẽs q̃ credũt viuẽt. De monumẽtis aũt quid dixit?
Omnes q̃ ſunt in monumẽtis audient vocẽ filij eius et ꝓ-
cedent: non dixit audient ⁊ viuent. Si enĩ male vixerant ⁊
iacebant in monumentis: ad mortẽ reſurgent nõ ad vitam
Ergo videamꝰ q̃ ꝓcedũt: licet paulo ante mortui audiẽdo
⁊ credẽdo viuebãt. Nõ ibi facta eſt diſcretio: nõ dictum eſt
audient mortui vocem filij dei ⁊ cum audierint: alij viuent
alij dãnãtur: ſed omnes q̃ audierint viuẽt: quia qui credũt
viuẽt. Qui habẽt charitatẽ viuent: ⁊ nemo moritur. De mo-
numẽtis autẽ audient vocem [⁊ ꝓcedẽt.] Quo? [Qui † be- † Al. bona
ne fecerũt † ad reſurrectionẽ vite: qui † male fecerũt ad re- † Al. in.
ſurrectionẽ iudicij] Hoc ẽ iudiciũ: pena illa de q̃ paulo an- † Al. vero
te dixerat. Qui credit in me tranſiet a morte ad vitã: ⁊ ĩ iu- mala
diciũ nõ veniet. [Nõ poſſum ego a me † facere q̃cq̃. Sicut egerũt in.
audio iudico: ⁊ iudiciũ meũ iuſtũ eſt.] Si ſicut audis iudi- † Al. ipſo.
cas: a quo audis? Si a patre/certe pater nõ iudicat quẽq̃
ſed oẽ iudiciũ dedit filio. Qñ tu quod ãmõ preco patris vt
quod audis dicas. Quod audio hoc dico: quia quod ẽ pa-
ter hoc ſum. Dicere enim meũ eſſe eſt: qꝛ verbum patris ſũ.
Hoc enim tibi dicit xp̃s. Unde de tuo quid eſt: ſicut audio
ita iudico: niſi ſicut ſum? Quomodo enĩ audit chriſtꝰ? Fra-
tres queramus rogo vos. Audit chriſtus a patre? Quõ illi
dicit pater? Utiq̃ ſi dicit illi: verba ad illum facit. Oĩs eĩ
qui aliq̃d alicui dicit: v̄bo dicit. Quomõ pater filio dicit:
quãdo filiꝰ verbũ patris eſt? Quicq̃d autem nobis pater
dicit: verbo ſuo dicit: verbũ patris filius eſt: ipſo verbo q̃
alio verbo dicit? Unus eſt deus/vnũ verbum habet: ĩ vno
verbo omnia ꝯtinet. Quid eſt ergo ſicut audio ita iudico?
Sicut de patre ſum: ita iudico. Ergo iudiciũ meum iuſtũ
eſt: verum eſt. Nam ſi nihil facis ex te o dñe ieſu: quomodo
ſentiunt carnales/ſi nihil facis ex te? Quomodo paulo an-
te dixiſti: ſic ⁊ filius quos vult viuificat: modo dicis: ex me
facio nihil? Sed quid cõmendat filiꝰ: niſi qꝛ de patre eſt?
Quid eſt de patre? Nõ eſſe de ſe. Sed nõ eſt de ſe filius. Si
de ſe eſſet: filiꝰ nõ eſſet: ſed filiꝰ de patre eſt. Pater vt ſit non
eſt de filio: filius vt ſit de patre eſt: equalis eſt patri. Sed
tamen iſte de illo: nõ ille de iſto. [Qꝛ nõ quero voluntatem
meã ſed volũtatẽ eiꝰ q̃ miſit me.] Filiꝰ vnicꝰ dicit: nõ quero
voluntatẽ meã: ⁊ homines volunt facere voluntatẽ ſuam.
Ille tñ ſe humiliat qui equalis eſt patri ⁊ tantũ ſe extollit
qui in imo iacet: ⁊ niſi ei manꝰ porrigatur non ſurgit. Facia-
mus ergo voluntatẽ patris/voluntatẽ filij/voluntatẽ ſpi-
ritusſancti: qꝛ trinitatis huius vna volũtas/vna poteſtas/
vna maieſtas eſt. Ideo tñ dicit filiꝰ: nõ veni facere volũta-
tẽ meã/ſed volũtatẽ eiꝰ q̃ miſit me: qꝛ xp̃s nõ eſt de ſe ſed de
patre ſuo eſt. Quod autem habuit vt homo appareret: de
creatura aſſumpſit quam ipſe formauit.

Tractatus.xxiij.

¶ Si ego teſtimonium perhibeo de me: teſtimo-
niũ meũ nõ eſt veꝝ. Aliꝰ eſt qui teſtimonium per-
hibet de me. Et ſcio qꝛ verũ eſt teſtimoniũ eiꝰ q̃d
perhibet de me. Vos miſiſtis ad iohannem: ⁊ te-
ſtimonium perhibuit veritati. Ego autẽ non ab
homine teſtimoniũ accipio. Sed hec dico vt vos
ſalui ſitis. Ille erat lucerna ardẽs et lucẽs. Vos
autem voluiſtis ad horam exultare in luce eius.
Ego autem habeo teſtimonium maius iohan-
ne. Opera enim que dedit mihi pater vt perfi-
ciam ea: ipſa opera que ego facio teſtimonium

perhibent de me:q᷑ pater miſit me:et q̄ miſit me
pater ipſe teſtimoniū perhibuit de me:neqꝫ vocē
eius vnq̄ audiſtis: neqꝫ ſpeciem ei⁹ vidiſtis. Et
verbum eius non habetis in vobis manens: q᷑
quē miſit ille huic vos creditis. Scrutamini ſcri
pturas: q᷑ vos putatis in ipſis vitam eternā ha=
bere. Et ille ſunt que teſtimonium perhibent de
me:⁊ non vultis venire ad me vt vitam habeatis
Claritatem ab hominibus non accipio: ſed co=
gnoui vos: q᷑ dilectionem dei non habetis ī vo=
bis. Ego veni in nomine patris mei: et non acce
piſtis me. Si alius venerit in noīe ſuo illum acci
pietis. Quomodo vos poteſtis credere qui glo=
riam ab inuicē accipitis. Et gloriam que a ſolo
deo eſt non queritis? Nolite putare quia ego ac
cuſaturus ſum vos apud patrem. Eſt qui accu=
ſat vos. Moyſes in quo vos ſperatis. Si eni cre
deretis Moyſi: crederetiſ forſitan ⁊ mihi. De me
eīm ille ſcripſit. Si autem illius litteris non cre=
ditis: quomodo meis verbis credetis?

A QUodam loco in euangelio dn̄s ait prudentē au=
ditorē verbi ſui: ſilēm eſſe debere homini qui vo
lēs edificare fodit alti⁹ donec perueniat ad fun
damentū ſtabilitatis petre/ vt ibi ſecur⁹ ꝯſtruat
qd̄ fabricat/ aduerſus impetū fluminis vt cum venerit rep=
cutiat poti⁹ firmitate edificij q̄ impulſu ſuo ruinā faciat il
li domui. Putemus ſcripturam dei tanq̄ agrū eſſe: vbi vo
lumus aliquid edificare. Nō ſimus pigri/ nec ſuperficie cō
Nō cōme tenti. Fodiamus altius donec perueniamus ad petrā. Pe=
morat au. tra autē erat chriſtus. Hodierna lectio de teſtimonio dn̄i
in hoc tra nobis locuta eſt: q᷑ nō habet neceſſariū ab hoīb⁹ teſtioniū:
ctatu te= ſed habeat mai⁹ q̄ ſūt hoīes: atqꝫ idē teſtioniū dixit quid
xtū ſ; for= ſit [opera inq̄t q̄ ego facio: teſtimoniū ꝑhibēt de me.] Dein
mā ꝟborū de adiunxit. [Et teſtimoniū ꝑhibet de me qui miſit me pa
ſed q̄ſqꝫ ter.] Ipſa quoqꝫ opera q̄ facit: a patre ſe accepiſſe dic̄. Te=
ꝓterit: q̄ſ: ſtimoniū ergo ꝑhibent opera: teſtimoniū perhibet pater.
qꝫ variat Nullū ne teſtimoniū perhibuit iohānes? Perhibuit pla=
q̄ſqꝫ ſolū ne: ſed tanq̄ lucerna: non ad faciendos amicos ſed ad con
ſn̄iam ex= fundendos inimicos. Jam enim antes predictū erat a ꝑſo
plicat. na patris/ paraui lucernā xp̄o meo: inimicos ei⁹ induā con
Ps̄. cxx̄j. fuſione: ſup ipſum autem efflorebit ſanctificatio mea. Eſto
tanq̄ in nocte poſitus. Attendiſti in lucernam ⁊ mirat⁹ es
lucernā: ⁊ exultaſti ad lumē lucerne. Sed illa lucerna dicit
eſſe ſolē in quo exultare debeas: ⁊ q̄uis ardeat in nocte: diē
te iubet expectare. Nō ergo q᷑ illi⁹ hoīs teſtioniū nō erat
opus. nā vt quid mitteret̄ ſi nō erat opus? Sed ne in lucer
na remaneat homo/ vt lumē lucerne ſufficere ſibi arbitret̄:
iō dn̄s nec lucernā illā ſupfluā dicit fuiſſe/ nec tamen te di=
cit in lucerna debere remanere. Dicit aliud teſtimoniū ſcri
ptura dei/ ibi vtiqꝫ deus perhibuit teſtimoniū filio ſuo: ⁊
in illa ſcriptura iudei ſpem poſuerant in lege ſc; dei: mi ſtra
ta ſibi ꝑ moyſen famulū dei. [Scrutamini inquit † ſcriptu
† Alia lr̄a rā in q̄ vos putatis vitā eternā habere † ipſa teſtimonium
ſcp̄turas ꝑhibet de me:⁊ nō vultis venire ad me vt vitam habeatis]
q᷑ vos in Quid vos putatis hr̄e ī ſcriptura? Vitā eternā. Ipſam in
ipſis. terrogate cui ꝑhibet teſtimoniū: ⁊ intelligite q̄ ſit vita eter
† Et ille na. Et q᷑ ꝓpter moyſen videbant̄ repudiare xp̄m tāq̄ ad
ſunt que. uerſariū inſtitutis/ preceptiſqꝫ moyſi: rurſus eoſdē ipſe con
uincit tanq̄ de alia lucerna. Omnes eīm hoīes lucerne: q᷑
⁊ accendi poſſunt ⁊ extingui. Et lucerne quidē ſapiunt/ lu=
cent/ ⁊ ſpiritu feruent. Nam ⁊ ſi ardebāt ⁊ extincte ſūt: etiā
putent. Permāſerūt eīm ſerui dei lucerne bone/ ex oleo mi=
ſericordie illius nō ex viribus ſuis. Gratia quippe dei gra=
tuita illa: oleū lucernarū eſt. Plus eīm illis oīb⁹ laborauit:
ait quedā lucerna: ⁊ ne virib⁹ ſuis ardere videret̄ adiunxit.
Nō autē ego ſed gratia dei mecū. Omnis ergo prophetia
ante dn̄i aduētū lucerna eſt. De qua petr⁹ apoſtol⁹. Habe=
ij. Pe. j. mus certiorē ꝓpheticū ſermonē: cui benefacitis intenden
tes/ queādmodū lucerne lucēt in obſcuro loco donec dies

luceſcat: ⁊ lucifer orīat̄ in cordib⁹ veſtris. Lucerne itaqꝫ
ꝓphete: et oīs ꝓphetia vna magna lucerna. Quid apoſto
li? Nō lucerne etiā ipſi? Plane lucerne. Sol⁹ eīm ille nō lu=
cerna. Nō eni accendit̄ ⁊ extinguit̄: q᷑ ſicut pater habet vi=
tam ī ſemetipſo: ſic dedit filio habere vitam in ſemetipſo.
Lucerne ergo ⁊ apoſtoli: ⁊ gratias agunt q᷑ ⁊ accēſe lumi
ne veritatis ſunt: et feruent ſpiritu charitatis: ⁊ ſuppetit il
lis oleū gratie dei. Si nō eſſēt lucerne: nō diceret illis dn̄s: Mat. v.
vos eſtis lumen mūdi. Nam poſtea hū dixit vos eſtis lux
mundi: oſtēdit ne tale lumē ſe putarēt quale dictū ē. Erat
lumen verū: qd̄ illuminat omnē hominē veniētem in hunc Joh. j.
mundū. Tūc aūt hoc de dn̄o dictū ē: cum a iohāne diſtin=
gueret̄. De iohāne quippe baptiſta dictū erat: nō erat ille
lumen: ſed vt teſtimoniū ꝑhiberet de lumine. Et ne diceres
quō lumen nō erat de quo xp̄s dicit/ q᷑ lucerna erat in cō=
paratione alterius luminis nō erat lumen. Erat eni verum
lumē qd̄ illuminat omnē hominē venientē in hunc mundū
Ergo cū ⁊ diſcipulis diceret: vos eſtis lumen mundi ne ſi
bi aliq̄d tributū putarent/ qd̄ de ſolo xp̄o intelligēdū eſſet
et ita lucerne vento ſupbie extinguerent̄: cum dixiſſet: vos
eſtis lumen mundi: cōtinuo ſubiūxit. Nō poteſt ciuitas ab
ſcondi ſupra montē poſita: neqꝫ accendūt lucernā ⁊ ponūt
eam ſub modio ſed ſup candelabrū: vt luceat oībus q̄ i do
mo ſunt. Sed q̄d ſi apl̄os nō dixit lucernā/ ſed accenſores
lucerne quā ponerēt ſuper candelabrum? Audi q᷑ ipſis di=
xit. Sic luceat inquit lumen veſtrum corā hoībus: vt vidē=
tes bona opera vr̄a glorificēt nō vos ſed patrē veſtrum q̄
in celis eſt. Ergo ⁊ moyſes perhibuit teſtimoniū xp̄o: ⁊ io
hānes ꝑhibuit teſtimoniū xp̄o: ⁊ ceteri ꝓphete ⁊ apoſtoli
ꝑhibuerūt teſtimoniū xp̄o. His oīb⁹ teſtimoniis ꝓponit te
ſtimoniū operū ſuorū: q᷑ ⁊ per illos nō niſi deus perhibuit
teſtimoniū filio. Sed ꝑhibet alio modo de⁹ teſtioniū filio
ſuo. Per ip̄m filiū ſuū: indicat de⁹ filiū: indicat ſe per filiū.
Ad hūc ſi potuerit homo peruenire nec lucernis i digebit:
⁊ vere fodiēdo alti⁹ edificiū perducet ad petram. Facilis B
eſt ergo fratres hodierna lectio: ſed ꝓpter heſternū debitū
Scio enim quid diſtulerim/ nō abſtulerim: ⁊ dominus di=
gnatus eſt donare: etiā hodie loqui ad vos. Recordamini
quid repoſcere debeatis: ſi forte aliquomō ſeruata pietate
et ſalubri humilitate extendamus nos nō aduerſus deū: ſ;
ad deū: ⁊ leuem⁹ ad eū animā noſtrā: effundentes eā ſuper
nos: ſicut ille in pſalmo cui dicebat̄ vbi eſt de⁹ tu⁹: hec in= Ps̄. xlj.
quit meditat⁹ ſum: ⁊ effudi ſup me animā meā. Leuem⁹ er=
go aīam noſtrā ad deū nō ꝯ deū/ q᷑ ⁊ h̄ dictū eſt: ad te dn̄e
leuaui animā meā. Et leuem⁹ adiuuāte ipſo q᷑ grauis eſt.
Vn̄ aūt grauis eſt? Q᷑ corp⁹ qd̄ corrūpit̄ aggrauat aīam.
⁊ deprimit terrena inhabitatio ſenſum multa cogitātē. Ne
forte poſſimus ſenſum noſtrum a multis colligere ad vnū
⁊ euulſum a multis leuare ad vnum. Quod quidem nō po
terimus vt dixi/ niſi adiuuet ille qui ad ſe vult leuari aīas
nr̄as ⁊ ꝯtingam⁹ ex aliqua parte/ quomodo verbū dei vni=
cus pater coeternus ⁊ coequalis patri nō faciat niſi qd̄ vi=
derit patrē faciētē: cū tn̄ pr̄ ipſe nō faciat aliq̄d niſi ꝑ filiū
videntē. Videt̄ mihi quō dn̄s ieſus ī h̄ loco magnū q̄ddā
inſinuare volēs nitētis/ ⁊ infundere capacibus incapaces
autē excitare ad ſtudiū/ vt nōdū intelligētes/ bene viuēdo
capaces fiant. Inſinuauit nobis animā humanā et mētē
rationalem que ineſt homini: nō ineſt pecori: non vegetari:
nō beatificari: nō illuminari: niſi ab ipſa ſubſtātia dei: eāqꝫ
aīam facere aliq̄d ꝑ corp⁹ ⁊ de corpore: atqꝫ hr̄e ſubiectū
corp⁹ ⁊ ꝑ corpalia mulceri poſſe ſenſus corporis vel offen=
di: ⁊ ꝓpter h̄ id eſt ꝓpter conſortiū quoddā aīe ⁊ corpis ī
hac vita atqꝫ cōplexū: delectari aīam lenitis: vł incōtriſta
ri offenſis corporis ſenſib⁹: beatitudinē tn̄ eius qua fit bea
ta ipſa aīa/ nō fieri niſi participatione illius vite ſemp vi=
ue: incōmutabilis eterneqꝫ ſubſtātie q̄ deus eſt: vt quomo=
do aīa q̄ inferior deo eſt: id quod ipſa inferius eſt: h̄ eſt cor
pus facit viuere: ſic eandē animā nō faciat beate viuere: ni=
ſi quod ipſa aīa eſt ſuperi⁹. Supior eīm aīa q̄ corpus: ⁊ ſu=
perior q̄ aīa deus. Anima vt preſtet aliquid iferiori: ꝓſtat̄
illi a ſuperiore. Seruiat dn̄o ſuo: ne cōculcetur a ſeruo ſuo.
Hec ē fratres mei religio xp̄iana q̄ ꝓdicat̄ per totū mun=
dū horrentib⁹ inimicis ⁊ vbi vincunt̄ murmurātibus: vbi
preualent ſeuientib⁹. Hec eſt religio chriſtiana vt colat̄ vn⁹

deus:non multi dij:qꝛ nō facit animā beatā niſi vnus deꝰ.
Participatione dei fit beata:non ꝑticipatione ſancte ani
me fit beata infirma anima:nec participatiōe āgeli fit bea
ta ſancta anima:ſed ſi querit beata eſſe infirma anima:que
rat vnde beata ſit ſancta anima. Nō eni beatus efficeris ex
angelo tu:ſed vnde angelus inde ⁊ tu. His ꝓmiſſis atqȝ fir
miſſime conſtitutis/ animā rationalē nō beatificari niſi a
deo:corpus nō vegetari niſi per animā :atqȝ eſſe quādā me
C dietatē inter deū ⁊ corpus ⁊ animā. Intendite ergo ⁊ re:
colite nō hodiernā de qua ſufficiēter locuti ſumus:ſed he:
ſternā lectionē:quā ecce triduo iam vſamꝰ atqȝ tractamꝰ ⁊
pro viribus fodiamus/donec ad petrā ꝑueniamꝰ. Verbū
chriſtus et verbum dei chriſtus apud deum. Verbū xp̄us
et deꝰ vbū chriſtꝰ:⁊ deꝰ ⁊ verbū vnꝰ deus. Illuc perge aīa
contēptis ceteris:vel etiā trāſcenſis. Illuc perge:nihil po
tentius iſta creatura que mens dicit rationalis : nihil hac
creatura ſublimius. Quicqd ſupra iſtam eſt: creator ē. Di:
cebam aūt qꝛ vbū chriſtꝰ:⁊ verbū dei chriſtꝰ:⁊ deus vbū
chriſtus:ſed nō tantū verbum xp̄s:qꝛ verbum caro factum
Phil. ij. eſt ⁊ habitauit in nobis. Ergo et verbū et caro xp̄s. Cū eē
in forma dei eſſet:nō rapinā arbitratꝰ eſt eſſe ſe equalē deo
Et quid nos in imo qui nō poteramꝰ infirmi et humi repē
tes attīgere deū? Nūqd relinquēdi eramꝰ? Abſit. Semet:
ipſum exinaniuit formā ſerui accipiens:nō ergo formā dei
amittēs. Factꝰ eſt hō qui erat deꝰ:accipiēdo qꝺ nō erat nō
amittēdo qꝺ erat. Ita factꝰ eſt homo deus Ibi habes ali
quid ꝓpter infirmitatē tuā:ibi habes aliqd ꝓpter ꝑfectio
nem tuā. Erigat te xp̄s per id qꝺ homo eſt: ducat te ad id
qꝺ deꝰ ⁊ hō eſt:ꝑducat te ad id qꝺ deꝰ ieſus ē. Et tota pre
dicatio diſpenſatioqȝ per ieſum hec eſt fratres ⁊ alia nō ē:
vt reſurgāt aīe:reſurgant ⁊ corpora. Vtrūqȝ quippe mor:
iiij. ſen. di. tuū erat corpꝰ ex infirmitate/anima ex iniqtate. Reſurget
xlviij. ca. anima ab iniqtate ꝑ id qꝺ deꝰ eſt. Reſurget corpus a corru
Et ſicut. ptione per id qꝺ hō ē. Anime reſurgūt per ſubſtātiam dei:
corpora ꝑ diſpenſatione humanā. Qꝛ vtrūqȝ mortuū erat
reſurgat vtrūqȝ. Quid vtrūqȝ? Anima ⁊ corpꝰ. Per quid
ergo anima:niſi ꝑ dn̄m ieſum xp̄m? Per quid corpus niſi
per hominē eūdē xp̄m? Erat eni ⁊ ī xp̄o anima humana/
tota aīa:nō irrationale tm̄ anime ſed etiā rationale quod
mens dicit. Fuerūt em̄ quidā heretici:⁊ pulſi ſunt ab eccle
ſia:qui putarēt nō habere mentē rationalē corpus chriſti:
ſed quaſi animā beluinā:excepta quippe rationali mēte vi
ta beluina eſt. Sȝ qꝛ expulſi ſunt ⁊ a veritate expulſi ſūt ac
cipe totū xp̄m verbū/mentē rationalem:et carnē. Hoc to:
tū xp̄s eſt. Reſurgat aīa tua ab iniquitate per id qꝺ deꝰ ē:
reſurgat corpus tuū a corruptione per id quod homo eſt.
D Proinde chariſſimi audite magnā lectionis huiꝰ qn̄tū mi:
hi videt ꝓfunditatē:⁊ videte quēadmodū loquat hic xp̄s
nihil aliud q̄ȝ quare venerit xp̄us:vt reſurgant aīe ab iniq:
tate. Reſurgāt corpa a corruptione. Iam dixi aīe per qd
reſurgāt:ꝑ ipſam ſubſtātiā dei. Corpora per quid reſurgāt
Reſumit ꝑ diſpēſationē humanā dn̄i noſtri ieſu xp̄i.[Amen amē di
hic aug. te co vobis:nō poteſt a ſe filius facere quicq̄ȝ niſi qꝺ viderit
xtū in ſu: patrem facientē. Quecūqȝ eni ille fecerit hec ⁊ filius ſimili
perioribꝰ ter facit:]celum:terram:mare:que in celo: que in terra:que
iiij. tracta in mari:viſibilia inuiſibilia:animalia in terris : frutecta in
tibꝰ expo: agris:natātia in aqs:in aere volātia:in celo lucentia. Pre:
ſitum ad: ter hec oīa angelos:virtutes:ſedes:dominationes:princi
huc āplꝰ patus:poteſtates. Oīa per ip̄m facta ſunt. Nunquid fecit
⁊ aliter ſi: omnia hec deꝰ pater ⁊ demōſtrauit ea facta filio:vt ⁊ ip̄e fa
lum expo: ceret alterū mundū his oībus plenū? Non vtiqȝ. Sed qd?
nēdo. Quecūqȝ em̄ ille fecerit:hec ⁊ nō alia:ſed hec ⁊ filꝰ:nec diſ
ſimiliter ſed ſimiliter facit.[Pater eni diligit filiū:⁊ omīa
demōſtrat ei q̄ ipſe facit.] Demōſtrat pater filio vt aīe ſuſci
tent qꝛ per patrē ⁊ filiū anime ſuſcitant:nec poſſunt viuere
anime:niſi earū vita ſit deꝰ. Si ergo nō poſſunt viuere aīe
niſi earū vita ſit deꝰ ſicut ipſe ſunt vita corporum:qꝺ demō
ſtrat pater filio:id eſt qꝺ facit per filiū facit. Non faciendo
demonſtrat pater filio:ſed demōſtrando facit per filiū. Vi
det em̄ filꝰ patrē demonſtrantē anteq̄ȝ aliquid fiat:⁊ ex de
monſtratione patris ⁊ viſione filij:fit quod fit a patre ꝑ fi:
liū. Sic anime ſuſcitant ſi potuerint videre iſtam vnitatis
cōiūctionē:patrem demōſtrantē filiū videntē:⁊ per patris
demōſtrationē:⁊ filij viſionē fieri creaturā:atqȝ id fieri per
ꝑris demōſtrationē ⁊ filij viſionē:qꝺ nec pater fit nec filꝰ
ſed infra patrē ⁊ filiū:qcqd fit a patre:fit per filiū. Quis ƀ
videt? Ecce iterū ad carnales ſenſus. Ecce rurſus humi:
liamus nos ⁊ deſcendimꝰ ad vos:ſi tn̄ aliqd aliqn̄ aſcende
ramꝰ a vobis. Vis demōſtrare aliqd filio tuo vt faciat qꝺ
facis:facturus es ⁊ ſic demōſtraturꝰ. Quid igit facturꝰ es
quod demōſtres filio:nō vtiqȝ facis per filiū:ſed tu ſolꝰ fa:
cis:qꝺ ipſe factū videat ⁊ aliud tale ſimiliter faciat. Nō eſt
hoc ibi. Quid ꝑgis ad ſimilitudinē tuā:⁊ deles in te ſimili
tudinē dei? Ibi oīno non eſt hoc. Inueni aliquid quomō
demonſtres filio tuo qꝺ facis anteq̄ȝ facis vt cū demōſtra
ueris:ꝑ filiū facias hoc qꝺ facis. Iam forte quaſi occurrit
tibi. Ecce inquis cogito facere domū:⁊ volo vt ꝑ filiū meū
fabricet: anteq̄ȝ eā ipſe fabricē oſtendo filio meo qꝺ face
re volo:⁊ facit ipſe atqȝ ego per ip̄m cui oſtendi volūtatem
meā. Receſſiſti quidē a peſſima ſimilitudine: ſed adhuc ia
ces in magna diſſimilitudie. Ecce em̄ anteq̄ȝ facias domū
indicas filio tuo ⁊ demōſtras quid facere velis: vt te demō
ſtrante anteq̄ȝ facias:faciat ipſe qꝺ demonſtraueris:⁊ tu ꝑ
ip̄m. Sed vba dicturus es filio tuo: inter te ⁊ ipſum verba
curſura ſunt:et inter demonſtrantē ⁊ videntem vel loquētē
⁊ audientē ſonꝰ articulatus volat:q nō eſt quod tu:non eſt
qꝺ ipſe. Sonꝰ qppe ille q exit de ore tuo:⁊ verberato aere
tangit aurem filij tui:⁊ impleto ſenſu audiendi ꝑducit ad
cor cogitationē tuā. Sonꝰ ergo ille non eſt ipſe tu:nō ē ip̄e
filius tuus. Signū datū eſt ab aīo tuo:animo filij tui qꝺ ſi
gnū nō eſt nec animus tuus:nec animus filij tui: ſed aliud
aliqd. Ita ne putamus patrē deū locutū eſſe cū filio? Fue
rūt vba inter deū et verbū:quō iſtud eſt? An qcq̄ȝ vellet pa
ter dicere filio? Si vellet vbo dicere:ipſe filius eſt vbū pa
tris. Nunquid per vbū loqueret ad verbū? An qꝛ filꝰ ma
gnū verbum:minora verba curſura erant inter patrem ⁊ fi
liū:ſonus aliqs ⁊ q̄ſi creatura quedam temporalis atqȝ vo
latica:exitura erat ex ore patris ⁊ ꝑcuſſura aurē filij? Nū
quid habet deꝰ corpꝰ vt q̄ſi ex eiꝰ labijs procedat:⁊ habet
aures corporis verbū in quas ſonus veniat. Remoue oīa
corporalia. Simplicitatē vide:ſi ſimplex es. Quomō autē
eris ſimplex? Si te mūdo nō implicaueris: ſed ex mundo
explicaueris. Explicādo em̄ te ſimplex eris:⁊ vide ſi potes
qꝺ dico. Aut ſi nō potes:crede qꝺ nō vides. Dicis filio tuo
verbo dicis. Verbū qꝺ ſonat:nec tu es nec filꝰ tuus. Ha: E
beo inquis aliud quod oſtēdā. Ita em̄ eſt inquis eruditꝰ
filꝰ meꝰ:vt nec loquētē me audiat:ſed nutu oſtēdo ei quod
faciat. Ecce nutu oſtēde qꝺ vis:certe animꝰ tuus vult oſtē:
dere qꝺ in ſe hȝ. Vnde facis nutū? De corpore ſcȝ ⁊ labijs:
vultu:ſuꝑcilijs:oculis: manibꝰ. Hec oīa nō ſunt quod ani
mus tuus: etiā iſta media ſunt. Intellectū eſt aliquid per
hec ſigna que nō ſunt quod animꝰ tuus:nec quod animꝰ fi:
lij tui: ſed ƀ totū qꝺ corpore agis:infra animū tuū:⁊ infra
animi filij tui eſt:nec poteſt cognoſcere animū tuū filꝰ tuꝰ
niſi dederis ei ſigna de corpore. Quid igit facio? Nō eſt ƀ
ibi:ſimplicitas ibi eſt. Pater oſtēdit filio quod facit:⁊ oſtē
dendo filiū gignit. Video qd dixerim:ſȝ qꝛ video ⁊ quibus
dixerim. Fiat in vobis intellectus iſte quādoqȝ. Nūc ſi nō
poteſtis cōprehendere qd ſit deꝰ:vel hoc cōprehēdite qd
nō ſit deꝰ. Multū ꝓfeceritis:ſi non aliud q̄ȝ eſt de deo ſen:
ſeritis. Nondū poteſt ꝑueniri ad quid ſit: perueniatur ad
qd nō ſit. Non eſt deus corpus:non terra:non celum:nō lu:
na:nō ſol:nō ſtella:nō corporalia iſta. Si eni nō celeſtia:q̄ȝ
tominꝰ terrena? Tolle omne corpus. Adhuc audi aliꝺ. Nō
eſt deꝰ mutabilis ſpūs. Nā fateor ⁊ fatēdū eſt:qꝛ euāgeliū
loquit. Deꝰ ſpūs eſt. Sed trāſi oēm mutabilem ſpiritū:trā
ſi ſpiritum qui modo ſcit:modo neſcit:modo meminit:mo
do obliuiſcitur: vult quod nolebat:nō vult quod volebat:ſi
ue patiat iam iſtas mutabilitates: ſiue pati poſſet. Tranſi
hec oīa. Nō inuenies in deo aliquid mutabilitatis : nō ali:
quid quod aliter nūc eſt:aliter pauloante fuerit. Nam vbi
inuenis aliter ⁊ aliter: facta eſt quedā ibi mors. Mors em̄
eſt:nō eſſe qꝺ fuit. Immortalis eſſe dicit anima. Eſt quidē
qꝛ viuit ſemper anima: ⁊ eſt in illa quedā vita permanens
ſed mutabilis vita:ſm̄ mutabilitatē vite huius:⁊ mortalis
dici poteſt:qꝛ ſi viuebat ſapienter ⁊ deſipit: mortua eſt ī de
terius. Si viuebat inſipienter ⁊ ſapit:mortua eſt in melius.
Nā eē mortē in deteriꝰ ⁊ eē mortē in meliꝰ ſcp̄tura nos do

cet. Utiq; ī deterius mortui erāt de qbus dicit. Sine mor-
tui ſepeliant mortuos ſuos: ⁊ exurge qui dormis: ⁊ exur-
ge a mortuis ⁊ illuminabit te xp̄s. Et de hac lectione quā-
do mortui audiēt: ⁊ qui audierint viuēt: in deteri⁹ mortui
erāt: iō reuiuiſcāt. Reuiuiſcēdo moriunt in meli⁹: q2 ⁊ reui
uiſcēdo nō erūt qđ erāt. Nō eſſe autē quod erant: mors eſt.
Sed forte ſi in meli⁹ eſt: nō appellat mors. Appellauit aūt
illā mortē ap̄ls. Si autē mortui eſtis cū xp̄o ab elementis
huius mūdi: qđ adhuc velut viuētes de hoc mūdo decerni
tis. Et iterū. Mortui ei eſtis: ⁊ vita veſtra abſcōdita eſt cū
xp̄o ī deo. Mori nos vult vt viuamus: q2 vixim⁹ vt morere
mur. Quicqđ ergo ⁊ a meliore in deterius: ⁊ a deteriore in
melius morit: nō eſt de⁹: q2 neq; in meli⁹ ire poteſt ſūma bo
nitas: neq; ī deteri⁹ vera eternitas. Vera aūt eternitas eſt:
vbi tēporale nihil eſt. Erat aūt modo hoc: ⁊ mō illđ. Jam
tp̄s admiſſum eſt: eternū nō eſt. Nā vt noueritis q2 non ſic
de⁹ īmortalis quō anima: certe īmortalis eſt anima. Quid
ergo eſt qđ ait ap̄ls: de deo qui ſolus habet immortalitatē
niſi q2 hoc aperte dixit? Solus habet incōmutabilitatē: q2
f ſol⁹ h3 verā eternitatē. Ergo ibi nulla mutabilitas. Agno-
ſce in te aliquid qđ volo dicere intus: int⁹ in te: nō in te q̄ſi
corpore tuo. Nā et ibi pōt dici in te. Jn te eſt eī ſanitas: in
te quelibet etas: ſed ſm corpus. Jn te eſt man⁹: pes tuus.
Sed aliđ eſt in te intus: aliud in te tāq; in veſte tua. Sed re
linque foris ⁊ veſtē tuā ⁊ carnē tuam. Deſcende in te adi ſe
cretariū tuū: mentē tuā: ⁊ ibi vide qđ volo dicere ſi potue-
ris. Si eī tuipſe a te lōge es: deo ꝓpinquare vnde potes?
Dicebā de deo: ⁊ intellecturū te arbitrabaris. De anima di
co: de te dico intellige: ibi te ꝓbabo. Nō enim valde longo
ꝓgo in exempla: quādo de mēte tua volo aliquā ſimilitudi
nē dare ad deū tuū: q2 vtiq; nō in corpore ſ3 in ipſa mēte fa
ct⁹ eſt hō ad imaginē dei. Jn ſimilitudine ſua deum quera
mus ī imagine ſua deū agnoſcam⁹. Jbi intus ſi potuerim⁹
inueniam⁹ h̄ qđ dicim⁹: quomodo demōſtret pater filio: ⁊
fili⁹ videat quod demōſtrat pater: anteq; fiat aliquid a pa
tre p filiū. Sed cū dixero ⁊ intellexeris: nec ſic putes iā illđ
aliquid tale eē: vt ſerues ibi pietatē quā volo a te ſuari. Et
precipue moneo: id eſt: vt ſi nō vales cōprehendere de⁹ qđ
ſit: parū nō tibi putes eſſe ſcire quid non ſit. Ecce in mente
tua video aliqua duo: memoriā tuā ⁊ cogitationem tuam:
id eſt quaſi aciem quandā ⁊ obtutū anime tue. Vides ali-
quid ⁊ per oculos ꝑcipis ⁊ cōmēdas memorie: ⁊ ibi eſt in-
tus quod memorie cōmendaſti in abdito recōditū quaſi ī
horreo: quaſi in theſauro: quaſi in ſecretario quodā ⁊ pene
trali interiore. Cogitas aliūde: intentio tua alibi eſt. Jllud
qđ vidiſti in memoria tua eſt: ⁊ non videt a te: q2 cogitatio
tua in aliđ intēdit. Modo ꝓbo: ſciētibus loquor. Cartha-
ginē nomino. Oēs modo intus quicūq; eā noſtis: vidiſtis
carthaginē. Nūqđ tot ſunt carthagines: quod anime vr̄e?
Oēs vidiſtis per nomē hoc p quattuor has ſyllabas nota
tas vobis: erumpentes ex ore meo. Tacte ſunt aures vr̄e/
factus eſt ſenſus aīe per corpus: et ab alia intentione refle-
xus eſt anim⁹ ad id qđ ibi erat ⁊ vidit carthaginē. Nunqđ
tūc eſt ibi carthago facta? Huis iam ibi erat: ſed latebat
Quare latebat? Q2 anim⁹ tuus in aliud attendebat. Cū ꝟo
reflexa eſt cogitatio tua ad id qđ erat in memoria: inde for
mata eſt ⁊ viſio quedā animi facta eſt. Antea nō erat viſio
ſed erat mēoria. Reflexa cogitatiōe ad memoriā: facta eſt
viſio. Demōſtrauit ḡ memoria tua cogitationi tue cartha-
ginē ⁊ qđ in illa erat anteq; intēderes/cōuerſe ad ſe inten
tioni cogitatiōis oſtēdit. Ecce facta eſt a memoria demō-
ſtratio: facta eſt in cogitatione viſio: ⁊ nulla ꝟba in medio
cucurrerūt: nullū ex corpe ſignū datū eſt: nec innuiſti/nec
reſcripſiſti: nec ſonuiſti: ⁊ tamē cogitatio vidit qđ memo-
ria demōſtrauit: ⁊ cui demōſtrauit. Eiuſdē autē ſubſtantie
eſt ⁊ q̄ demōſtrauit: ⁊ cui demōſtrauit. Sed carthaginē vt
haberet mēoria tua: p oculos hauſta eſt imago hec. Vidi-
ſti eī qđ in mēoria recōderes. Sic arborē quā meminiſti
vidiſti. Sic montē: ſic fluuiū: ſic amici faciē: ſic inimici: ſic
patris: matris: fratris: ſororis: filij: vicini: ſic litterarum in
codice conſcriptarum: ſic ipſius codicis ſic huius baſilice
oīa iſta vidiſti ⁊ viſa quia iam erant memorie ꝯmendaſti:
⁊ tanq; poſuiſti illic que vidiſti cogitando cū velles: etiā cū
ab iſtis corporis oculis affuiſſent. Vidiſti eī carthaginē
cum eſſes carthagie: accepit ſpeciem p oculos anima tua.
Hec ſpecies recondita eſt in memoria tua: ⁊ ſuaſti aliqđ ī
tuo homo apud carthaginē cōſtitut⁹: quod poſſes apđ te
videre etiā cū ibi non eſſes. Hec oīa forinſec⁹ accepiſti.
Pater demōſtrat filio: nō accepit extriſecus. Jntus totū G
agit q2 nihil creaturarū eſſet extrinſecus: niſi hoc pater fe-
ciſſet extrinſec⁹ per filiū. Creatura oīs a deo facta eſt. An-
teq; fieret nō erat. Nō ergo facta viſa eſt ⁊ retēta memori-
ter vt eā pater filio tanq; memoria cogitationi monſtraret
ſed faciēdā pater mōſtrauit: faciendā filius vidit: ⁊ eā pa-
ter demōſtrādo fecit q2 per filiū videntē fecit. Et iō moue
re nō debet q2 dictū eſt: niſi qđ viderit patrē facientē: nō di
ctū eſt demonſtrantē. Per hoc eī ſignificatū eſt id eſſe pa
tri facere quod eſt demōſtrare: vt ex hoc itelligat per filiū
videntē omnia facere: nec illa demōſtratio: nec illa viſio tē
poralis eſt. Q2 eni p filiū fiunt oīa tp̄a: non vtiq; aliquo tē-
pore poſſent ei demōſtrari facienda. Sic autē demōſtratio
patris filij viſionē gignit: quēadmodū pater filiū gignit.
Demōſtratio q̄ppe generat viſionē: nō viſio demonſtratio
nē. Quod ſi puri⁹ ⁊ ꝑfecti⁹ intueri valerem⁹: fortaſſe inueni
remus: nec aliud eſſe patrē: aliud filiū: aliud eius viſionem.
Sed ſi vix hoc cepimus: vix explicare potuerim⁹: quomō
memoria quod cepit extrinſecus oſtēdat cogitatiōi quan
tominꝰ capere aut explicare potuim⁹: quō pater de⁹ demō
ſtrat filio qđ non habet aliūde: vel qđ nō eſt aliud q; ipſe.
Paruuli ſum⁹: loquor vobis quid nō ſit de⁹: nō oſtēdo qđ
ſit. Ergo vt capiam⁹ qđ ſit: quid faciem⁹? Nunqđ a me nū
quid per me poteritis? Dicā hoc paruulis: ⁊ vobis ⁊ mihi
Eſt per quē poſſim⁹. Modo cātauim⁹: modo audiuimus
Jacta in deum curā tuā: ⁊ ipſe te enutriet. Jdeo eī nō po
tes o homo: q2 paruulus es. Si puulus es: nutriendus es.
Nutrit⁹ grādis eris: ⁊ qđ paruulus nō poteras: grādis vi
debis. Sed vt nutriaris/iacta in deū curam tuam: ⁊ ipſe te
enutriet. Modo ergo percurramus breuiter q̄ reſtāt: ⁊ vide
te h̄ q̄ cōmēdaui quomodo de⁹ inſinuet. [Pater diligit fi
liū ⁊ oīa demōſtrat ei q̄ ipſe facit.] Jpſe ſuſcitat aīas: ſed p
filiū: vt fruant anime ſuſcitate ſubſtantia dei: h̄ eſt patris ⁊
filij. [Et maiora his dmōſtrabit ei opera.] Quid⁹ maiora?
Sanitatib⁹ corporū. Jam ⁊ antea tractauim⁹: nec īmora-
ri debem⁹. Maior eſt eī reſurrectio corporis in eternū: q̄
hec que ad tp̄s facta eſt ī illo languido ſanitas corpis. Et
maiora his demōſtrabit ei opera. [vt vos miremini.] De
mōſtrabit q̄ſi temporaliter. Ergo quaſi homini facto ī tp̄e
qui verbū deus nō eſt fact⁹: per quē omnia facta ſunt tem
pora: ſed homo factus eſt in tp̄e. Apparet quo cōſule: q̄ die
cōceptū de ſpiritu ſancto: virgo maria peperit xp̄m. Er-
go homo fact⁹ eſt ī tp̄e: per quē deū facta ſunt tp̄a. Jō tāq;
ī tp̄e demōſtrabit ei opera maiora: id eſt reſurrectionē cor
porū: vt vos miremini factā per filiū reſurrectionē corpo-
rū. Deinde redit ad illā reſurrectionē animarū. [Sicut eī H
pater ſuſcitat mortuos ⁊ viuificat ſic ⁊ filius quos vult vi-
uificat] Sed ſm ſp̄m viuificat pater: viuificat filius: quos
vult pater: quos vult fili⁹/ſ3 ipſos pater quos fili⁹: q2 oīa
per ip̄m facta ſunt. Sicut eī pater ſuſcitat mortuos ⁊ viui
ficat: ſic ⁊ filius quos vult viuificat. De reſurrectione aīaꝝ
dictū eſt hoc. Quid de reſurrectione corporū? Redit ⁊ di-
cit. [Neq; eni pater iudicat quēq;: ſed omne iudiciū dedit
filio] Reſurrectio aīarū fit p ſubſtantiā patris ⁊ filij: eter-
nā et incōmutabilē. Reſurrectio vero corporū fit p diſpē
ſationē humanitatis filij temporalē: nō patri coeternam.
Jō cū mēoraret iudiciū vbi fieret reſurrectio corpoꝝ. Nō
eī pater inqt iudicat quēq;: ſed omne iudiciū dedit filio.
De reſurrectione aūt aīarū: ſicut pater ſuſcitat mortuos ⁊
viuificat/ſic et filius quos vult viuificat. Jllud ergo ſimul
pater ⁊ fili⁹: hoc autē de reſurrectione corporū: nō iudicat
pr̄ quēq;: ſed oē iudiciū dedit filio. [vt oēs honorificēt fi-
liū: ſicut honorificāt patrē] Hoc redditū eſt reſurrectioni
animarū: vt omnes honorificēt filium. Quomodo? Sicut
honorificāt patrē. Aīarū eī reſurrectionē: ſic operatur fi
lius quomodo pater: ſic viuificat filius: quomodo pater.
Ergo in aīaꝝ reſurrectione omnes honorificēt filiū: ſicut
honorificāt patrem. Quid de honorificatione ꝓpter reſur
rectionē corporis? [Qui nō honorificat filiū: non honorifi
cat patrē qui miſit illū.] Nō dixit ſic: ſ3 honorificat ⁊ hono

rificat. Honorat̄ eñ homo xp̄s: ſed non ſicut pater deus. Quare? Qꝛ ſm̄ hoc dixit. Pater maioꝛ me eſt. Quō aūt honorificat̄ filiꝰ ſicut honorificat̄ pater? Cū in principio erat verbū ⁊ verbū erat apud deū: ⁊ oīa per ipſum facta ſūt. Et id in hac honorificatione ſcd̄a q̄d ait? Qui nō honorificat filiū: nec honorificat patrē qui miſit illū. Nō eſt miſſus filius: niſi qꝛ factꝰ eſt homo. [Amen amen dico vobis.] Iterū redit ad reſurrectionē animarū vt aſſidue dicētē capiamꝰ: qꝛ velut volantē ſermonē ſeq̄ nō poteramꝰ: ecce imoꝛat̄ nobiſcum ſermo dei: ecce quaſi habitat cū infirmitatibꝰ nr̄is redit rurſus ad cōmēdationē reſurrectiōis animarū. Amē amē dico vobis: [qꝛ qui verbū meū audit ⁊ credit ei q̄ me miſit habet vitam eternā:] ſed tam̄ ex patre. Quia q̄ verbū meū audit ⁊ credit ei qui miſit me: ex patre habet vitā eternā: credendo in illū qui miſit illū. [⁊ in iudiciū nō venit: ſꝫ tranſit a morte ad vitā.] Sed ex patre viuificat̄ cui credit. Quid tu? Non viuificas? Uide qꝛ ⁊ filiꝰ quos vult viuificat. [Amen amen dico vobis: qꝛ venit hora q̄ñ mortui audient vocē filij dei: ⁊ qui audierint viuent.] Hic non dixit credent ei qui miſit me ⁊ ideo viuent: ſed audiendo vocem filij dei: qui audierint: hoc eſt: obaudierint filio dei viuent. Ergo et ex patre viuent cū credent patri: ⁊ ex filio viuent cū audient vocē filij dei. Quare ⁊ ex patre viuent: ⁊ ex filio viuēt? [Sicut eñ hꝫ pater vitam ī ſemetipſo: ſic dedit filio habere vitā in ſemetipſo.] Impleuit de reſurrectione aīarū reſtat euidētius dicere de reſurrectione corpoꝝ. [et poteſtatem dedit ei ⁊ iudiciū facere:] nō ſolū aīas per fidem et ſapientiam ſuſcitare: ſed et iudiciū facere. Quare aūt hec? [Quia filius hominis eſt] Facit ergo aliq̄d pater per filiū hominis: qđ nō facit ex ſubſtātia ſua cui equalis eſt filꝰ ſicut ipſum naſci: ſicut ipſum crucifigi: ſicut ipſū moꝛi: ſicut ipſum reſurgere: nō enī aliquid hoꝝ patri cōtigit. Sic ⁊ reſurrectionē corpoꝝ. Nā reſurrectionē aīarum ex ſubſtantia ſua pater: ꝑ ſubſtātiā filij qua illi equalis eſt: anime q̄ppe fiunt participes illius incōmutabilis lucis non corpoꝛa. Reſurrectionē aūt corpoꝝ: pater per filiū hominis? Et p̄tātē eñ dedit ei et iudiciū facere qꝛ filꝰ hoīs eſt. ſm̄ illud qđ ſupꝛa dixit: neq̄ eñ pater iudicat quēq̄. Et vt oſtēdat qꝛ de reſurrectiōe corporis hoc dixit [nolite mirari hoc qꝛ veniet hora:] non nūc eſt ſed veniet hora: [in qua oēs qui ī monumentis ſunt.] Iā hoc et heſterno die ſatiatiſſime audiſtis. [Audient vocem eiꝰ ⁊ ꝓcedēt.] Et vbi? In iudiciū [qui bene fecerūt in reſurrectionē vite: q̄ male egerūt in reſurrectionē iudicij] Et tu hoc facꝫ ſolus o dn̄e qꝛ omne iudiciū filio pater dedit: ⁊ nō iudicat quēq̄? Ego inq̄t facio Sed quō facio? [Non poſſum a me facere quicq̄: ſed ſicut audio iudico ⁊ iudiciū meū iuſtū eſt.] Cū diceret̄ de reſurrectione animarū: nō dicebat audio ſed video. Audio enī tanq̄ precipientis patris imperiū. Iam ergo ſicut homo ſicut quo maior eſt pater/iam ex forma ſerui/non ex forma dei ſicut audio iudico: et iudiciū meū iuſtū eſt. Uñ ē iudiciū iuſtum hominis? Fratres mei attēdite [qꝛ nō q̄ro volūtatē meā: ſed voluntatem eius qui miſit me.]

Tractatus. xxiiij.

Capi. vj. Poſt hec abijt ieſus trās mare galilee: quod eſt tiberiadis ⁊ ſequebat̄ eū multitudo magna qꝛ videbāt ſigna que faciebat ſuper his qui infirmabant̄. Subijt ergo in mōtem ieſus et ibi ſedebat cum diſcipulis ſuis. Erat autē proximū paſcha: dies feſtus iudeoꝛum. Cum ſubleuaſſet ergo oculos ieſus ⁊ vidiſſet quia multitudo maxima venit ad eum: dicit ad philippū. Unde ememus panes vt manducent hi? Hoc autē dicebat tentans eū. Ipſe enī ſciebat quid eſſet facturus. Reſpōdit ei philippus. Ducentoꝝ denarioꝛum panes non ſufficiunt eis: vt vnuſquiſq̄ modicū quid accipiat. Dicit ei vnꝰ ex diſcipulis eiꝰ Andreas frater Simonis petri. Eſt puer vnꝰ hic q̄ hꝫ quinq̄ panes oꝛdeaceos ⁊ duos piſces. Sed hec quid ſunt inter tantos? Dicit ergo ieſus. Facite homines diſcumbere. Erat autem fenū multum in loco. Diſcubuerunt ergo viri numero q̄ſi quinq̄ milia. Accepit ergo ieſus panes et cum gratias egiſſet diſtribuit diſcumbētibus: ſimiliter ⁊ ex piſcibus quātum volebant: vt autem impleti ſunt dixit diſcipulis ſuis. Colligite que ſuperauerūt fragmēta ne pereāt. Collegerūt ergo ⁊ impleuerūt duodeci cophinos fragmētoꝛum ex quinq̄ panibus oꝛdeaceis que ſuperfuerunt his qui manducauerant. Illi ergo homines cum vidiſſent q̄ fecerat ſignum dicebant. Qꝛ hic eſt vere ꝓpheta qui venturus eſt in mundum.

Miracula q̄ fecit dn̄s noſter ieſus xp̄s ſunt q̄dem diuina opera: ⁊ ad intelligēdū deū de viſibilibꝰ ammonēt humanā mentē. Qꝛ eñ ille non eſt talis ſubſtātie que videri oculis poſſit: ⁊ miracula eiꝰ q̄bꝰ totū mundū regit vniuerſaq̄ creaturā adminiſtrat: aſſiduitate viluerūt ita vt pene nemo dignet̄ attēdere opera dei mira ⁊ ſtupēda in quolibet ſeminis grano/ſm̄ ipſam ſuā miſericoꝛdiā ſeruauit ſibi quedā que faceret opoꝛtuno tempe preter vſitatū curſū oꝛdinēq̄ nature: vt nō maioꝛa ſꝫ inſolita vidēdo ſtuperēt: q̄bꝰ quotidiana viluerāt. Maius eñ miraculū eſt gubernaculū totiꝰ mūdi: q̄ ſaturatio quinq̄ miliū hominū de quinq̄ panibꝰ: ⁊ tñ hec nemo mirat̄. Illud mirant̄ homines: nō qꝛ maius eſt: ſꝫ qꝛ rarū eſt. Quis enī ⁊ nūc paſcit vniuerſum mūdū: niſi ille qui de paucis granis ſegetes creat? Fecit ḡ quō deꝰ? Uñ enim multiplicat de paucis granis ſegetes: inde in manibꝰ ſuis multiplicauit quinq̄ panes. Poteſtas eñ erat in manibꝰ chriſti. Panes autē illi quinq̄ quaſi ſemina erant: nō q̄dem terre mādata ſed ab eo q̄ terrā fecit multiplicata. Hoc ḡ admotū eſt ſenſibus q̄ erigeret̄ mēs: ⁊ exhibitū oculis/vbi exerceret̄ intellectꝰ: vt inuiſibilē deū ꝑ viſibilia opa miraremur: ⁊ erecti ad fidē ⁊ purgati ꝑ fidem: etiā ipſū inuiſibiliter videre cuperemꝰ: quē de rebꝰ viſibilibꝰ inuiſibiliter noſceremꝰ. Nec tñ ſufficit hec intueri ī miraculis xp̄i. Interrogemus ipſa miracula: q̄d nobis loquātur de xp̄o? Habent eñ ſi intelligant̄ linguā ſuā. Nā qꝛ ipſe xp̄s verbū dei ē: etiā factū verbi: vbū nobis eſt. Hoc miraculū ſicut audiuimus q̄ magnū eſt q̄ramꝰ etiā q̄ ꝓfundū ſit. Nō tm̄ eius ſupꝑficie delectemur: ſed etiā altitudinē ꝑſcrutemur. Habet enī aliq̄d intus: hoc qđ miramur foꝛis. Uidimꝰ expectauimꝰ magnū quiddā: ꝓclarū quiddā: ⁊ oīno diuinum: quod fieri niſi a deo non poſſit. Laudauimꝰ de facto factoꝛē. Sꝫ quēadmodū ſi lr̄as pulchras alicubi inſpiceremꝰ nō nobis ſufficeret laudare ſcriptoꝛis articulum quō eas pariles/equales: decoraſq̄ fecit: niſi etiā legerimꝰ q̄d nobis per illas indicauerit. Ita factū hoc qui tantū inſpicit: delectatur pulchritudine facti/vt admiraret̄ artificē. Qui autē intelligit quaſi legit. Aliter ei videt̄ pictura: aliter vident̄ littere. Picturā cū videris: hoc eſt totū vidiſſe laudaſſe. Litteras cū videris nō eſt totū: quō cōmoneris ⁊ legere. Etenī dicis. Cū videris lr̄as: ſi foꝛte nō eas noſti legere. Quid putamus eſſe qđ hic ſcriptū eſt? Interrogas quid ſit: cum iā videas aliq̄d. Aliud tibi demōſtraturꝰ eſt: a quo q̄ris agnoſcere qđ vidiſti. Alios ille oculos hꝫ: alios tu. Nōne ſimiliter apices videtis? Sꝫ nō ſimiliter ſigna cognoſcitis. Tu ergo vides ⁊ laudas: ille videt ⁊ laudat: legit ⁊ intelligit. Qꝛ ḡ vidimꝰ qꝛ laudauimꝰ: legamꝰ: ⁊ intelligamꝰ. Dn̄s in mōte. Multo magis intelligamꝰ qꝛ dn̄s ī mōte: verbū eſt in alto. Proinde nō quaſi humiliter iacet: qđ in alto mōte factū eſt. Nec trāſeunt̄ pretereundē eſt: ſed ſuſpiciēdū. Turbas vidit: eſuriētes agnouit: mīa pauit: nō ſolū ꝓ bonitate: verūetiā ꝓ poteſtate. Quid eñ ſola ꝓdeſſet bonitas: vbi nō erat panis vñ turba eſuriens paſceret̄? Niſi bonitati adeſſet ptās: ieiuna illa turba ⁊ eſuriēs remaneret. Deniq̄ ⁊ diſcipuli q̄ erāt cū dn̄o ī fame: ⁊ ipi turbas volebāt paſcere vt nō remanerēt ianes: ſꝫ vñ paſcerēt nō hēbāt. Interrogauit dn̄s vñ emerent̄ panes ad turbas paſcēdas. Et ait ſcp̄tura. [Hoc aūt dicebat tētās eū:] diſcipulū ſcꝫ philippū quē interrogauerat. [Ipſe aūt ſciebat q̄d eſſet facturꝰ.] Cū ergo bono tēta

A principio ſexti capli vſq̄ huc p̄termiſſa eſt forma vboꝝ textus.

bat:quid niſi ignorãtiã diſcipuli demõſtrabat? Et forte ĩ
demõſtratiõe ignorãtie diſcipuli aliquid ſignificauit. Ap-
parebit ꝙ cū ipm ſacramẽtū de quinq; panib⁹ ceperit no-
bis loq̄:ꝛ qd ſignificet indicare. Ibi eñ videbim⁹ q̄re dñs
in h facto ignorãtiã diſcipuli voluit interrogãdo,qd ſcie-
bat oſtẽdere. Nã interrogam⁹ aliqñ qd neſcim⁹:audire vo-
lẽtes vt diſcam⁹. Aliqñ interrogam⁹ qd ſcim⁹ꝛ ſcire volẽ-
tes vtrū ille ſciat quẽ iterrogam⁹. Utrūq; h nouerat dñs:
ꝛ qd interrogabat ſciebat:et qd eſſet factur⁹ ipſe nouerat:ꝛ
hoc neſcire philippū ſciebat ſimiliter. Quare itaq; interro
gabat:niſi qꝛ illius ignorãtiã demõſtrabat? Et hoc quare
Text⁹ vſq; ad finẽ hui⁹ tractat⁹ ꝑtim pretermit: ꝑtim variat ꝓpť verba auguſtini. fecerit:vt dixi poſtea intelligemus. Andreas ait. Eſt hic
puer q̄ habet quinq; panes:ꝛ duos piſces ſed hec quid ſūt
ad tantos? Cū dixiſſet philippus interrogatus.cc. dena-
riorum panes nõ ſufficere:quibus tanta illa turba reficere
tur:erat ibi qdã puer portans quinq; panes ordeaceos: et
duos piſces. Et ait ieſus. Facite hoīes diſcũbere. Erat
autẽ ibi fenū multū:ꝛ diſcubuerūt † fere q̄nq; milia hoīm.
Accepit aūt dñs ieſus panes:gratias egit:iuſſit frangi pa-
† Al's q̄ſi. nes:poni ante diſcũbentes. Fracti ſūt panes: poſiti ante
C diſcũbẽtes:nõ iã quĩq; panes ſꝫ qd adiecerat q̄ creauerat
qd auctū erat:et de piſcib⁹ q̄ntū ſufficiebat. Parū eſt tur
bã illã fuiſſe ſatiatã:etiã fragmẽta receperūt. Et ipſa colli
gi iuſſi ſunt ne perirent. Et impleuerãt.xij.cophinos frag
mẽtorū. Breuiter vt curram⁹:q̄nq; panes intelliguntur.v.li
bri moyſi:merito nõ triticei ſꝫ ordeacei:qꝛ ad vet⁹ teſtamẽ
tum ꝑtinẽt. Noſtis autẽ ordeū ita creatū:vt ad medullam
ei⁹ vix ꝑueniatur:veſtitur eñ eadẽ medulla tegmine palee:ꝛ ip
ſa palea tenax ꝛ inherens vt cū labore exuatur. Talis eſt lr̃a
veteris teſtamẽti:veſtita tegminib⁹ carnaliū ſacramẽtorum
Sꝫ ſi ad ei⁹ medullã ꝑueniatur:paſcit ꝛ ſatiat. Ferebat ergo
puer qdã.v.panes ꝛ duos piſces. Si q̄ram⁹ qs fuerit puer
iſte:forte ppl's iſrael erat. Senſu puerili portabat:nec mã-
ducabat. Illa eñi q̄ portabat clauſa onerabãt:apta paſce-
bãt. Duo autẽ piſces videntur nobis ſignificare duas illas
in veteri teſtamento ſublimes ꝑſonas q̄ vngebantur ad pplm
ſanctificandū ꝛ regendū:ſacerdotis ꝛ regis. Et ipſe venit
ĩ myſterio aliqñ:q̄ ꝑ illas ſignificatur. Uẽit aliqñ q̄ ꝑ medul
lã hordei occultabatur. Uenit ipſe vn⁹ vtrãq; ꝑſonã i ſe por-
tãs ſacerdotis ꝛ regis. Sacerdotis ꝑ victimã q̄ ſeipm obtulit
ꝓ nobis deo. Regis qꝛ regimur ab eo:ꝛ aperiuntur q̄ clauſa
portabantur. Grãs illi:īpleuit ꝑ ſe qd ꝑ vet⁹ teſtamẽtū ꝓmit
tebatur:ꝛ frãgi iuſſit panes. Frãgẽdo multiplicati ſunt. Ni-
hil veri⁹. Quinq; eñ libri moyſi:q̄ꝫ multos libros cū expo-
nunt tanq̄ frãgẽdo:id eſt diſſerendo fecerūt. Sed ĩ illo or-
deo ignorãtia ꝓmi ppli tegebatur:de q̄ dictū eſt. Quãdiu le-
gitur moyſes:velamẽ ſuꝑ corda eorū poſitū eſt. Nõdū enim
ablatū erat velamẽ:qꝛ nõdū venerat xp̄s. Nõdū velū tẽpli
fuerat illo in cruce pendẽte ſciſſum. Qꝛ ꝙ ignorãtia ppli
erat in lege:ꝓpterea illa dñi tẽtatio ignorãtiã diſcipuli de
mõſtrabat. Nihil igitur vacat oĩa innuūt:ſed intellectorẽ re
quirūt:nã ꝛ ipe nūer⁹ paſti ppli: pplꝫ ſignificabat ſub lege
ꝯſtitutū. Cur eñ q̄nq; milia erãt:niſi qꝛ ſub lege erãt? Que
lex q̄nq; libris moyſi explicatur. Uñ ꝛ q̄nq; illis porticibus
lãguidi ꝓdebantur:nõ ſanabantur. Ille aūt ibi curauit lãgui-
dū:q̄ ꝛ h turbas de q̄nq; panib⁹ pauit. Nã et ſuꝑ fenū diſcū
D bebãt. Carnaliter ꝙ ſapiebãt: ꝛ ĩ carnalib⁹ q̄eſcebant. Oīs
eñ caro fenū. Que ſūt aūt illa fragmẽta: niſi q̄ populus nõ
potuit mãducare? Intelliguntur ꝙ quedã ſecretiora intelli-
gẽtie:q̄ multitudo non pōt capere. Quid ꝙ reſtat niſi vt ſe-
cretiora ĩtelligẽtie q̄ nõ pōt capere multitudo:illis credantur
q̄ idonei ſūt ꝛ alios docere:ſic erãt apl'i:vñ.xij.cophini im
pleti ſūt. Factū ẽ h mirabiliter qꝛ magnū:factū ẽ vtiliter
qꝛ ſp̄ialiter factū eſt. Qui tūc viderūt ammirati ſunt. Nos
aūt nõ miramur cū audim⁹. Factū ẽ eñ vt illi viderẽt:ſcptū
ẽ aūt vt nos audirem⁹. Qd ĩ illis oculi valuerūt: h ĩ nobis
fides. Cernim⁹ q̄ppe aīo:qd oculis non potuim⁹. Et ꝓlati
ſum⁹ illis:q̄ꝛ de nobis dictū eſt. Beati qui nõ vidẽt ꝛ cre
dūt. Addo autẽ:qꝛ forte intelleximus qd illa turba nõ ĩtelle-
xit. Et vere nos paſti ſum⁹:q̄ ad medullã ordei ꝑuenire po
tuim⁹. Deniq; hoīes illi q̄ viderūt:h qd putauerūt? Illi in-
q̄t hoīes cū vidiſſent qd fecerat ſignū dicebãt: qꝛ h eſt vere
ꝓpheta. Adhuc forte iõ xp̄m ꝓphetã putabãt: qꝛ ſuꝑ fenū
diſcūbebãt. Erat aūt ille dñs ꝓphetarum:impletor ꝓpheta-
rū:ſctĩficator ꝓphetarum:ſꝫ ꝛ ꝓpheta. Nã ꝛ moyſi dictū eſt. Deut. xviij.
Suſcitabo eis ꝓphetã ſimilem tui. Silẽm ſꝫ carnẽ:nõ ſꝫ ma
ieſtatẽ. Et de ipſo xp̄o illã dñi ꝓmiſſionẽ hr̃e ĩtellectū apte
in actib⁹ aplōrū exponitur ꝛ legitur:ꝛ ipe dñs de ſe ait. Nõ eſt
ꝓpheta ſine honore:niſi ĩ patria ſua. Propheta dñs:ꝛ ver-
bū dei dñs:ꝛ null⁹ ꝓpheta ſine v̄bo dei ꝓphetat. Cū ꝓphe
tis v̄bū dei:ꝛ ꝓphete v̄bū dei. Meruerunt ꝑora tp̄a ꝓphe-
tas afflatos ꝛ ĩpletos v̄bo dei,meruimus nos ꝓphetã ipſꝫ
v̄bū dei. Sic aūt ꝓpheta xp̄s ꝛ dñs ꝓphetarū:ſicut ange
lus xp̄s ꝛ dñs ãgelorū. Nã ꝛ ipſe dict⁹ ẽ magni ꝯſilij ãgel⁹.
Uerūtñ alibi qd dicit ꝓpheta? Qꝛ nõ legat⁹ neq; angelus
ſꝫ ipſe veniẽs ſaluos faciet eos:id eſt: ad ſaluos eos facien
dos:nõ mittet legatū nõ mittet angelū:ſꝫ veniet ipſe. Quis
veniet? Ipe angel⁹. Certe nõ per angelū niſi qꝛ iſte ſic ãge
lus vt etiã dñs angelorū. Etenim angeli latine: nūcij ſunt
Si chriſtus nihil annūciaret:angelus nõ diceretur. Si chri-
ſtus nihil ꝓphetaret:ꝓpheta nõ diceretur. Exortatus ẽ nos
ad fidem et ad capeſcendam vitam eternam: aliquid pre-
ſens annunciauit aliquid futurū predixit. Ex eo quod pre
ſens nunciauit angelus erat:ex eo qd futurū predixit pro
pheta erat:ex eo quod verbum dei caro factum eſt:ꝛ ange-
lorum ꝛ ꝓphetarum dominus erat.

Tractatus.xxv.

Ieſus ergo cū cognouiſſet qꝛ vẽturi eẽnt vt ra
perent eū ꝛ facerent eū regẽ:fugit iterū in montẽ
ipſe ſol⁹:vt aūt ſero factū eſt:deſcẽderūt diſcipu-
li ei⁹ ad mare. Et cū aſcẽdiſſent naui venerūt trãſ
mare ĩ caphar naū ꝛ tenebre iã facte erãt:ꝛ nõ ve-
nerat ad eos ieſus. Mare aūt vẽto flante exurge
bat. Cū remigaſſent ergo q̄ſi ſtadia vigintiq̄nq;
aut triginta:vidẽt ieſum ãbulãtẽ ſuꝑ mare et ꝓ-
ximū naui fieri:ꝛ timuerũt. Ille aūt dixit eis ego
ſū nolite timere:voluerũt ergo accipe eū in naui ꝛ
ſtatĩ nauis fuit ad terrã ĩ quã ibãt. Altera die tur-
ba q̄ ſtabat trãs mare vidit qꝛ nauicula alia non
erat ibi niſi vna:ꝛ qꝛ nõ itroiſſet cū diſcipl'is ſuis
ieſus ĩ naui:ſꝫ ſoli diſcipli ei⁹ abiſſẽt. Alie v̄o ſuꝑ
uenerūt naues a tyberiade iuxta locū vbi man-
ducauerãt panẽ:grãs agẽtes deo. Cū ergo vidiſ
ſet turba qꝛ ieſ⁹ nõ eẽt ibi neq; diſcipli ei⁹ aſcẽde
rūt ĩ nauiculas:ꝛ venerũt capharnaū q̄rẽtes ieſū.
Et cū ĩueniſſent eū trãs mare dixerūt ei. Rabbi
q̄ñ huc vẽiſti. Rñdit eis ieſus ꝛ dixit. Amẽ amẽ
dico vobis q̄ritis me nõ qꝛ vidiſtis ſigna: ſed qꝛ
mãducaſtis ex panib⁹ ꝛ ſaturati eſtis: operamini
nõ cibū q̄ perit:ſꝫ q̄ ꝑmanet in vitã eternã quẽ fi
lius hoīs dabit vobis. Hūc eñ pr̃ ſignauit deus:
dixerunt ergo ad eū q̄d faciem⁹ vt opemur opera
dei? Rñdit ieſus ꝛ dixit eis. Hoc eſt opus dei vt
credatis in eū quẽ miſit ille. Dixerūt ergo ei qd
ergo tu facis ſignum vt videam⁹ ꝛ credam⁹ tibi?
Quid oparis? pr̃es nr̃i mãducauerūt mãna ĩ de
ſerto:ſicut ſcriptū eſt. Panẽ de celo dedit eis mã
ducare. Dixit ergo eis ieſus. Amẽ amẽ dico vo-
bis nõ moyſes dedit vobis panẽ de celo:ſꝫ pater
me⁹ dat vobis panẽ de celo verū. Panis eñ dei ẽ
q̄ de celo deſcẽdit: ꝛ dat vitã mūdo. Dixerũt ergo
ad eū. Dñe ſꝑ da nobis panẽ hunc. Dixit aūt eis
ieſus:ego ſum panis vite:q̄ venit ad me non eſu-
riet:ꝛ q̄ credit in me nõ ſitiet vnq̄. Sꝫ dixi vobis
qꝛ ꝛ vidiſtis me ꝛ nõ credidiſtis. Oẽ qd dat mihi
pater ad me vẽiet:ꝛ eū q̄ venit ad me nõ eiciã fo-
ras:qꝛ deſcẽdi de celo nõ vt faciã volūtatẽ meam

ſed voluntatem eius qui miſit me. Hec enim vo
luntas eius qui miſit me patris: vt omne quod
dedit mihi non perdam ex eo ſed reſuſcitem illđ
in nouiſſimo die. Hec eſt enim voluntas patris
mei qui miſit me vt omis qui videt filium ꝛ cre=
dit in eum habeat vitam eternam: ꝛ ego reſuſci=
tabo eum in nouiſſimo die.

A Heſternã ex euangelio lectionẽ: iſta eſt hodierna
q̃ ſequit̃: vñ hodiern⁹ ſmo debet̃. Facto illo mi=
raculo vbi quinqꝫ milia hoim̃ de quinqꝫ panib⁹
pauit ieſus: cũ ãmirate eſſẽt turbe et eũ magnũ
ꝓphetã dicerẽt q̃ venit in mũdũ: ſequit̃ hoc. [Jeſus ḡ cũ
† Al. vẽtu ri eſſent. vidiſſet † q꞉ venerãt vt raperẽt eũ ꝛ facerẽt eũ regem fugit
iterũ in montẽ ipſe ſolus.] Dat̃ ergo intelligi ꝙ dñs cũ ſe=
deret ĩ mõte cũ diſcipulis ſuis: ꝛ videret turbas ad ſe veniẽ
tes deſcẽderat de mõte: ꝛ circa iferiora loca turbas paue=
rat. Nã quõ fieri põt vt rurſus illuc fugeret: niſi ante de mõ
te deſcẽderet? Significat̃ ḡ aliq̃d ꝙ dñs de alto deſcendit
ad paſcẽdas turbas: pauit ꝛ aſcẽdit. Quare aũt aſcẽdit cũ
cognouiſſet q꞉ eũ vellent rapere ꝛ regẽ facere? Quid enim?
Nõ erat rex: q̃ timebat fieri rex? Erãt oĩno. Nec talis rex
q̃ ab hoib⁹ fieret ſed talis rex q̃ hoib⁹ regnũ daret. Nũq̃d
forte hic aliq̃d ſignificat nobis ieſus: cuius ꝟba facta ſũt?
Ergo in h̃ ꝙ voluerũt eũ rapere ꝛ regẽ facere: et ꝓpter hoc
fugit in montẽ ip̃e ſolus: h̃ in illo factũ tacet. Nihil loquit̃/
nihil ſignificat? An forte hoc erat rapere eũ: ꝓuenire velle
tp̄s regni ei⁹? Etenĩ venerat modo: nõ iã regnare quõ re=
gnatur⁹ eſt/in eo ꝙ dicim⁹/ adueniat regnũ tuũ. Semper
q̃dẽ ille cũ patre regnat ſm̃ q̃d eſt fili⁹ dei/ verbũ dei verbũ
p̃ q̃d facta ſunt oĩa. Predixerũt aũt ꝓphete regnũ ei⁹ etiã
ſm̃ id q̃d eſt fact⁹ xp̄us: ꝛ fecit fideles ſuos xp̄ianos. Erit
eñ regnũ xp̄ianorũ q̃d modo colligit̃: q̃d mõ cõparat̃: q̃d
mõ emit̃ ſanguĩe xp̄i. Erit aliq̃n manifeſtũ regnũ ei⁹ quã
do apta erit claritas ſanctorũ poſt iudiciũ ab eo factũ: q̃d
iudiciũ ſupra ipſe dixit: q̃d filius hoĩs factur⁹ ſit. De q̃ etiã
ap̄ſs dixit: cũ tradiderit regnũ deo ꝛ patri. Vñ etiã ip̃e ait
Venite benedicti patris mei ꝑcipite regnũ: q̃d vobis para
tũ eſt ab initio mũdi. Diſcipuli aũt ꝛ turbe credẽtes in eũ
putauerũt illũ ſic veniſſe vt etiã regnaret. Hoc eſt velle ra=
pere ꝛ regẽ facere: ꝓuenire velle tp̄us ei⁹: q̃d ipſe apud ſe
occultabat vt oportune ꝓderet: vt oportune in fine ſeculi
declararet. Nã vt noueritiſ q꞉ regẽ eũ volebãt facere: id eſt
ꝓuenire: ꝛ iã hr̃e manifeſtũ chriſti regnũ/ quẽ primo opor
tebat iudicari ꝛ deinde iudicare: vbi crucifixus eſt: et illi q̃
in eũ ſperabãt ſpẽ reſurrectionis ei⁹ ꝑdiderãt reſurgens a
mortuis inuenit inde duos cũ deſperatiõe ſibi ſermocinã
tes ꝛ cũ gemitu q̃ geſta fuerãt colloquẽtes: ꝛ apparens eis
velut incognit⁹: cũ oculi eoꝝ tenerent̃ ne ab eis agnoſcere
tur: ſmonẽ tractãtib⁹ miſcuit: illiqꝫ narrantes ei vñ ſmoci
Lu. xxiiij. narent̃ dixerũt: ꝙ ille magn⁹ ꝓpheta in factis ꝛ dictis oc=
ciſus eẽt a ꝓncipib⁹ ſacerdotũ: ꝛ nos inquiunt ſperabam⁹
q꞉ ipſe eſſet redẽptio iſrael. Recte ſperabatis/ verũ ſpera=
batiſ: ĩ illo eſt redẽptio iſrael. Sed q̃d feſtinatiſ? Rape vultiſ
Jllõ etiã indicabat nobis hũc ſenſũ: q꞉ cũ eũ q̃rerent diſci
Act. j. puli de fine dixerũt ei. Si h̃ in tp̄e repſentabis: ꝛ q̃ñ regnũ
iſrael? Jã eñ eẽ cupiebãt: iã volebãt: h̃ eſt rape ꝛ regẽ face
re. Sed ait diſcipulis: q꞉ adhuc ſol⁹ aſcẽſur⁹ erat. Nõ inq̃t
eſt veſtrũ ſcire tp̄a vel momẽta: q̃ pater poſuit in ſua ptãte?
Sꝫ accipietiſ ꝟtutẽ ex alto ſpũſanctũ ſupuenientẽ in vos: ꝛ
eritis mihi teſtes ĩ hierl̃m ꝛ in omni iudea ꝛ ſamaria: ꝛ vſqꝫ
ad fines terre. Vultis vt iã exhibeã regnũ: prius colligam
q̃d exhibeã. Altitudinẽ amatis ꝛ altitudinẽ adipiſcimini:
ſed p̃ hũilitatẽ me ſeq̃mini. Sic de illo etiã ꝑdictũ eſt: ꝛ cõ=
gregatio pp̄loꝝ circũdabit te: et ꝓpter hãc in altũ regrede
re id eſt vt circũdet te cõgregatio populorũ: vt multos col
ligas: regredere in altũ. Sic fecit: pauit ꝛ aſcendit. Quare
autem dictum eſt fugit? Neqꝫ enĩ vere ſi nollet teneretur: ſi
nollet caperet̃: q̃ ſi nollet nec agnoſceret̃. Nã vt noueritiſ h̃
myſtice factũ nõ ex neceſſitate ſꝫ ex ſignificãte diſpoſitiõe:
modo in conſequẽti videbitis: q꞉ eis ſecundo turbis q̃ cum
querebãt apparuit: ꝛ cũ eis loquens multa eis dixit: multa
de pane celeſti diſputauit. Nõne cum ipſis de pane diſpu=
tans erat: a q̃b⁹ ne teneret̃ aufugerat? Nõ ḡ ꝛ tũc poterat
agere vt nõ ab eis cõprehenderet̃: quẽadmodũ poſtea q̃ñ
cum eis loquebatur? Aliquid ergo ſignificauit fugiendo.
Quid eſt ergo fugit? Nõ potuit intelligi altitudo ei⁹. Quic
quid enĩ nõ intellexeris: fugit me dicis. [Ergo fugit iterũ
in montẽ: ꝛ ipſe ſol⁹.] Primogenit⁹ a mortuis aſcẽdẽs ſu
per oẽs celos ꝛ interpellans ꝓ nobis. Interea illo ſurſum
poſito ſolo ſacerdote magno qui intrauit in interiora veli/
foris populo cõſtituto. Hũc eñ ſacerdos ille in lege vete=
ri ſignificabat qui hoc ſemel in anno faciebat. Jllo ḡ ſurſũ
poſito: diſcipuli in nauicula quid patiebant̃? Nã illo in al=
tis cõſtituto: nauicula illa eccleſiã ſignificabat. Si nõ hoc
prĩo in eccleſia intelligim⁹ q̃d illa nauicula patiebat̃: non
erant illa ſignificãtia ſed ſimpliciter trãſeuntia. Si autem
videm⁹ exprimi in eccl̃ia veritatẽ illarũ ſignificationũ: ma
nifeſtũ q꞉ facta chriſti genera ſunt locutionũ. [Vt autẽ ſe=
ro factũ eſt inq̃t: deſcẽderũt diſcipuli ei⁹ ad mare. Et cum
aſcendiſſent † nauiculã venerũt trans mare ĩ capharnaũ.] † Al. naui
Cito dixit finitũ q̃d poſtea factũ eſt. Venerũt trans mare
in capharnaũ: ꝛ redit vt exponat quẽadmodũ venerũt: q꞉
p̃ ſtagnũ nauigãtes tranſierũt: ꝛ dum nauigarent ad eum
locum quo eos veniſſe iam dixit: recapitulãdo exponit q̃d
acciderit. [Tenebre iam facte erant: ꝛ nõ venerat ad illos
ieſus.] Merito tenebre: q꞉ lux nõ venerat. Tenebre iam fa=
cte erant: ꝛ nõ venerat ad eos ieſus. Quãtum accedit finis
mũdi: creſcunt errores: crebreſcunt terrores: creſcit iniqui
tas: creſcit infidelitas. Lux deniqꝫ que charitas apud io=
hannẽ ip̄m euangeliſtã ſatis aperteqꝫ mõſtrat̃: ita vt dice=
ret. Qui odit fratrẽ ſuũ ĩ tenebris eſt: creberrime extingui= j. Joh. ij.
tur. Creſcunt ire ꝛ tenebre odiorũ fraternorũ quotidie cre
ſcunt ꝛ nõdũ venit ieſus. Vñ apparet q꞉ creſcũt? Quomõ
abũdauit iniquitas refrigeſcet charitas multorũ. Creſcũt
tenebre: ꝛ nõdũ venit ieſus. Creſcẽtib⁹ tenebris refrigeſcẽ=
te charitate/ abũdãte iniquitate: ipſi ſũt fluct⁹ nauẽ turbã
tes. Tẽpeſtates ꝛ vẽti: clamores ſunt maledicorum. Jnde
charitas refrigeſcit: inde fluct⁹ augent̃: ꝛ turbatur nauis.
[Vẽto magno flãte mare exurgebat.] Tenebre creſcebãt
intelligẽtia minuebat̃: iniquitas ãgebat̃. [Cũ remigaſſent C
ergo quaſi ſtadia vigintiquĩqꝫ aut triginta.] Interea am=
bulabant: promouebant: nec venti illi ꝛ tempeſtates et flu=
ctus ꝛ tenebre id agebant: vt vel nauis non ꝓmoueret̃ vel
ſoluta mergeret̃: ſed inter illa oĩa mala ibat. Etenĩ q꞉ abũ
dauit iniq̃tas ꝛ refrigeſcit charitas multorũ/ creſcunt flu=
ctus/ augent̃ tenebre/ ſeuit vent⁹: ſed tamen nauis ambu=
lat. Qui enĩ perſeuerauerit vſqꝫ in finẽ: hic ſaluus erit. Nec
ipſe ſtadiorũ numer⁹ cõtẽnẽdus eſt. Neqꝫ eñ vere poſſet
nihil ſignificare q̃d dictũ eſt/ cũ remigaſſent ſtadia vigin=
tiq̃nqꝫ aut triginta: tunc ad eos venit ieſus. Sufficeret aut
xxv. aut. xxx. maxime q꞉ eſtimãtis erat nõ affirmãtis. Nũ
quid periclitaret̃ veritas in eſtimãte ſi diceret ſtatia ferme
triginta aut ſtadia ferme vigintiquinqꝫ? ſꝫ ex vigintiquĩqꝫ
fecit triginta. Queram⁹ numerũ vigeſimũquintũ: vñ ꝯſtãt
vnde fiunt? De q̃nario. Quinarius ille numerus ad legem
ꝑtinet. Jpſi ſunt quinqꝫ libri moyſi: ipſi ſunt q̃nqꝫ portic⁹
ille lãguidos ꝯtinẽtes: ipſi quinqꝫ panes q̃nqꝫ milia hoĩm
paſcentes. Ergo legem ſignificat numer⁹ viceſimuſquint⁹
Quomodo q̃nqꝫ p̃ quinqꝫ: id eſt: quinquies quini: faciũt vi
gintiquinqꝫ/ quadratũ quinariũ. Sed huic legi anteq̃ euan
geliũ veniret deerat ꝑfectio. Perfectio autẽ in ſenario nu
mero cõprehendit̃: ꝓpterea ſex dieb⁹ de⁹ mundũ ꝑfecit ꝛ
q̃nqꝫ ipſa p̃ ſex multiplicent̃: vt lex p̃ euãgeliũ adimpleat̃:
vt fiant ſexies quini: trigita. Ad eos ergo qui implẽt legẽ:
venit ieſus. Et venit. Quomodo? Calcãs fluctus: oẽs tu=
mores mundi ſub pedib⁹ habẽs: oẽs celſitudines ſeculi pre
mens. Hoc agit̃ q̃ñtum addit̃ tẽpori: ꝛ q̃ñtũ accedit etas ſe
culi. Augent̃ in iſto mundo tribulatiões: augent̃ mala: au=
gent̃ contritiones: exaggerant̃ hec omia. Jeſus trãſit cal=
cans fluctus: ꝛ tñ tãte ſunt tribulationes vt etiã ipſi q̃ cre
diderunt in ieſum ꝛ qui conant̃ ꝑſeuerare in finem expaue
ſcant ne deficiant. Chriſto fluctu calcãte ſeculi ambitiões Hic ꝓteri
ꝛ altitudines deprimente: expaueſcit chriſtianus. Nonne tur textus
hec illi predicta ſunt? Merito ꝛ ieſu ĩ fluctibus ambulãte: vidẽt ieſũ
[timuerũt] Quomodo chriſtiani q̃uis habẽtes ſpem ĩ fu= vſqꝫ ꝛ ti
turo ſeculo: quando viderint deprimi altitudinẽ ſeculi hu muerunt.

lus: plerūq; conturbantur de contritione rerum humana-
rum. Aperiunt euangelium / aperiunt ſcripturas diuinas ⁊
inueniunt ibi iſta omnia predicta: quia hoc dominus facit.
Deprimit celſitudines ſeculi vt ab humilibus glorificetur.
De quorum altitudiē predictum eſt: ciuitates firmiſſimas
deſtrues / et inimici defecerunt framee in finem et ciuitates
† Textus habꝫ Ille aūt dicit. — deſtruxiſti. Quid ergo timetis chriſtiani? † Chriſt⁹ loqui-
tur. [Ego ſū: nolite timere]. Quid hec expaueſcitis? Quid
timetis? Ego iſta p̄dixi ego facio / neceſſe eſt vt fiant. Ego
ſum: nolite timere. [Voluerunt ergo accipere in nauim].
Agnoſcentes et gaudentes ſecuri facti. [Et ſtatim fuit na-
uis ad terram qua ibant]. Factus eſt finis ad terrā: de hu-
mido ad ſolidum: de turbato ad firmum: de itinere ad finē.
D [Altera die turba que ſtabat trans mare (vnde illi vene-
rant) vidit quia nauicula alia non erat ibi niſi vna: et quia
† Al. ieſus — non introiſſet cum diſcipulis ſuis † in nauem: ſed ſoli diſci-
puli eius abiſſent alie vero ſuperuenerunt naues a tyberia-
de: iuxta locum vbi manducauerunt panem gratias agen-
† Al. deo, — tes † domino. Cum ergo vidiſſet turba quia ieſus non eſſet
ibi neq; diſcipuli eius. Aſcenderunt in nauiculas et vene-
runt capharnaum / querentes ieſum]. Inſinuatum tamen
eſt illis tam magnum miraculum. Viderunt enim q̄ diſci-
puli ſoli aſcendiſſent in nauim / et quia alia nauis non ibi
erat. Venerunt autem inde ⁊ naues iuxta locum illum vbi
manducauerūt panes: in quibus eum turbe ſecute ſunt cū
diſcipulis ſuis. Ergo non aſcēderat: alia nauis illic noue-
rat. Unde ſubito trans mare factus eſt ieſus: niſi quia ſu-
per mare ambulauit vt miraculum monſtraret? [Et cum
inueniſſent eum turbe.] Ecce repreſentat ſe turbis: a quib⁹
ſe rapi timuerat et in montem fugerat. Omnino confirmat
et inſinuat nobis in myſterio dicta eſſe illa omnia: et facta
in magno ſacramento vt aliquid ſignificarent. Ecce eſt il-
le qui in montem fugerat turbas: nonne cum ipſis turbis
loquitur? Modo teneant modo regem faciant. Et cum in-
ueniſſent eum [trans mare dicunt ei. Rabbi quando huc
veniſti]? Ille poſt miraculi ſacramentum et ſermonem in-
ſert: vt ſi fieri poteſt qui paſti ſunt / paſcantur: ⁊ quorum ſa-
tiauit panibus ventres / ſatiet et ſermonibus mentes. Sed
ſi capiūt: ⁊ ſi non capiunt: ſumatur qḋ capiunt ne fragmen-
ta pereant. Loquatur ergo et audiamus. [Reſpondit ie-
ſus et dixit. Amen amen dico vobis: queritis me: non quia
† Textus hꝫ Et ſaturati eſtis. — vidiſtis ſigna: ſed quia manducaſtis ex panibus meis] †
Propter carnem me queritis: non propter ſpiritum. Q̄
multi non querunt ieſum: niſi vt illis faciat bene ſm tēpus.
Alius negocium habet: querit interceſſionem clericorum.
Alius premitur a potentiore: fugit ad eccleſiam. Alius pro
ſe vult interuenire apud eum apud quem parum valet. Il-
le ſic: ille ſic. Impletur quotidie talibus eccleſia. Vix que-
ritur ieſus propter ieſum. Queritis me: non quia vidiſtis
ſigna: ſed quia manducaſtis ex panibus. [Operamini ci-
bum non cibum qui perit: ſed qui permanet in vitam eter-
nam]. Queritis me propter aliud: querite me propter me.
Seipſum chariſſimi dominus inſinuat iſtum cibum: quod
in ſequentibus illuceſcit: [quem filius hominis dabit vo-
bis]. Expectabas credo iterum panes mādūcare iterum
diſcūbere / iterum ſaginari: ſed dixerat cibum nō qui perit
ſed q̄ permanet in vitam eternam. Quomodo dictum fue-
rat mulieri illi ſamaritane. Si ſcires quis eſt qui petit a te
bibere: tu forſitan poſtulaſſes ab eo: ⁊ daret tibi aquam vi-
uam. Cum illa diceret: vnde tibi quandoquidem non ha-
bes hauritorium ⁊ puteus altus eſt: ſamaritane reſpondit.
Si ſcires qui a te petit bibere / tu petiſſes ab eo et daret ti-
bi aquam viuam vnde qui biberit amplius non ſitit. Nam
de hac aqua qui biberit ſitiet iterum. Et gauiſa eſt illa ⁊ vo-
luit accipere quaſi non paſſura ſitim corporis que labore
hauriendi fatigabatur: et ſic inter huiuſmodi ſermocina-
tiōes peruenit ad potum ſpiritualem. Omnino iſto modo
et hic. Hunc ergo cibum operamini non qui perit ſed qui
permanet in vitam eternam: quē filius hominis dabit vo-
bis. [Hunc enim pater ſignauit deus]. Iſtum filium ho-
minis nolite ſic accipere quaſi alios filios hominū de qui-
bus dictum eſt. Filij autem hominum in protectione ala-
rum tuarum ſperabunt. Iſte filius hominis ſequeſtratus
quadā gratia ſpūs ⁊ ſm carnem filius hominis exceptus

a numero hominum: filius hominis eſt. Iſte ⁊ filius homi-
nis ⁊ filius dei eſt. Iſte homo etiam deus eſt. Alio loco in-
terrogans diſcipulos ait. Quē dicunt eſſe homines filium — Mat. xvj.
hominis? Et illi. Alij iohannē / alij helyam / alij hieremiā /
aut vnū ex prophetis. Et ille. Vos vero quem me dicitis
eſſe? Reſpōdit petrus. Tu es chriſtus filius dei viui. Ille
dixit ſe filium hominis: ⁊ petrus eum dixit filium dei viui.
Optime ille cōmemorabat qḋ miſericorditer exhibuerat.
Ille cōmemorabat qḋ in claritate permanebat. Verbum
dei cōmēdabat humilitatem ſuā: homo agnoſcit claritatē
domini ſui. Et reuera fratres: puto quia iuſtū eſt. Humi-
liauit ſe ꝓpter nos: glorificemus illum nos. Non eñ filius
hominis ꝓpter ſe eſt: ſed ꝓpter nos. Ergo filius hominis
erat illo modo: cū verbū caro factum eſt ⁊ habitauit in no-
bis. Ideo enim hūc deus pater ſignauit. Signare quid eſt
niſi proprium aliquid ponere? Hoc eſt enim ſignare: impo-
nere aliquid qḋ nō confundatur cum ceteris. Signare eſt
ſignū rei ponere. Cuicūq; rei ponis ſignum: ideo ponis ſi-
gnum ne ꝯfuſa cū alijs a te non poſſit agnoſci. Pater ergo
eum ſignauit. Quid eſt ſignauit? Propriū quiddā dedit
ne ceteris compararetur hominibus. Ideo de illo dictū eſt.
Unxit te de⁹ deus tuus oleo exultationis: pre participib⁹
tuis. Ergo ſignare q̄d eſt? Exceptum habere: hoc eſt pre
participibus tuis. Itaq; nolite inquit me contēnere: quia
filius ſum hominis: ⁊ querite a me cibum qui non perit: ſed
permanet in vitā eternā. Sic enim filius hominis ſum: vt
nō ſim vn⁹ ex vobis. Sic ſum filius hominis vt pater de⁹
me ſignaret. Quid eſt ſignaret? Proprium aliq̄d mihi da-
ret: quo nō confunderer cum genere humano: ſed per me li-
beraretur genus humanum. [Dixerūt ergo ad eum. Quid
faciemus: vt operemur opa dei]. Dixerat enim illis. Ope- — E
ramini eſcam nō que perit ſed que permanet in vitam eter-
nam. Quid faciem⁹ inquiunt? Quid obſeruādo hoc prece-
ptum iplere poterim⁹. [Reſpondit ieſus et dixit eis. Hoc
eſt opus dei vt credatis in eū quē miſit ille]. Hoc eſt ergo — De ꝯſe. di. iiij. vt q̄d. iiij. ſen. di. x. ca. j.
manducare cibum nō qui perit: ſed qui permanet in vitam
eternā. Ut quid paras dentes ⁊ ventrem? Crede ⁊ mandu-
caſti. Diſcernit quidem ab operib⁹ fides: ſicut apoſtolus
dicit iuſtificari hominem per fidem ſine operibus legis / et — Roma. iij
ſunt opera que vidētur bona ſine fide chriſti ⁊ non ſunt bo-
na: quia non referuntur ad eum finem ex quo ſunt bona. Fi- — Roma. x.
nis enim legis chriſtus ad iuſticiam omni credenti. Ideo
noluit diſcernere ab opere fidē: ſed ipſam fidem dixit eſſe
opus dei. Ipſa eſt enim que per dilectiōem operatur. Nec
dixit: hoc eſt opus veſtrū / ſed hoc eſt opus dei / vt credatis
in eum quē miſit ille: vt qui gloriatur in domino glorietur.
Quia ergo inuitabat eos ad fidem: illi adhuc querebant ſi-
gna quibus crederent. Vide ſi non iudei ſigna petunt. [Di-
xerūt ergo ei. Quod ergo tu facis ſignum: vt videamus et
credam⁹ tibi: quid operaris]? Parum ne erat: q̄ de quinq;
panib⁹ paſti ſunt? Sciebāt hoc quidē: ſed huic cibo māna
de celo preferebant. Dominus autem ieſus talem ſe dice-
bat: vt ſe moyſi preponeret. Non enim auſus eſt moyſes di-
cere q̄ daret cibum non qui perit: ſed qui permanet in vi-
tam eternā. Aliq̄d plus iſte promittebat q̄ moyſes. Per
moyſen quippe promittebatur regnum ⁊ terra fluēs lac et
mel / tēporalis pax / abundantia filiorum / ſalus corporis ⁊
cetera omnia / tēporalia quidem / in figura tamen ſpiritua-
lia: quia veteri homini in veteri teſtamento ꝓmittebātur.
Attendebant ergo promiſſa p moyſen / attendebant ꝓmiſ-
ſa per chriſtum. Ille plenum ventrē promittebat in terra:
ſed cibo qui perijt: iſte ꝓmittebat cibum non qui perit / ſed
qui permanet in vitam eternam. Attēdebāt eum plus pro-
mittentem: et quaſi nōdum videbāt maiora facientem. At-
tēdebant itaq; qualia feciſſet moyſes: et adhuc aliqua ma-
iora volebant fieri ab eo q̄ tam magna promittebat. Quid
inquiunt facis vt credamus tibi? Et vt noueritis q̄ mira-
cula illa huic miraculo comparabant. Et ideo quaſi mino-
ra iſta iudicabāt que faciebat ieſus. [Patres enim noſtri
inquiunt: māna manducauerunt in deſerto]. Sed quid eſt
māna? Forte contēnitis. [Sicut ſcriptum eſt. † Dedit illis — † Al. panē de celo dedit eis mā- ducare.
māna manducare]. Per moyſen patres noſtri panē de ce-
lo acceperunt: et nō eſt dictum eis a moyſe. Operamini ci-
bum qui non perit. Tu promittis cibum qui non perit: ſed

qui pmanet in vitam eternam:et non talia operaris qualia
moyſes. Panes ordeaceos ille nõ dedit:ſed mãna de celo.
[Dixit ergo eis ieſus. Amen amen dico vobis:non moyſes
†Al.dat. dedit vobis panẽ de celo:ſed pater me⁹ †dedit vobis panẽ
†Textus de celo †. Verus eñ panis eſt qui de celo deſcẽdit:ꝛ dat vi
bꝫ verũ. tam mũdo]. Verus ergo ille panis ꝗ dat vitã mũdo:ꝛ ipſe
cibus eſt de quo pauloante locutus ſum:opamini cibum ꝗ
nõ perit:ſed ꝗ pmanet in vitã eternam. Ergo ꝛ illud mãna
hũc ſignificabat:ꝛ illa oĩa ſigna mea erant. Signa mea di-
lexiſtis:ꝗ ſignificabatur contẽniſtis. Non ergo moyſes de-
dit panẽ de celo. Deus dat panẽ. Sed quem panem? Forte
mãna? Nõ. Sed panem quẽ ſignificabat mãna:ipſum ſcꝫ
dñm ieſum. Pater meus dat vobis panẽ verũ. Panis eñ
dei eſt ꝗ deſcẽdit de celo:ꝛ dat vitã mũdo. [Dixerunt ergo
ad eũ:dñe da nobis ſemp panem hunc]. Quomodo mulier
illa ſamaritana cui dictum eſt: ꝗ biberit de hac aq̃ nõ ſitiet
vnq̃:ꝯtinuo illa ſm corpus accipiẽs/ ſed tamen carere in-
digẽtia volens/da mihi inq̇t domine de hac aqua:ſic et iſti
domine da nobis panem hũc qui nos reficiat nec deficiat.
F [Dixit aũt eis ieſus. Ego ſum panis vite:ꝗ venit ad me nõ
†Al.i eter eſuriet:ꝛ ꝗ credit in me non ſitiet† vnq̃]. Qui venit ad me
num. hoc eſt qđ ait et qui credit in me:et quod dixit non eſuriet:
hoc intelligẽdum eſt ꝛ nõ ſitiet vnq̃. Utroq̃ illa ſignificaꝛ
eterna ſatietas:vbi nulla eſt egeſtas. Panẽ de celo deſide-
ratis:ante vos habetis ꝛ nõ mãducatis. [Sed dixi vobis
quia ꝛ vidiſtis me ꝛ non credidiſtis]. Sed nõ ideo ego po-
pulum pdidi. Nunquid enim infidelitas veſtra fidem dei
euacuauit? Uide enim qđ ſequiꝛ. [Omne qđ dat mihi pa-
ter ad me veniet: ꝛ eum qui venit ad me nõ eijciam foras].
Quale eſt intus illud:vnde nõ exitur foras? Magnũ pene-
trale:et dulce ſecretũ. O ſecretũ ſine tedio:ſine amaritudine
malaꝝ cogitationum:ſine interpellatione tẽtationum ꝛ do-
lorum. Nonne illud ſecretũ eſt quo intrauit ille cui dicturus
Mat. xxv eſt dñs ſeruo bene merito:euge ſerue bone et fidelis:intra in
gaudiũ dñi tui? Et eum ꝗ veniet ad me non eijciam foras.
[Quia deſcẽdi de celo non vt faciã voluntatem meam:ſed
eius ꝗ miſit me]. Ideo ergo eum ꝗ veniet ad te non eijcias
foras:quia deſcendiſti de celo non facere voluntatem tuã:
ſed voluntatẽ eius ꝗ te miſit? Magnum ſacramẽtũ. Obſe-
cro vos ſimul pulſem⁹:exeat ad nos aliquid quod nos pa-
ſcat:ſm ꝙ nos delectauit. Magnum illud et dulce ſecretũ.
Qui veniet ad me attẽde. Attẽde ꝛ appende. Qui venit ad
me nõ eijciam foras. Ergo ꝗ veniet inq̇t non eijciã foras.
Quare? Quia deſcẽdi de celo:nõ vt faciã voluntatẽ meam
ſed volũtatẽ eius ꝗ miſit me. Ipſa eſt ergo cauſa quare nõ
eijcias eũ foras ꝗ venit ad te:quia non volũtatem tuam fa-
cere deſcẽdiſti de celo: ſed volũtatẽ eius ꝗ te miſit? Ipſa.
Quid ergo q̃rimus vtrũ ipſa ſit? Ipſa eſt:ipſe loquiꝛ. Qui
venerit ad me non eijciã foras. Et q̃ſi q̃reres quare? Quia
nõ veni facere voluntatẽ meã ſed voluntatem eius ꝗ miſit
G me. Timeo ne foras ꝓpterea exierit anima a deo/quia ſu-
Eccli.x. perba erat:imo nõ dubito. Scriptum eſt enim. Initiũ oĩs
peccati ſupbia : et initium ſuperbie hominis apoſtatare a
deo. Scriptum eſt:firmum eſt: verũ eſt. Deinde quid de ſu-
perbo dicitur mortali/ accincto pãnis / carnis pregrauato
põdere/corruptibili corpore/ꝛ tñ extollenti ſe/ ꝛ obliuiſcẽ-
Eccl.x. ti qꝛ pelle veſtit⁹ ſit? Quid ei dicit ſcriptura? Quid ſupbit
terra et cinis? Quid ſupbit? Dicat quid ſupbit? Quomõ in
vita ſua ꝓiecit intima ſua. Quid eſt ꝓiecit niſi porro iecit?
Hoc eſt exire foras. Etenĩ intrare ĩtro/appetere ĩtima eſt:
proijcere intima/foras exire eſt. Intima proiecit ſuperb⁹:
intima appetit humilis. Superbia eijcimur:humilitate re-
gredimur. Caput omniũ morborũ ſupbia:quia caput oĩm
peccatoꝝ ſupbia. Medicus quando egritudinem diſcutit/
ſi curet qđ p aliquam cauſam factum eſt: ꝛ ipſam cauſam p
quã factũ eſt non curet:ad tempus videtur mederi. Cauſa
manente morbus repetitur. Uerbi gr̃a:apertius hoc dicã.
Humor in corpore ſcabiẽ vel vlcera gignit in corpore: fit
magna febris et nõ paruus dolor. Exhibenꝛ quedã medi-
camẽta que ſcabiẽ cõpeſcant:ꝛ feruorem illũ vlceris ſedãt
ꝛ adhibetur ꝛ proficiũt. Uides hominem ꝗ fuit vlceroſus
ꝛ ſcabioſus ſanatũ. Sed quia humor ille nõ eiectus eſt:rur-
ſus ad vlcus rediꝛ. Cognoſcẽs hoc medic⁹ purgat humo-
rem:detrahit cauſam:ꝛ nulla erũt vlcera. Unde ergo abũ-
dat iniq̇tas? Per ſuperbiam. Cura ſupbiam et nulla erit
iniq̇tas. Ut ergo cauſa omniũ morborum curaretur:id eſt
ſuperbia:deſcẽdit ꝛ humilis factus eſt filius dei. Quid ſu-
perbis homo? Filius dei ꝓpter te humilis factus eſt. Pu-
deret te fortaſſe imitari hoĩem humilẽ: ſaltẽ imitare humi-
lẽ deũ. Uenit filius dei in hoĩe:et humilis factus eſt. Pre-
cipitur tibi vt ſis humilis : nõ tibi precipitur vt ex homine
fias pecus. Ille deus factus eſt hõ:tu hõ cognoſce quia es
hõ. Tota humilitas tua eſt: vt cognoſcas te. Ergo qꝛ hu-
militatẽ docet de⁹:dixit non veni facere volũtatẽ meã:ſed
eius volũtatem ꝗ miſit me. Hec eñ cõmendatio humilita-
tis eſt. Supbia q̇ppe facit voluntatem ſuã:humilitas facit
voluntatem dei. Ideo ꝗ ad me venerit:non eijciam foras.
Quare? Quia non veni facere voluntatẽ meã:ſed volũtatẽ
ei⁹ ꝗ miſit me. Humilis veni:hũilitatẽ docere veni. Qui ad
me venit:ĩcorporaꝛ mihi. Qui ad me venit:hũilis fit. Qui
mihi adheret humilis erit:qꝛ nõ facit volũtatẽ ſuã ſed dei.
Et ideo nõ eijciꝛ foras:qꝛ cũ ſupb⁹ eẽt: eiectus eſt foras.
Uide illa ĩteriora cõmẽdari in pſalmo. Filij autẽ hoĩm in Pſ̃.xxxv
ꝓtectiõe alaꝝ tuaꝝ ſpabũt. Uide q̃d ſit ire ĩtro:vide q̃d ſit
ad illi⁹ ꝓtectionẽ ꝯfugere:vide q̃d ſit etiã ſub verbera pr̃is
currere? Flagellat eñ oẽm filium quẽ recipit. Filij aũt ho-
minũ in tegmine alaꝝ tuaꝝ ſpabũt. Et q̃d eſt it⁹? Inebria-
bũtur ab vbertate dom⁹ tue. Cum miſeris ĩtro:ĩtrantes in
gaudiũ dñi ſui inebriabũtur ab vbertate domus tue ꝛ tor-
rẽte voluptatis tue potabis eos:qm̃ apđ te eſt fons vite nõ
foris extra te:ſed intus apud te:ꝛ in lumine tuo videbimus
lumen. Pretẽde miãm tuã ſcientib⁹ te:ꝛ iuſticiã tuam his
ꝗ recto ſunt corde. Qui ſequunꝛ volũtatẽ dñi ſui:nõ querẽ-
tes ſua ſꝫ q̃ ieſu xp̃i:ipi ſunt recti corde: ipſis nõ cõmouenꝛ
pedes. Bon⁹ eñ de⁹ iſrael:rectis corde. Mei autẽ inq̇t ille
pene cõmoti ſunt pedes. Quare? Quia zelaui in pctõribus Pſ.lxxij.
pacem pctõꝝ intuẽs. Ergo q̃b⁹ bonus eſt deus:niſi rectis
corde. Nam mihi toto corde diſplicuit deus. Quare diſpli-
cuit? Quia dedit felicitatem malis. Et ideo nutarũt mihi
pedes q̃ſi ſine cã ſeruiſſem deo. Ideo ĝ mei pene commoti
ſunt pedes qꝛ nõ fui rect⁹ corde. Quid eſt ĝ rectus corde?
Sequẽs voluntatẽ dei. Felix eſt ille:laborat ille. Ille male
viuit ꝛ felix eſt:ille iuſte viuit ꝛ laborat. Non idigneꝛ iuſte
viuẽs ꝛ laborãs:int⁹ habet qđ felix ille nõ habet. Nõ ergo
triſtetur/non maceretur/nõ deficiat. Felix ille/habet aurũ
ip̃e in archa:iſte deũ in ꝯſciẽtia. Compara nũc aurũ et deũ
archã ꝛ ꝯſciẽtiã. Ille illud habet qđ perit:ꝛ ibi habet vnde
perit. Iſte deũ habet ꝛ eũ ꝗ perire nõ põt:ꝛ ibi habet vnde
auferri non põt:ſed ſi ſit rectus corde. Tunc eñ intrat ꝛ nõ
exit. Ideo ille dicebat:qm̃ apud te eſt fons vite:ꝛ nõ apud
nos. Ideo ĩtrare debem⁹ vt viuam⁹:nõ q̃ſi nobis ſufficere
vt peream⁹. Non quaſi de nr̃o velle ſatiari vt areſcam⁹:ſed
os ad ip̃m fontẽ ponere:vbi aqua non deficit. Quia voluit
ſuo ꝯſilio viuere adam: ꝛ lapſus eſt p eum ꝗ ante ceciderat
p ſuperbiam:ꝗ ei calicem ipſius ſuperbie ꝓpinauit. Quia
ergo apud te eſt fons vite ꝛ in lumine tuo videbimus lumẽ
intus bibamus intus videamus. Quare eñ inde exitũ eſt?
Audi quare. Nõ veniat mihi pes ſuperbie. Ergo ille exijt
cui venit pes ſuperbie. Oſtẽdit quia ideo exijt. Et manus
peccatoꝝ nõ moueat me:ꝓpter pedem ſupbie. Quare hoc
dicis? Ibi ceciderunt oẽs qui operãtur iniquitatem. Ubi
ceciderũt? In ipſa ſuperbia expulſi ſunt nec potuerũt ſta-
re. Si ergo ſuperbia expulit eos qui nõ potuerũt ſtare:hu-
militas intromittit qui poſſunt in perpetuum ſtare. Ideo
etenim ille qui dixit:exultabũt oſſa humiliata:predixit:au- Pſ̃.l.
ditui meo dabis exultatiõem ꝛ leticiam. Quid eſt auditui
meo? Audiendo te felix ſum. De voce tua felix ſum. Intus
bibẽdo felix ſum. Ideo nõ cado:ideo exultabũt oſſa humi-
liata:ideo amicus ſponſi ſtat ꝛ audit eũ: ideo ſtat qꝛ audit.
De iteriore fonte bibit:ideo ſtat. Illi ꝗ noluerũt de ĩterio-
re fonte bibere:ideo ceciderunt ꝛ expulſi ſunt nec potuerũt
ſtare. Doctor itaq̃ humilitatis venit non facere voluntatẽ H
ſuam:ſed voluntatem eius qui miſit illum. Ueniamus ad
eum/intremus ad eum/incorporemur ei/ vt nec nos facia-
mus voluntatẽ noſtrã:ſed volũtatem dei: et nõ nos eijciet
foras quia mẽbra eius ſum⁹:quia caput noſtrũ eſſe voluit
docẽdo humilitatẽ. Ad extremũ ipſum audite cõcionãtẽ.
Uenite ad me q̇ laboratis et onerati eſtis. Tollite iugum

meū ſup vos et diſcite a me q̄ꝛ mitis ſum ⁊ humilis corde. Et cū hoc didiceritiſ: inuenietiſ requiem aiabꝰ vrīs/ vnde non eiſciamini foras? Quia deſcēdi de celo: nō vt faciā volūtatē meā/ ſed voluntatē eiꝰ q̄ miſit me. Humilitatē doceo: ad me venire nō pōt niſi humilis. Nō mittit foras niſi ſupbia: q̄ꝛ nō exit foras q̄ ſuat humilitatē: ⁊ nō labiꝛ a veritate. Dicta ſunt q̄tū dici potuerūt de abſcōdito ſenſus fr̄es. Satiſ em̄ h̄ latet ſenſus ⁊ neſcio vtrū ꝯgruis ꝟbis a me ſit deprōptus ⁊ exculſꝰ: q̄re ideo nō eiſciat foras q̄ venit ad illum: q̄ꝛ non venit facere volūtatē ſuā ſed volūtatē eius q̄ miſit eū. [Hec eſt aūt inq̄t volūtas eius q̄ miſit me patris: vt omne qđ dedit mihi nō pdam ex eo]. Ipſe illi datus eſt q̄ ſeruat humilitatē: hoc accepit. Qui nō ſeruat humilitatē: lōge eſt a magiſtro humilitatis. Ut omne qđ dedit mihi nō perdā ex eo. Sic nō eſt voluntas in conſpectu patris veſtri: vt pereat vnus de puſillis iſtis. De tumentibꝰ poteſt perire/ de puſillis nihil perit. Quia niſi fueritis ſicut puſillus iſte non intrabitis in regnū celorū. Omne qđ dedit mihi pater non

† Al. reſuſcitem. pdā ex eo: [ſed † reſuſcitabo illū in nouiſſimo die]. Uidete quēadmodū et hic geminā illā reſurrectionē diſiniet. Qui venit ad me modo reſurgit humilis factꝰ in mēbris meis: ſed ⁊ reſuſcitabo eū i nouiſſimo die ſm carnē. [Hec eſt em̄ voluntas patris mei q̄ miſit me: vt omnis q̄ videt filium et credit in eū habeat vitā eternā/ ⁊ ego reſuſcitabo eū in nouiſſimo die]. Superius dixit q̄ audit ꝟbū meū ⁊ credit ei q̄ miſit me: modo autē: q̄ videt filiū et credit in eū. Non dixit videt filiū: et credit in prēm. Hoc eſt em̄ credere in filiū qđ et in prēm. Quia ſicut habet pr̄ vitā in ſemetipſo: ſic dedit et filio vitā habere in ſemetipſo: vt omnis q̄ videt filium et credit in eū habeat vitā eternā. Credēdo et tranſeundo ad vitam: tanq̄ꝫ prima illa reſurrectione: et quia non eſt ſola: et reſuſcitabo ego eum inquit in nouiſſimo die.

Tractatus.xxvj.

¶ Murmurabāt iudei de illo q̄ꝛ dixiſſet. Ego ſum panis viuus q̄ de celo deſcēdi. Et dicebant: nōne hic eſt filius ioſeph cuiꝰ nos nouimꝰ patrē et matrem quomodo ergo dicit hic: quia de celo deſcēdi? Reſpōdit ergo ieſus ⁊ dixit eis. Nolite murmurare inuicem. Nemo poteſt venire ad me niſi pater q̄ miſit me traxerit eū: et ego reſuſcitabo eum in nouiſſimo die. Eſt ſcriptū in ꝓphetis. Et erunt omnes docibiles dei: oīs qui audiuit a patre ⁊ didicit venit ad me. Non quia patrem vidit q̄ſq̄ꝫ niſi is qui eſt a deo hic videt patrē. Amē amen dico vobis: q̄ credit in me habet vitā eternam. Ego ſum panis vite: patres veſtri manducauerunt māna in deſerto et mortui ſunt. Hic eſt panis de celo deſcendens: vt ſi quis ex ipſo manducauerit non moriatur. Ego ſum panis viuus q̄ de celo deſcēdi. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet ineternū. Et panis quē ego dabo caro mea eſt pro mūdi vita. Litigabant ergo iudei ad inuicē dicētes. Quomodo pōt hic nobis carnem ſuā dare ad manducandum. Dixit ergo eis ieſus. Amen amen dico vobis niſi mādu cauerítis carnem filij hoīs ⁊ biberitis eius ſanguinem nō habebitis vitā in vobis. Qui manducat meā carnē ⁊ bibit meū ſanguinē habet vitā eternam: ⁊ ego reſuſcitabo eum in nouiſſimo die. Caro em̄ mea vere eſt cibꝰ: ⁊ ſanguis meus vere eſt potus. Qui māducat meā carnē et bibit meū ſanguinē in me manet et ego in illo. Sicut miſit me viuēs pater ⁊ ego viuo ꝓpter patrem: ⁊ qui manducat me et ipſe viuet ꝓpter me: hic eſt panis q̄ de celo deſcendit. Non ſicut manducauerunt patres veſtri māna et mortui ſunt. Qui manducat hūc panem viuet ineternum: hec dixit in ſynagoga docens in Capharnaum.

Cum dn̄s noſter ieſus chriſtꝰ ſicut i euāgelio cū legereꝛ audiuimus panē ſe eſſe dixiſſet q̄ de celo deſcēdit. † [Murmurauerunt iudei ⁊ dixerunt. Nonne hic eſt ieſus filius ioſeph: cuiꝰ nos nouimus patrē ⁊ matrē. Quomō ḡ hic dicit q̄ꝛ deſcendit de celo]? Iſti a pane de celo lōge erāt: nec eum eſurire nouerāt. Fauces cordis lāguidas habebāt: auribꝰ aptis ſurdi erāt: videbāt et ceci ſtabāt. Panis q̄ppe iſte interioris hoīs q̄rit eſuriē. Un̄ alio loco dicit. Beati q̄ eſuriūt et ſitiūt iuſticiā: q̄m ipi ſaturabunꝛ. Iuſticiā ꝟo nobis eē xp̄m: paulus apoſtolꝰ dicit. Ac ꝑ hoc q̄ eſurit hūc panē: eſuriat iuſticiā. Sed iuſticiā q̄ de celo deſcēdit: iuſticiā quā dat deꝰ non quā ſibi facit homo. Si em̄ nullā ſibi homo faceret iuſticiā: nō diceret idē apoſtolꝰ de iudeis. Ignorātes em̄ dei iuſticiā ⁊ ſuā volētes ꝯſtituere: iuſticie dei non ſunt ſubiecti. Inde erant iſti q̄ panē de celo deſcendentē non intelligebant: quia ſua iuſticia ſaturati: iuſticiam dei nō eſuriebant. Quid eſt hoc: iuſticia dei ⁊ iuſticia hominis? Iuſticia dei hic dicitur: nō qua iuſtus eſt deus: ſed quā dat homini deus: vt iuſtus ſit homo per deum. Que aūt erat illoꝝ iuſticia qui de ſuis viribꝰ preſumebant: et quaſi impletores legis ſeipſos ex ſua virtute dicebant? Nemo īplet legem niſi adiuuerit gratia. id eſt panis q̄ de celo deſcendit. Legis enim plenitudo: cōpendio (vt ait apl̄s) charitas eſt: charitas non nummi: ſed dei. Charitas nō terre/ nō celi/ ſed eius q̄ fecit celum et terrā. Unde iſta charitas homini? Ipſum audiamus. Charitas īquit dei diffuſa eſt in cordibus noſtris: per ſpiritū ſanctum qui datus eſt nobis. Daturus ergo dn̄s ſpm̄ ſanctum dixit ſe panē q̄ de celo deſcendit: hortās vt credamꝰ in eū. Credere em̄ in eū: hoc eſt māducare panē viuum. Qui credit in eum manducat: inuiſibiliter ſaginatur: q̄ꝛ ⁊ inuiſibiliter renaſciꝛ. Infans itus eſt: nouus intꝰ eſt. Ubi nouellaꝛ: ibi ſatiaꝛ. Quid ergo talibus murmurantibus. [Reſpōdit ieſus. Nolite murmurare iuicē]. Tāq̄ꝫ dicēs. Scio q̄re nō eſuriatis: ⁊ iſtū panē nō itelligatiſ neq̄ꝫ q̄ratis. Nolite murmurare inuicē. [Nemo pōt venire ad me niſi pr̄ q̄ miſit me traxerit eū]. Magna ḡr̄e cōmēdatio. Nemo venit niſi tractus. Quē trahat ⁊ quē nō trahat: q̄re illū trahat/ ⁊ illū non trahat. Noli velle iudicare ſi nō vis errare. Semel accipe ⁊ itellige. Nō traheriſ: ora vt traharis. Quid hic dicimꝰ fr̄es? Si trahimur ad xp̄m: ergo inuiti credimꝰ. Ergo violētia adhibeꝛ: nō volūtas excitaꝛ? Intrare q̄ſq̄ꝫ eccleſiā poteſt nolēs: accedere ad altare pōt nolēs: accipe pōt ſacramētū nolēs: credere non pōt niſi volēs. Si corpore crederetꝛ: fieret i nolētibꝰ. Sed nō corpore crediꝛ ad iuſticiā. Apl̄m audi dicētē. Corde crediꝛ ad iuſticiā. Et q̄d ſequiꝛ? Ore aūt cōfeſſio fit ad ſalutē. De radice cordis ſurgit iſta confeſſio. Aliq̄n audis ꝯfitētē: ⁊ neſcis ardētē. Uocas ꝯfitentē: ⁊ neſcis credētē. Sed nec debes vocare ꝯfitētē: quē iudicas nō credentē. Hoc eſt em̄ ꝯfiteri dicere qđ habes in corde. Si aūt aliud in corde habes: aliud dicis: loqueris nō ꝯfiteris. Cum ergo in xp̄m corde crediꝛ: qđ nemo vtiq̄ꝫ facit inuitꝰ. Qui aūt trahiꝛ: tāq̄ꝫ inuitꝰ cogi videꝛ: q̄ꝛ iſtā ſoluimꝰ queſtionē. Nemo venit ad me: niſi pr̄ q̄ me miſit traxerit eum. Si trahiꝛ aliq̄s: inuitꝰ venit. Si inuitꝰ venit nec credit: ſi non credit nec venit. Nō em̄ ad xp̄m ambulādo currimꝰ/ ſꝫ credēdo nec motu corporis: ſed volūtate cordis accedimus. Ideo illa mulier q̄ fimbriā tetigit magis tetigit q̄ꝫ turba q̄ preſſit. Ideo dn̄s dixit q̄s me tetigit: ⁊ mirātes diſcipuli dixerūt. Turba te cōprimit: et dicis q̄s me tetigit. Et ille repetiuit. Tetigit me aliq̄s. Illa tangit: turba premit. Quid eſt tetigit niſi credidit? Unde ⁊ mulieri poſt reſurrectionē dixit volēti ſe mittere ad pedes eiꝰ. Noli me tāgere: nōdū em̄ aſcendi ad prēm. Quod video: hoc ſolū me eſſe putas. Noli me tāgere q̄d eſt? Hoc me ſolū eſſe putas: qđ tibi appareo. Noli me ſic credere: hoc eſt noli me tāgere. Nōdum em̄ aſcēdi ad prēm meū. Tibi nōdū aſcendi: nā inde nunq̄ꝫ receſſi. Interea non tāgebat ſtātem: et quomodo tangeret ad patrem aſcendentem? Sic tamen ſic ſe tāgi voluit: ſi tāgiꝛ ab eis a quibꝰ bene tangitur: aſcendens ad patrem: ma

B

† Hec eſt ſnīa textꝰ verbis paꝝ ſuper mutatis.

Mat.v.

Roma.x.

Roma.v.

De ꝯſe.di. ij. credere. iiij. ſen. ix. ca.j. circa princi.

B

ij. ſen. li. ij. di. xxvj. c. Nō eſt tñ.

Roma.x.

Luce. viij

Ioh.xx.

C nens cum pr̃e:equalis prĩ. Inde ⁊ hic ſi aduertis:nemo ve
nit ad me niſi quẽ pater attraxerit. Noli te cogitare inuitũ
trahi. Trahiẗ animus et amore. Nec timere debemus ne
ab hominibus q̃ verba perpendũt:⁊ a rebus maxime diui:
nis intelligẽdis longe remoti ſunt:in hoc ſcripturarum ſan
ctarum euãgelico verbo:forſitan reprehendamur:et dicaẗ
nobis. Quomõ voluntate credo ſi trahor? Ego dico. Pa:
rũ eſt volũtate:etiã voluptate traheris. Quid eſt trahi vo:
lũtate? Delectare in dño ⁊ dabit tibi petitiones cordis tui.
Eſt q̃dã voluptas cordis:cui panis dulcis eſt ille celeſtis.
Porro ſi poete dicere licuit:trahit ſua quẽq; voluptas:nõ
neceſſitas ſed voluptas:nõ obligatio ſed delectatio: quãto
fortius nos dicere debem⁹ trahi hoiem ad xp̃m q̃ delectaẗ
veritate/delectaẗ beatitudine/delectaẗ iuſticia/delectatur
ſempiterna vita qd̃ totũ chriſtus eſt? An vero habent cor:
poris ſenſus voluptates ſuas:⁊ animus deſeriẗ a volupta:
tib⁹ ſuis? Si animus non habet voluptates ſuas:vnde di:
Pſ.xxxv cit? Filii autẽ hom:nũ ſub tegmine alaꝝ tuarum ſperabũt
inebriabunẗ ab vbertate domus tue ⁊ torrente voluptatis
delitiaꝝ tuaꝝ potabis eos:quomodo apud te eſt fons vite
⁊ in lumĩe tuo videbimus lumen. Da amantem:⁊ ſentit qd̃
dico. Da deſiderãtem/da feruentẽ/da in iſta ſolitudine pe:
regrinãtem atq; ſitientẽ/et fontẽ eterne patrie ſuſpirãtem/
da talem:et ſcit q̃d dicam. Si aũt frigido loquor:neſcit q̃d
loquor? Tales erãt iſti qui inuicem murmurabant. Pater
inq̃t quem traxerit:venit ad me. Quid eſt autẽ pater quem
traxerit:cũ ipſe chriſtus trahat? Quare voluit dicere pater
quẽ traxerit? Si trahendi ſum⁹:ab illo trahamur cui dicit
quedam que diligiẗ. Poſt odorem vnguẽtorum tuoꝝ cur:
D remus Sed q̃d itelligi voluit aduertamus fratres:⁊ quã:
tũ poſſum⁹ capiamus. Trahit pr̃ ad filium eos q̃ ꝓpterea
credũt in filium:quia eum cogitant patrem habere deum.
Deus enim pater equalẽ ſibi genuit filium : et qui cogitat
atq; in fide ſua ſentit et ruminat equalẽ eſſe patri eũ in quẽ
credidit:ipſum trahit pater ad filiũ. Arrius credidit crea:
turam non eum traxit pater: q̃; non conſiderat patrem qui
filiũ non credit equalem. Quid dicis o arrie:quid dicis he
retice:q̃d loqueris. Quid eſt xp̃s? Non inquit deus verus
ſed quẽ fecit deus verus. Nõ te traxit pater. Nõ itellexiſti
patrem cuius filiũ negas. Aliud cogitas:nõ eſt ipſe filius.
Nec a pr̃e traheris nec ad filiũ. Aliud eſt enim filius:aliud
qd̃ tu dicis. Fotinus dicit Homo ſolus eſt chriſtus:nõ eſt
⁊ deus. Qui ſic credit:nõ pater eum trahit. Quẽ traxit pr̃?
Mat.xvi. Tu es inquit xp̃s filius dei viui:nõ ſicut ꝓpheta/non ſicut
iohãnes/nõ ſicut aliquis magnus iuſtus ſed ſicut vnicus
ſicut equalis. Tu es chriſt⁹ filius dei viui ait. Uide q̃; tra:
ctus eſt:⁊ a patre tractus eſt. Et dñs q̃d: Beatus es ſymõ
bariona q̃; nõ tibi reuelauit caro et ſanguis: ſed pater me⁹
q̃ in celis eſt. Iſta eſt reuelatio:iſta eſt attractio. Ramũ vi:
ridẽ oſtẽdis oui et trahis illam. Nuces puero demõſtranẗ
et trahitur:et qd̃ currit trahitur. Amando trahitur ſine le:
ſione corporis trahiẗ:cordis vinculo trahitur. Si ergo iſta
que inter delitias ⁊ voluptates terrenas reuelantur aman:
tibus trahũt:quomodo verꝝ eſt:trahit ſua quẽq; voluptas
nõ trahit reuelatus xp̃s a pr̃e? Quid eñ fortius deſiderat
aĩa q̃ veritatem? Quo auidas fauces habere debet/vnde
optare/vt ſanũ ſit intus palatũ vera iudicandi:niſi vt mã:
ducet et bibat/ſapiẽtiam/iuſticiam/veritatem/eternitatẽ.
Ubi autem hoc ibi melius:verius ibi/plenius ibi. Nã hic
facilius poſſum⁹ eſurire ⁊ hoc ſi bonam ſpem habemus:q̃
Mat.v ſaturari. Beati enim inq̃t q̃ eſuriũt et ſitiunt iuſticiam/ſed
E hic. Qñ ſaturabunẗ/ſ; ibi. Ideo cũ dixiſſet:nemo venit ad
me niſi pr̃ q̃ miſit me traxerit eum. Quid ſubiecit. [Et ego
reſuſcitabo eũ ĩ nouiſſimo die]. Reddo illi qd̃ amat. Red:
do qd̃ ſperat. Uidebit:qd̃ adhuc nõ vidẽdo credidit. Mã
ducabit quod eſurit:ſaturabiẗ eo quod ſitit. Ubi? In re:
ſurrectione mortuoꝝ/quia ego reſuſcitabo eũ in nouiſſimo
die [Scriptum eſt eñ in ꝓphetis. Et erunt omnes docibi
les dei]. Quare hoc dixi. O iudei? pr̃ vos non docuit:quo:
modo poteſtis me agnoſcere. Omnes regni illius homĩes
docibiles dei erũt:non ab hominibus audiẽt Et ſi ab ho:
minib⁹ audiunt:tamen quod intelligũt/intus datur/intus
choruſcat/intus reuelaẗ. Quid faciunt homĩes forinſecus
annũciãtes. Quid facio modo ego cum loquor. Strepitũ
verborũ ingero auribus veſtris. Niſi ergo reuelet ille qui
int⁹ eſt:q̃d dico aut quid loquor? Exterior cultor arboris
interior eſt creator. Qui plãtat ⁊ qui rigat:extrinſecus ope
ratur. Hoc facim⁹ nos. Sed neq; qui plãtat eſt aliq̃d neq; j.Cor.iij.
q̃ rigat:ſed q̃ incrementum dat deus. Hoc eſt erũt omnes
docibiles dei. Qui omnes? [Omnis qui audiuit a patre ⁊
didicit venit ad me]. Uidete quomõ trahit pater. Docen:
do delectat:non neceſſitatem imponẽdo. Ecce quomõ tra:
hit:erũt omnes docibiles dei. Trahere dei eſt. Omnis qui
audiuit a patre ⁊ didicit:venit ad me. Trahere eñ dei eſt.
Quid igiẗ fratres? Si omnis qui audiuit a patre ⁊ didicit
ipſe venit ad xp̃m:chriſtus nihil hic docuit. Quid qd̃ pa:
trem magiſtrum homĩes non viderunt:filium viderũt? Fi
lius dicebat:ſed pater docebat. Ego cũ homo ſim quẽ do
ceo? Quem fratres niſi eum q̃ audit verbũ meum. Si ego
cum homo ſim illum doceo q̃ audit verbum meum : illum
docet pater qui audit verbum eius. Si illum docet pater q̃
audit verbũ eius. Quere q̃d ſit chriſtus et inuenies verbũ
eius. In pricipio erat verbũ. Non in principio fecit deus
verbũ : quomodo in principio fecit deus celum et terram.
Ecce q̃; non eſt creatura. Diſce trahi ad filium a patre do
ceat te pater:audi verbũ ei⁹. Quod verbũ inquies audio?
In ꝑncipio erat verbum. Non factum eſt ſed erat:⁊ verbũ
erat apud deum:⁊ deus erat verbum. Quomodo homines
in carne ꝯſtituti audiant tale verbum? Quia verbum caro F
factum eſt:⁊ habitauit in nobis. Exponit hoc ⁊ ipſe ⁊ oſtẽ
dit nobis q̃d dixerit:qui audiuit a patre ⁊ didicit venit ad
me. Continuo ſubiecit qd̃ cogitare poſſemus. [Non quia
patrem vidit quiſq; niſi is qui eſt a deo hic vidit patrem].
Quid eſt qd̃ ait:ego vidi patrem: vos nõ vidiſtis patrem:
⁊ tamen nõ venitis ad me niſi trahamini a patre. Quid eſt
autem nobis trahi a pr̃e : niſi diſcere a patre? Quid eſt di:
ſcere a pr̃e:niſi audire a patre? Quid eſt audire a pr̃e : niſi
audire verbum pr̃is?id eſt me. Ne forte ergo cum dico vo:
bis : omnis q̃ audiuit a patre et didicit dicatis apud vos:
ſed nunq̃ vidim⁹ patrem quomodo ergo diſcere potuim⁹
a patre? A meipſo audite. Non q̃; patrem vidit quiſq;:ſed
q̃ eſt a deo hic vidit patrem. Ego noui patrem:ab illo ſum.
Sed quomodo verbum ab illo cuius eſt verbum:nõ qd̃ ſo
nat et tranſit ſed qd̃ manet cum dicẽte attrahit audiẽtem
admoneat qd̃ ſequitur. [Amen amẽ dico vobis qui credit
in me habet vitã eternã]. Reuelare ſe voluit q̃d eſſet. Nam
cõpendio dicere potuit:q̃ credit in me/habet me. Ipſe eñ
chriſtus verus deus eſt ⁊ vita eterna. Quid eſt autẽ habere
me? Habere vitã eternã: vita eterna mortẽ aſſumpſit:vita
eterna mori voluit. Sed de tuo nõ de ſuo. Accepit a te:vbi
moreretẗ ꝓ te. Ab hominibus eñ carnem aſſumpſit:ſed nõ
more hominum . Nam patrem habẽs in celo:matrẽ elegit
in terra:⁊ illic natus ſine matre:et hic ſine patre. Aſſumpſit
ergo vita mortem:vt vita occideret mortem. Nam q̃ in me
credit inquit habet vitam eternam . Non qd̃ patet ſed qd̃
latet. Uita eñ eterna verbum in principio erat apud deũ:
⁊ deus erat verbum:⁊ vita erat lux hominũ. Ipſe vita eter
na:dedit et carni ſuſcipe vitam eternam. Mori voluit:ſed
die tertio reſurrexit. Inter verbũ ſuſcipiẽs ⁊ carnem reſur
gentem:mors media conſumpta eſt. [Ego ſum inq̃t panis
vite]. Et vnde illi ſupbiebãt? [Patres vr̃i inq̃t manduca
uerunt in deſerto mãna:⁊ mortui ſunt] Quid eſt vnde ſup:
bitis? Manducauerũt mãna ⁊ mortui ſunt. Quare mãdu:
cauerunt ⁊ mortui ſunt? Quia qd̃ videbant credebant qd̃
nõ videbant non intelligebant. Ideo patres veſtri quia ſi:
miles eſtis illoꝝ. Nam quãtum ꝑtinet fratres mei ad mor:
tem iſtã viſibilem et corporalem:nunq̃d nos non morimur
qui mãducamus panem de celo deſcẽdentẽ. Sic ſunt mor
tui et illi quẽadmodum ⁊ nos ſumus morituri: quãtũ atti:
net vt dixi:ad mortẽ huius corporis viſibilẽ atq; carnalẽ.
Quãtũ aũt ꝑtinet ad illã mortẽ de qua terret dñs q̃; mor:
tui ſunt pr̃es iſtoꝝ. Manducauit mãna ⁊ moyſes:mãduca
uit mãna ⁊ aaron:mãducauit mãna ⁊ finees:mãducauerũt
ibi multi q̃ dño placuerũt:⁊ mortui non ſunt. Quare? Quia
viſibilẽ cibũ ſpiritaliẗ itellexerũt:ſpiritaliẗ eſurierũt ſpiri:
taliẗ guſtauerũt vt ſpiritaliẗ ſatiarenẗ. Nã ⁊ nos hodie ac:
cepim⁹ viſibilẽ cibũ. Sed aliud eſt ſacramẽtũ:aliud eſt vir⁹
ſacramenti. Q̃ multi de altari accipiũt ⁊ moriũtur:⁊ acci

j.Cor.xj. pẽdo moriuntur. Unde dicit aplˢ. Judiciũ ſibi mãducat
De ↄſe.di. ij. Et facta.c.Sicut iudas. ⁊ bibit. Nõ eñ bucella dñica venenũ fuit iude ⁊ tñ accepit
⁊ cum accepit in eum inimicus itrauit. Non quia malũ acceperit:ſed q꞉ bonũ male malꝰ accepit. Uidete ergo fratres
panem celeſtẽ ſpiritaliter mãducate: innocẽtiam ad altare
De ↄſe.di. ij.panẽ de altari. apportate. Peccata ⁊ ſi ſunt quotidiana vel nõ ſint mortifera: anteꝗ̃ ad altare accedatis attẽdite quod dicatis Dimitte nobis debita noſtra: ſicut et nos dimittimꝰ debitoribus noſtris. Si dimittis dimittet̃ tibi. Securꝰ accede: panis non venenũ eſt. Sed vide ſi dimittis. Nam ſi nõ dimittis / mentiris: ⁊ ei mẽtiris quẽ non fallis: mẽtiri deo potes: deum fallere nõ potes. Nouit ille quid agat: intus te videt intꝰ te examinat / intus inſpicit / intꝰ iudicat / intus aut dãnat aut coronat. Patres ergo iſtoꝝ: id eſt mali patres malorum: infideles patres infidelium: murmuratores: patres murmuratorũ. Nam de nulla re magis dñm offendiſſe ille
G populus dictus eſt: ꝗ̃ cõtra deũ murmurando. Ideo ⁊ dominꝰ volens oſtendere eos talium filios: hinc ad eos cepit. Quid murmuratis inuicẽ murmuratores / filij murmuratorum? Patres veſtri mãna mãducauerũt: ⁊ mortui ſunt. Non quia malũ erat mãna: ſed quia male manducauerũt. [Hic eſt panis q̃ de celo deſcẽdit]. Hũc panẽ ſignificauit mãna. Hunc panẽ ſignificauit altare dei. Sacramẽta illa fuerunt: in ſignis diuerſa ſunt: ſed in re q̃ ſignificatur paria
j.Cor.xj. ſunt. Apoſtolum audi. Nolo eñ vos inq̃t ignorare fratres quia patres noſtri oẽs ſub nube fuerunt ⁊ oẽs mare trãſierunt: ⁊ omnes ꝑ moyſen baptizati ſunt in nube ⁊ in mari: et omnes eãdẽ eſcã ſpiritualem mãducauerũt. Spiritualem vtiq꞉ eãdem. Nam corporalem alteram: q꞉ illi mãna / nos aliud: ſpũalem vero quã nos: ſed patres noſtri / non patres illoꝝ quibꝰ nos ſimiles ſumus: non quibus illi ſimiles fuerũt. Et adiungit. Et omnes eũdẽ potũ ſpiritalẽ biberunt. Aliud illi / aliud nos / ſed ſpecie viſibili q̃dẽ: tamen hoc idẽ
De ↄſe.di. ij.inquit. ſignificãte virtute ſpirituali. Quomodo eñ eũdẽ potum? Bibebãt inquit de ſpirituali ſequẽte petra. Petra aũt erat xp̃s. Inde panis: inde potꝰ. Petra chriſtus ĩ ſigno: verus xp̃s ĩ verbo ⁊ ĩ carne. Et quomodo biberũt? Percuſſa eſt petra de virga bis. Gemina ꝑcuſſio duo ligna crucis ſignificat. Hic eſt ergo panis q̃ de celo deſcẽdit: [vt ſi q̃s manducauerit ex ipſo nõ moriat̃]. Sed q̃ pertinet ad virtutẽ ſacramẽti: nõ qui pertinet ad viſibile ſacramẽtum. Qui manducat intus nõ foris: qui mãducat in corde non qui premit dente. [Ego ſum panis viuus q̃ de celo deſcendi]. De celo deſcendit et mãna. Sed mãna vmbra erat: iſte veritas eſt. [Si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternum. Et panis quem ego dabo caro mea eſt ꝓ mũdi vita]. Hoc q̃ñ caperet caro: qđ dixit panẽ carnem? Uocatur caro qđ nõ capit caro. Et ideo magis nõ capit caro q꞉ vocatur caro. Hoc eñ exhorruerunt. Hoc ad ſe multũ eſſe dixerũt. Hoc eñ non poſſe fieri putauerũt. Caro mea eſt inquit ꝓ mũdi vita. Norũt fideles corpus xp̃i: ſi corpus xp̃i nõ negligant eſſe. Fiãt corpus xp̃i: ſi volũt viuere de ſpiritu xp̃i. De ſpũ chriſti nõ viuit: niſi ſit corpus xp̃i. Intelligite fratres mei q̃d dixerim. Homo es: et ſpiritum habes et corpus habes. Spiritum dico que aĩa vocatur: qua conſtat qđ homo eſt. Conſtat eñ ex anima ⁊ corpore. Habes itaq꞉ ſpiritũ inuiſibilem: corpus viſibile. Dic mihi quid ex quo viuat? Spiritus tuus viuit ex corpore tuo: an corpus tuum ex ſpũ tuo? Reſpondet oĩs q̃ viuit. Qui autẽ hoc nõ poteſt reſpõdere: neſcio ſi viuit. Quid reſpõdet omnis q̃ viuit? Corpꝰ vtiq꞉ meũ viuit de ſpiritu meo. Uis ergo et tu viuere de ſpiritu xp̃i in corpore eſto xp̃i. Nunquid enim corpus meum viuit de ſpũ tuo? Meum viuit de ſpiritu meo: et tuum de ſpiritu tuo. Nõ poteſt viuere corpus chriſti niſi de ſpiritu chriſti. Inde eſt qđ exponẽs nobis apoſtolus paulus: hũc panẽ.
j.Cor.x. Unus panis inq̃t: vnum corpꝰ multi ſumꝰ. O ſacramentũ
De ↄſe.di. ij.hoc ẽ ſacramẽtũ. pietatis / o ſignũ vnitatis / o vĩculum charitatis. Qui vult viuere habet vbi viuat. Habet vñ viuat. Accedat / credat incorporet̃ vt viuificet̃. Non abhorreat a compage membrorum qđ reſecari mereatur: nõ ſit diſtortum de quo erubeſcat̃. Sit pulchrum / ſit aptum / ſit ſanum / hereat corpori viuat deo de deo. Nunc laboret ĩ terra: vt poſtea regnet in celo. [Litigabãt ergo iudei ad inuicem dicẽtes. Quomodo poteſt hic carnẽ ſuã nobis dare ad mãducandum]. Litigabant vtiq꞉ ad inuicem: quoniam panem concordie nõ intelligebãt: nec ſumere volebãt. Nam q̃ mãducant talem panem / nõ litigant ad inuicem quomodo vnus panis vnũ corpus multi ſumus. Et ꝑ hunc facit deus vnius modi habitare in domo. Quod autẽ ad inuicem litigabãt ⁊ querũt quomodo poſſit dominus carnem ſuam dare ad mãducãdum: nõ ſtatim audiũt ſed adhuc eis dicitur. [Amen amẽ dico vobis niſi mãducaueritis carnem filij hoĩs et biberitis eius ſanguinẽ: nõ habebitis vitã in vobis]. Quomodo quidem det̃ ⁊ q̃s nam modus ſit mãducandi iſtum panem ignoratis. Uerũtamẽ niſi mãducaueritis carnem filij hominis ⁊ biberitis eius ſanguinẽ: nõ habebitis vitam in vobis. Hoc non vtiq꞉ cadaueribus ſed viuẽtibus loquebat̃. Unde ne iſtã vitã itelligẽtes et de hac re litigarẽt: ſecutus adiũxit. [Qui manducat meã carnẽ ⁊ bibit meũ ſanguinẽ habet vitã eternam]. Hanc ergo nõ habet q̃ iſtum panem nõ mãducat: nec iſtũ ſanguinẽ bibit. Nam temporalẽ vitã ſine illo habere hoĩes poſſunt: eternam vero omnino non poſſunt. Qui ergo nõ mãducat eius carnem: nec bibit eius ſanguinem nõ habet in ſe vitã: ⁊ qui manducat eius carnẽ: et bibit eius ſanguinem habet vitã eternã. Ad vtrũq꞉ autẽ reſpõdit qđ dixit eternã. Non ita eſt in hac eſca quã ſuſtẽtãde huius corporis vite cauſa ſumimus / nam qui eam nõ ſumpſerit nõ viuet: nec tamen q̃ eam ſumpſerit viuet. Fieri eñ poteſt: vt ſenio vel morbo vel aliquo caſu / plurimi et q̃ eã ſumpſerit moriãtur. In hoc vero cibo et potu id eſt corpore ⁊ ſanguĩe domini nõ ita eſt. Nam et qui eam nõ ſumit non habet vitam: ⁊ q̃ eam ſumit habet vitã: ⁊ hãc vtiq꞉ eternã. Hunc itaq꞉ cibũ ⁊ potum / ſocietatẽ vult ĩtelligi corporis et membrorũ ſuorum quod eſt ſancta eccleſia in predeſtinatis ⁊ vocatis / ⁊ iuſtificatis / ⁊ glorificatis ſanctis et fidelibꝰ eius. Quorũ primum iam factum eſt: id eſt predeſtinatio: ſecũdum ⁊ tertium ⁊ factum eſt / ⁊ fit / ⁊ fiet: id eſt vocatio ⁊ iuſtificatio. Quartum vero nũc in ſpe eſt. In re aũt futuꝝ eſt: id eſt glorificatio. Huiꝰ rei ſacramẽtũ: id eſt vnitatiſ corporis ⁊ ſanguinis xp̃i / alicubi quotidie / alicubi certis ĩteruallis dieꝝ in dominica mẽſa preparat̃ ⁊ de menſa dominica ſumit̃. Quibuſdam ad vitã: quibuſdã ad exitiũ. Res vero ipſa cuiꝰ ⁊ ſacramẽtũ eſt / omni homini ad vitã:
nulli ad exitiũ: q̃cũq꞉ eius particeps fuerit. Ne autem pu- H
tarent ſic in iſto cibo et potu ꝓmitti vitam eternam / vt qui eã ſumerent: iam nec corpore morerentur: huic cogitationi dignatus eſt occurrere. Nam cum dixiſſet q̃ mãducat meã carnem ⁊ bibit meũ ſanguinem habet vitã eternã / cõtinuo ſubiecit et dixit. [Et ego reſuſcitabo eũ in nouiſſimo die]. Ut habeat interim ſm̃ ſpm̃ vitã eternã in requie q̃ ſanctoꝝ ſpũs ſuſcipit. Quod autẽ ad corpus attinet nec caro eius vita eterna fraudetur: ſed in reſurrectiõe mortuorum in nouiſſimo die. [Caro eñ mea inquit vere eſt cibus ⁊ ſanguis meus vere eſt potus]. Cum eñ cibo ⁊ potu id appetãt homines vt neq꞉ eſuriãt neq꞉ ſitiãt: hoc veraciter non preſtat niſi iſte cibus et potus: q̃ eos a quibꝰ ſumitur immortales et incorruptibiles facit: id eſt ſocietas ipſa ſanctorum: vbi pax erit ⁊ vnitas plena atq꞉ perfecta. Propterea quippe ſicut etiã ante nos hoc intellexerũt hoĩes dei: dominꝰ noſter ieſus chriſtus corpus et ſanguinẽ ſuum in eis rebꝰ cõmendauit: que ad vnum aliq̃d rediguntur ex multis. Nãq꞉ aliud in vnum ex multis granis cõficitur et conſtat. Aliud in vnũ ex multis acinis confluit. Deniq꞉ iam exponit quomodo id fiat qđ loquit̃: et quid ſit manducare corpus eius ⁊ ſanguinem eius bibere. [Qui mãducat meam carnem et bibit meũ ſanguinẽ: in me manet et ego in illo]. Hoc eſt ergo mãducare illã eſcam ⁊ illũ bibere potum: in chriſto manere ⁊ illum manẽtẽ in ſe habere. Ac per hoc qui nõ manet in chriſto ⁊ in quo nõ manet chriſtus: proculdubio nec mãducat ſpiritualiter carnem eius: nec bibit eius ſanguinem /
licet carnaliter ⁊ viſibiliter premat dentibus ſacramẽtum De ↄſe.di.
corporis ⁊ ſanguinis chriſti: ſed magis tãte rei ſacramẽtũ ij.q̃ diſcordat.
ad iudicium ſibi mãducat ⁊ bibit: quia immũdus preſumpſit ad chriſti accedere ſacramenta: que aliquis nõ digne
ſumit: niſi qui mũdus eſt: de quibus dicitur. Beati mundo Mat.v.
corde: quoniam ipſi deum videbunt. [Sicut inq̃t miſit me viuens pater ⁊ ego viuo propter patrem: et qui manducat me ⁊ ipſe viuet ꝓpter me]. Non ait ſicut mãduco patrem:

⁊ ego viuo ꝓpter prẽm:⁊ ꝗ mãducat me ⁊ ipſe viuet ꝓpter me. Non em̃ filius participatione patris fit melior qui eſt natꝰ equalis:ſicut participatione filij ꝑ vnitatem corporis eius et ſanguinis: qđ illa manducatio potatioq̃ ſignificat nos efficimur meliores. Viuimꝰ ergo nos ꝓpter ipm̃ man ducãtes eum:id eſt ipſum accipiẽtes eternã vitam quã nõ habeamꝰ ex nobis: viuit aũt ipſe ꝓpter patrem miſſus ab eo:qꝛ ſemetipm̃ exinaniuit factus obediens vſq̃ ad mortẽ crucis. Si em̃ ſm̃ id accipimus viuo ꝓpter patrem:quod alibi ait pater maior me eſt. Sicut et nos viuimus ꝓpter ipſum ꝗ maior eſt nobis: hoc ex eo qđ miſſus eſt factũ eſt. Miſſio quippe eiꝰ exinanitio ſuimetipſius eſt/ ⁊ forme ſerui lis acceptio. Qđ recte itelligitur ſeruata etiam filij cũ prẽ equalitate nature. Maior em̃ eſt pr̃ homĩe filio:ſed equalẽ habet deũ filium:cum idẽ ſit ⁊ deus ⁊ homo:dei filius ⁊ ho minis filius vnus xp̃s. In qua ſentẽtia ſi recte accipiũtur hec verba:ita dixit. Sicut me miſit viuẽs pater ⁊ ego viuo ꝓpter patrem: ⁊ qui mãducat me ⁊ ipſe viuet propter me. Ac ſi diceret. Ut ego viuã ꝓpter prẽm:id eſt ad illum tãq̃ ad maiorẽ referã vitã meã: exinanitio mea fecit in qua me miſit. Ut autem quiſq̃ viuat propter me:participatio facit qua manducat me. Ego itaq̃ humiliatꝰ viuo ꝓpter prẽm ille erectus viuit ꝓpter me. Si autẽ ita dictũ eſt viuo pro pter patrem/qꝛ ipſe de illo nõ ille de ipſo eſt:ſine detrimento equalitatis dictũ eſt. Nec tamen dicendo ⁊ ꝗ mãducat me ipſe viuet ꝓpter me/eãdem ſuã ⁊ noſtrã equalitatẽ ſignifi cauit:ſed gratiam mediatoris oſtendit. [Hic eſt panis qui de celo deſcẽdit]:vt illum manducãdo viuamus:qꝛ eternã vitã ex nobis habere nõ poſſumus. [Non ſicut inquit man ducauerũt prẽs veſtri mãna ⁊ mortui ſunt. Qui mãducat hũc panem viuet ineternum]. Qꝛ ergo illi mortui ſunt:ita vult itelligi vt nõ viuãt in eternum. Nam tẽporaliter et hi profecto moriuntur ꝗ chriſtum mãducãt ſed viuũt in eter num:quia chriſtus eſt vita eterna.

Tractatus.xxvij.

¶ Multi ergo audientes ex diſcipulis eius di xerunt. Durus eſt hic ſermo ⁊ ꝗs poteſt eum au dire? Sciẽs aũt ieſus apud ſemetipſum qꝛ mur murarent de hoc diſcipuli eiꝰ dixit eis. Hoc vos ſcãdalizat? Si ergo videritis filium hoĩs aſcen dentẽ vbi erat prius? Spiritus eſt qui viuificat caro non ꝓdeſt quicq̃. verba ꝗ ego locutus ſum vobis ſpiritus et vita ſunt. Sed ſunt quidam ex vobis qui non credunt. Sciebat enim ab initio ieſus qui eſſent non credẽtes: ⁊ quis traditurus eſſet eum. Et dicebat propterea dixi vobis:quia nemo poteſt venire ad me niſi fuerit ei datum a prẽ meo. Et hoc multi diſcipulorum eius abie runt retro: etiã non cum illo ambulabãt. Dixit ergo ieſus ad duodecim. Nunquid ⁊ vos vultis abire? Reſpõdit ergo ei ſymon petrus. Domine ad quẽ ibimus? verba vite eterne habes. Et nos credimus ⁊ cognouimus qꝛ tu es chriſtus filius dei. Reſpondit ieſus: nonne ego vos duodecim elegi? et ex vobis vnꝰ diabolus eſt. Dicebat aũt de iuda Symonis ſcariothis. Hic enim erat tra diturus eum cum eſſet vnus ex duodecim.

A Verba dñi ex euãgelio ꝗ ſmonẽ ꝓxĩmũ ꝯſequun tur audiuimꝰ. Hinc ſermo debet auribꝰ et men tibꝰ vr̃is:et hodierna die nõ iportunus eſt. Eſt enim de corpore dñi:qđ dicebat ſe dare mãdu cãdũ ꝓpter eternã vitã. Expoſuit aũt modũ attributiõis huiꝰ ⁊ doni ſui quõ daret carnẽ ſuã mãducare dicẽs. Qui mãducat carnẽ meã ⁊ bibit ſãguinẽ meũ:i me manet ⁊ ego i illo. Signũ qꝛ mãducauit et bibit h eſt:ſi manet ⁊ manet. Si habitat et inhabitat:ſi heret nõ deſerat. Hoc ergo nos docuit ⁊ ãmonuit myſticis verbis:vt ſimus i eius corpore ſub ipſo capite i mẽbris eiꝰ edẽtes carnẽ eiꝰ:nõ relinquẽtes vnitatẽ eiꝰ. Sed ꝗ aderãt:plures nõ itelligẽdo ſcãdalizati ſunt. Nõ em̃ cogitabãt hec audiẽdo niſi carnẽ qđ ipi erãt. Apl's autẽ dicit:⁊ verꝫ dicit. Sapere ſm̃ carnem mors eſt. Ro. viij.
Carnem dat nobis ſuã dñs manducare:⁊ ſapere ſm̃ carnẽ mors eſt. Cũ de carne ſua dicat:qꝛ ibi eſt vita eterna:ergo nec carnẽ debemꝰ ſape ſm̃ carnẽ:ſicut in his v̄bis. [Multi itaq̃ audiẽtes] nõ ex inimicis: [ſed ex diſcipulis ſuis dixe rũt. Durus eſt hic ſermo:⁊ ꝗs poteſt eum audire]. Si diſci Preterit
puli durũ habuerunt iſtũ ſermonẽ ꝗd inimici? Et tamẽ ſic hic textus
oportebat:vt diceret qđ non ab omnibus intelligeret. Se hic dixit
cretũ dei itẽtos debet facere:nõ aduerſos. Iſti autem cito vſq̃ ca:
defecerũt. Talia loquẽte dño ieſu xp̃o: nõ crediderunt ali pharnaũ.
ꝗd magnũ dicẽtẽ et verbis illis aliquã grãm cooperiẽtem ſed ꝓut voluerũt ita itellexerũt:et more hoĩm:qꝛ poterat ieſus aut hoc diſponebat ieſus:carnẽ qua idutũ erat v̄bũ: veluti cõciſam diſtribuere credẽtibꝰ in ſe. Durꝰ eſt inquiũt hic ſermo/ꝗs poteſt eum audire? [Sciẽs autẽ ieſus apud ſemetipm̃ qꝛ murmurabãt de hoc diſcipuli eius]. Sic em̃ apud ſe iſta dixerũt:vt ab illo nõ audirent: ſed ille qui eos nouerat in ſeipſis audiẽs apud ſemetipm̃. [Reſpõdẽs ait: hoc vos ſcãdalizat]:qꝛ dixi carnem meã do vobis mãdu care ⁊ ſãguinẽ meũ bibere? Hoc vos nẽpe ſcãdalizat. [Si ergo videritis filium hoĩs aſcendentem:vbi erat prius] Quid eſt h? Hinc ſoluit illos ꝗs nouerat: hinc aperuit vñ fuerãt ſcãdalizati:hinc plane ſi intelligerent. Illi enim pu tabãt eũ erogaturũ corpus ſuũ: ille aũt dixit ſe aſcẽſurũ in celũ vtiq̃ itegrũ. Cum videritis filiũ hoĩs aſcẽdẽtẽ vbi erat priꝰ. Certe vel tũc videbitis quia nõ eo modo quo pu tatis erogat corpꝰ ſuum: certe vel tũc itelligetis qꝛ gratia eius nõ ꝯſumit morſibus. Et ait. [Spũs eſt ꝗ viuificat ca ro non prodeſt quicq̃]. Hoc anteq̃ exponitur vt dñs do nat illud non negligenter pretereũdum eſt qđ ait. Si ergo videritis filium hoĩs aſcẽdẽtem vbi erat prius. Filius em̃ hoĩs chriſtꝰ ex virgine maria. Ergo filiꝰ hoĩs ſic cepit eſſe i terra vbi carnẽ aſſumpſit ex terra. Unde ꝓphetice dictũ erat:v̄itas de terra orta eſt. Quid ſibi ergo vult qđ ait: cũ videritis filium hoĩs aſcẽdẽtem vbi erat prius? Nulla em̃ eſſet queſtio ſi ita dixiſſet: ſi videritis filiũ dei aſcẽdentem vbi erat priꝰ? Cum vero filiũ hoĩs dixit aſcẽdẽtẽ vbi erat priꝰ:nunqd filiꝰ hoĩs i celo erat prius q̃ in terra eſſe cepit? Hic quidẽ dixit vbi erat priꝰ:quaſi tũc nõ ibi eſſet:quando hec loquebat. Alio aũt loco ait. Nemo aſcẽdit in celũ niſi ꝗ de celo deſcẽdit filius hoĩs ꝗ eſt i celo. Non dixit erat ſed filius inqt hominis qui eſt i celo. In terra loquebatur ⁊ in celo ſe eſſe dicebat. Et nõ ita dixit. Nemo aſcẽdit i ce lum niſi ꝗ de celo deſcendit:filius hominis qui eſt in celo. Quo pertinet niſi vt intelligamus qđ etiã priſtino ſermo ne commẽdaui charitati veſtre: vnam perſonam eſſe xp̃m deũ ⁊ hominẽ nõ duas:ne fides noſtra non ſit trinitas: ſed quaternitas. Chriſtus ergo vnus eſt/verbũ/anima ⁊ caro vnus chriſtus filius dei ⁊ filius hoĩs/ vnus chriſtus filius dei ſemꝑ:filius hominis ex tempore. Tamẽ vnus xp̃s ſm̃ vnitatem ꝑſone in celo erat quando in terra loquebat. Sic erat filius hoĩs in celo: quẽadmodum filius dei erat in terra. Filius dei in terra in ſuſcepta carne:filiꝰ hominis in celo in vnitate perſone. Quid eſt ergo qđ adiũgit: ſpũs eſt B
qui viuificat:caro nõ prodeſt quicq̃? Dicamꝰ ei. Patitur enim nos non cõtradicentes:ſed noſſe cupiẽtes. O domĩe magiſter bone:quomodo caro nõ ꝓdeſt q̃cq̃:cum tu dixe ris:niſi ꝗs manducauerit carnem meam et biberit ſangui nem meum nõ habebit in ſe vitam? An vita nõ ꝓdeſt q̃cq̃: ⁊ propter quid ſumus qđ ſumus:niſi vt habeamus vitam eternam:quã tua carne ꝓmittis? Quid eſt ergo non ꝓdeſt quicq̃? Caro nõ ꝓdeſt q̃cq̃: ſed quomõ illi intellexerunt? Carnẽ quippe ſic intellexerũt / quõ in cadauere dilaniat aut in macello vẽdit:nõ quomõ ſpũ vegetat. Proinde ſic dictũ eſt:caro nõ prodeſt q̃cq̃: quomodo dictũ eſt/ſciẽtia inflat.
Iam ergo debemus odiſſe ſciẽtiã? Abſit. Et ꝗd eſt ſciẽtia j. Cor. viij
inflat? Sola ſine charitate. Ideo adiũxit:charitas v̄o edi ficat. Adde ergo ſciẽtie charitatẽ:et vtilis erit ſciẽtia nõ ꝑ ſe:ſed ꝑ charitatẽ. Sic etiam nũc caro non prodeſt quicq̃: ſed ſola caro. Accedat ſpiritus ad carnem:quomodo acce dit charitas ad ſcientiam:⁊ ꝓdeſt plurimum. Nam ſi caro nihil ꝓdeſſet/ verbũ caro nõ fieret vt inhabitaret in nobis

L Si ꝑ carnē nobis multum ꝓfuit xp̄s: quomodo caro nihil
ꝓdeſt? Sȝ ꝑ carnem ſpūs aliquid ꝓ ſalute nr̄a egit. Caro
vas fuit. Qḋ habebat attende:non qḋ erat. Apoſtoli miſſi
ſunt. Nunqḋ caro ipſorū nihil nobis profuit? Si caro apo
ſtoloꝝ nobis ꝓfuit:caro dn̄i poterat nihil prodeſſe? Unde
enim ad nos ſonus verbi:niſi ꝑ vocē carnis? Unde ſtilus?
Unde ꝯſcriptio? Iſta oīa opa carnis ſunt:ſed agitāte ſpū
tanq̄ꝫ organū ſuū. Spūs ergo eſt q̄ viuificat:caro nō ꝓdeſt
quicq̄ꝫ. Sicut illi intellexerūt carnē:non ſic ego do ad mā-
ducandū carnem meā. Proinde [verba inquit que ego lo-
cut⁹ ſum vobis ſpūs ⁊ vita ſunt]. Diximus em̄ fratres hoc
dn̄m cōmēdaſſe in manducatione carnis ſue ⁊ potione ſan
guinis ſui:vt in illo maneam⁹ ⁊ ipſe in nobis. Manemus
autē in illo:cū ſumus mēbra eius: manet aūt ipſe in nobis:
cū ſum⁹ templū eius. Ut autē ſimus membra eius:vnitas
nos cōpaginat. Ut cōpaginet vnitas:q̄ facit niſi charitas.
Roma. v. Et charitas dei vnde? apoſtolū interroga. Charitas inq̄t
dei diffuſa eſt in cordibus noſtris:ꝑ ſpm̄ ſanctum q̄ datus
eſt nobis. Ergo ſpūs eſt q̄ viuificat. Spirit⁹ em̄ facit viua
mēbra. Nec viua mēbra ſpūs facit:niſi que in corpore qḋ
vegetat ipſe ſpūs inuenerit. Nam ſpūs qui eſt in te/o homo
qui cōſtas vt homo ſis:nunqḋ viuificat membrū qḋ ſepa-
ratum inuenerit a carne tua? Spiritum tuū dico aīam tuā.
Anima tua nō viuificat niſi mēbra q̄ ſunt ī carne tua. Unū
ſi tollas:iam non viuificatur ex aīa tua:q2 vnitati corporis
tui nō copulatur. Hec dicūtur vt amemus vnitatē:⁊ timea-
xj.q.iij. mus ſeparationē. Nihil enim ſic debet formidare xp̄ianus
Nihil. q̄ꝫ ſeparari a corpore xp̄i. Si em̄ ſeparatur a corpore xp̄i:nō
eſt mēbrū eius. Si non eſt mēbrū eius non vegetatur ſpū ei⁹.
Quiſquis aūt inq̄t apoſtolus ſpm̄ xp̄i non habet:hic nō eſt
eius. Spūs ergo eſt q̄ viuificat:caro autē nō ꝓdeſt quicq̄ꝫ.
Uerba que ego locut⁹ ſum vobis:ſpūs et vita ſunt. Quid
eſt ſpūs ⁊ vita ſunt? Spiritualiter ītelligēda ſunt. Intelle-
xiſti ſpūaliter? Spūs et vita ſunt. Intellexiſti carnaliter?
C Etiam ſic illa ſpūs ⁊ vita ſunt:ſed tibi non ſunt. [Sed ſunt
quidam (inquit) in vobis qui nō credunt]. Non dixit:ſunt
q̄dā in vobis qui nō intelligunt:ſed cauſam dixit quare nō
intelligāt. Sunt em̄ quidā in vobis qui non credūt:et ideo
Eſaie.vij. non intelligūt quia non credūt. Propheta enim dixit:niſi
credideritis non intelligetis. Per fidem copulamur:ꝑ in-
tellectum viuificamur. Prius hereamus ꝑ fidem:vt ſit qḋ
viuificet ꝑ intellectum. Nam q̄ non heret/reſiſtit:q̄ reſiſtit
nō credit. Nam q̄ reſiſtit:quomō viuificatur? Aduerſari⁹ eſt
radio lucis quo penetrādus eſt:nō auertit aciē ſed claudit
mentē. Sunt ergo q̄dā qui non credunt. Credāt ⁊ aperiāt:
aperiant et illuminabuntur. [Sciebat enim ab initio ieſus
q̄ eſſent credentes:et quis traditurus eſſet eum]. Ibi enim
erat ⁊ iudas. Nam q̄dā ſcandalizati ſunt. Ille autē manſit
ad inſidiādū nō ad intelligēdum. Et q2 ideo manſerat:nō
de illo tacuit dn̄s. Non illum expreſſit ſed nec ſiluit:vt oēs
timerent/q̄uis vnus periret. Sed poſtea q2 dixit et diſtin-
xit credētes a nō credētib⁹: expreſſit cauſam quare nō cre-
dant. [Propterea dixi vobis (inq̄t) q2 nemo poteſt venire
ad me niſi fuerit ei datū a pr̄e meo]. Ergo ⁊ credere datur
j.Cor.iiij. nobis. Nō em̄ nihil eſt credere. Si autem magnū aliq̄d eſt
gaudes q2 credidiſti:ſȝ noli extolli. Quid enim habes qḋ
† Al. diſci nō accepiſti? [Ex hoc multi † diſcipuli eius abierūt retro:
pulorum. et iā nō cū illo † ambulauerūt]. Alij abierūt retro:ſȝ poſt ſa
† Al. am- thanā/non poſt xp̄m. Nam aliq̄n dn̄s xp̄s petrum appella
bulabāt. uit ſathanā:magis quia volebat p̄cedere dn̄m ſuum ⁊ con
ſilium dare ne moreretur ille q̄ venerat vt moreretur:ne nos in
eternū moreremur:et ait illi. Redi poſt me ſathanas. Nō em̄
ſapis que dei ſunt/ſed que homīs ſunt. Non em̄ illū reppu
lit retro ire poſt ſathanā ⁊ appellauit ſathanā: ſȝ fecit poſt
ſe ire:vt nō eſſet ſathanas ambulando poſt dn̄m. Iſti autē
ſic redierūt retro:quomō de quibuſdā feminis dicit ap̄ls.
j.Timo.v Quedā ꝯuerſe ſunt retro poſt ſathanā ⁊ vlterius cū illo nō
ambulauerunt. Ecce preciſi a corpore vitam ꝑdiderūt:q2
forte in corpore nō fuerūt. Inter nō credētes ⁊ ipſi deputā
di ſunt:q̄uis diſcipuli dicerentur. Abierunt retro:nō pauci/
ſed multi. Hoc factū eſt ad ꝯſolationē:quomodo aliq̄n cō-
tingit vt dicat homo veꝝ et qḋ dicitur non capiatur: atq̄ꝫ illi
qui audiūt ſcādalizentur et diſcedant. Penitet aūt hoīem
dixiſſe qḋ verū eſt. Dicit aūt apud ſe homo. Non debui ſic
dicere:non hoc dicere debui. Ecce domino contigit. Dixit
et ꝑdidit multos:remanſit ad paucos. Sed non turbabatur
ipſe quia ab initio nouerat:⁊ qui credentes eſſent/et qui nō
credētes. Nos ſi nobis contigat perturbamur:ſolatiū in
domino inueniamus. Et tamen caute verba dicamus:ea q̄
ille ad paucos q̄ remanſerant. [Dixit ergo ieſus ad duode
cim]:id eſt illis duodecim qui remanſerūt. [Nunqḋ ⁊ vos
inquit vultis † ire? Nō diſceſſit nec iudas. Sed quare ma- † Al. abire
nebat? Domino iā apparebat: nobis poſtea manifeſtatus
eſt. Reſpōdit petrus ꝓ omnibus vnus pro multis: vnitas
ꝓ vniuerſis. [Reſpōdit ergo ei ſymon petrus:dn̄e ad quē
ibim⁹?] Repellis nos a te:da nobis alterū te. Si a te rece-
dimus:ad quē ibim⁹? [Uerba vite eterne habes]. Uidete
quēadmodū petrus dante deo recreante ſpū ſctō ītellexit.
Unde niſi q2 credidit? Uerba vite eterne habeo. Uitam
enim eternā habes in miniſtratione corporis et ſanguinis
tui:⁊ nos credidimus ⁊ cognouimus. Non cognouimus ⁊
credidimus:ſed credidimus ⁊ cognouimus. Credidimus iij.ſen.diſ.
em̄ vt cognoſceremus. Nam ſi prius cognoſcere et deinde xxij.c.No
credere vellemus; nec cognoſcere:nec credere valeremus. tādū.in ſi.
Quid credim⁹ et q̄d cognouimus? Quia. [Tu es chriſt⁹ fi
li⁹ dei viui]:id eſt q2 ipſa vita eterna tu es:⁊ nō das in car-
ne ⁊ ſanguie tuo niſi qḋ es. [Ait ergo domin⁹ ieſus. Nōne D
ego vos duodecim elegi:⁊ vn⁹ ex vobis diabol⁹ eſt]? Ego
vndecim elegi diceret/ an eligitur et diabolus ⁊ in electis eſt
diabolus? Electi in laude ſolēt dici. An elect⁹ eſt et iſte:de
quo nolēte ⁊ neſciente magnū aliquid boni fieret? Hoc eſt
ꝓprium dei:ꝯtrariū iniquis. Sicut em̄ iniqui male vtūtur
bonis operib⁹ dei:ſic cōtra deus bene vtitur malis operi-
bus iniquorū. Q̄ꝫ bonū eſt mēbra corporis ita eſſe:quēad-
modum diſponi nō poſſunt niſi ab artifice deo. Petulātia
tamē quā male vtitur oculis:fallacia quā male vtitur ligua.
Falſus teſtis nōne linguā ſuam ⁊ aīam ſuā prius trucidat
et alteꝝ ledere ſe perempto conatur. Male vtitur lingua:nec
ideo malū eſt lingua. Opus eſt dei lingua/ſed bono opere
dei/male vtitur illa nequitia. Quomodo vtuntur q̄ pedibus
currūt ad ſcelera. Quomodo vtuntur manibus homicide:et
illis adiacētibus forinſecus bonis creaturis dei. Q̄ꝫ male
vtuntur mali auro iudicia corrūpūt: innocētes opprimūt.
Luce iſta mali male vtuntur. Male viuēdo em̄ etiam ipſam
lucem quā vidēt ad miniſteriū ſceleꝝ ſuoꝝ vſurpant. Iens
vt faciat aliq̄d mali mal⁹/lucere ſibi vult ne offendat: q̄ iā
intus offendit et cecidit. Qḋ timet in corpore:iam incurrit
in corde. Omnibus ergo bonis dei ne ꝑ ſingula currere lon
gum ſit male vtitur malus:cōtra malis hominum malorum:
bn̄ vtitur bonus. Et q̄d tā bonū q̄ꝫ vnus deus? Quandoq̄dē
ipſe dn̄s dixit,nemo bon⁹ niſi vn⁹ deus? Quanto ergo ille
melior:tāto meli⁹ vtitur et malis noſtris. Quid iuda peius?
Inter oēs adherētes magr̄o inter duodecim: loculi illi cō
miſſi ſunt:⁊ diſpēſatio paupeꝝ diſtributa. Ingrat⁹ tāto be
neficio/honori tāto/accepit pecuniā:ꝑdidit iuſticiā. Tra-
didit vitā mortuus quē vt diſcipulus ſecutus/vt inimicus
ꝑſecut⁹ eſt. Et totū hoc malū iude:ſȝ malo eius bn̄ vſūs eſt
dn̄s. Tradi ſe ꝑtulit:vt redimeret nos. Ecce malum iude
in bono ꝯuerſum eſt. Sathanas quātos martyres ꝑſecut⁹
eſt. Si ſathanas ꝑſequēdo ceſſaret:hodie tā glorioſam co
ronā ſancti laurētij nō celebraremus? Si ergo ipſius dia-
boli malis operib⁹ bene vtitur deus: qḋ facit malus mala
vtēdo ſibi nocet/nō bonitati dei ꝯtradicit. Artifex illo vtitur
⁊ magnus artifex. Si illo vti nō poſſet:nec eum eſſe ꝑmitte-
ret. Ergo vn⁹ ex vobis diabolus eſt ait:cum ego vos duo-
decim elegerim. Poteſt et ſic ītelligi quod ait/duodecim E
elegi:quia ſacratus eſt numerus. Non em̄ quia periſt inde
vnus ideo illius numeri honor demptus eſt. Nam in locū
pereūtis alius ſubrogatus eſt. Manſit numerus conſecra
tus/numerus duodenarius: quia per vniuerſum mūdum/
hoc eſt per quattuor cardines mūdi/ trinitatem fuerāt an-
nunciaturi:ideo et quaterni. Si ergo exterminauit iudas/
nō duodenarium numerum violauit. Ipſe deſeruit prece-
ptorem:nam de⁹ illi appoſuit ſucceſſorē. Hoc totū qḋ dn̄s
de carne et de ſanguine ſuo locutus eſt:et qḋ in eius diſtri-
butiōis gr̄a/vitā nobis ꝓmiſit eternā: ⁊ qḋ hinc voluit in-
telligi manducatores et potatores carnis ⁊ ſanguinis ſui:
vt in illo maneāt:⁊ ipſe in illis: et qḋ nō intellexerūt:qui nō

crediderunt: et qꝺ ſpiritalia carnaliter ſapiẽdo ſcandaliza ti ſunt: et q eis ſcandalizatis ⁊ pereũtibꝰ: cõſolatio domini affuit diſcipulis q remanſerant: ad quos probandos interrogauit. Nunqd ⁊ vos vultis ire/ vt reſponſio ꝑmanſionis eoꝝ innoteſceret ⁊ nobis: nam ⁊ ille nouerat quia manebãt. Hoc ḡ totum ad hoc nobis valeat dilectiſſimi: vt carnẽ xp̄i ⁊ ſanguinẽ xp̄i non edamus tantũ in ſacramẽto qꝺ ⁊ multi mali: ſed vſq ad ſpũs participationem mãducemus ⁊ bibamus/ vt in dñi corpore tanq̄ mẽbra maneamus: vt eius ſpũ vegetemur: ⁊ nõ ſcandalizemur etiã ſi multi modo nobiſcum mãducãt ⁊ bibunt tpaliter ſacramenta: q habebũt in fine eterna tormẽta. Modo eñ corpꝰ xp̄i mixtũ eſt tanq̄ area: ſꝫ nouit dñs q ſunt eius. Si tu noſti quid trituras qꝛ ibi eſt latens maſſa: nec conſumit trituratio qꝺ purgatura eſt ventilatio. Certi ſumus fratres/ quia omnes q ſumꝰ in corpore dñi et manemꝰ in illo: vt ⁊ ipſe maneat in nobis: in hoc ſeculo neceſſe habemus vſq in finẽ: inter malos viuere. Non inter illos dico malos q blaſphemãt xp̄m. Raro eñ iam inueniuntur q lingua blaſphemant: ſed multi qui vita. Neceſſe eſt ergo vt inter illos vſq in finẽ viuamꝰ. Sed qd eſt qꝺ ait. Qui manet in me et ego in illo? Quid niſi quod martyres audiebant: q ꝑſeuerauerit vſq in finẽ: hic ſaluus erit? Quomõ mãſit in illo ſanctꝰ laurẽtiꝰ: cuius hodie feſtũ diẽ celebramus? Manſit vſq ad tẽtationẽ: manſit vſq ad tyrãnicã interrogationẽ: manſit vſq ad acerrimã cõminationẽ: mãſit vſq ad peremptionẽ. Parũ eſt vſq ad immanem excruciationẽ mãſit. Non eñ occiſus eſt cito: ſed cruciatꝰ eſt in igne. Diu viuere ꝑmiſſus eſt: imo nõ diu viuere ꝑmiſſus eſt: ſed tarde mori cõpulſus eſt. In illa ergo longa morte in illis tormẽtis q bene manducauerat ⁊ bñ biberat tanq̄ illa eſca ſaginatus ⁊ illo calice ebriatꝰ tormẽta nõ ſenſit. Ibi enim erat q dixit: ſpũs eſt qui viuificat. Caro enim ardebat: ſed ſpũs aĩam vegetabat. Nõ ceſſit: ⁊ ĩ regnũ ſucceſſit. Dixerat aũt illi ſixtus martyr ſanctꝰ cuius diẽ quito ab hinc retro die celebrauimꝰ. Noli merere fili. Epiſcopꝰ eñ erat ille: iſte dyaconꝰ. Noli merere inquit: ſequeris me poſt triduũ. Triduũ aũt dixit mediũ inter diẽ paſſiõis ſcti ſixti: ⁊ diẽ hodiernũ paſſiõis ſcti laurẽtij: triduũ eſt mediũ. O cõſolatio. Nõ ait: noli merere fili/ deſinet ꝑſecutio/ ⁊ ſaluus eris: ſed noli merere/ quo ego p̄cedo tu ſeq̄ris: nec ꝑſecutio tua differt. Triduũ mediũ erit: et mecum eris. Accepit oraculũ: vicit diabolum: peruenit ad triũphum.

Tractatus. xxviij.

¶ Poſt hec autem ambulabat ieſus in galileã: non enim volebat in iudeã ambulare: quia querebant eũ iudei interficere. Erat aũt in proximo dies feſtus iudeoꝝ ſcenophegia. Dixerũt autẽ ad eum fratres eius. Tranſi hinc et vade in iudeam: vt ⁊ diſcipuli tui videant opera tua que facis. Nemo quippe in occulto aliqd facit: et querit ipſe in palã eſſe. Si hec facis manifeſta teipm mũdo. Neq enim fratres eius credebãt in eum. Dixit ergo eis ieſus. Tempus meũ nõdũ aduenit: tempus autẽ veſtrum ſemper eſt paratũ. Nõ poteſt mundus odiſſe vos. Me autẽ odit: qꝛ ego teſtimoniũ perhibeo de illo: quia opera eiꝰ mala ſunt. Vos aſcendite ad diẽ feſtum hũc. Ego non aſcẽdam ad diẽ feſtum iſtum: quia meum tẽpus nõdum impletum eſt. Hec cũ dixiſſet ipſe mãſit in galilea: vt autẽ aſcenderunt fratres eius: tunc et ipſe aſcẽdit ad diem feſtum non manifeſte ſed quaſi in occulto. Iudei ergo querebant eũ in die feſto: ⁊ dicebãt. Ubi eſt ille? Et murmur multus de eo erat in turba. Quidam enim dicebãt quia bonus eſt: alij autẽ dicebant non: ſed ſeducit turbas. Nemo tamẽ palam loquebatur de illo propter metum iudeorum.

In iſto euãgelij capitlo fratres dñs noſter ieſus xp̄s ſm hoiem ſe plurimũ cõmẽdauit fidei nr̄e. A
Etenĩ ſemꝑ hoc agit dictis ⁊ factis ſuis vt ⁊ deꝰ credat̃ ⁊ hõ. Deus q nos fecit: homo q nos q̄ſiuit. Deꝰ cũ p̄re ſemꝑ: homo nobiſcũ ex tpe. Non enim quereret quẽ fecerat: niſi ipſe q fecerat fieri voluiſſet. Uerũ hoc mementote et de cordibꝰ vr̄is nolite dimittere: ſic eſſe xp̄m hoiem factũ/ vt nõ deſiſteret deus eſſe. Manẽs deus accepit hoiem: q fecit hoiem. Quãdo ergo latuit vt hõ: nõ potẽtiã ꝑdidiſſe putãdꝰ eſt: ſꝫ exẽplũ ĩfirmitati p̄buiſſe. Ille eñ qñ voluit detẽtꝰ eſt: qñ voluit occiſus ẽ. Sꝫ qm̃ futura erãt mẽbra eiꝰ: id eſt fideles eiꝰ q nõ haberẽt illã poteſtatẽ quã habebat ipſe deꝰ nr̄: qꝺ latebat: qꝺ ſe tanq̄ ne occideret̃ occultabat/ hoc indicabat factura eſſe mẽbra ſua in qbꝰ vtiq mẽbris ſuis ipſe erat. Nõ eñ xp̄s ĩ capite ⁊ nõ ĩ corpore: ſꝫ xp̄s totꝰ ĩ capite ⁊ ĩ corpore. Qꝺ ergo mẽbra eius ipe. Qꝺ ſũt ipe nõ continuo mẽbra eiꝰ. Nam ſi nõ ipſi eſſent mẽbra eius: nõ diceret ſaulo/ qd me ꝑſequeris. Non enim ſaulus Act. ix.
ipſum ſed mẽbra eius: id eſt fideles eius in terra ꝑſequebatur. Noluit tñ dicere ſctõs meos/ ſeruos meos/ poſtremo honorabilꝰ fratres meos ſed me: hoc eſt mẽbra mea qbus ego ſum caput. His predictis puto nos ĩ hoc capitulo qꝺ modo lectũ eſt nõ eſſe laboraturos. Sepe eñ ſignificatum eſt in capite qꝺ futurum erat in corpore. [Poſt hec ĩquit. Capꝫ. vij
Ambulabat ieſus in galileam: nõ enim volebat in iudeam ambulare: quia querebãt eũ iudei interficere]. Hoc eſt qꝺ dixi: infirmitati noſtre prebebat exẽplum. Non ipſe ꝑdiderat poteſtatẽ: ſed noſtram ꝯſolabatur fragilitatem. Futuꝝ eñ erat vt dixi: vt aliquis fidelis eius abſconderet ſe ne a ꝑſecutoribus inueniretur. Et ne illi pro crimine obijceret̃ latibulum p̄ceſſit in capite: qꝺ in membro confirmaretur. Sic eñ dictũ eſt. Nolebat ambulare in iudeã qꝛ querebãt eũ iudei occidere. Quaſi nõ poſſit chriſtus et ambulare inter iudeos et nõ occidi a iudeis. Hanc enim potentiam qñ voluit demõſtrauit. Nam cũ eũ iam paſſurũ tenere vellẽt: ait illis. Quẽ queritis? Reſponderunt: ieſum. Et ille. Ego Ioh. xviij
ſum: non ſe occultans ſed manifeſtans. Ad eam tamen manifeſtationẽ illi nõ ſubſtiterunt: ſed recedẽtes retro ceciderunt. Et tamen quia pati venerat/ ſurrexerunt et tenuerũt: ad iudicẽ adduxerunt ⁊ occiderũt. Sed quid fecerũt? Qꝺ ait quedã ſcriptura: terra tradita eſt in manus impij/ caro Iob. ix.
data eſt ĩ poteſtatẽ iudeis. Et hoc ꝓpterea vt quaſi ſacculus cõſcinderet̃ vnde noſtrũ precium manaret. [Erat aũt in proximo dies feſtus iudeoꝝ ſcenophegia]. Quid ſit ſcenophegia: ſcripturas q legerunt nouerunt. Faciebant die B
feſto tabernacula ad ſimilitudinem tabernaculoꝝ: in quibꝰ habitauerũt cum ex egypto educti peregrinarentur in heremo. Iſte erat dies feſtus ⁊ magna ſolẽnitas. Celebrabãt hoc iudei velut reminiſcentes bñficia domini: qui occiſuri erãt dominũ. Hoc ergo die feſto qꝛ plures erãt dies feſti. Sic eñ appellabatur apud iudeos dies feſtus vt non eſſet dies vnꝰ ſed plures. † [Locuti ſunt fratres eiꝰ ad dominũ noſtrũ]. Fratres eius ſic accipite ſicut noſtis. Non eñ nouum eſt qꝺ auditis. Conſanguinei virginis marie fratres domini dicebant̃. Erat enim ꝯſuetudinis ſcripturarũ/ appellare fratres quoſlibet ꝯſanguineos ⁊ cognationis propinquos: ⁊ extra vſum noſtrum: nõ quo more nos loqmur: nam qs dicat fratrẽ auunculum ⁊ filiũ ſororis? Scriptura tamen etiã huiuſmodi cognationis fratres appellant. Nã abraã ⁊ loth fratres ſunt dicti: cũ eſſet abraã patruus loth. Et laban et iacob fratres ſunt dicti: cũ eẽt auũculus laban iacob. Cũ ergo auditis fratres domini/ marie cogitate cõſanguinitatẽ: non iterũ parientis vllam ꝓpaginem. Sicut eñ in ſepulchro vbi poſitũ eſt corpꝰ domini nec antea nec Ioh. xix.
poſtea mortuꝰ iacuit: ſic vterus marie nec antea nec poſtea qcq̄ mortale cõcepit. Diximus fratres qui fuerint: audiamus qd dixerint. [Tranſi hinc et vade in iudeam: vt et diſcipuli tui videant opa tua q tu facis]. Opera dñi diſcipulos nõ latebãt: ſed iſtos latebãt. Iſti eñ fratres: id eſt ꝯſanguinei xp̄m cõſanguineũ habere potuerũt: credere aũt ĩ eũ ipſa ꝓpinqtate faſtidierũt. Dictũ eſt in euãgelio: non enim hoc nos audemꝰ opinari: modo audiſtis: addũt et monẽt. [Nemo † enim in occulto quid facit ⁊ querit in palam eſſe. † Al. qppe
Si hec † facis: manifeſtas temetipſum mũdo] et continuo † Al. ipſe.

† Textus habet. Dixerũt autẽ ad eũ fratres eius.

[Nec enī fratres eiꝰ credebant in eū.] Quare in eū nō cre
debant? Quia humanā gloriā requirebāt. Nā et qḋ eū vi
dent monere fratres: glorie ipſius cōſulunt/ facis mirabi
lia:innoteſce.i.appare omībus:vt laudari poſſis ab oībus.
Loquebat caro carni:ſed caro ſine deo/carni cū deo. Lo
Joh.j. quebat enī prudētia carnis:verbo qḋ caro factū eſt et ha
bitauit in nobis. Quid ad hec dñs? [Dicit ḡ eis ieſus. Tē
C pus meū nondū venit:tēpus autē veſtrū ſemp eſt paratū.]
Quid eſt hoc? Nōdū venerat tēpus xp̄i? Quare ergo xp̄s
venerat:ſi tēpus eiꝰ nondū venerat? Nonne audimꝰ apl'm
Gal.iiij. dicētē? Cū aūt venit plenitudo tēporis: miſit deꝰ filiū ſuū.
Si ergo ī plenitudine tēporis miſſus eſt: q̄ñ debuit miſſus
eſt:q̄ñ oportuit veſſit. Quid ergo eſt tēpus meū nondū ve
nit? Intelligite fratres quo animo illi loquebantur q̄ qua
ſi fratrē ſuū monere videbant. Dabāt ei conſiliū ꝯſequēde
glorie veluti ſeculariter ⁊ terreno affectu monētes/ne eſſet
ignobilis et latitaret. Qḋ ergo ait dñs: tēpus meū nondū
venit:illis reſpōdit qui ei ꝯſiliū de gloria dabant. Tempꝰ
glorie mee nondū venit. Videte q̄ꝫ ꝓfundū ſit/de gloria il
li ammonebāt: ſed ille voluit altitudinē humilitate ꝑcede
re:⁊ ad ipſam celſitudinē ꝑ humilitatē viā ſternere. Nam ⁊
Marci.x. illi diſcipuli vtiqꝫ gloriā requirebāt q̄ volebāt ſedere: vnꝰ
ad dexterā eiꝰ/⁊ alter ad ſiniſtrā. Attendebāt quo et nō vi
debāt q̄ via dñs eos vt ordinate veniſſēt ad patriā reuoca
uit ad viā. Excelſa eſt enī patria:humilis via. Patria eſt
vita xp̄i:via paſſio xp̄i. Qui recuſat viā:quid q̄rit patriā?
Deniqꝫ et illis hoc rn̄dit:querentibꝰ altitudinē. Poteſtis
bibere calicē quē ego biburꝰ ſum? Ecce q̄ venit ad celſi
tudinē quā deſideratis. Calicē q̄ppe cōmemorabat humi
litatis atqꝫ paſſionis. Ergo ⁊ hic:tēpus meū nondū venit:
tēpus autē veſtrū.i.mūdi gloria ſemp eſt paratū:hoc eſt tē
ps̄.lxxiiij. pus de quo ī ꝓphetia loquit xp̄s.i.corpus xp̄i. Cū accepe
ro tēpus ego iuſticiā iudicabo. Modo enī nō eſt tēpꝰ iudi
candi:ſed iniquos tolerādi. Ferat igit modo corpꝰ xp̄i:et
toleret iniquitatē male viuentiū:habeat tn̄ iuſticiā modo:
anteq̄ꝫ habeat iudiciū. Per iuſticiā ei peruenit ad iudiciū
Tolerātibꝰ q̄ppe mēbris iniquitatē ſeculi huiꝰ:q̄d ſcriptu
Ps̄.xciij ra ſancta dicit in pſalmo? Nō repellit deꝰ plebē ſuā. Labo
rat quidē plebs eiꝰ inter idignos/inter iniquos/iter blaſ
phemātes/inter murmurātes/detrahētes/inſectātes:et ſi
liceat perimētes. Laborat quidē:ſed nō repellit dñs plebē
ſuā/⁊ hereditatē ſuā non derelinquet quoadusqꝫ iuſticia q̄
modo eſt in ſanctis eiꝰ ꝯuertat in iudiciū: cū implebit qḋ
Mat.xix. eis dictū eſt. Sedebitis ſup duodecī ſedes iudicātes duo
decī tribꝰ iſrael. Habebat iuſticiā apl's:ſed nondū illud iu
j.Cor.vj. dicium de quo dicit. Neſcitis quia angelos iudicaturi ſu
mus. Sit ergo mō tēpꝰ iuſte viuēdi:poſtea erit tēpus eos
q̄ male vixerūt iudicādi. Quouſqꝫ iuſticia (īquit) ꝯuertat
in iudiciū: hoc erit tēpꝰ iudicij de q̄ dñs dixit: tēpus meū
nondū venit. Erit tēpꝰ glorie: vt q̄ venit in humilitate: ve
niet in altitudine. Qui venit iudicādꝰ:veniet iudicaturus.
Qui venit occidi a mortuis:veniet iudicare de viuis ⁊ mor
Ps̄. xlix. tuis. Deꝰ(inq̄t)pſalmꝰ manifeſtꝰ veniet:deꝰ noſter et nō ſi
lebit. Quid ē manifeſtꝰ veniet? Quia venit occultꝰ:tūc nō ſi
Eſa.liij. lebit. Nā q̄ñ venit occultꝰ/ ſicut ouis ad īmolādū ductus
eſt:et ſicut agnꝰ corā tondēte ſe nō aperuit os ſuū. Veniet:
⁊ nō ſilebit. Tacuit inq̄t:numq̄d ſemp tacebo? Modo autē
q̄d neceſſariū eſt eis q̄ habēt iuſticiā:qḋ in illo ipſo pſalmo
ſequit. Quoadusqꝫ iuſticia cōuertat in iudiciū. Et q̄ habēt
D eam? Omnes q̄ recti ſūt corde. ¶ Queritis fortaſſe q̄ ſint re
cti corde. Illos inuenimꝰ in ſcriptura rectos corde: que ma
la ſeculi tolerant ⁊ nō accuſant deū. Videte fratres. Rara
cauſa eſt iſta quā loquor. Neſcio quo enī modo quādo eue
nit homini aliq̄d mali:deū currit accuſare q̄ debet ſe. Q̄ñ
boni aliq̄d agis/te laudas. Quādo mali aliq̄d pateris deū
accuſas. Hoc eſt cor tortū nō rectum. Ab iſta diſtortione ⁊
prauitate ſi corrigaris:cōuertit in cōtrariū quod faciebas
Antea enī quid faciebas? Laudabas te in bonis dei/accu
ſabas deū in malis tuis:cōuerſo corde ⁊ directo:laudabis
deū ī bonis ſuis:accuſabis te in malis tuis. Iſti ſunt recto
corde. Deniqꝫ ille nondū recto cui diſplicebat felicitas ma
Ps̄.lxxij. lorū ⁊ labor bonoꝝ:ait correctus. Q̄ꝫ bonꝰ deus iſrael re
ctis corde:mei autē quādo nō eram rectus corde/pene cō
moti ſunt pedes:paulominꝰ effuſi ſūt greſſus mei. Quare?
Quia zelaui in peccatoribꝰ:pacē peccatorū videns. Vidi
(inq̄t)malos felices:et diſplicuit mihi deus. Hoc enī vole
bat/pacē peccatoꝝ intuens: vt nō ꝑmitteret deꝰ malos eē
felices. Intelligat homo:nūq̄ꝫ hoc ꝑmittit deꝰ. Sed ideo
malꝰ felix putat:quia q̄d ſit felicitas ignorat. Simus ergo
recti corde. Tēpus enī glorie noſtre nondū venit. Dicitur
amatoribꝰ huiꝰ ſeculi quales erāt fratres dñi:tēpus veſtrū
ſemp adeſt paratū. Tēpus noſtrū nōdum venit. Audemꝰ
enī hoc dicere et nos q̄ñ corpꝰ dñi noſtri ſumꝰ: q̄ñ mēbra
eius ſumꝰ:q̄ñ caput noſtrū gratanter agnoſcimꝰ. Dicamꝰ
prorſus:quō ꝓpter nos et ipſe hoc dignatꝰ eſt dicere. Q̄ñ
nobis inſultāt amatores huiꝰ ſeculi:dicamꝰ eis. Tempus
veſtrū ſemp adeſt paratū:tēpus autē noſtrū nondū venit.
Nobis enī dixit apl's. Mortui ei eſtis:⁊ vita veſtra abſcō Col.iij.
dita eſt cū xp̄o ī deo. Quādo veniet tēpus noſtrū? Cū xp̄s
(inq̄t)apparuerit vita veſtra:tūc ⁊ vos apparebitis cū ip
ſo ī gloria. Quid deinde addit? [Nō poteſt mūdus odiſſe
vos.] Quid eſt hoc: niſi nō poteſt mūdus odiſſe amatores
ſuos teſtes falſos ſuos? Bona enī dicit q̄ mala ſunt:⁊ ma
la q̄ bona ſunt. [Me autē odit q̄ teſtimoniū ego ꝑhibeo de
illo:q̄ opa eiꝰ mala ſunt. Vos aſcēdite ad diē feſtū hunc.]
Quid eſt hūc? Vbi gloriā humanā queritis. Quid ē hūc?
Vbi extēdere vultis carnalia gaudia:non eterna cogitare
[Ego nō † aſcēdo ad diē feſtū hūc:q̄ meū tēpus nōdū im † Alia lit.
pletū eſt.] In die feſto hoc gloriā vos humanā requiritis. aſcendam
Meū aūt tēpus.i.glorie mee nondum venit. Ipſe erit dies
feſtus meꝰ nō diebꝰ iſtis ꝑcurrens ⁊ trāſiens:ſed ꝑmanens
in eternū. Ipſa erit feſtiuitas/gaudiū ſine fine:eternitas ſi
ne labore:ſerenitas ſine nube. [Hec cū dixiſſet:ipſe manſit
in galilea. ¶ Vt autē aſcēderūt fratres eiꝰ tūc ⁊ ipſe aſcen B
dit ad diem feſtū:nō manifeſte ſed quaſi in occulto.] Ideo
nō ad diē feſtū hūc:q̄ nō gloriari tēporaliter ſed aliq̄d do
cere ſalubriter/corrigere hoīes:de die feſto eterno āmonere:
amorē ab hoc ſeculo auertere ⁊ in deū cōuertere cupiebat.
Quid eſt autem q̄ quaſi latēter aſcēdit ad diem feſtū? Nō
vacat ⁊ hoc ab intellectu. Videt mihi fratres etiā hinc qḋ
quaſi latēter aſcēdit:aliq̄d ſignificare voluiſſe: nā cōſequē
tia docebūt/ſic eū aſcēdiſſe mediato die feſto.i.mediatis il
lis diebus: vt etiā palā doceret. Sed quaſi latēter dixit:ne
ſe oſtēderet hominibꝰ. Nō vacat qḋ latēter aſcēdit xp̄s ad
diē feſtum: q̄ ipſe latebat in illo die feſto. Adhuc etiā ego
qḋ dixi in latibulo eſt. Manifeſtet ergo. Tollat velū:⁊ ap
pareat qḋ erat ſecretū. Oīa que dicta ſunt antiquo populo
iſrael in multiplici ſcriptura ſancte legis q̄ agerēt:ſiue in ſa
crificijs/ſiue in ſacerdotijs/ſiue in diebꝰ feſtis ⁊ omnino in
quibuſlibet rebꝰ q̄bꝰ deū colebāt:queciqꝫ illis dicta ⁊ pre
cepta ſunt/vmbre fuerūt futuroꝝ. Quorum futuroꝝ? Que
implētur in xp̄o. Vñ dicit apl's. Quotquot enī ꝓmiſſiones ij.Cor.j.
dei ſunt:in illo etiā.i.in xp̄o īplete ſunt. Deinde dicit in alio
loco. Oīa in figura cōtingebant illis:ſcripta ſunt autē pro ij.Cor.x.
pter nos ī quos fines ſeculoꝝ deuenerūt. Dixit ⁊ alibi. Fi Rom.x.
nis enī legis xp̄s eſt. Item alio loco. Nemo vos iudicet in Coloſ.ij.
cibo:aut in potu:aut in parte diei feſti: aut neomenie/ aut
ſabbatoꝝ:qḋ eſt vmbra futuroꝝ. Si ergo oīa illa vmbra
fuerūt futuroꝝ:⁊ ſcenophegia vmbra erat futurorum. Hic
ergo dies feſtus queramꝰ cuius futuri vmbra erat? Expo
ſui quid erat ſcenophegia:celebratio erat tabernaculoꝝ ꝓ
pterea q̄ populꝰ de egypto liberatꝰ/tendēs per deſertum
ad terram ꝓmiſſionis:in tabernaculis habitauit. Quid ſit
animaduertamꝰ: et nos erimus nos inq̄ꝫ qui membra xp̄i
ſumꝰ. Si ſumus illo autē dignāte ſumus nō nobis ꝓmerē
tibꝰ. Attendamus ergo nos fratres. Educti ſumꝰ de egy
pto vbi diabolo tāq̄ꝫ pharaoni ſeruiebamꝰ: vbi lutea ope
ra in terrenis deſiderijs agebamꝰ: et in eis multū labora
uimꝰ. Etenī nobis chriſtꝰ quaſi lateres facientibꝰ clamauit
Venite ad me oēs qui laboratis. Hic educti per bapti
mū tanq̄ꝫ per mare rubrū:ideo rubrū quia chriſti ſanguine
ꝯſecratū:mortuis oībus inimicis noſtris qui nos inſecta
bant:id eſt deletis oībus peccatis noſtris in deſertū traie
cti ſumus. Modo ergo anteq̄ꝫ ad patriā ꝓmiſſionis:id eſt
eternū regnū veniamꝰ: in deſerto in tabernaculis ſumus.
Qui iſta agnoſcūt:in tabernaculis ſunt. Futurū enim erat
vt quidā hoc agnoſcerēt. Ille enī eſt ī tabernaculis: qui ſe
eſſe in mūdo intelligit peregrinū. Ille ſe intelligit peregri

nantē: qui ſe videt patrie ſuſpirantē. Cū autē corpus xp̄i
eſt ī tabernaculis: xp̄s eſt in tabernaculis. Sed tūc nō emi:
dēter: ſed latēter. Adhuc enī vmbra lucē obſcurabat. Ueni
ente luce: vmbra remota eſt. Chriſtꝰ erat in occulto: in ſce:
nophegia xp̄s erat: ſed latens xp̄s. Modo iā cū manifeſta
ſunt iſta: agnoſcimꝰ nos iter agere in heremo. Si enī agno
ſcimꝰ: in heremo ſumus. Quid eſt in heremo? Jn deſerto:
q̄re in deſerto? Quia in iſto mūdo vbi ſitiꝰ in via inaquoſa
Mat.v. Sed ſitiamꝰ vt ſaturemur. Beati enī qui eſuriūt et ſitiunt
iuſticiā: q̄m ipſi ſaturabunꝰ. Et ſitis noſtra de petra īplebiꝰ ī
heremo. Petra enī erat chriſtꝰ: et virga ꝑcuſſa eſt: vt autē
manaret / bis ꝑcuſſa eſt: qꝛ duo ligna ſunt crucis. Omīa er:
go hec que fiebāt in figura: manifeſtanꝰ in nobis. Et nō va
cat qđ de dn̄o dictū eſt: aſcēdit ad diē feſtū: non manifeſte:
ſed tanq̄ꝫ in occulto. Figura enī erat ip̄m in occulto: qꝛ in
ipſo die feſto xp̄s latebat. Quia ipſe dies feſtꝰ / xp̄i mēbra
ſ peregrinatura ſignificabat. [Judei ergo querebant eū die
feſto] anteq̄ꝫ aſcēderet. Priores enī fratres aſcenderunt ⁊
nō tūc aſcendit ille q̄ñ illi putabant ⁊ volebant: vt etiā hoc
impleretꝰ qđ ait / nō ad hunc: id eſt ad quē vultis primū vel
ſecūdū diē. Aſcēdit autē poſtea vt euangeliū loquiꝰ mediā
te die feſto: id eſt cū tam illius diei feſti tot dies preteriiſſent
quot remāſiſſent. Jpſam enī feſtiuitatē q̄ꝫtūītelligēdū eſt:
diebꝰ plurimis celebrabāt. [Dicebāt ergo: vbi ē ille? Et mur:
†Al.mltꝰ mur † multū de eo erat in turba.] Unde murmur? De con:
tētione. Que fuit ꝯtentio? [Quidā enī dicebāt qꝛ bonꝰ eſt:
alij autē nō ſed ſeducit turbas.] De oībus ſeruis eius hoc
dꝛ modo: quicūq̄ꝫ eminuerit in aliqua gratia ſpūali ꝑfectu
Alij dicūt qꝛ bonꝰ ē: alij nō: ſed ſeducit turbas: vnde hoc?
Col.iij. Quia vita noſtra abſcōdita eſt cū xp̄o in deo. Jdeo licꝫ di
cere hoībus per hiemē: mortua eſt iſta arboꝛ: verbi gratia.
Arboꝛ fici / arboꝛ piri ⁊ huiuſmodi pomoꝝ ſimilis eſt ari:
de: ⁊ q̄ꝫdiu hiems eſt nō apparet. Eſtas ꝓbat: iudiciū pro:
Ps.xlix. bat. Eſtas noſtra: reuelatio xp̄i eſt. Deꝰ manifeſte veniet:
deus noſter ⁊ nō ſilebit. Jgnis ante eū precibit. Jſte ignis ī
flāmabit inimicos eiꝰ. Aridas arbores: ignis cōprehēdet.
Tūc enī aride apparebūt: q̄ñ eis dicetur. Eſuriui: ⁊ nō de
diſtis mihi māducare. Jn alia vero parte: hoc eſt ī dextera:
apparebit fecūditas fructuū / dignitaſq̄ꝫ folioꝝ / viriditas
eternitas eis erit. Jllis ergo tāq̄ꝫ aridis diceꝰ. Jte in ignē
eternū. Ecce enī ſecuris ad radicē arboꝝ poſita ē. Omnis
ergo arboꝛ q̄ non facit fructū: excideꝰ et in ignē mitteꝰ. Di
cant ergo de te ſi ꝓficis ī xp̄o: dicāt hoīes ſeducit turbas
De ipſo toto corpore xp̄i hoc diciꝰ. Cogita corpus xp̄i ad
huc in mūdo: cogita corpꝰ xp̄i adhuc in area: vide quēad
modū blaſphemeꝰ a palea. Simul quidē triturantꝰ: ſed pa:
lee cōterunꝰ / frumentū purgaꝰ. Qđ dictū eſt ergo de dn̄o /
valet ad cōſolationē: de quocūq̄ꝫ hoc dictū fuerit xp̄iano.
[Nemo tamen palā loquebaꝰ de illo ꝓpter metū iudeoꝝ]
Sed q̄ nō loquebanꝰ de illo ꝓpter metū iudeoꝝ? Qui dice
bant bonꝰ eſt: nō qui dicebāt ſeducit turbas. Qui dicebant
ſeducit turbas: ſonitꝰ eoꝝ apparebat tanq̄ꝫ aridoꝝ folioꝝ.
Seducit turbas clariꝰ ſonabāt. Bonꝰ eſt preſſius ſuſurra:
bant. Modo autē fratres q̄ꝫuis nondū venerit illa gloria
xp̄i q̄ nos eternos factura eſt: modo tamē ita creſcit eccle:
ſia eius ita eā dignatꝰ eſt ꝑ cūcta diffundere: vt iā ſuſurre:
tur ſeducit turbas: ⁊ clarius perſonet bonus eſt.

Tractatus.xxix.

Jam autē die feſto mediante aſcēdit ieſus in
templū et docebat. Et mirabanꝰ iudei dicentes
quomō hic litteras ſcit: cū non didiſcerit. Rn̄dit
eis ieſus et dixit. Mea doctrina nō eſt mea: ſed
eius qui miſit me. Si quis voluerit voluntatem
eius facere cognoſcet de doctrina vtrū ex deo ſit
an ego a meipſo loquar. Qui a ſemetipſo loquiꝰ
gloriā ꝓpriā querit: qui autē querit gloriam eiꝰ
qui miſit eū. Hic verax ēſt ⁊ iuſticia ī illo nō eſt.
A QUod ſequiꝰ de euāgelio et hodie lectum eſt cōſe
quēter ⁊ nos videamꝰ: ⁊ qđ dn̄s donauerit hinc
dicamꝰ. Heſterno die huc uſq̄ꝫ lectū erat / qꝛ licꝫ
nō vidiſſent dn̄m ieſum ī tēplo per diē feſtū / loq̄:
bantur tamen de illo. Et alij dicebāt bonꝰ eſt / alij autē nō:
ſed ſeducit turbas. Dictū enī h̄ eſt ad eoꝝ ſolatiū: q̄ poſtea
predicātes verbū dei: futuri erāt vt ſeductores ⁊ veraces.
Si enī ſeducere decipere eſt: nec xp̄s ſeductoꝛ nec apl̄i eiꝰ:
nec q̄ſq̄ꝫ ſeductoꝛ debet eſſe xp̄ianꝰ. Si aūt ſeducere aliūde
aliquē ad aliud perſuadēdo ducere eſt: querēdū eſt vnde ⁊
quo? Si a malo ad bonū: bonꝰ ſeductoꝛ eſt. Si a bono ad
malū: malꝰ ſeductoꝛ eſt. Jn hac ergo parte quo ſeducūtur
hoīes de malo ad bonū: vtinā oēs ſeductores et vocemur
et ſimus. [† Aſcēdit ergo poſtea dn̄s ad diē feſtū median †Hec ē ſe
te die feſto et docebat: ⁊ mirabanꝰ iudei dicētes. Quomo: tētia textꝰ
do h̄ litteras ſcit cū nō didicerit?] Jlle q̄ latebat docebat: q̄ꝫuis ver:
⁊ palā loquebaꝰ / ⁊ nō tenebaꝰ. Jllud enī vt lateret erat cau ba ſint mu
ſa exēpli: hoc poteſtatis. Sed cū doceret: mirabanꝰ iudei. tata: vt in
Omēs quidē q̄ꝫtum arbitroꝛ mirabanꝰ: ſed nō oēs conuer hoc ope ſe
tebanꝰ. Et vnde āmiratio? Quia multi nouerāt vbi natus piꝰ fit.
quēadmodum fuerit educatus. Nunq̄ꝫ eū viderāt litteras
diſcentē. Audiebāt autē de lege diſputantē / legis teſtimo:
nia ꝓferētē: q̄ nemo poſſit ꝓferre niſi legiſſet: nemo legeret
niſi litteras didiciſſet. Et ideo mirabanꝰ. Eoꝝ autē ammi
ratio: magiſtro facta eſt inſinuādē altiꝰ veritatis occaſio.
Ex eoꝝ q̄ppe ammiratione et verbis / dixit dn̄s ꝓfundum
aliq̄d: ⁊ diligētiꝰ inſpici ⁊ diſcuti dignū. Propter qđ intē:
tam facio charitatē veſtrā: non ſolū ad audiendū ꝓ vobis
ſed etiā ad orādū ꝓ nobiſ. Quid ergo dn̄s reſpōdit eis am
mirātibꝰ quomodo ſciret litteras q̄s nō didicerat? [Mea
(inq̄t) doctrina non eſt mea: ſed eiꝰ q̄ miſit me.] Hec eſt enī
ꝓfunditas prima. Videꝰ enī paucis verbis quaſi ꝯtraria
locutꝰ. Nō enī ait: iſta doctrina nō eſt mea: ſed mea doctri:
na nō eſt mea. Si nō tua: quomodo tua? Si tua: quomō nō
tua? Tu enī dicis vtrūq̄ꝫ: ⁊ mea doctrina: et nō mea. Nā ſi
dixiſſet / iſta doctrina nō eſt mea: nulla eſſet q̄ſtio. Nūc vero
fratres pamitꝰ intēdite queſtionē: et ſic ordine expectate
ſolutionē. Nā q̄ nō videt queſtionē que ꝓponiꝰ: quomodo
intelligit qđ exponiꝰ? Hoc eſt ergo in queſtiōe qđ ait: mea
nō mea. Hoc videꝰ eſſe ꝯtrariū / quomodo mea: quomodo
nō mea. Si ergo intueamur diligēter qđ ipſe in exordio di
Joh.j. cit ſanctꝰ euāgeliſta. Jn principio erat verbū / ⁊ v̄bū erat
apud deū: ⁊ deꝰ erat verbū: inde pendet huius ſolutio que:
ſtionis. Que eſt doctrina patris: niſi verbū patris? Jp̄e er
go chriſtꝰ doctrina patris. Si verbū patris. Sed qꝛ verbū
nō poteſt eſſe nulliꝰ ſed alicuius: ⁊ ſuā doctrinā dixit ſeip:
ſum: ⁊ nō ſuā: quia patris eſt v̄bū. Quid enī tam tuū q̄ꝫ tu?
Et q̄d tā nō tuū q̄ꝫ tu? Si alicuꝰ eſt quod es: verbū ergo ē
deꝰ eſt: et doctrine ſtabilis verbū eſt: nō ſonabilis per ſilla:
bas ⁊ volatilis: ſed manētis cū patre. Ad quā cōuertamur
manentē: ſonis tranſeuntibꝰ āmoniti. Non enī nos ita am:
monet q̄ trāſit: vt ad trāſitoria nos vocet. Jta āmonemur
vt diligamꝰ deū. Totū hoc qđ dixi ſillabe fuerunt / ꝑcuſ
ſum aerē verberauerunt: vt ad ſenſum veſtrarū auriū ꝑue
nirent. Sonādo trāſierūt: nō tamen illud qđ vos āmonuit
trāſire debet: quia ille quē vos diligere āmonui non trāſit.
Et cū tranſeūtibꝰ ſillabis āmoniti / cōuerſi ad eū fueritis:
nec vos trāſibitiſ: ſed cū manēte manebitis. Hoc ē magnū
in doctrina / altū ⁊ eternū qđ manet: quod vocat oīa q̄ tē
poraliter tranſeūt: quādo bene ſignificāt nec mēdaciter ꝓ
ferunꝰ. Omnia q̄ppe ſigna q̄ ꝓferimꝰ: ſonis aliquid ſignifi
cant qđ nō eſt ſonꝰ. Nō enim due breues ſillabe deus eſt: et
duas breues ſillabas colimꝰ: ⁊ duas breues ſillabas ado:
ramꝰ: ⁊ ad duas breues ſillabas ꝑuenire deſideramꝰ: que
pene ante deſinūt ſonare q̄ꝫ ceperūt: nec ī eis ſecūde locus
eſt niſi prima trāſierit. Manet ergo aliq̄d magnū qđ diciꝰ
deus: q̄ꝫuis nō maneat ſonꝰ cū diciꝰ deus. Sic intēdite do
ctrinā xp̄i: ⁊ ꝑuenietis ad verbum dei. Cū autē ꝑueneritis
ad v̄bū dei: intēdite deꝰ erat verbū: ⁊ videbitis verum di:
ctum eſſe / mea doctrina. Jntēdite etiā cuiꝰ eſt verbū et vi:
debitis recte dictū eſſe / nō eſt mea. Breuiter ergo dico cha
ritati veſtre. Hoc videꝰ mihi dixiſſe dn̄s ieſus xp̄s: mea do
ctrina nō eſt mea: ac ſi diceret. Ego nō ſū a meipſo. Quis
enī filiū patri dicamꝰ et credamus equalem: nec vllā ī eis
eſſe nature vel ſubſtātie diſtantiā / nec inter generantē atq̄ꝫ
generatū aliquod interfuiſſe tēporis interuallū: tamē hoc
ſeruato et cuſtodito iſta diximꝰ: qđ ille pater eſt / ille filius.
Pater aūt nō eſt / ſi nō habeat filiū: ⁊ filius nō eſt ſi non ha

beat patrem. Sed tamen filius deus de patre: pater autem
deus ſed nõ de filio. Pater filij/nõ de⁹ de filio. Ille aũt fi-
lius patris ⁊ de⁹ de patre. Dñs enĩ chriſt⁹: dicit͛ lumen ex
lumine. Lumen ergo qḋ nõ ex lumine: et lumen equale qḋ
c. ex lumine: ſimul vnũ lumẽ nõ duo lumina. Si intellexim⁹/
deo gratias. Si qs autẽ par͛ itellexit: fecit homo quouſqȝ
potuit: cetera videat vnde ſperet. Forinſec⁹ vt opari poſ-
ſum⁹ plantare ⁊ rigare: ſed dei eſt incremẽtum dare. Mea
(inquit) doctrina non eſt mea: ſed ei⁹ qui miſit me. Audiat
cõſiliũ qui dicit nõdũ intellexi. Magna qppe res et ꝓfun-
da cũ fuiſſet dicta: vidit vtiqȝ ipſe dñs xp̃s/ hoc tam ꝓfun
dum nõ oẽs intellecturos: ⁊ in cõſequẽti dedit cõſilium.
Eſa.vij. Intelligere vis. Crede. De⁹ enĩ p̄ ꝓphetã dixit: niſi credi-
C deritis nõ intelligetis. Ad hoc ptinet: qḋ etiã hic dñs ſecu
tus adiũxit. Si quis voluerit voluntatẽ ei⁹ facere cogno
ſcet de doctrĩa: vtrũ ex deo ſit: an ego a meipſo loq̃r. Quid
eſt hoc. Si qs voluerit voluntatẽ eius facere? Sed ego di-
xeram ſi qs crediderit ⁊ hoc conſiliũ dederã: ſi nõ intellexi
ſti inquã crede. Intellect⁹ enĩ merces eſt fidei. Ergo noli
querere itelligere vt credas: ſed crede vt itelligas: quomo-
do niſi credideritis nõ itelligetis. Cũ ergo ad poſſibilita-
tem intelligẽdi cõſiliũ dederim obediẽtiã credẽdi/ ⁊ dixe-
rim dñm ieſum xp̃m hoc ipſum adiũxiſſe in ꝯſequẽti ſentẽ
tia: inuenim⁹ eũ dixiſſe. Si quis voluerit voluntatẽ eius fa
cere: cognoſcet de doctrina ei⁹. Quid eſt cognoſcet? Hoc ẽ
intelliget. Quid eſt aũt: ſi qs voluerit volũtatẽ ei⁹ facere?
Hoc eſt credere. Sed q: cognoſcet: hoc itelliget oẽs intel-
ligũt. Quia vero qḋ ait. Si qs voluerit voluntatẽ eius fa-
cere: hoc pertinet ad credere vt diligenti⁹ intelligat͛/opus
eſt nobis ipſo dño noſtro expoſitore: vt indicet nobis vtrũ
reuera ad credere pertineat facere volũtatem patris eius.
Qui neſciat hoc eſſe facere volũtatẽ dei operari opus ei⁹:
Ioh.vj. id eſt qḋ illi placet? Ipe aũt dñs apte alio loco dicit. Hoc
iij. ſen.diſ. eſt opus dei: vt credatis ĩ eũ quẽ ille miſit. Sed ſi creditis
xxiij.ca. in eũ/creditis ei. Nõ autẽ ꝯtinuo qui credit ei: credit in eũ.
aliud eſt. Nã et demones credebãt ei: et nõ credebãt in eũ. Rurſus
etiã de apoſtolis ipſi⁹ poſſum⁹ dicere. Credim⁹ paulo: ſed
nõ credim⁹ in paulũ. Credim⁹ petro: ſed nõ credim⁹ in pe-
trũ. Credenti enĩ in eũ qui iuſtificat impiũ: deputat͛ fides
Roṁ.iiij. eius ad iuſticiã. Quid ẽ ergo credere in eũ? Credẽdo ama
re/credẽdo diligere/credẽdo in eũ ire/ ⁊ ei⁹ mẽbris incor-
porari. Ipſa eſt ergo fides: quã de nobis exigit de⁹. Et nõ
inuenit qḋ exigat: niſi donauerit qḋ inueniat. Que fides ni
ſi quã definiuit alio loco apoſtol⁹ pleniſſime dicens? Neqȝ
circũciſio aliq̇d valet/neqȝ preputiũ: ſed fides q̄ p̄ dilectio-
Gal.v. nem operat͛. Non qualiſcũqȝ fides ſed fides que p̄ dilectio
nem operat͛. Hec ĩ te ſit: et itelliges de doctrina dei. Quid
enĩ intelliges? Quia doctrina iſta nõ eſt mea: ſed eius q̄ mi
ſit me: id eſt itelliges q: chriſt⁹ fili⁹ dei qui eſt doctrina pa
tris nõ eſt ex ſeipſo: ſed fili⁹ eſt patris. Sabellianã hereſim
ſentẽtia iſta diſſoluit. Sabelliani ei dicere auſi ſunt ipſum
eſſe filiũ qui eſt et pater. Duo eſſe nomina ſed vnã rem. Si
duo eſſent noĩa et res vna: nõ diceret͛: mea doctrina non eſt
mea. Vtiqȝ ſi tua doctrina nõ eſt tua o dñe/cui⁹ eſt: niſi ali⁹
ſit cui⁹ ſit? Quod dixiſti/ſabelliani nõ intelligũt. Non enĩ
trinitatẽ viderũt: ſed ſui cordis errorẽ ſecuti ſũt. Nos cul-
tores trinitatis ⁊ vnitatis: patris et filij et ſpiritusſancti et
vni⁹ dei: intelligam⁹ de doctrina chriſti quomodo non eſt
eius: ⁊ ideo dixit ſe nõ a ſeipſo loqui: qm̃ chriſt⁹ patris eſt
filius: et pater chriſti eſt pater: et fili⁹ de deo patre de⁹ eſt:
D pater autẽ de⁹ nõ de filio deo: de⁹ eſt. Qui a ſemetipſo lo-
quit͛: gloriã propriã querit. Hoc erit ille q̄ vocat͛ antichri
Ioh.v. ſtus/extollẽs ſe: ſicut apoſtolus ait: ſupra oẽ qḋ dicit͛ de⁹
et quod colit͛. Ipſum qppe annũcians dñs gloriã ſuã que
ſiturũ nõ gloriã patris: ait ad iudeos. Ego veni ĩ nomine
patris mei ⁊ nõ ſuſcepiſtis me: ali⁹ veniet in nomine ſuo et
hũc ſuſcipietis. Significauit eos antichriſtũ ſuſcepturos q̄
gloriã nominis ſui q̄ſitur⁹ eſt. Inflatus nõ ſolidus: ⁊ ideo
nõ ſtabilis ſed vtiqȝ ruinoſus. Dñs aũt noſter ieſus chriſt⁹
magnũ exemplũ nobis prebuit humilitatis. Nempe equa-
lis eſt patri: nempe in principio erat verbũ: ⁊ verbum erat
apud deũ ⁊ deus erat verbũ. Nempe ipſe dixit et veriſſime
dixit. Tãto tẽpore vobiſcũ ſum ⁊ nõ cognouiſtis me? Phi
lippe: qui videt me videt ⁊ patrẽ. Nempe ipſe dixit/⁊ veriſ

ſime dixit. Ego et pater vnũ ſum⁹. Si ergo ille cum patre
vnũ: equalis patri deus de deo: deus apud deũ/coeternus
immortalis/pariter incõmutabilis/pariter ſine tẽpore pa
riter creator et diſpoſitor tempor͛: tamẽ q: venit in tẽpore
et formã ſerui accepit ⁊ habitu eſt inuẽt⁹ vt homo/ querit
gloriã patris nõ ſuã. Quid tu homo facere debes. Qui qñ
aliquid boni facis gloriã tuã queris: quãdo aũt aliq̇d ma-
li facis/deo calũniã meditaris? Intende tibi: creatura es:
agnoſce creatorẽ. Seru⁹ es: ne contẽnas dñm. Adoptatus
es: ſed nõ meritis tuis. Quere ei⁹ gloriã a quo habes hanc
gratiã. Homo aſſumpt⁹: cui⁹ gloriã queſiuit? Eius cuius
eſt vnicus natus. Qui autẽ querit gloriã ei⁹ qui miſit illũ
hic verax eſt: ⁊ iniuſticia in illo nõ eſt. In antichriſto autẽ
iniuſticia eſt ⁊ verax nõ eſt: q: gloriã ſuã queſiturus eſt non
ei⁹ a quo miſſus eſt. Non enĩ eſt miſſus: ſed venire permiſ-
ſus. Oẽs ergo pertinẽtes ad corp⁹ xp̃i: ne inducamur in
laqueos antichriſti non queram⁹ gloriã noſtrã. Sed ſi ille
q̄ſiuit gloriã eius q̄ eũ miſit: q̄tomagis nos ei⁹ q̄ nos fecit.

Tractatus.xxx.

Nõne moyſes dedit vobis legem: et nemo ex
vobis facit legẽ. Quid me queritis interficere?
Reſpondit turba ⁊ dixit. Demoniũ habes quis
te querit interficere? Reſpõdit ieſus et dixit eis.
Vnũ opus feci et oẽs miramini ꝓpterea moy
ſes dedit vobis circũciſionem. Nõ quia ex moy-
ſe eſt ſed ex patribus. Et in ſabbato circũciditis
hominẽ. Si circũciſionem accipit homo in ſab-
bato vt non ſoluat͛ lex moyſi mihi indignamini:
quia totũ hominẽ ſanũ feci in ſabbato. nolite iu-
dicare ſcḋm faciem: ſed iuſtum iudicium iudicate.

Euãgelij ſancti lectionẽ de qua pridẽ charitati A
veſtre locuti ſum⁹: iſta que modo lecta eſt hodi-
erna ꝯſequit͛. Dñm loquentẽ audiebant: et diſci
puli ⁊ iudei. Veritatẽ loquentẽ audiebant: ⁊ ve
races ⁊ mẽdaces. Charitatẽ loquentẽ audiebãt: ⁊ amici ⁊
inimici. Bonũ loquentẽ audiebãt: ⁊ boni et mali. Illi au-
diebãt: ſed ille diſcernebat. Et quib⁹ ſermo ꝓdeſſet ⁊ ꝓfu-
turus eſſet: videbat ⁊ preuidebat. In illis enĩ qui tunc erãt
videbat: in nobis qui futuri eram⁹ preuidebat. Nos itaqȝ
ſic audiam⁹ euangeliũ: quaſi preſentẽ dñm. Nec dicam⁹ o
illi felices qui eũ videre potuerunt: quia multi in eis qui vi
derũt ⁊ occiderũt: multi aũt in nobis qui nõ viderũt ⁊ cre-
diderũt. Qḋ enĩ p̄cioſum ſonabat de ore dñi: et ꝓpter nos
ſcriptũ eſt ⁊ nobis ſeruatũ eſt: ⁊ ꝓpter nos recitat͛: ⁊ ꝓpter
poſteros recitabit͛: ⁊ donec ſeculũ finiat͛. Surſum ẽ dñs: ſȝ
etiã hic eſt veritas dñs. Corpus enĩ dñi in quo reſurrexit:
vno loco eſſe poteſt. Veritas ei⁹ vbiqȝ diffuſa eſt. Dñm er-
go audiam⁹: et qḋ ipſe donauerit de verbis ei⁹ ⁊ nos dica-
mus. Nõne moyſes ĩquit: dedit vobis legẽ? Et nemo ex
vobis facit legẽ. Quid me queritis interficere? Ideo enĩ
queritis interficere: q: nemo ex vobis facit legẽ. Nam ſi le
gem faceretis: in ipſis litteris chriſtũ cognoſceretis: ⁊ pre
ſentẽ nõ occideretis. Et illi reſpõderũt. Reſpõdit enĩ tur
ba †. Reſpõdit quaſi turba nõ ptinẽtia ad ordinẽ: ſed ad † Alia lit.
perturbationẽ. Deniqȝ turba turbata: videte quid reſpõde et dixit ei.
rit: Demoniũ habes: quis te querit † occidere? Quaſi nõ † Alia lit.
peius fuit dicere: demoniũ habes q̄ȝ eum occidere. Et qp- interficere
pe dictũ eſt q̄ demoniũ haberet: qui demones expellebat.
Quid poſſit aliud dicere turba turbulenta. Quid poſſit ali
ud olere cenũ cõmotũ. Turba turbata eſt. Vnde? A veri-
tate. Turbam lippitudinis: turbauit claritas lucis. Oculi
enĩ nõ habẽtes ſanitatẽ: nõ poſſunt ferre luminis claritatẽ.
Dñs autẽ nõ plane turbat͛: ſed in ſua veritate trãquillus/
nõ reddidit malũ pro malo: nec maledictũ pro maledicto.
Quib⁹ ſi diceret: demoniũ habetis vos: ver͛ vtiqȝ diceret.
Non enĩ talia illi veritati dicerẽt: niſi eos falſitas diaboli
irritaret. Quid ergo reſpõdit: audiam⁹ trãquille: et tran- B
quillũ bibam⁹. Vnũ opus feci: et oẽs miramini. Tanq̄ȝ
dicẽs Quid ſi oĩa opera mea videritis? Ipſi⁹ enim opera
erant que in mũdo videbant: ⁊ ip̃m qui fecit omnia non vi-
debant. Fecit vnã rem ⁊ turbati ſunt: quia ſaluum fecit ho-

minem ſabbato. Quaſi vero ſi quiſq̃ egrotꝰ ſabbato ſince-
raret: aliꝰ illũ ſanũ feciſſet q̃ ille qui eos ſcandalizauit: q2
vnũ hoiem ſaluũ fecit ſabbato. Quis enĩ aliꝰ alios ſaluos
fecit q̃ ipſa ſalus: qui illã ſalutẽ quã dedit huic homini dat
et iumẽtis? Salꝰ enĩ corporalis erat. Salus carnis ꝛ repa
ratur ꝛ moritur. Et cũ reparatur / mors differtur nõ aufer-
tur. Tamẽ fratres etiã ipſa ſalus a dño eſt: per quẽlibet de
tur. Quocũq̃ curãte ꝛ miniſtrante impartiaꝛ: ab illo datur a
ps̃. xxxv. quo eſt oĩs ſalus. Cui dicit in pſalmo. Homines ꝛ iumẽ
ta ſaluos facies dñe: ſicut multiplicaſti miſericordiã tuã
deꝰ. Quia enĩ deꝰ eſt / multiplicat miſericordiã ſuã: perue-
nit etiã ad ſalutẽ carnis humane: peruenit etiam ad ſalutẽ
mutorꝫ animaliũ. Sed qui dat ſalutẽ carnis hoibus iumẽ-
tiſq̃ cõmunẽ: nũquid nulla ſalus eſt quã ſeruat hominibꝰ?
Eſt certe alia que nõ ſolũ cõmunis eſt hoibus ꝛ iumentis:
ſed nec ipſis hoibus cõmunis eſt bonis ꝛ malis. Deniq̃ cũ
ibi de iſta ſalute dixiſſet quã cõmuniter accipiunt pecora ꝛ
homines: ꝓpter illam ſalutẽ quã ſperare debẽt homines /
ſecutus adiunxit. Filij aũt hominũ ſub tegmine alarũ tua-
rum ſperabũt. Inebriabũtur ab vbertate domus tue: ꝛ tor
rẽte voluptatis tue potabis eos. Quomõ apud te eſt fons
vite: ꝛ in lumine tuo videbimꝰ lumen. Hec eſt ſalus que ad
bonos ꝑtinet quos appellauit filios hominũ: cũ ſupra di-
xiſſet. Homines ꝛ iumenta ſaluos facies dñe. Quid enim?
Illi homines nõ erãt filij hominũ: vt cũ dixiſſet homines:
ſequereꝛ ꝛ diceret. Filij autẽ hominũ in tegmine alarꝫ tua
rũ ſperabunt? Quaſi aliud erant homines: et aliud filij ho-
C minum. ¶ Nõ tamen arbitror ſine aliqua ſignificatione di-
ſtinctionis hoc dixiſſe ſpiritũ ſanctũ. Homines ad primũ
adam: filij hominũ ad chriſtũ. Forte enĩ homĩes pertinẽt
ad primũ hominẽ: filij aũt hominũ pertinẽt ad filiũ homi-
nis. Unum opus feci: ꝛ oẽs miramini: ꝛ cõtinuo iungit.
[Propterea moyſes dedit vobis circũciſionẽ.] Bene fa-
ctum eſt vt acciperetis circũciſionem a moyſe: [non q2 ex
moyſe eſt ſed ex patribꝰ]. Abraam quippe ꝑmꝰ accepit cir
† Alſ ho-minem. cũciſionẽ a dño: [ꝛ in ſabbato circũciditis] † Cõuicit vos
moyſes. In lege accepiſtis: vt circũcidatis octauo die. Ac
cepiſtis in lege: vt vacetis ſeptimo die. Si octauꝰ dies illiꝰ
qui natꝰ eſt occurrerit ad diẽ ſeptimũ: qd facietis? Uaca-
bitis vt ſeruetis ſabbatũ: an circũcidetis vt impleatis ſa-
cramentũ diei octaui. Sed noui inqt quid facitis. Circũci
ditis hoiem. Quare? Quia circũciſio pertinet ad aliquod
ſignaculũ ſalutis: ꝛ nõ debẽt homines ſabbato vacare a ſa
lute: ergo nec mihi iraſcimini: qui ſaluũ feci totũ hominem
ſabbato. [Si circũciſionẽ inquit accipit homo in ſabbato
† hic ꝑter-mittit tex. mihi indi-gnamini: vſq̃ in ſab bato. vt non ſoluaꝛ lex moyſi †] aliqd enĩ ꝑ moyſen in illa conſti
tutione circũciſionis: ſalubriter inſtitutũ eſt: mihi operãti
ſalutẽ in ſabbato quare idignamini? Forte enĩ illa circũci-
ſio ipſm dñm ſignificabat: cui iſti curãti et ſananti indigna
bãtur. Iuſſa eſt enĩ adhiberi octauo die circũciſio. Et qd
eſt circunciſio: niſi carnis expoliatio? Significat ergo iſta
circũciſio expoliationẽ a corde cupiditatũ carnalium. Nõ
ergo ſine cauſa data eſt: ꝛ in eo mẽbro iuſſa fieri: qm̃ per il-
lud mẽbrũ procreatur creatura mortaliũ: ꝛ per vnũ hoiem
mors: ſicut per vnũ hominẽ reſurrectio mortuorꝫ: et ꝑ vnũ
hominẽ peccatũ intrauit in mundũ: ꝛ per peccatum mors.
Ideo quiſq̃ cũ preputio naſcitur: quia oĩs homo cũ vitio
ꝓpaginis naſcitur: ꝛ nõ mũdat deꝰ ſiue a vitio cũ quo na-
ſcimur: ſiue a vitijs que male viuendo addimꝰ: niſi per cul-
tellum petrinũ. id eſt dñm ieſum chriſtum. Petra enĩ erat
chriſtus. Cultellis enĩ petrinis circũcidebãt: et petre noie
chriſtũ figurabãt: ꝛ preſentẽ non agnoſcebant: ſed inſuper
eũ occidere cupiebãt. Quare aũt octauo die: niſi quia poſt
ſeptimũ ſabbati dñs die dñico reſurrexit? Ergo reſurre-
ctio xp̃i q̃ facta eſt tertio quidẽ die paſſionis ſꝫ octauo die
in diebꝰ hebdomadis: ipſa nos circũcidit. Audi circunci-
Col. iij. ſos vera petra: apoſtolo admonẽte. Que ſurſum ſunt queri
te: nõ que ſup terrã. Circũciſis loquiꝛ. Reſurrexit chriſtus
abſtulit vobis deſideria carnalia: abſtulit cõcupiſcentias
malas: abſtulit ſupfluũ cũ quo nati eratiſ: ꝛ multo peius q̃
male viuẽdo addideratis. Circũciſi per petram: quare ad
huc ſapitis terrã? Et ad extremũ quia legẽ dedit moyſes
et circũciditis hominẽ ſabbato: intelligite hoc ſignificari
opus bonũ qd ego feci totũ hominẽ ſaluũ ſabbato: quia et

curatꝰ eſt vt ſanus eſſet in corpore: ꝛ credidit vt ſanus eſſet
in anima. [Nolite iudicare † perſonaliter: ſed rectum iudi † Al. iu. fa
ciũ iudicate.] Quid ẽ hoc? Modo quia per legẽ moyſi cir- ciẽ: ſꝫ iu-
cũciditis ſabbato: nõ iraſcimini moyſi: et quia ego die ſab ſtũ iudici-
bati ſaluũ feci hominẽ iraſcimini mihi. Perſonaliter iudi- um iudica
catis: veritatẽ attẽdite. Ego nõ me prefero moyſi ait dñs: te.
qui erat ꝛ ipſiꝰ moyſi dñs. Sic attendite quomodo hoies D
nos duos tanq̃ ambos homines. Iudicate inter nos: ſꝫ ve-
rũ iudiciũ iudicate. Nolite me honorare: et honoratũ illũ
damnare: ſed illo intellecto me honorate. Hoc enĩ eis alio
loco dixit: ſi crederetis moyſi / crederetis vtiq̃ et mihi. De
me enĩ ille ſcripſit. Sed h̃ loco noluit dicere: tanq̃ ſe ꝛ moy-
ſe ante illos ↄſtitutis. Propter legẽ moyſi circũcidit[q̃
etiã ſabbatũ occurrerit: et ego ſanitatũ faciendarũ benefi-
cietiã nõ vultis vt exhibeã per ſabbatũ? Quia dñs circũ-
ciſionis ꝛ dñs ſabbati: ſalutis eſt auctor. Et ſeruilia opera
ꝓhibiti eſtis facere ſabbato: ſi vere itelligatis ſeruilia ope
ra / nõ peccatis. Qui enĩ facit peccatum: ſeruus eſt peccati. Joh. viij.
Nunqd ſeruile opus eſt hominẽ ſanare ſabbato? Mandu
catis ꝛ bibitis: vt aliquid dicã ex ãmonitione dñi noſtri ie-
ſu chriſti ꝛ ex verbis eiꝰ. Utiq̃ quare manducatis et bibi-
tis in ſabbato: niſi q2 pertinet ad ſalutẽ qd facitis? Per h̃
oſtẽditis opera ſalutis / nõ eſſe vllo modo die ſabbati omit
tenda. Ergo nolite perſonaliter iudicare: ſed rectũ iudiciũ
iudicate. Attẽdite me quomodo hominẽ: attẽdite moyſen
quomodo hominẽ. Si ſm̃ veritatẽ iudicetis: neq̃ moyſen
neq̃ me ↄdẽnabitis. Et veritate cognita / me cognoſcetis
q2 ego ſum veritas. Hoc vitiũ fratres qd dñs notauit hoc
loco: euadere in hoc ſeculo magni laboris eſt: nõ perſonali
ter iudicare ſed rectũ iudiciũ retinere. Ammonuit quidem
dñs iudeos: ſed monuit ꝛ nos. Illos cõuincit ꝛ nos inſtru
xit. Illos redarguit: nos exacuit. Non putemꝰ hoc nobis
non ideo dictũ: quia tũc ibi nõ fuimꝰ. Scriptũ eſt / legitur:
cũ recitaretur audiuimus. Sed tanq̃ iudeis dictum audi-
uimus. Non nos ponamꝰ poſt nos: ꝛ quaſi intueamur ini
quos reprehẽſos: ꝛ ipſi nos faciamus qd in nobis veritas
ipſa reprehendat. Iudei quidẽ perſonaliter iudicabãt. Sed
ideo non pertinent ad nouũ teſtamentũ: ideo non habẽt in
chriſto regnũ celorꝫ: ideo nõ iunguꝛ ſanctorũ ſocietati an
gelorꝫ. Terrena querebãt a dño. Terra enim ꝓmiſſionis /
victoria ab inimicis / fecũditas pariẽdi / multiplicatio filio-
rum / abũdantia fructuũ: que illis oĩa a deo quidẽ vero ꝛ
bono / tamen vt carnalibꝰ ꝓmiſſa ſunt. Omnia hec fecerat
illis vetus teſtamentũ. Quid eſt vetꝰ teſtamẽtũ? Quaſi he
reditas pertinens ad hoiem veterem. Nos innouati ſumꝰ
homo nouus facti ſumꝰ: quia ꝛ ille hõ nouus venit. Quid
tam nouum q̃ naſci de virgine? Quia ergo non erat quod
in illo innouaret preceptũ: quia nullũ habebat peccatũ: no
uus partus eſt datus. In illo partus nouꝰ: in nobis homo
nouus. Quid eſt homo nouus? A vetuſtate innouatus. Ad
quã rem innouatꝰ? Ad deſideranda celeſtia: ad cõcupiſcẽ-
da ſempiterna: ad patriã que ſurſum eſt / que hoſtem nõ ti-
met deſiderandã. Ubi nõ perdimꝰ amicũ: nõ timemus ini
micum: vbi viuemꝰ cũ bono affectu ſine defectu: vbi nemo
naſciꝛ quia nemo moriꝛ: vbi nemo iam ꝓficit et nemo defi-
cit: vbi nõ eſuritur ꝛ nõ ſititur: ſed ſatietas eſt imortalitas
et cibus veritas. Hec habẽtes ꝓmiſſa et ad nouũ teſtamẽ-
tum pertinẽtes ꝛ noue hereditatis facti heredes et ipſius
dñi coheredes: aliã ſpem valde habemꝰ. Nõ perſonaliter
iudicemꝰ: ſed rectum iudiciũ teneamus. Quis eſt qui non
iudicat perſoĩaliter? qui diligit equaliter. Dilectio equalis
facit nõ acceptari perſonas. Nam cũ homines diuerſo mo
do pro ſuis gradibꝰ honoramus: tunc timendũ eſt ne per-
ſonas accipiamꝰ. Sed quãdo inter duos iudicamus: ꝛ ali
quãdo inter neceſſarios. Fit nonnunq̃ iudiciũ inter patrẽ
et filiũ. Queritur pater de malo filio: aut queritur filius de ij. q. vij. Q̃ritur
duro patre. Seruamus honorificẽtiã que debetur patri a
filio que deficit a filio. Non equamus filiũ patri in honore Ecci. xlj.
ſed preponimus ſi bonã cauſam habet. Filiũ equamus pa
tri in veritate: ꝛ ſic tribuimus honorem debitũ: vt non per
dat equalitas meritũ. Ita verbis dñi proficimus: ꝛ vt ꝓ-
ficiamus: gratia illius adiuuamur.

Tractatus. xxxj.

¶ Dicebant ergo quidã ex hieroſolimis. Nõne hic eſt quẽ querũt interficere. Ecce palam loquitur et nihil ei dicũt: nũquid vere cognouerũt pn̄cipes quia hic eſt chriſtus: ſed hunc ſcimus vnde ſit. Chriſtus autẽ cũ venerit nemo ſcit vnde ſit. Clamabat ergo ieſus in templo docens ⁊ dicẽs Et me ſcitis: ⁊ vnde ſim ſcitis. Et a meipſo non veni ſed eſt verus qui miſit me quẽ vos neſcitis: ego ſcio eũ. Et ſi dixero quia neſcio eum: ero ſimilis vobis mendax: ſed ſcio eũ quia ab ipſo ſum: et ipſe me miſit. Querebãt ergo eum apprehendere ⁊ nemo miſit in illũ manus: quia nondũ venerat hora eius. De turba autẽ multi crediderũt in eũ ⁊ dicebãt. Chriſtus cũ venerit nũquid plura ſigna faciet ꝙ que hic facit. Audierunt phariſei turbã murmurantẽ de illo hec. Et miſerũt pn̄cipes ⁊ phariſei miniſtros vt apphenderẽt ieſũ. Dixit ergo eis ieſus. Adhuc modicum tempus vobiſcũ ſum. Et vado ad eũ qui me miſit. Queritis me ⁊ nõ inuenietis. Et vbi ego ſum vos nõ poteſtis venire. Dixerunt ergo iudei ad ſemetipſos. Quo hic iturus eſt quia non inueniem⁹ eũ? Nunquid in diſperſionẽ gentiũ iturus eſt: et docturus gẽtes? Quis eſt hic ſermo quẽ dixit queretis me et non inuenietis. Et vbi ſum ego vos non poteſtis venire.

A MEminit charitas veſtra priſtinis ſermonib⁹ ⁊ lectũ eſſe in euãgelio/et a nobis vt potuim⁹ diſputatũ: ꝙ dñs ieſus ideo velut occulte aſcendit ad diẽ feſtũ nõ quia timebat ne teneret̄: ſed vt ſignificaret etiã in ipſo die feſto q̄ celebrabat̄ a iudeis ſe occultari: ⁊ ſuũ eẽ myſteriũ. Hodierna ergo lectiõe apparuit poteſtas que putabat̄ timiditas. Loquebat̄ eni palam in die feſto: ita vt mirarent̄ turbe ⁊ dicerent qḋ audiuimus cũ lectio legeret̄. [† Nõne hic eſt quẽ querebãt interficere. Et ecce palã loquit̄: et nihil illi dicũt. Nunqḋ vere cognouerũt pn̄cipes ꝗ hic eſt xp̄s?] Qui nouerãt qua ſeuitia querebatur: mirabant̄ qua potẽtia nõ tenebatur. Deinde non plene intelligẽtes illi⁹ potentiã/putauerũt principũ eſſe ſcientiã qḋ ipſi cognouerãt eũdem eſſe chriſtũ. Ideo pepercerunt ei: quẽ tãtopere occidendũ queſierũt. Deinde illi ipſi apud ſeipſos qui dixerãt: nunqḋ cognouerũt principes quia hic eſt chriſtus: fecerũt queſtionẽ/qua eis videretur ꝙ nõ ipſe eſſet chriſtus. Adiũgentes eni dixerũt. [Sed iſtũ nouim⁹ vnde ſit: chriſtus autem cũ venerit nemo ſcit vnde ſit.] Nõ eni inaniter opinio nata eſt. Si ꝯſiderem⁹ ſcripturas inuenim⁹ fratres: quomodo ſancte ſcripture dixerit de chriſto qm̄ nazareus vocabitur. Ergo p̄dixerũt vnde ſit. Rurſus ſi locũ natiuitatis eius queramus/tanꝗ̃ inde ſit vbi natus eſt: nec hoc latebat iudeos ꝑpter ſcripturas que iſta predixerãt. Nam cũ eum viſa ſtella magi quererent adorare: venerunt ad herodẽ et dixerunt quid quererent ⁊ q̄d vellent. Ille autẽ cõuocatis eis qui legem ſciebãt: queſiuit ab eis vbi chriſt⁹ naſceret̄. Illi dixerũt. In bethleem iude. Et teſtimoniũ etiã propheticũ ꝓtulerunt. Si ergo ꝓphete p̄dixerãt ⁊ locũ vnde erat origo carnis ei⁹: locum vbi eũ peperit mater ei⁹: vnde nata ẽ iſta opinio apud iudeos quã modo audiuim⁹/chriſtus cum venerit nemo ſcit vnde ſit: niſi ꝗ vtrũꝗ predicauerãt et prenũciauerãt ſcripture. Scḋm hominẽ predixerũt ſcripture vnde eſſet: ſꝫm deum latebat impios ⁊ querebat pios. Ad hoc enim ⁊ iſti dixerunt: chriſtus cũ venerit nemo ſcit vnde ſit: quia hanc illis opinionẽ generauerat quod per eſaiam dictũ eſt. Generationẽ autẽ eius quis enarrabit? Deniꝗ ⁊ ipſe dñs ad vtrũꝗ reſpõdit et quia nouerant eũ vnde eſſet/⁊ quia non nouerant vt atteſtetur ꝓphetie ſancte que de illo ante predicta eſt/ ⁊ ſꝫm humanitatem infirmitatis: ⁊ ſꝫm diuinitatẽ maieſtatis. Audite ergo verbũ dñi fratres. Videte quẽadmodũ ꝯfirmauit eis quod dixerunt: chriſtus cũ venerit nemo ſcit vnde ſit

† Sn̄ia textus põit̄ v̄bis paꝝ mutatis.

Mat. ij.

Mat. ij.

Act. viij.

[Clamabat ergo docẽs in tẽplo ieſus. Et me ſcitiſ ⁊ vnde ſim ſcitis: et a meipſo nõ veni ſed eſt ver⁹ qui me miſit quẽ vos neſcitis.] Hoc eſt dicere ⁊ me ſcitis: ⁊ me neſcitiſ. Hoc eſt dicere/⁊ vnde ſim ſcitis: ⁊ vnde ſim neſcitis. Vnde ſim ſcitis/ieſus a nazareth: cui⁹ etiã parẽtes noſtis. Solus eni in hac cauſa latebat v̄ginis part⁹: cui tamẽ teſtis erat marit⁹. Ipſe eni hoc poterat fideliter indicare: qui poſſit maritaliter ⁊ zelare. Hoc ergo excepto v̄ginis partu: totũ nouerãt in ieſu qḋ ad hominem pertinet. Facies ipſius nota erat: patria ipſi⁹ nota erat: genus ipſius notũ erat: vbi natus eſt ſciebatur. Recte ergo dixit ⁊ me noſtis: ⁊ vnde ſim ſcitis ſꝫm carnẽ et effigiẽ hominis quã gerebat. Scḋm autem diuinitatẽ ⁊ a meipſo nõ veni: ſed verus eſt qui me miſit quem vos nõ ſcitis. Sed vt eum ſciatis: credite in eum quem miſit et ſcietis. Deũ eni nemo vidit vnꝗ̃: niſi vnigenitus filius qui eſt in ſinu patris: ipſe enarrabit. Et patrem non cognoſcit niſi fili⁹: et cui voluerit fili⁹ reuelare. Deniꝗ cũ dixiſſet: ſed eſt verus qui miſit me quem vos non ſcitis vt oſtẽderet eis vnde poſſent ſcire quod neſciebant/ ſubiecit. [Ego ſcio eũ] Ergo a me querite vt ſciatis eũ. Quare autem ſcio eũ? [† Quia ab ipſo ſum: ⁊ ipſe me miſit.] Magnifice vtrũꝗ mõſtrauit. Ab ipſo inquit ſum: quia fili⁹ de patre. Et quicquid eſt fili⁹: de illo eſt cuius eſt filius. Ideo dñm ieſum dicimus de deo: patrẽ nõ dicim⁹ deum de deo ſed tantũ deũ. Et dicim⁹ dñm ieſum lumen de lumine: patrem nõ dicimus lumen de lumine/ſed tantum lumen. Ad hoc ergo pertinet quod dixit: ab ipſo ſum. Quod autem videtis me ĩ carne: ipſe me miſit. Vbi audis ipſe me miſit: noli intelligere nature diſſimilitudinẽ: ſed generãtis auctoritatem. [Querebant ergo eũ apprehendere: ⁊ nemo miſit in illum manus: quia nondũ † venit hora eius.] Hoc eſt: quia nolebat. Quid eſt enim nondũ venit hora ei⁹. Non eni dominus ſub fato natus eſt. Hoc nec de te credendũ eſt: ꝗ̃to minus de illo per quẽ factus es? Si tua hora volũtas eſt illius: illius hora que eſt niſi volũtas ſua? Non ergo horam dixit qua cogeretur mori: ſꝫ qua dignaret̄ occidi. Tẽpus enim expectabat quo moreret̄: quia ⁊ tẽpus expectare voluit quo naſceretur. De hoc apoſtol⁹ loquẽs ait. Cũ autem venit plenitudo tẽporis: miſit deus filium ſuũ. Ideo multi dicũt. Quare nõ ante venit chriſtus? Quibus reſpõdendũ eſt: quia nondũ venit plenitudo tẽporis: moderãte illo per quẽ facta ſunt tẽpora. Sciebat eni quando venire deberet Primo per multã ſeriem tempoꝝ ⁊ annorum predicẽdus fuit. Non eni aliquid paruũ venturũ fuit: diu fuerat predicãdus ſemꝑ tenẽdus. Q̃to maior iudex veniebat: tãto p̄conũ longior ſeries precedebat. Deniꝗ vbi venit plenitudo tẽporis venit et ille qui nos liberaret a tẽpore. Liberati enim a tẽpore: venturi ſumus ad eternitatem illã vbi nõ eſt tempus. Nec dicit̄ ibi quando veniet hora. Dies eſt eni ſempitern⁹: qui nec p̄cedit̄ heſterno: nec excluditur craſtino. In hoc autem ſeculo voluuntur dies: ⁊ alij tranſeũt/et alij veniũt/nullus manet. Et momẽta quib⁹ loquimur inuicem ſe expellũt. Nec ſtat p̄ma ſillaba vt ſonare poſſet ſecũda. Ex quo loquimur aliquãtum ſenuim⁹: ⁊ ſine vlla dubitatione ſenior ſum modo ꝗ̃ mane. Ita nihil ſtat: nihil fixũ manet in tempore. Amare itaꝗ debemus per quẽ facta ſunt tẽpora vt liberemur a tẽpore ⁊ figamur in eternitate: vbi iã nulla eſt mutabilitas tẽpoꝝ. Magna igit̄ miſericordia domini noſtri ieſu chriſti/factũ eſſe eũ ꝑpter nos in tẽpore per quẽ facta ſũt tẽpora: factũ eſſe inter om̄ia: per quẽ facta ſunt om̄ia: factũ eſſe quod fecit. Fact⁹ eſt enim quod fecerat. Fact⁹ eſt eni homo qui hominẽ fecerat: ne periret quod fecerat. Scḋm hanc diſpẽſationẽ iam venerat hora natiuitatis: ⁊ natus erat. Sed nondũ venerat hora paſſionis: ideo nondũ paſſus erat. Deniꝗ vt noueritis nõ neceſſitatem ſed poteſtatem moriẽtis/ꝑpter nonnullos hoc loquor: qui cũ audierunt nondũ venit hora eius/ edificantur ad credẽda facta eius ⁊ fiunt corda eorum fatua. Vt ergo noueritis poteſtatem moriẽtis: ipſam paſſionem recolite. Crucifixum intuimini. Dixit in ligno pẽdens. Sitio. Illi hoc audito/in arũdine per ſpongiam obtulerũt ei acetũ in cruce. Accepit ⁊ ait. Perfectũ eſt: ⁊ inclinato capite tradi-

B

† Preterit⁹ mittit̄ hic tex. Et ſi dixero vſꝗ ſed ſcio eum.

C

† Alia lit. venerat.

Gal. iiij.

Joh. xix.

dit ſpiritũ. Uidetis poteſtatẽ morientis: quia hoc expecta-
bat volẽs donec omĩa cõplerẽtur que de illo predicta fue-
rant: ante mortẽ futurã. Dixerat enĩ propheta. Dederũt in
eſcam meã fel: et in ſiti mea potauerũt me aceto. Expecta-
bat vt hec omĩa cõplerentur. Poſteaq̃ cõpleta ſunt dixit:
perfectũ eſt. Et abſceſſit poteſtate: quia nõ venerat neceſſi-
tate. Ideo quidã plꝰ mirati ſunt iſtam poteſtatẽ morientis:
q̃ potẽtiã miracula facientis. Uentum eſt enim ad crucẽ vt
corpora deponerent de ligno: quõ ſabbatum illuſcebat. Et
inuẽti ſunt latrones viuentes. Supplicium quippe crucis
ideo durius erat quia diutius cruciabat: ⁊ omnes crucifixi
longa morte necabant. Illi autẽ ne remanerẽt ĩ ligno/cru-
ribꝰ fractis coacti ſunt mori: vt poſſent inde deponi. Dñs
autẽ inuẽtus eſt mortuus: ⁊ admirati ſunt omnes. Et q̃ eũ
viuũ cõtempſerunt/mortuũ ſic mirati ſunt: vt dicerent qui
dam. Uere filius dei eſt hic. Unde eſt illud fratres/vbi ait
querẽtibus ſe: ego ſum: ⁊ illi retro redeũtes omnes cecide-
rũt. Erat ergo in illo poteſtas ſumma. Nec hora cogebat
mori/ſed horã expectabat qua oportune fieret volũtas: nõ
D qua inuite impleret neceſſitas. [De turba autẽ multi credi
derunt in eũ.] Humiles et pauperes ſaluos faciebat domi
nus. Principes inſaniebant: et ideo medicũ non ſolum nõ
agnoſcebãt: ſed etiam occidere cupiebãt. Erat quedã tur-
ba que ſuã egritudinẽ cito vidit: et illiꝰ medicinã ſine dila
tione cognoſcebat. Uidete quid ſibi dixerit turba ipſa cõ-
†Al. faci- mota miraculis. [Nũquid chriſtꝰ cũ venerit plura ſigna †
et q̃ que h facturus eſt?] Utiq̃ ſi duo nõ erunt hic eſt. Crediderũt er-
facit. go in eũ dicẽtes iſta. † Principes vero illi audita multitu
†Tex. hȝ dinis fide et eo murmure quo chriſtꝰ glorificabat. [Miſe-
audierunt runt miniſtros vt apprehenderẽt eũ.] Quem apprehende-
phariſei rent: adhuc nolẽtẽ? Quia ergo nõ poterãt apprehẽdere no
turbam lentẽ: miſſi ſunt vt audirẽt docentẽ. Quid docentẽ? [Dicit
murmurã ergo ieſus. Adhuc modicũ tẽpꝰ vobiſcũ ſum.] Qđ modo
tem de illo vultis facere/facturi eſtis/ſed nõ modo: quia adhuc modi
hec: ⁊ miſe cum tẽpꝰ vobiſcum ſum: [et tũc vado ad eũ qui me miſit.]
runt pñci- Implere debeo diſpenſationẽ meã: ⁊ ſic peruenire ad paſ-
pes ⁊ pha ſionẽ meã. [Queritis me ⁊ non inuenietis: et vbi ſum ego:
riſei mini- vos nõ poteſtis venire.] Hic iam reſurrectionẽ ſuã predi-
ſtros. xit. Noluerũt enĩ agnoſcere preſentem: et poſtea queſierũt
cũ viderent in eũ multitudinẽ iam credẽtem. Magna enĩ
ſigna facta ſunt: etiã cũ dñs reſurrexit ⁊ aſcendit in celum.
Tũc ꝑ diſcipulos facta ſunt magna: ſed ille per illos qui ⁊
per ſeipm̃. Ipſe quippe illis dixerat: ſine me nihil poteſtis
facere. Quando claudus ille qui ſedebat ad portã ad vocẽ
petri ſurrexit/et ſuis pedibus ambulauit vt hoĩes mirarẽ
tur/ſic eos allocutꝰ eſt petrus: quia nõ in ſua poteſtate iſta
fecit: ſed in virtute illiꝰ quẽ ipi occiderũt. Multi cõpuncti
Actuũ. ij. dixerunt. Quid facie mꝰ? Uiderũt enim ſe ingenti crimine
impietatis aſtrictos: quãdo illũ occiderũt quẽ venerari et
adorare debuerũt ⁊ hoc putabãt eſſe inexpiabile. Magnũ
enĩ facinus erat: cuiꝰ conſideratio illos faceret deſperare.
Sed nõ debebant deſperare: ꝓ quibꝰ in cruce pendẽs dñs
Lu. xxiij. eſt dignatꝰ orare. Dixerat enĩ/pater ignoſce illis: quia ne-
ſciũt qđ faciũt. Uidebat quoſdã ſuos iter multos alienos
illis iam petebat veniã a quibꝰ adhuc accipiebat iniuriam.
Non enĩ attẽdebat qđ ab ipſis moriebat: ſed quia ꝓ ipſis
moriebat. Multũ eſt qđ illis cõceſſum eſt ⁊ ab ipſis ⁊ pro
ipſis: vt nemo de ſui peccati dimiſſiõe deſperet/quãdo illi
veniã meruerũt qui occiderũt chriſtũ. Mortuꝰ eſt chriſtus
pro nobis: ſed nũquid a nobis? At vo illi viderũt xp̃m ſuo
De ꝯſe. di. ſcelere morientẽ: et crediderũt in xp̃m ſuis ſceleribus igno
ij. acceſſe- ſcentẽ. Quouſq̃ biberẽt ſanguinẽ quẽ fuderãt: de ſua ſalu
runt. in fi. te deſperauerũt. Ergo hoc dixit. Queritis me ⁊ nõ inuenie
tis: ⁊ vbi ſum ego vos nõ poteſtis venire. Quia queſituri il
lum erãt poſt reſurrectionẽ cõpuncti: nec dixit vbi ero: ſed
vbi ſum. Semp enim ibi erat xp̃s: quo fuerat rediturꝰ. Sic
Joh. iij. enĩ venit vt nõ recederet. vnde alio loco ait. Nemo aſcẽdit
in celũ/niſi qui deſcẽdit de celo: filiꝰ hominis q̃ eſt in celo.
Nõ dixit qui fuit in celo. In terra loquebat: ⁊ ĩ celo ſe eſſe
dicebat. Sic venit: vt inde nõ abſcẽderet. Si credijt: vt nõ
nos derelinqueret. Quid miramini? Deus hoc facit. Homo
enĩ ſcđm corpꝰ in loco eſt/⁊ de loco migrat. Et cũ ad aliũ
locũ venerit: in eo loco vnde venit non eſt. Deus aũt ĩplet
omĩa: ⁊ vbiq̃ totus eſt: nõ ſcđm ſpacia tenet locis. Erat ta

men chriſtus ſm viſibilẽ carnẽ in terra. Ideo ait. Ubi ego
ſum vos nõ poteſtis venire. Nec dixit nõ poteritis: ſed nõ
poteſtis. Tales enĩ tũc erant/qui nõ poſſent. Nam vt ſcia
tis nõ hoc ad deſperationẽ dictũ: ⁊ diſcipulis ſuis dixit ta
le aliquid: quo ego vado vos nõ poteſtis venire: cũ ꝓ illis
orans dixerit/pater volo vt vbi ego ſum et ipſi ſint mecũ.
Deniq̃ hoc petro expoſuit: ⁊ ait illi. Quo ego vado nõ po
tes me ſequi modo. Sequeris aũt poſtea. [Dixerunt ergo E
iudei] nõ ad ip̃m [ſed ad ſemetipſos. Quo hic iturꝰ eſt q2
nõ inueniemus eũ? Nũquid in diſperſionẽ gentiũ iturus
eſt: aut docturus gentes?] Non enĩ ſciebant quid dixerũt:
ſed q2 ille voluit/ꝓphetauerũt. Iturꝰ enĩ erat dñs ad gen-
tes: non preſentia corporis ſui: ſed tamen pedibꝰ ſuis. Qui
erant pedes eiꝰ? Quos pedes cõculcare volebat perſequẽ
do ſaulus: quãdo ei caput clamabat. Saule ſaule qđ me ꝑ-
ſequeris? [Quis eſt hic ſermo quẽ dixit. Queritis me ⁊ nõ
iuenietis: ⁊ vbi ego ſum vos nõ poteſtis venire?] Unde h
dixit dñs neſcierũt: et tamen aliq̃d quod futurũ erat/neſci
entes prenũciauerunt. Dixit enĩ hoc dñs: q2 locũ (ſi tamen
dicẽdus eſt locus) .i. ſinũ patris vnde nunq̃ diſceſſit vnige
nitus filiꝰ: nõ illi nouerant. Nec cogitare idonei erant vbi
erat chriſtꝰ: vnde nõ receſſit chriſtꝰ: quo rediturꝰ erat chri-
ſtus vbi manebat chriſtꝰ. Unde hoc cordi humano cogita
re/aut lingue explicare. Hoc ergo illi nullo modo intellexe
runt: ⁊ tamen ex hac occaſione ſalutẽ noſtram predixerũt
ꝙ iturus eſſet ad diſperſionẽ gentiũ: ⁊ ipleturꝰ qđ legebãt
⁊ nõ intelligebãt. Populus quẽ nõ cognoui ſeruiuit mihi:
in obauditu auris obaudiuit mihi. Illi nõ audierũt in quo
rum oculis fuit: illi audierũt in quoꝝ auribꝰ ſonuit. Illius
enim eccleſie nature de gẽtibꝰ: typum gerebat mulier que
fluxum ſanguinis patiebat: tãgebat ⁊ nõ videbat: neſcie-
bat et ſanabat. Figura quippe erat: qđ dñs interrogauit.
Quis me tetigit? Quaſi ignorãs ignoratã ſanauit. Sic fe- Lu. viij.
cit ⁊ gentibꝰ. Non eũ vidicimꝰ in carne: et meruimus car-
nem eiꝰ mãducare/et in carne eiꝰ membra eſſe. Quare? Q2
miſit ad nos. Quos? Precones ſuos/diſcipulos ſuos/ſer
uos ſuos/redẽptos ſuos quos creauit: ſȝ quos et redemit
fratres ſuos. Totũ parũ dixi: mẽbra ſua ſemetipſum. Mi-
ſit enim ad nos mẽbra ſua: ⁊ fecit nos membra ſua. Tamẽ
ſm ſpeciẽ corporis quã iudei viderũt ⁊ ꝯtempſerunt: non
apud nos fuit chriſtꝰ. Quia ⁊ hoc de illo dictum erat: ſicut
apoſtolꝰ dicit. Dico enĩ chriſtũ miniſtrũ fuiſſe circunciſio-
nis ꝓpter veritatẽ dei ad cõfirmandas ꝓmiſſiones patrũ
Ad illos debuit venire a quoꝝ patribus/⁊ quoꝝ patribus
eſt promiſſus. Ideo ⁊ ipſe ſic ait. Non ſum miſſus niſi ad Mat. xv.
oues que perierãt domꝰ iſrael. Sed q̃d dicit apoſtolus in
ſequenti? Gentes autẽ ſup miſericordia glorificare deum
Quid ⁊ ipſe dñs? Habeo alias oues: q̃ non ſunt ex hoc oui
li Qui dixerat nõ ſum miſſus niſi ad oues que perierãt do
mus iſrael: quõ habet alias ad q̃s nõ ẽ miſſus: niſi q2 ſigni-
ficauit per p̃ſentiã corporalem non ſe miſſum exhibere niſi
ſolis iudeis qui viderũt ⁊ occiderũt: ⁊ multi tamen inde et
antea ⁊ poſtea crediderũt? Meſſis prima de cruce ventila
ta eſt: vt eſſet ſemen vnde alia meſſis cõſurgeret. Nũc vero
cum fama euãgelij ⁊ bono eiꝰ odore excitati/credunt fide-
les eius per omnes gentes: erit expectatio gentiũ quando Gen. xlix.
veniet qui iam venit: quãdo ab omnibus videbit qui tunc
a quibuſdã viſus nõ eſt: a quibuſdã viſus eſt: quãdo veni-
at iudicaturus qui venit iudicãdus: quando veniat diſcre
turus qui venit vt diſcerneretur. Non enim ab impijs chri Mar. xv.
ſtus ẽ diſcretus ſed cũ impijs iudicatus. De illo enim di-
ctum eſt: inter iniquos reputatus eſt. Latro euaſit: chriſtꝰ
damnatus eſt: accepit indulgentiã criminoſus: damnatꝰ
eſt qui omnium crimina confitentium relaxauit. Tamen ⁊
ipſa crux ſi attendas: tribunal fuit. In medio enim iudice
conſtituto: vnus latro qui credidit liberatus: alter q̃ inſul-
tauit damnatꝰ eſt. Iam ſignificabat quod facturus eſt de
viuis ⁊ mortuis: alios poſiturꝰ ad dexteram: alios ad ſini-
ſtram. Nihil ergo medium erit. Similis ille latro futuris
ad ſiniſtram ſimilis alter futuris ad dexteram: iudicabat
et iudicium minabatur.

Tractatus. xxxij.

In nouiſſimo autẽ die magno feſtiuitatis ſta-

bat ieſus ⁊ clamabat dicēs. Si q̄s ſitit veniat ad me ⁊ bibat. Qui credit ī me ſicut dicit ſcriptura flumina de vētre eius fluent aque viue. Hoc autem dixit de ſpiritu quē accepturi erāt credētes in eū. Nondum enim erat ſpiritus datus quia ieſus nondum erat glorificatus.

A Inter diſſenſiones et dubitationes iudeorum de
domino ieſu chriſto/inter cetera que dixit q̄bꝰ
† Alia lit. alij cōfunderentur alij docerenł. ⌊† Nouiſſimo
In nouiſſi feſtiuitatis die illius⌋ tunc enim iſta agebantur:
mo autem que appellabatur ſcenophegia: id eſt tabernaculorū cōſtru
die magno ctio: de qua feſtiuitate iā ante meminit charitas veſtra fuiſſe diſſertum: vocat dn̄s ieſus chriſtus et hoc nō vtcūq̄ loquendo ſed clamādo: vt qui ſitit veniat ad eum. Si ſitimꝰ veniamus et non pedibꝰ ſed affectibus: nec migrando ſed amando veniamꝰ. q̄q̄ ſm interiorē hominem ⁊ qui amat migrat. Et aliud eſt migrare corpore aliud corde. Migrat corpore: qui motu corporis mutat locū. Migrat corde: qui motu cordis mutat affectū. Si aliud amas aliud amabas non ibi es vbi eras. Clamat ergo nobis dn̄s. ⌊ Stabat enī ⁊ clamabat. Si quis ſitit veniat ad me ⁊ bibat. Qui credit
† Al. dicit in me: ſicut † ſcriptum eſt: flumina de ventre eius fluent aq̄
ſcriptura. viue. ⌋ Quid hoc eſt ⁊ q̄ḿ euāgeliſta expoſuit: immorari nō debemꝰ. Unde enim dixerit dn̄s: ſi quis ſitit veniat ad me et bibat: ⁊ qui credit in me flumina de vētre eius fluent aq̄ viue: cōſequēter expoſuit euāgeliſta dicens. ⌊ Hoc aūt dixit de ſpiritu quē accepturi erant credētes in eū. Nōdum enī erat ſpiritus datus: quia ieſus nondū erat glorificatꝰ.⌋ Eſt ergo ſitis interior ⁊ vēter interior: quia eſt homo interior. Et ille quidē homo interior inuiſibilis: exterior autē viſibilis. Sed melior interior q̄ exterior. Et qḋ non videł hoc plꝰ amał. Cōſtat enim plꝰ amari hoīem interiorem q̄ exteriorem. Unde hoc cōſtat ⁊ vnuſquiſq̄ in ſeipſo probet. Quis enim qui male viuūt animos ſuos corpori addicāt viuere tamē volunt: qḋ nō eſt niſi animi. Magiſq̄ ſeipſos indicant qui regunt: q̄ illa que regunł. Regūt enim animi regūtur corpora. Gaudet vnuſquiſq̄ voluptate: ⁊ capit de corpore voluptatē. Sed ſepara animū/nihil reſtat ī corpore qḋ gaudeat: ⁊ ſi de corpore gaudet/animus gaudet. Si gaudet de domo ſua: de ſe non debet gaudere. Et ſi habet animus vnde delecteł extrinſecꝰ: ſine delitijs manet intrīſecus. Omnino ꝯſtat plus amare hominē aīam ſuam q̄ corpus ſuū. Sed ⁊ in alio homine plꝰ amat homo animam q̄ corpꝰ. Quid enī amatur in amico: vbi eſt amor ſincerior et caſtior? Quid amatur in amico: animꝰ an corpꝰ? Si fides amatur: animꝰ amatur. Si beniuolētia amatur: beniuolentie ſedes animꝰ eſt. Si hoc amas in altero quia ⁊ ipſe amat te/animū amas. Quia nō caro ſed animus amat. Ideo enī amas: q2 te amat. Quere vnde te amet: ⁊ vides q̄d amas. Plus ergo amatur ⁊ nō videtur. Aliquid etiam volo dicere vbi magis appareat dilectioni veſtre q̄tū ameł animꝰ: ⁊ quēadmodū corpori ꝓponał. Illi ipſi laſciui amatores qui pulchritudine corpoꝝ delectanł/⁊ forma mēbrorū accēdunł: tūc amāt amplꝰ q̄ń amanł. Nā ſi amet ⁊ ſentiet q2 odio habeł: magis iraſcił q̄ diligit. Quare magis iraſcił q̄ diligit? Quia nō ei reddił quod impendit. Si ergo ipſi corpoꝝ amatores redamari ſe volūt: ⁊ hoc magis eos delectat ſi amentur: quales ſunt amatores animoꝝ? Et ſi magni ſunt amatores animoꝝ: quales ſunt amatores dei: qui pulchros animos facit? Sicut enim animꝰ facit decus in corpore: ſic deꝰ in animo. Non enī facit corpori vnde ametur niſi animꝰ. Qui cū migrauerit: cadauer horreſcis. Et q̄tūcūq̄ pulchra illa membra dilexeris: ſepelire feſtinas.
B Decus ergo corporis animꝰ. Decus animi deꝰ. ¶ Clamat ergo deus vt veniamus ⁊ bibamus ſi intus ſitiamus ⁊ dicit. Quia cum biberimus flumina aque viue fluent de ventre noſtro. Uenter interioris hominis: cōſciētia cordis eſt. Bibito ergo iſto liquore: reuiuiſcit purgata cōſcientia. Et hauriēs fontē habebit. Etiā ipſa fons erit. Quid eſt fons/ et quid eſt fluuius qui manat de vētre īterioris hominis? Beniuolentia qua vult conſulere proximo. Si enim putet quia qḋ bibit ſoli ipſi debet ſufficere: nō fluit aqua viua de ventre eiꝰ. Si autem proximo feſtinat conſulere: ideo non ſiccat quia manat. Uidebimꝰ nunc quid ſit quod bibunt q̄ credūt in domino. Quia vtiq̄ chriſtiani ſumus: et ſi credimus bibimꝰ. Et vnuſquiſq̄ in ſeipſo debet agnoſcere ſi bibit: ⁊ ſi viuit ex eo quod bibit. Nō enim nos deſerit fons: ſi nō deſeramus fontem. Expoſuit euāgeliſta vt dixi/ vnde dominus clamaſſet: ad qualem potum inuitaſſet: et quid bibentibus propinaſſet dicens. Hoc autem dicebat de ſpiritu quem accepturi erant credentes in eum. Nondum enim erat ſpiritus datus: quia ieſus nondum erat glorificatus. Quem dicit ſpiritum: niſi ſanctū ſpiritū? Nam vnuſquiſq̄ homo habet in ſe proprium ſpiritum: de quo loquebar cū animū commendarem. Animꝰ enim cuiuſq̄/ proprius eſt
ſpiritus eiꝰ. De quo dicit paulus apoſtolus. Quis enī ſcit j.Cor.ij.
hominum que ſunt hominis: niſi ſpiritꝰ qui in ipſo eſt. Deinde adiunxit. Sic ⁊ que dei ſunt nemo ſcit: niſi ſpiritꝰ dei. Noſtra nemo ſcit: niſi ſpiritus noſter. Non enim noui quid cogitas: aut tu quid cogito. Ipſa enim ſūt propria noſtra que interius cogitamus: et cogitationum vniuſcuiuſq̄ hominis ipſius ſpiritꝰ teſtis eſt. Sic ⁊ que dei ſunt nemo ſcit niſi ſpiritus dei. Nos cū ſpiritu noſtro: deus cum ſuo. Ita tamē vt deꝰ cum ſuo ſpiritu ſciat etiam quid agatur in nobis: nos autem ſine eius ſpiritu ſcire nō poſſumꝰ quid agatur in deo. Deus autem ſcit in nobis: ⁊ quod ipſi neſcimus in nobis. Nam infirmitatem ſuam petrꝰ neſciebat quando a domino qḋ ter eſſet negaturꝰ audiebat/ et eger ſe neſciebat: medicus egrum ſciebat. Sunt ergo quedam que deꝰ nouit in nobis: neſciētibus nobis. Tamē q̄tum ad homines pertinet/nemo ſic ſe nouit: quomodo ipſe homo. Alius neſcit quid in illo agatur: ſed ſpiritꝰ eiꝰ nouit. Accepto autem ſpiritu dei: diſcimꝰ et quid agatur in deo. Non totum: quia non accepimꝰ totum. De pignore multa nouimꝰ. Pignus enim accepimꝰ: et huius pignoris plenitudo poſtea dabitur. Interim in hac peregrinatione pignus nos cōſolatur: quia q̄ nos dignatus eſt oppignerare: multum paratus eſt dare. Si talis eſt arra: quid eſt cuiꝰ eſt arra? ¶ Sed C
quid eſt quod ait. Non erat ſpiritus datus: quia ieſus nondum erat glorificatus? In euidēti eſt intellectus. Nō enī non erat ſpiritus dei: qui erat apud deū? Sed nōdum erat in eis qui crediderāt in ieſum. Ita enim diſpoſuit dominꝰ ieſus/nō eis dare ſpiritū iſtum de quo loquimur niſi poſt reſurrectionem ſuam: ⁊ hoc non ſine cauſa. Et forte ſi queramus/annuet vt inueniamus. Et ſi pulſemus/aperiet vt intremus. Pietas pulſat nō manus: q̄q̄ pulſat et manus: ſi ab operibus miſericordie non ceſſet manꝰ. Que igił cauſa eſt: cur dominus ieſus chriſtus ſtatuerit non niſi cum eſſet glorificatꝰ dare ſpiritū ſanctum? Quod anteq̄ dicamꝰ vt poſſumꝰ: prius querēdum eſt ne quē forte moueat quomodo nōdum erat ſpiritus in hominibus ſanctis: cum de ipſo domino recens nato legatur in euāgelio/qḋ eum ī ſpiritu ſancto agnouerit ſymeon. Agnouit etiā anna vidua ꝓ
phetiſſa: agnouit iohānes ipſe qui eum baptizauit. Imple Luce.ij.
tus ſpiritu ſancto Zacharias multa dixit. Spiritū ſanctū ipſa maria vt dominū cōciperet accepit. Multa enim indicia precedentia de ſpiritu ſancto habemꝰ: anteq̄ dominus glorificaretur reſurrectione carnis ſue. Non enī alium ſpiritum etiam prophete habuerunt: qui chriſtum venturum prenunciauerunt. Sed modus quidam futurus erat dationis huius: qui omnino antea nō apparuerat. De ipſo hic dicitur. Nuſq̄ enim legimꝰ antea congregatos homines accepto ſpiritu ſancto: linguis omnium gētium locutos fuiſſe. Per reſurrectionem autē ſuam primū quādo apparuit
diſcipulis ſuis: dixit illis. Accipite ſpiritū ſanctū. De hoc Joh.xx.
ergo dictū eſt. Non erat ſpiritꝰ datus: quia ieſus nondum erat glorificatꝰ. Et inſufflauit in faciem eorum/ qui flatu primū hominem quem fecit viuificauit: et de limo erexit: quo flatu animam membris dedit: ſignificās eū ſe eſſe qui inſufflauit in faciem eorum vt a luto exurgerent: et luteis operibus renunciarent. Tunc primum poſt reſurrectionē ſuam dominus quā dicit euāgeliſta glorificationem: dedit ſpiritum ſanctū. Deinde cōmoratus cum eis quadraginta diebus: vt liber actuum apoſtolorum demonſtrat: ipſis videntibus/et videndo deducentibus aſcēdit in celum. Ibi peractis decem diebꝰ: die pēthecoſtes miſit deſuper ſpiri-

tūſanctū. Quo ſicut dixi qui fuerant in vno loco congrega
Actuū.ij. ti accepto impleti: omniū gentiū linguis locuti ſunt. Quid
D ego fratres quia modo qui baptizaꝛ in chriſto et credit in
chriſtū non loquitur omniū gentiū linguis: non eſt creden-
dus accepiſſe ſpiritū ſanctū? Abſit vt iſta perfidia tētetur
cor noſtrum. Certi ſumus omnem hominem accipere. Sꝫ
quātum vas fidei attulerit ad fontem: tantum implet. Cū
ergo ⁊ modo accipiatur: dixerit aliquis. Quare nemo loq-
tur linguis omniū gentiū? Quia iam ipſa eccleſia linguis
omniū gētium loquitur? Antea in vna gente erat eccleſia:
vbi omniū linguis loquebanꝛ. Loquendo linguis omniū
ſignificabat futurum: vt creſcēdo per gentes loquereꝛ lin-
guis omniū gentium. In hac eccleſia qui non eſt: nec mo-
do accipit ſpiritū ſanctū. Preciſus enim ⁊ diuiſus ab vni
tate membrorum/que vnitas linguis omnium loquitur: re
nunciet ſibi. Non habet. Nam ſi habet: det ſignum quod
tūc dabatur. Quid eſt det ſignum quod tunc dabatur? Lo
quatur omnibus līguis. Reſpōdet mihi. Quid enim tu lo-
queris omibus linguis? Loquor plane. Quia omnis lingua
mea eſt: id eſt eiꝰ corporis cuius membrū ſum. Diffuſa ec-
cleſia per gētes: loquitur oībus linguis. Eccleſia corpus
eſt chriſti. In hoc corpore membrū es. Cū ergo membrū
ſis eius corporis qđ loquitur omnibus linguis: crede te lo
qui omnibus līguis. Unitas enim membrorum charitate
cōcordat: ⁊ ipſa vnitas loqtur quomodo tūc vnus homo
loquebatur. Accipimus ergo ⁊ nos ſpiritū ſanctum ſi ama
mus eccleſiam: ſi vnitate cōpaginamur: ſic catholico nomi
ne ⁊ fide gaudemus. Credamꝰ fratres: q̄ꝫtum quiſqꝫ amat
eccleſiam chriſti/tantum habet ſpiritū ſanctum. Datus eſt
enim ſpiritus/ſicut apoſtolꝰ dicit: ad manifeſtationē. Quā
j.Cor.xij. manifeſtationē? Sicut ipſe idem dicit/quia alij datur per
ſpiritū ſermo ſapientie: alij ſermo ſcientie ſm̄ eūdem ſpiri-
tum: alij fides in eodem ſpiritu: alij donatio curationū in
vno ſpiritu: alij operatio virtutū in eodem ſpiritu. Multa
enim dātur ad manifeſtationem: ſed tu forſitan coꝝ omniū
que dixi nihil habes. Si amas: non nihil habes. Si enim
amas vnitatem: etiam tibi habet quiſquis in illa habet ali
quid. Tolle inuidiam: ⁊ tuum eſt quod habeo. Tollam in-
uidiam: et meū eſt quod habes. Liuor ſeparat: ſanitas iun
git. Oculꝰ ſolus videt in corpore. Sed nūquid ſoli ſibi ocu
lus videt? Et manui videt/⁊ pedi videt/⁊ ceteris mēbris
videt. Non enim ſi aliquis ictus in pedē veniat: auertit ſe
oculꝰ inde vt nō precaueat. Rurſus ſola manus operatur
in corpore: ſed nūquid ſibi ſoli operatur? Et oculo operaꝛ.
Nam ſi ictus aliquis veniens non eat in manum ſed tantū
in faciem: nunquid dicit manus non moueo quia nō tendit
ad me? Sic pes ambulando omnibꝰ mēbris militat. Mē-
bra cetera tacēt: ⁊ lingua omnibus loquitur. Habemus er-
go ſpiritū ſanctū: ſi amamus eccleſiam. Amamus autem: ſi
in eius compage et charitate conſtitimus. Nam ipſe apo-
ſtolus cum dixiſſet diuerſa dona dari diuerſis hominibus
tanq̄ꝫ officia quorūqꝫ membroꝝ: adhuc (inquit) ſupereml-
j.Cor.xiij. nentiorem viam nobis demonſtro. Et cepit loqui de cha-
ritate. Prepoſuit eam linguis hominū ⁊ angeloꝝ: prepo-
ſuit miraculis fidei: prepoſuit ſcientie et prophetie: prepo-
ſuit etiam illā magno operi miſericordie/quo ſua que poſ-
ſidet diſtribuit quiſqꝫ pauperibꝰ. Et ad extremum prepo-
ſuit etiam corporis paſſionibus. His omībꝰ tam magnis
rebus prepoſuit charitatem. Ipſam habeto et cūcta habe
bis. Quia ſine illa nihil proderit q̄cquid habere potueris.
¶ Quia vero ad ſpiritū ſanctū pertinet charitas de qua lo-
E quimur. Queſtio enī modo in euāgelio de ſpiritu ſancto re
tractatur: audi apoſtolū dicētem. Charitas dei diffuſa eſt
in cordibus noſtris per ſpiritū qui datus eſt nobis. Quare
ergo dn̄s ſpiritū cuiꝰ maxima bn̄ficia ſunt ī nobis: q: cha-
ritas dei ꝑ ip̄m diffuſa eſt in cordibꝰ nr̄is: poſt reſurrectio-
nē ſuā dare voluit? Quid ſignificauit? Ut in reſurrectione
nr̄a charitas flagret/⁊ ab amore ſeculi ſepareꝛ vt tota cur
rat ī deū. Hic enī naſcimur ⁊ morimur: h̄ nō amemꝰ. Cha-
ritate migremꝰ: charitate ſurſum habitemꝰ charitate illa q̄
diligimꝰ deū. Nihil aliud in hac vita nr̄e ꝑegrinatiōis me
ditemur: niſi q: et hic nō ſemꝑ erimꝰ: ⁊ ibi nobis locū bene
viuendo ꝑparabimꝰ: vnde nunq̄ꝫ migremus. Dn̄s enim no
ſter ieſus poſtea q̄ꝫ reſurrexit iā non moriꝛ: mors illi vltra

(ſicut apl's dicit) nō dominabiꝛ. Ecce qđ amemꝰ ſi viuimꝰ
ſi in ip̄m credimus q̄ reſurrexit: ⁊ dabit nobis nō quod hic
amant hoīes/q̄ deū non amāt: aut tāto plus amāt q̄ꝫto illū
minꝰ amant. Tāto autem hoc minꝰ amāt: q̄ꝫto illum plus
amāt. Sed videamꝰ qđ nobis ꝓmiſit. Nō diuitias terre-
nas ⁊ tēporales: nō honores ⁊ poteſtates in ſeculo iſto. Ui
detis enī oīa hec dari et hoībꝰ malis: ne magni ꝑpendātur
a bonis. Nō ipſam poſtremo corporis ſanitatē: nō q: ipſe il
lā nō dat: ſed q: vt videtis ⁊ pecoribꝰ dat: nō vitā longam.
Quid eſt enī longū qđ aliq̄n finiꝛ? Nō ꝓ magno nobis cre
dētibꝰ ꝓmiſit lōgeuitatē/aut decrepitā ſenectutē quā oēs
optāt anteq̄ꝫ veniat: oēs de illa cū venerit murmurāt. Nō
pulchritudinē corporis: quā vel corporis morbꝰ/vel ipſa
ſenectꝰ q̄ optaꝛ/exterminat. Uult eſſe pulcher: et vult eſſe ſe
nex. Iſta duo deſideria ſibiinuicē ꝯcordare nō poſſunt. Si
ſenex eris: pulcher nō eris. Qn̄ ſenectꝰ venerit pulchritudo
fugiet. Et ī vno habitare nō poſſunt: vigor pulchritudinis
⁊ gemitꝰ ſenectutis. Oīa ergo iſta nō nobis ꝓmiſit q̄ dixit
Qui credit ī me veniat ⁊ bibat: ⁊ flumina de vētre eiꝰ fluēt
aq̄ viue. Uitā eternā ꝓmiſit vbi nihil timeamꝰ/vbi nō con
turbemur: vbi nō migremꝰ: vbi nō moriamur: vbi nec deceſ
ſor plāgiꝛ: nec ſucceſſor ſpereꝛ. Q: ḡ tale eſt qđ nobis ꝓmi-
ſit amātibꝰ/et ꝑ ſpūſcti charitatē feruētibꝰ: ideo ip̄m ſpm̄
noluit dare niſi cū eſſet glificatꝰ: vt in ſuo corpore oñderet
vitā quā modo nō habemꝰ: ſed in reſurrectione ſperamus.

Tractatus.xxxiij.

¶ Ex illa ergo turba. Cū audiſſent hos ſmōes
eius dicebāt. Hic eſt vere ꝓpheta: alij dicebant.
Hic eſt xp̄s. Quidā autē dicebāt: nūquid a gali-
lea venit xp̄s? Nōne ſcriptura dicit: q: ex ſemine
dauid et de bethleē caſtello vbi erat dauid venit
xp̄s? Diſſentio itaqꝫ facta eſt in turba ꝓpter eū
Quidā autē ex ipſis volebāt appꝛ̄hendere eū: ſed
nemo miſit ſuper eum manus. Uenerunt ergo
miniſtri ad pontifices et phariſeos et dixerunt
eis illi. Quare non adduxiſtis eum? Reſponde-
runt miniſtri? Nunq̄ꝫ ſic locutus eſt hō ſicut hic
homo. Reſponderūt ergo eis phariſei. Nūquid
et vos ſeducti eſtis? nunquid ex principibus ali
q̇s credidit in eū: aut ex phariſeis: ſed turba hec
que non nouit legem maledicti ſunt. Dixit nico
demus ad eos ille qui venit ad eum nocte: qui
vnus erat ex ipſis. Nunquid lex noſtra iudicat
hominem niſi prius audierit ab ipſo: et cogno-
uerit q̇d faciat? Reſponderunt et dixerūt ei. Nū
quid et tu galileus es? Scrutare ſcripturas ⁊ vi
de quia a galilea propheta nō ſurgit. Et reuerſi
ſunt vnuſquiſqꝫ in domū ſuā. Ieſus aūt perrexit Ca.viij
in montem oliueti: ⁊ diluculo iterū venit in tem-
plum/et omīs populꝰ venit ad eum et ſedēs do-
cebat eos. Adducunt autē ſcribe et phariſei mu-
lierem deprehenſam in adulterio: et ſtatuerunt
eam in medio/et dixerunt ei. Magiſter. Hec mu
lier modo deprehenſa eſt in adulterio: in lege au
tem moyſes mādauit nobis huiuſmodi lapida-
re. Tu ergo quid dicis? Hoc autem dicebant tē
tantes eū vt poſſent accuſare eū. Ieſus aūt incli-
nans ſe deorſum digito ſcribebat in terra. Cum
ergo perſeuerarent interrogantes eum: erexit ſe
⁊ dixit eis. Qui ſine peccato eſt veſtrum primus
in illam lapidem mittat. Et iterum ſe inclinans
ſcribebat in terra. Audientes autem hec vnus
poſt vnum exibant incipientes a ſenioribus. Et
remanſit ieſus ſolus. Et mulier in medio ſtans

¶Erigens aūt ſe ieſus dixit ei. Mulier vbi ſunt qui te accuſabant? Nemo te condemnauit? Que dixit. Nemo dñe. Dixit autem ieſus. Nec ego te condēnabo. Vade ⁊ iam amplius noli peccare.

B
Aug⁹. in h trac. nō ſꝑ notat te: xtum ſm formā ver boꝝ: ſꝫ qñ: qꝫ mutat ꝟba qñqꝫ ꝑterit ſen: ſum dūta: xat ponen do.

Meminit charitas veſtra ſermone priſtino ex occaſione lectionis euāgelice locutos nos eſſe vobis de ſpiritu ſancto. Ad hunc potandū cū dñs inuitaſſet credentes in ſe: loquēs inter eos q̄ illū tenere cogitabant ⁊ interficere cupiebant: nec valebant q2 ille nolebat. Cum ergo hec locutus eſſet: nata eſt de illo in turba diſſenſio: alijs putantibus q̄ ipſe eſſet chriſtus: alijs dicentibus quia de galilea non exurget chriſtus. Qui vero miſſi fuerant vt eum tenerent: redierunt immunes a crimine ⁊ pleni admiratione. Nam ⁊ teſtimonium perhibuerunt diuine doctrine eius: cum dicerent a quibus miſſi fuerant. ⌊Quare non adduxiſtis eum? Reſponderunt em̄ nunq̄ꝫ ſe audiſſe hominem ſic locutū.⌋ Nō enim quiſq̄ꝫ ſic loquitur homo. Ille autem ſic locutus eſt: q2 deus erat ⁊ homo. Tamen phariſei teſtimonium eorum repellentes: dixerūt eis. ⌊Nunq̄d ⁊ vos ſeducti eſtis?⌋ Videmus enim delectatos vos eſſe ſermonibus illius. ⌊Nunq̄d aliquis de principibꝰ credidit in eū aut ex phariſeis? Sed turba hec que non nouit legem: maledicti ſunt.⌋ Qui non nouerant legē: ipſi credebant in eum qui miſerat legem. Et eum qui miſerat legē contēnebant illi qui docebant legē: vt impleretur quod dixerat ipſe dominus. Ego veni vt non vidētes videant ⁊ videntes ceci fiant.
Joh.ix.
Ceci em̄ facti ſunt phariſei doctores: illuminati ſunt populi neſcientes legem: et in auctorem legis credentes. ⌊Nichodemus tamen vnus ex phariſeis qui ad dominum nocte venerat⌋ ⁊ ipſe non quidem icredulus ſed timidus: nam ideo nocte venerat ad lucē q2 illuminari volebat ⁊ ſciri nolebat: reſpondit iudeis. ⌊Nū quid lex noſtra iudicat hominem: niſi audierit ab ipſo prius ⁊ cognouerit quid faciat?⌋ Volebāt enim illi peruerſe ante eſſe dānatores q̄ꝫ cognitores. Sciebat em̄ nichodemus vel potius credebat: q2 ſi tantummodo eum vellent patienter audire / forte ſimiles fierent illis qui miſſi ſunt tenere: ⁊ maluerunt credere illi. ⌊Reſponderūt⌋ ex preiudicio cordis ſui: quod ⁊ illis. ⌊Nunquid ⁊ tu galileꝰ es?⌋ Id eſt quaſi a galileo ſeductus. Dominus enim galileus dicebatur: qm̄ de nazaret ciuitate erant parentes eius. Scđm mariam dixi parentes: non ſm virile ſemen. Non em̄ queſiuit in terra niſi matrem qui iam habebat deſuper patrē. Nam vtraq̄ꝫ eiꝰ natiuitas mirabilis fuit. Diuina ſine matre / hūana ſine patre. Quid ergo illi quaſi legiſdoctores ad nichodemū dixerūt. ⌊Scrutare ſcripturas ⁊ vide: quia propheta a galilea nō ſurgit.⌋ Sed dñs prophetarum inde ſurrexit. ⌊Reuerſi ſunt⌋ inq̄t euangeliſta: ⌊vnuſquiſq̄ꝫ in domū ſuam. Inde ieſus perrexit in montem oliueti.⌋
Ca.viij.
B
In montem autem oliueti: in montem fructuoſum: in montem vnguenti: in mōtē chryſmatis. Vbi em̄ decebat docere xp̄m: niſi in monte oliueti? Chriſti enim nomen a chryſmate dictum eſt. Chryſma autem grece: latine vnctio nuncupatur. Ideo autem nos vnxit: q2 luctatores cōtra diabolum fecit. ⌊Et diluculo iterū venit in templum ⁊ omnis populus venit ad eum: ⁊ ſedēs docebat eos⌋ ⁊ non tenebatur: q2 nondum pati dignabatur. Nunc iam attēdite: vbi ab inimicis tentata ſit dñi manſuetudo. ⌊Adducunt autē illi ſcribe ⁊ phariſei mulierē in adulterio deprehenſam: ⁊ ſtatuerunt eam in medio ⁊ dixerūt ei. Magiſter hec mulier modo dep̄hēſa eſt in adulterio: in lege autē moyſes mandauit nobis huiuſmodi lapidare. Tu ergo quid dicis? Hec autem dicebant tentantes eum: vt poſſent accuſare eum.⌋ Vnde accuſare? Nunq̄d ip̄m in aliquo facinore deprehenderāt: aut illa mulier ad eum aliquo modo pertinuiſſe dicebatur? Quid eſt ergo tētantes eū vt poſſent accuſare eum? Intelligamus fratres admirabilē manſuetudinē in domino fuiſſe. Animaduerterūt eum nimium eſſe mitem: nimium eſſe manſuetum. De illo quippe fuerat ante
Pſ. xliiij
predictum. Accinge gladium ſuper femur tuum potentiſſime. Speciem tuā ⁊ pulchritudinem tuā intēde proſpere ꝓcede ⁊ regna. Propter veritatē ⁊ manſuetudinem et iuſticiam. Ergo attulit veritatem vt doctor: manſuetudinē vt liberator: iuſticiā vt cognitor. Propter hec eum eſſe regnaturum in ſpiritu ſancto propheta ꝑdixerat. Cum loqueret͛ veritas agnoſcebatur. Cum aduerſus inimicos nō moueretur: manſuetudo laudabatur. Dum ergo de duobus iſtis id eſt de veritate ⁊ māſuetudine eius inimici liuore ⁊ inuidia torquerent͛: in tertio: id eſt iuſticia ſcandalū poſuerunt. Quare? Quia lex iuſſerat adulteros lapidare. Et vtiq̄ꝫ lex qđ iniuſtū erat / iubere nō poterat. Si q̄s aliquid diceret q̄ꝫ lex iuſſerat: iniuſtus deprehē̄deretur. Dixerant ergo apud ſemetipſos. Verax putat͛: māſuetus videtur: de iuſticia illi querēda calumnia eſt. Offeramus ei mulierem in adulterio deprehenſam dicamꝰ quid de illa in lege preceptū ſit. Si eam iuſſerit lapidare / manſuetudinem non habebit. Si eam dimitti cenſuerit: iuſticiā non tenebit. Ut autem manſuetudinem inquiunt non perdat in qua iam populis amabilis factꝰ eſt: ſine dubio eā dimitti debere dicturꝰ eſt. Hic nos inueniemus accuſandi occaſionē: ⁊ eum reum facienꝰ tanq̄ꝫ legis preuaricatorem dicētes ei. Hoſtis es legis / cōtra moyſen reſpondes: immo cōtra eum qui per moyſen legem dedit. Reus es mortis: cum illa ⁊ tuipſe lapidandus es. Poſſet his verbis atq̄ꝫ his ſentētijs inflāmari inuidia feruere accuſatio: flagitari dānatio. Sed cui h̄? Peruerſitas rectitudini / falſitas veritati: corruptū cordi recto / ſtulticia ſapientie. Quando illi laq̄os prepararent: in quos nō prius ipſi caput inijcerent. Ecce dñs in reſpondendo ⁊ iuſticiam ſeruaturus eſt: ⁊ a manſuetudine non receſſurꝰ. Nō eſt captus cui tendebatur: ſed potius capti ſunt qui tendebant: quia in eum qui eos poſſet de laqueis eruere non credebant. Quid ergo reſpondit dñs ieſus? Quid ergo reſpōdit veritas? Quid reſpondit ſapientia? Quid reſpondit ipſa cui calumnia parabatur iuſticia? Non dixit nō lapidet͛ ne contra legem dicere videretur. Abſit autē vt diceret lapidetur. Venit enim non perdere quod inuenerat: ſed querere quod perierat. Quid ergo reſpondit? Videte q̄ꝫ plenum ſit iuſticia: plenum manſuetudine ⁊ veritate. ⌊Qui ſine peccato eſt veſtrū⌋ inquit ⌊prior in illā lapidē mittat.⌋ O reſpōſio ſapiētie: quomodo eos intromiſit in ſemetipſos. Foris enim calumniabantur: ſeipſos intrinſecus non perſcrutabantur. Adulteram videbant: ſe non perſpiciebant. Preuaricatores legis legem implere cupiebāt. Et hoc calumniādo non vere / tanq̄ꝫ adulterā a caſtitate dānando. Audiſtis iudei: audiſtis phariſei: audiſtis doctores legis: legiſ cuſtodem: ſed nondū intellexiſtis legiſlatorē. Quid vobis aliud ſignificat: cum digito ſcribit in terra? Digito ei dei lex ſcripta eſt: ſed propter duros in lapide ſcripta eſt. Nunc iam dominus in terra ſcribebat: q2 fructum querebat. Audiſtis ergo. Impleatur lex: lapidetur adultera. Sed nunq̄d in illa punienda / lex iplenda eſt a puniēdis? Conſideret ſe vnuſquiſq̄ꝫ veſtrum: intret in ſemetipſum: aſcendat tribunal mētis ſue: cōſtituat ſe aū cōſcientiā ſuā: cogat ſe cōfiteri. Scit em̄ q̄s ſcit. Q2 nemo ſcit hoīm q̄ ſunt hoīs: niſi ſpūs hoīs q̄ in ip̄o ē. Vnuſq̄ſq̄ꝫ in ſe intēdēs: pctōrem ſe iuenit. Ita plane. Ergo aut iſtā dimittite: aut ſil͛ cū illa penā legis excipite. Si diceret nō lapidet͛ adultera: iiuſtꝰ cōuinceret͛. Si diceret lapidet͛: māſuetus nō videret͛. Dicat qđ dicere debet: ⁊ māſuetus ⁊ iuſtus. Qui ſine peccato eſt veſtrū: prior in illam lapidē mittat. Hec vox iuſticie eſt. Puniat͛ peccatrix ſed non a peccatoribꝰ. Impleatur lex: ſed nō a ꝑuaricatoribus legis. Hec vox omnino iuſticie eſt. Qua iuſticia illi tā q̄ꝫ trabali telo percuſſi / ſeſe inſpicientes ⁊ reos inuenientes ⌊vnus poſt vnū oēs receſſerunt.⌋ Relicti ſunt duo: miſera ⁊ miſericordia. Dominꝰ autem cū eos illo telo iuſticie percuſſiſſet / nec dignatus eſt cadentes attēdere: ſed auerſo ab eis obtuitu: ⌊rurſum digito ſcribebat ī terra.⌋ Relicta aūt ſola illa muliere oībuſq̄ꝫ abeuntibꝰ. ⌊Leuauit oculos ſuos ad mulierem.⌋ Audiuimus vocem iuſticie: audiamꝰ ⁊ māſuetudinis. Plus em̄ credo territa erat illa cum audiſſet a dño dictū: q̄ ſine peccato eſt veſtrū: prior in illā mittat lapidem. Illi ergo attendētes ſe ⁊ abſceſſu ip̄o cōfeſſi de ſe: reliq̄rant mulierē cū grādi pctō ei q̄ erat ſine pctō. Et q2 illa h̄ audierat / q̄ ſine pctō eſt prior in illā lapidē mittat: ab illo ſe ſperabat puniēdā in q̄ pctm̄ inueniri nō poterat. Ille āt q̄ aduerſarios eiꝰ repulerat ligua iuſticie: leuās in eā oculos manſuetudinis ⌊interrogauit eā. Nemo te cōdēnauit? Reſpondit illa. Dñe: nemo. Et ille. Nec ego te condemnabo.⌋

C

D

A quo te forte dānari timuiſti:q2 in me peccatū non inueni
ſti. Nec ego te condēnabo. Quid eſt domine? Faues ergo
peccatis? Non plane. Ita attende qđ ſequitur. [Uade de
inceps iam noli peccare.] Ergo ⁊ dn̄s damnauit: ſed pec-
catum non hominem. Nam ſi peccatorum fautor eſſet dice
ret/nec ego te cōdemnabo:vade ⁊ viue vt vis:de mea libe
ratione eſto ſecura:ego q̄ntūcūq; peccaueris te ab omni pe
na etiā gehenne ⁊ inferni terroribus liberabo. Non hoc di-
xit. Intendant ergo qui amant in domino mauſuetudinē:
⁊ timeant veritatē. Etenī dulcis ⁊ rectus dominus. Ama
ps̄.xxiiij. quod dulcis eſt:time quod rectus eſt. Tanq̄ mā ſuetus di
xit tacui:ſed tanq̄ iuſtus/nunquid ſemper tacebo? Miſeri
cors ⁊ miſerator dominus. Ita plane. Adhuc adde lōgani
mis. Adde adhuc ⁊ miſericors. Sed time quod ē in nouiſ-
ſimo ⁊ verax. Quod eñ modo ſuſtinet peccātes:iudicatu-
rus eſt contēnentes. An diuitias longanimitatis ⁊ manſue
tudinis eius contemnis? Ignoras q2 patientia dei ad pe-
Rom.ij. nitētiam te adducit? Tu autem ſm̄ duriciam cordis tui et
cor impenitens:theſaurizas tibi iram in die ire ⁊ reuelatio
nis iuſti iudicij dei:qui reddet vnicuiq; ſm̄ opera ſua. Mā
ſuetus dominus/longanimis dominus, miſericors domi-
nus:ſed ⁊ iuſtus dominus/⁊ verax dominus/largitur tibi
ſpacium correctionis:ſed tu plus amas dilationē q̄ emen
dationē. Malus fuiſti heri: hodie bonus eſto. Et hodier-
num diem in malicia peregiſti:vel cras mutare. Sēper ex-
pectas:⁊ de miſericordia dei tibi plurimū polliceris. Qua
ſi ille qui tibi per patientiam promiſit indulgentiā:promi-
ſerit tibi etiam prolixiorē vitam. Unde ſcis qđ pariat cra-
ſtinus dies? Recte dicis in corde tuo: quando me correxe-
ro:deus mihi oīa peccata mea dimittet. Negare nō poſſu-
mus:q correctis atq; conuerſis indulgentiam deus ꝓmi-
ſit. Nam in quo propheta mihi legis q2 promiſit correcto
indulgentiam. Nō mihi legis q2 promiſit tibi deus longā
vitam. Ex vtroq; igit̃ homines periclitantur: ⁊ ſperando
⁊ deſperando. Contrarijs rebus/contrarijs affectionibus
Sperando qui decipitur? qui dicit. Bonꝰ eſt deus:miſeri-
cors eſt deus:faciam quod mihi placet quodlibet: laxē ha
benas cupiditatibus meis implcā deſideria aīe me. Qua-
re hoc? Q2 miſericors eſt deus:bonus eſt deus manſuetus
deus:ſpe iſti periclitant̃. Deſperatione autem/ qui cum in-
ciderint in grauia peccata:putantes ſibi non poſſe iā igno
ſci penitentibus:⁊ ſtatuentes ſe ad damnationē ſine dubio
deſtinatos:dicunt apud ſemetipſos. Iam dānandi ſumus
quare non quod volumus facimus? Animo gladiatoꝝ/ fer
ro deſtinatorum:ideo moleſti ſunt deſperati. Iam eī quod
timeant non habent:⁊ vehemēter timēdi ſunt. Iſtos deſpe
ratio necat:ſpes illos. Inter ſpem ⁊ deſperationē fluctuat
animus. Metuēdum eſt ne te occidat ſpes: ⁊ cum multum
ſperas de miſericordia/incidas in iudicium. Metuendū ē
rurſus ne te occidat deſperatio:⁊ cū putas iā tibi non igno
ſci que grauia commiſiſti:non agas penitentiā et incurras
in iudicem ſapientiā que dicit:⁊ ego veſtre perditioni ſub-
ridebo. Quid ergo agit dominꝰ cum periclitantibus vtro
Eccl.v. q; morbo. Illis qui ſpe periclitant̃:hoc dicit. Ne tardes cō
uerti ad dominum:neq; differas de die in diem. Subito eī
veniet ira illius:⁊ in tempore vindicte diſperdet te. Illis q̄
Ezech. deſperatione periclitant̃ quid dicit? In quacunq; die in-
xviij. quus conuerſus fuerit:omnes iniquitates eius obliuiſcar.
Propter illos ergo qui deſperatione periclitantur: propo
ſuit indulgentie portū. Propter illos q̄ ſpe periclitantur ⁊
dilationibus illuduntur:fecit diem mortis incertum quan-
do veniat vltimus dies neſcis. Ingratus es q2 hodiernū
habes:in quo corrigaris? Sic ergo dixit ad iſtam mulierē
nec ego te cōdēnabo. Sed facta ſecura de p̄terito/ caue fu-
tura:nec ego te condēnabo. Deleui quod commiſiſti obſer
ua quod precepi vt inuenias quod promiſi.

Tractatus.xxxiiij.

Iterum ergo locutus eſt eis ieſus dicēs. Ego
ſum lux mūdi qui ſequitur me nō ambulat in te-
nebris:ſed habebit lumen vite.

A Uod modo audiuimus ⁊ intenti accepimꝰ cum
ſanctum euangelium legeretur: nō dubito q om
nes etiam intelligere conati ſumus: ⁊ quiſq; no-
ſtrum de re tā magna que lecta eſt: ꝓ ſuo modulo cepit qđ
potuit:⁊ poſito pane verbi:nemo eſt q̄ ſe queratur nihil gu-
ſtaſſe. Sed interim non dubito: q2 difficile quiſq; eſt qui to
tum intellexerit. Tamen etiam ſi eſt qui omnia verba do-
mini noſtri ieſu chriſti modo ex euangelio recitata ſatis in
telligat:toleret miniſterium noſtrum:quouſq; ſi poſſumus
illo adiuuante tractādo faciamꝰ:vt vel oēs vel multi intel-
ligant quod ſe pauci intellexiſſe letant̃:quod ait dominus.
[Ego ſum lux mundi.] Clarū puto eſſe eis qui habent ocu
los:vnde huius lucis participes fiant. Qui autē nō habēt
oculos niſi in ſola carne:mirātur quod dictū eſt a domino
ieſu chriſto. Ego ſum lux mūdi. Et forte non deſit q̄ dicat
apud ſemetipſum. Nunquid forte dominꝰ chriſtus eſt ſol
iſte:qui ortu ⁊ occaſu peragat diem? Non eñ defuerunt he
retici qui iſta ſenſerūt. Manichei ſolem iſtū oculis carneis
viſibilem:expoſitum ⁊ publicum non tātum hominibꝰ ſed
etiam pecoribus ad videndum:chriſtum dominum eſſe pu
tauerunt. Sed catholice eccleſie recta fides improbat tale
comentū:⁊ diabolicam doctrinam eſſe cognoſcit. Nō ſolū
agnoſcit credendo:ſed in quibꝰ poteſt conuincit etiā diſpu
tādo. Improbemus itaq; huiuſmodi errorē: quem ſancta
ab initio anathematizauit eccleſia. Non arbitremur dn̄m
ieſum chriſtum hunc eſſe ſolem quē videmus oriri ab oriē-
te:occidere in occidente. Cuius curſui nox ſuccedit:cuiꝰ ra
dij nube vmbrantur:q̄ certo de loco in locum motione cō-
migrat. Non eſt hoc dn̄s chriſtus. Non ē dominꝰ chriſtus
ſol factus:ſed per quem ſol factus eſt. Omnia eñ per ipſm
facta ſunt ⁊ ſine ipſo factum eſt nihil. Eſt ergo lux que fecit
hanc lucem. Hanc amemus:hanc intelligere cupiamus:ip
ſam ſitiamus:vt ad ipſam lucem aliquādo veniamus:⁊ in
illa ita viuamus: vt nunq̄ omnino moriamur. Iſta eñ lux
eſt:de qua prophetia olim p̄miſſa ita pſalmo cecinit. Ho- ps̄.xxxv.
mines ⁊ iumenta ſaluabis domine:ſicut multiplicata ē mi
ſericordia tua deus. Pſalmi ſancti iſta verba ſunt. Aduer B
tite quid de tali luce antiquus ſanctoꝝ hominū dei ſermo
p̄miſerit. Homines inquit ⁊ iumenta ſaluos facies domi-
ne ſicut multiplicata eſt miſericordia tua deus. Quomodo
eñ deus es ⁊ habes multiplicem mīam:peruenit eadē mul
tiplicitas miſericordie tue non ſolum ad hoīes quos crea
ſti ad imaginem tuam:ſed etiam ad pecora que hominibꝰ
ſubdidiſti. A quo enim ſalus hominis:ab illo ſalus ⁊ peco
ris. Nō erubeſcas hoc ſentire de domino deo tuo? Immo
preſumas ⁊ fidas ⁊ caueas ne aliter ſentias. Qui ſaluū fa-
cit te:ipſe ſaluum facit equum tuū:ipſe ouem tuam. Ad mi
nima omnino veniamus: ipſe gallinam tuam. Domini eſt ps̄.iij.
ſalus:⁊ iſta deus ſaluat. Mouet te/iterrogas:miror qđ du
bitas. Dedignabitur ſaluare:qui dignatus eſt creare? Dn̄i
eſt ſalus. Angelorum hominum pecorū: domini eſt ſalus.
Sicut nemo eſt a ſeipſo ita nemo ſaluꝰ ē a ſeipſo. Proinde
veriſſime pſalmꝰ atq; optime ait: hoīes et iumenta ſaluos
facies dn̄e. Quare? Sicut multiplicata ē miſericordia tua
deus. Tu eñ es deus:tu creaſti:tu ſaluas:tu dediſti eſſe te
das ſanum eē. Si ergo ſicut multiplicata eſt miſericordia
dei/ab illo hoīes ⁊ iumenta ſaluant̃: nōne homines habēt
aliquid aliud quod eis deus preſtet creator:quod iumētis
non p̄ſtet? Nulla ne diſcretio eſt inter animal factū ad ima
ginem dei:⁊ animal ſubditū imagini dei? Eſt plane. Pre-
ter ſalutem iſtam cōmunem nobiſcum animātibus mutis:
eſt quod nobis preſtet deꝰ:illis autē non preſtet. Quid eſt
hoc? Sequere in eodem pſalmo. Filij autem hoīm ſub teg
mine alarum tuarum ſperabunt. Habentes modo ſalutem
communem cum pecoribꝰ ſuis:filij hominum ſub tegmine
alarum tuarum ſperabunt. Aliam habēt ſalutem in re:aliā
in ſpe. Salus iſta que in preſenti eſt:hominibꝰ pecoribuſq;
communis eſt. Sed eſt alia quā ſperant hoīes ⁊ accipiunt
qui ſperant/non accipiunt q̄ deſperant. Filij autē hominū
ſub tegmine inquit alarū tuarum ſperabunt. Qui autē per
ſeuerant ſperant:a te proteguntur ne de ſpe a diabolo deij
ciantur:ſub tegmine alarum tuarū ſperabunt. Si ergo ſpe
rabunt/qđ ſperabūt niſi q pecora non habebūt? Inebria- ps̄.xxxv.
bunt̃ ab vbertate domꝰ tue ⁊ torrēte voluptatis tue pota-
bis eos. Quale vinū eſt:vñ inebriari laudabile ē? Quale vi
nū eſt? Qđ nō turbat ſed dirigit mētē. Quale vinū eſt? Qđ
facit ꝑpetuo ſanū nō inebriando facit iſanū. Inebriabunt̃

Unde? Ab vbertate domꝰ tue ⁊ torrẽte voluptatis tue po
tabis eos. Unde? Quoniã apud te eſt fons vite. Ipſe fons
vite ambulabat in terra. Ipſe dicebat: q ſitit veniat ad me
C Ecce fons. Sed nos de lumine loqui ceperamꝰ ⁊ propoſi-
tam ex euangelio queſtionẽ de lumine tractabamꝰ. Lecta
eſt eñ nobis dicente dño. Ego ſum lux mundi. Inde que-
ſtio: ne quis carnaliter ſapiens ſolem iſtum intelligendum
putaret. Venimus inde ad pſalmũ. Quo cõſiderato: inueni
mus interim dñm fontem vite. Bibe ⁊ viue. Apud te inqt
fons vite: ideo ſub vmbraculo alarum tuarum ſperabũt fi
lij hominum/inebriari iſto fonte querentes. Sed de lumĩe
dicebamus: ſequere ergo. Nam propheta cũ dixiſſet: apud
te eſt fons vite: ſecutus adiunxit ⁊ in lumine tuo videbimꝰ
lumen: deũ de deo: lumen de lumine. Per hoc lumen factũ
eſt ſolis lumen. Et lumẽ qđ fecit ſolem: ſub quo fecit ⁊ nos:
factũ eſt ſub ſole propter nos. Factum eſt inqȝ propter nos
ſub ſole lumen quod fecit ſolẽ. Noli cõtemnere nubem car
nis. Nube tegitur/non vt obſcuretꝛ ſed vt temperetur. Lo-
quens ergo per nubem carnis lumẽ indeficiẽs: lumen ſciẽ-
tie: lumen ſapiẽtie: ait hominibus. Ego ſum lux mundi: [q
† Alia lra ambulat. ſequitur me non † ambulabit in tenebris ſed habebit lumẽ
vite.] Quomõ te abſtulit ab oculis carnis: ⁊ reuocauit ad
oculos cordis? Non eñ ſufficit dicere: qui me ſequitur nõ
ambulabit in tenebris ſed habebit lumen: addidit eñ vite.
Sicut ibi dictũ eſt/quomodo apud te eſt fons vite. Vide-
te itaqȝ fratres mei: quomodo verba domini cum illiꝰ pſal
mi veritate concordent: ⁊ ibi lumen poſitũ eſt cum fonte vi
te: ⁊ a dño dictũ eſt: lumen vite. In iſtis autem vſibus cor-
poralibus aliud eſt lumen: aliud fons. Fontẽ fauces q̃runt
lumen oculi. Quando ſitimus: querimus fontẽ. Quãdo in
tenebris ſumus: querimus lumẽ. Et ſi forte nocte ſitiamꝰ
lumen accendimꝰ vt ad fontẽ veniamus. Non eſt ſic apud
deum. Qđ lumen eſt: hoc eſt fons. Qui tibi lucet vt videas
ipſe tibi manat vt bibas. Videtis ergo fratres mei: videtis
ſi intus videtis: quale hoc lumen eſt: de quo dominꝰ dicit:
qui me ſequitur non ambulabit in tenebris. Sequere iſtum
ſolem: videamus ſi non ambulabis in tenebris. Ecce oriẽ-
do exit a te. Ille curſu ſuo ad occidentẽ pgit: tibi forte ad
orientẽ profectio eſt. Niſi tu in contrariam partẽ pergas:
non qua ille tendit: ſequendo eum profecto errabis: p oriẽ
te occidentẽ tenebis. Tu eum in terra ſi ſequaris errabis.
Nauta ſi eum in mari ſequatur errabit. Poſtremo videtur
tibi ſequendũ eſſe ſolem: ⁊ tendis etiam ipſe ad occidentẽ
quo ⁊ ille tendit. Videamus cum occiderit: ſi non ambula-
bimus in tenebris. Vide quẽadmodum ⁊ ſi nolueris eũ de
ſerere tu: ipſe te deſeret: ſeruitutis ſue neceſſitate pagẽs diẽ
D Dominus autẽ noſter ieſus chriſtus interim ⁊ cum per car
nis nubem non omnibus apparebat: p ſapientie poteſtatẽ
omnia tenebat. Deus tuus vbiqȝ totus eſt. Si nõ ab illo fa
cias caſum: nunq̃ȝ a te ipſe facit occaſum. Qui ergo me in-
quit ſequitꝛ non ambulabit in tenebris: ſed habebit lumẽ vi
te. Quod pmiſit/futuri temporis verbo poſuit. Non ei ait
habet: ſed habebit lumen vite. Nõ ait tamen qui ſequetur
me: ſed qui ſequitur me. In eo quod facere debemꝰ/pſens
tempus poſuit. Quod aũt promiſit faciẽtibus: futuri tem
poris verbo ſignauit. Qui ſequitur habebit. Modo ſeqtur
poſt habebit. Modo ſequitur per fidem poſt habebit p ſpe
ij. Cor. v. ciem. Qȝ diu eñ ſumus in corpore ait apoſtolus: peregri-
namur a dño. Per fidem eñ ambulamus non per ſpeciẽ.
Quando per ſpeciem? Cum habuerimus lumen vite: cum
ad illam viſionem venerimus: quando nox iſta tranſierit.
Pſ. v. De illo quippe die qui exorturus eſt dictũ eſt. Mane aſta-
bo tibi ⁊ cõtemplabor. Quid eſt mane? Trãſacta nocte ſe-
culi huius: tranſactis erroribꝰ tentationum: ſuperato illo
leone qui nocte rugiens circuit quem deuoret querẽs. Ma
ne aſtabo tibi ⁊ videbo. Nunc vero quid putamus fratres
huic tẽpori congruere: niſi quod rurſus in pſalmo dicitur?
Pſalm̃. l. Lauabo per ſingulas noctes lectũ meũ: lachrymis meis
ſtratum meum rigabo. Per ſingulas noctes inqt flebo in
deſiderio lucis ardebo. Videt dominus deſiderium meũ.
Pſalmo. xxxvij. Quomodo dicit illi alter pſalmus. Ante te eſt omne deſide
rium meum: ⁊ gemitꝰ meꝰ a te non eſt abſconditus. Deſide
ras aurum: videri poteſt. Querens eñ aurum: manifeſtus
eris hominibus. Deſideras frumentum/interrogas q ha-
beat: ⁊ cupiẽs peruenire ad id quod deſideras/indicas te.
Deſideras deum: quis videt niſi deus? A quo ei petis deũ
ſicut panem: ſicut aquam: ſicut aurum: ſicut argentũ: ſicut
frumentum? A quo petis deũ niſi a deo? Ipſe petitur a ſe-
ipſo: qui promittit ſeipſum. Extẽdat aĩa cupiditatẽ ſuam
⁊ ſinu capatiore querat comprehẽdere: quod oculus nõ vi
dit nec auris audiuit: nec in cor hominis aſcendit. Deſide- j. Cor. ij.
rari poteſt/ꝯcupiſci poteſt/ſuſpirari poteſt/in illud poteſt
digne cogitari ⁊ verbis explicari nõ poteſt. Ergo fratres
mei quod dñs breuiter ait. Ego ſum lux mundi: qui me ſe- E
quitꝛ nõ ambulabit in tenebris: ſed habebit lumẽ vite. Qui
bus verbis aliud eſt qđ iuſſit: aliud qđ promiſit. Faciamꝰ
qđ iuſſit: ne ĩpudenti fronte cõſideremꝰ quod promiſit: ne
dicat nobis in iudicio ſuo. Feciſti eñ quod iuſſi: vt petas
quod promiſi? Quid ergo iuſſiſti dñe deus noſter? Dicet ti
bi. Ut ſequereris me. Conſilium vite petiſti. Cuius vite?
niſi de qua dictum eſt: apud te eſt fons vite. Audiuit quidã
vade vende omnia que habes ⁊ da pauperibus ⁊ habebis
theſaurum in celo ⁊ veni ſequere me: triſtis abſceſſit: nõ eſt
ſecutus. Queſiuit magiſtrũ bonum: interpellauit doctorẽ
⁊ contẽpſit docentem. Triſtis abſceſſit: ligatus cupiditati
bus ſuis. Triſtis abſceſſit: habens grandẽ ſarcinam auari
cie ſuper humeros ſuos. Laborabat/eſtuabat: et q ab illo
ſarcinam deponere voluit: non eſt ſequendus putatus ſed
deſerẽdus. Poſtea vero q̃ȝ dñs per euangelium clamauit
venite ad me oẽs qui laboratis ⁊ onerati eſtis ⁊ ego vos
reficiam. Tollite iugum meum ſuper vos ⁊ diſcite a me q2
mitis ſum ⁊ humilis corde: q̃ȝ multi fecerunt audito euan-
gelio/qđ ex ore ipſiꝰ audito diues ille non fecit. Ergo mo
do faciamus: ſequamur dominũ: ſoluamus compedes: q-
bus impedimur ſequi. Et q̃s idoneus ſoluere tales nodos
niſi ille adiuuet cui dictũ eſt: dirupiſti vincula mea? De quo
alius pſalmus dicit. Dominꝰ ſoluet compeditos: dominꝰ
eriget eliſos. Et quid ſequuntur ſoluti ⁊ erecti niſi lumen a
quo audiunt/ego ſum lux mundi: qui me ſequitꝛ non ambu-
labit in tenebris? Q2 dominus illuminat cecos. Illumina F
mur ergo modo fratres: habentes collyrium fidei. Preceſ Joh. ix.
ſit eñ eiꝰ ſaliua cum terra: vnde inungeretur qui cecus eſt
natus. Et nos de adã ceci nati ſumus: illo illuminãte opꝰ
habemꝰ. Miſcuit ſaliuam in terra/verbum caro factũ eſt
⁊ habitauit in nobis. Miſcuit ſaliuam cum terra: ideo pre-
dictum eſt: veritas de terra orta ẽ. Ipſe aũt dixit: ego ſum
via veritas ⁊ vita. Veritate perfruemur cum viderimꝰ fa-
cie ad faciem: q2 ⁊ hoc promittitur nobis. Nam quis aude-
ret ſperare: quod deus non dignatus eſſet vel polliceri vel
dare? Videbimꝰ facie ad faciem: apoſtolus dicit. Nũc ſcio j. Cor. xiij.
ex parte nũc in enigmate per ſpeculũ tunc autem facie ad
faciem. Et iohannes apoſtolꝰ in epiſtola ſua. Dilectiſſimi
nunc filij dei ſumus: ⁊ nõdum apparuit quid erimus. Sci-
mus quia cũ apparuerit/ſimiles ei erimꝰ: quomodo vide-
bimus eum ſicuti eſt. Hec eſt magna pmiſſio. Si amas ſe-
quere. Amo inquis. Sed qua ſequor? Si dixiſſet tibi dñs Joh. xiiij.
deus tuus/ego ſum veritas ⁊ vita: deſiderans veritatem:
concupiſcens vitam: viam qua ad hec peruenire poſſes p
fecto quereres ⁊ diceres tibi. Magna res veritas: magna
res vita: ſi eſſet quomodo illuc perueniret anima mea. Que
res qua? Audi eum dicentẽ primo: ego ſum via. Anteq̃ȝ di-
ceret quo: premiſit qua. Ego ſum inquit via. Quo via. Et
veritas ⁊ vita. Primo dixit qua venias: poſtea dixit quo
venias. Ego ſum via ego ſum veritas: ego ſum vita. Ma-
nens apud patrẽ: veritas ⁊ vita. Induens ſe carne: factus
eſt via. Non tibi dicitꝛ labora querendo viã: vt puenias ad
veritatem ⁊ vitã. Non hoc tibi dicitꝛ. Piger ſurge: via ipſa
ad te venit: ⁊ te de ſomno dormientẽ excitauit. Si tamẽ ex
citauit: ſurge ⁊ ambula. Forte conaris ambulare: ⁊ non po
tes q2 dolent pedes. Unde dolent pedes? An iubente aua-
ricia per aſpera cucurrerũt? Sed dei verbũ ſanauit ⁊ clau
dos. Ecce inqs ſanos habeo pedes: ſed ipſam viã non vi-
deo. Illuminauit ⁊ cecos. Hoc totum per fidẽ: q̃ȝdiu pere-
grinamur a domino manẽtes in corpore. Cum autem per
ambulauerimus viam ⁊ ad ipſam patriam peruenerimus
quid erit nobis letius? Quid erit nobis beatius. Q2 nihil
pacatius: nihil eñ aduerſus hominem rebellabit. Nunc ve
ro fratres difficile ſine rixa ſumus. Ad concordiam qui-

dem vocati ſumus:iubemur pacē habere inter nos:ad hoc
conandū eſt oibuſq; nitendum viribus:vt aliqñ perueniā-
mus ad perfectiſſimā pacem. Modo aūt litigam⁹ plerūq;
cū eis:quib⁹ cōſulere volumus Ille errat:tu vis ducere ad
vitā. Reſiſtit pagan⁹. Diſputas cōtra errores idoloꝝ ⁊ de-
monioꝝ. Reſiſtit heretic⁹. Diſputas ꝯ alias doctrinas de-
monioꝝ. Malus catholic⁹ nō vult bñ viuere. Corripis ēt
interiorē fratrē tuū:tecum manet in domo et ꝑditas vias
querit. Eſtuas quō illud corrigas: vt de illo bonā rationē
dño amborū reddas. Quante vndiq; rixarū neceſſitates?
Plerūq; homo tedio affectus dicit apd ſemetipm. Quid
mihi eſt pati cōtradictores:pati eos q̄ reddūt mala pro bo
nis. Ego volo cōſulere:illi volunt perire. Conſummo vitā
meā litigādo:pacē non habeo. Inimicos inſup facio quos
amicos habere deberē:ſi beniuolentiam conſulentis atten
derēt. Quid mihi eſt iſta perpeti?redeā ad me: mecum ero
deum meū inuocabo. Redi ad teipſum:ibi inuenies rixam.
Si cepiſti deum ſequi:ibi inuenis rixā. Quā rixam inquis
Rom. vij. inuenio? Caro concupiſcit aduerſus ſpiritū:⁊ ſpiritus ad-
uerſus carnē. Ecce tuipſe es:ecce tu ſolus es:ecce tecū es:
ecce aliū nullū hominem pateris. Sed vides aliam legem
in mēbris tuis repugnantem legi mentis tue:⁊ captiuantē
te in lege peccati que eſt in mēbris tuis. Exclama ergo ⁊ a
rixa interiore clama ad deū:vt tibi pacificet te. Miſer ego
homo:qs me liberabit de corpore mortis hui⁹? Gratia dei
per ieſum chriſtum dominū noſtrum:q: qui me inquit ſeq-
tur non ambulabit in tenebris ſed habebit lumen vite. Fi-
nita tota rixa/immortalitas conſequetur:q: nouiſſima ini-
mica deſtruet mors. Et qualis pax erit? Oportet corrupti
bile hoc induere incorruptionem:⁊ mortale hoc īduere im
mortalitatē. Quo vt veniamus q: tūc erit in re:nunc ſequa
Ioh. viij. mur in ſpe eum qui dixit. Ego ſum lux mundi:q̄ me ſequit
non ambulabit in tenebris ſed habebit lumen vite.

Tractatus.xxxv.

Dixerūt ergo ei phariſei tu de teipſo teſtimo-
niū perhibes teſtimoniū tuū non eſt verū. Reſpō
dit ieſus et dixit eis et ſi ego teſtimonium perhi-
beo de meipſo verum eſt teſtimonium meum q:
ſcio vnde veni et quo vado vos autem neſcitis
vnde venio aut quo vado.

B De verbis dñi noſtri ieſu xpi vbi ait. Ego ſū lux
mundi qui me ſequitur nō ambulabit in tenebris
ſed habebit lumen vite:heſterno die qui affuiſtis
diu diſputatum eſſe meminiſtis. Et ſi adhuc velli
mus de illo lumine diſputare diu loqui poſſumus. Nā non
poſſumus explicare cōpēdio. Itaq; fratres mei ſequamur
chriſtum lumē mundi:ne ambulem⁹ in tenebris. Tenebre
metuende ſunt morū:nō oculorum. Et ſi oculorū/non exte
riorum ſed interiorū. Unde diſcernitur nō album ⁊ nigrū/
ſed iuſtum ⁊ iniuſtū. Cum hec ergo dixiſſet domin⁹ noſter
† Textus ieſus chriſtus. †[Reſpōderūt iudei. Tu de teipſo teſtimo
hꝫ dixerūt nium† dicis:teſtimonium tuum non eſt verū.] Anteq; ve-
ꝙ ei pha- niret dñs noſter ieſus chriſtus: multas ante ſe lucernas ꝓ
riſei. pheticas accēdit ⁊ miſit. De his etiam erat iohānes bapti
† Alia lit. ſta:cui tam magnū ipm lumen quod eſt dominus chriſtus
perhibes. perhibuit teſtimonium: quale nulli hominum. Ait eñ. In
natis mulierum:nō ſurrexit maior iohāne baptiſta. Hic ta
men quo nemo erat maior in natis mulierum: dicit de dño
Iohan.j. ieſu chriſto. Ego quidē baptizo vos in aqua. Qui autē ve
nit fortior me ē:cuius nō ſum dignus calciamentū ſoluere.
Uidete quē admodum ſe lucerna dici ſubmittat. Lucerna
Iohan.v. vero ipſum iohannem fuiſſe dñs ipſe teſtatur. Ille erat in
quit lucerna ardens ⁊ lucens:⁊ vos voluiſtis ad horā exul
tare in lumine eius. Quando autē dixerunt iudei dño:dic
nobis in qua poteſtate iſta facis:ſciens dominus q: iohan
nem baptiſtā pro magno habebāt ⁊ q ipſe quē pro magno
habebāt/eis de domino teſtimoniū perhibuiſſet reſpōdit
eis. Interrogabo ⁊ ego vos vnū ſermonē dicite mihi. Ba
ptiſmū iohannis vnde eſt de celo an ex hominib⁹? Turba
ti illi intra ſemetipſos cogitabant q: ſi dicerent ab homini
bus:lapidari poſſent a turba:que iohannē ꝓphetā eſſe cre
debant. Si dicerent de celo: reſpōderet eis. Ille quē cōfi-
temini de celo habuiſſe prophetiam mihi teſtimoniū phi-
buit:⁊ ab illo audiſtis in qua ego iſta faciā poteſtate. Uide
runt ergo quodlibet horū reſpondiſſent in laqueos ſe caſu
ros:et dixerunt. Neſcimus. Et domin⁹ eis. Nec ego dico Mat. xxj.
vobis:in qua poteſtate iſta facio. Non vobis dico qđ ſcio:
q: non vultis fateri qđ ſcitis. Iuſtiſſime vtiq; repulſi:con-
fuſi abſceſſerūt. Et impletū eſt quod in pſalmo per ꝓphe-
tam dicit de⁹ pater:paraui lucernā chriſto meo:id eſt ipm pſ. cxxxj.
iohannem. Inimicos eius induā confuſione: ſuper ipſum
autē efflorebit ſanctificatio mea. Habebat ergo dñs ieſus
chriſtus teſtimonium prophetarum ante ſe premiſſorum:ꝑ
conum iudicem precedentium. Habebat teſtimonium a io
hanne:ſed ipſe maius teſtimonium erat qđ ſibi perhibebat
Illi autem infirmis oculis lucernas querebant: q: diē fer-
re non poterant. Nā iohannes idēipſe apoſtolus cui⁹ euā- B
gelium in manibus habem⁹: in ipſius euangelij ſui capite
ait de iohanne Erat homo miſſus a deo:cui nomē erat io- Iohan.j.
hannes. Hic venit vt teſtimoniū phiberet de lumine vt om
nes crederent per eū. Non erat ille lumē:ſed vt teſtimoniū
perhiberet de lumine. Erat lumen verū: qđ illuminat om-
nem hominē venientem in hunc mūdum. Si omnem:ergo
⁊ iohannē. Unde dicit ⁊ ipſe iohannes. Nos omnes de ple Ubi.ſ.
nitudine ei⁹ accepim⁹. Diſcernite ergo iſta vt ꝓficiat mēs
veſtra in fide chriſti. Ne ſemper infantes ſitis vbera querē
tes ⁊ a cibo ſolido reſiliētes. Debetis apud matrem ſanctā
eccleſiam xpi nutriri ⁊ ablactari:⁊ ad eſcas ſolidiores acce
dere mente nō ventre. Hoc ergo diſcernite: aliud eſſe lumē
quod illuminatur:aliud quod illuminat. Nā ⁊ oculi noſtri
lumina dicuntur:⁊ vnuſquiſq; ita iurat tangens oculos ſu-
per lumina ſua:ſic viuant lumina mea. Uſitata iuratio eſt
Que lumina ſi lumina ſunt:deſit lumē in cubiculo tuo clau
ſo/pateant ⁊ luceant tibi. Non vtiq; poſſunt. Quomodo er
go iſta in facie que habemus ⁊ lumina nuncupam⁹ ⁊ quan
do ſana ſunt ⁊ quando patent/indigēt extrinſecus adiuto
rio luminis:quo ablato ⁊ nō illato/ſana ſunt/apta ſunt nec
tamen vident:ſic mens noſtra que eſt oculus anime:niſi ve
ritatis lumine radiet ⁊ ab illo qui illuminat nec illuminat
mirabiliter illuſtret:nec ad ſapiētiam nec ad iuſticiam po
terit peruenire. Ipſa eſt eñ vita noſtra iuſte viuere. Quo-
modo aūt non offendit in via:cui non lucet lumen? Ac per
hoc in tali via videre opus eſt:in tali via videre magnū eſt
Nam thobias in facie oculos clauſos habebat/⁊ filius pa
tri magnum dabat:pater filio viā precipiēdo monſtrabat.
Reſponderūt ergo iudei. Tu de te teſtimoniū dicis. Teſti
monium tuum non eſt verū. Uideam⁹ quid audiant:audia
mus ⁊ nos:ſed non ſicut illi. Illi contēnentes:nos creden-
tes. Illi occidere chriſtū volentes:nos per chriſtum viue- C
re cupientes. Interim iſta diſtantia diſtinguat aures men
teſq; noſtras:et audiamus quid reſponderit dñs iudeis.
[Reſpondit ieſus ⁊ dixit eis. Et ſi ego † de me teſtimoniū † Alia lit.
perhibeo verum eſt teſtimonium meū. Q: ſcio vnde veni de meipſo;
⁊ quo vado.] Lumen ⁊ alia demonſtrat ⁊ ſeipſum. Accen-
dis lucernam(verbi gratia)vt queras tunicam: ⁊ ꝓſtat ti-
bi ardens lucerna vt inuenias tunicam. Nunquid accēdis
lucernam:vt videas ardentem lucernā? Lucerna quippe
ardens/idonea eſt ⁊ alia q̄ tenebris operiebantur nudare:
⁊ ſeipſam tuis oculis demōſtrare. Sic ⁊ dominus chriſt⁹/
⁊ inter fideles ſuos ⁊ inimicos iudeos/tanq; inter lucem ⁊
tenebras diſtiguebat:tāq; inter illos quos radio fidei per
fundebat/⁊ illos quoꝝ clauſos oculos circūfundebat. Nā
etiam ſol iſte:⁊ videntis faciē illuſtrat ⁊ ceci. Ambo pari-
ter ſtantes ⁊ faciē ad ſolem habentes illuſtrantur in carne:
ſed non ambo illuminant in acie. Uidet ille:ſed ille non vi-
det. Ambobus ſol preſens eſt:ſed ꝓſente ſole vnus abſens.
Sic ⁊ ſapientia dei verbum dei dñs ieſus chriſtus vbiq; ꝓ
ſens eſt:quia vbiq; eſt veritas:vbiq; eſt ſapientia. Intelli-
git qs in oriente iuſticiā:intelligit ali⁹ in occidente iuſticiā
Nunqd alia eſt iuſticia quā ille intelligit: alia quā iſte? Se
parati ſunt corpore:⁊ in vno habent acies mentiū ſuarum
Quā video iuſticiam hic conſtitut⁹ ſi iuſticia eſt:ipſam vi-
det iuſtus neſcio quot māſionibus a me carne ſeiūctus: et
in illi⁹ iuſticie luce ꝯiūct⁹. Ergo teſtimoniū ſibi phibet lux
aperit ſanos oculos:⁊ ſibi ipſa teſtis ē vt cognoſcat lux. Sꝫ
qđ agim⁹ de infidelib⁹? Nunqd illis nō eſt ꝓſens? Eſt pre

ſens ⁊ illis: ſed quibus eam videant: oculos non habẽt cor
Johan. j. dis. Audi de illis ex euãgelio ipſo prolatam ſententiã. Et
lux lucet in tenebris: ⁊ tenebre eã non cõprehenderunt. Er
go ait dñs ⁊ verum ait. Et ſi ego de me teſtimoniũ perhi
beo: verum eſt teſtimonium meũ. Quia ſcio vnde veni ⁊ quo
vado. Patrem volebat intelligi: patri gloriã dabat filius.
Equalis glorificat eum a quo eſt miſſus: quãtũ debet homo
glorificare eũ a quo eſt creatus? Scio enim vnde veni ⁊ quo
D vado. Iſte qui in preſentia vobis loquitur / habet qđ non de
ſeruit: ſed tamen venit. Non enim veniẽdo inde diſceſſit: aut
rediẽdo nos reliquit. Quid miramini? Deus eſt: non poteſt
hoc fieri / ſed ab hoĩe / nõ poteſt hoc fieri / ab ipſo ſole. Quã
do pergit ad occidentẽ / deſerit orientẽ: ⁊ donec oriatur re
deat ad orientem / non eſt in oriente. Dñs autẽ noſter ieſus
chriſtus ⁊ venit ⁊ ibi eſt: ⁊ redijt ⁊ hic eſt. Audi ipſum euãge
Joh. j. liſtã alio loco dicẽtẽ: ⁊ ſi potes cape: ſi nõ potes crede. De
um inquit nemo vidit vnquã niſi vnigenitus filius q̃ eſt in ſinu
patris / ipſe enarrauit. Nõ dixit fuit in ſinu patris: quaſi ve
niẽdo deſeruerit ſinũ patris. Hic loquebatur: ⁊ ibi ſe eẽ dice
Ma. xxviij bat. Qui ⁊ hic diſceſſurus qđ dixit? Ecce ego vobiſcũ ſum
omnibus diebus vſq̃ ad cõſummationẽ ſeculi. Ergo verũ ẽ te
ſtimoniũ luminis ſiue ſe oſtẽdat ſiue alia. Quia ſine lumie nõ
potes videre lumẽ: ⁊ ſine lumine non potes videre quodli
bet aliud qđ non eſt lumen. Si idoneum eſt lumẽ ad demõ
ſtrãda ea que non ſunt lumina: nunquid in ſe deficit. Nun
quid ſe nõ aperit ſine quo alia patere nõ poſſunt? Locutus ẽ
ꝓpheta verũ: ſed vnde haberet niſi de fonte hauriret? Lo
cutus eſt iohãnes verũ: ſed vnde locutus eſt / ipſum inter
roga. Nos inquit de plenitudine eius accepimus. Ergo ido
neus eſt dñs noſter ieſus chriſtus: q̃ ſibi ꝑhibebat teſtimoni
um. Sed plane fratres mei: in nocte huius ſeculi audiamus
et propbetiã intente. Modo enim ad fragilitatẽ noſtram
nocturnaſq̃ cordis noſtri intimas tenebras: humilis vo
luit venire dominus noſter. Homo venit contẽnẽdus ⁊ ho
norandus: venit negãdus et cõfitẽdus. Cõtẽnendus ⁊ ne
gãdus a iudeis: honorãdus et confitendus a nobis. Iudi
candus iniuſte: iudicaturus iuſte. Talis ergo venit vt opor
teret ei lucernã teſtimoniũ perhibere. Nunquid opus erat vt
iohãnes tanquã lucerna ꝑhiberet teſtimoniũ diei: ſi dies ipſe
ab infirmitate noſtra poſſet videri? Sed non poteramus.
Infirmus factus eſt infirmis. per infirmitatem ſanauit in
firmitatem. Per mortalẽ carnẽ carnis abſtulit mortẽ. De
E corpore ſuo collyrium fecit luminibus noſtris. Quia ergo do
minus venit ⁊ in nocte ſeculi adhuc ſumus: oportet vt ⁊ ꝓ
phetias audiamus. Nam de prophetia conuincimus con
tradicẽtes paganos. Quid eſt chriſtus dicit paganus? Cui
reſpondemus. Quem prenunciauerunt prophete. Et ille.
Qui prophete? Recitamus Eſaiam / Danielẽ / Hieremiã /
alios ſanctos prophetas: dicimus quãlonge ante illũ vene
rint quãto tempore aduẽtum eius preceſſerint. Hoc ergo re
ſpondemus. Preuenerunt eũ ꝓphete: predixerũt eũ eſſe vẽ
turum. Reſpondet aliquis eorum. Qui prophete? Nos re
citamus: q̃ nobis quotidie recitantur. Et ille. Qui ſunt hi ꝓ
phete? Nos reſpõdemus. Qui ⁊ predixerũt ea: q̃ fieri vide
mus. Et ille. Vos inquit vobis iſta finxiſtis. Vidiſtis ea fi
eri: et quaſi ventura q̃ predicta ſunt eſſent: in libris quibus
voluiſtis cõſcripſiſtis. Hic cõtra inimicos paganos: occur
rit nobis aliorũ teſtimoniũ inimicorum. Proferimus co
dices a iudeis: et reſpõdemus. Nempe ⁊ vos ⁊ illi / fidei no
ſtre eſtis inimici: ideo ſparſi ſunt ꝑ gentes vt alios ex alijs
cõuincamus inimicis. Codex Eſaie ꝓferatur a iudeis: vi
Eſa. liij. deamus ſi non ibi lego. Sicut ouis ad imolãdum ductus ẽ:
et ſicut agnus corã tondẽte fuit ſine voce: ſic nõ aperuit os
ſuum. In humilitate iudicium eius ſublatũ eſt. Liuore eius
ſanati ſumus. Omnes vt oues errauimus: ⁊ ipſe traditus eſt
ꝓ peccatis noſtris. Ecce lucerna vna. Alia ꝓferatur. Pſal
Pſ. xxj. mus aperiatur: etiã ĩde ꝓdicta paſſio chriſti recitetur. Fode
rũt manus meas et pedes meos: dinumerauerũt omnia oſ
ſa mea. Ipſi vero conſiderauerunt me: diuiſerunt oĩa veſti
mẽta mea: et ſuper veſtimentum meum miſerunt ſortem.
Apud te laus mea: in eccleſia magna cõfitebor tibi. Cõme
morabunt ⁊ cõuertent ad dominũ vniuerſi fines terre. Et
adorabunt in cõſpectu eius vniuerſe patrie gentium: quia
domini eſt regnum et ipſe dominabit gentium. Erubeſcat

vnus inimicus: quia codicẽ miniſtrabat alius inimicus. Sed
ecce de codicibus prolatis / ab vno inimico alterum vici: ⁊
ipſe qui mihi codicẽ ꝓtulit nõ relinquatur. Ab illo profera
tur: vnde et ipſe vincatur. Lego alium prophetam: et inue
nio dominũ loquentem ad iudeos. Non eſt mihi volũtas Malach. j
in vobis dicit dominus / nec accipiã ſacrificiũ de manibus
veſtris: quomodo ab ortu ſolis vſq̃ ad occaſum ſacrificiũ
mundũ offertur nomini meo. Non venis iudee ad ſacrificiũ
mundũ? Conuinco te immundũ. Ecce et lucerne perhibẽt
teſtimoniũ diei ꝓpter infirmitatem noſtram: quia diei clari
tatẽ tolerare et videre nõ poſſumus. Nam et nos ipſi chriſti
ani: in comparatione quidem infidelium lux iã ſumus. Vn
de dicit apoſtolus. Fuiſtis enim aliquãdo tenebre nunc autẽ lux
in domino: ſicut filij lucis ambulate. Et alibi dixit. Nox ꝓ
ceſſit dies autem appropinquabit: abijciamus ergo opera
tenebrarũ et induamur arma lucis: ſic vt in die honeſte am
bulemus. Tamen quia in comparatione illius lucis ad quã F
venturi ſumus / adhuc nox eſt etiam dies in quo ſumus: au
di Petrũ apoſtolũ. Delatã dicit dño chriſto voce de ma
gnifica poteſtate. Tu es filius meus dilectus: in quo bñ com Matth. iij
placui. Hanc vocẽ inquit nos de celo audiuimus delatam:
cũ eſſemus cũ illo in mõte ſancto. Sed quia nos nõ ibi fuimus
⁊ iſtam vocem de celo tunc non audiuimus: ait ad nos ipſe
petrus. Et habemus certiorem propheticum ſermonem. ij. Petri. j
Preuidens enim dominus ieſus chriſtus impios quoſdã
futuros qui miraculis eius calũniarentur magicis artibus
ea tribuẽdo: prophetas ante ꝓmiſit. Nunquid enim ſi magus
erat et magicis artibus fecit vt coleretur: et mortuus ma
gus erat antequã natus? Prophetas audi o hõ mortue ⁊ ver
meſcendo calũnioſe. Prophetas audi / lege / audi quia ante
dñm venerunt. Habemus (inquit apoſtolus Petrus) certio
rem propheticũ ſermonem cui benefacitis attẽdẽtes ſicut
lucerne ĩ obſcuro loco: donec dies luceſcat ⁊ lucifer oriatur
in cordibus veſtris. Quando ergo dominus ieſus chriſtus
venerit: ⁊ ſicut dicit apoſtolus etiã Paulus: illuminauerit
occulta tenebrarũ et manifeſtauerit cogitatiões cordis vt
laus ſit vnicuiq̃ a deo: tũc preſente tali die lucerne nõ erũt
neceſſarie. Nõ legetur nobis propheta: non aperietur codex
apoſtoli: non requiretur teſtimoniũ iohannis: nõ ipſo indi
gebimus euãgelio. Ergo oẽs ſcripture tollẽtur de medio
que nobis in huius ſeculi nocte tanquã lucerne accẽdebantur
ne in tenebris remaneremus. Iſtis omnibus ſublatis / ne
quaſi nobis luceant indigentibus / ⁊ ipſis hominibus dei ꝑ
quos hec miniſtrata ſunt / nobiſcum lumẽ illud verũ clarũ
q̃ videntibus: remotis ergo his adiumẽtis qđ videbimus?
Vnde paſcetur mens noſtra? Vnde obtutus ille letabitur?
vnde erit illud gaudiũ: quod nec oculus vidit: nec auris au
diuit: nec in cor hominis aſcẽdit? Quid videbimus? Obſe
cro vos amate mecũ: currite credendo mecum: patriam ſu
pernã deſideremus: ſuperne patrie ſuſpiremus: peregrinos
nos eſſe hic ſentiamus. Quid tũc videbimus: dicat nũc euã
gelium. In principio erat verbũ: ⁊ verbum erat apud deũ: Joh. j.
⁊ deus erat verbũ. Vnde tibi ros inſperſus eſt ad fontem
venies. vnde radius ꝑ obliqua ⁊ ꝑ anfractuoſa tibi ad cor
tenebroſum miſſus eſt / nudam ipſam lucẽ videbis: cui vi
dende ferendeq̃ mundaris. Dilectiſſimi qđ ⁊ heſterno cõ
memoraui: iohannes ipſe dicit. Filij dei ſumus: et nondum
apparuit quid erimus. Scimus quia cum apparuerit ſimiles
ei erimus: quomodo videbimus eũ ſicuti eſt. Sentio veſtros
affectus attolli mecũ in ſuperna: ſed corpus qđ corrũpitur ag Sapien. j.
grauat aĩam: ⁊ deprimit terrena inhabitatio ſenſum multa
cogitantẽ. Depoſiturus ſum ⁊ ego codicem iſtum: diſceſſu
ri eſtis ⁊ vos quiſq̃ ad ſua. Bene nobis fuit in luce cõmuni
bene gauiſi ſumus: bene exultauimus: ſed cũ ab inuicem re
cedimus / ab illo non recedamus.

Tractatus. xxxvj.

¶ Vos ſecundum carnẽ iudicatis ego nõ iudico quenquã
et ſi iudico ego iudiciũ meum verũ eſt quia ſolus
non ſum ſed ego et qui miſit me pater: et in lege
veſtra ſcriptum eſt quia duorum hominum teſti
monium verum eſt. Ego ſum qui teſtimoniũ per
hibeo de meipſo et teſtimonium perhibet de me

qui miſit me pater.

A Jn quattuoꝛ euangelijs vel potiꝰ quattuoꝛ libris
vnius euangelij: ſanctus iohannes apoſtolus nō
immerito ſm intelligentiam ſpiritualē aquile cō
paratus: altiꝰ multoqꝫ ſublimius alijs tribꝰ ere-
xit predicationem ſuā: ⁊ in eius erectiōe etiā coꝛda noſtra
erigi voluit. Nam ceteri tres euangeliſte tanq̄ cū homine
domino in terra ambulabant: de diuinitate eiꝰ pauca dixe-
runt: iſtum aūt quaſi piguerit in terra ambulare: ſicut ipſo
exoꝛdio ſui ſermōis intonuit: erexit ſe non ſolum ſup terrā
⁊ ſuper omnem ambitum aeris ⁊ celi: ſed ſuper omnem etiā
exercitum angeloꝛū: omnemqꝫ conſtitutionē inuiſibiliū po
teſtatū: ⁊ peruenit ad eū per quē facta ſunt omnia/ dicēdo.
Joh. i. In principio erat verbum: ⁊ verbum erat apud deū: ⁊ deꝰ
erat verbū. Hoc erat in principio apud deū. Omnia per ip
ſum facta ſunt: ⁊ ſine ipſo factū eſt. Huic tante ſublimitati
principij: etiā cetera congrua ꝑdicauit: ⁊ de dn̄i diuinitate
quomodo nullꝰ alius eſt locutꝰ. Hoc ructabat: qđ biberat.
Non eñ ſine cauſa de illo in iſto euāgelio narratur: qꝛ et in
cōuiuio ſuper pectus dn̄i diſcumbebat. De illo ergo pecto
re in ſecreto bibebat. Sed qđ in ſecreto bibit/ in manifeſto
eructauit. Ut perueniat ad oēs gentes nō ſolū incarnatio
filij dei: paſſio ⁊ reſurrectio: ſed etiā qđ erat ante īcarnatio
nem: vnicus patri: verbū patris: coeternus generāti equa-
Joh. xiiij. lis ei a quo miſſus eſt: ſed in ipſa miſſione minoꝛ factꝰ quo
maioꝛ eſſet pater Quicqđ ergo humiliter poſitum auditis
de dn̄o ieſu chꝛiſto: ſuſcipite carnis diſpenſationē. Cogita
te qualis factꝰ eſt ꝓpter nos nō qualis erat vt faceret nos.
Quicquid aūt ſublime ⁊ ſupra omnes creaturas excelſum
atqꝫ diuinū ⁊ patri equale atqꝫ coeternū de illo audieritis
in euangelio poni vel legeritis: ſcitote vos hoc legere qđ
ad foꝛmā dei pertinet nō quod ad foꝛmā ſerui. Qꝛ ſi iſtā re-
gulam tenueritis qui capere poteſtis: non aūt omnes cape
re poteſtis ſed oēs credere debetis. Si ergo hāc regulam
tenueritis aduerſus calumnias tenebrarū hereticarū tāq̄
in lumine ambulātes ſecuri pugnabitis. Non eñ defuerūt
q̄ ſola euangelica teſtimonia legendo ſectarenť que de hu-
militate xp̄i poſita ſunt: q̄ aduerſus ea teſtimonia q̄ de di-
uinitate eiꝰ locuta ſunt ſurdi fuerunt. Ideo ſurdi vt male
verboſi. Itē quidā illa ſola attēdentes q̄ de dn̄i ſublimita
te dicta ſunt. etiam ipſi miam eius qua homo factus eſt ꝓ-
pter nos ⁊ ſi legerunt non crediderūt: ⁊ ab hoībus inducta
atqꝫ falſa eſſe putauerunt: contendentes deum tantummo-
do fuiſſe dominū noſtrum chꝛiſtum: non etiam hoīem. Alij
ſic: alij ſic: vtriqꝫ ī erroꝛe. Catholica aūt fides ex vtroqꝫ ve
rum tenens qđ tenet: ⁊ predicās quod credit: et deum xp̄m
intellexit: ⁊ hoīem credidit. Utrūqꝫ eñ ſcriptū eſt: ⁊ vtrūqꝫ
verum eſt. Si deū tantum dixeris chꝛiſtum: medicinā ne-
gas qua ſanatus es. Si hominē tantum dixeris chꝛiſtum:
potentiā negas qua creatꝰ es. Utrūqꝫ igiť tene aīa fidelis
⁊ coꝛ catholicū/ vtrūqꝫ tene: vtrūqꝫ crede: vtrūqꝫ fideliter
confitere. Et deus xp̄s eſt: ⁊ homo chꝛiſtus. Qualis deus
chꝛiſtus? Equalis patri: vnus cum patre. Qualis hō xp̄s?
De virgine natus trahens de hoīe moꝛtalitatē: nō trahēs
iniquitatem. Iſti ergo iudei videbant hoīem: nec intellige
bant nec credebāt deū. Atqꝫ inter cetera audiſtis iam quē-
admodum ei dixerunt. Tu de teipſo teſtimoniū dicis: teſti
B monium tuū non eſt verū. Audiſtis etiā quid ille reſpōde-
rit: cum heſterno die lectū eſſet ⁊ ꝓ noſtris viribꝰ diſputa-
tum. Hodie verba eiꝰ hec locuta ſunt: [vos ſm carnē iudi-
catis.] Ideo inq̄t mihi dicitis: tu de te teſtimoniū dicis: te
ſtimoniū tuum nō eſt verū: qꝛ ſm carnem iudicatis qꝛ deū
non intelligitis: ⁊ hominem videtis: ⁊ hominem perſequē-
do/ deū latentē offenditis: ergo ſm carnē iudicatis. Ideo
vobis arrogans videoꝛ: qꝛ ego teſtimoniū perhibeo. Om-
nis eñ homo qui de ſe perhibere vult teſtimoniū laudabi-
Prouer. bile: arrogans ⁊ ſuperbꝰ videtur. Ideo ſcriptum eſt. Non
xxvij. te laudet os tuum: ſed laudet te os proximi tui. Sed hoc
homini dictū eſt: infirmi eñ ſumus ⁊ apud infirmos loqui
mur: verū dicere ⁊ mentiri poſſumus: ⁊ ſi verū dicere debe
mus ⁊ mentiri tñ poſſumus cum volumus. Lux mētiri nō
poteſt. Abſit vt in lucis diuine ſplendoꝛe: tenebre mēdacij
reperiantur. Loquebatur ille tanq̄ lux: loquebatur tanq̄
veritas: ſed lux in tenebris lucebat ⁊ tenebre eam non com
prehenderunt. Ideo ſm carnem iudicabāt. Uos inq̄t ſm
carnem iudicatis: [ego nō iudico quemq̄.] Non ergo iudi
cat quemq̄ dominus ieſus chꝛiſtus? Nōne ipſe eſt quē cō
fitemur reſurrexiſſe tertia die: aſcēdiſſe in celum: ibi ſedere
ad dexteram patris: inde eſſe venturū ad iudicādos viuos
⁊ moꝛtuos? Nōne ipſa eſt fides noſtra de qua dicit apoſto
lus: coꝛde creditur ad iuſticiā: oꝛe autē confeſſio fit ad ſalu ij. Timo.
tem? Ergo quando iſta confitemur: contra dominum loq̄- iiij.
mur? Nos dicimus venturū iudicem viuoꝛū et moꝛtuoꝛū: Joh. iij.
ipſe aūt dicit/ ego non iudico quemq̄: id eſt modo: ſicut di
cit alio loco: ego nō veni vt iudicem mundū ſed vt ſaluum
faciam mundū: non iudicium ſuū negando ſed differendo
Aut certe qꝛ dixerat: vos ſm carnem iudicatis: ita ſubiun-
xit: ego non iudico quēq̄ vt ſubaudias/ ſm carnem. Nullꝰ
ergo nobis contra fidem quā tenemus ⁊ anūciamus de iu
dice chꝛiſto ſcrupulus dubitatiōis in coꝛde remaneat. Ue
nit chꝛiſtus ſed primo ſaluare poſtea iudicare: eos iudicā-
do in penā q̄ ſaluari noluerūt: eos perducendo ad vitā qui
credendo ſalutē non reſpuerunt. Prima ergo diſpenſatio
domini noſtri ieſu chꝛiſti medicinalis ē nō iudicialis. Nā
ſi primo veniſſet iudicaturus: neminē inueniſſet cui ꝓmia
iuſticie redderet. Qꝛ ergo vidit oēs peccatoꝛes ⁊ oīno ne-
minem eſſe immunē a moꝛte peccati: prius erat eiꝰ mia pre
roganda: ⁊ poſt exercendū iudicium. Qꝛ de illo cātauerat
pſalmus. Miſericoꝛdiā ⁊ iudicium cantabo tibi dn̄e. Non Ps. c.
eñ iudicium ait ⁊ miſericoꝛdiam. Nā ſi primo eſſet iudiciū
nulla eſſet miſericoꝛdia. Sed ꝑmo miſericoꝛdia: poſtea iu-
dicium Que eſt primo miſericoꝛdia? Creatoꝛ hoīs/ homo
eſſe dignatus eſt: factus eſt qđ fecerat: ne periret qđ fecerat
Quid huic miſericoꝛdie addi poteſt? Et tñ addidit. Par
fuit ei hoīem fieri: ſed etiam ab hoībus reprobari. Parū
fuit reprobari/ ⁊ exhonoꝛari. Parū erat exhonoꝛari/ et oc-
cidi. Sed hoc parum eſt/ moꝛte crucis? Nā ⁊ cum eiꝰ obe-
dientiam vſqꝫ ad moꝛtem factā cōmendaret apoſtolus: pa C
rum illi fuit dicere: factus obediens vſqꝫ ad moꝛtē: non eñ Phil. ij.
qualemcūqꝫ moꝛtē: ſed addidit/ moꝛtem autē crucis. Illa
moꝛte peius nihil fuit: inter oīa genera moꝛtiū. Deniqꝫ vbi
doloꝛes acerrimi exagitant: cruciatus vocať/ a cruce noīa
tus. Pendentes eñ in ligno crucifixi: clauis ad lignū pe-
dibus manibuſqꝫ cōfigi: producta moꝛte necabantur. Nō
eñ crucifigi hoc erat occidi/ ſed diu viuebať in cruce. Nō
qꝛ longioꝛ vita eligebatur ſed quia moꝛs ipſa protendeba-
tur: ne doloꝛ citius finiretur. Moꝛi voluit pro nobis: parū
dicimus crucifigi dignatꝰ eſt: vſqꝫ ad moꝛtem crucis obe-
diens factꝰ. Elegit extremum et peſſimum genꝰ moꝛtis: q̄
omnem fuerat ablaturus moꝛtē. De moꝛte peſſima: occidit
omnem moꝛtem. Peſſima eñ erat non intelligentibus iu-
deis: nam a dn̄o electa erat. Ipſam eñ crucem ſuam ſignū
habiturus erat: ipſam crucem de diabolo ſuperato tanq̄
tropheum in frontibꝰ fidelium poſiturꝰ: vt diceret apoſto
lus. Mihi autē abſit gloꝛiari niſi in cruce domini noſtri ie- Gal. vj.
ſu chꝛiſti: per quē mihi mundus crucifixus eſt ⁊ ego mūdo
Nihil erat tunc in carne intolerabiliꝰ. nihil eſt nunc in fron
te gloꝛioſius. Quid ſeruat fideli ſuo: qui talē honoꝛē dedit
ſupplicio ſuo? Deniqꝫ modo in penis reoꝝ non eſt apud ro
manos. Ubi eñ dn̄i crux honoꝛata eſt: putatū eſt qđ et reꝰ
honoꝛaretur ſi crucifigeretur. Qui ergo ideo venit/ neminē
iudicauit: ⁊ mala paſſus eſt. Pertulit iniuſtum iudiciū vt
ageret iuſtum. Sed in eo quod pertulit iniuſtū: miſericoꝛ-
die fuit. Deniqꝫ ita humilis factus eſt: vt perueniret ad cru
cem: diſtulit quidem potentiā: ſed publicauit miſericoꝛdiā
Unde diſtulit potentiā? Quia de cruce noluit deſcendere:
q̄ potuit de ſepulchꝛo reſurgere. Unde publicauit miſeri-
coꝛdiam? Qꝛ pendens in cruce dixit. Pater ignoſce illis:
qꝛ neſciunt quid faciunt. Siue ergo propter hoc quia non
venerat iudicare mundum ſed ſaluare mundum/ dixit: ego
non quemq̄ iudico: ſiue quēadmodum cōmemoraui quo-
modo dixerat/ vos ſm carnē iudicatis: addidit: ego nō iu-
dico quemq̄: vt intelligamus xp̄m non ſm carnem iudica-
re ſicut ab hoībus iudicatus eſt. Nam vt agnoſcatis iam
⁊ iudicē chꝛiſtum: audite quod ſequitur. [Et ſi iudico ego
iudicium meū verum eſt.] Ecce habes ⁊ iudicē. Sed agno
ſce ſaluatoꝛem: ne ſētias iudicem. Quare autem dixit iudi-

cium ſuum verum eſſe? [Qꝛ ſolus inquit non ſum ſed ego
D ⁊ qui miſit me pater.] Dixi vobis fratres: qꝛ iohannes iſte
euangeliſta ſanctus multum alte volat. Uix eſt eū mente
comprehendere. Myſterium aūt altius volantis: opus eſt
Ezech.i. vt cōmemorem charitati veſtre. Et apud ezechielem pro:
Apoc.iiii. phetā in apocalypſi ipſius iohannis cuius eſt hoc euange
lium cōmemoratur animal quadrupes habēs quattuor ꝑ:
ſonas: hominis: vituli: leonis: aqle. Qui ante nos ſcriptura
rum ſancta᷑ myſteria tractauerūt: pleriqꝫ in hoc animali:
vel potiꝰ in his aīalibus quattuor euāgeliſtas intellexerūt
Leonē pro rege poſitū: quomodo videtur leo rex eſſe quo:
dāmodo beſtiarū ꝓpter potentiā ⁊ terribilem fortitudinē.
Hec perſona tributa eſt mattheo: qꝛ in generationibꝰ dñi/
regum ſeriē ꝓſecutus eſt: quēadmodum eſſet dominꝰ per
ſtirpem regiā de ſemie dauid regis. Lucas aūt quomodo
cepit a ſacerdotio zacharie ſacerdotis/ faciens mentionē
patris iohānis baptiſte: vitulo deputatus eſt qꝛ magna vi
ctima vitulus erat in ſacrificiis ſacerdotū. Marco homo
xp̄s merito aſſignatus eſt: qꝛ neqꝫ de regia poteſtate aliqd
dixit/ neqꝫ de ſacerdotali cepit: ſed tantū ab hoīe chriſto
exorſus eſt. Hi omnes prope de terrenis: id eſt de his q̄ in
terra geſſit dominꝰ noſter ieſus chriſtus nō receſſerūt. De
diuinitate eiꝰ perpauca locuti ſunt tāq̄ in terra cū illo am
bulantes. Reſtat aquila ipſe eſt iohannes ſublimiū ꝑdica:
tor: ⁊ lucis interne atqꝫ eterne fixis oculis contēplator. Di:
cunt em̄ ⁊ pulli aquilarū a parētibꝰ ſic probari: patris ſcili
cet vngue ſuſpēdi ⁊ radiis ſolis oppoūi: qui firme cōtēpla
tus fuerit filius agnoſcitur. Si acie palpitauerit: tāq̄ adul
E terinꝰ ab vngue dimittit. Jam ergo videte q̄ ſublimia lo
qui debuit: qui eſt aquile ꝯparatus. Et tū etiam nos humi
repētes: infirmi ⁊ vix vllius momenti inter homines: aude
mus tractare iſta ⁊ iſta exponere. Et putamus nos aut ca:
pere poſſe cū cogitamus aut capi dū dicimꝰ. Quare iſta di
xi? Forte ei poſt hec verba quiſqꝫ mihi iuſte dicat: pone er
go codicē. quod excedit menſurā tuam: qd ſumis in manū
tuā? quid ei cōmittis linguā tuā? Ad hoc reſpondeo. Mul
ti heretici abundāt: ⁊ ad hoc eos deus abundare ꝑmiſit ne
ſemꝑ lacte nutriamur: ⁊ in bruta infantia remaneamꝰ. Qꝛ
em̄ nō intellexerūt quomodo ꝯmendaret diuinitas chriſti
ſapuerūt ſicut voluerunt. Non autē recte ſapiendo: fideli:
bus catholicis queſtiones moleſtiſſimas intulerunt. Cepe
runt exagitare ⁊ fluctuare corda fideliū. Jam tunc neceſſi:
tas facta eſt ſpiritualibꝰ viris q̄ aliquid ſm diuinitatē dñi
noſtri ieſu chriſti nō ſolū legerant in euangelio: ſed etiā in:
tellexerant: vt contra arma diaboli chriſti arma proferrēt
⁊ de chriſti diuinitate aduerſus falſos fallaceſqꝫ doctores
quantū poſſent viribus apertiſſima cōflictatiōe pugnarēt:
ne cum ipſi tacerēt: alii perirent. Quicunqꝫ em̄ ſenſerūt do
minum noſtrum ieſum chriſtum aut diuerſe ſubſtantie eſſe
q̄ pater eſt: aut tantū eſſe chriſtum ſolū vt ipſe ſit pater/ ipſe
ſit filius/ ipſe ſit ſpiritus ſanctus: quicūqꝫ etiam ſentire vo:
luerunt hominē fuiſſe ſolum: non deū factū hominem: aut
ita deum vt in ſua diuinitate mutabilē: aut ita deum vt nō
⁊ hominem: a fide naufragauerunt ⁊ de portu eccleſie pro:
iecti ſunt: ne inquietudine ſua naues ſecū poſitas frāgerēt
Que res coegit vt etiā nos minimi ⁊ quantū ad nos perti:
net prorſus indigni/ q̄tum aūt ad illius miſericordiā in ali
quo diſpenſatorū eius numero conſtituti: non vobis tacea
mus qđ aut intelligatis mecūqꝫ gaudeatis: aut ſi intellige
re nondū valetis: credēdo ſecuri in portu maneatis. Dicā
ergo: capiat q̄ poteſt: credat q̄ non poteſt. Tamen dicā qđ
ait dominꝰ: vos ſm carnem iudicatis ego non iudico quē
q̄ aut modo aut ſm carnē. Sed et ſi ego iudico: iudicium
meū verum eſt. Quare iudiciū meum verū eſt? Quia ſolus
nō ſum inquit: ſed ego ⁊ qui miſit me pater. Quid ergo do:
F mine ieſu? Si ſolus eſſes falſum eſſet iudiciū tuum: ⁊ ideo
verum iudicas quia ſolus nō es: ſed tu ⁊ qui te miſit pater
Quid reſponſurus ſum: ipſe reſpondeat. Uerū eſt inquit iu
dicium meū. Quare? qꝛ ſolus non ſum: ſed ego et qui miſit
me pater mecū eſt. Si tecū eſt: quomodo te miſit? Et te mi
ſit: ⁊ tecum eſt. Ita ne ⁊ miſſus nō receſſiſti: ita ne ⁊ ad nos
veniſti: ⁊ ibi manſiſti? Quomodo iſtud creditur: quomodo
capitur? Ad hec duo reſpōdeo. Quomodo capit᷑: recte di:
cis. Quomodo credit᷑: nō recte dicis. Immo ideo bene cre
ditur: qꝛ non cito capitur. Nam ſi cito caperetur: nō opus
erat vt crederet᷑ qꝛ videretur. Ideo credis quia non capis
Sed credēdo ſis idoneus vt capias. Nam ſi nō credis: nū
q̄ capies: qꝛ minus idoneus remanebis. Fides ergo mun:
dat te: vt intellectꝰ impleat te. Uerū eſt inqt iudiciū meū:
qꝛ ſolus non ſum: ſed ego ⁊ qui miſit me pater. Ergo domi
ne deꝰ noſter ieſu chriſte: miſſio tua: incarnatio tua eſt. Sic
video: ſic intelligo. Poſtremo ſic credo: ne arrogātie ſit di
cere ſic intelligo. Prorſus ⁊ hic eſt dñs noſter ieſus chriſtꝰ
Immo hic erat ſm carnē: modo hic eſt ſm diuinitatē: ⁊ cū
patre erat ⁊ a patre nō receſſerat. Quod ergo dicitur miſſꝰ
veniſſe ad nos: incarnatio ipſius cōmendatur: qꝛ pater nō
eſt incarnatus. Nam ſabelliani dicti ſunt quidam heretici
qui vocantur et patripaſſiani: qui dicunt ipſum patrē paſ:
ſum fuiſſe. Noli tu catholice. Si em̄ fueris patripaſſianus:
non eris ſanus. Ergo intellige miſſionē filii nominatam/ in
carnationē filii. Patrem autem incarnatū eſſe non credas
Sed ⁊ a filio incarnato patrē receſſiſſe nō credas. Ille car:
nem portabat: ille aūt cum filio erat. Si ī celo pater: in ter:
ra filiꝰ: quomodo pater cū filio erat? Qꝛ ⁊ pater ⁊ filius vbi
qꝫ erant. Non em̄ in celo ſic eſt deus: vt non ſit in terra. Au:
di illū qui volebat fugere iudiciū dei: ⁊ nō inueniebat qua.
Quo ibo inquit a ſpiritu tuo: ⁊ a facie tua q̄ fugiā? Si aſcē Pſalmo. cxxxviii.
dero in celum tu ibi es. De terra erat queſtio: audi quod ſe
quitur. Si deſcēdero in infernū ades. Si ergo ⁊ in infernū
dicitur ꝙ adſit: quid rerū remanet vbi non ſit? Uox em̄ dei
eſt apud prophetam. Celū ⁊ terrā ego impleo. Ubiqꝫ ergo Hieremi.
eſt: qui nullo claudit᷑ loco. Noli ab illo auerti ⁊ tecū eſt. Si xxiii.
vis ad eū peruenire: noli piger eſſe amare. Non em̄ pedibꝰ
ſed affectibus curris: vno loco manēs venis/ ſi credis ⁊ di
ligis. Ergo vbiqꝫ eſt. Si vbiqꝫ eſt: quomodo cū filio nō eſt
Ita ne cū filio nō eſt: qui ſi credis ⁊ tecum eſt? Unde ergo
verum eſt iudiciū eius: niſi qꝛ verꝰ eſt filius? Hoc em̄ dixit
Et ſi iudico verū eſt iudiciū meum: qꝛ ſolus non ſum ſed
ego ⁊ qui miſit me pater. Tāq̄ diceret. Uerum eſt iudiciū
meum: qꝛ filius dei ſum. Unde probas: qꝛ filius dei es? Qꝛ
ſolus non ſum: ſed ego et qui miſit me pater. Erubeſce ſa: G
belliane. Audis filium: audis patrem. Pater pater eſt. Fi:
lius filius eſt. Non dixit ego ſum pater ⁊ ego ipſe ſum filiꝰ
ſed ſolus non ſum inquit. Quare ſolus non es? Quia mecū
eſt pater. Ego ſum: ⁊ qui me miſit pater. Audis ego ſum et
qui me miſit. Ne perdas perſonam: diſtingue ꝑſonas/ diſti
gue intelligentiam noli ſeparare perfidia: ne iterū quaſi fu
giens caribdim in ſcillā incurras. Uorabat em̄ te gurges
impietatis ſabellianorū: vt diceres ipſum eſſe patrē qui eſt
filiꝰ. Modo didiciſti/ ſolus nō ſum: ſed ego et qui miſit me
pater. Agnoſcis quia pater pater eſt: ⁊ filiꝰ filius eſt. Bene
agnoſcis: ſed noli dicere: pater maior eſt: filiꝰ minor eſt. No
li dicere pater aurum eſt: filius argentū eſt. Una ſubſtātia
eſt: vna diuinitas: vna coeternitas: ꝑfecta equalitas: diſſi:
militudo nulla. Nam ſi tantūmodo alterum credideris eē
xp̄m: non eum qui pater eſt: et in aliquo tamen diſtantē ſm
naturā eē putaueris: a caribdi qdē euaſiſti: ſꝫ in ſcilleis ſco
pulis naufragaſti. In medio nauiga: vtrūqꝫ ꝑiculoſum la:
tus euita. Pater pater eſt: filiꝰ filiꝰ eſt. Jam dicis pater pa
ter eſt: filius filiꝰ eſt: bene periculū abſorbētis gurgitis eua
ſiſti. Quid vis ire in alterā partē: vt dicas aliud eſt pater:
filius aliud? Alius eſt recte dicis: aliud non recte. Alius eſt
filius: qꝛ non eſt ipſe qui pater: ⁊ alius pater qꝛ non eſt ipſe
qui filius. Non tñ aliud ſed hoc ipſum eſt ⁊ pater et filius.
Quid eſt hoc ipſum eſt? Unus deus eſt. Audiſti qꝛ nō ſum
ſolus: ſꝫ ego ⁊ q̄ miſit me pater. Audi quomodo credas pa
trem ⁊ filiū. Audi ipſum filiū: ego ⁊ pater vnum ſumꝰ. Nō Joh.x.
dixit pater ego ſum: aut ego et pater vnū eſt. Sed cū dicit
ego ⁊ pater vnum ſumꝰ: vtrūqꝫ audi / ⁊ vnum ⁊ ſumus: ⁊ a
caribdi ⁊ a ſcilla liberaberis. In duobꝰ iſtis verbis qđ di:
xit vnū: liberat te ab arrio: quod dixit ſumꝰ: liberat te a ſa:
bellio. Si vnum: non ergo diuerſum. Si ſumꝰ: ergo ⁊ pater
⁊ filius. Sumus em̄ non diceret de vno: ſed vnum non di:
ceret de diuerſis. Ergo ideo verum eſt inquit iudiciū meū
breuiter vt audias: qꝛ filius dei ſum. Sed ſic tibi ꝑſuadeo
inquit qꝛ filius dei ſum vt intelligas quia mecū eſt pater.
Nō ſic ſū filiꝰ: vt ipſm deſeruerim. Nō ita hic ſum vt cū ipo
non ſim: non ita ibi ille eſt vt mecū nō ſit. Formam ſerui ac

cepi:ſed formã dei non amiſi. Solus ergo inquit nõ ſum:ſʒ
B egoꝛ qui miſit me pater. Dixerat de iudicio:de teſtimonio
vult dicere. [In lege inq̃t veſtra ſcriptũ eſt:qꝛ duorum ho:
minum teſtimonium verum eſt. Ego ſum qui teſtimoniũ ꝑ
hibeo de me ipſo:ꝛ teſtimonium perhibet de me q̃ miſit me
pater.] Expoſuit illis ꝛ legẽ:ſi ingrati non eſſent. Magna
ei queſtio eſt fratres mei:ꝛ valde mihi videtur in myſterio
res eſſe conſtituta:vbi deus dixit:in ore duoꝝ vel trium te:
ſtium ſtabit omne verbũ. Ueritas querit per duos teſtes?
Ita plane:ſic ſe habet humani generis cõſuetudo. Sed tñ
Dañ.xiij. fieri poteſt:vt ꝛ duo mentiant. Suſanna caſta duob⁹ falſis
Ma.xxvj teſtibus vrgebatur. Nunquid qꝛ duo erãt:ideo falſi teſtes
non erant? De duob⁹ dicim⁹ aut de trib⁹:vniuerſus popu:
lus mentitus eſt contra xp̄m. Si ergo populus cõſtans ex
magna hoim̃ multitudine/falſus teſtis inuẽtus eſt:quõ ac:
cipiendum eſt/in ore duorum vel trium teſtiũ ſtabit omne
verbũ:niſi qꝛ hoc modo per myſteriũ trinitas cõmendata
eſt. In qua eſt ꝑpetua ſtabilitas veritatis? Uis habere bo
nã cauſam?habeto duos vel tres teſtes:patrẽ ꝛ filiũ ꝛ ſpi:
ritũ ſanctum. Deniqꝫ qñ ſuſanna caſta femina fideliſqꝫ con
iunx/duob⁹ falſis teſtibus vrgebat:trinitas illi in cõſcien:
tia atqꝫ ĩ occulto ſuffragabat. Illa trinitas de occulto vnũ
teſtem danielẽ excitauit:ꝛ duos cõuicit. Ergo qꝛ in lege ve
ſtra ſcriptum eſt duorum hoim̃ teſtimonium verũ eſſe:ac:
cipite noſtrum teſtimonium ne ſentiatis iudiciũ. Ego eñ
inquit nõ iudico quẽq̃ꝫ. ſed teſtimoniũ ꝑhibeo de me. Dif:
fero iudicium:nõ differo teſtimonium. Eligam⁹ nobis fra
tres contra linguas hoim̃:contra infirmas ſuſpitiones ge
neris humani/deum iudicẽ:deum teſtem. Nõ eñ dedigna
tur teſtis eſſe qui iudex eſt:aut promouet cũ ſit iudex: quõ
qui teſtis eſt:ipſe iudex erit. Quare ipſe teſtis? Qꝛ non que
rit alium vnde cognoſcat qui ſit. Quare ipſe iudex? Qꝛ ipſe
habet poteſtatẽ mortificandi ꝛ viuificandi: dãnandi et ab
ſoluendi:in gehennã precipitandi ꝛ in celos leuãdi:diabo:
lo cõiungendi ꝛ cũ angelis coronãdi. Cũ ergo ipſe habeat
hanc poteſtatẽ:iudex eſt. Qꝛ vero vt te cognoſcat non que
rit alium teſtẽ.qui tunc iudicabit te modo videt te. Non eſt
vnde illum fallas:cũ ceperit iudicare. Non eñ adhibes ti:
bi aliquos falſos teſtes:qui iudicẽ illũ poſſent circũuenire
Quando ceperit iudicare deus:hoc tibi dicet. Qñ contem
nebas ego videbam:ꝛ quando nõ credebas/ſententiã meã
non fruſtrabã:differebã non auferebã. Noluiſti audire qḋ
precepi:ſenties qḋ predixi. Si aũt audias que precepi/non
mala ſenties que predixi:ſed bona percipies q̃ promiſi. Ne
aliquem ſane moueat qḋ ait:verũ eſt iudiciũ meũ qꝛ ſolus
Ioh.v. non ſum ſed ego ꝛ qui miſit me pater:cũ alibi dixerit:pater
non iudicat quẽq̃ꝫ:ſed omne iudicium dedit filio. Iam in
eiſdem verbis euangelij diſputauimus ꝛ nunc ad monem⁹
non hoc ideo dictũ qꝛ pater non erit cũ filio iudicante:ſed
quomodo bonis ꝛ malis in iudicio ſolus filius apparebit
in ea forma in qua paſſus eſt ꝛ reſurrexit ꝛ aſcẽdit in celum
Actuũ.j. Diſcipulis q̃ppe tunc aſpicientib⁹ aſcendentẽ vox angeli:
ca ſonuit ſic veniet quẽadmodũ vidiſtis eũ euntẽ in celũ:
id eſt in forma hoĩs in qua iudicat⁹ eſt iudicabit: vt etiam
Ioh.xix. illud propheticũ impleat:videbunt in quẽ pupugerũt. Cũ
vero eũtibus iuſtis in vitã eternam videbim⁹ eũ ſicuti eſt:
non erit illud iudiciũ viuorum ꝛ mortuoꝝ:ſed premium tã
tummodo viuorum. Itẽ ne moueat qḋ ait:in lege vr̃a ſcri:
ptum eſt:qꝛ duorũ hoim̃ teſtimonium verum eſt. Et ideo
quiſq̃ꝫ exiſtimet nõ fuiſſe illam legem dei:qꝛ non dictum eſt
in lege dei:ſciat ita dictũ eſſe in lege veſtra:tanq̃ꝫ diceret q̃
vobis eſt data. A quo niſi a deo? Sicut dicimus:panẽ no:
ſtrum quotidianum:ꝛ tñ dicimus:da nobis hodie.

Tractatus.xxxviij.

Dicebãt ergo ei vbi nã eſt pater tuus. Reſpõdit
ieſus neqꝫ me ſcitiſ:neqꝫ patrẽ meũ. Si me ſciretiſ
forſitã ꝛ patrẽ meũ ſciretis. Hec verba locut⁹ eſt
ieſus in gazophilatio docẽs in tẽplo ꝛ nemo ap:
prehẽdit eum qꝛ necdũ venerat hora ei⁹.
A Quod in ſancto euãgelio breuiter dicitur:nõ bre:
uiter oportet exponi vt qḋ audit intelligat. Uer
ba ei pauca domini ſed magna ſunt. Non nume
ro eſtimanda ſed põdere:nec ideo contẽnenda quia pauca
ſed ideo querẽda qꝛ magna. Qui affuiſtis heſterno die au:
diſtis: vt potuimus diſputauim⁹ ex eo q̃ ait dñs: vos ſm
carnem iudicatis:ego non iudico quemq̃ꝫ. Sed ꝛ ſi iudico
ego/iudiciũ meum verũ eſt:qꝛ ſolus non ſum:ſed ego ꝛ qui
miſit me pater. In lege veſtra ſcriptũ eſt:qꝛ duorum hoim̃
teſtimoniũ verum eſt. Ego ſum q̃ teſtimoniũ perhibeo de
me:ꝛ teſtimoniũ perhibet q̃ me miſit pater. Ex his verbis
heſterno vt dixi die/redditus eſt ſermo aurib⁹ ꝛ mentibus
veſtris. Hec cũ dominus dixiſſet:illi qui audierãt:vos ſm
carnem iudicatis:manifeſtauerũt quod audierunt. Reſpõ
derunt eñ dño loquẽti de deo patre ſuo ꝛ dixerũt. [† Ubi † Alia lit.
eſt pater tuus?] Patrẽ xp̄i carnaliter acceperunt:qꝛ verba dixerunt
chriſti ſm carnem iudicauerũt. Erat autem qui loquebat ergo ei.
in aperto caro:in occulto verbum. hõ manifeſtus:deus oc:
cultus. Uidebant indumentũ:ꝛ contẽnebant indutũ. Con
tẽnebant:qꝛ neſciebãt. Neſciebãt:qꝛ non videbant. Non vi
debant qꝛ ceci erãt. Ceci erant:qꝛ nõ credebant. Uideam⁹
ergo:ꝛ ad hec dñs quid reſponderit. Ubi eſt inquiunt pa:
ter tuus? audiuim⁹ eñ te dicere:ſolus non ſum: ſed ego ꝛ q̃
me miſit pater. Nos ſolũ te videm⁹:patrẽ tuum tecũ nõ vi
demus. Quõ te dicis ſolũ nõ eſſe:ſed cũ patre tuo eſſe? Aut
oſtende nobis tecum eſſe patrẽ tuum. [† Et dñs.] Nunq̃d † Alia lit.
me videtis:vt patrem oſtendam vobis? Hoc eñ ſequitur: Reſpõdit
hoc ſuis verbis ipſe reſpõdit:quorum verborum expoſitio ieſus.
nem nos ante premiſimus. Uidete eñ quid dixerit. [Neqꝫ
me ſcitis:neqꝫ patrem meum. Si me ſciretis:forſitan ꝛ pa:
trem meum ſciretis.] Dicitis ergo vbi eſt pater tuus:quaſi
iam me ſciatis:quaſi totum hoc ſim qḋ videtis. Ergo quia
me non noſtis:ideo vobis patrẽ meũ non oſtendo. Me q̃p
pe hominẽ putatis:ideo patrem meum hoĩem queritis:qꝛ
ſm carnem iudicatis. Qꝛ ergo ſm quod videtis aliud ſum
ꝛ aliud ſm qḋ nõ videtis:patrẽ aũt meum loquor occult⁹
occultũ:prius eſt vt me noueritis:tunc ꝛ patrẽ meũ ſcietis
Si eñ me ſciretis:ꝛ patrẽ meum forſitan ſciretis. Ille qui B
omnia ſcit qñ dicit forſitan:nõ dubitat ſed increpat. Atten
de eñ quomodo increpatiue dicatur ipſum forſitan: qḋ vi
detur eſſe verbũ dubitationis. Sed dubitationis verbũ ẽ
qñ dicitur ab homine:ideo dubitante qꝛ neſciente. Cũ ve:
ro dicitur a deo verbũ dubitationis:cũ deum nihil vtiqꝫ la
teat:illa dubitatione arguit ĩfidelitas nõ opinat diuinitas
Homines ei de his rebus quas certas habent aliqñ incre
patiue dubitant:id eſt verbũ dubitationis ponũt:cum cor
de non dubitent. Uelut ſi indigneris ſeruo tuo ꝛ dicas. Cõ
tẽnis me:conſidera:forſitan dñs tuus ſum. Hinc ꝛ apoſto
lus ad quoſdã contẽptores ſuos loquẽs ait. Puto autem j.Cor.vij.
q̃ ꝛ ego ſpiritũ dei habeo. Qui dicit puto: dubitare videt.
Sed ille increpabat nõ dubitabat. Et ipſe dñs chriſt⁹ alio
loco increpãs infidelitatẽ futurã generis humani:cum ve Lu.xviij.
nerit inquit filius hoĩs putas inueniet fidẽ in terra? Iam
quantũ exiſtimo itellexiſtis quomodo ſit poſitũ forſitã:ne
quis verborũ appẽſor ꝛ ſillabarũ examinator veluti latine
loqui ſciẽs/reprehẽdat verbũ quod dixit dei verbum ꝛ re:
prehendẽdo dei verbum:non eloquẽs ſed mut⁹ remaneat.
Quis eñ ſic loquit quõ loquit verbũ qḋ erat in principio
apud deũ? Noli verba iſta cõſiderare:ꝛ ex his verbis aſſue
tis illud verbũ metiri velle qḋ de⁹ eſt. Audis eñ verbum ꝛ
contẽnis. Audi deũ ꝛ time. In principio erat verbũ. Tu re Iohan.j.
uocas ad vſũ ſermocinationis tue:ꝛ dicis apud te. Quid ẽ
verbũ? Quid magnũ eſt verbũ? Sonat ꝛ tranſit. Uerbera
to aere aurẽ percũtit:poſtea non erit. Audi adhuc. Uerbũ
erat apud deũ. Manebat:nõ ſonãdo trãſibat. Adhuc forte
contẽnis? De⁹ erat verbũ. Apud teipſum o hõ cũ eſt in cor
de tuo verbũ:aliud eſt q̃ꝫ ſon⁹. Sed verbũ quod eſt apud te
vt tranſeat ad me:ſonũ quaſi vehiculũ querit. Aſſumit eñ
ſonum ĩponit ſe quodãmodo in vehiculũ:tranſcurrit aerẽ:
venit ad me nõ recedit a te. Sonus aũt vt veniret ad me re
ceſſit a te:nec perſtitit apud me. Uerbũ ei qḋ erat in corde
tuo:nũq̃d ſono pretereũte preterijt? Quod cogitabas dixi
ſti? Sed vt ad me perueniret qḋ apud te latebat: ſyllabas
ſonuiſti. Sonus ſyllabarũ perduxit ad aurẽ meã cogitatio
nem tuã. Per aurẽ meã deſcẽdit in cor meũ cogitatio tua:
ſonus medi⁹ tranſuolauit. Uerbũ vero illud qḋ aſſumpſit
ſonũ:anteq̃ꝫ ſonares erat apud te: qꝛ ſonuiſti/eſt apud me

et nõ receſſit a te. Hoc attēde quiſq̃s es examinator ſonorꝫ
Verbū dei cõtemnes: quia verbum hominis non cõprehē
dis. Scit ꝗ oīa per quē facta ſunt oīa: ⁊ tamen dubitando
C increpat. Si me ſciretis: forſitan ⁊ patrē meū ſciretis. In:
crepat infideles. Nam talem ſententiam dixit diſcipulis
ſuis. Sed ibi nõ eſt verbū dubitationis/ quia nõ fuit cauſa
increpādē īfidelitatis. Nam quomodo dixit iudeis: ſi me
ſciretis forſitan ⁊ patrē meū ſciretiſ: dixit ⁊ diſcipulis ſuis
quādo cum philippus interrogauit imo poſtulauit ⁊ ait/
Joh.xiiij. dñe oſtende nobis patrē ⁊ ſufficit nobis. Quaſi diceret et
iſte. Te iā nouimꝰ/ apparuiſti nobis/ videmus te/ digna:
tus es eligere nos: ſecuti ſumꝰ te/ mirabilia tua vidimus/
v̄ba ſalutis audiuimꝰ/ ꝓcepta ſuſcepimꝰ/ ꝓmiſſa ſperamꝰ
multū nobis cõferre preſentia tua ipſe dignatus es. Sed
tñ cū te nouerimꝰ q: patrē nõdū nouimus: inflammamur
deſiderio illius videndi quē nondū nouimus. Ac per h q:
te nouimus ſed non nobis ſufficit donec ⁊ patrē nouerimꝰ
oſtende nobis patrē et ſufficit nobis. Et dñs: vt ſcirent nõ
ſe noſſe quod ſe putabāt iam noſſe: tāto tpe vobiſcum ſum:
Joh.xiiij. ⁊ me neſcitis? Philippe qui me videt/ videt ⁊ patrē meū.
Nunq̇d habet iſta ſententia v̄bū dubitatiõis? Nunq̇d di:
xit: qui me videt forſitan videt ⁊ patrē. Quare? Q: fidelis
audiebat non fidei perſecutor: ideo non erat dñs increpa:
tor ſed doctor. Qui me videt videt et patrē meū. Et hic: ſi
me ſciretis ⁊ patrē ſciretis. Tollamꝰ v̄bū quo notata eſt ī:
fidelitas audientiū: ⁊ ipſa ſententia eſt. Iā heſterno die cõ
mēdauimꝰ charitati veſtre: ⁊ diximus ſententias iohānis
euangeliſte quibus nobis narrat quod a dño didicit: nec
diſcutiendas fuiſſe ſi fieri poſſet: niſi hereticorum cõmenta
cõpellerent. Breuiter ergo heſterno die inſinuauimꝰ chari
tati veſtre eſſe hereticos qui vocanꝉ patripaſſiani vl' a ſuo
auctore ſabelliani. Hi dicunt ipm eſſe patrē qui eſt filiꝰ: no
mina diuerſa vnam vero eſſe perſonā. Cū vult pater eſt in:
quiunt/ cum vult filiꝰ: tamen vnus eſt. Iterum ſunt alij he:
retici qui vocanꝉ arriani. Cõfitētur quidē vnicum patris
D filiū dnm noſtrū ieſum xpm. Illum patrē filij: iſtum filiū
patris. Eum ꝗ pater eſt non eſſe filiū: eum qui filius eſt nõ
eſſe patrem. Cõfitentur generationē ſed negant equalitatē
Nos: id eſt chatholica fides veniens de doctrina apoſto:
lorū: plātata in nobis/ per ſeriem ſucceſſionis accepta/ ſa:
na ad poſteros trāſmittēda: inter vtroſq̃: id ē inter vtrūq̃
errorē tenuit veritatē. In errore ſabellianorū vnꝰ eſt ſolus:
ipſe pater ꝗ filius. In errore arrianorū alius ē quidem pa
ter aliꝰ filiꝰ: ſed ipſe filiꝰ non ſolū alius ſed etiam aliud eſt.
Tu in medio q̇d? Excluſiſti ſabellianū: exclude ⁊ arrianū
Pater pater eſt/ filiꝰ filiꝰ eſt/ alius non aliō. Quia ego ⁊ pa
ter inquit vnū ſumus. Sicut etiā heſterno die q̄tū potui
cõmēdaui. Cum audit ſumus: abſcedat confuſus ſabel:
lianus. Cū audit vnū: abſcedat confuſus arrianus. Guber
net catholicus inter vtrūq̃ fidei ſue nauigiū: quō iam ca:
uendū eſt in vtroq̃ naufragiū. Dic ergo tu quod dicit euā
geliū: ego ⁊ pater vnū ſumꝰ. Non ergo diuerſum quia vnū:
non vnus q: ſumus. Pauloante dixit: iudiciū meū verum
eſt: q: ſolus nõ ſū ſed ego ⁊ qui miſit me pater. Tanq̃ dice
ret. Ideo iudiciū meū eſt verū/ q: filius dei ſum: q: verum
loquor: q: ipſe v̄itas ego ſum. Iſti carnaliter intelligentes
Joh.x. dixerunt. Vbi eſt pater tuꝰ? Modo audi arriane: neq̃ me
ſcitis neq̃ patrem meū. Quia ſi me ſciretis forſitan et pa:
trem meū ſciretis. Quid eſt ſi me ſciretis ⁊ patrem meum
ſciretiſ: niſi ego ⁊ pater vnū ſumꝰ? Quādo vides aliquē ali
cui ſimilem: intendat charitas veſtra/ quotidiana locutio
eſt: non ſit vobis arduū quod eſſe aduertitis vſitatū. Quā:
do ergo vides aliquē alicui ſimilem ⁊ noſti tu cui ſimilis
Joh.x. ſit: admirās dicis. Quomodo iſte homo ſimilis eſt illi ho:
mini? Hoc nõ diceres: niſi duo eſſent. Hic ille qui eū igno:
rat cui tu iſtū ſimilē dicis. Ita ne inq̇t ſimilis eſt. Et tu ad
eū. Quid enim? Tu illū nõ noſti? At ille. Nõ noui inq̇t. Iā
tu vt illū quē neſcit ei notū facias: ex preſente quem cernit
reſpondes ⁊ dicis: Hunc vidiſti: illū vidiſti. Nõ vtiq̃ quis
hoc dixiſti: vnū eſſe aſſeueraſti ⁊ duos negaſti: ſed propter
ſimilitudinē tale dediſti reſponſum. Iſtū noſti ⁊ illum no:
ſti: valde enī ſimilis eſt ⁊ nihil diſtat oīno. Hinc ⁊ dñs. Si
me inq̇t ſciretis ⁊ patrē meū ſciretis. Non q: pater eſt filiꝰ
ſed quia patri ſimilis eſt filiꝰ. Erubeſcat arrianꝰ. Gratias

dño q: ipſe arrianꝰ receſſit ab errore ſabelliano: ⁊ nõ eſt pa
tripaſſianus. Nõ dicit ipſum patrē indutum carne veniſſe
ad homines/ ipſum eē paſſum/ ipſum reſurrexiſſe/ ⁊ quodā
modo ad ſe aſcendiſſe. Hoc nõ dicit. Agnoſcit mecū patrē
patrē eſſe: ⁊ filiū filiū eſſe. Sed o frater euaſiſti illud naufra
giū: quare tendis in alterū? Si pater pater eſt: filiꝰ filiꝰ eſt.
Quare dicis ſimilē? quare diuerſum? quare aliā ſubſtātiā
Si diſſimilis eſſet: nūquid diceret diſcipulis ſuis: qui me Joh.xiiij.
videt videt ⁊ patrē? Nūq̇d diceret iudeis: ſi me ſciretis et
patrē meū ſciretis? Vnde hoc verū eſſet: niſi et illud verū:
ego ⁊ pater vnū ſumus. [Hec v̄ba locutus eſt in gazophi: E
latio: docēs in tēplo.] Magna fiducia ſine timore. Nõ eñ
pateretꝉ q̄ nollet: qui nec naſceretꝉ ſi nollet. Deniq̃ quod ſe
quitur: [⁊ nemo apprehēdit eū: q: nõdū venerat hora eiꝰ.]
Hoc itē nõnulli cū audiūt/ ſub fato fuiſſe dñm chriſtum
credunt ⁊ dicunt. Ecce xpus habebat fatū. O ſi cor tuum
non eſſet fatuū: non crederes fatū. Si fatū ſicut nõnulli in:
tellexerunt/ a fando dictū eſt: id eſt a loquēdo: verbum dei
quomodo habet fatum: qñ in ipo v̄bo oīa ſunt ꝗ ꝯdita ſūt
Non enī aliquid deꝰ conſtituit: qō ante neſciuit. In v̄bo ip Joh.j.
ſius erat quod factum eſt. Mundus factus eſt: ⁊ factus eſt
⁊ ibi erat. Quomodo et factus eſt ⁊ tibi erat. Quia domus
quā edificat inſtructor prius in arte erat. Et ibi meliꝰ erat
ſine vetuſtate/ ſine ruina. Tamē vt oſtendat artē/ fabricat
domū ⁊ ꝓceſſit quodāmō domus ex domo. Et ſi domus
ruat: ars manet. Ita apud dei v̄bū erant oīa ꝗ cõdita ſunt.
Quia oīa in ſapiētia fecit deꝰ: ⁊ cūcta nota fecit. Nõ eñ q:
fecit didicit: ſed q: nouerat fecit. Nobis q: facta ſunt nota
ſunt. Illi niſi nota eſſent facta nõ eſſent. Preceſſit ergo ver
bū. Et quid ante v̄bū dei? Nihil oīno. Nā ſi eſſet aliquid
ante nõ dictū eſſet: in principio erat verbū: ſed in principio Joh.j.
factum eſt verbū. Deniq̃ de mundo quid ait moyſes? In
principio fecit deꝰ celum et terrā. Fecit quod non erat. Si
ergo fecit qō nõ erat: ante quid erat? In pricipio erat ver: Gen.j.
bū. Et vnde celum ⁊ terra? Oīa per ipſum facta ſunt. Tu
ergo ponis xpm ſub fato. Vbi ſunt fata? In celo inquis: ī
ordine et conuerſionibus ſyderū. Quomodo ergo fatū hꝫ
ꝑ quē factū eſt celū ⁊ ſydera: cū tua volūtas ſi recte ſapies
trāſcēdat ⁊ ſydera? An quia noſti chriſti carnē fuiſſe ſub ce
lo: ideo putas ⁊ poteſtatem chriſti ſubditā celo? Audi ſtul
te: nõdū venerat hora eius. Non quia cogeretꝉ mori/ ſed q:
dignaretur occidi. Nouerat enim ipſe quando deberet mo
ri. Intēdit omnia que predicta ſunt de illo: et expectabat
finiri oīa que predicta ſunt ante eius paſſionē futura: vt cū
impleta eſſent: tūc veniret paſſio diſpoſitionis ordine: non
fatali neceſſitate. Deniq̃ audite vt ꝓphetis. Inter cetera ꝗ F
de illo ꝓphetata ſunt ſcriptū eſt etiā hoc. Dederūt in eſcā
meā fel: ⁊ in ſiti mea potauerūt me aceto. Quō facta ſint/ in
euangelio nouimus. Prius dederunt fel: accepit: guſtauit
⁊ deſpuit. Poſtea in cruce pendens: vt omnia predicta cõ
plerenꝉ ait. Sitio. Acceperūt ſpõgiā aceto plenā: ī arūdi:
ne ligauerūt ⁊ admouerūt pēdenti. Accepit ille ⁊ ait. Per Joh.xix.
fectū eſt. Quid eſt ꝑfectū eſt? Impleta ſunt oīa ꝗ ante paſ:
ſionem meā fuerant ꝓphetata. Ergo adhuc q̇d ꝑhic facio?
Deniq̃ poſtea q̃ dixit ꝑfectū eſt: inclinato capite tradidit
ſpiritum. Nunq̇d illi latrones iuxta confixi/ quando volue
runt expirauerūt? Tenebanꝉ vinculis carnis: q: nõ erant
creatores carnis. Clauis confixi/ diu cruciabanꝉ: quia in:
firmitati nõ dominabanꝉ. Dominus autem quādo voluit
carnem in vtero virginali accepit. Quādo voluit ad homi
nes proceſſit: q̃diu voluit inter homines vixit: q̃diu voluit
a carne diſceſſit. Hoc eſt poteſtatis non neceſſitatis. Hāc
ergo horam ille expectabat non fatalē ſed oportunā et vo:
luntariam: vt prius omnia complerētur que ante paſſionē
ipſius ꝯpleri oportebat. Nam quomodo ſub fati neceſſita:
te poſitus erat: qui alio loco dixit: poteſtatē habeo ponēdi Joh.x.
animā meā: et poteſtatē habeo iterū ſumendi eam? Nemo
tollet eā a me: ſed ego ipſe pono eam a me: ⁊ iterum ſumo
eam. Oſtendit hanc poteſtatem quando eum iudei quere:
bant. Quē queritis inquit? Et illi ieſum. Et ille. Ego ſum
Qua voce audita redierunt retro ⁊ ceciderunt. Dicit ali:
quis. Si hec in illo poteſtas erat: quare cum iudei inſulta
rēt pēdēti ⁊ dicerēt/ ſi filiꝰ dei eſt deſcēdat de cruce/ nõ de:
ſcēdit: vt eis ſuā poteſtatē deſcendēdo monſtraret? Quia

patientiam docebat:ideo potentiã differebat. Si enim cõ
motus ad eorũ verba deſcenderet:victus conuitiorum do
lore putaretur. Prorſus non deſcendit:fixus pmanſit: qñ
voluit abſceſſurus. Nã quid ei magnũ fuit de cruce deſcẽ:
dere:qui potuit de ſepulchro reſurgere? Intelligamus er
go nos quibus hoc miniſtratũ eſt/potentiã dñi noſtri ieſu
xpi occultam tunc manifeſtã futurã in iudicio: de quo di:
Ps. xlix. ctũ eſt. Deꝰ manifeſtꝰ veniet:deꝰ noſter ꝛ non ſilebit. Quid
eſt manifeſtus veniet? Qꝛ venit occultꝰ veniet manifeſtus
deꝰ noſter:hoc eſt xps:ꝛ non ſilebit. Quid eſt non ſilebit?
Quia primo ſiluit. Ubi ſiluit? Qñ iudicatꝰ eſt. Ut etiã hoc
impleretur:quod ꝛ ꝓpheta predixerat. Sicut ouis ad im-
molandum ductus eſt:ꝛ ſicut agnus coram tondente ſe ſi-
ne voce:ſic nõ aperuit os ſuũ. Sic ḡ pati nollet/non patere
tur. Si nõ pateret̃:ſanguis ille non funderet̃. Si ſanguis
ille non funderetur:mũdus nõ redimeret̃. Agamꝰ itaqꝫ gra
tias ꝛ poteſtati diuinitatis:ꝛ miſerationi infirmitatis eiꝰ
ꝛ de occulta potẽtia quã iudei nõ nouerãt vnde illis modo
dictũ eſt:neqꝫ me noſtis neqꝫ patrẽ meum:ꝛ de carne ſuſce
pta quã iudei nõ nouerãt et eiꝰ patriã ſciebãt. Unde illis
alio loco dixit:ꝛ me ſcitis ꝛ vnde ſim ſcitis. Utrũqꝫ noue-
rimus in chriſto:ꝛ vnde equalis eſt patri:ꝛ vnde illo maior
Joh. xiiij. eſt pater. Illud verbum eſt/illud caro/illud deus eſt/illud
homo. Sed vnus chriſtus deus et homo.

Tractatus. xxxviij.

¶ Dixit ergo iterũ eis ieſus. Ego vado:ꝛ quere
tis me:ꝛ in pctõ vr̃o moriemini? Quo ego vado
vos nõ poteſtis venire. Dicebãt ergo iudei. Nũ
quit interficiet ſemetipſum: quia dicit quo ego
vado vos non poteſtis venire? Et dicebat eis:
vos deorſum eſtis ego de ſupernis ſum: vos de
mundo hoc eſtis:ego non ſũ de hoc mundo. Di
xi ergo vobis:qꝛ moriemini in peccatis veſtris.
Si eñ nõ credideritis qꝛ ego ſum:moriemini in
peccato veſtro. Dicebãt ergo ei. Tu quis es? Di
xit ei ieſus. Principiũ:q̇ ꝛ loquor vobis.

A Ectio ſancti euangelij que pceſſit hodie:nã ita
cõcluſa erat:qꝛ locutꝰ eſt docẽs in gazophilatio
dñs q̇ voluit ꝛ q̇ audiſtis: ꝛ nemo apprehendit
eũ:qꝛ nõdũ venerat hora eiꝰ. Hinc diſputatum
eſt dñico die:quod ipe donare dignatus eſt. Intimauimꝰ
charitati veſtre quare dictũ ſit:nõdũ venit hora eiꝰ:ne po:
ſitum xpꝫ ſub aliqua neceſſitate fatali:vlla impietas aude:
ret i probe ſuſpicari. Nõdũ eñ venerat hora qua ex ordine
ſuo ſm ea q̇ predicta ſunt de illo:nõ mori cogeret̃ inuitus
ſed occideret̃ paratꝰ. Modo aũt de ipſa paſſione ſua q̇ po
† Textus ſita erat nõ in eiꝰ neceſſitate ſed poteſtate. [† Locutꝰ eſt iu:
hꝫ dixit ḡ deis dicens. Ego vado.] Chriſto eñ dño mors profectio
eis iteꝝ ie fuit/illo vnde venerat:ꝛ vñ nõ diſceſſerat. Ego inqt [vado
ſus. et q̇ritis me:] nõ deſiderio ſꝫ odio. Nã illũ poſtea q̃ꝫ abſceſ
ſit ab oculis hominũ inquiſierũt ꝛ q̇ oderant ꝛ q̇ amabant
Illi pſeq̇ndo:illi habere cupiẽdo. In pſalmis ait ipſe dñs
Ps. xlj. p ꝓphetã. Periſt fuga a me:ꝛ nõ ẽ q̇ requiret animã meã.
Psal. Et iterũ ait alio pſalmo. Cõfundant̃ ꝛ reuereant̃ requirẽ
xxxix. tes animã meã. Culpauit q̇ nõ reqrerẽt:dãnauit requiren
tes. Bonũ eſt eñ querere animã chriſti: ſed quomõ eã que
ſierũt diſcipuli. Et malũ eſt querere animã chriſti:ſed quõ
eã iudei q̃ſierũt. Illi eñ vt haberẽt:illi vt pderent. Deniqꝫ
iſti qꝛ ſic querebãt more malo/corde puerſo/ q̇d ſecutꝰ ad:
iunxit? Queritis me:ꝛ ne putetis qꝛ bene me queritis: [in
peccato veſtro moriemini?] Hoc eſt xpm male querere:in
peccato ſuo mori. Hoc eſt illum odiſſe:per quem poſſet ſo:
lum ſaluus eſſe. Cũ eñ hoies quoꝝ ſpes in deo eſt/non de
beant mala reddere nec p malis:reddebãt illi mala p bo
nis. Prenũciauit ergo illis dñs dixitqꝫ ſentẽtiã preſcius
qꝺ i ſuo pctõ morerent̃. Deinde adiũxit. [Quo ego vado:
vos nõ poteſtis venire.] Hoc ꝛ dñs diſcipulis ſuis alio lo
Joh. xiij. co dixit nec tñ eis dixit:in pctõ vr̃o moriemini. Quid autẽ
dixit? Qꝺ ꝛ iſtis. Quo ego vado:vos non poteſtis venire.
Nõ abſtulit ſpem:ſed pdixit dilationẽ. Qñ eñ h̄ diſcipul̃
dñs loquebat̃:tũc nõ poterãt venire quo ille ibat: ſed poſt:

ea venturi erant. Iſti aũt nũqꝫ q̇bꝰ pſcius dixit:in peccato
vr̃o moriemini. His auditis v̾bis quõ ſolẽt carnea cogitã
tes:ꝛ ſm carnẽ iudicãtes:ꝛ totũ carnaliter audiẽtes atqꝫ
ſapiẽtes dixerũt. [Nũq̇d interficiet ſemetipſum qꝛ dixit q̇ B
ego vado vos nõ poteſtis venire.] Stulta verba ꝛ oĩno in
ſipiẽtie plena. Quid eñ:nõ poterãt illo venire quo ille pre
xiſſet:ſi interficeret ſemetipm. Nũq̇d ipi nõ erãt morituri?
Quid eſt ḡ nũq̇d interficiet ſemetipm qꝛ dixit: quo ego va
do vos nõ poteſtis venire. Si de morte hominis diceret:
quis homo non morit̃? Ergo quo ego vado dixit:nõ cum
itur ad mortem:ſed quo ibat ipſe poſt mortem. Illi itaqꝫ
nõ intelligentes: iſta reſponderũt. Et dñs ad eos q̇ terrã
ſapiebant q̇d ait? [Et dicebat eis. Uos deorſum eſtis:] iõ
terrã ſapitis: quia ſicut ſerpẽtes terrã mãducatis. Quid ẽ
terrã mãducatis? Terrenis paſcimini/terrenis delectami
ni:terrenis inhiatis:ſurſum corda nõ habetis. Uos deor:
ſum eſtis. [Ego de ſupnis ſum: vos de mũdo h̄ eſtis: ego
nõ ſum de h̄ mũdo.] Quõ eñ erat de mũdo: per quẽ factꝰ
eſt mũdꝰ? Oẽs de mũdo poſt mũdũ:qꝛ priꝰ mũdꝰ ꝛ ſic ho:
mo de mũdo. Priꝰ aũt xpus/deinde mũdus. Quõ añ mũ:
dũ xps:ante xpm nihil? Quia in pncipio erat v̾bũ oĩa p
ipm facta ſunt. Si ergo erat ille de ſupnis:de q̇bꝰ ſupnis?
De aere? Abſit. Ibi ꝛ aues volitãt. De celo quod videmꝰ?
Et hoc abſit. Ibi ꝛ ſtelle ꝛ ſol ꝛ luna circumeunt. De ange
lis? neqꝫ hoc intelligatis. Per illũ ꝛ angeli facti ſũt p quẽ
oĩa facta ſunt. De quibus ergo ſupnis xps? Ab ipſo patre
Nihil illo deo ſupius qui verbũ genuit eq̃le ſibi coeternũ
ſibi:vnigenitũ ſine tpe:p quẽ cõderet tpa. Sic ergo accipe
xpm de ſupnis/vt excedas cogitatione tua omne quod fa
ctum eſt:vniuerſam oĩno creaturã/omne corpꝰ/omnẽ con
ditũ ſpm:omnẽ rem quoquomodo mutabilem. Totũ exce
dẽ. Sicut exceſſit iohannes:vt ꝯtingeret in principio erat
v̾bũ:ꝛ verbũ erat apud deũ:ꝛ deus erat verbũ. Ego ḡ in-
quit de ſupnis ſum. Uos de hoc mundo eſtis:ego nõ ſum
de hoc mundo. [Dixi ergo vobis:quia moriemini i pecca-
tis veſtris.] Expoſuit nobis fratres quid itelligi voluerit/
vos de hoc mundo eſtis:qꝛ peccatores erãt:qꝛ iniq̇ erant:
qꝛ infideles erant: qꝛ terrena ſapiebant. Nam quid vobis
videt̃ de ſanctis apoſtolis? Q̃tũ intererat inter iudeos ꝛ C
apoſtolos? q̃tum inter tenebras ꝛ lucem: q̃tũ inter fidẽ et
infidelitatẽ: q̃tum inter pietatem ꝛ impietatẽ: q̃tum inter
ſpem ꝛ deſperationẽ: q̃tũ inter charitatem ꝛ cupiditatem.
Multũ ḡ intererat. Quid ergo qꝛ tñ intererat apoſtoli de
mundo nõ erãt? Si cogites quõ nati ſint ꝛ vnde venerint:
qꝛ oẽs ex adã venerant:de hoc mũdo erant. Sꝫ q̇d eis ait
ipſe dñs? Ego vos de hoc mũdo elegi. Qui ergo de mũdo Joh. xv.
erant/facti ſunt nõ de mũdo:ꝛ ptinere ceperũt ad eũ p quẽ
factꝰ ẽ mũdus. Iſti aũt remãſerũt eẽ de mundo:q̇bꝰ dictũ
eſt:moriemini in peccatis veſtris. Nẽo ḡ dicat fratres de
hoc mundo nõ ſum. Quiſquis es homo:de hoc mundo es
Sed venit ad te qui fecit mundũ:ꝛ liberauit te de hoc mũ
do. Si delectat te mũdus:ſemp vis eſſe immũdꝰ. Si autẽ
iam non te delectat hic mũdus:iam tu es mundus. Uerũ-
tamẽ ſi p aliquã infirmitatẽ adhuc te delectat mũdus:ha:
bitet in te qui mũdat ꝛ eris mũdus. Si aũt fueris mũdus:
nõ remanebis in mũdo:nec audies qꝺ audierũt iudei mo:
riemini in peccatis veſtris. Omnes eñ cũ pctõ nati ſumꝰ
Oẽs viuẽdo ad id qꝺ nati eramꝰ:addidimus:magiſqꝫ de
mundo facti ſumus q̃ꝫ tunc quãdo de parẽtibꝰ noſtris na
ti ſumus. Et vbi eſſemꝰ:ſi ille non veniret:qui nõ habebat
oĩno peccatum vt ſolueret omne pctm̃? In quẽ iudei quia
nõ credebãt merito audierũt: moriemini in pctĩs veſtris
Quia non habere pctm̃ nullo modo potuiſtis qui cum pec
cato nati eſtis. Sed tamẽ ſi in me inquit credideritis: cum
peccato quidẽ nati eſtis:ſed in peccato veſtro morituri nõ
eſtis. Tota ergo infelicitas iudeorũ ipſa erat:nõ peccatũ
habere ſed in peccatĩ mori. Hoc eſt quod debet fugere oĩs
chriſtianus. Propter hoc ad baptiſmũ curritur:ꝓpter h̄
q̇ egritudine vel aliunde periclitantur ſibi deſiderant ſub
uenire:ꝓpter hoc etiã ſugens paruulus a matre pijs manĩ
bus ad eccleſiã fert̃: ne ſine baptiſmo exeat ꝛ in peccato q̇
natus eſt moriatur. Infeliciſſima ꝯditio:miſera ſors iſtoꝝ:
qui de ore veridico audierũt:in peccatis veſtris moriemi
ni. Uñ tñ hoc eis cõtingat exponit. [Si eñ non crediderĩ D

†Textus habet qꝛ ego ſum. †Al.i peccato vr̃o. tis: †moriemini in peccatis † veſtri[s.] Credo fratres ĩ illa
multitudine q̃ dñm audiebat: ⁊ eos fuiſſe q̃ credituri erant
Quaſi aũt in omnes proceſſerat ſeueriſſima illa ſententia:
in peccato veſtro moriemini: ac ꝑ hoc ⁊ illis qui credituri
erant ſpes erat ablata. Illi ſeuiebant: illi timebãt: imo nõ
timebãt ſed etiã deſperabãt. Reuocauit eos in ſpẽ: adiun
xit eñ. Si nõ credideritis qꝛ ego ſum: moriemini in pecca
tis vr̃is. Ergo ſi credideritis qꝛ ego ſũ: nõ moriemini ĩ pec-
catis veſtris. Reddita eſt ſpes deſperantibꝰ: excitatio fa-
cta eſt dormiẽtibꝰ: cordibꝰ euigilauerũt inde plurimi: cre
diderunt ſicut euãgelij ipſius cõſequẽtia teſtatur. Erant
eñ illic mẽbra xp̃i: q̃ nõdũ adheſerãt corpi xp̃i. Et in illo
populo a quo crucifixus eſt: a quo ĩ ligno ſuſpẽſus eſt: a q̃
pẽdẽs irriſus eſt: a q̃ lãcea vulneratꝰ ẽ: a quo felle ⁊ aceto
Lu.xxiij. potatꝰ eſt: erãt mẽbra xp̃i ꝓ quibꝰ dixit. Pater ignoſce il-
lis: qꝛ neſciũt q̃d faciũt. Quid aũt cõuerſo nõ ignoſcit: ſi
fuſus xp̃i ſanguis ignoſcitur? Quis homicida deſperet:
ſi in ſpem redditus eſt a quo etiã xp̃s occiſus ẽ. Crediderũt
inde multi: donatꝰ eſt eis ſanguis xp̃i: vt magis eũ biberẽt
quo liberarentur q̃ȝ rei de illo effuſo tenerẽtur. Quis deſperet?
Et ſi in cruce latro ſaluatꝰ ẽ ante paululum homicida poſt
Lu.xxiij. paululũ accuſatꝰ/cõuictꝰ/dãnatꝰ/ſuſpẽſus/liberatꝰ. No-
li mirari: vbi cõuictꝰ ibi dãnatꝰ: ſȝ ibi liberatꝰ vbi mutatꝰ.
In hoc ergo populo cui dominus loquebatur erant qui ĩ
peccato ſuo fuerant morituri: erant etiam qui in ipſum qui
loquebatur fuerant credituri: ⁊ ab omni peccato liberan-
di. Tamen hoc attẽde qđ ait dñs xp̃s. Si nõ credideritis qꝛ
ego ſum: moriemini in peccatis vr̃is. Quid eſt ſi nõ credi-
deritis qꝛ ego ſum? Ego ſum? Quid? Nihil addidit. Et qꝛ
nihil addidit: multũ eſt qđ cõmẽdauit. Expectabatur eñ vt
diceret quid eẽt: nec tñ dixit. Quid expectabatur vt diceret?
Forte niſi credideritis quia ego ſum chriſtus: niſi credide
ritis quia ego ſum dei filius: niſi credideritis qꝛ ego ſum
verbum patris: niſi credideritis qꝛ ego ſum conditor mun
di: niſi credideritis qꝛ ego ſum hominis formator ⁊ refor-
mator: creator ⁊ recreator: factor ⁊ refactor. Niſi hoc credi
deritis qꝛ ego ſum: moriemini in peccatis veſtris. Multũ
Exo.iij. eſt quod ait ipſe ego ſum. Qꝛ ſic dixerat dñs moyſi. Ego
ſum qui ſum. Quis digne eloquatur: quid ſit ſum. Mitte-
bat deꝰ ꝑ angelũ ſuũ ſuũ ſuum moyſen ad liberãdũ ex egy
pto populũ ſuũ. Legiſtis qđ audiſtis ⁊ noſtis. Cõmemo-
ro tñ: mittebat trementẽ/excuſantẽ ſȝ obediẽtẽ. Cũ ergo
excuſaret ait deo quẽ loqui in angelo intelligebat. Si dixe
rit mihi populꝰ: q̃s eſt deꝰ q̃ miſit te: quid dicã eis? Et dñs
Exo.iij. ad eum. Ego ſum qui ſum. Et repetiuit. Dices filiis iſrael
Qui ẽ miſit me ad vos. Non ait ⁊ ibi ego ſum deꝰ/aut ego
mũdi fabricator/aut ego ſum oĩm rerũ creator/aut ego ſũ
ipſius populi liberandi ꝓpagator: ſed hoc tantum: ego ſũ
qui ſum: ⁊ dices filijs iſrael qui eſt. Non addidit: qui ẽ deꝰ
veſter: qui eſt deꝰ patrũ veſtrorũ: ſed tantũ hoc dixit qui ẽ
miſit me ad vos. Forte multũ erat ⁊ ad ipm̃ moyſen/ſicut
multũ eſt ⁊ ad nos: ⁊ multomagis ad nos intelligere quid
dictũ ſit/ego ſum q̃ ſum: ⁊ q̃ ẽ miſit me ad vos. Et ſi forte
caperet moyſes: illi ad q̃s mittebat qñ caperẽt? Diſtulit ꝗ
dñs qđ cape hõ nõ poſſet: ⁊ addidit qđ capere poſſet. Ad-
iũxit eñi ⁊ ait. Ego ſum deꝰ abraã ⁊ deꝰ yſaac: ⁊ deꝰ iacob
Hoc potes capere. Nã ego ſum q̃ ſum/q̃ mens põt cape?
Quid ergo nos? Audebimus ne aliq̃d dicere ex hoc qđ di-
ctũ eſt: ego ſum q̃ ſum. Uel potiꝰ ex hoc qđ dñm dicere au
diſtis/niſi credideritis qꝛ ego ſum: moriemini ĩ pctis vr̃is
Ita ne his ꝟbis meis tãtillis ⁊ pene nullis audebo diſpu-
tare q̃d ſit quod ait dñs xp̃s: niſi credideritis qꝛ ego ſum?
Audebo ipm̃ dñm interrogare: audite me interrogantem
potiꝰ q̃ȝ diſputantẽ. Magis querentem q̃ȝ preſumẽtẽ. Po
tius diſcẽtẽ q̃ȝ docentẽ: ⁊ certe in me vel ꝑ me etiã vos in-
terrogate. Preſto eſt etiã ipſe dñs q̃ vbiq̃ȝ eſt. Audiat iter
rogandi affectũ ⁊ intelligẽdi preſtet effectũ. Nã ⁊ ego qui
bus ꝟbis ⁊ forte aliq̃d capio/ꝑducere poſſum quod capio
ad corda veſtra? Quiſnam ſufficit ſonꝰ: q̃ ſuppetit eloquẽ-
tia: que vires intelligẽdi: q̃ facultas ꝓferẽdi? Dicam ergo
F
Matth. xxviij. dño noſtro ieſu xp̃o: dicã ⁊ audiet me. Credo ꝓſentẽ: oĩno
non dubito. Ipſe eñ dixit. Ecce ego vobiſcũ ſum: vſq̃ȝ ad
cõſummationẽ ſeculi. O dñe deus noſter: q̃d eſt qđ aiſti ni
ſi credideritis qꝛ ego ſum? Quid eñ nõ eſt eorum que feci

ſti: nũq̃d celum non eſt: nũq̃d terra nõ eſt? Nunquid non
ſunt ea q̃ in terra ⁊ in celo ſunt? Nũquid homo ipſe cui lo-
queris nõ eſt? Nũquid angelus quẽ mittis nõ eſt? Si oĩa
ſunt hec que per te facta ſunt: quid eſt quod tibi ꝓpriũ q̃d
dã tenuiſti ipſum eẽ: quod alijs nõ dediſti vt tu ſolꝰ eſſes.
Nã quõ audio ego ſum qui ſum: quaſi alia nõ ſint? Et quõ Exo.iij.
audio niſi credideritis quia ego ſum? Illi non erant qui
audiebant? Et ſi peccatores erant: homines erant. Quid
ergo facio? Quid ſit ipſȝ eſſe dicat cordi: intus dicat: intus
loquatur. Homo interior audiat: mens capiat vere eẽ: eſt eñ
ſemꝑ eodẽ modo eẽ. Res eñi q̃ȝ hec oĩno q̃ñ cepi diſputa-
re: ⁊ deſtiti q̃rere: forte quod audiui volo loq̃: auditui meo
det exultationẽ ⁊ veſtro cum loquor. Res eñi quelibet ꝓr-
ſus qualicũq̃ȝ excellentia ſi mutabilis eſt: non vere ẽ. Non
enim eſt ibi verum eſſe: vbi eſt ⁊ non eſſe. Quicq̃d enim mu
tari poteſt: mutatũ nõ eſt quod erat. Si non eſt quod erat/
mors quedã ibi facta eſt. Peremptũ eſt aliq̃d ibi qđ erat
et non eſt. Nigredo mortua eſt ĩ capite albeſcentis ſenis.
Pulchritudo mortua eſt in corꝑe feſſi ⁊ incurui ſenis: mor
tue ſunt vires in corpore languentis: mortua eſt ſtatio in
corpore ambulãtis: mortua eſt ambulatio in corꝑe ſtãtis:
mortua eſt ambulatio ⁊ ſtatio in corpore iacentis: mortua
eſt locutio ĩ lingua tacẽtis. Quicq̃d mutatur ⁊ ẽ qđ nõ erat:
video ibi quãdã vitã in eo qđ eſt: ⁊ mortẽ in eo quod fuit.
Denique de mortuo cũ dicitur: vbi eſt homo ille? Reſpõdetur
fuit. O veritas q̃ vere es. Nã in oĩbꝰ actiõibꝰ et motibꝰ no-
ſtris et in omni prorſus agitatione creature duo tempora
inuenio: preteritum ⁊ futurum. Preſens quero: nihil ſtat.
Qđ dixi iã nõ eſt: qđ dicturꝰ ſum nõdũ eſt. Qđ vixi iam nõ
eſt: qđ victurus ſum nõdũ eſt. Preteritũ et futurum inue-
nio in omni motu rerum. In veritate q̃ manet: preteritũ ⁊ fu-
turũ nõ inuenio ſȝ ſolũ preſens: ⁊ hoc incorruptibiliter quod
ĩ creatura nõ ẽ. Diſcute rerum mutatiões: inuenies fuit ⁊ erit
Cogita deũ: inuenies eſt. Ubi fuit ⁊ erit eſſe nõ poſſit. Ut G
ergo ⁊ tu ſis: trãſcende tempus. Sed q̃s trãſcendet viribꝰ
ſuis? Leuet illuc ille q̃ patri dixit. Uolo vt vbi ego ſum et
ipſi ſint mecũ. Hoc itaq̃ȝ promittens ne moriamur in pec-
catis nr̃is: nihil aliud dñs ieſus xp̃s mihi videtur his verbis
dixiſſe niſi credideritis qꝛ ego ſum. Prorſus nihil aliud mi
hi videtur his ꝟbis dixiſſe q̃ȝ hoc: niſi credideritis qꝛ deꝰ
ego ſum: moriemini in peccatis veſtris. Bene deo gratias
quia dixit: niſi credideritis non dixit: niſi ceperitis. Quis
eñ hoc capiat? Aut vere qꝛ auſus ſum dicere et viſi eſtis
intelligere: aliquid de tãta ineffabilitate cepiſtis? Si ergo
non capis: fides te liberat. Ideo ⁊ dñs nõ ait: niſi ceperitis
quia ego ſum: ſed qđ poterant dixit. Niſi credideritis qꝛ
ego ſum: moriemini in peccatis vr̃is. Et illi ſemꝑ terrena
ſapiẽtes ⁊ ſeꝑ ſcḋm carnẽ audiẽtes ⁊ reſpõdẽtes: [q̃d † ei di- †Alii dicebãt ꝗ es
xerunt? Tu quis es?] Nõ eñi cũ dixiſti niſi credideritis
quia ego ſum: addidiſti quid eſſes. Quis es vt credamꝰ? † †Al. dicit eis ieſus.
[Et ille. Pricipiũ.] Ecce qđ eſt eſſe: principiũ mutari nõ
põt. Principiũ in ſe manet: ⁊ innouat oĩa. Principiũ eſt:
cui dictũ eſt. Tu autẽ idẽ ipſe es: ⁊ anni tui non deficient. Pŝ.cj.
Principiũ ait: [q̃ ⁊ loq̃r vobis.] Principiũ me credite ne
moriamini in peccatis vr̃is. Tanq̃ȝ eñ in eo qđ dixerunt
tu q̃s es? Nihil aliud dixerũt q̃ȝ q̃d te eſſe credimꝰ. Reſpon
dit. Pricipiũ: id eſt: ꝑincipiũ me credite. In greco nãq̃ȝ hoc
quid diſcernitur: qđ nõ põt in latino. Apud grecos eñ femi-
nini generis eſt principiũ. Sicut apud nos lex generis fe-
minini eſt: q̃ apud illos eſt maſculini. Sicut ſapiẽtia ⁊ apđ
nos ⁊ apud illos: generis feminini eſt. Cõſuetudo locutio-
nis ideo ꝑ diuerſas linguas variat genera vocabulorũ: qꝛ
in ipſis rebꝰ nõ inuenis ſexũ. Nõ eñi ſapientia vere femina
eſt cũ xp̃s ſit dei ſapiẽtia: ⁊ xp̃s appellatur genere maſculino
ſapiẽtia feminino. Cũ ergo dicerẽt iudei tu q̃s es. Ille q̃
ſciebat eẽ ibi quoſdam credituros et ĩde dixiſſe/tu q̃s es:
vt ſcirent quid illũ credere deberent: reſpondit: principiũ.
Nõ tanq̃ȝ diceret principiũ ſum: ſed tanq̃ȝ diceret: ꝑincipiũ
me credite. Qđ in ſermone greco vt dixi euidẽter apparet
vbi feminini generis ẽ ꝑincipiũ. Uelut ſi vellet dicere ſe eẽ
veritatẽ: ⁊ dicẽtibꝰ tu q̃s es: reſpõderit veritatẽ: cũ videre
tur ad id quod dictũ eſt tu q̃s es: reſpondere debuiſſe: veri
tas: id eſt: veritas ſum. Sed altius reſpõdit: cũ videret eos
ita dixiſſe tu quis es/ac ſi dicerent. Qm̃ abs te audiuimꝰ/

niſi credideritis q: ego ſum: quid te eſſe credimus? Ad h̃ reſpondit: principiũ. Tanq̃ diceret. Principiũ me credite. Et addidit: q̃ ⁊ loquor vobis: id eſt: q: humilis ꝓpt vos factus ad iſta verba deſcendi. Nã ſi principiũ ſicuti eſt ita maneret apud patrẽ ⁊ nõ acciperet formã ſerui ⁊ hõ loqueret hoĩbus/ quõ ei crederẽt: cũ infirma corda intelligibile ꝟbũ ſine voce ſenſibili audire nõ poſſint. Ergo inq̃t credite me eſſe principiũ: q: vt credatis nõ ſolum ſum ſed et loquor vobis. Sed de hac re iam multũ eſt loq̃ vobis. Placeat itaq̃ charitati veſtre: vt quod reſtat/ illo adiuuante ſeruemus craſtino reddituri.

Tractatus.xxxix.

¶ Multa habeo de vobis loqui ⁊ iudicare: ſed qui me miſit verax ẽ: ⁊ ego que audiui ab eo hec loquor in mundo. Et non cognouerunt: quia patrem eius dicebat deum.

A Verba dñi nr̃i ieſu xp̃i que habuit cũ iudeis ita moderans loquelã ſuam vt ceci nõ viderẽt: et fideles oculos aperirẽt: q̃ hodie de ſancto euãgelio recitata ſunt: iſta ſunt. [Dicebãt ergo iudei. Tu q̃s es?] Q: dixerat ſupra dñs: niſi credideritis q: ego ſum/ moriemini in peccatis veſtris. Ad h̃ ẽ illi: tu quis es: veluti querẽtes noſſe in quẽ deberẽt credere: ne in ſuo peccato morerent. [Reſpõdit] dicẽtib⁹ tu q̃s es. [⁊ ait. Principiũ: q̃ ⁊ loquor vobis.] Si ſe dixit dñs eẽ ꝑncipiũ queri põt vtrũ ⁊ pater principiũ ſit? Si enĩ filius principiũ eſt q̃ habet patrẽ: quãto facili⁹ intelligẽdus eſt deus pater eſſe principiũ q̃ habet quidẽ filiũ cui pater ſit: ſed nõ h̃z de quo ſit? Fili⁹ enĩ patris eſt fili⁹: ⁊ patri vtiq̃ filij pater ẽ. Sed de⁹ de deo fili⁹ dr̃: lumẽ de lumĩe fili⁹ dr̃. Pater dicit lumẽ ſed nõ de lumine. Pater dr̃ de⁹ ſed nõ de deo. Si ergo de⁹ de deo: lumẽ de lumine principiũ eſt: q̃to facili⁹ intelligit pricipiũ: lumẽ de quo lumẽ: ⁊ de⁹ de quo de⁹? Videt itaq̃ abſurdũ chariſſimi vt filiũ dicam⁹ ꝑncipiũ: ⁊ patrem prĩcipiũ nõ dicam⁹. S; q̃d agemus? Nũq̃d duo erũt principia Cauẽdũ eſt h̃ dicere. Quid ẽ? Et ſi pater principiũ: ⁊ fili⁹ principiũ: quõ nõ duo principia? Quõ dicimus patrẽ deũ ⁊ filiũ deũ/ nec tñ dicim⁹ duos deos. Nephas eſt enĩ dicere duos deos: nephas eſt dicere tres deos: ⁊ tñ q̃ pater eſt nõ eſt fili⁹: q̃ fili⁹ eſt nõ eſt pater. Spũs aũt ſctũs pr̃is et filij ſpũs: nec pater ẽ nec fili⁹. Quis ẽ ſicut aures catholice ſũt erudite ĩ gremio matris eccl'e: nec ille q̃ eſt pr̃ ſit fili⁹ nec ille q̃ eſt fili⁹ ſit pr̃: nec ſpũſſctũs pr̃is ⁊ filij ſit/ vl' fili⁹ vel pr̃ tres deos tñ eẽ nõ dicim⁹: q̃uis de ſingulis ſi q̃rat: neceſſe eſt de q̃cũq̃ iterrogati fuerim⁹: deũ eſſe fateamur. Et abſurda iſta videnf hoĩb⁹ ſolita trahẽtib⁹ ad inſolita viſibilia ad inuiſibilia: creaturã ꝯparãtib⁹ creatori. Interrogãt enĩ nos aliq̃ infideles ⁊ dicunt. Patrẽ quẽ dicitis Reſpõdem⁹ deũ. Filiũ quẽ dicitis/ deũ dicitis? Reſpõdemus deũ. Spm̃ ſanctũ quẽ dicitis/ deũ dicitis. Reſpondemus deũ. Ergo inquiũt pr̃ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpũſſanct⁹ tres ſũt dij? Reſpõdem⁹: nõ. Turbanf: q: nõ illuminanf. Cor clauſum habet: q: clauẽ fidei nõ habet. Nos ẽ fratres fide ꝑceden te q̃ ſanat oculos cordis nr̃i/ qd̃ intelligim⁹ ſine obſcuritate capiam⁹ qd̃ non intelligim⁹ ſine dubitatiõe credam⁹. A fundamẽto fidei nõ recedam⁹: vt ad culmẽ ꝑfectiõis veniamus. De⁹ ẽ pater: de⁹ eſt fili⁹: de⁹ eſt ſpũſſanct⁹. Et tñ pater nõ eſt q̃ fili⁹: nec fili⁹ eſt qui pater: nec ſpũſſanct⁹ pr̃is ⁊ filij ſpũs: aut pr̃ ẽ aut fili⁹. Trinitas vn⁹ de⁹: trinitas vna eternitas: vna ptãs: vna maieſtas. Tres ꝑſone ſed nõ tres dij. Nũc mihi calũniator r̃ndeat. Quid ẽ tres? Si enĩ tres ait opz dicas q̃d tres? Reſpondeo. Pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpũſſanct⁹. Ecce inq̃t tres dixiſti: ſ; q̃d tres exprime: imo tu numera Nã ego cõpleo tres: cũ dico pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpũſſanct⁹. Id enĩ qd̃ pater ad ſe eſt/ de⁹ eſt: qd̃ ad filiũ eſt/ pater eſt. Qd̃ filius ad ſeipm̃/ de⁹ eſt: qd̃ ad patrẽ eſt/ fili⁹ eſt. Iſta q̃ dico: poteſtis de ſĩilitudinib⁹ agnoſcere quotidianis. Homo et alter hõ: ſi ille ſit pater ille filius: qd̃ hõ eſt ad ſeipm̃ eſt: qd̃ pater eſt ad filiũ eſt: ⁊ fili⁹ qd̃ hõ eſt ad ſeipm̃ ẽ: qd̃ aũt fili⁹ eſt ad patrẽ eſt. Pater enĩ nomẽ eſt dictũ ad aliq̃d: ⁊ fili⁹ ad aliq̃d. S; iſti duo hoĩes ſunt. At ꝟo pater de⁹ ad aliq̃d eſt pr̃: id ẽ ad filiũ. Et fili⁹ de⁹ ad aliq̃d ẽ fili⁹: id ẽ ad patrẽ Sed nõ quõ illi duo hoĩes ſũt: ſic iſti duo dij. Quare h̃ nõ ita eſt ibi? Q: illud aliud: hoc aũt aliud ẽ: q: illa diuinitas ẽ: hec hũanitas. Eſt ibi aliq̃d ineffabile: qd̃ ꝟbis explicari nõ poſſit vt ⁊ nũer⁹ ſit/ ⁊ nũer⁹ nõ ſit. Videte enĩ ſi nõ q̃ſi apparet nũer⁹: pr̃ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpũſſãct⁹ trinitas. Si tres: q̃d tres? Deficẽ nũer⁹. Ita de⁹ nec recedit a nũero nec capit nũero. B

Q: tres ſunt/ tãq̃ ẽ nũer⁹. Si q̃ris q̃ tres? nõ eſt numerus. Vñ dictũ eſt. Magn⁹ dñs de⁹ nr̃ ⁊ magna ꝟtus ei⁹: ⁊ ſapientie ei⁹ nõ eſt nũer⁹. Vbi cogitare ceperis incipis numerare Vbi numeraueris: q̃d numeraueris nõ potes reſpondere. Pater pater eſt: fili⁹ fili⁹ ẽ: ſpũſſanct⁹ ſpũſſanctus ẽ. Quid ſunt iſti tres pr̃ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpũſſanct⁹. Non tres dij? Nõ. Non tres oĩpotẽtes? Nõ. Nõ tres mũdi creatores? Nõ. Ergo oĩps pr̃? oĩps plane. Ergo ⁊ fili⁹ nõ oĩpotẽs? ⁊ fili⁹ oĩps plane. Ergo ſpũſſanct⁹ nõ oĩpotẽs? Et ip̃e oĩps. Tres ẽ oĩpotẽtes? Nõ: ſ; vn⁹ oĩps. Hoc ſolũ nũerũ inſinuat qd̃ ad inuicẽ ſunt: nõ qd̃ ad ſe ſũt. Q: enĩ de⁹ pr̃ ad ſe eſt de⁹ ſimul cũ filio ⁊ ſpũ ſancto: nõ ſunt tres dij. Q: ad ſe eſt oĩps ſimul cũ filio ⁊ ſpũſancto: nõ ſunt tres oĩpotẽtes. Q: ꝟo non ad ſe eſt pater ſ; ad filiũ: nec fili⁹ ad ſe ſ; ad patrẽ: nec ſpũſſctũs ad ſe in eo qd̃ dr̃ ſpũs pr̃is ⁊ filij: nõ ẽ q̃d dicã tres: niſi patrẽ ⁊ filiũ ⁊ ſpm̃ ſanctũ vnũ deũ: vnũ oĩpotentẽ. Ergo vnũ ꝑncipiũ. Accipite aliq̃d de ſcripturis ſctis: vnde h̃ qd̃ dr̃ vtcũq̃ capiatis. Poſtea q̃ dñs noſter ieſus xp̃s reſurrexit: ⁊ cũ voluit aſcẽdit in celũ: decẽ dieb⁹ illic ĩpletis miſit inde ſpm̃ ſanctũ. Quo impleti q̃ aderant in cõclaui vna: oĩm gẽtiũ linguis ceperũt loqui. Miraculo exterriti dñi interfectores cõpũcti voluerũt: dolẽtes mutati ſũt: mutati crediderũt. Acceſſerũt corpori dñi: id ẽ nũero fideliũ tria milia hoĩm. Itẽ alio facto q̃dã miraculo acceſſerũt alia q̃nq̃ milia facta ẽ plebs vna nõ pauca: in q̃ oẽs accepto ſpũ ſctõ quo amor ſpiritualis accenſus eſt charitate ipſa ⁊ feruore ſpũs in vnũ redacti: ceperũt in ipſa ſocietatis vnitate vẽdere oĩa q̃ habebant ⁊ precia ponere ad pedes apoſtolorum: vt diſtribuerent vnicuiq̃ prout cuiq̃ opus erat. Et hoc de Act.iiij. illis ſcriptura dicit: q̃ erat eis aĩa vna ⁊ cor vnũ in deũ. Attendite ergo fratres ⁊ h̃ agnoſcite myſteriũ trinitatis: quõ dicam⁹ ⁊ pr̃ eſt ⁊ fili⁹ ẽ ⁊ ſpũſſãct⁹ eſt: ⁊ tñ vn⁹ de⁹ eſt. Ecce illi tot milia erant: ⁊ cor vnum erãt. Ecce tot milia erant ⁊ vna aĩa erant. S; vbi? In deo. Et q̃tomagis ipſe de⁹? Nũquid erro ĩ ꝟbo qñ dico duos homĩes duas aĩas: aut tres homĩes tres aĩas: aut multos homines multas aĩas? Recte vtiq̃ dico. Accedãt ad deũ: ⁊ vna aĩma eſt oĩm. Si accedẽtes ad deũ multe aĩe ꝑ charitatem vna aĩa ẽ: ⁊ multa corda vnũ cor: q̃d agit ipſe fons charitatis ĩ patre ⁊ filio? nõne ibi magis trinitas vn⁹ eſt de⁹? Inde enĩ nobis charitas venit: de ip̃o ſpũſancto: ſicut dicit apoſtol⁹. Charitas Roñ.v. dei diffuſa eſt in cordib⁹ nr̃is ꝑ ſpiritũſanctũ q̃ dat⁹ eſt nobis. Si ẽ charitas dei diffuſa eſt ĩ cordib⁹ nr̃is ꝑ ſpm̃ ſanctũ q̃ dat⁹ eſt nobis: ⁊ multas aĩas fac vna aĩa: ⁊ multa corda facit vnũ cor. Q̃tomagis pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpũſſanct⁹: de⁹ vn⁹: lumẽ vnũ: vnũq̃ principiũ? Audiamus ẽ principium quod loquitur nobis. [Multa inq̃t habeo loqui de vobis C ⁊ iudicare.] Meminiſtis qd̃ ait: ego nõ iudico quẽq̃. Ecce modo dicit: multa habeo de vobis loq̃ ⁊ iudicare. S; aliud eſt nõ iudico: aliud habeo iudicare. Nõ iudico dixit ad ꝑſens. Venerat enĩ vt ſaluaret mũdũ: nõ vt iudicaret mundũ. Qd̃ aũt dicit: multa habeo de vobis loq̃ ⁊ iudicare: iudiciũ futurũ dicit. Idẽo enĩ aſcẽdit vt veniat iudicare viuos ⁊ mortuos. Nemo iuſtius iudicabit: q̃ q̃ iniuſte iudicatus eſt. Multa inq̃t habeo de vobis loq̃ ⁊ iudicare. [Sed qui miſit me verax eſt.] Videte quẽadmodũ patri det gloriã equalis fili⁹. Exemplũ enĩ nobis prebet: ⁊ tãq̃ ĩ cordibus noſtris loquitur. O homo fidelis: ſi euangeliũ meũ audis: dicit tibi dñs de⁹ tuus. Vbi ego in principio verbũ deus apd̃ deum/ equalis patri coeternus gignẽti do gloriam ei cuius ſum filius: quomodo tu ſuperbus es aduerſus eum cuius ſeruus es. Multa habeo inquit de vobis loqui ⁊ iudicare: ſ; qui me miſit verax eſt. Tãq̃ diceret. Ideo verum iudico: quia filius veracis veritas ſum. Pater verax: fili⁹ veritas. Quid putamus eſſe amplius? Cogitemus ſi poſ- Joh.xiiij. ſumus q̃d eſt ampli⁹: verax an veritas? De q̃buſdã q̃ram⁹ Pius homo an pietas? ſed plus eſt ipſa pietas. Pius enĩ a pietate: non pietas a pio. Poteſt enim eſſe pietas: ⁊ ſi ille qui pius erat factus eſt impius: ipſe perdidit pietatem/

pietati nihil abſtulit. Quid itē pulcher ⁊ pulchritudo: pl⁹ eſt pulchritudo ꝙ pulcher. Pulchritudo ei facit pulchrū nō pulcher fecit pulchritudinē. Caſt⁹ ⁊ caſtitas? Caſtitas plane plus eſt ꝙ caſtus. Si enim caſtitas non eſſet: vñ eſſet iſte caſtus nō haberet: ſi autē noluerit eſſe caſtus: caſtitas integra perſeuerat. Si ergo plus pietas ꝙ pi⁹/pl⁹ pulchritudo ꝙ pulcher/pl⁹ caſtitas ꝙ caſtus: nunquid dicturi ſumus plus veritas ꝙ verax? Si hoc dixerim⁹: filiū incipie-
Joh.xiiij. mus dicere patre maiorē. Ait ei apertiſſime ipſe dñs. Ego ſum via ⁊ veritas ⁊ vita. Ergo ſi fili⁹ veritas: pater quid: niſi quod ait ipſa veritas/qui me miſit verax eſt. Fili⁹ veritas: pater verax. Quid plus ſit quero: ſed equalitatē inuenio. Verax eñ pater nō ab ea veritate verax eſt cui⁹ partē
D cepit: ſed quā totā genuit. Video plani⁹ eē dicendū: ⁊ certe ne vos diu teneā hodie huc uſqꝫ tractet. Cum finiero qđ volo dicere: adiuuāte deo ſmo claudat. Hoc ideo dixi: vt intentos vos facerem. Omnis anima quomodo res ē mutabilis: ⁊ ꝙuis magna creatura: tamē creatura eſt. Q̄uis corpori melior: tñ facta. Oīs ergo aīa quomodo mutabilis eſt: h̄ eſt modo credit: modo non credit: modo vult: mō nō vult. Modo adultera eſt: modo caſta: modo bona: mō mala: mutabilis eſt. De⁹ autē hoc eſt qđ eſt: ideo ꝓprium
Exo.iiij. nomē ſibi tenuit: ego ſum q̄ ſum. Hoc et filius: dicēdo niſi
Joh. viij. credideritis q: ego ſum. Ad h̄ pertinet ⁊ tu q̄s es? Principium. Deus igitur incōmutabilis eſt: aīa mutabilis. Quādo capit aīa ex deo vñ ſit bona: participādo fit bona: quō tuus ocul⁹ ꝑticipando videt. Nam lumine ſubtracto nō videt: cui⁹ particeps factus videt. Quia ergo aīa participādo fit bona: ſi mutata ceperit eſſe mala: bonitas manet cuius erat particeps bona. Bonitatis eñ cuiuſdā particeps facta eſt cū bona eſſet: q̄ mutata in peius/integra bonitas ꝑmanet. Si recedat aīa ⁊ mala fiat: nō minuit bonitas. Si reuertat ⁊ bona fiat: nō creſcit bonitas. Factus eſt oculus tuus particeps lucis hui⁹ ⁊ vides. Clauſus eſt/hāc lucem nō minuiſti. Apertus eſt/hāc lucē nō auxiſti. Hac data ſimilitudine fratres intelligite: q: ſi pia eſt anima: eſt pietas apud deū: cuius ſit particeps aīa. Si eſt caſta aīa/eſt caſtitas apud deū cuius eſt particeps aīa. Si bona eſt aīa: eſt bonitas apud deū cui⁹ eſt ꝑticeps aīa. Si eſt verax aīa: eſt veritas apud deū cui⁹ ē ꝑticeps aīa. Cui⁹ particeps ſi nō
Ps. cxv. fuerit anima: oīs hō mēdax. Si oīs hō mēdax: null⁹ homo de ſuo eſt verax. Pater aūt verax de ſuo eſt verax/q: genuit veritatē. Aliō eſt verax ē homo iſte q̄ iam ꝑcepit veritatē: aliō ē verax deus q̄ genuit veritatē. Ecce quomodo verax eſt de⁹: nō ꝑticipādo ſꝫ generādo veritatem. Video vos itelleriſſe ⁊ gaudeo. Sufficiat vobis hodie: cetera q̄ñ dño placuerit ſicut donauerit exponemus.

Tractatus.xl.

¶ Dixit ergo eis ieſus. Cum exaltaueritis filiū hominis tunc cognoſcetis q: ego ſum: ⁊ a meipſo facio nihil: ſed ſicut docuit me pater hec loquor. Et qui me miſit mecum eſt: ⁊ nō reliquit me ſolū q: ego q̄ placita ſunt ei facio ſemper. Hec illo loquente: multi crediderunt in eum.

A De ſancto euangelio ſm iohannē qđ geſtare nos videtis in manib⁹ iam multa audiuit charitas veſtra que deo donāte ſicut potuimus diſputauimus. Cōmēdantes vobis maxime iſtum euāliſtam de dñi diuinitate ſm quam equalis ē patri fili⁹ vnicus dei/loqui elegiſſe: ⁊ ꝓpterea aqle cōparatū. Nulla q̄ppe auis volare altius perhibet. Proinde que ex ordīe ſubſequūtur: ſicut ea dñs tractare donauerit intētiſſime audite. Locuti ſum⁹ vobis de ꝓcedenti lectiōe inſinuātes quō intelligatur pater verax: fili⁹ veritas. Cū autē dixiſſet dñs
† Hec eſt ſnīa text⁹: verbis ali quātulum mutatis. ieſus: verax eſt q̄ me miſit. † [Nō intellexerunt iudei quod de patre illis diceret: ⁊ ait illis:] quomodo cum legeretur audiſtis. [Cum exaltaueritis filium hominis tunc cognoſcetis quia ego ſum ⁊ a meipſo facio nihil: ſed ſicut docuit me pater hec loquor] Quid eſt hoc? Nihil enī aliud videt dixiſſe: niſi eos poſt paſſionem ſuam cognituros quis eēt. Proculdubio ḡ videbat ibi aliquos q̄s ipſe nouerat/q̄s ipſe cum ceteris ſanctis ſuis ante cōſtitutionem mūdi preſciendo elegerat: poſt paſſionē ſuā eē credituros. Ipſi ſūt illi quos aſſidue comendauimus: ⁊ ad imitationē cum magna exhortatione ꝓponimus. Miſſo enim deſuper ſpiritu Act.ij. ſancto poſt dñi paſſionē ⁊ reſurrectionē ⁊ aſcenſionem/cū miracula fierent in eius nomie quē tanqꝫ mortuū ꝑſequentes iudei cōtēpſerāt cōpuncti ſunt corde. Et qui ſeuiētes occiderūt: mutati crediderūt. Et quē ſanguinē ſeuiendo fuderūt: credēdo biberūt illa tria milia: ⁊ illa quinqꝫ milia iudeorū: q̄s ibi videbat q̄ñ dicebat. Cū exaltaueritis filiū hoīs tūc cognoſcetis q: ego ſum. Tanqꝫ dicēs. Differo cognitionē veſtrā: vt impleā paſſionē meā. Ordie verſo cognoſcetis qui ſum: non q: oēs tunc erant credituri ex his q̄ audiebāt: id eſt poſt paſſionē dñi. Nā paulopoſt dicit: hec eo loquente multi crediderunt in eum. Et nondum exaltat⁹ erat fili⁹ hoīs. Exaltationē quippe dīc paſſiōis nō glorificationis: crucis non celi: q: ⁊ ibi exaltatus eſt q̄ñ ꝑpēdit in ligno. Sed illa exaltatio humiliatio fuit. Tunc enim factus eſt obediens vſqꝫ ad mortē: mortē autē crucis. Hoc oportebat impleri per eorū manus qui poſtea fuerant credituri: q̄bus dixit: cū exaltaueritis filiū hominis: tunc cognoſcetis q: ego ſum. Quare hoc: niſi vt nemo deſperaret in quocūqꝫ ſcelere male ſibi conſcius quando videbat eis donari homicidiū qui occiderant chriſtum? Hos ḡ i illa
turba agnoſcēs dñs dixit. Cū exaltaueritis filiū hoīs: tūc cognoſcetis q: ego ſum. Iā noſtis q̄d ſit ſum: nec aſſidue repetendū eſt: ne pariat res tanta faſtidiū. Recolite illō/ego Exo. iiij. ſum qui ſum et qui eſt miſit me: ⁊ agnoſcetis quid dictum ſit: tunc ſcietis q: ego ſum. Sꝫ ⁊ pater eſt ⁊ ſpiritusſanctus eſt: ad ipſm eſſe ꝑtinet tota trinitas. Sed q: dñs ſicut filius loquebat: ne forte in eo quod dixit/tunc cognoſcetis quia ego ſum: ſubintraret error ſabellianoꝝ: hoc eſt patripaſſianorum: quem vobis errorē cōmēdaui non tenendū: ſed cauendū: eorū ſcilicet qui dixerunt: ipſe eſt pater: ipſe eſt fili⁹ duo ſunt noīa: ſed res vna. Propter iſtū ergo cauendū errorem cum dixiſſet dñs: tunc cognoſcetis quia ego ſum ne ipſe intelligeretur pater: ꝯtinuo ſubiūxit. [Et a meipſo facio nihil. Sed ſicut docuit me pater hec loquor.] Iā gaudere ceperat ſabellian⁹/erroris ſui occaſione cōperta. Statim vt ſe tanqꝫ in obſcuro extulit: ſequētis ſentētie luce cōfuſus eſt. Putaueras eū eē patrē q: dixit ego ſum: audi q: fili⁹ eſt: a meipſo facio nihil. Quid ē: a meipſo facio nihil? A meipſo nō ſum. Filius eñ de patre eſt de⁹. Pater autē nō eſt de filio de⁹. Fili⁹ eſt de⁹ de deo. Pater autē deus ſꝫ non de deo. Fili⁹ eſt lumē de lumine. Pater aūt lumen ſed non de lumine. Filius eſt/ſed eſt de quo eſt. Pater aūt eſt: ſed non eſt de quo eſt. Quod ḡ addidit: ſicut docuit me pa- C ter hec loquor: nemini veſtrum obrepat cogitatio carnalis fratres mei. Nō eñ pōt hūana infirmitas cogitare niſi qđ conſueuit facere vel audire. Nolite ergo vobis quaſi duos homines ante oculos ponere: vnū patrē alterū filium: ⁊ loquētē patrē ad filium: ſicut facis q̄ñ ꝟba aliqua dicis filio tuo monens eum ⁊ inſtruens eū quo modo loquat: vt quecūqꝫ audiuit a te cōmēdet memorie. Cum cōmendauerit memorie: ꝓferat ⁊ lingua: diſtinguat ꝑſonas: inferat auribus alienis qđ percepit i ſuis. Nolite ita cogitare ne i corde veſtro idola fabricetis/⁊ humanā formā/humanorum laniamēta membrorū: figurā carnis humane: ſenſus iſtos conſpicuos: ſtaturam motuſqꝫ corporis: lingue officiū: diſtinctiones ſonorū. Nolite in illa trinitate cogitare niſi qđ ꝑtinet ad formā ſui quā accepit vnigenit⁹ filius cum verbū caro factū eſt vt habitaret in nobis. Ibi non te ꝓhibeo Joh.j. humana infirmitas cogitare quod noſti: imo etiam cōpello. Si fides in te vera eſt talem chriſtū cogita: ſed ex Maria virgine nō de deo patre. Talem cogita: infans fuit: creuit vt hō: ambulauit vt homo: eſuriuit ſitiuit vt homo: dormiuit vt homo: paſſus poſtremo vt homo: ſuſpēſus i ligno occiſus ſepult⁹ vt hō: in eadē forma reſurrexit: in eadē forma ante oculos diſcipulorū aſcēdit in celū: in eadē forma vētur⁹ eſt ad iudiciū. Angelorū eñ vox eſt in euangelio expreſſa: ſic veniet quō eū videtis euntē in celū. Q̄ñ ergo de forma ſui cogitas in chriſto: humanā effigiē cogita ſi eſt in te fides. Quādo autē cogitas in principio erat verbū: ⁊ ꝟbū erat apud deū: ⁊ deus erat verbū: pereat de corde tuo oīs humana figuratio: pellat de cogitationib⁹ tuis q̄cq̄d

ſine corporeo terminaẜ:qcq̄d loci ſpacio cōtineẜ ve q̄ſtali
bet mole diffundiẜ:de corde tuo figmentū tale diſpereat.
Cogita ſi potes pulchritudinē ſapientie:occurrat tibi pul
chritudo iuſticie. Forma eſt? Statura eſt? Color ē? Nihil
horū eſt:ꝛ tamē eſt. Nā ſi nō eēt:nō amareẜ nec merito lau
dareẜ:nec amata nec laudata corde moribuſq̄ teneretur.
Nūc ꝟo fiunt hoīes ſapientes:vnde fierent niſi eſſet ſapiē
tia? Porro aūt o homo ſi ſapientiā tuā videre carnis ocu
lis non potes:nec tali imaginatiōe cogitare qualia corpo
ralia cogitātur:ſapientie dei audes ingerere humanā cor
D poris formā. Quid ergo dicim⁹ fratres? Quō locut⁹ eſt pa
ter filio? Quō fili⁹ ait:ſicut docuit me pater hec loquor:lo
cut⁹ eſt illi:qn̄ docuit pater filiū ꝟba fecit:quō tu qn̄ doces
filium tuū ꝟba facis? Quomodo facis verba verbo? Que
verba multa fierent vnico verbo:verbū eñ patris aurē ha
buit ad os patris? Carnalia ſunt iſta: pereant de cordib⁹
veſtris. Hoc eñ dico:ecce ſi intellexiſtis qd̄ ego dixi:ego
certe locut⁹ ſum:et mea ꝟba ſonuerūt:ſoniſq̄ aures pepu
lerunt ꝛ p ſenſus audit⁹ veſtri:ad cor ſnīaʒ pduxerunt. Si
intellexiſtis/facite aliquē audiſſe latine lingue hoīem:tan
tūmodo audiſſe/nec tñ intellexiſſe quod dixi. Rectum ad
ſtrepitū pertinet emiſſum ex ore meo ſic ei⁹ ille pticeps fa
ctus eſt q̄ nō intellexit:quō et vos. Cū ſonum audiuit,eedē
ſyllabe aures ei⁹ pcuſſerunt:ſed in corde ipſius nihil genue
runt. Quare? Q: non intellexit. Vos aut ſi intellexiſtis vn̄
intellexiſtis? Ego ad aurē ſonui: nūquid ego in cor lumē
accendi? Proculdubio ſi verū eſt quod dixi ꝛ hoc ꝟbū nō
ſolū audiſtis: verūetiā intellexiſtis: due res ibi facte ſunt/
diſcernite illas:auditus ꝛ intellect⁹. Auditus per me fact⁹
eſt:intellect⁹ p quē? Ego ad aurē dixi: vt audiretiſ: ad cor
veſtrum q̄s dixit vt intelligeretis? Sine dubio aliq̄s et ad
cor veſtrū aliq̄d dixit:vt nō ſolū ſtrepitus iſte verborū per
cuteret auem veſtram:ſed etiā in cor veſtrū aliquid deſcē
deret veritatis. Dixit aliquis et ad cor veſtrum: ſed nō eū
videtis. Si intellexiſtis fratres:dictum eſt et cordi veſtro
Manus dei eſt intelligētia. Quis hoc dixit ī corde veſtro
pš.cxviij ſi intellexiſtis? Cui dicit pſalmus: da mihi intellectū vt di
ſcam mandata tua. Verbi grā:epiſcopus locut⁹ eſt. Quid
locutus eſt aliq̄s ait? Reſpondes quid locut⁹ ſit:ꝛ addis:
verum dixit. Tunc alius qui non intellexit. Quid dixit
inquit? Aut quid eſt quod laudas? Ambo me audierūt:am
hob⁹ ego dixi:ſed vni ipſorū deus dixit. Si parua magnis
pparare cōcediẜ:quomō nos ad eum quid ſumus? Tamē
neſcio q̄d incorporaliter ꝛ ſpiritualiter facit in nobis de⁹:
qd̄ nec ſon⁹ eſt qui aurē percutiat:nec color qui oculis di
ſcernaẜ:nec odor eſt q̄ narib⁹ capiaẜ:nec ſapor q̄ faucibus
iudiceẜ:nec durū nec molle qd̄ tāgendo ſentiaẜ: ꝛ tamē ali
quid eſt qd̄ ſentire facile eſt: explicare īpoſſibile eſt. Si er
go de⁹ vt dicere ceperā loquitur in cordib⁹ noſtris ſine ſo
no:quō loquiẜ filio ſuo? Sic ergo fratres ſic cogitate q̄ſtū
poteſtis vt dixi:licet parua magnis modo aliquo cōpara
re:ſic cogitate. Incorporaliter pater locut⁹ eſt filio:q: īcor
poraliter pater genuit filiū:nec eū ſic docuit quaſi indoctū
genuerit:ſed hoc eſt eū docuiſſe qd̄ eſt ſcientē genuiſſe:et ħ
eſt docuit me pater:quod eſt ſciētē me genuit pater. Si eī
qd̄ pauci intelligūt ſimplex eſt natura veritatis:hoc ē filio
eſſe qd̄ noſſe. Ab illo ergo habet vt nouerit a quo habet vt
ſit:non vt prius ab illo eſſet ꝛ ab illo poſtea noſſet:ſʒ quēad
modū illi gignēdo dedit vt eſſet:ſic gignēdo dedit vt noſ
ſet. Q: ſimplici vt dictū eſt nature veritatis eſſe ꝛ noſſe:non
E eſt aliud atq̄ aliud ſed hoc ipm̄. Dixit ergo iſta iudeis ꝛ ad
didit:ꝛ qui me miſit mecū eſt. Jam hoc ꝛ ante dixerat:ſed
rem magnā aſſidue cōmemorat:miſit me ꝛ mecū eſt. Si ḡ
tecū eſt o dn̄e:nō vnus ab alio miſſus eſt: ſed ambo veniſtiſ.
Et tamen cū ambo ſimul ſint:vnus miſſus eſt: alter miſit.
Quomodo miſſio incarnatio eſt: ꝛ ipſa incarnatio filij tm̄
eſt ꝛ nō patris. Miſit itaq̄ pater filiū:ſed nō receſſit a filio
hier.xxiij. Nō eni quo miſit filiū:nō ibi erat pater. Ubi eñ non eſt q̄
fecit oīa:vbi nō eſt ꝛ q̄ dixit:celū et terrā ego impleo? Sed
forte pater vbiq̄ ē:ꝛ fili⁹ nō vbiq̄ eſt. Euāgeliſtā audi. In
ħ mūdo erat:ꝛ mūdus p eū fact⁹ eſt. Ergo inde q̄ miſit me
cuius auctoritate tāq̄ paterna incarnat⁹ ſum/mecum eſt:
nō me reliquit. Quare non me reliquit? [Et non me reliq̄t
inquit ſolum:quia ego que placita ſunt ei facio ſemp.] Ipſa

eſt equalitas ſp: non ex quodā initio ꝛ deinceps/ſed ſine
initio:ſine fine. Dei eñ generatio non habet initium tempo
ris:q: p genitū facta ſunt tp̄a. [Hec illo loquēte multi cre
diderūt in eū.] Utinā ꝛ me loquente multi qui aliud ſapie
bant intelligant:ꝛ credant in eum. Quidā eñ fortaſſe ſunt
in iſta multitudine arriani:nō audeo ſuſpicari eē ſabellia
nos q̄ ipm̄ patrē dicūt eſſe q̄ filius eſt. Hereſis quippe iſta
nimis antiqua eſt:ꝛ paulatim euiſcerata. Arrianoꝝ aūt ad
huc videẜ habere aliquā motionē q̄ſi cadaueris putreſcen
tis aut certe vt multū quaſi hominis aīa egentis: oportet
inde reliquos liberari/ſicut inde multi liberati ſunt. Et q̄
dē iſta ciuitas eos nō habebat: ſʒ poſtea q̄ multi peregri
ni aduenerūt:nōnulli ꝛ ipſi venerūt. Ecce hec dn̄o loquēte
multi iudei crediderūt in eū. Ecce ꝛ me loquēte arriani cre
dāt:nō in me ſed mecū ī eo. [Dicebat ḡ dn̄s ad eos q̄ †cre †Al.cre
diderāt in eum iudeos. Si vos manſeritis in ꝟbo †meo.] dideſt ei.
Ideo māſeritiſ q: initiati eſtis q: ꝛ ibi eſſe cepiſtis. Si mā †Al.in ſer
ſeritis:hoc eſt in fide q̄ in vobis eſſe credētibus cepit: quo mone meo
perueniſtis? Uide quale initiū:quo pducit. Amaſti funda
mentū:culmen attende/ꝛ ex iſta humilitate aliā celſitudi
nem quere. Fides eñ humilitatē habet: cognitio ꝛ īmor
talitas ꝛ eternitas nō hʒ hūilitatē ſed celſitudinē: erectio
nē ꝛ nullā defectionē:eternā ſtabilitatē:nullā ab īimico ex
pugnationē:nullū deficiēdi timorē. Magnū eſt qd̄ incipit
a fide: ſed cōtemniẜ fundamentū. Solet etiā in edificio ab
imperitis cōtemni. Foſſa fit grandis/lapides quoquomō
paſſim mittunẜ:nulla ibi expolitio/ nulla pulchritudo ap
paret:quō nec in arboris radice apparet aliqua pulchritu
do:totum tñ q̄cq̄d te delectat in arbore:de radice ſurrexit.
Si vides radicē ꝛ non delectaris:vides arborē ꝛ miraris.
Stulte q̄ miraris:inde ſurrexit quo nō delectaris. Paruū
aliquid videẜ fides credētiū:nō habes ſtateram vnde ap
pendas. Audi ergo quo pueniat:ꝛ vide quāta ſit:ſicut ꝛ ipē
dn̄s ī alio loco dicit. Si habueritis fidē ſicut granū ſyna Mat.ſ.
pis. Quid humilius:q̄d vehemēti⁹:quid minuti⁹:q̄d fer
uenti⁹? Ergo ꝛ vos ait ſi manſeritis in verbo meo in q̄ cre
didiſtis:quo pducemini? [Vere diſcipuli mei eritis.] Et
quid nobis prodeſt? [Et cognoſcetis veritatē.] Quid p
mittit credētib⁹ fratres. Et cognoſcetis ꝟitatē. Quid eñ F
nō illā cognouerāt:qn̄ dn̄s loquebaẜ? Si nō cognouerāt:
quō crediderunt? Nō q: cognouerūt crediderunt:ſed vt co
gnoſcerent crediderūt. Credimus eñ vt cognoſcamus:nō
cognoſcimus vt credamus. Quod eni cogniturī ſum⁹ nec i.Cor.ij.
oculus vidit/nec auris audiuit/nec in cor hoīs aſcendit.
Quid eſt eni fides: niſi credere quod nō vides? Fides ḡ ē
qd̄ nō vides credere:veritas qd̄ credidiſti videre:ſicut ipē
quodā loco ait. Ideo dn̄s prius ad faciendā fidē ambula
uit in terra. Homo erat:humilis factus eſt: ab oībus vide
baẜ nec ab oībus cognoſcebaẜ:a multis reprobabaẜ:a tur
ba occidebaẜ:a paucis dolebaẜ:ſed tamē nec ab eis a q̄b⁹
dolebaẜ:nondū ſicut erat cognoſcebaẜ. Totum hoc quaſi
initiū eſt lintamentorū fidei:ꝛ ſtructure future. Quod dn̄s
ipſe attendēs quodā loco ait. Qui diligit me mādata mea Joh.xiiij.
cuſtodit. Et qui diligit me diligeẜ a patre meo:et ego dili
gam eū ꝛ oſtēdā meipſum illi. Quem qui audiebant vtiq̄
iam videbāt: eis tñ ſi diligebant: videndū ſe promittebat.
Sic ꝛ hic cognoſcetis veritatem. Quid eni:qd̄ dixiſti non
eſt veritas? Ueritas ē. Sed adhuc crediẜ nondū videẜ. Si
maneatur in eo qd̄ crediẜ:pueniẜ ad id qd̄ videaẜ. Inde io
hānes ipſe ſanctus euangeliſta in epiſtola ſua/dilectiſſimi i.Joh.xiij
inquit filij dei ſumus: ſʒ nōdū apparuit q̄d erim⁹. Jam ſu
mus ꝛ aliquid erimus. Quid plus erimus q̄ ſumus? Audi
Nondum apparuit q̄d erimus ſcimus:quia cum appar̄ue
rit ſimiles ei erim⁹. Unde? Qm̄ videbim⁹ eū ſicuti eſt. Ma
gna promiſſio:ſed merces eſt fidei. Queritis mercedē:op⁹
precedat. Si credis:mercedē exige fidei. Si aūt nō credis
fidei mercedē qua fronte queris. Si ergo māſeritis ī ꝟbo
meo:vere diſcipuli mei eritis:vt contēplemini ipſam veri
tatem ſicuti eſt:nō per ꝟba ſonantia ſʒ per lucem ſplēdentē
cū ſignauerit nos qd̄ legiẜ in pſalmo. Signatū eſt ſup nos Pš.iiij.
lumen vult⁹ tui dn̄e. Moneta dei ſum⁹: nūmus a theſauro
aberrauim⁹ errore:detritū eſt qd̄ in nobis fuerat impreſſū
venit q̄ reformet q: ipſe formauerat. Querit ꝛ ipſe nummū
ſuum: ſicut ceſar nummū ſuū. Ideo ait. Reddite ceſari q̄ Luce.xx.

ceſaris ſunt:ꝛ deo q̄ dei ſunt. Ceſari nũmos/deo voſipſos.
C Tũc ergo exprimetur veritas in nobis. Quid dicam cha-
ritati veſtre? O ſi cor eſſet qualitercũq; ſuſpirans in illam
ineffabilẽ gloriã: o ſi peregrinationem nrãm in gemitu ſen
tirem⁹ ꝛ ſeculũ non amaremus:ꝛ ad eum qui nos vocauit
pia mente ꝑpetuo pulſarem⁹. Deſideriũ ſinus cordis ẽ. Ca
piemus: ſi deſideriũ q̄tum poſſumus extẽdamus. Hoc no
biſcũ agit ſcriptura diuina: hoc congregatio populorũ: h
celebratio ſacramentorũ: hoc baptiſmus ſanctus: hoc can
tica laudis dei: hoc ipſa noſtra diſputatio: vt hoc deſideriũ
nõ ſolũ ſeminet ꝛ germinet: verũetiã in modũ tãte capaci-
tatis augeat: vt idoneũ ſit ſumere quod oculus non vidit
j. Cor.ij. nec auris audiuit: nec in cor hoīs aſcendit. Sed amate me
cũ. Nõ amat multũ nũmũ q̄ amat deũ. Et ego palpaui in-
firmitatẽ: nõ auſus ſum dicere nõ amat nũmũ: ſed nõ mul-
tũ amat nũmũ: q̄ſi amãdus ſit nũmus ſed nõ multum. O ſi
deũ digne amemus: nũmos oĩno non amabimus. Erit ti
bi nũmus inſtrumẽtũ peregrinationis/nõ irritamentũ cu
piditatiſ: quo vtaris ad neceſſitatem: nõ quo fruaris ad de
lectationem. Deũ ama ſi aliquid in te egit: quod audiſſe te
laudas: vtere mundo: nõ te capiat mundus q̄ intraſti. Iter
agis: exiturus veniſti non remanſurus. Iter agis: ſtabulũ
eſt hec vita: vtere nũmo quõ viator in ſtabulo vtit̃ mẽſa ca
lice/vrceo/lectulo/dimiſſurus non permanſurus. Si tales
fueritis: erigite cor ſi poteſtis et audite me. Si tales fueri-
tis ad ei⁹ ꝓmiſſa venietis. Nõ eñ multũ eſt ad vos: q; ma
gna eſt magnus ei⁹ q̄ vos vocauit. Vocauit: inuocet̃ dicat̃
illi. Vocaſti nos: inuocam⁹ te. Ecce audiuim⁹ vocantem:
audite inuocantes. Perduc quo promiſiſti/perfice quod
inchoaſti: noli deſerere munera tua/noli dſerere agrũ tuũ:
germina tua intrent in horreũ tuũ. Abundant tempeſtates
in mundo: ſed maior eſt qui fecit mundũ: abundant tenta-
tiones: ſed non deficit qui in illo ſpem ponit in quo defect⁹
null⁹ eſt. Ad hoc hortat⁹ ſum iſta fratres: quia libertas de
qua loquit̃ dñs noſter Ieſus chriſtus nõ hui⁹ tẽporis eſt
Videte quid adiũxit. Vere diſcipuli mei eritiſ ꝛ cognoſce-
tis veritatem: ꝛ veritas liberabit vos. Quid eſt liberabit
vos? Liberos vos faciet. Deniq; iudei carnales ꝛ ſm car
nẽ æmulãtes/nõ hi q̄ crediderãt: ſed in illa turba qui non
crediderãt iniuriã ſibi factam putauerũt: q; dixit eis: ve-
ritas liberabit vos. Indignati ſunt ſuos ſe eẽ ſignificatos
et vere ſerui erant: ꝛ exponit illis q̄ ſit ſuit⁹: et q̄ ſit futura
libertas quã ipſe ꝓmittit. Sed de hac libertate ꝛ de illa ſer
uitute: nimis longum eſt vt hodie diſputemus.

Tractatus.xlj.

C Dicebat ergo ieſus ad eos qui crediderãt ei
iudeos. Si vos mãſeritis in ſermone meo: vere
diſcipuli mei eritis: ꝛ cognoſcetis veritatem: et
veritas liberabit vos. Reſponderũt ei. Semen
abrae ſumus: ꝛ nemini ſeruiuim⁹ vnq̄. Quomo
do tu dicis liberi eritis? reſpõdit eis ieſus. Amẽ
amen dico vobis: q; oĩs q̄ facit peccatum ſeruus
eſt peccati. Seruus autem non manet in domo
ineternum: fili⁹ manet ineternum. Si ergo vos
filius liberauerit: vere liberi eritis.

A Quod lectionẽ priſtinã ſequit̃ ꝛ de ſctõ euãgelio
hodie nobis recitatũ eſt tunc diſtuli dicere quõ
multũ iã dixerã: ꝛ de libertate in qua nos voca-
uit grã ſaluatoris nõ ꝑtereũter neq; negligẽter
fuerat diſſerendũ. Hinc hodie dño adiuuãte ſtatuim⁹ loq̄
vobis. Quib⁹ eñ loquebat̃ dñs Ieſus chriſtus/iudei erãt
ex magna q̄dẽ parte inimici: ſed etiã amici ex q̄dã ꝑte iã
facti et futuri. Nam quoſdam ibi videbat: ſicuti iam dixi-
mus: qui poſt paſſionem fuerant credituri. Hos intuẽs di
xerat. Cũ exaltaueritis filiũ hominis: tunc cognoſcetis q;
ego ſum. Erant ibi etiam q̄ hec loquẽte illo continuo cre-
diderũt: ipſis locut⁹ eſt qd̃ audiuimus hodie. Dicebat ẽ
ieſus ad eos qui crediderant ei iudeos. Si mãſeritis ĩ ver
bo meo vere diſcipuli mei eritis. Manẽdo eritis. Q; eñ
nũc credẽtes eſtis: manẽdo vidẽtes eritis. Iõ ſequit̃: et
cognoſcetis ṽitatẽ. Veritas incõmutabilis eſt: ṽitas pa

nis eſt: mẽtes reficit nec deficit. Mutat veſcẽte: nõ ipſa in
veſcẽte mutat̃. Ipſa eſt ṽitas ṽbũ dei: de⁹ apd̃ deũ vnige-
nit⁹ fili⁹? Hec eſt veritas carne induta ẽ ꝑpter nos vt de
maria ṽgine naſceret̃ ꝛ ĩpleret̃ ꝓphetia. Veritas de terra Pſalm.
orta eſt. Hec ḡ ṽitas cũ iudeis loqueret̃ latebat in carne. lxxxiiij.
Latebat aũt nõ vt negaret̃ ſed vt differret̃. Differret̃ vt in
carne pateret̃. In carne aũt pateret̃ vt caro peccati redi-
meret̃. Stãs itaq; conſpicuus ſm infirmitatẽ carnis dñs
noſter ieſus chriſtus ꝛ ſm maieſtatis diuinitatẽ occultus
dixit ad eos q̄ ei cũ hec loqueret̃ crediderant⁹. Si manſeri-
tis in verbo meo: vere diſcipuli mei eritis. Qui enim perſe
uerauerit vſq; in finẽ: hic ſaluus erit. Et cognoſcetis veri-
tatẽ que modo vos latet ꝛ loquit̃ vobis: ꝛ veritas libera
bit vos. Hoc ṽbũ dñs ad libertatẽ poſuit: liberabit vos.
Nihil eſt eñ aliud proprie liberat: niſi liberum facit. Quo-
modo ſaluat/nihil eſt aliud q̄ ſaluũ facit: quõ ſanat/nihil ẽ
aliud q̄ ſanũ facit. Ditat: nihil eſt aliud q̄ diuitem facit: ſic
liberat nihil eſt aliud q̄ liberũ facit. Hoc in ṽbo greco pla
ni⁹ eſt. Nã in latina cõſuetudine plerũq; dicim⁹ hominem
liberari quod ad libertatẽ nõ pertinet ſed tantũ ad ſalutẽ
Sicut quiſq; dicit̃ liberari ab infirmitate: vſitate dicit̃ nõ
tñ ꝓprie. Sic aũt poſuit dñs hoc verbum vt diceret et ve-
ritas liberabit vos: vt in greca lingua nemo dubitet eũ de
libertate dixiſſe. Deniq; ꝛ iudei ſic intellexerũt ꝛ rñderunt
ei. Non illi qui iam crediderant: ſꝫ illi qui ĩ turba erant nõ-
dum credẽtes. Reſponderunt ei. Semen abrae ſumus: ꝛ B
nemini ſeruiuimus vnq̄ quomodo tu dicis liberi eritis?
Non aũt dixerat dñs/liberi eritis: ſꝫ veritas liberabit vos
In quo tñ verbo illi: q; ſicut dixi patet in greco: non intel-
lexerunt niſi libertatem: ꝛ extulerũt ſe qd̃ ſemẽ eẽnt abrae
ꝛ dixerunt. Semẽ abrae ſumus ꝛ nemini ſeruiuimus vnq̄
quomodo tu dicis liberi eritis? O pellis inflata non ẽ iſta
magnitudo ſed tumor. Et hoc ipſum ſm huius temporis
libertatẽ quomodo verũ dixiſtis: nemini ſeruiuimus vnq̄
Ioſeph nõ eſt venũdatus? Prophete ſancti in captiuita-
tem nõ ſunt ducti? Deinde nõne ipſe ille eſt populus qui in
egypto lateres faciebat: ꝛ regibus duris non ſaltẽ in auro
ꝛ argẽto ſꝫ in luto ſeruiebat? Si nemini ſeruiſtis vnq̄: o in
grati quid eſt qd̃ aſſidue vobis imputat de⁹ quod vos de
domo ſeruitutis liberauit? An forte patres veſtri ſeruierũt
vos autẽ qui loquimini nemini vnq̄ ſeruiſtis? Quõ ergo
ſoluebatis iam tributa romanis? Vñ ꝛ ipſi veritati laqueũ
quaſi captionis ꝓpoſuiſtis vt diceretis. Licet reddere tri Mat.xxij
butũ ceſari: vt ſi dixiſſet licet: teneretis eum q̄ſi male optaſ
ſet liberati ſeminis abrae. Si autẽ diceret nõ licet/calũnia
remini apud reges terre: qd̃ ꝓhiberet regib⁹ tributa pſol-
ui. Merito ꝓlato nũmo victi eſtis: ꝛ captiõi vrẽ vos ipſi eſtiſ
reſpondere cõpulſi. Ibi enĩ vobis dictũ eſt. Reddite ceſa
ri q̄ ceſaris ſunt: ꝛ deo q̄ dei ſunt: cũ vos ipſi reſpõdiſſetis q;
nũmus haberet imaginẽ ceſaris. Quia ſicut querit ceſar in
nũmo imaginem ſuã: ſic deus querit in homine ſuam. Hec
ergo reſpondit iudeis. Mouet eñ me fratres hoĩm vana
ſupbia: qui etiã de ipſa quã carnaliter intelligebant ſua li-
bertate mentiti ſunt dicentes: nemini ſeruiuim⁹ vnq̄. Dñs
autẽ quid eis reſponderit: hoc poti⁹ ꝛ intenti⁹ audiam⁹ ne
ꝛ noſipſi ſerui inueniamur. Reſpõdit enĩ eis Ieſus. Amẽ
amen dico vobis: quia omnis qui facit peccatũ: ſeruus eſt
peccati. Seruus eſt: ſed vtinã hoĩs et non peccati. Quis
nõ ſub his ṽbis cõtremiſcat? Preſtet nobis dominus no-
ſter ieſus xpũs: id eſt ꝛ mihi ꝛ vobis: vt ꝑ ſententia loq̄r de
hac libertate appetẽda ꝛ de illa ſuitute vitãda. Amẽ amẽ
dico vobis veritas dicit: ꝛ quale eſt dñi dei noſtri diceret
Amen amen dico vobis? Multũ cõmendat: qd̃ ita pronũ
ciat. Quodammodo ſi dici phas eſt iuratio eius eſt: amen
amen dico vobis. Amen quippe interpretatur verum. Et
tñ nõ eſt interpretatum: cum potuiſſet dici verũ dico vobis
Nec grecus hoc interpres auſus eſt facere nec latin⁹. Nã
hoc verbum quod eſt amen nec grecum eſt nec latinũ: ſed
hebreũ. Sic manſit: non eſt interpretatum vt honorem ha-
beret velamẽto ſecreti. Nõ vt eſſet negatum ſed ne vileſce
ret nudatum. Nec ſemel tamẽ ſed bis a dño dictum ẽ: amẽ
amen dico vobis. Iam quãtum hoc cõmendatũ ſit: ex ipſa
geminatiõe cognoſcite. Quid eſt ergo cõmendatũ? Verũ
verũ dico vobis. Veritas dicit. Que vtiq; ꝛ ſi non diceret

verum dico:mentiri omnino non poſſet. Tamen cōmēdat
tamen inculcat:dormientes quodammodo excitat: inten-
C tos facit:ꝯtēni nō vult. Quid dicit. Amen amē dico vobis
qꝛ oīs qui facit peccatū ſeruus eſt peccati. O miſerabilis
ſeruit⁹. Plerūqꝫ hoīes cū dn̄os malos patiunť: venales
ſe petūt:nō querentes dn̄m nō habere ſed ſaltem mutare.
Seruus peccati q̄d faciat? Quem interpellet? Apud quē
ſe venalem petat? Deinde ſeruus hoīs aliqñ ſui dn̄i duris
īperijs fatigat⁹ fugiendo requieſcit. Seruus peccati quo
fugit? Secū ſe trahit quocūqꝫ fugerit. Non fugit ſeipſam
mala cōſciētia:nō eſt quo eat:ſequiť ſe immo nō recedit a
ſe. Peccatū eñ qđ facit intus ē. Fecit pctm̄:ꝛ aliquā cor-
poralē caperet voluptatē. Voluptas trāſit:peccatum ma-
net. Preterit qđ delectabat:remāſit qđ pungat. Mala ſer-
uitus. Aliqñ fugiunt homines ad eccleſiam ꝛ plerūqꝫ eos
patimur tanqꝫ indiſciplinatos:volētes carere diuinis qui
nolūt carere pctīs. Aliqñ etiā illicito iugo ꝛ īprobo ſubie-
cti fugiūt ad eccleſiā:qꝛ retinētur ingenui ad ſeruitutē ꝛ in-
terpellať ep̄s. Et niſi curet operam impendere ne ingenui-
tas opprimať:imiſericors ꝺputať. Ad chriſtum omes fu-
giamus:cōtra peccatū deū liberatorem interpellem⁹. Ve-
nales nos petamus: vt eius ſanguine redimamur. Dicit ei
Eſa.lij. dn̄s:gratꝭ venūdati eſtis:ꝛ ſine argēto redimemini. Sine
precio:ſed veſtro:quia meo. Hoc dn̄s dicit. Ipſe eñ p̄ciū
dedit:nō argentū:ſed ſanguinē ſuū. Nā nos ꝛ ſerui ꝛ ege-
ni remāſeram⁹. Liberat ergo ab hac ſuitute ſol⁹ dn̄s. Qui il-
lam non habuit:ipſe de illa liberat. Sol⁹ eñ in hac carne
venit ſine peccato. Nam quos videtis in manibus matrū
paruulos ferri:nōdū ambulāt ꝛ iam ſunt compediti. Tra-
xerunt enim de adam qđ ſoluať a chriſto. Pertinet etiam
D ad ipſos cū baptizanť iſta gratia quā dn̄s pollicet̃. Quia
ij. Cori. v. de peccato ſolus liberare pōt q̄ venit ſine peccato:ꝛ factus
ē ſacrificiū pro pctō. Audiſtis eñ cū apl's legereť: ꝓ xp̄o
inquit legatione fungimur:tanqꝫ deo exhortante p nos. Ob-
ſecramus pro xp̄o:id eſt tanqꝫ vos xp̄s obſecret. Quid? re-
cōciliamini deo. Si exhortať ꝛ obſecrat apl's vt recōcilie-
mur deo: inimici eramus deo. Nemo eñ recōciliať niſi ex
inimicitiis. Inimicos autē nos nō natura:ſed peccata fe-
cerūt. Vñ inimici illius:inde ſerui peccati. Nō habet de⁹
liberos inimicos:neceſſe eſt ſerui ſint:et ſerui remanebunt
niſi ab illo liberenť:cui peccādo inimici eſſe voluerūt. Ob-
ſecram⁹ ergo inquit ꝓ xp̄o:recōciliamini deo. Quō aūt re-
cōciliamur:niſi ſoluať qđ inter nos ꝛ ip̄m ſeparat. Ait eñ
ꝓpheta. Nō grauauit aurē ne audiant:ſed peccata veſtra
ſeparant inter vos ꝛ deū:qꝛ ergo nō recōciliamur niſi ablato
quod in medio eſt ꝛ poſito qđ in medio ſit. Eſt eñ mediū
j. Thi.ij. ſeparans: ſed cōtra eſt mediator reconcilians. Mediū ſe-
parans eſt pctm̄: mediator recōciliās eſt dn̄s ieſus xp̄us:
vn⁹ eñ de⁹ ꝛ vn⁹ mediator dei ꝛ hoīm homo chriſt⁹ ieſus.
Vt ergo tollať maceria ſeparās qđ eſt pctm̄ venit ille media-
tor:ꝛ fact⁹ eſt ſacrificiū ſacerdos ipſe. Et qꝛ ſacrificium fa-
ctus eſt pro peccato offerēs ſeip̄m in holocauſtum ī cruce
paſſionis ſue:ſequiť apl's ꝛ dicit. Cū dixiſſet obſecramus
ꝓ xp̄o recōciliamini deo: quaſi diceremus: quō poterim⁹
ij. Cori. v. recōciliari. Eū inquit:id eſt ip̄m xp̄m:qui nō nouerat pec-
catum pctm̄ ꝓ nobis fecit:vt nos ſimus iuſticia dei in ip̄o
Roō.viij Eū ip̄m inquit xp̄m deū q nō nouerat pctm̄. Venit enī in
carne h eſt in ſimilitudine carnis peccati: non tñ in carne
peccati nō hn̄s vllū oīno pctm̄:ꝛ iō fact⁹ eſt verū ſacrificiū
ꝓ peccato: qꝛ nullū habebat ip̄e pctm̄. Sed forte de ſenſu
meo dixi:qꝛ peccatum ſacrificiū eſt pro pctō. Qui legerūt
agnoſcāt:q nō legerūt/nō ſint pigri:nō ſint inqꝫ pigri ad le-
† Al. iudi- gendū:vt veraces ſint ad † intelligendū. Cū de ſacrificijs
candum. eñ preciperet de⁹ offerendis ꝓ pctō:in quibus ſacrificijs
nō erat expiatio peccatorū ſed vmbra futurorū: eadē ipſa
ſacrificia eaſdem ip̄as hoſtias:eaſdem ipſas victimas:ea-
dem ipſa animalia que admonebantur mactāda pro pec-
catis:in quorum ſanguine ſanguis ille figurabatur/ pecca-
Leui. j ta lex appellat. Vſqꝫ adeo vt ī quibuſdā locis ſcp̄tū ſit ita
vt ſacerdotes imolaturi ponerēt man⁹ ſuas ſup caput pec-
cati:id eſt ſup caput victime imolande ꝓ pctō. Tale ergo
E peccatum:id eſt ſacrificiū pro pctō factus eſt dominus no-
Pſalm. ſter ieſus chriſt⁹:qui non nouerat peccatū. Merito liberat
lxxxvij. ab hac ſeruitute peccati ille qui dicit in pſalmis. Fact⁹ ſū
tanqꝫ homo ſine adiutorio:inter mortuos liber. Solus eñ
liber:qꝛ nō habebat peccatum. Ipſe enim dicit in euāgelio
Ecce venit princeps huius mūdi:diabolum ſignificās ve- Joh.xiiij.
turum in iudeis perſecutoribus. Ecce inquit venit et ī me
nihil inueniet. Non quomodo in eis quos occidit etiā iu-
ſtos/inuenit qualecūqꝫ peccatum/in me nihil inueniet. Et
tanqꝫ ei diceretur. Si nihil in te inueniet:quare te occidet?
Subiecit ꝛ ait. Sed vt ſciant omnes:quia voluntatem pa-
tris mei facio:ſurgite eamus hinc. Nō inquit mortem mei
peccati neceſſitate perſoluo: ſed in eo quod morior volun-
tatem p̄ris mei facio:pluſqꝫ ibi facio q̄ꝫ patior quia ſi nol-
lem nec paſſus eſſem. Habes illum alio loco dicētem. Po- Joh.x.
teſtatem habeo ponēdi animā meam: ꝛ poteſtatem habeo
iterum ſumendi eam. Ecce vere inter mortuos liber. Cum
ergo omīs qui facit peccatum ſeruus ſit peccati: q̄ ſit ſpes
nobis libertatis audite. [Seruus autē (inq̄t) nō manet in
domo in eternū.] Eccleſia eſt dom⁹: ſuus peccator eſt. In-
trant multi in eccleſiā peccatores. Nō ergo dixit:ſeru⁹ nō
eſt in domo:ſed nō manet in domo in eternū. Si ergo null⁹
ibi ſeruus erit:q̄s ibi erit? Cū eñ rex iuſtus ſederit in thro-
no ſicut ſcriptura loquitur:quis gloriabitur caſtū ſe habe-
re cor? aut q̄s gloriabitur mundū ſe eſſe a peccato? Multū
nos terruit o fratres mei dicēdo: ſeruus nō manet ī domo
in eternū. Adiungit autē ꝛ dicit. [Filius autem manet in
eternū.] Ergo ſolus in domo ſua erit chriſtus:null⁹ illi po-
pulus coheredit. Cui heret caput:ſi nō erit corpus? An for-
te totum hoc filius caput ꝛ corpus. Nō eñ ſine cauſa:ꝛ ter-
ruit ꝛ ſpem dedit. Terruit ne peccatū amaremus. Spē de-
dit ne de peccati ſolutione diffiderem⁹. [Omnis (inquit) q̄
facit pctm̄:ſeruus eſt peccati.] Seruus autem non manet
in domo in eternum. Que ergo nobis ſpes eſt:qui nō ſum⁹
ſine peccato? Audi ſpem tuam:fili⁹ manet in eternum. [Si
ergo fili⁹ vos liberauerit:tunc vere liberi eritis.] Hec ſpes F
noſtra eſt fratres vt a libero liberemur:ꝛ liberando ſeruos
nos faciat. Serui enī eramus cupiditatꝭ:liberati ſerui effi-
cimur charitatis. Hoc ꝛ apl's dicit. Vos autem fratres ī Gal.v.
libertatem vocati eſtis:tantum ne libertatem in occaſionē
carnis detꝭ:ſed per charitatem ſeruite inuicē. Nō ergo di-
cat chriſtianus liber ſum:in libertatem vocatus ſum. Ser-
uus eram ſed redemptus ſum ꝛ ipſa redemptione liber ef-
fectus ſum. Faciam quod volo:nemo me prohibeat a volū-
tate mea ſi liber ſum. Sed ſi iſta volūtate peccatum facis.
ſeruus es peccati. Noli ergo libertate abuti ad libere pec-
cādū:ſed vtere ad nō peccādū. Erit eñ volūtas tua libera:
ſi fuerit pia. Eris liber ſi fueris ſu⁹:liber peccati/ſuus iu-
ſticie/dicēte apoſtolo. Cū ſerui eſſetis peccati:liberi eratꝭ Roō.vj.
iuſticie. Nūc aūt liberati a pctō:ſerui autem facti deo: ha-
betis fructū veſtrū ī ſanctificationem:finem vero vitā eter-
nam. Hoc conemur vt id agamus:prima libertas eſt care-
re criminib⁹. Intendite fratres mei intendite:ne forte poſ-
ſim perducere vobis ad ſēſum ꝛ qualis modo ſit: et qualis
futura ſit iſta libertas. Quēlibet valde iuſtum diſcutias in
hac vita:q̄uis iam ſit dignus iuſti vocabulo:non eſt tamē
ſine peccato. Audi ipſum ſanctum iohannem cuius et hoc
euangelium eſt:in epiſtola ſua dicentem. Si dixerimus in- j. Joh.j.
quit quia peccatum non habemus noſipſos decipimus: ꝛ
veritas in nobis non eſt. Solus hoc dicere potuit in mor-
tuis liber:de ſolo dici potuit qui nō nouerat peccatum/de
ſolo dici potuit ꝺtenī expert⁹ ē omnia ſcḋm ſimilitudinē ſine
peccato. Solus dicere potuit:ecce veniet princeps mundi Joh.xiiij.
ꝛ in me nihil inueniet. Quēcūqꝫ aliū licet iuſtū diſcuſſeris/
non omnimodo eſt ſine peccato. Nec qualis erat Job cui
dominus tale teſtimonium perhibebat/vt diabolus inui-
deret ꝛ poſtularet tentandum/tentans ſuperaretur/ ille ꝓ-
baretur. Ideo autem ille probatus eſt non quia latebat de-
um coronandus: ſed vt ignoteſceret hominib⁹ imitandus.
Etiam ipſe Job qui dicit? Quis enim mundus? Nec in- Job.xxv.
fans:cuius eſt vnius diei vita ſup terram. Sed plane mul-
ti iuſti dicti ſunt ſine querela: quod intelligitur ſine crimi-
ne. Nulla enim querela iuſta eſt de his in rebus humanis In decre.
qui non habent crimen. Crimen autem eſt peccatum gra- diſt.xxv.
ue:accuſatione ꝛ damnatione digniſſimum. Non ergo de⁹ Nūc aūt.
quedam peccata damnat:quedā iuſtificat ꝛ laudat. Nulla ꝛ.lxxxj.di
laudat ſed odit omīa. Quomodo odit medic⁹ egritudinē ſtin. apl's.

egroti et id agit curãdo vt egritudo pellatur eger leueť:ſic
de⁹ gr̃a ſua hoc in nobis agit vt peccatū ꝯſummeť hō libe
retur. Sed quãdo ꝯſumitur inquies? Si minuiť:quare nõ
ꝯſumitur? Minuiť aũt in vita ꝓficiẽtium:qḋ in vita conſu
In decre. miť pfectoꝝ. Prima eſt ergo libertas:carere criminibus.
diſt. lxxxj. Ideo ⁊ apoſtol⁹ paulus qñ elegit ordinãdos vel preſbyte
apoſtol⁹. ros vel dyaconos/et q̃cũqꝫ ordinandus eſt ad prepoſiturã
eccleſie non ait: ſi q̃s ſine peccato eſt. hoc eñ ſi diceret:oīs
j.Thi.iij. homo reprobareť:nullus ordinareť. Sed ait:ſi q̃s ſine cri-
et ad Ti- mine eſt ſicuti eſt homicidiũ: adulteriũ:aliqua īmundicia:
tum.j. fornicationes:furtũ:fraus: ſacrilegiũ et cetera huiuſmodi.
Cum ceperit ea nõ habere homo: debet aũt nõ habere oīs
chriſtianus:homo incipit caput erigere ad libertatẽ. Sed
iſta inchoata eſt nõ perfecta libertas? Quare inquit aliquis
G nõ eſt perfecta libertas? Quia video aliam legem in mem-
Roñ. vij. bris meis repugnãtem legi mentis mee. Non eñ quod vo
Gala.v. lo hoc ago:ſed qḋ odi illud facio. Caro inq̃t cõcupiſcit ad-
uerſus ſpm̃:⁊ ſpũs aduerſus carnem: vt non ea que vultis
illa faciatis. Ex parte libertas:ex parte ſeruit⁹. Nõdũ to-
ta:nõdum pura:nõdum plena libertas:q: nõdũ plena eter-
nitas. Habem⁹ eñ ex parte īfirmitatẽ:ex parte accepimus
libertatẽ. Quicq̃d peccatum eſt: a nobis antea deletũ eſt ī
baptiſmo. Nunq̃d q: deleta eſt tota iniquitas:nulla reman
ſit infirmitas? Si nõ remãſiſſet:ſine peccato hic viuerem⁹.
A Quis autẽ audeat hoc dicere niſi ſupb⁹? niſi miſericordia
liberatoris īdign⁹? niſi qui ſeipſum vult decipere:et in quo
veritas nõ eſt? Ergo ex eo qḋ remanſit aliq̃d īfirmitatis:
audeo dicere. Ex qua parte ſeruim⁹ deo liberi ſumus:ex q̃
parte ſeruim⁹ legi peccati:adhuc ſerui ſum⁹. Vñ dicit apo
Ro.vbi.ſ. ſtolus quod dicere ceperamus:cõdelector legi dei ſm̃ ĩte-
riorẽ hoiem. Ecce vnde liberi:vnde ꝯdelectamur legi dei.
Libertas eñ delectat. Nã q̃diu timore facis qḋ iuſtũ eſt
nõ de⁹ te delectat:q̃diu adhuc ſeruus facis nõ te delectat.
Delectet te:et liber es. Noli timere penã:ſed ama iuſticiã.
Nondum potes amare iuſticiã time vel penã: vt peruenias
ad amãdã iuſticiã. Ergo iã ille ex parte ſuperiore liberum
ſe eſſe ſentiebat: vnde dicebat: ꝯdelector legi dei ſm̃ īterio-
rẽ hominẽ. Delectat me lex:delectat me qḋ iubet lex:dele-
ctat me ipſa iuſticia. Video aliã legẽ in mẽbris meis:hec
eſt que remanſit infirmitas:repugnantẽ legi mentis mee:⁊
captiuantem me in lege peccati que eſt in mẽbris meis. Et
ex hac parte ſentit captiuitatẽ: vbi nõ eſt impleta iuſticia.
Nã vbi ꝯdelectať legi dei:nõ captiu⁹ ſꝫ legis amic⁹ eſt. Et
ideo liber qm̃ amic⁹. Quid ergo ex eo qḋ reſtat? Quid niſi
reſpiciam⁹ ad illum q̃ dixit:ſi vos filius liberauerit tũc ve-
H re liberi eritis? Deniqꝫ ⁊ ipſe q̃ loquebať ad illum reſpexit.
Ro.vbi.ſ. Infelix ego homo:q̃s me liberabit inq̃t de corpore mortis
huiꝰ? Gratia dei p ieſum xp̄m dñm noſtrũ. Ergo ſi vos fi-
li⁹ liberauerit:tunc vere liberi eritis. Deniqꝫ ita concluſit.
Igiť ipſe ego mẽte ſeruio legi dei:carne aũt legi pctī. Ipſe
ego inq̃t. Non eñ duo ſum⁹ iter nos ꝯtrarij de diuerſis pn̄
cipijs venientes:ſed ipſe ego mente ſeruio legi dei:carne au-
tẽ legi pctī:q̃diu languor obluctať ſaluti. Sed ſi carne ſer
Roñ.vj. uis legi peccati:fac qḋ ait ipſe apoſtolus. Non ergo regnet
peccatũ in veſtro mortali corpore ad obediẽdũ deſiderijs
eius:neqꝫ exhibeatis mẽbra veſtra arma iniquitatis pecca
to. Non ait nõ ſit:ſed nõ regnet. Q̃diu viuis pctm̃ neceſſe
eſt eſſe in mẽbris tuis:ſaltem illi regnum auferať. Non fiat
qḋ iubet. Surgit ira:noli dare ire linguã ad maledicẽdũ.
Noli dare ire manũ aut pedẽ ad feriẽdũ. Nõ ſurgeret iſta
ira irrationabilis:niſi pctm̃ eſſet in membris. Sed tolle illi
regnũ:nõ habeat arma vnde contra te pugnet. Diſcet etiã
nõ ſurgere:cum arma nõ ceperit inuenire. Non exhibeatis
mẽbra veſtra arma iniquitatis peccato:ſed īduite arma iu
ſticie:alioquin toti captiui eritis ⁊ nõ erit dicere/ mẽte ſer-
uio legi dei. Mens eñ ſi teneat arma:membra nõ mouenť
in miniſterium furentis peccati. Teneat arcem imperator
interior:quia ſub maiore imperatore iuuãdus aſſiſtit. Fre
net iram:coercet cõcupiſcẽtiam. Ineſt tamen qḋ frenetur
ineſt qḋ coerceatur:ineſt quod teneatur. Quid autem vole
bat ille iuſtus mente ſeruiens legi dei: niſi vt oīmõ nõ eſſet
qḋ frenareť? Et hoc debet conari omnis qui tendit ad pfe
I ctionem: vt ⁊ ipſa concupiſcẽtia cui non dať ad obediẽ-
Roñ. vij. dũ mẽbra quotidie in proficiente minuať. Velle inq̃t adia

cet mihi pficere autem bonum nõ inuenio. Nunquid dixit
nõ mihi adiacet facere bonum? Si hoc dixiſſet: ſpes nulla
eſſet. Non ait:non mihi adiacet facere:ſed non mihi adia-
cet pficere. Que eſt enim pfectio boni:niſi ꝯſummatio et fi-
nis mali? Que eſt aũt ꝯſummatio mali: niſi qḋ lex dicit nõ
ꝯcupiſces? Omnino nõ ꝯcupiſcere pfectio boni eſt:q: con- Roñ. vij.
ſummatio mali eſt. Hoc dicebat ille:perficere bonum non
mihi adiacet:quia non poterat facere vt non cõcupiſceret.
Faciebat tantũ vt concupiſcentiã refrenaret: vt cõcupiſcẽ
tie mẽbra ad ſatellitium non preberet. Perficere ergo in-
quit bonum non mihi adiacet. Non poſſum implere qḋ di-
ctum eſt non cõcupiſces. Quid ergo opus eſt vt impleas/ Ecc̃.xviij
poſt concupiſcentias tuas nõ eas. Hoc age interim q̃diu
ſunt illicite concupiſcentie in carne tua poſt concupiſcen-
tias tuas non eas. Mane in ſeruitute dei:in libertate chri-
ſti:mente ſerui legi dei tui. Nolito donare concupiſcentijs
tuis vires:ſequẽdo eas:vires eis addis. Dando eis vires:
quomodo vincis quãdo cõtra te inimicos nutris viribus
tuis? Que igitur libertas plena atqꝫ perfecta eſt in illo do-
mino ieſu qui dixit:ſi vos filius liberauerit tunc vere libe-
ri eritis. Quãdo plena et pfecta libertas erit? Quando nul
le inimicitie:quando nouiſſima inimica deſtruetur mors.
Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem:⁊ j.Coꝛ.xv.
mortale hoc induere immortalitatem. Cum autem morta
le hoc induerit immortalitatem:tũc fiet ſermo qui ſcriptus
eſt. Abſorpta eſt mors in victoria. Vbi eſt mors contẽtio Gala.v.
tua? Quid eſt vbi eſt mors cõtentio tua? Caro concupiſcit
aduerſus ſpm̃:et ſpũs aduerſus carnẽ. Sed qñ peccati ca-
ro vigebat:vbi eſt mors contẽtio tua. Iam viuem⁹:iã non
moriemur in illo q̃ pro nobis mortuus eſt et reſurrexit. Vt ij.Coꝛ.v.
qui viuunt inq̃t iam nõ ſibi viuant: ſed ei qui pro ipſis mor
tu⁹ eſt et reſurrexit. Precemur medicũ ſaucij:portemur in
ſtabulũ curãdi. Ille eſt eñ qui ꝓmittit ſanitatẽ:qui miſer- Luce.x.
tus eſt in via ſemiuiuo a latronib⁹ derelicto:infudit oleũ et
vinũ:curauit vulnera ⁊ leuauit in iumẽtũ:pduxit in ſtabu-
lũ:ſtabulario cõmẽdauit. Cui ſtabulario? Forte illi qui di-
xit: p chriſto legatione fungimur. Dedit etiã duos nũmos
qui impẽderent ſaucio curãdo. Forte ipſa ſunt duo prece-
pta in quib⁹ tota lex pẽdet ⁊ ꝓphete. Ergo fratres ⁊ eccle
ſia hoc tẽpore in qua ſaucius ſanatur: ſtabulũ eſt viatoris.
Sed ipſi eccleſie ſurſum eſt hereditas poſſeſſoris.

Tractatus.xlij.

Scio q: filij abrae eſtis: ſed queritis me īterfi
cere:q: ſermo me⁹ nõ capit in vobis. Ego qḋ vi-
di apud patrẽ loquor:et vos q̃ vidiſtis apud pa-
trẽ veſtrũ facitis. Reſpõderũt et dixerũt ei. Pa-
ter noſter abraã eſt. Dicit eis ieſus. Si filij abrae
eſtis opera abrae facite. Nunc autẽ queritis me
interficere: hoīem qui veritatem vobis locutus
ſum:quam audiui a deo. Hoc abraam non fecit.
Vos facitis opera patris veſtri. Dixerunt itaqꝫ
ei. Nos ex fornicatione nõ ſumus nati. vnum pa
trem habemus deum. Dixit ergo eis ieſus. Si
deus pater veſter eſſet:diligeretis vtiqꝫ me. Ego
eñ ex deo ꝓceſſi et veni. Neqꝫ enim a meipſo ve-
ni:ſed ille me miſit. quare loquelam meã non co
gnoſcitis? Quia non poteſtis audire ſermonem
meum: vos ex patre diabolo eſtis:⁊ deſideria pa
tris veſtri facere vultis. Ille homicida erat ab ini-
tio:et in veritate nõ ſtetit:q: nõ eſt veritas in eo.
Cum loquitur mẽdacium ex proprijs loquitur
quia mendax eſt et pater eius. Ego autem quia
veritatem dico:non creditis mihi. Quis ex vo-
bis arguet me de peccato? Si veritatẽ dico qua-
re vos non creditis mihi? Qui ex deo eſt verba
dei audit. Propterea vos non auditis: quia ex
deo non eſtis.

A Dominꝰ noſter etiã in forma ſerui nõ ſeruus: ſed
Rom. viij i forma etiã ſui dñs: fuit quippe illa carnis forma
ſeruilis ſȝ quis eẽt ſilitudo carnis pcti nõ erat
caro pcti. Libtatẽ pmiſit credẽtibꝫ i ſe. Judei
xo tãq̃ de ſua libertate ſupbiẽtes dedignati ſunt fieri libe
ri: cum eſſent ſerui pcti. Ideo aũt ſe liberos eſſe dixerũt: qꝛ
ſemen erãt abrae. Quid ergo eis reſpondit ad hec dñs: ho
dierna lectio cum recitaret audiuimꝰ. [Scio inquit qꝛ filij
abrae eſtis: ſȝ queritis me iterficere qꝛ ſermo meꝰ nõ capit
in vobis]. Agnoſco vos inq̃t filij abrae eſtis: ſȝ queritꝭ me
interficere. Agnoſco carnis originẽ nõ cordis fidem. Filij
abrae eſtis: ſed ſꝫm carnẽ: ideo lquit queritis me occidere.
Sermo eñi meꝰ nõ capit i vobis. Si ſermo meꝰ caperet ca
peret. Si caperemini: itra retbia fidei tãq̃ piſces cõclude
remini. Quid eſt ergo nõ capit i vobis? Nõ capit cor vr̃m
qꝛ nõ recipit a corde veſtro. Sic eñi eſt ſermo dei: et ſic eſſe
debet fidelibꝫ tãq̃ piſci hamꝰ. Tunc capit qñ capit: nec fit
iniuria illis q̃ capiunt. Ad ſalutẽ quippe nõ ad perniciẽ ca
Mat. iiij. piunt. Vñ dñs diſcipulis ſuis ait. Venite poſt me et faciã
vos piſcatores hominũ. Non ergo iſti erãt tales: ꝛ tamẽ fi
lij abrae erant: filij hoĩs dei: homies iniqui. Trahebãt eñi
carnis genꝰ: ſed degeneres facti erãt nõ imitãdo fidẽ illiꝰ
cuius filij erant. Audiſtis certe dñm dicẽtem. Scio qꝛ filij
abrae eſtis. Audite q̃d dicat poſtea. [Ego qđ vidi apđ pa
trẽ meũ loquor. Et vos q̃ vidiſtis apđ pr̃em vr̃m facitis].
Iã dixerat ſcio qꝛ filij abrae eſtis. Quid aũt faciũt qđ eis
dixit q̃ritis me occidere: hoc apud abraam nunq̃ viderũt.
Dñs autẽ pr̃em deũ voluit intelligi cum dixit: q̃ vidi apud
pr̃em meũ loquor. Veritatẽ vidi xitatẽ loquor: qꝛ veritas
ſum. Si eñi dñs veritatẽ loquit quã vidit apud patrẽ ſe vi
dit ꝛ ſe loquit: qꝛ ipſe eſt veritas patris quã vidit apud pa
trem. Ipſe eſt eñi verbũ qđ verbũ erat apud deum. Iſti er
go malum qđ faciũt qđ dñs obiurgat ꝛ corripit: vbi vide
rũt? Apud pr̃em ſuũ. Cum audierimꝰ in ꝯſequẽtibus aper
tius dictum q̃s ſit coꝝ pater: tũc intelligemus qualia vide
runt apud talẽ patrẽ. Adhuc eñi nõ nominat patrem ipoꝝ.
Paulo ſuptius abraã cõmemorauit: ſed carnis origine nõ
vite ſimilitudine. Dicturꝰ eſt alterũ pr̃em illoꝝ qui nec ge
nuit nec creauit vt hoies eſſent: ſed tñ filij erãt eius inq̃tũ
mali erãt: nõ inq̃tum homies erant. In quo imitati nõ qđ
B creati. [Reſpõderũt ꝛ dixerũt ei. Pater noſter abraã eſt].
Quaſi dicerent q̃d dicturꝰ es tu ꝯtra abraam. Aut ſi aliq̃d
potes audere rephẽdere abraam. Nõ qꝛ dominꝰ nõ aude
bat rephẽdere abraam: ſed talis erat abraam qui nõ repre
hẽderet a dño ſed potiꝰ laudaret. Tamen iſti videbant eũ
puocare vt aliq̃d mali diceret de abraam: ꝛ eſſet occaſio fa
ciẽdi qđ cogitabãt. Pater noſter abraam eſt. Audiamus
quomõ eis rñderit dñs cũ illoꝝ dãnatiõe laudãs abraam.
[Dicit eis ieſus. Si filij abrae eſtis: opa abrae facite. Nũc
autẽ queritis me iterficere: hoiem q̃ veritatẽ vobis locutꝰ
ſum quã audiui a deo: hoc abraam nõ fecit]. Ecce ille lau
darꝰ: iſti dãnati. Abraam nõ erat homicida. Nõ dico inq̃t
ego dñs ſum abrae. Qđ ſi diceret / veꝝ diceret. Nam dixit
alio loco. Ante abraã ego ſum: tũc cum illi lapidare volue
rũt. Nõ dixit hoc. Interim qđ videtis / qđ aſpicitis / qđ me
ſolũ putatis: homo ſum. Hoiem dicentẽ vobis qđ audiuit
a deo: q̃re vultis occidere niſi qꝛ non eſtis filij abrae? Et tñ
ſupius ait. Scio qꝛ filij abrae eſtis. Nõ negat eorũ originẽ
ſed facta condẽnat. Caro coꝝ ex illo erat: ſed vita nõ erat.
Nos aũt chariſſimi: nunq̃d de genere venimꝰ abrae: aut vl
lo mõ abraã pater noſter fuit ſꝫm carnẽ? Originẽ de carne
eius caro iudeoꝝ ducit: nõ caro chriſtianoꝝ. Nos de alijs
gẽtibꝰ venimus ꝛ tñ imitãdo abrae fidem filij facti ſumus.
Gala. iij. Audi apl͞m. Abrae dicte ſunt pmiſſiones ꝛ ſeminieiꝰ. Nõ
dicit inq̃t ꝛ ſeminibꝰ quaſi in multis: ſed tanq̃ in vno et ſe
mini tuo qđ eſt xp̃s. Si aũt vos xp̃i: ergo ſemẽ abrae eſtis:
ſꝫm pmiſſionẽ heredes. Nos ergo facti ſumꝰ ſemen abrae
gratia dei: nõ de carne abrae. Fecit illi coheredes deꝰ. Il
Roma. xj. los exheredauit: iſtos adoptauit. Et de arbore illa oliue
cuiꝰ radix eſt in pr̃iarchis: ramos naturales ſupbos ampu
tauit oleaſtrũ humilẽ inſeruit. Ideo cum venirẽt ad iohã
Mat. iij. nẽ baptizandi iudei erupit in illos ꝛ ait illis. Generatio vi
perarũ: maxime quippe de altitudine originis glłabant. Il
le autẽ generationẽ eos dixit viperaꝝ: non ſolũ hominum
ſed viperaꝝ. Hominũ formã videbat: ſed venenũ agnoſce
bat. Venerãt tamen mundãdi: qꝛ vtiq̃ baptizãdi. Et ait il
lis. Generatio viperarũ q̃s vobis oſtendet fugere a ventu
ra ira? Facite ergo fructꝰ dignos penitẽtie: et nolite dicere
itra vosipſos: pr̃em habemꝰ abraã. Potens eſt eñi deꝰ de
lapidibꝰ iſtis ſuſcitare filios abrae. Si fructꝰ dignos peni
tẽtie nõ feceritis: nolite vobis de illa ſtirpe blãdiri: potens
eſt ꝛ vos dãnare ꝛ abraam filijs nõ fraudare. Habet enim
vnde excitet filios abrae. Fiẽt filij: qui fidẽ fuerũt imitati.
Potẽs eſt deꝰ de lapidibꝰ iſtis ſuſcitare filios abrae. Nos
ſumꝰ. In parentibꝰ nr̃is lapides eramꝰ quãdo p deo lapi
des colebamꝰ. De talibꝰ lapidibꝰ familiã deus fecit abrae.
Quid ſe ergo extollit i anis ꝛ vana iactãtia? Filij abrae glo
riari iam deſinant. Audierũt qđ audire debuerunt. Si filij
abrae eſtis / factis pbate non verbis. Queritis me occide
re hoiem iterim: nõ dico filiũ dei: nõ dico deũ: nõ dico ver
bum: qꝛ nõ morit verbũ. Hoc dico qđ videtis: qꝛ ꝛ qđ vide
tis poteſtis occidere: et quẽ nõ videtis offendere. Hoc ergo
abraã nõ fecit. Vos facitis opa pr̃is veſtri. Et adhuc non
dicit quis eſt iſte pater eorũ. Modo illi quid reſponderũt?
Ceperũt eñi vtcũq̃ cognoſcere non de carnis generatione
deũ loqui ſed de vite inſtitutione: et qꝛ conſuetudo ſcriptu
rarũ eſt quas legebãt fornicationẽ ſpiritualiter appellare:
cum dijs multis ꝛ falſis aia tanq̃ pſtituta ſubijcit: ad hoc
reſponderũt. [Dixerũt itaq̃ ei. Nos ex fornicatione nõ ſu C
mus nati: vnũ pr̃em habemꝰ deũ]. Iam viluit abraã. Re
pulſi eñi ſunt quomõ repelli debuerũt ore veridico: qꝛ talis
erat abraã: cuiꝰ facta nõ imitabant: et de illius genere glo
riabant: ꝛ mutauerunt reſponſionẽ credo dicẽtes apud ſe
metipſos. Quotiẽſcũq̃ nominauerimꝰ abraã: dicturꝰ eſt no
bis. Quare nõ imitamini eũ: de cuiꝰ gñe gloriamini? Nos
ſanctũ iuſtũ innocentẽ tñ virũ imitari nõ poſſumus: deum
dicamꝰ pr̃em noſtrũ: videamꝰ q̃d nobis dicturꝰ eſt. Pror
ſus falſitas iuenit qđ diceret: vt nõ inueniret veritas quid
reſponderet? Audiamꝰ quid dicãt: audiamꝰ quid audiant.
Vnũ inquiunt pr̃em habemꝰ deum. [Dixit ergo eis ieſus.
Si deꝰ pater veſter eſſet: diligeretis vtiq̃ me. Ego eñi ex
deo pceſſi ꝛ veni. Neq̃ eñi a meipſo veni: ſed ille me miſit].
Dicitis deũ pr̃em: agnoſcite me vel fratrẽ. Verũtñ erexit
itelligẽtibꝰ cor ꝛ illud tetigit qđ ſolet dicere. Nõ a meipſo
veni: ſed ille me miſit. A deo pceſſi ꝛ veni. Mementote qđ
ſoleamꝰ dicere ab illo venit ꝛ a q̃ venit cũ illo venit. Chriſti
ergo miſſio eſt icarnatio. Quod vero de deo pceſſit verbũ
eterna pceſſio eſt. Non habet tẽpus: p quẽ factum eſt tem
pus. Nemo dicat in corde ſuo: anteq̃ eſſet verbum quomõ
erat deus? Nunq̃ dicas anteq̃ eſſet verbũ dei. Nunq̃ deꝰ
ſine xbo fuit: qꝛ verbũ eſt manens nõ tranſiens: deus nõ ſo
nus: p qđ factum eſt celum ꝛ terra: nõ qđ preterijt cum his
q̃ facta ſunt ſup terrã. Ergo ab illo pceſſit vt deꝰ vt equa
lis vt filius vnicus: vt verbũ pr̃is ꝛ venit ad nos: qꝛ verbũ
caro factũ eſt vt habitaret in nobis. Aduẽtus eius: huma
nitas eiꝰ / miſſio eiꝰ / diuinitas eiꝰ. Diuinitas eiꝰ quo imus /
humanitas eiꝰ qua imus. Niſi nobis fieret qua iremꝰ: nũq̃
ad illũ manentẽ pueniremꝰ. [Quare inq̃t loquelã meã non D
cognoſcitis? Quia nõ poteſtis audire ſermonẽ meũ]. Ideo
nõ poterãt cognoſcere qꝛ nõ poterãt audire. Sed vnde au
dire nõ poterãt: niſi qꝛ corrigi credendo nolebant? Et hoc
vnde? [Vos ex pr̃e diabolo eſtis]. Q̃diu pr̃em cõmemo
ratis: q̃diu pr̃es mutatis / modo abraã: modo deũ? Audi
te a filio dei cuius ſitis filij. A pr̃e diabolo eſtis. Hic iã ca
uenda eſt hereſis manicheorum que dicit eſſe quãdã natu
ram mali ꝛ quãdã gentem tenebrarũ cum principibꝰ ſuis
que auſa eſt pugnare ꝯtra deum. Illũ vero deum ne debel
laret gens aduerſa / regnũ eius miſiſſe contra eam tanq̃ vi
ſcera ſua principes de luce ſua eiq̃ gentem fuiſſe debella
tã: vnde diabolus originem ducit. Hinc dicũt ducere ori
ginẽ carnem noſtrã: ꝛ ſꝫm hoc putãt dictum a dño / vos ex
patre diabolo eſtis: qđ eſſent illi velut natura mali ducen
tes originẽ de gente contraria tenebrarum. Sic errant: ſic
excecantur: ſic ſeipſos faciunt gentem tenebrarũ credendo
qđ falſum eſt contra eum a quo creati ſunt. Bona eſt enim
omnis natura: ſed vitiata hominis eſt natura per volunta
tẽ malã. Quod fecit deus non poteſt eſſe malum ſi ipſe ho
mo nõ ſit ſibi malus. Sed plane creator creator eſt. Crea

tura creatura eſt. Equari creatura nō pōt creatori. Diſcer:
nite eum q̄ fecit: ab eo quod fecit. Equari non poteſt fabro
ſcānū: equari nō poteſt colūna ſtructori. Et tamen faber ſi
ſcānū fecit: lignū ipſe nō creauit. Dñs aūt deus nr̄ q: oīpo
tēs eſt ꝛ vbo fecit qd̄ fecit: oīa que fecit nō habuit vnde fa:
ceret ꝛ tñ fecit. Facta ſunt eñ q: voluit: facta ſūt q: dixit: ſ;
facta factori cōparari nō poſſunt. Queris quid cōpares: fi:
liū vnicū agnoſce. Unde ḡ iudei filij diaboli? Imitādo nō
Ezechiel' xvj. naſcendo. Audite ſcripture ſctē ꝯſuetudinē. Propheta di
cit ad ipſos iudeos: pr̄ tuus amorreus: ꝛ mater tua cethea.
Amorrei gēs erat quedā vnde originē iudei nō ducebant.
Cethei ꝛ ipi gētē ſuā habebāt: oīno alienā a genere iudeo:
rum. Sed q: erant ipſi amorrei ꝛ cethei: iudei autē imitati
ſunt impietates illoꝝ: inuenerunt ſibi parētes nō de quib'
naſcerent̄ ſ; quoꝝ mores ſectātes pariter dānarent̄. Que:
ritis aūt fortaſſe vnde ipſe diabol'? Inde vtiq; vñ ꝛ ceteri
āgeli. Sed ꝛ ceteri āgeli ī ſua obediētia pſtiterūt: ille inobe:
diēdo ꝛ ſupbiendo lapſus eſt angelus: ꝛ fact' eſt diabolus.
Sed mō audite qd̄ dicat dñs. Uos inq̄t de patre diabolo
E eſtis: [et deſideria pr̄is vr̄i vultis facere]. Ecce vnde filij
ei' q: talia deſideratiſ: nō q: de illo nati eſtis. Que ſunt illi'
deſideria? [Ille homicida erat ab initio]. Ecce qd̄ eſt deſi
deria pr̄is veſtri facere vultis. Queritiſ me occidere: homi:
nē qui veritatē vobis dico. Et ille īuidit homini: ꝛ occidit
Gen. iij. hoīem. Diabol' eñ cū inuideret homini: ſerpēte indut' lo
cut' eſt mulieri: ꝛ de muliere venenauit ꝛ viꝝ. Mortui ſunt
diabolū audiēdo. Quē nō audiſſent: ſi dñm audire voluiſ:
ſent. Poſit' eñ hō īter eū q̄ creauit ꝛ eū q̄ lapſus eſt: obtē:
perare debuit creatori non deceptori. Ergo ille homicida
erat ab initio. Uidete gen' homicidij fr̄es. Homicida di
diabol'. Nō gladio armat': nō ferro accinct' ad hoīem ve
De pe. diſ. j. noli. nit: verbū malū ſeminauit ꝛ occidit. Noli ergo putare te nō
eſſe homicidam: qñ fratri tuo mala ꝑſuades. Si fratri tuo
mala perſuades occidis. Et vt ſcias q: occidis: audi pſal:
Pſ. lvj. mū. Filij hoīm dētes eoꝝ arma ꝛ ſagitte: ꝛ lingua eoꝝ gla:
di' acut'. Uos ḡ deſideria pr̄is veſtri vultiſ facere: ideo ſe:
uitis ī carnē q: nō poteſtis in metē. Ille homicida erat ab
initio: vtiq; in p̄mo hoīe. Ex illo ille homicida: ex quo po:
tuit fieri homicidiū. Ex illo potuit fieri homicidium: ex q̄
factus eſt hō. Non eñ poſſet occidi hō: niſi prius fieret hō.
Homicida ergo ille ab initio: ꝛ vñ homicida? [et in verita:
te nō ſtetit]. Ergo in veritate fuit: ſed nō ſtando cecidit. Et
q̄re ī vitate nō ſtetit? [Quia vitas nō eſt ī eo]. Nō quomō
ī xp̄o ſic eſt veritas vt xp̄s ip̄e ſit veritas. Si ergo iſte ī ve
ritate ſtetiſſet: in xp̄o ſtetiſſet. Sed in veritate non ſtetit: q:
veritas nō eſt in eo. [Cum loquit̄ mēdaciū ex ꝓprijs loq̄:
F tur: q: mēdax eſt ꝛ pr̄ eius]. Quid eſt hoc? Audiſtis verba
euāgelij ītēti accepiſtis. Ecce repeto vt agnoſcatiſ qd̄ eri:
gatiſ. De diabolo dñs ea dicebat: que de diabolo dici a do:
mino debuerāt. Ille homicida erat ab initio. Uerꝝ eſt. Nā
primū hominē occidit ꝛ in veritate nō ſtetit q: de veritate
lapſus eſt. Cum loq̄tur mēdaciū: vtiq; ip̄e diabol' de pro:
prijs loquit̄ q: mendax eſt et pr̄ eius. In his verbis quidā
pr̄em diabolum hr̄e putauerunt: et queſierunt q̄s eſſet dia:
boli pater. Hic vero deteſtabilis error manicheoꝝ inuenit
adhuc q̄ deciperet iperitos. Solēt eñ dicere. Putas dia:
bol' āgel' fuit ꝛ lapſus eſt. Ab illo cepit pctm̄ ſicut dicitis.
Pater eius q̄s erat? Nos ꝯtra. Quis eñ noſtrū aliquādo
dixit diabolum hr̄e pr̄em? Et illi ꝯtra. Dñs dicit: euange:
liū loquit̄ de diabolo dicens. Ait ille homicida erat ab ini:
tio ꝛ in vitate nō ſtetit: q: veritas nō eſt in eo. Cum loquit̄
mēdacium: ex ꝓprijs loquit̄: q: mēdax eſt et pr̄ eius. Audi
intellige: nō te lōge mitto: in ipſis verbis ītellige. Diabolū
dñs dixit pr̄em mēdacij. Quid eſt hoc? Audi quid ſit. Re:
plica mō ip̄a verba ꝛ intellige. Non oīs eñ q̄ mentit̄ pater
mēdacij ſui eſt. Si eñ ab alio mēdaciū accepiſti et dixiſti:
tu quidē mētitus es proferēdo mēdacium: ſed pr̄ menda:
cij ipſius nō es q: ab altero accepiſti mēdaciū. Diabol' au
tem a ſeipſo mēdax fuit. Mendacium ſuum ipſe genuit qd̄
a nemine audiuit. Quomō de' pater genuit filiū veritatē:
ſic diabol' lapſus genuit q̄ſi filiū mēdacium. His auditis:
replica nunc ꝛ recole verba dñi mens catholica: qd̄ audie:
ris aduerte: qd̄ dicat attēde. Ille quis? Diabolus homici:
da erat ab initio. Agnoſcim' / occidit adā et in veritate nō
ſtetit. Agnoſcim' q: de vitate lapſus eſt: q: vitas in eo nō
eſt. Uerꝝ eſt q: recedēdo a vitate nō h; vitatē. Cum loqui
tur mēdaciū de ꝓprijs loquit̄: nō aliūde accepit vñ loqua
tur. Cū loquit̄ mēdaciū de ꝓprijs loquit̄: q: mēdax eſt et
pr̄ eius. Et mēdax eſt: ꝛ pr̄ mēdacij. Nā tu forte mēdax es
q: mēdaciū loqueris: ſ; nō es pr̄ ei'. Si eñ qd̄ dicis a dia:
bolo accepiſti ꝛ diabolo credidiſti: mendax es: pr̄ menda:
cij nō es. Ille vo q: nō aliūde accepit mendaciū / quo men
dacio tāq; veneno ſerpēs hominē occideret / pater eſt mē:
dacij: ſicut deus pater eſt veritatis. Recedite a pr̄e mēda:
cij: currite ad pr̄em vitatis. Amplectimini veritatē: vt ac:
cipiatiſ libertatē. Illi aūt iudei apud pr̄em ſuū viderāt qd̄
loq̄bant̄. Quid / niſi mēdaciū? Dñs aūt apud patrem ſuum
vidit qd̄ loq̄ret̄. Quid / niſi ſeip̄m. Quid / niſi verbū patris?
Quid niſi veritatē pr̄is eternā: ꝛ patri coeternā? Ille ergo
homicida erat ab initio ꝛ ī veritate nō ſtetit: q: veritas nō
eſt in eo. Cum loquit̄ mēdaciū: de ꝓprijs loquit̄: q: mēdax
eſt. Et nō ſolū mēdax eſt: ſed ꝛ pr̄ eius: id eſt ipſius menda
cij qd̄ loquit̄ pater eſt: q: ipſe genuit mēdaciū ſuum. [Ego
aūt q: vitatē dico: nō creditiſ mihi. Quis ex vobis arguet
me de peccato? Si vitatē dico: quare non creditis mihi]?
Penſate fr̄es chariſſimi māſuetudinem dei: relaxare pctā
venerat ꝛ dicebat. Quis ex vobis arguet me de pctō? Nō
dedignat̄ ex ratiōe oſtendere ſe pctōrē nō eſſe: q̄ ex virtute
diuinitatis poterat peccatores iuſtificare. Quis ex vobis
arguet me de pctō: qñ ego arguo ꝛ vos et patrē vr̄m? Si
veritatē dico q̄re vos nō creditis mihi: niſi q: filij diaboli
eſtis? Ualde terribile eſt qđ ſubdidit. [Qui eſt ex deo: ver: G
ba dei audit. Propterea vos nō auditiſ: q: ex deo nō eſtis]
Iteꝝ nolite attēdere naturā ſ; vitiū. Sic ſunt iſti ex deo et
nō ſūt ex deo. Natura ex deo: vitio nō ex deo. Obſecro vos
attēdite: in euangelio habetis vnde ſanemini ꝯtra errores
venenoſos ꝛ nepharios hereticoꝝ: quo ꝛ de his vbis ſolēt
manichei dicere. Ecce q: due nature ſūt / vna bōa ꝛ altera
mala. Dñs dicit. Quid dic̄ dñs? Propterea vos nō auditiſ
q: ex deo nō eſtis. Dicit dñs hec. Quid ḡ inq̄t tu ad iſta di:
cis? Audi q̄ dicā. Et ex deo ſunt: et ex deo nō ſunt. Natura
ex deo ſunt: vitio nō ſunt ex deo. Natura eñ bona q̄ ex deo
eſt / peccauit volūtate credēdo qd̄ diabol' ꝑſuaſit: et vitia:
ta eſt. Ideo medicum q̄rit: q: ſana non eſt. Ecce qd̄ dico ſi
īpoſſibile tibi videt̄ vt ex deo ſint ꝛ ex deo non ſint: audi q:
nō eſt īpoſſibile. Sic ſunt ex deo ꝛ nō ſunt ex deo: quo ꝛ filij
abrae ſunt ꝛ nō ſunt filij abrae. Hic habetiſ: nō eſt qd̄ dicatiſ
Ip̄m dñm audi: ip̄e illis dixit. Scio q: filij abrae eſtiſ. Nū:
quid dñs mētiret̄? Abſit. Ergo verꝝ eſt qd̄ dixit dñs. Uerꝝ
eſt. Ergo qd̄ illi abrae filij erāt: verꝝ eſt. Audi ip̄m negantē
q̄ dixit: filij abrae eſtis: ip̄e illos negauit filios abrae. Si fi:
lij abrae eſtis: facta abrae facite. Nunc q̄ritis me occiderē
hoīem q̄ veritatē vobis dico quā audiui a deo: hoc abraā
nō fecit. Uos facitis opa pr̄is vr̄i: id eſt diaboli. Quomō er
go et filij abrae erant: ꝛ filij abrae nō erant? Utrūq; in illis
oſtēdit. Et filij abrae erāt ꝓpter originē carnis: ꝛ nō erant
filij abrae ꝓpter vitium diabolice ꝑſuaſiōis. Sic ꝛ dñm et
deū nr̄m attēdite: ex illo erāt ꝛ ex illo nō erant. Quō ex illo
erāt? Quia ip̄e creauit hoīem: de q̄ nati erāt. Quomō ex il:
lo erāt? Quia ip̄e eſt ꝯditor nature: ip̄e eſt creator carnis ꝛ
aīe. Quomō ergo ex illo nō erāt? Quia vitioſi a ſeipſis fa:
cti erāt. Ex illo nō erāt: q: imitādo diabolum: filij diaboli
facti erāt. Uenit ergo dñs de' ad hominē peccatorē. Duo
noīa audiſti: ꝛ hoīem ꝛ peccatorē. Qd̄ homo eſt: ex deo eſt.
Qd̄ pctōr eſt: nō eſt ex deo. A natura vitiū ſecernat̄. Agno:
ſcat̄ natura: vnde creator laudet̄. Agnoſcat̄ vitium: ꝓpter
qd̄ medicus inuocetur. Quod ergo ait dominus: qui eſt ex
deo verba dei audit: ꝓpterea vos nō auditis: q: ex deo non
eſtis: nō naturaꝝ merita diſcreuit: aut preter ſuam aīam et
carnē aliquā naturā in hoībus que peccato viciata nō eſſet
fuenit. Sed quomō preſcierat qui fuerant credituri / ipſos
dixit ex deo: quomō regeneratiōis adoptiōe renaſcerētur
ex deo. Ad hos ꝑtinet: q̄ eſt ex deo verba dei audit. Quod
vero ſeq̄tur: ꝓpterea vos nō auditis: q: ex deo nō eſtis: xis
dictum eſt q̄ nō ſolū peccato vitioſi erāt: nā hoc malum cō
mune erat oībus: ſed etiā precogniti qd̄ nō fuerāt creditu:
ri ea fide qua ſola poſſent a peccatoꝝ obligatione liberari.
Quapropter p̄ſciebat illos quib' talia dicebat in eo pman

ſuros q̄ꝺ ex diabolo erant: id eſt in ſuis peccatis atq; īpie-
tate morituros in qua ei ſimiles erāt: nec vēturos ad rege-
nerationem in qua eſſent filij dei. hoc eſt ex deo nati: a quo
erāt hoīes creati. Scd̄m hāc p̄deſtinationē locut⁹ eſt dn̄s.
Non q̄ꝺ aliquē hoīem īuenerit q̄ vel ſm regenerationē: iā
eſſet ex deo: vel ſm naturā iam nō eſſet ex deo.

Tractatus. xliij.

¶ Reſponderūt ergo iudei ⁊ dixerūt ei. Nonne
bene dicim⁹ nos: q̄ ſamaritan⁹ es tu ⁊ demoniū
habes? Reſpōdit ieſus. Ego demonium nō ha-
beo: ſed honorifico patrē meum ⁊ vos inhonora-
ſtis me. Ego autē nō quero gloriā meam: eſt qui
querat ⁊ iudicet. Amen amē dico vobis: ſi quis
ſermonē meū ſeruauerit mortē nō videbit i eter-
nū. Dixerūt ergo iudei. Nunc cognouim⁹ q̄ de-
monium habes. Abraā mortu⁹ eſt ⁊ p̄phete ⁊ tu
dicis ſi q̄s ſermonē meū ſeruauerit non guſtabit
mortē in eternum? Nunq̄d tu maior es patre no
ſtro abraam qui mortuus eſt? et p̄phete mortui
ſunt. Quē teip̄m facis? Reſpōdit ieſus. Si ego
glorifico meip̄m gloria mea nihil eſt. Eſt pater
meus qui glorificat me quē vos dicitis q̄ deus
noſter eſt: ⁊ nō cognouiſtis eū. Ego aūt noui eū: ⁊
ſi dixero q̄ non ſcio eū: ero ſimilis vobis mēdax
ſed ſcio eū et ſermonē eius ſeruo. Abraā pater ve
ſter exultauit vt videret diē meū: et vidit ⁊ gaui-
ſus eſt. Dixerūt ergo iudei ad eum. Quinquagi-
ta annos nondū habes et abraam vidiſti? Dixit
eis ieſus. Amen amen dico vobis: anteq̄ꝫ abraā
fieret ego ſum. Tulerunt ergo lapides vt iacerēt
in eū. Jeſus autē abſcondit ſe ⁊ exiuit de tēplo.

A IN iſta lectione ſancti euangelij q̄ hodie recitata
eſt: a potētia diſcim⁹ patiētiā. Quid eñ ſum⁹ ſub
ad dn̄m petōꝛes ad iuſtū: creatura ad creatorē.
Tamē quomō ſi q̄d mali ſum⁹ a nobis ſum⁹ ita
quicquid boni ſum⁹: ab illo et p̄ illū ſum⁹. Et nihil ſic que-
rit hō: q̄ūo potētia. Habes dn̄m xp̄m magnā potētiā. Sꝫ
prius eius imitet̄ patiētiā: vt p̄ueniat ad potētiam. Quis
noſtrum patiēter audiret: ſi alicui diceretur: demonium ha
bes? Q̄ꝺ dictū eſt ei q̄ non ſolū hoīes ſaluabat: ſed etiā de-
monib⁹ īperabat. Hoc cū dixiſſent iudei. [Nonne bñ dici-
mus nos: q̄ ſamaritan⁹ es: ⁊ demoniū habes]. Hoꝝ duoꝝ
ſibi obiectoꝝ vnū negauit ⁊ alteꝝ nō negauit. [Reſpondit
eñ ⁊ ait. Ego demoniū nō habeo]: nō dixit ſamaritan⁹ nō
ſum: ⁊ vtiq̄ꝫ duo fuerūt obiecta. Quis maledictū maledi-
cto nō reddiderit: q̄uis ↄuitiū nō cōuitio refutauerit: perti-
nuit tñ ad eū negare vnā rē/alterā nō negare. Nō fruſtra
fratres. Samaritan⁹ eñ īterp̄tat̄ cuſtos. Nouerat ſe ille
Ps. cxx. nr̄m eſſe cuſtodē. Nō eñ dormit neq̄ꝫ dormitat q̄ cuſtodit
Ps. cxxvj. iſrael. Et niſi dn̄s cuſtodierit ciuitatē: in vanū vigilabūt q̄
cuſtodiunt eā. Eſt ergo ille cuſtos noſter: q̄ creator noſter.
Nō eñ p̄tinuit ad eū vt redimeremur: ⁊ non p̄tineret ad eū
vt ſeruaremur? Deniq̄ꝫ vt plenius noueritꝭ myſteriū q̄re ſe
ſamaritanū negare nō debuit: parabolā illā notiſſimā attē-
dite: vbi hō quidā deſcēdebat ab hieruſalem in hiericho ⁊
Luce. x. incidit in latrones: q̄ eū grauiter vulnerātes ſemiuiuum in
via reliquerunt. Trāſijt q̄dā ſacerdos neglexit eum: trāſijt
leuites ⁊ ip̄e p̄terijt. Tranſijt quidā ſamaritan⁹ ipſe eſt cu-
ſtos noſter: ipſe acceſſit ad ſauciū: ipſe īpēdit miſericordiā
eiq̄ꝫ ſe p̄ſtitit p̄ximū quē nō deputauit alienum. Ad hoc er
go ſolū q̄ꝺ demoniū nō haberet: nō autē ſe ſamaritanū nō
eſſe reſpōdit. Deīde poſt tale cōuitium/hoc ſolum dixit de
gloria ſua. [Sed honorifico] inq̄t [patrē meum: ⁊ vos inho
noraſtis me]. Hoc eſt/ego me nō honorifico ne vobis arro
gās videar: habeo quē honorificē. Sed ſi vos agnoſceretꝭ
ſic ego honorifico patrē ſic ⁊ vos honorificaretꝭ me. Ego
B facio q̄ꝺ debeo. vos facitis q̄ꝺ nō debetis. [Ego aūt īquit

nō quero gloriā meā: eſt q̄ querat ⁊ iudicet]. Quē vult ītel-
ligi niſi patrē? Quomō ergo alio loco dicit. pr̄ non iudicat Joh. v.
quēq̄ꝫ ſed om̄e iudiciū dedit filio: ⁊ hic dicit: nō quero glo-
riā meā: eſt q̄ querat et iudicet? Si ergo iudicat pr̄: quomō
nō iudicat quēq̄ꝫ; ſed omne iudiciū dedit filio? Hanc q̄ſtio-
nē vt ſoluam⁹ attēdite. Simili locutiōe ſolui poteſt. Scri-
ptū habes: de⁹ neminē tētat. Et iteꝝ ſcriptum habes: tētat Jacobi. j.
vos dn̄s de⁹ veſter: vt ſciat ſi diligitis eū. Nempe queſtio Deut. xiij.
eſt. Videtis eñ quomō deus neminē tētat: et quomō tētat
vos dn̄s de⁹ veſter: vt ſciat ſi diligitꝭ eū? Itē ſcriptum eſt.
Timor nō eſt i charitate: ſꝫ p̄fecta charitas foras mittit ti- j. Joh. iiij.
morē. Et alio loco ſcriptū eſt. Timor dn̄i caſt⁹ p̄manēs in Ps. xviij
ſcl̄m ſeculi. Et ip̄a q̄ſtio eſt. Quomō enim p̄fecta charitas
foras mittit timorē: ſi timor dn̄i caſt⁹ p̄manet i ſeculū ſecu-
li? Intelligim⁹ ergo duas eſſe tētationes: vnā que decipit
alteram q̄ p̄bat. Scd̄m eam q̄ decipit de⁹ neminem tētat.
Scd̄m eam q̄ probat/tētat vos dn̄s deus veſter vt ſciat ſi
diligitis eū. Sed iteꝝ ⁊ hic alia naſcit̄ q̄ſtio. Quomō tētat
vt ſciat quē latere nihil pōt anteq̄ꝫ tētet? Non ergo de⁹ ne-
ſcit: ſꝫ dictū eſt vt ſciat q̄ꝺ eſt vt ſcire vos faciat. Locutiōes
tales et in ſermonib⁹ nr̄is ſunt: ⁊ in auctorib⁹ eloquētie re-
periunt̄. De ſermone noſtro aliq̄d dicam. Foſſa ceca dicit̄
nō q̄ oculos p̄dit ſꝫ q̄ latēdo nō vidētes facit. Aliq̄d ⁊ de
illis auctorib⁹ dicā. Triſtes lupinos ait q̄dā: hoc eſt ama-
ros: nō q̄ ipſi ſunt triſtes ſꝫ q̄ guſtati ↄtriſtāt: h̄ eſt triſtes
faciūt. Sunt ergo ⁊ in ſcripturis locutiōes eiuſmodi. Qui
in talib⁹ q̄ſtionib⁹ cognoſcēdis laborāt: in ſoluēdis talib⁹
q̄ſtiōib⁹ nō laborāt. Ergo tētat vos dn̄s de⁹ veſter: vt ſciat
Quid eſt vt ſciat? Vt ſcire vos faciat ſi diligitꝭ eū. Job la-
tebat ſe ſꝫ deū nō latebat. Admiſit tētatorē: ⁊ fecit eū ſui co
gnitorē. Quid de duob⁹ timorib⁹? Eſt tīor ſeruilis: ⁊ eſt tīor C
caſt⁹. Eſt timor ne patiaris penā: eſt ali⁹ timor ne amittas
iuſticiā. Timor ille ne patiaris penā ſeruilis eſt. Quid ma-
gnū eſt timere penā? Hoc ⁊ neq̄ſſim⁹ ſeru⁹: hoc ⁊ crudeliſſi-
mus latro. Nō eſt magnū timere penā: ſꝫ magnū eſt amare
iuſticiam. Qui ḡ amat iuſticiā nihil timet. Timet plane nō
ne īcidat in penā/ſꝫ ne amittat iuſticiā. Fratres mei credi-
te ⁊ cōijcite ex eo q̄ꝺ amatꝭ. Amat aliq̄s vr̄m pecuniā. Pu
tas īuenio aliquē q̄ nō amat? Ex hoc tñ ipſo q̄ꝺ amat: ītel-
ligat q̄ꝺ dico. Timet dānū. Quare timet dānum? Quia pe
cuniā diligit. Q̄tum amat pecuniā: tm̄ timet ne p̄dat pecu
niā. Ergo īuenit̄ aliq̄s amator iuſticie: q̄ pl⁹ in corde dānū
p̄timeſcat: q̄ pl⁹ tīeat expoliari iuſticia: q̄ꝫ tu pecunia. Ipſe
eſt timor caſt⁹: ip̄e p̄manet i ſeculū ſeculi. Nō eū tollit cha-
ritas nec foras mittit: ſꝫ magis cōplectit̄ ⁊ comitē tenet: ſic
poſſidet. Venim⁹ eñ ad deū vt videam⁹ facie ad faciē. Ibi
timor caſt⁹ nos ſuat: timor eñ ille nō p̄turbat ſꝫ ↄfirmat. ti
met mulier adultera ne vir ei⁹ vēiat: timet ⁊ caſta ne vir ei⁹
abſcedat. Ergo ſm aliā tētationē de⁹ neminē tētat. Scd̄ꝫ
aliā v̄bo tētat vos dn̄s de⁹ vr̄. Et ſm aliū timorē: timor nō
eſt i charitate ſꝫ p̄fecta charitas foras mittit tīorē. Scd̄m
v̄bo aliū timorē timor dn̄i caſt⁹ p̄manēs in ſeculū ſeculi. ſic
⁊ hoc loco ſm alteꝝ iudiciū pr̄ nō iudicat quēq̄ꝫ ſꝫ oē iudi-
ciū dedit filio: ſm v̄bo alterū iudiciū ego inq̄t nō q̄ro gloriā
meā: eſt q̄ querat ⁊ iudicet. Et de iſto v̄bo q̄ſtio iſta ſoluit̄.
Habes in euāgelio cōmēoratū penale iudiciū: q̄ nō credit Joh. iij.
iā iudicat⁹ eſt. Et alio loco. Veniet hora q̄ñ hi q̄ ſunt i mo Joh. v.
numētꝭ audiēt vocē ei⁹: ⁊ p̄cedēt q̄ bona fecerūt in reſurre-
ctionē vite: q̄ male egerūt in reſurrectionē iudicij. Videte
quēadmodū iudiciū p̄ dānatiōe ⁊ pena poſuit: ⁊ tñ ſi ſemp̄
iudiciū p̄ dānatiōe acciperet̄: nunq̄d audirem⁹ i pſalmo: iu-
dica me de⁹? Ibi iudiciū ſm afflictionē: hic iudiciū ſm di- Ps. xlij.
ſcretionē poſitū eſt. Q̄uo ſm diſcretionē? Q̄uo expōit ipſe
q̄ ait. Judica me de⁹. Lege eñ et vide q̄ꝺ ſequit̄. Quid eſt
iudica me de⁹ ⁊ diſcerne cām meā inq̄t de gēte nō ſctā. Q̄ꝺ
ergo dictum eſt iudica me deus diſcerne cauſam meam de
gente nō ſctā. Scd̄m hoc ait modo dn̄s xp̄s. Ego non q̄ro D
gloriā meā: eſt q̄ q̄rat et iudicet. Q̄uo eſt q̄ q̄rat et iudicet?
Eſt pr̄ me⁹ q̄ gloriā meā a vr̄a gl̄ia diſcernat ⁊ ſep̄et. Vos
eñ ſm h̄ ſcl̄m gl̄iamini. Ego nō ſm hoc ſcl̄m glorior q̄ pr̄i
dico. Pater glorifica me ea gl̄ia quā habui apud te: āteq̄ꝫ Joh. xvij.
mūd⁹ eſſet. Quid eſt ea gl̄ia? Ab humana īflatiōe diſcreta.
Scd̄m hoc iudicat pr̄. Quid eſt iudicat? Diſcernit. Quid
diſcernit? Gloriā filij ſui a gl̄ia hoīm. Quia ideo dictū eſt

Ps. xliiij vnxit te deꝰ deus tuꝰ oleo exultationis tue pre participibꝰ
tuis. Non eñ qꝛ hõ factꝰ eſt: iã cõparãdus eſt nobis. Nos
hoĩes cum peccato: ille ſine pctõ. Nos hoĩes trahentes de
adã et mortẽ et delictũ: ille de virgine carnẽ mortalẽ: nullã
iniqtatẽ. Deniq3 nos nec qꝛ volumꝰ nati ſumꝰ: nec q̃diu vo
lumꝰ viuimꝰ: nec q̃uo volumꝰ morimur. Ille anteq̃ naſce-
ret᷑ elegit de qua naſceret᷑: natus fecit vt a magis adorare-
tur. Creuit infans ꝛ miraculis ſe deũ oſtẽdebat: ꝛ ĩfirmita-
te hominẽ pferebat. Poſtremo elegit ꝛ genus mortis. hoc
eſt vt in cruce pẽderet: ꝛ ipſam crucẽ in cordibus fideliũ fi
geret: vt dicat chriſtianꝰ. Mihi aũt abſit gl'iari: niſi in cru-
ce dñi noſtri ieſu xpi. In ipſa cruce quãdo voluit corpꝰ di-
miſit ꝛ abſceſſit ĩ ipſo ſepulchro q̃diu voluit iacuit: quãdo
voluit tanq̃ de lecto ſurrexit. Ergo fr̃es ſm ipſam formã
Ioh. j. ſerui. nam illud q̃s digne loquit᷑. in principio erat verbum
ꝛ verbũ erat apud deũ: ꝛ deus erat verbũ. Scd̃m ipſam in
quã formã ſerui multũ intereſt ĩter gloriã chriſti: et gloriã
omniũ ceterorũ. De ipſa gloria dicebat: q̃ñ q̃d demonium
haberet audiebat. Ego non quero gloriã meã: eſt q̃ querat
ꝛ iudicet. Tu aũt de te dñe q̃d dicis? [Amen amẽ dico vo-
bis. Si q̃s ſermonem meũ ſeruauerit: mortẽ nõ videbit in
eternũ]. Vos inq̃t dicitis demoniũ habes: ego vos ad vi-
tã voco: ſeruate ſermonẽ meũ: et nõ moriemini. Illi audie-
bãt mortẽ nõ videbit in eternũ: qui ſermonẽ meũ ſeruaue-
rit et iraſcebant᷑: qꝛ iã mortui erãt illa morte q̃ vitãda erat.
[Dixerũt ergo iudei. Nũc cognouimꝰ qꝛ demoniũ habes.
Abraam mortuus eſt et ꝓphete: ꝛ tu dicis ſi q̃s ſermonem
G meũ ſeruauerit mortẽ nõ guſtabit in eternũ]. Videte locu-
tiões ſcripturaꝝ: mortẽ nõ videbit: id eſt guſtabit. Mortẽ
videbit: mortẽ guſtabit. Quis videt? Quis guſtat? Quos
oculos habet hõ vt videat quãdo morit᷑? Quãdo veniẽdo
mors ipſos oculos claudit ne aliq̃d videãt? Quomõ dicit᷑
non videbit mortẽ? Itẽ q̃ palato/q̃bꝰ faucibꝰ mors guſta-
tur: vt q̃d ſapiat dinoſcat᷑? Q̃ñ totũ ſenſum tollit. q̃d in pa-
lato remanebit? Sed videbis dictũ eſt et guſtabit. pro eo
q eſt experit᷑. Hec dñs: parũ eſt ſi dicã: morituris moriturꝰ
loq̃bat᷑: qꝛ et dñi exitꝰ mortis ſicut loquit᷑ pſalmꝰ. Cũ ergo
et morituris loqueret᷑ et moriturꝰ loqueret᷑: q̃d ſibi vult q̃d
ait. q̃ ſermonẽ meũ ſeruauerit mortẽ nõ videbit in eternũ?
Niſi qꝛ videbat dñs aliã mortẽ de q̃ nos liberare venerat.
Mortẽ ſecundã: mortẽ eternã: mortẽ gehẽnarũ: mortẽ dã-
natiõis cũ diabolo ꝛ angelis eiꝰ ipa eſt vera mors. Nã iſta
migratio eſt. Quid eſt iſta mors? Relictio corporis: depo-
ſitio ſarcine grauis. Sed ſi alia ſarcina nõ portetur q̃ hõ in
gehẽnã pcipitet᷑. De ipa ḡ morte dñs dixit: mortẽ nõ vide-
bit in eternũ: q̃ ſermonẽ meũ ſeruauerit. Nõ expaueſcamꝰ
iſtã mortẽ: ſ3 illã timeamꝰ. Q̃d eſt autẽ grauius: multi per-
Daniel. iij uerſe timẽdo iſtã/incidũt in illã. Dictũ eſt aliquibꝰ: adora-
te idola q̃d ſi nõ feceritis ĩterficiemini. Aut queẽadmodũ il
le nabuchodonoſor rex dixit: ſi nõ feceritiſ mittemini in ca-
minũ ignis ardẽtiſ. Multi timuerũt ꝛ adorauerũt: nolẽtes
mori mortui ſunt. Timẽdo mortẽ que nõ euadit᷑: ĩciderũt
in mortẽ quã euadere oĩno feliciter poſſent ſi iſtam que nõ
euadit᷑ infeliciter nõ timerẽt. Natꝰ es hõ. moriturꝰ es. Qua
ibis vt nõ moriariſ? Quid facies vt nõ moriaris? vt dñs tuꝰ
neceſſitate morituꝝ conſolaret᷑ qui volũtate mori dignatꝰ
eſt. Q̃ñ vides xp̃m mortuũ dedigneriſ mori? Ergo cũ mo-
riturꝰ es: qua euadas nõ habes. Hodie ſit: cras ſit: futurũ
eſt: debitũ eſt: reddẽdũ eſt. Quid ergo ait hõ timẽs. fugiẽs
occultat ſe ne ĩueniat᷑ ab ĩimico? Nunq̃d agit vt nõ moria-
tur. ſ3 vt paulo ſeriꝰ moriat᷑. nõ accipit debiti ſecuritatẽ ſed
poſtulat dilationẽ. Q̃ñtũlibet diu differat᷑: vẽiet q̃d differ-
tur. Illã mortẽ timeamꝰ quã timuerunt tres viri q̃ñ dixe-
runt regi. Potens eſt deꝰ etiã de iſta flãma liberare nos. ꝛ
ſi ibi nõ fuit timor illiꝰ mortiſ quã modo dñs cõminat᷑ quã-
do dixerũt. Sed ꝛ ſi noluerit apte liberare: poteſt in occul-
to coronare. Vñ ꝛ ipſe dñs facturꝰ martyres ꝛ caput mar-
Matth. x. tyrum futurus ait. Nolite timere eos q̃ occidunt corpus: ꝛ
poſtea nõ hñt q̃d faciãt. Quomõ non hñt q̃d faciãt? Quid
ſi cũ occiderint corpꝰ beſtijs lacerãdũ et diripiẽdũ alitibꝰ
ꝓijciãt? Videt᷑ adhuc ſeuitia hr̃e q̃d faciat. Sed cui facit?
Qui migrauit. Ineſt corpus: ſ3 nullus eſt ſenſus: habitatio
iacet/habitator abſceſſit. Ergo poſtea nõ habẽt q̃d faciãt.
Non ſentiẽti eñ nihil faciũt. Sed eũ timete q̃ habet pote-
ſtatẽ ꝛ corpus ꝛ aĩam occidere in gehennã ignis. Ecce de
qua morte loquebat᷑ cũ diceret: qui ſermonẽ meũ ſeruaue-
rit mortẽ nõ videbit ĩ eternũ. Seruemꝰ ergo fratres ſermo F
nẽ ipſius in fide puẽturi ad ſpeciẽ: cum acceperimꝰ pleniſ-
ſimã libertatẽ. Iſti aũt ĩdignãtes mortui ꝛ morti ſempiter
ne predeſtinati: reſpõdebãt cõuicioſe ꝛ dicebãt. Modo co
gnouimꝰ: qꝛ demoniũ habes. Abraã mortuꝰ eſt et ꝓphete.
Sed iſta morte quã dñs vult intelligi: nec abraã mortuus
eſt nec ꝓphete. Illi eñ mortui ſunt ꝛ viuũt: iſti viuebant ꝛ
mortui erãt. Nã reſpondẽs quodã loco saduceis mouenti
bus queſtionẽ de reſurrectiõe: hoc ait ipſe dñs. De reſurre-
ctione aũt mortuoꝝ nõ legiſtis: quomõ ait dñs de rubo ad
moyſen? Ego ſum deꝰ abraam ꝛ deus yſaac ꝛ deus iacob. Mat. xxij
Non eſt deus mortuoꝝ ſed viuoꝝ. Si ergo illi viuũt: labo-
remꝰ ſic viuere: ꝛ cũ illis viuere cũ mortui fuerimꝰ. [† Quẽ † Textus
teip̃m facis] inquiũt vt dicas mortẽ nõ videbit in eternũ q̃ h3 Nũq̃d
ſermonẽ meũ ſeruauerit: cũ ſcias ꝛ abraã mortuũ et ꝓphe- tu maior
tas? [Reſpõdit ieſus. Si ego glorifico meip̃m: gloria mea es p̃re nr̃o
nihil eſt. Eſt pater meus q̃ glorificat me]. Hoc ait propter abraam q̃
illud q̃d dixerũt: quẽ teip̃m facis. Refert eñ gloriã ſuã ad mortuꝰ eſt
patrẽ ſuũ de quo eſt ꝛ q̃ deꝰ eſt. Aliq̃ñ arriani: et de iſto ver- et ꝓphete
bo calũniãtur fidei nr̃e ꝛ dicũt. Ecce maior eſt pater quia mortui ſũt
vtiq̃ glorificat filiũ. Heretice nõ legiſti ip̃m filiũ dicẽtem. quẽ.
q̃d glorificet patrẽ ſuũ? Sed ꝛ ille filiũ glorificat: ꝛ filiꝰ pa Ioh. xvij.
trẽ glorificat. Pone pernitiẽ: agnoſce equalitatẽ: corrige
ꝑuerſitatẽ. Eſt ergo inq̃t pr̃ meꝰ qui glorificat me: [quem
vos dicitis qꝛ deꝰ noſter eſt et nõ cognouiſtis eũ]. Videte
fratres mei queẽadmodũ oſtẽdat ip̃m deũ patrẽ eſſe xp̃i: q̃
annunciatꝰ eſt ꝛ iudeis. Propterea dico: quia rurſus q̃dã
heretici dicũt deũ annũciatũ ĩ veteri teſtamẽto nõ eſſe pa-
trẽ chriſti: ſed neſcio quẽ principẽ maloꝝ angelorũ. Mani-
chei ſunt q̃ iſta dicũt: marcionite ſunt q̃ iſta dicũt. Sunt et
alij fortaſſis heretici quos cõmemorare vel non opꝰ eſt vel
a me oẽs recoli in p̃ſenti nõ poſſunt. Non defuerunt tñ qui
hoc dicerẽt. Itaq̃ attẽdite vt habeatis q̃d dicatis ꝛ ꝯtra
ipſos. Eũ dicit p̃rem ſuũ dñs ieſus xp̃s quem illi dicebant
deũ ſuũ ꝛ nõ cognouerũt. Si eñ ip̃m cognouiſſent: eiꝰ filiũ
recepiſſent. [Ego aũt]. inquit. [noui eũ]. ſm carnẽ iudicã-
tibꝰ potuit ꝛ hic arrogãs videri qꝛ dixit: ego noui eũ. Sed
videte q̃d ſequit᷑. [Si dixero qꝛ nõ † noui eũ: ero ſimilis vo † Al. ſcio.
bis mẽdax]. Ergo arrogãtia nõ ita caueat᷑: vt veritas reli
queat᷑. [Sed ſcio eũ: ꝛ ſermonẽ eiꝰ ſeruo]. Sermonẽ p̃ris
tãq̃ filius loquebat᷑: ꝛ ipſe erat verbum p̃ris q̃d hoĩbus lo
quat᷑. [Abraã pater veſter exultauit vt videret diẽ meum:
ꝛ vidit ꝛ gauiſus eſt]. Magnũ teſtimoniũ phibet abrae/ſe-
men abrae/creator abrae. Abraã exultauit inq̃t vt videret
diẽ meũ: vidit. Nõ timuit: ſ3 exultauit vt videret diẽ meũ.
Erat eñ ĩ illo charitas: q̃ foras mittit timorẽ. Nõ ait exul
tauit qꝛ vidit: ſ3 exultauit vt videret. Credẽs vtiq̃ exulta-
uit ſperãdo: vt videret ĩtelligẽdo ꝛ vidit. Et q̃d potuit plꝰ
dicere vel q̃d debuit plꝰ dicere dñs ieſus xp̃s? Et vidit in-
quit ꝛ gauiſus eſt. Quis explicat hoc gaudiũ fr̃es mei? Si
gauiſi ſunt illi q̃bꝰ deus oculos carnis aperuit: quale gau-
diũ fuit vidẽtibꝰ cordis lucẽ ĩeffabilẽ: verbũ manẽs: ſplen
dorẽ piis mẽtibꝰ refulgentẽ: ſapiẽtiã indeficientem: apud
p̃rem manẽtẽ deũ: ꝛ aliq̃ñ in carne vẽturũ: nec de p̃ris gre-
mio receſſurũ? Totũ hoc vidit abraã. Nã q̃d ait: diẽ meũ:
incertũ põt eſſe vnde dixerit: vtrũ diẽ dñi tp̃alem quo erat
vẽturꝰ ĩ carne: an diẽ dñi q̃ neſcit ortũ neſcit occaſum. S3 G
ego nõ dubito p̃rem abraã totum ſciſſe. Et vbi ĩueniã? An
ſufficere nobis deb3 teſtimoniũ dñi nr̃i ieſu xp̃i? Putemꝰ
nõ ĩuenire nõ poſſe: qꝛ forte difficile eſt quomõ manifeſtum
ſit q̃d abraã exultauit vt videret diẽ chriſti: et vidit et ga-
uiſus eſt. Et ſi nos non inuenimus: nunq̃d mentiri veritas
poſſit. Credamꝰ veritati: et de abrae meritis minime dubi
temꝰ. Tamen audite vnũ locũ: qui mihi interim occurrit.
Pater abraam quando miſit ſeruũ ſuũ vt peteret vxorem
filio ſuo yſaac: hoc eũ ſacramẽto cõſtrinxit: vt fideliter q̃d
iubebat᷑ impleret et ſciret etiã ipſe q̃d faceret. Magna eñ
res agebat᷑: q̃ñ abrae ſemini ꝯiugiũ querebat᷑. Sed vt hoc
cognoſceret ſeruus q̃d nouerat abraam/qꝛ nepotes nõ car
naliter deſiderabat: nec de genere ſuo aliq̃d carnale ſapie-
bat: ait ſuo ſuo quẽ mittebat. Pone manũ ſub femore meo Geneſiſ
ꝛ iura mihi ꝑ deũ celi. Quid vult deus celi ad femur abrae xxiiij.

Iā itelligitis ſacramētū. Per femur gen⁹. Ergo qd fuit il
la iuratio: niſi q2 ſignificabat de gēte abrae vēturū in carne
deū celi? Stulti rephēdunt abraā q2 dixit mitte manū ſub
femore meo. Qui rephēdunt carnem xp̄i rephēdūt factum
abrae. Nos aūt fr̄es ſi agnoſcim⁹ carnē xp̄i venerādā: illō
femur nō ꝯtēnam⁹. Sed ꝑphetia dictū accipiam⁹. Etem̄
ꝓpheta erat abraā. Cuius ꝓpheta? Seminis ſui ꝛ dn̄i ſui.
Semē ſuū ſignificauit: dicēdo mitte manū ſub femore meo
Dn̄m ſuū ſignificauit addēdo: ꝛ iura mihi ꝑ deū celi. [Ira-
† Textus hz dixerūt ergo iudei ad eum. ti † iudei rn̄derūt ei. Quinq̄gīta ānos nōdū habes: ꝛ abraā
vidiſti? Et † dn̄s. Amē amē dico vobis anteq̄ꝫ abraā fieret
ego ſum]. Appēde vba: ꝛ cognoſce myſteriū. Anteq̄ꝫ abraā
fieret. Intellige fieret ad hūanā naturā: ſum vo ad diuinā
† Textus habz dixit eis ieſus. ꝑtinere ſubſtātiā. Fieret: q2 creatura erat abraā. Nō dixit
anteq̄ꝫ abraā eſſet ego ſum: ſed anteq̄ꝫ abraā fieret. Qui ni-
ſi ꝑ me nō fieret. Ego ſum. Neq̄ꝫ hoc dixit: anteq̄ꝫ abraam
Gen. j. fieret / ego fact⁹ ſum. In principio em̄ fecit de⁹ celū ꝛ terrā.
Nam in ꝑncipio erat verbū. Anteq̄ꝫ fieret abraā ego ſum.
Agnoſcite creatorē: diſcernite creaturā. Qui loq̄bat̄ ſemen
abrae fact⁹ erat: ꝛ vt abraā fieret ante abraā ip̄e erat. Hinc
tā velut abrae apertiſſimo cōuitio cōmoti ſunt acri⁹: blaſphe
maſſe q̄ppe illis viſus eſt dn̄s xp̄s qm̄ dixit: anteq̄ꝫ abraā
fieret ego ſum. [Tulerūt ḡ lapides vt iacerent in eū]. Tā-
ta duricia q̄ curreret niſi ad ſimiles? [Ieſus aūt] tanq̄ꝫ ho
mo: tāq̄ꝫ in forma ſerui: tanq̄ꝫ humilis: tanq̄ꝫ paſſurus: tāq̄ꝫ
moriturus: tāq̄ꝫ nos ſuo ſanguine redēpturus: nō tāq̄ꝫ ille
q̄ eſt: nec tāq̄ꝫ in principio verbū ꝛ verbū apud deum. Nam
cū illi lapides tollerent vt mitterēt in eū: quid magnū erat
vt eos continuo dehiſcens terra abſorberet ꝛ pro lapidib⁹
īferos iuenirēt? Non erat magnū deo. Sed magis erat cō
mēdāda patientia: q̄ꝫ exercenda potētia. [Abſcondit ſe er
go ab eis]: ne lapidaret̄. Tanq̄ꝫ homo a lapidib⁹ fugit: ſed
ve illis a quorum lapideis cordibus deus fugit.

Tractatus. xliiij.

Cap. ix. ¶ Et preteriens ieſus vidit hominē cecum a na
tiuitate. Et iterrogauerūt eū diſcipuli ei⁹. Rab-
bi quis peccauit hic aut parētes ei⁹: vt cecus na
ſceret̄? Reſpondit ieſus. Neq̄ꝫ hic peccauit neq̄ꝫ
parētes eius: ſed vt manifeſtētur opa dei in illo.
Me oportet opari opa eius qui miſit me donec
dies eſt. venit nox: qn̄ nemo pōt operari. Q̄diu
ſum in mundo: lux ſum mūdi. Hoc cum dixiſſet
expuit in terrā ꝛ fecit lutum ex ſputo: ꝛ liniuit lu
tū ſup oculos ei⁹: et dixit ei: vade laua in natato-
ria ſyloe: qd̄ interptat̄ miſſus. Abijt ergo ꝛ lauit
ꝛ venit videns. Itaq̄ꝫ vicini ꝛ q̄ viderāt eū prius
q2 mendic⁹ erat dicebāt. Nonne hic eſt qui fede-
bat ꝛ mēdicabat? Alij dicebāt q2 hic eſt: alij autē
nequaq̄ꝫ. Sed ſimilis eſt eius. Ille vero dicebat
q2 ego ſū. Dicebāt ergo ei. Quomō apti ſunt tibi
oculi? Reſpondit. Ille homo qui dicit̄ ieſus lu-
tū fecit: et vnxit oculos meos. Et dixit mihi va-
de ad natatoriā ſyloe ꝛ laua ꝛ abij: ꝛ laui ꝛ video
Et dixerunt ei. Ubi eſt ille? Ait neſcio: adducūt
eum ad phariſeos q̄ cecus fuerat. Erat autē ſab-
batum qn̄ lutum fecit ieſus ꝛ aperuit oculos ei⁹.
Iter̄ ergo iterrogabāt eū phariſei quomodo vi-
diſſet. Ille autē dixit. Lutū mihi poſuit ſup ocu-
los: et laui et video. Dicebant ergo ex phariſeis
q̄dā. Non eſt hic homo a deo: q̄ ſabbatum nō cu-
ſtodit. Alij aūt dicebāt. Quomō pōt homo pec-
cator hec ſigna facere? Et ſciſma erat inter eos.
Dicunt ergo ceco iterū. Tu quid dicis de eo qui
aperuit oculos tuos? Ille autē dixit: q2 ꝓpheta
eſt. Non crediderūt ergo iudei de illo q2 cec⁹ fuiſ-
ſet ꝛ vidiſſet: donec vocauerūt parētes ei⁹ qui vi
derat: ꝛ interrogauerunt eos dicentes. Hic eſt fi
li⁹ veſter: quē vos dicitis q2 cec⁹ nat⁹ eſt: quomō
ergo nūc videt? Reſpōderūt eis parētes eius et
dixerunt. Scim⁹ q2 hic eſt fili⁹ noſter: et q2 cecus
natus eſt. quomō autem nūc videat neſcim⁹. aut
quis eius aperuit oculos nos neſcimus: ip̄m in-
terrogate. Etatē habet: ip̄e de ſe loquat̄. Hec di
xerunt parētes eius: q2 timebāt iudeos. Iam em̄
cōſpirauerāt iudei vt ſi q̄s eum ꝯfiterel eſſe xp̄m
extra ſynagogam fieret. Propterea parētes ei⁹
dixerūt q2 etatē habet ip̄m iterrogate. Uocaue-
runt ergo rurſum hoiem qui fuerat cecus ꝛ dixe
runt ei. Da gloriam deo. Nos ſcim⁹ q2 hic homo
peccator eſt. Dixit ergo ille. Si peccator eſt ne-
ſcio: vnum ſcio q2 cec⁹ cum eſſem mō video. Di-
xerunt ergo illi. Quid fecit tibi? Quomodo ape
ruit tibi oculos? Reſpōdit eis: dixi vobis iam: ꝛ
audiſtis quid iter̄ vultis audire? Nunq̄d ꝛ vos
vultis diſcipuli eius fieri? Maledixerūt ergo ei
ꝛ dixerunt. Tu diſcipul⁹ illi⁹ ſis: nos autē moyſi
diſcipuli ſumus. Nos ſcim⁹ q2 moyſi locutus eſt
deus: hunc autē neſcimus vnde ſit. Reſpōdit il-
le homo: ꝛ dixit eis. In hoc enim mirabile eſt q2
vos neſcitſ vnde ſit ꝛ aperuit meos oculos. Sci-
mus autē q2 peccatores de⁹ nō audit: ſed ſi quis
dei cultor eſt ꝛ voluntatem eius facit: hunc exau
dit. A ſeculo non eſt auditum: q2 q̄s aperuit ocu
los ceci nati: niſi eſſet hic a deo non poterat face-
re quicq̄ꝫ. Reſpōderunt et dixerunt ei. In pecca-
tis natus es totus: et tu doces nos? Et eiecerūt
eum foras. Audiuit ieſus q2 eiecerunt eū foras:
et cū inueniſſet eum dixit ei. Tu credis in filium
dei? Reſpondit ille et dixit. Quis eſt dn̄e vt cre-
dam in eum? Et dixit ei ieſus. Et vidiſti eum: et
qui loquitur tecum ip̄e eſt. At ille ait. Credo do-
mine ꝛ procidens adorauit eum: et dixit ei ieſus.
In iudicium ego in hunc mundū veni: vt q̄ nō vi
dent videant: et q̄ vidēt ceci fiant. Et audierunt
quidam ex phariſeis qui cum ipſo erant: et dixe-
runt ei. Nunquid ꝛ nos ceci ſumus? Dixit eis ie
ſus. Si ceci eſſetis nō haberetis pctm̄. Nunc ve-
ro dicitis q2 videm⁹: peccatum veſtrum manet.

DE homīe quē dn̄s ieſus illuminauit q̄ cecus na B
tus fuit ꝓlixa lectio recitata eſt. Quā ſi vniuer-
ſam pertractare conemur ꝓ ſui dignitate ſicut
valem⁹ ſingula conſiderantes: nō ſufficit dies.
Proinde peto et admoneo charitatē veſtrā: vt in his que
aperta ſunt: ſermonē noſtrū nō requiratis. Nam nimis lō-
gū erit in ſingulis īmorari. Breuiter ergo ceci hui⁹ illumi-
nati cōmendo myſteriū. Ea q̄ppe que fecit domin⁹ noſter
ieſus chriſt⁹: ſtupēda atq̄ꝫ miranda ꝛ opa ꝛ vba ſunt. Opa
q2 facta ſunt: vba q2 ſigna ſunt. Si ergo qd ſignificet hoc
qđ factum eſt cogitemus: gen⁹ humanū eſt iſte cecus. Hec
em̄ cecitas ꝯtigit in primo homīe ꝑ pctm̄ de quo oēs origi
nē duxim⁹: non ſolum mortis ſed etiam iniquitatis. Si em̄
cecitas eſt infidelitas / ꝛ illuminatio fides: quē fidelē quan
do venit xp̄s inuenit. Quādoquidē apoſtol⁹ natus in gen-
te ꝓphetaꝝ dicit. Fuim⁹ ꝛ nos aliquādo natura filij ire ſi- Ephe. ij.
cut et ceteri. Si filij ire: filij vindicte: filij pene: filij gehēne.
Quomodo natura: niſi q2 peccante primo homine vitiū ꝓ
natura inoleuit? Si vitium ꝓ natura inoleuit: ſm̄ mentem

oīs homo cec⁹ nat⁹ eſt. Si em̄ videt:nō opus habet ductō-
re. Si op⁹ habet ductore ⁊ illuminatore/cecus eſt. Ergo a
natiuitate venit dn̄s. Quid fecit? Magnū myſteriū cōmen
dauit. [Expuit ī terrā: de ſaliua ſua lutū fecit]: qꝛ verbum
caro factū eſt: [et inūxit oculos ceci]. Inunctus erat et nō-
dū videbat. [Miſit illū ad piſcinā que vocat̄ ſyloe]. Per-
tinuit aūt ad euāgeliſtā cōmēdare nobis nomē hui⁹ piſci-
ne ⁊ ait: [qđ īterp̄tat̄ miſſus]. Jam q̄ ſit miſſus agnoſcitis.
Niſi em̄ ille fuiſſet miſſus nemo nr̄m eēt ab iniq̄tate dimiſ-
ſus. Lauit ḡ oculos in ea piſcina q̄ interpretat̄ miſſus: ba-
ptizat⁹ eſt in xp̄o. Si ergo qn̄ eum ī ſemetip̄o quodāmodo
baptizauit: tunc illuminauit: quando inūxit fortaſſe cathe-
cuminū fecit. Poteſt q̄dē alit̄ atq̨ alit̄ tanti ſacramēti ex-
poni p̄funditas ⁊ ptractari: ſed hoc ſufficiat charitati vr̄e.
Audiſtis grande myſteriū. Interroga hoiem. Chriſtian⁹
es? Rn̄det tibi. Non ſum. Si paganus es aut iudeus? Si
aūt dixerit non ſum. Adhuc queris ab eo. Cathecumin⁹ an
fidelis? Si reſpōderit tibi cathecumin⁹: inunctus eſt: non-
dū lotus. Sed vnde inūct⁹ quere? Et reſpōdet. Quere ab
illo in quē credat: eo ip̄o quo cathecumin⁹ eſt: dicit in xp̄m.
Ecce mō loquor ⁊ fidelib⁹ et cathecuminis. Quod dixi de
ſputo ⁊ luto qꝛ verbū caro factū eſt/et hoc cathecumini au
diūt: ſed nō eis ſufficit ad qđ inuncti ſunt: feſtinēt ad laua-
crū ſi lumē inquirunt. Jam ergo p̄pter quaſdā in hac ipſa
lectiōe q̄ſtiones: verba dn̄i ⁊ ipſius vniuerſe lectionis per-
Capl.ix. currām⁹: poti⁹ q̄ꝫ tractem⁹. [† Exiens ieſus vidit hominē
† Al.⁊ p̄- cecū]: nō vtcūq̨ cecū [ſꝫ a natiuitate. Et īterrogauerūt eū
teriens. diſcipuli ei⁹. Rabbi]. Scitis rabbi: qꝛ magr̄ eſt. Magiſtrū
B appellabant: qꝛ diſcere deſiderabāt. Queſtionē q̄ppe dn̄o
p̄poſuerūt: tāq̨ magiſtro. [Quis peccauit? Hic: an paren
tes ei⁹: vt cecus naſceret̄? Reſpōdit ieſus. Neq̨ hic pecca
uit neq̨ parētes eius: vt cec⁹ naſceret̄]. Quid eſt qđ dixit?
Si null⁹ homo ſine pctō: nunq̄d parētes hui⁹ ceci ſine pec-
cato erant? Nunq̄d ip̄e vel ſine peccato originali nat⁹ erat
vel viuēdo nihil addiderat? An quia oculos clauſos habe
bat: cōcupiſcentie minime vigilabat? Quāta multa cōmit
tūt ceci: a quo malo abſtinēt? Mens mala etiā clauſis ocu
lis nō poterat videre ſꝫ nouerat cogitare: et forte ꝯcupiſce-
re aliq̄d qđ cecus non poſſet implere: ſed in corde iudicari
a cordis p̄ſcrutatore. Si ergo ⁊ parētes ei⁹ habuerūt pctm̄
⁊ iſte habuit pctm̄: q̄re dn̄s dixit: neq̨ hic peccauit neq̨ pa
rētes eius: niſi ad rem de qua īterrogat⁹ eſt vt cecus naſce-
ret̄. Habebāt em̄ peccatū parentes eius: ſed nō ipſo pecca
to factū eſt vt cecus naſceret̄? Si ergo nō peccato factū eſt
parētū vt cec⁹ naſceret̄: quare cecus nat⁹ eſt? Audi magi-
ſtrū docentē. Querit credentē: vt faciat intelligentē. Ipſe
cauſam dicit: quare ille cecus ſit natus. [Neq̨ inq̄t hic pec
† Al. dn̄i. cauit neq̨ parētes ei⁹: ſed vt manifeſtent̄ opa † dei in illo].
Deinde q̄d ſeq̄tur? [Me oportet operari opera eius qui mi
ſit me]. Ecce eſt ille miſſus: in quo faciē lauit cecus. Et vi
dete q̄d dixerit? Me oportet opari opa eius qui miſit me.
C [Donec dies ē]. Memētote quō vniuerſam gloriā illi dat
de quo eſt: qꝛ ille hꝫ filiū q̄ de illo ſit ipſe non habet de quo
ſit. Sed q̄re dixiſti dn̄e donec dies eſt? Audi quare. [Ve-
niet nox: qn̄ nemo poteſt opari]. Nec tu dn̄e. Ita ne tm̄ va
lebit nox illa vt nec tu poſſis in ea opari cuius op⁹ nox eſt?
Puto em̄ dn̄e ieſu imo nō puto ſꝫ credo atq̨ ꝯfirmo te ibi
Gen.j. fuiſſe: qn̄ dixit de⁹. fiat lux et facta eſt lux. Si em̄ v̄bo fecit/
Joh.j. p te fecit: et ideo dictū eſt. Oīa p ip̄m facta ſunt: et ſine ipſo
factū eſt nihil. Diuiſit de⁹ inter lucē ⁊ tenebras: lucē voca-
uit diē: et tenebras noctē. Que eſt illa nox: q̄ cū venerit ne-
mo poterit opari? Audi quid ſit dies: ⁊ tunc intelliges que
ſit nox. Unde ſum⁹ audituri q̄ſnā ſit dies iſte? Ipſe dicat.
[Q̄diu in hoc mūdo ſum: lux ſum mundi]. Ecce ip̄e dies
eſt. Lauat oculos cecus in die: vt videat diē. Q̄diu iquit
in mundo ſum: lux ſum mūdi. Ergo neſcio que nox erit qn̄
ibi xp̄s nō erit: ideo nemo poterit opari. Reſtat inquirere
fratres mei: patienter accipite inquirētem me. Vobiſcum
q̄ro: vobiſcū īueniā a quo q̄ro. Cōſtat exp̄ſſum ac definitū
diē cōmemoraſſe dn̄m h̄ loco ſeip̄m: id eſt lumē mūdi. Er-
go opat̄ ipſe: q̄diu eſt in hoc mūdo. Putam⁹ eum fratres
fuiſſe hic tūc: ⁊ modo nō hic eſſe. Si ergo hoc putam⁹: iam
ergo poſt aſcenſum dn̄i facta eſt nox iſta metuēda: vbi nēo
poſſit opari. Si poſt aſcēſum dn̄i facta eſt nox iſta vn̄ apo-
ſtoli tanta opati ſunt? Nunq̄d iſta nox erat: quādo ſp̄ūſſan Act.ij.
ctus veniens ⁊ omnes q̄ in vno loco erāt adimplens: dedit
eis loq̄ omniū gētiū linguis? Nunq̄d nox erat quādo clau Act.iij.
dus ille ad verbū petri ſaluus effect⁹ eſt imo ad verbū dn̄i
habitantis in petro? Nunq̄d nox erat quādo tranſeūtibus Act.v.
diſcipulis egri cū lectulis ponebant̄: vt vel vmbra trāſeun
tiū tangerent̄. Dn̄s autē cum hic eſſet neminē tranſiēs vm-
bra ſua ſaluū fecit: ſed ipſe diſcipulis dixerat: maiora horū
facietis. Dixerat q̄dē dominus: maiora hor facietis. Sed Joh.iiij.
nō ſe extollat caro ⁊ ſanguis. Audiat dicentē. Sine me ni- Joh.xv.
hil poteſtis facere. Quid igit̄? Quid dicem⁹ de nocte iſta?
Quādo erit: quādo nemo poterit opari? Nox iſta impiorū
erit: nox iſta eoꝝ erit quibus in fine dicet̄. Ite in ignē eter- Mat.xxv.
nū q̄ parat⁹ eſt diabolo ⁊ angelis eius. Sed nox dicta eſt:
nō flāma: nō ignis? Audi qꝛ ⁊ nox eſt. De quodam ſeruo di
cit. Ligate illi man⁹ ⁊ pedes: ⁊ proijcite eū in tenebras ex- Mat.xxj.
teriores. Operet̄ ergo hō dū viuit: ne illa nocte preueniat̄
vbi nemo poſſit opari. Modo eſt vt opet̄ fides p dilectio-
nem: et ſi modo opamur. Hic eſt dies: hic eſt chriſtus. Au-
di p̄mittētē: ⁊ ne arbitreris abſentē. Ipſe dixit. Ecce ego Matthei
vobiſcū ſum. Q̄diu non ſit in nobis ſollicitudo q̄ viuim⁹: xxviij.
Si fieri poſſet: de hac etiā voce poſteros q̄ futuri ſunt ſecu-
riſſimos facerem⁹. Ecce inq̄t ego vobiſcū ſum omnib⁹ die-
bus: vſq̨ ad conſummationē ſeculi. Dies iſte q̄ circuitu ſo
lis hui⁹ adimplet̄/paucas horas habet. Dies p̄ſentie xp̄i:
vſq̨ in cōſummationē ſeculi extendit̄. Poſt reſurrectionē
vero viuorū et mortuoꝝ cū poſitis ad dexterā dixerit. Ve Mat.xxv
nite benedicti patris mei pcipite regnū: poſitis autē ad ſi-
niſtrā dixerit. Ite in ignē eternū qui parat⁹ eſt diabolo et
angelis ei⁹: ibi erit nox: ibi nemo pōt operari ſed recipe qđ
opatus eſt. Aliud eſt tēpus operationis: aliud receptiōis.
Reddet em̄ dn̄s vnicuiq̨ ſm̄ opa ſua: cū viuis et mortuis Mat.xvj.
ſic factur⁹ eſt. Erit em̄ tūc nox valida: q̄ inuoluat impios.
Sed ⁊ modo oīs infidelis quādo morit̄ illa nocte ſuſcipit̄
⁊ nō eſt vt illic aliq̄d operet̄. In illa nocte diues ardebat: ⁊ Luce.xvj.
ſtillā aque de digito pauperis requirebat. Dolebat: ange-
bat̄: fatebatur nec ei ſubueniebat̄: et conat⁹ eſt benefacere.
Ait em̄ abrae. Pater abraā mitte lazarū ad fratres meos
vt dicat illis q̄d hic agit̄: ne et ipſi veniant in hūc locū tor-
mētoꝝ. O infelix quādo viuebas: tunc erat tempus operā-
di. Modo iā in nocte es: in qua nemo poſſit operari. [Hec D
cū dixiſſet: expuit in terrā et fecit lutū ex ſputo: et liniuit lu-
tū ſup oculos eius ⁊ dixit ei. Vade et laua in natatoria ſy-
loe: qđ īterpretat̄ miſſus. Abijt ergo ⁊ lauit: ⁊ venit vidēs].
Hec qꝛ manifeſta ſunt tranſeam⁹. [Itaq̨ vicini ⁊ qui † vi- † Al.vide
debant eum prius qꝛ mendicus erat dicebāt. Nōne hic eſt rant.
qui † mēdicabat? Alij dicebāt qꝛ hic eſt: alij neq̄q̄ ſed ſilis † Al.ſede-
eſt ei]. Aperti oculi vultū mutauerāt. [Ille † dicebat: quia bat.
ego ſum]. Vox grata: ne dānaret̄ ingrata. [Dicebāt ergo † Al.aūt.
ei. Quomodo apti ſunt oculi tui? Reſpōdit ille homo q̄ di
cit̄ ieſus lutū fecit ⁊ vnxit oculos meos: et dixit mihi. Va-
de ad natatoriā ſyloe ⁊ laua: ⁊ abij ⁊ laui et vidi]. Ecce an-
nūciator fact⁹ eſt grē: ecce euāgelizat: cōfitetur vidēs. Ce-
cus ille cōfitebatur ⁊ cor impiorū frangebatur: qꝛ nō habe-
bāt in corde qđ iam ille habebat in facie. [Dixerūt ei. Vbi
eſt ille q̄ aperuit tibi oculos? Ait. Neſcio]. In his verbis
animus ipſius adhuc inunct⁹ limo erat: nōdū videns. Sic
ponam⁹ fratres tāq̨ illā vnctiōem in animo habuerit: pre-
dicat ⁊ neſcit quē predicat. [Adducunt eū ad phariſeos q̄
cecus fuerat. Erat autē ſabbatum quādo lutū fecit ieſus:
⁊ aperuit oculos eius. Iteꝝ ergo interrogabāt eum phari
ſei: quomō vidiſſet. Ille autem dixit eis. Lutum poſuit mi
hi ſup oculos meos: ⁊ laui ⁊ video. Dicebant ergo ex pha-
riſeis quidam]. Non oēs ſed quidam. Jam em̄ iungebā-
tur quidam. Quid ergo dicebant: nec vidētes nec inuncti.
[Non eſt hic homo a deo: qui ſabbatū non cuſtodit]. Ipſe
poti⁹ cuſtodiebat: q̄ ſine pctō erat. Sabbatū em̄ ſp̄ūale hoc
eſt: nō habere pctm̄. Deniq̨ fratres hoc admonet de⁹: quan
do cōmēdat ſabbatū. Omne opus ſeruile nō facietis. Hec
ſunt verba dei: cōmēdātis ſabbatū. Omne opus ſeruile nō Leuitici
facietis in eo. Jam ſuperiores lectiones interrogate q̄d ſit xxiij.
opus ſeruile: ⁊ dn̄m audite. Omnis q̄ facit peccatū: ſeruus
eſt peccati. Sed iſti nec videntes vt dixi nec inuncti ſabba Joh.viij.
tū carnaliter obſeruabāt: ſp̄ūaliter violabāt. [Alij dicebāt

Quõ põt hõ pctõꝛ hec ſigna facere]? Ecce ſũt inũcti. [Et ſciſma erat iter eos]. Dies ille diuiſus erat iter lucẽ ⁊ tenebras. [Dicũt ḡ ceco iteꝝ. Tu qd dicis de eo q aperuit tibi oculos]? Quid de illo ſentis? Quid exiſtimas? Quid iudicas? Querebãt quẽadmodũ homini calũniarenť: vt de ſynagoga repelleretur: ſed a xp̄o inueniretur. Sed ille cõſtanter qđ ſentiebat expſſit. [Ait enim. Quia ꝓpheta eſt]. Adhuc qdẽ iniunctus in corde nõdum deum ↄfitet: nec mẽtitur tñ.
Mat.xiij. Ipſe em̃ dñs de ſemetipõ ait. Nõ eſt ꝓpheta ſine honore: niſi i patria ſua. [Nõ crediderũt ergo iudei de illo qꝛ cec⁹ fuiſſet ⁊ vidiſſet: donec vocauerunt parẽtes eius qui viderat]: id eſt qui cecus fuerat ⁊ viderat. [Et interrogauerunt eos dicẽtes. Hic eſt filius veſter: quẽ vos dicitis qꝛ cecus natus eſt. Quomõ autẽ nũc videt? Reſponderũt eis parẽtes ei⁹ ⁊ dixerunt. Scim⁹ qꝛ hic eſt filius noſter ⁊ qꝛ cecus nat⁹ eſt: quomõ aũt nũc videat neſcim⁹: aut q̄s ei⁹ aperuit ocl'os nos neſcim⁹. Et dixerũt. Ipſum iterrogate etatem habet: ipſe de ſe loquať]. Scim⁹ qꝛ filius quidẽ nr̃ eſt. Sed iuſte cogeremur loq̄ pro infante. ſi ipſe pro ſe loqui nõ poſſet. Olim loq̄batur: modo videt. Cecum a natiuitate nouimus: loquẽtẽ olim ſcim⁹: vidẽtẽ modo videm⁹. Ipſum in-
E terrogate: vt inſtruamini. Quid nobis calũniamini? [Hec dixerũt parẽtes ei⁹: qꝛ timebãt iudeos. Jam em̃ ↄſpirauerant iudei: vt ſi q̄s eũ confiteretur xp̄m extra ſynagogam fieret]. Iã nõ erat malũ fieri extra ſynagogã. Illi expellebãt ſꝫ xp̄s excipiebat. [Propterea parẽtes ei⁹ dixerũt qꝛ etatẽ habet: ipm̃ interrogate. Vocauerũt ergo rurſum hoiem q fuerat cecus: et dixerunt ei. Da gloriã deo]. Quid eſt da gloriam deo? Nega qđ accepiſti. Hoc plane non eſt gloriã deo dare: ſꝫ deũ poti⁹ blaſphemare. Da iquiũt gloriã deo. [Nos ſcim⁹: qꝛ hic homo peccatoꝛ eſt. Dixit ergo ille. Si peccatoꝛ eſt neſcio: vnũ ſcio: qꝛ cec⁹ cũ eſſem mõ video. Dixerũt ergo illi. Quid fecit tibi? Quõ aperuit ocl'os tuos]? Et ille iã ſtomachans aduerſus duritiã iudeorũ ⁊ ex ceco vidẽs: non ferens cecos. [Rñdit eis. Dixi iam vobis: ⁊ audiſtis. Quid iteꝝ vultis audire? Nunq̄d ⁊ vos vultis diſcipuli ei⁹ fieri]? Quid eſt nunquid ⁊ vos: niſi qꝛ ego iam ſum nunq̄d ⁊ vos vultis? Jam video: ſꝫ nõ iuideo. [Maledixerũt ei ⁊ dixerũt. Tu diſcipulus eius ſis]. Tale maledictũ ſup nos: ⁊ ſup filios noſtros. Maledictũ em̃ eſt ſi cor diſcutias non ſi verba ꝑpẽdas. [Nos aũt moyſi diſcipuli ſum⁹. Nos ſcim⁹ qꝛ moyſi locutus eſt deus: iſtum aũt neſcimus vnde ſit]. Vtinã ſciretis: ſi ſciretis qꝛ moyſi locut⁹ eſt deus ſciretis qꝛ p moyſen predicat⁹ eſt deus. Habetis em̃ dñm
Joh.v. dicentẽ. Si crederetis moyſi: crederetis ⁊ mihi. De me em̃ ille ſcripſit. Ita ne ſeq̄mini ſeruũ: ⁊ doꝛſum ponitis contra dominũ. Sed nec ſeruũ ſeq̄mini. Nam p illum ad dñm duceremini. [Reſpõdit ille homo ⁊ dixit eis. In hoc mirabile eſt qꝛ vos neſcitis vñ ſit: ⁊ aperuit oculos meos. Scim⁹ aũt: qꝛ peccatores de⁹ non exaudit. Sed ſi quis dei cultoꝛ eſt ⁊ volũtatẽ eius facit: hũc exaudit]. Adhuc inũctus loq̄tur. Nam et pctõꝛes exaudit de⁹. Si em̃ pctõꝛes deus non exaudiret: fruſtra ille publican⁹ oculos in terrã demittẽs ⁊
Lu.xviij. pectus ſuũ pcutiẽs diceret. Deus ꝓpicius eſto mihi peccatori. Et iſta ↄfeſſio meruit iuſtificationẽ: quẽmõ iſte cecus illuminationẽ. [A ſeculo nõ eſt auditũ qm̃ quis aperuit oculos ceci nati. Niſi eſſet hic a deo: non poterat facere q̄cq̄ȝ]. Libere: cõſtãter ⁊ veraciter. Hec enim q a deo facta ſunt: a quo fierẽt niſi a dño? Aut quãdo a diſcipulis talia fierẽt niſi i eis dñs habitaret. [Reſpõderũt ⁊ dixerũt ei. In peccatis nat⁹ es tot⁹]. Tot⁹ qd eſt. Cum clauſis oculis. Sed q aperuit oculos: ſaluat ⁊ totum. Ipſe dabit ad dexteram reſurrectionẽ: q in facie dedit illuminationẽ. In pctĩs tot⁹ natus es. [et tu doces nos? Et eiecerunt eum foras]. Ipſi illũ magiſtrũ fecerũt: ipſi vt diſcerẽt totiẽs interrogauerũt
F ⁊ ingrati docẽtẽ proiecerunt. Sed qđ dixi iam dudum fratres: illi pellunt: excipit dñs. Magis enim qꝛ expulſus eſt: xp̄ian⁹ fact⁹ eſt. [Audiuit dñs qꝛ eiecerũt eũ foras: ⁊ cũ inueniſſet eũ dixit ei. Tu credis in filiũ dei]? Modo lauat faciem cordis. [Reſpõdit ille ⁊ ait]: q̄ſi adhuc inũct⁹. [Quis eſt domie: vt credã in eum? Et dixit ei ieſus. Et vidiſti eũ ⁊ qui loquitur tecũ ipſe eſt]. Miſſus eſt ille: iſte lauãs faciẽ in ſiloe / qđ iterpretatur miſſus. Deniq̄ȝ iam facie lota cordis et mũdata ↄſciẽtia: agnoſcẽs eum non filium hominis tãtum qđ ante crediderat: ſed iam filium dei q carnẽ ſuſceperat. [ait. Credo dñe]. Parũ eſt credo / vis videre qualẽ credat? [Et ꝓcidẽs adoꝛauit eũ. Et dixit ei ieſus]. Modo dies ille eſt inter lucem ⁊ tenebras diſcernẽs. [In iudiciũ ego in hunc mũdum veni vt qui nõ vidẽt videãt: ⁊ q vident ceci fiãt]. Quid eſt hoc dñe? Magnam q̄ſtionẽ feſſis iitulisti: ſed exige vires nr̃as vt poſſim⁹ itelligere qđ dixiſti. Veniſti vt q nõ vidẽt videãt. Recte qꝛ lumẽ es: recte quis dies es. recte qꝛ de tenebris liberas. Hoc oĩs aĩa accipit. oĩs itelligit. Quid eſt h̄ qđ ſequiť: ⁊ q vidẽt ceci fiãt? Ergo ne qꝛ veniſti: ceci fiũt q videbant? Audi qd ſequiť: ⁊ fortaſſis itelliges. Cõmoti ſunt ḡ v̄bis iſtis. [Quidam ex phariſeis: ⁊ dixerũt ei. Nũq̄d ⁊ nos ceci ſumus]? Audi iã qd eſt qđ mouebat: ⁊ q vidẽt ceci fiãt. [Dixit eis ieſus. Si ceci eſſetiſ nõ haberetiſ pctm̃]: cũ ſit cecitas ipa pctm̃. Si ceci eſſetis: id eſt ſi vos cecos aduerteretiſ: ſi vos cecos diceretis ⁊ ad medicũ curreretiſ: ſi ḡ ita ceci eſſetiſ nõ haberetiſ pctm̃: qꝛ veni ego auferre pctm̃. [Nũc v̄o dicitiſ qꝛ videm⁹: pctm̃ veſtrũ manet]. Quare? Quia dicẽdo videm⁹ / medicũ nõ q̄ritis: ĩ cecitate vr̃a remanetiſ. Hoc eſt ḡ qđ paulo ãte nõ itellexeram⁹ qđ ait. ego veni vt q nõ vidẽt videant. Quid eſt vt q nõ vidẽt videãt? Qui ſe nõ videre ↄfitenť: ⁊ medicũ q̄rũt vt videãt ⁊ qui vidẽt ceci fiãt. Quid eſt q vidẽt ceci fiant? Qui ſe putant videre ⁊ medicũ nõ querũt: et in ſua cecitate ꝑmanẽt. Ergo iſtam diſcretionẽ vocauit iudicium cũ ait: in iudiciũ veni in hũc mũdũ: quo diſcernit cauſam credentium ⁊ cõfitẽtiũ a ſuperbis ſe videre putantib⁹: ⁊ ideo grauius excecatis. Tãq̄ȝ dixerit ei peccatoꝛ confitẽs et medicum querẽs: iudica me deus ⁊ diſcerne cauſam meã de gẽte nõ ſancta: illoꝝ ſcilicet: qui dicũt: videmus ⁊ eorum peccatũ manet. Non aũt illud iudiciũ iã intulit mũdo: quo de viuis ⁊ mortuis i fine ſeculi iudicabit. Scdm̃ hoc em̃ dixerat: ego nõ iudico quẽq̄ȝ: qm̃ prius venit nõ vt iudicet mundum: ſed vt ſaluetur mundus per ipſum. Ps.xlij. Joh.viij.

Tractatus.xlv.

¶ Amẽ amẽ dico vobis: q nõ intrat p oſtium in ouile ouiũ: ſed aſcẽdit aliũde: ille fur eſt ⁊ latro: q autẽ itrat p oſtiũ paſtoꝛ eſt ouiũ. Huic oſtiarius aperit: ⁊ oues vocẽ ei⁹ audiũt: ⁊ ꝓprias oues vocat nominatim: ⁊ educit eas. Et cũ ꝓprias oues emiſerit ante eas vadit: ⁊ oues illũ ſequuntur qꝛ ſciũt vocẽ ei⁹. alienũ aũt nõ ſequunť ſꝫ fugiũt ab eo: qꝛ nõ nouerũt vocẽ alienoꝝ. Hoc ꝓuerbiũ dixit eis ieſus. Illi aũt nõ cognouerunt q̄d loq̄reť eis. Dixit ergo eis iteꝝ ieſus. Amẽ amẽ dico vobis qꝛ ego ſum oſtiũ ouiũ oẽs quotquot venerũt fures ſunt et latrones: ſed nõ audierũt eos oues. Ego ſum oſtiũ. Per me ſi q̄s itroierit ſaluabiť ⁊ ingredieť ⁊ egredieť: et paſcua inueniet. Fur non venit niſi vt furetur ⁊ mactet ⁊ perdat. Ego veni vt vitam habeant: et abundantius habeant. Capi.x.

De illuminato illo qui cecus natus eſt: ſermo ad iudeos dñi exoꝛtus eſt. Huic itaq̄ȝ lectioni hodiernã eſſe ↄtextã / ſcire debuit ⁊ cõmoneri charitas vr̃a. Cum em̃ domin⁹ dixiſſet: in iudicium enim ego veni in hũc mũdum / vt q non vident videant ⁊ q vident ceci fiant / qđ eo tẽpoꝛe quãdo lectum eſt vt potuimus expoſuimus: quidã ex phariſeis dixerunt. Nunq̄d et nos ceci ſum⁹? Quib⁹ reſpõdit dñs. Si ceci eſſetis: non haberetis peccatũ. Nunc autẽ dicitis / qꝛ videm⁹. peccatũ veſtrũ manet. His verbis ſubiũxit ea que hodie cũ recitarentur / audiuim⁹. [Amen amen dico vobis q nõ intrat p oſtiũ in ouile ouiũ: ſed aſcendit aliũde: ille fur eſt et latro]. Dixerũt em̃ ſe cecos non eſſe: videre aũt tũc poſſent ſi oues chriſti eſſent. Vnde ſibi vſurpabãt lumen: q furebãt cõtra diẽ? Propter illoꝝ ergo vanam ⁊ ſuperbã ⁊ inſanabilem arrogantiã: dominus ieſus iſta contexuit: in q̄b⁹ ſalubriter nos ſi aduertamus admonuit. Multi em̃ ſunt q ſm̃ quãdam vite huius conſuetudinem dicuntur boni homines: boni viri B

bone femine:innocentes/⁊ quaſi obſeruātes ea que in lege
precepta ſunt:deferentes honorē parentibꝰ ſuis/nō mechā
Exo.xx. tes/nō homicidiū perpetrātes/non furtū facientes/nō fal-
ſum teſtimoniū aduerſus quecꝫ perhibētes: et cetera que
in lege mādata ſunt/velut obſeruātes:chriſtiani nō ſunt/et
plerūcꝫ ſe iactāt quomodo iſti. Nūquid ⁊ nos ceci ſumus?
Quia vero iſta omnia que faciūt ⁊ neſciunt ad quē finē re-
ferant/inaniter faciūt. Dominꝰ de grege ſuo ⁊ de oſtio quo
intratur ad ouile:ſimilitudinē ꝓpoſuit in hodierna lectio-
ne. Dicant ergo pagani. Bene viuimꝰ. Si per oſtiū non in
trant:quid ꝓdeſt eis vnde gloriant̄. Ad hoc enī debet vni
cuicꝫ ꝓdeſſe viuere:vt detur illi ſemper viuere. Nā cui nō
datur ſemper viuere:quid ꝓdeſt bene viuere? Quia nec be
ne viuere dicēdi ſunt:qui finē bene viuendi vel cecitate ne
ſciūt/vel inflatione contēnūt. Non eſt aūt cuiquā ſpes ve-
ra ⁊ certa ſemper viuēdi/niſi agnoſcat vitā qꝺ eſt chriſtꝰ:
et per ianuā intret in ouile. Querunt ergo plerūcꝫ tales ho
mines etiā perſuadere hominibus vt bene viuāt:⁊ chriſtia
ni nō ſint. Per aliam partē volunt aſcendere/rapere et oc-
B cidere:non vt paſtoꝛ cōſeruare atcꝫ ſaluare. Fuerūt ergo q̄
dā philoſophi de virtutibꝰ ⁊ vicijs/ſubtilia multa tractā-
tes/diuidētes/definiētes/ratiocinatiōes acutiſſimas con
cludētes/libꝛos implentes/ſuam ſapientiā buccis crepan
tibus ventilantes: qui etiā dicere auderent hominibꝰ: nos
ſequimini: ſectā noſtrā tenete/ſi vultis beate viuere. Sed
non intrant per oſtiū:perdere volebāt/mactare ⁊ occidere
Quid de iſtis dicam? Ecce ipſi phariſei legebāt ⁊ in eo qꝺ
legebant/chriſtū ſonabant:venturū ſperabant/et preſentē
nō agnoſcebāt. Iactabāt ſe etiā ipſi inter vidētes/hoc eſt
inter ſapiētes:⁊ negabant chriſtū ⁊ non intrabāt per oſtiū.
Ergo ⁊ ipſi ſi quos forte ſeducerēt: mactandos ⁊ occiden
dos/non liberandos ſeducerent. Et hos dimittamꝰ:vide-
amus illos ſi forte ipſi intrant per oſtiū: qui ipſius chriſti
nomine gloriātur. Innumerabiles enī ſunt qui ſe vidētes
nō ſolū iactāt:ſed a chriſto illuminatos videri volūt. Sūt
autē heretici. Forte ipſi per ianuā intrauerunt? Abſit. Sa-
bellius dicit. Qui filiꝰ eſt:ipſe eſt pater. Sed filiꝰ nō eſt pa-
ter. Non intrat per oſtiū/qui filium dicit patrem. Arrianꝰ
dicit. Aliud eſt pater:aliud eſt filiꝰ. Recte diceret ſi diceret
alius/nō aliud. Quando enī dicit aliud:ei cōtradicit a quo
Joh.x. audit:ego ⁊ pater vnū ſumus. Nec ipſe ergo per oſtium in
trat. Predicat enī chriſtū qualem ſibi fingit: non qualem
veritas dicit. Nomē habes:rem non habes. Aliciꝰ rei no-
men eſt chriſtꝰ. Tene ipſam rem: ſi vis ꝓdeſſe tibi nomen.
Alius neſcio vnde ſit/ſicut Fotinꝰ. Chriſtꝰ homo eſt inq̄t/
deꝰ non eſt. Nec ipſe intrat per oſtium:quia chriſtus hō et
deus eſt. Et qd opus eſt multa ꝑcurrere: ⁊ multa vana he-
reſum enumerare. Hoc tenete:ouile chriſti eſſe catholicā ec
cleſiā. Quicūcꝫ vult intrare ad ouile/per oſtiū intret:chri-
ſtum verū predicet:non ſolum chriſtū verum predicet: ſed
chriſti gloriam querat nō ſuā. Nam multi querēdo gloriā
ſuam:oues chriſti ſparſerūt potiꝰ quā cōgregauerūt. Hu-
milis eſt enim ianua chriſtus dominꝰ. Qui intrat per hanc
ianuā/oportet himilē eſſe vt ſano capite poſſit itrare. Qui
autē ſe nō humiliat ſed extollit:per maceriam vult aſcende
re. Qui autē per maceriā aſcendit: ideo exaltatur vt cadat
Lecte tamē adhuc loquit̄ dominꝰ ieſus:nondum intelligi
tur. Nominat oſtium/nominat ouile/nominat oues/cōmē
dat hec omnia:ſed nōdum exponit. Legamus ergo q̄ vē-
turꝰ eſt ad ea verba/in quibꝰ nobis aliqua que dicit digne
tur exponere:ex quoꝝ expoſitiōe dabit nobis fortaſſe etiā
illa que nō expoſuit intelligere. Paſcit enī manifeſtis: ex-
ercet obſcuris. Qui non intrat per oſtium in ouile ouiū ſed
aſcendit aliūde:ve miſero quia caſurus eſt. Sit ergo humi
lis:per oſtiū intret:plano pede veniat/et non offendat. Il-
le inquit fur eſt ⁊ latro/qui oues ſuas vult dicere oues alie
nas/ad hoc ſuas:id eſt furto ablatas:vt nō ſaluet ſed vt oc
cidat. Ergo fur eſt:q̄ qꝺ alienū eſt ſuum dicit:latro quia ⁊
C quod eſt furatꝰ occidit. [Qui autem intrat per oſtiū paſtoꝛ
eſt ouium. Huic oſtiariꝰ aperit.] De oſtiario iſto tunc que-
ramus:quādo ab ipſo domino audierimꝰ: qꝺ ſit oſtium:et
qui ſit paſtoꝛ. [Et oues vocē eius audiunt:⁊ ꝓprias oues
vocat nominatim.] Habet enī nomina eoꝝ ſcripta i libro
vite. Proprias oues vocat noīatim. Hinc dicit apoſtolꝰ.

Nouit dominꝰ qui ſunt eius. [Et adducit eas:et cum pro ij.Timo.ij.
prias oues emiſerit ante eas vadit:⁊ oues illū ſequunt̄: q̄
ſciunt vocem eius. Alienum autē nō ſequūtur:ſed fugiunt
ab eo:quia non nouerūt vocem alienoꝝ.] Lecta ſunt v̾ba
hec/plena queſtionibꝰ: grauida ſacramētis. Sequamur er
go ⁊ audiamꝰ magiſtrū ex his obſcuris aliquid aperientē:
⁊ per id qꝺ aperit/nos forte intrare facientē. [Hoc prouer
biū dixit illis ieſus:illi autē non cognouerūt quid loquere
tur eis.] Forte nec nos. Quid ergo intereſt inter illos ⁊ nos
anteq̄ iſta verba agnoſcamꝰ et nos? Quia nos pulſamꝰ vt
aperiatur nobis: illi autē chriſtū negando nolebāt intrare
ſeruādi:ſed foris remanere ꝑdendi. Quod ergo nos audi-
mus hec pie: quod anteq̄ illa intelligamꝰ: credimus vera
eſſe atcꝫ diuina:magna ab iſtis diuerſitate diſtamꝰ. Cū enī
duo audiūt verba euāgelij: vnus impius/alter pius:⁊ talia
ſunt vt forte ambo nō intelligant: vnꝰ dicit nihil dixit/altꝰ
dicit verū dixit/⁊ bonū eſt quod dixit: ſed nos nō intelligi
mus. Iſte quia credit iam pulſat/⁊ dignꝰ eſt cui aperiat̄ ſi
pulſare ꝑſiſtat:ille vero adhuc audiat: niſi credideritis nō Eſa.vij.
intelligetis. Quare iſta cōmendo? Quia etiā cū verba hec
obſcura ſicut poſſum expoſuero:aut q̄ valde ſunt abdita
vel ego eoꝝ nō apprehendere intelligentiā:vel explicandi
quod intelligo nō habuero facultatē: vel tam fuerit quiſcꝫ
tardus vt etiā exponentē non ſequatur:non de ſe deſperet
maneat in fide:ambulet in via: audiat apoſtolū dicentē:et Phil.iij.
ſi quid aliter ſapitis:hoc quocꝫ vobis deus reuelabit:verū
tamen in quod peruenimꝰ:in eo ambulemꝰ. Incipiamꝰ er
go audire exponentē:quē audiuimus proponentē. [Dixit
ergo iterū eis ieſus. Amē amen dico vobis:quia ego ſum
oſtium ouium.] Ecce ipſum oſtiū quod clauſum poſuerat
aperuit. Ipſe eſt oſtiū. Agnouimus/intremus/vt nos in-
traſſe gaudeamꝰ. [Omnes quotquot venerūt fures ſunt et
latrōes.] Quid eſt hoc domine:omnes quotquot venerūt?
Quid enī? Tu non inueniſti? Sed intellige. Omnes quot-
quot venerūt dixit:vticꝫ preter me. Recolamꝰ ergo. Ante
aduentū ipſiꝰ venerūt prophete:nūquid fures ⁊ latrones
fuerūt? Abſit. Non ꝑter illū venerūt: quia cū illo venerūt.
Venturꝰ precones mittebat: ſed eoꝝ corda quos miſerat
poſſidebat. Vultis noſſe quia cum illo venerūt? Qui eſt ipſe
ſemꝑ:carnē quippe accepit ex tempore. Quid eſt ergo ſem
per? In principio erat verbū. Cum illo ergo venerunt:qui Joh.j.
cū verbo dei venerunt. Ego ſum inquit via ⁊ veritas ⁊ vi- Joh.xiiij.
ta. Si ipſe eſt veritas/cū illo venerunt qui veraces fuerūt D
Quotquot ergo preter illū:fures ſunt et latrones:id eſt ad
furandū et occidendū. [Sed non audierūt eos oues.] Ma
ioꝛ hec queſtio eſt:non audierunt eos oues. Ante aduentū
domini noſtri ieſu chriſti:quo humilis venit in carne: ꝑceſ
ſerunt iuſti: ſic in eum credētes venturū:quō nos credimꝰ
in eū qui venit. Tempoꝛa variata ſunt:non fides:q̄ ⁊ ipſa
verba pro tempoꝛe variant̄:cū varie declināt̄ur. Aliū ſonū
habet venturꝰ eſt:alium ſonum habet venit. Mutatꝰ eſt ſo
nus:vēturꝰ eſt et venit. Eadē tamē fides vtroſcꝫ cōiūgit:
et eos qui venturum eſſe:⁊ eos qui eum veniſſe crediderūt.
Diuerſis quidē tempoꝛibꝰ:ſed vtroſcꝫ per vnū fidei oſtiū:
hoc eſt per chriſtum videmꝰ ingreſſos. Nos credimus do
minū ieſum chriſtū natū ex virgine:veniſſe i carne:paſſum
eſſe/reſurrexiſſe/in celum aſcēdiſſe. Totū hoc ſicut verba
auditis preteriti tempoꝛis:impletū eſſe iam credimꝰ. In
eius ſunt fidei ſocietate nobiſcū ⁊ illi patres q̄ crediderūt
de virgine naſciturū/paſſurū/reſurrecturū/i celum aſcēſu
rum. Illos enim oſtendit apoſtolus:vbi ait. Habētes aūt ij.Coꝛ.iiij
eūdem ſpiritū fidei ſicut ſcriptū eſt. Credidi ꝓpter quod Ps.cxv.
locutus ſum:⁊ nos credimꝰ ꝓpter quod ⁊ loquimur. Pro
pheta dixit. Credidi ꝓpter qꝺ locutꝰ ſum: apoſtolꝰ dicit:
et nos credimꝰ propter quod ⁊ loquimur. Vt ſcias aūt qꝺ
vna ſit fides:audi dicentē. Habentes eundē ſpiritū fidei ⁊ j.Coꝛin.x.
nos credimus. Sic ⁊ alio loco. Nolo enī vos inquit igno- Ibidem.
rare fratres:quia patres noſtri oēs ſub nube fuerūt.⁊ om-
nes mare tranſierūt:⁊ omnes in moyſe baptiſati ſunt in nu
be ⁊ in mari: ⁊ omnes eādem eſcā ſpiritualem mā̄ducaue-
runt:et omnes eūdē potum ſpiritualem biberūt. Mare ru-
brū ſignificat baptiſmū. Moyſes ductoꝛ per mare rubrūꝫ
ſignificat chriſtum. Populus tranſiens:ſignificat fideles.
Moꝛs egyptioꝝ:ſignificat abolitionē peccatoꝝ. In ſignis

diuerſis eadē fides: ſic in ſignis diuerſis quomodo in ver
bis diuerſis: quia verba ſonos mutāt per tempora: ⁊ vtiqꝫ
nihil aliud ſunt verba ꝙ̄ ſigna. Significādo ei verba ſunt.
Tolle ſignificationē verbo: ſtrepit⁹ inanis eſt. Significa:
ta ſunt ergo omnia. Nūquid nō eadem credebāt: per quos
hec ſigna miniſtrabant: per quos eadē que credim⁹ ꝓphe
tata prenūciabant? Utiqꝫ credebāt. Sed illi ventura eſſe:
nos autē veniſſe. Ideo autē ſic ait. Eūdem potū ſpiritua:
lem biberūt. Si ſpiritualē eūdē: nam corporalē nō eūdem.
Quid enī illi bibebāt? Bibebāt enī de ſpirituali ſequente
petra: petra aūt erat chriſtus. Uidete ergo: fide manēte/ ſi
gna variata. Ibi petra chriſtus: nobis chriſtus qđ ī altari
dei ponitur. Et illi pro magno ſacramēto eiuſdē chriſti bi
berunt aquā profluentē de petra: nos quid bibam⁹ norūt
fideles. Si ſpeciē viſibilem intendas: aliud eſt. Si intelligi
bilem ſignificationem/ eūdem potū ſpiritualem biberunt.
Quotquot ergo illo tēpore crediderūt vel abrae vel yſaac
vel iacob/ vel moyſi/ vel alijs patriarchis: alijſqꝫ ꝓphetis
chriſtū prenūciantibus: oues erant: et chriſtum audierunt.
Non alienā vocē: ſed ipſius audierūt. Iudex fuerat in pre
cone: quia ⁊ quādo iudex loquit per precoñē: exceptor non
facit: preco nō dixit: ſed iudex dixit. Alij ſunt ergo quos nō
audierūt oues: in quib⁹ non erat vox chriſti: errantes/ fal:
ſa dicentes/ inania garriētes/ vana fingētes/ miſeros ſedu
E cētes. Quid ē ergo qđ dixi? Maior hec queſtio eſt. Quid
habet obſcurum: ⁊ ad ītelligēdū difficile? Audite obſecro
Ecce domin⁹ ipſe ieſus chriſtus venit: predicauit. Utiqꝫ
multomagis vox paſtoris erat: expſſa ipſo ore paſtoris. Si
enī per prophetas vox paſtoris erat: ꝙ̄to magis vocē pa:
ſtoris ꝓferebat lingua ipſa paſtoris? Nō omnes audierūt.
Sed quid putam⁹? Qui audierūt oues erunt? Ecce audi:
uit iudas ⁊ lupus erat. Sequebat: ſed pelle ouina tect⁹: pa
ſtori inſidiabatur. Aliqui vero eoꝝ qui chriſtum crucifixe:
runt: non audiebāt et oues erant. Ipſos enī videbat in tur
ba: quādo dicebat. Cū exaltaueritis filiū hominis: tūc co:
gnoſcetis quia ego ſum. Quomodo iſta ſoluitur ꝙ̄ſtio? Au
diunt non oues: ⁊ non audiunt oues. Sequūtur vocem pa
ſtoris quidam lupi/ ⁊ ei quedam contradicūt oues: poſtre:
mo paſtorē occidūt oues. Soluitur queſtio. Reſpōdit enī
aliqs et dicit. Sed quādo nō audiebāt oues nōdum erant:
tunc lupi erāt. Uox audita eos mutauit: ⁊ ex lupis oues fe
cit. Quādo autem facte ſunt oues: audierūt: ⁊ paſtorem in:
uenerūt: paſtorēqꝫ ſecute ſunt. Paſtoris promiſſa ſperaue:
runt quia iuſſa fecerūt. Soluta eſt vtcūqꝫ iſta queſtio: ⁊ cui
ꝙ̄ forte ſufficiat. Me aūt adhuc mouet: ⁊ quid me moueat
cōmunico vobiſcū: vt quodāmodo querēs vobiſcū reuelā
te illo vobiſcū merear inuenire. Quid ergo me moueat ac:
Ezech. cipite? Per ezechielē prophetam domin⁹ obiurgat paſto
xxxiiij. res: ⁊ dicit inter cetera de ouib⁹. Errantē ouem nō reuoca:
ſtis. Et errantē dicit et ouem appellat. Si quādo errabat
ouis erat: cui⁹ vocem vt erraret audiebat? Proculdubio
enim nō erraret: ſi vocē paſtoris audiret. Sed ideo errauit
quia vocem audiuit alieni: vocē furis et latronis audiuit.
Certe latronū voces nō audiunt oues. Qui venerūt inqt/
et intelligim⁹ preter me: id eſt qui venerūt preter me/ fures
ſunt ⁊ latrones: ⁊ nō audierūt eos oues. Domine ſi non au
dierūt eos oues: quomodo errant oues/ ſi oues nō audiūt
niſi te? Tu autē veritas es. Quiſquis veritatem audit: nō
Joh. xiiij. vtiqꝫ errat. Illi autē errāt: ⁊ oues appellātur. Nam ſi in er
rore ipſo oues nō appellarētur: nō diceretur per ezechielē
prophetam. Errantē ouem nō reuocaſtis. Quomodo ⁊ er:
rat: ⁊ ouis es? Uocem alieni audiuit? Certe non audierūt
eos oues. Deinde modo multi colligunt ad ouile chriſti: ⁊
ex hereticis fiūt catholici. A furibus tollūtur: paſtori red:
duntur. Et alieni quādo murmurant: tedium patiūtur ad
reuocantem: et nō intelligūt iugulātem: verūtamen etiam
cum renitētes venerunt que oues ſunt: agnoſcunt vocē pa
ſtoris: et ſe veniſſe letantur: et erraſſe erubeſcunt. Quando
ergo in illo errore tanꝙ̄ in veritate gloriabātur: ⁊ vtiqꝫ nō
audiebant vocē paſtoris: ⁊ alienū ideo ſequebantur: oues
erant an nō erāt? Si oues erāt: quomodo alienos oues au
diūt? Si oues nō erant: quare obiurgantur illi quibus dici
tur: errantē ouē non reuocaſtis. Ipſis etiam iam factis ca
tholicis chriſtianis/ bone ſpei fidelib⁹/ aliquādo mala cō:
tingunt: ſeducūtur in errorem: ⁊ poſt errorem reuocantur.
Quādo ſeducti ſunt in errorem ⁊ rebaptiſati ſunt: aut poſt
ouilis dominici ſocietatē rurſus ī errorem priſtinum reuo
luti ſunt: oues erant an nō erant? Utiqꝫ catholici erāt. Si
catholici fideles erāt oues erant. Si oues erāt: quomodo
vocē alieni audire potuerūt: cū domin⁹ dicat/ non audie:
rūt eos oues? Audiſtis fratres altitudinē queſtiōis. Dico F
ergo. Nouit domin⁹ qui ſunt eius. Nouit preſcitos: nouit
predeſtinatos. De illo quippe dicitur: quos autē preſciuit Rom. viij
et predeſtinauit: cōformes fieri imaginis filij ſui: vt ſit pri:
mogenit⁹ in multis fratribus. Quos autem predeſtinauit:
ipſos ⁊ vocauit. Et quos vocauit: ipſos ⁊ iuſtificauit quos
autem iuſtificauit: ipſos et glorificauit. Si de⁹ pro nobis:
quis cōtra nos. Adde adhuc: qui ꝓprio filio ſuo nō peper:
cit: ſed pro nobis omnibus tradidit eū: quomodo etiam nō Rom. ij.
cum illo omīa nobis donauit? Sed quib⁹? Nobis preſci:
tis: ⁊ predeſtinatis/ iuſtificatis: glorificatis: de quib⁹ ſequi
tur. Quis accuſabit aduerſus electos dei? Nouit domin⁹
qui ſunt ei⁹: ipſe ſunt oues. Aliquādo ſe ipſe neſciūt: ſed pa:
ſtor nouit eas. Scdm iſtam predeſtinationē: ſm iſtam dei
preſcientiam: ſm electionem ouium: ante conſtitutionem
mundi. Scdm iſtam ergo preſcientiam dei: et predeſtina:
tionem: ꝙ̄ multe oues foris: ꝙ̄ multi lupi intus. Et ꝙ̄ mul:
te oues intus: et ꝙ̄ multi lupi foris. Quid eſt quod dixi.
Q̄ multe oues foris? Q̄ multi modo luxuriantur: caſti
futuri. Q̄ multi blaſphemant chriſtum: credituri in chri:
ſtū. Q̄ multi ſe inebriāt: futuri ſobrij. Q̄ multi rapiūt res
alienas donaturi ſuas: verūtamen modo vocem alienā au
diunt: alienos ſequūtur. Item ꝙ̄ multi intus laudant/ blaſ
phematuri. Caſti ſūt/ fornicaturi. Sobrij ſunt/ ſe vino poſt
ea ſepulturi. Stant/ caſuri: ⁊ nō ſunt oues. De predeſtina:
tis enī loquimur. De his loquimur quos nouit dominus
qui ſunt ei⁹. Et tamen ipſi ꝙ̄diu recte ſapiunt: chriſti vocē
audiunt. Ecce audiūt ipſi: non audiūt illi: ⁊ tamen ſm pre:
deſtinationē non oues iſti/ oues illi. Adhuc manet queſtio
que mihi interim nūc videtur ita poſſe diſſolui. Eſt aliqua
vox: eſt inquā; vox aliqua paſtoris: in qua oues nō audiūt
alienos: in qua nō oues audiūt chriſtum. Que eſt iſta vox?
Qui perſeuerauerit vſqꝫ in finem: hic ſaluus erit. Hanc vo
cem non negligit proprius: non audit alienus. Nam et ille
hoc ei predicat: vt pſeueret apud ipſum vſqꝫ in finem. Sed
nō apud eū perſeuerando nō audit hanc vocem. Uenit ad
chriſtum: audit alia/ ⁊ alia verba: illa et illa: omnia vera: ſa:
na omnia: inter que omnia eſt ⁊ illa vox: qui perſeuerauerit
vſqꝫ in finē hic ſaluus erit: iſtam qui audierit ouis eſt. Sed
audiebat illā neſcio quis: ⁊ deſipuit/ refriguit/ audiuit alie
nam. Si predeſtinatus eſt: ad temp⁹ errauit: in eternū non
perijt: redit vt audiat quod neglexerit: faciat qđ audiuit.
Si enim de his eſt qui predeſtinati ſunt: ⁊ errorē ipſius de
us preſciuit: ⁊ cōuerſionem futuram. Si aberrauit: redit vt
audiat illam vocē paſtoris: ⁊ ſequat dicētem: qui perſeue:
rauerit vſqꝫ in finē: hic ſalu⁹ erit. Bona vox fratres/ vera/
paſtoralis: ipſa eſt vox ſalutis in tabernaculis iuſtorū. Nā
facile eſt audire chriſtum: facile eſt laudare euangelium: fa
cile eſt acclamare diſputatori. Perſeuerare vſqꝫ ī finē: hoc
eſt ouiū vocē paſtoris audientium. Tentatio accidit: per:
ſeuera vſqꝫ in finem: quia tētatio nō perſeuerat vſqꝫ in finē
Uſqꝫ in quē finē perſeuerabis? Quouſqꝫ finies viā. Q̄diu G
enim non audis chriſtum aduerſari⁹ tu⁹ eſt in iſta via: hoc
eſt in iſta mortali vita. Sed quid dicit. Cōcorda cū aduer Mat. v.
ſario tuo cito: dū es cum eo in via. Audiſti/ credidiſti/ con
cordaſti. Si aduerſabaris concorda: ſi tibi preſtitū eſt con
cordare. Si aduerſabaris concorda: noli vlterius litigare.
Quādo enim finiatur via neſcis: ſed tamē ſcit ille. Scit ille
ſi ouis es: ⁊ ſi perſeueraueris vſqꝫ in finem ſalu⁹ eris. Ac ꝑ
hoc iſtam vocē non contēnūt ſui: non audiūt alieni. Ut po
tui vt ipſe donauit profundā multū queſtionem: aut expo:
ſui vobis: aut tractaui vobiſcū. Si qui min⁹ intellexerunt/
maneat pietas: ⁊ reuelabitur veritas. Qui autem intellexe
rūt: non ſe extollant quaſi celeriores ſuper tardiores: ne ex
tollendo ſe exorbitent: ⁊ facili⁹ perueniant tardiores. Om
nes autē ꝑducat cui dicim⁹. Deduc me domine in via tua: Pſalm.
et ambulabo ī veritate tua. Per hoc ergo qđ expoſuit do cxxxviij.
min⁹ quia ipſe eſt oſtiū: intremus ad ea que propoſuit: nec

expoſuit. Et paſtor quidem quiſnã ſit: quis non dixerit in
iſta lectione que hodie recitata eſt: tamen in ea que ſequit
apertiſſime dicit. Ego ſum paſtor bonꝰ. Quod et ſi non di-
ceret: quẽ aliũ preter ipſum intelligere deberemꝰ in eis ver
bis vbi ait. Qui intrat per oſtiũ/ paſtor eſt oviũ/ huic oſtia
rius aperit: ⁊ oves eiꝰ vocem audiũt: et proprias oves vo-
cat nominatim et educit eas: ⁊ cũ proprias oves emiſerit:
ante eas vadit ⁊ oves eum ſequũtur quia ſciũt vocẽ eius?
Quis eni alius oves proprias vocat nominatim: ⁊ educit
eas hinc ad vitã eternã: niſi qui novit nomina predeſtinato
Luce.x. rum. Unde ait diſcipulis ſuis. Gaudete: quia nomina ve-
ſtra ſcripta ſunt ĩ celo. Hinc eni vocat eas nominatim. Et
quis aliꝰ eas emittet: niſi qui earum peccata dimittit: vt eũ
ſequi duris liberate vinculis poſſint? Et quis eas preceſſit
quo eũ ſequantur: niſi qui ſurgẽs a mortuis iam non mori-
Rom.vj. tur. et mors ei vltra nõ dominabit? Et cũ hic conſpicuus
Joh.xvij. eſſet ĩ carne ait. Pater q̃s dediſti mihi volo vt vbi ego ſũ:
et ipſi ſint mecũ. Unde illud quod ait. [Ego ſum oſtium:
per me ſi quis introierit ſaluabitur: ⁊ ingredietur ⁊ egredie
B tur ⁊ paſcua inveniet.] In hoc evidenter oſtendit: non ſolũ
paſtorem ſed etiã oves intrare per oſtium. Sed quid eſt in
gredietur ⁊ egredietur ⁊ paſcua iveniet? Ingredi quippe
in eccleſiam per oſtiũ chriſtum valde bonum eſt: exire au-
tem de eccleſia: ſicut ait iſte ipſe iohãnes evãgeliſta in epi-
j.Joh.ij. ſtola ſua: ex nobis exierunt: ſed nõ erãt ex nobis: nõ ẽ vtiq̃
bonum. Talis ergo egreſſus nõ poſſet a bono paſtore lau-
dari: vt diceret ⁊ ingredie ⁊ egredietur: ⁊ paſcua inveniet
Eſt ergo aliquis nõ ſolũ ingreſſus veriꝰ etiam egreſſus bo
nus: per oſtiũ bonũ quod eſt chriſtus. Sed quid ſit iſte lau
dabilis et beatus egreſſus? Poſſem quidẽ dicere ingredi
nos quando interiꝰ aliquid cogitamus: egredi autẽ quan
do exteriꝰ aliquid operamur. Et quoniã ſicut dicit apoſto
Ephe.iij. lus: per fidem habitat chriſtus in cordibꝰ noſtris: ingredi
per chriſtum eſſe ſm ipſam fidem cogitare: egredi aũt per
chriſtum ſm ipſam fidem etiam foris: id eſt corã hominibꝰ
Pſ.ciij. operari: vnde ⁊ ĩ pſalmo legitur. Exiet homo ad opꝰ ſuũ.
Mat.v. et ipſe dominus dicit. Luceant opera veſtra coram homi
nibus. Sed plus me delectat: quod ipſa veritas tanq̃ pa-
ſtor bonꝰ: ⁊ ideo bonꝰ doctor quodãmodo nos admonuit
quẽadmodum intelligere debeamꝰ: qđ ait: ingredietur et
egredietur et paſcua inveniet: conſecutus adiunxit. [Fur
non venit niſi vt furetur ⁊ mactet ⁊ perdat: ego veni vt vi-
tã habeãt ⁊ abundãtiꝰ habeant:] videtur enim mihi dixiſ-
ſe vt vitam habeant ingredientes: ⁊ abundantius habeãt
egredientes. Non autem poteſt quiſq̃ per oſtiũ: id eſt per
chriſtum egredi ad vitã eternam que erit et ſpecie: niſi per
ipſum oſtium hoc eſt per eũdem chriſtum in eccleſiam eiꝰ
que eſt ovile eius intraverit ad vitam tẽporalem que eſt in
Gal.v. fide. Ideo ait: ego veni vt vitam habeãt: hoc ẽ fidem que
per dilectionem operatur. Per quã fidẽ in ovile ingrediũ
Rom.j. tur vt vivant: quia iuſtus ex fide vivit: ⁊ abundantius ha-
Mat.x. beant qui perſeverando vſq̃ in finem per illud oſtiũ: id eſt
per fidem chriſti egrediuntur: quoniã veri fideles moriun-
tur: ⁊ abundantius habebũt vitam/ veniẽdo quo paſtor il-
le preceſſit: vbi nunq̃ deinde moriantur. Quis ergo et hic
in ipſo ovili non deſint paſcua: quoniam ad vtrũq̃ poſſimꝰ
intelligere quod dictum eſt ⁊ paſcua iveniet: id eſt ⁊ ad in-
greſſum ⁊ ad egreſſum: tamẽ tũc vera paſcua inveniẽt vbi
ſaturẽtur qui eſuriũt ⁊ ſitiunt iuſticiam: qualia paſcua in-
Mat.x. venit cui dictũ eſt: hodie mecum eris ĩ paradiſo. Quomo-
Lu.xxij. do autem ipſe ſit oſtiũ ipſe paſtor: vt per ſeipſum quodam-
modo etiam ipſe ingredi ⁊ egredi intelligat: ⁊ quiſnam ſit
oſtiarius: longum eſt hodie querere: et diſſerendo ſicut ipſe
donaverit explicare.

Tractatus.xlvj.

Ego ſum paſtor bonus. Bonus paſtor animã
ſuam dat pro ovibus ſuis. Mercẽnarius autem
et qui non eſt paſtor cuius nõ ſunt oves proprie
videt lupum venientem ⁊ dimittit oves ⁊ fugit:
et lupus rapit et diſpergit oves. Mercẽnarius
autem fugit/ quia mercennarius eſt: et non perti
net ad eum de ovibus.

Loquens dominꝰ ieſus ovibus ſuis ⁊ preſentibꝰ A
et futuris: que tũc aderãt que erãt ibi iam oves
eius: erãtq̃ que future erant eius oves: item pre-
ſentibꝰ ⁊ futuris/ ⁊ illis ⁊ nobis: ⁊ quotquot etiã
poſt nos fuerint oves eiꝰ: quis ad eas miſſus eſſet oſtẽdit.
Omnes ergo audiũt vocẽ paſtoris ſui dicẽtis. [Ego ſum
paſtor bonus.] Non adderet bonꝰ: niſi eſſent paſtores ma-
li. Sed paſtores mali: ipſi ſunt fures ⁊ latrões: aut certe vt
multũ mercennarij. Omnes eni hic perſonas quas poſuit
requirere/ diſtinguere noſſe debemꝰ. Aperuit eni iam duas
res dominꝰ: quas quodãmodo clauſas propoſuerat. Iam
ſcimꝰ quia oſtiũ ipſe eſt: ſcimꝰ quia paſtor ipſe eſt. Fures
et latrones qui ſint: in heſternis lectione patefactũ eſt. Ho-
die autem audivimus mercennariũ: audivimus et lupum:
heri nominatus eſt ⁊ oſtiarius. In bonis ergo oſtium eſt ⁊
oſtiarius/ paſtor ⁊ ovis. In malis fures ⁊ latrones. mercẽ
narij/ lupus. Oſtium dominũ chriſtum accipimus: ipſum
paſtorẽ/ ipſum oſtiariũ. Quia enim hec duo ipſe expoſuit:
oſtiarium nobis reliquit querẽdũ. Et quid ait ꝺ oſtiario?
Huic inq̃t oſtiariꝰ aperit. Cui aperit? Paſtori. Quid ape
rit paſtori? Oſtiũ. Et quis eſt ipſum oſtium? Ipſe paſtor.
Nũquid ſi dominus chriſtus nõ expoſuiſſet: non ipſe dixiſ
ſet: ego ſum paſtor ⁊ ego ſum oſtiũ: auderet quiſq̃ noſtrũ
dicere quod ipſe chriſtus ſit ⁊ paſtor ⁊ oſtium. Si enim di-
ceret ego ſum paſtor ⁊ non diceret ego ſum oſtium: queſitu
ri eramꝰ quis eſſet oſtium: et forte aliud putãtes ante oſtiũ
remanſuri: gratia illiꝰ ⁊ miſericordia nobis expoſuit paſto
rem: ſeipſum dixit: expoſuit oſtium: ſeipſum dixit/ oſtiariũ
querẽdum nobis reliquit. Quem nos dicturi ſumus oſtia-
rium? Quẽlibet inveniremꝰ. Cavendũ eſt ne maior exiſti-
metur q̃ ipſum oſtium: quia oſtiarius in domibus homi-
num maior eſt oſtio. Oſtiarius enim oſtio/ non oſtiũ prepo
nitur oſtiario: quia oſtiarius oſtiũ/ nõ oſtiũ cuſtodit oſtia-
rium. Non audeo dicere aliquem oſtiarium maiorẽ. Audi-
vi enim iam quid ſit oſtiũ. Non me latet: non ſum dimiſſus
cõiecture mee: nõ mihi humana eſt relaxata ſuſpicio. Deꝰ
dixit/ veritas dixit: mutari nõ poteſt quod immutabilis di
xit. Dicam ergo in huiꝰ profunditate queſtionis: quid mi-
bi videtur. Eligat vnuſquiſq̃ quod placet: pie tamẽ ſenti-
at ſicut ſcriptũ eſt. Sẽtite de domino in bonitate: ⁊ ĩ ſimpli Sapiẽ.j.
citate cordis querite illum. Oſtiariũ forte ipſum dominũ
debemus accipere. Multo ſunt eni inter ſe diverſa in rebꝰ B
humanis/ paſtor et oſtiũ/ q̃ oſtiarius et oſtiũ: et tamen do-
minus et paſtorem ſe dixit: et oſtiũ. Cur ergo nõ intelliga-
mus ipſum ⁊ oſtiariũ? Si enim conſideremus proprieta-
tes/ dominus chriſtus nec paſtor eſt ſicut cõſuevimus noſ
ſe et videre paſtores/ nec oſtium eſt: nõ enim eum faber fe-
cit. Si autem ſm aliquam ſimilitudinẽ et oſtium ⁊ paſtor
eſt: audeo dicere et ovis eſt. Ovis nempe ſub paſtore eſt.
Tamen ille ⁊ paſtor eſt ⁊ ovis. Ubi eſt paſtor? Ecce ꝺ ha-
bes: lege evangeliũ. Ego ſum paſtor bonus. Ubi eſt ovis?
Interroga prophetã. Sicut ovis ad immolãdũ ductꝰ eſt Eſa.xxiij.
Ubi eſt agnus? Interroga amicum ſpõſi. Ecce agnꝰ dei: Joh.j.
ecce qui tollit peccata mũdi. Adhuc aliq̃d ſm iſtas ſimili-
tudines mirabiliꝰ ſum dicturus. Et agnus enim ⁊ ovis et
paſtor: inter ſe amica ſunt. Cõtra leones autem a paſtori-
bus oves cuſtodiri ſolent: et tamen de chriſto cũ ſit ovis ⁊
paſtor legimꝰ dictũ: vicit leo de tribu iuda. Hec omnia fra Apoca.v.
tres ſm ſimilitudines accipite: non ſm proprietates. So-
lemus videre paſtores ſedere ſupra petram: ⁊ inde commiſ
ſa ſibi pecora cuſtodire. Utiq̃ melior paſtor q̃ petra/ ſup
quã ſedet paſtor: et tamen chriſtus/ et paſtor/ et petra. To
tum hoc ſm ſimilitudinem. Proprietatem autem ſi que-
ras a me: in principio erat verbum: et verbum erat apud Joh.j.
deum: ⁊ deus erat verbum. Si queras a me proprietatem:
filius vnicus de patre in eternũ ab eterno genitus: equalis
gignenti: per quẽ facta ſunt omnia: cum patre incõmutabi
lis: ⁊ accepta forma hominis non mutatus: ex incarnatio-
ne homo: filius hominis et filius dei. Hoc totum quod di-
xi: nõ ſimilitudo ſed res ẽ. Nõ ergo pigeat nos fratres ſm
quaſdam ſimilitudines ipſum accipere oſtium: ipſum oſtia
rium? Quid eſt enim oſtium? Quo intramꝰ. Quis eſt oſtia-
rius? Qui aperit. Quis ergo ſe aperit niſi qui ſeipſum ex-
ponit? Ecce dominus dixerat oſtium: non intellexeramꝰ

Quando non intellexímꝰ clauſum erat:qui aperuit ipſe eſt
oſtiarꝰ. Nulla eſt ergo neceſſitas aliqͩ aliud querere:nul:
la neceſſitas:ſed fortaſſe eſt volũtas. Si eſt voluntas:noli
exorbitare. Noli a trinitate diſcedere. Si perſonam aliquã
queris oſtiarij:ſpiritus ſanctꝰ occurrat. Non enĩ dedigna
bitur oſtiarius eſſe ſpiritus ſanctꝰ quando ipſum oſtiũ eſſe
dignatus eſt filius. Uide oſtiarium:forte ſpiritũ ſanctum.
Joh.xvi. Ipſe dominꝰ diſcipulis ſuis de ſpiritu ſancto dicit. Ipſe
vos docebit omnem veritatem. Oſtium quid eſt? Chriſtꝰ
Quid eſt chriſtus? Ueritas. Quis aperit oſtiũ:niſi qui do
C cet omnem veritatem? De mercẽnario autẽ quid dicimꝰ?
Nõ in bonis hic cõmemoratus eſt. [Paſtor bonꝰ ait:ani:
mam ſuã dat pro ouibus ſuis. Mercẽnarꝰ aũt ⁊ qui nõ eſt
paſtor cuiꝰ non ſunt oues proprie videt lupum venientem
et dimittit oues ⁊ fugit:⁊ lupꝰ rapit ⁊ diſpergit oues.] Nõ
hic bonã perſonam mercennarius gerit:⁊ tamen in aliquo
vtilis eſt. Nec mercẽnarius diceretur:niſi acciperet a con:
ducente mercedem. Quis eſt ergo iſte mercẽnarius:et cul:
pabilis ⁊ neceſſarꝰ? Hic vo fratres luceat nobis ipſe do:
minus vt ⁊ mercẽnarios intelligamus/et mercẽnarij non
ſimus. Quis eſt ergo iſte mercennarꝰ? Sunt quidã eccle:
Col.iij. ſie prepoſiti quibꝰ paulꝰ apoſtolus dicit:ſua querentes nõ
que ieſu chriſti. Quid eſt ſua querẽtes? Non chriſtum gra:
tis diligentes:non deũ propter deum querentes: tempora:
lia cõmoda ſectantes/lucris inhiantes: honores ab homi
nibus appetẽtes. Hec quando amantur a prepoſito ⁊ pro
pter hoc ſeruitur deo:quiſquis eſt talis mercennarꝰ eſt: in
ter filios ſe non computet. De talibus enim ⁊ dominꝰ dicit
Mat.vi. Amen amẽ dico vobis:perceperũt mercedem ſuam. Audi
Phil.ij. de timotheo ſancto quid dicat apoſtolꝰ paulꝰ. Spero au:
tem in domino ieſu timotheum cito me mittere vobis:vt ⁊
ego bono animo ſim:cũ cognouero que circa vos ſint. Ne
minem enĩ habeo tam vnanimẽ/qui germane de vobis ſol
licitus ſit:omnes enim ſua querũt:non que ieſu chriſti. In
ter mercẽnarios paſtor ĩgemuit. Queſiuit aliquem qui ſin
ceriter diligeret gregem chriſti:⁊ circa ſe in eis qui cũ illo
eo tempore fuerant non inuenit. Non enĩ in eccleſia chriſti
tũc preter paulum apoſtolum ⁊ timotheum nemo erat qui
germane de grege ſollicitꝰ eſſet:ſed cõtigerat vt eo tempo
re quo timotheum miſit:circa ſe alium de filijs nõ haberet:
ſed ſoli mercẽnarij cum illo eſſent:ſua querentes nõ que ie:
ſu chriſti. Et tamen ipſe germane de grege ſollicitꝰ:maluit
filium mittere: et inter mercẽnarios remanere. Inuenimꝰ
⁊ mercẽnarios. Non eos diſcutit niſi dominus: qui cor in:
ſpicit ipſe diſcutit. Tamen aliquando intelligunt a nobis.
Non enim fruſtra dixit ipſe dominꝰ etiam de lupis:ex fru:
Mat. vij. ctibus eorũ cognoſcetis eos. Multos interrogant tẽtatio
nes:et tunc apparent cogitationes:multi autem latẽt. Ha
bet ouile domini prepoſitos:⁊ filios ⁊ mercẽnarios. Pre:
poſiti autẽ ꝙ filij ſunt: paſtores ſunt. Si paſtores ſunt:quo
modo vnus paſtor:niſi quia ſunt illi omnes vnꝰ mẽbra pa
ſtoris:cuiꝰ ſunt oues proprie? Nam ⁊ ipſi membra ſunt ip
Eſa.liij. ſius vnꝰ ouis:quia ſicut ouis ad immolandũ ductus eſt.
D Audito aũt quia ⁊ mercẽnarij neceſſarij ſunt. Multi quip:
pe in eccleſia cõmoda terrena ſectantes chriſtũ tamen pre
dicãt:⁊ per eos vox chriſti auditur:⁊ ſequunt oues nõ mer
cennariũ:ſed vocem paſtoris per mercennarium. Audite
mercennarios:ab ipſo domino demõſtratos. Scribe inqͭt
mat.xxiij. et phariſei cathedrã moyſi ſedent:que dicũt facite que au
tem faciũt facere nolite. Quid aliud dixit: niſi per mercen:
narios vocẽ paſtoris audite? Sedendo enim cathedram
moyſi:legẽ dei docent:ergo per illos deus docet. Sua vo
illi ſi velit docere:nolite audire/nolite facere. Certe enĩ ta:
les ſua querunt non que ieſu chriſti. Nullꝰ tamen mercẽna
riꝰ auſus eſt dicere populo chriſti:tua quere nõ que ieſu chri:
ſti. Qui enĩ male facit:non predicat de cathedra chriſti: in
de ledit vnde male facit nõ vnde bona dicit. Botrũ carpe:
ſpinã caue. Bene quia intellexiſtis: ſed propter tardiores
dicam hoc idẽ planius. Quod modo dixi botrũ carpe/ſpi
Mat.vij. nam caue:cũ dominus dicat:nunquid colligunt de ſpinis
vuam aut de tribulis ficus? Uerum eſt omnino:et etiã ve:
rum ego dixi/botrũ carpe/ſpinã caue:quia botrus aliquã
do de radice vitis exortꝰ pẽdet in ſepe:creſcit palmes: in:
ſeritur ſpinis:⁊ portat fructũ ſpina non ſuũ. Non enim ſpi
nã vitis attulit:ſed ſpinis palmes incubuit. Noli iterroga
re niſi radices. Quere radicem ſpine extra inuenies a vite.
Quere originẽ vue: vitis hãc ꝓtulit ex radice. Cathedra
ergo moyſi/vitis erat:phariſeorũ mores/ſpine erant. Do:
ctrina vero per malos:palmes in ſepe Botrũ inter ſpinas
caute lege:ne dum queris fructũ/laceres manum. Et cum
audis bona dicentẽ:ne imiteris mala facientẽ. Que dicũt
facite/legite vuas/que autẽ faciũt facere nolite: cauete ſpi
nas. Etiam per mercẽnarios vocem paſtoris audite. Sed
nolite eſſe mercẽnarij:cum ſitis membra paſtoris. Ipſe au:
tem paulꝰ apoſtolus ſanctus qui dixit:neminẽ habeo qui
tam germane de vobis ſollicitus ſit:omnes enĩ ſua querũt
non que ieſu chriſti:alio loco inter mercẽnarios filioſqꝫ di
ſtinguẽs/videte quid dixerit. Quidam per inuidiam et cõ Phil.i.
tentionẽ:quidam vero ⁊ per bonam voluntatẽ chriſtũ pre
dicant:quidã ex charitate:ſciẽtes quia in defenſione euã:
gelij poſitꝰ ſum: quidam vero ⁊ per contumaciam chriſtũ
annũciant:nõ caſte exiſtimãtes tribulationẽ ſuſcitari vin:
culis meis. Iſti mercẽnarij erãt:paulo apoſtolo inuidebãt.
Quare inuidebãt:niſi quia temporalia requirebant? Sed
quid adiũgit attendite. Quid enim? Cũ omnino ſiue occa:
ſione ſiue veritate chriſtꝰ annũcietur:et in hoc gaudeo:ſed
et gaudebo. Ueritas eſt chriſtꝰ/veritas a mercẽnarijs oc:
caſione annũcietur: veritas a filijs veritate annunciet. Fi:
lij eternã hereditatem patris patiẽter expectant. Mercen:
narij temporalẽ mercedẽ conducẽtes:feſtinãter exoptant.
Mihi humana gloria cui mercẽnarios inuidere video mi
nuatur:et tamen per linguas mercennariorum et filiorũ di
uina chriſti gloria diffametur:cum ſiue occaſione ſiue veri
tate chriſtus annunciet. Uidimus qui ſit etiam mercenna E
rius. Quis eſt lupꝰ niſi diabolꝰ? Et quid dictũ eſt de mer:
cennario? Cũ viderit lupũ venientem fugit: quia nõ ſunt
eius oues proprie/nec ei cura eſt de ouibus. Nũquid talis
erat apoſtolꝰ paulus? Abſit. Nũquid talis petrus? Abſit.
Nunqͩ tales ceteri apoſtoli:excepto iuda filio ꝑditiõis?
Abſit. Paſtores ergo illi? Plane paſtores Et vũ vnꝰ pa:
ſtor? Iam dixi paſtores/quia membra paſtoris illo capite
gaudebãt:ſub illo capite cõcordabant/vno ſpiritu in vnꝰ
corporis cõpage viuebãt/ac per hoc omnes ad vnũ paſto
rem pertinebãt. Si ergo paſtores nõ mercẽnarij:quare fu:
gebant qñ perſecutionẽ patiebãtur? Expone nobis. O do ij. Cor.x.
mine:vidi in epiſtola fugientem paulũ: per murum in ſpor
ta ſubmiſſus eſt:vt manꝰ perſequẽtis euaderet. Nõ ergo il
li cura fuit de ouibꝰ: quas lupo veniente deſerebat? Fugit
plane/ſed eas paſtori in celo ſedenti orationibꝰ cõmenda:
bat. Se autem vtilitati earũ fugiendo ſeruabat: ſicut quo
dam loco ait. Manere in carne neceſſariũ duxi ꝓpter vos. Phil.i.
Ab ipſo nãqꝫ paſtore:omnes audierãt. Si vos ꝑſecuti fue
rint in vna ciuitate:fugite in altã. Hanc nobis queſtionem
dominꝰ dignetur exponere. Domine tu dixiſti eis quos fi
deles paſtores eſſe vtiqꝫ volebas: quos tua mẽbra eſſe for
mabas:ſi vos ꝑſecuti fuerint fugite. Iniuriã ergo illis fa
cis quãdo reprehẽdis mercennarios: qui vident lupũ ve Mat.x.
nientem et fugiunt. Rogamus iudices nobis:quid habeat
altitudo queſtionis. Pulſemꝰ: aderit qui aperiet ſe/oſtia
rius oſtij qđ eſt ipſe. Quis eſt mercennarius. Qui vidit lu
pum ⁊ fugit: qui ſua querit non que ieſu chriſti. Peccant Col.iij.
nõ libere audet redarguere. Ecce neſcio qs peccauit/gra i.Thim.v
uiter peccauit/increpandus eſt:excõmunicandus eſt. Sed
excõmunicatꝰ inimicus erit:inſidiabitur:nocebit cum po:
tuerit. Iam ille qui ſua querit nõ que ieſu chriſti ne perdat
quod ſectatur humane amicitie cõmoditatẽ:et inimicitia:
rum humanarum incurrat moleſtiã:tacet non corripit. Ec
ce lupus oui guttur apprehendit: diabolꝰ fideli adulteriũ
perſuaſit. Tu taces nõ increpas. O mercẽnarie:lupum ve:
nientem vidiſti ⁊ fugiſti. Reſpõdet forte ⁊ dicet. Ecce hic
ſum nõ fugi. Fugiſti:quia tacuiſti. Tacuiſti:quia timuiſti.
Fuga animi timor eſt. Corpore ſtetiſti:ſpiritu fugiſti. Qđ
ille nõ faciebat qui dicebat:⁊ ſi corpore abſens ſum:ſpiritu Col.ij.
vobiſcum ſum. Quomodo enim ſpiritu fugiebat: qui etiã
corpore abſens fornicatores litteris arguebat. Affectiões
noſtre motus animorũ ſunt. Leticia animi diffuſio. Triſti:
cia:animi cõtractio. Cupiditas animi progreſſio. Timor
animi fuga eſt. Diffunderis enĩ animo/cũ delectaris. Cõ:

traheris animo/cum moleſtaris. Progrederis animo:cū appetis. Fugis animo:cum metuis. Ecce vnde ille mercē‐

Textꝰ hꝫ mercēnarius autē fugit: qꝛ mercēnariꝰ eſt ⁊ nō ptinet ad eum de ouibus.

narius viſo lupo dicitur fugere. Quare? Quia nō eſt ei cura de ouibus. Quare nō eſt ei cura de ouibꝰ? Quia mercēnarius eſt? Quid eſt mercēnarius eſt? Temporalē mercedem querit: ⁊ in domo in eternū non manebit. Sunt adhuc hec querēda ⁊ diſcutienda vobiſcum: ſed onerare vos nō eſt conſilij. Dominica enī cybaria cum ſeruis miniſtramus: ī paſcuis dominicis oues paſcimꝰ ⁊ ſimul paſcimur. Sicut non eſt negandum quod neceſſariū eſt: ſic nō eſt cor infirmum pabuli multitudine pregrauandū. Non ſit ergo moleſtū charitati veſtre: quia omnia que hic adhuc diſcutienda arbitror/ hodie nō diſcutio: ſed iterum nobis in nomine domini diebus reddēdi ſermonis/eadem lectio recitabitur: et diligēter illo adiuuante tractabitur.

Tractatus.xlvij.

Ego ſum paſtor bonus ⁊ cognoſco oues meas ⁊ cognoſcūt me mee. Sicut nouit me pater: et ego agnoſco patrē ⁊ aīam meā pono pro ouibus meis. Et alias oues habeo que non ſint ex hoc ouili: et illas oportet me adducere ⁊ vocē meam audiēt: et fiet vnum ouilē ⁊ vnus paſtor: propterea me pater diligit: quia ego pono animā meā ⁊ iterum ſumam eam. Nemo tollit eam a me: ſed ego pono eam a meipſo. Poteſtatem habeo ponendi eam ⁊ poteſtatē habeo iterum ſumendi eā hoc mādatum accepi a patre meo. Diſſenſio iterū facta eſt inter iudeos propter ſermones hos dicebant autem multi ex ipſis. Demoniū habet et inſanit: quid eum auditis? Alij dicebant hec verba non ſunt demonium habentis. Nunqd demonium poteſt cecorum oculos aperire?

A

Si ſermonem domini dei noſtri non ſolū libenter ſed etiam diligēter audiſtis promiſſionis noſtre ꝓculdubio meminiſtis. Ipſa quippe lectio euāgelica et hodie lecta eſt: que lecta fuerat proximo dominico die. Propterea quoniā in quibuſdam neceſſitatibus immorati: non potuimꝰ omnia diſcutere: que veſtris ſenſibus debebamus. Proinde que iam dicta atqꝫ tractata ſunt hodie non querimꝰ: ne adhuc eadem repetendo/ad illa que nondū dicta ſunt peruenire minime permittamur. Noſtis iam in nomine domini qui ſit bonꝰ paſtor ⁊ quēadmodū paſtores boni: mēbra ſint eius/ ⁊ ideo paſtor ſit vnꝰ. Noſtis qui ſit mercēnarius ferendus: quis lupꝰ et fures ⁊ latrones cauēdi: que ſint oues/quod ſit oſtiū quo ⁊ oues ingrediūtur: ⁊ paſtor quomodo ſit intelligēdus oſtiarius. Noſtis etiā quoniā quiſquis nō per oſtium ītrauerit/ fur eſt ⁊ latro: nec venit niſi vt furet et occidat ⁊ ꝑdat. Hec omnia dicta: ſufficiēter quātū exiſtimo ꝑtractata ſunt. Hodie debemꝰ dicere quantū adiuuat dominꝰ: quoniā ipſe ieſus chriſtꝰ ſaluator noſter/ ⁊ paſtorē ſe eſſe dixit et oſtium: ⁊ paſtorē bonū dixit intrare per oſtiū. Quō ipſe per ſe ipm intrat? Si enī nemo paſtor bonꝰ eſt/niſi q per oſtiū intrat/ et ipſe eſt precipue paſtor bonus: ⁊ ipſe eſt oſtiū: intelligere nō poſſum niſi ⁊ ipſum ꝑ ſe ipſū ad oues ſuas ītrare/ ⁊ vocem ſuā illis dare vt ſequātur eum: eaſqꝫ intrantes et exeuntes paſcua īuenire/qđ eſt vita eterna. Cito ergo dico. Ego querens intrare ad vos: id eſt ad cor veſtrū: xp̄m predico. Si aliud predicē: per aliā partē conabor aſcendere. Chriſtus itaqꝫ mihi ianua eſt ad vos/ꝑ xp̄m intro non ad parietes veſtros: ſed ad corda veſtra. Quid ē ꝑ xp̄m intro? xp̄m in me libēter audiſtis. Quare xp̄m ī me libenter audiſtis? Qꝛ oues chriſti eſtis/ſanguine chriſti cōparate eſtis: agnoſcitis preciū veſtrū qđ non ad me dat: ſed per me predicat Ille qppe emit: q ꝓcioſum ſanguinē fudit. Precioſus ſanguis eſt illiꝰ ſine peccato. Fecit tamē ipſe etiā ſuoꝝ ſanguinem ꝓcioſum: pro quibꝰ dedit ſanguinis preciū. Nā ſi ſuorum ſanguinē nō faceret precioſum/non diceret/precioſa in cōſpectu domini mors ſanctoꝝ eius. Itaqꝫ etiā qđ ait:

Pſ.xv.

Textꝰ ſic hꝫ Ego ſū paſtor bonꝰ animā ſuā ponit ꝓ ouibus: non ipſe vnꝰ fecit: et tamen ſi illi qui fecerunt mēbra eius ſunt/idem ipſe vnꝰ hoc fecit. Ipſe enī potuit facere ſine illis/ipſi ſine illo vnū potuerunt: cū ipſe dixit: ſine me nihil poteſtis facere? Hinc autē oſtendimꝰ quod ⁊ alij fecerūt: qꝛ ipſe apoſtolꝰ iohannes qui hoc quod audiſtis: euangeliū predicauit/in epiſtola ſua dixit. Sicut pro nobis animā ſuā poſuit: ſic ⁊ nos debemꝰ animas pro fratribus ponere. Debemꝰ dixit: debitores nos fecit qui primꝰ exhibuit. Ideo quodam loco ſcriptum eſt. Si ſederis cenare ad mēſam potētis ſapiēter intellige que apponūtur tibi ⁊ mitte manū tuam: ſciēs quia talia te oportet preparare. Mēſa potētis que ſit noſtis: vbi eſt corpꝰ ⁊ ſanguis chriſti. Qui accedit ad talem menſam: preparet talia. Et quid eſt ꝑparet talia? Quomodo ipſe ꝓ nobis animā ſuam poſuit: ſic ⁊ nos debemꝰ ad edificandā plebem: ad aſſerendam fidē animas pro fratribus ponere. Ideo petro quem facere volebat paſtorē bonū/ nō in ipſo petro ſed ī corpore ſuo: ait. Petre amas me? Paſce oues meas. Hoc ſemel/hoc iterū/hoc tertio: vſqꝫ ad eiꝰ triſticiā Et cum tantū interrogaſſet dominus: quantū interrogandum eſt indicauit: vt ter cōfiteatur qui ter negauerat: et ei ſuas oues paſcēdas tertio cōmēdaſſet: ait illi. Cum iunior eſſes cingebas te ⁊ ambulabas vbi volebas: cū autē ſeneris extendes manꝰ tuas: ⁊ alter te cinget ⁊ ducet quo tu nō vis. Et expoſuit euāgeliſta quid dominꝰ dixerit. Hoc autem inquit dixit: ſignificans qua morte clarificaturus eſſet deū. Ad hoc ergo pertinet paſce oues meas: vt ponas animā tuam pro ouibus meis. Iam illud qđ ait. Sicut nouit me pater ⁊ ego agnoſco patrē. Quis neſcit hoc? Ipſe enī agnoſcit patrem per ſe: nos per illū. Quia ipſe per ſe cognoſcit/nouimus: quia ⁊ nos per illum etiā hoc nouimus: quia et hoc per illū nouimus. Ipſe enī dixit. Deum nemo vidit vnqꝫ niſi vnigenitꝰ filius qui eſt in ſinu patris: ipſe enarrauit. Ergo ⁊ nos ꝑ ipſum quibꝰ enarrauit. Itē alibi ait. Nemo nouit filiū niſi pater. Neqꝫ patrem quis nouit niſi filiꝰ ⁊ cui voluerit filius reuelare. Sicut ergo ipſe ꝑ ſe nouit patrē: nos autē per illū nouimus patrem: ſic intrat in ouile ꝑ ſemetipſum et nos per ipſum. Oſtiū dicebamus per xp̄m nos habere ad vos. Quare? Quia chriſtū ꝑdicamꝰ. Nos chriſtū predicamꝰ: et ideo intramus per oſtium. Chriſtus autem chriſtū predicat: quia ſeipſum predicat: et ideo paſtor per ſeipſum intrat. Lumen cū alia mōſtrat que videntur in lumine: nunqđ aliquo alio indiget vt mōſtretur? Lumē ergo ⁊ alia demonſtrat et ſeipſum. Quecunqꝫ intelligimꝰ: intellectu intelligimꝰ. Et ipſum intellectū vnde niſi intellectu intelligimꝰ. Nunquid ſic oculo carnis ⁊ alia vides et ipſum? Quis enī videant homines oculis ſuis: nō tamen vidēt oculos ſuos. Oculꝰ carnis alia videt: ſe nō poteſt. Intellectꝰ autem et alia intelligit: ⁊ ſeipſum. Quomodo intellectꝰ videt ſe: ſic ⁊ xp̄s ꝑdicat ſe. Si predicat ſe et ꝑdicando intrat ad te: per ſe intrat ad te ⁊ ad patrē. Ipſe eſt oſtiū quia non eſt qua veniatur ad patrē niſi per ipſum. Vnꝰ enī deus et vnꝰ mediator dei ⁊ hominū: homo xp̄s ieſus. Verbo multa dicūtur. Hec ipſa que dixi: vtiqꝫ ꝟbo dixi. Si velim dicere et ipſum verbū: vnde dico niſi verbo? Ac ꝑ hoc ꝑ verbū ⁊ alia dicūtur que non ſunt. Quod verbū: ⁊ ipſum verbū dici non poteſt niſi per verbū. Adiuuāte dn̄o exemplis habundauimꝰ. Tenete ergo quō dominus ieſus xp̄s ⁊ oſtiū ſit ⁊ paſtor. Oſtiū pandendo ſe: paſtor intrando per ſe. Et quidē fratres qđ paſtor eſt: dedit ⁊ mēbris ſuis. Nā et petrꝰ paſtor et paulus paſtor: ⁊ ceteri apoſtoli paſtores ⁊ boni epiſcopi paſtores. Oſtiū vero nemo noſtrū ſe dicit. Hoc ſibi ipſe propriū tenuit: q̄ intrant oues. Deniqꝫ paulus boni paſtoris implebat officiū quādo xp̄m predicabat: qꝛ per oſtiū intrabat. At vbi oues indiſciplinate ceperūt facere ſciſmata et alia oſtia ſibi ponere/non qua intrarent vt cōgregarent: ſed qua errarēt vt diuiderent dicentes. alij ego ſum pauli: alij ego ſum cephe: alij ego apollo: alij ego xp̄i: expaueſcens ad eos q dixerūt ego ſum pauli: tāqꝫ clamās ad oues: miſere quo itis nō ſum oſtiū. Nūquid paulꝰ inqt pro vobis crucifixꝰ eſt? Aut in noīe pauli baptizati eſtis? Qui vero dicebāt/ego ſum xp̄i/inuenerūt oſtium. De vno autem ouili ⁊ vno paſtore: iā quidē aſſidue ſoletis audire. Multū enī cōmendauimus vnum ouile predicātes vnitatem: vt per xp̄m omnes oues ingrederent: et donatū nulla

Right margin notes: paſtor bonꝰ ⁊ cognoſco oues meas ⁊ cognoſcunt me mee. Ioh.xv. j.Ioh.iij. Prouer.xxuj. Ioh.xxj. B Ioh.j. Mat.xj. j.Thim.ij. j.Cor.j. C Textꝰ et aīam meā pono pro ouibus meis.

ſequeretur:verũtamen vnde hoc ꝓprie dixerit dominꝰ ad
ipſos:ſatis apparet. Loquebatur eni apud iudeos miſſus
autem fuerat ad ipſos iudeos:non ꝓpter quoſdã immani
odio pertinaces ⁊ ꝑſeuerãtes in tenebris:ſed propter quoſ
Mat.xv. dam in ipſa gente quas dicit oues ſuas:de quibꝰ dicit: non
ſum miſſus niſi ad oues que perierũt domꝰ iſrael. Nouerat
etiam eas in turba furẽtium et preuidebat in pace creden
tium. Quid eſt ergo nõ ſum miſſus niſi ad oues q̃ perierũt
domus iſrael:niſi qꝛ preſentiã ſuã corporalẽ non exhibuit
niſi populo iſrael. Ad gẽtes nõ perrexit ipſe ſꝫ miſit:ad po
pulũ vero iſrael et miſit ⁊ venit ipſe: vt qui contẽnebãt ma
ius iudiciũ ſumerent quia etiã preſentia eſt illis exhibita.
Ipſe dominꝰ ibi fuit:ibi matrẽ elegit:ibi concipi:ibi naſci:
ibi ſanguinem fundere voluit:ibi ſunt veſtigia eius:modo
adorant vbi nouiſſime ſtetit. vñ aſcẽdit ad celũ. Ad gẽtes
autẽ miſit. Sed forte aliqui arbitrantur quoniã nõ ipſe ad
nos venit ſed miſit ad nos:nõ nos audiſſe vocẽ ipſiꝰ ſꝫ vo
cem eorũ quos miſit. Abſit. Pellatur iſta cogitatio de cor
dibꝰ veſtris/⁊ in his quos miſit ipſe erat: ipſm paulũ audi
quem miſit. Ad gentes eni precipue paulũ miſit apoſtolũ.
ij. Cor.xiij Et ait ipſe paulꝰ terrẽs nõ de ſe ſed de illo. An vultis acci
pere experimentũ eiꝰ qui in me loquit xp̃s. Audite et ipſm
dominũ:[et alias oues habeo] id eſt in gẽtibꝰ [que nõ ſũt
de hoc ouili:]id eſt de populo iſrael.[oportet me ⁊ illas ad
ducere.]Ergo ꝑ ſuos non ꝑ alteros adducit: adhuc audi.
[Et vocẽ meã audiẽt.] Ecce ⁊ ꝑ ſuos ipſe loqtur ⁊ ꝑ ſuos
quos mittit vox eiꝰ audit [vt ſit vnũ ouile ⁊ vnus paſtor.]
De duobꝰ iſtis gregibꝰ tanq̃ duobus parietibꝰ:factus eſt
E lapis angularis. Ergo ⁊ oſtiũ eſt ⁊ lapis angularis:omnia
per ſimilitudinẽ:nihil horũ ꝓprie. Iam enim dixi ⁊ cõmẽ
daui vehementer: ⁊ qui capiũt ſapiũt immo qui ſapiũt ca
piũt:⁊ qui nondum intellectu ſapiũt/fide teneant qꝺ intel
ligere nõdũ poſſunt. Per ſimilitudines chriſtus multa eſt
que per proprietatem nõ eſt. Per ſimilitudinẽ et petra eſt
chriſtus ⁊ oſtiũ eſt chriſtꝰ:⁊ lapis angularis eſt xp̃s: ⁊ pa
ſtor eſt chriſtus:⁊ agnus eſt chriſtꝰ:et leo eſt xp̃s. Et mul
ta per ſimilitudines ⁊ alia: que cõmemorare longũ eſt. Si
autem proprietates diſcutias rerũ quas videre conſueſti.
Nec petra eſt quia durꝰ ⁊ ſine ſenſu nõ eſt:nec oſtiũ quia fa
ber eũ nõ fecit: nec lapis angularis eſt:quia non eſt ab ſtru
ctore cõpoſitus:nec paſtor eſt qꝛ cuſtos ouiũ quadrupedũ
non eſt:nec leo eſt:quia fera nõ eſt:nec agnꝰ eſt: quia pecus
nõ eſt. Omĩa ergo iſta per ſimilitudinẽ. Quid ergo ꝓprie?
Ioh.j. In principio erat verbũ:et verbũ erat apud deum:⁊ deus
erat verbũ. Quid de homine qui apparuit? Et verbũ caro
D factũ eſt:et habitauit in nobis. Audi ⁊ cetera.[Propterea
me pater diligit]inquit:[quia ego pono animã meã: vt ite
rũ ſumã eam.] Quid ait? ꝓpterea me pater diligit: qꝛ mo
rior vt reſurgam. Cum magno enim põdere dictũ eſt ego:
quia ego pono inquit animã meã. Ego pono. Quid ẽ ego
pono? Ego inquit illã pono. Non glorietur iudei. Seuire
potuerunt:poteſtatẽ habere nõ potuerũt. Seuiant quantũ
poſſunt:ſi ego noluero animã meã ponere: quid ſeuiẽdo fa
cturi ſunt? Vna reſpõſione ꝓſtrati ſunt: quando eis dictũ
Ioh.xviij eſt:quẽ queritis? dixerũt/ieſum. Et ait eis. Ego ſum. Re
dierunt retro/⁊ ceciderunt in terrã. Qui ceciderũt ad vnã
vocẽ chriſti morituri:qd facient ſub voce iudicaturi. Ego
inq̃ pono animã meam: vt iterum ſumã eam. Non glorien
tur iudei quaſi qui ꝓualuerint. Ipſe poſuit animã ſuã. Ego
Pſ.iij. dormiui dicit. Noſtis pſalmũ. Ego dormiui ⁊ ſomnũ cepi
et exſurrexi:quoniã dominꝰ ſuſcipiet me. Modo pſalmus
ipſe lectus eſt:modo audiuimꝰ. Ego dormiui et ſomnũ ce
pi:⁊ ſurrexi:quoniã dominꝰ ſuſcepit me. Quid eſt ego dor
miui? Quia volui dormiui. Quid ẽ dormiui? Mortuꝰ ſum
Nõne dormiuit:qui quãdo voluit de ſepulchro tanq̃ de le
cto ſurrexit? Sed amat dare gloriã pr̃i:vt nos edificet glo
riã dare creatori. Nã quod addidit exſurrexi: qm̃ dominꝰ
ſuſcipiet me:putatis hic quaſi virtutẽ eius defeciſſe: vt per
poteſtatem ſuam mori potuerit:⁊ per poteſtatẽ ſuam reſur
gere non potuerit? Sic eni videntur ſonare verba:non in
tẽtius itellecta. Ego dormiui:id eſt qꝺ volui dormiui:⁊ ex
ſurrexi. Quare? Quia dominꝰ ſuſcipiet me. Quid eni? Tu
a teipſo reſurgere nõ valeres. Si enim non valeres:non di
ceres.[Poteſtatẽ habeo ponendi animã meam:⁊ poteſta

tem habeo iterũ ſumendi † eam.] Audi alio loco in euãge † Textus
lio:quia non ſolũ pater ſuſcitauit filiũ: ſed etiam filius ſe habet nẽo
ipſum. Soluite inquit templum hoc:⁊ i triduo ſuſcitabo il tollit eã a
lud. Et euãgeliſta: hoc autẽ inquit dicebat de templo cor me ſꝫ ego
poris ſui. Hoc eni ſuſcitabatur:qꝺ moriebatur. Nam ver pono ipſaꝫ
bum non eſt mortuũ:anima illa non eſt mortua. Si nec tua a meipſo.
moritur:domini moreretur? Vnde ſcio inq̃s ſi mea nõ mo Ioh.ij.
ritur? Ate nõ occidatur: ⁊ non moritur. Quomodo inquis
ego poſſum occidere animã meã? Vt alia peccata iterim
taceã:os quod mẽtitur occidit animã. Quomodo inquis Sap.j.
ſecurꝰ ſum:quia non moritur? Ipſum dominũ audi:dantẽ
ſeruo ſecuritatem. Nolite timere eos qui occidunt corpꝰ ⁊ Mat.x.
poſtea nõ habent quid faciant. Sed plane quid ait? eum ti
mete qui habet poteſtatẽ corpꝰ et animã occidere in gehẽ
nam. Ecce quia morit:ecce quia nõ moritur. Quid eſt mo
ri ipſiꝰ? Quid eſt mori carni tue? Mori carni tue:eſt amit
tere vitã ſuam:mori anime tue/eſt amittere vitã ſuã. Vita
carnis tue anima tua/vita anime tue deus tuꝰ. Quomodo
moritur caro amiſſa anima que vita eſt eiꝰ:ſic moritur ani
ma amiſſo deo qui vita eſt eiꝰ. Certe ergo imortalis eſt ani
ma? Plane imortalis eſt:quia viuit et mortua eſt. Qꝺ eni
de vidua delicioſa dixit apoſtolꝰ:de anima etiam ſi deum j. Thi.v.
ſuũ amiſerit dici põt: viuẽs mortua ẽ. Quomodo ergo po
nit animã ſuã dominus? Fratres queramus hoc paulo at E
tentiꝰ:nõ nos vrget hora que ſolet:die dominico vacat no
bis:hoc lucrẽtur qui ad verbum dei etiam die hodierna cõ
ueniunt. Pono inqt animã meã. Quis ponit? Quã ponit?
Chriſtus. Quid eſt chriſtus? Verbũ et homo:nec ſic hõ vt
ſola caro. Sed quia homo cõſtat ex carne et anima:totꝰ eſt
homo in chriſto. Non enim partẽ deteriorem ſuſcepiſſet:⁊
partem meliorẽ deſeruiſſet. Et pars quippe hominis me
lior eſt anima q̃ corpus. Quia ergo totus hõ in chriſto:qd
eſt chriſtus? Verbũ inq̃ et homo. Quid eſt verbum et ho
mo? Verbũ:anima:caro. Tenete hoc: quia non defuerunt
heretici ⁊ in iſta ſentẽtia:pulſi quidem iam olim a veritate
catholica:ſed tamen vt fures ⁊ latrones nõ intrantes per
oſtiũ:inſidiari ouili nõ deſinunt. Apolinariſte heretici di
cti ſunt:quia auſi ſunt dogmatiſare quod chriſtꝰ nõ ſit niſi
verbũ et caro:et animam humanã non eum aſſumpſiſſe co
tendunt. Nam ⁊ aliqui eorũ fuiſſe in chriſto animã negare
non potuerũt. Videte abſurditatem et inſaniam non feren
dam. Animã irrationalem eũ habere voluerũt:rationalem
negauerũt. Dederunt illi animã pecoris: ſubtraxerunt ani
mã hominis. Sed illi abſtulerũt chriſto rationẽ: non tenẽ
do rationẽ. Abſit hoc a nobis i fide catholica nutritis atq̃
fundatis. Ex hac ergo occaſione admonuerim charitatẽ
veſtrã: vt quomodo ſuperioribꝰ lectionibꝰ ſatis vos iſtru
ximꝰ:aduerſus ſabellianos ⁊ arrianos. Sabellianos q̃ di
cunt ipſe eſt pater qui filiꝰ/arrianos qui dicũt aliud eſt pa
ter alius eſt filius:quaſi non ſint eiuſdẽ ſubſtantie pater et
filius. Inſtruximꝰ etiam quantũ meminiſtis et quantũ me
miniſſe debetis ꝯtra hereticos fortinianos:qui ſolũ homi
nem chriſtũ eſſe dixerũt. Contra manicheos qui ſolũ ſine
homine deũ:ex hac occaſione de anima inſtruamus vos:
⁊ ꝯtra apollinariſtas: qui dicũt dominũ noſtrũ ieſum chri
ſtum non habuiſſe animã humanã: id eſt animã rationalẽ.
animã intelligentẽ:animã inq̃ in qua diſtamꝰ a pecore qꝺ
homines ſumꝰ. Quomodo ergo hic dixit dominꝰ:poteſta
tem habeo ponendi animã meã? Quis ponit animã:et ite
rũ ſumit eam? Chriſtus ex eo quod verbũ eſt:ponit animã
et ſumit eã iterũ. An ex eo qꝺ anima humana eſt ipſa ſe po
nit:⁊ iterũ ipſa ſe ſumit. An ex eo qꝺ caro eſt: caro aĩam po
nit:et iterũ ſumit? Tria ꝓpoſui:omnia ꝑtractemus:et hoc F
eligamus qꝺ conueniat regule veritatis. Si eni dixerimꝰ
quia verbũ dei poſuit animã ſuã/et iterũ ſumpſit eam:me
tuẽdum eſt ne ſubintret praua cogitatio: ⁊ dicatur nobis.
Ergo aliquãdo aĩa illa ſeparata eſt a ꝟbo:⁊ aliquãdo ver
bũ illud ex quo ſuſcepit animã illã fuit ſine anima. Vt ideo
enim fuiſſe ſine anima humana verbũ: ſed cũ in principio Ioh.j.
erat verbũ:et verbum erat apud deũ: ⁊ deus erat verbum.
Ex quo enim verbũ caro factum eſt vt habitaret in nobis:
et ſuſceptꝰ eſt a verbo homo:id eſt totꝰ homo anima et ca
ro:quid fecit paſſio:quid fecit mors: niſi corpꝰ ab aĩa ſepa
rauit? Animã vero a verbo nõ ſeparauit. Si eni mortuꝰ eſt

domin⁹ immo quia mortuus eſt domin⁹: mortuus eſt enī
pro nobis in cruce: ſine dubio caro ipſi⁹ expirauit animā.
Ad tempus enī exiguū anima deſeruit carnē: ſed redeūte
anima reſurrecturā. A verbo autē animā ſeparatā eſſe nō
dico. Latronis anime dixit: hodie mecū eris in paradiſo.
Fidelem latronis animā nō deſerebat: ⁊ deſerebat ſuam?
Abſit. Sed illius vt domin⁹ cuſtodiuit: ſuā vero inſeparabi-
liter habuit. Si aūt dixerim⁹ quia ipſe ſe aīa poſuit: ⁊ iterū
ipſa ſe ſumpſit: abſurdiſſim⁹ ſenſus eſt. Non enī que a ꝟbo
nō erat ſeparata: a ſeipſo poterat ſeparari. Dicam⁹ ergo ⁊
quod verū eſt: et qđ facile intelligi poteſt. Ecce homo qui
libet non cōſtans ex verbo ⁊ anima ⁊ carne: ſed ex anima et
carne. De iſto hoīe interrogem⁹. Quō ponat animā ſuam
quicūq̧ homo? an forte null⁹ hō ponit aīam ſuā? Potes
mihi dicere: null⁹ hō habet poteſtatē ponere animā ſuam ⁊
iterū ſumere eā? Ponere autē animā ſuā niſi poſſet hō: nō
j.Joh.iij. diceret iohānes apoſtolus. Sicut xp̄s animā ſuā ꝓ nobis
poſuit: ſic et nos debem⁹ aīas pro fratrib⁹ ponere. Ergo et
nobis licet: ſi ⁊ nos impleamur virtute ipſi⁹: qꝛ ſine illo nihil
facere poſſum⁹: poſſum⁹ ponere pro fratrib⁹ aīas noſtras.
Qñ martyr qlibet ſanct⁹ poſuit pro fratrib⁹ aīam ſuā: q̄s
poſuit ⁊ quā poſuit? Hoc ſi intellexerim⁹: ibi videm⁹ quē-
admodū a xp̄o dictū ſit: poteſtatem habeo ponēdi animā
meā. O hō: parat⁹ es ꝓ xp̄o mori? Parat⁹ inquit. Dicam
hoc alijs verbis. Parat⁹ es ꝓ xp̄o animā tuā ponere? Et
ad iſta ꝟba ſic mihi rñdet. Parat⁹ ſum: quō mihi reſpōde-
rat: cū dicerē: parat⁹ es mori. Hoc ergo eſt ponere animā:
qđ eſt mori. Sed ꝓ quo? Ubi eſt certamē? Oēs enī hoīes
qñ moriunt̄ ponūt animā: ſed nō oēs ꝓ xp̄o ponūt. Et ne-
mo habet ptātē ſumere qđ poſuerit: chriſt⁹ autē ⁊ ꝓ nobis
poſuit: et qñ voluit poſuit: ⁊ qñ voluit ſumpſit. Ponere er-
Joh.xiiij. go animā / mori ē. Sic ⁊ apl's petr⁹ dn̄o dixit. Animā meā
liij.ſen.diſ. pro te ponā. i. ꝓ te moriar. Carni hoc tribue. Caro pōit ani
xxj.ca.ſic. mā ſuā: ⁊ caro iterū ſumit eā: nō tñ ſua poteſtate caro: ſꝫ po
teſtate inhabitātis carnē. Caro ergo ponit aīam ſuā expi-
rādo. Uide ip̄m dn̄m in cruce. Scio dixit: illi q̄ aderāt: tin-
xerūt ſpongiā in aceto alligauerūt harūdini / ⁊ appoſuerūt
Joh.xix. ori ei⁹. Quod cū accepiſſet ait. Perfectū eſt. Quid eſt ꝑfe-
ctū eſt? Impleta ſunt oīa q̄ ante mortem futura de me fue
rāt ꝓphetata: qꝛ ⁊ poteſtatē habebat qñ vellet ponēdi ani-
mā ſuā. Poſtea q̄ꝫ dixit ꝑfectū eſt: quid ait euāgeliſta? Et
6 inclinato capite tradidit ſpiritū. Hoc ē ponere aīam. Nō
hic attēdat charitas veſtra. Inclinato capite tradidit ſpi-
ritū. Quis tradidit? Quē tradidit? Spiritū tradidit: caro
illū tradidit. Quid eſt caro illū tradidit? Caro illū emiſit:
☞ caro illū expirauit. Jō dr̄ enī expirare extra ſpm̄ fieri: quō
eſt exulare extra ſolū fieri: ⁊ exorbitare / extra orbitā fieri: ſic
expirare extra ſpiritū fieri: qꝛ ſpūs aīa ē. Cū ergo exit aīa
a carne: ⁊ remanet caro ſine aīa: tunc hō ponere aīam dicit̄
Quādo chriſt⁹ aīam poſuit? Qñ verbū voluit. Principat⁹
enī in ꝟbo erat: ibi poteſtas erat qñ poneret caro aīaꝫ: ⁊ qñ
ſumeret. Si ergo caro aīam poſuit: quō xp̄s aīam poſuit?
Non enī caro chriſt⁹? Ita plane ⁊ caro chriſt⁹: ⁊ aīa xp̄s: ⁊
verbū chriſt⁹: nec tñ tria hec tres chriſti: ſed vn⁹ xp̄s. Ho-
minē interroga: ⁊ de teipſo fac gradū ad ea q̄ ſupra te ſūt: ⁊
ſi nōdū intelligēda ſaltē credēda. Quō eſt enī vnus hō aīa
⁊ corp⁹: ſic vnus xp̄s verbū ⁊ hō: videte qđ dixerim: ⁊ intel-
ligite. Anima ⁊ corp⁹ due res ſūt: ſed vnus hō. Uerbū ⁊ hō
due res ſunt: ſed vn⁹ xp̄s. Ergo de hoīe q̄re. Ubi eſt paul⁹
apl's. Nō ſi q̄s reſpōdeat / in requie cū xp̄o: verū dicit. Itē ſi
quis reſpōdeat / rome in ſepulchro: ⁊ ipſe verū dicit. Illud
mihi de aīa: hoc de ei⁹ carne rñdit. Nec tñ ideo duos dici-
mus apl'os paulos: vnū qui requieſcit in xp̄o: aliū qui poſit⁹
eſt ī ſepulchro: q̄uis apl'm paulū dicam⁹ viuere in chriſto:
eūdēq̧ apoſtolū paulū dicam⁹ mortuū iacere ī ſepulchro.
Morit̄ aliquis: dicim⁹ bon⁹ hō: fidelis hō: ī pace eſt cū do
mino: ⁊ cōtinuo eam⁹ ad exeq̄as ipſi⁹ ⁊ ſepeliam⁹ illū: cum
ſepultur⁹ es quē iā dixeras in pace eſſe cū deo: cū aliud ſit
aīa q̄ īmortaliter viget: aliud corpus qđ corruptibiliter ia
cet. Sꝫ ex q̄ ꝯſortiū carniſ ⁊ aīe hoīs nomē accipit: ita ⁊ ſin
gulū atq̧ ſeparatū: vtrūlibet eoꝝ nomen hoīs tenuit. Nemo
ergo titubet qñ audit dn̄m dixiſſe: pono aīam meā et iterū
ſumo eā: ponit eā caro ſed ex poteſtate ꝟbi: ſumit eā caro
ſed ex poteſtate ꝟbi. Et ip̄e dn̄s chriſt⁹ dict⁹ eſt ſola caro.
Quō inq̄t ꝓbas? Audeo dicere / ⁊ ſola caro chriſti dict⁹ eſt
chriſt⁹. Credim⁹ certe nō ī ſolum deū patrē: ſed ⁊ in ieſum
xp̄m filiū ei⁹ vnicū dominū noſtrū. Modo totū dixi: in ie-
ſum xp̄m filiū ei⁹ vnicū dominū noſtrū. Totū ibi intellige:
⁊ ꝟbū ⁊ aīam ⁊ carnē. Sed vtiq̧ cōfiteris etiā illud qđ ha
bet eadē fides: in eū xp̄m te credere q̄ crucifix⁹ ē ⁊ ſepult⁹.
Ergo etiā ſepultū xp̄m eē nō negas: ⁊ tñ ſola caro ſepulta
eſt. Si enī erāt ibi aīa / nō erat mortu⁹. Si autē vera mors
erat ⁊ ei⁹ ꝟa ſit reſurrectio: ſine aīa fuerat ī ſepulchro: et tñ
ſepult⁹ eſt xp̄s. Ergo chriſt⁹ erat etiā ſine aīa caro: qꝛ non
eſt ſepulta niſi caro. Diſce hoc etiā ī apoſtolicis ꝟbis. Hoc Phil.ij.
ſentite inq̄t in vobis: qđ et in xp̄o ieſu. Qui cū in forma dei
eſſet nō rapinā arbitrat⁹ ē eſſe ſe equalē deo. Quis niſi xp̄s
ieſus: q̄ꝫtū attinet ad id qđ ē ꝟbū: de⁹ apud deū. Uide aūt
qđ ſequit̄. Sꝫ ſemetip̄m exinaniuit formā ſerui accipiēs: in
ſimilitudinē hoīꝫ fact⁹ ⁊ habitu inuēt⁹ vt hō. Et hoc q̄s: niſi
idē ipſe xp̄s ieſus? Sꝫ h̄ iā oīa ſunt: ⁊ ꝟbū ī forma dei q̄ ac
cepit formā ſui: ⁊ aīa ⁊ caro ī forma ſerui: q̄ accepta ē a for
ma dei: hūiliauit ſemetip̄m fact⁹ obediēs vſq̧ ad mortē: iā
ī morte ſola caro ē a iudeis occiſa. Si enī diſcipulis dixit.
Nolite timere eos q̄ occidūt corp⁹: aīam aūt nō poſſūt oc- Mat.x.
cidere: nūquid ī ipſo potuerūt pluſq̧ corp⁹ occidere? Et tñ
carne occiſa: xp̄s occiſus eſt. Ita cū caro aīam poſuit: xp̄s
aīam poſuit: ⁊ cū caro vt reſurgeret aīam ſūpſit: xp̄s aīam
ſumpſit. Nec tñ poteſtate carnis h̄ factū eſt: ſed eius qui et
animā ⁊ carnē vbi hec adimplerent̄ aſſūpſit. [Hoc inq̄t mā-
datū accepi a patre meo.] Uerbū nō a ꝟbo accepit māda-
tū: ſed in ꝟbo vnigenito patris eſt omne mādatū. Cū aūt
dicit̄ fili⁹ a pr̄e accipere qđ ſubſtātialiter habet: quō dictū
eſt. Sicut habet pr̄ vitā ī ſemetipſo: ſic dedit filio hr̄e vitā Joh.v.
in ſemetip̄o: cū fili⁹ ipſe ſit vita. Nō poteſtas minuit̄: ſꝫ ge
neratio ei⁹ oſtēdit̄: qm̄ pater nō q̄ſi ei filio q̄ imꝑfectus eſt
nat⁹ aliq̄d addidit: ſꝫ ei quē ꝑfectū genuit: oīa gignēdo de
dit. Ita illi dedit ſuā eq̄litatē: quē nō genuit ineq̄lē. Sꝫ hec Joh.j.
loquēte dn̄o qm̄ lux lucebat ī tenebris: ⁊ tenebre eā non cō
prehēdebāt: [diſſentio iterū facta eſt iter iudeos ꝓpter ſer
mones hos. Dicebāt aūt multi ex ipſis. Demoniū hꝫ ⁊ inſa
nit. Quid eū auditis?] Iſte fuerūt dēſiſſime tenebre. [Alij
dicebāt: hec ꝟba nō ſūt demōiū habētis. Nunq̄d demoniū
poteſt cecoꝝ oculos apire?] Iā iſtoꝝ oculi ceperāt apiri.

Tractatus.xlviij.

Facta ſunt autem encenia in hieroſolimis: et
hyems erat. Et ambulabat ieſus in tēplo in por
ticu ſalomonis. Circūdederūt ergo eū iudei: ⁊ di
cebāt ei. Quouſq̧ aīaꝫ nr̄aꝫ tollis. Si tu es xp̄s:
dic nobis palā. Rñdit eis ieſus: loquor vobis et
nō creditis. Opa q̄ ego facio ī noīe pr̄is mei: hec
teſtimoniū ꝑhibēt de me: ſꝫ vos nō creditis: qꝛ nō
eſtis ex ouib⁹ meis. Oues mee vocē meā audiūt:
⁊ ego cognoſco eas: ⁊ ſequūt̄ me: ⁊ ego vitā eter-
nā do eis: ⁊ nō ꝑibūt ieternū: ⁊ nō rapiet eas q̄ſq̧
de manu mea. Pr̄ meus qđ dedit mihi maius
oīb⁹ eſt: ⁊ nēo pōt rapere de manu pr̄is mei. Ego
et pr̄ vnū ſumus: ſuſtulerūt lapides iudei vt lapi
darēt eū. Rñdit eis ieſus. Multa bona opa oſtē-
di vobis ex pr̄e meo. Propt̄ qđ eoꝝ opus me la-
pidatis. Rñderūt ei iudei. De bono ope nō lapi
dam⁹ te: ſꝫ de blaſphemia: ⁊ qꝛ tu hō cū ſis: facis
teip̄m deū. Rñdit eis ieſus. Nōne ſcriptū eſt ī le-
ge vr̄a qꝛ ego dixi dij eſtis. Si illos dixit deos
ad quos ſmo dei fact⁹ eſt ⁊ nō pōt ſolui ſcriptura
quē pr̄ ſanctificauit ⁊ miſit ī mūdū vos dicitis qꝛ
blaſphemas qꝛ dixi fili⁹ dei ſū. Si non facio opa
patris mei: nolite credere mihi. Si aūt facio: et ſi
mihi nō vultis credere: operib⁹ credite: vt cogno
ſcatis ⁊ credatis qꝛ in me eſt pr̄: ⁊ ego ī pr̄e. Quere
bant ergo eū apprehēdere: ⁊ exiuit de manib⁹ eo

rum ⁊ abijt iterũ trans iordanẽ in eũ locũ vbi erat
iohánes baptizãs primũ: et mãſit illic. Et multi
venerũt ad eũ et dicebãt: qꝛ iohánes quidẽ ſignũ
fecit nullũ. Oĩa autẽ q̃cũq; dixit iohánes de hoc
vera erant: ⁊ multi crediderunt in eum.

A Q Uod iã cõmẽdaui dilectiõi veſtre: ſtabiliter me
miniſſe debetis ſanctũ iohánẽ euangeliſtã nolle
nos ſemp lacte nutriri: ſꝫ ſolido cibo veſci. Quiſ
q̃s aũt ad ſumẽdũ ſolidũ cibũ vbi dei adhuc mi
n⁹ idone⁹ ẽ: lacte fidei nutriat: ⁊ qđ itelligere nõ põt: crede
re nõ cũctet. Fides ei meritũ ẽ: itellect⁹ p̃miũ. In ipo labo
re itẽtiõis deſudat acies mẽtiſ nr̃e: vt ponat ſordiculas ne
bule mẽtis humane: ⁊ ſerenet ad vbũ dei. Nõ ergo recuſet
labor ſi adeſt amor. Noſtis eñ qm̃ q̃ amat nõ laborat. Oĩs
eñi labor nõ amãtib⁹ grauis ẽ. Si tãtos labores cũ auaris
portat cupiditas: nobi ſcũ nõ portet charitas? Euangeliũ
intẽdite. Facta ſũt encenia i hieroſolimis. Encenia feſti
uitas erat dedicatiõis tẽpli. Grece eñ cenõ dicit nouũ. Qñ
cũq; nouũ aliq̃d fuerit dedicatũ: encenia vocant. Iã ⁊ vſ⁹
hꝫ hoc vbũ. Si q̃s noua tunica induat: enceniare dicit. Il
lũ eñi diẽ quo templũ dedicatũ eſt: iudei ſolẽniter celebra
bãt. Ipſe dies feſtus agebat: cũ ea q̃ lecta ſunt locut⁹ ẽ do
min⁹. Hyems erat: ⁊ ambulabat ieſus in tẽplo in porticu
ſalomõis. Circũdederũt ḡ eũ iudei: ⁊ dixerũt ei. Quouſq;
aĩaꝫ noſtrã tollis? Si tu eſt xp̃s dic nobis palã. Nõ vita
tẽ deſiderabãt: ſꝫ calũniã p̃parabãt. Hyems erat: ⁊ frigidi
erãt. Ad illũ eñi diuinũ ignẽ accedere pigri erãt. Si accede
re ẽ credere. Qui credit/accedit: q̃ negat/recedit. Nõ mo
uet aĩa pedib⁹ ſꝫ affectib⁹. Friguerãt diligẽdi charitate: ⁊
ardebãt nocẽdi cupiditate: lõge aberãt ⁊ ibi erãt. Nõ acce
debãt credẽdo ⁊ p̃mebãt pſequẽdo: querebãt audire a dño
ego ſũ xp̃s: ⁊ fortaſſe de xp̃o ſm hoiem ſapiebãt. Predica
uerũt eñi pphete xp̃m: ſed diuinitatẽ chriſti ⁊ in pphetiſ et
i ipſo euãgelio: nec heretici itelligũt: q̃ꝫto mĩn⁹ iudei q̃diu
velamẽ ẽ ſup cor eoꝝ? Deniq; quodã loco ſciẽs dñs ieſus
eos de xp̃o ſm hoiem ſapere: nõ ſm deũ. Scđꝫ id q̃ homo
erat: nõ ſm id qđ deus etiã aſſumpto hoie permanebat: ait
Mat. xxij illis. Quid vobis videt de xp̃o? Cuius fili⁹ ſit? Reſponde
rũt ſm opinationẽ ſuã. Dauid. Sic eñi legerũt ⁊ hoc ſolũ
tenebãt: quia diuinitatẽ ei⁹ legebãt: ſed non intelligebant.
Domin⁹ autẽ vt eos ſuſpẽderet ad querendã ei⁹ diuinita
tẽ cuius cõtẽnebãt infirmitatẽ: reſpõdit eis. Quõ ergo da
Pſ. cix. uid in ſpiritu dicit eũ dominũ dicens. Dixit dñs dño meo
ſede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos ſub pedi
bus tuis? Si ergo dauid in ſpiritu dicit eũ dominũ: quõ fi
lius ei⁹ eſt? Non negauit ſed iterrogauit: ne q̃s hoc cũ au
dierit putet: qđ dñs ieſus negauerit ſe filiũ eſſe dauid. Fi
liũ dauid dñs ieſus ſi ſe negaret: cecos ſic eũ inuocãtes nõ
illuminaret. Trãſiebat eñi aliquãdo: et duo ceci ſedentes
iuxta viã clamauerunt. Miſerere nr̃i fili dauid. Qua voce
audita miſerat⁹ eſt: ſtetit ⁊ ſanauit. Lumẽ dedit: qꝛ nomen
Rom. j. agnouit. Dicit ⁊ apoſtol⁹ paul⁹. Qui fact⁹ eſt ei ex ſemine
ij. Thi. ij. dauid ſm carnẽ. Et ad timotheũ. Memor eſto ieſum chri
ſtũ reſurrexiſſe a mortuis ex ſemine dauid ſm euangelium
meũ. Quia de ſemine dauid originẽ maria virgo ducebat:
B idẽ dñs de ſemine dauid erat. Hoc p magno iudei a chri
ſto querebãt: vt ſi diceret ego ſum chriſtus: ſm qđ illi ſolũ
ſapiebãt de ſemine dauid: calũniarent qđ ſibi arrogaret re
giã poteſtatẽ. Plus eſt qđ eis reſpõdit. Illi de filio dauid
volebãt calũniari: ille filiũ dei ſe eſſe rñdit. Et quõ? Audi
te. Reſpõdit eis ieſus. Loquor vobis: ⁊ nõ creditiſ. Opera
q̃ ego facio in noĩe patris mei: hec teſtimoniũ perhibẽt de
me. Sed vos nõ creditis: qꝛ nõ eſtis ex ouib⁹ meis. Iam
ſupra didiciſtiſ q̃ ſint oues: eſtote oues. Oues credẽdo ſũt:
oues paſtorẽ ſequẽdo ſunt: oues redẽptorẽ nõ contẽnendo
ſunt: oues p oſtiũ intrãdo ſunt: oues exeũdo ⁊ paſcua inue
niẽdo ſunt: oues eterna pfruẽdo ſunt. Quõ ergo iſtis dixit
nõ eſtiſ ex ouib⁹ meis? Quia videbat eos ad ſempiternũ in
teritũ p̃deſtinatos, nõ ad vitã eternã ſui ſanguinis precio
cõparatos. Oues mee vocẽ meã audiunt: ⁊ cognoſco eas
⁊ ſequunt me: ⁊ ego vitã eternã do eis. Ecce ſunt paſcua.
Si recolitis/ſuperi⁹ dixerat: ⁊ ingrediet ⁊ egrediet, et pa
ſcua inueniet. Ingreſſi ſum⁹ credẽdo/egredimur moriẽdo
Sed quõ p oſtiũ fidei ingreſſi ſumus. Sic fideles de corpe
exeam⁹. Sic eñi p iſtud oſtiũ egredimur: vt paſcua inuenire
poſſimus. Bona paſcua vita eterna dicit. Ibi nulla herba
areſcit: totũ viret/totũ viget. Solet q̃dã herba dici ſemper
viua. Et ſi herba que ſemp dicit viuere: ibi ſolũ viuere inue
nitur. Vitã eternã inquit dabo eis: ouib⁹ meis. Vos calũ
nias pptera queritis: qꝛ de vita p̃ſenti cogitatis. Et nõ
peribũt in eternũ: ſubaudis/tãq; eis dixerit. Vos peribitiſ
i eternũ: qꝛ nõ eſtis ex ouib⁹ meis. Nõ rapiet eas quiſquã
de manu mea. Intẽti⁹ accipite. Pater me⁹ qđ dedit mi C
hi: maius eſt oĩb⁹. Quid poteſt lupus? Quid poteſt fur et
latro? Non pdũt: niſi ad interitũ p̃deſtinatos. De illis aũt
ouib⁹ de quib⁹ dicit ap̃lus. Nouit dñs qui ſunt ei⁹: ⁊ quos ij. Thi. ij.
preſciuit ipſos ⁊ p̃deſtinauit: quos aũt predeſtinauit: ipſos Rom. viij
⁊ vocauit: q̃s aũt vocauit: illos ⁊ iuſtificauit: q̃s aũt iuſtifi
cauit: ipſos ⁊ glĩficauit. De ouib⁹ iſtiſ nec lup⁹ rapit: nec fur
tollit: nec latro iterficit. Secur⁹ ẽ de nũero carũ q̃ p eis no
uit qđ dedit: ⁊ h̃ eſt qđ ait nõ rapiet eas q̃ſq; de manu mea.
Et itẽ ad patrẽ. Pr̃ me⁹ qđ dedit mihi: mai⁹ ẽ oĩb⁹. Quid
dedit filio pr̃ maius oĩb⁹: niſi vt ipſe ille eẽt vnigenit⁹ fili⁹?
Quid ẽ ḡ qđ dedit? iã erat cui daret: an gignẽdo dedit. Nã
nõ erat cui daret vt fili⁹ eẽt: aliq̃n erat: ⁊ fili⁹ nõ erat. Abſit
vt aliq̃n dñs xp̃s fuerit: ⁊ fili⁹ nõ fuerit. De nobis h̃ dici põt
Aliq̃n filij hoĩꝫ eram⁹: filij dei nõ eram⁹. Nos eñ filios dei
grã fecit: illũ natura qꝛ nõ nat⁹ ẽ. Et nõ ẽ vt dicas: nõ erat
anteq̃ꝫ nat⁹ erat. Nunq; eñi nõ nat⁹ erat: q̃ pr̃i coetern⁹ erat
Qui ſapit capiat: q̃ nõ capit credat: nutriat ⁊ capiet. Verbũ
dei ſemp cũ patre: ⁊ ſemp verbũ: ⁊ qꝛ verbũ io fili⁹. Semp
ḡ fili⁹: ⁊ ſemp eq̃lis. Non eñi creſcẽdo: ſed naſcẽdo eq̃lis ẽ.
Qui ſemp nat⁹ ẽ de pr̃e fili⁹ de deo de⁹: de eterno coetern⁹
Pater aũt nõ de filio de⁹: fili⁹ de pr̃e de⁹. Ideo pater filio
gignẽdo dedit vt de⁹ eẽt. Gignẽdo dedit vt ſibi coetern⁹
eẽt. Gignẽdo dedit vt eq̃lis eẽt. Hoc eſt qđ maius ẽ oĩb⁹
quõ vita fili⁹/⁊ habẽs vitã fili⁹; qđ hꝫ hoc eſt. Tu alid es/
aliud habes. (Verbi grã) Habes ſapientiã. Nunq̃d tu es
ipa ſapiẽtia? Deiq; qꝛ nõ es tu ipſe qđ habes: ſi amiſeriſ qđ
habes: reddis vt nõ habeas. Et aliq̃n reſumis: aliq̃n amit
tis quõ ocul⁹ nr̃ nõ in ſeipſo hꝫ inſeꝑabiliter lucẽ: aperit et
capit: claudit ⁊ amittit. Nõ ſic ẽ de⁹ dei fili⁹: nõ ſic eſt vbũ
pr̃is: nõ ſic ẽ vbũ qđ nõ ſanãdo trãſit: ſꝫ naſcẽdo mãet. Sic
hꝫ ſapientiã: vt ipſe ſit ſapiẽtia, faciatq; ſapiẽtes. Sic hꝫ vi
tã: vt ſit ipſe vita: faciatq; viuẽtes. Hoc ẽ qđ maius ẽ oĩb⁹.
Attẽdit iohẽs ipſe euãgeliſta celũ ⁊ terrã volẽs dicere de
filio dei. Attẽdit ⁊ tranſcẽdit. Cogitauit ſupra celũ/milia
exercit⁹ angeloꝝ/cogitauit ⁊ trãſcẽdit vniuerſa. Sicut aq̃
la nubes: ſic ſua mẽte creaturã/trãſcẽdit magna oĩa: puẽit
ad illũ qđ maius ẽ oĩb⁹/⁊ dixit. In p̃ncipio erat vbũ. Sꝫ Ioh. j.
qꝛ ille cui⁹ ẽ vbũ nõ eſt de vbo/vbũ aũt de illo cui⁹ ẽ vbũ: D
iõ ait. Qđ dedit mihi pr̃ mai⁹ ẽ oĩb⁹. i. vt ſim vbũ ei⁹ vt ſim
vnigenit⁹ fili⁹ ei⁹/vt ſim ſplẽdor lucis ei⁹: maius eſt oĩbus
Ideo nemo rapit inq̃t oues meas de manu mea. Neo põt
rape de manu pr̃is mei. De mãu mea: ⁊ de manu pr̃is mei
Quid ẽ hoc: nemo rapit de manu mea: ⁊ nemo rapit de ma
nu patris mei? Vtrũ vna man⁹ eſt pr̃is ⁊ filij: an forte ipſe
fili⁹ man⁹ eſt pr̃is ſui? Si manũ itelligam⁹ poteſtatẽ/vna
eſt patris et filij poteſtas: qꝛ vna eſt diuinitas. Si aũt ma
nũ intelligam⁹ ſicut dictũ eſt per pphetã. Et brachiũ dñi Eſaie. liij.
cui reuelatũ eſt: man⁹ patris ipſe eſt fili⁹. Qđ nõ ita dictũ ẽ
tanq̃ꝫ de⁹ habeat humanã formã ⁊ quaſi corporis mẽbra:
ſed qđ p ipm facta ſunt oĩa. Nã ſolent et hoĩes dicere ma
nus ſuas eſſe alios hoĩes: p quos faciũt qđ volũt. Aliq̃n et
ipm opus hoĩs/man⁹ hoĩs dicit/qđ fit per manũ: ſicut di
cit quiſq; agnoſcere manũ ſuã: cũ id qđ ſcripſit agnoſcit.
Cũ ergo multis modis etiã hoĩs dicat man⁹ q̃ pprie ma
nũ habet i ſui corporis mẽbriſ: quãto magis nõ vno modo
intelligẽdũ eſt cũ legit man⁹ dei cui forma corporis nulla
eſt? Ac p hoc meli⁹ hoc loco manũ patris ⁊ filij itelligim⁹
ptãtẽ pr̃is ⁊ filij. Ne forte cũ hic manũ patris ipm filiũ di
ctũ acceperim⁹: icipiat carnalis cogitatio ẽt ipſi⁹ filij q̃re
re filiũ: quẽ ſic credat xp̃i manũ. Ergo nẽo rapit de manu⁹
pr̃is mei: h̃ ẽ nẽo rapit mihi. Sed ne forte adhuc titubes:
audi q̃d ſeq̃t. Ego ⁊ pr̃ vnũ ſum⁹. Huc uſq; iudei tolera
re potuerũt. Audierũt: ego ⁊ pr̃ vnũ ſum⁹/⁊ nõ ptulerũt: et

more ſuo duri ad lapides cucurrerūt. Tulerūt lapides: vt
lapidarēt eū. Dñs q̄ nō patiebaꝛ qđ nolebat pati: et nō eſt
paſſꝰ niſi qđ volebat pati: adhuc eos lapidare cupiētes al-
loquiꝛ. [Suſtulerūt lapides iudei: vt lapidarēt illū. Rñdit
eis ieſꝰ ⁊ dixit. Multa bona opa oñdi vobis ex pr̄e meo: ꝓ
†Textus pter qđ eoꝝ opꝰ me lapidatis? †Et illi rñderunt. De bono
bꝫ rñdeñt ope nō lapidamꝰ te: ſꝫ de blaſphemia: ⁊ q̄ tu hō cū ſis facꝭ
ei iudei. te ipm deū.] Ad illud ꝟ rñderūt qđ dixerat. Ego ⁊ pr̄ vnū
ſumꝰ. Ecce iudei itellexerūt: qđ nō itelligūt arriani. Jdeo
ei irati ſunt q̄ſi ſenſerūt nō poſſe dici: ego ⁊ pr̄ vnū ſumꝰ: ni
ſi vbi eq̄litas eſt pr̄is ⁊ filij. Dñs aūt videte qđ rñderit tar
dis. Uidit eos nō ferre ſplēdorē veritatis: ⁊ eos tēperauit
in ꝟbis. [Nōne ſcriptū eſt i lege vr̄a]. i. vobis data [q̄ ego
Pſ.lxxxi E dixi dij eſtis?] Deꝰ dicit ꝑ ꝓphetā in pſalmo hobꝰ. Ego
dixi dij eſtis. Et legē appellauit dñs gn̄aliter oēs illas ſcri
pturas: q̄uis alibi ſpecialiter dicat legē / a ꝓphetis eā di-
ſtinguēs: ſicuti eſt lex ⁊ ꝓphete vſq̄ ad iohannē. Et in his
Joh.xvj. duobꝰ p̄ceptis tota lex pēdet ⁊ ꝓphete. Aliq̄ñ aūt i tria di
Mat.xxij. ſtribuit eaſdē ſcripturas. Ubi ait. Oportebat iplerí oīa q̄
Lu.xxiiij. ſcripta ſunt in lege ⁊ ꝓphetis ⁊ pſalmis de me. Nunc vero
pſalmos etiā legis noīe nūcupauit. Ubi ſcriptū ē. Ego di
xi dij eſtis. [Si illos dixit deos ad q̄s ſermo dei factꝰ eſt ⁊
nō p̄t ſolui ſcriptura: quē pr̄ ſctificauit ⁊ miſit in mūdū: vos
dicitis q̄ blaſphemas: q̄ dixi filiꝰ dei ſū?] Si ſermo dei fa
ctus eſt ad hoīes vt dicerenꝛ dij: ipm ꝟbū dei qđ eſt apud
deū / quō nō ē deꝰ? Si ꝑ ſermonē dei fiūt hoīes dij: ſi ꝑtici-
pādo fiūt dij: vñ ꝑticipāt / nō eſt deus? Si calefacti quodā
mō igne ſalutari dij efficiunꝛ: vñ calefiūt nō eſt deꝰ? Si lūi
na illūinata dij ſunt: lumē qđ illuminat nō eſt deꝰ? Accedis
ad lumē ⁊ illūiaris: ⁊ iter filios dei nūeraris. Si recedis a
lumie obſcuraris: ⁊ in tenebris cōputaris. Jllud tñ lumen
nec accedit ad ſe / q̄ nō recedit a ſe. Si ꝰ vos deos facit ſer
mo dei: quō nō eſt deꝰ ꝟbū dei? Pr̄ ꝰ ſctificauit filiū ſuū: ⁊
miſit in mūdū. Forte aliq̄s dicat. Si pr̄ eū ſctificauit: ergo
aliq̄ñ nō erat ſctūs? Sic ſctificauit: quō genuit. Ut ei ſctūs
eſſet gignēdo ei dedit: q̄ ſctm̄ eū genuit. Nā ſi qđ ſctificaꝛ
ante nō erat ſanctū: quō dicimꝰ deo pr̄i / ſanctificeꝛ nomen
tuū? [Si non facio opa patris mei: nolite mihi credere. Si
aūt facio: ⁊ ſi mihi nō vultis credere opibꝰ credite: vt cogno
ſcatis ⁊ credatis: q̄ in me ē pr̄ ⁊ ego in illo.] Nō ſic dicit fi
liꝰ / in me ē pr̄ ⁊ ego in illo: quō pn̄t hoīes dicere. Si ei bene
cogitemꝰ in deo ſumꝰ: ⁊ ſi bñ viuamꝰ deꝰ i nobis ē: fidꝛles
participātes eiꝰ grām / illūinati ab ipo in illo ſumꝰ ⁊ ipe in
nobis. Sed nō ſic vnigenitꝰ filiꝰ. Jlle in pr̄e: ⁊ pr̄ i illo: tāq̄
equalis in eo cui ē eq̄lis. Deniq̄ nos aliq̄ñ poſſumꝰ dicere
in deo ſumꝰ ⁊ deꝰ in nobis: ego ⁊ deꝰ vnū ſumꝰ. Nūq̄d poſ
ſumus dicere? Jn deo es: q̄ deꝰ cōtinet te. Deꝰ eſt in te: q̄
templū dei factꝰ es. Sꝫ nūq̄d q̄ in deo es ⁊ deꝰ eſt in te: po
Joh.xiiij. tes dicere / q̄ me videt deū videt: quō vnigenitꝰ dixit / q̄ me
videt: videt ⁊ patrē. Et ego ⁊ pr̄ vnū ſumꝰ? Agnoſce ꝓpriū
Johan.x. deū: ⁊ munꝰ ſerui. Propriū dñi eſt eq̄litas pr̄is. Munꝰ ſui
eſt ꝑticipatio ſaluatoris. [Querebāt ergo eū apphēdere.]
Utinā apphēderēt: ſꝫ credēdo ⁊ intelligēdo: nō ſeuiēdo et
occidēdo. Nā mō ſr̄es mei q̄ñ talia loquor iſirmus fortia:
paruꝰ magna / fragilis ſolida / ⁊ vos tāq̄ ex eadē maſſa vñ
ſum ⁊ ego ipe q̄ vobis loq̄r: ſi lͦ oēs apphēdere volumꝰ xp̄ꝫ
Quid eſt apphēdere? Jntellexiſti / apphēdiſti: ſed nō ſic iu
dei. Tu apprehēdiſti vt habeas: illi apprehēdere volebāt
vt nō haberēt. Et q̄ ſic volebāt apphendere: qđ eis fecit?
[Exijt de manibꝰ eoꝝ.] Nō eū apphēderūt: q̄ manꝰ fidei
nō habuerūt. Uerbū caro factū ē: ſꝫ nō erat verbo magnū
eijcere carnē ſuā de manibꝰ carnis. Mēte ꝟbū apphēdere
hoc eſt xp̄m recte apphēdere. Et abijt iterū trās iordanē:
in eū locū vbi erat iohānes baptizās p̄mū: ⁊ māſit ibi. Et
multi venerūt ad eū: ⁊ dicebāt: q̄ iohannes q̄dē ſignū fecit
nullū.] Meminiſtis vobis dictū de iohāne: q̄ lucerna erat
⁊ diei teſtioniū ꝑhibebat. Quid ē iſti apud ſe dixerūt. Jo-
hānes ſignū fecit nullū? Nullū ſiq̄nt miraculū oñdit iohā
nes. Nō demōia fugauit. Nō expulit febrē: nō cecos illūia
uit: nō mortuos ſuſcitauit: nō tot milia hoīm de q̄nq̄ vel ſe
ptē panibꝰ pauit: nō ſupra mare ambulauit. Nō vētis ⁊ flu
ctibus imperauit: nihil hoꝝ fecit iohānes. Et totū quicq̄d
dicebat: huic teſtimoniū ꝑhibebat. Per lucernā veniamꝰ
ad diem. Johannes nullū ſignum fecit. [Oīa aūt quecūq̄
dixit iohannes de hoc: vera erāt.] Ecce quid apprehende-
runt. Nō quomodo iudei volebāt apprehendere diſceden
tem: apprehēderunt iſti permanētem. Deniq̄ quid ſequiꝛ.
[Et multi crediderunt in eum.]

Tractatus.xlix.

Capi.xj. ¶Erat aūt q̄dā lāguēs lazarꝰ a bethania: de ca-
ſtello marie ⁊ marthe ſoroꝝ eiꝰ. Maria aūt erat
q̄ vnxit dñm vnguēto: ⁊ exterſit pedes eiꝰ capil-
lis ſuis cuiꝰ fr̄ lazarꝰ iſirmabaꝛ. Miſerūt ergo ſo
rores eiꝰ ad deū dicētes. Dñe: ecce quē amas iſir
maꝛ. Audiēs aūt ieſꝰ dixit eis. Jnfirmitas hec nō
eſt ad mortē ſed ꝓ glīa dei. vt glorificeꝛ filiꝰ dei ꝑ
eā. Diligebat aūt ieſꝰ marthā / et ſororē eiꝰ mariā
⁊ lazarū vt ergo audiuit q̄ iſirmabaꝛ. Tūc q̄dē
māſit in eodē loco duobꝰ diebꝰ. Deinde poſt hec
dicit diſcipulis ſuis. Eamꝰ in iudeā iterū. Dicūt
ei diſcipuli. Rabbi: nūc q̄rebāt te iudei lapidare:
⁊ iterū vadis illuc. Rñdit ieſꝰ. Nōne duodeci ſūt
hore diei? Si q̄s ābulauerit in die nō offendit: q̄
lucē huiꝰ mūdi videt. Si aūt ābulauerit in nocte
offēdit: q̄ lux nō eſt in eo. Hec ait ⁊ poſt hec dicit
eis. Lazarꝰ amicꝰ nr̄ dormit: ſed vado vt a ſōno
exſuſcitē eū. Dixerūt ergo diſcipuli eius. Dñe: ſi
dormit ſaluꝰ erit. Dixerat aūt ieſꝰ de morte eiꝰ: il
li aūt putauerūt q̄ de dormitiōe ſomni diceret.
Tūc ergo ieſꝰ dixit eis manifeſte. Lazarꝰ mortuꝰ
eſt: ⁊ gaudeo ꝓpter vos vt credatis q̄ñ nō eram
ibi: ſꝫ eamꝰ ad eū. Dixit ergo thomas q̄ dr̄ didi-
mus ad cōdiſcipulos. Eamꝰ ⁊ nos: ⁊ moriamur
cū eo. Uenit itaq̄ ieſꝰ: et iuenit eū q̄ttuor dies iā
in monumēto habentē. Erat aūt bethania iuxta
hieroſolimā q̄ſi ſtadijs q̄ndecim. Multi aūt ex iu-
deis venerāt ad marthā ⁊ mariā vt ꝯſolarenꝛ eaſ
de fr̄e ſuo. Martha ergo vt audiuit q̄ ieſus venit
occurrit illi: maria aūt domi ſedebat. Dixit ergo
martha ad ieſū. Dñe ſi fuiſſes hic fr̄ meꝰ ñ fuiſſet
mortuꝰ. Sꝫ ⁊ nūc ſcio: q̄ q̄cūq̄ popoſceris a deo
dabit tibi deꝰ. Dicit illi ieſꝰ. Reſurget fr̄ tuꝰ. Dicit
ei martha. Scio q̄ reſurget in reſurrectiōe in no
uiſſio die. Dicit ei ieſꝰ. Ego ſū reſurrectio ⁊ vita:
q̄ credit in me ēt ſi mortuꝰ fuerit viuet: ⁊ oīs q̄ vi-
uit ⁊ credit in me: nō morieꝛ in eternū. Credis h̄.
Ait illi. Utiq̄ dñe. Ego credidi q̄ tu es xp̄s filiꝰ
dei q̄ in hūc mūdū veniſti. Et cū hec dixiſſet abijt
⁊ vocauit mariā ſororē ſuā ſilētio dicens. Magr̄
adeſt ⁊ vocat te. Jlla vt audiuit ſurgit cito: ⁊ ve-
nit ad eū. Nondū ei venerat ieſꝰ in caſtellū ſꝫ erat
adhuc in illo loco vbi occurrerat ei martha. Ju-
dei ergo q̄ erāt cū ea i domo ⁊ ꝯſolabanꝛ eā cū vi
diſſēt mariā q̄ cito ſurrexit ⁊ exijt: ſecuti ſunt eā
dicētes: q̄ vadit ad monumētū vt ploret ibi. Ma-
ria ergo cū veniſſet vbi erat ieſꝰ: vidēs eū cecidit
ad pedes eiꝰ ⁊ dixit ei. Dñe ſi fuiſſes hic ñ fuiſſet
mortuꝰ fr̄ meꝰ. Jeſꝰ ergo vt vidit eā plorātē / ⁊ iu-
deos q̄ venerāt cū ea plorātes ifremuit ſpū ⁊ tur
bauit ſeipꝫ ⁊ dixit. Ubi poſuiſtis eū? Dicūt ei. dñe
veni ⁊ vide. Et lachrymatꝰ ē ieſꝰ. Dixerūt ergo iu
dei. Ecce quō amabat eū. Quidā aūt ex ipis dixerūt
Nō poterat hic q̄ apuit oculos ceci nati facere vt
hic nō moreteꝛ. Jeſus ergo rurſum fremēs in ſe-

metipſo venit ad monumẽtũ. Erat aũt ſpelũca: ⁊ lapis ſuppoſitꝰ erat ei. Ait ieſꝰ. Tollite lapidẽ. Dicit ei martha ſoror eiꝰ q̄ mortuꝰ fuerat. Dñe iã fetet: q̄triduanꝰ eñi eſt. Dicit ei ieſꝰ. Nõne dixi tibi: qm̄ ſi credideris videbis gloriã dei? Tulerũt ergo lapidẽ. Jeſꝰ aũt eleuatꝫ ſurſum oculis dixit Pater grãs ago tibi qm̄ audiſti me. Ego ãt ſciebã q2 ſemꝑ me audis: ſed ꝓpter pplm̄ q̄ circũſtat dixi: vt credãt q2 tu me miſiſti. Hec cum dixiſſet voce magna clamauit. Lazare veni foras. Et ſtatim ꝓdijt q̄ fuerat mortuꝰ ligatꝰ manꝰ ⁊ pedes inſtitis: ⁊ facies illiꝰ ſudario erat ligata. Dixit eis ieſus. Soluite eũ ⁊ ſinite abire. Multi ergo ex iudeis q̄ venerãt ad mariã ⁊ marthã ⁊ viderãt q̄ fecit crediderũt in eũ. Quidã aũt ex ipſis abieſt ad phariſeos: ⁊ dixerũt eis q̄ fecit ieſꝰ. Collegerunt ergo põtifices ⁊ phariſei ↄciliũ / ⁊ dicebãt. Quid facimꝰ. Q2 hic hõ mlta ſigna facit Si dimittimꝰ eũ ſic oẽs credẽt in eũ. Et veniẽt romani / ⁊ tollẽt nr̃m locũ ⁊ gentẽ. Unꝰ aũt ex ipſis cayphas nõie cũ eſſet põtifex anni illiꝰ: dixit eis. Uos neſcitis q̄cq̄ nec cogitatis: q2 expedit vobis vt vnus moriat̃ hõ ꝓ pplo: ⁊ nõ tota gens ꝑeat. Hoc aũt a ſemetipõ nõ dixit: ſed cũ eſſet põtifex anni illiꝰ prophetauit: q2 ieſus moriturꝰ erat ꝓ gente. Et non tm̃ ꝓ gẽte: ſed vt filios dei q̄ erãt diſꝑſi cõgregaret in vnũ. Ab illo ergo die cogitauerũt vt iterficerẽt eũ. Jeſꝰ ergo iã nõ in palã ãbulabat apud iudeos ſed abijt in regionẽ iuxta deſertũ i ciuitatẽ q̄ dicit̃ effrem ⁊ ibi morabat̃ cũ diſcipulis ſuis.

B Inter oĩs miracula q̄ fecit dñs nr̃ ieſus xp̃s: lazari reſurrectio ꝓcipue ꝓdicat̃. Sꝫ ſi attẽdamꝰ q̄s fecerit: delectari debemꝰ potiꝰ q̄ꝫ mirari. Ille ſuſcitauit hoĩem: q̄ fecit hoĩem. Ipe eſt ei vnicꝰ patris: ꝑ quẽ ſicut noſtis fctã ſunt oĩa. Si ḡ ꝑ illũ fctã ſũt oĩa q̄d mirũ eſt ſi reſurrexit vnꝰ ꝑ illũ: cũ tot q̄tidie naſcant̃ ꝑ illũ? Plus eſt hoĩes creare: q̄ꝫ reſuſcitare. Dignatꝰ eſt tñ et

Joh. xxi. creare ⁊ reſuſcitare. Creare oẽs: reſuſcitare quoſdã. Nã cũ multa feciſſet dñs ieſꝰ: nõ oĩa ſcp̃ta ſunt: ſicut idẽ ipe ſctũs euãgeliſta teſtat̃: multa dñm xp̃m ⁊ dixiſſe ⁊ feciſſe q̄ ſcp̃ta nõ ſunt. Electa ſũt aũt q̄ ſcriberent̃: q̄ ſaluti credẽtiũ ſufficere videbant̃. Audiſtis eni: q2 dñs ieſꝰ mortuũ ſuſcitauit. Sufficit tibi vt ſcias: q2 ſi vellet oẽs mortuos ſuſcitaret. Et h̄ q̄dẽ ſibi ad finẽ ſcl̃i reſeruauit. Nã quẽ audiſtꝫ magno miraculo q̄triduanũ mortuũ ſuſcitaſſe de ſepulchro: veniet

Joh. v. hora ſicꝫ ipe ait qñ oẽs q̄ ſũt in monumẽtis audiẽt vocẽ eiꝰ ⁊ ꝓcedẽt. Reſuſcitauit putẽtẽ: ſꝫ tñ in cadauere putẽte / adhuc erat forma mẽbrorꝫ. Ille in nouiſſio die ad vnã vocẽ: cineres eſt redacturꝰ in carnẽ. Sꝫ oportebat vt mõ aliq̄ faceret q̄bꝰ datis velut ſue ꝟtutis idicijs: credamꝰ in eũ: ⁊ ad illã reſurrectionẽ ꝑparemur: q̄ erit ad vitã nõ ad iudiciũ. Ita q̄ppe ait. Ueniet hora: qñ oẽs q̄ in monumẽtis ſũt audiẽt vocẽ eiꝰ: ⁊ ꝓcedẽt q̄ bona fecerũt ad reſurrectionẽ vite: q̄ ma

B la egerũt ad reſurrectionẽ iudicij. ¶ Tres tñ a dño reſuſcitatos mortuos: in euãgelio legimꝰ. Et forte non fruſtra. Dñi q̄ppe fctã: nõ ſunt tm̃mõ fctã ſed ſigna. Si ḡ ſũt ſigna: ꝑter id q̄ mira ſunt aliq̄d ꝑfecto ſignificãt. Quorꝫ factorꝫ ſignificationẽ iuenire aliquãto eſt opoſius: q̄ꝫ ea legere vel audire. Admirãtes audiebamꝰ: tãq̄ꝫ magni miracl̃i ſpectaculo añ nr̃os oculos ↄſtituto: cũ euãgeliũ legeret̃ queadmodũ reuixerit lazarꝰ. Si attẽdamus mirabiliora opa xp̃i: oĩs q̄ credit reſurgit. Si attẽdamꝰ oẽs ⁊ itelligamꝰ deteſtabiliores mortes: oĩs q̄ peccat morit̃. Sꝫ mortẽ carnis oĩs hõ timet: mortẽ aĩe pauci. Pro morte carnis q̄ ſine dubio q̄nq̄ꝫ vẽtura eſt curãt oẽs ne veniat. ide eſt q̄d laborãt. Laborat ne moriat̃ hõ moriturꝰ: ⁊ non laborat ne peccet hõ ieternũ victurꝰ: ⁊ cũ laborat ne moriat̃: ſine cã laborat. Id eñ agit vt multũ mors differat̃: nõ vt euadat̃. Si ãt peccare nolit: nõ laborabit ⁊ viuet in eternũ. O ſi poſſemꝰ excitare hoĩes mortuos: ⁊ cũ ipſis pariter excitari: vt tales eſſemꝰ amatores vite ꝑmanẽtis: q̄les ſunt hoĩes amatores vite fugiẽtis Quid nõ facit hõ ſub mortis ꝑiculo cõſtitutꝰ? Gladio ipẽdẽte ceruicibꝰ ꝓdiderũt hoĩes q̄cq̄d ſibi vñ viuerẽt reſeruabãt. Quis nõ ↄtinuo ꝓdidit ne ꝑcuteret̃? E: poſt ꝓditionẽ fortaſſe ꝑcuſſꝰ ẽ. Quis nõ vt viueret ↄtinuo ꝑdere voluit vñ viueret: eligẽs vitã mẽdicãtẽ quã celerẽ mortẽ? Cui dctm̃ eſt / nauiga ne moriaris: ⁊ diſtulit? Cui dictũ eſt: labora ne moriaris: ⁊ piger fuit? Leuia deꝰ iubet vt i eternũ viuamꝰ: ⁊ obedire negligimꝰ. Nõ tibi deꝰ dicit: ꝑde q̄cq̄d hẽs vt viuamꝰ exiguo tp̃e i labore ſollicitꝰ: ſꝫ da paupi vñ hẽs vt viuas ſemꝑ ſine labore ſecurꝰ. Accuſãt nos amatores vite tẽporalis: quã nec cũ volũt nec quãdiu volũt hñt. ⁊ nos inuicẽ nõ accuſamꝰ. tã pigri / tã tepidi / ad capeſſẽdã vitã eťnã.

Quã ſi voluerimꝰ hẽbimꝰ: cũ habuerimꝰ ñ amittemꝰ. Hãc C
ſũt mortẽ quã timemꝰ: etiã ſi noluerimꝰ hẽbimꝰ. Si ḡ dñs
magna ſua grã ⁊ magna ſua mĩa aĩas ſuſcitat ne moriant̃
ieternũ: bñ itelligimꝰ tres illos mortuos q̄s in corꝑibꝰ ſu: Cõcordat
ſcitauit. aliq̄d ſignificare: ⁊ figurare de reſurrectiõibꝰ aĩarꝫ de pe. di. ij
q̄ fiũt ꝑ fidẽ. Reſuſcitauit filiã archiſinagogi adhuc in do: ſicut tribꝰ
mo iacẽtẽ. Reſuſcitauit iuuenẽ filiũ vidue. extra portã ci: Mat. ix.
uitatis elatũ. Reſuſcitauit lazarũ ſepultũ q̄triduanũ. In: Lu. vij.

tueat̃ q̄ſq̄ꝫ aĩam ſuã: ſi peccat / morit̃. Pctm̃ mors eſt aĩe. Sꝫ aliqñ in cogitatiõe peccat̃. Delectauit q̄d malũ eſt: ↄſẽſiſti / peccaſti: ↄſenſio illa occidit te. Sꝫ intꝰ eſt mors: q2 cogitatũ malũ nõdũ ꝓceſſit ad factũ. Talẽ aĩam ſuſcitare ſe ſignificãs dñs: reſuſcitauit illã puellã q̄ nõdum erat foras elata: ſꝫ q2 in domo mortua iacebat: q̄ſi pctm̃ latebat. Si ãt nõ ſolũ male delectatiõi ↄſenſiſti: ſꝫ et ipm̃ malũ feciſti: q̄ſi mortuũ tuũ extra portã tuliſti. Iã foris es: ⁊ mortuꝰ elatꝰ es. Tñ ⁊ ipꝫ dñs reſuſcitauit: ⁊ reddidit vidue mr̃i ſue. Si peccaſti / peniteat te / ⁊ reſuſcitet te dñs: ⁊ reddet te eccleſie mr̃i tue. Tertiꝰ mortuꝰ / lazarꝰ eſt. Genꝰ mortis imane: mala ↄſuetudo appellat̃. Aliud ẽ eĩ peccare: aliud peccãdi cõſuetudinẽ facere. Qui peccat ⁊ ↄtinuo corrigit̃ cito reuiuiſcit: q2 nõdũ eſt iplicatꝰ / ↄſuetudine nõ eſt ſepultꝰ. Qui aũt peccare ↄſueuit: ſepultꝰ ẽ. Et bñ de illo dr̃ / fetet. Incipit eñ habere peſſimã famã: tãq̄ꝫ odorẽ teterrimũ. Tales ſũt oẽs aſſueti ſcelerĩbꝰ: ꝑditis moribꝰ. Dicis eĩ: noli facere. Qñ te audit: quẽ terra ſic ꝑmit: ⁊ tabe corrũpit̃: ⁊ mole cõſuetudinis ꝑgrauat̃: nec ad ipm̃ tñ reſuſcitãdũ: minor fuit virtꝰ xp̃i Nouimꝰ / videmꝰ q̄tidie / videmꝰ hoĩes peſſima ↄſuetudie ꝑmutata viuere melꝰ: q̄ꝫ viuãt q̄ reꝑhẽdebãt. Deteſtabarꝫ hoĩem. Ecce ipa ſoror lazari ſi tñ ipa eſt q̄ pedes dñi vnxit vnguẽto ⁊ terſit capillis ſuis q̄s lauerat lachrymis: meliꝰ ſuſcitata ẽ q̄ꝫ fr̃ eiꝰ. De magna male ↄſuetudinis mole eſt liberata. Erat eĩ famoſa peccatrix: ⁊ de illa dictũ eſt. Dimit: Lu. vij.
tunt̃ ei pctã multa: qm̄ dilexit multũ. Uidemꝰ multos / nouimꝰ multos: nemo deſpet: nemo de ſe ꝑſumat: ⁊ deſperare malũ ẽ / ⁊ de ſe ꝑſumere. Sic noli deſpare: vt eligas de q̄ debeas ꝑſumere. Ergo dñs ⁊ lazarꝫ ſuſcitauit. Audiſtꝫ q̄lẽ. i. q̄d ſignificet lazari reſurrectio. Legamꝰ itaq̄ꝫ iã ⁊ qm̄ mlta in hac lectiõe manifeſta ſũt: expoſitionẽ i ſinglis nõ q̄ramꝰ
vt neceſſaria ꝑtractemꝰ. [Erat ãt q̄dã lãguẽs lazarꝰ a be: D
thania: de caſtello marie ⁊ marthe ſororꝫ.] In ſuꝑiori lectio Ca. xi.
ne meminiſtis q̄ dñs exiẽs de manibꝰ eorꝫ q̄ lapidare illũ voluerãt: diſceſſit trãs iordanẽ: vbi iohannes baptizabat. Ibi ḡ dño ↄſtituto ĩfirmabat̃ in bethania lazarꝰ: q̄d caſtellũ erat ꝓximũ hieroſolumis. [Maria aũt erat: q̄ vnxit dñm vnguẽto: ⁊ extersit pedes eiꝰ capillis ſuis cuiꝰ fr̃ lazarꝰ ĩfirmabat̃.] Miſerũt ḡ ſorores eiꝰ ad eũ dicẽtes.] Iã intelligimus q̄ miſerũt: vbi erat ieſꝰ qm̄ abſẽs erat trãs iordanẽ ſcꝫ Miſerũt ad dñm nũciantes q̄ egrotaret fr̃ eorꝫ: vt ſi dignaret̃ veniret: ⁊ eũ ab egritudine liberaret. Ille diſtulit ſanare: vt poſſit r̃ſuſcitare. Quid ḡ nũciauerũt ſorores eiꝰ. [Dñe ecce quẽ amas ĩfirmat̃.] Nõ dixerũt veni. Amãti eñ tm̃mõ nũciandũ fuit. Nõ auſe ſunt dicere veni ⁊ ſana: nõ auſe ſunt dicere ibi iube: ⁊ h̄ fiet. Cur ei nõ ⁊ iſte: ſi fides illiꝰ cẽturio:
nis inde laudat̃? Ait ei. Nõ ſum dignꝰ vt itres ſub tectum Mat. viij.
meũ: ſed tm̃ dic ꝟbo: ⁊ ſanabit̃ puer meꝰ. Nihil horꝫ iſte: ſꝫ tm̃mõ: dñe ecce quẽ amas ĩfirmat̃. Sufficit ei vt nouerꝫ: nõ

aſh amas ⁊ deſeris. Dicit aliquis. Quomodo per lazarum
peccator ſignificabatur:⁊ a domino ſic amabatur? Audiat
cum dicentē. Non eñ veni vocare iuſtos: ſed peccatores.
Si eñ peccatores deus non amaret : de celo ad terrā non
deſcenderet. ⌊Audiens autem ieſus: dixit eis. Infirmitas
hec nō eſt ad mortē:ſed ꝓ gloria dei:vt glorificet̄ filiꝰ dei.⌋
Talis glorificatio ipſius non ipſum auxit:ſed nobis ꝓfuit
Hoc eſt ergo quod ait. Non eſt ad mortem:qꝛ ⁊ ipſa mors
non erat ad mortem:ſed potius ad miraculum : quo facto
crederent homines in chriſtum:⁊ vitarent veram mortem
Sane videte:quē admodum tanꝗ ex obliquo dñs deum ſe
dixit:ꝑpter quoſdam qui negāt filium deū eſſe. Nam ſunt
heretici qui hoc negant qđ filius dei non ſit deus. Ecce au
diant. Infirmitas hec(inquit)non eſt ad mortē:ſed ꝓ glo⸗
ria dei. Qua gloria? Cuius dei? Audi quod ſequit̄: vt glo⸗
rificetur filius dei. Infirmitas ergo hec nō eſt ad mortem
ſed pro gloria dei:vt glorificetur filius⌊dei per eam.⌋ Per
quam? Per illam infirmitatem. ⌊Diligebat aūt dominus
ieſus martham ⁊ ſororem eius mariam ⁊ lazarū.⌋ Ille lan
guēs:ille triſtis:omnes dilecti:ſed diligebat eos ⁊ languē
tium ſaluator:immo etiam mortuorū ſuſcitator: ⁊ triſtium
conſolator. ⌊Vt ergo audiuit quia infirmabatur:tunc q̄dē
manſit in eodē loco duobus diebus.⌋ Nunciauerunt ergo
illi:manſit illic ille. Tādiu tēpus ductum eſt: quouſꝗ qua⸗
triduum compleretur. Non fruſtra : niſi qꝛ forte: immo qꝛ
certe ⁊ ipſe numerus dierum intimat aliquod ſacramentū
⌊Deinde poſt hec dicit diſcipulis ſuis. Eamꝰ in iudeā ite⸗
rum⌋ vbi pene fuerat lapidatus. Qui propterea inde diſceſ
ſiſſe videbatur:ne lapidaretur. Diſceſſit eñ vt homo:ſed in
redeundo quaſi oblitus infirmitatem:oſtendit poteſtatem
Eamus(inquit)in iudeam. Deniꝗ hoc dicto : videte quē⸗
admodū diſcipuli territi fuerint. ⌊Dicūt ei diſcipuli. Rab⸗
bi. Nunc querebāt te iudei lapidare:⁊ iterum vadis illuc?
Reſpondit ieſus. Nonne duodecim ſunt hore diei?⌋ Quid
E ſibi vult iſta reſponſio? Illi dixerūt. Modo te lapidare vo
lebant iudei:⁊ iterū illuc vadis vt te lapident. Et dominꝰ.
Nōne duodecim hore ſunt diei? ⌊Si quis ambulauerit in
die non offendit:quia lucem huius mundi videt. Si autem
ambulauerit in nocte offendit:qꝛ lux non eſt in eo.⌋ De die
quidem locutus eſt:ſed in noſtra intelligentia quaſi adhuc
nox eſt. Inuocemus diem vt expellat noctem ⁊ cor lumine
illuſtret. Quid eñ dñs dicere voluit? Etum mihi videtur
q̄tum ſubiicet altitudo ꝓfunditaſꝗ ſententie:redarguere
voluit illorum dubitationē:⁊ infidelitatem. Voluerunt ei
conſilium dare dño ne moreretur:qui venerat mori ne ipſi
morerent̄. Sic etiam quodam alio loco:petrus ſanctus di
ligens dominū:ſed adhuc non plene intelligēs curveniſſet
timuit ne moreretur: ⁊ vite diſplicuit:id eſt ipſi dño. Nam
cū indicaret diſcipulis qđ eſſet hieroſolimis paſſurus a iu⸗
Mat. xvj. deis:reſpōdit petrus inter ceteros ⁊ ait. Abſit a te domine
propitius tibi eſto:nō fiet illud. Et ꝯtinuo dñs. Redi poſt
me ſathanas:non eñ ſapis que dei ſunt: ſed que hominum
Et paulo ante confitens dñm laudem meruerat. Audierāt
eñ. Beatus es ſymon bariona:qꝛ non tibi reuelauit caro ⁊
ſanguis:ſed pater meus qui in celis eſt. Cui dixerat beatꝰ
es:illi dicit redi retro me ſathanas:qꝛ beatus a ſe non erat
Sed vnde? Quia non tibi reuelauit caro ⁊ ſanguis: ſed pa
ter meus qui in celis eſt. Ecce vnde beatus es non de tuo
ſed de meo. Non quia pater ego:ſed quia omnia que habet
pater mea ſunt. Si beatus eſt ille petrus de ipſius domini:
ſathanas de cuius? Ibi dicit. Rationem quippe reddidit
beatitudinis cū diceret. Non caro ⁊ ſanguis tibi reuelauit
hoc:ſed pater meus q̄ in celis eſt. Hec eſt cauſa beatitudi⸗
nis tue. Qđ vero dixit/redi poſt me ſathanas:audi etiā hu
ius rei cauſam. Non eñ ſapis que dei ſunt:ſed que ſunt ho
minis. Nemo ergo ſe palpet:de ſuo ſathanas ē:de dei bea⸗
tus eſt. Quid eſt eñ de ſuo:niſi de peccato ſuo? Tolle pec⸗
catum qđ eſt tuum:iuſticia(inquit)de meo eſt. Quid ei ha⸗
j. Cor. iiij. bes qđ nō accepiſti? Cum ergo vellent dare conſiliū homi
nes deo:diſcipuli magiſtro:ſerui dño:egroti medico:corri
puit eos ⁊ ait. Nōne duodecim hore ſunt diei? Si quis am
bulauerit in die non offendit. Me ſequimini ſi nō vultis of
fendere. Nolite mihi conciliū dare:quos a me cōſiliū opor
tet accipere. Quo ergo pertinet:nōne duodecim hore ſunt
diei? Quia vt diem ſe eſſe oſtenderet:duodecim diſcipulos
elegit. Si ego ſum(inquit)dies et vos hore:nunquid hore
diei cōſilium dant? Hore diem ſequuntur:non dies horas.
Si ergo illi hore:quid ibi iudas? Et ipſe iter duodecim ho
ras:qui ſi hora erat:lucebat. Sed dominꝰ in hoc verbo nō
ipſum iudam:ſed ſucceſſorē ipſius ꝓuidebat. Iuda enim
cadente:ſucceſſit matthias:⁊ duodenarius numerus man⸗
ſit. Non ergo fruſtra duodecim diſcipulos elegit dominꝰ
niſi qꝛ ipſe ſpiritualis eſt dies. Sequantur ergo hore diem
predicent hore diem/hore illuſtrent̄ a die: hore illuminent̄
a die:⁊ per horarū predicationem credat mūdus in diem.
¶ Hoc ergo ait de compendio. Me ſequimini:ſi non vultis F
offendere. ⌊Et poſt hec dicit eis. Lazarus amicus noſter
dormit:ſed vado vt a ſomno excitem eum.⌋ Verum dixit:
ſororibus mortuus erat:domino dormiebat. Hominibus mor
tuus erat:qui eum ſuſcitare non poterant. Nā dominus tā
ta eum felicitate excitabat de ſepulchro:quāta tu non exci⸗
tas dormientem de lecto. Ergo ſcḋm potentiam ſuam dixit
dormientem:quia ⁊ alij mortui dicti ſunt in ſcripturis ſepe
dormientes:ſicut apoſtolus dicit. De dormientibus autē Theſ. iiij.
nolo vos ignorare fratres:vt nō cōtriſtemini ſicut ⁊ ceteri
qui ſpem non habent. Ideo ⁊ ipſos dormientes appellauit
qꝛ reſurrecturos prenunciauit. Dormit ergo omnis mortu
us:⁊ bonus ⁊ malus. Sed quomodo intereſt in ipſis q̄ quo
tidie dormiunt ⁊ exurgunt.quid q̄ſꝗ videat in ſomnis:alij
ſentiunt leta ſomnia:alij torquētis ita vt euigilās dormire
timeat ne ad ipſa iterum redeat:ſic vnuſquiſꝗ hominū cū
cauſa ſua dormit/cum cauſa ſua ſurgit: ⁊ intereſt quali cu⸗
ſtodia quiſꝗ recipiat̄/ad iudicem poſtea ꝑducēdus. Nā
⁊ receptiones in cuſtodia pro meritis cauſarū adhibentur
Alios iubentur cuſtodire lictores/humano ⁊ miti officio/
atꝗ ciuili. Alij tradunt̄ optionibus:alij mittunt̄ in carcerē
⁊ in ipſo carcere non omnes ſed ꝓ meritis cauſarū/in ima
carceris contrudunt̄. Sicut ergo diuerſe cuſtodie agentiū
in officio:ſic diuerſe cuſtodie mortuorum/⁊ diuerſa merita
reſurgentium. Receptus eſt pauper: receptus eſt et diues. Luce. xvj.
Sed ille in ſinu abrae:ille vbi ſitiret ⁊ guttam nō inueniret.
Habent ergo oēs anime:vt ex hac occaſione iſtruam cha⸗
ritatem veſtram:habent oēs anime cum de ſeculo exierint
diuerſas receptiones ſuas:habent gaudiū boni:⁊ mali tor
menta. Sed cū facta fuerit reſurrectio ⁊ bonorum gaudiū iiij. ſen. di.
amplius erit:⁊ malorū tormenta grauiora: quādo cum cor xlv. ca. j.
pore torquebunt̄. Recepti ſunt in pace ſancti patriarche/
ꝓphete/apoſtoli/martyres/boni fideles: omnes tñ adhuc
in fine recepturi ſunt quod ꝓmiſit deus. Promiſſa eñ eſt
reſurrectio etiam carnis/mortis conſummatio/ vita eter⸗
na cum angelis:hoc oēs ſimul accepturi ſumus. Nam re⸗
quiem que continuo poſt mortem dat̄ : ſi ea dignꝰ eſt:tunc
accipit quiſꝗ cū moritur. Priores acceperūt patriarche
videte ex quo requieſcūt. Poſteriores prophete/recentes
apoſtoli/multo recētiores ſancti martyres: quotidie boni
fideles. Et alij in iſta requie tam diu ſunt:alij non tam diu:
alij paucioribus annis:alij recenti tempore. Cum vero ab
hoc ſomno euigilabunt:ſimul omnes quod ꝓmiſſum eſt ac
cepturi ſunt. Lazarus amicus noſter dormit: ſed vado vt
a ſomno excitem eum. ⌊Dixerunt ergo diſcipuli.⌋ Quomō G
intellexerunt:ſic reſponderunt. ⌊Domine ſi dormit ſaluus
erit.⌋ Solet eñ eſſe ſomnus egrotantiū : ſalutis indicium.
⌊Dixerat autem ieſus de morte eius:illi autem putauerūt
qđ de dormitiōe ſomni diceret. Tunc ergo dixit eis ieſus
manifeſte.⌋ Subobſcure eñ dixerat dormit. Ait ergo mani
feſte.⌊ Lazarus mortuus eſt:⁊ gaudio ꝑpter vos vt creda
tis quia non eram ibi.⌋ Sed ſcio qꝛ mortuus eſt. Eger eñ
non mortuus fuerat nunciatus. Sed quid lateret eum qui
creauerat:et ad cuius manus anima morientis exierat?
Hoc eſt quod ait. Gaudeo propter vos vt credatis qꝛ non
ibi eram:vt iam inciperent admirari :quia dominꝰ potuit
dicere mortuum:quod nec viderat,nec audierat. Ubi ſane
meminiſſe debemus:quod adhuc etiam ipſorum diſcipulo
rum qui in eū crediderant miraculis edificabatur fides.
Non vt ea q̄ nō erat eſſe inciperet:ſed vt ea que iā eſſe cepe
rat/creſceret:q̄uis tali verbo vſus ſit:q̄ſi tunc credere inci
perent. Non eñ ait. Gaudeo propter vos vt fides veſtra
augeatur/ſiue firmetur: ſed ait vt credatis. Quod intelli⸗

gendũ eſt:vt amplꝰ robuſtiuſqꝫ credatis.⌊ Sed eamus ad
eũ. Dixit ergo thomas q̃ dicit̃ didimꝰ ad cõdiſcipulos. Ea
mus ⁊ nos:⁊ moriamur cũ illo. Venit itaqꝫ ieſus ⁊ inuenit
eũ quattuor dies iã in monumẽto habentẽ.⌋ De quattuor
diebꝰ multa quidẽ dici poſſunt:ſicut ſe habẽt obſcura ſcri-
pturaꝝ:q̃ ꝓ diuerſitate intelligentiũ multos ſenſus pariũt.
Dicamꝰ ⁊ nos:quid nobis videat̃ ſignificare mortuꝰ qua-
triduanus. Quomodo eñ in illo ceco intelligimus quodã
modo humanum genꝰ:ſic forte ⁊ in iſto mortuo: multos in
tellecturi ſumus. Diuerſis eñ modis vna res ſignificari po
teſt. Homo quando naſcitur:iam cũ morte naſcitur: q: de
Rom. v. adam peccatũ trahit. Unde dicit apoſtolus. Per vnũ ho
minem peccatũ intrauit in mundũ/⁊ per peccatum mors:⁊
ita omnes homines pertranſijt: in quo omẽs peccauerunt.
Ecce habes vnũ diem mortis: qḋ homo trahit de mortis
ꝓpagine. Deinde creſcit:incipit accedere ad rationales an
nos vt legẽ ſapiat naturalẽ:quã oẽs habent in corde fixã.
Tho. iiij. Qḋ tibi nõ vis:alij ne feceris. Nunq̃d hoc de paganis di-
citur:⁊ non in natura ipſa quodãmodo legitur? Furtũ vis
pati? Utiqꝫ nõ vis. Ecce lex in corde tuo. Quod nõ vis pa
ti:facere noli. Et hanc legẽ tranſgrediuntur homines. Ec
ce alter dies mortis. Data eſt lex etiam diuinitus : ꝑ famu-
Exo. xx. lum dei moyſen. Dictũ eſt illic. Non occides/ nõ mechabe
ris/non falſum teſtimoniũ dices/honora patrẽ ⁊ matrem/
non cõcupiſces rem proximi tui. Ecce lex ſcripta eſt:⁊ ipſa
Mat. iij. cõtemnitur. Ecce tertius dies mortis. Quid reſtat? Venit
⁊ euangeliũ:predicatur regnũ celorum : diffamatur vbiqꝫ
chriſtus:minatur gehenna/ vita promittitur eterna: et ipſũ
contemnitur. Tranſgrediunt̃ homines euangelium. Ecce
quartus dies mortis. Merito iam fetet. Nũquid ⁊ talibus
Textꝰ hꝫ negãda eſt miſericordia? Abſit. Etiam ad tales dominꝰ
Erat autẽ excitãdos:non dedignatur accedere.⌊ Multi autem ex iu
bethania deis venerant ad marthã ⁊ mariam: vt conſolarentur eas
iuxta hie de fratre ſuo. Martha ergo vt audiuit:quia dñs venit:oc-
roſolimã currit illi. Maria autẽ domi ſedebat. ¶ Dixit ergo martha
q̃ſi ſtadijs ad ieſum. Dñe ſi fuiſſes hic:frater meus non fuiſſet mortuꝰ
q̃ndecim. ſed et nunc ſcio:q: quecunqꝫ popoſceris a deo: dabit tibi
H deus.⌋ Non dixit ſed ⁊ modo rogo te:vt reſuſcites fratrem
meum. Unde eñ ſciebat/ſi fratri eius reſurgere vtile fuerit
Hoc tantum dixit:ſcio q: potes/ſi vis facis. Utrum eñ fa
cies/iudicij tui eſt:non preſumptionis mee. Sed ⁊ nũc ſcio
q: quecunqꝫ popoſceris a deo dabit tibi deus.⌊ Dicit illi
ieſus. Reſurget frater tuus ⌋ Hoc ambiguum fuit. Non eñ
ait. Modo reſuſcito fratrem tuum:ſed reſurget frater tuꝰ.
⌊ Dicit ei martha. Scio q: reſurget in reſurrectione in no-
uiſſimo die.⌋ De illa reſurrectione ſecura ſum:de hac incer-
ta ſum.⌊ Dicit ei ieſus Ego ſum reſurrectio ⁊ vita.⌋ Dicis
reſurget frater meꝰ in nouiſſimo die. Uerum dicis. Sed ꝑ
quem tunc reſurget:poteſt ⁊ modo: q: ego ſum (inquit) re-
ſurrectio et vita. Audite fratres: audite quid dicat. Certe
tota expectatio erat circũſtantium:vt reuiuiſceret lazarus
vnus mortuus quatriduanus. Audiamus et reſurgamus.
Quam multi ſunt in hoc populo : quos premit conſuetudinis
Ephe. v. moles. Forte audiunt me quidam:quibus dicitur. Nolite
inebriari vino in quo eſt luxuria. Dicunt. Non poſſumus.
Forte audiunt me aliqui immũdi:laſciuijs ⁊ flagitijs inq̃-
nati:quibus dicitur. Nolite hoc facere ne pereatis. Et re-
ſpondent. Non poſſumus tolli a cõſuetudine noſtra. O do
mine:iſtos reſuſcita Ego ſum (inquit) reſurrectio et vita.
Ideo reſurrectio/quia vita.⌊ Qui credit in me:etiã ſi mor-
tuus fuerit viuet. Et oĩs qui viuit ⁊ credit in me:nõ morit̃
in eternũ.⌋ Quid eſt hoc:qui credit in me etiam ſi mortuus
fuerit viuet:ſicut lazarus mortuus eſt viuet? Quia non eſt
deus mortuoꝝ ſed viuorum. De olim mortuis patribus:ĩ
Mat. xxij eſt de abraam:⁊ yſaac:⁊ iacob:tale reſpõſum iudeis dedit
Ego ſum deus abraam/⁊ deus yſaac/⁊ deus iacob. Non
eſt deus mortuoꝝ:ſed viuorum. Omnes eñ illi viuũt. Cre-
de ergo:⁊ ſi mortuus fueris viues. Si autem non credis:et
cum viuis mortuus es. Probemus ⁊ hoc : quia ſi non cre-
dis ⁊ viuis:mortuus es. Cuidam dño differenti ſequi eũ ⁊
Mat. viij. dicẽti:eum prius ſepelire patrem meũ:ſine (inq̃t) mortuos
ſepelire mortuos ſuos:tu veni ſequere me. Erat ibi mortuꝰ
ſepeliendus:erant ibi ⁊ mortui:mortuũ ſepulturi. Ille mor
tuus in carne:illi in anima. Unde mors in anima? Quia nõ

eſt fides. Unde mors in corpore? Quia non eſt ibi anima.
Ergo aie tue anima fides eſt. Qui credit in me inquit: etiã
ſi mortuus fuerit in carne/viuet in anima:donec reſurgat ⁊
caro nũq̃ poſtea moritura:hoc eſt q̃ credit in me: licet mo-
riatur viuet. Et oĩs qui viuit in carne ⁊ credit ĩ me:⁊ ſi mo
riatur ad tempus propter mortem carnis:non morietur in
eternum propter vitam ſpiritus ⁊ immortalitatem reſurre
ctionis. ¶ Hoc eſt qḋ ait. Et omnis qui viuit ⁊ credit in me I
non morietur in eternum.⌊ Credis hoc? Ait illi. Utiqꝫ dñe.
Ego credidi:quia tu es chriſtus filius dei:q̃ in hunc mun-
dum veniſti.⌋ Quando hoc credidiſti? Credidi q: tu es re-
ſurrectio:credidi q: tu es vita. Credidi: quia qui credit in
te ⁊ ſi moriatur viuet: ⁊ qui viuit et credit in te non morit̃
in eternum.⌊ Et cum hec dixiſſet abijt et vocauit mariam
ſororem ſuam ſilentio dicens. Magiſter adeſt : ⁊ vocat te.⌋
Aduertendum eſt:quẽadmodũ ſuppreſſam vocem ſilentiũ
nũcupauit. Nam quomodo ſiluit que dixit: magiſter adeſt
⁊ vocat te? Aduertẽdum etiã quemadmodum euangeliſta
non dixerit: vbi vel quãdo vel quomodo mariam dominus
vocauerit: vt hoc in verbis marthe potius intelligeret̃ nar
rationis breuitate ſeruata.⌊ Illa vt audiuit:ſurgit cito ⁊ ve
nit ad eum. Nondum eñ venerat ieſus in caſtellũ: ſed erat
adhuc in illo loco: vbi occurrerat ei martha. Iudei igit̃ q̃
erant cum illa in domo ⁊ conſolabãtur eam:cum vidiſſent
mariam quia cito ſurrexit ⁊ exijt:ſecuti ſunt eam dicentes:
q: vadit ad monumentum vt ploret ibi.⌋ Quare pertinuit h̃
ad euangeliſtam narrare? Ut videamus que occaſio fece-
rit: vt plures ibi eſſent quando lazarus reſuſcitatꝰ eſt. Pu-
tantes eñ iudei ꝓpterea illam feſtinare vt doloris ſui ſola-
tium lachrymis quereret:ſecuti ſunt eam: vt tam grãde mi
raculum quatriduani mortui reſurgentis teſtes plurimos
inueniret.⌊ Maria autem cum veniſſet vbi ieſus erat vidẽs
eum cecidit ad pedes eius ⁊ dixit ei. Domine ſi fuiſſes hic
frater meus non eſſet mortuus. Ieſus ergo vt vidit eã plo-
rantem ⁊ iudeos qui cum illa erant plorantes: fremuit ſpi-
ritu ⁊ turbauit ſemetipſum:⁊ dixit. Ubi poſuiſtis eũ?⌋ Ne-
ſcio quid nobis inſinuauit fremendo ſpiritu ⁊ turbando ſe
ipſum. Quis eñ eũ poſſet niſi ſeipſum ipſe turbare. Itaqꝫ
fratres mei:primo hic attendite poteſtatem:⁊ ſic inquirite
ſignificationem. Turbaris tu nolẽs:turbatus eſt chriſtus
quia voluit. Eſuriuit ieſus:verum eſt / ſed quia voluit. Dor
miuit ieſus:verum eſt ſed q: voluit. Contriſtatus eſt ieſus:
verum eſt / ſed quia voluit. Mortuꝰ eſt ieſus:verum eſt / ſed Johan. x.
quia voluit. In illius poteſtate erat:ſic vel ſic affici vel nõ
affici. Uerbum eñ animã ſuſcepit ⁊ carnem : totius homi-
nis ſibi coaptans:in perſone vnitate naturam. Nam ⁊ ani
ma apoſtoli verbo illuſtrata eſt. Anima petri verbo illuſtra
ta eſt. Anima pauli/⁊ aliorum apoſtolorum : ſanctorũ pro-
phetarum verbo illuſtrate ſunt anime: ſed de nulla dictũ ẽ.
Uerbum caro factum eſt:de nulla dictum eſt. Ego ⁊ pater Joh. i.
vnum ſumus. Anima ⁊ caro chriſti cum verbo dei:vna per
ſona eſt / vnus chriſtus eſt:ac per hoc vbi ſumma poteſtas
eſt ſm voluntatis nutum tractatur infirmitas. Hoc eſt tur- K
bauit ſemetipſm. Dixi poteſtatem:attendite ſignificationẽ
Magnus reus eſt / quem mortis quatriduum ⁊ illa ſignifi
cat ſepultura. Quid eſt ergo qḋ turbat ſemetipſum chriſtꝰ
niſi vt ſignificet tibi quomodo turbari tu debeas:cũ tanta
mole peccati grauaris et premeris? Attendiſti eñ te: vidi
ſti te reum:cõputaſti tibi. Illud feci ⁊ pepercit mihi deus:
illud commiſi ⁊ diſtulit me. Euangelium audiui:⁊ contem
pſi. Baptizatus ſum:⁊ iterum ad eadẽ reuolutus ſum. Qḋ
facio quo eo: vñ euado? Quãdo iſta dicis:iam fremet xp̃s:
quia fides fremit. In voce frementis apparet ſpes reſur-
gentis:ſi ipſa fides eſt intus:ibi eſt chriſtus fremens. Si fi-
des in nobis:chriſtus in nobis. Quid eñ aliud ait apoſto-
lus habitare chriſtum per fidem in cordibꝰ veſtris? Ergo Mat. viij.
fides tua de chriſto:chriſtus eſt in corde tuo. Hinc eſt illud
qḋ dormiebat in naui:⁊ cum periclitarentur diſcipuli: iam
imminente naufragio acceſſerunt ad eum:⁊ excitauerũt eũ
Surrexit chriſtus:imperauit ventis ⁊ fluctibus:⁊ facta ẽ
tranquillitas magna. Sic ⁊ tu:intrant venti cor tuum: vti-
qꝫ nauigas: vbi hanc vitam tanq̃ procelloſum ⁊ periculo-
ſum pelagus tranſis : intrant venti : mouent fluctus tur-
bant nauem. Qui ſunt venti? Audiſti conuicium iraſceris:

conuitium ventus eſt:iracundia fluctus eſt. Periclitaris:
diſponis reſpōdere/diſponis maledictum pro maledicto
reddere:iam nauis propinquat naufragio. Excita chriſtū
dormientem. Ideo em̄ fluctuas ⁊ mala pro malis reddere
preparas:qꝛ chriſtus dormit in naui. In corde em̄ tuo ſom
nus chriſti:obliuio fidei. Nam ſi excitas chriſtum id eſt re
colas fidem:quid tibi dicit tanq̄ vigilans chriſtus in cor
de tuo? Ego audiui:demonium habes:⁊ pro eis oraui. Au
dit dominus ⁊ patitur:audit ſeruus ⁊ indignatur. Sed vin
dicare vis. Quid em̄? Ecce iam ſum vīdicatus? Cum hec
tibi loquitur fides tua:quaſi imperatur ventis ⁊ fluctibus
⁊ fit tranquillitas magna. Quomodo ergo hoc eſt excitare
xp̄m in naui/excitare fidem:ſic in corde hominis quem p̄
mit magna moles ⁊ conſuetudo peccati/in corde hominis
tranſgreſſoris etiā ſancti euangelij cōtemptoris et penarū
eternarū. Fremat chriſtus:increpet ſe homo. Audi adhuc.
L ¶ Fleuit chriſtus:fleat ſe homo. Quare enim fleuit chriſtꝰ:
niſi qꝛ flere hoīem docuit. Quare fremuit ⁊ turbauit ſemet
ipſum:niſi quia fides hominis ſibi merito diſplicentis:fre
mere quodāmodo debet in accuſatione malorum operum:
vt violētie penitendi cedat cōſuetudo peccādi? [Et dixit:
vbi poſuiſtis eum?] Sciſti qꝛ mortuus ſit: et vbi ſit ſepultꝰ
ignoras? Et iſta ſignificatio eſt:qꝛ ſic perditum hominem
quaſi neſcit deus. Nō auius ſum dicere neſcit. Quid enim
ille neſcit? Sed quaſi neſcit. Unde hoc p̄bamus? Dominū
audi dicturū ī iudicio. Nō noui vos:diſcedite a me. Quid
eſt non noui vos? Non vos video in luce mea. Non vos vi
deo in illa iuſticia quā noui. Sic ⁊ hic tanq̄ neſciēs talem
peccatorē dixit:vbi poſuiſtis eum. Talis eſt vox dei in pa
radiſo poſtea q̄ homo peccauit. Adam vbi es. [Dicunt ei.
Domine veni ⁊ vide.] Quid eſt vide? Miſerere. Uidet em̄
pē.xxiiij. dn̄s qn̄ miſeretur:vnde illi dicit. Uide humilitatē meam ⁊
laborem meum:⁊ dimitte omnia peccata mea. [Et lachry
matus eſt ieſus. Dixerūt ergo iudei. Ecce quomodo ama
bat eum.] Quid eſt amabat eū? Nō veni vocare iuſtos:ſed
peccatores in penitentiā. [Quidā autem dixerūt ex ipſis.
Non poterat hic qui aperuit oculos ceci facere vt ⁊ hic nō
moreretur?] Qui noluit facere vt non moreret:plus eſt qd̄
facturus eſt vt mortuus ſuſcitetur. [Ieſus autē rurſus fre
mens in ſemetipſo:venit ad monumentū.] Fremet ⁊ in te:
ſi diſponis reuiuiſcere. Omni homini dicitur q̄ premit peſ
ſima cōſuetudine. Uenit ad monumentū. [Erat autē ſpe
Exodi. lunca:et lapis ſuperpoſitus erat ei.] Mortuus ſub lapide:
xxxij. reus ſub lege. Scitis em̄ qꝛ lex que data eſt iudeis:in lapi
de ſcripta eſt. Oēs autē rei ſub lege ſunt: bene viuētes in le
j. Thim. j. ge ſunt. Iuſto lex poſita non eſt. Quid eſt ergo lapidem re
mouere? Gratiā predicate. Apoſtolus em̄ paulus miniſtrū
ij. Cor. iij. ſe dicit noui teſtamenti:nō littera ſed ſpiritu. Nā littera (in
quit) occidit:ſpiritꝰ aūt viuificat. Littera (inq̄t) occidens
† Tex. hꝫ quaſi lapis eſt premēs. [Remouete † (inq̄t) lapidē] remo
Attic ieſꝰ tol uete legis pondus:gratiā predicate. Si em̄ data eſſet lex q̄
lite lapidē poſſit viuificare:oīno ex lege eſſet iuſticia: ſed cōcluſit oīa
Gal. iij. ſcriptura ſub peccato:vt promiſſio ex fide ieſu chriſti dare
tur credētibꝰ. Ergo remouete lapidē. [Dicit ei martha:ſo
ror eiꝰ q̄ mortuus fuerat. Dñe iam fetet:quatriduanꝰ ei eſt
Dicit ei ieſus. Nōne tibi dixi:qꝛ ſi credideris videbis glo
riam dei?] Quid eſt videbis gloriā dei? Quia ⁊ putentem/
⁊ quatriduanū reſuſcitat. Omnes em̄ peccauerunt:⁊ egent
gloria dei. Et vbi abundauit pctm̄: ſuperabundauit ⁊ gra
Rom. iij. tia. [Tulerūt ergo lapidē. Ieſus autē eleuatis ſurſum ocu
lis dixit. Pater gr̄as ago tibi:qm̄ audiſti me. Ego autem
ſciebā qꝛ ſemper me audis:ſed p̄pter populum qui circū
ſtat dixi vt credant qꝛ tu me miſiſti. Hec cum dixiſſet: voce
magna clamauit.] Fremuit/lachrymatus eſt/voce magna
clamauit. Q̄ difficile ſurgit:quē moles male ꝯſuetudinis
premit. Sed tamen ſurgit:occulta gratia intus viuificatur
ſurgit poſt vocē magnā. Quid eſt factū? Uoce magna cla
mauit. [Lazare veni foras/⁊ ſtatim prodijt q̄ fuerat mor
tuus ligatus manus ⁊ pedes inſtitis:⁊ facies illiꝰ ſudario
erat ligata.] Quomodo proceſſit ligatis pedibꝰ miraris:
⁊ non miraris qꝛ ſurrexit quatriduanꝰ? In vtroq̄ potētia
domini erat:non vires mortui. Proceſſit ⁊ adhuc ligatus
eſt:adhuc inuolutus:tn̄ iam foras proceſſit. Quid ſignifi
cat? Qn̄ contemnis:mortuus iaces. Et ſi tanta quāta dixi
contemnis:ſepultus iaces. Qn̄ confiteris:procedis. Quid
eſt em̄ procedere:niſi ab occultis/velut exeundo te manife
ſtare? Sed vt cōfitearis:deus facit magna voce clamando
id eſt magna gratia vocando. Ideo cum proceſſiſſet mor
tuus adhuc ligatus confitens ⁊ adhuc reus:vt ſoluerētur
peccata eius:miniſtris hoc [dixit dn̄s: ſoluite illū/et ſinite
abire?] Quid eſt ſoluite ⁊ ſinite abire? Que ſolueritis in ter
ra ſoluta erunt in celo. [Multi ergo ex iudeis qui venerant Mat. xvj.
ad mariam/⁊ viderūt que fecit ieſus : crediderunt in eum.
Quidam autem ex ipſis abierūt ad phariſeos:et dixerunt
eis que fecit ieſus.] Non omnes ex iudeis qui conuenerāt
ad mariam crediderūt: ſed tn̄ multi. Quidam vero ex eis
ſiue ex iudeis qui conuenerant: ſiue ex eis qui crediderant:
abierunt ad phariſeos ⁊ dixerūt eis que fecit ieſus: ſiue an
nunciando vt ⁊ ipſi crederent:ſiue potius prodēdo vt ſeuī
rent. Sed quomodolibet ⁊a quibuſlibet:ad phariſeos iſta
perlata ſunt. [Collegerunt pontifices ⁊ phariſei conciliū ⁊ M.
dicebant. Quid facimus?] Nec tamen dicebant credamꝰ.
Plus em̄ perditi homines cogitabant quomodo nocerēt
vt perderent q̄ quomodo ſibi conſulerēt ne perirēt. Et ta
men timebant/⁊ quaſi conſulebant. Dicebant enim. Quid
faciemus? [Quia hic homo multa ſigna facit. Si dimitti
mus eum ſic:oēs credent in eum:⁊ venient romani/⁊ tollēt
noſtrum locum ⁊ gentem.] Temporalia perdere timuerūt
⁊ vitam eternam non cogitauerunt:ac ſic vtrūq̄ amiſerūt.
Nam ⁊ romani poſt domini paſſionem et glorificationem
tulerunt eis ⁊ locum ⁊ gentem:expugnādo ⁊ transferendo.
Et illud eos ſequitur quod alibi dictum eſt. Filij autem re Mat. viij.
gni huius ibūt in tenebras exteriores. Hoc autē timuerūt
ne ſi omnes in chriſtum crederent nemo remaneret qui ad
uerſus romanos/ciuitatē dei templūq̄ defēderet: quoniā
contra ipſum templum ⁊ contra ſuas paternas leges/do
ctrinam chriſti eſſe ſentiebant. [Unus autem ex ipſis cay
phas:cum eſſet pontifex anni illius:dixit eis. Uos neſcitis
quicq̄ nec cogitatis : qꝛ expedit vobis vt vnus moriatur
homo pro populo:⁊ non tota gēs pereat. Hoc aūt a ſemet
ipſo non dixit:ſed cum eſſet pontifex anni illius propheta
uit.] Hic docemur:etiam homines malos prophetie ſpiri
tu futura predicere. Quod tn̄ euangeliſta diuino tribuit ſa
cramento:quia pontifex fuit:id eſt ſummus ſacerdos. Po
teſt autem mouere quomodo dicatur pōtifex anni illiꝰ:cū
deus vnum ꝯſtituerit ſummū ſacerdotem:cui mortuo vnꝰ
ſuccederet. Sed intelligendum eſt/per ambitiones ⁊ contē
tiones inter iudeos poſtea conſtitutum vt plures eſſent:et
per annos ſingulos vicibꝰ miniſtrarent. Nā ⁊ de Zacha
ria hoc dicitur. Factum eſt autem cū ſacerdotio fungeret. Luce. j.
Zacharias in ordine vicis ſue ante deū:ſm̄ conſuetudinē
ſacerdotij ſorte exijt vt incenſum poneret:ingreſſus in tem
plum domini. Hinc apparet plures eos fuiſſe:⁊ vices ſuas
habuiſſe. Nam incenſum non licebat ponere niſi ſummo ſa
cerdoti:⁊ forte etiam vnum annum plures adminiſtrabant
quibus alio anno alij ſuccedebant : ex quibus ſorte exibat
quis vt incenſum poneret. Quid eſt ergo quod propheta
uit cayphas [quia ieſus moriturus erat pro gente? Et non
tantum pro gente:ſed vt filios dei qui erant diſperſi cōgre
garet in vnum.] Hoc euangeliſta addidit. Nam cayphas
de ſola gente iudeorum prophetauit: in qua erant oues de
quibus ipſe ait dominus. Non ſum miſſus: niſi ad oues q̄ Mat. xv.
perierunt domus iſrael. Sed nouerat euāgeliſta eſſe alias
oues que non erāt de hoc ouili/quas oportebat adduci vt Iohan. x.
eſſet vnum ouile ⁊ vnus paſtor. Hec autem ſm̄ predeſtina
tionem dicta ſunt. Nam neq̄ oues eius:nec filij dei adhuc
erant:qui nec dum crediderant. [Ab illo ergo die cogitaue
runt vt interficerent eum. Ieſus ergo iam nō in palam am
bulabat apud iudeos:ſed abijt in regionem iuxta deſertū
in ciuitatem que dicitur effrem:⁊ ibi morabatur cum diſci
pulis ſuis.] Non quia potentia eius defecerat:in qua vtiq̄
ſi vellet ⁊ palam iudeis conuerſaretur/ et nihil ei facerent:
ſed in hominis infirmitate viuendi exemplū diſcipulis mō
ſtrabat. In quo apparet nō eſſe peccatū:ſi fideles eius qui
ſunt membra eius/oculis perſequentium ſe ſubtraherent:
et furorem ſceleratorum latendo potius deuitarent:q̄ ſe of
ferendo magis accederent.

Tractatus.l.

¶ Proximum autē erat paſcha iudeorū: ⁊ aſcen
derūt multi hieroſolimā de regione ante paſcha
vt ſanctificarent ſeipſos. Querebāt ergo ieſum
⁊ colloquebantur ad inuicem in templo ſtantes.
Quid putatis qꝛ non venit ad diem feſtū iſtum?
Dederant autē pontifices ⁊ phariſei mādatum:
vt ſi quis cognouerit vbi ſit indicet: vt apprehen
Ca.xij. dant eum. Ieſus ergo ante ſex dies paſche venit
bethaniā vbi lazarus fuerat mortuus quē ſuſci-
tauit ieſus. Fecerūt autem ei cenā ibi et martha
miniſtrabat: lazarus vero vnus erat ex diſcūben
tibus cum eo. Maria ergo accepit librā vnguen
ti nardi piſtici precioſi ⁊ vnxit pedes ieſu: ⁊ exter
ſit pedes eius capillis ſuis: ⁊ domus impleta eſt
ex odore vnguenti. Dixit ergo vnus ex diſcipu-
lis eius iudas ſcariotis qui erat eum traditurꝰ.
Quare hoc vnguentum non veniȷt trecentis de
narijs ⁊ datū eſt egenis? Dixit autem hoc nō qꝛ
de egenis pertinebat ad eum: ſed qꝛ fur erat: ⁊ lo
culos habens ea que mittebantur portabat. Di
xit ergo ieſus. Sine illam: vt in diem ſepulture
mee ſeruet illud. Pauperes enim ſemper habe-
tis vobiſcum: me autem non ſemper habebitis.
Cognouit ergo turba multa ex iudeis qꝛ illic eſt
⁊ venerunt non propter ieſum tantum: ſed vt la-
zarum viderent quem ſuſcitauit a mortuis. Co-
gitauerunt autē principes ſacerdotum vt ⁊ laza
rum interficerent: qꝛ multi propter illū abibant
ex iudeis ⁊ credebant in ieſum.

A ; HEsternam lectionem ſancti euāgelij de qua locu
ti ſumꝰ qđ dñs dedit: hodierna ſequit̃: de qua lo
cuturi ſumꝰ qđ dñs dabit. Quedā in ſcripturis
tam manifeſta ſunt: vt potiꝰ auditorē q̄ expoſi-
torem deſiderent. In eis nos imorari nō oportet: vt neceſ-
ſarijs in quibus immorandū eſt: tempus ſufficiat. [Proxi
mum ergo erat paſcha iudeoꝝ.] Illum diem feſtum, iudei
cruentū habere dñi ſanguine voluerunt. Illo die feſto occi
ſus eſt agnꝰ: qui nobis eūdem diē feſtum ſuo ſanguine cō-
ſecrauit. Conſiliū erat inter iudeos de occidēdo ieſu. Ille
qui de celo venerat pati: propinquare voluit loco paſſiōis:
qꝛ iminebat hora paſſionis. [Aſcenderūt ergo multi hiero
ſolimam de regione ante paſcha: vt ſanctificarēt ſeipſos.]
Hoc faciebant iudei ſm preceptū domini per ſanctū moy
Exo.xij. ſen in lege mandatum: vt die feſto quo paſcha erat/ omnes
vndiq̄ cōuenirent: ⁊ illiꝰ diei celebratione ſanctificarētur.
Sed illa celebratio vmbra erat futuri. Quid eſt vmbra fu-
turi? Prophetia xp̄i venturi: prophetia pro nobis illa die
paſſuri: vt tranſiret vmbra/ ⁊ lux veniret: vt tranſiret ſigni-
ficatio ⁊ veritas teneret̃. Habebant ergo iudei paſcha in
vmbra: nos in luce. Quid em̄ opus erat vt dñs eis precipe
ret per ip̄m feſtum diem ouem occidere: niſi qꝛ ille erat de
Eſaie.liij. quo prophetatū eſt: ſicut ouis ad immolandū ductus eſt?
Exo.xij. Sanguine occiſi pecoris iudeorū poſtes ſignati ſunt. Sā-
guine chriſti frontes noſtre ſignant̃: ⁊ illa ſignatio q̄ erat ſi
gnificatio data eſt ab oībus ſignatis exterminatorem pro
hibere. Signū chriſti a nobis repellit exterminatorē: ſi cor
noſtrū recipiat ſaluatorem. Quare hoc dixi? Qꝛ multi po-
ſtes habent ſignatos: ⁊ intus nō manet habitator. Agitato-
res facile habent in fronte ſignū chriſti: ⁊ corde non recipi-
unt verbū chriſti. Ideo dixi fratres qđ repeto: ſignū chriſti
a nobis repellit exterminatorē: ſi cor noſtrū habeat xp̄m
habitatorē. Hec dixi: ne quis forte cogitaret q̄d ſibi vellēt
iſta feſta iudeorū. Venit ergo ieſus tāq̄ ad victimā: vt ve-
rum paſcha nos haberemꝰ: cū eius paſſionem tanq̄ ouis
immolationē celebraremꝰ. [Querebant ergo ieſum] ſꝫ ma-
le. Beati em̄ q̄ querūt ieſum: ſed bene. Illi querebāt ieſum
vt nec ipſi haberēt eū/ nec nos: ſed ab ipſis abſcedentem ſu
ſcepimus nos. Reprehendunt̃ qui querunt: laudant̃ q̄ que
runt. Animus em̄ querētis aut laudē inuenit: aut dānatio-
nem. Habes ei ⁊ in pſalmis. Cōfundant̃ ⁊ reuereant̃: q̄ que pā.xxxix.
runt aīam meā. Iſti ſunt q̄ male querebāt. Alio aūt loco di
cit. Periȷt fuga a me: ⁊ non eſt q̄ requirat aīam meā. Cul- Pā.cxlj.
pant̃ q̄ querebant: culpant̃ qui nō querebant Ergo q̄ramꝰ
xp̄m vt habeamus: queramꝰ vt teneamus: ſed vt nō occi-
damus. Nam ⁊ illi nō ideo q̄rebant vt tenerent: ſed vt cito
non haberent. Querebāt ergo: [⁊ loquebant̃ inter ſe. Quid
putatis: qꝛ non venit ad diē feſtū? Dederūt aūt pontifices
⁊ phariſei mandatū: vt ſi quis cognouerit vbi ſit indicet vt
apprehendāt eū.] Nos indicemꝰ modo iudeis vbi ſit xp̄s:
vtinā velint audire ⁊ apprehendere. Quicūq̄ ſunt ex ſemi
ne illorū q̄ dederant mādatū: vt indicarēt eis vbi eſſet xp̄s
veniant ergo ad eccleſiā/ audiant vbi ſit xp̄s/ et apprehen-
dant eū. A nobis audiant: ⁊ ex euangelio audiāt. Occiſus
eſt a parētibꝰ eoꝝ: ſepultus eſt: reſurrexit: a diſcipulis agni
tus: ante oculos eoꝝ aſcēdit in celū: ibi ſedet ad dexteram
patris. Qui iudicatus eſt: venturꝰ eſt iudex. Audiant et te-
neant. Reſpondet. Quē tenebo? Abſentem. Quomodo in
celum manū mittam: vt ibi ſedentē teneam? Fidem mitte:
⁊ tenuiſti. Parentes tui tenuerunt carne: tu tene corde: q̄m
chriſtus abſens etiā preſens eſt. Niſi preſens eſſet a nobis
ipſis teneri non poſſet. Sed q̄m verum eſt quod ait. Ecce Mat.xxiij
ego vobiſcum ſum vſq̄ ad cōſummationē ſeculi. Et abiȷt
⁊ hic eſt: ⁊ rediȷt/ ⁊ nos nō deſeruit. Corpus em̄ ſuum intu- B
lit celo: maieſtatē non abſtulit mundo. [Ieſus ergo añ ſex Capi.xij.
dies paſche venit bethaniam: vbi fuerat lazarus mortuus
quem ſuſcitauit ieſus. Fecerunt aūt ei ibi cenam: ⁊ martha
miniſtrabat. Lazarus vero vnus erat ex diſcumbētibus.]
Ne putarent homines fantaſma eſſe factū q̄ mortuus re-
ſurrexit: vnus erat ex recumbētibus: viuebat: loquebatur
epulabatur: veritas oſtendebat̃: infidelitas iudeorū cōfun
debatur. Diſcūbebat ergo ieſus cū lazaro ⁊ ceteris. Mini-
ſtrabat martha vna ex ſororibus lazari [maria vero] altera
ſoror lazari [accepit libram vnguenti nardi piſtici precioſi
⁊ vnxit pedes ieſu ⁊ extersit capillis ſuis pedes eius: et do-
mus impleta eſt ex odore vnguenti.] Factum audiuimus
myſteriū requiramus. Quecūq̄ anima fidelis vis eſſe cum
maria: vnge pedes dñi precioſo vnguento. Vnguentum il
lud iuſtitia fuit: ideo libra fuit. Erat autē vnguentū nardi
piſtici precioſi. Qđ ait piſtici: locum aliquem credere debe
mus vnde hoc erat vnguentum precioſum. Nec tñ hoc vo
cat: ⁊ ſacramento optime conſonat. Piſtis grece: fides di-
cit̃. Querebas operari iuſtitiam. Iuſtus ex fide viuit. Vn- Rom.j.
ge pedes ieſu bene viuendo: dominica ſectare veſtigia: ca-
pillis terge. Si habes ſuperflua da pauperibus: ⁊ domini
pedes terſiſti. Capilli em̄ ſuperflua corporis vident̃. Ha-
bes quod agas de ſuperfluis tuis. Tibi ſuperflua ſunt: ſed
dñi pedibꝰ neceſſaria ſunt. Forte in terra domini pedes in
digent. De quibꝰ em̄ niſi de membris ſuis in fine dicturus
eſt. Cū vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis? Super-
flua veſtra impediſtis: ſed pedibꝰ meis obſecuti eſtis. Do- Mat.xxv
mus autem impleta odore: mundus impletus eſt fama bo-
na. Nam odor bonꝰ fama bona eſt. Qui male viuunt ⁊ chri
ſtiani vocant̃: iniuriam chriſto faciunt: de qualibus dictū
eſt: q̄ per eos nomen dñi blaſphematur. Si p̄ tales nomen
dei blaſphemat̃: per bonos nomen dñi laudat̃. Audi ap̄lm
Chriſti bonus odor ſumus īquit in oī loco. Dicitur ⁊ in cā Rom.ij.
ticis canticorū. Oleum effuſum nomen tuum. Ad apoſto- Canti.j.
lum reuoca intentionē. Chriſti (inquit) bonus odor ſumꝰ ij.Cor.ij.
in oī loco: ⁊ in his qui ſalui fiunt/ et in his q̄ pereunt. Alijs
ſumus odor vite in vitā: alijs odor mortis in mortē. Et ad
hec quis idoneus? Occaſionē nobis prebet preſens lectio
ſancti euāgelij de odore iſto ita loqui/ vt ⁊ a nobis ſufficiē
ter dicatur: ⁊ a vobis diligenter audiat̃: apoſtolo ip̄o ita di
cente. Et ad hec quis idoneꝰ? Ergo vt inde nos conemur
loqui: nunquid idonei ſumus: aut vos audire hec idonei
eſtis? Hec audire vos quidem idonei eſtis: nos quidē ido-
nei non ſumus: ſed idoneus eſt ille qui per nos dignetur di
cere: quod vobis proſit audire. Ecce apoſtolus bonus C
odor eſt ſicut dicit ipſe: ſed ipſe odor: alijs eſt odor vite
in vitam: alijs autem odor mortis in mortem: tamen bonꝰ

odor. Nunqd eñ ait:alijs ſum⁹ bonus odor ad vitã: alijs
malus odor ad mortem? Bonum odorem ſe dixit non ma-
lum: et eundem bonum odorem alijs ad vitam dixit:alijs
ad mortem. Felices qui bono odore viuunt. Quid autem
infelicius illis qui bono odore moriuntur? Et quis eſt ait
aliquis quẽ bonus odor occidit? Hoc eſt quod ait apoſto-
lus. Et ad hec quis idoneus? Quomodo ea facit deus mi
ris modis vt bono odore/ꝛ boni viuant: et mali moriãtur:
quomodo ſit:q̃ntum dominus inſpirare dignaꝛ oſtendam.
Nam fortaſſe ibi latet altior intellectus: qui a me nõ poteſt
penetrari. Tamen quouſq; penetrare potero/ vobis nõ de
bet denegari paulũ apl̃m bene agentẽ/bene viuentẽ/ iuſti-
tiam verbo predicantẽ/opere demõſtrantẽ/ doctorẽ mira-
bilem/fidelẽ diſpenſatorẽ:fama vſq;quaq; diſſeminabat:q̃
dam diligebãt:quidã inuidebãt. Nam ipſe quodã loco ait
de quibuſdã:q̃ nõ caſte ſed per inuidiã xp̄m annunciarent
exiſtimãtes(inquit) tribulationẽ ſuſcitare vinculis meis.
Sed quid ait? Siue occaſione/ſiue veritate xp̄s annuncie
tur. Annuncient qui me amant:annũcient q̃ mihi inuident.
Illi bono odore viuũt:ꝛ illi bono odore moriunꝛ. Tamen
vtriſq; predicantib⁹ nomen xp̄i annuncieꝛ: odore optimo
mũdus impleaꝛ. Amaſti bene agentẽ: vixiſti bono odore.
Inuidiſti bene agenti:mortuus es bono odore. Nũqd q̃
mori voluiſti:ideo odorem illũ malũ eſſe feciſti. Noli inui-
dere:ꝛ non occidet te bonus odor. Deniq; audi ꝛ hic ex vn
guẽto iſto quomodo alijs erat odor bon⁹ ĩ vitã:alijs odor
bon⁹ in mortẽ. Poſtea q̃ꝫ hoc fecit religioſa maria ad dñi
D obſequiũ:cõtinuo ⌊vnus ex diſcipulis ei⁹ iudas ſcariotis
qui eũ erat traditur⁹ dixit. Quare hoc vnguentũ nõ venijt
trecẽtis denarijs ꝛ datum eſt egenis?⌋ Ve tibi miſer:bon⁹
odor occidit te. Quare eñ hoc dixerit: euãgeliſta ſanctus
aperuit. Putarem⁹ aũt ꝛ nos ſi mẽs ipſius nobis ꝑ euan-
gelium nõ proderetꝛ:pauperũ cura hoc illũ dicere potuiſſe
Non ita eſt. Sed quid? Audi teſtẽ veracem. ⌊Dixit autem
hoc:non q̃ de egenis pertinebat ad illum:ſed q̃ fur erat ꝛ
loculos habens. Et ea q̃ mittebanꝛ portabat.⌋ Portabat
an exportabat? Sꝫ miniſterio portabat:furto exportabat.
Ecce audite q̃ iudas iſte non tũc peruerſus factus eſt:q̃ñ
a iudeis corruptus dñm tradidit. Plerici eĩ incurioſi euã
gelij/exiſtimant tunc periſſe iudam:q̃ñ accepit a iudeis pe
cuniam vt dñm traderet. Non tunc perijt. Iam fur erat/et
dñm perditus ſequebatur:q̃ nõ corde ſed corpore dñm ſe-
quebatur. Duodenarium numerũ apoſtolorũ iplebat apo-
ſtolicã beatitudinẽ non habebat. Ad imaginẽ fuerat duo-
decimus. Quo iuda decidẽte ꝛ matthia ſuccedente: ꝛ ſup-
Actuũ.j. pleta eſt apoſtolica veritas:ꝛ numeri permãſit integritas.
ij.q.iij.q̃d Quid ergo voluit dñs noſter ieſus chriſtus fratres mei am
ergo. monere eccleſiã ſuam:q̃ñ vnum perditum inter duodecim
habere voluit:niſi vt malos tolleremus: ne corpus xp̄i di-
uidamus? Ecce inter ſanctos eſt iudas:ecce fur eſt iudas.
Et ne cõtemnas:fur ſacrilegus:non qualiſcũq; fur. Fur lo
culorũ:ſed dominicorũ:loculorũ:ſed ſacrorum. Si crimina
diſcernunꝛ in foro/qualiſcũq; furti:ꝛ peculatus. Pecula-
tus eñ dicitur furtũ de re publica:ꝛ nõ ſic iudicaꝛ furtũ rei
priuate quomodo publice:quãto vehementius iudicãdus
eſt fur ſacrilegus q̃ auſus fuerit vndecũq; tollere: hoc eſt ꝛ
de eccleſia tollere. Qui aliq̃d de eccleſia furaꝛ: iude perdi-
to comparatur. Talis erat iſte iudas:ꝛ tñ cũ ſanctis diſci-
pulis vndecim intrabat ꝛ exibat. Ad ipſam dñicam cenam
pariter acceſſit:cõuerſari cũ eis potuit:eos ĩquinare nõ po
tuit. De vno pane ꝛ petrus ꝛ iudas accepit:ꝛ tñ que pars fi
deli cũ infidele? Petrus eñ accepit ad vitã:iudas ad mor
tem. Quomodo eñ ille odor bon⁹:ſic ille cibus bonus. Si
cut ergo odor bonus/ita ꝛ cibus bon⁹:bonos viuificat:ma
los mortificat. Qui eñ manducauerit indigne:iudiciũ ſibi
j.Cor.xj. mãducat ꝛ bibit. Iudiciũ ſibi:nõ tibi. Si iudicium ſibi nõ
tibi:tolera malũ bon⁹:vt venias ad premia bonorũ: ne mit
xij.q.j.exẽ taris in penã malorꝝ. Exemplum dñi accipe conuerſantis
plum. in terra. Quare habuit loculos cui angeli miniſtrauerũt:ni
ſi q̃ eccleſia ipſius loculos ſuos habitura erat? Quare fu-
rem admiſit:niſi vt ei⁹ eccleſia fures paciẽter toleret. Sed
ille qui cõſueuerat de loculis pecuniã tollere: nõ dubitauit
accepta pecunia ipm dñm vendere. Videam⁹ quid ad iſta
dñs reſpõdeat. Videte fratres. Nõ illi ait ꝑpter furta tua

dicis iſta. Furem nouerat:ꝛ prodere nolebat:ſed potius to
lerabat:ꝛ ad perferẽdos malos in eccleſia nobis exemplũ
patientie demõſtrabat. ⌊Dixit ergo ei ieſus. Sine illã vt in E
diem ſepulture mee ſeruet illud.⌋ Moriturũ ſe denũciauit.
Sed quid eſt q̃d ſequitur: ⌊pauperes ei ſemper habebitis
vobiſcũ:me autẽ nõ ſemp habebitis?⌋ Intelligimus quid
eſt:pauperes ſemper habebitis. Q̃d dixit: verũ eſt. Q̃ñ ec-
cleſia ſine pauperib⁹? Me autem nõ ſemper habebitis:q̃d
ſibi vult. Quomodo intelligendũ eſt: me autem nõ ſemper
habebitis? Nolite expaueſcere:iude dictum eſt. Quare er-
go non dixit:habebis ſed habebitis? Q̃ non vnus eſt iu-
das. Iudas malus corpus malorꝝ ſignificat: quomodo pe
trus corpus bonorꝝ:corpus eccleſie:immo corpus eccleſie
ſed in bonis. Nam ſi in petro non eſſet eccleſie ſacramentũ
non ei diceret dñs. Tibi dabo claues regni celorum. Que- Mat.xvj.
cũq; ſolueris in terra:ſoluta erunt ꝛ in celo:ꝛ quecũq; liga-
ueris in terra ligata erunt et in celo. Si hoc petro tantũ di-
ctum eſt non facit hoc eccleſia. Si autẽ ꝛ in eccleſia fit:vt q̃ xxiiij.q.j.
in terra ligantur in celo ligentur: ꝛ que ſoluuntur in terra/ Q̃dcũq;.
ſoluantur in celo/q̃ cum excommunicat eccleſia: in celo li
gatur excõmunicat⁹:cum recõciliaꝛ ab eccleſia:in celo ſol-
uitur reconciliatus. Si hoc ergo in eccleſia fit:petrus quã-
do claues accepit eccleſiã ſanctam ſanctificauit. Si in pe-
tri perſona ſignificati ſunt in eccleſia boni:in iude perſona
ſignificati ſunt in eccleſia mali. Ipſis dictum eſt. Me autẽ
non ſemper habebitis. Quid eſt eñ non ſemper: et quid eſt
ſemper? Si bonus es:ſi ad corpus chriſti pertines quod ſi
gnificat petrus:habes chriſtum ꝛ in ꝓſenti:ꝛ in futuro. In
preſenti per fidem:in preſenti per ſignum chriſti:in ꝓſenti ꝑ
baptiſmatis ſacramentum:in preſenti per altaris cibum ꝛ
potum. Habes chriſtũ in ꝓſenti:ſed habebis ſemper: q̃ cũ
hinc exieris/ad illum venies qui dixit latroni. Hodie me- Lu.xxiij.
cum eris in paradiſo. Si aũt male verſaris: videris habe-
re in preſenti xp̄m:q̃ intras eccleſiam:ſignas te ſigno chri-
ſti:baptiſaris baptiſmo chriſti: miſces te membris chriſti:
accedis ad altare chriſti:in ꝓſenti habes chriſtum:ſed ma-
le viuendo non ſemp habebis. ¶ Poteſt ꝛ ſic ĩtelligi. Pau F
peres ſemper habebitis vobiſcum:me autẽ non ſemper ha
bebitis. Accipiant ꝛ hoc boni:ſed non ſint ſolliciti. Loque
batur enim de preſentia corporis ſui. Nam ſꝫm maieſtatẽ
ſuam:ſꝫm prouidentiam:ſꝫm ineffabilem ꝛ inuiſibilem gra-
tiam impleꝛ quod ab eo dictum eſt. Ecce ego vobiſcũ ſum ma.xxviij
omnibus dieb⁹: vſq; ad conſummationẽ ſeculi. Scd̃m car
nem vero quã verbũ aſſumpſit:ſcd̃m id q̃d de virgine nat⁹
eſt:ſcd̃m id q̃d a iudeis cõprehenſus eſt:q̃d ligno cõfixus:
quod de cruce depoſitus:quod linteis inuolutus: quod in
ſepulchro conditus:q̃d in reſurrectione manifeſtatus:non
ſemper habebitis me vobiſcum. Quare? Quoniam cõuer- Actuũ.j.
ſatus eſt ſꝫm corporis preſentiã quadraginta diebus cum
diſcipulis ſuis:ꝛ eis deducentibus:videndo non ſequẽdo
aſcendit in celũ:ꝛ non eſt hic. Ibi eñ ſedet ad dexterã pa-
tris ꝛ hic eſt. Non eñ receſſit preſentia maieſtatis. Aliter.
Scd̃m preſentiam maieſtatis ſemper habemus chriſtum:
ſꝫm preſentiam carnis:recte dictum eſt diſcipulis: me autẽ
non ſemper habebitis. Habuit eñ illum eccleſia ſꝫm preſen
tiam carnis paucis diebus. Modo fide tenet: oculis nõ vi
det. Ergo ſi ita dictum eſt:me autẽ non ſemper habebitis:
queſtio ſicut arbitror iam nulla eſt:que duobus modis ſo
luta eſt. Cetera que pauca remanent audiam⁹. ⌊Cognouit
ergo multa turba ex iudeis quia illic eſt:ꝛ venerũt non pro
pter ieſum tñ:ſed vt lazarum viderẽt quem ſuſcitauit ieſ⁹
a mortuis.⌋ Curioſitas eos adduxit:non charitas. Vene-
runt ꝛ viderunt:audite mirabile conſilium vanitatis. Vi-
ſo lazaro reſuſcitato:q̃ tantũ miraculũ domini tanta erat
euidẽtia diffamatũ:tanta manifeſtatione declaratũ: vt nõ
poſſint vel occultare quod factũ eſt vel negare: quod inue-
nerunt videre. ⌊Cogitauerunt autẽ principes ſacerdotum
vt ꝛ lazarum interficerent:q̃ multi propter illum abibant
ex iudeis:ꝛ credebant in ieſum.⌋ O ſtulta cogitatio: ꝛ ceca
ſeuicia. Dominus chriſtus qui ſuſcitare potuit mortuum:
non poſſit occiſum? Q̃ñ lazaro inferebatis necem:nunquid
auferebatis domino poteſtatem? Si aliud vobis videtur
mortuus/aliud occiſus:ecce dñs vtrũq; fecit:ꝛ lazarũ mor
tuum:ꝛ ſeipſum ſuſcitauit occiſum.

Tractatus.lj.

¶ In craſtinũ autẽ turba multa que venerat ad
diem feſtum cũ audiſſent qꝫ venit ieſus hieroſo=
limam acceperunt ramos palmarũ ⁊ proceſſerũt
obuiã ei ⁊ clamabãt oſanna. Benedictus qui ve
nit in noĩe dñi rex iſrael. Et inuenit ieſus aſellũ:
⁊ ſedit ſuper eũ ſicut ſcriptũ eſt. Noli timere filia
ſyon: ecce rex tuus venit ſedens ſup̃ pullũ aſine.
Hec nõ cognouerunt diſcipuli eius primũ. Sed
quãdo glorificat⁹ eſt ieſus tunc recordati ſunt qꝫ
hec erant ſcripta de eo: ⁊ hec fecerũt ei. Teſtimo=
nium ergo perhibebat turba q̃ erat cũ eo quãdo
lazarum vocauit de monumento: ⁊ ſuſcitauit eũ
a mortuis. Propterea ⁊ obuiam venit ei turba:
qꝫ audierunt eum feciſſe hoc ſignum. Phariſei
ergo dixerunt ad ſemetipſos. Uidetis qꝫ nihil
ꝓficimus. Ecce mundus tot⁹ poſt eũ abijt. Erãt
autem quidam gentiles ex his qui aſcẽderant vt
adorarent in die feſto. Hi ergo acceſſerũt ad phi
lippum qui erat a bethſaida galilee: ⁊ rogabant
eum dicẽtes. Dñe volumus ieſum videre. Uenit
philipp⁹: ⁊ dicit andree. Andreas rurſum ⁊ phi
lippus dixerunt ieſu. Jeſus autẽ reſpõdit eis di
cens. Uenit hora vt clarificetur filius hominis.
Amen amen dico vobis: niſi granũ frumenti ca=
dens in terrã mortuũ fuerit: ip̃m ſolum manet: ſi
aũt mortuũ fuerit multũ fructũ affert. Qui amat
aĩam ſuam perdet eã. Et qui odit animam ſuam
in hoc mundo: in vitam eternam cuſtodit eã. Si
quis mihi miniſtrat: me ſequat̃: ⁊ vbi ſum ego: il
lic ⁊ miniſter meus erit. Si q̇s mihi miniſtraue=
rit: honorificabit eum pater meus.

A Oſtea q̄ dñs quatriduanũ mortuũ reſuſcitauit:
ſtupentib⁹ iudeis: ⁊ alijs eorũ videndo credenti
bus: alijs inuidẽdo pereũtibus ꝓpter odorẽ bo
num q̃ eſt alijs ad vitã/alijs ad mortẽ: poſtea q̄
diſcubuit in domo cũ recũbente lazaro q̃ fuerat mortu⁹ re=
ſuſcitatus: poſt vnguentũ diffuſum ſup̃ pedes eius: vñ do=
mus odore impleta eſt: poſtea q̄ vanã ſeuitiam/et ſtultiſſi=
mum/⁊ demẽtiſſimũ ſcelus: iudei etiã de occidẽdo lazaro
corde perdito cõceperunt: de quibus oĩb⁹ vt potuim⁹ q̃
dñs dedit ſuperiorib⁹ ſermonib⁹ locuti ſum⁹: nunc intẽdat
charitas veſtra añ dñi paſſionẽ quantus fructus apparue
rit ꝑdicationis ei⁹: et quãtus grex ouiũ ex his q̃ perierant
dom⁹ iſrael/vocẽ paſtoris audierit. Sic eñ loquit̃ euange
lium: q̃ modo cũ recitaret̃ audiſtis. ⌊ In craſtinũ aũt tur=
ba multa que venerat ad diẽ feſtum cũ audiſſent qꝫ venit ie
ſus hieroſolimã acceperunt ramos palmarũ: ⁊ ꝓceſſerunt
obuiam ei: ⁊ clamabãt. Oſanna: benedict⁹ qui venit in noĩe
dñi: rex iſrael. ⌋ Rami palmarũ laudes ſunt ſignificãtes vi
ctoriam: qua erat dñs mortem moriẽdo ſuperatur⁹: et tro=
pheo crucis de diabolo mortis ꝑncipe triũphatur⁹. Uox
☞ autẽ obſecrãtis eſt oſanna: ſicut nõnulli dicunt q̃ hebream
linguã nouerũt: magis affectũ indicans q̄ rem aliquam ſi=
gnificans: ſicut ſunt in lingua latina quas interiectiões vo
cant: velut cũ dolentes dicimus heu: vel cũ delectamur/va
dicimus: vel cũ miramur dicimus/o rem magnã. Tunc ei
nihil ſignificat: niſi mirantis affectũ. Q̃ ideo credẽdũ eſt
ita eſſe: qꝫ neqꝫ grecus neqꝫ latin⁹ hoc interpretari potuit ſi
Matth.v. cut illud: qui dixerit fratri ſuo racha. Nã et hec interiectio
eſſe perhibetur/affectũ indignãtis oſtẽdens. Benedict⁹ au
tem qui venit in noĩe dñi rex iſrael: ſic potius accipiendũ
eſt: vt in nomine dñi/in noĩe dei patris itelligat̃: q̄uis poſ=
ſit intelligi etiã in noĩe ſuo: qꝫ ⁊ ipſe dñs eſt. Unde et alibi
Johan.v. ſcriptũ eſt. Pluit dñs a dño. Sed verba ei⁹ melius noſtrũ
dirigunt intellectũ: qui ait. Ego veni in noĩe patris mei/⁊
non ſuſcepiſtis me: alius veniet in noĩe ſuo: hũc ſuſcipietis
Humilitatis eñ magiſter eſt chriſtus: qꝫ humiliauit ſemet Phil.ij.
ipſum factus obediens vſqꝫ ad mortẽ: mortem autẽ crucis
Non itaqꝫ omittit diuinitatẽ: quando nos docet humilita
tem. In illa eſt patri equalis: in hac nobis ſimilis. Per q̃
patri eſt equalis: nos vt eſſem⁹ creauit. Per q̃ nobis eſt ſi
milis ne periremus redemit. Has ei laudes turba dicebat.
Oſanna: benedict⁹ qui venit in nomine dñi: rex iſrael. Quã
crucẽ mentis/inuidẽtia principũ iudeorum perpeti potue
rat: qñ regem ſuum xp̃m tanta multitudo clamabat? Sed
quid fuit dño regẽ eſſe iſrael? Quid magnũ fuit regi ſclorũ
regem fieri hoim? Non eñ rex iſrael chriſtus ad exigendũ
tributũ: vel exercitum ferro armandũ/hoſteſqꝫ viſibiliter
debellãdos: ſed rex iſrael: q̃ mentes regat: q̃ in eternũ cõ
ſulat: q̃ in regnũ celorũ credentes/ſperãtes/amanteſqꝫ ꝑ=
ducat. Dei ergo filius equalis patri: verbũ per quod facta
ſunt oĩa: q̃ rex eſſe voluit iſrael: dignatio eſt nõ promotio B
Miſerationis indiciũ eſt: non poteſtatis augmẽtum. Qui
eñ appellatus eſt in terra rex iudeoꝝ: in celis eſt dñs ange Mat. xxj.
lorum. ⌊ Et inuenit ieſus aſellũ: ⁊ ſedit ſuper eum. ⌋ Hic bre Marci.xj.
uiter dictũ eſt. Nam quẽadmodũ ſit factũ/apud alios euã Lu.xix.
geliſtas pleniſſime legitur. Adhibetur autẽ huic facto pro=
pheticum teſtimoniũ: vt appareret qꝫ maligni ꝑncipes iu=
deorum eũ nõ intelligebãt: in quo implebant̃ que legebant
Inuenit ergo ieſus aſellũ ⁊ ſedit ſuper eũ ⌊ ſicut ſcriptũ eſt
Noli timere filia ſyon. Ecce rex tuus venit: ſedens ſup̃ pul
lum aſine. ⌋ In illo ergo populo erat filia ſyon: ipſa eſt hie= Zach.ix.
ruſalẽ. Que ſyon in illo inqꝫ populo reprobo ⁊ ceco erat: th
filia ſyon cui diceret̃. Noli timere: ecce rex tu⁹ venit ſedẽs
ſuper pullũ aſine. Hec filia ſyõ cui diuinit⁹ iſta dicunt̃. In
illis erat ouib⁹ que vocem paſtoris audiebant: in illa erat
multitudine que dñm venientẽ tanta deuotione laudabat:
tanto agmine deducebat. Et dictum eſt: noli timere: illum
agnoſce q̃ a te laudat̃: ⁊ noli trepidare cũ patit̃: qꝫ ille ſan=
guis fundit̃ per quẽ tuũ delictum deleat̃: et vita reddatur.
Sed pullũ aſine in quo nemo ſederat: hoc eñ apud euãge=
liſtas inuenit̃/intelligim⁹ populũ gentiũ qui legẽ dñi non
acceperat. Aſinam vero qꝫ vtrũqꝫ iumentũ dño adductum
eſt: plebẽ eius que veniebat ex populo iſrael: non indomitã
plane: ſed que preſepe dñi agnouit. ⌊ Hec nõ cognouert di=
ſcipuli eius primũ: ſed quando glorificatus eſt ieſus. ⌋ id ẽ
qñ virtutẽ ſue reſurrectionis oſtendit ⌊ tunc recordati ſunt
qꝫ hec ſcripta erant de eo ⁊ hec fecerunt ei ⌋ id eſt non alia fe
cerunt ei: q̄ illa que erant ſcripta de eo. Recolentes q̃ppe
ſcd̃m ſcripturã que ante paſſionẽ vel in paſſione dñi cõple=
ta ſunt: ibi ⁊ hoc inuenerũt q̃ ſcd̃m eloquia ꝓphetarũ in
pullo aſine ſederat. ⌊ Teſtimoniũ ergo perhibebat turba q̃
erat cum eo qñ lazarũ vocauit de monumento ⁊ ſuſcitauit
eũ a mortuis: ꝓpterea ⁊ obuiam venit ei turba: qꝫ audierũt
eũ hoc feciſſe ſignũ. Phariſei ergo dixerunt ad ſemetipſos
videtis qꝫ nihil ꝓficim⁹. Ecce mũdus tot⁹ poſt eũ abijt. ⌋
Turba turbauit turbã. Quid aũt inuides ceca turba: quia
poſt eũ vadit mũdus: per quẽ fact⁹ eſt mũdus? ⌊ Erãt aũt
gentiles quidã ex his qui aſcenderãt vt adorarẽt in die fe=
ſto. Hi ergo acceſſerũt ad philippũ q̃ erat a bethſaida gali
lee: et rogabant eũ dicentes. Dñe: volumus ieſum videre.
Uenit philipp⁹/⁊ dicit andree. Andreas rurſum ⁊ philip=
pus † dicunt ieſu. ⌋ Audiamus q̃d dñs ad iſta reſponderit. † Alia lr̃a
Ecce volunt eũ iudei occidere: gentiles videre: ſed etiã illi dixerunt.
ex iudeis erant q̃ clamabãt. Benedictus qui venit in noĩe
dñi: rex iſrael. Ecce illi ex circũciſione/illi ex preputio: ve= Ephe.ij.
lut duo parietes de diuerſo venientes: ⁊ in vnã fidẽ chriſti
pacis oſculo cõcurrentes. Audiam⁹ ergo vocẽ lapidis an
gularis. ⌊ Jeſus aũt ⌋ inquit ⌊ reſpõdit eis dicẽs. Uenit ho=
ra vt † glorificet̃ filius hominis. ⌋ Hic quiſqꝫ forſitan putat † Alia lit.
ideo ſe dixiſſe glorificatũ: qꝫ gentiles eum volebãt videre. clarificet̃,
Nõ ita eſt. Sed videbat ipſos gẽtiles poſt paſſionem ⁊ re=
ſurrectionẽ ſuã in oĩbus gẽtibus crediturus: qꝫ ſicut dicit
apoſtolus. Cecitas ex parte in iſrael facta eſt: donec pleni=
tudo gentiũ intraret. Ex occaſione igit̃ iſtorũ gentiliũ qui
eũ videre cupiebant: annunciat futurã plenitudinẽ gentiũ Rom.xj.
⁊ promittit iam iãqꝫ adeſſe horã glorificationis ſue: quam
factã in celis gentes fuerãt credituræ. Unde predictum eſt
Exaltare ſuper celos de⁹: et ſuper oẽm terram gloria tua.

Hec eſt gentiũ plenitudo: de qua dicit aplus. Cecitas ex
parte in iſrael facta eſt: donec plenitudo gẽtiũ intraret. Sʒ
C altitudinẽ glorificatiõis oportuit vt precederet humilitas
paſſionis: ideo ſecut⁹ adiũxit. [Amen amen dico vobis: ni
ſi granum frumenti cadens in terram mortuũ fuerit: ipſũ
ſolũ manet. Si aũt mortuũ fuerit: multũ fructũ affert] Se
aũt ipm ieſus dicebat. Ipſe erat granũ mortificãdũ ⁊ mul
tiplicandum: mortificandũ in infidelitate iudeorum: mul-
tiplicandũ in fide omniũ populorũ. Iã vero exortans ad
paſſionis ſue ſectanda veſtigia. [Qui amat inq̃t animã ſuã
perdet eã.] Quod duob⁹ modis itelligi põt. Qui amat per
det: id eſt ſi amas perdes. Si cupis vitã tenere in xp̄o noli
mori timere pro xp̄o. Item alio modo. Qui amat animam
ſuam: perdet eã. Noli amare ne pdas: noli amare ĩ hac vi-
ta: ne perdas in eterna vita. Hoc aũt qd̓ poſteri⁹ dixi: mag̃
habere videt̃ euãgelic⁹ ſenſus. Sequitur em̃. [Et qui odit
animã ſuã in hoc mũdo: in vitã eternã cuſtodit eã.] Ergo
qd̓ ſupra dictum eſt: qui amat: ſubintelligit̃ in hoc mundo:
ipſe itaq̃ʒ perdet. Qui autẽ odit/vtiq̃ʒ in hoc mũdo: in vitã
eternã ipſe cuſtodit eã. Magna ⁊ mira ſentẽtia: quẽadmo-
dũ ſit hominis ĩ animã ſuã amor vt pereat odiũ ne pereat
Si male amaueris tunc odiſti: ſi bene oderis tunc amaſti.
Felices qui oderũt cuſtodiẽdo: ne perdãt amãdo. Sed vi
de ne tibi ſubrepat vt teipſum velis interimere: ſic intelligẽ
do qd̓ debes odiſſe in hoc mũdo animã tuã. Hinc em̃ qdã
maligni atq̃ʒ peruerſi hoies ⁊ in ſeipſis crudeliores: ⁊ ſce-
leratiores homicide: flãmis ſe donant: aquis ſe prefocant
precipitio ſe collidunt ⁊ pereunt. Hoc xp̄s nõ docuit: imo
etiã diabolo precipitiũ ſuggerẽti reſpõdit. Redi retro ſa-
Mat. iiij. thanas. Scriptũ eſt. Nõ tẽtabis dñm deũ tuũ. Petro aũt
Ioh. xxj. dixit ſignificãs qua morte clarificaturus erat deũ. Cũ eſ-
ſes iunior cingebas te ⁊ ambulabas quo volebas: cum aũt
ſenueris alter te cinget: ⁊ feret quo tu non vis. Ubi ſatis ex
preſſit non a ſeipſo ſed ab alio debere occidi: q̃ veſtigia ſe-
quit̃ xp̄i. Cũ ergo cauſe articulus venerit: vt hec conditio
preponat̃: aut faciendũ eſſe contra dei preceptũ: aut ex hac
vita emigrandũ: quorũ duorũ homo ſi cogat̃ alterum eli-
gere cõmmãte mortẽ pſecutore: ibi eligat deo dilecto emo
ri/quã offenſo viuere: ibi oderit in hoc mũdo animã ſuam
D vt in vitã eternã cuſtodiat eam. [Si quis mihi miniſtrat:
j. Petri. ij me ſequatur.] Quid eſt me ſequatur: niſi me imitet̃? Chri-
ſtus em̃ p nobis paſſus eſt/ait apoſtolus petr⁹: relinquẽs
nobis exemplũ: vt ſequamur veſtigia ei⁹. Ecce qd̓ dictum
eſt: ſi quis mihi miniſtrat me ſequat̃. Quo fructu? Qua mer
cede? Quo pmio? [Et vbi ſum inquit ego: illic ⁊ miniſter
me⁹ erit.] Gratis amet̃: vt operis quo miniſtrat̃ illi pciũ
ſit eſſe cũ illo. Ubi em̃ bene erit ſine illo: aut quãdo eſſe ma-
le poterit cũ illo? Audi euidẽti⁹. [Et ſi qs mihi miniſtraue
rit: honorificabit eũ pater me⁹] Quo honore/niſi vt ſit cuʒ
filio ei⁹? Quod em̃ ſuperius ait: vbi ego ſum illic ⁊ miniſter
me⁹ erit hoc intelligit̃ expoſuiſſe cum dicit: honorificabit
eum pater me⁹. Nã quẽ maiorẽ honorem accipere poterit
adoptatus: quã vt ſit vbi eſt vnic⁹? Nõ equalis fact⁹ diuini
tati: ſed conſocius eternitati. Quid ſit autẽ miniſtrare chri
E ſto cui operi merces tanta preponit̃: hoc poti⁹ debem⁹ in-
quirere. Si eni hoc putauerimus eſſe chriſto miniſtrare: ea
que ſunt corpori neceſſaria preparare: aut cenanti cibũ co-
quere vel apponere: vel poculũ dare potũq̃ʒ miſcere: fecerũt
hoc illi qui potuerũt eũ in corpore habere preſentem: ſicut
martha ⁊ maria: quãdo ⁊ lazarus vnus erat ex diſcũbenti
bus Sed eo modo chriſto etiam iudas perditus miniſtra
uit. Nam ⁊ loculos ipſe habebat: et q̃uis ex eis que mitte-
bant̃ ſceleratiſſime furaret̃: per illum tamen etiam neceſſa-
Ioh. xiij. ria parabant̃. Hinc ẽ illuc quod cum ei diceret domin⁹: qd̓
facis fac celeri⁹: arbitrati ſunt quidã q̃ eum iuſſerit pter
diem feſtũ neceſſaria pparare: vel indigentibus aliq̃d da-
re. Nullo modo igit̃ de huiuſcemodi miniſtris diceret do
minus: vbi ſum ego ibi ⁊ miniſter meus erit: ⁊ ſi quis mihi
miniſtrauerit honorificabit eum pater meus: quoniã iudã
talia miniſtrantẽ: reprobatũ poti⁹ q̃ʒ honoratũ videmus.
Ut q̃d ergo alibi q̃rim⁹ quid ſit miniſtrare chriſto: ⁊ nõ po
tius in iſtis ipſis verbis agnoſcim⁹? Cũ em̃ dixit: ſi qs mi
hi miniſtrat me ſequat̃: hoc intelligi voluit ac ſi diceret. Si
quis me non ſequitur: non mihi miniſtrat. Miniſtrant er-
go ieſu chriſto: qui non ſua querunt: ſed q̃ ieſu chriſti. Hoc Phil. ij.
eſt em̃ me ſequat̃: vias ambulet meas non ſuas: ſicut alibi
ſcriptũ eſt. Qui ſe dicit in xp̄o manere: debet ſicut ambula- j. Ioh. ij.
uit ille: ⁊ ipſe ambulare. Debet etiã ſi porrigit eſurienti pa-
nẽ de miſericordia facere non de iactantia: nõ aliud ibi que
rere q̃ʒ opus bonũ: neſciẽte ſiniſtra quid faciat dextera: id
eſt vt alienet̃ intentio cupiditatiſ ab opere charitatis. Qui Mat. v.
ſic miniſtrat: chriſto miniſtrat: recteq̃ʒ illi dicet̃: cum vni ex Mat. xxv
minimis meis feciſtis: mihi feciſtis: nec tãtũ ea que ad mi
ſericordiã ptinẽt corporalẽ: ſed oĩa bona opera propter
xp̄m facta. Tũc em̃ erunt bona: qm̃ finis leg' xp̄s ad iuſti- Rom. x.
ciã oĩ credenti. Miniſter ẽ xp̄i vſq̃ʒ ad illud opus magne
charitatis: qd̓ eſt animã ſuã pro fratrib⁹ ponere: hoc eſt ei
⁊ pro chriſto ponere: q2 ⁊ hoc pter ſua mẽbra dictur⁹ eſt:
cũ pro iſtis feciſtis pro me feciſtis. De tali quippe ope etiã
ſe miniſtrum facere ⁊ appellare dignat⁹ eſt: vbi ait. Sicut Mat. xx.
filius hominis non venit miniſtrari ſed miniſtrare ⁊ ani-
mã ſuam ponere pro multis. Hinc eſt ergo vnuſquiſq̃ʒ mi-
niſtri chriſti: vnde eſt ⁊ miniſter chriſtus. Sic miniſtran-
tem chriſto honorificabit pater eius honore illo magno vt
ſit cum filio ei⁹: nec vnq̃ʒ deficiat felicitas eius. Cum ergo
auditis fratres dñm dicẽtẽ: vbi ego ſũ illic ⁊ miniſter me⁹
erit: nolite tantũmodo bonos epiſcopos ⁊ clericos cogita
re: etiã vos pro modulo veſtro miniſtrate xp̄o: bene viuen-
do elemoſynas faciendo: nomẽ doctrinãq̃ʒ ei⁹ quib⁹ potue
ritis predicando: vt vnuſq̃ſq̃ʒ etiã paterfamilias hoc noie
agnoſcat paternũ affectũ ſue familie ſe debere pro chriſto
⁊ p vita eterna. Suos oẽs admoneat: doceat: hortet̃: cor-
ripiat: impendat beniuolentiam: exerceat diſciplinã. Ita ĩ
domo ſua eccleſiaſticum ⁊ quodãmodo epiſcopale ĩplebit
officiũ: miniſtrans chriſto vt in eternũ ſit cum ipſo. Nam ⁊
illam maximã paſſiõis miniſtrationem: multi ex veſtro nu-
mero miniſtrorũ: multi nõ epiſcopi neq̃ʒ clerici: iuuenes et
virgines: ſenes cum iunioribus. Multi ꝯiugati ⁊ ꝯiugate
multi patres matreſq̃ʒ familias chriſto miniſtrãtes: etiam
animas ſuas in eius martyrio poſuerunt: ⁊ honorificante
patre coronas glorioſiſſimas receperunt.

Tractatus. liij.

Nũc aĩa mea turbata eſt. Et quid dicã? Pa-
ter ſaluifica me ex hac hora. Sed propterea veni
in horam hanc. Pater clarifica nomen tuũ. Ue-
nit ergo vox de celo. Et clarificaui: ⁊ iterũ clari-
ficabo. Turba ergo que ſtabat ⁊ audiebat dice-
bat tonitruũ factũ eſſe. Alij autẽ dicebãt. Ange
lus ei locutus eſt: Reſpõdit ieſus et dixit ei. Nõ
propter me hec vox venit: ſed pter vos. Nũc iu-
diciũ eſt mũdi: nunc princeps huius mundi eij-
cietur foras. Et ego ſi exaltat⁹ fuero a terra: oĩa
trahã ad meipſum. Hoc autẽ dicebat ſignificãs
qua morte eſſet moriturus. Reſpondit ei turba.
Nos audiuimus ex lege: q2 xp̄s manet in eternũ
Et quomodo tu dicis oportet exaltari filiũ ho-
minis? Et quis eſt iſte filius hominis? Dixit er-
go eis ieſus Adhuc modicum lumen in vobis
eſt. Ambulate dũ lucem habetis vt non tenebre
vos comprehẽdant. Et qui ambulat in tenebris
neſcit quo vadat. Dum lucem habetis credite in
lucem vt filij lucis ſitis. Hec locutus eſt ieſus: ⁊
abijt et abſcõdit ſe ab eis.

Poſtq̃ʒ dñs ieſus chriſtus verbis lectiõis heſter A
ne miniſtros ſuos vt ſeipſum ſequerent̃ hortat⁹
eſt eũ ita predixiſſet paſſionẽ ſuã: quod niſi gra-
nũ frumenti cadẽs in terrã mortuũ fuerit: ſolum
manet: ſi autẽ mortuum fuerit/multũ fructũ affert: vbi exci
tauit eos qui eum ad regnũ celorũ ſequi vellent: vt animã
ſuã odiſſent in hoc mundo: ſi eã in vitam eternã cuſtodire
cogitarent: ad noſtrã rurſus infirmitatẽ ſuum temperauit
affectum: ⁊ ait vnde lectio cepit hodierna. [Nũc aĩa mea
C

turbata eſt.] Unde turbata eſt dñe aĩa tua? Nempe paulo
ante dixiſti: qui odit animã ſuã in hoc mũdo: in vitam eter
nam cuſtodit eam. Ergo ne aĩa tua q: in hoc mũdo amaꝫ
ideo turbaꝫ veniente hora qua ex hoc mundo egrediatur?
Quis hoc de aĩa dñi audeat affirmare? Sed nos in ſe trã
ſtulit: nos in ſe ſuſcepit: caput noſtrũ mẽbrorũ ſuorũ ſuſce
Joh. xi. pit affectũ: ⁊ ideo ab aliquo non eſt turbatũ: ſed ſicut de il
lo dictũ ē cũ lazarũ ſuſcitaret: turbauit ſemetipſum. Opor
tebat enĩ vt vnus mediator dei et hominũ homo chriſtꝰ ie
ſus: ſicut nos excitauit ad ſumma: ita nobis cõpateretꝛ ad
5. trac. li. infirma. Audi ſuperius dicentẽ. Uenit hora vt glorificetur
filiꝰ hominis. Si mortificatũ fuerit granũ: multum fructũ
affert. Audio: qui odit animã ſuam in hoc mundo: in vitam
eternã cuſtodit eã: nec ꝑmittor tñmodo mirari: ſed iubeor
imitari deinde ſequẽtibus verbis. Si quis mihi miniſtrat
me ſequaꝛ: ⁊ vbi ſum ego ibi ⁊ miniſter meꝰ erit: mundũ ↄtẽ
nere accẽdor: ⁊ in cõſpectu meo nihil eſt vilꝰ vite huꝰ. To
tus quãtũlibet fuerit ꝓlixꝰ vapor preſentis vite: pre amore
eternorũ tẽporalia mihi cuncta vileſcunt. Et rurſus ipſum
dñm meũ qui me illis verbis ab infirmitate mea rapuit ad
ĩfirmitatẽ ſuã: audio dicentẽ. Nũc anima mea turbata eſt
Quid ē hoc? Quõ ſequi iubes animã meã: ſi turbari video
animã tuã? Quomodo ſufferã: qđ graue tãta firmitas ſen
tit? Quale fundamentũ querã: ſi petra ſuccumbit? Sed vi
deor mihi audire in cogitatione mea reſpondentem mihi
dñm meũ ⁊ quodãmõ dicentẽ: magis ſequeris quia ſic me
interpono. Audiſti ad te vocẽ fortitudinis mee. Audi ĩ me
vocẽ infirmitatis tue. Uires ſuggero vt curras: nec repri
mo quod acceleras: ſed transfero ĩ me quo trepidas: ⁊ ſub
ſterno qua tranſeas. O dñe mediator deus ſupra nos: ho
mo ꝓpter nos: agnoſco mĩam tuam. Nã quod tu tantꝰ tue
charitatis voluntate turbaris: multos in corpore tuo q̃ ſue
infirmitatis neceſſitate turbanꝛ: ne deſperãdo pereãt cõſo
laris. Deniqꝫ homo qui ſeq̃ vult: audiat qua ſequaꝛ. Acceſ
ſit forte hora terribilis: ꝓponiꝛ optio: aut faciẽde iniquita
tis: aut ſubeunde paſſionis. Turbaꝛ anima infirma: ꝓpter
quam ſponte turbata eſt anima inuicta. Prepone tue vo
luntati voluntatẽ dei. Attende enĩ quid deinde ſubiungat
creator tuus ⁊ magiſter tuus q̃ te fecit: ⁊ vt te doceret factꝰ
eſt ⁊ ipſe qđ fecit. Homo enĩ factꝰ eſt: qui hominẽ fecit: ſed
deꝰ incõmutabilis mãſit: ⁊ hominẽ in meliꝰ cõmutauit. Au
B di ergo q̃d deinde ſubiũgat. Cũ hec dixiſſet: nunc aĩa mea
turbata eſt: [⁊ quid dicam: inquit: pater ſaluifica me ex hac
hora: ſed ꝓpterea veni in hãc horã: pater clarifica nomen
tuum.] Docuit te: quid cogites: docuit quid dicas: quẽ in
uoces: in quo ſperes: cuius voluntatẽ certam atqꝫ diuinã
tue volũtati humane infirmeqꝫ preponas. Nõ ideo tibi vi
Mat. iiij. deaꝛ ex alto deflectere: q: te vult ab imo proficere. Nã et ten
tari dignatꝰ eſt a diabolo: a quo vtiqꝫ ſi nollet non tentare
tur: quẽadmodũ ſi nollet nõ patereꝛ. Et eis reſpondit dia
bolo q̃ tu in tẽtationibus debeas reſpõdere. Et ille quidẽ
tẽtatꝰ eſt ſꝫ nõ periclitatꝰ: vt doceret te in tẽtatione pericli
tantẽ tẽtatori reſpondere: ⁊ poſt tentatorẽ nõ ire: ſed de pe
Mat. xij. riculo tentationis exire. Sicut aũt hic dixit: nunc aĩa mea
turbata eſt: ita etiã vbi dicit: triſtis eſt aĩa mea vſqꝫ ad mor
tẽ: ⁊ pater ſi fieri poteſt tranſeat a me calix iſte: oſtendit ho
minis ſuſcepti infirmitatem: vt doceat ſic cõtriſtatũ ⁊ ↄtur
batũ: qđ ſequiꝛ dicere. Uerũtñ non qđ ego volo: ſed quod
tu vis pater. Sic enĩ hõ ab humanis in diuina dirigiꝛ: cum
volũtati hũane volũtas diuina ꝑponiꝛ. Quid eſt aũt: clari
fica tuũ nomẽ: niſi in ſua paſſiõe ⁊ reſurrectione? Quid eſt
ergo aliđ: niſi vt pater clarificet filiũ: qui clarificat ſuũ no
men etiã in ſimilibꝰ paſſiõibꝰ ſeruorũ ſuorũ? Unde ſcriptũ
Joh. xxi. eſt de petro: qđ iđ de illo dixerat dñs: alter te cinget ⁊ feret
quo tu nõ vis: q: ſignificare voluit qua morte clarificaturꝰ
E eſſet deũ. Ergo ⁊ ĩ illo deus clarificabat nomẽ ſuum q: ſic
etiã in mẽbris ſuis clarificat chriſtũ. [Uenit ergo vox de
celo. Et clarificaui: ⁊ iterũ clarificabo.] Et clarificaui an
teqꝫ faceret mundũ: ⁊ iterũ clarificabo cum reſurget a mor
tuis: ⁊ aſcendet in celum. Et aliter intelligi põt. Et clarifi
caui cũ de virgine natus eſt: cum virtutes operatus eſt: cũ
celo indice per ſtellã a magis adoratus eſt: cum a ſanctis
ſpiritu ſancto plenis agnitus eſt: cũ deſcẽdẽte ſpiritu ĩ ſpe
cie colũbe declaratꝰ: cũ voce de celo ſonante monſtratus:

cum in monte transfiguratus: cũ miracula multa fecit: cũ
multos ſanauit atqꝫ mũdauit: cũ de pauciſſimis panibꝰ tã
tam multitudinẽ pauit: cũ ventis ⁊ fluctibꝰ imperauit: cum
mortuos ſuſcitauit: et iterũ clarificabo cũ reſurget a mor
tuis cũ mors ei vltra nõ dñabiꝛ: cũ exaltabiꝛ ſup celos deꝰ
et ſup oẽm terrã gloria eiꝰ. [Turba ergo q̃ ſtabat ⁊ audie
rat dicebat tonitruũ factũ eſſe: alij dicebãt angelꝰ ei locu
tus eſt. Reſpõdit ieſus ⁊ dixit. Nõ ꝓpter me hec vox venit
ſed ꝓpter vos.] Hic oſtẽdit illa voce nõ ſibi indicatũ qđ iã
ſciebat: ſed eis qbꝰ indicari oportebat. Sicut autẽ illa vox
nõ ꝓpter eũ: ſꝫ ꝓpter illos diuinitate facta eſt: ſic aĩa eius
non ꝓpter eũ ſꝫ ꝓpter alios voluntate turbata eſt. Attẽde
cetera. [Nũc inquit iudiciũ eſt mũdi.] Quid ergo expectã C
dũ eſt in fine ſeculi? Sed in fine qđ expectaꝛ iudicium erit
iudicandorũ viuorũ ⁊ mortuorũ: iudiciũ erit premiorũ pe
narũqꝫ eternarũ. Quale ergo nũc iudiciũ eſt? Jã in ſupio
ribus lectionibus q̃ntum potui cõmonui charitatẽ veſtrã:
dici etiã iudiciũ nõ dãnationis ſed diſcretionis. Unñ ſcptũ
eſt. Judica me deus ⁊ diſcerne cauſam meã de gẽte nõ ſan Pſ. xlij.
cta. Multa aũt ſunt iudicia dei. Unde diciꝛ in pſalmo. Ju pſ. xxxv.
dicia tua abyſſus multa. Dicit etiã apoſtolus. O altitudo Rom. xi.
diuitiarum ſapientie ⁊ ſcientie dei: q̃ inſcrutabilia ſunt iu
dicia eius. Ex quibus iudicijs etiã hoc eſt qđ hic ait dñs:
nunc iudiciũ eſt mundi: ſeruato illo iudicio in fine vbi no
uiſſime viui ⁊ mortui iudicandi ſunt. Poſſidebat ergo dia
bolus genus humanũ: ⁊ reos ſuppliciorꝫ tenebat cyrogra
pho peccatorũ. Dominabaꝛ in cordibꝰ infideliũ ad creatu
rã colendã deſerto creatore: deceptos captiuoſqꝫ pertrahe
bat. Per chriſti autẽ fidẽ que morte eius ⁊ reſurrectione
firmata eſt: per eius ſanguinẽ qui in remiſſionẽ fuſus ē pec
catorũ: milia credentiũ a dominatu liberanꝛ diaboli: chri
ſti corpori copulanꝛ: ⁊ ſub tanto capite vno eius ſpiritu fi
delia mẽbra vegetanꝛ. Hoc vocabat iudiciũ: hãc diſcretio
nẽ: hãc a ſuis redẽptis diaboli expulſionẽ. Deniqꝫ attẽde
q̃d dicat. Quaſi q̃reremꝰ q̃d eſſet qđ ait. Nũc iudiciũ eſt mũ
di: ſecutꝰ expoſuit. Ait enĩ [Nũc p̃inceps huiꝰ mũdi eijcieꝛ
foras] Audiuimꝰ q̃le dixerit eſſe iudiciũ. Nõ g̃ illud quod
in fine ventũrũ eſt vbi viui et mortui iudicãdi ſunt. Alijs ad
dexteram alijs ad ſiniſtram ſeparatis: ſed iudiciũ quo p̃in
ceps huius mũdi eijcietur foras. Quomõ ergo intꝰ erat?
Et quo eum eijciendũ dixit foras? Nunquid nã in mũdo
erat: ⁊ extra mundũ miſſus eſt foras? Si enim de illo iudi
cio diceret quod in fine venturũ eſt: poſſe aliquis opinari
ignẽ eternũ quo mittẽdus eſt diabolꝰ ⁊ angeli eiꝰ et omnes
qui ſunt ex parte eius non natura ſed vitio. Non q: creauit
aut genuit: ſed q: ꝑſuaſit ⁊ tenuit. Poſſet ergo aliquis opi
nari illũ ignẽ eternũ extra mũdũ eſſe: ⁊ hoc eſſe dictũ eijcie
tur foras. Quod vero ait. Nunc iudiciũ eſt mundi: ⁊ expo
nens quid dixerit. Nũc inq̃t princeps huiꝰ mũdi eijcieꝛ fo
ras: hoc intelligendũ eſt: qđ nũc fit: nõ qđ tñ poſt futurum
eſt ĩ nouiſſimo die. Preuidebat ergo dñs qđ ſciebat poſt
paſſionẽ ⁊ glorificationẽ ſuã: per vniuerſum mundum mul
tos populos credituros: in quorũ cordibꝰ diabolus intus
erat: cui qñ ex fide renunciãt/eijciꝛ foras. Sed dicit aliqs.
Nunq̃d de cordibꝰ patriarcharũ ⁊ ꝓphetarũ veterũqꝫ iu D
ſtorũ nõ eiectus eſt foras? Eiectus ē plane. Quomõ ergo
dictũ eſt: nũc eijcieꝛ foras? Quomodo putamꝰ: niſi q: tunc
quod in hominibꝰ pauciſſimis factũ eſt: nunc in multis ma
gniſqꝫ populis: iam mox futurũ eſſe predictũ eſt? Sic ⁊ illđ
quod dictũ eſt. Spũs autẽ nõdũ erat datꝰ: q: ieſus nondũ
fuerat glorificatus: poteſt ſimilẽ habere queſtionem ⁊ ſimi Joh. vij.
lem ſolutionẽ. Nõ enĩ ſine ſpiritu ſancto futura p̃nũciauerũt
ꝓphete. Aut nõ etiã dominũ infantem in ſpiritu ſancto ſy
meon ſenex ⁊ anima vidua cognouerunt: ⁊ zacharias ⁊ ely
ſabeth: qui de illo nondum nato ſed iam cõcepto tãta per Luce. ij.
ſpiritũ ſanctũ predixerũt. Sed ſpiritus nondũ erat datus
id eſt illa habundantia gratie ſpiritualis: qua congregati
linguis olim loquerenꝛ: ac ſi in linguis olim gentiũ futura
p̃nũciareꝛ eccleſia: qua gratia ſpirituali populi cõgregarẽ
tur: qua lõge lateqꝫ peccata dimitterenꝛ: ⁊ milia miliũ deo
recõciliarenꝛ. Quid ergo: ait quiſpiam: q: diabolus de cre
dẽtiũ cordibꝰ eijciꝛ foras? Jam fideliũ nemĩnẽ tẽtat? Imo
vero tentare non ceſſat. Sed aliud eſt intrinſecus regnare:
aliud forinſecus oppugnare. Nam ⁊ munitiſſimã ciuita

tem aliquãdo hoſtis oppugnat:nec expugnat. Et ſi aliqua
j.Theſ.v. tela eius miſſa perueniunt:admonet apoſtolus vt nõ ledãt cõmẽdat loricam ⁊ ſcutũ fidei. Et ſi aliq̃n vulnerant:adeſt qui ſanat:q: ſicut pugnantibus dictum eſt. Hec ſcribo vo-
j.Joh.ij. bis:vt nõ peccetis. Ita qui vulnerant:quod ſequit̃ audiũt Et ſi quis peccauerit:aduocatũ habemꝰ apud patrẽ ieſũ chriſtũ iuſtũ:⁊ ipſe ẽ propitiatio peccatorũ noſtrorũ. Quid
Mat.vj. enĩ oramꝰ cũ dicimus: dimitte nobis debita noſtra:niſi vt vulnera noſtra ſanent̃? Et quid aliud petimꝰ cum dicimꝰ ne nos inferas in tẽtationẽ:niſi vt ille qui inſidiat̃ vł certat extrinſecus:nulla irrũpat ex parte: nulla nos fraude:nulla nos poſſit v̓tute ſuperare? Quãlibet tamẽ aduerſum nos erigat machinas:quãdo nõ tenet locũ cordis vbi fides ha-
Pſalm. cxxvj. bitat:eiectus eſt foras. Sed niſi dñs cuſtodierit ciuitatẽ:in vanũ vigilabit q̃ cuſtodit eã. Nolite ḡ de vobiſipſis preſumere:ſi nõ vultis foras eiectũ diabolũ intro iterũ reuocare
E Abſit aũt vt diabolũ mũdi principẽ ita dictũ exiſtimemꝰ vt eũ celo ⁊ terre dominari poſſe credamꝰ. Sed mũdꝰ appellat̃ in malis hoĩbꝰ: qui toto orbe terrarũ diffuſi ſunt ſicut appellat̃ domꝰ in his a q̃bus habitatur. Scdm qd dicimus:bona domꝰ eſt vł mala domꝰ eſt:nõ quãdo reprehẽdimꝰ ſiue laudamꝰ edificiũ parietũ atq: tectorũ ſed quãdo mores vel bonorũ hominũ vel malorũ. Sic ergo dictũ eſt princeps huius mundi:id ẽ princeps maloꝝ omniũ qui habitant in mũdo. Appellat̃ etiã mũdus in bonis:qui ſimiliter toto terrarũ orbe diffuſi ſunt. Unde dicit apoſtolus.
ij.Cori.v. Deus erat in chriſto:mũdũ recõcilians ſibi. Hi ſunt ex quorũ cordibꝰ princeps huiꝰ mundi eijcit̃ foras. Cum ergo dixiſſet. Nũc princeps huius mũdi eijciet̃ foras⌊et ego inq̃t:
† Vł ad meipſum. ſi exaltatus fuero a terra oĩa traham † poſt me⌋ Supra dixerat dñs vt audiſtis cũ euãgeliũ legeretur:oĩa traham poſt me. Que oĩa? Niſi ex quibꝰ ille eijcitur foras? Nõ autẽ dixit oẽs:ſed oĩa. Nõ enĩ oĩm eſt fides. Nõ itaq: hoc ad vniuerſitatẽ hominũ retulit: ſed ad creature integritatem id eſt ſpm̃ ⁊ animã ⁊ corpus: ⁊ illud qd intelligimꝰ:⁊ illud
Luc.xxj. quod viuimꝰ:⁊ illud qd viſibiles ⁊ ꝯtrectabiles ſumꝰ. Qui enĩ dixit: capillus capitis veſtri nõ peribit oĩa trahit poſt ſe? Aut ſi oĩa ipſi homines intelligendi ſunt. Oĩa predeſtinata ad ſalutẽ poſſumus dicere:ex quibꝰ oĩbus ait nihil eſſe periturũ:cum ſupra de ſuis ouibꝰ loqueretur. Aut certe oĩa hominũ genera ſiue in linguis oĩbus:ſiue ĩ etatibus: ſiue in gradibꝰ honorũ oĩbus : ſiue in artiũ licitarum et vtiliũ profeſſionibꝰ omnibꝰ:⁊ quicq̃d aliud dici poteſt ſm̃ innumerabiles differẽtias q̃bus inter ſe preter ſola peccata hoĩes diſtant ab excelſiſſimis vſq: ad humilimos. A rege vſq: ad mẽdicũ:oĩa inquit trahã poſt me:vt ſim caput eorum ⁊ illi mẽbra mea. Sed ſi exaltatꝰ inquit fuero a terra:hoc eſt cũ exaltatꝰ fuero. Non enĩ dubitat futurũ eſſe:qd venit implere. Hoc refert̃ ad illud quod ſuperiꝰ ait. Si aũt mortuũ fuerit granũ:multũ fructum affert. Nam exaltationem ſuã:qd aliud dixit:quã in cruce paſſionem? Quod ⁊ ipſe euangeliſta non tacuit:ſubiũxit etenĩ ⁊ ait.⌊Hoc autem dicebat:ſignificans qua morte eſſet moriturus. Reſpõdit ei turba. Nos audiuimꝰ ex lege:quia chriſtus manet ĩ eternum. Et quomodo tu dicĩ oportet exaltari filiũ hominis?
F Et q̃s eſt iſte filiꝰ hominis?⌋ Memoriter tenuerũt qd dñs dicebat aſſidue ſe eſſe filiũ hoĩs. Nam hoc loco non ait:ſi exaltatꝰ fuerit a terra filius hoĩs:ſed ſuperius dixerat: qd heſterno die lectũ atq: tractatũ eſt:quando nunciati ſunt gentiles illi qui eũ videre cupiebãt:venit hora vt glorificetur filius hominis. Hoc itaq: iſti animo retinẽtes:⁊ quod nũc ait:cum exaltatꝰ fuero a terra:mortem crucis intelligẽtes:queſierunt ab illo ⁊ dixerũt. Nos audiuimꝰ ex lege:q: chriſtꝰ manet ĩ eternũ. Et quomodo tu dicis oportet exaltari filiũ hominis? Quis eſt iſte filiꝰ hominis? Si enĩ chriſtus eſt inquiũt:manet in eternũ. Si manet in eternum quomodo exaltabit̃ a terra:id eſt quomodo crucis paſſiõe morietur? Hoc enĩ eũ dixiſſe intelligebãt:quod facere cogitabant. Nõ ergo eis verboꝝ iſtorũ obſcuritatẽ aperuit infuſa ſapientia: ſed ſtimulata conſcientia.⌊Dixit ergo eis ieſus. Adhuc modicũ lumẽ in vobis eſt.⌋ Hinc ergo eſt qd intelligitis:q: xp̃s manet in eternũ.⌊Ergo ambulate dum lucẽ habetis:vt nõ tenebre vos cõprehẽdant.⌋ Ambulate: accedite: totũ intelligite:⁊ moriturũ xp̃m ⁊ victurũ in eternum:⁊ ſanguinem fuſurum quo redimat: ⁊ aſcenſurum in ſublimia quo perducat. Tenebre autẽ vos cõprehendent ſi eo modo credideritis xp̃i eternitatẽ:vt negetis in eo mortis humilitatẽ.⌊Et q̃ ambulat ĩ tenebris:neſcit quo vadat.⌋ Sic põt offendere in lapidẽ offenſiõis ⁊ petrã ſcãdali : qd
fuit dñs cecis iudeis:ſicut credẽtibꝰ lapis quẽ reprobauerunt edificãtes:factus eſt in caput anguli. Hinc dedignati ſunt credere in xp̃m:q: eorũ ĩpietas cõtempſit mortuũ: riſit occiſum. Et ipſa erat mors grani multiplicãdi: et exaltatio trahentis poſt ſe omnia. ⌊Dũ lucẽ inquit habetis credite in lucẽ:vt filij lucis ſitis.⌋ Cum aliquid veri audi- tu habetis: credite in veritatẽ:vt renaſcamini in veritatẽ. ⌊Hec locutus eſt ieſus:⁊ abijt:⁊ abſcõdit ſe ab eis.⌋ Non ab eis q̃ credere ⁊ diligere ceperãt: nõ ab eis q̃ cum ramis palmarũ ⁊ laudibꝰ obuiã venerãt : ſed ab eis q̃ videbant ⁊ inuidebãt:q: nec videbãt:ſed in lapidẽ illũ cecitate offẽdebãt. Cũ aũt abſcõdit ſe ieſus ab eis:qui eũ occidere cupiebant:quod ſepe propter obliuionẽ cõmonẽdi eſtis noſtre infirmitati conſuluit:non ſue poteſtati derogauit. pſ.cxvij.

Tractatus.liij.

¶ Cum autem tãta ſigna feciſſet coram eis:nõ credebãt in eum: vt ſermo eſaie impleret̃ quem dixit. Domĩe quis credidit auditui noſtro:⁊ brachium domini cui reuelatum eſt? Propterea nõ poterant credere:quia iterum dixit eſaias. Excecauit oculos eorum ⁊ indurauit cor eorum vt nõ videant oculis et intelligant corde ⁊ conuertantur ⁊ ſanem eos. Hec dixit eſaias quando vidit gloriam eius ⁊ locutus eſt de eo. Uerũtamen et ex principibus multi crediderunt in eum:ſed ꝓpter phariſeos non confitebant̃:vt de ſynagoga non eijcerentur. Dilexerunt enim gloriam hominum:magis q̃ gloriam dei.

Renũciata dñs xp̃s paſſiõe ſua:⁊ morte fructuoſa in exaltatione ſancte crucĩ vbi dixit ſe oĩa tracturũ eſſe poſt ſe:cũ intellexiſſent iudei:quod de ſua morte dixiſſet:⁊ ꝓpoſuiſſet eis queſtionẽ quõ diceret ſe eſſe moriturũ: cũ ex lege audierint qd chriſtus manet in eternũ:hortatꝰ eſt eos vt dũ adhuc modicũ lumen in eis eſſet quo xp̃m eternũ eſſe didiciſſent:ambularent: vt totũ diſcerent:ne comprehenderent̃ a tenebris. Et cũ hec eſſet locutꝰ: abſcõdit ſe ab eis. Hec ĩ ſuperioribꝰ dominicis lectionibꝰ verbiſq: didiciſtis. Deinde ſubiit euãgeliſta:vnde hodiernũ capitulũ recitatũ eſt ⁊ ait.⌊Cũ autem tanta ſigna feciſſet corã eis nõ credebãt in eũ:vt ſ̃mo eſaie prophete ĩpleret̃ quẽ dixit. Domine quis credidit auditui noſtro:⁊ brachium domini cui reuelatum eſt?⌋ Ubi ſatis ostendit brachium dñi ipſum filium dei nuncupatum non qd deus pater figura determinet̃ carnis humane:brachiũ domini filiꝰ dicitur:qd oĩa per ipſum facta ſunt:eiq: filiꝰ non tanq̃ mẽbrũ corporis hereat:ſed quia omnia ꝑ ipſum facta ſunt: ideo brachium domini dictum eſt. Sicut enim tuum brachiũ per quod operaris:ſic dei brachium dictum eſt eius verbum:quia per verbum operatꝰ eſt mundũ. Cur enim homo vt aliquid brachium operetur extendit:niſi q: non continuo fit quod dixerit? Si autem tanta poteſtate ꝑualeret:vt ſine vllo motu corporis ſui quod diceret fieret brachiũ eius verbum eius eſſet:quia verbum nõ eſt cogitabile vel ſonabile. Sed dominus ieſus vnigenitus dei p̃ris filius:ſicut non eſt paterni corporis mẽbrum:ita nõ eſt cogitabile vel ſonabile ac tranſitoriũ verbũ:quia cum oĩa per ipſm̃ facta ſunt:dei verbũ erat. Cũ ergo audiuimꝰ brachiũ dei patris eſſe dei filium:nõ nobis obſtrepat cõſuetudo carnalis: ſed q̃tũ illo donante poſſumus: virtutem dei et ſapientiã cogitemꝰ:per quã facta ſunt oĩa. Tale quippe brachiũ nec porrectũ extendit̃:nec collectũ cõtrahitur. Non eſt enĩ ipſe q̃ pater ſed vnũ ſunt ipſe ⁊ pater ⁊ equalis patri: vbiq: totus eſt ſicut pater : ne aliqua pateat occaſio deteſtabili errori eorum qui dicunt ſolum eſſe patrem: ſed pro diuerſitate cauſarum ipſum dici filium ipm̃ dici ſpm̃

Margin notes (right column): A (beside "Renũciata"); Eſa.liij. (beside "nostro:⁊ brachium domini… Ubi ſatis"); Joh.j. (beside "tuum brachiũ per quod operaris").

ſanctũ:⁊ i his ⁊ his audent dicere. Ecce videtis q: ſolus ē
pater ſi brachiũ ei⁹ eſt fili⁹: nõ eni due ſed vna pſona eſt ho:
mo ⁊ brachiũ eius: non intelligentes neq; aduertẽtes quo:
modo verba de rebus alijs ad res alias transferantur ꝓ:
pter aliquã ſimilitudinẽ etiã in locutionibus quotidianis
de viſibilib⁹ ⁊ notiſſimis rebus: quãto magis vt nobis in:
effabilia qualitercũq; dicant: que dici ſicuti ſunt omnino
nõ poſſunt. Nã ⁊ hõ alterũ hominẽ per quẽ ſolet agere q̄c:
q̄d agit/brachiũ ſuum appellat: ⁊ ſi ei auferatur dolens di
cit brachiũ ꝑdidi: et ei qui abſtulerit dicit: brachiũ meum
mihi abſtuliſti. Intelligant ergo quomodo dictus ſit fili⁹
patris brachiũ per qd̄ pater operatus eſt oĩa: ne nõ hoc
intelligendo et in ſui erroris tenebris permanẽdo: ſimiles
ſint iudeis ipſis: de qb⁹ dictũ eſt: ⁊ brachium domini cui re
B uelatum eſt. Hic occurrit altera queſtio. De qua quidem
vt ꝯpetent aliquid diſputetur: ⁊ omnes eius latebroſiſſimi
ſinus perſcrutentur ⁊ excutiantur vt dignũ eſt: nec mearũ
viriũ eẽ arbitror: nec anguſtiarũ temporis: nec veſtre capa
citatis. Tñ q: trãſire ad alia veſtra expectatione non ſini:
mur: niſi aliquid inde dicamus: accipite quod poterimus
⁊ vbi veſtre expectationi non ſuffecerim⁹: ab illo incremẽ:
tum poſcite qui nos plantare poſuit ⁊ rigare: quia ſicut di
j. Cor. iij. cit apls: neq; qui plãtat eſt aliquid neq; qui rigat: ſed q̄ in:
crementũ dat deus. Quidam ergo inter ſe muſitant: et vbi
poſſunt aliquãdo ꝓclamant: ⁊ turbulenta diſceptatiõe cõ:
tendũt dicẽtes. Quid fecerũt iudei vel que culpa eoꝝ fuit:
ſi neceſſe fuit vt ſermo eſaie ꝓphete impleretur quẽ dixit:
dñe quis credidit auditui noſtro ⁊ brachiũ domini cui re:
uelatũ eſt? Quib⁹ reſpõdem⁹ deũ preſcium futurorum/per
prophetam predixiſſe infidelitatem iudeorum: predixiſſe
tamen non feciſſe. Non enim propterea quẽq; deus ad pec
candum cogit: q: futura hominũ peccata iam nouit. Ipſo
rum eni preſciuit peccata nõ ſua: nõ cuiuſq; alterius ſ; ipſo
rũ. Quapropter ſi ea que ille preſciuit ipſorum nõ ſunt ipſo:
rum: nõ vere ille preſciuit. Sed q: illius preſcientia falli nõ
poteſt: ſine dubio nõ alij ſed ipſi peccant: quos de⁹ peccato
res eſſe preſciuit. Fecerũt ergo peccatũ iudei qd̄ eos nõ cõ
pulit facere: cui peccatũ nõ placet: ſed facturos eſſe predi:
xit quem nihil latet. Et ideo ſi non malũ ſed bonum facere
voluiſſent non ꝓhiberent: ⁊ hoc facturi ꝓuiderent ab eo
qui nouit quid ſit quiſq; facturus: et quid ei ſit pro ei⁹ ope:
re redditurus. Sed q̄ ſequũtur euãgelij verba plus vrgent
et ꝓfundiorẽ faciũt q̄ſtionẽ. Adiũgit eteni et dicit. [Pro:
Eſaie. vj. pterea nõ poterant credere: q: iterũ dicit eſaias. Excecauit
oculos eorũ ⁊ indurauit cor eorũ: vt nõ videãt oculis et in:
telligant corde: ⁊ conuertant et ſanem illos.] Dicit eñ no:
bis. S. nõ potuerũt credere: quod peccatũ eſt hominis nõ
facientis qd̄ nõ põt facere? Si aũt nõ credẽdo peccauerũt:
potuerũt ergo credere ⁊ non fecerunt. Si ergo nõ potuerũt:
quomodo dicit euangeliũ/ propterea non poterant crede:
re: q: iterũ dicit eſaias/excecauit oculos eorũ ⁊ indurauit
cor eorũ vt quod eſt grauius ad deũ referatur cauſa q̄ non
crediderũt quãdoquidẽ ipſe excecauit oculos eorum ⁊ in:
durauit cor eorũ. Nõ eñ ſaltẽ hoc de diabolo dicit ſed de
deo: quod ipſa prophetica ſcriptura teſtatur. Nã ſi arbitre
mur hoc dictũ de diabolo q excecauit oc'los eorum ⁊ cor
indurauit: laborandũ eſt quomodo illorum culpam q: non
crediderũt poſſimus oſtendere de quibus dicitur: non po:
terant credere. Deinde quid reſpõdebim⁹ de alio ꝓphete
ipſius teſtimonio quod poſuit paulus apoſtolus dicens?
Rom. xj. Qd̄ querebat iſrael hoc nõ eſt conſecutus: electio autẽ cõ:
ſecuta eſt: ceteri vero excecati ſunt: ſicut ſcriptum eſt dedit
illis de⁹ ſpiritũ cõpunctionis: oculos vt nõ videant et au:
res vt nõ audiant vſq; in hodiernũ diem. Audiſtis fratres
mei propoſitã queſtionem: nempe q̄ profunda ſit cernitis.
Sed reſpõdem⁹ vt poſſumus. Nõ poterant credere q: hoc
eſaias propheta predixit. Hoc aũt propheta ꝑdixit: quia
deus hoc futurũ eſſe ꝑſciuit. Quare autem nõ poterant ſi a
me querat: cito reſpondeo: q: nolebãt? Malam quippe eo:
rum voluntatẽ preuidit de⁹: et per ꝓphetam prenunciauit
ille cui abſcõdi futura nõ poſſũt. Sed aliã cauſam inquis
dicit ꝓpheta: non voluntatis eorum. Quã cauſam dicit ꝓ:
pheta? Quis dedit illis deus ſpiritũ compunctionis: ocu:
los vt non videãt: ⁊ aures vt non audiant: ⁊ excecauit ocu
los eorum: ⁊ idurauit cor eoꝝ. Etiã hoc eorũ voluntatem
meruiſſe reſpondeo. Sic ei excecat: ſic obdurat de⁹ deſerẽ
do et nõ adiuuãdo: quod occulto iudicio facere poteſt ini:
quo non poteſt. Hoc omnino pietas religioſorum incõcuſ
ſum debebet inuiolatũq; ſeruare: ſicut apoſtolus dicit: cũ
eandẽ ipſam tractaret difficillimã queſtionẽ. Quid ergo di
cem⁹ inq̄t? Nunq̄d iniquitas eſt apud deũ? Abſit. Si ergo
abſit vt ſit iniquitas apud deũ ſiue quando adiuuat: miſe:
ricorditer facit: ſiue quando non adiuuat/iuſte facit: q: om
nia non temeritate ſed iudicio facit. Porro ſi iudicia ſan:
ctorũ iuſta ſunt: q̄tomagis ſanctificantis ⁊ iuſtificãtis dei
Juſta q̄ ſunt: ſed occulta. Ideo cũ queſtiones huiuſmodi
in mediũ venerint: quare alius ſic: alius autẽ ſic: quare ille
deo deſerente excecet: ille deo adiuuãte illuminet: non no:
bis iudiciũ de iudicio tanti iudicis vſurpemus: ſed contre
miſcentes exclamem⁹ cũ apoſtolo. O altitudo diuitiarum Rom. xj.
ſapientie ⁊ ſcientie dei: q̄ inſcrutabilia ſunt iudicia eius ⁊
inueſtigabiles vie eius. Unde dictum eſt in pſalmo. Judi pſ. xxxv.
cia tua abyſſus multa. Non ergo me fratres ad hanc pene
trandã altitudinẽ/ad hanc abyſſum diſcutiendã: ad inſcru
tabilia perſcrutãda: expectatio veſtre charitatis impingat.
Agnoſco modulũ meũ: ſentire mihi videor etiam modulũ
veſtrum. Altitius eſt hoc incrementis meis: ⁊ fortius viri
bus meis: puto q: et veſtris. Simul ergo audiam⁹ admo:
nẽtem ſcripturã atq; dicentẽ. Altiora te ne queſieris: ⁊ for Eccl. iij.
tiora te ne ꝑſcrutat⁹ fueris: nõ quia iſta negata ſunt nobis
cũ de⁹ magiſter dicat. Nihil eſt occultũ: qd̄ non reuelabit. Mat. x.
Sed ſi in quod peruenimus i eo ambulam⁹ ſicut dicit apo
ſtol⁹: non ſolũ qd̄ neſcimus ⁊ ſcire debem⁹: ſed etiam ſi q̄d Phil. iij.
aliter ſapim⁹: id quoq; nobis de⁹ reuelabit. Peruenimus Collo. ij.
autem in viam fidei: hãc perſeuerantiſſime teneamus. Ipſa
perducit ad cubiculũ regis: in quo ſunt omnes theſauri ſa
pientie ⁊ ſcientie abſcõditi. Non eñ ipſe dñs ieſus chriſt⁹
ſuis illis magnis et precipue electis diſcipulis inuidebat:
quãdo eis dicebat. Multa habeo vobis dicere: ſed non po Joh. xvj.
teſtis illa portare modo. Ambulãdũ eſt: ꝓficiendũ eſt: cre:
ſcendũ ẽ: vt ſint corda noſtra capacia carũ rerũ quas cape
re modo nõ poſſum⁹. Quod ſi nos vltimus dies proficien
tes inuenerit: ibi diſcemus qd̄ hic nõ potuim⁹. Si quis au
tem iſtam queſtionem liquidius et melius nouit ſe poſſe et
cõfidit exponere: abſit vt nõ ſim paratior diſcere q̄ docere
tantũ ne audiat quiſq; liberũ arbitriũ ſic defendere: vt no:
bis orationẽ q̄ dicimus ne nos inferas in tentationẽ: cone Mat. vj.
tur auferre: rurſus ne quiſq; neget voluntatis arbitrium ⁊
audeat excuſare peccatum. Sed audiamus dominũ ⁊ ꝑci:
pientẽ ⁊ opitulantem ⁊ iubentẽ quid facere debeam⁹ ⁊ ad
iuuantem vt implere poſſimus. Nã ⁊ quoſdã nimia ſue vo
lũtatis fiducia extulit i ſupbiã: ⁊ quoſdam nimia ſue volũ:
tatis diffidẽtia deiecit in negligẽtiã. Illi dicũt: vt quid ro
gamus deum ne vincamur tentatione: quod in noſtra ẽ po
teſtate. Iſti dicũt: vt q̄d conamur bene viuere: quod in dei
eſt poteſtate. O domine: o pater qui es in celis: ne nos infe
ras in quãlibet iſtarum tentationum ſed libera nos a malo
Audiam⁹ dominum dicentem. Rogaui pro te petre: ne de: Lu. xxij.
ficiat fides tua. Nec ſic exiſtimemus fidem noſtrã eſſe i li:
bero arbitrio: vt diuino non egeat adiutorio. Audiamus ⁊
euangeliſtã dicentẽ: dedit eis poteſtatem filios dei fieri.
Ne oĩno exiſtimemus in noſtra poteſtate non eẽ qd̄ credi Joh. j.
mus: verũtamẽ in vtroq; illi⁹ beneficia cognoſcam⁹. Nam
⁊ agẽde ſunt gratie q: data eſt poteſtas: et orandum ne ſuc
cumbat infirmitas. Ipſa eſt fides: que per dilectionẽ ope: Gal. v.
ratur: ſicut eius mẽſuram dñs cuiq; partitus eſt: vt qui glo Rom. xij.
riatur: non in ſeipſo ſed in domino glorietur. Nõ itaq; mi: ij. Cor. x.
rum eſt quia non poterant credere: quorum voluntas ſic ſu
perba erat: vt ignorantes dei iuſticiam: ſuam vellent cõſti:
tuere. Sicut dicit de illis apoſtolus. Juſticie dei non ſunt Rom. x.
ſubiecti. Q: eñ nõ ex fide ſed tanq̄ ex operib⁹ tumuerunt:
ipſo ſuo tumore cecati offenderũt in lapidem offenſionis.
Sic aũt dictũ eſt: nõ poterãt: vbi intelligendũ eſt quod no E
lebãt: quẽadmodũ dictũ eſt de dño deo noſtro: ſi non cre:
dimus ille fidelis permanet: negare ſeipſum nõ poteſt. De
omnipotente dictum eſt: non poteſt. Sicut ergo q domi: ij. Thi. ij.
nus negare ſeipſum non poteſt: laus eſt volũtatis diuine
ita qd̄ illi nõ poterant credere: culpa eſt volũtatis hũane.

Ecce dico rego: qđ tã ſupbe ſapiũt vt ſue voluntatis vir-
bus tãtũ exiſtiment eẽ tribuendũ: vt negent ſibi eſſe neceſ-
ſariũ diuinũ adiutoriũ ad bene viuendũ: nõ poſſunt crede-
re in xpm. Nõ eñ aliquid proſunt ſyllabe nominis chriſti.
⁊ ſacramenta chriſti: vbi reſiſtitur fidei xpi. Fides aũt xpi
et ſacramenta: eſt credere in eum qui iuſtificat impiũ. Cre-
dere in mediatorem: ſine quo interpoſito nõ recõciliamur
Luce.xix. deo. Credere in ſaluatorẽ qui venit quod perierat querere
Joh.xv. atq ſaluare. Credere ĩ eum qui dixit: ſine me nihil poteſtis
facere. Qui ergo ignorans dei iuſticiã qua iuſtificatur im-
pius: ſuam vult cõſtituere qua cõuincat ſuperbus: in hunc
nõ poteſt credere. Hinc ⁊ illi nõ poterant credere: nõ quia
mutari in meli⁹ homines nõ poſſunt: ſed q̃diu talia ſapiũt
nõ poſſũt credere. Hic excecant et indurant: q: negãdo di-
uinũ adiutoriũ nõ adiuuant. Hoc de iudeis qui excecati ⁊
indurati ſunt de⁹ preſciuit: atq in ei⁹ ſpiritu ꝓpheta predi-
xit. Qđ vero addidit: ⌊⁊ cõuertant et ſanẽ eos⌋ vtrum ſub-
audiendũ ſit: non id eſt nõ cõuertant: connexa deſuper ſen-
tentia vbi dictũ eſt: vt non videant oculis et intelligãt cor-
põ.lxxix. de: q: ⁊ hic vtiq dictum eſt vt non intelligant. Et ipſa eñ
conuerſio de illi⁹ gratia eſt cui dicit: deus virtutũ conuer-
te nos. An forte ⁊ hoc de ſupne medicine miſericordia fa-
ctũ intelligendũ eſt vt quoniam ſupbe et peruerſe volunta-
tis erant: ⁊ ſuã iuſticiã cõſtituere volebant: ad hoc deſere-
rent vt excecarent: ad hoc excecarent vt offenderent in la-
põ.lxxxij. pidem offenſionis: ⁊ impletur facies eorũ ignominia atq
ita humiliati quererẽt gloriã domini ⁊ non ſuam: qua infla-
tur ſuperb⁹: ſed iuſticiam dei qua iuſtificatur impi⁹: Hoc
enim multis eorum profecit in bonũ: qui de ſuo ſcelere cõ-
puncti in chriſtum poſtea crediderunt: pro quibus et ipſe
Lu.xxiij. orauerat dicẽs. Pater ignoſce illis: q: neſciũt quid faciũt
Rom.x. De qua eorum ignorantia ⁊ apoſtolus dicit. Teſtimoniũ
illis perhibeo: q: zelum dei habent: ſed non ſm ſcientiam.
Nũc eteni hoc ſubiũxit: atq ait: ignorãtes eñ dei iuſticiã
F ⁊ ſuã volentes cõſtituere: iuſticie dei nõ ſunt ſubiecti. ⌊Hec
dixit eſaias: quando vidit gloriã ei⁹: ⁊ locutus eſt de eo.⌋
Quid viderit eſaias. Et hoc quomõ ad dominũ chriſtum
ptineat: in libro ei⁹ legendum ⁊ intelligendũ eſt. Vidit eñ
nõ ſicuti eſt ſed modo quodã ſignificatiuo: ſicut prophete
viſio fuerat informanda. Nã vidit ⁊ moyſes: ⁊ tamẽ ei quẽ
Exodi. videbat dicebat, Si inueni gratiam ante te: oſtende mihi
xxxiij. temetipſm manifeſte vt videã te: quia non videbat ſicuti eſt.
Quando autem nobis hoc futurum ſit: idem iſte ſancte io-
j.Joh.iij. hãnes euangeliſta ĩ epiſtola ſua dicit. Dilectiſſimi filij dei
ſumus: ⁊ nondum apparuit quod erimus. Scimus q: cum
apparuerit ſimiles ei erimus: quoniã videbim⁹ eũ ſicuti ẽ.
Poterat dicere quoniam videbimus eum: ⁊ non addere/
ſicuti eſt. Sed quia ſciebat a quibuſdam patribus et pro-
phetis viſum ſed non ſicuti eſt. ideo cum dixiſſet/ videbi-
mus eũ: addidit/ ſicuti eſt. Nemo eni vos fallat fratres eo-
rum qui dicũt inuiſibilem patrem: ⁊ viſibilem filium. Hic
enim hoc aſſerunt qui putãt eum eſſe creaturam: nec intel-
Joh.x. ligunt ſm quod dictum eſt: ego et pater vnum ſum⁹. Pro-
ſus in forma dei in qua equalis eſt patri: etiam filius inuiſi-
bilis eſt Vt autem ab hominibus videretur/ formam ſer-
ui accepit: et in ſimilitudinem hominum factus/ viſibilis
factus eſt. Oſtẽdit ergo ſe etiam anteq ſuſciperet carnem
oculis hominũ ſicut voluit in ſubiecta ſibi creatura: non ſi-
cuti eſt. Mundemus corda per fidem: vt illi ineffabili: ⁊ vt
Mat.v. ita dicam: inuiſibili viſioni preparemur. Beati enim mun-
do corde: qm ipſi deũ videbunt. ⌊Verũtamẽ ⁊ ex principi-
bus multi crediderunt in eum: ſed propter phariſeos non
confitebantur: vt de ſynagoga non eijcerent. Dilexerũt eñ
gloriã hominũ: magis q̃ gloriam dei.⌋ Videte quẽadmo-
dum notauerit euãgeliſta: ⁊ improbauerit quoſdam quos
tamen in eum crediſſe dixit: qui in hoc ingreſſu fidei ſi ꝓ-
ficerent: amorem quoq humane glorie proficiendo ſupe-
Gal.vj. rarent quam ſuperauerat apoſtolus dicens. Mihi autem
abſit gloriari niſi in cruce domini noſtri ieſu chriſti: p quẽ
mihi mundus crucifixus eſt et ego mundo. Ad hoc enim
et ipſe dominus crucem ſuam vbi eum dementia ſuperbe
impietatis irriſit: in eorum qui in illum crederent frontib⁹
fixit vbi eſt quodãmodo ſedes verecundie: vt de nomine
eius fides non erubeſcat: ⁊ magis dei gloriam quam ho-
minum diligat.

Tractatus.liiij.

¶ Jeſus autem clamauit ⁊ dixit. Qui credit in
me nõ credit in me: ſed in eũ qui miſit me. Et qui
videt me: videt eum qui miſit me. Ego lux ĩ mũ-
dum veni: vt omnis qui credit in me in tenebris
nõ maneat. Et ſi q̇s audierit verba mea ⁊ nõ cu-
ſtodierit: ego nõ iudico eũ. Nõ eni veni vt iudi-
cem mundũ: ſed vt ſaluificem mundũ. Qui ſper-
nit me: ⁊ non accipit verba mea: habet qui iudi-
cet eũ. Sermo quẽ locut⁹ ſum: ille iudicabit eum
ĩ nouiſſimo die. Quia ego ex meipſo non ſum lo-
cutus: ſed qui miſit me pater ipſe mihi mãdatũ
dedit: quid dicam et quid loquar. Et ſcio q: mã-
datũ eius vita eterna eſt. Que ergo ego loquor:
ſicut dixit mihi pater ſic loquor.

LOquente domino noſtro ieſu chriſto apđ iude- A
os ⁊ tanta miraculorũ ſigna faciente: qđã credi-
derũt predeſtinati in vitã eternã quos etiam vo-
cauit oues ſuas: quidã vero non crediderũt nec
poterant credere: ex quod occulto nec tamen iniuſto iudi-
cio dei fuerant excecati ⁊ indurati: deſerente illo qui ſuper-
bis reſiſtit: humilib⁹ aũt dat gratiam. Eorum autem qui Jaco.iiij.
crediderũt: alij vſq adeo confitebant: vt palmarũ ramis
acceptis venienti occurrerent: in eadem laudis confeſſiõe
letãtes. Alij vero ex principib⁹ nõ audebãt cõfiteri vt de ſi-
nagoga nõ eijcerent: quos notauit euãgeliſta dicens: qđ
dilexerũt gloriã hominũ magis q̃ gloriã dei. Eorum etiã
qui nõ crediderũt: alij erant poſtea credituri: quos p̄cui-
debat vbi ait. Cum exaltaueritis filiũ hominis: tũc agno- Joh.viij.
ſcetis q: ego ſum. Alij ꝟo in eadẽ infirmitate manſuri: quo-
rũ imitatrix eſt etiã iſta gens iudeorũ: que poſtmodum de-
bellata ad teſtimoniũ ꝓphetie que de chriſto ſcripta eſt, ĩ
toto pene orbe diſperſa eſt. His iſta ſe habẽtib⁹ ⁊ ſua iã ꝓ-
pinquãte paſſione: ⌊ieſus clamauit ⁊ dixit:⌋ vnde lectio ce-
pit hodierna. ⌊Qui credit in me non credit in me ſed in eũ
qui miſit me. Et qui videt me: videt eũ q̇ miſit me.⌋ Jã di- Joh.vij.
xerat quodã loco. Mea doctrina non eſt mea: ſed ei⁹ q̇ mi- ſ.tracta.
ſit me. Ubi intelleximus eũ doctrinam ſuam dixiſſe verbum xxix.
patris qđ eſt ipſe: ⁊ hoc ſignificaſſe: dicendo mea doctrina
nõ eſt mea ſed ei⁹ qui me miſit: quod a ſeipſo ipſe nõ eſſet ſʒ
haberet a quo eſſet. De⁹ eni de deo: fili⁹ patris. Pater autẽ
nõ deus de deo: ſed de⁹ pater filij. Nũc aũt quod ait q̇ cre-
dit in me nõ credit in me ſed in eum qui miſit me quomo-
do intellecturi ſumus: niſi q: homo apparebat hominib⁹
cum lateret deus: Et ne putarent hoc eum eſſe tãtũmodo
qđ videbant: talem ac tantũ ſe volens credi: qualis et quã-
tus eſt pater: qui credit in me inquit/ nõ credit in me: id eſt
in hoc quod videt: ſed ĩ eum q̇ miſit me: id eſt ĩ patrẽ. Sed
q̇ credit ĩ patrẽ: neceſſe eſt eũ credat eſſe patrẽ. Qui autem
credit eũ patrem: neceſſe eſt vt credat eum habere filium.
Ac per hoc qui credit in patrem: neceſſe eſt vt credat in fi-
lium. Sʒ ne quiſq hoc credat de vnigenito filio qđ de his q̇
dicti ſunt filij dei ſm gratiã nõ naturã: ſicut ait euangeliſta
dedit eis poteſtatem filios dei fieri: vnde et illud eſt quod Joh.j.
ipſe dñs cõmemorauit in lege dictum: ego dixi dij eſtis et põ.lxxxj.
filij excelſi omnes: propterea dixit: qui credit in me: nõ cre-
dit in me: ne totum quod de chriſto creditur: ſm hominem
crederet. Ille ergo inquit: credit in me qui nõ credit in me
ſm id qđ me videt: ſed in eũ qui me miſit: vt cũ credit ĩ pa-
trem: credat eũ habere filiũ ſibi equalem: ⁊ tũc vere credat
in me. Nam ſi putauerit eum non habere niſi filios ſm gra-
tiam qui ſunt eius vtiq creatura: non verbum ſed facta p
verbum: nec habere filium equalem ſibi atq coeternũ ſem-
per natũ: pariter incõmutabilem: ex nullo diſſimilem atq
imparem: non credit in patrem qui eum miſit: quia non eſt
hoc pater qui eum miſit. Et ideo cum dixiſſet/ qui credit ĩ B
me: nõ credit in me ſed in eum q̇ miſit me: ne putaret ſic vo-
luiſſe patrem intelligi tanq patrẽ multorũ filiorũ per gra-
tiam regeneratorũ: nõ vnici verbi equalis ſibi: cõtinuo ſub-
iecit. ⌊Et qui videt me: videt eũ qui miſit me⌋ Nũquid ait

qui videt me:non videt me:ſed eum qui miſit me. Sicut di
xerat:qui credit ī me:non credit in me:ſ; in eū q̄ miſit me?
Illud nāq; dixit:ne ſicut videbaꝛ crederēꝛ tantūmodo fi-
lius hominis. Hoc autē dixit: vt patri crederēꝛ equalis.
Qui credit in me inquit:nō credit in hoc quod videt me:ſ;
credit in eū qui miſit me. Aut cum credit in patrē qui ſibi
equalē genuit me: nō quomodo me videt:ſed ſic credat in
me/quomodo in eum qui miſit me. Uſq; adeo em̄ nihil di
Luce.vj. ſtat inter eum vt me:ꝛ qui me videt:videat eum q̄ me miſit
Apoſtolos ſuos certe ipſe dn̄s chriſt⁹ miſit:quod eorum
etiam nomē indicat. Nam ſicut grece angeli: latine nūcij
vocanꝛ:ita grece apoſtoli:latine miſſi appellanꝛ. Nūq̄ tn̄
aliq̄s apoſtolorum dicere auderet:qui credit in me nō cre
dit in me ſed in eum qui miſit me. Omnino em̄ nō diceret:
qui credit in me:credim⁹ em̄ apoſtolo:ſed nō credimus in
Roꝫ.iiij. apoſtolū. Nō em̄ apl's iuſtificat impium. Credenti em̄ in
eū qui iuſtificat impiū: deputatur fides ei⁹ ad iuſticiam.
Poſſet dicere apoſtol⁹:qui recipit me recipit eū q̄ me mi-
ſit:vel qui audit me:audit eū qui me miſit. Hoc em̄ eis ipſe
Mat.x. dn̄s ait:q̄ vos recipit me recipit: et qui recepit me recipit
eum qui me miſit:q: dn̄s honoraꝛ i ſuo: ꝛ pater in filio:ſ;
pater tanq̄ in filio:dominus tanq̄ in ſeruo. Filius autem
vnigenitus recte dicere potuit:credite in deū ꝛ in me cre-
Joh.xiiij. dite. Et quod nūc ait:qui credit in me: nō credit in me ſed
in eum q̄ miſit me:non a ſe abſtulit fidem credentis:ſed no
luit in forma ſerui remanere credentē:qm̄ eū q̄ſq; credit in
patrē qui eum miſit: profecto credit in filium ſine quo pa-
trem non eſſe cognoſcit:ꝛ ita credit vt credat equalem:qm̄
ſequiꝛ:et qui videt me:videt eū qui me miſit. Attende cete
ra.⌊Ego lux in mundū veni:vt omnis qui credit i me in te
Mat.v. nebris nō maneat⌋Dixit quodā loco diſcipulis ſuis. Uos
eſtis lux mundi. Non poteſt ciuitas abſcondi ſupra mon
tem cōſtituta. Neq; accendūt lucernam et ponunt eā ſub
modio:ſed ſupra cādelabrū:vt luceat omnib⁹ qui ī domo
ſunt. Sic luceat lumen veſtrum corā hominib⁹ vt videāt
opera vr̄a bona:ꝛ glorificēt patrē veſtrū q̄ in celis eſt. Nō
tn̄ eis dixit:vos lux veniſtis in mundū:vt omnis qui cre-
dit in vos in tenebris nō maneat. Nuſq̄ hoc legi poſſe cō-
firmo. Lumina ergo ſunt omnes ſancti: ſed credendo ab
eo illuminanꝛ:a quo ſi receſſerit:tenebrabitur. Lumen au-
tem illud q̄ illuminanꝛ/a ſe recedere nō poteſt:q: incōmu-
tabile oīno eſt. Credim⁹ ergo lumini illuminato:ſicut pro
phete:ſicut apoſtolo. Sed ideo illi credim⁹ vt non in ipſū
credam⁹ qd̄ illuminaꝛ:ſed cū illo credam⁹ in illud lumen a
quo illuminaꝛ:vt ꝛ nos illuminemur/nō ab illo:ſed cū illo
a quo ille. Cū autē dicit: vt oīs q̄ credit in me in tenebris
non maneat: ſatis manifeſtat oēs ſe in tenebris inueniſſe.
Sed ne in eis tenebris maneant in quibus inuenti ſunt:de
bēt credere in lucem que venit in hūc mundū:q: per illam
C factus eſt mundus.⌊Et ſi q̄s audierit inq̄t ꝟba mea et cu-
ſtodierit:ego nō iudico eum.⌋Memētote q̄ vos audiſſe in
ſuperioribus lectionibus noui: ꝛ q̄ obliti forte eſtis recoli-
te:et qui nō affuiſtis ſed adeſtis: audite quomodo dicit fi-
Joh.v. lius:ego nō iudico eū:cū dicat alio loco:pater nō iudicat
quēq̄:ſed omne iudiciū dedit filio:niſi q: intelligendū eſt
modo nō iudico eū? Quare nō iudicat modo? Attēde q̄d
ſequitur:⌊Nō enī veni:inquit:vt iudicē mūdū: ſed vt ſalui
ficem mundū:⌋id eſt vt ſaluum faciam mundum. Nunc er
go eſt tempus miſericordie:poſtea erit iudicij: q: miſicor
Pſ.c. diā inq̄t et iudiciū cantabo tibi domine. Sed de ipſo etiā
futuro nouiſſimo iudicio videte quid dicat.⌊Qui ſpernit
me et non accipit verba mea:habet qui iudicet eum. Ser-
mo quē locut⁹ ſum:ille iudicabit eū in nouiſſimo die.⌋Nō
ait q̄ ſpernit me ꝛ nō accipit ꝟba mea:ego nō iudico eū in
nouiſſimo die. Hoc enī ſi dixiſſet:non video quomō poſſet
nō eſſe cōtrariū illi ſententie vbi ait:pater nō iudicat quēq̄
ſed omne iudiciū dedit filio. Cū vero dixit:qui ſpernit me
et nō accipit ꝟba mea habet qui iudicet eū:expectātib⁹ au
tem quiſnā ille eſſet:ſecut⁹ adiunxit:ſermo quē locut⁹ ſum
ille iudicabit eum in nouiſſimo die: ſatis manifeſtauit ſeip
ſum iudicaturum in nouiſſimo die. Seipſum quippe locu
tus eſt:ſeipſum annunciauit: ſeipſum ianuam poſuit:quis
ipſe ad oues paſtor intraret. Aliter itaq; iudicabunꝛ q̄ nō
Roꝫ.ij. audierūt:aliter q̄ audierūt ꝛ cōtēpſerunt. Qui enim ſine le
ge peccauerūt (ait apoſtolus) ſine lege ꝛ peribūt:ꝛ q̄ in le-
ge peccauerunt:per legē iudicabuntur.⌊Q: ego: inquit:
ex meipſo nō ſum locut⁹.⌋Ideo ſe dicit nō locutū ex ſeipſo
quia non eſt ex ſeipſo. Iā hoc ſepe diximus. iā hoc tanq̄
notiſſimū nō docere ſed admonere debem⁹.⌊Sed qui mi-
ſit me pater ipſe mihi mandatū dedit: quid dicam et quid
loquar.⌋Non laboraremus:ſi cum eis non loqui ſcirem⁹:
cum quibus ſuperiora locuti ſumus:et cū eiſipſis nō olb⁹
ſed q̄ audierūt mēoria retinentibus. Nunc vero quia for- D
taſſe aliqui aſſunt q̄ non audierunt:et iſq; ſunt ſimiles q̄ obli
ti ſunt quod audierunt:propter illos perferant moras no-
ſtras qui audita meminerūt. Quomodo dat mandatum
pater vnico filio? Quo verbo loquiꝛ verbo:cum ſit ipſe fi-
lius vnigenitus verbū? Nūquid per angelū:cū per ipſum
creati ſunt angeli? Nunquid per nubē:que quando ſonuit
ad filiū/nō propter ipſum ſonuit quod alibi dicit etiā ipſe
ſed ꝓpter alios quos oportebat ita audire? Nunq̄d p ſo-
nū labiis emiſſum qui nō habet corpus? An aliquo locoꝝ
interuallo fili⁹ a patre ſeparaꝛ:vt ſit inter illos aer medi⁹
quo pcuſſo vox fiat et ad aurē veniat? Abſit:vt talia de il-
la incorporea ꝛ ineffabili ſubſtātia ſuſpicemur. Fili⁹ vnic⁹
eſt verbū patris: ꝛ ſapiētia patris: in illa ſunt oīa mādata
patris. Neq; em̄ patris mādatū fili⁹ aliquādo neſciebat:
vt eū neceſſe eſſet ex tpe habere quod antea non habebat.
Ita enī a patre quod habet accepit:vt naſcēdo acceperit:
dederitq; illi gignendo. Nā et vita eſt:ꝛ accepit vitā vtiq;
naſcēdo/non prius ſine vita exiſtendo:quia et pater hab;
vitam:et quod habet eſt:nec accepit tamen: q: non ex ali-
quo eſt. Filius autē accepit vitam dante patre a quo eſt:et
ipſe quod habet eſt. Habet enim vitam ꝛ vita eſt. Ipſū au
dit loquentem. Sicut habet inquid pater vitam in ſemetip Joh.v.
ſo ſic dedit ꝛ filio vitā habere in ſemetipſo. Nūq̄d exiſten-
ti ꝛ nō habēti dedit. S; eo dedit quo genuit q̄ vitā genuit
et vita genuit vitā:ꝛ q: parē genuit: nō imparē genuit vi-
tā:ideo dictū eſt. Sicut habet ipſe vitā ī ſemetipſo:ſic de
dit ꝛ filio vitā habere ī ſemetipſo. Uitā dedit: quia gignē
do vitam q̄d dedit niſi eſſe vitā? Et q: eterna eſt ipſa nati-
uitas. Nūq̄ nō fuit fili⁹ q̄ ē vita:nūq̄ nō fuit fili⁹ ſine vita.
Et ſicut eſt natiuitas eterna:ſic eſt q̄ natus eſt vita eterna
Ita ꝛ mandatum nō quod filius nō habebat pater dedit
ſed ſicut dixi/in ſapientia patris quod eſt verbum patris:
oīa mandata ſunt patris. Diciꝛ autē mandatū datū:quia
non eſt a ſeipſo cui dicitur datum. Et hoc eſt dare filio ſi-
ne quo nunq̄ filius fuit:quod eſt gignere filiū qui nūq̄ nō
fuit. Sequiꝛ aūt.⌊Et ſcio q: mādatū eius vita eterna eſt⌋ B
Si ergo vita eterna eſt ipſe filius:ꝛ vita eterna eſt mādatū
patris:quid aliud dictū eſt/q̄ ego ſum mandatū patris?
Proinde et id quod adiungit ꝛ dicit.⌊Que ego loquor ſi
cut dixit mihi pater ſic loquor.⌋Non accipiam⁹ dixit mi-
hi: quaſi pater verba locutus ſit vnico verbo:aut egeat dei
ꝟbis:dei ꝟbū. Dixit ergo pater filio:ſicut dedit vitam filio
non qd̄ neſciebat vel non habebat:ſed quo ipſe filius erat
Quid eſt autem/Sicut dixit mihi pater ſic loquor:niſi ver
bum loquor? Ita ille dixit vt verax: ita iſte loquitur vt ve
ritas. Uerax autem genuit veritatem. Quid ergo iā dice-
ret veritati? Nō em̄ iperfecta erat veritas cui verū aliquid
adderéꝛ. Dixit ergo veritati:q: genuit veritatē. Porro ip
ſa veritas ſic loquiꝛ vt ei dictū eſt:ſed intelligentib⁹ quos
docet vt nata eſt. Ut autem crederent homines quod intel
ligere nondū valent:ex ore carnis verba ſonuerunt ꝛ abie-
runt. Trāſuolātes ſoni ſtrepuerunt peractis morulis tem
porū ſuorū. Sed res ipſe quarum ſigna ſunt ſoni:traiecte
quodāmodo in eorū memoriam qui audierūt:etiā ad nos
per litteras que viſibilia ſigna ſunt peruenerunt. Non ſic
loquitur veritas. Intelligentib⁹ mētib⁹ intus loquitur:ſi-
ne ſono inſtruit:intelligibili luce perfundit. Qui ergo pōt
in ea credere natiuitatis eius eternitatem:ipſe illam ſic au
dit loquētem:ſicut ei dixit pater quod loqueretur. Excita
uit nos ad magnū deſiderium interioris dulcedinis ſue:
ſed credendo capimus:ambulando creſcimus: proficien-
do ambulamus:vt peruenire poſſimus.

Tractatus.lv.

¶ Ante diem feſtum paſche ſciēs ieſus q: venit Capl.xiij

eius hora vt tranſeat ex hoc mundo ad patrem:
cum dilexiſſet ſuos qui erant in mundo:in finē
dilexit eos. Et cena facta:cum diabolus iam mi
ſiſſet in cor vt traderet eum iudas ſimonis ſca=
riothis:ſciens quia omnia dedit ei pater in ma=
nus et q̄ a deo exiuit ⁊ ad deū vadit:ſurgit a ce
na et ponit veſtimenta ſua:et cum accepiſſet lin
theum precinxit ſe. Deinde miſit aquam in pel=
uim:et cepit lauare pedes diſcipulorū et exter=
gere lintheo quo erat precinctus.

A Cena domini ſm̄ iohannē adiuuante ipſo debi=
tis eſt explicāda tractatib⁹:⁊ vt nobis poſſe do=
nauerit explanāda. [Ante diē autē feſtū paſche:
ſciens ieſus quia venit hora eius vt tranſeat ex
hoc mūdo ad patrem:cum dilexiſſet ſuos qui erāt in mū=
do:in finem dilexit eos] Paſcha autē fratres nō ſicut quī
dam exiſtimāt grecū nomē eſt: ſed hebreum. Opportuniſſi=
me t̄n occurrit in hoc nomine quedā congruētia vtriuſq;
linguarū. Quia em̄ paſſio grece πασχιν dicitur: ideo pa
ſcha paſſio putata eſt:velut hoc nomine a paſſione ſic ap=
pellatū eſt. In ſua vero lingua:h̄ eſt hebrea: paſcha trāſit⁹
dicit̄ ꝓpterea:q̄ tūc primū paſcha celebrauit popul⁹ dei
qn̄ ex egypto fugientes rubrum mare tranſierūt. Nūc er=
Eſaie. liij go figura illa ꝓphetica ī veritate cōpleta eſt:cū ſicut ouis
ad īmolādum ducitur chriſtus:cuius ſanguine illitis po=
ſtibus noſtris.i.cuius ſigno crucis ſignatis frontibus no
ſtris: a perditione huius ſeculi tanq̄ a captiuitate vel in=
teremptione egyptia liberamur:⁊ agimus ſaluberrimum
trāſitū:cū a diabolo trāſim⁹ ad chriſtum:et ab iſto inſta=
bili ſeculo ad eius fundatiſſimū regnum. Ideo quippe ad
deū ꝑmanentē trāſimus ne cū mundo trāſeunte trāſeam⁹
De hac nobis collata gratia deum laudans apoſtolus di
Coloſ.j. cit. Qui eruit nos de poteſtate tenebrarum:et tranſtulit in
regnū filij charitatis ſue. Hoc itaq; nomen id eſt paſcha
quod latine vt dixit trāſitus nūcupat̄: velut interpretans
nobis beatus euangeliſta : ante diē inquit feſtum paſche
ſciens ieſus quia venit hora eius vt tranſeat ex hoc mūdo
ad patrē. Ecce paſcha ecce trāſitus. Unde ⁊ quo? De hoc
ſcȝ mūdo ad patrē. Spes mēbris in capite data eſt:quod
eſſent in illo tranſeunte ſine dubio ſecutura. Quid ḡ infide
les ⁊ ab hoc capite atq; ab eius corpore alieni? Nonne et
ipſi trāſeunt:q̄ nō ꝑmanēt? Trāſeūt plane et ipſi. Sȝ aliō
eſt trāſire de mūdo:aliud eſt trāſire cū mūdo: aliud ad pa=
trem:aliud ad hoſtem. Nā et egyptij tranſierunt:nō enim
ꝑſequendo manſerunt. Nō t̄n tranſierūt ꝑ mare ad regnū
B ſed in mari ad interitum. Sciens ergo ieſus quia venit ho
ra eius:vt tranſeat ex hoc mundo ad patrē: [Cū dilexiſſet
ſuos q̄ erant in mundo:in finem dilexit eos] Utiq; vt ⁊ ip
ſi de hoc mūdo vbi erant/ad ſuū caput quod hinc trāſiſſet
eius dilectione tranſirent. Quid eſt enī in finē niſi in xp̄m?
Finis em̄ legis chriſtus ait apoſtolus ad iuſticiam omni
Rom.x. credenti. Finis perficiens:non interficiēs. Finis quouſq;
eamus:non vbi pereamus. Sic omnino intelligēdum eſt:
j.Cor.v. paſcha noſtrum immolatus eſt chriſtus. Ipſe eſt finis no=
ſter in illum eſt tranſitus noſter. Nam video poſſe iſta ꝟba
euangelica quodā humano modo etiā ſic accipi:tāq; vſq;
ad mortē chriſtus dilexerit ſuos:vt hoc videat̄ eſſe in finē
dilexit eos. Humana eſt hec ſententia: nō diuina. Neq; ei
nos huc uſq; ille dilexit:q̄ ſemp ⁊ ſine fine nos diligit. Ab=
Luce.xvj ſit vt dilectionē morte finierit:q̄ nō eſt morte finit⁹. Etiam
poſt mortem quinq; fratres ſuos dilexit diues ille ſupbus
atq; impius:⁊ vſq; ad mortem nos dilexiſſe putandus eſt
chriſtus? Abſit chariſſimi. Nequaq̄ ille nos diligēdo vſq;
ad mortem veniret:ſi dilectionē noſtrā morte finiret : niſi
forte ita ſit intelligendum/in finē dilexit eos vſq; ad mor
tem dilexit eos:quia tātū dilexit: vt moreret̄ pro eis. Hoc
Joh.xv. enim teſtatur dicens. Maiorem hac charitatem nemo ha
bet:q̄ vt animā ſuā ponat quis pro amicis ſuis. Ita ſane
non prohibemus intelligi in finem dilexit: vſq; ad mortē
dilexit:id eſt vſq; ad mortem illum dilectio ipſa perduxit.
[Et cena inquit facta:cum diabolus iam miſiſſet in cor vt
traderet eum iudas ſimonis ſcariothis:ſciens quia om̄ia
dedit ei pater in manus:⁊ quia a deo † exijt et ad deum va † Al.exi=
dit ſurgit a cena:et ponit veſtimenta ſua. Et cū accepiſſet uit.
lintheum precinxit ſe. Deinde † mittit aquā in peluim:⁊ ce
pit lauare pedes diſcipulorum: ⁊ extergere lintheo q̄ erat † Al.miſit
precinctus.] Nō ita debem⁹ intelligere cenā factā: veluti C
iam conſumptam atq; trāſactam. Adhuc em̄ cenabat̄ cū
dn̄s ſurrexit et pedes lauit diſcipulis ſuis. Nā poſtea re=
cubuit:⁊ buccellā ſuo traditori poſtea dedit vtiq; cena nō
dum finita:hoc eſt dū adhuc panis eſſet in menſa. Cena er
go facta dictum eſt/iam parata ⁊ ad cōuiuantium mēſam
vſuq; perducta. Quod aūt ait. [Cum diabolus iam miſiſ=
ſet ī cor vt traderet eū iudas ſimonis ſcariothis] Si que
ris quid miſſum ſit in cor iude:hoc vtiq; vt traderet eum.
Miſſio iſta ſpiritualis ſuggeſtio eſt. Non fit per aurē ſed
per cogitationem:ac per hoc nō corporaliter ſed ſpiritua=
liter. Neq; enī ſpirituale quod dicit̄:ſemp ī laude accipiē=
Ephe. vj. dum eſt. Nouit apoſtolus quedam ſpiritualia nequitie in
celeſtibus:aduerſus que nobis colluctationem eſſe teſtat̄
Nō aūt eſſent maligna etiam ſpiritualia: ſi non eſſent etiā
maligni ſpiritus. A ſpiritu em̄ ſpiritualia nominant̄. Sed
quomodo iſta fiant vt diabolice ſuggeſtiones īmittentur:
⁊ humanis cogitationibus miſceātur: vt eas tanq̄ ſuas
deputet homo:vnde ſcit homo? Nec dubitandum eſt etiā
bonas ſuggeſtiones a bono ſpiritu ita latēter ac ſpiritua=
liter fieri. Sed intereſt quibus nā earum mēs hūana ꝯſen=
tiat diuino auxilio:vel deſerta per meritū: vel adiuta per
gratiā. Factū ergo iā fuerat in corde iude per immiſſionē
diabolicā vt traderet diſcipulus magiſtrum: ſed quē non
didicerat deū. Iam talis venerat ad ꝯuiuium explorator
paſtoris/inſidiator ſaluatoris:vēditor redemptoris: iam
talis venerat ⁊ videbatur:⁊ tollerabatur:⁊ ſe ignorari ar=
bitrabat̄:q̄ in eo quē volebat fallere fallebatur. At ille iſto
ipſo corde intus inſpecto neſciēte:ſciēter vtebat̄. [Sciēs
q̄ oīa dedit ei pater in manus.] Ergo et ipſum traditorē
Nā ſi eum in manibus non haberet:non vtiq; illo vteretur
vt vellet. Proinde iam traditor tradit⁹ erat ei quem tra=
dere cupiebat: atq; ita malū tradēdo faciebat: vt de illo
tradito bonū fieret quod neſciebat. Sciebat em̄ dn̄s q̄d
faceret ꝓ amicis:qui patienter vtebat̄ inimicis. Ac ſic oīa
dederat pater in manus ei⁹:et in vſum mala:et in effectum
bona. [Sciens etiam q̄ a deo exiuit et ad deū vadit.] Nec
deum cum inde exiret:nec nos deſerens cum rediret. Hec
ergo ſciens:[ſurgit a cena:et ponit veſtimenta ſua. Et cū
accepiſſet lintheū:precinxit ſe. Deinde miſit aquam ī pel=
uim et cepit lauare pedes diſcipuloꝝ:et extergere lintheo
D quo erat precinctus.] Debem⁹ chariſſimi ſenſū euāgeliſte
diligēter attendere. Locutur⁹ q̄ppe de tāta domini humi=
litate:prius ei⁹ celſitudinē voluit cōmēdare. Ad hoc per=
tinet quod ait:ſciens q̄ omnia dedit ei pater in manus et
quia a deo exijt et ad deum vadit. Cum illi ergo oīa pa=
ter dediſſet in manus: ille diſcipulorū nō manus ſȝ pedes
lauit. Et cum ſe ſciret a deo exiſſe ⁊ ad deū pergere:nō do
mini dei ſed hominis ſerui impleuit officiū. Ad hoc autē
pertinet quod etiā de traditore ipſius quia iam talis vene
rat:qui nec ab illo ignorabatur: preloqui voluit vt h̄ quo=
q; ad maximū cumulū humilitatis accederet:quod etiā
illi nō dedignat⁹ eſt pedes lauare: cuius man⁹ iam preui=
debat ī ſcelere. Quid autem mirum ſi ſurrexit a cena ⁊ po=
ſuit veſtimenta ſua:qui cum in forma dei eſſet ſemetipſum
exinaniuit? Et quid mirū ſi precinxit ſe lintheo:qui formā
Phil.ij. ſerui accipiens habitu inuentus eſt vt homo? Quid mirū
ſi miſit aquam in peluim vnde lauaret pedes diſcipulorū
qui in terram ſanguinē fudit:quo immūdiciā dilueret pec
catorū? Quid mirū ſi lintheo quo erat precinctus pedes
quos lauerat terſit:q̄ carne qua erat indutus euāgeliſtaꝝ
veſtigia confirmauit? Et lintheo quidē vt ſe precingeret:
poſuit veſtimēta ſua que habebat. Ut autem formā ſerui
acciperet quādo ſemetipſū exinaniuit : nō quod habebat
depoſuit:ſed quod nō habebat accepit. Crucifigēdus ſa=
ne ſuis expoliatus ē veſtimētis:⁊ mortuus inuolutus eſt
lintheis:⁊ tota illa ei⁹ paſſio/noſtra purgatio ē. Paſſur⁹
igitur exitia:ꝑmiſit obſequia : non ſolū eis pro quib⁹ erat
ſubiturus mortē:ſed etiam illi qui eum fuerat traditurus

ad morte͂. Tanta eſt qppe hũane hũilitatis vtilitas vt eã
ſuo cõmendaret exemplo etiam diuina ſublimitas: qꝛ ho:
Luce.ix. mo ſuperbus in eternum periret:niſi eum deꝰ humilis in:
ueniret. Uenit enim filius hoĩs querere:et ſaluũ facere qd̃
perierat. Perierat autem ſuperbiam deceptoris ſecutꝰ: er
go humilitatem redemptoris ſequatur inuentus.

Tractatus.lvj.

¶ Uenit ergo ad ſimonem petrum. Et dicit ei
petrus. Domine tu mihi lauas pedes? Reſpon
dit ieſus ꝛ dixit eis. Qđ ego facio tu neſcis mo
do ſcies autem poſtea. Dicit ei petrus non la=
uabis mihi pedes in eternum? Reſpondit ei ie
ſus ſi non lauero te non habebis partem mecũ.
Dicit ei ſimon petrus:domine non tantum pe=
des meos ſed et manus ꝛ caput. Dicit ei ieſus.
Qui lotus eſt nõ indiget niſi vt pedes lauet:ſed
eſt mundus totus.

A Um lauaret pedes diſcipulorũ dñs.⌊ Uenit ad
ſimone͂ petrum: et dicit ei petrus. Dñe: tu mihi
lauas pedes? ⌋ Quis eñi nõ expaueſceret lauari
ſibi pedes a dei filio? Quis itaqꝫ magne fuiſſet
audacie contradicere ſeruũ dño:hominem deo. Tamen
hoc petrus facere maluit: qꝫ perpeti vt ſibi pedes lauaren:
tur a domino ꝛ deo. Nec putare debemus ꝙ petrum inter
ceteros formidaſſe atqꝫ recuſaſſe:cum id alij ante ipſum li
benter vel equanimiter ſibi fieri pmiſiſſent. Facilius quip
pe ſic accipiuntur iſta ṽba euangelij: quia cum dictum eſ
ſet:cepit lauare pedes diſcipuloꝝ et extergere lintheo quo
erat precinctus:deinde ſubiunctũ eſt :venit ergo ad ſimo:
nem petrũ:quaſi aliquibus iam lauiſſet/ꝛ poſt eos veniſſet
ad primum. Quis enim neſciat primum apoſtolorum eſſe
beatiſſimũ petrũ? Sed non ita intelligendũ eſt quod poſt
aliquos ad illum venerit:ſed quod ab illo ceperit. Quãdo
ergo pedes diſcipulorum lauare cepit venit ad eum a quo
cepit:id eſt ad petrum. Et tunc petrus quod etiã quilibet
eorũ expauiſſet:expauit atqꝫ ait. Domie:tu mihi lauas pe
des? Tu mihi. Quid eſt tu? Quid eſt mihi? Cogitãda ſũt
potius qꝫ dicenda:ne forte quod ex his verbis aliquatenꝰ
dignũ cõcipit aĩa: non explicet lingua.⌊ Sed rñdit ieſꝰ et
Infra tra dixit eis. Quod ego facio tu neſcis modo: ſcies autẽ poſt
cta.lviij. ea ⌋ Nec tamen ille dominici facti altitudine exterritus per
mittit fieri quod cur fieret ignorabat. Sed vſqꝫ ad ſuos
C. pedes humilem chriſtũ adhuc nõ vult videre:nõ poteſt ſu
ſtinere.⌊ Non lauabis mihi (inquit) pedes i eternũ ⌋ Quid
eſt in eternũ? Nũqꝫ hoc feram:nunqꝫ patiar:nunqꝫ ſinam.
Textus Hoc quippe in eternum non fit:quod nunqꝫ fit. Tũ ſalua:
i ꝙ tracta tor egrum reluctantem de ipſius ſalutꝭ periculo exterrẽs
tu qñqꝫ p̄: ⌊ Si nõ lauero te:inquit:non habebis partem mecũ.⌋ Ita
terit:qñqꝫ dictum eſt ſi non lauero te: cum de ſolis pedibus agerete
mutatur. quomodo dici aſſolet/calcas me:quando ſola planta cal:
catur. At ille amore ꝛ timore perturbatus ꝛ plus expaue:
ſcens chriſtũ ſibi negari qꝫ vſqꝫ ad ſuos pedes humiliari
⌊ Dñe ait:nõ tãtum pedes meos ſed et manus et caput.⌋
Quãdoquide͂ ſic minaris lauanda tibi me͂bra mea: nõ ſo:
lum tibi ima non ſubtraho verũ etiã prima ſubſterno Ne
Infra tra mihi neges capie͂dam tecũ partem. ⌊ Dicit ei ieſus. Qui
ctatu.lvij. lotus eſt:nõ habet opus niſi pedes lauare:ſed eſt mũdꝰ to
B tus ⌋ Hic moueatur fortaſſis qs et dicat. Immo ſi mũdus
eſt totus qd ei opus eſt vel pedes lauare? Dñs autem no:
uerat qđ dicebat etiã ſi nr̃a ĩfirmitas eiꝰ ſecreta nõ pene:
trat. Uerũtame͂ qꝫtum nos erudire et ex lege ſua docere di
gnatur:pro captu meo pro modulo meo: aliquid etiã ego
de huius queſtionis profunditate illo adiuuante reſpon:
deam:ac primũ ipſam locutionem non ſibi eſſe cõtrariam.
facillime oſtendam. Quis eñi non ita rectiſſime loqui poſ
ſit:mundus es totus preter pedes? Elegantius aute͂ loqꝫ:
tur ſi dicit:mundus es totus niſi pedes:quod tantũde͂ va:
let. Hoc ergo ait dominus:non habet opus niſi pedes la:
uare:ſed eſt mundus totus. Totus vtiqꝫ preter pedes: vel
niſi pedes quos habet opus lauare. Sed qd e͂ h? Quid ſi:

bi vult/quid? Hic neceſſarium eſt vt queramus. Dominꝰ
dicit veritas loquitur:quod opꝰ habet pedes lauare etiã
ille qui lotꝰ e͂. Quid fratres mei quid putatis niſi quia ho
mo in ſancto quidem baptiſmo totus abluitur nõ preter
pedes ſed totus omnino. Uerũtame͂ cũ i rebus humanis
poſtea viuitur: vtiqꝫ terra calcatur. Ipſi igitur humani af
fectus ſine quibus in hac mortalitate nõ viuitur:quaſi pe
des ſunt vbi ex humanis rebus afficimur: ꝛ ſic afficimur
vt ſi dixerimus quia peccatũ nõ habemꝰ noſipſos decipi j.Jo.j.
mus ꝛ veritas ĩ nobis nõ e͂. Quotidie igiꝭ pedes lauat no:
bis: qui interpellat pro nobis. Et quotidie nos opus ha:
bemus vt pedes lauemus:id eſt vias ſpiritualiũ greſſuũ
dirigamꝰ. In ipſa oratiõe dominica confitemur cum di: Mat.vj.
cimus. Dimitte nobis debita noſtra:ſicut et nos dimitti:
mus debitoribꝰ noſtris. Si enim cõfiteamur ſicut ſcriptũ
eſt peccata nr̃a; pfecto ille qui lauit pedes diſcipulorum
ſuorũ/fidelis eſt ꝛ iuſtus qui dimittat nobis pctã noſtra ꝛ
mundet nos ab omni peccato: id eſt vſqꝫ ad pedes quibꝰ
cõuerſamur in terra. Proinde eccleſia quam mũdat xp̃s
lauacro aque in verbo:nõ ſolũ in illis eſt ſine macula ꝛ ru
ga:qui poſt lauacrum regenerationis continuo ex huius
vite contagione tolluntur:nec calcant terram vt opus ha
beant pedes lauare:verũetiã in his quibꝰ iſtam miſericor
diã prebens dño fecit eos de ſeculo iſto lotis etiam pedi:
bus emigrare. In his autem qui hic demorãtur: etiam ſi
mũda ſit:quoniã iuſte viuũt:opus tame͂ habent pedes la:
uare:quoniã ſine peccato vtiqꝫ non ſunt. Propter hoc di
cit in cantico cãticorũ. Laui pedes meos:quomodo inqꝫ: Canti.v.
nabo illos? Dicit ei hoc cum cogiꝭ ad chriſtũ venire:ꝛ ter
ram calcare conuenit. Alia queſtio rurſus exoritur. Non
ne chriſtus ſurſum eſt? Nonne aſcendit in celũ et ſedet ad
dexterã patris? Nõne apoſtolus ad nos clamat et dicit?
Si ergo reſurrexiſtis cũ chriſto/que ſurſum ſunt querite Coloſ.iij.
vbi xp̃s eſt in dextera dei ſedens:que ſurſũ ſunt ſapite nõ
que ſuper terram. Quomodo ergo vt ad chriſtum eamus
terram calcare compellimur:cum potiꝰ nobis ſurſum cor
habendum ſit ad dominũ: vt cum illo eſſe poſſimus? Uide
tis fratres hodierni temporis ãguſtias:iſtã coartare que:
ſtionem. Quod ꝛ ſi vos forte minus videtis:ego vtcũqꝫ vi
deo quãte diſputationes indigeat. Unde peto vt eã potiꝰ
ſuſpendi qꝫ vel neglige͂tius vel anguſtius pertractari: nõ
fraudata:ſed dilata expectatione patiamini. Aderit ei do
minus qui nos debitores facit:vt faciat etiã redditores.

Tractatus.lvij. De eadem lectione.

N On immemor mei debiti et iam reddẽdi tp̃us A
agnoſco. Donet vnde reddã/qui donauit vt de
beam. Donauit eñi dilectionem de qua dictũ
eſt. Nemini quicqꝫ debeatis: niſi vt inuicem di
ligatis. Donet etiam ſermonem que͂ video me debere dile
ctis. Expectatione͂ veſtram ad hoc nempe diſtulerã: vt ex
plicarem ſicut poſſem/que͂admodũ etiam per terrã venia
tur ad chriſtum:cum potiꝰ iubeamur que ſurſũ ſũt quere:
re non que ſup terram. Surſum enim chriſtus eſt ſedens
ad dexteram patris. Sed profecto et hic eſt propter quod
et ſaulo in terra ſeuie͂ti dicit. Saule ſaule quid me pſeque: Actuũ.ix.
ris. Ut autem hoc querendũ ſuſciperemus:id tractabaꝭ
quod dñs pedes diſcipulis lauit : cum iam ipſi diſcipuli
loti eſſent:nec opus haberent niſi pedes lauare. Ubi viſũ
eſt intelligendũ quod baptiſmo quidem homo totꝰ ablui
tur:ſed dum iſto poſtea viuit in ſeculo/humanis affectibꝰ
terrã velut pedibꝰ calcãs: ipſa ſcꝫ conuerſatione vite huiꝰ
cõtrahit vñ dicat:dimitte nobis debita noſtra. Ac ſic etiã Mat.vj.
inde mundatur ab eo qui pedes lauit diſcipulis ſuis nec
deſinit interpellare pro nobis. Hinc occurrerũt ex cantico
canticorum eccleſie verba dice͂tis. Laui pedes meos quo Canti.v.
modo inquinabo eos. Cum vellet ire ꝛ aperire ei qui vene:
rat ad eam ꝛ pulſauerat:ſibiqꝫ aperire popoſcerat ille ſpe
cioſus forma pre filijs hominũ. Hinc queſtio nata e͂ quã
coartare noluimꝰ anguſtijs tp̃is:ideoqꝫ diſtulimus :quo
nam modo eccleſia timeat inquinare pedes dũ pergit ad
xp̃m:quos baptiſmate lauerat chriſti. Sic ei ait. Ego dor
mio:ꝛ cor meũ vigilat. Uox fratrueliꝭ mei pulſat ad ianuã
deinde dicit etiã ipſe. Aperi mihi ſoror mea: pxima mea:

colūba mea:pfecta mea:q2 caput meum repletum eſt rore
⁊ crines mei guttis noctis. Et reſpōdit illa. Exui me tuni-
ca mea quomō induā eam? Laui pedes meos:quomō in-
quinabo illos? O admirabile ſacramentū ⁊ grande myſte
rium. Ergo ne timet inquinare pedes veniendo ad eū qui
lauit ſuorum diſcipulorū pedes? Timet certe quia per ter-
ram venit ad eum qui etiam in terra eſt: quia ſuos hic cōſti
Matthei tutos nō deſerit. An non ipſe ait. Ecce ego vobiſcum ſum
xxviij. vſq3 ad conſummationē ſeculi? An non ipſe ait. Uidebitis
Joh.j. celos apertos ⁊ angelos dei aſcendentes ⁊ deſcēdētes ad
filiū hominis? Si aſcendunt ad eum ꝓpterea quia ſurſum
eſt:quomodo ad eum deſcēdunt ſi etiam non hic eſt? Dicit
ergo eccleſia. Laui pedes meos: quomō inquinabo eos?
In his hoc dicit q̄ predicant chriſtū et aperiunt illi hoſtiū
vt habitet per fidē in cordib9 hominum. In eis hoc dicit
cum deliberāt vtrum miniſterium tale ſuſcipiant cui ſe mi-
nus idoneos exiſtimāt: vt ſine culpa īpleant ne forte alijs
j.Cor.ix. predicātes/ipſi reprobi fiant. Tutius enim veritas audi-
tur q̄ predicatur:quoniam cum auditur/ humilitas cuſto-
dit. Cum autem predicatur/ vix non ſubrepit cuiuis homi
num quantulacūq3 iactantia:in qua vtiq3 inquinentur pe-
Jacobi.j. des. Ergo vt apoſtolus iacobus dixit:ſit oīs homo velox
ad audiēdum:tardus autem ad loquendum. Dicit et alius
Ps̄.l. homo dei. Auditui meo dabis gaudium ⁊ leticiam: ⁊ exul
tabunt oſſa humiliata. Hoc eſt qd̄ dixi:cum veritas audi-
B tur/humilitas cuſtodit. Dicit et alius. Amicus aūt ſponſi
Joh.iij. ſtat et audit eum:et gaudio gaudet propter vocem ſponſi.
Fruamur auditu:ſine ſtrepitu nobis loquente intrinſecus
veritate:q̄q3 etiam cum forinſecus inſonat per legentem
per annunciantem/ per predicantem /per diſputantem/per
precipiētem/per conſolātem/per exhortantem / per ipſum
etiam cantantem atq3 pſallentem:ipſi qui hec agunt: inqui
nare pedes ſuos timeāt:cum placere hominibus ſubrepen
te amore humane laudis affectāt. Ceterum qui eos audit
libenter ⁊ pie:non habet locum iactandi ſe in laborib9 alie-
nis:et nō inflatis oſſibus humiliatis : gaudio gaudet pro-
pter vocem dominice veritatis. Proinde in eis qui liben-
ter ⁊ humiliter audire nouerunt: et vitā quietam in ſtudijs
dulcibus ⁊ ſalubribus agūt: catholica delicietur eccleſia ⁊
dicat. Ego dormio:⁊ cor meum vigilat. Quid eſt ego dor-
mio:et cor meū vigilat:niſi ita quieſco vt audiam? Ocium
meum non impenditur nutriende deſidie: ſed percipiende
Cant.v. ſapientie. Ego dormio:⁊ cor meum vigilat: vaco ⁊ video:
Ps̄.xlv. quoniā tu es dominus: quia ſapientiam ſcribo in tempore
Eccle. ocij:et q̄ minoratur actu ipſe percipiet eam. Ego dormio:
xxxviij. ⁊ cor meum vigilat. Ego requieſco a negocioſis actib9:et
animus meus diuinis ſe intendit affectib9. Sed in his qui
iſto modo ſuauiter ⁊ humiliter requieſcunt: dū ocioſe oble
Matth.x. ctat eccleſia:ecce pulſat ille q̄ ait. Que dico vobis in tene-
bris dicite in lumine: et quod in aure auditis predicate ſu-
Cant.v. per tecta. Uox ergo eius pulſat ad ianuam:et dicit. Aperi
mihi ſoror mea/ ꝓxima mea/ columba mea/perfecta mea/
quia caput meum repletum eſt rore:⁊ crines mei guttis no
ctis. Uelut ſi diceret. Tu vacas:⁊ contra me hoſtium clau-
ſum eſt. Tu ſtudes ocio paucorum et abūdante iniquitate
refrigeſcit charitas multorum. Nox quippe iniquitas eſt.
Ros vero eius ⁊ gutte:hi ſunt qui frigeſcunt ⁊ cadunt ⁊ fa
ciūt refrigeſcere caput chriſti:hoc eſt vt non ametur deus/
j.Cor.xj. caput enim chriſti deus. Sed portantur in crinib9:id eſt in
ſacramētis viſibilibus tolerātur:cū nequaq3 interiora ſen-
ſus attingūt. Pulſat ergo vt excutiat quietē ſanctis ocio-
ſis:et clamat. Aperi mihi de ſanguine meo ſoror mea:de ac-
ceſſu meo ꝓxima mea/ de ſpiritu meo columba mea/de ſer
mone meo quē plenius ex ocio didiciſti perfecta mea. Ape
ri mihi:predica me. Ad eos quippe q̄ clauſerūt contra me
quomodo intrabo ſine aperiente? Quomodo enim audiēt
Roma.x. ſine predicante? Hinc fit vt etiam hi qui amant ocium ſtu-
diorū bonorum:et nolunt perpeti laborioſarum moleſtias
actionum:eo q2 minus idoneos ad hec miniſtranda/et ſine
reprehenſione agenda ſe ſentiunt:mallent ſi fieri poſſet ſan-
ctos apoſtolos ⁊ predicatores veritatis antiquos excitari
aduerſus abūdantiā iniquitatis:quia feruor friguit chari-
C tatis. Sed in eis qui iam de corpore exierunt:et carnis in-
dumēto expoliati ſunt:neq3 eñ ab ea ſeparati ſunt: reſpon
deat eccleſia. Exui me tunica mea:quomodo induā eam? Cant.v.
Recipietur quidem illa tunica ⁊ in eis qui iam exuti ſunt/
rurſus veſtietur carne eccleſia : nō tamen nunc quando fer-
uefaciendi ſunt frigidi / ſed tunc quando reſurrecturi ſunt
mortui. Paſſa ergo difficultatem ꝓpter inopiam predica
torum et recolēs illa ſua membra ſana ſermonibus/ſancta
moribus:ſed iā exuta corporibus: ingemit ⁊ dicit eccleſie.
Exui me tunica mea : quomodo īduam eam? Mēbra illa
mea que chriſto aperire euangelizando excellentiſſime po
tuerunt:quomodo ad corpora quib9 exuta ſunt redire nūc
poſſunt? Deinde reſpiciens ad eos q̄ predicare et populos
acq̄rere ac regere:ac ſic chriſto aperire vtcūq3 poſſunt:ſed
in his difficultatib9 actionum peccare metuūt: laui inquit
pedes meos:quomō inq̄nabo illos? Quiſquis3 eñ in ver- Jaco.iij.
bo non offendit:hic pfectus eſt vir. Et quis eſt perfectus?
Quis eſt qui nō offendit in tanta abundantia iniquitatis:
tanto frigore charitatis? Laui pedes meos:quomodo in-
quinabo eos? Quādoquidem lego et audio. Nolite multi
magiſtri fieri fratres:quoniā maius iudicium ſumitis. In
multis enim offendimus oēs. Laui pedes meos:quomo-
do inquinabo eos. Sed ecce ſurgo ⁊ aperio xp̄e laua eos.
Dimitte nobis debita noſtra: quoniam nō eſt extincta cha Mat.vj.
ritas nr̄a:q2 ⁊ nos dimittimus debitoribus noſtris. Quan
do te audiuimus exultāt tecū in celeſtibus oſſa humiliata. Ps̄.l.
Sed quādo te predicamus: terrā calcamus vt tibi aperia
mus. Et ideo ſi reprehēdimur perturbamur:ſi laudamur:
inflamur. Laua pedes noſtros ante mūdatos:ſed eum ad
aperiendum tibi per terrā pergimus inquinatos. Hec vo-
bis hodie ſatis ſint dilectiſſimi. Si q̄d ſeeus q̄3 oportuit di
cētes fortaſſis offendimus : vel laudibus veſtris immode-
ratius q̄3 oportuit eleuati ſumus : impetrate mūdationem
pedibus noſtris deo placentibus orationibus veſtris.

Tractatus.lviij.

Et vos mundi eſtis ſed non omnes. Sciebat enim quiſnam eſſet qui traderet eum: propterea dixit. Non eſtis mūdi omnes. Poſtq̄3 ergo lauit pedes eorum:⁊ accepit veſtimēta ſua:cum recubuiſſet iterum dixit eis. Scitis quid fecerim vobis: vos vocatis me magiſter ⁊ dn̄e: ⁊ bene dicitis. Sum etenī. Si ergo ego laui pedes veſtros domin9 et magiſter:⁊ vos debetis alter alterius lauare pedes:exēplum enim dedi vobis: vt quēadmodum ego feci vobis:ita et vos faciatis.

Iam illa verba ſancti euāgelij vbi dn̄s lauās pe- A
des diſcipulis ſuis ait. Qui lot9 eſt ſemel nō ha-
bet neceſſitatē niſi pedes lauare: ſed eſt mundus
tot9:dilectioni veſtre vt domin9 donare digna-
tus eſt expoſuim9. Nunc qd̄ ſequitur videamus. [Et vos
inquit mundi eſtis:ſed nō omnes]. Hoc quid ſit ne quere-
rem9:ipſe euāgeliſta patefecit adiungens. [Sciebat enim
quiſnam eſſet qui traderet eum:propterea dixit. Non eſtis
mūdi omnes]. Quid hoc apertius? Proinde ad ſequētia
tranſeam9. [Poſtq̄3 ergo lauit pedes eorum et accepit ve-
ſtimēta ſua:cum recubuiſſet iterum dixit eis. Scitis quid
fecerim vobis]? Nunc eſt vt btō petro reddat illa ꝓmiſſio.
Dilatum enim fuerat:quando expaueſcenti ⁊ dicēti:non la
uabis mihi pedes ieternum:reſpōſum eſt ei. Quod ego fa-
cio tu neſcis modo:ſcies aūt poſtea. Ecce eſt ipm̄ poſtea:
iam tempus eſt vt dicatur qd̄ pauloante dilatum eſt. Me-
mor itaq3 dominus ſe ꝓmiſiſſe iādudum ſciētiam facti ſui
tam inopinati/tam mirabilis/tam expaueſcēdi:et niſi ipſe
vehemēter terruiſſet nullo mō ſinēdi vt magiſter nō tātum
ipſoꝝ ſed angeloꝝ: ⁊ dn̄s non tātum ipſorum ſed rex oīm/
lauaret pedes diſcipulorū et ſeruorum ſuorum. Huius er-
go tanti facti q̄m promiſerat ſcientiam dicens. Scies autē
poſtea:q̄d ſit qd̄ fecit docere nūc incipit. [Uos inq̄t voca-
tis me magiſter ⁊ dn̄e:⁊ bn̄ dicitis. Sum etenī]. Bene dici
tis q2 verꝫ dico]. Sum q̄ppe qd̄ dicit]. Homini ꝓceptū eſt: Prouer.
nō te laudet os tuū:ſ3 laudet te os ꝓximi tui. Periculoſū xxvij.
eſt eñ ſibi placere:cui cauēdum eſt ſupbire. Ille autem qui D
ſuper oīa eſt:q̄tūcūq3 ſe laudet nō ſe extollit excelſus: nec

poteſt recte dici arrogans deus. Nobis nãq; expedit eum
noſſe non illi nec eũ quiſq; cognoſcit ſi nõ ſe indicet ipſe qui
nouit. Si ergo non ſe laudãdo quaſi arrogantiã vitare vo
luerit: nobis ſapiẽtiam denegauit. Et magiſtrum quidem
qḋ ſe eſſe dicit nemo reprehenderet / etiam q̄ eum nihil eſſe
aliud q̄ȝ hominem crederet: qm̄ id ꝓfitetur quod et ipſi ho
mines in cuiuſlibet artibus vſq; adeo ſine arrogãtia profi:
tentur: vt ꝓfeſſores vocentur. Quod vero dominum ⁊ ipſe
ſe dicit diſcipulorum ſuorum: cum ſint illi etiam ſm̄ ſeculũ
ingenui: q̄s ferat in homine? Sed deus loquitur. Nulla eſt
hic elatio tãte celſitudinis: nullum mendacium veritatis:
nobis ſubiacere illi vtile eſt celſitudini: nobis ſeruire vtile
eſt ei veritati. Quod ſe dñm dicit nõ illi vitiũ eſt: ſed nobis
beneficiũ. Cuiuſdã ſecularis auctoris verba laudãtur: q̄
dixit. Cum oĩs arrogantia odioſa eſt: tamen illa ingenij et
eloquentie multo moleſtiſſima. Et tamen idẽipſe cum de
ſua eloquẽtia loqueretur: diceret inquit perfectam ſi ita iu
dicarẽ: nec in veritate crimẽ arrogãtie pertimeſcerem. Si
igiꝛ ille homo eloquentiſſimus in veritate arrogãtiam nõ
timeret: quomodo arrogantiã ipſa veritas timet. Dicat ſe
dominum qui dominus eſt: dicat ſe verum qui veritas eſt.
Nonne dicam ego qḋ vtile eſt: dum tacet ille qḋ eſt? Bea:
tiſſim⁹ paulus non vtiq; vnigenit⁹ dei filius: ſed vnigeniti
dei filij ſeruus et apoſtolus: nõ veritas ſed particeps veri:
ij. Cor. xij. tatis: ait libere ⁊ ꝯſtãter. Et ſi voluero gloriari nõ ero inſi:
piẽs: veritatem enim dico. Neq; enim in ſeipſo ſed in ipſa
veritate q̄ ſuperior eſt ipſo: et humiliter ⁊ veraciter gloria:
ij. Cor. x. retur: quoniam ⁊ ipſe precepit: vt q̄ gloriatur in domino glo:
rietur. Ita ne nõ timeret ⁊ inſipiẽtiam ſi gloriari vellet ama:
tor ſapiẽtie: ⁊ in gloria ſua timeret inſipientiam ipſa ſapien
pſ. xxxiij. tia? Non timuit arrogãtiam qui dixit. In domino lauda:
bitur anima mea. Et in laude ſua timeret arrogantiam po
teſtas domini: in quo laudatur aĩa ſerui. Vos iquit voca:
tis me magiſter et dñe: et bene dicitis. Sum etenim. Ideo
bene dicitis: quia ſum. Nam ſi nõ eſſem quod dicitis: male
diceretis etiam ſi me laudaretis. Quomodo ergo negaret
veritas / quod dicũt diſcipuli veritatis? Quomodo quod
dicunt qui didicerunt negaret ipſe vnde didicerunt. Quo:
modo fons negat qḋ bibens predicat? Quomodo lux oc:
B cultat: qḋ vidẽs indicat. [Si ergo (inquit) ego laui pedes
veſtros domin⁹ ⁊ magiſter: debetis ⁊ vos alter alterius la:
uare pedes. Exẽplum enim dedi vobis: vt quẽadmodum
ego feci vobis: ita et vos faciatis]. Hoc eſt beate petre qḋ
neſciebas: quãdo fieri nõ ſinebas. Hoc tibi poſtea ſciendũ
ꝓmiſit: quando vt ſineres terruit te magiſter tuus: ⁊ domi
nus tuus lauãs pedes tuos. Didicim⁹ fratres humilitatẽ
ab excelſo: faciamus inuicem humiles qḋ humiliter fecit
excelſus. Magna eſt cõmendatio humilitatis: ⁊ faciunt ſi:
bi hoc inuicem fratres etiam ope ipſo viſibili: cum ſe inui:
cẽ hoſpitio recipiunt. Eſt enim apud pleroſq; conſuetudo
huius humilitatis vſq; ad factũ: quo cernaꝛ expreſſa. Vn:
j. Thim. v de ⁊ apoſtolus cum viduam bene meritam cõmendaret: ſi
hoſpitio inq̄t recepit: ſi ſanctorũ pedes lauit. Et apud ſan:
ctos vbicũq; hec conſuetudo non eſt: qḋ manu non faciũt:
corde faciũt: ſi in illorũ numero ſunt quib⁹ dicitur in hym:
Daniel. iij no beatorũ trium puerorum. Benedicite ſancti ⁊ humiles
corde domino. Multo autẽ eſt melius et ſine controuerſia
verius vt etiam manib⁹ fiat: nec dedignetur qḋ fecit xp̄s:
facere chriſtianus. Cum eñ ad pedes fratris inclinaꝛ cor:
pus: etiã in corde ipſo vel excitatur: vel ſi iam inerat confir
maꝛ ipſius humilitatis affectus. Sed excepto iſto morali
intellectu ita nos huius dñici facti altitudinẽ cõmendaſſe
meminimus: qḋ lauãdo pedes iam lotorum atq; mundoꝝ
diſcipulorũ ſignificauerit dñs ꝓpter humanos q̄b⁹ in ter:
ra verſamur affectus. Quãtũlibet ꝓfecerimus in apprehen:
ſione iuſticie: ſciamus nos ſine peccato nõ eſſe: qḋ ſubinde
abluit interpellãdo ꝓ nobis cũ oram⁹ patrem q̄ in celis eſt
Mat. vj. vt debita noſtra dimittat nobis: ſicut ⁊ nos dimittim⁹ de:
bitorib⁹ noſtris. Quomodo ergo ad hũc intellectũ poterit
ptinere hoc qḋ ipſe poſtea docuit: vbi ſui facti expoſuit ra
tionẽ dicens? Si ego laui vr̃os pedes dñs et magiſter: de:
betis et vos alter alterius lauare pedes. Exẽplũ eñ dedi
vobis: vt quẽadmodum ego feci vobis: ita ⁊ vos faciatis.
Nunquid poſſumus dicere qḋ etiã frater fratrem a delicti

poterit cõtagione mundare? Immo vero id etiam nos eſſe
admonitos in hui⁹ dominici operis altitudine nouerim⁹:
vt confeſſi inuicem delicta noſtra oremus ꝓ nobis ſicut et Ro. viij.
chriſtus interpellat ꝓ nobis. Audiamus apoſtolũ iacobũ
hoc ipſum euidentiſſime precipiẽtem ⁊ dicentem. Confite: Jacobi. v.
mini inuicem delicta veſtra ⁊ orate pro vobis: quia et hoc
domin⁹ nobis dedit exemplum. Si enim ille q̄ nullum pec:
catum nec habet: nec habuit: nec habebit orat ꝓ peccatis
noſtris: q̄ȝtomagis nos inuicem ꝓ peccatis noſtris orare
debemus? Et ſi dimittit nobis ille cui non habemus quod
dimittamus: q̄ȝtomagis dimittere nobis debem⁹ inuicem Coloſ. iij.
qui ſine peccato hic viuere nõ valemus? Quid enim videꝛ
in hac altitudine ſacramẽti domin⁹ ſignificare / cum dicit:
exẽplũ enim dedi vobis: vt quẽadmodum ego feci vobis:
ita et vos faciatis: niſi qḋ apertiſſime dicit apoſtolus. Do:
nãtes vobiſmetipſis ſi quis aduerſus aliquem habet que:
relam: ſicut ⁊ dominus donauit vobis: ita et vos inuicem.
Itaq; nobis delicta donemus et ꝓ noſtris delictis inuicẽ
oremus: atq; ita quodãmodo inuicem pedes noſtros laue:
mus. Noſtrũ eſt donãte ipſo miniſterium charitatis ⁊ hu:
militatis adhibere: illius eſt exaudire ac nos ab omni pec:
catoꝝ contaminatione mundare per chriſtum et in chriſto:
vt quod alijs etiam dimittimus: hoc eſt in terra ſoluim⁹ /
ſoluatur et in celo.

Tractatus. lix.

¶ Amen amen dico vobis non eſt ſeruus maior
domino ſuo. Neq; apoſtolus maior eo qui miſit
illum. Si hec ſcitis beati eritis ſi feceritis ea: nõ
de omnibus vobis dico ego ſcio quos elegerim
ſed vt adimpleaꝛ ſcriptura. Qui mãducat mecũ
panem leuabit contra me calcaneũ ſuum. Amo:
do dico vobis prius q̄ȝ fiat: vt cum factum fuerit
credatis: quia ego ſum. Amen amen dico vobis
qui accipit ſi quem miſero: me accipit: qui autẽ
me accipit: accipit eum qui me miſit.

AUdiuimus ſanctũ euãgelium loquente domino A
atq; dicente. [Amen amen dico vobis: nõ eſt ſer
uus maior domino ſuo: neq; apoſtolus maior eo
qui miſit illũ. Si hec ſcitis: beati eritis ſi fecerit:
tis ea]. Hoc ideo dixit: quia lauerat diſcipuloꝝ pedes ma:
giſter humilitatis ⁊ verbo et exemplo. Sed poterim⁹ ea q̄
ſunt operoſius differenda ipſo adiuuãte differere: ſi non in
eis que manifeſta ſunt immoremur. Cum ergo hec domin⁹
premiſiſſet adiunxit. [Non de oĩbus vobis dico. Ego ſcio
quos elegerim: ſed vt † impleaꝛ ſcriptura: q̄ manducat pa: † Al. adi:
nem meum leuabit † ſup me calcaneum ſuum]. Hoc quid pleatur.
eſt aliud: niſi conculcabit me. Notum eſt de quo loquaꝛ: iu: † Al. ꝯtra.
das ille traditor eius attingitur. Ergo ipſum nõ elegerat / Pſ. xl.
vnde ab eis quos elegit iſto ſermone ſecernit. Qḋ ergo di:
co inquit: beati eritis ſi feceritis ea: non de omnibus vobis
dico. Eſt inter vos q̄ nõ erit beatus: neq; faciet ea. Et ego
ſcio quos elegerim. Quos niſi eos qui beati erũt faciendo
que precepit ac faciẽdo monſtrauit: qui efficere beatos po
teſt? Nõ eſt igiꝛ traditor iudas electus? Quid eſt ergo qḋ
alio loco dicit. Nonne ego vos duodecim elegi: ⁊ vnus ex Joh. vj.
vobis diabolus eſt? An ⁊ ipſe ad aliquid eſt electus ad qḋ
vtiq; erat neceſſarius. Nõ autem ad beatitudinem de qua
modo ait. Beati eritis ſi feceritis ea? Hoc non de omnib⁹
dicit. Scit enim quos ad ſocietatẽ beatitudinis huius ele:
gerit. Non eſt ex eis iſte q̄ panem eius ſic edebat: vt ſuper
eum leuaret calcaneum. Illi manducabãt panem dominũ
ille panem domini cõtra dominum: illi vitam / ille penam.
Qui enim manducat indigne (ait apoſtolus) iudicium ſibi j. Cor. xj.
manducat. [Amodo inq̄t dico vobis priuſq̄ȝ fiat vt cum fa
ctũ fuerit credatis quia ego ſum]. Id eſt ego ſum de quo
illa ſcriptura preceſſit: vbi dictum eſt. Qui mãducat panẽ
meum leuabit ſuper me calcaneum ſuum. Deinde ſequiꝛ ⁊ B
dicit. [Amen amen dico vobis: qui accipit ſi quem miſero
me accipit. Qui aũt me accipit: accipit eũ q̄ me miſit]. Tm̃
ne diſtare voluit itelligi iter eũ quẽ mittit ⁊ ſeipm̃: q̄ȝtũ iter
ſeipſum et patrẽ deum. Hoc ſi iſto modo acceperimus: ne:

ſcio quos gradus (qđ abſit) arrianoꝝ more faciemus. Illi
quippe cū audiunt hec euangelica verba ſeu legunt: ſtatim
ad illos gradus ſui dogmatis currunt: quibꝰ nō aſcendūt
ad vitā ſed precipitātur ad mortē. Continuo quippe dicunt.
Quātum apoſtolus filij diſtat a filio: tantū diſtat a filiꝰ a patre: qui dixerit. Qui acci
pit ſi quē miſero: me accipit. Tātū diſtat ⁊ filiꝰ a p̄re: quātū
dixerit: q aūt me accipit: accipit eū q me miſit. Sed ſi hoc
dicis oblitꝰ es heretice gradꝰ tuos. Si enī tāto interuallo
ꝓpter hec dn̄i verba filiū a p̄re quātum apl̄m diſtīguis a filio:
vbi poſiturus es ſpm̄ ſctm̄? Excidit ne tibi? Uis eū pone
re ſolere poſt filiū? Erit ipſe inter apl̄m ⁊ filium. Et multo
amplꝰ diſtabit filꝰ ab apl̄o ꝙ pater a filio. An forte vt in
ter filiū ⁊ apl̄m atꝙ iter p̄rem et filiū maneat paribꝰ inter
uallis iſta diſtinctio: equalis erit ſpūſſanctꝰ filio. Sed nec
hoc vultiſ. Ubi ergo eū poſituri eſtis. Si quāta filiū p̄ri: tāta
apl̄m filio diſcretione ſupponitiſ? Cohibete itaꝙ veſtre p̄
ſumptiōis audaciā: et in his verbis nolite querere quātam fi
lij ⁊ apl̄i tantam p̄ris filijꝙ diſtātiam. Ipſum filiū audite
potiꝰ dicentē. Ego ⁊ pater vnū ſumus. Ubi veritas vobis
iter genitorem ⁊ vnigenitū nullā diſtātie ſuſpitionē reliqt
vbi gradꝰ veſtros chriſtꝰ eliſit: vbi ſcalas veſtras petra cō
fregit. Sed hereticoꝝ calūnia refutata: quonā modo nos
accepturi ſumꝰ hec dn̄ica verba: qui accipit ſi quē miſero me
accipit: q aūt me accipit: accipit eum q me miſit. Si enī vo
luerimꝰ intelligere ideo dictū: q me accipit: accipit eum q
me miſit: q vniꝰ nature ſint pater ⁊ filius: cōſequēs videbi
tur ex eorūdē verboꝝ regula qua dictū eſt: q accipit ſi quē
miſero me accipit: vt vnius nature ſit filius ⁊ apl̄s. Poſſet
quidē nō icōuenienter ⁊ hoc itelligi: quō gemine eſt ille gygas
Joh.i. ſubſtātie: q exultauit ad currēdā viā. Uerbū enī caro factū
eſt: hoc eſt deꝰ hō factꝰ eſt. Proīde ita dixiſſe poſſet videri
q accipit ſi quē miſero me accipit ſecūdum hoīem: q autē me ſecūdum
deū accipit: accipit eū q me miſit. Sed cū iſta dicebat: non
ab illo nature vnitas: ſed in eo q mittit mittētis cōmenda
bat auctoritas. Sic itaꝙ eum q miſſus eſt vnuſquiſꝙ acci
piat: vt in illo eū q miſit attēdat. Si ergo attendas xp̄m in
petro: īuenies diſcipuli p̄ceptorē. Si aūt attēdas p̄rem in
filio: īuenies vnigeniti genitorē: ac ſic in eo q miſſus eſt ſine
vllo accipis errore mittētē. Ea q ſequunt in euāgelio: non
ſunt tp̄is breuitate coartanda. Et ideo ſermo iſte fratres
chariſſimi velut oium ſanctaꝝ cibus ſi ſufficit ſalubriter ca
piatur: ſi exiguus eſt deſiderabilius ruminetur.

Tractatus.lx.

Cum hec dixiſſet ieſus: turbatus eſt ſpiritu.
Et proteſtatus eſt et dixit. Amen amen dico vo
bis: quia vnus ex vobis tradet me.

A Non parua fratres ex euāgelio beati Iohānis no
bis ꝓponit q̄ſtio: vbi ait. [Cū hec dixiſſet ieſus
Et infra trac.lxj.a. turbatꝰ eſt ſpū: ⁊ ꝓteſtatꝰ eſt ⁊ dixit. Amen amen
dico vobis: q vnꝰ ex vobis tradet me]. Hinc ne
turbatꝰ eſt ieſus non carne ſed ſpū: q dicturꝰ fuerat vnꝰ ex
vobis tradet me? Nunquid nā illi hoc tūc p̄mū venit in men
tē vel tūc p̄mū ei ſubito reuelatū eſt: eūꙙ repētina tāti mali
Joh.vj. nouitate turbauit. Nōne hic paulo āte loquebat dicēs: q mā
ducat panē meū: leuabit ſup me calcaneū? Nōne etiā iā ſu
periꝰ dixerat: ⁊ vos mūdi eſtis ſed nō oēs? Ubi euāgeliſta
ſubiūxit: ſciebat enī quiſnā eſſet q traderet eū. Quē iā et ante
ſignificauerat dicēs. Nōne ego vos duodecī elegi: ⁊ vnꝰ ex
vobis diabolꝰ eſt? Quid eſt ergo qđ nūc turbatꝰ eſt ſpū cū
ꝓteſtatꝰ eſt ⁊ dixit. Amen amen dico vobis: q vnus ex vo
bis tradet me. An q eū iā fuerat exp̄ſſurꝰ: vt nō lateret i ce
teris: ſed diſcerneret a ceteris? Ideo turbatꝰ eſt ſpū. Et q
ipſe traditor iā fuerat exiturꝰ vt iudeos quibꝰ dn̄s ab eo tra
deret adduceret: turbauit eum iminēs paſſio ⁊ piculū p̄xi
mū ⁊ traditoris ipēdēs manꝰ: cuiꝰ fuerat p̄cognitꝰ animꝰ.
Tale quippe eſt hoc qđ ieſus turbatꝰ eſt ſpū: quale etiā illud
Joh.xij. qđ ait. Nunc aīa mea turbata eſt: et quid dicā? Pater ſalua
me ex hora hac: ſed ꝓpterea veni in horā hāc. Sicut ergo tūc
eiꝰ aīa turbata eſt hora ꝓpinquāte paſſiōis: ita etiam nunc
exituro iuda atꝙ vēturo ⁊ ꝓpīquāte tāto ſcelere tradito
Joh.x. ris: turbatus eſt ſpū. Turbatꝰ eſt ergo poteſtatē habēs po
nēdi aīam ſuā ⁊ poteſtatē habēs iterū ſumēdi eā? Turba
tur tā ingēs poteſtas: turbat petre firmitas: an potiꝰ in eo
noſtra turbatur infirmitas? Ita vero nihil indignum cre
dant ſerui de domino ſuo: ſed cognoſcāt ſe mēbra in capite
ſuo. Qui mortuus eſt pro nobis: prius turbatus eſt idē ipſe
pro nobis. Qui ergo poteſtate mortuus eſt: poteſtate tur
batus eſt. Qui trāſfigurauit corpus humilitatis noſtre cō
forme corpori glorie ſue: transfigurauit etiam in ſe affectū
infirmitatis noſtre: cōpatiēs nobis affectu aīe ſue. Proin
de qn̄ turbat magnus, fortis, certus, inuictus, nō ei timea
mus quaſi deficiat: nō perit ſed nos querit. Nos inquā nos
oīno ſic querit: nos ipſos in illius ꝑturbatione videamꝰ: vt
qn̄ turbamur nō deſperatiōe pereamꝰ. Quādo turbat qui
nō turbaretur niſi volens: eū conſolatur q turbat et nolēs.
Pereāt argumēta philoſophoꝝ: q negāt ſapiētem cadere
perturbationes animoꝝ. Stultā fecit deꝰ ſapientiā huius j.Coꝝ.j.
mūdi: ⁊ dn̄s nouit cogitatiōes hoīm qm̄ vane ſunt. Turbe ij.Thi.ij.
tur plane animus xp̄ianus: nō miſeria ſed mīa. Timeat ne
pereāt hoīes xp̄o: ꝯtriſtet cū perit aliquis xp̄o: ꝯcupiſcat
acquirere hoīes xp̄o: letetur cum acquiruntur hoīes xp̄o,
timeat ne et ſibi pereat ⁊ xp̄o: ꝯtriſtet peregrinari ſe a xp̄o
cōcupiſcat regnare ſe cum xp̄o: letet dū ſperat ſe regnaturū
eſſe cum xp̄o. Iſte ſunt certe quattuor quas perturbatiōes
vocāt: timor et triſticia: amor ⁊ leticia. Habeant eas iuſtis
de cauſis animi xp̄iani: nec philoſophoꝝ ſtoicoꝝ vel quo
rūcūꙙ ſimiliū conſentiat errori: q profecto quēadmodum
vanitatē exiſtimāt veritatē: ſicut ſtuporē deputāt ſanitatē
ignorātes ſic hoīs animū quēadmodū corporis mēbrum
deſperatiꝰ egrotare qn̄ et doloris amiſerit ſenſum. Sed di B
cit aliqs. Nunquid animus xp̄iani debet etiā morte ipēdēte
turbari. Ubi eſt enī qđ ait apl̄s cōcupiſcentiam ſe habere
diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o. Si illud qđ cōcupiſcit pōt eū turbare Phil.j.
cū venerit? Facile eſt quidē iſtis ad hec reſpōdere: q ⁊ ipſam
leticiā ꝑturbationē vocāt. Quis enī ꝓpterea morte immi
nente turbat: q morte imminēte letatur. Sed hoc inquiūt
gaudiū nō leticia nominādū eſt. Quid eſt hoc niſi eaſdem
res ſentis: ⁊ reꝝ noīa velle mutare? Ueꝝ nos ſacris lr̄is ac
cōmodemus auditū: ⁊ ſecūdum ipſas potius iſtam q̄ſtionē dn̄o
adiuuāte ſoluamus. Nec qm̄ ſcriptū eſt: cū hec dixiſſet tur
batꝰ eſt ſpū: dicamꝰ eū leticia fuiſſe turbatū ne verbis ſuis Matthei
nos ipſe ꝯuicat: vbi dicit: triſtis eſt aīa mea vſꙙ ad mortē. xxvj.
Tale aliqd etiā hic itelligēdū eſt: qn̄ ſuo traditore iam tūc
ſolo exituro ⁊ cū ſuis ſocijs ꝯtinuo redituro, ieſus turbatꝰ
eſt ſpū. Firmiſſimi quidē ſunt xp̄iani: ſi q ſunt q nequaꙙ mor
te iminēte turbant. Sed nunquid xp̄o firmiores? Quis hoc
inſaniſſimꝰ dixerit? Quid eſt ergo qđ ille turbatꝰ eſt: niſi quia
īfirmꝰ in ſuo corpore hoc eſt in ſua eccleſia, ſue īfirmitatis
volūtaria ſimilitudine ꝯſolatꝰ eſt: vt ſi q ſuoꝝ adhuc morte
iminēte turbant: in ſpū ipſum intueantur: ne hoc ipſo ſe pu
tātes reprobos peiore deſperatiōis morte ſorbeant. Quātū
itaꙙ bonū de participatiōe diuinitatis eiꝰ ſpectare et ſpe
rare debemꝰ: cuiꝰ nos ⁊ ꝑturbatio tranquillat ⁊ infirmitas
firmat. Siue ergo iſto loco ꝓpter ipm̄ iudā pereūtē miſe
rādo turbatꝰ eſt: ſiue ſua morte ꝓpinquāte turbatꝰ eſt: non
eſt tn̄ vllo modo dubitādū: nō eū animi infirmitate ſed po
teſtate turbatū: ne nobis deſperatio ſalutis oriat: qn̄ nō po
teſtate ſed infirmitate turbamur. Carnis quippe ille gerebat
īfirmitatē: q infirmitas reſurrectiōe ꝯſumpta eſt. Sed qui
nō ſolum hō verūetiā deꝰ erat ineffabili diſtātia vniuerſum
genꝰ humanū animi fortitudie ſupabat. Non ergo aliquo
eſt cogēte turbatꝰ: ſed turbauit ſemetipm̄: qđ de illo euidē
ter exp̄ſſum eſt qn̄ lazaꝝ ſuſcitauit. Nam ibi ſcriptū eſt qđ
turbauerit ſemetipm̄: vt hoc itelligat ⁊ vbi nō ſcriptum le
git. Et tn̄ cū legimꝰ fuiſſe turbatū: affectum quippe humanū
qn̄ oportuit in ſe indicauit: in ſeipſo poteſtatem cōmouit q
hominem totum poteſtate ſuſcepit.

Tractatus.lxj.

Aſpiciebāt ergo ad inuicem diſcipuli heſitan
tes: de quo diceret. Erat ergo recūbens vnus ex
diſcipulis eius in ſinu ieſu: quem diligebat ieſus
innuit ergo huic ſymon petrꝰ: ⁊ dixit ei. Quis eſt
de quo dicitur. Itaꙙ cum recubuiſſet ille ſupra
pectus ieſu dicit ei. Domine quis eſt. Reſpondit
ieſus. Ille eſt cui ego intinctū panem porrexero

Et cū intinxiſſet panem dedit iude ſymonis ſca
riothis. Et poſt bucellā itroiuit in cū ſathanas.

A [H]Oc euāgelij capitulū fratres ita nobis exponē-
dum in hac lectione ꝓpoſitum eſt: vt iam etiam
de traditore domini per panem tinctū eiqꝫ por-
rectū ſatis euidēter expreſſo aliquid dicere de-
beamus. Et de illo quidem qđ eum iam demonſtraturus
ieſus turbatus eſt ſpiritu: preterito ſermone diſſerui. Sed
fortaſſis qđ ibi non dixi: etiam hoc nobis dominus ſignifi-
S.trac.lx.a care ſua perturbatione dignatus eſt. Qđ ſcꝫ falſos fratres
Mat.xiij. ⁊ dñici agri illa zizania: ita neceſſe eſt vſqꝫ ad meſſis tēpus
īter frumēta tolerari: vt q̄n ex eis aliqua ſeparari etiā ante
meſſem vrgēs cauſa cōpellit fieri ſine eccleſie ꝑturbatione
nō poſſit. Hanc ꝑturbationē ſcōꝝ ſuoꝝ ꝑ ſciſmaticos ⁊ he
reticos futurā quodāmodo prenunciās dñs ꝑfigurauit in
ſeipſo: cū exituro iuda hoīe malo et cōmixtionē frumēti in
qua diu fuerat tolerat⁹ ſeparatiōe aptiſſima relicturo: tur-
bat⁹ eſt nō carne ſed ſpū. Spirituales eñ eius in huiuſmo
di ſcādalis nō ꝑuerſitate ſed charitate turbant̄: ne forte in
ſeparatione aliquoꝝ zizanioꝝ ſimul aliquod eradicetur et
triticum. Turbatus itaqꝫ eſt ieſus ſpiritu: et ꝓteſtatus eſt
et dixit. Amen amen dico vobis: quia vn⁹ ex vobis tradet
me. Unus ex vobis: vn⁹ numero non merito: vn⁹ ſpecie nō
virtute. Commixtione corporali nō vinculo ſpirituali: car
nis adiūctione: non cordis ſocius vnitate. Proinde non ꝗ
ex vobis eſt: ſed qui ex vobis exiturus eſt. Nam quomodo
erit verum qđ proteſtatus eſt dominus ⁊ dixit: vnus ex vo
j.Joh.ij. bis: ſi verꝫ eſt quod ait idēipſe in epiſtola ſua cuius eſt hoc
euangelium: ex nobis exierunt: ſed non erāt ex nobis: nam
ſi fuiſſent ex nobis manſiſſent vtiqꝫ nobiſcū? Non erat igi-
tur ex illis iudas. Manſiſſet eñ cum illis: ſi eſſet cum illis.
Quid eſt ergo vn⁹ ex vobis tradet me: niſi vnus ex vobis
exitur⁹ eſt qui me tradet? Quia et ille ait. Si fuiſſent ex no-
bis: māſiſſent vtiqꝫ nobiſcū. Iam dixerat ex nobis exierūt
ac ꝑ hoc vtrūqꝫ verū eſt / et ex nobis ⁊ nō ex nobis. Scđm
aliud ex nobis: ſm aliud non ex nobis. Scđm cōmunionē
ſacramentoꝝ ex nobis: ſm ſuorum ꝓprietatem criminum
non ex nobis. [Aſpiciebāt ergo ad inuicē diſcipuli heſitan
tes de quo diceret]. Sic quippe in eis erat erga magiſtrū
ſuū pia charitas: vt tñ eos humana alterū de altero ſtimu-
laret infirmitas. Nota quidem ſibi erat cuiuſqꝫ ꝯſcientia.
Uerūtamen q2 ꝓximi erat ignota: ita ſibi ſingulus quiſqꝫ
erat cert⁹: vt incerti eſſent ⁊ in ceteris ſinguli / et in ſingulis
B ceteri. [Erat ergo recūbēs vnus ex diſcipulis eius in ſinu
ieſu: quem diligebat ieſus]. Qui dixerat: in ſinu: paulopoſt
ait vbi dicit ſupra pect⁹ ieſu: ipſe eſt iohānes cuius eſt hoc
euangeliū: ſicut poſtea manifeſtat. Erat enim eoꝝ hec con-
ſuetudo ꝗ ſacras litteras nobis miniſtrauerūt vt quando
ab aliquo eorum diuina narrabat̄ hyſtoria: cum ad ſeipſm
veniret / tāqꝫ de alio loqueretur: ⁊ ſic ſe inſereret ordini nar
rationis ſue: tāqꝫ reꝝ geſtarum ſcriptor: non tāqꝫ ſuiipſius
Mat.ix. predicator. Nam ⁊ hoc ſanctus mattheus fecit. Qui cū in
textu narratiōis ſue veniſſet ad ſeipſum: vidit inq̄t in telo-
neo ſedentem quēdam publicanum nomine mattheum: et
ait illi. Sequere me. Non ait vidit me: ⁊ dixit mihi. Hoc fe
cit ⁊ beatus moyſes: ita de ſeipſo tāqꝫ de alio cūcta narra-
Exo.vij. uit ⁊ ait. Dixit dominus ad moyſen. Inuſitatius apoſtol⁹
paulus nō in hyſtoria vbi rerum geſtarum ſuſcipitur expli
cāda narratio: ſed in epiſtola hoc fecit. Nā vtiqꝫ de ſeipſo
ij.Cor.xij ait. Scio hominē in chriſto ante annos quattuordecim: ſi-
ue in corpore ſiue extra corpus neſcio deus ſcit: raptum hu
iuſmodi vſqꝫ ad tertiū celū. Quo circa qđ etiam hic beat⁹
euangeliſta non ait. Eram recumbens in ſinu ieſu: ſed ait.
Erat recumbēs vnus ex diſcipulis: noſtrorum auctorum
cōſuetudinem agnoſcamus potius ꝙ miremur. Quid eñ
deperit veritati: quando ⁊ res ipſa dicitur: et modo quodā
dicendi iactantia deuitatur? Hoc quippe narrabat: qđ ad
eius laudē maximam pertinebat. Quid eſt autem quē di-
ligebat ieſus? quaſi alios non diligeret: de quibus idēipſe
Joh.xiij. iohānes ſuperius ait. In finē dilexit eos? Et ipſe dñs. Ma
Joh.xv. iorem hac charitatē nemo habet: ꝙ vt animā ſuā ponat ꝓ
amicis ſuis. Et quis enumeret omnia diuinarum teſtimo-
nia paginarū: quib⁹ dominus ieſus non illius neqꝫ eorum
qui tūc erāt tātum: ſed etiam poſt futurorum membrorum
ſuorum ⁊ totius eccleſie ſue dilector oſtenditur. Sed profe
cto latet hic aliquid et pertinet ad ſinum: in quo recūbebat
ꝗ iſta dicebat. Per ſinum quippe quid ſignificatur aliud
ꝙ ſecretū? Sed ali⁹ eſt oportunior locus: vbi nobis domi-
nus aliqđ donet de hoc ſecreto ꝙtū ſufficiat dicere. [In-
nuit ergo ſymon petr⁹: et dicit ei]. Notāda locutio eſt: dicē
aliquid non ſonādo ſed tantūmodo innuēdo. Innuit inq̄t
et dicit: vtiqꝫ innuendo dicit. Si enim cogitando aliqđ di- Sap.ij.
cit̄ ſicut ſcriptura loquit̄: dixerūt apud ſemetipſos: ꝙto ma
gis innuendo vbi iam foras aliquibus ſignis promitur qđ
fuerat corde conceptū? Quid ergo dixit innuendo? Quid
niſi qđ ſequitur. [Quis eſt de quo dicit]. Hec verba petrus
innuit: quia nō ſono vocis ſed motu corporis dixit. [Itaqꝫ
cū recubuiſſet ille ſupra pect⁹ ieſu]. Hic eſt vtiqꝫ pectoris
ſinus ſapientie ſecretum. [Dicit ei. Domine quis eſt? Reſpō-
dit ieſus. Ille eſt cui ego intinctū panē porrexero. Et cum
intinxiſſet panē: dedit iude ſymonis ſcariothis. Et poſt † †Tex. hꝫ
panem: tūc itroiuit in illum ſathanas]. Expreſſus eſt tra- buccellā.
ditor: nudate ſunt latebre tenebrarum. Bonum eſt qđ acce
pit: ſed malo ſuo accepit: quia male bonum mal⁹ accepit.
Uerum de iſto pane tincto qui porrectus eſt ficto: ⁊ de his
que ſequūtur multa dicenda ſunt: quib⁹ neceſſariū eſt plus
temporis ꝙ nunc habemus iam in iſtius fine ſermonis.

Tractatus. lxij.

¶ Et cum itinxiſſet panem dedit iude ſymonis
ſcariothis. Et poſt bucellam introiuit in eum ſa
thanas. Et dicit ei Ieſus: quod facis fac citius.
Hoc autem nemo ſciuit diſcumbētium ad quid
dixerit ei. Quidam enim putabāt quia loculos
habebat iudas ꝙ dixiſſet ei ieſus. Eme ea ꝗ op⁹
ſunt nobis ad diem feſtum: aut egenis vt aliquid
daret. Cum ergo accepiſſet ille bucellam exiuit
cōtinuo erat autem nox. Cum ergo exiſſet dixit
ieſus: nunc clarificatus eſt filius hominis.

[S]Cio fratres chariſſimi moueri poſſe nōnullos ſi- A
ue pios vt requirāt: ſiue impios vt reprehēdāt: qđ
poſtea ꝙ panē tinctum traditori ſuo domin⁹ de-
dit / intrauit in illum ſathanas. Sic eñ ſcriptum
eſt. [Et cū intinxiſſet panē dedit iude ſymonis ſcariothis
⁊ poſt panem tūc itroiuit in illum ſathanas]. Dicūt enim.
Ita ne hoc meruit panis chriſti porrect⁹ de menſa chriſti:
vt poſt illum intraret in eius diſcipulū ſathanas? Quibus
reſpondem⁹ hinc nos potius doceri: ꝙ ſit cauendum male
accipere bonum. Multum quippe ītereſt nō quid accipiat
ſed quis accipiat: nec quale ſit qđ datur: ſed qualis ſit ipſe
cui dat̄. Nam ⁊ bona obſunt / et mala proſunt: ſicut fuerint
quibus dātur. Peccatū inquit apoſtolus vt appareat pec Roñ.vij.
catū: per bonum mihi operatum eſt mortem. Ecce per bo-
num factum eſt malum: dum male accipitur bonū. Itēqꝫ
ipſe ait. In magnitudine reuelationū mearum ne extollar ij.Cor.xj.
datus eſt mihi ſtimulus carnis mee angelus ſathane ꝗ me
colaphizet: propter quod ter dominum rogaui vt auferret
eum a me et dixit mihi. Sufficit tibi gratia mea: nam virt⁹
in īfirmitate perficitur. Ecce per malum factum eſt bonū:
dū bene accipitur malum. Quid ergo miraris ſi datus eſt
iude panis chriſti per quē manciparetur diabolo: cum vi-
deas ecōtrario datum paulo angelum diaboli ꝑ quē perfi
ceretur in chriſto. Ita et malo bonum obfuit: et malum bo
no profuit. Recordamini vnde ſit ſcriptum. Quicūqꝫ man j.Cor.xj.
ducauerit panem aut biberit calicem domini īdigne: reus
erit corporis ⁊ ſanguinis domini. Et de his erat ſermo cū
hoc apoſtolus diceret. Qui domini corpus velut alium ci-
bum quēlibet indiſcrete negligēterqꝫ ſumebant. Hic ergo
ſi corripitur qui non diiudicat: hoc eſt non diſcernit a cete-
ris cibis dominicum corpus: quomodo non dānatur qui
ad eius menſam fingens amicum accedit inimicus? Si re-
prehenſione tāgit̄ negligentia conuiuantis: qua pena per-
cutitur vēditor inuitantis? Quid erat autem panis tradi-
tori datus: niſi demōſtratio cuius gratie fuiſſet ingratus?
Intrauit aūt ſathanas poſt hunc panem in dñi traditorē.

vt ſibi iã traditũ plenius poſſideret: in quẽ pri⁹ intrauerat
vt deciperet. Neq̃ eñ non in illo erat quando perrexit ad
iudeos: ⁊ de ꝓcio tradendi dñi pact⁹ eſt cũ hec apertiſſime lu
Luc.xxij. cas euãgeliſta teſteꝛ et dicat. Intrauit aũt ſathanas in iu-
dam qui cognominabãtur ſcarioth vnum de duodecim: et
abijt ⁊ locutus eſt cũ principib⁹ ſacerdotũ. Ecce vbi oſten
diꝛ ꝙ iam intrauerat ſathanas in iudam. Prius ergo in-
trauerat imittẽdo in cor ei⁹ cogitationẽ qua traderet xp̃m
talis eñ iam venerat ad cenandũ. Nunc autẽ poſt panem
intrauit in eũ: nõ ad hoc vt alienũ tẽtaret: ſed vt proprium
B poſſideret. Non autẽ vt putant quidã negligenter legẽtes
tunc iudas corpus xp̃i accepit. Intelligẽdum eſt enim qꝺ
iam omnib⁹ eis diſtribuerat dñs ſacramẽtum corporis et
ſanguinis ſui: vbi ⁊ ipſe iudas erat. Sicut ſctiſſ lucas eui-
Luc.xxij. dẽtiſſime narrat. Ac deide ad hoc vẽtũ eſt vbi ſꝫm narratio
nẽ iohannis apertiſſime dñs ꝑ bucellam tinctam atq̃ por-
rectam ſuũ exprimit traditorẽ: fortaſſis ꝑ panis tinctiõem
illius ſignificãs fictionem. Non enim omnia que tingũtur
abluuntur: ſed vt inficianꝛ nõnulla tingũtur. Si aũt bonũ
aliqd hic ſignificat tinctio: idem bonũ ingratum non īme-
rito eſt ſecuta dãnatio. Adhuc tamẽ iuda poſſeſſo nõ a do-
mino ſꝫ a diabolo: cũ homini igrato itraſſet panis ĩ vẽtrẽ
hoſtis in mẽtem: adhuc inquã tãti mali iam corde cõcepti
plenus reſtabat effectus: cuius iam preceſſerat dãnandus
affect⁹. Itaq̃ cũ domin⁹ panis viuus panẽ mortuo tradi-
diſſet: ⁊ panem tradẽdo panis traditorẽ oſtendiſſet: [Qꝺ fa
cis (inquit) fac citius]. Non precepit facinus: ſed predixit
iude malũ nobis bonũ. Quid eñ iuda peius? Et quid no-
bis meli⁹ ꝙ̃ tradit⁹ chriſtus ab illo: vtilis aduerſus illum:
ꝓ nobis preter illum. Quod facis fac citius. O verbum li-
bẽtius parati ad paſſionem/ꝙ̃ irati ad vindictã. O verbũ
nõ tam penam exprimens ꝓditoris/ꝙ̃ mercem ſignificãs
redẽptoris. Dixit enim. Quod facis: fac citius. Non tam
in perniciẽ perfidi ſeuiẽdo ꝙ̃ ad ſalutem fideliũ feſtinãdo
quia traditus eſt ꝓpter delicta noſtra: et dilexit eccleſiam
⁊ ſemetipſum tradidit pro ea. Unde ⁊ de ſeipſo dicit apl's.
Gala.ij. Qui dilexit me: et tradidit ſeipſum pro me. Niſi ergo ſe tra
deret chriſtus: nemo traderet chriſtũ. Quid habet iudas/
niſi peccatum? Neq̃ enim in tradendo chriſto ſalutem no
ſtram cogitauit ꝓpter quã tradit⁹ eſt chriſtus: ſed cogita-
uit pecunie lucrũ/ et inuenit anime detrimentum. Accepit
mercedem quã voluit: ſed nolẽti eſt data quã meruit. Tra
didit iudas chriſtũ: tradidit chriſtus ſeipſum. Ille agebat
negocium ſue venditionis: iſte noſtre redẽptionis. Quod
facis fac citius: nõ quia tu potes ſed quia hoc vult qui oĩa
poteſt. [Hoc autem nemo ſciuit diſcũbentium ad quid di-
xerit ei. Quidã eñ putabant quia loculos habebat iudas
† dixiſſet. quod † dixit ei ieſus eme ea q̃ op⁹ ſunt nobis ad diem feſtũ
xij.q.j.ha- aut egenis vt aliquid daret]. Habebat ergo et domin⁹ lo-
bebat. culos: et a fidelib⁹ oblata conſeruans: et ſuoꝝ neceſſitatib⁹
et alijs indigentibus tribuebat. Tunc primũ eccleſiaſtice
Mat.vj. pecunie forma eſt inſtituta: vbi intelligerem⁹ quod prece-
pit non cogitandũ eſſe de craſtino: non ad hoc fuiſſe prece-
ptum/ vt nihil pecunie ſeruetꝛ a ſanctis. Sed ne deo ꝓ iſta
ſeruiatꝛ: et ꝓpter inopie timorem iuſticia deſeratur. Nam
j.Thim.v et apoſtolus impoſterum prouidẽs ait. Si quis fidelis ha-
bet viduas ſufficienter tribuat eis vt non grauetꝛ eccleſia:
† Tex.ha- quo veris viduis ſufficere poſſit. [Cũ ergo accepiſſet † bu-
bet ille. cellam † exijt continuo. Erat autẽ nox]: ⁊ ipſe q̃ exiuit erat
† Al.exi- nox. [Cum ergo exiſſet nox ait ieſus. Nũc clarificat⁹ eſt fi-
uit. li⁹ hominis]. Dies ergo diei eructat verbum: id eſt Chri-
Pſ.xviij ſtus diſcipulis fidelib⁹: vt audirẽt eum ⁊ amarẽt ſequẽdo.
Et nox nocti annũciat ſcientiam: id eſt Iudas iudeis infi
delib⁹: vt venirent ad eum et apprehenderent perſequẽdo.
Sed iã hinc in ſermone dñi q̃ fact⁹ eſt ad pios anteq̃ tene-
retur ab impijs/ intentior flagitatur auditor: ⁊ ideo eũ pre-
cipitare non debet ſed differre potius diſputator.

Tractatus.lxiij.

¶ Nunc clarificatus eſt filius hominis: et deus
clarificatus eſt in eo. Si deus clarificatus eſt in
eo/ et deus clarificauit eum in ſemetipſo: et con-
tinuo clarificabit eum.

Intẽdamus mẽtis obtuitu: et adiuuãte domino A
deũ requiram⁹. Diuini cantici vox eſt. Querite
deũ et viuet aĩa veſtra. Queramus inueniẽdum Eſaie.lv.
queram⁹ inuẽtũ. Ut inueniẽdus queratꝛ/ occult⁹
eſt: vt inuẽt⁹ q̃ratꝛ/ imẽſus eſt. Uñ alibi dr. Querite faciem Pſ.ciiij.
ei⁹ ſemꝑ. Satiat eñ querẽtẽ inq̃tũ capit ⁊ inueniẽtẽ capa
ciorẽ facit: vt rurſus q̃rat īplere vbi pl⁹ capere ceperit. Nõ
ḡ ita dictũ eſt: q̃rite faciẽ ei⁹ ſemꝑ: quẽadmodũ de q̃buſdã:
ſemꝑ diſcẽtes et ad ſciẽtiã v̾itatis nũq̃ ꝑueniẽtes: ſꝫ poti⁹ ij.Thi.iij.
ſicͭ ille ait. Cũ ꝯſũmauerit hõ tũc icipit: donec ad illã vitã Ecc.xviij
veniam⁹ vbi ſic ipleamur vt capaciores nõ efficiamur: q̇
ita ꝑfecti erim⁹ vt iã nõ ꝓficiam⁹. Tunc eñ oſtẽdetꝛ nobis
ꝙ ſufficit nobis. Hic aũt ſemꝑ q̃ram⁹: ⁊ fruct⁹ inuẽtiõis nõ
ſit finis inquiſitionis. Neq̃ enim ꝓpterea non ſemꝑ: quia
hic tantũ: ſed ideo hic ſemꝑ dicim⁹ eſſe querendũ: ne aliq̃ñ
hic putemus ab inquiſitione ceſſandũ. Nam ⁊ de quib⁹ di- Thimo.
ctũ eſt: ſemꝑ diſcentes et ad veritatis ſcientiã nunq̃ perue- vbi.ſ.
niẽtes. Hic ſunt vtiq̃ ſemꝑ diſcẽtes. Cũ vero de hac vita
exierint: iam nõ erũt diſcentes: ſed erroris ſui mercedẽ ac-
cipiẽtes. Sic eñ dictum eſt: ſemꝑ diſcẽtes et ad veritatis
ſcientiam nũq̃ peruenientes. Tanq̃ diceretur. Semꝑ am-
bulantes: ⁊ nũq̃ ad viã peruenientes. Nos autem ſemper
ambulem⁹ in via: donec eo veniamus quo ducit via: nuſq̃
in ea remaneamus: donec ꝑducat vbi maneamus. Atq̃ ita
⁊ querendo tẽdimus et inueniendo ad aliquid peruenim⁹:
⁊ ad id quod reſtat querẽdo ⁊ inueniẽdo tranſim⁹ quouſq̃
ibi fiat finis querẽdi vbi ꝑfectioni non ſuperet intẽtio ꝓfi
ciẽdi. Hec prelocutio dilectiſſimi intentã fecerit charitatẽ B
veſtram ad iſtũ dñi ſermonẽ quẽ ad diſcipulos habuit ãte
paſſionẽ. Profund⁹ eſt eñ: et vtiq̃ vbi multũ laboraturus
eſt diſputator nõ remiſſus debꝫ eſſe auditor. Quid ergo ait
dñs poſtea ꝙ̃ iudas exijt vt citi⁹ faceret qꝺ erat factur⁹ ꝫ
eſt dñm traditur⁹? Quid ait dies cũ exiſſet nox? Quid ait
redẽptor cũ exiſſet vẽditor? [Nũc (inq̇t) clarificat⁹ eſt fili⁹
hoĩs] Quare nũc. Nunq̇d q̇ exijt q̇ tradit? Quia iminẽt
q̇ teneãt ⁊ occidãt? Ita ne nũc clarificat⁹ eſt: q̇ ꝓpe eſt vt
hũiliet ãpli⁹ q̇ iã ipedit vt alligetꝛ: vt iudicetꝛ: vt ꝯdãnetꝛ: vt
irrideatꝛ: vt crucifigatꝛ: vt iterimatꝛ. Hec ne eſt clarificatio:
an poti⁹ hũiliatio? Nõne qñ miracłã faciebat ait tñ de illo
iſte ipſe iohẽs. Spũs nõ erat dat⁹: q̇ ieſus nõdũ erat glori- Ioh.vij.
ficat⁹. Tũc ḡ nõdũ erat glorificat⁹: cũ mortuos ſuſcitaret?
Et nũc eſt glorificat⁹: cũ mortuis ꝓpiquaret? Nondũ erat
glorificat⁹ faciẽs diuia: ⁊ glorificat⁹ eſt paſſur⁹ hũana? Mi
rũ: ſi h̄ de⁹ ille magr̄ ſignificabat ⁊ docebat his v̾bis. Alti⁹
eſt ꝑſcrutandũ altiſſimi dictũ: q̇ ſe aliquantũ manifeſtat vt
inueniam⁹: ⁊ iterũ occultat vt inquiramus: ⁊ de inuẽtis ad
inueniẽda tãq̃ paſſibus imitamur. Uideo hic aliquid: qꝺ
ꝓfiguret magnũ aliqd. Exijt iudas: et clarificat⁹ eſt ieſus.
Exijt fili⁹ perditiõis: ⁊ clarificat⁹ eſt fili⁹ hoĩs. Ille q̇ppe
exierat ꝓpꝛ quẽ dictũ erat eis: ⁊ vos mũdi eſtis: ſꝫ nõ oẽs. Ioh.xiij.
Exeũte itaq̃ immũdo/ oẽs mũdi remanſerũt: ⁊ cũ ſuo mũ
datore manſerũt. Tale aliqd erit cũ vict⁹ a xp̃o trãſierit hic
mũdus: et nemo in populo xp̃i remanebit immũdus: cũ zi-
zanijs a tritico ſeparatꝭ iuſti fulgebũt ſicut ſol in regno pa
tris eoꝝ. Hoc futuꝝ ꝓuidẽs dñs ⁊ nũc ſignificatũ eſſe ꝓte- Mat.xiij.
ſtãs diſcedente iuda. ãq̃ zizanijs ſeparatis/ remanẽtibus
tãq̃ tritico aplis ſctis. Nunc inq̇t clarificat⁹ eſt fili⁹ hoĩs.
Tãq̃ diceret. Ecce in illa clarificatiõe mea qd erit vbi ma
loꝝ null⁹ erit: vbi bonorũ null⁹ perit? Sic aũt nõ eſt dictũ.
Nũc ſignificata eſt clarificatio filij hominis: ſed dictũ eſt.
Nunc clarificatus eſt filius hoĩs: quẽadmodũ nõ eſt dictũ Mat.xiij.
petra ſignificabat xp̃m: ſed petra erat xp̃s. Nec dictũ eſt/
bonum ſemẽ ſignificabat filios regni: aut zizania ſignifica-
bat filios maligni: ſed dictũ eſt/ bonũ ſemen: hi ſunt filij re-
gni: zizania aũt filij maligni. Sicut ḡ ſolet loqui ſcriptura
res ſignificãtes: tãq̃ illas q̇ ſignificanꝛ appellãs: ita locu-
tus eſt dñs dicẽs: nũc clarificat⁹ eſt fili⁹ hoĩs: poſtea ꝙ̃ ſe-
parato inde neq̇ſſimo ⁊ ſecũ remanẽtibus ſctis ſignificata
eſt glorificatio ei⁹ qñ ſeparatꝭ iniq̇s manebit in eternitate
cũ ſctis. Cũ aũt dixiſſet: nũc clarificat⁹ eſt fili⁹ hoĩs adiun C
xit: [et de⁹ clarificat⁹ eſt in eo. Ipſa eſt eñ clarificatio filij
hoĩs vt deus clarificetur in eo. Si eñ nõ ipſe in ſeipſo ſed
deus in illo clarificatꝛ: tũc illũ deus in ſe clarificat. Deniq̃
tanq̃ iſta exponens: adiũgit ⁊ dicit. [Si deus clarificatus

eſt in eo:ꝛ de⁹ clarificauit eū in ſemetipſo]. Hoc eſt ſi deus
clarificat⁹ eſt in eo:q2 non venit facere voluntatē ſuam:ſed
volūtatem eius qui miſit illum:et deus clarificauit eum in
ſemetipſo vt natura humana in qua eſt fili⁹ hoīs q̄ a verbo
eterno ſuſcepta eſt etiā in mortali eternitate donaret.[Et
continuo(inquit)clarificabit eū]:reſurrectionem ſcȝ ſuam
nō ſicut noſtrā in fine ſeculi ſed cōtinuo futurā hac atteſta-
tiōe predicēs. Ipſa eſt eī clarificatio de qua euangeliſta
iā qd dixerat pauloante cōmemorauit:quia ꝓpterea nōdū
Joh.vij. ſpūs datus erat:illo itaq̄ nouo mō in eis quibus fuerat eo
modo poſt reſurrectionem credētibus dādus: q2 ieſus nō-
dum fuerat clarificat⁹:id eſt nondū fuerat mortalitas im-
mortalitate veſtita:ꝛ in eternā virtutē tēporalis īfirmitas
cōmutata. Poteſt ꝛ de iſta clarificatiōe dictū videri:nunc
clarificatus eſt filius hominis:vt quod ait nunc:nō ad im-
minentē paſſionē ſed ad vicinā reſurrectionem ptinere cre
dat:tanq̄ fuerit factum qd erat tam proxime iam futurū.
Hodie dilectioni veſtre iſta ſuffecerint:cū donauerit dñs
de conſequentibus poſtea diſſeremus.

Tractatus.lxiiij.

Filioli adhuc modicum vobiſcum ſum. Que-
retis me ꝛ ſicut dixi iudeis. Quo ego vado vos
non poteſtis venire:et vobis dico modo.

A Aduertēda eſt chariſſimi dominicorū verborum
ordinata connexio. Cum enim ſuperius dixiſſet
poſtea q̄ iudas egreſſus eſt et ab illa ſctōꝝ etiā
corporali cōuerſatiōe ſeiūctus eſt. Nunc clarifi-
catus eſt filius hominis et deus clarificat⁹ eſt in eo: quod
ſiue futurū regnū ſignificās dixit quando mali ſeparabun
tur a bonis:ſiue qd eius reſurrectio tunc futura eſſet:id eſt
differenda non eſſet:ſicut in finem ſeculi noſtra differtur:ac
deinde addidiſſet. Si deus clarificatus eſt in eo: ꝛ deus cla
rificauit eum in ſemetipſo:et continuo clarificabit eum:qd
ſine vlla ābiguitate de ſua reſurrectiōe ꝯtinuo futura teſta
tus eſt:adiecit ꝛ ait. [Filioli adhuc modicū vobiſcū ſum].
Ne putarent ergo qd ſic eū clarificaturus eſſet deus: vt nō
eis iūgeret vlteri⁹ ea conuerſatione qua in terra eſt:adhuc
modicū inquit vobiſcū ſum:tanq̄ diceret. Cōtinuo quidem
reſurrectiōe clarificabor:nō tn̄ ꝯtinuo aſcēſurus in celum.
Sed adhuc modicū vobiſcū ſum. Sicut eī ſcriptū eſt in
Act.j. ſcrib⁹ apoſtolorū. Fecit cū eis poſt reſurrectionē q̄dragīta
dies intrās ꝛ exiēs ꝛ manducans ꝛ bibēs: non quidem ha
bēs eſuriēdi ac ſitiēdi egeſtatē:ſed vſq̄ ad iſtā carnis inſi-
nuans veritatē:que cibādi ac potandi iam nō habebat ne-
ceſſitatē:ſed poteſtatē. Hos ergo quadraginta dies ſignifi
cauit dicēdo.adhuc modicū vobiſcū ſum:an aliqd aliud?
Pōt eī ꝛ ſic intelligi:adhuc modicū vobiſcū ſum. Adhuc
ſicut vos in hac infirmitate carnis etiā ipſe ſum/donec ſcȝ
moreretur atq̄ reſurgeret: q2 poſteaq̄ reſurrexit cum illis
q̄dē fuit dieb⁹ vt dictū eſt quadragīta exhibitione corpo-
ralis p̄ſentie:ſȝ nō cū illis fuit ꝯſortio īfirmitatis humane.
Eſt ꝛ aliter diuīa p̄ſentia ſenſib⁹ ignota mortalib⁹:de qua
Matthei idē dicit. Ecce ego vobiſcū ſum:vſq̄ ad ꝯſūmationē ſcli.
xxviij. Hoc certe nō eſt adhuc modicū vobiſcū ſum. Non eī mo
dicū eſt vſq̄ ad cōſummationē ſcli. Aut ſi hoc modicū eſt.
volat eī etas ꝛ ī oculis dei mille anni ſicut dies vnus:aut
ſicut vigilia in nocte: nō tn̄ hoc ſignificare voluiſſe creden-
ps̄.lxxxix dus eſt nūc:q̄nquidē ſecut⁹ adiunxit. [Queretis me ꝛ ſicut
dixi iudeis:quo ego vado: vos nō poteſtis venire]. Utiq̄
poſt hoc modicum queretis me. Nunquid poſt cōſumma-
tionē ſeculi quo ipſe vadit venire non poterunt? Et vbi eſt
qd aliquando poſt in hocipſo ſermone dicturus eſt: pater
Joh.xvij. volo vt vbi ego ſum ꝛ ipſi ſint mecū. Nō ergo de illa ſua cū
ſuis p̄ſentia qua cū illis eſt vſq̄ ad cōſummationem ſeculi
nunc locutus eſt vbi ait:adhuc modicū vobiſcum ſum:ſed
vel de īfirmitate mortali qua cū illis erat vſq̄ ad paſſionē
ſuam: aut de p̄ſentia corporali qua cum illis futurus erat
vſq̄ ad aſcenſionem ſuam. Quodlibet horum q̄s eligat:cū
fide nō litigat. Ne cui autem videat abhorrere iſte ſenſus
a vero quo dicim⁹ dominū mortalis carnis cōmunionem
in qua cum diſcipulis vſq̄ ad paſſiōem fuit ſignificare po-
tuiſſe dicēdo:adhuc modicum vobiſcum ſum: apud alium
quoq̄ euāgeliſtā poſt reſurrectionem verba eius attendat
vbi ait. Hec locut⁹ ſum vobis:cū adhuc eſſem vobiſcum. Lu.xxiiij.
Quaſi tūc non erat cum ipſis ſimul aſſiſtentib⁹: videntib⁹
tangentib⁹:colloquētibus? Quid eſt ergo cū adhuc eſſem
vobiſcū:niſi cū adhuc eſſem in carne mortali:in qua eſtis ꝛ
vos. Tunc enim q̄dem in eadē carne reſuſcitatus erat:ſed
cū illis in eadem mortalitate iam non erat. Quapropter ſi-
cut ibi iam immortalitate carnis īdutus veraciter ait: cū
adhuc eſſem vobiſcū:vbi nihil aliud intelligere poſſumus:
niſi cum adhuc eſſem in carnis mortalitate vobiſcum:ita ꝛ
hic nō abſurde dixiſſe itelligit:adhuc modicum vobiſcum
ſum:tanq̄ diceret:adhuc modicū ſicut vos eſtis mortalis
ſum ego. Ergo ſequētia videam⁹. Queretis me:et ſicut di B
xi iudeis:quo ego vado:vos nō poteſtis venire:ꝛ vobis di
co mō:hoc eſt mō non poteſtis venire. Judeis autem cum
hoc diceret:nō addidit modo. Iſti itaq̄ venire nō poterāt
tūc quo ille ibat:ſed poterāt poſtea. Nam hoc apoſtolo pe
tro apertiſſime paulopoſt ait. Cum eī dixiſſet ille:dñe quo
vadis. Reſpōdit ei. Quo ego vado nō potes me mō ſequi: Joh.xiij.
ſequeris autem poſtea. Sed hoc qd ſit non negligenter eſt
p̄terebūdū. Quo eī ſeq̄ tūc non poterant diſcipuli dñm ſed
poſtea poterant? Si dixerim⁹ ad mortē hoī nato ꝙ īuenit
tēpus quo ad moriēdū nō ſit idoneus q̄nquidē talis eſt in
corpore corruptibili hoīm ſors vt nō ſit in ea facilior vita
q̄ mors? Nō igit adhuc min⁹ idonei erāt ſeq̄ dñm ad mor
tē:ſed min⁹ idonei erāt ſeq̄ dñm ad vitā q̄ nō hȝ mortē. Il-
lo q̄ppe ibat dñs vt reſurgēs a mortuis iā nō moreretur:et
mors ei vltra nō dñaret. Moriturum q̄ppe dñm ꝓ iuſticia
quomō iā fuerāt ſecuturi adhuc martyrio nō maturi? Aut
itꝝ dñm ad īmortalitatē carnis quomō iā fuerāt ſecutu-
ri quādolibet morituri:ſȝ in fine ſcli reſurrecturi? Aut itꝝ
dñm ad ſinū pr̄is nec relictꝝ eos vnde nec receſſit cum ve
niſſet ad eos: quomodo tam fuerāt ſecuturi:cum eſſe nemo
poſſit in illa felicitate niſi perfectus in charitate. Ideoq̄
docens quomō idonei eſſe poſſint pergere quo ille antece-
debat:mandatū inq̄t nouum do vobis vt diligatis inuicē.
Hi ſunt greſſus q̄b⁹ ſequendus eſt chriſtus: ſed de his ſer-
mo vberior/in aliud tempus eſt differendus.

Tractatus.lxv.

Mandatum nouū do vobis vt diligatis inui
cem ſicut dilexi vos:vt ꝛ vos diligatis inuicem.
In hoc cognoſcent oēs quia diſcipuli mei eſtis:
ſi dilectionem habueritis ad inuicem.

Dominus ieſus mandatū nouū ſe diſcipulis ſuis A
dare teſtat:vt diligant inuicē. [Mādatū(inq̄t)
nouū do vobis:vt diligatis īuicē]. Nōne iā erat
hoc mādatū in antiqua dei lege:vbi ſcriptū eſt.
Diliges ꝓximum tuū tanq̄ teipſum? Cur ergo nouū appel
lat a dño:qd tā vetus eſſe cōuincitur? An ideo eſt mādatū
nouum:q2 exuto vetere induit nos hoīem nouū? Innouat
q̄ppe audiētē vel potius obediētē nō oīs ſed iſta dilectio
quā dñs mādat: ꝛ vt a carnali dilectiōe diſtingueret:addi-
dit [ſicut dilexi vos]. Nam diligūt inuicē mariti ꝛ vxores:
parētes ꝛ filij ꝛ quecūq̄ alia inter ſe hoīes neceſſitudo hu-
mana deuinxerit:vt taceamus de dilectione culpabili atq̄
dānabili:qua diligūt inuicē adulteri ꝛ adultere:ſcortatores
ꝛ meretrices:et quoſcūq̄ alios nō humana neceſſitudo ſed
humane vite noxia turpitudo ꝯiūgit. Mādatū ergo nouū
dedit nobis xp̄s vt diligam⁹ inuicē:ſicut ꝛ ipſe dilexit nos.
Dilectio iſta nos innouat vt ſimus homīes noui:heredes
teſtamēti noui:cātatores cātici noui. Hec dilectio fratres
chariſſimi antiquos etiā tūc iuſtos:tunc p̄triarchas et pro-
phetas:ſicut poſtea beatos apl̄os inouauit:ipſa ꝛ nunc in-
nouat gētes:et ex vniuerſo gn̄e humano qd diffundit toto
orbe terrarꝫ facit ꝛ colligit pp̄lm nouū:corp⁹ noue nupte fi-
lij dei vnigeniti ſponſe:de qua dicitur in cantico cāticorū.
que eſt iſta que aſcēdit dealbata: vtiq̄ dealbata quia inno
uata:vnde/niſi mādato nouo? Propter qd pro inuicē ſol-
licita ſunt membra in ea:et ſi patitur vnum membrum cō-
patiuntur omnia mēbra. Et ſi glorificatur vnum mēbrum
cōgaudent omnia membra. Audiunt enim atq̄ cuſtodiūt:
mādatum nouum do vobis:vt diligatis inuicem:nō ſicut
ſe diligunt qui corrūpūt:nec ſicut ſe diligunt homines qd

homĩes ſunt:ſed ſicut ſe diligũt qm̃ dij ſunt:et filij altiſſimi
oẽs:vt ſint filij eius vnici fratres:ea dilectione inuicem di-
ligẽtes qua ipſe dilexit eos: ꝑducturus eos ad illum finẽ
Pſ.cij. q̃ ſufficiat eis:vbi ſatietur in bonis deſiderium eoꝝ. Tunc
j.Coꝛ.xv. enim aliquid deſiderio nõ deerit: quando omnia in oĩbus
deꝰ erit. Talis finis nõ habet finẽ. Nemo ibi moritur:quo
nemo ꝑuenit/niſi huic ſeculo moꝛiatur: nõ moꝛte omnium
qua coꝛpꝰ ab anima deſeritur:ſed moꝛte electoꝝ qua etiam
cum in carne moꝛtali adhuc maneꝛ coꝛ ſurſum ponitꝛ. De
Coloſ.iij. quali moꝛte dicebat apoſtolus. Moꝛtui eñ eſtis:ꝛ vita ve-
ſtra abſcõdita eſt cum chꝛiſto in deo. Huic foꝛtaſſe dictum
Cant.viij eſt:valida eſt ſicut moꝛs dilectio. Hac eñ dilectione fit vt
in iſto adhuc coꝛruptibili coꝛpoꝛe ꝯſtituti/ moꝛiamur huic
ſeculo:ꝛ vita noſtra abſcõdatur cum chꝛiſto in deo. Immo
ipſa dilectio eſt moꝛs noſtra ſeculo:ꝛ vita cum deo. Si eñ
moꝛs eſt qñ de coꝛpoꝛe anima exit: quomõ nõ eſt moꝛs qñ
de mũdo amoꝛ noſter exit. Ualida eſt ergo ſicut moꝛs dile
B ctio. Quid ea validius: qua vinciꝛ mundus? Nolite itaq;
iij.ſen.diſ. fratres mei putare in hoc qđ ait dñs:mãdatum nouum do
xxvij.c.cũ vobis vt vos inuicem diligatis:illud maius pretermiſſum
autem. eſſe mandatũ:quo ꝑcipitur vt diligamus dñm deũ noſtrũ
Matthei ex toto coꝛde:ex tota anima:et ex tota mẽte. Tãq; eñ hoc
xxvij. ꝑtermiſſo videreꝛ dictum vt diligamꝰ inuicem: velut hoc
ad illud alteꝝ nõ ꝑtineat quo dictum eſt: diliges ꝓximum
tuũ tanq; teipſum. In his enim duobus preceptis inquit/
tota lex pendet et ꝓphete. Sed bene intelligẽtibus vtrũq;
inueniꝛ in ſingulis. Nam et q̃ diligit deum/non eum poteſt
contẽnere precipientem vt diligat ꝓximum: et q̃ ſancte ac
ſpũaliter diligit pꝛoximũ:quid in eo diligit niſi deũ? Ipſa
eſt dilectio ab omni mundana dilectione diſcreta: quã di-
ſtinguendo addidit dñs/ſicut dilexi vos. Quid enim niſi
deum dilexit in nobis? Nõ qđ habebamus ſed vt habere-
mus:vt perducat nos ſicut paulo ãte dixi: vbi ſit deus oĩa
in oĩbus. Sic enim medicus recte dicitur egros diligere.
Et qđ in eis niſi ſalutem diligit: quã cupit vtiq; reuocare
nõ moꝛbum quẽ venit expellere? Sic ergo ꝛ nos inuicẽ di-
ligamꝰ:vt quantum poſſumus inuicem ad habẽdum in no
bis deũ cura dilectionis attrahamur. Hanc dilectionẽ no
bis donat ipſe q̃ ait. Sic dilexi vos:[vt ꝛ vos diligatis in-
uicẽ]. Ad hoc ergo nos dilexit: vt ꝛ nos diligamus inuicẽ.
Hoc nobis ꝯferẽs diligendo nos: vt mutua dilectione cõ-
ſtringamur ĩter nos:et tam dulci vinculo cõnexis mẽbꝛis
coꝛpꝰ tanti capitis ſimus.[In hoc cognoſcẽt (inquit) oẽs
q2 mei eſtis diſcipuli: ſi dilectionẽ habueritis ad ĩuicem].
Tãq; diceret. Alia munera mea habent vobiſcum etiã nõ
mei:nõ ſolum naturã/vitam/ſenſum/rationem: ꝛ eã ſalutẽ
que hominibus pecoꝛibuſq; communis eſt:verũetiam lin-
j.Coꝛ.xiij guas:ſacramẽta:ꝓphetiam:ſcientiã:fidem: diſtributiõem
rerum ſuarũ pauperibus et traditionem coꝛpoꝛis ſui vt ar
deãt:ſed quoniã charitatem non habent vt cymbala cõcre
pãt:nihil ſunt:nihil illis ꝓdeſt. Non ergo in illis q̃uis bo-
nis munerĩbꝰ meis q̃ habere poſſunt etiã non diſcipuli mei
ſed in hoc cognoſcẽt omnes quia mei eſtis diſcipuli ſi dile
Cant.viij. ctionẽ habueritis ad inuicem. O ſponſa chꝛiſti:pulchꝛa in-
ter mulieres:o dealbata aſcendens et incũbens ſuper fra-
truelem tuum:quoniã cuius lumine illuſtraris vt cãdeas:
Cant.vij. eiꝰ adiutoꝛio fulciris ne cadas. O q̃ bene cantatur tibi in
illo cantico cãticoꝝ velut epithalamio tuo: quia charitas
Cant.viij. in delicijs tuis. Ipſa non ꝑdit cum impijs animam tuam:
ipſa diſcernit cauſam tuã:et ſicut moꝛs valida eſt: ꝛ in deli
cijs tuis eſt. Ex mirandi generis moꝛs eſt/cui parum fuit
non eſſe in penis:niſi eſſet inſuper in delicijs? Sed hic iam
ſermo iſte claudatur:ab alio exoꝛdio tractanda ſunt que
ſequuntur.

Tractatus.lxvj.

¶ Dicit ei Symon petrus. Domine quo vadis.
Reſpondit ieſus. Quo ego vado non potes me
modo ſequi:ſequeris autem poſtea. Dicit ei pe-
trus. Quare nõ poſſum te ſequi modo? Animã
meam pꝛo te ponam. Reſpõdit ei ieſus. Animã
tuam pꝛo me pones. Amen amen dico tibi: non
cantabit gallus donec ter me neges.

Cum dñs ieſus ſanctã dilectiõem qua ſe inuicẽ A
diligerẽt diſcipulis cõmẽdaret.[Dicit ei ſymõ
petrꝰ. Domine quo vadis]? Sic vtiq; hoc dixit
magiſtro diſcipulus ꝛ domino ſeruus:tãq; ſequi
paratus. Propterea q̃ppe dominus q̃ eius animum vidit
quare hoc īterrogauerit:ſic ei[reſpondit. †Quo ego vado †Al.ieſus
nõ potes me modo ſequi]. Tanq; diceret. Propter qđ in-
terrogas:nõ potes me modo ſequi. Non ait:nõ potes:ſed
nõ potes modo. Dilationem intulit non ſpẽ tulit:et eãdem
ſpem quã non tulit ſed potius dedit/ſequẽti voce firmauit
addẽdo atq; dicendo.[Sequeris autẽ poſtea]. Quid feſti
nas petre? Nõdũ te ſuo ſpiritu ſolidauit petra:noli extolli
ꝑſumẽdo:non potes mõ. Noli deijci deſperando:ſequeris
poſtea. Sed adhuc †ille qđ dicit?[Quare te nõ poſſum ſeq̃ †Tex.hꝫ
modo? Animam meam ꝓ te ponam]. Quid in animo eius dicit ei pe
eſſet cupiditatis videbat:qđ virium non videbat. Volun- trus.
tatem ſuam iactabat ĩfirmus:ſed inſpiciebat valitudinem
medicus. Iſte ꝓmittebat:ille prenoſcebat. Qui neſciebat
audebat:qui preſciebat docebat. Q̃tum ſibi aſſumpſerat
petrus ĩtuẽdo quid vellet:ignoꝛando quid poſſet. Q̃tum
ſibi aſſumpſerat vt cum veniſſet dominus animã ſuam po-
nere ꝓ amicis ſuis: ac per hoc et pꝛo ipſo ille hoc domino
offerre cõfideret:et nõdum pꝛo ſe poſita anima chꝛiſti: ani-
mam ſuam pollicetur poſituꝝ eſſe ꝓ chꝛiſto.[Reſpõdit er
go ieſus. Animam tuam ꝓ me pones]? Ita ne facias ꝓ me
qđ ego nondum feci pꝛo te? Animam tuam pꝛo me pones?
Pꝛecire potes:qui ſequi nõ potes? Quid tãtum preſumis?
Quid de te ſentis? Quid eſſe te credis? Audi qđ ſis.[Amẽ
amen dico tibi:nõ cantabit gallꝰ donec ter me neges]. Ec-
ce quomõ tibi cito apparebis:q̃ magna loqueris et te par-
uulum neſcis. Qui mihi promittis moꝛtem tuam:ter nega-
bis vitã tuã. Qui etiã putas moꝛi poſſe ꝓ me:pꝛius viue ꝓ
te. Nam timẽdo moꝛtem carnis tue:moꝛtem dabis anime xj.q.iij.nõ
tua. Quãta enim vita eſt confiteri chꝛiſtum:tanta moꝛs eſt ſolum.
negare chꝛiſtum. An apoſtolus petrus ſicut eum quidã fa B
uoꝛe ꝑuerſo excuſare nituntur chꝛiſtum non negauit: quia
interrogatus ab ancilla hominem ſe neſcire reſpõdit/ſicut Matthei
alij euangeliſte ꝯteſtanꝛ expꝛeſſius? Quaſi vero qui hoĩem xxvj.
chꝛiſtũ negat/non chꝛiſtum negat: ꝛ hoc in eo negat qđ fa-
ctus eſt ꝓpter nos:ne periret qđ fecerat nos. Ergo qui ita
cõfitetur chꝛiſtũ deum vt hominẽ neget/ non pꝛo illo moꝛ-
tuus eſt chꝛiſtus:quia ſ̃m hominem moꝛtuus eſt xp̃s. Qui
negat hoĩem chꝛiſtum: nõ recõciliabitur per mediatoꝛem
deo. Unus enim deus:et vnus mediatoꝛ dei ꝛ hominũ ho- j.Thi.ij.
mo chꝛiſtus ieſus. Qui negat hoĩem chꝛiſtum nõ iuſtificaꝛ
quia ſicut ꝑ inobediẽtiam vnius hominis peccatoꝛes con-
ſtituti ſunt multi:ita ꝛ ꝑ inobediẽtiam vnius hominis iuſti
cõſtituentur multi. Qui negat hominem chꝛiſtũ:non reſur Rome.v.
get in reſurrectionẽ vite:quia ꝑ hominẽ moꝛs et ꝑ hominẽ
reſurrectio moꝛtuoꝛum. Sicut enim in adam oẽs moꝛiun- j.Coꝛ.xv.
tur:ita ꝛ in chꝛiſto omnes viuificabũtur. Per quid autem
caput eſt eccleſie niſi ꝑ hominẽ? Quod verbũ caro factum Joh.j.
eſt:id eſt dei pr̃is vnigenitꝰ deus homo factus eſt. Quomõ
eſt igiꝛ in coꝛpoꝛe xp̃i:q̃ negat hoĩem xp̃m? Qui eñ caput
negat:quomõ eſt mẽbrũ? Sed qđ multis ĩmoꝛoꝛ:cum ipſe
dñs abſtulerit oẽs humane argumẽtatiõis ambages? Nõ
eñ ait/nõ cãtabit gallus donec hoĩem neges/ aut ſicut loq̃
familiarioꝛe cum hoĩbꝰ dignatiõe ꝯſueuit/nõ cãtabit gal-
lus donec filium homĩs ter neges:ſed ait:donec me ter ne-
ges. Quid eſt me:niſi qđ erat. Et qđ niſi xp̃s erat? Quic-
quid ergo eiꝰ negauit ipm̃ negauit. Chꝛiſtũ negauit:dñm
deũ ſuũ negauit q2 ꝛ ille cõdiſcipulus eiꝰ thomas qñ excla
mauit:dñs meꝰ ꝛ deꝰ meꝰ:nõ v̄bũ ſed carnẽ tetigit nõ ĩcoꝛ- C
poꝛeã dei naturã ſed hoĩs coꝛpꝰ curioſis manibꝰ cõtrecta-
uit. Hoĩem itaq; tetigit ꝛ tñ deũ cognouit. Si ergo qđ iſte
tetigit:hoc petrꝰ negauit: qđ iſte exclamauit hoc petrꝰ of-
fendit. Non cantabit gallus:donec ter me neges. Dicas li-
cet/neſcio hominẽ:dicas licet/hõ neſcio qđ dicis:dicas li-
cet:nõ ſum ex diſcipulis eiꝰ:me negabis. Si quid dubitare
nephas eſt: xp̃s hoc dixit:verũq; predixit:procul dubio pe
trus chꝛiſtum negauit. Non accuſemus chꝛiſtũ cum defen
dimus petrũ. Peccatũ agnoſcat infirmitas:nã mendaciũ D
nõ habet veritas. Agnouit q̃ppe peccatum ſuum ĩfirmitas Matthei
petri/pꝛoꝛſus agnouit:et q̃tum mali chꝛiſtum negãdo cõ- xxvj.

miſerit plorãdo mõſtrauit. Ipſe ſuos redarguit defenſores
⁊ vnde eos cõuincat: producit lachrymas teſtes. Neq; nos
cum iſta dicim⁹ primum apoſtolorũ accuſare delectat: ſed
hunc intuendo admoneri nos oportet: ne homo quiſq; de
humanis virib⁹ fidat. Nam quid aliud pertinuit ad docto-
rem ſaluatoremq; noſtrum: niſi vt nobis nequaq; de ſe quẽq;
pſumere debere: in ipſo primo apoſtolorum demonſtraret
exemplo? In anima itaq; petri cõtigit qđ offerebat in cor-
pore: hoc tamen pro dño qđ temere preſumebat preceſſit/
ſed aliter q; putabat. Nã q; ante mortẽ ⁊ reſurrectiõem dñi
⁊ mortuus eſt negãdo: ⁊ reuixit plorãdo. Sed mortuus eſt
q: ſupbe ipſe pſumpſit: reuixit aũt q: benigne ille reſpexit.

Tractatus. lxvij.

Cap. xiiij. ❡ Non turbetur cor veſtrum. Creditis in deum
et in me credite in domo patris mei manſiones
multe ſunt. Si quo minus dixiſſem vobis q: va
do parare vobis locum. Et ſi abiero et prepara-
uero vobis locum iterũ venio et accipiã vos ad
meipſum vt vbi ſum ego et vos ſitis et quo ego
vado ſcitis et viam ſcitis.

A Erigenda eſt nobis fratres ad deũ maior ĩtẽtio
vt verba ſancti euãgelij que modo in noſtris au
ribus ſonuerunt: etiã mente capere vtcũq; poſſi-
† Tex. hʒ mus. † [Ait em̃ dñs ieſus. Non turbet cor vr̃m.
Et ait di- Creditis in deũ: ⁊ in me credite]. Ne mortem tanq; homines
ſcipulis timerẽt et ideo turbarentur cõſolatur eos: etiã ſe deum eſſe
ſuis. ꝯteſtans. Creditis inq̄t in deũ: ⁊ in me credite. Cõſequens
Joh. xiiij. eſt enim: vt ſi in deũ creditis ⁊ in me credere debeatis. Qđ
nõ eſſet cõſequẽs: ſi chriſtus nõ eſſet deus. Creditis in deũ:
⁊ in eũ credite cui natura eſt nõ rapina eſſe equalẽ deo. Se-
metipſum em̃ exinaniuit: nõ tamen formã dei amittẽs: ſed
formã ſerui accipiẽs. Mortem metuitis huic forme ſerui/
Infra tra- nõ turbet cor veſtrum: ſuſcitabit illã forma dei. Sed quid
cta. lxviij. eſt qđ ſequitur. [In domo pr̃is mei mãſiones multe ſunt]
niſi quia et ipſi metuebãt? Unde audire debuerunt: nõ tur-
bet cor veſtrum. Quis enim eorũ non metueret: cum petro
dictum eſſet fidẽtiori atq; promptiori: non cantabit gallus
donec ter me neges? Tanq; ergo eſſent ab illo perituri: meri
to turbabant. Sed cũ audiunt: in domo patris mei mãſio
nes multe ſunt: [ſi quo minus dixiſſem vobis quia vado pa
rare vobis locũ]: a perturbatione recreantur: certi ac fidẽ-
tes etiã poſt picla tẽtationũ/ ſe apud deũ cũ xp̃o eẽ mãſu-
ros: q: et ſi ali⁹ eſt alio fortior: ali⁹ alio ſapiẽtior: alius alio
iuſtior: ali⁹ alio ſanctior: ĩ domo pr̃is mei mãſiones multe
ſunt. Nullus eorũ alienabitur ab illa domo: vbi mãſionem
Mat. xx. ꝓ ſuo quiſq; accepturꝰ eſt merito. Denari⁹ quidem ille equalis
eſt oĩb⁹: quẽ paterfamilias eis q̄ operati ſunt ĩ vinea iubet
dari omnib⁹: nõ in eo diſcernens qui minus ⁊ qui amplius
laborarũt. Quo vtiq; denario vita ſignificatur eterna: vbi
amplius alio nemo viuit: qm̃ viuẽdi non eſt diuerſa in eter-
nitate menſura. Sed multe manſiones: diuerſas meritorũ
in vna vita eterna ſignificant dignitates. Alia eſt em̃ gl̃ia
j. Cor. xv. ſolis: alia gl̃ia lune: alia gloria ſtellarũ. Stella em̃ ab ſtella
differt in gl̃ia: ſic ⁊ reſurrectio mortuorũ. Tanq; ſtelle ſancti
diuerſas manſiones: diuerſas claritates: tanq; ĩ celo ſortiũ-
tur in regno: ſed ꝓpter vnum denariũ nullus ſeparat a re-
j. Cor. xv. gno. Atq; ita de⁹ erit oĩa ĩ omnibus: vt qm̃ deus charitas
eſt: ꝑ charitatẽ fiat vt qđ habent ſinguli: cõmune ſit oĩbus.
Sic enim quiſq; etiam ipſe habet: cum amat in altero: qđ ipſe
non habet. Non erit itaq; aliqua inuidia ĩparis claritatis:
B qm̃ regnabit in oĩb⁹ vnitas charitatis. Proinde reſpuẽdi
ſunt a corde xp̃iano: qui putãt ideo dictũ multas eſſe man-
ſiones: q: extra regnum celorũ erit aliqđ: vbi maneãt beati
innocẽtes: qui ſine baptiſmo ex hac vita emigrarunt: quia
ſine illo in regnũ celorũ ĩtrare non poterunt. Hec fides non
eſt fides: qm̃ nõ eſt vera ⁊ catholica fides. Ita ne tãdẽ ſtul
ti homines ⁊ carnalibus cogitationibus excecati: cum repro-
bãdi eſſetis: ſi manſionem nõ dico petri ⁊ pauli vel cuiuſli-
bet apoſtolorũ: ſed cuiuſcũq; paruuli baptizati a regno ce-
lorũ ſepararetis: nõ vos putatis eſſe reprobãdos q̄ domum
dei pr̃is inde ſeparatis? Nõ em̃ ait dñs: in vniuerſo mũdo
aut ĩ vniuerſa creatura: aut ĩ vita vel btitudĩe ſempiterna
mãſiones multe ſunt: ſed in domo inquit patris mei mãſio
nes multe ſunt. Nonne iſta eſt domus: vbi edificationẽ ha-
bemus ex deo domũ non manufactã eternã in celis? Nõne ij. Cor. v.
iſta eſt domus de qua cantamus domino. Beati qui habi- pſ. lxxxiij
tant in domo tua: in ſecula ſeculorũ laudabunt te? Ergo ne
vos nõ domũ cuiuſq; baptizatis fratris: ſed domum ipſius
dei patris cui oẽs fratres dicimus. Pater noſter qui es ĩ Matth. vj
celis: a regno ſeparare celorũ: aut eam ſic diuidere audebi-
tis: vt alique manſiones eius ſint in regno celorum: alique
autẽ extra regnum celorum? Abſit vt qui volunt habitare
in regno celorũ: in hac ſtulticia velint habitare vobiſcum.
Abſit inquã vt cũ omnis domus regnãtium filiorum nõ ſit
alibi niſi in regno ipſius: regie dom⁹ pars aliqua non ſit in
regno [Et ſi abiero (inq̄t) et ꝑparauero vobis locum: ite-
rũ venio et accipiã vos ad meipſum: vt vbi ſum ego ⁊ vos
ſitis. Et quo ego vado ſcitis: ⁊ viam ſcitis]. O domine ieſu
quomodo vadis parare locum ſi iam multe mãſiones ſunt
in domo pr̃is tui vbi tecum habitabunt tui? Aut ſi accipis
eos ad teipſum: quomodo iterũ venis q̄ non recedis? Iſta
chariſſimi breuiter explicare conemur: quantum videt ho-
dierno ſatis eſſe ſermoni: coartata vtiq; nõ clarebũt: et erit
ipſa breuitas altera obſcuritas. Proinde hoc debitum diſ
feram⁹: quod oportunius vobis paterfamilias noſtro lar-
giente reddamus.

Tractat⁹. lxviij. de eadẽ lectione.

Ⓒ E heri vobis fratres chariſſimi tanq; eſſe reddẽ-
dum qđ diſtuleramus agnoſcimus: quomodo B
intelligi poſſit non eſſe inter ſe iſta duo ꝯtraria/
qđ cum dixiſſet domin⁹. [In domo patris mei
manſiones multe ſunt: ſi quo min⁹ dixiſſem vobis q: vado
parare vobis locũ]. Ubi ſatis oſtẽdit ideo ſe hoc illis dixiſ-
ſe: q: iam ibi ſunt manſiones multe: et non eſt opus aliquã
ꝑparare. Rurſus dicit. [Et ſi abiero ⁊ preparauero vobis
locum: iterum veniam ⁊ accipiam vos ad meipſum: vt vbi
ego ſum et vos ſitis]. Quomodo vadit et parat locũ: ſi tã
multe mãſiones ſunt? Si quo min⁹ dixiſſem vado parare.
Aut ſi adhuc parãdus eſt: cur nõ merito dixiſſet: vado pa-
rare? Aut iſte manſiones ⁊ ſunt ⁊ parande ſunt? Si quo mi Infra tra-
nus enim eſſent: dixiſſet vado parare: ⁊ tamen q: ita ſunt vt cta. lxx.
parãde ſint: non eas vadit parare ſicut ſunt. Sed ſi abierit
et parauerit ſicut future ſunt: iterum veniẽs accipiet ſuos
ad ſeipſum: vt vbi eſt ipſe: ſint ⁊ ipſi. Quomodo ergo man-
ſiones in domo patris nõ alie ſed ipſe: et ſine dubio iã ſunt
ſicut parande non ſunt: et nõdum ſunt: ſicut parande ſunt? De pe. diſ.
Quomõ ergo putam⁹: niſi quomõ etiã ꝓpheta pdicat deũ iiij. In do
q: fecit que futura ſunt? Non enim ait qui facturus eſt que mo.
futura ſunt: ſed q̄ fecit que futura ſunt. Ergo ⁊ fecit ea: ⁊ fa-
ctur⁹ eſt ea. Nam neq; facta ſunt: ſi ipſe non fecit: neq; futu
ra ſunt: ſi ipſe nõ fecerit. Fecit ergo ea predeſtinando: factu
rus eſt operãdo: ſicut diſcipulos quando elegerit ſatis in-
dicat euãgeliũ: tũc vtiq; quãdo eos vocauit. Et tamen ait
apoſtolus Elegit nos ante mundi cõſtitutionem: predeſti Ephes. j.
nãdo vtiq; non vocando. Quos autem predeſtinauit: illos
⁊ vocauit. Elegit predeſtinando ante mundi cõſtitutionẽ Rom. viij
elegit vocando ante mundi conſummationem. Sic ⁊ man
ſiones preparauit ⁊ preparat: nec alias ſed quas ꝑparauit
has ꝑparat/ q̄ fecit que futura ſunt. Quas ꝑparauit prede-
ſtinando preparat operãdo. Iam ergo ſunt in predeſtina-
tione. Si quo minus dixiſſet ibo ⁊ preparabo: id eſt prede-
ſtinabo. Sed quia nõdum ſunt in operatiõe: et ſi abiero in-
quit et ꝑparauero vobis locum: iterum veniam et accipiã
vos ad meipſum. Parat autem quodãmodo manſiones:
mãſionib⁹ parando manſores. Quippe cum dixerit: in do- B
mo patris mei manſiones multe ſunt: quid putabimus eſſe
domum dei: niſi templum dei? Quod autem ſit iterrogetur
apoſtolus: et reſpõdeat. Templum enim dei ſanctũ eſt: qđ j. Cor. iij.
eſtis vos. Hoc eſt etiam regnum dei: qđ filius traditurus
eſt patri. Unde dicit idẽ apoſtolus. Initiũ chriſtus: deinde
q̄ ſunt xp̃i in pſentia ei⁹: deinde finis: cũ tradiderit regnum
deo ⁊ pr̃i: id eſt quos redemit ſanguine ſuo. tradiderit ꝯtẽ j. Cor. xv.
plãdo etiam patri ſuo. Hoc eſt regnum celorũ de quo dici-
tur. Simile eſt regnũ celorũ homini ſeminãti bonũ ſemẽ in Mat. xiij.
agro ſuo. Bonũ aũt ſemen: hi ſunt filij regni. Qui et ſi nũc
hũt ꝯmixta zizania mittet ĩ fine rex ipſe ãgelos ſuos ⁊ colli

gent de regno eiꝰ oīa ſcandala. Tunc iuſti fulgebūt ſicut
Mat.xiij. ſol in regno patris ſui. Regnū fulgebit in regno: cū regno
venerit regnū:qḋ nunc oramꝰ ⁊ dicimꝰ. Ueniat regnū tuū
Nūc ergo iam regnū vocať:ſed adhuc ꝯuocať. Si enim re
gnū nō vocareť:colligent de regno eius oīa ſcandala nō
diceret. Sed nondū regnat hoc regnū. Proinde ſic iā eſt
regnū:vt cū de illo collecta fuerunt oīa ſcādala:tunc per
ueniat ad regnū:vt nō ſolū regni nomen ſed etiā regnandi
habeat poteſtatē. Huic quippe regno ad dexterā ſtanti in fi
Mat.xxv ne diceť. Uenite benedicti patris mei percipite regnū.i.q̄
regnū eratis et nō regnabatis:venite regnate:vt qḋ in ſpe
fueratis etiā in re eſſe poſſitis. Hec ergo domꝰ dei:hoc tē
plū dei: hoc regnū dei. Regnūq; celoꝝ adhuc edificatur:
adhuc fabricať:adhuc parať:adhuc ꝯgregať. In illo erūt
māſiones:ſicut eas adhuc parat dñs. In illo iam ſūt ſicut
C predeſtinauit etiā dñs. ¶ Sed qḋ eſt qḋ vt ꝑpararet abijt:
Rom.j. cum ꝓfecto noſipſos prepararet. Qḋ nō faciet ſi reliquerit?
Agnoſco dñe vt poſſum. Nimirū illud ſignificas q̄ vt pa
ij.Cor.v. renť iſte māſiones: viuere debet iuſtꝰ ex fide. Qui eni a do
mino peregrinātur:opus habent ex fide viuere: q̄ per hāc
Mat.v. ad ſpeciē cōtemplandā parant. Beati eni mūdo corde:q̄
ipſi deū videbūt: ⁊ fide mūdat corda eoꝝ. Illud in euāge
Actuū.xv lio:hoc i apoſtoloꝝ actibꝰ legitur. Fides aūt qua eoꝝ qui
deū viſuri ſunt q̄diu peregrinātur/corda mūdātur:qḋ nō
videt credit. Nam ſi vides nō eſt fides. Credēti colligitur
meritū:vidēti reddiť premiū. Eat ergo dñs et paret locū:
eat ne videať:lateat vt credatur. Tūc eni locus paratur:ſi
ex fide viuať. Creditus deſideretur:vt deſideratꝰ habeať.
Deſideriū dilectionis: ꝑparatio eſt māſionis. Ita dñe pa
ra qḋ paras. Nos enim tibi paras:⁊ te nobis paras:qm lo
Joh.xv. cū paras/et tibi in nobis/⁊ in te nobis:tu eni dixiſti. Ma
nete in me et ego in vobis. Q̄tum quiſq; fuerit particeps
tui:alius minus.alius amplꝰ. Sed hec erit diuerſitas pre
mioꝝ ꝓ diuerſitate meritoꝝ. Hec erit multitudo māſio
nū ꝓ diſparilitate māſoꝝ:ſed tamen oīm in eternitate vi
uorū ⁊ ſine fine beatoꝝ. Quid eſt q̄ vadis? Quid eſt q̄ ve
nis? Si te bene itelligo:nec vnde vadis:nec vnde venis re
cedis. Uadis latēdo: venis apparēdo. Sꝫ niſi maneas re
gendo vt proficiamꝰ bene viuēdo:quomodo parabiť locꝰ
vbi poſſimꝰ manere perfruēdo? Hec de ꝟbis que recitata
ſunt euāgelicis/ſatiſ dicta ſunt:quouſq; ait dñs:iteꝝ venio
et accipiā vos ad meipſum. Quid autē ſit qḋ ſequiť:vt vbi
ego ſum ⁊ vos ſitis.[et quo ego vado ſcitiſ ⁊ viā ſcitiſ]poſt
interrogationē que ſequiť a diſcipulis factā tanq̄ p eos ⁊
nōs iterrogemꝰ meliꝰ audiemꝰ:oportuniuſq; tractabimꝰ.

Tractatus.lxix.

¶ Dicit ei thomas. Dñe neſcimus quo vadis.
Et quomodo poſſumus viā ſcire? Dicit ei ieſus
Ego ſum via et veritas et vita. Nemo venit ad
patrem niſi per me.

A Unc eſt dilectiſſimi vt q̄tū valemꝰ intelligamꝰ
de ꝟbis dñi poſteriorībꝰ priora ex cōſequentibꝰ
ꝑcedētia:in eo qḋ audiſtis apoſtolo thome iter
roganti eſſe reſpōſum. Dixerat eni ſuperius dñs
cū de māſionibꝰ loquereť:quas ⁊ eſſe dixit in domo patris
ſui/⁊ ire ſe vt ꝑpararet eas: vbi intelleximꝰ ⁊ eſſe iam man
ſiones ipſas in predeſtinatiōe et preparari eas cū eoꝝ qui
ibi māſuri ſunt p fidē corda mundātur: qm ipſi dei domꝰ
ipſi ſunt. Et qḋ eſt aliud manere in domo dei q̄ eſſe in po
pulo dei:cum idem populꝰ eſt in deo ⁊ deꝰ in eo? Hoc vt ꝑ
pararet dñs abijt:vt credēdo in eū qui nō videtur ea que i
ſpecie futura eſt:nunc per fidē māſio prepareť. Propter h̄
ergo dixerat.[Et ſi abiero et ꝑparauero vobis locū:iterū
venio ⁊ accipiam vos ad meipſum: vt vbi ego ſum ⁊ vos ſi
tis:⁊ quo ego vado ſcitis:⁊ viā ſcitis.] Ad hec[dicit ei tho
mas. Dñe neſcimꝰ quo vadis:et quomodo poſſumꝰ viam
ſcire? Utrūq; illos dñs dixerat ſcire:vtrūq; dixit iſte neſci
re:et locū quo itur/et viam qua itur. Sed neſcit ille menti
ri. Ergo iſti ſciebāt:ſed ſe ſcire neſciebant. Conuincat eos
dñs iā ſcire.qḋ ſe putāt adhuc vſq; neſcire.[Dicit ei ieſus
Ego ſum via ⁊ veritas ⁊ vita.] Quid eſt fratres? Ecce au
diuimꝰ diſcipulū interrogātem: audiuimꝰ ⁊ magiſtrū do

centem:et nōdum capimꝰ:etiā poſt vocē ſonantem ſenten
tiam latitātem. Sed quid nō poſſumꝰ capere? Nūquid po
terant ei dicere apoſtoli eiꝰ cū quibꝰ loquebať:neſcimꝰ te?
Proinde ſi eū ſciebant et via ipſe eſt: viam ſciebant. Si eū
ſciebāt ⁊ veritas ipſe eſt: veritatē ſciebāt. Si eū ſciebant ⁊
vita ipſe eſt/vitā ſciebāt. Ecce ſcire cōuicti ſunt qḋ ſe ſcire
neſciebāt. ¶ Quid igitur et nos in iſto ſermone nō cepimꝰ? B
Quid putatis fratres mei:niſi quia dixit. Et quo vado ſci
tis et viā ſcitis? Ecce cognouimꝰ qḋ ſciebāt viam:q̄ ſcie
bāt ipſum qui eſt via. Sed via eſt qua itur: nūquid via eſt
et quo itur? Utrūq; autē illos dixerat ſcire: et quo vadit ⁊
viam. Opus ergo erat vt diceret ego ſum via: vt oſtēderet
eos q̄ eū ſcirent viā ſcire:quā putauerant ſe neſcire. Quid
aūt opus erat vt diceret. Ego ſum via ⁊ veritas ⁊ vita:cū
via cognita q̄ iret/reſtaret noſſe quo iret: niſi quia ibat ad
veritatē/ibat ad vitā? Ibat ergo ad ſeipſum: per ſeipſum.
Et nos quo imus niſi ad ipſum? Et qua imus niſi per ipſ;
Ipſe igiť ad ſeipſum p ſeipſum: nos ad ipſum per ipſum:
immo vero ⁊ ad patrē ⁊ ipſe ⁊ nos. Nam et de ſeipſo alibi
dicit. Ad patrē vado. Et hoc loco ꝓpter nos[nemo]inq̄t Joh.xvj.
[venit ad patrē:niſi per me.] Ac per hoc et ipſe per ſeipſm
et ad ſeipſum et ad patrē: et nos per ipſum et ad ipſum/et
ad patrē. Quis hec capit:niſi qui ſpūaliter ſapit? Et q̄tū
eſt qḋ hic capit:etiam qui ſpiritualiter ſapit? Fratres mei:
qḋ a me iſta vobis vultis exponi? Cogitate q̄ excelſa ſint
Uidetis quid ſim: video quid ſitis. In omnibꝰ nobis cor Sap.ix.
pus qḋ corrumpiť aggrauat animā:⁊ deprimit terrena in
habitatio ſenſum multa cogitātem. Putamus ne et poſſu
mus dicere. Ad te leuaui aīam meam qui habitas in celis? Ps.cxxij
Sed ſub tanto pōdere vbi ingemiſcimus grauati:quomo
do leuabo animā meam: niſi mecum leuet qui poſuit ꝓ me
ſuam? Dicā ego qḋ poſſum:capiat veſtrū qui poteſt. Quo
donāte dico:eo donāte capit qui capit:⁊ eo donante credit
qui nondū capit. Niſi eni credideritis inq̄t ꝓpheta:non in Eſaie.vij.
telligetis. Dic mihi dñe meus:quid dicam ſeruis tuis con
ſeruis meis? Thomas apoſtolꝰ vt te interrogaret habuit
te ante ſe:nec tamē itelligeret te: niſi haberet in ſe. Ego in
terrogo te:quia te ſcio eſſe ſuper me. Interrogo aūt inquā
tum poſſum ſup me effundere animā meā:vbi non ſonantē
et tamen docentē audiam te. Dic mihi obſecro:quomodo
vadis ad te? Nūquid nā vt venires ad nos/reliqueras te:
maxime quia nō a teipſo veniſti ſed pater te miſit? Scio q̄ Joh.viij.
dem qḋ te exinaniſti:ſed quia formā ſerui accepiſti:non q̄
formā dei vel ad quam redires dimiſiſti:vel quā reciperes
amiſiſti. Et tamen veniſti:et non ſolum vſq; ad carnales
oculos: verūetiam vſq; ad manus hominum perueniſti.
Quomodo niſi in carne? Per hāc veniſti manēs vbi eras
Per hāc rediſti non relinquens quo veneras. Si ergo per
hāc veniſti ⁊ rediſti:per hanc proculdubio non ſolū nobis
es qua veniremꝰ ad te: verūetiam tibi qua venires ⁊ redi
res via fuiſti. Cum vero ad vitam qḋ es ipſe iſti: eādem ꝓ
fecto carnē tuā de morte ad vitam adduxiſti. Aliud quip
pe dei verbum eſt:aliud homo. Sed verbū caro factū eſt: Joh.j.
id eſt homo. Non itaq; alia ꝟbi:alia eſt hominis perſona:
qm vtrūq; eſt chriſtꝰ vna perſona. Ac per hoc queādmodū
caro cū mortua eſt:chriſtus mortuus eſt:et cū caro ſepulta
eſt:chriſtus ſepultꝰ eſt: ſic enim corde credimus ad iuſtici
am:ſic ore cōfeſſionem facimꝰ ad ſalutem. Ita cum caro a Rom.x.
morte venit ad vitā:chriſtus venit ad vitam. Et quia ver
bum dei chriſtꝰ eſt:chriſtus eſt vita. Ita miro quodā ⁊ in
effabili modo q̄ nunq̄ dimiſit vel amiſit ſeipſum venit ad
ſeipſum. Uenerat autē vt dictū eſt per carnē deꝰ ad homi
nes:veritas ad mēdaces. Deus eni verax:oīs aūt homo Ps.cxv.
mendax. Cū itaq; ab hominibus abſtulit atq; illuc vbi ne
mo mentiť carnē ſuam leuauit idem ipſe: quia verbū caro
factum eſt:per ſemetipſum:id eſt per carnem/ad veritatem
qḋ eſt ipſe remeauit. Quā quidē veritatē:q̄uis inter men
daces/et in morte ſeruauit. Aliquādo eni chriſtꝰ fuit mor
tuus:ſed nūq̄ fuit falſus. Accipite q̄uis diuerſum et lōge
impar exemplū:tamē vtcūq; ad intelligendū deū ex his q̄
ꝓpius ſubiecta ſunt deo. Ecce egoipſe q̄tū attinet ad ani
mum meū:cū hoc ſim qḋ eſtis ⁊ vos. Si taceo apud meip
ſum ſum:ſi autem loquor vobis qḋ intelligatis: quodāmō
ad vos ꝓcedo nec me relinquo. Sed ⁊ ad vos accedo: ⁊ nō

recedo vnde ꝓcedo. Cū autē tacuero quodāmodo ad me
redeo: et quodāmodo vobiſcū maneo ſi tenueritis qđ au-
diſtis in ſermone quē dico. Si hoc poteſt imago quā fecit
deᵘˢ: quid poteſt non a deo facta ſed ex deo nata imago dei
deus, cuiᵘˢ illud per quod ad nos egreſſus eſt: ⁊ in quo a no
Rom. vi. bis regreſſus eſt corpus: non ſicut meᵘˢ elapſus eſt ſonus
ſed manet ibi vbi iam non morit: ⁊ mors ei vltra nō domi-
nabit? Multa de his euāgelicis verbis adhuc dici fortaſſe
poterant ⁊ debebāt: ſed non ſunt corda veſtra ſpiritualibᵘˢ
cibis quālibet ſuauibus oneranda: maxime quia ſpiritus
promptus eſt: caro autem infirma.

Tractatus. lxx.

¶ Si cognouiſſetis me ⁊ patrem meū vtiqꝫ co-
gnouiſſetis. Et amodo cognoſcetis eum et vidi
ſtis eū. Dicit ei philippus. Domine oſtende no-
bis patrem: et ſufficit nobis. Dicit ei ieſus. Tan
to tēpore vobiſcum ſum: et non cognouiſtis me.
Philippe qui videt me videt ⁊ patrem: quomō
tu dicis oſtēde nobis patrem. Non credis quia
ego in patre, et pater in me eſt.

A Verba ſancti euangelij fratres ita recte intelligū
tur ſi cū ſuperioribus reperiūtur habere ↄcordi
am. Conuenire enī debēt precedentia cōſequenti
bus: qn̄ veritas loquitur. Superiᵘˢ dixerat dn̄s
Et ſi abiero ⁊ preparauero vobis locū: iterū venio et acci-
piam vos ad meipſum: vt vbi ego ſum ⁊ vos ſitis. Deinde
addiderat. Et quo ego vado ſcitis ⁊ viā ſcitis. Nihilqꝫ ali
ud oſtēdit eſſe qđ dixit: niſi quia ipſum ſciebāt. Quid ergo
eſſet ire ad ſeipſum per ſeipſum: qđ etiā diſcipulis preſtat
vt eant ad ipſum per ipſum: vt potuimᵘˢ ꝓ ſtino ſermone iā
diximᵘˢ. Qđ itaqꝫ ait, vt vbi ego ſum ⁊ vos ſitis: vbi erant
futuri niſi in ipſo? Ac ꝑ hoc eſt etiā ipſe in ſeipſo: ⁊ ideo ibi
illi vbi ⁊ ipſe: id eſt in ipſo. Ipſe eſt igitur vita eterna ī qua
futuri ſumus cū acceperit nos ad ſe: et ipſa vita eterna qđ
ipſe eſt in ipſo eſt: vt vbi eſt ipſe et nos ſimus: hoc eſt in ip̄o
Ioh. v. Sicut enī pater habet vitā in ſemetipſo: ⁊ vtiqꝫ non aliud
eſt vita quā habet niſi qđ eſt ipſe qui hāc habet. Si dedit fi
lio habere vitam in ſemetipſo: cū ipſe ſit eadē vita quā ha-
bet in ſemetipſo. Nūquid autē nos vita qđ eſt ipſe hoc eri
mus: cū in illa vita hoc eſt in ip̄o eſſe ceperimᵘˢ? Nō vtiqꝫ
Ioh. i. quia ipſe exiſtēdo vita habet vitā: ⁊ ipſe eſt qđ habet: ⁊ qđ
vita eſt in ipſo ipſe eſt in ſeipſo: nos autē non ipſa vita ſed
ipſius vite participes ſumᵘˢ: atqꝫ ita ibi erimus vt in nobiſ-
ipſis non quod ipſe eſt eſſe poſſimus ſed noſipſi nō vita, ip
ſum habeamᵘˢ vitam qui ſeipſum habet vitā: eo quod ipſe
ſit vita. Deniqꝫ ipſe ⁊ in ſeipſo eſt immutabiliter, ⁊ in patre
inſeparabiliter. Nos vero cū in nobiſipſis eſſe voluiſſemᵘˢ
Pſ. vi. ad noſipſos turbati ſumᵘˢ. Unde illa vox eſt. Ad meipſum
turbata eſt anima mea: atqꝫ in deteriᵘˢ ↄmutati: neqꝫ id qđ
fuimus permanere potuimus. Cum autem per ipſum veni
mus ad patrē ſicut ait. Nemo venit ad patrem niſi per me
manētes in illo: nec a patre nos quiſqꝫ poterit ſeparare nec
B ab illo. ¶ Cōnectens itaqꝫ cōſequētia precedētibᵘˢ. [Si co-
gnouiſſetis me (inquit) et patrē meū vtiqꝫ cognouiſſetis.]
Hoc eſt qđ ait. Nemo venit ad patrē niſi per me. Deinde
ſubiungit. [Et amodo cognoſcetis eum: ⁊ vidiſtis eū.] Sꝫ
philippus vnus ex apoſtolis qui audierit nō intelligens:
[Domine (inquit) oſtende nobis patrem ⁊ ſufficit nobis.]
Cui dominus. [Tanto (inquit) tēpore vobiſcum ſum ⁊ nō
cognouiſtis me. Philippe qui videt me: videt et patrem.]
Ecce increpat ꝙ tanto tēpore cum ipſis erat: et nō cogno-
S. tracta. lxix. ſcebatur. Nonne ipſe dixerat: et quo ego vado ſcitis: et viā
ſcitis. Et ſe neſcire dicētes, eos hec ſcire cōuicerat: adden
do atqꝫ dicēdo. Ego ſum via ⁊ veritas ⁊ vita. Quomodo
nunc dicit. Tanto tempore vobiſcū ſum ⁊ nō cognouiſtis
me: cū profecto et quo iret et viam ſcirent non ob aliud ni-
ſi qđ ipſum vtiqꝫ ſcirent? Sed facile iſta ſoluitur queſtio ſi
dicamus ꝙ eū aliqui eorū ſciebant, aliqui neſciebant: atqꝫ
in his qui neſciebant et philippus erat: vt qđ ait, ⁊ quo va-
do ſcitis et viam ſcitis: illis dixiſſe intelligatur qui ſciebāt
non philippo cui dictum eſt. Tāto tempore vobiſcum ſum
⁊ nō cognouiſtis me philippe. His ergo qui filium iam no
uerant etiam illud de patre dictū eſt. Et amodo cognoſce
tis eum ⁊ vidiſtis eum. Dictum eſt enim propter omnimo-
dam ſimilitudinē que illi cum patre eſt: vt ideo amodo di-
cerentur noſſe patrem: quia nouerant ſimilem filiū. Ergo
iam ſciebant filium: ⁊ ſi nō oēs: certe quidam eorum qui-
bus dicitur. Et quo vado ſcitis, ⁊ viam ſcitis. Ipſe eſt enī
via. Sed patrem neſciebant: ideo audiunt. Si cognouiſſe-
tis me: ⁊ patrem meum cognouiſſetis. Si me vtiqꝫ et illum
Alius enim ego ſum: alius ille. Sed ne putarent diſſimi-
lem: et amodo (inquit) cognoſcetis eum: et vidiſtis eum.
¶ Viderunt enim ei ſimilē filiū: ſed admonendi fuerant ta- C
lem eſſe etiam patrem quē nōdum videbant: qualis eſt fi-
lius quem videbāt. Et ad hoc valet qđ poſtea philippo di
citur. [Qui videt me videt ⁊ patrem.] Nō ꝙ ipſe eſſet ⁊ pa
ter et filiᵘˢ: qđ in ſabellianis qui vocantur etiā patripaſſia-
ni, catholica fides dānat: ſed ꝙ tam ſimiles ſunt pater ⁊ fi-
lius vt qui vnum nouerit: ambos nouerit. Solemᵘˢ enim de
ſimillimis duobus ita loqui eis qui vnum illorū vident: et
qualis eſt alius volūt noſſe vt dicamᵘˢ. Vidiſtis iſtum. Il-
lum vidiſtis. Sic ergo dictū eſt. Qui me videt, videt ⁊ pa-
trem: nō vtiqꝫ vt ipſe ſit pater qui filius: ſed quod a patris
ſimilitudine ī nullo prorſus diſcrepet filius. Nam niſi duo
eſſent pater ⁊ filius: non dictum eſſet. Si cognouiſſetis me:
et patrem meum cognouiſſetis. Vtiqꝫ enim: quia nemo (in
quit) venit ad patrem niſi per me. Si cognouiſtis me et pa
trem meum cognoſcetiſ: quoniā ego per quē venitur ad pa
trem: perducā vos ad eū vt ip̄m etiam cognoſcatis. Sed
quoniā illi ſum oīno ſimillimus, amodo cognoſcetis eū
cum cognoſcitis me: ⁊ vidiſtis eū ſi oculis cordis vidiſtis
me. Quid ergo eſt quod dicis philippe: oſtēde nobis patrē
⁊ ſufficit nobis? Tanto (inquit) tempore vobiſcum ſum: ⁊
nō cognouiſtis me? Philippe qui videt me: videt ⁊ patrē.
Qđ ſi ad te multum eſt hoc videre: ſaltem quod nō vides
hoc crede. [Quomodo enī dicis (inquit) oſtende nobis pa
trem?] Si me vidiſti qui omnimodo ſimilis ſum: vidiſti il-
lum cum ſimilis ſum. Qđ ſi videre nō potes: non ſaltē cre-
dis: quia ego in patre ⁊ pater in me eſt. Poterat hic dicere
philippus. Video quidem te et credo te ſimillimū eſſe pa-
tri. Sed nunqđ arguendus ⁊ obiurgandus eſt: qui cum ſi-
milem videt, etiam illum cui ſimilis eſt vult videre? Simi-
lem quidē noui: ſed adhuc alterum ſine altero noui. Nō mi
hi ſufficit: niſi ⁊ illum cui eſt iſte ſimilis nouerim. Oſtende
itaqꝫ nobis patrem, ⁊ ſufficit nobis. Sed ideo magiſter di-
ſcipulum arguebat: quoniā cor poſtulātis videbat. Tāqꝫ
enī melior eſſet pater ꝙ̄ filius: ita philippus patrem noſſe
cupiebat: ⁊ ideo nec filium ſciebat quo melius eſſe aliquid
credebat. Ad hunc ſenſum corrigendū dictum eſt. Qui vi-
det me videt ⁊ patrē: quomodo tu dicis, oſtēde nobis pa-
trem? Video quomodo tu dicas. Nō alterū queris videre
ſimilem: ſed illum putas eſſe meliorem. [Non credis: quia
ego in patre ⁊ pater in me eſt?] Cur in ſimilibᵘˢ diſtantiam
cupis cernere? Cur iſeparabiles ſeparatim deſideras noſ-
ſe? Deinde nō ad ſolum philippū: ſed ad eos pluraliter lo-
quit: que non ſunt in anguſtias coartanda vt adiuuante il-
lo diligentius exponentur.

Tractatus. lxxi.

¶ Verba que ego loquor vobis a meipſo nō lo-
quor. Pater autem in me manens ipſe facit ope
ra. Non creditis quia ego in patre, ⁊ pater in me
eſt. Alioquin propter opera ipſa credite. Amen
amen dico vobis qui credit in me opera que ego
facio et ipſe faciet: ⁊ maiora horum faciet: qr ego
ad patrem vado. Et quodcūqꝫ petieritis patrem
in noīe meo hoc faciam vt glorificetur pater in fi
lio. Si quid petieritis me in noīe meo hoc faciā.
Audite auribus accipite mentibus dilectiſſimi. A
Loquētibus quidem nobis ſed ipſo docēte qui
non recedit a nobis. Dn̄s dicit qđ modo cum le
gebatur audiſti. [Verba q̄ ego loquor vobis a
meipſo non loquor. Pater autem in me manens: ipſe facit

opera.] Ergo ⁊ verba opera ſunt? Plane ita eſt. Nam pro
fecto qui proximū loquēdo edificat: bonū opus operatur.
Sed quid eſt a meipſo nō loquor: niſi a meipſo nō ſum qui
loquor? Ei quippe tribuit quod facit: de quo eſt ipſe qui fa
cit. Pater enim deꝰ nō eſt de aliquo: filius autem deus eſt
quidē patri equalis ſed de patre deo. Ideo ille deꝰ ſed nō
de deo: ⁊ lumen ſed non de lumine: iſte vero deus de deo: lu
men de lumine. Nam in his duabꝰ ſententijs. Una qua di
ctum eſt/ nō a meipſo loquor. Alia qua dictum eſt: pater au
tem in me manens ipſe facit opera: ſingulas tenentes diuer
ſi nobis aduerſantur heretici: qui nō ex vna parte ſed in cō
traria conātes a via veritatis exorbitant. Arriani quippe
dicunt. Ecce inequalis eſt patri filiꝰ: a ſeipſo non loquitur.
Dicunt ſabelliani ꝯtra: id eſt patripaſſiani. Ecce qui pater
eſt: ipſe et filius. Quid enim eſt pater in me manens ipſe fa
cit opera: niſi in me maneo ego qui facio? Cōtraria dicitis
ſed non eo modo ſicut eſt falſum ꝯtrariū vero: ſed ſicut ſūt
inter ſe duo falſa cōtraria/ errādo in diuerſa itis: in medio
eſt via quā relinquitis. Inter voſipſos longiore interuallo
ſeparati eſtis: ꝙ ab ipſa via cuiꝰ deſertores eſtis. Uos hic
vos autē illinc huc venite: alteri ad alteros tranſire nolite
ſed hinc atqꝫ illinc ad nos veniendo inuicem vos inuenite.
Sabelliani agnoſcite quem pretermittitis. Arriani equate
quē ſubditis: et ī via vera nobiſcum ambulabitis. Eſt enī
ꝙ inuicem ex vobis alteri ex alterꝫ admoneri vtriqꝫ debea
tis. Audi ſabelliane. Uſqꝫ adeo non ipſe pater ſed alter eſt
filiꝰ: vt cum arrianus inequalē aſſerat patri. Audi arriane
Uſqꝫ adeo filius equalis eſt patri: vt ſabellianus eūdē eſſe
dicat et patrē. Tu adde quem tollis: tu adimple quem mi
nuis: ⁊ nobiſcū ambo ꝯſiſtitis: quia nec tu tollis: nec tu mi
nuis cum: qui ⁊ alter eſt a patre vt cōuincas ſabellianū: et
Joh.x. equalis eſt patri vt conuincas arrianū. Utriſqꝫ enī clamat
ego ⁊ pater vnum ſumꝰ. Quod ait vnum/ audiant arriani.
Qđ ait ſumus: audiant ſabelliani: ⁊ nec ille equalem/ nec il
li alterū negando ſint vani. Si ergo quoniā dixit. Uerba
que ego loquor vobis a meipſo nō loquor: ꝓpterea putat
vſqꝫ adeo imparis poteſtatis: vt nō qđ ipſe vult faciat: au
Joh.v. diatur qđ dixit. Sicut pater ſuſcitat mortuos ⁊ viuificat:
ſic ⁊ filiꝰ quos vult viuificat. Item ſi quoniā dixit. Pater
in me manēs ipſe fecit opera: propterea putatur non alius
eſſe pater alius ipſe: audiat qđ dixit. Queciqꝫ pater facit
hec ⁊ filius ſimiliter facit: et intelligatur non bis vnus ſed
duo vnum. Uerū quia ſic equalis eſt alter alteri: vt tamen
alter ſit ex altero: ideo nō loquitur a ſemetipſo: quia nō ē a
ſeipſo. Et ideo pater in illo manens facit opera ipſe: quia p
B quem et cum quo facit non eſt niſi ab ipſo. ¶ Deniqꝫ adiun
git et dicit. [Non creditis quia ego in patre/ ⁊ pater in me
eſt? Alioquin ꝓpter opera ipſa credite.] Antea ſolꝰ philip
pus arguebatur: nunc autē non ibi eū ſolum fuiſſe qui eſſet
arguēdus oſtēditur. Propter opera (inquit) ipſa credite:
quia ego in patre ⁊ pater in me eſt. Neqꝫ enī ſi ſeparati eſſe
mus/ inſeparabiliter operari vlla ratione poſſemus. Sed
Infra tra. quid eſt qđ ſequitur. [Amen amen dico vobis: qui credit ī
lxxij.a. me opera que ego facio et ipſe faciet: ⁊ maiora horū faciet:
Infra tra. quia ego vado ad patrem/ et queciqꝫ petieritis in nomine
lxxiij.a. meo hoc faciā: vt glorificet pater in filio. Si quid petieri
Al. qđcun tis † in nomine meo hoc faciam.] Ergo ⁊ illa maiora ope
qꝫ pᵫem b ra: ſeipſum facturū eſſe promiſit. Non ſe extollat ſeruus ſu
† Al. me. pra dominū: nec diſcipulꝰ ſupra magiſtrū. Maiora ꝙ ipſe
Joh. xiij. facit dicit eos eſſe facturos: ſed in eis vel per eos ſe faciēte
Pſ. xvij. non ipſis tanqꝫ ex ſeipſis. Et ꝗppe cantat in pſalmo. Dili
gam te dñe virtꝰ mea. Sed que ſunt tandem iſta maiora?
Act. v. An forte ꝙ egros ipſis tranſeūtibus etiam eorū vmbra ſa
nabat? Maius eſt enī vt ſanet vmbra ꝙ fimbria. Illud per
ſe fecit hoc per ipſos: ſed tamen vtrūqꝫ ipſe. Uerūtamē qñ
iſta dicebat/ verborum ſuorū opera cōmendabat. Sic enī
dixerat. Uerba que ego loquor vobis: a meipſo nō loquor
Pater autē in me manēs: ipſe facit opera. Que opera tunc
dicebat: niſi vba que loquebatur? Audiebant et credebant
illi: ⁊ eorūdē verborū fructus erat fides illorum. Uerūta
men euangelizantibꝰ diſcipulis non tam pauci ꝙ illi erāt:
ſed gentes etiā crediderūt. Hec ſunt ſine dubitatione ma
iora. Nec tamen ait: maiora horū facietis vt ſolos apoſto
los ea putaremus eſſe facturos. Sed ꝗ credit in me (inqꝫt)
opera que ego facio et ipſe faciet: et maiora horum faciet.
Ita ne quicūqꝫ credit ī chriſtum facit que chriſtus vel ma
iora ꝙ chriſtus? Non pretereunt iſta tractāda ſunt nec de
bent feſtinatione precipitari: ſed ea cogit cōcludendus iā
ſermo iſte differri.

Tractatus.lxxij. De eadem lectione.

Quid ſibi velit et quomodo accipiendum ſit qđ B
dominus ait. [Qui credit in me opera que ego
facio et ipſe faciet] non eſt facile comprehende
re. Et cum hoc ad intelligendum difficillimum
ſit: adiecit aliud difficilius. [Et maiora horum faciet.]
Quid eſt hoc? Qui faceret opera que chriſtus fecit non
inueniebamus: qui etiam maiora faciat inuenturi ſumus?
Sed dixeramus ſermone priſtino quia maius fuit vmbre Actuū.v.
ſue tranſitu quod diſcipuli fecerunt ꝙ fimbrie ſue tactu qđ
ipſe dominus fecit ſanari languentes: et quia plures apo Mat.xiiij
ſtolis ꝙ ipſo per os proprium predicante domino credide
runt vt hec viderentur opera intelligenda eſſe maiora. Nō Joh.xiij.
quo maior eſſet magiſtro diſcipulus/ vel domino ſeruꝰ: vel
adoptatꝰ vnigenito/ vel homo deo: ſed ꝙ per illos ipſe di
gnaretur eadem maiora facere: qui dicit illis alio loco. Si Joh.xv.
ne me nihil poteſtis facere. Ipſe quippe vt alia omittam
que ſunt innumerabilia: ſine ipſis fecit eos: ſine ipſis fecit
hunc mūdum. Et quia homo etiam ipſe fieri dignatus eſt:
ſine ipſis fecit ⁊ ſeipſm. Quid aūt illi ſine ipſo: niſi peccatū?
Deniqꝫ et hic id quod de hac re poterat nos mouere: mox
abſtulit. Cū enim dixiſſet. Qui credit in me opera que ego
facio et ipſe faciet: et maiora horum faciet: continuo ſecu
tus adiunxit. [Quia ego ad patrem vado: et † quecūqꝫ pe † Al. qđ
tieritis † in nomine meo hec faciam.] Qui dixerat faciet: cunqꝫ.
poſt ait faciam: tanqꝫ diceret. Non vobis impoſſibile hoc † Al. pᵫez.
videatur. Nō enim poterit eſſe maior me qui credit in me:
ſed ego ſum facturus et tunc maiora ꝙ nunc. Maiora per
eum qui credit in me: ꝙ preter eum per me. Ego tamen ip
ſe preter eum: ego ipſe per eum. Sed quando preter eum
non faciet ipſe: quādo autem per eum ꝙuis non per ſemet
ipſum: faciet et ipſe. Porro autem maiora facere per eum
ꝙ preter eum: non eſt defectio ſed dignatio. Quid enim re Pſ. cxv.
tribuāt ſerui domino: pro omnibus que retribuit eis. Quā
doquidem inter cetera bona etiam hoc eis donare digna
tus eſt: vt maiora faceret per illos ꝙ preter illos? Nonne Mat. xix.
ab ore illius diues ille triſtis abſceſſit: qui vite eterne conſi
lium queſiuit. Addidit/ abiecit: ⁊ tamen poſtea quod ab il
lo auditum non fecit vnus: fecerunt multi cum loqueretur
per diſcipulos magiſter bonus: contemptibilis ei quem di
uitem per ſeipſum monuit: amabilis eis quos ex diuitibꝰ
pauperes per diſcipulos pauperes fecit. Ecce maiora fe
cit predicatus a credentibus ꝙ locutus audientibꝰ. ¶ Ue B
rum hoc adhuc mouet: qđ hec maiora per apoſtolos fecit
Non autem ipſos tantum ſignificās ait. Opera que ego fa
cio ⁊ vos facietis: ⁊ maiora horum facietis: ſed omnes ad
ſuam familiam pertinētes itelligi volēs. Qui credit in me
(inquit) opera que ego facio ⁊ ipſe faciet: ⁊ maiora horum
faciet. Si ergo qui credit faciet: non credit vtiqꝫ qui nō fa
ciet: ſicuti eſt. Qui diligit me mandata mea cuſtodit. vnde Infra tra.
profecto qui nō cuſtodit non diligit. Item alio loco. Qui lxxiiij
audit (inquit) verba mea hec et facit ea: ſimilabo eum vi Mat. vij.
ro prudēti qui edificauit domum ſuam ſupra petram. Qui
ergo nō eſt ſimilis huic viro prudēti: proculdubio aut ver
ba hec audit et nō facit: aut omnino nec audit. Qui credit ſ. Joh. xi.
(inquit) in me: licet moriatur viuet. Qui ergo nō viuet: nō
vtiqꝫ credit. Tale etiam hoc eſt: qui credit id me faciet: nō
vtiqꝫ credit qui nō faciet. Quid eſt hoc fratres? Nunqđ in
ter credentes in chriſtum nō eſt computandus qui non fe
cerit opera maiora ꝙ chriſtus? Durum eſt/ abſurdū eſt/ fer
ri non poteſt: non tolleratur niſi intelligatur. Apoſtolū igi
tur audiamus. Credenti (inqꝫt) in eum qui iuſtificat impiū Rom. iiij.
deputatur fides eiꝰ ad iuſtitiā. In hoc opere faciamꝰ ope
ra chriſti: quia et ipſum credere in chriſto opus eſt chriſti.
Hoc operatur in nobis: non vtiqꝫ ſine nobis. Audi ergo iā
et intellige. Qui credit in me: opera que ego facio ⁊ ipſe fa
ciet. Prius ego facio: deinde ⁊ ipſe faciet: quia facio vt fa
ciat. Que opera niſi vt ex impio iuſtꝰ fiat. ¶ Et maiora ho C

rum faciet. Quorum obſecro? Nūquid nam omniū operū chriſti maiora facit: qui cū timore et tremore ſuam ipſius ſalutem operatur? Quod vtiq; in illo: ſed non ſine illo chriſtus operatur. Prorſus maius hoc eſſe dixerim ꝙ eſt celū et terra: et quecūq; cernūtur in celo et in terra. Et celū enī et terra trāſibit. Predeſtinatoꝝ autem: id eſt eorum quos preſcit ſalꝰ ⁊ iuſtificatio permanebit. In illis tantū opera dei: in his autem etiam eſt imago dei. Sed ⁊ in celis: ſedes dominationes: principatus/poteſtates/archāgeli/angeli/ opera ſunt chriſti. Nunquid etiā his operibus maiora facit: qui operante in ſe chriſto cooperatur ſalutē eternam ac iuſtificationem ſuā. Non hic audeo precipitare ſententiā. Intelligat qui poteſt: iudicet qui poteſt: vtrū maius ſit iuſtos creare ꝙ impios iuſtificare. Certe enim ſi equalis eſt
i. Thi. iij. vtrūq; potētie: hoc maioris eſt miſericordie. Hoc eſt enim magnū pietatis ſacramentū qͦ manifeſtatum eſt in carne iuſtificatum eſt in ſpiritu: apparuit angelis: predicatū eſt in gentibus: creditum eſt in mūdo: aſſumptum eſt in gloria. Sed omnia opera chriſti intelligere vbi ait. Maiora horū faciet: nulla nos neceſſitas cogit. Horum enī forſitan dixit que in illa hora faciebat. Tūc enim verba fidei faciebat: et de his operibus fuerat prelocutꝰ dicens. Verba que ego loquor vobis: a meipſo nō loquor. Pater autem in me manens: ipſe facit opera. Tunc igitur verba eius erant opera eius: et vtiq; minus eſt verba iuſticie predicare: quod fecit preter nos/ꝙ impios iuſtificare qͦ ita facit in nobis vt faciamꝰ ⁊ nos. Reſtat inquirere quomodo accipiendum ſit. [Quodcūq; petieritis patrē in nomine meo hoc faciam.] Propter multa enim que petūt fideles eius nec accipiunt nec parua hinc exoritur queſtio. Sed quoniam ſermo iſte iam claudendus eſt: et conſiderande rei atq; tractāde tribuatur ſaltem parua dilatio.

Tractatus. lxxiij.

Quia ego vado ad patrē ⁊ quodcūq; petieritis patrem in nomine meo hoc faciam: vt glorificetur pater in filio. Si quid petieritis me in nomine meo hoc faciam.

A Magnam ſpem dominꝰ ſuis promiſit ſperātibus dicēs. [Quia ego ad patrem vado: ⁊ quodcūq; petieritis ī nomīe meo hoc faciā.] Sic ergo perrexit ad patrē vt non relinqueret indigētes: ſed exaudiret petentes. Sed quid eſt/quodcūq; petieritis: cū videamus plerūq; fideles eius petere et non accipere? An forte propterea quia male petūt? Nā hoc exprobrauit apo
Jaco. iiij. ſtolus Jacobꝰ dicens. Petitis et nō accipitis eo ꝙ male petatis: vt in cōcupiſcentijs veſtris inſumatis. Male ergo vſurus eo ꝙ vult accipere: deo potius miſerāte nō accipit. Proinde ſi hoc ab illo petitur vnde homo ledatur exauditus: magis metuendū eſt/ne qͦ poſſet non dare ꝓpitiꝰ det
Num. xi. iratus. An non vidimus iſraelitas malo ſuo impetraſſe: qͦ culpabili concupiſcētia petierunt? Cōcupierant enim carnibus veſci: quibus pluebatur manna de celo. Faſtidiebāt quippe qͦ habebāt/et qͦ non habebant impudenter petebant. Quaſi non melius peterēt nō vt cibus qui deerat indecenti deſiderio preſtaretur: ſed vt ille qui aderat ſanato faſtidio ſumeretur. Quādo enī nos delectant mala et nō delectant bona: rogare debemus potius deū vt delectent bona ꝙ vt concedātur mala. Non quia malū eſt carne veſci:
i. Thi. iiij. cum de hac re loquēs apoſtolꝰ dicat. Omnis creatura dei bona eſt/⁊ nihil abijciendū qͦ cū gratiarū actione accipitur. Sed quia ſicut idē ipſe ait. Malū eſt homini qui per of
Ro. xiiij. fenſionē mādūcat. Et ſi per hominis offenſionem: quanto magis dei? Cuiꝰ in iſraelitis non parua erat offenſio: repudiare qͦ dabat ſapiētia ⁊ petere id qͦ inhiabat cōcupiſcētia: quis illi nec peterent: ſed quia deerat murmurarēt: ſed vt ſciremus nō dei creaturam eſſe culpabilem: ſed inobedientiam contumacem ⁊ inordinatam cupiditatē non ꝓpter
Gen. iij. porcum: ſed propter pomū mortē primus homo inuenit: et
Gen. xxv. eſau primatus ſuos nō propter gallinam: ſed ꝓpter lenticulam perdidit. Quomodo ergo intelligēdū eſt quodcūq; petieritis hoc faciam: ſi deꝰ aliqua petentibus fidelibus etiā
B cōſulendo nō facit? ¶ An forte ſolis apoſtolis hoc dictū debemus accipere? Abſit. Unde enī ad hoc venit vt diceret qͦ ſuperiꝰ dixerat. Qui credit in me opera ꝗ ego facio/et ipſe faciet: ⁊ maiora horū faciet. De qua re iam priſtino ſermone tractauimꝰ: et ne quiſq; hoc ſibi tribueret: vt etiam illa opera maiora a ſeipſo facere oſtēderet: adiecit atq; ait. Quia ego ad patrē vado: et quodcūq; petieritis ī nomine meo hoc faciam. Nūquid in eum ſoli apoſtoli crediderūt? Ad eos itaq; loquebatur dicēdo. Qui credit in me: in quibꝰ eo donāte etiā nos ſumus: qui vtiq; non quodcūq; petimꝰ accipimꝰ. Ipſos quoq; beatiſſimos ſi cogitemꝰ apoſtolos inuenimus eū qui plus omnibus laborauit: non autē ipſe: ſed gratia dei cum ipſo/ter dn̄m rogaſſe vt ab eo diſcederet angelus ſathane: nec tamen quod rogauerat accepiſſe. Quid dicimus chariſſimi? Putabimꝰ ne hoc promiſſum ij. Cor. xij
vbi ait. Quodcūq; petieritis hoc faciam: nec apoſtolis fuiſſe ab illo completum? Et cui tandem quod promittit impleuit: ſi apoſtolos ſuos in ſua promiſſione fraudauit? Euigila igitur homo fidelis: ⁊ vigilanter audi qͦ illic poſitum eſt: in nomine meo. Ipſum enim quodcūq; non ait petieritis vtcūq;: ſed ī nomine meo. Quis ꝓmiſit ergo tā magnū beneficium? Qui vocatur vtiq; chriſtus ieſus. Chriſtus ſignificat regem: ieſus ſignificat ſaluatorē. Non itaq; nos ſaluos faciet quicunq; rex: ſed rex ſaluator. Ac ꝑ hoc quodcūq; petimus aduerſus vtilitatem ſalutis: non petimus in nomine ſaluatoris: et tamen ipſe ſaluator eſt non ſolū quando facit qͦ petimus/verūetiam quando non facit: quoniā quod videt peti contra ſalutem/non faciendo potius ſe exhibet ſaluatorem. Nouit enim medicus quid pro ſua: quid cōtra ſuam ſalutem poſcat egrotus: ⁊ ideo cōtraria poſcētis non facit voluntatem vt faciat ſanitatem. Quapropter quādo volumꝰ vt faciat quodcūq; petimus non vtcunq; ſed in nomine eius: hoc eſt in nomine ſaluatoris petamus. Non ergo cōtra noſtrā ſalutem petamus. Qͦ ſi fecerit: nō vt ſaluator facit quod eſt nomen fidelibꝰ eius. Eſt quippe impijs et dānator: qui dignatur fidelibus eſſe ſaluator. Qui ergo credit in eū quodcūq; petierit ī eo nomine qͦ eſt illis qui credūt in eū/hoc facit: quoniā hoc ſicut ſaluator facit. Si autem qui in eū credit aliquid per ignorātiā cōtra ſuā ſalutem petit nō in nomine ſaluatoris petit: q2 ſaluator eiꝰ non erit ſi qͦ eius ſalutē impedit fecerit. Unde tūc expedit potius: vt non faciendo ꝓpter qͦ inuocatur faciat qͦ vo
catur. ¶ Propterea nō ſolū ſaluator ſed etiam magiſter bo C
nus vt faciat quodcūq; petierimus: in ipſa oratiōe quā nobis dedit docuit quid petamus: vt etiā ſic intelligamꝰ non petere nos in nomine magiſtri quod petimꝰ preter regulā ipſius magiſterij. Sane quedam ꝙuis ī nomine eius petamus: id eſt ſm̄ ſaluatorem ⁊ ſm̄ magiſtrū petamꝰ: nō tunc quādo petimus facit: ſed tamen facit. Neq; enim quia ⁊ il
lud petimus vt veniat regnū dei: propterea nō facit qͦ pe Mat. vj.
timꝰ: quia nō ſtatim cū illo in eternitate regnamus. Differtur enim quādo petimus: nō negatur. Verūtamen orātes
tanꝙ ſeminātes non deficiamꝰ: tēpore enim proprio mete Gal. vj.
mus vt ſimul petamus quādo bene petimꝰ vt nō faciat qͦ nō bene petimꝰ: q2 ⁊ ad hoc pertinet qͦ in eadem oratione dominica dicimꝰ. Ne nos inferas in tentationē. Neq; enī parua eſt tentatio: ſi contra tuam ſit cauſam tua poſtulatio. Non autem negligenter audiendū eſt qͦ dn̄s ne quiſq; eū putaret qͦ ſe promiſit facere petentibus: ſine patre eſſe facturum. Cū dixiſſet quodcūq; petieritis in noīe meo hoc faciam: cōtinuo ſubiecit [vt glorificetur pater in filio. Si quid petieritis in nomine meo hoc faciā.] Nullo modo igitur ſine patre hoc filius facit: quādoquidem vt ī illo pater glorificetur propterea facit. Facit ergo pater ī filio vt filiꝰ
glorificetur in patre. Et facit filius in patre: vt pater glori Joh. x.
ficetur in filio: quoniam vnum ſunt pater ⁊ filius.

Tractatus. lxxiiij.

Si diligitis me mādata mea ſeruate. Et ego rogabo patrem ⁊ alium paraclitum dabit vobis vt maneat vobiſcum in eternum ſpiritum veritatis quem mundus non poteſt accipere: quia non videt eum/ nec ſcit eum. Vos autem cognoſcetis eum quia apud vos manebit ⁊ in vobis erit.

A Adiuim⁹ fratres cum euangeliũ legeretur do:
minũ dicentē.[Si diligitis me:mãdata mea ſer
uate.Et ego rogabo patrem ⁊ aliũ paraclitũ da
bit vobis vt maneat vobiſcum in eternũ:ſpiritũ
veritatis quē mũdus non poteſt accipere/ quia non videt
eum:nec ſcit eum. Uos autē cognoſcetis eum: quia apud
vos manebit:⁊ in vobis erit.] Multa ſunt que in iſtis pau:
cis verbis dñi requirãtur.Sed multũ eſt ad nos vel oĩa
que hic querēda ſunt querere:vel oĩa que hic querim⁹ in
uenire. Uerũtamen q̃tum nobis dñs donare dignatur ꝓ
noſtra et veſtra capacitate: quid dicere debeamus/⁊ quid
audire debeatis: attēdentes per nos chariſſimi/ qđ poſſu:
mus ſumite:⁊ ab illo qđ nõ poſſumus poſcite. Spiritũ pa:
raclitum chriſt⁹ promiſit apoſtolis:quo autem modo ꝓmi
ſerit aduertam⁹.Si diligitis me (inquit) mãdata mea ſer:
uate:⁊ ego rogabo patrem ⁊ alium paraclitũ dabit vobis
vt maneat vobiſcum in eternum ſpiritũ veritatis. Hic eſt
vtiq̃ in trinitate ſpiritusſanct⁹:quē patri et filio cõſubſtan
tialem et coeternum fides catholica confitetur. Ipſe eſt de
Roñ.v. quo dicit apoſtolus.Charitas dei diffuſa eſt in cordib⁹ no
ſtris:per ſpiritũ ſanctũ qui dat⁹ eſt nobis.Quomodo ergo
dñs dicit.Si diligitis me mãdata mea ſeruate:⁊ ego roga
bo patrem et aliũ paraclitũ dabit vobis:cum hoc dicat de
ſpiritu ſancto:quem niſi habeam⁹/nec diligere deũ poſſu:
mus:nec eius mandata ſeruare?Quomodo diligim⁹ vt eũ
accipiam⁹:quē niſi habeamus diligere nõ valemus? Aut
quomodo mãdata ſeruabimus vt eũ accipiamus:quē niſi
habeam⁹ mãdata ſeruare nõ poſſumus. An forte precedit
in nobis charitas qua diligim⁹ chriſtũ: vt diligendo chri:
ſtum eiuſq̃ mãdata faciendo/ mereamur accipere ſpiritũ
ſanctum:vt charitas nõ chriſti que iam preceſſerat:ſed dei
patris diffundat in cordib⁹ noſtris per ſpiritũſanctũ qui
datus eſt nobis? Peruerſa eſt iſta ſentētia.Qui enim ſe fi:
lium diligere credit et patrē nõ diligit:ꝑfecto nec filiũ dili
B git ſed qđ ſibiipſe confingit. ¶ Deinde apoſtolica vox eſt.
j.Cori.xij Nemo dicit dñs ieſus:niſi i ſpiritu ſancto.Et quis dñm ie
ſum niſi qui eũ diligit dicit. Si eo modo dicit quo apoſto:
lus intelligi voluit. Multi enī voce dicunt:corde autē ⁊ fa
Titum.j. ctis negant:ſicut de talib⁹ ait. Cõfitentur enī ſe noſſe deũ:
factis autē negãt. Si negatur factis:ꝓculdubio etiam di:
citur ficte. Nemo itaq̃ dicit dñs ieſus:animo:verbo:fctõ:
corde:ore:opere. Nemo dicit dñs ieſus niſi i ſpũſctõ:et ne:
mo ſic dicit niſi qui diligit. Iam itaq̃ apoſtoli dicebãt do:
minus ieſu:⁊ ſi eo modo dicebãt vt non ficte dicerent: ore
confitentes:corde et factis negantes. Prorſus ſi veraciter
hoc dicebant ꝓculdubio diligebãt. Quomodo igitur dili:
gebãt:niſi in ſpiritu ſancto? Et tamen eis prius imperatur
vt diligant eum ⁊ eius mandata cõſeruent vt accipiãt ſpi:
ritũſanctum:quē niſi haberent ꝑfecto diligere ⁊ mandata
ſeruare nõ poſſent. Reſtat ergo vt intelligamus ſpiritũſan
ctum habere qui diligit ⁊ habendo mereri vt plus habeat:
et plus habēdo plus diligat. Iam itaq̃ habebãt ſpiritum
diſcipuli quem domin⁹ promittebat ſine quo eum dominũ
non dicebãt:nec tamen eum adhuc habebant ſicut eum do
minus promittebat. Et habebant ergo et non habebant:
qui q̃tum habendus fuerat nondum habebãt. Habebant
itaq̃ minus:dandus erat eis amplius. Habebant occulte
accepturi fuerant manifeſte:quia et hoc ad maius donum
ſancti ſpiritus pertinebat vt eis innoteſceret qđ habebant
j.Coꝛ.ij. De quo munere loquens apoſtolus ait. Nos autem nõ ſpi
ritũ huius mundi accepimus:ſed ſpiritũ qui ex deo eſt/ vt
ſciamus que a deo donata ſunt nobis. Nã et ipſam manife
ſtam impenditionē ſpiritusſancti: non ſemel ſed bis nume:
ro dñs egit. Mox enim vt reſurrexit a mortuis: inſufflans
ait. Accipite ſpiritũſanctum. Nunq̃d igitur quia tũc dedit
ideo nõ miſit etiam poſtea quē promiſit? Aut non idēipſe
eſt ſpiritusſanct⁹ qui ⁊ tunc eſt inſufflatus ex ipſo: ⁊ poſtea
ab ipſo miſſus e celo? Quapropter cur iþa que facta eſt eui
denter donatio ei⁹ bis facta fuerit:alia queſtio eſt. Fortaſ:
ſis enim ꝓpter duo precepta dilectionis/ hoc eſt ꝓximi et
dei: vt cõmendaretur ad ſpiñ ſanctũ pertinere dilectio: hec
j.ſen.diſti. eius gemina eſt i manifeſtatiõe facta donatio. Et ſi alia cã
xvij. vt au querenda eſt non nunc eius inquiſitione in lõgior ē q̃ opoꝛ
tē certius. tet modum ſermo iſte mittendus eſt: dũ tamen conſtet ſine
ſpiritu ſancto chriſtũ nos diligere ⁊ mandata eius ſeruare
non poſſe: ⁊ id nos poſſe atq̃ agere tanto minus quãto illũ
percipimus minus: tanto autē amplius quãto illum perci
pimus amplius. Proinde nõ ſolum nõ habenti verũetiam
habēti nõ in caſſum ꝓmittitur: nõ habenti quidē vt habea
tur: habenti autem vt ampli⁹ habeat. Nam niſi ab alio mi j.ſen.diſti.
nus ab alio amplius haberetur: ſctũs heliſe⁹ ſancto helie xvij.h aũt
nõ diceret. ſpirit⁹ qui eſt in te duplex ſit in me. Quãdo aũt queritur.
ait iohãnes baptiſta. Nõ eni ad mēſurã dat deus ſpiñ: de iiij. Re.ij.
ipſo dei filio loquebatur cui nõ eſt datus ſpũs ad menſurã Ioh.iij.
quia in illo ihabitat oĩs plenitudo diuinitatis. Neq̃ enĩ ſi Col.ij.
ne gratia ſpũſancti eſt mediator dei ⁊ hominũ: homo xp̃s i.Thi.ij.
ieſus. Nã ⁊ ipſe dicit de ſe fuiſſe ꝓpheticũ illđ ipletũ. Spi: Luce.iiij.
ritus dñi ſup me ꝓpter qđ vnxit me: euãgelizare pauperi:
bus miſit me. Quod enĩ eſt vnigenit⁹ equalis patri: non eſt
gratie ſed nature. Quod autē in vnitate pſone vnigeniti aſ
ſumptus eſt homo: gratie eſt nõ nature: cõſitente euãgelio
atq̃ dicente. Puer autē creſcebat ⁊ cõfortabatur plen⁹ ſa: Luce.ij.
pientia: et gratia dei erat in illo. Ceteris autē ad menſurã Ubi.ſ.
datur et dat⁹ additur: donec vnicuiq̃ pro modo ſue perfe:
ctionis ꝓpria mēſura compleat. Unde ⁊ monet apoſtol⁹.
Non plus ſapere q̃ oportet ſapere: ſed ſapere ad temperã: Roñ. xij.
tiam: vnicuiq̃ ſicut de⁹ partitus eſt mēſuram fidei. Neq̃ j.Coꝛ.xij.
enĩ iþe diuiditur ſpirit⁹: ſed dona per ſpiritũ. Nam diuiſio
nes dõationũ ſunt: idem autē ſpiritus. ¶ Qđ vero ait.[Ro C
gabo patrem ⁊ alium paraclitum dabit vobis] oſtendit et
ſeipſum eſſe paraclitum. Paraclitus enim latine dicit ad
uocatus. Et dictũ eſt de chriſto. Aduocatũ habem⁹ ad pa j. Ioh. ij.
trem: ieſum chriſtũ iuſtũ. Sic autem mundũ dixit nõ poſ:
ſe accipere ſpiritũſanctũ: ſicut etiam dictum eſt/ prudētia Roñ.viij
carnis inimica eſt deo: legi enĩ dei non eſt ſubiecta nec enĩ
poteſt: velut ſi dicam⁹: iniuſticia iuſta eſſe nõ poteſt. Mun:
dum quippe ait hoc loco mundi ſignificãs dilectores: que
dilectio non eſt a patre. Et ideo dilectioni hui⁹ mundi de
qua ſatagim⁹ vt minuat ⁊ conſumat in nobis cõtraria eſt
dilectio dei que diffunditur in cordib⁹ noſtris per ſpiritũ
ſanctum qui dat⁹ eſt nobis. [Mundus ergo eum accipere
non poteſt: quia nõ videt eum neq̃ ſcit eum.] Neq̃ enĩ ha:
bet inuiſibiles oculos mũdana dilectio: p quos videri ſpi:
ritusſanct⁹ niſi inuiſibiliter nõ poteſt. [Uos autem (iquit)
cognoſcetis eum: quia apud vos manebit ⁊ in vobis erit.]
Erit in eis vt maneat: non manebit vt ſit. Plus eſt enĩ eſſe
alicubi: q̃ manere. Sed ne putarēt qđ dictũ eſt apud vos
manebit/ ita dictũ quēadmodũ apud hominem hoſpes vi
ſibiliter manere conſueuit expoſuit quid dixerit apud vos
manebit: cum adiunxit ⁊ dixit in vobis. Ergo inuiſibiliter
videtur: nec ſi non ſit in nobis: poteſt eſſe in nobis eius ſciē
tia. Sic enim a nobis videtur in nobis: id eſt noſtra cõſciē
tia: nam faciem videmus alterius: noſtram videre non poſ
ſumus. Conſcientiam vero noſtram videmus: alterius nõ
videmus. Sed conſcientia nunq̃ niſi in nobis: ſpiritus au
tem ſanctus poteſt eſſe ſine nobis. Datur quippe vt ſit ⁊ in
nobis: ſed videri ⁊ ſciri quēadmodũ videndus ⁊ ſciendus
eſt non poteſt a nobis: ſi non ſit in nobis.

Tractatus.lxxv.

¶ Non relinquã vos orphanos veniam ad vos
adhuc modicũ. Et mundus me iam non videt.
Uos autem videtis me quia ego viuo ⁊ vos vi:
uetis. In illo die vos cognoſcetis qꝛ ego ſũ in pa:
tre meo: et vos in me/ ⁊ ego in vobis. Qui habet
mandata mea et ſeruat ea: ille eſt qui diligit me.
Qui autem diligit me diligetur a patre meo. Et
ego diligam eum: et manifeſtabo ei meipſum.

Poſt promiſſionē ſpiritusſancti ne quiſq̃ putaret A
q̃ ita eum dominus datur⁹ fuerit velut pro ſeip
ſo: vt non ⁊ ipſe cum eo fuiſſet venturus: adiecit
atq̃ ait.[Non relinquã vos orphanos: veniam
ad vos.] Orphani pupilli ſunt. Illud enim grecum eiuſdē
rei nomē eſt: hoc latinum. Nam et in pſalmo vbi legimus.
Pupillo tu eris adiutor: grecus habet orphano. Quis er Pſalm.ix
go nos filius dei ſuo patri adoptauerit filios: et eũdem pa

trem nos voluerit habere per gratiam/qui eiꝰ pater eſt per
naturam:tamen etiã ipſe circa nos paternũ affectũ quodã
modo demonſtrat:cum dicit. Nõ relinquã vos orphanos
veniam ad vos. Hinc eſt ꝙ etiam ſpõſi filios nos appellat
Mat.ix. vbi ait. Veniet hora vt auferatur ab eis ſponſus:ꝛ tũc ieiu
nabunt filij ſponſi. Quis autem ſponſus: niſi dominꝰ chri-
Infra tra. ſtus? Deinde ſequitur ꝛ dicit. ⌊Adhuc modicũ et mundus
lxxvj. me iam non videt.⌋ Quid enĩ. Tunc eum videbat mũdus
quãdo quidem mũdi nomine vult intelligi eos de quibus
Tracta. ſuperius locutus eſt dicens de ſpirituſancto quem mũdus
lxxiiij. accipere non poteſt: quia nõ videt eum/neqꝫ cognoſcit eũ?
Videbat eum plane mũdus carneis oculis in carne cõſpi-
cuũ:non autem videbat ꝙ in carne verbum latebat. Vide-
bat hominẽ: non videbat deum:videbat indumentum: nõ
videbat idutum. Sed quomodo poſt reſurrectionẽ etiam
ipſam carnem ſuam quã non ſolũ videndã:verũetiam con
trectandam/ ſuis voluit demõſtrare: non ſuis ſubtrahere:
fortaſſe hinc intel ligendum eſt eſſe dictum/adhuc modicũ
et mundus me iam non videt. ⌊Vos autẽ videbitis me:qꝛ
ego viuo ꝛ vos viuetis.⌋ Quid eſt quia ego viuo:ꝛ vos vi
uetis? Cur de preſenti ſe dixit viuere:illos autem de futuro
eſſe victuros:niſi quia vitam etiam carnis vtiqꝫ reſurgẽtis
qualis i ipſo precedebat/ꝛ illis eſt pollicitus ſecuturã? Et
quia ipſius mox futura erat reſurrectio:preſentis poſuit tẽ
poris verbum ꝓpter ſignificandam celeritatẽ: illorũ autẽ
quoniã ſeculi differtur in finem: nõ ait viuitis ſed viuetis.
Duas ergo reſurrectiões ſuam ſcꝫ mox futuram ꝛ noſtram
in ſeculi fine venturã duobus verbis preſentis tẽporis ꝛ fu
turi elegãter breuiterqꝫ ꝓmiſit. Qꝛ ego(inquit)viuo ꝛ vos
viuetis:quia viuit ideo ꝛ nos viuemꝰ: per hominẽ quippe
j.Cor.xv. mors/et per hominẽ reſurrectio mortuorũ. Sicut enim in
adam omẽs moriũtur: ita et in chriſto omẽs viuificabunt:
quoniã nemo ad mortẽ niſi per illum:nemo ad vitã niſi per
chriſtũ. Quia nobis viximus mortui ſumꝰ: quia viuit ipſe
viuemus nos. Mortui ſumus illi:quando viximus nobis.
Quia vero mortuus eſt ille ꝓ nobis: et ſibi viuit et nobis.
Quia enĩ viuit ille: et nos viuemus. Nã ſicut per nos mor-
tem habere potuimꝰ:non ſic ꝛ vitam per nos habere poſſu
B mus. ⌊In illo die(inquit)vos cognoſcetĩ:quia ego ſum in
patre meo:ꝛ vos in me ꝛ ego in vobis.⌋ In quo die:niſi de
quo ait ꝛ vos viuetis? Tũc enim erit: vt poſſimus videre
qꝺ credimus. Nã ꝛ nũc eſt in nobis:ꝛ nos in illo. Sed hoc
nũc credimꝰ:tũc etiam cognoſcemus ꝙuis et nũc creden-
ij.Cor.v. do nouerimꝰ:ſed tũc cõtemplãdo noſcemus. Quãdiu enim
ſumꝰ in corpore quale nũc eſt:id eſt corruptibili qꝺ aggra-
Sapiẽ.ix. uat animã peregrinamur a dño:per fidem enĩ ambulamus
j.Joh.j. non per ſpeciem. Tũc ergo per ſpeciem qm̃ videbimus eũ
ſicuti eſt. Nã ſi etiam nũc chriſtus in nobis nõ eſſet: non di
Rom.viij ceret apoſtolus. Si autem chriſtus i nobis:corpus quidẽ
mortuũ eſt ꝓpter peccatũ:ſpiritꝰ autẽ vita eſt ꝓpter iuſti-
ciam. Quia vero ꝛ nos etiã nunc in illo ſumꝰ:ſatis oſtẽdit
Joh.xv. vbi dicit. Ego ſũ vitis:vos palmites. In illo ergo die quã
viuemꝰ ea vita qua mors abſorbebit cognoſcemus:qꝛ ipſe
in patre ꝛ nos in ipſo et ipſe in nobis: qꝛ tunc perficiet hoc
ipſum qꝺ ꝛ nũc inchoatũ eſt iam per ipſum:vt ſit i nobis ꝛ
nos in ipſo. ⌊Qui habet(inquit)mandata mea ꝛ ſeruat ea:
ille eſt qui diligit me.⌋ Qui habet i memoria:ꝛ ſeruat in vi
ta. Qui habet in ſermonibꝰ:et ſeruat in moribꝰ. Qui habet
audiendo:ꝛ ſeruat faciẽdo: aut ꝗ habet faciendo: et ſeruat
perſeuerãdo. Ipſe eſt(inquit)qui diligit me. Opere eſt de-
monſtrãda dilectio:ne ſit infructuoſa nominis appellatio.
⌊Et qui diligit me(inquit)diligetur a patre meo:et ego di
ligam eum ꝛ manifeſtabo ei meipſum.⌋ Quid eſt diligam:
tanqꝫ tũc dilecturus ſit ꝛ nũc non diligat? Abſit. Quomo-
do enĩ nos pater ſine filio:aut filꝰ ſine patre diligeret? Quo
modo cum inſeparabiliter operent̃: ſeparabiliter diligũt?
Sed ad hoc dixit diligam eũ:ad qꝺ ſequit̃/ꝛ manifeſtabo
ei meipſum. Diligam ꝛ manifeſtabo:id eſt ad hoc diligam
vt manifeſtem. Nunc enĩ ad hoc dilexit vt credamꝰ ꝛ mã-
datum fidei teneamus:tunc ad hoc diliget vt videamus ꝛ
ipſa viſione mercedem fidei capiamus: quia ꝛ nos nunc di
ligimus credendo qꝺ non videmus: tũc autem diligimus
videndo quod credimus.

Tractatus.lxxvj.

¶Dicit ei iudas non ille ſcariothis. Dñe quid
factum eſt:quia manifeſtaturus es nobis teipm̃
et non mundo? Reſpõdit ieſus et dixit ei. Si qͣs
diligit me ſermonem meũ ſeruabit. Et pater me-
us diliget eum et ad eum veniemus ꝛ manſionẽ
apud eum faciemus. Qui non diligit me ſermo
nes meos non ſeruat. Et ſermonem quem audi-
ſtis non eſt meus:ſed eius qui miſit me patris.

Interrogãtibus diſcipulis ꝛ eis magiſtro reſpõ A
dente ieſu:etiam nos tãqꝫ cum illis diſcimus:qñ
ſanctũ euangelium vel legimꝰ vel audimus. Qꝛ
ergo dixerat dñs: adhuc modicũ ꝛ mundus me
iam non videt: vos autẽ videbitis me: interrogauit eũ de
hoc ipſo. ⌊Iudas nõ ille⌋ traditor eius qui ⌊ſcariothis⌋ co-
gnominatus eſt: ſed cuiꝰ et epiſtola inter ſcripturas cano-
nicas legitur. ⌊Domine:quid factum eſt:quia nobis mani-
feſtaturꝰ es teipſum et non mundo?⌋ Simus cũ ipſis tãqꝫ
interrogantes diſcipuli:cõmuneqꝫ magiſtrũ audiamus et
nos. Iudas enim ſanctus nõ immũdus nec inſectator dñi
ſed ſectator:cauſam quęſiuit quare ſe nõ mũdo ſed ſuis ma
nifeſtaturus eſſet ieſus:quare adhuc modicum et mundus
non videret eum: ipſi autem viderent eũ. ⌊Reſpõdit ieſus
et dixit ei. Si quis diligit me ſermonẽ meũ ſeruabit:et pa-
ter meus diliget eum: et ad eũ veniemus et mãſionẽ apud
eum faciemus. Qui non diligit me: ſermones meos nõ ſer-
uat.⌋ Ecce expoſita eſt cauſa quare ſe ſuis manifeſtaturꝰ
eſt nõ alienis:quos mũdi nomine appellat:et ipſa eſt cauſa
ꝙ hi diligãt/illi non diligant. Ipſa cauſa eſt: de qua ſacer
inſonat pſalmus. Iudica me deus:ꝛ diſcerne cauſam meã Pſ. xlij.
de gẽte non ſancta. Qui enĩ diligunt:quia diligũt eligunt.
Qui vero nõ diligũt:ſi linguis hominũ loquãtur ꝛ angelo j.Cor.xiij
rũ:fiunt eramentũ ſonãs et cymbalũ tinniẽs. Et ſi habue-
rint ꝓphetiã et ſcierint omĩa ſacramenta et omnẽ ſcientiã/
et habuerint oẽm fidem vt mõtes trãſferant nihil ſunt. Et
ſi diſtribuerint oẽm ſubſtantiã ſuam/ꝛ tradiderint corpus
ſuũ vt ardeant nihil eis ꝓdeſt. Dilectio ſanctos diſcernit a
mũdo ꝗ facit vnanimes habitare in domo:in qua facit pa- Pſ. lxvij
ter et filius mãſionẽ qui donant et ipſam dilectionẽ:quibꝰ
donant in fine etiã ipſam ſuã manifeſtationẽ. De qua diſci
pulus magiſtrũ interrogabat:vt nõ ſolũ illi qui tũc audie-
bant per os eius:ſed etiã nos per euangeliũ eius hoc noſſe
poſſemus. Quęſierat enĩ de chriſti manifeſtatione: et audi-
uit de dilectione atqꝫ mãſione. Eſt ergo quedã dei manife
ſtatio interior quã ꝓrſus impij nõ nouerũt quibꝰ dei patris
ꝛ ſpirituſſancti manifeſtatio nulla eſt. Filij vero potuit eſſe
ſed in carne:que nec talis eſt qualis illa:nec ſemꝑ illis adeſ
ſe poteſt qualiſcũqꝫ ſit ſed ad modicũ tẽpus:ꝛ hoc ad iudi
cium non ad gaudiũ:ad ſupplicium non ad premiũ. ¶Nunc Tracta.
eſt ergo vt intelligamꝰ ꝙ̃tum aperire ille dignatur quomo lxxv.a.
do dictũ ſit:adhuc modicum et mũdus me iam non videt:
vos autem videbitis me. Verũ eſt quidem ꝙ poſt paululũ
etiam corpus ſuũ in quo poterant eũ et impij videre/ocu-
lis eorum fuerat ſubtracturus:quãdoquidem poſt reſurre
ctionem nemo eum vidit illorum:ſed quomodo dictum eſt
teſtãtibus angelis/ſic veniet quẽadmodum vidiſtis eum Actuũ.j.
eũtem in celũ:nec aliud credimus ꝙ̃ eum in eodem corpo-
re ad iudiciũ viuorũ et mortuorũ eſſe venturũ. Proculdu-
bio tũc eum videbit mũdus: quo nomine ſignificati ſunt a
regno eius alieni. Ac per hoc lõge melius intelligitur illud
iam tẽpus ſignificare voluiſſe i eo qꝺ ait. Adhuc modicũ
et mũdus me iam non videt:quãdo in fine ſeculi auferetur
ab oculis damnatorum:vt illi eum decetero videant apud
quos diligẽtes eum/facit pater atqꝫ ipſe manſionem. Mo
dicum autem dixit:quia ꝛ id qꝺ prolixum videtur homini
bus:breuiſſimũ ẽ ante oculos dei. De hoc quippe modico
iſte ipſe iohannes:filioli inquit nouiſſima hora eſt. Ne quis j.Joh.ij.
porro exiſtimet patrẽ tantũmodo et filium ſine ſpirituſan
cto apud dilectores ſuos facere manſionem:recolat qꝺ ſu
perius de ſpirituſancto dictũ eſt. Quẽ mundus non poteſt
accipere:quia non videt eum nec ſcit eum:vos autẽ cogno
ſcetis eũ quia apud vos manebit ꝛ in vobis erit. Ecce fa-
cit in ſanctis cum patre ꝛ filio ſanctus etiam ſpiritus man

ſionem:intus vtiq; tanq̃ deus in templo ſuo. De⁹ trinitas pater et filius et ſpiritusſanctus veniunt ad nos dum venimus ad eos. Veniunt ſubueniendo:venim⁹ obediẽdo. Veniunt illuminãdo:venimus intuendo. Veniunt implendo: venimus capiẽdo: vt ſit nobis eoꝝ non externa viſio ſed interna: et in nobis eorum non tranſitoria manſio ſed eterna.
C Sic mundo non ſe filius manifeſtat. ¶ Mũdus enĩ dictus eſt hoc loco: de quibus cõtinuo ſubiunxit atq; ait. [Qui nõ diligit me:ſermones meos nõ ſeruat.] Hi ſunt qui patrem et filium et ſpiritũſanctum nunq̃ vident. Filiũ autem non vt beatificentur ſed vt iudicentur/ad modicũ vident. Nec ipſum in forma dei vbi eſt cum patre et ſpiritu ſancto pariter inuiſibilis: ſed in forma hominis vbi eſſe volunt mũdo patiendo contemptibilis/iudicando terribilis. Quod vero adiunxit [et ſermo quem audiſtis non eſt meus:ſed ei⁹ qui miſit me patris] non miremur: non paueamus:non eſt minor patre:ſed non eſt niſi a patre:non eſt impar ipſo: ſed non eſt a ſeipſo. Nec enim mentitus eſt dicendo. Qui nõ diligit me ſermones meos non ſeruat. Ecce ſuos dixit eſſe ſermones. Nũquid ſibiipſe eſt contrarius:vbi rurſus dixit Et ſermo quẽ audiſtis nõ eſt meus. Aut quia ſm hominẽ non eſt ſuus. Et fortaſſe propter aliquã diſtinctionem vbi ſuos dixit pluraliter dixit:hoc eſt ſermones:vbi autem ſermonem:hoc eſt verbum/ non ſuum dixit eſſe ſed patris: ſe
Joh.j. ipſum intelligi voluit. In principio enim erat verbũ:et verbũ erat apud deũ:et deus erat verbũ. Non itaq; ſuũ ſed patris eſt verbum quomodo nec ſua imago ſed patris eſt: nec ſuus fili⁹ idem ipſe ſed patris. Recte igitur tribuit auctori quicq̃d fecit equalis a quo habet hocipſum quod illi eſt indifferenter equalis.

Tractatus.lxxvij.

¶ Hec locutus ſum vobis apud vos manens paraclitus autem ſpiritus ſanctus quem mittet pater in nomine meo ille vos docebit omnia: et ſuggeret vobis omnia quecũq; dixero vobis: pacem relinquo vobis:pacem meam do vobis: nõ quomodo mundus dat ego do vobis.

A In precedenti lectione ſancti euãgelij quã ſequitur iſta que modo recitata eſt. dñs ieſus dixerat ſe et patrem ad dilectores ſuos eſſe venturos: et apud eos manſionem eſſe facturos. Jam vero et ſuperi⁹ dixerat de ſpirituſancto. Vos autem cognoſcetis eũ:quia apud vos manebit/et in vobis erit. Unde intelleximus in ſanctis tanq̃ in templo ſuo ſimul manere trinitatem deum. Nunc autẽ dixit. [Hec locut⁹ ſum vobis:apud vos manens.] Illa itaq; manſio alia eſt quã promiſit futurã:hec vero alia quã preſentem eſſe teſtatur. Illa ſpiritualis eſt atq; intrinſecus mentibus redditur: hec corporalis forinſecus oculis atq; auribus exhibetur. Illa i eternum beatificat liberatos: hec in tempore viſitat liberandos. Scdm illam dominus a ſuis dilectoribus non recedit: ſm hanc it et redit. Hec (inq̃t) locutus ſum vobis apud vos manẽs vtiq; preſentia corporali qua cum illis viſibilis loquebatur. [Paraclitus autem (inquit) ſpiritusſanct⁹ quẽ
† Al. ſuggeret. mittet pater in nomine meo:ille vos docebit omnia et † cõmemorabit vobis omnia quecunq; dixero vobis.] Nunquid nam dicit filius et docet ſpiritusſanctus: vt dicente filio verba capiamus:docente autem ſpirituſancto eadem verba intelligamus. Quaſi dicat filius ſine ſpirituſancto/ aut ſpiritusſanctus doceat ſine filio: aut vero non et filius doceat:et ſpiritusſanctus dicat. Et cum deus aliquid dicit et docet:trinitas ipſa dicat et doceat? Sed quoniam trinitas eſt:oportebat eius ſingulas inſinuare perſonas. eãq; nos diſtincte audire inſeparabiliter itelligere. Audi patrẽ
Pſalm.ij. dicentem vbi legis. Dominus dixit ad me filius meus es
Joh.vj. tu. Audi et docẽtem vbi legis. Omnis qui audiuit a patre et didicit:venit ad me. Filium vero dicentem modo audiſti. De ſe quippe ait. Quecunq; dixero vobis. Quem et ſi do
Mat.xxiij centem vis noſſe magiſtrum recole. Unus eſt (inquit) magiſter veſter chriſtus. Spiritum porro ſanctum quem modo audiſti docẽtem vbi dictum eſt. Ipſe vos docebit om
Actuũ.x. nia:audi etiam dicentem:vbi legis in actibus apoſtolorũ beato petro dixiſſe ſpiritũſanctum: vade cũ illis: quia ego miſi eos. Omnis igitur et dicit et docet trinitas. Sed niſi etiã ſigillatim cõmendaretur:eam nullo modo humana caperet vtcũq; poſſit infirmitas. Cũ ergo omino ſit inſeparabilis:nũq̃ trinitas eſſe ſciretur: ſi ſemper iſeparabiliter diceretur. Nam et cũ dicim⁹ patrem et filiũ et ſpiritũſanctũ: non eos vtiq; dicimus ſimul:cum ipſi non poſſint eſſe niſi
B ſimul. ¶ Quod vero addidit cõmemorabit vobis:intelligere debem⁹ etiã qd iubemur non obliuiſci ſaluberrimos monitus ad gratiã pertinere:quã nobis cõmemorat ſpiritus. [Pacem (inquit) relinquo vobis:pacem meã do vobis.] Hoc aut ẽ eſt quod legim⁹ apud prophetã: pacẽ ſuper pacem. Pacem nobis reliquit iturus: pacẽ ſuã nobis dabit in fine venturus. Pacẽ nobis reliquit in hoc ſeculo: pacẽ ſuam nobis dabit i futuro ſeculo. Pacẽ nobis reliquit:in qua manẽtes hoſtem vincimus:pacẽ ſuã nobis dabit quãdo ſine hoſte regnabim⁹. Pacẽ relinquit nobis vt etiam hic inuicẽ diligamus:pacem ſuam nobis dabit vbi nunq̃ diſſentire poſſim⁹. Pacẽ relinquit nobis ne de occultis noſtris inuicem iudicemus cum in hoc ſumus mũdo: pacem ſuam dabit nobis cũ manifeſtabit cogitationes cordis:et
j.Cor.iiij. tunc laus erit vnicuiq; a deo. In illo tamẽ atq; ab illo nobis eſt pax:ſiue quã nobis reliquit iturus ad patrem: ſiue quã nobis dabit nos perducturus ad patrem. Qui autem nobis relinquit aſcẽdens a nobis:niſi ſeipſum dum non re
Ephe.ij. cedit a nobis? Ipſe eſt enĩ pax noſtra:qui fecit vtraq; vnũ.
Joh.iij. Pax ergo ipſe nobis eſt:et cũ credimus quia eſt: et cũ vi
ij.Cori.v. demus eum ſicuti eſt. Si enim q̃diu ſumus in corpore cor
Sap.ix. ruptibili qd aggrauat animã:cũ per fidem ambulam⁹ non per ſpeciem/ non deſerit peregrinãtes a ſe: quanto magis
C cum ad ipſam ſpeciem venerimus nos iplebit ex ſe. ¶ Sed quid eſt quod vbi ait/pacem relinquo vobis: non addidit meam: vbi vero ait:pacem do vobis: ibi dixit meã? Utrũ ſubaudiendũ eſt meã et vbi dictũ nõ eſt: quia poſtea dictũ eſt:poteſt referri ad vtrũq; etiã qd ſemel dictũ eſt? An forte et hic aliquid latet qd petendũ eſt et querẽdũ: et ad qd pulſantibus aperiendũ? Quid ſi enim pacẽ ſuam eam voluit intelligi:qualẽ habet ipſe? Pax vero iſta quã nobis relinquit in hoc ſeculo/noſtra eſt poti⁹ dicẽda q̃ ipſius. Illi quippe nihil repugnat in ſeipſo:qui nullũ habet oĩno peccatum. Nos autem talem pacem nũc habemus: in qua ad
Mat.vj. huc dicam⁹: dimitte nobis debita noſtra. Eſt ergo nobis
Rom.vij. pax aliqua:quoniã condelectamur legi dei ſm interiorem hominẽ ſed non eſt plena:quia videmus aliam legẽ in mẽbris noſtris repugnantẽ legi mentis noſtre. Itemq; inter noſipſos eſt pax nobis:quia inuicẽ nobis credimus qd inuicẽ diligamus. Sed nec ipſa plena eſt:quia cogitationes cordis noſtri inuicẽ non videmus:et quedã de nobis que non ſunt in nobis: vel in melius inuicẽ: vel in deterius opinamur. Itaq; iſta etiã ſi ab illo nobis relicta ẽ:pax noſtra eſt. Niſi enim ab illo:non haberemus et talem:ſed ipſe non habet talem. Si tenuerimus vſq; in finem qualem accepimus:qualem habet habebimus:vbi nihil nobis repugnet ex nobis:et nihil nos inuicem lateat in cordibus noſtris. Nec ignoro iſta domini verba etiã ſic accipi poſſe: vt eiuſdem domini ſententie repetitio videatur. Pacẽ relinquo vobis:pacem meam do vobis:vt quod dixerat pacẽ: hoc repetiuit dicens:do vobis. Ut volet quiſq; accipiat:me tamen delectat. Credo et vos fratres mei dilectiſſimi ſic tenere iſtam pacem vbi aduerſarium cõcorditer vincimus: vt deſideremus pacem vbi aduerſarium non habebim⁹. Qd vero dominus adiunxit atq; ait. [Non quomodo mũdus dat ego do vobis.] Quid eſt aliud niſi nõ quomodo homines dant qui diligunt mundũ ita do vobis. Qui propterea dant ſibi pacem vt ſine moleſtia litium atq; belloꝝ non deo ſed amico ſuo mundo perfruantur: et quãdo iuſtis dãt pacem:vt non eos perſequantur: pax non poteſt eſſe vera: vbi non eſt vera cõcordia:quia diſiuncta ſunt corda. Quomodo enim conſors dicitur qui ſortẽ iungit:ita ille cõcors dicendus eſt qui corda iungit. Nos ergo chariſſimi quib⁹ chriſtus pacem relinquit et pacem ſuã nobis dat nõ ſicut mundus ſed ſicut ille per quem factus eſt mundus:vt concordes ſimus: iũgamus inuicem corda:et cor vnũ ſurſum habeamus:ne corrumpatur in terra.

Tractatus.lxxviij.

¶ Non turbetur cor veſtrum: neqꝫ formidet. Audiſtis quia ego dixi vobis: vado ⁊ venio ad vos. Si diligeretis me gauderetis vtiqꝫ quia vado ad patrem: quia pater maior me eſt.

A Cceepimus fratres verba domini dicētis ad diſcipulos ſuos. [Non turbetur cor veſtrum: neqꝫ formidet. Audiſtis quia ego dixi vobis: vado ⁊ venio ad vos. Si diligeretis me gauderetis vtiqꝫ quia vado ad patrem: quia pater maior me eſt.] Hinc ergo turbari et formidare poterat cor illorum quod ibat ab eis ꝙuis venturus ad eos: ne forſitan gregem lupus hoc interuallo inuaderet paſtoris abſentia. Sed a quibus homo abſcedebat: deus non recedebat: et idem ipſe chriſtus homo et deus. Ergo et ibat per id quod homo erat: et manebat per id quod deus erat. Ibat per id quod vno loco erat: manebat per id quod vbiqꝫ erat. Cur itaqꝫ turbaretur et formidaret cor: quando ita deſerebat oculos vt non deſereret cor? Quis deus etiam qui nullo continetur loco diſcedat ab eorum cordibus qui eum relinquūt moribus nō non pedibus: ⁊ veniat ad eos qui cōuertuntur ad eum non facie ſed fide: et accedunt ad eum mente non carne. Ut autem intelligerent ſm id quod homo erat eum dixiſſe: vado et venio ad vos: adiecit atqꝫ ait. [Si diligeretis me gauderetis vtiqꝫ quia ad patrem vado: quia pater maior me eſt] Per quod ergo filius non eſt equalis patri: per hoc iturus erat ad patrem: a quo venturus eſt viuos et mortuos iudicare. Per illud autem in quo equalis eſt gignenti vnigenitus nunqꝫ recedit a patre ſed cum illo eſt vbiqꝫ totus pari diuinitate quā nullus continet locus. Cum enim in forma dei eſſet ſicut apoſtolus loquitur. (Phil.ij.) Non rapinam arbitratus eſt eſſe equalis deo. Quomodo enim rapina poſſit eſſe natura: que non erat vſurpata ſed nata. Semetipſum autem exinaniuit: formam ſerui accipiens: non ergo amittens illam: accipiens iſtam: eo modo ſe exinaniens quo hic minor apparebat ꝙ apud patrem manebat. Forma quippe ſerui acceſſit: non forma dei receſſit. Hec eſt aſſumpta: non illa conſumpta. Propter hanc dicit. Pater maior me eſt: propter (Joh.x.) illam vero. Ego et pater vnum ſumus ¶ B Hoc attendat arrianus: et hac attentione ſit ſanus: ne contentione ſit vanus: aut quod eſt peius inſanus. Hec eſt enim forma ſerui ī qua dei filius minor eſt non patre ſolo ſed etiam ſpirituſancto: neqꝫ id tātum ſed etiam ſeipſo: quia idem ipſe in forma dei maior eſt ſeipſo. Neqꝫ enim homo chriſtus non dicitur filius dei: quod etiam ſola caro eius in ſepulchro meruit appellari. Nam quid aliud confitemur cum dicimus credere nos vnigenitum dei filium: qui ſub pōtio pilato crucifixus eſt et ſepultus? Et quid eius niſi caro ſepulta eſt ſine anima? Ac per hoc cum credimus in dei filium qui ſepultus eſt: profecto filium dei dicimus et carnem que ſola ſepulta eſt. Ipſe ergo chriſtus filius dei equalis patri ī forma dei: quia ſemetipſum exinaniuit non formam dei amittens ſed formam ſerui accipiens / maior eſt et ſeipſo: quia maior eſt forma dei que amiſſa non eſt ꝙ ſerui que accepta eſt. Quid itaqꝫ mirum vel quid indignum: ſi ſm hanc formam ſerui loquens ait dei filius. Pater maior me eſt: et ſm dei formam loquens ait idem ipſe dei filius. Ego et pater vnum ſumus. Unum ſunt enim ſm id quod deus erat verbum: ⁊ et maior eſt pater ſm id quod verbum caro factum eſt. Dicam etiā qđ arriani et eunomiani negare non poſſunt. Scd̄m hanc formam ſerui puer chriſtus etiam parētibus (Luce.ij.) ſuis minor erat: quando paruus maioribus ſicut ſcriptum eſt ſubditus erat. Quid igitur heretice cum chriſtus deus ſit et homo loquitur vt homo etiam calumniaris deo? Ille in ſe naturam cōmendat humanā: tu in illo audes deformare diuinam? Infidelis / ingrate: ideo ne tu minuis eum qui fecit te: quia dicit ille quid factus ſit propter te? Equalis enim patri filius per quem factus eſt homo: vt minor eſſet patre factus eſt homo: quod niſi fieret quid eſſet homo? Dicat plane dominus et magiſter noſter. Si diligeretis me: C gauderetis vtiqꝫ quia vado ad patrem: quia pater maior me eſt. ¶ Cum diſcipulis audiamus verba doctoris: nō cū alienis ſequamur aſtutiam deceptoris. Agnoſcamus geminam ſubſtantiam chriſti: diuinam ſcilicet qua equalis eſt patri: humanam qua maior eſt pater. Utrunqꝫ autem ſimul non duo ſed vnus eſt chriſtus: ne ſit quaternitas non trinitas deus. Sicut enim vnus eſt homo anima rationalis et caro / ſic vnus chriſtus deus et homo. Ac per hoc chriſtus eſt deus: anima rationalis et caro. Chriſtum in his omnibus: chriſtum in ſingulis confitemur. Quis eſt ergo per quem factus eſt mundus? Chriſtus ieſus: ſed in forma dei. Quis eſt ſub pontio pilato crucifixus? Chriſtus ieſus: ſed in forma ſerui. Idem de ſingulis quibus homo conſtat. (iij.ſen.diſ.) Quis non eſt derelictus in inferno? Chriſtus ieſus: ſed in (xxij.h qri-) anima ſola. Quis reſurrecturus triduo iacuit in ſepulchro? (tur in me-) Chriſtus ieſus: ſed in carne ſola. Dicitur ergo et in his ſin- (dio.) gulis chriſtus. Uerum hec omnia non duo vel tres / ſed vnus eſt chriſtus. Ideo ergo dixit. Si diligeretis me gauderetis vtiqꝫ quia vado ad patrem: quia nature humane gratulandum eſt: eo ꝙ ſic aſſumpta eſt a verbo vnigenito vt immortalis conſtitueretur in celo: atqꝫ ita fieret terra ſublimis / vt incorruptibilis puluis ſederet ad dexteram patris. Hoc enim modo ſe iturum dixit ad patrem. Nam profecto ad illum ibat qui cum illo erat. Sed hoc erat ire ad eum et recedere a nobis: mutare atqꝫ immortale facere quod mortale ſuſcepit ex nobis: et leuare ī celum per quod fuit in terra pro nobis. Quis non de hinc gaudeat: qui ſic diligit chriſtū: vt et ſuam naturam iam immortalem gratuletur in chriſto: atqꝫ id ſe ſperet futurum eſſe per dominū chriſtum: qui cū patre ⁊ ſpirituſancto viuit et regnat deus per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Tractatus.lxxix.

¶ Et nunc dixi vobis priuſꝙ fiat: vt cum factū fuerit credatis. Iam non multa loquar vobiſcū: venit enim princeps mundi huius: et in me non habet quicꝙ. Sed vt cognoſcat mūdus quia diligo patrem: et ſicut mādatum dedit mihi pater ſic facio: ſurgite eamus hinc.

D Ominus ⁊ ſaluator noſter ieſus chriſtus: dixerat (A) diſcipulis ſuis. Si diligeretis me gauderetis vtiqꝫ quia vado ad patrē: quia pater maior me eſt. Qđ ex forma ſerui eum dixiſſe non ex forma dei in qua equalis eſt patri / nouit fides que religioſis eſt mentibus fixa: nō calumnioſis ⁊ dementibus ficta. Deinde ſubiunxit. [Et nūc dixi vobis priuſꝙ fiat: vt cum factum fuerit credatis.] Quid eſt hoc: cum magis homo credere debeat anteꝙ fiat id quod credendū eſt? Hec eſt enī laus fidei ſi quod creditur nō videtur. (iij.ſen.diſ.) Nā quid magnū eſt ſi id creditur quod videtur. (xxiij.ca.j.) Scd̄m illā eiuſdem domini ſententiā quādo diſcipulum arguit dicens. Quia vidiſti me crediſti: beati qui nō vident et credunt? (Joh.xx.) Et neſcio: vtrum credere dicendus eſt quiſꝙ quod videt. Nā ipſa fides in epiſtola que ſcribitur ad hebreos: ita eſt definita. Eſt autē fides (Hebre.xj.) ſperandarum ſubſtantia et cōiunctio rerum que non vidētur. Quapropter ſi fides eſt rerum que creduntur: eadēꝙ fides earū rerum eſt que non vidētur: quid ſibi vult quod dominus ait. Et nunc dixi vobis priuſꝙ fiat vt cum factū fuerit credatis? Nonne potius dicendum fuit. Et nūc dixi vobis priuſꝙ fiat vt credatis: quod cū factum fuerit videatis? Nam ⁊ ille cui dictum eſt. Quia vidiſti credidiſti: nō hoc credidit quod vidit: ſed aliud vidit / aliud credidit. Uidit em̄ hominē: credidit deum. Cernebat quippe atqꝫ tangebat carnem viuentē quā viderat morientem: ⁊ credebat deum in carne ipſa latentem. Credebat ergo mente quod non videbat: per hoc quod ſenſibus corporeis apparebat. Sed et ſi dicūtur credi que vidētur: ſicut dicit vnuſquiſꝙ oculis ſuis ſe credidiſſe: nō tamen ipſa eſt que in nobis edificatur fides: ſed ex rebus que videntur agitur in nobis: vt ea credātur que non videntur. Quocirca dilectiſſimi vnde nunc mihi ſermo eſt quod dominus ait. Et nūc dixi vobis priuſꝙ fiat vt cum factum fuerit credatis. Illud vtiqꝫ dicit / cum factum fuerit: ꝙ eum viſuri erant poſt mortem vi-

uentem ⁊ ad patrem aſcendentem. Quo viſo illud fuerant
credituri/ꝙ ipſe eſſet chriſtus filius dei viui: qui potuit hoc
facere cum predixiſſet: et predicere anteq̄ faceret. Credi-
tur autem hoc non fide noua ſed aucta/ aut certe cum mor-
tuus eſſet defecta: cum reſurrexiſſet refecta. Neq̄ eñ cum
dei filium nō ⁊ ante credebant: ſed cum in illo factum eſſet
quod ante predixit: fides illa que tunc quando illis loque-
batur fuit parua: ⁊ cum moreretur pene iam nulla: ⁊ reuixit
et creuit. Deinde quod dicit. [Jam non multa loquar vo-
D biſcum. Uenit enim princeps mundi huius.] Quis niſi dia
bolus? [Et in me non habet quicq̄:] nullum omnino ſcili-
cet peccatum. Sic eñ oſtendit nō creaturarum ſed pecca-
torum principem diabolum: quos nunc nomine mundi hu
ius appellat. Et quotieſcūq̄ mūdi nomē i mala ſignifica
tione ponitur: non oſtēdit niſi mundi iſtius amatores. De
Jaco. iiij. quibus alibi ſcriptum eſt. Quicunq̄ voluerit amicus eſſe
ſeculi huius: inimicus dei conſtituetur. Abſit ergo vt ſic in
telligatur diabolus princeps mundi: tanq̄ gerat vniuerſi
mundi: id eſt celi ⁊ terre atq̄ omnium que in eis ſunt princi
patum: de quali mundo dictum eſt cum de chriſto verbo
ſermo eſſet: ⁊ mundus per eum factus eſt. Uniuerſus itaq̄
mundus a ſummis celis vſq̄ ad infimam terram creatori
eſt ſubditus non deſertori: redemptori nō interemptori: li-
beratori non captiuatori: doctori non deceptori. Quemad
modum autem ſit intelligendus princeps mūdi diabolus
Ephe. vj. euidētius aperuit paulus apoſtolus. Qui cum dixiſſet/ nō
eſt nobis colluctatio aduerſus carnem et ſanguinem: id eſt
aduerſus homines: ſubiecit atq̄ ait: ſed aduerſus ꝓncipes
⁊ poteſtates ⁊ rectores mundi tenebrarum harum. Sequē
ti enim verbo expoſuit quid dixiſſet mundi: cum ſubiecit/
tenebrarum harū: ne quiſq̄ mundi nomine intelligeret vni
uerſam creaturam: cuius nullo modo ſunt rectores angeli
deſertores. Tenebrarum inquit harum: id eſt mundi iſtius
amatorum. Ex quibus tamen electi ſunt non per ſuum me
Ephe. v. ritum: ſed per dei gratiam: quibus dicit. Fuiſtis eñ aliquā
do tenebre: nunc autem lux in domino. Omnes eñ fuerunt
ſub rectoribus tenebrarum harum id eſt hominum impio-
Coll. j. rum tanq̄ tenebre ſub tenebris: ſed gratias deo qui eruit
nos/ ſicut dicit idem apoſtolus: de poteſtate tenebrarum:
⁊ tranſtulit in regnum filij charitatis ſue. In quo princeps
huius mundi/ hoc eſt tenebrarum harū: non habebat quic-
q̄: quia neq̄ cum peccato deus venerat/ nec eius carnē de
peccati propagine virgo pepererat. Et tanq̄ ei diceretur:
cur ergo moreris ſi non habes peccatū cui debeatur mor-
tis ſupplicium: continuo ſubiecit. [Sed vt cognoſcat mun
dus quia diligo patrem: ⁊ ſicut mandatum dedit mihi pa-
ter ſic facio. Surgite eamus hinc.] Diſcumbēs enim diſcū
bentibus loquebatur. Eamus autem dixit: quo niſi ad illū
locum vnde fuerat tradendus ad mortem: qui nullum ha-
bebat meritum mortis: ſed habebat vt moreretur manda-
pſā. lxviij. tum patris. Tanq̄ ille de quo predictū erat: que non rapui
tunc exoluebam: mortem ſine debito ſoluturꝰ: ⁊ nos a mor
te debita redempturus. Rapuerat autem adam peccatum
quando manum in arborem preſumptione deceptus exten
dit: vt incommunicabile nomen incōceſſe diuinitatis inua
deret. quam filio dei natura contulerat non rapina.

Tractatus.lxxx.

Ca. xv. Ego ſum vitis vera ⁊ pater meus agricola ē
omnē palmitem in me nō ferentem fructum tol
let eum: et omnem qui fert fructum purgabit eū
vt fructum plus afferat. Jam vos mundi eſtis ꝓ
pter ſermonem quem locutus ſum vobis.

A Iſte locus euangelicus fratres vbi ſe dicit domi
j. Tim. ij. nus vitē ⁊ diſcipulos ſuos palmites: ſm hoc di
cit quod eſt caput eccleſie: nos quoq̄ membra
eius: mediator dei et hominum homo chriſtus
ieſus. Unius q̄ppe nature ſunt vitis ⁊ palmites. Propter
quod cum eſſet deus cuius nature nō ſumus: factus eſt ho-
mo: vt in illo eſſet vitis humana natura: cuius ⁊ nos homi-
nes palmites eſſe poſſumus? Quid ergo eſt. [Ego ſum vi-
tis vera.] Nunquid vt adderet vera/ hoc ad eam vitem re-
tulit: vnde iſta ſimilitudo tranſlata eſt? Sic eñ dicitur vi- Eſaie. liij.
tis per ſimilitudinem non per proprietatem: quemadmo- Joh. j.
dum dicitur ouis: agnus: leo: petra: lapis angularis ⁊ cete Apoca. v.
ra huiuſmodi que magis ipſa ſunt vera: ex quibus ducun- Ephe. ij.
tur iſte ſimilitudines nō proprietates. Sed cum dicit/ ego j. Cor. j.
ſum vitis vera: ab illa ſe vtiq̄ diſcernit cui dicitur. Quomo Eſaie. v.
do conuerſa es in amaritudinem vitis aliene? Nam quo
pacto eſt vitis vera que expectata eſt vt faceret vuam fecit
autem ſpinas? Ego ſum inquit vitis vera: [⁊ pater meus
agricola eſt. Omnem palmitem in me non ferentem fructū
tollet eum: ⁊ omnem qui fert fructum purgabit eum: vt fru
ctum plus afferat.] Nunquid vnum ſunt agricola et vitis.
Secundū hoc ergo vitis chriſtus: ſm quod ait: pater ma-
ior me eſt. Secundū autem id quod ait: ego et pater vnum Joh. xiiij.
ſumus ⁊ ipſe agricola eſt: nec talis quales ſunt qui extrinſe Johā. x.
cus operando exhibent miniſterium: ſed talis vt det etiam
intrinſecus incrementum. Nam neq̄ qui plantat eſt aliq̄d j. Cor. iij.
neq̄ qui rigat: ſed qui incrementum dat deus. Sed vtiq̄ Joh. x.
deus eſt chriſtus: quia deus erat verbum. Unde ipſe ⁊ pa- Johan. j.
ter vnum ſunt: ⁊ ſi verbum caro factum eſt quod non erat
manet quod erat. Deniq̄ cum de patre tanq̄ de agricola
dixiſſet/ quod īfructuoſos palmites tollat/ fructuoſos aūt
purget vt plus afferant fructum: continuo etiā ſeipſum mū
datorem palmitum oſtendens: [iam vos (inquit) mundi
eſtis propter ſermonem quem locutus ſum vobis.] Ecce
⁊ ipſe mundator eſt palmitum/ quod eſt agricole non vitis
officium: qui etiam palmites operarios ſuos fecit. Nam ⁊
ſi non dant incrementum impendunt tamen aliquod adiu-
mētum. Sed non de ſuo: quia ſine me inquit nihil poteſtis
facere. Audi etiam ipſos confitentes. Quid autem eſt a- Joh. xv.
pollo? Quid autem paulus? Miniſtri per quos credidiſtis
et vnicuiq̄ ſicut dominus dedit. Ego plantaui apollo ri- Ubi. ſ.
gauit. Et hoc ergo ſicut vnicuiq̄ dñs dedit. Non itaq̄ de
ſuo. Jā vero q̄d ſequit: ſed deus incrementū dedit/ nō per
illos ſed per ſeipſum facit. Excedit hoc humanam humili
tatem: excedit angelicam ſublimitatem/ nec omnino perti-
net niſi ad agricolam trinitatem. Jam vos mūdi eſtis: mū
di ſcilicet atq̄ mundandi. Neq̄ enim niſi mundi eſſent: fru B
ctum ferre potuiſſent. Et tamē omnem qui fert fructū pur-
gat agricola: vt fructum plus afferat. Fert fructum q2 mū
dus eſt: atq̄ vt plus afferat purgatur adhuc. Quis eñ eſt
in hac vita ſic mundus: vt non ſit magis magiſq̄ mundan
dus? Ubi ſi dixerimus quia peccatum non habemus/ noſ j. Joh. j.
ipſos ſeducimus/ ⁊ veritas in nobis non eſt. Si autem con
feſſi fuerimꝰ peccata noſtra: fidelis eſt ⁊ iuſtus qui dimit-
tet nobis peccata ⁊ mundet nos ab omni iniquitate. Mū-
det itaq̄ mundos hoc eſt fructuoſos: vt tanto ſint fructuo
ſiores: q̄to fuerint mundiores. Jam vos mundi eſtis: pro
pter verbum quod locutus ſum vobis. Quare non ait: mū De pſe. di.
di eſtis propter baptiſmum quo loti eſtis: ſed ait: propter iiij. illud
verbum quod locutus ſum vobis: niſi quia et in aqua ver- circa finē.
bum mundat. Detrahe verbum: et quid eſt aqua niſi aqua? j. q. j. Re-
Accedit verbum ad elementum et fit ſacramentum: etiam trahe.
ipſum tanq̄ viſibile verbum. Nam et hoc vtiq̄ dixerat: Et. iiij. ſe.
quando pedes diſcipulis. Qui lotus eſt non indiget niſi vt diſ. iij. c. j.
pedes lauet: ſed eſt mundus totus. Unde iſta tanta virtus Joh. xiij.
aque vt corpus tangat et cor abluat: niſi faciente verbo?
Non quia dicitur: ſed quia creditur. Nam et in ipſo ver-
bo: aliud eſt ſonus tranſiens: aliud virtus manēs. Hoc eſt
verbum fidei quod predicamus ait apoſtolus: quia ſi con
feſſus fueris in ore tuo q2 dominus eſt ieſus: et credideris
in corde tuo quia deus illū ſuſcitauit a mortuis: ſaluꝰ eris.
Corde enim creditur ad iuſticiā: ore autem cōfeſſio fit ad Rom. x.
ſalutem. Unde in actibus apoſtolorum legimꝰ. Fide mun Actuū. xv
dans corda eorū. Et in epiſtola ſua beatus petrꝰ: ſic ⁊ vos j. Pet. iij.
inquit baptiſma ſaluos facit nō carnis depoſitio ſordium
ſed conſcientie bone interrogatio/ hoc eſt verbū fidei quod
predicamus: quo ſine dubio vt mundare poſſit cōſecratur
et baptiſmus. Chriſtus quippe nobiſcū vitis: cum patre
agricola: dilexit eccleſiam: ⁊ ſeipm tradidit pro ea. Lege
apoſtolum et vide quid adiungat: vt eā ſanctificaret inq̄t Ephe. v.
mundās eam lauacro aque in verbo. Mūdatio igitur ne-
quaq̄ fluxo et labili tribueretur elemento: niſi adderet in
verbo. Hoc verbum fidei tantum valet in eccleſia dei: vt

per ipſum credentem/offerentem/benedicentem/tingentẽ
etiam tantillum mundet infantem: cuius nondum valentẽ
corde credere ad iuſticiam:⁊ ore confiteri ad ſalutem. To
tum hoc fit per verbum: de quo dñs ait. Jam vos mundi
eſtis:propter verbum quod locutus ſum vobis.

Tractatus.lxxxj.

¶ Manete in me ⁊ ego ĩ vobis:ſicut palmes nõ
poteſt ferre fructum a ſemetipſo niſi mãſerit in vi
te ſic nec vos niſi in me manſeritis. Ego ſum vi-
tis vos palmites q̃ manet in me ⁊ ego in eo. Hic
fert fructum multum quia ſine me nihil poteſtis
facere:ſi quis in me non manſerit mittetur foras
ſicut palmes ⁊ areſcet:⁊ colligent eum et in ignẽ
mittent ⁊ ardet. ſi manſeritis in me ⁊ verba mea
in vobis manſerint quodcumqꝫ volueritis pete
tis et fiet vobis.

A Jtem ſe dixit eſſe ieſus ⁊ diſcipulos ſuos palmi
tes:⁊ agricolam patrem. Unde iam pridẽ ſicut
potuimus diſputatum eſt. Jn hac autẽ lectione
cũ adhuc de ſeipſo qui eſt vitis ⁊ de ſuis palmiti
bus/hoc eſt diſcipulis loqueref:[manete (inquit) in me et
ego ĩ vobis.] Nõ eo modo illi in ipſo/ſicut ipſe ĩ illis. Utrũ
qꝫ autem prodeſt nõ ipſi ſed illis. Jta quippe in vite ſunt pal
mites: vt viti nõ conferant:ſed inde accipiant vnde viuant
Jta vero vitis eſt in palmitib⁹:vt vitale alimentum ſubmi
niſtret eis non ſumat ab eis. Ac p hoc ⁊ manentẽ in ſe habe
re chriſtum ⁊ manere in chriſto: diſcipulis prodeſt vtrũqꝫ
non chriſto. Nam preciſo palmite/poteſt de viua radice
ali⁹ pullulare. Qui autem preciſus eſt:ſine radice nõ põt vi
uere. Deniqꝫ adiungit ⁊ dicit.[Sicut palmes nõ poteſt fer
re fructũ a ſemetipſo niſi mãſerit in vite: ſic nec vos niſi in
me mãſeritis.] Magna gratie commendatio fratres mei:
corda inſtruit humilium:ora obſtruit ſuperborum. Ecce ſi
cui audent reſpondeant: qui ignorantes dei iuſticiã et ſuã
Rom. x. volentes cõſtituere/iuſticie dei non ſunt ſubiecti. Ecce cui
ij. Tim. iij reſpondeant ſibi placentes:⁊ ad bona opera facienda deũ
ſibi neceſſarium non putantes. Nonne huic reſiſtunt verita
ti/homines mente corrupti:reprobi circa fidem/ qui reſpõ
dent ⁊ loquuntur iniquitatẽ dicentes? A deo habemus qđ
homines ſumus:a nobiſipſis autẽ quod iuſti ſumus. Quid
dicitis quid voſipſos decipitis non aſſertores ſed precipi-
tatores liberi arbitrij:ex alto elationis:per inania preſum-
ptionis in profunda ſubmerſi? Nẽpe vox veſtra eſt: qđ ho
mo ex ſemetipſo facit iuſticiam/hoc eſt altum elationis ve
ſtre:ſed veritas contradicit ⁊ dicit. Palmes nõ poteſt fer
re fructũ a ſemetipſo:niſi manſerit in vite. Jte nunc per ab
rupta ⁊ non habẽtes vbi figamini: ventoſa loquacitate ia-
ctamini. Hec ſunt inania pſumptionis veſtre. Sed qđ vos
ſequatur videte:⁊ ſi eſt in vobis vllus ſenſus horrete. Qui
enim a ſemetipſo ſe fructum exiſtimat ferre:in vite non eſt.
Qui in vite non eſt:in chriſto non eſt. Qui in chriſto non eſt
B chriſtianus nõ eſt. Hec ſunt profunda ſubmerſionis veſtre
etiam atqꝫ etiam cõſiderate:quid adhuc veritas adiunga
gat ⁊ dicat.[Ego ſum (inq̃t) vitis:vos palmites. Qui ma-
net in me ⁊ ego in eo:hic fert fructum multum/quia ſine me
nihil poteſtis facere.] Ne quiſqꝫ putaret ſaltẽ paruum ali-
quem fructum poſſe a ſemetipſo palmitem ferre:cum dixiſ
ſet/hic fert fructum multum: non ait qꝛ ſine me parum po-
teſtis facere ſed nihil poteſtis facere. Siue ergo parũ ſiue
multũ:ſine illo fieri non poteſt:ſine quo nihil fieri poteſt:qꝛ
⁊ ſi parum attulerit palmes:eum purgat agricola vt pl⁹ af
ferat. Tamen niſi in vite manſerit ⁊ vixerit de radice:quãtũ-
libet fructũ a ſemetipſo non poteſt ferre. Quis autẽ chri-
ſtus vitis non eſſet niſi homo eſſet:tñ iſtam gratiam palmi
tibus non preberet niſi etiam deus eſſet. Uerum qꝛ ita ſine
iſta gratia non poteſt viui vt et mors in poteſtate ſit liberi
arbitrij:[ſi quis in me (inquit) nõ manſerit/mittetur foras
ſicut palmes ⁊ areſcet/⁊ colligent eum et in ignem mittent
⁊ ardet.] Ligna itaqꝫ vitis tanto ſunt contemptibiliora ſi
in vite nõ manſerint:quãto glorioſiora ſi manſerint. Deniqꝫ
ſicut de his etiam per ezechielem prophetam dominus di
cit/preciſa nullis agricolarum vſibus proſunt:nullis fabri Ezech. xv
lib⁹ operib⁹ deputanf. Unum de duob⁹ palmiti congruit:
aut vitis/aut ignis. Si in vite nõ eſt:in igne erit: vt ergo in
igne non ſit:in vite ſit.[Si mãſeritis in me (inquit) ⁊ verba
mea in vobis mãſerint quodcũqꝫ volueritis petetis ⁊ fiet
vobis.] Manendo quippe in chriſto qđ velle poſſunt: niſi
quod conuenit chriſto? Quid velle poſſunt manẽdo in ſal-
uatore:niſi quod nõ alienũ eſt a ſalute? Aliud quippe volu
mus quia ſumus in chriſto:⁊ aliud volumus qꝛ ſumus ad-
huc in hoc ſeculo. De mãſione namqꝫ hui⁹ ſeculi nobis ali-
quando ſubrepit/vt hoc petam⁹ quod nobis non expedire
neſcimus. Sed abſit vt fiat nobis ſi manemus in chriſto:q̃
non facit quãdo petimus/niſi quod expedit nobis. Manẽ
tes ergo in eo cum verba ei⁹ in nobis manent quodcũqꝫ vo
luerimus petim⁹ ⁊ fiet nobis:qꝛ ſi petimus ⁊ non fiet/non
hoc petimus quod habet manſio in eo: nec quod habent
verba ei⁹ que manent in nobis:ſed quod habet infirmitas
⁊ cupiditas carnis q̃ non eſt in eo:⁊ in qua non manent ver
ba ei⁹. Nam vtiqꝫ ad verba ei⁹ pertinet oratio illa quã do-
cuit:vbi dicim⁹. Pater noſter qui es in celis. Ab hui⁹ ora- Mat. vj.
tionis verbis ⁊ ſenſibus non recedamus petitionibus no-
ſtris:⁊ quicquid petierimus fiet nobis. Tunc eñ dicenda
ſunt verba eius in nobis manere/quando facimus que pre
cepit et diligim⁹ que promiſit. Quando autem verba eius
manent in memoria nec inueniunf in vita:non computatur
palmes in vite:qꝛ vitam non attrahit a radice. Ad hãc dif
ferentiam valet quod ſcriptum eſt. Et memoria retinẽtib⁹
mandata eius/vt faciant ea. Multi eñ memoria retinent ⁊ pſ. cij. ſm
contemnunt vel etiã derident ⁊ oppugnant ea. Jn his ver aliã trãſla
ba chriſti non manent:qꝛ tangunt ⁊ quodammodo non co tionem.
herent. Et ideo illis nõ erunt in beneficium:ſed in teſtimo
nium:⁊ quia ſic inſunt eis vt non maneant in eis: ad hoc te
nentur ab eis vt iudicentur ex eis.

Tractatus.lxxxij.

¶ Jn hoc clarificatus eſt pater meus vt fructũ
plurimum afferatis et efficiamini mei diſcipuli.
Sicut dilexit me pater ⁊ ego dilexi vos. Mane
te in dilectiõe mea ſi precepta mea ſeruaueritis
manebitis in dilectiõe mea. Sicut et ego patris
mei precepta ſeruaui ⁊ maneo in ei⁹ dilectione.

Magis magiſqꝫ ſaluator gratiã qua ſaluamur di- B
ſcipulis loquẽdo cõmendans:[in hoc (inq̃t) cla-
rificatus eſt pater meus vt fructũ plurimum af-
feratis ⁊ efficiamini mei diſcipuli.] Siue glorifi
catus ſiue clarificatus dicatur:ex vno greco verbo vtrũqꝫ
tranſlatũ ẽ:qđ eſt Δοξαλογέω. Doxa ei que grece dicif:
latine gloria eſt. Quod ideo cõmemorãdũ exiſtimaui:quia
dicit apoſtolus. Si abraam ex operib⁹ iuſtificatus eſt: ha- Rom. iiij.
bet gloriã ſed nõ ad deum. Hec eſt ad deum gloria qua glo
rificatur non homo ſed de⁹/ſi non ex operib⁹ ſed ex fide iu
ſtificaf:vt ex deo illi ſit quod etiam bene operatur:qm̃ pal-
mes ſicut iam ſuperius dixi:non poteſt ferre fructum a ſe-
metipſo. Si ei in hoc clarificatus eſt deus pater vt fructũ
plurimum afferamus ⁊ efficiamur chriſti diſcipuli: nõ hoc
glorie noſtre tribuamus tanqꝫ ex nobiſipſis habeamus:ei⁹
eſt eñ hec gratia:⁊ ideo in hoc non noſtra ſed eius eſt glo-
ria. Unde ⁊ alibi cum dixiſſet:ſic luceat lumen veſtrum co- Mat. v.
ram hominibus vt videãt opera veſtra bona:ne a ſemetip
ſis putarent eſſe bona opera ſua:mox addidit: ⁊ glorificẽt
patrem veſtrum qui in celis eſt. Jn hoc enim glorificaf pa
ter vt fructum plurimũ afferamus et efficiamur chriſti di-
ſcipuli. A quo efficimur/niſi ab illo cuius miſericordia pre-
uenit nos? Jpſius eñ figmentum ſumus: creati in chriſto Ephe. ij.
ieſu in operib⁹ bonis.[Sicut dilexit me pater (inq̃t) ⁊ ego
dilexi vos:manete in dilectione mea.] Ecce vñ ſunt nobis Gal. v.
opera bona. Nam vnde nobis eſſent:niſi qꝛ fides per dile-
ctionem operatur? Unde autẽ diligeremus niſi prius dili-
geremur? Apertiſſime hoc in epiſtola ſua idem iſte euãgeli
ſta dixit. Nos diligamus deum. quoniam ipſe prior dilexit
nos. Quod autem ait/ſicut dilexit me pater et ego dilexi j. Joh. iiij.
vos:non equalitatem nature oſtendit noſtre ⁊ ſue:ſicut eſt
patris ⁊ ipſius:ſed gratiam qua mediator dei ⁊ hominum

j.Timo.iiij eſt homo chriſtus ieſus. Mediator quippe monſtratur cū
dicit: ſicut dilexit me pater: ⁊ ego dilexi vos. Nam pr̄ vtiqꝫ
diligit ⁊ nos ſed in ipſo: qꝛ in hoc glorificatur pater vt fru-
ctum afferamus in vite/ hoc eſt in filio: ⁊ efficiamur eiꝰ di-
ſcipuli. Manete inquit in dilectiōe mea. Quomodo mane-
bimus? Audi quid ſequit. ⌊Si precepta mea (inquit) ſerua
B ueritis: manebitis in dilectiōe mea.⌋ Dilectio facit ꝑcepta
ſeruare: an precepta ſeruata faciunt dilectionem? Sed qͥs
ambigat: q dilectio precedit? Unde ei precepta ſeruet nō
habet/ qui non diligit. Quod ergo ait: ſi precepta mea ſer-
uaueritis manebitis in dilectione mea/ oſtēdit nō vnde di-
lectio generetur ſed vnde monſtret. Tanqꝫ diceret. Nolite
vos putare manere in dilectione mea: ſi nō ſeruaueritis pre
cepta mea. Si ei ſeruaueritis manebitis/ hoc eſt. Hinc ap
parebit quod in dilectione mea manebitis: ſi ꝑcepta mea
ſeruaueritis. Nemo ſe fallat dicēdo quod eū diligat: ſi eiꝰ
ꝑcepta non ſeruat. Nam intantū eum diligimus: inqꝫtum
eius precepta ſeruamus. Inqꝫtum autem minus ſeruamꝰ:
minus diligimus. Quis qͦd ait: manete in dilectione mea
non apparet quā dixerit dilectionem: vtrum qua eū dilig-
mus an qua ipſe diligit nos. Sed ex verbo ſuperiore dino-
ſcit. Dixerat quippe: ⁊ ego dilexi vos/ cui verbo continuo
ſubiunxit: manete in dilectiōe mea. Illa ergo q̄ dilexit nos
Quid eſt ergo manete in dilectione mea/ niſi manete in gra
tia mea? Et quid eſt ſi ꝑcepta mea ſeruaueritis manebitis
in dilectione mea: niſi ex hoc ſcietis q in dilectiōe mea qua
vos diligo manebitis ſi precepta mea ſeruabitis? Non er
go vt nos diligat prius eiꝰ ꝑcepta ſeruamus: ſed niſi nos
diligat precepta eiꝰ ſeruare non poſſumus. Hec eſt gratia
que humilibꝰ patet: ſuperbos latet. Sed qd illud eſt quod
adiungit: ⌊ſicut ⁊ ego patris mei precepta ſeruaui ⁊ maneo
in eius dilectione?⌋ Utiqꝫ etiā hic hanc dilectionē patris
intelligi voluit: qua eum diligit pater. Ita quippe dixerat:
ſicut dilexit me pr̄ ⁊ ego dilexi vos/ atqꝫ his ꝟbis illa ſub-
iunxit: manete in dilectione mea: illa ꝓculdubio qua dilexi
vos. Ergo quod ait etiam de patre: maneo in eiꝰ dilectiōe:
illa ſcilicet accipienda eſt: qua dilexit eum pater. Sed nun-
quid ⁊ hic gratia intelligenda eſt qua pater diligit filiū: ſi-
cut etiā gratia eſt qua nos diligit filiꝰ cum ſimus nos filij
gratia non natura: vnigenitus autē natura nō gratia? An
hoc etiam in ipſo filio ad hominē referēdum eſt? Ita ſane.
Nam dicendo: ſicut dilexit me pater/ ⁊ ego dilexi vos: gra-
tiam mediatoris oſtendit. Mediator autē dei ⁊ hominum
non inqꝫtū deꝰ ſed inqꝫtum homo eſt chriſtus ieſus. Et ꝑ-
Luce.ij. fecto ſm̄ id quod homo eſt de illo legitur: ⁊ ieſus ꝓficiebat
ſapientia ⁊ etate ⁊ gratia apud deum ⁊ homines. Secūdū
hoc igitur recte poſſumꝰ dicere q cum ad naturam dei nō
pertineat natura humana ad perſonam tamen vnigeniti fi
lij dei per gratiam pertinet humana natura: ⁊ tantam gra-
tiam vt nulla ſit maior: nulla proſus equalis. Neqꝫ ei illā
ſuſceptionem hominis vlla merita preceſſerunt: ſed ab illa
ſuſceptione merita eiꝰ cuncta ceperunt. Manet ergo filius
in dilectione qua eū dilexit pater: ⁊ ideo ſeruat ꝑcepta eiꝰ.
Quid eſt eīm ⁊ ille homo: niſi q deus ſuſceptor eſt eiꝰ? Deꝰ
eīm erat verbum vnigenitus gignenti coeternus: ſed vt me
diator daretur nobis: per ineffabilem gratiam verbum ca-
ro factum eſt ⁊ habitauit in nobis.

Tractatus.lxxxiij.

Hec locutus ſum vobis: vt gaudium meum in vobis ſit et gaudium veſtrum impleatur hoc eſt preceptum meum vt diligatis inuicem ſicut dilexi vos.

A Udiſtis chariſſimi dominū dicētem diſcipulis
ſuis. ⌊Hec locutus ſum vobis/ vt gaudium meū
in vobis ſit. ⁊ gaudiū veſtrū impleat.⌋ Quod eſt
gaudium chriſti in nobis/ niſi quo dignat gau-
dere de nobis? Et quod eſt gaudiū noſtrum quod dicit im
plendū: niſi eius habere conſortium? Propter quod petro
Ioh.xiij. dixerat. Si non lauero te: non habebis partē mecum. Gau
dium ergo eiꝰ in nobis: gratia eſt quā preſtitit nobis: ⁊ ipe
Ephe.j. eſt gaudiū noſtrum. Sed de hac ille etiā ex eternitate gau-
debat: quando nos elegit ante cōſtitutionem mundi. Nec
recte poſſumus dicere q gaudium eius plenum non erat.
Non eīm deus imperfecte aliqn̄ gaudebat: ſed illud eiꝰ gau
dium in nobis non erat: qꝛ nec nos in quibꝰ eſſe poſſet iam
eramus: nec qn̄ eſſe cepimus cum illo eſſe cepimus. In ipo
autem ſemper erat: qui nos ſuos futuros certiſſima ſue pre
ſcientie veritate gaudebat. Proinde gaudium iam ipſe ꝑ-
fectum de nobis habebat/ quando nos preſciendo ⁊ prede
ſtinando gaudebat. Neqꝫ eīm vllus in illo eius gaudio mo-
tus eſſe poterat/ ne forte non fieret: quod ſe facturū eſſe pre-
ſciebat. Sed neqꝫ cum id facere cepit quod ſe facturū eſſe
preſciuit/ gaudium eius quo beatus eſt creuit: alioqn̄ bea-
tior factus eſt: quia nos fecit. Abſit hoc fratres: dei beatitu
do qꝛ nec minor fuerat ſine nobis: nec fit maior ex nobis.
Gaudium igitur eius de ſalute noſtra: quod in illo ſemper
fuit cum preſciuit ⁊ ꝑdeſtinauit nos: cepit eſſe in nobis qn̄
vocauit nos/ ⁊ hoc gaudium merito noſtrum dicimꝰ: quo
⁊ nos beati futuri ſumus. Sed hoc gaudium noſtrum cre
ſcit ⁊ proficit: ⁊ ad ſuam perfectionem perſeuerando pertē
dit. Ergo incboatur in fide renaſcentium/ implebitur in ꝑ
mio reſurgentium. Ecce vnde dictum exiſtimo. Hec locu
tus ſum vobis/ vt gaudium meum in vobis ſit: ⁊ gaudium
veſtrum impleatur. In vobis ſit meū: impleatur veſtrum.
Semper eīm erat meum plenum/ ⁊ anteqꝫ vocaremini: cum
vocandi a me preſciremini. Sed fit ⁊ in vobis cum hoc ef-
ficiamini quod preſciui de vobis: impleatur autem veſtrū
qꝛ beati eritis quod nondum eſtis/ ſicut creati eſtis qui nō
dum fuiſtis. ⌊Hoc eſt inquit ꝑceptum meum: vt diligatis B
inuicem ſicut dilexi vos.⌋ Siue dicatur ꝑceptum ſiue man
datum ex vno verbo greco vtrūqꝫ interpretatur quod eſt
ἐντολή. Iam vero iſtam ſentētiam ⁊ ante dixerat: de qua
me vobis vt potui diſputaſſe meminiſſe debetis. Ibi enim S.tracta.
ſic ait. Mandatum nouum do vobis vt diligatis inuicem lxv.
ſicut dilexi vos/ vt et vos diligatis inuicem. Huius itaqꝫ
mādati repetitio commendatio eſt: niſi q ibi mādatum in-
quit nouum do vobis/ hic autem/ hoc eſt inquit mandatū
meum. Ibi tanqꝫ nō fuerit ante tale mandatū: hic tanqꝫ nō
ſit aliud eius mandatū. Sed ibi dictum eſt nouum: ne in ve
tuſtate noſtra perſeueremus: hic dictum eſt meum/ ne con-
tēnendum putaremus. Qꝫ autem hic ita dixit/ hoc eſt mā
datum meum/ velut nō ſit aliud/ quid putamꝰ fratres mei.
Nunquid nam ſolum eius de iſta dilectione mādatum eſt:
qua diligimus inuicē? Nonne eſt ⁊ aliud maius: vt diliga-
mus deum? Aut vero de ſola nobis dilectione mādauit: vt
alia non requiramꝰ? Tria tamen cōmendat apoſtolus di-
cens. Manet aūt fides/ ſpes/ charitas/ tria hec: maior aūt j.Cor.xiij.
hoꝝ charitas. Et ſi in charitate hoc eſt in dilectione cōclu
dunt duo illa ꝑcepta: maior tn̄ dicta ē eſſe ſola. De fide igr̄
nobis qꝫ multa mandata ſunt: qꝫ multa de ſpe? Quis poteſt
cuncta colligere? Quis enumerando ſufficere? Sed intuea
mur quod ait idem apoſtolus/ plenitudo legis charitas. Rom. xiij
Ubi ergo charitas eſt: qd eſt quod poſſit deeſſe? Ubi aūt iij.ſen. diſ.
non eſt/ quid eſt quod poſſit prodeſſe? Demon credit nec di xxxvj.ca.j
ligit: nemo diligit qui nō credit. Fruſtra quidem ſed tn̄ po- Iacobi.j.
teſt ſperare veniam qui non diligit: nemo aūt poteſt deſpe-
rare qui diligit. Itaqꝫ vbi dilectio eſt. ibi neceſſario fides
⁊ ſpes: ⁊ vbi dilectio ꝓximi: ibi neceſſario dilectio dei. Qui
eīm non diligit deū quomodo diligit proximū tanqꝫ ſeipm
quandoquidem non diligit ⁊ ſeipſum? Eſt quippe impius Ps.x.
⁊ iniquus. Qui autem diligit iniquitatem: nō plane diligit
ſed odit animam ſuam. Hoc ergo preceptū domini tenea-
mus vt nos inuicem diligamus/ ⁊ quicquid aliud precepit
faciamus: qm̄ quicquid eſt aliud hic habemus. Diſcernit
quippe iſta dilectio ab illa dilectione: qua ſe inuicem dili-
gunt homines: ſicut homines. Nam vt diſcerneretur/ ad-
iunctum eſt: ſicut dilexi vos. Ut quid eīm diligit nos xp̄s:
niſi vt regnare poſſimus cum chriſto? Ad hoc ergo et nos
inuicem diligamus vt dilectionem noſtram diſcernamus
a ceteris: qui non ad hoc ſe inuicem diligunt quia nec dili-
gunt. Qui autem ſe propter habendum deum diligunt: ipſi
ſe diligunt. Ergo vt ſe diligant: deū diligant. Non eſt hec
dilectio in omnibus hominibus. Pauci ſe propterea dili-
gunt/ vt ſit deus omnia in omnibus.

Tractatus.lxxxiiij.

Maiorem hac dilectionē nemo habet vt ani-

mam ſuam ponat quis pro amicis ſuis.

A Plenitudinē dilectionis qua nos inuicē diligere
debemus fratres chariſſimi: definiuit dñs dicēs
[Maiorē hac dilectionē nemo habet: ꝗ̄ vt aīam
ſuā ponat q̄s ꝓ amicis ſuis.] Qꝛ ergo ſuperius
dixerat: hoc eſt mandatū meū vt diligatis inuicē ſicut dile
xi vos: quibꝰ verbis addidit qđ nūc audiſtis: maiorē hac
dilectionē nemo habet: ꝗ̄ vt aīam ſuā ponat quis pro ami
j. Joh. iij. cis ſuis: fit ex hoc cōſequēs qđ idem iſte euangeliſta iohā:
nes in epiſtola ſua dicit: vt quēadmodū chriſtus ꝓ nobis
aīam ſuam poſuit: ſic ⁊ nos debemus pro fratribꝰ animas
ponere: diligētes vtiq̄ inuicē ſicut ipſe dilexit nos: qui pro
nobis aīam ſuam poſuit. Nimirū hoc eſt qđ legitur in pro
Prouer. uerbijs ſalomonis. Si ſederis cenare ad menſam potētis:
xxiij. cōſiderās intellige que apponunł tibi ⁊ ſic mitte manū tuā
ſciens qꝛ talia oportet te preparare. Nā que menſa eſt potē
tis: niſi vnde ſumitur corpus ⁊ ſanguis eius qui animā ſuā
poſuit ꝓ nobis? Et quid eſt ad eā ſedere: niſi humiliter ac:
cedere? Et quid eſt cōſiderare ⁊ intelligere q̄ apponuntur
tibi: niſi digne tantā gratiā cogitare? Et q̄d eſt ſic mittere
manū vt ſcias qꝛ talia te oportet preparare: niſi qđ iam di:
xi: qꝛ ſicut pro nobis aīam ſuam poſuit: ſic ⁊ nos debemus
j. Pet. iij. animas ꝓ fratribus ponere? Sic eñ ait apoſtolus petrus.
Chriſtus ꝓ nobis paſſus eſt relinquēs nobis exemplū: vt
ſequamur veſtigia eiꝰ. Hoc eſt talia ꝑparare. Hoc btī mar
tyres ardēti dilectione fecerūt quoꝝ ſi non inaniter memo
rias celebramꝰ atq̄ in conuiuio quo ⁊ ipſi ſaturati ſunt ad
menſam dñi accedimus: oportet vt quemadmodum ipſi ⁊
nos talia preparemus. Ideo quippe ad ipſam mēſam non
ſic eos cōmemoramꝰ: quēadmodū alios q̄ in pace requie:
ſcūt vt etiā ꝓ eis oremꝰ: ſed magis vt orēt ipſi ꝓ nobis vt
eorū veſtigijs adhereamus: qꝛ impleuerunt ipſi charitatē
qua dñs dixit nō poſſe eſſe maiorē. Talia eñ ſuis fratribꝰ
B exhibuerunt: qualia de dñi menſa pariter acceperunt. Ne:
q̄ hoc ita dictū eſt: quaſi propterea dño chriſto pares eſſe
Joh. x. poſſimꝰ: ſi ꝓ illo vſq̄ ad ſanguinē martyriū duxerimꝰ. Il:
le poteſtatē habuit ponendi aīam ſuam / ⁊ iterū ſumendi eā
nos autē nec quantū volumus viuimus: ⁊ morimur etiā ſi
Actuū. ij. nolumꝰ. Ille moriēs mox in ſe occidit mortē: nos eiꝰ mor
te liberamur a morte. Illiꝰ caro non vidit corruptionē: no
ſtra poſt corruptionē in fine ſeculi: ꝑ illū induetur incorru:
ptione. Ille nobis nō indiguit vt nos ſaluos faceret: nos ſi
ne illo nihil poſſumꝰ facere. Ille ſe nobis palmitibꝰ ꝑbuit
vitē: nos habere preter illū nō poſſumꝰ vitā. Poſtremo et
ſi fratres pro fratribꝰ moriant: tñ in fraternorū peccatorū
remiſſionē nullius ſanguis martyris fundił: quod fecit ille
ꝓ nobis. Nec in hoc quid imitaremur / ſed q̄d gratulare:
mur cōtulit nobis. Quatenus ergo martyres ꝓ fratribus
ſanguinē ſuū fuderunt: hactenꝰ talia exhibuerūt: qualia de
menſa dominica ꝑceperunt. In ceteris eorū q̄ dixi ꝗ̄uis
nec omnia que dicere potui: martyr ⁊ chriſti longe impar eſt
chriſto. Quod ſi quiſq̄ ſe non dico potentie chriſti ſed inno
centie cōparabit: nō dicā ⁊ aliena ſe putando ſanare ſed ſu
C um ſaltem nullū habere peccatum: etiam ſic auidior eſt ꝗ̄
ratio ſalutis expoſcit: multū eſt ad illū non capit tñ. Qđ ⁊
bene quidem iſta prouerbiorū ſentētia cōmoneł: que con:
tinuo ſubiūgit atq̄ dicit. Qđ ſi auidior es: noli cōcupiſce:
re cibos eius. Satius eſt eñ vt nihil inde ſumas: ꝗ̄ vt tibi
plus ꝗ̄ oportet aſſumas. Hec eñ inquit vitā habent falla:
cem: hoc eſt hypocriſim. Dicendo eī ſe ſine peccato eſſe: iu
ſtum nō poteſt exhibere ſed fingere. Ideo dictū eſt. Hec eī
habent vitam fallacem. Unus eſt ſolus xp̄s ⁊ carnē hoīs ha:
bere: ⁊ peccatū potuit nō habere. Merito qđ ſeq̄tur nobis
precipitur: ⁊ tali verbo atq̄ prouerbio humana infirmitas
conuenitur eiq̄ dicitur. Noli extēdere te cū ſis pauper cō
tra diuitem. Diues eñ qui nec hereditario nec proprio vin:
ꝗ̄ debito obnoxiꝰ: ⁊ ipſe iuſtus eſt: ⁊ alios iuſtificat chriſtꝰ
Noli cōtra eum te extēdere: intantū pauper vt remiſſionis
peccatorum appareas quotidianus in oratione mēdicus.
Tuo aūt conſilio inquit abſtine te: vñ niſi a preſumptione
fallaci? Ille quippe qꝛ nō tantum eſt homo ſed etiam deꝰ:
ideo nuſq̄ reus. Si enim direxeris oculum tuum ad illum
nuſq̄ parebit. Oculum tuū: oculū videlicet humanū: quo
cernis humana / ſi direxeris ad illū nuſq̄ parebit: quia vi:
deri non poteſt / quēadmodū videre tu putes. Parauit eñ
ſibi pennas ſicut aquile et vadit in domū ꝑpoſiti ſui. vnde
ad nos vtiq̄ venit / nec tales qualis venit inuenit. Diliga:
mus ergo inuicem ſicut ⁊ chriſtꝰ dilexit nos: ⁊ tradidit ſe:
metipſum ꝓ nobis. Maiorē q̄ppe hac dilectionē nemo hꝫ:
vt aīam ſuā ponat quis ꝓ amicis ſuis. Eūq̄ ſic imitemur
pia obedientia: vt ei nos ꝯparare nulla ꝑſumamꝰ audacia.

Tractatus. lxxxv.

Uos amici mei eſtis. ſi feceritis que precipio
vobis iam non dico vos ſeruos qꝛ ſeruus neſcit
quid faciat dominus eius.

Um dñs ieſus commendaſſet charitatem quam A
exhibuit nobis moriendo ꝓ nobis atq̄ dixiſſet:
maiorem hac dilectionem nemo habet vt animā
ſuam ponat quis ꝓ amicis ſuis: [vos] inde [ami:
ci mei eſtis / ſi feceritis que ego ꝑcipio vobis.] Magna di:
gnatio cum ſeruꝰ bonꝰ eſſe non poſſit / niſi precepta domini
ſui fecerit. Hinc amicos ſuos voluit itelligi: vnde ſerui bo
ni poſſunt probari. Sed vt dixi iſta dignatio eſt: vt dñs q̄s
nouit ſeruos ſuos / dignetur dicere amicos ſuos. Nam vt
ſciatis ad ſeruorum officium pertinere ꝑcepta domini ſui
facere: alio loco ſeruos vtiq̄ obiurgat dicēs. Quid aūt vo Luce. vj.
catis me domine domine: ⁊ nō facitis que dico? Cum ergo
dicitis inquit domine: iuſſa faciēdo quid dicatis oſtēdite.
Nōne ſeruo obediēti ipſe dicturus eſt? Euge ſerue bone: qꝛ Mat. xxv.
in paucis fuiſti fidelis / ſupra multa te cōſtituā: itra in gau:
dium domini tui. Poteſt igitur eſſe ſeruus ⁊ amicus: q̄ ſer:
uus eſt bonus. Sed quod ſequił attendamus. [Iam nō di
cam vos ſeruos: qꝛ ſeruus neſcit quid faciat dominꝰ eiꝰ.]
Quomodo ergo intellecturi ſumus ⁊ ſeruū et amicum eſſe
ſeruum bonum: cū dicat iam nō dicā vos ſeruos / qꝛ ſeruꝰ
neſcit quid faciat dñs eius? Ita nomen cōſtituit amici: vt
auferat ſerui / non vt in vno vtrūq̄ maneat: ſed vt alterum
altero decidente ſuccedat. Quid eſt hoc? Ita ne cū ꝑcepta
domini fecerimꝰ ſerui non erimꝰ. Ita ne tunc ſerui non eri
mus quando boni ſerui fuerimus. Et quis cōtradicere po
teſt veritati que ait: iam nō dicā vos ſeruos? Et cur hoc di
xerit docet. Quia ſeruus inquit neſcit: quid faciat dominꝰ
eius. Nūquid nam ſeruo bono ⁊ probato dñs eius nō etiā
ſecreta ſua cōmittit? Quid eſt ergo quod ait: ſeruus neſcit
quid faciat dñs eius? Uerum eſto: neſcit quid faciat. Nun:
quid neſcit etiam q̄d ꝑcipiat? Nam ⁊ ſi hoc neſcit: quomo:
do ſeruit? Aut quomodo ſeruꝰ eſt: q̄ nō ſeruit? Et tñ dñs lo
quitur. Uos amici mei eſtis: ſi feceritis q̄ ego precipio vo:
bis. Iam non dicā vos ſeruos. O rem mirabilē: cum ſerui:
re non poſſumꝰ niſi precepta domini fecerimus: quomodo
precepta faciendo ſerui non erimus? Si ſeruus nō ero pre
cepta faciendo: ⁊ niſi precepta fecero ſeruire non potero: er
go ſeruiēdo ſeruꝰ nō ero? Intelligamꝰ fratres intelligamꝰ B
⁊ hoc in nobis dñs faciat vt intelligamus: faciat etiam vt
intellecta faciamꝰ. Hoc aūt ſi ſcimus / profecto ſcimꝰ qđ fa
cit dñs: qꝛ noſipſos tales non facit niſi dominus: ⁊ per hoc
ad eius amicitiā pertinemꝰ. Sicut eñ duo ſunt timores q̄
faciūt duo genera timentiū: ſic due ſunt ſeruitutes: q̄ faciūt
duo genera ſeruiētiū. Eſt timor quē ꝑfecta charitas foras j. Joh. iiij.
mittit: ⁊ eſt alius timor caſtꝰ ꝑmanēs in ſeculū ſeculi. Illū Pſ. xviij
timorē q̄ nō eſt in charitate: attēdebat aplꝰs cum dicebat.
Non eñ accepiſtis ſpiritū ſeruitutis: iterū in timore. Illū Roꝫ. viij
aūt timorē caſtum attēdebat: cū dicebat. Noli altū ſapere Roꝫ. xj.
ſed time. In illo timore quē foras charitas mittit: eſt etiā
ſeruitꝰ ſimul foras cū ipſo timore mittēda. Utrūq̄ eī iūxit
apoſtolus: hoc eſt ſeruitutē et timorē dicēdo. Non eñ acce
piſtis ſpiritū ſeruitutis iterū in timore. Ad hāc ſeruitutē ſer
uum pertinentē intuebał ⁊ dñs dicēs. Iā non dicā vos ſer Johā. xv.
uos: qꝛ ſeruus neſcit q̄d faciat dñs eiꝰ. Non vtiq̄ iſte ſeruꝰ
pertinēs ad timorē caſtū: cui dicił: euge ſerue bone itra in Mat. xxv
gaudiū dñi tui. Sed ille ſeruꝰ pertinens ad timorē foras a
charitate mittēdū: đ q̄ alibi dicit. Seruꝰ nō manet ī domo Joh. viij.
in eternū filiꝰ aūt manet ī eternū. Qm̄ itaq̄ dedit nobis po Johā. j.
teſtatē filios dei fieri vt nō ſerui ſꝫ filij ſimꝰ / at miro q̄dā ⁊
ineffabili ſed tñ vero modo ſerui non ſerui eſſe poſſumus:
ſerui ſcilicet timore caſto: ad quē pertinet ſeruus intrās in
gaudium domini ſui: non ſerui autem timorē foras mitten

do:ad quem pertinet ſeruus non manēs in domo in eternū
Ut autem tales ſerui non ſerui ſimus:dūm facere ſcimus.
Hoc aūt ſeruus ille neſcit:qui neſcit quid faciat dominus
j.Cor.j. eius.Et cum aliquid boni facit ſic extollitur quaſi hoc ipſe
faciat non dominus eius:⁊ in ſe nō in domino glorLatur cū
ſeipſe deceperit:qꝛ ſic gloriatur quaſi non acceperit. Nos
autē chariſſimi vt amici domini eſſe poſſumus:quid noſter
dominus faciat ſciamꝰ. Non ſolum enim homines:verum
etiā iuſtos ipſe facit nos ⁊ non ipſi nos.Et vt hoc ſciamus
quis niſi ipſe facit? Non enī ſpiritum huius mundi accepi:
mus ſed ſpiritū qui ex deo eſt:vt ſciamꝰ que a deo donata
j.Cor.ij. ſunt nobis. Ab ipſo quicquid boni eſt/donatꝛ vt ſciatur.Er
go qꝛ ⁊ hoc bonum eſt ab ipſo vtiqꝫ donatꝛ vt ſciatur a quo
bonū omne donetur:vt omnino de omnibus bonis qui glo
riatur in domino glorietur.Quod vero ſequitur.〔vos aūt
dixi amicos:qꝛ omnia quecūqꝫ audiui a patre meo nota fe
ci vobis〕ita eſt profundū : vt nullo modo ſit iſto ſermone
coartandum:ſed in alium differendum.

Tractatus.lxxxvj.

¶ Uos autem dixi amicos qꝛ omnia quecumqꝫ
audiui a patre meo nota feci vobis. Non vos me
elegiſtis ſed ego elegi vos:⁊ poſui vos vt eatis ⁊
fructum afferatis et fructus veſter maneat: vt
quodcumqꝫ petieritis patrē in nomine meo det
vobis.

A Merito queritur quomodo accipiendū ſit:qꝺ ait
dominus 〔Uos autem dixi amicos: qꝛ oīa que
cūqꝫ audiui a patre meo:nota feci vobis.〕Quis
autē audeat affirmare vel credere vllum hoīm
ſcire omnia quecūqꝫ a patre audiuit vnigenitus filius:quā
do nec hoc quidē quiſqꝫ capit quomodo a patre audiat vllū
verbum:cum ipſe ſit patris vnicum verbū? Quid eſt qꝺ ali
quanto poſt in hoc ipſo tñ ſermone:quem poſt cenam ante paſ
Joh.xvj. ſionem ad diſcipulos habuit:multa inquit habeo vobis di
Infra tra. cere ſed nō poteſtis illa portare modo? Quo igiꝛ pacto ītel
xcvj. lecturi ſumꝰ oīa eum nota feciſſe diſcipulis:quecūqꝫ audi:
uit a patre:cum propterea quedam multa non dicat:qꝛ ſcit
eos modo portare non poſſe? Sed nimirum qꝺ facturus
eſt feciſſe ſe dicit:qui ea que futura ſunt fecit. Sicut enī di:
Pſ.xxj. cit per prophetam:foderunt manus meas ⁊ pedes: nec ait
foſſuri ſunt velut preterita dicens: ⁊ ea tñ futura predicens.
Ita ⁊ hoc loco ait:omnia ſe nota feciſſe diſcipulis q̄ ſe no:
uit nota eſſe facturū in illa plenitudine ſciētie de qua dicit
j.Cor.xiij. apoſtolus.Cum aūt venerit quod perfectum eſt : quod ex
parte eſt euacuabiꝛ. Ibi quippe dicit nūc ſcio ex parte:tūc
autem cognoſcam ſicut ⁊ cognitus ſum ⁊ nunc per ſpeculū
Titū.iij. in enigmate:tūc autem facie ad faciem. Nam ⁊ ipſe apoſto
lus ſaluos nos dicit eſſe factos per lauacrū regenerationis:
Romā.viij qui tamen alio loco:ſpe inquit ſalui facti ſumus. Spes aūt
que videtur non eſt ſpes. Quod enī videt quis:quid ſperat
Si autem quod nō videmus ſperamus: per patientiam ex
j. Petri.j. pectamus. Unde etiam eiꝰ coapoſtolus petrus:in quē mo
do inquit non videntes creditis:quem cum videritis exul
tabitis gaudio īenarrabili ⁊ honorato pcipiētes mercedē
fidei ſalutem animarum veſtrarū. Si ergo nunc tēpus eſt
Gal.v. fidei:ſalus autē animarū merces eſt fidei. Quis dubitet in
fide que per dilectionē operatur: peragendum diē vltimū
atqꝫ in fine diei recipiendā eſſe mercedem:non ſolū redem:
ptionem corporis noſtri de qua dicit apoſtolus paulus: ve
rumetiam ſalutē animarum noſtrarū:de qua dicit apoſto:
lus petrꝰ? Utriuſqꝫ ei rei felicitas:iſto tpe atqꝫ in iſta mor
ij.Cor.iiij talitate in ſpe potius habetur:q̄ in re tenetur. Uerum hoc
intereſt:ꝙ exterior noſter homo:id eſt corpus adhuc corrū
pitur īterior autem:id eſt anima iam renouaꝛ de die in diē.
Itaqꝫ ſicut immortalitatem carnis ⁊ ſalutem aīarum futu
ram expectamꝰ q̄uis iā pignore accepto ſalui facti eſſe di:
camur:ita omnium noticiam quecūqꝫ vnigenitus audiuit
a patre futuram ſperare debemꝰ:q̄uis hoc iam ſe feciſſe di
xerit chriſtus.〔Nō vos me elegiſtis〕inqt:〔ſed ego vos ele
B gi.〕Hec eſt illa ineffabilis gratia. Quid enī eramus quan:
do chriſtū nondum elegeramus:⁊ ideo non diligebamus?
Nam qui eum nō eligit:quomodo diligit? Nūquid iam in
nobis erat quod in pſalmo caniꝛ : elegi abiectus eſſe in do: pſ.lxxxj.
mo domini: magis q̄ habitare in tabernaculis pctōrum?
Non vtiqꝫ. Quid ergo eramꝰ:niſi iniqui ⁊ pditi? Neqꝫ enī
iam crediderāmꝰ in eum: vt eligeret nos. Nā ſi iam creden
tes elegit:electos elegit. Cur ergo diceret:nō vos me elegi
ſtis:niſi qꝛ miſericordia eiꝰ preuenit nos. Hic certe vacat Pſ.lviij.
vana illorū ratiocinatio/qui preſcientiā dei defendunt cō:
tra gratiam dei:⁊ ideo dicunt nos electos ante mundi con Ephe.j.
ſtitutionē/qꝛ preſciuit nos deus futuros bonos: nō ſeipm
nos facturū bonos. Nō hoc dicit qui dicit. Nō vos me ele
giſtis:quoniā ſi propterea nos elegiſſet qꝛ bonos futuros
eſſe nos preſciuerat : ſimul etiam preſciſſet ꝙ eū nos fuiſſe:
mus prius electuri. Non enī aliter eſſe poſſemus boni:niſi
forte dicendus eſt bonus qui non eligit bonum. Quid ergo
eligit in non bonis? Non enī electi ſunt quia boni fuerunt:
qui boni non eſſent niſi electi eſſent. Alioquin gratia iā non
eſt gratia:ſi preceſſiſſe contēdimus merita. Hec quippe ele
ctio gratia eſt:de qua dicit apoſtolus. Sic ergo ⁊ in hoc tē Romā.xj.
pore reliquie per electionem gratie dei ſalue facte ſunt. Un
de ſubiungit. Si aūt gratia:iam non ex operibus:alioquin
gratia iā nō eſt gratia. Audi ingrate:ingrate audi. Nō vos
me elegiſtis:ſed ego elegi vos. Nō eſt vt dicas ideo electꝰ
ſum:qꝛ iam credebam. Si enim credebas in eum: iam ele:
geras eum. Sed audi. Non vos me elegiſtis. Nō eſt vt di:
cas:anteq̄ crederem iam bona operabar: ideo electꝰ ſum.
Quid enī eſt boni operis ante fidem:cum dicat apoſtolus:
omne quod non eſt ex fide peccatū eſt? Quid ergo dicturi Ro.xiiij.
ſumus audiendo non vos me elegiſtis : niſi qꝛ mali eramꝰ
et electi ſumus:vt boni per gratiam nos eligentis eſſemꝰ?
Non eſt enī gratia:ſi preceſſerunt merita. Eſt autē gratia.
Hec igitur non inuenit:ſed efficit merita. Et videte chariſ
ſimi:quemadmodum non eligat bonos:ſed quod elegit fa
ciat bonos. Ego inquit elegi vos.〔⁊ poſui vos: vt eatis et
fructū afferatis:⁊ fructus veſter maneat.〕Nōne iſte eſt fru ſ.tracta.
ctus de quo iam dixerat:ſine me nihil poteſtis facere? Ele lxxxj.
git ergo ⁊ poſuit vt eamus ⁊ fructum afferamus. Nullum
itaqꝫ fructum vnde nos elegit habebamꝰ. Ut eatis inquit
⁊ fructum afferatis. Imus vt afferamus ⁊ ipſe eſt via qua
imus:in qua nos poſuit vt eamus. Proinde in omnibꝰ mi
ſericordia eius preuenit nos. Et fructus inquit veſter ma:
neat:〔vt quodcūqꝫ petieritis patrē in nomine meo det vo:
bis.〕Maneat ergo dilectio:ipſa eſt enī fructꝰ noſter. Que
dilectio nunc eſt in deſiderio nondum in ſaturitate: et ipſo
deſiderio quodcumqꝫ petierimus in nomine vnigeniti filij
dat nobis pater. Quod autem accipere ſaluandis non ex:
pedit nobis:non exiſtimemus nos petere in nomine ſalua:
toris:ſed hoc petimus in nomine ſaluatoris : quod perti:
net ad rationem ſalutis.

Tractatus.lxxxvij.

¶ Hec mādo vobis vt diligatis inuicem:ſi mū:
dus vos odit:ſcitote quia me priorē vobis odio
habuit. Si de mūdo fuiſſetis mundus qꝺ ſuum
erat diligeret. Quia vero de mūdo non eſtis:ſed
ego elegi vos de mūdo:propterea odit vos mun
dus.

IN lectione euangelica q̄ hāc antecedit:dixerat B
dñs. Non vos me elegiſtis ſed ego elegi vos et
poſui vos vt eatis ⁊ fructum afferatis et fructꝰ
veſter maneat: vt quodcūqꝫ petieritis patrē in
noīe meo det vobis. De quibus verbis iam nos qꝺ dñs de
dit:diſſeruiſſe meminiſtis. Hic aūt dicit ſequenti. ſcilicet le
ctione quā modo cum recitareꝛ audiſtis.〔Hec mādo vo:
bis:vt diligatis inuicē.〕Ac per hoc ītelligere debemꝰ hūc
eſſe fructū noſtrū de quo ait:ego vos elegi vt eatis ⁊ fructū
afferatis:⁊ fructus veſter maneat. Et qꝺ adiunxit: vt qꝺ:
cūqꝫ petieritis patrem in noīe meo det vobis. Tunc itaqꝫ
dabit nobis ſi diligamꝰ inuicē :cum hoc ipm ipſe dederit
nobis qui nos elegit non habentes fructum: qꝛ non eū nos
elegeramus:⁊ poſuit nos vt fructū afferamꝰ/hoc eſt inuicē
diligamꝰ. Quem fructū ſine illo afferre non poſſumꝰ : ſicut ſ.tracta.
palmites facere ſine vite nihil poſſunt. Charitas ḡ eſt fru: lxxxj.
ctus noſter:quā definit apoſtolus:de corde puro ⁊ cōſcien j.Timo.j.

tia bona ⁊ fide nõ ficta. Hac diligimꝰ inuicem: hac diligi-
mus deum. Nec͂ eñ vera dilectione diligeremus inuicem
niſi diligentes deum. Diligit eñ vnuſquiſ͂ proximũ tã͂
Mat.xxij. ſeipſum: ſi diligit deũ. Nam ſi nõ diligit deũ/non diligit ſe
ipſum. In his eñ duobus preceptis charitatis: tota lex pẽ
det ⁊ prophete. Hic eſt fructꝰ noſter. De fructu ita͂ nobis
mandans: hec mãdo inquit vobis vt diligatis inuicẽ. Vñ
⁊ apoſtolus paulus: cum contra opera carnis cõmendare
Gal.v. fructum ſpiritus vellet: a capite hoc poſuit. Fructꝰ inquit
ſpũs charitas eſt. Ac deinde cetera tanq͂ ex iſto capite ex-
orta ⁊ religata contexuit: que ſunt gaudiũ/pax/longanimi
tas/benignitas/bonitas/fides/manſuetudo/cõtinẽtia/ca
ſtitas. Qui autem bene gaudet: qui bonum nõ diligit vnde
gaudet? Quis pacẽ veram niſi cũ illo poteſt habere quem
veraciter diligit. Quis eſt longanimis in bono opere pſeue
ranter manendo: niſi ferueat diligendo? Quis eſt benignꝰ
niſi diligat cui opitulat᷑? Quis bonus: niſi diligẽdo efficia
tur? Quis ſalubriter fidelis: niſi ea fide que per dilectionẽ
Gal.v. operatur? Quis vtiliter mãſuetus: cui nõ dilectio modere-
tur? Quis ab eo cõtinet vnde turpetur: niſi diligat vnde ho
neſtatur? Merito ita͂ magiſter bonꝰ dilectionem ſic ſepe
cõmendat tanq͂ ſola precipienda ſit: ſine qua nõ poſſunt ꝓ
deſſe cetera bona: ⁊ que nõ poteſt haberi ſine ceteris bonis
quibus homo efficitur bonꝰ. Pro hac autẽ dilectione: pa-
tienter debemꝰ etiam mũdi odia ſuſtinere. Neceſſe eſt eñ
B vt nos oderit: quos cernit nolle quod diligit. Sꝫ plurimũ
nos de ſeipſo dominꝰ cõſolatur: qui cum dixiſſet: hec man-
do vobis vt diligatis inuicem: adiecit at͂ ait. [Si mũdus
vos odit: ſcitote qm̃ me priorem vobis odio habuit.] Cur
ergo ſe membrũ ſupra verticẽ extollit? Recuſas eſſe in cor
pore: ſi nõ vis odiũ mundi ſuſtinere cum capite. [Si de mũ
do] inquit [eſſetis: mundus quod ſuũ erat diligeret.] Uni-
uerſe vti͂ hoc dicit eccleſie quã plerũ͂ etiã ipſam mũdi
ij.Cor.v. nomine appellat: ſicut eſt illud. Deꝰ erat in chriſto: mundũ
Johã.iij. reconcilians ſibi. Item͂ illud. Nõ venit filiꝰ hominis vt
iudicet mundũ: ſed vt ſaluetur mũdus per ipm̃. Et in epi-
j.Joh.iij. ſtola ſua iohannes ait. Aduocatũ habemꝰ ad patrẽ ieſum
chriſtum iuſtum: ⁊ ipſe propiciator eſt peccatorum noſtroꝝ
non tantum noſtrorum ſed etiam totius mũdi. Torꝰ ergo
mũdus eccleſia eſt: ⁊ totus mũdus odit eccliam. Mũdus
igitur odit mundũ: inimicus reconciliatũ: dãnatus ſalua-
tum: inquinatus mundatũ. Sed iſte mundus quem deꝰ in
chriſto reconciliat ſibi ⁊ qui per chriſtum ſaluatur/⁊ cui ꝑ
chriſtum pctm̃ omne donatur: de mundo electus eſt inimi-
co: dãnato: cõtaminato. Ex eadẽ quippe maſſa que tota in
adam periit: fiunt vaſa miſericordie: in quibus eſt mũdus
Rom.ix. pertinens ad reconciliationem: quã mundus odit ex eadẽ
maſſa pertinens ad vaſa ire: que perfecta ſunt ad ꝑditionẽ.
Deni͂ cũ dixiſſet: ſi de mundo eſſetis: mundus quod ſuũ
erat diligeret: continuo ſubiecit. [Quia vero de mundo nõ
eſtis ſed ego elegi vos de mũdo: ꝓpterea odit vos mũdꝰ.]
Ergo ⁊ ipſi inde erãt: vnde vt nõ eſſent: electi ſunt inde nõ
meritis ſuis quorum nulla bona ꝓceſſerant opera: non na-
tura que tota fuerat per liberum arbitrium in ipſa radice vi
ciata. Sed gratuita hoc eſt vera gratia. Qui eñ de mũdo
Rom.xj. mundũ elegit: fecit quod eligeret non inuenit: q꜡ reliquie ꝑ
electionem gratie ſalue facte ſunt. Si autem gratia inquit:
iam nõ ex operibus. Alioquin gratia: iam nõ eſt gratia. Si
autẽ querat᷑ quomodo ſe diligat mundus perditionis: qui
odit mundũ redẽptionis: diligit ſe vti͂ falſa dilectiõe nõ
Pſ.x. vera. Proinde falſo ſe diligit: ⁊ vere odit. Qui enim diligit
iniquitatem odit animã ſuam. Sed diligere ſe dicitur. qm̃
iniquitatẽ qua iniquus eſt diligit: ⁊ rurſus odiſſe ſe dicitur
qm̃ quod ei nocet hoc diligit. Odit ergo in ſe naturam: dili
git vitium. Odit quod factꝰ eſt per dei bonitatem: diligit
quod in eo factum eſt per liberã voluntatẽ. Unde nos quo
q͂ illum diligere ⁊ prohibemur ſi recte intelligimus ⁊ iube-
mur/prohibemur. ſcilicet vbi nobis dicitur/nolite diligere
Joh.ij. mundum: iubemur autem vbi nobis dicitur: diligite inimi-
Luce.vj. cos veſtros. Ipſi ſunt mundus qui nos odit. Ergo ⁊ ꝓhi
bemur diligere in illo quod ipſe diligit in ſeipſo: ⁊ iubemur
diligere in illo quod ipſe odit in ſeipſo: dei ſcꝫ opificium et
diuerſas bonitatis ſue conſolationes. Uitiũ quippe in illo
diligere ꝓhibemur: iubemur͂ diligere naturam: cum ipſe
in ſe diligat vitium/oderit͂ naturã: vt nos eum et diliga-
mus ⁊ oderimꝰ recte/cum ſe ipſe diligat oderit͂ peruerſe

Tractatus.lxxxviij.

Mementote ſermonis mei: quem ego dixi vo-
bis non eſt ſeruus maior domino ſuo ſi me perſe-
cuti ſunt: ⁊ vos perſequẽtur. Si ſermonem meũ
ſeruauerunt: ⁊ veſtrum ſeruabunt. Sed hec om-
nia facient vobis propter nomen meum quia ne
ſciunt eum qui miſit me.

Exhortans dñs ſeruos ſuos ad mundi odia per- B
ferenda patienter: nullum eis maius ⁊ melius q͂
de ſeipſo proponit exemplũ: quoniam ſicut dicit
apoſtolus petrꝰ. Chriſtus ꝓ nobis paſſus eſt re- j.Pet.ij.
linquens nobis exemplũ vt ſequamur veſtigia eiꝰ. Quod
vti͂ ſi facimꝰ ipſo adiuuãte facimus qui dixit: ſine me ni-
hil poteſtis facere. Deni͂ iam dixerat: ſi odit vos mũdus Joh.xv.
ſcitote q꜡ me priorẽ vobis odio habuit/⁊ nunc in eo qᷓ au
diſtis cũ legeretur euangeliũ. [mementote] inquit [ſermo-
nis mei quem ego dixi vobis. Non eſt ſeruus maior domi
no ſuo. Si me perſecuti ſunt: ⁊ vos perſequentur. Si ſermo
nem meum ſeruauerũt: ⁊ veſtrum ſeruabunt.] Dicendo aũt
non eſt ſeruus maior domino ſuo. Nonne euidẽter oſtẽdit
quẽadmodũ intelligere debeamꝰ qᷓ ſuperiꝰ dixerat: iam
non dico vos ſeruos. Ecce eñ eos ſeruos dicit. Nunquid ſ̃.tracta.
eſt aliud: non eſt ſeruꝰ maior dño ſuo: ſi me perſecuti ſunt ⁊ lxxxv.A.
vos perſequẽtur? Manifeſtum eſt igitur illum ſeruum/qui Joh. viij.
nõ manet in domo in eternum: illum pertinentẽ ad timorẽ Joh.iiij.
quem foras charitas mittit/eſſe intelligendũ vbi dictũ eſt
iam non dico vos ſeruos. Hic autẽ vbi dicitur: non eſt ſer- Johã.xv.
uus maior domino ſuo: ſi me perſecuti ſunt ⁊ vos perſequẽ
tur/illum ſignificari ſeruum pertinẽtem ad timorẽ caſtũ q̃ Pſ.xviij
permanet in ſeculum ſeculi. Hic enĩ ſeruus eſt auditurus.
Euge ſerue bone: intra in gaudiũ domini tui. [Sed hec] in Mat.xxv.
quit [omnia facient vobis propter nomẽ meum: q꜡ neſciũt
eum qui miſit me.] Que omnia facient niſi que dixit? Odio
habebunt ſcilicet ⁊ perſequẽtur ſermonem͂ contemnent:
qm̃ ſi ſermonem non ſeruarent eorum nec tñ odiſſent eos
ne͂ perſequerentur: vel etiam ſi odiſſent nec tñ perſequerẽ
tur: non omnia facerent. Hec autem omnia facient vobis
propter nomen meum: quid eſt aliud dicere q͂ me in vobis
odio habebunt: me in vobis perſequentur: ⁊ ſermonem ve
ſtrum quia meus eſt ideo non ſeruabunt? Hec eñ omnia fa
cient vobis propter nomẽ meum: nõ veſtrum ſed meum?
Tanto igitur miſeriores qui propter hoc nomẽ iſta faciũt
q̃to beatiores qui propter hoc nomẽ iſta patiũtur: ſicut ip
ſe alio loco dicit. Beati qui perſecutionem patiunt᷑ ꝓpter Mat.v.
iuſticiam. Hoc eſt eñ propter me vel propter nomen meũ
q꜡ ſicut apoſtolus docet. Factus eſt ſapientia a deo et iuſti j.Cor.j.
cia ⁊ ſanctificatio et redemptio: vt quẽadmodum ſcriptũ
eſt: qui gloriat᷑ in domino glorietur. Faciũt quippe iſta ma
li malis ſed non propter iuſticiam: ⁊ ideo miſeri vtri͂ et q̃
faciunt ⁊ qui patiunt᷑. Faciunt ⁊ mali bonis: vbi ⁊ ſi non fa B
ciunt iſti propter iuſticiam/tamen illi propter iuſticiam pa
tiuntur. Sed dicit aliquis. Si mali quãdo perſequunt᷑ bo-
nos propter nomen xp̃i/propter iuſticiã boni patiunt᷑ pro
fecto propter iuſticiã hoc eis mali faciunt. Quod ſi ita eſt:
ergo ⁊ quando boni malos propter iuſticiam perſequunt᷑:
ꝓpter iuſticiam etiam mali patiuntur. Si enĩ poſſunt ma-
li perſecutionem facere bonis propter nomẽ chriſti: cur nõ
poſſunt mali perſecutionem pati a bonis ꝓpter nomẽ xp̃i?
Et quid eſt propter nomen chriſti: niſi propter iuſticiam?
Nam ſi non propter quod boni faciũt propter hoc mali pa
tiuntur q꜡ faciunt boni propter iuſticiam: patiũtur mali ꝓ-
pter iniuſticiam. Nec mali ergo propter hoc poſſunt facere
propter qᷓ boni patiunt᷑: q꜡ faciunt mali propter iniuſticiã
patiuntur boni propter iuſticiã. Quomodo ergo erit verũ
hec omnia facient vobis propter nomen meum: cũ illi non
propter nomen xp̃i faciant: id eſt nõ ꝓpter iuſticiam ſed ꝓ
pter iniquitatẽ ſuã. Hec queſtio ita ſoluit᷑. Si eo modo in-
telligamꝰ dictũ/hec omnia faciẽt vobis ꝓpter nomẽ meũ
vt totũ referatur ad iuſtos: tanq͂ dictum ſit/hec omnia pa
tiemini ab eis propter nomẽ meũ: vt hoc ſit facient vobis:

quod eſt:patiemini ab eis. Si aūt ꝑpter nomen meū ſic accipitur:tanq̄ diceret:ꝑpter nomē meū quod in vobis oderunt:ita pōt accipi ⁊ ꝑpter iuſticiā quā in vobis oderunt. Ac per hoc ⁊ boni cū perſecutionē faciunt malis:poſſit recte dici et ꝑpter iuſticiam facere quā diligendo ꝑſequunt̄ malos/⁊ ꝑpter iniquitatē quā oderunt in ipſis malis. Ita ergo ⁊ ipſi mali poſſunt dici pati ⁊ ꝑpter iniquitatē que in illis punitur: et ꝑpter iuſticiā que in eoꝝ pena exercetur.

C Item queri poteſt ſi etiā mali faciunt ꝑſecutionem malis/ ſicut impij reges ⁊ iudices cū eſſent perſecutores pioꝝ vtiq̄ ⁊ homicidas ⁊ adulteros ⁊ quoſq̄ maleficos q̄s contra leges publicas feciſſe cognoſcerent puniebāt:quomodo in-

S.lxxxvij. telligendū eſt qd̄ ait dn̄s:ſi de mundo eſſetis:mundus qd̄ ſuum erat diligeret? Neq̄ eñ quos punit diligit mūdus a quo videmus ſupradicta ſcelerum genera plerūq̄ puniri: niſi q: mundus eſt in eis a quibus talia ſcelera vel puniunt̄ vel patiunt̄:⁊ mundus eſt in eis a qb᷒ talia ſcelera diliguntur. Mundus itaq̄ ille qui intelligitur in malis atq̄ ipſis: ⁊ odit qd̄ ſuum eſt/ex ea parte hoīm qua ſceleratis nocet/ ⁊ diligit quod ſuū eſt ex ea parte hominū qua eiſdem ipſis ſceleratis fauet. Ergo hec oīa facient vobis ꝑpter nomen meum vel ita dictū eſt propter quod vos patimini: vel ita ꝑpter quod ⁊ ipſi faciunt:q: ⁊ hoc in vobis oderunt:ꝑſequūtur oderunt. Et addidit:[q: neſciunt eum qui miſit me.] Hoc

Et infra. lxxxix. ca. xc. a. Sap. vj. ſm eam ſcientiam dictū intelligendū eſt: de qua ⁊ alibi ſcriptum eſt. Scire autem te ſenſus eſt cōſummatus. Hac ꝙppe ſcientia qua ſciunt patrē a quo miſſus eſt xp̄s nullo mō eos perſequuntur quos colligit chriſtus:quia ⁊ ipſi cū eis colliguntur a chriſto.

Tractatus.lxxxix.

C Si non veniſſem ⁊ locutus fuiſſem eis peccatum non haberent. Nunc aūt excuſationē nō habent de pctō ſuo. Qui me odit ⁊ pr̄em meū odit.

A Uperi᷒ dixerat dn̄s ad diſcipulos ſuos. Si me perſecuti ſunt ⁊ vos perſequētur. Si ſermonem meum ſeruauerunt:⁊ veſtrū ſeruabunt. Sed hec oīa facient vobis propter nomē meū:q: neſciunt eum qui miſit me. De quibus aūt hoc dixerit ſi queramus: inuenimus eum ad hec verba veniſſe ab eo qd̄ dixerat. Si mundus vos odit:ſcitote q: me priorē vobis odio habuit. Nunc vero qd̄ addidit.[Si non veniſſem ⁊ locut᷒ eis fuiſſem peccatū nō haberent:]iudeos oſtendit expreſſius. De his ergo ⁊ illa dicebat. Nā hoc indicat verboꝝ ipſa contextio. De his ergo dicit. Si nō veniſſem ⁊ locut᷒ eis fuiſſem pctm̄ nō haberēt/de qb᷒ dicebat. Si me ꝑſecuti ſunt ⁊ vos perſequent̄. Si ſermonē meum ſeruauerunt:⁊ veſtrū ſeruabunt. Sed hec omnia facient vobis ꝑpter nomen meū:q: neſciunt eum qui miſit me. His eñ verbis:⁊ iſta ſubiungit. Si non veniſſem ⁊ locut᷒ eis fuiſſem/peccatū nō haberent Iudei ergo perſecuti ſunt xp̄m:quod euidentiſſime idicat euangelium. Iudeis locutus eſt chriſtus:nō alijs gentib᷒ In eis ergo voluit intelligi mundū qui odit chriſtum ⁊ diſcipulos eius:immo vero nō eos ſolos/ ſed hos quoq̄ ad eundem mundū pertinere monſtrauit. Quid eſt ergo/ſi nō veniſſem ⁊ locutus eis fuiſſem peccatū nō haberēt? Nunquid ſine peccato erant iudei/anteq̄ chriſt᷒ ad eos in carne veniſſet? Quis hoc vel ſtultiſſim᷒ dixerit? Sed magnū quoddam peccatū nō omne peccatū/quaſi ſub generali nomine vult intelligi. Hoc eſt eñ peccatū quo tenent̄ cuncta peccata/quod vnuſquiſq̄ ſi non habeat dimittuntur ei cūcta peccata. Hoc eſt aūt/q: non crediderunt in chriſtum/q̄ propterea venit vt credat̄ in eum. Hoc peccatum ſi non veniſſet/non vtiq̄ haberent. Aduentus quippe eius quantū credentibus ſalutaris/tantū non credentibus exitialis fa-

ij. Cor. ij. ctus eſt:tanq̄ ⁊ ip̄e caput ⁊ p̄nceps apoſtoloꝝ qd̄ de ſe ipſi dixerunt extiterit/quibuſdā quidē odor vite in vitam:qui-

B buſdam odor mortis in mortē. Sed quod adiūxit atq̄ ait. [Nunc aūt excuſationem nō habēt de peccato ſuo] poteſt mouere querentes/vtrū hi ad quos non venit xp̄s nec locutus eſt eis:habeant excuſationem de peccato ſuo. Si eñ non habēt/cur hic dictū eſt propterea iſtos non habere/q: venit ⁊ locutus eſt eis? Si autē habent : vtrum ad hoc habeant vt a penis alienent̄:an vt mitius puniant? Ad hec in- quiſita pro meo captu/dn̄o donante reſpondeo/habere illos excuſationē non de omni peccato ſuo/ſed de hoc pctō quo in chriſtum non crediderunt:ad quos nō venit ⁊ quib᷒ non eſt locut᷒. Sed nō in eo ſunt numero hi ad quos in diſcipulis venit:⁊ quibus ꝑ diſcipulos eſt locutus/ qd̄ ⁊ nūc facit. Nam per eccleſiam ſuam venit ad gētes:⁊ per eccle-

Mat. x. ſiam loquitur gentibus. Ad hoc eñ pertinet quod ait:qui

ij. Cor. xiij. vos recipit me recipit:⁊ qui vos ſpernit me ſpernit. An vultis(inquit apoſtolus paulus)experimentū accipere ei᷒ q̄ in me loquit̄ xp̄s? Reſtat inquirere:vtrū hi q̄ prius q̄ xp̄s veniret in eccleſiam ad gentes/⁊ priuſq̄ euangelium eius audirent:vite huius fine preuenti ſunt ſeu ꝑueniuntur:poſſunt habere hanc excuſationē? Poſſunt plane:ſed nō ideo

Rom. ij. poſſunt effugere damnationē. Quicunq̄ eñ ſine lege peccauerunt:ſine lege peribūt. ⁊ quicunq̄ in lege peccauerūt per legem iudicabuntur. Que quidē apoſtoli verba qm̄ id quod ait:peribunt/terribilius ſonat q̄ quod ait:iudicabūtur:non ſolum nihil adiuuare hanc excuſationē videntur oſtendere:verūetiam plus grauare. Qui eñ ſe q: nō audierunt excuſabunt:ſine lege peribūt. Sed vtrum hi qui cum audierunt contempſerunt vel etiā reſtiterunt/nec tm̄ contradicendo ſed ⁊ eos a quibus audierunt odijs ꝑſequēdo: in eis deputandi ſunt de quibus aliquid leui᷒ videt̄ ſonuiſſe:quod dictū eſt:per legem iudicabuntur:merito queritur

C Sed ſi aliud eſt perire ſine lege:aliud iudicari per legem:⁊ illud eſt grauius/hoc aūt leuius:proculdubio non ſunt iſti in hac pena leuiore ponēdi:qui neq̄ in lege peccauerūt:ſed omnino legē xp̄i accipere noluerunt: ⁊ eam quātū ad ipſos attinet omnino nullam eſſe voluerunt. Illi autem peccant

Rom. vij. in lege qui ſunt in lege:id eſt qui eam ſuſcipiūt: eāq̄ ſanctā ⁊ mandatū ſanctum ⁊ iuſtum ⁊ bonum fatent̄ ſed infirmitate non implēt quod ab ea rectiſſime precipi dubitare nō poſſunt. Hi ſunt qui aliquo modo fortitan poſſunt ab eoꝝ qui ſine lege ſunt perditione diſcerni: ſi tamen qd̄ apoſtol᷒ ait:per legē iudicabunt̄ ſic accipiendū eſt:tanq̄ dixerit/nō peribunt:quod mirum eſt. Neq̄ eñ de infidelibus ⁊ fidelibus erat ſermo vt hoc diceret:ſed de gentibus et iudeis:q̄ certe vtriq̄ niſi in eo ſaluatore ſaluentur qui venit querere quod perierat:ad perditionē ſine dubio pertinebunt: q̄uis dici poſſit:alios grauius:alios leuius perituros:id eſt alios grauiores:alios leuiores penas in ſua perditiōe paſſuros. Ille ei perire deo dicitur quiſquis ab illa beatitudine quā dat ſanctis ſuis per ſuppliciū ſeparet̄. Tanta autē eſt ſuppliciorum:q̄ta diuerſitas peccatoꝝ:que quomodo ſeſe habeat/alti᷒ iudicat ſapiētia diuina q̄ cōiectura ſcrutat̄ aut effatur humana. Iſti certe ad quos venit et quib᷒ locutus eſt chriſtus:non habent de magno īfidelitatis peccato illā excuſationē:qua poſſint dicere:non vidimus nō audiuim᷒ Siue non acceptaretur iſta excuſatio ab illo cuius īſcrutabilia ſunt iudicia:ſiue acceptaret̄:⁊ ſi non vt ab omni dānatione liberarent̄:certe vt aliquanto leuius dānarent̄. [Qui me odit.]inquit[⁊ patrem meum odit.] Hic nobis fortaſſe dicat̄. Quis pōt odiſſe quē neſcit. Et vtiq̄ anteq̄ diceret: ſi non veniſſem ⁊ locutus eis fuiſſem:peccatū non haberēt

S.lxxxviij c. dixerat diſcipulis ſuis. Hec facient vobis: q: neſciunt eū qui miſit me. Quomodo ergo neſcierunt ⁊ oderunt? Si ei non quod eſt ipſe ſed neſcio quid aliud de illo opinant̄ non vtiq̄ ipſum ſed illud inueniunt̄ odiſſe quod fingunt:aut errando potius ſuſpicant̄. Et tñ niſi poſſent homines odiſſe quod neſciunt:nō veritas vtrūq̄ dixiſſet quod eius patrē ⁊ neſciunt ⁊ oderunt. Sed quomodo id fieri poſſit ſi adiuuante domino per nos demonſtrari poteſt:q: hec diſputatio eſt iam claudenda nunc non poteſt.

Tractatus.xc.

C Qui me odit ⁊ patrem meum odit.

A Udiſtis dn̄m dicentem.[Qui me odit ⁊ patrem meum odit:]qui ſuperi᷒ dixit.hec facient vobis: quia neſciunt eū qui miſit me. Non itaq̄ diſſimulanda naſcitur queſtio:quō poſſunt odiſſe quē neſciunt. Si eñ non qd̄ ip̄e eſt/ſed neſcio quid aliud eū ſuſpicantur aut credunt ⁊ hoc oderūt:vtiq̄ non ipſum oderunt ſed qd̄ ſua mēdaci ſuſpitione vel vana credulitate cōcipiūt Si aūt quod eſt hoc de illo ſentiunt:quō cum neſcire dicun

tur? Et de hoībus quidẽ fieri poteſt: vt eos ſepe quos nũ-
q̃ vidimus diligamus. Ac per hoc nec illud ecõtrario im-
poſſibile eſt: vt eos quos nũq̃ vidim⁹ oderim⁹. Fama q̃p-
pe de aliquo ſermocinãte ſeu bene ſeu male ſit nõ immerito
vt amem⁹ vel oderim⁹ ignotũ. Sed ſi fama ſit verax: quo-
modo eſt de quo vera didicim⁹ dicẽdus ignot⁹? An q2 ei⁹
faciem non vidimus? Quam cũ et ipſe non videat: nulli tñ
põt notioꝛ eſſe q̃ ſibi. Non igit̃ in ei⁹ facie corpoꝛali nobis
intimatur cuiuſq̃ noticia. Sed tunc nobis ad cognitionẽ
patet: qñ eius moꝛes ⁊ vita non latent. Alioquin nec ſeipm̃
noſſe quiſq̃ poteſt: q̃ videre faciẽ ſuam nõ poteſt. Sed vti-
q̃ tanto certius q̃ notus eſt alijs ipſe ſe nouit: q̃to certius
interioꝛe conſpectu poteſt videre qð ſapit, videre quod cu-
pit, videre quod viuit. Que cũ aperiuntur et nobis: tũc ve-
re fit cognit⁹ nobis. Hec itaq̃ qm̃ plerũq̃ ad nos de abſen-
tibus vel etiam moꝛtuis ſiue fama ſiue litteris pferuntur.
Hinc fit vt ſepe quos nunq̃ facie coꝛpoꝛis vidim⁹, non ta-
men quos oĩno neſcimus vel oderim⁹ hoĩes vel amemus.
Sed plerũq̃ in eis noſtra credulitas fallitur: q2 nõnunq̃ ⁊
hyſtoꝛia ⁊ multomagis fama mentit̃. Pertinet ad nos ne
pernicioſa opinione fallamur, vt q2 nõ poſſumus hominũ
indagari cõſcientiam: de ipſis reb⁹ habeam⁹ verã certãq̃
ſententiã: hoc eſt vt ſi ille vel ille homo vtrũ ſit ĩpudicus pu-
dicuſve neſcim⁹, oderimus tñ impudicitiã, et pudicitiam
diligamus. Et ſi illũ vel illũ iniuſtum eſſe iuſtũ ve neſcim⁹,
amemus tñ iuſticiam, ⁊ iniuſticiã deteſtemur: nõ quas no-
bis ipſis errãdo cõſingim⁹ ſed quas fideliter hanc appetẽ-
dam illãq̃ vitandam in dei veritate cõſpicim⁹: vt cũ de ip-
ſis rebus qð appetendũ eſt appetimus, qð deuitandũ eſt
deuitamus: ignoſcatur nobis qð de occultis hoīm aliquã-
do: immo aſſidue nõ vera ſentimus. Hoc eñ ad humanam
tẽtationẽ ptinere arbitroꝛ, ſine qua duci iſta nõ poteſt vita
i. Coꝛ. x. ita vt ap̃ls diceret. Tẽtatio nõ vos app̄hendat niſi huma-
na. Quid eñ tam humanũ q̃ non poſſe inſpicere coꝛ huma-
num: ⁊ ideo nõ eius latebras pſcrutari. Sed plerũq̃ aliud
B quam id quod ibi agitur ſuſpicari? Et q̃ ⁊ in his rerum te-
nebꝛis humanaꝝ, hoc eſt cogitationũ alienaꝝ ⁊ ſi ſuſpitio-
nes intelligere nõ poſſumus q2 homines ſumus: iudicia tñ
i. Coꝛ. iiij. id eſt definitas firmaſq̃ ſententias cõtinere debemus: nec
ante tẽpus q̃cq̃ iudicare donec veniat dñs ⁊ illuminet ab-
ſcondita tenebꝛarũ ⁊ manifeſtet cogitatiões coꝛdis ⁊ tunc
laus erit vnicuiq̃ a deo. Qñ ergo non errat̃ in rebus vt re-
cta ſit improbatio vitioꝝ, virtutũq̃ pbatio: pfecto ſi erra-
tur in hominib⁹ venialis eſt humana tẽtatio. Per has aũt
humanorum coꝛdiũ tenebꝛas res multũ miranda ⁊ multũ
dolenda contingit: vt eũ nonnunq̃ quem iniuſtũ putam⁹ ⁊
tñ iuſtus eſt, ⁊ iuſticiã in eo neſciẽtes quẽ diligimus deui-
temus, auerſemur: a noſtro pꝛohibeamus acceſſu, cõmunẽ
cum illo vitam victũq̃ habere nolimus. eũq̃ etiam ſi diſci-
pline ĩponẽde neceſſitas cogat: ſiue ne alijs noceat: ſiue vt
fiat ipſe correctioꝛ aſpꝛitate ſalubꝛi pſequamur, ⁊ hoĩem bo-
num tanq̃ malũ affligam⁹ quẽ neſcientes amamus. Hoc
fit ſi q̃s (verbi gratia) cũ ſit pudicus, a nobis creditur ĩpu-
dicus. Sine dubio eñ ſi pudicum diligo: hoc eſt ip̃e qð di-
ligo. Ergo etiã ip̃m diligo ⁊ neſcio. Et ſi impudicũ odi nõ
ipſum odi q2 nõ eſt qð odi. Et tñ dilecto meo cũ quo ſemp̃
in charitate pudicitie habitat anima mea, facio ignar⁹ in-
iuriam: non errans in diſcretione virtutum atq̃ vitioꝛũ: ſed
in coꝛdiũ tenebꝛis humanoꝛum. Pꝛoinde ſicut fieri poteſt
vt homo bonus hominẽ bonum oderit neſciens vel poti⁹
diligat neſciens: ip̃m eñ diligit cum bonũ diligit: q2 id qð
eſt ille hoc iſte diligit, oderit aũt neſciens non ip̃m: ſed qð
putat eſſe ip̃m. Ita fieri poteſt vt etiam homo ĩiuſtus ode-
rit hominem iuſtũ: ⁊ dum eſtimat ſe ſui ſimilẽ iniuſtum di-
ligere neſciens diligat iuſtũ. Et tñ dum enim credit iniuſtũ
diligit nõ ipſum ſed qð putat eſſe ipſum. Quẽadmodũ aũt
hominẽ: ſic ⁊ deũ. Deniq̃ ſi interrogarent̃ iudei vtrum di-
ligerẽt deũ: quid ſe aliud q̃ diligere reſpõderẽt: nec ex ani-
mo mentiẽtes, ſed errãdo poti⁹ opinãtes. Quomodo ei di-
ligerẽt patrẽ veritatis: qui haberẽt odio veritatẽ? Nolunt
eñ ſua facta dãnari, ⁊ hoc habet veritas vt talia facta dã-
nentur. Tantũ igitur oderũt veritatẽ: quantũ oderũt ſuas
penas quas talibus irrogat veritas. Neſciunt aũt illã eſſe
veritatẽ: q̃ tales quales ipſi ſunt dãnat. Oderunt ergo quã
neſciunt ⁊ cũ illã oderunt pꝛofecto et eũ de quo nata eſt niſi
odiſſe non poſſunt. Ac per hoc q2 veritatẽ qua iudicãte dã-
nantur de patre deo natã neſciunt: vtiq̃ etiam ipſum ⁊ ne-
ſciunt ⁊ oderunt. O miſeros hoĩes: qui cũ eſſe volunt mali
nolũt eſſe veritatẽ qua damnant̃ mali. Nolunt eñ eam eſſe
qð eſt. cum ipſi debeant nullo modo eſſe quod ſunt: vt ipſa
manente mutent̃: ne ipſa iudicante damnentur.

Tractatus. xcj.

Si opera non feciſſem in eis que nemo alius fecit: peccatum non haberent. Nunc autem et viderunt ⁊ oderunt ⁊ me ⁊ patrem meum: ſed vt adimpleatur ſermo qui in lege eoꝛum ſcriptus eſt: quia odio habuerunt me gratis.

Dixerat dñs Qui me odit ⁊ patrem meum odit. A
Utiq̃ eñ qui odit veritatẽ: neceſſe eſt oderit ⁊ a
quo veritas nata eſt. Unde etiã quantũ datũ eſt
locuti ſumus. Deinde addidit vñ nobis nunc lo-
quendu eſt. Si opera non feciſſem in eis que nemo ali⁹ fe-
cit: peccatum non haberent: pctm̃ illud ſcilicet magnũ de S. lxxxix. a
quo ſuperius ait. Si nõ veniſſem ⁊ locutus eis fuiſſem: pec-
catũ nõ haberẽt. Hoc eſt pctm̃: qð in eum loquentẽ ⁊ ope-
rantem nõ crediderũt: neq̃ eñ nullum habebant peccatũ:
anteq̃ loqueretur eis et operaret̃ in eis. Sed hoc peccatũ
qð in eũ non crediderunt ideo ſic cõmemoꝛat̃, q2 ipſo pctõ
tenent̃ ⁊ cetera. Hoc eñ ſi non haberẽt ⁊ in eum crederent:
dimitterent̃ ⁊ cetera. Sed q̃d eſt hoc q cũ dixiſſet. Si opa
nõ feciſſem in eis: mox addidit q̃ nemo alius fecit? Nulla
quippe in operibus chꝛiſti vident̃ eſſe maioꝛa q̃ ſuſcitatio
moꝛtuoꝝ quod ſcim⁹ etiam antiquos feciſſe pphetas. Fe- iij. Regũ.
cit hoc etiã helias: fecit heliſeus ⁊ cum ĩ hac carne viueret xvij.
⁊ cum in ſuo monumento ſepult⁹ iaceret. Nam quidã poꝛ- iiij. Regũ
tantes moꝛtuũ cum irruentib⁹ hoſtib⁹ eo refugiſſent: eũq̃ iiij.
ibi poſuiſſent, cõtinuo reſurrexit. Fecit tñ aliqua chꝛiſtus iij. Regũ.
que nemo alius fecit: qð quinq̃ milia hominũ de quinq̃: et xiij.
quattuoꝛ milia de ſeptẽ panib⁹ pauit: q ſup̃ aquas ambu- Mat. xiiij
lauit, ⁊ petro vt hoc faceret pſtitit: q aquã mutauit in vinũ Mat. xv.
qð aperuit oculos ceci nati: ⁊ alia multa q̃ commemoꝛare Mat. xiiij
longũ eſt. Sed reſpõdetur nobis ⁊ alios feciſſe que ip̃e non Iohan. ij.
fecit: ⁊ que nemo ali⁹ fecit Quis eñ niſi moyſes egyptios Ioh. ix.
plagis tot tantiſq̃ percuſſit: diuiſo mari pplm̃ duxit. Mã- Exo. vij.
na de celo eſuriẽtib⁹ impetrauit: aquã de petra ſitientibus Exo. xiiij.
fudit? Quis niſi ieſu naue populo trãſituro ioꝛdanis flucta et. xvj.
diuiſit: ⁊ currentẽ ſolẽ emiſſa ad deũ oꝛatione frenauit ⁊ fi- Exo. xvij
xit. Quis preter ſamſon pp̃ter ſuam ſitim maxille moꝛtui Ioſue. iiij
aſini exundãte ſatiat⁹ eſt? Quis p̃ter heliã curru igneo in Ioſue. x.
alta ſubuect⁹ eſt? Quis preter heliſeũ (quod pauloante cõ- Iudi. xv.
memoꝛaui) ſepulto ſuo cadauere: cadauer alteri⁹ reddidit iiij. Re. ij.
vite. Quis preter danielẽ inter oꝛa incluſoꝛũ ſecum leonũ Dañ. vj.
eſurientiũ vixit innocuus? Quis preter tres viros ananiã Dañ. iij.
azariam, miſaelẽ in flãmis ardẽtibus ⁊ non vrẽtib⁹ deam-
bulauit illeſus? Pretereo cetera: qm̃ hec ſatis eſſe arbitroꝛ
quib⁹ demonſtret̃ ⁊ alios ſanctos quedã opera mirãda fe-
ciſſe q̃ nemo ali⁹ fecit. Sed qui tã multa vitia ⁊ malas vali-
tudines vexationeſq̃ moꝛtaliũ tanta ptãte ſanaret: nullus
omnino legit̃ antiquoꝝ, vt eñ taceamus quos iubendo ſi-
cut occurrebãt ſaluos ſingulos fecit: marc⁹ euãgeliſta quo-
dam loco ait. Veſpere aũt facto cũ occidiſſet ſol, afferebãt Mar. j.
ad eũ omnes male habẽtes ⁊ demonia habẽtes: ⁊ erat om-
nis ciuitas ad ianuã congregata: ⁊ curauit multos qui ve-
xabant̃ varijs languoꝛib⁹: ⁊ demonia multa eijciebat. Id Mat. viij.
autẽ cũ memoꝛaſſet mattheus: etiã teſtimonium pꝛopheti-
cũ addidit dicẽs: vt adimpleret̃ quod dictum eſt p̃ eſaiam
pꝛophetã dicentẽ. Ipſe infirmitates nr̃as accepit: et egri- Eſaie. liij.
tudines poꝛtauit. Item alio loco dicit marc⁹. Et quocũq̃ Marci. vj
introibat in vicos vel in villas aut in ciuitates: ĩ plateis po-
nebant infirmos: ⁊ depꝛecabant̃ eũ vt vel fimbꝛiã veſtimẽ-
ti eius tangerẽt: ⁊ quotquot tangebãt eũ ſalui fiebãt. Hec B
nemo alius fecit in eis. Sic eñ intelligendũ eſt qð ait ĩ eis
non inter eos vel corã eis: ſed pꝛoꝛſus in eis q̃ ſanauit eos.
Hec q̃ppe intelligi voluit que nõ ſolũ facerent admiratio-
nem. verũetiam manifeſtã conferrent ſalutẽ: p quib⁹ bene-
ficijs vtiq̃ amoꝛẽ non odium retribuere debuerunt. Dña Luce. ij.

quidem ceterorū miracula ſupat quod eſt natus ex ṽgie: matriſq; integritatē ſolus potuit nec cōcept⁹ violare nec natus. Sed hoc ne corā eis factū eſt:nec in eis. Ad cognoſcendā quippe huius miraculi veritatē:nō cōmuni cū eis aſpectu:ſed diſcreto ab eis diſcipulatu apoſtoli puenerūt Jam vero illud qđ die tertia in carne ī qua occiſus fuerat de ſepulchro ſe reddidit viuū:ꝛ nunq̄ deinde moritur⁹ cū illa aſcēdit in celum:ſuperat etiā cuncta que fecit. Sȝ neq; hoc factū eſt in iudeis neq; corā eis. Et nōdū hoc fecerat quādo dicebat. Si opera nō feciſſem in eis q̄ nemo ali⁹ fecit. Nimirū ergo ſunt illa:q̄ in eorū valitudinib⁹ tāta miracula ſalutis oſtēdit:q̄ſta in illis antea nemo donauit. Hec em̄ viderūt:ꝛ hoc eis exprobrans adiūgit ꝛ ait. [Nūc aūt viderūt ꝛ oderūt ꝛ me et patrē meū. Sed vt impleat̃ ſmo

Pſalm. xxxiiij. q̄ in lege eoꝝ ſcript⁹ eſt:qꝛ odio habuerūt me gratis] Eorum legem dicit:nō ab ipſis inuentam ſed ipſis datam. Si-

Mat. v. cut dicim⁹ panē noſtrū quotidianū:quem tamen a deo petim⁹ addēdo da nobis. Gratis aūt odit:qui nullū ex odio cōmodū querit vel incōmodū fugit. Sic oderūt dn̄m impij ſic diligunt iuſti. Hoc eſt gratis vt alia preter illū non expectēt bona:qm̄ ipſe erit in oīb⁹ oīa. Quiſqs vero alti⁹ attenderit chriſtum dicentē:ſi opera nō feciſſem in eis que nēo alius fecit:ſed hec ꝛ ſi pater aut ſpūſſanct⁹ fecit:nemo ali⁹ fecit:qꝛ toti⁹ trinitatis vna ſubſtātia eſt:inueniet ipm feciſſe ſi quādo quiſpiā dei homo tale aliquid fecit. Pōt quippe in ſeipſo cūcta p ipm: nemo autē poteſt aliquid ſine ipſo. Chriſtus nāq; cū patre et ſpūſancto non ſunt tres

Pſ. lxxi. dij ſed vnus deus de q̄ ſcriptū eſt. Bñdict⁹ dn̄s de⁹ iſrael: qui facit mirabilia ſolus. Nemo ergo alius fecit quecūq; opera in eis fecit:qm̄ quiſqs alius hō aliq̄d eorum fecit: ipſo faciente fecit. Hec autē ipſe non illis facientib⁹ fecit.

Tractatus.xcij.

Cū aūt venerit paracyt⁹ quē ego mittam vobis a patre ſpm̄ veritatis q̄ a patre pcedit:ille teſtimoniū phibebit de me:ꝛ vos teſtimoniū perhibebitis qꝛ ab initio mecum eſtis.

A Dominus ieſus in ſermone quē locut⁹ ē diſcipulis ſuis poſt cenam pximus paſſioni:tanq̄ iturus et relicturus eos preſentia corporali cū oībus autē ſuis vſq; in conſummationē ſeculi futurus preſentia ſpirituali:exhortat⁹ eſt eos ad pferendas pſecutiones impioꝝ quos mūdi noīe nūcupauit. Ex q̄ tñ mūdo etiā ipſos diſcipulos ſe elegiſſe dixit:vt ſcirent dei grā eſſe quod ſunt:ſuis aūt vitijs fuiſſe quod fuerūt. Deinde perſecutores ꝛ ſuos et ipſorū iudeos euidēter expreſſit/vt oīno appareret etiā ipſos mūdi dānabil' appellatione cōcluſos:q̄ perſequūtur ſanctos. Cūq; de illis diceret qđ ignorarēt eū a quo miſſus eſt:ꝛ tñ odiſſent ꝛ patrē et filiū hoc eſt et eū qui miſſus eſt:et eum a quo miſſus eſt: de qb⁹ oīb⁹ in alijs ſmonib⁹ iam diſſeruimus:ad hoc puenit vbi ait:vt adimpleat̃ ſermo qui in lege eorū ſcriptus ē: qꝛ odio habuerūt me gratis. Deinde tanq̄ cōſequēter adiūxit vnde modo diſputare ſuſcepimus. [Cū aūt venerit paraclyt⁹ quē ego mittā vobis a patre ſpiritū veritatis q̄ a patre pcedit ille teſtimoniū phibebit de me:ꝛ vos teſtimoniū phibebitis qꝛ ab initio mecū eſtis.] Quid hoc ptinet ad illud qđ dixerat:nūc aūt ꝛ viderūt ꝛ oderūt ꝛ me ꝛ patrē meū:ſed vt impleat̃ ſmo qui ſcriptus eſt in lege eorum: quia odio habuerūt me gratis. An qꝛ paraclyt⁹ qñ venit ſpūs veritatis:eos qui viderūt et oderūt teſtimonio manifeſtatiore conuincit? Jmmo vero etiā aliquos ex illis qui viderūt ꝛ adhuc oderāt:ad fidē que per dilectionē operatur ſui manifeſtatione cōuertit. Hoc vt ita intelligam⁹:ita factū eē recolim⁹. Venit em̄ die penthecoſtes ſpūſſanct⁹

Act. ij. in centū viginti homines cōgregatos in quib⁹ ꝛ apl'i oēs erant q̄ illo adimpleti cū linguis oīm gentiū loquerentur: plures ex his q̄ aderāt tanto miraculo ſtupefacti quādoquidem viderūt loquēte petro tā magnū atq; diuinū teſtimoniū phiberi de xpo:vt ille q̄ occiſus ab eis inter mortuos

Act. ij. deputabat̃ reſurrexiſſe ꝛ viuere probaret̃ ɔpūcti corde cōuerſi ſunt:ꝛ tanti ſanguinis tam impie atq; immaniter fuſi indulgentiā perceperunt:ipſo redempti ſanguine quem fuderūt. Chriſti em̄ ſanguis ſic in remiſſionē peccatorum omniū fuſus eſt:vt ipſum etiā peccatū poſſet delere q̄ fuſus eſt. Hoc ergo intuēs dn̄s dicebat:odio habuerūt me gratis. Cūt aūt venerit paraclyt⁹:ille teſtimoniū phibebit de me. Tanq̄ diceret. Odio me habuerūt:ꝛ occiderūt videntes. Sed tale de me paraclytus teſtiōniū phibebit vt eos faciat in me credere nō videntes. [Et vos (inquit) teſtimoniū phibebitis:qꝛ ab initio mecū eſtis] Perhibebit ſpūs B

ſanct⁹:perhibebitis et vos. Qꝛ em̄ ab initio mecū eſtis:poteſtis predicare quod noſtis:quod vt modo nō faciatis:illius ſpūs plenitudo nōdū adeſt vobis. Jlle ḡ teſtimoniū phibebit de me:ꝛ vos teſtimoniū phibebitis. Dabit em̄ vobis fiduciam teſtimoniū phibendi charitas dei diffuſa in Rom. v.

cordib⁹ vr̄is:per ſpiritūſanctū qui dabit̃ vobis. Que vtiq; petro adhuc defuit:qñ mulieris ancille interrogatiōe perterritus:nō potuit verū teſtimoniū phibere:ſed cōtra ſuā pollicitationē timore magno cōpulſus eſt ter negare. Ti- j. Joh. iiij

mor autē iſte nō eſt in charitate:ſed pfecta charitas foras mittit timorē. Deniq; ante paſſionē dn̄i ſuilis timor ei⁹ interrogat⁹ eſt a femina ſuiturtis:poſt reſurrectionē domini liberalis eius amor ab ipſo principe libertatis:et ideo ibi turbabat̃:h̄ tranq̄llabat̃. Jbi quē dilexerat negabat:h̄ quē negauerat diligebat. Sed adhuc etiā tūc amor ipſe infirmus fuerat et anguſtus:donec eum roboraret et dilataret ſpirituſſanctus. Qui poſteaq̄ illi eſt abūdantia gratie largioris infuſus:ſic ad phibendū de xpo teſtimoniū quōdā ei⁹ frigidū pect⁹ accendit:atq; illa pri⁹ trepida q̄ veritatē ſuppreſſerant ora reſerauit:vt cū oēs in quos venerat ſpiritusſanct⁹ linguis omniū gentiū loquerentur iudeorū circumſtantib⁹ turbis:ſolus ad teſtimoniū de xpo phibendū Act. ij.

pre ceteris prompti⁹ emicaret:eiuſq; interfectores de illi⁹ reſurrectione cōfunderet. Si quē delectat tam ſuauiter ſanctum tale ſpectaculū intueri:actus apoſtolorum legat: ibi beatum petrū quē negantem doluerat:ſtupeat predicantē Jbi linguā illā videat ad fiduciā a diffidētia:et ad libertatem a ſeruitute trāſlatā:tot linguas inimicorū conuertere ad xp̄i cōfeſſionē:quarū nō valēdo vnā ferre:verſa fuerat ī negationē. Quid plura? Tātus in illo fulgor gratie:tanta ſpūſſancti plenitudo apparebat:tanta de ore pdicātis preciosiſſime veritatis pondera pcedebant:vt ingentis multitudinis aduerſarios interfectores xp̄i iudeos faceret pro illo paratos mori a qbus cū illo formidabat occidi. Hoc fecit ſpūſſanct⁹ tunc miſſus añ pmiſſus. Jſta dn̄s magna atq; mirāda ſua beneficia puidebat qñ dicebat. Et viderūt ꝛ oderunt ꝛ me ꝛ patrē meū:vt adimpleat̃ ſmo qui in lege eorū ſcriptus eſt:qꝛ odio habuerūt me gratis. Cum autē venerit paraclytus quē ego mittā vobis a patre ſpiritum veritatis qui a patre pcedit:ille teſtimonium phibebit de me:ꝛ vos teſtimoniū phibebitis. Jlle quippe teſtimoniū phibens ꝛ teſtes fortiſſimos faciens: abſtulit xp̄i amicis timorem:ꝛ inimicorum odiū conuertit in amorem.

Tractatus.xciij.

Hec locutus ſum vobis vt non ſcandaliſemini Abſq; ſinagogis faciēt vos:ſed venit hora vt omnis qui interficit vos arbitretur obſequiū ſe preſtare deo. Et hec facient vobis quia nō nouerunt patrem neq; me. Sed hec locutus ſum vobis:vt cum venerit hora eorum reminiſcamini quia ego dixi vobis. Capi. xvj.

IN his que precedunt hoc euangelij capitulum dn̄s diſcipulos ſuos ad inimicorū odia pferenda ɔfirmās ſuo pparauit exēplo:vt eū imitādo fierēt fortiores:addēs et pmittēs eis q̄ ventur⁹ eſſet ſpūſſanct⁹ q̄ de illo teſtimoniū phiberet:ꝛ adijciens q̄ et ipſi fierent teſtes ei⁹:h̄ vtiq; in eis operante ſpirituſctō. Sic em̄ ait. Jlle teſtiōniū phibebit de me:ꝛ vos teſtionium phibetis. Vtiq; qꝛ ille phibebit ēt vos phibebitis. Jlle ī cordib⁹ vr̄is:vos in vocib⁹ veſtris. Jlle inſpirādo:vos ſonando:vt poſſit ipleri. Jn omnē terrā exiuit ſon⁹ eorū. Parū pſ. xviij.

quippe fuerat eos adhortari exēplo ſuo niſi impleret ſpūſancto. Deniq; apl's petr⁹ cū iā ṽba ei⁹ audiſſet vbi dixerat. Nō eſt ſuus maior dn̄o ſuo:ſi me pſecuti ſunt ꝛ vos perſequent̃:et hoc in illo iam videret impleri:in quo patientiā Joh. xiij.

domini ſui ſi exēplo ſufficeret debuit imitari:ſuccubuit et
negauit:nō vtiqꝫ ferēs qđ illū ferre cernebat. Cū vo acce-
pit donū ſpūſſancti quē negauerat predicauit:ꝛ quē confi
teri timuerat nō timuit ꝯfiteri. Pri⁹ eñ exēplo quidem
fuerat edoctus:vt quod fieri cōuenerat noſſet:ſed nōdum
fuerat ꝟtute fult⁹ vt qđ nouerat faceret:inſtructus erat vt
ſtaret:ſꝫ nō erat firmat⁹ ne caderet. Quod poſtea ꝙ p ſpm
ſanctū factū eſt annūciauit vſqꝫ ad mortē:quē negauerat
timens mortē. Ideo dñs in hoc cōſequēti capitulo de quo
nūc nobis loquēdū eſt [Hec inquit locutus ſum vobis:vt
pš.cxviij. nō ſcādalizemini.] Canit ꝗppe in pſalmo. Pax multa di-
ligentib⁹ legē tuā dñe:ꝛ nō eſt illis ſcādalū. Merito itaqꝫ
ꝓmiſſo ſpiritu ſancto quo in eis operante fierent teſtes ei⁹
Rom.v. ſubiūxit:hec locut⁹ ſum vobis vt nō ſcādalizemini. Cū ei
charitas dei diffundit in cordib⁹ noſtris p ſpiritū ſanctū
qui datus eſt nobis:fit pax multa diligētib⁹ legem dei:et
nō ſit eis ſcādalū. Deinde ꝗ paſſuri eſſent:iā exprimēs ait.
†Al.abſ- †[Extra ſynagogas facient vos.] Quid autem mali erat
qꝫ ſynago- apoſtolis expelli de ſynagogis iudaicis:quaſi nō inde fue-
gis. rant ſe ſeparaturi:etiā ſi eos null⁹ expelleret? Sed nimirū
hoc voluit denūciare:qꝛ iudei xpm nō fuerant recepturi:a
quo iſti nō fuerant recepturi. Et ideo futurū erat vt foras
mitterent cū illo ab eis ꝗ eſſe nolēt in illo:hi ꝗ eſſe nō poſ-
Rom.xi. ſent ſine illo. Nā ꝓfecto qꝛ nō erat vll⁹ ali⁹ popul⁹ dei ꝙ il-
lud ſemē abrae:ſi agnoſcerēt ꝛ reciperēt xpm tanqꝫ rami
naturales in oliua ꝑmanerent:nec alie fierent eccleſie xpi:
alie ſynagoge iudeorū:eedem quippe eſſent:ſi in eodē eſſe
voluiſſent. Quod qꝛ noluerūt:qđ reſtabat:niſi vt remanen
tes extra xpm:extra ſynagogas facerent eos ꝗ non relin-
querēt xpm? Accepto quippe ſpiritu ſancto teſtes eius ef-
Joh.xij. fecti non vtiqꝫ vt tales eſſent de quibus dicit:multi princi
pes iudeorū crediderūt i eū:ſꝫ ꝓpter metū iudeorū ne re-
pellerent de ſynagogis:nō audebāt cōfiteri eū. Dilexerūt
eñ gloriā hoīm magis ꝙ dei. Crediderūt ꝙ in eū:ſed non
Joh.v. ſic quō eos volebat credere ꝗ dicebat. Quō poteſtis cre-
dere gloriā ab inuicē expectantes:ꝛ gloriā ꝗ a ſolo deo eſt
nō querētes? Diſcipulis ergo ſic in eū credentib⁹ vt imple
Rom.x. ti ſpūſancto:hoc eſt dono gratie dei nō ſint de numero eoꝝ
ꝗ ignorātes dei iuſticiā:ꝛ ſuā volētes ꝯſtituere:iuſticie dei
nō ſunt ſubiecti:nec de illorū de ꝗbus dictū eſt:dilexerunt
gloriā hominū magis ꝙ dei:illa ꝯgruit ꝓphetia ꝗ de ipſis
Pſalm. inuenit impleta. Dñe in lumine vultus tui ambulabūt:et i
lxxxviij nomine tuo exultabūt tota die ꝛ in tua iuſticia exaltabūt
qm̄ gloria virtutis eoꝝ tu es. Merito eis dicit extra ſyna
gogas faciēt vos:illi ſcꝫ qui zelum dei habent:ſed non ſm
Rom.x. ſciētiā. Propter quod ignorātes dei iuſticiā ꝛ ſuam volē
tes cōſtituere eos expellunt ꝗ nō in ſua ſed in dei iuſticia
exaltabunt:nec expulſi ab oīb⁹ erubeſcūt:qm̄ gloria ꝟtu-
B tis eorū ipſe eſt. Deniqꝫ cū hoc eis dixiſſet adiecit. [Sꝫ ve
nit hora vt omnis qui interficit vos arbitretur obſequiū
ſe preſtare deo:ꝛ hec facient vobis:qꝛ non cognouerūt pa
trem neqꝫ me.] hoc eſt nō cognouerūt deū nec eius filium
cui ſe in vobis occidendis preſtare et arbitrant obſequiū
Que verba dñs ita ſubiunxit:tanqꝫ ex hoc cōſolaret ſuos
ꝗ de ſynagogis iudaicis expellerent. Prenūciās eñ que
mala eſſent ꝓ ei⁹ teſtimonio ꝑpeſſuri:extra ſynagogas in
quit facient vos:nec ait:ꝛ venit hora vt oīs ꝗ interficit vos
arbitret obſequiū ſe preſtare deo. Quid ergo ait? Sed ve-
nit hora:quēadmodū diceret:ſi aliqđ boni poſt iſta mala
predicaret. Quid ſibi ꝙ vult extra ſynagogas faciēt vos.
Sed venit hora. Tanqꝫ hoc dicturus fuiſſet. Separabunt
qdē illi vos:ſꝫ ego vos colligā. Aut ſeparabūt quidem illi
vos:ſed venit hora leticie veſtre. Quid ꝙ ibi facit hoc ꝟbū
qđ ait:ſed venit hora:qm̄ cōſolationem eis ꝓmitteret poſt
tribulationē:cū magis dicere debuiſſe videat indicatiuo
modo:et venit hora? Sed nō ait ꝛ venit:cū tribulationem
ſup tribulationē:nō cōſolationē poſt tribulationē ventu-
ram illis eſſe ꝑdiceret. An forte ſic eos illa de ſynagogis ſe-
paratio fuerat turbatura:vt mori mallent ꝙ in hac vita ſi-
ne iudeoꝝ cōgregatiōib⁹ immorari? Abſit vt ſic turbarē-
tur ꝗ dei non hoīm gloriā requirebāt. Quid eſt ꝙ extra ſy
nagogas facient vos ſed venit hora:cum poti⁹ dicere de-
buiſſe videat et venit hora:vt oīs qui interficit vos arbi-
tretur obſequiū ſe ꝑſtare deo. Neqꝫ enī ſaltem dictum eſt

ſed venit hora vt interficiāt vos:quaſi vt eis mors pro con
ſolatione illius ſeparationis accideret. Sed venit hora in
quit vt oīs ꝗ interficit vos arbitret obſequiū ſe ꝑſtare deo
Prorſus nō mihi videt aliud ſignificare voluiſſe:niſi vt in
telligerent atqꝫ gauderēt tā multos ſe xpo acqſituros cū
de iudeorū cōgregatiōib⁹ pellerent vt eos quidem nō ſuf-
ficerent pellere ſed nō ſinerēt viuere:ne oēs ad nomen chri
ſti ſua predicatione conuerterent ꝛ ab obſeruatiōe iudaiſ-
mi tanqꝫ diuine veritatis auerterent. Hoc eñ de iudeis C
dictū debem⁹ accipere:de ꝗb⁹ dixerat:extra ſynagogas fa
ciēt vos. Nā teſtes:id eſt martyres xpi etiā ſi occiſi ſūt a
gētilib⁹:nō tñ illi arbitrati ſunt deo ſed dijs ſuis falſis ob
ſequiū ſe preſtare cū hec facerent. Judeorū autē omis qui
occidit ꝑdicatores xpi deo ſe putauit ꝑſtare obſequium
credēs ꝙ deſererēt deū iſrael quicūqꝫ cōuerterent ad deū
xpm:vt eñ ꝛ ipm xpm occiderēt:iſta rōne cōmoti ſūt. Nā
eorū de hac re etiā ꝟba cōſcripta ſunt. Videtis quia tot⁹ Joh.xij.
mūdus poſtea abijt? Si dimiſerim⁹ eū viuere:venient ro-
mani ꝛ tollant nobis ꝛ locum et gentem. Et qđ cayphas
dixit. Expedit vt vn⁹ homo moriatur ꝓ populo ꝛ nō tota
gens pereat. Et in hoc ergo ſmone ſuo diſcipulos ſuos
erexit:exēplo ꝗb⁹ dixerat. Si me ꝑſecuti ſunt:ꝛ vos perſe Joh.xiij.
quētur:vt quēadmodū illū occidēdo deo ſe preſtitiſſe ob-
ſequiū putauerūt:ſic etiā illos. Iſte itaqꝫ ſenſus ē in his
verbis extra ſynagogas facient vos. Sed nolite ſolitudi-
nē formidare. Sepati ꝗppe a cōgregatiōe eorū tā multos
in noīe meo cōgregabitis:vt illi metuētes ne templū qđ
erat apud eos ꝛ oīa legis veteris ſacramēta deſerant iter
ficient vos:ſic fundentes ſanguinē veſtrū vt deo ſe preſta-
re arbitrent obſequiū. Ecce eſt illud qđ de his dicit apl's
Zelum dei habēt ſꝫ nō ſm ſcientiā:obſequiū ſe putāt pre- Rom.x.
ſtare deo iterficiēdo famulos dei. O error horrēdus. Ita
ne vt placeas deo:percutis placētē deo? Et templum dei
viuum te feriēte ꝓſternitur:ne dei templum lapideum de
feratur? O execrabilis cecitas. Sꝫ ex parte in iſrael facta Rom.xi.
eſt vt plenitudo gētium intraret:ex parte inqꝫ facta eſt nō
ex toto. Nō eñ oēs ſꝫ aliqui ex ramis facti ſūt:vt inſerere
tur oleaſter. Nā ſpūſancto implēte diſcipulos xpi cū lin-
guis oīm gētiū loquerētur:cū p eos diuina miracula fre-
quētarent ꝛ diuina eloquia ſpargerētur:etiā occiſus ita
dilect⁹ ē xps:vt ei⁹ diſcipuli expulſi a congregationib⁹ iu-
deorum:ex ipſis quoqꝫ iudeis ingētem multitudinē con-
gregarēt:ꝛ nullam ſolitudinē formidarēt. Hic ergo accē-
ſi ceteri reprobi ꝛ ceci zelum dei habētes ſed non ſm ſciē-
tiam ꝛ obſequium ſe ꝑſtare deo credētes:occidebant eos
Sꝫ pro illis occiſus colligebat eos:qui de his futuris an-
teqꝫ occideret inſtruxerat eos:ne ignaros atqꝫ iparatos
animos mala inopinata ꝛ improuiſa quāuis cito trāſitura
turbarēt/ ſꝫ ꝓcognita ꝛ patiēter accepta/ ad bona ſempi-
terna ꝑducerēt. Hāc eñ fuiſſe cauſam vt hec eis ꝓnuncia-
ret:etiā ipſe demōſtrauit adiungēs. [Sꝫ hec locutus ſum
vobis:vt cum venerit hora eorū reminiſcamini qꝛ ego di-
xi vobis.] Hora eorū/hora tenebroſa/hora nocturna. Sꝫ Pš.xli.
in die mādauit dñs miſericordiam ſuam:ꝛ in nocte decla
rauit:quando nox iudeorū ſeparatum a ſe diē chriſtiano-
rum nulla confuſione fuſcauit:ꝛ quando carnem occidere
potuit fidem tenebrare non potuit.

Tractatus.xciiij.

Hec aūt vobis ab initio nō dixi qꝛ vobiſcum
erā et nūc vado ad eū qui miſit me et nemo ex vo
bis interrogat me quo vadis:ſed qꝛ hec locut⁹
ſum vobis triſticia impleuit cor veſtrum ſed ego
veritatē dico vobis. Expedit vobis vt et ego va
dam. Si eñ nō abiero paraclytus nō veniet ad
vos. Si aūt abiero mittā eū ad vos:ꝛ cum vene
rit:ille arguet mundū de peccato:ꝛ de iuſticia et
de iudicio. De peccato quidē qꝛ nō crediderūt
in me. De iuſticia vo qꝛ ad patrē vado:et iā non
videbitis me. De iudicio autem quia princeps
huius mundi iam iudicatus eſt.

B Cum dñs ieſus predixiſſet diſcipulis ſuis perſe
cutiones quas paſſuri fuerãt poſt eiꝰ abſceſſum
ſubiũxit atqꝫ ait. [Hec aũt ab initio nõ dixi vo
bis qꝛ vobiſcũ eram. Nũc aũt vado ad eum qui
miſit me.] Ubi primũ videndũ eſt: vtrũ eis futuras nõ pre
Mat.x. dixerit ante paſſiones. Sed alij tres euãgeliſte ſatis eum
Mar.xiij. predixiſſe iſta demonſtrãt anteq̃ ventũ eſſet ad cenã: qua
peracta ſm iohannẽ/iſta locutus eſt vbi ait. Hec autẽ vo
bis ab initio nõ dixi: quia vobiſcum erã. An forte hinc iſta
ſoluitur queſtio: qꝛ ꝛ illi eum narrant paſſioni ꝓximũ fuiſ
ſe cũ hec diceret? Nõ ergo ab initio qñ cũ illis erat: qꝛ iam
diſceſſurus tãqꝫ ad patrẽ perrecturus hec dixit. Et ideo
etiã ſm illos euangeliſtas verũ eſt qꝺ hic dictũ eſt: hec au
tem vobis ab initio nõ dixi. Sed quid agimꝰ de fide euã
gelij ſm mattheũ qui hec eis a dño nõ ſolum cum iam pa
ſcha eſſet cũ diſcipulis cenaturus imminẽte paſſiõe: verum
ꝛ ab initio denũciata eſſe cõmemorat: vbi primum noĩatim
duodecim exprimunt apoſtoli: ꝛ ad opera diuina mittun
tur? Quid ſibi ĝ vult qꝺ hic ait: hec autẽ vobis ab initio
nõ dixi qꝛ vobiſcũ eram: niſi qꝛ ea que hic dicit de ſpũſan
cto q̃ ſit venturus ad eos ꝛ teſtimoniũ ꝑhibiturus qñ mala
illa paſſuri ſunt. Hec ab initio eis nõ dixit: qꝛ cũ ipſis erat
Cõſolator ergo ille vel aduocatus: vtrũqꝫ enĩ interpretat
qꝺ eſt grece paraclytꝰ: xp̄o abſcendẽte fuerat neceſſariꝰ ꝛ
ideo de illo nõ dixerat ab initio qñ cũ illis erat: qꝛ eiꝰ pre
ſentia cõſolabãtur. Abſceſſurus autem oportebat vt dice
ret illũ eſſe venturũ: per quẽ futurũ erat vt charitate diffu
Rom.v. ſa in cordibꝰ ſuis ṽbũ dei cũ fiducia predicarent: ꝛ illo in
triuſecus apꝺ eos teſtimoniũ ꝑhibente de chriſto: ipi q̃qꝫ
teſtimoniũ perhiberent: neqꝫ ſcandalizarent cũ inimici iu
ṽ.tracta. dei abſqꝫ ſynagogis facerent eos ꝛ interficerẽt arbitran
xciij.a tes obſequiũ ſe p̄ſtare deo: qm̃ charitas oĩa tolerat q̃ dif
fundenda erat in cordibꝰ eoꝝ ꝑ ſpiritusſancti donũ. Hinc
ĝ iſte totꝰ dicit ſenſus: qꝛ facturꝰ eos erat martyres ſuos
id eſt teſtes ſuos ꝑ ſpm̃ſanctũ: vt illo in eis operãte perſe
cutionũ quecũqꝫ aſpera tolerarẽt: nec frigeſcerẽt a chari
tate predicãdi: illo diuino igne ſuccẽſi. Hec ĝ inq̃t locutꝰ
ſum vobis: vt cũ venerit hora eorũ reminiſcamini qꝛ ego
dixi vobis. Hec ſcꝫ locutus ſum vobis: nõ tãtum qꝛ paſſu
ri eſtis iſta: ſꝫ qꝛ cũ venerit paraclytꝰ ille teſtimoniũ ꝑhi
bebit de me: ne iſta timẽdo taceatis. Unde fiet vt etiã vos
teſtimonium perhibeatis. Hec autem vobis ab initio nõ
dixi: quia vobiſcum eram. Et ego vos cõſolabar: mea cor
porali preſentia exhibita humanis ſenſibus veſtris quã
B paruuli capere poteratis. [Nũc autẽ vado ad eũ q̃ me mi
ſit ꝛ nemo (inquit) ex vobis interrogat me quo vadis.] Si
gnificat ſic ſe iturũ vt nullus interrogaret: quod palam fie
Ioh. xiij. ri viſu corporis cernerent. Nã ſuperius interrogauerãt eũ
quo eſſet iturus: ꝛ reſponderat eis ſe iturũ quo ipſi tunc ve
nire nõ poſſent. Nũc vero ita ſe ꝓmittit iturũ: vt nullꝰ eoꝝ
Act.j. quo vadit interroget. Nubes enĩ ſuſcepit eũ qñ aſcẽdit ab
eis: ꝛ euntem in celũ non ṽbis queſierũt ſed oculis dedu
xerunt. [Sed qꝛ hec locutꝰ ſum vobis (inquit) triſticia im
plebit cor veſtrũ.] Uidebat vtiqꝫ q̃d illa ſua verba in eoꝝ
cordibꝰ agerẽt: ſpiritualẽ quippe nõdũ interiꝰ habẽtes cõ
ſolationẽ: quã ꝑ ſpm̃ſanctũ fuerant habituri id qꝺ exteriꝰ
in xp̄o videbant amittere metuebãt: ꝛ qꝛ ſe amiſſuros eſſe
illũ vera denũciantẽ dubitare non poterant: cõtriſtabatur
humanus affectus: qꝛ carnalis deſolabat aſpectus. No
uerat autẽ ille q̃d eis potiꝰ expediret: qꝛ viſus interior ipe
eſt vtiqꝫ melior: quo eos cõſolaturus fuerat ſpũſſctũs: nõ
cernentiũ corporibꝰ ingeſturus corpꝰ hũanũ: ſed ſeipſum
credentiũ pectoribꝰ infuſurus. Deniqꝫ adiungit. [Sꝫ ego
veritatẽ dico vobis: expedit vobis vt ego vadã. Si enim
nõ abiero paraclytꝰ nõ veniet ad vos: ſi autẽ abiero mittã
eũ ad vos.] Tãq̃ diceret. Expedit vobis vt hec forma ſer
ui auferat a vobis: caro q̃dẽ factũ ṽbũ habito ĩ vobis. Sꝫ
nolo me carnaliter adhuc diligatis: ꝛ iſto lacte cõtẽti ſem
per infantes eſſe cupiatis: expedit vobis vt ego vadã: ſi enĩ
nõ abiero: paraclytꝰ nõ veniet ad vos. Si alimenta tenera
q̃bꝰ vos alui nõ ſubtraxero: ſolidũ cibũ non eſurietis. Si
C carni carnaliter heſeritis: capaces ſpũs nõ eritis. Nã q̃d ẽ
ſi nõ abiero paraclytꝰ nõ veniet ad vos: ſi autẽ abiero mit
tã eũ ad vos. Nũq̃d h̄ poſitꝰ eũ nõ poterat mittere? Quis
hoc dixerit? Neqꝫ enĩ vbi ille erat iſte inde receſſerat: ꝛ ſic
venerat a patre vt nõ maneret ĩ patre. Poſtremo quõ eũ
etiã hic ꝯſtitutꝰ nõ poterat mittere quẽ ſcimus ſup eũ ba Mat.iij.
ptizatũ veniſſe atqꝫ manſiſſe: immo vero a quo ſcimus eũ
nũq̃ ſeparabilẽ fuiſſe? Quid eſt ergo ſi nõ abiero paracly
tus nõ veniet ad vos: niſi nõ poteſtis capere ſpiritũ: q̃diu
ſm carnẽ perſiſtitis noſſe xp̄m? Unde ille inquit: qui iã ce
perat ſpm̃. Et ſi nouerãmꝰ inq̃t ſꝫ carnem chriſtum ſꝫ nũc ij.Cori.v.
iam nõ nouimꝰ. Etiã ipſã quippe carnẽ chriſti nõ ſm car
nem nouit: qui verbum carnem factum ſpiritualiter nouit
Hoc nimirũ ſignificare voluit: magiſter bonus dicendo ſi
enĩ non abiero paraclytus nõ veniet ad vos: ſi autem abie
ro mittã eũ ad vos. Chriſto autẽ diſcedente corporaliter:
nõ ſolũ ſpũſſanctus: ſed ꝛ pater ꝛ filius illis affuit ſpiritua
liter. Nã ſi ab eis ſic abſceſſit xp̄s vt ꝓ illo nõ cũ illo in eis
eſſet ſpũſſanctꝰ: vbi eſt eiꝰ ꝓmiſſio dicẽtis: ecce ego vobiſ Matth.
cum ſum vſqꝫ ad cõſũmationẽ ſeculi: ꝛ veniemꝰ ad eũ ego xxviij.
ꝛ pater ꝛ mãſionẽ apud eũ faciemꝰ: cũ ꝛ ſpiritũ ſanctũ ita Ioh. xiiij
ſe promiſerit eſſe miſſurũ vt cum eis eſſet in eternũ. Ac per
hoc cũ ex carnalibus vel animalibꝰ eſſent ſpirituales futu
ri ꝓfecto ꝛ patrẽ ꝛ filiũ ꝛ ſpiritũ ſanctum capacius fuerãt
habituri. In nullo ĝ credẽdꝰ eſt eẽ pater ſine filio ꝛ ſpiri
tuſancto: aut ſine patre ꝛ filio ſpũſſanctꝰ: aut pater ꝛ ſpũſ
ſanctus ſine filio: ſꝫ vbi eoꝝ q̃libet vnꝰ: ibi trinitas deꝰ vnꝰ
Oportebat aũt ita inſinuari trinitatẽ: vt q̃uis nulla eſſet
diuerſitas ſubſtãtiarũ: ſigillatim tñ cõmẽdaret diſtinctio
ꝑſonarũ: vbi eis q̃ recte intelligũt: nunq̃ videri põt ſepara
tio naturarũ. Quod autem ſequit. [Et cum venerit ille ar
guet mundũ de peccato: ꝛ de iuſticia: et de iudicio. De pec
cato quidem quia non crediderunt in me. De iuſticia vero
quia ad patrem vado ꝛ iam nõ videbitis me. De iudicio au
tem quia princeps huius mũdi iudicatus eſt.] Tanq̃ ſo
lum ſit peccatũ nõ credere in chriſtum: ꝛ tanq̃ ipſa ſit iuſti
cia nõ videre chriſtum: ꝛ tanq̃ ipſum ſit iudicium: quod
princeps huius mundi: hoc eſt diabolus iudicatꝰ ẽ valde
latebroſum eſt nec iſto ſmone coartandũ: ne fiat obſcuriꝰ
breuitate: ſed alio potiꝰ q̃tũ dñs adiuuerit explicãdum.

Tractatus.xcv.

De eadem lectione.

Promittens dñs miſſurũ ſe ſpiritũſanctum: [cũ B
venerit (inq̃t) ille arguet mundũ de peccato/et
de iuſticia/ꝛ de iudicio.] Quid eſt hoc? Nunq̃d ṽ.tracta.
nã dñs chriſtus non arguit mũdum de peccato lxxxix.
cum ait. Si nõ veniſſem ꝛ locutꝰ eis fuiſſem peccatum nõ
haberent. Nunc autem excuſationẽ non habẽt de peccato
ſuo? Sed ne q̃s forte dicat hoc ad iudeos ꝓprie pertinere
nõ ad mũdũ. Nõne alio loco inq̃t. Si de mũdo eſſetis mũ Ioh.xv.
dus quod ſuũ erat diligeret? Nunquid non arguit de iu
ſticia vbi ait: pater iuſte mũdus te non cognouit? Nũq̃d Ioh.xvij.
non arguit de iudicio vbi ſe ait ſiniſtris eſſe dicturũ: ite in Mat.xxv
ignẽ eternũ q̃ paratus eſt diabolo ꝛ angelis eius? Et mul
ta alia reperiunt in ſancto euangelio: vbi de his chriſtus
arguit mundum. Quid eſt ergo: quod tanq̃ ꝓprie tribuit
hoc ſpiritusſancto? An forte qꝛ chriſtus in iudeorũ gente
tantum locutus eſt mundũ nõ videtur arguiſſe: vt ille intel
ligat argui qui audit arguentem? Spiritus autem ſanctꝰ
in diſcipulis eius toto orbe diffuſis: non vnam gentem in
telligit arguiſſe ſed mundũ. Nã hoc illis ait aſcenſurus in
celum. Non eſt veſtrum noſſe tempora vel momenta que Act.j.
pater poſuit in ſua poteſtate: ſed accipietis virtutem ſpiri
tusſancti ſupuenientis in vos: ꝛ eritis mihi teſtes in hieru
ſalem ꝛ in tota iudea: ꝛ in ſamaria/ꝛ vſqꝫ ad fines terre.
Hoc eſt arguere mundũ. Si quis audeat dicere quod per
diſcipulos chriſti arguet mundum ſpiritusſanctus: ꝛ nõ ar
guat ipe xp̄s? Cũ clamet apl's. An vultis accipere experi ij.cor.xiij
mẽtũ eiꝰ q̃ in me loquit xp̄s? Quos itaqꝫ arguit ſpũſſan Rom.v.
ctus: arguit vtiqꝫ et chriſtus. Sed q̃tum mihi videtur qꝛ j.Io.iiij.
per ſpiritũ ſanctũ diffundenda erat charitas in cordibus
eorũ que foras mittit timorem/quo impediri poſſint ne ar
guere mundũ qui perſecutionibus fremebat auderẽt: pro
pterea dixit: ille arguet mũdũ: tanq̃ diceret. ille diffundet
in cordibus veſtris charitatem: ſic enĩ timore depulſo: ar
guendi habebitis libertatẽ. Sepe autẽ diximus inſepara

bilia opera eſſe trinitatis: ſed ſigillatim commendandas
fuiſſe ꝑſonas: vt non ſolum ſine ſeparatione verũetiã ſine
B confuſione ⁊ vnitas intelligatur ⁊ trinitas. Exponit dein-
de quid dixerit de peccato/⁊ de iuſticia ⁊ de iudicio. [De
peccato q̄dẽ (inq̄t) quia nõ crediderũt ĩ me.] Hoc em̃ pec-
catum quaſi ſolum ſit preceteris poſuit: qꝛ hoc manẽte ce-
tera detinentur: ⁊ hoc diſcedẽte cetera remittuntur. [De iuſti-
cia vero (inquit) qꝛ a patrẽ vado: ⁊ iam non videbitis me.]
Hic primo videndum eſt: ſi recte quiſqꝫ arguitur de peccato
quomodo recte arguitur ⁊ de iuſticia. Nunq̄d ſi arguendus
eſt peccator ꝓpterea qꝛ peccator eſt: arguẽdũ putauit q̄ſqꝫ
et iuſtum: propterea qꝛ iuſtus eſt? Abſit. Nam ⁊ ſi aliquan
do iuſtus arguitur: ideo recte arguitur: quia ſcriptum eſt.
Eccle.vij Non eſt iuſtus in terra: qui faciat bonũ ⁊ non peccet. Quo
circa etiam cum iuſtus arguitur de peccato arguitur non de
iuſticia: qm̃ ⁊ in illo quod legim⁹ diuinit⁹ dictũ: noli effici
☞ iuſtus multũ: nõ eſt notata iuſticia ſapientis: ſed ſuperbia
preſumẽtis. Qui ergo fit multũ iuſtus: ipſo nimio fit iniu-
ſtus. Multũ em̃ ſe facit iuſtũ: qui dicit ſe nõ habere pctm̃
aut qui ſe putat nõ gratia dei ſed ſua volũtate ſufficiẽte ef-
fici iuſtũ: nec recte viuẽdo iuſtus eſt: ſed poti⁹ inflat⁹ putã-
do ſe eſſe qđ nõ eſt. Quo pacto igitur mũdus arguẽdus eſt
de iuſticia: niſi de iuſticia credẽtiũ? Arguitur itaqꝫ de pec-
cato quia in chriſtũ nõ credit: et arguitur de iuſticia eoꝝ qui
credũt. Ipſa quippe fideliũ cõparatio: infidelium eſt vitu
peratio. Hoc et ipſa expoſitio ſatis indicat. Volens enim
aperire q̄d dixerit: de iuſticia vero, inquit qꝛ ad patrem va-
do ⁊ iam non videbitis me. Non ait: et iam nõ videbũt me
de quibus dixerat: qꝛ nõ credũt in me: ſed peccatum quid
vocaret exponens: de illis locutus eſt dicens: quia nõ cre-
dunt in me. Exponens autem quam dixerit iuſticiam de
qua vt dixit mund⁹ arguitur: ad ipſos quibus loquebatur ſe
conuertit atqꝫ ait. Quia ad patrem vado et iã nõ videbitis
me. Quapropter mũdus de peccato quidẽ ſuo: de iuſticia
Ephes.v. vero arguitur aliena: ſicut arguũtur de lumine tenebre. Om̃ia
C enim que arguuntur ait apoſtolus: a lumine manifeſtantur.
Quãtũ em̃ malum ſit eorum qui non credũt: nõ ſolũ ꝑ ſeip-
ſum: verũetiã ex bono põt eorũ apparere qui credunt. Et
qm̃ iſta vox infidelium eſſe conſueuit: quomodo credimus
quod nõ vidim⁹. Ideo credẽtiũ iuſticiã ſic oportuit diffi
Joh.xx. niri: qꝛ ad patrẽ vado ⁊ iã nõ videbitis me. Beati enim qui
non vident ⁊ credunt. Nam et qui viderunt chriſtum nõ in
eo laudata eſt fides eorũ qꝛ credebãt quod videbãt: id eſt
filiũ hominis: ſed quia credebant quod nõ videbãt: id eſt
filiũ dei. Cũ vero ⁊ ipſa forma ſerui ſubtracta eorũ eẽt aſpe-
Rom.j. ctibus: tum vero ex omni parte impletũ eſt: iuſtus ex fide
viuit. Eſt em̃ fides (ſicut in ep̃la q̃ ad hebreos eſt diffinitur)
Heb.xj. ſperandarũ ſubſtantia ⁊ cõuictio rerũ q̃ nõ videntur. Sed
q̄d eſt iã nõ videbitis me? Nõ enĩ ait: ad patrẽ vado: ⁊ non
videbitis me. Vt temporis interuallum quo non videbatur
ſignificaſſe intelligeretur: ſiue breue ſiue longũ: tamen vtiqꝫ
terminatũ. Sed dicendo iã non videbitis me: velut nunq̄
de cetero viſuros eos xp̃s veritas ꝓnũciauit? Hec ne iuſti
cia eſt nunq̄ xp̃m videre ⁊ in eum tamen credere: cum ꝓ-
pterea laudetur fides ex qua iuſtus viuit: qm̃ credit quem
j. Cor.xv. modo nõ videt xp̃m: ſe aliquando eſſe viſurũ? Poſtremo
ſm̃ hanc iuſticiã nunq̄d dicturi ſumus paulũ apoſtolum
nõ fuiſſe iuſtũ: cõfitentẽ ſe xp̃m vidiſſe poſt aſcenſionẽ ei⁹
in celum: de quo vtiqꝫ iam tempe dixerat: iam nõ videbitis
me. Nunq̄d ſm̃ hanc iuſticiam iuſtus non erat glorioſiſſi-
Act.vij. mus ſtephanus: qui cum lapidaretur ait: ecce video celum
apertum: ⁊ filiũ hominis ſtantẽ ad dexteram dei? Quid ẽ
eſt ad patrem vado: ⁊ iam non videbitis me: niſi quomodo
ſum cum vobiſcum ſum? Tunc em̃ adhuc erat mortalis in
ſimilitudine carnis peccati: qui eſurire poterat atqꝫ ſitire/
fatigari atqꝫ dormire. Hunc ergo chriſtum: id eſt talem
chriſtũ cum tranſiſſet de hoc mundo ad patrem non erant
ij.Cor.v. iam viſuri: ⁊ ipſa eſt iuſticia fidei de qua dicit apoſtolus.
Et ſi noueramus xp̃m ſm̃ carnẽ: ſed nũc iam non nouim⁹
Erit itaqꝫ inq̄t veſtra iuſticia qua mundus arguetur: qꝛ va-
do ad patrẽ ⁊ iam nõ videbitis me: quõ in eum quẽ non vi-
debitis credetis in me: ⁊ quando me videbitis quod tunc
ero: nõ videbitis me quod ſum vobiſcum modo: non vide-
bitis me humilẽ ſed excelſum: non videbitis mortalẽ: ſed
ſempiternũ: nõ videbitis iudicandũ ſed iudicaturum: ⁊ de
hac fide veſtra: id eſt iuſticia veſtra: arguet ſpiritusſanctus
incredulũ mũdũ. Arguet etiã: [de iudicio: quia princeps D
huius mundi iudicat⁹ eſt.] Quis eſt iſte niſi de quo ait alio
loco: ecce venit princeps mundi ⁊ in me nihil inuenit: id eſt Joh.xiiij
nihil iuris ſui: nihil qđ ad eũ ꝑtineat: nullum ſcilicet omni
no peccatũ? Per h̃ enĩ eſt diabol⁹ princeps mundi: nõ em̃
celi ⁊ terre ⁊ omniũ que in eis ſunt eſt diabolus princeps
qua ſignificatione intelligitur mundus vbi dictum eſt ⁊ mũ
dus per eum factus eſt. Sed mundi eſt diabolus pñceps: Joh.j.
de quo mundo ibi continuo ſubiungit atqꝫ ait: ⁊ mundus
eum nõ cognouit: hoc eſt homines infideles: quibus toto
orbe terrarum mundus eſt plenus. Inter quos gemit fi-
delis mũdus: quẽ de mũdo elegit per quẽ factus eſt mun-
dus de quo ipſe dicit. Non venit filius hoĩs vt iudicet mũ Joh.iij.
dum: ſed vt ſaluetur mundus per ipſum. Mũdus eo iudicã-
te dãnatur: mũd⁹ eo ſubueniẽte ſaluatur: quoniam ſicut arbor
folijs ⁊ pomis: ſicut area paleis et frumẽtis: ita infidelib⁹ Ephe.vj.
⁊ fidelibus plenus ẽ mundus. Princeps eſt ergo mundi
huius: hoc eſt princeps tenebrarum harum: hoc eſt infide
lium de quibus eruitur mundus quibus dicitur/fuiſtis ali-
quando tenebre: nũc aũt lux in dño. Princeps mundi hu-
ius de quo alibi dicit. Nunc princeps mundi hui⁹ miſſus Ephe.v.
eſt foras: vtiqꝫ iudicat⁹ eſt: qm̃ iudicio ignis eterni irreuo- Joh.xij.
cabiliter deſtinat⁹ eſt. Et de h̃ itaqꝫ iudicio quo princeps
iudicatus eſt mũdi: arguitur a ſpiritusſancto mũdus quo
niam cum ſuo principe iudicatur: quem ſuperb⁹ atqꝫ ipi⁹
imitatur. Si em̃ de⁹ ſicut dicit apoſtolus petrus: peccanti ij.Pe.ij.
bus angelis non pepercit: ſed carceribus caliginis infe-
ri retrudens tradidit in iudicio puniẽdos ſeruari: quomo
do nõ a ſpũ ſancto de hoc iudicio mundus arguitur: quãdo
in ſpiritu ſancto hec loquitur apoſtolus? Credant itaqꝫ ho
mines ĩ xp̃m ne arguantur de peccato infidelitatis ſue: quo
peccata oĩa detinẽtur. Tranſeant in numerum fideliũ ne
arguantur de iuſticia eorum: quos iuſtificatos non imitã-
tur. Caueant futurum iudicium/ne cũ mundi principe dã
nẽtur quẽ iudicatũ imitantur. Etenim ne ſibi exiſtimet par
ci ſuperbia dura mortalium: de ſuperborum ſupplicio ter
renda eſt angelorum.

Tractatus.xcvj.

**Adbuc multa habeo vobis dicere: ſed nõ po-
teſtis portare modo. Cũ autem venerit ille ſpũs
veritatis docebit vos omnẽ veritatem.**

IN iſto ſancti euãgelij capitulo vbi dñs ait diſci E
pulis ſuis. [Adhuc multa habeo vobis dicere
ſed nõ poteſtis portare modo.] Prius queren-
dũ illud occurrit quõ ſupius dixerit om̃ia que
audiui a patre meo nota feci vobis: ⁊ h̃ dicat: adhuc multa
habeo vobis dicere: ſed nõ poteſtis portare modo. Verũ
illud quõ dixerit: qđ nõdũ fecerat tanq̄ fecerit/ſicut ea q̃
futura ſunt deũ feciſſe ꝓpheta teſtatur dicẽs: qui fecit que
futura ſunt: iam cũ ipſa verba tractarem⁹: vt potuimus ex
poſuimus. Nunc ergo que iſta ſint que apoſtoli tunc por-
tare non poterant: vultis forſitan ſcire. Sed quis noſtrum
audeat eorum ſe dicere iam capacem: que illi capere non
valebãt? Ac per h̃ nec a me expectãda ſunt vt dicãtur que
forte nõ caperẽ ſi mihi ab alio dicerentur: nec vos ea portare
poſſetis: etiã ſi ego tãtus eſſem vt a me iſta que vobis altio
ra ſunt audiretis. Et fieri quidẽ poteſt vt ſint in vobis ali
qui ad ea capienda iam idonei: que alij capere nõdum va-
lent: ⁊ ſi non omnia de quibus magiſter ille deus dicebat
adhuc multa habeo vobis dicere: tamẽ eorum fortaſſe nõ- Joh.xiij.
nulla. Sed que nam ſint iſta que ipſe non dixit: temerariũ
eſt velle preſumere ⁊ dicere. Nã ⁊ mori pro chriſto nondũ
erãt idonei tunc apoſtoli quib⁹ dicebat: non poteſtis me ſe
qui modo. Unde prim⁹ eorũ petr⁹: qui hoc iã ſe poſſe pre-
ſumpſerat: aliud expert⁹ eſt q̃ putabat. Et tamẽ põſtea et
viri ⁊ mulieres/pueri et puelle/iuuenes ⁊ virgines/ſenes
cum iunioribus/innumerabiles martyrio coronati ſunt ⁊
poſſe inuente ſunt oues: quod tunc quando iſta dominus
loquebatur: nondum poterant portare paſtores. Nunq̄d
ẽ debuit illis ouib⁹ dici in illo tentationis articulo: quod
certare vſqꝫ ad mortẽ pro veritate oportebat: ⁊ ꝓ chriſti

nomine vel doctrina ſanguinem fundere? Nunquid in
debuit eis dici:quis veſtrum audeat idoneū martyrio ſe
parare:cui petrus idoneus nondum fuerat quando eū os
ad os ipſe dominus inſtruebat? Sic itaq dixerit aliquis
non debere dici populis chriſtianis audire cupientibus:q̄
ſint de quibus dn̄s tunc dicebat:adhuc multa habeo vo:
bis dicere:ſed non poteſtis portare modo:ſi apoſtoli non:
dum poterant:multo minus vos poteſtis: qꝛ forte ſic mul
ti poſſunt audire: quod tunc nondum poterat petrus:ſic
multi poſſunt martyrio coronari:quod tunc nondum pote
rat petrus:preſertim iam miſſo ſpirituſancto qui tunc nō:
dum erat miſſus : de quo continuo ſubiūgit atq ait. [Cū
autem venerit ille ſpiritus veritatis docebit vos omnē ve:
B ritatem.] Sic vtiq demonſtrans illos ideo que habebat
dicere portare non poſſe:quia nondum ad eos venerat ſpi
rituſſanctus. Ecce concedamus vt ita ſit : multos ea mo:
do portare poſſe iam miſſo ſpirituſancto: que tūc eo nōdū
miſſo non poterant portare diſcipuli. Nunquid ideo ſcim⁹
que ſint que dicere noluit:que tunc ſciremus ſi ab eo dicta
legeremus vel audirem⁹? Aliud eſt enim ſcire vtrum a no
bis vel a vobis portari poſſint:aliud autem ſcire que ſint ſi
ue portari poſſint ſiue nō poſſint. Que cum ipſe tacuerit:qs
noſtrum dicat iſta vel illa ſunt? Aut ſi dicere audeat: vnde
probat? Quis enim eſt tam vanus aut temerarius: qui cū
dixerit etiam vera quib⁹ voluerit que voluerit:ſine vllo te:
ſtimonio diuino affirmet ea eſſe que tunc dominus dicere
noluit? Quis hoc noſtrum faciat ⁊ non maximam culpā
temeritatis incurrat:in quo nec prophetica nec apoſtoli:
ca excellit auctoritas? Nam profecto ſi eorum aliquid le:
giſſemus in libris canonica auctoritate firmatis/qui poſt
aſcēſionem domini ſcripti ſunt:parum fuerat hoc legiſſe:
niſi illic id etiam legeretur hoc ex eis eſſe que tunc domi:
nus noluit diſcipulis dicere/quia non poterant illa porta
re:tanq̄ ſi verbi gratia/ego dicerem illud quod legim⁹ in
Joh.j. huius euangelij capite. In principio erat verbum:et ver
bū erat apud deum:⁊ deus erat verbum:hoc erat in princi
pio apud deum:⁊ alia q̄ ſequūtur:q̄m poſtea ſcripta ſunt:
nec ea dominū ieſum dixiſſe narratum eſt:cum hic eſſet in
carne:ſed hec vnus ex apoſtolis eius ipſo ac ſpiritu eius
ſibi reuelante cōſcripſit:ex his eſſe que noluit tunc domi:
nus dicere:quia ea diſcipuli portare non poterant:qs me
audiat tam temere iſta dicentem? Si autē vbi hoc legim⁹
ibi hoc etiā legerem⁹ qs nō tanto apoſtolo crederet. Sed
id quoq mihi videt̄ abſurdiſſime dici/ea tunc non potuiſ:
ſe portare diſcipulos:que de inuiſibilib⁹ et altiſſimis reb⁹
inuenimus ī apoſtolicis litteris que poſtmodū ſcripte ſūt
nec ea dominū quādo cum illis viſibiliter erat dixiſſe nar
ratur: cur enim ea tunc forte non poterant que nūc in eoꝝ
libris:quis non legat:qs non ferat: etiam ſi nō intelligat?
Nōnulla quidē homines infideles in ſcripturis ſanctis ⁊
nō intelligunt cū legunt vel audiunt:et lecta vl' audita fer
re non poſſunt:ſicut pagani quod per eum qui crucifix⁹ eſt
factus eſt mūdus:ſicut iudei q̄ filius dei ſit:q̄ eo modo q̄
ipſi celebrant ſabbatum ſoluit. Sicut ſabelliani:quia trini
tas eſt pater ⁊ filius ⁊ ſpirituſſanctus : ſicut arriani:quia
equalis eſt patri fili⁹:⁊ patri ac filio ſpirituſſanctus : ſicut
fotiniani : qꝛ non homo tātū ſimilis nobis:ſed etiam de⁹
deo patri equalis ē. Sicut manichei q̄ xp̄s Jeſus p quē
liberati ſum⁹ naſci in carne ⁊ de carne dignat⁹ eſt. Et cete
ri omnes puerſarū ac diuerſarū ſectarum homines/vtiq
ferre non poſſunt:quicquid in ſcripturis ſanctis et in fide
catholica reperitur/ quod contra eorum proferatur erro:
res/ſicut nos ferre non poſſumus ſacrilegas eorum vani:
tates et inſanias mendaces? Quid eſt enim ferre non poſ:
ſe niſi equo animo non habere? Sed omnia que poſt aſcē
ſionē domini canonica veritate atq auctoritate conſcipta
ſunt:qs fidelis vel etiā cathecumin⁹ anteq̄ ſpiritum ſan:
ctum baptizat⁹ accipiat: nō equo animo legit atq audit:
etiā ſi nondum ſicut oportet intelligit? Quomodo ergo ali
quid eorum que poſt aſcenſionem domini ſcripta ſunt nō
poſſent ferre diſcipuli:etiam nōdum ſibi miſſo ſpirituſan
cto/cū omnia nunc ferant cathecumini nondum accepto
C ſpirituſancto. Quia et ſi non eis fidelium ſacramenta pro
duntur non ideo fit q̄ ea ferre nō poſſunt:ſed vt ab eis tan:
to ardentius concupiſcantur:quanto eis honorabilius oc
cultantur. Quapropter chariſſimi non a nobis expectetis
audire/que tunc noluit dn̄s diſcipulis dicere/ quia nōdū
poterant illa portare:ſed potius in charitate pficite:q̄ dif Rom.v.
funditur in cordib⁹ veſtris p ſpiritū ſanctū qui datus ē no
bis:vt ſpiritu feruentes ⁊ ſpiritualia diligentes:ſpiritualē
lucē/ſpiritualēq vocē quā carnales homies ferre nō poſ
ſunt/non aliquo ſigno corporalibus oculis apparēte/ nec
aliquo ſono corporalibus aurib⁹ inſtrepente ſed interiore
conſpectu ⁊ auditu noſſe poſſitis. Non enim diligitur:qđ
penitus ignoratur:ſed cum diligit̄ quod ex quantulacūq
parte cognoſcitur:ipſa efficitur dilectione vt melius ⁊ ple
nius cognoſcatur. Si ergo in charitate pficiatis quā dif:
fundit in cordibus ſpirituſſanctus:docebit vos omnem ve
ritatem:vl' ſicut alij codices habent:deducet vos in omni
veritate. Unde dictum eſt. Deduc me domine in via tua et ps̄.lxxxv.
ambulabo in veritate tua. Sic fiat vt non a doctoribus ex
terioribus illa diſcatis que noluit dn̄s tunc dicere:ſed ſitis
omnes docibiles dei:vt ea ipſa que p lectiones atq ſmo:
nes extrinſecus adhibitos didiciſtis ⁊ credidiſtis de na:
tura dei nō corporea : nec loco aliquo incluſa: nec p finita
ſpacia locorum/quaſi mole diſtenta:ſed vbiq tota et pfe:
cta ⁊ infinita:ſine nitoribus colorum:ſine figuris liniamē:
torum:ſine notis litterarum:ſine ſerie ſillabarū ipſa mente
conſpicere valeatis. Ecce dixi aliquid quod forte inde ſit/
⁊ tamen accepiſtis:⁊ non ſolum ferre nō potuiſtis: verum
etiam libēter audiſtis. Sed ſi ille magiſter interior:qui cū
adhuc diſcipulis exterius loqueret̄ ait. Adhuc multa ha:
beo vobis dicere:ſed nō poteſtis portare modo:vellet no
bis id quod de incorporea dei natura dixi: intrinſecus ita
dicere:ſicut ſanctis angelis dicit qui ſemper vident faciē
patris:nondū ea portare poſſemus. Proinde quod ait.
[Docebit vos omnem veritatem:] vel deducet vos in omī D
veritate:non arbitror in hac vita in cuiuſquā mente poſſe
compleri. Quis em̄ viuens in hoc corpore quod corrūpit̄
et aggrauat animā: poſſit omnem cognoſcere veritatem/
cum dicat apoſtolus:ex parte ſcimus. Sed quia per ſpiri j.cori.xiij.
tum ſanctū fit:vnde nunc pignus accepimus:vt ad ipſam
quoq plenitudinē veniamus:de qua idem dicit apoſtol⁹.
Tunc autem facie ad faciem:⁊ nunc ſcio ex parte:tunc au
tem cognoſcam ſicut ⁊ cognitus ſum:nō quod in hac tan:
tum vita ſed totum quod vſq ad illam perfectionem futu
rum eſt/nobis dominus promiſit per charitatem ſpiritus
dicens. Docebit vos omnem veritatem: vl' deducet vos in
omni veritate. Que cum ita ſint:dilectiſſimi moneo vos in
charitate chriſti vt ſeductores caueatis impuros:et obſce
ne turpitudinis ſectas. De quibus ait apoſtolus. Que au: Ephe.v.
tem occulte fiunt ab ipſis:turpe eſt ⁊ dicere:ne cum horrē
das immundicias docere ceperint:qs humane aures qua
leſcūq ſint portare non poſſunt: dicant ipſa eſſe que domi:
nus ait:adhuc multa habeo vobis dicere ſed nō poteſtis
portare modo:⁊ per ſpiritum ſanctum aſſerāt fieri: vt poſ:
ſint illa immūda ⁊ nefanda portari. Alia ſunt mala q̄ por:
tare non poteſt q̄liſcūq pudor humanus:⁊ alia ſunt bona q̄
portare nō pōt paruus ſenſus humanus. Iſta fiunt in cor
poribus ī pudicis/illa remota ſūt a corporibus vniuerſis
hoc in pura carne committitur:illud pura mente vix cerni
tur. Renouamini ergo ſpiritu mentis veſtre : ⁊ intelligite
que ſit voluntas dei quod bonum ⁊ beneplacitum/et pfe:
ctum:vt ī charitate radicati ⁊ fundati poſſitis compreh̄e
dere cum omnibus ſanctis que ſit longitudo/latitudo/al:
titudo/⁊ profundum/cognoſcere etiam ſupereminētē ſciē
tie charitatem chriſti: vt impleamini in omnē plenitudinē
dei. Iſto enim modo vos docebit ſpirituſſanctus omnē
veritatem:cum magis magiſq diffundet in cordibus ve:
ſtris charitatem.

Tractatus.xcvij.

De eadem lectione.

A Spiritusſanctus quẽ promiſit dominus ſe diſci
pulis ſuis eſſe miſſurum: qui eos doceret omnẽ
veritatem: quã tunc quando cum eis loquebaꝝ
portare non poterant. De quo ſpiritu ſancto ſi-
ij. Cor. v. cut dicit apoſtolus. Nũc pignꝰ accepimꝰ/ quo verbo intel-
ligeremꝰ eius plenitudinẽ nobis i vita alia reſeruari. Ipſe
ergo ſpiritusſanctus & nũc docet fideles quãta quiſq; põt
capere: & ſpiritualia eorum pectora deſiderio maiore iccẽ
dit: ſi quiſq; in ea charitate proficiat: qua & diligat cogni-
ta & cognoſcenda deſideret: ita vt ea quoq; ipſa q̄ nũc quo
j. Cor. ij. modocũq; cognoſcit: nondũ ſe ſcire ſciat: ſicut ſcienda ſũt
in ea vita: quam nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in
cor hominis aſcendit. Quo ſciendi modo ſi nunc ea vellet
interior magiſter dicere: id eſt noſtre mẽti aperire atq; mõ
ſtrare: humana infirmitas portare nõ poſſet. Unde meve
ſtra dilectio meminit iam locutũ: cum ſancti euangelij ver
ba tractaremus: vbi dñs ait. [Adhuc multa habeo vobis
dicere: ſed non poteſtis portare modo.] Non vt in his do-
mini verbis neſcio que ſecreta nimis abdita ſuſpicemur: q̄
cum dici a docẽte nõ poſſint: portari a diſcente nõ poſſint:
ſed ea ipſa que doctrina religionis in quorũlibet hominũ
noticia legimus & ſcribimus/ audimus & dicimus: ſi vellet
eo modo nobis chriſtus dicere ſicut dicit angelis ſanctis
in ſeipſo vnigenito verbo/ patri coeterno: quinam portare
homines poſſent: etiam ſi iam eſſent ſpirituales quales ad
huc apoſtoli non fuerunt quando iſta eis dominus dixit/
qualeſq; poſtea veniẽte ſancto ſpiritu facti ſunt. Nã vtiq;
quicq̄d de creatura ſciri poteſt minus eſt ipſo creatore: q̄
ſũmus & verus & imutabilis eſt deus. Et quis eum tacet:
vbi non a legentibus/ diſputantibus/ querentibus/ reſpõ-
dentibꝰ/ laudantibus/ cantãtibus/ q̄quomodo ſermocinã
tibus/ poſtremo ab ipſis etiam blaſphemãtibus nomina-
tur? Et cum eum nemo taceat: quis eſt qui eum ſicut intel
ligendus eſt capiat: cum de oribus & auribus hominũ nõ
recedat. Quis eſt cuiꝰ acies ad eũ mentis accedat? Quis
eſt qui eum trinitatẽ eſſe ſciſſet niſi ipſe ſic innoteſcere vo-
luiſſet? Et quis hominũ iam iſtam ſileat trinitatẽ? Et ta-
men quis hominũ ſicut angeli ſapiat trinitatem? Ea ipſa
ergo que de dei eternitate/ veritate/ ſanctitate/ l promptu/
& palam ſine ceſſatione dicunꝝ: ab alijs bene/ ab alijs ma-
le intelligunꝝ: imo ab alijs itelligunꝝ: ab alijs nõ intelligũ-
tur. Qui enim male intelligit/ nõ intelligit. Ab eis ipſis au-
tem a quibus bene intelliguntur. Ab alijs minus: ab alijs
amplius mentis viuacitate cernuntur: & a nullo hominum
ſicut ab angelis capiuntur. In ipſa ergo mente/ hoc eſt in
interiore homine quodãmodo creſcitur: non ſolũ vt ad ci
bum a lacte tranſeatur. Uerũetiã vt amplius atq; amplꝰ
cibus ipſe ſumatur. Non autem creſcitur ſpecioſa mole ſ;
intelligentia luminoſa/ quia & ipſe cibus intelligibilis lux
eſt: vt ergo creſcatis eumq; capiatis: & quãto magis creſci
tis: tanto magis magiſq; capiatis: non ab eo doctore q̄ ve
ſtris auribus ſonat/ hoc eſt forinſecus operãdo plantat &
rigat: ſed ab eo qui dat incrementum/ petere ac ſperare de
B betis. ¶ Proinde ſicut p̄terito ſermone commonui/ caue
te maxime qui paruuli eſtis: & adhuc alimentis lacteis in
digetis: ne hominibus ſub hac occaſione decepti ac dece-
ptoribus (quia dñs ait. Adhuc multa habeo vobis dice-
re/ ſed nõ poteſtis portare modo) autem curioſam p̄beatiſ
ad incognita ſcienda: cũ mẽtes inualidas habeatis ad ve
ra & falſa diiudicãda: maxime ꝓpter obſceniſſimas turpi
tudines: quas docuit vanitas/ animas inſtabiles atq; car
nales: ad hoc deo ſinente vt eius vbiq; ſint tremenda iudi
cia/ & in comparatione ĩpure nequitie dulceſcat puriſſima
diſciplina: atq; illi det honorem: timorẽ autem vel pudorẽ
ſibi: qui in illa mala vel illo regente nõ cecidit: vel illo inde
leuante ſurrexit. Cauete timendo & orando ne irruatis in
illꝰ enigma ſalomonis: vbi mulier inſipiẽs & audax inops
ꝓuer. ix. panis effecta: ꝓuocat p̄tereuntes dicẽs. Panes occultos
libenter attingite: & aque furtiue dulcedinẽ. Hec enim mu-
lier vanitas eſt impiorum: cum ſint inſipientiſſimi: aliq̄d ſe
ſcire opinãtium: ſicut de iſta muliere dictum eſt/ inops pa
nis efficiꝝ. Que cum ſit inops panis: promittit panes: id ẽ
cũ ſit ignara veritatis: promittit ſciẽtiam veritatis occul-
tos tamen panes promittit: quos tamen dicit libenter at-
tingi: & aque furtiue dulcedinem: vt ea ſcilicet libentius et
dulcius audiantur & agantur que palã in eccleſia dici cre
diq; ꝓhibentur. Ipſa quippe occultatione condũt quo-
dãmodo nefarij doctores ſua venena curioſis: vt ideo ſe
exiſtimẽt aliq̄d diſcere magnũ: q2 merenꝝ habere ſecretũ:
& ſuauiꝰ hauriãt inſipientiã quam putãt ſcientiã/ cuius ꝓ-
hibitã quodãmodo furantur audaciam. Hinc & nefarios
ritus ſuis hominibus ſacrilega curioſitate deceptis vł de-
cipiendis: magicarum artium doctrina cõmendat. Hinc
ille illicite diuinationes inſpectis pecudum viſceribus oc
ciſorum aut vocibus & volatibus auium aut ſignis multi
formibus demoniorum: inſurrant auribus hominum peri
turorum: per colloquia perditorum. Propter hec illicita
atq; punienda ſecreta: mulier illa non ſolum inſipiens: ve-
rum audax etiã nũcupaꝝ. Sed hec non ſolum a ſeipſa: ve-
rum & a nomine noſtre religionis aliena ſunt: quãdoquidẽ
mulier hec inſipiens & audax ſub chriſtiano vocabulo tot
ſceleſtas hereſes condidit/ tot nephandas fabulas finxit:
vt iam tales quales in theatris: ſiue cantãtur ſiue ſaltanꝝ:
ſiue inimica ſcurrilitate ridẽtur: & nõ quaſdam tales qua-
les aduerſus deum fingere potuiſſe: ſic illam dolcamꝰ inſi-
pientiam: vt miremur audaciam. Omnes autẽ inſipien- C
tiſſimi heretici q̄ ſe chriſtianos vocari volũt: audatias fig-
mentorum ſuoꝝ quas maxime exhorret ſenſus humanus
hac occaſione euangelice ſententie colorare conanꝝ. Ubi
dñs ait. Adhuc multa habeo vobis dicere: ſed nõ poteſtis
portare modo: quaſi hec ipſa ſint que tunc diſcipuli porta-
re nõ poterant: & ea docuerit ſpiritusſanctus: que palã do-
cere atq; predicare quãtalibet feratur audatia ſpiritꝰ eru-
beſcit immundus. Hos apoſtolus in ſpiritu ſancto preui-
dens ait. Erit enim tempus quo ſanam doctrinam nõ ſu- ij. Thi. iiij.
ſtinebũt/ ſed ſm deſideria ſua magiſtros ſibi coaceruabũt
prurientes auribus. Et a veritate quidẽ auditum auertẽ-
tes: ad fabulas autem cõuertentur. Illa enim ſecreti fur-
tiq; commemoratio que dicit/ panes occultos libenter at
tingite & aque furtiue dulcedinem: pruritum facit audien-
tibus in auribus ſpiritualiter fornicantibus: ſicut pruritu
quodã libidinis etiam i carne corrumpitur integritas ca
ſtitatis. Audite itaq; apoſtolum talia preuidẽtem: et ea vi
tanda ſalubriter admonentem. Prophanas inquit vboꝝ j. Thi. vj.
nouitates deuita. Multum enim ꝓficiunt ad impietatem ij. Thi. ij.
et ſermo eorum ſicut cancer ſerpit. Et non ait verborũ no
uitates: ſed addidit prophanas. Sunt enim et doctrine re
ligionis congruentes verborũ nouitates: ſicut ipſum no-
mẽ chriſtianorũ quãdo dici ceperat ſicut ſcriptum eſt. In Act. xj
antiochia enĩ primũ poſt aſcenſionẽ domini appellati ſũt
diſcipuli chriſtiani: ſicut legitur in actibus apoſtolorum/
& xenodochia & monaſteria poſtea ſunt appellata nouis
nominibus. Res tamen ipſe & ante nomina ſua erant: & re
ligionis veritate firmantur: que etiam cõtra improbos de
fenduntur. Aduerſus impietatem quoq; arrianorũ hereti
corũ/ nouũ nomẽ patris homouſyon cõdiderunt/ ſed non
rem nouam tali nomine ſignauerũt. Hoc enĩ vocaꝝ homo Joh. x.
uſyon q̄d eſt ego & pater vnum ſumus: vnius videlicet eiuſ
dẽq; ſubſtãtie. Nã ſi oĩs nouitas ꝓphana eſſet: nec a do-
mino diceretꝝ: mãdatũ nouũ do vobis. Nec teſtamentũ ap Joh. xiij.
pellaretur nouum: nec cantaretur vniuerſa tibi canticum
nouũ. Sed prophane ſunt verborum nouitates/ vbi dicit Heb. ix.
mulier inſipiens & audax. Panes occultos libenter attin- ꝓuer. ix.
gite: & aque furtiue dulcedinem. Ab hac pollicitatione fal
ſe ſcientie: ꝓhibet etiam illo loco apoſtolꝰ vbi dicit. O thi- j. Thi. vj.
mothee depoſitum cuſtodi: deuitãs ꝓphanas vocum no-
uitates: & contradictiones falſi nominis ſcientie: quã qui
dam promittentes circa fidem exciderunt. Nihil enim ſic
amant iſti q̄ ſcientiam ꝓmittere: & fidem rerum verarum
quas credere paruuli precipiuntur velut imperitiam deri-
dere. Dicit aliquis. Nihil ne ſpirituales viri habẽt in do-
ctrina: quod carnalibus taceant: & ſpiritualibus eloquan-
tur? Si reſpondero non habent: cõtinuo mihi diceꝝ: ex epi
ſtola ad corinthios apli pauli. Non potui vobis loqui q̄ſi j. cor. iij.
ſpiritualibꝰ ſed quaſi carnalibus: quaſi paruulis i chriſto
lac vobis potum dedi nõ eſcam: nondum enim poteratis:

ſed nec adhuc quidem poteſtis: adhuc enĩ eſtis carnales.
j.Cor.ij. Et illud. Sapientiam loquimur inter perfectos. Et illud
Spiritalibus ſpiritalia comparãtes: animalis autem ho
mo non percipit que ſunt ſpiritus dei: ſtultitia enim eſt illi.
Hoc totũ quale ſit: ne rurſus propter hec verba apoſtoli
ꝓphanis vocũ nouitatibus ſecreta querãtur: et ea que de:
bet caſtorũ ſpũs corpuſq; vitare/ dicatur carnalis ſuſtine
re non poſſe: ſmone alio ſi dño donauerit diſputandũ eſt:
vt iam iſtum aliquando claudamus.

Tractatus.xcviij.

¶ De eadem lectione.

A Ex verbis dñi noſtri vbi dicit. [Adhuc multa ha
beo vobis dicere: ſ; nõ poteſtis portare modo]
Ex ortã difficilem queſtionem me recolo diſtu:
liſſe vt inde ocioſius tractaretur: quia illum mo
dus cõpetens cõpellebat finire ſermonem. Nũc ergo quo
niam tempus eſt promiſſa reddẽdi/ pertractetur vt domi
nus ipſe donauerit: qui cordi noſtro vt ꝓponeretur ingeſ:
ſit. Hec eſt autẽ queſtio. Utrum ſpirituales homines ha
beant aliquid in doctrina: quod carnalibus taceant ꝛ ſpi:
ritualibus dicant. Quia ſi dixerimus nõ habent: reſpõde:
bitur nobis. Quid eſt ergo qḋ dicebat apoſtolus ſcribẽs
j.Cor.iij. ad Corinthios. Nõ potui vobis loqui quaſi ſpiritualibꝰ
ſed quaſi carnalibꝰ: quaſi paruulis in chriſto lac vobis po
tum dedi nõ eſcam? Nõdũ enim poteratis: ſed nec adhuc
quidem poteſtis: adhuc enĩ eſtis carnales. Si autem dixe
rimus habẽt: timendũ et cauendũ eſt ne ſub hac occaſiõe
in occultis nefaria doceant: ꝛ ſpiritualiũ nomine velut ea
que carnales capere nõ poſſunt: nõ ſolum excuſatiõe deal:
banda: verũetiam predicatione laudanda videantur. Pri
mum ergo ſcire debet charitas veſtra ꝙ ipſe chriſtus cru:
cifixus eſt: quo velut lacte paruulos aluiſſe ſe dicit apoſto
lus. Ipſa vera charo eius in qua facta eſt vera mors eius/
ꝛ vulnera vera cõfixi ſanguiniſq; excuſſi: nõ eo modo a car
nalibꝰ quo ab ſpiritualibus cogitat̃: ꝛ illis eſt lac/ iſtis ci:
bus eſt: qꝛ ꝛ ſi nõ audiũt amplius: intelligũt amplius. Nõ
enim equaliter mente percipitur: etiã quod in fide pariter
j.Cor.j. ab vtriſq; recipit̃. Ita fit vt predicatus ab apoſtolis chri:
ſtus crucifixus et iudeis eſſet ſcandalum et gentibus ſtul
ticia: ꝛ ipſis vocatis iudeis ꝛ grecis dei virtus ꝛ dei ſapiẽ
tia. Sed carnalibus paruulis id tantum credẽdo tenenti
bus: ſpiritualibus autem capacioribus id etiam intelligẽ
do cernentibꝰ. Illis ergo tanq̃ lacteꝰ potus/ iſtis tanq̃ ſo
lidus cibus nõ qꝛ hoc illi aliter in populis: iſti aliter in cu
biculis cognouerũt. Sed quod eodẽ modo vtriq; cum pa
lam diceretur audiebant: pro ſuo modo quiſq; capiebant
B Cũ enĩ chriſtus propterea ſit crucifixus: vt ĩ remiſſiõe pec
catorum ſanguinẽ funderet: qua eius vnigeniti paſſiõe di:
j.Cor.ij. uina gratia commendatur: vt nemo in homine glorietur:
quomodo intelligebãt chriſtum crucifixum qui adhuc di
cebant. Ego ſum pauli? Nunquid quomodo ipſe Paulꝰ
galath.vj. qui dicebat. Mihi autẽ abſit gloriari niſi in cruce dñi no:
ſtri ieſu chriſti? De ipſo itaq; chriſto crucifixo ꝛ ipſe cibũ
ꝓ ſua capacitate ſumebat: ꝛ illos lacte pro eorum infirmi
tate nutriebat. Deniq; illa que ſcripſit ad Corinthios ali:
ter vtiq; ab ipſis paruulis: aliter a capacioribꝰ poſſe intel
j.cor.xiiij. ligi ſciẽs ait. Si q̃s eſt inter vos propheta aut ſpiritualis
agnoſcat que ſcribo vobis: quia domini eſt mandatũ. Si
q̃s autem ignorat ignorabitur. Solidam profecto voluit
eſſe ſcientiam ſpiritualiũ: vbi nõ ſola fides accõmodaret̃
ſed certa cognitio teneret̃. Ac per hoc illi eaipſa credebãt:
que ſpirituales inſuper agnoſcebãt. Ignorabitur autẽ ait
qui ignorat: quia nondũ ei reuelatũ eſt: vt qḋ credit ſciat.
Quod cum fit in hominis mente/ ipſe dicit̃ agnoſci a deo:
quia deus illum agnoſcentem facit: ſicut alibi ait. Nũc au
ij.Petri.j tem cognoſcentes deum immo cogniti a deo. Neq; enim
tunc cognouerat eos deꝰ: precognitos ꝛ electos ante mũ:
di ꝯſtitutionẽ: ſed tunc eos ſeipſũ cognoſcere fecerat. Hoc
igit̃ ꝑmiſſꝰ cognito ꝙ eaipſa que ſimul audiũt ſpirituales
atq; carnales ꝓ ſuo modulo quiſq; capiunt: illi vt paruuli/
iſti vt maiores: illi vt lactis alimentũ: iſti vt cibi ſoliditatẽ
tum. Nulla videt̃ eſſe neceſſitas: vt aliqua ſecreta doctrine
taceant̃ ꝛ abſcondant̃ fidelibus paruulis/ ſeorſum dicen:
da maioribus: hoc eſt intelligentioribus: ꝛ hoc ideo faciẽ:
dum putetur: quia dixit apoſtolus. Non potui vobis loq̃
quaſi ſpiritualibus: ſed quaſi carnalibus. Hoc ipſum enĩ j.Cor.ij.
quod non iudicauit ſe ſcire in eis niſi ieſum chriſtũ ꝛ hunc
crucifixum: ipſis non potuit loqui quaſi ſpiritualibus: ſed
quaſi carnalibus: quia id ſicut ſpirituales capere non vale
bant. Quicũq; aũt ſpirituales inter eos erant: id eſt quod
illi tanq̃ carnales audiebãt: ſpirituali ipſi intellectu capie
bãt: vt ſic intelligat̃ qḋ ait: nõ potui vobis loqui quaſi ſpi:
ritualibus ſed quaſi carnalibus: ac ſi diceret. Non potui:
ſtis quaſi ſpirituales: ſed quaſi carnales capere qḋ loque
bar. Animalis enĩ homo: id eſt qui ſm hominẽ ſapit (ani: j.Corin.ij
malis dictus ab anima: carnalis a carne/ quia ex anima ꝛ
carne conſtat totus homo.) Nõ percipit que ſunt ſpiritus
dei id eſt: quid gratie credẽtibꝰ crux conferat chriſti: ꝛ pu
tat hoc illa cruce actum eſſe tantũmodo vt nobis vſq; ad
mortem ꝓ veritate certantibus/ imitandum preberet̃ exẽ:
plum. Nam ſi ſcirent huiuſmodi homines qui nolunt eſſe
niſi homines quẽadmodũ chriſtus crucifixus factꝰ ſit no
bis ſapiẽtia a deo: ꝛ iuſticia et ſanctificatio: ꝛ redemptio:
vt quẽadmodũ ſcriptũ eſt: qui gloriat̃ in domino gloriet̃: j.Cor.j.
ꝓculdubio nõ gloriarentur in homine nec carnaliter dice:
rent. Ego quidem ſum pauli/ ego autẽ apollo/ ego vero ce
phe: ſed ſpiritualiter/ ego ſum chriſti. Uerum illud adhuc C
queſtionem facit: quod in epiſtola ad hebreos legit̃. Cum Heb.v.
iam deberetis ipſi eſſe doctores: iterum doctrina indiget̃
que ſint elementa ſermonũ dei: et facti eſtis opus habẽtes
lacte/ nõ ſolido cibo. Omnis enĩ qui lactat inexpertus eſt
verborũ iuſticie: infans eſt enim. Perfectorum eſt autẽ ſo
lidus cibus eorum qui ꝑ habitum exercitatos habent ſen
ſus ad ſeparandum bonum a malo. Hic enĩ videmꝰ tanq̃
diffinitũ eſſe quem ꝑfectorum dicit ſolidum cibum: et hoc
eſſe illud quod ad corinthios ſcriptum eſt. Sapientiã loq̃: j.Cor.ij.
mur inter ꝑfectos. Quos autem ꝑfectos voluerit hoc loco
intelligi: ſubiecit atq; ait. Qui ꝑ habitum exercitatos ha
bent ſenſus: ad ſeparandum bonum a malo. Hoc ergo qui
inualida et inexercitata mẽte nõ poſſunt: ꝑfecto niſi fidei
quodam lacte teneant̃: ꝛ vt inuiſibilia que non vident: et in
telligibilia que nondum intelligũt credãt: facile ad vanas
ꝛ ſacrilegas fabulas ꝓmiſſione ſcientie ducuntur: vt ꝛ bo
num et malum nõ niſi corporalibus imaginibus cogitent:
et ipſum deum non niſi aliquod eſſe corpus exiſtiment: et
malum non niſi ſubſtantiam putare non poſſunt cũ ſit po:
tius ab immutabili ſubſtantia mutabilium ſubſtantiarũ
quidam defectus: quas fecit ex nihilo ipſa immutabilis ꝛ
ſumma ſubſtantia qui eſt deus. Quod profecto quiſquis
nõ ſolum credit: verũetiam exercitatiſ interioribus animi
ſenſibus intelligit/ ꝑcipit/ nouit/ non eſt iam metuẽdum ne
ſeducatur ab eis qui malum putando eſſe ſubſtantiã quã
non fecit deus: mutabilem ſubſtantiam faciunt ipſum deũ
ſicut manichei: vel ſi que alie peſtes ita decipiũt: ſed mẽte
adhuc paruulos quos dicit apoſtolus carnales: lacte nu:
triendos. Omnis de hac re ſermo quo agitur vt non ſolũ
credatur verũetiam intelligatur: ſciaturq; quod dicit̃ per
cipere talia nõ valentibus oneroſus eſt: faciliuſq; illos pre
mit q̃ paſcit. Ex quo fit: vt ſpirituales iſta carnalibꝰ non
omnimodo taceant ꝓpter catholicam fidem que omnibꝰ
predicanda eſt: nec tamen ſic differant/ vt volentes ea ꝑdu
cere ad intelligentiam non capacem: faciliꝰ faſtidiri faciãt
in veritate ſermonem: quam in ſermone percipi veritatem.
Propterea dicit ſcribens ad colocẽſes. Et ſi corpore ab: Colo.ij.
ſens ſum: ſpiritu vobiſcum ſum: gaudens ꝛ videns ordina
tionem veſtram: ꝛ id quod deeſt fidei veſtre in chriſto. Et
ad Theſſalonicenſes. Nocte ac die inquit abundantius j.Theſ.iij
orantes vt videamꝰ faciem veſtram: ꝛ ſupplicamus que de
ſunt fidei veſtre. Intelligendi ſunt vtiq; ita primũ cathe:
zizati vt lacte alerentur non ſolido cibo: cuiꝰ lactis ad he
breos commemoratur vbertas/ eis quos volebat cibi ſoli:
ditate iam paſcere. Propter quod ait. Ideoq; remittẽtes Heb.vj.
initii chriſti verbum: in conſummationem reſpiciamus.
Non iterum iacientes fundamentum penitentie ab operi:
bus mortuis: ꝛ fidei in deum: lauacri doctrĩe/ impoſitiõis

manum: reſurrectiõis etiam mortuorum ⁊ iudicij eterni. Nec eſt lactis vbertas ſiue quo non viuunt qui iam quidẽ ratione vtuntur vt poſſint credere: ſed bonum a malo non credendo tantum: ve᷑ũetiã intelligendo quod pertinet ad ſolidum cibum ſeparare non poſſunt. Quod autem in lactis commemoratione poſuit ⁊ doctrinam: ipſa eſt que ꝑ ſymbolum traditur et orationem dominicam. Sed huic lacti abſit vt ſit contrarius cibus rerum ſpiritualiũ firma intelligentia capiendus. Qui coloſſenſibus ⁊ theſſalonicẽſibus defuit ⁊ ſupplẽdus fuit. Quando enim ſuppletur qđ defuit: non improbatur quod fuit. Nam ⁊ ipſis que ſumimus alimentis: vſq; adeo non eſt lacti contrarius ſolidus cibus: vt ipſe lacteſcat: quo poſſit eſſe aptus infantibus ad quos per matris vel nutricis peruenit carnem: ſicut fecit etiam mater ipſa ſapiẽtia: que cum ſit in excelſis angeloꝝ ſolid⁹ cibus: dignata eſt quodãmodo lateſcere paruulos:
Joh.j. cum verbum caro factum eſt et habitauit in nobis. Sed ipſe homo chriſtus qui vera carne/ vera cruce/ vera morte/ vera reſurrectione/ ſincerum lac dicitur paruulorum: cuꝫ bene a ſpiritualibus capitur: inuenitur dominus angeloꝝ.
D Proinde nec ſic paruuli ſunt lactandi: vt ſemper nõ intelligant deum chriſtum: nec ſic ablactandi/ vt deſerant hominem chriſtum. Quod alio modo idipſum ita dici poteſt. Nec ſic lactandi ſunt/ vt creatorem nunq̃ intelligant chriſtum: nec ſic ablactandi/ vt mediatorem vnq̃ deſerãt chriſtum. In hoc quippe non conuenit huic rei ſimilitudo materni lactis et ſolidi cibi: ſed poti⁹ fundamẽti: quia ⁊ puer quando ablactatur vt ab alimentis infantie iam recedat: inter ſolidos cibos nõ repetit vbera que ſuggebat: chriſt⁹ autem crucifixus/ ⁊ lac ſuggẽtibus: et cibus eſt proficientibus. Fundamenti vero eſt ideo eſt aptior ſimilitudo: q2 vt perficiatur quod ſtruitur/ additur edificium: nõ ſubtrahitur fundamẽtum. Que cum ita ſint: o quicũq; eſtis/ qui ſine dubio multi eſtis paruuli in chriſto/ proficite ad ſolidum cibum: mentis non ventris: proficite ad ſeparandum bonum a malo: ⁊ magis magiſq; inherete mediatori: per quem liberamini a malo: quod non eſt a vobis loco ſeparãdum: ſed in vobis potius eſt ſanandum. Quiſquis autem vobis dixerit: nolite credere verum hominem chriſtũ: aut non a vero deo corpus cuiuſlibet hominis vel cuiuſlibet animantis creatum/ aut non a vero deo vetus teſtamentum datum: ⁊ ſi quid huiſmodi: hec enim vobis pri⁹ ideo non dicebantur: quando lacte nutriebamini: quo vera capiendа cor nondum habebatis idoneum: non vobis iſte cibum preparat ſed venenum. Propter quod beatus apoſtolus eos alloquens qui iam videbantur eſſe perfecti: cuꝫ
Phil.iij. quid ſit imperfectũ ipſe dixiſſet. Quicũq; ergo inquit perfecti ſum⁹ hoc ſapiam⁹: ⁊ ſi qđ aliter ſapitis: hoc quoq; vobis deus reuelabit. Et ne forte incurrerent in ſeductores qui eos vellent a fide auertere promittendo ſcientiam veritatis: ⁊ hoc putarent eſſe quod dixit apoſtol⁹/ id quoq; vobis deus reuelabit: continuo ſubiunxit. Verũtamen in qđ peruenimus: in eo ambulemus. Si quid ergo intellexeris quod non ſit contra regulam catholice fidei ad quam velut viam que te ducat ad patriam perueniſti: ⁊ ſic intellexeris vt id ē dubitare omnino ne debeas adde edificium: noli tamen relinquere fundamentum. Sic debẽt maiores docere aliquid paruulos: vt omnium dominũ chriſtũ: ⁊ ſeipſis longe maiores prophetas et apoſtolos non dicant aliquid fuiſſe mentitos. Non autem ſolum vaniloquos ⁊ mẽtis ſeductores fabuloſa et falſa garrientes et in eis vanitatibus velut alteram ſcientiam promittentes contra regulam fidei quam catholicam ſuſcepiſtis cauere debetis: verũetiã ipſos qui de ipſa diuine immutabilitate nature vel incorporea creatura ſiue creatore veraciter diſputãt ⁊ qđ dicunt omnino documentis atq; rationibus certiſſimis ꝓbant: et tamen ab vno dei ⁊ hominum mediatore conãtur
Rom.j. auertere: tanq̃ peſtem inſidioſiorem ceteris fugite. Tales enim ſũt de quibus dicit apoſtol⁹: quia cognoſcentes deũ non ſicut deum glorificauerunt. Quid enim prodeſt habere intelligentiam veram de immutabili bono: ei qui nõ tenet per quẽ liberetur a malo? Propterea ammonitio beatiſſimi apoſtoli de veſtris cordibus non recedat. Si q̃s vobis euãgelizauerit preter qđ accepiſtis: anathema ſit. Nõ Gal.j.
ait pluſq; accepiſtis: ſed preter quod accepiſtis. Nam ſi illud diceret: ſibi ipſi preiudicaret: q̃ cupiebat venire ad theſſalonicẽſes: vt ſuppleret que illorum fidei defuerunt. Sed qui ſupplet: quod minus erat addit: nõ quod inerat tollit.
Qui autem pretergreditur regulam fidei: nõ accedit i via: E
ſed recedit de via. Quod itaq; ait dominus: adhuc multa habeo vobis dicere: ſed non poteſtis portare modo: adijcienda illis fuerant que neſciebat: non que didicerant euertenda. Et ille quidem ſicut in priſtino ſermone iam expoſui: potuit hoc ita dicere: quia illa ipſa que docuerat ſi vellet eis ſic aperire vt in illo concipiuntur ab angelis: hoc infirmitas humana in qua adhuc erant ferre nõ poſſet. Spiritualis autem homo quilibet poteſt alterum hominẽ docere quod nouit: ſi proficiendo capaciorem faciat ſpiritus ſanctus: in quo et ipſe doctor aliquid amplius addiſcere potuit vt ſint ambo docibiles deo: quanq̃ et inter ipſos ſpirituales ſunt vtiq; alijs alij capaciores atq; meliores: ita vt quidam illorum ad ea perueniret que nõ licet homini loqui. Qua occaſione vani quidam apocalypſim pauli ij.Cor.xij
quam ſana non recipit eccleſia/ neſcio quibus fabulis plenam ſtultiſſima preſumptione finxerunt: dicentes hanc eſſe vnde dixerat raptum ſe fuiſſe in tertium celum/ ⁊ illic audiſſe ineffabilia verba: que non licet homini loqui. Vtcũq; iſtorum tollerabilis eſſet audacia: ſi ſe audiſſe dixiſſet que adhuc non licet homini loqui: cum dixerit que nõ licet homini loqui: iſtis qui hec audeant impudenter ⁊ infeliciter loqui. Sed iam iſtum ſermonem hoc fine concludam: per quem vos eſſe cupio ſapiẽtes quidem in bono: integros autem a malo.

Tractatus.xcix.

Non enim loquetur a ſemetipſo ſed quecũq; audiet loquetur. Et que ventura ſunt annunciabit vobis ille me clarificabit: quia de meo accipiet et annũciabit vobis. Oĩa quecũq; habet pater mea ſunt: propterea dixi quia de meo accipiet ⁊ annũciabit vobis.

Quid eſt quod dñs ait de ſpiritu ſancto: cum eũ A
venturum eſſe promitteret: ⁊ docturum diſcipulos eius omnem veritatem: vel eos deducturũ in omni veritate. [Non enim loquetur a ſemetipſo: ſed quecũq; audiet loquetur.] Simile eſt hoc ei quod S.xl.tract.
de ſemetipſo dixit. Non poſſum a meipſo facere quicq̃: ſicut audio iudico. Sed illud cum exponeremus/ ſm hominem poſſe accipi dicimus: vt obedientiã ſuã qua factus ē
obediens vſq; ad mortẽ crucis: prenũciaſſe fili⁹ videret et Phil.ij.
iudiciũ futurũ quo viuos ⁊ mortuos iudicabit: q2 hoc ꝑ id
factur⁹ eſt quod filius hominis eſt: ꝓpter quod dixit: pa- Joh.v.
ter non iudicat quemq̃: ſed omne iudiciũ dedit filio: q2 in iudicio non forma dei qua eq̃lis eſt patri nec ab impijs vi-
deri poteſt: ſed forma hominis apparebit: qua minoratus Heb.ij.
eſt etiã modico minus ab angelis: q̃uis iam in claritate nõ in priſtina ſit humilitate vẽturus cõſpicuus tamẽ futurus: et bonis ⁊ malis. Hinc ait et illud. Et poteſtatem dedit ei iudiciũ facere: quoniã filius hominis eſt. In quibus verbis eius manifeſtat: nec eã formã preſentãdam eſſe iudicio in qua cum eſſet: non rapinã arbitratus eſt eē ſe equalem deo: ſed illam quã cũ ſemetipſum exinaniſſet accepit. Semetipſum enim exinaniuit formã ſerui accipiẽs: in qua videtur etiam ad faciendum iudicium obedientiã ſuã cõ-
mẽdaſſe: cum dixit. Non poſſum facere a meipſo quicq̃: ſi- Rom.ij.
cut audio iudico. Adam nãq; per cui⁹ vnius hominis inobedientiã peccatores conſtituti ſunt multi: non ſicut audiuit iudicauit: quia quod audiuit preuaricatus eſt: et a ſemetipſo fecit malum quod fecit: q2 nõ dei voluntatem: ſed ſuam fecit. Iſte autem per cuius vnius hominis obedientiam iuſti conſtituuntur multi: non ſolũ obediens fuit vſq;

ad mortē crucis in qua eſt viuus iudicatus a mortuis: ſed
obedientem ſe futurū pmittens in ipſo quoq; iudicio quo
eſt de viuis iudicaturus et mortuis: non poſſum inqt a me
ipſo facere quicq;:ſicut audio iudico. Sed nunqd de ſpiri-
tuſancto qd dictum eſt:non enim loquetur a ſemetipſo:ſed
quecūq; audiet loquet:ſm hominem vel ſm aſſumptionē
cuiuſq; creature dictū eſſe audebim⁹ opinari: Sol⁹ quip-
pe in trinitate filius formā ſerui accepit: que forma illi ad
vnitatē perſone coaptata eſt: id eſt vt filius dei et filius ho
minis vnus ſit ieſus chriſtus:ne non trinitas ſed quaterni-
tas predicet:quod abſit a nobis. Propter quā perſonam
profecto vnam et duab⁹ ſubſtantijs diuina humanaq; con
ſtantem aliquando ſm id quod domin⁹ eſt loquitur: vt eſt
illud qd ait:ego et pater vnum ſumus: aliquando ſm id qd
homo eſt/ſicuti eſt illud:quoniā pr maior me eſt:ſm qd ac-
cepimus eſſe ab eo dictum:et hoc vnde nunc diſputo:non
poſſum a meipſo facere qcq;:ſicut audio iudico. In perſo-
B na vero ſpūſſancti quomodo id accipiamus quod ait. Nō
enim loquet a ſemetipſo:ſed quecūq; audiet loquetur:cum
in eo non ſit alia diuinitatis alia humanitatis: vel alterius
creature cuiuſcūq; ſubſtantia: magna exoritur difficultas.
Mat.iij. Illud enim quod ſicut columba ſpūſſanctus apparuit ſpe-
cie corporali:viſio fuit ad horam facta atq; tranſacta:ſicut
etiā quādo ſuper diſcipulos venit:viſe ſunt illis lingue di-
Act.ij. uiſe velut ignis:q etiam inſedit ſuper vnūquēq; eorū. Qui
ergo dicit colūbā ad vnitatem perſone ſpirituiſancto fuiſ-
ſe coniunctam:vt ex illa et deo qz ſpirituſſanctus deus eſt/
vna ſpirituſſancti perſona conſtaret: et hoc etiā de illo igne
cōpellitur dicere: vt intelligat nihil horum debere ſe dice-
re. Iſta enim q de ſubſtantia dei quoquomodo vt op⁹ erat
ſignificanda corporeis hominū ſenſib⁹ ſeſe intulerūt atq;
trāſierūt:ad horā diuinitus facta ſunt de creatura ſeruien-
te:non de ipſa dominante natura:que in ſe manens qd vult
mouet:et qd vult immutabilis mutat. Sicut etiam vox illa
de nube aures vtiq; attigit corporales:eūq; ſenſum corpo-
ris q vocatur auditus:nec tamen illo modo credendum eſt
verbū dei quod eſt vnigenitus filius / quomodo verbū di-
citur ſyllabis ſoniſq; finiri:qz nec oēs ſimul ſonare poſſunt
cū ſermo fit:ſed tanq; naſcentes morientibus ordine ſuo ſo-
ni quicūq; ſuccedunt: vt totum quod loquimur nouiſſima
ſyllaba compleat. Abſit vt ſic loquat pater ad filium:hoc
eſt deus ad verbū ſuum deum. Sed hoc eorum eſt capere
quātū ab homine capi poteſt:ad quos non lac pertinet ſed
ſolidus cibus. Cum igit ſpirituſſanctus nulla ſuſceptione
hoīs ſit homo factus:nulla ſuſceptione angeli ſit angelus
fact⁹:nulla ſuſceptione cuiuſq; creature creatura ſit factus
quomodo de illo intelligendū eſt quod domin⁹ ait:non enī
loquetur a ſemetipſo:ſed quecūq; audiet loquetur: Ardua
queſtio nimis ardua. Ipſe aſſit ſpiritus:vt ſaltem ſicut eā
cogitare poſſumus:ſic eloqui poſſimus:ſic ad intelligentiā
C veſtrā pro mei moduli facultate perueniat. Prius itaq; noſ-
ſe debetis et intelligere poteſtis:credere autem q intellige-
re nōdum poteſtis: in ea ſubſtantia que deus eſt:non quaſi
p corporis molem ſenſus locis proprijs diſtributos: ſicut
in carne mortali quorūq; animaliū alibi eſt viſus: alibi au-
ditus/alibi guſtus/alibi olfactus:per totū autem tactus.
Abſit hoc credere in illa incorporea immutabiliq; natura:
Audire ergo ibi et videre:idipm eſt. Dicitur et olfactus in
Ephes.v. deo. vnde dicit apl's. Sicut et chriſtus dilexit nos:et tradi-
dit ſemetipſum p nobis oblationem et hoſtiam deo in odo
rem ſuauitatis. Et guſtus itelligi poteſt ſm quem deus et
odit amaricantes et nec frigidos nec calidos ſed tepidos
Joh.iiij. euomit ex ore ſuo. Et ieſus xp̄s. Meus cibus eſt vt faciam
voluntatem eius q me miſit. Eſt etiam tactus ille diuinus.
Cant.ij. vnde dicit ſponſa de ſponſo. Siniſtra ei⁹ ſub capite meo:et
dextera eius cōplectitur me. Nō ſunt hec in deo per diuer-
ſa corporis loca. Cum enim dicit ſcire:ibi ſunt omnia/et vi-
dere/et audire/et olfacere/et guſtare/et tangere/ſine vlla eius
mutatione ſubſtātie: ſine vlla mole q in alia parte maior in
alia minor:etiā in ſenib⁹ puerili pectore cogitat:quādo de⁹
ſic cogitat. Nec mireris quod ineffabilis dei ſcientia qua
nouit omnia p varios humane locutionis modos omniū
iſtorum corporaliū ſenſuum nominibus nuncupatur: cum
et ipa mēs nrā:hoc eſt homo interior: cui vniformiter ſcien
ti per hos quinq; veluti nūcios corporis diuerſa nuncian-
tur: quādo imutabilem veritatem intelligit: eligit: diligit.
Et lumen videt de quo dicit. Erat lumen verum. Et ver- Joh.j.
bum audit de quo dicit. In principio erat verbū. Et odo-
rem capit:de quo dicit. Poſt odorem vnguentorum tuo- Cant.j.
rū currimus. Et fontem bibit:de quo dicitur. Apud te eſt Ps.xxxv
fons vite. Et tactu fruit:de quo dicit. Mihi autem adhe- Ps.lxxij.
rere deo bonum eſt. Nec aliud atq; aliud : ſed vna intelli-
gentia tot ſenſuum nominib⁹ nūcupat. Cum ergo de ſpiri-
tuſancto dicit non enim loquetur a ſemetipſo. ſed quecūq;
audiet loquetur:multomagis ibi ſimplex natura vbi veriſ-
ſime ſimplex eſt: vel intelligenda eſt vel credenda: que lon-
ge lateq; naturam noſtre mentis excedit. Mutabilis qppe
eſt mēs noſtra que percipit diſcendo qd neſciebat:et amit-
tit dediſcendo qd ſciebat:et veri ſimilitudine fallitur: vt p
vero approbet falſum:et obſcuritate ſua quaſi quibuſdā te-
nebris impedit ne perueniat ad verum. Et ideo nō eſt iſta
ſubſtātia veriſſime ſimplex/ cui non hoc eſt eſſe quod noſſe
poteſt enī eſſe nec noſſe. At quid illa diuina nō poteſt:quia
id qd habet eſt:ac per hoc non ſic habet ſcientiam vt aliud
illi ſit ſcientia qua ſcit:aliud eſſentia qua eſt. ſed vtrūq; vnū
eſt. Nec vtrūq; dicendum eſt:quod ſimpliciter vnum eſt:ſi-
cut habet pater vitam in ſemetipſo: nec aliud eſt ipſe q vi-
ta que in ipſo eſt:et dedit filio habere vitā in ſemetipſo:hoc
eſt genuit filium q et ipſe vita eſſet. Sic itaq; debemus ac-
cipere quod de ſpirituſſancto dictū eſt:non enim loquetur
a ſemetipſo:ſed quecūq; audiet loquetur. vt intelligamus
non eū eſſe a ſemetipſo. Pater quippe ſolus de alio nō eſt.
nā et filius de patre natus eſt: et ſpirituſſanctus de pre pro-
cedit. Pater autem nec natus eſt de alio:nec pcedit. Nec
ideo ſane aliqua diſparilitas i ſumma illa trinitate cogita-
tioni occurrat humane. Nam et filius ei de quo natus eſt/et
ſpirituſſanct⁹ ei de quo procedit equalis eſt. Quid autem D
illic īterſit inter procedere et naſci. et longū eſt querēdo diſ-
ſerere:et temerariū cū diſſerueris diffinire:quia hoc et men-
ti vtcūq; comprehendere: et ſi quid mens forte inde com-
prehenderit/lingue difficillimum eſt explicare : quantuſli-
bet pſit doctor:quātuſlibet adſit auditor. Non ergo loque
tur a ſemetipo quia non eſt a ſemetipo: ſed quecūq; audiet
loquetur. Ab illo audiet:a quo pcedit. Audire illi ſcire eſt
ſcire vero eſſe:ſicut ſuperius diſputatum eſt. Quia ergo nō
eſt a ſemetipſo ſed ab illo a quo procedit:a quo illi eſt eſſen-
tia ab illo ſciētia:ab illo igitur audientia:qd nihil eſt aliud
q ſcientia. Nec moueat qd verbum futuri temporis poſi-
tum eſt:nō enim dictum eſt/quecūq; audiuit aut quecūq;
audit:ſed quecunq; audiet loquetur. Illa quippe audien-
tia ſempiterna eſt:quia ſempiterna eſt ſciētia. In eo autem
quod ſempiternū eſt ſine initio et ſine fine:cuiuſlibet tempo
ris verbum ponat:ſiue preteriti:ſiue preſentis:ſiue futuri:
non mendaciter ponitur. Quis enim natura illa īmutabi-
lis et ineffabilis non recipiat/fuit et erit ſed tātum eſt: ipſa
enim veraciter eſt quia mutari nō poteſt: et ideo illi ſoli cōue
nērat dicere:ego ſum q ſum. et dices filijs iſrael q eſt miſit Exo.iij.
me ad vos. Tamen pter mutabilitatem tempoꝝ in qui-
bus verſat noſtra mortalitas et noſtra mutabilitas:nō mē-
daciter dicim⁹:et fuit et erit et eſt. Fuit in preteritis ſeculis
eſt in preſentibus:erit in futuris. Fuit quia nūq; defuit:erit
qz nunq; deerit:eſt qz ſemper eſt. Neq; enim velut qui iam
nō ſit cum preteritis occidit:aut cum preſentibus velut qui
non maneat labitur:aut cū futuris velut qui nō fuerat orie-
tur. Proinde cum ſm volumina temporum locutio huma
na variat:qui p nulla deeſſe potuit: aut pōt:aut poterit:ipa
vero de illo dicūtur:cuiuſlibet tēporis verba. Semp itaq;
audit ſpirituſſanctus:quia ſemper ſcit. Ergo et ſciuit et ſcit
et ſciet:ac per hoc et audiuit:et audit et audiet: quia ſicut iam
diximus hoc eſt illi audire qd ſcire: et ſcire illi hoc eſt quod
eſſe. Ab illo igit audiuit:audit audiet a quo eſt:ab illo eſt a
quo pcedit. Hic aliqs forſitan querat:vtrum et a filio pce- E
dat ſpirituſſanctus. Filius enim ſolius patris eſt filius et
pater ſolius filij eſt pater. Spiritus autem ſanctus non eſt Matth.x.
vnius eorum ſpiritus ſed amborum. Habes ipſum domi-
num dicentem. Non enim vos eſtis qui loquimini:ſed ſpi-
ritus patris veſtri qui loquitur in vobis. Habes et apo-
ſtolum. Miſit deus iquit ſpiritum filij ſui in corda noſtra. Gala.iiij.

Ephe. iiij Nunquid duo ſunt alius patris alius filij? Abſit. Unum
enim corpus ait cum ſignificaret eccleſiã moxq; addidit/
et vnus ſpiritus. Et vide quomodo illic impleat trinita-
tem. Sicut vocati eſtis iquit in vna ſpe vocationis veſtre.
Unus dominus. Hic vtiq; chriſtum intelligi voluit. Re-
ſtat vt etiam patrem nominet. Sequitur. Ergo vna fides:
vnum baptiſma: vnus deus et pater omnium: qui ſup om-
nes et p omnia et in omnibus nobis. Cum ergo ſicut vnus
pater et vnus dominus: id eſt filius: ita ſit & vnus ſpiritus:
profecto amborum eſt: ſicut ipſe chriſtus ieſus dixit. Spi-
rit⁹ patris veſtri qui loquitur in vobis. et dicit apoſtolus.
Miſit deus ſpiritum filij ſui in corda noſtra. Habes & alio
Rom. viij loco eũdem apoſtolum dicentem. Si autem ſpiritus eius
qui ſuſcitauit ieſum a mortuis habitat in nobis. Hic vtiq;
ſpiritum patris intelligi voluit: de quo tamen alio loco di-
cit. Quiſquis autem ſpiritum chriſti non habet: hic non eſt
eius. Et multa alia ſunt teſtimonia: quibus hoc euidenter
oſtenditur: et patris & filij ipſum eſſe ſpiritum: qui in trini-
tate dicitur ſpiritusſanctus. Nec ob aliud exiſtimo ipſum
vocari proprie ſpiritum: cum etiam ſi de ſingulis interro-
gemur: non poſſumus niſi patrem & filium ſpiritum dicere:
Ioh. iiij. quoniam ſpiritus eſt deus: id eſt non corpus eſt deus ſed
ſpiritus. Quod ergo communiter vocantur et ſinguli hoc
proprie vocari oportuit eum qui nõ eſt vnus eorum ſed in
quo communitas apparet amborum. Cur ergo nõ creda-
mus quod etiam de filio procedat ſpiritusſanctus: cum fi-
lij quoq; ipſe ſit ſpirit⁹? Si enim non ab eo procederet: non
poſt reſurrectionem ſe repreſentans diſcipulis ſuis inſuf-
Ioh. xx. flans diceret/accipite ſpiritumſanctum. Quid enim aliud
ſignificauit illa inſufflatio: niſi quod procedat ſpiritusſan-
ctus et de ipſo? Ad hoc pertinet etiam illud quod de mu-
Luce. viij liere que fluxum ſanguinis patiebatur ait. Tetigit me ali-
quis: ego enim ſenſi de me virtutem exiſſe. Nam virtus no-
mine appellari etiam ſpiritũſanctum & eo loco clarum eſt:
vbi angelus dicenti marie: quomodo fiet iſtud quoniã vi-
Luce j. rum non cognoſco: reſpõdit. Spiritusſanctus ſuperueniet
in te: et virtus altiſſimi obumbrabit tibi. Et ipſe dominus
Lu. xxiiij. promittẽs eum diſcipulis ait. Uos ſedete in ciuitate: quo-
Act. j. aduſq; iduamini virtute ex alto. Et iterum. Accipietis in-
quit virtutem ſpiritusſancti ſuperuenientem in vos: et eri-
tis mihi teſtes. De hac virtute credendus eſt dicere euan-
geliſta. Uirtus de illo exibat et ſanabat omnes. Si ergo &
de patre et de filio procedit ſpiritusſanctus: cur filius dixit
de patre procedit? Cur putas: niſi quẽadmodum ad eum
ſolet referre: et quod ipſius eſt de quo et ipſe eſt? Unde il-
Ioh. vij. lud eſt quod ait. Mea doctrina nõ eſt mea: ſed eius qui mi-
ſit me. Si igitur intelligatur hic eius doctrina quã tamen
dixit non ſuã ſed patris: quanto magis illic intelligendus
eſt et de ipſo procedere ſpiritusſanctus: vbi ſic ait. De pa-
tre procedit: vt non diceret/de me non procedit? A quo au-
tem habet filius vt ſit de⁹: eſt enim de deo deus: ab illo ha-
bet vtiq; vt etiam de illo procedat ſpiritusſanctus: ac per
hoc ſpiritusſanctus vt etiam de filio procedat ſicut proce-
dit de patre: ab ipo habet patre. Hic vtcũq; etiam illud in-
telligitur quantum a talib⁹ quales nos ſumus intelligi po-
teſt: cur non dicatur natus eſſe ſed potius procedere ſpiri-
tusſanctus: quoniam ſi et ipſe filius diceretur: ambor vtiq;
filius diceretur: quod abſurdiſſimũ eſt. Filius quippe nul-
lus eſt duorum: niſi patris et matris: amborum vtiq; filius
diceretur. Abſit autem vt inter deum patrem et deum filiũ
tale aliquid ſuſpicemur: quia nec filius hominum ſimul et
ex patre et ex matre procedit: ſed cum in matre procedit
ex patre/non tunc procedit et ex matre et cum in hac luce
procedit ex matre: non tũc procedit ex patre. Spiritus au-
tem ſanctus non de patre procedit in filium et de filio pro-
cedit ad ſanctificandam creaturam: ſed ſimul de vtroq;
procedit: q̃uis hoc filio pater dederit: vt quemadmodum
de ſe: ita de illo quoq; procedat. Neq; enim poſſumus dice-
re qḋ non ſit vita ſpiritus: cum vita ſit pater: vita ſit filius:
ac per hoc ſicut pater cum habeat vitam in ſemetipſo de-
dit et filio habere vitam in ſemetipſo: ſic et dedit vitã pro-
cedere de illo: ſicut procedit et de ſeipſo. Sequitur autem
verba domini dicentis. [Et que ventura ſunt annũciabit
vobis. Ille me clarificabit: quia de meo accipiet et annun-
ciabit vobis. Omnia quecunq; habet pater mea ſunt: pro-
pterea dixi quia de meo accipiet: et annunciabit vobis]
Sed quia iſta iam prolixa ſunt: in alium ſunt differenda
ſermonem.

Tractatus. c.

¶ De eadem lectione.

Cum promitteret dominus venturum ſpiritum A
ſanctum/docebit vos inquit omnem veritatem:
vel qḋ in nonnullis codicibus legitur: deducet
vos in omni veritate. Non enim loquetur a ſe-
metipſo; ſed quecũq; audiet loquetur. De quibus euange-
licis verbis iam qḋ donauit dominus diſputauimus: nũc
ea que ſequũtur attendite. [Et que ventura ſunt inquit an-
nunciabit vobis]. Neq; enim hic quoniam planum eſt im-
morãdum. Nihil enim habet queſtionis: cuius a nobis ex-
poſitio flagitetur. Sed quod adiungit. [Ille me clarifica-
bit quia de meo accipiet et annũciabit vobis] Non negli-
genter eſt tranſeundum. Quod enim ait/ille me clarifica-
bit poteſt intelligi quia diffundendo in cordibus creden-
tium charitatem ſpiritualeſq; faciẽdo: declarauit eis quo-
modo filius patri eſſet equalis quem ſm carnem prius tan-
tũmodo nouerant: & hominem ſicut homines cogitabant.
vel certe quia per ipſam charitatem fiducia repleti/et ti-
more depulſo annũciauerunt hominibus chriſtum: ac ſi fa-
ma eius diffuſa eſt in toto orbe terrarum: vt ſic dixerit: ille
me clarificabit: tanq; diceret: ille vobis auferet timorem/ &
dabit amorem: quo me ardentius predicantes glorie mee
per totum mundum dabitis odorem: commendabitis ho-
norem. Quod enim facturi fuerãt in ſpiritusancto hoc eũ-
dem ſpiritum dixit eſſe facturũ: quale eſt etiam illud. Non Matth. x.
enim vos eſtis qui loquimini: ſed ſpiritus patris veſtri
qui loquitur in vobis. Uerbum quippe grecum quod eſt
Δοξάσει. Alius clarificabit: alius glorificabit: latini inter-
pretes in ſua quiſq; tranſlatione poſuerunt: quoniam ipſa
que grece dicitur: Δόξα: vnde dictum eſt verbum Δοξάσει
et claritas iterpretatur et gloria. Gloria nãq; fit quiſq; cla-
rus: et claritate glorioſus: ac per hoc quod vtroq; verbo ſi-
gnificatur idipſum eſt. Sicut autem definierunt antiqui
latine lingue clariſſimi auctores. Gloria eſt frequens de D
aliquo fama cum laude. Quecunq; eſt in hoc mundo facta
de chriſto: non chriſto credenda eſt magnum aliquid con-
tuliſſe ſed mundo. Bonum enim laudare: non laudato ſed
laudantibus prodeſt. Eſt autem etiam falſa gloria quan-
do laudantes errore falluntur: ſiue in rebus ſiue in homini-
bus: ſiue in vtriſq;. Nam in rebus falluntur: quando putãt
id bonum eſſe quod malum eſt. in hominibus autem quan-
do putant eum bonũ eſſe qui malus eſt. In vtriſq; vtrũq;:
quando et id quod eſt vitium virtus putatur: et ipſe q̃ pro-
pter hoc laudatur non habet quod putatur: ſiue ſit bonus:
ſiue ſit malus. Donare quippe res ſuas hiſtrionibus: vitiũ
eſt immane: non virtus. Et ſcitis de talibus q̃ ſit frequẽs
fama cum laude: quia ſicut ſcriptum eſt. Laudatur pecca- Pš. ix.
tor in deſiderijs anime ſue et qui iniqua gerit benedicitur.
Hic laudatores non falluntur in hominibus ſed in rebus:
malum eſt enim quod bonum eſſe credunt. Illi autem qui B
hoc malo largitionis vitioſi ſunt: tales vtiq; ſunt: quales
eos hi q̃ laudant non ſuſpicantur eſſe ſed cernũt. Porro ſi
ſe quiſq; iuſtum fingat et nõ ſit ſed totum quicquid coram
hominibus laudabiliter agere videtur: non agat propter
deum/hoc eſt propter veram iuſticiam: ſed ſolum querat &
diligat ab hominibus gloriam. Illi autem apud quos fre-
quens eſt eius fama cum laude: non eum putent niſi pro-
pter deum laudabiliter viuere. non falluntur in re: ſed fal-
luntur in homine. Quod enim bonum eſſe credunt eſt bo-
num: ſed quem bonum eſſe credunt non eſt bonus. Quod ſi
putetur (verbi gratia) bonum artium peritia magicarum
et dũ quiſq; patriam liberaſſe eiſdem quas omnino neſcit
artib⁹ creditur: frequentem cum laude famam que gloria
definita eſt apud homines ipſos conſequat: errãt in vtroq;
qui laudãt: et in re ſcilicet/quia id quod malum eſt bonum
putant: et in homine/quia non eſt quod putant. Quapro-
pter falſa eſt in his tribus generibus gloria. Cum autẽ de

aliquo per deum et propter deum iuſto: hoc eſt veraciter iuſto cauſa ipſius iuſticie/frequens eſt fama: cum laude vera quidem gloria eſt non tamen ea credendum eſt beatificari iuſtum ſed laudantibus gratulandum eſt: quia recte iudicant: et diligunt iuſtum. Quanto magis ergo dominus chriſtus non ſibi ſed eis profuit gloria ſua quibus profuit morte ſua? Sed non eſt vera eius apud hereticos gloria: apud quos tamen frequētem famam videtur habere cum laude. Non eſt hec vera gloria qꝛ in vtroq; fallūtur. Nam et bonum putant eſſe quod bonum non eſt: et chriſtum putant eſſe quod chriſtus non eſt. Unigenitum enim filium equalem non eſſe gignēti: non eſt bonum. Unigenitum dei filium hominem tantum eſſe non deum/nō eſt bonum. Veritatis carnem non eſſe veram carnem non eſt bonum. Horum trium que dixi. primum ſentiunt arriani: ſecundum fotiniani: tertium manichei. Sed quia et eorum nihil eſt bonū: et chriſtus nihil eſt eorum: in vtroq; falluntur: nec dant veram gloriam chriſto: q̄uis apud eos eſſe videatur cum laude frequens fama de chriſto. Et omnes prorſus heretici quos commemorare nimis longum eſt: qui de chriſto non recte ſentiunt: ideo errant: quia et de bonis rebus ac malis non verum ſentiunt. Pagani etiam quoniam ſunt chriſti plurimi laudatores: et ipſi in vtroq; falluntur: qui non ſm veritatem dei ſed potius ſm ſuam ſuſpitionem dicunt eum fuiſſe hominem magnum. Chriſtianos quippe velut imperitos vituperant: chriſtum autem velut magum laudant: ac ſi prodant quod amant. Chriſtum vero non amant: quoniam quod non erat chriſtus hoc amant. Ideo in vtroq; fallūtur: quia et magum eſſe malum eſt: et magus non fuit chriſtus quia bonus eſt. Quapropter de his nihil hoc loco dicendum eſt qui chriſtum vituperant atq; blaſphemant quia de gloria eius loquimur: qua eſt glorificatus in mundo: non enim glorificauit ſpiritusſanctus vera gloria niſi in eccleſia ſancta catholica. Alibi enim: id eſt vel apud hereticos: vel apud quoſdam paganos/vera eius in terris gloria non poteſt eſſe: et vbi videtur eſſe frequens de illo fama cum laude. Vera ergo eius gloria in eccleſia ca-

Pſ.cvij. tholica ſicut a propheta cantatur. Exaltare ſuper celos deus: et ſuper omnem terram gloria tua. Quia itaq; poſt eius exaltatiōem venturus erat ſpiritusſanctus ⁊ eum glorificaturus: hoc facer pſalmus hoc ipſe vnigenitus promiſit futurum quod videmus impletum. Quod autem ait. [De meo accipiet et annunciabit vobis] catholicis audite auribus: catholicis percipite mentibus. Non enim propterea ſicut quidam heretici putauerunt minor eſt filio ſpiritusſanctus: quaſi filius accipiat a patre: ⁊ ſpiritusſanctus a filio: quibuſdam gradibus naturarum. Abſit hoc credere. Abſit hoc dicere: abſit a chriſtianis cordibus cogitare. Denique continuo ſoluit ipſe queſtionem: et cur hoc dixerit explanauit. [Omnia inquit quecūq; habet pater mea ſunt: propterea dixi qꝛ de meo accipiet et annunciabit vobis]. Quid vultis amplius? Ergo a patre accepit ſpiritusſanctus: vnde accepit filius: quia in hac trinitate de patre natus eſt filius: de patre procedit ſpiritusſanctus. Qui autem de nullo natus ſit de nullo procedit pater ſolus eſt. Quomodo autem dixerit filius vnigenitus: omnia quecūq; habet pater mea ſunt: quia vtiq; non ſic quemadmodum di-

Luce.xv. ctum eſt illi filio non vnigenito ſed ex duobus maiori: tu mecum es ſemper: et omnia mea tua ſunt: eo loco ſi dominus voluerit diligēti conſideratione tractabitur vbi dicit patri vnigenitus: et mea omnia tua ſunt: ⁊ tua mea ſunt: vt hic iſte ſermo claudatur: quoniam que ſequuntur aliud poſcunt quo diſcernatur exordium.

Tractatus.cj.

Modicum et iam non videbitis me: et iterum modicum et videbitis me quia vado ad patrem. Dixerunt ergo ex diſcipulis eius adinuicem. Quid eſt hoc quod dicit nobis modicum ⁊ non videbitis me et iterum modicum et videbitis me quia vado ad patrem? Dicebant ergo quid eſt hoc quod dicit modicum neſcim⁹ quid loquitur. Cognouit autem ieſus quia volebant eum interrogare et dixit eis. De hoc queritis inter vos quia dixi modicum et non videbitis me ⁊ iterum modicum ⁊ videbitis me. Amen amen dico vobis: quia plorabitis ⁊ flebitis vos: mundus autem gaudebit: vos autem contriſtabimini: ſed triſticia veſtra vertetur in gaudium. Mulier cum parit triſticiam habet: quia venit hora eius. Cum autem peperit puerum iam non meminit preſſure propter gaudium quia natus eſt homo in mundum. Et vos igitur nunc quidem triſticiam habetis iterum autem videbo vos: et gaudebit cor veſtrum. Et gaudium veſtrum nemo tollet a vobis: et in illo die me non rogabitis quicq̄.

Hec domini verba vbi ait. [Modicum ⁊ iam nō videbitis me et iterum modicum et videbitis me: quia vado ad patrem]: ita obſcura erant diſcipulis anteq̄ id quod dicit impletum eſſet: vt querentes inter ſe quid eſſet quod diceret, omnino ſe faterentur neſcire. B
Sequitur enim euangelium. [Dixerunt ergo ex diſcipulis eius adinuicem. Quid eſt hoc quod dicit nobis modicum et non videbitis me: et iterum modicum ⁊ videbitis me quia vado ad patrē? Dicebant ergo. Quid eſt hoc quod dicit modicum? Neſcimus quid loquitur]. Hoc enim eſt quod eos mouebat: quia dixit modicum et non videbitis me. Nam in precedentibus quia non dixerat modicum: ſed dixerat ad patrem vado et iam non videbitis me: tanq̄ aperte illis viſus eſt locutus: nec inter ſe de hoc aliquid queſierunt. Nunc ergo qđ illis tunc obſcurum fuit: ⁊ mox manifeſtum eſt: iam nobis vtiq; manifeſtatum eſt. Poſt paululum enim paſſus eſt et non viderunt eum: rurſus poſt paululum reſurrexit: et viderunt eum. Illud autem quod ait/ et iam non videbitis me quia iſto verbo id iam intelligi voluit quod eum vlterius non viderēt: ibi expoſuimus quomodo accipiendum ſit vbi dixit. De iuſticia arguet mundum ſpiritusſanctus quia ad patrem vado et iam non videbitis me: quia ſcilicet mortalem chriſtum vlterius non viderunt. Su.tracta. xcv. [Cognouit autem ieſus] ſicut ſequens euangeliſta dicit: [quia volebant eum interrogare: et dixit eis. De hoc queritis inter vos quia dixi modicum et non videbitis me: et iterum modicum et videbitis me. Amen amen dico vobis: quia plorabitis ⁊ flebitis vos mundus autem gaudebit vos autem contriſtabimini: ſed triſticia veſtra vertetur in gaudium]. Et hoc ſic accipi poteſt: quia contriſtati ſunt diſcipuli de morte domini: et confeſtim de reſurrectione letati. Mundus autem quo nomine ſignificati ſunt inimici a quib⁹ chriſtus occiſus eſt: tunc vtiq; letati ſunt occiſo chriſto quando ſunt diſcipuli cōtriſtati. Mundi quippe nomine malicia poteſt mundi huius intelligi: id eſt hominum mundi huius amicorum. Unde iacobus apoſtolus in epiſtola ſua dicit. Quicūq; voluerit amicus eſſe huius ſeculi inimicus dei cōſtituitur. Jaco. iiij. Quibus inimicitijs dei factum eſt: vt nec eius vnigenito parceretur. Deinde ſubiungit et dicit. [Mulier cum † parturit: triſticiā habet. quia venit hora eius. † Al. perit Cum autem peperit puerum iam non meminit preſſure propter gaudium: quia natus eſt homo in mundum. Et vos igitur nunc quidem triſticiam habetis: iterū autem venio ad vos et gaudebit cor veſtrum: et gaudium veſtrū nemo tollet a vobis]. Nec iſta ſimilitudo ad intelligendum videtur eſſe difficilis: quoniā comparatio eius in promptu eſt eodem ipſo exponente cur dicta ſit. Parturitio quippe triſticie. partus autem gaudio comparatur. Quod tunc magis eſſe conſueuit: quādo non puella ſed puer naſcitur. Quod vero ait. gaudium veſtrum nemo tollet a vobis: quia gaudium ipſorum ipſe eſt ieſus: ſignificatum eſt quod ait apoſtolus. Chriſtus reſurgens a mortuis iam non moritur: et mors ei vltra non dominabitur. Roma. vj Hucuſq; in iſto euangelij capitulo vnde hodie diſputauim⁹: velut facili intellectui omnia curreruīt acrios

B neceſſario eſt in his que ſequuntur intentio. Quid eſt enim
qd̓ ait. [et in illo die me non rogabitis quicq̃]: Hoc verbũ
quod eſt rogare: nõ ſolum petere verũetiam interrogare ſi-
gnificat. Et grecũ euangeliũ vnde hoc tranſlatum eſt: tale
verbũ quod vtrũq̃ poſſit intelligi: vt hec ambiguitas nec
inde ſoluat: quãq̃ et ſi ſolueret nõ ideo nulla queſtio rema
neret. Dñm etẽi xp̃m poſtq̃ reſurrexit: et iterrogatũ legi-
Act.j. mus ⁊ rogatũ. Nam interrogat⁹ eſt a diſcipulis aſcenſur⁹
in celũ: quando preſentaret: et quando regnum eſſet iſrael.
Act.vij. Cum vero iam eſſet in celo: rogatus eſt a ſtephano vt ſpm̃
hui⁹ acciperet. Et q̃s audeat vel cogitare vel dicere in ce-
lo ſedentẽ xp̃m rogandũ non eſſe: ⁊ in terra manentẽ roga-
tũ fuiſſe. Rogandũ non eſſe imortalẽ: rogari debuiſſe mor-
talem? Immo chariſſimi rogem⁹ eũ vt nodum queſtionis
hui⁹ ipſe diſſoluat: lucendo in cordib⁹ noſtris ad videnda
que dicit. Puto enĩ qd̓ ait iterũ autem videbo vos et gau-
debit cor veſtrũ ⁊ gaudium veſtrũ nemo tollet a vobis: nõ
ad illud tempus eſſe referendũ quo reſurrexit: et ſe ſuã car
nẽ cernẽdã tãgẽdãq̃ mõſtrauit: ſed potius ad illud vnde
Lu.xxiiij. iam dixerat: q̃ diligit me diligetur a patre meo: et ego dili-
Ioh.xiiij. gam eũ et manifeſtabo ipm̃ illi. Iam quippe reſurrexerat
iã ſe illis in carne mõſtrauerat: iam ſedebat ad dexterã pa
tris: quando dicebat idẽ ipſe apoſtolus iohãnes cuius eſt
j.Ioh.iij. hoc euangeliũ in epiſtola ſua. Dilectiſſimi nunc filij dei ſu-
mus: et nondum apparuit q̃d erimus. Scimus q᷑ cum ap-
paruerit ſimiles ei erim⁹: quoniam videbim⁹ eũ ſicuti eſt.
Infra tra- Iſta viſio nõ vite hui⁹ eſt ſed future: nõ tẽporalis ſed eter-
cta.cv. ne. Hec eſt autem vita eterna dicẽte ipſa vita: vt cognoſcãt
te ſolũ vnum verũ deum et quem miſiſti ieſum chriſtũ. De
j.Cor.xiij hac viſione et cognitione dicit apoſtolus. Uidem⁹ nunc p
ſpeculũ in enigmate: tũc autem facie ad faciem. Nunc ſcio
ex parte: tunc autem cognoſcam ſicut ⁊ cognit⁹ ſum. Nunc
toti⁹ laboris ſui fructum eccleſia parturit gemẽdo: paritu-
ra letãdo. Nũc parturit deſiderãdo tũc paritura cernẽdo.
Nunc parturit orando: tũc paritura laudãdo. Et ideo ma
ſculum q̃m ad iſtum fructum contẽplationis cũcta officia
referũtur actionis. Solus eſt enĩ liber quoniã ꝓpter ſe ap-
petit et nõ refert ad aliud. Huic ſeruit actio. Ad hũc enim
refert quicq̃d bene agit: quia propter hũc agit. ipſe autem
nõ ꝓpter aliud ſed propter ſemetipſum tenetur ⁊ habetur.
Ibi enĩ finis q̃ ſufficit nobis. Etern⁹ igit erit. Neq̃ enim
nobis ſufficit finis: niſi cui⁹ null⁹ eſt finis. Hoc inſpiratum
Ioh.xiiij. erat philippo: quando dicebat. Dñe oſtẽde nobis patrem:
⁊ ſufficit nobis. In qua oſtẽſione ſe promiſit ⁊ fili⁹ dicens.
C Non credis q᷑ ego in patre: et pater in me eſt. De hoc itaq̃
qd̓ ſufficit nobis rectiſſime audimus: gaudiũ veſtrum ne-
mo tollet a vobis. De his etiam q̃ ſuperi⁹ dicta ſunt: meli⁹
exiſtimo itelligi. Modicum ⁊ iam nõ videbitis me: ⁊ iterũ
modicũ ⁊ videbitis me. Modicũ eſt enim hoc totũ ſpaciũ
quo preſens peruolat ſeculum. Unde dicit idẽ ipſe euange
j.Ioh.ij. liſta i ep̃la ſua. Nouiſſima hora eſt. Ideo nãq̃ addidit: q᷑
vado ad patrem quod ad priorem ſententiam referendum
eſt: vbi ait. modicũ et iam nõ videbitis me: nõ ad poſterio-
rem vbi ait: et iterũ modicũ et videbitis me. Eundo quip-
pe ad patrem facturus erat vt eũ non viderent. Ac per hoc
non ideo dictũ eſt: quia fuerat moriturus et donec reſurge-
ret ab eorũ conſpectibus receſſurus: ſed qd̓ eſſet iturus ad
patrem. Quod fecit poſtea quã reſurrexit: ⁊ cũ eis quadra
Act.j. ginta dies conuerſatus aſcendit in celũ. Illis ergo ait. mo
dicum ⁊ iam nõ videbitis me: qui eum corporaliter tũc vi
debant quãdo iturus erat ad patrẽ: et eũ deinceps morta-
lem viſuri nõ erãt qualem cũ iſta loqueret videbãt. Quod
Matthei vero addidit: ⁊ iter modicũ et videbitis me: vniuerſe pro-
xxviij. miſit eccl̃ie ſicut vniuerſe ꝓmiſit eccl̃ie: ecce ego vobiſcum
ſum vſq̃ ad ↄſummationẽ ſeculi. Non tardat domin⁹ pro-
miſſum: modicũ ⁊ videbimus eum: vbi iam nihil rogemus
nihil interrogem⁹: q᷑ nihil deſiderandum remanebit: nihil
querendũ latebit. Hoc modicum longum nobis videt: q̃m
adhuc agit: cum finitum fuerit: tũc ſentiemus q̃ modicum
fuerit. Non ergo ſit gaudiũ noſtrum quale habet mũdus:
de quo dictum eſt: mũdus autem gaudebit. Nec tamen in
hui⁹ deſiderij parturitione ſine gaudio triſtes ſumus: ſed
Roma.xij ſicut ait apoſtol⁹: ſpe gaudẽtes: in tribulatione patientes:
quia ⁊ ipſa parturiens cui cõparati ſumus plus gaudet de
mox futura ꝓle q̃ triſtis eſt de preſenti labore. Sed huius
ſermonis iſte ſit finis. Habẽt enĩ queſtionẽ moleſtiſſimam
ſequentia: nec breuitate artanda ſunt vt poſſint cõmodius
ſi dominus voluerit explicari.

Tractatus.cij.

Amen amen dico vobis. Si quid petieritis
patrẽ in nomine meo dabit vobis. vſq̃ modo nõ
petiſtis quicq̃ in nomĩe meo: petite ⁊ accipietis
vt gaudium veſtrum ſit plenum. Hec in prouer-
bijs locutus ſum vobis: venit hora cum iam nõ
in prouerbijs loquar vobis: ſed palam de patre
annũciabo vobis. illo die in noĩe meo petetis. et
nõ dico vobis: q᷑ ego rogabo patrem de vobis.
Ipſe enĩ pater amat vos: quia vos me amaſtis.
Et credidiſtis quia a deo exiui. Exiui a patre et
veni in mundum. Iterum relinquo mundum et
vado ad patrem.

Domini verba nunc iſta tractanda ſunt. [Amen B
amen dico vobis: ſi quid petieritis patrẽ in no- S.tracta.
mine meo dabit vobis]. Iam dictum eſt in ſu- lxxiij.et
perioribus huius dominici ſermonis partibus: lxxxij.
propter eos qui nonnulla petunt a patre in chriſti nomine
nec accipiunt: non petitur in nomine ſaluatoris quicquid
petitur contra rationem ſalutis. Non enim ſonum littera-
rum ac ſyllabarum ſed quod ſonus ipſe ſignificat: et quod
eo ſono recte ac veraciter intelligitur hoc accipiendus eſt
dicere cum dicit: in nomine meo. Unde qui hoc ſentit de
chriſto quod non eſt de vnico dei filio ſentiendum: non pe-
tit in eius nomine: etiam ſi non taceat litteris ac ſyllabis
chriſtum: quoniam in eius nomĩe petit quem cogitat cum
petit. Qui vero quod eſt de illo ſentiendum ſentit: ipſe in
eius nomine petit ⁊ accipit quod petit: ſi non contra ſuam
ſalutem ſempiternam petit: accipit autem quãdo debet ac-
cipere. Quedam enim non negantur ſed vt congruo den-
tur tempore differuntur. Ita ſane intelligendum eſt quod
ait: dabit vobis: vt ea beneficia ſignificata ſciãtur his ver-
bis: que ad eos qui petunt proprie pertinent. Exaudiun-
tur quippe omnes ſancti pro ſeipſis: non autem pro omni-
bus exaudiuntur vel pro amicis vel inimicis ſuis: vel qui-
buſlibet alijs: quia non vtcũq̃ dictum eſt dabit: ſed dabit
vobis. [Uſq̃ modo inquit non petiſtis quicq̃ in nomine
meo. Petite et accipietis: vt gaudiũ veſtrum ſit plenum].
Hoc quod dicit gaudium plenũ profecto non carnale ſed
ſpirituale gaudium eſt: et quando tantum erit vt aliquid
ei iam non ſit addendum: procuidubio tunc erit plenum.
Quicquid ergo petitur quod pertineat ad hoc gaudiũ cõ-
ſequendum: hoc eſt in nomine chriſti petendum ſi diuinam
intelligimus gratiam: ſi vere beatã poſcimus vitam: quic-
quid autem aliud petitur nihil petitur: nõ quia nulla oĩno
res eſt: ſed quia in tante rei comparatione quicquid aliud
concupiſcitur: nihil eſt. Neq̃ enim prorſus nulla res eſt ho
Gala.vj. mo de quo ait apoſtolus. Qui ſe putat aliquid eſſe: cum ni-
hil ſit. In comparatione quippe ſpiritualis hominis qui
ſcit gratia dei ſe eſſe qd̓ eſt: quiſquis vana pſumit: nihil eſt.
Sic ergo etiam recte intelligi poteſt. Amen amen dico vo-
bis: ſi quid petieritis patrẽ in nomine meo dabit vobis vt
hoc quod ait. ſi quid: nõ quodlibet intelligatur: ſed aliquid
quod in beate vite cõparatione nihil ſit. Et quod ſequitur
vſq̃ modo non petiſtis quicq̃ in nomĩe meo: duobus mo-
dis intelligi poteſt: vel quia non in nomĩe meo petiſtis: qd̓
nomen nõ ſicut cognoſcendũ eſt cognouiſtis: vel non peti-
ſtis quicq̃: quoniam in cõparatione rei quã petere debui-
ſtis pro nihilo habendum eſt qd̓ petiſtis. Ut igitur in eius
nomine non nihil: ſed gaudiũ plenũ petant: quoniam ſi ali-
quid aliud petunt: idem aliq̃d nihil eſt: exhortatur dicens
petite et accipietis: vt gaudiũ veſtrũ plenum ſit: id eſt hoc
in nomine meo petite vt gaudium veſtrum plenum ſit / et
accipietis. Iſto enim bono in petẽdo perſeuerantes: ſan-
ctos ſuos nequaq̃ miſericordia diuina fraudauit. [Hec in-
quit in ꝓuerbijs locutus ſum vobis. Uenit hora cum iam B

non iā ꝓuerbijs loquar vobis:ſed palam de patre meo an-
nūciabo vobis⌋. Poſſem dicere hāc de q̄ loquit̄ horā:futu-
rū oportere ſcḋm itelligi:vbi videbimꝰ palā q̄ð beatꝰ paulꝰ
i.Coꝛ.xiij dicit:facie ad faciē:vt q̄ð ait:hec in ꝓuerbijs locutus ſum
vobis:hoc ſit q̄ð ab eodem apoſtolo dictū eſt:videmꝰ nūc
per ſpeculū in enigmate. Annūciabo autem vobis qꝛ per fi-
liū pater videbit̄:iuxta illud q̄ð alibi ait. Neq̄ʒ patrem q̄s
cognoſcet niſi filiꝰ:⁊ cui voluerit filiꝰ reuelare. Sed iſtū ſen-
†Al.ſra ſum videt̄ īpedire q̄ð ſequit̄.⌊ † Illo die in nomine meo pe-
habet in. tetis⌋. In futuro eī̄ ſeculo cū puenerimꝰ ad regnum vbi ſi-
i.Ioħ.iij. miles ei erimꝰ qm̄ videbimus eū ſicuti eſt:quid petituri ſu-
Pš.cij. mus quādo ſatiabit̄ in nobis deſideriū noſtrū? Unde ⁊ in
Pš.vj. alio pſalmo legit̄. Saciabor cū manifeſtabit̄ gl̄ia tua. Pe-
titio nāq̄ʒ alicuiꝰ eſt indigētie:que ibi nulla erit vbi hec ſa-
cietas erit. Relinquitur itaq̄ʒ q̄ntum ſapere valeo/vt ītelli-
gat̄ ieſus diſcipulos ſuos de carnalibus vel aīalibꝰ:ſe ſpiri-
tuales promiſiſſe facturū:q̄uis nondum tales quales eri-
mus quādo ſpirituale etiam corpꝰ habebimus:ſed qualis
i.Coꝛ.ij. erat q̄ dicebat. Sapientiam loq̄mur inter ꝑfectos:⁊ nō po-
tui vobis loq̄ quaſi ſpiritalibꝰ ſed quaſi carnalibꝰ. Et non
ſpiritū huius mūdi accepimꝰ:ſed ſpiritum q̄ ex deo eſt: vt
ſciamꝰ q̄ a deo donata ſunt nobis que ⁊ loquimur:nō in ſa-
pientie humane doctis verbis: ſed docti ſpiritu ſpūalibus
ſpiritualia cōparantes. Animalis autē homo non ꝑcipit q̄
ſunt ſpiritus dei. Non itaq̄ʒ ꝑcipiēs que ſunt ſpiritꝰ dei ho-
mo animalis ſic audit q̄cūq̄ʒ audit de dei natura: vt aliud
q̄ʒ corpꝰ cogitare non poſſit:quālibet ampliſſimū vel īmen-
ſum:quālibet lucidū ac ſpecioſum corpus tamē: ideo pro-
uerbia illi ſunt quecūq̄ʒ dicta ſapiētie / de incorporea īmu-
tabiliq̄ʒ ſubſtātia. Non q̄ð ea tanq̄ʒ prouerbia deputat:ſed
quia ſic cogitat quomodo qui ꝓuerbia ſolent audire neq̄ʒ
ītelligere. Cum vero ſpūalis ceperit omnia diiudicare:ipſe
autē a nemine diiudicari: etiā ſi in hac vita adhuc velut ꝑ
ſpeculū ex parte ꝑſpicit:tamē nō vllo corporis ſenſu:nō vl-
la imaginaria cogitatione que capit aut fingit qualiūcūq̄ʒ
ſimilitudines corporū: ſed mentis certiſſima intelligentia
deū intelligit non corpus eſſe ſed ſpiritū. Ita palam de pa-
tre annunciante filio vt eiuſdem ſubſtātie conſpiciat̄ ⁊ ipſe
qui annūciat:tūc in eius nomine petūt qui petunt:quando
in ſono eius nominis nō aliud q̄ʒ res ipſa eſt: que hoc noīe
vocat̄:intelligūt: nec animi vanitate vel infirmitate cōfin-
gūt:tāq̄ʒ in alio loco patrem in alio filiū ante patrē ſtātem
⁊ ꝓ nobis rogātem: ſpacia ſua queq̄ʒ amboꝝ occupantibꝰ
mobilibꝰ:⁊ verbū ad eū cuiꝰ eſt verbū facere verba pro no-
bis: iteruallo īterpoſito inter os loquentis ⁊ auriculas au-
dientis:et alia talia que ſibi animales:id eſt que carnales in
cordibus fabricant. Quicq̄d eī̄ tale ſpūalibꝰ de deo cogi-
tātibꝰ ex corpoꝝ ꝯſuetudine occurrit negādo atq̄ʒ reſpuen-
do tanq̄ʒ īportunas muſcas ab interioribꝰ oculis abigunt
⁊ ſinceritati eiꝰ lucis acq̄eſcūt:qua teſte ac iudice has ipſas
imagines corpoꝝ ſuis īternis aſpectibus irruentes falſas
oīno eſſe conuincūt. Hi poſſunt vtcūq̄ʒ cogitare dominum
noſtrū ieſum xp̄m inquantū homo eſt pro nobis interpella-
Rom.viij re patrem:inquātū aūt deꝰ eſt/nos exaudire cum patre:q̄ð
eū ſignificaſſe arbitror vbi ait.⌊ Et non dico vobis:qꝛ ego
rogabo patrē de vobis⌋. Ad hoc q̄ppe intuēdū quomodo
nō rogat patrē filiꝰ ſed ſimul exaudiūt rogantes pater ⁊ fi-
liꝰ nō niſi ſpiritualibꝰ oculis mentis aſcendit̄.⌊ Ipſe enim
pr̄ inquit amat vos qꝛ vos me amaſtis⌋. Ideo amat ille qꝛ
nos amamꝰ an potiꝰ qꝛ ille amat ideo nos amamꝰ. Ex epi-
i.Ioħ.iiij. ſtola ſua euāgeliſta idē ipſe reſpondeat. Nos diligimꝰ in-
quit:qꝛ prior ipſe dilexit nos. Hinc ergo factū eſt vt dilige-
mus: qꝛ dilecti ſumꝰ. Prorſus donū dei eſt diligere deū:
qm̄ ipſe vt diligeret̄ dedit:q̄ non dilectus dilexit. Diſplicē-
tes amati ſumꝰ: vt eſſet in nobis vnde placeremꝰ. Non eī̄
amaremꝰ filium niſi amaremꝰ et patrem. Amat nos pater
qꝛ nos amamꝰ filium:cū a patre ⁊ filio acceperimꝰ vt ⁊ pa-
Roma.v. trem ⁊ filiū amemus. Diffundit eī̄ charitatem in cordibꝰ
noſtris amborū ſpiritus: per quem ſpiritū et patrem ama-
mus ⁊ filiū/⁊ quem ſpiritū amamus cū patre ⁊ filio. Amo-
rem itaq̄ʒ noſtrum pium quo colimꝰ deū fecit deus:⁊ vidit
qꝛ bonum eſt. Ideo q̄ppe amauit ipſe q̄ð fecit. Sed in no-
bis non faceret q̄ð amaret:niſi anteq̄ʒ id faceret nos ama-
ret.⌊ Et credidiſtis inq̄t qꝛ a deo exiui. Exiui a patre:⁊ ve-
ni in mundū. Iterū relinquo mūdum:⁊ vado ad patrem⌋.
Plane credidimꝰ. Neq̄ʒ eī̄ ꝓpterea debet incredibile vi-
deri:qꝛ ſic ad mūdum veniēs exijt a patre vt non deſereret
patrē:⁊ ſic vadit ad patrē relicto mūdo vt nō deſerat mun-
dū. Exijt enim a patre:qꝛ de patre eſt. In mundū venit:qꝛ
mūdo ſuū corpꝰ oſtendit q̄ð de virgine aſſumpſit. Reliq̄t
mūdū corporali diſceſſione: perrexit ad patrē hoīs aſcen-
ſione:nec mūdū deſeruit preſentie gubernatione.

Tractatus.ciij.

¶ Dicunt ei diſcipuli eius. Ecce nunc palam lo-
queris:et ꝓuerbiū nullum dicis. Nunc ſcimꝰ qꝛ
ſcis omnia: ⁊ non opus eſt tibi vt quis te īterro-
get. In hoc credimus qꝛ a deo exiſti. Reſpondit
eis ieſus. Modo creditis? Ecce venit hora et iā
venit vt diſpergamini vnuſquiſq̄ʒ in ꝓpria:⁊ me
ſolū relinquatis:et tamē non ſum ſolus: qꝛ pater
mecum eſt. Hec locutus ſum vobis vt in me pa-
cem habeatis:in mūdo preſſuram habebitis:ſed
confidite:ego vici mundum.

Quales erant diſcipuli chriſti quādo cū eis ante A
paſſionem loq̄bat̄ magna cū paruis:ſed ſic opor-
tebat vt magna dicerent̄ ⁊ paruis: qꝛ nōdū acce-
pto ſpūſancto quemadmodū eū poſt eius reſur-
rectionem vel ipſo inſufflante vel de ſuꝑ veniēte acceperūt
humana magis q̄ʒ diuina ſapiebāt:multis indicijs ꝑ totū
euangelium declarat̄. vnde et hoc eſt q̄ð in iſta lectione di-
xerūt.⌊ Ait eī̄ euāgeliſta.⌊ Dicūt diſcipuli eius. Ecce nūc
palā loqueris:⁊ prouerbiū nullū dicis. Nunc ſcimꝰ quia† †Al.ſcis.
noſti omnia:et nō opꝰ eſt tibi vt quis te interroget. In hoc
credimꝰ: qꝛ a deo exiſti⌋. Ipſe dominꝰ pauloante dixerat. ŝ.trac.cij.
Hec in prouerbijs locutꝰ ſum vobis: venit hora cū iam nō
ī prouerbijs loquar vobis. Quomodo ergo iſti dicūt ecce
nunc palam loqueris:⁊ prouerbiū nullū dicis? Nunq̄d ho-
ra iam venerat:qua nō iam in prouerbijs ſe promiſerat lo-
cuturum? Prorſus q̄ð nōdum illa hora veniſſet continua-
tio verboꝝ eius oſtendit:que ita ſeſe habet. Hec in prouer-
bijs inq̄t locutus ſum vobis. venit hora cū iam non in pro-
uerbijs loquar vobis:ſʒ palā de patre meo annūciabo vo-
bis. Illo die in nomine meo petetis. Et non dico vobis:qꝛ
ego rogabo patrem de vobis. Ipſe eī̄ pater amat vos:qꝛ
vos me amaſtis et credidiſtis: qꝛ a deo exiui. Exiui a pr̄e
⁊ veni in mūdum. Iterū relinquo mundum:et vado ad pa-
trem. Cum per hec omnia verba adhuc illam ꝓmittat ho-
rā qua non iam in prouerbijs loquit̄: ſed palā de patre an-
nūciauit eis:in qua hora dicit eos in ſuo nomīe petituros
nec ſe patrem de illis rogaturum: eo q̄ ipſe pater amat eos
quia ipſi amauerūt xp̄m et crediderunt quod a patre exie-
rit ⁊ venerit in mundū: iterū relicturus mundum et iturus
ad patrem:cum ergo adhuc ꝓmittatur hora illa in qua ſi-
ne ꝓuerbijs locuturus eſt:cur iſti dicunt: ecce nunc palam
loqueris ⁊ prouerbiū nullum dicis:niſi qꝛ que ſcit ipſe non
intelligentibꝰ eſſe prouerbia: illi vſq̄ʒ adeo nō intelligūt vt
nec ſaltem nō ſe intelligere intelligāt? Paruuli eī̄ erāt:et
nondum ſpūaliter diiudicabant:que de rebus non ad cor-
pus ſed ad ſpiritū pertinentibꝰ audiebant. Deniq̄ʒ de ipſa
eorū etate adhuc ſcḋm interiorem hominē paruos et infirma
eos admonēs.⌊ Reſpōdit eis ieſus. Modo creditis. Ecce
venit hora:⁊ iā venit: vt diſpergamini vnuſquiſq̄ʒ in ꝓpria
et me ſolū relinquatis. Et non ſum ſolus:quia pater mecū
eſt⌋. Pauloante dixerat:relinquo mūdū et vado ad pr̄em tracta.cij.
nunc dicit pater mecum eſt. Quis vadit ad eum q̄ cum illo ca.in fine.
eſt? Sed hoc ītelligēti eſt verbū:nō intelligēti ꝓuerbiū: ſic
tn̄ quomō a paruulis nō intelligit̄ ⁊ vtcūq̄ʒ ſugit̄:⁊ eis etiā
ſi non prebet qꝛ nōdū eū capiūt ſolidū cibum:lacteum non
denegat alimentum. Ex hoc alimento eſt q̄ð ſciebant eum
noſſe omnia : nec opus ei eſſe vt eum q̄s interroget. Quod
quidē cur dixerit:queri poteſt. Videtur enim potius fuiſſe
dicendū:non opus eſt tibi vt quēq̄ʒ interrogeo: nō vt q̄s te
interroget. Dixerunt q̄ppe:ſcimus qꝛ noſti omnia:et vtiq̄ʒ
q̄ nouit omnia magis a neſciētibus interrogari ſolet vt in-
terrogantes audiant q̄ð volūt ab eo qui nouit oīa: nō ipſe

interroget:tanq̃ volens aliq̃d ſcire qui nouit oĩa. Quid ſi
bi ergo vult ꝙ ei quem ſciebãt noſſe omnia cum dicere de:
buiſſe videant̃:nõ opus eſt tibi vt quęq̃ iterroges: dicẽdũ
potius putauerũt: non opus eſt tibi vt quis te interroget?
Quid qꝺ vtrũq̃ legimꝰ factũ:et interrogaſſe ſcꝫ dñm ⁊ in:
terrogatũ fuiſſe? Sed hoc cito ſoluit̃:q: hoc non ei ſed illis
potiꝰ opus erat quos interrogabat : vel a quibꝰ interroga:
batur . Neq̃ eñ aliquos ille iterrogabat vt ab eis aliquid
diſceret:ſed eos potius vt doceret q̃ interrogabãt eum vo
lentes ab eo aliq̃d diſcere. Illis ꝓfecto id opus erat vt ſci
rent aliqua ab illo q̃ nouerat omnia. Nimirũ ergo ꝓpterea
ei opus non erat vt eum quis interrogaret: qm̃ nos quãdo
interrogamur ab eis qui volũt aliq̃d a nobis ſcire: ex ipſis
iterrogatiõibꝰ eoꝝ cognoſcimus q̃d velint diſcere. Opus
eſt ergo nobis ab eis interrogari quos docere aliq̃d volu:
mus:vt inquiſitiones eoꝝ quibus reſpondendũ eſt noueri:
mus. Illi aũt ne id quidem opus erat qui oĩa nouerat:nec
opꝰ habebat quod ab eo quiſq̃ ſcire vellet per eius cogno
ſcere interrogationẽ: q: priuſq̃ iterrogaret̃:interrogaturi
nouerat volũtatẽ. Sed ideo ſe patiebat̃ interrogari:vt vel
eis q̃ tunc aderant vel qui hec ſiue dicta fuerant audituri:
ſiue ſcripta lecturi quales eſſent a q̃bꝰ interrogabat̃ oſten:
deret:eoꝝ modo noſſemꝰ vel quibꝰ nõ circũuenirent̃ fraudi
bus vel quibꝰ apud eũ ꝓficeret̃ acceſſibꝰ. Preuidere autẽ
cogitationes hoim̃ ⁊ ideo non opꝰ habere vt eum quis in:
terrogaret magnũ deo nõ erat : ſed magnũ paruulis erat q̃
ei dicebant:in hoc credimus q: a deo exiſti. Multo autem
maius erat ad qꝺ itelligẽdũ eos volebat extẽdi ⁊ creſcere
quod cum illi dixiſſent verũq̃ dixiſſent/a deo exiſti : ait ille
pr̃ mecum eſt: ne ſic a patre filiũ cogitarent exiſſe vt puta:
rent etiã receſſiſſe . Deinde ſermonẽ iſtũ magnũ prolixũq̃
concludens:[hec inquit locutꝰ ſum vobis:vt in me pacem
habeatis . In mũdo preſſurã habebitis:ſed confidite:ego
vici mundũ]. Illud initiũ fuerat habitura iſta preſſura:de
quo ſuperius vt eos oſtenderet paruulos q̃bꝰ adhuc nõ in:
telligentibꝰ ⁊ aliud ꝓ alio ſentientibꝰ ꝓuerbia quodãmo:
do eſſent q̃ cũ magna ⁊ diuina dixiſſet:ait. Modo creditis
Ecce venit hora ⁊ iã venit: vt diſpergamini vnuſquiſq̃ in
ꝓpria . Ecce initiũ preſſure:ſed non eo modo ꝑſeueraturę.
Quod eñ adiũxit et me ſolũ relinquatis:nõ vult eos tales
eſſe in conſequẽti preſſura:quã poſt eius aſcenſionẽ in mũ:
do fuerãt habituri vt relinquant eũ:ſed vt in illo pacem ha
beãt ꝑmanentes in eo. Non eñ quãdo cõprehenſus eſt tan
tũmodo carne ſua eius carnẽ:verũtiam mẽte reliquerũt fi:
dem. Ad hoc ꝑtinet qꝺ ait. Modo creditis. Ecce venit ho
ra vt diſpergamini in ꝓpria:⁊ me ſolũ relinquatis. Tanq̃
diceret. Tunc ita ꝑturbabimini:vt etiã qꝺ modo creditis
relinquatis. Venerũt eñ ad tãtã deſperationẽ ⁊ ſue priſti
ne fidei (vt ita dixerim) mortẽ q̃ſta apparuit ĩ illo cleophas
Lu.xxiiij. qui poſt eius reſurrectionẽ cũ illo ſe loqui neſciens:⁊ quid
ei contigerit narrans. Nos inquit ſperabamus qꝺ ipſe fue
rat redemptorꝰ iſrael. Ecce quomodo eũ reliquerãt:deſe:
rendo etiam ipſam fidem qua in eum ante crediderãt . In
ea vero preſſura quã poſt eius glorificatiõem accepto ſpũ
ſancto pertulerũt:nõ eum reliquerunt:et q̃uis fugerent de
ciuitate in ciuitatẽ ab ipſo non refugerũt: ſed vt habentes
preſſuram in mũdo:in illo pacẽ tenerent:nõ ab ipſo refuge:
runt:ſed ipm̃ refugiũ potius habuerunt. Dato quippe illis
ſpũſancto factum eſt in eis qꝺ nũc dictũ eſt eis . Confidite
q: ego vici mundum. Confiderunt ⁊ vicerunt. In quo niſi
in illo? Non eñ viciſſet ille mũdum ſi mẽbra eius vinceret
j.Coꝛ.xv. mũdus. Unde ait apoſtolus. Gratias deo q̃ dat nobis vi:
ctoriã:cõtinuoq̃ ſubiecit. Per dominũ noſtrũ ieſum xp̃m
qui dixerat ſuis. Confidite.ego vici mundum.

Tractatus.ciiij.

Cap.xvij. ¶ Hec locutꝰ eſt ieſus:⁊ ſubleuatis oculis in ce
lum dixit. Pater venit hora:clarifica filium tuũ
vt ⁊ filius tuus clarificet te.

A Nte iſta que nũc ſumus adiuuante domino tra:
ctaturi:dixerat ieſus . Hec locutꝰ ſum vobis:vt
in me pacem habeatis . Que nõ recẽtiora paulo
ſuperius ab eo dicta ſed omnia debemꝰ accipe:
re:ſiue quecũq̃ illis locutꝰ eſt ex quo eos cepit habere diſci
pulos:ſiue certe ex quo poſt cenã exorſus eſt hunc admira
bilem ꝓlixũq̃ ſermonem. Talem q̃ppe cõmemorauit cau:
ſam cur eis ſit locutꝰ:vt ad eum finem rectiſſime referãtur
vel omnia que locutꝰ eſt eis : vel ea maxime que dixit iam
ꝓ eis moriturus:tanq̃ verba nouiſſima:poſtea q̃ de cõui:
uio ſancto ille q̃ eũ fuerat traditurus egreſſus eſt. Hanc er
go cõmẽdauit cauſam ſermonis ſui vt in illo pacẽ haberẽt
ꝓpter quod totum agitur:qꝺ chriſtiani ſumus. Hec enim
pax finem temporis nõ habet:et omnis pie noſtre intẽtio:
nis actioniſq̃ finis ipſa erit . Propter hãc ſacramẽtis eiꝰ
imbuimur : propter hanc mirabilibꝰ eiꝰ operibꝰ et ſermo:
nibꝰ erudimur propter hanc ſpiritꝰ eius pignus accepimꝰ
propter hanc credimꝰ in eũ et ſperamꝰ:⁊ eius amore quan
tũ donat accendimur. Hac pace in preſſuris omnibꝰ conſo
lamur:hac a preſſuris omnibꝰ liberamur: ꝓpter hanc oẽm
tribulatiõem fortiter ſuſtinemꝰ:vt in hac feliciter ſine vlla
tribulatione regnemꝰ. Merito ad eum clauſit verba q̃ pax
intelligentibꝰ diſcipulis erant ꝓuerbia: intellecturis ea qñ
eis dediſſet promiſſum ſpiritũſanctũ:de quo ſuperius ait.
Hec locutus ſum vobis:apud vos manens. Paraclitus au Joh.xliiij.
tem ſpũſſanctus quẽ mittet pater in nomine meo: ille vos et tracta.
docebit oĩa: ⁊ ſuggeret vobis omnia q̃cũq̃ dixero vobis. lxxvij.
Hec nimirũ futura fuerat illa hora:qua ſe ꝓmiſerat non iã
in prouerbijs locuturũ: ſed palam de patre annunciaturũ.
Eadẽ quippe illius verba reuelante ſpũſancto:intelligen:
tibꝰ iam nõ erãt futura ꝓuerbia. Neq̃ enim loquẽte in eoꝝ
cordibus ſpũſancto:taciturus erat vnigenitꝰ filius qui di:
xit in ea hora palam ſe illis de patre annũciaturum: qꝺ eis
vtiq̃ iam intelligẽtibꝰ nõ eſſet prouerbiũ . Sed hoc quoq̃
ipm̃ quomodo ſimul loquant̃ in ſuoꝝ ſpiritualium cordi:
bus ⁊ dei filius ⁊ ſpũſanctꝰ: immo ipſa trinitas que inſepa
rabiliter operat̃:intelligentibꝰ eſt verbum : non intelligen:
tibꝰ autẽ prouerbium. Cum ergo dixiſſet propter quid oĩa
ſit locutꝰ:vt in illo ſcilicet pacẽ haberẽt: in mũdo habẽtes
preſſurã:exortatuſq̃ fuiſſet vt confiderent q: ipſe vicit mũ:
dum.eo qui erãt ad illos ſermone finito.deinde ad patrem
verba direxit:⁊ orare iã cepit. Sic eñ euãgeliſta ſequit̃ di B
cẽs.[Hec locutꝰ eſt ieſus:⁊ ſubleuatis oculis in celũ dixit.
Pater venit hora:clarifica filiũ tuũ]. Poterat dñs noſter
vnigenitꝰ ⁊ coeternꝰ patri in forma ſerui:⁊ ex forma ſerui ſi
hoc opꝰ eſſet orare ſilẽtio. Sed ita ſe patri exhibere voluit
precatorẽ:vt meminiſſet ſe eſſe doctorẽ. Proinde quã fecit
orationẽ ꝓ nobis:notã fecit ⁊ nobis : qm̃ tanti magiſtri nõ
ſolum ad ipos ſermocinatio ſed etiã ꝓ ipſis ad patrẽ ora:
tio diſcipulorum eſſet edificatio: et ſi illorum qui hec dicta
aderãt audituri:ꝓfecto et noſtra qui fueramus conſcripta
lecturi . Quapropter hoc qꝺ ait:pater venit hora:clarifica
filiũ tuũ:oſtendit omne tempus: et quid quãdo faceret vel
fieri ſineret ab illo eſſe diſpoſitũ qui tempori ſubditus non
eſt:qm̃ que futura erãt per ſingula tp̃a in dei ſapientia cau:
ſas efficiẽtes habẽt:in qua nulla ſunt tempora . Non ergo
credatur hec hora fato vrgẽte veniſſe ſed deo potius ordi
nãte:nec et ſiderea neceſſitas xp̃i cõnexuit paſſionẽ . Abſit
eñ vt ſidera mori cogerẽt ſyderum cõditorem . Non itaq̃
chriſtum tempus vt moreret̃ impegit:ſed tempus chriſtus
quo moreret̃ elegit:q̃ etiam tempus quo de virgine natus
eſt cũ patre conſtituit de quo ſine tẽpore natus eſt. Sm̃ quã
verã ſanãq̃ doctrinã etiã paulus apoſtolus. Cum autẽ ve Gal.iiij.
nit inq̃t plenitudo tp̃is miſit deus filium ſuum. Et deus ꝑ
ꝓphetã. Tempore ait accepto exaudiui te:et in die ſalutis
adiuui te. Et rurſus apoſtolꝰ. Ecce nũc tempꝰ acceptabi: ij.Coꝛ.vj
le:ecce nunc dies ſalutis. Dicat ergo pater venit hora:q̃ cũ
patre diſpoſuit omnes horas:tanq̃ dicẽs . Pater quã pro:
pter homĩes ⁊ apud homĩes ad me clarificandũ ſimul cõ:
ſtituimꝰ venit hora:clarifica filium tuũ : vt filius tuus cla:
rificet te . Clarificatũ a patre filiũ nõnulli accipiunt in hoc C
qꝺ ei non pepercit ſed pro nobis omnibꝰ tradidit eũ. Sed
ſi paſſione clarificatꝰ dicit̃:q̃to magis reſurrectiõe? Nam
in paſſione magis eiꝰ humilitas q̃ claritas cõmẽdat̃:apl̃o
atteſtante q̃ dicit. Humiliauit ſemetipſum:factꝰ obediens Rom. viij
vſq̃ ad mortẽ:mortem autẽ crucis. Deinde ſequit̃:⁊ de eiꝰ
clarificatione iam dicit. Propter qꝺ et deus illũ exaltauit Phil.ij.
⁊ donauit ei nomen qꝺ eſt ſup omne nomen:vt in nomĩe ie:
ſu omne genu flectat̃:celeſtiũ terreſtriũ et infernoꝝ: et oĩs

lingua cōfiteatur qꝛ dn̄s ieſus chriſtus in gloria eſt dei pa-
tris. Hec eſt glorificatio domini noſtri ieſu xp̄i: que ab eiꝰ
reſurrectiōe ſumpſit exordium. Humilitas ergo eius inci-
pit in ſermone apl̄i ab eo loco vbi ait. Semetipſum exina-
niuit formā ſerui accipiens: ꝛ ꝑuenit vſqꝫ ad mortē crucis.
Claritas vero eius incipit ab eo loco vbi ait. Propter qđ
et deus exaltauit eū: ꝛ peruenit qđ in gloria eſt dei patris.
Nam ꝛ ipm̄ nomen ſi inſpiciātur codices greci ex qua lin-
gua epiſtole apoſtolice tranſlate ſunt in latinum qđ hic le-
gitur gloria: ibi legitur Δοξα. Unde verbū deriuatū eſt in
greco vt diceret Δοξασον: quod interpres latinus ait cla-
rifica: cū poſſet etiam glorifica dicere qđ tantūdem valet.
Et ideo poſſet etiam in apoſtolicꝫ epiſtola vbi eſt gloria cla-
ritas poni: qđ ſi fieret, tantūdem valeret. Ut autē non rece
dat a verboꝝ ſonis: quēadmodum a claritate clarificatio:
ſic a gl'ia glorificatio deriuat. Ut ergo mediator dei et ho
minū homo chriſtus ieſus reſurrectiōe clarificaret vel glo
rificaret: priꝰ humiliatꝰ eſt paſſione. Non em̄ a mortuis re-
ſurrexiſſet: ſi mortuꝰ nō fuiſſet. Humilitas claritatꝫ eſt me-
ritū: claritas humilitatis eſt premium: ſed hoc factū eſt in
forma ſerui. In forma vero dei ſemꝑ fuit ſemper erat clari-
tas: immo non fuit quaſi iam non ſit: nec erit quaſi nōdum
ſit. Sed ſine initio: ſine fine ſemꝑ eſt claritas. Quod ergo
ait: pater venit hora clarifica filiū tuum: ſic intelligendum
eſt tāqꝫ dixerit. Venit hora ſeminande humilitatis: fructū
nō differas claritatis. Sed quid ſibi vult quod ſeqtur: [vt
filius tuus clarificet te]? Nunquid etiā deus pater humi-
litatem pertulit carnis ſiue paſſionis: ex qua illum clarifi-
cari oporteret? Quomodo igitur eum clarificaturus erat
filius cuius claritas ſempiterna: nec ex forma humana po
tuit videri minor: nec in diuina poſſet eſſe amplior. Sed iſtā
queſtionem in hūc ſermonem nolo coartare: aut hinc eum
facere longiorem.

Tractatus.cv.

¶ Sicut dediſti ei poteſtatem omnis carnis: vt omne quod dediſti ei det eis vitam eternam: hec eſt autem vita eterna vt cognoſcāt te ſolum verꝫ deum: et quē miſiſti ieſum chriſtum. Ego te clarificaui ſuꝑ terram: opus cōſummaui: quod dediſti mihi vt faciam: et nūc clarifica me tu pater apud temetipſum claritate quā habui prius qꝫ mundus eſſet apud te.

B Glorificatū a patre filiū ſm̄ formam ſerui quā
pr̄ ſuſcitauit a mortuis et ad ſuā dexterā collo-
cauit: res ipſa indicat ꝛ nullus ambigit xp̄ianꝰ.
Sed qm̄ nō tantū dixit: pater clarifica filiū tuū
ſed addidit etiā. [vt filius tuus clarificet te]. merito quer-
tur/ quomodo patrē clarificauerit filius cum ſempiterna
claritas pr̄is nec diminuta fuerit in forma humana: nec au
geri potuerit in ſua perfectiōe diuina: ſed in ſeipſa claritas
pr̄is nec minui nec augeri poteſt. Apud homines aūt pro-
ps̄. lxxvij. culdubio minor erat: quādo in iudea tātūmodo deꝰ notus
Ps̄. xlix. erat. Nondū a ſolis ortu vſqꝫ ad occaſum laudabāt pueri
nomē dn̄i. Hoc autem qꝛ ꝑ euāgeliū chriſti factum eſt vt ꝑ
filiū pater innoteſceret gentibꝰ: profecto patrem clarifica
uit ꝛ filiꝰ. Si autē tantūmodo mortuꝰ fuiſſet filiꝰ nec reſur-
rexiſſet: ꝓculdubio nec a patre clarificatus eſſet nec patrē
clarificaſſet. Nunc aūt reſurrectione clarificatꝰ a patre: re-
ſurrectiōis ſue predicatione clarificat patrē. Hoc quippe
apperit ordo ipſe verboꝝ. Clarifica inqꝫ filium tuum: vt fi-
lius tuꝰ clarificet te. Tāqꝫ diceret. Reſuſcita me vt innote-
ſcas toto orbi ꝑ me. Deinde magis magiſqꝫ pādens quo-
modo clarificet patrē filiꝰ. [ſicut dediſti inquit ei poteſtatē
omnis carnis: vt omne qđ dediſti ei det eis vitā eternam].
Omnē carnē dixit omnē hominē a parte totū ſignificans:
quēadmodū rurſus a parte ſuperiore ſignificatꝰ eſt homo
Rom. xiij totus: vbi ait apoſtolus. Omnis aīa poteſtatibꝰ ſublimio-
ribꝰ ſubdita ſit. Quid em̄ dixit omnis aīa: niſi ois homo?
Et hoc aūt qđ poteſtas chriſto a patre data eſt omnis car
Joh. j. nis: ſm̄ hoīem intelligēdum eſt. Nam ſm̄ deū oīa ꝑ ipſum
facta ſunt: ꝛ in ipſo cōdita ſunt oīa in celo et in terra/ viſibi-
lia et inuiſibilia. Sicut ergo dediſti ei poteſtatē (inqt) oīs Coloſ. j.
carnis: ita te glorificet filiꝰ tuꝰ: id eſt notum te faciet omni
carni quā dediſti ei. Sic enim dediſti: vt omē qđ dediſti ei
det eis vitā eternā. [Hec eſt aūt inqt vita eterna: vt cogno- B
ſcant te ſolū verum deū: ꝛ quem miſiſti ieſum xp̄m]. Ordo
verboꝝ eſt: vt te ꝛ quē miſiſti ieſum xp̄m cognoſcāt ſolū ve
rū deū. Conſequēter em̄ ꝛ ſpiritusſanctꝰ intelligit: qꝛ ſpiri-
tus eſt pr̄is ꝛ filij: tanqꝫ charitas ſubſtantialis ꝛ conſubſtā
tialis amborū: quoniam nō duo dij pater et filius: nec tres
dij pater ꝛ filius ꝛ ſpūſſanctus: ſed ipa trinitas vnus ſolus
verus deꝰ. Nec idem tn̄ pater qui filiꝰ: nec idem filius qui
pater: nec idē ſpūſſanctꝰ qui pater ꝛ filius: qm̄ tres ſunt pa-
ter ꝛ filiꝰ ꝛ ſpūſſanctus: ſed ipa trinitas vnꝰ eſt deus. Si er
go eo modo te glorificat filiꝰ ſicut dediſti ei poteſtatē oīs
carnis: et ſicut dediſti vt omne qđ dediſti ei det eis vitam
eternā: ꝛ hec eſt vita eterna vt cognoſcāt te. Sic te igit filiꝰ
glorificet: vt oībꝰ quos dediſti ei te cognitum faciat. Por-
ro ſi cognitio dei eſt vita eterna: tātomagis viuere tēdimꝰ:
qꝫtomagis in hac cognitiōe ꝓficimꝰ. Non autē moriemur
in vita eterna. Tunc ergo dei cognitio ꝑfecta erit: qn̄ nulla
mors erit. Sūma dei tūc clarificatio: qꝛ ſumma gloria: que
grece dicitur. Δοξα. Unde dictum eſt Δοξασον: quod la-
tini quidā interpretati ſunt clarifica/ quidā glorifica: a ve-
teribꝰ autē gloria qua glorioſi homines dicunt: ita eſt diffi
nita. Gloria eſt frequēs de aliquo fama cū laude. At ſi ho-
mo laudat cum fame credit: quomō deus laudabit: quan-
do ipſe videbit? Propter quod ſcriptū eſt. Beati qui ha- ps̄. lxxxiij
bitāt in domo tua: in ſecula ſeculorū laudabunt te. Ibi erit
dei ſine fine laudatio: vbi erit dei plena cognitio: ꝛ qꝛ plena
cognitio ideo ſūma clarificatio vel glorificatio. Sed priꝰ
hic clarificat deꝰ dum annunciatꝰ hominibꝰ innoteſcit: et
ꝑ fidem credētiū predicat. Propter qđ dicit. [Ego te cla
rificaui ſuꝑ terram: opus conſummaui qđ dediſti mihi vt
faciā]. Non ait: iuſſiſti: ſed dediſti vbi cōmēdatur euidens
gratia. Quid em̄ habet qđ nō accepit etiā in vnigenito hu j. Cor. iiij
mana natura? An nō accepit vt nihil mali ſed bona faceret
oīa: quando in vnitatem ꝑſone ſuſcepta eſt a verbo per qđ
facta ſunt oīa? Sed quomodo ꝯſummauit opus quod ac-
cepit vt faciat: cū reſtet adhuc paſſionis experimētum: vbi
martyribꝰ ſuis maxime prebuit qđ ſequerent exēplū. Un-
de ait apoſtolus petrus. Chriſtus paſſus eſt ꝓ nobis relin j. Pet. ij.
quens nobis exēplū vt ſequamur veſtigia eius: niſi qꝛ con
ſummaſſe dicit qđ ſe ꝯſummaturꝫ eſſe certiſſime nouit. Si-
cut longe ante in ꝓphetia preteriti tēporis vſus eſt verbis
quando poſt annos plurimos futurꝫ fuerat qđ dicebat. Fo ſ̄. xv. ca. ꝛ
derūt inquit manus meas et pedes meos/ dinumerauerūt tracta.
oīa oſſa mea. Non ait fodient et dinumerabunt. Et in hoc lxxxvj. a.
ipſo euangelio: oīa īquit: que audiui a patre meo nota feci ſ̄. xvj. b. et
vobis: qđ hꝰ ait poſtea: adhuc multa habeo vobis dicere: ſed tracta.
nō poteſtis portare modo. Qui em̄ certis et immutabilibꝰ xcvj. a.
cauſis omnia futura predeſtinauit: qđ facturꝰ eſt fecit. Nā
et ꝑ ꝓphetam dictum de illo eſt. Qui fecit que futura ſunt.
Scōm hoc etiam: qđ ſeqtur dicit. [Et nūc clarifica me tu C
pr̄ apud temetipm̄: claritate quā habui prius qꝫ mūdꝰ † eſ- † Al. fieret
ſet apud te]. Nam ſupra dixerat. Pater venit hora clarifi
ca filiū tuum: vt et filius tuus clarificet te. In quo verboꝝ
ordine oſtēderat prius a patre clarificādum filiū: vt pr̄em
clarificaret et filiꝰ. Modo autē dixit: ego te clarificaui ſuꝑ
terrā: opus conſummaui quod dediſti mihi vt faciā: ꝛ nūc
clarifica me: tanqꝫ prior ipſe patrem clarificauerit: a quo
deinde vt clarificet expoſcit. Ergo intelligendū eſt vtroqꝫ
verbo ſuperius vſum ſm̄ id qđ futurū erat: eoqꝫ ordine qđ
futurū erat: clarifica filiū vt te clarificet filius: modo vero
vſum fuiſſe verbo preteriti tp̄is: de re futura vbi ait. Ego
te clarificaui ſuꝑ terram: opus conſummaui quod dediſti
mihi vt faciam. Deinde dicēdo: ꝛ nūc clarifica me tu pater
apud temetipm̄ quaſi poſterius eſſet clarificandus a patre
quē prius ipſe clarificauerat: qđ oſtendit niſi ſuperius vbi
ait/ ego te clarificaui ſuꝑ terrā: ita locutū ſe fuiſſe tāqꝫ feciſ
ſet qđ facturꝰ eſſet. hic aūt popoſciſſe vt pater faceret ꝑ qđ
illud filius facturus eſſet: id eſt vt pr̄ clarificaret filium: per
quam filij clarificationem etiam filius clarificaturus eſſet
patrem. Deniqꝫ ſi de re que futura erat ponamus etiam fu-
turi temporis verbum: vbi pro tempore futuro poſuit ipſe

preteritũ:nulla ſententie remanebit obſcuritas : velut ſi di-
xiſſet. Ego te clarificabo ſup terrã:opus conſummabo qđ
dediſti mihi vt faciã. Et nũc clarifica me tu pater apud te-
metipſum. Nempe ita planum eſt:ſicut illud vbi ait:clarifi-
ca filiũ tuũ:vt filius tuus clarificet te:ꝛ ipſa eſt omnino ſen
tẽtia: niſi qꝛ ꝛ hic dictus eſt eiuſdẽ clarificationis modus:
ibi autẽ tacitus:tãq̃ illud iſto exponeretur eis quos pote-
rat permouere:quomodo pater filiũ: ꝛ maxime quomodo
pr̃em clarificaret ꝛ filius. Dicendo eñ clarificari a ſe pr̃em
ſup terram:ſe autem a patre apud eũdem patrem:modum
profecto vtriuſq̃ clarificationis oſtendit. Ipſe quippe pa
trẽ clarificauit ſup terram eũ gentib᷒ predicãdo: pater ve-
ro ipm̃ apud ſemetipſum ad ſuã dexterã collocando. Sed
ideo poſtea de clarificando pr̃e vbi ait / ego te clarificaui:
verbum preteriti temporis ponere maluit: vt mõſtraret in
predeſtinatione iam factum:ꝛ ꝓ iã facto habẽdum qđ cer-
tiſſime fuerat futurũ:id eſt vt a patre apud patrẽ glorifica
tus:patrem ſup terram glorificaret ꝛ filius. Sed hãc p̄de-
ſtinationem in ſua clarificatione manifeſtius aperuit : qua
eum clarificauit pater in eo quod adiũxit:⌊claritate quam
†Al.fieret habui priuſq̃ mũdus † eſſet apud te⌋. Ordo verborum eſt:
quam habui apud te priuſq̃ mũdus eſſet. Ad hoc valet qđ
ait:ꝛ nũc clarifica me:hoc eſt ſicut tũc ita et nũc. Sicut tũc
predeſtinatione:ita ꝛ nunc perfectione:fac in mundo quod
apud te iam fuerat ante mũdum : fac in ſuo tẽpore qđ ante
D omnia tempora ſtatuiſti. Hoc quidã ſic intelligendum pu-
tarunt:tãq̃ natura humana que ſuſcepta eſt a verbo cõuer
terek in verbum:et homo mutaretur in deum:immo ſi dili-
gentius qđ opinati ſunt cogitemus:homo periret in deo.
Non eñ q̃ſq̃ ex iſta mutatione hominis vel duplicari dei
verbũ dictur᷒ eſt vel augeri: vt aut duo ſint quod vnũ fuit
aut ampli᷒ ſit quod minus fuit. Porro ſi natura humana
in verbũ mutata atq̃ conuerſa verbũ dei q̃ſtum erat et qđ
erat hoc erit vbi eſt homo ſi nõ perit? Sed ad hãc opinio-
nem quã veritati prorſus non video cõuenire:nihil nos vr-
get:ſi filio dicente:ꝛ nũc clarifica me tu pr̃ apud temetipm̃
claritate quam habui priuſq̃ mundus eſſet apud te:intelli-
gam᷒ predeſtinationẽ claritatis humane que in illo eſt na-
ture:ex mortali immortalis apud patrem future: et hoc iã
predeſtinando factũ fuiſſe anteq̃ mundus eſſet:qđ in mun-
Ephes.j. do etiã ſuo tempore fieret. Si eñ de nobis dixit apoſtolus
ſicut elegit nos in ipſo ante mũdi conſtitutionẽ:cur abhor-
rere putak a vero : ſi tunc pater caput noſtrum glorificauit
quãdo nos in ipſo vt membra eius eſſemus elegit? Sic eñ
nos electi quomodo ipſe clarificatus:quia priuſq̃ mũdus
j.Thi.ij. eſſet nec nos eram᷒ nec ipſe mediator dei ꝛ hoim hõ xp̃s ie-
ſus. Sed ille qui per ipſum inq̃tũ verbum eius eſt etiam q̃
futura ſunt fecit:ꝛ vocat ea q̃ nõ ſunt tãq̃ ſint:profecto ſm
Rom.iiij. id qđ mediator dei ꝛ hominũ homo eſt ante mundi conſti-
tutionem pro nobis deus pater glorificauit ipm̃:ſi tunc ele
Ro.viij. git etiã nos in ipſo. Quid eñ dicit apoſtolus? Scimus au
tem quoniam diligentib᷒ deum omnia cooperank in bonũ
his qui ſm ꝓpoſitum vocati ſunt. Quos enim preſciuit et
p̄deſtinauit ꝯformes fieri imaginis filij eius: vt ſit p̄moge-
nitus in multis fratribus. Quos aũt predeſtinauit:illos et
vocauit :niſi forte ipm̃ p̄deſtinatũ dicere formidabim᷒ qꝛ
de nobis tãtum vt efficiamur ꝯformes imaginis eius hoc
dixiſſe videtur apoſtolus. Quaſi vero quiſq̃ regulam fidei
fideliter intuens filium dei negaturus eſt predeſtinatum:
q̃ eum negare hominẽ nõ poteſt? Recte quippe dicitur nõ
predeſtinat᷒ ſm id qđ eſt verbũ dei de᷒ apud deũ: vt quid
eñ predeſtinaretur:cum iam eſſet quod erat ſine initio ſine
termino ſempiternus? Illud eñ predeſtinatũ erat qđ nõdũ
erat: vt ſic ſuo tẽpore fieret: quẽadmodũ ante omnia tẽpo-
ra p̄deſtinatũ erat vt fieret. Quiſquis igik dei filium prede
ſtinatũ negat:hũc eũdem filium hominis negat. Sed pro-
pter contẽtioſos etiã hinc audiam᷒ apoſtolũ in ſuaꝝ exor-
dio litteraꝝ. Nam ꝛ in p̄ma epiſtolarũ eius q̃ eſt ad roma-
Roma.j. nos:ꝛ ipſi᷒ epiſtole p̄ncipiũ eſt vbi legitur. Paul᷒ ſeruus
ieſu chriſti vocat᷒ apoſtolus ſegregat᷒ in euãgeliũ dei qđ
ante ꝓmiſerat p ꝓphetas ſuos in ſcripturis ſanctis de fi
lio ſuo q̃ fact᷒ eſt ei ex ſemine dauid ſm carnẽ:qui predeſti-
nat᷒ eſt filius dei in virtute ſm ſpm̃ ſanctificationis ex re-
ſurrectiõe mortuoꝝ. Scđm hãc ergo predeſtinationẽ etiã
clarificat᷒ eſt anteq̃ mũd᷒ eſſet: vt eſſet claritas eius ex re-
ſurrectione mortuorũ: apud patrẽ ad cuius dexterã ſedet.
Cum ergo videret illius p̄deſtinate ſue clarificationis ve-
niſſe iam tẽpus : vt et nunc fieret in redditione qđ fuerat in
predeſtinatione iam factum:orauit dicẽs. Et nunc clarifi-
ca me tu pater apud temetipm̃ claritate quã habui priuſq̃
mũdus eſſet apud te. Tanq̃ diceret. Claritatẽ quã habui
apud te:id eſt illã claritatẽ quã habui apud te in predeſti-
natione tua:iã tẽpus eſt vt apud te habeam etiam viuens
in dextera tua. Sed qm̃ nos diu tenuit hui᷒ diſcuſſio que-
ſtionis:alio que ſequuntur ſermone tractata ſunt.

Tractatus.cvj.

Manifeſtaui nomen tuum hominibus:quos dediſti mihi de mũdo. Tui erant et mihi eos de-diſti ꝛ ſermonẽ tuum ſeruauerunt. Nunc cogno-uerunt:quia omnia que dediſti mihi abs te ſunt. Quia verba que dediſti mihi dedi eis: et ipſi ac-ceperunt et cognouerunt vere qꝛ a te exiui ꝛ cre-diderunt quia tu me miſiſti.

De his vbis domini ſicut ipſe donauerit ſermo- B
ne iſto diſputaturi ſum᷒ que ita ſe habẽt. ⌊Ma-
nifeſtaui nomen tuum hoib᷒: quos dediſti mihi
de mundo⌋. Quod ſi de his tantum dicit diſci-
pulis cum quib᷒ cenauit: ꝛ ad quos anteq̃ orare inciperet
tã multa locutus eſt : nõ pertinet hoc ad illam clarificatio-
nẽ:ſiue vt alij interpretati ſunt glorificationem : de qua ſu-
perius loquebak : que filius clarificat vel glorificat patrẽ.
Quãta eſt eñ vel qualis gloria:duodecim vel vndecim po
tius innotuiſſe mortalibus? Si autem quod ait / manifeſta-
ui nomen tuum hominib᷒ quos dediſti mihi de mũdo:oẽs
hic itelligi voluit etiam q̃ in eum fuerant credituri ad eius
magnã que futura erat ex omnib᷒ gentibus eccleſiã perti-
nentib᷒ de qua in pſalmo cantk : in eccleſia magna confite- Ps.xxj.
bor tibi : eſt plane iſta clarificatio qua fili᷒ clarificat patrẽ
cum eius nomen notũ facit oib᷒ gentib᷒:ꝛ tã multis gene-
rationib᷒ hoim. Et tale eſt hoc qđ ait:manifeſtaui nomen
tuũ hominib᷒ quos dediſti mihi de mundo:quale illud qđ
paulo ante dixerat:ego te clarificaui ſup terrã : ꝓ tp̃e futu-
ro ꝛ illic ꝛ hic p̄teritũ ponens : ſicut q̃ ſciret p̄deſtinatũ eſſe
vt id fieret: et ideo feciſſe ſe dicẽs qđ erat ſine vlla dubita-
tione futur᷒. Sed de illis q̃ iã erant diſcipuli eius:non de
oib᷒ q̃ in illũ fuerãt credituri eũ dixiſſe qđ dixit / manifeſta-
ui nomen tuũ hominibus quos dediſti mihi de mundo:ea
que ſequuntur credibilius eſſe demonſtrant . Cum eñ hoc
dixiſſet adiunxit. ⌊Tui erant:et mihi eos dediſti:et ſermo-
nem tuũ ſeruauerunt . Nunc cognouerũt qꝛ omnia q̃ dedi-
ſti mihi abs te ſunt verba q̃ dediſti mihi dedi eis: ꝛ ipſi ac-
ceperunt ꝛ cognouerunt vere qꝛ a te exiui et crediderũt qꝛ
tu me miſiſti⌋. Quãq̃ et hec omnia de futuris omnibus fi- B
delibus dici potuerũt ſpecie perfecta cum adhuc eſſent fu-
tura:ſed vt de his ſolis quos tunc habebat diſcipulis : hec
loqui intelligatur:illud magis viget quod paulopoſt ait:
cum eſſem cũ eis ego ſeruabã eos in nomie tuo. Quos de- infra trac
diſti mihi cuſtodiui et nemo ex his periit niſi filius perdi- cta.cvij.b
tionis: vt ſcriptura adimpleatur:iudam ſignificãs qui tra
didit eum. Ex iſto quippe duodenario numero apoſtoloꝝ
ſol᷒ periit. Deinde ſubiungit. Nunc autẽ ad te venio: vnde
manifeſtum eſt eum de corporali ſua dixiſſe preſentia:cum
eſſem cũ eis ego ſeruabã eos : veluti iã cũ eis ea preſentia
nõ eſſet. Eo modo eñ ſignificare voluit aſcenſionem ſuam
mox futurã:de qua dixit. Nunc aũt a te venio:iturus vtiq̃
ad dexterã patris vnde vẽtur᷒ eſt ad viuos ꝛ mortuos iu-
dicandos:preſentia indẽ corporali ſm fidei regulã ſanãq̃
doctrinã. Nam preſentia ſpirituali cum eis erat vtiq̃ ven-
turus poſt aſcenſionẽ ſuã:ꝛ cũ tota eccleſia ſua in hoc mun
do vſq̃ in ꝯſummatione ſeculi. Non itaq̃ recte intelligun-
tur de quib᷒ dixerit : cum eſſem cũ eis ego ſeruabam illos:
niſi hi quos in ſe credẽtes ſeruare iã ceperat preſentia cor-
porali:et quos relicturus fuerat abſentia corporali: vt eos
cũ patre ſeruaret preſentia ſpũali:poſt vero adiũgit ꝛ cete-
ros ſuos:vbi dicit. Non ꝓ his autẽ rogo tantũ:ſed ꝛ ꝓ his
q̃ credituri ſunt p verbũ eoꝝ in me. Ubi manifeſti᷒ oſtẽdit

quod non de omnibꝰ ad eum pertinētibus ſuperius loque
retur:ab eo loco vbi ait: manifeſtaui nomen tuū hominibꝰ
quos dediſti mihi: ſed de his tantū qui eū cum illa diceret
audiebāt. Ab ipſo itaqꝫ orationis eiꝰ exordio vbi ſubleua:
ſupra trac. ciiij.b. tis oculis in celū dixit:pater venit hora clarifica filiū tuū
vt filiꝰ tuꝰ clarificet te:vſqꝫ ad illō qđ paulo poſt ait:ꝛ nūc
clarifica me tu pater apđ temetipſum claritate quā habui
priuſqꝫ mūdus eſſet apud te:omnes ſuos volebat intelligi:
quibꝰ notum faciendo patrē clarificat eum. Cum enim di:
xiſſet vt filiꝰ tuus clarificet te:mox quēadmodum id fieret
demonſtrauit dicēs. Sicut dediſti ei poteſtatē omnis car:
nis:vt omne quod dediſti ei det eis vitā eternā. Hec eſt vi
ta eterna:vt cognoſcant te ſolum verū deū:et quem miſiſti
ieſum chriſtū. Non enim poteſt cognitione hominū clarifi
cari pater:niſi ꝛ ille cognoſcatur per quē glorificaƚ:id eſt ꝑ
quē populis inoteſcit. Hec eſt glorificatio patris que non
circa ſolos illos apoſtolos facta eſt:ſed circa oēs hoīes ſit
qbꝰ in ſuis mēbris caput eſt chriſtꝰ. Neqꝫ eni de ſolis apo
ſtolis poteſt itelligi: ſicut dediſti ei poteſtatē oīs carnis
vt omne qđ dediſti ei det eis vitā eternā:ſed vtiqꝫ de omni
C bus quibꝰ in eū credentibus vita eterna daƚ. Jam nunc er
go videamꝰ: quid de illis a quibꝰ tūc audiebaƚ diſcipulis
ſuis dicat. Manifeſtaui inquit nomē tuū hoībus quos de:
diſti mihi. Nō ergo nouerāt dei nomen cū eſſent iudei? Et
Ps.lxxv vbi eſt qđ legiƚ. Notꝰ in iudea deꝰ:in iſrael magnū nomen
eiꝰ? Ergo manifeſtaui nomen tuū hominibꝰ iſtis quos de:
diſti mihi de mūdo qui me audiūt hec dicentē:nō illud no
men tuū quo vocaris deꝰ:ſed illud quo vocaris pater meꝰ:
qđ nomē manifeſtari ſine ipſiꝰ filij manifeſtatione nō poſ:
ſet. Nā quod deꝰ dicitur vniuerſe creature:et oībus genti:
bus anteqꝫ in chriſtū crederēt/non omni modo eſſe potuit
hoc nomen ignotū. Hec eſt eni vis vere diuinitatis:vt cre:
ature rationali iam ratione vtēti/nō omnino ac penitꝰ poſ
ſit abſcondi. Exceptis eni paucis in quibus natura nimiū
deprauata eſt:vniuerſum genus humanū deū mundi huiꝰ
fateƚ auctorē. Jn hoc ergo qđ fecit hūc mūdū celo terraqꝫ
conſpicuum:et anteqꝫ imbuerenƚ in fide chriſti:notus om:
nibus gentibꝰ deꝰ. Jn hoc autē quod nō eſt in iniurijs ſuis
et cū dijs falſis colendus:notꝰ in iudea deus. Jn hoc vero
quod pater eſt huiꝰ chriſti per quē tollit peccata mūdi:hoc
nomen eius prius occultū omnibus: nūc manifeſtauit eis
quos dedit ei pater ipſe de mūdo. Sed quomodo manife:
ſtauit ſi nondū venit hora:de qua ſuperiꝰ dixerat qđ veni
ſ.tracta. cij.b. ret hora cū iā nō in prouerbijs inquit loquar vobis:ſed pa
lā de patre meo annūciabo vobis. An vero annūciatio ma
nifeſta putabitur ī prouerbijs? Cur ergo dictū eſt palā an
nunciabo vobis:niſi quia in prouerbijs nō eſt palā. Qđ au
tem in ꝓuerbijs occultaƚ ſed verbis manifeſtatur:procul:
dubio palā dicitur. Quomodo ergo manifeſtauit: qđ non:
dum palam dixit? Proinde ſic intelligendū eſt pro tēpore
futuro preteritū poſitū: quēadmodū illud: omnia que au:
diui a patre meo nota feci vobis. Quod nondū fecerat ſed
loquebaƚ quaſi feciſſet:qđ immobiliter eſſe prefixū ſciebat
vt faceret. Quid eſt autē[quos dediſti mihi de mūdo?]Di
ctū eſt enim de illis qđ non eſſent de mundo:ſed hoc illis re
ſupra.xv. D generatio ꝓſtitit non generatio. Quid eſt etiā qđ ſequitur:
[tui erant ꝛ mihi eos dediſti?] An aliquādo erant patris:
quādo non erāt vnigeniti filij eius:et habuit aliquādo pa
ter aliquid ſine filio? Abſit. Verūtamen habuit aliquid ali
quando deus filius: qđ nondū habuit idē ipſe homo filiꝰ:
quia nondū erat homo factus ex matre:quādo tamē habe
bat vniuerſa cum patre. Quapropter qđ dixit/tui erāt: nō
inde ſe ſeparauit deꝰ filiꝰ ſine quo nihil vnqꝫ pater habuit.
Sed ſolet ei tribuere oīe qđ poteſt:a quo ē ipſe qui poteſt
A quo eni habet vt ſit/ab illo habet vt poſſit:ꝛ ſimul vtrū:
qꝫ ſemꝑ habuit: quia nūqꝫ fuit ꝛ non potuit. Quo circa qc:
quid potuit pater/ſemper cum illo filiꝰ potuit: quoniā ille
qui nūqꝫ fuit et non potuit:nunqꝫ ſine patre fuit: nunqꝫ ſine
illo pater fuit. Ac per hoc ſicut pater eternꝰ omnipotēs:ita
filiꝰ coeternꝰ omnipotens. Jd enim potius verbū e verbo
interpretamur: ſi proprie volumꝰ dicere qđ a grecis diciƚ
παντοκρατωρ quod noſtri non ſic interpretarētur: vt oīpo
tens dicerent: cū ſit παντοκρατωρ omnitenens : niſi tm̄
dem valere ſentirent. Quid ergo vnqꝫ habere potuit eternꝰ
omnitenens qđ nō ſimul habuerit coeternus omnitenēs?
Quod vtiqꝫ ait:ꝛ mihi eos dediſti:hominē ſe accepiſſe hāc
poteſtatē vt eos haberet oſtēdit: quoniā qui ſemper omni
potens fuit:non ſemper homo fuit. Quāobrem cū patri po
tius tribuiſſe videaƚ: vt ab illo eos acceperit: quoniā ex ip
ſo eſt quicquid eſt de quo eſt:etiā ipſe ſibi eos dedit: hoc eſt
cū patre deus chriſtus homini chriſto:qđ cū patre non eſt
hoīes dedit. Deniqꝫ qui hoc loco dicit:tui erāt ꝛ mihi eos ſ.cap.xv.
dediſti:iam ſuperiꝰ eiſdem diſcipulis dixerat:ego vos de et tracta.
mūdo elegi. Cōteratur hic carnalis cogitatio atqꝫ diſpe: lxxxij.
reat. De mūdo ſibi a patre dicit filius datos homines: qui
bus alio loco dicit. Ego vos de mūdo elegi. Quos deus fi
lius de mūdo elegit cū patre:idē ipſe homo filius de mun:
do eos accepit a patre. Nō eni pater illos filio dediſſet:niſi
elegiſſet. Ac ꝑ hoc filiꝰ ſicut non inde ſeparauit patrē quā:
do dixit:ego vos de mundo elegi:quoniā ſimul eos elegit
ꝛ pater:ſic nō inde ſeparauit ꝛ ſe quādo dixit: tui erant:qꝛ
ꝛ ipſiꝰ filij pariter erāt. Nūc autē homo idem ipſe filius ac
cepit eos qui non erant ipſiꝰ:quia et formam ſerui accepit
deus idē:que nō erat ipſius. Sequitur ac dicit.[Et ſermo
nem tuū ſeruauerūt. Nūc cognouerūt quia omnia que de: E
diſti mihi abs te ſunt:]id eſt cognouerūt qꝛ abs te ſunt. Si
mul eni pater dedit omnia:cum genuit qui haberet omnia
[Quia verba (inquit) que dediſti mihi dedi eis:ꝛ ipſi acce
perunt:]id eſt intellexerūt atqꝫ tenuerunt. Tunc eni verbū
accipitur:quādo mēte percipitur.[Et cognouerunt (inqͣt)
vere quia a te exiui:ꝛ crediderūt quia tu me miſiſti:] et hic
ſubaudiendū eſt vere. Quod eni dixit cognouerunt vere:
exponere voluit adiūgendo:ꝛ crediderūt. Hoc itaqꝫ credi
derunt vere:qđ cognouerūt vere:idem eſt eni a te exiui:qđ
eſt tu me miſiſti. Cū ergo dixiſſet cognouerūt vere:ne quiſ:
qꝫ putaret iſtā cognitionem tāqꝫ per ſpeciē factam nō per
fidem:exponēdo addidit:et crediderunt: vt ſubaudiamus
vere:ꝛ itelligamꝰ hoc dictū eſſe cognouerūt vere:quod eſt
crediderūt vere. Non eo modo quē ſignificauit pauloante
cū dixit. Modo creditis. Venit hora et iā venit: vt diſper: ſ.trac.ciij
gamini vnuſqſqꝫ in ꝓpria:ꝛ me ſolū relinquatis. Sed cre:
diderūt vere: id eſt quomodo credendū eſt inconcuſſe: fir:
me:ſtabiliter:fortiter:non iam in propria redituri ꝛ chriſtū
relicturi. Adhuc ergo diſcipuli nō erāt tales quales eos di
cit verbis preteriti tēporis quaſi iā non eſſent:prenunciās
quales futuri eſſent:accepto ſcilicet ſpiritu ſancto qui eos
ſicut ꝓmiſſum eſt doceret oīa:quem priuſqꝫ acciperēt:quo
modo ſeruauerūt eiꝰ ſermonē: quod de illis quaſi fecerint
dixit:quando primus eorū ter eum negauit:cū ex ore eius mat.xxvj.
audiſſet quid futurū eſſet homini qui eū coram hominibꝰ
negauiſſet? Dedit ergo eis ꝟba ſicut dixit:que dedit ei pa:
ter. Sed quādo illa non foris in auribus ſed intus in cordi
bus ſpiritualiter acceperūt:tunc vere acceperūt: quia tunc
vere cognouerūt: vere autem cognouerūt:quia vere credi
derūt. Jpſi autem filio quomodo pater ea verba dederit:
qbꝰ verbis homo poterit explicare. Facilior ſane queſtio
videtur:ſi ſm id quod filius eſt hominis accepiſſe a patre
illa verba credatur:quāqꝫ natꝰ ex virgine: quando et quo:
modo ea didicerit quis enarrabit: quando etiā ipſam que
de virgine facta eſt generationē eiꝰ quis enarrabit? Si ve
ro ſm id quod eſt de patre genitus patriqꝫ coeternus acce
piſſe a patre iſta verba cogitatur:nihil ibi temporis cogi:
tetur quaſi prius fuerit ꝙ ea nō habuerit atqꝫ vt haberet ꝙ
nō habebat acceperit: quoniā quicqđ deus pater deo filio
dedit/gignendo dedit:ita eni dedit filio pater ſine quibus
filius eſſe nō poſſet:ſicut ei dedit vt eſſet. Nā quomodo al:
ter verbo verba daret aliq̄:in quo ineffabiliter dixit oīa?
Sed iam que ſequūtur alio ſunt expectanda ſermone.

Tractatus.cvij.

Ego pro eis rogo nō pro mūdo rogo:ſed pro
his quos dediſti mihi qꝛ tui ſūt. Et mea oīa tua
ſunt et tua mea ſunt:et clarificatꝰ ſum in eis. Et
iam nō ſum ī mūdo: et hi ī mūdo ſunt ꝛ ego ad te
venio. Pater ſancte:ſerua eos in noīe tuo quos
dediſti mihi vt ſint vnū ſicut ꝛ nos. Cū eſſē cū eis
ego ſeruabam eos in nomine tuo. Quos dediſti

mihi ego cuſtodiui et nemo ex eis perijt niſi filiꝰ
perditionis: vt ſcriptura impleať. Nunc autē ad
te venio: ⁊ hec loquor in mundo vt habeant gau
dium meum impletum in ſemetipſis.

A Cum de his quos iā diſcipl'os habebat dominꝰ
loquereť ad patrē iter alia etiā dixit hoc. [Ego
pro eis rogo: non ꝑ mūdo rogo: ſed ꝑ his quos
dediſti mihi.] Mundū vult modo intelligi qui
viuunt ſm̄ concupiſcentiam mundi: et non ſunt in ea ſorte
gratie vt ab illo eligantur ex mūdo. Non itaqꝫ pro mūdo
ſed ꝑ his quos ei pater dedit rogare ſe dicit. Per hoc enī
quod eos illi pater iam dedit: factū eſt vt nō pertineant ad
eū mundū pro quo non rogat. Deinde ſubiūgit: [quia tui
ſunt.] Neqꝫ enī quia pater eos filio dedit: amiſit ipſe quos
dedit: cum adhuc filiꝰ ſequať et dicat. [Et mea omnia tua
ſunt: ⁊ tua mea ſunt.] Ubi ſatis apparet quomō vnigeniti
filij ſint omnia que ſunt patris: per hoc vtiqꝫ ꝙ etiā ipſe de
us eſt: ⁊ de patre patri eſt natꝰ equalis: nō quomodo dictū
Luce. xv. eſt vni ex duobꝰ filijs maiori ſcilicet: tu mecū es ſemper et
omnia mea tua ſunt. Illud enī dictū eſt de his omnibꝰ cre
aturis que infra creaturā rationalē ſunt: que vtiqꝫ ſubdun
tur eccleſie: in qua vniuerſa eccleſia et illi duo intelliguntur
filij maior ⁊ minor: cū omnibus angelis ſanctis quibꝰ eri-
mus equales ī regno chriſti ⁊ dei. Hoc autē ita dictum eſt:
⁊ mea oīa tua ſunt: et tua mea: vt hic ſit etiā ipſa creatura
rationalis: que nō niſi deo ſubdiť vt ei que infra illam ſunt
cuncta ſubdanť. Hec ergo cū ſit dei patris: nō ſimul eſſet ⁊
filij: niſi patri eſſet equalis. De ipſa quippe aiebat cū dice-
ret: nō pro mundo rogo ſed ꝑ his quos dediſti mihi: quia
tui ſunt: ⁊ mea oīa tua ſunt ⁊ tua mea. Nec phas eſt vt ſan-
cti de quibꝰ hec locutꝰ eſt cuiuſqꝫ ſint: niſi eius a quo creati
et ſanctificati ſunt. Ac ꝑ hoc et omnia que ipſoꝝ ſunt: neceſ
ſe eſt vt eius ſint cuius ⁊ ipſi ſunt. Ergo cū et patris et filij
ſ. tract. c. ſint: equales eos eē demōſtrat quoꝝ equaliter ſunt. Illud
autē quod ait cū de ſpiritu ſancto loqueretur: omnia q̄ ha-
bet pater mea ſunt: ꝓptera dixi quia de meo accipiet ⁊ an-
nūciabit vobis. De his dixit que ad ipſam patris pertinēt
diuinitatē: in quibꝰ illi eſt equalis omnia que habet habē-
do. Neqꝫ enī ſpiritus ſanctꝰ de creatura que patri eſt ſub-
dita ⁊ filio fuerat accepturꝰ qꝺ ait: de meo accipiet/ſꝫ vti-
qꝫ de patre de quo procedit ſpiritꝰ: de quo eſt natus et filiꝰ
ſ. trac. cv. [Et clarificatꝰ ſum (inquit) in eis.] Nūc ſuam clarificatio
B nem tanqꝫ facta ſit dicit: cū adhuc eſſet futura. Superiꝰ au
tē a patre poſcebat vt fieret. Sed vtrū ipſa ſit clarificatio
de q̄ dixerat: ⁊ nūc clarifica me tu pater apud temetipſum:
claritate quā habui priuſqꝫ mūdus eſſet apud te: vtiqꝫ req
rendū eſt. Si enī apud te: quomodo in eis. An cū hoc ipm
innoteſcit eis: ac per ipſos omnibus qui credūt eis teſtibꝰ
ſuis? Poſſumꝰ plane itelligere ſic dixiſſe dominū de apo-
ſtolis qꝺ clarificatꝰ ſit in eis. Dicendo enī eſſe iam factum:
oſtēdit iam fuiſſe predeſtinatum et certū haberi voluit qꝺ
eſſet futurū. [Etiā (inquit) non ſum in mūdo: ⁊ hi in mūdo
ſunt.] Si horā prorſus illā qua loquebať attendas: vtriqꝫ
adhuc in mundo erant: et ipſe ſcilicet et illi de quibus hec
dicebat. Non enim ſm̄ prouectum cordis et vite id accipe
re poſſumus vel debemus: vt illi adhuc eſſe propterea di-
cātur in hoc mūdo qꝺ mūdana adhuc ſapiant: ille autem
iam nō eſſe in mūdo ſapiendo diuina. Poſitum eſt hic enī
verbū vnum: qꝺ nos ita intelligere omnino non ſinat: quia
non ait/⁊ non ſum in mūdo/ſed iam non ſum in mūdo: per
hoc oſtēdens fuiſſe ſe in mūdo/iam non eſſe. Nūquid ego
fas eſt vt eum credamꝰ aliquando mundana ſapuiſſe: ⁊ ab
hoc errore liberatū iam non illa ſapere? Quis tam impio
ſenſu ſe induerit. Reſtat igitur vt ſm̄ id quod ipſe etiam in
mundo priꝰ erat: in mūdo ſe dixerit iam non eſſe: profecto
preſentia corporali mūdo ſcilicet abſentiā ſuam iam cito
futuram: illoꝝ autem tardius per hoc oſtēdens ꝙ ſe iā nō
hic eſſe: illos autē hic eſſe dixit: cum ⁊ ipſe hic et illi adhuc
eſſent. Sic enim eſt locutꝰ homo congruēs hominibus: vt
nos loquendi ſeſe habet et humanꝰ vſus. An non quotidie
dicimꝰ/iam non eſt: de aliquo quātotius abituro? Et ma-
xime hoc de morituris ſolet dici: quē et ipſe dominꝰ tanqꝫ
preuidens qꝺ lectores moueri ꝓſſit adiecit: [et ego ad te
venio:] ſic exponēs quodāmodo cur dixerit/iā nō ſum in
mūdo. Cōmendat ergo eos patri quos corporali abſentia
relicturꝰ eſt dicēs. [Pater ſancte: ſerua eos in nomine tuo
quos dediſti mihi.] Nempe ſicut homo deū rogat pro di-
ſcipulis ſuis quos accepit a deo. Sed attende qꝺ ſequitur
[Ut ſint (inquit) vnū ſicut et nos.] Non ait vt nobiſcū ſint ſ. trac. cx.
vnū: aut minus vnum ipſi et nos: ſicut vnū ſumus nos: ſed
ait: vt ſint vnū ſicut ⁊ nos. Ipſi vtiqꝫ ī natura ſua ſint vnū:
ſicut et nos in noſtra vnum ſumꝰ. Quod proculdubio veꝝ
non diceret: niſi ſm̄ hoc diceret quod eiuſdem nature deus
eſt cuius et pater: ſm̄ qꝺ alibi dixit: ego et pater vnum ſu- ſ. trac. x.
mus: non ſm̄ id quod etiam homo eſt: nam ſm̄ hoc/pater
maior me eſt dixit. Sed quoniā vna eademqꝫ perſona eſt ſ. xiiij.
deus ⁊ homo: intelligimus hominē in eo quod rogat: intel
ligimus autem deum in eo quod vnū ſunt et ipſe ⁊ ille quē
rogat. Sed eſt adhuc in cōſequentibꝰ locus: vbi de hac re C
diligentius diſputandum eſt. Hic autem ſequitur. [Cum ſ. trac. cvj
eſſem cū eis: ego ſeruabam eos in nomine tuo.] Me inquit
veniēte ad te ſerua eos ī nomine tuo: in quo eos quādo cū
eis eram ⁊ ipſe ſeruabam. In nomine patris ſeruabat diſci
pulos ſuos filiꝰ homo/cum eis humana preſentia cōſtitu-
tus. Sed etiā pater in nomine filij ſeruabat: quos ī nomie
filij petentes exaudiebat. His quippe idem filiꝰ dixerat.
Amen amē dico vobis: ſi quid petieritis patrē in nomine ſupra. xv.
meo dabit vobis. Neqꝫ hoc tam carnaliter debemꝰ accipe
re velut viciſſim nos ſeruēt pater et filius: amborum in no-
bis cuſtodiēdis alternāte cuſtodia: q̄ſi ſuccedat aliꝰ quan
do diſceſſerit alius. Simul enī nos cuſtodiunt pater ⁊ filiꝰ
et ſpiritus ſanctus: qꝛ vnꝰ eſt verus beatus deus. Sed ſcri
ptura nos nō leuat niſi deſcendat ad nos: ſicut verbū caro
factū deſcendit vt leuaret: non cecidit vt iaceret. Si deſcē-
dentem cognouimꝰ: cum leuante ſurgamus: ⁊ intelligamꝰ
cum ita loquitur/perſonas eū diſtinguere nō ſeparare na-
turas. Quando ergo ſeruabat diſcipulos ſuos filiꝰ preſen-
tia corporali: non expectabat pater ad cuſtodiendū ſucce-
dere filio diſcedēte/ſed eos ambo ſeruabant potētia ſpiri-
tuali/⁊ quādo ab eis abſtulit filius preſentiam corporalē:
tenuit cū patre cuſtodiam ſpiritualē/quia et cuſtodiēdos
quādo filiꝰ homo accepit: cuſtodie paterne non eos abſtu
lit/⁊ cū pater filio cuſtodiendos dedit/non dedit ſine ipſo
cui dedit: ſed dedit homini filio nō ſine deo eodēqꝫ ipſo vti
qꝫ filio. Sequiť ergo filiꝰ ⁊ dicit. [Quos dediſti mihi cuſto
diui: ⁊ nemo ex his perijt/niſi filiꝰ perditionis/ vt ſcriptu-
ra impleatur.] Filiꝰ perditionis dictus eſt traditor chriſti
perditioni predeſtinatus ſm̄ ſcripturam que de illo in pſal
mo cēteſimo et octauo maxime prophetatur.] Nunc autē
(inquit) ad te venio: et hec loquor in mūdo vt habeāt gau-
dium meum impletū in ſemetipſis.] Ecce in mundo ſe lo-
qui dicit/qui paulo ante dixerat/iā non ſum in mūdo. Qꝺ ſupra. xvi.
cur dixerit ibi expoſuimus: imo ipſum id expoſuiſſe docui-
mus. Ergo ⁊ quia nondū abierat hic adhuc erat: ⁊ qꝛ mox
fuerat abiturꝰ/hic quodammodo iam non erat. Qꝺ ſit au
tem hoc gaudium de quo ait/vt habeāt gaudium meū im
pletum in ſemetipſis/iam ſuperiꝰ expreſſum eſt vbi ait: vt
ſint vnum ſicut et nos. Hoc gaudium ſuū: id eſt a ſe in eos
collatum in eis dicit implēdum/propter qꝺ locutum ſe di
xit in mūdo. Hec eſt pax illa et beatitudo in futuro ſeculo/
propter quā conſequendam temperanter et iuſte et pie vi-
uendum eſt in hoc ſeculo.

Tractatus. cviij.

Ego dedi eis ſermonē tuum: et mundus eos
odio habuit: quia non ſunt de mūdo ſicut et ego
non ſum de mundo. Non rogo vt tollas eos de
mundo: ſed vt ſerues eos a malo de mundo non
ſunt ſicut ⁊ ego non ſum de mūdo: ſanctifica eos
in veritate ſermo tuus veritas eſt: ſicut tu me mi
ſiſti in mundū: et ego miſi eos in mundum ⁊ pro
eis ego ſanctifico meipſum: vt ſint et ipſi ſancti-
ficati in veritate.

Loquens adhuc dominus ad patrem ⁊ orās pro A
diſciplis ſuis dicit. [Ego dedi eis ſermonē tuū
et mūdus eos odio habuit.] Nondū id experti

fuerant paſſionibus ſuis que illos poſtea ſunt ſecute. Sed
more ſuo dicit iſta: verbis preteriti temporis futura prenū
cians. Deide cauſam ſubijciēs cur eos oderit mundꝰ: [q⁊
non ſunt (inquit) de mundo: ſicut ⁊ ego non ſum de mūdo.]
ſupra.xv. Hoc eis regeneratione collatū eſt. Nā generatione de mū
do erant: propter quod iam eis dixerat/ego vos de mūdo
elegi. Donatū eſt ergo eis vt ſicut ipſe nec ipſi eſſent de mū
do: eos ipſo liberante de mūdo. Ipſe autem de mundo nū
q̄ fuit/quia etiam ſm formā ſerui de ſpiritu ſancto ipſe na
tus eſt: de quo illi renati. Nam ſi propterea illi iam non de
mundo: quia renati ſunt de ſpiritu ſancto: propterea ille nū
q̄ de mūdo quia natꝰ eſt de ſpiritu ſancto. [Non rogo (in
quit) vt tollas eos de mūdo: ſed vt ſerues eos a malo.] Ad
huc enim neceſſariū habebant q̄uis iam non eſſent de mū
do: eſſe tamē in mundo. Repetit eandē ſententiā. [De mū
do (inquit) nō ſunt/ſicut ⁊ ego nō ſum de mūdo: ſanctifica
eos in veritate.] Sic enī ſeruantur ex malo/ quod superiꝰ
orauit vt fieret. Queri autē poteſt quomodo de mundo iā
non erant ſi ſanctificati in veritate nondū erant: aut ſi iam
erant/cur poſcat vt ſint. An quia ⁊ in ꝟitate ſanctificati in
eadē proficiunt ſanctitate fiuntq̄ ſanctiores? Neq̄ hoc ſi
ne adiutorio gratie dei/ſed illo eoꝝ ſanctificante profectū
Phil.j. qui ſanctificauit inceptū. Unde et apoſtolus dicit. Qui in
vobis opus bonū cepit: perficiet vſq̄ in diem chriſti ieſu
Sanctificant itaq̄ in veritate heredes teſtamenti noui: cu
ius veritatꝭ vmbre fuerūt ſanctificatiões veteris teſtamē
ti/et cū ſanctificātur in veritate: vtiq̄ ſanctificant in chri
Jo.xiiij. ſto q̄ veraciter dixit. Ego ſum via veritas et vita. Itē quā
Jo.viij. do ait/veritas liberabit vos/pauloport exponens quid di
xerit: ſi vos inquit filius liberauerit/tunc vere liberi eritis:
vt oſtenderet hoc ſe prius dixiſſe veritatem q̄d poſtmodū
filiū. Quid ergo aliud ⁊ hoc loco dixit: ſanctifica eos in ve
ritate/niſi ſanctifica eos in me. Deniq̄ ſeq̄tur: et hoc aper
tius inſinuare nō deſinit. [Sermo (inquit) tuꝰ veritas eſt.]
Quid aliud dicit/q̄ ego veritas ſum. Grecū quippe euan
geliū: logos habet/quod etiam ibi legitur vbi dictum eſt.
In principio erat verbū/et verbum erat apud deum: ⁊ deꝰ
erat verbum. Et vtiq̄ verbum ipſum nouimus vnigenitū
dei filium: quod caro factū eſt et habitauit in nobis. Unde
et hic potuit poni: et in quibuſdam codicibus poſitum eſt/
verbum tuum veritas eſt: ſicut in quibuſdam codicibꝰ etiā
ibi ſcriptum eſt: in principio erat ſermo. In greco autem ſi
ne vlla varietate: ⁊ ibi ⁊ hic logos eſt. Sāctificati itaq̄ pa
ter in veritate: id in ꝟbo ſuo in vnigenito ſuo ſuos heredes
eiuſq̄ coheredes. Sꝫ nūc adhuc de apoſtolis loquit. Nā
ſecutus adiungit. [Sicut me miſiſti in mundū: et ego miſi
B eos in mūdum. Quos miſit niſi apoſtolos ſuos? Nam ⁊ ip
ſum nomen apoſtolorū quoniam grecum eſt: nihil niſi miſ
ſus ſignificat in latino. Miſit ergo deus filiū ſuū nō in car
Rom.viij ne peccati: ſed in ſimilitudine carnis peccati. Et miſit filiꝰ
j.Tim.ij. eius eos quos natos in carne peccati/ſanctificauit a labe
peccati. Sed quoniā per hoc quod mediator dei ⁊ hominū
homo chriſtꝰ ieſus factꝰ eſt caput eccleſie/illi ſunt mēbra
eiꝰ: ideo ait quod ſequitur: [⁊ ego pro eis ſanctifico me ip
ſum.] Quid eſt enim ⁊ pro eis ego ſanctifico meipſum: niſi
eos in meipſo ſanctifica cū et ipſi ſint ego? Quoniam de q̄
bus hoc ait vt dixi mēbra ſunt eius/et vnꝰ eſt chriſtus ca
put et corpꝰ: docēte apoſtolo atq̄ dicente de ſemine abrae
Gal.iij. Si autem vos chriſti/ergo ſemē abrae eſtis. Cum dixiſſet
ſuperius/non dicit ⁊ ſeminibꝰ tanq̄ in multis: ſed tanq̄ in
vno ⁊ ſemini tuo quod eſt chriſtꝰ. Si ergo ſemē abrae hoc
eſt chriſtus: quid aliud dictū eſt quibus dictum eſt: ergo ſe
men abrae eſtis/niſi ergo chriſti eſtis? Inde eſt q̄d alio lo
Col.j. co idem ipſe apoſtolus ait. Nunc gaudeo in paſſionibꝰ pro
vobis: ⁊ adimpleo ea que deſunt preſſurarum chriſti in car
ne mea. Non dixit preſſurarum mearū ſed chriſti quia mē
brum erat chriſti: ⁊ in perſecutionibus ſuis quales chriſtū
in ſuo toto corpore pati oportebat: etiam ipſe preſſuras eiꝰ
pro ſua portione adimplebat. Quod vt etiā hoc loco certū
ſit: attende ſequētia. Cum enim dixiſſet/⁊ pro eis ego ſan
ctifico meipſum: vt itelligeremꝰ hoc cum dixiſſe quod eos
ſanctificaret i ſe: ipſe mox addidit: [vt ſint ⁊ ipſi ſanctifica
ti in veritate.] Quod q̄d eſt aliud q̄ in me: ſm id quod ve
ritas eſt verbū illud in principio deus: in quo et ipſe filius
hominis ſanctificatꝰ eſt ab initio creatiōis ſue: quādo ver
bum factū eſt caro: quia vna perſona facta eſt verbum ⁊ ho
mo/tūc ergo ſanctificauit ſe i ſe: hoc eſt ſe hominē in ſe ver
bo. Sed quia vnus eſt chriſtus verbū et homo ſanctificās
hominē in verbo: propter ſua vero mēbra: ⁊ pro eis inquit
ego: id eſt quod proſit etiā ipſis quia ⁊ ipſi ſunt ego: ſicut ꝓ
fuit mihi in me quia homo ſum ſine ipſis. Et ego ſanctifi
co meipm: hoc eſt ipſos in me: tāq̄ meipſum ſanctifico ego
quoniā in me etiam ipſi ſunt ego: vt ſint ipſi ſanctificati in
veritate. Quid eſt ⁊ ipſi/niſi quēadmodum ego in veritate
quod ipſe ſum ego? Deinde iam non ſolū de apoſtolis: ſed
etiam de ſuis ceteris mēbris incipit dicere: q̄d donāte ipo
alio ſermone tractandum eſt.

Tractatus.cix.

**¶ Non pro his rogo tantū ſed et pro eis qui cre
dituri ſunt per verbum eorum in me.**

Dominꝰ ieſus iam ſua propinquante paſſione cū A
oraſſet ꝓ diſcipulis ſuis quos ⁊ apoſtolos nomi
nauit/cum quibꝰ cenauerat vltimam cenam: de
qua traditor eiꝰ per buccellā manifeſtatus exie
rat/et cum quibꝰ poſt eius egreſſum anteq̄ pro eis oraret/
multa iam fuerat locutꝰ: adiungit et ceteros qui in eum fue
rant credituri/et ait ad patrē. [Nō pro his autem rogo tā
tum:] id eſt pro diſcipulis qui cum illo tūc erant: [ſed ⁊ ꝓ
eis (inquit) qui credituri ſunt per verbū eorū in me.] Ubi
omnes non intelligi voluit: nō ſolum qui tunc erant in car
ne: ſed etiam qui futuri erāt. Quotquot enim poſtea credi
derūt in eū/per verbum apoſtolorū ſine dubio crediderūt:
et donec veniat credituri ſūt. Ipſis enī dixerat. Et vos te
ſtimoniū perhibebitis: quia ab initio mecum eſtis. Et per Jo.xv.d.
eos euangeliū miniſtratum eſt ⁊ anteq̄ ſcriberetur. Et vti
q̄ q̄ſquis in chriſtum credit/euangelio credit. Non itaq̄
intantum intelligēdi ſunt quos ait crediturос in ſe per ver
bum eorū qui ipſos in carne viuerent apoſtolos audierūt.
Sed et poſt obitum eorum et nos longe poſt nati per ver
bum eorum credimus in chriſtum: quoniam ipſi qui cum
illo tunc fuerant: q̄d ab illo audierūt ceteris predicauerūt
atq̄ ita verbū eorum vt etiā nos crederemus ad nos vſq̄
peruenit vbicūq̄ eſt eius eccleſia/⁊ peruenturū eſt ad po
ſteros quicūq̄ vbicūq̄ in eum credituri ſunt poſtea. Po B
teſt itaq̄ videri ieſus in hac oratione non oraſſe pro q̄buſ
dam ſuis: niſi diligēter ſcrutemur in eadē oratione verba
eius. Si enī pro eis prius orauit ſicut iam oſtendimus qui
cū illo tunc erant: poſtea vero etiam pro eis qui per verbū
eorum in illum fuerāt credituri/poteſt dici nō oraſſe pro il
lis qui neq̄ tunc erant cū illo quando iſta dicebat: neq̄ per
verbū eorū poſtea/ſed in eum ſiue per ipſum ſiue quomo
dolibet: tamen ante crediderāt. Nunquid enī cum illo tūc
erat nathanael? Nunquid ioſeph ille ab arimathia qui cor Jo.xix.d.
pus eius a pilato petijt: quē iam diſcipulum eiꝰ fuiſſe iſte
ipſe iohannes euāgeliſta teſtatur. Nunquid maria mater
eius ⁊ alie femine: quas eiꝰ diſcipulas in euangelio iā tunc
fuiſſe didicimꝰ? Nunq̄d cum illo tunc erant de quibꝰ ſepe Jo.xij.g.
dicit idem in euangeliſta: multi crediderunt in eum? Nam
vnde erat multitudo illa eorum qui cum ramis partim pre
cedebāt: partim ſequebantur inſidentē iumento dicentes:
benedictꝰ qui venit in nomine domini: et cum eis pueri de Mat.xxj.
quibus ipſe ait fuiſſe predictum: ex ore infantium et lactan j.Cor.xv
tium perfeciſti laudem? Unde quingenti fratres quibus ſi Actuū.j.
mul poſt reſurrectionē nō apparuiſſet/niſi in eum ante cre
didiſſent? Unde illi centum ⁊ nouē qui cum iſtis vndecim
centum ⁊ viginti erant: quando ſimul cōgregati poſt eius
aſcenſum expectauerūt ⁊ acceperunt promiſſum ſpiritum
ſanctū. Unde erant iſti omnes: niſi ex illis de quibꝰ dictū
eſt: multi crediderunt in eum? Non ergo pro eis tunc ſalua
tor orauit: quoniam pro eis orauit qui cum illo tūc erant: ⁊
pro alijs qui per verbū eorum in eum non iam crediderāt
ſed fuerant credituri. Iſti autem nec cū illo tunc erant: ⁊ in
eum iam ante crediderāt. Omitto dicere de ſymeone ſene Luce.ij.
qui infantulū credidit: de anna prophetiſſa/de zacharia et
eliſabeth qui eum prophetauerūt anteq̄ de virgine naſce
retur/de filio eorum iohanne precurſore eius amico ſpōſi.
qui eū et in ſpiritu ſancto agnouit ⁊ abſentē predicauit: et

aliis agnoſcēdum cum preſens eſſet oſtēdit. Hos omitto
quoniam reſpōderi poteſt orādum pro talibꝰ mortuis nō
fuiſſe: qui cum magnis ſuis meritis hinc abierāt: ⁊ recepti
quieſcebant. Hoc enim ⁊ de antiquis iuſtis ſimiliter reſpō
detur. Quis enim eorū a dānatione totius maſſe perditio-
nis que per vnum hominē facta eſt ſaluus eſſe potuiſſet/ ni
ſi in vnum mediatorem dei et hominū in carne venturū re
uelāte ſpiritu ſancto credidiſſet? Sed nunq̄d ei pro apoſto
lis orandū fuit: ⁊ ꝓ tam multis qui in hac vita adhuc erāt
nec cū illo tunc erant: ⁊ ante iam crediderant orandū non
fuit? Quis hoc dixerit? Intelligēdum eſt igitur qȯ nondū
in eum ſic crediderāt quomodo in ſe credi volebat: quādo
Mat. xvj. quidem ⁊ ipſe petrus cui cōfitenti et dicenti: tu es chriſtus
filiꝰ dei viui: tam magnū teſtimoniū perhibuerat/ magis
eum mori nolebat quā mortuū reſurrecturū eſſe credebat/
vnde mox ab eo appellatꝰ ē ſathanas. Fideliores itaq̄ re-
periūtur qui defuncti iam fuerant et reſurrecturum chriſtū
reuelante ſpiritu nō vtiq̄ dubitabant/ q̄ illi qui cum credi
diſſent ipſum redēpturum iſrael viſa eiꝰ morte ſpem totā
q̄ de illo habuerant perdiderunt. Nihil itaq̄ meliꝰ credi-
mus q̄ poſt eiꝰ reſurrectionē impartito ſpiritu ſancto edo
ctis ⁊ cōfirmatis apoſtolis eiſq̄ in eccleſia primitꝰ docto-
ribus cōſtitutis/ per eorum verbū ſic alios crediſſe quē-
admodum in chriſtū credi oportebat: id eſt vt fidem reſur-
rectionis eiꝰ tenerent: ac per hoc et illos omnes qui iam in
eum crediſſe videbantur ad eorū numerum pertinuiſſe
pro quibꝰ orabat dicens. Non pro his autē rogo tantum/
C ſed ⁊ ꝓ his qui credituri ſunt per verbū eorum in me. Sed
reſtat nobis ad iſtam queſtionem adhuc ſoluendam beatꝰ
Lu. xxiij. apoſtolus paulus: ⁊ latro ille crudelis in ſcelere/ fidelis in
cruce. Paulus q̄ppe apoſtolꝰ non ab hominibus neq̄ per
hominem ſed per ieſum chriſtum ſe dicit factum apoſtolū:
et de ipſo ſuo euangelio loquēs ait. Neq̄ enī ego ab homi-
Gal. j. ne accepi illud neq̄ didici: ſed per reuelationē ieſu chriſti.
Quomodo igitur erat in eis de quibus dictū eſt: credituri
ſunt per verbum eorū in me? Latro vero ille tunc credidit:
quādo in eis doctoribus fides qua fuerat qualiſcūq̄ defe-
cit. Nec ipſe itaq̄ per eorū verbum credidit ī chriſtum ie-
ſum: et tamē ſic credidit: vt quē viderat crucifixum: cōfite-
retur nō ſolum reſurrecturū verūetiam regnaturum dicen
do. Memento mei cū veneris in regnum tuum. Proinde
reliquitur: vt ſi dominus ieſus hac oratione pro ſuis omni
bus quicūq̄ in hac vita que tētatio eſt ſuper terrā: vel tunc
erant vel futuri erāt: oraſſe credendus eſt: ſic intelligamus
quod dictū eſt per verbū eorū vt ipſum verbū eorum ver-
bum fidei qȯ predicauerunt in mundo hoc ſignificatū eſſe
credamus. Dictū autē eſſe verbum eorum quoniā ab ipſis
eſt primitꝰ ac precipue predicatum. Iam enī ab ipſis pre-
dicabatur in terra: quando ꝑ reuelationē ieſu chriſti ipſum
verbum eorū paulus accepit. Unde ⁊ cōtulit cum eis euā
Gal. ij. gelium/ ne forte ī vacuū cucurriſſet aut curreret/ ⁊ dextras
ei dederunt/ quia ⁊ in illo q̄uis nō per eos illi datū: tamen
verbū ſuum qȯ iam predicabant et in quo fundati fuerant
inuenerunt. De quo verbo reſurrectionis chriſti idē dicit
j. Cor. xv. apoſtolus. Siue ego ſiue illi: ſic predicauimus/ ⁊ ſic credi-
Rom. x. diſtis. Et iterū. Hoc eſt inquit verbū fidei qȯ predicamꝰ:
quia ſi cōfeſſus fueris in ore tuo quia dominus eſt ieſus: et
credideris in corde tuo quia deꝰ illū ſuſcitauit a mortuis:
saluꝰ eris. Et in actibus apoſtolorū hoc legitur/ qȯ in chri
Act. xiij. ſto deus diffinierit fidem omnibꝰ/ ſuſcitās eum a mortuis.
Hoc verbū fidei qui principaliter ac primitus per apoſto-
los qui ei coheſerāt predicatū eſt: ideo verbum eorum di-
ctū eſt. Neq̄ enim propterea nō eſt verbum dei quia dictū
eſt verbum eorū/ cum dicet idem apoſtolus: theſſalonicē-
j. Theſ. ij. ſes excepiſſe a ſe nō eſt verbum hominū: ſed ſicut eſt inquit
vere verbum dei. Ideo ergo dei: quia deꝰ id donauit. Eo-
rum verbum vero dictū eſt: quia hoc predicandū illis deꝰ
primitꝰ ac precipue cōmendauit. Ac per hoc etiā ille latro
in ſua fide verbum eorū habebat qȯ eorū propterea dictū
erat/ quoniam predicandū ad eorum officium primitus ac
precipue pertinebat. Deniq̄ cū murmur factū eſſet de mi-
niſterio mēſarum a viduis grecorum anteq̄ paulus credi
diſſet in chriſtū: reſponderūt apoſtoli qui domino ante co-
Act. vj. heſerant. Non eſt bonum nos relinquere verbū dei: ⁊ mini
ſtrare menſis. Tunc ordinandos diaconos prouiderūt ne
ipſi a predicādi verbi auocarentur officio: vnde merito di-
ctum eſt verbum eorū qȯ eſt verbum fidei: per quod omēs
in chriſtū vndecunq̄ id audierint crediderunt/ vel auditu-
ri et credituri ſunt. Ergo illa oratiōe pro omnibꝰ quos re-
demit: ſiue tūc in carne viuētes ſiue poſtea futuros redem
ptor noſter orauit cū rogās pro apoſtolis qui cum illo tūc
erant: adiunxit etiā illos qui per eorum verbum in eum fue
rant credituri. Quid autē adiunctis illis deinde dicat: alia
eſt diſputatione tractandum.

Tractatus. cx.

Ut omnes vnū ſint ſicut tu pater in me et ego
in te vt et ipſi in nobis vnum ſint: vt credat mun
dus q: tu me miſiſti. Et ego claritatē quā tu de-
diſti mihi dedi eis: vt ſint vnū ſicut ⁊ nos vnum
ſumus. Ego in eis ⁊ tu in me vt ſint cōſūmati in
vnum: et cognoſcat mundus quia tu me miſiſti
et dilexiſti eos ſicut et me dilexiſti.

Cum dominus ieſus oraſſet ꝓ diſcipulis ſuis q̄s A
tūc ſecum habebat atq̄ adiūxiſſet ſuos alios di
cens. Non pro his autē rogo tantum: ſed et pro
eis qui credituri ſunt per verbum eorū in me: ve-
lut quereremꝰ/ quid vel quare ꝓ illis rogaret/ cōtinuo ſub-
intulit dicens. [Ut omnes vnum ſint: ſicut tu pater in me ⁊
ego in te: vt ⁊ ipſi in nobis vnum ſint.] Et ſuperius cū ad- trac. cxvij
huc ꝓ ſolis diſcipulis quos ſecū habebat oraret: pater ſan
cte inquit ſerua eos ī nomine tuo quos dediſti mihi vt ſint
vnum ſicut ⁊ nos. Hoc ergo nunc etiā ⁊ pro nobis rogauit
qȯ tunc pro illis: vt omnes/ hoc eſt et nos et illi vnū ſimꝰ.
Ubi diligenter aduertēdum eſt non dixiſſe dominū vt om
nes vnum ſimus: ſed vt omnes vnū ſint: ſicut tu pater ī me
et ego in te: ſubintelligitur vnum ſumꝰ. Quod apertius di-
citur poſtea: q: ⁊ priꝰ dixerat de diſcipulis qui cū illo erāt:
vt ſint vnū ſicut et nos. Quāobrem ita eſt pater in filio ⁊ fi
lius in patre: vt vnū ſint quia vnius ſubſtātie ſunt. Nos ve
ro eſſe quidem in eis poſſumꝰ/ vnū tamen cum eis eſſe non
poſſumus: quia vnius ſubſtantie nos ⁊ ipſi nō ſumꝰ: inq̄tū
filiꝰ cū patre deus eſt. Nam inq̄tum homo eſt: eiuſdē ſub-
ſtantie eſt cuiꝰ et nos ſumus. Sed nūc illud potius voluit
cōmendare quod alio loco ait: ego et pater vnū ſumꝰ. Ubi Joh. x.
eādem patris ⁊ ſuam ſignificauit eſſe naturā. Ac per hoc ⁊
cū in nobis ſunt pater ⁊ filiꝰ vel etiam ſpiritus ſanctꝰ: non
debemus eos putare nature vnius eſſe nobiſcū. Sic itaq̄
ſunt in nobis vel nos in illis: vt illi vnū ſint in natura ſua:
nos vnū in noſtra. Sunt q̄ppe ipſi in nobis/ tanq̄ deꝰ in tē
plo ſuo. Sumꝰ autem nos in illis tanq̄ creatura in creato-
re ſuo. Deinde cū dixiſſet/ vt et ipſi in nobis vnum ſint ad-
iunxit. [Ut mūdus credat: q: tu me miſiſti.] Quid eſt hoc? B
Nunq̄d nam tūc crediturus eſt mundus quādo in patre ⁊
filio vnum omnes erimus? Nōne iſta eſt pax illa perpetua
et potius fidei merces q̄ fides? Unum enim erimꝰ: non vt
credamus: ſed quia credidimus. Sed ⁊ ſi ī hac vita ꝓpter
ipſam cōmunem fidem/ omnes qui vnum credimꝰ vnū ſu-
mus iuxta illud apoſtoli/ omnes enī vos vnū eſtis in chri- Gal. iij.
ſto ieſu: etiam ſi non credamꝰ: ſed quia credidimus vnū ſu
mus. Quid eſt ergo omēs vnū ſint vt mūdus credat? Ipſi
quippe omnes mūdus eſt credēs. Neq̄ enim alij ſunt qui
vnum erūt: ⁊ alius eſt mūdus propterea crediturus q: illi
vnum erunt: cum proculdubio de his dicat: vt omnes vnū
ſint: de quibꝰ dixerat/ non pro his tantū rogo: ſed ⁊ pro eis
qui credituri ſunt per verbum eorū in me/ continuo ſubiū-
gens: vt omnes vnū ſint. Iſti autē omnes quid eſt: niſi mū-
dus: nō hoſtilis vtiq̄ ſed fidelis? Nā ecce qui dixerat/ non S. tracta-
pro mūdo rogo: pro mūdo rogat vt credat: quoniā eſt mū tu. cvij.
dus de quo ſcriptū eſt. Ne cum mūdo dānemur. Pro iſto j. Cor. xj.
mūdo non rogat neq̄ enī quo ſit predeſtinatꝰ ignorat. Et
eſt mundus de quo ſcriptum eſt. Non enī venit filius vt iu Joh. iij.
dicet mūdū ſed vt ſaluetur mūdus per ipſum. Unde ⁊ apo
ſtolꝰ. Deus inquit erat in chriſto: mundū reconcilians ſibi. ij. Cor. v.
Pro iſto mūdo rogat dicēs: vt mundꝰ credat: quia tu me
miſiſti. Per hanc enī fidem mundus reconciliatur deo cū
credit in chriſtū q̄ eſt miſſus a deo. Quomodo ergo intelle

cturi ſumꝰ qđ ait:vt et ipſi in nobis vnũ ſint:vt credat mũ
dus:quia tu me miſiſti: niſi quia nõ in eo cauſam poſuit vt
credat mũdus quia illi vnum ſunt:tanq̃ ideo credat mun:
dus qđ eſt eſſe vnũ videt: cũ ipſe mundus ſint omnes qui
credendo vnum fiunt. Sed orãdo dixit vt mũdus credat:
ſicut orãdo dixit vt omnes vnũ ſint. Orãdo dixit:vt et ipſi
in nobis vnũ ſint. Hoc eſt enim omnes vnũ ſint:qđ eſt mũ
dus credat:quoniam credẽdo vnum fiunt:profecto vnum
qui cum natura eſſent vnum:diſſentiendo ab vno non erãt
vnũ. Deniq̃ ſi verbum qđ ait rogo: tertio ſubaudiamꝰ vel
potius qđ pleniꝰ fiat vbiq̃ ponamus/erit huius expoſitio
ſentẽtie manifeſtior. Rogo vt om̃es vnum ſint:ſicut tu pa:
ter in me:⁊ ego in te. Rogo vt ⁊ ipſi in nobis vnum ſint:ro:
go vt mũdus credat quia tu me miſiſti. Ideo quippe addi
dit qđ dixit ĩ nobis: vt quod vnũ efficimur fideliſſima cha
ritate:gratie dei nouerimus tribuendũ eſſe nõ nobis: ſicut
Ephe.v. apoſtolus cum dixiſſet:fuiſtis aliquãdo tenebre:nunc autẽ
C lux inquit:⁊ ne ſibi hoc tribuerẽt adiecit/in domino. Dein
de ſaluator noſter rogando patrem:ſe hominem demõſtra
bat/nunc demonſtrans ⁊ ſeipſum quoniam cum patre deꝰ
eſt facere qđ rogat [et ego (inquit) claritatẽ quã dediſti mi
hi dedi illis.] Quã claritatẽ/niſi ĩmortalitatem: quã natu:
ra humana ĩ illo fuerat accepturaꝛ Nam nec ipſe adhuc ac:
ceperat eam: ſed more ſuo ꝓpter immobilitatem predeſti:
nationis:preteriti tẽporis verbis futura ſignificat: qđ nũc
clarificãdus/hoc eſt ſuſcitandus a patre/et ipſe ſit nos ad
eam claritatẽ ſuſcitaturus in fine. Simile eſt hoc ei qđ ali:
ſupra.v. bi dicit. Sicut pater ſuſcitat mortuos ⁊ viuificat: ſic ⁊ filiꝰ
quos vult viuificat. Et quos:niſi eoſdem quos pater. Que
cunq̃ enim pater facit: nõ alia ſed hec ⁊ filiꝰ/nec aliter ſed
ĩo.ij.d. ſimiliter facit. Ac per hoc ſuſcitauit ⁊ ſeipſum etiã ipſe. Nã
vnde eſt:ſoluite templũ hoc inquit:⁊ in triduo reſuſcitabo
illudꝛ Proinde ĩmortalitatis claritatẽ quã ſibi a patre da
tam dicit:etiã ſe ſibi dediſſe intelligẽdus eſt et ſi non dicit.
Ideo quippe ſepiꝰ ſolum patrẽ facere dicit qđ ⁊ ipſe facit
cum patre: vt ḋcq̃d eſt/ei tribuat de quo eſt. Sed et aliquã
do etiã tacito patre ſe dicit facere qđ ipſe facit cum patre:
vt intelligamus ita filiũ non eſſe a patris opere ſeparandũ
quando ſe tacito patre dicit aliquid operari: quẽadmodũ
nec pater ab opere filij ſeparatꝛ: quãdo ipſo tacito filiꝰ ope
rari dicitur qđ nihilominꝰ pariter operatur. Cum ergo ta:
cet filius in opere patris operationẽ ſuam/humilitatẽ cõ:
mendat vt ſit nobis ſalubrior. Cũ vero viciſſim in ope ſuo
tacet operationẽ patris/parilitatem ſuã cõmendat:ne cre:
datur iferior. Iſto modo igitur ⁊ hoc loco nec ſe facit alie:
nũ a patris opere:q̃uis dixerit claritatẽ quã dediſti mihi
quia et ipſe dedit eam ſibi/nec patrem facit alienũ ab ope:
re ſuo:q̃uis dixerit:dedi eis: quia et pater illam dedit eis.
Inſeparabilia nãq̃ ſunt opera non ſolũ patris ⁊ filij:verũ
etiam ſpiritus ſancti. Sicut autem ex eo qđ patrem ꝓ ſuis
omnibꝰ rogauit:hoc fieri voluit vt om̃es vnum ſint:ita ex
hoc etiã ſuo beneficio qđ ait: claritatẽ quã dediſti mihi de
di eis id fieri nihilominus voluit. Nam continuo ſubiecit.
D [Vt ſint vnum:ſicut et nos vnum ſumꝰ.] Deinde addidit:
[ego in eis:et tu me: vt ſint conſummati in vnum.] Vbi ſe
mediatorem inter deum ⁊ hominẽ breuiter intimauit. Ne:
q̃ enim hoc ita dictũ eſt tanq̃ pater nõ ſit in nobis: aut nos
ĩo.xiiij.d. in patre non ſimus:cũ et alio loco dixerit: veniemus ad eũ
et manſionẽ apud eũ faciemus:et hic pauloante non dixe:
rit:ego in eis ⁊ tu ĩ me:qđ dixit modo:aut ipſi ĩ me ⁊ ego in
te. Sed tu in me ⁊ ego in te/⁊ ipſi in nobis. Quod ergo nũc
ait:ego in eis ⁊ tu in me/ita dictũ eſt ex ꝑſona mediatoris:
ſicut illud quod apoſtolꝰ ait:vos chriſti: chriſtus vero dei
Quod vero addidit:vt ſint cõſummati in vnũ: oſtendit eo
perduci reconciliationẽ que fit per mediatorẽ:vt perfecta
beatitudine cui iã nihil poſſit adijci perfruamur. Vnde id
quod ſequitꝛ: [vt cognoſcat mũdus quia tu me miſiſti:] nõ
ſic accipiendũ puto tanq̃ dixerit iterum/vt credat mundꝰ
Aliquando enim et cognoſcere pro eo qđ eſt credere ponĩ:
tur: vt eſt quod ait aliquãto ſuperius/ ⁊ cognouerũt vere:
ĩ.trac.cvj quia a te exiui:⁊ crediderũt q: tu me miſiſti. Hoc dixit po
ſterius crediderũt/qđ prius dixerat cognouerũt. Sed hic
quãdoquidem de cõſummatione loquitur: talis eſt intelli:
genda cognitio qualis erit per ſpeciem:non qualis nũc eſt
per fidem. Nam videtꝛ ordo eſſe ſeruatꝰ in eo qđ pauloãte
dixit: vt credat mũdus: hic autem vt cognoſcat mundus.
Ibi enĩ q̃uis dixerit/vt omnes vnũ ſint: ⁊ in nobis vnum
ſint/non ait tamen/ſint cõſummati in vnum: atq̃ ita ſubne
xuit: vt credat mũdus quia tu me miſiſti. Hic vero vt ſint
inq̃t cõſummati in vnũ:ac deinde nõ addidit vt credat mũ
dus:ſed vt cognoſcat mũdꝰ quia tu me miſiſti. Q̃diu enĩ
credimꝰ qđ non videmus/nondum ſumus ita cõſummati
quẽadmodũ erimꝰ cum meruerimus videre qđ credimꝰ.
Rectiſſime igitur ibi ait vt credat mũdꝰ/hic vt cognoſcat
mundus:tamẽ ⁊ ibi ⁊ hic: quia tu miſiſti: vt nouerimꝰ quã
tum pertinet ad patris ⁊ filij inſeparabilẽ charitatem/hoc
nos modo credere quod tendimꝰ credẽdo cognoſcere. Si
autẽ diceret vt cognoſcãt quia tu me miſiſti: tantũdem va
leret quãtũ hoc qđ ait/vt cognoſcat mundꝰ. Ipſi ſunt enĩ
mundus non ꝑmanens inimicus:qualis eſt mundus dãna
tioni predeſtinatus:ſed ex inimico amicus effectus: ꝓpter
quem deus erat in chriſto mundũ reconcilians ſibi. Ideo
dixi ego in eis:⁊ tu ĩ me. Tanq̃ diceret. Ego ĩ eis ad quos ij. Cor.v.
miſiſti me:⁊ tu in me:mundũ reconciliãs tibi per me. Pro:
pterea ſequitur etiã illud quod ait. [Et dilexiſti eos:ſicut
et me dilexiſti.] In filio q̃ppe nos pater diligit:quia ĩ ipſo E
nos elegit ante conſtitutionẽ mundi. Qui enim diligit vni Ephe.j.
genitũ:profecto diligit ⁊ membra eiꝰ que adoptauit in eũ
et per eũ/nec ideo pares ſumꝰ vnigenito filio per quẽ crea
ti et reconciliati ſumꝰ:quia dictum eſt dilexiſti eos ſicut et
me. Neq̃ enim ſemper equalitatẽ ſignificat qui dicit:ſicut
illud ita ⁊ illud:ſed aliquando tantũ quia eſt illud eſt et il:
lud/aut q: eſt illud vt ſit ⁊ illud. Quis enĩ dixerit eo ꝓrſus
modo in mundũ a chriſto apoſtolos miſſos quomõ eſt ipſe
miſſus a patreꝛ Vt enĩ alias taceã differentias quas com:
memorare longũ eſt:miſſi ſunt certe illi cum iam homines
eſſent:miſſus eſt autem ipſe vt homo eſſet: ⁊ tamen ſuperiꝰ ĩ.tra.cviij
ait:ſicut me miſit in mundũ:⁊ ego miſi eos in mundũ. Tan
q̃ diceret. Quia miſiſti me miſi eos ita ⁊ hoc loco: dilexiſti
eos inquit ſicut ⁊ me dilexiſti. Quod nihil aliud eſt q̃ dile:
xiſti eos quia ⁊ me dilexiſti. Non enim mẽbra filij non di:
ligeret qui diligit filiũ: aut alia cauſa eſt diligẽdi membra
eius:niſi quia diligit eum: ſed diligit filiũ ſm diuinitatem:
quia genuit illum equalem ſibi. Diligit eũ etiam ſm id qđ
homo eſt:quia ipſum vnigenitum verbũ caro factum eſt:⁊
propter verbũ eſt ei caro verbi caro. Nos autẽ diligit quo
modo ſumus eius membra quẽ diligit:⁊ hoc vt eſſemꝰ pro
pter hoc nos dilexit anteq̃ eſſemꝰ. Quapropter incõprehẽ
ſibilis eſt dilectio qua diligit deꝰ:neq̃ mutabilis. Non enĩ Ephe.j.
ex quo ei reconciliati ſumus per ſanguinem filij eiꝰ nos ce:
pit diligere ſed ante mundi conſtitutionẽ dilexit nos: vt cũ
eiꝰ vnigenito etiam nos filij eius eſſemus: priuſq̃ omnino
aliquid eſſemꝰ. Quod ergo recõciliati ſumꝰ deo per mortẽ
filij eiꝰ:non ſic audiatur:non ſic accipiatur: quaſi ideo nos
recõciliauerit ei filiꝰ/vt iam inciperet amare quos oderat
ſicut recõciliatur inimicus inimico vt deinde ſint amici: et
inuicem diligant qui oderant inuicem. Sed iã nos diligẽ:
ti reconciliati ſumꝰ ei:cum quo propter peccatum inimici
tias habebamus. Qđ vtrũ verum dicã/ atteſtatur apoſto
lus. Cõmendat inquit dilectionẽ ſuã deus in nobis:quo: Rom.v.
niam cũ adhuc peccatores eſſemꝰ chriſtus pro nobis mor
tuus eſt. Habebat itaq̃ illam erga nos charitatem etiã cũ
inimicitias aduerſum eũ exercentes operaremur iniquita
tem ⁊ tamẽ ei veriſſime dictũ eſt:odiſti domine omnes qui Pſ.v.
operãtur iniquitatẽ. Proinde miro ⁊ diuino modo:⁊ quã F
do nos oderat diligebat. Oderat enĩ nos quales ipſe nõ fe
cerat:⁊ quis iniquitas noſtra opꝰ eius nõ omni ex parte cõ
ſumpſerat/nouerat ſimul in vnoquoq̃ noſtrũ ⁊ odiſſe qđ fe
eramꝰ ⁊ amare qđ fecerat. Et hoc quidẽ in omnibꝰ intel:
ligi poteſt de illo cui veraciter dicitur. Nihil odiſti eorũ q̃ Sapiẽ.x.
feciſti. Nõ enĩ quodcũq̃ odiſſet eſſe voluiſſet:aut oĩno eſſet
qđ omnipotẽs eſſe noluiſſet:niſi ⁊ in eo qđ odit eſſet etiã qđ
amaret. Merito q̃ppe odit:⁊ velut a regulis ſue artĩ alienũ
improbat vitiũ. Amat tamẽ ſuum etiã in vicioſis:vel ſana
tionis beneficiũ/vel dãnationis iudicium: ita et deꝰ nihil
odit eorum que fecit:naturarũ enim non vitiorũ conditor
mala que odit ipſe non fecit:⁊ de malis eiſdẽ vel ſanãdo ea
per miſericordiã:vel oradinãdo per iudiciũ bona ſunt ipſa

que fecit. Cum igitur coꝝ que fecit nihil oderit: quis digne eloqui poſſit quantū diligat mēbra vnigeniti ſui ⁊ ꝙto amplius ipſum vnigenitū in quo cōdita ſunt omnia viſibilia ⁊ inuiſibilia: que in ſuis generibꝰ ordinata ordinatiſſime diligit? Membra quippe vnigeniti: ad angelorum ſanctorū equalitatē gratie ſue largitate perducit: vnigenitus autem cum ſit dominꝰ omniū: proculdubio eſt dominꝰ angelorū. Natura qua deus eſt nō angelis ſed ⁊ patri potiꝰ equalis. Gratia vero qua homo eſt: quodāmodo nō excedit excellētiā cuiuſlibet angeli: cū ſit vna pſona carnis ⁊ verbi? Nec non deſint qui etiā nos angelis preferant: quia ꝓ nobis inquiūt non pro angelis mortuꝰ eſt chriſtus: id qđ eſt aliud ꝙ de impietate velle gloriari? Etenī chriſtꝰ ſicut ait apl's: iuxta tēpus pro impijs mortuus eſt. Hic ergo non meritū noſtrū: ſed dei miſericordia cōmēdaꝛ. Nam quale eſt ideo ſe velle laudari: quia vitio ſuo tā deteſtabiliter egrotauit: vt nō poſſit aliter ꝙ medici morte ſanari? Nō ē hec noſtrorum gloria meritorum: ſed medicina morborum. An ideo nos preferimus angelis: quia cū ⁊ angeli peccauerit: nihil eis tale vt ſanarētur impēſum eſt: quaſi aliquid eis vel parum fuerit impēſum et nobis ampliꝰ? Quod ſi ⁊ hoc factū eſſet: adhuc queri poſſet: vtrum ideo fuiſſet factum qđ ſtete ramus excellētius: an qđ deſperatius iacebamus? Cū vero nouerimus bonorū omniū creatorem reparandis angelis malis nihil gratie cōtuliſſe/ cur nō potius intelligimus ꝙ tanto dānabilior eorum iudicata ſit culpa/ ꝙto erat natura ſublimior? Tāto enī minus ꝙ nos peccare debuerūt: quāto meliores nobis fuerunt. Nūc autē in offendēdo creatore/ tanto execrabilius beneficio eius ingrati extiterunt: quāto beneficētiꝰ ſunt creati. Nec eis ſatis fuit deſertores eſſe illius: niſi ⁊ noſtri fierent deceptores. Hoc itaqꝫ nobis magnum bonum cōferet qui dilexit nos ſicut dilexit chriſtum: vt propter ipſum cuiꝰ membra nos eſſe voluit: equales angelis ſanctis ſimus: quibꝰ et natura inferiores conditi ſumꝰ: ⁊ peccato īdigniores facti: qui eorum fieri qualeſcunqꝫ ſocij deberemus.

Tractatus.cxj.

¶ Pater quos dediſti mihi: volo vt vbi ſū ego et illi ſint mecum/ vt videant claritatem meam quam dediſti mihi: quia dilexiſti me ante conſtitutionem mundi. Pater iuſte mūdus te non cognouit/ ego autem te cognoui/ et hi cognouerūt quia tu me miſiſti/ ⁊ notum feci eis nomen tuum et notum faciam/ vt dilectio qua dilexiſti me in ipſis ſit et ego in ipſis.

B TAm magnam ſpem dominꝰ ieſus ſuos erigit: qua maior omino eſſe nō poſſit. Audite et eſtote ī ſpe gaudētes propter qđ vita iſta nō amāda ſed tolleranda ſit: vt eſſe poſſitis in eiꝰ tribulatione patientes. Audite inqꝫ: ⁊ quo ſpes veſtra leueꝛ attēdite. Chriſtus ieſus dicit: filius dei vnigenitꝰ qui patri coeternus et equalis eſt dicit: qui ꝓpter nos homo factꝰ ē/ ſed ſicut omnis homo mendax non factꝰ eſt dicit/ via/ vita/ veritas dicit: qui mundū vicit de his quibus vicit: dicit. Audite credite/ ſperate/ deſiderate qđ dicit. [Pater (inqt) quos dediſti mihi: volo vt vbi ego ſum et illi ſint mecū.] Qui ſunt iſti

Jo.vj.c. quos ait a patre datos ſibi? Nōne illi de qbus alio loco dicit: nemo venit ad me niſi pater q miſit me traxerit eū? Iā quomodo ea que fieri dicit a patre: faciat ⁊ ipſe cū patre: ſi quid in hoc euangelio profecimꝰ nouimus. Ipſi ſunt ergo quos a patre accepit: quos ⁊ ipſe elegit de mūdo atqꝫ eligit vt iam nō ſint de mundo ſicut nō eſt ⁊ ipſe de mundo: vt ſint tamen etiam ipſi mundus credens ⁊ cognoſcens ꝙ chriſtꝰ a deo patre ſit miſſus: vt mūdus ex mundo liberaretur: ne mundꝰ deo reconciliandus cū mundo inimiciſſimo dānaretur. Sic enī ait in huiꝰ orationis exordio: dedit ei poteſtatē omnis carnis: id eſt oīs hominis: vt omne qđ dediſti ei det eis vitā eternam: vbi oſtendit poteſtatē ſe quidē oīs hominis accepiſſe vt liberet quos voluerit: dānet qs voluerit: qui viuos ⁊ mortuos iudicabit: ſꝫ eos ſibi eſſe datos quibus omnibus det vitā eternā. Sic enim ait: vt om-

Jo.xvij.a

ne qđ dediſti ei det eis vitā eternam. Proinde non ei dati ſunt quibus vitam nō dabit eternam: quis et ipſorum poteſtas data ſit cui poteſtas data eſt oīs carnis: id ē oīs hominis. Ita mūdus reconciliatꝰ ex inimico liberabitur mūdo: cū in illū exerit poteſtatem ſuā vt eum in mortē mittat eternā. Hunc aūt facit ſuū: cui vitam donat eternam. Quapropter oībus prorſus ouibꝰ ſuis bonus paſtor: oībꝰ mēbris ſuis magnū caput promiſit hoc pmiū/ vt vbi ipſe eſt ⁊ nos cū illo ſimus. Nec poterit niſi fieri qđ omnipotēti patri ſe velle dixit oīpotēs filius. Ibi eſt enim ⁊ ſpiritus ſanctus pariter eternꝰ pariter deꝰ: ſpiritus vnus duorū ⁊ ſubſtantia volūtatis amborū. Nam illud qđ dixiſſe legitur ꝓpinquāte paſſione: verū nō qđ ego volo ſed quod tu vis pater: quaſi alia patris alia filij ſit volūtas aut fuerit: ſonꝰ eſt noſtre īfirmitatis ꝙuis fidelis quā in ſe caput noſtrū trāſfigurauit: quando etiam peccata noſtra portauit. Vnā vero eſſe patris ⁊ filij voluntatē: quorū etiā ſpiritꝰ vnus eſt: quo adiuncto cognoſcimꝰ trinitatē/ ⁊ ſi intelligere nondū permittit infirmitas: credat pietas. Sed quoniā quibꝰ ꝓmiſerat: ⁊ ꝙ firma ſit ipſa promiſſio: pro ſermonis breuitate tā diximꝰ/ hoc ipſum quantū valemꝰ quid ſit qđ dignatur ꝓmittere videamꝰ. Quos dediſti mihi inqt: volo vt vbi ego ſum ⁊ ipſi ſint mecū. Quantū attinet ad creaturā in qua factus eſt ex ſemine dauid ſm carnē: nec ipſe adhuc erat vbi futurꝰ erat. Sꝫ eo modo dicere potuit vbi ego ſum: quo intelligeremꝰ ꝙ cito fuerat aſcenſurus in celū: vt iam ibi eſſe ſe diceret vbi fuerat mox futurus. Potuit ⁊ illo modo quo ante iā dixerat loquēs ad nichodemū: nemo aſcendit in celum niſi qui deſcēdit de celo: filius hominis qui eſt in celo. Nā ⁊ ibi nō dixit erit ſed eſt ꝓpter vnitatē perſone: in qua et deꝰ hō eſt: ⁊ homo deꝰ. In celo ergo nos futuros eſſe ꝓmiſit. Illa enī forma ſerui leuata eſt quā ſumpſit ex virgine et ad patris dexterā collata ꝓpter ſpem tāti huiꝰ boni. Et apoſtolꝰ ait. Deꝰ autē qui diues eſt in miſericordia ꝓpter multā charitatē qua dilexit nos: et cū eſſemus mortui peccatis cōuiuificauit nos in chriſto: cuiꝰ grā ſumꝰ ſalui facti et ſimul excitauit et ſimul ſedere fecit in celeſtibꝰ in xp̄o ieſu. Hoc ergo poteſt itelligi dixiſſe dominū: vt vbi ego ſum et illi ſint mecum. Et ipſe quidem de ſe dixit qđ ibi iā eſſet. De nobis autē velle ſe dixit vt eſſemus ibi cū illo/ nō qđ iā eſſemus oſtēdit. Apoſtolus autē ꝙ dominus velle ſe dixit vt fieret/ tanqꝫ factū fuerit eſt locutꝰ. Non enī ait excitaturus eſt nos ⁊ in celeſtibꝰ ſedere facturus: ſed excitauit et ſedere in celeſtibꝰ fecit: quia nō inaniter ſed fideliter iam deputat factū: qđ futurū eſſe nō dubitat. Quod vero attinet ad formā dei in qua equalis eſt patri: ſi ſm eam velimꝰ intelligere quod dictū ē: volo vt vbi ego ſum ⁊ illi ſint mecū: abſcedat ab animo oīs imaginū corporalium cogitatio quicqđ menti occurrerit/ longum/ latū/ craſſum/ qualibet luce corporea coloratū: per quelibet locorū ſpacia vel finita vel infinita diffuſum. Ab his omnibꝰ quātū poteſt aciē ſue contēplationis vel intētiōis auertat: et nō inquiraꝛ equalis patri filiꝰ vbi ſit: qm̄ nemo inuenit vbi non ſit. Sed qui vult querere/ querat potiꝰ vt cū illo ſit: non vbiqꝫ ſicut ille ſed vbicūqꝫ eſſe potuerit. Qui eī homini penaliter pendēti: ⁊ ſalubriter cōfitēti ait: hodie mecū eris in paradiſo: ſm id qđ homo erat: aīa eius ipſo die futura fuerat in inferno: caro in ſepulchro. Scđm aūt id qđ deꝰ erat/ vtiqꝫ et in paradiſo erat: ⁊ ideo latronis anima a pſtinis facinoribꝰ abſoluta/ et illiꝰ munere iam beata: ꝙuis vbiqꝫ ſicut ille eſſe non poterat: tamē etiā ipſo die cū illo ī paradiſo poterat: vnde ille qui vbiqꝫ ſemper eſt non receſſerat. Propterea nimirū nō ei ſatiſ fuit dicere: volo vt vbi ego ſum ⁊ illi ſint: ſed addidit mecū. Eſſe cū illo enim magnū bonum eſt. Nam et miſeri eſſe poſſunt vbi eſt ille: quoniā quicūqꝫ vbicūqꝫ fuerint eſt ⁊ ille. Sed beati ſoli ſunt cū illo qꝛ beati eſſe nō poterūt niſi ex illo. An nō deo veraciter dictū eſt: ſi aſcendero in celum tu ibi es: ⁊ ſi deſcēdero ad īfernū ades? Aut vero chriſtus nō eſt dei ſapiētia/ que attingit vbiqꝫ propter ſuā mūdiciam? Sed lux lucet in tenebris: nec eam tenebre cōprehendūt. Ac ꝑ hoc vt de re viſibili ꝙuis longe diſſimile qualecūqꝫ ſumamus exemplum: ſicut cecus etiam ſi ibi ſit vbi lux eſt/ non eſt tamen ipſe cum luce: ſed abſens eſt a pſentia: ita infidelis atqꝫ impius aut etiā ſi fidelis et pius/ nondū

Matthei. xxvj.

B

Rom.j.

ſupra.iij.

Ephe.ij.

Lu.xxiij.

C

Pſalm. cxxxviij.

Sap.vij.

Joh.j.

tamen ad intuẽdum lumen ſapientie idoneus/etiam ſi eſſe
nuſq̄ poſſit vbi non ſit et chriſtus:non eſt tamen ipſe cum
chriſto dũtaxat per ſpeciem. Nam hominem pie fidelem
non eſt dubitandum cum chriſto eſſe per fidem. Propter
Mat.xij. qđ dicit. Qui nõ eſt mecum aduerſum me eſt. Sed cum pa
tri deo dicebat: quos dediſti mihi volo vt vbi ego ſum ⁊ ip
ſi ſint mecum: de ſpecie illa omnino dicebat in qua videbi-
mus eum ſicuti eſt. Ne modo ſereniſſimũ ſenſum nubiloſa
contradictione perturbet: conſequentia perhibeant teſti-
moniũ precedẽtibus verbis. Nempe cum dixiſſet/volo vt
vbi ego ſum et ipſi ſint mecum/continuo ſecutus adiũxit.
[Ut videant claritatem meam quã dediſti mihi quia dile-
xiſti me ante conſtitutionem mundi.] Ut videant dixit nõ
Heb.xj. vt credant. Fidei merces eſt iſta non fides. Si enim fides
ad hebreos in epiſtola recte diffinita eſt: conuictio rerum
que non videntur/cur non merces fidei definiatur viſio re
rum que credite ſperabantur? Cum viderimus enim clari
tatem quã dedit pater filio: etiam ſi eam dici hoc loco ĩtel-
ligamus/nõ quã pater equali filio gignens eum dedit: ſed
quã facto homini filio dedit ei poſt mortem crucis: quãdo
ergo videbimus illam filij claritatem: profecto tunc fiet iu
Eſa.xxvj dicium viuorũ atq̄ mortuorum. Tunc tolletur impius vt
ſm aliam non videat claritatẽ dei. Q̄ niſi illam qua deus eſt? Bea-
translatio ti enim mundo corde: quoniam ipſi deum videbunt. Nec
nem. mundi corde ſunt i pij propterea non videbunt. Tunc ibũt
Mat.v. ipſi in ſupplicium eternum. Sic enim tolletur impius ne vi
Mat.xxv deat claritatem dei: iuſti autem ibunt in vitam eternã. Et
J.xvij. que eſt vita eterna? Ut cognoſcant inquit te ſolum verum
deum et quem miſiſti ieſum chriſtum. Nõ vtiq̄ ſicut eum
cognouerunt/qui licet non mundi cordes tamen in forma
ſerui clarificata iudicantem videre potuerunt. Sed ſicut
cognoſcendus eſt a mundis corde ſolus verus deus: cum
patre et ſpiritu ſancto filius: quia ipſa trinitas eſt ſolus ve-
rus deus Si ergo ſm id quod filius dei de⁹ eſt patri equa-
lis atq̄ coeternus: accipiam⁹ hoc dictum/volo vt vbi ego
ſum et ipſi ſint mecum: in patre cum chriſto erimus. Sed
ille ſicut ille/nos ſicut nos vbicunq̄ corpore fuerimus.
Si enim loca dicenda ſunt et quibus non corpora continẽ
tur: et locus eſt cuiq̄ rei vbi eſt: locus chriſti etern⁹ vbi ſem
per eſt/ipſe pater eſt et locus patris filius eſt: quia ego inq̄t
J.xiiij.c. in patre/et pater in me eſt. Et in hac oratione/ſicut tu pa-
J.tra.cx.a ter inquit in me ⁊ ego in te. Et loc⁹ interea noſter ipſi ſunt/
quia ſequitur: vt et ipſi in nobis vnum ſint. Et nos locus
dei ſumus/quoniam templum eius ſumus/ſicut orat pro
nobis qui mortuus eſt ꝓ nobis: viuitq̄ pro nobis vt in ip-
Pſ.lxxv. ſis vnum ſim⁹: quia factus eſt in pace locus eius/⁊ habita-
D tio eius in ſyon: que nos ſumus. Sed q̄s idoneus loca iſta
vel que ſunt in locis iſtis ſine ſpacioſis capacitatibus et ſi-
ne corporeis molibus cogitare? Non parum tamen profi-
citur/ſi ſaltem quicquid tale oculo cordis occurrit/negat/
reſpuitur/improbatur. Et lux quedam in qua iſta negãda
reſpuenda/improbanda cernuntur/ſicut potuerit cogitat:
et q̄ ſit certa cognoſcitur et amatur: vt inde ſurgatur atq̄
ad interiora tendatur. Que cum penetrare mens inualida
et minus q̄ illa ſunt pura nequiuerit/nõ ſine amoris gemi-
tu et deſiderij lachrimis inde pellatur: ⁊ patienter ferat q̄
diu fide mundetur/atq̄ vt illic habitare valeat ſanctis mo
ribus preparetur. Quomodo ergo nõ erimus cum chriſto
vbi eſt: quãdo in patre cũ illo erimus in quo eſt. Neq̄ hinc
apoſtolus nobis q̄uis nondum rem tenentibus: ſed tamẽ
Col.iij. ſpem gerentibus tacuit. Ait enim. Si reſurrexiſtis cũ chri-
ſto que ſurſum ſunt querite vbi chriſtus eſt ĩ dextera dei ſe-
dens/que ſurſum ſunt ſapite non que ſuper terrã. Mortui
enim eſtis inquit: ⁊ vita veſtra abſcõdita eſt cum chriſto ĩ
deo. Ecce interim fide ac ſpe vita noſtra vbi chriſt⁹ eſt cũ
illo eſt: quia cũ chriſto in deo eſt. Ecce velut iam factũ eſt
qđ orauit vt fieret dicẽs: volo vt vbi ego ſum ⁊ ipſi ſint me
cum. Sed nunc per fidẽ: quando autẽ fiet per ſpeciem? Cũ
chriſt⁹ inquit apparuerit vita veſtra: tunc et vos apparebi
tis cum ipſo in gloria. Tunc apparebimus qđ tunc erim⁹:
quia tũc apparebit non inaniter nos id credidiſſe ac ſperaſ-
ſe anteqū eſſem⁹. Faciat hoc filius qui cum dixiſſet vt vide
ant claritatẽ meã quã dediſti mihi/cõtinuo ſubiunxit: [quia
dilexiſti me ante cõſtitutionem mundi.] In illo enim dile-
xit et nos ante cõſtitutionem mundi: et tunc predeſtinauit
qđ in fine facturus eſt mundi. [Pater (inquit) iuſte: mund⁹
te non cognouit:] quia iuſtus es: ideo te nõ cognouit. Mũ-
dus quippe ille dãnationi predeſtinat⁹ merito non cogno-
uit/mũdus vero quem chriſtus reconciliauit ſibi/nõ meri
to ſed gratia cognouit. Quid eſt eni cũ cognoſcere: niſi vi-
tam eternã: quã mundo dãnato vtiq̄ non dedit/recõciliа-
to dedit? Propterea vtiq̄ mũdus te non cognouit qui iu-
ſtus es. Nec et meritis eius vt te nõ cognoſceret tribuiſti:
⁊ propterea mũdus reconciliatus cognouit q: miſericors
es et vt cognoſceret nõ ei⁹ merito ſ; gratia ſubueniſti. De-
niq̄ ſequit. [Ego autẽ te cognoui.] Ipſe fons gratie eſt
deus natura/homo autẽ de ſpiritu ſancto et virgine ineffa
bili gratia. Deniq̄ propter ipſum quis gratia dei ꝑ ieſum
chriſtum dominũ noſtrũ: [et hi cognouerunt (inquit) quia
tu me miſiſti.] Ipſe eſt mundus reconciliat⁹. Sed quia tu
me miſiſti: iõ cognouerũt. Ergo gratia cognouerunt. [Et
notum feci eis (inquit) nomen tuum: ⁊ notum faciam.] No
tum feci per fidem/notum faciam per ſpeciẽ. Notum feci
cum fine peregrinantib⁹ notum faciam ſine fine regnanti-
bus. [Ut dilectio (inquit) qua dilexiſti me ĩ ipſis ſit: ⁊ ego
in ipſis.] Non eſt vſitata locutio: dilectio qua dilexiſti me:
in ipſis ſit ⁊ ego in ipſis: vſitate quippe diceretur dilectio
qua dilexiſti me. De greco quidẽ iſta trãſlata ſunt. Sed ſũt
ſimiles et latine ſicut dicim⁹/fidelem ſeruitutem ſeruiuit:
ſtrennuam militiam militauit/cũ dici debuiſſe videatur/fi
deli ſeruitute ſeruiuit: ſtrennua militia militauit. Qualis
autẽ iſta locutio eſt: dilectio qua dilexiſti me: tali ⁊ apoſto-
lus vſus eſt. Bonũ certamen certaui: non ait: bono certa- j.Thi.vj.
mine. qđ vſitatius etiã rectiuſq̄ diceretur. Quomodo aũt
dilectio qua dilexit pater filium eſt ⁊ in nobis: niſi quia mẽ
bra eius ſumus/⁊ in illo diligimur cum ipſe diligitur tot⁹:
id eſt caput ⁊ corpus? Ideo ſubiunxit ⁊ ego in ipſis/tanq̄
diceret: quoniam ego ſum in ipſis. Aliter enim eſt in nobis
tanq̄ in templo ſuo: aliter autem quia ⁊ nos ipſe ſumus: cũ
ſm id quod vt caput noſtrum eſſet homo factus eſt: corp⁹
eius ſumus. Finita eſt ſaluatoris oratio: incipit paſſio. Er
go ⁊ iſte ſermo finiat: vt de paſſione qđ ipſe donauerit alijs
ſermonibus diſputetur.

Tractatus.cxij.

Hec cum dixiſſet ieſus. Egreſſus eſt cũ diſci- Ca.xviij.
pulis ſuis trans torrẽtem cedron vbi erat ortus
in quem introiuit ipſe ⁊ diſcipuli eius. Sciebat
autẽ ⁊ iudas qui tradebat eum locũ: quia frequẽ
ter ieſus cõuenerat illuc cum diſcipulis ſuis. Iu
das ergo cum accepiſſet cohortẽ a pontificib⁹ et
phariſeis miniſtros venit illuc cũ laternis et fa-
cibus et armis. Ieſus itaq̄ ſciens omnia que vẽ
tura erãt ſuper eum: proceſſit et dixit eis. Quem
queritis? Reſponderũt ei. Ieſum nazarenũ. Di-
cit eis ieſus. Ego ſum. Stabat autẽ ⁊ iudas qui
tradebat eũ cũ ipſis. Ut ergo dixit eis ieſus ego
ſum: abierunt retrorſum ⁊ ceciderũt in terrã. Ite
rum ergo interrogauit eos. Quem queritis? Il-
li autem dixerunt. Ieſum nazarenũ. Reſpondit
ieſus. Dixi vobis q: ego ſum. Si ergo me queri-
tis: ſinite hos abire. Ut impleretur ſermo quem
dixit/quia quos dediſti mihi/non perdidi ex eis
quẽq̄. Symon ergo petrus habens gladiũ edu-
xit eum/et percuſſit pontificis ſeruum: et abſci-
dit eius auriculam dextram. Erat autem nomẽ
ſeruo malch⁹. Dicit ergo ieſus petro. Mitte gla
dium tuum in vaginam. Calicem quẽ dedit mi-
hi pater/non bibam illum? Cohors ergo ⁊ tribu
nus et miniſtri iudeorum cõprehenderũt ieſum:
et ligauerunt eum.

A Erminato magno prolixoq; ſermone quē poſt
cenam dominus fundendo pro nobis proximo
ſanguine ad diſcipulos habuit qui cum illo tūc
erant: adiuncta oratione quā dixit ad patrē:
deinceps eius paſſionem iohannes euāgeliſta ſic exorſus
eſt. [Hec cum dixiſſet ieſus: egreſſus eſt cū diſcipulis ſuis
trās torrētem cedron/ vbi erat ortus: in quem introiuit ip-
ſe et diſcipuli eius. Sciebat autem et iudas qui tradebat
eum locum: quia frequēter ieſus conuenerat illuc cum di-
ſcipulis ſuis.] Hoc qđ narrat ingreſſum dominū cum di-
ſcipulis ſuis in hortum/ non continuo factum eſt cum eius
illa finita eſſet oratio de cuius verbis ait: hec cum dixiſſet
ieſus. Sed alia quedam ſunt interpoſita/ que ab iſto preter
miſſa: apud alios euangeliſtas leguntur: ſicut apud hūc in
ueniuntur multa que illi ſimiliter in ſua narratione tacue-
runt. Quomodo autem inter ſe omnes conueniant: ne veri
tati que per aliū ꝓmitur ab alio repugnetur/ quiſquis noſ-
ſe deſiderat/ non in his ſermonibus ſed in alijs laborioſis
litteris querat/ nec ſtando et audiendo: ſed potius ſedēdo
et legendo: vel legenti aurem mentēq; intentiſſimam prebē
do illa condiſcat. Credat tamen anteq̄ ſciat: ſiue id etiam
ſcire in hac vita poſſit: ſiue per aliqua impedimenta nō poſ
ſit nihil: ab aliquo euāgeliſta eſſe ſcriptum: quantū ad hos
attinet quos in auctoritatem canonicam recepit eccleſia:
quod vel ipſius vel alterius non minus veraci narrationi
poſſit eſſe contrarium. Nunc itaq; huius beati iohannis
narrationem quā ſuſcepimus tractandam: ſine aliorū com
paratione videamus: in eis que manifeſta ſunt non immo-
rantes: vt hoc vbi opus eſt cauſa poſcente faciamus. Non
ergo ſic accipiamus qđ ait: hec cum dixiſſet ieſus: egreſſus
eſt cum diſcipulis ſuis trans torrentem cedron: vbi erat or
tus: in quē introijt ipſe et diſcipuli eiꝰ: tanq̄ continuo poſt
illa verba in illum hortum fuerit ingreſſus: ſed ad hoc va-
leat qđ dictum eſt: hec cum dixiſſet ieſus: vt nō eū ante opi
nemur ingreſſum q̄ illa verba finiret. [Sciebat autem (in
quit) et iudas qui tradebat eum locum.] Ordo verborum
eſt. Sciebat locum qui tradebat eum: [quia frequenter (in-
quit) ieſus cōuenerat illuc cum diſcipulis ſuis.] Ibi ergo
lupus ouina pelle contectus: et inter oues alto patriſfami-
lias conſilio toleratus didicit: vbi ad tempus exiguum di-
ſpergeret gregem: inſidijs appetendo paſtorem. [Iudas
ergo (inquit) cum accepiſſet cohortem: et a principibus et
phariſeis miniſtros: venit illuc cum laternis et facibus et
armis.] Cohors non iudeorum ſed militum fuit. A preſide
itaq; intelligatur accepta tanq̄ ad tenendum reum. Ser-
uato ordine legitime poteſtatis: vt nullus tenētibus aude-
ret obſiſtere: q̄q̄ et manus tanta fuerit cōgregata: et ſic ar
mata veniebat vt vel terreret vel etiam repugnaret: ſi quiſq̄
chriſtum defendere auderet. Ita quippe eius abſcondeba
tur poteſtas et obtūdebatur infirmitas: vt hec inimicis ne
ceſſaria viderentur aduerſus eum in quē nihil valuiſſet ni-
ſi quod ipſe voluiſſet: bene vtens bonus malis et faciēs bo
na de malis ad faciendos bonos ex malis et diſcernendo
B a malis. [Ieſus itaq; (ſicut euangeliſta ſecutus adiungit:)
ſciens omnia que ventura erant ſuper eum: proceſſit ⁊ dixit
†Al. Quē eis. † Quid queritis? Reſponderunt ei. Ieſum nazarenū.
†Al's tra- Dixit eis ieſus. Ego ſum. Stabat autem ⁊ iudas qui † tra
debat. didit eum cum ipſis. Ut ergo dixit eis. Ego ſum: abierunt
retrorſum et ceciderunt in terram.] Ubi nunc militum co-
hors et miniſtri principum et phariſeorum? Ubi terror et
munimē armatorum? Nempe vna vox dicentis ego ſum:
tantam turbam odijs ferocem/ armiſq; terribilem ſine telo
vllo percuſſit: repulit: ſtrauit. Deus enim latebat in carne ⁊
ſempiternus dies ita membris occultabatur humanis: vt
laternis et facibus quereretur occidēdus a tenebris. Ego
ſum dicit: et impios deiecit. Quid iudicaturus faciet: qui
iudicandus hoc fecit? Quid regnaturus poterit: qui mori
turus hoc potuit? Et nunc vbiq; per euangelium/ ego ſum
dicit chriſtus: et a iudeis expectatur antichriſtus/ vt retro
redeant et in terram cadant: quoniam deſerentes celeſtia/
terrena deſiderant. Certe ad comprehendēdū ieſum perſe
cutores cum traditore venerunt: quem querebant inuene-
runt. Audierunt ego ſum quare non comprehenderunt ſed
abierunt retro et ceciderūt: niſi quia hoc voluit qui potuit
quicquid voluit? Uerum ſi nunq̄ ſe ab eis permitteret ap
prehendi: non quidem illi facerent propter qđ venerāt: ſed
nec ipſe faceret propter quod venerat. Eum quippe illi oc-
cidēdum querebāt ſeuiēdo: ſed querebat nos ⁊ ipſe moriē-
do. Proinde quia tenere volentibus nec valentibus oſten
dit poteſtatem ſuam: iam teneant eum vt faciat de neſcien
tibus volūtatem ſuam. [Iterum ergo eos interrogauit. † †Al. Quē
Quid queritis? Illi autem dixerunt. Ieſum nazarenum.
Reſpondit ieſus. Dixi vobis: quia ego ſum. Si ergo me q̄
ritis: ſinite hos abire/ vt adimpleretur ſmo quē dixit. Q- J. tra. cvij.
quos dediſti mihi: nō perdidi ex eis quēq̄.] Si me inquit
queritis ſinite hos abire. Inimicos videt: et hoc faciūt qđ
iubet. Sinunt hos abire: quos non vult perire. Nunquid
autem non erant poſtea morituri? Cur ergo ſi tunc morerē
tur perderet eos: niſi quia nōdum ſic in eum credebat: quo
modo credunt quicunq; non pereunt? [Simon ergo petrꝰ C
habens gladium eduxit eum et percuſſit ſeruum † princi- †Al. pon-
cipis/ ⁊ abſcidit eiꝰ auriculā dextram. Erat autem nomen tificis.
ſeruo malchus.] Solus hic euangeliſta etiam nomen huiꝰ Lu. xxij.
ſerui expreſſit: ſicut Lucas ſolus qđ eius auriculā dominꝰ
tetigerit et ſanauerit eam. Malchus interpretatur regna-
turus. Quid ergo auris ꝓ domino amputata ⁊ a domino
ſanata ſignificat: niſi auditum amputata vetuſtate renoua
tum/ vt ſit in nouitate ſpiritus: et non in vetuſtate littere.
Quod cui preſtitum fuerit a chriſto/ quis dubitet regnatu Rom. vij.
rum eſſe cum chriſto? Quod autē ſeruꝰ dictus eſt: ⁊ hoc ad
illā pertinet vetuſtatē/ que in ſeruitutē generat qđ eſt agar Gal. iiij.
Sed cum acceſſit ſanitas: figurata eſt et libertas. Factū ta
men petri dominꝰ improbauit: ⁊ progredi vltra prohibuit
dicens. [Mitte gladiū tuum in vaginam. Calicem quē de Textꝰ ha
dit mihi pater nō vis vt bibā illum?] In ſuo quippe facto bet dixit
ille diſcipulus magiſtrū defendere voluit: non qđ faciēdū ergo ieſus
eſt cogitauit. Et ille igitur ad patientiā cōmonendus fuit petro.
et hoc ad intelligentiam conſcribendū. Quod autē a patre
ſibi dicit datū calicē paſſionis: ꝑfecto illud eſt qđ ait apo-
ſtolus. Si deꝰ pro nobis: quis ꝯtra nos. Qui filio proprio Rom. viij
non pepercit: ſed pro nobis omnibus tradidit eum? Uerū
auctor calicis huius eſt etiā ipſe qui bibit: vnde idem apo
ſtolus iterum dicit/ chriſtꝰ dilexit nos et tradidit ſemetip- Ephe. v.
ſum pro nobis: oblationem ⁊ hoſtiam deo in odorem ſuaui-
tatis. [Cohors autem et tribunꝰ et miniſtri iudeorum: cō-
prehenderunt ieſum ⁊ ligauerūt eum.] Comprehenderūt
ad quem non acceſſerunt: quoniā dies ille: illi vero tenebre
permanſerūt/ nec audierunt/ accedite ad eum et illumina- pſ. xxxiij.
mini. Si enim ſic accederent/ non cum manibus occidēdū
ſed recipiendum corde cōprehenderēt. Nunc autem quan
do cum illo modo cōprehenderūt: tunc ab illo longius re-
ceſſerunt/ et ligauerūt eum a quo ſolui potius velle debue-
runt: et erant fortaſſis in eis qui tunc impoſuerunt chriſto
vincula ſua: atq; ab eo poſtea liberati dixerunt. Dirupiſti Pſal. cxv
vincula mea. Hec hodie ſatis ſint: tractabuntur deo volen
te ſermone alio que ſequuntur.

Tractatus. cxiij.

Et adduxerūt eum ad annam primum. Erat
enim ſocer cayphe qui erat pontifex anni illius.
Erat autem cayphas qui conſilium dederat iu-
deis: quia expedit vnum hominem mori pro po
pulo. Sequebatur autē ieſum ſymon petrus et
alius diſcipulus. Diſcipulus autem ille erat no-
tus pontifici/ et introiuit cum ieſu in atrium pō-
tificis/ petrus autem ſtabat ad oſtium foris. Exi
uit ergo diſcipulus alius qui erat notꝰ pontifici
et dixit oſtiarie ⁊ introduxit petrum. Dicit ergo
petro ancilla oſtiaria. Nunquid et tu ex diſcipu-
lis es hominis iſtius? Dicit ille. Non ſum. Sta-
bant autem ſerui et miniſtri ad prunas quia fri-
gus erat ⁊ calefaciebant ſe. Erat autē cū eis ⁊ pe
trus ſtans ⁊ calefaciens ſe. Pontifex ergo inter
rogauit ieſum de diſcipulis ſuis et de doctrina

eius. Reſpondit ei ieſus. Ego palā locutus ſum
mundo/ego ſemper docui in ſinagoga et in tem=
plo quo omnes iudei cōueniunt: et in occulto lo=
cutus ſum nihil. Quid me interrogas: interroga
eos qui audierunt quid locutus ſim ipſis? Ecce
hi ſciunt que dixerim ego. Hec autem cum di=
xiſſet: vnus aſſiſtens miniſtrorum dedit alapam
ieſu dicens. Sic reſpondes pontifici? Reſpon=
dit ei ieſus. Si male locutus ſum: teſtimoniū per
hibe de malo: ſi autem bene: quid me cedis? Et
miſit eum annas ligatum ad cayphā pontifi=
cem. Erat autem ſimon petrus ſtans et calefaci=
ens ſe. Dixerunt ergo ei. Nunquid et tu ex diſci=
pulis eius es? Negauit ille et dixit. Non ſum.
Dicit ei vnus ex ſeruis pontificis cognatus eiꝰ
cuius abſcidit petrus auriculam. Nonne ego te
vidi in horto cum illo? Iterum ergo negauit pe
trus. Et ſtatim gallus cantauit.

A
Ephe.v. Poſtea ꝙ perſecutores tradente iuda comprehen
ſum dominum ligauerunt qui dilexit nos ⁊ tradi
dit ſemetipſum pro nobis ⁊ cui pater non peper=
cit: ſed pro nobis omnibus tradidit eum: vt intel
ligatur iudas non laudabilis vtilitate traditionis huius:
ſed ſceleris voluntate damnabilis [adduxerunt eum] ſicut
iohannes euangeliſta narrat [ad annam primū] nec tacet
cauſam cur ita factum ſit. [Erat ei (inquit) ſocer cayphe:
qui erat pontifex anni illius. Erat autē (inquit) cayphas
† Al. dede qui conſilium †dedit iudeis: quia expedit vnum hominem
rat. mori pro populo.] Merito ⁊ mattheus cum id breuius nar
ſ. xi. g. rare voluiſſet: eum ad caypham ductum fuiſſe commemo=
Mat. xxij rat: quia ⁊ ad annam prius ideo ductus eſt qꝺ ſocer eiꝰ fue
rit. Ubi intelligendum eſt hoc eundem caypham fieri vo=
luiſſe. [Sequebatur autem (inquit) ieſum ſimon petrus et
alius diſcipulus.] Quiſnam iſte ſit diſcipulus non temere
Ixix.c. affirmandum eſt quia tacetur. Solet autem ſe idem iohan
nes ſignificare ita ⁊ addere: quem diligebat ieſus. Fortaſ=
ſis ergo ⁊ hic ipſe eſt: quiſquis tamen ſit: ſequentia videa=
mus. [Diſcipulus autem ille (inquit) erat notus pontifici:
⁊ introiuit cum ieſu in atrium pōtificis. Petrus autem ſta
bat ad hoſtium foris. Exiit ergo alius diſcipulus qui erat
notus pontifici: ⁊ dixit hoſtiarie: ⁊ introduxit petrum. Di=
cit ergo petro ancilla hoſtiaria. Nūquid ⁊ tu ex diſcipulis
es hominis iſtius? Dicit ille. Non ſum.] Ecce columna fir
miſſima ad vnius aure impulſum tota contremuit. Ubi eſt
illa promittentis audacia/⁊ de ſe plurimum preſumentis.
Ubi ſunt verba illa quando ait: quare nō poſſum te ſeq̄ mo
do: animam meam ꝓ te ponā? Hoccine eſt ſequi magiſtrū
ſe negare diſcipulum? Siccine ꝓ domino anima ponitur
vt hoc ne fiat vox ancillule formidetur? Sed quid mirū ſi
deus vera predixit: homo autem falſa ꝑſumpſit? Sane in
xi. q. iij. nō iſta que iam cepta eſt negatione apoſtoli petri: debemꝰ ad
uertere non ſolum ab eo negari chriſtum qui dicit eum nō
eſſe chriſtum: ſed ab illo etiam qui cum ſit negat ſe eſſe chri
ſtianum. Dominus enī non ait petro/diſcipulum meum te
negabis: ſed me negabis. Negauit ergo ipſum: cum ſe ne=
gauit eiꝰ eſſe diſcipulum. Quid autem aliud iſto modo ꝙ
ſe negauit eſſe chriſtianum? Nuis ei diſcipuli chriſti non
Actuū. xi. dum appellarentur hoc nomine: poſt aſcenſionem quippe
eius in anthiochia primū ceperunt appellari diſcipuli xpi
ani. Iam tamen erat res ipſa illo poſtea vocabulo nuncu=
panda. Iam erant diſcipuli qui poſtea appellati ſunt chri=
ſtiani: ⁊ hoc commune nomen ſicut communem etiā fidem
ad poſteros tranſmiſerunt. Qui ergo ſe chriſti negauit eſſe
diſcipulum: ipſam rem negauit: cuius nomē eſt vocari chri
ſtianum. Et multi poſtea non dico ſenes ⁊ anus in quibus
huius vite ſocietas facilius potuit mortem pro chriſti con
feſſione contemnere: nec ſolum iuuentus viriuſq; ſexus: de
qua etate conuenienter videtur exigi fortitudo: ſed etiam
pueri puelleq; potuerunt ⁊ innumerabilis ſocietas ſancto=
rum martyrum in regnum celorum fortiter et violenter in=
trare: quod tunc iſte non potuit qui claues regni eius acce
pit. Ecce vnde dictum eſt/ſinite hos abire: quando ſe pro
nobis tradidit qui ſuo ſanguine nos redemit: vt implere=
tur ſermo quem dixit. Quia quos dediſti mihi: non perdi=
di ex eis quemq̄. Utiq; enim petrus ſi negato chriſto hinc ſ. trac. xij.
iret: quid aliud ꝙ periret. [Stabant autem ſerui ⁊ miniſtri b.
ad prunas qꝛ frigus erat: ⁊ calefaciebant ſe.] Non hyems B
erat: ⁊ tamē frigus erat: quia ſolet etiam equinoctio verno
aliquando contingere. [Erat autem cum eis ⁊ petrus ſtās
et calefaciens ſe. Pontifex ergo interrogauit ieſum de di=
ſcipulis eius/⁊ de doctrina eius. Reſpondit ei ieſus. Ego
palam locutus ſum mūdo: ego ſemper docui in ſynagogis
⁊ in templo quo omnes iudei conueniunt: ⁊ in occulto locu
tus ſum nihil. Quid me iterrogas? Interroga eos qui au=
dierunt quid locutus ſim ipſis: ecce hi ſciunt que dixerim
ego.] Non pretereunda naſcitur queſtio quomodo dixerit
dominus ieſus/ego palam locutus ſum mūdo: et maxime
illud quod ait: in occulto locutus ſum nihil. Nonne in hoc
ipſo recentiore ſermone quem poſt cenam diſcipulis eſt lo=
cutus ait illis: hec in prouerbijs locutus ſum vobis: venit
hora cum iam non in prouerbijs loquar vobis: ſed palam
de patre meo annunciabo vobis? Si ergo ipſis cōiunctio
ribus diſcipulis ſuis non loquebatur palam: ſed horam ꝓ
mittebat quando palam fuerat locuturus: quomodo palā
locutus eſt mundo? Deinde illiſipſis ſicut aliorum quoq;
euangeliſtarum teſtatur auctoritas: in eorum comparatio
ne qui diſcipuli eius non erant: multo vtiq; manifeſtius lo=
quebatur: quando cum ſolis erat remotus a turbis. Tunc
ſenſum eis ⁊ parabolas aperiebat: quas clauſas ꝓferebat
ad alios. Quid eſt ergo in occulto locutus ſum nihil. Sed
intelligendum eſt ita eum dixiſſe palam locutus ſum mun=
do: ac ſi dixiſſet: multi me audierunt. Ipſum autem palam
modo quodam erat palam: modo autem quodam nō erat
palam. Palam quippe erat: qꝛ multi audiebant: ⁊ rurſum
non erat palam: quia non intelligebant. Et quod ſeorſum
diſcipulis loquebatur: non in occulto vtiq; loquebatur.
Quis namq; in occulto loquitur qui coram tot hominibꝰ
loquitur: cum ſcriptum ſit. In ore duorum vel trium teſtiū Deu. xvij.
ſtabit omne verbum: ꝓſertim ſi hoc loquitur paucis: quod
per eos vult innoteſcere ⁊ multis: ſicut ipſe dominus ait il
lis quos adhuc paucos habebat. Quod dico vobis in te= Mat. x.
nebris dicite in lumine: ⁊ quod in aure auditis: ꝑdicate ſu=
per tecta. Ergo ⁊ hoc ipſum quod ab eo dici videbatur oc
culte: quodammodo non dicebatur in occulto: quia nō ita
dicebatur vt ab eis quibꝰ dictum fuerat taceretur: ſed ita
potius vt vſq; quaq; predicaretur. Sic ergo dici poteſt ali
quid ⁊ palam ſimul ⁊ non palam: vel in occulto ſimul ⁊ nō
in occulto: quomodo dictum eſt: vt videntes videant: ⁊ nō
videant. Quomodo enī videant: niſi quia palam non in oc
culto? Et quomodo idem ipſi rurſus non videant: niſi qꝛ
non palam ſed in occulto? Ea tamen ipſa que audierant ⁊
non intellexerant: talia erant vt non poſſent iuſte ac veraci=
ter criminari. Et quotienſcumq; interrogando tentarunt
vt inuenirent vnde et accuſarent eum ſic eis reſpondit: vt
omnes eorum retunderentur doli: ⁊ calumnie fruſtrarenꝭ.
Ideo dicebat/quid me interrogas: interroga eos qui au=
dierunt quid locutus ſim ipſis: ecce hi ſciunt quid dixerim
ego. [Hec autem cum dixiſſet vnus aſſiſtens miniſtrorum C
dedit alapam ieſu dicens. Sic reſpondes pontifici? Re=
ſpondit ei ieſus. Si male locutus ſum teſtimonium perhi=
be de malo: ſi autem bene quid me cedis?] Quid iſta reſpō
ſione verius: manſuetius: iuſtius? Eius eſt enim de quo ꝓ
phetica vox precceſſerat. Intēde proſpere procede ⁊ regna Pſ. xliiij
propter veritatem ⁊ manſuetudinem ⁊ iuſtitiam. Si cogi=
temus quis acceperit alapam: nonne vellemus eū qui per
cuſſit aut celeſti igne conſumi: aut terra dehiſcente ſorberi:
aut correptū demonio volutari: aut aliqua hmōi q̄libet pe
na: vel etiā grauiore puniri? Quid ei hoꝝ ꝑ potētiā iubere
nō potuiſſet ꝑ quē factus eſt mūdus: niſi patientiā nos do
cere maluiſſet qua vincitꝛ mundus? Forte hic dicit aliquis.
Cur non fecit quod ipſe ꝑcepit? Percutienti enī non ſic re
ſpondere: ſed maxillam debuit alteram ꝑbere. Quid qꝺ et Mat. v.

veraciter manſuete iuſteꝙ reſpondit: ⁊ non ſolum alteram
maxillam iterum percuſſuro: ſed totum corpus figendum
preparauit in ligno. Et hinc potius demōſtrauit: quod de-
monſtrandum fuit: ſua ſcȝ magna illa precepta patiētie nō
oſtentatione corporis ſed cordis preparatione facienda.
Fieri enim poteſt vt alteram maxillam viſibiliter prebeat
homo: ⁊ iratus. Quanto ergo melius ⁊ reſpondet vera pla
catus: ⁊ ad perferenda grauiora / tranquillo animo ſit para
tus? Beatus eſt enim qui in omnibus que iniuſta pro iuſti
tia patitur: poteſt veraciter dicere. Paratum cor meū deꝰ
Pſ. lvj. paratum cor meum. Hinc fit quippe quod ſequitur. Canta
bo ⁊ pſalmum dicam domino. Quod paulus ⁊ barnabas:
etiam in vinculis duriſſimis facere potuerūt. Sed ad nar-
rationis euangelice ſequentia redeamus. [Et miſit eū an-
D nas ligatum ad caypham pontificem.] Ad illum eñ ſicut
Ma. xxvj. mattheus dicit ab initio ducebatur: quoniam ipſe erat illiꝰ
anni princeps ſacerdotum. Alternos quippe intelligendi
ſunt agere ſolere annos ambo pontifices id eſt principes
ſacerdotum qui erant illo tēpore annas ⁊ caiphas. Quos
⁊ lucas euangeliſta commemorat: narrans quo tēpore ce-
perit dn̄s a precurſore iohanne predicare regnum celorum
Luce. iij. ⁊ congregare diſcipulos. Sic eñ dicit. Sub principibꝰ ſa-
cerdotum anna ⁊ caypha: factum eſt verbum domini ſuper
iohānem zacharie filium in deſerto / ⁊ cetera. Proinde iſti
ambo pontifices viciſſim ſuos annos agebāt. Et erat tūc
Ma. xxvj. annus cayphe quando paſſus eſt chriſtus. Ideo ſm̄ mat-
vbi. ſ. a theum cum comprehenſus eſſet / ad eum ductꝰ eſt: ſed priꝰ
ad annam ſm̄ iohannem venerunt cum illo: non quia colle
ga ſed quia ſocer eius erat. Et credendum eſt ſm̄ volunta
tem cayphe id eſſe factum: vel etiam domus eorum ita fuiſ
ſe poſitas vt non deberet annas a tranſeuntibus preteriri.
Sed cum dixiſſet euangeliſta quod eum ligatū miſerit an-
nas ad caypham: reuerſus eſt ad locum narrationis vbi re
liquerat petrum: vt explicaret quod in domo anne de trina
eius negatione contigerat. [Erat autē inquit ſimon petrꝰ
ſtans ⁊ calefaciens ſe.] Hoc recapitulat quod ante iam di-
xerat. Deinde que ſecuta ſunt iungit. [Dixerūt ergo ei. Nū
quid ⁊ tu ex diſcipulis eius es? Negauit ille et dixit. Non
ſum.] Iam ſemel negauerat ad ancille vocem: ⁊ ecce iterū
eodem timore perterritus negauit. Deinde vt tertia nega-
tio perficeretur ⁊ verbum domini predicentis impleretur.
[Dicit ei vnus ex ſeruis pontificis cognatus eius cuiꝰ ab
ſcidit petrus auriculam. Nonne ego te vidi in horto cum
illo? Iterum ergo negauit petrꝰ: ⁊ ſtatim gallus cātauit.]
Ecce medici completa eſt predictio: egroti conuicta pſum
J. xiij. ptio. Non eñ factum eſt quod iſte dixerat: animā meam ꝓ
te ponam. ſed factum eſt quod ille predixerat ter me nega-
bis. Sed trina petri negatione completa. iam et iſte ſermo
compleatur: vt deinceps que de dn̄o apud pontium pilatū
preſidem geſta ſunt / ab alio conſideremus exordio.

Tractatus. cxiiij.

¶ Adducunt ergo ieſum ad caypham in preto-
rium. Erat autem mane et ipſi non introierūt in
pretorium vt non contaminarentur ſed māduca
rent paſcha. Exiuit ergo pilatꝰ ad eos foras ⁊ di
xit. Quā accuſationem affertis aduerſus homi-
nem hunc? Reſponderunt et dixerunt ei. Si non
eſſet hic malefactor non tibi tradidiſſemus eum.
Dixit ergo eis pilatus. Accipite eum vos et ſm̄
legem veſtram iudicate eum. Dixerunt ergo iu-
dei. Nobis non licet interficere quemꝙ vt ſermo
ieſu impleretur quem dixit: ſignificās qua mor-
te eſſet moriturus.

A Que cū domino vel de domino noſtro ieſu chriſto
apud pontium pilatum preſidem geſta ſunt. quā
tum iohannes euangeliſta indicat, deinde videa
mus. Redit eñ ad locum narrationis ſue vbi eā
reliquerat vt explicaret petri negationem. Iam quippe di
xerat / ⁊ miſit eum annas ligatum ad caypham pontificem
atꝙ inde regreſſus euangeliſta vbi dimiſerat petrū calefa
cientem ſe ad ignem in atrio: poſtꝙ totam eius negationē
que ter facta eſt terminauit: iterū ꝑcurrit ad ordinē hyſto-
rie. [Adducunt ergo ieſum inde a caypha in pretoriū.] Ad
caypham quippe ab anna collega ⁊ ſocero eiꝰ dixerat miſ-
ſum. Sed ſi ad caypham. cur in pretoriū. Quod nihil aliud
vult intelligi: ꝙ vbi preſes pilatus habitabat. Aut igitͬ ali
qua vrgente cauſa de domo anne quo ad audiendū ieſum
ambo conuenerant: cayphas perrexerat ad ꝑtoriū ꝑſidis
⁊ ſocero ſuo ieſum reliquerat audiēdum: aut in domo cay-
phe pretoriū pilatus acceperat: ⁊ tanta domus erat: vt ſeor
ſum habitantē dn̄m ſuum: ſeorſum iudicem ferret. [Erat
autem mane. ⁊ ipſi] id eſt. qui ducebāt ieſum [nō introierūt
in pretorium] hoc eſt in eam partem domus quam pilatus
tenebat. ſi ipſa erat domus cayphe Cur autem non introie
runt in pretorium / exponens cauſam: [vt non contamina-
rentur inquit ſed vt manducarent paſcha.] Dies agi cepe-
rant azymorum: quibus diebus contaminatio illis erat in
alienigene habitaculum introire. O impia ⁊ ſtulta cecitas.
Habitaculo videlicet contaminarentͬ alieno: ⁊ non conta-
minarentur ſcelere proprio? Alienigene iudicis pretorio
contaminari timebant. ⁊ fratris innocentis ſanguinē fun-
dere non timebant: vt hoc ſolum interim dicā vbi ſeua ma
lorū conſcientia tenebantur. Nam ꝙ etiā dn̄s erat qui eoꝝ
impietate ducebatur ad mortem / ⁊ vite dator occidebatur
non eorum conſcientie ſed ignorantie deputetur. [Exiuit
ergo pilatus ad eos foras ⁊ dixit. Quam accuſationē affer
tis aduerſus hominem hunc? Reſponderunt ⁊ dixerunt ei.
Si non eſſet hic malefactor: non tibi tradidiſſemus eum.]
Interrogentur atꝙ reſpondeant ab immūdis ſpiritibꝰ li-
berati / ſanati languidi / leproſi mundati / ſurdi audientes /
muti loquentes / ceci videntes / mortui reſurgentes. ⁊ quod
omnia ſuperat / ſtulti ſapientes: vtrum ſit malefactor ieſus.
Sed iſta dicebant de quibus per prophetam iam ipſe pre-
dixerat. Retribuebant mihi mala pro bonis. [Dixit ergo
eis pilatus. Accipite eum vos: ⁊ ſm̄ legem veſtram iudica
te eum. Dixerunt ergo ei iudei. Nobis non licet interficere
quemꝙ.] Quid eſt quod loquitur iſana credulitas. An nō De pe. diſ.
interficiebant quem interficiendū offerebāt. An forte crux j. piculoſe.
non interficit? Sic deſipiunt qui nō ſectantͬ: ſed inſectan- B
tur ſapientiam? Quid eſt autem. Nobis non licet interfice
re quemꝙ? Si malefactor eſt: cur nō licet? Nōne lex eis pre
cepit: ne malefactoribus preſertim qualem iſtum putabāt
a ſuo deo ſeductoribus parcant? Sed intelligendū eſt eos
dixiſſe nō ſibi licere interficere quemꝙ: ꝓpter feſti diei ſan
ctitatem quem celebrare iam ceperant: propter quem de in
greſſu pretorij etiam contaminari metuebāt. Ita ne obdu-
ruiſtis falſi iſraelite? Ita ne omnem ſenſum nimia malicia
perdidiſtis: vt ideo vos a ſanguine innocentis impollutos
eſſe credatis: quia eum fundendum alteri tradidiſtis? Nū-
quid ⁊ pilatus illum qui poteſtati eius a vobis īgeritur oc
cidendus: ſuis eſt manibꝰ occiſurus? Si nō eum voluiſtis
occidi: ſi non inſidiati eſtis: ſi non vobis tradendum pecu-
nia comparaſtis: ſi non comprehendiſtis / vinxiſtis / addu-
xiſtis / odiſtis: ſi non occidendum manibꝰ obtuliſtis: voci-
bus popoſcitis: non eum a vobis interfectum eſſe iactate.
Si autem illis omnibus veſtris precedentibus factis etiā J. xix. b.
crucifige crucifige clamaſtis: audite qd contra vos ꝓphe-
ta clamat. Filij hominū dētes eorum arma ⁊ ſagitte: ⁊ lin Pſ. lvj.
gua eorum machera acuta. Ecce quibus armis: quibus ſa
gittis: qua machera iuſtum interfeciſtis: quando vobis in
terficere quēꝙ non licere dixiſtis. Hinc eſt qđ ad cōprehē
dendum ieſum cum ſacerdotum nō veniſſent principes ſed
miſiſſent: lucas tamen euāgeliſta in eodem narrationis ſue
loco ait. Dixit aūt ad eos qui venerāt ad ſe principes ſacer Lu. xxij.
dotum ⁊ magiſtratus templi ⁊ ſeniores. Quaſi ad latronē
exiſtis: ⁊ cetera. Sicut ergo principes ſacerdotum non per
ſeipſos ſed per eos quos miſerant ad comprehendendū ie-
ſum: quid aliud ꝙ ipſi in ſue iuſſionis poteſtate venerunt:
ſic oēs qui crucifigendum ieſum impijs vocibus clamaue
runt: non quidem per ſeipſos eum: ſed tamen ipſi per illum
qui eorum clamore ad hoc nephas impulſus eſt occiderūt
Qđ vero iohānes euāgeliſta ſubiūgit [vt ſmo ieſu īpleretͬ C
quē dixit: ſignificās q̄ morte eſſet moriturꝰ] ſi mortē crucis
hic velimꝰ accipere: tanꝙ ideo dixerit iudei. Nobis nō li-

cet interficere quēq̃: q: interfici aliud eſt: aliud crucifigi.
nō video quomodo id poſſit cōſequenter intelligi: cum hoc
ad pilati verba reſpōderint quib⁹ eis dixerat. Accipite eū
vos: ⁊ ſm legem veſtram iudicate eum. Nūquid ergo eum
non poterāt accipere: ⁊ ipſi eum crucifigere. Si per tale ge
nus ſupplicij interfectionē cuiuſq̃ vitare cupiebāt: Quis
autem non videat ꝙ ſit abſurdū eis licere quēq̃ crucifige
re: quibus non licet quemq̃ interficere: Quid qđ ipſe dñs
eandem mortem ſuam: id eſt mortem crucis: etiam interfe
Marci.x. ctionem vocat: ſicut legim⁹ apđ marcū vbi ait. Ecce aſcē
dimus hieroſolimam: ⁊ filius hominis tradetur pricipib⁹
ſacerdotum ⁊ ſcribis ⁊ damnabunt eum morte: ⁊ tradēt eū
gentibus ⁊ illudent ei: ⁊ conſpuent eum: et flagellabunt eū:
⁊ interficiēt eum: ⁊ tertia die reſurget. Nimirum ergo iſta
dicendo ſignificauit dominus qua eſſet morte moritur⁹: nō
qđ hic mortem crucis vellet intelligi: ſed qđ cū iudei fuiſ-
ſent gentibus traditurí: hoc eſt romanis. Nam pilatus ro-
manus erat: eumq̃ in iudeam romani preſidem miſerant.
Vt ergo iſte ſermo ieſu impleretur: id eſt vt eum ſibi tradi
tum gentes interficerent: qđ ieſus futurum eſſe predixerat
ideo pilatus qui iudex romanus erat: cum vellet eum red-
dere iudeis vt ſm legem ſuam iudicarent eum: noluerūt eū
accipere dicentes. Nobis non licet interficere quēq̃. Ac ſi
impletus eſt ſermo ieſu quem de ſua morte predixit vt eū
a iudeis traditum interficerēt gentes: minore ſcelere ꝙ iu-
dei qui ſe iſto modo ab eius interfectione velut alienos fa-
cere voluerunt: non vt eorum innocentia ſed vt dementia
monſtraretur.

Tractatus.cxv.

¶ Introiuit ergo iterum in pretorium pilatus ⁊
vocauit ieſum/ et dixit ei. Tu es rex iudeorum?
Reſpōdit ieſus: a temetipſo hoc dicis/ an alij ti-
bi dixerūt de me? Reſpondit pilatus: nunquid
ego iudeus ſum: gens tua et pontifices tradide-
runt te mihi. Quid feciſti? Reſpondit ieſus. Re-
gnum meū non eſt de hoc mūdo. Si ex hoc mun-
do eſſet regnum meū miniſtri mei vtiq̃ decerta-
rent vt nō traderer iudeis: nunc autē regnū meū
non eſt hinc. Dixit itaq̃ pilatus. Ergo rex es tu?
Reſpondit ieſus: tu dicis: q: rex ſum ego. Ego in
hoc natus ſum et ad hoc veni in mundum: vt te-
ſtimonium perhibeam veritati. Omnis qui eſt
ex veritate audit vocem meam. Dicit ei pilatus:
quid eſt veritas? Et cum hoc dixiſſet iterū exiuit
ad iudeos: ⁊ dixit eis. Ego nullam inuenio in eo
cauſam: eſt autem cōſuetudo vobis vt vnum di-
mittam vobis in paſcha: vultis ergo dimittā vo
bis regem iudeorū. Clamauerūt rurſum omnes
dicentes. Non hunc: ſed barrabam. Erat autem
barrabas latro.

A Quid pilat⁹ dixerit chriſto: quid ve pilato ille re-
ſponderit: iſto ſermone cōſiderandū atq̃ tractā
dum eſt. Cum eñ dictum eſſet iudeis. Accipite
eum vos ⁊ ſm legem veſtrā iudicate eum: atq̃
cum illi reſpondiſſent. Nobis non licet occidere quemq̃.
⌊ Introiuit ergo iterum in pretorium pilatus: ⁊ vocauit ie
ſum: ⁊ dixit ei. Tu es rex iudeorum? Et reſpondit ieſus. A
temetipſo hoc dicis: an alij tibi dixerunt de me? ⌋ Sciebat
vtiq̃ dominus: ⁊ quod ipſe interrogauit: ⁊ quid illi reſpon
ſurus fuit. Sed tamen dici voluit: nō vt ipſe neſciret: ſed vt
ſcriberetur quod nos voluit vt ſciremus. ⌊ Reſpondit ei pi
latus. Nunqđ ego iudeus ſum. Gens tua ⁊ pontifices tra-
diderunt te mihi. Quid feciſti? Reſpondit ieſus. Regnum
meū non eſt de hoc mundo. Si ex hoc mundo eſſet regnum
†Al.vtiq̃ meum: miniſtri mei † decertarent vt non traderer iudeis.
Nunc autem regnum meum nō eſt hinc. Hoc eſt quod bo-
nus magiſter ſcire nos voluit. Sed prius nobis demōſtrā
da fuerat vana hoīm de regno eius opinio: ſiue gentium/
ſiue iudeorū: a quibus id pilatus audierat: quaſi ꝓpterea
morte fuiſſet plectendus quod illicitum affectauerit regnū
vel quoniam ſolent regnaturis inuidere regnantes: ⁊ vide-
licet cauendum erat: ne eius regnum ſiue romanis ſiue iu-
deis eſſet aduerſum. Poterat autem dominus quod ait.
Regnum meum non eſt de mundo hoc et cetera. ad primā
interrogationem preſidis reſpondere: vbi ei dixit. Tu es
rex iudeorum: ſed eum viciſſim interrogans vtrum hoc a
ſemetipſo diceret: an audiſſet ab alijs: illo reſpondēte oſtē-
dere voluit hoc ſibi apud illum fuiſſe a iudeis velut crimē
obiectum: patefaciens nobis cogitatiōes hominum quas
ipſe nouerat quia vane ſunt: eiſq̃ poſt reſponſionem pilati
etiam iudeis ⁊ gentibus oportunius aptiuſq̃ reſpondens
Regnum meum non eſt de hoc mundo. Quod ſi interrogā
ti pilato cōtinuo reſpondiſſet: nō etiam iudeis ſed ſolis gē-
tibus hoc de ſe opinantib⁹ reſpondiſſe videretur. Nūc er-
go quoniam reſpondit pilatus. Nūquid ego iudeus ſum?
Gens tua ⁊ pontifices tradiderunt te mihi: abſtulit a ſe ſu-
ſpitionem qua poſſit putari a ſemetipſo dixiſſe: ꝙ ieſum re-
gem dixerat eſſe iudeorū: id ſe a iudeis audiſſe demōſtrās.
Deinde dicendo/ quid feciſti: ſatis oſtendit illud ei pro cri-
mine obiectum. Tanq̃ diceret. Si regem te negas quid fe-
ciſti vt madereris mihi? Quaſi mirū non eſſet ſi puniendus
iudici traderetur: qui ſe diceret regem. Si autem hoc nō di
ceret: querendum ab illo eſſet: quid aliud forte feciſſet vnde
tradi iudici dign⁹ eſſet? ¶ Audite ergo iudei ⁊ gentes. Au- B
di circūciſio: audi preputium: audite omnia regna terrena.
Non impedio dominationē veſtram in hoc mundo: regnū Mat.ij.
meum non eſt de hoc mundo. Nolite metuere metu vaniſſi
mo quo herodes ille maior cum chriſtus nat⁹ nunciaretur
expauit: ⁊ tot infantes vt ad eum mors perueniret occidit:
timēdo magis ꝙ iraſcēdo crudelior. Regnū (inquit) meū
non eſt de hoc mūdo. Quid vultis amplius? Venite ad re
gnum quod nō eſt de hoc mundo: venite credēdo: ⁊ nolite
ſeuire metuendo. Dicit quidem in prophetia de deo patre.
Ego autem conſtitutus ſum rex ab eo: ſuper ſyon mōtem Pſal.ij.
ſanctum eius. Sed ſyon illa: ⁊ mons ille: nō eſt de hoc mun
do. Quod eſt eñ eius regnum niſi credentes in eum: quib⁹
dicit. De mundo non eſtis: ſicut ⁊ ego non ſum de mundo? S.viij.c.
Quis eos eſſe velit in mūdo: propter quod de illis dixit ad
patrem. Non rogo vt tollas eos de mundo: ſed vt ſerues S.xvij.d.
eos a malo. Unde ⁊ hic non ait. Regnum meum non eſt in
hoc mundo: ſed non eſt de hoc mūdo. Et cum hoc ꝓbaret
dicens. Si ex hoc mūdo eſſet regnum meum: miniſtri vtiq̃
mei decertarent vt nō traderer iudeis: non ait. Nunc autē
regnum meū non eſt hic: ſed non eſt hinc. Hic eſt eñ regnū
eius vſq̃ in finem ſeculi: habēs inter ſe commixta zizania
vſq̃ ad meſſem. Meſſis enim finis eſt ſeculi: quando meſſo Mat.xiij.
res venient: id eſt angeli: et colligent de regno eius omnia
ſcandala: quod vtiq̃ non fieret ſi regnum eius nō eſſet hic.
Sed tñ non eſt hinc: quia peregrinatur in mundo. Regno
ſuo quippe dicit. De mundo non eſtis: ſed ego vos elegi de
mundo. Erant ergo de mundo: qñ regnum eius non erant
ſed ad mundi principē pertinebāt. De mūdo eſt ergo quic S.xv.c.
quid hominum a vero quidē deo creatum: ſed ex adam vi-
ciata atq̃ damnata ſtirpe generatum eſt. Factum eſt autē
regnū: non iam de mundo/ quicquid inde in chriſto regene
ratum eſt. Sic eñ nos deus eruit de poteſtate tenebrarū: Col.j.
⁊ tranſtulit in regnū filij claritatis ſue. De quo regno dicit.
Regnum meū non eſt de hoc mundo: vel regnum meū non
eſt hinc. ⌊ Dixit itaq̃ ei pilatus. Ergo rex es tu? Reſpōdit
ieſus. Tu dicis: q: rex ſum ego. ⌋ Nō q: regem ſe timuit cō
fiteri: ſed tu dicis: ita libratum eſt vt neq̃ ſe regem neget.
Rex eſt eñ cuius regnum nō eſt de hoc mūdo: neq̃ regem
talem ſe eſſe fatetur: cuius regnum putetur eſſe de hoc mū-
do. Talem quippe ille ſentiebat q̄ dixerat. Ergo rex es tu?
cui reſponſum eſt: tu dicis quia rex ſum ego. Dictum eſt ei
tu dicis: ac ſi dictum eſſet: carnalis carnaliter dicis. ¶ Dein
de ait. ⌊ Ego in hoc natus ſum et ad hoc veni in mundum: C
vt teſtimonium perhibeam veritati. ⌋ Non eſt producenda
hui⁹ ꝓnominis ſyllaba qđ ait in hoc nat⁹ ſum: tanq̃ dixerit
in hac re nat⁹ ſum: ſed corripiēda tanq̃ dixerit ad hāc rē na
tus ſum: vel ad hoc natus ſum: ſicut ait: ad hoc veni in mun
dū. In greco nanq̃ euāgelio nihil eſt hui⁹ locutionis ambi

guum: vnde manifeſtū eſt eū temporalē natiuitatē ſuā hic cōmemoraſſe: qua incarnatus venit in mundū: nō illam ſine initio qua deus erat: per quē pater cōdidit mundū. In hoc ergo ſe dixit natum: id eſt ꝑpter hoc natū/ et ad hoc veniſſe in mundū: vtiqꝫ naſcēdo de virgine: vt teſtimoniū perhibeat veritati. Sed quia non oīm eſt fides. adiunxit atqꝫ ait [Oīs qui eſt ex veritate: audit vocem meam.] Audit vtiqꝫ interioribus aurib⁹: id eſt obaudit me voci: quod tantūdē valeret: ſi diceret/ credit mihi. Cum itaqꝫ chriſtus teſtimonium perhibeat veritati: profecto teſtimoniū perhibet ſibi
ſupra.x. Eius quippe vox eſt. Ego ſum veritas. Et alio loco. Ego
ſ.viij.c. teſtimonium perhibeo de me. Quod vero ait. Omnis qui eſt ex veritate audit vocem meā: gratiam ꝯmendauit: quos ſcd̄m
Rom.viij propoſitum vocat. De quo propoſito dicit apoſtolus. Scimus qm̄ diligentibus deum oīa cooperantur in bonum his qui ſcd̄m propoſitū dei vocati ſunt: ꝑpoſitū ſcilicet vocantis nō vocatoꝝ. Quod alibi apertius ita poſitū eſt. Cōlaboro euāgelio ſcd̄m virtutem dei ſaluos nos faciētis et vocantis vocatione ſua ſancta/ nō ſm̄ opera noſtra ſꝫ ſm̄ ſuū propoſitum et grām. Nam ſi naturam cogitem⁹ in q̄ creati ſumus/ cū oēs veritas creauerit/ quis nō eſt ex veritate. Sed non oēs ſunt quibus vt audiant veritatē: hoc eſt vt obediant veritati et credāt in veritatē/ ex ipſa veritate preſtatur nullis ꝓculdubio precedentib⁹ meritis: ne gratia nō ſit gratia. Si eni dixiſſet: oīs qui audit meam volūtatem ex veritate eſt: ideo dictus ex veritate putaret quia obtēperat veritati. Non autē hoc ait ſed ait: oīs qui eſt ex veritate/ audit meā vocem. Ac per hoc nō ideo eſt ex veritate quia eius audit vocē: ſed ideo audit: quia ex veritate eſt: id eſt quia hoc illi donū ex veritate collatū eſt. Quod quid eſt aliud ꝙ donante chriſto credit in chriſtū? [Dixit ei pilat⁹. Quid ē veritas?] Nec expectauit audire reſpōſum: [ſed cum hoc dixiſſet iterū exiuit ad iudeos et dixit eis. Ego nullā inuenio in eo cauſam. Eſt aūt ꝯſuetudo vobis: vt vnū dimittā vobis in paſca. Vultis ergo dimittā vobis regē iudeoꝝ?] Credo cum dixiſſet pilatus quid eſt veritas: in mētem illi veniſſe ꝯtinuo ꝯſuetudinē iudeorū qua ſolebat eis dimitti vnus in paſca: et ideo nō expectauit vt reſpōderet ei ieſus quid eſſet veritas: ne mora fieret cū recoluiſſet morem quo poſſet eis per paſca dimitti: quod eum valde voluiſſe manifeſtum eſt. Auelli tamen ex eius corde nō potuit ieſum regeꝫ eſſe iudeorū: tanqꝫ hoc ibi ſicut ī titulo ipſa veritas fixerit de qua quid eēt interrogauit. Sꝫ hoc audito [clamauerūt rurſum oēs dicētes. Non hunc ſed barrabam. Erat aūt barrabas latro.] Non reprehēdimus o iudei quod per paſca liberatis nocentē: ſed quod occidiſtis innocētem. Quod tamē niſi fieret/ verum paſca nō fieret. Sed vmbra veritatis a iudeis errantibus tenebat: et mirabili diſpēſatione diuine ſapientie per homines fallaces eiuſdē vmbre veritas implebatur: quia vt veꝝ paſca fieret chriſtus velut ouis imolabatur. Hinc ea ſequūtur q̄ iniurioſa chriſto pilatus et cohors eius ingeſſit: ſed alia diſputatione tractanda ſunt.

Tractatus.cxvj.

Ca.xix. Tunc ergo apprehēdit pilatus ieſum et flagellauit: et milites plectētes coronā de ſpinis impoſuerunt capiti ei⁹: et veſte purpurea circundederunt eū: et veniebant ad eū/ et dicebant. Aue rex iudeorū. Et dabāt ei alapas. Exiuit iterū pilat⁹ foras: et dicit eis. Ecce adduco vobis eum foras vt cognoſcatis quia in eo nullam inuenio cām. Exiuit ergo ieſus portans ſpineam coronam: et purpureum veſtimentū: et dicit eis. Ecce homo. Cū ergo vidiſſent eū pōtifices et miniſtri: clamabant dicentes. Crucifige crucifige eū. Dicit eis pilatus. Accipite eū vos et crucifigite. Ego eni nō inuenio in eo cauſam. Reſpōderunt ei iudei. Nos legē habemus: et ſm̄ legem debet mori: quia filium dei ſe fecit. Cū ergo audiſſet pilatus hūc ſermonē: magis timuit. Et ingreſſus eſt in pretorium iterū: et dicit ad ieſū. Unde es tu? Ieſus autem reſpōſum nō dedit ei. Dicit ergo ei pilatus. Mihi nō loqueris? Neſcis quia poteſtatem habeo crucifigere te/ et poteſtatem habeo dimittere te? Reſpōdit ieſus. Nō haberes poteſtatem aduerſum me vllam: niſi tibi eſſet datū deſuper: propterea qui me tradidit tibi mai⁹ peccatū habet. Et exinde querebat pilat⁹ dimittere eum. Iudei autē clamabāt dicētes. Si hūc dimittis: non es amicus ceſaris. Oīs eīn qui ſe regem facit cōtra dicit ceſari. Pilatus ergo cum audiſſet hos ſermones adduxit foras ieſum: et ſedit ꝓ tribunali in loco qui dicitur licoſtratos: hebraice aūt gabatha. Erat aūt paraſceue paſche hora quaſi ſexta. Et dicit iudeis. Ecce rex veſter. Illi autē clamabant. Tolle tolle: crucifige eū. Dixit eis pilatus. Regem veſtrū crucifigā. Reſpōderūt pōtifices. Non habem⁹ regem niſi ceſarem. Tunc ergo tradidit eis illum vt crucifigeretur.

Cum iudei clamaſſent non ieſum ſibi a pilato dimitti velle per paſca: ſed barrabā latronē: nō ſaluatorē ſed interfectorē: nō datorē vite ſed adēptorē. [Tūc apprehēdit pilatus ieſum et flagellauit.] Hoc pilatus nō ob aliud feciſſe credēdus eſt: niſi vt eius iniurijs iudei ſatiati ſufficere ſibi exiſtimarent: et vſqꝫ ad ei⁹ mortē ſeuire deſiſterēt. Ad hoc pertinet quod idem preſes cohortē ſuā etiā pmiſit facere que ſequūtur: aut fortaſſis et iuſſit: quis hoc euāgeliſta tacuerit. Dixit eni quid deinde fecerint milites: pilatū tamē id iuſſiſſe nō dixit. [Et milites (inquit) plectētes coronā de ſpinis impoſuerūt capiti ei⁹. et veſte purpurea circūdederūt eum: et veniebāt ad eū et dicebant. Aue rex iudeorū. Et dabāt ei alapas.] Sic implebant que de ſe predixerat chriſt⁹. Sic martyres īformabātur ad oīa q̄ pſecutores libuiſſet facere perferēda. Sic paulisper occultata tremēda potētia: cōmēdabat prius imitāda patientia. Sic regnū quod de hoc mūdo nō erat: ſuperbū mundū nō atrocitate pugnādi: ſed patiēdi humilitate vincebat. Sic illud granū multiplicādū ſeminabat horribili ꝯtumelia: vt mirabili pullularet in gloria. [Exijt iterū pilat⁹ foras. et dicit eis. Ecce adduco eū foras: vt cognoſcatis quia in eo nullā cauſam inuenio. Exijt ergo ieſus portās ſpineā coronā et purpureū veſtimentū. Et dicit eis. Ecce homo.] Hic apparet nō ignorāte pilato hec a militib⁹ facta: ſiue iuſſerit ea/ ſiue permiſerit: illa ſcilicꝫ cauſa quā ſupra dixim⁹: vt hec eius ludibria inimici libētiſſime biberēt et vlterius ſanguinē non ſitirēt. Egredit ad eos ieſus portans ſpineam coronā et purpureū veſtimentū: nō clar⁹ imperio ſed plenus opprobrio. Et dicit eis. Ecce homo. Si regi inuidetis: iam parcite quia deiectū videtis. Flagellat⁹ eſt ſpinis coronat⁹ eſt: ludibrioſa veſte amict⁹ eſt: amaris ꝯuicijs illuſus eſt: alapis ceſus eſt: feruet ignominia: frigeſcat inuidia: ſed nō frigeſcit: inardeſcit potius et increſcit. [Cū ergo vidiſſent eū pōtifices et miniſtri clamabāt dicētes. Crucifige crucifige eū. Dicit eis pilat⁹. Accipite eum vos: et crucifigite. Ego enim nō inuenio in eo cauſam. Reſpōderunt ei iudei. Nos legem habem⁹: et ſm̄ legem debet mori: quia filium dei ſe fecit.] Ecce altera maior inuidia. Paruus quippe illa videbatur velut affectate illicito auſu regie poteſtatis: et tamen neutrū ſibi ieſus mēdaciter vſurpauit: ſed vtrūqꝫ verum eſt. Et vnigenitus dei filius: et rex
Pſalm.ij. ab eo ꝯſtitut⁹ ſup ſyon montē ſanctū eius: et vtrūqꝫ nūc demōſtraret: niſi q̄to erat potētior tāto mallet eē patientior.
B [Cū ergo audiſſet pilatus hoc † verbū magis timuit: et in
† Textus hꝫ hūc ſermonem. greſſus eſt pretoriū iterū et dicit ad ieſum. Unde es tu? Ieſus aūt reſpōſum nō dedit ei.] Hoc ſilentiū dn̄i noſtri ieſu chriſti nō ſemel factū collatis omniū euangeliſtarū narrationibus reperit: et apud principes ſacerdotū et apud herodem: quo eū ſicut Lucas indicat miſerat pilat⁹ audiendū
Lu.xxiij. et apud ipm pilatū: vt nō fruſtra de illo ꝓphetia preceſſe

Eſaie. liij rit:ſicut agnus corã tondẽte ſe ſine voce: ſic nõ aperuit os
ſuũ:tunc vtiq̃ qñ interrogãtibus nõ reſpondit. Quis eñ
quibuſdã interrogationib⁹ ſepe reſponderit:tñ ꝓpter illa
in quib⁹ noluit reſpõdere ad hoc data eſt de agno ſimilitu
do:vt in ſuo ſilentio nõ re⁹ ſed innocens haberet. Cũ ergo
iudicaret vbicũq̃ nõ aperuit os ſuũ ſicut agn⁹ nõ aperuit
id eſt nõ ſicut male ſibi cõſcius qui de peccatis cõuincebat
ſuis:ſed ſicut mãſuetus qui ꝓ peccatis imolabat alienis.
[Dicit ergo ei pilat⁹. Mihi nõ loqueris? Neſcis q: poteſta
tem habeo crucifigere te:et poteſtatẽ habeo dimittere te?
Reſpõdit ieſus. Nõ haberes aduerſum me poteſtatẽ vllã
niſi tibi datũ eſſet deſuper. Propterea qui me tradidit tibi
maius peccatum habet.] Ecce reſpõdit: ⁊ tñ vbicũq̃ non
reſpõdit:nõ ſicut reus ſiue doloſus:ſed ſicut agnus:hoc eſt
ſicut ſimplex atq̃ innocẽs nõ aperuit os ſuũ. Proinde vbi
nõ reſpõdebat ſicut ouis ſilebat: vbi reſpondebat ſicut pa
ſtor docebat. Diſcamus ergo qđ dixit qđ ⁊ per aplm docu
Rom. xiij it:q: nõ eſt poteſtas niſi a deo. Et q: plus peccat q̃ poteſta
ti innocentẽ occidendũ liuore tradit: q̃ꝫ poteſtas ipſa ſi eũ
timore alterius maioris poteſtatis occidit. Talẽ q̃ppe pi
lato deus dederat poteſtatẽ:vt etiã eſſet ſub ceſaris pote
ſtate. Quapropter nõ haberes (inquit) aduerſum me pote
ſtatẽ vllam:id eſt quantulãcũq̃ habes: niſi hoc ipm quidẽ
tibi eſſet datũ deſuper. Sed qm ſcio q̃ꝫtum ſit:nõ eñ tantũ
eſt vt tibi oĩmodo liberũ ſit. Propterea q̃ tradidit me ti
bi:maius peccatũ habet. Ille quippe me tue poteſtati tra
didit inuidẽdo:tu vero eandẽ poteſtatẽ in me exercitur⁹ es
metuendo. Nec timendo quidẽ preſertim innocentẽ homo
hoĩem debet occidere:ſꝫ tñ id zelãdo facere multo magis
malũ eſt q̃ꝫ timendo. Et ideo non ait verax magiſter q̃ me
tradidit tibi ipſe habet peccatũ tanq̃ꝫ ille non haberet: ſed
ait maius habet peccatũ vt etiã ſe habere intelligeret. Ne
q̃ eñ propterea illud nullũ eſt:q: hoc maius eſt. [Exinde
querebat pilatus dimittere eũ.] Quid eſt hoc quod dictũ
eſt exinde? Quaſi antea nõ querebat? Lege ſuperiora ⁊ in
uenies iam dudũ eum q̃rere dimittere ieſum. Exide itaq̃
intelligendũ eſt propter hoc:id eſt ex hac cauſa ne haberet
peccatũ occidendo innocentẽ ſibi traditũ: q̃ꝫuis min⁹ pec
cans q̃ꝫ iudei qui eũ illi tradiderant occidendũ. Exinde ꝙ
id eſt ideo ne hoc peccatũ faceret:non nunc primũ: ſed ab
C initio querebat eũ dimittere. [Iudei autẽ clamabant dicẽ
tes. Si hũc dimittis:nõ es amicus ceſaris. Omis enĩ qui
ſe regem facit:cõtradicit ceſari.] Maiorem timorẽ ſe inge
rere putauerunt pilato terrẽdo de ceſare vt occideret chri
ſtum: q̃ꝫ ſuperius vbi dixerunt. Nos legem habem⁹ et ſm
legẽ debꝫ mori:quia filiũ dei ſe fecit. Eorũ legẽ quippe il
le nõ timuit vt occideret:ſed magis filiũ dei timuit ne occi
deret. Nũc vero nõ ſic potuit ꝯtemnere ceſarẽ auctorẽ po
teſtatis ſue:quẽadmodũ legem gẽtis aliene. Adhuc tamẽ
euãgeliſta ſequit ⁊ dicit. [Pilatus autẽ cum audiſſet hos
ſermones:adduxit foras ieſum: ⁊ ſedit ꝓ tribunali in loco
qui dicit licoſtratos/hebraice autẽ gabatha. Erat aũt pa
raſceue paſce hora q̃ſi ſexta.] Qua hora ſit dñs crucifixus
Marc. xv ꝓpter euangeliſte alteri⁹ teſtimoniũ qui dixit. Erat autem
hora tertia ⁊ crucifixerunt eũ:quoniã magna diſceptatio
ĩ. tract. c. ſolet oboriri:cum ad ipm locũ vbi crucifixus narrat ventũ
xvij. a. fuerit:vt potuerim⁹ ſi dñs voluerit diſſerem⁹. Cum ꝙ pro
tribunali ſediſſet pilat⁹ [dixit iudeis. Ecce rex veſter. Illi
autẽ clamabant. Tolle tolle:crucifige eũ. Dixit eis pilat⁹.
Regem vrm crucifigã?] Adhuc terrorẽ quẽ de ceſare in
geſſerãt ſuperare conat:de ignominia eoꝝ volẽs eos fran
gere dicendo. Regem vrm crucifigã: quos de ignominia
chriſti mitigare nõ potuit:ſed timore mox vincit. [Reſpõ
derunt põtifices. Non habemus regẽ:niſi ceſarem. Tũc ꝙ
tradidit eis illum vt crucifigeret.] Apertiſſime quippe cõ
tra ceſarem venire videret:ſi regem ſe non habere niſi ceſa
rem ꝓfitentibus/alium regem vellet intelligere dimitten
dum impunitũ: quẽ propter hos auſus ei tradiderãt occi
dendũ. Tradidit ergo eis illũ vt crucifigeret. Sed nũqđ
aliud ⁊ ante cupiebat quãdo dicebat:accipite eũ vos:⁊ cru
ſupra. a. cifigite. Vel etiã ſuperius/accipite eũ vos ⁊ ſm legem ve
ſtram iudicate eũ? Cur aũt illi tãtopere noluerũt dicẽtes.
Nobis nõ licet interficere quẽq̃: ⁊ omĩ modo inſtantes vt
nõ ab eis ſed a p̃ſide occideret. Et ideo eũ occidẽdum ac
cipere recuſantes:ſi nũc eum accipiũt occidendũ? Aut ſi h
non fit:cur dictũ eſt:tũc ergo tradidit eis illũ vt crucifige
retur? An aliquid intereſt? Plane intereſt. Non eſt enĩ di
ctum:tũc ergo tradidit eis illũ vt crucifigerẽt eũ:ſꝫ vt cru
cifigeretur .i. vt iudicio ac poteſtate p̃ſidis crucifigeret.
Sed ideo illis traditũ dixit euãgeliſta:vt eos crimine im
plicatos a quo alieni eſſe conabant oſtenderet. Non enĩ fa
ceret hoc pilatus:niſi vt id quod eos cupere cernebat iple
ret. Qđ autẽ ſequit. [Suſceperũt autẽ ieſum et eduxerũt] ĩ. xix. d.
poteſt ad milites iam referri: apparitores preſidis. Nam
poſtea euidẽtius dicit:milites ergo cũ crucifixiſſent eum:
q̃ꝫuis euangeliſta etiã ſi totũ iudeis tribuit/merito facit.
Ipſi enim ſuſceperunt qđ auidiſſime flagitauerũt:⁊ ipſi fe
cerunt quicquid vt fieret extorſerũt. Sed hec ſequẽtia alio
ſermone iam tractanda ſunt.

Tractatus. cxvij.

[Suſceperũt autẽ ieſũ:⁊ eduxerũt eũ. Et baiu
lans ſibi crucẽ:exiuit ĩ eum qui dicit caluarie lo
cũ:hebraice golgotha:vbi eũ crucifixerunt:et cũ
eo alios duos hinc et hinc:medium autẽ ieſum.
Scripſit autem ⁊ titulũ pilatus/et poſuit ſuper
crucẽ. Erat aũt ſcriptũ. Ieſus nazarenus rex iu
deorũ. Hunc ergo titulũ multi legerũt iudeorũ:
quia ꝓpe ciuitatẽ erat locus vbi crucifixus eſt ie
ſus. Et erat ſcriptũ hebraice/grece/et latine. Di
cebant ergo pilato pontifices iudeoꝝ. Noli ſcri
bere rex iudeorum:ſed quia ipſe dixit rex ſum iu
deorum. Reſpõdit pilatus:quod ſcripſi ſcripſi.

Iudicante atq̃ damnãte pilato pro tribunali do
minũ ieſum chriſtũ hora quaſi ſexta [ſuſceperũt A
† et eduxerũt † :et baiulans ſibi crucẽ exijt in eũ
qui dicit caluarie locũ:hebraice autẽ golgotha † Alia lit.
vbi crucifixerũt eũ.] Quid eſt ergo qđ marcus euãgeliſta aũt ieſum.
dicit. Erat autẽ hora tertia ⁊ crucifixerunt eũ:niſi q: hora † Al. eum.
tertia crucifix⁹ eſt dñs linguis iudeoꝝ:hora ſexta manib⁹ Mar. xv.
militum:vt intelligam⁹ horam quintã iam fuiſſe trãſactam
et aliquid de ſexta ceptum quãdo ſedit ꝓ tribunali pilat⁹:
que dicta eſt a iohanne hora quaſi ſexta. Et cũ duceret vt
in ligno cũ duob⁹ latronibus cõfigeretur:et iuxta eius cru
cem gererẽtur que geſta narrãt/ hora ſexta integra cõple
retur:ex qua hora vſq̃ ad nonã ſole obſcurato/tenebras fa
ctas trium euangeliſtarũ. matthei/marci/⁊ luce ꝯteſtatur
auctoritas. Sed qm iudei facin⁹ interfecti chriſti a ſe in ro Matthei.
manos:id eſt in pilatũ ⁊ eius milites trãſferre conati ſunt: xxvij.
ꝓpterea marc⁹ ſuppreſſa ea hora qua chriſt⁹ a militib⁹ cru Mar. xv.
cifixus eſt que agi ſexta iam ceperat:tertiã poti⁹ horã eſſe Lu. xxiij.
recordatus expreſſit:qua hora intelligunt apud pilatũ cla
mare potuiſſe:crucifige crucifige:vt non illi tantũ repiant
crucifixiſſe ieſum:id eſt milites qui eũ ligno ſexta hora ſu
ſpenderũt:verũetiam iudei qui vt crucifigeret hora tertia
clamauerunt. Eſt ⁊ alia hui⁹ ſolutio queſtionis:vt nõ hic
accipiat hora ſexta diei:q: nec iohãnes ait. Erat aũt hora ĩ. tracta.
diei quaſi ſexta:ſed ait/erat aũt paraſceue paſce hora qua cxvj. c.
ſi ſexta. Paraſceue aũt latine preparatio eſt. Sed iſto ver
bo greco libẽtius vtuntur iudei in huiuſmodi obſuationi
bus:etiã qui magis latine q̃ꝫ grece loquunt. Erat aũt pre
paratio paſce. Paſca vero nrm ſicut dicit apoſtol⁹: imo
latus eſt chriſtus. Cui⁹ paſce p̃parationẽ ſi ab hora noctĩ j. Cor. v.
nona cõputemus:tũc enĩ vident principes ſacerdotũ pro
nũciaſſe immolationẽ dñi dicẽtes. Reus eſt mortis/ cum
adhuc in domo pontificis audiret vnde ꝯgruẽter accipit
inde cepiſſe preparationẽ veri paſce cuius vmbra erat pa
ſca iudeoꝝ:id eſt immolationis chriſti/ex quo a ſacerdoti
bus ꝓnũciatus eſt immoland⁹: ꝓfecto ab ea noctĩ hora q̃
tunc nona fuiſſe conijcitur vſq̃ ad horã diei tertiam q̃ cru
cifixum eſſe chriſtũ/marcus euãgeliſta teſtat:ſex hore ſũt:
tres nocturne:⁊ tres diurne. Unde in hac paraſceue paſce
id eſt p̃paratione imolationis xpi q̃ ab hora noctĩ nona ce
perat/q̃ſi ſexta agebat hora. i. peracta q̃nta iã ſexta currere
cepat qñ pilat⁹ tribunal aſcẽdit. Adhuc enĩ erat ipa p̃para
tio q̃ ab hora noctĩ nona ceperat donec fieret q̃ p̃parabat

xpi immolatio:que facta eſt hora tertia ſm marcũ/nõ pre-
parationis ſed diei:eadẽq; ſexta nõ diei ſed preparatiõis.
Sex vtiq; horis a noctis nona vſq; ad diei tertiã compu-
tatis:harum duarum ſolutionũ iſtius difficilis queſtionis
eligat quiſq; quã volet. Melius aũt quid eligat iudicabit:
qui de cõſenſu euangeliſtaꝝ que opoſitiſſime diſputata ſunt
legerit. Qḋ ſi et alie ſolutiones ei⁹ potuerint inueniri: cum
latius euangelice veritatis cõſtãtia defendit aduerſus ca-
lũnias infidelis atq; impie vanitatis. Nũc ad narrationẽ
iohãnis euangeliſte poſt iſta breuiter tractata redeamus.
Suſceperũt aũt (inqt) ieſum ⁊ eduxerũt:⁊ baiulãs ſibi cru
cem exijt in eũ qui dicit caluarie locũ/ hebraice golgotha
vbi crucifixerũt eũ. Ibat ergo ad locũ vbi fuerat crucifigẽ
dus:portãs crucem ſuã ieſus grãde ſpectaculũ. Sed ſi ſpe
ctat impietas/grãde ludibriũ. Si pietas:grãde myſteriũ.
Si ſpectet impietas:grande ignominie documẽtũ. Si pie
tas:grande fidei munimentũ. Si ſpectet impietas:ridet re
gẽ ꝓ virga regni lignũ ſui portare ſupplicij. Si pietas: vi
det regẽ baiulantẽ lignũ ad ſemetipſum figendũ: qḋ fixu-
rus fuerat etiã in frontib⁹ regũ:in eo ſpernendus oculis im
piorũ:in quo erant gloriatura corda ſanctoꝝ. Dicturo eñ
Gal.vj. paulo. Mihi autẽ abſit gloriari niſi in cruce dñi noſtri ieſu
chriſti:ipſam crucem ſuam ſuo geſtans humero cõmenda
bat:⁊ lucerne arſure q̃ ſub modio ponenda nõ erat/cãdela-
brũ ferebat. Baiulans ergo ſibi crucẽ exijt in eũ qui dicit
caluarie locũ hebraice golgotha:vbi eũ crucifixerũt:[⁊ cũ
B eo alios duos hinc ⁊ hinc:medium aũt ieſum.] Iſti duo la
Matthei. trones erant ſicut alioꝝ euãgeliſtarũ narratione didicim⁹
xxvij. cũ quib⁹ crucifixus et inter quos fixus eſt chriſt⁹. De quo
Marc.xv premiſſa dixerat ꝓphetia. Et inter iniquos deputatus eſt.
Lu.xxiij. [Scripſit aũt et titulũ pilatus:et poſuit ſuper crucẽ. Erat
Eſaie.liij. aũt ſcriptũ. Jeſus nazaren⁹ rex iudeoꝝ. Hũc ergo titulũ
multi legerũt iudeorũ:qꝛ ꝓpe ciuitatẽ erat locus vbi cruci
fixus eſt ieſus. Et erat ſcriptũ hebraice/grece/⁊latine:]rex
iudeorum. He quippe tres lingue ibi pre ceteris eminebãt
Hebrea ꝓpter iudeos in dei lege gloriãtes. Greca propter
gentiũ ſapientes. Latina ꝓpter romanos: multis ac pene
oibus iã tunc gentib⁹ imperãtes. [Dicebãt ergo pilato põ
tifices iudeoꝝ. Noli ſcribere rex iudeorũ:ſed qꝛ ipſe dixit
rex ſum iudeorũ. Reſpõdit pilatus. Qḋ ſcripſi ſcripſi.] O
ineffabilẽ vim diuine operationis:etiã in cordibus ignorã
tium. Nõne oculta vox quedã pilato intus quodam ſi dici
poteſt clamoſo ſilentio ꝑſonabat:qḋ tãto ante in pſalmoꝝ
Ps̃.lvj. litteris ꝓphetatũ eſt? Ne corrũpas tituli inſcriptionẽ. Ec
ce tituli inſcriptionẽ nõ corrũpit:qḋ ſcripſit ſcripſit. Sed
etiã pontifices qui hoc corrũpi volebant:qd dicebãt? No
li ſcribere (inqunt) rex iudeorũ:ſed quia ipſe dixit:rex ſum
iudeorũ. Quid loquimini inſani:quid fieri ꝯtradicitis:qḋ
mutare nullo pacto poteſtis? Nũquid eni ꝓpterea nõ erit
verũ:quia ieſus ait:rex ſum iudeoꝝ? Si corrũpi nõ poteſt
qḋ pilatus ſcripſit:corrũpi poteſt qḋ veritas dixit: ſed iu-
deorũ tantũ rex eſt chriſtus an ⁊ gentiũ? Immo et gentiũ.
Pſalm̃.ij. Cũ enim dixiſſet in ꝓphetia. Ego autẽ ꝯſtitutus ſum rex
ab eo ſuper ſyon montẽ ſctm̃ eius predicans preceptũ ei⁹:
ne ꝓpter montẽ ſyon ſolis iudeis eum regẽ quiſq; diceret
cõſtitutũ:ꝯtinuo ſubiecit. Dñs dixit ad me filius meus es
tu:ego hodie genui te. Poſtula a me ⁊ dabo tibi gẽtes he-
reditatẽ tuam:⁊ poſſeſſionẽ tuã terminos terre. Unde ⁊ ip
Joh.x. ſe iam per os ꝓpriũ loquens apud iudeos. Habeo (inqt)
alias oues que nõ ſunt de hoc ouili:oportet me ⁊ ipſas ad-
ducere ⁊ vocẽ meam audiẽt:⁊ fiet vnus grex ⁊ vn⁹ paſtor.
Cur ergo magnũ volum⁹ intelligi ĩ hoc titulo ſacramentũ
in quo ſcriptũ erat rex iudeoꝝ:ſi rex eſt chriſtus ⁊ gentiũ?
Rom.xj. Quia ſcz oleaſter factus eſt particeps piguedinis olee:nõ
olea particeps fctã eſt amaritudinis oleaſtri. Nã in eo qḋ
de chriſto veraciter ſcriptũ eſt in titulo rex iudeoꝝ:q̃ ſunt
intelligendi iudei:niſi ſemen abrae filij ꝓmiſſionis:q̃ ſunt
Rom.ix. etiam filij dei? Qm̃ nõ qui filij carnis ait apoſtolus hi filij
dei:ſed qui filij ꝓmiſſionis deputant in ſemine. Et gentes
Col.j. erant quib⁹ dicebat. Si aũt vos chriſti:ergo abrae ſemen
eſtis:ſm ꝓmiſſionem heredes. Rex ergo iudeorũ chriſtus
ſed iudeoꝝ circũciſione cordis:ſpiritu nõ littera. Quorum
laus nõ ex hominib⁹ ſed ex deo eſt:pertinentiũ ad hieruſa
lem liberam matrẽ noſtram eternã in celis:ſaram ſpũalez

ancillam ⁊ filium eius de domo libertatis eijcientẽ. Ideo
eni pilatus qḋ ſcripſit ſcripſit:quia dñs qḋ dixit dixit.

Tractatus.cxviij.

Milites ergo cum crucifixiſſẽt eũ acceperũt
veſtimẽta eius ⁊ fecerũt q̃ttuor partes vnicuiq;
militi partem ⁊ tunicã. Erat autẽ tunica incõſu-
tilis deſuper cõtexta per totũ. Dixerũt ergo ad
inuicem. Non ſcindam⁹ eam ſed ſortiamur de il-
la cuius ſit vt ſcriptura impleret dicens. Parti
ti ſunt veſtimenta mea ſibi: et in veſtem meã mi-
ſerunt ſortem.

Ea que geſta ſunt iuxta crucẽ dñi cũ iam crucifi- A
xus eſſet:iſto q̃tum dñs adiuuat ſermone tracte
mus. [Milites ergo cũ crucifixiſſent eũ: accepe-
rũt veſtimẽta ei⁹ ⁊ fecerũt quattuor partes:vni-
cuiq; militi partẽ ⁊ tunicã. Erat aũt tunica incõſutilis:de
ſuper cõtexta per totũ. Dixerũt ergo ad inuicẽ. Non ſcin-
damus eã ſed ſortiamur de illa cui⁹ ſit vt ſcptura † implea † Text⁹.
tur dicens. Partiti ſunt veſtimenta mea ſibi:et in veſtem hꝫ iplereť.
meã miſerunt ſortẽ.] Factũ eſt qḋ voluerũt iudei:non ipſi Ps̃.xxj.
ſed milites q̃ parebãt pilato iudicãte ipſo crucifixerunt ie
ſum. Et tamen ſi volũtates:ſi inſidias: ſi operã:ſi traditio
nem. poſtremo ſi extorquẽtes clamores eoꝝ cogitem⁹:ma
gis vtiq; iudei crucifixerũt ieſum. Sed de partitione ⁊ ſor
titione veſtimentoꝝ ei⁹ nõ eſt ꝑtereũter loquendũ. Quis
enim oẽs euangeliſte quattuor hui⁹ rei meminerint:ceteri
tñ breuius q̃ iohãnes: ſed clauſe illi: iſte vero apertiſſime.
Nã matthe⁹ ait. Poſtq; autẽ crucifixerũt eũ:diuiſerũt ve Mathei.
ſtimenta eius ſortẽ mittẽtes. Marcus. Et crucifigẽtes eũ xxvij
diuiſerũt veſtimẽta eius mittẽtes ſortẽ ſup eis quis quid Marci.xv
tolleret. Lucas. Diuidẽtes vero veſtimẽta ei⁹:miſerũt ſor Lu.xxiij.
tes. Johannes aũt et quot partes de veſtimẽtis eius fece
runt dixit:id eſt quattuor: vt ſingulas tollerent. Uñ appa-
ret quattuor fuiſſe milites:q̃ in eo crucifigẽdo ꝑſidi parue
rũt. Manifeſte q̃ppe ait. Milites ergo cũ crucifixiſſent eũ
acceperũt veſtimenta ei⁹/et fecerũt quattuor partes:vni-
cuiq; militi partẽ/⁊ tunicã: ſubaudiendũ eſt acceperũt:vt
iſte ſit ſenſus. Acceperũt veſtimenta eius ⁊ fecerũt quattu
or partes: vnicuiq; militi partẽ:acceperũt ⁊ tunicã. Et ſic
locutus eſt vt de ceteris veſtimẽtis nullã ſortẽ miſſam eſſe
videam⁹:ſed de tunica quã ſimul cũ ceteris acceperũt ſed
non ſimiliter diuiſerũt. De hac ei ſequit exponens. [Erat
autem tunica incõſutilis:deſuper ꝯtexta per totũ.] Cur au
tem de illa ſortẽ miſerunt narrans:[dixerunt (inquit) ergo
ad inuicem. Non ſcindam⁹ eã:ſed ſortiamur de illa cuius
ſit.] Apparet itaq; in alijs veſtib⁹ equales eos habuiſſe par
tes:vt ſortiri neceſſe non fuerit. In illa vero vna nõ eos ha
bere potuiſſe ſingulas partes:niſi ſcinderet ⁊ pannos eius
inutiliter tollerent:qḋ ne facerẽt ad vnum eã peruenire ſor
titione maluerũt. Huius euãgeliſte narrationi ꝯſonat etiã B
ꝓpheticũ teſtimoniũ:qḋ ⁊ ipſe cõtinuo ſubiungẽs [vt ſcri-
ptura (inqt) impleret dicens. Partiti ſunt veſtimẽta mea
ſibi:⁊ in veſtem meã miſerũt ſortẽ.] Non eñ ait ſortiti ſed
partiti ſunt:nec ait ſortiẽtes partiti ſunt:ſed ĩ ceteris veſti
mentis ſortem oĩno nõ nominans. Poſtea dixit/⁊ in veſtẽ
meam miſerũt ſortem: ꝓpter illã reliquã tunicam. De qua
re dicam qḋ ipſe donauerit:cũ pri⁹ eam que oboriri poteſt
tanq; euãgeliſte inter ſe diſcrepẽt calumniam propulſaue-
ro:demonſtrãs nullius ceterorum verba narrationi iohã-
nis eſſe cõtraria. Mattheus enim dicendo. Diuiſerunt ve- Ubi.ſ.
ſtimenta eius ſortem mittentes:ad totam diuiſionem veſti
mentorum voluit intelligi etiã illam tunicam pertinere:de
qua ſortem miſerunt:qꝛ vtiq; omnes veſtes diuidendo in
quib⁹ et illa fuit:de ipſa ſortiti ſunt. Tale eſt etiam qḋ ait
Lucas:diuidentes veſtimenta eius miſerũt ſortes. Diui- Ubi.ſ.
dentes enim venerunt ad tunicam de qua eſt facta ſortitio
vt inter eos vniuerſa veſtimentoꝝ eius diuiſio compleret.
Quid aũt intereſt vtrũ dicat:diuidẽtes miſerũt ſortes qḋ
ait lucas:an diuiſerũt ſortẽ mittẽtes qḋ ait matthe⁹: niſi q̃
lucas dicẽdo ſortes pluralẽ ꝓ ſingulari nũero poſuit: que
locutio in ſcripturis ſanctis inſolita nõ eſt:q̃uis nonnul-

ll codices ſortē reperiunt habere nō ſortes? Marcus itaq;
ſolus videt aliquā intuliſſe queſtionē. Dicendo enī mitten:
tes ſortem ſup eis qd tolleret: tanq; ſup oībus veſtimentis
non ſup ſola tunica ſors miſſa ſit locut⁹ videt. Sed hic etiā
breuitas obſcuritatē facit. Sic enī dictū eſt mittētes ſortē
ſuper eis: ac ſi diceretur: mittentes ſortē cū diuiderent: qđ
eſt factum eſt. Oīm quippe veſtimentorū eius diuiſio com
pleta nō eſſet niſi ſorte claruiſſet: qs etiam illā tunicā tolle:
ret: vt ſic cōtentio diuidentiū finiretur/ vel nulla potius ori
retur. Qđ ergo ait: quis qd tolleret: quōdoquidē hoc ſorti
deputat: non ad omnia q̄ diuiſa ſunt veſtimenta referendū
eſt. Sors ei miſſa eſt quis illam tunicā tolleret: de qua quo
niam narrare ꝑtermiſit qualis fuerit: ⁊ quēadmodū equali
bus factis partibus ſola remāſerit: que ne ꝯſcinderet veni:
ret ī ſortem: ꝓ eo poſitū eſt quod ait. Quis quid tolleret. i.
quis eā tolleret: tanq; ſi totū ita diceret. Diuiſerūt veſtimē
ta eius mittentes ſortē ſuper eis: quis tunicā que partib⁹
C equalib⁹ ſupfuerat tolleret. ¶ Querat forte aliquis quid ſi:
gnificet in tot partes veſtimētoꝝ facta diuiſio: ⁊ de tunica
illa ſortitio. Quatripertita veſtis dn̄i ieſu chriſti: q̄tripartī
tam figurauit eius eccleſiā: toto ſcʒ qui quattuor partibus
cōſtat terrarū orbe diffuſam: ⁊ oībus eiuſdē partib⁹ equa:
liter. i. cōcorditer diſtributam. Propter qđ alibi dicit miſ:
Matthei. xxiiij. ſurū ſe angelos ſuos: vt colligāt electos ei⁹ a quattuor vē
tis. Qđ quid eſt: niſi a quattuor partib⁹ mūdi: oriente: occi
dente: aquilone: ⁊ meridie? Tunica vero illa ſortita oīm ꝑ:
tium ſignificat vnitatē: q̄ charitatis vinculo cōtinetur. De
i. Cor. xiij charitate aūt locutur⁹ apl's. Supereminentiorē (inq̄t) viā
Ephe. iij. vobꝭ demōſtro. Et alio loco ait. Cognoſcere etiā ſupemi:
Col. iij. nentē ſcientie charitatē xp̄i. Itēq; aliꝭ. Super oīa autē
hec charitatē: q̄ eſt vinculū perfectionis. Si ergo charitas
et ſupereminentiorē habʒ viā: et ſupeminet ſciētie: et ſuper
oīa precepta eſt: merito veſtis qua ſignificat deſuper cō
texta perhibet. Incōſutilis aūt ne aliquādo diſſuat: et ad
vnū peruenit quia in vnū oēs colligit: ſicut ī apoſtolis cū
eſſet etiā ipſe numer⁹ duodenarius. i. quadripartitus inter
Mat. xvj. nos: et oēs eſſēt interrogati ſolus petrus reſpōdit/ tu es
chriſt⁹ filius dei viui: ⁊ ei dicit. Tibi dabo claues regni ce
lorū: tanq; ligandi et ſoluēdi ſolus acceperit ꝑtātem: cū et
illud vnus pro oībus dixerit: ⁊ hoc cū oībus tanq; perſo
nam gerēs ipſi⁹ vnitatis acceperit. Ideo vnus ꝓ omnib⁹:
quia vnitas eſt in oībus. Unde et hic cū dixiſſet/ deſuper
cōtexta: addidit per totū. Qđ ſi referam⁹ ad id qđ ſignifi:
cat/ nemo eius eſt expers qui pertinere ad totū inuenitur
a q̄ toto ſicut greca indicat lingua/ catholica vocat eccle:
ſia. In ſorte aūt quid niſi dei gratia commendata eſt? Sic
quippe in vno ad oēs peruenit: cū ſors quoq; oībus pla
cuit: quia et dei gratia in vnitate ad oēs ꝑuenit: et cū ſors
mittitur: nō perſone vel cuiuſq; meritꝭ: ſed occulto iudicio
D dei ceditur. ¶ Nec ideo iſta nō aliquid boni ſignificaſſe qs
dixerit: quia per malos facta ſunt: nō. ſ. per eos qui chriſtū
ſecuti ſed qui ſūt ꝑſecuti. Quid enī de ipſa cruce dicturi ſu:
mus? q̄ certe ſimiliter ab inimicis atq; impijs chriſto facta
et impacta eſt? Et tamen ea ſignificari recte intelligit qđ
Ephe. iij. ait apl's: que ſit latitudo/ lōgitudo/ ⁊ altitudo/ ⁊ ꝓfundū.
Lata eſt q̄ppe in trāſuerſo ligno quo extēdūt pēdētes ma
nus: et ſignificat opera bona ī latitudine charitatꝭ. Lōga
eſt a trāſuerſo ligno vſq; ad terrā vbi dorſū pedeſq; figunt
et ſignificat perſeuerantiā in lōgitudine tp̄is vſq; in finem.
Alta eſt in cacumine qđ ꝑ tranſuerſum lignū ſurſum verſū
excedit: ⁊ ſignificat ſupernū finē quo cūcta opera referunt
qm̄ cūcta que latitudine ac longitudine bn̄ ac ꝑſeueranter
fiūt: ꝓpter altitudinē diuinoꝝ faciēda ſunt premioꝝ. Pro
funda eſt ī ea parte qua in terrā figit: ibi quippe ⁊ occulta
eſt nec videri poteſt. Sed cūcta eius apparētia ⁊ eminētia
inde ꝯſurgunt: ſicut bona noſtra de ꝓfunditate gratie dei
que ꝯprehēdi ac diiudicari nō poteſt vniuerſa procedunt.
Gal. v. Sed ⁊ ſi crux xp̄i hoc ſolū ſignificet qđ ait apl's. Qui autē
ieſu xp̄i ſunt/ carnē ſuam crucifixerūt cū paſſionib⁹ ⁊ cōcu
piſcentijs: q̄ magnū bonū eſt? Nec tamē facit hoc niſi cō:
cupiſcēs aduerſus carnē ſp̄us bonus: cū illā crucē chriſti
fecerit inimicus. i. ſp̄us malus. Poſtremo quid eſt qđ oēs
nouerūt ſignū chriſti: niſi crux chriſti? Qđ ſignū niſi adhi:
beatur: ſiue frontib⁹ credentiū: ſiue ipſi aque qua regenerā
tur/ ſiue oleo quo chryſmate vngunt/ ſiue ſacrificio q̄ alunt
nihil eorū rite perficit. Quomodo ergo ꝑ id quod male fa
ciunt nihil boni ſignificat: quādo per crucē chriſti quā fe:
cerūt mali in celebratione ſacramētoꝝ ei⁹ bonū nobis om
ne ſignatur? Sed hec hacten⁹: que autē ſequunt aliꝭ vt de
us opitulabitur differenda videbimus.

Tractatus.cxix.

¶ Et milites quidē hec fecerunt. Stabant autē
iuxta crucē ieſu mater eius ⁊ ſoror matris ei⁹ ma
ria cleophe ⁊ maria magdalene. Cū vidiſſʒ ergo
ieſus matrē ⁊ diſcipulum ſtātem quē diligebat
dicit matri ſue. Mulier ecce fili⁹ tu⁹. Deinde di:
cit diſcipulo ecce mat tua: et ex illa hora accepit
eam diſcipulus in ſuā. Poſtea ſciēs ieſus quia
oīa cōſūmata ſunt vt ꝯſūmaret ſcriptura dicit ſi
tio. vas ergo erat poſitū aceto plenū. illi aūt ſpō:
giam plenā aceto yſopo circumponētes: obtule
runt ori eius: cū aūt accepiſſet ieſus acetū dixit.
Cōſummatū eſt: ⁊ iclinato capite tradidit ſpm̄.

C Rucifixo dn̄o poſtea q̄ diuiſio veſtimētoꝝ eius A
etiam ſorte miſſa cōpleta eſt: q̄ deinde narrat io:
hannes euāgeliſta videam⁹. [Et milites quidē
(inq̄t) hec fecerūt. Stabāt autē iuxta crucē ieſu
mater eius ⁊ ſoror matris ei⁹ maria cleophe: ⁊ maria mag
dalene. Cū vidiſſet ergo ieſus matrē et diſcipulū ſtantem
quē diligebat: dicit matri ſue. Mulier: ecce filius tuus. De
inde dicit diſcipulo. Ecce mater tua. Et ex illa hora: acce:
pit eam diſcipul⁹ in † ſua.] Hec nimirū eſt illa hora: de qua † Alꝭ. ſua
ieſus aquā ꝯuerſurus in vinū: dixerat matri. Quid mihi et ſ. tracta.
tibi eſt mulier. Nōdum venit hora mea? Hāc itaq; horam viij. c.
predixerat q̄ tunc nondū venerat in qua deberet agnoſci a
matre moriturus: de qua fuerat mortaliter natus. Tūc q̄
diuina factur⁹: non diuinitatis ſed infirmitatis matrē ve:
lut incognitā repellebat. Nūc aūt humana iam patiens ex
qua fuerat factus hō/ affectu cōmendabat humano. Tunc
enī qui mariā creauerat innoteſcebat in v̄tute: nūc vero qđ
maria pepererat pēdebat in cruce. Moralis igitur īſinuat
locus: facit qđ faciendū ammonet: ⁊ exēplo ſuo ſuos mini
ſtros inſtruit preceptor bonus vt a filijs pijs impēdat cu:
ra parētibus: tanq; lignū illud vbi erāt fixa mēbra morien
tis: etiā cathedra fuerit magiſtri docētis. Ex hac ſana do
ctrina didicerat paul⁹ apoſtolus qđ docebat quādo dice:
bat. Si quis autē ſuis ⁊ maxime domeſticis nō ꝓuidet: fi i. Tim. v.
dem negauit: ⁊ eſt infideli deterior. Quid autem tam cuiq;
domeſticū q̄ parētes filijs/ aut parentib⁹ filij? Hui⁹ itaq;
ſaluberrimi precepti ipſe magiſter ſanctoꝝ de ſeipſo conſti
tuebat exemplū: quādo nō vt famule de⁹ quā creauerat et
regebat: ſed vt matri homo de qua creat⁹ fuerat ⁊ quā reli
quebat/ alterū ꝓ ſe quodāmodo filiū ꝓuidebat. Nam cur
hoc fecerit: qđ ſequit indicat. Ait enī euangeliſta. [Ex illa
hora accepit eā diſcipul⁹ in ſua.] de ſeipſo dicēs. ¶ Sic q̄p B
pe ꝯmemorare ſolet qđ eum diligebat ieſus: qui vtiq; oēs
ſed ip̄m pre ceteris ⁊ familiarius diligebat: ita vt in conui: ſ. xiij. c.
uio ſuper pectus ſuū diſcumbere faceret: credo vt iſti⁹ euā
gelij qđ per eū fuerat predicatur⁹/ diuinā excellentiā hoc
modo altius ꝯmendaret. Sed in que ſua iohānes matrem
dn̄i accepit? Neq; enim nō ex eis erat qui dixerūt ei. Ecce Mat. xix.
nos dimiſimus oīa ⁊ ſecuti ſumus te. Sed ibi quoq; audie
rat. Quicūq; iſta dimiſerit ꝓpter me: accipiet ī hoc ſeculo
centies tantū. Habebat ergo diſcipul⁹ centupliciter plura
q̄ dimiſerat: in que ſuſciperet eius matrē qui hec illi dona
uerat. Sed in ea ſocietate beatus iohānes receperat cētu:
plum: vbi nemo dicebat aliquid ſuū: ſed erāt illis oīa cō:
munia: ſicut in apoſtoloꝝ actibus ſcriptū eſt. Sic enī apo: Actuū. iiij
ſtoli erant quaſi nihil habētes: et oīa poſſidentes. Quo: ij. Cor. vj.
modo ergo matrē magiſtri ⁊ dn̄i ſui diſcipulus ⁊ famulus
accepit ī ſua: vbi aliq̄d ſuū nemo dicebat? Anq; paulopoſt
in eodē libro legit. Quotquot ei poſſeſſores ꝑdiorū vel do Act. vbi. ſ
morū erāt vēdētes afferebāt ꝑcia eoꝝ ⁊ ponebāt ad pedes
apl'oꝝ. diſtribuebat āt vnicuiq; ꝓut cuiq; op⁹ erat: itelligē

dum eſt ſic diſtributū fuiſſe huic diſcipulo qđ opꝰ erat:vt
illic etiā beate marie tanq̄ matris eius portio poneretur?
Magiſq̄ ſic debemꝰ accipe qđ dictū eſt ex illa hora ſuſce-
pit eam diſcipulus in ſua:vt ad eius curam quicqd ei eſſet
neceſſariū pertineret:ſuſcepit ergo eam in ſua non predia q̄
nulla ꝓpria poſſidebat:ſed officia que ꝓpria diſpēſatione
exequēda curabat. Deinde ſubiūgit. ⌊ Poſtea ſciēs ieſus
quia oīa ꝯſummata ſunt:vt cōſummaret̃ ſcriptura:dicit
Sitio. Vas ergo poſitū erat aceto plenū. Illi autē ſpongi
am plenam aceto hyſopo circūponētes: obtulerūt ori eiꝰ.
C Cū ergo accepiſſet ieſus acetū dixit. Cōſūmatū eſt. Et in-
clinato capite:tradidit ſpiritū.⌋ Quis poteſt que fecit ita
diſponere:quomō diſpoſuit homo iſte qui paſſus eſt? Sed
1. Tim. iij. homo mediator dei ⁊ hominū:homo de quo predictū legi
tur:⁊ homo eſt ⁊ quis cognoſcet eū. Quomodo hoīes per
quos hec fiebāt videbāt hominē ſed nō agnoſcebant deū.
Homo nāq̄ apparebat qui deus latebat. Patiebatur hec
oīa qui apparebat:⁊ idem ipe diſponebat hec oīa qui
latebat. Vidit ergo quia ꝯſummata ſunt oīa que oporte
bat vt fierent anteq̄ accipet acetū et traderet ſpiritū: atq̄
vt hoc etiam ꝯſummaret̃ qđ ſcriptura predixerat: et in ſiti
mea potauerūt me aceto:ſitio inquit. Tanq̄ diceret. Hoc
minus feciſtis:date quod eſtis. Judei quippe ipi erāt ace
tū degenerantes a vino patriarcharū ⁊ ꝓphetarū:⁊ tanq̄
de pleno vaſe/de iniq̄tate mūdi huiꝰ impleti:cor habētes
velut ſpongiā cauernoſis quodāmō atq̄ tortuoſis latibu-
lis fraudulentū. Hyſopū aūt cui circūpoſuerūt ſpongiam
aceto plenā.qm̄ herba eſt humilis et pectus purgat:ipſius
chriſti humilitatem ꝯgruenter accipimus:quā circūdede-
rūt⁊ ſe circūueniſſe putauerūt. Unde eſt illud in pſalmo.
Pſalm. l. Aſperges me hyſopo ⁊ mūdabor. Chriſti nanq̄ humilita
Phil. ij. te mundamur:quia niſi humiliaſſet ſemetipſum factꝰ obe-
diens vſq̄ ad mortē crucis:non vtiq̄ ſanguis eius in pec
catoꝝ remiſſionē:hoc eſt in noſtrā mundationē fuiſſet effu-
ſus. Nec moueat quomō ſpongia ori eius potuit admoue-
ri:qui in cruce fuerat exaltatꝰ a terra. Sicut enim apud a-
lios euangeliſtas legitur qđ hic pretermiſit.in arūdine eſt
factū:vt in ſpongia talis potus ad cruc̨ ſublimia leuaret̃.
Per arundinē vero ſcriptura ſignificabat̃: que implebat̃
hoc facto. Sicut enī lingua dicitur vel greca/vel latina/vł
alia quelibet ſonū ſignificans qui lingua ꝓmitur:ſic arun
do dici pōt littera que arūdine ſcribitur. Sed ſonos ſigni-
ficantis voc̨ humane vſitatiſſime dicimus līguas:ſcriptu
ras vero arundinē dici quo minus eſt vſitatum:eo magis
eſt myſtice figuratū. Faciebat iſta populꝰ ipius:patiebat̃
iſta miſericors chriſtꝰ. Qui faciebat:qđ faceret neſciebat.
Qui patiebatur aūt nō ſolū quid fieret ſ; et cur fieret ſcie-
bat:verūetiam de malefacientibꝰ bene ipſe faciebat. ⌊ Cū
ergo accepiſſet ieſus acetū:dixit. Conſūmatū eſt. ⌋ Quid
niſi qđ prophetia tanto ante tēpore predixerat? Deinde
quia nihil remanſerat qđ anteq̄ moreret̃ fieri adhuc opor
Jo. x. c. teret tanq̄ ille qui poteſtatē habebat ponēdi animā ſuam
et iterū ſumendi eam:peractis oībus que vt peragerent̃
expectabat:inclinato capite tradidit ſpiritū. Quis ita dor
mit qñ voluerit: ſicut Jeſus mortuus eſt quando voluit.
Quis ita veſtē deponit quādo voluerit:ſicut ſe carne exuit
quando voluit? Quis ita cum voluerit abit:quomodo cū
voluit obijt? Quāta ſperanda vel timenda poteſtas eſt iu
dicantis:ſi apparuit tanta morientis.

Tractatus. cxx.

C Judei ergo qm̄ paraſceue erat vt nō remane-
rent ī cruce corpora ſabbato. (Erat enī magnus
dies ille ſabbati) rogauerūt pylatū vt frāgerent̃
eorum crura et tollerent̃. Venerūt ergo milites
et primi quidem fregerūt crura:⁊ alteriꝰ qui cru
cifixus eſt cum eo. Ad ieſum autē cū veniſſent vt
viderūt eum iam mortuū nō fregerūt eius crura
ſed vnus militū lācea latus eius aperuit: et cōti
nuo exiuit ſanguis ⁊ aqua. Et qui vidit teſtimo-
nium perhibuit ⁊ verū eſt teſtimonium eius. Et
ille ſcit quia vera dicit:vt ⁊ vos credatis. Facta
ſunt enī hec vt ſcriptura impleret̃. Os nō cōmi-
nuetis ex eo. Et iterū alia ſcriptura dicit. Vide-
bunt in quē tranſfixerūt. Poſt hec autem roga-
uit pilatū Joſeph ab arimathia eo qđ eſſet diſci
pulus ieſu. Ocultus autem ꝓpter metū iudeo-
rum:vt tolleret corpus ieſu. Et permiſit pilatꝰ.
Venit ergo et tulit corpus ieſu. Venit autem et
nicodemus qui venerat ad ieſum nocte primū fe
rens mixturā mirrhe et aloes quaſi libras cētū.
Acceperūt ergo corpus ieſu: ⁊ ligauerunt eū lin
theis cū aromatibꝰ ſicut mos eſt iudeis ſepelire.
Erat aūt in loco vbi crucifixus eſt ortus/⁊ in or-
to monumentū nouū in quo nondū quiſq̄ poſitꝰ
erat. Ibi ergo ꝓpter paraſceuē iudeorū q2 iuxta
erat monumentū poſuerūt ieſū. Una autē ſabba
ti maria magdalene venit mane cū adhuc tene-
bre eſſent ad monumentū. Et vidit lapidē ſubla
tū a monumento. Cucurrit ergo ⁊ venit ad ſimo
nem petrū:⁊ ad aliū diſcipulū quē amabat ieſus
et dicit illis:tulerūt dn̄m de monumēto: et neſci
mus vbi poſuerūt eum. Exijt ergo petrus ⁊ ille
alius diſcipulus ⁊ venerūt ad monumentū. Cur
rebāt autē duo ſimul et ille aliꝰ diſcipulus precu
currit citius petro:⁊ venit primus ad monumē-
tum. Et cum ſe inclinaſſet vidit poſita linteami-
na:nō tamē introiuit. Venit ergo ſimon petrus
ſequens eū:et introiuit in monumētū:⁊ vidit lin
teamina poſita et ſudariū qđ fuerat ſuper caput
eiꝰ. Non cū linteaminibꝰ poſitum ſed ſeparatim
inuolutū in vnum locū. Tunc ergo īrtoiuit et il-
le diſcipulus q̄ venerat primus ad monumentū.
Et vidit et credidit. Nondū enim ſciebāt ſcriptu
ram q2 oporteret eum a mortuis reſurgere.

P Oſtea q̄ dn̄s ieſus peract̨ oībus que ante ſuā A
mortem peragi oportere ꝑſciebat:quādo voluit
tradidit ſpiritū:q̄ deinde ſecuta ſunt euāgeliſta
narrante videamꝰ. ⌊ Judei ergo (inquit) qm̄ pa
raſceue erat:vt nō remanerēt in cruce corpa ſabbato. erat
enim magnus dies ille ſabbati:rogauerūt pilatū vt frāge-
rentur coꝝ crura et tollerentur. ⌋ Non crura tollerētur ſed
hi quibus ideo frangebant̃ vt morerent̃: et auferent̃ de li-
gno:ne pendētes in crucibus magnū diem feſtū ſui diurni
cruciatus horrore fedarent. ⌊ Venerūt ergo milites:et pri-
mi quidē fregerūt crura:et alterius qui crucifixus eſt cum
eo. Ad ieſum autem cū veniſſent vt viderūt eū iam mortuū
non fregerūt eius crura. Sed vnꝰ militū lancea latus eius
aperuit:et cōtinuo exiuit ſanguis ⁊ aqua. ⌋ Vigilāti verbo
euāgeliſta vſus eſt:vt nō diceret. Latus eius percuſſit aut
vulnerauit:aut quid aliud ſed aperuit:vt illic quodammō
vite hoſtiū panderet̃: vnde ſacramēta eccleſie manauerūt
ſine quibus ad vitam que vera vita eſt nō intratur. Ille ſā
guis ī remiſſionē fuſus eſt peccatorum. Aqua illa ſalutare
temperat poculū:hec ⁊ lauacrū preſtat ⁊ potū. Hoc pro-
nūciabat qđ noe in latere arche oſtiū facere iuſſus eſt: qua Gen. vi.
intrarent animalia que nō erant diluuio peritura: quibꝰ p̄-
figurabatur eccleſia. Propter hoc ꝑma mulier facta ē de Gen. ij.
latere viri dormientis:⁊ appellata eſt vita materq̄ viuoꝝ.
Magnū quippe ſignificauit bonū ante magnū ꝑuaricatio
nis malū. In habitu iacentis ⁊ dormientis/hic ſecundus
adam inclinato capite ī cruce dormiuit:⁊ vnde ei formare
tur cōiunx qđ de latere dormient̨ effluxit. O mors vñ mor
tui reuiuiſcunt:quid iſto ſanguine mūdius? Quid vulnere
iſto ſalubrius? ⌊ Et qui vidit (inquit) teſtimoniū ꝑhibuit
et verū eſt teſtimoniū eiꝰ:⁊ ille ſcit quia vera dicit:vt ⁊ vos
credatis. ⌋ Non dixit:vt ⁊ vos ſciatis:ſed vt credatis. Scit

enī qui vidit: cuius credat teſtimonnio qui non vidit. Magis autē ad fidē credere ꝑtinet q̃ videre. Nā quid eſt aliud credere q̃ fidē accōmodare? ⌊Facta ſunt enī hec inquit:
Exod. xij vt ſcriptura impleret. Os nō ꝯminuetis ex eo. Et iterum
Zach. xij. alia ſcriptura dicit. Videbunt in quē trāſfixerūt ⌋ Duo te
B ſtimonia de ſcripturis reddidit ſingulis rebus: q̃s factas fuiſſe narrauit. Nam quia dixerat: ad ieſum autem cum veniſſent: vt viderūt eū iam mortuū nō fregerunt eius crura: ad hoc ꝑtinet teſtimoniū: os non cōminuetis ex eo. Quod preceptum eſt eis qui celebrare paſcha iuſſi ſunt ouis immolatione: id veteri lege q̃ dominice paſſionis vmbra preceſſerat: vnde paſcha noſtrum immolatus eſt chriſtus. De
Eſaie. liij quo et Eſaias ꝓpheta predixerat. Sicut ouis ad immolandū ductus eſt. Item q2 ſubiūxerat dicens: ſed vnus militum lancea latus eius aperuit: ad hoc ꝑtinet alterum teſtimoniū: videbunt in quem tranſfixerunt: vbi ꝓmiſſus eſt chriſtus: in ea qua crucifixus eſt carne venturus ⌊Poſt hec autē rogauit pylatum ioſeph ab arimathia: eo q̃ eēt diſcipulus ieſu occultus autem ꝓpter metum iudeorū: vt tolleret corpus ieſu. Et ꝑmiſit pylatus. Venit ergo ⁊ tulit corpus ieſu. Venit autem ⁊ nichodemus qui venerat ad ieſum nocte primum ferens mixturam mirrhe ⁊ aloes q̃ſi libras centum. ⌋ Non ita diſtinguendum eſt vt dicam⁹ primū ferens mixturam myrrhe: ſed vt quod dictum eſt primū ad ſuperiorem ſenſum ꝑtineat. Venerat enī nichodemus ad ieſum nocte primū: quod idem iohannes in priori
3. xiij. a. bus euangelij ſui partibus manifeſtat. Hic ergo intelligēdū eſt ad ieſum non tunc ſolum: ſed tunc primū veniſſe nichodemū: veniſſe autem poſtea vt fieret audiendo diſcipulus: qđ certe modo in reuelatione corporis beatiſſimi ſtephani fere oīb⁹ gentib⁹ declaratur. ⌊Acceperūt ẽ corpus ieſu ⁊ ligauerunt illō lintheis cū aromatib⁹ ſicut mos eſt iudeis ſepelire. ⌋ Nō mihi videt̄ euangeliſta fruſtra dicere voluiſſe: ſicut mos ē iudeis ſepelire. Ita q̃ppe (niſi fallor) admonuit in huiuſmodi officijs q̃ mortuis exhibent̄: morem cuiuſq3 gentis eſſe ſeruandū. ⌊Erat autem in loco vbi crucifixus eſt hortus et in horto monumētū nouū: in quo nondū quiſquā poſitus erat. ⌋ Sicut in marie virginis vtero nemo ante illū: nemo poſt illū conceptus eſt: ita in hoc monumēto nemo ante illum: nemo poſt illum ſepultus eſt. ⌊Ibi ergo ꝓpter paraſceuē iudeorum quia iuxta erat monumentū poſuerunt ieſum. ⌋ Acceleratam vult intelligi ſepulturā ne adueſperaſcet: quādo iam propter paraſceuē quā cenam purā iudei latine vſitatius apud nos vocant:
Capi. xx. facere tale aliq̃d nō licebat ⌊Vna aūt ſabbati maria mag
C dalene venit mane cū adhuc tenebre eſſent ad monumētū et vidit lapidē ſublatū a monumēto. Vna ſabbati ē quē iam diē dominicū ꝓpter domini reſurrectionē mos chri
Matth. ſtianus appellat: quem mattheus ſolus in euāgeliſtis: pri
xxviij. mam ſabbati nominauit. ⌊Cucurrit ergo ⁊ venit ad ſimo
† Al. ama nē petrū: ⁊ ad aliū diſcipulū quē † diligebat ieſ⁹: et dič eis
bat. Tulerūt dominū de monumēto: ⁊ neſcio vbi poſuerūt eū ⌋ Nonnulli codices etiam greci habent. Tulerunt dominū meum: quod videri dictum poteſt propenſiore charitatis vel famulatus affectu: ſed hoc in pluribus codicibus q̃s in promptu habuimus non inuenimus. ⌊Exiit ergo petr⁹ et ille alius diſcipulus: et venerunt ad monumentum. Currebant autem duo ſimul: et ille alius diſcipulus precucurrit citi⁹ petro: ⁊ venit primus ad monumentū. ⌋ Aduertenda hic ⁊ cōmēdāda eſt recapitulatio: quomodo reditum eſt ad id quod fuerat pretermiſſum: ⁊ tanq̄3 ſi hoc ſequeretur adiunctū eſt. Cum enim iam dixiſſet venerūt ad monumentū: regreſſus ē vt narraret quomodo venerūt atq3 ait. currebāt autem duo ſimul ⁊ cetera: vbi oſtendit quod precurrens ad monumentum prior venerit alius ille diſcipulus: quē ſeipſum ſignificat: ſed tanq̄3 de alio more ſancte ſcripture cūcta narrat. ⌊Et cū ſe inclinaſſet inq̃t: vidit poſita lintheamina: non tamē introiuit. Venit ergo ſimon petrus ſequens eū: ⁊ introijt ī monumētū: ⁊ vidit lintheamina poſita ⁊ ſudariū qđ fuerat ſup caput eius nō cū lintheaminib⁹ poſitū: ſed ſeparatim inuolutū in vnū locum ⌋ Putamus ne nihil iſta ſignificant? Nequaq̄3 hoc putauerim: ſed ad alia feſtinamus: in quibus imorari queſtionis vł obſcuritatis alicuius neceſſitate cōpellimur. Nam iſta que per ſeipſa manifeſta ſunt: quid ſingula etiam ſignificent: querere ſancte quidem delicie ſunt: ſed ocioſorū quod non ſum⁹ nos. ⌊Tūc ergo introijt ⁊ ille diſcipulus: qui venerat ꝑm⁹ ad monumētū ⌋ Prior venit: ⁊ poſterior intrauit. Nec hoc vtiq3 vacat: ſed mihi ad iſta non vacat. ⌊Et vidit inquit ⁊ credidit. ⌋ Hic nōnulli parū attendētes putāt hoc iohānē crediſiſſe quod ieſus reſurrexit: ſed quod ſequitur in hoc indicat. Quid ſibi enim vult quod ſtatim adiūxit? ⌊Nondū eñ ſciebāt ſcripturā: q2 oportebat eū a mortuis reſurgere. ⌋ Nō ergo eū credidit reſurrexiſſe quē neſciebat oportere reſurgere. Quid ergo vidit? Quid credidit? Vidit ſcz inane monumentū: ⁊ credidit quod dixerat mulier eū de monumento eſſe ſublatū. Nondū enī ſciebāt ſcripturā q2 oporteret eum a mortuis reſurgere. Et ideo quādo id ab ipſo domino audiebant: q̃uis apertiſſime diceretur cōſuetudine audiendi ab illo parabolas non intelligebāt: et aliquid aliud eum ſignificare credebant. Sed ea que ſequuntur in ſermonem alium differamus.

Tractatus.cxxj.

⁋ Abierunt ergo diſcipuli iterū ad ſemetipſos Maria autem ſtabat ad monumentum foris plorans: dum ergo fleret inclinauit ſe ⁊ ꝓſpexit in monumentum: ⁊ vidit duos angelos in albis ſedentes: vnū ad caput ⁊ vnum ad pedes vbi poſitum fuerat corpus Jeſu. Dicunt ei illi: mulier quid ploras? Dicit eis quia tulerūt dominum meum et neſcio vbi poſuerunt eum. Hec cum dixiſſet conuerſa eſt retrorſum: et vidit ieſum ſtātē ⁊ non ſciebat q2 ieſus eſt. Dicit ei ieſus: mulier quid ploras. Quem queris? Illa exiſtimans q2 hortulanus eſſet dicit ei. Domine ſi tu ſuſtuliſti eum dicito mihi vbi poſuiſti eū: ⁊ ego eum tollā Dicit ei ieſ⁹. Maria. Cōuerſa illa dicit ei. Rabboni quod dicitur magiſter. Dicit ei Jeſus. Noli me tangere: nondum enim aſcendi ad patrem meum vade autem ad fratres meos et dic eis. Aſcendo ad patrem meum ⁊ patrem veſtrū deū meum ⁊ deum veſtrum. Venit maria Magdalene annūcians diſcipulis quia vidit dominum: et hec dixit mihi. Cū ergo ſero eſſet die illo vna ſabbatorum et fores eſſent clauſe vbi erant diſcipuli congregati propter metum iudeorum. Venit ieſus ⁊ ſtetit in medio ⁊ dixit eis. Pax vobis. Et cum hec dixiſſet oſtendit eis manus ⁊ latus. Gauiſi ſunt ergo diſcipuli viſo domino. Dixit ergo eis iterū. Pax vobis: ſicut miſit me pater et ego mitto vos: hec cum dixiſſet inſufflauit Et dicit eis accipite ſpiritum ſanctum. Quorū remiſeritis peccata remittuntur eis. Et quorꝫ retinueritis retenta ſunt. Thomas autē vnus ex duodecim qui dicitur didimus non erat cum eis quando venit ieſus. Dixerunt ergo ei alij diſcipuli. Vidimus dominum. Ille autē dixit eis Niſi videro in manibus eius fixuram clauorū et mittam digitum meum ī locum clauorum et mittam manum meam ī latus eius nō credam Et poſt dies octo iterum erant diſcipuli eius intus et thomas cū eis. Venit ieſus ianuis clauſis et ſtetit ī medio et dixit eis. Pax vobis. Deinde dicit Thome: infer digitum tuum huc ⁊ vide manus meas ⁊ affer manū tuam et mitte in latus meum ⁊ noli eē incredulus ſ3 fidelis. Re

ſpondit Thomas et dixit ei. Dominus meus et
deus meus. Dixit ei ieſus. Quia vidiſti me tho
ma crediſti: beati qui nõ viderũt ⁊ crediderũt.
A Sublatum eſſe dominũ de monumẽto diſcipu
lis petro et iohãni nũciauerat maria magdale
ne quo illi venientes inuenerunt ſola lintheami
na quibꝰ corpus fuerat iuolutũ. Et quid aliud
crediderunt: niſi q illa dixerat: quod etiam ipſa credide
rat? Abierunt ergo iterũ ad ſemetipſos diſcipuli. id eſt
vbi habitabant: ⁊ vnde ad monumentũ cucurrerant. Ma
ria autem ſtabat ad monumentum foris plorans. Uiris
enim recedentibꝰ infirmiorem ſexum in eodem loco for
tior figebat affectus: ⁊ oculi qui dñm queſierant et non in
uenerãt: lacrymis iam vacabãt amplius dolẽtes quod fu
erat de monumento ſublatus: q̃ꝫ quod fuerat in ligno occi
ſus: quoniã magiſtri tanti cuius eis vita ſubtracta fuerat
nec mẽoria remanebat. Tenebat itaqꝫ ad monumẽtum iã
dolor iſte mulierem. Cũ ergo fleret: inclinauit ſe ⁊ proſpe
xit ĩ monumentum. Cur h̃ fecerit neſcio: non enĩ neſcie
bat nõ ibi eſſe iam quem querebat: quãdo quidẽ inde ſub
latũ diſcipulis ipſa nunciauerat: ⁊ illi ad monumentũ ve
nerãt ⁊ nõ ſolum intuendo: ſed etiã intrando corpus dñi
queſierant: nec inuenerant. Quid ſibi ergo vult quod iſta
cum fleret rurſũ ĩ monumentum inclinata ꝓſpexit. Utrũ
quod nimium dolebat: nec ſuis nec illorum oculis facile
putabat eſſe credendum: an potiꝰ diuino inſtinctu in ani
mo eius effectum ẽ vt proſpiceret? Proſpexit enĩ ⁊ vidit
duos angelos ĩ albis ſedẽtes: vnum ad caput: ⁊ vnum ad
pedes vbi poſitũ erat corpus ieſu. Quid ẽ quod vnus ad
caput et ad pedes alter ſedebat? An qm̃ qui grece angeli
dicunt: latine ſunt nũcij: iſto modo chriſti euangelium ve
lut a capite vſqꝫ ad pedes ab initio vſqꝫ ĩ finem ſignifica
bant eſſe nũciandum. Dicunt ei illi. Mulier quid ploras?
Dixit eis. Quia tulerunt dominũ meũ: et neſcio vbi poſue
runt eum. Angeli lachrymas prohibebant: vbi quid aliud
q̃ꝫ futurum quodãmodo gaudiũ nunciabant. Ita enim di
xerũt. Quid ploras? Ac ſi dicerẽt. Noli plorare. At illa eos
putãs interrogaſſe neſciẽtes: cauſas prodidit lachrymarꝫ
Quia tulerũt inquit dominũ meum. Dominũ ſuũ vocãs
corpus exanime domini ſui: a toto partem ſignificans: ſi
cut omnes confitemur ieſum chriſtum filium dei vnicum
dominũ noſtrũ: quod vtiqꝫ ſimul eſt ⁊ verbũ et anima ⁊ ca
ro: crucifixum tamen ⁊ ſepultum: cum ſola eius ſepulta ſit
caro. Et neſcio inquit vbi poſuerũt eũ. Hec erat cã ma
ior doloris: q: neſciebat quo iret ad conſolandum dolorẽ
Sed hora iam venerat: vt id quod nunciatum quodãmõ
fuerat ab angelis flere prohibentibus: gaudiũ ſuccederet
fletibus. Deniqꝫ cum hec dixiſſet conuerſa eſt retrorſũ ⁊ vi
dit ieſum ſtantem: et non ſciebat quia ieſus eſt. Dicit ei ie
ſus. Mulier quid ploras? Quem queris? Illa exiſtimans
q: hortulanꝰ eſſet: dicit ei. Domine ſi tu ſuſtuliſti eũ: dicito
mihi vbi poſuiſti eum: et ego eum tollã. Dicit ei ieſus. Ma
ria. Conuerſa illa dicit ei. Rabboni quod dicit magiſter.
Nemo calũniet mulieri: quod hortulanum dixerit domi
num: et ieſum magiſtrum. Ibi enim rogabat: hic agnoſce
bat. Ibi honorabat hominẽ a quo beneficium poſtulabat
hic recolebat doctorẽ a quo diſcernere humana ⁊ diuina
diſcebat. Appellabat dominũ cuius ancilla non erat vt p
eum veniret ad dominũ cuius ancilla erat. Aliter ergo do
minum dixit. Suſtulerunt dominũ meum: aliter autẽ: do
mine ſi tu ſuſtuliſti eum. Nam et prophete appellauerunt
dominos eos qui homines erant: ſed aliter illum de q̃ ſcri
Pſalm. ptum eſt. Dominus nomẽ ei. Sed iſta mulier q̃ iam fuerat
lxxxvi cõuerſa retrorſum vt videret ieſum: quãdo eũ putauit eſſe
hortulanũ ⁊ cũ illo vtiqꝫ loquebat. Quomodo rurſus cõ
uerſa dicitur: vt ei diceret/rabbõni: niſi quia tunc cõuerſa
corpore qđ nõ erat putauit: nũc corde ꝯuerſa qđ erat agno
uit? Dicit ei ieſus. Noli me tangere: nõdum enim aſcẽdi
ad patrem meũ. Uade autem ad fratres meos ⁊ dic eis.
Aſcendo ad patrem meum et patrem veſtrum: deũ meũ ⁊
B deum veſtrum. Eſt ĩ his verbis quod breuiter quidẽ ſed
tamen attentius pertractare debemus. Jeſus quippe mu
lierem que illum magiſtrũ agnouit et appellauit: cum hoc
ei reſponderet fidem docebat: et hortulanus ille in eiꝰ cor
de tanq̃ꝫ in horto ſuo granũ ſynapis ſeminabat. Quid eſt
ꝙ noli me tangere? Et tanq̃ꝫ huiꝰ prohibitiõis cauſa que
reret. Adiũxit. Nõdũ enĩ aſcendi ad patrẽ meũ. Quid eſt
hoc? Si ſtans in terra nõ tangit: ſedens in celo quomodo
ab hominibꝰ tanget? Qui certe anteq̃ꝫ aſcenderet diſcipu
lis ſe tãgẽdum obtulit dicẽs: ſicut lucas euãgeliſta teſtat
Palpate et videte quia ſpiritus carnẽ et oſſa non habet ſi Lu. xxiiii
cut me videtis habere: vel quando dixit diſcipulo thome:
Inſer digitum tuum huc ⁊ vide manus meas et affer manũ ſupra. xx.
tuam ⁊ mitte in latus meum. Quis autem tam ſit abſurdꝰ
vt dicat eum a diſcipulis quidem anteq̃ꝫ ad patrem aſcen
diſſet voluiſſe ſe tãgi: a mulieribus autem noluiſſe niſi cum
aſcendiſſet ad patrem? Sed nec ſic qui vellet deſipere ſine
ret. Leguntur enĩ etiã femine poſt reſurrectionem anteq̃ꝫ
ad patrẽ aſcẽderet tetigiſſe ieſum: ĩ quibus erat etiam ipſa
maria magdalena narrãte mattheo quod occurrerit illis Matth.
ieſus dicens. Auete. Ille autem acceſſerunt inquit ⁊ tenue xxviii.
runt pedes eius: et adorauerunt eum. Hoc a iohãne pter
miſſum eſt: ſed a mattheo verũ dictũ eſt. Reſtat ꝙ vt aliqđ
in his ꝟbis lateat ſacramẽtũ: quod ſiue inueniamꝰ ſiue in
uenire minime valeamus: ineſſe tamen nullo modo dubita
re debemus. Aut ergo ſic dictum eſt: noli me tangere non
dum enim aſcendi ad patrẽ meũ: vt in illa femina figurare
tur eccleſia de gentibꝰ q̃ in chriſtum non credidit niſi cum
aſcendiſſet ad patrẽ: aut ſic in ſe credi voluit ieſus: hoc eſt
ſic ſe ſpiritualiter tangi quod ipſe et pater vnũ ſunt. Eiꝰ
quippe intimis ſenſibus quodãmodo aſcẽdit ad patrẽ: q̃
ſic in eo profecerit vt patri agnoſcat equalem. Aliter nõ re
cte tangit. i. aliter non recte in eum credit. Poterat: aũt ſic
credere maria vt eũ putaret imparẽ patri: quod vtiqꝫ ꝓhi
bet cũ ei dĩ: noli me tãgere. i. noli in me ſic credere quẽad
modũ adhuc ſapis. Noli tuum ſenſum hucuſqꝫ pertẽdere
qđ ꝓ te factus ſum: nec trãſire ad illud quo facta es. Quõ
enĩ nõ carnaliter adhuc in eum credebat: quem ſicut homi
nem flebat. Nõdũ enĩ aſcendi inquit ad patrẽ meum. Ibi
me tãgis: quãdo me credideris patri nõ iparem deũ. Ua
de autem ad fratres meos ⁊ dic eis. Aſcendo ad patrem
meũ ⁊ patrem veſtrum: Non ait/patrem noſtrum. Aliter ꝙ
meũ aliter veſtrũ. Natura meũ: gratia veſtrum. Et deum
meũ ⁊ deũ veſtrũ. Neqꝫ hic dixit deum noſtrum. Ergo et
hic aliter meum: aliter veſtrum. Deũ meũ ſub quo et ego
homo ſum: deum veſtrũ inter quos et ipſum mediator ſũ.
Uenit maria magdalene annuncians diſcipulis: q: vidi
dominum et hec dixit mihi. Cũ eſſet ergo ſero die illo vna C
ſabbatorũ ⁊ fores eſſent clauſe vbi erant diſcipuli ꝯgrega
ti propter metũ iudeorũ: venit ieſus et ſtetit in medio ⁊ di
xit eis. Pax vobis. Et cũ hoc dixiſſet: oſtẽdit eis manꝰ et
latus. Claui enĩ manus fixerant: lancea latus eius aperue
rat: vbi ad dubitantium corda ſananda vulnerũ ſunt ſua
ta veſtigia. Moli autẽ corporis vbi diuinitas erat: oſtia
clauſa non obſtiterũt. Ille quippe non eis apertis intrare
potuit quo naſcente virginitas matris inuiolata permãſit
Gauiſi ſũt ergo diſcipuli viſo domino. Dixit ergo eis ite
rũ. Pax vobis. Iteratio ꝯfirmatio eſt. Ipſe quippe dat
p ꝓphetã ꝓmiſſam pacem ſup pacẽ. Sicut miſit me pa
ter: inquit: et ego mitto vos. Equalem patri filium noui
mus ſed hic ꝟba mediatoris agnoſcimꝰ. Mediũ quippe
ſe oſtendit dicendo. Ille me: et ego vos. Hec autem cum
dixiſſet: inſufflauit ⁊ dicit eis. Accipite ſpiritumſanctum.
Inſufflando ſignificauit ſpiritumſanctum nõ patris ſoliꝰ liij. ſentẽ.
eſſe ſpñ: ſed et ſuũ. Quorum remiſeritis (inquit) peccata diſt. xviij.
remittunt eis: et quorum retinueritis retenta ſunt. Eccle nec ideo.
ſie charitas que per ſpiritũſanctũ diffundit in cordibus de pe. diſt.
noſtris participum ſuorum peccata dimittit. Eorũ autẽ iiij. eccle
qui nõ ſunt eis participes tenet. Ideo poſteaq̃ꝫ dixit, acci charitas
pite ſpiritum ſanctum: hoc cõtinuo de peccatorum remiſ Rom. v.
ſione ac detenſione ſubiecit. Thomas autem vnꝰ ex duo
decim qui dicit didimꝰ non erat cũ eis quãdo venit ieſus
Dixerũt ergo ei alij diſcipuli. Uidimus dominũ. Ille au
tem dixit eis. Niſi videro in manibus eius fixuram clauo
rum: et mittam digitum meũ in locũ clauorum: et mittam
manum meam in latus eiꝰ nõ credam. Et poſt dies octo
iterũ erant diſcipuli eius intus: ⁊ thomas cũ eis. Uenit ie

ſus ianuis clauſis: ⁊ ſtetit ī medio ⁊ dixit eis. Pax vobis
Deinde dicit thome. Infer digitū tuū huc ⁊ vide manus
meas: ⁊ affer manū tuam ⁊ mitte in latus meū: ⁊ noli eē in-
credulus ſed fidelis. Reſpōdit thomas ⁊ dixit. Dominus
me⁹ ⁊ de⁹ meus. | Uidebat tangebatq; hominē ⁊ confite-
batur deū quē nō videbat neq; tangebat: ſed per hoc q̄ vi-
debat atq; tangebat: illud iam remota dubitatione crede-
bat. | Dicit ei ieſus. Quia vidiſti me credidiſti | Nō ait teti-
giſti me ſed vidiſti me: quoniam generalis quodammodo
ſenſus eſt viſus. Nam ⁊ per alios quattuor ſenſus nomari
ſolet: velut cū dicim⁹ audi ⁊ vide q̄ bene ſonet: olfac ⁊ vide
q̄ bene oleat: guſta ⁊ vide q̄ bene ſapiat: tange ⁊ vide q̄ be-
ne caleat. Ubiq; ſonuit vide: cum viſus ꝓprie non negetur
ad oculos pertinere. Unde ⁊ hic ipſe dominus. Infer in-
quit digitum tuū huc: ⁊ vide man⁹ meas. Quid aliō ait q̄
tāge ⁊ vide? Nec tamē oculos ille habebat in digito. Er-
go ſiue intuendo ſiue etiā tāgēdo: q: vidiſti me inquit cre-
didiſti: q̄uis dici poſſit non auſum fuiſſe diſcipulū tāgere:
cū ſe offerret ille tangendū. Non enim ſcriptum eſt: ⁊ teti-
git thomas. Sed ſiue aſpiciendo tantū ſiue etiā tangēdo
viderit et crediderit: illud quod ſequitur/ magis gentium
fidē predicat atq; cōmendat. | Beati qui non viderunt et
crediderunt. | Preteriti temporis vſus eſt verbis: tanq̄
ille qui quod erat futurū in ſua nouerat predeſtinatione iā
factum. Sed iam ſermo iſte a prolixitate cohibendus eſt.
Donabit dominus: vt de his que reſtant alias diſputem⁹.

Tractatus.cxxij.

¶ Multa quidem ⁊ alia ſigna fecit ieſus in cō-
ſpectu diſcipulorum ſuorum que non ſunt ſcri-
pta in libro hoc. Hec autē ſcripta ſunt vt creda
tis quia ieſus eſt chriſtus filius dei. Et vt credē
Capi.xxj. tes vitam habeatis ī nomine eius. Poſtea ma-
nifeſtauit ſe iterū ieſus ad mare tyberiadis ma-
nifeſtauit autem ſic. Erāt ſimul Simon petrus
et Thomas qui dicitur didimus: et Nathanael
qui erat a cana galilee: ⁊ filij zebedei ⁊ alij ex di-
ſcipulis ei⁹ duo. Dixit eis Simon petrus. Ua-
do piſcari. Dicūt ei. Uenim⁹ ⁊ nos tecū. Et exie-
rūt ⁊ aſcēderūt in nauī ⁊ illa nocte nihil prēdide-
rūt. Mane aūt facto ſtetit Ieſus in littore nō ta-
men cognouerūt diſcipuli quia ieſus eſt. Dicit
ergo eis Ieſus. Pueri nunquid pulmentarium
habetis? Reſponderunt ei: non. Dicit eis. Mit-
tite in dextram nauigij rethe ⁊ iuenietis. Miſe-
runt ergo: ⁊ iam non valebant illud trahere pre
multitudine piſcium. Dicit ergo diſcipulus ille
quem diligebat ieſus Petro. Dominus eſt. Si-
mon petrus cum audiſſet quia domin⁹ eſt tuni-
ca ſuccinxit ſe. Erat enim nudus ⁊ miſit ſe i ma-
re. Alij autē diſcipuli nauigio venerunt non eñ
longe erant a terra ſed quaſi cubitis ducētis tra-
hentes rethe piſcium. Ut ergo deſcenderunt in
terram viderunt prunas poſitas ⁊ piſcem ſuper
poſitū et panem. Dicit eis ieſus. Afferte de pi-
ſcibus quos prendidiſti nūc. Aſcendit Simō
petrus ⁊ traxit rethe in terram plenum magnis
piſcibus. Centumquinquagintatribus. Et cū
tanti eſſent non eſt ſciſſum rethe.

A Poſt narrationē rei geſte ī qua thomas diſcipu-
lus oblatis ſibi tangendis in chriſti carne vulne-
rū locis vidit q̄ credere nolebat ⁊ credidit: inter-
ponit hec euangeliſta iohannes ⁊ dicit. | Multa
q̄dē ⁊ alia ſigna fecit ieſus in conſpectu diſcipulorū ſuorū
que nō ſunt ſcripta in libro hoc. Hec aūt ſcripta ſūt vt cre-
datis: q: ieſus eſt †chriſtus filius dei: ⁊ vt credentes vitam † Alia lra
habeatis in nomine eius. | Hoc capitulū velut libri huius non habet
indicat finem. Sed narrat hic deinde quēadmodū ſe ma- chriſtus.
nifeſtauerit dn̄s ad mare tyberiadis: et in captura piſciū
cōmendauerit eccleſie ſacramentū: qualis futura eſt vltia
reſurrectio mortuorū. Ad hoc itaq; cōmēdandum valere
arbitror: quod tanq̄ finis interpoſitus eſt libri quod eſſet
etiā ſecuture narrationis quaſi premiū: quod ei quodāmo-
do faceret eminentiorem locū. Que narratio incipit ita.
| Poſtea manifeſtauit ſe iterum ieſus ad mare tyberia- Capi.xxj.
dis: manifeſtauit aūt ſic. Erant ſimul ſimon petrus ⁊ tho-
mas qui dicit didim⁹ ⁊ nathanael qui erat a galilea et fi-
lij zebedei: ⁊ alij ex diſcipulis eius duo. Dixit eis Simon
petrus. Uado piſcari. Dicūt ei. Uenimus ⁊ nos mecum. |
Queri ſolet de hac piſcatione diſcipulorum: cur redierit B
petrus et filij zebedei ad id quod fuerūt priuſq̄ a dn̄o vo-
carent erāt ei piſcatores quādo eis dixit. Uenite poſt me: Mat. iiij.
⁊ faciam vos fieri piſcatores hominū. Tunc eum quippe
illi ſecuti ſunt vt magiſterio eius relictis omnib⁹ adhererēt:
intantū vt cū ab eo diues ille triſtis abſcederet cui ipſe di-
xerat. Uade vende que habes ⁊ da pauperib⁹: et habebis Mat. xix.
theſaurum in celo: ⁊ veni ſequere me diceret ei petrus. Ec-
ce nos dimiſimus omnia ⁊ ſecuti ſumus te. Quid ē eſt qd̄
nunc quaſi apoſtolatu relicto fiūt quod fuerūt: et quod di-
miſerant repetūt: tanq̄ obliti quod audierant. Nemo mit- Luce.ix.
tens manum ſuper aratrum ⁊ reſpiciēs retro aptus eſt re-
gno celorum? Quod ſi feciſſent defuncto ieſu priuſq̄ reſur-
rexiſſet a mortuis. Quod quidem nō poterāt quoniā dies
quo crucifixus eſt totus eos tenebat attonitos vſq; ad ei⁹
ſepulturā que ante veſperū facta eſt. Sequēs autem dies
erat ſabbati: quādo eis morem patriū ſeruantibus operari
vel q̄ nō licebat. Tertio vero die domin⁹ reſurrexit: eoſq;
reuocauit ad ſpem quam de illo non habere iam ceperant
Tūc ſi tunc feciſſent putaremus eos illa que animos eorū
occupauerat deſperatione feciſſe. Nunc vero poſt eū ſibi
de ſepulchro redditum viuum. Poſt oblatā ſuis oculis ⁊
manibus non ſolum videndā verūetiā tangendā atq; pal-
pandam rediuiue carnis euidentiſſimam veritatem poſt
inſpecta vulnerū loca: vſq; ad apoſtoli thome cōfeſſionē q̄
ſe aliter crediturū non eſſe predixerat. Poſt acceptū eius in-
ſufflatione ſpiritumſanctū. Poſt verba in ſuas aures ei⁹
ore prolata. Sicut miſit me pater ⁊ ego mitto vos. Quo-
rum remiſeritis peccata remittuntur eis: et quorum reti-
nueritis retenta ſunt: ſubito fiunt ſicut fuerunt: non homi-
num ſed piſcium piſcatores. His ergo quos mouet reſpō-
dendum eſt: nō eos fuiſſe ꝓhibitos arte ſua licita ſcilicet
atq; conceſſa victū neceſſarium querere ſui apoſtolatus in-
tegritate ſeruata: ſi quando vnde viuerent aliud non habe-
rēt. Niſi forte quiſpiam putare audebit aut dicere apoſto-
lum paulum nō ꝑtinuiſſe ad eorū perfectionem q̄ relictis
oibus chriſtum ſecuti ſunt: quoniā ne quēq̄ eoꝝ grauaret
quibus euangeliū predicabat: ſuum victum ſuis manibus mat. vbi. ſ
trāſigebat. Ubi magis impletū eſt quod ait: plus omni- j. Cor. iiij.
bus illis laboraui. Et adiūxit/ non aūt ego: ſed gratia dei j. Cor. xv.
mecum: vt hoc quoq; appareat dei gratie deputādum: qd̄
⁊ animo ⁊ corpore poterat vſq; adeo plus illis omnibus
laborare: vt neq; ceſſaret ab euangelio predicādo: neq; ta-
men ex euangelio ſicut illi ſuſtentaret hanc vitā: cū id per
tot gentes in quibus chriſti nomē non fuerat ꝓphetatum
multo lati⁹ atq; fertili⁹ ſeminaret. Ubi oſtendit ex euange- C
lio viuendi: hoc eſt victū habendi/ non neceſſitatē apoſto-
lis impoſitam: ſed poteſtatem datam. Quam poteſtatē cō-
memorat idem apoſtolus dicens. Si nos vobis ſpiritua- j. Cor. ix.
lia ſeminauimus: magnū ē ſi veſtra carnalia metam⁹? Si
alij poteſtatis veſtre participes ſunt nō magis nos? Sed
non ſum⁹ inq̄t vſi hac poteſtate. Et paulopoſt. Qui alta-
rio ſeruiunt inq̄t altario cōpatiunt. Sic ⁊ dominus ordi-
nauit his qui euangelium annunciant de euangelio viuere
Ego autem nullius horum vſus ſum. Satis igitur aper-
tū eſt nō imperatū ſed in poteſtate apoſtolis poſitū vt aliū-
de non viuerent niſi ex euangelio: ⁊ ab eis quib⁹ euāgeliū
predicādo ſpiritualia ſeminabant carnalia meterent: h̄ eſt
carnis huius ſuſtentaculum ſumerent: et tāq̄ milites chri-

ſti/ſtipendiũ debitum acciperent:ſicut a prouincialib⁹ xpi
Unde idem ipſe miles egregius paulo ſuperius de hac re
vbi ſupra. dixerat. Quis militat ſuis ſtipendijs vnq̃? Quod tamẽ ip
ſe faciebat:q2 plus illis oĩb⁹ laborauit. Si ergo beat⁹ pau
lus vt ea poteſtate quã ꝑfecto cum ceteris euangelij pre=
dicatoribus habebat:non cum ceteris vteretur: ſed ſuo ſti
pẽdio militaret: ne gentes a nomine chriſti penit⁹ alienas
doctrina eius quaſi venalis offenderet:aliter educatus ar
tem quam non nouerat didicit: vt dum ſuis manibus trãſ
igitur doctor nullus grauaretur auditor:q̃tomagis beatus
Petr⁹ qui iã piſcator fuerat quod nouerat fecit: ſi ad pre=
ſens illud tempus aliud vnde viueret non inuenit? Sed re
ſpondebit quiſpiã. Et cur non inuenit:cum dñs promiſe
rit dicens. Querite primũ regnũ dei ⁊ iuſticiam eius:⁊ hec
omnia apponentur vobis. Prorſus etiã ſic dominus qd̃
ꝓmiſit impleuit. Nam quis alius piſces qui caperentur ap
poſuit:qui non ob aliud credendus eſt eis ingeſſiſſe penu=
riam qua compellerentur ire piſcatũ:niſi diſpoſitum volẽs
exhibere miraculum: vt ſimul et predicatores euãgelij ſui
paſceret:⁊ ipſum euangeliũ tanto ſacramẽto quod erat de
numero piſcium cõmẽdaturus augeret? De qua re etiam
nos quod ipſe oppoſuerit dicere iam debem⁹. Dicit ergo
Simon petrus. Uado piſcari. Dicunt ei qui cum illo erãt
Uenimus et nos tecum.⌊ Et exierunt ⁊ aſcenderunt in na
uim ⁊ illa nocte nihil prediderũt. Mane aũt iam facto:ſte=
tit ieſus in littore:nõ tamen cognouerunt diſcipuli quia ie
ſus eſt. Dicit ergo eis ieſus. Pueri. Nunquid pulmẽtariũ
habetis? Reſponderũt. Non: dicit eis. Mittite in dexterã
nauigij rethe:⁊ inuenietis. Miſerunt ergo: et iam non va=
† Al. pre. lebant illud trahere † a multitudine piſcium. Dicit ꝯ diſci
pulus ille quem diligebat ieſus petro. Dñs eſt. Simon pe
trus cum audiſſet:quia dñs eſt tunica ſuccinxit ſe : erat eñ
nudus:et miſit ſe in mare. Alij autẽ diſcipuli nauigio vene
runt. Non eñ longe erant a terra:ſed quaſi cubitis ducẽtis
Infra tra trahentes rethe piſcium. Ut ergo deſcẽderũt in terrã: vi=
cta. cxx= derunt prunas poſitas et piſcem ſuperpoſitum et panem.
iij. a. Dicit eis ieſus. Afferte de piſcibus quos prẽdidiſtis nũc
Aſcendit ſimon petrus ⁊ traxit rethe in terrã plenum ma=
gnis piſcib⁹:centumquinquagintatribus. Et cum tãti eſ=
D ſent:non eſt ſciſſum rethe.⌋ Hoc eſt magnũ ſacramentũ in
magno iohannis euangelio:et vt vehementius cõmenda=
retur loco vltimo ſcriptum. Quod ergo ſeptẽ diſcipuli fue
rũt i iſta piſcatione. Petrus et iohannes et nathanael et
duo filij zebedei:⁊ alij ex diſcipulis eius duo quorũ nomi
na tacentur : iſti duo ſeptenario numero finem ſignificãt tẽ
poris. Uniuerſum quippe ſeptem diebus voluitur tp̃s. Ad
hoc ptinet ꝙ mane facto ieſus ſtetit in littore. Q2 etiam lit
tus finis eſt maris:⁊ ideo finem ſignificat ſeculi. Eundẽ
finem ſeculi oſtendit et quod petrus rethe traxit in terrã:
Mar. xiij. hoc eſt in littus. Quod ipſe dominus aperuit: vbi alio quo
dam loco de ſagena in mare miſſa ſimilitudinẽ dedit:⁊ eã
trahunt inquit ad littus. Quod littus quid eſſet exponens
ait. Sic erit in conſummatione ſeculi. Sed illa ibi eſt: nõ
rei geſte parabola. Re aũt geſta ſicut hoc loco q̃liter in ſe=
culi fine futura ſit:ita dominus alia piſcatiõe ſignificauit
eccleſiã:qualiter nunc ſit. Quod autẽ illõ fecit in initio pre
dicationis ſue:hoc vero poſt reſurrectionẽ ſuam/hic oſtẽ
dit illam capturã piſciũ:bonos et malos ſignificare quos
nũc habet eccleſia. Iſtam vero tãtũmodo bonos quos ha
bebit in eternum:cõpleta in fine huius ſeculi reſurrectiõe
mortuorũ. Deniq3 ibi ieſus non ſicut hic in littore ſtabat
quãdo iuſſit piſces capi. Sed aſcẽdens in vnam nauim q̃
erat ſimonis : rogauit eum vt a terra reduceret puſillũ:et
in ea ſedẽs docebat turbas. Ut ceſſauit autẽ loq̃ : dixit ad
ſimonẽ. Duc in altum:et laxate rethia veſtra in capturam
Et illic quod captum eſt piſcium in naniculis fuit: non ſi
cut hic rethe extraxerũt in terrã. His ſignis et ſi qua alia
poterũt reperiri: ibi eccleſia in hoc ſeculo:h̃ vero in fine ſe
culi figurata ẽ. Ideo illõ ante: hoc aũt poſt reſurrectionẽ
dñi factũ eſt:q2 ibi nos chriſtus ſignificauit vocatos : hic
reſuſcitatos. Ibi rethia nõ mittuntur in dexterã: ne ſolos ſi
gnificens bonos:nec in ſiniſtram/ne ſolos malos:ſ3 indif
ferenter laxate inquit rethia veſtra in capturam: vt permi
xtos intelligam⁹ bonos ⁊ malos: hic aũt inquit mittite in

dexteram nauigij rethe: vt ſignificaret eos qui ſtabunt ad
dexterã ſolos bonos. Ibi rethe propter ſignificanda ſciſ=
mata rumpebatur: hic vero quoniã tũc iam i illa ſumma pa
ce ſanctorum nulla erũt ſciſmata : pertinuit ad euangeli=
ſtam dicere:⁊ cũ tanti eſſent:id eſt tam magni/ non eſt ſciſ
ſum rethe:tanq̃ illud reſpiceret vbi ſciſſum eſt:⁊ i illi⁹ ma=
li comparatione commendaret hoc bonum. Ibi capta eſt
multitudo piſciũ tãta vt īpleta duo nauigia mergerentur:
id eſt in ſubmerſionẽ premerentur. Non enim merſa ſunt:
ſed tñ periclitata. Unde eñ exiſtunt in eccleſia tanta que
gemimus: niſi cũ tante multitudini obſiſti nõ poteſt: q̃ ad
ſubmergendã ꝓpemodum diſciplinã intrat cũ moribus
ſuis a ſanctorũ itinere penitus alienis? Hic autem miſerũt
rethe in dexterã partẽ:⁊ iam nõ valebãt illud trahere pre
multitudine piſciũ. Quid eſt iam non valebant illud trahe
re: niſi q2 illi qui ptinent ad reſurrectionẽ vite: id eſt ad de
xteram et intra chriſtiani nominis rethia defunguntur. Nõ
niſi in littore: id eſt in fine ſeculi cum reſurrexerint appare
bũt? Ideo nõ valuerũt ſic trahere rethia vt in nauẽ refun
derent quos ceperant piſces: ſicut de illis oĩb⁹ factum eſt:
quib⁹ rethe diſruptũ ⁊ nauicule preſſe ſũt. Habet aũt iſtos
dextros eccleſia poſt finem vite hui⁹ in ſomno pacis velut
in profundo latentes: donec ad littus rethe perueniat quo
trahebatur: quaſi a cubitis ducentis. Quod autem illic dua
bus nauiculis propter circũciſionem et preputiũ: hoc iſto
loco ducentis cubitis exiſtimo figuratũ: propter vtriuſq3
generis electos ⁊ circũciſionis et preputij: tanq̃ centũ ad
centum: quia in ſumma centenarij numerus ad dexteram
tranſit. Poſtremo in illa piſcatione numerus piſciũ non
exprimitur: tanq̃ illud ibi fiat quod predictũ eſt per prophe
tam. Annũciaui ⁊ locutus ſum: multiplicati ſunt ſuper nu= pſ. xxxix.
merũ. Hic vero non ſunt aliqui ſup numerũ: ſed certus eſt
numer⁹: cẽtũquinquagintatres. Cui⁹ numeri ratio domio E
adiuuãte reddẽda eſt. Si eñ numerũ conſtituamus qui le
gem ſignificet: quid erũt niſi decem? Decalogũ quippe le=
gis: id eſt decem notiſſima illa precepta digito dei duab⁹
lapideis tabulis primũ fuiſſe conſcripta: certiſſimũ nobis
eſt. Sed lex quando nõ adiuuat gratia preuaricatores fa=
cit:⁊ tantũmodo i littera eſt. Propter hoc enim maxime
ait apoſtolus. Littera occidit : ſpiritus autem viuificat. ij. cor. iij.
Accedat ergo ad litteram ſpirit⁹: ne occidat littera quẽ vi
uificat ſpirit⁹: ſed vt operemur precepta legis nõ virib⁹ no
ſtris ſed munere ſaluatoris. Cũ aũt accedit ad legem gra
tia: id eſt ad litteram ſpũs : quodãmodo denario numero
additur ſeptenari⁹. Iſto quippe numero: id eſt ſeptenario
ſignificari ſpiritumſanctum: aduertenda litterarum ſacra
rũ documenta teſtantur. Nempe enim ſanctitas vel ſancti
ficatio ad ſanctum ꝓprie pertinet ſpiritũ. Unde cum ⁊ pa ſ. liij. c.
ter ſpiritus ſit:⁊ filius ſpirit⁹ ſit quoniã deus ſpiritus eſt:⁊
pater ſanctus ⁊ filius ſanctus ſit : proprio tamen nomine
amborum ſpiritus vocatur ſpirituſſanctus. Ubi ergo pri
mũ in lege ſonuit ſanctificatio: niſi in die ſeptimo? Nõ eñ
ſanctificauit de⁹ diẽ primũ in quo fecit lucem: aut ſecũdũ
in quo firmamẽtũ: aut tertiũ in quo diſcreuit mare a terra
et terra herbã ligniſq3 ꝓduxit: aut quartum in quo ſidera
ſunt creata: aut quintum in quo animalia que i aq̃s viuũt
⁊ in aere volitant: aut ſextũ in quo terreſtris anima viua ⁊
ipſe homo: ſed ſanctificauit diem ſeptimũ: in quo requie=
uit ab operib⁹ ſuis. Cõuenienter igitur ſeptenario numero ſi=
gnificatur ſpirituſſanct⁹. Eſaias etiã ꝓpheta : requieſcet Eſaie. xj.
inquit in eo ſpirit⁹ dei: eiuſq3 deinceps commendãs ope vl
numero ſeptenario: ſpiritus inquit ſapientie et intellectus
ſpiritus conſilij ⁊ fortitudinis: ſpiritus ſcientie ⁊ pietatis
⁊ implebit illum ſpiritus timoris dei. Quid in apocalipſi?
Nõne ſeptẽ ſpiritus dei dicuntur: cũ ſit vnus atq3 idem ſpi Apo. iij.
ritus: diuidens propria vnicuiq3 prout vult. Sed opera= j. Cor. xij.
tio ſeptenaria vnius ſpiritus ſic appellata eſt ab eodẽ ſpi=
ritu qui ſcribenti affuit: vt ſeptem ſpiritus dicerentur. Cũ
itaq3 legis denario ſpirituſſanct⁹ per ſeptenarium nume=
rũ accedit : fiunt decẽ ⁊ ſeptẽ: qui numerus ab vno vſq3 ad
ſeipſum ꝯputatis oĩb⁹ creſcens: ad centũquinquagintatres
peruenit ad vnum eñ ſi adijcias duo: fiunt vtiq3 tres. His
ſi adijcias tres et quattuor : fiunt decem. Deinde ſi adijci=
as omnes numeros qui ſequuntur vſq3 ad decem ⁊ ſeptẽ

ad ſupradictū numerū ſumma perducitur. id eſt:ſi ad de:
cem quo ab vno vſq ad quattuor perueneras addas qnq
fiunt quindecim. His addas ſex/ & fiūt viginti vnum his
addas ſeptem & fiunt vigintiocto:his addas octo et nouē
et decem: & fiunt quinquagitaquinq. His addas vndecī
& duodecim & tredecim: & fiunt nonaginta vnū:his rurſum
quattuordecim & qndecim & ſedecī : & fiunt centūtriginta:
ſex. Huic numero adde illū q̄ reſtat de quo agit: id eſt de:
cem & ſeptē & piſciū numer⁹ ille cōplebit. Nō ergo tātūmo
do cētūquinquagintatres ſancti/ad vitam reſurrecturi ſi:
gnificant eternā:ſed milia ſanctorū ad gratiā ſpiritus per
tinentiū qua gratia cum lege dei tanq cū aduerſario con:
cordat vt viuificante ſpiritu littera nō occidat. Sed quod
per litterā iubet ſpiritu adiuuāte cōpleat: & ſi quid minus
F fit remittat. Omnes ergo ad iſtā gratiam pertinentes hoc
numero figurant:hoc eſt figurati ſignificātur. Qui nume:
rus ter habet etiam quinquagenarium numerum: & inſup
ipſa tria ꝓpter myſterium trinitatis. Quinquagenari⁹ au
tem multiplicatis ſeptem per ſeptē & vnius adiectione cō:
pletur. Nā ſeptieſſeptem fiunt quadragintanouē. Un⁹ au
tem addit:vt eo ſignificetur vnū eſſe qui per ſeptem ꝓpter
operationem ſeptenariam demonſtratur: & nouimus ſpiri
tumſanctum poſt aſcenſionem domini quīquageſimo die
miſſum:quem diſcipuli iuſſi ſūt expectare promiſſum. Nō
igit fruſtra dicti ſunt hi piſces & tot & tanti: id eſt:et centū
quinquagintatres/ & magni. Sic eñ ſcriptū eſt. Et traxit
rethe in terrā plenū magnis piſcib⁹:cētūquinquagintatri
Mat.v. bus. Cum eñ dixiſſet dominus. Non veni ſoluere legē ſʒ
implere:daturus vtiq ſpiritum per quē lex poſſet imple:
ri tanq ſeptē additurus ad decē pauciſſimis verbis inter
Ubi.ſ. poſitis ait. Qui ergo ſoluerit vnum de mandatis iſtis mi:
nimis & docuerit ſic homines minimus vocabit in regno
celorum. Qui autē fecerit & docuerit:magn⁹ vocabit in re
gno celorum. Iſte ergo poterit pertinere ad numerum pi:
ſciū magnorū. Minimus autē ille q̄ ſoluit factis quod do
cet verbis:in tali eccleſia poteſt eſſe qualem ſignificat pi:
ſcium prima illa captura habentem bonos & malos:quia
Mat.xiij. & ipſa dicit regnū celorū. Propter qd ait. Simile ē regnū
celorum ſagene miſſe in mare: & ex omni genere piſciū con
greganti. Ubi vult intelligi etiam bonos et malos:quos
dicit in littore: id eſt in fine ſeculi ſeparandos. Denique vt
oſtenderet iſtos minimos reprobos eſſe qui docent bona
loquendo:que ſoluūt male viuendo:nec quaſi minimos in
vita eterna futuros ſed oīno ibi non futuros: cum dixiſſet
minim⁹ vocabit in regno celorū:cōtinuo ſubiecit. Dico eñ
vobis:qr niſi abundauerit iuſticia veſtra plus q̄ ſcribaꝝ
& phariſeorū:non intrabitis in regnū celorū. Illi ſunt cer:
te ſcribe & phariſei qui cathedram moyſi ſedent: & de qb⁹
mat.xxiij. ait. Que dicunt facite:que aūt faciūt facere nolite. Dicunt
eñ & non faciunt. Docent ſermonib⁹ quod ſoluunt morib⁹
Conſequens eſt ergo: vt qui minimus eſt ī regno celorum
qualis nunc eſt eccleſia/non intret ī regnum celorum:qua
lis tunc erit eccleſia: quoniā docēdo quod ſoluit ad eorū
ſocietatem qui faciunt quod docent non pertinebit. Et iō
non erit ī numero piſcium magnorum:quoniā qui fecerit
& docuerit:magnus vocabitur in regno celorū. Et quia hͦ
magnus erat : ideo ibi erit vbi minimus ille non erit vſq
adeo quippe ibi magni erunt: vt q̄ minor ibi eſt/maior ſit
eo quo hͦ nemo maior eſt. Sed tamē qui hͦ magni ſunt:id
eſt:qui in regno celorū vbi ſagena congregat bonos & ma
los:faciunt bona que docent:ipſi erunt in illa regni celoꝝ
eternitate maiores:quos iſti ad dexterā & ad reſurrectio:
nē vite ꝑtinētes indicāt piſces. Sequit de prādio dñi cū
iſtis ſeptē diſcipulis: & de his q̄ poſt prandiū locutus eſt:
ac de ipſius euangelij termino vt deus qd donauerit diſ:
ſeramus:ſed hoc non eſt iſto ſermone coartandum.

Tractatus.cxxiij.

¶ Dicit eis ieſus. Uenite prādete. Et nemo au
debat diſcumbētium interrogare eum:tu quis
es? Scientes quia dñs eſt. Et venit ieſus & acce
pit panem & dabat eis: & piſcem ſimilit. Hoc iā
tertio manifeſtat⁹ eſt ieſus diſcipulis ſuis cum
reſurrexiſſet a mortuis. Cum ergo prādiſſet: di:
xit Simoni petro ieſus. Simon iohannis dili:
gis me plus his? Dicit ei. Etiam domine tu
ſcis quia amo te. Dicit ei Paſce agnos meos
Dicit ei iterum Simon iohannis. Diligis me?
Ait illi. Etiam domine tu ſcis quia amo te. Di
cit ei. Paſce agnos meos. Dicit ei tertio Simō
iohannis amas me: cōtriſtatus eſt petrus:quia
dixit ei tertio:amas me. & dicit ei. Dñe tu oīa
ſcis:tu ſcis quia amo te. Dicit ei. Paſce oues
meas. Amen amē dico tibi:cum eſſes iunior cin
gebas te. Et ambulabas vbi volebas. Cum au
tem ſenueris extēdes manus tuas & ali⁹ te cin=
get & ducet quo tu nō vis:hoc autem dixit ſigni=
ficans qua morte clarificaturus eſſet deum.

IN eo q tertio dñs poſt reſurrectionem manife: A
ſtauit ſe diſcipulis ſuis:beati iohannis apoſtoli
euangelium terminatur. In quo iam pertracta
uimus vt valuimus partem priorem: vſq ad eū
locum vbi narratum eſt captos fuiſſe piſces centumquin:
quagintatres a diſcipulis quibus ſe demonſtrauit: & cum
magni eſſent rethia nō eſſe rupta. Deinde que ſequūtur cō
ſideranda ſunt: & q̄tum adiuuat dñs ſicut res poſtularevi
debitur differenda. Peracta quippe illa piſcatione[dicit
eis ieſus. Uenite prandete. Et nemo audebat diſcūbētiū
interrogare eum tu qs es:ſcientes quia dñs eſt.] Si ergo
ſciebant:quid opus erat vt interrogarent? Si autem non
opus erat:quare dictum eſt/non audebant/quaſi opus eſ
ſet ſed timore aliquo non auderent? Senſus ergo hic eſt.
Tanta erat euidentia veritatis qua ieſus illis diſcipulis
apparebat:vt eorū non ſolū negare ſed nec dubitare qdē
vll⁹ auderet:qm ſi quiſq dubitaret: vtiq interrogare de:
beret. Sic ergo dictū eſt:nemo audebat eum interrogare
tu qs es:ac ſi diceret. Nemo audebat dubitare q ipſe eſſet
[Et venit ieſus & accepit panē & † dat eis: & piſcem ſimili: † Al. da:
ter.] Ecce dictū eſt etiam qd prandꝫ. De quo prandio bat.
aliquid ſuaue ac ſalubre dicem⁹ & nos:ſi paſcat & nos. Su ſ. tracta.
perius narratum eſt:quod iſti diſcipuli quando deſcende: cxxij.c.
runt in terrā: viderūt prunas poſitas: & piſcem ſuppoſitū
& panē. Ubi nō eſt intelligendum etiam ſuperpoſitum pa:
nem fuiſſe prunis:ſed tantū ſubaudiendū viderunt. Quod
verbū ſi repetamus eo loco vbi ſubaudiēdū eſt:ita totū di
ci poteſt. Viderūt prunas poſitas & piſcem ſuppoſitum: &
viderunt panem. Uel ita potius: viderūt prunas poſitas
et piſcem ſuppoſitū:viderūt & panē. Iubente etiā dño at:
tulerūt & de piſcib⁹ quos ipſi ceperant: q eos feciſſe q̄uis
a narrante iohanne non eſſet expreſſum:tn̄ dñm iuſſiſſe non
tacitū eſt. Ait eñ. Afferte de piſcib⁹ quos prēdidiſtis nūc
Et vtiq iubēte illo:eos nō feciſſe quis credat? Hinc ergo
fecit prandiū dñs illis ſeptem diſcipulis ſuis:de piſce ſcʒ
quem prunis ſuppoſitum viderant: huic adiungens ex il:
lis quos ceperant: & de pane quē nihilominus eos vidiſſe
narratū eſt. Piſcis aſſus:chriſtus eſt paſſus. Ipſe eſt & pa
nis viuus q̄ de celo deſcendit. Huic cōcorporat ecclīa ad
participandā beatitudinē ſempiternā. Propter qd dictū
eſt/afferte de piſcib⁹ quos prēdidiſtis nūc/ vt omnes qui
hanc ſpem gerimus ꝑ illū ſeptenariū numerum diſcipulo
rū per quem poteſt hoc loco noſtra vniuerſitas intelligi fi
gurata:tanto ſacramento nos cōmunicare noſſemus: & ei
dē beatitudini ſociari. Hoc dñi prādium eſt cum diſcipu:
lis ſuis:ad qd iohānes euangeliū ſuū cū haberet de chri:
ſto:alia multa que diceret magna vt exiſtimo ex rerū ma:
gnarū contemplatione concludit. Hic eñ eccleſia qualis
ī ſolis bonis futura eſt ſignificat per capturam cētūquin:
quagitatriū piſciū: & eis q̄ hec credūt:ſperant:diligūt:par
ticipatio tante beatitudinis ꝑ hoc prandiū demōſtratur.
[Hoc iam tertio (inqt) manifeſtatus eſt ieſus diſcipulis B
ſuis:cū reſurrexiſſet a mortuis.] qd nō ad ipſas demōſtra:
tiones ſed ad dies referre debem⁹:id eſt pr̄io die cū reſur:

rexit: et poſt dies octo quando diſcipulus thomas vidit ⁊
credidit: ⁊ hodie quãdo h̃ de piſcibꝰ fecit. Poſt quot aũt
dies id fecerit dictũ nõ eſt. Nã ipſo primo die nõ eſt viſus
ſemel ſicut euãgeliſtarũ omniũ teſtimonia collata demon
ſtrãt. Sed ſicut dictũ eſt ſm dies numerande ſint manife-
ſtationes eius vt iſta ſit tertia. Prima quippe habenda ẽ
eademqꝫ vna propter vnum diem: quotienſcũqꝫ ſe et ꝗbuſ
cũqꝫ die illo quo reſurrexerit oſtendit. Secũda poſt dies
octo: ⁊ hec tertia: ⁊ deinde quotiens voluit vſqꝫ ad diẽ qua
drageſimũ quo aſcendit in celũ: ꝗuis nõ ſcripta ſint om̃ia
Infra tra- | Cum ergo prandidiſſent: dicit ſimoni petro. Simon io-
cta.cxxiiij hannis: diligis me plus his? Dicit ei. Etiã domine: tu ſcis
quia amo te. Dicit ei. Paſce agnos meos. Dicit ei iterum
Simon iohannis diligis me? Ait illi. Etiam dñe tu ſcis
† Al. iterũ quia amo te. Dicit ei. Paſce agnos meos. Dicit ei † tertio
Simon iohannis amas me? Cõtriſtatus eſt petrus: quia
† Al. noſti dixit ei tertio amas me: et dicit ei. Domine tu om̃ia † ſcis: tu
ſcis q᷑ amo te. Dicit ei. Paſce oues meas. Amen amẽ di-
co tibi: cum eſſes iunior: cingebas te ⁊ ambulabas vbi vo-
lebas cũ autem ſenueris extendes manus tuas: ⁊ alius te
cinget ⁊ ducet quo tu nõ vis. Hoc autem dixit: ſignificãs
qua morte clarificaturꝰ eſſet deũ. | Hunc inuenit exitum il
le negator et amator: preſumendo elatus negando ꝓſtra-
tus: flendo purgatus: confitendo probatus: patiẽdo coro-
natus: hunc inuenit exitũ: vt pro eiꝰ nomĩe ꝑfecta dilectio
ne moreret̃: cũ quo ſe moriturũ ꝑuerſa feſtinatione promi-
ſerat: faciat eius reſurrectione firmatꝰ: quod immature pol-
licebatur infirmus. Hoc enĩ oportebat vt priꝰ chriſtꝰ pro
petri ſalute: deinde petrus pro chriſti ꝑdicatiõe moreret̃?
Prepoſterũ fuit quod audere ceperat humana temeritas
Jo.xiij. cum iſtum diſpoſuiſſet ordinẽ veritas. Animã ſuam ſe po-
ſiturum pro chriſto petrus putabat: ꝓ liberatore liberan-
dus: cum chriſtus veniſſet animã ſuã poſiturus ꝓ ſuis om-
nibus in quibus erat ⁊ petrus. Quod ecce iam factum eſt
Nunc iam firmitas cordis ad ſuſcipiendam mortem pro
nomine dñi vera ipſo donante ſumatur: non falſa nobis er
rantibus ꝓſumatur. Nunc eſt vt vite huius non metuamꝰ
interitum: q᷑ reſurgente dño vite alteriꝰ ꝑceſſit exemplũ.
Nũc eſt petre vt mortem nõ timeas: quia viuit quem mor
tuũ dolebas: ⁊ quẽ ꝓ nobis mori carnali amore ꝓhibebas
Auſus es preuenire doctorem: formidaſti eius ꝑſecutorẽ:
iam precio pro te fuſo/nunc eſt vt ſequaris redemptorem:
⁊ ſequaris omnino vſqꝫ ad mortẽ crucis. Uerba eius au-
diſti: quẽ iã veracẽ ꝓbaſti. Paſſurũ te ipſe predixerat qui
C te predixerat negaturũ. Sed priꝰ dñs q̃d ſciebat interro-
gat nec ſemel ſed iterũ ac tertio vtrũ petrꝰ eũ diligat: nec
aliꝰ totiẽs audit a petro ꝙ ſe diligi: nec aliud totiẽs ꝯmẽ-
dat petro: ꝙ ſuas oues paſci. Reddit̃ negationi trine tri-
na cõfeſſio: ne minꝰ amori lingua ſeruiat ꝙ timori: ⁊ plꝰ vo
cis elicuiſſe videat̃ mors imminẽs ꝙ vita preſens. Sit amo
ris officiũ paſcere dominicũ gregem: ſi fuit timoris indi-
ciũ negare paſtorem. Qui hoc animo paſcũt oues chriſti:
vt ſuas velint eſſe nõ chriſti: ſe cõuincunt̃ amare non xp̃m:
vel gloriãdi vel dominandi vel acquirendi cupiditate: nõ
obediendi ⁊ ſubueniendi ⁊ deo placendi charitate. Cõtra
hos ergo vigilat totiens inculcata iſta vox chriſti: quos
Philip.ij apoſtolus gemit ſua querere non que ieſu xp̃i. Nam quid
eſt aliud diligis me paſce oues meas: ꝙ ſi diceret̃/ſi me di
ligis nõ te paſcere cogita ſed oues meas: ⁊ ſicut meas pa-
ſce nõ ſicut tuas: gloriã meã in eis quere nõ tuam. Domi-
niũ meũ nõ tuũ. Lucra mea nõ tua: ne ſis in eorũ ſocietate
qui pertinent ad tempa periculoſa ſeipſos amantes: ⁊ ce-
tera que huic malorũ initio ꝯnectunt̃. Cũ enĩ dixiſſet apo-
ij.Thi.iij ſtolus: erunt enĩ hoĩes ſeipſos amantes: ſecutus adiunxit
Amatores pecunie/elati/ſupbi/blaſphemi/parentibꝰ non
obedientes/ingrati/ſceleſti/irreligioſi/ſine affectione/de-
tractores/incõtinẽtes/immites: ſine benignitate: ꝓditores:
procaces: cecati: voluptatum amatores magiſ ꝙ dei habẽ
tes ſpeciem pietatis: virtutẽ autem eius abnegãtes. Hec
omnia mala ab eo veluti fonte manantia: quod primũ po
D ſuit ſeipſos amantes. Merito dicitur petro diligis me: et
reſpõdit amo te: eiqꝫ refertur paſce agnos meos: et hoc ite
rum: hoc tertio. Ubi etiam demõſtratur vnum atqꝫ idem
vbi ſupra. eſſe amorẽ ⁊ dilectionẽ. Nam etiam dñs nouiſſime non ait

diligis me: ſed amas me. Non ergo nos ſed ipſum amemꝰ
et in paſcendis ouibꝰ eius ea ꝗ ſunt eius: non ea que ſũt no
ſtra queramꝰ. Neſcio enĩ quo inexplicabili modo quiſqꝫ
ſeipſum nõ deum amat: nõ ſe amat et quiſqꝫ deum nõ ſeip
ſum amat: ipſe ſe amat. Qui enĩ nõ poteſt viuere de ſe mo
ritur vtiqꝫ amando ſe. Nõ ergo ſe amat ꝗ ne viuat ſe amat
Cũ ꝟo ille diligit̃ de quo viuit̃: nõ ſe diligendo magis di-
ligit: qui ꝓpterea ſe nõ diligit vt eum diligat de quo viuit
Non ſint ergo ſeipſos amantes qui paſcunt oues chriſti
nec tanqꝫ ſuas ſed tanqꝫ ipſius eas paſcant: ⁊ velit ex illis
ſua lucra cõquirere ſicut amatores pecunie: vel eis domi-
nari ſicut elati: vel gloriari de honoribus ꝗs ab eis ſumũt
ſicut ſupbi: vel intantũ ꝓgredi vt etiam hereſes faciant ſi-
cut blaſphemi: nec cedant ſanctis patribꝰ ſicut parentibꝰ
non obedientes: ⁊ eis qui illos corrigere volunt quia peri-
re nolũt: mala ꝓ bonis reddant ſicut ingrati: interficiant
aĩas ⁊ ſuas ⁊ alienas ſicut ſceleſti: materna eccleſie viſcera
diſſipent ſicut irreligioſi: non cõpatiant̃ infirmis ſicut ſine
affectione: famã ſanctoꝝ maculare conẽtur ſicut detracto
res: cupiditates peſſimas non refrenẽt ſicut incõtinentes
exerceant lites ſicut immites: neſciãt ſubuenire ſicut ſine be
nignitate: indicent inimicis piorum que occultãda cogno
uerant ſicut ꝓditores: humanam verecundiã inuerecunda
exagitatione perturbent ſicut procaces: nõ intelligãt neqꝫ
que loquũtur neqꝫ de ꝗbus affirmant ſicut cecati: leticias
carnales ſpiritualibꝰ gaudijs anteponant ſicut voluptatũ
amatores magis ꝙ dei. Hec enĩ atqꝫ hmõi vitia ſiue vni
homini accedant omnia: ſiue his alia illis alia dominẽtur
ex illa radice quodãmodo pullulant: cum ſunt hoĩes ſeip-
ſos amantes. Quod vitiũ maxime cauendũ eſt eis qui pa vbi ſupra.
ſcunt oues chriſti: ne ſua querant ſed ꝗ ieſu chriſti: ⁊ in vſus
cupiditatũ ſuarũ cõferãt ꝓ quibus ſanguis fuſus eſt chri
ſti. Cuius amor in eo qui paſcit oues eiꝰ in tam magnũ uſ
ſpiritualem creſcere ardorẽ: vt vincat etiam mortis natu-
ralem timorẽ quo mori nolumꝰ: ⁊ quãdo cum chriſto viue
re volumus. Nam ⁊ apoſtolus paulus dicit̃ ſe habere cõ- Philip.j.
cupiſcẽtiã diſſolui ⁊ eſſe cum chriſto: ingemiſcit tamẽ gra-
uatus ⁊ nõ vult ſpoliari ſed ſupueſtiri: vt abſorbeatur mor
talis vita. Et huic dñs dilectori ſuo. | Cum ſenueris (inquit) E
extendes manus tuas: ⁊ alius te cinget ⁊ ducet quo tu nõ
vis. Hoc autem ei dixit: ſignificans qua morte clarificatu
rus eſſet deum. | Extendes inquit manus tuas: hoc eſt cru
cifigeris. Ad hoc aũt vt venias aliꝰ te cinget: ⁊ ducet non
quo vis ſed quo non vis: prius dixit quod fieret: ⁊ deinde
quõ fieret. Non enim crucifixus: ſed vtiqꝫ crucifigendus
quo nollet eſt ductus. Nam crucifixꝰ nõ quo nolebat abijt
ſed potius quo volebat. Solutus quippe a corpore: vole-
bat eẽ cũ xp̃o: ſed ſi fieri poſſet ꝑter mortis moleſtiã vitam
cõcupiſcebat eternã. Ad quã moleſtiã nolens ductus eſt:
ſed ab ea volens eductus eſt. Nolens ad eam venit ſed vo
lens eam vicit: ⁊ reliquit hunc infirmitatis affectum quo
nemo vult mori vſqꝫ adeo naturalẽ vt eũ beato petro nec
ſenectus auferre potuerit: cui dictũ eſt/cum ſenueris duce
ris quo non vis. Propter nos conſolandos etiam in ſe fi- mat.xxvj.
gurauit ipſe ſaluator dicens: pater ſi fieri poteſt tranſeat a
me calix iſte. Qui vtiqꝫ mori venerat nec habebat mortis
neceſſitatem ſed voluntatem: poteſtate poſiturus animam
ſuam ⁊ rurſus eam poteſtate ſumpꝰ. Sed moleſtia quan
tacũqꝫ ſi mortis eſt eã vincere vis amoris: quo amat̃ ille ꝗ vbi.Jo.x.
cũ ſit vita noſtra: etiã mortẽ voluit ꝑferre pro nobis. Nam
ſi nulla eſſet mortis vel parua moleſtia: non eſſet tam ma-
gna martyrum gloria. Sed ſi paſtor bonus qui poſuit ani-
mam ſuam ꝓ ouibus ſuis ex ipſis ouibus tam multos ſi-
bi martyres fecit quãtomagis debent vſqꝫ ad mortem ꝓ
veritate certare: ⁊ vſqꝫ ad ſanguinẽ aduerſus peccatũ: ꝗbꝰ
oues ipſas paſcendas: hoc eſt docendas regendaſqꝫ com
mittit? Ac ꝑ hec precedente paſſionis eiꝰ exemplo: ꝗs non
videat magis debere imitando paſtori herere paſtores: ſi
cum multe etiam imitate ſunt oues: ſub quo paſtore vno ĩ
grege vno et paſtores ipſi ſunt oues. Omnes quippe fecit
ſuas oues ꝓ quibus eſt omnibus paſſus: quia ⁊ ipſe vt pro
omnibus pateretur: ouis eſt factus.

Tractatus.cxxiiij.

¶Et cum hoc dixiſſet dicit ei ſequere me. Conuerſus petrus vidit illū diſcipulū quē diligebat ieſus ſequētē q̄ et recubuit ī cena ſup pectꝰ eiꝰ et dixit. Dn̄e q̄s eſt qui tradet te. Hunc ergo cū vidiſſet petrꝰ dicit ieſu. Dn̄e: hic autē quid: dicit ei ieſus. Sic eū volo manere donec veniā. Quid ad te tu me ſequere. Exiuit ergo ſermo iſte inter fratres quia diſcipulus ille non moritur. Et nō dixit ieſus non moritur: ſed ſic eum volo manere donec veniā q̄d ad te. Hic eſt diſcipulus ille q̄ teſtimonium perhibet de his. Et ſcripſit hec. Et ſcimus quia verū eſt teſtimoniū eiꝰ. Sunt autē et alia multa q̄ fecit ieſus que ſi ſcribātur per ſingula: nec ipſum arbitror mūdū capere poſſe eos qui ſcribendi ſunt libros.

B Non parua queſtio eſt/cur apoſtolo petro quando ſe tertio manifeſtauit diſcipulis dixerit ieſꝰ ſequere me: de apoſtolo autē iohanne: ſic eū volo manere donec veniā q̄d ad te. Huic queſtiōi q̄ntū dn̄s ipſe donauerit: ſiue pertractande ſiue ſoluende: ſermonē nouiſſimū huius operis impēdimus. Cum ergo pnūciaſſet dn̄s petro qua morte clarificaturus eſſet deum.
Jo.xxj. dicit ei. Sequere me. Conuerſus petrus vidit illum diſcipulum quem diligebat ieſus ſequentē: qui et recubuit in cena ſuper pectus eius: et dixit: dn̄e q̄s eſt q̄ tradet te. Hunc ergo cū vidiſſet petrus: dicit ieſu. Domine hic autem quid? Dicit ei ieſus. Sic eum volo manere donec veniā quid ad te? Tu me ſequere. Exijt ergo ſmo iſte inter fratres quia diſcipulus ille non moritur: et non dixit ei ieſus non moritꝰ: ſed ſic eum volo manere donec veniam quid ad te. Ecce quouſq̄ in hoc euāgelio extendit queſtio: que ſua profunditate nō mediocriter mentē ſcrutantis exercet. Cur enim dicit petro ſequere me nec dicit ceteris qui ſimul aderant? Et profecto eum ſicut magiſtrum diſcipuli ſequebantur. Sed ſi ad paſſionē intelligendū eſt: nunquid ſolus p chriſtiana veritate paſſus eſt petrus? Nōne ibi erat in illis ſe-
Act.xij. ptem alius filius zebedei frater iohannis: qui poſt eiꝰ aſcēſionē ab herode manifeſtat occiſus? Verū aliquis dixerit q̄m iacobus nō eſt crucifixus: merito dictū eſt petro ſequere me: qui nō ſolū mortē ſed etiā mortē crucis ſicut chriſtꝰ expertus eſt. Sit hoc ſi nihil aliud quod ſit cōuenientiꝰ poterit inueniri. Cur ergo de iohanne dictū eſt: ſic eum volo manere donec veniam quid ad te. Et repetitū eſt/tu me ſequere? Tanq̄ ille ideo nō ſequeret: quoniā eū manere voluit donec veniat. Quis facile aliud dictū eſſe credat q̄ q̄d fratres crediderant q̄ tunc aderant: eo q̄ ſcz non eſſet diſcipulus ille moriturus: ſed donec ieſus veniret iſte maneret in vita? Sed hanc opinionē iohannes ipſe abſtulit: non hoc dixiſſe dn̄m aperta cōtradictione declarans. Cur enī ſubiungeret: nō dixit ieſus non morit: niſi ne hominū cordibꝰ q̄d falſum fuerat inhereret? Sed cui placet adhuc reſiſtat et dicat verū eſſe quod ait iohānes nō dixiſſe dominū q̄d diſcipulus ille non moritur ſed hoc tamen ſignificatū eſſe talibꝰ v̄bis qualia eū dixiſſe narrauit: et aſſerat apoſtolū iohannē viuere: atq̄ in illo ſepulchro eius q̄d eſt apd̄ epheſum dormire eū potius q̄ mortuum iacere contendat. Aſſumat in argumentū quod illic terra ſenſim ſcatere et quaſi ebullire perhibet: atq̄ hoc eius anhelitu fieri ſiue conſtāter ſiue pertinaciter aſſeueret. Non enī poſſunt deeſſe q̄ credant: ſi non deſunt qui etiam moyſen aſſerāt viuere: q̄ ſcri-
Deut.xxxiiij. ptū eſt eiꝰ ſepulchrū nō inueniri: et apparuit cū dn̄o ī monte vbi et helias fuit: quē mortuū legimꝰ nō eſſe ſed raptum
Matth.xvij. Quaſi moyſi corpus nō potuerit alicubi ſic abſcōdi: vt prſus homines lateret vbi eſſet: atq̄ inde ad horam diuinitꝰ
iiij.Re.ij. excitari quando cū xp̄o helias et ipſe ſunt viſi: ſicut ad ho-
mat.xxvij ram multa ſanctor̄ corpora ſurrexerunt q̄n paſſus eſt xp̄s et poſt eiꝰ reſurrectionē apparuerūt multis in ſancta (ſicut ſcriptū eſt) ciuitate. Sed tamen vt dicere ceperā ſi quidā moyſen mortuū negant quē ſcriptura ipſa licet ſepulchrū eiꝰ nuſq̄ inueniri legimꝰ: mortuū tn̄ eſſe ſine vlla ambiguitate teſtat: q̄nto magis iohannes ex iſtorū occaſione verborum vbi dn̄s ait: ſic eū volo manere donec venio/credit viuus dormire ſub terra? Quem tradūt etiā quod in q̄buſdā ſcripturis q̄uis apocriphis reperit q̄n ſibi fieri iuſſit ſepulchrū/incolumē fuiſſe preſentē: eoq̄ effoſſo et diligentiſſime preparato: ibi eū ſe tanq̄ in lectulo collocaſſe: ſtatimq̄ eū eſſe defunctū. Vt autē iſti putant qui hec v̄ba dn̄i ſic intelligunt nō defunctū ſed defuncto ſimilē cubaſſe: et cum mortuus putaret ſepultū fuiſſe dormientem et donec chriſtꝰ veniat ſic manere: ſuamq̄ vitam ſcaturigine pulueris indicare: q̄ puluis credit vt ab imo ad ſuperficiē tumuli aſcēdat/flatu quieſcentis impelli: huic opinioni ſuperuacaneū exiſtimo reluctari. Viderint enī qui locū ſciunt vtrū hoc ibi faciat vel patiat terra q̄d dicit q̄ et reuera non a leuibus ho- B
minibus id audiuimus. Interī cedamus opinioni quam certis documētis refellere non valemꝰ ne rurſus aliud q̄d a nobis queratur exurgat. Cur ſup humatū mortuū ipſa humꝰ quodāmodo viuere ac ſpirare videat? Sed nūquid hinc tāta ſoluit queſtio: ſi magno miraculo q̄lis poteſt facere oīpotēs tādiu viuū corpꝰ ī ſopore ſub terra eſt donec veniat terminus ſeculi. Quinimo fit amplior et difficilior: cur diſcipulo ieſus quē diligebat pre ceteris intantū vt ſup pectus eius diſcumbere mereret pro magno munere lōgum in corpore donauerit ſomnū: cum beatū petrū p ingētem martyrij gloriā ab onere ipſius corporis ſoluerit: eiq̄ conceſſerit: q̄ apoſtolus paulus ſe concupiſſe dixit et ſcri-
pſit: diſſolui et eſſe cum chriſto. Si autem quod magis cre- Philip.j.
ditur: ideo ſanctus iohannes ait: nō dixiſſe dn̄m nō morit ne illis v̄bis que dixit hoc voluiſſe intelligi putaretur: corpuſq̄ eius in ſepulchro eiꝰ exanime ſicut aliorū mortuorū iacet: reſtat vt ſi vere ibi ſit quod ſpargit fama de terra: que ſubinde ablata ſuccreſcit aut ideo fiat vt eo modo cōmendet p̄cioſa mors eiꝰ quā neq̄ cōmēdat martyriū: nō enī eū p fide chriſti pſecutor occidit: aut ppter aliq̄d aliō q̄d nos latet. Manet tamen queſtio cur dixerit dominus de homie morituro: ſic eū volo manere donec veniā. Illud ēt in his duobꝰ apoſtolis petro et iohanne quem nō moueat ad querendū: cur iohannē plus dilexerit dn̄s: cum ipſum dn̄m plꝰ dilexerit petrꝰ? Vbicūq̄ enī ſe cōmemorat iohannes vt noīe ſuo tacito ipſe poſſet intelligi: hoc addit quod eum diligebat ieſus q̄ſi ſolū diligeret: vt hoc ſigno diſcerneret a ceteris quos vtiq̄ oēs diligebat. Quid ergo niſi amplius ſe dilectū cū hoc diceret volebat intelligi: quod abſit vt mēdaciter diceret? Quod autē maius dare potuit ſe ſue maioris erga eum ſue dilectionis indiciū: quam vt homo cū ceteris cōdiſcipulis ſuis ſocius tante ſalutis: ſolus tamē diſcubuerit ſup pectꝰ ſaluatoris? Porro quod apoſtolus petrus plus alijs dilexerit chriſtū: poſſunt q̄dē documēta multa pferri: ſed vt longe in alta non eamus: in ip- Jo.tracta.
ſius tertie manifeſtationis dn̄i: paulo ſuperiore lectione q̄ cxxiij.
iſtā p̄cedit: ſatis euidēter apparet: vbi interrogans eū dixit. Diligis me plus his? Q̄d vtiq̄ ſciebat et tn̄ interrogabat: vt etiā nos q̄ legimꝰ euāgeliū: amorē petri erga dn̄m et illo interrogāte et iſto r̄ndente noſſemꝰ. Quod autem ī eo q̄d r̄ndit petrꝰ amo te: non addidit/plus his: hoc r̄ndit q̄d de ſeipſo ſciebat. Nō enī q̄ntum ab alio quolibet diligeret ſcire poterat: qui cor alterius videre non poterat. Sed tn̄ ſuperioribꝰ v̄bis dicēdo: etiā dn̄e tu ſcis q̄ amo te: ſatis et ipſe declarauit ſciētē dn̄m interrogaſſe q̄d interrogauit.
Sciebat igit dn̄s nō ſolū q̄d diligeret: verūetiā q̄d plus illis eū diligeret petrꝰ. Et tn̄ ſi pponamꝰ querētes q̄s duorū ſit melior: vtrū qui plus an qui minꝰ diligit xp̄m: q̄s dubitabit reſpōdere: eū qui plus diligit eſſe meliorē? Itē ſi pponamꝰ quis duorū ſit melior vtrū quē minꝰ aut quē plꝰ diligit xp̄s. Eū qui plꝰ diligit a chriſto meliorē procul dubio reſpōdebimꝰ. In illa ergo cōparatione quā priꝰ poſui petrus iohanni: in hac vero altera iohānes anteponit petro. Proinde tertiā ſic pponimꝰ. Quis eſt duorū diſcipulorū melior qui minꝰ q̄ condiſcipulus eiꝰ diligit chriſtū et plus q̄ cōdiſcipulꝰ eiꝰ diligit a xp̄o: an ille quē minꝰ q̄ cōdiſcipulū eiꝰ diligit xp̄s: cū plus ipſe q̄ ſuus cōdiſcipulus diligat xp̄m? Hic plane cunctat reſpōſio: et auget queſtio. Et ū aūt ipſe ſapio meliorē qui plus diligit xp̄m: feliciorem vero quē plus diligit xp̄s: facile reſponderē: ſi iuſticiā C

liberatoꝛis noſtri minus eum diligentis a quo plus diligi
tur ⁊ eũ plus a quo minꝰ diligiť quẽadmodũ defenderem
puiderẽ. Agrediar igitur in ciꝰ manifeſta miſericoꝛdia cu
ius eſt occulta iuſticia: de ſoluẽda queſtione tam ĩgenti ꝓ
viribꝰ quas ipſe donauerit diſputare. Hucuſqꝫ eñ ꝓpoſi
ta eſt nõ expoſita. Exponẽde vero eiꝰ hoc ſit exoꝛdium: vt
meminerimꝰ in hoc coꝛruptibili coꝛpe qđ aggrauat aiam
vita nos miſera viuere. Sed qꝛ iã redẽpti ꝑ mediatoꝛem
ſumꝰ ⁊ ſpiritũſanctũ pignꝰ accepimꝰ: beatã vitã in ſpe ha
Rom. viij bemꝰ: et ſi re ipſa nõdũ tenemꝰ. Spes autẽ q̃ videť nõ eſt
ſpes. Quod eñ videt q̃s qđ ſperat? Si aũt qđ nõ videmus
ſperamꝰ: per patientiã expectamꝰ. In malis aũt que q̃ſqꝫ
Job. vij. patiť: nõ in bonis q̃bꝰ fruiť: opus eſt patiẽtia. Hanc itaqꝫ
Mat. v. vitã de qua ſcriptũ eſt: nũq̇d nõ tẽtatio eſt vita humana ſu
per terrã / in qua quotidie clamamꝰ ad dominũ: libera nos
a malo: cogiť homo tolerare etiã remiſſis peccatis: q̃uis
vt in eã veniret miſeriam: primũ fuerit cã peccatũ. Produ
ctioꝛ eſt eñ pena q̃ culpa: ne parua putareť culpa: ſi cũ illa
finireť ⁊ pena. Ac per hoc vel ad demõſtrationẽ debite mi
ſerie: vel ad emendationem labilis vite: vel ad exercitatio
nem neceſſarie patientie: tẽpoꝛaliter hominẽ detinet pena
etiã quẽ iã ad dãnationẽ ſempiternã reũ nõ detinet culpa
Hec eſt iſtoꝝ dierũ q̃s in hac moꝛtalitate agimꝰ malos:
q̃uis in ea diligamꝰ videre dies bonos. Flenda q̇dẽ ſ; nõ
reprehendẽda cõditio. Venit eñ de ira dei iuſta: de q̃ ſcri
Job. xiiij. ptura loquens. Homo inq̇t natꝰ ex muliere breuis vite et
plenꝰ ire: cũ ira dei non ſit vt hoĩs: id eſt ꝑturbatio conci
ps̃. lxxvj. tati animi: ſ; trãquilla iuſti ſupplicij ꝯſtitutio. In hac ira
ſua deꝰ nõ cõtinẽs: ſicut ſcriptũ eſt miſeratiões ſuas / ꝓter
alia ſolatia miſeroꝝ que generi humano ꝓbere nõ ceſſat:
in plenitudinẽ tp̃is q̃ ipſe ſciebat hoc eſſe faciendũ: miſit
filiũ ſuũ vnigenitũ ꝑ quẽ creauit vniuerſa vt manẽs deus
fieret hõ: ⁊ eſſet mediatoꝛ dei ⁊ hominũ homo xp̃s ieſus: in
quẽ credẽtes ꝑ lauacrũ regenerationis: ſoluto reatu oĩs
peccatoꝝ: ⁊ oꝛiginalis videlicet quod generatio trahit: ꝓ
quã maxime regeneratio eſt inſtituta: ⁊ ceteroꝝ que male
agẽdo ꝯcta ſunt liberareń a dãnatione ꝑpetua: ⁊ viuerẽt
in fide ⁊ ſpe ⁊ charitate: peregrinãtes in h̃ ſeculo atqꝫ i eiꝰ
tẽtationibꝰ laboꝛioſis ⁊ periculoſis: cõſolationibꝰ aũt dei
⁊ coꝛpalibꝰ ⁊ ſpũalibꝰ ambularẽt ad cõſpectũ eiꝰ viã tenẽ
tes qđ eis factꝰ eſt xp̃s. Et qꝛ i ipſa quoqꝫ via ambulãtes
nõ ſũt ſine peccatis q̃ de huiꝰ vite infirmitate ſurrepũt: de
dit elemoſynarũ remedia ſalutaria: quibꝰ eoꝝ adiuuareť
oꝛatio: vbi eos dicere docuit. Dimitte nobis debita nr̃a: ſi
D cut ⁊ nos dimittimꝰ debitoꝛibꝰ nr̃is. Hoc agit eccl'ia ſpe
beata in hac vita erũnoſa: cuiꝰ eccleſie petrus apl's ꝓpter
apl'atus ſui ꝓmatũ: gerebat figurata gn̄alitate ꝑſonã. Qđ
eni ad ip̃m ꝓprie ꝑtinet: natura vnꝰ hõ erat: gr̃a vnus chri
Mat. xvj. ſtianꝰ: abũdantioꝛe gr̃a vnꝰ idẽqꝫ primꝰ apl's. Sed q̃n ei di
ctũ eſt: tibi dabo claues regni celoꝝ. Et qđcũqꝫ ligaueris
ſuꝑ terrã erit ligatũ ⁊ in celis: et quodcũqꝫ ſolueris ſuꝑ ter
rã erit ſolutũ ⁊ ĩ celis: vniuerſam ſignificabat eccl'am: q̃ in
h̃ ſeculo diuerſis tẽtatiõibꝰ velut imbꝛibꝰ fluminibꝰ tẽpe
Mat. xvij ſtatibuſqꝫ q̃tiť ⁊ nõ cadit: q̃m fundata ẽ ſuꝑ petrã: vñ ⁊ pe
trus nomẽ accepit. Nõ eñ a petro petra: ſ; petrꝰ a petra: ſi
vbi. s̃. cut nõ xp̃s a xp̃iano ſ; xp̃ianꝰ a xp̃o vocať. Ideo quippe
ait dñs: ſuꝑ hanc petrã edificabo eccleſiã meã: qꝛ dixerat
petrꝰ tu es xp̃s filiꝰ dei viui. Suꝑ hãc ꝰ inq̇t petrã quã con
j. Coꝛ. x. feſſus es: edificabo eccleſiã meã. Petra eñ erat xp̃us: ſuꝑ
j. coꝛ. iij. qđ fundamentũ etiã ip̃e edificatꝰ ẽ petrꝰ. Fundamentum
q̇ppe aliđ nemo põt ponere ꝓter id qđ poſitũ ẽ: qđ eſt xp̃s
ieſus. Eccl'a ꝰ q̃ fundať in xp̃o: claues ab eo regni celoꝝ
accepit in petro id eſt: poteſtatẽ ligandi ſoluẽdiqꝫ pecca
ta. Qđ eñ eſt ꝑ ꝓprietatẽ in xp̃o eccl'ia: hoc eſt ꝑ ſignifica
tionẽ petrꝰ in petra. Qua ſignificatione intelligiť xp̃s pe
tra: petrus eccl'ia. Hec igiť eccl'ia quã ſignificabat petrus
q̃diu degit in malis: amãdo ⁊ ſequendo xp̃m liberatur a
malis. Magis autẽ ſequiť in eis q̃ certant ꝓ veritate vſqꝫ
ad moꝛtẽ. Sed vniuerſitati dr̃: ſequere me: ꝓ qua vniuer
j. Pe. ij. ſitate paſſus ẽ xp̃s. De q̃ dicit idẽ petrꝰ. Chriſtus ꝓ nobis
paſſus ẽ relinquẽs nobis exẽplũ vt ſequamur veſtigia eiꝰ
Ecce ꝓpter qđ ei dictũ eſt. Seq̇re me. Eſt autẽ alia vita
ĩmoꝛtalis q̃ nõ eſt in malis: ibi facie ad faciem videbimus
quod hic ꝑ ſpeculũ ⁊ in enigmate videť: quando multũ in

conſpicienda veritate ꝓficiť. Duas itaqꝫ vitas ſibi diuini
tus ꝑdicatas ⁊ cõmẽdatas nouit eccl'ia: quarũ eſt vna in
fide altera in ſpecie. Vna in tp̃e ꝑegrinatiõis: altera ĩ eter
nitate mãſionis. Vna in laboꝛe: altera in requie. Vna ĩ via
altera in patria. Vna in opere actionis: altera in mercede
cõtẽplationis. Vna declinat a malo ⁊ facit bonum: altera
nullũ h; a quo declinet malũ: ⁊ magnũ habet quo perfrua
tur bono. Vna cum hoſte pugnat: altera ſine hoſte regnat.
Vna foꝛtis eſt ĩ aduerſis: altera nihil ſentit aduerſi. Vna
carnales libidines frenat: altera ſpiritualibꝰ delectationi
bus vacat. Vna eſt vincendi cura ſollicita: altera victoꝛie
pace ſecura. Vna in tẽtatiõibꝰ adiuuať: altera ſine vlla tẽ
tatione in ip̃o adiutoꝛe letať. Vna ſubuenit indigenti: alte
ra ibi ẽ vbi nullũ inuenit indigẽtẽ. Vna aliena pctã vt ſua
ſibi ignoſcanť ignoſcit: altera nec patiť qđ ignoſcat: nec fa
cit qđ ſibi poſcat ignoſci. Vna flagellať malis ne extollať
in bonis: altera tãta plenitudine gratie caret oĩ malo vt ſi
ne vlla tẽtatiõe ſuꝑbie cohereat ſummo bono. Vna bona
⁊ mala diſcernit: altera q̃ bona ſunt cernit. Ergo vna bona
eſt ſ; adhuc miſera: altera melioꝛ ⁊ beata. Iſta ſignificata
eſt ꝑ apl'm petrũ: illa ꝑ iohãnẽ. Tota h̃ agiť iſta vſqꝫ ĩ huiꝰ
ſeculi finẽ: ⁊ illic inuenit finẽ: differť illa cõplẽda poſt huiꝰ
ſeculi finẽ: ſed ĩ futuro ſeculo nõ habet finẽ. Ideo dr̃ huic
ſeq̇re me: de illo aũt ſic eũ volo manere donec veniã q̇d ad
te: tu me ſeq̇re. Quid eñ ẽ h̃. Q̃tũ ſapio q̃tũ capio q̇d eſt E
hoc niſi tu me ſeq̇re: ꝑ imitationẽ ꝑferẽdo tꝑalia mala: ille
maneat donec ſempiterna venio redditurus bona? Quod
Apertius ita dici põt. Perfecta me ſequatur actio / infoꝛ
mata mee paſſionis exẽplo: inchoata vero cõtẽplatio ma
neat donec venio / ꝑficienda cũ venero. Sequiť eñ chriſtũ
ꝑueniẽs vſqꝫ ad moꝛtẽ plenitudo patientie: manet autem
donec veniat chriſtus tunc manifeſtanda plenitudo ſciẽ
tie. Hic quippe tolleranť mala huius mũdi in terra moꝛiẽ
tiũ: ibi videbunť bona dñi in terra viuentiũ. Quod eñ ait
[Sic eũ volo manere donec veniã.] nõ ſic intelligendũ eſt
q̃ſi dixerit: remanere vel manere ſed expectare: quoniã qđ
ꝑ eũ ſignificať nõ vtiqꝫ nũc ſed cũ venerit chriſtus imple
biť. Quid aũt ꝑ hũc ſignificať cui dictũ eſt. [Tu me ſeque
re] niſi nũc agať: nõ ꝑueniet ad illud quod expectatur. In
hac autẽ actiua vita q̃to magis xp̃m diligimus: tanto fa
cilius liberamur a malo. At ip̃e nos minus diligit quales
nũc ſumꝰ ⁊ hinc ideo liberat ne ſemꝑ tales ſimus. Ibi ve
ro ampliꝰ nos diligit: q̃m qđ ei diſpliceat ⁊ quod a nobis
auferat nõ habebimꝰ: nec ob aliđ nos h̃ diligit: niſi vt ſanet
⁊ trãſferat ab his q̃ nõ diligit. Hic ꝰ minꝰ vbi nõ vult re
maneamus: ibi ampliꝰ quo vult trãſeamus: ⁊ vnde nõ vult
pereamus. Amet ergo eũ petrꝰ vt ab iſta moꝛtalitate libe
remur: ameť ab eo iohãnes vt in illa ĩmoꝛtalitate ſuemur.
Sed iſta ratione illud oſtendiť: cur ampliꝰ iohannẽ q̃ pe
trũ amauerit xp̃s: nõ cur ampliꝰ petrꝰ q̃ iohannes amaue
rit xp̃m. Neqꝫ eni ſi plꝰ nos diligit xp̃s in futuro ſeculo vbi
cũ illo ſine fine viuemꝰ q̃ ĩ iſto vnde eruimur: vt illic ſemꝑ
ſimus ꝓpterea nos tũc eũ minus dilecturi ſumꝰ q̃m melio
res erimus: cum melioꝛes vtiqꝫ niſi amplius eũ diligendo
nullo modo eſſe poſſumus. Cur ergo iohãnes minus eum
diligebat q̃ petrꝰ: ſi eã vitã ſignificabat in q̃ eſt multo am
pliꝰ diligẽdꝰ: niſi propterea dictũ ẽ: volo eũ manere: id eſt
expectare donec veniã: q̃m ⁊ ip̃m amoꝛẽ q̃ tunc multo am
plioꝛ erit nondũ habemꝰ ſed futurũ expectamꝰ: vt cum ip̃e
venerit habeamꝰ? Nã ſicut in epiſtola ſua idẽ dicit iohan
nes apl's. Nõdũ apparuit qđ erimꝰ: ſcimꝰ q̃m cũ apparue j. Joh. iij.
rit ſimiles ei erimꝰ: q̃m videbimꝰ eũ ſicuti eſt. Tunc ꝰ am
plius qđ videmꝰ diligemꝰ. Ip̃e aũt dñs illam que futura
eſt vitã noſtrã qualis in nobis futura ſit ſciens predeſtina
tione plus amat: vt ad eã nos amãdo ꝑducat. Quocirca
q̃m vniuerſe vie dñi mĩa ⁊ veritas: miſeriã noſtram ꝓſentẽ
nouimꝰ qꝛ ſentimꝰ. Et iđ mĩam dñi quã nobis de miſeria
liberãdis exhiberi volumus plus amamꝰ: ⁊ eãqꝫ q̃tidie ma
xime ꝓ pctõꝝ remiſſiõe poſcimꝰ ⁊ habemꝰ. Hoc ꝑ petrũ ſi
gnificatũ eſt plꝰ amãtẽ ſ; minꝰ amatũ: qꝛ minus nos amat
xp̃us miſeros q̃ beatos. Veritatꝭ aũt ꝯtẽplationẽ qualis
tũc futura eſt minꝰ amamꝰ: qꝛ nõdũ nouimꝰ nec habemꝰ.
Hec ergo ꝑ iohãnẽ ſignificata ẽ minꝰ amantẽ atqꝫ iđ ⁊ ad
ip̃am ⁊ ad eiꝰ ĩ nobis amoꝛẽ q̃lis ei debeť iplẽdũ donec ve

niat dñs expectātē ſʒ plꝰ amatū q̄ꝛ id qđ p illū figuratū eſt
hoc efficit btm̄. Nemo tñ iſtos inſignes apoſtolos ſeparet
Et in eo quod ſignificabat petrus ambo erāt:ꝛ in eo qđ ſi=
gnificabat iohānes ambo futuri erāt. Significando ſeque
baꝶ iſte:manebat ille. Credēdo autem ambo mala preſen=
tia huius miſerie tolerabant. Ambo futura bona illiꝰ beati=
tudinis expectabāt: nec ipſi ſoli ſed vniuerſa hoc facit ſctā
eccleſia ſponſa xp̄i:ab iſtis tētationibus eruenda in illa fe=
licitate ſeruāda. Quas duas vitas petrus et iohānes figu
rauerūt ſinguli ſingulas. Uerum et in hac tēporaliter am=
bulauerūt ambo per fidem:et illa ineternum fruētur ambo
per ſpeciem. Omnibus igitur ſanctis ad chriſti corpꝰ inſe=
parabiliter pertinentibꝰ ꝓpter huius vite procelloſiſſime
gubernaculū ad liganda ꝛ ſoluenda peccata/claues regni
celorum primus apoſtolorum petrus accepit: eiſdēq; om=
nibus ſanctis propter vite illius ſecretiſſime quietiſſimum
ſinum ſup pectus chriſti iohannes euangeliſta diſcubuit:
quoniā nec iſte ſolꝰ ſed vniuerſa eccleſia ligat ſoluitq; pec=
cata:nec ille in pricipio verbū deū apud deum et cetera de
chriſti diuinitate: et de totiꝰ diuinitatis trinitate atq; vni=
tate ſublima que in illo;regno facie ad faciē contēplanda/
nūc autē donec veniat dñs in ſpeculo atq; in enigmate cō=
tuēda ſunt:que predicāda ructaret de fonte dñici pectoris
ſolus bibit:ſed ipſe dñs ipſum euāgeliū pro ſua cuiuſq; ca=
pacitate omnibꝰ ſuis bibēdum toto terraꝝ orbe diffundit.
Sunt qui ſenſerint et hi quidem nō contēptibiles ſacri elo
quij tractatores a chriſto iohannē apoſtolū ꝓpterea plus
amatum qđ neq; vxorem duxerit:et ab ineunte pueritia ca
ſtiſſimꝰ vixerit. Hoc quidē in ſcripturis canonicis non eui=
dēter apparet:verūtamen id quoq; multū adiuuat ꝯgruē=
tiam huiuſce ſententie qđ illa vita p eum ſignificata eſt vbi
nō erūt nuptie. [Hic eſt diſcipulus ille q̄ teſtimonium phi=
bet de his ꝛ ſcripſit hec: ꝛ ſcimus quia verū eſt teſtimoniū
eius. Sunt autē (inquit) et alia multa que fecit ieſus: que ſi
ſcribātur p ſingula: nec ipſum arbitror mundū capere eos
qui ſcribēdi ſunt libros]. Non ſpacio locorum credendum
eſt mundū capere nō poſſe que in eo ſcribi ſi poſſent ſcripta
non ferret/ſed capacitate legentium cōprehēdi fortaſſe nō
poſſent: Quis ſalua rerum fide/plerūq; verba excedere vi=
deātur fidem: qđ nō fit quando aliquid qđ erat obſcurum
vel dubiū cauſa ꝛ ratiōe reddita exponiꝶ: ſed quādo id qđ
apertū eſt vel augetur vel extenuatur:nec tamen a tramite
ſignificande veritatis erraꝶ: qm̄ ſic verba rem que indicaꝶ
excedūt vt volūtas loquentis nec fallentis appareat:q̄ no
uit quouſq; credaꝶ: a quo vltra q̄ꝫ credēdum eſt vel minui=
tur loquēdo aliquid vel augetur. Hunc loquendi modum
greco ſermone:non ſolum grecarum verūetiam latinarum
lraꝝ magiſtri hyperbolen vocāt. Qui modus ſicut hoc lo=
co ita in nōnullis alijs diuinis litteris īuenitur vt eſt. Po=
ſuerūt in celum os ſuum:et verticem capilli perambulādū
in delictis ſuis:et multa huiuſcemodi q̄ ſcripturis ſctis nō
deſunt:ſicut alij tropi hoc eſt locutionū modi: de qbꝰ ope=
roſius diſputarem: niſi euangeliſta terminante euāgelium
ſuum:etiam ipſe cōpellerer meum terminare ſermonem.

Diui Aurelij Auguſtini hipponenſis epiſco=
pi:expoſitio in euangelium ſm Johannem feli=
citer explicit.

Diui Aurelij Auguſtini Hipponēſis epiſco=
pi Opus ſermonū de tpe ſm dominicas alioſq;
dies quibus apte cōueniunt ordinate diſtincto=
rum:Feliciter incipit.

Dñica prima Aduentus dñi ſaluatoris. Ser
mo vnicus. Demonſtrans quibus ſordibus de=
beamꝰ carere ꝛ quibꝰ fulgere virtutibꝰ ad digne
celebrādū natalicīū diem xp̄i ſaluatoris noſtri.

Sermo.j.
A

APpropinquāte iā
ſacratiſſima ſolēnitate q̄ ſaluator
noſter iter hoīes naſci miſericor=
diter voluit:fratres chariſſimi at=
tētiꝰ ꝯſiderate: qualiter oporteat
nos in aduētu tāte potētie ꝑpara
ri: vt regē ꝛ dñʒ nr̄m leti atq; gau
dētes cū gloria et laudibꝰ merea=
mur ſuſcipere:ꝛ in conſpectu eius
inter cetꝰ felices ſanctoꝝ gratulādo exultare: magis q̄ꝫ ab
eo ꝓpter feditatē noſtrā repulſi inter peccatores eternam
ꝯfuſionē mereri. Et ideo rogo et moneo vt quātū poſſumꝰ
cū dei adiutorio laboremꝰ: vt ī illo die cū ſincera ꝛ pura cō
ſciētia ꝛ mūdo corde ꝛ caſto corpore ad altare dñi poſſimꝰ
accedere:ꝛ corpꝰ ꝛ ſanguinē eius non ad iudiciū:ſed ad re=
mediū aīe nr̄e mereamur accipe. In chriſti eñ corpore vi=
ta nr̄a conſiſtit:ſicut ipſe dixit. Niſi manducaueritis carnē Joh.vj.
filij hoīs ꝛ biberitꝭ eiꝰ ſanguinē:nō habebitꝭ vitā in vobis.
Mutet ḡ vitā:q̄ vult accipere vitā. Nam ſi non mutet vitā
ad iudiciū accipiet vitā:ꝛ magis ex ipſa corrūpiꝶ q̄ꝫ ſaneꝶ:
magis occiditur q̄ꝫ viuificetur. Sic enim dixit apoſtolus. j.Cor.xj.
Qui manducat corpꝰ dñi ꝛ bibit ſanguinē eius indigne:iu
dicium ſibi mādūcat et bibit. Et licet nos oī tēpore bonis B
opibꝰ ornatos ac ſplēdidos eſſe cōueniat: precipue tamen
ī die natalis dñi:ſicut ī euāgelio ip̄e dixit:lucere debēt ho= Matth.v.
minibꝰ opa veſtra. Cōſiderate q̄ſo fratres q̄ñ aliq̄s hō po=
tēs aut nobilis natalē aut ſuū aut filij ſui celebrare deſide=
rat q̄ꝫto ſtudio añ plēs dies q̄cq̄d ī domo ſua ſordiū iuene
rit ordiat emūdari: q̄cq̄d ieptū ꝛ icōgruū ꝓijci:q̄cq̄d vtile
ꝛ neceſſariū ꝑcipit exhiberi. Domꝰ etiā ſi obſcura fuerit de=
albaꝶ:pauimēta ſcopis mundanꝶ: ꝛ diuerſis reſpſa floribꝰ
adornāꝶ. Quicq̄d etiā ad leticie aīe ꝛ corpis delicias ptiet
oī ſollicitudie ꝓuideꝶ. Ut q̄d iſta fratres chariſſimi:niſi vt
dies natalicīꝰ cū gaudio celebreꝶ hoīs morituri? Si ergo
tāta ꝑparas ī natalitio tuo aut filij tui: q̄ꝫta ꝛ q̄lia ꝑparare
debes ſuſceptur ꝰ natalē dñi tui? Si talia ꝑparas moritu=
ro q̄lia ꝑparare debes eterno? Quicq̄d ḡ nō vis īueniri ī do=
mo tua: q̄ꝫtū potes labora vt nō īueniat deꝰ ī aīa tua. Certe
ſi te rex terrenꝰ aut q̄cūq; pr̄famílias ad ſuū natalitiū inuit=
taret: qualibꝰ veſtimētis ſtudueris ornatus incedere: q̄ꝫ no
uis vel nitidis: q̄ꝫ ſplēdidis: quoꝝ nec vetuſtas nec vilitas:
nec aliq̄ feditas oculos inuitātis offenderet. Tali ḡ ſtudio
īquātū ꝑuales xp̄o auxiliāte ꝯtēde: vt diuerſis ꝟtutū orna
mētꝭ aīa tua cōpoſita: ſimplicitatꝭ gēmis ꝛ ſobrietatis flo=
ribꝰ adornata ad ſolēnitatē regis eterni:id eſt ad natalem
dñi ſaluatoris cū ſecura ꝯſcientia ꝓcedat:caſtitate nitida:
charitate ſplēdida:elemoſynis candida. Xp̄s eñ dñs ſi te
ita cōpoſitū natalicīū ſuū celebrare cognouerit: ip̄e p ſe ve
nire ꝛ aīam tuā nō ſolū viſitare: ſʒ etiā requieſcere:ꝛ ī ꝑpetuū
in illa dignabiꝶ habitare:ſicͭ ſcriptū ē. Et ihabitabo ī illis ij.Cor.vj
ꝛ iambulabo. Et iteꝝ. Ecce ſto ad oſtiū ꝛ pulſo:ſi q̄s ſurre Apoca.iij
xerit ꝛ aperuerit mihi: ītrabo ad illū ꝛ cenabo cū illo:et ille
mecū. O q̄ꝫ felix ē illa aīa q̄ vitā ſuā ita deo auxiliāte ſtudue C
rit gubernare: vt xp̄m hoſpitē ꝛ habitatorē mereaꝶ excipe
Sic ecōtrario q̄ꝫ īfelix ē illa cōſciētia:tota lachrymaꝝ fote
lugēda: q̄ ſe ita malis opibꝰ cruētauit: vt ī ea xp̄s nō reqe=
ſcere: ſʒ diabolꝰ īcipiat dñari. Talis eñ aīa ſi medicamētū
penitētie nō cito ſubuenerit: a luce relinq̄ꝶ: a tenebris occu
paꝶ: vacuaꝶ dulcedīe: īpleꝶ amaritudine: a morte inuadiꝶ:
a vita repudiaꝶ. Nō tñ de dñi pietate diffidat q̄ talis ē: nec
mortifera deſperatiōe frangaꝶ: ſed magis ad penitentiam
cito fugiat ꝛ dū adhuc noua ſunt ꝛ calent pctōꝝ ſuorū vul=
nera: ſic ſibi adhibeat medicamenta ſalubria: q̄ꝛ medicus

nr̃ oꝑs ẽ:et ſic ꝯſueuit plagas nr̃as curare:vt nec cicatricũ
D vestigiũ poſt ipſi⁹ medicamĩa remãeat. Jdõ etiã ab oĩ inqnaméto añ ei⁹ natalẽ mlťi dieb⁹ abſtĩere debetiſ. Quotiẽſcũq̃
aut natalẽ dñi:aut reliq̃s ſolẽnitates celebrare diſponitis:
ebrietatẽ ãte oĩa fugite: iracũdie q̃ſi beſtie crudeliſſime repugnate:odiũ velut venenũ mortiferũ de corde vr̃o repellite
Et tãta ſit ĩ vob charitas q̃ nõ ſolũ vſq̃ ad amicos: ſ; etiã
vſq̃ ad ipſos ꝑueniat ĩimicos:vt ſecuri poſſitiſ dicere ĩ ora:
Mat.vj. tiõe dñica. Dimitte nob debita nr̃a ſicͭ ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̃is. Nã q̃ ſe ſcit vl' vnũ hoĩem odio hr̃e:neſcio ſi
ad altare dñi ſecur⁹ poſſit accedere:cũ ꝑcipue btũs Johẽs
j.Joh.iij. euãgeliſta ſcribit clamet ⁊ dicat. Qui frẽm ſuũ odit:homicida ẽ. Nã vr̃m ẽ iudicare: vtrũ homicida ãteq̃ penitẽtiã
agat:ꝑſumere debeat euchariſtiam accipe. Addit etiã adhuc ſctũs iohẽs ⁊ clamat dicẽs. Qui fratrẽ ſuũ odit ĩ tenebris ẽ:⁊ ĩ tenebris ãbulat:⁊ neſcit q̃ vadat:q̃m tenebre obce
j.Jo.xiiij. cauerũt oclõs ei⁹. Et iterũ. Oĩs inq̃t q̃ frẽm ſuũ nõ diligit:
manet ĩ morte. Et iterũ. Si q̃s dixerit q: diligo deũ:⁊ frẽm
ſuũ odit:mẽdax eſt. Qui eñ nõ diligit frẽm ſuũ quẽ videt:
deũ quẽ nõ videt:quõ põt diligere? Quicũq̃ ꝰ odiũ vl' iracũdiã ſuat ĩ corde: ⁊ ſub tali tonitruo nec terreť nec expgiſciť:nõ dormiẽs ſ; mortu⁹ eẽ credẽd⁹ ẽ. Hec ꝰ frẽs charissimi q̃tidie cogitãtes: q̃ boni ſunt cũ dei gr̃a ꝯtẽdãt pſeuerare in opib⁹ bonis:q: nõ q̃ cepit: ſ; q̃ pſeuerauerit vſq̃ ĩ finẽ
hic ſalu⁹ erit. Qui ṽo ſe ad elemoſynã tardos:⁊ ad iracundiã promptos: ⁊ ad exercendã luxuriã ꝑcipites eẽ cognoſcũt:auxiliãte dño feſtinẽt ſe a malis eruere:vt q̃ bona ſunt
mereanť iplere:vt cũ dies iudicij venerit: nõ cũ ipſis:ſ; cũ
iuſtis ⁊ miſericordib⁹ ꝑuenire ad eterna p̃mia mereantur:
preſtãte dño noſtro ieſu xp̃o:qui cum patre ⁊ ſpũſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Dñica ſcđa aduentus dñi. Sermo vnicus. In
quo pene idẽ qđ in p̃cedẽti ſermõe admonemur
ad ſpirituales xp̃i ⁊ eccleſie nuptias inuitamur: ⁊
ad ſeruãdũ caſtitatẽ mẽtis ⁊ corporis: necnõ officia pietatis ſtudioſe exercendum adhortamur.

Sermo.ij. A Anctã ⁊ deſiderabilẽ: glorioſam ac ſingularẽ ſolẽnitatẽ:ħ eſt natiuitatẽ dñi ſaluatoris frẽs dilectiſſimi deuotione fideliſſima ſuſcepturi: totis viribus nos debem⁹ cũ ipſi⁹ adiutorio ꝑparare:⁊ oẽs
latebras aĩe nr̃e diligenť aſpicere:ne forte ſit ĩ nobis aliqđ
pctm̃ abſcõditũ:qđ ⁊ ꝯſciẽtiã nr̃am ꝯfundat ac mordeat/⁊
oclõs diuie maieſtatiſ offendat. Nã l; xp̃s dñs nr̃ poſt paſſionẽ reſurrexerit:⁊ ĩ celũ aſcẽderit: ꝯſiderat tñ vt credim⁹
⁊ diligenť attẽdit:q̃liť ſe vnuſq̃ſq̃ ſuoꝝ ei⁹ ſine auaricia:ſine ira:ſine ſupbia atq̃ luxuria ad celebrandã ei⁹ natiuitatẽ
ſtudeat ꝑpare atq̃ cõponere:⁊ ſm qđ vnũquẽq̃ ornatũ bonis morib⁹ viderit:ita illi gr̃am ſue mĩe diſpenſabit. Si eñ
viderit charitatiſ luce veſtitũ:iuſticie vel mĩe margaritiſ ornatũ:caſtũ:hũilẽ:miſicordẽ:benignũ ⁊ ſobriũ ſi talẽ agnouerit corp⁹ ⁊ ſanguinẽ ſuũ ei nõ ad iudiciũ:ſ; ad remediũ p
ſacerdotũ ſuorũ miſteriũ diſpẽſabit. Si ṽo aliquẽ viderit
adulterũ:ebrioſũ: cupidũ ⁊ ſupbũ:timeo ne ħ illi dicať:qđ ĩ
Mat.xxij. euãgelio dñs ipſe dixit. Amice:q̃õ huc itraſti nõ hñs veſtẽ
nuptialẽ? Et qđ dñs auertat fiat illđ qđ ſequiť. Ligate illi man⁹ ⁊ pedes ⁊ piicite ĩ tenebras exteriores: vbi ẽ flet⁹ ⁊
ſtridor dẽtiũ. Ecce q̃lẽ ſniam in die iudicij excipiet:q̃ ſine
remedio penitẽtie ad feſtiuitatẽ dñi vitioꝝ ſordib⁹ inq̃nat⁹
B accesserit. In natale eñ dñi frẽs dilectiſſimi quaſi ĩ nuptijs
Pſalm. lxxxuij. ſpiritualib⁹ ſponſe ſue eccľie xp̃s adiũct⁹ eſt. Tũc ṽitas de
terra orta eſt:tũc iuſticia de celo pſpexit:tũc ꝓceſſit ſpõſus
de thalamo ſuo:hoc eſt ṽbũ dei de vtero ṽgiali. Proceſſit
eñ cum ſpõſa ſua eccľia:id eſt humanã carnẽ ſuſcepit. Ad
iſtas ꝰ tã ſctãs nuptias iuitati ⁊ ad ꝯuiuiũ p̃ris ⁊ filij ⁊ ſpirituſſcti itraturi: videte q̃lib⁹ ĩdumẽtiſ debeam⁹ ornari. Et
ideo mũdem⁹ q̃ñtũ poſſum⁹ cũ dei adiutorio corda ſimul ⁊
corpora nr̃a:vt celeſtis ille iuitator nihil in nobis ſordidũ:
nihil fedũ:nihil obſcurũ:nihil oculis ſuis deꝑhẽdat idignũ
Hec ꝰ fratres dilectiſſimi nõ trãſitorie: ſ; cũ igẽti tremore
debem⁹ attẽdere. Inuitati enim ſum⁹ ad nuptias:vbi nos
ipſi ſi bñ agim⁹ ſpõſe erim⁹. Cogitem⁹ ad q̃les nuptias:ꝯſideremus ad q̃lẽ ſpõſum:vel ad q̃le ꝯuiuiũ iuitati ſum⁹. Inuitati eñ ſum⁹ ad mẽſam: vbi nõ iueniť cib⁹ hoĩm: ſed panis poniť ãgeloꝝ. Et ideo videam⁹ ne forte int⁹ in aĩa vbi
deberem⁹ bonoꝝ opeꝝ margaritiſ ornari:ibi appaream⁹ vitioꝝ pãnis veterib⁹ iuoluti. Et q̃ñ eos q̃ boni ſunt ĩ oculis
dei caſtitas reddet cãdidos:tũc eos q̃ mali ſunt reddat luxuria ſordidatos. Et ideo q̃tiẽſcũq̃ aut dies natalis dñi: C
aut reliq̃ feſtiuitates aducũť:ſicut frequenť admonui:ãte
plures dies:nõ ſolũ ab ĩfelici ꝯcubinaꝝ ꝯſortio:ſ; etiã a ꝓprijs vxorib⁹ abſtinete:ab oĩ iracũdia vos alienos efficite:
pctã p̃terita ꝑ elemoſynã ⁊ penitẽtiã redimanť: ꝯ nullũ hominẽ odiũ ĩ corde teneať. Qđ ſolebat vanitas ꝑ gulã ꝑdere:ĩcipiat iuſticia ꝑ miam paupib⁹ erogare. Qđ luxuria vl'
gula diſſipauit ĩ mũdo:pietas repõat ĩ celo. Et l; hoc expediat vt ſemꝑ elemoſynas facere debeam⁹:ꝑcipue tñ ĩ ſctis
ſolẽnitatib⁹ ſm vires nr̃as abũdãti⁹ erogem⁹:paupes ãte
oĩa frequẽti⁹ ad ꝯuiuiũ reuocem⁹. Nõ eñ eſt iuſtũ vt ĩ ſctã
ſolẽnitate ĩ pplõ xp̃iano ad vnũ dñm ꝑtinẽte:alij ĩebrienť:
alij famis ꝑiclõ crucienť. Et nos ⁊ oĩs ppľs vni⁹ dñi ſerui
ſum⁹: vno p̃cio redẽpti ſum⁹: pari ꝯditiõe in hũc mũdũ intrauim⁹:ſimili etiã exitu migraturi ſum⁹. Et ſi bñ agim⁹ ad
vnã btitudinẽ pariter veniem⁹. Et quare paup tecũ nõ capiat cibũ:q̃ tecũ acceptur⁹ eſt regnũ? Quare paup nõ accipiat vel veterẽ tunicã: q̃ tecũ receptur⁹ eſt imortalitatiſ ſtolã? Quare paup nõ mereať panẽ tuũ : q̃ tecũ meruit accipe
baptiſmi ſacramẽtũ? Cur idign⁹ eſt accipe reliq̃as ciborũ
tuoꝝ:q̃ tecũ ad ꝯuiuiũ iuitat⁹ eſt angeloꝝ? Audite fratres D
audite nõ meũ ſ; dñi cõe p̃ceptũ. Sic enim ait in euãgelio. Lu.xiiij.
Cũ facis prãdiũ aut cenã:noli iuitare diuites q̃ te iterũ iuitẽt:⁊ fiat tibi retributio:ſ; voca paupes ⁊ claudos:⁊ beat⁹
eris:q: nõ hñt vñ retribuãt tibi:retribueť aũt tibi ĩ retributiõe iuſtoꝝ. Sed dicit aliq̃s Ergo amicos aut parẽtes nõ
debeo ad ꝯuiuiũ reuocare? Rogãdi ſũt ⁊ parẽtes ⁊ vicini:
ſ; rari⁹ rogãdi ſunt. Et nõ nimis ſumptuoſa ⁊ delicioſa:ſ;
tã parca ⁊ ſobria vel honeſta illis debẽt ꝯuiuia ꝑparari:vt
remaneat vñ poſſint paupes refici:vñ poſſit aliq̃d indigentib⁹ erogari:vt cũ dies iudicij venerit: nõ cũ ĩpſis qui nũc
paupes deſpiciunt audiamus. Diſcedite a me maledicti in Mat.xxv.
ignẽ eternũ:ſ; cũ iuſtis ⁊ miſericordib⁹ audire mereamur.
Venite bñdicti p̃ris mei:ꝑcipite regnũ : q: eſuriui et dediſtis mihi manducare:ſitiui et dediſtis mihi bibere. Simul
etiam nobis illa vox deſiderabilis dirigať. Euge ſerue bone ⁊ fidelis:q: ſuꝑ pauca fuiſti fidelis:ſuꝑ multa te ꝯſtituã:
ĩtra in gaudiũ dñi tui. Sed vt hec q̃ ſuggeſſim⁹ ſenſib⁹ vr̃e E
charitatiſ tenacius ĩhereãt: breuiter q̃ dicta ſunt iteramus.
Hoc eñ admonuimus fratres:vt q: natalis dñi imminet:
tãq̃ ad nuptiale et celeſte ꝯuiuiũ ab oĩ luxuria ſilent:et bonis operib⁹ odornati nos ꝑ xp̃i adiutoriũ ꝑparem⁹: elemoſynas paupibus erogemus: iracũdiã vel odiũ velut venenũ de cordibus nr̃is reſpuamus. Caſtitatẽ fideliter cõſeruate:ad ꝯuiuia vr̃a frequentius paupes reuocate:ad vigilias maturius ſurgite:in eccleſia ſtãtes: aut orate aut pſallite:ṽba ocioſa aut ſecularia nec ipſi proferte:⁊ eos q̃ ꝓferre voluerint caſtigate. Pacẽ cũ omnib⁹ cuſtodite:⁊ quos
diſcordes agnoſcitis:ad ꝯcordiã reuocate. Hec ſi fideliter
xp̃o adiuuãte volueritis implere:⁊ in hoc ſeculo ad altare
dñi cũ ſecura ꝯſciẽtia poteritis accedere: ⁊ ĩ futuro ad eternã beatitudinẽ feliciter ꝑuenire: preſtante dño noſtro ieſu
xp̃o:qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Dominica proxima ante feſtũ natiuitatis domini ſaluatoris de vnitate trinitatis et incarnatione verbi. Sermo.j.

Legimus ſcriḿ Moyſen populo dei p̃cepta dãtẽ Ser.iij.
vbi dixit. Audi iſrael dñs de⁹ tu⁹:deus vnus eſt. A
Nõ põt eẽ maior:nõ põt eẽ minor:⁊ nõ põt nũerari:dicẽte dauid ꝓpħa. Magn⁹ dñs nr̃:et magna Deuť.vj.
ṽt⁹ ei⁹:⁊ ſapiẽtie ei⁹ nõ eſt nũer⁹. Optĩe noſtis iſta fratres Pſ.cxlvij.
chariſſimi:q̃ corde fortiť tenetiſ catholicã ṽitatẽ : audite tñ
breuiť:qđ adiuuãte dño ꝓpoſui explanãdũ. De⁹ vn⁹ eſt p̃r:
de⁹ vn⁹ ẽ fili⁹:de⁹ vn⁹ ẽ ſpũſctũs. Nõ tres dij:ſ; vn⁹ ẽ de⁹.
Trin⁹ ĩ vocabulis: vn⁹ ĩ deitate ſubſtãtie. S; dicit mihi hereticus. Ergo ſi vnũ ſũt:oẽs ſũt ĩcarnati:nõ ad ſolũ xp̃m ꝑtinet caro. Reſpe aliud ẽ aĩa:aliđ rõ:⁊ tñ ĩ aĩa eſt rõ:⁊ vna eſt
aĩa. Sed aliud aĩa agit:aliud ratio. Aĩa viuit:rõ ſapit. Et

Annota: ad aiam ptinet vita:ad rōnē ptinet ſapiētia.Et cū vnū ſint
tio nume: aīa ſola ſuſcipit vitā:rō ſola ſuſcipit ſapiētiā:ꝛ tñ nec aīa ſi
ralis ordi: ne rōne:nec rō ſine aīa.Sic ꝛ pr̄ ꝛ filiꝰ licȝ vnū ſint:ꝛ vnꝰ deꝰ
nis ſermo: ſit:ad xp̄m ſolū ptinet caro:ſic ad ſolā rōnē ptinet ſapiētia
num huiꝰ licet nō recedat ab aīa.Ecce aliđ.In ſole calor ꝛ ſplēdor i
operis. vno radio ſūt:ſȝ calor exiccat:ſplēdor illuiat.Aliđ ſuſcipit
B calor:aliđ ſplēdor.Et lȝ calor et ſplēdor ab inuicē nō queāt
ſeparari:ſuſcipit ſplēdor illuiationē nō feruorē:ſuſcipit ca:
lor feruorē nō illuiationē.Aliđ ſimul:aliđ ſingulares agūt
et tñ ab inuicē nō ſeparant.Sic ꝛ filiꝰ ſuſcepit carnē ꝛ nō de:
ſeruit pr̄em:nec ſe diuiſit a pr̄e.Suſcepit iquā filiꝰ carnē in
ꝓꝑetate:ſȝ tñ ꝛ pr̄ ꝛ ſpūſctūs nō defuit maieſtate.In diui:
nitate eq̄litas:i carne ſola filij ꝓprietas:nō aūt ab eo pr̄is
aut ſpūſcti receſſit aliq̄ diuitas.Cū ḡ vna ſit deitas:vna
ſit diuinitas:ipleuit q̄dē carnē xp̄i ꝛ pr̄ et ſpūſctūs:ſȝ ma:
Ioh.xvj. ieſtate nō ſuſceptiōe.Uis ſcire q꜡ cū eo fuit ꝛ pr̄:Non ſum
inq̄t dñs ieſus xp̄s ſolꝰ:ſȝ pr̄ mecū ē.Audi et de ſpūſctō:q꜡
Luce.iiij. cū eo erat.Euāgeliſta refert.Q꜡ ieſꝰ plenꝰ ſpūſctō,regreſſꝰ
eſt ab iordane.Ecce ſic ſolꝰ ieſꝰ xp̄s ſuſcepit carnē:ꝛ tñ ꝛ pr̄
ꝛ ſpūſctūs nō defuit maieſtate.Sicut celū ꝛ terrā iplet pr̄:
iplet ꝛ ſpūſctūs.Carnē xp̄i deſerere nō potuerūt:q̄ñ i diui
nitatis vnitate māſerūt.Adhuc citharā reſpice:vt muſicū
melos ſonis dulcibꝰ reddat:tria parit adeſſe videtur:ars/
manꝰ ꝛ chorda:ꝛ tñ vnꝰ ſonꝰ audit.Ars dictat:manꝰ tāgit
reſonat chorda.Tria parit operant:ſȝ ſola chorda ꝑſonat
q꜡ audiat.Nec ars nec manꝰ ſonū reddūt:ſꝫ ea cū chorda
parit opant.Sic nec pr̄ nec ſpūſctūs ſuſceperūt carnē:ꝛ tñ
cu filio parit opant.Sonū ſola chorda excutit:carnē ſolꝰ
xp̄s accepit.Opatio i tribꝰ ꝯſtat:ſȝ q̄uo ad ſolā ptinet chor
dā ſoni redditio:ſic ptinet ad xp̄m ſolū carnis hūane ſuſce
C ptio.Ecōtra iudeꝰ ꝯ naturā inq̄t parere ꝟgo nō potuit.Et
deteſtādꝰ māicheꝰ.Si caro erat:ꝟgo eē nō potuit.Si ꝟgo
pepit:phātaſma fuit.Utriſq̄ rn̄dēdū ē.Proferā de hiſto:
ria veterj teſtamēti neceſſariū exēplū ꝯ iudeū:qđ ſonuit in
Nume. auribꝰ nr̄is manifeſtiſſimā ꝟitatē.Dñs moyſi ſctō ꝓcepit:
xvij. de ſingulis tribubꝰ ꝟgas afferri.Allate ſunt duodeci ꝟge
īter q̄s etiā vna erat q̄ aaron fuerat ſacerdotj.Poſite ſunt
a ſctō moyſe i tabernaclo teſtionij.Uirga aūt aarō poſt al
teꝝ diē inuenit ſubito ꝓduxiſſe flores ꝛ frōdes:ꝛ pepiſſe nu:
ces.Delectat h̄ myſteriū cū charitate vr̄a ꝯ ꝑfidiā iudaicā
ꝯmiſcere:vbi maxie figura iteruēit ſacramēti.Uirga ecce
ꝓtulit qđ ante nō habuit:nō radicata plātatiōe:nō defoſſa
ſarculo:non aiata ſucco:nec fecūdata ſemiario:ꝛ tñ cū illic
deeſſēt vniuerſa iura nature:ꝓtulit ꝟga qđ nec ſemie ſugge
ri potuit nec radice.Uirga ḡ potuit ꝯ naturā nuces educe
re:ꝟgo non potuit ꝯ nature iura dei filiū gn̄are:Dicat igit
mihi iudeꝰ icredulꝰ:quēadmodū arida ꝟga floruit ꝛ fron:
duit:ꝛ nuces ꝓtulit:ꝛ ego dicā illi quēadmodū ꝟgo ꝯcepit
ꝛ peperit.Sȝ ꝑfecto iudeꝰ nec ꝯceptū poterit ꝟge explica:
re:nec ꝟgis ꝑtū.Ueiat ad eccleſiā:expōat illi vt agnoſcat
veꝝ ordinē officij naturalis.Uirgo pegit tp̄a pariēdi:ꝟgo
aūt non habuit tp̄a germinādi.Uirgo habuit tp̄a pariēdi
virga aūt alio die qđ natura nō habuit ꝓtulit.Illa eñ de:
curſis nouē mēſibꝰ pepit:virga alia die qđ natura non ha:
buit germiauit.Uirginē dic iudeꝰ parere natura nō patit.
Nūe.xxij. Deꝰ eñ q̄ in nūerj mirabile ſignū oſtēdit ꝯ naturā vt aſina
loq̄ret:ip̄e mirabiliꝰ facere voluit vt xp̄s de ꝟgie naſceret.
D Audiat ꝛ verſutus ille manicheus aliud ſacramētū.Solis
radiꝰ ſpecular penetrat:ꝛ ſoliditatē eius inſenſibili ſubtili:
tate ꝑtrāſit:ꝛ talis videt itriſecus:q̄lis extra ꝛ extriſecus.
Itaq̄ fratres nec cū igredit violat:nec cū egredit diſſipat
q꜡ ad ingreſſum ꝛ regreſſum eiꝰ ſpecular integrū ꝑſeuerat.
Specular ḡ nō rūpit radiꝰ ſolis:itegritatē virginis igreſ:
ſus aut regreſſus nūq̄d vitiare potuit deitatj:Sȝ q̄d vlteriꝰ
imoror:Audiat xp̄ianus qđ nō vult audire iudeꝰ aut ma:
nicheus:vt h̄ ꝓficiat i fide redēptꝰ:ꝛ ille deficiat induratꝰ.
Uirga illa vn̄ agebamꝰ aarō:ꝟgo maria fuit:q̄ nobis xp̄m
Ps.cix. veꝝ ſacerdotē ꝯcepit ꝛ pepit.De q̄ dauid cecinit.Tu es ſa
cerdos i eternū ſc̄m ordinē melchiſedech.Superiori nāq̄
ꝟſu iā dixerat.Uirgā virtutis tue emittet dñs ex ſyō.Et
Eſaie.xj. Eſaias ꝓpheta aptiꝰ mariā ſanctā deſignat dicēs.Exiet
ꝟga de radice ieſſe:ꝛ flos de radice eiꝰ aſcendet:ꝛ req̄eſcet
ſup eū ſpūs dñi:ſpūs ſapiētie ꝛ itellectꝰ.Qđ ḡ hec ꝟga nu
ces ꝓduxit:imago dñici corporis fuit.Nux eū trinā hȝ in

ſuo corpore ſubſtātie vnionē:coriū:teſtā ꝛ nucleū.In corio
caro:i teſta oſſa:i nucleo iterior aīa ꝯparat.In corio nucj
carnē ſignificat ſaluatorj:q̄ habuit i ſe aſꝑitatē vl̄ amaritu
dinē paſſiōis.In nucleo iteriorē declarat dulcedinē deita
tis:q̄ tribuit paſtū ꝛ lumis ſubmiſtrat offm̄.In teſta ligniū
iterſerēs crucj:qđ nō diſcreuit id qđ forj ꝛ itꝰ fuit:ſȝ q̄ ter:
rena ꝛ celeſtia fuerūt mediatorj ligni iterpoſitiōe ſociauit:
dicēte btō aplo.Quia ip̄e ꝑ ſāguinē crucis ſue pacificauit Coloſ.j.
oīa q̄ in celis ſunt ꝛ q̄ in terris:cui eſt glia i ſcl'a ſcl'oꝝ.Amē

¶ In vigilia natiuitatj dñi.De fide mediatoris ꝯtra hereticos gētiles atq̄ paganos ſermo incō parabilis dignitatj:i quo pri o ad ꝓbādū xp̄i di: uinitatē:firmiſſima ſctōꝝ patrū:ꝓphetarū ſybil laꝝ ꝛ reꝝ nature teſtimonia aſſerunt:deide error Arrij circa ꝑſonā ſpirituſſancti arguit:tādē vero ad ꝑquirēdā futurā gloriā inuitamur.Sermo.j.

Inter ꝑſluras atq̄ āguſtias ꝑſtis tp̄is ꝛ nr̄e offi Ser.iiij.
cia futurj cogimur dilectiſſimi nō tacere:cū po: A
tiꝰ expediat flere magis q̄ aliq̄d dicere:verūtñ Capi.j.
ne q̄d minꝰ lucri arce dñice accedēs dicat nobis
Serue nequā ꝛ piger tu erogares pecūiā meā:ꝛ ego vēiēs Mat.xxv.
cū vſuris exigerē eā:peto charitatē veſtrā vt q̄ ip̄e pr̄ fami
lias ꝑ nos vobis miniſtrauerit:libenter accipe dignemini.
Apl̄i pauli ꝟba ſunt.Nox ꝓceſſit dies aūt appropiquauit. Rom.xiij.
Deponentes ḡ opa tenebraꝝ induite arma lucis.Expulſis
itaq̄ noctj caligie effugatiſq̄ tenebris petōꝝ:radiꝰ veri lu
minis fulgeat i cordibꝰ vr̄is.Exigit eñ a nobis rō huius
tāte ꝯgregatiōis ꝛ noctj trāſacte:vob reddere rōnē:et iſtiꝰ
diei de tāto ſacramēto ꝑcepto verā ſeptināq̄ demōſtrare
ſalutē.Si eñ dilectiſſimi opa tenebraꝝ trāſacte noctj cōſi:
deremꝰ:ꝛ q̄d egerimꝰ dño donāte explicare voluerimꝰ:iue
niemꝰ nos i nocte:nō opa noctis ſȝ diei pegiſſe.Neq̄ enim
delectatiōe ſomni ſopitos ſenſus nr̄os agnouimꝰ:neq̄ va:
nis phātaſmatibꝰ aīas nr̄as illuſas:nec ip̄a corpa nr̄a ſtra
mētoꝝ calore depſſa i alto ſopore reqes iclinauit:ſȝ vigilā:
do:orādo:pſallēdo/ꝯ aduerſariū diabolū dimicādo:ꝛ ma
gnā lucē infuſam cordibus nr̄is ſenſimꝰ:et i nocte opa diei
pegimꝰ.Quid eñ egimꝰ in hac nocte:Captorē captiuaui:
mus.Quid egimꝰ i hac nocte:Tenebras diabolicas a cor
dibꝰ vr̄is excuſſimꝰ:lumē veꝝ hauriēdū eē demōſtrauimꝰ.
Quid eñ actū eſt i hac nocte:Ueniēs ꝟa fortitudo allig a
uit fortē vt vaſa eiꝰ domꝰ eripiat.Quid actū eſt i hac nocte:
Extirpata ē ſupbia:itroducta ē hūilitas.Quid actū eſt in
hac nocte:Pꝛīceps oīm vitioꝝ expulſꝰ ē:fons oīm bonoꝝ
ſuſceptꝰ eſt.Uidetj dilectiſſimi q̄ bona habeatj ꝑparata:et
ex q̄ onere vel ex q̄bus ſarcinis petōꝝ releuamini ab iſto q̄
vos vocat vt ſuſcipiatj iugū eiꝰ ſuaue:et ſarcinā eius leuē.
Deponētes itaq̄ opa tenebrarum:induite vos arma lucis.
Quid ſit h̄ ex ꝟbis ſymboli qđ mō accepiſtis:vob expoſi:
tū eē cognoſcit.Quid eſt deponere opa tenebraꝝ:niſi renū
ciare diaboli pōpis:ꝛ āgelis eius:Et q̄d eſt.Induite vos B
arma lucis:niſi credite in deū pr̄em oipotētē.Priꝰ tñ dile: Capi.ij.
ctiſſimi diſcutiamꝰ q̄ ſit vel q̄d ſit diabolus vel q̄ ſint pōpe
eius:q̄bꝰ renūciātes opa deponimꝰ tenebraꝝ:tūc demū de
deo pr̄e oipotēte q̄ eſt ꝟa lux q̄ntū ipſe donauerit charitati
vr̄e dicemꝰ.Quid eſt diabolꝰ:Angelꝰ ꝑ ſupbiā ſeparatꝰ a Ioh.viij.
deo:q̄ in ꝟitate nō ſtetit:auctor mēdacij:a ſemetip̄o dece:
ptꝰ:alteꝝ decipe ꝯcupiuit.Iſte aduerſariꝰ:effectꝰ aduerſa:
riꝰ hūani gn̄is:inētor mortj:ſupbie iſtitutor:radix malicie:
ſceleꝝ caput:pnceps oīm vitioꝝ:ꝑſuaſor etiā turpiū cogi:
tationū.Hic dū illū p̄mū hoīem a deo factū adā ſcȝ pr̄em De pe.diſ.
oīm nr̄m ītueret videretq̄ hoīem ex limo terre ad imagi: ij.pnceps.
nē dei factū:pudicitia ornatū:tēperātia cōpoſitū:charita:
te circūdatū:imortalitate veſtitū:emulꝰ atq̄ inuidꝰ h̄ homi
nē terrenū accepiſſe:qđ ip̄e dū eēt āgelꝰ ꝑ ſupbiā cognoſci
tur amiſiſſe:fuidit ſtatim iſatiabilis homicida:eoſq̄ nr̄os
p̄mos parētes illis donis ac tātis bonis expoliauit iſup ꝛ
peremit.Nāq̄ dilectiſſimi cū tāta bona hoi diabolꝰ abſtu:
liſſet:pudicitiā:ꝯtinētiā:charitatē:imortalitatē:eūq̄ turpē
ac nudum reddidiſſet:obſitū ſuis pānis deridēs eū:ſuo do
minio obſtrinxit:atq̄ ex illo vinculo oēm ꝓlē eius ſibimet
obligauit.Turpes enim pānos ſuſcepit adā/q̄ñ a diabolo

expoliat⁹ pudicitia:accedit⁹ eſt ipudicitia:amiſſa tēperātia
itēperās effect⁹ ē:pdita charitate:mal⁹ iuēt⁹ eſt:expoliat⁹
C imortalitate:morti ppinat⁹ eſt. Quid pdidit ⁊ q̄d accepit:
Capi.iij. Ad h̄ ei p turpiſſimos pānos ſuos poſteros obligauit. Re
nūciem⁹ huic dānoſe hereditati:pupilli effecti ſum⁹:anteq̄
exactor vēiat tā peſſime hereditati renūciem⁹. Si q̄s itaq̄
huic hereditati in q̄ ſunt pāni diaboli:pōpe ſcȝ:⁊ āgelis ei⁹
renūciare neglexerit cū iudex venerit:ſicut euāgeliū loq̄r.
Mat.v. Tradeꝛ debitor exactori: exactor aūt debitorem i carcerē
trudet. Amē dico vobis ait dn̄s:nō exies īde donec reddas
nouiſſimū q̄drātē. Omne itaq̄ gen⁹ hūanū tāq̄ pauperē ⁊
Ps̄.ix. pupillū cōmēdat ſcriptura diuia dicēs deo. Tibi derelict⁹
ē paup:pupillo tu eris adiutor. Et uſq̄ aduerſariū diabolū
demōſtrās ſecut⁹ adiūxit. Cōterēs brachiū pctōris ⁊ mali-
gni. Aſſit itaq̄ aliq̄s pius hō ⁊ aliquā miam huic pupillo ⁊
paupi exhibeat. Ferocē em̄ atq̄ callidū aduerſariū patiꝛ/
et h̄ pupill⁹ i cauſa ſua defecit:qm̄ eū ſu⁹ aduerſari⁹ prauis
ſctib⁹ obligauit. Adhibeam⁹ huic pupillo idoneos defen-
ſores:et aploꝝ tāq̄ iuriſpitoꝝ celeſtiū ei patrociniū ſubro-
gem⁹. Quid ē agēdū apō tales p tali? Apud vos itaq̄ Pe
tre:paule:iohēs:ceteriq̄ ſcti ꝯſiliarij veri iudicis amici:iſtū
me poteſtati cām exponim⁹. Et optie noſtis hui⁹ paupis
⁊ pupilli generis ſcȝ hūani q̄ ex pn̄o chyrographo debitor
iuēt⁹ ē reus:atq̄ obſtrict⁹ ab aduerſario detineꝛ:nō ē alit̄
quēadmodū huic ſubueniaꝛ niſi ex vr̄o ꝯſilio. Quid itaq̄ i
h̄ negocio ſerenitati vr̄e videaꝛ p hui⁹ miſeri libertate ex
cōi tractatu vtinā p eo dignā mihi pferte ſentētiā. Et vos
em̄ aſtrixerat hec obligatio niſi vob gr̄a xp̄i ſubuēiret. Li
berati libtate ꝯſiliū q̄d a iudice accepiſtis pmitte: vt h̄ ſeqꝛ
q̄ captiu⁹ detineꝛ atq̄ ex mala ſuitute p vr̄am defēſionē ad
verā pueīat libtatē. Hoc ē voꝝ oim q̄d fecim⁹ faciat. Quid
obſecro factur⁹ eſt? Renūciet diabolo pōpis ⁊ angelis ei⁹.
D Hec illa dānoſa hereditas cui renūciare ꝯpellimur. Vide-
Capi.iiij. tis quā ſniam ptulerūt nr̄i defenſores. Vigilet itaq̄ vnuſ-
q̄ſq̄ ne nō ex toto renūciās poſt pfeſſionē apud eū diabol⁹
ſuos pānos recognoſcat:et icipiat ſemp reus detineri:quē
xp̄s voluit ſua gr̄a liberare. Nec ſibi male blādiāꝛ q̄ poſt
gr̄am acceptā corrigi nolūt: atq̄ rurſus ad illas ſuas pſti-
nas redeāt volūtates. Expectaꝛ em̄ dies iudicij:aderit il-
le eq̄ſſim⁹ iudex q̄ nulli⁹ potētis pſonā accipiet:cui⁹ palatiū
ij.Cor.v. auro vel argēto nemo corrūpet. Aſtabūt oēs aie vt referat
vnaq̄q̄ ſm ea q̄ p corp⁹ geſſit ſiue bonū ſiue malū. Preſto
em̄ erit aduerſari⁹ diabol⁹:recitabunꝛ v̄ba pfeſſionis nr̄e.
Et ſi talis fuerit q̄ſq̄ vt debitor ex hac vita migret:exulta-
bit ille aduerſari⁹ i ꝯſpectu ſereniſſimi iudicis ſupiorē ſe eē
declamās. Agetiſq̄ talē cām apud talē iudicē. Equiſſime
Pſalm. inq̄t iudex iudica. Iuſticia et iudicium p̄paratio ſedis tue.
lxxxviij. Iudica meū eſſe q̄ tu⁹ eſſe noluit:me⁹ eſt:meū dānād⁹ eſt.
Poſt renūciatōēꝫ vt q̄d iuaſit pānos meos? Quid apō eū
ipudicitia faciebat cui ip̄e renūciauerat? Quid intēperan-
tia:q̄d auaricia:q̄d ira:q̄d ſupbia: q̄d cetera mea? Poſtre-
mo eq̄ſſime fugiētē a me:ꝯfugientē ad te:poſtea cum meis
q̄b⁹ renūciauerat apphēdi:iuaſorē detinui. In ip̄a q̄dā mō
mea poſſeſſiōe apphēſus ē. Quid em̄ in circo faciebat:atq̄
ibi furias:lites:inſanas voces:maneſq̄ victorias:cū tā a ſe
alien⁹ ſibimet videbaꝛ? Quid in theatro renūciator turpiū
voluptatū? Quid i amphitheatro:crudelitates ſuas ocl'is
Roma.ij. ſuis ītuēdo? Theſaurizauit ſibi irā i die ire. Hec oīa mea
poſt renūciationē iuaſit:me⁹ eē voluit ⁊ mea ꝯcupiuit. Iu
dica iudica eq̄ſſime: qm̄ quē tu idignat⁹ es tāto p̄cio libe-
rare:ip̄e mihi ſe poſtmodū voluit obligare. Poterit ne os
apire is q̄ poſt pfeſſionē ſuā tal' iuēiꝛ: vt iuſte diabolo ab-
dicat? Videte q̄d agitis filij mei:fr̄es mei:q̄uo hāc pfeſſio-
nē vr̄am cuſtodiatis. Cōteſtamur vobis ip̄m iudicē oēſq̄
ptātes celeſtes:⁊ nos audiūt admonētes vos excipiūt p-
ij.Cor.vj. fitētes:ne iuacuū gr̄am accipiatis: ſed corde integro:tota
E v̄tute:pfecta fide renūciātes atq̄ ſpnētes tā dānoſam dia-
Capi.v. boli hereditatē ne pupilli vel paupes remaneatis. Credite
in deū pr̄em oipotentē mutātes pr̄em: mutate hereditatē.
Quis ē iſte pr̄ oipotēs? Patrē q̄dē oim quē credim⁹ oim
nr̄m:atq̄ toti⁹ mūdi cognoſcim⁹ eē p gr̄am:ſȝ ⁊ ppriū ei⁹ fi
liū q̄rim⁹ p ſubſtātiā: qm̄ ⁊ āteq̄ ab illo mūd⁹ formareꝛ pr̄
erat:eratq̄ ei vtiq̄ fili⁹ ex ip̄o cū ip̄o:h̄ q̄d ip̄e:ſȝ nō ip̄e:qm̄
ille pr̄ hic fili⁹: qm̄ omp̄s pr̄:oi potētē filiū genuit de ſe talē

q̄lē ſe nouit: vt tot⁹ maneret i ſe ⁊ eēt pr̄ filij ⁊ fili⁹ pr̄is:de⁹
ex deo:dies ex die:lumē de lumine: non tn̄ duo dij:aut duo
dies:aut duo luminaria:ſed vn⁹ de⁹: vn⁹ dies:vnū lumen.
Non capis vidēdo:itellige credēdo:mūda oculum cordis
imo potius ip̄ſa lux quā deſideras videre:mundet cor tuū
vt ſit a pctōꝝ tenebris mūdatū. Vbi em̄ ait dn̄s mūdo cor- Mat.v.
de:q̄ ip̄i deū videbūt. Ecce extēde aciē ocl'i cordis ⁊ vide
⁊ aures cordis accōmoda ⁊ audi. Pr̄ em̄ ⁊ fili⁹ duo ſonāt
ſȝ cū ip̄e fili⁹ dicit. Ego i pr̄e ⁊ pr̄ in me eſt. Verbū em̄ pr̄is Ioh.xiiij.
eſt fili⁹. Pater aūt nūq̄ fuit ſine v̄bo. Qm̄ in p̄ncipio erat Ioh.j.
v̄bū:⁊ v̄bū erat apud deū:⁊ de⁹ erat v̄bū:hoc erat in prīci-
pio apud deū. Hoc ergo verbū fili⁹ cū eſt i pr̄e:⁊ pr̄ in filio
ſuo v̄bo ſuo. Non ergo duo dij ſȝ vn⁹ de⁹. Dies ex die duo
videnꝛ ſignificare dies:ſȝ cū ip̄e fili⁹ i euāgelio dic̄ iudeis.
Abraā pr̄ veſter exultauit vt videret diē meū: ⁊ vidit et le- Ioh.viij.
tat⁹ eſt. Abraā autē tres viros vidēs ſub quercu mābre:nō Gen.xviij
tres appellauit dn̄os:ſȝ vnū appellauit dn̄m:tāq̄ tres dies
vnū. Vnde ip̄e dn̄s i euāgelio:vnū volēs itelligi diē pr̄em
⁊ filiū. Philippo requirēti pr̄em tāq̄ alteꝝ diē:q̄ iā filiū vi
debat diē:oſtēdēs q̄ oclo q̄rere deberet videre dei vnitatē:
q̄ oculū carnis fixerat i hūanitatē. Philippe inq̄t q̄ me vi Ioh.xiiij.
det:videt ⁊ pr̄em. Ego em̄ ⁊ pr̄ nō duo dies:ſȝ vn⁹. Si po- F
tes cape:cape ſempiternū diē. Lumē de lumie duo ſonare Capi.vj.
videnꝛ luminaria:ſȝ abſit a nobis ne nos error manicheoꝝ
ꝯp̄hēdat:q̄ tm̄ ſolē exiſtimāt eē xp̄m:ſȝ nos ſolē iuſticie cre
dim⁹ verbū pr̄is inſeparabile: equalē cū pr̄e manētē ⁊ oia
cū illo diſponētē:pr̄em p filiū oia facientē:fabricā mūdi p
v̄bū ſuū cōſtruētē: filiū ad nos venētē nec pr̄em deſerētē:
ſemp cū illo:nuſq̄ vſq̄ eſſe ſine illo:illuminātē et de ſe et de
illo ſplendētē:radiātē:coruſcātē:nō duo lumiaria:ſed vnū
lumē. Ego em̄ ait ⁊ pr̄ vnū ſum⁹. De ip̄o v̄bo vnigēito ait Ioh.x.
pp̄heta Dauid. Semel locut⁹ ē de⁹:duo hec audiui. Q̄uo Ps̄.lxj.
ſemel locut⁹ ē de⁹ ⁊ ſcdo ſonuit:niſi q̄ v̄bū intrāſgreſſibile
pcedēs de corde pr̄is ſuſcepit carnē vt eēt hō ex vtō mr̄is
venit ⁊ māſit:ad nos venit a pr̄e nō receſſit. Ecce p hoc q̄d
ſemel locut⁹ eſt de⁹:ſurrexit oia fabrica nr̄a:p hoc q̄d ſcdo
ſonuit:factus eſt pax nr̄a vt ſolueret imicitias i carne ſua. Ephe.ij.
Hoc v̄bū:h̄ lumē nō reſpiciēs arrian⁹ audet dicere filiū mi
norē:quē nos ꝯfitemur eq̄lē:⁊ iſana ꝯtumacia vult de v̄bo
in corde pr̄is manēte diſputare:cū ſeip̄m nō valeat itellige
re. Inſane heretice pri⁹ redi ad te:cōſidera te totū ſi potes
ꝯp̄hēdere te:⁊ tūc diſputa de illo q̄ fecit te. Vide q̄ nō altū
ſapiebat ſȝ i ſimplicitate cordis deū noſſe q̄rebat ille hūilis
dauid:q̄ i vno lapide ſupbā frōtē deiecit Golie. Vide q̄ nō i.Re.xvij.
alte ſapiebat:ꝯſiderauit em̄ q̄d in ſeip̄o agereꝛ:cōſiderauit
aiam ſuā:iſpexit fabricā:diſcuſſit ſe ip̄ q̄d eēt:et ex q̄ parte
iſtā tā pulchrā molē gubernaret:atq̄ i vaſculo luteo q̄ ha-
bitaret aīa plena tātis theſauris ſapiētie:⁊ ſciētie et prudētie
vbi illic eēnt tāta tā p̄cioſa tā grādia: q̄ loca aie obtinerēt:
in q̄ null⁹ eſt loc⁹:atq̄ ex vno fōte quomō pcederēt ſingule
v̄tutes ſine diminutiōe ⁊ exeūtis ⁊ pfundētis. Vidit hec:ꝯſi-
derauit hec: voluit nec valuit ꝯprehēdere ſe:⁊ exclamauit Pſalm.
deo dicēs. Mirificata eſt ſcia tua ex me:iualuit nō potero cxxxviij.
ad illā. Hoc fuit dicere:q̄ñ te poſſum ꝯp̄hēdere tā magnū q̄
meip̄m non valeo explicare extremū ⁊ paruū? Vide ⁊ aliū
humilē req̄rētē modulū ſue īfirmitatis ⁊ non excedentē ſu
perbos ad hūilitatē iclinātē. Harenā inq̄t maris et pluuie Eccle.j.
guttas ⁊ dies ſcl'i q̄s dinumerauit? Altitudinē celi ⁊ latitu-
dinē terre:⁊ pfunditatē abyſſi q̄s mēſus eſt? Sapiētiā dei
p̄cedētē oia q̄s inueſtigauit? Ecce pp̄heta dicit:imo ip̄e
dn̄s q̄ loq̄baꝛ p pp̄hetā: q̄ ſapientiā dei null⁹ iueſtigauit?
Chriſt⁹ eſt em̄ dei virt⁹ ⁊ dei ſapiētia:null⁹ ſm diuinitatem i.Cor.j.
potuit iueſtigare ſapientiā: q̄ ſm id q̄d fili⁹ nat⁹ eſt de pr̄e G
ſine aliq̄ mr̄e:natiuitatē ei⁹ q̄s enarrabit? Dic mihi hereti- Capi.vij.
ce qui audes dicere q̄ minor ſit dei ſapiētia:dic mihi:alti-
tudo celi quanta ſit:latitudo terre:profundum abyſſi. Nu-
mera ſi potes pluuie guttas/harenam maris/dies ſeculi/
tuos etiā numera capillos. Qm̄ oēs capilli capitis vr̄i nu- Mat.x.
merati ſunt. Demōſtra mihi atq̄ explica parua iſta iferio-
ra:⁊ tūc tibi credā poſſe ⁊ iueſtigare ſupiora. Sed non po-
tes:nō vales: ſpūs dei te ꝯuincat q̄ vos hereticos ante p̄ui
dit. Qui em̄ iſta que ſuperius diximus:conſcripſerunt atq̄
ſenſerunt:ſpiritu agebantur veritatis non erroris. Tu au-
tem heretice cū hec nō vales explicare: audes de ip̄ſa que

Annota: inueſtigari non pōt dei ſapientia diſputare:ꝛ magnꝰ videri
tio nume: tibi:qꝛ diſputas nullo altercāte tecū:nullo iudice p̄ſidente.
ralis ordi: Et dum ſuffragaꝛ tp̄s errori tuo:exiſtimas te aliq̄d eſſe cū
nis ſermo: ſis nihil:ꝛ ſeductus multos ſeducere cupis:alios pecunia:
num huiꝰ alios potētia: tales tibi ꝯgregas quos plurimū tecū ſimul
operis. perdas. Non eſt tibi labor hic vtilis ad ſalutē ſed potiꝰ ad
perniciē. Talia em̄ docēdo:imo nō docēdo ſed potiꝰ blaſ-
phemando:non cuilibet potēti:ſed ipſi deo patri:in eiꝰ filio
facere demōſtraris iniuriā. Maior eſt pater:minor eſt filiꝰ:
melior eſt pr̄:inferior filius. Has cōtumelias nec hō q̄libet
ſapiens libēter accipiat:q̄ filiū meliorē ſeip̄o aut patrē ha-
Eccl.xxx. bere ꝯtēdit. Unde etiā illud dictū p̄pheticū. Letatꝰ eſt pr̄
in filio ſapiēte:in vita ſua viuit:ꝛ in obitu nō eſt ꝯtriſtatus.
Mortuꝰ em̄ eſt pater ꝛ tanq̄ nō ſit mortuus. Quare non eſt
mortuꝰ? Similē em̄ reliq̄t p̄ ſe. Ecce p̄pheta dicit:ſapiētē
filiū hoīs eſſe ſimilem pr̄i:ꝛ tu heretice audes dicere ipſam
ſapiētiā dei filiū pr̄i eē diſſimilē. Propheta dicit:mortuū
hoīem p̄rem in eo q̄ filiū ſimilē reliq̄t viuere ī filio: ꝛ tu au-
des ip̄am ſempiternā vitā:qͦ eſt dei filiꝰ:ſeparare ab illo q̄
H nūq̄ moriꝛ patre? Et q̄d inquit facturus ſum? Ipſe dixit.
Cap. viij. Paꝛ maior me ē. Qꝛ nō intelligis ideo tibi male ſonat qͦ
Ioh.xiiij. dixit. Nam ipſe dixit:imo ꝛ ꝯfirmauit. Prorſus ip̄e dixit.
Pater maior me eſt:ipſe filius dixit. Uide q̄n hoc dixit:in
ſuſceptione hūane nature poſitꝰ hoc dixit. Tūc dixit. Pa
Matthei ter maior me ē:q̄n dixit. Triſtis eſt aīa mea vſq̄ ad mortē.
xxvj. Tūc dixit:pr̄ maior me ē:q̄n fleuit:q̄n laſſatꝰ ē:q̄n eſuriuit:
q̄n ſitiuit. Tunc dixit:pr̄ maior me eſt:q̄n et dicit ſcriptura
Pō.viij. minoratū paulominꝰ ab angelis. Nunq̄d etiā inſana ſupbia
ita irreuerēs p̄grediꝛ veſtra vt verbū dei manēs apud pa-
trē audeatis dicere ī illa diuinitate āgelis eſſe minorē? Si
nō audes heretice h̄ dicere:ſerua hos gradꝰ et periet error
tuus. Filiꝰ apud p̄rem:eq̄lis eū p̄re:q̄n ſempiternꝰ cū ſem-
piterno:ſemꝑ manēs cū ſempit̄no:manet eq̄lis miſſus ꝛ ve-
niēs:in ſuſceptione hoīs minor nō ſolum p̄re: verūetiā an-
gelis:eq̄lis ī forma dei:minor ī forma ſerui. Equalis cū p̄re
creās āgelos:eq̄lis cū p̄re hoīes faciēs: eq̄lis cū p̄re nouū
ꝯſtituēs mūdū:minor p̄re ꝑditū reparās mūdū. Equalis
I cū p̄re vitā largiēs eternā:minor p̄re mortē ſuſcipiēs nr̄am.
Capi.ix. Hunc itaq̄ filiū credimꝰ ī ſuſceptiōe hoīs minorē:in diui-
nitate pr̄i eq̄lē factū:ſicut ap̄ls dicit:ex ſemīe dauid quem
v̄go maria de ſp̄ūſctō ꝯcipiēs: ꝛ ī cuiꝰ vtero v̄bū carnē ſu-
ſcepit:nobis factꝰ eſt mediator hō totꝰ et deꝰ:verbū:aīa et
caro vnus xp̄s. Hoc q̄ppe nobis etiā ordo huiꝰ ſacramēti
declarat:q̄ poſtea q̄ credimꝰ in deum p̄rem oīpotētē. Cre-
dimꝰ ꝛ ī ieſum xp̄m filiū eiꝰ cōceptū de ſp̄ūſctō natū ex v̄gi-
ne maria. Et hec natiuitas ꝑturbat oēm cogitationem hu-
manā:q̄m virtꝰ eſt eā opata diuia. Nam q̄n admittit rō nr̄e
ḡnationis vt v̄bo ꝯcipiēs: v̄go poſt partū ꝑmanēs:filiꝰ vi-
deatur:ītegritas inuiolata ſeruetꝛ? Et hoc nō pōt implere
q̄libet natꝰ hō:ille aūt potuit:qꝛ nō erat ſolꝰ hō:ſ3 deꝰ et hō
q̄ p̄pterea voluit naſci hō:qꝛ perierat oīs hō. Primū itaq̄
miraculū magnū huiꝰ mediatoris ac ſinglr̄e fuit:q̄ ſic na-
tus eſt:vt ille q̄ veniebat multos docere facere miracula:qꝛ
ip̄e ꝑ ſe ꝛ ꝑ illos faciebat: haberet tn̄ aliq̄d p̄prium q̄ nihil
vſurpauerat alienū. Solꝰ em̄ de v̄gie natꝰ eſt:qꝛ ſolus ſine
amplexu viri ꝛ femine de ſp̄ūſctō ꝯceptꝰ eſt:ſolꝰ ſine corru-
ptione ipleuit vterū matris: qꝛ ſolꝰ p̄ nobis ſuꝑ celos aſcē-
dit vt ſederet ad dexterā pr̄is. Acceperunt ab illo diſcipuli
vt facerēt multa et magna miracula:ꝛ fecerūt:nec tn̄ q̄ſpiā
predicaꝛ aut crediꝛ de v̄gie natꝰ:aut de ſp̄ūſctō cōceptus:
niſi ille vnꝰ q̄ creator tēpoꝝ inētꝰ:in tp̄e eſt etiā ipſe creatꝰ:
ſuſcipiēs quā ītegrā formauerat hūanā naturā: vt ꝑ ip̄am
quodāmō redēptor nr̄am repararet ruinā. Et hic dei filiꝰ
ꝛ hoīs filiꝰ. Dei filius de corde pr̄is:hoīs filiꝰ ex vtero ma-
Pō.xviij tris. Idē ip̄ſe vnꝰ xp̄s q̄ p̄ceſſit ex vtero v̄ginali tāq̄ ſpōſus
K de thalamo ſuo. In q̄ vtero ſpiritales nuptie celebrate:deꝰ
Capi.x. ꝯiūctꝰ eſt carni:ꝛ caro adheſit deo vt eēt vnꝰ xp̄s ꝛ totꝰ hō.
Hic ē p̄cedēs velut ſponſus de thalamo ſuo. Ad cuiꝰ nu-
ptias cōmota vniuerſa exultare viſa ē creatura. Nāq̄ āge-
Luce.ij. loꝝ chorus ex his nuptijs pacē deſignat hoībꝰ bone volū-
tatis:qꝛ q̄ erat dei filius:factꝰ eſt hoīs filiꝰ:ſuſcipiēs qͦ nō
Matth.ij. erat:nō amittēs qͦ erat. His nuptijs celi nouā ſtellā:nouū
atq̄ ſplēdidū lumē illo ip̄o ſpōſo operāte p̄ducūt vt lumē
veꝝ ſedētibꝰ in vmbra mortis nūciarēt natū:ꝛ velut in lin-
gua ſua laudarēt hūc ſpōſum p̄cedētē quē ſciebāt ad h̄ ſu-
ſcepiſſe hoīem mortalē vt faceret īmortalē. Ad hūc ſpōſum
magi ab extremo terre venīūt vocati:munera offerūt:īfan-
tē natū needū q̄dē videntes ſ3 ſtella indice regē adorare cu-
piētes. Ex his nuptijs regis nati:turbaꝛ herodes:ꝑturba- Ubi ſ.
ti iudei:ꝛ regē totiꝰ creature non intelligētes:q̄rit herodes
quē audit regē natū īfantē ꝑdere:ne illo creſcēte poſſet re-
gnum amittere. Iudei nolentes h̄re dei filiū regē:vbi xp̄s
naſcereꝛ:herodi p̄dūt:atq̄ de vnius īfantis nece vtrorūq̄
voluntas aſtrigiꝛ. Poſtq̄ em̄ herodes iudeis narrātibus
didicit vbi xp̄s occidēdus poſſet īueniri: vocās ad ſe ma-
gos:tp̄s ab eis req̄ſiuit ſtelle:miſſoſq̄ ī bethleē ait. Ite di-
ligēter q̄rite de puero: vt ꝛ ego veniēs adorē eū. Labia do-
loſa:q̄d ī ore ꝛ corde loq̄ris mala? Aliud em̄ hab3 tua ligua:
aliud clamat ꝯſciētia. Teip̄m decipis talia cogitādo. Er-
ras falleris ꝛ fallis. Fruſtra ī malo vigilat falſitas:nō a te ſi-
cut de te īquiriꝛ v̄itas. Ecce audiūt magi:aliud q̄dē foris
dicētē:ſed neſciūt te itꝰ aliud cogitātē:ꝛ ꝑgūt ita vt ampliꝰ
ad te nō reuerteꝛ. Ille em̄ eos admonebat q̄ ſapientiā tuā
deridēs:h̄ magos facere p̄cepit qͦ rex iuſſerat verꝰ: nō qͦ
ſub dolo ꝑſuaſerat falſus. Per aliā inq̄t euāgeliſta viā re-
greſſi ſunt ī regionē ſuā. Ue ꝑ cū te a magis deluſum ſenſiſ-
ſes herodes:voluiſti oēs īfantes fr̄e illiꝰ ꝑdere:vt vnū quē
q̄rebas poſſis occidere. Sed ille ſpōſus nr̄ q̄ p̄ceſſit de tha- Pō. xviij
lamo ſuo:vt ex ore īfantiū ꝛ lactātiū ꝑficeret laudē:ſinit im- Pō.viij.
plere volūtatē tuā: vt etas q̄ ligua p̄pria xp̄m non poterat
ꝯfiteri:teſtimonio mortis ſue:ꝛ crudelitas imanis demon-
ſtrareꝛ tua:ꝛ ad nuptias celeſtis ſpōſi īfātū ꝯgregareꝛ tur-
ba. Dic herodes ſi te xp̄s ideo offendit:qꝛ eiꝰ magi ānūciā-
tibꝰ audiſti regnū? Quid te offenderunt hi q̄ tecū aduerſus
xp̄m ſentiebāt p̄ncipes iudeoꝝ:quoꝝ filios īterficiēs ip̄os
magis atrociſſima pena ī ſuis filijs afflixiſti. Nā xp̄m mini-
me īuenire potuiſti. Sed q̄d tecū diutiꝰ agā:ip̄os ꝯueniā iu-
deos q̄ dū īfātē xp̄m noluerūt agnoſcere:filios ſuos p̄ illo
cōpulſi ſunt amittere:q̄s q̄dē occidit mortiq̄ p̄pinauit he-
rodes vr̄ amicꝰ. Sed his īmortalitatē eternāq̄ vitā donauit
xp̄s:quē veſtrū etiā nūc dicitis īimicū. Uos īquā cōuenio L
o iudei:q̄ vſq̄ ī hodiernū diē negaſtis filiū dei. Nōne vox Capi.xi.
vr̄a illa ē q̄n eū videbatis miracl'a faciētē:atq̄ tētātes dice-
batis:q̄uſq̄ aīas nr̄as ſuſpēdis? Si tu es xp̄s:dic nobis pa- Ioh.x.
lā. Ille aūt ad ꝯſiderationē miracl'oꝝ vos mittebat dicēs.
Opa q̄ ego facio ip̄a teſtiōniū de me ꝑhibēt: vt xp̄o teſtio-
niū dicerēt nō v̄ba ſ3 facta. Uos aūt nō agnoſcētes ſalua-
torē q̄ opabaꝛ ſalutē ī medio vr̄e tr̄e:adijciētes ī malo aitis Pō.lxxiij
Tu de teip̄o teſtiōniū dicis:teſtiōniū tuū nō eſt verū. Sed Ioh.viij.
ad hec ille q̄d vobis reſpōderit aduertere noluiſtis. Nōne
ſcriptū eſt ī lege vr̄a:q̄ duoꝝ hoīm veꝝ ſit teſtiōniū. Pre- Deut.xvij
uaricatores legis ītēdite legē. Teſtimoniū q̄ritis de xp̄o:et
ī lege vr̄a ſcriptū eſt:q̄ duoꝝ hoīm teſtiōniū veꝝ ſit. Pro-
cedāt de lege vr̄a:nō tm̄ duo:ſed etiā plures teſtes xp̄i:ꝛ cō-
uincant auditores legis nec factores. Dic eſaia teſtimoniū
xp̄o. Ecce inq̄t v̄go ī vtero ꝯcipiet ꝛ pariet filiū:ꝛ vocabis Eſaie.vij.
nomē eiꝰ emanuel:qͦ eſt īterp̄tatū nobiſcū deꝰ. Accedat
ꝛ aliꝰ teſtis. Dic ꝛ tu hieremia teſtiōniū xp̄o. Hic eſt inquit Baruc.iij.
deꝰ nr̄ ꝛ nō eſtimabiꝛ aliꝰ abſq̄ illo:q̄ īuenit oēm viā ſcien-
tie:ꝛ dedit eā iacob puero ſuo:et iſrl' dilecto ſuo. Poſt hec
in terris viſus eſt:ꝛ cū hoībꝰ cōuerſatꝰ eſt. Ecce duo teſtes
idonei ex lege vr̄a:ex quoꝝ teſtiōnio nō ſunt ꝯpūcta corda
vr̄a. S3 alij atq̄ alij ex lege xp̄i teſtes ītroducāꝛ vt frōtes M
duriſſime īimicoꝝ ꝯteranꝛ. Ueniat ꝛ ille daniel ſctūs:iuue- Capi.xij.
nis q̄dē etate:ſenior v̄o ſciētia ac manſuetudie:ꝯuicat oēs
falſos teſtes. Sicut cōuicit ſeniores īpudicos:ita ſuo teſti-
monio xp̄i conterat īimicos. Dic ſctē daniel:dic de xp̄o qͦ
noſti. Cū venerit inq̄t ſctūſſctōꝝ ceſſabit vnctio. Quare illo Daniel.ix.
p̄ſite cui īſultātes dicebatis. Tu de te teſtiōniū dicis:teſtimo-
niū tuū nō eſt veꝝ:ceſſabit vnctio vr̄a:niſi qꝛ ip̄e eſt q̄ vene-
rat ſctūſſctōꝝ? Si vt vos dicitis nōdū venit:ſ3 expectaꝛ vt
veniat ſctūſſctōꝝ:demonſtrate vnctionē. Si aūt qͦ veꝝ eſt
ceſſauit vnctio vr̄a:agnoſcite veniſſe ſctūſſctōꝝ. Ip̄e eſt em̄
ꝛ lapis abſciſus ille de monte ſine manibus ꝯcidētiū:id eſt
xp̄s natꝰ de v̄gie ſine manibꝰ cōplectētiū:q̄ tantū creuit:vt
mōs magnꝰ fieret:ꝛ ipleret vniuerſam faciē terre. De q̄ mō-
te dicit p̄pheta. Uenite aſcēdamꝰ ad mōtē dn̄i. Et de quo Eſaie.ij.
Dauid dicit. Mons dei:mōs vberrimꝰ:vt q̄d ſuſpicamini Pō.lxv.

Mat. xvj. mōtes incaſeatos:mōtē in quo placuit deo habitare in eo?
Cum enim ipſe dñs xp̄s diſcipulos ſuos interrogaret quē
dicerēt eſſe hoīes filiū hoīs. Reſponderūt. Alij helyā:alij
hieremiā:aut vnū ex ꝓphetis. Et ille. Vt qd ſuſpicamini
mōtes īcaſeatos:mōtē in quo placuit deo habitare i ipſo?
Hunc cognouit petrus dicēs. Tu es xp̄s filius dei. Agno
uit montē:⁊ aſcendit in montē. Teſtimoniū dixit veritati:
⁊ dilectus eſt a veritate. Supra petrā fundatus eſt petrus
N vt mortē ſuſciperet iliū amādo:quē ter negauerat timēdo.
Ca. xiij. Dic ⁊ tu moyſes legiſdator:dux populi iſrael teſtimonium
Deu. xviij xp̄o. Prophetā vobis excitabit deus de fratrib⁹ veſtris.
Oīs aīa q̄ nō audierit ꝓphetā illū:extermīabit de populo
ſuo. Prophetā aūt dictū xp̄m:ip̄m audi in euāgelio xp̄m.
Mat. xiij. Non eſt inquit ꝓpheta ſine honore niſi in patria ſua. Acce-
dat aūt dauid ſanctus teſtis fidelis:ex cuius ſemie ꝓceſſit
ipſe:cui lex ⁊ ꝓphete teſtimoniū dicunt:dicat ⁊ ipſe teſtimo-
Pſ. vij. niū xp̄o. Adorabunt inq̄t eum oēs reges terre:oēs gentes
ſeruiēt illi. Cui ſeruiēt? Dic cui ſeruiēt? Vis audire cui ſer
Pſ. cix. uiēt? Dixit dñs dño meo:ſede ad dexterā meam:donec po
nā inimicos tuos ſcabellū pedū tuoꝝ. Et expꝛeſſius atq̄ no-
Pſ. ij. minatim. Quare inq̄t tumultuate ſunt gētes:⁊ populi me-
ditati ſunt inania? Aſtiterūt reges terre ⁊ principes conue
nerūt in vnū:aduerſus dñm et aduerſus xp̄m ei⁹. Accedat
Abac. iij. et alius teſtis. Dic ⁊ tu Abacuc teſtimoniū xp̄o. Domine
inq̄t audiui auditū tuū ⁊ timui:conſideraui opa tua ⁊ expa
ui. Que opa dei iſte miratus expauit? Nunquid fabricam
mundi iſte miratus expauit? Abſit. Sed audi qd expauit?
In medio inq̄t duum aīaliū innoteſceris. Opera tua de⁹.
Verbū caro factū eſt. In medio duum aīaliū cognoſceris.
Qui quouſq̄ deſcēdiſti:expaueſcere me feciſti: q: verbū ꝑ
Eſaie. j. quod facta ſunt oīa:in preſepe iacuiſti. Agnouit poſſeſſorē
bos ſuū:⁊ aſinus pſepe dñi ſui. In medio duum aīaliū co-
Lu. xxiij. gnoſceris. Quid eſt i medio duū aīaliū cognoſceris niſi aut
Mat. xvij in medio duū teſtamētoꝝ:aut in medio duoꝝ latronū:aut
in medio moyſi ⁊ helye cū eo in mōte ſermocinātiū? Ambu
Joh. j. lauit īquit verbū:⁊ exiuit in cāpis. Verbū caro factū eſt et
Baruc. iij habitauit ī nobis. Hoc ⁊ hieremias ait. Poſt hec ī terris
viſus eſt:⁊ cū hoīb⁹ ꝯuerſat⁹ eſt. Ecce qūo ꝯuenerūt ſibi te-
ſtes veritatis:ecce qūo ꝯuincūt filios falſitatis. Sufficiūt
vobis iſta o iudei An adhuc adv̄ſam ꝯfuſionē ex lege ⁊ ex
gēte veſtra alios itroducem⁹ teſtes:vt illi teſtimoniū ꝑhi-
Joh. viij. beāt:cui perdita mēte in ſultantes dicebatis. Tu de teipſo
teſtiōniū ꝑhibes:teſtiōniū tuū nō eſt verū? Qd ſi velim ex
O lege et ex ꝓphetis oīa q̄ de xp̄o dicta ſunt colligere: facili⁹
Ca. xiiij. me tp̄s q̄ copia deſerit. Verūtamē ſenem illū ex gēte v̄ra
natū:ſ; ī errore veſtro nō relictū. Symeon ſanctū ī medio
introducā:q̄ meruit decrepit⁹ teneri ī hac luce: quo aduſq̄
videret verā lucē. Quē quidem iam etas cōpellebat ire:ſed
Luce. ij. expectabat ſuſcipe quē ſciebat venire. Cū iſte ſenex admo
nit⁹ eſſet a ſancto ſpū q̄ nō ante moreretur q̄ videret xp̄m
dei natū:quē cognoſcēs venit ad tēpliū. Ubi xo eū portari
manib⁹ matris vidit:⁊ diuinā īfantiā pia ſenect⁹ agnouit:
tulit īfantē in manib⁹ ſuis. Ille quidē xp̄m ferebat:ſ; xp̄s
ſenē regebat. Regebat q̄ portabat:ne ille ante ꝓmiſſum a
corpore ſolueret. Quid tū dixeri⁹:quem tū cōfeſſus fuerit:
aduertite īimici:nō xp̄i ſed v̄ri. Bñdicēs deū exclamauit
Luce. j. ſenex ⁊ dixit. Nunc dimittis dñe ſeruū tuū ſm verbū tuum
ī pace:q: viderūt oculi mei ſalutare tuū. Illi etiā parentes
Johānis:Zacharias ⁊ helizabeth:iuuenes ſteriles:ī ſene
cta fecūdi:dicāt etiā ipſi teſtimoniū xp̄o. Dicāt de xp̄o qd
ſentiant:⁊ teſtē idoneū xp̄o nutriāt. Aiūt enim ſuo paruulo
nato. Tu puer ꝓpheta altiſſimi vocaberis:pꝛeibis eñ ante
faciē dñi parare vias ei⁹. Ipſiq̄ matri ⁊ v̄gini Helizabeth
ait. Unde mihi vt veniat mater dñi mei ad me? Ecce eñ
vt facta eſt vox exultatiōis tue in aurib⁹ meis:exultauit in
gaudio īfans ī vtero meo. Intelligēs eñ iohēs matrē dñi
ſui veniſſe ad ſuā mr̄em iter ipſas anguſtias vteri adhuc po
ſit⁹:motu ſalutauit quē voce non poterat. Qui poſtea ipſe
iohānes pcurſor ⁊ amic⁹:humilis ⁊ fideliſſim⁹ ſeru⁹: teſtis
idone⁹ fact⁹:tāto maior in natis mulierū:q̄to exiſtimabat
eē qd nō erat. Chriſtū eñ eū eē iudei credebāt:ſ; ille non ſe
Luce. iij. eſſe clamabat dicēs. Quē me ſuſpicamini eē nō ſum ego:ſ;
ecce veīt poſt me:cui⁹ pedib⁹ nō ſū ego dign⁹ ſoluere corri-
giā calciamēti ei⁹. O fidelis teſtis ⁊ amice veri ſpōſi:quā-

to te humiliauiſſes ſi ad corrigiā calciamenti eius ſoluen-
dam dignum te eſſe dixiſſes. Sed dum hoc non te dignum
dicis:iudeis falſis teſtibus contradicis. Et hec a te dicta
ſunt anteq̄ xp̄m videres:qui cum ad te ipſe venit excelſus ⁊
humilis īplende diſpenſationis ſue gratia vt a te baptiza-
ret:qui nullū habebat omnino peccatum: quid reſpōderis
quē cognoueris:quale teſtimoniū ꝓtuleris:audiāt inimici
qui audire nolūt. Ecce(inquit)agnus dei:ecce q̄ tollit pec- Joh. j.
cata mūdi. Et adiecit. Tu ad me venis baptizari? Ego a
te debeo baptizari. Agnouit ſeruus dñm: agnouit peti ori-
ginalis vinculis obligatus ab omni nexu peccati liberum.
Agnouit reo iudicē:agnouit creatura creatorem: agnouit
paranymphus ſpōſum. Nam ⁊ hec vox Johānis eſt. Qui Joh. iij.
habet ſponſam ſpōſus eſt. Amic⁹ autē ſpōſi ſtat et audit eū P
⁊ gaudio gaudet ꝓpter vocē ſponſi. Sufficiunt vobis iſta Ca. xv.
o iudei:ſufficiūt vobis tanti teſtes ⁊ teſtimonia ex lege ve-
ſtra ⁊ ex gēte veſtra. An adhuc impudentia nimia audebi-
tis dicere: q̄ alteri⁹ gētis vel nationis hoīes chriſto debe-
rent teſtimoniū ꝑhibere? Sed ſi hoc dicitis: reſpōdet q̄dē
ille vobis. Non ſum miſſus:niſi ad oues q̄ perierunt dom⁹ Mat. xv.
iſrael. Sed ſicut vos in actib⁹ apoſtoloꝝ increpat Paul⁹.
Vobis pmū oportuerat annūciari verbū dei: ſed q: expu- Act. xiij.
liſtis illud:nec vos dignos vite eterne iudicaſtis. Ecce in-
quit conuertim⁹ nos ad gētes. Demonſtremus etiā nos ex
gētib⁹ teſtimoniū chriſto fuiſſe ꝓlatum: quoniam veritas
nō tacuit clamando etiā ꝑ linguas inimicoꝝ ſuoꝝ. Nonne
q̄ poeta ille facundiſſimus inter ſua carmina. Iam noua Virgili⁹.
ꝓgenies celo dimittitur alto dicebat: chriſto teſtimonium
ꝑhibebat? In dubiū hoc veniet:niſi alios ex gentibus ido
neos teſtes pluraq̄ dicētes in mediū introducam. Illum
regem q̄ veſtrā ſuperbiā captiuādo perdomuit. Nabucho
donoſor regē ſcilicet babylonis nou pꝛetermittā. Dic nabu-
chodonoſor q̄d in fornace quo tres viros iuſtos iiuſte imi
ſeris:dic dic quid tibi fuerit reuelatū? Nonne inquit tres vi Danie. iij
ros miſim⁹ in fornacē ligatos? Et aiūt ei. Vere rex. Ecce
inquit ego video quattuor viros ſolutos deambulantes in
medio ignis:⁊ corruptio nulla eſt in eis:et aſpectus quarti
ſimilis eſt filio dei. O alienigena: vnde tibi hoc? Quis tibi
annunciauit filiū dei? Que lex:quis propheta annunciauit
tibi filiū dei? Nondum quidē mūdo naſcitur:et ſimilitudo
naſcētis a te cognoſcit. Unde tibi hoc? Quis tibi iſtud an
nūciauit:niſi quia ſic te diuinus ignis int⁹ illuminauit: vt
cū illic apud te captiui tenerētur inimici iudei / ſic diceres Deut. xvij
teſtimoniū filio dei? Sed q: in ore duoꝝ vel trium teſtium Joh. viij.
ſtat omne verbū. Sicut ipſe dominus confutans veſtrā cō
tumaciā. In lege inquit veſtra ſcriptū eſt:q̄ duoꝝ hominū
teſtimoniū verū ſit. Etiam ex gentib⁹ tertius teſtis intro-
ducatur: vt teſtimonium veritatis omni ex parte roboret. Q
Quid Sybilla vaticinando etiā de xp̄o clamauerit in me- Ca. xvj.
dium ꝓferamus: vt ex vno lapide vtroꝝq̄ frontes percu-
tiantur: iudeorū ſc; atq̄ paganorum:atq̄ ſuo gladio(ſicut
Golias)xp̄i oēs percutiātur inimici. Audite q̄d dixerit. j. Re. xvij.

Iudicij ſignum:tellus ſudore madeſcet.
E celo rex adueniet per ſecla futurus
Scilicet in carne preſens:vt iudicet orbem.
Unde deum cernent incredulus atq̄ fidelis
Celſum cum ſanctis:eui iam termino in ipſo.
Sic anime cum carne aderunt quas iudicat ipſe.
Cum iacet incultus denſis in vepꝛibus orbis.
Reijcient ſimulacra viri:cunctam quoq̄ gazam.
Exuret terras ignis pontumq̄ polumq̄
Inquirens:tetri portas effringet auerni.
Sanctorum ſed enim cuncte lux libera carni
Tradetur:ſontes eternaq̄ flamma cremabit.
Occultos actus retegens:tunc quiſq̄ loquetur
Secreta:atq̄ deus reſerabit pectora luci.
Tunc erit et luctus:ſtridebunt dentibus omnes.
Eripitur ſolis iubar:et chorus interit aſtris
Voluetur celum:lunaris ſplendor obibit
Deijciet colles: valles extollet ab imo.
Non erit in rebus hominum ſublime vel altum.
Iam equantur campis montes et cerula ponti.
Omnia ceſſabunt:tellus confracta peribit.
Sic pariter fontes torrentur:fluminaq̄ igni.

Et tuba tunc ſonitum triſtem demittet ab alto
Orbe gemens facinus miſerum varioſq; labores:
Tartareumq; chaos monſtrabit terra dehiſcens.
Et coram hic domino reges ſiſtentur ad vnum.
Decidet e celo: ignisq; et ſulphuris amnis.

¶ Hec de chriſti natiuitate/paſſione/et reſurrectione atq; ſecundo eius aduētu ita dicta ſunt: vt ſi q̄s in greco capita horum verſuum diſcernere voluerit: inueniet ιησους Χρειστος υιος θεου σωτηρ. Id eſt Jeſus Chriſtus filius dei ſaluator. Quod et in latinum tranſlatis eiſdem verſib⁹ apparet: preter ꝙ grecarū litterarum proprietas nō adeo potuit obſeruari. Alios v̄ſus ſibyllinos chriſti paſſionē apertius demonſtrantes intentiſſime audiamus.

In manus iniquas et infidelium poſtea veniet
Dabunt deo alapas manibus inceſtis.
Et oribus immundis expuent ſaliuas venenoſas.
Dabit autem in verbera omnino innocens dorſum.
Et colaphos accipiens tacebit: ne quis agnoſcat
Quod verbum et vnde venit: vt mortuis loquatur
Et coronam portabit ſpineam.
In cibum autem fel: et in ſitim acetum dederunt
In hoſpitalitatis hanc monſtrabant menſam.
Ipſa enim ſtulta: deum tuum non cognouiſti
Ludentem mortalibus mentibus: ſed et ſpinis
Coronaſti corona: horridumq; fel miſcuiſti
Templi vero velum ſcindetur: et die
Medio: nox tenebroſa nimis tribus horis.
Et mortuis fatum finiet trium dierum: ſomno ſuſcepto
Et tunc a mortuis regreſſus in lucem venit.
R Primus reſurrectionis initium reuocatus oſtendit.

Ca.xvij. ¶ Credo iam vos o inimici iudei tātis teſtibus ita obrutos cōfutatoſq; eſſe ipſa veritate: vt nihil vltra repugnare: nihil q̄rere debeatis. Qui et ſi ipſa veritate cui nimia inſipiētia vel potius amentia: cum omnia noſſetis que de chriſto eſſent dicta atq; conſcripta: inuerecūda etiam fronte di-
Joh.viij. cebatis. Tu de teipſo teſtimoniū dicis: teſtimonium tuum nō eſt verum. Verūtamen vt diuine maieſtatis veritas luceſcat: ſupra tot teſtiū ꝓclaros voces vniuerſa creatura teſtimoniū dixiſſe vniuerſa ꝓclamat. Nōne celum teſtimoniū dixit: quādo nouū ſydus in noua hominis progenie velut lingua ⁊ digito quo potuit natum deum hominem gētibus demonſtrauit? Nonne mare teſtimonium dixit: quādo oblitus quodammodo natura ſui liquidus hu-
Mat.xiiij mor ſoliditate ſuſcepta ſui domini portauit ipreſſa: vt im-
Pſ.lxxvj pleretur illud quod dictum eſt. In mari enim via tua: et ſemite tue in aquis multis: quādo eleuatū ſeruum chriſti ſu-
Mat.xiiij pra ſe capiētem: vt demonſtraret quantum intereſſet inter creaturā et creatorem: lymphis vnda petrum abſorbuiſſet niſi domin⁹ rex mergenti petro manum porrexiſſet? Nōne
Joh.ix. terra teſtimonium dixit: quando eius conſperſa ſaliua ex ea ceci nati oculos inungens: lumen non videnti reſtituit: ⁊
Gen.ij. fabrica quod min⁹ habuit e limo terre artifex reparauit: q̄ totum hoīem de terra ante formauit? Nonne inferna chri-
Joh.xj. ſto teſtimoniū perhibuerunt: quando vita ſua perdita Lazarū quem diſſoluendum acceperant integrum per quatriduum reſeruauerunt: vt incolumen redderent cū vocē dñi ſui iubētis audirēt? Quid in ipa ei⁹ paſſiōe actū ſit? Nōne cōtra veſtrā impudētiā ferocēq; amentiā ipam quodāmō publicā lucem teſtem citabo: ſicut putabatis: homo tantū a vobis interficiebat̄ chriſtus? Et ſi tātum eſſet vobis parcere debuiſtis: vt man⁹ vr̄as alienas redderetis a ſanguine innocentis. Que cecitas infuſa eſt in cordib⁹ veſtris: vt nec illa tāta terreret medio die ſolis obſcuritas: et inter ei⁹ radios claros amputata lux: nox recondit in diem: immo nox vſurpauit in diem: nec curſum ordinis ſeruauit: et obtenebrat̄ celū: luget terra: velum tēpli cōſcinditur: petre reſcindūtur: inferna reſerantur: oīs pene creatura expaueſcit mortē chriſti. Nec tamen in his tātis aperti ſunt oculi veſtri? O iudei: demones q̄ veſtra corda poſſederunt dixe-
Marci.j. runt. Scim⁹ qui ſcis: q̄d veniſti ante tempus perdere nos:
Joh.viij. ⁊ vos dixiſtis. Tu de teipſo teſtimoniū dicis: teſtimonium
S tuū non eſt verum. Sed non intelligentes actiones veſtras
Ca.xviij. egiſtis cauſas veſtras. Deniq; nr̄e ſaluti militabat veſtra malicia. Ille enim q̄ ad hoc venerat vt pro nobis moreret̄ inſanas voces Crucifige crucifige clamātiū vt homo non Lu.xxiij.
expauit: quia vt de⁹ ante eas preuidit. Q̄tum laboraſtis Matthei
vt diſcipulum iudam pecunia corrūperetis: et a malo ven- xxvj.
ditore alij emptores chriſtū nō poſſidendum compareetis: nūdinas malas agentes anime veſtre quando fundebatis precium ſalutis noſtre. Q̄tum laboraſtis vt iudicem a ve- Matthei
ſtro ſcelere manus lauātem calūnijs ceſaris nomine oppo xxvij.
ſito opprimeretis vt id impleret q̄d fieri volebatis: q̄tum laboraſtis vt chriſtus occideret̄/⁊ latro dimitteretur: quantum laboraſtis vt chriſt⁹ cōtumeliam pateretur: ſpinis coronaret̄: in ligno ſuſpēderetur: lancea perforaretur: q̄tum clamaſtis: q̄tum ſudaſtis: q̄tum laboraſtis: ſed omnis iſte labor veſter fruct⁹ eſt noſter. Deniq; a vobis chriſtus occidit̄: nobis reſurgit: a vobis in ligno ſuſpenditur: clauis cōfixus in cruce detinetur: et a ducib⁹ noſtris diſcipulis ſuis in medio eorū clauſis ianuis inuenitur. Pecunia milites corrūpendo chriſti reſurrectionē opprimere voluiſtis. Et ecce eius reſurrectio toto mundo iam celebrat̄: et q̄d dediſtis iā perdidiſtis. Implere non potuiſtis quod voluiſtis audite iā quod audire non vultis. Die tertio a mortuis reſurgens: aſſumptus in celū: ſedet ad dexterā patris: diſperſit vos p nos vniuerſas terras: vt vbiq; prophetias de ei⁹ natiuitate: paſſiōe: quecūq; dicta ſunt vos perferatis: atq; lucernā legis tanq̄ lignea candelabra ſenſu carentia gētibus miniſtretis. Q̄d propterea factū eſſe cognoſcite: ne gētes hec oīa que aguntur dum predicatur a nobis dicerent fuiſſe cōficta. Hanc etiā ipſam veſtram diſperſionem fuiſſe
predictam. Dauid ꝓpheta declarat dicens. Ne occideris Pſ.lviij.
eos nequādo obliuiſcant̄ legem tuam: ſed diſperge eos in virtute tua. Diſperſio hec ergo veſtra teſtimoniū perhibet
xp̄o cui dixiſtis. Tu de te teſtimonium dicis: teſtimonium Joh.viij.
tuum non eſt verū ⁊c̄. vbi ex veſtro teſtimonio inimicorum alii inimici confundātur: qui chriſtum magicis artibus feciſſe dicūt quecūq; fecit miracula. Nam ⁊ hoc ꝙ mortuus colitur magice potentie deputanda eſſe contēdūt: proferte codices ꝓpheticos. O iudei chriſti inimici: vt ex ipſis alij pagani cōuincātur inimici: ꝓphetas anteq̄ longe naſceretur ante ſe ꝓmiſit: qui omnia que ſuperius diximus predixerūt. Hinc iam iudicate que recta ſapitis: nunquid ſi magicis artib⁹ fecit vt coleretur vt mortuus: magos miſerat anteq̄ natus? Confundimini: corrigimini qui talia de chriſto vel ſentitis/vel creditis/vel dicitis. Cōfundimini ⁊ vos iudei qui lucernam legis in manib⁹ habentes: alijs lumen prebetis: ⁊ vos in ſanctis intendere non curaſtis: ſed expectatis quidem ⁊ vos vt veniat qui venturus eſt. Et veniet: ſed nō ſicut vultis veniet: veniet excelſus ille q̄ a vobis interfect⁹ eſt: nullius criminis reus: manifeſtus veniet deus ⁊ videbitis iudicātem quem contēpſiſtis miracula facientem. Qualis erit tūc ⁊ veſtra conſciētia: cum vobis ille nul-
lam iam exhibet patientiam: q: vos inuenit in anima mor- T
tuos: qui venturus eſt iudicare viuos et mortuos. Credi- Ca.xix.
mus in ſpiritū ſanctū: quē nos credimus deū: equalem patri ⁊ filio manētem in patre ⁊ filio: regnātem cum patre ⁊ filio: trinitas vna et tertia in vnitate perſona ſpiritusſanct⁹: qui operat̄ oīa in omnibus. Hunc ⁊ arriani blaſphemant: patri filioq; eſſe minorem: hunc eorū errorem ille euangeli-
ſta reuocat dicēs. Si quis dixerit verbum in filium remit- Mat.xij.
tet̄ illi: ſi quis dixerit verbum in ſpiritū ſanctum non remittet̄ illi nec in iſto/nec in futuro ſeclo. Quid eſt arriane quo ꝓgreſſa fuerit imanitas tua: dicis v̄bū in filiū hoīs: q: ſm diuinitatē filiū dei aſſeris eſſe minorē: dicis verbum in ſpiritūſctm̄ in ipa illa īdiuidua vnitate etiā filio eē minorē: dicēdo tale v̄bū de v̄bo: tale v̄bū de ſpūſctō: nō remittuntur nec hic/nec in futuro ſclo pctā tua: et tu rebaptizādo polliceris dimittere aliena. Donū ſpūſcti agnoſcim⁹ eſſe remiſſionē oīm pctōꝝ ſuffragāte nobis ipa veritate q̄ poſt reſur-
rectionē ſuam ait diſcipulis ſuis. Accipite ſpm̄ſctm̄: ſi cui Joh.xx.
remiſeritis peccata: remittunt̄ illi. Vos aūt ſacrilego auſu q̄b⁹ iā xp̄i dono ⁊ ſpūſſancti p baptiſmū ⁊ originalia ⁊ propria cūcta dimiſit omnino peccata: in iam baptizatis exufflatis xp̄m: reſpuiſtis ſpm̄ſctm̄: ⁊ renatū nō abluere ſed ſordidare: nō liberare ſed obligare: non viuificare ſed mortificare contēdiſtis. Nec mirū ſi has ruin[...] quotidie fabricatis: qui petrā integrā xp̄m in fund[...] habere noluiſtis

qui a veſtro errore ſeparat veritat̃ filios quos ſic fouet vt
V nutriat:nõ ſic vt tu blãdiẽdo decipiat vt occidat. Apud ca
Ca.xx. tholicã fidẽ dilectiſſimi nouerit̃ tñ eẽ verã fidẽ: germanã
pacẽ:ꝑpetuã ſalutẽ. Nõ eñ i ãgulo ẽ:ſʒ vbiqʒ tota ẽ. Si qs
ab ea diſceſſerit atqʒ in hereticoꝝ errore ſe tradiderit: vt fu
gitiu⁹ ſu⁹ iudicabit̃:nõ vt filı⁹ ad optiu⁹:nec ad vitã etnã re:
ſurget ſʒ poti⁹ ad dãnationẽ:qm̃ bonis maliſqʒ ꝓmittit̃ re:
j.Coꝛ.xv ſurrectio. Oẽs qdẽ reſurgem⁹ ait aplˢ:ſʒ nõ oẽs imutabi:
mur. Et qd ꝓdeſſet fres mei reſurgere ⁊ non imutari. Qui
eñ in illa vita nõ fuerit imutat⁹:a iuſto iudice iuenitur eſſe
dãnat⁹. Dãnat⁹ aũt eternã non ꝯſequit̃ vitã:q de aduerſa:
rio diabolo victricem nõ valuit accipe palmã. Quid enim
ꝓdeſt dilectiſſimi ꝙ vel illis viculis i idoloꝝ cultu iherere:
que diabol⁹ ⁊ iuſte hereticoꝝ caput nõ decẽterqʒ poſſidet?
Qui vult ad eternã vitã ꝑuenire:ꝯtra oẽs diaboli laqueos
X debet fortiter iuigilare. Nã eñ q̃lis cuiuſqʒ hic eſt vita:ita
Ca.xxj. iuenit̃ in illa. Quãtũ aũt diſtat iter hãc ⁊ illã: debet noſſe
charitas vr̃a. Hic falſitas:ibi veritas. Hic ꝑturbatio:illic ſi:
da poſſeſſio. Hic peſſima amaritudo:illic ſẽpitña dilectio.
Hic ꝑiculoſa elatio:illic ẽ ſecura exultatio. Hic timet̃ ne q
erat amic⁹ efficiat̃ ſubito inimic⁹:illic ſemp manet amic⁹:
qꝛ null⁹ illuc admittit̃ iimic⁹. Hic qcqd eſt bonũ timet̃ ne
pereat:illic qcqd acceper̃ ab illo ſeruaberis q fecit vt ne tu
j.Coꝛ.xv. trãſcas:⁊ qd acceper̃ nõ amittas. Hic mors:ibi vita. Hic
oĩa q creauit de⁹:illic ip̃e ꝓ oĩb⁹ ⁊ in oĩb⁹ de⁹:⁊ q digna di:
cunt̃:ſi tñ aliq̃ dicunt̃. Non eñ ſufficit humana lingua lau:
j.Coꝛ.ij. dare qd ſenſus mortaliũ non valet cõpꝛehẽdere. Veniem⁹
illuc fres:vñ ⁊ ibi videbim⁹ qd ocul⁹ hic nõ vidit. Ibi audie:
mus qd auris hic nõ audiuit. Ibi itelligem⁹ ꝙ coꝛ huma:
nũ ꝯpꝛehẽdere hic nõ valebit: videtes audiẽteſqʒ exultabi
j.Petri.j. mus ienarrabili gaudio. Et q̃le gaudiũ eſt vbi null⁹ timor
erit? Quale gaudiũ erit cũ te vider̃ eſſe ſociũ ãgeloꝝ:par:
ticipẽ regni celoꝝ:regnare cũ rege:nihil cõcupiſcendo oĩa
poſſidere:ſine auaricia diuitẽ:ſine pecunia adminiſtrãtem:
Y ſine ſucceſſore iudicãtẽ:ſine metu barbaroꝝ regnãtem: ſine
Ca.xxij. morte eterna vita viuẽtẽ? Sed vt ad iſtã veniam⁹ viã tutiſ:
ſimã q illuc ducit nõ amittam⁹. Que eſt via? xp̃s ex toto xp̃s
capite:ex corpore. Ex capite q̃lis fili⁹ i manẽte manẽs:ex
corpore mĩor viã iſtã vt gigas velocit̃ trãſiẽs:caput ⁊ corp⁹
xp̃s ⁊ eccl̃ia. Nec ab illo ſeparem⁹ aliqd aliud de illo:ſicut
heretici credẽdo:nec ab iſta prauis nr̃is moꝛib⁹ declinãdo
Hec eſt mater vera:pia mater ⁊ caſta:itrinſec⁹ ſui viri ⁊ di
gnitate ornata:nõ forinſec⁹ mẽdacio fallẽte turpiter colo:
rata. Non nos ab iſta matre ⁊ nomẽ ꝯfictũ ſeducat alienũ:
vbi nos eccleſie ⁊ ſpẽs aliena decipiat. Spõſa nõ eſt q virũ
ſuũ nõ cognoſcit:turpis eſt q tãti viri ſpeciẽ ſuis ſermõib⁹
fuſcare cõtendit. Fruſtratũ eccleſie nomẽ impoſuit iudeo.
ſpelũca ſubdoloſa decipiẽs:qꝛ decepta iudeo qdẽ ꝙ
captes formã tuã ſub ſpecie aliena:quid te ꝯponis:qd tñ
te exornas:qd ſub fimbrias tuas expandis:q te cõtra verã
ſpõſam egre ꝯtẽdis:nõ te reſpicit ſponſus qꝛ nõ es ſponſa:
ſʒ pulchrã te dicis eſſe: ⁊ de auro atqʒ ornamẽtis plurimis
gl̃ıaris:rñdet tibi ſponſus. Forma pre filijs hoĩm ſpecies
fornicarie facta eſt tibi:irreuerẽs facta es in oĩb⁹. Or ſi di:
xeris:q̃re:rñdet: qꝛ ſub ſpecie cõponis te ⁊ mẽtiris ſpõſum
tuũ eſſe me:ſpẽs fornicarie facta eſt tibi:irreuerẽs facta es
in oĩb⁹: nõ ſicut patrẽ appellãs me ⁊ principẽ virginitatis
tue. Verba ſunt xp̃i ꝑ ꝓphetã. Si ego eſſem pꝛiceps virgi:
nitatis tue:ſeruarem integritatẽ ſic tuã:ſicut integrã ſeruaui
matrẽ meã. Quia ꝗ nec ꝑncipẽ v̾ginitat̃ tue:nec patrẽ:nec
agnoſcis eq̃lẽ:nec ego te agnoſco virginẽ:noli te ampli⁹ ia
ctare eſſe qd nõ es:agnoſce turpitudinẽ tuã. Non es igitur
ſponſa:qꝛ nõ es itegra. Fruſtra enim illũ ſponſum vocas q
nõ eſt tu⁹. Turpẽ enim viduã non accepit xp̃s. Redi:redi
redi:repudiata redi:ꝯfuſa redi:ſerpẽtinis fraudib⁹ violata
redi:non diuinitate celeſti cõpoſita:ſʒ humanis aſſertiõib⁹
recõuẽta redi:fallere temetipſam potes. Nouit eñ ille quã
q̃rat:agnoſcit eñ quã vocat:ſemp eñ viuit mater nouerca
qd te ſi ſupponis non potes excludere pulchrã. Nam cum
turpis ſis ancilla:ſpẽs fornicarie facta eſt tibi. Non eñ ſer
uas vni viro fidẽ:q catholicã nõ tenes vnitatẽ. Ille eñ ſpõ
ſus matrẽ q̃rit verã:q pie filios ſuos nutriat: nõ turpẽ que
alienos fraudulẽt̾ occidat. Vide q ſit hic mr̃ v̾a:q adhuc
tolerat ſuos filios [illegible]ẽ:toleratqʒ patiẽtiam: exhibet ſui
ſpõſi ſi expectat aures libertãt̃ vt vindicet̃ ab eo ei⁹ humi
litas:qm̃ eã viri ſui ⁊ obtinet charitas. Ipſe eſt eñ q viuit
⁊ regnat cũ deo pr̃e ⁊ cũ ſpũſancto in ſecula ſeculoꝝ. Amẽ.

¶ In eade vigilia ſermo ſecund⁹ habetur ſupꝛa
ad fratres in heremo. Sermone.xix.fo.ix.

¶ In feſto natiuitatis ſaluatoris noſtri ieſu xp̃i.
Sermo.j.eternã ⁊ tẽporalẽ natiuitatẽ diſtiguẽs
et vtriuſqʒ laudes eximias: ſed precipue diuini
verbi preconia eleganter complectens.

Saluator noſter nat⁹ de pr̃e ſine die ꝑ quẽ factus Sermo.v.
eſt oĩs dies: voluit i terra habere natalẽ hũc diẽ A
quẽ hodie celebramus. Quiſquis in die miraris
eternũ mirare poti⁹ ante omnẽ diem ꝑmanentẽ:
omnem diẽ creantẽ: in die naſcentẽ a malicia dei liberãtẽ.
Adhuc mirare. Que peperit ⁊ mr̃ ⁊ v̾go eſt. Quẽ peperit ⁊
iſans ⁊ v̾bũ eſt. Merito celi locuti ſunt:ãgeli gratulati pa: Luce.ij.
ſtores letati:magi imitati:reges turbati:paruuli coronati. Matth.ij.
Lacta mãter cibũ nr̃m:lacta panẽ de celo veniẽtẽ:⁊ in ꝑſe:
pe poſitũ velut pioꝝ cibaria iumẽtoꝝ. Illic eñ cognouit Eſaie.j.
bos poſſeſſorẽ ſuũ:et aſin⁹ preſepe dñi ſui. Circũciſio ſcʒ et
ꝑputiũ cohęrẽdo lapidi angulari: quoꝝ ꝑmitie fuerũt pa Ephe.ij.
ſtores ⁊ magi. Lacta eũ q talẽ fecit te:vt ipſe fieret i te:q ti:
bi ⁊ mun⁹ fecũditatis attulit cõcept⁹:⁊ decus virginitatis
nõ abſtulit nat⁹:q ſibi ꝑuſqʒ naſceret̃: ⁊ vteꝝ de q naſceret̃:
⁊ diẽ q naſceret̃ elegit. Et ipſe cõdidit qd elegit:vt ille hic
ꝓcederet de thalamo ſuo q mortalib⁹ oculis poſſet videri: Pſ.xliiij.
⁊ augmẽto lucis annue ſe lucẽ mentiũ veniſſe teſtari. Pro:
phete cecinerũt ꝯditorẽ celi ⁊ terre in terra cũ hoĩb⁹ futuꝝ
angel⁹ annũciauit creatorẽ carnis:⁊ ſpũs in carne vẽturũ.
Salutauit iohẽs ex vtero i vtero ſaluatorẽ. Symeõ ſenex Lu.j.⁊.ij.
deũ agnouit iſantẽ. Anna vidua v̾ginẽ matrẽ. Hec ſunt te:
ſtimonia natiuitatis tue dñe ieſu anteqʒ tibi fluct⁹ ſubſter:
nerent̃ calcãti:cederẽt imperãti:anteqʒ vẽtus te iubente ſi:
luiſſet:mortuus te vocãte vixiſſet: ſol te moriẽte palluiſſet:
tr̃a te reſurgẽte tremuiſſet:celũ te aſcẽdẽte patuiſſet:anteqʒ
iſta ⁊ alia mirabilia iã iuuenilis tui corporis etate feciſſes.
Adhuc i manib⁹ mr̃is portabaris:⁊ iã dñs orbis agnoſce:
baris. Ipſe puer paruul⁹ ex ſemie iſrael:⁊ ipſe nobiſcũ de⁹ Eſa.vij.
emanuel. Que eſt illa nr̃a gñatio ſaluatoris q gignenti pr̃i B
coetern⁹ eſt:qñ hãc gñationẽ ex v̾gie mũdus expauit quã
pia fides agnouit ⁊ tenuit:ifidelitas autẽ irriſit: ſupbia tu:
muit ſuperata? Quenam eſt illa gñatio:qꝛ in principio erat Joh.j.
verbũ:et verbũ erat apud deũ:⁊ de⁹ erat verbũ? Vel qd eſt
hoc v̾bũ:qd dicturus antea nõ ſilebat:quo dicto nõ ſiluit q
dicebat:qd eſt v̾bũ ſine tp̃e:ꝑ qd facta ſunt tp̃a? Verbũ qd
labia nulli⁹ apuit ceptũ clauſit vel finitũ. Verbũ qd initiũ
nõ habet ex ore loquẽtiũ:et aperuit ora mutoꝝ. Verbũ qd
ligus gẽtiũ diſert̃ nõ fit: ⁊ linguas iſantiũ diſertas facit.
Quenã eſt illa gñatio:cui pater moriẽdo nõ cedit qꝛ nõ eũ
viuẽdo ꝑdit? Segregata ab oĩbus locoꝝ tẽpoꝛibuſqʒ iter:
uallis:ab oĩ diſtẽtione ſpacioꝝ:quã vel in dieb⁹: vel in cor:
poꝛib⁹ ſentire ꝯſueuim⁹. Leuemus ad eũ quãtũ ipſo adiu: C
uante aiam noſtrã poſſum⁹:ſi quõ mõ cape valeamus ⁊ na
tũ non ꝑueniẽtẽ q gignit ⁊ gignẽtẽ nõ ſubſequẽtẽ q gignit̃
patrẽ et filiũ:nec pariter pr̃es:nec pariter filios: et pariter
eternos. Nõ vtrũqʒ generãtẽ:nec vtrũqʒ naſcẽtẽ:ſed alteꝝ
ſine altero nõ viuẽtẽ. Et patrẽ ſempiternũ genuiſſe:et filiũ
ſempiternũ natũ eſſe. Cogitem⁹ ſi valem⁹:ſi nõ valem⁹ cre
dam⁹. Nõ eſt qd hic dicere volum⁹:ſʒ tñ nõ lõge poſitũ eſt
ab vno quoqʒ nr̃m. In illo eñ viuim⁹:mouemur ⁊ ſumus. Act.xvij.
Trãſcẽdam⁹ carnẽ nr̃am in q parẽtes ante filios viuũt qꝛ
vt filios poſſent generare creuerũt:et filijs creſcẽtib⁹ iã ſe:
neſcũt. Nondũ natis filijs parẽtes vixerũt:qꝛ et parentib⁹
mortuis filij victuri ſunt. Trãſcẽdam⁹ ⁊ aias nr̃as:pariũt
⁊ ipſe aliqd cogitãdo qd ſecũ habẽt ſciẽdo:ſʒ ꝑhit amittere
obliuiſcẽdo:qꝛ ⁊ nõ habebãt antea naſcẽdo. Cũcta corpo:
ralia ⁊ tp̃alia ⁊ mutabilia trãſcẽdam⁹: vt videam⁹ ſup oĩa
ꝑ quẽ facta ſunt oĩa. Aſcẽſus nr̃ i corde eſt:qꝛ ⁊ illũ q aſcẽ: Joh.j.
dim⁹ ꝓpe eſt. Lõge aũt ab illo ſum⁹:in quãtũ diſſimiles ſu:
mus. Aſcendit ergo ad eũ ſua ſilitudo quã in nobis fecit ⁊
refecit:quã nõdũ ꝑfecte palpitat ifirmus aſpectus: ⁊ ieffa:
bilẽ candorẽ lucis eterne non poteſt intueri. Cui⁹ ergo ful:

Eſa.liij. gorem mentis acies nõdum capit: generationem ei⁹ quis
Joh.j. enarrabit? Sed verbũ caro factũ eſt: et habitauit in nobis
D Hanc ergo generationem cui⁹ hodiernũ celebramus diẽ:
hãc in qua dignat⁹ eſt venire per iſrael: et fieri emanuel no
biſcũ de⁹ in carnis infirmitate: non nobiſcũ in cordis iniq:
tate: accedẽs ad nos ꝑ id qḋ aſſumpſit ex noſtro et liberãs
nos per id quod mãſit i ſuo. Uiſitauit quippe dñs ſeruos
ſuos per mortalẽ infirmitatẽ. Hanc ergo generationẽ cui⁹
vtcũꝗ capax eſt humana fragilitas: nõ illam que ſine tẽpo
re manet: ſine matre ſuper omnia: ſed iſtã que in tẽpore fa:
cta eſt ſine patre inter oĩa. Hunc virginis filiũ ⁊ virginum
ſpõſum: de incorrupta matre naſcentẽ ⁊ incorruptibili ve:
ritate fetantẽ: laudemus: amemus: adorem⁹: vt in eius mi
ſericordia de aſtutia diaboli filij triũphemus. Diabol⁹ ad
nos decipiẽdos corrupta femina mẽte ſurrepſit. Chriſtus
ad nos liberandos incorrupta femina etiã carne proceſſit:
qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eodẽ feſto. Sermo.ij. In quo probat̃ ſacre ſcripture teſtimonijs ꝙ in chriſto eſt duplex na:tura/diuina et humana: ⁊ ſubiũgunt̃ bñdictiões pariter et maledictiones bene et male de ſancta trinitate et perſonarũ pluralitate ſentientium.

Ser.vj. IN principio erat verbũ/⁊ verbũ erat apud deũ:
A et de⁹ erat verbũ. Qui in principio erat intra ſe
cõcludit omne principiũ. Ex matre vero initiũ
Eſaie.vij. ſumpſit: ſicut legim⁹ per Eſaiam. Ecce virgo in
vtero accipiet ⁊ pariet filiũ: ⁊ vocabit̃ nomen ei⁹ emanuel:
qḋ eſt interpretatũ nobiſcũ de⁹. i. latẽs in humana fragili:
Joh.j. tate maieſtas. Sicut in iohãne euãgeliſta legim⁹. Et ver
bũ caro factũ eſt ⁊ habitauit in nobis. i. i fragilitate corpo
Ezechiel. ris noſtri. Item de Marie virginis generatione. Et porta
xliiij. erat clauſa ⁊ nõ eſt aperta. Tãꝗ ſi interrogaret̃ cur aperta
non eſſet: adiecit. Quia dñs tranſiuit per eã. Porta clauſa
id eſt ſignaculũ pudoris imaculate carnis integritas. Nõ
eni eſt violata partu: ꝗ magis eſt ſanctificata cõceptu. Itẽ
Geñ.ij. de xpi gemina dei hominiſꝗ ſubſtãtia. Et erũt (inqt) duo
in carne vna. i. de⁹ ⁊ hõ vn⁹ xp̃s. Qḋ apl's de xpo ⁊ eccl'ia:
Ephe.v. id eſt de xpi corpore precepit itelligi: ſicut ait. Et erũt duo
in carne vna. Ego autem dico in xpo ⁊ in eccleſia. Qḋ ap:
Roñ.ix. te expoſuit ad Romanos. Patres nr̃i ex quib⁹ chriſt⁹ ẜm
carnẽ. Aſſeruit hominis: cõſequenter aſſerit ꝓprietatẽ dei
dicẽs. Qui eſt ſuꝑ oĩa de⁹ benedict⁹ in ſecula. Tã perfe:
cta hic filij eminẽtia declarat̃: vt dici de patre maiora nõ
poſſint. Nã ſi initiũ haberet nõ eſſet ſuꝑ oĩa: ſed inter oĩa
que ꝓ cõditione facture ĩtra initiũ cõtinent̃. Sed xp̃s qui
eq̃lis ẽ patri: nulla tẽporis: nulla etatis lege cõcludit̃. Eui
dẽter ⁊ ad Philippẽſes apl's duas xpi natiuitates/et du:
Phil.ij. as ſubſtãtias p̃dicat dicẽs. Qui cũ i forma dei eſſet: formã
ſerui accepit. Quib⁹ regulis plena ſũt volumina noui ⁊ ve
teris teſtamẽti. Silr̃ ⁊ Iob p̃dicat eximius ꝓphetarũ.
Job.xix. Et in carne mea videbo deũ. Qḋ de illo tp̃e ꝓphetauit: q̃ñ
B xpi deitas habitu nr̃e carnis iduta eſt. ¶ Qz ergo vt ꝓfati
Johan.j. ſum⁹. Uerbũ caro fac[illegible] ⁊ duos eſſe ꝯſtat hoiem et deũ
in carne vna: modo hõ lo[illegible] patri: modo de⁹: modo viſibi
lis ex matre: mõ inuiſibilis ex patre. Da ṽba hoĩs. Ipſe in
Luce.ix. euãgelio dicit. Fili⁹ hoĩs nõ habet vbi caput ſuũ reclinet.
Oſtẽdat hic pauꝑ fili⁹ hoĩs diuitias ſuas i gloria diuinita
Joh.xvj. tis. Oĩa (inqt) ꝗ pater habet: mea ſunt. Dũ dicit: omnia ni:
hil hic reliqt qḋ minus haberet a patre. Oĩa. i. vni⁹ deita
tis potẽtiã: ſubſtãtiã: maieſtatẽ. Quis eũ minorẽ dicere nõ
tremiſcat: q ſe patri ẽq̃liter ⁊ ꝑ oĩa veridic⁹ teſtis exequat̃
Joh.v. ſicut de eo euãgeliſta ꝓnũciat. Ideo volebãt eũ iudei iter
ficere: qz patrẽ ſuũ dicebat deũ: equalẽ ſe faciẽs deo. Et ad
Phil.ij Philippẽſes. Nõ rapinã arbitrat⁹ eſt eſſe ſe equalẽ deo. i.
equalitatẽ diuinitatis quã rebellis angel⁹ aſſumere voluit
per rapinã: xp̃s poſſedit per naturã. Ergo credas ei: cũ ſe i
Joh.xiiij. hoĩs ſubſtãtia profitet̃ equalẽ. Loquat̃ fili⁹ hoĩs. Pater
Joh.x. (inqt) maior me eſt. Loquat̃ fili⁹ dei. Ego ⁊ pater vnũ ſu:
Mat.iiij. mus. Quaſi hõ eſurit: quaſi deus q̃nꝗ milia eſuriẽtiũ q̃nꝗ
Mat.xiiij panib⁹ obſequio creature ſue exatiat. Quaſi homo i cruce
pẽdet: q̃ſi de⁹ in paradiſum de cruce latronẽ geſtis ꝓ oĩm
Lu.xxiij. mundũ loquẽtib⁹ introducit dicẽs. Amen dico tibi: hodie
mecũ eris in paradiſo. Quo tẽpore corpus dñi in tumulo
fuit: aĩa in inferno: diuinitas i paradiſo: in celo et vbiꝗ in:
tra ſe oĩa ſuꝑeminẽs ſue maieſtatis imẽſitate cõplectens.
Scd̃m hoiem minor dicit̃: q̃ñ ꝯprehẽdit̃: flagellat̃: crucifi:
gitur: morit̃: ſepelit̃. Scd̃m deũ ꝑ virtutẽ reſurrectionis in
celeſtia ſublimat̃. Quaſi hõ ſuſcepta morte: q̃ſi de⁹ ſuꝑ mor
tem. Scd̃m hãc regulã modo pauper eſt: modo diues: mo
do minor: modo eq̃lis: mõ dñs: modo ſeru⁹. Tunc ergo mi
nor credat̃ patre: q̃ñ angeloꝝ ꝯditor paulominus ab ange
lis minorat̃: ſicut in octauo pſalmo legim⁹. Minoraſti eũ Pſ.viij.
paulomin⁹ ab angelis. Tũc ꝗ patre minor dicat̃: q̃ñ ſerui Phil.ij.
formã ſuſcepiſſe pſcribit̃: q̃ñ ẽt matre iunior iuenit̃: q̃ñ ipſe
de ſe i viceſimoꝑmo pſalmo dic̃. Foderũt man⁹ meas ⁊ pe Pſ.xxj.
des meos: dinumerauerũt oĩa oſſa mea. Qz aũt minor pa:
tre ẜm carnẽ ⁊ ẜm hoiem nũcupet̃: inumeris ſcripturaꝝ te
ſtionijs declarat̃. De ei⁹ diuinitate ita ad Titũ apl's dicit.
Apparuit gratia dei ſaluatoris nr̃i. Et iteꝝ. Expectantes Titũ.ij.
beatã ſpem: et aduẽtũ glorie magni dei ⁊ ſaluatoris noſtri
ieſu xpi. Immane piaculũ ẽ vt ꝑ infidelis hoĩs blaſphemi
as minor eſſe dicat̃: quẽ magnũ deũ ipſa ṽitas ꝓfitet̃. Nã
⁊ Thomas apl's i euãgelio Iohãnis vbi poſt reſurrectio
nem corp⁹ hoĩs crucifixi ꝑ clauoꝝ ſigna cognouit: deũ ꝗ
intra hoiem latebat apl'ica ⁊ euãgelica auctoritate ꝯfeſſus
eſt: ita dicẽs. Dñs me⁹ et de⁹ meus. Si fides aſſit: aperta Joh.xx.
eſt ratio qua xp̃s nũc minor: nũc eq̃lis patri ſacrĩ volumini
bus aſſerat̃: ſicut ipſe de ſe dicit. Ego primus ⁊ nouiſſim⁹. Apoca.j.
Indubitãter agnoſce ꝙ priorẽ nõ poteſt habere qui prim⁹
eſt. Itẽ Ego ſum alpha ⁊ o. Et ſicut alpha litterã nulla p̃: Apo.xxj.
cedit: ita et filium dei nulli ſecũdũ ꝯſtat eſſe: quia deus eſt.
Quid r̃ndebim⁹ eis ꝗ ſpm̃ ſctm̃ aut minorẽ dicunt: aut (qḋ C
ſcelerati⁹ eſt) miniſterialẽ magis ꝗ̃ deũ abrupta ipietate
ꝓnũciant? Quõ creatura dicit̃: ꝗ dñi creator ex maria cõ:
probat̃: ſicut legim⁹. Cõcept⁹ ḋ ſpũ ſctõ: nat⁹ ex maria ṽgi Luce.j.
ne? Chriſt⁹ eni nõ de ſubſtãtia ſpũſſancti: ſʒ de potẽtia: nec
gñatiõe: ſed iuſſione et benedictione cõcept⁹ eſt. Et ſicut a
patre ita etiã a ſpũſãcto ad redẽptionẽ nr̃e malicie deſtina
tus eſt: ipſo de ſe ꝑ Eſaiã loquẽte. Miſit me pater ⁊ ſpirit⁹ eſa.xlviij.
ei⁹. Si ſpũſſanct⁹ minor credit̃: quõ ſe fili⁹ ſicut a patre: ita
etiã a ſpũ ſctõ miſſum eſſe teſtat̃? Spũſſanct⁹ ipſe locut⁹ eſt
in aplis: ipſe efferbuit i ꝓphetis: dicẽte beato aplo Petro
in epl'a ſua. Nõ (inqt) ex hoib⁹ allata eſt ꝓphetia: ſed ſpũ: ij. Pet.j.
ſancto inſpirati locuti ſũt ſancti dei hoies. Et ſaluator in
Mattheo ita ait ad diſcipulos ſuos. Nõ vos eſtis ꝗ loq̃mi Mat.x.
ni ſed ſpũſſanct⁹. Silr̃ ⁊ Dauid plen⁹ ſpũſancto: q̃s per
eũ loq̃ret̃: mãifeſta voce denũciat dicẽs. Audiã q̃d loq̃tur Pſalm.
in me dñs deus. Hec eſt inquã via lucis: cui⁹ in cõfeſſione lxxxiiij.
aperit̃ hoſtiũ ſalutis. Itaꝗ ꝗ in hãc ꝓfeſſionẽ ingrediunt̃
beatitudinẽ ei⁹ adipiſcunt̃. Beatitudo ei ꝗ cõfitet̃ deũ pa:
trẽ ⁊ filiũ ⁊ ſpm̃ ſctm̃. Beatitudo ei ꝗ ꝯfitet̃ ſolũ deũ patrẽ
⁊ filiũ ⁊ ſctm̃ ſpm̃. Beatitudo ei ꝗ ꝯfitet̃ vnũ oĩpotẽtẽ deũ D
patrẽ ⁊ filiũ ⁊ ſctm̃ ſpm̃. Beatitudo ei ꝗ ꝯfitet̃ vnũ ſummũ
deũ patrẽ ⁊ filiũ ⁊ ſctm̃ ſpm̃. Beatitudo ei ꝗ ꝯfitet̃ vnũ deũ
patrẽ ⁊ filiũ ⁊ ſctm̃ ſpm̃ ſempiternũ eſſe. Beatitudo ei ꝗ cõ
fitet̃ i diuiſam ſubſtãtiã eẽ patris ⁊ filij ⁊ ſancti ſpũs. Bea:
titudo ei ꝗ nihil addiderit vel minuerit i vnitate nature pa
tris ⁊ filij ⁊ ſcti ſpũs. Beatitudo ei ꝗ ꝯfitet̃ oĩa bona facta
fuiſſe a patre ⁊ filio et ſancto ſpũ. Btĩtudo ei ꝗ cõfitet̃ vnã
equalitatẽ in ſempiterna plenitudine deitatĩ eſſe patris et
filij ⁊ ſancti ſpũs. Beatitudo ei ꝗ ẜm ſingula noĩa trinitatĩ
id ẽ patris ⁊ filij ⁊ ſãcti ſpũs ꝓprias tñ ꝑſonas diſtinctas
eſſe ꝯfitet̃. Unde oportuit nos oſtẽdere eis quos edent vie
ſue fruct⁹: maledictiones oĩm male credẽtiũ: ſicut ſcriptũ
eſt. Maledict⁹ oĩs ꝗ nõ obaudierit verba libri hui⁹: vt fa: Deutero.
ciat ea i corde ſuo. Maledict⁹ ꝗ patris ⁊ filij et ſancti ſpũs xxvij.
vnã ſempiternã ſubſtãtiã eſſe nõ cõfitet̃. Maledict⁹ ꝗ ẜm
tres ꝑſonas tres diuiſas ſubſtãtias eſſe ꝯfitet̃. Maledict⁹
qui tria p̃ncipia coꝝ eſſe cõfitet̃. Maledictus ꝗ ſolũ verũ
deũ patrẽ: ⁊ vnicũ verũ deũ filiũ: et vnicũ verũ deũ ſanctũ
ſpm̃ nõ ꝯfitet̃. Maledict⁹ ꝗ vnicũ nomen in deitate trinita
tis eſſe nõ ꝯfitet̃. Maledict⁹ ꝗ indiuiſam deitatẽ patris et
filij ⁊ ſancti ſpũs nõ ꝯfitet̃. Maledict⁹ ꝗ ꝓpria noĩa perſo
narũ tres deos/aut tres dños/aut tres ſpũs ꝯfitet̃. Male:
dictus ꝗ ẜm ſingulas ꝑſonas trina noĩa tñ diſtincta pr̃is
et filij ⁊ ſancti ſpũs nõ ꝯfitet̃. Maledict⁹ ꝗ vnã ꝑſonã cor

F eſſe ꝯfitetur. Maledict⁹ q̄ quē patrē dicit: hūc eūdē ⁊ filium
eſſe deſignat. Maledictus qui patrē natū: aut incarnatum
aut paſſum eſſe ꝯfitetur. Maledict⁹ q̄ inenarrabiliter filiū et
vere natū de ſubſtātia patris eſſe nō ꝯfitetur. Maledictus q̄
hanc natiuitatē factā vel creatā vel cōditam eſſe cōfitetur
Maledictus q̄ verū filiū dei ex volūtate tm̄ dicit eſſe: et nō
poti⁹ de natiuitate. Maledict⁹ qui dicit: erat tēpus qn̄ nō
erat fili⁹. Maledict⁹ qui hanc natiuitatē ex nullis extātib⁹
nō confitetur: qd̄ greci ἐξ οὐκ ὄντων appellant. Maledictus q̄
diuinitatē filij dei dicit initiū habere de tempoꝛe: oꝛtum ex
nihilo: nomen q̄ſi adoptionis ex altero. Maledict⁹ q̄ vnū
de vno: filiū de patre generatū non ꝯfitetur. Maledict⁹ q̄ im=
paſſibiliter filiū natū de patre nō cōfitetur. Maledictus q̄ di
cit fuit aliqn̄ pater ſine filio. Maledict⁹ q̄ non ꝯfitetur ante
oē principiū vel initiū ſemp fuiſſe filiū cum patre. Maledi
ctus q̄ immoꝛtalē deitatē filij dei nō ꝯfitetur. Maledict⁹ q̄
de ſempiterno filio dicit: nō erat anteq̄ de maria naſceretur.
Maledict⁹ qui vnitā deitatē patris ⁊ filij ⁊ ſanctiſpūs ex
charitate cōcoꝛdie tm̄ eſſe ꝓfitetur: et nō magis p hāc ipſam
G vnitā diuinitatē. Maledict⁹ q̄ vnitā deitatē in tres has p=
ſonas eē nō ꝯfitetur. Maledict⁹ qui aduerſus vigoꝛē cēſure
diuine ſcripture hūc deū verū ſpm̄ paraclytū: aut filiū pr̄is
vel certe facturā vſurpat debere cōfiteri. Maledict⁹ q̄ filiū
dei verū ⁊ hoīem verū de maria ꝟgine nuper natū pro nr̄a
ſalute nō ꝯfitetur. Maledict⁹ qui filiū dei hoīem pro noſtra
ſalute ꝯfitetur. Maledict⁹ qui deū dei filiū ſempiternū de aſ=
ſumptione hoīs p hoc principiū habere aſſignat. Maledi
ctus qui deitatē ei⁹ paſſam eſſe cōfitetur. Maledictus qui in
cōparabilē deitatē trinitatꝭ ꝓpter ad hominis lineamēta
eſſe ꝯfitetur: dū ſcriptū inueniamus. Quis nō ſit illi ſimilis
quiſq̄ deus in celo ſurſum et in terra deoꝛſum.

❡ In eodem feſto. Sermo.vij. In quo qualiter in natiuitate dn̄i debem⁹ deo vouere et reddere a peccatis abſtinendo: ſplendide deducit.

Ser.vij. A ROgo vos fratres chariſſimi: vt libēti aīo ſermo
nes quos dn̄s dabit ſuſcipiatis ī hac dulciſſima
die: in qua cōpunctio etiā infidelib⁹ venit: in qua
miſericoꝛdia tangitur impius: veniā ſperat cōpū=
ctus: reditū nō deſperat captiu⁹: remediū deſiderat vulne=
Joh.j. rat⁹: in qua naſcitur agnus: q̄ tollit peccata mūdi. In cui⁹ na
tiuitate qui cōſcientiā purā habet dulci⁹ gaudet: q̄ miſerā
attētius timet. Qui bon⁹ eſt affectuoſe oꝛat: q̄ peccatoꝛ de=
uotiſſime ſupplicat. Dulcis dies: vere dulcis: ⁊ cūctis peni
tentib⁹ veniā poꝛtās. Promitto vobis filioli ⁊ cert⁹ ſum:
qꝛ ī hac die ſi q̄s ex coꝛde penituerit: ⁊ ad vomitū peccati
reuerſus nō fuerit: quodcūq̄ petierit dabitur ei: tantū in fide
nō dubitet: delectationē nō repetat. Hodie toll⁹ mūdi pec
B catū tollitur: ⁊ pctōꝛ deſperat? Sed videte qualis debet eſſe
penitētia: qꝛ multi aſſidue ſe dicūt eſſe peccatoꝛes: ⁊ tamen
adhuc illos delectat peccare. Profeſſio eſt: nō emendatio.
Accuſatur aīa: nō ſanatur. Pronūciatur offenſa: nō tollitur. Pe
nitētiā certā nō facit: niſi odiū peccati / et amoꝛ dei. Qn̄ ſic
penites vt tibi amarū ſapiat in animo qd̄ ante dulce fuit in
vita: et qd̄ te pꝛius oblectabat in coꝛpoꝛe: ipm̄ te cruciat in
Pſalm.l. mēte. Jam tūc bene ingemiſcis ad deum ⁊ dicis. Tibi ſoli
peccaui: ⁊ malū corā te feci. Bene tibi ſoli peccaui: qꝛ null⁹
hoīm ſine peccato: ⁊ ideo tibi ſoli peccaui: qꝛ nullus eſt ſine
pctō. Da dn̄e miſericoꝛdiā miſero: q̄ tādiu pepercisti crimi=
noſo. Inclinet ad remediū humilitas penitētis: quē pmo=
uere nō potuit diuturnitas pctōꝛis. Dic illi in fletu coꝛdis:
aſpice ad infelicē pietas immēſa: reſpice crudelē miſericoꝛ
dia publica. Deſperat⁹ ad oīpotētē venio: vulnerat⁹ ad me
dicū curro: ſerua pietatē māſuetudinis: q̄ tādiu ſuſpēdiſti
gladiū vltiōis: dele numeroſitatē criminū multitudine mi
ſericoꝛdiarū. Iſta eſt filioli vera penitētia: qn̄ ſic ꝯuertitur q̄s
C vt nō reuertatur: qn̄ ſic penitet vt nō repetat. Sane videam⁹:
aliqui veſtrū foꝛmas et virtutē animoꝝ exercētes: q̄ in iſta
die ꝟba mea ꝓ ſua ſalute ſic audiāt vt viriliter mollia vitia
abijciāt tanq̄ q̄ pugnat. Reuera foꝛti⁹ pugnat: q̄ contra ſe
pugnat. Aperiāt aures ſuas ad p̄cepta xp̄i: q̄ foꝛtaſſe patue
rūt hucuſq̄ ad audiēda ludibꝛia. Apiāt oclos ſuos ad ni=
toꝛē: q̄ hucuſq̄ ad ignominiā patuerūt. Cōpūgat penitēn=
tis criminū: quos hucuſq̄ trāſpūxit delectatio voluptatū.
Erigat adilicta virt⁹ quē vitia ꝓſtrauerūt. Aperiāt medi=
camēto nares ſuas: q̄b⁹ illis fetet ꝯſuetudo pcti. Aperiat
ille oculos coꝛdis vobis: q̄ hodie ꝓpter nos dignat⁹ eſt na
ſci: vt videatis illud qd̄ putatur dulce modo ſatis eſſe ī breui
tate tēpoꝝ: q̄ amarū erit in ignē eternū: q̄ graui ⁊ ppetua
pena puniēda erit breuitas delectationis. Delectatio occi
dit ⁊ preterijt: vulnerauit et trāſiuit: miſerū fecit ⁊ abijt: in=
felicē reddidit et reliqt. Q̄ ſpecioſus eſt aīe nitoꝛ: q̄ felix
ꝯſciētia bonis operib⁹ plena. Si beatū ſe credit q̄ hoc poſ
ſidet qd̄ dimiſſur⁹ eſt poſt moꝛtē: q̄ ſecurus eſt q̄ illud pre=
miū ſperat qd̄ nunq̄ amiſſurus eſt p eternitatē. Si potens
eſt qui mūdo ſperat: q̄ beat⁹ eſt q̄ deū in cōſcientia poꝛtat.
Et ideo dulciſſimi filij ꝯcupiſcite mūdiciā coꝛdis: habete
dilectionē dei ⁊ ꝓximi. Pctōres dimittite et dimittetur vo= Luce.vj.
bis. Juſti nō peccetis: vt pmaneat xp̄s in vobis. Que cum D
ita ſint: videtur mihi chariſſimi vt naſcēti dn̄o ⁊ redēptoꝛi no
ſtro vota pmittam⁹ hodie ⁊ reddam⁹: ſicut ſcriptū eſt. Vo Pſ.lxxv.
uete ⁊ reddite dn̄o deo veſtro. Nos dulciter ⁊ cōfidēter vo
ueam⁹: ille dabit poſſibilitatē vt reddere poſſim⁹. Nos tn̄
q̄cq̄d illi ꝓmittim⁹: de illo ſperem⁹. Et foꝛtaſſe interroga=
tis me q̄d debeatꝭ hodie vouere ⁊ reddere. Sunt eni multi
q̄ vouēt: alius pallam: ali⁹ oleū: ali⁹ cerā ad luminaria no=
ctis: ali⁹ vt vinū nō bibat p aliq̄t annos: ali⁹ vt ieiunia cer=
to tēpoꝛe faciat: ali⁹ vt carnes nō comedat. Nō eſt iſtud vo
tum optimū / nec pfectū. Adhuc meli⁹ volo. Nō eligit de⁹
nec ſpeciē tuā: nec oleū tuū: nec ieiuniū tuū: ſꝫ hoc qd̄ te ho
die redemit: ipſum offer: hoc eſt aīam tuā. Et ſi interroges
me: quō animā meā quā ipſe habet in poteſtate offerā? Et
ego reſpōdeo tibi: quō. Moꝛib⁹ ſanctꝭ: cogitationib⁹ caſtꝭ
opib⁹ fructuoſis. Auertēdo a malo: et ꝯuertendo ad bonū.
Dānando vitiū: amādo deū: diligēdo ꝓximū: impēdēdo
miſericoꝛdiā miſerꝭ: qꝛ ⁊ nos ipſi miſeri fuim⁹ anteq̄ redime=
remur. Dimittēdo illis q̄ in nobis peccāt: qꝛ ⁊ nos oēs ſub
pctō fuim⁹. Supbiā calcando qꝛ p ſupbiā pꝛim⁹ hō deiect⁹ Sap.ij.
eſt. Abijciēdo inuidiā: qꝛ p inuidiā decepit diabolus gen⁹ E
humanū. Que cū ita ſint: erigite animos vr̄os: et nullus ſit
ſiue liber / ſiue ſeru⁹ / ſiue īgenu⁹: q̄ non hodie deo votū offe=
rat ſimul ⁊ reddat: qꝛ nimis miſer eſt vt deo aliq̄d nō offe= Joh.x.
ramus de nr̄o: q̄ aīam ſuā ꝓ nobis poſuit: ⁊ ꝓpter nos cū
eſſet etern⁹ carnē ſuſcepit. Nūc itaq̄ q̄cunq̄ irā ꝯtra alteꝝ
tenet: tn̄ ꝓpter amoꝛē dei dimittat: et obtulit votū. Si q̄s
cōſueuit tā lōga diuturnitate in luxuria volutari: reſipiſcat
aliqn̄: et excutiat ſoꝛdes ſuas p cōpūctionē: ⁊ clamet in coꝛ
de ſuo in oꝛōne ſecreti⁹ ad dn̄m. Piiſſime dn̄e: miſericoꝛdiſ=
ſime de⁹: ſufficiat mihi qd̄ hucuſq̄ peccaui: qd̄ ꝯtempſi: qd̄
fetoꝛib⁹ carnis mee ſatiſfeci: iā nūc te inſpirāte voueo me a
nequitia mea cōuerſurū. Cū hec fecerit: ⁊ iſte obtulit votū.
Si iterū inuidia tenetur fratres: ⁊ felicitate illi⁹ aut actione
ꝓſpera nō delectatur qd̄ ē pctm̄ vſq̄ ad moꝛtē: ꝓmittat ⁊ ipſe
in coꝛde ſuo meditaturū ſe poti⁹ actus bonos q̄ liuoꝛē cū
habituꝝ. Et cū fecerit: ⁊ ipſe obtulit votū. Si q̄s ꝟo ſibi cō
ſcius eſt de homicidio: indicet ſibiipſe in coꝛde ſuo penitē=
tiam: ⁊ vindicet in ſeipſam malā cōſciētiā: et ſtatuat ſibi aſ
peū cruciatū penitētie ⁊ ſpaciū: ⁊ plenū animū veneno quē
ante cōfuſio ſanguinis ꝓximi [illegible]lauit: cruciet p abſtinen
tiā ⁊ humilitatē: ⁊ cōmunicare nullaten⁹ p̄ſumat: vt nō du=
pliciter ſe infelix dānet: dū in coꝛde criminū hoꝛroꝛib⁹ ple=
no ſacratiſſimū coꝛp⁹ dn̄i piculoſe preſumit accipere. Qd̄
ſi q̄s ſe talē agnoſcit: ⁊ hec fecerit: ⁊ ipſe offert votū. Si q̄s
foꝛte vt aſſolet detrahere ſemp conſueuit: ⁊ alioꝝ actiones
obloqui nec ſuas reſpicere: voueat hodie deo ī coꝛde ſuo ⁊
dicat. Hucuſq̄ de alijs dixi: me nō ī ſpexi: ego erā miſerioꝛ
⁊ alios miſeros exiſtimabā: ⁊ ideo nūc ſufficit qd̄ peccauit
lingua mea: amodo emēdare delibero. Ecce q̄ hec facit of
fert votū. Si q̄s crudelē ſe ſentit miſericoꝛdiā animi voue=
at deo. Si q̄s ſupbū: voueat humilitatē. Si q̄s vino nimiū
eſt dedit⁹: ſobrietatē voueat. Si q̄s ſenioꝛi ſuo peccauit: ve
niam petat: ⁊ ſi ille non ſapuerit petere: ille tn̄ dimittat. Et
cū hec oīa feceritis chariſſimi: offertis deo votū placitū: et
quaſi remuneratꝭ xp̄m. Et poſt hec veniet vobis bn̄dictio
⁊ vota vr̄a offerunt ante tribunal xp̄i Et ſicut dixit Salo Sapiē.ij.
mon. Monumentū veſtrū nō accipiet obliuionē. Et dicetur
de vobis. Ecce popul⁹ meus quē acquiſiui ſanguine meo
ſaturauit me votis: īplcuit odoꝛamētis. Ego ero eis quaſi

Annotatõ nũeralis ordinis ſermonũ huiꝰ opis — dñs:⁊ ipſi erunt mihi in populũ:et nõ erit vltra eis captiui
tas/aut deſolatio. Putamꝰ ꝙ dulce eſt quãdo vota noſtra
talia qualia dixi:angeli qui cuſtodes vite noſtre ſunt:ante
conſpectum diuine maieſtatis obtulerunt? Si aliquid offe
rimus hoi terreno ⁊ morituro:⁊ tñ ſperamus ab illo multũ
recepturos ⁊ adiuuãdos:ſi deo aũt aliqͣd de nr̃is moribus
F offeramꝰ:quantũ recipiemus? Nũc itaqꝫ exultemus ĩ dño
gaudeamꝰ cũ fletu:memores ſimus dignationis diuine et
captiuitatiſ nr̃e. Quẽcũqꝫ potẽtia eleuat: veniat illi ĩ mẽte
Eccli.x. humilitas xpi: vt nõ dirigatur ad illũ ſnĩa iſta. Quid ſup:
bis terra ⁊ cinis? Qñ videmꝰ quẽqꝫ miſerũ:aut egenũ: ve:
niat in mentẽ mĩa dei. Quãdo captiuũ:veniat nobis in mẽ
tem redemptio dñi noſtri. Qñ peccatũ quodcũqꝫ delectat
aut ſubrepit:ſit nobis in memoria quod iã deleta ſunt pctã
noſtra. Nõ perdamꝰ premiũ ſanguinis xpi: nec maculemꝰ
ſtolam aĩe ꝑ iniquitatẽ: aut rapinã:aut cõcupiſcentiã. Ia:
cuimꝰ:iam erecti ſumꝰ: vulnerati fueramꝰ:iã ſanati ſumꝰ.
Non erit excuſatio. Qualeſcũqꝫ põt diabolꝰ ad malũ inui:
tare:nõ põt trahere:delectationẽ infert nõ poteſtatẽ: ꝯſiliũ
G ingerit nõ cõflictũ. Nũc ergo ꝓpter partũ beate marie ſit
mihi ſmo ad ꝟgines:ſiue viros:ſiue viduas:ſiue feminas:
ſiue penitentes:ſiue paupes:ſiue ſuos:nõ eſt apud deũ niſi
meritoꝝ diſcretio. Audite me itaqꝫ qcũqꝫ dono xpi ĩ corpe
ꝟgines eſtis. Generaliter loquor ad oẽs. Audite me. Qui:
cũqꝫ agnoſcit ſe eẽ qd dico:ſtudeat vt ⁊ corde ſit ꝟgo. Sic
gaudeat de lucro corpis vt nõ habeat damnũ aĩe:gaudeat
tunc de tã precioſo dono xpi:gaudeat cũ hũilitate:fleat cũ
pietate. Grãs agat qꝛ tantã felicitatẽ in integritate portat
letetur qꝛ ſecuturus eſt agnũ quocunqꝫ ierit: ſi tñ in ore eiꝰ
Apo.xiiij. ſicut legimꝰ ĩ apocalypſi:mendaciũ nõ inueniat. Oret per
ſeuerantiã: vt nõ illi qualiſcũqꝫ delectatio ſeculi aut ĩuidia
diaboli tñ donũ tollat:tantã claritatẽ innubilet:tñ nitorẽ
infuſcet. Teneat fortiter:ne ꝑdat rẽ irreparabilẽ. Nõ vno
momẽto delectationis amittat grãm corpis: nõ cõtrahat
turpitudinẽ aĩe ꝑ pulchritudinẽ forme corrupte:nõ illũ cõ
cupiſcẽtia vicat. Si me audierit:ꝑmanet:qd ſi nõ audierit
H amiſſurꝰ eſt qd nũqꝫ reparaturꝰ. Itez ad vos mihi ſmo ẽ
Luce.j. q ꝯiuges habetiſ:moneo vt caſte habeatiſ. Nã ⁊ helizabeth
q lõgeuis tẽporibꝰ caſte cũ marito vixerat:⁊ ambo fideles
ante dñm fuerũt:meruit iã de mortuo ſemine filiũ q et ſan:
ctitate parẽtes ornaret:⁊ predicatiõe multos infideles cõ:
uerteret. Itez vobis loquor q eſtis vidue:cuſtodite vidui
Pſã.cxlv. tatẽ:nõ eſtote verboſe:ſed cũ ſilentio expectate dñm: q pu:
j.Tim.v. pillum ⁊ viduã ſuſcipit. Sed bonã viduã:et illã q in orõne
eſt:ĩ humilitate:ĩ elemoſynis prõpta. Si certe vnde faciat
nõ habet:volũtatem bonã ⁊ cogitationem ſincerã habeat.
☞ Mulieres:nõ maledicite:nõ iurate:nõ eſtote prõpte ad lo:
quẽdũ. Forte dicitis importunũ eſſe qd dico. Nõ mihi ta:
cere licet:plꝰ timeo illũ qui iubet ꝙ illũ qui detrahit. Ego
dico:qui agnoſcit emẽdet:qui ĩ ſe nõ recognoſcit: audiat ⁊
I teneat vt alijs ꝓ ſalute dicere poſſit. Nũc iã ad vos loquor
penitẽtes qui penitẽtiã in eccleſia accepiſtis ⁊ agitis:perſe
uerate in fletu:in cõpunctione docte plãgite. Quid ẽ docte
K plãgite? Nõ querite in orõne tẽporales res:ſed eternã bea
titudinẽ remiſſionemqꝫ pctõꝝ. Qui ſic orat: docte plangit
Nõ cadunt ad terrã lachryme veſtre:qꝛ verax ille qui ꝑ ꝓ
Pſã.lv. phetã dixit. Poſuiſti lachrymas meas ĩ ꝯſpectu tuo. Vos
modo ſatis debetis amare deũ: et timore iã ad dilectionẽ
trãſire:quia ſic legimꝰ in euangelio de peccatrice illa. Cui
Lu.vij. multum dimittitur multũ diligit. Et ideo multum debetis
diligere deũ:q vos expectãdo ⁊ nõ puniẽdo ad penitentiã
ꝑducere dignatꝰ ẽ. Nunc itez ad vos mihi ſmo eſt paupe
res. Vobis dico paupes q mẽdicatis:q de elemoſyna chri
Ioh.xvj. ſtianoꝝ viuitiſ. Cõſolamini cõſolamini: tribulatio vr̃a con
uertet in gaudiũ:⁊ dolor veſter in leticiã. Non vobis ſit in:
gratum quod mẽdicatis:nec ideo in corde veſtro aliqͣd cõ
tra deũ dicatis:qꝛ ille iuſtus ⁊ pius eſt in oĩbꝰ opibus ſuis
Et te ideo fecit pauperẽ:vt ſufferẽdo breuẽ inopiã eternã
vitã acqͥreres. Et diuitẽ ideo fecit: vt dũ tibi ſuꝑflua daret
remediũ pctĩs ſuis acqͥreret. Et ideo patiẽtes eſtote:⁊ ex:
pectate dñm. Etiam ſermo mihi eſt ad vos quicũqꝫ dños
Ephe.vj. carnales habetis:cuieſqꝫ ſeruitij cõditionẽ debetis. Obe:
dite dñis veſtris: diligite ex corde:nõ ad oculũ ſuiẽtes:ſꝫ
miniſteriũ ex amore faciẽtes: qꝛ ⁊ illos deꝰ ꝯſtituit vt vo:
bis dominent:⁊ vt vos ſuiatis. Bene ſeruite ꝓpter deũ qꝛ
de bono ſeruitio mercedẽ habebitiſ. Si boni fueritiſ:melio:
res eritis dñis malis: qꝛ apud deũ aĩa vniuſcuiuſqꝫ nõ eſt
diſcernẽda nobilitate ſed ope:nec genere ſꝫ actiõe. Iõ nũc
ad oẽs mihi ſmo fuit:qꝛ xp̃s ꝓ oĩbus mortuꝰ eſt. Et ideo
ſeruate q dixi: vt de vobis fructũ habeã: ⁊ vos oẽs in cele:
ſtibꝰ horreis vbi frumenta ꝯgregãda ſunt miſericors dñs ij.Cor.v
intromittat:qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ In eodem feſto. Sermo.iiij. In quo dicit hu:ius noue natiuitatis ſignũ olim ꝓphetatũ fuiſſe filiũqꝫ dei factũ filiũ hoĩs ſuſcipiẽs qd non erat: et manens quod erat:et cetera plura.

Hodie fratres dilectiſſimi celebramꝰ dñice nati: Ser.viij.
uitatis diẽ.i.dñi noſtri ieſu xpi:q cũ equalẽ tri: A
nitatẽ cũ patre poſſideat:q cũ celũ/terrã/ac ma
ria ⁊ oĩa q in eis ſunt pari cũ patre ꝟtute firma:
uerit:in nouiſſimis tẽporibꝰ homo naſci ex hoĩe dignatus
eſt:ſic noſtrã ſuſcipiẽdo naturã vt nõ ꝑmutaret ſuã. Per:
manẽte eñ ĩtegro diuinitatiſ ſtatu:aſſumpſit hoiez dei filiꝰ
nec amiſit qd erat ſꝫ ſociauit ſibi qd in ipſo ante nõ fuerat
Inuiſibilis ͦ ſm diuinitatẽ dei filiꝰ viſibilẽ ſuſcepit homi
nẽ:imortalis mortalẽ:ĩpaſſibilis paſſibilẽ:et vt totũ breui:
ter cõprehẽdã:deꝰ hoĩem. Quicqͣd ergo infirmitatis legi:
mus in xp̃o.i.ꝙ eſuriuit/ꝙ doluit/ꝙ etiã mortẽ ꝓ peccatis
nr̃is ſuſtinuit:ſuſcepto hoc ꝓ ſalute nr̃a homini deputemꝰ
ſalua illiꝰ qd ſuſcepit.i.verbi dei reuerẽtia: q ita humanita
tem diuinitati ſue iunxit:vt eã poſt paſſionẽ impaſſibilẽ fa
ciat:nõ aũt vt fieret qd cogitari ſcelꝰ eſt:diuinitas ipſa paſ
ſibilis. Nã et ſi in dei filio ex diuinitate et humanitate vna B
ꝑſona eſt:cũ tñ audis natũ ex hoĩe dei filiũ:noli cõmunem
hunc ibi credere natiuitatis exortũ: quo ex opere cõiugali
qd quidẽ a deo eſt conſtitutũ vt humanitas propagetur.
Aliter inqꝫ ibi fuit humanitatis exortus lõge a noſtra nati
uitate diuerſus. Nã et ſi in eadẽ qua nos naturaliter ſumꝰ
veritate carnis natꝰ eſt xp̃s:nõ tñ in eo quo nos more cõce
ptus ⁊ natꝰ eſt de coniugio.i. vnde ceteri exorti ſumꝰ: licet
oẽs ꝓcreent hoĩes. Nã ⁊ mirabiliter ꝓcreatꝰ eſt. Legiti:
ma illa cõmixtio hoĩs homini qͣdẽ:ſꝫ iuxta diuinã auctori
tatẽ culpa nõ vacet:nõ tñ etiã glorioſa eſt. In xpi ꝟo nati:
uitate ſine cõmixtiõe ꝓpagatio omĩ ꝓſus gloria ⁊ honore
cumulat. Dñs itaqꝫ nr̃ ieſus xp̃s ab ordine natiuitatis ex:
cepto:hõ verꝰ ꝓcreatꝰ ex ꝟgine eſt:eodẽqꝫ oĩpotẽtie ſigno
ꝯceptꝰ ⁊ natꝰ:ꝟgine habuit matrẽ cũ portaret in vtero ꝟgi
nis:⁊ cũ ex vtero funderet. Nec tñ iſta natiuitas ꝯiugia dã
nauit ſed potẽtiã diuinitatiſ honorauit. Olim huiꝰ noue fe C
cũditatis ſignũ Eſaias ꝓpheta ꝓdixerat. Ideo(ĩquit)da
bit dñs ipſe vob ſignũ. Ecce ꝟgo ĩ vtero ꝯcipiet ⁊ pariet fi Eſa.vij.
liũ:⁊ vocabit nomen eiꝰ emanuel. Qꝫ ſignatiſſime de xp̃o
dño nr̃o ẽ ꝓphetatũ. Emanuel enĩ interꝓtat: nobiſcũ deꝰ
Ergo ſaluator noſter ab effectu rex etiã hoc nomẽ accepit
vt vocaret nobiſcũ deꝰ eſt. Et ipſe tũc deꝰ cũ oĩbus nobis
eſſe dignatꝰ ẽ:qñ ſuſcepit hãc carnẽ: vt ꝑ hoĩem q viſibilis
erat deꝰ q inuiſibilis eſt cõuerſari videret in terris. Sic enĩ
Hieremias ꝓpheta ꝓmiſerat dicẽs. Hic eſt deꝰ noſter: et Baruch.
nõ eſtimabit aliꝰ ad eũ. Hic adinuenit oẽm viã diſcipline iij.
⁊ tradidit illam iacob puero ſuo:⁊ iſrael dilecto ſuo. Poſt
hec in terris viſus eſt ⁊ cũ hoĩbꝰ ꝯuerſatꝰ eſt. Unde ⁊ ipſe
dñs ad diſcipulos ſuos ĩ euãgelio dicit. Tãto tp̃e vobiſcũ Ioh.xiiij.
ſum ⁊ nõ cognouiſtis me. Qui videt me videt ⁊ patrẽ meũ
et reliq̃ que ſequunt. Talia enĩ dei filiꝰ ꝑ aſſumptũ hoĩem
opera faciebat: vt ex ipſa opeꝝ claritate ⁊ patris ſimul ⁊ fi:
lij diuinitas noſceret. Qd ſi diligẽter reſpiciamꝰ ad cãm
ꝓpter quã dñs totũ h ſacramẽtũ ſuſcepti hoĩs implere di
gnatꝰ eſt:tũc vere obtinebimꝰ nobis illud impletũ eſſe pro
pheticũ. Duplex enĩ ꝓncipaliter cauſa ẽ ob quã dei filiꝰ fa: D
ctus eſt filiꝰ hoĩs. Una eſt vt ſm hoĩem omĩa patiẽdo pro
nobis:a pctõꝝ nos vinculis liberaret. Sic enĩ Eſaias ꝓphe Eſa.liij.
ta ꝓdixerat. Hic pctã noſtra portauit:⁊ ꝓ nobis dolet. Et
rurſus. Ipſe aũt vulneratꝰ eſt ꝓpter iniqͥtates nr̃as:⁊ infir
matus eſt ꝓpter peccata nr̃a. Eruditio pacis noſtre in eo.
Liuore enĩ eiꝰ nos ſanati ſumꝰ. Altera vero cauſa ẽ dñice
paſſiõis:vt nos quos ſanguine ſuo redemit a vitijs atqꝫ cri
minibus: nõ ſolũ doctrine auxilio ⁊ gratie:ſed etiã exẽplo

ſuo ad ſtudiū ſctitatis accēderet ne nos vt modo ꝑcipiētē dñm: ſed etiā exēplo ſuo ad ꝟtutū faſtigia ꝓuocautē: ma ioꝛe alacritate ſeqremur: ⁊ iuſtiſſimū dñm ac piū patrē: ſm ſniam bt̃i petri: filij imitatione coleremꝰ. Sic eni beatꝰ pe
i. Pet. ij. trus ait. Chriſtꝰ paſſus ē ꝓ nob: vobis relinquens exēplū vt ſeqmini veſtigia eiꝰ: q̄ pctm̄ nō fecit: nec dolꝰ iuētꝰ eſt in oꝛe eiꝰ. Qui cū malediceret̃ nō maledicebat: cū pateret̃ nō cōminabat̃. Tradebat aūt iudicāti ſe iiuſte: q̄ pctā nr̄a ipe ptulit i coꝛpoꝛe ſuo ſup lignū: vt pctis moꝛtui iuſtitie viua mus. Preſtet aūt dñs nr̄ ieſus xp̄s vt grā eiꝰ adiuti: ad ve ſtigia eiꝰ ſequēda ꝓperetis: ⁊ pctis oibus ac vitijs moꝛti ficati: ad ſola virtutū opera iuſtitie exercēda: grās agentes patri deo cui eſt gloꝛia ⁊ imperium: et dño noſtro ieſu chri ſto ⁊ ſpirituiſancto in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ In eodē feſto. Sermo. v. In quo dicit ꝙ xp̄i natiuitas innouat ſpecies incipiētis ſeculi: etiā ꝙ naſcēdo nō decebat vt matri preriperet virgi nitatem qui nobis afferebat ſalutem.

Ser. ix. A Geñ. i. Egimꝰ et fideliter retinemꝰ ꝙ ſub ipſo ꝑncipio naſcētis mūdi i ꝑmo hoīe fecerit nos deꝰ ad ima ginē ⁊ ſilitudinē ſuā. Ecce i hac die mutata vice factꝰ eſt deꝰ ad imaginē et ſilitudinē noſtrā. In ꝑmis de ſuis melioꝛa ꝯtulit. In ſecūdis de nr̄is inferioꝛa ſuſcepit. Per iterdicte arboꝛis guſtū ꝑmi hoīs icauta fra gilitas tētauit appetere ābitiōe dānabili dñi ſui diuinita
Geñ. iij. tē: ꝑſuadēte diabolo ⁊ dicēte. Si de ligno hoc guſtaueritis: aperient̃ oculi veſtri: ⁊ eritis ſicut dij. Ideoq̄ agnoſcamus pij patris admirabilē bonitatē. Homo ſollicitāte iimico: deꝰ eē voluit ꝑ ſupbiā: ⁊ deꝰ hō factꝰ eſt ꝑ miſericoꝛdiā. In nouat̃ i nob quodāmodo ꝑ xp̄i diuinitatē ſpecies illiꝰ anni
Geñ. ij. qui et incipiētis ſeculi: qñ ꝑmꝰ adā de limi materia figurat̃. Ecce etiā nūc ſcōs adam q̄ſi de intacta ac rudi terra virgi nis de carne foꝛmat̃. Ecce inq̄ iterꝝ ceſſantibꝰ nature legi bus: nouꝰ hō i nouā vitā ſolo deo operāte ꝑficit̃. Promit tit̃ ḡ filiꝰ ꝟgini ꝑ viſitationē ſpūſſācti. Qui nō mirū ſi ſine coꝛruptiōe naſcit̃: q̄ de ſctificatione ſuſcipit̃. Non em̄ dece bat: vt q̄ nob afferebat ſalutē: ſoli matri ꝑriperet dignitatē Spūs (inq̄t) ſctūs ſupueniet in te. Dignū plane erat: vt re gali onuſtāda partu pꝛiꝰ celeſtis regis ſanctificaret̃ igreſſu
B Añ dñm ⁊ ſaluatoꝛē noſtrū nō ideo ſimplicē hoīem creda mus: qꝛ ex hoīe naſci videmꝰ. Fas nō eſt vt nō deꝰ credat̃: cui deſcēſuro ad t̃ras a deo habitaculū ꝑparat̃. Diuia ita q̄ opante potētia credētis viſcera fecūdant̃: ⁊ in ligno moꝛ tali vite arboꝛ inſerit̃: ⁊ poꝛtās in ſe oīa virtꝰ ab īfirmitate poꝛtat̃: ⁊ q̄ t̃ra/mari/celoq̄ nō capit̃: intra vniꝰ coꝛpuſculi mēbꝛa ſuſcipit̃. De creatura ſua creatoꝛ oīm ꝓcreat̃: et de riuulo ſuo fōs magnꝰ exoꝛit̃. Radix olim de ꝟgulto ſuo na ſcit̃: ⁊ vitis ꝟa palmitis ſui fructꝰ efficit̃. Adeſt ecce expta tiſſimꝰ dies: grā geminata reſplēdēs: cādoꝛe q̄dē ꝯſueti lu minis illuſtratꝰ: ſ; ꝑcipue radiātis veri fulgoꝛe coꝛuſcꝰ. O dies dierꝝ oīm nouitas: lucrū lucis/⁊ diſpēdiū cecitatis: in q̄ eternꝰ ſol de ſūma altitudie claritatis ꝑrue deſcēdēs: vulue ꝟgialis aditū reſerauit: ⁊ totiꝰ mūdi caliginē fulgida coꝛu
C ſcatiōe repreſſit. Ducite fideles xp̄i feſtiuiſſima gaudia: res nobis hodie ꝑfecta eſt noua q̄ olim fuerat repꝛomiſſa: vt ſi ne virginis detrimēto pudoꝛis filiū lactarēt vbera genitri cis. Hec illa eſt nouitas Hieremie ꝓphete vaticinio nūcia
Hiere. xxxi. ta. Faciet (inq̄t) dñs nouū ſup terrā. Et q̄ſi quādā lucernā huiꝰ obſcuritatis accedēs: ꝯtinuo ſubiecit. Femina circūda bit virū. Hoc eſt (inq̄t) nouū qđ ſup terrā dico dñm eſſe fa cturū: qꝛ femina circūdabit virū. Aduertite fr̄es: ⁊ me potiꝰ veſtro itellectu ꝑcedite. Femina (inq̄t) circūdabit virū. O femina ſup feminas bn̄dicta: q̄ ⁊ virū nō cognouit: ⁊ virū in vtero circūdedit: q̄ ꝯcubitu carnali nō tāgit̃: ⁊ tn̄ carnea ꝓ le de ſpirituali ſemine ꝯgꝛulat̃. Circūdat maria virꝝ angelo fi dē dādo: qꝛ eua ꝑdidit virꝝ ſerpēti ꝯſentiēdo. Faciet (inq̄t) dñs nouū ſup terrā. Vt igit̃ exhibēde huiꝰ nouitatis tēpꝰ aduenit: celeſtis ad ꝟginē ꝑmittit̃ nūcius. Salutat angelꝰ puellā viri ſalutatiōis ignarā: terret̃ ꝟgo nouitate verboꝝ
Luce. i. Ad quā angelꝰ. Ne timeas (inq̄t) maria: inueniſti eni gratiā apud dñm. Ne (inq̄t) ad ꝯſpectū meū m̄r dñi mei terrearis: ego cōceptionis tue miniſter adueni: ipe me miſit ad te qui eſt naſciturꝰ ex te. Ipſe tibi ꝑ me annūciat gaudiū: cui pla

cuit i vtero tuo cū humana natura myſticū ſociare ꝯnugiū Inueniſti grām apđ dñm. Ecce ꝯcipies ⁊ paries filiū: nō cuiuſlibet meriti hoīem: ſ; totiꝰ mūdi ſaluatoꝛē. Ne inquit timeas. Abijce abs te oēm metū ſeculi: q̄ ꝯceptura es gau diū mūdi. Reuolue maria ꝓpheticā lectionē. Neq̄ eni te ſciētia diuinoꝝ poteſt ꝑterire libꝛoꝝ: q̄ ipſam plenitudinē
pariturꝰ eſt ꝓphetaꝝ. Recole in libꝛo Eſaie ꝓphete ꝟginē Eſa. vij.
quā legiſti: ⁊ gaude qꝛ tu eſſe meruiſti. Tu ibi ꝑſignata es ꝟgo: tu ecce ꝯcipies i vtero: nō de viro ſ; de ſpūſctō: ⁊ gra uida eris: ⁊ incoꝛrupta manebis. Paries filiū: ⁊ ꝟginitatis
nō patieris detrimētū. At illa. Ecce (inq̄t) ancilla dñi: fiat Luce. i. D
mihi ſm ꝟbū tuū. Mox igit̃ angelꝰ ꝟginis accepto ꝯſenſu Pſ. xviij
celeſtis regiōis accolas repetiuit. Et ecce ſubito ſecretum ꝟginis ieffabilis potētia penetrauit. Intrat artifex mūdi anguſtias vētris hūani: efficit̃ grauida mater itacta: ⁊ ecce tāq̄ ſpōſus de thalamo: marie xp̄s ꝓcedit ex vtero. Occul tat̃ i mēbꝛis ifantis potētia maieſtatis: deꝰ pēdet ad vbera genitricis. Pānoꝝ viliū ſqualoꝛe ꝯtegit̃: duriſſimi ſuffert ꝑſepis anguſtias: ⁊ totū miſericoꝛs humiliter patit̃: dūmō miſdꝰ q̄ perierat liberaret̃. O beata ifātia: ꝑ quā nr̄i generis vita eſt reparata. O gratiſſimi delectabileſq̄ vagitꝰ: ꝑ q̄s ſtridoꝛes dentiū eterno ſq̄ ploꝛatꝰ euaſimꝰ. O felices pāni qbꝰ pctōꝝ ſoꝛdes extersimꝰ. O ꝑſepe ſplēdidū: i q̄ nō ſolū iacuit fenū aīaliū: ſ; cibꝰ iuētꝰ eſt angeloꝝ. Lacta maria creatoꝛē tuū: lacta panē celi: ꝑciū mūdi. Poſtremo tu illi vt mat̃ tꝑalē miniſtrat ſubſtātiā: vt ipe nobis ⁊ tibi vna cū pr̄e ⁊ ſpūſctō vitā tribuat ſēpitnā. Qđ ipe ꝑſtare digneẗ: q̄ cū pr̄e ⁊ ſpūſctō viuit ⁊ gloꝛiat̃ deꝰ: ꝑ oīa ſcl̄a ſcloꝝ. Amē.

¶ In eodem feſto. Sermo. vj. In quo dicit ꝙ hu ius diei gaudia nullus dignis laudibꝰ predica re poteſt. Exponit etiā illud euangelicū: et voca bis nomen eius emanuel.

Ulis tātarū reꝝ ꝟboꝛūq̄ copia inſtructꝰ exiſtat: Ser. x.
q̄ huiꝰ diei grām dignis poſſit laudibꝰ ꝑdicare? A
Qñ ſi hmōi nullꝰ eſt: nō erubeſcimꝰ, etiā ſi nobis ꝯtinidioꝛ dicēdi facūdia deſit: vel mediocri tn̄ ſer mone ꝑtū ſacre ꝟginis: ⁊ oꝛtū dñici coꝛpoꝛis diſſerentes co nabimur explicare. Natalis eſt ergo hodie ſaluatoꝛis cha riſſimi in quo lumen additū mūdo eſt: ⁊ imoꝛtalitas q̄ per pctm̄ perierat moꝛtalibꝰ reddita ē. Natalis eſt hodie ſalua toꝛis: de q̄ angelꝰ paſtoꝛibꝰ dicit. Natꝰ eſt hodie vobis ſal
uatoꝛ: de q̄ ⁊ ꝓpheta dicit. Filiꝰ datꝰ eſt nob: puer natꝰ eſt Luce. ij.
nobis. Naſcit̃ ergo quē regē gētiū aliꝰ ꝓpheta teſtat̃: ⁊ na Eſaie. ix.
ſcit̃ ex ꝟgine ſicut ſcriptū eſt. Ecce ꝟgo ꝯcipiet ⁊ pariet fi Eſaie. vij
liū: ⁊ vocabis nomē eiꝰ emanuel: qđ iterꝑtatū eſt ex hebrai
ca līgua in latinū trāſlata nobiſcū deꝰ. Predicamꝰ hodie Luce. ij.
natū de ꝟgine ſaluatoꝛē: ⁊ infantē in ꝑſepio poſitū cū vigi lātibꝰ paſtoꝛibꝰ moniti ab angelis adoꝛamꝰ. Exhibeamꝰ fidē ꝟtutibꝰ: reuerentiā ſctis teſtibꝰ: ꝑbeamꝰ: ⁊ ſimeoni co gnoſcēti ⁊ anne dñm ꝯfitēti: ⁊ iohāni baptizāti: ⁊ ioꝛdanis purgationi: ⁊ ſctō ſpūi deſcēdēti: ⁊ celis aptis: ⁊ patri teſti moniū ꝑhibēti: ⁊ ꝟgini ꝑmanēti: ⁊ ſtelle fulgēti: ⁊ colūbe de
ſcēdēti: ⁊ ipſi dño oēm tētationē diaboli ſuperāti. Hodie B
ergo pepit ꝟgo: q̄ deo filios faceret: q̄ ſniam ꝑuaricationis excluderet: penā moꝛtis eriperet: ⁊ vitā ꝑpetuā credētibꝰ cō donaret. Poꝛtauit in vtero filiū mat̃: oibꝰ q̄ ſunt aſi nutri mēta maioꝛē: ⁊ hūc fudit foꝛmis fuꝛi i terris: quē habēt an geli iperatoꝛē in celis. Peperit filiū mr̄: a q̄ ipa nutriret̃ po tiꝰ q̄ nutriret. Moꝛtali aluo, imoꝛtalē ſuſcepit hoſpitē: et i terreſtri hoſpitio celeſtē ꝟgo iperatoꝛē ſuſcepit. Bt̄a ꝟgi nitas deſinit eē iā moꝛtis ancilla: qꝛ filiū itra ſe geſtat in mē te/quē maria poꝛtauit i vētre. Nulli ꝟginitas fuituri ſuc cūbit: qꝛ illū diligit q̄ hūano generi attulit libertatē. Cele ſtis ꝓpago germinabat i vtero: ⁊ i eximio partu ꝟginea vi ſcera coꝛruſcabāt. Hūanis greſſibꝰ poꝛtabat̃ pictura deifi ca: ⁊ i anguſto pudoꝛis cubiculo eū qꝛ ceu nō capiūt ſctā ꝟgo poꝛtabat incluſum: ⁊ pepit eū: nō q̄ naſcēdo pollueritē parietē: ſ; q̄ a pollutiōe ſclm̄ oclauaret. Sctā credidit: ſctā ꝯcepit: ſanctioꝛ efficit̃ poſt ptū. Extitit aūt ipſi ꝟgini ipſe filiꝰ q̄ erat ſpōſus. Ipſe genitꝰ: q̄ erat genitoꝛ. Illic fuit pa ranympha credulitas: paranymphꝰ archāgelꝰ. Mr̄ ſpōſa: ⁊ ipſe quē pepit xp̄s ſpōſus: quē ſctūſſpūs copulauit. Ga briel angelꝰ nunciauit: angeloꝝ exercitꝰ decātauit: et ſtelle

Annotatõ nũeralis ordinis ſermonũ huiꝰ opis C fulgida demõſtrauit. Fecit grauidã ỽginẽ ipſe ꝙ erat naſci
·turꝰ ex ỽgine. Expauit i ꝑtu ſuo mr̃: deꝰ ꝑ angelũ loq̄bat:
ꝛ ỽgo auribꝰ ĩpregnabat. Audiat oĩs etas qd̃ nũꝙ̃ audiuit
Uirgo ꝑtu ſuo nupſit: ỽginitatẽ dũ pareret duplicauit: et
filiũ quẽ genuit adorauit. Ceſſet oĩs ſollicitudo: xp̃s nobiſ
ỽa ſecuritas aduenit. Ceſſet oĩs ĩfirmitas: hodie ſaluatoꝛ
apparuit. Ceſſẽt bella: deſinãt lites: hodie pax ỽa d̃ celo de
ſcẽdit. Ceſſet oĩs amaritudo: hodie ꝑ totũ mũdũ mellifluĩ
facti ſũt celi. Fugiat moꝛs: q2 vita nob̃ hodie de celo eſt da
ta. Hodie ſuꝑ trã canũt angeli: letant archãgeli: gloꝛiant
ꝓphete: iubilant ſcti: turbant mali: gratulãtur boni: viſum
ceci recipiũt: auditũ ſurdi: claudi greſſum: leproſi mũdant:
triſtes letificant: ĩfirmi ſanãtur: ꝛ moꝛtui reſuſcitant. Solꝰ
diabolꝰ ꝛ oĩa cũ eo demonia ꝯtremiſcũt: q2 reſtaurat genꝰ
hũanũ ꝑ ĩteritũ diaboli. Xp̃s vob̃ hodie redẽptoꝛ apparu
it. Probat ḡ ỽtutẽ dñi: oꝛdo naſcẽdi: ꝯcepit virgo: virilis
ĩgnara ꝯſoꝛtij. Jmplet vterꝰ: nullo hũano pollutꝰ ãplexu.
Uide miraculũ mr̃is dñici coꝛpis: ỽgo ꝯcipit: ỽgo ḡuida:
ỽgo cũ ꝑturit: ỽgo pꝰ ꝑtũ. Preclara ḡ illa ỽginitas: ꝛ glo
rioſa fecũditas: virtꝰ mũdi naſcit: ꝛ nullꝰ pariẽdi ẽ gemitꝰ
Uacuat vterꝰ: infans excipit: nec tñ ỽginitas violat. Fas
eñi erat: vt dño ex ỽgine ſm carnẽ naſcente meritũ creſce-
ret caſtitatiſ: ne ꝑ eiꝰ aduẽtũ violaret integritas: ꝙ veniebat
Luce.ij. ſanare coꝛrupta. Naſcit ḡ puer: ponit in ꝑſepio. Hec ſunt
eñi dñi ꝓma cunabula: nec regnatoꝛ celi has dedignat an
guſtias. Stat maria ꝛ matrẽ ſe leta mirat: ꝛ de ſpũſctõ ꝓ-
tuliſſe ſe gaudet: nec q2 peꝑit inupta terret: ſed q2 genuerit
D cũ exultatiõe mirat. Nã cũ ſeculo debitꝰ ſaluatoꝛis ꝓꝑera
ret aduẽtꝰ: ad mariã ỽginẽ venit ſpũſctũs: vt fuerat ab an-
Luce.j. gelo ante ꝓdictũ dicẽte. Spũſctũs veniet ſuꝑ te: ꝛ virtꝰ al
tiſſimi obũbꝛabit tibi. Jdeoq3 ꝛ qd̃ naſcet ex te ſctm̃ vocabit
filiꝰ dei. Recte ḡ in eiꝰ aduentu celeſtis veneramur: quẽ de
celo veniſſe mãifeſte cognoſcimꝰ: quẽ natũ ꝓ nr̃a ſalute dei
pr̃is ꝛ ſpũſcti ỽtute cõperimꝰ. Multiſ eni añ nũciabat idi
ciis: noua celo vẽtura ꝓgenies. Uides ḡ chariſſime ſalua
toꝛis oꝛtũ dei eẽ ỽtutẽ: cũ d̃ eo ꝓphe no taceãt: ꝛ ſpũſctũs
fateat. Quid ꝑclariꝰ ſtelle nũcio? Quid magoꝝ manifeſta
ꝯfeſſio? Quid ꝓbãt tã liſis/ꝛ tã ꝯtinuata ſnia? Ubiꝙ3 no
tus ẽ dñs: vbiꝙ3 natꝰ ex ỽgine nũciat. Et qm̃ eũ ſm carnẽ
natũ ex ỽgine diximꝰ: nũc ea ꝙ ſpiritaliter ſentire poſſumꝰ
E diſſeramꝰ. Uideamꝰ ḡ ꝙ ẽ illa ỽgo tã ſctã ad quã ſpũſctũs
venire dignatꝰ ẽ: ꝙ tã ſpecioſa ꝗ dñs elegit ſpõſam: ꝙ tã co
pioſa: curꝰ ḡnatiõnẽ cũctꝰ oꝛbiſ excipiat: ꝙ tã caſta vt poſſit
ỽgo eẽ pꝰ ꝑtũ. Nõne in figura marie: typũ videmꝰ eẽ ſctẽ
eccle? Ad hãc vtiꝙ3 ſctũs deſcẽdit ſpũs: huic virtꝰ obum-
bꝛauit altiſſimi: hic potẽs ỽtute xp̃s egredit. Hec eſt ima-
culata ꝯcubitu: fecũda ꝑtu: ỽgo ꝛ caſta ꝑpetuo. Hec ꝯcipit
nõ viro ſ3 ſpũ: hec parit nõ doloꝛe ſ3 gaudio: hec nutrit nõ
vbere coꝛporiſ ſ3 lacte doctoꝛis. Hec ẽ igit ſpõſa xp̃i ꝛ gen
tiũ magiſtra: ꝙ ſe plenã mirat/ꝛ fetã letat. Jn hac ḡ die ꝙ
ſaluatoꝛ naſcit: ſplẽdoꝛ luciſ auget: tenebꝛaꝝ caligo minuit
Jn hac die lux celeſtiſ credẽtibꝰ reddit: ꝛ in etna nocte dia
bolica figmẽta dãnãt. Jn hac die lux creſcit ex lumie: ỽtu
tũ ỽtꝰ attollit. Gl'ia eternitatis erigit: reparationẽ ſuã dño
ſm carnẽ naſcẽte mũdꝰ amplectit. Plena ſit ḡ dieĩ huiꝰ fe
ſtiuitas: in qua deꝰ noſtri memoꝛ trena viſitare dignatꝰ eſt
ꝛ amiſſam moꝛtalibꝰ lucẽ aduẽtus ſui claritate reſtituit: q2
ipſe eſt ſplẽdoꝛ et gloꝛia eterna: dñs noſter ieſus chꝛiſtus:
cui eſt honoꝛ ꝛ gloꝛia in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ Jn eodẽ feſto. Sermo. vij. Jn ꝙ dicẽ ꝙ ſicut nõ poterat niſi caro d̃ carne naſci: ita nõ poterat dei caro de femineo vtero niſi ſine generãte prodire

Ser.xj. B Jn aduẽtu dñico fr̃es kmĩ ſolutꝰ ẽ oĩs paterne ꝑ
uaricatiõis metꝰ: quẽ diaboli dudũ fraudibꝰ in-
currit circũuẽta moꝛtalitas. Adeſt ei nobis celi
ſteꝙ3 iudex: ꝙ reſciſſo chirographo delictoꝝ: rea-
tũ nr̃m miſeratꝰ abſoluit. Adeſt ille dñs: ꝙ iugũ captiuitatiſ
antiq̃ a nr̃is ceruicibꝰ ſoluẽs: meroꝛẽ mũdi eterna liberta-
te letificet. Adeſt rex ille mãſuetꝰ: ꝙ ꝑ ſpacia totiꝰ oꝛbis cele
ſtis iuſticie greſſibꝰ incedẽs: ſuꝑbiẽtẽ furẽtis inimici cõte-
rat tyrãnidẽ. Hodie nãꝙ3 parturiẽte maria natꝰ ẽ nob̃ dei
filiꝰ: vt germane carnis nr̃e ꝯceptione ꝓductus: creato a ſe
hoĩ ꝛ pietatẽ patnã ꝛ fratnũ largiret affectũ. Et natꝰ ſane
ab itacta eſt femia: vt cũ pariter ꝛ hoiem teſtaret partꝰ hu
manꝰ ꝛ deũ ꝓbaret etna ỽginitas. Nã ſicut nõ poterat niſi
caro de carne naſci: ita nõ poterat dei caro de femineo vtro
niſi ſine ḡnante ꝓdire. Propt qd̃ ait angelꝰ btiſſime marie B
Spũſctũs ſuꝑueniet in te: ꝛ ỽtꝰ altiſſimi obũbꝛabit tibi: et Luce.j.
qd̃ naſcet ex te ſctm̃ vocabit filiꝰ dei. Spũs (inq̃t) ſctũs ſu
ꝑueniet i te. Jdcirco tibi frat ỽtutẽ ſcti ſpũs angelicꝰ ſmo
ꝑtexit: ne ꝯiecturiſ carnal' diſputatiõis hebetarꝰ: celeſte tibi
ipſe myſteriũ terrena argumẽtatiõe ꝯfũdas. Aut nõ putas
eũ nouũ pueꝝ in aluo ỽginis potuiſſe foꝛmare: ꝙ cũ primũ
ꝯderet hoiem: nec ſemẽ pr̃is: nec viſcera matna qſiuit? Dic
itaꝙ3 ꝙcũꝙ3 es ſuꝑne diſpẽſatiõis arbiter ꝛ diſcuſſoꝛ: ꝙ tibi
videt ỽtꝰ eminẽtioꝛ: ꝑtũ dediſſe ỽgini: aut ꝑfectũ hoiẽ3 cre
aſſe de trã? Primꝰ eñi hõ: vt ait aplŝ: de tra trenꝰ: ſcd̃s hõ j. Coꝛi.xv
de celo celeſtis. Si 3 naturã eſſe ꝯtẽdis qd̃ i myſterio redẽ
ptiõis nr̃e ſine viro puella aſſerit ꝯcepiſſe: cuiꝰ qſo nature ẽ
qd̃ in parẽte generis nr̃i caro ſine carne foꝛmata eſt? Que
eſt iſta rõ: Jmo ꝗ ceca ꝯtẽtio: vt nõ credat deꝰ facere hoiẽ3
poſſe de femia: quẽ credit de puluere feciſſe? Si oĩpotẽtis C
o hõ tali i negocio eſſe ꝑſpicis volũtatẽ: de opere cur retra
ctas? Dĩs ei (ſic legit) dñs ꝙ voluit fecit i celo ꝛ i tra. Et ſi Pſalm.
ſollicitꝰ ꝑſcruteriſ: ꝑter hũc legitimũ hũane ꝯceptionis vſũ cxxxiiij.
tres valde mirabiles naſcẽdi ſpecies operata repies trini
tatẽ. Et ꝓma ẽ ꝙdẽ ꝙ adã figuratꝰ ex limo ẽ. Scd̃a ꝙ mulĩ Gen.ij.
ex foꝛmata de maſculo. Tertia ꝙ ꝛ celeſtiſ ẽ ꝙ xp̃s ꝓceſſit ex
ỽgine. Quid hoꝝ nõ nouũ: ꝙd hoꝝ nõ mirabile: ꝙd hoꝝ ſi
nõ fidẽ ſeq̄mur: inq̄ſitio poterit hũana ꝯplecti. Ex aũt my
ſtico d̃ ꝯceptu viſitare mũdũ ſuũ dei dignatꝰ eſt filiꝰ: nr̃e d̃
ſaluti neceſſitas flagitabat: nimirũ vt celeſtis tãdẽ ḡnatio
repararet: qd̃ natiuitas trena ꝑdiderat. S3 foꝛtaſſis hũc ꝙ na D
tꝰ ꝓdicat ex femia: dũ vilibꝰ obuoluit pãnis: dũ iacere cõ-
tẽtꝰ ẽ in ꝑſepi: deũ lachrymoſis vagitibꝰ ꝯcrepat: dũ mater
nis lactat vberibꝰ deũ eẽ diffidis. Jmmo ꝑ iſta frat aduer
te eũ ꝛ vt hoiem ĩfirma ꝑ ĩfirmis ꝑtuliſſe: ꝛ vt deũ potentiã
exercuiſſe celeſtẽ. Hic nãꝙ3 ꝙ ſoꝛdẽtibꝰ circũdat pãnis: re-
giis ꝑ chaldeos mũeribꝰ honoꝛat. Hic ꝙ i ꝑſepi hũilis ia- Mat.ij.
cet: luce noui ſyderiſ coꝛuſcat i celo. Hic ꝙ vagitꝰ reddit in
fãntie: angelici exercitꝰ vocibꝰ collaudat. Hic ꝙ femieo la
cte nutrit: milia hoĩm milia paruiſſimo pãe ſatiauit. Quid Mat.xiiij
illud adijciã: qd̃ deũ illũ ꝛ veꝝ dei eſſe filiũ reſurgẽs a moꝛ
tuis lazarꝰ ꝓbat: recepto lumine cecꝰ annũciat: venerãdis
eiꝰ calcata veſtigiis maris vnda teſtat: ꝛ qd̃ ꝓcellit hec oĩa
reſultẽs e celo vox patna ꝯfirmat? Propt qd̃ dilectiſſimi
tã magnũ d̃ natiuitatiſ dñice ſacrm̃: dignis vocibꝰ honoꝛe
mꝰ. Diligamꝰ p̃e oĩbꝰ caſtitatẽ: q2 vt placere hãc ſibi xp̃s
oſtẽderet: pudicitiã vteri ỽginalis elegit. Sectemur miſe-
ricoꝛdiã: q2 pietatiſ eſt qd̃ ſaluamur. Juſticiã ſollicite teneã
mus: q2 ad hoc vnigenitꝰ dei effici dignatꝰ eſt hõ: vt ỽitatẽ
ꝓdicãs: vniuerſam mundi faciẽ dãnata iniq̄tate purgaret.

¶ Jn eodẽ feſto. Sermo. viij. Jn quo duas xp̃i natiuitates eſſe dicit: vnã viſibilem/alterã vero inuiſibilem: vtrãꝙ3 tamen mirabilem.

Filius dei idẽꝙ3 filiꝰ hoĩs dñs nr̃ ieſus xp̃s: ſine Ser.xij.
matre de patre natꝰ: creauit oẽm diẽ: ſine pr̃e de B
mr̃e natꝰ ꝯſecrauit hũc diẽ: diuina natiuitate iuiſi
bil': hũana viſibil': vtraꝙ3 mirabil'. Proĩde ꝙ de
illo ꝓpha ꝓdixit. Generatiõnẽ eiꝰ ꝙ enarrabit? de ꝙ potiꝰ di- Eſa.liij.
cũ ſit iudicare difficile ẽ: vtrũ de illa vbi nũꝙ̃ natꝰ coetnũ
h3 patrẽ: an de iſta vbi aliqñ natꝰ ẽ ꝙ vt fieret iã fecerat ma
trẽ: vtrũ de illa vbi ſemꝑ natꝰ eſt ꝙ ſemꝑ erat? Quis enim
enarrabit quõ natũ ſit lumẽ de luce: ꝛ vnũ lumẽ vtrũꝙ3 ſit:
quõ natꝰ ſit deꝰ de deo: nec deoꝝ nũerꝰ creuerit: quõ velut
de re trãſacta dicat qd̃ natꝰ eſt: cũ tẽpus in illa natiuitate
nec trãſierit ꝙ ꝑterita eſſet: nec ꝓceſſerit ꝙ futura eſſet: nec ꝓ
ſens fuerit qſi adhuc fieret ꝛ ꝑfecta nõ eſſet? Hãc ḡ ḡnatio
nẽ ꝗs enarrabit: cũ id qd̃ enarrãdũ ẽ ſupꝛa tp̃a maneat: ſer
mo aũt enarrãtiſ i tp̃e trãſeat? Jſtã quoꝙ3 ex ỽgine ḡnatio
nẽ ꝗs enarrabit: cuiꝰ ꝯceptꝰ in carne nõ carnalit factꝰ: cuiꝰ
oꝛtꝰ ex carne vbertatẽ nutriẽti attulit: ĩtegritatẽ pariẽti nõ
abſtulit? quãlib3 itaꝙ3 eaꝝ: ſiue vtrãꝙ3 ḡnatiõnẽ eiꝰ ꝗs enar
rabit? Hic eſt dñs deꝰ nr̃: hic ẽ mediatoꝛ dei ꝛ hoĩm: hõ ſal B
uatoꝛ nr̃: ꝙ natꝰ de pr̃e creauit ꝛ matrẽ: creatꝰ de mr̃e gloꝛi j. Thim.ij
ficauit ꝛ patrẽ. Sine femineo ꝑtu vnicꝰ patri: ſine virili cõ
plexu vnicꝰ matri. Hic ẽ ſpecioſus foꝛma ꝑ filijs hoĩ3: ſctẽ Pſ. xliiij
filiꝰ marie: ſctẽ ſpõſus eccle: quã ſue genitrici ſilem reddi

dit:nā ⁊ nob̄ eā matrē fecit:⁊ ꝟginē ſibi cuſtodiuit. Ad hāc
ij.Cori.xj ꝗppe dic̄ apl's. Aptaui vos vni viro:virginē caſtā exhibere
Gal.iiij. xp̄o. De q̄ ruſ ꝰ dicit. Matrē noſtrā nō ancillā ſʒ liberā:cu
tus multi filij deſerte magis q̄ eiꝰ q̄ hʒ virū. Eſt ḡ ⁊ eccl'e
ſicut marie ꝑpetua ītegritas:⁊ icoꝛrupta fecūditas. Q̄ð ei
illa meruit in carne:hec ſuauit in mēte: niſi q̄ð illa peperit
C vnū:hec parit m̄ltos ꝯgregādos ī vnū ꝑ vnū. Hic eſt ḡ di
es q̄ venit in mundū ꝑ quē factꝰ eſt mundꝰ:q̄ carne factꝰ eſt
p̄ſens:ꝟtute nū q̄ abſens:qui ī h̄ mūdo erat ⁊ ī ſua venit. In
Ioh.j. mūdo erat:ſʒ mūdū latebat:q2 lux lucebat in tenebris:⁊ eā
tenebre nō ꝯp̄hēdeꝛāt. Uenit ḡ ī carne:carnis vitia mūda
turꝰ. Uenit medicina ī terrā:vnde curaret interioꝛes ocu
los nr̄os:quos exterioꝛ noſtra excecauerat terra: vt eis ſa
Ephe.v. natis q̄ fuimꝰ antea tenebre:lux efficiamur in dn̄o: et nō iā
lux ī tenebris luceat p̄ſens abſentibꝰ ſʒ appareat certa cer
Ps.xviij nētibꝰ. Ad hoc ſpōſus ꝓceſſit de thalamo ſuo:exultauit vt
gygas ad currēdā viā:ſpecioſꝰ vt ſpōſus: foꝛtꝭ vt gygas:
amabil' ⁊ ꝟribilis: ſeuerꝰ ⁊ ſerenꝰ:pulcher bonis: aſper ma
lis. Manēs in ſinu p̄ris:īpleuit vterū m̄ris. In q̄ thalamo
id ē ꝟginis vtero:natura diuīa ſibi copulauit hūanā. Ubi
ꝟbū caro factū ꝑ nob̄ ⁊ a m̄re ꝓcedēs:vbi habitemꝰ ꝑpa
rat nob̄. Nunc ḡ dic̄ leti ſolēniter celebremꝰ: ⁊ eternū diē ꝑ
eū q̄ nobis eternꝰ ī t̄pe natꝰ ē fideliter exoptemꝰ:ieſū xp̄m
dn̄m noſtrū:q̄ viuit et regnat ꝑ oīa ſecula ſeculoꝝ. Amē.

¶ In eodē feſto. Sermo.ix. In quo dicit ꝙ natus eſt hō deꝰ vt liberaret hō reus: ideoq̄ʒ filium dei factū hominē vt homo fieret deus.

Ser.xiij. Dominꝰ nr̄ ieſus xp̄s f̄res k̄mi:q̄ ī eternū ē cūcto
A rū creatoꝛ:hodie de m̄re naſcēdo factꝰ eſt nobis
ſaluatoꝛ. Natꝰ ē nob̄ hodie in t̄pe ꝑ volūtatē:vt
nos ꝑducat ad p̄ris eīnitatē. Factꝰ eſt deꝰ hō:vt
ps.lxxvij. hō fieret deꝰ:vt panē angeloꝝ mādúcaret hō:dn̄s angeloꝝ
Eſa.xlv. hodie factꝰ ē hō. Hodie ipleta eſt ꝓphetia illa q̄ dic̄. Roꝛa
te celi deſuꝑ:⁊ nubes pluāt iuſtū:apiat̄ t̄ra ⁊ germiet ſalua
toꝛē. Factꝰ ē igit̄ q̄ fecerat:vt iueniret̄ q̄ perierat. Sic eni ī
ps.cxviij. pſalmis hō ꝯfitet̄. Priuſq̄ʒ hūiliarer:ego peccaui. Et iteꝝ
Geñ.iij. Errauit ſic ouis q̄ perierat. Peccauit hō ⁊ factꝰ eſt reꝰ:natꝰ
Luce.ij. eſt hō deꝰ vt liberaret̄ reꝰ. Hō igit̄ cecidit:ſʒ deꝰ deſcēdit.
Cecidit hō miſabiliter:deſcēdit deꝰ miſicoꝛditer. Cecidit
hō ꝑ ſupbiā:deſcēdit deꝰ cū gr̄a. Sic nāq̄ʒ m̄r dn̄i ab āgelo
Luce.j. audiuit. Aue gr̄a plena:dn̄s tecū. Qui natꝰ ē p̄mo ſine m̄re
B ī celis:hodie natꝰ eſt ſine p̄re in t̄ris. O miracula:o ꝓdigia
f̄res k̄mi:nature iura mutant̄ i hoīe. Deꝰ naſcit̄:ꝟgo ſine vi
ro grauidat̄ viri neſcia:ꝟmo dei maritat. Simul facta ē m̄r
⁊ ꝟgo:mat̄ facta:ſʒ icoꝛrupta: ꝟgo hn̄s filiū neſciēs virū:
ſemꝑ clauſa:ſed nō īfecūda. Solꝰ eñ ſine pctō eſt natꝰ:quē
ſine virili cōplexu nō ꝯcupiſcētia carnis:ſed obediētia ge
nuit mētꝭ. Uirgo ꝯcepit:ſola vulneri nr̄o medicinā parere
potuit:q̄ nō ex pcti vulnere germē pie ꝓlis emiſit. O mira
⁊ ierq̄ſita cōpago:o noua ⁊ iaudita cōmixtio. Deꝰ q̄ eſt ⁊ q̄
erat:fit creatoꝛ creatura. Qui imēſus ē capit̄:diuites cōſti
tuēs pauꝑ efficit̄:icoꝛpoꝛeꝰ carne veſtit̄:ꝟmo craſſeſcit:vi
det̄ iuiſibil':palpat̄ ipalpabil':ꝯp̄hēdit̄ incōp̄hēſibil':imoꝛ
Luce.ij. talis occidit̄. Quē celū ⁊ t̄ra bn̄dicit:ī p̄ſepio anguſto collo
Heb.xiij. cat̄. Manerat̄ ī ſcl'o:q̄ eſt añ ſcl'a. Xp̄s ieſus heri ⁊ hodie:idē
ipſe ⁊ in ſcl'a. Heri dixit ꝓpt̄ moꝛtalitatē:hodie ꝓpt̄ eterni
tatē. Merito hodie locuti ſūt celi: ꝯtulati ſūt angeli:paſto
res iocūdati:magi īuitati:reges turbati:martyres coꝛōati
C demōes effugati. Igit̄ cū gaudio dicamꝰ ſctē ꝟgini marie
matri dn̄i nr̄i ieſu xp̄i: dicamꝰ ⁊ nō ꝯfūdamur. Lacta mat̄
xp̄m:⁊ dn̄m nr̄m ⁊ cibū. Lacta panē de celo venientē:⁊ ī p̄ſe
Eſaie.j. pi poſitū velut pioꝝ cibaria iumētoꝝ. Illic eñ cognouit bos
poſſeſſoꝛē ſuū:⁊ aſinꝰ p̄ſepe dn̄i ſui. Circūciſio ſcʒ ⁊ p̄putiū
coherēdo lapidi angulari:q̄rū p̄mitie fuert̄ paſtoꝛes ⁊ ma
gi. Lacta eū q̄ talē fecit te vt ip̄e fieret ī te:q̄ tibi ⁊ munꝰ fecū
ditatꝭ attulit ꝯceptꝰ:⁊ donū ꝟgitatꝭ nō abſtulit natꝰ: q̄ ſibi
anteq̄ʒ naſceret̄ ⁊ vteꝝ de q̄ naſceret̄:⁊ ciuitatē ī q̄ naſceret̄
⁊ diē ī q̄ naſceret̄ elegit:q̄ ⁊ ipſe cōdidit q̄ð elegit. Sic nāq̄ʒ
ps.lxxxvj olim p̄dictū ē. Mater ſyon dic̄ hō:⁊ hō factꝰ eſt ī ea: ⁊ ipſe
D fundauit eā altiſſimꝰ. O oīpotētia naſcētꝭ:o magnificētia
de celo ad t̄rā deſcēdētꝭ:adhuc ī vtero poꝛtabat̄:⁊ ex vtero
m̄ris a iohāne baptiſta ſalutabat̄. Tūc ille ſymeō ſenex fa
moſus:ānoſus:ꝓbatꝰ:coꝛōatꝰ:tūc cognouit:tūc adoꝛauit
Luce.ij. tūc dixit. Nūc dn̄e dimittꝭ ſuū tuū in pace: q2 viderūt ocu
li mei ſalutare tuū. Differebat̄ exire de ſeculo vt videret na
tū ꝑ quē ꝯditū eſt ſeculū. Agnouit īfantē ſenex: factꝰ eſt in
puero puer. Innouatꝰ ī etate:q̄ plenꝰ erat pietate. Symeō
ſenex ferebat xp̄m infantē:xp̄s regebat ſymeōis ſenectutē
Dictū ei fuerat a dn̄o: q̄ð n̄ guſtaret moꝛtē niſi videret xp̄s
deū natū. Natꝰ eſt xp̄s:et ipletū ē deſideriū ſenis: in mūdi
ipſiꝰ ſenectute. Ipſe ad ſenē hoīem venit:q̄ mūdū iuetera
tū iuenit. In iſto q̄dē ſeculo diu eſſe nolebat:⁊ xp̄m in h̄ ſe
culo videre cupiebat:cātās cū ꝓpheta ⁊ dicēs. Oſtēde no Pſalm.
bis dn̄e miſicoꝛdiā tuā:⁊ ſalutare tuū da nobis. Deniq̄ʒ vt lxxxiiij.
noueritꝭ ita eſſe:iſtiꝰ letitiā ꝯcluſit dicēs. Nūc dimittis ſer Luce.ij.
uū tuū in pace:q2 viderūt oculi mei ſalutare tuū. Prophe
ta cecinerūt ꝯditoꝛē celi ⁊ terre in terra cū hoibꝰ futuꝝ. An
gelꝰ nūciauit creatoꝛē carnis ⁊ ſp̄us in carne vētuꝝ. Salu
tauit iohānes ex vtero in vtero ſaluatoꝛem. Symeō ſenex
deū agnouit īfantē. Anna vidua ꝟginē matrē. Hec ſūt teſti
monia natiuitatꝭ tue dn̄e ieſu:anteq̄ʒ tibi ſternerent̄ fluctꝰ
maris:cāpi cederēt iperātꝭ:anteq̄ʒ ventꝰ te iubēte ſiluiſſet:
moꝛtuꝰ te vocāte reſurrexiſſet:ſol te moꝛiente palluiſſet:ter
ra te reſurgēte tremuiſſet:celū te aſcēdēte patuiſſʒ. Adhuc
in manibꝰ matrꝭ poꝛtabarꝭ:⁊ iam dn̄s oꝛbis agnoſcebaris
Ubiq̄ʒ eñ xp̄s dn̄s ei pulcher occurrebat. Pulcher ī celis E.
pulcher in terrꝭ:pulcher in p̄re ꝟbū:pulcher in m̄re caro et
verbū. Pulcher in vtero ꝟginis:vbi nō amiſit diuinitatē
cū ſuſcepit hūanitatē. Q2 cū h̄ eſſet:cū manibꝰ poꝛtaret̄:lo
cuti ſūt celi:gauiſi ſūt angeli:magos ſtella direxit:adoꝛatꝰ
eſt in preſepio. Pulcher ḡ xp̄s in miraculis:in flagellis:in
ſmonibꝰ:ī ꝟberibꝰ pulcher:nō curās moꝛtē: ⁊ moꝛtuos ſu
ſcitās. Pulcher in ligno:pulcher in celo:pulcher ⁊ ī ſepul
chro. Quis igit̄ f̄res k̄mi nō admiret̄: nō adoꝛet p̄mū et no Apo.xxij.
uiſſimū: initiū ⁊ finē:α ⁊ ω? Quis inquā nō adoꝛet per quē
aſpirauit dies:effugate ſunt vmbre? Natus eſt impatoꝛ vt
ablueret̄ pctōꝛ. Sic eñ ſcriptū eſt. Infirma mūdi elegit deꝰ j.Coꝛ.j.
vt ꝯfundat foꝛtia. ¶ Dn̄s eñ ieſus xp̄s ꝑ carnē quā ſuſcepit F
tribuit nobis magnā ſpem:magnā ꝯſolationē:magnā gra
tiā. Natꝰ eſt q̄ð nō nouerāmꝰ:lactatꝰ eſt a matre: ſurxit q̄ð
noueramꝰ. Mercatꝰ ē a nobis q̄ð hic abūdat:naſci ⁊ moꝛi
Reſurgere ⁊ ī eternū viuere nō hic erat. Inuenit hic viles
merces t̄renas:⁊ terreſtribꝰ attulit peregrinas et celeſtes.
Si expaueſcꝭ o q̄ſq̄s es auditoꝛ moꝛtē xp̄i:ama reſurrecti
onem xp̄i. Multi q̄dē ꝯtēpſerūt humilē xp̄m:⁊ nō ꝑuenerūt
vſq̄ʒ ad altitudinē xp̄i. Qui aūt adoꝛauerūt humilē:iuene
rūt excelſum. Audiūt iudei ⁊ dicūt. Noſter ē xp̄s. O iudei
ceci:ſi veſtrū agnouiſtꝭ:q̄re occidiſtis? Dn̄s quidē ſuſcepit
circūciſionē:ablaturꝰ ip̄aʒ circūciſionē. Suſcepit vmbrā:
daturꝰ lucē. Suſcepit figurā:ipleturꝰ ꝟitatē. Ip̄e q̄dē vob̄
legē dedit:ſʒ in q̄ fuit Heliſeꝰ q̄n reſuſcitauit moꝛtuū filiū
cuiuſdā religioſe:ī ea figura data ē lex. Hoc factū eſt. Nū iiij.reg.iiij
ciatꝰ eſt heliſeo moꝛtuꝰ infans:dedit ſuo ſuo baculū:et ait
illi. Uade (inq̄t) ⁊ pone baculū ſuꝑ pueꝝ ⁊ reuiuiſcet. Acce
pit ſuꝰ baculū:poſuit ſuꝑ pueꝝ ⁊ nō reſurrexit. Propterea
iudei legē accipere potuerūt:bibere illā nō potuerūt. O tu G.
iudee:audi legē mutatā ſi vis mutari. Si nō vis mutari:in
vetuſtate habes dānari. Noli amare veterē tunicā:p̄r tuus
crucifixit xp̄m:tu odiſti. Ille manu:tu coꝛde: ambo facinꝰ
īpleſtis. Diſpliceat tibi q̄ð fecit pater tuus. Audi q̄d dicit
dn̄s tuꝰ. Pater (inq̄t) in me manēs:ip̄e mihi mādatum de
dit q̄d dicā ⁊ q̄d loq̄r:⁊ ſcio q2 mādatū eius vita eterna eſt
Si mādatū patris vita eīna eſt:ſi ꝟbū patrꝭ eſt vita eterna
q̄ loq̄bat̄ erat vita eterna. Nō ḡ fecit aliq̄d a ſe:q2 non eſt a
ſe. Sʒ a quo eſt? A patre. Pater eñ deꝰ ſed nō de deo:filiꝰ
aūt deꝰ ſed de deo. Ideo filiꝰ q2 de deo genitus eſt:⁊ ſemꝑ
filiꝰ ſine initio genitꝰ ⁊ t̄n genitꝰ. Et quō hoc intelligat̄ au
dite. Expectatꝭ a me:audite ꝓphetā ꝑ me. Generationē eiꝰ
q̄s enarrabit? Multa diximꝰ de eiꝰ ḡnatiōe:ſed ea q̄ de ma Eſaie.liij.
tre eſt. Ceteꝝ quō natus eſt de patre ī celo. Quis poteſt ex
plicare? Quis poteſt enarrare vel inueſtigare? Teneamus
nos ad iſtā humanā natiuitatē:ꝑ quā nob̄ deꝰ donauit gra
tiam. Gratia inq̄ʒ donata:nō merces eſt reddita. Qui crea
uit ſanat:ꝑ ip̄am leuat ruentē:ꝑ ip̄am curat egrotātē:ꝑ ip
ſam coꝛonat vincentē. Ipſa ē fides:ipſa eſt ꝟitas. Hoc eſt
xp̄iane fidei fundamētū: q2 vnꝰ hō ꝑ quē ruina: aliꝰ homo
xp̄s ꝑ quē ſtructura. Cecidit q̄ nō māſit:erigit q̄ nō cecidit
Ruit ille q̄ dimiſit manentē:manēs xp̄s in patre deſcēdit
ad iacētē. Ipſe puer paruulꝰ ex ſemine iſrael:⁊ ipſe nobiſcū

Annotatõ núeralis ordinis ſermonũ huiꝰ opis deꝰ emanuel. Que eſt illa nr̃i generatio ſaluatoris: q̃ gignē
ti patri coeternꝰ eſt: qñ hãc generationē ex ꝟgine mundus
expauit: quã pia fides agnouit ꝛ tenuit: infidelitas autē ir
riſit: ſuꝑbia tumuit ſuperata? Quenã eſt illa generatio: q̃ in
ꝑncipio erat verbũ: ꝛ ꝟbũ erat apud deũ: et deꝰ erat ꝟbũ?
H Uel qđ eſt hoc ꝟbũ qđ dicturꝰ antea nõ ſilebat: q̃ dicto nõ
Sap.x. ſiluit q̃ dicebat? Qđ ē verbũ ſine tpe: ꝑ q̃đ facta ſũt tẽpora
ꝟbũ qđ labia nulliꝰ aperuit ceptũ: vel clauſit finitũ: ꝟbũ qđ
initiũ nõ habet ex ore loquẽtiũ ꝛ aperuit ora mutoꝝ: verbũ
qđ liguis gẽtiũ diſertis nõ fit: ꝛ linguas infantiũ diſertas
facit? Quenã eſt illa generatio cui pater moriẽdo nõ cedit:
qꝛ nõ eũ viuẽdo ꝑcedit: aliena ab oĩbꝰ locoꝝ tẽporũqꝫ iter
uallis: ab om̃i diſtẽtiõe ſpacioꝝ: quã vel in diebꝰ/vel in cor
poribꝰ ſentire cõſueuimꝰ? Leuemꝰ ad eũ q̃tũ ipſo adiuuã
te poſſumꝰ a iam noſtrã: ſiue q̃ mõ cape valeamꝰ: ꝛ natũ nõ
ꝑuenientē q̃ gignit: ꝛ gignẽtē nõ ſubſequẽtē q̃ gignit patrē
ꝛ filiũ: nec pariter p̃res: nec pariter filios: ꝛ pariter eternos
nõ vtrũqꝫ generãtē: nec vtrũqꝫ naſcẽtē: ſed alteꝝ ſine altero
nõ viuẽtē: ꝛ patrē ſempiťnũ genuiſſe: ꝛ filiũ ſempiťnũ natũ
I eſſe. Cogitemꝰ ſi valemꝰ: ſi nõ valemꝰ credamꝰ. Nõ eſt qđ
hic dicere volumꝰ: ſꝫ tñ nõ lõge poſitũ eſt ab vno quoqꝫ no
Act.xvij. ſtrũ. In illo eñ viuimꝰ: mouemur ꝛ ſumꝰ. Trãſcẽdamꝰ car
nē noſtrã i qua parẽtes añ filios viuũt: qꝛ vt filios poſſent
generare creuerũt ꝛ filijs creſcẽtibꝰ iã ſeneſcũt. Nondũ na
tis filijs parẽtes vixerũt: qꝛ ꝛ parẽtibꝰ mortuis filij victuri
ſũt. Trãſcẽdamꝰ ꝛ aĩas nr̃as: parũ ꝛ ipſe aliq̃d cogitãdo
qđ ſecũ habẽt ſciẽdo: ſꝫ poſſunt amittere obliuiſcẽdo: qꝛ et
nõ habebãt antea naſcẽdo. Cũcta corporalia ꝛ tpalia ꝛ mu
Joh.j. tabilia trãſcẽdamꝰ: vt videamꝰ ſuꝑ oĩa: ꝑ quē fcã ſũt oĩa.
Aſcẽſus noſter i corde eſt: qꝛ ꝛ illud quo aſcẽdimꝰ ꝓpe eſt.
Lõge aũt ab illo ſumꝰ: iq̃tũ diſſimiles ſumꝰ. Aſcẽdit ẽ ad
eũ ſua ſilitudo quã in nobis fecit ꝛ refecit: quã nõdũ pfecte
palpitat infirmꝰ aſpectꝰ: ꝛ ineffabilē cãdorē lucꝭ eterne nõ
Eſa.liij. poteſt intueri. Cuiꝰ ẽ fulgorē mẽtis acies nõdũ capit: gña
tionē eiꝰ q̃s enarrabit? Sed ꝟbũ caro factũ eſt: ꝛ habitauit
K in nob. Hãc ẽ generationē cuiꝰ hodiernũ celebramus diē:
hãc in q̃ dignatꝰ eſt venire ꝑ iſrael: ꝛ fieri emanuel nobiſcũ
deus i carnis infirmitate: nõ nobiſcũ in cordis iniq̃tate: ac
cedēs ad nos ꝑ id qđ aſſũpſit ex nr̃o: ꝛ liberãs nos ꝑ id qđ
mãſit in ſuo. Uiſitauit q̃ppe dñs ſeruos ſuos ꝑ mortalē in
firmitatē. Hãc ẽ generationē cuiꝰ vtcũqꝫ capax eſt huma
na fragilitas: nõ illã q̃ ſine tpe manet: ſine matre ſuꝑ oĩa: ſꝫ
iſtã q̃ in tpe facta eſt ſine patre inter oĩa. Huc ꝟginis filiũ
et virginũ ſpõſum: de incorrupta matre naſcẽtē: ꝛ incorru
ptibili ꝟitate fetãtē laudemꝰ: amemꝰ: adoremꝰ: vt in eiꝰ mi
ſericordia de aſtutia diaboli ſiſi triũphemꝰ. Ueniamꝰ ad
eũ credẽdo: ꝑficiamꝰ gr̃as agẽdo: agnoſcamꝰ ꝑſeuerãdo.
Ueniamꝰ ad illũ: ꝛ iter nos ꝯcordemꝰ. Quare de eius nati
uitate litigamꝰ? An vt medico vocãte nõ audiamus. O in
felix ĩfirmitas: venit ad egrotũ medicꝰ: ꝛ litibꝰ vacat egro
tus. Celebremꝰ ẽ natale nõ humane deuotiõis: ſed diuine
dignationis: nõ infirmitatis ſed eternitatis: non formatio
nis ſed reformationis dñi noſtri ieſu xp̃i: qui cum patre et
ſpirituſancto viuit ꝛ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eodē feſto. Sermo.x. In quo dicit carnem chriſti muſcipulã fuiſſe diaboli.

Ser.xiiij. B Fratres dilectiſſimi: hodie dies illuxit in q̃ xp̃s
ex ꝟgine carnē ſuſcepit. Humilitatꝭ induere vo
luit formã: vt a peccatis liberaret animas nr̃as.
Trãſgreſſio illiꝰ primi hoĩs totũ deceperat mũ
dũ: vt nullũ eſſet ſalutis remediũ: niſi xp̃s adueniret e celo.
Gaudebat teterrimꝰ draco: qꝛ venenũ ꝑparauerat homini
nouo. Sed ad hoc deſcẽdit xp̃s in vterũ ꝟginis: vt exinde
humana ſuſciperet mẽbra q̃ traderet cruci/ꝛ mortē iduce
ret antiquo dracõi. Uſus eñi fuerat diabolus ꝯſilio malo:
vt ꝑ ſerpentē mulieri loqueret: ꝛ diabolus non agnoſceret.
Sꝫ hic q̃ de celo deſcẽdit ad nihilũ redegit illũ: vt deꝰ dei
filius humanũ ſuſciperet corpus tendēs ei laqueũ mortis:
vt ꝑ viſionē videlicet carnis q̃ſi ad hoĩem ſolũ tentator ac
cederet: ꝛ deũ penitꝰ ignoraret. Uidebat carnē ſed ignora
bat dñi maieſtatē: cernebat ĩfirmitatē: et nõ videbat deita
tem. Remãſit ꝯfuſus diabolus: dũ in homĩe apparuit dñs
Sic a deo patre deꝰ deſcẽdit: vndenũqꝫ diſceſſit. In terrꝭ
Joh.iij. erat ꝛ celos nõ deſerebat: ſicut ipſe dñs ait. Nemo aſcẽdit
in celũ niſi q̃ de celo deſcẽdit: filius hoĩs q̃ eſt i celo. In ter
ris vt hõ loq̃bat hoĩbus: ꝛ in celo eſſe fatebat vt deus. Et
deitas nõ minorat cũ ĩfirmitas aſſumit: et illud qđ nõ erat
accepit: et deꝰ mãſit qđ ab initio fuit. Qđ eñi hõ fuit nobis
profuit: ſibi nihil minuit. Exinaniuit plenitudinē deitatis: Phil.ij.
formã ſuſcepit humilitatis: ꝛ patri manēs eq̃lis. Talis eli B
git ꝟgo de toto ſcꝫ mũdo: q̃ tm̃ haberet meritũ vt dei filiũ
in ſemetipſam ſuſciperet: ꝛ poſt partũ oĩmodo virgo ꝑma
neret. Aue (inq̃t) maria gr̃a plena: dñs tecũ: bñdicta tu iter Luce.j.
mulieres. Et ecce ꝯcipies ꝛ paries filiũ: ꝛ vocabis nomen
eius ieſum. Ipſe eñi ſaluũ faciet populũ ſuũ a peccatꝭ eoꝝ.
Uirginitatis iura ſeruabis: filium habebis: ꝛ nomen virgi
nis nõ amittes. Tãta eſt eñi diuina illa potẽtia: vt ꝛ matrē
reddat fecundã: ꝛ ꝟginitatē ſeruet illeſam. Ideo bñdicta
inter mulieres: qꝛ ex ſpiritu ſcto cõcipies: vbi nõ ē carnalis
maritus: ſed diuina dinoſcit virtus. Lactabis infantē ꝓ
priũ: creatori ſuccũ porrigis lactis: ꝛ cibis celeſtibus ſatia
ris. Pãnis inuolues pueꝝ: q̃ tibi ĩmortale cõdonauit indu
mentũ. In preſepio ponis infantilia mẽbra: q̃ celeſtē tibi ꝑ
parauit menſam. Oĩa q̃ nutricie cauſa debent circa puerũ
celebremꝰ: vt qđ ipſe ꝓmiſit ſanctis ſuis: ꝛ tu ipſa libẽtius
ꝯſequaris: Quid multa? Exulta virgo de tãto ꝓmiſſo: nũ
cius diſceſſit angelicus: ꝛ ventris hoſpitiũ ingredit deus:
qui viuit et regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eodē feſto. Sermo.xj. In quo dicit ꝙ chriſtus erat deꝰ occultus et hõ manifeſtus. Marie etiã itegritatē i partu potiꝰ creuiſſe q̃ꝫ decreuiſſe.

Natiuitas dñi nr̃i ieſu xp̃i: totũ mũdũ noua aduē Ser.xv.
tus ſui hodie luce ꝑfudit. Hodie de celo deꝰ de A
ſcendit ad hoĩem: vt in celis hoĩ ꝑpararet aſcen
ſum. Hodie accipimꝰ natũ dei ꝟginis filiũ oĩm
credentiũ ſaluatorē. Deꝰ de patre: homo de matre: deus oc
cultus: hõ manifeſtꝰ. Et qm̃ diabolꝰ ꝑ ſerpẽtē eue locutus Gen.iij.
ꝑ eue aures mũdo ĩtulit mortē: deus ꝑ angelũ ad mariã ꝓ Luce.j.
tulit verbũ: ꝛ cũctis ſeculis vitã effudit. Angelus ſermonē
eiecit: ꝛ xp̃m ꝟgo ꝯcepit. O cõiũctio ſine ſordibꝰ facta: vbi
maritꝰ ſermo eſt: ꝛ vxor auricula. Hoc ſplẽdore ꝯcipit dei
filiꝰ: hac mũdicia generat. Nulla fieri potuit grauedo cõci
pienti: nulla triſticia parturiẽti. Qui eñi venerat triſte letifi
care ſeculũ: vẽtris nõ ꝯtriſtauit hoſpitiũ. De celis medicꝰ
trãſiēs ꝑ ꝟginē: poſt trãſitũ ſuũ illeſam fecit ꝟginē ꝑmane
re. Qui eñi dirupta corpoꝝ mẽbra i alijs poterat itegrare
tãgẽdo: q̃ꝫto magis in ſua matre qđ inuenit integrũ nõ po
tuit violare naſcẽdo? Creuit eñi eiꝰ partu itegritas corpo
ris potius q̃ꝫ decreuit: ꝛ ꝟginitas ampliata ē potiꝰ q̃ꝫ fuga
ta. In anguſti corporis mẽbro ſuſtinuit: qd q̃d ſuſtinēt celi
Plena ſunt viſcera: ꝛ nullũ nouit ꝟginis ꝯſciẽtia. Cũ eſſet
grauida: ſalubri leuitate plaudebat. Lumen ei qđ intra ſe
habebat: põdus habere non poterat. Facta eſt maria fene
ſtra celi: qꝛ ꝑ ipſam deꝰ veꝝ fudit ſeculis lumen. Facta eſt
maria ſcala celeſtis: qꝛ ꝑ ipſam deꝰ deſcẽdit ad terras: vt ꝑ
ipſam hoĩes aſcẽdere merean̄t ad celos. Ipſis eñi licebit
aſcendere illuc: q̃ deũ crediderit ad t̃ras ꝑ ꝟginē mariã de
ſcẽdiſſe. Facta eſt maria reſtauratio feminaꝝ: qꝛ ꝑ ipſam a B
ruina ꝑme maledictionis ꝓbant eſſe ſubtracte. Tria deni
qꝫ mala eue: a tribꝰ bonis marie ꝓbant excluſa. Nã eue di
ctum eſt. In dolorĩbꝰ ꝛ in triſtitia paries: ꝛ ad virꝝ ꝯuerſa Gen.iij.
tio tua: ꝛ ip̃e dñabit tui. Tribꝰ ẽ his malis ſe ſubiungãt fe
mine q̃ mariã nõ ſequunt: dolori: triſtitie: ſeruituti. Maria
aũt ecõtrario q̃ꝫ ꝑclariſſimis tribꝰ bonis ſublimet auſculta
ſalutationis angelice: benedictiõis diuine: ꝛ plenitudinis
gratie. Sic eñi eã legitur ſalutaſſe. Aue maria gratia plena Luce.j.
bñdicta tu inter mulieres. Cũ dixit Aue: ſalutationē illi ce
leſtem exhibuit. Cũ dixit Gratia plena: oſtendit ex itegro
irã excluſam ꝑme ſentẽtie: ꝛ plenã bñdictionis gratiã reſti
tutam. Cũ dixit. Bñdicta tu inter mulieres: ꝟginitatis eiꝰ
bñdictũ fructũ expreſſit: vt ex eo bñdicta dicat inter mulie
res: quecũqꝫ ꝑſeuerauerit virgo. Maledicta eñi eua fuerat
quã nũc credimꝰ per mariã ad bñdictionē glorie remeaſſe.
Uenite ꝟgĩes ad ꝟginē ꝛ letamini. Ponite maledictionē C
preuaricationis: ꝛ bñdictionē reſtauratiõis aſſumite. Pro
ijcite dolores quos eua ꝑ ſerpentē accepit: ꝛ quos ꝑ ange
lum maria ſuſcepit honores aſſumite. Pellite triſtitiã cõci
pientes: gemitꝰ parturiẽtes abijcite: vt ſolꝰ vobis iſte vir

ginis fili⁹ dominicꝰ. Venite ṽgines ad ṽginē: venite ꝯcipi
entes ad cōcipiētē: venite pariētes ad parientē: venite ma
tres ad matrē: venite lactātes ad lactātem: venite iuuencu
le ad iuuenculā. Ideo oēs iſtos curſus nature ṽgo maria
in dn̄o nr̄o ieſu xp̄o ſuſcepit: vt oīb⁹ ad ſe ꝯfugientib⁹ femi
nis ſubueniret. Et ſic reſtauraret om̄e gen⁹ feminaꝝ ad ſe
venient iū noua eua ſeruādo ṽginitatē: ſicut om̄e gen⁹ viro
rū adā nou⁹ recuperat dn̄s ieſus xp̄s: q̄ cū patre ꝛ ſpū ſan
cto viuit et regnat deus: per omnia ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ In eodem feſto. Sermo. xij. In quo dicit ꝙ pl⁹ eſt mirāda mia naſcētis q̄ꝫ modus naſcendi.

A
Ser. xvj. Hodie ṽitas de terra orta ē: xp̄s de carne nat⁹ eſt.
Gaudete ſolēniter: et ſempiternū diē hodierno
quoqꝫ admoniti cogitate: eṫna dona ſpe firmiſſi
ma ꝯcupiſcite: filij dei eſſe accepta poteſtate p̄ſu
mite. Propter nos tp̄alis effect⁹ eſt tēpoꝝ effector: ꝓpter
nos in carne apparuit mūdi cōditor: ꝓpter nos creat⁹ eſt
creator. Quid adhuc mortales mortalibus rebus oblecta
mini: et fugitiuā vitā ſi fieri poſſet tenere conamini? Spes
lōge clarior effulſit in terris: vt terrenis vita ꝓmitteret in
celis. Hoc vt crederet: res incredibilior ꝓrogata eſt. Deos
factur⁹ q̄ homies erāt: homo fact⁹ eſt q̄ de⁹ erat: nec amittēs
qđ erat: fieri voluit ip̄e qđ fecerat. Ipſe fecit qđ eſſet: q̄ ho
B minē deo addidit: nō deū ī hoīe ꝑdidit. Miramur ṽginis
partū: ꝛ nouū ipſum naſcēdi modū īcredulis ꝑſuadere co
namur: qđ in vtero nō ſeminato germen ꝓlis exortū eſt: ꝛ a
cōplexu carnis viſcera imunia filiū hoīs ꝓtulerīt: cui⁹ pa
trem hoīem nō tulerūt: qđ ṽginitatis itegritas ꝛ ī cōceptu
clauſa: ꝛ in partu incorrupta ꝑmāſit. Sed plus eſt mirāda
miſericordia: ꝙ ille q̄ ſic naſci potuit: naſci voluit. Erat em̄
iam vnicus patri: q̄ vnice nat⁹ eſt matri: ꝛ ipſe factus eſt in
matre: q̄ ſibi fecerat matrē: ſempitern⁹ cū pr̄e: hodiern⁹ ex
matre. Poſt matrē de matre fact⁹ eſt: ante om̄ia de pr̄e nō
fact⁹ eſt: ſine quo pater nūq̄ꝫ fuit: ſine quo mater nunq̄ꝫ fuiſ
C ſet. Exultate ṽgines xp̄i: cōſors veſtra ē mater xp̄i. Chri
ſtum parere nō potuiſtis: ſed ꝓpter chriſtū parere noluiſtꝭ.
Qui nō ex vobis nat⁹ eſt: vob nat⁹ eſt. Verūtamen ſi verbi
Mat. xij. eius memineritis ſicut meminiſſe debetꝭ: eſtis etiā matres
ei⁹: q̄ volūtatē facitis patris ei⁹. Ipſe em̄ dixit. Quicunqꝫ
facit voluntatē patris mei: ipſe mihi frater ꝛ ſoror ꝛ mater
eſt. Exultate vidue xp̄i: q̄ fecundā fecit virginitatē: illi vo
uiſtꝭ ꝯtinētie caſtitatē. Exultat etiā caſtitas nuptialis: oēs
fideliter viuētes cū cōiugib⁹ veſtris: qđ amiſiſtis in corpo
re: in corde ſeruate. Vbi iā nō poteſt eſſe a ꝯcubitu caro in
tegrā: ſit ī fide ṽgo ꝯſcientia ſm̄ quā virgo eſt oīs eccleſia.
Lu. j. et. ij. In maria xp̄m pia ṽginitas peperit: ī anna xp̄m viduitas
paruū grādeua cognouit: in elizabeth xp̄o cōiugalis caſti
tas: ꝛ anilis fecūditas militauit. Om̄es grad⁹ fideliū mem
broꝝ capiti cōtulerūt: qđ ipſi⁹ gr̄e cōferre potuerūt. Pro
inde q̄ veritas et pax ꝛ iuſticia xp̄s eſt: hūc fide concipite:
operib⁹ edite: vt qđ egit vter⁹ marie in carne xp̄i: agat cor
veſtrū in lege xp̄i. Quomodo aūt nō ad partū ṽginis perti
netis: q̄ñ xp̄i mēbra eſtis? Caput veſtrū peperit maria: vos
eccleſia. Nā ipſa quoqꝫ ꝛ mater ꝛ ṽgo eſt: mater viſcerib⁹
charitatis: ṽgo integritate fidei. Pietatis populos parit:
ſed ei⁹ mēbra ſunt cui⁹ ipſa eſt corpus ꝛ cōiunx: etiā in hoc
ſimilitudinē gerēs illius virginis: q̄ ꝛ in multis mater eſt
D vnitatis. Oēs itaqꝫ vnanimes: caſtis mētibus et affectib⁹
ſanctis diē natalis dn̄i celebrem⁹: quo die ſicut iſtū ſmonē
Pſalm. orſi ſum⁹: veritas de terra orta eſt. Iam eni ꝛ qđ in eodem
lxxxiiij. pſalmo ſequit factū eſt. Nā cū ille de terra ort⁹ eſt: hoc eſt
de carne nat⁹ eſt: qui de celo venit ꝛ ſup omnes eſt: ꝓculdu
bio cū aſcendit ad patrē: etiā iuſticia de celo ꝓſpexit. Hāc
em̄ iuſticiā verbis ſuis ipſe cōmendat: in ꝓmittendo ſpm̄
Ioh. xvj. ſanctū. Ipſe (iquit) arguet mūdū de peccato: ꝛ de iuſticia:
ꝛ de iudicio. De peccato quidē: q̄ nō crediderūt in me. De
Pſalm. iuſticia vero: quia ad patrē vado: ꝛ iā nō videbitꝭ me. Hec
lxxxiiij. eſt iuſticia que de celo ꝓſpexit. A ſūmo eī celo egreſſio ei⁹:
Pſ. xviij et occurſus eius vſqꝫ ad ſummū ei⁹. Ne quiſq̄ꝫ cōtemneret
veritatē: q̄ de terra orta eſt: cū ſicut ſpōſus ꝓceſſit de tha
lamo ſuo. i. de vtero ṽginali: vbi ṽbū dei creature humane
quodā ineffabili cōiugio copulatū eſt. Ne hoc ergo quiſq̄ꝫ
cōtemneret: ꝛ q̄ꝫuis mirabiliter natū: et dictis factiſqꝫ mi
Rom. viij rabilē: tñ ꝓpter ſimilitudinē carnis peccati nihil amplius
xp̄m q̄ꝫ hoīem crederet: cū dictū eſſet. Tāq̄ꝫ ſpōſus proce Pſ. xviij
dēs de thalamo ſuo: exultauit vt gygas ad currēdā viā: cō
tinuo ſubiunctū eſt. A ſūmo celo egreſſio eius. Nō ergo au
dis. Veritas de terra orta eſt: dignatio eſt: nō ꝯditio: miſe
ricordia ē nō miſeria. Veritas vt de terra oriretur de celo
deſcēdit: ſpōſus vt de thalamo ꝓcederet: a ſūmo celo egreſ
ſio ei⁹. Inde eſt ꝙ hodie nat⁹ eſt: quo die minor dies null⁹
in tris: a quo tñ incremēta dies ſumūt. Qui ergo inclinat⁹
eſt ꝛ nos erexit minimū elegit diē. Sed vnde lux creſcit: ip
ſo ſuo tali aductu nos etiā tacitus tanq̄ꝫ ſonitu magni cla
moris exhortās: vt q̄ paup ꝓpter nos fact⁹ eſt: in illo diui ij. cor. viij.
tes eſſe diſcam⁹. Qui ꝓpter nos formā ſerui accepit: in illo
libertatē accipiam⁹. Qui ꝓpter nos de terra ort⁹ eſt: in illo Phil. ij.
celum poſſideamus. Per dn̄m noſtrū ieſum chriſtū: qui vi
uit et regnat per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eodem feſto. Sermo. xiij. In quo dicit ꝙ de⁹ ſuſcepit hoīem in ſe vt nos deū ſuſcipiam⁹.

Natiuitatē dn̄i nr̄i ieſu xp̄i ſm̄ carnē: ita euāgeli A
ſta apertiſſime demōſtrās ait: vt oſtēderet eū ex Ser. xvij.
ſpiritu ſctō ꝛ maria ṽgine natū ꝓpter hereticoꝝ Lu. j. et. ij.
aſtutiā: q̄ negant deū hoīem ſuſcepiſſe. Sꝫ ideo
dn̄s ī virginei ſibi reſtituit hoſpitiū habitandi: vt nobis
oſtēderet in caſto corpore deū portare debere. Ad hoc em̄
de⁹ hoīem ſuſcepit in ſe: vt ꝛ nos deū ſuſcipiam⁹ in nobis:
ſicut ip̄e dicit. Manete ī me: ꝛ ego in vobis. O ſacrū ꝛ cele Ioh. xv.
ſte myſteriū in natiuitate dn̄i. Cōcepit ṽgo anteq̄ꝫ ſpōſum
haberet: parit anteq̄ꝫ nubat: ꝛ qđ ad laudē ꝑtinet noīs dn̄i:
ꝛ mater ꝛ ṽgo cepit eſſe poſt partū. Virgo em̄ ꝯcepit: ṽgo
peperit: ṽgo poſt partū illibata ꝑmāſit. Quē cū portaret ti
muit: cū pareret adorauit: quē cū peperiſſet: minor erat ma
ter q̄ꝫ fili⁹. Grāde nobis myſteriū: diuina maieſtas in adē fi B
gura ꝑmiſit. Sicut eī de⁹ nr̄ cū primū adam facere vellet:
nō ex cōiunctiōe viri aut mulieris hoīem vt eſſet effecit: ſꝫ
accipiēs terrā: inde hoīem diuina quadā arte formauit: ita
ſine viri cōiūctione deū in ṽginali aluo incorporari diſpē
ſauit. Ergo ſi tūc licuit hoīem ſine hoīe naſci: cur nō licuit
hoīem ſine hoīe ꝑ mariā ṽginē ꝓcreari. Qm̄ ſicut adā ex
tra ṽgine figurat⁹ ē: ita ꝛ xp̄s ex ṽgine nat⁹ agnoſcit. Ibi
tūc flat⁹ dei de terra viuū hoīem ſurgere fecit ad vitā: hic
mūdū ſpūſſanct⁹ de maria ṽgine xp̄m hoīem figurauit: in
quo de⁹ ad reparationē hoīs habitaret. Adam eni ibi tūc
naſcit: hic renouat ꝛ reſuſcitat in xp̄o. Fuit ſilis reparatio
quō fuit ꝛ hoīs creatio. Deniqꝫ ſicut tūc ī aluo tr̄e ſaluator
a de mēbra cōpoſuit: ſic etiā nūc ī ṽginis aluo xp̄s ſua mē
bra cōpoſuit. O grādis patiētia ſaluatoris: expectat naſci C
ſua mēbra q̄ fecit. Sꝫ ideo ille voluit naſci: vt nos iteꝝ viue
rem⁹. De⁹ latebat in hoīe: humiliata eſt ṽt⁹ vt pietas auge
ret: ꝛ qđ ad laudē noīs eius ꝑtinet: viſa eſt poteſtas min⁹
velle q̄ꝫ poſſit. Humiliauit ſe vt hō: nec horruit de⁹ hoīem in
duere quē ad ſuā patriſqꝫ imaginē figurauit: vñ libens dei
fili⁹ voluit h̄ eſſe qđ fecit. Nā ideo de⁹ nr̄ filiū ſuū miſit ad
hoīem liberādū: vt cui dixerat. Faciam⁹ hoīem: ipſe etiā li
berator eēt q̄ fuerat ꝛ creator. Sꝫ q̄re de⁹ nr̄ naſcēdo ꝑ ṽgi D
nē nos ſic voluit reformare ad vitā: vt q̄ ꝑ mlierē ī hūc mū
dū mors itrauit: ſal⁹ ꝑ ṽginē redderetur. Deniqꝫ ꝛ q̄ñ xp̄s Matthei.
tertia die ab iferis reſurrexit: ꝑmū mulieres ꝑ angelū adorā xxviij.
tes occurrūt: qb⁹ iō iubet reſurrectionē ap̄lis nunciare vt
hoī oſtēderet. Ecce ꝑ quā cecidiſtis ī mortē: ꝑ ip̄am vobis
reſurrectio mortuoꝝ nūciat. Mulier em̄ q̄ ꝑor guſtauerat
prior etiā reſurrectionē vidiſſe mōſtrat: vt ne ꝑpetui reat⁹
apud viros opprobriū ſuſtineret: q̄ q̄ culpā nobis trāſfu
derat trāſfuderit ꝛ gratiā. Deniqꝫ dn̄s noſter ideo per caſta
virginis membra venit ad terras: vt oſtēderet deū caſtita
tis eſſe auctorē. Ergo ſicut ī de⁹ noſter nos ſuſcepit ī ſe: ita E
ꝛ deum nos ſuſcipiamus in nobis. Portemus ergo et nos
deū ī caſto corpore: quē virginis caſta mēbra portauerūt.
Chriſtus eni magiſter eſt caſtitatis: ꝛ ideo q̄ caſtitatē non
habet: portare chriſtū nō poteſt. Sꝫ ꝛ nos fratres chariſſi
mi qui deo credim⁹: vt ſemp chriſtū ī corde noſtro portare
poſſim⁹: caſtos ac puros nos exhibeam⁹ ab omni peccato
vt chriſt⁹ habitare poſſit ī nobis. Qui em̄ chriſtū nō habet
in ſe: chriſtian⁹ nō poteſt dici. Nec eī ita ſe extollere debet
vnuſquiſqꝫ: vt chriſtianū ſe nomine dicat tantū: ꝛ factꝭ ini
micum oſtendat. Quō eſt chriſtian⁹: qui contra chriſti pre

Annotatõ cepta venire cõtẽdit? Sed vos q deo ſeruitis ⁊ ei⁹ pcepta
nũeralis cuſtoditis/potẽs eſt vobis concedere vitã eternã:q cũ pa:
ordinis tre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſclorũ. Amen.
ſermonũ ❡ In eodem feſto. Sermo. xiiij. In quo dicit q
hui⁹ opis. maria regnum tenet virginitatis qꝛ regem ge:
nuit caſtitatis eamq̃ factam eſſe feneſtram celi.

Ser. xviij A Caſtiſſimum marie virginis vterũ:ſpõſi virginis
clauſum vẽtris cubiculũ:filij virginis ſignaculũ
merito pleniſſime collaudarẽ/ſi meſſem meterem
Gal. vj. quẽ nõ ſeminarẽ. Deniq̃ ſic aplˢ dicit. Quecũq̃
ſeminauerit hõ:hec ⁊ metet. Verũ eſt:oĩno verũ eſt:hec oẽꝫ
hoiem metere q ſeminauit:ſicut ipſe fili⁹ virginis in quadã
Ma. xxv. lectiõe euãgelij ait. Meto inqͣt vbi non ſeminaui: ⁊ colligo
vbi non ſparſi. Dicat ſol⁹ hodie nat⁹ ex virgine fili⁹ marie.
Meto vbi nõ ſeminaui:⁊ colligo vbi nõ ſparſi. Dicat ⁊ ma
ria Et ego te filiũ generaui:⁊ virginitatẽ meã nõ violaui.
Regnũ teneo virginitatis:⁊ regẽ genui caſtitatis. Ingre:
dientẽ ⁊ egredientẽ habui in palatio vẽtris filiũ impatoris
B ⁊ de manib⁹ meis nõ amiſi clauẽ regni pudoris. Porta fa
cta ſum celi:ianua fctã ſum filio dei. Illa porta fctã clauſa
quã in viſiõe diuina Ezechiel vidit pphta: de qua in me
Ezechiel. dicit pphetizãs. Vidi portã ĩ domo dñi clauſã:⁊ dixit ad
xliiij. me angel⁹. Porta hec quã vides nõ apiet: ⁊ hõ nõ trãſit p
eã:⁊ clauſa erit ĩ eternũ. Sꝫ mirabilioꝛ pphetie adĩpletio.
Quid eſt porta in domo dñi clauſa:niſi qꝺ maria ſemꝑ erit
intacta? Et qđ eſt hõ nõ trãſit p eã:niſi qꝛ ioſeph nõ cogno
uit eã? Et qđ eſt q dñs ſolus intrat ⁊ egredit p eã: niſi qꝛ
ſpũs ſanctus ĩpregnauit eã? Et qđ eſt clauſa erit in eternũ
niſi qꝛ erit maria virgo añ partũ:virgo in partu:virgo poſt
partũ? Dicat ğ maria. Porta fctã ſum celi:ianua fctã ſum
Joh. xx. filio dei. Illi facta ſum ianua clauſa:q poſt ſuã reſurrectio:
nẽ ingreſſus eſt p oſtia clauſa:q egreſſus eſt paru⁹ ad ſuos
crucifixores:ad diſcipulos aũt ſuos clauſo cenaculo oſtij
in igreſſ⁹ eſt clauſtra. Qui nat⁹ de vẽtre meo:me matrẽ di:
miſit ĩtactã. Adipleuit ventrẽ meũ diuinitate:⁊ vterũ meũ
nõ euacuauit caſtitate. Exiuit de vẽtre meo gigãteo curſu
magnific⁹:⁊ vẽter me⁹ nõ eſt pudore vacuat⁹:nec in conce
ptione inuẽta ſum ſine pudore:nec in parturitiõe inuẽta ſũ
C cũ dolore. O mira ⁊ laudabilis inter feminas:in qua ab an
gelo ſalutat virginitas:ſola ĩpregnata nec vitiata:exonera
ta nec vacuata: qꝛ ſic ẽ ab angelo ſalutata. Aue maria gr̃a
plena:dñs tecũ. Felix vmbilic⁹ caſtitatꝭ:quẽ amplex⁹ non
tetigit maritalis. Cõſidero pceptũ tuũ beata virgo:⁊ expa
ueſco. Intueoꝛ partũ ⁊ cõtremiſco: adoro filiũ tuũ ⁊ reui:
uiſco. Enarra obſecro mihi:quõ meruiſti dici mr̃ dñi:⁊ ſpõ
ſa filio dei? O rogo ĩdica mihi: ſꝫ tñ colloquẽti tecũ igno
ſce mihi. Ignoſce inq̃ mihi qꝺ audeã ſeru⁹ vtinã vel bon⁹
⁊ nõ etiã inutilis ⁊ mal⁹ ſeru⁹:⁊ ideo mal⁹ ſeru⁹: qꝛ nõ tecũ
cũ tremore loquoꝛ vt ſeru⁹:ignoſce ğ mihi qꝺ audeã cũ ſpõ
ſa dñi mei fabulari:⁊ tñ indica mihi quõ poterit dei filius p
te generari. Audite fratres:audite mariã nobiſcũ loquẽtẽ:
carne abſentẽ:ſpiritu preſentẽ:verecũdia virginitatis vul:
tũ auertentẽ a collocutore:⁊ indicãte quõ impregnata ſit a
D creatore. Erã inqͣt maria in domo mea puella iudea:ex ſe:
mine dauid regis generata:adulta fctã ſum:⁊ deſpõſata ſũ
cõiugi:⁊ placui alteri/nõ interueniẽte adulterio: ſed ĩterce
dente ſpiritu ſancto. Deſpõſata ſum hoĩ iudeo ⁊ placui ho:
mini deo. Deſpõſauit me vir iudeus/⁊ amauit me chriſtus
deus. Ignorauit quidẽ ſpõſus me⁹ ioſeph qꝺ me amaſſet
de⁹ me⁹/⁊ putauit qꝺ adulterio ĩpregnat⁹ eſſet vẽter meus
Nã ignaro ioſeph ſpõſo meo venit ad me quidã magnus
xp̃i paranymphus/nõ pr̃iarcha primus aut pphet a egre:
Luce. j. gius:ſꝫ gabriel ille archãgel⁹:facie rutilãs:veſte coruſcãs
ĩgreſſu mirabili:aſpectu terribili:viſitauit ⁊ pturbauit me:
ſalutauit ⁊ grauidauit:dixitq̃ mihi. Aue gr̃a plena: dñs te
cum. Dñs inquit tecũ:ſed pluſq̃ mecũ. In me autẽ licet ſit
dñs memetipm creauit dñs/per te autẽ genit⁹ eſt dñs. Ita
eſt dñs tecũ:vt ſit in corde tuo:ſit in vtero tuo :adimpleat
mẽtẽ tuã:adimpleat carnẽ tuam/pcedat formoſus de vte
ro tuo:tanq̃ ſponſus de thalamo ſuo:egrediatur rex de cu
E biculo ſuo/pcedat princeps ex aula regali:ita vt virginita
libro. l. ho: tẽ tuã non faciat violari. Dixitq̃ ei. Quõ fiet iſtud: vt ego
mel. xliij. graueſcã pudico ⁊ immuniſſimo marito:qm̃ virũ penitus
ca. nõ cognoſco? Deſpõſata ſum homini iuſto:ſi cũ illo nõ con
uenero:vñ erit qꝺ generabo? Sed ſi pt fieri vt cõcipiã ĩta:
cta ⁊ generẽ clauſa:ĩdica modũ/⁊ paratũ inuenies coꝛ meũ.
Oibus ei modis exopto me ego deo meo vt habeã prolẽ:⁊
nõ perdã pudorẽ. Refert angelus. Gabriel modũ pceptio
nis:qꝺ in verbo fieret ſaluatoris:⁊ ita ait ad eã. O inqͣt ma
ria virgo dei/ſpõſa dei/dilecta dei/famula dei/ mater dei:ſi
hũc a me modũ reqͥris quõ virgo cõcipias: virgo parias:
⁊ poſt partũ virgo pmaneas:vel quõ fiat in te q fecit te:au
di me:⁊ ne pturberis. Spũs ſctũs ſupueniet in te:⁊ virt⁹ al Luce. j.
tiſſimi obũbrabit tibi. Ita ei te virt⁹ altiſſimi obũbrabit:vt
nec eſtũ patiarꝭ libidinis:⁊ mr̃ ſis creatoris. Neſcit interea F
ioſeph marie ſpõſus:qđ cũ maria ageret angelus:ſubitoq̃
ioſeph ĩtuitu familiari ⁊ licẽtia maritali/aſpicit mariã cõ:
iugẽ ſuã. Vidit eã greſſib⁹ grauari:intellexit marie vterũ
grauidari. Turbat ioſeph hõ iuſtus/q mariã nunq̃ de tẽ:
plo dñi accepat ⁊ nõdũ cognouerat:⁊ grauidã ſentiebat:et
quã nõ meruerat ĩ cõiugij honorẽ:iã haberet in cõfuſionẽ:
ſecũq̃ diu eſtuãs diſputat dicẽs. Vñ h̃ cõtigit qꝺ euenit?
Nõ cognoui/nõ noui/non tetigi/nõ violaui/nõ grauidaui
Heu heu qđ cõtigit:qđ putas euenit:per quẽ maria ſic ce:
cidit/quẽ ſibi pluſq̃ me adulãtẽ inuenit? Ego ei cũ licentiã
haberẽ maritalẽ:an thoꝝ nuptiarũ puellarẽ nõ vexaui pu:
dorẽ. Timui multũq̃ ptimui:qꝺ ĩ illo moyſitico libro legꝭ
ſentẽtiale verbũ perſcriptũ cũ legeret audiui. Ut quecũq̃ Deu. xxij.
virgo paternã domũ fedauerit adulterio:moriẽda lapidi:
b⁹ ſubiacebit. Siliter ⁊ vir q pudoris veſtimẽtũ pr̃i nõ de
tulerit:corãq̃ teſtib⁹ replicauerit :pudoriſq̃ ſignaculũ nõ
demõſtrauerit:moriẽd⁹ ⁊ ipſe cũ virgine erit. Vtroſq̃ ğ li:
bidinarios hac moyſea ſnĩa ferire voluit: ſilq̃ adulteros
ꝑire mãdauit. Sic nãq̃ ait. Auferte opprobriũ de domo iſ
rael:⁊ oĩs q audierit timebit:⁊ nõ agit ipie. Hãc moyſi ſen
tẽtiã pcauebã:ipſamq̃ luxuriã in meo corpe refrenabã:ma
xime qꝛ dauid filiũ me eẽ ſciebã:⁊ regali me fũctũ ſacerdo
tio pnoſcebã. Sꝫ qm̃ nihil mir ẽ:nihil nouũ:nihil occultũ: G
nihil abſcõſũ qꝺ nõ reuelabit:⁊ occultũ qꝺ nõ ĩ publico ve Mat. x.
niat:i dõ regis filia:recolo hyſtoriã. Dauid rex vrie cethei ij. Reg. xj.
mulierẽ audacia extulit regali/nec eũ timoꝛ terruit parẽta
lis. Quid ğ faciã? qđ agã? Anxioꝛ:gemo:doleo:curro:cõſi:
liũ q̃ro:nec penit⁹ inuenio. Prodo adulteriũ/ aut taceo pp
opprobriũ? Si pdidero:adulteriũ qđ ẽ nõ pſcio:ſed neuũ
crudelitatꝭ ĩcurro qꝛ ſm libri moyſi ſnĩam: lapidãdã eẽ co
gnoſco. Si tacuero malũ pſcio:⁊ cũ adulterꝭ portiõeꝫ meã
pono. Qm̃ ğ tacere malũ ẽ:adulteriũ pdere pei⁹ ẽ:ne p me Pˢ. xlix.
fiat homicidiũ:dimittã eã piugio. Cogitauit ĩqͣ ſic euãge:
liũ dr̃:occlte dimittere mariã piugẽ ſuã. Cogitauit qꝺ eẽt Mat. j.
rea de adulterio:cũ iã eẽt deterioꝛ ĩ mẽte hui⁹ ſuſpitiõis ma
la pceptio. Sꝫ nõ timeat maria dauid illi⁹ magni regꝭ filia
qm̃ ſic ĩ dauid veniã ptulit ſmo pphetic⁹:ſic mariã liberat
angelus ſaluatoris. Veniat mr̃ dñi caſta:in qua nõ fuit vi:
rilis appetitio ſed ſpũs ſctũs:quã nõ violauit ioſeph vir iu
deus:ſed ſolus ĩpregnauit oĩps de⁹:q nõ cõmixta eſt nec io
ſeph ſpõſa:nec cognita viro:ſed ſoli oĩpotẽti deo. Inuoca
virgo ſãcta deũ tuũ:dauid patrẽ tuũ:nõ illũ dauid adulte:
rio fuſcatũ ⁊ vrie cethei homicidio diuulgatũ:ſed illũ dico
dauid forti manu pliatũ:diu cũ diabolo altercatũ. Mittat
de celo ãgelũ ſuũ/⁊ viſitet in ſõnis ſpõſũ tuũ. Suſpẽdat iu
diciũ moyſes ſuũ:ne ioſeph vĩdicet adulteriũ tuũ. Parat
itaq̃ ioſeph aĩm ĩ tpe:q mariã poſſit occlte dimittere. Ec: H
ce iterũ virginis ille panymphus: nõ hõ ſed gabriel angel⁹
ille cõſpicu⁹:celi curſoꝛ ocyſſimus:medio noctis libramine:
dicit ad ioſeph in viſiõe. Ioſeph fili dauid cur tm̃ tribula
ris:qđ multũ cõtriſtaris:cur in ſomno cogitãdo deſudas:
quare vigilãdo triſtis ãbulas:cur de maria malã tibi ĩgerꝭ
ſuſpitionẽ:cũ ipſa tibi gñatura ſit ſaluatorem? Aufer zeloti
pie aĩm ex ea. Ipſe ei eſt dñs q ĩpregnauit eã. Ideo triſtis
eſt aĩa tua:qꝛ qcũq̃ legiſti in pphetia/nõ intellexiſti in ma
ria. Hinc ẽ oĩs triſticia tua/qm̃ ſpõſã tuã nondũ cognoue:
ris ⁊ grauidã ſenſeris:nec aliud in ea niſi adulteriũ ſuſpica
ris. Ioſeph fili dauid/nat⁹ nõ ſolũ ex gñe ſacerdotali: vez
etiã ex regali/fili⁹ pphetarũ:ſoci⁹ ſcribarũ. Ille de⁹ q ſcri
ſit mirabilia in lege ſua:ipſe fecit mirabilia in coniuge tua.
Quid aũt ſunt mirabilia/niſi q hoĩb⁹ ſunt ĩpoſſibilia? Mi: I
rabilia ğ dei in lege nõ legiſti:qꝺ ſi etiã legiſti:q̃re nõ ĩtelle
xiſti? Ipſa lex quã q̃tidie legis ſine graphio ſcpta ẽ ĩ tabu Deut. ix.
lis lapideis. Lege ⁊ intellige qꝺ panẽ in heremo terra p: Exo. xvj.

Nu.xvij. duxerit:cuiꝰ ſemē in terra arator nullꝰ induxit. Virga etiā
aarō:ānis ſiccata plurimis ſine aq̄ reuixit: in tēplo floruit:
nuces ꝓduxit:q̄s clauſa ſub tecto ꝓduxit. Ergo q̄ ſcpſit la
pideas tabulas ſine ſtilo ferreo:ip̄e grauidauit mariā ſpū
ſctō:ꝛ q̄ ꝓduxit panes ī heremo ſine aratōe:ip̄e īpregnauit
virginē ſine corruptiōe:ꝛ q̄ fecit virgā ſine hūore folia ger-
mīare:ip̄e fecit filiā dauid ſine ſemīe gn̄are. Poſtremo fili
Eſaie.vij. dauid ioſeph filiꝰ ꝓphetarū:legiſti. Eſaiā eximiū ꝓpheta
rū q̄d dixerit:quēadmodū ſcripſerit. Ecce ỽgo ī vtero ac
cipiet ꝛ pariet filiū:ꝛ vocabūt nomē eiꝰ emanuel. Qđ ḡ le-
giſti ī libris tuis:aſpice ī maria ocl̄is tuis: vt digne dicas
Pſ. xlvij cāticū dauid p̄ris tui. Sicut audiuimꝰ:ita ꝛ vidimꝰ in ciui
R tate dn̄i virtutū:in ciuitate dei nr̄i. Aſpice ḡ mariā cōiugē
tuā:ſꝑ de ea ſecurꝰ ꝛ in nullo ſis ſollicitꝰ:q2 qđ natū ē in eiꝰ
vtero/nō vocabit̄ filiꝰ iudei:ſʒ vocabit̄ filiꝰ dei. Habe ḡ io
ſeph cū maria ꝯiuge tua cōem ỽginitatē mēbroꝝ:q2 de vir
gineis mēbris virtꝰ naſcit̄ āgeloꝝ. Sit maria ſpōſa xp̄i in
carne ſua ỽginitate ſuata:ſis aūt ꝛ tu p̄r xp̄i cura caſtitatꝭ
ꝛ honorificētia ỽginitatꝭ:vt de ỽgineis mēbris genitricis
ſcl̄is xp̄ianis nulla ſit zelotypia. Magnū meritū ỽginitatꝭ
Luce.j. f̄res. Virginitas marie āgeli ſalutatōe ē īp̄gnata:ꝛ p̄gnās
marie ỽginitas de vtero ī vtero ē ſalutata:ꝛ generās virgi
nitas marie ab āgelis ē hodie collaudata:ꝛ lactās virgini-
Mat.ij. tas marie p ſtellā de celo ē īdicata:ꝛ magoꝝ mūerībꝰ ē ho
norata. Gaude itaqꝫ ioſeph nimiūqꝫ ꝯgaude ỽginitati ma
rie:q̄ ſolus meruiſti virginalē affectū poſſidere cōiugij:q2
ꝑ meritū virginitatꝭ ita ſepatꝰ es a cōcubitu vxoris: vt p̄r
dicaris ſaluatoris:q̄ viuit ꝛ regnat in ſecula ſcl̄oꝝ. Amen.

In eodē feſto. Ser.xv. In quo dicit q̄ xp̄s ē deus ꝛ hō nō cōfuſione nature ſed vnitate pſone.

Ser.xix. Gaudeamꝰ f̄res:letent̄ ꝛ exultēt gētes. Iſtū diē
B nobis nō ſol iſte viſibilis:ſʒ creator ipſiꝰ inuiſibi-
lis ꝯſecrauit/q̄n cū ꝓ nobꝭ viſibilē factū:a q̄ īui
ſibili ꝛ ip̄a creata ē viſceribꝰ fecūdis ꝛ genitali-
bꝰ itegris ỽgo mr̄ effudit. Cōcipiēs ỽgo:pariēs ỽgo:vir-
go grauida/virgo feta/virgo ꝑpetua. Quid miraris hec hō:
Deū ſic naſci oportuit:q̄n eē dignatꝰ ē hō. Talē fecit illā q̄
eſt factꝰ ex illa. Anteq̄ fieret ei erat:ꝛ q2 oīps erat:fieri potuit
manēs qđ erat. Fecit ſibi matrē cū eēt apđ p̄rē:ꝛ cū fieret
ex mr̄e māſit in p̄re. Quō deꝰ eē deſiſteret cū hō eē cepit:q̄
genitrici ſue p̄ſtitit ne deſiſteret ỽgo eē cū pepit: Proinde
cū ỽbū caro fctm̄ ē/nō ỽbū in carnē pereūdo ceſſit: ſʒ caro
ỽbo ne ip̄a piret acceſſit:vt quēadmodū hō ē aīa ꝛ caro ſic
eēt xp̄s deꝰ ꝛ hō:idē deꝰ q̄ hō:ꝛ q̄ deꝰ idē hō/nō ꝯfuſiōe na
ture:ſʒ vnitate pſone. Deniqꝫ filiꝰ dei generāti coeternꝰ ſꝑ
ex p̄re:idē filiꝰ hoīs eē cepit ex ỽgine:ac ſic ꝛ filij diuinitati
ē addita hūanitas:ꝛ tn̄ nō eſt pſonarū fctā q̄ternitas: ſʒ ꝑ-
B manet trinitas. Nō ḡ nobꝭ ſubrepat q̄rūdā ſnīa minꝰ attēto
rū in regulā fidei:ꝛ ī ſcripturaꝝ oracula diuinaꝝ. Dicūt eī
Qui filiꝰ ē hoīs factꝰ eſt filiꝰ dei/q̄ ỽo filiꝰ ē dei:nō eſt fctū ſ
hoīs. Hoc vt dicerēt qđ verū ē attēderūt: ſʒ verū eloq̄ nō
valuerūt. Quid eī attēderūt niſi q2 hūana natura potuit in
meliꝰ ꝯmutari:ī deteriꝰ diuina āt nō potuit: Hoc veꝝ ē:ſʒ
ēt ſic.i.neq̄qꝫ ī deteriꝰ diuinitate mutata:ỽbū tn̄ caro fctm̄
Joban.j. eſt. Neqꝫ eī ait euāgeliſta. Caro ỽbū fctā ē:ſʒ ait:ỽbū caro
fctm̄ ē. Verbū aūt deꝰ:q2 deꝰ erat ỽbū. Et q̄d caro niſi hō
Ma.xxvj Nō eī ſine aīa in xp̄o hoīs caro. Vn̄ ait. Triſtis ē aīa mea
vſqꝫ ad mortē. Si ḡ ỽbū deꝰ:ꝛ hō caro/q̄d ē aliđ ỽbū fctm̄
eſt caro:niſi q̄ deꝰ erat factꝰ eſt hō: Ac ꝑ h̄ q̄ erat dei filiꝰ fa
ctus ē hoīs filiꝰ. Aſſūptiōe īferioris: nō verſione potioris.
C Accipiēdo ip̄e qđ nō erat:nō amittēdo qđ erat. Nā quō in
regl̄a fidei ꝯfiteremur credere nos ī filiū dei q̄ natꝰ ē ex vir
gine maria:ſi nō filiꝰ dei ſed filiꝰ hoīs natꝰ ē ex virgine ma
ria: Quis eī xp̄ianus negetex illa femīa filiū hoīs natū:ſʒ
Johā.j. tn̄ deū hoīem factū: et ita hoīem deū factū: Deus eīn erat
verbū:ꝛ verbū caro factū eſt. Cōfitendū eſt igit̄ eū q̄ filius
dei erat:vt de ỽgine maria naſceret̄ aſſūpta forma ſerui fi-
Joh.xiiij. liū hoīs factū:qđ erat manētē:qđ nō erat aſſumentē. Eſſe
Johan.x. incipientē quo minor eſt p̄re: et ſemꝑ manentē in eo q̄ vnū
ſunt ip̄e ꝛ p̄r. Nā ſi ille qui ſemꝑ eſt dei filiꝰ nō eſt ipſe factꝰ
Phil.ij. hoīs filiꝰ:quō de illo dicit apoſtolus. Qui cū in forma dei
eſſet nō rapinā arbitratꝰ eſt eſſe ſe equalē deo:ſed ſemetip̄ȝ
exinaniuit formā ſerui accipiēs in ſimilitudinē hominum
factus:ꝛ habitu inuentus vt hō: Neqꝫ eīn alius ſed ipſe in
forma dei equalis patri/q̄ eſt vtiqꝫ vnigenitꝰ dei filiꝰ ſemet
ipſum exinaniuit in ſimilitudinē hoīm factꝰ. Nec aliꝰ ſed
idē ipſe in forma dei equalis patri:humiliauit non aliū ſed
ſemetipſum/factus obediēs vſqꝫ ad mortē:mortē aūt cru-
cis. Qđ totū non fecit dei filius:niſi in ea forma q̄ eſt hoīs.
Itē ſi ille qui ſemꝑ eſt dei filius/nō eſt ipſe factꝰ hoīs filiꝰ:
quō dicit apoſtolus ad Romanos. Segregatus in euāge- D
lium dei:qđ ante ꝓmiſerat ꝑ prophetas ſuos in ſcripturis Rom.j.
ſanctis de filio ſuo/q̄ factꝰ eſt ei ex ſemine dauid ſm̄ carnē:
Ecce filiꝰ dei qđ vtiqꝫ ſemꝑ erat:factꝰ eſt ex ſemine dauid
ſm̄ carnē quod nō erat. Itē ſi ille qui eſt dei filiꝰ nō eſt ipſe
factꝰ filius hoīs/quō miſit deus filiū ſuū factū ex muliere: Gal.iiij.
Quo noīe ſm̄ hebreā linguā non virgineū decus negatur:
ſed femineus ſexus oſtenditur. Quis eīn a patre eſt miſſus
niſi vnigenitus dei filiꝰ: Quō ergo ex muliere factꝰ: niſi q2
idē ipſe qui erat apud patrē dei filiꝰ:miſſus factꝰ eſt hoīs fi
lius: De patre natꝰ ſine tēporis die:de matre natus hodie.
Ita eīn diem quē creauit in quo crearet̄ elegit:ſicut factus
eſt de matre quā fecit. Nam ꝛ ipſe dies a quo deinceps in-
cremētū lucis accipit dies:opꝰ xp̄i ſignificat:in q̄ interior
hō noſter renouat̄ de die in diē. Eterno q̄ppe creatori ī tpe
creato ille dies debuit eē natalis/cui creatura ꝯgrueret tē-
poralis/cui honor ꝛ īperiū ꝑ infinita ſecula ſeculoꝝ. Amē.

In eodem feſto. Sermo.xvj. In quo dicit q̄ q̄ttuor natiuitates valde mirabiles opatꝰ ē deꝰ.

Hodiernus dies ad habendā ſpē vite eterne: ma Ser.xx.
gnū contulit gaudiū generi humano. Primꝰ eī A
hō quo cadente oēs cecidimus: cuius ruina eſt Geñ.ij.
mortalitas noſtra:nō eſt natꝰ ſed factꝰ:p̄re nul-
lo:nulla matre:ſed deo operāte. Hec eſt hoīs p̄ma cōditio
adā de terra. Secūda cōditio eſt hoīs:qua creauit feminā Geñ.ij.
de latere viri. Tertia cōditio eſt hoīs:qua natus eſt homo Luce.ij.
ex viro ꝛ femina. Quarta cōditio eſt dei hoīs:qua natꝰ eſt
chriſtus ſine viro de femina. In iſtis q̄ttuor cōditionibus
vna ſola nobis vſitata eſt:cetere tres nō ſunt in oculis car-
neis:ſed in fide cordis. De terra factū hoīem ſine patre et
mr̄e nouimꝰ/nūq̄ꝫ vidimꝰ/lecta ꝛ audita credimꝰ. Tertia
illa vſitata eſt nobis ipſa q̄tidiana. De cōplexu maris ꝛ fe-
mine q̄tidie naſcunt̄ hoīes. Iā ergo erat vna ſine viro ꝛ fe
mina:iā erat tertia de viro ꝛ femina:quarta reſtabat ſine vi
ro de femina. Sʒ iſta quarta liberauit tres. Prima ꝛ ſcđa
ruerāt:tertiā de ruina gn̄auerūt/in quarta ſalutē inuenerūt. B
Exultēt virgines:ỽgo pepit xp̄m. Nihil in ea qđ vouerūt Luce.ij.
putēt exterminatū/māſit virgo poſt partū. Exultēt vidue Luce.j.
infantē xp̄m vidua Anna cognouit. Exultēt cōiugate:na
ſciturū dn̄m ieſum xp̄ȝ heliſabet maritata ꝓphetauit. Nul
lus gradus p̄termiſſus eſt:de quo nō hr̄et teſtimoniū ſalus
oīm. Nūq̄d eī ſole virgines ad regnū celoꝝ ꝑueniūt: Per
ueniunt ꝛ vidue. Magni meriti fuit illa vidua ſancta anna
q̄ a virginitate ſua ſeptē ānis vixerat cū viro ſuo. Quo de
functo vſqꝫ ad ſenilē etatē ꝑuenerat ꝛ ſenectute ſancta expe
ctabat īfantiā ſaluatoris: vt paruū videret ānoſa:paruū a-
gnoſceret anicula:ītrantē in mūdū ſaluatorē videret itura
Et in maſculino ſexu tria ip̄a gn̄a ꝯmēdata ſūt. Ipſe xp̄s
puer natꝰ ē:exultēt pueri:ꝯtinētiā vouētes puero. Ip̄e ỽo C
itegritatē pueritie ꝯſecrauit:q̄ ſue mr̄i fecūditatem attulit: Luce.ij.
virginitatē nō abſtulit. Simeō ille ſenex diu vixerat:cuius
etas ꝯparat̄ anne:ꝛ audierat rn̄ſum q̄ nō eſſet viſurꝰ mortē
niſi p̄us videret xp̄m dn̄i. Intelligite f̄res q̄tū deſiderium
habebāt antiq̄ ſcti vidēdi xp̄m. Sciebāt illū eſſe vēturū:ꝛ
oēs q̄ pie viuebāt dicebāt. O ſi h̄ me īueniat illa natiuitas.
O ſi qđ credo ī ſcp̄turis:videā oculis meis. Et vt noueri-
tis q̄tū deſideriū habebāt ſcti q̄ nouerāt ꝑ ſcp̄turas ỽginē
pituram:ſicut audiſtꝭ cū Eſaias legeret̄. Ecce ỽgo accipiet Eſaie.vij.
ī vtero ꝛ pariet filiū:ꝛ vocabitis nomē eiꝰ emanuel. Ema
nuel q̄d ſit euāgeliū nobis apuit dicēs:qđ interp̄tat̄ nobi- Mat.j.
ſcū deꝰ. Nō tibi ḡ vile ſit q̄cūqꝫ īfidelis aīa:nō tibi videat̄
īpoſſibile vt ỽgo peret:ỽgo pariēs ꝑmaneret. Intellige na
tū deū ꝛ nō miraris virginis partū. Vt ḡ noueritis antiq̄s
ſctōs ꝛ iuſtos optaſſe videre qđ ꝯceſſū ē huic ſeni ſymeoni
dn̄s nr̄ ip̄e ieſꝰ xp̄s ad diſcipulos ſuos loq̄ns ait. Multi iu Mat.xiij.
ſti ꝛ ꝓphete voluerūt videre q̄ vos videtis ꝛ nō viderūt:ꝛ
audire q̄ auditis ꝛ nō audierūt. Multū ſenex iſte fuit ad au
diendū ſerus:ſed ad videndū maturꝰ. Non expectauit vt

Annotatõ nũeralis ordinis ſermonuz hui⁹ opis. xp̃z audiret loq̃ntẽ/qm̃ agnouit īfãtẽ. Et h̄ illi ꝯceſſũ erat
iã decrepito:q̃ſi deſiderãti ꝛ ſuſpirãti ꝛ dicẽti q̃tidie in orõ
nib⁹ ſuis. Qñ veniet? Qñ naſcit̃? Qñ videbo? Putas dura
bo? Putas ĩ me iueniet? Putas iſti oculi videbũt ꝑ quẽ
cordis oculi reuelabunt̃? Dicebat iſta ĩ orõnib⁹ ſuis:ꝛ pro
deſiderio ſua accepit rñſum:q̄ nõ guſtaret mortẽ niſi prius
D videret xp̃m dñi. Geſtabat eũ maria mr̃ ei⁹ infantẽ:vidit il
le ꝛ agnouit. Ubi nouerat qđ agnouit? An int⁹ ẽ reuelat⁹ q̃
foris ẽ nat⁹? Uidit ꝛ agnouit. Agnouit ſymeõ infantẽ tacẽ
tẽ:ꝛ occiderũt iudei iuuenẽ mirabilia faciẽtẽ. Cũ ḡ cogno
uiſſet:accepit ĩ vlnas ſuas:h̄ ẽ in brachia ſua:ãplexat⁹ ẽ cũ
Portabat a q̃ portabat̃. Ipſe ei ẽ xp̃s ſapiẽtia dei:attigẽs
Sap. viij. a fine vſq; ad finẽ fortiter/ꝛ diſponẽs oĩa ſuauit. Quãt⁹ ibi
erat ꝛ q̃ magn⁹:q̃ paru⁹ fact⁹ erat. Paru⁹ fact⁹/paruos
q̃rebat. Quid ẽ paruos q̃rebat? Nõ ſuꝑbos ſed hũiles col
ligebat. In p̄ſepi dignat⁹ eſt poni vt eẽt pioꝝ cibaria iumẽ
toꝝ. Accepit eũ ſymeõ ĩ brachia ſua ꝛ dixit. Nũc dimittis
dñe ſeruũ tuũ in pace. Dimitti in pace:q: video pacẽ. Qua
re ḡ dimitti ĩ pace? Q: viderũt oculi mei ſalutare tuũ. Sa
lutare dei:dñs ieſ⁹ xp̃s. Annũciate diẽ:ex die ſalutare ei⁹.
E Habetis ḡ pueri puerũ ieſũ:ſcti ſenes ſenẽ ſymeonẽ. Si ãt
q̃ritis vt ꝛ cõiugat⁹ aliq̄s vir teſtimoniũ dño ꝑhibeat. Za
chariã cõſiderate. Nemo ḡ q̃rat aliđ frẽs mei chariſſimi fi
deles:aut ṽgo:aut vidua:aut ꝯiugata:aut puer:aut ꝯtinẽs
aut vxorat⁹:q̄cq̄d pl⁹ eẽ q̄s voluerit:nõ inueniet quẽadmo
dũ ad xp̃m ꝑtineat. Nõ iuenim⁹ teſtimoniũ ꝑhibuiſſe xp̃o
adulteros:fornicatores:ĩmũdos. Et vt a talib⁹ ei teſtioniũ
ꝑhiberet̃:ipſe p̄ſtitit:ipſe donauit. Nõ ei q̄ſq; ſctũs virib⁹ ſu
is. Exultemus ḡ chariſſimi:ab hodierno die creſcũt dies.
Crede in xp̃m ꝛ creſcat ĩ te de⁹. Credidiſti:ĩchoat⁹ ẽ deus
Credidiſti:nat⁹ ẽ xp̃s in corde tuo. Sed nũq̄d xp̃s nat⁹ ſic
remãſit? Creuit:ad iuuẽtutẽ ꝑuenit:ſꝫ ĩ ſenectutẽ nõ decli
nauit. Creſcat ḡ ꝛ fides tua:robur iueniat:vetuſtatẽ neſciat
Sic ꝑtinebis ad xp̃m filiũ dei:in p̄ncipio verbũ apud deũ
Uerbũ deũ:ſed verbũ caro factũ eſt:vt habitaret in nobis
Maieſtas ibi latebat:vbi ĩfirmitas apparebat. In manus
ſuas ſymeõ ĩfirmitatẽ accepit:ſed maieſtatẽ int⁹ agnouit.
Nemo cõtẽnat natũ/ſi vult eẽ renatus. Ad illũ ꝑtinuit ꝓ
pter nos naſci ad nos ꝑtinet in illo renaſci:q̄ venit in hunc
mundũ pctõres ſaluos facere:ieſus xp̃s dñs noſter: cui eſt
honor ꝛ imperium in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eodem feſto. Sermo.xvij. In quo exponit illud qđ canit̃ de ſaluatore noſtro iã nato Puer natus eſt nobis ꝛc̃. qđ ad longum declarat.

Ser.xxj. A Hodie puer nat⁹ eſt nob̄:hodie fili⁹ dat⁹ ẽ nobis
Eſa.ix. Puer inq̃ꝫ lꝫ teneritudine mẽbroꝝ ĩualid⁹:ſꝫ in
culpabili ḡnatione p̄clar⁹. Hodierna eñi natiui
tas genitricẽ ĩnocẽtie:puritas p̄clarat auctorẽ
hodie fili⁹ datus ẽ nobis. Nũc nob̄ eſt dat⁹:q̄ eſt añ ſecula
nat⁹. Dat⁹ in ꝑtu ṽginis:fili⁹ de ſubſtãtia genitoris. Cũ igr̃
ſerulẽ cãm ꝑ oſtiũ fidei ſpat⁹ quõdã dñatori ĩtraret:rubuit
ĩuiolata ṽginitas. Nec peſſulũ pudoris infregit:ꝛ in ſacris
viſcerib⁹ radi⁹ eterne claritatis effulſit. Letet̃ ḡ oĩe mũdi
hui⁹ exiliũ:exultet ſeculũ paulo ante captiuũ. Miſit de⁹ fi
Mat.ij. liũ ſuũ q̄ naturã terreat:moriat̃ ꝛ vicat. Terruit nãq; hero
dẽ nat⁹:vicit diabolũ ĩnocẽs crucifix⁹. Cela dñe ſub pelle
carnis aĩm ṽtutis:habitũ maieſtatis pauliſꝑ occulta. Dege
in vtero ṽginis/egredere ꝛ ꝯgredere ex tẽtorio ſacre virgi
B nis. Aptatã ꝓ me muſcipulã:vbi totã liberas creaturã. Sꝫ
tãti hui⁹ ꝯcept⁹ ac ꝑtus ꝛ cãm ꝛ miraculũ ꝑtractem⁹. Ut
igr̃ vitioꝝ ſordib⁹ abſolut⁹ horribiliter ſq̄leſceret mũd⁹:ab
origine iã in ꝑadiſo captiu⁹:femia cã fuit. Sic eteni ſcp̄tũ
Eccl. xxv ẽ. A muliere ĩitiũ ſctm̃ ẽ pcti:ꝛ ꝑ illã oẽs morimur. Et apo
j. Tim.ij. ſtolus paul⁹. Uir inq̄t ſeduct⁹ nõ eſt:mulier aũt ſeducta in
p̄uaricatiõe facta ẽ. Per hanc ḡ mũdus erũnabili ſuitute
ij. Pet.ij. dep̄ſſus ſub iugo diaboli anxia colla ſubmiſerat. A q̄ ei q̄s
deuict⁹ eſt. huic ꝛ ſeru⁹ addict⁹ ẽ. Soluta igit̃ elemẽtoꝝ fe
derata ꝯpage:diluuiũ hoiẽꝫ deleuit:crimẽ delere ñ potuit.
Geñ. xxij. Iſaac ſterilis nõ ṽginis fili⁹/crucis meruit ſigna portare
Applõhẽdi meruit/vinciri meruit/nõ tñ aliq̄d mũdo ꝯtuliſ
ſet ſi potuiſſet occidi. Moyſes aq̄s purificãdũ agmen ſolũ
Exo.xiiij. mõ eripit iudaicũ/ñ totũ liberãt mũdũ:extermiat egyptũ
nõ pctm̃. Regẽ pharaonẽ freto hiãte ſubduxit:ñ diabolũ
Pſ.l. cũ ſuis legionib⁹ ꝑuecauit. Dauid ĩ iniq̄tatib⁹ ſe fat̃ eẽ ꝯce

ptũ/nec ipſe ḡ mũdi potuit auferre pctm̃. Cũ ꝑ pleraſq; igr̃
tp̃m gyrãtiũ rotas mũdiale curriculũ volueret̃/neq; quiſ
piã mederet̃:ꝛ igraueſcẽtib⁹ culpis ruine p̄cipitis ictu ꝛ fre
mitu toti⁹ orbis mẽbra pulueſcerẽt ꝛ nẽo ſuccurreret:ad fe
minã cã reuertit̃:ꝛ origo ꝑ originẽ detrũcat̃. Origo pcti:ꝑ
genitricẽ xp̃i. Proſapies ĩpietatis:ꝑ ꝓſapiẽ pietatis. ſtirps
mortis:ꝑ ſtirpẽ vite ꝑcutit̃. hacten⁹ cãꝫ nũc aptos obtut⁹ mi
raculis reuelem⁹. Xp̃m ṽgo pepit/mutat̃ natura/delet̃ et
culpa. Preciſũ ẽ illud eue ĩ felicitatis elogiũ. In triſtitia pa
ries filios:q: iſta ĩ leticia dñꝫ ꝑturiuit. Illa ei luxit:iſta re
luxit. Illa lachrimas/iſta gaudiũ in vẽtre portauit:q: illa
pctõrẽ:iſta edidit ĩnocentẽ. Xp̃s ſemiauit nõ luxus/de⁹ fe
uit ñ marit⁹. Uirgo genuit:q: ṽgo ꝯcẽpit. Inuiolata pepit
q: ĩ ꝯcẽptu libido nõ fuit. Utrobiq; miraculũ:ꝛ ſine corru
ptione grauida:ꝛ in ꝑtu ṽgo puerꝑa. Matrimoniũ in fide
part⁹ ĩ ṽgine. Gabriel ille hoꝝ ſpõſaliũ iternũci⁹ fuit. Quid
dixerit:q̄d audierit referat. Aue inq̄t gr̃a plẽa:dñs tecũ. A Luce.j.
ſalutatiõe incipit q̄ ſalutẽ in ligua portauit. Sileat nũc a fe
minis/ſileat tortuoſi ſꝑpẽtis male ſuadibilis ſibil⁹:ad ma
trẽ dñi nr̃i angel⁹ eſt locut⁹. Aue inq̄t gr̃a plena: dñs tecũ.
Gr̃a refert̃ ꝓ culpa/plena dr̃ nõ vacua. Impleta eſt ḡ gr̃a
ꝛ euacuata ẽ culpa. Hoc mõ ꝛ ipſa venerabil̃ ṽgo nr̃a ĩ ſuo
cãtico plauſit. Eſuriẽtes ĩpleuit bonis:ꝛ diuites dimiſit ĩa
nes. Aue inq̄t gr̃a plena:dñs tecũ. Tecũ ĩ corde/tecũ ĩ vẽ
tre/tecũ ĩ auxilio. Gratulare ṽgo:xp̃s rex e celo ſuo:venit ĩ
vtero tuo. Ex ſinu p̄ris in vteꝝ dignat̃ deſcẽdere mr̃is: ſꝫ
nec regionẽ ſuã maieſtas infinita deſeruit/nec eũ virginal̃
aula dũ accepit ĩcluſit. Fides a terra ĩ celũ erecta ẽ. Huic
xp̃s inſedit ꝛ ꝑ ipſam in tẽplũ pudoris ĩtrauit. Bñdicta tu ĩ D
mulierib⁹:q̄ vitã ꝛ viris ꝛ mulierib⁹ pepiſti. Ede incl̃pabi
lis femia ĩuiolabilẽ virũ: ac ſic ꝛ feminã ſaluabis ꝛ virũ.
Eua mat̃ ḡñis nr̃i penã intulit mũdo:genitrix dñi nr̃i ſalu
tẽ ꝛ femie geſſit ꝛ viro. Auctrix peccati maledicta:auctrix
meriti bñdicta. Ita ei ad eã celeſtis nũcius inq̄t. Bñdicta
tu ĩ mulierib⁹. Gñe ſexuali oẽs appellant̃ eq̄deꝫ cõiter mu
lieres:ſed ſunt etiã ĩcorrupta virginitate pudoris ꝓꝑetate
diſtãtes. Illa occidẽdo offuit/iſta viuificãdo ꝓfuit. Per
cuſſit illa:at iſta ſanauit. Pro ĩnobediẽtia ei obediẽtia cõ
mutat̃. ꝛ fides ꝓ ꝑfidia recõpẽſat̃. Plaudat iteꝝ organis
maria:ꝛ inter veloces articulos tympana ꝯcrepẽt. Exclu
dat cãt⁹ digitis:pariat xp̃m ludẽtib⁹ pſalmis. Cõcinãt letã
tes chori:ꝛ alternãtib⁹ mõis dulciſona carmina miſceant̃.
Muſicũ maria iter iuuẽculas melos exerceat:q: dñce ṽbũ
plectris ſcti ſpũs modulãtibus ꝑturiuit. Interea iudea q̃
ipſa tympanũ crudelitatis aptabat:ꝛ xp̃m in ligno tẽdebat.
Poſtq̄ eñi ſceleris errabũda man⁹ incõpoſitis numeris di
ſcrepauit/ꝯfeſtim barbar⁹ ille fragor truculẽti ſtridoris in
fremuit. Crucifige/crucifige. Reciprocato igr̃ die q̄ crimi Lu. xxiij.
noſe egypt⁹ ferirent̃/tympanũ marie nr̃e pulſatũ ṽbũ edidit Exo.xv.
ꝛ ſue ligue pulſabulo puerꝑa nr̃a letos ſui oris cãtus effu
dit. Audiam⁹ igr̃ quẽadmodũ tympaniſtria nr̃a cãtauerit. E
Magnificat aĩa mea dñm. Et exultauit ſpũs me⁹ ĩ deo ſa Luce.j.
lutari meo. Q: reſpexit hũilitatẽ ancille ſue:ecce ei ex hoc
btãꝫ me dicẽt oẽs ḡñatiões. Q: fecit mihi magna q̄ potẽs
eſt. Cã igit̃ inualeſcẽtis errati miraculũ noui partus efficit
ꝛ eue plactũ marie cãt⁹ excluſit. Deniq; poſt illi⁹ bñdicibi
lis ſalutatiõis ꝛ p̄ſagiũ ꝛ triũphũ/tacita ſecũ virgo mentis
altercatione ꝯfligit/q̄lis eẽt iſta ſalutatio. Nũcius interim
celeſtis exequit̃. Ne timeas maria ĩueniſti gr̃aꝫ añ deũ. Ec
ce ꝯcipies filiũ ꝛ vocabis nomẽ eius ieſũ. At illa dũ ſciſcita
tur modũ/audit auctorẽ ſobol̃ deũ. Quõ inq̄t fiet iſtđ qm̄
virũ nõ cognoſco? Spũs inq̄t ſanct⁹ ſuꝑueniet in te:ꝛ virt⁹
altiſſimi obũbrabit tibi. Idõ qđ naſcet̃ ex te ſctm̃:vocabit̃ fi
li⁹ dei. Expẽdat nũc fides ſplẽdẽtis vteri pulchra tẽtoria:
obũbret virtus:ſpiritus ſibilet naturali calore depulſo te
nuis virginẽ aura refoueat:ꝛ fluente refrigerio ſpiramẽtis
celeſtibus vẽtiletur:aluus virginalis ſeris verecũdie coro
net̃. Flãmeus ibi roſe fulgor anhelet:albens liliũ candicet
mollis viola rutilet:purpurei ſpargant̃ flores:ꝛ vario nito
re depictus xp̃i thalam⁹ exornet̃. Reſpõde iã virgo ſacra. F
Utrã q̄d tricas mũdo? Aſſẽſum tuũ angelus p̄ſtolat̃: inde
eſt qđ nũcius iſte morat̃. Iã audiſti. Spũs ſanctus ſuꝑue Luce.j.
niet ĩ te:ꝛ virt⁹ altiſſimi obũbrabit tibi: vt ꝓlẽ gignas:ꝛ vir
ginitatẽ nõ ꝑdas. Janua celi quondã per adã clauſa iã fo
nuit:ꝑ ipſam nũci⁹ iſte ꝓceſſit. De⁹ in porta eſt: angelũ quẽ

morari expectat. O beata maria ſeculũ oẽ captiuũ tuũ de
precat̃ aſſenſũ: te deo mũd' ſue fidei obſidẽ facit: p te parẽ
tũ ſuoꝝ iiurias abſtergi deꝑcat̃. Ipſe ꝑoꝛ q̃ offẽſus ẽ miſit
clauſtrũ qḋ iniq̃tas nr̃a celo iſixerat reſeruante. Eſt nobis
adit' ſi aſſẽſus tu' fuerit ꝯmodat'. Et nob̃ ſuccurris ⁊ tibi
q: nob̃ pena ſuccuſſit: ⁊ tibi nuptias filio ſuo i tuo thalamo
pr̃ ꝑparabit. De' i ipſis ſpõſalib' gaudijs relaxat q̃cq̃d cũ
offẽderat mũd'. O et tu ãgele tãti regis nũcie: et ſecreti di-
uini legate: q ex palatio iparatoꝛie maieſtat̃ idulgẽtiã red-
dis crimioſis: vitã moꝛtuis: ⁊ pacẽ ſacrã attuliſti captiuis
vege virginẽ nõ de dei munere diffidẽtẽ: ſ; de muneris ma-
gnitudine cogitãtẽ. Faue partib' ſeculi/ꝯſciꝰ ſecretoꝝ ce
li: letabũt̃ ſocij tui/ſi negociũ iuuer̃ mũdi. Nos a vr̃o ꝯſoꝛ-
tio ipietatis mucro diuiſit: ꝑ vos de reditu nr̃o tractat̃. In-
ſpice ſqualẽtẽ nr̃i carceris miſeriã: ⁊ loq̃re feſtin' ad mariã
Uſq̃q̃ moꝛaris o virgo nũciũ feſtinãtẽ. Intuere deũ i celi
me veſtibulo ſuſtinẽtẽ: reſpõde ꝟbũ ⁊ ſuſcipe filiũ. Da fidẽ
G ⁊ ſenti virtutẽ. Pãde ſin' roſeos virgo ꝑpetua: fides tua
mõ aut aperit celũ aut claudit. Ecce inq̃t ãcilla dñi. Intro
eat rex i cubiculũ ſuũ. Fiat mihi ſm ꝟbũ tuũ. Nec moꝛa re-
uertit̃ nũcius: ⁊ nuptialẽ throñ igredit̃ xp̃s. Accipit ſtolã
carnis i thalamo ꝟgis: itra theſaurũ maieſtat̃ ſacculũ car-
Pſ.xviij nis ceſſit. Diuinitati ipõſat̃ hõ: ꝓmiũ accipit caro. Proce-
dit xp̃s q̃ſi ſpõſus de thalamo ſuo: cũ ꝑlagio nuptiaꝝ exijt
ad cãpũ ſcl'i: cucurrit ſicut gigas exultãdo p viã: ꝑuenit vſ
q; ad cruc̃ tropheũ: ⁊ ibi firmauit aſcẽdẽdo ꝯiugiũ: vbi cõ
ſentiret alienãtẽ inſupplicijs creaturã ꝯmertio pietat̃ ſe ꝑ
ꝯiuge dedit ad penã. Tradidit q̃q; carbũculatã ſui ſãguis
gẽmã: ⁊ copulauit ſibi ꝑpetuo iure matronã. Apraui (inq̃t
ij.Coꝛ.xj. apl's) vos vni viro ꝟgine caſtã exhibere. Ecce nũc q̃ fuerat
feta fctã ẽ ãcilla: q̃ vidit vitã ſuã i ligno pẽdẽtẽ: ⁊ nõ credi
dit liberãtẽ. Gaudeam' ḡ ſr̃es i ꝯmertio dei ⁊ hoĩs: ſpõſi ⁊
ſpõſe xp̃i ⁊ eccl'ie/ſaluatoꝛ̃ ⁊ ꝟgĩs q̃ dũ deſponſaret̃ fabro:
celi nupſit architecto. Ueneremur ꝓmi ꝑcepi: q̃ q̃drifariũ
mũdũ repleuit i fide. Adoꝛem' pãnos ĩfãtie: ex qb' fcã ſũt
ẽplaſtra nature. Honoꝛate paſtoꝛes q̃ ꝓmi myſteriũ ab an-
gelis didicerũt. Plaudam' cũcti cũ celeſtib' angelis offi-
cij q̃q; diuis: ⁊ celi ⁊ terre pacẽ bonevolũtat̃ hoĩb' nũciem'
Date gl'iam i excelſis deo: redẽpti credite datã pacẽ eẽ ca-
ptiuis. Eſtote hoĩes bonevolũtatis: vt mereamini ꝓmiũ li-
bertatis: ipſo donãte q̃ viuit ⁊ regnat in ſcl'a ſcl'oꝝ. Amen.

¶ In eodẽ feſto. Sermo.xviij. In quo dicit na-
tiuitatẽ ſaluatoꝛis humilitatis eſſe inſtrumentũ
pietat̃ myſteriũ: ⁊ eterne ſpei manifeſtũ remediũ

Ser.xxj. A Eneràda natiuitas ſaluatoꝛ̃: q̃ nat' i carne ẽ: hu-
militatis eſt iſtrumẽtũ pietat̃ myſteriũ ⁊ eterne
ſpei remediũ manifeſtũ. Hac die ẽ nat' ex ꝟgine
mr̃e: q̃ añ ſcl'a etern' eſt genit' ex deo pr̃e. In illa
natiuitate ex ĩpaſcibili naſcit̃ genitoꝛe: ex iſta ĩcoꝛrupta na-
tus eſt ꝟgine. Illã ſol' pr̃ ſciuit ipſe q̃ genuit: hãc in ſe ſola
virgo ⁊ mr̃ ĩtemerata cognouit/q̃ viꝝ i ꝯcipiẽdo nõ ꝑtulit
In pr̃e ĩpaſſibilitas/i mr̃e ĩcoꝛruptibilitas. In pr̃e ꝑpetua
diuinitas/i mr̃e eterna ꝟginitas. Sic eñ ad eã dñs loq̃tur
Oſee.ij. p ꝓphetã. Et deſpõſabo te mihi i eternũ. Sẽꝑ ḡ ꝟgo eſt q̃
ſꝑ ſpõſa eſt: ⁊ q̃ vocabulo ſpõſe nõ caruit: i eternũ ꝟgo ꝑmã-
ſit. Et deſpõſabo te inq̃t mihi i eternũ: q: q̃ ſpõſa eterna dr̃
eterna ꝟgo ꝓbat̃. Ex pr̃e iuiſibilr̃/ex matre viſibiliter. Et
incõꝑabiliter ex pr̃e atq; ĩcõꝑabiliter ex mr̃e: q: ĩcoꝛrupti-
biliter i illa natiuitate pr̃e; deũ h; ſine hoĩe mr̃e: in iſta ma-
trẽ h; ꝟginẽ: ſ; hoĩem nõ h; pr̃em. In illa coetern' ⁊ pꝛioꝛ
coetern' auctoꝛi: i iſta fili' eſt ꝟginis ⁊ auctoꝛ ẽ mr̃is. Ipſe
eñ foꝛmauit vteꝝ q̃ deſcẽdit i vteꝝ: exiuit de vtero ⁊ nõ coꝛ-
rupit vteꝝ/vt q̃ deũ pr̃em h; i celis: ꝟginẽ matrẽ hr̃et i ter-
ris. In illo ſine tp̃e genit': i iſta i fine tẽpoꝝ nat'. in illo na-
ſcit̃ ſine fine: i iſta ꝯcipit̃ ſine ſemĩe. In illo ſine ĩitio ꝑhatio-
nis: i iſta ſub ꝯditione legis ⁊ carnis. In illa iuiſibilis de'
Johan.j. i iſta viſibilis hõ p coꝛp': q: ꝟbũ caro factũ eſt ⁊ habitauit
in nobis. In illo ĩpaſſibilis/i iſta moꝛtalis. In illo excelſiſ-
ſim': in iſta ſubiect'. Subiect' ſiq̃dẽ iiurijs paſſiõis ⁊ moꝛ-
tis: moꝛt̃ aũt crucis. S; p hec oĩa ẽ gl'oſus i celis: q̃ victoꝛ
B in oĩb' ĩuenit̃ in terris. Elegit ſibi in q̃ naſceret̃ diẽ q̃ fecit
oẽm diẽ: ⁊ nõ ſine gr̃a ꝑlatiõis ceteris eſt dieb' habẽd' hic
dies: in q̃ de' i hoĩe; docet̃ fuiſſe ꝓmot'. Deniq; ex hodier-
no dies accepit ĩcremẽtũ: ⁊ augmẽta ſumit curſus ſui: q̃ cle-
rit' ad gl'oꝛiã dei naſcit̃. Cõcept' ẽ eĩ eq̃noctio vernõ: ⁊ na-
tus ẽ ſolſtitio hiberno. Et q̃ die ẽ ꝯcept' in vtero ꝟginis: i
ipſa reſurrexit ab ĩferis cũ gl'ia paſſiõis. Et in ꝯceptu tñ ⁊ i
natiuitate ei' dies accepit ĩcremẽtũ: ⁊ naſcẽte vera luce: lu-
cis ⁊ diei augmẽtat̃ offm̃. Aduertite iterea ſr̃es: aduertite
dñicũ ſacrm̃. In natiuitate ei' dies ꝓficit: i paſſiõe deficit
q: a ſexta hoꝛa tenebre fcẽ ſunt p totã terrã vſq; ad hoꝛã Matthei.
nonã. Et qḋ immutũ ẽ i paſſiõe: ãpliatũ eſt in reſurrectiõe. xxvij.
Ecce ẽ illõ Dies diei eructuat ꝟbũ: ⁊ nox nocti idicat ſciẽ- Pſ.xviij.
tiã. Dies natiuitati diei paſſiõis: ⁊ dies paſſionis diei reſur-
rectiõis. Nox natiuitat̃ nocti paſſiõis: ⁊ nox paſſiõis nocti
reſurrectiõis annũciat ꝟbũ. Illic natũ: hic paſſũ. In illa an-
geloꝝ gaudiũ/in iſta toti' mũdi luctũ: ſ; tñ oĩm in reſurre-
ctiõe triũphũ: q: i veſperũ abũdabit flet': ⁊ ad matutinũ le- Pſ.xxix.
ticia. Ueſpeꝝ paſſiõis/q̃ñ ſeq̃bat̃ eũ mititudo ꝑpl'i: ⁊ mulie- Lu.xxiij.
res lamẽtabant̃ ⁊ plãgebãt. Matutinũ reſurrectiõis: q̃ mu- Joh.xx.
lieres cũ gaudio a monumẽto currebãt: ⁊ diſcipl'i cũ gaudio
ad monumẽtũ feſtinabãt. Elegit ḡ hũc diẽ ſibi ad natiuita-
tẽ: nobis ad felicitatẽ. Sibi ad obieq̃um: nobis ad gaudiũ
Sic eĩ paſtoꝛib' angel' ꝑdicauit. Ecce inq̃t annũcio vob̃ Luce.ij.
gaudiũ: qḋ erit vniuerſe tr̃e. Quare? Q: nat' eſt vobis ho-
die ſaluatoꝛ q̃ ẽ xp̃s dñs: vt merito a nob̃ hodie cãtãdũ ſit.
Hic ẽ dies quẽ fecit dñs: gaudeam' ⁊ letemur i eo. Creſcit Pſ.cxvij
ecce dies cũ oꝛtu naſcẽt̃: ⁊ lucratiuo ꝓfectu vl'ſucceſſib' mo-
mẽtoꝝ: noctiſq; ĩminuto curriculo defectionẽ ſẽtiũt opa te-
nebraꝝ. Dic eĩ eẽno naſcẽte augmẽtũ debuit dies tꝑalis ac-
cipe. Nõ vt dies aliq̃d naſcẽti ꝯferret: ſ; vt ex naſcẽte dies
ꝑrogatiuã ĩcremẽti vel felicitat̃ acq̃reret: ⁊ fieret toti mũ-
do feſtiu' in q̃ ver' de' hõ nat' eſt i carne ꝑfect'. Dis ḡ hu- C
ius natiuitat̃ ſchola: hũilitat̃ ẽ officina: patiẽtie maſſa ꝟtu-
tis agonia. Primũ q: voluit imẽſus ⁊ opꝰ dei fili' cuius
incapabilis potẽtia ⁊ incõꝑrehẽſibilis magnitudo celũ ſiĩ
ac mũdũ cõtinet/ambit/ãplectit̃/excedit: tãta ſe anguſtia
ſubtilitate ꝯtrahere: vt itra vterũ ꝟginis clauſ': ⁊ qḋ habe-
bat in maieſtate ꝯprimeret: ⁊ qḋ erat in ꝟtute celaret: tãta-
q; ſe hũilitate deponeret: vt fili' hoĩs eẽ vellet: q̃ dei fili' nũ-
q̃ eẽ ceſſaret. Sed h̃ nõ niſi de' poſſet. Intra magnitudinẽ
eĩ ſuã ſe occultaſſe cũ potẽs ſit: nõ hũane ĩfirmitat̃ ſ; diui-
ne ꝟtutis ẽ. Nemo eĩ hoĩm ſe põt abſcõdere aut celare qḋ
naſcit̃: q: quã iuſſit in oĩb' natura moꝛtalis: nõ põt tñ q̃ſq;
ſibi derogare qḋ nat' ẽ. De' aũt nr̃ in eo potẽtiã maieſtat̃
apuit: cũ ſe itra terminos hũane infirmitat̃ abſcõdit: vt oĩ-
potentẽ ſe in h̃ maxie ſacramẽto mõſtraret: q̃ poteſtati ſue
ſubijceret id qḋ p poteſtatẽ nature celeſtis oĩ ſubiectiõe li-
berũ ꝑmaneret. Nat' eĩ de' ex deo pr̃e hõ eẽ voluit: ſed id
qḋ de' añ nat' eſt nõ amiſit. Ita eĩ eſſe hõ voluit: ⁊ ideo qḋ
hoĩs fuit nõ in ea q̃ nat' ẽ ꝯditione ꝑmãſit. Suſcepit eĩ ex
maria ꝟgine hoĩem veꝝ quẽ p reſurrectiõis gl'ia; leuauit i
celũ. Hũilitas ḡ xp̃i ſublimitas ẽ coꝛpis nr̃i: q: cũ hũiliat̃
dñs exaltat' eſt hõ: ⁊ ita exaltat' eſt ſeru' vt in dño ſit̃ fie-
ret ipſe qḋ dñs. Hoc btiſſim' paul' ꝓbat dicẽs. Qui trãſfi- Phil.iij.
gurauit coꝛp' hũilitatis nr̃e confoꝛme coꝛpi gl'oꝛie ſue: ſm
opationẽ vt poſſet ſb̃ijcere ſibi oĩa. Et iterũ. Qui cũ i foꝛ- Phil.ij.
dei ꝯſtitut' eẽt: nõ rapinã arbitrat' eſt eẽ ſe eq̃lẽ deo: ſed ſe-
metipſm exinaniuit foꝛmã ſerui accipiẽs: in ſilitudine hoĩs
cõſtitutus: ⁊ habitu inuentus vt hõ: humiliauit ſe vſq; ad
moꝛtem: moꝛtem aũt crucis. Propter qḋ ⁊ deus illũ exal-
tauit: ⁊ donauit eĩ nomẽ quod eſt ſuper omne nomen.

¶ In eodẽ feſto. Sermo.xix. In quo dicit ſalua-
toꝛem noſtrum natum eſſe de patris immoꝛtali-
tate ⁊ matris virginitate.

A Udite filij lucis adoptati in regno dei ſr̃es cha- Ser.xxiij.
riſſimi: audite ⁊ exltate iuſti i dño: vt vos rectos A
poſſit decere laudatio. Audite qḋ iã noſt̃: recoli- Pſ.xxxij
te qḋ audiſt̃/amate qḋ credit̃: ꝑdicate qḋ ama-
tis ſic anniuerſariũ celebrat̃ hũc diẽ: ſic huic diei debitũ
expectate ſmonẽ. Nat' eſt xp̃s: de' de pr̃e/hõ mr̃e. De pa-
tris ĩmoꝛtalitate: de mr̃is ꝟginitate. De pr̃e ſine matre: de
matre ſine pr̃e. De pr̃e ſine tp̃e: de matre ſine ſemĩe. De pr̃e
ꝑncipiũ vite: de mr̃e finis moꝛt̃. De pr̃e oꝛdinãs oẽ; diẽ: d̃
mr̃e ꝯſecrãs iſtũ diẽ. Premiſit eĩ hoĩem iohãnẽ q̃ tunc na-
ſceret̃ cũ dies ĩcipet minui: ⁊ nat' eſt ipſe cũ dies ĩcepit cre-
ſcere/vt ex h̃ ꝑfiguraret̃ qḋ ait idẽ Johãnes. Illũ opoꝛtet
creſcere/me aũt minui. Debet eĩ vita hũana in ſe deficere: in Joh.iij.

Annotatõ xpo reficere: vt q viuit iã nõ ſibi viuat: ſʒ ei q ꝓ oib⁹ mortu⁹
nũeralis ẽ ⁊ reſurrexit. Et dicat vnuſqſqʒ nr̃m qḋ dicit aplʼs. Viuo
ordinis aũt iã nõ ego: viuit ꝟo in me xpo. Illũ oportet creſcere: me
ſermonũ. aũt minui. Laudãt eũ ꝯdigne oẽs angeli ei⁹ quorũ cib⁹ eter-
hui⁹ opis n⁹ ẽ icorruptibili eos ſagina viuificãs: qr ꝟbũ dei ẽ: cui⁹ vi
ta viuũt: cui⁹ eternitate ſp viuũt / cui⁹ bonitate ſemp beate
B viuũt. Illi eũ ꝯdigne laudãt deũ apud deũ: ⁊ dãt gloriã in
excelſis deo. Nos ãt plebs ei⁹ ⁊ oues manuũ ei⁹ / ꝓ modu-
lo ifirmitatis nr̃e pacẽ p bonã volũtatẽ rcõciliati mereamur
Ipſorũ ei angelorũ ꝟba ⁊ hodierna vox ẽ: quã nato nobis ſal
Luce.ij. uatore exultãdo fuderũt. Gl̃ia in excelſis deo: ⁊ in terra pax
hoib⁹ bone volũtatis. Laudãt ğ illi cõpetẽter: laudem⁹ ⁊
nos obediẽter. Sũt illi nũcij ei⁹: ſum⁹ ⁊ nos pecora ei⁹. Im
pleuit i celo mẽſam ipſorũ: ipleuit in terra pſepe nr̃m. Ple-
Iohan.j.ª nitudo mẽſe ipſorũ ẽ: qr i pncipio erat ꝟbũ: ⁊ ꝟbũ erat apḋ
deũ: ⁊ de⁹ erat ꝟbũ. Plenitudo pſepis nr̃i ẽ: qr ꝟbũ caro fa
ctũ ẽ / ⁊ habitauit i nobis. Vt ei panẽ angelorũ mãducaret
C hõ: creator angelorũ fact⁹ ẽ hõ. Illi fruẽdo: nos petẽdo. Il
Col.ij. li capiẽdo: nos qrẽdo. Illi intrãdo: nos pulſãdo. Quis eñ
hoim oẽs theſauros ſapiẽtie ⁊ ſciẽtie nouerit in xpo occul
ij.Corint. tos: atqʒ in paupertate carnis ei⁹ abſcõditos? Qr ꝓpter nos
viij. paup fact⁹ ẽ cũ diues eẽt: vt illi⁹ paupertate ditaremur. Cũ
ei mortalitatẽ aſſumeret / mortẽqʒ cõſumeret / i paupertate ſe
Pſ.xxx. oñdit: ſʒ diuitias dilatas ꝓmiſit: ñ ablatas amiſit. Qʒ mul
ta multitudo dulcedĩs ei⁹: quã abſcõdit timẽtib⁹ ſe: pfecit
j.Cor.xiij. ãt ſperãtib⁹ in ſe? Ex pte ei ſcim⁹ / donec veniat qḋ pfectũ
ẽ. Cui capiẽdo vt idonei pſtaremur: ille eq̃lis pr̃i in forma
dei: in forma ſui fact⁹ ſilis nobis: reformat nos ad ſilitudinẽ
dei: ⁊ fact⁹ fili⁹ hoĩs vnic⁹ fili⁹ dei: multos filios hoim fac
filios dei / ⁊ nutritos ſuos p viſibilẽ formã ſerui pficit libe
j.Iohã.v. ros ad vidẽdã formã dei. Filij eñi dei ſum⁹: ⁊ nõdũ appuit
qḋ erim⁹. Et ſcim⁹ qm cũ appuerit ſiles ei erim⁹: qm vide
Col.ij. bim⁹ eũ ſicuti ẽ. Nã q ſũt illi ſapiẽtie ſciẽtieqʒ theſauri: q il
Pſ.xxx. le diuitie diuine: niſi q ſufficiũt nob? Et q illa mltitudo dul
Iob.xiiij. cedinis: niſi q ſatiat nos? Oñdet ğ nobis patrẽ / ⁊ ſufficiet
Pſ.xvj. nob. Et i qdã pſalmo qdã ex nobis vl̃ in nob vl̃ ꝓ nob ait
Iohan.x. illi. Satiabor dũ manifeſtabit gl̃ia tua. Ipe autẽ ⁊ pr̃ vnũ
Iob.xiiij. ſũt: ⁊ q ipʒ videt / videt ⁊ patrẽ. Ergo dñs ꝟtutũ: ipe ẽ rex
Pſ.xxiij. glie. Cõuertẽs nos: oñdet faciẽ ſuã ⁊ ſalui erim⁹ ⁊ ſatiabi-
Pſ.lxxix. mur ⁊ ſufficiet nob. Dicat itaqʒ illi cor nr̃m. Queſiui vultũ
Pſ.xxvi tuũ: vultũ tuũ dñe reqrã: ne auertas vultũ tuũ a me. Et rñ-
Iob.xiiij. deat ipi corde nr̃o. Qui diligit me: mãdata mea cuſtodit. ⁊
q diligit me diliget a pr̃e meo: ⁊ ego diligã eũ: ⁊ oñdã meip
ſum illi. Videbãt eũ oclis vtiqʒ illi qb⁹ h dicebat: ⁊ ſonũ vo
D cis ei⁹ aurib⁹ audiebãt: ⁊ hũano corde hoiem cogitabãt: ſʒ
j.Cor.ij. qḋ ocul⁹ nõ vidit: nec auris audiuit / nec in cor hoĩs aſcẽdit
eũdẽ ipm ſe ꝓmittebat oñdere diligẽtib⁹ ſe. Qḋ donec fiat
donec oñdat nobis qḋ ſufficiat nob: donec eũ fontẽ vite po
ij.Cor.v. tem⁹ ⁊ ſatiemur: iteri dũ ambulãtes p fidẽ pegrinamur ab
eo: dũ eſurim⁹ ⁊ ſitim⁹ iuſticiã: forme dei pulchritudinẽ ief
fabili ardore deſiderem⁹ / forme ſui natalẽ deuoto obſeqo
celebrem⁹. Nõdũ contẽplari poſſum⁹ qḋ genit⁹ eſt ante lu-
ciferũ a pr̃e: freqntem⁹ qḋ nocturnis horis ẽ nat⁹ ex virgine
Pſ.lxxi. Nõdũ capim⁹ qḋ añ ſolẽ ꝑmanet nomẽ ei⁹: agnoſcam⁹ i ſo
Pſ.xviij le poſitũ tabernaculũ ei⁹. Nõdũ ꝯtuemur vnicũ ꝑmanẽtẽ
i pr̃e ſuo: rcordemur ſpõſũ ꝓcedẽtẽ d thalamo ſuo. Nõdũ
idonei ſum⁹ ꝯuiuio pr̃is nr̃i: agnoſcam⁹ preſepe dñi noſtri.

¶ In eodẽ feſto. Sermo.xx. In quo dicit ꝙ natus eſt dominus nõ ſibi ſed nobis. Cur etiã peregrinus ⁊ non in diuerſorio natus ſit.

Ser.xxiiij
A
V T hodie a me poſſit fr̃es chariſſimi maieſtas na
tiuitatis dñice pdicari: p vos mihi a dño facultas
eſt ipetrãda: qren⁹ ipe ꝟbũ in ore ſuo ꝯſtituat ſa-
cerdoti: nec nr̃i oris dedignet offim q nr̃e carnis
hodie dignat⁹ eſt iire cõmerciũ. Nõ eñ fr̃es ieffabile diui
ne gñatiõis ꝯtẽdim⁹ apire myſteriũ: ſʒ nr̃e ſalutis magnũ et
Luce.ij. mirabile geſtim⁹ gaudiũ nũciare: ſicut dicit ãgel⁹. Ecce an
nũcio vobis gaudiũ magnũ qḋ erit oĩni pplõ. Nullũ hodie
fr̃es cõcept⁹: nullũ terreat part⁹. Vbi eni ꝟginitas ꝯcepit /
integritas parit: dei ẽ virt⁹ cõſcia / nõ voluptas. Audi ãge-
Luce.j. lũ dicentẽ. Spũs ſanct⁹ ſupueniet i te: ⁊ virt⁹ altiſſimi obũ-
brabit tibi. Hodie fr̃es nõ ichoat deitas: ſʒ hũanitas icho-
atur: hodie nat⁹ eſt nõ ſibi xpo: ſed mihi. Accedite ğ ad eũ
⁊ illuminamini / ⁊ vult⁹ vr̃ nõ erubeſcet: qr hodie i ſole poſuit
(ſicut dixit ꝓpheta) tabernaculũ ſuũ. Diuinũ ẽ fr̃es charis
ſimi qḋ gerit nõ hũanũ. Nunqʒ ẽ nuda ꝟginitas: q eũ ꝓ pu B
doris ſui honore decorat. Ad domiciliũ caſtitatis ãgel⁹ me
diator aduenit / vt regi aulã: deo tẽpliũ ⁊ celeſti ſpõſo thala-
mũ ꝓcuraret. Naſcẽti eñ dño nõ eſt ablata: ſʒ ꝯſecrata ꝟgi
nitas / q ipa ſpõſũ genuit ſui pudoris ipa cuſtodi pbet fidele
ſeruitiũ. Feta ſʒ ꝟgo: ꝟgo ſed mr̃. Sterilitate eñ caruit nõ
pudore. Aſtat ſãctitas / ſinceritas / pudicitia / chaſtitas / inte
gritas / fides / ⁊ oẽs ſimul affuere ꝟtutes: vt itrepida famu
la ſuo vtero portaret auctorẽ: ⁊ celeſtẽ pitura ꝟtutẽ: ſexus
ſui victrix dolorẽ gemitũqʒ neſciret. Beata fecũditas q et
honorẽ acqſiuit maternũ: ⁊ caſtitatis ꝑmiũ nõ amiſit. Nõ er
go dedignat ihabitare qḋ eſt figurare dignat⁹: nec idigna
tur i ſe carnẽ ꝯtigere quã celeſti manu ãte ꝯtrectauit i pul
uere. Venit ad facies tuã o hõ: qr tu ad ei⁹ faciẽ ꝑuenire nõ
poteras. Et q erat iuiſibilis / fact⁹ ꝓ tua redẽptione viſibi
lis: venit a tuis pr̃ib⁹ poſtulat⁹. Audi vocẽ clamãtis. Oſtẽ Pſ.lxxix
de faciẽ tuã ⁊ ſalui erim⁹. Aſtat teſtis inocẽtie: aſſertor pudo C
ris: nec amiſiſſe ſe ſpõſã ſʒ gñat agnouiſſe deũ. Sequit non
vt marit⁹ ſʒ vt famul⁹: ⁊ obſequiũ ſe ei gaudet ipendere: cui
cõſpicit oẽs angelos deſeruire. Naſcẽs ğ xps nõ iuenit lo-
cũ in diuerſorio: p quẽ oĩs creat⁹ eſt loc⁹. Et velut pegrin⁹
naſcit / q toti⁹ orbis eſt dñs: vt nos celeſtis patrie faceret eſ-
ſe municipes. Pãnis obuoluit: vt ſciſſaʒ hũani gñis vnita
teʒ ſuo redintegrare i corpe. totũqʒ imortalitatis veſtimẽtũ
purpureo ſanguinis colore / fulgẽs i celeſtia regna deferret
Naſcit fr̃es vt ipſã quã pri⁹ hõ vitiauerat / melioraret natu
rã. Iacet in pãnis: ſʒ regnat i celis: hũiliat in cunabulis: ſʒ
in nubib⁹ tonat. In pſepe ponit: qr oĩs caro fenũ. Eſaia di Eſaie.xl.
cẽte mõſtrat. Nos fenum fratres eiuſqʒ flos celeſtem emũ-
damur in panẽ: quo veſcendo ꝑuenimus ad vitã eternam.

¶ In eodem feſto Sermo.xxj. In quo dicit ꝙ digne lingua nr̃a dñm laudare nõ põt. Et ꝙ verba nõ eo modo facit hõ quõ fact⁹ eſt ipſe per verbũ.

F Iliũ dei ſicut ẽ apḋ pr̃em eq̃lis illi ⁊ coetern⁹: i q Ser.xxv.
cõdita ſũt oĩa i celo ⁊ i terra: viſibilia ⁊ iuiſibilia A
ꝟbũ dei ⁊ deũ vitã ⁊ lucẽ hoim ſi laudare molia Col.j.
mur / nõ mirũ eſt nos nõ inuenire qb⁹ ꝟbis expli
cem⁹: ꝙ nulla hũana cogitatio: null⁹ ſmo ſufficiat. Quõ er-
go laudare digne valeat lingua nr̃a quẽ cor nr̃m adhuc vi
dere nõ valet? Vbi oculũ cõdidit q poſſit videri? Si fugerit
iniqtas: ſi ſanet i firmitas ⁊ ſiãt bti mũdo corde: qm ipi deũ Mat.v.
videbũt. Nõ mirũ ẽ inqʒ nos nõ iuenire qb⁹ ꝟbis vnũ ꝟbũ
dicam⁹: in q dictũ ẽ: vt eſſem⁹ q de illo aliqd diceremus. Hec
eñ ꝟba cogitata atqʒ ꝓlata mẽs nr̃a format: illo aũt ꝟbo ip
ſa format. Nec eo mõ facit hõ ꝟba quõ ẽ fact⁹ ipe p ꝟbũ: qr
nec eo mõ genuit pr̃ vnicũ ꝟbũ q fecit cũcta p ꝟbũ. Deũ q ip
ſe genuit de⁹ ſʒ ſil gignẽs ⁊ gẽit⁹ vn⁹ ẽ de⁹. Mũdũ aũt fec
de⁹ ſʒ mũd⁹ trãſit ꝑmãet de⁹. Et ſic ea q fcã ſũt ſeipa vtiqʒ
nõ fecerũt: ſic a nullo fact⁹ ẽ p quẽ oĩa fieri potuerũt. Nõ igit
mirũ / ſi hõ fact⁹ iter oĩa ꝟbis nõ explicat ꝟbũ p qḋ fcã ſũt
oĩa. Huc itaqʒ paululũ aures ⁊ aios aduertam⁹ / ſi forte va
leam⁹ aliqd ꝯgruũ ꝯdignũqʒ dicere nõ ex eo qḋ in pncipio Iohan.j.
erat ꝟbũ ⁊ ꝟbũ erat apḋ deũ ⁊ de⁹ erat ꝟbũ: ſʒ ex eo qḋ ꝟbũ
caro factũ ẽ. Si forte dicat a nob p qḋ hitauit i nob: ſi for-
te ibi poſſit eẽ dicibil / vbi voluit eẽ viſibil. Propter hoc eni B
⁊ iſtũ celebram⁹ diẽ: q naſci ẽ dignat⁹ ex ꝟgine: quã gñatio
nẽ ſuã fecit ab hoib⁹ vt cũqʒ narrari. In illa ꝟo eternitate in
qua de⁹ de deo nat⁹ ẽ: gñationẽ ei⁹ qs enarrabit. Ibi talis Eſaie.liij
dies ñ ẽ q ſolẽniter celebret. Neqʒ eñ trãſit ãniuerſario vo
lumie reditur⁹: ſʒ manet ſine occaſu: qr nõ cepit ex ortu. Eſt
ergo illḋ vnicũ dei ꝟbũ: illa vita: illa lux hoim eetern⁹ qdẽ
dies: iſte aũt q hũane carni copulat⁹ tanqʒ ſponſus ꝓceſſit
de thalamo ſuo: nũc hodiern⁹ cras fit heſtern⁹. Verũ i ſi ho
diern⁹ natũ ex ꝟgine cõmẽdat eternũ: qr etern⁹ nat⁹ ex vir
gine ꝯſecrauit hodiernũ. Quas itaqʒ laudes charitati dei
dicam⁹ q̃s gr̃as agam⁹ q nos ita dilexit vt ꝓp nos fieret in
tpe p quẽ facta ſunt tpa: ⁊ multis ſeruis ſuis i mũdo minor
eſſet etate ipo mundo antiqor / ſine vetuſtate hõ fieret q ho
minẽ fecit: crearet ex matre quã creauit: portaret manibus
quas formauit: ſugeret vbera q ipleuit in pſepi muta vagi Luce.ij.
ret ifantia verbũ: ſine q muta ẽ hũana eloquẽtia? Vide hõ

q̄d ꝑ te factꝰ eſt deꝰ:doctrinā tandē humilitatis agnoſce:
etiā nōdū loq̄nte doctore. Tu quondā in ꝑadiſo tā facūdꝰ
Gen.ij. fuiſti:vt omni aīe viue noīa iponeres: ꝓpter te aūt creator
tuꝰ īfās iacebat/⁊ noīe ſuo nec matrē vocabat. Tu i latiſſi
mo fructuoſorū nemoꝝ ꝑdio te ꝑdidiſti obediētiā negligē
do/ille obediēs in anguſtiſſimū diuerſoriū mortalis venit
vt mortuū q̄reret moriēdo. Tu cū eſſes hō deus eſſe volui
ſti vt perires:ille cū eſſet deꝰ: hō eſſe voluit: vt qd̄ perierat
inueniret. Tm̄ te ꝑſſit hūana ſupbia:vt te nō poſſet ſubleua
D re niſi diuina grā. Celebremꝰ ergo cū gaudio diē q̄ peperit
maria xp̄m:⁊ cōiugata cōiugij creatorē:⁊ virgo virginum
principē:⁊ data marito ⁊ mater nō de marito: ſꝫ caſtior q̄
ſi de marito. Virgo an̄ cōiugiū: virgo in cōiugio: virgo p̄:
gnās: virgo lactās: ſctē q̄ppe matri oīpotēs filiꝰ nullo mō
virginitatē natꝰ abſtulit:quā naſciturꝰ elegit. Bona eſt eī
fecūditas in ꝯiugio:ſed melior itegritas in ſctimonio. Hō
igit̄ xp̄s q̄ vtrūq̄ ꝑſtare poſſet vt deꝰ:nūq̄ ſic daret matri
bonū qd̄ cōiuges diligūt:vt auferret meliꝰ ꝓpter qd̄ virgi
nes matres eſſe ꝯtēnūt. Virgo itaq̄ ſancta eccl̄ia celebrat
ij.Cor.x. hodie virginis partū:cui dicit apl̄s. Aptaui vos vni viro
virginē caſtā exhibere xp̄o. Vide caſtā virginem in tot po
pulis vtriuſq̄ ſexus:in tot nō ſolū pueris ⁊ virginibꝰ/verū
etiā cōiugatis patribꝰ matribuſq̄. Deniq̄ quā virginē ca:
ſtam/niſi in fidei:ſpei:charitatis integritate ⁊ virginitate?
Proinde xp̄s eccleſiā facturꝰ in corde:prius mariā ſerua:
uit in corpe. Humano quippe cōiugio ſponſo femina tradi
tur/vt virgo iā nō ſit. Eccleſia vero virgo nō eſſe poſſet:ni
ſi ſponſum cui traderetur filium virginis inueniſſet.

In eodē feſto. Sermo.xxij. In quo dicit q̄ fi:lius manēs apud patrem in diuinitate ſuſcepit naturam infirmam in humanitate.

Ser.xxvj. A Anniuerſaria dn̄i icarnatio et vr̄e fraternitatiſ tā
A freq̄ns cōgregatio:exigit a nobis debitū ſermo
nis offi̅. Itaq̄ fr̄es affectu pio:corde d̄uoto ia
nuā dn̄i pulſemꝰ/vt ⁊ nob̄ tribuat fiduciā vtilia
dicēdi:⁊ vr̄aꝫ charitatē fructu audiēdi adiuuet. Itaq̄ noſ
humiliemꝰ:q̄ſ ſaluator ⁊ magr̄ hūilitatis dn̄s nr̄ ieſus xp̄s
virginis filiꝰ/ v̄ginū ſpōſus/ v̄ginali vtero corpaliter ē na
tus: v̄ginali ꝯnubio ſpirit al̄r ꝯiugatꝰ. Hodie itaq̄ naſci di
gnatꝰ eſt ꝑ quē facta ſūt oīa/manēs qd̄ eſt:exhibēs tibi qd̄
es. Manēs apd̄ patrē in diuinitate ſuſcepit nr̄am īfirmita:
tē i hūanitate. Duas nāq̄ natiuitates dn̄i accipimꝰ:vnā di
uinā/alterā hūanā:tn̄ vtrāq̄ mirabilē. Illā ſine mr̄e:iſtam
ſine pr̄e. Illā eternā vt crearet tpales/hāc tpalē vt ꝑſtaret
Iohā.j. eternā. Ille eī de q̄ dicit. Iohānes euāgeliſta q̄ in ꝑncipio
erat verbū:⁊ v̄bū erat apud deū/⁊ deꝰ erat verbū: ⁊ q̄ſ oīa
ꝑ ip̄m facta ſunt:⁊ ſine ipo factū eſt nihil/qd̄ factū ē:ille tā:
tꝰ/ille i forma dei eq̄lis pr̄i/ille ſine tpe fabricator tēpoꝝ:il:
le ex nullo ſcl̄o an̄ oīa ſecula:iudex ſeculi factꝰ eſt tā paruꝰ
vt de femina naſcerek:ſed māſit tā magnꝰ vt a pr̄e nō ſepa:
rek. Prebētes eī obſequiū ⁊ teſtioniū tāq̄ lucerne vēturo
diei oēs ꝓphete ꝑnunciātes:⁊ an̄ ip̄m naſcēdo venerīt poſt
B credēdo adheſerūt. Oportebat eī vt ꝑnūciarek vēturꝰ:fa:
cturꝰ miracula/q̄bꝰ miraculis bn̄ intelligētibꝰ appareret
hō paruꝰ ad puos:ſꝫ hūilis ad ſupbos. Paruitatē ſuā do
cēs hoiēſ:vt ſe agnoſceret ⁊ paruū:ne nō grādeſcēdo ſe cre
deret magnū. Eſt eī ſupbia:ſi magnitudo ſꝫ tumor. Qd̄ āt
tumet videk magnū:ſꝫ nō eſt ſanū. Vt aūt ghis hūani iſtū
tumorē ſanaret ip̄e medicꝰ:ip̄a medicis nō ſolū medicamē
tū adhibēs apparuit īter hoīes hō.offerēs hoīeꝫ vidētibꝰ
deū ſeruās credētibꝰ. Aſpectꝰ eī hūilitatiſ eiꝰ/ſanauit infir
mos. Cōtēplatio diuinitatiſ eiꝰ/q̄rit īfirmos. Et vō erant
hoīes q̄ deū viderēt in hoīe nec tn̄ ſpē ſuā ponerēt ī hoīe q̄
ſeq̄ nō oꝫ/deꝰ ſeq̄ndꝰ erat q̄ videri nō poterat. Vt ḡ exhibe
rek ī hoīe:⁊ q̄ ab hoīe viderek:⁊ quē hō ſeq̄rek:deꝰ factꝰ eſt
C hō:aliq̄d ⁊ magnū credere debes. Sꝫ q̄ v̄bū caro factū ē
⁊ habitauit i nobis/eadē ſapiētia q̄ de deo genita ē:digna
Eccl̄i. ta ē etiā īter hoīes creari:q̄ ꝑtinet illd̄. Dn̄s creauit me in
xxiiij. ꝑncipio viarū ſuarū. Eſt em̄ eius ꝑncipiū caput eccl̄ie:qd̄
eſt xp̄s. Hoiem ꝑ quē viuēdi exēplū vobis darek:h̄ eſt via
certa q̄ ꝑueniremꝰ ad deū. Nō em̄ redire potuimꝰ niſi hūili
tate q̄ ſupbia lapſi ſumꝰ/ſicut dictū eſt prime nr̄e creature.
Gen.iij. Guſtate ⁊ eritis ſicut dij. Huiꝰ igit̄ hūilitatis exēplū.i.vie

querēdū fuit. Ip̄e reparator nr̄ in ſe ip̄o demōſtrare digna
tus ē:q̄ nō rapinā arbitratꝰ eſt eē ſe equalē deo:ſꝫ ſemetip̄ꝫ Phil.ij.
exinaniuit formā ſui accipiēs:vt crearek hō ī ꝑncipio via:
rū eiꝰ: v̄bū ꝑ qd̄ creata ſunt oīa. Quapropt̄ vnigenitꝰ ⁊ pri
mogenitus dn̄s nr̄/ diuinarū ſcripturarū aucte predicak.
Vnigenitꝰ de pr̄e:ꝑmogenitꝰ a mortuis. Quapropt̄ ſm̄ id
qd̄ vnigenitꝰ eſt:fr̄es nō hꝫ. Fratres tn̄ vocare dignatꝰ eſt
oēs q̄ poſt eiꝰ ⁊ ꝑ eiꝰ primatū in grā naſcimur ꝑ adoptionē
filioꝝ/ſicut apl̄ica diſciplina ꝯmēdat. Naturalis ḡ filiꝰ ſm̄
id qd̄ primogenitꝰ eſt frater:de ip̄a patris ſubſtātia vnicꝰ
natꝰ eſt:id exiſtēs qd̄ pater eſt:deꝰ de deo:lumē de lumine.
Nos aūt nō lumen naturaliter ſumꝰ:ſed ab illo lumine illu:
minamur:vt ſapiētia lucere poſſimꝰ in ſcl̄a ſeculoꝝ. Amen.

In eodē feſto. Sermo.xxiij. In quo dicit q̄ fi:lius natꝰ eſt de patris imortalitate:de matris vir:ginitate.de patre ſine matre:de matre ſine patre. de patre ſine tempore:de matre ſine ſemine.

L Audē dn̄i loquek os meū. Eiꝰ dn̄i ꝑ quē ſctā ſūt Ser.xxvij
oīa:⁊ q̄ factꝰ eſt inter oīa. Qui eſt pr̄is reuelator A
matris creator. Filiꝰ dei de pr̄e ſine mr̄e:filiꝰ ho
minis de matre ſine pr̄e. Magnꝰ dies angelorū
paruꝰ in die hoim. Verbū dei an̄ oīa tpa: verbū caro opor Ioh.j.
tuno tpe. Cōditor ſolis/conditꝰ ſub ſole. Cūcta ſcl̄a ordi:
nās de ſinu pr̄is:hodiernū diē ꝯſecrās de vtero mr̄is. Ibi
manēs:hic ꝓcedēs. Effector celi ⁊ terre/ ſub celo exortꝰ in
terra. Ineffabiliter ſapiēs/ſapiēter īfans. Mūdū iplēs: in
ꝑſepio iacēs. Sydera regēs:vbera lābēs. Ita magnꝰ ī for
ma dei:breuis ī forā ſerui:vt nec iſta breuitate magnitudo
illa minuerek/nec illa magnitudine iſta breuitas premerek.
Neq̄ eī q̄n mēbra hūana ſuſcepit opa diuia defuit:nec at Sap. viij.
tigere a fine vſq̄ ad finē fortiter ⁊ diſponere oīa ſuauit̄ de
ſtitit. Qn̄ īfirmitate carnis īdutꝰ:virginali vtero receptꝰ ē
nō incluſus:vt nec angelis ſubtraherek ſapiētie cibꝰ: ⁊ nos p̄s. xxxiij.
guſtaremꝰ q̄ ſuauis ē dn̄s. Quid h̄ miramur d̄ v̄bo dei:cū B
ſmo iſte quē ꝓmimꝰ ita liber ſenſibꝰ īſinuat:vt eū ⁊ recipiat
⁊ nō icludat auditor? Nā niſi reciperek/neminē inſtrueret.
Si icluderek/ad alios nō veniret. Et vtiq̄ ſmo iſte v̄bīſ ſyl In li.j. ho
labiſq̄ diuidik/nec tn̄ ex eo tāq̄ ex cibo vētris ſinglas ꝑti mel.xxv.c
culas tollitiſ:ſed oēs totū auditiſ:totū ſinguli capitiſ. Nec ti
memꝰ dū loq̄mur ne totū audiēdo vnꝰ abſumat/ne alk poſ
ſit hr̄e qd̄ ſumat:ſꝫ ita vos attētos eē volumꝰ/nulliꝰ aurē
mētēq̄ fraudātes:vt ⁊ totū ſingli audiatiſ:⁊ totū ad audiē
dū ceteriſ reliq̄tiſ. Neq̄ d̄ fit alt̄nis tpibꝰ:vt cū ſmo q̄ d̄r ad
te ꝑmo itrauerit:⁊ exeat a te vt ad aliū poſſit itrare: ſꝫ ſil̄ ad
oēs venit:⁊ totꝰ ad ſinglos ꝑuenit. Et ſi totꝰ mēoria teneri
voluiſſet:ſic ad totū audiēdū oēs veniſtiſ:ita cū toto ſingli
rediretiſ:q̄to magis v̄bū dei ꝑ qd̄ ſctā ſūt oīa:⁊ qd̄ in ſe ma
nēs inouat oīa:qd̄ nec lociſ ꝯcludik:nec tpibꝰ tēdik:nec mo
ris breuibꝰ lōgiſq̄ variak:nec vocibꝰ ⁊ exik:nec ſilentio ter:
miak:q̄tomagiſ h̄ tn̄ ⁊ tale v̄bū potuit mr̄is vterū aſſūpto
corpe fecūdare:⁊ d̄ ſinu pr̄is n̄ emigrare. Hic ad oclos hūa
nos exire:ih̄ mētes āgelicas illuſtrare. Hic ad trās ꝓcede C
re ih̄ celos extēdere. Hic hō fieri:ide hoīes facere. Nēo ḡ
credat dei filiū coeternū ⁊ coeq̄lē ꝯuerſū ⁊ cōmutatū eē in
hoīs filiū:ſꝫ potiꝰ credamꝰ ⁊ nō ꝯſūpta diuia ⁊ ꝑfecte aſſū:
pta hūana ſubā manētē dei filiū:factū hoīs filiū. Neq̄ eī
q̄ dictū ē. Deꝰ erat v̄bū:⁊ v̄bū caro factū ē:ſic v̄bū caro fa Ioh.j.
ctū eſt vt eſſe deſineret deꝰ:q̄n in ip̄a carne qd̄ v̄bū caro fa:
ctū eſt:emanuel natū eſt nobiſcū deꝰ. Sicut v̄bū qd̄ corde
geſtamꝰ fit vox cū id ore ꝓferimꝰ:nec tn̄ illud in hāc cōmu
tak:ſꝫ illō itegro iſta in q̄ ꝓcedat aſſumik: vt ⁊ intꝰ maneat
qd̄ itelligak:⁊ foriſ ſonet qd̄ audiak/hoc idē tn̄ ꝓferk i ſono
qd̄ an̄ ſonuerat in ſilētio:atq̄ ita v̄bū cū ſit vox nō mutak ī
voce:ſꝫ manēs i mētiſ luce:⁊ aſſūpta carnis voce ꝓcedit ad
audiētē:⁊ nō d̄ſerit cogitātē. Nō cū ipſa vox ī ſilētio cogi
tak:q̄ vl̄ grece ē:vel latine:vl̄ ligue alteriꝰ cuiuſlibet:ſed cū
an̄ oēm liguarū diuerſitatē res ip̄a q̄ dicēda ē adhuc in cu
bili cordis q̄dāmō nuda ē itelligēti:q̄ vt inde ꝓcedat loq̄n
tis voce veſtik. Verūtn̄ vtrūq̄ h̄ ⁊ qd̄ cogitak itelligēdo:⁊
qd̄ ſonat audiēdo mutabile atq̄ diſſile eſt. Neq̄ illd̄ mana
bit cū oblitꝰ fueris:neq̄ hoc cū ſilueris. Verbū aūt dn̄i ma p̄s. cxviij.
net i eternū:⁊ incōmutabiliter manet. Et cū carnē aſſūpſit
ex tēpore:vt ad temporalē vitā noſtrā ꝓcederet:nō in car:

Pſ.xviij ne amiſit eternitatē:ſed etiā carni cōtulit īmortalitatē:ita
ipſe tanq̄ ſpōſus ꝓcedens de thalamo ſuo:exultauit vt gi
Phil.ij. gas ad currendā viam. Qui cū in forma dei eſſet/nō rapinā
arbitrat⁹ eſt eſſe ſe equalē deo:ſed vt propter nos fieret qđ
nō erat/ſemetipſū exinaniuit/non formā dei ꝑdens:ſed for
mam ſerui accipiēs:ꝛ per hāc in ſimilitudinē hoīm factus
nec ꝓpria ſubſtātia:ſed habitu inuētus vt hō. Hoc eī totū
qđ ſum⁹ vel in anima vel in corpore/noſtra natura eſt:illi⁹
habit⁹. Nos niſi hoc eſſem⁹:nō eſſemus. Ille ſi hoc nō eſſet
eſſet vtiq̄ꝫ de⁹. Et cū hoc eſſet/cepit qđ nō erat/hō fact⁹ per
manens deus:vt nō vnū horū ſed vtrūq̄ꝫ veriſſime diceret
Joh.xiiij. Et ꝓpter quod hō fact⁹ eſt. Quoniā pater maior me eſt:et
Joh.x. propter qđ permāſit deus. Ego ꝛ pater vnū ſumus. Nā ſi
E verbū in carnē:hoc eſt de⁹ in hominē mutatus cōuerteret:
nō eſſet verū:niſi. Pater maior me eſt:q: homine maior eſt
de⁹. Illud aūt falſum eſſet. Ego ꝛ pater vnū ſum⁹:ſed vnū
fuim⁹:q: nō ſunt vnū deus ꝛ homo. Sed forſitā poſſet dice
re:ego ꝛ pater vnū fuim⁹. Quod eīn erat ꝛ eſſe deſtitit:non
eſt vtiq̄ꝫ ſed fuit. Nunc aūt ꝛ ꝓpter verā formā ſerui quam
accepat verū dixit. Pater maior me ē:ꝛ ꝓpter verā formā
dei in q̄ ꝑmanebit verū dixit. Ego ꝛ pr̄ vnū ſum⁹. Exinani
uit ergo ſe apud hoīes:nō ita factus quod nō erat vt nō eēt
quod erat:ſed occultans quod erat ꝛ demōſtrans qđ fact⁹
erat. Proinde q: virgo cōcepit ꝛ peperit filiū ꝓpter mani
feſtam ſerui formā puer natus eſt nobis. Q: vero dei vbū
quod manet in eternū/caro factū eſt vt habitaret in nobis
ꝓpter dei formā latētē ſꝫ manentē/ſicut nūciauit. Gabriel
vocamus nomen ei⁹ emanuel. Fact⁹ eſt ei homo ꝑmanens
deus:vt ꝛ filius hoīs recte vocet nobiſcū deus. Nō alter
deus:nō alter homo. Exultet in credētib⁹ mūdus/quibus
ſaluādis venit p quē fact⁹ eſt mūdus. Conditor marie:na-
tus ex maria. Fili⁹ dauid:dñs dauid. Semen abrahe:q eſt
ante abraā. Factor terre/fact⁹ in terra. Creator celi: creat⁹
ſub celo. Ipſe eſt dies quē fecit dñs: et dies cordis noſtri:
ipſe eſt dominus. Ambulemus in lumine eius: exultem⁹ et
iocūdemur in eo:qui viuit ꝛ regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amē

¶ In eodē feſto de eo qđ ſcriptū eſt ī euāgelio ſꝫ Johannē. In mūdo erat ꝛ mūd⁹ ꝑ ipſū fact⁹ ē ꝛc. Sermo.xxiiij. In quo duas natiuitates hoīs eē oſtendit vnā videlicet carnalē aliā vero ſpiritalē.

Sermo. Et chriſtus fratres in mundo erat:ꝛ mūdus p ip
xxviij. ſum fact⁹ eſt:ꝛ mūdus eū nō cognouit. Qui mū-
A dus per eū fact⁹ eſt:q mūdus eū non cognouit:
Joban.j. Non eīn mūdus q per eū fact⁹ eſt:ipſe eū cogno-
uit. Quis eſt mūdus q per eū factus eſt: Celū ꝛ terra. Quō
eum nō cognouit mundus:qn̄ in ei⁹ paſſione ſol obſcurat⁹
eſt: Quō eum terra nō cognouit:qn̄ pendente illo in cruce
cōtremuit: Sed mūdus eum nō cognouit:cui⁹ ꝑnceps eſt
Joh.xiiij. ille de quo dictū eſt. Ecce venit ꝑnceps mūdi hui⁹:ꝛ in me
nihil inuenit. Hoīes mali mundus vocant. Inde accepe-
runt nomē ex eo qđ amant. Amādo deū efficiunt dij:ergo
ij.Cor.v. amando mundum:mundus dicunt. Sed deus erat in xp̄o
mundū reconcilians ſibi. Mūdus ergo eum nō cognouit.
Nunquid oēs: In ſua ꝓpria venit:ꝛ ſui eum nō receperūt
In ſua: Omnia ipſius:ſed ꝓpria ipſius dicunt: vnde ma-
ter eius erat vnde carnē conceperat/ad quos aduētus ſui
precones ante ꝑmiſerat:quibus legē dederat/quos de egy
Joh. viij. pti ſeruitute liberauerat/quorū patrē carnalē elegit abraā
Joban.j. quia verū dixit. Ante abraā ego ſum. Nec ſic dixit. Anteq̄ꝫ
abraam fieret ego ſum. In principio erat verbū/non factū
B erat. Ergo in propria venit ꝛ ſui eū non receperunt. Quot
Mat.xxj. quot aūt receperunt eum: Utiq̄ꝫ ibi apl̄i: qui eū receperunt
ſibi illi qui ante iumentū ramos ferebant ꝛ precedebāt ꝛ ſe-
q̄bant:ꝛ veſtimenta ſua ſternebant:ꝛ magna voce dicebāt.
Luce.xix. Oſanna filio dauid benedictus qui venit in noīe dñi. Tūc
phariſei dixerunt illi. Cōpeſce pueros ne tibi iſta clament.
Et ille. Si iſti tacebunt:lapides clamabūt. Quid lapides
niſi qui colunt lapides? Si paruuli pueri tacebūt:maiores
ꝛ minores gētes clamabūt. Qui lapides:niſi lapides de q̄-
Joban.j. bus dicit ipſe Johānes. Qui venit vt teſtimoniū perhibe-
ret de lumine: Cum eīn videret ipſos iudeos ſuperbire de
Mat.iij. genere abrae:ait illis. Generatio viperarū. Illi ſeducebāt
filios abrae. Potēs eſt eīn deus de lapidib⁹ iſtis ſuſcitare
filios abrae. Quos ꝑuidebat in ſpū: de illis dicebāt. Nos
ſiquidē ꝑuidebat. Potens eſt eīn de⁹ de lapidib⁹ iſtis ſu-
ſcitare filios abrae. De quib⁹ lapidib⁹ inq̄t. Si iſti tacebūt
lapides clamabūt. Modo audiſtis ꝛ clamaſtis. Impletū
eſt lapides clamabūt:de gētib⁹ eīn venim⁹ in parētib⁹ no-
ſtris/lapides adorauim⁹. Ideo canes dicti ſumus. Recor
damini quid audierit mulier illa q clamabat poſt dñm:q:
erat chananea:idoloꝝ cultrix:ancilla demoniorū. Quid di
xit ieſus: Nō eſt bonū tollere panē filiorū ꝛ mittere canib⁹ Ma.xv.
Nunq̄d auertiſtis quēadmodū canes lapides vnctos lin-
gūt:ſic ſunt oēs ſimulachroꝝ cultores: Sꝫ venit nobis gra
tia. Quotquot aūt receperunt eū dedit eis poteſtatē filios Joban.j.
dei fieri. Ecce habetis modo natos: dedit eis ptātē filios
dei fieri. Quib⁹ dedit: His q credunt in noīe eius. Et quō
filij dei fiūt: Qui nō ex ſanguinib⁹ neq̄ꝫ ex volūtate viri:nec
ex volūtate carnis ſꝫ ex deo nati ſūt: Intēdite ergo: iſti ex C
deo nati ſūt:accepta poteſtate vt filij dei fierēt. Ex deo na
ti ſunt:nō ex ſanguinib⁹:qualis eſt ꝑma natiuitas/q̄lis eſt
natiuitas miſera veniēs ex miſerijs. Sed q ex deo nati ſunt
q̄d erant: Unde ꝑmū nati erāt ex ſanguinib⁹ mixti ſangui
nibus ꝛ maſculi ꝛ femine:ꝯmixtione carnis maſculi ꝛ femi
ne. Inde nati erāt. Modo vn̄: Ex deo nati ſūt. Prima na
tiuitas ex maſculo ꝛ femia. Scđa natiuitas ex deo ꝛ eccle
ſia. Ecce ex deo nati ſunt. Un̄ factū eſt vt habitaret in no-
bis. Magna mutatio:ille fact⁹ caro:iſte ſpūs. Quid ē hoc:
Qualis dignatio fratres mei: Et erigite aīm ad ſperāda
ꝛ capiēda potiora/nolite adijcere cupiditatib⁹ ſecularib⁹
Precio empti eſtis:ꝓpter vos verbū caro factū eſt:ꝓpter
vos q erat fili⁹ dei factus eſt filius hoīs: vt qui eratis filij
hominū efficeremini filij dei. Quid erat ille/qui fact⁹ eſt:
Qui eratis vos: Quid facti eſtis: Erat ille fili⁹ dei qui fa-
ctus eſt fili⁹ hoīs. Eratis vos filij hoīm q eſtis filij dei fa-
cti. Cōmunicauit nobiſcū mala ꝛ datur⁹ ē nobis bona. Sꝫ
ille ipſe q fact⁹ eſt fili⁹ hoīs diſtat a nobis. Nos filij hoīm
ꝑ cōcupiſcētiā carnis/ille fili⁹ hoīs per fidē virginis. Ma
ter cuiuſlibet hoīs cōcubuit ꝛ cōcepit. Unuſq̄ſq̄ꝫ aūt nat⁹
de hoīe pr̄e ſuo:ꝛ de homine matre ſua. Chriſtus aūt nat⁹
de ſpū ſctō ꝛ maria virgine. Ad nos acceſſit:ſꝫ a ſe nō mul-
tum receſſit:imo a ſe qđ de⁹ ē nūq̄ꝫ receſſit:ſed addidit qđ
erat nature nr̄e. Acceſſit ei qđ nō erat nō amiſit qđ erat. Fa
ctus eſt fili⁹ hoīs:ſed nō ceſſauit eſſe fili⁹ dei: ꝑ hoc mediator
ī medio. Quid ē in medio: Nec ſurſū:nec deorſū: Quō nec
ſurſū nec deorſū: Nec ſurſū:q: caro eſt: nec deorſum: q: nō
peccator:ſed tñ inquantū deus ſemꝑ ſurſum. Nō eīn ſic ve
nit ad nos vt dimitteret patrē:cū quo viuit ꝛ regnat de⁹.

¶ Itē in eodē feſto ali⁹ ſermo de eodē:q habet ſupra iter ſermones de Uerbis dñi.xxxix.fo.lviij.

¶ Itē in eodē feſto. Homelia de eo qđ ſcriptū ē in euāgelio ſm̄ Johannē. In ꝑncipio erat verbū ꝛc.q habet.ꝫ.in expoſitione doctoris.fo.cxxxvij.

¶ Item in eodē feſto de eodē habet ſermo ſupra inter ſermones de Uerbis dñi.xxxviij.fo.lxj.

¶ Item in eodem feſto alius ſermo fact⁹ ad fratres in heremo:qui habetur ſupra iter ſermones ad eoſdem.xx.fo.ix.

¶ In feſto Epiphanie dñi et per octauas eius. Sermo.j. In quo ſpecialiter oſtēdit quō magorum tria munera fidem trinitatis habuerunt.

Proxime fr̄es chariſſimi eiuſmodi redēptionis Ser.xxix.
nr̄e celebrauim⁹ ſacramentū: q de⁹ hoīem cū in A
firmitatib⁹ iduit. Hodie ꝟo illud colim⁹:q ſe in
hoīem de⁹ virtutib⁹ declarauit: ꝓ eo q ī hac die
ſiue celo ſtella ort⁹ ſui nūciū ꝑbuit:ſiue q in chana galilee ī Mat.ij.
cōuiuio nuptiali aquā in vinū ꝯuertit:ſiue q ī iordanis vn Joh.ij.
dis aq̄s ad reparationē hūani gn̄is ſuo baptiſmo cōſecra- Mat.iij.
uit:ſiue q de q̄nq̄ꝫ panib⁹ q̄nq̄ꝫ milia hoīm ſatiauit:in quoli Mat.xiiij
bet horū ſalutis nr̄e myſteria cōtinēt ꝛ gaudia. Nobis eīn
ex virgine nat⁹ eſt:qđ ſtella mōſtrauit. Nobis ex baptiſmo
lauacrum conceſſum eſt:qđ in iordanis alueo conſecrauit
Nos quoq̄ꝫ meli⁹ eſſe mutandos operis miraculo permon
ſtrauit:quādo aquas in vinū cōuertit. Et ideo fratres cha

riſſimi in omni actu noſtro ſtellam fidei ꝓparemus:⁊ in cu
ſtodia puritatis chꝛiſti baptiſmū celebꝛemus: qꝛ hec chꝛi
ſti regeneratio nr̄e fidei cōfirmatio eſt. Inſinuauit eni no:
bis muneris ſui beneficiū per ſecūde natiuitatis exemplū
B et quod facere voluit:prioꝛ ipſe fecit. Legim⁹ iudeos diuer
ſa ſub lege habuiſſe baptiſmata:ſʒ nullū ex his contra ꝑua
ricationis malū generalem potuit ↄferre medicinā. Et idō
pꝛo abſolutione toti⁹ mūdi indigebant regn̄ationis aqua
celitus ſanctificari. Et qꝛ per vniuerſū mundū ſacramētū
baptiſmi hūano generi op⁹ erat:oībus aquis bn̄dictionē
dedit:qn̄ in iordanis alueū vnica ac ſingulari pietate de:
ſcendit. Tunc eni chꝛiſtū dominū nō tam lauit vnda ꝙ̄ lo
ta eſt. Tibi ergo naſcēdo chꝛiſt⁹ aduenit/ tibi viuēdo mili
tauit:tibi moꝛiēdo ↄſixit. Quē vides pꝛo te moꝛtuū:pꝛo te
intellige baptizatū. Talis oīno etiā ante baptiſmū fuit:et
ideo ꝓcurſoꝛ ei⁹ atqꝫ baptiſta: ita eū cū ad ſe baptizandus
Mat.iij. veniret alloquitur. Dn̄e:ego a te debeo baptizari: et tu ve:
nis ad me? Quid euidenti⁹ de chꝛiſti nōdū baptizati puri:
tate:qd̄ foꝛti⁹. Ego a te debeo baptizari:id eſt q̄ fons es in
nocētie ⁊ plenitudo iuſtitie:q̄ nullo īdigēs dare ſcis: neſcꝭ
accipere? Ego inqt a te debeo baptizari: qꝛ te cū exhibes
⁊ in te poſſides puritatꝭ munera ⁊ baptiſmatis ſacramēta
et qđ ego dabo te largiēte per grām/ tu obtines ꝑ naturā.
C Attactu mēbꝛa tingunť:⁊ fluēta ditanť. Vitalē gratiā nō
coꝛpus ex flumine:ſed flumē mutuať ex coꝛpe. Deſcēdere
in ſe fontē ſuū felix vnda mirať/ ſub vno momēto remedia
eterna concipiēs ⁊ noua deū regenerationis fecūditate par
turiēs:qđ acceperat hoc reddēs/ ⁊ qđ nō habebat accipiēs.
Inter hec mirū eēt quod ſe dominus ſerui ſubdidit bn̄di:
ctioni:niſi ⁊ cruci ſe ſubdidiſſet ⁊ moꝛti. Et ille quidē ꝓcio
ſum ſibi eſſe hoīem precij ipius degnitate ꝑdocuit; vt hinc
quoqꝫ intelligam⁹ ꝙ grādes apud ſe eſtimet de⁹ noſter hu
manoꝝ criminū cauſas: ꝓpter quas nō angelū/ nō archā
gelū:ſed deū miſit ad terras. Qꝫ grauis ſit peccati ⁊ ꝙ du
ra cōditio: ꝓdit remedij magnitudo. Quāta maloꝝ diſcuſ
D ſio erit q̄ dānabunť/ ſollicitudo indicat q̄ redimunť. Om:
ni ergo diligētia atqꝫ vigilātia caueam⁹ ne vulneret diabo
lus qđ ſanauit deus:ne per ↄſenſum coꝛdis/ per flagitium
coꝛpoꝛis ſeruitutē quā debem⁹ dn̄o/ magis exhibere ꝓbe:
mur inimico. Equidē ſi quis violent⁹ ac ꝑpotēs aliqđ de
facultate noſtra ac ꝓprietate rapuiſſet/ nōne dignū ſūmo
odio ducerem⁹? Nonne merito tanqꝫ hoſtē deteſtaremur?
Cur peccando diabolo ↄſentiem⁹/ qui nobis nō ſubſtātiā
vult auferre ſed vitā non terrā fraudare ſed celū: nō fines
anguſte poſſeſſionis:ſʒ īfinita ſpacia eternitatꝭ? Inter hec
o hō ſi dignitatē facture tue/ſi pietatē circa te domini tui
volueris eſtimare de ꝓcio/ poteris nō dubitare de regno.
E Ipſi eni magi q̄ ad illa celeſtis pueri veneranda cunabula
ſtelle inditio peruenerūt:qđ aliud expꝛeſſerunt in illis mu:
nerib⁹:niſi fidē noſtrā? In eo enim quod tria offerunť: tri:
nitas intelligitur. In eo ꝟo qđ tres ſunt:⁊ ſinguli ſingula
offerunt/ in trinitate vnitas declarať. Per aurū rex oſdiť
deus in thure dinoſciť. Per mirrhā que ↄdiēdis eſt apta
coꝛpoꝛib⁹:ſepultura crucifigendi homīs pꝛedicať. Scd̄m
hec chariſſimi:nos quoqꝫ perſonā magoꝝ ſpiritalib⁹ imi
temur obſequijs. In ꝯmis tādiu queramus xp̄m:donec il
lum inuenire mereamur. Ducatū nobis ꝓbeat velut ſtella
celi lux fidei. Hec nobis illū oſtendat/ non iā in preſepi va
gientē:ſed in ſūma celi arce dominantē. Nec ī matris gre
mio ſʒ in ſolio patris adoꝛandū. Nec vlteri⁹ in humanita
te iudicandū:ſed ad iudiciū cū maieſtate vēturū. Sit qua
ſi triū munerū trinitatis ꝑfectā confeſſio/ credatur a nobis
vna diuinitas ſine ↄfuſionis ſeparatione diſtincta: pater ⁊
filius ⁊ ſpūs ſanctus vn⁹ de⁹. Credanť tres ꝑſone:ſed nō
tres ſubſtātie. Quantū autē ad celeſtis nature oꝛdinē ꝑti:
net:in patre ⁊ filio ⁊ ſpiritu ſancto ita ↄfitenda eſt vna diui
nitas vt nec ſingularis puteť in trinitate ꝑſona:nec triplex
ī vnitate ſubſtātia:ſʒ ita aſſigneť pluralitas vnitati/ ne tri:
nitati ſubtrahať equalitas. Et licet intromittať ī vna diui
nitate numeroſitas nō ſit tn̄ recipiēda diuerſitas. Ita er
go fideliū coꝛdib⁹ diſponēdus eſt dei cultus: vť nō admit
tatur vel ī vnitate ſeꝑatio/ vľ in trinitate ꝑmixtio. Pꝛoxi
F ma eni ab hac die fratres chariſſimi ſacri natalis die nat⁹
eſt domin⁹:nunc baptizatus. Tūc nos genuit ad vitā:nūc
regenerauit ad ſalutem. Tunc adam ſuſcepit perditū: nūc
abluit peccatoꝛē. Venit ergo ad baptiſmū/ ſicut ſcriptū ē.
Sed quid abluit:qui mūdus erat? Vtiqꝫ vt mūd⁹ ablueret
immundos. Illū ergo currētes aq̄ tūc infundebāt:ſed pec
cata nr̄a ſecū poꝛtabāt. De illo gutte baptiſmatis fluebāt:
ſed noſtra in guttis crimina fluebāt. O miſericoꝛdia ſimul
⁊ potentia dei:necdū eramus in mūdo:⁊ iā abluebamur in
baptiſmo. Mūdati in illo ſum⁹ anteqꝫ nati. Nā ipi fuit ba:
ptiſmatis ratio: vt aq̄ q̄ purgature nos erāt ab illo an̄ pur:
garenť. Et cum aſcendiſſet:inquit ſcriptura:de aqua: vidit Mat.iij.
apertos celos. Nunquid tūc ei celū apertum fuerat: cuius
oculi celoꝝ interioꝛa cernebant? Sed ideo celū aperiť: vt
myſterium baptiſmatis in hoc declareť:qꝛ qn̄ homo de ba
ptiſmo egrediť/ tūc ei ianua regni celeſtis aperiť. Illud ve G
ro quale eſt qđ magi veniūt ad deū natum: immo ducunť: Mat.ij.
poſitū in pꝛeſepio vident nec apud ſenſus eoꝝ humilitas
natiuitatis reuerētiā diuinitatis imminuit. Adoꝛāt coꝛpo
ribus:honoꝛāt munerib⁹/ venerantur officijs. Oculis ho:
minem vident:⁊ deū obſequijs confiteť. Videbant eñ in
eo qui nat⁹ fuerat plus eſſe quod aīe hoīm ꝙ̄ qđ oculi pꝛe:
uiderint. Dominus qui tunc coꝛpoꝛaliter nat⁹ fuerat:ꝑ ipm
omnia nata erant. Videbatur quidem in pꝛeſepio:ſed do:
minabať in celo. Intra coꝛpuſculū erat:ſed intra ſe oīa cō:
tinebat. Natus quidē ex matre fuerat:ſed matrem ſuā ipſe
creauerat. Et ideo ſe magi humiliabant: qꝛ famulari aſtra
cernebant. Deū eñ eſſe cognouerant cui celeſtia ſeruiebāt.
Et idcirco ēt ipa eoꝝ munera diuino myſterio plena erāt.
Aurū nāqꝫ vt audiſtis ⁊ thus ⁊ myrrhā obtulerūt. Tripli:
ciū ergo munerū numero/ triplex ſignificatio cōtineť. In
thure obtulerūt dei honoꝛē:in auro regiā dignitatē:in myꝛ
rha coꝛpꝛis ſepulturā. Offeram⁹ ergo ⁊ nos dilectiſſimi fra
tres ſincera ⁊ ſancta munera deo noſtro/ caſtitatē/ fidē/ pa
tientiā/ charitatē/ mētes humiles/ ꝓbos moꝛes/ aīas deo
inhabitare condignas. Hec ſunt eñ placita deo dona:hec
grata munera:que illi quidē offerunť:ſed offerentibus pꝛo
ſunt. Nullo eñ ille munere eget:ſed hoc illi munus optimū
eſt: vt cauſas habeat munerādi. Nihil a nobis exigit: nihil
amplius petit niſi ſalutem noſtrā. Omnia ei ſibi pꝛeſtari a
nobis putat:ſi ita nos egerim⁹ vt nobis ab illo cuncta pꝛe:
ſtenť:auxiliante ipſo domino noſtro ieſu chꝛiſto: qui viuit
⁊ regnat in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ In eodem feſto. Sermo.ij. In quo dicit ꝙ na ſcētis nobilitas in virginitate pariētis fuit/ ⁊ nobilitas parientis in diuinitate naſcentis.

AD partū virginis adoꝛādū magi ab oriēte vene Ser.xxx.
runt. Hūc diē hodie celebꝛam⁹: huic debitā ſolē B
nitatem ſermonēqꝫ ꝑſoluim⁹. Illis dies iſte pꝛi:
m⁹ illuxit:anniuerſaria nobis feſtiuitate rediſt.
Illi erāt pꝛimitie gentiū:nos populi gentiū. Nobis hoc li
gua nūciauit apoſtoloꝝ:ſtella illis tāqꝫ lingua celoꝝ:⁊ no:
bis idē apoſtoli tāqꝫ alij celi enarrauerūt gloꝛiam dei. Cur
eñ nō agnoſcamus eos celos:qui facti ſunt ſedes dei? Si:
cut ſcriptū eſt. Anima iuſti:ſedes ſapiētie. Per hos eñ ce:
los ille celoꝝ fabricatoꝛ ⁊ habitatoꝛ:ītonuit:quo tonitruo
mūdus tremuit:⁊ ecce iam credit. Magnū ſacramentū. In
pꝛeſepi tūc iacebat:⁊ magos ab oriēte ducebāt. Abſcode:
batur in ſtabulo:⁊ agnoſcebať in celo: vt agnit⁹ in celo ma:
nifeſtareť ī ſtabulo:⁊ appellareť epiphania dies iſte:qđ la:
tine manifeſtatio dici poteſt:ſimul eius celſitudinē humili
tatemqꝫ cōmendans: vt qui in aperto celo ſignis ſydereis
monſtrabať:in anguſto diuerſoꝛio queſit⁹ inueniretť inuali
dus infantib⁹ mēbꝛis:inuolut⁹ infantilib⁹ pānis/ adoꝛareť
a magis:timereť a malis. Timuit ei eū rex herodes eiſdē B
ſibi magis nūciantib⁹:cū adhuc quererēt paruulū:quē co
gnouerāt celo teſte iam natū. Quid erit tribunal iudicātis
qn̄ ſupbos reges cunabula terrebāt infantis? Quāto cōſul
tius reges nō ſicut herodes interficere querāt:ſed ſicut ma
gi poti⁹ adoꝛare delecteť:iā pꝛeſertim eū qui ⁊ ipſam moꝛ
tem quā cupiebat inimicus īferre:etiā ꝓ ipſis inimicis ab
inimicis ſuſtinuit/ eā in ſuo coꝛpoꝛe occiſus occidit. Pie ti
meant reges ad patris dexterā iam ſedentē:quē rex impie ti
muit adhuc matris vbera lābentē. Audiāt quod ſcriptū ē.
Et nunc reges intelligite: erudimini qui iudicatis terram. Pſ.ij.

Annota: Seruite dño in timore:ꝛ exultate ei cū tremore. Ille enim
tio nume: rex vltor impiorū regū ꝛ rector piorū:nō ita natus eſt vt re
ralis ordi ges naſcunt in ſeculo: quia ꝛ ille nat⁹ eſt cuius regnū non
nis ſmo: eſt de hoc ſeculo. Nobilitas fuit naſcētis in ꝟginitate pa:
nū huius riētis:ꝛ nobilitas pariētis in diuinitate naſcētis. Deniqꝫ
operis. cū tā multi iam nati atqꝫ defuncti eſſent reges iudeorū:nū
q̄d quēq̄ꝫ eorū adorandū magi q̄ſierūt? Quia nec quemq̄ꝫ
C eorū celo loquēte didicerūt. Uerūtamē qđ pretereundum
non eſt:hec magorū illuminatio magnū teſtimoniū cecita
tis extitit iudeorū. In terra eorū iſti requirebāt:qđ illi in
ſua nō agnoſcebāt. Apud eos iſti infantē inuenerūt:quem
illi apud ſe negauerūt. In his terris de longinquo iſti pe
regrini puerū xp̄m nōdū ꝟba promētē adorauerūt:vbi ci:
ues illi iuuenē miracula facientē crucifixerūt. Iſti in mē:
bris paruis deū adorauerūt:illi in magnis factis nec tāq̄ꝫ
hoī pepercerūt:q̄ſi plus fuerit videre nouā ſtellam in eius
natiuitate fulgentē:q̄ꝫ ſolem ei⁹ in morte lugentē. Iam ꝟo
quod eadē ſtella q̄ magos pduxit ad locū vbi erat cū ma,
tre ꝟgine de⁹ infans:q̄ vtiqꝫ poterat eos et ad ip̄am pduce:
re ciuitatem:ſe tñ ſubtraxit:nec eis ꝑſus apparuit donec
de ciuitate in q̄ xp̄s naſcerek idē ipſi interrogenk iudei:vt
ip̄i eā ſm diuine ſcripture teſtimoniū noiarent ip̄i dicerēt
michee.v. Bethleē nō es minima in principibus iuda:ex te em̄ exiet
dux q̄ regat populū meū iſrael. Quid aliđ hic ſignificauit
diuina ꝓuidentia:niſi apud iudeos ſolas diuinas lr̄as re:
māſuras:q̄b⁹ gētes inſtruerenk:illi excecarēk: quas porta
rent nō ad adiutoriū ſalutis ſue: ſed ad teſtimoniū ſalutis
D nr̄e? Nā hodieqꝫ cū p̄miſſas ꝓphetias de xp̄o ꝓferimus:
iam rerū ꝯpletarū luce declaratas:ſi forte pagani quos lu
crari volumus dixerint nō eas tāto añ p̄dictas:ſed poſt re
rū euentum:vt hec que facta ſunt ꝓphetata putarentur a
nobis eſſe cōfictas:iudeorū codices recitamus: vt tollak
dubitatio paganorū:q̄ iam in magis illis figurabank: q̄s
iudei de ciuitate in q̄ natus eſt xp̄s diuinis eloquijs iſtrue
E bank:ꝛ eū ipſi nec requirebāt : nec agnoſcebāt. Nunc ergo
j. Cori.j. chariſſimi gratie filij ꝛ heredes videte vocationē veſtram
ꝛ manifeſtato iudeis ꝛ gentib⁹ xp̄o tanq̄ꝫ angulari lapidi
Ephe.ij. pſeuerātiſſima dilectione coherete. Manifeſtus eni eſt in
ipſis cunabulis infantie ſue his q̄ prope ꝛ his q̄ lōge erāt
iudeis in paſtorū ꝓpinquitate:gentib⁹ in magoꝝ longinq̄
tate. Illi ipſo die quo natus eſt: iſti ad eū hodie aduenisse
credūtur. Manifeſtat⁹ ergo eſt nec illis doctis nec iſtis iu
ſtis. Preualet nāqꝫ imperitia in ruſticitate paſtorū:ꝛ ipie
tas in ſacrilegijs magoꝝ. Utroſqꝫ ſibi lapis ille āgularis
j. Cor.j. applicuit:quippe qui venit ſtulta mūdi eligere vt cōfunde:
Mat.ix. ret ſapientes:ꝛ nō vocare iuſtos ſed peccatores: vt nullus
magnus ſuperbiret:nullus infirmus deſperaret. Uñ ſcri:
be ꝛ pharisei:dum nimis docti ꝛ nimis iuſti ſibi videntur:
ps̄.cxvij: cuius naſcentis ciuitatem oſtenderunt ꝓphetica eloquia
recitantes:hunc reprobauerunt edificantes. Sed quia fa
Rom̄.xj. ctus eſt in caput anguli ꝛ qđ natus oſtendit paſſus imple
uit. Huic nos inhereamus cū alio pariete habēte reliq̄as
iſrael:que p electionem gratie ſalue facte ſunt. Eos em̄ pa
ſtores illi prefigurabāt de ꝓximo cōiungendos:vt et nos
quorū ex lōginquo vocationē magorū ſignificabat aduē:
Ephe.ij. tus:iam nō peregrini ꝛ inquilini:ſed ciues ſanctorū ꝛ do:
meſtici dei maneam⁹ coedificati ſup fundamētū apoſtolo:
rū ꝛ prophetarū:ipſo ſummo angulari lapide exiſtēte xp̄o
ieſu:qui fecit vtraqꝫ vnū:ꝛ in vno amemus vnitatem:ꝛ ad
colligendos ramos qui etiam de oleaſtro inſerti per ſup:
Rom̄.xj. biam fracti heretici facti ſunt:qm̄ potēs eſt deus iterū in:
ſerere illos: habeamus et infatigabilem charitatem ipſo
adiuuante qui viuit ꝛ regnat p oīa ſecula ſcloꝝ. Amen.

¶ In eodem. Sermo.iij. In quo dicit q̄ ad na:
tiuitates nil valet ſtellarū poſitio:fatūqꝫ nil eſſe.

A
Ser.xxxj Ante pauciſſimos dies natalē diem dñi celebra
uimus:hodierno aūt die manifeſtationē q̄ ma:
nifeſtari gētib⁹ cepit: ſolēnitatē nō min⁹ debi:
ta celebram⁹. Illo die natū paſtores iudei vide
rūt:hodie magi ab oriēte veniētes adorauerūt. Nat⁹ q̄p:
pe fuerat lapis ille angularis:pax duorū parietū:ex circū:
ciſione et p̄putio:nō ex parua diuerſitate veniētiū vt in
illis ſpecularek q̄ fact⁹ eſt pax nr̄a:et fecit vtraqꝫ vnū. Hoc
in paſtorib⁹ iudeorū ꝛ magis gentiū p̄ſignatū eſt. Inde ce
pit qđ i vniuerſo mūdo fructificaret ꝛ creſceret. Nos itaqꝫ
duos dies natiuitatis ꝛ manifeſtationis dñi noſtri ſpirita
li leticia gratiſſimos habeamus. Iudei paſtores ad eum
āgelo nūciante:gētiles magi ſtella demōſtrāte pducti ſūt
Hec ſtella vanas cōputatiōes aſtrologorū ꝛ diuinatiōes B
ꝯfundit cū ſtellarū adoratorib⁹ creatorē celi ꝛ terre adorā
dū poti⁹ demōſtrauit. Nā ip̄e nouā ſtellā declarauit nat⁹
q̄ antiquū ſolē obſcurauit occiſus. Illa luce inchoata ē fi:
des gētiū:illis tenebris accuſata eſt pfidia iudeorū. Quid
erat illa ſtella q̄ nec vnq̄ꝫ antea inter ſydera apparuit: nec
poſtea demōſtrāda pmāſit? Quid erat niſi mirifica ligua
celi q̄ narraret gloriā dei:q̄ inuſitatū ꝟginis partū inuſita Pſalm̄.
to fulgore clamaret:cui nō poſtea apparēti euāgeliū toto xviij.
orbe ſuccederet? Quid deniqꝫ magi veniētes dixerūt. Ubi Matth.ij
eſt q̄ nat⁹ ē rex iudeorū? Quid eſt h̄? Nōne tū multi antea
reges erāt iudeorū? Quid tātopere aliene gentis regē noſ
ſe:ꝛ adorare cupierūt? Uidim⁹ eni inquiūt ſtellā ei⁹ i oriē:
te ꝛ venim⁹ adorare eū. Nunq̄ꝫ hoc tāta deuotione require
rent:tāto pietatis affectu deſiderarēt:niſi eū agnoſcerent
regē iudeorū q̄ rex eſt etiā ſeculorū. Hinc ꝛ pylat⁹ nōnul: Joh.xix
la vtiqꝫ aura veritatis afflat⁹ eſt:qñ in ei⁹ paſſione titulum
ſcripſit. Rex iudeorū:quē iudei cognati ſunt mēdoſi emē
dare. Quib⁹ ille reſpōdit. Quod ſcripſi ſcripſi:quia predi:
ctū erat in pſalmo. Tituli i ſcriptionē ne corrūpas. Aduer C
tamus itaqꝫ magnū hoc ꝛ mirabile ſacramentū. Magi ex
gentib⁹ erāt:ipſe etiā pylat⁹ ex gētib⁹. Illi ſtellā viderunt
in celo:ille titulū fixit ligno: vtriqꝫ tñ non regē gentiū ſed
iudeorū:vel querebāt:vel agnoſcebāt. Iudei vero ip̄i nec
ſtellam ſecuti ſunt:nec titulo cōſenſerūt. Iam igit̄ p̄ſigna:
bak:quod poſtea ipſe dñs dixit. Multi ab oriēte ꝛ occidē Mat. viij
te veniēt ꝛ recūbēt cū abraam ꝛ yſaac/ꝛ iacob in regno ce
lorū:filij aūt regni ibunt in tenebras exteriores. Nā magi
ab oriente:pylatus ab occidente venerat. Unde illi oriēti:
h̄ eſt naſcēti:ille aūt occidenti:h̄ eſt moriēti atteſtabank re
gi iudeorū:vt cū abraam/ꝛ yſaac/ꝛ iacob:ex quib⁹ iudei
ducebāt originē recūberent in regno celorū:nō ex eis pro
pagati p carnē ſed eis inſerti p fidē:vt ille de q̄ apl̄s loq̄k
oliue īſerēdus iā premōſtrarek oleaſter. Propterea q̄ppe Rom̄.xj.
non rex gentiū ſed iudeoꝝ ab eiſdē gentib⁹:vel querebak:
vel agnoſcebak:q̄ oleaſter ad oliuā:nō ad oleaſtrū oliua
veniebat. Rami tñ frāgēdi:h̄ eſt infideles iudei et magis
inquirētib⁹ vbi xp̄s naſcerek:in bethleem iude reſponde:
bant:ꝛ pylato exprobrāte q̄ regem ſuū crucifigi vellēt per
tinaciſſime ſeuiebāt. Itaqꝫ magi adorauerunt:iudeis oſtē
dētib⁹ locū xp̄i naſcētis:q̄ in ſcriptura quā iudei accepe:
rūt xp̄m cognoſcim⁹. Pylat⁹ man⁹ lauit iudeis exigenti Matth.
bus mortē xp̄i patiētꝫ:q̄ ſanguinē quē iudei fuderūt petā xxvij.
diluim⁹. Sed de teſtimonio pylati p titulū in quo ſcripſit
regē iudeorū eē xp̄m: alius eſt differendꝰ loc⁹:q̄ paſſionis
eſt tps. Nūc qđ attinet ad manifeſtationē xp̄i nati:de cui⁹
manifeſtationis die q̄ greco vocabulo epiphania noiak:q̄
manifeſtari cepit gētib⁹ cū eū magi adorauerunt:q̄ reſtāt
pauca dicam⁹. Nā etiā atqꝫ etiā cōſiderare delectat: quē: Matth.ij.
admodū magis querētib⁹ vbi xp̄s naſcerek:iudei reſpon: D
derunt:in bethleem iude:nec tñ ad eum ipſi venerunt : ſed
eis abſcedentibus magos ad eū locum in q̄ infans erat ea
dē ſtella pduxit:vt oſtēderek q̄ ꝛ ciuitatē poterat demon:
ſtrare:ſꝫ ad h̄ ſe aliquātulū ſubtraxerat:vt iudei poſſent in
terrogari. Ad h̄ ſunt aūt interrogati iudei:vt demōſtrarek
eos nō ad ſuā:ſed ad gentiū ſalutē ꝛ agnitionē teſtimonia
diuina portare. Propter hoc enim illa gēs regno ſuo pul
ſa eſt ꝛ diſpſa p terras:vt ei⁹ fidei cui⁹ inimici ſūt vbiqꝫ te
ſtes fieri cogerenk. Perdito quippe tēplo:ſacrificio:ſacer
dotio ipſoqꝫ regno:i paucis veterib⁹ ſacramentis nomen
genuſqꝫ cuſtodiūt:ne pmixti gētib⁹ ſine diſcretione diſpe:
reant:ꝛ teſtimoniū veritatis amittāt:velut cayn accipiēte
ſignū vt eū nullus occidat:qui fratrē iuſtū inuidus ꝛ ſup:
bus occidit. Hoc nimirū etiā i q̄nquageſimooctauo pſal E
mo nō incōgruenter intelligi pōt:vbi xp̄s ex pſona ſui cor
poris loquik ꝛ dicit. Deus me⁹ demōſtrauit mihi de inimi ps̄.lviij.
cis meis:ne occideris eos:nequādo obliuiſcank legis tue
In eis quippe inimicis fidei chriſtiane demonſtratur gen
tibus quomō ꝓphetatus eſt xp̄s:ne forte cū vidiſſent tāta

manifeſtatione impleri ꝓphetias:putarent eaſdē ſcriptu:
ras a xp̄ianis eſſe confictas:vt de chriſto predicta putarē
tur q̄ cōpleta cernunt. Proferunt ergo codices a iudeis:
atq; ita deus ƀmōſtrat nobis inimicis noſtris:quos iō nō
occidit hoc eſt de terris nō penitus perdidit: ne obliuiſce
rent legē ipſius:quā ꝓpterea legēdo ⁊ q̄dā ei⁹ ꝯſuis car:
naliter obſeruādo meminerint:vt ſibi ſumāt iudicium:no
bis prebeant teſtimoniū:ipſo dn̄o noſtro adiuuāte:qui vi:
uit ⁊ regnat deus per omnia ſecula ſeculorū. Amen.

¶ In eodē feſto. Sermo. iiij. In quo dicit ꝙ ec:
cleſia cōſtat ex circūciſione et preputio quaſi ex
duobus parietibus:ipſo ſummo angulari lapi:
de chriſto complectente. ⁊ cetera.

Sermo. xxxij. Hodierni diei p vniuerſum mundū noua ſolēni:
tas q̄d nobis afferat feſtiuitatis:q̄d ve anniuer:
A ſaria repetitione cōmemoret: anniuerſario q̄q;
ſermone tp̄s admonet vt loquamur. Epipha:
nia q̄ppe: latine manifeſtatio dici pōt. Hac em̄ die magi
dn̄m nr̄m adoraſſe ꝓhibētur:ſtella ſcʒ apparente cōmoni:
ti:⁊ precedente ꝑducti. Eo quippe die q̄ natus eſt:illi ſtel:
lam in oriente viderūt:et quē natū indicauerit agnouerūt
Ex illo igit̄ die ad hūc diē occurrerūt: herodē regē nūcio
terruerūt. Iudeis ex ꝓphetica ſcriptura reſpondentibus:
bethleē ciuitatem vbi dn̄s nat⁹ fuerat inuenerūt. Ad ip̄m
dn̄m ſtella eadē ducēte venerūt: demōſtratū adorauerūt/
aurū/thus/⁊ myrrham obtulerūt: alio itinere redierūt. Ma
nifeſtatus eſt quidē ⁊ die ipſo natiuitatis ſue dn̄s paſtori:
bus ab angelo admoniti:quo etiā die p ſtellā illis eſt lōge
B in oriēte nūciat⁹:ſed in iſto die ab eis eſt adoratus. Suſci
pite ḡ deuotiſſime iſtū diē celebrādū vniuerſa eccleſia gē:
tiū:q2 ⁊ illi magi q̄d iā fuerunt niſi primitie gētiū? Iſrae:
lite paſtores:magi gētiles. Illi ꝓpe:iſti lōge:vtriq; tn̄ ad
angularē lapidē cucurrerūt. Veniens quippe ſicut apl's
Ephef. ij. dicit:euāgelizauit pacē nobis q̄ eramus lōge: ⁊ pacē his
q̄ ꝓpe. Ipſe eſt em̄ pax nr̄a q̄ fecit vtraq; vnū: et duos cō
didit in ſe:in vnū nouum hoīem faciēs pacē: ⁊ cōmutauit
vtroſq; i vno corpore deo interficiens inimicitias i ſemet
ipſo. Merito iſtū diē nūq̄ nobiſcū heretici donatiſte cele:
brare voluerūt:q2 nec vnitatē amāt:nec oriētali eccleſie:vbi
apparuit illa ſtella cōicant:nos autē manifeſtationē dn̄i ⁊
ſaluatoris noſtri ieſu xp̄i:q̄ p̄mitias gentiū delibauit:i vni
C tate gētium celebram⁹. Tūc em̄ puer p̄ri⁹ q̄ ſciret vocare
Eſa. viij patrē aut matrē:ſicut de illo fuerat ꝓphetatū:accepit ꝟtu
tē damaſci:⁊ ſpolia ſamarie:id eſt anteq̄ p hūanā carnem
hūana ꝟba ꝓferret:accepit ꝟtutē damaſci:illius ſcʒ vñ da
maſc⁹ p̄ſumebat. In diuitijs q̄ppe ciuitas illa ſm ſcl'm flo
rens aliq̄n p̄ſumpſerat. In diuitijs aūt principat⁹ auro de
fert̄:qđ xp̄o magi ſuppliciter obtulerūt. Spolia ꝟo ſama:
rie idē ipſi erāt:q̄ eā incolebāt. Samaria nāq; p ydolatria
poſita eſt. Illic em̄ ppl's iſrael auerſus a dn̄o: ad idola co
lēda cōuerſus ē. Debellaturus ſcʒ chriſtus gladio ſpiritua
li:p vniuerſū orbē regnū diaboli:hec p̄ria puer ſpolia ydo
latrie dn̄atiōi detraxit:vt ad ſe adorandū magos conuer:
ſos a peſte illi⁹ ſupſtitiōis auerteret:⁊ q̄ in hac terra nōdū lo
quēs p linguā loq̄ret̄ de celo p ſtellā: vt et q̄s eēt ⁊ q̄ ꝓpter
q̄s veniſſet:nō voce carnis ſʒ ꝟtute ꝟbi qđ caro factū eſt de
D mōſtraret. Hoc em̄ verbū qđ in p̄ncipio erat de⁹ apđ deū
Ioh. j. factū caro factū vt habitaret in nobis: ⁊ ad nos venerat
⁊ apud patrē manebat:ſurſū angelos nō deſerēs ⁊ deorſū
ad ſe hoīes p angelos colligēs: ⁊ celeſtibus habitatorib⁹
ſm ꝟbū incōmutabili veritate fulgebat: ⁊ ꝓpter anguſtū
diuerſoriū i preſepe iacebat. Ab ipſo in celo demōſtrabat̄
ſtella:⁊ ip̄ʒ adorādū demōſtrabat i t̄ra. Et tn̄ īfans tā po
tēs tā magn⁹:paruul⁹ ꝓpter inimicitias herodis i egyptū
portātib⁹ parētib⁹ fugit:ita nōdū ſmone ſʒ factis iam ſuis
Matth. x. mēbris loquēs:⁊ tacit⁹ dicēs. Si vos pſecuti fuerīt in vna
ij. Retrac. ciuitate:fugite in aliā. Mortalē q̄ppe carnem in qua nos
lix. prefiguraret gerebat: in q̄ erat etiā ꝓ nobis oportuno tp̄e
moritur⁹. Vñ a magis illis non ſolū aurū honorandus et
E thus adorād⁹: verūetiā myrrhā ſepeliēd⁹ acceperat. Qua
les etiā fuiſſēt ꝓ ei⁹ noīe morituri:q̄ ſ innocētes:q̄ ſ hūiles:
Mat. xxij oſtendit in paruulis quos herodes occidit. Nā ex q̄b⁹ lex
tota pēdet ⁊ ꝓphete:et illū nūerum p̄ceptorū ſignificauit
bimat⁹ illorū. Iā vero quē nō fecit intētū:q̄d ſibi velit qđ
magorū inq̄ſitiō:vbi xp̄s naſceret̄ iudei de ſcp̄tura reſpon
derūt:⁊ ipſi cū eis nō adorauerūt? Nōne hoc videm⁹ etiā
nūc:q̄n ex ipſis ſacramētis q̄b⁹ eorū duritia ſubdit̄ nihil
aliud q̄ xp̄s in quē noluerūt credere oſtēdit̄? Nōne ⁊ q̄n occi Exo. xij.
dūt ouē i paſcha ⁊ mādu cāt:gētib⁹ xp̄ʒ demōſtrāt:quē cū
eis ipſi nō adorāt? Nā illđ q̄le eſt qđ ſepe de teſtimonijs ꝓ
pheticis:q̄b⁹ xp̄s p̄nūciat⁹ eſt:q̄buſq; hoīb⁹ dubitātibus:
ne forte a chriſtianis illa conſcripta ſint:non adhuc futura
ſed facta ad iudeorū codices ꝓuocamus:vt aīos dubitā
tiū confirmemus? Nōne em̄ tunc xp̄m iudei oſtendunt gē: F
tibus:quē noluerūt adorare cū gētib⁹? Nos ergo chariſſimi
quorū erāt illi magi primitie:nos hereditas xp̄i vſq; ad ter
minos terre ꝓpt̄ quos cecitas ex parte i iſrael facta ē vt
plenitudo gētiū intraret:cognito dn̄o ⁊ ſaluatore nr̄o ieſu
xp̄o:q̄ ꝓpter nos cōſolādos tūc iacuit in anguſto diuerſo
rio:nūc ꝓpter ſublimādos ſedet in celo:ſic eū annūciem⁹ i
hac terra:in hac regione carnis noſtre:vt nō q̄ venimus re
deam⁹:nec prioris noſtre cōuerſatiōis veſtigia repetam⁹.
Hoc eſt em̄ qđ et illi magi:nō qua venerūt redierūt. Vita
mutata ē ⁊ nobis celi enarrauerūt gloriā dei:⁊ nos ad xp̄ʒ
adorandū fulgens ex euangelio veritas tāq̄ de celo ſtella
ꝑduxit:⁊ nos ꝓphetiā in gēte iudaica celebratā: tanq̄ iu:
diciū iudeorū nō nobiſcū ꝑgentiū fideli aure ꝑcepimus ⁊
nos ⁊ regē ⁊ ſacerdotē ⁊ ꝓ nobis mortuū xp̄m agnoſcen:
tes atq; laudātes:iam in auro ⁊ thure ⁊ myrrha honoraui
mus:ſupeſt vt cū euangelizantes nouā vitam carpam⁹:nō
qua venimus redeamus:adiuuāte domino noſtro ieſu xp̄o
q̄ viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eodem feſto. Sermo. v. In quo dicit ꝙ in
nocētes ꝓ chriſto occiſi p̄mitie ſunt martyrū:
vtrum etiam in nobis habitet deus.

Cauſā dilectiſſimi et rationē ſolēnitatis hodier: Sermō.
ne ſepe vobis ⁊ euāgelica narratio: ⁊ obſuātie xxxiij.
cōſuetudo patefecit:nec neceſſe eſt ita nūc q̄ iter A
ſaluatoris nr̄i hūana p̄mordia ſūt geſta replica
ri:vt de ſplēdore noui ſyderis:de magis magorūq; mune: Mat. ij.
rib⁹ de ſeuitia herodis ⁊ de interfectione infantiū differa:
mus:cū ſciē noſtis ⁊ i ſtelle fulgore dei grā:⁊ i trib⁹ viri vo:
catio gētiū ⁊ i rege ipio crudelitas paganorū: ⁊ i occiſiōe
infantiū:cūctorū martyrū forma p̄ceſſerit. Sʒ q2 i ſacratiſ
ſimo die reddēdū expectatiōi vr̄e ē ſacerdotalis ſmonis
offm̄:nitamur vt poſſumus adiuuante ſpū dei: eo p intelli
gētie ſemitas ꝑuenire:vt cognoſcam⁹ ſacramētū p̄ntis fe
ſti:ad oīm fideliū tp̄a ꝑtinere:nec vllo modo habeat̄ inſoli
tū:qđ in diſpēſationū ordīe adorat̄ antiquū. Quis ergo B
oīs aīa xp̄iana nihil indignū debeat de filij dei maieſtate
ſentire:⁊ trāſcēſis incipiētis fidei rudimētis:oporteat vnū:
quēq; ad ſublimiora ꝓficere:neceſſe ē tn̄ īfirmitatē mētis
hūane:dū verū hoīem accepit xp̄m:de ipa nature nr̄e cō
muniōe trepidare:⁊ p initia vl' incremēta corporea:ad agni:
tionē vni⁹ cū p̄re deitatis difficulter accedere. Sed vbi iter
caligātes cogitatiōes:radi⁹ ſupne lucis refulſerit:cūctātes
fidei moras:ſplēdor veritatis abrumpat:vt cor liberū ⁊ a
viſibilib⁹ abſolutū: lumē intelligētie tanq̄ lucē ſtella ſeq̄t̄
q2 ſicut apl's ait. Dn̄s ieſus xp̄s i glīa dei p̄ris ē:vt quem Phil. ij.
venerabat̄ in cunis hūiliter iacentē:ip̄ʒ ſine differētia ado
ret cū patre regnātē. Hec aūt manifeſtatio dilectiſſimi: q̄ C
heſitātiū nebulas diſſoluit aīaꝝ:⁊ ita facit innoteſcere dei
filiū vt de h qđ idē eſt ēt hoīs fili⁹:nihil patiant̄ obſtaculi
ad p̄ntis feſti ꝑtinet dignitatē:⁊ vera ē i infātia ſaluatoris
declaratio deitatis:q̄n carnis ſenſus ab hūanis ad diuina
trāſfert̄:vt q̄s deprimūt experimenta infirmitatū:erigant
ſigna virtutū:q2 tali auxilio:⁊ natura nr̄a indigebat ⁊ cau
ſa:vt reparare hūanū gen⁹ nec ſine maieſtate poſſit humi:
litas:nec ſine humilitate maieſtas. Iā vero cū in ſingulorꝫ
fideliū ꝑfectib⁹:diuinorꝫ elucet cuſtodia mādatorū: iple:
turq; qđ dictū ē. Sic luceat lux vr̄a corā hoīb⁹:vt videāt Matth. v.
opa vr̄a bona:⁊ magnificēt p̄rēʒ vr̄m q̄ i celis ē. Quis illic
nō p̄ntem ītelligat deitatē:vbi verā videt apparere ꝟtutē?
Que vtiq; ſine deo nulla eſt:nec ꝓprietatē obtinet ꝟtutis:ni
ſi ſpū ſui vegetet̄ auctoris. Dicēte em̄ diſcipulis ſuis dn̄o:
Sine me nihil poteſtis facere:dubiū nō ē:hoīem bona agē: Ioh. xv.

Annota: tem ex deo habere: effectū operis: initiū volūtatis. Unde
tio nume et apl's copioſiſſimus fideliū cohortator. Cū timore inqt et
ralis ordi tremore veſtrā ſalutē operamini. De⁹ eſt eñ q operat̄ i vo
nis ſmo: bis velle operari p bona volūtate. Et hec ſanctis cā ē
nū huius tremēdi atq̧ metuēdi: ne ipſis operib⁹ pietatis elati: deſe
operis. rant ope grē: remaneāt in infirmitate nature. Qui aūt ex
D periri cupit: an i ipo de⁹ habitet de quo dī. Mirabilis de⁹
in ſanctis ſuis: ſincero examine cordis ſui interiora diſcu
tiat: ſagaciter querat q humilitate repugnet ſuperbie: q
beniuolētia obluctet̄ inuidie: q̄ nō capiat̄ adulātiū liguis
q̄tq̧ bonis delectet̄ alienis: an p malo nō cupiat malū red
dere: maliq̧ inultas obliuiſci iniurias: q̄ imaginē ſimi
litudinē ſui ɔditoris amittere: q oēs ad cognitionē ſui gña
Matth.v. lib⁹ incitās donis: pluit ſup iuſtos iniuſtos: ſolē ſuum
oriri facit ſup bonos malos: ac ne i multis laboret ſolli
cite diſcretiōis inſpectio: ipaʒ matrē xtutū oīm charitatē
i ſecretis ſue mētis ingrat: ſi eā dilectionē dei primi toto
intētoq̧ corde reppererit: ita vt et inimicis ſuis eadē velit
tribui q ſibi optat ipēdi. Quiſq̧s hmōi eſt: deū rectorē et
habitatorē ſui eē nō dubitet: quē tāto magnificētius reci
Cor.i. pit: q̄to magis nō i ſe ſʒ in dño gloriat̄: qm dī. Regnū
Luc.xvij. dei intra vos eſt: ipſi etiā agunt̄ illi⁹ ſpū: cui⁹ regunt̄ iperio
E Sciētes igit̄ dilectiſſimi q charitas de⁹ eſt: q operat̄ oīa
in oīb⁹: ſectamini charitatē: ita vt in vnū caſte dilectionis
affectū vniuerſorū fideliū corda cōcurrāt. Trāſeūtia vos
vana nō occupēt: cōſtāti deſiderio ad ea q ſemp ſunt mā
ſura tēdamus. Sacramentū eñ pñtis feſti oportet i nobis
eſſe ppetuū: qd vtiq̧ ſine fine celebrabit̄: ſi in oīb⁹ actibus
noſtris dñs chriſtus appareat: qui viuit regnat cum pa
tre ſpirituſancto in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eodē feſto. Sermo.vj. In quo dicit q iudei ſunt mendaces a ſe: veraces ɔtra ſe: q2 alijs vite fontem oſtēdūt et ipſi in ſiccitate moriunt̄.

Sermo. Uper celebrauimus diē q ex iudeis dñs nat⁹ ē
xxxiiij. hodie celebram⁹ q a gentib⁹ adorat⁹ eſt: qm ſal⁹
A ex iudeis: ſed hec ſal⁹ vſq̧ ad fines terre. Nā et
Joh.iiij illo die paſtores adorauerūt: hodie magi. Illis
Luce.ij. angeli: iſtis aūt ſtella nūciauit. Utriq̧ de celo didicerūt: cū
Mat.ij. regē celi i terra viderūt: vt eēt gloria in excelſis deo: i ter
Luce.ij. ra pax hoīb⁹ bōe volūtatis. Ipe ē eñ pax nr̄a: q fecit vtraq̧
Ephe.ij. vnū. Iā h infās nat⁹ atq̧ annūciat⁹ oñdit̄ lapis ille angu
laris: iā i ipo pmordio natiuitatis apparuit. Duos ex diuer
ſa parietes in ſe copulare iam cepit: paſtores a iudea: ma
gos ab oriēte pducēs: vt duos cōderet i ſe i vnū hominē
nouū faciēs pacē: pacē his q loge: pacē his q ppe. Ūnq̧
illi ipo die de pxio veniētes: iſti hodie de longinq puenie
tes: duos dies celebrādos poſteris ſignauerūt: vnā tñ lucē
B mundi vtriq̧ viderūt. Sʒ hodie de iſtis loquēdū ē: qs de
remotis terris fides duxit ad xpm. Uenerūt eñ qſierūt eū
Mat.ij. dicētes. Ubi ē q nat⁹ ē rex iudeoꝝ? Uidim⁹ eñ ſtellā ei⁹ in
oriēte: et venim⁹ adorare eū. Annūciāt interrogāt: credūt
qrūt: tāq̧ ſignificātes eos q ambulat p fidē deſiderat
ij.Cor.v. ſpeciē. Nōne alij reges iudeoꝝ iā totiēs i iudea nati erāt?
Quid ē qd iſte ab alienigenis i celo agnoſcit̄: in terra que
rit: in alto fulget: in humili latet? In oriēte magi viderūt ſtel
lā: i iudea natū intellexerūt regē. Quis et iſte rex tā puus
tā magn⁹: nōdū i terris loquēs: iā in celo edicta ppones?
Uerūm pp̄ter nos qb⁹ de ſcripturis ſuis ſanctis inoteſce
re voluit: ipos ēt magos qb⁹ tā clarū ſignū i celo dederat:
qrū cordib⁹ ſe inſinuatū eē reuelauerat: pphis tñ ſuis de
ſe credere voluit. Querēdo ei ciuitatē i q nat⁹ erat quē vi
dere adorare cupiebāt: neceſſe habuerūt pcūctari pnci
pes iudeoꝝ: vt illi de ſctā ſcptura quā i ore nō in corde ge
ſtabāt i fideles fidelib⁹ de gr̄a dei rñderēt. Mēdaces a ſe:
veraces ɔ ſe. Quātū eni erat vt illis qrētib⁹ xpm comites
fierēt: cū ab eis audiſſent: q viſa ſtella ei⁹ venerit eū adora
re cupiētes: ipi eos ad bethleē iude quā de libris diuinis
indicauerāt ducerent: pariter viderēt: pariter adorarent?
Nūc xo alijs demōſtrato vite fōte: ipi ſūt mortui ſiccitate
factiq̧ ſūt eis tāq̧ lapides a miliario: q viatorib⁹ ambulā
tib⁹ aliqd oñderūt: ſʒ ipſi ſolidi atq̧ imobiles remāſerunt
Magi querebāt vt iuenirēt: herodes qrebat vt pderet. Iu
dei ciuitatē naſcētis legebāt: tpo veniētis nō intelligebant.

Int magorū piū amorē herodis crudelē timorē illi eua
nuerūt bethleē demōſtrātes. Chriſtū aūt q ibi nat⁹ ē: nō nūc
qſitū ſʒ viſū poſtea negaturi: nec nūc infātē ſʒ loquētē poſt
ea negaturi. Felix poti⁹ ifantū ignorātia qs herodes pſe
cut⁹ ē territ⁹: q̄ iſtorū ſciētia qs ɔſuluit pturbat⁹. Illi pro
xpo potuerūt pati: quē nōdū poterāt cōfiteri. Iſti docen
tis nō ſecuti ſūt veritatē: cui⁹ naſcētis potuerūt noſſe ciui
tatē. Magos ſane ad ipm ppe locū vbi dei xbū infās erat
C illa ſtella pduxit. Hic iā erubeſcat ſtultitia ſacrilega: q
dā (vt ſic dicā) idocta dotrina: q iō putat xpm ſub ſtellaꝝ
decreto eē natū: q2 ſcriptū ē i euāgelio: qñ nat⁹ ē ſtellā eius
magos in oriēte vidiſſe. Qd verū nō eſſet: nec ſi hoīes ſub
decreto eiuſmodi naſcerent̄: q nō ſicut dei fili⁹ ppria volū
tate: ſed nature mortalis cōditiōe naſcunt̄. Nunc autē tñ
abhorret a vero ſub ſtellato fato natū eſſe chriſtum: vt nul
los hoīes ita naſci credat qſq̧s recte credit i xpo. Sʒ de ge
nituris hoīm vani hoīes loquāt̄ qd iſipiēt opināt̄: negēt
volūtatē q peccāt: cōfingāt neceſſitatē q pctā defendant.
Perditos mores p qs i terra ab hoīb⁹ deteſtant̄: i celo ēt
figere conent̄: a ſyderibus manare mentiant̄. Uideat tñ
vnuſq̧ſq̧ eoꝝ quēadmodū non vitā ſʒ familiā ſuā qlicūq̧
ptāte regēdā putet: qñqdē iſta ſētiēdo ſuos ſuos i domo
peccātes xberare nō ſinit̄: niſi pri⁹ deos ſuos i celo radiā
D tes blaſphemare cogat̄. Chriſtū tñ iſti nec ſm ſuas vaniſ
ſimas ɔiecturas: nō ſane fatidicos: ſed plane falſidicos
libros iō putēt ſub ſtellarū decreto eē natū: q2 eo nato ſtel
lā magi i oriēte viderūt. Hic ei poti⁹ xps ñ ſub dñatu ei⁹: ſʒ
dñs ei⁹ apparuit: q2 illa nō i celo ſydereas vias tenuit: ſed
hoīb⁹ qrētib⁹ xpm viā vſq̧ ad locū i q nat⁹ fuerat demon
ſtrauit. Unū nō ipſa xpʒ fecit mirabiliter viuere: ſʒ ipaʒ fecē
xps mirabilit̄ apparere. Nec ipſa xpi mirabilia decreuit:
ſed ipam xps inter ſua mirabilia dmōſtrauit. Ipe ei nat⁹
ex matre de celo terre nouū ſydus oſtēdit: q nat⁹ ex pr̄e ce
lū trāq̧ formauit. Eo naſcēte lux noua ē i ſtella reuelata:
q moriēte lux ātiq ē in ſole velata. Eo naſcēte ſuperi nouo
honore claruerūt: q moriēte iferi nouo timore tremuerūt: q
reſurgēte diſcipli nouo amore exarſerūt: q aſcēdēte celi no
uo obſeqo patuerūt. Celebrem⁹ ḡ deuota ſolēnitate hūc
diē q cognitū xpm magi ex gētib⁹ adorauerunt: ſicut cele
brauim⁹ illū diē q natū xpm paſtores ex iudea viderunt.
Ipſe eni dñs de⁹ nr̄ q elegit apoſtolos ex iudea paſtores:
per quos cōgregaret ſaluādos etiā ex gētib⁹ peccatores.

¶ In eodē feſto. Sermo.vij. In quo dicit q iudei portāt chriſtianis lr̄as diuinas: nō in adiutoriū ſalutis ſue: ſed ad teſtimoniū ſalutis noſtre.

Omini ſaluatoris nr̄i ieſu xpi aduēt⁹ i carne i Ser.xxxv
ipo de xgine ruditer⁹ ex ortu manifeſtari gētib⁹ B
cepit: cū ad eū adorādū magi ab oriēte venerūt Mat.ij.
Hic dies ſolēniſſim⁹ debita ſanctitate eſt fact⁹
eccleſie: maxīe q creuit ex gētib⁹ et angulari lapide alterū Ephes.ij.
parietē ſtructura vberiore cōpegit: vt illi pax nr̄a faceret
vtraq̧ vnū: ex circūſione preputio cōdēs eccleſiā. Unū
lapis angularis dict⁹ eſt tanq̧ in ſe copulās ex diuerſitate
veniētes: vt cōmutaret vtroſq̧ i vno corpe deo: ſic pphe
tica et euāgelica aplica doctrina teſtat̄. Nato itaq̧ dño
ex xgie quē diē nuperrime celebrauim⁹: paſtores admoni
ti ab āgelis ſm Lucā euāgeliſtā ad ifātē xbi hſcepe venerūt Luce.ij
Paſtores aūt illi iſraelite fuerūt. Ecce pſignat⁹ ē vn⁹ pa
ries angularē lapidē de circūciſione pcurrēs. Paucis Matth.ij.
dieb⁹ inde trāſactis: hodie magi ab oriēte veniſſe credunt̄
illi⁹ puuli magnitudinē cognouiſſe: qs matthe⁹ euāgeli
ſta cōmemorat. Ecce ali⁹ paries ex hputij deſperatiōe cō
currēs nos ppie figurauit diē nobis feſtū familiari le
ticia geminauit. In celo ei vidētes ignotiſſimā ſtellā non B
aū paucos dies ſʒ aū ferme biēniū: ſic inqrēti herodi pate
fecerūt. Unū a bimatu infra ſm tps vt ſcptū ē qd inqſierat
a magis. Hāc ſtellā ſic intelligit̄ admirati: cui⁹ ēt eſſet ɔſe
quēti reuelatiōe noſſe meruerūt: reges videlicʒ iudeoꝝ: eoq̧
nato cū ad hec⁹ gr̄a cognouiſſēt: ad eū adorādū hodie occur
rere potuerūt. Nō vtiq̧ regi iudeorū qlis eſſe illic ſolebat
hūc tā magnū honorē longinq alienigene ab eodē regno
pr̄s eſtnei a ſe dberi arbitrabāt̄ ſʒ tñ natū eē didicerāt i q
adorādo ſe ſalutē q ſm deū ē ɔſecuturos mīme dubitarēt

Regꝫ ei etas erat ſaltē cui adulatio hūana fulcꝫ: ſꝫ ſub po
plice ſella regalꝰ nō ī mēbris purpura: nō de capite diade
ma fulgebat: nō pōpa famulātiū: nō terror exercitꝰ: nō glo
rioſorū fama ꝑlioꝝ hos ad eū viros ex remotis terris cū
Mat. xij. tāto voto ſupplicatiōis attraxerat. Jacebat ī pſepe puer
ortu recēs: exiguꝰ corpe: contēptibilꝭ paupertate: ſꝫ magnū
aliqd latebat ī paruo qđ illi hoīes pmittie gētiū nō tra por
tāte ſꝫ celo narrāte didicerāt: q tā ex longinq tā ſupplices
C veniebāt: ⁊ qđ ītuēdo nō videbāt ꝓmereri adorādo cupie
iij. Reg. x bāt. Regina qdā auſtri venerat a finibꝰ terre audire ſapien
tiā ſalomonis: nec illa regni eiꝰ ſublimitate ſꝫ mētꝭ luce cō
mota ē. Uerūtñ ierat ī ſalomone doctrīa: q̄ vbis eiꝰ lōgiſſi
me ac latiſſime diffamatis ad diſcēdum potuit ſtudioſos
aīos excitare: ꝓinde illa nō latētē deū ſꝫ loq̄ntē hoīem nō
adorare venerat ſꝫ audire. Hic aūt q donauerat illā ſapiē-
tiā ſalomoni: ⁊ erat vtꝰ ac ſapiētia dei ī īfirmitate carnis in-
dutꝰ: adhuc ꝓ puſillā etatē tacebat ī tris: ēt ꝓ ampliſſimā
D maieſtatē clarebat ī celis. Quid times herodes? Quid ma
ligna mēte turbaris? Si ſalutē tuā ſapias: ille natꝰ ē ꝓ quē
rgnū dei videas. Quid ſeuis? Quid occidis īfātes? Quid
etatē innoxiā noxiꝰ inſectaris? A gladio regis huius nēo
erit crudelitate ſꝫ pietate ſecurꝰ. Deteſtanda ḡ regis hero
dis inſania: ſꝫ magis mirāda iudeoꝝ ſtultitia: ꝓpter qs iu
dicādos diſpoſitione diuina ſe a cōſpectu magoꝝ xp̄s q̄rē
tiū parūper illa ſtella ſubtraxit. Apparuit nāqꝫ vt locū ī q
puer fuerat demōſtraret. Poterat vtiqꝫ index etiā ciuita-
tis exiſtere: ſꝫ ꝙ ī bethleē iude xp̄s naſcereꝶ: de libris ſctis
interrogati iudei ꝓferre debuerūt: parati ad legendū: ceci
ad intelligendū: duri ad credendū. Hos ergo nos in vetu-
ſtate littere dimittamus: et ex eoꝝ adiuti codicibus ado-
randum chriſtum cū iſtis alienigenis agnoſcamus.

¶ Itē in eodē feſto aliꝰ ſermo ad fratres ī here-
mo: q habeꝶ ſupra ſermone. xliij. fo. xx. col. ij.

¶ Dn̄ica intra octauas Epiphanie dn̄i de ba-
ptiſmo xp̄i. Sermo. j. In quo dicit ꝙ xp̄s bapti
ſatus eſt eo die poſt multos annos quo natus: ⁊
ꝙ baptiſmo chriſti aque ſunt purificate.

Sermo xxxvj. A — Intelligere poſſumꝰ fratres chariſſimi q̄tā grāꝫ
xp̄o dn̄o debeamꝰ: q vota votis accumulat: gau
dia gaudijs multiplicat. Ecce ei adhuc exulta-
mus xp̄m dn̄m natū: ēt eū letamur ꝓ ſalute hūa
ni generis baptizatū. Recdū ortꝰ ē eiꝰ expleta feſtiuitas: et
iā baptiſmatꝭ eiꝰ ē celebrāda ſolēnitas. Uix natꝰ ē hoībꝰ
⁊ iā renaſciꝶ ſacramētꝭ. Hodie ei lꝫ poſt multa annoꝝ cur
ricula cōſecratus eſt ī iordane. Ita ḡ diſpoſuit dominꝰ vt
votꝭ vota ſubiūgeret: h ē in vno eodēqꝫ tpe ⁊ edereꝶ ꝑ vgi
nē ⁊ ꝑ myſteriū gignereꝶ: eſſetqꝫ ꝯtinuata feſtiuitas carnis
natiuitas: atqꝫ baptiſmatꝭ: vt quēadmodum tūc eū mira-
mur incorrupta matre ꝓgenitū: ita ⁊ nunc ſuſcipiamꝰ illū
pura vnda ſubmerſū. Et gliemur ī vtroqꝫ fctō: qꝛ filiū ge-
nuit mater ⁊ caſta ē: ⁊ qꝛ xp̄m vnda lauit ⁊ ſācta ē. Nā ſicē
poſt partū glorificata ē marie caſtificatio: ita poſt baptiſ-
mū aq ē purificatio ꝯprobata: niſi qđ pene maiori mūere
q̄ꝫ maria vnda ditata ē. Illa ei ſibi tm̄ meruit caſtitatē: iſta
nobis ꝯtulit ſctificationē. Illa meruit ne peccaret: iſta vt
pctā purgaret. Illa ꝓpa delicta a ſe repudiat: iſta ī ſe per
dei grāꝫ aliena ꝯdonat. Illi ē collata vginitas: iſti donata
fecūditas. Illa vnū ꝓcreauit ⁊ pura ē: iſta gn̄auit plures
B ⁊ vgo ē. Illa pter xp̄m neſcit aliū filiū: iſta cū xp̄o mr̄ ē po
puloꝝ. Nataꝶ ḡ hodie alter ē q dāmō ſaluatorꝭ. Nā ijſdē
eū ſignis: ijſdē miraculꝭ cog̃ſcimꝰ genitū: ſꝫ nūc maiore my
Luce. j. ſterio baptizatū. Deniqꝫ ſpūſſctūs q tūc illi ī vtero affuit:
Mat. iij. mō eū ī gurgite circūfulſit. Qui tūc mariā caſtificauit: nūc
Luce. j. fluēta ſctificat. Paꝶ q tūc obūbrauit ī vtute: nūc clamat ī
voce: ⁊ q̄ſi maturiore cōſilio q tūc vmbrā pſtitit natiuitati
Mat. iij. mō teſtioniū phibet vitati. Ait ei deꝰ. Hic ē filiꝰ meꝰ dile-
ctꝰ: ī q mihi ꝯplacui. Preclarior plane ē ſcđa q̄ꝫ pma nati-
uitas. Illa ei ſine teſte ſilētio xp̄m genuit: iſta cū diuinita-
Mat. j. tis ꝓfeſſiōe dn̄ꝫ baptizauit. Ab illa ſe ioſeph q pater puta-
baꝶ excuſat: ī hac ſe pr̄ q nō credebaꝶ īſinuat. Ibi laborat
ſuſpitiōibꝰ mr̄: qꝛ ꝓfeſſiōi deerat pater: h honoraꝶ genitrix
qꝛ diuinitas filiū ꝓteſtaꝶ. Honoratior inqꝫ ſcđa q̄ꝫ pma na

tiuitas. Si q dē pr̄ h deꝰ maieſtatꝭ īſcribiꝶ: illic ioſeph arti
fex eſtimaꝶ. Et lꝫ ī vtraqꝫ dn̄s ꝑ ſpm̄ſctm̄ ⁊ natꝰ ſit ⁊ bapti
zatꝰ: tn̄ honoratior ē q de celis clamat: q̄ꝫ q ī tris laborat. Mat. xiij.
Joſeph ḡ faber ī tris pr̄ putabaꝶ eē dn̄i ſaluatorꝭ: nec ab h
ope deꝰ q vere ē pr̄ dn̄i nr̄i ieſu xp̄i excludiꝶ. Nā ē ⁊ ipſe fa-
ber. Ipſe ei ē artifex: q huiꝰ mūdi machinā: nō ſolū mirabi
li ſꝫ ēt ineffabili potētia fabricauit. Tanqꝫ ſapiēs archite-
ctꝰ celū ſublimitate ſuſpēdit: terrā mole fūdauit: maria cal
culis alligauit. Ipſe artifex q ī nr̄is moribꝰ pcidit ſupflua
opa vtilia qꝫ ꝯſuat. Ipſe ē artifex cuiꝰ ſecuri ad radicem Matth. iij
nr̄am poſitā iohes baptiſta cōminaꝶ: vt oīs arbor q nor-
mā iuſte diſcretiōis exceſſerit: exciſa radicitꝰ tradaꝶ incen
dio. Que aūt mēſurā vitatꝭ habuerit: celeſti fabrice depu-
teꝶ. Hodie ḡ baptizaꝶ dn̄s ī iordane. Quale ē h baptiſmū C
vbi pꝯ ē fonte ille q mergiꝶ: vbi dū ſuſceptū aq diluit: nō
ſordibꝰ īficiꝶ ſꝫ benedictiōibꝰ honoraꝶ. Quale inqꝫ ſaluato
ris ē baptiſmū: ī q purganꝶ potiꝰ fluēta q̄ꝫ purgāt? Nouo
eñ ſctificatiōis gn̄e xp̄s nō tā lauit vnda q̄ꝫ lota ē. Nā ex
q ſaluator ī aq ſe merſit: ex eo oīꝫ gurgitū tractꝰ cūctorūqꝫ
fōtiū venas myſterio baptiſmatꝭ ꝯſecrauit. Et qſqꝫ ibi ī
noīe dn̄i baptizari voluerit: ñ tā illū mūdi aq diluat q̄ꝫ xp̄i
vnda purificat. Saluator aūt iō baptizari voluit: nō vt ſibi
mūdiciā acqreret: ſed vt nob fluēta mūdaret. Interea ma D
goꝝ btā legatio pducta ad ſacra cunabula radio deſuper
currēte miraꝶ: iudeā pcedit ethiopia pcti exuēda nigredi
ne ⁊ fidei induēda cādore. O ſtupēda dignatio: īter āple
xus genitricis īcludiꝶ: q celū terrāqꝫ ꝯplectiꝶ. In ſinu ma
tris lateꝶ: q regnū pr̄is excedit. Per ſimplex offm̄: ſpirita-
le reuelaꝶ archanū. Hūanitas cerniꝶ: ⁊ diuinitas adoraꝶ.
Exhibēt aurū: thꝰ: ⁊ myrrhā: plꝰ ī myſterijs q̄ꝫ ī ꝯſciētijs
offerētꝭ. In auri munere regia dignitas: ī thuris vapore di
uina maieſtas: ī myrhe ſpecie ſepeliēda demōſtraꝶ hūani
tas: ac ſic trinitatē oblationū nūerꝰ loqꝶ: vnitatē deuotio
vna teſtaꝶ. Per h ḡ peruigili intētōe cordis celū ſp ſtudea
mus aſpicere: ſi ad xp̄m cupimꝰ puenire. Dirigat ḡ nobis
ſemitas vite: pfecta ſtella iuſticie: q dixit. Nō apparebis in Exo. xxiij
cōſpectu meo vacuus. Offeramꝰ ei aurū fidei: pietatis aro-
mata: caſtitatis holocauſta. Spiritalē quoqꝫ myrrhā ha
beamus ī nobis que ita aīas nr̄as cōdiat vt illeſas a pcti
corruptione cuſtodiat: quod ipſe preſtare dignetur: qui vi
uit et regnat per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eadem dominica. Sermo. ij. In quo dicit
ꝙ baptiſmus Johannis non crimina commiſſa
deleuit ſed emendauit errantes.

Licet fratres dilectiſſimi de ſolēnitate diei huiꝰ Sermo. xxxvij.
veterū ſit diuerſa traditio: vna tñ ſctē deuotio- A
nis ē fides. Et q̄ꝫ nōnulli hodie dn̄m nr̄m Je
ſum xp̄m ſtella ducēte veniētibꝰ ab oriēte magꝭ Matth. ij
eſtimēt adoratū. Alij aūt aſſerāt eum aqs ī vina mutaſſe. Joh. ij.
Quidā vo baptizatū illū a iohe ꝯfirment. In oībꝰ dei filiꝰ Mat. iij.
crediꝶ: in oībꝰ ē vera feſtiuitas. Nā qđ magis vtiqꝫ gētibꝰ
⁊ adorare dn̄m ⁊ munera offerre cōcediꝶ: gētiū ē pfigura-
ta vocatio. Qđ aq vo trāſformanꝶ in vinū: religiōis nr̄e de
ſignaꝶ archanū. Qđ vero fluētis iordanis baptizatur ie-
ſus: aque nr̄o baptiſmati cōſecranꝶ. Oportet itaqꝫ chariſ- B
ſimi: vt aliq nūc de ipō baptiſmate ſanctitati veſtre prout
dn̄s donauerit ꝓferamꝰ: vt ſimul ⁊ humilitatē ſaluatoris
nr̄i: ⁊ myſterioꝝ gloriā cognoſcatis. Predicabat in deſ-
to Johannes baptiſmū penitentie populo: in remiſſionē
peccatorū: nō quo crimina cōmiſſa deleret: ſed quo emēda
ret errātes. Nā remiſſio pctoꝝ xp̄i grē ſuabaꝶ. Cōfluebat
ḡ ad iordanē deſiderio lauacri diuerſoꝝ copioſiſſima mul
titudo: qꝝ erāt trā ſcelerati actꝰ: vita tā perdita vt eos ve
nerabilis baptiſta vipereo ſemini cōpararet. Inter hmōi
hoīes ille vtutū celeſtiū dn̄s ille q reſpicit terrā ⁊ facit eā Pſ. ciij.
tremere: xp̄s ieſus nō dedignaꝶ hūilis et qetꝰ ad ſuuli ſui
baptiſmū ꝓperare. Sꝫ qd mirū de māſuetudīe ſi ſe ꝓphe C
manibꝰ inclinauit q ſe ab inimicis ſuis paſſus ē crucifigi?
Quo ꝓperante ad fluuiū: talē iohes circūſtātibus turbis Joh. j.
erupit in vocē. Ecce agnꝰ dei: ecce q tollit pctā mūdi h eſt
dicere. Ceſſate iā: ceſſate a baptiſmo meo quo penitētia in
cepit. Ecce baptiſta ꝑ quē crimina dimittunꝶ: definite vlte
riꝰ a cōſeruo veſtro baptizari velle: preſens eſt dn̄s omniū

Annotatio numeralis ordinis ſmonū huius operis.

noſtrū q̄ baptizat ad vitā. Jllū ſeq̄mini: illi credite: ab illo
lauacrū ſalutis tota mēte ſupplices poſtulate: a q̄ ⁊ ego
ipſe baptiſta veſter cupio baptizari. Nō renuit q̄dē ieſus te
ſtimoniū vocis huiꝰ: ſꝫ q̄ p ordinē vellet vniuerſa cōplere ni
hilominꝰ baptizari ſe expedit a iohāne: ⁊ a baptiſta deuo
tus baptizandi ſui potētia tremefactꝰ ait. Ego a te debeo
Matth. iij baptizari: ⁊ tu venis ad me: id ē: q̄m ego creatura ſū tu crea
tor. Ego ſuus tu dñs. Ego figura: tu ꝟitas. At ieſus ait.
Sine modo. Sic eñi decet nos īplere oēm iuſticiā: id ē q̄d
nūc iſta cōmemoras: ꝓpoſitū ſuſcepi hūilitatis: īplēdū ē.
Tūc ille q̄ ꝓſumere formidabat: velociter paruit ꝓcipiētꝭ
D īperio. Baptizat ḡ ieſus nō ſibi: ſed nobis. Baptizat vt nō
purificet aq̄s: ſꝫ vt aq̄s ipſe ſanctificet. Baptizat nouꝰ ho
mo: vt noui baptiſmatis ꝯſtituat ſacramētū. Aperti ſūt in
quit ei celi. Eſtimo vt in celeſtibꝰ eēt miraculū de his que
i. Petri. i. gerebant̄ i terris: ſicut ait ſcriptura. Jn quē ꝯcupiſcūt an
geli ꝓſpicere. Quō eñi poterāt nō mirari ꝟtutes celorum
⁊ dñatiōes: cherubin ⁊ ſeraphin: cū viderēt dñm ſabaoth
Luce. iij. in fluuio a iohāne baptizari? Vt aūt iohānis teſtatio etiā
celeſti teſtimonio confirmet̄: vidit ſpm̄ſctm̄ corpali ſpecie:
q̄ſi colūbā deſcēdentē ⁊ manentē ſup ieſum. Audit ⁊ patrē
dicentē. Hic ē filiꝰ meꝰ dilectꝰ: in q̄ mihi ꝯplacui bene. Ad
uertite dilectiſſimi fratres q̄ta nobis ī baptiſmate dñi nr̄i
ieſu xp̄i patefacta ſit gr̄a: q̄ ſubtili ſacro trinitas ſe homi
ni reuelauit. Pater eñ audit̄ in voce: filiꝰ manifeſtat̄ ī ho
mine: ſpūſſctus dinoſcit̄ in colūba. Et mirifico aūt myſte
rio dñs nr̄ ieſus xp̄s vel tactu corporis ſui: vel trāſitu glo
rie ſue oēꝫ ad momētū creaturā ſanctificat: viuificat ⁊ illu
ſtrat. Aq̄s eñi cōſecrat dū baptizat̄: terrā ſanctificat dum
ſepelit̄: mortuos ſuſcitat dū reſurgit: celeſtia glorificat dū
aſcendit ad celum ⁊ ſedet ad dexteram patris.

¶ Jn eadem dominica de Trinitate et colūba. Sermo. iij. Jn quo dicit q̄ fidem catholicā omnis hō maxime predicatores populi addiſcāt: paſtoreſq̄ eſſe non poſſe qui pane vite gregem ſibi creditum paſcere neſcit.

Sermo. xxxviij. A

Olamus fratres ī huiꝰ exilij erūnoſā cecitatem
ꝓ originalis pctī iuſtiſſima pena a gaudio bea
te felicitatꝭ deiecti ſimꝰ: ſi tñ ita inde ꝓcisi atq̄
abrupti ſumꝰ vt nō ēt in iſtis mutabilibꝰ eterni
tatē ꝟitatē: beatitudinē: q̄rere vl̄ deſiderare ignoremꝰ. Qd̄
ex eo ꝑſpicuū ē: q̄ nec mori: nec falli: nec miſeri eē voluntatē
habemꝰ. Vñ ex h̄ naturali inſtinctu beatos eſſe velle q̄ eſt
oibus lꝫ diuerſo mō in animis ſingulorū beatitudinis ap
petitus fiat. Quidā eñ beatum exiſtimāt eſſe regno potiri
terreno: alij diuitijs abūdare: alij honoribꝰ exaltari. Qui
dā vero laudibꝰ celebres eē gaudēt: alij voluptatibꝰ inhiāt
carnalibꝰ. Sed nequaq̄ ī huiꝰ vite volubilitate vera inue
niri poterit beatitudo. Quocirca tota ſctā ſeries ſcriptu
rarū nos a terrenis ad celeſtia erigi adhortat̄: vbi vera et
ſempiťna eſt beatitudo: ad quā niſi ꝑ fidē catholice pacis
cooperāte charitate dei ⁊ ꝓximi neminē ꝑuenire poſſe cer
tiſſimū ē. Deniq̄ ad verā beatitudinē ꝑuenire volētibꝰ pri
mo oīꝫ fides neceſſaria ē: ſicut ap̄lica docet auc̄tas dicēs
Heb. xj. Sine fide īpoſſibile ē placere deo. Cōſtat ḡ neminē ad ve
rā ꝑuenire poſſe btitudinē: niſi deo placeat: ⁊ deo neminē
poſſe placere niſi ꝑ fidē. Fides nāq̄ ē bonoꝝ oīꝫ fundamē
tū. Fides ē hūane ſalutꝭ initiū. Sine hac nēo ad filiorum
dei ꝯſortiū pōt ꝑuenire: q̄ ſine ipa nec ī h̄ ſeculo quiſq̄ iu
ij. Cor. v. ſtificatiōis exequit̄ grām: nec ī futuro vitā poſſidebit eter
B nā. Et ſi q̄s h̄ nō ambulauerit ꝑ fidē: nō ꝑueniet ad ſpeciē
beate viſionis dñi nr̄i ieſu xp̄i. Proinde oīs aīa rōnalis
etate cōgrua diſcat fidē catholicā: maxie populi ꝓdicato
res xp̄iani: ⁊ eccl̄iarū dei doctores vt poſſint veritati ꝯdi
cētibus reſiſtere ⁊ catholicā amātibus pacē ꝓdeſſe. Quō
eī docet q̄s qd̄ nō didicerit: vel q̄liter paſtor eē poterit ſi
pane vite gregē ſibi ꝯmiſſū paſcere ignorat? Nō erubeſcat
diſcere neſciēs qd̄ ignorat: nec ſciēs tardus ſit docere qd̄
nouit. Sciat vterq̄ ſuo dño accepte pecunie rōnē ſe reddi
turū. Tūc deſiderabilē fidelis ſuus audiat vocē dñi dicē
Mat. xxv tis. Euge ſue bone ⁊ fidelis: q̄ ſup pauca fuiſti fidelis: ſu
C pra multa te cōſtituā: intra ī gaudiū dñi tui. Oīs itaq̄ ſcri
ptura veteris ac noui teſtamenti dñs inſpirata ſi catholi

ce intelligit̄: h̄ inſinuat: q̄ pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctꝰ vnus
ſit deꝰ eiuſdē ſubſtantie vniuſq̄ eſſentie: atq̄ inſeparabilis
in diuinitate vnitas. Jdeoq̄ nō ſūt tres dij: ſed vnꝰ deꝰ: pr̄
⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs. Quis pr̄ filiū genuerit ⁊ iō filiꝰ nō ſit q̄
pr̄ eſt: filiꝰ q̄ a pr̄e ſit genitꝰ: ⁊ iō pr̄ nō ſit q̄ filiꝰ ē: ſpūſſctūs
nec pater ſit nec filiꝰ ſed tñ pr̄is ⁊ filij ſpūs: patri ⁊ filio ēt
ipſe coequalis ⁊ ad trinitatis ꝑtinēs vnitatem. Et hec tri
nitas vnus deus eſt ex q̄ oīa: ꝑ quē oīa: ⁊ in quo oīa: beato
paulo atteſtāte vbi ait. Qm̄ ex ipſo ⁊ ꝑ ipm̄ ⁊ ī ipſo ſūt oīa: Rom. xj.
ipſi gloria in ſecula ſeculoꝝ amē. Teneamꝰ igit̄ firmiſſime i. ſen. diſ. ij
patrē ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ ſctm̄ vnū eſſe naturaliter deū: neq̄ tñ pa ca. omnes
trē ipm̄ eſſe q̄ filiꝰ ē: nec filiū ipm̄ eſſe qui pater eſt: nec ſpm̄
ſanctū ipm̄ eſſe q̄ pater ē aut filiꝰ. Vna ē eñ pr̄is et filij et D
ſpūſſancti eſſentia: in q̄ nō eſt aliud pater: aliō filiꝰ aliō ſpi
rituſſctūs: q̄uis ꝑſonaliter aliꝰ ſit pr̄: aliꝰ filiꝰ: aliꝰ ſpūſſctūs
Qd̄ nobis maxime in ipo ſanctarū ſcripturarū initio de
mōſtrat̄: vbi deꝰ dicit. Faciamꝰ hoīem ad imaginē ⁊ simi Gen. i.
litudinē nr̄aꝫ. Cū eñ ſingulari nūero dicit. Jmaginē: oſtē i. ſen. diſ. ij
dit vnā naturā eē: ad cuiꝰ imaginē hō fiebat nō vnā eē per ca. propo
ſonā. Si eñ illa vna eſſentia patris ⁊ filij: ⁊ ſpūſſctī vna namꝰ.
eſſet ꝑſona: nō diceret̄ ad imaginē noſtrā: ſꝫ ad imaginem
meā: nec dixiſſet: faciamꝰ ſed faciā. Si ꝟo in illis tribꝰ ꝑſo
nis tres eſſent credēde vel intelligēde ſubſtātie: nō diceret̄
ad imaginē ſꝫ ad imagines nr̄as. Sed ad vnā imaginem
vniꝰ dei hō factꝰ dr̄: vt vna ſctē trinitatis eſſentialiter diui
nitas intimaret̄. Hāc quoq̄ trinitatē ꝑſonarū atq̄ vnita
tē nature ꝓp̄ha Eſaias reuelatā ſibi nō tacuit: cū ſe dicit
ſeraphin vidiſſe clamātia. Sctūs ſctūs ſanctꝰ dñs deꝰ ſa Eſa. vj.
baoth. Vbi ꝓfeſus in eo qd̄ dr̄ ter ſctūs: ꝑſonarū trinitatē:
ī eo ꝟo qd̄ ſemel dr̄: dñs deꝰ ſabaoth: diuine nature cogno
ſcimꝰ vnitatē. Plane ḡ ⁊ abſq̄ oī dubitatiōe credēdū eſt E
patrē ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ſctm̄ vnū eē deū oīpotētē eternū: incō
mutabilē: ⁊ ſingulꝰ horū deꝰ: ⁊ ſimul oēs vnus ⁊ ſingulus
q̄ſq̄ horū plena ⁊ ꝑfecta eterna ſubſtātia: ⁊ ſimul oēs vna
ſubſtātia. Q2 q̄cq̄d eſt pater q̄ deꝰ eſt: q̄ ſubſtātia eſt: q̄ eter
nitas eſt: h̄ filius: hoc ſpūſſanctꝰ. Jta etiā q̄cq̄d eſt filius ī
eo qd̄ deꝰ eſt: quo ſubſtantia eſt: quo eternitas eſt: h̄ pater:
hoc ſpūſſctūs ē. Et q̄cq̄d eſt ſpūſſanctus in eo qd̄ deꝰ eſt q̄
ſubſtātia ē: quo eternitas eſt hoc pater eſt ⁊ filius. Vna ḡ
in tribꝰ diuinitas: vna eſſentia: vna oīpotētia: ⁊ q̄cq̄d ſub
ſtātialiter pōt dici de deo. Si forte de ſolo pr̄e interrogatꝰ
fueris quid ſit pater? Reſponde: deus. Jnterrogatus de
filio. Reſpōde deꝰ. Jnterrogatꝰ de ſpirituſancto. Reſpō
de deꝰ. Si interrogatꝰ fueris ſimul de pr̄e ⁊ filio ⁊ ſpūſan
cto: nō deos: ſed deū rn̄de vnū: oīpotentē: incōmutabilem. F
Sciendū ē vero q̄ q̄dā de deo ſubſtātialiter dicunt̄: vt deꝰ
eſt magnꝰ: oīps: ⁊ q̄cq̄d ad ſe dr̄: id eſt ſubſtātiā diuinitatꝭ
ſignificās. Quedā ꝟo relatiue dicunt̄: vt pater ad filium:
filiꝰ ad patrē: ⁊ ſpūſſanctꝰ relatiue ad patrē ⁊ filiū ad ſe au
tem ſiue pater ſiue filius ſiue ſpirituſſanctus dr̄. Jtaq̄ pa
ter eo qd̄ deus ē hoc ipſo ſubſtātia eſt: q̄ eiuſdē ſubſtātie
ꝓculdubio ⁊ filiꝰ deꝰ et ſpūſſanctꝰ deus. At vero deꝰ eo q̄
pat̄ eſt relatiue dr̄: q̄ nō ſubſtantie nomen eſt: ſed refertur
ad filiū deū eſſe. Nec ita dicimꝰ filiū patrē eē: ſicut dicimꝰ
deū eē: q̄ deꝰ ſubſtātialiter dr̄: pr̄ vero ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctꝰ
relatiue dicit̄. Sicut eñ relatiue pr̄ ⁊ filiꝰ dicunt̄: ita ⁊ ſpi
rituſſanctꝰ ad patrē ⁊ filiū quodāmō relatiue dr̄: q̄ patris
⁊ filij ſpūs eſt. Sed ipſa relatio ſpirituſſancti non ita reci
proca rōne ꝯuerti poterit ſicut pater ⁊ filius. Nā pater filij
pater dr̄: ⁊ filiꝰ pr̄is filiꝰ dr̄: ſpūs vero ſanctus vniformiter
dicit̄ ad patrē ⁊ filiū: q̄ pr̄is ⁊ filij ſpiritus eſt. Dicimꝰ eñ
ſpirituſanctū ſpm̄ patris: ſed nō viciſſim dicimus patrem v. de Tri
ſpūſſancti: ne filiꝰ eiꝰ intelligat̄ ſpirituſſanctꝰ. Jtem dicimꝰ nitate. c. xj
ſpm̄ſctm̄ ſpiritū filij: ſꝫ nō dicimꝰ filiū ſpirituſſancti ne pa
ter eiꝰ intelligat̄ ſpūſſāctꝰ. Dicit̄ ⁊ idē ſpūs donū dei: quia
donator eſt deꝰ doni ſui. Jn q̄bꝰ noībus circūferri poteſt
viciſſim relationis regula: vt ſi dicamus donator doni: et
donū donatoris: q̄ in his vocabulis potuit inueniri vſita
ta huic cathegorice q̄ dicit̄ ad aliq̄d circūlatio. Ergo hoc G
donū dei: id eſt ſpūſſanctus q̄ de patre ⁊ filio equaliter ꝓce
dit: ineffabilis quedam patris filijq̄ cōmunio ē. Et ideo
fortaſſe ſic appellatur: q̄ patri filioq̄ pōt eadē appellatio
conuenire. Nam hoc ipſe ꝓprie dicit̄ quod illi cōmuniter
dicūtur: q̄ et pater ſpūs ⁊ filius ſpūs recte dicitur. Ergo

vt noībus iunctis q̄ ſeparati vtriuſq; pſone ꝯueniūt vtriuſq;
cōmunio ꝓprie ſignificet: vocat ſpūſſanctus: q̄ eſt tertia ī
ſancta trinitate pſona patri ꝛ filio per oīa equalis: coeter-
nus et cōſubſtantialis. Et hec trinitas vn⁹ eſt de⁹ ſol⁹: bo
nus: magn⁹: eternus: oīpš: ipſe ſibi vnitas: deitas: magnitu
do: bonitas: oīpotētia: et qcq̄d ad ſe ſubſtātialr dr̄. Nō ita
ī relatiuis vocabulis intelligendū eſt vel dicēdū: q: dici
nō pt̄ pr̄ ſibi pater: vel filius ſibi fili⁹: vel ſpiritusſanctus ſi-
bi ſpūſſanctus: ſed hec relatiua vocabula ad aliam procul
dubio pſonā referri debent. Quicq̄d ergo ad ſe dicunt pa
ter ꝛ filius: nō dicit alter ſine altero: id eſt qcq̄d dicunt q̄
ſubſtantiā eorū oſtendat ſimul dicunt. Si hec ita ſunt: iā
ergo nec pater eſt deus ſine filio: nec fili⁹ deus ſine patre:
id eſt: non ita dicitur deus pater quaſi filius nō ſit de⁹: nec
filius ita dicit deus quaſi pater nō ſit de⁹: ſed ambo ſimul
deus: etiā ꝛ vn⁹ deus. Quo circa qcq̄d ſm̄ ſubſtātiā vl' eter
nitatē de eis dici pōt: ambo ſimul ſunt: et quod de filio di
cat de⁹ de deo: lumen de lumine: ambo ſimul lumē: ſed nō
pater deus de deo: nec lumen de lumine: ſed filius deus de
deo: ꝛ lumē de lumine: ambo tñ ſimul ꝛ ſemp vnus deus ꝛ
vnū lumē. Sic etiā de alijs appellationib⁹ q̄ ſm̄ ſubſtātiā
dicunt id ē q̄ ſimul ambo ſunt dici dȝ: vt oīpš: magnus: bo
O nus: etern⁹ ꝛc. q̄ ad ſe dicunt. Qđ ſi ita eſt hoc ſolū de eis
dici non pōt illud de illo qđ ſimul ambo nō ſunt: ſicut v̄bū
de v̄bo dici non pōt: q: non ſimul ambo verbū ſed ſolus fi
lius: nec imago de imagine: q: non ſimul ambo imago ſed
ſolus filius imago: nec filius de filio: quia nō ſimul ambo
filius: nec pater de patre: quia non ſimul ambo pater. Et
Ioh.i. ideo qđ euāgeliſta ait. Et verbū erat apud deū: multū eſt
vt ſic intelligat: verbū quod ſolus eſt filius erat apud deū
qđ nō ſolus eſt pater: ſed pater ꝛ fili⁹ ſimul deus. In q̄ pfe
Ioh.x. cte intelligit q̄ nō pceſſit genitor illū qđ genuit. Et quod
ipſe in euangelio ait. Ego ꝛ pater vnū ſumus. Vnū ſum⁹
eñ: id eſt qđ ille: hoc et ego ſm̄ eſſentiā non ſm̄ relatiuum.
Quod dicimus lumen de lumine: nō duo lumina intelligē
da ſunt vel ſeparatio luminis: ſed intelligēdū eſt q̄ filius
effulgētia eterna luminis ē eterni: ſicut imago ſempiterne
ſubſtātie ſempiterna eſt imago. Exēpli grā. Si q̄ris quid
ſit abraam iuxta ſubſtātiā. Rñdet: hō. Si q̄ris de abraam
cur pater ſit. Relatiue reſpōdet: q: filium habet yſaac. Si
queris de yſaac cur ſit filius. Relatiue reſpondet q: patrē
hȝ abraam. Si vero relatio ad aliq̄d aliud refert. Et hec
regula relatiōis in pſonis ſancte trinitatis intelligēda eſt.
Si ergo interrogat⁹ fueris de deo: cur dicat pater. Relati-
ue reſpōde: q: habet filiū. Ita etiā de filio reſpōde relatiue
iō eſſe filiū q: habet patrē. Si ergo dictū de deo tibi fuerit
quō pater hoc eſt qđ filius: aut filius h̄ eſt qđ pater? Rñ-
de ſm̄ ſubſtātiā hoc eſt filius quod pater: h̄ pater qđ fili⁹:
q: vnus ē de⁹ ꝛ vna ſubſtātia pater ꝛ filius. Ad ſe eñ deus
ſubſtātialiter dr̄. Ad patrē filius: vel filius ad patrē relati-
ue dicit. Iuxta pſone ꝓprietatē non eſt pater q̄ filius: nec
filius qui pater: iuxta ſubſtātie vnitatē hoc pater qđ fili⁹:
id eſt deus vn⁹ oīpš. Quicq̄d ergo ad ſeipm̄ dicitur deus
ꝛ de ſingulis pſonis dicit de patre ꝛ filio ꝛ ſpiritusſancto: ꝛ
ſimul de ipſa trinitate nō pluraliter ſed ſingulariter dicen
dū eſt: qm̄ q̄ppe nō aliud eſt deo eſſe ꝛ magnū eſſe: vel aliū
eſſe vel aliud bonū eſſe: ſed hoc idē eſt illi eſſe et magnū eſſe
ꝛ bonū eſſe: ꝓpterea ſicut non dicimus tres deos nec tres
eſſentias: ſic nō dicim⁹ tres magnitudines: nec tres boni-
tates: ſed vnū deū: vnā eſſentiā: ꝛ vnā magnitudinē et vnā
bonitatē. Abſq; oī ſcȝ dubitatione credi neceſſariū ē q̄ pa-
ter plen⁹ de⁹ ꝛ pfectus ē: fili⁹ plen⁹ et pfectus eſt deus: ſpi-
ritusſanctus plen⁹ ꝛ pfectus eſt deus: nō tñ tres dij pater
ꝛ filius ꝛ ſpiritusſanct⁹: ſed vnus deus plen⁹ ꝛ pfect⁹. Nec
aliq̄d maius tres ſimul dici pater ꝛ fili⁹ ꝛ ſpūſſctūs q̄ vn⁹
q̄libet vel pater vel filius: vel ſpūſſctūs: q: eadē natura ē in
vna queq; pſona ſimul dicta q̄ eſt in trib⁹ pſonis ſimul no
minatis. Nō ita dicimus in hoīb⁹ fieri poſſe. Abraam ple
n⁹ homo: yſaac plen⁹ hō: iacob plen⁹ homo: et hi oēs vni⁹
ſubſtātie q̄tum ad humanā ptinet naturam: nō tñ hi tres
vnus homo: ſed tres omnimodis homies: ꝛ aliquid maius
in tribus cognoſcitur q̄ ī quolibet vno eorū. Itē abraam
vnus homo: non tñ tres perſone in eo: ſicut in vno deo tres
pſone plene ꝛ pfecte. Sed vna pſona in abraam ſicut ī vno

ſolet hoīe eſſe. In deo autē nihil q̄dē ſm̄ accidēs dr̄: q: ni- K
hil in eo mutabile eſt: nec tamē omne quod de deo dicitur
ſm̄ ſubſtātiā dr̄: vt in ſuperioribus diximus. Quis enim
dicit pater ad filiū: filius ad patrē ſm̄ ad aliq̄d: non eſt tñ
accidens pr̄i patrē eſſe: nec filio filium eſſe: q: ꝛ ille ſemper
pater: ꝛ ille ſemp filius: q: eternitas ꝛ incōmutabilitas ne-
gat alicuius accidētis in deo inſtabilitatē: q: oē accidens
ſm̄ tp̄s vel eſſe vel nō eſſe pōt vel potuit vel etiā poterit: q:
pr̄ nūq; nō pater: filius nūq; nō fili⁹: nec cepit vnq; pat eſſe
pr̄: nec fili⁹ eſſe filius. Q: ſi aliq̄n cepiſſet pr̄ eſſe pater: vel
fili⁹ eſſe fili⁹: vel deſineret eſſe qđ erat: ſm̄ accidens diceret
pater vel filius. Si v̄o qđ dr̄ pater ad ſeipm̄ diceretur non
ad filiū: ꝛ qđ dr̄ fili⁹ ad ſeipm̄ diceret nō ad patrē ſm̄ ſub
ſtantiā diceret. Sed pater nō dr̄ pr̄ niſi ex eo qđ ē ei filius
ꝛ filius nō dicit filius niſi ex eo qđ habet patrē. Non ḡ ſm̄
ſubſtantiā vt dictū eſt in priorib⁹: q: nō quiſq; eorum ad
ſeipm̄ ſed ad ſe inuicē atq; ad alterutrū iſta dicunt. Neq;
ſm̄ accidens: q: ꝛ qđ dr̄ pater ꝛ filius: eternū atq; incōmu
tabile eſt eis. Quis eñ alius ſit pater: alius filius: non eſt
tñ diuerſa ſubſtātia patris et filij: quia hec nō ſm̄ ſubſtan
tiam dicunt ſed ſm̄ relatiuū: qđ tñ relatiuum non eſt acci
dens: q: nō eſt mutabile. Cū itaq; tātus ſol⁹ eſt pr̄ vel ſol⁹ L
filius vel ſolus ſpūſſanct⁹: quātus eſt ſimul pr̄ ꝛ fili⁹ ꝛ ſpi-
ritusſanct⁹: nullo modo triplex dicēdus eſt de⁹: q: nō eſt q̄
creſcat illa pfectio ſumme trinitatis. Perfectus autem ſi
ue pater ſiue filius ſiue ſpūſſanctus: ꝛ pfectus de⁹ pater et
fili⁹ ꝛ ſpūſſanctus: ideo trinitas potius q̄ triplex dicēda
eſt: habēt ſingule in trinitate pſone aliq̄d ꝓpriū qđ inſepa
rabile equalitate aliquā ī ſe oſtēdāt ꝓprietatē. Pater ſol⁹
pater: ꝛ filius ſolus filius: ꝛ ſpiritusſanct⁹ ſol⁹ ſpūſſanctus
Et pater h̄ hȝ ꝓpriū: qđ ex oīb⁹ q̄ ſunt ſolus eſt: q: ab alio
nō eſt: ac p hoc ſolus eſt in paternitatis pſona: nō in diuini
tatis eſſentia. Vnigenit⁹ vero dei fili⁹ hoc hȝ ꝓpriū qđ ex
ſolo id conſubſtantialiter: id eſt patre: ꝛ coeſſentialiter ſol⁹
genitus eſt: et in hoc pſone ſue proprietas. Spiritusſanct⁹
aūt h̄ habet ꝓpriū q̄ ex patre ꝛ filio eq̄liter procedit: et eſt
amborū ſpūs eiuſdē q; ſubſtātie ꝛ eternitatis cū pr̄e ꝛ filio
Sed hec tria vere etiā tria ſunt ineffabiliter: q̄ tria ꝛ eſſen-
tialiter tria habētia ꝓprietates ſuas. Et hec tria vnū ꝛ ve
re vnū: et hoc vnū tres: ſed nō tres patres: nec tres filij: nec
tres ſpūſſancti: ſed tres perſone. Vnus pater: vnus filius:
vn⁹ ſpūſſctūs: ꝛ hi tres: id ē pr̄ ꝛ fili⁹ et ſpūſſanct⁹ vnū ſunt
in natura oīpotētia ꝛ eternitate. Sed hoc etiā atq; etiā fir
miter tenendū eſt: nihil in ſancta trinitate ad ſe dictū plu-
rali nūero eē dicēdū: q: ſimplex illa diuinitatis ſūme natu
ra ſingulari nūero dici debet nō plurali: ac iō nō tres deos
nec tres oīpotētes: nec tres bonos: nec tres magnos: nec
tres eſſētias ī deo dicere fas ē. Cū ei pſonalr alı⁹ ſit pr̄: ali⁹
fili⁹: ali⁹ ſpūſſctūs: his tñ vnū ē nature nomē qđ dr̄ de⁹ vel
ſubſtātia vel eſſentia vel oīpotētia: vel alia multa q̄ ſubſtā
tialiter nō relatiue de deo dicunt. Indubitanter ſiquidem M
credere debem⁹ ipam ſanctā trinitatem eſſe inſeparabilis
ſubſtātie: eſſentie: inſeparabiliterq; opari qcq̄d a ſingulis
pſonis legim⁹ operatū eē. Quis eñ certiſſimū ſit patrē
eſſe ſolū q̄ dixit. Hic eſt fili⁹ me⁹ dilect⁹ ī quo mihi bene cō Mat.iii.
placui. Et filiū eē ſolū ſup quē illa vox ſoli⁹ pr̄is ſonuit: qñ
in iordane ſm̄ iohannē baptizat⁹ eſt: adē vnigenit⁹ deus q̄
carnē ſolus accepit: et ſpm̄ſctm̄ patris et filij ſolū eſſe qui
in ſpecie colūbe ſup eū baptizatū aſcēdētē de aqua deſcē-
dit: ꝛ q̄nq̄geſima die poſt reſurrectionē xp̄i fideles ī vno lo Act.ii.
co poſitos in linguarū ignearū viſione adueniēs repleuit.
Illā tñ veriſſime vocē q̄ ſol⁹ locutus ē deus pater et illam
carnē q̄ ſolus hō fact⁹ ē vnigenit⁹ deus: ꝛ illā colūbā ī cu-
ius ſpecie ſpūſſanctus ſup xp̄m deſcendit: illaſq; linguas
igneas in q̄rū viſione fideles in vno loco cōſtitutos reple-
uit: opꝰ eē toti⁹ ſancte trinitatis: id eſt vni⁹ dei q̄ fecit ī ce-
lis ꝛ ī terra viſibilia ꝛ inuiſibilia veriſſime credēdū ē. De⁹ N
ergo p īmēſitatē nature ſue totā creaturā ſuā ꝛ ī plet ꝛ cō
tinet: ac p hoc totū qcq̄d eſt implet pater: totū filius: totū
ſpiritusſanct⁹: q: pater ꝛ fili⁹ et ſpūſſanct⁹ naturaliter vn⁹
eſt deus. Inſeparabilis ergo nature vnitas non pōt ſepa-
rabiles habere pſonas. Hoc vero ſūme diuinitatis atq; in
diuidue vnitatis nature q̄ eſt ſola vbiq; tota: ſicut vbiq; in-
ſeparabilē hȝ vnitatē nature vel operis: ſic ſeparationem

Annota: nō pōt accipe pſonarū. Noiant ꝗdē ſllc pſone aliqñ ſingu
tio nume le. Sed ita ſe voluit ipa de⁹ trinitas inſeparabilē oſtēdere
ralis ordi: in pſonis: vt nullū ibi nomē ſit in ꝗlibet pſona qđ ad altā
nis ſmo: ſm relationis regulā nō referaꝛ. Sicut pater ad filiū: vl' fi:
nū huius lius ad patrē: vl' ſpūſſanct⁹ ad patrē ꝛ filiū veriſſime refer
operis. tur. Ea vero noīa ꝗ ſubſtantiā vel potētiā: vel eſſentiā dei
ſignificāt. Uel quicqđ ꝓprie ad ſe dicitur deus oībus pſo
nis eq̄liter ꝯuenit: vt de⁹ magn⁹: bon⁹: etern⁹: oīpa: ꝛ omia
que naturaliter de deo dicunꝛ. Non eſt ergo aliquod natu
re nomen qđ ſic pri ꝯuenire poſſit vt aut filio: aut ſpūi ſan
cto cōuenire nō queat. De⁹ eñ pater naturaliter eſt de⁹: eq̄
liter ꝛ fili⁹ ꝛ ſpūſſanctus. Ideirco inſeparabilis eſt ſancta
trinitas in pſonis ſenſu intelligēda: ꝗuis ī voce ſepabilis
habeāt noīa: q꞉ pluralē numerū in nature noībus nullate:
nus recipit. In h̄ oſtēdiꝛ pſonas nō poſſe diuidi in ſancta
trinitate: q꞉ cuiuſlibet pſone nomē ſemꝑ ad alterū recipit
pſonā. Si patrē dicis filiū oſtendis: ſi filiū nomias patrē
ꝓdicas: ſi ſpm ſctm appellas alicuius eē ſpm: neceſſe eſt in:
telligas id eſt pris et filij. Et hoc regulariter tenere debe:
mus ꝙ oīs nature noīa vl' eſſentie: ſicut in vna pſona ſingu
lariter ſic etiā ſemꝑ in tribus ſingulari noīe dici debēt. Si
O ꝗs ꝟo min⁹ eſt ī talib⁹ exercitat⁹ myſterijs ſūme trinitatis
votis agat apud deū vt intelligat ꝗ dei ſūt: nō mecū quere
lis ꝙ ea ſcripſi ꝗ in ſanctorū dictis doctorū legebā. Scien
dū vero eſt ꝙ ꝑ oīa idē ē patrē dicere ꝛ ingenitū: q꞉ ꝛ filiū
nō genuiſſet niſi ꝓhiberet eū dici ingenitū: q꞉ dū diciꝛ inge
nitus: nō qđ ſit ſed qđ nō ſit ille de ꝗ dicis ingenitus ſigni:
ficaꝛ. Pater itaq꞉ ſꝫ affirmationē: ingenit⁹ ſm negationē
diciꝛ. Negaꝛ itaq꞉ eū eſſe genitū de quo hoc dꝛ: nec tamē
aliꝗđ eū genuiſſe ſignificaꝛ dum diciꝛ ingenitus. Patrem
itaq꞉ dū dicimus: ſignificamus eū filiū genuiſſe: q꞉ fili⁹ ꝓ:
prie de eo genitus diciꝛ: q꞉ patrē habet qui eū genuit. Sꝫ
nō īter patrē ꝛ filiū diuiſio vel ſciſſio: q꞉ alter in altero eſt.
Joh.xiiij Sicut in euāgelio legim⁹ ipm dominū dicentē. Ego in pa
tre ꝛ pater in me eſt. Unus ab vno genit⁹: pfectus a pfecto
Plenitudo diuinitatis in vtroq꞉: nihil differēs alter ab al:
Joh.v. tero: q꞉ vita a viuēte eſt filius a patre: ſicut ipſe ait. Sicut
pater habet vitā in ſemetipſo: ſic talē filium genuit ꝗ vitā
haberet in ſemetipo. Spūs ſiquidē ſanct⁹ nec ingenitus:
nec genit⁹ alicubi diciꝛ. Ne ſi ingenit⁹ dicereꝛ ſicut pater:
duo patres in ſancta trinitate intelligerenꝛ. Aut ſi genitus
dicereꝛ ſicut filius: duo itidē filij in eadē eſtimarenꝛ eē ſan
cta trinitate. Sed tm̄mō ꝓcedere de patre ꝛ filio ſalua fi:
de dicēdus eſt. Qui cū nō de patre ꝓcedit ī filiū ꝛ de filio
ꝓcedit ad ſanctificandā creaturā: ſicut ꝗdā male itelligē:
tes credēdū eſſe putabāt: ſed ſimul de vtroq꞉ ꝓcedit: quia
pater talē genuit filiū: vt queadmodū de ſe: ita ꝛ d̄ illo ꝗq꞉
P ꝓcedat ſpūſſctus. Decē ſunt genera locutionis: ꝗbus ho:
mines ſuos ſenſus ſolēt īter ſe ꝯferre. Nō de illis dico: ꝗs
grāmatici ptes orōnis vocāt: ſꝫ de illis ꝗs philoſophi gre
ce cathegorias: latine predicamēta appellare ſolēt. Que
ꝗdē ſic nominanꝛ. Subſtātia: ꝗlitas: quātitas: ad aliꝗd: qđ
gen⁹ locutōis relatiuū dꝛ. Item habit⁹: ſit⁹: tps: loc⁹: face:
re pati. Hec ſūt igiꝛ cauſe locutiōis nr̄e. Aut eī de ſuba eu
iuſlibet rei loquimur: vel de quātitate: id eſt magnitudine:
aut ēt de q̄litate: in ꝗ genere locutiōis bonos dicim⁹ ꝗ bo:
ni ſunt. Aut vero ad aliꝗđ: id eſt dū pſone quelibet inter ſe
ꝯferunꝛ: vt dñs nō dꝛ niſi ſuus intelligaꝛ: nec iterū ſuus ni
ſi reſpiciaꝛ ad dñm. Itē de habitu animi vel corporis aut
de ſitu in ꝗ cōſiderabiꝛ ſtare: ſedere: iacere. De loco et tpe:
id eſt ꝗđ in ꝗ loco vl' tpe fiat. Itē ꝗs ꝗđ faciat vel patiaꝛ
Q ſepe loꝗtia nr̄a oſtēdit. His ꝗ oīb⁹ modis ſolet ſancta ſcri:
ptura de deo loqui: ſed aliter ꝓprie: aliter trāſlatiue aliter
relatiue. Proprie deus diciꝛ ſubſtātia vna: ſumma: ineffa:
bilis: ꝗ ſemꝑ idem ē qđ eſt: q꞉ nihil et accedēs vel recedēs
ineſſe poterit: ꝗ ſemꝑ eſt: q꞉ ſemꝑ immutabilis. Item deus
magnus diciꝛ: nō aūt magnitudine: niſi ꝗ ipe magnus eſt
ꝛ immēſus. Ea igitur magnitudine magnus eſt q꞉ ipe ea
dem eſt magnitudo: ꝛ ea bonitate bonus que ipſe eſt. Nec
deo aliud eſt eſſe: aliud magnū eē: aliud bonū eſſe: ſed eo ꝗ
magnus eſt ꝛ bonus eſt: ideo nec tres ſubſtātias: nec tres
magnos: nec tres bonos de deo dicere fas eſt. Quod aūt
facere dꝛ: de deo veriſſime dicitur: ꝑ quē oīa facta ſūt ꝗ ſūt
Joh.v. dño dicēte. Pater me⁹ vſq꞉ modo operatur ꝛ ego operor

Hec ꝗppe in ꝓdicamētis ſupra noiatꝭ de deo dicunꝛ ſi th̄
ꝓprie de illo aliꝗđ dici ore hoīs pōt. Relatiue aūt de deo
diciꝛ pater ꝛ filius ꝛ ſpūſſanct⁹: ſicut ſupra abundanter do
cuimus. Situs vero ꝛ habitus ꝛ loca ꝛ tpa ꝛ pati non pro Ps̄.lxxix.
prie ſed tranſlatiue per ſimilitudines dicunꝛ in deo. Nam Ps̄.ciij.
ꝛ ſedere ſuꝑ cherubin diciꝛ: quod ad ſitū. Et abyſſus tāq꞉ Ps̄.ci.
veſtimētū amict⁹ eius: qđ ad habitū. Et anni nō deficiet Pſalm.
qđ ad tps. Et ſi aſcēdero ad celū tu illic es: qđ ad locū pti cxxxviij.
net. Dr̄ ꝛ de deo. Penitet me hominē feciſſe: vel etiam. La Gene.vj.
boraui ſuſtinēs. Neq꞉ eñ aliꝗđ de⁹ patiꝛ ꝗtū ad eius ſub Hiere.vj.
ſtātiā ptinet: q꞉ de⁹ ē: q꞉ incōmutabilis ꝛ impaſſibilis ſub:
ſtantia eſt: dū alie oēs ſubſtātie capiūt accidētia ꝗb⁹ ī eis
fiat vel magna vel quātacūq꞉ mutatio: deo autem eiuſmōi
aliꝗđ accidere non pōt: ꝛ iō ſola eſt incōmutabilis ſubſtan
tia vel eſſentia ꝗ de⁹ eſt: cui ꝓfecto ipm eſſe vn̄ eſſētia noīa
ta eſt maxime ac veriſſime cōpetit. Cui ſoli optime id con:
gruit nomē ꝙ greci dicunt on: latini eſt: ſicut apl's ait. Nō ij.Cori.j.
ē in illo eſt. Iā vero ſublimitas hui⁹ tā ardue diſputatio: R
nis reſpirare aliquātulū dictāte admonet vt liberiori ſen:
ſu ea ꝗ deīceps dicēda ſūt ingrediaꝛ explanare. Ois itaq꞉
ſctōꝝ auctoritas librorū hoc nobiſcū agit vt recte de deo
credam⁹ eūq꞉ tota animi intētione amem⁹. Sed acies mē
tis hūane inualida eſt ad aſpiciēdā diuine maieſtatis ex:
cellētiſſimā lucē niſi iuſticie fidei ꝛ dilectōis diuina donā
te gr̄e illuſtreꝛ ſplēdore: ꝗ ꝓpter diuina votis oīb⁹ poſtu
lāda eſt gr̄a vt mūdeꝛ ocul⁹ cordis ad vidēdū ꝗ꞉ ꝓprie tri
nitas ſit vn⁹ et ſol⁹ ꝛ ver⁹ de⁹: et ꝗ꞉ recte pater ꝛ filius ꝛ ſpi:
rituſſctūs vni⁹ eiuſdēq꞉ ſubſtātie vel eſſentie dicaꝛ: credaꝛ:
intelligaꝛ. Ad hui⁹ ſꝫratiſſime beatitudinis viſionē nēo
niſi ꝑ fidē mūdato corde attingere poterit: dicēte ipſa ve:
ritate. Beati mūdo corde qm̄ ipſi deū videbūt. Hec vero Matth.v.
viſio nō carnalib⁹ eſtimāda ē oculis cerni poſſe: ſed pure
mētis intuitu cōſiderāda eſt: ſm qđ ſanctiſpūs gratia no
ſtre mētis aciē illuſtrare dignabiꝛ. Eorū igiꝛ que ſunt vel S
fuerunt vel futura ſunt: cā eſt deus: ꝛ eorū dator eſt ꝛ crea:
tor: ꝛ nō eſt dicere hoc eſt ipꝫ ꝗb⁹ vt eſſent dedit: nec alicui
creature partē ſue ſubſtantie dedit: ꝛ cū ipſe ſit īmutabilis
imutabilia ſine ſui mutabilitate creauit. Ideo in illo hym
no laudabili: quē pacta cena myſtica corā diſcipulis ī lau
dem patris dei filius decātauit: non dixit de fidelib⁹ ſuis:
vt vnū ſint nobiſcū: ſed vt vnū ſint in nobis: q꞉ diuerſa ſub: Joh.xvij.
ſtātia eſt creator et creature. Nec etiam dixit. Ego et ipſi
vnū: ꝗuis ꝑ id qđ eccleſie caput eſt ꝛ corp⁹ ei⁹ ē eccl'ia poſ
ſit dicere. Ego ꝛ ipſi nō vnū: ſed vn⁹: q꞉ caput ꝛ corp⁹ vn⁹ ē
xp̄s. Sed diuinitatē ſuā cōſubſtātialē patri oſtendēs ait.
Ut ſint vnū. Uult ergo eē ſuos vnū: ſed in ipo: quia in ſeip
ſis non poſſunt nō diſſociari ab inuicē ꝑ diuerſas volunta
tes. Cum eñ ſit ſancta trinitas vnus ꝛ ſol⁹ in ſubſtātia: ſo
lus in pſonis tria: ꝗdā eū multa voluit eē nō illud eē ea vo
luit qđ ille ipe eſt dū ea ꝗ voluit eſſe originē hñt. Illi ꝗddē
ſine origine ē eē deū ſupra oēm exiſtentiam: ſupra oēm vi
tā: ſupra oēm intelligentiā credim⁹ eſſe. Et ille eſt ſumma
exiſtētia: ſūma intelligētia: ſumma vita: a quo oīs vita oīs
intelligētia et oīs exiſtētia. Dei eñ idē ipm eſt ꝛ potentia
ꝛ ſubſtātia ꝛ diuinitas: ꝛ hec oīa vnū. Et hoc vnū ſimplex
de dei filio doctor egregius beatus Paulus aplus dicit.
Cum eēt in forma dei nō rapinā arbitrat⁹ eſt eſſe ſe eq̄lem Phil.ij
deo. Proinde meli⁹ eē videꝛ eq̄litatē de diuinis dicere pſo T
nis ꝗ꞉ ſimilitudinē: ꝗ꞉ꝗ꞉ vtrūq꞉ inueniaꝛ quia vna quelibet
ſubſtantia ſm qđ ſubſtātia eſt: non eſt alia vt ſit ſimilis ad
aliā. Nec eñ in ſancta trinitate ſubſtātia ſubſtātie ſimilis
eſt: ſed vna ꝛ ipſa eadem ſubſtātia eſt: nō eſt alia patris ꝛ fi
lij ꝛ ſpirituſſancti: nec ſūt tres ſubſtātie ſil'es: ſed vna triū
eq̄liter: nec pater filio prior: nec filius pr̄e poſterior: ſic ar:
riani voluerūt. Nā abraham ꝛ yſaac lꝫ vnius ſint ſubſtātie
ſm humanitatē: tñ abraham priorē tpe ꝛ yſaac poſterior:
ꝗuis ſint ſimiles ſubſtātie: tñ illa ſimilitudo ſubſtātie ī fi:
lio poſterior eſt tpe: quod impium eſt in deo credere aliꝗđ
prius eſſe vel poſteri⁹: quia non ex tempore deus cepit eē
pater: ſed ſicut ſemper deus: ita ſemper pater ſemper hñs
filium quē ſemel genuit ex ſua equalē ſibi natura. Addunt
quoq꞉ dialectici ꝙ omne ſimile receptibile poſſit eſſe diſſi:
militudinis: ſicut duo hoīes ꝗuis ſimiles ſint ſubſtātie diſ
ſimiles poſſunt eſſe moribus: iō non poſſunt per omnia eq̄:

les dici ⁊ ſunt due ſubſtantie ī eis diuiſe: vnuſquiſq; in ſua
ſubſtantia plenus homo: in patre vero et filio ⁊ ſpirituſan-
cto non eſt ſimilis ſubſtantia ſed vna equalis per omnia ⁊
ομοουσιον id eſt vnius ſubſtantie: non ομοιον id ſimilis
ſubſtantie: ſicut heretici voluerunt.

¶ Itē in eadē dñica alius ſermo: qui habet̄ inter
ſermones de v̄bis domini. lxiij. fo. lxx. co. ij.

¶ Dñica prīa poſt octauas feſti Epiphanie de
charitate. Sermo. j. In quo dicit ꝙ charitatē te-
nere debemus et in ea inueniemus oēm ſciētiā.
Templūq; dei eſſe quiſq; in quo eſt charitas.

Sermo xxxix. Diuinarū ſcripturarū multiplicē abundantiam
latiſſimāq; doctrinā fratres chariſſimi ſine vllo
A errore ꝯprehendit: ⁊ ſine vllo labore cuſtodit cu
Rom. xiij ius cor plenū eſt charitate: dicēte ap̄lo. Pleni-
j. Timo. j. tudo legis eſt charitas. Et in alio loco. Finis inq̄t legis ē
charitas. Et iterū dicit. Finis p̄cepti ē charitas de corde
puro ⁊ ꝯſciētia bona ⁊ fide nō ficta. Si ergo nō vacat oēs
paginas ſcripturarū reuoluere: tene charitatē: ⁊ in ea inue
nies oēm ſciētiā. Quis eſt aūt finis precepti: niſi precepti
adimpletio: niſi legis plenitudo? Qđ ergo ibi dixit. Ple-
B nitudo legis ē charitas: h̄ etiā h̄ dixit. Finis p̄cepti ē cha-
ritas. Nec dubitari vllo mō p̄t: ꝙ tēplū dei ſit homo: i quo
j. Jo. iiij. habitat charitas. Dicit em̄ et iohānes. Deus charitas eſt.
Hec em̄ dicētes apoſtoli: nobis charitatis excellētiā cō-
mendāt. Nō vtiq; aliud niſi quod comedeꝛūt: eructuare po
Joh. vj. tuerūt. Ipſe quoq; dñs paſcēs eos verbo v̄itatis: qđ eſt
Joh. xiij. ipſe panis viuus q̄ de celo deſcēdit. Mandatū inq̄t nouū
do vobis: vt diligatis inuicē. Et iterū. In hoc ſciēt oēs
q2 diſcipuli mei eſtis: ſi vos inuicē dilexeritis. Ille ei q̄ ve
nit p̄ crucis irriſionē carnis perimere corruptionē ⁊ vetu-
ſtatē vinculi mortis nr̄e ſue mortꝭ nouitate diſſoluere: mā-
dato nouo fecit hoīem nouū. Res em̄ vetus erat vt hō mo
reret̄. Qđ ne ſemp̄ valeret in hoīe: res noua facta ē vt de⁹
moreret̄. Sꝫ q2 i carne mortu⁹ eſt nō in diuinitate p̄ ſempi
ternā vitā diuinitatis: nō p̄miſit eſſe ſempiternū interitum
Rom. iiij. carnis. Itaq; ſicut dicit ap̄ls: mortu⁹ eſt ꝓpter delicta no
ſtra: ⁊ reſurrexit ꝓpter iuſtificationē noſtrā. Qui ḡ ꝯ mor
tis vetuſtatē attulit vite nouitatē: ipſe ꝯ vet⁹ pctm̄ opponit
C nouū mādatū. Quapropter q̄ſq̄s vet⁹ pctm̄ vis extingue-
j. Thi. vj. re: mādato nouo extingue cupiditatē et amplectere chari
tatē. Sicut em̄ radix oīm malorum eſt cupiditas: ita et ra
dix omniū bonorū eſt charitas. Totam magnitudinem ⁊
latitudinē diuinorū eloquiorū ſecura poſſidet charitas: q̄
deū proximūq; diligim⁹. Docet em̄ nos vnus celeſtis ma-
Mat. xxij giſter: ⁊ dicit. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: ⁊ ex
tota aīa tua: ⁊ diliges ꝓximū tuū ſicut teip̄m. In his duo
bus preceptis vniuerſa lex pendet ⁊ ꝓphete. Si nūc ḡ nō
vacat oēs paginas ſanctas perſcrutari: omnia volumina
ſmonū euoluere: ſcripturarū ſecreta penetrare: tene chari
tatē vbi pendēt oīa: ibi tenebis etiā qđ ibi nō didiciſti. Si
enī noſti charitatē: aliq̄d noſti vnde ⁊ illđ pendet qđ forte
D nō noſti: ⁊ in eo qđ in ſcripturꝭ nō intelligis. Charitas pa-
tet in diuinis ſmonibus: qui charitatē tenet in moribus.
Quapropter fratres ſectamini charitatē dulce ac ſalubre
vinculū mētiū: ſine qua diues paup̄ eſt: ⁊ cū q̄ paup̄ diues
eſt. Hec in aduerſitatib⁹ tolerat: in ꝓſperitatib⁹ tēperat: in
duris paſſiōib⁹ fortis: in bonis operib⁹ hilaris: in tētatiōe
tutiſſima: in hoſpitalitate latiſſima: inter veros fratres le-
Gen. iiij. tiſſima: inter falſos patiētiſſima. In abel ſacrificio grata:
Gen. vij. i noe p̄ diluuiū ſecura: i abrae p̄egrinatiōib⁹ māſuetiſſima
Gen. xij. in trib⁹ pueris iugulādis ignes innocēter expectat: ī ma-
Daniel. iij chabeis ſeuos ignes fortiter tolerat. Caſta i ſuſanna erga
ij Mach. viriū: in anna poſt virū: in maria p̄ter virū. Libera in pau-
vij. lo ad arguēdū: humilis i petro ad obediēdū: hūana i chri
danie. xiij ſtianis ad ꝯfitēdū: diuina in xp̄o ad ignoſcēdū. Sed q̄d
Luce. ij. ego de charitate maius aut vberi⁹ poſſū dicere: q̄ꝫ qđ per
os ap̄li laudes ei⁹ intonat dñs: ſup̄eminētē viā demōſtrā-
j. Cor. xiij tis atq; dicētis. Si linguis hoīm loq̄r ⁊ angelorū: charita
tem: aūt nō habeā: fact⁹ ſū velut eramentū ſonās: aut cym-
balū tīnniēs? Et ſi habuero ꝓphetiā: ⁊ nouerim myſteria
oīa: ⁊ oēm ſciētiā: et habuero oēm fidē ita vt mōtes trāſfe
rā: charitatē aūt nō habeā: nihil ſū. Et ſi donauero omnes
facultates meas ⁊ ſi diſtribuero oīa mea paup̄ib⁹: et ſi tra
didero corp⁹ meū vt ardeā: charitatē nō habeā: nihil mihi
ꝓdeſſet. Charitas magnanima ē: benigna ē. Charitas nō
emulat̄: nō agit p̄perā. Nō inflat̄: non dehoneſtat̄: nō q̄rit
q̄ ſua ſunt. Nō irritat̄: nō cogitat malū: nō gaudet ſup̄ ini-
quitatē: cōgaudet aūt v̄itati. Oīa tolerat: oīa credit: oīa
E ſp̄at: oīa ſuffert: charitas nūq̄ cadit. Quāta ē iſta alarum
ſal⁹: ſciētie ſolidamētū: fidei fructus: diuitie pauperū: vita
moriētiū? Quid tā magnanimū q̄ꝫ p̄ ipſis mori. Quid tā
benignū q̄ꝫ inimicos diligere? Sola ē quā felicitas aliena
nō p̄mit: q2 nō emulat̄. Sola ē quā felicitas ſua nō extollit:
q2 nō flat̄. Sola ē quā ꝯſciētia mala nō pungit: q2 nō agit
p̄perā. Inter opprobria ſecura eſt: īter odia benefica eſt.
Inter iras placida ē īter inſidias inocēs. Inter iniq̄tates
gemēs i v̄itate reſpirās. Quid illa forti⁹ ſi ad retribuēdas
ſꝫ ad nō curādas iniurias? Quid illa facili⁹: nō vanitate ſꝫ
v̄itate? Nā iō tolerat oīa in p̄nti vita: q2 credit oīa de futu
ra vita: ⁊ ſuffert oīa q̄ hic irrogant̄: q2 ſperat oīa que ibi ꝓ
mittunt̄: merito nunq̄ cadit. Ergo ſectamini charitatem:
⁊ eā ſancte cogitātes afferte fructus iuſticie. Et quod vbe
rius q̄ꝫ ego dicere potui: vos inueneritis ī eius laudibus:
appareat in veſtris moribus. Oportet ergo vt ſenilis ſmo
non ſolum non ſit grauis: ſed etiam breuis.

¶ In eadē dñica de eo ꝙ xp̄s trib⁹ modis ī ſcri
pturis intelligat̄: chriſti etiam diuinitatē ꝓbat
p̄ teſtimonia ſcripturarum. Sermo. ij.

Dominus nr̄ ieſus xp̄s (q̄ntū aladuertere potuim⁹ Ser. xl.
ſcr̄pturas ſcꝫ paginas ſcrās) trib⁹ modis noīat̄ A
q̄n p̄dicat̄: ſiue p̄ legē ⁊ ꝓphas: ſiue p̄ epiſtolas
ap̄licas: ſiue p̄ fidē rerū geſtarū: q̄s in euāgelio
cognoſcim⁹. Prim⁹ mod⁹ eſt ſm deū ⁊ diuinitatē illā prī
coeq̄lē atq; coeternā: an̄ aſſumptionē carnis. Alter mod⁹
eſt cū aſſumpta carne iā idē de⁹ q̄ hō: ⁊ idē homo q̄ de⁹ ſm
quēdā ſue excellētie ꝓprietatē q̄ nō ceterꝭ coequat̄ hoīb⁹
ſed ē mediator ⁊ caput eccleſie eē legit̄ ⁊ itelligit̄. Tertius
mod⁹ eſt q̄dāmō tot⁹ xp̄s i plenitudine eccle: id eſt caput
⁊ corpus: ſm plenitudinē cuiuſdā p̄fecti viri: in q̄ viro ſin-
guli mēbra ſum⁹. Qđ credētib⁹ p̄dicat̄: ⁊ prudētib⁹ agno
ſcibile offert̄. Non oīa teſtionia ſcr̄pturarū tā multa angu
ſto tp̄e ſiue recolere ſiue explicare poſſum⁹ q̄b⁹ oīa tria iſta
genera ꝓbem⁹: ſꝫ tn̄ nō oīa poſſum⁹ iprobata relinq̄re: vt
q̄buſdā cōmemoratis teſtimonijs: cetera q̄ cōmēorare nō
ſinimur ꝓpter anguſtias tp̄is p̄ voſipſos iā obſeruare in
ſcripturis ⁊ inuenire poſſitis. Ad primū ḡ modū intimian B
di dñi nr̄i ieſu xp̄i ſaluatoris vnici filij dei p̄ quē facta ſūt
oīa: p̄tinet illud qđ nobiliſſimū ⁊ preclariſſimū eſt in euan
gelio ſm Johānē. In principio erat v̄bū: ⁊ verbum erat Joh. j.
apud deū: ⁊ deus erat v̄bū: hoc erat i principio apud deū:
oīa p̄ ip̄m facta ſūt: ⁊ ſine ipſo factū eſt nihil. Qđ factū eſt
in illo vita erat. Et vita erat lux hoīm: ⁊ lux in tenebris lu
cet: ⁊ tenebre eā nō ꝯprehenderūt. Mirāda ⁊ ſtupēda v̄ba
hec: p̄uſq̄ intelligant̄ amplectēda ſunt. Partē cibo iſtam:
ad oēs tn̄ p̄ueniret cib⁹: ſed nō ad oēs tot⁹ cib⁹ apponeret̄
ori vr̄o. Si q̄ſi q̄dā cib⁹ ⁊ pot⁹ v̄borū nūc apponit̄ auribus
vr̄is: ⁊ tn̄ totū ad oēs p̄uenit. An forte cū loquor alius ſibi
tollit vnā ſillabā: ali⁹ alterā: aut ali⁹ vnū v̄bū: ali⁹ alterū ver
bū? Si ita eſt tot v̄ba dictur⁹ ſū: q̄t hoīes video: vt ad oēs
p̄ueniēt vel v̄ba ſingula. Et facile quidem plura dico: q̄ꝫ h̄
ſunt homines: ⁊ omnia ad omnes p̄ueniūt. Verbum ergo
hominis non diuiditur per ſillabas vt omnes audiant: et
verbū dei per fruſtra concidit̄ vt vbiq; ſit? Nunq̄d hec fra
tres ſonātia atq; tranſeuntia verba illi incommutabiliter
p̄manēti v̄bo vlla ex p̄te cōparāda arbitramur? Aut ego
q2 hec dixi: ꝯparaui? Sed quoq̄mō inſinuare vobis volui:
vt de⁹ qđ exhibet i corp̄alib⁹ reb⁹ valeat vob̄ ad credēda
ea q̄ nōdū videtꝭ de ſpiritalib⁹ v̄bis. Sꝫ iā ad meliora trāſ
eam⁹. Nā v̄ba ſonāt ⁊ abeūt. De ſpiritalib⁹ cogitatiōib⁹ iu
C ſticiā cogitate. Cogitās iuſticiā ꝯſtitut⁹ ī iſtis p̄tib⁹ occi-
dētalib⁹: cogitās iuſticiā ꝯſtitut⁹ ī oriēte: vn̄ fit vt ille totā
iuſticiā cogitet: ⁊ ille nō totā videat ⁊ ille totā? Nā q̄ videt
iuſticiā ſꝫ quā gerat aliq̄d: ip̄e iuſte gerit. Videt int⁹: agit
foris. Vn̄ videt intus: ſi nihil ſibi p̄ſto eſt? Quia ip̄e in par

te poſit⁹ ē:ad tādē ptē nō pueñiet alteri⁹ cogitatio. Cū aũt
idē videas mēte tu h poſit⁹ qḋ videt ille tā lōge poſit⁹ ⁊ to
tū tibi luceat:totū illi videat̃:qꝛ ea q̄ diuia ⁊ icorporea ſunt
vbiq̄ʒ ſūt tota:crede vbū totū i pr̄e:totū i vtero. Crede em̄
D h de vbo dei:q̄ eſt de⁹ apḋ deū. Sʒ audi iā aliā iſinuationē:
aliū modū iſinuādi xp̄m quē ſcriptura p̄dicat. Ea em̄ q̄ di
xi:dicta ſūt āte aſſumptā carnē. Nūc audi illḋ q̄uō p̄dicat
Joh.j. ſcriptura. Verbū inq̄t caro factū eſt:⁊ habitauit i nob. Nā
q̄ dixerat. In p̄ncipio erat vbū:⁊ vbū erat apḋ deū:⁊ deus
erat vbū:h erat i p̄ncipio apḋ deū:oīa p ip̄m facta ſūt:⁊ ſi
ne ip̄o factū ē nihil:fruſtra nob diuitatē vbi p̄dicaret ſi vbi
hūanitatē taceret. Ut em̄ illḋ videā:hic mecū agit̃:vt pur
get ad illū ɔtēplādū īfirmitati mee ip̄e ſubuenit. Suſcipiē
Luce.x. do de natura hūaña ip̄am naturā hūanā fact⁹ ē hō. Uenit
cū iumēto carnis ad eū q̄ iacebat i via vulnerat⁹:vt paruā
fidē nr̄am icarnatiōis ſue ſacramēto īformaret atq̄ʒ nutri
ret:faceretq̄ʒ ſerenum itellectū ad vidēdū qḋ nūq̄ʒ amiſit p
id qḋ ſuſcepit. Eſſe em̄ cepit hō:eſſe non deſtitit de⁹. Ergo
hec eſt p̄dicatio dñi nr̄i ieſu xp̄i ſm qḋ mediator ē:ſm qḋ
caput ē eccłie:qḋ de⁹ hō ē:⁊ hō de⁹ ē:cū dicat iohānes. Et
E vbū caro factū ē:⁊ habitauit i nob. Audite iā vtrūq̄ʒ i illo
Phil.ij. notiſſimo caplo pauli apli. Qui cū i forma dei eēt inq̄t:nō
rapinā arbitrat⁹ eſt eē eq̄lis deo. Hoc eſt i p̄ncipio erat ver
bū:⁊ vbū erat apḋ deū:⁊ de⁹ erat vbū. Q̄uō apl's dixit. Nō
rapinā arbitrat⁹ eſt eē eq̄lis deo:ſi nō eq̄lis deo? Si aũt pat
de⁹:ille nō de⁹:q̄uō eq̄lis? Ubi ḡ ille ait. Deus erat vbū:ibi
iſte:nō rapinā arbitrat⁹ eſt eē eq̄lis deo. Et vbi ille:vbū ca
ro factū ē ⁊ habitauit i nob:ibi iſte:ſʒ ſemetip̄m exinaniuit
formā ſui accipiēs:attēdite:p hoc ḡ qḋ hō fact⁹ eſt:p h qḋ
vbū caro factū eſt ⁊ habitauit i nobis:p h ſemetip̄m exina
niuit formā ſui accipiēs. Quid em̄ exinaniuit? Nō vt amit
teret diuinitatē:ſʒ vt indueret humanitatē:apparēs hoib⁹
qḋ nō erat āteq̄ʒ hō eſſet. Sic apparēdo ſe exinaniuit.i.reſe
rās dignitatē maieſtatꝭ:⁊ offerēs carnē idumētū hūanita
tis. Per id ergo qḋ ſemetip̄m exinaniuit formā ſerui acci
piens:formā dei nō accipiēs. De forma em̄ dei cū diceret:
nō dixit accepit:ſʒ cū in forma dei eēt ɔſtitut⁹ nō rapinā ar
bitrat⁹ eſt eē eq̄lis deo. Ad formā aũt ſui vbi vētū eſt. For
mā inq̄t ſui accipiēs:p hoc ḡ mediator ⁊ caput eſt eccłie:p
quē recōciliamur deo p ſacramētū hūilitatꝭ ⁊ paſſiōis ⁊ re
ſurrectiōis et aſcēſiōis ⁊ iudicij futuri: vt duo illa audiant̃
Mat.xvj. cū ſemel locut⁹ ſit de⁹. Ubi duo audiunt̃? Ubi reddet vni
F cuiq̄ʒ ſm opa ſua. Hoc ḡ tenētes:nolite q̄ſtiōes mirari ho
ij.Tim.ij. minū q̄ ſerpūt ſicut cācer:queādmodū dixit apl's:ſʒ cuſto
dite aures vr̄as ⁊ vgitatē mētꝭ vr̄e tāq̄ʒ deſponſati ab ami
co ſpōſi vni viro vginē caſtā exhibere xp̄o. Uirginitas em̄
vr̄a i mēte:vgitas corporis i paucis eccłie. Uirgitas mē
tis i oīb⁹ fidelib⁹ eē dʒ. Hāc vgitatē vult ſerpēs corrūpe
ij.Cor.xj. re:de q̄ idē apl's dicit. Deſpōſaui vos vni viro vginē caſtā
exhibere xp̄o. Et timeo ne ſicē euā aſtucia ſua ſerpēs dece
pit:ſic quoq̄ʒ et vr̄i ſenſus corrūpant̃ ⁊ excidāt a caſtitate q̄
eſt i xp̄o ieſu. Ueſtri inq̄t ſenſus.i.vr̄e mētes. Nā h magis
ɔprīū eſt. Senſ⁹ em̄ itelligunt̃ hui⁹ corporis:vidēdi:audiē
di:odorādi:guſtādi:tāgēdi. Mentes nr̄as timuit corrūpi
apl's:vbi eſt fidei vgitas. Modo pge. Aia vgitatē tuā ſer
Eccli.xx viij. na:fecūdāda poſtea in amplexū ſpōſi tui. Sepite ḡ vt ſcri
ptū eſt:aures vr̄as ſpinis. Turbauit fr̄es īfirmos eccłie q̄
G ſtio arrianoꝝ:ſʒ in dñi mia ſupauit catholica fides. Nō em̄
defuit ille eccłiaʒ ſuā:⁊ ſi ad tp̄s turbauit eā:ob h turbauit
vt ſēp ſupplicaret ei a q̄ in ſolida petra ɔfirmaret̃: ⁊ adhuc
muſitat ſerpēs et nō tacet. Querit pollicitatiōe quadā ſcie
deijcere de paradiſo eccłie: quē nō pmittat redire ad illum
paradiſum vñ pri⁹ hō deiect⁹ eſt. Intēdite fr̄es. Qḋ geſtū
eſt i illo paradiſo:h geritur i eccłia. Nemo vos ſeducat ab
iſto paradiſo. Sufficiat q̄ illinc lapſi ſum⁹:vel expti corri
gamur. Ipſe eſt ſerpēs q̄ ſemp ſuggerit iīq̄tatē:impietatē.
Ipſe aliq̄ñ ꝓmittit īpunitatē:queadmodū ⁊ ibi ꝓmiſit di
Gen.iij. cēs. Nunq̄d morte moriemini? Ipſe talia ſuggerit:vt mō
male viuāt xp̄iani. Nunq̄d oēs inq̄t pditur⁹ eſt de⁹? Nūq̄d
oēs dānatur⁹ eſt de⁹? Ille dicit dānabo:ignoſcā eis qui ſe
H mutauerit. Mutēt facta ſua muto minas meas. Ip̄e ē ḡ q̄
Joh.xiiij. q̄ murmurat ⁊ muſitat ⁊ dicit. Ecce vbi ſcp̄tū ē. Pr̄ maior
me eſt:⁊ tu illū dicis eq̄lē pr̄i? Accipio qḋ dicis. Et vtrūq̄ʒ
accipio qḋ dicis. Sʒ vtrūq̄ʒ accipio:qꝛ vtrūq̄ʒ lego. Quare
tu vnū accipis ⁊ vnū nō vis? Nā mecū vtrūq̄ʒ legiſti. Ecce
pr̄ maior me eſt: accipio nō a te:ſʒ ab euāgelio:⁊ tu eſſe filiū
eq̄lē deo pr̄i:accipe ab apl'o. Cōiunge vtrūq̄ʒ:vtrūq̄ʒ ɔcor
det:qꝛ q̄ locut⁹ eſt p Iohēm i euāgelio:ip̄e locut⁹ eſt p pau
lū i epl'a. Nō pōt ip̄e ſecū diſcordare:ſʒ tu ɔcordiā ſcriptu
raꝝ nō vis itelligere cū amas ip̄e litigare. Sʒ ex euāgelio
inq̄t ꝓbo. Pr̄ maior me eſt. Et ego ex euāgelio ꝓbo. Ego Joh.x.
et pr̄ vnū ſum⁹. Q̄uō vtrūq̄ʒ veꝝ eſt? Q̄uō nos docet apl's.
Ego ⁊ pr̄ vnū ſum⁹? Qui cū in forma dei eēt:nō rapinā ar Phil.ij.
bitrat⁹ eſt eē equalis deo. Audi. Pr̄ maior me eſt. Sed ſe
metip̄m exinaniuit formā ſui accipiēs. Ecce ego oſtendo
q̄re maior eſt : tu oſtende in quo eq̄lis nō eſt. Utrūq̄ʒ em̄ le
gim⁹. Minor eſt pr̄e inq̄ʒtū fili⁹ hoīs ē. Equalis pr̄i inq̄ʒtū
fili⁹ dei:qꝛ de⁹ erat vbū. Mediator:⁊ de⁹ ⁊ hō. De⁹ eq̄lis pr̄i: Joh.j.
hō mīor eſt pr̄e. Eſt ḡ ⁊ eq̄lis ⁊ mīor. Equalis i forma dei: j.Timo.ij
mīor i forma ſui. Tu ḡ dic:vñ eq̄lis ⁊ minor? Nunq̄d alia I
pte eq̄lis:⁊ alia pte mīor. Ecce accepta ſuſceptiōe carnis:
oſtēde mihi eq̄lē ⁊ miorē. Uñ demōſtratur⁹ es volo videre.
Attēdite ipietatē ſtolidā carnē ſape:q̄uō ſcriptū eſt. Sape Rom.viij
re ſm carnē mors eſt. Hic ſiſte. Seq̄ſtro adhuc:⁊ nondū lo
quor de icarnatiōe dñi nr̄i ieſu xp̄i vnici filij:ſed tāq̄ʒ nōdū
factū ſit qḋ iā factū eſt. Attēdo tecū. In p̄ncipio erat vbū: Joh.j.
⁊ vbū erat apḋ deū:⁊ de⁹ erat vbū:hoc erat in p̄ncipio apḋ Phil.ij.
deū. Attēdo tecū. Qui cū in forma dei eēt:non rapinā arbi
trat⁹ eſt eē equalis deo. Ibi mihi oſtēde ⁊ miorē. Quid di
ctur⁹ es? Diuiſur⁹ es deū p q̄litates.i.p q̄ſdā affectiōes cor
porales vel aīales i q̄b⁹ aliḋ atq̄ʒ aliḋ eē ſentim⁹? Natura
lit̃ dicere q̄dē poſſum:ſʒ vtrū ſit vt ⁊ vos itelligatꝭ:deus vi
derit. Ergo vt dicere ceperā āte ſuſceptionē carnis:āteq̄ʒ
vbū caro fieret ⁊ habitaret i nob:oſtēde miorē: oſtēde eq̄
lē. Nūq̄d aliḋ ⁊ aliḋ de⁹:vt ex alia pte ſit mīor illo fili⁹:⁊ ex
alia pte illo eq̄lis? Ueluti ſic dicamus. Corpora ſunt q̄dā.
Poſſis mihi dicere. Equalis eſt in lōgitudie:ſʒ minor eſt i
robore. Plerūq̄ʒ em̄ duo corpora talia occurrunt:vt ſtatu
ra lōgitudis eq̄lis ſint:robore aũt vnū ſit mīn⁹:alteꝝ mai⁹.
Ergo talia q̄ſi corpora cogitaturi ſum⁹ deū ⁊ filiū ei⁹? Co
gitaturi ſum⁹ eū q̄ tot⁹ i maria fuit: tot⁹ apḋ pr̄em:totus i
carne:tot⁹ ſup āgelos? Auertat de⁹ iſtas cogitatiōes a cor
dib⁹ xp̄ianoꝝ. Itē forte ita cogitabis vt dicas ⁊ robore et K
lōgitudie eq̄les:ſʒ colore diſpares ſūt. Ubi color niſi i cor
porib⁹? Ibi aũt lux ſapiētie:oſtēde mihi colorem iuſticie.
Si iſta colorē nō hñt:tu illa de deo nō diceres: ſi pudorꝭ co
lorē haberes. Quid ḡ dictur⁹ es? Poteſtate eq̄les ſunt ſed
minor fili⁹ prudētia. Iniuſt⁹ eſt de⁹:ſi minori prudētie po
teſtatē dedit eq̄lē. Si prudētia eq̄les ſūt ſʒ mīor ē fili⁹ pote
ſtatē:iuid⁹ eſt de⁹ qꝛ eq̄li prudētie poteſtatē dedit minorē.
In deo aũt oē qḋ dicit̃ idip̄m eſt. Neq̄ʒ em̄ i deo aliḋ ptās
⁊ aliḋ prudētia:⁊ aliud fortitudo:⁊ aliud iuſticia : aut aliḋ
caſtitas. Quicq̄d hoꝝ de deo dicis:neq̄ʒ aliud ⁊ aliud itelli
git̃:et nihil digne dicit̃: qꝛ hec aiaꝝ ſunt q̄s illa lux pfundit
q̄dāmō: ⁊ ꝓ ſuis q̄litatib⁹ afficit:q̄uō cū orit̃ corporib⁹ lux
iſta viſibilis:ſi auferat̃ vn⁹ ē corporib⁹ oīb⁹ color:q̄ poti⁹ di
cēd⁹ eſt null⁹ color. Cū aũt illata illuſtrauerit corpa q̄uis
ip̄a vni⁹ modi ſit:ꝓ diuerſis tñ corpoꝝ qualitatib⁹ diuerſo
eos nitore aſpgit. Ergo aiaꝝ ſūt iſte affectiōes:q̄ bñ ſūt af
fecte ab illa luce q̄ nō afficit̃: ⁊ formate ab illa q̄ nō format̃.
Tñ iſta de deo dicim⁹ fr̄es:qꝛ nō iuēim⁹ meli⁹ qḋ dicam⁹.
Dico iuſtū deū:qꝛ i vbis hūanis nihil meli⁹ qḋ dicam⁹ iue L
nio. Nā eſt ille vltra iuſticiā Dicim⁹ i ſcripturꝭ. Iuſt⁹ dñs
⁊ iuſticias dilexit. Sed ibi dicit̃ ⁊ penitere deū. Ibi dicit̃ ⁊ Pō.x.
neſcire deū. Quis nō exhorreat. Neſcit de⁹. Penitet deū? Gen.vj.
Ideo tñ ⁊ ad iſta vba ſalubriter ſcriptura deſcēdit:q̄ et tu xv.de Ci
exhorres:ne illa que magna putas digne dicta arbitreris: uitate dei.
atq̄ʒ ita ſi q̄ras q̄d ḡ de deo digne dicit̃ : aliq̄s fortaſſis tibi ca.xxv.
rñdeat ⁊ dicat:qꝛ iuſt⁹ eſt. Ali⁹ aũt iſto meli⁹ intelligēs etiā
hoc vbū dicat ſuperari ab illius excellētia ⁊ idigne de illo
etiā hoc dici:q̄uis ɔgruēter ſm humanā capacitatē dica
tur:vt ille cū de ſcripturis ꝓbare voluerit: qꝛ ſcriptum eſt.
Iuſtus dñs:recte illi rñdet̃ in eiſdem ſcripturis poſitū eſſe:
qꝛ penitet deum vt quomō iſtud nō accipit ſm ɔſuetudinē
loquētium ſicut ſolēt hoīes penitere:ſic ⁊ illud qḋ dicit̃ iu
ſtus ſupereminētie ipſi⁹ non cōpetere intelligat: q̄uis hoc
ſcriptura bene poſuerit:vt per qualiacūq̄ʒ verba gradatim
animus ad id qḋ dici non poteſt perducat̃. Iuſtū quidem

deū dic̄ſ:ſʒ itellige aliqd vltra iuſticiā q̄ꝫ ſoles ⁊ de hoīe co
gitare. Sʒ ſcꝑture iuſtū dixerūt:ꝓpſea ⁊ pn̄itētē dixerūt ⁊
neſciētē:qd̄ iā nō vis dicere. Quō ḡ illa q̄ iā exhorres itelli-
gis ꝓpt īfirmitatē tuā dicta:ſic ⁊ iſta q̄ magnipēdis ꝑ aliq̄
firmitate validiore dicta ſunt. Qui aūt ⁊ iſta trāſcēderit:et
de deo q̄ſtū hoī ꝯcedit digne cogitare cepit:īueniet ſilētiū
M icffabili cordis voce laudādū. Ergo fr̄es q̄r h̄ eſt ī dn̄o ꝟtꝰ
qd̄ iuſticia: q̄cq̄d de illo dixerīſ:h̄ idē dic̄ſ:cū tn̄ nihil digne
dicas: nō potes dicere eq̄lē eē pr̄i filiū ꝑ iuſticiā ⁊ nō eē eq̄-
lē ꝑ ꝟtutē:aut eq̄lē ꝑ ꝟtutē:⁊ nō eq̄lē ꝑ ꝯſciam: q̄r ex vna re
aliq̄ eq̄lis ē:ex oī re eq̄lis ē:q̄r oīa q̄ ibi dic̄ſ idē ſūt:⁊ idē va
lēt. Sufficit ḡ q̄r dicere non potes quō ſit eq̄lis filꝰ pr̄i:niſi
dederīſ diuerſitates q̄ſdā in ſubſtātia dei. Quas cū dederīſ:
foras te mittit ꝟitas: nec accedis ad illd̄ ſāctuariū dei vbi
ſinceriſſime videt̄. Cū autē nō poſſis eq̄lē dicere ex alia pte
īeq̄lē:q̄r nō ſūt ī deo ptes vt poſſis dicere ex alia eū eē eq̄lē:
ex alia miorē:q̄r nō ſunt ī deo q̄litates:ſm deū nō potes di
cere eq̄lē:niſi oīmō eq̄lē. vnde ḡ potes dicere miorē:niſi q̄r
formā ſui accepit? Itaq̄ꝫ fr̄es hec aduertite. Si ī ſcripturīſ
regulā quādā accepitīſ oīa vob̄ lux ipſa mōſtrabit. Sic vbi
īuenerītīſ ſm qd̄ dictū ē eq̄lē filiū pr̄i:ſm diuītatē accipite.
Scd̄m formā ꝟo ſui aſſūptā:miorē accipite:ſm qd̄ dictū
Exo.iij. eſt. Ego ſū q̄ ſū. Et ſm qd̄ dictū ē. Ego ſū deꝰ abraā:⁊ deꝰ
yſaac:⁊ deꝰ iacob. Sic tenebitīſ:⁊ qd̄ ī eiꝰ natura ē:⁊ qd̄ ī eiꝰ
mīa. Arbitror ſatis eē dictū de illo etiā mō:q̄ dn̄s nr̄ ieſus
xp̄s ſaluator nr̄ caput eccl̄ie mediator factus ꝑ quē recōci
N liamur deo deꝰ ⁊ hō īſinuat̄ in ſcꝑturīſ. Tertiꝰ modꝰ eſt quō
Col.j. totꝰ xp̄s ſm eccleſiā.i.caput ⁊ corpꝰ ꝑdicet̄. Etem̄ caput ⁊
corpꝰ vnꝰ xp̄s: nō q̄r ſine corpore nō eſt iteger:ſed q̄r et no-
biſcū iteger eē dignatꝰ ē:q̄ ⁊ ſine nob̄ ſēꝑ eſt iteger:nō ſolū
ī eo qd̄ ꝟbū ē vnigētꝰ filꝰ eq̄lis pr̄i:ſʒ ⁊ ī ip̄o hoīe quē ſu-
ſcepit:et cū q̄ ſimul deꝰ ⁊ hō eſt. Verūtn̄ fr̄es quō corpꝰ eiꝰ
nos ſumꝰ ⁊ nobiſcū vnꝰ xp̄s? Vbi iuēimꝰ h̄:q̄r vnꝰ ē xp̄s ca
put ⁊ corpꝰ: id eſt corpus cū capite ſuo:ſpōſa cū ſpōſo ſuo?
Quaſi ſinglārit̄ loq̄t̄ apd̄ eſaiā. Certe vnꝰ idēq̄ꝫ loq̄t̄. Et vi
Eſaie.lxj. dete qd̄ ait. Velut ſpōſo alligauit mihi mitrā:⁊ velut ſpōſā
īduit me ornamēto: vt ſpōſꝰ ⁊ ſpōſa. Cū dicit ſpōſū ſm ca-
put:ſpōſā ſm corpꝰ:duo videnẗ:⁊ vnꝰ ē. Alioq̄n quō mēbra
j.Cor.xij. xp̄i ſumꝰ. Apl̄o aptiſſime dicēte. Vos eſtis corpꝰ xp̄i ⁊ mē-
bra? Mēbra xp̄i ⁊ corpꝰ ſumꝰ oēs ſīl. nō q̄ h̄ loco tm̄ ſumꝰ ſʒ
ꝑ vniuerſam trā:nec q̄ tm̄ h̄ tp̄e. Sʒ qd̄ dicā? Ex abel iuſto
vſq̄ꝫ ī finē ſcl̄i q̄ꝫdiu generāt ⁊ generanẗ hoīes q̄ſq̄s iuſtoꝝ
ꝑ hāc vitā trāſitū fac̄:q̄cq̄d nūc.i.nō ī loco ſʒ ī hac vita:q̄c-
q̄d poſt naſcētiū futuꝝ eſt:totū h̄ vnū corpus xp̄i. Singuli
aūt mēbra xp̄i. Si ḡ oēs corpꝰ:ſinguli mēbra:eſt vtiq̄ꝫ ca-
Col.j. put cuiꝰ h̄ ſit corpꝰ. Et ip̄e eſt inq̄t caput corporīſ eccl̄ie pri
mogenitus:ip̄e ꝑmatū tenēs. Et q̄r de illo ait etiā q̄ ſemꝑ
caput oīs ꝑncipatꝰ ⁊ poteſtatīſ ſit:adiūgit̄ iſta eccl̄ia q̄ nūc
ꝑegrina eſt illi celeſti eccl̄ie vbi angelos ciues habemꝰ: q̄r
eq̄les nos futuros poſt reſurrectionē corpoꝝ īpudenẗ nob̄
Mat.xxij. arrogaremꝰ:niſi ꝟitas ꝓmiſiſſet dicēs. Erūt eq̄les āgelis
O dei:⁊ fit vna eccl̄ia:ciuitas regī magni. Sic ḡ aliq̄n in ſcri-
pturīſ īſinuat̄ xp̄s: vt itelligas ꝟbū eq̄lē pr̄i. Sic aliq̄n vt i-
Johan.j. telligas mediatorē: cū ꝟbū caro factū eſt vt habitaret ī no
Phil.j. bis:cū ille vnigenitꝰ ꝑ quem facta ſunt oīa:nō rapinā arbi-
tratꝰ eſt eē eq̄lis deo: ſʒ ſemetip̄m exinaniuit formā ſui ac-
cipiēs:factꝰ obediēs vſq̄ꝫ ad mortē:mortē aūt crucīſ.ſic au-
tē aliq̄n vt ītelligas caput ⁊ corpꝰ:exponēte ip̄o apl̄o aptiſ
Gene.ij. ſime qd̄ dictū eſt de viro ⁊ vxore ī Geneſi. Erūt inq̄t duo ī
Ephe.v. carne vna. Videte ip̄m exponētē: vt nō ꝯiecturīſ nr̄is aliq̄d
auſi dicere videamur. Erūt eīn inq̄t duo in carne vna:⁊ ad-
didit. Sacramētū h̄ magnū eſt. Et ne adhuc putaret q̄ſq̄ꝫ
ī viro eē ⁊ vxore ſm naturalē vtriuſq̄ꝫ ſexꝰ copl̄ationē cor-
poralē q̄ꝫ mixturā. Ego aūt dico inq̄t in xp̄o ⁊ eccl̄ia. ſm h̄
ergo q̄ ī xp̄o ⁊ eccl̄ia accipit̄ qd̄ dictū eſt. Erunt duo ī car
ne vna:nō iā duo ſʒ vna caro eſt. Et quō ſponſus ⁊ ſpōſa:ſic
caput ⁊ corpus:q̄r caput mulieris vir. Siue ḡ dicā caput ⁊
corpꝰ:ſiue dicā ſponſus ⁊ ſpōſa:vnū itelligite. Ideoq̄ꝫ idē
Act.ix. apl̄s cū eſſet adhuc ſaulꝰ audiuit. Saule ſaule qd̄ me ꝑſeq̄-
ris:q̄m corpꝰ capiti adiūgit̄. Et cū iā xp̄i ꝑdicator pateret̄
Col.j. ab alijs q̄ ꝑſecutor ip̄e fecerat. Vt ſuppleā inq̄t que deſunt
ꝑſſuraꝝ xp̄i ī carne mea: ad ꝑſſuras xp̄i oſtēdēs ptinere id
qd̄ patiebat̄. Qd̄ nō pōt itelligi ſm caput qd̄ iam in celo ni
hil tale patit̄ ſʒ ſm corpꝰ.i.eccleſiā. Qd̄ corpꝰ cū ſuo capite
vnꝰ xp̄s eſt. Exhibete ergo vos dignū corpꝰ tali capiti:di- P
gnā ſpōſam tali ſpōſo. Nō pōt h̄re caput illud niſi ꝯdignū
corpꝰ. Nec ille vir tātꝰ niſi ꝯdignā ducit vxorē:vt exhibe-
ret ſibi inq̄t gl̄ioſam eccleſiā: nō habentē maculā:aut rugā Ephe.v.
aut aliq̄d eiuſmodi. Hec eſt ſpōſa xp̄i:nō h̄ñs maculā aut ij. Retrac.
rugā. Nō vis h̄re maculā:fac qd̄ ſcriptum eſt. Lauamini: xviij.
mūdi eſtote:auferte neq̄tias de cordibus vr̄is. Nō vis h̄re Eſa.j.
rugā:extēdere ī crucē. Nō eīn tm̄ opꝰ eſt vt lauerīſ:ſʒ etiā vt
extendaris:vt ſis ſine macula aut ruga. Per lauachꝝ eīn
auſerunẗ pctā. Per extenſionē fit deſideriū futuri ſcl̄i ꝓpt̄
qd̄ xp̄s crucifixꝰ eſt. Audi ip̄m paulū loq̄ū. Nō inq̄t ex ope- Titū.iij.
ribꝰ iuſticie q̄ nos fecimꝰ:ſʒ ſm ſuā miam ſaluos nos fec̄ ꝑ
lauachꝝ regn̄atiōis. Audi eūdē extēſum. Ea inq̄t q̄ retro Phil.iij.
ſunt oblitꝰ:in ea q̄ ante ſunt extēſus:ſm ītētionē ſequor ad
palmā ſupne vocatiōis dei in xp̄o ieſu dn̄o nr̄o: cui eſt oīs
honor ⁊ gloria in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Dominica ſecunda poſt octa. feſti Epiphanie de nuptijs factis in chana Galilee. Sermo.j. In quo principaliter loquitur de nuptijs ſpiritalibus chriſti et eccleſie.

Domini et ſaluatoris nr̄i virtꝰ fratres chariſſimi Ser.xlj.
preſenti lectiōe euidenter oſtendit̄:cum mirabi- A
lia eius nō obſcuritate verboꝝ ſed eloquij puri-
tate narrātur. Deniq̄ꝫ euāgeliſta ita myſterij in-
terna cuſtodit: vt rē geſtā fido ſermone deſignet. Sic enim
ait. Vocatus eſt dn̄s ieſus ad nuptias ⁊ mr̄ ſua. Nec dedi- Joh.ij.
gnatus eſt ꝯuerſationē hoīm:q̄ vſum carnis exceꝑat. Nec
ſcl̄aria īſtituta ꝯtēpſit:qui ad hec venerat corrigenda. In-
terfuit nuptijs vt ꝯcordie iura firmaret. Interfuit nuptijs
⁊ cōmeſſationes nō renuit nuptiaꝝ: vt pſalmos ⁊ tympana
ad dei pr̄is gl̄iaꝫ ꝑdicādā ꝯcitaret: vt pr̄ honoraret̄ ī filio:
⁊ a pr̄e filiꝰ noſceret̄. Erat inq̄t mr̄ eiꝰ ibi. Q̄ libēt̄ maria
ad has nuptias venit:in q̄bus dei mirabilia cōprobat. Vi-
num diuia ſuggeſtione ſuggeret̄ defeciſſe. Nunquid latere
deum poterat:qd̄ in ea domo in qua erat gereret̄? Sed nō
ignorās rex deꝰ r̄ndit. Quid mihi ⁊ tibi eſt mulier? Nōdū
venit hora mea. Hac r̄nſiōe īterim debemus aduertere:qd̄
de nuptiali vino pars aliqua adhuc forte reſederat. Ideo
nōdū erat dn̄i plena hora ꝟtutū:ne miſcere magis clemēta
q̄ꝫ mutare videret̄. Sed ait. Nondū venit hora mea:vt ita
ſint dei mirabilia manifeſta: vt nec argumēto valeat inimi
cus:nec ꝑfidia iudeus inſimulet. Et dicit maria miniſtris.
Quecūq̄ꝫ dixerit vobis facite. Q̄ bn̄ mr̄ dn̄ica credulitate B
ſuadet miniſtris vt nō deſint vina prādentibꝰ? Quecūq̄ꝫ di-
xerit facite. Intelligimꝰ iā eſſe myſteriū:cū dei mādata ſe
noſſe ſollicite mr̄ hortat̄. Ait dn̄s ieſus ad miniſtros. Im-
plete hydrias aq̄. Et cum iplesſent:ait. Haurite nūc ⁊ ferte
architriclino. Qd̄ cū ꝑnceps architriclinij accepiſſet:ſtatī
itellexit vina illata poſteriꝰ eſſe ſublimia. Et cū neſciret qd̄
dn̄s feciſſet:ſpōſo ait. Quid tā ſero meliora ꝓfers vina:cū
hec ꝑma eſſe debuerāt? Vidimꝰ ergo cōuenire myſteriū:et
qd̄ ſaluator dicit. Nōdū venit hora mea:⁊ cū accuſat prin-
ceps architriclinij tarditatē ſpōſi:videamꝰ attētiꝰ ordinis
huiꝰ q̄ euāgeliſta deſignat apta myſteria. Videamꝰ q̄ ſint
nuptie:q̄ miſtri:q̄ ꝑnceps architriclinij:q̄ ſponſus: quomō
ad nuptias deꝰ:quō maria: vn̄ ex aq̄ vinū:q̄re poſtea meliꝰ:
q̄re deus ī hora differre voluerit. Equidē nulla ſunt apud C
credētiū mētes occulta myſteria. Nihil animꝰ fallit̄:q̄ deū
fideliṫ ꝯfitet̄. Nā q̄ ſcit ſaluatoris aduētū vite nr̄e eē reme
diū:facile ꝟtutis eius miam pura ꝟitate cognoſcit. Vocat̄
ſaluator ad nuptias:hoc eſt eccl̄ie vota ſpūſſctūs inuocat̄.
Venit cū diſcipulis ſuis:id eſt in hoc loco turba ſanctoꝝ.
quid dici aptiꝰ pōt? Mirabilia dei maria mr̄ expectat hoc
eſt ꝟtutē xp̄i expectat eccleſia:appropinquare cōpellit. Ait
eīn maria. Ecce vina deficiunt:id eſt quare populus iā nō
inuenit remedium? Maria deum ꝓbare feſtinat:vinum ec
cleſia optat excipe: vt fiat ex nuptiali prādio ſpiritale cōui-
uiū. Dicit eīn. Quid mihi ⁊ tibi eſt mulier? Nunq̄d mulierē
dicit mariā:q̄ virgo poſt partum inuēta eſt? Sed eccleſiā q̄
nō ſolū mulier ſʒ etiā meretrix nūcupat̄:q̄ errātē ꝑplm ⁊ ꝑ
cuū ⁊ lubricā etatē laſciuū tanq̄ꝫ ꝓſtitutā ſuſcepit ſponſam
⁊ quaſi docta mater adornat. Nōdū venit īquit hora mea:
hoc eſt paſſiōis tēpus ſupeſt. Nōdū venit hora mea:nōdū

pplo credidit:nõdũ iudeus iſequit᷑. Adhuc habet diabol⁹
vnde letet᷑:adhuc triũphi mei palma non pdit᷑:adhuc locũ
crucis pſecutur⁹ ignorat:ac necdũ iudas mẽtit᷑. Nõdũ ve
nit hora mea. Sunt prius ꝙ purgent᷑ in ſclo:τ ſic vita pficit
D i pplo. Dixit maria miniſtris. Facite ꝗcũqꝫ iuſſerit:hoc eſt
obtẽperate doctori:miſtris mãdat eccleſia. Qui ſunt mini-
ſtri:niſi officia leuitaꝝ ꝙ dei myſterijs ſunt deputata? Im-
plẽtur hydrie aq̃:hoc eſt vacuate nuptiali vino:id eſt potu
ſordido:fontis puritate ſupplent᷑:τ bñdictione dñi in ſapo
rem vini vertunt᷑:vt ex aqua ſpũs potum ꝙ iã prãdentibus
defecerat reputaret. Aquã in vinũ ↄuertit:humane fragili-
tati virt⁹ auget᷑. Pricepo architriclin⁹ vinũ melius pbat:
hoc eſt dñici vigoris ſaporẽ humana corda ſenſerũt. Nã ꝙ
primũ vinũ meli⁹ iudicauit:prim⁹ et credidit. Qḋ vinũ eſt
qḋ optimum iudicat᷑:qḋ architriclin⁹ priceps querit᷑ ſero
pbatũ:niſi ſanguis dñice paſſiõis? Hoc eſt eñ qḋ deus in
hora ſuſpẽdit:hoc eſt qḋ miſtri ſuſcipiũt:hoc eſt qḋ credu-
li ↄuiue deſignãt:hoc eſt qḋ ſeruat ſponſus:hoc eſt qḋ prin
ceps architriclinij ꝙ fidei pmus eſt venerat᷑. Aduertamus
ergo attẽto corde nos ſanctas ſcripturas audire debere:vt
celeſtẽ doctrinã fida credulitate poſſim⁹ agnoſcere τ ab oĩ
mundi hui⁹ ipedimento liberari:ipſo adiuuãte:qui viuit τ
regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eadem dominica de charitate τ eius excel
lentia. Sermo.ij.

Ser.xlij. Quãtũ nos fres dilectiſſimi charitas vr̃a deſide-
A ret ex meis animis recognoſco. Et licet vos hu
militatẽ meã aſſidue videre velitis:tñ ego ſi poſ-
ſet fieri frequẽti⁹ de ↄſpectu vr̃o:τ vr̃o τ meo vel-
lẽ deſiderio ſatiari. Sed patient᷑ tolerare debem⁹:qḋ iple-
re p tẽpoꝝ neceſſitate nõ poſſum⁹. Sed licet corporalr̃ nos
ppter multas neceſſitates videre nõ valem⁹:charitate tñ τ
ſctõ amore vñ pariter ſum⁹. Pro qua re nihil nocet corpo-
ris ſeparatio:vbi eſt animorũ ṽa τ ſincera ↄiũctio. Chari-
tas eñ ipſa ṽa eſt ꝙ corporalr̃ ſeparatos cõſueuit ſpiritalit᷑
copulare atqꝫ ↄiungere. Duo enim ꝙ ſe ſctõ amore diligũt
etiã ſi vn⁹ ſit i oriẽte ali⁹ in occidẽte:ita in charitate cõglu-
tinãte iũgunt᷑:vt nũqꝫ ab inuicẽ ſeparent᷑. Audi apl̃m dicen-
j.Cor.xv. tẽ laudẽ vere τ itegre charitatꝭ. Sic eñ ait. Si linguis ho-
minũ loq̄r et ãgeloꝝ:charitatẽ aũt nõ habeã nihil mihi p-
deſt. Et poſt pauca addidit dicẽs. Charitas patiẽs eſt:be
B nigna eſt. Et licet ſufficienter pconia ei⁹ plen⁹ ſpũ ſctõ pau
lus apl̃s pdicauerit:tñ qꝛ ſancta charitas dulce eſt ac ſalu
bre vinculũ mentiũ:etiã nos paruuli ſm modulũ noſtrũ:de
illa q̃ñtũ poſſum⁹ cõquiram⁹. Magne ſunt diuitie charita-
tis charſſimi:ſine q̄ diues paup eſt:et cum qua paup diues
eſt. Nã diues ſi charitatẽ non habeat:qḋ habet? Quãlibet
grãdis ſubſtãtia ſit:ſine charitate inanis τ vacua eſt. Chari
tas etiã ſi de terrenis facultatib⁹ nihil habeat:plena eſt. Uñ
quãlibet aliqꝭ copioſas diuitias habeat:ſi charitas i illo
nõ fuerit:nihil boni ex illis facere poterit:ſine q̄ vera τ cele
ſtiũ ṽtutũ matre magiſtra qḋ facere debeat:τ qñ vel quãtũ
dare debeat oĩno nõ nouit:τ iõ q̃ñtũ põt elaboret vt habeat
charitatẽ:vt habeat lucẽ:vt habeat oleum. Charitas oleo
cõparat᷑. Nã quõ oleũ oĩb⁹ humorib⁹ ſupius eſſe cognoſci
mus:ita charitas oĩb⁹ virtutib⁹ ſublimior cõprobat᷑. Nam
ſi aliqꝭ habeat ifinitas diuitias:et nõ habeat charitatẽ ſic
eſt quõ habeat plures lucernas τ mltas lãpades pĩguedi-
nẽ nõ habẽtes. Lucerna vel lãpas ſine oleo accẽſa fumare
põt de iracũdia:fumare de ſuperbia:fetere de auaricia:ſine
C charitate penit⁹ nõ põt lucẽ habere. Charitas ſi in te fuerit
quãlibet tibi ſit grãdis ſubſtãtia:nouit qḋ de illa agere de-
beat. Ipſa ſcit optime cui vel q̃ñtũ porrigat:qḋ tribuat:qḋ
reſeruet. Ipſa intelligit q̃ñtũ aie reſeruet in celo:τ q̃ñtũ cor-
pori ſeruet i mundo. Satis bona ordinatrix eſt fres:bñ no
uit cõgregare i eſtate qḋ poſſit hyeme hr̃e:h̄ eſt ſcit puide-
re p elemoſynã in hoc ſeclo:qḋ inueniat in futuro. Habete
ẽ charitatẽ fres:qꝛ ſine illa ꝗcqḋ aliud boni fuerit:nihil eſſe
poterit. Uerã charitatẽ habete fres. Que eſt ṽa charitas?
Qui ſic diligit omnẽ hoiem:quõ ſeipm. Eſt ṽa charitas ꝙ
nõ ſolũ vſqꝫ ad amicos:ſꝫ etiã vſqꝫ ad ipſos puẽit iimicos.
Nemo ſe circũueniat fres. Qui iſtã charitatẽ nõ habuerit:
Mat.xxv. deũ videre nõ poterit:nec audire merebit᷑. Uenite bñdicti
pcipite regnũ. Certe videtꝭ qḋ i lectõe euãgelica:nihil aliḋ
dñs noiauerit de vniuerſis ṽtutib⁹ niſi ſolã elemoſynã ꝙ cũ
charitate opat᷑. De ramis tacuit:radicẽ tñmõ noiauit ita
dicẽs. Uẽite bñdicti pcipite regnũ. Eſuriui eñ τ dediſtis
mihi mãducare. Et iterꝝ ipſe dñs. Uerũtñ date elemoſynã: Luc.xj.
τ ecce oĩa mũda ſũt vobis. Qui h̄ ꝙ charitatẽ vult hr̃e i fu D
turo ſclo:faciat illã ſibi patronã in h̄ mũdo:vt illã ppiciã
iueniat i etnũ. Nã quõ arbor quãlibet pulchra ſit τ fructife-
ra non põt viuere ſine radice:ſic ꝗlibet bona opa pſeuerare
nõ poterũt ſine charitate. Ipa ẽ eñ de ꝙ apl̃s dic̃. In cha- Ephe.iij.
ritate radicati τ fũdati. Talẽ ḡ charitatẽ habeam⁹ fres:vt
oẽs hoies toto corde amare poſſim⁹. Si totũ gen⁹ hũanũ
ſic diligꝭ quõ te nõ remãſit ianua vñ pctm̃ intret in te. Oẽs
adit⁹ vñ diabol⁹ ad aĩam igredit᷑ claudis:ſi tot⁹ hoies ſic̃
teipm dilexerꝭ. Et reuera fres quõ põt fieri vt aliqꝭ alteri
hoi malũ faciat:ſi illũ ſic̃ ſeipm dilexerit? Dilige ḡ et ꝗcqḋ
volueris fac. Ama ex toto corde tuo:et qḋ voluerꝭ exerce i
pximo tuo. Si iraſceris dulce eſt:qꝛ de charitate pcedit. Si
corripis ſuaue ẽ. Si caſtigas etiã et flagellas:acceptabile
ẽ. Quare h̄ fres? Qꝛ ver⁹ amor ẽ qñ corripis τ caſtigas:qñ
etiã de eccl̃ia foras pijcis:amaritudo videt᷑ ſeuire i ore:ſꝫ
dulcedo fuat᷑ i corde. Nec frem q̃ſi iimicũ odio habeas:ſꝫ
pctm̃ velut morbũ pſeq̄re. E cõtrario ſũt ꝙ ſub falſa adula-
tiõe dulcedinẽ ſolẽt i ore pferre:τ dolũ vel amaritudinẽ in
corde fuare. Uos aũt fres dilectiſſimi verã charitatẽ tenẽ
tes:ꝙ falſa ẽ fugite:audite apl̃m dicẽtẽ. Charitas de corde j.Timo.j.
puro τ ↄſcĩa bõa τ fide nõ ficta. Ergo fres qñ de charitate E
loquor tacere nõ poſſũ. Quare h̄? Qꝛ ſatꝭ dulcꝭ ẽ charitas.
Qui illã hꝫ qḋ dico itelligit:ꝙ ṽo nõ hꝫ:forſitã me irridet τ
deſpic̃. Quare irridet? Qꝛ q̃ꝫ dulcꝭ ſit charitas nõ guſtauit
Guſtat ḡ τ videat q̃ꝫ ſuauis ẽ dñs. De⁹ charitas eſt. Quid j.Joh.iiij.
dulci⁹ deo? Fres:ꝙ neſcit audiat pphetã dicẽtẽ qḋ paulo-
ante ſuggeſſi. Guſtate τ videte q̃ꝫ ſuauis ẽ dñs. O q̃ꝫ felix τ pſ.xxxiij.
btã eſt aĩa ꝙ charitatẽ i ſe hr̃e meret᷑. Charitas fres ſitiẽti
pot⁹ ẽ:eſuriẽti cib⁹:i amaritudie poſitꝭ dulcedo:i triſticia
ↄſtitutis ṽa τ grata ↄſolatio:fluctuãtib⁹ port⁹:errãtiũ via:
pegrinãtib⁹ pr̃ia. Hãc ḡ fres tenete:hãc tota auiditate dili
gite. Si amatores eſtis:amate charitatẽ. Si fortes:vicite
cupiditatẽ. Si pegrini:deſiderate pr̃iã. Ipa vos ḡ chari-
tas ſi illã tenere volueritꝭ τ gubernat in hoc ſeculo:et pdu-
cit ad regnũ:pſtãte dño nr̃o ꝙ viuit τ regnat in ſecula.

¶ In eadẽ dñica de ṽbis apl̃is vbi ait. Non qḋ
volo bonũ hoc facio:ſed qḋ nolo malũ hoc ago.
Sermo.iij. In quo dicit ꝙ bona valde:licet oĩa
dicantur:tñ bono ſummo cõparata vileſcunt.

Lectio diuĩa ꝙ de apl̃i pauli epl̃a recitat᷑:ꝗtienſ- Ser.xliij.
cũqꝫ legit᷑ timẽdũ eſt:ne male itellecta det hoib⁹ A
ↄ̄trẽtib⁹ occaſionẽ. Proclines ſũt qppe hoies ad
peccãdũ:τ vix ſe tenẽt. Ubi ḡ audierit apl̃m di-
cẽtẽ. Nõ ei qḋ volo facio bonũ:ſꝫ qḋ odi malũ h̄ ago:agũt
malũ:et q̃ſi diſplicẽtes ſibi qꝛ agũt malũ:putãt ſe apl̃o eſſe
ſiles ꝙ dixit. Nõ eñ qḋ volo facio bonũ:ſꝫ qḋ nolo malũ h̄
ago. Nõnũqꝫ eñ legit᷑:τ nũc nob̄ igerit neceſſitatẽ diſputã
di:ne hoies male ſumẽtes ſalubrẽ cibũ ṽtãt i venenũ. Sic
ḡ itẽdat charitas vr̃a:donec qḋ dñs donauerit dicã vob̄:τ
vbi me forte laborare videritꝭ i difficultate alicui⁹ obſcuri-
tatꝭ:adiuuetꝭ me affectu pietatꝭ. Oportet igit᷑ vt ṽtutũ ſen- B
ſus ex itimo dicẽtis metiat᷑ affectu τ qḋ btũs apl̃s dixerit
bonũ:qḋ ve cõparatiõe eius pnũciauerit malũ:nõ nuda ſi-
gnificatiõe ṽboꝝ:ſꝫ eodẽ quo ille diſcutiam⁹ intuitu:itelle-
ctu quoqꝫ ei⁹ ſm dignitatẽ pnunciãtes:ac meritũ pſcrute-
mur. Tũc eñ ſentẽtias deo iſpirãte platas:ſm ppoſitũ ac
volũtatẽ ei⁹ cõprehẽdere poterim⁹ cũ eoꝝ a qb⁹ pmulga-
te ſunt ſtatũ ac meritũ ppẽdẽtes:nõ ṽbo ſꝫ exprimẽtꝭ parẽ
iduerim⁹ affectũ:p cui⁹ q̄litate ſine dubio vl̃ ↄcipiunt᷑ vni-
uerſi ſenſus:vl̃ ſiie pferunt᷑. Ꝺobrẽ qḋ ſit pncipalit᷑ bonũ C
qḋ apl̃s nõ potuerit pficere cũ vellet:diligẽti⁹ indagem⁹. Rom.vij.
Multa eñ nouim⁹ bõa:ꝙ btm̃ apl̃m oẽſqꝫ illi⁹ meriti viros
τ habuiſſe p naturã:τ acqſiſſe p grãm negare nõ poſſumus.
Eſt eñ bõa caſtitas:laudabil᷑ ↄtinẽtia:mirãda prudẽtia:
larga hũanitas:circũſpecta ſobrietas:modeſta tẽperãtia:
pia mĩa:ſctã iuſticia:ꝙ oĩa i apl̃o paulo eiuſqꝫ cõſortib⁹ ita
plena atqꝫ pfecta fuiſſe nõ dubiũ eſt:vt ṽtutũ poti⁹ q̃ꝫ ṽbo-

rum magiſterio ab eis religio doceref. Quid qd̃ iugi eccle
ſiarũ oim cura: ac peruigili ſollicitudine ſemp excuſſi ſunt?
Quãtũ hoc miſericordie bonũ: quãta pfectio eſt pro ſcãda
lizãtib⁹ vri: cũ infirmãtib⁹ īfirmari? Cum ergo tãtis aplis
abũdauerit bonis: qd̃ illud eſt boni cuius pfectione caruе
rit nõ poterim⁹ agnoſcere niſi in illũ quo ipſe locut⁹ eſt xp̃e
certimus affectũ? Oĩs itaq; qs diximus cũ habuiſſe virtutes
q̃uis velut gẽme ſplẽdidiſſime atq; pcioſe ſint: tñ ſi pclaro
Mat. xiij. illi atq; pcipuo margarito qd̃ ille euãgelic⁹ negociator inq
rẽs: vniuerſis que poſſidet vẽditis cõparare deſiderat con
feranf: ita eoꝝ meritũ reuileſcit atq; ↄtẽnif: vt eis ſine cun
ctatiõe diſtractis: vni⁹ tñ boni poſſeſſio locupletet bonorũ
inumerabiliũ venditorẽ. Quid ḡ eſt vnũ qd̃ illis tãtis tãq;
D inumeris bonis tã incõparabiliter pponaf: vt ſpretis abie
ctiſq; oib⁹ ſolũ debeat poſſideri? Nimirũ illa pars optima
cui⁹ magnificẽtiã ac ppetuitatẽ cũ relicto ſuſceptiõis atq;
humanitatis officio maria pelegiſſet: ita pdicatur a dño.
Luce. x. Martha martha ſollicita es: ⁊ turbari erga plurima. Pau
cis vero op⁹ eſt: aut etiã vno. Maria bonã partẽ elegit: que
nõ auferef ab ea. Una ergo et ſola eſt ↄtẽplatio dei: cui me
rito oĩa iuſtificationũ merita: vniuerſa virtutũ ſtudia poſt
ponũtur. Et illa qdẽ oĩa q̃ in apoſtolo paulo fuiſſe predi
xim⁹: nõ ſolũ bona ⁊ vtilia: verũetiã magna atq; preclara.
Sed ſicut verbi gratia ſtãni metallũ qd̃ alicui⁹ vtilitatis ⁊
gratie putabaf: fit argenti contẽplatione viliſſimũ. Et rur
ſum auri cõparatione meritũ euaneſcit argẽti. Auꝝ quoq;
ipm gẽmaꝝ collatione contẽnif. Et ipſarum nihilominus
q̃uis īſigniũ multitudo gẽmaꝝ: vni⁹ margarite cãdore ſu
peraf. Ita illa oĩa merita ſctitatis: q̃uis nõ ſolũ in preſen
ti bona et vtilia ſint: verũetiã donum eternitatis acquirãt
tamen ſi diuine cõtẽplationis meritis conferanf: vilia atq;
E vt ita dixerim vẽdibilia cẽſebunf. Et vt hãc eãdẽ cõpara
tionẽ etiã ſcripturaꝝ ↄfirmet auctoritas: nonne de vniuer
Gen. j. ſis q̃ a deo creata ſũt gñalr ſcriptura dicit. Et ecce oĩa q̃ fe
Eccĩ. iij. cit de⁹ bona valde. Et iteꝝ. Uniuerſa q̃ fecit de⁹ bona ĩ tpe
ſuo? Hec igiſ q̃ in pñti nõ ſolũ bona ſimpliciſ: verũetiã cũ
additamẽto valde bona pnunciãf. Sunt eñ reuera ĩ hoc
mũdo cõmorãtib⁹ nobis: aut ad vſũ vite: aut ad corporis
medicinã: aut ad aliquã cãz ignote nobis vtilitatꝫ accõmo
Roma. j. da: vł certe ĩ eo etiã valde bõa: q facitũt nos inuiſibilia dei a
creatura mũdi: p ea q̃ facta ſũt itellecta ↄſpicere: ſempiter
nã quoq; virtutẽ ei⁹ ac diuinitatẽ ex tãta tãq; ordiata mo
litiõe fabrice mũdialis ⁊ oim q̃ ĩ ea ſũt ſubſiſtẽtia ↄtẽplari
Hec tñ oĩa nec boni nomẽ tenebũt: ſi futuro illi ſclõ cõpa
renf: vbi nulla bonoꝝ imutatio: nulla eſt vere btitudis for
Eſaie. xxx midãda corruptio. Cui⁹ mundi ita btitudo deſcribif. Erit
lux lune ſicut lux ſolis: ⁊ lux ſolis ſeptẽpliciſ ſicut lux ſeptẽ
dieꝝ. Magna igiſ hec et pclara ĩ intuitu atq; mirifica ſi futu
ris ex fide repromiſſiõib⁹ cõferanf: cõtinuo vanitas appa
Ps. cj. rebũt: dicẽte dauid. Oĩa ſicut veſtimẽtũ veteraſcẽt: ⁊ ſicut
opertoriũ mutabis eos ⁊ mutabunf: tu aũt idẽ ipſe es: ⁊ anni
tui non deficiẽt. Ergo q2 nihil eſt p ſemetipm ſtabile: nihil
imutabile: nihil bonũ niſi deitas ſola: oẽs vero creature vt
btitudinẽ eternitatis vel imutabilitatis obtineãt: nõ hoc p
ſuã naturã ſꝫ p creatorꝫ ſui participationẽ ⁊ grãz ↄſequenf
F tenere meritũ bonitatꝫ creatori ſuo collata nõ poſſunt. Qd̃
ſi etiã manifeſtiorib⁹ adhuc teſtimonijs hui⁹ ſnie rõnẽ vo
luerim⁹ aſtruere: nõne mlta pnũciari bona ĩ euãgelio lege
rim⁹: ⁊ arborẽ bonã ⁊ theſauꝝ bonũ? Nã et bonũ hoĩem et
bonũ ſuũ: q2 nõ põt inqt arbor bona malos fruct⁹ facere: ⁊
Mat. xij. bon⁹ hõ de bono theſauro cordis ſui pfert bona: ⁊ euge ſer
Mat. xxv. ue bone ⁊ fidel. Et vtiq; hos oẽs ſm ſe bonos eẽ cũ nõ du
biũ ſit ſi reſpiciam⁹ ad bonitatẽ dei: null⁹ eoꝝ pnũciaf bo
Luc. xviij nus: dicẽte dño. Nemo bon⁹: niſi ſol⁹ de⁹. Cui⁹ ĩ lultu etiã
ipſi apli q̃ electiõis merito bonitatẽ gñis hũani multꝫ ex
ceſſerãt modis: mali eſſe dicunf a dño: ad eos ita loquente.
Mat. vij. Si ḡ vos cũ ſitꝫ mali noſtꝫ bona data dare filijs vris: q̃to
G magꝫ pr veſter q̃ ĩ celis eſt dabit bona petẽtib⁹ ſe? Deniq;
ſicut bonitas nr̃a ſupne bonitatꝫ ĩ intuitu ĩ maliciã vertiſ ita
etiã iuſticia nr̃a diuine collata iuſticie: pãno mẽſtruate vni
Eſa. lxiiij. uerſa iuſticia nr̃a ſilis deputaf: dicente Eſaia ppheta. Si
ij. Retrac. cut pãn⁹ mẽſtruate vniuerſe iuſticie nr̃e. Et vt aliqd adhuc
xxiiij. euidẽti⁹ ĩferam⁹: legis quoq; ipi⁹ pcepta vitalia q̃ dicunf
Gal. iij. ordiata p angelos in manu mediatoris: ⁊ de qua idẽ aplš.

Itaq; lex inqt ſctã ⁊ mandatum ſanctum ⁊ iuſtũ ⁊ bonũ: ſi Rom. vij.
pfectioni euãgelice conferanf: minime bona diuino pnun
cianf oraculo. Ait eñ. Et dedi eis pcepta nõ bona: ⁊ iuſti Ezech. xx
cias in qb⁹ nõ viuent in eis. Apoſtol⁹ quoq; ita noui lumi
ne teſtamẽti gloriã legis affirmat obtũdi: vt eã euangelici
cõparatiõe fulgoris nec glorificatã eſſe pnũciet dicẽs. Nã ij. Cor. iij.
nec gl̃ioſum eſt id qd̃ glorificatũ eſt ppř excellentẽ gloriã.
Quã cõparationẽ etiã in parte ↄtraria: id eſt in pctõꝝ meri
tis cõpẽſandis ſcriptura ↄſeruat: vt eos q̃ multomin⁹ pec
cauerit impioꝝ collatiõe iuſtificet dicẽs. Juſtificata eſt ſo Hiere. iij.
doma ex te. Et iteꝝ. Quid eñ peccauit ſoror tua ſodoma:
⁊ iuſtificauit aiam ſuã auerſatrix iſrł ↄparatiõe peccatricꝫ
iude? Ita igiſ ⁊ vniuerſaꝝ merita virtutũ q̃ ſupius cõpre
hẽdi: cũ p ſe bona atq; pcioſa ſint: tñ theorice claritatis cõ
paratiõe fuſcanf. Multũ eteñ ſanctos q̃uis bonoꝝ operũ
terrenis tñ ſtudijs occupatos: a cõtẽplatione ſummi illius
boni retrahunt ac retardant.

¶ Item in eadem dominica Homelia de eo qd̃ ſcriptum eſt in euãgelio ſm Johannem. Nuptie facte ſunt ⁊c̃. que habef in expoſitione doctoris tractatu. viij. fo. cxlviij. col. ij.

¶ Itẽ in eadẽ dñica alius ſermo de eodẽ q̃ habef inter ſermones de Uerbis dñi. xlj. fo. lix. col. j.

¶ Dominica tertia poſt oct. feſti Epiphanie domini de charitate. Sermo. j. In quo dicit q charitas eſt dulce vinculum mentium cum qua pauper diues eſt et ſine ea diues pauper eſt.

SI charitati vr̃e poſſem⁹ frequẽti⁹ pſitari fratres Ser. xliiij.
chariſſimi: xp̃o adiuuãte de ſanctaꝝ ſcripturarũ B
copioſis fontib⁹: et ſi nõ abũdãtes riuulos: certe
vel qualeſcũq; guttulas poteram⁹ ſctis aiabus
vr̃is infundere: vt vberrima atq; fructifera cordis vr̃i ter
ra accepta vbi dei pluuia: copioſam meſſem bonoꝝ operũ Mat. xiij.
germinaret: vt veniẽs dñs ĩ agro cordis vr̃i: nõ ſolũ triceſi
mũ ſed ſexageſimũ ⁊ cẽteſimũ fructũ ſe iuenire cõgaudeat
qb⁹ fructib⁹ horreũ pparet in celo: nõ incẽdium in inferno.
Sed q2 multis occupationib⁹ impedimur: humilitatẽ no
ſtrã vobis ſm deſideriũ vr̃m repñtare nõ poſſumus. Aliqd
breue et ſatis magnũ deo donãte īſinuare vobis volo: in q̃
breuitate ſi diligenf attẽditꝫ: poteſtis qd̃ aĩe vr̃e ↄuenit iue
nire. Quid ergo eſt illud breue ⁊ ita magnũ vt poſſit generi B
humano ſufficere? Aplš dicit. Finis pcepti ẽ charitas de j. Timo. j.
corde puro ⁊ ↄſciẽtia bona ⁊ fide nõ ficta. Attẽdite fratres
qd̃ in vbis breuius: ⁊ qd̃ in reb⁹ magnificẽti⁹ poterit inue
niri: q̃ charitas de corde puro ⁊ ↄſciẽtia bona ⁊ fide nõ fi
cta? Iſta breuitas ⁊ vt teneaf mẽoriter ẽ ſuauis: ⁊ vt cuſto
diaf fidelr dulcis. Quid dulci⁹ fratres chariſſimi? Qui ne
ſcit: guſtet ⁊ videat. Quid ḡ guſtare debet q̃ vult vt illi dul j. Joh. iiij.
cedo ſapiat charitatꝫ? Audite fratres aplm dicẽtẽ: de⁹ cha
ritas eſt. Quid dulci⁹ fratres? Qui neſcit: audiat pſalmiſtã
dicẽtẽ. Guſtate et videte qm̃ ſuauis eſt dñs. De⁹ eñ chari Ps. xxxiij.
tas ẽ. Qui hꝫ charitatẽ de⁹ ĩ illo manet: ⁊ ipſe ĩ deo. Si cha
ritatẽ habes: deũ habes. Quid hꝫ diues ſi charitatẽ nõ ha
bet? Paup ſi charitatẽ hẽat: qd̃ nõ hꝫ? Tu forte putas q il
le ſit diues cui⁹ archa plena eſt auro: ⁊ ille nõ ſit diues cui⁹
ↄſcia plena ẽ deo. Nõ ita eſt fres. Ille vere diues eẽ videſ: ĩ
q̃ de⁹ habitare dignaf. Quid eñ de ſcripturis poterꝫ igno
rare: ſi te charitas: hoc eſt de⁹ cepit poſſidere? Quid eñ de
bonis opib⁹ nõ poterꝫ iplere: ſi fontẽ bonoꝝ opeꝝ meruerꝫ
in corde portare? Quẽ aduerſariũ timebis: ſi regẽ deũ in te C
hr̃e merueris? Tenete ḡ ⁊ cuſtodite fres dilectiſſimi dulce
ac ſalubre vĩculũ charitatꝫ. Sed ãte oĩa verã charitatẽ te
nete: nõ illã q̃ tñ pmittif ore ⁊ nõ ſeruaf in corde: ſꝫ illã que
ſic et ore pferf vt tñ in corde iugiter teneaf: vt ipleaf in vo Ephes. iij
bis illud qd̃ aplš dicit. In charitate radicati atq; fũdati. j. Ti. vj.
Radix eñ oim bonoꝝ eſt charitas: ſicut et radix oim ma
loꝝ cupiditas. Sicut in charitate nihil vnq̃ mali ita in cu
piditate nihil vnq̃ boni poterit inueniri. Iſte due radices
fres dilectiſſimi ĩ duob⁹ agris a duob⁹ plãtanf agricolis.
Unã in cordib⁹ bonoꝝ plãtat xp̃s: aliã in cordib⁹ malorũ
plãtat diabol⁹. Nec de charitatꝫ radice naſcef aliqd mali:

nec de radice cupiditatis aliqd boni. Non eñ mētit veritas
que in euangelio cū de iſtis duab⁹ radicibus loquereť: ita
Mat.vij. definiuit dicēs. Arbor bona: fructus bonos facit. Et iterū.
Non pōt arbor bona fruct⁹ malos facere: neq̃ arbor mala
D fruct⁹ bonos facere. Hec ſentētia nō eſt mea fratres ſ3 dñi.
Tanta ergo ſit in vobis abūdātia charitatis: q̄ non ſolum
+ inimicos vſq̃ ad amicos: ſed etiā vſq̃ ad ipſos ꝑueniat amicos. Et
ideo qꝛ audiſtis ꝛ laudē charitatiſ ꝛ vituperationē cupidi-
tatis: attēdat vnuſquiſq̃ ꝛ cōſideret agrū cordis ſui: ꝛ qui
in ſe charitatē viderit: gaudeat: ꝛ tota cordis vigilātia ger
mina in ſe ſctā cuſtodiat. Qui vero in agro cordis ſui qua-
lēcūq̃ ſtirpem cupiditatis inſpexerit: xp̄o adiuuāte extir-
pet cupiditatē et plātet charitatē. Nā q̄ꝺiu hoc facere no-
luerit: fruct⁹ bonos afferre nō poterit. Et cū bonos fruct⁹
nō attulerit: dicit de ipſo xp̄s dñs celi et ťre: arbor q̄ nō facit
fructū bonū: excideť ꝛ in ignē mitteť. Si te nō delectat dul-
ces fruct⁹ charitatiſ afferre: vel ſpinis peccatoꝝ tuoꝝ ignē
Mat.iij. nō debes metuere: Omnis īquit arbor q̄ nō facit fructū bo
nū excideť ꝛ ī ignē mitteť. Quādiu radicē nō mutaueriſ fru
ctus legitimos afferre non poteris: ꝛ ſine cā qꝺ bonū eſt ꝓ-
mittis in ore: qꝛ hoc īplere nō potes q̄ꝺiu radix bonitatis
E nō teneť in corde. Iſtas ꝗ duas radices ſicē ſupra dixi: duo
agricole plātare cōſueuerūt. Unā plātat xp̄s in cordib⁹ fi-
delium: alterā plātat diabolus in pectorib⁹ ſupboꝝ: ac ſic
vna plātať in celo: altera in inferno. Sed dicit aliquis: ſi in
cordib⁹ fideliū plātať: vtiq̃ fideles adhuc in mūdo eſſe vi-
denť. Quomō eñ radix illa in celo plantať? Uis ſcire quo-
modo? Quia corda fideliū celū ſunt: qꝛ ī celo q̄tidie erigū-
tur: dicēte ſacerdote. Surſum corda: ſecuri reſpondēt. Ha
Phil.iij. bem⁹ ad dñm. Et apl's dicit. Noſtra aūt ꝯuerſatio in celis
eſt. Si ergo fideliū ꝯuerſatio ī celis eſt: qꝛ vera charitas in
illis eſt: radix charitatis in celo plātata eſt. E contrario ra-
dix cupiditatis que in cordib⁹ ſuperboꝝ eſt: qꝛ ſemꝑ terrā
cupiūt: terrā ſapiūt: terrā diligūt: et oēm ſpem ſuā in terra
cōſtituūt: in inferno plātata eſt. Et licet hec ita ſint: attamē
nec peccatores debēt deſperare: nec humiles iuſti ī aliquo
quaſi de ſuis meritis ſupbire: qꝛ ꝛ iuſti ſi de ſe ꝑſumpſerint
cito perdūt radicem charitatis: ꝛ pctōres ſi ad penitētiam
cōuertunť euulſa cupiditate: cito plātā recipiūt charitatiſ.
F Et ideo q̄ boni ſunt cuſtodiāt qꝺ dei munere perceperūt ꝛ
q̄ mali ſunt ſtudeāt reparare qꝺ infeliciter ꝑdiderunt. Ne-
mo ſe ad illud tēp⁹ reſeruet: ꝛ tunc penitētiā vel charitatis
dulcedinē retinere contēdat quādo ceperit de hac luce mi
grare. Nō ſe ad hoc reſeruēt vt quādoq̃ ī ſenectute ad pe-
nitētie medicamēta cōfugiāt: qꝛ neſciunt quid ſuꝑuentura
pariat dies. Qua fronte ſalutē ſuā in tpe ſenectutis diſſimu
lat: cū vnius diei ſpacio cert⁹ eſſe nō poſſit? Et ideo ſi mor-
tē timere nolum⁹: ſemꝑ parati eſſe debem⁹: vt cū nos dñs
de hoc ſeculo iuſſerit vocari: cū ſecura ꝯſciētia nō cū deſpe
ratione ſed cū gaudio ante ꝯſpectū iudicis veniam⁹: ꝛ ibi
Mat.xxv feliciter audire poſſim⁹. Euge ſerue bone et fidelis: qꝛ ſuꝑ
pauca fuiſti fidelis: ſuꝑ multa te conſtituā: intra in gaudiū
dñi tui. Ad qꝺ gaudiū nos dñs ꝓ ſua pietate ꝑducat: q̄ vi-
uit ꝛ regnat per cuncta ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eadē dñica de eo qꝺ apoſtolus dicit. Non enim qꝺ volo facio bonū: ſed qꝺ nolo malū hoc ago. Sermo.ij. In quo dicit ꝙ bellū continuum in hac vita eſt: et quando victoria.

Ser.xlv. Lectio diuīa q̄ de apoſtoli pauli epl'a recitata ē:
A quotiēſcūq̃ legiť timendū eſt ne male intellecta
det hoīb⁹ querētib⁹ occaſionē. Proclives quip-
pe ſunt hoīes ad peccādū et vix ſe tenēt. Ubi er-
Rom.vij. go audierit aplm dicētē. Nō eñ qꝺ volo facio bonū: ſ3 qꝺ
odi malū hoc ago: agūt malū: ꝛ q̄ſi diſplicētes ſibi qꝛ agūt
malū: putāt ſe apl'o eſſe ſimiles q̄ dixit. Non eñ qꝺ volo fa-
cio bonū: ſ3 qꝺ nolo malū hoc ago. Nōnūq̃ eñ legiť: ꝛ nūc
nobis īgerit neceſſitatē diſputādi: ne homīes male ſumen-
tes ſalubrē cibū vertāt in venenū. Sic ergo ītendat chari-
tas vr̄a: donec qꝺ dñs donauerit dicā vobis: ꝛ vbi me for-
te laborare videritiſ ī difficultate alicui⁹ obſcuritatis: adiu
B uetis me affectu pietatis. Prius ergo recolite qꝺ deo ꝓpi-
tio ſoletis audire: vitā iuſti in iſto adhuc corpore bellū eſſe
nōdū triūphū. Huius autē belli q̄ñ erit triumphus? Ideo
apoſtol⁹ dixit: ꝛ voces belli ꝛ voces triumphi. Uoces bel-
li modo audiuim⁹. Nō eñ qꝺ volo ago: ſ3 qꝺ odi illud facio.
Si antē qꝺ odi illud facio: ꝯſentio legi q̄m bona eſt. Uelle
adiacet mihi: ꝑficere autē bonū nō īuenio. Uideo aūt aliā
legē in mēbris meis repugnātē legi mētis mee: ꝛ captiuā-
tē me in lege pctī que eſt in mēbris meis. Quādo audis ca
ptiuātē: bellū nō agnoſcis? Uox ergo triūphi nōdū eſt: ſed
qꝛ futura eſt: docet idē apl's dicēs. Oportet corruptibile h̄ j.Cor.xv.
induere īcorruptionē: ꝛ mortale hoc induere īmortalitatē.
Cū autē corruptibile hoc induerit īcorruptibile: ꝛ mortale
h̄ īduerit īmortalitatē: ibi eſt vox triūphi. Tūc fiet ſmo q̄
ſcript⁹ eſt. Abſorpta eſt mors ī victoria. Dicāt triūphātes.
Ubi ē mors ꝯtētio tua? Dicim⁹ ꝗ q̄ñq̃ ꝛ ipm q̄ñq̃ nō erit
lōge. Non eñ tm̄ remanet de ſeculo: quātum iā excptū eſt.
Hoc igiť tunc dicim⁹. Modo autē in iſto bello ne male in-
telligentib⁹ lectio iſta tuba ſit hoſtis nō noſtra vnde ille in-
citeť non vnde vincať: aduertite obſecro fratres mei: ꝛ qui
certatis certate. Qui eñ nōdū certatis: nō eſtis intellectu-
ri qꝺ dico. Qui iā certatiſ: īntellecturi eſtis. Uox mea ī aper
to: veſtra erit in ſilētio. Prius illud recolite qꝺ ſcripſit ad C
Galathas: vñ bñ hoc poſſit exponi. Ait eñ fidelib⁹ loquēs
baptizatis loquēs quib⁹ vtiq̃ in ſancto lauacro oīa fuerāt
dimiſſa peccata. Eis tm̄ loquēs: ſ3 pugnātib⁹ loquens ait.
Dico autē. Spū ambulate: et ꝯcupiſcentias carnis ne ꝑfe- Gal.v.
ceritis. Non dixit: ne feceritis: ſed ne ꝑfeceritiſ. Quare hoc?
Sequiť ꝛ dicit. Caro eñ ꝯcupiſcit aduerſus ſpm: ſpūs au-
tē aduerſus carnē. Hec eñ inuicem aduerſanť: vt non ea q̄
vultis faciatis. Qꝺ ſi ſpū ducemini: non adhuc eſtis ſub le
ge: vtiq̃ ſ3 ſub gr̄a. Si ſpiritu ducimini. Quid eſt duci ſpi-
ritu? Spiritui dei ꝯſentire iubēti: nō carni ꝯcupiſcenti. Tñ
ꝯcupiſcit ꝛ reſiſtit ꝛ vult aliqd ꝛ non vis tu. Perſeuera: vt
nolis tu. Deſideriū tuū tm̄ tale eē debet ad deū: vt nō ſit ipa
ꝯcupiſcentia cui reſiſtas. Uidete qd dixerim. Deſiderium
inquā tuū tale eſſe debet ad deū: vt oīno nō ſit ipſa cōcupi-
ſcentia cui reſiſtere oporteat. Reſiſtis eñ: et nō conſentien-
do vicis: ſ3 meli⁹ eſt hoſtē nō habere q̄ vincere. Hoſtis iſte
aliq̄ñ nō erit. Refer animū ad vocē triumphi: ꝛ vide ſi erit.
Ubi eſt mors ꝯtētio tua? Non erit. Ubi eſt mors aculeus j.Cor.xv.
tu⁹? Queres locū ei⁹ ꝛ nō inuenies. Nō eñ hec qꝺ maxime D
debetis audire: nō enim hec quaſi alia natura eſt: ſicut īſa-
niunt manichei. Lāguor noſter eſt: vitiū nr̄m eſt. Nō ſepa-
ratū alibi erit: ſ3 ſanatū nuſq̃ erit. Ergo cōcupiſcētias car Gal.v.
nis ne ꝑfeceritis. Melius q̄dem erat implere qꝺ lex dixit.
Ne cōcupiſcas. Plenitudo eſt iſta virtutis: ꝑfectio iuſticie Rom.vij.
palma victorie: ne ꝯcupiſcas. Hoc qꝛ mō impleri non pōt:
vel illud impleať qꝺ ſctā ſcriptura intendit. Et poſt ꝯcupi Ecc.xviij
ſcentias tuas non eas: meli⁹ eſt eas nō hr̄e. Sed qꝛ ſunt: no
li poſt eas ire. Nolūt poſt te ire: noli poſt eas ire. Si velint
poſt te ire nō erunt: qꝛ ꝯtra mētē tuā nō rebellabunt. Rebel
lāt: rebella: pugnāt: pugna: expugnāt: expugna. Hoc ſolum
videte ne vincāt. Ecce aliqd inde ponā vnde cetera intelli-
gatiſ. Noſtis eſſe hoīes ſobrios pauciores ſunt: ſ3 ſunt. No E
ſtis eſſe et ebrios: abundāt. Baptizat⁹ eſt ſobri⁹: quātū ꝑti-
net ad ebrietatē: nō habet cū qua pugnet: h3 alias ꝯcupiſcē
tias cum q̄b⁹ pugnet. Sed vt de ceteris ītelligatis: vnius
tm̄mō hoſtis certamen in medio ꝯſtituam⁹. Baptizat⁹ eſt
et ebrioſus. Audiuit ꝛ cum timore audiuit īter cetera mala
q̄bus hoīb⁹ male viuētib⁹ ītercludiť regnum dei: cōmemo
ratā eē ꝛ ebrietatē: qꝛ vbi dictū eſt. Neq̃ fornicatores neq̃
idolis ſeruiētes: neq̃ adulteri: neq̃ molles: neq̃ maſculoꝝ
cōcubitores: neq̃ fures: ibi additum eſt: neq̃ ebrioſi regnū
dei poſſidebunt. Audiuit ꝛ timuit. Baptizatus eſt: dimiſſa
ſunt illi oīa q̄b⁹ inebriat⁹ eſt. Reſtat aduerſaria cōſuetudo.
Ergo habet cū qua pugnet renat⁹. Preterita eñ ei⁹ vitia
oīa dimiſſa ſunt ei: obſeruet: vigilet: pugnet: ne aliq̄ñ īebrie
tur. Surgit ergo illa ꝯcupiſcētia potādi: titillat animū: in-
gerit faucibus ſiccitatē: inſidiať ſentibus: vult etiā ipſum ſi
pōt fieri penetrare murū: adire īcluſum: trahere captiuum.
Pugnat: repugna. O ſi ꝛ ipa nō eēt. Si ꝯſuetudie vite hu-
ius acceſſit: bona ꝯſuetudine morigeretur: tu tātum noli ei
ſatiſfacere: noli eam cedendo ſatiare: ſed reſiſtēdo necare.
Tamen quādiu eſt: hoſtis eſt. Si ei non conſentias ꝛ nūq̃
inebrieris: minor ꝛ minor erit quotidie. Nam ſunt vires il-
lius ſubiectio tua. Si enim ei ceſſeris et inebriatus fueris:

das ei vires. Nunquid contra me et non cõtra te? Ego de
loco ſuperiore moneo:dico:predico. Quid ergo mali futu-
rũ ſit ebrioſis:ante denũcio. Non eſt qđ dicas. Non audi-
ui. Non eſt qđ dicas. Exigit de⁹ animã meã de manu illi⁹
q̃ mihi tacuit. Sed laboras:qꝛ tibi validũ aduerſariũ ma-
la ɔſuetudie ipſe feciſti. Non laboraſti vt nutrires eũ:labo
ra vt vincas eũ. Et ſi min⁹ idoneus es aduerſus eũ roga
deũ tñ ſi te nõ vicerit:q̃uis ipſa tua mala ɔſuetudo luctata
Gala.v. E sit tecũ. Si te nõ vicerit:feciſti qđ ait apl'ſ paul⁹. Concupi
F ſcẽtias carnis ne ꝑfeceritis. Facta eſt ɔcupiſcẽtia titillan-
do:ſed nõ eſt ꝑfecta ɔſentiẽdo potãdo. Qđ dixi de ebrieta
te.hoc de oĩb⁹ vitijs:de oĩb⁹ cupiditatib⁹ intelligas. Cum
aliq̃b⁹ em̃ nati ſum⁹:aliquas ɔſuetudine fecim⁹. Nam pro-
pter illas cum q̃b⁹ nati ſum⁹:baptizanꝶ infantes:vt ſoluan
tur a reata ꝓpaginis male quã habuerũt. Conſuetudini er
go ſemꝑ repugnãdũ eſt:qꝛ ipſa cõcupiſcẽtia cũ qua nati ſu
mus finiri nõ põt q̃diu viuim⁹. Quotidie minui põt:finiri
nõ põt. Per illã dictũ eſt hoc noſtrũ mortis corp⁹. De ipſa
Rom. vij. dicit apl'ſ. Condelector em̃ legi dei ſm interiorem hoiem.
Uideo aũt aliã legẽ in mẽbris meis repugnantẽ legi men-
tis mee:⁊ captiuãtẽ me in lege peccati q̃ eſt ĩ mẽbris meis.
Tunc nata eſt iſta lex:qñ trãſgreſſa eſt ꝓma lex. Tũc nata
eſt inquit iſta lex:quãdo cõtempta eſt ⁊ trãſgreſſa ꝓma lex.
Geñ.iij. Que eſt ꝓma lex? Quã in paradiſo accepit hõ. Nonne nu-
di erãt:⁊ nõ cõfundebãtur? Quare nudi erãt:⁊ nõ cõfunde-
Rom. vij. bãtur:niſi qꝛ nõdũ erat lex ĩ mẽbris repugnãs legi mẽtis?
Fecit homo factũ puniẽdũ:⁊ ĩuenit motũ pudendũ. Man
ducauerũt ɔtra interdictũ:⁊ apti ſunt oculi amboꝝ. Quid
em̃? Prius ĩ paradiſo clauſis vel cecis oculis oberrabãt?
Geñ.iij. Abſit. Nã adã vnde noĩa ĩpoſuit volatilib⁹ ⁊ beſtijs:quã-
do ad eũ cuncta aĩalia adducta ſunt:q̃b⁹ nomina impone-
bat ſi nõ videbat? Deinde dictũ eſt. Uidit mulier lignũ:qꝛ
placet oculis ad vidẽdũ. Ergo oclo̅s aptos habebãt ⁊ nu
di erãt:⁊ nõ cõfundebãtur. Aperti ſunt autem oculi eoꝝ ad
aliq̃d qđ nũq̃ ſenſerãt:qđ in motu ſui corporis nũq̃ expa-
uerãt. Aperti ſunt ad intuendũ:non ad videndũ. Et qꝛ ſen
ſerunt pudendũ:curauerũt tegendũ. Conſuerũt inde folia
ficulnea:⁊ fecerũt ſibi ſuccinctoria. Qđ texerũt:ibi ſenſerũt.
Ecce vnde trahiꝶ origĩale pctm̃: ecce vnde nemo naſcitur
ſine peccato:ecce ꝓpter qđ dñs nõ ſic ɔcipi voluit:quẽ vir-
go concepit. Soluit illud:q̃ venit ſine illo. Soluit illud:qui
nõ venit ex illo. Unde vn⁹ ⁊ vnus? Unus ad mortẽ:vn⁹ ad
vitã. Homo prim⁹ ad mortẽ. Homo ſecũdus ad vitã. Sed
G quare ad mortẽ ille hõ? Quia tm̃ hõ. Quare ad vitã iſte ho
Rom. vij. mo? Quia de⁹ ⁊ hõ. Non ergo qđ vult agit apoſtol⁹:qꝛ vult
nõ ɔcupiſcere:⁊ tñ ɔcupiſcit:ideo nõ qđ vult agit. Nũq̃d il
la ɔcupiſcẽtia mala trahebat aplm̃ ſubiugatũ ad ɔcupiſcẽ
dũ ad fornicationẽ? Abſit. Non aſcẽdãt tales cogitatiões
ĩ cor noſtrũ. Luctabaꝶ:nõ ſubiugabatur. Sed qꝛ nolebat ⁊
hoc hr̃e ɔtra qđ luctareꝶ:ideo dicebat. Non qđ volo ago.
Concupiſcere nolo ⁊ ɔcupiſco. Nõ ergo qđ volo ago:ſꝫ tñ
Gala.v. ɔcupiſcẽtie nõ ɔſentio. Non em̃ aliter diceret. Concupiſcẽ
tias carnis ne ꝑfeceritis:ſi eas ipſe ꝑficeret. Sꝫ cõſtituit tibi
ante oculos pugnã ſuã ne timeres tuã. Si em̃ hoc nõ dixiſ-
ſet beat⁹ apl'ſ:qñ videres moueri ɔcupiſcẽtiã in membris
tuis cui tu nõ conſentires:tñ cum eã moueri videres forſi-
tan deſperes de te ⁊ diceres. Si ad deũ ꝑtinerẽ:ſic nõ mo-
Rom. vij. uerer. Uide aplm̃ pugnãtẽ:et noli te facere deſperãtẽ. Ui-
deo aliã legem inq̃t in mẽbris meis : repugnãtẽ legi mẽtis
mee. Et qꝛ nolo vt repugnet:caro em̃ mea eſt:ego ipſe ſum:
pars mea ẽ:nõ qđ volo ago ſꝫ qđ odi malũ h̄ ago:qꝛ ɔcupi
ſco. Qđ ḡ bonũ ago:qꝛ ɔcupiſcẽtie male non ɔſentio. Ago
bonũ ⁊ nõ ꝑficio bonũ. Et ɔcupiſcẽtia hoſtis mea agit ma
lũ ⁊ nõ ꝑficit malũ. Quõ ago bonũ:⁊ nõ ꝑficio bonũ? Ago
bonũ cũ male ɔcupiſcentie nõ ɔſentio:ſꝫ nõ ꝑficio bonũ vt
oĩno nõ ɔcupiſcã. Rurſus ḡ ⁊ hoſtis me⁹ quõ agit malũ:⁊
nõ ꝑficit malũ? Agit malũ:qꝛ mouet deſideriũ malũ. Non
ꝑficit malũ:qꝛ me nõ trahit ad malũ. Et in iſto bello eſt to
ta vita ſctõꝝ. Jã q̃d dicã de ĩmundis q̃ nec pugnãt? Sub-
H iugati ꝑtrahunꝶ:qꝛ libenter ſequunꝶ. Hec inquã eſt pugna
ſctõꝝ:et ĩ hoc bello ſemꝑ hõ ꝑiclitaꝶ quouſq̃ moriaꝶ. Sed
in fine:id eſt ĩ triũpho illi⁹ victorie quid dicitur: immo q̃d
j.Cor.xv. dixit apl's iã ꝓmeditãs triũphum? Tunc fiet ſermo q̃ ſcri-
ptus eſt. Abſorpta eſt mors in victoria. Ubi eſt mors ɔten
tio tua? Uox triũphãtiũ. Ubi eſt mors aculeus tu⁹? Acu-
leus aũt mortĩ eſt pctm̃:cui⁹ punctiõe facta eſt mors. Pec
catũ q̃ſi ſcorpi⁹ eſt. Pupugit nos:et mortui ſum⁹. Sed qñ
diciꝶ. Ubi eſt mors acule⁹ tu⁹ : quo aculeo facta es:nõ quẽ
feciſti. Qñ ergo diciꝶ. Ubi ẽ mors acule⁹ tu⁹:vtiq̃ nõ erit:
qꝛ pctm̃ nõ erit. Acule⁹ aũt mortĩ eſt pctm̃. Cõtra pctm̃ da-
ta eſt lex. Quomõ virt⁹ pcti lex? Subintrauit vt abũdaret Roma.v.
delictũ. Quomõ hoc? Quia fuit ante legẽ hõ pctõr:data le
ge atq̃ trãſgreſſa:fact⁹ eſt ⁊ preuaricator. Pctõ tenebãtur
oẽs rei:lege data plus ꝑuaricatiõe facti ſunt rei. Ubi ſpes
niſi qđ ſeq̃tur. Ubi abũdauit peccatum:ſuꝑabũdauit gra-
tia? Ideo ⁊ iſte miles et quodã mõ in iſto bello exercitatiſ-
ſim⁹ q̃ exercitat⁹ vt eẽt ⁊ dux:cũ laboraret in hoc bello cõ- J
tra hoſtẽ et diceret. Uideo aliã legẽ in mẽbris meis repu- Rom. vij.
gnãtem legi mẽtis mee:et captiuãtem me in lege peccati q̃
eſt in mẽbris meis:legẽ fedã:legẽ miſerã:vuln⁹:tabem:lan
guorẽ ſubiunxit. Miſer ego hõ q̃s me liberabit de corpore
mortĩ hui⁹? Et gemẽti ſubuẽtũ eſt. Quomõ ſubuentũ eſt?
Gratia dei ꝑ ieſum xp̃m dñm noſtrũ. Quãdo corpus habe
bis vbi nulla ɔcupiſcẽtia remanebit? Cũ mortale h̄ indue- j.Cor.xv.
rit ĩmortalitatẽ ⁊ ĩcorruptionẽ:⁊ diceꝶ morti. Ubi eſt ɔten
tio tua? Et nõ erit. Ubi eſt mors acule⁹ tu⁹? Et nuſq̃ erit.
Modo q̃d? Audi igitur. Ego ipſe mẽte ſeruio legi dei:car- Rom. vij.
ne autẽ lege pcti. Mente ſeruio legi dei: non conſentiẽdo.
Carne autẽ legi pcti:concupiſcendo. Et mente legi dei:et
carne legi pcti. Et hac delector:⁊ ibi cõcupiſco:ſed nõ vin-
cor. Titillat:inſidiaꝶ:pulſat:trahere conaꝶ. Miſer ego hõ
q̃s me liberabit de corpore mortĩ hui⁹? Nolo ſemꝑ vicere
ſꝫ aliq̃ñ volo ad pacẽ venire. Nũc ergo fratres tenete iſtũ
modũ. Mẽte ſeruite legi dei:carne legi pcti:ſꝫ ex neceſſita-
te qꝛ ɔcupiſcitĩ:nõ qꝛ ɔſentitĩ. Aliq̃ñ iſta ɔcupiſcẽtia ſic iſi-
diaꝶ ſctis:vt faciat dormientib⁹ qđ nõ poteſt vigilãtibus.
Unde oẽs acclamaſtis : niſi quia oẽs agnouiſtis? Pudet
hic ĩmorari:ſed nõ pigeat inde deum precari.

Item in eadem dñica Homelia de eo qđ ſcri-
ptũ eſt in euangelio ſm Mattheũ. Cum deſcen-
diſſet ieſus de mõte ſecute ſunt eum turbe ⁊c̃. que
habeꝶ in oꝑe de queſtiõib⁹ euãgelioꝝ. lib.ij.c.iij.

Dominica quarta poſt octa. feſti Epiphanie
De quattuor ſpeciebus vel virtutibus charita-
tis:dicit etiã q̃d archa noe figurabat. Sermo.j.

Deſideriũ charitatis vr̃e a nobis exigit debitum Ser.xlvj.
ſmonis effectũ. Sed tãta ſunt q̃ terrẽt ⁊ reuocãt A
animũ nr̃m vt ſi velim⁹ parere deſiderio vr̃o non
ſit ſine ꝑiculo noſtro. Primũ q̃ iuuenis loq̃ co-
go2 preſentib⁹ ſenib⁹ : deinde temerariũ eſſe arbitror loqui
velle imꝑitia inter eos q̃s roborauit antiq̃ doctrina. Opta-
bã ergo ſilẽtio preterire:et illũ locũ tutiſſimũ eligere:audi-
re poti⁹ q̃ aliq̃d dicere. Sed q̃d facio? Inſtat veſter amor
reuocat noſter pudor:cogit ſanctoꝝ patrũ iuſſio: a quib⁹ ſi
velim obſecrãs veniã petere dicens. Ignoſcite pr̃es igno-
ſcite:parcite nr̃e verecundie: parcite nr̃e etati:maxĩe cũ re-
colã vobis fuiſſe ꝓceptũ. Loq̃mini ſeniores:decet em̃ vos Ecc̃.xxxij
ipi ſctã charitate q̃ ꝑualent:r̃ndebũt mihi. Loq̃re iuuenis:
delectat em̃ nos. Quib⁹ ſi repetã:ſcti pr̃es q̃d loquar? Rur
ſum mihi r̃ndebũt. Qđ a nobis ſepe audiſti. Memẽto fili:
qꝛ ab ĩfãtia ſacras lr̃as didiciſti. Sꝫ nec ſic vobis excuſat⁹
eẽ potero:quoꝝ corda ita iſta me ſua voce pulſabũt. Quid
metuis ꝓferre ꝟbũ? Si etas reuocat:paulus:timotheo iu-
ueni ꝓcipiebat dicẽs. Nemo adoleſcẽtiã tuã ɔtẽnat. Pre- j.Ti.iiij.
dica ꝟbũ. Si ſmo deeſt:pete ⁊ accipies. Non em̃ vos eſtis
q̃ loq̃mini:ſed qđ donaꝶ vobis:hoc miniſtraꝶ nobis. His
coartat⁹ ãguſtijs:quo me ɔferã niſi ad ſctã veſtigia chari-
tatĩ:eãq̃ deꝓcer vt donet mihi aliq̃d dignum de ſe dicere:
quo ⁊ meũ ſuppleã miniſterium:⁊ vr̃o ſatiſfaciã deſiderio.
Inter ceteras ꝟtutes ei⁹ quas cõmemorat apl'ſ paulus:q̃ B
charitas nõ emulaꝶ:nõ agit ꝑperam : nõ irritaꝶ:nõ cogitat j.Cor.xiij
malũ:et cetera:in vltimo quattuor ei⁹ ꝟtutes breuiꝶ cõpre-
hẽdit dicẽs. Omnia tolerat:oĩa credit:oĩa ſperat:oĩa ſuſti
net:charitas nũq̃ excidit. Ex his igiꝶ q̃ttuor ꝟtutib⁹ ſctẽ
charitatis loq̃ ɔuenit ſctitati vr̃e: delectatq̃ ꝓmit⁹ intueri
quẽadmodũ velut q̃ttuor cardines orbis ɔtinẽs:totũ poſ-

ſederit mundū. Requiramꝰ igitur ſi placet aliquorū exem:
pla ſanctorꝫ eorꝫ ſcilicet qui his virtutibꝰ ſancte charitatis
poſſeſſi ſunt:et eis ſingulis ita ſingula tribuamꝰ: vt oēs in
oībus eſſe noſcamus. Quī omnis qui pie tolerat:recte cre
dit:⁊ omnis ꝗ recte credit:aliquid ſperat: ⁊ qui ſperat ſuſti
net ne ab ſpe cadat. Sed iā qui nā iſti ſint videamus:quorꝫ
fidem in quātum deſup adiuuamur aſſequi valeamus. Vir
tus charitatis que omnia tolerat:eminuit in ſancto noe: ꝗ
oīa credit:in ſancto abraam que oīa ſperat:in patribus no
ſtris:id eſt in populo iſrael:vnde ipſe noſter exortꝰ eſt dñs:
que omnia ſuſtinet:in ipſo capite noſtro dño ieſu xp̄o ꝗ eſt
vera charitas:que nūꝗ cadit. Nec ceteros ſanctos ab his
virtutibꝰ veſtra charitas deputet alienos:quos ꝓ breuita:
te tēporis:et ꝓ ſermone ſuſcepto ita ꝑtermiſſos eſſe cogno
ſcite: vt tamen certiſſime noueritis oēs eſſe in chriſto: et in
C oībꝰ xp̄m. Sed iā videamꝰ quēadmodū ſanctꝰ noe poſſe:
Gene.vj. derit vel poſſeſſus ſit virtute charitatꝭ ꝗ oīa tolerat. Pre:
et.vij. dixit ei deꝰ: ꝙ iniqtate hominum creſcente diluuio perde:
ret mūdū. Statim ille admonitꝰ ꝯfugit ad lignū: ⁊ poſt cā:
porꝫ amenorꝫ faciē anguſtijs ſe reclulit arce:tolerat celi fre
mitū:ſonitū aquarum:fragorem nymborꝫ. Et poſt iſta oīa
ꝗ ſolet gaudere ꝯſortio hominū: ſocıꝰ quodāmodo efficit
ſerpentū ac ferarꝫ. Nec expaueſcit vir iſte: ꝙ cū eo ſint fere
i archa:imo ibi agnoſcit ordinē ſuū feritas: qꝛ ſe cognouit
humilitas. Et iubenti homini obediūt: qꝛ hoīem ſuperiori
dño obediſſe cognoſcunt. Oſtēſum eſt in noe ꝗd adam pre:
ceptū contēnendo ꝑdiderit: ⁊ demonſtratū eſt poſſe hoīes
beſtijs etiā dominari ſi ſubdāt obedientiā conditori. Ex:
pectat ⁊ tolerat ſanctꝰ iſte finē diluuij:nec anteꝗꝫ finiat cau
ſa ferarū:archa relinqtur. Tolerat bonus mala: ⁊ donec in
fine etiā corpore ſeparent intꝰ manēs corde nō corpore ſe:
D parat. Si qua es aīa ꝗ cupis poſſidere virtutē charitatis
ꝗ omnia tolerat:relinque mundū: confuge ad crucis lignū
nō metuas ꝓcellas ⁊ turbines huius diluuij: nō mergeris
ſi ligno portaberis: nouit gubernare ꝗ dignatus eſt creare
tantū aſſit virtꝰ charitatis que oīa tolerat. Nulla res te ab
arce ſoliditate euellat. Permane bonus:et tolera malos.
Meliꝰ enī eſt vt itꝰ poſitꝰ ꝓpter bonos toleres malos: ꝗꝫ fo
ras exiēs ⁊ periēs: ⁊ bonos relinqͣs et malos. Si ergo ſunt
tecū fere:id eſt ſi ſunt tecū in eccl'ia praua docētes:falſa ſen
tiētes heretici vł ſciſmatici:aut etiā ipi mali catholici mo:
re ferarꝫ aīas deuorare ꝗrētiū:tolerent vſꝗꝫ ad finem ſeculi
tāꝗꝫ finē diluuij. Rugiāt:licet fremāt dentibus:atꝗꝫ ipſam
archā cōfringere conent non expaueſcas: finito diluuio il:
las rapiet inanis ac ſpinoſa ſilua:te fertilis ſuſcipiet terra.
Mat.xxv. Poſt finē ſeculi: ipi rapiētur ad tenebras exteriores: vbi
Gen.viij. eſt fletꝰ ⁊ ſtridor dentiū:pios ſuſcipiet terra viuētiū. Nam
⁊ ipe ſctūs noe poſt finē diluuij obtulit ſacrificiū deo: ſꝫ de
animalibꝰ mundis nō de imūdis. Simul enī ⁊ mūda ⁊ im:
mūda aīalia in archa natare potuerūt: ſed mala ad ſacrifi:
E ciū dei nō ꝑuenerūt. Sed iā hinc aliqn̄ tranſeamus: vt cete
ra ꝑſcrutari valeamꝰ. Procedat in medio ſanctꝰ ille abraā
⁊ ſuo nos doceat exēplo poſſidere virtutem charitatis que
oīa credit: ꝗ nō eſt cunctatꝰ ad vnā vocationem relinquere
patriā:ſedē:domū:familiā:omnia relinquunt vt dño preci:
Gen.xij. piēti pareat. Exi inquit ei deꝰ de cognatione tua:et de do:
mo tua: ⁊ veni in terrā quācūꝗꝫ tibi oſtēdero. Nec apud ſe
iſte ſanctus cogitauit aut dixit. Quo eā: cui me cōmittā:in
quā terrā vadā: ſꝫ ſtatim audit:ſurgit:currit:feſtinat: acce:
lerat:terrā ꝓmiſſam nō videt: ſed credēdo eā firmiter reti:
net:ambulat recto itinere:nec ab errātibꝰ veſtigijs alibi ꝗꝫ
debuit declinauit: qꝛ ꝗ eum ad ignotā terram mittebat: nō
Gen.xiij. dimittebat:nec eū ipe fefellit. Reddit merces credenti:ad
terrā peruenit:dilatat:multiplicat:ex paupere efficitur di:
ues:ex ignobili potēs:ditat omnibꝰ bonis. Et in illo iple:
Mat.xix. tur qđ dñs in euāgelio ſuis diſcipulis promiſit dicens. Si
qͥs dimiſerit domū:aut agrū: aut parentes cauſa nominis
mei:in hac vita centuplum accipiet: ⁊ in futuro ſeculo vitā
F conſequet eternā. Cumulatur adhuc huius fidei merces: ⁊
Gen.xviij ſeni ꝓmittit filiꝰ. Adeſt virtꝰ charitatis que oīa credit:au:
dit:exultat:ampliꝰ diligit:ſuſcipit filiū ex ꝯiuge ſterili quā
ſpe pariēdi deſtitutam ſterilitas etaſꝗꝫ iam fecerat:atꝗꝫ in
illo bñdictionē oīm gentiū ꝓmiſſam firmiſſime tenet. Sed
adhuc eū charitas ꝓbat:probatūꝗꝫ cōmēdat: ⁊ quēadmo
dum nihil deo ꝑferat poſteris monſtrat. Vocat eū dñs de
celo dicēs. Abraam abraā. Et ille tanꝗꝫ ſeruus obediens.
Ecce aſſum ait. Et dñs. Accipe filiū tuū illū quem diligis Gen.xxij.
yſaac: ⁊ vade in terrā excelſam ⁊ offeres eū holocauſtum in
vnū montiū quē tibi dixero. Nec hac quidem iuſſione tur:
bat aut frāgitur ſeruus fidelis. Adeſt ei virtus charitatis
ꝗ omnia credit:ſurgit:domū pergit:aſinā ſternit:ligna con
cidit:gladiū ⁊ ignē ſumit: puerū ſimul adducit ⁊ pergit ad
locū. Tunc itērꝰ factꝰ yſaac:p̄rem iterrogat dicens. Pat
ait. Et ille. Quid eſt fili? Et filius. Ecce ait ignis et ligna:
vbi eſt ouis quā imolaturꝰ es ad holocauſtū? Et pater re:
ſpondit. Deus ꝓuidebit ſibi ouem ad ſacrificium fili. Ma:
gnū hic ⁊ grande video ſacramētū. Aliud abraā corde ge:
ſtabat:aliud filio ꝓmittebat. Sed neꝗꝫ que promittebat fi
liū fallebant: neꝗꝫ aliqua īfirmitas cor eius a ꝓpoſito imu
tauerat. Quid pluribꝰ? Pergit viam:videt locum de lon:
ge: ⁊ ſtatuens pueros ſuos ibi:eis talia verba ꝓfert dicēs.
Sedete hic cum aſina:ego aūt ⁊ puer ibimꝰ vſꝗꝫ illuc: ⁊ cū
adorauerimꝰ:reuertemur ad vos. O ſctē abraam ꝗd eſt qđ
dicis: cū aliud tibi de puero agēdum ſit? Nunꝗd aut te aut
tuos fallis? Nō inqt: ſꝫ qđ ꝓphetice vel dico vel gero vir:
tus charitatis in me manēs ꝗ oīa credit ⁊ facit ⁊ dicit. Au:
dio enī eā ſine ſtrepitu vocis intꝰ ad cor loquentē ⁊ dicētē
mihi. Tu ꝗdē licet reſurrecturū credens:pleno et perfecto
voto puerū ducas imolādum: filius tuus in iſto ſacrificio
non cremat: qꝛ reſurrectio filio dei ſeruat. Merito huiꝰ vi:
ri fidē cōmemorās Jacobꝰ apoſtolus ait. Credidit abraā Jacobi.ij
deo: ⁊ deputatū eſt illi ad iuſticiā: ⁊ amicꝰ dei appellatꝰ eſt
Amicos vt nouimꝰ coniunctio animorꝫ facit. Unde quidā
ſapiēs huiꝰ mūdi ait. Idē velle atꝗꝫ idē nolle:ea demū fir
ma amicitia eſt. Ergo amicos vt nouimꝰ cōiūctio animo:
rū facit. Quēadmodū iſte ſanctꝰ animū cōiunxerit deo: vt
eiꝰ amicus appellaret: vultis noſſe? Sicut enī deus pater Rom.viij
vnico ſuo filio nō pepercit:ſed ꝓ nobis omnibꝰ tradidit il:
lum. Ita ⁊ iſte vnico filio nō pepercit:ſed iubēte vt imola:
ret ei ꝗ dederat eum:deuoto corde obtulit eū. Sed que ſe:
quūtur videamꝰ. Delectat enī nos adiuuante dño deo nr̄o
huiꝰ hiſtorie plenā vobis reddere notionē. Poſtꝗꝫ relictis G
pueris ad locū ſacrificij pater cū filio venit:aram cōſtruit Gen.xxij.
ligna cōponit:manus filio ligat: iponit eum in arā ſupra li:
gna:deponit humana paterne pietatis indicia:īduit ſacer:
dotio dirā ꝯſtātiā:educit gladiū vt perimat filiū. Quid vi
detis fratres chariſſimi? Nihil hic ſentimꝰ hūanū: qꝛ totū
cognoſcimꝰ diuinū. Sed ⁊ ille filiꝰ ꝗ pauloante ouē requi:
rebat:ſub igēti ſilentio talia fieri in ſe ſentiebat. Et ita pa: Eſa.liij.
tiens inuenit:tāꝗꝫ iam ille eſſet qui ſicut ouis ad imolandū
ductꝰ eſt: ⁊ tanꝗꝫ agnus corā tōdēte ſe ſine voce:ſic nō ape:
rit os ſuū. O et tu ſancte yſaac:indica nobis ſilentij huiꝰ tā
grande ſecretū. Pauloāte nihil in te fieri ſentiebas: ⁊ a pa:
tre arietē requirebas:nūc aūt manibꝰ ligatis:in ara impo:
nerꝭ:ligno quodāmodo ſuſpēderis: ⁊ modo taces? Taceo
inqt. Dic quare obſecro vt nouerimꝰ. Vultis noſſe ait:qua
re modo taceo? Quia figurā illiꝰ geſto:qui volūtate ponit
animā ſuā:non neceſſitate. In hoc tā grandi myſtico fidei
ſacramēto ⁊ abraā ſanctus apparuit ꝓbatꝰ: ⁊ filius in pre:
ſenti eſt liberatꝰ:in quo xp̄s eſt prenunciatꝰ. Si quis es ani H
ma:que cupis ſeꝗ veſtigia fidei patris noſtri abrahem:exi Gen.xij.
de terra tua ⁊ de cognatione tua:relinꝗ ꝑpl'm tuū:et domū
patris tui:id eſt fideliter renuncia diabolo:pompis ⁊ ange
lis eiꝰ:et ſequere viā rectā: que te perducat ad terrā in qua
diteſcas ⁊ emineas: ⁊ efficiarꝭ ſocıꝰ abraā. Sed nō iſta oīa
feceris: ſi virtꝰ charitatis ꝗ oīa credit eſt in te:adhuc tēta:
bit te et ꝓbatā coronabit te:et expetit a te ſacrificiū dilecti
tui. Quid a te expetit? Qđ abraā illi dictū eſt. Da mihi vni: Prouerb.
cū dilectū filiū tuū. Tibi dic ſapiētia. Da mihi fili cor tuū. xxiij.
Ipē ē dilectꝰ vnicꝰ. Quid metuis offerre cor tuū? Offer ſa
crificiū:cōtritionē cordis dño deo tuo: ⁊ dic ei cū ꝓpheta.
Holocauſtis nō delectaberis. Sacrificiū deo ſpūs contri Pſ.l.
bulatꝰ:cor cōtritū ⁊ humiliatū deus non ſpernit. Nihil me:
tuas tali ſacrificio oblato: ⁊ tibi acceptū erit:et qđ obtulerꝭ
integrum ꝑmanebit. Aliā virtutē charitatis: ꝗ oīa ſperat: I
placet iſpicere. Hāc ſupiꝰ plebi iſrl' et p̄ribꝰ nr̄is aſſignaſſe
cognoſcimꝰ. Eius naꝗꝫ virtutis vox eſt in verſu illo ꝓphe
tico. In te ſperauerunt p̄res noſtri:ſperauerunt ⁊ liberaſti Pſ.xxi.

Exo.iij. eos. Et ipſi ex egypto fugere iubent: tra eis lac ⁊ mel fluēs
Exo.xiiij ꝓmittit. Per mare rubrū trāſeunt: ad heremū venerūt: du-
cebat eos ſpes charitatis: vt diſcerēt deū amare gratis. Red
dit ⁊ his merces fidei. Non eni poteſt nō reddere qui ſe di-
Exo.xvj. gnat facere debitorē. Poſt heremum mella de petra ſuxe-
pſa.lxxvij. runt: panem celi manducauerunt: non ſunt priuati a deſide
rio ſuo. Quod ſperauerūt terrā etiā ꝓmiſſiōis acceperūt.
Exurgat aīa q̄ huius charitatis virtute cōprehenſa eſt ef-
fugiat ex egypto: id eſt ex hui⁹ ſeculi deſiderio: pergat ad
mare rubrū: ſcilicet chriſti baptiſmū: ideo rubrū: q: chriſti
ſanguine purpuratū. Perſequātur hoſtes: pctā cū ſuo au-
ctore diabolo: tāq̄ egyptij cum ſuo rege pharaone ſeuiant
ſequant fugiētes. Quid metuis? Uſq; ad aquā ſeuiāt. In-
grederis tu: igredient et illi poſt te: ſed aqua cōuerſa: illis
erit in perniciem: tibi proficiet ad ſalutem. Illos obruet: te
abluet. Illos dānabit: te liberabit. Poſt hec ſuſcipies mel
j.Cor.x. de petra: q̄ ſitim tuā ſaties. Petra eni erat xp̄s: ex cui⁹ pre-
ceptis tāq̄ ex fontib⁹ dulcedinis ſatieris. Guſtabis et panē
Ioh.vj. illū ſcilicet q̄ dixit. Ego ſum panis viuus q̄ de celo deſcen
pſa.xxxiij. di. Guſtabis et videbis qm̄ ſuauis eſt dn̄s. Et ſi in te emi-
net virt⁹ charitatis que omnia ſperat. per heremum te ne-
ceſſe eſt trāſire: id eſt vtaris hoc mundo tāq̄ non vtēs. Et
in hac vita peregrinū te noueris eſſe: ſi terrā ꝓmiſſiōis cu-
Pſa.xxvj. pis itrare. Hec terra eſt de qua ꝓpheta cantat ⁊ dicit. Cre
K do videre bona dn̄i in terra viuētiū. Ultima virtus chari-
j.Cor.xiij tatis reſtat: que oīa ſuſtinet et nunq̄ cadit. Hanc ipſi capi-
Roma.x. ti nr̄o dn̄o ieſu xp̄o: cōuenire nouim⁹. Ideo in vltimo: qm̄
finis legis xp̄s eſt. Quanta autē ipſe ꝓ nobis ſuſtulerit: pu
to charitatē veſtrā ignorare nō poſſe. Tamē exinde aliq̄d
Ioh.j. dicā: ſi tamen de tāto aliq̄d digne dicā. Prius illud quod
deus homo: q̄d verbū caro factū eſt: q̄d multa bona fecit ⁊
mala ꝑpeſſus eſt: quod mortuos ſuſcitauit et mortuus eſt:
q̄d ſingularis illa patientia ꝑtulit diabolum tētatorē: diſci
pulū traditorē: q̄d ipm iudā ꝓuſq̄ oſtēderet traditorē ꝑtu-
lit furē: et ante experimentū vinculoꝝ crucis ac mortis: la-
bija ei⁹ doloſis nō negauit oſculū pacis. In ipa aūt morte
q̄ta ſuſtinuit: ꝑtulit odiorū flāmas: miniſtrorū peſſimi cor-
dis liguas. Clamauerūt iudei. Crucifige crucifige: ⁊ ne rei
remanerēt iudei: inocēs ab eis crucifixus eſt filius dei. Ad
crucem ducit: ex palmat qui eſt vera palma victorie. Spi-
nis coronat: qui ſpinas peccatorū venit cōfringere. Ligat
q̄ ſoluit cōpeditos. Ligno ſuſpendit: qui erigit eliſos. Ace
to potat fons vite: diſciplina cedit: ſal⁹ vulnerat: vita mo-
rit: occidit ad tēp⁹ vita vt in ꝑpetuo a vita occideret mors
Quia hic iudei i hac morte xp̄i exultauerūt q̄ſi victores et
cū terrenū et caducū regnum timuerūt ꝑdere: regem celi ⁊
terre nō dubitauerūt occidere. Sed nec ſicut putauerūt vi
ctores extiterunt. Si eni vicerūt: regnum quomodo perdi-
L derūt? Quomō nūc vſq; ſerui remanſerunt? Iſta nāq; cau
ſa eſt qua ab eis chriſtus occiſus eſt. Dixerūt apud ſe prin-
Ioh.xj. cipes iudeoꝝ: vt euāgeliſta narrat. Uidetis inquiūt q: to-
tus mūdus poſt eū abijt: ſi dimiſerim⁹ eum viuere: veniēt
romani: ⁊ tollēt nobis locū et gētem Et chriſtū occiderūt
locū ⁊ regnū gentēq; perdiderūt. Quid vobis ꝓfuit o inſa
ni iudei q̄ tantum ſcelus cōmiſiſtis? Nunquid q: xp̄o dn̄o
vt decuit ſeruire noluiſtis: ideo eius dn̄io caruiſtis? Dn̄i il-
li ſeruiunt reges: qb⁹ vos ſeruitis facti eſtis mali ſerui bo-
noꝝ ſeruoꝝ chriſti. Per ipſos contexit contumaciā veſtrā
ꝑ ipſos diſſipat conſilia veſtra: ꝑ ipſos retribuet ſcelera in
capita vr̄a. Ipſe aūt domin⁹ quē vos interemiſtis: nō vos
Ioh.viij. ſeruos ſed liberos eſſe cupiebat quando dicebat. Si vos fi
li⁹ liberauerit: tunc vere liberi eritis. Uos autem deū dn̄m
⁊ regē ⁊ ipſam verā libertatē nō ſolū repudiaſtis: verūetiā
Ioh.xix. necare cupiētes clamaſtis. Nō habem⁹ regē niſi ſolū ceſa-
rē. Sed ne in hoc q̄dē gloriemini q̄ xp̄m occidiſtis: actum
eſt de vobis potius ⁊ neſcitis. Audite ipm dn̄m dicētem ꝑ
Pſa.iij. ꝓphetā. Ego dormiui ⁊ ſomnū cepi. Sōnū appellās mor-
tem a vobis illatā. Ceterū qualis mors potuit eſſe tridua-
Pſa.xl. na: maxime illius q̄ per eūdē prophetā alio loco dicit. Nun-
quid q̄ dormit nō adijciet vt reſurgat? Ego inquit dormi-
Ioh.x. ui. Ego q̄ poteſtatem habeo ponēdi animā meā. Ego dor
miui: nō quia ſeuiſtis: nō q: inſaniſtis. Ego impleui q̄d vo
lui: vos aūt in ſcelere remanſiſtis. Quis exigit tāta de deo
noſtro fratres ꝓ noſtra ſalute ac redemptiōe: niſi charitas
que nūq̄ cadit? O charitas q̄ magnas vires habes: de ce- j.Cor.xiij
lo deū depoſuiſti. O chara ſanitas: o ſancta ac vera chari-
tas: que tāta es in terris: quāta eris ſanctitas in celis. Que
tātū potes in hac pugna mortalitatis adhuc ſollicita: quā
tum poteris in illa perfecta pace ſecura. Euigila itaq; oīs M
anima chriſtiana: ⁊ ſi in te eminet virt⁹ charitatis que oīa
ſuſtinet: domini tui imitare veſtigia. Chriſtus eni (ait apo- j.Petri.ij
ſtolus petrus) ꝓ nobis paſſus eſt: relinquēs vobis exēplū
vt ſequamini veſtigia eius Et ſi ille ꝓpter te de celeſti ſede
ad terrena deſcēdit: tu propter te fuge terrena: appete cele-
ſtia. Si dulcis eſt mūdus: dulcior eſt chriſtus. Si amarus
eſt mundus: omnia ꝓ te ſuſtinuit chriſtus. Uia tibi factus
eſt ipſe ſaluator. Surge ābula: pigreſcere noli: habes quo.
Sed forte queris quo. Uides eni viā et queris quo ducat
hec ipſa via? Ad veritatē et ad vitā ducit. Si amas verita
tem: ſi amas vitā: et cupis ad veritatē ⁊ ad vitam venire: a
via noli errare. Uideo inq̄s viā: ⁊ cupio ambulare: ſ; ama-
ra eſt: aſpera eſt. Arta enim ⁊ anguſta via q̄ ducit ad vitam. Mat.vij.
Chriſtus trāſiuit: ſed adhuc aſpera eſt? Caput tranſiuit: et
membra dubitant? Sed chriſtus inquis de⁹ et homo: ego
autē homo. Tot milia martyrum trāſierunt: et adhuc tibi
aſpera eſt? Tranſierunt ſenes: tranſierunt iuuenes: tranſie-
rūt pueri: puelle trāſierunt: viam quam timebas: tritam ti-
bi fecerunt. Ambula ergo viam: ſecurus ambula. Quid eni
metuis in hac vita? Mortem? Et mortem times: qui ad vi
tam curris. Si bonus es: bene i hac vita curris: mors tibi
ianua erit: que te repreſentet: non que auferat vite. Ambula
ergo viā: immo ipſe qui propter te factus eſt via: ipſe te du
cet ꝑ ſeipſum ad ſeipſum. Ipſe enim eſt via: veritas ⁊ vita. Ioh.xiiij.
Dic ergo dn̄o deo tuo. O aīa fidelis ⁊ pia: dic ſecura dic: ⁊
cū ꝓpheta veraciter exclama. Deduc dn̄e me in via tua et Pſalm.
ambulabo in veritate tua. Tunc ad te ſecur⁹ ꝑueniā: ſi in fi cxxxviij.
nē vſq; tua gr̄a nō deſerat. Hec fratres dilectiſſimi q̄ dono
ipſi⁹ charitatis dicta ſunt ſctitati ⁊ charitati veſtre: ita he-
reāt cordib⁹ ⁊ ſenſibus veſtris: vt eadem ipa charitas: fru-
ctum in vobis inueniat operis: non folia laudis. Amen.

¶ In eadem dominica de eo q̄d apoſtolus dicit Delector eni legi dei ſm interiorem hominē ⁊c. Sermo.ij. In quo declarat quomō bonum quis agit et non perficit bonum: exponitq; illud geneſis pane tuo veſceris in ſudore vultus tui.

Cum ergo ſemetipſos quotidie ſentiāt ſctī: terre- Ser.xlvij.
ne cogitatiōis pōdere ꝑgrauatos ab illa mētis A
ſublimitate decidere: ⁊ iuſtos imo vero etiā ne-
ſcientes in legē peccati mortiſq; traduci: atq; vt
cetera pretermittā illis ſaltē q̄ ſuperius cōprehendi bonis Rom.vij.
q̄dē ac iuſtis: ſed tn̄ terrenis a cōſpectu dei operib⁹ auoca-
ri: habent ꝑfecto pro quibus ad deum iugiter ingemiſcāt
habēt ꝓ quib⁹ in veritate humiliati atq; compūcti: nō ver
bis tātūmodo: ſed affectu ſemetipſos ꝓnuncient peccato-
res: et veniā ꝓ omnib⁹ que quotidie ſupati fragilitate car-
nis incurrūt a gratia dn̄i iugiter poſtulātes: veras penitē-
tie lachrymas indeſinēter effundūt: q̄ppe q̄ videāt hiſdem
ipſis ſe pro quib⁹ continuo dolore vexati ſunt: etiā vſq; ad
deū iugiter ingemiſcant eſtib⁹ inuolutos: etiā ipas ſuppli-
catiōes ſuas offerre ſe ſine cogitationum anxietate nō poſ
ſe. Experti igit ſe humanis virib⁹ deſideratā fidē obſiſten- B
te carnis ſarcina nō poſſe ꝯtigere: neq; illi ꝑcipuo ſūmoq;
bono: ſm cordis ſui deſideriū poſſe coniungi: ſed ab ei⁹ in-
tuitu captiuos ad mūdana traduci: ad grām dei q̄ impios
iuſtificat conuolātes: cum apoſtolo ꝓteſtant. Infelix ego Rom.vij.
homo: q̄s me liberabit de corpore mortis hui⁹? Gratia dei
ꝑ chriſtū ieſum dn̄m nr̄m. Sentiūt eni ſe bonū iſtud q̄d vo
lunt nō poſſe perficere: ſed illud q̄d nolunt quodq; oderunt
malū: id eſt cogitationū motus ⁊ curā corporaliū reꝝ ſem-
per icidere: ⁊ cōdelectant quidē legi dei ſm iteriorē homi-
nem: qui viſibilia vniuerſa trāſcendēs: conat deo ſoli ſemꝑ
vniri. Sed vident aliā legē in mēbris ſuis: id eſt in natura
humane cōditionis inſertā: que repugnat legi mentis coꝝ
ꝯtrahit ſenſum violēta lege peccati: cōpellens ſcilicet eos
relicto illo ꝑncipali bono terrena cogitatōe ſubmitti. Que
q̄uis neceſſaria atq; corpori vtilis videat: cū diſpēſatione

Annotatõ religioſe cuiuſpiam neceſſitatis impeditur:cõparatiõe ta:
nũeralis men illius boni qd ſanctorũ omniũ oblectat intuitũ: mala
ordinis vtiqꝫ ab eis ac fugienda decernit: q̄ per eã quoquo mõ vel
ſermonũ ad modicũ tẽpus ab illiꝰ perfecte beatitudinis gaudio re:
huiꝰ opis trahũtur. Uere enĩ lex peccati eſt:quã humano generi pre:
C uaricatio ſui induxit auctoris/per illiꝰ noxã in quẽ lata eſt
Gen.iij. equiſſimi iudicis illa ſentẽtia. Maledicta terra in operibꝰ
tuis:ſpinas ⁊ tribulos germinabit tibi:⁊ i ſudore vultꝰ tui
edes panẽ tuũ. Hec inqꝫ eſt lex mẽbris omniũ inſerta mor
taliũ:que repugnat legi mentis noſtre:ex:aqꝫ a diuino arcet
intuitu:que maledicta terra ĩ operibꝰ noſtris poſt agnitio:
nem boni ac mali cogitationũ ſpinas cepit ac tribulos ger
minare:quaꝝ aculeis carnis obtũſis ſemina pꝛouocant: ne il:
lũ panem noſtrũ qui de celo deſcẽdit: quiqꝫ cõfortat cor ho
minis:edere abſqꝫ vultꝰ noſtri ſudore poſſimꝰ. Oẽ igit hu:
manũ genꝰ huic generaliter legi ſine vlla exceptiõe ſubijci
tur. Nullꝰ enĩ eſt q̄uis ſanctus/qui ſupradictũ panem non
cũ ſudore vultꝰ ſui et ſollicita cordis intentione percipiat.
Ceterũ cõmuni iſto pane multi vt videmꝰ diuites:ſine vl:
D lo vultꝰ ſui ſudore veſcunt. Quã etiam legẽ beatus apoſto
Rom.vij. lus ſpiritalẽ aſſerit dicẽs. Scimus autẽ quia lex ſpiritalis
eſt:ego autẽ carnalis ſum:venũdatꝰ ſub peccato. Spirita
lis enĩ eſt lex q̄ iubet nobis vt i ſudore vultꝰ noſtri comeda
mus illũ panẽ verũ qui de celo deſcendit:ſed nos carnales
fecit venũdatio illa peccati. Quod rogo iſtud:cuiꝰ ve pec:
catũ eſt? Sine dubio ade:cuiꝰ puaricatione atqꝫ (vt ita di:
cam)negotiatiõe dãnoſa fraudulẽtoqꝫ cõmertio vẽditi ſu
mus. Omnẽ enĩ prolẽ ſuam:ſerpentis perſuaſione seductꝰ
illiciti cibi pceptione diſtractã: iugo ppetue ſeruitutis ad
dixit. Hic nãqꝫ mos ſolet inter vẽdẽtẽ emẽtẽqꝫ ſeruari: vt
is qui ſe alieno cupit dño mãcipare:aliqd precij pro iactu:
ra pprie libertatis ⁊ addictione ppetue ſeruitutis a ſuo cõ
ſequat emptore. Quod etiã inter adã atqꝫ ſerpentẽ maniſe
ſtiſſime videmꝰ ipletum. Ille enĩ a ſerpente preciũ liberta:
tis ſue eſu inẽdicte arboris capiens:a naturali libertate di:
ſceſſit illiqꝫ maluit ſemetipm ppetua vẽdere ſuitute:a quo
vetiti pomi letale preciũ fuerat aſſecutꝰ: quã deinceps con
ditione cõſtrictus: nõ immerito omnẽ poſteritatis ſue pro:
geniẽ: perpetuo eidẽ cuius effectus eſt ſeruus ſubdidit fa:
mulatu. Quid enĩ aliud ſeruile coniugiũ poteſt pcreare q̄
ſeruos? Quid ergo? Nũquid emptor iſte verſutus et callidꝰ
dño vero atqꝫ legitio ius dñatiõis eripuit? Nõ ita eſt. Ne:
qꝫ enĩ ſic ille omne peculiũ dei vnꝰ fraudis doloſitate per
uaſit: vt potentiã dñi ſui verus dñator amitteret: q̄ ipſum
quoqꝫ emptorẽ q̄uis refugũ vel rebellẽ:tñ iugo repmit ſer
E uitutis. Sed quia oĩbus rationabilibꝰ creaturis arbitrij
libertatẽ creator indulſerat:eos q̄ ſe cõtra fas edacis con:
cupiſcẽtie trãſgreſſiõe vendiderãt: inuitos ad ingenitã li:
bertatẽ reuocare nõ debuit. Abhorret ſiqdẽ ab illo iuſticie
et pietatis auctore:quicqd bonitati eqtatiqꝫ contrariũ eſt.
Malũ enĩ fuerat ſi cõceſſe libertatis beneficiũ reuocaſſet/
iniuſtũ ſi liberũ hominũ potentia ſua opprimẽs atqꝫ capti
uans:libertatis accepte priuilegiũ exequi nõ ſiniſſet:cuius
ſalutẽ in futura tũc ſecula reſeruauit: vt recto ordine cõple
retur ſtatuti tpis plenitudo. Oportebat enĩ eiꝰ ſobolẽ tam:
diu ſub auida cõditione durare:quouſqꝫ eãdẽ originalibꝰ
vinculis liberatã:in antiquũ libertatis ſtatum:prioris dñi
gratia pcio ſui ſanguinis reformaret:quã pietatis iſtinctu
potuit etiã tũc ſaluare/ſed noluit:qꝛ eũ decreti ſui irrũpere
ſanctionẽ eqtas nõ ſinebat. Uis noſſe cauſam venditionis
Eſaie.l. tue? Audi ipm redẽptorẽ tuũ per Eſaiã prophetã apertiſ:
ſime pclamantẽ. Quis eſt iſte liber repudij matris veſtre:
quo dimiſi eã? Aut qs eſt creditor meꝰ cui vẽdidi vos? Ec
ce in iniqtatibꝰ veſtris vẽditi eſtis:⁊ in ſceleribꝰ veſtris di
F miſi matrẽ veſtrã. Uis etiã euidẽter agnoſcere cur te iugo
ſeruituti addictũ redimere potẽtie ſue virtute noluerit? Au:
di qd ad ſuperiora qbꝰ eiſdẽ famulis cãm volũtarie vẽditio
Ubi.S. nis exprobrat:adiecerit. Nunqd abbreuiata ⁊ paruula fa:
cta ẽ manꝰ mea: vt nõ poſſim redimere/ aut nõ eſt ĩ me vtꝰ
ad liberandũ? Sed qd huic potẽtiſſime miſericordie eius
Eſaie.lix. ſemp obſtiterit:idẽ ppheta demõſtrat. Ecce inqt nõ eſt ab
breuiata manꝰ dñi vt ſaluare neqat:neqꝫ aggrauata ẽ aurĩ
eiꝰ vt nõ exaudiat:ſed iniqtates vr̃e diuiſerũt inter vos et
deũ veſtrũ/pctã vr̃a abſcõderũt faciẽ eiꝰ a vobis ne exau:
diret. Qꝛ ergo carnales nos fecit:et ſpinis ac tribulis con G
dẽnauit illa:pma dei maledictio:noſqꝫ ita iniquo pater no:
ſter cõmertio venũdedit: vt bonũ qd volumꝰ agere neque:
amus: dũ diuiſi a memoria ſummi dei:ea q̄ humane fragili
tatis ſũt cogitare cõpellimur: dũ puritatẽ amore flagrãtes
incẽtiuis naturalibꝰ q̄ penitꝰ ignorare velimus: etiã inuiti
plerũqꝫ cõpũgimur. Scimꝰ qꝛ nõ habitat ĩ carne noſtra bo Rom.vij.
nũ:id eſt huiꝰ quã diximꝰ theorie atqꝫ puritatis perpetua
iugiſqꝫ trãqllitas: ſꝫ factũ ẽ iſtud peſſimũ ac lugubre diuor
tiũ: vt cũ mẽte legi dei ſeruire velimꝰ: nunqꝫ ſcꝫ volentes a
claritate diuina dimouere cõſpectũ: tñ carnalibꝰ tenebris
circũfuſi:quadã lege pctĩ ab eo qd bonũ nouimꝰ cogamur
auelli.ſ.ad curas cogitationeſqꝫ terrenas: ab illa mẽtis celſi
tudine decidẽtes:ad q̄s nos lex peccati.i.illa ſententia dei
nõ imerito condẽnauit quã primꝰ delictor excepit. Et ĩde
eſt qd beatꝰ apoſtolꝰ cũ apertiſſime fateat ineuitabili ſe vl
oẽs ſctõs peccati huiꝰ neceſſitate cõſtringi/tñ neminẽ eorũ
ob hoc eſſe dãnandũ audẽter enũciat dicẽs. Nihil ḡ nunc
dãnationis eſt his q̄ ſunt in xp̃o ieſu. Lex enĩ ſpũs vite in Rom.viij
xp̃o ieſu:liberauit me a lege peccati ⁊ mortis.i.quotidiana
grã chriſti:oẽs ſanctos ſuos ab hac lege peccati ⁊ mortis
in quã iugiter vel nolẽtes cogunt incurrere: cũ remiſſiõe de
bitorum ſuorum a domino precantur abſolui.

¶ Itẽ in eadẽ dominica Homelia de eo qd ſcri:
ptum eſt in euangelio ſm Mattheũ. Simile eſt
regnum celorũ homini qui ſeminauit bonum ſe:
men ⁊c. que habet in opere de queſtionibus euã
geliorum libro.j.ca.xj.

¶ Dominica quinta poſt octauas feſti Epipha
nie de eo qd ſcriptũ eſt in euangelio ſm Matthe
um. Cõfiteor tibi pater ⁊c. Sermo.j. In quo di:
cit q quando deum laudamus tanq̄ eũ qui ſine
peccato eſt predicamus: declarat etiã quomodo
diabolus dicatur princeps mundi et rector tene
brarum harum.

SAnctũ euangeliũ cũ legeret fratres: audiuimus Sermo.
dñm ieſum exultaſſe in ſpũ:⁊ dixiſſe. Cõfiteor ti: xlviij.
bi pater dñe celi ⁊ terre:qꝛ abſcõdiſti hec a ſapiẽ A
tibꝰ ⁊ prudẽtibꝰ:⁊ reuelaſti ea paruulis. Hucuſ: Mat.xj.
qꝫ interim verba dñi. Si digne: ſi diligẽter: ſi qd primũ eſt
pie cõſideremꝰ/inuenimꝰ primitꝰ/ nõ ſemp cũ in ſcripturis
legimus cõfeſſionẽ debere nos intelligere vocẽ peccatoris.
Maxime aũt hoc dicẽdũ fuit:⁊ hinc admonẽda charitas
veſtra:qꝛ mox vt hoc verbũ ſonuit vox lectoris/ſecutꝰ ẽ etiã
ſonꝰ tũſiõis pctõris vr̃i:audito.ſ.qd dñs ait. Cõfiteor tibi
pater. In hoc ipſo qd ſonuit cõfiteor:pectora tutudiſtis. Tũ
dere aũt pectꝰ qd ẽ:niſi arguere qd latet ĩ pectore:⁊ euidẽ:
ti pulſu occultũ caſtigare pctm̃? Quare hoc feciſtis: niſi qꝛ au:
diſtis. Cõfiteor tibi pater? Cõfiteor audiſtis:qꝛ cõfitet nõ at
tẽdiſtis. Nũc ḡ aduertite. Si cõfiteor xp̃s dixit a q̄ lõge eſt
omne peccatũ/nõ ſolius eſt cõfiteri pctõris: ſed etiã aliquã
do laudatoris. Cõfitemur ergo ſiue laudãtes deũ: ſiue ac:
cuſantes noſmetipſos. Pia ẽ vtraqꝫ cõfeſſio:ſiue cũ te repre
hẽdis q̄ nõ es ſine peccato:ſiue cũ illũ laudas q̄ nõ põt hr̃e
pctm̃. Si aũt bene cogitemꝰ: reprehẽſio tua laus ipſiꝰ eſt.
Quare enĩ iã cõfiteris in accuſatiõe peccati:ĩ accuſatione
tuiipſiꝰ? Quare cõfiteris? Qꝛ ex mortuo factꝰ es viuꝰ. Scri
ptura qppe ait. A mortuo q̄ſi q̄ nõ ſit perit cõfeſſio. Si perit Eccl.xvij
a mortuo cõfeſſio:q̄ cõfitet viuit. Et ſi pctm̃ cõfitetur vtiqꝫ a
morte reuixit. Si peccati cõfeſſor reuixit a morte:qs illũ ſu:
ſcitauit? Nullus mortuꝰ eſt ſuiipſiꝰ ſuſcitator. Ille ſolus ſe
potuit ſuſcitare:q̄ mortua carne nõ mortuꝰ ẽ. Et enĩ hoc ſu
ſcitauit qd mortuũ fuit. Ille ſuſcitabat:q̄ viuebat in ſe. In
carne aũt ſuſcitãda mortuꝰ fuerat. Nõ enĩ pater filiũ ſolus
ſuſcitauit:de q̄ dictũ ẽ ab apl̃o. Propter qd deꝰ eũ exalta: Phil.ij.
uit:ſꝫ etiã dñs ſeipm.i.corpꝰ ſuũ ſuſcitauit. Un̄ dicit. Sol: Joh.ij.
uite tẽplũ hoc:⁊ in triduo ſuſcitabo illud. Mortuꝰ eſt autẽ
peccator:maxime ille quẽ moles cõſuetudinis pmit:quaſi
ſepultꝰ Lazarus. Parũ enĩ erat qꝛ mortuꝰ/etiã ſepultus
Quiſqs igit male cõſuetudinis/male vite.ſ.terrenaꝝ cupidi:
tatũ mole pmit:ita vt ĩ illo iã factũ ſit:ſicut in qdã pſalmo

Pſ̄.xiij.ꝛ miꝛabiliter dicit̃. Dixit ſtultꝰ in coꝛde ſuo nõ eſt deꝰ. Fit ta
lij. iiij.ſen. lis: de quali dictũ eſt. A moꝛtuo velut q̃ nõ ſit perit ꝯfeſſio.
di.xvij.c.j Quis eũ ſuſcitauit / niſi q̃ remoto lapide clamauit dicens.
Lazare ꝓdi foꝛas. Quid ẽ aũt foꝛas ꝓdire niſi qḋ occultũ
erat foꝛas ꝓdire? Qui ꝯfitet̃ foꝛas ꝓdit / foꝛas autẽ ꝓdire
nõ poſſet niſi viueret: viuere nõ poſſet niſi reſuſcitatus eſſet
Ergo in ꝯfeſſiõe ſui accuſatio: dei laudatio eſt. Dicit q̃ ali
q̃s. Quid ꝓdeſt eccl̃ia ſi iã cõfeſſoꝛ voce diuina reſuſcitatꝰ
ꝓdit. Quid ꝓdeſt eccl̃ia ꝯfitenti: cui dñs ait. Que ſolueritis
in terra: ſoluta erũt ꝛ ĩ celo? Ipſum lazaꝝ attẽde: cũ vincu-
lis ꝓdijt. Iã viuebat ꝯfitẽdo: ſʒ nõdũ liber ambulabat vin
Matthei. culis irretitꝰ. Quid q̃ facit eccl̃ia cui dictũ ẽ. Que ſolueritis
xviij. in terra ſoluta erũt: niſi qḋ dñs ait continuo ad diſcipulos.
Ioh.xj. Soluite illũ ꝛ ſinite abire. Siue q̃ nos accuſemꝰ / ſiue deũ
laudemꝰ: ſemꝑ illi gr̃as agere ſtudeamꝰ: a q̃ gr̃a gratis dat̃
cuicũq̃ dat̃. Bis ergo deũ laudamꝰ: ſi pie nos accuſemus
deũq̃ laudemꝰ. Quãdo deũ laudamꝰ: tãq̃ eũ qui ſine pec-
cato eſt ꝑdicamꝰ. Quãdo aũt noſmetipſos accuſamꝰ ei ꝑ
quẽ reſurreximꝰ gloꝛiã damus. Hoc ſi fecerimꝰ nullã occa
ſionẽ inueniet inimicꝰ: q̃ nos circũueniat ante iudicẽ. Cũ
eni tuipſe fueris accuſatoꝛ: ꝛ dñs liberatoꝛ: qd erit ille niſi ca
B lũniatoꝛ? Merito ille hinc ſibi tutelã ꝓuidit aduerſus ini-
micos nõ ꝯſpicuos / carnẽ ꝛ ſanguinẽ miſerãdã potiꝰ q̃ ca
uẽdã: ſed aduerſus illos inimicos cõtra q̃s apl̃s nos hoꝛta
Ephe.vj. tur vt armemur. Nõ eſt nobis colluctatio aduerſus carnẽ et
ſanguinẽ. i. aduerſus hoĩes q̃s videtis ſeuire in nos. Vaſa
Ioh.xiij. ſũt / aliꝰ vtit̃: oꝛgana ſũt / aliꝰ tãgit. Immiſit ſe inq̃t diabolꝰ
ĩ coꝛ iude vt traderet dñm. Dit aliq̃s. Quid q̃ ego feci? Au-
Ephe.iiij. di apl̃m. Neq̃ detis locũ diabolo. Tu male volũtati locũ
dediſti: intrauit poſſedit: vtit̃. Si locũ nõ dares nõ poſſide-
Ephe.vj. ret. Ergo nos admonẽs ait. Nõ ẽ nob̃ colluctatio aduerſꝰ
carnẽ et ſanguinẽ: ſed aduerſus ꝑncipes et ꝑtãtes. Poſſet
q̃ſq̃ putare / aduerſus reges t̃re: aduerſus potentes ſeculi.
Quare? Ipſi nõ caro ꝛ ſanguis? Semel dictũ ẽ. Nõ aduer
ſus carnẽ ꝛ ſanguinẽ. Auertere ab oĩ hoĩe. Qui q̃ reſtãt ini
mici? Aduerſus ꝑncipes ꝛ poteſtates ſpiritalis nequicie: re-
ctoꝛes mũdi / quaſi plꝰ dedit diabolo ꝛ angelis eiꝰ. Plus
dedit: q̃s rectoꝛes mũdi appellauit. Sʒ ne male intelligas:
exponit q̃d ſit mũdꝰ cuiꝰ ſunt illi rectoꝛes. Rectoꝛes mũdi
tenebraꝝ haꝝ. Quid eſt mũdus tenebraꝝ haꝝ / quibꝰ eſt re-
ctoꝛ? Dilectoꝛibꝰ ſuis ꝛ infidelibus plenꝰ eſt mũdus. Hos
appellat apl̃s tenebras. Haꝝ rectoꝛes diabolꝰ ꝛ angeli eiꝰ
He tenebre nõ naturales ſũt: nõ incõmutabiles ſũt. Mutã-
tur ꝛ lux efficiunt̃: credũt ꝛ credẽdo illuminant̃: qḋ cũ i eis
Ephe.v. factũ fuerit / audiẽt. Fuiſtis eñ aliq̃n tenebre: nũc aũt lux in
dño. Nã quãdo tenebre in te nõ in dño. Iterũ q̃n lux: nõ in
j.Coꝛ.iiij. te ſed in dño. Quid eñ habes qḋ nõ accepiſti? Qꝛ q̃ ſunt inui
ſibiles inimici: inuiſibiliter ſunt expugnãdi. Quippe hoſtẽ
viſibilẽ vicis feriẽdo: inuiſibilẽ vincis credẽdo. Viſibilis
eſt hoſtis hõ: viſibile ẽ ꝛ ferire. Inuiſibilis ẽ hoſtis diabolꝰ:
inuiſibile ẽ ꝛ credere: ergo ẽ pugna inuiſibilis aduerſus inui-
ſibiles inimicos. Ab his eñ inimicis quõ ſe tutũ dicit quidã.
Hoc eñ ceperã dicere: ꝛ neceſſe habebã de iſtis inimicis ali
quãto cũ moꝛa tractare. Iã ergo cognitis inimicis: videamꝰ
Pſ̄.xvij. tutelã. Laudãs inuocabo dñm: ꝛ ab inimicis meis ſaluꝰ ero.
Habes q̃d agas. Laudãs inuoca: ſʒ dñm laudãs inuoca. Si
eñ te laudaueris / ab inimicis tuis ſaluꝰ nõ eris. Laudãs in-
uoca dñm: ꝛ ab inimicis tuis ſaluus eris. Quia qḋ ait ipſe
Pſ̄.xlix. dñs. Sacrificiũ laudis honoꝛificabit me: ꝛ ibi via ẽ vbi oſtẽ
dã tibi ſalutare meũ. Vbi via? In ſacrificio laudis. Noli pe
dẽ extra hãc viã mittere: in via eſto. Noli a via recedere: a
laude dñi / nec vnguẽ: nedũ pedẽ. Si eñ volueris ab hac via
deuiare: ꝛ ꝓ dño te laudare: nõ eris ſaluꝰ ab illis inimicis:
Pſalm. qꝛ de ipſis dictũ eſt. Iuxta ſemitã ſcãdala poſuerunt mihi
cxxxix. Quicq̃d ergo putaueris boni h̃re te abs te / deuiaſti a laude
dei. Quid iã miraris ſi te ſeducit inimicꝰ: q̃n tuipſius ſedu
Gal.vi. ctoꝛ es? Audi apl̃m. Qui eñ putat ſe eẽ aliq̃d cũ nihil ſit: ipſe
C ſe ſeducit. Dñm ergo attẽde ꝯfitentẽ. Cõfiteoꝛ tibi pr̃ dñe
Mat.xj. celi ꝛ terre. Cõfiteoꝛ tibi: laudo te. Laudo te: nõ accuſo me
Quantũ aũt ꝑtinet ad ipſiꝰ hoĩs ſuſceptionẽ: tota gr̃a / ſin
gularis gr̃a / ꝑfecta gr̃a. Quid meruit hõ ille q̃ xp̃s eſt ſi tol
las gratiã: ꝛ tantã gr̃am qua vnũ opoꝛtebat eſſe xp̃m et ip-
ſum eẽ quẽ nouimꝰ? Tolle iſtã gratiã: quid eſt xp̃s niſi hõ?
Quid niſi qḋ tu? Suſcepit aĩam: ſuſcepit et coꝛpꝰ: ſuſcepit

plenũ hominẽ coaptatũ ſibi vnã facit dñs cũ ſeruo ꝑſonã.
Quãta eſt iſta gr̃a? Chriſtꝰ in celo: xp̃s in terra: xp̃s ſimul
in celo ꝛ ĩ terra / nec duo xp̃i: ſed idẽ chriſtꝰ in celo ꝛ ĩ terra.
Chriſtꝰ apud patrẽ / chriſtꝰ in vtero virginis / xp̃s in cruce:
chriſtꝰ apud ĩferos ſubueniẽs quibuſdã. Eo autẽ ipſo die
chriſtꝰ in ꝑadiſo cũ latrone ꝯfitẽte. Et ibi q̃d latro meruit:
niſi qꝛ illã viã tenuit: vbi oſtẽdit ſalutare ſuũ: a qua tibi pes Pſ̄.xlix.
nõ exeat? In eo eñ q̃ ſe accuſauit deũ laudauit: ꝛ vitã ſuã
beatã fecit. Preſumpſit quidẽ de dño: ꝛ ait illi. Dñe memẽ Lu.xxiij.
to mei dũ veneris in regnũ tuũ. Cõſiderabat eni facinoꝛa
ſua ꝛ ꝓ magno habebat ſi ei vel in fine parceret̃. Dñs autẽ
cõtinuo cũ ille diceret. Memento mei. Sed q̃n. Cũ veneris
in regnũ tuũ. Amẽ dico tibi inq̃t: hodie mecũ eris ĩ ꝑadiſo
Miſericoꝛdia obtulit: qḋ miſeria diſtulit. Audi q̃ dñm con
fitentẽ. Cõfiteoꝛ tibi pr̃: dñe celi ꝛ terre. Quid cõfiteoꝛ? In Mat.xj.
quo te laudo. Hec eñ ꝯfeſſio: vt dixi laudẽ habet. Qꝛ abſcõ
diſti hec a ſapiẽtibꝰ ꝛ prudẽtibus: et reuelaſti ea paruulis.
Quid ẽ hoc fratres? A cõtrario ſenſu ĩtelligite. Abſcõdiſti
hec inq̃t a ſapiẽtibꝰ ꝛ prudẽtibꝰ: ꝛ nõ dixit: reuelaſti ea ſtul
tis ꝛ imprudẽtibꝰ: ſed dixit. Abſcõdiſti a ſapiẽtibꝰ ꝛ prudẽ
tibꝰ: et reuelaſti ea paruulis. Sapiẽtibus ꝛ prudentibꝰ irri
dendis / arrogãtibꝰ falſo grandibꝰ vere autẽ tumẽtibꝰ op-
poſuit / nõ ſapiẽtes / nõ prudẽtes: ſʒ paruulos. Qui ſunt par
uuli? Humiles. Ergo abſcõdiſti hec a ſapiẽtibꝰ et pruden
tibꝰ. Noſe ſapientiũ ꝛ prudẽtiũ ſupbos intelligi poſſe: ipſe
expoſuit cũ ait. Reuelaſti ea paruulis. Ergo abſcõdiſti nõ
paruulis. Quid ẽ nõ paruulis? Nõ hũilibꝰ. Quid ẽ nõ hu-
milibꝰ niſi ſupbis? Hec via dñi aut non erat: aut latebat vt
reuelaret̃ nob̃. Unde dñs exultauit: niſi qꝛ reuelatũ eſt par
uulis? Debemꝰ eſſe paruuli. Nã ſi voluerimꝰ eſſe magni q̃ſi
ſapiẽtes ꝛ prudẽtes: nõ vobis illud reuelat̃. Qui ſũt magni?
Sapiẽtes et prudẽtes: dicẽtes ſe ſapiẽtes / ſtulti facti ſunt. Roñ.j.
Habes remediũ a ꝯtrario. Si dicẽdo te ſapientẽ: ſtultꝰ fa
ctus es: dic te ſtultũ ꝛ ſapiẽs eris. Sed dic: dic ſed intꝰ dic:
qꝛ ſic eſt vt dicis. Si dicis: noli corã hoĩbus dicere: ꝛ corã
deo nõ dicere. Pꝛoꝛſus qḋ ad teipſm ꝑtinet qḋ ad tua: tene
broſus es. Quid ẽ eñ aliud eẽ ſtultũ: niſi eẽ tenebroſũ in coꝛ
de? Deniq̃ de illis ſic ait. Dicẽtes ſe eẽ ſapiẽtes: ſtulti facti
ſunt. Anteq̃ hoc diceret q̃d ruſũ? Et obſcuratũ eſt inſipiẽs
coꝛ eoꝝ. Dic: qꝛ tu tibi lumẽ nõ es. Ut multũ: oculus es: lu-
men nõ es. Quid ꝓdeſt patẽs ac ſanꝰ oculus ſi lumẽ deſit?
Ergo dic a te tibi lumẽ nõ eẽ: ꝛ clama qḋ dictũ eſt. Tu illu Pſ̄.xvij.
minabis lucernã meã dñe. Lumine tuo dñe illuminabis te-
nebras meas. Mee eñ nihil niſi tenebre: tu aũt lumẽ fugãs
tenebras: illuminãs me: nõ a me mihi lumẽ exiſtẽs: ſʒ lumẽ
nõ participãs niſi ĩ te. Sic iohãnes amicus ſpõſi xp̃i: puta
bat̃ lumẽ. Nõ erat ille lumẽ: ſed vt teſtimoniũ ꝑhiberet de Ioh.j.
lumine. Qḋ aũt erat lumen: erat lumẽ verũ. Quid eſt veꝝ?
Qḋ illuminat omnẽ hominẽ. Si veꝝ lumẽ eſt qḋ illumiat
omnẽ hoĩem: q̃ audi ꝛ iohãnẽ recte dicentẽ: recte ꝯfitentẽ.
Nos aũt de plenitudine eiꝰ accepimꝰ. Uide ſi aliud dixit: Ubi.ſ.
q̃ tu illuminabis lucernã meã dñe. Deniq̃ iã illuminatꝰ te
ſtimoniũ ꝑhibebat. Propter cecos lucerna diei teſtimoniũ
ꝑhibebat. Uide q̃m lucerna ẽ. Uos inq̃t miſiſtis ad iohan Ioh.v.
nẽ: ꝛ voluiſtis exultare ad hoꝛã in lumine eiꝰ. Ille erat lucer
na ardẽs ꝛ lucẽs. Ille lucerna: h̃ ẽ res illuminata: accẽſa vt
luceret: q̃ accẽdi põt ꝛ extingui. Sed vt nõ extinguat̃: ventũ
ſupbie non patiat̃. Ergo ꝯfiteoꝛ tibi pater dñe celi ꝛ t̃re: qꝛ Mat.xj.
abſcõdiſti hec a ſapiẽtibꝰ ꝛ prudẽtibꝰ lumen ſe putãtibꝰ ꝛ
tenebre erãt. Et ꝓ eo q̃ tenebre erãt ꝛ lumẽ ſe putabãt: nec
illuminare potuerũt. Illi autẽ qui tenebre erãt ꝛ tenebras ſe
eſſe cõfitebant̃: paruuli erãt ꝛ nõ magni / humiles erãt ꝛ nõ
ſupbi. Recte q̃ dicebãt. Tu illuminabis lucernã meam dñe Pſ̄.xvij.
Se agnoſcebãt: dñʒ laudabãt: a via ſalutari nõ recedebãt
Laudãtes dñm inuocabãt: et ab inimicis ſuis ſalui erant.
Poſtremo aperit celeſte myſterium: qḋ ſi placuerit deo: vt D
paruulis magis q̃ prudẽtibꝰ iſtiꝰ mũdi gratiã ſuã reuela-
ret. Qḋ apl̃s paulꝰ ſtilo plenioꝛe digeſſit dicẽs. Nõne ſtul j.Coꝛ.j.
tã fecit deꝰ ſapientiã huiꝰ mũdi? Nã q̃m dei ſapiẽtiã nõ co
gnouit h̃ mũdꝰ ꝑ ſapiẽtiã / placuit deo ꝑ ſtultitiã ꝑdicatio
nis ſaluos facere credẽtes. Ait ergo. Ita pr̃: q̃m ſic fuit pla Mat.xj.
citum ante te. Celeſtiũ eni verboꝝ archana atq̃ v̄tutes: ſa
pientibus abſcondunt̃ ꝛ paruulis reuelant̃. Paruulis ma
licia nõ ſenſu: ſapiẽtibꝰ vero ſtulticie ꝑſumptiõe nõ prudẽ

Annotatõ tie cauſis. Factiq; huius equitatẽ dominꝰ paterne volũta:
nũeralis tis iudicio cõfirmat:vt qui dedignant̃ paruuli in deũ fieri:
ordinis ſtulti deiceps in ſapiẽtia ſua fiãt. Uides ꝙ terribilis in cõ
ſermonũ filijs dñs. Diſce vere humilitatis exẽpla/nec temere diſcu
huiꝰ opis tias ſupne diſpẽſatiõis cõſilia. Cũ enĩ intuliſſet vtrũq;:ſci
licet ꝙ alijs aduẽtꝰ ſui ſacramẽta reuelauerit: ab alijs ꝟo
abſcõderit:nõ mox rõnẽ reddidit: ſed ſic deo placitũ dixit
hoc oſtẽdens manifeſte:qꝛ iniuſtũ eſſe nõ põt qꝺ placuit iu
ſto. Ac ne qd in illo minꝰ ꝙ qꝺ ĩ deo eſt eſtimaret̃: ſtatĩ ſub
Mat.xj. didit. Oĩa mihi tradita ſunt a pr̃e meo. Pulcherrimꝰ con
nectitur de fide locꝰ:quãdo oĩa ſibi tradita dicit a pr̃e ſuo.
Cũ oĩa legis/oĩpotentẽ agnoſcis/nõ decolorẽ/nõ degene
rem patris. Cũ tradita legis:filiũ cõfiteris/cui per naturã
oĩa vnius ſubſtãtie iure ſunt ꝓpria: nõ dono collata ꝑ gra
tiã. Tradita autẽ ſibi dicit omnia/non celum ⁊ terrã vel ce
tera ꝗ ipſe cõdidit ac fecit elemẽta:ſed hos qui per filiũ ac
ceſſum habẽt ad patrẽ ⁊ ante rebelles: deũ poſtea per fidẽ
Ioh.vj. ſentire ceperũt. Unñ ⁊ alio loco dicit. Omne qꝺ dat mihi pa
Mat.xj. ter ad me veniet. Et nemo nouit filiũ niſi pater:neq; patrẽ
quis nouit niſi filiꝰ:⁊ cui voluerit filiꝰ reuelare. Cũ diceret
Nemo nouit filiũ niſi pater:nõ dixit:⁊ cui voluerit pater re
uelare:quẽadmodũ cũ dixerit. Nemo nouit patrẽ niſi filiꝰ
addidit. Et cui voluerit filiꝰ reuelare. Quod nõ ita ĩtelligẽ
dum eſt quaſi a nullo poſſit cognoſci niſi a ſolo patre. Pat
autẽ non ſolũ a filio ſed etiã ab eis quibus reuelauerit filiꝰ
Sic enĩ potiꝰ dictũ eſt vt intelligamꝰ ⁊ patrẽ ⁊ ipſum filiũ
ꝑ filiũ reuelari:qꝛ ipſe eſt mẽtis noſtre lumen: vt qꝺ poſtea
intulit. Et cui voluerit filiꝰ reuelare:nõ patrẽ tm̃ ſed etiã fi
liũ accipias:ad totũ enĩ qꝺ dixit illatũ eſt. Uerbo enĩ ſuo
ſe pater declarat. Uerbũ enĩ non ſolũ id qꝺ per ꝟbũ decla:
rat̃:ſed etiã ſeipſum declarat. Ut ſcias autẽ: qꝛ ſicut filius
patrẽ quibꝰ vult reuelat ipſum:audi dicẽtẽ ipſum dominũ
Mat.xvj. ieſum cũ laudaret petrũ ꝙ eũ filiũ dei eſſe cõfeſſus ſit. Bea
E tus es ſimõ bariona:qꝛ caro ⁊ ſanguis nõ reuelauit tibi: ſ;
Mat.xj. pater meꝰ ꝗ eſt ĩ celis. Audiamꝰ ergo eũ qui ſequit̃ ⁊ dicit.
Uenite ad me oẽs ꝗ laborat̃ ⁊ onerati eſtis. Mirꝝ quibuſ:
dã videt̃ fratres chariſſimi cũ audiũt dominũ dicẽtẽ. Ue:
nite ad me oẽs ꝗ laborat̃ ⁊ onerati eſtis:et ego reficiã vos
Tollite iugũ meũ ſuꝑ vos ⁊ diſcite: qꝛ mitis ſum et hũilis
corde:⁊ inuenietis requiẽ animabꝰ veſtris. Iugũ enĩ meũ
ſuaue eſt:⁊ onus meũ leue. Et nõ conſiderãt eos ꝗ iugũ ip
ſum intrepida ceruice ſubierũt ⁊ illã ſarcinam manſuetiſſi:
mis humeris acceperũt:tãtis agitari ⁊ exerceri difficulta:
tibꝰ huiꝰ ſeculi:vt nõ a laboribꝰ ad quietẽ: ſed a quiete ad
ij.Timo.iij laborem vocati videãtur:cum apl̃s dicat. Oĩes qui volũt
pie viuere ĩ chriſto ieſu/perſecutionẽ patient̃. Ait ergo ali:
quis. Quõ iugũ eiꝰ ſuaue ẽ ⁊ ſarcina leuis: quãdo quidẽ il:
lud iugũ ⁊ ſarcinã ferre nihil eſt aliud ꝙ pie viuere in xpo?
Mat.xj. Et quõ dicit̃: Uenite ad me oẽs ꝗ laborat̃ ⁊ onerati eſtis
et ego reficiã vos:et nõ potiꝰ dicit̃. Uenite ꝗ vacatis vt la
boret̃?. Nã et vacãtes inuenit quos cõduxit in vineã vt fer
rent eſtũ diei. Et ſub illo iugo leui et ſarcina leui:audiamꝰ
ij.Cori.vj apoſtolũ dicentẽ. In oĩbꝰ cõmendãtes noſmetipſos ſicut
dei miniſtros:ĩ multa patiẽtia/in tribulationibꝰ/in neceſſi:
tatibꝰ/in anguſtijs/in plagis ⁊c̃. Et alio loco ĩ eadẽ epl̃a.
ij.Cor.xj. A iudeis ꝗnquies q̃dragenas vna minꝰ accepi: ter virgis
ceſus ſum:ſemel lapidatꝰ ſũ:ter naufragiũ feci:nocte ⁊ die
in ꝓfundo maris fui:⁊ cetera pericula que numerari quidẽ
poſſunt ſ; tolerari niſi ſpiritu ſancto iuuãte nõ poſſũt. Oĩa
ergo illa ꝗ cõmemorauit aſpera ⁊ grauia:frequẽtiꝰ et abun
ij.Cori.iij dantiꝰ ſuſtinebat: ſed ꝓfecto aderat ei ſpũs ſanctꝰ:ꝗ in ex:
terioris hoĩs corruptiõe ĩteriorẽ renouaret de die ĩ diẽ: et
guſtata requie ſpiritali in affluẽtia delitiaꝝ dei:in ſpe futu:
re beatitudinis oĩa ꝑſẽtia deliniret:aſpera ⁊ grauia oĩa re
leuaret. Ecce ꝙ ſuaue iugũ xpi portabat et ꝙ leuẽ ſarcinã
vt oĩa illa ꝗ ſuperiꝰ enumerata dura ⁊ ĩmana oĩs auditor
horreſcit/leuẽ tribulationẽ diceret:intuẽs ĩterioribꝰ ⁊ fide
libus oculis q̃to ꝓcio tꝑaliũ emẽda ſit futura vita:nõ pati
F labores eternos impioꝝ:⁊ ſine vlla ſollicitudine ꝑfrui eter
na felicitate iuſtoꝝ. Secari ⁊ vri ſe hoĩes patiunt̃: vt dolo:
res nõ eterni:ſed aliq̃to diuturnioris vlceris acrioꝝ doloꝝ
ꝓcio rediman̄t:in lãguida ⁊ incerta vacationis breuiſſime
atq; vltia vita. Immaniſſimis bellis miles atterit̃:pluribꝰ
fortaſſe annis in laboribꝰ inq̃etꝰ:ꝙ in ocio quieturus. Qui

bus tẽpeſtatibꝰ et procellis:ꝙ horribili et tremẽde ſeuitie G
celi ⁊ maris iportuni ſunt mercatores:vt diuitias vẽtoſas
acquirant: maioribꝰ ꝙ quibꝰ acꝗſituri ſunt periculis ⁊ tẽ:
peſtatibꝰ plenas? Quos eſtus:ꝗ frigora/ꝗ ꝑicula ab eq̃s/
a foſſis/a ꝑcipitijs/a fluminibꝰ:a feris ꝑferũt venatores?
Quẽ laborem eſuriẽdi et ſitiẽdi:quãtas viliſſimi et ſordiſſi:
mi cibi ⁊ potꝰ anguſtias vt beſtiã capiant? Et interdũ nec
ipſiꝰ beſtie carnes:ꝓpter quã hec tãta ſuſtinẽt epulis neceſ
ſarie. Et ꝙ ⁊ ſi aper ceruuſq; capiat̃/magis ſuaue ſit venãtis
aĩo qꝛ captꝰ eſt:ꝙ comedẽtis palato qꝛ coctꝰ ẽ. Quãtis cru:
ciatibꝰ ꝓpe quotidianaꝝ plagarũ tenera pueroꝝ etas ſub
dit̃? Quãtis etiã ſcholis vigiliaꝝ ⁊ abſtinẽtie moleſtijs ex
ercent̃:nõ ꝓpter diſcendã ſapientiã: ſed ꝓpter opes hono
reſq; vãitatis:vt numeros ⁊ litteras ⁊ diſertas fallacias elo
qui diſcãt? Sed in his oĩbꝰ qui hec nõ amant:eadẽ grauia
patiunt̃. Qui vero amãt eadẽ ꝗdẽ:ſed nõ grauia pati vidẽ
tur. Oĩa enĩ ſeua ⁊ imania prorſus facilia:⁊ ꝓpe nulla effi:
cit amor. Quanto ergo certiꝰ ac facilius ad verã btitudinẽ
charitas facit/qꝺ ad miſeriã quãtũ potuit cupiditas fecit
Et facile tolerat̃ ꝗlibet aduerſitas tꝑalis: vt eterna pena
vitet̃:eterna reqes cõparet̃. Non immerito ille vas electio
nis cũ ingenti leticia dixit. Nõ ſunt cõdigne paſſiões huiꝰ Roma.viij
tẽporis ad futurã gloriã:que reuelabit̃ ĩ nobis. Ecce vnde
iugũ illud ſuaue ẽ ⁊ ſarcina leuis. Et ſi anguſta ẽ paucis eli:
gentibꝰ:facilis tñ oĩbus diligentibꝰ. Dicit pſalmiſta. Pro Pſ.xvj.
pter ꝟba labioꝝ tuoꝝ:ego cuſtodiui vias duras. Sed que
dura ſunt laborãtibꝰ:eiſdẽ ipſis miteſcũt amantibꝰ:ꝓpter
qꝺ ita diuine pietatis diſpẽſatione actũ eſt vt ĩterior hõ ꝗ ij.Cor.iiij
renouat̃ de die ĩ diẽ nõ adhuc ſub lege poſitꝰ: ſ; iã ſub grã
exoneratꝰ ſarcinis ĩnumerabiliũ obſeruationũ:qꝺ erat reue
ra graue iugũ:ſed dure ceruici cõueniẽter ipoſitũ:facilita:
tem ſimplicis fidei:⁊ bone ſpei:⁊ ſancte charitatis: quicꝗd
moleſtiaꝝ exteriori homini forinſecꝰ ĩtuliſſet:ille princeps Ioh.xij.
qui miſſus eſt foras:interiore gaudio leue fieret. Nihil enĩ
tã facile ẽ bone volũtati ꝙ ipſa ſibi:⁊ hec ſufficit deo. Quã
tũlibet ergo ſeuiat iſte mũdꝰ: veriſſime angeli nato ĩ carne
dño clamauerunt. Gloria in excelſis deo:⁊ in terra pax ho Luce.ij.
minibꝰ bone volũtatis. Quia ꝗ natꝰ erat ſuaue iugũ eiꝰ eſt Mat.xj.
et ſarcina leuis:ſicut dicit apl̃s. Fidelis deꝰ ꝗ nõ ſinit tẽta: j.Cor.x.
re nos ſuꝑ id qꝺ poſſumꝰ ferre:ſed facit cũ tẽtatione etiam
exitum vt poſſimꝰ ſuſtinere. Conuerſi ad dominũ deũ pa:
trem oĩpotentẽ puro corde:et inq̃tum põt paruitas nr̃a:
maximas atq; veras gratias agamꝰ:precãtes toto aĩo ſin
gularẽ mãſuetudinẽ eiꝰ:vt preces nr̃as in beneplacito ſuo
exaudire dignetur. Inimicũ quoq; a noſtris actibꝰ et cogi
tationibꝰ ſua ꝟtute expellat:nobis multiplicet fidẽ:mentẽ
gubernet:ſpiritales cogitatiões cõcedat:⁊ ad beatitudinẽ
ſuã perducat:per ieſum chriſtum dominũ noſtrũ filiũ ſuũ
qui cum eo viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus ſancti deꝰ per
omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eadẽ dñica de iuſticia que ex lege:et ea que ex fide eſt. Et quomodo diabolꝰ princeps ſit mũdi ex traduce peccati. Et de ꝑfectiõe imperfecta et eternitate futura. Sermo.ij.

Diuine lectiones oẽs ita ſibi cõnectunt̃ tãꝙ vna
ſit lectio:qꝛ oẽs ex vno ore ꝓcedũt. Multa ora ſũt Ser.xlix.
miniſteriũ ſmonis gerentiũ:ſed vnũ eſt os mini A
ſtros implẽtis. Audiuimꝰ apoſtolicã lectionẽ ⁊
forte aliquẽ moueat qꝺ ibi ſcriptũ eſt. Scꝺm iuſticiã ꝗ ex Phil.iij.
lege eſt:ꝗ fuerim ſine querela. Que mihi lucra fuerunt: hec
ꝓpter xp̃m dãna eſſe duxi. Deinde ſecutꝰ ait. Nõ ſolũ dam
na ſed etiã ſtercora exiſtimaui eſſe: vt xp̃m lucrifaciã:⁊ iue
niar in illo nõ habẽs meã iuſticiã ꝗ ex lege eſt:ſed iuſticiam
que eſt ex fide ieſu chriſti. Quõ eñ ſtercora exiſtimat dam
na q; ſm iuſticiã ꝗ ex lege eſt cõuerſari ſine querela? Quis
enĩ legẽ dedit? Nõne ipſe legẽ ꝓmiſit qui poſtea reis legis
cũ indulgẽtia venit? Sz his cũ credimꝰ veniſſe cũ indulgẽ
tia ꝗs reos lex tenebat. Nunqd autẽ lex reos tenebat eos:
qui ſm iuſticiã ꝗ ex lege eſt cõuerſati ſunt ſine querela? Si
ergo ĩdulgẽtiã ⁊ veniã peccatoꝝ reis legis attulit dñs: nõ
attulit paulo aplo qui dicit ſine querela ſe in lege cõuerſa:
tũ? Sz ipſm audiamꝰ alio loco. Nõ ex operibꝰ inquit ꝗ nos Tito.iij.
fecimꝰ:ſed ſm ſuam miſericordiã ſaluos nos fecit ꝑ laua:

j.Timo.j. chriſti regenerationis. Et iterū. Qui prius fui blaſphem⁹ et
pſecutor ⁊ iniurioſus: ſed miſericordiā cōſecut⁹ ſum. Hac
ſe ꝯſtituit cōuerſatū in lege ſine querela: ac talē ſe confitet
fuiſſe peccatorē: vt oīs pctōr ꝓpterea de ſe nō deſperet/q̄
B paul⁹ meruit indulgentiā. Uidete fratres ⁊ vim ſermonis
hui⁹ inuenimini: quō paulus apl's dāna exiſtimat ⁊ ſtercora
vbi ſine querela dixit ſe cōuerſatū fuiſſe. Hac ipletor legis:
hac reus legis vno eodēq̄ tpe: ante baptiſmū: ante gratiā
Sed nō ſine cauſa dānū eſſe dicit: ne ſubintrēt cogitatiōes
noxie: hoc ideo dixiſſe apoſtolū paulū: qd alius dederit le-
gem: alius euāgeliū: ſicut manicheus mente puerſa ſentit:
et reliq̄ heretici qui dixerūt aliū datorē fuiſſe legis que da-
ta eſt per moyſen: aliū aūt largitorē euāgelice gratie. Illū
quidē deū malū: illum vero deū bonū. Quid miramur fra-
tres in obſcuritate legis tāq̄ i clauſis oſtijs caliginē paſſi
ſunt: q̄ nō pietate pulſauerūt. Inuenim⁹ aliquādo eūdem
paulū apertiſſime dicere legē bonā eſſe. Quā tamē ideo da-
Rom.v. tā dicit eē vt abūdaret peccatū. Et ideo abūdaſſe peccatū
vt ſupabūdaret gratia. Preſumebāt eñ hoīes de viribus
ſuis: ⁊ faciēdo quicq̄d ſibi licere arbitrabant: peccabant in
legē dei occultā. Unde iſta lex manifeſta ꝓmulgata ē eis q̄
omino ſibi rei eſſe nō videbant. Data eſt illis lex nō que ſa-
naret ſed q̄ egrotātes ꝓbaret. Lex ꝓcucurrit ante medicū
Rom.vij. vt ſe egrot⁹ qui ſe ſanū putabat iueniret egrotū: ⁊ dixit. Nō
ꝯcupiſces. Et quia ante legē preuaricatio nōdū erat. Ubi
Rom.iiij. eñ nō eſt inq̄t lex nec ꝑuaricatio: antea ſine lege peccabat.
Data vero lege poſtea q̄ peccatū eſt: ampli⁹ peccatū eſt: q̄
cum preuaricatiōe peccatū eſt. Inuenit ſe hō vinci cupidi-
tatib⁹ ſuis: quas mala ꝯſuetudine aduerſum ſe nutriebat:
q̄ etiā cū vīculo ⁊ obligatiōe peccati ex adā fuerat ꝓpaga-
Ephe.ij. tus. Unde dicit apl's. Fuim⁹ ⁊ nos aliqñ natura filij ire. In-
Job.xv. de eſt q̄ nec vni⁹ diei infantē mundū dicit a pctō/nō ex eo
C qd cōmiſit: ſed ex eo qd traxit. Audi pſalmū interiora dicē-
tem: ⁊ peccatoꝝ noſtroꝝ ſecreta canentē. Ex pſona ei gene-
Pſalm.l. ris humani dicit xpo. Tibi ſoli peccaui ⁊ malū corā te feci
Nō ex pſona vni⁹ dauid hoc dicit: ſꝫ ex adā pſona: de quo
gen⁹ hūanū. Audi eñ pſalmū. Tibi inq̄t ſoli peccaui ⁊ ma-
lum corā te feci: vt iuſtificeris in ſermonib⁹ tuis: xpo dicit
Unde hoc itelligim⁹? Audi qd ſequit. Et vincas cū iudica-
ris. Nō eſt iudicat⁹ de⁹ pater nō eſt iudicat⁹ ſpūs ſanctus:
nō inuenim⁹ niſi ſolū filiū in iſta carne: quā de noſtra maſſa
ſuſcipe dignat⁹ eſt iudicatū. Nō ex nodo ꝯcupiſcētie hoīs
⁊ femine ꝟgo credidit: ꝟgo ꝯcepit: ꝟgo pepit: ⁊ virgo ꝑmā-
ſit. Et ideo dicit. Uincas cū iudicaris. Iudicat⁹ eſt ei et vi-
cit: q̄ ſine peccato iudicat⁹ eſt. Patiētie fuit ſuſtinere iudi-
ciū: non reatus. Multi innocētes iudicant: ſed in ipſis cau-
ſis q̄s agūt. Nā de reliquo peccato nō carent: q̄ ſicut ante
hoīes factū/ſic ante deū cogitationis peccatū eſt. Factū
tuū corā oculis dei: cogitatio tua eſt. Teſtis facti ē ipſe iu-
dex: accuſatrix facti ipſa cōſciētia. Ergo ille vere inocēs
iudicat⁹ eſt: ⁊ ideo vicit. Sol⁹ eñ vicit: nō de iudice pōtio
Matthei. pilato neq̄ de iudeis ſeuientib⁹: ſed de ipſo diabolo/q̄ om-
xxvij. nia nr̄a pctā rimat diligentia inuidentie. Et qd ait dñs ie-
ſus de ipō diabolo? Ecce vēit ꝑnceps mūdi hui⁹. Iā ſepe
Joh.xiiij. dictū eſt charitati veſtre mūdū iſtū appellari peccatores.
D Et q̄re peccatores noīe mūdi appellāt: q̄ dilectiōe mūdi
inhabitāt mundū. Qui eñi nō diligūt mundū: nō habitāt i
eo qd nō diligūt. Noſtra inq̄t ꝯuerſatio in celis eſt. Si ḡ q̄
Phil.iij. diligit deū i celo habitat cū deo: q̄ diligit mundū in mūdo
cū ꝑncipe habitat mūdi. Oēs itaq̄ dilectores mūdi ipi ſūt
mūd⁹: habitatores mūdi: nō carne qd oēs iuſti: ſed aīo qd
ſoli peccatores q̄b⁹ ꝑnceps eſt diabol⁹: quō dicit dom⁹ ha-
bitatores dom⁹. Scḋm quā ſententiā dicim⁹ malā domū
eſſe marmoratā: ⁊ bonā domū eē fumigatā. Inuenis domū
fumoſam quā boni habitāt: ⁊ dicis bōs dom⁹. Inuenis do-
mū marmoratā ⁊ laqueatā quā poſſidēt iniq̄: ⁊ dicis mala
dom⁹: domū appellās nō parietes ⁊ receptacula corporū:
ſed ipſos habitatores. Sic mūdū appellauit ſcp̄tura habi-
tatores mūdi ꝑ ꝯcupiſcētiā dilectiōis/nō per ꝯuerſationē
Joh.xiiij. corporis. Ergo ecce inq̄t venit ꝑnceps mūdi: ⁊ i me nihil iue-
nit. In ſolo ipſo nihil inuenit diabol⁹. Et tanq̄ diceret ei.
Quare ḡ moreris? Ibi ſequit: ſed vt ſciāt oēs: q̄ voluntatē
patris mei facio: ſurgite eam⁹ hic. Surgit ⁊ it ad paſſionē.
Quare? Q̄ volūtatē patris mei facio. Propter hāc ergo

ſingularē innocentiā ait pſalm⁹. Tibi ſoli peccaui: ⁊ malū Pſalm.l.
coram te feci: vt iuſtificeris in ſermonib⁹ tuis: ⁊ vincas cū
iudicaris: q̄ nihil mali i te inuenit. Quare aūt i te inuenit
o gen⁹ humanū? Q̄ ſequit et dicit. Ego eñi in iniq̄tatib⁹
ꝯcept⁹ ſum: ⁊ in peccatis peperit me mater mea. Dicit hoc
dauid. Quere vn⁹ nat⁹ ſit dauid: iuenies de legitima cōiu-
ge: de nullo adulterio. Scḋm quā ḡ ꝓpaginē dicit. In iniq̄-
tate cōcept⁹ ſū: niſi q̄ eſt ibi quiddā de mortis ꝓpagine qd
ſecū trahit oīs q̄ ex cōiunctiōe viri ⁊ femine naſcit. Habēs
ḡ vnuſq̄ſq̄ ꝯcupiſcētiā: attēdat legē dicētē. Nō ꝯcupiſces E Exo.xx.
inuenit i ſe qd illa ꝓhibet ⁊ fit reus legis. Inueniēs aūt in Rom.vij.
ſe cui ſubdit⁹ eſt: incipiat iā dicere. Cōdelector legi dei ſcḋm
iteriorē hoīem. Uideo aūt aliā legem i mēbris meis repu-
gnantē legi mētis mee ⁊ captiuantē me in lege peccati q̄ ē i
mēbris meis: cognouit ſe egrotū: iplorat medicū. Infelix
ego hō: q̄s me liberabit de corpe mortis hui⁹? Rñdeat me-
dicus. Grā dei ꝑ ieſum xp̄m dñm noſtrū. Gratia dei: nō me-
rita tua. Quare ḡ te dixiſti i lege cū iuſticia ſine q̄rela ꝯuer-
ſatū? Attēdite. Sine q̄rela dixit hoīm. Eſt eñ quedā iuſti-
cia quā poteſt hō implere vt null⁹ hoīm querat de hoīe. Di-
cit. Nō cōcupiſcas alienū. Tu ſi nō rapueris alienū: nulla
q̄rela erit hominū. Ergo aliqñ cōcupiſcis ⁊ nō rapis. Sed
ſnīa dei ſupra te eſt: q̄ concupiſcis. Reus es legis: ſꝫ i ocu-
lis latoris legis. Sine q̄rela viuit. Quare ergo iſta dāna?
Quare iſta ſtercora? Cōſtrictior ē aliquāto nod⁹ iſte: ſꝫ ſol-
uet q̄ ſoluet. Hoc aūt nō ego ſol⁹ pia ſubiectiōe: ſed oēs pia
intētiōe mereamur. Quicq̄d faciebāt iudei vñ hoīes nō q̄-
rerent ⁊ eſſet ipſi⁹ cōuerſatio ex lege ſine q̄rela/ ſibi tribue-
bant: ⁊ ipſam iuſticiā ſcḋm legē virib⁹ ſuis aſſignabāt: iplere
nō poterāt: ſed inaniū faciebāt inq̄tū poterāt ſibi tribuē-
do/nec hoc pie iplebāt. Hoc ergo dicit legē iplere: hoc eſt
nō ꝯcupiſcere Quis ḡ hō q̄ viuit poteſt? Admonet nos pſal- F
mus: q̄ mō cantat⁹ eſt. Exaudi me dñe in tua iuſticia: hoc eſt Pſ.cxlij.
nō in mea. Si diceret. Exaudi me in iuſticia mea: tāq̄ me-
ritū vocaret. Uocat quidē ⁊ i nōnullis locis ⁊ ſuā iuſticiā:
ſed ſic meli⁹ diſcernit: q̄ ⁊ ſuā q̄ſi dicit: datā dicit: quō dici-
mus. Panē noſtrū quotidianū da nob' hodie. Quō noſtrū Mat.vj.
Quō da? Ergo hic diſtincti⁹ loquēs ait. Exaudi me i tua
iuſticia. Et ſequit. Et nō itres i iudiciū cū ſuo tuo. Quid Pſ.cxlij.
eſt Nō intres in iudiciū cū ſeruo tuo? Nō ſtes mecū i iudi-
cio exigēdo a me oīa que ꝑcepiſti: ⁊ oīa q̄ iuſſiſti. Nā me in-
uenies reū ſi in iudiciū itrauers mecū. Op⁹ eſt ergo iquit
mihi miā tua potius q̄ liquidiſſimo iudicio tuo. Quare er-
go: ne itres i iudiciū cū ſeruo tuo? Sequit ⁊ dicit. Q̄ nō iu- Ubi ſ.
ſtificabit in cōſpectu tuo oīs viuēs. Seru⁹ eñ ſum. Quare
mecū ſtas in iudicio? Miſericordia dñi vtar. Quare? Q̄m
nō iuſtificabit i ꝯſpectu tuo oīs viuēs. Quid dixit? Q̄diu
viuit in hac vita: nemo iuſtificat⁹ ē: ſed in ꝯſpectu dei. Nō
fruſtra addit. In ꝯſpectu tuo: niſi q̄ poteſt eſſe iuſtificat⁹
aliq̄s in ꝯſpectu hoīm: vt ⁊ illud impleat. Scḋm iuſticiā q̄ Phil.iij.
ex lege eſt: q̄ ſine q̄rela in ꝯſpectu fuerim hominū. Referat
in cōſpectu dei. Nō iuſtificabit in ꝯſpectu tuo omis viuēs
Quid ergo facturi ſum⁹? Clamemus. Infelix ego hō: quis Rom.vij.
me liberabit de corpe mortis hui⁹? Clamem⁹. Ne itres in
iudiciū cū ſeruo tuo. Grā dei ꝑ ieſum xp̄m dominū noſtrū
Hoc ergo pſalmū audiuim⁹: hoc apoſtolū audiuim⁹. Q̄
cū fuerit illa iuſticia ſcḋm quā viuūt āgeli: cū fuerit illa iuſti-
cia vbi nulla erit ꝯcupiſcētia/iā vnuſquiſq̄ metiat ſe q̄d ē
modo: ⁊ q̄d erit tunc: ⁊ iueniet in cōparatione illi⁹ iuſticie:
iſta dāna eſſe ⁊ ſtercora. Quiſq̄s aūt putat ſe modo poſſe i- G
plere iuſticiā ⁊ cū vixerit bene atq̄ inocēter ſcḋm ꝓbabilita-
tē exiſtiationis humane in via remāſit/nō deſiderat meli⁹:
q̄ ipleſſe ſe putat: maximeq̄ ſibi tribuēs: erit ſuperb⁹. Et
melior eſt pctōr humilis q̄ iuſtus ſupbus. Ideo ait. Et in- Phil.iij.
ueniar in illo nō habēs meā iuſticiā q̄ ex lege eſt: ſicut iudei
putabāt: ſed iuſticiā que ex fide eſt in chriſto ieſu. Deinde
ſecut⁹ ait. Si q̄ modo occurrā in reſurrectionē mortuorū.
Ibi ſe credidit ipleturū eſſe iuſticiā: id eſt plenā ſe habituꝝ
iuſticiā. In cōparatiōe reſurrectionis illi⁹ ſterc⁹ ē tota vi-
ta quā gerim⁹. Adhuc apoſtolū audiui apti⁹ dicētem. Si
quo modo occurrā in reſurrectionē iuſtoꝝ: nō q̄ iā accepe-
rim/aut iā pfect⁹ ſim Et cōtexuit deinde. Fratres ego me
nō arbitror apphēdiſſe. Quō cōparat iuſticiā iuſticie: ſalu-
tē ſaluti: fidē ſpeciei: ꝑegrinationē ciuitati: Attendite quō

Annotatō nūeralis ordinis ſermonū huiꝰ opis — hoc ipleat: fratres ego me nō arbitror apprehēdiſſe. Unū autem. Quid vnū niſi ex fide viuere/ſpe ſalutis eterne: vbi erit plena ⁊ pfecta iuſticia? In cuiꝰ cōparatione dāna ſunt que trāſitura ſunt: ⁊ ſtercora q̄ reprobāda ſūt. Quid ergo? Unū autē: que retro ſunt oblitus: in ea q̄ ante ſunt extēſus: ſm intētionē ſequor ad palmā ſupne vocatiōis dei in chriſto ieſu. Et ad eos q̄ de ſua poſſent pſumere. Quotq̄t ergo perfecti ſumꝰ: hoc ſapiamꝰ. Iam dudū dixerat ſe imperfectū: nunc autē perfectū. Quare niſi q2 ipſa eſt pfectio hoīs: īueniſſe ſe nō eſſe pfectū? Quotquot autē pfecti: hoc ſapiamus. Et ſi qd forte aliter ſapitis: id quoq3 vobis deꝰ reuelauit: id eſt vt ſi vos in aliq̄ pfectu animi iuſtificatos pbatis: legēdo ſcripturas: et inueniēdo q̄ ſit vera ⁊ pfecta iuſticia īueniatis vos reos: ⁊ deſiderio futuroꝝ dānetis preſentia: viuatiſ ex fide ⁊ ſpe ⁊ charitate: ⁊ ītelligatiſ q2 qđ adhuc creditis nōdū videtis: qđ adhuc ſperatis: nōdū tenetiſ: qđ adhuc deſideratis/nondū impletis. Et ſi talis ē charitas

H peregrinātiū: qualis erit vidētiū? Ergo ille q̄ docebat dei

Pſ.cxlij. iuſticiā ⁊ nō ꝯſtituebat ſuā: clamabat de pſalmo. Exaudi me in tua iuſticia. Et nō intres in iudiciū cū ſeruo tuo: qm̄

Exodi. xxxiij. non iuſtificabit in cōſpetu tuo omīs viuēs. Scđm hanc vitā dicit moyſi. Nemo faciē dei vidit ⁊ vixit. Non eni viuēdū eſt hac vita: vt illam faciē videamꝰ. Moriendū eſt mūdo: vt deo in ſempiternū viuamꝰ. Tūc nō peccabimꝰ: nō ſolum factis: ſed nec cōcupiſcētijs: cum illā faciem viderimꝰ que vincit oēs ꝯcupiſcētias. Tā eni dulcis eſt fratres mei tā pulchra vt illa viſa nihil aliō poſſit delectari. Satietas erit inſatiabilis: nullū faſtidiū: ſemp eſuriemꝰ: ſemp ſaturi

Eccl. xxiiij. erimꝰ. Audi ipſas duas ſententias de ſcriptura. Qui bibit me: dicit ſapiētia: adhuc ſitiet: ⁊ qui edit me adhuc eſuriet. Sed ne putes q2 ibi erit indigētia ⁊ fames. Audi dominū

Joh.iiij. Qui biberit de hac aqua: nō ſitiet in eternū. Sed diciſ. Qñ

Pſ.xxvj erit? Quādocūq3 erit tamē. Expecta dominū: ſuſtine dñm viriliter age: et ꝯfortet cor tuum. Nunqd tāta reſtāt: quanta pacta ſunt? Intēde ab adā vſq3 ad hodiernū diē quot ſecula euoluta ſunt: ⁊ ecce iā non ſunt. Pauci dies remanēt quodāmō. Sic eni dicendū eſt qđ remanet in cōparatione

I tranſactoꝝ ſeculoꝝ. Exhortemur in inuicē. Exhortet nos ille q̄ venit ad nos: q̄ cucurrit viā ⁊ dixit. Sequimini. Qui aſcēdit prior in celū: vt caput de ſublimioribꝰ ſubueniat ce-

Act.ix. teris mēbris in terra laborātibꝰ. Qui dixit de celo. Saule ſaule quid me perſequeris? Ergo nemo deſperet. Reddet nobis ī fine qđ pmiſſum eſt. Ibi iplebit illa iuſticia. Audiſtis ⁊ euangeliū iſtis lectionibꝰ cōcordare. Volūtas iquit patris eſt: vt oīa que mihi dedit nō pereāt: ſed habeāt vitā eternā: ⁊ ego reſuſcitabo eos in nouiſſimo die. Scđm pmo die: nos nouiſſimo die. Primꝰ dies ad caput eccle. Dies eni noſter dñs chriſtꝰ: nō facit occaſum. Nouiſſimus dies: erit finis ſeculi. Nolo dicas qñ iſte erit. Generi hūano lōge erit: vnicuiq3 hoīm prope erit: q2 nouiſſimꝰ dies eſt cuiuſq3 dies mortis. Eteni hinc cū exieris recipieris p meritis: et reſurges ad recipiēda q̄ egiſti. Tūc deꝰ corōabit nō tā merita tua q̄3 dona ſua. Quicqđ tibi donauit: ſi ſeruaſti cognoſcit. Totū ergo fratres deſideriū noſtrū nō ſit niſi ad vitā

K eternā. Nemo ſibi placeat q̄ſi q̄ hic iuſte vixerit: et cōparet

Lu.xviij. ſe illis q̄ male viuūt ſm phariſeū qui ſe iuſtificabat: qui nō

Phil.iij. audierat apoſtolū. Non q2 iā acceperim: aut iā pfectꝰ ſim. Ergo nō acceperat adhuc hoc qđ deſiderabat. Pignꝰ ac-

ij.Cor.v. ceperat: ſic dixit. Qui dedit pignꝰ ſpiritū nobis. Cuius rei pignꝰ erat: ad hoc puenire cupiebat. Participatio quedā ſed diſtat. Aliter modo participamur: aliter tūc participabimur. Modo p fidē/per ſpem/in eodē ſpiritu: tūc aūt ſpecies erit: res erit. Idē aūt ſpiritꝰ: idē deꝰ: eadē plenitudo. Qui clamat abſentibꝰ: exhibebit pſētibꝰ. Qui vocat pegrinos: nutriet ⁊ alet in patria. Via nobis factꝰ eſt chriſtus: et deſperamꝰ nos puenturos? Via iſta finiri nō potes: corrūpi nō pōt: nec pluuia: nec diluuijs: nec a latronibꝰ obſideri. Ambula securꝰ in xpo: ambula ne offendas: ne cadas. Nec retro reſpicias: ne ī via remācas: ne a via recedas. Iſta omnia precaue tm̄: et peruenīſti. Cum pueneris: tunc iam gloriare ex hoc. Noli in te. Nā qui ſe laudat deum non laudat: ſed ſe a deo auertit. Quomō q̄ vult recedere ab igne: ignis calidus remanet: ſed ille frigeſcit: quō q̄ vult recedere a lumine: ſi receſſerit: lumē in ſe lucidū remanet: ſ3 ille tenebrat.

Non recedamꝰ a calore ſpiritus: a lumine veritatis. Vocē modo audiuimꝰ: tunc autē facie ad faciē videbimꝰ. Nemo j.Cor.xiij.
ſibi placeat/nemo alicui inſultet. Omnes ſic velimꝰ pficere: vt non inuideamꝰ pficientibꝰ: non inſultemus deficientibus: ⁊ erit in nobis cū gaudio impletū qđ pmiſſum eſt in euangelio. Et ego ſuſcitabo eos in nouiſſimo die. Joh.vj.

¶ Dominica in ſeptuageſima de lapſu mundi ⁊ auaricia. Sermo.j.

Omnis hō in tribulatione ꝯſtitutꝰ aliqua ⁊ in ſua Sermo.l.
cauſa deficiens: prudentē aliquē querit a quo cō A
ſiliū accipiat: et norit quid agat. Exiſtimemꝰ ergo vniuerſum mūdū quaſi eſſe hoiem vnū. Eua‑ acere mala querit/⁊ facere bona piget: ac per hoc crebreſcētibꝰ tribulationibꝰ ſuis in ſua cauſa deficiēs: quē poteſt ad accipiendū cōſiliū prudentiorē inuenire q̄3 chriſtū? Certe meliorē inueniat: ⁊ qđ vult agat? Si autē nō habet vbi meliorē inueniat: ad hūc inueniat quē vbiq3 īueniat: conſulat: accipiat cōſiliū: ſeruet mandatū bonū: euadat magnū malū. Preſentia eni mala tēporalia/q̄ multū homines exhorrent: ſub qbꝰ plurimū murmurāt: et murmurādo offendūt emēdatorē: ne īueniāt ſaluatorē. Preſentia ergo mala ſine dubio trāſitoria ſunt: aut p nos trāſeūt: aut nos p illa trāſimus: aut tranſeunt nobis viuētibus: aut dimittūtur nobis moriētibꝰ. Non eſt in tribulatione magnū: qđ tempore breue eſt. Quiſq3 cogitas craſtinū diem: nō reuocas heſternū

B diem. Minuēte die perendio/heſternꝰ erit et craſtinꝰ. Verūtamen ſi curis tātis hoīes eſtuāt ad euadēdas tpales ⁊ tranſcurrētes vel potiꝰ tranſuolātes tribulationes/ qd eſt cogitādū vt hō euadat manētes ⁊ ſine fine durātes? Dura cauſa eſt vita mortalis. Quid ē aliud hic naſci/niſi ingredi laborioſam viā? De labore futuro noſtro: teſtis eſt ipſe fletꝰ infantis. Ab ipſo moleſto cōuiuio nemo eſt excuſatꝰ. Bibēdum fuit: qđ propinauit adā. Facti quidē ſumꝰ manibꝰ veritatis: ſed pter peccatū piecti in dies vanitatiſ. Facti ſu‑ Gen.j.
mus ad imaginē dei: ſed detriuimꝰ eā trāſgreſſione peccati. Ideo pſalmus nos admonet: quomodo facti fuerimꝰ: ⁊ quo puenerimꝰ. Ait eni. Verū in imagine dei ambulet hō. Pſalm.
Ecce qđ factꝰ eſt. Quo puenit? Audi qđ ſequit. Tamē va‑ xxxviij.
ne conturbat omīs hō. In imagine ambulat veritatiſ: ⁊ cō ij.Retrac.
turbat in ꝯſilio vanitatis. Deniq3 vide cōturbationē eius: xxv.
vide ⁊ tāq3 in ſpeculo diſplice tibi. Verū inqt ī imagīe dei ambulet hō: ⁊ ideo magna res eſt hō: tamen vane cōturbabitur. Et q̄ſi quereremꝰ: vnde rogo te: vn vane ꝯturbabit? Theſaurizat inqt ⁊ ignorat cui ꝯgregat ea. Ecce ille hō. ī.

C vniuerſum genꝰ humanū: quaſi vnus hō qui ī cauſa ſua defecit/conſiliū perdidit: de via ſane mētis errauit: theſaurizat: ⁊ neſcit cui congreget ea. Quid dementiꝰ? Quid infelicius? Certe eni ſibi? Non. Quare ſibi non? Q2 moriturꝰ eſt q2 breuis vita hominis eſt: q2 theſaurus durat: ⁊ cito trāſit qui cōgregat. Ideo miſeratꝰ hominē in imagine dei ambulantē/vera fatentē/vana ſectantē. Vane iquit cōturbabitur. Doleo: theſaurizat ⁊ ignorat cui cōgreget ea. Sibi ea? Non. Quia morit homo/perdurāte theſauro. Conſiliū habes: da ⁊ mihi. Non habes ꝯſiliū qđ mihi des: nec tu ergo tenes. Proinde ſi ambo nō habemꝰ/ambo q̄ramꝰ/ambo accipiamꝰ/ambo tractemꝰ. Conturbat: theſaurizat: cogitat: laborat: curis inuigilat. Per diē vexaris laboribꝰ: per noctē agitaris timoribꝰ. Vt ſacellus tuus impleat nūmis aīa tua febricitat curis. Video: doleo: conturbaris: et ſicut dicit qui fallere neſcit: vane cōturbaris. Theſauriza em̄ vt

D bene pueniat quicqđ agis. Vt dāna taccamꝰ: vt tāta pericula ⁊ ī ſingulis lucris ſingulas mortes. (Mortes dico nō corporꝝ ſed malarū cogitationū) vt accedat aurū/perit fides: vt foris veſtiaris/intus expoliaris: vt iſta omittamꝰ: vt alia taceamꝰ: vt aduerſa pretereamꝰ: pſpera ſola cogitemus. Ecce theſaurizas/ecce vndiq3 lucra cōfluunt: ⁊ more fontiū nūmi currūt. Vbiq3 ardet inopia/vbiq3 fluit copia. Non audiſti. Diuitie ſi affluāt ne apponatis cor? Ecce aq̄‑ Pſ.lxj.
ris: nō infructuoſe ꝯturbaris/tn̄ vane conturbaris. Quare inquis vane ꝯturbor? Ecce ſaccos ipleo: parietes mei vix capiūt qđ acquiro. Quare vane ꝯturbor? Theſaurizas et Pſalm.
ignoras cui ea ꝯgreges. Aut ſi ſcis cui: obſecro dic ⁊ mihi. xxxviij.
Audiā te cui. Si nō vane cōturbaris: dic cui theſaurizas? E
Mihi inqs. Hoc audes dicere moriturꝰ? Filijs meis inqs

Hoc audes dicere de moꝛituris? Magna pietas/theſauri-
zat pater filijs: immo magna vanitas: theſaurizat moꝛiturꝰ
moꝛituris. Si propterea quia moꝛiturꝰ dimittis: quid colli-
gis? Hec cauſa ⁊ filioꝝ ſucceſſuri ſunt nõ ꝑmanſuri. Omit-
to dicere qualibꝰ filijs: ne foꝛte qd̃ cõgregauit auaricia ꝑ-
dat luxuria. Aliꝰ fluẽdo ꝑdit: qd̃ tu laboꝛando cõgregaſti.
Sed omitto hoc. Foꝛte erũt boni filij: luxurioſi nõ erũt: ſer-
uabũt quod dimiſiſti: augebũt qd̃ ſeruaſti/non perdent qd̃
ꝯgregaſti. Filij tui tecũ ſunt pariter vani ſi hoc faciũt: ſi te
patrẽ i hoc imitant. Illis dico qd̃ tibi dicebã. Filio tuo di
co. Cui ſeruas illi dico. Theſaurizas: ⁊ neſcis cui ꝯgreges
ea. Sicut eni tu neſciſti: ſic ⁊ ille neſcit. Si in illo vanitas ꝑ-
F mãſit/nunqd ad ipſum defecit veritas? Omitto dicere: q2
foꝛte dũ viuis theſaurizas furi. Una nocte venit: et tot die
bus ac noctibꝰ congregatũ paratum inuenit. Theſaurizas
foꝛte latroni/foꝛte ꝑdoni. Nolo ampliꝰ dicere: ne cõmemo
rem ⁊ refricẽ perpeſſoꝝ doloꝛes. Et multa que congrega
uit inanis vanitas: parata inuenit hoſtilis crudelitas. Nõ
eſt eni meũ optare: ſed omniũ eſt timere. Auertat hoc deꝰ.
Sufficiãt flagella ipſiꝰ. Omnes oꝛemus: auertat hoc deꝰ.
Parcat deus nobis quẽ rogamus. Sed ſi dicat quibꝰ qd
G reſpõdemꝰ? Tu ergo o hõ: o omnis homo: tu qui vane the-
ſaurizas: vnde mihi reſpõdes tractanti tecũ: ⁊ tecũ querẽ-
ti cõſiliũ in cauſa omniũ? Dicebas eñ ⁊ reſpõdebas. The
ſaurizo filio meo: filijs meis/poſteris meis. Dixi: quãta ſint
⁊ in ipſis filijs metuẽda. Sed omitto penaliter victuros fi
lios ſicut optat inimicꝰ: ſic viuãt vt optat pater ꝙ multi in
caſus icideriit. Dixi/cõmemoꝛaui: hoꝛruiſti ⁊ nõ coꝛrexiſti.
Quid eni reſpõſurꝰ es: niſi hoc dicas: foꝛte nõ? Et ego ſic
ſum locutus. Foꝛte inꝗ furi/foꝛte latroni/foꝛte ꝑdoni. Nõ
dixi certe: ſed foꝛte. Inter foꝛte fiet foꝛte nõ fiet. Neſcis er
go quid fiet. Uane cõturbaris. Uides ꝙ verũ dixerit veri
tas: ꝙ inaniter cõturbetur vanitas Audiſti tandẽ: aliquan
do ſapuiſti: q2 hoc ipſum cũ dicis foꝛte filijs meis/nõ autẽ
audes dicere certus ſum: q2 filijs meis: neſcis cui ꝯgreges
H ea. Ergo vt video: vt ante dicebã: defeciſti in cauſa tua: nõ
inuenis qd̃ mihi reſpõdeas: ſed nec ego qd tibi. Ambo ita
ꝙ queramus/ambo conſiliũ petamus. Habemus copiam
j. Coꝛ. j. non ſapiẽtis ſed ipſius ſapiẽtie. Audiamus ambo chꝛiſtũ/
iudeis ſcandalũ: gentibꝰ autem ſtulticiã: ipſis autem voca
tis iudeis ⁊ grecis chꝛiſtum dei virtutẽ et dei ſapientiam.
Quid paras munimenta diuitijs tuis? Audi virtutẽ: nihil
foꝛtius. Quid paras argumẽta diuitijs tuis? Audi ſapien
tiam dei: nihil prudentiꝰ. Foꝛte eñ cũ dixero ſcandalizabe
ris. Iudeus eris: quia chꝛiſtus iudeis ſcandalũ. Foꝛte cũ
dixero ſtultum tibi videbit. Gentilis eris: quia chꝛiſtꝰ gen
tibus ſtulticia. Chꝛiſtianus es/vocatꝰ es. Uocatis autem
iudeis ⁊ grecis chꝛiſtus dei virtꝰ eſt et dei ſapientia. Noli
te cõtriſtari cũ dixero. Nolite ſcandalizari: nolite veluti in
ſipientie mee oꝛe toꝛto iſultare. Audiamꝰ. Quod eñ dictu
rus ſum: chꝛiſtꝰ dixit. Cõtẽnis preconẽ/time iudicẽ. Quid
ergo ego dicã? Iam me prope modũ paulo ante euangelij
lectoꝛ hac cura liberauit. Nõ ergo lego: ſ3 lecta recolo. Cõ
ſiliũ querebas in cauſa tua deficiens: vide quid dicat fons
recti cõſilij: fons vnde quicquid imples venenũ nõ times.
Mat. vj. Nolite vobis cõdere theſauros in terra: vbi tinea et come
ſtura exterminat: ⁊ vbi fures effodiũt ⁊ furãtur: ſed theſau
riſate vobis theſauros i celo: quo fur nõ accedit neq3 tinea
I coꝛrũpit. Ubi eñ eſt theſaurꝰ tuus: ibi erit ⁊ coꝛ tuũ. Quid
expectas ampliꝰ? Res aperta eſt. Conſiliũ patet: ſed cupi-
ditas latet: imo non latet: ſed etiam ipſa qd̃ peius eſt patet.
Non eñ ceſſat rapina graſſari: non eni ceſſat fraudare aua
ricia: nõ eni ceſſat plurare malicia. Totũ vt quid? Ut the-
ſaurizet. Et vbi ponat? In terra. Recte quidẽ a terra i ter
ram. Homini eni a quo nobis dixi laboꝛẽ fuiſſe propinatũ
Geñ. iij. dictũ eſt peccãti. Terra es: et in terrã ibis. Merito theſau-
rus in terra: q2 coꝛ i terra. Ubi eſt ergo qd̃ habemꝰ ad deũ?
Dolete q intellexiſtis: coꝛrigimini ſi voluiſtis. Et diu vul
tis laudare ⁊ nõ facere? Uerũ eſt: nihil veriꝰ. Fiat ergo qd̃
verũ eſt. Unũ deũ laudamꝰ et non mutamur: vt non etiam
in hoc vane ꝯturbemur. Ergo nolite vobis cõdere theſau
rũ in terra: ſiue experti quõ pereat quod in terra recõditur:
ſiue nõ experti ſed ex alterius metuentes experiri. Quẽ non
coꝛrigũt verba: coꝛrigãt experimẽta. Non ſurgit/non pro-
ceditur: niſi vt vna voce dicat ab omnibꝰ. Ue nobis ruit
mundus. Si ruit: quare nõ migras? Si tibi architectus di
ceret ruiturã domũ tuã: nonne prius migrares ꝙ murmu-
rares? Structoꝛ mundi tibi dicit ruiturũ mundũ: et nõ cre-
dis? Audi vocẽ ꝑdicẽtis: audi conſiliũ cõmonentis. Uox
predicẽtis eſt. Et celum ⁊ terra tranſibũt. Uox cõmonen- Luce. xxj.
tis eſt. Nolite vobis condere theſauꝝ in terra. Ergo ſi cre Mat. vj.
ditis ꝑdicẽti/ſi non contẽnitis cõmonentem: fiat qd̃ dicit.
Non enim ille te fallit qui tale conſiliũ dedit. Non perdes
qd̃ dediſti: ſed ſequeris quod miſiſti. Cõſiliũ ergo do. Da K
pauperibꝰ: ⁊ habebis theſaurum in celo. Non ſine theſau- Mat. xix.
ro remanebis: ſed quod habes in terra ſollicitꝰ: habebis in
celo securꝰ. Migra ergo. Cõſilium do ſeruandi non perdẽ-
di. Habebis inquit theſaurũ in celo: ⁊ veni ſequere me: vt
ducam te ad theſaurũ tuũ. Non eſt hoc diſpendium: ſed cõ
pendiũ. Cur ſilent homines? Audiant vel experti qd̃ time
ant: faciant vnde non timeant: migrent in celũ. Frumẽtum
ponis in terra: venit amicꝰ tuus qui nouit frumentũ ⁊ ter-
re naturã: docet tuã imperitiã: dicit tibi. Quid feciſti? Fru
mentũ in terra in inferioꝛibꝰ poſuiſti. Humidus locus eſt:
putreſcit qd̃ poſuiſti: perdes laboꝛẽ tuũ. Reſpõdes. Quid
ergo faciã? Migra inquit in ſuperioꝛa. Audis ergo amicũ
conſiliũ dantem de frumento tuo: et contẽnis deũ conſiliũ
dantẽ de coꝛde tuo? Frumentũ tuũ times ponere in terra
et coꝛ tuum perdis in terra. Ecce dominꝰ deus tuus dat ti
bi conſilium de coꝛde tuo. Ubi eni inquit fuerit theſaurus
tuus: illic erit ⁊ coꝛ tuũ. Leua iquit coꝛ i celo: ne putreſcat
in terra. Conſilium eſt eiꝰ: qui te vult ſeruare non perdere.
Si ergo ita eſt: quõ penitet eos qui nõ fecerũt. Modo qd L
ſibi dicũt? In celo haberemꝰ: qd̃ i terra ꝑdidimꝰ. Inuaſit
hoſtis domũ: nunqd iuaderet celũ? Occidet ſeruũ cuſtodẽ
nunqd occideret dñm ſeruatoꝛẽ: quo fur nõ accedat: neq3
tinea coꝛrũpit? Et multi dicũt. Ibi haberemꝰ: ibi noſtros
theſauros recõderemꝰ: q eos ſecuri poſt paululũ ſeqremur
Quare nõ audiuimꝰ dñm noſtrũ? Quare contẽpſimus pa-
trẽ monentẽ: ⁊ hoſtẽ ſenſimꝰ inuadentẽ? Ergo ſi cõſiliũ eſt
hoc/non ſimꝰ pigri in tam bono conſilio: et ſi migrãda ſint
que habemus: in eum locum transferamꝰ vnde ea non per-
damus. Quid ſunt pauperes quibꝰ damꝰ: niſi laturarij no-
ſtri per quos in celum de terra migramꝰ? Da: laturario tuo
das: ad celũ poꝛtat qd̃ das. Quomodo inq3 ad celum poꝛ
tat? Et video quia mãducando ꝯſumit. Pꝛoꝛſus nõ tenẽ-
do: ſed mãducãdo trãſpoꝛtat. An excidit tibi? Uenite be- Mattheí.
nedicti: percipite regnũ. Eſuriui enim ⁊ dediſti mihi man xxv.
ducare. Et cũ vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis?
Si ante te mẽdicantẽ nõ contẽpſiſti: attende ad quẽ perue
nerit quod dediſti. Cũ vni iquit ex minimis meis feciſtis:
mihi feciſtis. Chꝛiſtꝰ accepit qd̃ dediſti. Ille accepit: qui
tibi vnde dares dedit. Ille accepit: q i fine tibi ſeipſum da
bit. Nam ⁊ hoc fratres aliquãdo cõmonui charitatem ve- M
ſtram: qd̃ me fateoꝛ in ſcriptura dei plurimũ mouet: ⁊ ſepiꝰ
debeo cõmouere. Rogo vos vt cogitetis qd̃ ait ipſe dñs
noſter ieſus chꝛiſtꝰ in fine ſeculi cũ venerit ad iudicium cõ
gregaturũ ſe omnes gentes in conſpectu ſuo: et diuiſurum
homines in duas partes: alios ad dexteram: et ad ſiniſtrã
alios poſiturũ: dextris q3 dicturũ. Uenite benedicti patris Ubi. ſ.
mei percipite regnũ qd̃ vobis paratũ eſt ab oꝛigine mũdi.
Siniſtris autẽ. Ite in ignẽ eternũ qui paratus eſt diabolo
⁊ angelis eiꝰ. Quere cauſas vel tãte mercedis: vel tãti ſup
plicij: percipite regnũ: ⁊ ite in ignem eternũ. Quare iſti per
cepturi regnum? Eſuriui eni et dediſtis mihi manducare.
Quare iſti ituri in ignẽ eternũ? Eſuriui eni ⁊ non dediſtis
mihi mãducare. Quid ẽ hoc rogo? Uidero de his qui per-
cepturi ſunt regnũ: q2 dederũt tanꝙ boni ⁊ fideles chꝛiſtia
ni: verba domini nõ contẽnentes: ⁊ cũ fiducia ꝓmiſſa ſpe-
rantes fecerũt hoc: q2 ſi nõ feciſſent: vite ipſoꝝ bene ſterili-
tas iſta nõ vtiq3 cõueniſſet. Foꝛte eni caſti erãt: non frauda
toꝛes: nõ ebꝛioſi: abſtinẽtes ſe ab operibꝰ malis. Si hoc nõ
adderẽt: ſteriles remanerẽt. Feciſſent eñ. Declina a malo: Pſalm.
nõ feciſſent. Et fac bonum. Uerũtamen etiã ipſis non ait. xxxvj.
Uenite percipite regnũ: caſte enim vixiſtis/nulli fraudẽ fe
ciſtis: neminẽ pauperem oppꝛeſſiſtis: limitẽ nullius inuaſi-
ſtis: neminẽ iurando fefelliſtis. Nõ dixit hec: ſed percipite
regnũ: q2 eſuriui ⁊ dediſtis mihi mãducare. Quãto hoc ex-

Annotatõ nũeralis ordinis ſermonũ huiꝰ opis cellit quando cetera tacuit: et hoc ſolũ dominꝰ nominauit? Ruſus ad illos. Ite in ignẽ eternũ/qui preparatꝰ eſt dia bolo et angelis eiꝰ. Qᷓ multa poſſet in impios dicere: qm̃ ſi quererent quare imus in ignẽ eternum: quare queris adul ter: homicida: fraudator: ſacrilege: blaſphemator: īfidelis? Nihil horꝝ: ſed qꝛ eſuriui et non dediſtis mihi manducare.
N Uideo vos moueri: ſicut moueor. Et vere mira res. Huiꝰ aũt admirabilis rei rationẽ colligo vt poſſum quã vos nõ
Eccl.iij. celabo. Scriptũ eſt. Sicut aqua extinguit ignẽ: ita elemo
Eccl.xxix ſina extinguit peccatũ. Item ſcriptum eſt. Include elemo ſynã ĩ corde pauperis: et ipſa pro te deprecabitur dominũ
Dan.iiij. Item ſcriptũ eſt: qđ pauloante cõmemoraui. Conſiliũ me um audi rex: et peccata tua elemoſynis redime: et alia mul ta ſunt diuini eloquij documenta: quibꝰ oſtenditur multũ valere elemoſynã ad extinguẽda et delenda peccata. Pro inde illis quos dãnaturꝰ eſt: immo plus illis quos corona turꝰ ſolas elemoſynas imputabit: tanq̃ dicẽs. Difficile eſt vt ſi examinẽ vos et appendã vos: et ſcruter diligentiſſime facta veſtra/nõ inueniã vnde vos dãnem. Sed ite ĩ regnũ
Mat.xxv Eſuriui enĩ et dediſtis mihi mãducare. Nõ ergo itis in re gnũ quia non peccaſtis: ſed qꝛ veſtra peccata elemoſynis redemiſtis. Ruſus et illis. Ite in ignẽ eternũ: q̃ paratꝰ eſt diabolo et angelis eiꝰ. Et illi tãq̃ noxij olim rei ſero tremẽ tes: attendẽtes peccata ſua quãdo auderẽt dicere immeri to ſe dãnari: immerito in ſe hanc deprom̃i a iudice tã iuſto ſententiã? Conſiderãdo conſcientias ſuas: cõſiderando om nia vulnera anime ſue: quãdo auderẽt dicere iniuſte dãna
Sap.v. mur? De quibꝰ ante in ſapientia dictũ eſt. Traducent eos ex aduerſo iniquitates eorum. Sine dubio videbũt ſe iuſte dãnari pro ſceleribꝰ et criminibus ſuis: et quaſi eis diceret. Non inde vnde putatis: ſed quia eſuriui et nõ dediſtis mi hi manducare. Si enim ab illis omnibꝰ veſtris factis auer ſi et ad me cõuerſi: illa omnia crimina atq̃ peccata elemoſy nis redemiſſetis: ipſe elemoſyne modo liberarẽt vos: et a re
Mat.v. atu tantorum criminũ abſoluerẽt. Beati enĩ miſericordes qm̃ ipſis miſericordia preſtabitur. Modo autẽ ite in ignẽ
Jacobi. ij eternum. Iudiciũ ſine miſericordia ei qui non fecit miſeri
O cordiã. Cõmendauerim vobis fratres mei. Date panẽ ter
Joh. vj. renũ: et pulſate ad celeſtem. Dominus panis eſt. Ego ſum panis inquit vite. Quõ tibi dabit q̃ non das egenti? Eget ad te alter: eges ad alterũ. Et cũ eges ad alterũ: et eget ad te alter: ille ad egẽtẽ eget. Nam ad quẽ tu eges nulliꝰ eget fac qđ circa te fiat. Non enĩ quomodo īter ſe ſolẽt īprope rare quodãmodo beneficia amici. Ego tibi ꝓſtiti hoc. Re ſpondet. Et ego tibi hoc. Uult vt preſtemꝰ ei: qꝛ et ipſe pre
Pſ.xv. ſtitit nobis. Nulliꝰ indiget: ideo verus eſt dñs. Dixi domi no deus meꝰ es tu: qm̃ bonorũ meorũ non eges. Cum ergo ſit dominꝰ et verus dñs: et bonorum noſtrorũ nõ egeat: ta men vt aliq̃d etiã erga illum faceremus: eſurire dignatꝰ eſt in pauperibꝰ ſuis. Eſuriui inq̃t et dediſtj mihi manducare. Domine quãdo te vidimꝰ eſurientẽ? Cum vni ex minimis
P meis feciſtis: mihi feciſtis. Breuiter ergo audiãt hoĩes di gneq̃ cõſiderẽt: quantũ ſit meritũ chriſtum pauiſſe eſuriẽ tem: et quale ſit crimẽ chriſtũ contẽpſiſſe eſurientẽ. Mutat quidẽ hominẽ in meliꝰ penitẽtia peccatorꝝ: ſed nec ipſa vi deẽ aliq̃d ꝓfutura ſi ab operibꝰ miſericordie ſterilis fuerit Teſtaẽ hoc veritas per iohãnẽ: qui veniẽtibus ad ſe dice
Luce.iij. bat. Generatio viperarꝝ: quis vobis oſtendit fugere ab ira ventura? Facite ergo dignos fructus penitẽtie. Et ne dica tis: patrẽ habemꝰ abrahã. Dico enĩ vobis: qꝛ potẽs ẽ deꝰ de lapidibꝰ iſtis ſuſcitare filios abrahe. Iam enĩ ſecuris ad radices arborꝝ poſita eſt. Oĩs enĩ arbor nõ faciens fructũ bonũ excidetur et ĩ ignẽ mitteẽ. De hoc itaq̃ fructu ſuperiꝰ ait. Facite fructꝰ dignos penitẽtie. Quiſq̃s itaq̃ iſtos fru ctus nõ fecerit: ſine cauſa putat ꝑ ſterilẽ penitentiã ſe mere ri veniã peccatorꝝ. Qui ſint autẽ iſti fructꝰ: ipſe cõſequẽter oſtẽdit. Nã poſt hec eiꝰ v̄ba interrogabãt eũ turbe dicen tes. Quid ergo faciemꝰ. i. q̃ ſunt iſti fructꝰ quos vt faciamꝰ hortaris et terres? Rñdẽs autẽ dicebat illis. Qui hꝫ duas tunicas det vnã nõ habẽti: et q̃ habet eſcas ſilr faciat. Quid manifeſtiꝰ fr̃es mei? Quid certiꝰ? Quid expreſſius? Quid ergo aliud ſonat qđ ſuperiꝰ ait. Oĩs arbor nõ faciens fru ctũ bonũ excideẽ et in ignẽ mitteẽ: niſi qđ ſiniſtri audituri
Mat.xxv ſunt. Ite in ignẽ eternũ. Eſuriui enĩ et nõ dediſtj mihi man

ducare? Parꝝ eſt itaq̃ recẽdere a pctĩs: ſi ꝓ̃terita curare negle xeris: ſicut ſcriptũ eſt. Fili peccaſti: ne adijcias iterũ Eccl.xxj
Et ne hoc ſolo ſecurũ ſe eſſe putaret. Et de ꝓ̃ſtinis inq̃t de precare vt tibi dimittanẽ. Sed q̃d ꝓderit deprecari ſi te nõ dignũ feceris exaudiri: nõ faciẽdo fructus dignos penitẽ tie: vẽ tanq̃ ſterilis arbor excidaris et in ignẽ mittaris? Si ergo exaudiri vultis cũ deprecamini pro peccatis veſtris Luce.vj.
Dimittite et dimittetur vobis.

Itẽ in eadẽ dñica Homelia de eo qđ ſcriptũ eſt in euangelio ſm̃ Mattheũ. Simile eſt regnũ celorꝝ homini patrifamilias qui exijt primo ma ne ⁊c̃. que inſerta eſt in ſermone.lix. de verbis do mini: inter B.et.F. fo.lxviij. col.iij. in principio.

Item in eadẽ dominica alius ſermo de epiſto la. Non ſic pugno ⁊c. qui habetur inter ſermões de verbis apoſtoli.xix. fo.lxxxix. col.iij.

Dñica in ſexageſima. De vocatione Abrae. Egredere de terra tua ⁊c. declarat etiã quomo do malorum pater eſt diabolus. Sermo.j.

Modo cũ diuina lectio legereẽ audiuimꝰ dominũ Ser.lj.
beato Abrae dicẽtẽ. Egredere de terra tua: et de A
cognatiõe tua: et de domo patris tui. Oĩa eñ fra Gen.xij.
tres chariſſimi: q̃ in veteri teſtõ cõſcripta ſunt: no ui teſtamẽti typum et imaginẽ pretulerunt: ſicut apl̃s dicit
Oĩa eñ in figura cõtingebãt illis. Scripta ſũt autẽ ꝓpter j.Cori.x.
nos: in q̃s fines ſeculorꝝ obuenerũt. Si ergo ꝓpter nos ſcri pta ſũt: qđ tũc in abrahã corꝑaliter legimꝰ factũ: ſpiritaliter in nobis videbimꝰ impletũ. Egredere inq̃t dominꝰ de ter ra tua: et de cognatiõe tua: et de domo pr̃is tui. Hec oĩa fra tres pro ſacramẽto baptiſmi in nobis et credimꝰ et ſentimꝰ impleri. Terra nr̃a caro nr̃a eſt. Et bñ de terra nr̃a egredi mur: qñ carnales cõſuetudines deſerẽtes: xp̃i veſtigijs ihe remꝰ. Quaſi non tibi videẽ feliciter de terra ſua. i. de ſeipſo egredi: q̃ de ſupbo efficiẽ humilis: patiẽs ex iracũdo: caſtꝰ ex luxurioſo: largꝰ ex cupido: benignꝰ ex iuido/ placidꝰ ex cruẽto? Uere fratres feliciter de terra ſua egrediẽ: q̃ ꝓ dei amore taliter cõmutaẽ. Deniq̃ etiã in collocutiõe ꝓ̃uata ita loq̃ cõſueuimꝰ: vt ſi aliq̃s malus hõ ſubito bona opa cepe rit exercere: dicamꝰ de illo. Exijt iſte de ſe Et hc bñ de ſe exiſſe diciẽ. Egredere inq̃t dñs de t̃ra ſua. Terra nr̃a. i. ca ro noſtra ante baptiſmũ terra moriẽtiũ fuit: ꝑ baptiſmũ fa cta eſt t̃ra viuẽtiũ. Ipſa ẽ illa terra de q̃ pſalmiſta cõmemo
rat dicẽs. Credo videre bõa dñi in terra viuẽtiũ Terra vi Pſ.xxvj.
uentiũ et nõ moriẽtiũ. i. virtutũ nõ vitiorꝝ: vt dixi: ꝑ baptiſ mũ facti ſumꝰ/ſi tñ poſt acceptũ baptiſmũ ad vitiorꝝ nõ re uertimur volutabrũ: ſi poſtea q̃ꝫ t̃ra viuentiũ facti ſumus: opa morti obnoxia et luxurioſa ñ faciamꝰ. Et vẽi inq̃t dñs
in t̃rã quã mõſtrauero tibi. Tũc eñ ad terrã quã dñs oſtẽ B
dit cũ gaudio veniemꝰ: ſi priꝰ de terra nr̃a. i. de carne nr̃a: Gen.xij.
ipſo adiuuãte: vitia et pctã repellimꝰ. Egredere inq̃t et de cognatiõe tua. Cognatio iſta vitia intelliguntẽ atq̃ pecca ta: q̃ nobiſcũ quodãmõ et ex pte naſcunẽ et ab ĩfantia malis moribꝰ adduntẽ ac nutriuntẽ. De cognatiõe ḡ noſtra egredi mur: qñ per gratiã baptiſmi oĩbus peccatis et vitijs vacua mur: ita tñ vt poſtea cũ dei adiutorio q̃tũ poſſumꝰ labore mus vt expulſis vitijs virtutibꝰ repleamur. Nã ſi ꝑ batiſ mũ malis oĩbꝰ vacuati deſides eẽ volumꝰ et ignaui: timeo
ne ĩpleaẽ illud in nobis qđ in euãgelio ſcriptũ eſt. Cũ exie Mat.xij.
rit ſpũs ĩmũdꝰ ab hoĩe: vadit ꝑ loca arida et q̃rit requiẽ et nõ īuenit. Poſtea reuerſus ſi ĩuenerit domũ vacuã: addu cit ſecũ alios ſeptẽ ſpũs neq̃ores ſe: et ĩgreſſi habitãt ibi: et erũt hoĩs illiꝰ poſteriora peiora ꝓ̃orib. Ita ḡ de cognatio ne nr̃a. i. de peccatis et vitijs exeamꝰ: vt nũq̃ ad hec mala
poſtea velut canis ad vomitũ redire velimꝰ. Egredere in C
q̃t et de domo pr̃is tui. Et h̃ kmĩ ſpiritaliter debemus acci pere. Pat noſter ante gratiã xp̃i: diabolꝰ fuit. De ipſo dñs
in euãgelio iudeos arguit dicẽs. Uos ex pr̃e diabolo eſtis Joh.viij.
et deſideria pr̃is vr̃i facere vultis. Patrẽ ergo hoĩm dixit diabolum/non ex ipſo naſcẽdo: ſed ipſiꝰ neq̃ciã imitando/ nõ q̃ ex ipſo potuerint naſci: ſed q̃ eũ voluerit imitari. Nã q̃ priꝰ pater noſter diabolꝰ fuerit: ex ꝑſona dei loquẽtj ad

Pſ. xliiij ecclefiam:pſalmiſta cōmemorat dicēs. Audi filia ꝛ vide:ꝛ
obliuiſcere populū tuū:et domū patris tui. Cōſiderate fra
tres qd dixerit. Audi inqt filia. Qui dicit. Audi filia:pater
vtiqꝫ eſt. Et cū dicit. Obliuiſcere populū tuū ꝛ domū pr̄is
tui:patrē vtiqꝫ admōet relinquēdū. Inuitamur ergo a deo
patre:vt beata ꝛ felici cōmutatiōe patrē diabolū relinqua
mus. Bene diabolū patrē reliquim⁹:ſi deo auxiliante caſti
ditatem ꝛ nequicias illi⁹ vitare ſemꝑ vel fugere ſtudeam⁹
D Hec ergo oīa fratres:id eſt vt exēplo beati abrae de terra
nr̄a:cōuerſatione vtiqꝫ carnali poſſim⁹ exire:ꝛ cognationē
noſtrā:vitia videlicet ꝛ peccata relinqre:ꝛ de domo diabo
li patris effugere:non nr̄is virib⁹:ſed chriſti gratia donāte
meruim⁹. Et ideo qntū poſſum⁹ cū ipſius adiutorio labo-
remus/ ne iterū ad conſortiū vel amicitias diaboli/aut ad
vitia vel ad carnales ꝯcupiſcentias redeamus:ꝓpter illud
Joh.v. qđ ſcriptū eſt. Iā ſanus fact⁹ es:noli peccare ne qd tibi de
terius ꝯtingat:ſed abrae fidē poti⁹ imitādo:ꝛ bona iugiter
opa faciēdo/nō ſolū ad veniā:ſꝫ etiā ad cōſortiū vel amici
E tiā dei ꝑuenire poſſim⁹. Sed et illud fratres chariſſimi qđ
de hac eadē re dn̄s locut⁹ ē ad moyſen:cū grādi metu ꝛ tre
Deut.vij. more ꝯſiderare debem⁹. Sic eīn ait. Cū tradiderit vobis
dn̄s terrā chananeoꝝ:cauete ne vnqꝫ cū habitatorib⁹ tre il
lius iūgatis amicitias:q̄ vobis ꝓximus ſint ī ruinā. Cū eīn
ꝑ grām baptiſmi a nobis oīa crimina vel pctā expulſa eſſe
credam⁹:ſi poſtea cū ipſis vitijs ꝛ peccatis amicitias iūgi-
mus:dū eis ad cupiditatē vel luxuriā ꝯſentim⁹/ſine dubio
eoꝝ amicitia nobis efficit ī ruinā. Et iđ quātū poſſum⁹ cū
dei adiutorio ꝓ ſalute ſic laboremus:ꝛ agro cordis noſtri
quē pctā vel crimina poſſederāt:v̄tutes ītromittere feſtine
mus:vt in nobis īpleat illud qđ beat⁹ yſaac in typo xp̄i be
gen. xxvij nedicēs filiū ſuū dixit. Ecce odor filij mei: ſicut odor agri
pleni cui bn̄dixit dn̄s/qđ ipſe pr̄ſtare dignet: cui honor ꝛ i-
periū cum patre et ſpiritu ſancto in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Itē ī eadem dn̄ica Homelia de eo qđ ſcriptū eſt ī euāgelio ſm̄ Mattheū. Exijt q̄ ſeminat ꝛc. que habet. li. j. q̄ſtionū euangelioꝝ. ca. x. et. xiij.

¶ Feria quarta poſt dominicam in ſexageſima. De charitate et dilectione dei ꝛ de ceco illuminato. Sermo. j.

Ser. lij. A De charitate nobis paulo āte apl's loqbat: cū ei⁹
epiſtola legeret:ꝛ eā nobis ſic ꝯmēdabat:vt itel-
ligerem⁹ cetera oīa q̄uis magna dei dona/ſine
illa nihil ꝓdeſſe. Ubi aūt ipſa ē: ſola eſſe nō pōt.
Et nos ḡ vr̄e charitati ſmonē de charitate reddam⁹. Cha
ritas alia ē diuina:alia ē hūana:alia ē hūana licita: alia il-
In li. l. ho licita. De his ḡ trib⁹ charitatib⁹ vel dilectiōib⁹/duo eīn no
meliarū. mina hꝫ apud latinos:q̄ grece αγαπη dicit: qđ dn̄s dona
homel. uerit dicā. Hec ḡ pma ē diſtributio mea:q dixi aliā hūanā
xxxviij. a. aliā diuinā eē charitatē. Eadēqꝫ hūanā ī duo diſtribui:q
alia ſit licita:alia illicita. Pri⁹ ḡ loquor de hūana licita q
nō rep̄hēdit. Deinde de hūana illicita q̄ dānat. Tertio de
B dīna q nos ꝑduxit ad regnū. Ut ḡ breuiter inſinuē:licita ē
hūana charitas q̄ vxor diligit: illicita q̄ meretrix vel vxor
aliena. In foro eīn et plateis magis licita charitas diligit
q̄ meretrix. In domo dei:ī tēplo dei:ī ciuitate xp̄i:ī corpe
xp̄i ēt meretricis amor ad gehēnas amātē ꝑducit. Licitā ḡ
charitatē habete hūana ē: ſꝫ vt dixi licita ē:nō ſolū aūt ita
licita ē vt ꝯcedat:ſꝫ ita licita ē vt ſi defuerit rep̄hendat. Li
ceat vob̄ hūana charitate diligere cōiuges: diligere filios:
diligere amicos vr̄os:diligere ciues vr̄os. Oīa ei iſta noīa
habēt neceſſitudinis vinculū ꝛ glutē quodāmō charitatis.
Sꝫ videtis iſtā charitatē eē poſſe ꝛ ipioꝝ. i. paganoꝝ iudeo
rū hereticoꝝ. Quis eīn eoꝝ nō amat vxorē/filios:fr̄es:vici
nos:affines:amicos ꝛc. Hec ḡ hūana ē. Si ḡ tali qſqꝫ cru-
delitate efferat vt ꝑdat etiā hūanū dilectiōis affectū: ꝛ nō
amet filios ſuos:ꝛ nō amet ꝯiugē ſuā/nec iter hoīes nume
rād⁹ eſt. Nō eni laudād⁹ ē q amat filios ſuos: ſꝫ dānād⁹ ē
q nō amat filios. Adhuc ei videat cū qb⁹ dꝫ ei eſſe dilectio
iſta cōis. Amat filios:ꝛ fere amant filios. Amāt filios aſpi-
des:amāt filios tigrides:amāt filios leōes. Nulla ei beſtia
eſt q̄ nō filijs ſuis blādē murmuret. Nā cū treat hoīes ꝑuu
los fouet. Fremit leo ī filios vt nemo trāſeat. Intrat in ſpe
lūcā vbi hꝫ filios ſuos:omnē rabiā feritatis exponit. Foris
eā ponit:cū ipſa nō ingredit. Ergo q̄ nō amat filios ſuos:
etiā leōe peior ē:hūana ſūt iſta ꝛ licita ſunt. Illicitū amorē C
cauete. Membra xp̄i eſtis:corp⁹ xp̄i eſtis. Audite apl'm et
terremini. Nō potuit ei ḡui⁹ dicere:nō potuit vehementi⁹/
nō potuit acri⁹ deterrere xp̄ianos ab amore fornicationū/
niſi vbi dixit. Tollēs ḡ mēbra xp̄i:faciā mēbra meretricis? j. Cori. vj.
Ut autē hoc diceret ſuperi⁹ ait. Neſcitis q̄ q̄ adheret mere
trici vnū corp⁹ ē? Et teſtimoniū d̄ ſcriptura dedit qđ ſcri-
ptū eſt. Erūt duo in carne vna. Dictū eſt eīn h̄ diuinit⁹:ſed
de viro ꝛ vxore vbi licet:vbi cōceſſum eſt:vbi hōeſtū eſt/nō
vbi turpe/nō vbi illicitū/nō vbi oīni rōne dānabile. Sicut
aūt vna fit caro in ꝯmixtiōe licita viri ꝛ vxoris/ ſic vna fit
caro in ꝯmixtiōe illicita meretricis ꝛ amatoris. Cū ḡ vna fit
caro/illud te terreat/illud exhorreat qđ addidit. Tollens
ergo mēbra xp̄i. Mēbra xp̄i:chriſtiane attēde. Mēbra xp̄i
noli ī altero:ī te attēde mēbra xp̄i q empt⁹ es ſanguine xp̄i
Tollēs ergo mēbra xp̄i:faciā mēbra meretricis? Hoc q nō
horret:deo horret. Proſus ꝑſi⁹ obſecro vos fratres mei.
Ecce pōam⁹ qđ nō eſt/ꝓmiſiſſe deū talib⁹ īpunitatē et di-
xiſſe. Qui talia fecerit miſerebor eoꝝ/nō eos dānabo. Faci
amus h̄ dixiſſe deū. Etiā ꝓmiſſa īpunitate tollit qſqꝫ mē-
bra xp̄i:ꝛ facit iā mēbra meretricis? Non facit ſi eſt ibi etiā
diuina dilectio. Etenī tres dilectiōes cōmemoraui:de tri-
bus me qđ dn̄s daret dicturū eē ꝓmiſi. De licita humana:
de illicita hūana:d̄ illa excellēti atqꝫ diuina. Interrogem⁹ D
diuinā charitatē:ꝛ ponam⁹ ante illā duas humanas chari
tates ꝛ dicam⁹ ei. Ecce licita charitas humana qua vxor
diligit ꝛ filij alieqꝫ neceſſitudines ſeculares. Ecce alia illi-
cita qua diligit meretrix: qua diligitur ancilla aliena: qua
diligit aliēa filia nō petita:nō ꝓmiſſa:qua diligit vxor alie
na. Due ante te ſunt charitates: cū qua iſtarū vis manere?
Qui eligit manere cū illa humana licita: cum illa humana
illicita nō manet. Nemo ſibi dicat:ambas habeo. Si ābas
habes admittēdo ad te dilectionē meretricis:iniuriā facis
matrone ꝛ q ibi habitat diuine charitati. Puto enim q̄ ſi
homo cōiugat⁹ es: et diligas meretricē: nō mittis meretri
cē in domū tuā vt habitet cū matrona tua. Non vſqꝫ adeo
progrederis. Tenebras q̄ris:latebras queris/turpitudinē
nō ꝓfiteris. Sed ꝛ q nō habēt vxores ꝛ ſunt q̄ſi meretricū
licentius amatores:iđ dixi quaſi:q̄ ꝛ ipſi dānant ſi tā ſunt
fideles/puto q̄ ꝛ adoleſcēs nondū habēs vxorē ſi diligat
meretricē nō eā facit habitare cū ſorore ſua:nō eā facit ha-
bitare cū matre ſua: ne īiuriā faciat hūane pudicicie: ne of-
fendat dec⁹ ſanguis ſui. Si ḡ nō facis habitare meretricē
quā diligis cū m̄re tua/cū ſorore tua/ ne ſicut dixi offēdas
dec⁹ ſanguis tui:facis hitare ī corde tuo dilectionē meretri
cis cū dilectiōe dei:ꝛ offendis dec⁹ ſanguinis xp̄i? Amate
deū:nihil meli⁹ inuenitis. Amatis argentū:q̄ meli⁹ eſt fer-
ro ꝛ eramēto. Amatis pl⁹ aurū:q̄ meli⁹ eſt argēto. Amatis
pl⁹ lapides ꝓcioſos:q̄ ꝛ auri preciū ſuperāt. Amatis poſtre
mo iſtam lucē quā dimittere formidat oīs q mortē timet.
Amatis inqꝫ iſtā lucē/quā eā amore quodā ingenti deſide- E
rabat q poſt ieſum clamabat. Miſerere mei fili dauid. Cla Mat. xx.
mabat cec⁹ xp̄o trāſeūte. Metuebat eīn ne trāſiret:et nō ſa Marci. x.
naret. Et quātū clamabat:vt turba ꝓhibēte nō taceret:vi-
cit ꝯtradictorē/tenuit ſaluatorē/obſtrepētib⁹ turbis ꝛ cla-
mare prohibētib⁹ ſtetit ieſus. Uocauit eū ꝛ dixit ei. Quid
vis tibi fieri? Dn̄e:vt videā inquit. Reſpice/fides tua te ſal
uū fecit. Amate chriſtū:deſiderate lumē qđ eſt chriſt⁹. Si
deſiderauit ille lumē corporis:quāto pl⁹ lumen cordis de-
ſiderare debetis. Ad eum nō vocib⁹ ſed morib⁹ clamem⁹.
Uiuam⁹ bene/mundū contēnamus. Nihil nobis ſit omne De verbis
qđ tranſit. Rep̄hēſuri ſunt nos qñ ſic vixerim⁹ quidā di dn̄i. Ser.
lectores noſtri hoīes ſeculares:amātes terrā:ſapiētes pul xviij. f.
uerē:nihil de celo ducētes:auras liberas corde nare carpē
tes. Rep̄hēſuri ſūt nos ꝓculdubio atqꝫ dicturi ſi viderint
nos iſta hūana:iſta terrena ꝯtēnere. Quid pateris? Quid īſa-
nis? Turba illa ē ꝯtradicēs ne cec⁹ clamet:ꝛ aliquāti xp̄ia
ni ſunt q ꝓhibent viuere xp̄iane:q̄ et illa turba que cū xp̄o
ambulabat:ꝛ vociferātē hoīes ad xp̄m ac lucē deſiderātē
ab ipſi⁹ xp̄i bn̄ficio ꝓhibebāt:ſūt tales xp̄iani. Sꝫ vicam⁹
illos:viuam⁹ bn̄ ꝛ ipa vita ſit vox nr̄a ad xp̄m/ſtabit q ſtat
Nā ꝛ ibi magnū myſteriū eſt. Trāſiēs erat ille qñ ille cla-
mabat. Qñ ſanauit ſtetit. Trāſit⁹ xp̄i ītētos nos faciat ad

Annotatō nūeralis ordinis ſermonuȝ huiꝰ opis.

clamandū. Quis eſt trāſitꝰ xpi? Quicqd ꝓ nobis tēporali
ter pertulit: tranſitꝰ eius eſt. Natus eſt tranſit. Nūquid ad
huc naſcit? Creuit: tranſit. Nunquid adhuc creſcit? Suxit
Nūqd adhuc ſugit? Manducauit ⁊ bibit. Nūquid adhuc
facit? Defeſſus dormiuit. Nūquid adhuc dormit? Poſtre:
mo prēſus eſt: vinctꝰ eſt: verberatꝰ eſt: ſpinis coronatus eſt
alapis ceſus eſt: ſputis illitꝰ: ligno ſuſpēſus: occiſus: lācea
percuſſus: ſepultꝰ: reſurrexit. Adhuc trāſit. Aſcēdit in celū
ſedet ad dexterā patris. Stetit. Clama quātū potes: modo
Joh.j. te illūinat. Nā in eo ipſo qd verbū erat apud deū: vtiqꝫ ſta
bat: qꝛ nō mutabat. Et deꝰ erat verbū: ⁊ verbū caro factū
eſt. Caro per trāſitū multa fecit: ⁊ paſſa eſt. Verbum ſtetit.
Ipſo verbo cor illuminat: qꝛ ipſo verbo caro quā ſuſcepit
honorat. Tolle verbū: qd eſt caro? Hoc eſt qd tua. Caro
aūt xpi vt honoret: verbū caro factū eſt: ⁊ habitauit in no:
F bis. Clamemꝰ ergo ⁊ bñ viuamꝰ. Amate filios vr̄os: ama:
te cōiuges veſtras: ⁊ ſi ſeculariter. Nā ſm carnē amare de
betis: vt ſm deū illis cōſulatis: ⁊ nō in eis niſi xpm diliga:
tis: ⁊ oderitis in veſtris ſi xpm habere noluerint. Ipſa eñ
eſt charitas illa diuina. Nā qd eis ꝓderit trāſitoria ⁊ mor
talis charitas veſtra? Tamē qñ ⁊ humanitꝰ diligis vxorē
ſed plus dilige xpm. Nō dico vt nō diligas patrē: nō dico
vt non diligas filios: ſed plus dilige xpm. Audi illū dicen:
Mat.x. tem: ne mea putes iſta verba. Qui amat patrē aut matrem
plus q̄ me: nō eſt me dignꝰ. Qñ audis. Non eſt me dignus
non times? De quo dixit. Nō eſt me dignus: nō eſt cū illo.
Qui cū illo non erit: vbi erit? Si nō amas cū illo eſſe: time
ſine illo eſſe. Quare timea ſine illo eſſe: qꝛ cum diabolo eris
ſi cū xpo nō fueris. Et vbi erit diabolus? Audi ipſum chri
Mat.xxv ſtum. Ite in ignē eternū: qui paratus eſt diabolo ⁊ angelis
eius. Si igne celi nō accenderis: ignē time gehennarū. Si
nō amas eſſe iter angelos dei: time eſſe iter angelos diabo
li. Si nō amas eſſe in regno: time eſſe in camino ignis ardē:
tis inextinguibilis ſempiterni. Vincat in te pius timor: et
erit amor. Timor pedagogus ſit. Non ipſe in te remaneat
ſed te ad charitatem quaſi ad magiſtrum perducat.

¶ Item in eadem feria alius ſermo de Epiſtola
diei. Quē diligit dñs caſtigat ⁊c. qui habet in li=
bro.lxxxiij. queſtionū. queſtione.lxxxij.

¶ Item in eadē feria Homelia de eo qd ſcriptū
eſt in euāgelio ſm Mattheū. Omne peccatum ⁊
blaſphemia remittet hoibus ⁊c. que habet inter
ſermones de Verbis dñi. ſer.xj. fo.xl. col.iij.

¶ Dominica in quinquageſima De fide: ſpe: et
charitate. Sermo.j.

Ser.liiij. A Uicūqꝫ eñ chriſtianū nomen tenet: ⁊ quicumqꝫ
ſacramētis diuinis eſt imbutus frēs chariſſimi
neceſſe eſt vt religionis chriſtiane rationē ſciat:
Gal.v. ⁊ fidei veritatē agnoſcat: eiꝰ qꝫ fidei q̄ vt aplīs
ait per dilectionē operat: q̄ in p̄ſenti confortat ac roborat
credētes: ⁊ in futuro perducit ad dei contēplationē. Nam
tria quedā ꝓpoſuit anime noſtre neceſſaria beatꝰ ⁊ egregiꝰ
j.Cor.iij. gentiū doctor dicēs. Nūc aūt manēt fides: ſpes: charitas:
tria hec. Maior aūt horū eſt charitas. Primū ergo fides
catholica chriſtiano neceſſaria eſt: qꝛ in ipſa diſtigunt filij
dei a filijs diaboli: filij lucis a filijs tenebrarū: per ipſam re
naſcimur in baptiſmate: ⁊ ſalutē eternā impetramus: ſicut
Mar.xvj. ſcriptum eſt. Qui crediderit ⁊ baptizatꝰ fuerit: ſaluus erit.
Hec porta eſt vite: hec ianua regni. Per ipſam diſcit veri
tatis ſciētia: ⁊ ꝑcipit cognitio diuinitatis: ꝑ ipſam gratiā
Heb.xj. dei inuenimꝰ. Aliter aūt deo placere nō poſſumꝰ: qꝛ ſine fi:
de impoſſibile eſt placere deo. Vere eñ beatus eſt q̄ ⁊ recte
credendo bene viuit: ⁊ bene viuēdo fidem rectam cuſtodit
B Igit ſicut ocioſa eſt fides ſine opibus bonis: ita nihil ꝓfi:
ciunt opera bona ſine fide recta. Unde beatꝰ Jacobꝰ aplīs
Jacobi.ij. dixit. Quid ꝓderit fratres mei ſi fidē ſe dicat quis habere
opera aūt non habeat? Nunquid poterit fides ſaluare eū?
Fides ſine operibus ocioſa eſt. Sicut eñ corpus ſine ſpū
emortuū eſt: ita ⁊ fides ſine operibꝰ mortua eſt. Fidem añ
oīa fratres mei rectā ⁊ immaculatā habere cōtēdite: ⁊ ſm
apoſtolice inſtitutionis normā: ſymbolū a ſanctis patribꝰ
cōſtitutū memoriter tenete: ⁊ religioſe viuentes obſeruare
ſtudete. Hereticorū dogmata peſtifera fugite: maleficoꝝ ⁊
incantatorū venena mortifera horreſcite: diuinorū ⁊ ſorti:
legorū nefandas traditiones q̄ cū demonibꝰ ſocietatē ha:
bēt penitꝰ reſpuite: vt nihil aliud q̄ qd catholica fides lau
dat: amat: predicat in mente/ſiue in ꝓfeſſione/ſeu moribus
teneatis. Poſt hanc ergo fidē: ſpem firmā habere diſcite: C
q̄ aīm noſtrū ad inuiſibilia trahit: ⁊ intentionē noſtrā in ce
leſtia ⁊ eterna inſerit: ⁊ quodāmodo nexibus inſolubilibꝰ
ligat: q̄ nō decipit: ſed fideliter obſequētes ad eternā beati
tudinē perducit. Nemo igit q̄uis ingenti peccatorū pōde
re premat: de bonitate diuine pietatis deſperare debet: ſed
ſpe certe miſericordie illius indulgentiā ſibi quotidianis
deprecari lachrymis: quā recte ſperare poſſunt ſi ab actiōe
praui operis ceſſabunt. Ideo nō ꝓpter ſpem venie perſeue
rāter peccare debemꝰ: neqꝫ qꝛ deus iuſte peccata punit: ve:
niam deſperare debemꝰ: vt neqꝫ cū fiducia peccemus: neqꝫ
rurſus peccata deſperemꝰ: ſed vtroqꝫ periculo euitato: ⁊ a
malo declinemꝰ: ⁊ de pietate dei veniam ſperemus. Simi:
liter ⁊ in oīm tribulationū anguſtia: ſpe ad ſolacia ſuperne
pietatis currendū eſt: qꝛ in illo ſolo omnis ſpes ⁊ ſalus ſine
dubio cōſiſtit: dicente ꝓpheta. In deo ſalutare meū ⁊ glo: Pſā.lxj.
ria mea: deus auxilij mei: ⁊ ſpes mea in deo eſt. Cū eni fidē D
rectā ⁊ ſpem firmā vobis fratres perſuademꝰ habere: hoc
maxime hortamur vt charitatem in vobis habere ⁊ opere
oſtēdere per oīa ſatagatis. Per ipſam ei ⁊ cum ipſa beati
tudinē verā habituros vos eſſe ſciatis: qꝛ ſine hac nemo vi
debit deum. Hec aūt ideo maior fide ⁊ ſpe ab apoſtolo eſſe j.Cor.xiij.
narrat: qꝛ ceteris recedentibꝰ ipſa ſola ꝑmanebit. Fidei eñ
ſuccedit ſpes: ⁊ ſpei beatitudo: charitati autē nō trāſmuta
tio ſȝ ſola reſtat ꝑfectio. Hec oīm ars ē virtutū: hec ꝓmiſ
ſio regni: hec premiū ſummū eſt ſanctoꝝ in celo: qꝛ perēni
gaudio nihil gratius: nihil dulcius habent ſancti perfecto
amore dei. Quē qꝛ p̄ſentē vidēt: ſuauius diligūt: ⁊ dulcius
fruunt ipſo bono. Oportet vos ſcire fratres: qꝛ in oībus pre E
ceptis dei charitas obtinet principatū: ſine cuius ꝑfectiōe j.Cor.xiij
nihil deo placere poſſe Paulus aplīs teſtat: qꝛ nec martyri
um: nec ſeculi cōtemptū: nec elemoſynarū largitionem ſine
charitatis officio quicq̄ ꝓficere poſſe oñdit. Unde et ipſe
dñs a quodā ſcriba interrogatꝰ: qd eſſet mādatū maximū
reſpōdit. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: ⁊ ex tota Mat.xxij
aīa tua: ⁊ ex tota mēte tua. Addidit quoqꝫ. Scdm ſimile eſt
huic. Diliges ꝓximū tuū ſicut teipſum. In his duobꝰ mā
datis tota lex pēdet ⁊ ꝓphete. Qd vero ait. Ex toto corde
⁊ tota aīa: ⁊ tota mēte. i. toto intellectu: tota volūtate: ⁊ ex
oī memoria deū eſſe diligēdū. Dei vero dilectio in obſerua
tione mādatoꝝ eius tota cōſiſtit: ſicut alibi ait. Si quis di Joh.xiiij.
ligit me: ſermones meos ſeruat. Unde ipſa veritas alibi ait
In hoc cognoſcēt oēs qꝛ mei eſtis diſcipuli: ſi dilectionē Joh.xiij.
habueritis ad inuicē. Item aplīs. Plenitudo legis eſt dile Rom.xiij
ctio. Item Johānes euāgeliſta. Hoc (inqt) mādatū habe j.Joh.iiij.
mus a deo: vt q̄ diligit deū: diligat ⁊ ꝓximū. Si forte quiſli F
bet q̄rat: q̄s ſit ꝓximus: ſciat oēm chriſtianū recte ꝓximū
dici: qꝛ omnes in baptiſmo filij dei ſanctificamur vt frēs ſi
mus ſpiritaliter in charitate ꝑfecta. Nobilior eſt generatio
ſpiritalis q̄ carnalis: de qua in euangelio ipſa veritas ait.
Niſi q̄s renatꝰ fuerit ex aq̄ ⁊ ſpū ſctō: non poteſt introire in Joh.iij.
regnū dei. Qui aūt taliter intelligēs ꝓximū diligit: ſine du
bio charitatē verā in ſemetipſo tenebit. Hec igit frēs dili:
genter ꝯſiderate: vt cū fide ⁊ dilectione veſtrā operemini ſem
per ſalutē: habētes ſpem firmā: qꝛ q̄cq̄d boni i p̄nti agitis:
in futuro ab illo ineſtimabiliter remunerabimini: q̄ auctor
⁊ protector eſt noſtre ſalutis: ieſus chriſtus dominꝰ noſter
qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat.

¶ In eadē dominica de vacca: ariete: vel capra
triū annorū: turture quoqꝫ et colūba. Sermo.ij.
In quo trinitatis myſteriū figuraliter oſtendit.

Ser.lviij. A Udiuimꝰ fratres chariſſimi ſcripturā dicentē.
Locutus eſt dñs ad Abraā dicēs. Sume mihi
Gen.xv. vaccā triennē ⁊ caprā trimā: ⁊ arietē ānoꝝ triū
turturē quoqꝫ ⁊ columbā. Qui tollens vniuerſa
hec: diuiſit ea ꝑ mediū: ⁊ vtraſqꝫ ptes cōtra ſe altrinſecꝰ po
ſuit. Aues aūt nō diuiſit. Deſcenderuntqꝫ volucres ſup ca:
dauera: ⁊ abigebat eas Abrā. Cūqꝫ ſol occūberet: ſopor ir
ruit ſup abram: ⁊ horror magnꝰ et tenebroſus inuaſit eum

Cū ḡ occubuiſſet ſol: facta eſt caligo tenebroſa: et apparuit
cliban⁹ fumans: ⁊ lāpas ignis trāſiens inter diuiſiones il-
las. Quid ḡ ſignificēt iſta fratres: breuiter q̄ntū dn̄s dede-
Gen̄. xvij. rit: charitatis aurib⁹ veſtre cupim⁹ intimare. Beat⁹ abrahā
pater multarū gentiū a dn̄o dict⁹ eſt. Oēs eni gentes que
in xp̄m credūt ⁊ credituræ ſunt: filij ſunt abrahe: imitādo fi
Joh. viij. dem: nō naſcēdo ꝑ carnē. Nā ſicut iudei per infidelitatē de
Mat. iij. generes fcti ex filijs abrahe filij diaboli: ⁊ ꝓgenies vipera
rū ſunt in euāgelio appellati: ita ecōtrario oēs gētes dū in
B xp̄m fideliter credūt: abrahe filij effici meruerūt. Uacca ḡ
triennis ⁊ aries annorū triū: ⁊ capra triennis: ⁊ turtur vel
colūba: figurā oīm gentiū pretulerūt. Dicta ſunt autē triū
annorū: q2 oēs gentes in trinitatis erāt myſteriū credituræ
Et q2 tota eccl̄ia catholica nō ſolū habet ſpiritales: ſed ha
bet et̄ ⁊ carnales: q̄uis nōnulli in trinitatē ſe credere dicāt
carnales tn̄ ſunt: q2 crimina et peccata vitare diſſimulant
Q2 ergo cū carnalib⁹ ſunt etiā ſpiritales: ideo turtur ⁊ colū
ba ſunt addite. In turture ⁊ colūba: ſpiritales poſſūt ſigni
C ficari: vt in illis trib⁹ aīalibus carnales intelligi. Ergo di-
Gen̄. xv. ligenter attēdite: q2 illa tria aīalia diuiſiſſe in duas partes
dicit̄ abrahā: ⁊ contra ſe inuicē poſuiſſe. Aues ſcriptura (in
q̄t) nō diuiſit. Quare hoc f̄res? Q2 in eccl̄ia catholica car-
nales diuidunt̄: ſpiritales oīno nō diuidunt̄. Et ſicut dicit
ſcriptura: cōtra ſe inuicē preparant̄. Quare carnales ⁊ diui
ſi ⁊ contra ſe poſiti ſunt? Q2 oēs luxurioſi ⁊ amatores mū-
di: contra ſe inuicē diuiſiones ⁊ ſcandala habere non deſi-
nūt. Iſti ergo diuidunt̄: q2 ſibi inuicē aduerſant̄: aues au-
tem. i. ſpiritales nō diuidunt̄. Quare ſpiritales nō diuidun
Act. iiij. tur? Q2 eſt illis cor vnū ⁊ aīa vna in deū. Eſt in illis vnum
velle ac nolle. Illis em̄ q̄s ſupra diximus aujb⁹: ſimiles ſunt
turturi ſcꝫ vel colūbe. In turture caſtitas: in colūba ſimpli
citas deſignat. Oēs ei in eccleſia catholica deū timentes:
⁊ caſti ſimplicesq̄ eſſe ſignant̄: ⁊ cū pſalmiſta dicere poſſūt
Ps. liiij. Quis dabit mihi pēnas ſicut colūbe: ⁊ volabo et requieſcā?
Pſalm. Et iterum. Turtur inuenit ſibi nidum vbi reponat pullos
lxxxiij. ſuos. Et qm̄ carnales q̄ diuidi poſſunt: grauib⁹ vitiorū cō-
pedibus premunt̄ in mundo: ſpiritales diuerſarū virtutū
pēnis eleuant̄ in altū: ⁊ duab⁹ velut alis: duobus ſcꝫ prece
Mat. xxij ptis: diligēdo deū ⁊ ꝓximū: erigunt̄ in celum: ⁊ cū ap̄lo di-
Phil. iij. cere poſſunt. Noſtra aūt ꝯuerſatio in celis eſt. Et quotiēs
ſacerdos dixerit. Surſum corda: ſecuri ⁊ fideliter dicūt ſe
habere ad deū: qd̄ valde pauci ⁊ rari i eccleſia fiducialiter
Gen̄. xv. ⁊ cū veritate dicere poſſunt. Ideo ḡ aues abrahā nō diui-
ſit: q2 ſpiritales quib⁹ ſicut dixi eſt cor vnū ⁊ aīa vna: diui
Act. iiij. di ⁊ a deivel a ꝓximi amore ſeparari nō poſſunt: ſed cū apo
Rom̄. viij ſtolo clamāt. Quis nos ſepabit a charitate xp̄i? Tribula-
tio: an āguſtia: an ꝑſecutio? Et cetera q̄ ſequunt̄: vſq̄ ad id
qd̄ dictū eſt. Neq̄ creatura alia poterit nos ſepare a chari
tate dei: q̄ eſt in xp̄o ieſu dn̄o noſtro. Spiritales ḡ: nec tor-
mētis ſeparant̄ a xp̄o: carnales vero interdū etiā ocioſis
fabulis ſeparant̄. Illos non ſeparat nec crudelis gladius:
iſtos ꝟo ſepat carnalis affect⁹. Spiritales nec dura frāgūt
carnales etiā blanda corrūpūt. Diuiſit ḡ abraham illa aīa
D lia in duas partes: aues aūt nō diuiſit. Cū aūt occubuiſſet
Gen̄. xv. ſol: ſopor (inq̄t) irruit ſup abraham: ⁊ horror magn⁹ ⁊ tene-
broſus nimis: ⁊ apparuit cliban⁹ ardens ⁊ fumās: ⁊ lāpas
ignis trāſiens inter diuiſiones illas. Uidete f̄res qd̄ ignis
iſte inter diuiſiōes illas tranſiēs dicit̄. Turturē quoq̄ ⁊ co
lumbā tetigiſſe nō legit̄. Ueſpera illa: finē mundi ſignifica-
uit. Animalia illa: ſicut iā diximus: typum oīm gētiū in xp̄o
credentiū pretulerūt. Que tn̄ gētes (ſicut iā dictū eſt) quia
in ſe nō ſolū carnales: ſed etiā ſpiritales: id eſt non ſolū bo
nos: ſed etiā malos habēt: ideo animalia illa diuiſa ſunt: et
j. Cor. iij. ignis trāſiuit ꝑ ea: ſꝫm illud qd̄ dicit ap̄ls. Dies em̄ dn̄i de-
clarabit: q2 in igne reuelabit̄. Cliban⁹ ille ardēs ⁊ fumans
⁊ lampas ignis: diē iudicij figurauit. Et ideo ſuper beatū
abraham timor ⁊ horror tenebroſus incubuit. Unde itelli
j. Pet. iiij. gimus q̄ ſi in die iudicij iuſtus vix ſaluabit̄: peccator ⁊ im
pius vbi parebūt? Cliban⁹ ergo ardens ⁊ fumās ſignifica
Mat. viij. uit diē iudicij. Diem inq̄ iudicij in quo erit fletus ⁊ ſtridor
dentiū: in quo erit vlulatus ⁊ lamētatio ⁊ tarda penitentia
qn̄ mouebunt̄ fundamēta montiū: et ardebit terra vſq̄ ad
ij. Pet. iij iferos deorſum: qn̄ ſicut dicit beat⁹ Petrus. Celi ardētes
ſoluent̄: elemēta ignis ardore tabeſcēt: qn̄ ſicut dn̄s ipſe in

euāgelio dicit. Etiā virtutes celoꝝ cōmouebunt̄: qn̄ ſol ob Matthei.
ſcurabit̄: qn̄ ⁊ luna nō dabit lumen ſuū: ⁊ ſtelle cadent de ce xxiiij.
lo. Ubi ſe tūc impij videbūt? Ubi adulteri: vbi ebrioſi: vbi
maledici ſe recognoſcēt? Ubi amatores luxurie: vbi rapto
res: vbi ſupbi ⁊ iuidi apparebunt? Quid infelices ꝓ ſua de
fenſiōe dicturi ſunt: quos totiēs admonitos: ⁊ tn̄ iparatos
dies ille repererit? Cum ad illā archangeli tubā omni buc j. Teſ. iiij.
cina clariorē: totus ſimul ceperit mugire mundus: cū ſicut
dicit ꝓpheta. Uenerit dn̄s ponere orbem terre deſertum:
⁊ peccatores ꝑdere ex eo: qn̄ ſicut dicit ſcriptura. Peccato Apo. xiiij.
res ⁊ impij mittent̄ in ſtagnū ignis: ⁊ fumus tormentorum
illoꝝ aſcēdet in ſecula ſeculoꝝ. Qui tunc tremor: que cali- E
go: que tenebre criminoſos quoſq̄ negligentes ac tepidos
occupabūt? Ne ergo ⁊ nos in iſtū veniam⁹ cruciatū anime
expergiſcamur dū corrigendi tēpus eſt: ⁊ voluntatē dn̄i no
ſtri tenēs boni ſerui ⁊ vtiles requiram⁹: vt cū dies ille iudi-
cij quē cliban⁹ ille ardens ⁊ fumans ſignificauit: tremēdus
⁊ nimium etiā bonis expaueſcēdus aduenerit: nō cū mor-
talibus quos illa aīalia figurabant: q̄ ꝑ diuerſas volupta-
tum contentiones diuidi poſſunt: flāmis vltricibus crucie
mur in inferno: ſed ſimplicitatē columbe ⁊ caſtitatē turtu-
ris preferentes: ſpiritalib⁹ virtutū pennis eleuemur in celū
ſꝫm illud qd̄ ait ap̄ls. Simul (inq̄t) rapiemur in nubib⁹ ob-
uiam xp̄o in aera: ⁊ ſic ſemper cū dn̄o erimus: preſtante do j. Teſ. iiij.
mino noſtro ieſu chriſto: cui eſt honor ⁊ gloria cum patre ⁊
ſpiritu ſancto in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Item in eadem dn̄ica Homelia de eo qd̄ ſcri-
ptum eſt in euāgelio ſꝫm Mattheū. Et ecce duo
ceci ſedētes ⁊c̄. q̄ habetur inter ſermones de Uer
bis dn̄i. ſer. xviij. fo. xlvj. col. iij.

¶ Feria quarta in capite Ieiunij. In quo princi
paliter intēdit de ieiunio: ⁊ quomodo ieiunium
et ſaturitas differant. Sermo. j.

Ecce fratres chariſſimi: deo ꝓpitio tp̄s q̄dragesi Ser. lv.
me venit: et ideo rogo dilectiſſimi: vt dies iſtos A
corporib⁹ ſalubres et anime medicinales ita cū
dei adiutorio ſancte ac ſpiritaliter celebrem⁹: vt
obſeruatio ſancte q̄dragesime non nobis iudiciū pariat ſꝫ
ꝓfectū. Si eī negligēter agim⁹: ſi nos minus occupationi-
bus iplicam⁹: ſi caſtitatē ſeruare nolum⁹: ſi ieiunijs ⁊ vigi-
lijs ⁊ orationib⁹ nō inſiſtim⁹: ſi ſcripturas diuinas aut ipſi
nō legim⁹: aut legentes alios nō libēter audim⁹: ipſa nobis
medicamenta cōuertunt̄ in vulnera: ⁊ inde habebim⁹ iudi
ciū: vn̄ potuim⁹ habere remediū. Et ideo rogo vos fra-
tres chariſſimi ad vigilias maturi⁹ ſurgite: ad tertiā: ad ſe
xtam: ad nonam: aīi oīa cōuenite. Nullus ſe a ſancto opere
ſubtrahat: niſi quē īfirmitas: aut publica vtilitas: aut forte
certa ⁊ grandis neceſſitas tenuerit occupatū. Nec ſolū vo B
bis ſufficiat qd̄ i eccleſia diuinas lectiōes auditis: ſed etiā
in domib⁹ veſtris aut ipſi legite: aut alios legentes reqrite
⁊ libenter audite. Recolite fratres ſententiā dn̄i nr̄i qua di
cit. Si totū mundū lucret̄ hō: anime autē ſue detrimentum Mat. xvj.
patiat̄: quā dabit cōmutationē ꝓ aīa ſua? Et illud aīi oīa
memoriter retinete: ⁊ iugiter expaueſcite quod ſcriptū eſt.
Impedimēta mūdi fecerūt eos miſeros. Sic ḡ te occupa
bis in domo tua: vt non negligas aīam tuā. Ad extremū ſi
amplius nō: vel tm̄ labora ꝓ aīa tua: q̄ntum pro carne tua
laborare te cōſideras. Et ideo fratres chariſſimi nolite di- j. Joh. ij.
ligere mundū: neq̄ ea q̄ in eo ſunt: q2 mūdus tranſit ⁊ ꝯcu
piſcentia eius. Quid aūt ꝑmanet in hoīe: niſi qd̄ quiſq̄ aut
legendo: aut orando: aut bona opa faciendo pro aīe ſalute
in theſauro cōſcietie ſue recōdiderit? Infelix em̄ voluptas
infelicior cupiditas atq̄ luxuria: per trāſitoriā dulcedinē
pꝑparāt ſempiternā amaritudinē. Abſtinentia ꝟo: vigilie
orationes atq̄ ieiuniū: ꝑ breuiſſimas anguſtias perducūt
ad paradiſi delitias: q2 nō mentit̄ veritas q̄ in euāgelio di
cit. Arta ⁊ anguſta via eſt q̄ ducit ad vitā: ⁊ pauci ſunt q̄ in Mat. vij.
ueniūt eam. Nec per latā viam diu gaudet̄: nec ꝑ anguſtam
⁊ aſperam lōgo tēpore laborat̄: q2 ⁊ iſti poſt breuē triſtitiā
accipiūt vitā eternā: ⁊ illi poſt paruū gaudiū patiunt̄ ſine
fine ſuppliciū. Et ideo f̄res chariſſimi in iſtis q̄draginta C
dieb⁹ quaſi totius anni: cibaria anime nr̄e ieiunādo: legen-

Annotatō nūeralis ordinis ſermonū₇ huiꝰ opis.

do:vel orādo ꝓuidere debemus. Nā licet ꝑ totū annū deo ꝓpitio lectiones diuinas frequēter ⁊ fideliter audiatis:in iſtis tn̄ diebꝰ de pelago ⁊ fluctibꝰ mūdi huiꝰ quaſi ad portū q̄dragelime cōfugientes: debemꝰ requieſcere:⁊ lectiones diuinas in exceptorio cordis noſtri cū ſilentio ⁊ pace ſuſcipere:vt deo ꝓpitio ꝑ amore vite eterne vacātes:quicq̄d in nauicula aīe nr̄e ꝑ totū annū multis tēpeſtatibꝰ.i.pctōrum fluctibꝰ:aut fractū:aut diſſolutū aliq̄d:aut corruptū:aut ꝑditum eſt:oī ſollicitudine in iſtis diebꝰ reparare ſtudeamꝰ atq₃ componere. Et q₂ nos neceſſe eſt dū adhuc in iſto corpuſculo ſumꝰ: ꝓcellas ⁊ turbines ſeculi iſtiꝰ ſuſtinere: quotienſcūq₃ nos aut ꝑ tēpeſtates duriſſimas auertere:aut ꝑ voluptates molliſſimas decipere voluerit inimicus: ſemꝑ nos adiuuante deo:contra ſe inueniat ꝑparatos. Vn̄ iterū rogo vt occupationes ſeculi huiꝰ in iſtis diebꝰ ſancte q̄dragelime ſi nō poteſtis abſcidere:ſtudeatis vel ex parte aliq̄ tēperare:vt ꝑciſo dāno ⁊ glorioſiſſimo fructu hoc ſeculū fugientes:ſubtrahatis aliq̄s horas occupatiōi terrene:in q̄

D bus deo vacare poſſitis. Nā iſte mūdus aut ridet nos:aut ridet a nobis:aut acq̄eſcimꝰ ⁊ deſpicimur:aut cōtēnimus vt eterna ꝑmia cōſequamur. Ac ſi aut cōtemnis ⁊ deſpicis mundū:aut acquieſcis ⁊ ꝑmeris vel calcaris a mūdo. Sed meliꝰ eſt vt calces mūdū:⁊ calcato eo gradū tibi facias ꝑ quē in ſublime cōſcēdas. Hec em̄ fratres chariſſimi q̄ ꝑ ſā ſute cōmuni de veſtra obediētia preſumētes ſuggerimus: ſi ſm̄ vr̄am cōſuetudinē ⁊ libēter auditis/⁊ fideliter īplere contēditis:⁊ paſcha cū gaudio celebrabitis:⁊ ad vitā eternam feliciter venietis. Q̄d ipſe preſtare dignet:qui cū patre ⁊ ſpiritusſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorū. Amen.

¶ Eodem die. Sermo.ij. In quo dicit q̄ ieiuniū quadrageſimale vitam preſentem ſignificat:ſicut dies paſche eternam beatitudinem: quidq₃ dies quadrageſime ſignificent.

Ser.lvj. B

Pō.xciiij

Dominꝰ ⁊ ſaluator nr̄ q̄liter ad eū poſt multas negligētias venire debeamꝰ fratres chariſſimi:per prophetā nos hortat ⁊ admonet dicēs. Venite adoremꝰ ⁊ ꝓcidamꝰ ante dn̄m:⁊ ploremꝰ coram

Iohel.ij. dn̄o q̄ fecit nos. Et iterū. Cōuertimini ad me in toto corde veſtro:in ieiunio ⁊ fletu/⁊ planctu. Dies em̄ ſancte quadrageſime fratres chariſſimi ſi diligēter attēdimꝰ: vitā ſeculi preſentis ſignificāt:ſicut ⁊ dies paſche eternā beatitudinē prefigurāt. Et quomodo in q̄dragelima quaſi triſtitiā habemꝰ:vt in paſcha ordine legitimo gaudeamꝰ:ſic ⁊ in hoc ſeculo q̄diu viuimꝰ penitentiā agere debemꝰ:vt in futuro poſſimꝰ peccatorꝝ indulgētiā accipere:⁊ ad eterna gaudia ꝑuenire Sed ita debet vnuſq̄ſq₃ ꝓ ſuis criminibꝰ ſuſpirare:lachrymas fundere:elemoſynas dare:vt deo auxiliante q̄diu viuit ſemꝑ crimina ipa conet effugere. Sicut em̄ ſine minutis pctīs nullus vnq̄₃ aut fuit/aut eſſe poterit:ita ſine capitalibꝰ criminibꝰ donāte ⁊ auxiliante deo oīmodis eſſe

B poſſumꝰ ⁊ debemꝰ. Et vt hec obtinere poſſimꝰ: ſi nos alio tēpore ipedimēta mūdi detinēt obligatos:vel in diebꝰ ſan

Pō.j. cte q̄dragelime:in dn̄i lege ſicut ſcriptū eſt:die noctuq₃ meditemur ⁊ ita cor noſtrū diuine legis dulcedine repleamꝰ: vt ī nobis nullū locū virtutibꝰ vacuū:quē obtinere poſſint vitia relinquamꝰ. Sicut eī tpe meſſium vel vindemiarum: vnde caro noſtra poſſit ſuſtētari colligit:ita in diebꝰ q̄dragelime q̄ſi in ſpirituali vindemiarū vel meſſiū tēpore:vn̄ aīa noſtra in eternū poſſit viuere cōgreget. Q₂ ſicut negligens q̄ſq₃ ſi oportuno tēpore nihil collegerit:ꝑ totū anni ſpaciū fame torquebit:ita q̄ hoc tēpore ſpirituale triticum ⁊ celeſte muſtū ieiunādo:legēdo:orando in horreis anime ſue ꝓuidere ⁊ ꝯgregare neglexerit:in eternū duriſſimā ſitim:⁊ crudelem inopiā ſuſtinebit. Certiſſime ſcitote fratres chariſſimi:q₂ qualis ē caro q̄ poſt multos dies percipit cibū talis eſt aīa que aſſidue nō paſcit verbo dei. Et quomodo caro per famē ⁊ inopiā tenuis ⁊ ſicca velut quoddā ſimulacrum efficit:ita ⁊ anima ſi verbi dei cibo nō paſcitur:arida ⁊ inutilis ⁊ ad nullū opus bonum cōgrua inuenit. Conſiderate fratres:⁊ ſi horrea ⁊ cellaria noſtra ānis ſingulis replemꝰ vnde vno anno cibū habeat caro noſtra:putas quantū de-

C bemus recōdere vnde in eternū ſuſtentetur aīa noſtra? Et ideo fratres vel iſtis paucis diebꝰ recedant impedimenta mundi:q₂ ſm̄ q̄d ſcriptū eſt:multos negligētes miſeros faciunt. Recedat carnalis leticia:recedat venenis plena mūdi huius blandimēta. Carnis gaudiū minuatur:vt anime lucra ſpiritalia preparent: ꝓpter illud q̄d ſcriptū ē. Ve vobis qui ridetis nūc:q₂ lugebitis ⁊ flebitis. Et illud. Bea- Luce.vj.

ti qui lugent:q̄m ipſi cōſolabunt. Tempus quod nobis fu- Mat.v.

rioſus tabule ludus ſolebat auferre:lectio diuina incipiat occupare. Ocioſis fabulis:⁊ mordacibꝰ iocis ⁊ detractiōibus venenatis:colloq̄a de ſcripturis ſctā ſuccedāt. Horarū ſpacijs in q̄bꝰ ſolebamꝰ ſine vllo lucro aīe detineri:viſitent īfirmi:req̄rant in carcere ꝯſtituti:peregrini ſuſcipiant ⁊ diſcordes ad concordiā reuocent. Hec ſi facimꝰ fratres: īde nobis parare poſſumꝰ medicamēta:vnde nobis vulnera feceramꝰ. Ante oīa in diebus ieiuniorꝝ quod ſolebamus D

prandere:pauperibꝰ erogemꝰ:ne forte aliq̄s ſibi ſumptuoſas cenas:⁊ exquiſitis ſaporibus epulas ſtudeat ꝑparare ⁊ corpi ſuo magis cōmutaſſe q̄₃ ſubtraxiſſe ciborū abundātiam videat. Nihil ꝓdeſt tota die longū duxiſſe ieiuniū:ſi poſtea ciborꝝ ſuauitate vel nimietate anima obruat. Illico mens repleta torpeſcit:⁊ irrigata corporis noſtri terra:ſpinas libidinū germinabit. Sit ḡ tēperatus cibꝰ:⁊ nunq̄₃ nimium vēter replet꞉. Et plꝰ ſemꝑ de cibo cordis q̄₃ de cibo corporis cogitemꝰ:q₂ intus in hoīe interiore facti ſumꝰ ad imaginē dei:in carne aūt de limo terre ſumꝰ formati. Et videte fratres ſi iuſtū eſt vt caro nr̄a de terra facta iterdū bis in die capiat cibū:⁊ aīa in qua imago dei ē vix poſt plures dies accipiat dei xp̄ū:cū tn̄ expediat nobis: vt ampliꝰ dei imaginē in nobis q̄₃ noſtrā carnē honorare debeamꝰ. Qui em̄ de ſola carne cogitant:beſtijs ⁊ pecoribꝰ ſimiles ſunt:⁊ q̄ ita agūt:iā in ſe dei imaginē cōtriuerūt. Caro ergo velut ancilla gubernet:⁊ aīa tāq₃ dn̄a legitima reficiat. Nam ſi aliter factū fuerit:ſi nō agnoſcimꝰ nos ad imaginē dei factos:⁊ plꝰ de carne q̄₃ de aīa cogitamꝰ:timeo ne nos ſpiritusſcrūs ꝑ prophetā arguat dicēs. Et homo cū in honore pē.xlviij.

eſſet nō intellexit: cōparatꝰ eſt iumētis inſipiētibꝰ/ et ſimilis factꝰ eſt illis. Lectiones diuinas ⁊ in eccleſia ſicut con- E

ſueſtis audite:⁊ ī domibꝰ veſtris relegite. Si aliq̄s ita fuerit occupatꝰ:vt ante refectionē ſcripture diuine nō poſſit īſiſtere:non eū pigeat in cōuiuiolo ſuo aliq̄d de diuinis ſcripturis relegere:vt quō caro paſcit cibo:ſic reficiat aīa dei verbo:vt totus homo.i.⁊ exterior ⁊ interior:de ſancto ⁊ ſalubri cōuiuio ſatiatꝰ exurgat. Nā ſi ſola caro reficit: ⁊ aīa dei verbo nō paſcit:āc illa ſatiat:⁊ dn̄a fame torquet. Et h̄ q̄₃ ſit iniuſtū:ſanctitas veſtra nō pōt ignorare. Et ideo ſicut iā dixi:lectiones diuinas illo deſiderio legere ⁊ audire debetis:vt de ipſis in domibꝰ veſtris:⁊ alibi vbicūq₃ fueritis etiā loqui ⁊ alios docere poſſitis:vt verbū dei velut mūda animalia cogitatione aſſidua ruminantes vtilē ſuccū.i. ſpiritalē ſenſum ⁊ vobis ſumere ⁊ alijs deo auxiliante ꝓpinare poſſitis: vt in vobis impleat illō q̄d ſcriptū eſt. Et ca- Pō.xxij.

lix tuꝰ inebriās q̄₃ preclarus eſt. Implētes illud q̄d beatus aplꝯ hortat ⁊ admonet dicēs. Siue mādūcatis ⁊ bibitis: j.Cor.x.

ſiue aliud q̄d facitis:oīa ad dei gloriā facite. Si infirmitas nō prohibet:quotidie ieiunate:ad vigilias alacri ⁊ feruenti deuotione cōſurgite: ꝓpter illud q̄d ſcriptū eſt. De nocte vi- Pō.v.

gilat ſpūs meꝰ ad te deus. Et iterū. Ad te orabo dn̄e ma- pō.cxviij.

ne:⁊ exaudies vocē meā. Et iterū. Media nocte ſurgebam ad cōfitendū nomini tuo dn̄e. Ad quā rem etiā dn̄s ⁊ ſaluator noſter in euāgelio hortat ⁊ admonet dicēs. Vigilate ⁊ orate:ne intretis in tentationē:q̄d ipſe ꝑſtare dignet:cui eſt honor ⁊ īperiū cū pr̄e ⁊ ſpūſancto in ſecula ſeculorꝝ. Amē.

¶ Item de Ieiunio alius ſermo factꝰ ad fratres in heremo:q̄ habet inter ſermones ad eoſdē.ſer. xxiij.⁊.xxiiij.⁊.xxv.fo.x.col.iij.

¶ Item eodē die Homelia de eo q̄d ſcriptum eſt in euangelio ſm̄ Mattheū. Cū ieiunatis:nolite ⁊c̄.que habetur libro ſecundo de ſermone domini in monte.ca.xiij.

¶ Feria q̄nta poſt dn̄icam in Quinq̄geſima de penitentia:parūq₃ eſſe dicit peccatorem penitere niſi penitentiam egerit. Sermo.j.

Ser.lvij. A SEpe aduertim⁹ dilectiſſimi fratres nõnullos ex
vobis cõmunionẽ eccleſiaſticã declinare:ꝛ h̄ in
telligo fieri ex cõſciẽtis grauiũ atq̃ ingẽtiũ pec
catoꝝ. Ꝟñ admoneo vos dilectiſſimi: qḋ prauũ
eſt hoc in ſalubri cõſilio duplicat̃:qꝛ hoĩes iſta facientes:ꝛ
delictoꝝ ſarcinã cumulãt:ꝛ mun⁹ eterne ſalutis amittunt.
Hoc ẽ ei reatũ ↄgregare:ꝛ remediũ deuitare. Ergo vos di
lectiſſimi fr̃es hortor atq̃ ↄmoneo:vt ſi q̃s ex vobis ↄſcius
criminũ ſuoꝝ indignũ ſe cõmunione eccleſiaſtica putat:di
gnum ſe eſſe faciat. Dicitis.quõ aliq̃s dignũ ſe facere poſſit
Quõ niſi vt errores priſtinos relinq̄t ꝛ pniam petat:vt qui
† id eſt cõ criminũ ſuorũ ſorde pollut⁹ ẽ:ex homologeſis † ſatiſfactio
feſſionis. ne mũdet̃. Nec illud ſeruet vt in extremo vite ſue tp̃e tunc
B pniam petat:qñ tã agere nõ poſſit. Inutilis eſt ei dilectiſſi
mi iſta ꝑſuaſio. Parũ eſt peccatorẽ penitere:niſi penitẽtiã
pegerit. Ad emẽdanda em̃ crimina vox penitẽtis ſola non
ſufficit. Nã in ſatiſfactione ingentiũ peccatoꝝ nõ verba tm̃
ſed opera querunt̃. Dat̃ quidẽ etiã ĩ extremis penitẽtia: qꝛ
nõ põt denegari:ſed auctores tñ eſſe non poſſumus ꝙ q̃ ſic
petierit mereatur abſolui. Quõ em̃ agit penitentiã lapſus?
Quõ agit penitentiã in extremis vite finib⁹ ↄſtitut⁹? Quõ
penitentiã agere poſſit:q̃ nulla iã ꝑ ſe opera ſatiſfactionis
operari poteſt? Et ideo penitẽtia q̃ ab infirmo petit̃: infir
ma eſt. Penitẽtia q̃ a moriẽte tm̃ petit̃:timeo ne ipa moria
tur. Et ideo dilectiſſimi quicũq̃ iuenire vult miam dei:ſa
nus agat pniam in hoc ſeculo:vt ſan⁹ eſſe valeat in futuro.

¶ Eodem die De penitentia. Sermo.ij. In quo quid ſit penitẽtia:quando etiam ſit penitẽdum ſpecialiter declarat.

Ser.lviij. A ROgo vos fr̃es kmi:vt ſi forte aliq̃s ex vobis vt
ſe habet hũana fragilitas calliditate diaboli ſu
perat⁹:ꝛ capitalib⁹ criminib⁹ inuolutus : ſm qḋ
j.Cor.iij. apl's ait. Templũ dei in ſe violando deſtruxerit:
de dei mia nõ deſperet:ſed cito de malo iniq̃tatis ſue cõſur
gat:ne cõſuetudine peccãdi in ipſis ſe ruinis ſuis ſepeliat.
Non em̃ qui peccauerit:ſed q̃ in peccatis ꝑſeuerauerit:odi
bilis ꝛ abominabilis deo erit. Nã vt de indulgẽtia diuina
nemo diffidat:dñs nos ꝑ ꝓphetã velut pater piiſſim⁹ con
Ezechiel. ſolat̃ dicẽs. Nolo mortẽ pctõris:ſed vt ↄuertat̃ ꝛ viuat. Et
xxxiij. illud. Impietas ipij nõ nocebit ei:in quacũq̃ die conuerſ⁹
Eze.xviij fuerit ab ĩpietate ſua. Sed iſta tam magna mĩa tunc nobis
B ꝓdeſt:ſi nõ tardam⁹ cõuerti ad dñm:nec crimĩa criminib⁹
ſupaddim⁹. Deniq̃ etiã ĩ ipſis vulnerib⁹/vel fracturis cor
porũ:infirmitates cognoſcere poſſum⁹ aĩarũ. Si enĩ alicui
ꝑes frangat̃ aut man⁹:cũ labore ſolet ad priſtinũ officium
reuocari. Si vero ſcḋo ꝛ tertio ꝛ adhuc frequẽtius in eodẽ
loco mẽbra ipſa frangant̃: poteſt intelligere charitas vr̃a
cũ quãtis dolorib⁹ vulnera ipſa curãda ſunt:ꝛ tñ poſt lon
gas ꝛ multas tribulationes vix erit añq̃ ad priſtinũ ſtatũ
mẽbra ipſa valeant reuocari. Similis ratio in aĩarũ fractu
ris/ſeu vulnerib⁹ eſſe credenda eſt. Si ſemel aliq̃s vel ſcḋo
peccauerit:ꝛ ſine aliq̃ diſſimulatione ad penitẽtie medica
menta cõfugerit:priſtinã incolumitatẽ ſine aliqua mora/ꝛ
forſit ã ſine aliq̃ feditate recipiet. Si vero peccatis peccata
ceperint addi:ꝛ aĩarum vulnera magis tegẽdo/vel defen
dẽdo putreſcere:q̃ cõfitendo ꝛ penitẽdo curari:timẽdũ eſt
Rom.ij. ne in ipleat̃ illud qḋ apl's dixit. An ignoras qꝛ benignitas
dei ad penitentiã te adducit? Tu aũt ſm duriciam cordis
tui ꝛ cor ĩpenitẽs theſaurizas tibi irã in die ire ꝛ reuelatio
C nis iuſti iudicij dei. Sed forte cogitat aliq̃s tam grauia ſe
admiſiſſe peccata: vt iam dei miſericordiã ꝓmereri nõ poſ
ſit. Abſit hoc a ſenſib⁹ oĩm peccatoꝝ. O homo quicũq̃ illã
pctõrũ multitudinẽ attẽdis:cur ꝛ oĩpotentiã celeſtis medi
ci nõ attẽdis? Cũ ei deus velit miſereri qꝛ bonus eſt:ꝛ poſ
ſit qꝛ oĩpotens eſt:ipſe ↄtra ſe diuine pietatis ianuam clau
dit:q̃ deum ſibi miſereri aut non velle/aut non poſſe credit:
eumq̃ aut bonũ/aut oĩpotẽtẽ eſſe diffidit. Nemo ergo nec
poſt centũ peccata:nec poſt mille crimina de miſericordia
diuina deſperet. Sic tñ non deſperet:vt ſine vlla mora deũ
ſibi repropitiari feſtinet:ne forte ſi cõſuetudinẽ peccandi fe
ij.Reg.xj. cerit etiã ſi velit de diaboli laqueis liberari non poſſit. Da
et.xij. uid em̃ qui ẽ rex ꝛ ꝓpheta diuino munere fieri meruit:poſt
tantam gratiã ita preuẽctus eſt:vt nõ ſolũ adulteriũ cõmit
teret:ſed etiã homicidiũ ꝑpetraret:nec tñ ſe ad hoc reſerua
uit vt in ſenectute ſua ad penitẽtie medicamẽta cõfugeret:
ſed ſtatim cilicio ꝓſtrat⁹:ꝛ cõſperſus cinere cũ ingẽti rugitu
ꝛ gemitu penitentiã agẽs:ĩpleuit illud qḋ ipſe in pſalmis
dixerat. Lauabo ꝑ ſingulas noctes lectũ meũ: lachrymis Ps.vj.
meis ſtratũ meũ rigabo. Et iterũ. Cinerẽ ſicut panẽ mãdu Ps.cj.
cabã:ꝛ potũ meũ cũ fletu miſcebã. Et qꝛ penitentiã agere
mortifera ſecuritate nõ diſtulit:cito ĩ ſe dei miſeratione ita
reuocauit:vt nõ ſolũ regnũ nõ amitteret:ſed etiã ſancti ſp̃s
donũ recipere mereret̃. Sed forte eſt aliq̃s q̃ dicat. Ego in D
militia poſit⁹ ſum:vxorẽ habeo:ꝛ ideo penitẽtiã agere quo
modo poſſum? Quaſi nos qñ penitentiã ſuadem⁹ hoc dica
mus:vt vnuſq̃ſq̃ magis ſibi capillos ſtudeat auferre:ꝛ nõ
pctã dimittere:ꝛ veſtimenta potius euellat q̃ mores. Qui
hac diſſimulatione decipere ſe magis q̃ excuſare conat̃:at
tendat:qꝛ regem dauid nec honor regni:nec dignitas veſti ij.Reg.xij
menti ad penitẽtiã agendã potuit impedire. Achab quoq̃ iij.Re.xxj
rex ſacrilegus:de quo ſcr̃ptura dicit:ꝙ nõ fuerit ali⁹ talis q̃
venũdat⁹ ſit vt faceret malũ cõtra dñm:poſtea q̃ deprauа
tus ab vxore. Iezabel abominabilis deo fact⁹ ẽ: ĩterfecto
ꝛ lapidato naboth iezrahelita:cũ vineã ei⁹ vellet inuadere
caſtigat⁹ a ſancto helia:ſciſſis veſtib⁹ cilicio indutus eſt:ꝛ
ĩclinato capite penitentiã egit. Pro qua re ſtatim ſmo dei
ad heliã fact⁹ eſt dicẽs. Nõne vidiſti humilitatũ achab co Ubi.s.
ram me? Qꝛ (inq̇t) humiliat⁹ eſt mei cauſa:nõ inducã in die
bus ei⁹ malũ. Conſiderate fratres:qꝛ ꝛ ipſe quãlibet ſacri
legus:nõ reſeruauit vt poſt lõga tẽpora penitentiã ageret
ſed ſtatim ſacrificiũ cõtriti ꝛ hũiliati cordis deo offerre nõ
diſtulit. Qui vtiq̃ ſi poſtea in illa humilitate quã ceperat ꝑ E
duraſſet:nũq̃ ab illo dei mia diſceſſiſſet. Manaſſes quoq̃ iiij.Regũ
rex ſicut in ſcripturis legimus : tam ſacrilegus et impiiſſi xxj.
mus fuit:ſicut de illo ſcriptũ eſt:vt totã hieruſalẽ omni iniq̃
tate repleuerit:ꝛ tñ poſt hec in captiuitatẽ ductus/ꝛ in car
cerẽ miſſus:cũ grandi humilitate penitentiã agẽs:ita gra ij.Paral.
tiã dei obtinuit vt mereret̃ inter dei amicos poſtmodũ nu xxxvj.
merari. Meretrix quoq̃ illa que pedes dñi lachrymis la Luce.vij.
uit ꝛ capillis ſuis exterſit:vbi celeſtẽ medicũ veniſſe cogno
uit:vltro ſe ingeſſit in domũ vbi rogata nõ fuerat:ꝛ q̃ prius
frõtoſa erat ad perditionẽ:poſtea frontoſior facta eſt ad ſa
lutem:ꝛ ideo audire meruit qḋ ei oĩa fuerint pctã dimiſſa.
Nec ipſa ſe ad hoc reſeruauit vt in fine vite ſue penitentiã
ageret:ſed dũ adhuc peccare poterat:ſic deo inſpirãte vo
luit peccata deſerere:vt illam de adulterijs ſuis nõ neceſſi
tas ſubtraheret ſed volũtas. Multos adhuc in ſcripturis
diuinis poteram⁹ inuenire:q̃ poſt infinita crimina peniten
tiam agentes in ſe dei miam prouocauerint:ꝛ nõ ſolum ad
priorẽ ſed etiã ad meliorẽ ſtatum redierint. Sed qꝛ longũ
ẽ ire ꝑ ſingulos:iſti quattuor quos nominauim⁹ ſatis abũ
deq̃ ſufficiunt:vt agnoſcam⁹ qḋ dñs noſter q̃ ꝛ dauid poſt
tam graue pctm̃ indulſit : ꝛ achab ſacrilego rege pepercit:
ꝛ manaſſem poſt innumerabilia peccata penitẽtiã agentẽ
inter amicos ſuos reputauit:ꝛ meretrici que lachrymis pe
des rigauerat/ꝛ capillis ſuis terſerat totũ indulſit. Qui eĩ
iſtis tantis ac talibus peccatorib⁹ veniã dedit:paratus eſt
ꝛ nobis ſi in ỽitate cõuertimur non ſolũ peccata dimittere
ſed etiã eternã beatitudinẽ dare. Hec ergo cogitantes fr̃es F
chariſſimi:q̃tum poſſum⁹ cũ dei adiutorio laborem⁹:ne no
bis aliqua crimina vel capitalia peccata ſurrepãt. Si vero
in hoc malo fuerit aliq̃s diabolica calliditate proſtratus:
priuſq̃ crimina ipſa ꝑ cõſuetudinẽ cõualeſcant: remediũ ſi
bi in die neceſſitatis acq̇rat:ꝛ cũ ĩgẽti rugitu ꝛ gemitu deũ
ſibi recõciliari cõtendat. Nec erubeſcat penitentiã agere:q̃
non erubuit penitẽda cõmittere:ſed cito in ſe bonis operi
bus contendat dei imaginẽ reparare:vt inter filios merea
tur agnoſci a patre:ne ab illa eterna beatitudine exclusus: Matthei.
ꝛ a cõuiuio nuptiali ꝓiectus:ligatis manib⁹ ꝛ pedib⁹ pro xxij.
ijciatur in tenebras exteriores:vbi eſt fletus ꝛ ſtridor den
tium:ſed magis medicamẽtis penitentie humilitatis vel
cõpunctionis ad ſanitatẽ priſtinã reuocatus:ꝛ bonoꝝ ope
rum margaritis ornatus audire mereat̃. Euge ſerue bone Mat.xxv
ꝛ fidelis:intra in gaudium domini. Amen.

¶ Item in eadẽ feria Homelia de eo qḋ ſcriptũ

Annotatõ eſt in euãgelio ſm Mattheũ. Cũ oratis:non eri-
nũeralis tis ſicut hypocrite triſtes ꝛc. que habet̃ libro.ij.
ordinis de ſermone dñi in monte.ca.iiij.ꝛ.v.
ſermonũ
huiꝰ opis. ¶ Item in eadẽ feria alia Homelia de eo qđ ſcri
ptum eſt in euãgelio ſm Mattheũ. Cum introiſ
ſet ieſus capharnaum ꝛc. que habetur inter ſer-
mones de Verbis dñi.ſer.vj.fo.xxxvij.col.iij.

¶ Feria.vj.poſt dñicam in q̃nquageſima: de eo qđ ſcriptũ eſt in euangelio ſm Mattheũ. Audi-ſtis quia dictũ eſt. Diliges ꝓximũ tuũ ꝛc. Sermo.j. In quo dicit ꝙ nemo ſe excuſare poteſt q̃n habeat dilectionẽ:et ꝙ inimicus diligendus eſt non vt inimicus ſed vt homo.

Ser.lix. Radum eſſe aliquẽ in phariſeoꝝ iuſtitia q̃ ad le
B gem pertinet:hinc intelligit̃ ꝙ multi hoĩes eos
etiã a quibꝰ diligunt̃ oderũt: ſicut luxurioſi filij
parẽtes coercitores luxurie ſue. Aſcẽdit ergo ali
quem gradũ q̃ proximũ diligit:q̃uis adhuc oderit inimicũ
Mat.v. eiꝰ. aũt ĩperio q̃ venit legẽ ĩplere nõ ſoluere: ꝑficiet beniuo
lentiã ꝛ benignitatẽ cũ eã vſq3 ad inimici dilectionẽ ꝑduxe
rit. Nã ille gradus q̃uis nõnullis ſit tã paruus:eſt tñ vt cũ
publicanis poſſit eſſe cõmunis. Nec quod in lege dictũ eſt.
Oderis inimicũ tuũ:vox iubẽtis iuſto eſt accipiẽda:ſed ꝑ-
mittẽtis ĩfirmo. Sic aũt diligẽdus eſt ĩimicus:nõ inq̃ꝫtum
inimicꝰ:ſed inq̃ꝫtum hõ eſt:vt ei hoc velis ꝓuenire qđ tibi
id eſt vt ad regnũ correctꝰ/reuocatuſq3 ꝑueniat. Proximꝰ
eſt aũt oĩs hõ. Oẽs ꝓximi ſumus cõditione terrene natiui
tatis ꝛ mortalitatis:ꝛ etiã ſpe celeſtis hereditatis:q2 neſci
mus q̃s q̃d futurꝰ ſit:qm̃ aut iudeꝰ/aut hereticꝰ/aut paga-
nus:forte eñ ꝑ miãm dei cõuertet̃ ad deũ:ꝛ inter ſctõs pri
mũ locũ habere merebit̃. Qđ in lege dñs nõ inimicos:ſed
inimicũ precipit odiri:vt q̃ ſpiritales erant in lege ſoliũ dia
bolũ odio haberẽt:cuiꝰ odiũ xp̃s nõ venit ſoluere:ſed adĩ
B plere. Ego aũt dico vobis Diligite ĩimicos veſtros: bñfa
cite illis q̃ oderũt vos. Multi p̃cepta dei:ſua ĩbecillitate nõ
ſanctoꝝ viribꝰ:eſtimãtes:putãt eſſe ĩpoſſibilia que p̃cepta
ſunt:ꝛ dicũt ſufficere ꝟtutibꝰ nõ odiſſe ĩimicos:ceterũ dili
gere plus p̃cepi q̃ꝫ humana natura patiat̃. Sciendum eſt g̃
j.Regum. xp̃z nõ ĩpoſſibilia p̃cipere:ſed ꝑfecta q̃ dauid fecit in ſaul et
xxiiij. abſalon. Stephanꝰ quoq3 martyr ꝓ inimicis ſe lapidãtibꝰ
ij.Regum deprecatꝰ eſt:ꝛ paulꝰ anathema eſſe cupit ꝓ ꝑſecutoribꝰ ſu
xviij. is. Hec aũt ieſꝰ ꝛ docuit ꝛ fecit dicẽs. Pater ignoſce illis
Act.vij. In reliq̃s opibꝰ bonis interdũ poteſt aliq̃s qualẽcũq3 ex-
Rom.ix. cuſationẽ p̃tẽdere:habẽda ꝟo dilectiõe nullꝰ ſe poterit ex
Lu.xxiij. cuſare. Poteſt mihi aliq̃s dicere:non poſſũ ieiunare:nũq̃d
poteſt dicere:nõ poſſum amare? Poteſt dicere ꝓpter infir
mitatẽ corporis mei nõ poſſum a vino ꝛ carnibꝰ abſtinere:
nunq̃d põt dicere:nõ poſſum diligere? Poteſt aliq̃s dicere
ꝟginitatẽ nõ poſſũ ſuare:põt dicere nõ poſſe res totas vẽ-
dere ꝛ pauperibꝰ erogare? Nũq̃d põt dicere: nõ poſſum di
ligere inimicos? Nõ ei ibi aut pedes laborant currẽdo:aut
aures audiẽdo:aut manus operãdo laſſant̃:vt nos ꝑ ip̃am
excuſationẽ laborare conemur. Nõ nobis dr̃. Ite ad orien
tẽ ꝛ q̃rite charitatẽ:nauigate ad occidentẽ:ꝛ inuenietis di-
lectionẽ. Intꝰ in corde nr̃o ẽ:vbi redire iubemur dicẽte ꝓ-
Eſa.xlvj. pheta. Redite p̃uaricatores ad cor. Nõ ei ĩ lõginq̃s regio
Mat.v. nibꝰ inuenit̃ qđ a nobis petit. Et orate ꝓ ꝑſequẽtibꝰ ꝛ ca-
lũniantibꝰ vos. Quid aliud ꝓ inimicis orandũ eſt:niſi hoc
ij.Tim.ij. qđ ait ap̃ls. Vt det illis deꝰ pniãm ꝛ reſipiſcãt a diaboli la
C queis a q̃ capti tenent̃. Sed hic merito mouet:quõ huic p̃-
cepto dñi nõ ſic aduerſum:qđ ꝛ in ꝓphetis inueniunt̃ mul
te ĩprecationes aduerſus ĩimicos:q̃ maledictiões putant̃:
ps.lxviij. ſicuti eſt illud. Fiat mẽſa eorũ corã ipſis in laqueũ:ꝛ cetera
j.Johã.v. q̃ ibi dicunt̃. Et iohãnes ap̃ls ait. Qui ſcit fratrẽ ſuũ pecca
re pctm̃ nõ ad mortẽ:petat ꝛ dabit̃ ei vita peccanti non ad
mortẽ. Eſt pctm̃ ad mortẽ:nõ ꝓ illo dico vt roget q̃s. Vbi
p̃mo videndũ:q2 ꝓphete ꝑ ĩprecationẽ q̃d eſſet futurũ ceci
nerũt:nõ optãtis voto ſed ſpũ p̃uidẽtis:q̃ maxime ſolẽt fi-
gura ĩprecãtis futura p̃dicere:ſicut futura p̃teriti tp̃is:ea q̃
ventura erant ſepe cecinerũt. Deinde in ap̃li verbis intelli
gendũ eſſe quoſdã fratres ꝓ quibꝰ nõ orare nobis p̃cipit̃:
cũ dñs et ꝓ ꝑſecutoribꝰ nr̃is nos orare iubeat. Que ſolui
q̃ſtio nõ põt:niſi fateamur eſſe aliqua peccata ĩ fratribꝰ ini
micorũ ꝑſecutiõe grauiora. Fratres aũt chriſtianos ſigni
ficari:multis diuinarũ ſcripturaꝝ documẽtis probari põt.
Peccatũ ergo fratris ad mortẽ puto eſſe:cũ poſt agnitio-
nẽ dei ꝑ grãm dñi nr̃i ieſu xp̃i quiſq3 oppugnat fraternita-
tẽ:ꝛ aduerſus ip̃am gratiã qua recõciliatꝰ eſt deo: inuiden
tie facibꝰ agitat̃. Pctm̃ aũt nõ ad mortem eſt:ſi quiſq3 non
amorẽ ad fratrẽ alienauerit:ſed officia fraternitati debita
per infirmitatẽ aliquã animi nõ exhibuerit. Quapropter ꝛ
dñs in cruce ait. Pater ignoſce illis:q2 neſciunt q̃d faciunt Lu.xxiij.
Nõdũ ei grã ſpũſſancti ꝑticipes facti:ſocietatẽ ſctẽ frater
nitatis inierãt. Et beatꝰ ſtephanꝰ in actibꝰ ap̃lorũ orat ꝓ Act.vij.
eis a quibꝰ lapidat̃:q2 nondũ xp̃o crediderant:neq3 aduer
ſus illã cõmunẽ gratiã dimicabãt. Ap̃ls vero paulus pro-
pterea credo nõ orat ꝓ alexãdro:q2 frater erat ꝛ ad mortẽ:
id eſt q̃ in fraternitatẽ inuidentia oppugnãdo peccauerat.
Pro his aũt q̃ nõ obruperãt amorẽ:ſed timore ſubcubue-
rant orat vt eis ignoſcat̃. Sic ei dixit. Alexãder erarꝰ mul ij.Ti.iiij.
ta mala mihi oñdit:reddet illi deus ſm opa illius quẽ ꝛ tu
deuita. Valde eñi reſtitit ſermonibꝰ nr̃is. Deinde ſubiũgit
ꝓ quibꝰ orat ita dicẽs. In prima mea defenſione nemo mi
hi affuit:ſed oẽs me dereliquerũt:nõ illis imputet̃. Et nota
ꝙ ap̃ls nõ ait reddat:ſed reddet illi deus ſm opera eiꝰ:qđ
verbũ p̃nunciãtis eſt:nõ imprecãtis:ſicut de illa hypocriſi
iudeorũ eſt dictũ:cui euerſionẽ ĩminere cernebat. Percu- Act.xxiij.
tiet te deꝰ paries dealbate. Querit̃ aũt quõ huic precepto D
quo nobis iubet̃. Orate ꝓ ꝑſeq̃ntibꝰ ꝛ calũniantibus vos: Mat.v.
illud nõ eſt cõtrariũ:qđ in Apocalipſi legit̃: martyres ora- Apo.vj.
re deũ vt vindicent̃? Sed hoc quẽpiam mouere nõ oportet
Quis ei audeat affirmare cũ illi ſancti cãdidati ſe vindica
re petiuerũt: vtrũ cõtra ipſos hoĩes an ꝯtra regnũ peccati
petierint? Nã ip̃a eſt ſincera ꝛ plena iuſticie ꝛ miſericordie
vindicta martyrũ: vt euertat̃ regnũ peccati:q̃ regnãte tan-
ta perpeſſi ſunt. Ad cuiꝰ euerſionẽ nititur ap̃ls dicẽs. Non Rom.vj.
ergo regnet peccatũ ĩ veſtro mortali corpore. Deſtruit̃ au
tẽ ꝛ euertit̃ pcti regnũ:ꝑtim correctiõe hoĩm vt caro ſpũi
ſubijciat̃:ꝑtim deprauatione ꝑſeuerantiũ in pctõ: vt ita or
dinent̃ vt iuſtis cũ xp̃o regnantibꝰ moleſti eſſe non poſſint.
Quis g̃ ꝯſicit ſctõs:nõ talẽ ſuã vindictã a dño eſſe depcã-
tos? Et aũt ꝯſeq̃nter poſitũ eſt. Vt ſitis filij prĩs vr̃i q̃ in Mat.v.
celis eſt:ex illa regula intelligendũ eſt:q̃ iohãnes dicit. De Johan.j.
dit eis ptãtẽ filios dei fieri. Vnꝰ eñ naturaliter filij dei q̃
neſcit oĩno peccare nos poteſtate accepta efficimur filij:in
q̃ꝫtũ ea q̃ ab illo p̃cipiunt̃ implemus. Vñ ap̃lica diſciplina
adoptionẽ appellat:q̃ in eternã hereditatẽ vocamur: vt co Rom.viij
heredes xp̃i eſſe poſſimꝰ. Filij g̃ efficimur regeneratiõe ſpi
ritali vt adoptemur regnũ in dei:nõ tãq3 alieni: ſed tãq3 ab
illo facti ꝛ cõditi. Itaq3 nõ ait facite iſta q̃ eſtis filij:ſed fa-
cite vt ſitis filij prĩs vr̃i. Nos aũt cũ patimur inimicos ꝯ
clamare debemꝰ. Pater ignoſce illis. Frenetici ei ſunt:a ꝯ- Lu.xxiij.
rio ſpũ poſſident̃:vt nos ꝑſequant̃: ꝛ maiorẽ ꝑſecutionẽ a
diabolo patiunt̃. Qui ſolẽ ſuum oriri facit ſup bonos ꝛ ma E
los:ꝛ pluit ſup iuſtos ꝛ iniuſtos. Scriptũ ẽ. Orit̃ timẽtibꝰ Mat.v.
vobis nomẽ dñi ſol iuſtitie:vt etiã pluuiã accipias irriga- Mala.iiij.
tionẽ doctrine veritatis:q2 ꝛ bonis ꝛ malis appuit:bonis
ꝛ malis euãgelizatꝰ ẽ xp̃s. Siue iſtũ ſolẽ mauis accipe nõ
ſolũ hoĩm:ſꝫ etiã pecoꝝ corꝑis oculis ꝓlatũ: et iſtã pluuiã
qua fructꝰ gignunt̃ q̃ ad refectionẽ corꝑis dati ſunt:qđ ꝓ-
babiliꝰ ĩtelligi exiſtimo:vt ille ſol ſpiritalis nõ orit̃ niſi bo
nis ꝛ ſanctis:q2 hoc ip̃m eſt qđ plãgũt iniq̃ ĩ illo libro q̃ ſa-
piẽtia ſalomonis ĩſcribit̃. Et ſol nõ ortꝰ eſt nobis:ꝛ illa ſpi Sap.v.
ritalis pluuia nõ irriget niſi bonos: q2 malos ſignificabat Eſaie.v.
vinea de q̃ dictũ ẽ. Mãdabo nubibꝰ meis ne pluant ſup eã Mat.v.
imbrẽ. Si ei diligitis eos q̃ vos diligũt: quã mercedẽ ha-
bebitis? Filios ꝛ parẽtes amat latro:amat ꝛ leo:amat ꝛ dra
co:amãt ꝛ vrſi:amãt ꝛ lupi. Si ei amãtes nõ diligimus fili
os vl̃ parẽtes:peiores leonibꝰ/vl̃ ſupradictis beſtijs ſumꝰ
Si vero amãtibꝰ vicem reddimus: adhuc nihil ab iſtis be
ſtijs diſtare videmur. Nõne ꝛ publicani h̃ faciũt? Publica Vbi.ſ.
ni ſunt qui ſectant̃ lucra ꝛ exigunt vectigalia per negotia-
nes/ꝛ fraudes/ꝛ furta/ſceleraq3/ꝛ pluria Et ſi ſalutaueri-
tis fr̃es veſtros tm̃ q̃d ampliꝰ facitis? Nõne ꝛ ethnici h̃ fa
ciũt? Ethnici ex greco ĩ latinũ ĩterp̃tant̃ gẽtiles. Ethnos

enĩ grecegens dicit. Si ergo (inq̃t) etiã pctõres publicani
ethnici erga dilectores ſuos natura duce norũt eſſe bñfici:
quãto magis vos quibꝰ vt gradꝰ ꝓfeſſionis eximioꝛ: ita cu
ra neceſſe eſt ſit veritatis vberioꝛ: latioꝛi ſinu dilectiõis am
plecti debetis ⁊ non amantes? Nã diligere inimicos deus
ꝑcipit. Et petulãtes humanarũ mẽtiũ motꝰ publice chari
tatis frãgit affectu: nõ ſolũ irã ab vltione depelliẽs: ſed etiã
in amoꝛẽ mitigãs iniurioſi: q: gentiũ eſt amantes amare: ⁊
ꝯmune eſt diligere diligẽtes. Plus diligẽdi ſunt inimici q̃
amici. Qui enĩ inimici ſunt coꝛpꝛi aduerſant ⁊ aĩe ꝑparant
eterna p̃mia: q: q̃ carnalia nr̃a ⁊ terrena rapiũt: celeſtia no
bis ⁊ ſpiritalia cõgregant. Nõne magis diligendus eſt q̃
odiẽdꝰ: q̃ nobis dat eternas opes? Amici vero carnis nr̃e
nobis ſuauia ſuadere cõtẽdũt q̃ aĩe nr̃e ꝑparãt eternã moꝛ
F tẽ. Eſtote ergo vos pfecti ſicut ⁊ pr̃ vr̃ celeſtis pfectꝰ ẽ. Quis
aũt hec facit: niſi plene pfecteq; miſericoꝛs? Quo vno ꝯſilio
Oſee. vj. miſeria deuitat: opitulante illo q̃ ait. Miſericoꝛdiã magis
volo q̃ ſacrificiũ. Perfectio nãq; mĩe q̃ plurimũ aĩe labo
ranti cõſulit: vltra dilectionẽ inimicoꝛũ poꝛrigi nõ poteſt.
Ideoq; ſic cõcludit. Eſtote vos pfecti: ſicut ⁊ pater veſter
pfectus eſt. Ita tñ vt deus intelligat pfectꝰ tanq̃ deꝰ: ⁊ aĩa
Ma. vj. pfecta tanq̃ aĩa. Attẽdite ne iuſtitiã veſtrã faciatis corã ho
minibꝰ vt videamini ab eis: alioq̃n mercedẽ nõ habebitis
apud patrẽ veſtrũ q̃ i celis eſt. Cauete (inq̃t) iuſticiã vr̃am
facere corã hoibus. i. hoc aĩo iuſte viuere ⁊ ibi ꝯſtituere bo
nũ veſtrũ vt vos videãt hoies. Aliqñ mercedẽ nõ habebi
tis apd̃ patrẽ veſtrũ q̃ in celis eſt: nõ ſi ab hoibꝰ videamini
ſed ſi ꝓpterea iuſte viuatis vt ab hoibus videamini. Nã ⁊
Gal. j. aplš dicit. Si adhuc hoibꝰ placerẽ xp̃i ſeruus nõ eſſem: cũ
j. Coꝛ. x. alio loco dicat. Sicut ⁊ ego oibus ꝑ oia placeo. Oẽm curã
rerũ p̃ſentiũ ammouet ⁊ attẽtos tñ eſſe in ſpe futuri iubet:
neq; ſectari vel hoim fauoꝛẽ oſtẽtatione bonitatis/vel ia
ctantiã religionis oꝛonis publice copia: ſed itra cõſciẽtiã
fidei fructũ boni operis ꝯtinẽdũ: q: hũana laudis cõſecta
tio eã tñ quã ab hoibus expectat mercedem ſit receptura.
Iuſtitia nõ aliud eſt q̃ nõ peccare: nõ peccare aũt legis p̃
cepta ſeruare. Preceptoꝛũ aũt obſeruatio duplici genere
cõtinet: vt nihil eoꝝ q̃ ꝓhibent facias: ⁊ oia q̃ iubent iple
Pſalm. re cõtendas. Hoc eſt ei qđ pſalmiſta dicit. Recede a malo
xxxiij. ⁊ fac bonũ. Si a malo receſſeris: ⁊ nõ feceris bonũ: trãſgreſ
ſoꝛ es legis: q̃ nõ tñ in maloꝝ actuũ abomĩatione: ſed in bo
noꝛũ pfectione cõplet. Neq; hoc ſolũ tibi ꝑcipit vt veſtitũ
G ſuis nõ ſpolies indumẽtis: ſed vt ſpoliatos opias tuis. Cũ
Mat. vj. ergo facis elemoſynã: noli tuba canere añ te: ſicut hypocri
te faciũt in ſynagogis ⁊ vicis vt honoꝛificent ab hoibus.
Hypocrita greco ſermõe ſimulatoꝛ iterpretat: q̃ dũ intꝰ malꝰ
ſit: bonũ ſe palã oñdit. Hypo eñ falſum: criſin ꝟo iudiciũ
ſonat. Nomẽ aũt hypocrite trãſlatũ eſt a ſpecie eoꝛũ q̃ ſpe
ctaculis tecta facie incedũt: diſtinguẽtes vultũ ceruleo mi
nioq; coloꝛe ⁊ ceteris pigmẽtis: habẽtes ſimulachra oris:
linthea gipſata ⁊ vario coloꝛe diſtincta: nõnũq; colla ⁊ ma
nus creta pungẽtes: vt ad pſone coloꝛẽ puenirẽt: ⁊ populũ
dũ in ludis agerẽt fallerẽt modo in ſpecie viri: modo in foꝛ
ma femĩe ⁊ reliq̃s p̃ſtigijs. Que ſpecies argumẽti trãſlata
eſt in his q̃ falſo incedũt vultu: ⁊ ſimulãt qđ nõ ſunt. Sꝫ hy
pocriſeoꝝ maculã nõ habere: aut paucoꝛũ/aut nulloꝛũ eſt.
Nã q̃cũq; vult ſe videri: qđ nõ eſt: hypocrita eſt. Qui tuba
canit faciẽs elemoſynã: hypocrita eſt. Qui in ſynagogis et
in platearũ angulis oꝛat vt videat ab hoibus: hypocrita ẽ
Qui ieiunãs demolit faciẽ: vt vẽtris inanitatẽ demõſtret ĩ
vultu: ⁊ hic hypocrita eſt. Ex q̃bus oĩbꝰ itelligit hypocri
tas eſſe: q̃ faciũt quodlibet vt ab hoĩbꝰ gloꝛificent. Mihi vi
det ⁊ ille hypocrita eſſe q̃ dicit fratri ſuo. Dimitte vt tollã
feſtucã de oculo tuo ꝓpter gloꝛiã hoc facere: vt ipſe eſſe iu
ſtus videat. Unde ei a dño dicit. Hypocrita eijce pꝛiꝰ tra
Mat. vij. bem de oculo tuo. Nõ itaq; ꝟtus: ſed cauſa ꝟtutis apđ deũ
mercedẽ habet. Et ſi a recta ſemita paululũ deuiauerit: nõ
intereſt vtrũ ad dexterã vadas an ad ſiniſtrã: cũ verũ iter
Ma. vj. nõ amiſeris. Signãter aũt dicit. Receperunt mercedẽ ſuã: h̃
eſt nõ dei ſed ſuã. Laudati eñ ſunt ab hoĩbꝰ: quoꝛũ cauſa
H exercuere ꝟtutes. Te aũt faciente elemoſynã: neſciat ſini
ſtra tua q̃d faciat dextera. In dextera intelligit amoꝛ dei:
in ſiniſtra vanitas vel cupiditas mũdi. Si humana laude
dederis elemoſynã: totũ eſt ſiniſtra. Si ꝟo ꝓ remiſſiõe pec
catoꝛũ: totũ dextera facit. Quid eſt ergo. Neſciat ſiniſtra
q̃d faciat dextera: niſi qđ facit dei amoꝛ nõ coꝛrũpat inani
tas vel cupiditas mũdi? Nã ſi hoc aliq̃s ſꝫ litterã impleri
poſſe credit q̃d faciet? Si eñ manꝰ dextera voluerit: nũq̃d
de ſiniſtra elemoſynã dare non debet? In ſupioꝛibꝰ. Caue Mat. vj.
te (inq̃t) ne iuſtitiã veſtrã faciatis corã hoibꝰ: vbi iuſticiã
g̃naliter noĩauit: deinde particulariter exequit. Eſt etenĩ
pars aliq̃ iuſticie opus qđ ꝑ elemoſynã fit: ⁊ ideo cõnectit
dicẽdo. Cũ ergo facis elemoſynã: noli tuba canere ante te.
Ad h̃ reſpicit qđ ſuperiꝰ ait. Cauete facere iuſticiã veſtrã
corã hoibꝰ vt ſcꝫ videamini ab eis. Qđ aũt ſequit. Amen
dico vobis: ꝑceperunt mercedẽ ſuã: ad illud reſpicit qđ ſu
pra poſuit. Alioq̃n mercedẽ nõ habebitis apud patrẽ vr̃m
qui in celis eſt. Deinde ſequit. Te autẽ faciente elemoſynã
Cũ dicit. Te aũt: quid aliud dicit: q̃ non quõ illi? Quid ergo
mihi iubet. Te igitur (inq̃t) faciẽte elemoſynã: neſciat ſini
ſtra tua q̃d faciat dextera tua. Ergo illi ſic faciũt vt ſciat ſi
niſtra eoꝝ q̃d faciat dextera. Qđ igit in illis culpatũ eſt: h̃
tu facere vetaris. In eis aũt h̃ culpatũ eſt qđ ita faciũt vt
laudes hoim q̃rant. Quapꝛopter nihil ꝯſeq̃ntius ſiniſtra vi
det ſignificare q̃ ipaꝫ delectationẽ laudis. Dextera aũt ſi
gnificat itẽtionẽ implẽdi ꝑcepta diuina. Neſciat ergo ſiniſtra
q̃d faciat dextera. i. nõ ſe miſceat ꝯſciẽtie tue laudis huma
ne appetitio: cũ in elemoſyna faciẽda diuinũ ꝑceptũ cõten
dis iplere: vt ſit elemoſyna tua in abſcõſo. Quid ẽ in abſcõ
ſo: niſi in ipa bona cõſciẽtia q̃ oculis humanis demõſtrari
nõ poteſt nec ꝟbis aperiri? Multi foꝛas faciũt elemoſynã
⁊ intꝰ non faciũt: q̃ vel ambitione/vel alicuiꝰ tꝑalis rei gr̃a
miſericoꝛdes volũt videri. Et pater tuꝰ q̃ videt in abſcõſo Mat. vj.
reddet tibi. Rectiſſime oĩno ⁊ veriſſime. Si eñ premiũ ab
eo expectas q̃ cõſciẽtie iſpectoꝛ eſt: ſufficiat tibi ad ꝓmerẽ
dũ deũ ipſa cõſciẽtia. Et cũ oꝛatis nõ eritis ſicut hypocri I
te q̃ amãt in ſynagogis ⁊ in angulis platearũ ſtãtes oꝛare:
vt videant ab hoibꝰ. Neq; hic ab hoibus videri nefas eſt
ſed ideo hec agere vt videaris ⁊ fructꝰ i eis expectet placẽ
di hoibꝰ. Platee ꝑpetue ac latioꝛes ciuitatũ vie ſunt iuxta
ꝓprietatẽ lingue grece a latitudine noĩate. Platon eñ latũ
dicit. Amen dico vobis ꝑceperũt mercedẽ ſuã. Et hic oſtẽ
dit dñs id ſe ꝓhibere vt ea merces appetat q̃ gaudẽt ſtul
ti cũ laudant ab hoibꝰ. Tu aũt cũ oꝛabis: itra in cubiculũ
⁊ clauſo oſtio oꝛa patrẽ in abſcõſo. Cubiculũ qđ noĩat non
occultã domũ oñdit: ſꝫ coꝛdis nr̃i ſecretũ. hic pſalmiſta di
cit. Que dicitis i coꝛdibꝰ vr̃is: ⁊ in cubilibꝰ vr̃is ꝯpũgimi Ps. iiij.
ni. Et claudẽtes oſtia: oꝛate (inq̃t) ad patrẽ vr̃m in abſcon
dito. Parũ eſt intrare i cubicula ſi oſtiũ pateat iportunis: Mat. vj.
ꝑ qđ oſtiũ ea q̃ foꝛis ſunt iꝓbe ſe imergũt/et iterioꝛa nr̃a
aperiũt. Foꝛis aũt dicimꝰ eſſe oia tꝑalia ⁊ viſibilia: que per
oſtiũ. i. carnalẽ ſenſum in cogitationes nr̃as penetrãt: ⁊ tur
be vanoꝝ fantaſmatũ oꝛãtibꝰ obſtrepũt. Claudẽdũ ẽ ergo
oſtiũ. i. carnali ſenſui reſiſtẽdũ: vt oꝛo ſpiritalis dirigat ad
patrẽ q̃ fit i itimo coꝛdis vbi oꝛat pr̃ i abſcõſo. Qui ꝟo vult
oꝛonẽ ſuã volare ad deũ: faciat illi duas alas. i. elemoſynã
⁊ ieiuniũ ⁊ aſcẽdat celeriter ⁊ exaudiet. Et pr̃ tuꝰ q̃ videt ĩ
abſcõſo reddet tibi. Et hoc tali clauſula terminandũ fuit.
Non eñ monet nũc vt oꝛemꝰ ſed quomodo oꝛemꝰ: neq; vt
ſuperius vt elemoſynã faciamus: ſed quo animo faciamus
qm̃ de coꝛde mundando precipit qđ non mundat niſi ſim
plex intẽtio: in eternã vitã ſolo ⁊ puro amoꝛe ſapientie.

¶ In eadẽ feria: de eo qđ ſcriptũ eſt in euangelio ſc̃m Mattheũ. Neſciat ſiniſtra tua q̃d faciat dextera tua ⁊c̃. Sermo. ij. In quo q̃d manus ſit dextera/quid ve ſiniſtra ſuccincte declarat.

EUãgelica lectio fratres kmĩ q̃ nobis modo reci Ser. lx.
tata eſt: videt mihi q̃ ſc̃m litterã nõ poſſit itelligi A
⁊ ideo deo auxiliãte reqramꝰ q̃liter ad eiꝰ ſpirita
lem ſenſum ꝑuenire poſſimꝰ. Sic eñ ait dñs. At Mat. vj.
tẽdite ne iuſticiã veſtrã faciatis corã hoibus: vt videami
ni ab eis. Et iterũ. Cũ facis elemoſynã neſciat ſiniſtra tua
q̃d faciat dextera tua: vt ſit elemoſyna tua in abſcõſo. Quõ
hoc ſc̃m lr̃am accipe poſſumꝰ: cũ ipſe dñs iterũ dicat. Sic Mat. v.
luceat lux vr̃a corã hoibꝰ vt videãt vr̃a bona opera: ⁊ glo
rificẽt patrẽ vr̃m q̃ in celis eſt? Quõ hic dicit. Neſciat ſini
ſtra tua q̃d faciat dextera tua: cũ alibi dicat. Sic luceat lux

Annotatõ vestra corã hoib⁹ vt videãt opa vr̃a bona: Diligẽter attẽ
nũeralis dite frẽs:ꝛ itellectũ diuine ſcp̃ture hũiliter ꝛ ſapienter req̃
ordinis rite. Nõ eñ ſibi ip̃e dñs in euãgelica lectiõe cõtrarius eſſe
ſermonũ potest. Nã ꝗ elemoſynã ꝛ occulte fieri ip̃e dixit/ ꝛ publice
hui⁹ opis. ip̃e admonuit vt ſibi p̃cepta ei⁹ nõ videant̃ eſſe cõtraria: in
B tellectũ ſobriũ q̃rit. Qui ei ideo facit elemoſynã vt ab hoi-
bus ſe laudari deſideret: etiã ſi occulte fecerit: publice facit
ꝗ laudẽ ab hoib⁹ q̃rit. Qui vero elemoſynã ꝓ ſolo amore
dei facit: vt ad op⁹ bonũ illũ reliq̃ imitent̃: ꝛ nõ ipſe ſed dñs
collaudet̃: etiã ſi publice faciat elemoſynã abſcõſe facit ꝗ
ꝓ elemoſyna illa nõ hoc qđ videt̃: ſed qđ nõ videt̃ deſide-
rat: nec ab hoib⁹ laudẽ ſed mercedẽ a deo optat accipere.
Hoc etiã ꝛ de ieiunio debem⁹ accipere. Cũ eñ ipſe dñs di
Mat.vj. cat. Unge caput tuũ ꝛ faciẽ tuã laua ne videaris ieiunans
hoib⁹. Ergo ꝯ xp̃i p̃cepta facim⁹ q̃ publice ieiuniũ indici-
m⁹: ꝛ vidẽte toto pp̃lo p̃iter cũ ip̃o ieiunam⁹: Et in h̃ ſẽſu
oportet intelligi vt nemo ꝓ laude hũana ſed ꝓ pctõꝝ idul-
gẽtia/ vel ꝓ mia diuina ieiunet: ꝛ vnuſq̃ꝫ interroget con-
ſciẽtiã ſuã: ꝛ ſi ꝓ ſolo deo facit elemoſynã ſecur⁹ ꝛ publice
faciat: vt q̃cũq̃ viderint imitent̃. Nã ꝛ illud qđ dicit dñs.
C Neſciat ſiniſtra tua q̃d faciat dextera tua: ad h̃ qđ ſupra di
ximꝰ p̃tinere cognoſcit̃. In dextera ei intelligit̃ amor dei:
in ſiniſtra vanitas vel cupiditas mũdi. Si ꝓ laude hũana
dederis elemoſynã: totũ ſiniſtra facit: dextera oĩno nihil fa
cit. Si ṽo ꝓ remiſſiõe pctõꝝ ꝛ amore vite eterne elemoſy-
nã dederis: totũ dextera facit. Quid eſt ḡ. Neſciat ſiniſtra
tua q̃d faciat dextera tua: niſi qđ faciat amor dei: nõ corrũ-
pat aut p̃dat vanitas vel cupiditas mũdi? Nã ſi h̃ aliq̃s ſꝫ
litterã ipleri poſſe credit: q̃d faciet ſi ei man⁹ dextera dolue
rit? Nunq̃d de ſiniſtra elemoſynã dare nõ põt? Aut ſi vult
captiuũ redimere: quõ aut ſacculũ ſoluere, aut archã aperi
re poterit: ſi ſiniſtrã manũ dextere ſue nõ iunxerit? Aut ſi pe
D regrinũ optat excipe ꝛ ſm̃ p̃ceptũ dñi ſctõꝝ pedes ablue-
Mat. vj. re: nõ video quõ h̃ neſciente ſiniſtra manu poſſit ipleri. Ad
hoc p̃tinet etiã illud qđ dixit. Cũ oratis nolite in angulis
platearũ orare: ſed itra (inq̃t) i cubiculũ tuũ: ꝛ clauſo oſtio
ora patrẽ tuũ in abſcõdito. Ecce ipſi h̃n agnoſcitis: ꝗ non
hoc ſemp ſm̃ lr̃am poterit adipleri. Nã ꝛ nosipſi ꝛ tot⁹ po
pul⁹ nõ ſolũ in cubiculis nr̃is oram⁹: ſed etiã publice ad ec
cleſiã cõuenim⁹: et ſimul cũ oi populo genua flectim⁹. Et
nunq̃d hec faciẽtes p̃ceptis xp̃i cõtrarij ſum⁹: q̃ dixit: vt in
cubiculis clauſo hoſtio orare debeam⁹? Nõ ita ẽ. Uñ ẽt et
iſte ſenſus ſuperiori ſnīe cõueniẽs eſt. Qualiter ḡ h̃ itelligi
debeat attẽde. Si q̃ñ oras deũ ꝛ hoc ab illo petis qđ vide
tur: publice ꝛ apto hoſtio oras: ꝗ h̃ a deo vis accipe qđ vi-
det̃. Si ṽo ꝓ indulgẽtia pctõꝝ ꝛ ꝓ vita eterna voluerĩ ſup
plicare: ẽt ſi publice oraueris clauſo oſtio oras: ꝗ non petis
ij. Cor.iiij qđ videt̃: ſed qđ nõ videt̃. Que ei vident̃ tp̃alia ſunt: q̃ aũt
nõ videt̃ eterna ſunt. Si tp̃alia q̃ris: ſicut iã dixi publice et
aperto oſtio oras: ſi et̃na q̃ris: ſecreta eſt oꝛõ tua: ꝗ nõ q̃ vi
E dent̃: ſed q̃ nõ vident̃ optas accipere. Qui ḡ illa q̃ nõ vidẽ-
tur in ṽitate q̃ſierit: ꝛ illa q̃ vident̃ deo remunerãte p̃cipiet
Mat.vj. ꝗ nõ mẽtit̃ q̃ dicit. Querite primũ regnũ dei ꝛ iuſticiã ei⁹
ꝛ hec oĩa adijcient̃ vobis. Nec h̃ ſic dicim⁹ frẽs vt ꝓ reb⁹
tp̃alibus deũ nõ orem⁹. i. ꝓ ſanitate corporũ: aut pro pace
tp̃m: aut ꝓ abũdãtia fructuũ. Debem⁹ et iſta a deo petere:
ſed ſcđo ꝛ tertio loco: vt p̃mas partes in oĩ intentione nr̃e
oꝛonis amor ale ꝛ deſideriũ vite et̃ne obtineat. Orem⁹ ḡ ꝓ
corpore: ſed ſine vlla cõpatione ampli⁹ ꝓ aĩa ſupplicem⁹.
Et ideo kmi quotiẽs vobis iſta euãgelica lectio legit̃: ordi
ne q̃ ſupra ſuggeſſim⁹ itellectũ ei⁹ debetis accipere: vt ſiue
in elemoſynis/ ſiue in ieiunijs/ ſeu in oꝛonib⁹/ ſiue in dexte-
ra/ vel i ſiniſtra hoc ſeruare ſtudeam⁹: vt q̃cq̃d agim⁹ nõ ꝓ
vanitate/ vel cupiditate ſcłi: ſꝫ ꝓ amore et̃ne btitudinis fa-
ciam⁹. Qđ ip̃e p̄ſtare digneť q̃ cũ p̄re ꝛ ſpũſctõ viuit ꝛ regñt

¶ Eodẽ die. Sermo.iij. In quo dicit ꝙ amare amãtes ſe cõmune eſt et naturale: diligẽtes autẽ tm̃ bonos aut diligẽtes ſe arguũtur: vt vero diligamus inimicos xp̃s nobis exemplũ prebuit.

Ser.lxj. SCio ꝛ credo charitatẽ veſtrã ſapiẽter intelligere
A nõ eſſe ſine cã ꝙ vos de vera ꝛ perfecta charitate
tam freq̃nter admoneo. Hoc ei ideo facio: ꝗ ad
oĩm pctõꝝ vulnera nullũ medicamẽtũ tã ſalubre
et tã efficax eſſe cognoſco. Addit̃ ꝛ hoc qđ cũ tã magnũ ſit
vere ꝛ p̃fecte charitatis remediũ: null⁹ tñ iuenit̃ q̃ eã cũ dei
adiutorio nõ poſſit habere. In reliq̃s opib⁹ bonis interdũ
põt aliq̃s qualẽcũq̃ excuſationẽ pretẽdere: in habẽda ṽo
dilectione null⁹ ſe poterit excuſare. Poteſt mihi dicere ali
q̃s: nõ poſſũ ieiunare: nũquid põt dicere: nõ poſſum amare?
Poteſt dicere ꝓpter ifirmitatẽ corporis mei nõ poſſum a
vino vel a carnib⁹ abſtinere: nũq̃d poteſt dicere: nõ poſſum
diligere? Poteſt q̃ſq̃ dicere ſe ṽginitatẽ nõ poſſe ſeruare.
Poteſt dicere nõ poſſe res totas vẽdere ac paup̃ibus ero-
gare: nũq̃d põt dicere: nõ poſſum inimicos meos diligere i
ꝛ eis q̃ in me peccauerunt indulgere? Nemo ſe circũueniat
frẽs chariſſimi: ꝗ de⁹ nemině fallit. Cũ eñ multa ſint q̃ ꝓ-
pter fragilitatẽ hũanã corp̃aliter iplere nõ poſſum⁹: chari-
tatẽ tñ in corde nr̃o deo inſpirãte ſi i ṽitate voluerim⁹ ſine
aliqua dubitatiõe habere poterimus. Multa eñ ſunt q̃ de
horreo: canabo vel cellario aliquotiẽs ꝓferre nõ poſſumus
de theſauro vero cordis nimis fedũ ꝛ turpe eſt ſi aliquã ex
cuſationẽ p̃tẽdere videmur. Nõ eñ ibi aut pedes laborãt
currẽdo: aut oculi vidẽdo: aures audiẽdo: aut man⁹ opãn
do laſſant̃: vt nos p̃ ip̃am fatigationem excuſare conemur.
Nõ nobis dicit̃. Ite ad orientẽ ꝛ q̃rite charitatẽ: nauigate
ad occidẽtẽ ꝛ iuenietis dilectionẽ. Int⁹ in corde nr̃o eſt vñ
nos iracũdia excludere ſolet: ꝛ redire iubemur: dicẽte pro-
pheta. Redite p̄uaricatores ad cor. Nõ eñ ſicut iã dixi: in Eſa.xlvj.
lõginq̃s regionib⁹ iuenit̃: qđ a nobis dñs petit: int⁹ ad cor
noſtrũ nos mittit. In nobis eñ ponit qđ requirit: vbi tota
charitas ꝓfecto in animi bonitate vel volũtate cõſiſtit: de
qua volũtate angeli paſtorib⁹ clamauerũt. Pax i terra ho Luce.ij.
minib⁹ bone volũtatis. Et ideo ꝗ nulla nobis añ tribunal
xp̃i excuſatio poterit eſſe: cũ dei adiutorio totis virib⁹ labo
rem⁹ vt in aĩabus nr̃is plus p̄ualeat bonitas q̃ꝫ malicia: pl⁹ pa
tiẽtia q̃ꝫ iracũdia: plus benignitas q̃ꝫ inuidia: plus humili-
tas q̃ꝫ ſup̃bia. Et vt totũ breui ſermone cõcludã: ſic totum
cor nr̃m obtineat charitatis dulcedo: vt in nobis locũ ha-
bere nõ poſſit odij amaritudo. Sed dicit aliq̃s: nulla rõne B
poſſum iimicos meos diligere. In oĩbus ſcripturis de⁹ ti
bi dicit: ꝗ potes. Tu ecõtrario rñdes: nõ poſſe. Conſidera
nũc vtrũ tibi an deo debeat credi? Et ideo ꝗ ṽitas mẽtiri
nõ põt: iã vanas excuſationes ſuas relinquat humana fra-
gilitas: ꝗ nec ipoſſibile aliq̃d potuit imperare: ꝗ iuſt⁹ eſt.
Nec dãnatur⁹ eſt hoiem ꝓ eo qđ nõ potuit vitare q̃ plus ẽ
Quid tergiuerſamur incaſſum? Nemo eñ q̃ꝫtum poſſum⁹
meli⁹ nouit q̃ꝫ q̃ nobis ip̃m poſſe donauit. Tot viri: tot mu
lieres: clerici: pueri: tãte ꝛ tã delicate puelle flãmas ꝛ ignes
ꝛ beſtias eq̃nimiter pertulerũt: ꝛ nos ſtultoꝝ hoim cõuitia
dicim⁹ tolerare nõ poſſe: q̃ nobis maloꝝ hoim neq̃tia infe-
runt: ſi poſſum⁹ etiã vſq̃ ad mortẽ illoꝝ nr̃as iniurias vin
dicam⁹. Unde neſcio q̃ fronte/ vel qua cõſciẽtia cũ oĩbus
ſanctis i eterna beatitudine partẽ habere deſideram⁹: quo
rũ exẽpla ſeq̃ in rebus minimis nõ acquieſcim⁹. Sed ſunt C
aliq̃ qui teſtimonio diuine ſcripture iracũdie ſue eſtimant
ſuffragari. Dicunt ei. Amat anima mea amãtẽ ſe. Et dũ au
ctoritatẽ diuinã male itelligũt: de medicamẽtis ſibi vulne
ra faciũt. Qualiter aũt hoc ꝛ debeat ꝛ poſſit itelligi: atten-
dat charitas veſtra. Amat (inq̃t) aĩa mea amantẽ ſe. Licet
ꝛ de oĩb⁹ littera ſentiri ꝛ debeat ꝛ poſſit: tñ certius de deo
intelligendũ eſt: ꝗ null⁹ nos meli⁹ q̃ꝫ ipſe diligit. Nã ſi bo-
ni tm̃modo amãdi ſunt: q̃d dicem⁹ de deo nr̃o de quo ſcri-
ptũ eſt. Sic de⁹ dilexit mundũ vt filiũ ſuũ vnicum daret? Joh.iij.
Quid eñ boni fecerat mũdus vt illũ ſic dilexerit de⁹? Oĩs
ei hoies nõ ſolũ malos ſed etiã ipios ꝛ originali pctõ mor
tuos in aĩa xp̃s inuenit. Et tñ etiã cũ tales eſſemus dilexit
nos ꝛ tradidit ſemetip̃m ꝓ nobis: ꝛ p̃ hoc amauit etiã non
amãtes: ſicut ꝛ paul⁹ ap̃ls dicit. Xp̃s ꝓ impijs mortu⁹ eſt Rom.v.
ac ſic ꝓ ieffabili pietate vniuerſo humano generi hoc exẽ-
plũ dedit dicẽs. Diſcite a me ꝗ mitis ſum ꝛ humilis corde Mat.xj.
Unde ꝛ beatus petr⁹ ap̃ls in epiſtola ſua ſimiliter p̃cipit di-
cens. Chriſtus (inq̃t) paſſus eſt ꝓ nobis relinquens vobis j. Pet.ij.
exẽplũ vt ſeq̃mini veſtigia ei⁹. Qđ exẽplũ dñi ſecuturi ſu-
mus. Nũquid vt mortuos ſuſcitem⁹? Nũquid vt ſupra ma
re pedib⁹ ambulem⁹? Non vtiq̃: ſed vt ſim⁹ mites ꝛ humi
les corde: ꝛ nõ ſolũ amicos: ſꝫ etiã iimicos toto aĩo dilige-
mus. Et ſeq̃mini veſtigia ei⁹. Dixit h̃ etiã beat⁹ euãgeliſta D

j. Joh.ij. Johãnes. Qui dicit ſe in xpo manere: debet quõ ⁊ ille am-
bulauit: ⁊ ipſe ambulare. Quõ eñ xps in cruce fixus erat: et
Lu. xxiij. tñ p viã charitatis currebat dicẽs. Pater ignoſce illis qꝛ
neſciũt qd faciũt. Et nos ergo cũ patimur ab inimicis hoc
clamare debem⁹: qꝛ neſciunt qd faciũt. Frenetici eñ ſunt ⁊
e cõtrario ſpũ poſſidenť: vt ⁊ nos ꝑſequanť: maiorẽ ꝑſecu-
tionẽ a diabolo patiunť: ⁊ ideo magis vt liberenť ꝙ dam-
nenť orare debem⁹. Sic fecit beatus Stephanus q̃ glorio
Act.vij. ſiſſime ꝑmus xpi veſtigia eſt ſecutus. Cũ eñ duris ſaxorũ
imbrib⁹ cedereť: ſtans orauit ꝓ inimicis ſuis: et poſitis in
terra genib⁹ totis virib⁹ clamauit ⁊ dixit. Dñe ne ſtatuas
illis h̃ peccatũ. Si ergo putam⁹ nos nõ poſſe imitari dñm
noſtrũ: imitemur talẽ cõſeruũ noſtrũ. Imitemur q̃ppe bea
Mat.v. tũ Jacobũ q̃ cũ a iudeis lapidareť: flexis genib⁹ ꝓ ipſis ꝑ
ſecutorib⁹ ſupplicauit. Dñs quoq̃ in euãgelio vt inimicos
diligere debeam⁹ nõ dedit conſiliũ ſed preceptũ. Aliud eſt
cõſilium: aliud preceptũ. Cõſiliũ dať vt virginitas conſer
ueť: vt a vino ⁊ a carnib⁹ abſtineať: vt vẽdanť oĩa ⁊ paupe-
ribus erogenť. Preceptũ vero dať vt iuſtitia cuſtodiať: vt
oĩs homo diuertat a malo ⁊ faciat bonũ. Deniq̃ de virgi-
Mat. xix. nitate diciť. Qui põt capere capiat. De iuſtitia vero nõ dici
Mat. iij. tur. Qui poteſt facere faciat: ſed oĩs arbor q̃ nõ facit fructũ
bonũ excideť / ⁊ in ignẽ mitteť. Cõſiliũ q̃ libẽter audierit ⁊
fecerit: maiorẽ habebit gloriã. Preceptũ q̃ nõ impleuerit:
Mat.v. niſi penitentia ſubuenerit euadere penã nõ poterit. Sic eñ
ꝓcepit dñs. Diligite iimicos veſtros: benefacite his q̃ ode
runt vos. Et orate ꝓ ꝑſecutorib⁹ veſtris ⁊ maledicẽtibus
E vobis. Et ſi q̃ras: quã mercedẽ accipies? Audi qđ ſequiť.
Ut ſitis filij patris veſtri. Aduertite qꝛ ſi iimicos nõ diligi
mus: fil·j dei eſſe nõ poſſumus. Et qua fronte dicimus in
Mat.vj. orõne. Pater noſter q̃ es celis: ſanctificeť nomẽ tuũ? Aut
qua conſciẽtia dicere poterim⁹. Dimitte nobis debita nr̃a:
ſicut ⁊ nos dimittim⁹? Sed dicit aliq̃s. Ego audiũ ſcriptu
ram dicentẽ. Amat aĩa mea amantẽ ſe. Amas amãtes te fi
lios ⁊ parentes: amat ⁊ latro: amat ⁊ draco: amant et lupi:
amãt ⁊ vrſi. Si eñ amãtes nõ diligam⁹: ſi filios vel paren
tes deſpicim⁹: peiores leonib⁹ ⁊ ſupradictis beſtijs exiſte-
Mat.v. re videmur. Sic ⁊ ipſe dñs dicit. Si eñ diligitis eos q̃ vos
diligũt: quã mercedẽ habebitis? Nõne ⁊ publicani hoc fa-
ciũt? Et ſi ſalutaueritis fratres veſtros tñ: q̃d ampli⁹ faci
tis? Nõne ⁊ ethnici hoc faciũt? Qui ergo ſolos amicos di
ligunt: ſicut ⁊ ipſi videtis: adhuc in hac parte publicanis ⁊
gẽtib⁹ ⁊ beſtijs ſimiles ſunt. Ut ergo ſuperiores ſim⁹ ⁊ gẽ
Matthei. tibus ⁊ beſtijs etiã inimicos ⁊ aduerſarios diligam⁹. Et ti
xviij. meamus illud qđ dñs in euãgelio dicit. Serue male oẽ de
bitũ dimiſi tibi qm̃ rogaſti me: nõne oportuit ⁊ te miſereri
ꝯſeruo tuo: ſicut ⁊ ego tui miſert⁹ ſum? Et q̃d poſtea. Tra
didit eũ tortorib⁹ donec redderet vniuerſum debitũ. Sic
(inq̃t dñs) pater me⁹ celeſtis faciet vobis: ſi nõ dimiſeritis
vnuſquiſq̃ fratri ſuo de cordib⁹ veſtris. Et iterũ ipſe dñs
Joh. xiij. ait. In hoc cognoſcẽt oẽs qꝛ mei diſcipuli eſtis: ſi vos inui
Jacobi. ij cẽ diligatis. Et iterũ. Qui vniuerſam legẽ cõpleuit offen-
dat aũt in vno fact⁹ eſt oĩm reus. Quid eſt hoc vnũ: niſi qđ
Joh.xiij. ſupra dixim⁹. Mandatũ nouũ do vobis vt vos inuicẽ dili
gatis? Quid inq̃ eſt hoc vnũ: niſi illud qđ apl̃s dicit. Oĩs
Gal.v. lex in vno ſermone cõpleť. Diliges ꝓximũ tuũ ſicut teipſm
F Sed ne forte aliq̃s dicat locũ hunc non ſic debere intelligi.
Audiat de hoc mãdato iterũ apl̃m ſublimi voce clamantẽ
j.Cor.xiij Et ſi tradidero corpus meũ vt ardeat: charitatẽ aũt nõ ha
beam: nihil mihi ꝓdeſt. Ipſa eſt vera ⁊ germana charitas
q̃ non ſolũ vſq̃ ad amicos: ſed etiã vſq̃ ad ipſos ꝑuenit ini
micos. Sicut dñs noſter tantã circa gen⁹ humanũ cogno
Mat. v. ſciť habere charitatẽ: vt nõ ſolũ ſupra bonos ſed etiã ſupra
malos pluuiã dare: ⁊ ſolẽ ſuũ quotidie oriri cõcedat. Etiã
illud aĩi oĩa cum grãdi reuerẽtia ⁊ timore recolere ⁊ retine
re debem⁹: qđ dñs in euãgelio dixit. Si dimiſeritis (inq̃t)
hoĩbus peccata eorũ: dimittet ⁊ vobis pater veſter celeſtis
Mat.vj. peccata veſtra. Si non dimiſeritis: nec pater veſter celeſtis
dimittet debita veſtra. In poteſtate noſtra poſitũ eſt qua
liter in die iudicij iudicemur. Unde neſcio q̃ fronte indul-
gentiã peccatorũ ſuoꝝ ante tribunal xpi obtinere poterit:
Roñ. xij. q̃ deo precipiẽte inimicis ſuis veniã dare nõ acq̃eſcit. Apo
ſtolus etiam predicat dicẽs. Nemini malũ ꝓ malo reddẽ-
tes. Benedicite ꝑſequẽtib⁹ vos: bñdicite ⁊ nolite maledi-
cere. Et iterũ. Noli vinci a malo: ſed vince in bono malũ. Ubi.s.
Et iterũ. Nõ reddẽtes maledictũ ꝓ maledicto: ſed ecõtra j. Pet.iij.
rio bñdicẽtes. Beat⁹ quoq̃ euãgeliſta Johannes q̃ ſupra Joh.xiij.
pect⁹ dñi in cena recubuit: in epiſtola ſua ita nos admonet
dicens. Qui odit fratrẽ ſuũ homicida eſt. Et ſcitis qꝛ oĩs j. Joh. iij.
homicida nõ habet in ſe vitã eternã. Et iterũ. Qui dicit ſe j. Johã.ij.
in lumine manere ⁊ fratrẽ ſuũ odit. in tenebris eſt: ⁊ in tene-
bris ambulat: ⁊ neſcit quo vadat: qꝛ tenebre obcecauerunt
oculos ei⁹. Hoc loco fratrẽ oẽm hoĩem debem⁹ accipere.
Dicit etiã ipſe beat⁹ Johãnes. Si q̃s dixerit: diligo deũ: ⁊ j. Joh.iiij.
fratrẽ ſuũ odit: mẽdax eſt. Qui eñ nõ diligit fratrẽ ſuũ quẽ
videt: deũ quẽ nõ videt quomodo poteſt diligere? Sꝫ etiã G
ſi iubetis ſufficiũt iſta. Sunt eñ innumerabilia tã in nouo
ꝙ in veteri teſtamẽto: q̃ cauſam de q̃ loq̃mur validiſſimis
teſtimonijs cõfirmare longũ ẽ: ⁊ nũc oĩa charitatis veſtre
aurib⁹ non intimenť. Nã in ſanctis aĩabus etiã parua pro
magnis accipianť: qꝛ ⁊ reuera cu' pauca nõ ſufficiunt: ma-
gna nõ proſunt: plura ꝓdeſſe nihil poterunt. Uos aũt fra- Gal.v.
tres chariſſimi cõſiderantes: qꝛ oĩs lex vno ſermone imple
tur in nobis. i. diliges ꝓximũ tuũ ſicut teipſum: non ſolum
amicos ſed etiã inimicos diligite: qꝛ q̃cũq̃ hoc implere no
lunt: reliqua illis opera bona ꝓdeſſe nõ poterunt. Et ideo
ita oĩbus iimicis veſtris dimittite vt cũ ſecura cõſcientia
poſſitis in oratione dicere. Dimitte nobis debita noſtra: ſi Mat.vj.
cut ⁊ nos dimittimus debitoribus noſtris

¶ In codẽ die alius ſermo q̃ habeť inter ſermo-
nes de Uerbis dñi.ij.fo.xxxv.col.iiij.

¶ Item codẽ die alius ſermo de Epiſtola dici:
qui habeť in libro Quinquaginta homeliarum
homelia.vij.fo.cxv.col.j.⁊.xviij.fo.cxx.col.j.

¶ Sabbato poſt dñicã in quinquageſima. Ser-
mo.j. In quo dicit ꝙ elemoſyna ſine ieiunio ſuf-
ficit nõ valenti ieiunare: ſed ieiuniũ ſine elemoſy
na omnino nullum eſt bonum.

Rogo vos fratres chariſſimi ⁊ admoneo: vt ĩ iſto Ser.lxij.
legitimo ac ſacratiſſimo tpe exceptis dñicis die A
bus nullus prãdere preſumat: niſi forte ille quẽ
ieiunare infirmitas nõ ꝑmittit: qꝛ alijs dieb⁹ ie-
iunare remediũ eſt aut premiũ: in quadrageſima nõ ieiuna
re pctm̃ eſt. Alio tpe q̃ ieiunat accipiet indulgentiã: in qua-
drageſima q̃ nõ ieiunat ſentiet penã: ⁊ tñ q̃ ieiunare nõ pre-
ualet: ſecreti⁹ ſibi ſoli: aut ſi eſt ali⁹ infirm⁹ cũ ipſo in domo
ſua preparet qđ accipiat: ⁊ illos q̃ ieiunare preualẽt ad prã
dium nõ inuitet: qꝛ ſi hoc fecerit: nõ ſolũ de⁹ ſed etiã hoĩes
poſſunt intelligere illũ nõ ꝓ infirmitate nõ poſſe: ſed ꝓ gu-
la ieiunare nõ velle. Sufficiat illi qđ ipſe ieiunare nõ preua
let: ⁊ magis cũ gemitu ⁊ ſuſpirio ⁊ animi dolore manducet
ꝓ eo ꝙ alijs ieiunãtibus ille abſtinere nõ poteſt. Qđ opus
eſt vnicuiq̃ ĩfirmo: ſecreti⁹ aut ſibi ſoli / aut cũ alio ſimili-
ter infirmo faciat ꝓparari: qꝛ nõ ei oportet vt aliquẽ ſanum
roget ad prãdiũ: ne ſibi etiã de alteri⁹ gula augeat peccatũ
Pro eo tñ qđ nõ põt ieiunare: ampli⁹ debet erogare paupi B
bus: vt pctã q̃ nõ poteſt ieiunãdo curare: poſſit in elemoſy-
nis dando redimere. Bonũ eſt ieiunare fratres: ſed melius
eſt elemoſynã dare. Si aliq̃s vtrũq̃ poteſt: duo ſunt bona.
Si vero nõ poteſt: melius eſt elemoſynã dare. Si poſſibili-
tas nõ fuerat ieiunãdi: elemoſyna ſufficit ſibi ſine ieiunio:
ieiuniũ vero ſine elemoſyna oĩno non ſufficit. Ergo ſi ali-
quis ieiunare nõ poteſt: elemoſyna ſine ieiunio bonũ ẽ. Si
vero preualet ieiuniũ cũ elemoſyna: duplex bonũ eſt. Ieiu
niũ vero ſine elemoſyna nullũ bonũ eſt: niſi forte ita ſit ali-
quis pauper: vt nõ habeat oĩno qđ tribuat. Ille ergo q̃ nõ C
habuerit vnde tribuat: ſufficit voluntas bona ſꝫm illud qđ
ſcriptũ eſt. Gloria in excelſis deo: ⁊ in terra pax hoĩb⁹ bo- Luce.ij.
ne voluntatis. Sed q̃s erit q̃ ſe poſſit excuſare: cũ etiã pro Mat.x.
calice aq̃ frigide mercedẽ ſe dñs redditurũ ꝓmiſerit? Et
quare frigide dixit? Ne forte ſe poſſet aliq̃s paup de ligno-
rũ penuria excuſare: aut certe dicere ſe vaſculũ vbi aquã ca
lefaceret nõ habere. Deniq̃ ⁊ ꝑ beatũ ꝓphetã fr̃es chari-
ſimi dñs ita hortať ⁊ admonet elemoſynam fieri: vt prope
nullus pauper ſit q̃ ſe valeat excuſare. Sic eñ ait. Hoc eſt Eſa.lviij.

Annota: ieiuniū qḋ elegi dicit dn̄s. Frāge eſurienti panē tuū. Non
tio nume dixit vt integrū daret cū forte paup ille aliū non haberet:
ralis ordi: ſ; frāge inq̄t ƀ eſt dicere. Etiā ſi tāta paupertas tibi ē vt nō
nis ſmo: habeas niſi vnum panē: ex ipo tn̄ frāge ⁊ paupi tribue. Et
nū huius Egenū inq̄t ac ſine tecto induc in domū tuā. Si aliqs ita
operis. paup ē vt nō habeat vn̄ tribuat paupi cibū: vel ī vno angu
D lo dom⁹ ſue pegrino p̄paret lectulum. Quid nos ad hec di
cturi ſum⁹ fratres: vel quā excuſationē h̄re poterim⁹: qui
amplas ⁊ ſpacioſas dom⁹ habētes: vix aliqn̄ dignamur
excipe pegrinū: ignorātes immo nō credētes qḋ in oīb⁹
Mat.xxv pegrinis xp̄s excipit: ſicut ipſe dicit. Hoſpes fui ⁊ ſuſcepi
ſtis me: ⁊ q̄diu vni ex minimis iſtis feciſtis: mihi feciſtis.
Laborioſum ⁊ faſtidioſum nobis ē in paupib⁹ recipe xp̄z
ī patri ā noſtrā: timeo ne nobis ille vicē reddat ī celo ⁊ nō
nos recipiat ī beatitudinē ſuā. Cōtēnim⁹ illum ī mūdo: ti:
meo ne nos ille iterū ↄtēnat in celo ſm illud qḋ ip̄e dixit.
Eſuriui ⁊ nō dediſtis mihi mādūcare: hoſpes fui: ⁊ nō ac:
cepiſtis me. Et q̄diu nō feciſtis vni ex minimis iſtis: nec
mihi feciſtis. Et qḋ poſt hec fratres ſeq̄t: auertat de⁹ a no
bis. Hoc eñ poſtea addidit dicēs. Diſcedite a me maledi
cti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē diabolo ⁊ angelis eius. Hec ꝙ
fratres nō trāſitorie nec ſolis corpis audiam⁹ aurib⁹: ſ; fi
deliter audiētes ēt vt alij teneāt ⁊ ipleāt v̄bo pariter ⁊ exē
plo doceamus: p̄ſtāte dn̄o nr̄o ieſu xp̄o: q̄ cum patre ⁊ ſpi
ritu ſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

Eodem die de neceſſitate ieiunij cum mitita te et largitate. Sermo.ij.

Sermo.lxiij. Apoſtolica dilectiſſimi doctrina nos admonet:
A vt deponētes veterē hoīem cum actib⁹ ſuis: de
Col.iij. die in diē ſancta ↄuerſatiōe renouemur. Si eñ
I.Cor.vj. tēplū dei ſum⁹: ⁊ meītu n̄rarū ſp̄uſſctūs habita
tor eſt dicēte aplo. Uos eñ eſtis tēplū dei viui: multa no
bis vigilātia laborādū eſt: vt cordis n̄ri receptaculū tāto
hoſpite nō ſit indignū. Et ſicut in domib⁹ manufactꝭ lau
dabili diligētia ꝓuidēdū eſt vt ſi q̄d aut infuſione ibrium
aut turbine ꝓcellarū: vel ipſa fuerit antiq̄tate corruptum:
cita in integrū cura reſtituat: ita iugi oportet ſollicitudie
p̄caueri ne q̄d in nr̄is animis īn copoſitū: ne q̄d inueniat
ī mūdū. Quis edificiū noſtrū ſine ope ſui nō ſubſiſtat ar:
tificis: nec fabrica nr̄a poſſit eſſe incolumis niſi ei ꝓtectio
p̄fuerit cōditoris: tn̄ qꝛ rōnabiles lapides ſum⁹ ⁊ viua ma
teries: ſic nos auctoris nr̄i exterruit manus: vt cū opifice
ſuo ēt is q̄ reparat operet. Gratie dei igit obediētia ſe hu
mana nō ſubtrahat: nec ab illo bono ſine q̄ nō p̄t bona eſſe
deficiat: aut ſi q̄d ſibi ipoſſibile aut arduū ī mādatorū effe
ctib⁹ experit: nō in ſe remaneat: ſ; ad adiuuātē recurrat: q̄
tō p̄ceptū dat vt excitet deſideriū: ⁊ p̄ſtet auxiliū dicente
pš.liiij. ↄpha. Jacta cogitatū tuū ī dn̄o: ⁊ ip̄e te enutriet. An for:
B te q̄ſq; tā inſolēter ſupbit: et ita ſe illeſum: ita īmaculatū eē
p̄ſumit vt nulli⁹ iā renouatiōis indigeat: Fallit ꝓ ſua iſta
pſuaſiōe: ⁊ nimia vanitate veteraſcit q̄ īter tētatiōes iſti⁹
vite ab omni ſe vulnere credit īmunē. Plena ſūt oīa picu
lis: plena laqueis: incitāt cupiditates: incidiant illecebre:
blādiunt lucra: dāna deterrēt. Amare ſunt obloquētiū lin
gue: nec ſemp veracia ſunt ora laudātiū. Inde ſeuit odium
hinc decipit mēdax offin̄: vt facili⁹ ſit vitare diſcordē quā
declinare fallacē. In ipſis aūt v̄tutib⁹ obtinēdis tā dubi⁹
modus ē: ⁊ tā incerta diſcretio ē: vt ſi q̄ſq; inter bonorum
malorūq; ↄfinia ſubtiliſſimi diſcriminis poterit ſuare mē
ſuras: difficile ſit vt bene ſibi cōſciam ꝓbitatē obtrectātiū
lingua nō mordeat: ⁊ iniquorū euadat opprobria: cui ami
ca eſt iuſticia. Jā cū ad ipas rerū tēporaliū varietates co
gitatio hūana cōuertit: quāte ſe opponūt caligines: quāti
prauarū opinionū oboriunt errores: vt de obiectu ↄriorū
ſumat materia q̄relarū. Nā licet omniū fideliū corda non
C dubitēt nullis mundi huius partib⁹: nulliſq; temporib⁹ ꝓ:
uidentiā abeſſe diuinā: nec de ſtellarū p̄tāte que nulla ē ſe:
cularīū negociorū pendere ꝓuect⁹ ſed eq̄ſſimo ⁊ clemētiſſi
pš.xxiiij. mo ſūmi regio arbitrio cuncta diſponi: qm̄ ſicut ſcp̄tū eſt.
Uniuerſe vie dn̄i mīa ⁊ veritas: tn̄ cū q̄da nō ſm deſideria
noſtra ꝓcedūt: ⁊ ſub humani errore iudicij ſuperior ē ple:
rūq; iniqui cauſa q̄ iuſti: vicinū nimis atq; cōtiguū eſt vt
etiā magnos aīos iſta cōcutiāt: ⁊ in aliquod illicite cauſa
tionis murmur impellāt. Siq̄dē iſtis varietatib⁹ etiā ex:
cellentiſſim⁹ ↄpheta dauid vſq; ad periculū ſe turbatū ↄ:
fiteat ⁊ dicat. Mei aūt pene moti ſūt pedes: pene effuſi ſūt pš.lxxij.
greſſus mei: qꝛ zelaui in peccatorib⁹: pacē pctōrū videns.
Unde qꝛ paucoꝝ eſt tā ſolida fortitudo: vt nulla in equita
tū perturbatione quatiant: ⁊ multos fideliū nō aduerſa tā
tū ſed etiā ſecūda corrūpāt: ſanādis vulnerib⁹ q̄b⁹ huma:
na infirmitas ſauciat diligēs eſt adhibēda curatio. Ideo
eñ de periculis q̄b⁹ mundus hic plen⁹ eſt quedā breuiter
pcurrit: vt dicēte ſcriptura. Quis gloriabit caſtū ſe habe: ꝓuer.xx.
re cor: aut mūdū ſe eſſe a peccato: Oēs ſibi intelligāt deli
ctorū indulgētiā ⁊ reparatiōis neceſſariā eſſe medicinam
Qn̄ autē dilectiſſimi ad remedia diuina apti⁹ recurrim⁹ D
q̄ cū ipſa nobis ſacramenta redemptionis noſtre tempo:
rū lege reſerant: Que vt dignius celebremus ſaluberrime
nos q̄dragintā dierū ieiunio p̄paremus. Nō eī hi tantū q̄
per mortis chriſti reſurrectioniſq; myſteriū in nouā vitā
baptiſmo ſunt regenerāte venturi: ſed etiā oēs populi re:
natorū vtiliter ⁊ neceſſitarie preſidiū ſibi huius ſanctifica
tionis aſſumūt: illi vt que nondū habēt accipiāt: iſti vt ac:
cepta cuſtodiāt: dicēte aplo. Qui ſtat videat ne cadat. Ne i.Cor.x.
mo tāta eſt firmitate ſuffultus vt de ſtabilitate ſua debeat
eſſe ſecur⁹. Utamur igit dilectiſſimi ſaluberrimi tp̄is vene
rabilib⁹ inſtitutis: ⁊ ſollicitiori cura cordis noſtri ſpecula
tergam⁹. Quātūlibet eī caſte ⁊ ſobrie mortalis hec vita du:
cit: quodā tn̄ puluere terrene cōuerſatiōis aſpergit: et ni:
tor mentiū ad dei imaginē cōditarū nō ita fumo toti⁹ va:
nitatꝭ alien⁹ eſt: vt nulla poſſit ſorde fuſcari: ⁊ nō ſemp in:
digeat expoliri. Qḋ ſi etiā cautiſſimis animis neceſſariū
eſt: q̄to illis ampli⁹ eſt expetendū: q̄ tota forte anni ſpacia
aut ſecuri⁹ aut negligēti⁹ trāſiere: Quos charitate debita E
cōmonem⁹: vt nō ideo ſibimet blandiant: qꝛ nobis cōſciē
tie ſingulorū patere nō p̄nt: cum oculos dei ſimul vniuerſa
cernētis non abdita locorū: nō parietū ſepta ſecludāt: nec
ſolū ei acta ⁊ cogitata: vex ⁊ agēda ⁊ cogitāda ſint cogni
ta. Iſta vera ſciētia ſummi iudicis: iſte eſt tremēdus aſpe:
ct⁹ cui puiū eſt omne ſolidū: ⁊ aptū oē ſecretū: cui obſcura
clarēt: muta reſpōdent: ſilētiū cōfitet: ⁊ ſine voce mens lo:
quit. Nemo patiētiā bonitatis dei de peccatorū ſuorū im
punitate cōtēnat: nec ideo illū eſtimet nō offenſum: qꝛ nec
dū eſt expertus iratū. Non ſunt longe mortalis vite inducie
nec diuturna eſt licētia inſipiētiū voluptatū infernarū do:
lorē trāſitura penarū: ſi dū iuſticia ſuſpēdit: penitētie me:
dicina nō q̄rit. Cōfugiam⁹ ꝙ ad p̄ſentē vbiq; miam dei: et F
vt ſanctū paſcha dn̄i digna obſeruantia celebretur: cūcto
rū ſe fideliū corda ſanctificēt. Miteſcat ſeuitia: māſueſcat
iracūdia: remittāt ſibi oēs culpas īuicē ſuas: nec exactor
ſit vindicte qui petitor ē venie. Dicētes eñ. Dimitte nobis Matth.vj
dn̄e debita nr̄a ſicut ⁊ nos dimittim⁹ d̄bitorib⁹ nr̄is: duriſ
ſimis nos vinculis alligam⁹: niſi qḋ ꝓfitemur impleam⁹
Un̄ ſi oronib⁹ hui⁹ ſacratiſſimū pactū nō tota ſui ↄditiōe
ſuatū eſt: nūc ſaltē cōſciētiā ſuā vnuſq̄ſq; cognoſcat ⁊ alie
nis ignoſcēdo delictꝭ: abolitionē ſuoꝝ obtineat pctōrum.
Dicēte nāq; dn̄o. Si dimiſeritꝭ hoib⁹ pctā eoꝝ: dimittet ⁊ vbi ſupra.
vobis p̄r veſter q̄ in celis ē. Nō longe eſt ab vnio q̄q; qḋ po
ſcit: cū de benignitate ſupplicis ſnīa pendeat iudicātis: q̄
humanarū p̄cū miſericors ⁊ iuſtus auditor equitati ſue de
noſtra lenitate p̄ſcribit: vt nō haberet ī eos ius ſeueritatꝭ:
quos nō inueniſſet cupidos vltiōis. Clemētes aūt ⁊ mites G
animos: ēt largitas decet. Nihil eñ digni⁹ eſt q̄ vt homo
ſui auctoris ſit imitator: ⁊ ſm modū ꝓprie facultatis diui:
ni ſit opis executor. Nā cū alunt eſuriētes: veſtiunt nudi:
fouent infirmi: nōne auxiliū dn̄i man⁹ explet miſtri: ⁊ beni
gnitas ſui mun⁹ ē dn̄i: Qui cū ad affect⁹ mīe ſue adiutore
nō egeat: ita ſuā oīpotētiā tēperauit: vt laboribus hoīm p
homies ſubueniret. Et merito deo gratie referunt de pie:
tatis officijs: cui⁹ opa vident in famulis. Propter quod
ipſe dn̄s diſcipulis ſuis ait. Sic luceat lumen vr̄m corā ho Mat.v.
minibus vt videāt opa vr̄a bona: ⁊ magnificent patrē ve:
ſtrum qui in celis eſt: p xp̄m dn̄m noſtrū. Amen.

Item eodē die Homelia de eo quod ſcriptū eſt in euangelio ſm Mattheū. Et dimiſſa turba aſcēdit in montē ſolus orare ⁊c. que habetur in

ter ſermones de Verbis domini.xiij.et.xiiij.fol.
xliij.colū.iij.

Dominica prima in quadrageſima. De myſterio ieiunij quadrageſimalis:fructu et modo. Sermo.j.

Sermo. lxiiij. A Unc videntes tēpꝰ:ſtadiū quoddam debemꝰ putare ꝟtutū ⁊ ad celeſte brauiū tota ꝟtute contēdere. Sed hoc ꝓcipue in quadrageſime diebus implēdū ē:qui abſtinentia ac ieiunijs dedicati:tm̄ nobis ad virtutē animi cōferūt:q̄tū ⁊ de corpore voluptatē decerpūt. Eſt aūt legitimꝰ numerus iſte ieiunij ⁊ q̄ i
Exodi. xxxiiij. ſanctis celebraꝛ exēplis. Moyſes legē acceptꝰ a deo q̄dragita dies ac noctes abſq̄ cibo potuq̄ trāſegit:⁊ ad ſu
iij.re.xix. ſcipiendā dn̄i volūtatē ieiunus preparatꝰ eſt. Helias poſt q̄dragita dierū ieiunia curru igneo ad ſupna celorū de h
Mat. iiij. mūdo trāſlatus eſt. Ipſe q̄q; dn̄s ac ſaluator noſter q̄dragīta diebꝰ ieiunās de diaboli tētatiōibꝰ triūphauit:vt ad predicationē euāgelij iam victor accederet. Merito vero etiā nos hūc dierū numerū cuſtodire dēbemꝰ ieiunijs quē per talia exēpla legimꝰ conſecratū. Celebremus ergo hos dies cū omni alacritate mētis ⁊ gaudio ⁊ eos oibus epu
B lis ⁊ corporalibus delicijs ꝓferamꝰ. In his em̄ ꝓcipue diebus adīplendā dn̄i voluntatē accendimur:qm̄ maxime ꝑ abſtinētia voluptas carnis extinguiꝛ. Tūc em̄ ad dn̄m ⁊ ad eiꝰ futura ꝓmiſſa tota mēs purior faciēda feſtinat cum nulla crapula:nulla cibi ac potus ſacietate craſſaꝛ. Unde
Luce. xxi ⁊ ſaluator i euāgelio dixit. Attēdite itaq; vobis ne grauētur corda vr̄a in crapula ⁊ ebrietate ⁊ in cogitatiōibꝰ ſecularibꝰ ⁊ ſupueniat in vos dies illa repētina:tāq̄ laqueꝰ em̄
C ſupueniet vniuerſo mūdo:⁊ nemo effugiet. Sꝫ ⁊ illa eſt i q̄dragеſime diebꝰ grādis vtilitas qꝺ etiā dū a licitꝭ abſtinemus:magis ac magis admonemur illicita vitare. Qui em̄ abſtinemus nos a carnalibus qbꝰ alijs diebꝰ vti licet. Qui nos abſtinemꝰ a vino q̄ moderate vti licet. Qui ergo iſta vitamꝰ q̄ aliq̄n licēt:in primis pctā fugiamꝰ:que oino nunq̄ licent. Itaq; volumꝰ bene ieiunare a cibis:ante oia ieiunemꝰ ⁊ a vitijs. Quid em̄ ꝓdeſt vacuare corpꝰ ab eſcis et animā replere pctis? Quid em̄ ꝓdeſt pallidū eē ieiunijs ſi odio ⁊ inuidia liueſcas? Quid em̄ ꝓdeſt vinū nō bibere ⁊ iracūdie veneno inebriari? Quid ꝓdeſt abſtinere a carnibꝰ ad edendū creatis:⁊ malignis obtrectatiōibꝰ fratrū mēbra lacerare? Quid ꝓdeſt ſi abſtineamꝰ ab his q̄ aliq̄n licent:⁊ faciamꝰ illa q̄ nunq̄ licēt? Deꝰ em̄ illos honorat et diligit q̄ illicita fugiūt. Sic ergo vt dixi ieiunemꝰ a cibis: multo magis ieiunemus a vitijs:vt ſanctorum morū vbertate ſaturemur:vt ⁊ in futuro mereamur ipſorum operum
Matth. v. retributiōe ſatiari. Sicut in euāgelio legimꝰ. Beati q̄ eſu
D riunt ⁊ ſitiūt iuſticiā:qm̄ ipſi ſaturabunꝛ. Illā eni ꝯpenſationē magis eligere debemꝰ vt cibis qbꝰ nos abſtinemus eos pauperibꝰ ac debilibꝰ largiamur:ſm̄ illꝺ qꝺ ſcriptum eſt. Beati q̄ cōtēti ſunt eſurire vt alibi reficianꝛ. Satꝭ deo acceptū eſt munꝰ qn̄ indigēs ſaturaꝛ:quādo nudus veſtiꝛ: qn̄ ira nō ꝑficiꝛ:⁊ iracūdie tp̄s nō reſeruaꝛ quando malū
Rom. xij. pro malo nō reddiꝛ. Tūc grata ſūt deo noſtro ieiunia:ſi illi qui neceſſitate ieiunant reficianꝛ a nobis. Tunc illā dn̄i
Mat. xxv ſententiā audire merebimur. Amen dico vobis:q̄d vni feciſtis vni ex minimis iſtꝭ:mihi feciſtis. O benigniſſimū dn̄ꝫ ad hedomādā hoīm auariciā:q̄ ſibi dari dicit:qꝺ vel minimo pauperi donatū fuerit. Vobis autē fratres ꝓſtet dn̄i miſericordia:vt ei ieiunijs ⁊ elemoſynis in bonis operibꝰ ſeruiatis:vt ad eternā ⁊ veram vitam vos ꝑducat:ipſe qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

In eadem dominica de ieiunio et eius effectibus. Sermo.ij.

Ser.lxv. A Deſt nobis venerabile ⁊ medicinale tp̄us q̄drageſime chariſſimi ꝑ qꝺ ieiunātes peccatorū noſtrorū vulnera curare debemꝰ. Quātum ſit ḡ bonū ieiunij:breui ſmone exēplis additis diſſeramus.
Exodi. xxxiiij. Moyſes primus quadraginta diebꝰ ac noctibꝰ cum ieiunaſſet:legē dn̄i accipere meruit:ꝑ quā ppl's īperaret Impetrauerūt vniꝰ hoīs ieiunia:qꝺ totiꝰ ppl'i ſaturitas deſperauerat. Aduertamꝰ ergo quāta ſit iter ieiuniū ⁊ ſaturitatē diſtātia īter ventrē vacuū ⁊ pulmones epulis eſtuātes. Moyſes ergo q̄ ieiunauit dn̄ꝫ vidit:ppl's q̄ māducauit ⁊ bibit idola fabricatus eſt. Sed q̄d de moyſe ⁊ iſraelitica multitudine loq̄r? Princeps ille humani generis adā q̄diu ieiunauit ſuās mādatū:in paradiſo fuit. Ubi ꝟo comedit:eiectus eſt de paradiſo. Et qui in paradiſo dei ꝟgo fuerat:eiectꝰ de paradiſo cognouit vxorē. Semꝑ em̄ iūcta eſt ſaturitati laſciuia. Vicina ſibi ſunt venter ⁊ genitalia:⁊ ꝓ mēbrorū ordine ordo vitiorū intelligitur. Eiecit ḡ nos de paradiſo cibꝰ:reducat eſuries:reducat ieiuniū. Diximꝰ ḡ q̄d ſanctꝰ Moyſes meruit ieiunando:deinde ⁊ cunctos videamꝰ. Sācto helie ieiunāti etiā elemēta famulata ſūt. Hic deniq; tribꝰ annis ⁊ ſex mēſibꝰ celū clauſit. Ad cuius vocē etiā ſupnū deſcēdit incendiū. Et cū eū iezabel regia vellet occidere:et feſſus ſub arbore frondoſa iaceret in ſolitudine:angelus ad eū mittiꝛ ⁊ dicit ei. Sume paululū panis ⁊ aq̄. Videte quāta ſit dei clemētia erga ieiunātes chariſſimi. Nō ſufficiebat q̄ angelū ad ieiunātē dn̄s miſerat q̄ eū vt cibū ſumeret iuberet:ſed etiā ꝓcepit:vt longius fugiat ꝑſequentē. Ait ergo. Sume paululū panis et aq̄. Quadraginta em̄ dierū ieiunio precturꝰ erat ꝑ deſertū vſq; ad montē ſina. Nūq̄d em̄ dn̄s q̄ celū et terrā fecerat:cuiꝰ oīs eſt creatura:nō potuit in heremo ꝑ angelū prandiū mittere:ſicut danieli i lacū leonū ꝑ abachuc miſit? Sꝫ ſciebat deꝰ ꝓphetā ſuū tētantē diabolū aliter ſupare nō poſſe:i ieiunijs eruditꝰ inſidiātis inimici tētamenta repelleret Daniel q̄q; ille futurorū gnarꝰ:⁊ aduētꝰ dn̄i cōſcius:⁊ euerſionis hieruſalē māifeſtiſſimꝰ ꝓdicator:iō vir deſideriorū appellatꝰ ē:q̄ panē deſiderij nō comedit:⁊ potū ꝯcupiſcētie nō bibit:q̄ magis xp̄m q̄ epulas deſiderabat. Iohānes quoq; ꝓcurſor dn̄i locuſtis in heremo ⁊ agreſti melle nutriꝛ:nō aialiū carnibꝰ nō volucrū ſuauitatibꝰ paſciꝛ. Poterat vtiq; iuxta iordanē poſitꝰ piſciū ſibi exhibere delicias ſꝫ penitētiā ꝓdicaturꝰ rigorē ieiunij exēplo ſuo magis debuit ⁊ factis oſtēdere q̄ voce. In euāgelio q̄q; cū q̄dā demone plenꝰ dn̄o fuiſſet oblatꝰ:quē apoſtoli curare nequerāt:interrogātes audiūt a dn̄o iſtiuſmōi genꝰ nō poſſe eijci niſi orōnibꝰ ⁊ ieiunijs. Videte ḡ chariſſimi quāta ſit ieiuniorū virtꝰ:vt id facere ieiunia valeāt:qꝺ apl'i nequerāt Omitto cetera:ſed vnuſq̄ſq; cōſideret quāta ſit iter ieiuniū et ſaturitatē diſtātia:inter ventrē vacuū ⁊ refertū:iter rubentē faciē et ora pallentia:inter os ieiunū ⁊ labia crapula diſſoluta:inter oppreſſum epulis ⁊ inedie tenuitate vigilantē. Nō dico ebdomadas:nō duplicata:nō multiplicata ieiunia:ſꝫ vel ſingulos dies abſq; ciborū nimietate trāſeamus. Ceſſent lauachra:vina vel carnes:nō qꝺ creaturam dei iudicemꝰ eſſe damnādā:ſꝫ q̄ toto anno nobis viximus ſaltē vel paucos dies viuamꝰ ⁊ dn̄o. Sed ieiunia nr̄a vt plena ſint ⁊ ſuffarta:miſericordie pinguedine ſaginenꝛ:demꝰ eſurientibꝰ prandiū noſtrū. Ne putes ieiunia ſola ſufficere ad ſanāda vulnera peccatorū:in medicamēto elemoſyne recreenꝛ. Ieiuniū ergo tuū te caſtiget:ſꝫ letificet alterū:et ita fructuoſe erūt anguſtie tue:ſi alteri latitudinē preſtent Sic ieiuna vt in alio māducante prādiſſe te gaudeas. Hilarē em̄ datorē diligit deꝰ. Nā māducāte paupe de bonis tuis:prādet chriſtus q̄ ſe in paupere eſurire teſtatur.

In eadem dominica De confeſſione peccatorum. Sermo.iij.

HOrtaꝛ nos ſepiꝰ ſctā ſcp̄tura ad medicamēta fugere cōfeſſionis:nō q̄ deꝰ indigeat cōfeſſiōe noſtra cui oia preſto ſunt q̄ cogitamꝰ:loq̄mur aut agimus:ſed nos aliter ſalui fieri nō poſſumꝰ:niſi cōfiteamur penitētes qꝺ iniq̄ geſſimꝰ negligētes. Qui ſe ip̄m accuſat in pctis ſuis:huic diabolꝰ nō hꝫ iterum accuſare in die iudicij:ſi tñ ꝯfitēs penitēdo deleat que fecit:nec iterū renouet q̄ egit. Cōfitemini:dicit Iacobꝰ apl's alterutrū pctā vr̄a:et orate ꝓ inuicē vt ſaluemini. Iterū beatꝰ apl's. Ore aūt cōfeſſio fit ad ſalutē. Sed et ſalomō de ꝯfeſſiōe pctōrū dicit. Qui abſcōdit ſcelera ſua nō dirigeꝛ. Qui aūt ꝯfeſſus fuerit ⁊ reliq̄rit ea:miam cōſequeꝛ. Magnum eſt ſalutis medicamentū nō iterare que impie geſſimꝰ nec priorū cicatrices vulnerū reſauciare. Sicut autē dicit Iohānes euāgeliſta. Si cōfiteamur peccata nr̄a:fidelꝭ eſt deꝰ

Marginal notes, right column: Exodi. xxxij. — Gen. iij. — Gen. iiij. xxxv. diſ. venter. xliiij. diſt. cum autē. B — iij. regū. xvij. — Iacobi. v — iiij. reg. j. — iij. reg. xix — Daniel. ix. et. x. — C — Matth. iij — Mat. xvij — D — De ꝯſe. di. v. nō dico. — ij. Cor. ix. — Sermo. lxvj. A — Iaco. v. — Rom. x. — Prouer. xxviij. — j. Ioh. j.

Annota- et iuſtus vt remittat nobis pctã nr̃a:ꝛ emũdet nos ab omi
tio nume iniq̃tate. Siſr ꝛ Pſalmiſta ait. Dixi cõfitebor aduerſũ me
ralis ordi- iniuſticiã meã dño:ꝛ tu remiſiſti ĩpietatẽ peccati mei. Ui
nis ſmo- uẽs ↄfiteat̃ pctõr q̃ fecit:q꞉ nõ eſt fructuoſa cõfeſſio apd̃ in
nũ huius feros:nec penitẽtia ad ſalutẽ ꝓficiẽs. Ecce nũc tp̃s ſalutꝭ
operis. Ecce nũc tp̃s acceptabile deo. Tp̃s eſt nũc remiſſiõis pe-
B nitẽtib⁹:ſed tp̃s erit poſt mortẽ vindicationis negligenti
bus cõfiteri ſcelera ſua. Oĩs eñ ipĩ amarã hñt in tormen
tis penitẽtiã:ſed nõ ꝓficit eis ad remiſſionẽ: ſed ↄſcientis
torquet ad augmẽtũ penarũ quas patiunt̃. Potuerũt eñ
ſibi p cõfeſſionẽ ꝑcauere tormẽtorũ imanitatẽ ꝛ neglexerũt
ita ſicut foris flãmis:ita it⁹ cõſciẽtia ꝓp̃a torquent̃. Quõ
põt medic⁹ vuln⁹ ſanare qd̃ egrotus oſtendere erubeſcit?
De⁹ ↄfeſſionẽ noſtrã deſiderat vt iuſtã habeat cognoſcẽdi
cãm. Qui pctã ſua occultat ꝛ erubeſcit ſalubriter cõfiteri:
C deũ quẽ iudicẽ habebit:habebit ꝛ vltorẽ. Optime ſe iudi-
cet hõ in hac vita ne iudicet̃ a deo dãnatione ꝑpetua. Du-
plicẽ habere dꝫ fletũ in penitentia oĩs peccator. Siue q꞉ p
negligẽtiã bonũ nõ fecit:ſeu p audaciã malum ꝑpetrauit.
Qd̃ eñi oportuit nõ geſſit:ꝛ qd̃ nõ oportuit egit. Cõfeſſio
iuſtificat:cõfeſſio veniã pctĩs donat:omnis ſpes venie ĩ cõ
feſſione cõſiſtit. Cõfeſſio opus eſt miſericordie:ſalus egro
ti vnicũ eſt virib⁹ noſtris medicamẽtũ cũ penitẽtia. Cui⁹
ipſe ſaluator in euãgelio virtutẽ oſtẽdit dicẽs. Penitẽtiã
agite:appropinquabit eñi regnũ celoꝝ. Et iohãnes bapti
Mat. iiij. ſta. Facite fructus dignos penitẽtie. Fructus dign⁹ eſt pe
Mat.iij. nitẽtie:trãſacta flere peccata: ꝛ eadẽ iterũ non agere:ſicut
Eccſia.v. ſcriptũ eſt. Ne adijcias peccatũ ſup peccatũ. Lauamini:
Eſaie.j. dicit dñs p Eſaiã ꝓphetã:ꝛ mũdi eſtote. Lauat̃ itaq꜄ et
mũdus ẽ q̃ ꝛ p̃terita plãgit ꝛ iterũ nõ admittit. Lauatur ꝛ
nõ eſt mund⁹ q̃ plãgit qd̃ geſſit nec deſerit:ſed poſt lachry-
mas flẽda hec q̃ fleuerat repetit. De his btũs petr⁹ terribi
ij. Pe.ij. liter ait. Canis reuerſ⁹ ad vomitũ ſuũ. Fili peccaſti: dicit
Eccſi.xxj. ſcriptura ſancta:ne adijcias iterũ:ſed de priſtinis dep̃care
D vt dimittant̃ tibi. Penitẽtia vera nõ annorũ numero cẽſe
mat.xxvj. tur:ſꝫ amaritudine animi. Uñ btũs petrus:mox a dño in-
dulgẽtiã recepit:q꞉ amariſſime fleuit trine negationis cul
pã. Pñia q̃uis ſit exigui tp̃is ſi intima cordis amaritudi
ne agit̃:nõ deſpicit̃ apd̃ iudicẽ iuſtũ deũ:qui cordis ſecre-
ta conſiderat. Nõ eñ longitudinẽ tp̃is tantũ requirit de⁹:
q̃tum affectũ ſinceritatis penitẽtis penſat. Qui eñi ĩ xp̃m
tota mente confidit:etiã ſi multis commoriat̃ peccatis:fi-
des ſua viuet in eternũ. Sicut ipſe dñs in euangelio dicit.
Joh. xj. Ego ſum reſurrectio ꝛ vita. Qui credit in me etiã ſi mor-
tuus fuerit viuet. Et oĩs q̃ viuit ꝛ credit ĩ me nõ moriet̃ in
eternũ. De morte aie dixit:que ꝓpter pctõrũ egritudines
euenit illi. De⁹ in natura miſericors eſt:parat⁹ ẽ ſaluare p
j.Timo.ij mĩam quos nõ inuenit ſaluare p iuſtitiã. Qui vult oẽs ho-
Ezech. mines ſaluos fieri:ꝛ neminẽ perire. Qui p ꝓphetã ait. In
xxxiij. quacũq꜄ die ↄuerſus fuerit pctõr:vita viuet ꝛ nõ morietur.
Quiſq́s ſit pctõr ꝛ impi⁹:ſi ad penitẽtiã ↄuertit̃:confe
qui p mĩam veniã nõ dubitet. In hoc ſeculo penitẽtiã fa-
cietib⁹ dei miſericordia ſubuenit. In futuro aũt penitẽtia
nõ proficit:ſed rationẽ noſtrorũ operũ reddituri ſum⁹. In
hac vita tantum penitẽtie patet libertas:poſt mortem nul
la correctionis eſt licentia.

Feria ſcd̃a poſt primã dñicã ĩ quadrageſima De extremo iudicio cogitãdo. Sermo.j.

Sermo. lxvij. ROgo vos fratres chariſſimi ꝛ cũ grãdi hũilita-
te admoneo:vt mihi null⁹ vobis ſuccẽſeat: aut
A forte incõgruũ me ſupfluũq꜄ iudicet: quare vo-
bis tã frequẽter tremendũ ꝛ vtiliter expaueſcẽ
dũ diẽ iudicij inſinuare ↄtẽdo. Si qs enim eſt cui forte in
hac parte diſplicẽã:cõſideret periculũ meũ:et audiat dñꝫ
Eze.iij. per ꝓphetã ſacerdoti terribiliter cõminãtẽ? Si nõ annun
ciaueris iniquo iniquitatẽ ſuã:ſanguinẽ eius de manu tua
Eſa.lviij. requirã. Et iterũ. Clama inq̃t ne ceſſes: quaſi tuba exalta
vocẽ tuã:ꝛ annũcia pp̃lo meo ſcelera eoꝝ. Sed forte aliq́s
B dicit. Quare nobis tã dura aſſidue ꝑdicat̃? Q꞉ meli⁹ eſt h̃
paruã amaritudinẽ ſuſtinere ꝛ poſtea ad eternã dulcedi-
nẽ ꝑuenire:q̃ȝ h̃ hr̃e falſũ gaudiũ:et illic ſuſtinere ſine fine
ſuppliciũ. Audite fratres nõ me ſed dñm in euãgelio dicẽ
Mat.v. tẽ. Beati q̃ lugẽt:qm̃ ipſi cõſolabunt̃. Et ve vobis qui ride

tis nũc:q꞉ lugebitis ꝛ flebitis. Et h̃ attẽdite fratres: quia Luce.vj.
oẽs carnales medici quotiẽs ad eos q̃ in corpore egrota-
re vident̃ veniũt:oĩa q̃ eis delectabilia eſſe videbãt̃ abſcin-
dũt:ꝛ qd̃ dulce eſt ad integrũ interdicũt. Aliq̃tiẽs etiã fri-
gidũ accipe nõ pmittũt:iterdũ ꝛ amariſſimas potiões bi-
bere cogũt:ꝛ aſperrimis ferramẽtis coꝝ vulnera frequen-
ter ĩcidũt. Hoc ĝ qd̃ ꝓ ſanitate corporũ carnales medici
faciũt ꝓ aĩarũ ſalute ſpirituales medici exercere cõtendũt
Hec ego cogitãs fratres chariſſimi ꝛ tam ꝓ mea q̃ȝ ꝓ ve-
ſtra ſalute rationẽ me redditurũ eẽ ante tribunal eterni iu-
dicis nõ ignorãs:eligo aſpera q̃dẽ:ſed ſalubria vobis me-
dicamenta ingerere:vt vobiſcũ poſtea in angeloꝝ ↄſortio
ꝑpetua merear ĩcolumitate gaudere. Et hec q̃dẽ nõ ideo C
ſuggero qd̃ vos admonitiones noſtras ſenſerim nõ liben
ter accipere:ſed q꞉ me neceſſe eſt ꝛ ꝓ vr̃s ꝛ ꝓ mea ſalute fre
quẽtius predicare:ſtudeo vr̃os aĩos ꝛ ad timẽdũ iudiciũ
ꝛ ad deſiderandũ premiũ excitare:vt exceptoria ſancti pe
ctoris veſtri ad recõdẽdã ſpiritalẽ vindemiã ſicut ſemp fe
ciſtis:auxiliãte dño fideliter ꝑparetꝭ. Quotiẽs vobis du-
rũ aliq̃d ꝑdicam⁹:nõ h̃ ideo dicim⁹ qd̃ a vobis tale aliq̃d
fieri ſuſpicemur:ſed ideo iterũ illa q̃ nõ faciti denũciam⁹:
vt illa in q̃b⁹ forte ꝑuenti fueritis:ſanare poſſim⁹. Solet eñ
fieri:vt dũ maiora timent̃:minora celeri⁹ caueant̃. Quõ eñ
tiriaca bibit̃ ne corporib⁹ poſſint preualere venena:hoc au
ſtera predicatione gerit̃:vñ de animarũ ꝑparent̃ antidota
Certũ ẽ frẽs chariſſimi:q꞉ ſi ſemp beneficia dei noſtri q̃ no D
bis nullis ꝑcedentib⁹ meritis noſtris collata ſunt aſſidue
cogitam⁹:peccata noſtra nobis aut nõ dominãt̃:aut ſi for
te ſurrepſerint cito p penitẽtiã corrigunt̃. Quis eñ vl̃ mẽ
te cõcipe:nõ dicam v̾bis poſſit exponere: quãta circa nos
ſint dei nr̃i bñficia? Fecit eñ nos cũ non eſſem⁹:reparauit
nos poſtea cũ periſſemus. Mortẽ ſuſcepit:ꝑcioſo nos ſan
guine liberauit ad inferna deſcẽdit:de faucib⁹ nos eterne
mortis eripuit:celorũ nobis etiã premia ꝓmiſit. Hec oĩa
fratres dilectiſſimi pio et benigno aĩo cogitãtes: quãtum
poſſumus cũ ipſi⁹ adiutorio beneficijs ſuis vicẽ repẽdere
feſtinem⁹. Nõ reddam⁹ mala ꝓ bonis:ſed q̃tum poſſum⁹
voluntati illi⁹ obtẽperare fideliter ſtudeam⁹: totis virib⁹
innitẽtes vt precepta ipſi⁹ magis nobis pariãt de ſeq̃cita
te remediũ q̃ȝ de tranſgreſſiõe iudiciũ. Nã q̃d faciem⁹ cha E
riſſimi in illo metuẽdo iudicij die:cum tremẽte mũdo dñs
ꝑcinẽtib⁹ angeloꝝ buccinis ĩ illo maieſtatꝭ ſue throno cir-
cũdat⁹ celeſtis militie luce ↄſederit:ibiq꜄ de terre gremio
ꝛ antiq̃ puluere ſuſcitato hũano genere:aſtãte teſtionio cõ
ſcietie ſingulorũ:politꝭ in cõſpectu pctõꝝ penis iuſtoꝝ pre
mijs:rõnẽ vite cepit poſtulare:ꝛ pl⁹ tã iuſt⁹ q̃ȝ miſericors:
ſeueritatis iudicꝭ ↄtẽpte mĩe reos ceperit accuſare ꝛ dice
re. Ego te o homo de limo manib⁹ meis feci:ego terrenis
artub⁹ infudi ſpm̃:ego tibi imaginẽ noſtrã ſimilitudinẽq꜄
cõferre dignat⁹ ſum:ego te inter paradiſi delicias colloca
ui:tu vitalia mãdata ↄtẽnens:deceptorẽ ſequi q̃ȝ deũ ma-
luiſti? Cũ expulſus de paradiſo iure peccati mortis vincu
lis tenereris:v̾ginalẽ vterũ ſine diſpẽdio virginitatꝭ pariẽ
dus introiui:in ꝑſepio expoſitus ꝛ pannis obuolut⁹ iacui
infantie cõtumelias humanoſq꜄ dolores q̃b⁹ tibi ſimilis
fierẽ ad hoc ſcꝫ vt te mihi ſimilẽ facerẽ pertuli:irridẽtium
palmas ꝛ ſputa ſuſcepi:acetũ cũ felle bibi: flagellis ceſus:
vepꝛib⁹ coronat⁹:cruci affixus: vulnere perfoſſus:vt tu eri
pereris morti:animã in tormẽtis dimiſi? En clauorum ve
ſtigia q̃b⁹ affixus pependi. En pfoſſum vulnerib⁹ lat⁹. Su
ſcepi dolores tuos:vt tibi gloriã darẽ. Suſcepi mortẽ tuã
vt ineternũ viueres. Cõditus iacui in ſepulchro:vt tu re-
gnares ĩ celo. Cur quod ꝓ te pertuli pdidiſti? Cur ingra
te redẽptionis tue munera renuiſti? Non te ego de morte
mea q̃ro:redde mihi vitã tuã pro q̃ meã dedi. Redde mi-
hi vitã tuã:quã vulnerib⁹ pctõrũ indeſinẽter occidis. Cur
habitaculũ qd̃ mihi in te ſacraueram luxurie ſordib⁹ pollui-
ſti? Cur corp⁹ meũ illecebrarũ turpitudie maculaſti? Cur
me grauiore criminũ tuorũ cruce q̃ȝ illa in q̃ quõdã pepẽ
derã affixiſti? Grauior eñ apud me pctõꝝ tuorũ crux ẽ in
q̃ inuit⁹ pẽdeo:q̃ȝ illa in q̃ tui miſertus mortẽ tuã occiſur⁹
aſcẽdi. Cũ eſſẽ ĩpaſſibilis ꝓ te pati dignat⁹ ſũ:ſꝫ tu deſpe-
xiſti in hoĩe deũ:in infirmo ſalutẽ: in via reditũ: in iudice
veniã:ĩ cruce vitã:ĩ ſupplicijs medicinã. Et quis poſt oĩa

mala tua ad medicamēta penitētie ꝯfugere noluiſti: ab au
F ditu malo nō mereberiſ liberari. Qui tūc erit ſtridoꝛ dētiū
cū ſanctoꝝ multitudine ad dexterā regis ⁊ ad gloꝛiam ſe
gregata: peccati pplſs ī ꝓfundo tartari ſine vlla miſeratio
nis aduenie ſpe demerſus: excludi ſe tenebris ſuis a beata
pū.xviij. ſanctoꝝ luce viderit: ⁊ in ꝓfundi ſinū ſine fine deſcēdens
vrgente os ſuū puteo: eterna ſupplicia ⁊ ꝑpetuā moꝛtē non
moꝛitur⁹ aſpexerit: Fruſtra aūt a paupere quē in hac vita
Luce.xvj deſpexit miām poſtulabit: fruſtra extremū lazari digitum
quo ardēs refrigeretꝛ ardētib⁹ labijs rogabit appont. Q
vellet miſer cū pauperū gloꝛiā viderit duris quōdā paup:
tatis ſubiacuiſſe laboꝛib⁹: ⁊ in illa vita q̄ cū vita moꝛerentꝛ
mala poꝛtaſſe: ne ad illa eterna mereretꝛ ſupplicia ꝑuenire
G Ut ergo hec tā dura ⁊ tā terribilia ante illud tribunal eter
ni iudicis audire nō mereamur: dū adhuc licet ⁊ cū dei ad
iutoꝛio in ꝑtāte nr̄a eſt conſiderem⁹ cōſciētias nr̄as: et ſi
aliqua crimina vel pctā capitalia necdū elemoſynis ⁊ oꝛa
tiōibus purgata nobis adhuc dn̄ari cognoſcim⁹: poꝛtum
penitētie deuicti peccatoꝝ fluctib⁹ xp̄o iuuāte feſtinem⁹
intrare. Et ſi q̄d in nauicula ſic noſtre multis tēpeſtatib⁹
pctōꝝ aut ꝑ ſupbiā fractū: aut ꝑ auariciā ruptū: aut ꝑ lu:
xuriā reſolutū eſſe cognoſcim⁹: cōponere vel reparare bo:
nis operib⁹ feſtinem⁹. Studeamus iugiter vitioꝝ exhau:
rire ſentinā. Nō enī nocēt pctā ꝑterita: ſi nō placēt ꝑſentia
Sicut enī nulli iuſtoꝝ ſufficit iuſticia ſua ſi nō ꝑſeuerauе:
rit vſq̄ ī finē: ita nulli pctōꝝ nocere poterit iniquitas ſua
ſi anteq̄ de coꝛpoꝛe diſcedat: ad elemoſynarū remedia vl
H ad penitētie medicamēta cōfugerit. Sed qꝛ qn̄ vel q̄ hoꝛa
de hoc ſeculo rapiamur ſcire nō poſſum⁹: ſine vlla dilatio:
ne vel moꝛa de ſiniſtra fugere feſtinem⁹ ad dexterā. Nō ſa
nitati: nō etati credēdū eſt. Nō in remediū ſalutis ſue ſem:
per tardādus eſt: q̄ vite ſue ſemꝑ incertus eſt: qꝛ q̄ nos ſecu
Eze.xviij ros fecit dicēdo. Peccatoꝛ in q̄ die ꝯuerſus fuerit: oēs ini
quitates illi⁹ obliuioni tradunꝛ: ipē etiā nos etiā cautos
Eccle.v. eſſe voluit dicēs. Nolite tardare cōuerti ad dn̄m: nec diffe:
ratis de die ī diē. Sed foꝛte qn̄ gn̄aliter oēs ad penitētiā
ꝓuocamus: aliq̄s intra ſe cogitet dicēs. Ego iuuenis hō
vxoꝛē hn̄s: quō poſſum aut capillos minuere: aut habitū
religionis aſſumere: Nec nos hoc dicim⁹ fratres chariſſi
mi: nō h̄ ꝑdicam⁹ vt iuuenes q̄ cōiugia hn̄t videnꝛ habitū
magis q̄ moꝛes habeant ꝯmutare. Quid enī homini vxo
rem habenti nocet: ſi moꝛes ꝑditos voluerit ad opa bona
vel honeſta ꝯuertere: ſi pctōꝝ ſuoꝝ vulnera elemoſynis: ie
iunijs ⁊ oꝛationib⁹ ad ſanitatē priſtinā ſtudeat reuocare:
Vera ei ꝯuerſio ſine veſtimētoꝝ cōmutatiōe ſufficit ſibi.
Veſtimēta ꝟo religioſa ſine bonis operib⁹ non ſolū reme
diū hr̄e nō poterūt: ſed etiā iuſtū dei iudiciū ſuſtinebūt. Cō
uertamur ḡ ad melioꝛa: dū ī noſtra ſint poteſtate remedia
Hic extinguam⁹ moꝛtē moꝛiēdo peccatis: hic vitā vite me
ritis acquiram⁹: preſtāte dn̄o nr̄o ieſu xp̄o: cui eſt honoꝛ ⁊
imperiū cū patre et ſpūſancto in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Feria tertia poſt primā dominicā in quadra: geſima: de beato Abraam. Sermo .j. In quo ex: ponitur quomodo abraam credidit deo ⁊ repu: tatum eſt illi ad iuſticiam.

Sermo lxviij. Credidit abraam deo: ⁊ deputatū eſt illi ad iuſti
ciā. Ecce ſine opere iuſtificaꝛ ex fide: et q̄cq̄d il
A li legali poſſet obſuatiōe cōferri: totum creduli
Gen.xv. tas ſola donauit. Ipſe ſibi fuerat lex q̄ legē non
acceperat: natura tn̄ q̄cq̄d legis fuerat obſeruabat. Abraā
pater nr̄ radicē fidei nominiſq̄ xp̄iani habebat: q̄ cum ex
ꝓprietate genuina ad incerta atq̄ pegrina iubereꝛ exire:
tota deuotione cōpleuit. Cui in re tā dura nulla dubitatio
Gen.xij. fuit: ſed iuſſam dei tāq̄ q̄ optare videreꝛ accepit. Exi inq̄t
dn̄s de terra tua: ⁊ de cognatione tua: ⁊ veni in terrā quā
B monſtrauero tibi. Nouū ꝓbationis genus: habēti ꝓpria
exilia indicere peregrina: ingerere laboꝛē itineris quieſcē:
ti: impare penuriā poſſidēti ⁊ tātarū facultatū dn̄o: neceſ:
ſitatē īponere pegrinādi. Libenter tn̄ fides accepit: q̄cq̄d
arduū videbaꝛ incredulis. Cui nō eſt magis dulce ꝓpriū
tugurriū q̄ palacia peregrina: ⁊ voluntaria caſa q̄ digeſta
pretoꝛia: Leue cuiq̄ non eſt dimittere ꝓpria ⁊ ſectari alie
na incerta: dimittere qđ ſcias: querere qđ ignoꝛas. Quis
enī ꝓpria ſine doloꝛe dſeruit: aut ſine lachꝛymis dereliq̄t:
Cui nō eſt durū illos cōſcios nataliū parietes: dulcia illa
limina atq̄ amabilē larē: quē ⁊ parētū memoꝛia: ⁊ ipſi⁹ in:
fantie rudimēta cōmēdant: vbi cunabula illa noui ⁊ moꝛ
oꝛiētis hominis famulabanꝛ: vbi ſecura alludēs infantia
inter lucis ꝑmoꝛdia aut pueriles anni ſimplicitate felices
q̄s ſibi inter laſciuos atq̄ ipſi⁹ etatis luſus vernaculo ge:
nuina ſola neceſſitas exhibebat: Inter hec ḡ tā blanda: tā
dulcia: q̄ oī fuerāt difficultate relinq̄nda. Exi ait de terra
tua. Quis h̄ ſine fidei virib⁹ libēter audiret: Lenius ꝓba:
reꝛ: ſi vel nomē loci q̄ perrexiſſet audiret. Proficiſciꝛ per: C
git ſocia: ſcꝫ credulitate: cōiuge comite it ſecur⁹: it fretus:
ꝓmiſſum ſibi fidei laboꝛib⁹ exactur⁹ pl⁹ ſperās de incerto
q̄ fuerat ſecurus de ꝓprio. It ḡ ꝑ deſertas ſolitudines: per
inuias ſedes: ꝑ nature ſecreta: vbi hoīs veſtigiū necdū ru:
dis terra cognouerat: ⁊ īter oīa illa q̄ dei impio dereliq̄ue
rat: nō tugurriū: nō caſā: ſed inter ipſa cāpoꝝ ſileſcētiū foꝛ
midoloſa ſecreta hoſpes tātūmō celi terreq̄ nullum ſuffu:
giū quo diuerteret inueniebat. Excepit tn̄ abrahā pegri:
nū quercus arboꝛ hūana: q̄ venientē abrahā atq̄ eſtiuo ſo:
le decoctū amenitatis ſue vmbraculo refoueret: cui⁹ ſilue:
ſcētis nemoꝛis comata luxuries in eſtiuum tp̄s diē ⁊ vren:
tis ſolis vapoꝛiferos radios ramoꝝ frequētia ſuſpēdebat
vt q̄cq̄d iniuria tp̄is irrogabat: oē auferret ⁊ ramoꝝ ⁊ fo
lioꝝ denſitas. Ingrediꝛ ergo lucū arboꝛis abrahā: ſub q̄
cōſtruiꝛ q̄lecūq̄ ſuffugiū: anguſtū q̄dē homini: ſꝫ ſufficiēs
maieſtati. Dignū tn̄ deo palatiū fides deuota pingebat: in
quo fuiſſet maieſtas ſupna pāſura. Cū ergo illic poſit⁹ cu D
rioſis oculis celū intētaret: ecce ſubito in triū viroꝝ ꝑſōa
maieſtas incoꝛpoꝛea deſcēdit. Accurrit ꝑperat: man⁹ ſup
plices tendit: ⁊ trāſeuntiū genua oſculaꝛ. Dn̄e ait ſi inueni Gen.xviij
gratiā coꝛā te: ne trāſieris puerū tuū. Videtis abrahā tri
bus occurrit ⁊ vnum adoꝛat. Trina vnitas: ⁊ vna trinitas.
Sumaꝛ aq̄: lauenꝛ pedes vr̄i ⁊ refrigerate ſub arboꝛe iſta
⁊ afferā panē ⁊ māducabitis: et poſtea trāſibitis in viā ve
ſtrā. Et dixerūt ei. Fac vt dixiſti. Seruat ſp̄ in bonis teno
rē ſui ꝑfecta iuſticia: offert pegrinis hoſpitiū q̄ nō hꝫ tectū
⁊ cū ſit omni domicilio viduat⁹: domiciliū q̄le neceſſitas
ꝓcurabat exhibuit trāſeuntibus. Et licet illa minoꝛa fue:
rint q̄ offerebanꝛ: locoꝝ anguſtijs magnitudinē dederat
fides: q̄ ꝯtēni nō meruit a deo. Diuertūt ad arboꝛis hoſpi:
tiū: qđ abrahā deo iā fecerat dignū. Interea cōſpergiꝛ ſi
milago: fiunt engriſie: mactaꝛ ⁊ vitulus. Et ſi illis diuini:
tas nō eguit: iuſticia tn̄ qđ optabat īpēdit. Ecce ad hūa:
nā mēſā celeſtis ſublimitas recūbebat: cibus capiꝛ: pꝛāſi:
taꝛ ⁊ ꝯtubernali colloq̄o inter hoiem ⁊ deū familiaria ver:
ba miſcenꝛ. Et qꝛ apud deū īfructuoſa hoſpitalitas eē nō E
potuit: ſtatim ꝑciū mercedis accepit. Daꝛ fili⁹ ſeni: daꝛ po
ſteritas deſperāti: accepit ſenect⁹ qđ minime potuit habere
iuuētus. Ad hoc inq̄t tp̄s veniā: et erit ſare fili⁹. Cūq̄ ſeni: Gen.xviij
les anni ⁊ emoꝛtua ſare viſcera hoc poſſe fieri denegarent:
dedit tn̄ diuine promiſſioni credulitas fidē. Patrem inq̄t Gen.xvij.
multarū gentiū poſui te. Replet⁹ eſt bonis: qꝛ qđ ei ꝓmiſit
īpleuit. Ecce in ipſo vite margine ſenectutis nondū ꝓla:
tis legibuſq̄ recitatiſ: aſſerim⁹ abrahā q̄ fuerat religioſus:
⁊ q̄ fuerat in cultura iuſtioꝛ: fuerit in credulitate ꝓbatioꝛ.
Ecce enī ſenex ille marit⁹: q̄ cū adhuc vnū nō habebat: in
vno tn̄ de⁹ innumerabiles ꝓmittebat. Ecce exhauſtis viſce
rib⁹ dixit de⁹ ad abrahā. Suſpice in celū ⁊ numera ſtellas Gen.xv.
ſic erit ſemē tuū. Et credidit abrahā deo: ⁊ deputatū ē illi F
ad iuſticiā. Defecerūt ſare venire muliebꝛia: qꝛ iā laſſa defe Gen.xviij
cerāt mēbꝛa. Totū coꝛp⁹ ſulcaꝛ in rugas: fit pata frōte et
exhauſta ſenectute. Deficiēte ſanguine ī venis triſtis ſene:
ct⁹ delaſſaꝛ: ſꝫ diuino iudicio etatiſ feruoꝛ accēdiꝛ. Melio
rē facit diuina ꝓmiſſio matrē: quā etas nō fecerat genera
re. Accepit genitrix nomē qđ ei ſterilitas tp̄is ſubtraxerat
Lōge deficiētib⁹ mēbꝛis yſaac concipiꝛ: ſubito inanes ac
marceſcētes vene rediuiuo ſāguīe ferbuerūt: ⁊ emoꝛtua ſe:
ni viſcera calefacto ſāguīe vapoꝛata vſq̄ ad partū iq̄linis
ſūt caloꝛib⁹ aīata. Iuuenilis etas incaluit: ⁊ calefacto ſan
guine vapoꝛauit. Fit an⁹ feta fit ſenex grauida: creſcit vēter ꝑ
dies ſinglos: ⁊ cōualeſcēte partu tumeſcētiſ vteri capax ſi:
nus extēdiꝛ. Fit ſarcina ⁊ deſiderat⁹ affect⁹ ex viſceribus
laſſis: on⁹ nimiū exoptata poſteritas. Poꝛtabat vtex gra:

Annotatio numeralis ordinis ſmonū huius operis.
uem talis mater:que inanis ambulare vix poſſet. Sʒ quia
credulitatis fuerāt q̄ acceperat:defecta viſcera fides vali-
dioꝛ animabat. Marcide mamme q̄s invacuos folles ſub
ducti ſuci detrimēta inſtaurāt:lacte ei fontis vbertate tē-
dunt. Fit mater in pectore:fit mater in partu:fit inquā ma
ter q̄ anus fuerat p etatē. Dedit fides vetuſtis nouorū viſce
ribus ignes. Sic yſaac credulitate naſcit:vt eorū fides in
progenie enarretur in ſecula. Amen.

¶ Feria quarta poſt primā dominicam in quadrageſima:de Ieiunio:catha clyſmo et arca Noe: Sermo.j.

Sermo lxix.
Hos ſancte q̄drageſime dies fratres chariſſimi
debemus oi cū veneratione ſuſcipere:nec lōgio
rem numeꝝ hui⁹ tp̄is faſtidire:qꝛ quāto plures
dies ſunt ieiunij:tanto maioꝛ eſt cauſa remedij.
Quāto plixioꝛ abſtinētie curſus:tāto redēptio copioſioꝛ
ē ſalutis. Quāto auſterioꝛ cura vulnerū:tāto medicina eſt
ſalubrioꝛ peccatorū. De⁹ ei q̄ eſt nr̄arū medic⁹ aiarū:con-
gruēs tp̄s iſtituit:qđ ꝛ iuſtis ſatiſ ſit ad adorādū:ꝛ pctōri-
b⁹ ſufficiat ad rogādū. Illi requiē poſtulātes:hi veniā de
precātes. Cōgruēs eni tp̄s ē q̄drageſime nec breue eſt ad
exorādū:nec longū ē ad ꝓmerēdū. Quadraginta ei dieꝝ
ieiunijs:queuis iniq̄tas pctōris exorari pōt:ꝛ quātauis ſe
ueritas iudicis mitigari. Illi longū ꝛ faſtidioſum forte ſit
tp̄s:q̄ nec orat de culpa:nec ſperat de venia. Deſperatio ei
nec ꝯfiteri de ſcelere:nec indulgētiā nouit ſperare de iudi-
B ce. Sctūs igit ꝛ ſalutaris q̄drageſime curſus eſt:quo ad-
ducit ad miſericordiā pctōꝛ per pniam:iuſtus ad requiē.
His eni i dieb⁹ ſolito ampli⁹ ꝛ diuinitas miſeretur ꝛ delin
quētia depcat et iuſticia ꝓmeret. Patēt eni oia:ꝛ celi ad
indulgētiā:ꝛ peccatoꝛ ad cōfitendū:ꝛ lingua ad poſtulan-
dū. Salutaris inquā ꝛ myſtic⁹ eſt q̄dragenari⁹ numerus.
Gen.vij. Nā pmū cū mūdi faciē iniq̄tas hoim poſſideret:tot dierū
curriculo de⁹ effuſis de celo imbrib⁹:vniuerſā terram dilu
uio ſupfudit. Vides ḡ iā illo tp̄e myſteriū in figura diſpo-
ſitū. Nā ſicut tūc q̄draginta dieb⁹ pluit ad purgādū mun
dū ita ꝛ nūc q̄draginta dieb⁹ miſeret ad hoiem purificādū
q̄ꝗ ꝛ illius tp̄is diluuiū mia dicenda eſt:quo iniq̄tas op-
preſſa eſt:ꝛ iuſticia cōſeruata. Pro miſericordia ei factū
eſt:vt et iuſti euaderēt:et iniqui ampli⁹ nō peccarēt. Pro
miſericordia plane vidim⁹ illud fuiſſe diluuiū:quo veluti
baptiſmo quodā toti⁹ ē mūdi facies innouata:ſcʒ vt q̄ per
ditorū hominū ſcelere ſordebat ad crimina beati Noe ha
bitatione floreret ad gratiā:ꝛ q̄ iniq̄tatis erat purgatoriū
tūc:modo fieret domiciliū ſanctitatis. Diluuiū inquā illđ
hui⁹ noſtri fuit ſilitudo baptiſmatis. Hoc eni tūc geſtū eſt
qđ nūc agit:hoc eſt vt exuberātib⁹ aquarū fontib⁹ pericli
tarent vitia:iuſticia ſola regnaret:mergerent i pfundū pec
cata:ſanctitas vicina celo portaret. Modo eni ſicut dixi
h qđ nūc agit i eccl'ia xp̄i:ſicut Noe archa ſubmerſis olb⁹
vitijs pctōrū:ita baptiſmatiſ fōte celo vicina portat eccl'ia:
ꝛ deletis oim ſupſtitionib⁹ idolorū:fides regnat in terris:
q̄ de ſaluatoris archa ꝓcedit. Sanctū ḡ ꝛ ſacratū q̄drage
C ſime tp̄s eſt:quod ſtatim ab initio cepit inter iuſtos ꝛ iniu
ſtos diſcernere:bonos a malis quodā iudicio ſeparari.
Qđ q̄dē ſilr fieri etiā in hac nr̄a q̄drageſime obſeruatione
pſpicimus. Nā p hos q̄draginta dies ſeparant mali a bo
nis:hoc eſt luxurioſus a caſto:a ieiuno intēperans a xp̄ia
no gentilis. Separat inquā mal⁹ a bono:hoc eſt pctōꝛ a iu
ſto:diabolus a ſancto:hereticus a fideli. Relictis eni his
oib⁹ ad ſimilitudinē diluuij tanq̄ꝫ in naufragio ſeculi:ſola
ad inſtar arce illi⁹ in altū cū ſuis ꝟtutib⁹ eleuat eccl'ia. Nā
D ꝛ nos ꝛ ſi pctōres:ad imitationē ſancti Noe annūciamus
vobis mundi futurū eſſe excidiū:ꝛ illos tantūmō dierū⁹
periculis euaſuros:q̄s triplex archa iter ſe gremio religio
nis incluſerit. Triplex ei archa eſt eccl'ia:q̄ trinitatis cōti
Gen.vj. net ſacramētū. Nā cū dicit ſcriptura. Bicameratā ꝛ trica
meratā eā fuiſſe:vtiq̄ꝫ demōſtrat tripliciter diuinitatiſ illā
gr̄am eē diſtinctā. Annūciam⁹ igit ſicut noe mūdi futurū
eē naufragiū:ꝛ ad hāc domū ꝯfugere oēs hoies admone
mus. Et ſic noe filios ſuos i archa recepit:ita ꝛ nos filios
nr̄os optem⁹ in iſta archa ſuſcipe. Quiſq̄ꝫ eni i hac domo
vult habitare nobiſcū:nr̄ eſt fili⁹. Sed dicit aliq̄s:ſcti noe
pdicatiōis vocē i ſcp̄turis minime eē deſcp̄tā. Audi igit
Noe ꝛ ſi tacebat voce:opere loquebatur:ſilebat lingua:fa
bricatiōe clamabat. Nā vtiq̄ꝫ cū oparet op⁹ nouum ꝛ nulli
aliq̄ñ ꝯptū:admonebat cūctos nouis piculis:noua taber-
nacula ꝑparari. Loq̄bat ḡ ope:ꝛ dicebat illđ euangelicū
dn̄i dictū. Si mihi ñ creditiſ:opib⁹ credite:ꝛ credēdo picu Joh.x.
liū euadere poteritiſ:preſtāte dn̄o nr̄o ieſu xp̄o q̄ viuit et re
gnat cū patre ꝛ ſpū ſancto in ſecula ſeculorū. Amen.

¶ Item eodem die de Ieiunio alius ſmo fact⁹ ad fratres in heremo:qui inter ſermōes ad eoſdem habetur.xxv.fo.xj.co.ij.

¶ Item eodem die Homelia de euangelio dieī:que habetur de queſtionibus euangeliorum libro.j.capi.vij.et.ix.

¶ Feria quinta poſt primā dominicam in quadrageſima:de tribus viris qui beato Abrahe apparuerunt. Sermo.j.

Frequēter admonui charitatem vr̄am frēs dile Ser.lxx.
ctiſſimi:vt his lectiōb⁹ q̄ dieb⁹ iſtis i eccl'ia reci A
tant:nō h tm̄ attēdere ðbeam⁹ qđ ex littera ſona
re cognoſcim⁹:ſʒ remoto velamine littere viuifi
cantē ſpiritum fideliter requiram⁹. Sic eni dicit apoſtol⁹.
Lr̄a occidit:ſpūs autē viuificat. Deniq̄ꝫ infelices iudei et ij.Cor.iij.
plus infelices heretici:dū ſolū lr̄e aſpiciūt ſonū:quaſi cor- j. Retrac.
pus ſine aia:ita ſine viuificāte ſpū mortui remāſerūt. Nos xiij.
audiam⁹ apl'm dicentē. Qꝛ hec oia i figura ꝯtigebāt illis j.Cor.x.
ſcripta ſunt aūt ꝓpter nos. Videam⁹ ḡ q̄d ſit quod modo B
cū diuina lectio legeret audiuimus. Viſus eſt inq̄t deus Gen.xviij
abrahe cū ſederet ad oſtiū tabernaculi ſui ad ilicē mambre.
Ecce inq̄t tres viri aſtiterūt ſup eū:ꝛ exijt in occurſū ei⁹.
Attendite fratres ꝛ videte qualiter deus apparuit abrahe:
et q̄liter apparuit loth. Ad abrahā tres veniūt ꝛ ſtāt ſup Gen.xix.
eū:ad loth duo veniūt ꝛ ſedēt i platea. Videte frēs:ſi non
diſpēſatiōe ſpūſctī ꝓ meritiſ res gerunt. Eteni loth lō
ge iferioꝛ erat abrahā. Niſi ei iferioꝛ fuiſſet:a beato abra-
hā ſepari nō meruiſſet:nec ei ſodomoꝝ habitatio placuiſ-
ſet. Veniūt ḡ ad abraham tres viri in meridie venerūt ad
loth duo ꝛ veſpere veniūt. Nō eni ſuſtinebat meridiane lu-
ciſ magnitudinē loth:abrahā ꝟo poterat plenū fulgorē lu-
ciſ excipe. Nūc videam⁹ q̄liter abrahā:ꝛ qualit loth ſuſce- C
perūt venientes. Preſūpſit abrahā ꝛ occurrit obuiā eis ꝛ
cū occurriſſet:feſtiat ad tabernaculū:et dixit ad vxorē ſuā
Feſtia inq̄t ꝛ cōſperge tres mēſuras ſimilaginis:ꝛ fac ſub Gen.xviij
cinericios panes:qđ grece engriphias dr̄:occultos videlʒ
ꝛ abſcōditos idicās panes. Ipſe aūt abrahā ad armētū
cucurrit:et accepit vitulū. Qualē vitulū? Forte q̄ potuit p̄-
mus occurrere nō ita ē:ſʒ vitulū bonū ꝛ tenerū. Tulit ḡ vi
tulū:et dedit puero. Puer inq̄t feſtina facere eū. Videte
frēs:attēdite q̄ꝫ feruēti aio hoſpites debeatiſ excipe. Ecce
ip̄e abrahā currit:vxoꝛ feſtinat:puer accelerat. Null⁹ ē pi
ger i domo ſapiētis. Ecce q̄lia ſūt abrahe ꝛ ſare hoſpita
litatiſ officia. Loth vero excepit q̄dē:ſʒ duos tm̄ et nō inte
grā trinitatē nec i meridie:ſʒ ad veſperū. Et q̄d eis appo
ſuit? Coxit inq̄t azima:ꝛ comederūt. Et qꝛ meritiſ multo Gen.xix.
iferioꝛ erat abrahā:nec vitulū ſaginatū habuit:nec i trib⁹
mēſuriſ ſimilaginis myſteriū trinitatiſ agnuit. Attamē qꝛ vl'
ḡ qđ potuit benigno aio obtulit:ð pdit iōe ſodomoꝝ libe
rari ꝓmeruit. Attēdite frēs qꝛ ēt et loth dū hoſpites nō re
pellit:āgelos excipe meruit. Ecce hoſpitalē domū angeli
ingrediūtur clauſe hoſpitib⁹ dom⁹ flāmis ſulphureis ꝯcre
mant. Venerūt ḡ tres viri ad abrahā:ꝛ ſteterūt ſup eū. Hec D
ip̄m videte:q̄re ſit q̄ ſup eū veniūt:ñ ꝯ eū. Subiecerat ſe vo
lūtati dei:ꝛ io ſup eū ſtare dr [illegible]. Aſtiterūt inq̄t ſup eū nō
ꝯ eū ad repellēdū:ſʒ ſup eū ad ꝓtegēdū. Tres viri [illegible] ſuſce
pit:ꝛ trib⁹ mēſuris panes appoſuit. Q[illegible] h trēs [illegible] my
ſteriū trinitatis intelligit? Apponit [illegible]:q̄ vit[illegible] non
eſt durus ſed tener. Et q̄d tā tenerū:q̄d tā bonū: q̄ ē ille q̄
ſe pro nobis hūiliauit vſq̄ꝫ ad mortē? Ip̄e eſt ille vitul⁹ ſa
ginat⁹ quē ꝓ recepto penitēte filio iugulat pater. Sic eni Luce.xv.
dilexit de⁹ mūdū:vt filiū ſuū vnigenitū daret. Trib⁹ ergo Joh.iij
occurrit abrahā ꝛ vnū adorat. In eo aūt q̄ tres vidit ſic iā Gen.xviij

dictũ eſt:trinitatis myſteriũ intellexit. Qꝛ aũt q̃ſi vnũ ad
orauit:in trib⁹ pſonis vnũ deũ eẽ cognouit. Ad vnũ loquit
dicẽs. Declina ad puerũ tuũ. Adeſt ẽt q̃ſi ad hoĩes loquẽs
E Accipiã inq̄t aquã:ꝛ lauent pedes vr̃i. Diſcite fr̃es a beato
abrahã:hoſpites libẽtes excipere: pedes eorũ cũ humili-
tate ꝛ pietate abluere. Lauate inq̄t ſanctoꝝ pegrinãtium
pedes:ne forte i illis remaneat puluis: quẽ ad iudiciũ ve-
ſtrũ poſſint de pedib⁹ ſuis excutere. Sic eñ i euãgelio di-
Matth.x. xit. Qui nõ ſuſcepit vos:exeũtes excutite puluerẽ de pedi-
bus vr̃is. Amẽ dico vobis:tolerabili⁹ erit terre ſodomoꝝ i
die iudicij:q̃ȝ illi ciuitati. Hoc ḡ puidebat i ſpũ abrahã:et
ideo volebat puenire ꝛ lauare pedes ne q̄d forte pulueris
reſideret:qđ ad teſtimoniũ icredulitatꝭ excuſſũ poſſet i die
iudicij reſeruari. Propterea ḡ dicit ſapiẽs abrahã. Acci-
piã aquã:ꝛ lauent pedes vr̃i. Diligenter hec audite fr̃es q̄
hoſpitalitatẽ exercere nõ vultis: q̄ hoſpitẽ velut hoſtẽ ex-
cipitis. Ecce beat⁹ abrahã dũ hoĩes feruẽter excipet:ipſm
deũ ſuſcipe hoſpitalitatꝭ ↄtẽplatiõe pmeruit. Hoc etiã in
Mat.xxv euãgelio xp̃s confirmauit dicẽs. Hoſpes fui ꝛ ſuſcepiſtis
me. Nolite ḡ negligere pegrinos:ne forte quem nõ excepi
F ſtis ipſe ſit xp̃s. Ubi tñ factũ ſit hoc? Ad ilicẽ mãbre:qđ in
latina ligua iterpretat̃ viſio ſiue pſpicacia. Uides q̃lis ſit
loc⁹ i q̄ dñs põt hr̃e cõuiuiũ? Delectauit eñ eũ viſio ꝛ pſpi
cacia abrahe. Erat eñ mũd⁹ corde:vt poſſet deum videre.
In tali ergo loco ꝛ i tali corde:põt dñs hr̃e cõuiuium. De
Joh. viij. iſta viſiõe dñs i euãgelio locut⁹ eſt ad iudeos dicẽs. Abra
ham exultauit vt videret diẽ meũ:vidit ꝛ gauiſus eſt. Diẽ
inq̄t meũ vidit:qꝛ myſteriũ trinitatꝭ agnouit. Uidit patrẽ
diẽ:filiũ diẽ:ſpm̃ſanctũ diẽ:ꝛ i his trib⁹ vnũ diẽ:ſicut ꝛ pr̃
de⁹:et fili⁹ de⁹:ꝛ ſpũſctũs de⁹:ꝛ hi tres vn⁹ de⁹. Nã ꝛ ſigil
latim ſingule q̃q; pſone plen⁹ de⁹:ꝛ tote tres ſimul vn⁹ de⁹
Nã ꝛ illis trib⁹ mẽſuris ſimilaginis:ppter vnitatẽ ſubſtã
tie non cõgrue pater ꝛ fili⁹ ꝛ ſpũſanct⁹ intelligit̃. Qđ tñ et
alio mõ põt accipi:vt ſarã itelligam⁹ eccliam:tres mẽſu-
ras ſimilagis fidẽ:ſpem ꝛ charitatẽ. In his eñ trib⁹ ꝟtu-
tib⁹:vniuerſe fruct⁹ ↄtinent̃ eccliẽ. Qui hec tria i ſe merue
G rit hr̃e:ſecur⁹ põt ad cõuiuiũ cordis ſui totã trinitatẽ exci-
Geñ.xviij pere. Poſt hec dixit dñs ad abrahã. Clamor ſodomorũ ꝛ
gomorre aſcẽdit ad me:deſcẽdã ergo vt viderẽ:ſi ſmo qui
venit ad me opere ↄpleat̃:an nõ eſt ita vt ſciã. Hec ſcriptu
re ſunt ꝟba videam⁹ q̄d i his itelligi dignũ ſit. Deſcẽdã in-
quit vt viderẽ. Qñ ad abrahã reſpõſa reddũt̃:nõ dicit̃ de-
ſcẽdere de⁹ ſed ſupra ipſm aſtare:nunc autẽ qꝛ pctõꝝ cauſa
agit̃:deſcẽdere dr̃ de⁹. Uide ne aſcẽſionẽ ꝛ deſcẽſionẽ lo-
calẽ ſentias. Indignũ eſt hoc de icorporea ꝛ vbiq; tota ſẽ
tire ſubſtãtia. Qꝛ deſcẽdere dr̃ de⁹:qñ curã humane fragi
litatis hr̃e dignat̃. Qđ ſpecialr̃ de dño ac ſaluatore noſtro
Philip. ij ſentire debem⁹:q̄ ſemetipſm exinaniuit:ſerui formã accipi-
Geñ.xviij ens. Sed videam⁹ q̄d eſt qđ dicit. Deſcẽdã vt viderẽ:vtrũ
H ſermo q̄ ad me puenit ope cõplet⁹ ſit:an nõ eſt ita vt ſciam
Solẽt eñ nos hinc ipugnare pagani:ꝛ maxime imũdiſſi-
mi manichei dicẽtes. Ecce neſciebat de⁹ legis: q̄d ageret
in ſodomis. Nos eñ ſano intellectu reſpõdem⁹ ꝛ dicim⁹:
qđ aliter dr̃ de⁹ noſſe iuſtos aliter nouerit pctõres. Deniq;
ij. Tim.ij. de iuſtis quid dicit̃? Nouit dñs qui ſunt eius. De peccato
Mat.vij. ribus quid dicitur? Diſcedite a me oẽs qui operamini ini
j.cor.xiiij. quitatẽ: qꝛ nõ noui vos. Et iterum paulus aplȷ̃s. Si quis
eſt dñi:intelligit q̄ dico:qui autẽ ignorat ignorabit̃. Quid
eſt ergo. Neſcio? Nõ noui vos:nõ vos agnoſco in regula
mea:nõ in vobis recognoſco imaginẽ meã. Cognoſcit i vo
bis iuſticia mea qđ puniat:ꝛ nõ cognoſcit mia qđ coronet
ac ſic quoꝝ act⁹ indigni deo ſunt:idigni etiã noticia dei di
cũtur. Deſcẽdã ergo vt videã:nõ vt ego q̄d agũt ſciã:ſed vt
ipſos ſcientia mea dignos efficiã: ſi quos ipſorũ inueniam
iuſtos:ſi quos iueniã penitẽtes:ſi quos tales quos debeã
ſcire. Deniq; qꝛ nullus q̄ peniteret:nullus q̄ cõuerteret̃ iuẽ
tus eſt pter loth:ipſe ſol⁹ cognoſcit̃:ipſe ſol⁹ de incẽdio libe
ratur. Nos ꝟo fratres dem⁹ operã:ꝛ tales eſſe cũ dei adiu-
torio laboremus vt digni habeamur noticia dei:vt nos et
agnoſcere dignetur et ſcire:preſtante dño nr̃o ieſu.ꝛc̃.

¶ Item codẽ die alius ſermo factus ad fratres in heremo:qui inter ſermones ad eoſdem habetur.xlvj.fo.xxj.col.iiij.

¶ Itẽ codẽ die Homelia de eo qđ ſcriptũ eſt in euãgelio ſm̃ Johãnẽ. Dicebat ieſus ad eos qui crediderunt ex iudeis ꝛc̃. q̄ habet̃ in expoſitione doctoris. Tractatu.xlj.fo.clxxxviij.col.j.

¶ Itẽ codẽ die alia Homelia de codẽ:q̄ hr̃ inter ſermones de ꝟbis dñi.xlviij.fo.lxij.col.iij.

¶ Feria ſexta poſt primã dñicam i quadrageſima. De immolatione Iſaac. Ser.j. In quo dicit quomodo Iſaac in eo typũ chriſti habuit.

LEctio illa fr̃es chariſſimi in qua beat⁹ abrahã Sermo.
iſaac filiũ ſuũ in holocauſtũ legit̃ obtuliſſe:ideo lxxi.
i ordiẽ ſuo dieb⁹ q̄dragesime nõ recitat̃:qꝛ ſicut A
ipſi noſtis i vigilijs paſche ppter ſacramẽtum
dñice paſſiõis reſeruat̃. Et qꝛ tũc nõ eſt i ſpacio:vt de ipſa
poſſit aliq̄d dici:nũc ſi iubet̃: expoſitionẽ ei⁹ ſꝫ qđ eã pr̃es
noſtri iſpirãte dño tractauerũt:charitatis vr̃e aurib⁹ quã-
tum poſſum⁹ breuiter intimem⁹. Dixit ergo dñs ad abra- Geñ.xxij.
ham. Tolle filiũ tuũ quẽ diligis iſaac:ꝛ offeres eũ mihi in
holocauſtũ ſup vnũ mõtiũ quẽ mõſtrauero tibi. At ille ſur
gẽs ſtrauit aſinã:ꝛ tulit ſecũ duos pueros ꝛ iſaac filiũ ſuũ
et puenit ad locũ quẽ ei oñderat dñs die tertia. Abraham B
eñ qñ iſaac filiũ ſuũ obtulit typũ habuit dei pr̃is. Iſaac
ꝟo typũ geſſit dñi ſaluatoris. Qđ aũt ad locũ imolatiõis
die tertia puenit̃:myſteriũ trinitatꝭ itelligit̃. Nã qđ dies
terti⁹ i ſacramẽto vel myſterio accipi debeat trinitatꝭ: fre
quẽter i voluminib⁹ ſacris iuenit̃:ſicut i exodo. Uiã inq̄t Exo.v.
triũ dierũ ibim⁹ i deſertũ. Et iterũ qñ ad mõtẽ ſyna vẽtũ
eſt:dictũ eſt pp̃lo. Sctificamini ꝛ eſtote parati i diẽ tertiũ Exo.xix.
Et ioſue trãſitur⁹ iordanẽ: vt in die tertia pp̃lus parat⁹ ſit Joſue.j.
admonuit. Et dñs die tertio reſurrexit. Hoc ideo diximus Matth.
qꝛ btũs abrahã die tertio venit ad locũ: quẽ ei oſtenderat xxviij.
dñs. Duo pueri q̄s cũ aſina abrahã remanere iuſſit:typũ
habuerũt populi iudeoꝝ:q̄ p eo qđ in xp̃o nõ erãt creditu-
ri:iõ ad locũ vbi imolãdus erat: aſcẽdere vel puenire non
poterãt. Aſina illa ſignificauit ſynagogã:aries ꝟo ille q̄ in
ter ſpinas cornib⁹ tenebat̃:ꝛ ipſe typũ dñi habuiſſe vr̃. Nã mat.xxvij
et xp̃s q̃ſi cornib⁹ iter ſpinas herebat: qñ ad crucꝭ cornua C
clauoꝝ ↄfixiõe pẽdebat. Qꝛ ꝟo iſaac ipſe ſibi ad imolãdũ
ligna detulit:ꝛ i hoc xp̃m dñm figurauit: q̄ ad locũ paſſio
nis crucẽ ſuã ipſe portauit. De q̄ myſterio mlto añ dictũ fu
erat p pp̃hetã. Et erit inq̄t p̄ncipat⁹ ei⁹ ſup humerũ eius.
Tũc ei xp̃s p̄ncipatũ ſup humerũ ei⁹ habuit:qñ crucẽ ſuã Eſa.ix.
admirabili hũilitate portauit. Nõ icõgrue crux xp̃i ſigni-
ficat p̄ncipatũ. Nã p ipſam ꝛ diabol⁹ vicit̃:ꝛ tot⁹ mũd⁹ ad
xp̃i noticiã vel grãm reuocat̃. Deniq; ſicut paul⁹ dicit cũ de
paſſiõe dñi loq̄ret̃. Fact⁹ inq̄t obediẽs pr̃i vſq; ad mortẽ: Phil.ij.
mortẽ aũt crucis: ppt̃ qđ ꝛ de⁹ illũ exaltauit:ꝛ donauit illi
nomẽ qđ eſt ſup oẽ nomẽ. Hoc iõ diximus fr̃es:vt agnoſce-
ret charitas vr̃a qđ p̄ncipat⁹ xp̃i de q̄ ſcp̃tũ ẽ. Et erit p̄nci Eſa.ix.
pat⁹ ſup humerũ ei⁹:nõ ſit aliud niſi crux ei⁹:ꝛ iõ lectio ipſa
in paſcha legit̃ qñ iſaac ver⁹:cui⁹ typũ gerebat fili⁹ abrahe
p gñe hũano patibulo crucꝭ affigit̃. Legit̃ etiã i ipſa lecti- D
one q̄ veniẽs btũs abrahã cũ filio ſuo viderit locũ a lõge:
et dixerit ad pueros. Sedete hic cũ aſina: ego ꝛ puer pfi- Geñ.xxij.
ciſcemur:ꝛ cum adorauerim⁹:reuertemur ad vos. Quare
puerꝭ q̄ figurã habuerũt iudeoꝝ dr̃. Sedete hic cũ aſina?
Nõne aſinã illã ſedere fecit fr̃es chariſſimi? Sꝫ iõ dr̃. Se-
dete cũ aſina qꝛ iudeoꝝ pp̃ls q̄ i xp̃ȝ creditur⁹ nõ erat: ſta
re nõ poterat:ſꝫ vt debil̃ ꝛ velut pctõr lãguid⁹ q̄ baculũ cru
cis deſpexerat:i t̃rã caſur⁹ erat. Dixit ḡ abrahã btũs. Se-
dete hic cũ aſina ego ꝛ puer pficiſcemur ꝛ cũ adorauerim⁹
reuertemur ad vos. Quid ẽ qđ dicꝭ btẽ abrahã? Ad imo-
lãdũ filiũ vadis:ꝛ dicꝭ cũ filio reuerterꝭ? Si eũ i holocau-
ſtũ obtulerꝭ vtiq; tecũ redire poterit. Potuit rñdere btũs
abrahã. Uerũ dico ꝛ offero filiũ:ꝛ cũ filio reuertar ad vos
Tãta ẽ fides mea:vt credã q̄ ille q̄ mihi eũ de mr̃is ſterili
vtero dignat⁹ ẽ dare:poſſit ẽt eũ mortuũ ſuſcitare:ꝛ iõ vere
dico:qꝛ cũ adorauerim⁹ reuertemur ad vos. Qꝛ aũt aries
occiſ⁹ ẽ:ꝛ iſaac nõ ẽ occiſ⁹:iõ factũ ẽ: qꝛ iſaac figura ꝛ ꝟi-
tas nõ erat i ipſo deſigñtũ ẽ qđ poſtea i xp̃o ↄpletũ ẽ. Uide- E
te deũ cũ hoĩb⁹ magna pietate certãtẽ. Abrahã mortalẽ fi
liũ nõ moriturũ obtulit deo:ꝛ de⁹ imortalẽ filiũ p hoĩbus

Annotatio nūeralis ordinis ſmonū huius operis. tradidit morti. Poſt hūc ⁊ de btō iſaac: ⁊ de illo ariete ēt ſic
itelligi: vt i btō iſaac ſignificata ſit diuinitas: i ariete hūanitas xpi: ⁊ qꝛ i paſſiōe nō diuinitas crucifixa credit: ideo non
iſaac ſꝫ aries imolat. Dei em̄ fili⁹ vel vnigenit⁹ offert: ⁊ virginis pmogenit⁹ imolat. Audite aliud ſacramētū fres charíſſimi. Hieronym⁹ pſbyter ſcripſit ab antiqs ⁊ ſeniorib⁹ iudeis ſe certiſſime coḡuiſſe: q ibi imolat⁹ ſit iſaac: vbi poſtea xp̄s crucifix⁹ ē. Deniqꝫ ab eo loco vñ btūs abrahā iuſſus ē pficiſci: tertio die ad locū vbi xp̄s crucifix⁹ ē puenit. Etiā hoc antiquoꝝ relatiōe refert: q ⁊ adā prim⁹ hō i ipo loco vbi crux fixa eſt: fuerit aliqñ ſepult⁹: ⁊ iō caluarie locū dictū eſſe: qꝛ caput hūani gñis ibi dr̄ eſſe ſepultū. Et vere fres nō incōgrue credit: qꝛ ibi erect⁹ ſit medicus: vbi iacebat egrot⁹. Et dignū erat vt vbi occiderat hūana ſupbia ibi ſe inclinaret diuina mia. Et ſanguis ille pcioſ⁹ etiā corporaliter puluerē antiq pctōris dū dignat ſtillādo ptīgere
F redemiſſe credat. Hec ei fres chariſſimi ſꝫ qd potuim⁹: diuerſis ſcripturarū voluminib⁹: p aīe noſtre pfectu collegimus. ⁊ charitati ſ cōtēplatiōe ſuggeſſim⁹. Uos ṽo auxiliāte dn̄o: dū frequēti⁹ ſcpturas diuīas relegitis: ſi diligēter atēditis: credo q etiā meliorē expoſitionē inuenire poſſitis Rogo vos fres: vt qcūqꝫ aut filiū aut ṽnaculū ſuū baptizari deſiderat: iā nūc eū eccl'e offerre nō differat: qꝛ nō eſt iuſtū vt res q tam magna tā pclara credit: negligēter aut tardius q̄ꝫ expedit requirat. Timeo em̄ ne aliq mulieres iō tardi⁹ fantulos ſuos offerāt: qꝛ cū ipſis ad vigilias venire diſſimulant. Certiſſime em̄ credim⁹ q q ſtatī incipiente quadrageſima: eos q baptizandi ſunt offerre voluerint: et cū ipſis ad vigilias feliciter venerint: ⁊ filij eoꝝ legitimo ordine accipiēt baptiſmi ſacramētū: ⁊ ipſi acquirēt indulgentiā pctōꝝ: preſtante dn̄o noſtro ieſu chriſto. ⁊c̄.

¶ In eadē feria de tētatiōe Abrahe a deo. Sermo.ij. In quo dicit q abrahā non dubitauit credere quādo ei fili⁹ promittebat: ideo non trepidauit quando exigebatur offerre.

Sermo lxxij. A
Motiſſima pietas prīs nr̄i abrahe reddita eſt nobis i memoriā p recētē lectionē: ⁊ eſt qdē ita mirabile vt nullū coꝛ arbitrādū ſit tā obliuioſū vt inde aliqñ elabi poſſit. Uerūtñ neſcio quō qtiēſcūqꝫ legit: qſi tūc fiat ita afficit mētes audientiū. Magna fides: magna pietas: nō ſolū i deū: ſꝫ etiā in ipm vnicū filiū cui nihil mali credidit eſſe pr̄: qcquid de illo iuſſerat q creauit. Pr̄ em̄ filij ſui poterat abrahā ſm opationem carnis:
Gal.iiij. nō aūt creatoꝛ ⁊ cōditoꝛ ſm opationē maieſtatis? Et qdē ſicut dicit apl's. Nō ſm carnē natus eſt iſaac abrahe: ſꝫ ex promiſſiōe: non qꝛ cū carne nō erat opat⁹: ſꝫ qꝛ de ſumma eū deſperatiōe ſuſcepat. Et niſi adeſſet pmittēs de⁹ nihil iā ſenex de viſcerib⁹ anicule cōiugis ſperare audebat poſteritatis. Sed credidit naſciturū: et nō plāgit moriturum Ei⁹ dextera eligit ad ſacrificiū vt moreret: cui⁹ coꝛ erectū eſt ad fidē vt naſceret. Non trepidauit abrahā credere qñ pmittebat: nō trepidauit offerre qñ exigebat: nec fuit reli-
B gio credētis ptraria deuotiōi obtēperātis. Hoc dico: non q ſibi dixit abrahā. De⁹ mihi locut⁹ ē qñ pmiſit filiū. Credidi q mihi datur⁹ eſſet de⁹ poſteritatē. Et qualē poſteri-
Gen.xxi. tatem? Ut diceret mihi. In iſaac vocabit tibi ſemē. Et ne forte ſic vocaret mihi ſemē i iſaac vt ante me me⁹ fili⁹ moreret. In ſemie tuo inqt bñdicent oēs gētes. Ipe ḡ mihi loquēs pmiſit filiū: ⁊ ipe exigit vt occidam? Nō fecit ſibi qſtionē qſi de ptrarijs ⁊ ſibi aduerſitatib⁹ ṽbis dei pmittētis filiū naſciturū: ⁊ poſtea dicētis. Occide mihi filiū tuū: ſed erat i corde ei⁹ ſemp fides incōcuſſa ⁊ nullo mō deficiens.
ſi.retrac. xxij. Cogitauit em̄ abrahā deū q dedit vt ille de ſenib⁹ naſceret q nō erat: poſſe etiā de morte repare Ampli⁹ ei ē qd iā fecerat de⁹: cū q nō erat poſt tātā deſpatiōnē videbat ſibi datū filiū. Et ſi humanā infirmitatē cōſulas: īpoſſibile. Adiecit itaqꝫ aīꝫ ad fidē: nō credidit aliqd īpoſſibile eē creatori: q quēadmodū crediderat: filium ſuſcepit. Credidit poſtea iubēti deo: iā i ſe ſuſcepto filio pbauerat deū. Credidit ſuſceptur⁹ filiū: credidit occiſur⁹. Ubiqꝫ fidelis: nuſq̄ꝫ crudel. Diuino pduxit filiū ad locū victime: armauit etiā dexterā cultro. Attēdis qs feriat: ⁊ quē feriat: attēde qs iubeat. Pi⁹ ḡ abrahā obtēpando. Quid de⁹ in iubēdo? Nōne forte i ifirmis (nō dicā ſacrilegis) animis ipſe diſpliceat q iubeat? Sꝫ ſi placet q obtēpabat: quō diſplicet qui iubebat? Qꝛ ſi abrahā bñ fecit obtēpando: multo meli⁹ ⁊ longe meli⁹ icōpabili mō de⁹ i iubēdo. Fortaſſe ſacramētū qrit.
C Nō em̄ fruſtra hoc de⁹ iuberet: aut carnalr accipiēdū ē: qd lectū fortaſſe nōnulloꝝ mīn⁹ itelligētiū corda commouit.
Gen.xxij. Tētauit inqt de⁹ abrahā. Sic ḡ ignar⁹ eſt de⁹ reꝝ: ſic neſcius cordis hūani: vt tētādo hoīem iueniat? Abſit. Sed vt ipe hō ſe iueniat. Primo itaqꝫ fres pter illos q aduerſātur legis veteri ſcripture ſctē: qꝛ nōnulli ñ itelligētes citi⁹ volūt exagitare qd nō itelligūt: q̄ꝫ qrere vt itelligāt: ⁊ nō ſūt hūiles inqſitores: ſꝫ ſupbi calūniatores. Propter hos ḡ q euāgeliū volūt accipe ⁊ legē veterē reſpuere: putātes i via dei poſſe eē: ⁊ recte vno pede ābulare: cū nō ſunt ſcri
Mat.xiij. be eruditi i regno dei q pferūt de theſauro ſuo noua ⁊ vetera. Propter hos ḡ tales ne q forte hic lateant aut ⁊ ſi hic nō ſunt: habeāt q aſſunt qd talib⁹ rñdeāt. breuiter ſoluēda eſt iſta qſtio. Dicim⁹ talib⁹: Euāgeliū accipitis: legē nō accipitis. Nos aūt dicim⁹ eūdē eſſe euāgelij miſericordiſſimū largitorē: q extitit etiā legis terribilis latoꝛ. Lege em̄ terruit: euāgelio pūerſos ſanauit: qs vt puerteret lege terruerat. Impatoꝛ dedit legē: ⁊ multa pmiſſa ſunt ptra legē Lex quā dedit ipatoꝛ: nō nouerat niſi punire peccantes. Reſtabat ḡ vt ad ſoluēda delicta eoꝝ ipe cū indulgentia
D veniret q legē pmiſerat. Sꝫ qd dicit⁹ puerſū coꝛ qꝛ dicit ſe accipe euāgeliū: legē ṽo reſpuere? Quare reſpuit? Qꝛ ſcriptū eſt inqt. Tētauit de⁹ abrahā. Ego deū colā q temtat. Chriſtū cole. quē habes i euāgelio. Ipe reuocat te ad itelligēdā legē. Sꝫ qꝛ nō trāſierūt ad xp̄m i ſuo fātaſmate remāſerūt. Nō em̄ colūt xp̄ꝫ qlis pdicat ex euāgelio: ſꝫ qlem ipſi ſibi finxerūt. Propterea ſup velamē ſtulticie ſue naturalis: addūt alterum velamē pūerſe opiniōis. Et qñ p duplex velamē poterit videri qd lucet i euāgelio? Diſplicet tibi tētās de⁹: diſpliceat tibi tētās xp̄s. Sꝫ cū placuerit tibi tētās xp̄s: placeat tibi tētās de⁹. Et xp̄s em̄ fili⁹ dei de⁹ et cū pr̄e xp̄s vn⁹ de⁹. Ubi igit legim⁹ tētātē xp̄m? Euāge
Joh.vj. liū loqt. Ait em̄ philippo. Habētes panes: date illis mādu care. Et ſequit euāgeliſta. Hoc aūt dicebat tētās eū. Ipe em̄ ſciebat qd eſſet factur⁹. Refer nūc aīum ad deū tētātē abrahā. Hoc em̄ dicebat ⁊ de⁹ tētās abrahā. Ipe em̄ ſciebat qd eſſet factur⁹. Agnoſcit tētatoꝛ de⁹: agſcit tentatoꝛ xp̄s: corrigat tētatoꝛ heretic⁹. Nō ei ſic tētat heretic⁹ quō tētat de⁹. De⁹ em̄ tētat vt apiat hoi. Heretic⁹ tētat vt deū
E ſibi claudat. Ergo nouerit charitas vr̄a tētatiōnē dei nō id agere vt ipe aliqd coḡſcat qd ante neſciebat: ſꝫ vt illo tētāte: id eſt iterrogāte: qd eſt i hoīe occultū pdat. Non em̄ ſibi hō ita not⁹ eſt vt creatori. Nec ſic eger ſibi not⁹ eſt vt medico. Egrotat hō: ipe patit: medic⁹ nō patit: et ab illo q nō patit expectat audire qd patit. Ideo in pſalmo clamat
pſ̄. xviij. hō. Ab occultis meis mūda me dn̄e: qꝛ ſūt i hoīe occulta ipi hoī in q ſūt ⁊ nō pcedūt: neqꝫ aperiunt neqꝫ inueniunt niſi in tentationibus. Si de⁹ ceſſat tētare: magiſter ceſſat doce-
F re. Sꝫ de⁹ tētat vt doceat: diabol⁹ tētat vt decipiat. Cui tñ niſi ille q tentat dederit locū: inanis ⁊ irridēdus repellitur Iō apl's. Neqꝫ detis ait locū diabolo. Dāt aūt locū hoīes
Ephe.iiij diabolo ex cōcupiſcētijs ſuis. Nō ei vidēt diabolū hoīes cū quo pugnāt: ſꝫ facile hñt remediū. Sei pos interi⁹ vicāt ⁊ de illo foris triūphāt. Quare hoc dicim⁹? Qꝛ neſcit ſe hō niſi in tētatiōe diſcat ſe. Cū autē didicerit ſe: nō ſe negligat ſi cui ſe negligebat latentē non ſe negligat notū ſibi. Quid ergo dicimus fratres? Et ſi ſciebat ſe abrahā: nos nō nouerāmus abrahā. Aut ſibi aut certe nobis pdendus erat Sibi: vt ſciret vnde gratias ageret. Nobis: vt ſciremus vl qd a dn̄o depcaret: vel qd in hoīe imitaremur. Quid ergo nos docet abraham? Ut breuiter dicam: vt deo nō ppōnamus qd dat de⁹: interi ad lr̄am reꝝ geſtaꝝ anteq̄ꝫ tractet latebra ſacramēti: id eſt qd lateat in hoc myſterio q iuſſus eſt abrahā occidere vnicū filiū. Ergo nec illud quod tibi p magno pſtat de⁹: ppōnas illi q pſtitit. Et cum voluerit tibi ſubtrahere nō tibi vileſcat: qꝛ gratis amādus ē de⁹. Quod
G eni dulci⁹ a deo pmiſſū: q̄ꝫ ipſe de⁹? Ergo impleta abraham
Gen.xxij. deuotionis obediētia audit a deo. Nūc cognoui qñ tu times deū. Qd ita intelligit: eo qd abrahā fecerit de⁹ vt ſibi innoteſceret: ſicut qñ loquit pp̄heta. Chriſtianis loquoꝛ

vel ꝓficientibꝰ i ſchola dei:nō ſunt rudia nec noua ꝗ dico:
ſed vr̃e ſcitati nobiſcū vſitatiſſima ⁊ manifeſtiſſima. Qñ
ꝓpheta loq̃tur:q̃d dicit᷑: Dixit deꝰ. Plane dicimus. Dici
mus etiā. Dixit ꝓpheta. Et vtrūq₃ recte dicimꝰ:⁊ vtrūq₃
in auctoritate īuenimꝰ: Et apoſtoli ſic ītellexerunt ꝓphe:
tas vt dicerēt. Dixit deꝰ. Et alio loco. Dixit Eſaias. Vtrū
q₃ verū eſt:quia vtrūq₃ īuenimꝰ ī ſcripturis. Soluat mihi
xp̄ianus q̄ſtionē quā modo ꝓpoſui:⁊ ſoluat ſibi qđ paulo
ante ꝓpoſui. Quō: Qz qđ hō dicit de dono dei: deꝰ dicit:
Mat. x. ſm illud. Nō em̄ vos eſtis q̄ loq̄mini: ⁊ cetera. Et iterū. Ec
ce ego paulꝰ loquor vobis. Et iterū. Chriſtꝰ q̄ ī me loquit᷑
ij. cor. xiij. Ergo iſtā regulā f̄res trāſferte ad illud qđ aliq̄ñ tortuoſū
videbat᷑:⁊ rectum erit. Illū ḡ oēs intueamur: vt eſuriētes
ij. cor. viij. aīas nr̃as ipſe paſcat:q̄ eſuriuit ꝓpter nos:q̄ paup factꝰ ē
Pš. ciij. cū diues eſſet: vt ipſiꝰ paupꝑtate nos ditaremur. Oportune
ad eum paulo āte cātauimꝰ. Oīa a te expectāt: vt des illis
eſcā in tp̄e oportuno. Si oīa:oēs. Si oēs ⁊ nos. Nō ergo
ſi q̄d boni in ſmone daturi ſumꝰ nos dabimꝰ:ſed ille a quo
oēs accepimꝰ:q₃ oēs ad eū expectamꝰ. Tēpꝰ eſt dei. Sed
faciamꝰ qđ dixit vt det:id eſt expectemꝰ ad eū. Ip̄z corde
intueamur:q₃ ſicut oculi corporis et aures ad nos:ita ocu
li cordis et aures ad illum. Patēti aure cordis audite ſa:
B cramētū magnū. Oīa quidē ſacramēta diuinarū ſcriptu:
rarū vtiq₃ magna atq₃ diuina ſunt. Sūt tñ inſigniora ma:
giſq₃ p̄cipua q̄ maxime intētos nos deſiderāt:⁊ q̄ pre cete
ris lapſos edificāt:ſatiāt eſuriētes:q̄ nō ita ſatient vt faſti
diant:ſed ſit ſatietas faſtidio. Pellēs inopiā: nō aſſumēs
ꝯtēptū. Quē nō moueat iuſſus immolari vnicꝰ filius ei a q̄
ꝓmiſſus eſt. Et maxime res ita geſta vt audiuimus inten
tos aīos facit ad q̄rendū exponi ſacramentū. Ante oīa tñ
f̄res hoc in noīe dñi ⁊ admonemꝰ q̄ṫū poſſumus:et p̄cipi:
mus vt qñ audit᷑ exponi ſacramētū ſcripture narrantis q̄
geſta ſunt:priꝰ illud qđ lectū eſt credat᷑ ſic geſtū quō lectū
eſt:ne ſubtracto fundamēto rei geſte q̄ſi ī aere q̄rati⁊ edifi
Geñ. xv. et care. Abrahā pr̄ nr̄ hō erat illis tp̄ibus fidelis:credēs deo
Gal. iij. iuſtificatꝰ ex fide:ſicut ſcriptura dicit ⁊ vetus ⁊ noua. Su
Geñ. xxj. ſcepit filiū de ſara vxore iā ī ſenectute vtriſq₃ ꝯſtitutis:ex
magna deſpatione:ſed ſm hoīem. Quid autē de deo de:
ſperandū:cui difficile nihil eſt: Qui ſic facit magna: quō
parua. Sic ſuſcitat mortuos: quō creat viuos. Si pictor
eadē arte facit murē qua elephātē:diuerſa opa:ſz ars vna
Pſalm. quāto magis deꝰ:q̄ dixit:⁊ facta ſunt:mādauit:⁊ creata ſūt
cxlviij. Quid difficile facit q̄ verbo facit: Qua facilitate creauit
angelos vltra celos:ea facilitate luminaria ī celis:ea faci:
litate piſces ī mari:ea facilitate arbores ⁊ aīalia in terra:
ea facilitate magna qua parua. Cui ḡ cūcta faciliimū fuit
facere de nihilo:mirādū eſt q₃ dedit ſenibꝰ filiū: Tales er
go illos viros vel illos hoīes habebat deꝰ: ⁊ illo tēpore
tales fecerat p̄cones filio vēturo: vt nō ſolū in his q̄ dice:
bāt:ſed etiā in his q̄ faciebāt:vel in his q̄ accidebant xp̄s
q̄rat᷑:xp̄s īueniat᷑. Quicq̄d ſcriptura dicit de abrahā ⁊ fa:
Gal. iiij. ctū eſt:⁊ ꝓphetia eſt:ſicut ap̄ls quodā loco dicit. Scriptū
eſt q₃ abrahā duos filios habuit: vnū de āncilla/ ⁊ alterū de
I libera. Que ſūt in allegoria. Hec ergo ſūt duo teſtamēta.
Geñ. xxj. Iā ipudēter dicimꝰ:q₃ Iſaac ⁊ natꝰ eſt abrahe:⁊ aliq̄d ſi:
gnificauit:ſic ⁊ īmolare filiū iuſſꝰ obtēperat deo:ꝑducit ad
Geñ. xxij. locū:ꝑuenit triduo:dimittit duos ſuos ſuos cū iumēto: ꝑ
git ipſe quo deꝰ p̄ceperat:leuat lignū in altare:leuat filium
ſup lignū. Añq₃ veniat filiꝰ ad locū ſacrificij: portat lignū
q̄ leuādus ē. Deide cū iā peneferirit᷑: ſonat vox vt parcat᷑
⁊ nō tñ ſine ſacrificio:⁊ ſine ſanguine fuſo receditur. Appa
ret aries in vepre inherēs cornibꝰ:īmolat᷑:ꝑagit᷑ ſacrificiū
vbi ſupra. Peracto ſacrificio:d᷑ ad abrahā. Facio ſemē tuum ſicut
ſtellas celi:et harenā maris. Et obtinebit ſemen tuū ciuita
tes aduerſariorū. Et benedicent᷑ ī ſemine tuo oēs gentes
terre:eo q₃ exaudiſti vocē meā. Vide ergo qñ factū ē: ⁊ qñ
pš. xxj. cōmemoratio ſit facti ipſius. Quādo dicit ille aries. Fode
runt manus meas ⁊ pedes meos:⁊ cetera. Quādo pactum
eſt illud in pſalmo ſacrificiū:tunc in ipſo pſalmo dictū eſt:
Cōmemorabunt᷑ ⁊ cōuertent᷑ ad dñm vniuerſi fines terre
⁊ adorabūt in ꝯſpectu eiꝰ vniuerſe patrie gētiū. Qm̄ ipſiꝰ
eſt regnū:⁊ ip̄e dn̄abit᷑ gentiū. Si cōmemorabunt᷑ dictum
eſt:preſignatū eſt aliquādo quod fieri iam videmꝰ. Videa
mus ergo quomodo impletū ſit:⁊ vnde impletū:quo prece
dente ſacrificio impletū quod dictū eſt abrahe: In ſemine Geñ. xxij.
tuo benedicēt᷑ oēs gētes. Felices oēs gētes: que illud nō
audierunt:⁊ nunc legētes crediderunt:qđ credidit ille qui
audiuit. Credidit em̄ abraham deo:⁊ reputatum eſt illi ad Iacob. ij.
iuſticiam:⁊ amicus dei appellatꝰ eſt. Quod credidit deo:
intus in corde:in ſola fide eſt. Qz autē immolandū duxit
filium:q₃ intrepidus dexterā armauit:q₃ iam feriret niſi vo
ce teneret᷑:magna fides eſt vtiq₃ ⁊ magnū opus:⁊ ip̄m opꝰ
laudauit deꝰ vt diceret. Qm̄ exaudiſti vocem meā. Quare
ergo apoſtolus paulus ait. Arbitramur iuſtificari hoīem Roñ. iij
per fidem ſine operibꝰ legis. Et alio loco dicit. Et fides Gal. v.
que per dilectionem operatur. Per quam adipiſci credi:
mus ſalutem eternam. Amen.

¶ Item eodem die alius ſermo factꝰ ad fratres
in heremo:qui inter ſermones ad eoſdem habet᷑
xl. fo. xviij. col. iiij.

¶ Itē eodē die Homelia de eo quod ſcriptū eſt
in euāgelio ſm Iohannem. Erat dies feſtus iu:
deorum. Et aſcēdit ieſus hieroſolymam ⁊c. que
habetur in expoſitione doctoris. Tractatu. xvij
folio. clxj. co. j.

¶ Sabbato poſt primā dominicā in quadrage
ſima De Abraham et immolatione Iſaac.

Sermo. j.

Quū p̄cepti genus eſt homini legē ſceleris da Sermo
re:⁊ religioſum hr̄e ſi impiū voluerit ꝑpetrare. lxxiij.
Abrahā ſi parricidiū fecerit:iuſtꝰ eſt. Si nō fe: A
cerit:indeuotꝰ eſt. Quid ſit ḡ qđ nunq₃ deū niſi
pietate placamꝰ: Cupit ſibi vota offerri:nō crudeliter coli
Ecce inter pietatē pr̄is ⁊ deuotionē dei:filiū eſt q̄dē ſcelꝰ
occidere:ſed deū ſceleſtiꝰ nō audire. In anguſto poſita eſt
pfecta iuſticia. Parricidiū iuberis vt facias:tuis te mani
bus orbaturꝰ. Quid hoc eſt: Imperat parricidiū: q̄ ꝓhi: B
bet homicidiū. Iubet᷑ inquit filiū victimare:ſolatiū pr̄ne Geñ. xxij.
ſenectutis:⁊ vnicū pignus poſteritatis. Qui quanto ſerior
tanto dulcior:quanto ſolꝰ aut vnicꝰ:tāto charior ⁊ dilectꝰ
In vtroq₃ ſenes:creande ꝓlis deſperatio retinebat: vi po
te poſſet tēpus quod natura fraudauerat: etas in ſene pa:
tre:ſterilitas in anicula matre. Iam em̄ ſara actus ſue vul:
ue perdiderat:⁊ ſenē patrem vis generādi laſſauerat: quia
fructū ſterilis nō habebat. Ecce ſubito frigens vulua ma
terna nō inſtinctu libidinis:ſed fomite v̄tutis incaluit redi
uiuo ſucceſſu flore iuuentutis. Merētis iam artꝰ corporis
viruerunt marcida mēbra:⁊ annoſe etatis tabe pallentia:
puericie rubore viruerūt:⁊ in ſuccido tepore veteraſcēs iā
corpꝰ nō tanq₃ concubitus ſz ꝓmiſſio vegetabat. Canis iā
togatum caput albebat:⁊ rugas ſuas vulua in ventre tēde
bat. Tumebat vterus grauide:tremebat greſſus ī poplite.
Geſtabat onuſtū vterū:q̄ corpus iam nō regebat incuruū
Nouiſſimis annis feta ⁊ feſſa mulier q̄ nō nouerat in iuuē:
tute cōcipe diſcit in ſenectute lactare. Diſcite cōiugati va:
care effectū ſeminis vbi nō fuerit munꝰ auctoris: ip̄o dicē:
te. Priuſq₃ te formarē in vtero noui te. Accipe inq̄t filium
tuū:⁊ offer mihi illū in vnū de montibꝰ quē demōſtrauero Hiere. j.
tibi. Senex pr̄ ⁊ vnici mat᷑:noui parētes et veteres genito C
res:ad tam acerbū non mouent᷑ imperiū. Hilaris accinge Geñ. xxij.
batur:qui nec timorem facinoris formidauit: nec implere
qđ iuſſus eſt degener animus dubitauit. Spes illa futura
tot gentiū paterna manu iubet᷑ occidi. Deuotus pater eo
voto ſuſcepit parricidiū quo ſuſcepat filiū:nec refert vtrū
impendat aut perdat:dum quoquo modo quod acceperat
reddat. O domine piiſſime quē ſcis patri dilectū: q̄d im:
peras victimandū: Nunc nuper ſenem ſterilem fecūdaſti
⁊ tam cito qđ donaueras repetiſti: Vbi eſt quod ſenibus
preſtitiſti: Ergo iratus potes ledere: ſicut propiciꝰ impe
ras orbitatem: Abſit a nobis iſta incredulitas. Deus pro
nobis filium ſuum iuſſit occidi:nō noſtros mactari. Ideo
iubet᷑ filiū occidere: vt manifeſtet᷑ mundo qui iam notꝰ fue
rat deo. Nam quomodo innocentis deſiderat ſanguinem
qui reum damnat pro ſanguine: Demonſtrare cunctis ho
minibus deuotionem voluit:qui parricidium vt fieret iuſ

D peravit. Paret illico imperijs: ꝓceptis obtemperat: pergit
percuſſoꝛ paratꝰ: immo filius cum pr̃e ꝓficiſcitur moritu-
rus: atq; vtinam tunc modo moriturus: nõ inſuper et pr̃is
gladio obiturus. Venerũt ergo ad locũ quẽ dixerat deus
ambo pariter: arã cõſtruunt ſacerdotes: ligna are imponit.
filiũ alligavit: et extento gladio: angelus ne percutias pue-
rũ exclamavit: oculis reſpice et vide arietẽ ĩ vepre. Videte
fratres Abraã patiẽtia foꝛtem: devotione conſtantem: nõ
cũ aliq̃ fera luctãtẽ: ſed cũ natura pugnãtem. Devotio dice
bat: percute. Pietas clamabat: parce. Illa revocabat: iſta
pꝛovocabat. Filius tũc moriturus iacebat: erigit dexterã
feriturus: et locum quo libẽs percutiebat aucupat. Parce
inquit abraã. Qui iuſſerat vt feriret: modo vociferatur vt
parceret. Sciebat eñ ꝓbatum patrem: et in devotione fer-
ventem gladiũ temperare: et filiũ non perimere: ſed nec cre-
mare. Parce inq̃t devote pater: parricida ſine crimine par
ce. Tuum ſacrificium q̃d paraveras intẽdi: ego q̃d iuſſerã
vt obtuliſſes accepi. In voto pꝛobavi: quod ĩ facto renui.
Acceptavi votũ: nec repuli ſacrificiũ. Laudo fidem: nec re-
pꝛobo pietatem: nec tibi patioꝛ ĩferri oꝛbitatem. Perfecta
ſunt omnia: et ſalua ſunt vniverſa. Vincit innocens hoſtia:
ne offerentis devotio putaret ſe minus aliquid exhibere: ſi
impaciẽtia doloꝛis victima calcitraret. Ecce ſpiritali pre-
ſagio meũ preveniſti conſiliũ. Quod enim paravi pro toto
mundo: tu iã deliberaſti in filio tuo. Q̃d in vnigenito meo
diſpoſui: tu in tuo vnico ꝑfeciſti. Unde benedicentur in te
omnes gentes. Amen.

Item eodem die alius ſermo: qui habetur in-
ter ſermones de [illegible] apl̃i.xxvij. fol.xciiij.col.ij.

Item eodem die Homelia de eo q̃d ſcriptum
Mat.xv. eſt in euãgelio ſm̃ Mattheum. Et poſt dies ſex
aſſumpſit Jeſus petrũ et iacobum &c. que habe-
tur de queſtionibus euangelioꝛum. li.j.ca.xviij.

Dominica ſecunda In quadrageſima de eo
quod ſcriptum eſt in euangelio ſm̃ Mattheum.
Egreſſus Jeſus de Genezareth ſeceſſit ĩ partes
tyri et ſydonis &c. Sermo.j. In quo dicit q̃ eccle
ſiam ſibi ex gentibus deus deſponſavit repudia-
ta ſynagoga pꝛefiguratum fuit.

Sermo lxxiiij. A Chananea iſta mulier q̃ heri nobis lectiõe euãge-
lica cõmẽdata eſt: ꝑbet nobis humilitatis exẽplũ
et pietatis viã: ab humilitate in alta ſurgere oſten
dit. Erat autẽ ſicut paret nõ de pp̃lo iſrael vnde
patriarche: vnde ꝓphete: vnde parẽtes dñi noſtri ieſu xp̃i
ſm̃ carnẽ: vnde ip̃a virgo maria q̃ peperit xp̃m. Non ergo
Mat.xv. ex iſto populo erat hec mulier: ſed erat ex gẽtibꝰ. Nã ſicut
audivimꝰ ſeceſſit dñs in partes tyri et ſidonis: et inde mu-
lier chananea de finibꝰ illis egreſſa eſt. Petebat bñficium
inſtãtiſſime curãde filie ſue: que male a demonio vexabat.
Tyrus et ſidon non erãt ciuitates populi iſrael ſed gentiũ
B ꝯuis vicine illi populo. Clamabat ergo auida impetrandi
bñficij fortiterq; pulſabat: et diſſimulabat ab eo: nõ vt mis
negaret: ſed vt deſideriũ accẽderet: nec ſolũ vt deſiderium
accẽderet: ſʒ ſicut ante dixi: vt humilitas cõmẽdaret. Cla-
mabat ergo dño non audiẽte: ſed q̃d facturꝰ erat in ſilentio
diſponẽte. Diſcipuli rogaverũt ꝓ illa dñm: et dixerunt. Di-
mitte illã: q: clamat poſt nos. Et ille. Non ſum miſſus: niſi
ad oves q̃ perierũt domus iſrael. Hic verboꝝ iſtoꝛum orit
queſtio: vnde nos ad ouile chꝛiſti de gẽtibꝰ venimus: ſi nõ
eſt miſſus niſi ad oves que perierũt domꝰ iſrael. Quid ſibi
vult huius ſecreti tã alta diſpẽſatio: vt cum dominꝰ ſciret
quare venerit: vtiq; vt eccleſiam haberet in oĩbus gentibꝰ
nõ ſe miſſum dixerit niſi ad oves q̃ perierũt domus iſrael.
Intelligimꝰ ergo preſentiam coꝛpoꝛis ſui: nativitatẽ ſuã:
exhibitionem miraculoꝛum virtutẽq; reſurrectiõis in illo
populo eum oſtendere debuiſſe: ita fuiſſe diſpoſitum: ſic ab
initio cõmendatum: hoc predictum: hoc impletum: q: xp̃s
ieſus ad gẽtẽ iudeoꝛũ venire debuit vidẽdus: occidẽdus:
et lucrãdus eos inde quos ante preſciuit. Non eñ dãnata
illa plebs eſt: ſʒ vẽtilata. Ibi erat palee multitudo: ibi gra-
noꝛũ occulta dignitas. Ibi q̃d incenderetur: ibi vnde hoꝛ-

reum repleretur. Nam vnde apl̃i niſi inde? Unde petrus?
Unde ceteri? Unde ipſe paulꝰ: ꝓmo ſaulus? Hoc eſt ꝓmo
ſuperbꝰ: poſtea humilis. Nam quãdo ſaulus: a ſaule nomẽ C
derivatũ erat. Saul autem rex ſuperbus: in regno autẽ da j.Re.xviij
uid humilem ꝑſequebatur. Quãdo ergo ſaulus qui poſtea
paulus: tunc vtiq; ſuperbꝰ: tunc perſecutoꝛ innocẽtum: tũc
vaſtatoꝛ eccleſie. Acceperat enim lr̃as veluti zelo ſynago- Act.ix.
ge ardens et inſequens xp̃ianum nomen: a ſacerdotibꝰ: vt
exhiberet quoſcũq; ĩveniſſet xp̃ianos ad luenda ſupplicia.
Cum pergit: cũ anhelat cedes: cũ ſitit ſanguinẽ: celeſti xp̃i
voce ꝓſtratꝰ eſt perſecutoꝛ: erectus eſt predicatoꝛ. Imple-
tur in illo q̃d ſcriptum eſt in ꝓpheta. Ego ꝑcutiam: et ego Deutero.
ſanabo. Hoc enim percutit deꝰ quod ſe in homine extollit xxxij.
adverſus deum. Non eſt ĩpius medicus que tumoꝛẽ ferit:
qui putredinẽ ſecat aut vrit. Doloꝛem ingerit: ſed vt ꝑdu-
cat ad ſanitatem. Moleſtus eſt: ſed niſi eſſet: vtilis nõ eſſet.
Proſtravit ergo chꝛiſtꝰ vna voce ſaulum: erexit Paulũ:
hoc eſt ꝓſtravit ſuperbum: erexit humilem. Nam que fuit
ratio mutãdi ſibi nominis: vt cum ſaulus antea vocaretur
poſtea ſe Paulum dici vellet: niſi q: ſauli nomẽ in ſe agno-
vit cum ꝑſequeretur fuiſſe ſuperbie? Elegit ergo humile no
men vt paulus: hoc eſt minimus vocaretur. Paulum enim
minimũ eſt. Paulũ: nihil aliud eſt q̃ minimũ vel parvum.
De quo nomine iam gloꝛians humilitatẽq; commẽdans.
Ego inq̃t ſum minimus apoſtoloꝛũ. Unde ergo vnde iſte j.Coꝛ.xv.
niſi ex populo iudeoꝛum? Inde illi apoſtoli: inde Paulus: D
inde quos cõmendat idem paulus: qui viderint dominum
poſt reſurrectiõem. Dicit eñ eum viſum ferme a quingen- Ubi.ſ.
tis fratribꝰ ſimul: ex quibus plures manẽt vſq; adhuc: qui-
dã autem doꝛmierunt. Ex illo autem populo etiam illi qui Act.ij.
cum petrus loqueretur cõmendãs paſſionem: reſurrectio-
nem: divinitatem chꝛiſti: accepto ſpiritu ſancto: quãdo illi
omnes in quos venit ſpũſſanctus linguis omnium gẽtium
ſunt locuti: cõpuncti ſpiritu q̃ audiebãt ex populo iudeoꝛũ
queſierũt cõſiliũ ſalutis ſue: intelligẽtes ſe reos ſanguinis
xp̃i: q̃d cũ ipſi crucifixerũt: ipſi occiderũt: in cuius nomine
occiſi a ſe viderẽt tãta miracula fieri: viderẽt ſpũſſcti ꝑſen
tiã. Querentes ꝗ ꝯſiliũ: rñſum acceperũt. Agite penitentiã Ubi.ſ.
et baptizet vnuſquiſq; veſtrũ in nomĩe dñi nr̃i ieſu xp̃i: et di-
mittent vobis pctã vr̃a. Quis deſꝑaret ſibi donanda pctã
quãdo crimen occiſi chꝛiſti reis donabatur? Cõverſi ſunt
ex ipſo populo iudeoꝛũ. Converſi ſunt: baptizati ſunt. Ad De ꝯſe.di.
menſam dñi acceſſerũt: et ſanguinem quem ſevientes fude- ij.tũc eis.
runt: credentes biberunt. Quẽadmodum autẽ ſint cõverſi
q̃ plane atq; perfecte indicãt actus apoſtoloꝝ. Nam oĩa q̃ Act.iiij.
poſſidebãt vendiderunt atq; precia rerũ ſuarum ad pedes
apoſtoloꝝ poſuerũt. Et diſtribuebat vnicuiq; ſicut opus E
cuiq; erat. Et nemo dicebat aliq̃d ꝓpꝛiũ: ſed erãt illis oĩa
cõmunia. Et erat illis ſicut ſcriptũ eſt: aĩa vna: et coꝛ vnũ in Mat.xv.
deũ. Ecce oves de q̃bꝰ dixit. Non ſum miſſus niſi ad oves Lu.xxiij.
q̃ perierunt domꝰ iſrael. Illis enim exhibuit preſentiã ſuã
ꝓ illis in ſe ſeviẽtibꝰ crucifixus oꝛabat dicẽs. Pater igno-
ſce illis q: neſciũt quid faciũt. Intelligebat medicꝰ frene-
ticos mente ꝑdita medicũ occidentes: et occidẽdo medicũ
neſciẽtes ſibi medicamẽtum faciẽtes. De dño enim occiſo
omnes nos curati ſumus: illius ſanguine redẽpti: pane illiꝰ
coꝛpoꝛis a fame liberati. Hanc preſentiã xp̃s iudeis exhi-
buit. Hoc ergo ait. Nõ ſum miſſus niſi ad oves q̃ perierũt
domus iſrael: vt illis preſentiam ſui coꝛpoꝛis exhiberet: nõ
in oves quas habebat in gentibus contẽneret et preteriret.
Ad gentes eñ ipſe non venit: ſed diſcipulos miſit. Et illic
impletũ eſt quod ꝓpheta dixit. Populus quẽ nõ cognovi Pſ.xvij.
ſervivit mihi. Videte q̃ alta: q̃ evidẽs: q̃ expꝛſſa ꝓphetia.
Populus quẽ non cognovi: id eſt cui preſentiam meã non
exhibui: ſervivit mihi. Quomodo? Sequit. In auditu au-
ris obaudivit mihi. Hoc eſt nõ vidẽdo: ſed audiẽdo credi-
derũt. Ideo gẽtiũ maioꝛ laus. Illi enim viderũt et occide-
rũt: gentes audierũt et crediderũt. Ad gẽtes aũt vocãdas
et congregãdas: vt impleretur q̃d modo cantavimus. Con Pſ.cv.
grega nos de gentibꝰ vt confiteamur nomini tuo: et gloꝛie-
mur in laude tua. Ille Paulus apoſtolus miſſus eſt mini-
mus: ille factus magnus: non ꝑ ſe: ſed per eum quem perſe-
quebatur. Miſſus eſt ad gentes: ex latrone paſtoꝛ: ex lupo Act.ix.
ovis. Miſſus eſt ad gẽtes ille apoſtolꝰ minimꝰ: et multũ la- j.Coꝛ.xv.

F borauit in gentib⁹:et ꝑ eū gentes crediderunt. Teſtes ſunt
Luc. viij. ei⁹ epiſtole. Habes hoc ī euāgelio ſacratiſſime figuratum.
Filia archiſynagogi ꝗdā defuncta erat:pater ei⁹ rogabat
dñm vt iret ad eā:egrā reliquerat:⁊ in periculo conſtitutā.
Ibat dñs ad viſitādā ⁊ ſanādā egrā:īterea mortua nūcia-
ta ē:⁊ dictū eſt prī puelle. Mortua ē:noli vexare magiſtrū.
Dñs aūt qui ſciebat ſe poſſe mortuos ſuſcitare:nō abſtulit
Ubi.s. ſpē deſꝑato:⁊ ait prī. Noli timere:tm̄ crede. Pergebat ad
puellā: atqꝫ in itinere inter turbas q̄uo potuit coartauit ſe
quedā mulier ꝗ fluxū ſanguinis patiebat̄ et diuturno illo
languore in medicos fruſtra oīa ꝗ habebat īpēderat. Ubi
fimbriā veſtimenti ei⁹ tetigit:ſanata eſt. Et dñs. Quis me
tetigit? Admirātes diſcipuli ꝗ neſciebāt ꝗd eſſet factum:et
videbāt eū a turbis cōprimi:⁊ de vna que leuiter tetigerat
fuiſſe ſollicitum:rn̄derunt. Turba te premit:⁊ dicis:ꝗs me
tetigit? Et ille. Tetigit me aliꝗs. Nā iſti premunt:illa teti-
git. Corp⁹ ergo xp̄i multi moleſte premūt:pauci ſalubriter
tāgūt. Tetigit me inquit aliꝗs. Ego eīm ſenſi de me ꝟtutē
exiſſe. At vbi vidit illa nō ſe latuiſſe:ꝓuoluta eſt āte pedes
G ei⁹ ⁊ ꝯfeſſa eſt ꝗd eēt factū. Poſt hec perrexit:ꝓuētūqꝫ quo
tēdebat:⁊ puellā filiā archiſynagogi inuentā mortuā ſuſci
tauit. Factū quidem eſt:⁊ ita vt narrat̄ impletū:ſed tamen
etiā ipſa ꝗ a dño facta ſunt aliꝗd ſignificātia erāt: q̄ſi ꝟba ſi
dici pōt viſibilia ⁊ aliꝗd ſignificantia. Qđ maxīe apparet
in eo qđ ꝑter tp̄s poma queſiuit in arbore: ⁊ qꝛ non inuenit
arbori maledicēs aridā fecit. Hoc factū niſi figuratū acci-
piat̄ ſtultum inuenit̄:primo queſiſſe poma in illa arbore q̄n
tp̄s nō erat vt eſſent in villa arbore: deinde ſi pomoꝝ iā tp̄s
eſſet:nō habere poma ꝗ culpa arboris eſſet? Sed qꝛ ſignifi-
cabat q̄rere ſe nō ſolū folia:ſed etiā fructū: id eſt non ſolum
ꝟba ſed ⁊ facta hoīm:arefaciendo vbi ſola folia inuenit:ſi-
gnificauit eoꝝ penā qui loqui bona poſſunt:facere bona no
lunt. Sic ergo et hic. Nā vtiqꝫ myſteriū eſt. Preſcius oīm
dicit. Quis me tetigit:fit imperito ſimilis creator:⁊ īterro
gat nō ſolum ꝗ hoc ſciebat:ſed etiam ꝗ cetera ꝑſciebat. Ali
quid eſt vtiqꝫ qđ nobis ſignificāte myſterio loquitur xp̄s.
H Filia illa archiſynagogi ſignificabat pplm̄ iudeoꝝ ⁊ mor-
tuoꝝ:ꝓpter quem venerat xp̄s:ꝗ dixit. Non ſum miſſus ni
ſi ad oues que perierūt dom⁹ iſrael. Illa vero mulier que
fluxum ſanguinis patiebat̄:eccleſiā figurat ex gentib⁹:ad
quam xp̄s per ꝑſentiā corporis non erat miſſus. Ad illam
ibat:illi⁹ ſalutē intendebat. Hec intercurrit tangit fimbriā
q̄ſi neſciētis:id eſt ſanat̄ tanq̄ abſente. Dicit ille. Quis me
Pſ̄. xvij. tetigit? q̄ſi diceret. Non noui hunc populū. Populus quē
Luc. viij. nō cognoui ſeruiuit mihi. Tetigit me aliꝗs. Ego eīm ſenſi
ꝟtutē de me exiſſe: id eſt euāgeliū miſſum totū orbē imple-
uiſſe. Tāgit̄ aūt fimbria exigua pars veſtimēti ⁊ extrema.
Fac veſtē xp̄i paulū. Quaſi fimbria ibi ap̄ſ paul⁹ erat:ꝗ
eſt extrem⁹ et minimus. Nam vtrūqꝫ de ſe dicit. Ego ſum
j Cor. xv. minim⁹ apoſtoloꝝ. Nam poſt oēs vocat⁹ eſt:poſt oēs cre
Mat. xv. didit:plus oīb⁹ ſanauit. Non erat miſſus dñs:niſi ad oues
Pſ̄. xvij. ꝗ perierāt dom⁹ iſrael. Sed quia ⁊ populus quē nō cogno
uerat futur⁹ erat:ī obauditu auris obauditur⁹ erat. Nec
Ioh. x. de illo tacuit ibi ꝯſtitut⁹. Ait eīm quodā loco idē dñs. Ha-
beo alias oues ꝗ nō ſunt de ꝗ ouili:oportet me ⁊ has addu
cere:vt ſit vn⁹ grex ⁊ vn⁹ paſtor. Inde mulier iſta erat:ideo
Mat. xv. nō cōtēnebat̄ ſed differebatur. Nō ſum inꝗt miſſus niſi ad
I oues ꝗ perierūt dom⁹ iſrael. Et illa clamādo inſtabat:ꝑſe
uerabat:pulſabat:tanq̄ iam audiſſet. Pete ⁊ accipe:q̄re et
īuenies:pulſa et aperiet̄ tibi. Inſtitit:pulſauit. Nam ⁊ dñs
Mat. vij. q̄n dixit hec ꝟba. Petite et accipietis:querite et īuenietis:
pulſate et apiet̄ vobis. Supra dixerat. Nolite ſanctū dare
canib⁹:nec ꝓieceritis margaritas veſtras ante porcos: ne
forte cōculcent eas pedib⁹ ſuis: et canes cōuerſi dirūpant
vos:id eſt poſt ꝯtēptū margaritaꝝ veſtrarū etiam moleſti
ſint vobis. Nolite ergo illis ꝓiicere ꝗ contēnunt. Et vñ di
ſcernim⁹:tanq̄ reſponderent:qui ſint porci:qui ſint canes
hoc in iſta muliere demonſtratū eſt. Nā illi mulieri inſtāti
reſpōdit hoc. Non eſt bonū tollere panē filioꝝ ⁊ mittere ca
nib⁹. Canis es:vna es ex gentib⁹:idola adoras. Quid aūt
Mat. xv. tam familiare canib⁹ q̄ lapides lingere? Non eſt ergo bo-
nū panē filiorum tollere ⁊ mittere canib⁹. Illa ſi recederet
poſt hec ꝟba:canis acceſſerat:canis abſceſſerat. Sed pul-
ſando:homo factus eſt ex cane. Inſtitit enim petendo:⁊ ex
ipſo veluti conuitio humilitatē oſtēdit:miſericordiā impe
K trauit. Neqꝫ enim cōmota eſt aut ſuccenſuit ꝙ canis appel
lata fuerit:petēs beneficium:rogans miſericordiā:ſed ait.
Ita dñe. Dixi me canem:plane canis ſum. Agnoſco nomē
meū. Et veritas loqꝛtur: ſed non ideo non a beneficio repel
lēda ſum. Prorſus canis:ſꝫ ⁊ canes edūt de micis que ca-
dunt de menſa dominorū ſuorū. Modicū quoddā exiguū
bn̄ficiū deſidero:nō menſam inuado ſed micas quero. Ui-
dete quēadmodū humilitas cōmendata eſt. Canem illam
dñs dixerat. Non dixit:nō ſum:ſed dixit:ſum. Et domin⁹
Ubi.s. cōtinuo qꝛ ſe agnouit canē. O mulier magna eſt fides tua:
fiat tibi ſicut petiſti. Tu te cognouiſti canē:ego te iā agno-
ſco hoīem. O mulier magna eſt fides tua. Petiſti:queſiſti:
L pulſaſti. Accipe:inueni:aperiatur tibi. Uidete fratres quē-
admodū in hac muliere que chananea erat:id eſt ꝗ de gen-
tib⁹ veniebat:et typū hoc eſt figurā eccleſie gerebat:maxi-
me humilitas cōmēdata eſt. Etenim gēs iudea vt ab euan
gelio repelleret̄ ſupbia inflata eſt ꝙ legē accipere meruiſſet
ꝙ de ipſa gente patriarche ꝓceſſerint: prophete extiterint:
moyſes dei ſeruus miracula magna ꝗ audiuim⁹ in pſalmo
in egypto fecerit:ꝑ mare rubrū aquis recedētib⁹ populum
duxerit:legē acceperit:quā ipſi populo dederit. Erat vnde
extolleretur gēs iudea: ⁊ ꝑ ipſam ſuperbiā factū eſt vt xp̄o
nollet humiliari auctori humilitatis:reꝑſſori tumoris:me-
dico deo:ꝗ ꝓpter hoc cū deus eſſet homo fact⁹ eſt: vt ſe hō
hominē cognoſceret. Magna medicina. Hec medicina ſi
ſupbiā nō curat:quid eā curet neſcio. Deus eſt et fit homo.
Seponit diuinitatē:id eſt quodāmodo ſequeſtrat: hoc eſt
occultat qđ ſuū erat: qđ apparet acceperat. Fit ille homo
cum ſit deus:⁊ nō ſe agnoſcit homo hoīem:id eſt nō ſe mor
talē agnoſcit:nō ſe agnoſcit fragilē: nō ſe agnoſcit egrotū
vt q̄rat vel egrot⁹ medicum: ſed qđ eſt periculoſius ſanus
M ſibi videt̄. Ergo ꝓpter hoc ille populus non acceſſit:id eſt
ꝓpter ſuperbiā. Et dicti ſunt ex arbore olee:hoc eſt de illo
populo a pr̄iarchis creato:fracti rami naturales: id eſt iu-
dei merito ſteriles ſpū ſupbie:⁊ in illa olea īſertus eſt olea-
Roma. xj. ſter. Oleaſter populus ex gentib⁹. Sic dicit apoſtolus qđ
oleaſter īſert⁹ ſit in olea:rami aūt naturales fracti ſint. Illi
fracti ꝓpter ſuperbiā:īſertus oleaſter ꝓpter humilitatem.
Hāc humilitatē oſtēdit mulier dicēs. Ita dñe:canis ſum
micas deſidero. In hac humilitate etiam centurio ille pla-
cuit:ꝗ cum deſideraret pueꝝ ſuum a domino curari:et dñs
Mat. viij. diceret. Ego veniā ⁊ curabo eū. Reſpōdit ille. Domine:nō
ſum dign⁹ vt ſub tectū meū intres:ſed tantū dic verbo ⁊ ſa
nabit̄ puer meus. Non ſum dignus qui ſub tectum meum
īntres. Tecto nō recipiebat:corde recipiebat. Quāto humi-
lior:tāto capacior:tāto plenior. Colles eīm aquā repellunt:
valles implebūtur. Quid deīde:quid ad hoc dñs poſtea q̄
dixit. Non ſum dignus ꝗ ſub tectū meū intres:ad eos ꝗ ſe-
quebātur? Amen dico vobis:non inueni tātā fidē in iſrael:
id eſt in illo populo ad quē veni nō inueni tātā fidē. Tantā
ꝗd eſt? Tā magnā. Unde magnā? De minimo:id eſt de hu
militate grandē. Non inueni tātā fidem ſimilē grano ſina-
pis:quāto minutiori tāto feruentiori. Inſerebat ergo dñs
oleaſtrū in oliua. Tūc hoc faciebat q̄n dicebat. Amē dico
N vobis:nō inueni tātā fidē in iſrael. Deniqꝫ vide qđ ſequit̄.
Ideo dico vobis: quia nō inueni tātā fidem in iſrael:id eſt Mat. viij.
tantam cū fide humilitatem. Ideo dico vobis:qꝛ multi ab
oriente ⁊ occidente veniēt: ⁊ recūbent cum abraā et yſaac:
et iacob in regno celoꝝ. Recūbēt inquit requieſcent. Non
eīm debem⁹ illic carnales epulas cogitare: aut aliꝗd tale in
illo ꝯcupiſcere: vt nō vitia mutem⁹ ꝟtutib⁹: ſꝫ vitia ſubda-
mus. Aliud eſt eīm deſiderare regnum celoꝝ ꝓpter ſapien-
tiam et vitā eternam: aliud propter felicitatem terrenam:
quaſi illic habeamus eam opulentiorem atqꝫ maiorem. Si
diuitem te in illo regno futurū putas:cupiditatē nō ampu-
tas ſed mutas:⁊ tn̄ diues eris:⁊ nō niſi illic diues eris. Nā
hic indigentia tua colligit plurima. Quare multum habēt
diuites? Quia multum indigent. Maior indigentia:quaſi
maiores comparat facultates. Illic ipſa indigentia morie-
tur. Tunc vere diues eris: quando nullius indigens eris.
Non tu diues:et angelus pauper:qui non habet iumen-
ta:et rhedas et familias. Quare? Quia non indiget. Quia
quanto fortior: tanto minus indignus. Ergo ibi diuitie

D et vere diuitie. Epulas terre huius non tibi cogites. Epule
eñi terre hui⁹ medicamēta q̄tidiana ſunt: egritudini cuidā
nr̄e cū qua naſcimur neceſſaria ſūt. Egritudinē iſtā ſentit
q̄ſq̄ cū hora reficiēdi tranſierit. Uis videre q̄ta egritudo
ſit iſta: vt tāq̄ acuta febris ſeptē dieb⁹ nocet: Ne te ſanum
putes. Sanitas: īmortalitas erit: nā hec lōga egritudo eſt:
q: q̄tidianis medicamētis fulcis morbū tuū. San⁹ tibi eſſe
videris? Detrahe medicamēta: ⁊ vide qd potes. Nā ex quo
naſcimur: neceſſe eſt vt moriamur. Morb⁹ hic neceſſe eſt vt
ad mortē pducat. Certe medici qñ egros īſpiciūt h̄ dicūt.
E Uerbi grā: hydropic⁹ eſt iſte: morit. Hic morb⁹ nō pōt cu-
rari. Elephātuoſus eſt: nec morb⁹ iſte curari pōt. Ptiſic⁹
eſt: qs h̄ curat? Neceſſe eſt vt pereat: neceſſe eſt vt moriat.
Ecce iā dixit medic⁹ ptiſic⁹ eſt nō pōt niſi moriat: ⁊ tamen
aliquando ⁊ hydropicus non inde moritur: et elephantuo-
ſus nō inde moritur: ⁊ ptiſicus nō inde moritur: et tamē ne-
ceſſe eſt vt quiſquis natus fuerit īde moriatur. Morit inde
nō poteſt aliter. Hoc ⁊ medicus ⁊ iperitus pnūciat: ſed et
ſi tardius moritur: nūquid ideo non moritur? Quādo ergo
vera ſanitas: niſi quādo vera immortalitas? Si ergo vera
īmortalitas: nulla corruptio: nulla defectio: qd illic alimen
F tis op⁹ erit? Ergo cū audis. Recumbent cū abraā ⁊ yſaac
⁊ iacob in regno celorū: id eſt inſerūtur in oliua. Huius eñi
oliue radices ſunt: abraam / yſaac ⁊ iacob. Filij autē regni
hoc eſt iudei īcreduli: ibunt in tenebras exteriores. Preci-
dētur rami naturales: vt īſeratur oleaſter. Sed vnde rami
naturales p̄cidi meruerūt: niſi ſuperbia? Unde oleaſter in-
Mat.xv. ſeri: niſi humilitate. Unde et iſta mulier dixit. Ita dñe: nā
et canes edūt de micis q̄ cadunt de menſa dominoꝝ ſuoꝝ.
Et īde audit. O mulier: magna eſt fides tua. Sic ⁊ ille cen
Mat.viij. turio. Nō ſum dign⁹ vt ſub tectū meū itres. Amen dico vo
bis: non inueni tātam fidē in iſrael. Diſcam⁹ vt teneam⁹ hu
militatē. Si nōdū habemus diſcamus. Si habemus non
amittamus. Si nōdū habemus: habeamus vt inſeramur.
Si iam habemus teneamus ne precidamur.

¶ Item de eodē alia Homelia: que habetur de
queſtionibus euangeliorum. lib.j. ca.xviij.

¶ Feria ſcd̄a poſt ſecundam dominicam in qua
drageſima de puero Abraam qui miſſus eſt ad
Rebeccam. Sermo.j. In quo dicit q̄ Abraam
erat pphetie ſpiritu plenus ⁊ nouit de ſemie ſuo
chriſtum naſciturum ideo nō per carnale femur
ſed per deum viuum iuramentum exigebat.

Ser.lxxv. A Dudum ante cū diuīs lectio legeretur: audiuim⁹ q̄
beatus abraā vocauerit puerū ſuū: et dixerit ei.
Geneſis xxiiij. Pone manū tuā ſub femur meū: vt adiurē te p
deū celi ⁊ terre: vt nō accipias vxorē filio meo de
filiab⁹ regiōis huius. Et q̄ ille obediēs poſuerit manū ſub
femore ⁊ iurauerit ei. Hec eñi oīa fratres q̄ in teſtamēto ve-
teri recitant: ſi tm̄ ſm lrām voluerim⁹ accipe: aut paruum
aut nullū lucrū aīe conſeq̄mur. Quid eñi nobis pdeſt q̄ ad
eccleſiā ad audiēdū dei v̄bū fideliter ꝯuenim⁹: ſi nobis di-
cat q̄ abraam miſerit pueꝝ ſuū: vt de regiōe lōginqua ad-
duceret vxorē filio ſuo: cū ⁊ ī iſtis regionib⁹ hoc frequēter
j.Cor.x. videam⁹ fieri? Nos v̄o fratres ſequētes btm̄ aplm̄ paulū:
credam⁹ q: oīa q̄ ſcripta ſunt: iudeis ī figura ꝯtigebāt: no-
bis aūt ī veritate cōpleta ſunt. Dixit ḡ abraā ad pueꝝ ſuū.
Mitte manū tuam ſub femur meū: ⁊ iura p deū celi ⁊ terre.
Quid eſt h̄ fres? Sic dixit btūs abraā. Mitte manū tuam
ſub femur meū: tāq̄ diceret: mitte manū tuā ad altare: aut
diceret: mitte manū tuā ad archā teſtamēti: aut extēde ma
nū ad tēplū dei: ⁊ iura mihi. Femur tāgebat: ⁊ p deū celi et
t're iurabat. Nō eñi errabat btūs abraā qñ h̄ fieri iperabat
ſed q: pphetie ſpū replet⁹: nouerat de ſemīe ſuo xp̄m celi ⁊
terre dñm naſcituꝝ. Ideo qñ ſu⁹ ſu⁹ femur illi⁹ ꝯtingebat:
nō p carnale mēbra: ſz p deū viuū ⁊ veꝝ iuramēta p̄ſtabat:
Matth.j. q: abraā genuit yſaac: yſaac genuit iacob: iacob genuit iu-
B dā: de cui⁹ ſemīe xp̄s dñs nat⁹ eſt. Et ſtetit iuxta fontem: ⁊
Geneſis xxiiij. dixit ī corde ſuo. Dñe de⁹ dñi mei: ſi feciſti miām cum dño
meo: ecce ſto ad puteū: et puella q̄ venerit haurire aquā: ſi
ei dixero. Da mihi bibere: ⁊ illa rñderit mihi. Et tu bibe: et
camelis tuis hauriā aquā: ipa eſt quā preparaſti dño meo
yſaac. Needū puer ī corde ſuo v̄ba cōpleuerat: ⁊ ecce appa
ruit rebecca habēs hydriā in ſcapula. Et dixit ad eā puer.
Da mihi bibere. At illa cito depoſuit hydriā ⁊ dixit. Et tu
bibe dñe: ⁊ camelis tuis hauriā aquā. Et cū interrogaſſet
cui⁹ eēt filia: reſpōdit ei: q̄ filia eſſet batuelis et ſoror laban.
Et incuruauit ſe hō ⁊ adorauit deū: eo q̄ agnouerat q̄ ipſi
eſſent parētes dñi ſui abrae: ⁊ ptulit in aures ad ornādam
faciē ſuā: ⁊ armillas poſuit ī manib⁹ ei⁹. At illa vadēs nun-
ciauit parētib⁹ ſuis. Qui exeuntes bñdixerunt deū: et cum
gaudio ⁊ honore ſuſceperūt pueꝝ abrae. At ille locut⁹ ē ad
eos de rebecca: vt eā darēt dño ſuo yſaac. Illi aūt dixerūt
Ciamem⁹ puelle: ⁊ queram⁹ illius volūtatē. Cūq̄ vocata
eēt dixerūt ad eā. Uis ire cū hoīe iſto. At illa rñdēs dixit
Uadā. Nunc fratres chariſſimi: quātū poſſumus: breuiter
quid iſta ſignificēt: videamus. Beatus abraā q̄ puerū di- C
rigebat vt acciperet vxorē filio ſuo: typū habebat dei pr̄is
ſicut ⁊ qñ eū ī holocauſto obtulit: dei pr̄is imaginē figura-
bat: puer aūt ei⁹: verbū ppheticū deſignabat. Miſit ergo
abraā puerū ſuū in regionem longinquā: vt inde acciperet
vxorē filio ſuo: q: miſerat de⁹ pr̄ ppheticum verbū p vni-
uerſam terrā vt q̄reret eccleſiā catholicā: ſpōſam vnigeni-
to ſuo. Et quomō p puerū abrae beato yſaac ſponſa addu
cit: ita p verbū ppheticū: eccleſia gētiū ad verū ſponſum
xp̄m de lōginquis regionibus inuitatur. Ubi tñ inuenitur
ſponſa illa: q̄ xp̄o ſociāda erat? Ubi niſi ad aquā? Uex eſt
chariſſimi. Niſi eccleſia ad aquā baptiſmi veniſſet: xp̄o ſo-
ciata nō eſſet. Rebecca ergo abrae puerū inuenit ad puteū
⁊ eccleſia inuenit xp̄m ad baptiſmi ſacramentum. Quid tñ
poſt hec factū eſt? Protulit puer īaures aureas: et dextra-
lia aurea: ⁊ dedit ea rebecce. In illis inaurib⁹ aureis ſigni- D
ficabantur verba diuina: in illis armillis aureis: opera ſctā
q: in manib⁹ opa deſignant. Uideamus quomō hec dede-
rit xp̄s eccl'ie. Puer ergo obtulit inaures aureas ad ornā-
dā faciem rebecce: et xp̄s verba diuina margaritis oībus
p̄cioſiora dedit eccleſie. Et armillas poſuit in manib⁹ re-
becce: ⁊ xp̄s dedit opera ſctā ī man⁹ eccleſie. Conſiderate
fratres chariſſimi: et gaudete et deo grās agite: q: qd̄ in il-
lis figuratū eſt: in nobis xp̄o donāte īpletū eſt. Et quomō
rebecca nec ī aures habere potuit: nec armillas in manib⁹:
niſi yſaac p ſeruum ſuū trāſmitteret: ita et eccleſia nec v̄ba
diuīa in auribus: nec opera ſctā habere potuiſſet ī manib⁹
niſi hec illi xp̄s p ſuam gratiam ⁊ per ſuos aplos ꝯtuliſſet.
Qꝫ autē interrogata puella a parētib⁹: vtrū vellet ire cum
puero. Reſpōdit. Uado. Aperte hoc in eccl'ia videm⁹ im-
pleri. Ibi īterrogat voluntas rebecce: hic requiritur volun
tas eccl'ie. Rebecce dr̄. Uis ire cū hoīe iſto. Et rñdet va-
do. Eccl'ie dr̄. Credis ī xp̄m Et rñdet: credo. Rebecca nō
duceret ad yſaac niſi diceret volo: nec eccl'ia xp̄o iungeret
niſi diceret credo. Accepit ḡ puer rebeccā ⁊ exhibuit yſaac E
Uideam⁹ tñ vbi eū iuenerit. Inuēit eū ad puteū iuramēti.
Uidete fratres. Puer yſaac rebeccā ad puteū īuenit: ⁊ ite
rum ip̄m yſaac rebecca ad puteū inuenit. Uerum eſt. Nec
chriſt⁹ eccl'iam nec eccl'ia xp̄m inuenit: niſi ad baptiſmi ſa-
cramētū. Exierat ḡ (ſicut dic̄ ſcriptura) btūs yſaac ad ve-
ſpeꝝ ī agrū ad meditādū. Ager ille mūdi figurā habebat.
Exierat yſaac ī agrū: q: xp̄s vētur⁹ erat ī mūdū. Yſaac ad
veſpeꝝ diei: xp̄s ī fine mūdi. Yſaac ḡ ad meditādū in agrū
pceſſit: q: xp̄s ī mūdū pugnatur⁹ ꝯtra diabolū venit vt eū
viceret iuſte dū ab eo occideret iniuſte: vt moriēdo mortē
deſtrueret: ⁊ reſurgēdo vitā credentib⁹ cōdonaret. Et q̄o
yſaac corporalit' rebecca: ſic xp̄o ſpiritalit' īūgeret eccleſia
accipiēs ī p̄nti p̄cioſam arrā ſanguinē ſpōſi ſui: acceptura
dotē poſtmodū regni ſui. Quā rē btūs petr⁹ apl's euidēter j.Petri.j.
annūciat dicēs. Non eñi inq̄t redēpti eſtis auro et argēto F
ſz p̄cioſo ſanguie tāq̄ agni īmaculati. Accepit ḡ yſaac re-
beccā ⁊ intromiſit eā in tabernaculū mr̄is ſue: accepit xp̄s
eccleſiā ⁊ eā in loco ꝯſtituit ſynagoge. Per infidelitatē eñi
ſynagoga a deo ſeparata ⁊ mortua eſt: ⁊ per fidem eccleſia
xp̄o ꝯiūcta et viuificata eſt. Accepit ergo yſaac rebeccā et
intm̄ dilexit vt dolorem q̄ ex morte mr̄is acciderat tēpera-
ret. Mors eñi ſare infidelitatē ſignificat ſynagoge. Morit
ergo ſara et in loco eius rebecca ducit: ſynagoga repudia-
tur vt introducatur eccleſia. Accepit ergo yſaac rebeccam
⁊ intātū dilexit vt triſticiā q̄ de mr̄is morte acciderat tem-

perarct: accepit xp̄s eccleſiã et intãtum dilexit vt dolorem
qui de ꝑditione matris ſynagoge acciderat amore eccleſie
mitigaret. Nam ſicut infidelitas ſynagoge xp̄o triſticiã fe-
cit: ita illi fides eccleſie leticiã generauit. Et quomõ ꝑ ma-
liciã ſynagoge vnã gentẽ iudeorum nec ipſam tamen totã
perdidit: ita totum mũdum ꝑ fidem eccleſie xp̄s dominus
G acquiſiuit. Et q2 de nobis fratres chariſſimi ſponſam ſibi
ſpiritalẽ xp̄s dñs preparauit: quã etiam ſicut dixi ſanguine
ꝑcioſo redemit: ita ip̄o adiuuãte vnuſquiſq3 beneficia in ſe
munere diuĩo collata nõ ſolũ cuſtodiat ſed etiã augere cõ-
tẽdat: vt nihil in eum aut ꝑ luxuriam ſordidum: aut per ſu-
perbiã tumidũ: aut per iracundiam cõbuſtum: aut per aua-
riciã obſcurũ: aut per inuidiam vipereo veneno percuſſum
Pſ. xliiij appareat: q2 iuſtũ eſt vt ſponſus ille ſpecioſus forma pre fi-
lijs hoim: nihil ĩ nobis de ſupradictis peccatis ĩueniat qd
oculos ſue maieſtatis offendat: cui eſt honor et imperiũ cũ
patre ⁊ ſpirituſancto in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Item eodem die Homelia de eo qd ſcriptum
Joh. viij. eſt in euangelio ſm Johãnem. Ego vado ⁊ que-
ritis me ⁊c̃. que habetur in expoſitiõe doctoris.
Tractatu. xxxviij. fo. clxxxv. col. iij.

¶ Feria tertia poſt ſcdam dñicã in q̃dragefima.
De elemoſynis faciendis. Sermo. j.

Ser. lxxvj
A
SI homo priſcã ſui originem noſcat: aut dignita-
tẽ in ſe cumulatam itelligat: aut iudiciũ deſt ma-
tum ſollicito timore ꝑpẽdat: inueniet qd primo
ꝓtoplaſtus amiſerit: quid poſt modum xp̄i mia
contulerit: qd futuro iudicio deſtinauit: vt hec primo ſolli-
cita cura pertractãs primordia recenſeat: preſentia teneat:
Eccli. xxix futura ſollicito timore ꝑtimeſcat. Claude inquit ſapientia
elemoſynã in ſinu pauperis: ⁊ ipſa pro te orabit. Facile eñ
curatur vulnerib9 peccatoꝝ q̃ neceſſitatem curauerit pau-
peꝝ: ⁊ miam accipiet q̃ ꝓximo pietatis nõ denegat officia.
Deniq3 q̃ dare precipitur: gaudeat ꝙ non ea ſorte natus ſit
vt idigeat. Sufficit ad gloriã dantis: ꝙ alterius miſeria in
paupere locuples donando exiſtat: ꝙ mia fenerat deum: ꝙ
paſcat in paupere xp̄m: ꝙ ꝑ alterius inopiam peccatorum
Luc. xvj. accipiet indulgentiã. Obiurgãtis dñi vox eſt. Si in alieno
mãmona fideles non fuiſtis: qd veſtrũ eſt qs dabit vobis?
Talem enim ſe exhibere qs pauperi debet: qualẽ ſibi aliũ
B exhiberi vellet ſi pauper ipſe fuiſſet. Ceterum diſpẽdiũ ma-
gnũ eſt: ſi deũ de dei dono ꝓmereri nolueris: aut cum tibi
dñs ad h̄ dederit vt diſpẽſes: ei9 delegata nõ fuco. Semꝑ
enim ſua dñs tibi diſpenſanda iterim cõmẽdauit: de re ſua
pauperibus te dare precepit? Cui dantis iuſſa cõtẽnis: cur
pactum deſtituis? Cur dominum iubentem dare non au-
dis. Facile enim poterit pecuniam acceptã amittere q̃ qd
Luce. vj. accepit ĩ lucrũ noluerit erogare. Eſtote miſericordes ſicut
⁊ pater veſter celeſtis miſertus eſt veſtri. Similitudinẽ pa-
tris: act9 indicent ſobolis. Similitudo operis: ſimilitudinẽ
indicet generis. Actus nomẽ ꝯfirmet: vt nomẽ gen9 demõ-
ſtret. Quod cõtulit pater fili9 ſeruet: vt ⁊ filio pater ꝓmiſſa
premia repreſentet. Patrimoniũ quod habes: ſi operaris
tuũ eſt: ſi ceſſas alienũ eſt. Pecunia q̃ ſeruat: caſib9 ſeruit.
Que ĩ mis reſeruat premiũ, futurum acq̃rit. Quid vereris
Prouer. xp̄o cõmittere: qd a latronibus vix poteris reſeruare? Qui
xxviij. dat iquit pauperi nõ egebit. Diuidis p̃rimoniũ tuũ heredi
⁊ xp̄s eſt idignus de tuo aliqd tecum tollere: aliqua tecum
in futura ſecula deportare. Quid heredi ſeruas: quo ſi vtat
ignoras? Quid ſubſtantiã cumulas: quã fortaſſis ingrato
relinquis? Forſitan illi preſtabis: quicqd mie cauſa de ei9
portione detraxeris. Quare fac primo qd iubet: vt poſſis
accipere quod ꝓmittitur. Non poteſt vſuras accipere: qui
dominũ noluerit fenerare. Qui dat iquit pauperib9: deum
fenerat. Nec enim poteſt diuina ꝓmiſſa percipere: qui pre-
cepta celeſtia noluerit obſeruare.

¶ Item eodem die alius ſermo de eodẽ qui ha-
betur in libro Quinquaginta Homeliaꝝ. xviij.
fo. cxx. col. j. ⁊. xlvij. fo. cxxxiij. col. iiij.

¶ Item eodem die Homelia de eo qd ſcriptum
eſt in euangelio ſm Mattheum. Locutus eſt ie-
ſus ad turbas ⁊ ad diſcipulos ſuos dicens. Su- Matthei
per cathedram Moyſi ⁊c̃. que inſerta eſt in ſer- xxiij.
mone de verbis domini. xlix. littera. D. et ſequẽ-
tibus. fo. lxiij. col. iij.

¶ Feria quarta poſt ſcdam dñicã in quadrageſi-
ma. De cauſa ieiunij: loco ac tempore. Sermo. j.

SI bñ retinet fraternitas vr̃a: ꝑdicauim9: ꝙ ſan- Sermo
ctã q̃dragefimã abſtinendo ip̄e dñs ꝯſecrarit: ⁊ lxxvij.
tot dieꝝ ⁊ noctiũ curriculo cibũ oĩno nõ capiẽs: A
vnũ ac ſolidũ ieiunij tp̄s effecerit. Tot totũ non Mat. iiij.
obſuare ſacrilegiũ eſt: ex ꝑte aũt violare pctm̃ eſt. Hoc eñ
fecit cã ſalutĩ nr̃e: vt rẽ vtilẽ non ſolũ doceret v̄bis ſed etiã
exẽplis iſtrueret: vt eiuſdẽ veſtigijs qb9 ad fidẽ gradimur:
ad abſtinẽtiã gradiamur. Sed videamus q̃ cã extiterit vt
ieiunia ſibi ſaluator idiceret ⁊ ip̄e ꝑm9 bon9 hũani generis
medic9 ieiunaret. Bon9 eĩ medic9 poculũ qd egro datur9 ẽ
ip̄e pri9 guſtat: vt peritiẽ artĩ ſue ante ip̄e ĩ ſe demõſtret: vt
expimẽtũ eger accipiẽs ſecur9 ſit de poculo: ſecurior de ſa-
B lute. Deinde q̃ loco hoc ip̄m tp̄s ieiunij ꝓcurarit. Dicit eñ
euãgeliſta abſtinuiſſe dñm quadraginta dieb9 ⁊ noctib9 in Mat. iiij.
deſerto. Arbitror itaq3 cãm hãc eſſe ieiunij: vt q2 ꝑm9 adã Gen. iij.
in paradiſo ꝯſtitutus ꝑ intẽperantiam gule gloriã imorta-
litatis amiſerat: eãdem immortalitatẽ ſcd̃s adam xp̄s per
abſtinẽtiã repararet. Et quia cõtra mãdatũ dei guſtãs de
interdicta arbore pctm̃ mortis inciderat: nũc ſm mãdatũ
dñi ieiunans vite iuſticiã mereret. Hoc enim egit ſaluator
vt eiſdẽ veſtigijs q̃bus admiſſa fuerant delicta purgẽtur:
hoc eſt q2 hõ mãducando deliq̃rat: corrigat abſtinẽdo: vel
q2 epulãdo mulierẽ cognouerat: nũc eãdẽ ieiunãdo deſpi-
ciat. Adã eñ euam nõ niſi intẽperãtia ꝓuocãte cognouit.
Q̃diu aũt mãſit ĩ illis tẽperata parcitas: mãſit ⁊ ĩpolluta
v̄ginitas. Et q̃diu ieiunauerũt ab iterdictis epulis: tãdiu
⁊ a pudẽdis ieiunauerũt pctis. Fames eñ amica v̄ginita-
tis eſt: ĩimica laſciuie: ſaturitas vero caſtitatẽ ꝑdit: nutrit
illecebrã. Igit ſicut dixi: hoc egit dñs: vt his preiudicijs
qb9 hõ obnoxius pctis fuerat liberaret. Propterea nãq3
ꝑ oĩa ſm ſilitudinẽ ade naſci voluit vt ſm ſilitudinẽ ade ꝑ
oĩa hoĩs pctã diſſolueret. Adã eñ de tr̃a v̄gie nat9 ẽ: ⁊ xp̄s
de maria v̄gie ꝓcreat9. Illi9 m̃rnũ ſolũ necdũ raſtris ſciſſũ
fuerat: iſti9 maternũ ſecretũ nũq3 ꝯcupiſcẽtia violatũ. Adã
dei manib9 plaſmat de lymo: xp̄s dei ſpũ format in vtero.
Igit oꝛit deo pr̃e: vterq3 v̄gie vtit m̃re: vterq3 ſicut euãge-
liſta dicit. fili9 dei eſt: ſ3 adã creatura eſt: dei fili9 xp̄s vera
C ſubſtãtia. Hoc ergo agit dñs ſicut adam ſcd̃s: vt qd prior
hõ manducãdo ꝑdiderat: hic alter ieiunãdo recipiat: ac le-
gẽ in paradiſo abſtinentie datã in deſerto cuſtodiat. Scie-
bat eñ ꝓceptũ dei nõ vni9 loci legẽ eſſe: ſed mũdi. Non eñ
itereſt diuinitatis mãdatũ: vtrũ domi an ĩ agro cuſtodias
cũ vbiq3 ſit q̃ precepit. In deſerto itaq3 ſaluator iplet mã-
datũ dei: vt ibi adã ſeruaret errantẽ: vbi fuerat de paradiſi
poſſeſſiõe ꝓiect9. Adã eñ expulſus de paradiſo: iculti mũ-
di deſerta ſuſtinuit. In deſerto ergo primũ hoĩ ſal9 refun-
dit: vbi deſunt epule: vbi deſunt delitie: vbi qd eſt oim ma-
loꝝ cauſa deeſt ⁊ mulier. Poterat eñ adã inter illas para-
diſi delitias icõcuſſus ſtare: ſi eua ibidẽ cũ diabolicis inſi-
dijs nõ fuiſſet. Conueniẽs ergo eſt deſertũ ſaluti: vbi nõ eſt
eua q̃ ꝑſuadeat: non eſt mulier q̃ blandiat. Videte rẽ mirã.
In paradiſo cũ adã diabolus decertat: in deſerto cũ xp̄o Gen. iij.
diabol9 dimicat. Vbiq3 inſidiat hoĩ: vbiq3 cõgredit. Sed Mat. iiij.
vbi mulierẽ inuenit vincit: vbi mulierẽ nõ ĩuenerit victus
D abſcedit. Formã igit dedit nobis deus ĩ hoc facto: vt ieiu-
nioꝝ tp̄e tãq3 deſerto habitãtes abſtineamus epulis volu-
ptatũ: mulier nec ꝯſiligat nobis eua: ne nos a caſta obſerua-
tiõe illecebroſa ꝑſuaſione ſubuertat. In deſerto enim quo-
dãmodo videt habitare: q̃ quadrageſime tp̄e ieiunus ⁊ ca-
ſtus eſt. Deſerto plane quodã ip̄o corporis xp̄iani cum nõ
replet cibis: nõ poculis irrigat: ſ3 arẽtis iter deſerti inquã
eſt corp9 nr̃m: cũ ꝑ dies aliqua abſtinẽtia marceſcit carnis
ſpẽs: colore neglecto et ꝯtẽptu reꝝ toti9 hoĩs ſpẽs inculta
ſordeſcit. Tũc xp̄s dñs habitat deſertũ pectoris nr̃i cũ ter-
rã nr̃am fame ſqualidã ac ſiti aridã eẽ repererit ſm qd ait
ꝓpheta dauid. Sicut tr̃a deſerta ⁊ iuia ⁊ iaquoſa: ſic ĩ ſan- Pſ. lxij.

cto apparui tibi. Aliter eñ in ſancto ei apparere non poſſu
mus: niſi terra corporis noſtri fuerit deſerta mũdanis deli
tijs: inuia inimicis ↄcupiſcẽtijs: ⁊ inaquoſa libidinoſis cõ
cupiſcẽtijs ⁊ illecebris. Tunc habitãs ſaluator hoc deſer
tũ corporis noſtri oẽs ibi diabolicas factiones exuperat: ⁊
ſecretũ ac ſecurum a cogitationibus ſeculi eſſe ſuũ facit ha
bitaculũ: vt deinceps nos itra noſmetipſos velut in ſolitu
dine ↄſtituti non niſi celũ reſpiciamus et terrã: hoc eſt non
cogitem⁹ aliũ niſi celeſtis regni dñm ⁊ terrene reſurrectio
nis actorem: preſtãte ipſo domino noſtro ieſu chriſto qui vi
uit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eadẽ feria de cõceptu Rebecce. Sermo.ij.

Sermo lxxviij. A SI expoſitionem ſanctorũ ſcripturarũ eo ordine
et illo eloquio quo a ſctis patrib⁹ ſunt expoſite:
charitatis veſtre auribus voluerimus itimare:
nõ niſi ad paucos ſcholaſticos cib⁹ doctrine po
terit peruenire: reliqua vero populi multitudo ieiuna rema
nebit. Et ideo rogo humiliter vt cõtẽte ſint erudite aures
verba ruſtica equanimiter ſuſtinere: dũmõ totus grex dñi
ſimplici et (vt ita dixerim) pedeſtri ſmõe pabulũ ſpiritale
poſſit accipere. Et qꝛ imperiti ⁊ ſimplices ad ſcholaſticoꝝ
altitudinẽ nõ poſſunt aſcẽdere: eruditi ſe dignent̃ ad illorũ
ignorãtiam inclinare: quia qđ ſimplicibus dictum fuerit:
ſcholaſtici intelligere poſſunt: qđ autẽ eruditis fuerit pre
dicatum: ſimplices omnino capere nõ valebũt. Lectio no
Gen.xxv. bis de beato yſaac ⁊ ſctã rebecca: ⁊ paruulis ꝗ in eius vte
ro collidebant̃ recitata eſt. Qꝛ autẽ beatus yſaac typũ ha
buerit dñi ſaluatoris pene nulli habet̃ incognitum. Yſaac
ergo xp̃m dominum: beata aũt rebecca eccleſiã figurauit.
Que cum multo tẽpore ad exemplũ ipſius eccleſie ſterilis
ꝑmaneret: beato yſaac orãte ⁊ domino donante: concepit:
ſed collidebãtur paruuli in vtero eius. Quorum moleſtiã
Vbi.ſ. non ſuſtinens dixit. Si ſic mihi futurũ erat: qđ neceſſe fuit
xvj.de Ci ↄcipere? Et ait illi dominus. Due gẽtes in vtero tuo ſunt:
uitate dei. ⁊ duo populi de vẽtre tuo diuidẽtur: populuſq; populũ ſu
ca.xxxv. perabit: et maior ſeruiet miori. Hec oĩa fratres chariſſimi:
j.Cor.x. (ſicut dicit aplˢ) in figura ↄtingebãt illis: ſcripta ſunt aũt
B ꝑpt nos. Cõcepit ꝗ corporalit̃ de btõ yſaac rebecca: qꝛ cõ
ceptura erat ſpiritalit̃ de xp̃o eccl̃ia. Sed ſicut duo paruuli
in vtero rebecce collidebant̃: ſic i vtero eccleſie duo ſibi po
puli iugiter aduerſant̃. Si eñ aut ſoli mali: aut ſoli boni eſ
ſent: vn⁹ pplˢ eẽt. Quia ꝟo i eccl̃ia ⁊ boni iueniunt̃ ⁊ mali:
tãq; i vẽtre ſpiritalis rebecce duo ppl̃i colliduñt: humiles
ſcʒ ⁊ ſupbi: caſti ⁊ adulteri: mãſueti ⁊ iracũdi: benigni ⁊ iui
di: miſicordes ⁊ cupidi. Boni eñ lucrari volũt malos: ma
li ꝟo extiguere cupiũt bonos. Bonoꝝ deſideriũ eſt: vt qui
mali. ſunt corrigant̃: maloꝝ ſtudiũ eſt: vt ꝗ boni ſunt conſu
mant̃. Unũ eſt genus pioꝝ: aliud ipioꝝ. Genus piorum ad
celũ erigit̃ per humilitatẽ: genus impiorum ad infernum
demergit̃ ꝑ elatiõem. Omnes enim ꝗ in eccleſia catholica
terrena ſapiũt: terrã diligunt: terram concupiſcunt: et oẽm
ſpem ſuã in terrã conſtituũt: ad eſau ꝑtinẽt. Quicũq; ideo
deo ſuire optat vt honorib⁹ creſcat: ⁊ lucra terrena ꝑcipiat
⁊ ipſe ad eſau: id eſt ad terrenã felicitatem pertinere cogno
ſcit̃. In eſau enim carnales intelligunt̃: in iacob vero ſpiri
tales. Iſti enim duo populi: ſicut beat⁹ apoſtol⁹ euidenter
aſſignat: dũ carnales demonſtrat: ⁊ ſpiritales inſinuat. Sic
Gala.v. eñ ait. Manifeſta ſunt opa carnis: que ſunt fornicatio: im
mũdicia: luxuria: idoloꝝ ſeruitus: veneficia: inimicitie: con
tẽtiones: emulationes: ire: rixe: diſſentiones: ſecte: inuidie:
ebrietates: comeſſationes. Ecce fructus populi ꝑtinentis
ad eſau. Qui aũt ſunt fructus qui pertinent ad iacob: idem
Vbi.ſ. aplˢ in cõſequentibus adiungit dicẽs. Fructus autẽ ſpũs
eſt charitas: gaudiũ: pax: longanimitas: fides: bonitas: be
nignitas: modeſtia: cõtinẽtia. Ecce opa ſpiritalium ad bea
C tũ iacob: id eſt pioꝝ populũ ꝑtinentia. Quod aũt dictũ eſt.
Gen.xxv. Popul⁹ populũ ſuperabit: et maior ſeruiet minori: ſm lit
teram in eſau vel in iacob nõ videmus impletum. Non eñ
corporalit̃ beato iacob eſau ſeruiſſe cõmemorat ſcriptura.
Quo ergo hoc oporteat intelligi: aut ꝗlit̃ maior popul⁹ mi
nori ſeruiat: ſpiritaliter debemus intelligere. Niſi eñ fieret
non hoc ſctã ſcriptura cõmẽoraret. Quo ergo pplˢ maior
ſeruiat minori: hoc ꝗ diligẽter attẽdit: in xp̃ianis vel in iu
deis agnoſcit. Maior eñ ⁊ ſenior populus iudeoꝝ iuniori:
id eſt populo chriſtiano ſeruire probat̃: dum ꝑ totũ mũdũ
libros diuine legis ad inſtructionem oĩm gẽtiũ portare co
gnoſcit̃. Ideo enim per oẽm terram iudei diſperſi ſunt: vt
cum aliquẽ paganum ad fidem xp̃i volumus iuitare: et ab
omnib⁹ prophetis ipſum xp̃m eſſe annunciatum teſtamur
et ille reſiſtẽs dixerit a nobis potius ꝗ̃ a ſpũſctõ libros di
uine legis eſſe ↄſcriptos: nos habem⁹ vnde eũ redarguere
certa ratiõe poſſum⁹: dicẽtes ei. Si de meis libris tibi du
bitatio naſcitur: ecce iudeoꝝ libros vtiq; inimicoꝝ noſtro
rũ: quos certũ eſt ſi ego cõſcribere vellem mutare nõ potui
ipſos relege: et cũ in ipſis hoc qđ in meis libris inueneris
noli eſſe incredulus ſed fidelis. Hoc ordĩe maior populus
minori ſeruire cognoſcit̃: dum etiam per illorum libros ad
credendũ in xp̃o gentiũ populus inuitatur. Sed ⁊ alio mõ D
popul⁹ maior ſeruiet minori. Quo inq̃s ordine? Illo vtiq;
quo mali ſeruiũt bonis: nõ vtiq; obſequẽdo: ſed ꝑſequẽdo.
Quomõ ergo mali ſeruiunt bonis? Quomõ perſecutores
martyrib⁹. Quomõ lime vel mallei auro. Quomõ mole ſer
uiunt tritico. Quomõ panibus coquẽdis fornalia vt illi co
quãtur: illi cõſumantur. Quomodo inquã mali ſeruiũt bo
nis? Quomõ in fornace aurificio palea ſeruit auro: vbi ſine
dubio palea ↄſumitur: aurum probat̃. Non ergo gloriẽtur
nec ſe extollant mali: quando bonis aliquas tribulationes
imiſerint: qꝛ cum illos perſequuntur in corpore: ſe occidere
ꝓbantur in mẽte. Ut ad virũ bonum ꝑueniat homĩs mali
aduerſitas: iã illius alam putrefacit iniq̃tas. Qui ꝗ malo
aĩo virũ bonum iracundie furore ſuccenſus conatur incen
dere: vtrũ ille poſſit exuri adhuc dubiũ eſt. Qꝛ autẽ iſte iã
ardeat dubiũ nõ eſt: qꝛ forte ille vir bonus ſpiritali ſucco ⁊
ſcti ſpũs refrigerio plenus: appoſito perſecutiõis igne non
ardet: ille vero ꝗ eum conatur exurere: ſine dubio nõ poteſt
nõ ardere. De vno ergo ſemĩe yſaac ⁊ eſau naſcit̃ et Iacob E
ſicut de vno baptiſmo dñi ſaluatoris ⁊ de eccleſie vtero ↄ
creatur populus chriſtianus: qui tamẽ ꝓ morũ diuerſitate
ſicut eſau et iacob in duas partes diuidit̃: cum ex fructib⁹
operum vna pars cognoſcit̃ carnalis: alia ſpiritalis. Ideo
aũt dixit. Maior ſeruiet minori: quia ſemper maior eſt nu
merus maloꝝ ꝗ̃ bonorum. Et ſicut illi duo paruuli in vte
ro rebecce: ita ⁊ iſti populi in ventre eccleſie vſq; in diem iu
dicij colliduñtur: dum ſicut iam ſupra diximus: humilibus
aduerſant̃ ſuperbi: dum caſtos adulteri perſequũtur: dum
quorũ infinitus eſt numerus ebrioſi ſobrios inſectãtur: dũ
benignis inuidi emulãtur: dum elemoſynarios raptores:
dum pacificos extinguere cupiũt iracũdi: dum eos qui ce
leſtia ſapiũt ad terram retrahere luxurioſi conãtur. Unde
rogo fratres vt ꝗcũq; in his malis ſe ſentit obnoxiũ: dum
tẽpus eſt cum dei adiutorio ſtudeat transferri ad dexterã:
⁊ relictis vitiorũ ſordibus ad virtutum ornamenta redire
feſtinet: vnde in die iudicij ab auditu malo liberari: ⁊ illam
vocẽ deſiderabilem mereamur audire. Euge ſerue bone: Mat.xxv
intra in gaudiũ dñi tui. Attentius tamen rogo ⁊ admoneo F
fratres: vt ad vigilias maturius ſurgere ſtudeatis: ad ter
tiã: ad ſextam: ad nonam feliciter veniatis: caſtitatem ante
oĩa per totam quadrageſimam vſq; ad finem paſche cum
ꝓprijs vxoribus cuſtodite. Quod pranſuri eratis: paupe
rib⁹ erogate. Pacem ipſi habete: ⁊ quos diſcordes agno
ueritis ad concordiã reuocate. Peregrinos excipite: nec
vos pigeat eoꝝ pedes abluere. Nõ erubeſcat exercere chri
ſtianus: quod iplere dignatus eſt chriſtus. Cum bona vo
lũtate pauperibus ſm vires veſtras elemoſynas erogate.
Hilarem eñ datorem diligit deus. Impedimenta mundi ij.Cor.ix.
ſi ad integrũ nõ poteſtis abſcindere: vel ex parte aliqua tẽ
perate: vel lectioni vel orationi poſſitis inſiſtere: vt in ſctã
exceptoria pectoris veſtri ſpiritale vinum: id eſt verbũ dei
abundantius reponentes: repudiatis omnibus criminib⁹
atq; peccatis: cũ libera ⁊ ſincera ↄſcientia deo ſeruire poſ
ſitis. Et cum ſctã ſolẽnitas paſchalis aduenerit: charita
tẽ nõ ſolum cũ bonis ſed etiam cum malis fideliter ac feli
citer retinentes: cum gaudio ⁊ exultatione mundo corde ⁊
caſto corpore ad altare dñi poſſitis accedere: ⁊ corp⁹ ac ſan j.Cor.xj.
guinem ei⁹ vnuſquiſq; veſtrũ nõ ad iudiciũ aĩe ſue mereat̃
accipere: preſtãte eodem dño noſtro ieſu xp̃o cui eſt honor
⁊ imperiũ cũ patre ⁊ ſpũſancto in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Item eodē die Homelia de eo qđ ſcriptū eſt
Mat.xx. in euangelio ſm Mattheum. Aſcendens Jeſus
hieroſolymā aſſumpſit duodecim diſcipulos ſu-
os ſecreto ⁊c̄. que habetur de queſtionibus euan
geliorum.lib.j.ca.xxix.

¶ Feria quinta poſt ſcdām dominicam in qua-
drageſima. De ſcala Jacob. Sermo.j.

Ser.lxxix Cum diuina lectio legeret̄ fratres chariſſimi: au-
A diuim⁹ ꝙ ſupplicāte ſctā rebecca: yſaac vocaue-
Geneſis rit filiū ſuū iacob ⁊ dixerit ei: vt pergeret i meſo-
xxviij. potamiā ſyrie et inde ſibi vxorē acciperet: et qđ
ille humiliter obediēs prī abierit: ⁊ i ipſo itinere venerit ad
quēdā locū: et ſuppoſuerit lapidē capiti ſuo atq̨ dormierit
⁊ viderit in ſomnis ſcalā vſq̨ ad celos ptingētē: ⁊ angelos
dei aſcēdētes ⁊ deſcendentes p eam: dnm autē incūbētem
ſcale ⁊ dicētem ſibi. Jacob iacob noli timere: ego ſum tecū
B ⁊ ego ero ſoci⁹ itineris tui. Beat⁹ eñ yſaac fratres chariſſi-
mi: qñ filiū ſuū dirigebat in meſopotamiā: dei prīs typum
pfigurabat. Jacob vero xpm dnm deſignabat. Beat⁹ ergo
yſaac neglectis mulierib⁹ regiōis in q̄ habitabat: mittebat
filiū ſuum vt in regione longinqua ſibi vxorē acciperet: qꝛ
de⁹ pater miſſurus erat vnigenitū ſuū: qui repudiata ſyna-
goga: de gētib⁹ ſibi eccleſiam ſociaret. Hoc tūc in veritate
Act.xiij. cōpletū eſt: qñ iudeis apoſtoli dixerunt. Uobis quidē pri-
mum oportebat loq̄ verbū dei: ſed qꝛ vos īdignos iudica-
ſtis eterne vite: ecce ꝯuertimur ad gētes. De btō iacob non
legim⁹ ꝙ cū equis aut aſinis aut camelis abierit: ſꝫ hoc tm̄
legim⁹ ꝙ baculū in manu portauerit. Sic eñ ipſe dum ſup
Geneſis plicaret dño dixit. Dñe inqͭ minor ſum oībus miſerationi-
xxxij. bus tuis: cū baculo meo trāſiui iordanē iſtū: ⁊ ecce cū dua-
bus turmis regredior. Jacob ergo ad accipiendā vxorem
exhibuit baculū: et xps ad redimendā eccleſiā detulit cru-
Eccl.xx- cis lignū. Jacob dormiēs poſuit lapidē ſub capite ſuo: ⁊ vi
viij. dit ſcalā pertingentem ad celum: ⁊ dnm incūbentem ſcale.
C Uidete fr̄es: q̄ta ſint in h loco myſteria. Jacob typū gere-
bat dñi ſaluatoris: ⁊ lapis quē ſuppoſuit capiti ſuo: nihilo-
minus xpm dnm figurabat. Quare lapis ad caput xpm ſi-
j.Cor.xj. gnificet. Audi apl'm. Quia caput viri chriſt⁹. Deniq̨ vnxit
beat⁹ iacob lapidē ipm. Attēdite vnctū: ⁊ itelligitis chriſtū.
Chriſtus ab vnctione: id eſt a chriſmate vnctus iterpretat̄.
Sed ſi iacob dnm in terra dormiēs figurabat: qđ eſt qđ in
celo dñs ſcale innixus incūbebat? Quomō xps dñs et in ca
cumen ſcale in celo: et in beato iacob eſſe videbat̄ in terra?
Qꝛ aūt ⁊ in celo ſit xps et in terra: audi ipm xpm dicētem.
Joh.iij. Nemo aſcēdit in celū niſi q̄ de celo deſcēdit: fili⁹ hoīs q̄ eſt
in celo. Aduertite qꝛ ⁊ ipſe dñs ⁊ i celo et i terra ſe eſſe dixit.
Chriſtū dnm fr̄es chariſſimi caput eſſe eccleſie cōfitemur.
Si caput eſt eccleſie ſm caput in celo eſt: ſm corp⁹ i terra.
Deniq̨ cū beat⁹ paulus apl's perſequeretur eccleſiam: xps
Act.ix. de celo clamauit. Saule ſaule qđ me pſequeris? Non dixit
qđ pſequeris ſr̄os meos: nec hoc dixit: quid pſequeris me
bra mea: ſed hoc dixit: qđ me pſequeris? Jam q̄ſi pede cal-
cato lingua clamat. Calcaſti me: cū vtiq̨ lingua calcari nō
D poſſet: ſed p concordiam charitatis caput ꝓ mēbris oībus
Geneſis clamat. Jacob ergo dormiebat: ⁊ dnm in cacumen ſcale vi
xxviij. debat icūbere. Quid eſt in ſcala incūbere: niſi in ligno pen-
Luc.xxiij dere. Conſiderate fratres quis in ligno crucis pēdēs ꝓ iu
deis orauerit: et agnoſcetis q̄s ad iacob ſcale incūbens de
celo clamauerit. Sed q̄re hoc in itinere factū eſt anteq̄ ia-
cob vxorē acciperet? Quia ⁊ ver⁹ iacob dñs nr̄ pri⁹ i ſcala
id eſt i cruce occubuit ⁊ poſtea ſibi eccleſiā ſociauit: dās ei
in pſenti arras ſanguinis ſui: daturus dotem poſtmodum
xvj.de Ci- ſui regni. Qꝛ autē ⁊ iacob dormiens: ⁊ dñs ſcale incūbens
uitate dei. xpm figurauit: attēdite ⁊ videte rei huius altitudinē. Cum
ca.xxxviij eñ ſaluator nr̄ de nathanael loquēs beatū iacob nominaſ-
Johan.j. ſet dicēs. Ecce iſraelita in quo dolus nō eſt: in ꝯſequētib⁹
De verbis dixit. Amodo videbitis celos apertos: ⁊ angelos dei aſcē
dñi.Ser. dētes ⁊ deſcendētes ad filiū hoīs. Quod iacob p figuram
xl.s. in ſomnis viderat: hoc de ſe dñs in euāgelijs pdicabat. Ui
debitis inquit celos apertos: ⁊ angelos dei aſcendentes et
deſcēdentes ad filiū hoīs. Si ad filiū angeli deſcēdebant:
qꝛ in terris erat: quomō hi ipſi angeli aſcēdebāt ad filium
hominis: niſi quia ⁊ in celis erat? Ac ſic ⁊ in iacob ipſe dor-
miebat: et de celo ad iacob ipſe clamabat. Hec oīa fratres j.Cor.x.
(ſicut apl's clamat) i figura ꝯtigebāt illis: ſcripta ſunt aūt
ꝓpter nos in quos finis ſeculoꝝ deuenit. Quomodo tamē E
fratres angeli dei ad filium hoīs in celū aſcēdāt: ⁊ ad ipm
filiū in terrā deſcēdāt: diligēter attēdite. Quādo eñ predi
catores dei de ſcripturis ſanctis alta et ꝓfunda q̄ nō niſi a
perfectis itelligunt̄ annūciāt: aſcēdūt ad filiū hoīs. Quan
do vero illa predicant q̄ ad corrigendos mores ptinent: et
que oīs populus itelligere poſſit: deſcēdūt ad filium hoīs.
Sic ⁊ apl's dicit. Sapiētiā loquimur inter pfectos: ſapien j.Cor.ij.
tiā non huius ſeculi ſed archanam abſconditā: quā prede-
ſtinauit de⁹ ante ſecula in gloriam noſtrā. Iſta qñ dicebat
apl's: ſine dubio aſcēdebat ad filiū hoīs. Qñ aūt dicebat.
Fugite fornicationē: qñ dicebat. Nolite inebriari vino in q̄ j.Cor.vj.
eſt luxuria: qñ denūciabat. Radix oīm maloꝝ ē cupiditas Ephe.v.
in his verbis tāq̄ angelus dei deſcēdebat ad filium hoīs. j.Tim.vj.
Quādo aūt dicebat. Que ſurſum ſunt ſapite nō q̄ ſup terrā Col.iij.
aſcēdebat. Cū vo dicebat. Sobrij eſtote ⁊ nolite peccare: j.Cor.xv.
⁊ reliqua q̄ ad corrigēdos mores pertinent predicabat: lac
doctrine miniſtrans tanq̄ nutrix paruulis deſcēdebat: qꝛ
illa loquebatur q̄ etiam iperiti capere poſſent. Hoc ordine
⁊ aſcenditur ⁊ deſcenditur ad filium hoīs: cum et perfectis Heb.v.
cib⁹ ſolidus tribuitur: ⁊ doctrine lac etiā nō negat̄. Sed et
beatus Johānes aſcēdebat: quando dicebat. In pricipio Joh.j.
erat verbū: ⁊ verbum erat apud deum ⁊ deus erat verbum.
Satis in altū aſcēdebat: quādo iſta dicebat. Sed qꝛ ange-
li dei non ſolū aſcendunt ſed etiā deſcendūt: inclinās ſe ad
paruulos dixit. Uerbū caro factū eſt ⁊ habitauit in nobis. Ubi.s.
Ut hec que ſuperius ſuggeſſimus: ſanctis cordib⁹ veſtris F
poſſint tenacius iherere: breuiter que dicta ſunt repetem⁹. Epilog⁹
Beatus yſaac (ſicut diximus) mittens filiū ſuū: typum dei Geneſis
patris habuit. Jacob qui miſſus eſt: chriſtū dominum de- xxviij.
ſignauit. Lapis quem ad caput habuit ⁊ oleo vnxit: ⁊ ipſe
ſignificauit dominū ſaluatorem. Scala vſq̨ ad celos attin
gens: crucis figuram habuit. Dominus innixus ſcale: chri
ſtus crucifixus oſtēditur. Angeli aſcendētes ⁊ deſcenden-
tes p eam: apoſtoli et apoſtolici viri ⁊ omnes doctores ec-
cleſiarum intelliguntur. Aſcendētes: quādo perfectis per-
fecta predicant. Deſcendentes: quando paruulis ⁊ imperi-
tis ſimplicia que itelligere poſſint inſinuāt. Nos vero fra-
tres qꝛ omnia que in veteri teſtamento figurata ſunt: in no
uo teſtamento videmus eſſe cōpleta: quātas poſſumus deo
gratias referamus: q̄ nobis nullis precedentibus meritis
tāta pſtare dignatus eſt: totis viribus cum ipſius adiuto-
rio laborātes: vt hec tāta ⁊ talia beneficia non nobis iudi-
cium pariāt ſed profectum. Quinimmo ita ſpiritaliter ſtu-
deamus viuere: et bonis operibus ſemper inſiſtere: vt cum
nos caſtos: ſobrios miſericordes: ⁊ pios iudicij dies inue-
nerit: non cum impijs ⁊ peccatorib⁹ puniamur: ſed cum iu-
ſtis et deum timētib⁹ peruenire ad eternam beatitudinem
mereamur: preſtante domino noſtro ⁊c̄.

¶ Item eodē die Homelie de eo qđ ſcriptum eſt
in euangelio ſm Lucā. Homo quidā erat diues Luc.xvj.
⁊ induebatur purpura et byſſo ⁊c̄. que habentur
inter ſermones de verbis dñi.xxiiij.et.xxv.fol.l.
col.iiij.et fo.lj.col.j. Et de queſtionibus euange-
lioꝝ.li.ij.ca.xxxviij. Et in libro Quinquaginta
Homeliarum.vij.littera.C.et ſequentibus.fol.
cxv.col.j.

¶ Itē alie Homelie de eo quod ſcriptum eſt in
euangelio ſm Johānem. Non poſſum ego a me Joh.v.
ipſo facere quicq̄ ⁊c̄. que habentur in expoſitio-
ne doctoris tracta.xix.fol.clxiij.col.iij. Et inter
ſermones de Uerbis domini.xliij.fo.lix.col.ij.⁊
xlv.fol.lxj.col.j.

¶ Feria ſexta poſt ſcdām dominicā in quadrage
ſima. De Jacob et Laban. Sermo.j. In quo de-
clarat qđ Jacob duas vxores duxiſſe ſignificat.

Ser.lxxx. FRequenter charitati veſtre ſuggeſſimus fratres
A dilectiſſimi:btm̄ Jacob typū habuiſſe et figurā
dn̄i ſaluatoris. Deniq3 quomō xp̄s ventur⁹ erat
in mūdum vt iūgeret eccleſie:ita in beato iacob
hoc prefiguratū eſt: quando in regionē longinquā peregri
natus eſt vt cōiugiū ſortiret. Abijt ergo ſicut audiſtis bea
tus iacob in meſopotamiā ad accipiendā vxorē. Et cū ve:
niſſet ad quēdam puteū: vidit rachel venientē cum ouibus
patris ſui. Et cum agnouiſſet cōſobrinā ſuā eſſe: adaquato
grege oſculatus eſt eā. Si diligēter audiſtis fratres: pote:
ſtis agnoſcere nō fuiſſe ſine cauſa: q ſcti patriarche matri:
monia ad puteos aut fontes iueniūt. Si hoc ſemel tātūmo
do eueniſſet: poterat aliquis dicere non ꝑ aliqua ſignifica:
Geneſis tiōe factū eſſe: ſed caſu potius accidiſſe. Cum vero ⁊ beata
xxiiij. rebecca que iungēda erat yſaac ad puteū inueniť: ⁊ rachel
Geñ.xxix. quā accepturus erat iacob ad puteum agnoſciť: nihilomi:
Exo.ij. nus et ſephora que moyſi iūcta eſt ad puteum reperiť: ſine
dubio aliqua in his ſacramēta debem⁹ agnoſcere. Et quia
toti tres iſti patriarche typū dn̄i ſaluatoris ꝑferebāt: ideo
ad fontes vel ad puteos inueniunt matrimonia: quia chri:
B ſtus ad aquā baptiſmi inuenturus erat eccleſiā. Deniq3 ve:
Geñ.xxix. niens iacob ad puteū: prius gregē rachel adaquauit: et po:
ſtea oſculat⁹ eſt eam. Verū eſt fratres chariſſimi: niſi prius
per aquam baptiſmi xp̄ianus popul⁹ a malis oīb⁹ abluať
pacem xp̄i habere non mereť. Nunqd beatus iacob vidēs
conſobrinā ſuam non eā potuit obſculari priuſq3 aquā gre
gib⁹ daret? Potuit ſine dubio: ſed myſterium gerebatur.
Oportebat em̄ vt per gratiā baptiſmi ab omni iniqtate vel
diſcordia liberareť eccleſia: ⁊ ſic pacē cum deo habere me:
Vbi.ſ. reretur. Q2 aūt in illa peregrinatione duas vxores accepit
iacob: duos populos figurabat: iudeoꝝ et gentiū. Nam in
aduētu xp̄i: nō paruus numerus etiā de iudeorū populo in
Act.ij. eum legiť crediđiſſe. Sic enim in aplo̅ꝝ actibus cōtinetur
q2 crediderūt vna die tria milia. Item alia die q̄nq3 milia
itē poſtea multa milia. Q2 aūt duo populi in xp̄m credide
Joh.x. rint: etiā ipſe dn̄s in euangelio confirmat vbi ait. Habeo et
alias oues q̄ nō ſunt ex hoc ouili: ⁊ illas oportet me adduce
Geñ.xxix. re: vt fiat vn⁹ grex ⁊ vnus paſtor. Due ḡ ille mulieres: id eſt
lya ⁊ rachel q̄ beato iacob fuerāt iuncte: iſtos duos pplo̅s
figurauerūt. Lya iudeoꝝ: rachel gētiū. Iſtis duob⁹ pplis
Ephe.ij. velut duob⁹ parietib⁹: tāq3 lapis angularis iunct⁹ eſt xp̄s.
Vbi.ſ. In ip̄o em̄ ſe oſculati ſunt: ⁊ in ip̄o eternā pacē iuenire me:
ruerūt: ſicut apl̅s dicit. Ipſe eſt pax nr̄a q̄ fecit vtraq3 vnū.
Quomō fecit vtraq3 vnū? Vtiq3 duos greges iungēdo: et
C duos parietes ſibi inuicē copulādo. Deniq3 videre qd po:
Geñ.xxx. ſtea ꝯſecut⁹ eſt. Dicit em̄ ſcriptura: q poſt hec diues factus
fuerit beat⁹ iacob. Sicut enim ſctūs iacob creuit ac ditat⁹
eſt: ⁊ cū īfinita ſubſtātia ad patriā reuerſus eſt: ita et verus
iacob dn̄s nr̄ ieſus xp̄s veniēs in hūc mundū: ⁊ iſtas duas
ſibi plebes: id eſt gētiū ⁊ iudeorū cōſociās: innumerabiles
ex eis filios ſpiritaliť genuit et creauit: ac ditat⁹ eſt nimis.
Matthei Deniq3 audi ip̄m dicētē. Data eſt mihi oīs poteſtas i celo
xxviij. ⁊ in t̄ra. Nā expoliato diabolo reuerſus ad p̄rem magnas
ſecū diuitias reportauit: ſm̄ qđ pſalmiſta de eo multo ante
Pš.lxvij ꝓdixerat. Aſcendēs in altū: captiuā duxit captiuitatē. Re:
Geñ.xxxj. uertēte aūt iacob ad patriā ſuam: ꝓſecut⁹ eſt cum laban cū
ſocijs ſuis: ⁊ ſcrutatus omnē ſubſtātiā eius: nihil de rebus
ſuis iuenit. Et q2 de ſuo nihil inuenit: tenere eū oīno nō po
tuit. Laban hic typū diaboli habuiſſe non incōgrue dr̄: q̄ ⁊
idolis ſeruiebat ⁊ beato iacob q̄ typū dn̄i ꝑferebat aduer:
ſari⁹ erat. Perſecut⁹ eſt ergo iacob: nihil apud eū de rebus
ſuis iuenit. Audi hoc et verū iacob in euangelio dicentem.
Joh.xiiij. Ecce venit p̄nceps huius mūdi: ⁊ in me nihil inuenit. Con
cedat nobis diuina mīa: vt etiam in nobis nihil de ſuis ope:
rib⁹ nr̄ aduerſarius recognoſcat. Si em̄ de ſuo nihil iuene:
rit: tenere nos vł reuocare ab eťna vita nō poterit. Et ideo
fratres chariſſimi diligēter aſpiciam⁹ arcellas ꝯſciētie nr̄e
ꝑſcrutemur latibula cordis nr̄i: ⁊ ſi nihil ibi qđ ad diabolū
ꝑtinet inuenimus: gaudeam⁹ et deo gratias referamus: et
q̄tū poſſum⁹ cū ipſius adiutorio ſtudeamus vt ianue cor:
dis nr̄i ſemꝑ aperianť xp̄o: ⁊ vſq3 ad finē claudanť diabolo
Si vero aliqđ de operib⁹ vel calliditate diaboli in animis
nr̄is latitare cognoſcim⁹: velut venenū mortiferū euomere
vel expuere feſtinem⁹: vt cū nobis īſidiari voluerit: et nihil
qđ ad ſe pertinet potuerit inuenire ꝯfuſus abſcedat: et nos
cū ꝓpheta gr̄as agentes clamem⁹ ad dn̄m. Liberaſti nos
ex affligentib⁹ nos: ⁊ eos q̄ nos oderūt ꝯfudiſti. Lya ergo D
(ſicut ſupra dixim⁹) ſignificat illā plebē q̄ de iudeis iuncta
eſt xp̄o. Rachel vero eccleſie: id eſt oīm gētiū typū geſſit ⁊
ideo lya nō eſt furata idola p̄ris ſui ſ3 rachel: q2 poſt aduen Geñ.xxxj.
tū xp̄i nō vſq3quaq3 ſynagoga idolis fuiſſe cognoſciť: ſicut
de eccleſia gentiū manifeſtiſſime cōprobať: et ꝓpterea non
apud lyā: id eſt ſynagogā: ſed apud rachel q̄ typum gentiū
preferebat: idola laban legim⁹ latuiſſe. Quod autem venit
iacob ad iordanē: ⁊ trāſmiſſis oībus rebus ip̄e ſolus remā Geñ.xxxij
ſit ⁊ luctabať cū viro vſq3 dum veniret aurora: iacob in illa
colluctatione iudeoꝝ populū figurauit: angelus q̄ cum illo
luctabať: typum ſaluatoris dn̄i preferebat. Luctať iacob
cū angelo: q2 populus iudeoꝝ luctaturus erat cum chriſto
Vincebat iacob angelū: quia iudeoꝝ popul⁹ xp̄m vſq3 ad
mortē ꝑſecuturus erat. Et q2 non totus populus iudeorū
īfidelis extitit xp̄o: ſicut iā ſupra dixim⁹: ſed nō parua mul:
titudo in noīe eius legiť crediđiſſe: ideo angelus tetigit fe:
mur iacob ⁊ claudicare cepit. Pes em̄ ille i q̄ claudicabat
iudeos q̄ in xp̄m nō crediderūt figurabat. Ille vero q̄ ſan⁹
remanſit: illorū typū geſſit q̄ xp̄m dn̄m receperunt. Deniq3 E
diligēter attēdite: q2 iacob in illa colluctatiōe ⁊ vincebat ⁊
bn̄dictionē petebat. Cū em̄ dixiſſet angelus. Dimitte me.
Reſpōdit iacob. Nō dimittā te niſi bn̄dixeris mihi. In eo
quod vicebat iacob: iudeos ꝑſecuturos xp̄m ſignificabat:
in eo qđ benedictionem petebat: illum populū figurabat q̄
in xp̄m dn̄m creditur⁹ erat. Deniq3 qđ ei dixit angelus? Si
ꝯtra dn̄m fortis fuiſti: q̄ntomagis cōtra hoīes preualebis?
Hoc tūc ipletū eſt: qn̄ popul⁹ iudeoꝝ xp̄m dn̄m crucifixit.
Dimitte me iquit angelus: iā aſcēdit aurora. Hoc iā reſur:
rectionem dn̄i figurauit: quia dn̄s ſicut optime noſtis ante
lucē legiť reſurrexiſſe a mortuis. Quod aūt iacob typū dn̄i Joh.xx.
figurauit: etiā hinc cognoſcim⁹: q orās deū vt eū de manu
eſau fratris ſui eriperet. Dn̄e inqͣt minor ſum cunctis miſe: Geñ.xxxij
ratiōib⁹ tuis: in baculo meo trāſiui iordanē: ⁊ ecce cū dua:
bus turmis regredior. Vex eſt fratres chariſſimi. Baculo
crucis xp̄s apprehēdit mundū: ⁊ cum duab⁹ turmis: id eſt
cū duob⁹ populis ad patrem rediit cū triūpho. Hec ergo
fratres chariſſimi frequēti⁹ cogitate: ⁊ velut munda aīalia
ſpiritaliter ruminātes vtilē et neceſſariū cibū vr̄is aīumis
ꝓuidete: illū vtiq3 cibū de q̄ dn̄s ait. Operamini nō cibū q̄ Joh.vj.
perit: ſed q̄ ꝑmanet in vitā eternā. Ad quē vos dn̄s ꝓ ſuā
pietatem perducat: cui eſt honor et imperium cum patre et
ſancto ſpiritu in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Eodem die de ſomnio Joſeph. Sermo.ij. In quo dicit Jacob typū dei p̄ris gerere: et multa q̄ figuranť de vēditiōe Joſeph ⁊ ſomnio declarat.

QUotiēs vobis fr̄es chariſſimi lectiōes de teſta: Ser.lxxxj
mēto veteri recitanť: ſicut frequenť admonui: nō A
hoc ſolū debetis attēdere qđ ſonat in v̄bo: ſ3 qđ
intelligiť ⁊ ſapit in ſpū. Sic ⁊ apl̅s cōmonet nos
dicēs. Littera occidit: ſpūs aūt viuificat. Hec em̄ oīa q̄ in ij.Cor.iij
veteri teſtamēto leguntť (ſic dicit apl̅s) i figura ꝯtigebāt il j.Cor.x.
lis: ſcripta ſunt aūt ꝓpť nos. Cū em̄ ppl̅s xp̄ian⁹ fideliť ad
eccleſiā venit: qđ ei ꝓdeſt q audit qualiť ſcti p̄riarche aut
vxores acceperit aut filios ꝓcreauerit niſi q̄re hec ſctā ſunt
aut qđ res ip̄e figurauerint ſpiritali ſenſu ꝑſpexerit? Ecce B
audiuim⁹ q btūs iacob genuerit filiū: ⁊ vocauerit nomē ei⁹ Geneſis
ioſeph: ⁊ eū pluſq̄ reliquos filios ſuos dilexerit. Hoc loco xxxvij.
btūs iacob figurā habuit dei p̄ris: ſctūs quoq3 ioſeph ty:
pū geſſit dn̄i ſaluatoris. Diligebat ḡ iacob filiū ſuū: q2 de⁹
p̄r diligit vnicū ſuū: ſicut ip̄e dixit. Hic eſt fili⁹ me⁹ dilect⁹. Mat.iij.
Jacob miſit filiū ſuū vt de fratrib⁹ ſuis ſollicitudinem ge: Geneſis
reret: et de⁹ p̄r miſit vnigenitū ſuū: vt gen⁹ humanū pcīs xxxvij.
lāguidū viſitaret. Joſeph dū fratres ſuos q̄reret: errabat
i heremo: ⁊ xp̄s gen⁹ humanū requirebat qđ errabat i mū:
do: quodāmō quaſi ⁊ ip̄e errabat q2 errātes reqrebat. Jo:
ſeph em̄ fratres ſuos q̄rebat in ſichimis. Sichima iterpre
tať humer⁹. Semꝑ em̄ pctōres dorſū magiſ q̄ faciē ponūt
i faciem iuſti. Humeri em̄ retro ſunt. Sicut em̄ fr̄es ioſeph
inuidia ꝑcuſſi fraterne dilectioni dorſum magis q̄ facies
offerebāt: ita et īfelices iudei veniēte ad eos ſaluťj auctore

inuidere potiꝰ ꝙ diligere maluerũt. De talibꝰ dr in pſalmo.
pſ.lxviij. Obſcurẽtur oculi eoꝝ ne videãt: ⁊ dorſum illoꝝ ſemper in-
Geneſis curua. Inuenit ꝗ ioſeph fres ſuos in dothaim. Dothaim
xxxvij. interp̃tatur defectio. Uere in grandi defectione erant: q de
C patricidio cogitabãt. Uidẽtes ergo ioſeph fratres ſui: de
morte illiꝰ tractauerũt: ſicut vidẽtes iudei veꝝ ioſeph dñm
Matthei xp̃m: vt eũ crucifigerẽt vno oĩs ↄſilio ſtatuerũt. Ioſeph ex
xxvj. poliauerũt fres ſui tunica polymita ⁊ talari: et iudei xp̃m ꝑ
mortẽ crucis expoliauerũt tunica corporali. Ioſeph exutꝰ
tunica mittit i ciſternã: id eſt in lacũ: ⁊ xp̃s expoliatꝰ carne
Geneſis hũana deſcẽdit in infernũ. Ioſeph poſtea ꝙ de ciſterna le-
xxxvij. uat hiſmahelitis: id eſt gẽtibꝰ vẽdit: ⁊ xp̃s poſtea ꝙ de infer
no regredit ab oĩbꝰ gẽtibꝰ fidei cõmercio cõparat. Ioſeph
Matthei ꝑ cõſiliũ iude triginta argẽteis diſtrahit: et xp̃s ꝑ cõſilium
xxvj. iude ſcariothis eodẽ nũero venũdat. Qz autẽ in diuerſis
trãſlatiõibꝰ nõ equali ꝓcio ioſeph ſcribit venundatꝰ: ſꝫ alij
dixerũt viginti argẽteis: alij triginta: hoc ſpiritalit ſignifica-
uit: ꝙ xp̃s non eq̃liter ab oĩbꝰ credẽdus vel diligẽdus eẽt.
Deniqꝫ etiã nunc in eccl'ia: alij eũ plus diligũt: alij minus.
Ipſi enim plus valet xp̃s: q eũ maiori charitate dilexerit.
Ioſeph deſcẽdit i egyptũ: ⁊ xp̃s in mũdũ. Ioſeph a penu-
ria frumẽti ſaluat egyptũ: ⁊ xp̃s a fame ṽbi dei liberat mũ
dũ. Niſi eñ ioſeph fres ſui vẽdidiſſent: defecerat egyptus.
Fratres veꝝ eſt: niſi xp̃m iudei crucifixiſſent: pierat mũdꝰ.
D Uideamꝰ tñ fratres chariſſimi vñ in beato ioſeph fratres
Sapiẽ.ij. ſui tam crudeliter ſeuierũt. Unde: niſi ĩuidie veneno: ꝑ qđ
mors itrauit in orbẽ terraꝝ? Deniqꝫ audi ſcripturã dicẽtẽ.
Geneſis Inuidebãt ei fratres ſui: ⁊ nõ poterãt ei loqui quicq̃ paci-
xxxvij. ficum. Uidit enim beatus ioſeph ſomniũ: quaſi ſtantem ſe
in agro cũ fratribꝰ ſuis: ⁊ manipulos alligãtẽ: ⁊ fratrũ ma-
nipulos adorare manipulũ ſuũ. Hoc in illo ioſeph tũc im-
pletũ eſt: qñ eum in egypto adorauerũt fratres ſui. Et non
icõgrue coacti ſunt ſteriles manipuli fructuoſum manipu-
lum adorare: ꝑ quem de famis ꝑiculo liberãdi erãt. Uidit
etiã aliud ſomniũ: ꝙ ſol ⁊ luna ⁊ vndeci ſtelle adorarent eũ.
Cui reſpõdit pater ſuus. Nunqd ego ⁊ mater tua ⁊ fratres
E tui adorabimꝰ te ſup terrã? Hoc in illo ioſeph impleri non
potuit: quia iã mater ipſius de hac luce migrauerat: in no-
ſtro vero ioſeph: id eſt dño ieſu xp̃o: ſomni illiꝰ ſacramenta
cõpleta ſunt. Sol eñ ⁊ luna ⁊ vndeci ſtelle eũ adorauerunt
qñ poſt reſurrectionẽ ſctã maria quaſi luna: ⁊ beatꝰ ioſeph
velut ſol: cũ vndeci ſtellis: id eſt btis apl'is: icuruati ⁊ pro-
pſ.cxlviij ſtrati ſunt ante eũ: ⁊ ipleta eſt ꝓphetia q dixerat. Laudate
eũ ſol ⁊ luna: laudate eũ oẽs ſtelle ⁊ lumẽ. Nã intãtũ in illo
ioſeph ipleta non eſt ſomnij huius interpretatio: vt mater
ipſius ante multos annos legat fuiſſe defuncta: ꝙ prefata
ſomnia ille vidiſſet. Et reuera: quõ fratribꝰ ipſius põt con-
uenire: ꝙ eũ q̃ſi ſtelle adorare poſſent: quos inuidie nox ob-
ſcuros et tenebroſos effecerat? Iam eñ claritatem ſtellaꝝ
ꝑdiderãt: q in ſe lumen charitatis extixerãt. Merito ergo
hoc in dño ſaluatore nr̃o verius credimꝰ fuiſſe cõpletũ: quẽ
ſicut iã antea dixi: ⁊ beatũ ioſeph et beatã mariã: cũ vnde-
cim apl'is frequẽtius legimꝰ adoraſſe. Nam qđ apl'i lumẽ
Mat v. ſtellaꝝ habuerint: ipſe dñs in euãgelio dixit. Uos eſtis lux
Mat.xiij. mũdi. Et iteꝝ de ipſis ac ſuis ſimilibꝰ. Tunc iuſti inq̃t ful-
gebũt ſicut ſol i regno pr̃is eoꝝ. Ioſeph iterp̃tat augmen
tatio ſiue ampliatio. Sed in illo ioſeph ampliationẽ nõ ha
buit niſi ſola egyptus: in nr̃o vero ioſeph augmẽtũ habere
Geñ.xlij. vniuerſus meruit mundus. Ille ioſeph erogauit triticũ: nr̃
Pſ.xviij erogare dignatꝰ eſt ṽbũ. In oẽm terrã exiuit ſonꝰ apl'oꝝ ⁊
F in fines orbis terre ṽba eoꝝ. Nos ergo fratres dilectiſſimi
q nullis ꝓcedẽtibꝰ meritis tanta bona ꝑmiſim veri ioſeph
dñi nr̃i ieſu xp̃i ↄſecuti ſumꝰ: ad quos nõ vmbra veteris te-
ſtamẽti: ſꝫ ip̃a veritas venit: quãtũ poſſumus cũ dei gr̃a la
boremꝰ: vt qđ nobis ↄtulit iudicatꝰ: integrũ inueniat iudi-
caturus. Qui tibi tñ cõtulit: ſcit quãtũ repoſcat. Et quidẽ
ille eũ venerit redditurꝰ eſt qđ ꝓmiſit: ſꝫ requiſiturꝰ eſt qđ re-
demit: et qđ dedit in primo aduentu exacturus eſt in ſcđo.
Nemo ergo xp̃o dño nr̃o reddat mala ꝓ bonis. Quis eñ
eſt q ita ipſe agit: niſi ille q accepit vitã et reſtituit mortem.
Mortẽ eñ reſtituit: q ſeip̃m male viuendo iterficit? Quis
eſt q reddit mala ꝓ bonis? Ille q cũ deberet dare ꝓpria ra
pit aliena: q pro charitate reddit odiũ: inuidiã ꝓ benignita
te: ꝓ humilitate ſuperbiam: ꝓ caſtitate luxuriam. Quis eſt
qui xp̃o reddit mala ꝓ bonis? Ille q cum deberet lectioni
inſiſtere: ⁊ ad eccleſiã currere: eligit potius ad tabulã lude-
re: ſpectacula furioſa vel cruẽta vel turpia frequentare. Et
cui oportebat pctã ſua orãdo: legẽdo: elemoſynas faciẽdo
ↄſumere: ſtudet potiꝰ augere et ampliꝰ cumulare. Quis eſt
qui reddit mala ꝓ bonis? Qui ꝓ luce tenebras: ꝓ benigni-
tate maliciam: ꝓ ſobrietate ebrietatẽ: ꝓ elemoſynis rapa-
citatẽ: ꝓ iuſticia iniq̃tatẽ reſtituit. Qui ergo hec mala ad-
iuuãte dño non admiſit: quantum põt munera in ſe diuina
cuſtodiat. Qui vero his malis ſe ſentit obnoxiũ: ⁊ itelligit
obuolutũ: cito ad penitẽtie medicamẽta recurrat: ⁊ antequã
aĩa illa tenebroſa de corpore mortis ſue diſcedat: elemoſy
nis: ieiunijs et orationibus: remediũ ſibi in die neceſſitatis
acq̃rat. Sic ergo agamus fratres: vt ante tribunal chriſti:
⁊ qui boni ſunt coronã: ⁊ qui negligentes ſunt veniam cõſe
quant: vt illos ornet vita itegra: iſtos valeat excuſare cor-
recta: preſtãte dño noſtro ieſu chriſto: cui eſt honor ⁊ impe-
rium in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Itẽ eodẽ die Homelie de eo qđ ſcriptũ eſt in euangelio ſm Mattheũ. Homo erat paterfamilias qui plantauit vineam ⁊c̃. que habentur iter ſermones de verbis dñi. lix. fol. lxviij. col. ij. Et de queſtionibus euangeliorum. lib. j. ca. xxxij. Et li. ij. ca. xxxviij.

¶ Sabbato poſt ſcđam dñicã in quadrageſima De eo ꝙ ioſeph latuit pr̃em i egypto. Sermo. j.

IN btõ iacob fratres chariſſimi et in ſctõ filio eiꝰ Sermo
ioſeph: q diligenter attẽdit: rẽ nimis admirabilẽ lxxxij.
deũ feciſſe cognoſcit. Primũ nõ credo fuiſſe ſine A
cauſa: ꝙ dñs q ſe totiẽs dignatꝰ fuerat oſtẽdere
beato iacob: ꝑ tot annos noluit ei idicare ꝙ ioſeph filiꝰ eiꝰ
viueret: ſꝫ ꝑmiſit eũ longa afflictione ↄſumi. Si hoc quiſq̃ ſi-
ne certa ⁊ euidẽti rõne factũ eẽ credit: vel h ↄſideret: ꝙ nec
filiꝰ eiꝰ ioſeph in tã ꝓximo poſitꝰ ꝑmiſſus ſit ad pr̃em ſuum
mittere: vt ei nũciaret ꝙ nõ ſolũ viueret: ſꝫ etiã in grãdi ho-
nore floreret. Ab illo eñ loco vbi erat btũs iacob vſq; i egy
ptũ: vix erãt trecẽta miliaria. Unde frequẽtiſſime ⁊ ex egy
pto in locis illis vbi iacob erat: plurimi ꝓperabãt: ⁊ ex illo
loco ad egyptũ ĩfinite multitudines aſſidue ↄfluebãt. Sed
forte aliq̃s dicit: ꝙ btũs ioſeph paruulus exierit a pr̃e ſuo:
⁊ ideo recordari eũ nõ potuiſſet. Nõ ita eſt fres chariſſimi.
Puer eñ erat ſexdecim annoꝝ: et nulla rõne parẽtes ſuos
poterat obliuiſci. Nã ⁊ intãtũ eos oblitꝰ nõ erat vt fratres
ſuos vbi ꝓmũ vidit agnoſceret. Sed dicit aliq̃s: ꝙ licentiã
aut potẽtiã nõ habuerit mittẽdi ad pr̃em ſuũ. Etiã ſi h q̃ſi
veriſimile videat: poſtea ꝙ de carcere deductus eſt: ⁊ dñs
factus eſt in oĩ terra egypti: ꝑ illos ſeptẽ annos fertilitatis
⁊ illos duos q trãſacti ſunt tp̃e iopie ãteq̃ fratres ſui ad eũ
deſcẽderẽt. Per iſtos nouẽ annos i trecẽtis miliarijs: ſine
vlla dubitatiõe potuit mittere ad pr̃em ſuũ. Sꝫ occulto iu- B
dicio hoc dñs fieri nõ ꝑmiſit: itãtũ vt nec tũc ſe manifeſta- Geñ.xlij.
ret fratribꝰ ſuis: qñ ad emendũ triticũ venerãt: quinimmo
duriſſime eis loquẽs: et fratrem illoꝝ in vinculis tenẽs: ad
pr̃em ſuũ eos cũ grãdi dolore redire iuſſit. Attẽdite adhuc Geñ.xliij.
ad aliud maius miraculũ: et videte quomõ beatus ioſeph
qui patrẽ ſuũ nouerat ꝓ ſe itolerabilem amaritudinẽ ſuſti
nere: quaſi paruũ eſſet qđ ante pertulerat: adhuc et benia-
min ei fecit auferri: quo facto vtiq; nouerat eũ multiplicem
paſſuꝝ eſſe dolorẽ. Hec eñ oĩa ſine ſpũſſancti diſpẽſatione
facta fuiſſe non credo. Deus eñ cuius iudicia plerũq; ſunt
occulta: nũq; tñ iniuſta: q beato iacob noluit indicare filiũ
ſuũ viuere: ille etiã ſanctum ioſeph non permiſit vt pr̃i ſuo
gloriã ſuã nunciaret: quinimmo adhuc ſymeon in vinculis
tenẽdo: beniamin auferẽdo: ipſius patris ſui anguſtias cu
mulauit. Hec aũt fratres chariſſimi: ſi fideliter attẽdamꝰ: C
cum grandi mĩa dñm feciſſe cognoſcimus. Ab initio enim
mundi hoc deus in ſanctis ſuis exercuit: qđ in beato iacob
cũ grãdi pietate cõpleuit. Sed quare ſit hoc factũ: diligen-
ter attẽdite. Quis eñ ſerui ⁊ amici dei capitalia crimina
vitauerit: et multa opa bona fecerint: tñ ſine minutis pctis
eos fuiſſe non credimus: q2 nõ mentitur ille qui dixit. Non Iob.xv.
eſt immunis a peccato: nec infans cuiꝰ eſt vniꝰ diei vita ſup

Annotatõ terrã. Et beat⁹ Johãnes euãgeliſta qui vtiq; meritis non
nũeralis erat inferior ſancto iacob: clamat ⁊ dicit. Si dixerimus q̃
ordinis pctm̃ nõ habem⁹: ipſi nos decipim⁹: ⁊ veritas in nobis non
ſermonũ eſt. Et illud qđ alibi ſcriptũ eſt. Juſt⁹ ſepties cadit ⁊ reſur:
hui⁹ opis git. Quia ergo ſicut iã dictũ eſt: ſine iſtis minutis peccatis
iacob eſſe nõ potuit: volẽs de⁹ ipſa parua peccata in hoc ſe
culo tribulatiõis igne ꝯſumere: implet in eo qđ ipſe ꝑ ſpm̃
Ecc̃l. ſanctũ dixit. Uaſa figuli ꝓbat fornax: ⁊ hoĩes iuſtos tẽta:
xxvij. tio tribulatiõis. Et illud. Flagellat de⁹ oẽm filiũ quẽ reci:
Heb.xij. pit. Et illud. Per multas tribulatiões oportet nos itrare
Actuũ.xij in regnũ dei. Ut ergo ſanctũ iacob deus noſter velut aurũ
purgatũ in futuro iudicio pſentaret: prius ab illo oẽs ma:
culas peccatoꝝ abſterſit: vt i eo ignis ille arbiter qđ exure
D ret iueni rẽ nõ poſſet. Qđ etiã in ipſo beato ioſeph factũ eẽ
Geñ.xxxix cognoſcim⁹. Cũ eñ: ſicut dixit ſcriptura. Dñs eẽt cũ eo: ⁊ gratiã ei apud dñm ſuũ ⁊ apud principẽ carceris dediſſet:
ꝑductus tũc eſt vt ab hoĩe auxiliũ poſtularet: dicens magi:
Geñ.xl. ſtro pincernarũ. Memẽto mei cũ tibi bene fuerit: ⁊ supplica
pharaoni: vt me eijciat de iſto carcere. Et q: nõdũ ſcriptũ
Pš.cxvij erat. Bonũ eſt ſperare in dño q̃ ſperare in hoĩe: cũ in oĩb⁹
dei gratiã meruiſſet: ſurreptũ eſt illi vt ab hoĩe auxiliũ pete
ret. Pro qua re additi ſunt duo anni: quib⁹ adhuc tenereť
in carcere: tãq; diceret ei de⁹. Ego tibi oſtẽdo vt magis a
me q̃ ab hoĩe debeas auxiliũ poſtulare. Sine vlla ei dubi:
tatiõe credendũ eſt q ꝓ caſtigatione ſctĩ ioſeph nõ permi:
ſit de⁹ magiſtrũ pincernaꝝ vt i mẽte haberet qđ ei ſanctus
ioſeph qñ de carcere dimiſſus eſt ſupplicauerat. Et q: etiã
et ipſe ioſeph q̃uis ſanct⁹ tũc ſine pctõ eẽ nõ poterat: ideo
tanto tp̃e fuit in carcere clauſus: vt in eo impleret qđ ſcri:
Apo.iij. ptũ eſt. Ego quos amo arguo: et quos diligo caſtigo. Si
E diligẽter attẽdim⁹ fratres chariſſimi qđ erga beatũ iacob
deũ feciſſe credim⁹: hoc etiã ioſeph circa fratres ſuos exer
cuiſſe cognoſcim⁹: qui vtiq; tã ſanct⁹ fuit vt eos odio habe
re nõ potuiſſet. Unde credendũ eſt q ideo eos tãtis tribu:
lationibus fatigauerit: vt illos ad ꝯfeſſionẽ criminis/et ad
medicamẽtũ penitẽtie ꝓuocaret. Deniq; cũ ingẽti dolore
Geñ.xlij. dixerũt ſe merito pati illa: q: peccaſſẽt i fratrẽ ſuũ vidẽtes
anguſtiã ei⁹. Et q: ſciebat beat⁹ ioſeph q fratrib⁹ ſuis par
ricidij crimen ſine grãdi penitẽtia indulgeri nõ poſſet: et ſe
mel/et ſecũdo/⁊ tertio illos medicabili tribulatione tanq;
ſpiritali igne decoxit: nõ vt ſe vindicaret: ſed vt illos corri
geret: ⁊ de tã graui crimine liberaret. Deniq; priuſq; pecca
tũ ſuũ cõfiterenť: ⁊ crimen qđ admiſerãt mutua iter ſe caſti
gatiõe conſumerẽt: nec agnoſcendũ eis ſe dedit: nec pacis
oſculũ eis idulſit. Cũ ꝟo illos ꝓ pctõ qđ in ipſo admiſerãt
Geñ.xlv. humiliter videret afflictos: deoſculat⁹ eſt ſingulos: ⁊ ꝑ ſin:
gulos fleuit: ⁊ pauentium colla pio oculoꝝ rore pfundens:
F odiũ fratrũ charitatĩ lachrymis abluebat. Qđ ergo de⁹ in
beato iacob fecit: ⁊ qđ ioſeph erga fratres exercuit: hoc ẽt
⁊ nos in illis q̃ in nobis peccauerit debem⁹ iplere: ⁊ nõ ip:
ſos ſed peccata eoꝝ ſtudeam⁹ odire: ⁊ ita velim⁹ ſm̃ culpe
merita duriſſima caſtigatiõe corripere: vt eos ſtudeam⁹ in
Gal.vj. veritate diligere. Hec ſi facim⁹ fratres chariſſimi: ĩpleť in
nobis illud qđ ſcriptũ ẽ. Jnuicẽ onera veſtra portate: ⁊ ſic
adimplebitĩ legẽ xp̃i. Ad extremũ vt totũ qđ dixi breui ſer
mone cõcludã: taliter indulgeam⁹ eis q̃ in nobis peccaue:
rint: q̃liter volum⁹ vt nobis idulgeat de⁹ quotiẽs i illo pec
Mat.vj. cam⁹. Hec ſi facim⁹: ſecuri poſſum⁹ dicere. Dimitte nobis
debita nr̃a: ſicut et nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̃is. Adhuc
nos delectabat cũ charitate vr̃a de beato ioſeph aliqđ lo:
qui: ſed ꝓpter pauperes q̃ ad opa ſua feſtinãt: meli⁹ eſt hoc
vt nobis i die craſtina reſeruem⁹. Et iõ ꝯuerſi ad dñm mi:
ſericordiã ipſi⁹ depꝛecemur vt deſideriũ audiẽdi verbũ dei
qđ in nobis placat⁹ ꝯtulit/⁊ augere ſemper ⁊ cõſeruare di:
gneť: q̃ cũ patre ⁊ ſpũſctõ viuit ⁊ regnat in ſcl'a ſcl'oꝝ. Amẽ

¶ Jtem eodẽ die Homelie de eo qđ ſcriptũ eſt
Luce.xv. in euãgelio ſm̃ Lucã. Homo quidã habuit du:
os filios: et dixit adoleſcẽtior ex illis. Pater da
mihi portionẽ ſubſtãtie ⁊c. que habenť inter ſer:
mones de Uerbis dñi.xxxiiij.fo.liiij.col.iiij. Et
de queſtionibus euangeliorum libro.ij.ca.xxxiij
Et inter ſermones ad fratres in heremo.xxvij.
fol.xij.colũna.ij.

¶ Dñica tertia in q̃dragesima de Joſeph et dña
ſua. Sermo.j. in quo dicit q adulterij tela prima
ſunt oculorum: ſecunda vero verborum.

Beat⁹ ioſeph ſanct⁹ ⁊ fidelis dñi famul⁹ tribula Sermo.
tionib⁹ magis iuſt⁹ oñdiť: q̃ primo iuidia fratrũ lxxxiij.
hiſmahelitis in ſuũ addict⁹: ab eiſq; vendit⁹ a A
q̃b⁹ ſe viderat adorãdũ: deide egyptio dño tra Geneſis.
dit⁹: ſemꝑ tñ ingenui animi tenuit dignitatẽ: docuitq; exẽ: xxxix
plo ſuo ⁊ ſuos ⁊ liberos in peccãdo nõ ꝯditiõe coeq̃les eẽ
ſed mẽte. Cũ eſſet decorus ⁊ ſpecioſus facie: pulchritudinẽ
vult⁹ ſui nõ ad alienã dirivauit iiuriã: ſ; ad ſuã grãm cõſer
uauit: h ſe pulchriorẽ iudicãs: ſi nõ diſpẽdio caſtitatis ſed
cultu pudoris ſpecioſior ꝓbareť: ⁊ illũ eẽ veꝝ decorẽ q̃ nõ
alienos oculos caperet: nec mẽtes fragiles vulneraret. Cri
men eñ dñe ſue fuit q̃ male vidit: nõ beati ioſeph q̃ male vi
deri nõ voluit. Nec in eo q̃ viſus eſt culpa eſt: q: nõ erat in
poteſtate ſuili vt nõ videreť a dña. Marit⁹ debuit cauere
vxoris oculos. Diſcãt tũc ⁊ viri cauere oculos feminaꝝ: ⁊ cũ
⁊ amanť ⁊ q̃ nolũt amari. Deniq; adamatus eſt ioſeph: qui
amãtẽ ꝯtẽpſerat. Et bñ excuſauit eũ ſcriptura dicẽs. Jm: Ubi.ſ.
miſit oculos vxor dñi ei⁹ in ioſeph: h eſt nõ iſte ſe oſtẽtauit:
nec illa cepit incautũ: ſ; illa retia ſua imiſit ⁊ idagine ſua
capta eſt. Catenas ſuas ſparſit: ⁊ in ſuis vinculis colligata
eſt. Dixit aũt illi. Dormi mecũ. Prima adulterij oculoꝝ te B
la ſunt: ſcđa ꝟboꝝ. Sed q̃ nõ capiť oculis: põt ꝟbis reſiſte
re. Excuſať qđ ingreſſus eſt: pdicať qđ elapſus ẽ. Nec pl⁹
fecit ꝑ veſtimẽta corporis q̃ ꝑ animi caſtimoniã. Reliquit
tãq; nõ ſua q̃ adultera manib⁹ detinebat: ⁊ aliena iudicauit
q̃ tactu ĩpudice potuerãt ꝯprehẽdi. Magn⁹ plane vir q̃ vẽ
dit⁹ ſuire tũc neſciuit: ingenuã adamatus non redamauit:
rogat⁹ nõ acq̃euit: apprehẽſus aufugit. Cõcupiſciť adole
ſcẽs a dña: ſed ad cõcupiſcentiã ꝓuocat⁹ ⁊ rogat⁹ refugit:
vna hac i re blãdicijs ſupplicat: q̃ in ceterĩ iperabat. Ama
bat illũ: an poti⁹ ſe? Ego puto: q: nec illũ: nec ſe: ſi illũ ama
bat: q̃re volebat pdere? Si ſe amabat: q̃re q̃rebat ꝑire? Ec:
ce ꝓbaui: q: nõ amabat: venẽo libidinis ardebat: nõ flãma
charitatis lucebat. S; ille nouerat videre: qđ illa nõ noue:
rat. Pulchrior erat int⁹ ioſeph q̃ foris. Pulchrior in luce
cordis q̃ in facie corporis. Ubi illi⁹ femine oculus non pe
netrabat: ibi ipſe ſua pulchritudine fruebať. Jntuẽs ĝ inte
riorẽ pulchritudinẽ caſtitatĩ in ſpeculo ꝯſciẽtie ſue: qñ illã
maculari: qñ violari feminea tẽtatiõe ꝑmitteret? Qđ ĝ vi: C
debat in ſe: ⁊ tu vis videre in te pulchritudinẽ pudicitie in
teriorẽ ſpũs talẽ? Si habes ad illã qualeſcũq; oculos: exẽ
pli grã tibi aliqđ ꝓpono: ipſam vis i cõiuge tua. Noli ergo
odiſſe in aliena: qđ amas in tua. Quid eñi debes amare in
cõiuge tua? Utiq; caſtitatẽ. Hãc odiſti in aliena. Serua ĝ
in cõiuge aliena qđ ſeruare cupis in tua: q: ⁊ in vxore caſti
tatẽ poti⁹ diligis q̃ carnẽ. Sed forte exiſtimas te amatorẽ
eẽ carnis vxoris tue ⁊ nõ caſtitatĩ. Sordida q̃dẽ cogitatio
miſera ⁊ voluptuoſa: ſ; nõ te dimitto ſine exẽplo. Tu putas
q carnẽ amas vxoris tue: ego ei dico q caſtitatẽ pl⁹ amas
Deniq; hãc pl⁹ amas in filia tua. Quis eñ hoĩm q̃ nõ fili:
as ſuas caſtiget: ⁊ nõ caſtas eſſe velit? Nunq̃d et ibi carnẽ
amas? Nunq̃d cõcupiſcis corp⁹ pulchrũ: vbi exhorreſcis
inceſtũ? Si ĝ amatorẽ te caſtitatis ꝯuicis: q̃d te offendiſti
vt cã nõ ames in te? Qđ ames in filia tua: ama hoc ⁊ in vxo
re aliena: q: ⁊ filia tua vxor erit aliena. Ama ĝ ⁊ i te caſtita
tẽ. Nã ſi amas vxorẽ alienã: nõ ꝯtinuo habebis caſtitatẽ ſi
amaueris mox habebis. Blãda caſtitas ⁊ ſctã: in cubicu:
lo cordis tui ſuauis eſt. Eius amplex⁹ nõ habet amaritu:
dinẽ: cõuerſatio illi⁹ in nullo tibi in domo ꝯſciẽtie cõtradi
cit. Ama ĝ ⁊ in te ⁊ in alijs caſtitatẽ: et imitaberis beatũ io
ſeph q̃ noluit impudice mulieri accubitu illicito cõſentire.
Repulit ꝯcupiſcẽtiã alienã: amplex⁹ ẽ pudicitiã ſuã. Ama
tor dei dilectiſſimi mulieris amore nõ vinciť. Caſtũ animũ
incitãs adoleſcẽtia nõ permouit: nec diligẽtis auctoritas.
Mirati eſtĩ caſtitatẽ: aſpicite nũc benignitatẽ. Jlle ꝓ odio D
reddit charitatẽ: ⁊ cũ videret frẽs ſuos: imo inimicos ex fra
trib⁹: cũq; ab eis agnoſci vellet: dilectiõis affectum pio do
lore teſtat⁹ eſt ad eos. Oſculabať ſingulos ⁊ per ſingulos Geñ.xlv.
flebat: ⁊ irriguis fletib⁹ pauentiũ colla perfudit. Odiũ fra:

trū charitati lachrymis abluebat. Cōſtat viuo patre atq̄
moꝛtuo ꝙ germano ſemꝑ amoꝛe dilexit: nec recoꝛdat illū i
quo ad necem fuerat deiect⁹ in lacū: nō cogitauit addictā
ꝓcio germanitatē: ſed ꝑ malis bōa reſtituēs: iā tūc necdū
data aplica ꝓcepta cōpleuit: ergo beat⁹ ioſeph cogitās de
charitatis dulcedinē: venenū inuidie quo fratres ſuos no-
uerat fuiſſe ꝑcuſſos: deo auxiliāte ſtuduit d̄ coꝛde ſuo repel
E lere. Et reuera fratres qđ īfelici viro preſtat īuidia que in
ſecretis ꝯſciētie q̄buſdā vngulis liuoꝛ ipſe diſcerpit: ⁊ alie-
nā felicitatē toꝛmētū illi⁹ facit? Quā inq̄ mercedē ex odio
ſuo recipiet: niſi hoꝛribilis aīe tenebꝛas ⁊ ꝯfuſe mētis hoꝛ-
roꝛē: q̄ vultu ſemꝑ animoq̄ merēte voto quo vult alij noce
re ſe cruciat: quē ſeuiſſimis exagitatū ſtimulis ab oī conſi-
lio ac mētiſ ſobꝛietate deturbat? Et ideo obſeruem⁹ fratres
vitij hui⁹ īcurſum: ne foꝛte participes opis diaboli īuenia-
Sap.ij. mur: ⁊ pari cū illo ſentētia ꝯdēnemur: ſicut ſcriptū eſt. In-
uidia diaboli: moꝛs intrauit in oꝛbē terrarū. Imitant aūt
eū q̄ ſunt ex pte eius. Qđ malū ledit parū aliqđ etiā eos in
quos intēdit: grauī⁹ tñ ⁊ ꝑniciosi⁹ eos pri⁹ a quib⁹ proce
Ad fres ī dit affligit. Sicut eñ erugo ferrū: ita īuidia illa ipſam aīaꝫ
here. ſer. in q̄ eſt interimit ⁊ ꝯſumit. Et ſicut aiunt viperas dilacera
xviij. to ⁊ dirupto illo ipſo materno vtero ī quo ꝯcepte ſūt naſci:
ita ⁊ īuidie natura illā ipſam aīam a qua cōcepta eſt et ꝯſu-
F mit ⁊ ꝑdit. Qualis hec aīe tinea eſt? Que cogitationum te
bes pectoꝛis? Quāta rubigo zelare in hoīe donū dei: et in
malo oppꝛobꝛio bōs aliena ꝯuertere: alioꝝ gloꝛiā facere pe
nā ſuā: velut q̄ſdā pectoꝛi ſuo admouere carnifices: cogita
tiōib⁹ ⁊ ſenſib⁹ ſuis adhibere toꝛtoꝛes: q̄ ſe īteſtinis crucia
tib⁹ lacerēt? Nō cib⁹ talib⁹ let⁹: nō potus pōt eſſe iocūdus
Suſpirat ſēꝑ ⁊ ingemiſcit ac dolet: dieb⁹ ac noctib⁹ pect⁹
obſeſſum ſine intermiſſione laniat. Et q̄tū ille cui inuidet
succeſſu meliore ꝓfecerit: tm̄ inuid⁹ in maius incēdiū liuo-
ris ignib⁹ exardeſcit. Palloꝛ in facie: tremoꝛ in labijs: ſtri
doꝛ in dentib⁹. Quiſq̄s ille eſt quē in zelo ſuo ꝑſequit īuid⁹
ſubterfugere eū foꝛſitan poterit ⁊ vitare: inuid⁹ ꝟo fugere
nō valebit. Ubicūq̄ fuerit aduerſari⁹ ſu⁹: ſecū eſt hoſtis ī
pectoꝛe ſemꝑ īcluſus. Deniq̄ dñs ī euāgelio cū eū diſcipu
Matthei. li interrogarēt q̄s īter illos maioꝛ eſſet rñdit. Quiſquis fue
xviij. rit (inq̄t) minim⁹ in oībus his: hic erit magn⁹. Quo verbo:
oēm cauſam ⁊ materiā moꝛdacis inuidie eruit et abſcidit.
Chꝛiſtiano ḡ populo zelare nō licet. Cōtra inuidiā: redde
humilitatē. Audi beatū Iohānē apl̄m in epl̄a ſua dicentē
j. Ioh. iij. Qui odit fratrē ſuū homicida eſt. Et iteꝝ. Qui dicit ſe ī lu
j. Ioh. ij. ce eſſe ⁊ fratrē ſuū odit in tenebꝛis eſt/ ⁊ in tenebꝛis ambu-
lat: ⁊ neſcit quo vadat. Deſcēdit eñ ī gehennā ignar⁹: ⁊ ce
cus ꝓcipitat in penā. Recedit ipſe ſcꝫ a xp̄i lumine monētiſ
Ioh. viij. ⁊ dicētis. Ego ſum lux mūdi: ⁊ q̄ credit in me nō ambulat
G in tenebꝛis ſed habebit lumen vite. Nos ꝟo deo auxiliāte
venena inuidie fugiētes: nō ſolū cū bonis ſed etiā erga ma
los charitatis dulcedinē habeam⁹. Sit in manib⁹ diuina
lectio: ī ſenſib⁹ dñica cogitatio: oꝛatio iugis oīno nō ceſſet
⁊ ſalutaris operatio ꝑſeueret: vt quotiēs ad tentandū nos
acceſſerit inimic⁹: ſemꝑ nos bonis operib⁹ īueniat occupa
tos. Cōſideret ergo vnuſquiſq̄ cōſcientiā ſuā: et ſi ſe videt
de ꝓſperitate ꝓximi ſui īuidie veneno ꝑcuſſum: euellat de
pectoꝛe ſuo ſpinas ⁊ tribulos: vt in eo ſemen dñi quaſi ī fer
tili agro multiplicata ſegete luminis cōcipiat: vt amaritu-
do īuidie xp̄i dulcedine leniat. Amet eos ⁊ quos ante ode-
rat: ⁊ de melioꝝ ſemꝑ ꝓfectib⁹ gratulet. Nō deroget ſacer
dotib⁹: nec ꝓpoſitos ſuos venenatis dentibus laceret: faci
Luce. vj. at ſe illis adunata dilectiōe participē. Dimittit ei qñ et ipſe
dimiſerit: accipient ſacrificia ſua: cū ⁊ ipſe pacific⁹ ad deū
acceſſerit. Cogitet vnuquiſq̄ paradiſi delitias: regno cele-
ſti diſcat adherere: ad qđ niſi cōcoꝛdes ⁊ vnanimes ſpū ad
Mat. v. mittunt. Cogitem⁹ ḡ fres qđ filij dei hi ſoli poſſint vocari:
Ioh. xiij. q̄ ſunt pacifici: ſm qđ ſcriptū eſt. In hoc cognoſcēt oēs q2
mei diſcipuli eſtis: ſi dilectionē habueritis adinuicem. Ad
qđ vos pi⁹ dñs bonis operib⁹ ſua ꝓtectiōe ꝑducat: cui eſt
honoꝛ ⁊ iperiū cū patre ⁊ ſpū ſancto in ſecula ſclꝫꝝ. Amen.

Exo. j. ¶ In eadē dñica: de eo qđ ſcriptū eſt. Moꝛtuus
eſt ioſeph ⁊ filij iſrael creuerunt ⁊c. Sermo. ij. In
quo figuraliter oſtendit cur poſt paſſionem chꝛi-
ſti creuerit fides.

Audiuim⁹ in lectione q̄ lecta eſt fratres dilectiſſi- Sermo.
mi: ꝙ moꝛtuo Ioſeph filij iſrael creuerūt/ ⁊ mul lxxxiiij.
tiplicati ſunt nimis: ⁊ q̄ſi herba germinauerunt. A
Quid eſt hoc fratres kmi? Donec viueret ioſeph
nō referunt creuiſſe filij iſrael: nec ꝙ m̄ltiplicati ſunt nimis
ſed poſtea q̄ꝫ moꝛtu⁹ eſt ſic germinaſſe dicunt: cū vtiq̄ ſub
patrocinio vel defenſione ioſeph magis debuerāt creſcere
et multiplicari. Sed hec fres chariſſimi in illo ioſeph figu-
rata ſunt: in nr̄o autē ioſeph: id dño xp̄o ī veritate cōpleta
ſunt. Pri⁹ eñ q̄ꝫ moꝛeret. i. q̄ꝫ crucifigeretur ioſeph noſter:
pauci in eū crediderūt: poſtq̄ꝫ vero moꝛtu⁹ eſt et reſurrexit
in vniuerſo mundo multiplicati ſunt: ⁊ creuerūt iſraelite. i.
populi xp̄iani. Sic ⁊ ipſe dñs in euangelio dixit. Niſi gra- Ioh. xij.
nū frumenti cadens in terra moꝛtuū fuerit: ipſum ſolū ma-
net. Si autē moꝛtuū fuerit: multū fructū affert. Poſtea eñ
q̄ꝫ paſſione precioſum granū frumēti moꝛtuū eſt ⁊ ſepultū:
ꝑ vniuerſum mūdū de vno illo grano meſſis eccleſie pullu-
lauit. Non eñ ſicut antea in iudea tm̄ not⁹ eſt de⁹: nec ſolū Pſ. lxxv.
in iſrael nomē ei⁹ colit: ſed a ſolis oꝛtu vſq̄ ad occaſum no B
men illius collaudat. Interea moꝛtu⁹ eſt ioſeph: ⁊ ſurrexit Exo. j.
nouus rex in egypto q̄ ignoꝛabat ioſeph: ⁊ alloquit gentē
ſuā: vt ꝑſequerēt filios iſrael. Dū rex ille viueret q̄ nouerat
ioſeph nō referunt afflicti fuiſſe filij iſrael: nec in luto et late
re fatigati: nec maſculi eoꝝ necati/ ⁊ femine viuificate: ſed
poſtea q̄ꝫ ſurrexit rex ille q̄ nō nouerat ioſeph: oīa illa geſta
referunt. Hec eñ fratres ſm qđ dicit apl̄s. In figura con j. Coꝛ. x.
tingebant populo iudeoꝝ: ſcripta ſunt autē ꝓpter nos. Qđ
in illis carnaliter figurabat: ī nobis ſpiritaliter adimplet.
Et nos ergo ſi diligēter attēdim⁹: intus ī nobis in hoīe in
terioꝛe hec fieri frequēter agnoſcim⁹. Anima eñ nr̄a aut a
legitimo rege regit: aut a tyrāno vaſtat. Si eñ deo adiuuā
te pie viuim⁹: ſi de charitate: de miſericoꝛdia: ⁊ de patiētia
atq̄ penitētia: ceteriſq̄ his ſimilib⁹ cogitam⁹: licet adhuc
in egypto: id eſt in carne ſim⁹: tñ a xp̄o rege gubernamur:
⁊ ipſe regit nos in luto ⁊ latere ſed nō ꝯſumit: nec nos curis
terrenis vel nimijs ſollicitudinib⁹ atterit ⁊ affligit. Si ꝟo
anima nr̄a ceperit declinare a deo: ⁊ ea q̄ ſunt turpia ⁊ īho
neſta ſectari: tūc prudētia carnis q̄ iīmica eſt deo: repudia-
to rege xp̄o: ſubdit infelicia colla tyrāno. Qđ cum fuerit fa Rom. viij.
ctū: alloquit gentē ſuam. i. coꝛpoꝛis voluptates et vitioꝝ
ducib⁹ ad cōſiliū cōuocatis initur deliberatio aduerſus fi-
lios iſrael. i. aduerſus cogitatiōes ſanctas ⁊ acceptabiles
deo quomodo circūueniant: quō oppꝛimant vt luto ⁊ late
ribus affligant: vt maſculos interficiant/ et feminas reſer-
uēt. In maſculis intelligit ſenſus rōnabilis: in feminis cō-
cupiſcētia carnis. Uult ergo diabol⁹ ī nobis viros occide
re/ ⁊ feminas reſeruare: id eſt ſenſum ī nobis rationabilem
ac deū videntē extinguere: ⁊ q̄ ad ꝯcupiſcentiā carnis per
tinēt reſeruari. Non nobis hec ad hyſtoriā tm̄ ſcripta ſunt C
nec putādū eſt diuinos libꝛos egyptioꝝ geſta narrare: ſed
q̄ ſcripta ſunt: ſicut apl̄s ait. Ad noſtrā doctrinā ⁊ cōmoni Rom. xv.
tionē ſcripta ſunt: vt tu q̄ hec audis ⁊ gratiā baptiſmi iā cō
ſecut⁹ es: ⁊ annumerat⁹ es inter filios iſrael: ⁊ ſuſcepiſti in
te regē xp̄m: ſi poſt hoc declinare volueris ⁊ ꝓ cupiditate
opera ſeculi agere: actus terre ⁊ luti. i. luxurioſa explere mi
niſteria: agnoſcas ⁊ intelligas: q2 ſurrexit in te rex ali⁹ qui
neſcit ioſeph. Rex egypti ipſe te cogit ad opera ſua: nō iu-
ſticie ſed iniq̄tati ſeruire. Ipſe faciet laterem ſibi operari ⁊
lutū. Ipſe te ſub ꝓpoſitis: magiſtris: ⁊ cōpulſoꝛib⁹ ad opa
terrena ⁊ luxurioſa plagis ⁊ verberib⁹ aget. Ipſe ē qui te
facit diſcurrere ꝑ ſeculū: maris ac terre elemētis ꝓ cupidi
tate turbari. Ipſe eſt rex egypti q̄ te foꝛū pulſare litib⁹ fa-
cit: et ꝓ exiguo terre ceſpite ꝓpinquos iurgijs fatigare.
Ipſe eſt q̄ te ꝑſuadet luxuria caſtitati inſidiari: decipere in
nocentiā: in domū tuā q̄ ſunt feda: foꝛis q̄ ſunt crudelia: in-
tra ꝯſcientiā q̄ ſūt flagitioſa cōmittere. Si ergo tales vide
ris eſſe actus tuos: ſcito te regi egypti militare. i. nō chꝛiſti
ſed diaboli ſpū agi. Nos fratres chariſſimi q̄ ante aduētū D
dñi ſaluatoꝛis dom⁹ diaboli fuim⁹: ⁊ ꝑ gratiā xp̄i de pote
ſtate ipſi⁹ liberari meruim⁹. q̄ꝫtum poſſum⁹ ipſo deo adiu-
uante laboꝛare debem⁹: ne a nobis malis actibus noſtris
offenſus xp̄s abſcedat: ⁊ diabolus illo recedente ſuccedat:
ne foꝛte coꝛ noſtrū vero lumie effocato tenebꝛoſa nox occu
pet: ne ī nobis impleatur illud qđ in euangelio ſcriptū eſt.

Annotatõ nũeralis ordinis ſermonũ huiꝰ opis

Cũ exierit ſpũs ĩmũdus ab homine: vadit per loca arida
querẽs requiẽ et nõ inuenit. Poſt hec dicit. Reuertar ĩ do
mũ meã vnde exiui. Et cũ venerit: inuenit eã ſcopis mun
datã: ⁊ adducit ſecũ ſeptem alios ſpiritꝰ nequiores ſe: et in
greſſi habitãt ibi: et erũt nouiſſima hoĩs illius peiora prio
E ribus. Hoc eni chariſſimi de xpiano etiã baptizato intelli
gendũ eſt. Per gratiã eñ baptiſmi vacuatur quiſqꝫ oibꝰ
malis: poſtea vero cũ dei adiutorio laborare debet vt ĩple
atur oibus bonis. Nã ſi aliquem liberũ a malis vacuũqꝫ a
bonis ĩuenerit inimicꝰ: adducit ſecũ alios ſpũs nequiores
ſe: et erũt nouiſſima hominis illiꝰ peiora priorib⁹. Et ideo
vnde expulſa eſt luxuria: introducaꝛ caſtitas. Unde eradi
cata eſt auaricia: plãteꝛ elemoſyna. Unde malicia vel inui
dia expelliꝛ: charitas oñetur. Et qꝛ veniens dñs noſter al
ligauit fortẽ.i.diabolũ: ⁊ vaſa eiꝰ.i.nos de poteſtate eiꝰ eri
puit: q̃tum poſſumꝰ ipſo auxiliante ſtudeamꝰ: vt illi a quo
ſaluati ſumus toto corde ⁊ toto animo vſqꝫ ad vite nr̃e ter
minũ ſeruiamꝰ. Et qꝛ expulſo diabolo domũ ſibi de nobis
vbi requieſceret/⁊ vaſa in quibꝰ habitaret facere dignatꝰ eſt
xp̃s: in domo ſua nõ patiaꝛ iniuriã: nihil ibi ĩhoneſtũ nihil
ſordidũ: nihil deꝓhẽdat obſcurũ: ſed ita domiciliũ cordis
nr̃i fide plenũ ⁊ vacuũ malis oĩbus ſemꝑ inueniat: vt nos
nõ ſolũ frequẽtius viſitare: ſed etiam habitare in nobis di
gneꝛ: qui cũ pr̃e ⁊ ſpũſctõ viuit ⁊ regnat ĩ ſcl'a ſcloꝝ. Amen.

Itẽ eodẽ die Homelie de eo qd̃ ſcriptum eſt ĩ
Luce.xj. euãgelio ſm Lucã. Erat ieſus eijciẽs demoniũ
et illud erat mutũ ⁊c. que habenꝛ de queſtionibꝰ
euangeliorum. libro.j.ca.v. Et libro.ij.ca.xvij.
Et iter ſermones de Uerbis dñi.xj.fo.xl.col.iij.

Feria ſecũda poſt tertiam dñicam in quadra
Exo.v. geſima De paleis egyptiorũ. Sermo.j. In quo
dicit ꝙ baptiſmꝰ omnia peccata delet velut ma
re rubrum egyptios.

Sermo. lxxxv. A

Q Uãuis fr̃es chariſſimi oĩ tẽpore verbũ dei cum
grãdi deſiderio nos oporteat fideliter ſemꝑ au
dire: in iſtis tñ diebꝰ ſpecialiter lectiõi diuine in
ſiſtere: ⁊ de ſalute aĩe noſtre debemꝰ attẽtiꝰ cogi
tare: qꝛ ꝑ totũ anni ſpaciũ xpianoꝝ populus multis vitio
rũ fluctibꝰ calliditate diaboli inſectaꝛ: qui appropinquãte
paſchali ſolẽnitate: maiore ĩpetu ꝯtra fideles quoſqꝫ ſe pre
parare cõſueuit: ⁊ grauioribꝰ ſtimulis corda nr̃a cõpunge
re vel inquietare cõtendit. Sicut eni in diebꝰ iſtis ad simili
Exo.j. tudinẽ diaboli ⁊ angeloꝝ eiꝰ pharao ⁊ egyptioꝝ populus
ꝑſequebaꝛ filios iſrael: et luto eos ac lateribꝰ affligẽtes ad
amaritudinẽ ꝑducebãt: ita ⁊ hoc tẽpore imminẽte paſcha
li ſolẽnitate: qꝛ veros iſraelitas q̃ baptizãdi ſunt dolet dia
bolꝰ de ſuo exercitu vl' poſſeſſione diſcedere: grauiores cõ
ſueuit tribulatiões imittere: maiora ſcãdala cõcitare. Sꝫ
nos ſi moyſen ſequimur.i.ſi legẽ libenter audimꝰ: retroſpi
cere vel deſiderare egyptũ nolumꝰ: pharaone ſubmerſo ꝑ
ſacramentũ baptiſmi: velut ꝑ trãſitũ maris rubri de eiꝰ po
teſtate vel ſeruitio liberamur. Certiſſimum eſt fratres kmi:
quia quõ tũc egyptij filios iſrael multis tribulationibꝰ ad
amaritudinẽ ꝑducebãt: ſicut iam diximꝰ et in hoc tẽpore
diabolꝰ ⁊ angeli eiꝰ fideles chriſtianos ⁊ bonis opibꝰ dedi
tos ĩpugnare vel inquietare nõ ceſſant. Hoc tñ ſcitote fr̃es
B qꝛ diabolꝰ nõ ꝑſequiꝛ niſi bonos. Malos eñ: luxurioſos/
cupidos/⁊ ſuꝑbos ꝑſequi diabolꝰ nõ conſueuit. Amici enĩ
ſunt ſui: ⁊ ſemꝑ volũtates illiꝰ faciũt. Et intãtũ eos nõ ꝑſe
quiꝛ: vt etiã ꝑ illos alios ꝑſequaꝛ. Malos eĩ hoĩes diabolꝰ
quaſi malleos vel flagella habere ꝯſueuit. Deniqꝫ nõ ꝑſeq
tur bonos: niſi ꝑ malos. Habet ergo deus miniſtros ſuos:
habet ⁊ diabolꝰ adiutores ſuos. Deꝰ enĩ per hoĩes bonos
tanq̃ ꝑ miniſtros ſuos agit oẽ qd̃ bonũ eſt: diabolꝰ vero
per hoĩes malos velut ꝑ ſatellites ſuos exercet oẽ qd̃ ma
lũ eſt. Diabolꝰ per malorũ auariciã veſtitos expoliat: deꝰ
per hoĩes bonos veſtit nudos. Diabolꝰ ꝑ ĩpios et ſuꝑbos
etiã ⁊ eos qui pacẽ habere videntur ad ſcãdala vel lites in
ſtigat: deꝰ ꝑ pios ⁊ humiles diſcordes quoqꝫ pacificat. Et
quia longũ eſt ire per ſingula: vt ꝓ certo agnoſcat ⁊ intelli
gat charitas veſtra: quia ſicut oẽ qd̃ bonũ eſt per bonos
hominesagit deꝰ: ita oẽ qd̃ eſt crudele et impiũ: per ma
los hoĩes ꝯſueuit exercere diabolus. Deniqꝫ ꝯſiderate fra C
tres ⁊ corporalibꝰ etiã oculis videbitis: quõ populꝰ diabo
li ꝑſequiꝛ populũ xp̃i: dũ adulteri ꝑſequunꝛ caſtos: inſectã
tur ſobrios ebrioſi: humilibꝰ inſidianꝛ ſuperbi: benignos ĩ
uidi: largos cupidi: ⁊ eos q̃ manſuetudinẽ vel patientiam
retinẽt affligere nõ deſinũt iracũdi. Et iõ ꝯſideret vnuſq̇ſ
qꝫ conſcientiã ſuã: ⁊ ſi ſe videt et in cogitatione/et in opere
ſemꝑ qd̃ bonũ eſt diligere: ⁊ qd̃ honeſtũ eſt iugiter exercere
miniſtrũ ſe dei eſſe cognoſcat ⁊ gaudeat. Qui vero ſeipſum
ĩterrogãs viderit ꝙ malũ eſt nõ ſolũ cogitare ſed etiã dice
re vel exercere: adiutorẽ diaboli ſe eſſe intelligat ſimul ⁊ di
cat: ⁊ dũ adhuc peccatrix aĩa in corpore ſuo teneꝛ incluſa:
cũ dei adiutorio de poteſtate diaboli ſe coneꝛ eruere. Ne D
mo ſe circũueniat fratres chariſſimi. Unuſquiſqꝫ cuiꝰ ope
ra ⁊ voluptates exercet ĩ iſto ſeculo: cũ ipo erit poſtmodũ
in futuro. Ac ſi oĩs homo aut cum chriſto regnaturus eſt/
aut cũ diabolo in inferni ſupplicio cruciãdus. Et ideo dũ
tẽpus eſt ⁊ in noſtra poteſtate cõſiſtimꝰ: cum dei adiutorio
vnuſquiſqꝫ q̃ ſe malis opibꝰ in ſiniſtra eſſe cognoſcit: ꝓuſq̃
ab hac luce diſcedat: ad dexterã tranſire ꝯtẽdat nõ ad ſini
ſtram: ne audiat. Diſcedite a me maledicti in ignẽ eternũ: Mat.xxv
ſed ad dexterã vt inter agnos audire mereaꝛ. Uenite bene
dicti ꝑcipite regnũ. Ut hec oĩa cũ dei adiutorio poſſimus
ĩplere: attẽtiꝰ de dãdis elemoſynis cogitemꝰ. Qualiter au
tem de ſiniſtra tranſeaꝛ ad dexterã/euidẽs ⁊ manifeſta ra
tio demõſtrat. Qui fuit ebrioſus ſit ſobrius: ſit patiens qui
fuerat iracundus. Qui ſolebat res alienas rapere: incipiat
etiã ꝓprias pauperibus erogare. Qui ſolebat maledicere
benedicat. Qui ſolebat piurare: etiã a iuramẽto abſtineat:
Qui cõſueuerat detrahere: ſemꝑ qd̃ bonũ eſt loqui ſtudeat
Qui erat ſuꝑbꝰ: ſit humilis. Et hoc ordine ſemꝑ cõtrarijs
ſtudeamꝰ ſanare ꝯtraria: vt deſtructis vitijs: virtutes feſti
nemus inſtruere. Et hoc ordine qui ſunt in ſiniſtra: trãſire
coneꝛ ad dexterã: vt ante tribunal eterni iudicij quicunqꝫ
talis eſſe voluerit audire mereatur. Euge ſerue bone ⁊ fide Ubi.ſ.
lis: intra ĩ gaudiũ dñi tui: ad qd̃ vos dñs ꝑducere digneꝛ:
cui eſt honor cũ patre ⁊ ſpũſctõ in ſecula ſeculorum. Amẽ.

Item eodẽ die Sermones de Epiſtola ⁊ euã
gelio eiuſdẽ diei: habentur infra dñica ſexta poſt
octauas feſti Trinitatis. Et inter ſermones ad
fratres in heremo.ſer.xxxij.fo.xv.col.j.

Feria tertia poſt tertiã dñicã in q̃dragesima.
De natiuitate Moyſi ⁊ rubo. Sermo.j.

I N lectione diuina fr̃es chariſſimi: que nobis re Sermo. lxxxvj.
citata ẽ audiuimꝰ: ꝙ poſtea q̃ ſanctꝰ moyſes na A
tus eſt ꝓpter metũ pharaonis miſſus ſit ĩ fiſcel Exodi.ij.
lã ſcirpeã ⁊ ꝓiectꝰ in carectum fluminis. Si dili
gẽter attẽdimꝰ fratres chariſſimi: ſicut beatũ iſaac ⁊ iacob
⁊ ioſeph: ita moyſen typũ xp̃i ꝑtuliſſe cognoſcimꝰ. Deniqꝫ
cõſiderate diligẽtiꝰ: et videbitis quãta in illo ſint figurata
myſteria. Moyſes a muliere iudea naſciꝛ: ⁊ pharaõis filie
adoptaꝛ. Filia eñ pharaonis eccleſiã figurauit: q̃ exierat
de domo pr̃is ſui: ⁊ veniebat vt lauareꝛ ad aquã. Pharao
in diaboli typũ accipiꝛ: filia eiꝰ ſicut dixi eccleſia intelligiꝛ
Qꝛ aũt pater eiꝰ diabolus antea fuerit: dñs in euãgelio iu
deos ĩcrepãs ait. Uos (inquit) ex patre diabolo eſtis. Pa Joh.viij.
trẽ q̃ diabolũ habuimꝰ nõ exeo naſcẽdo: ſed neq̃tias illius
imitãdo. Exierat ergo filia pharaonis de domo pr̃is ſui:
que q̃uis impiũ habuerit patrẽ: attamẽ ei diciꝛ ꝑ ꝓphetã
Audi filia ⁊ vide: ⁊ obliuiſcere populũ tuũ ⁊ domũ patris Pſ.xliiij
tui. Qui dicit. Audi filia: pater eſt. Et ille q̃ admoneꝛ obli
uiſcẽdus: pater nihilominꝰ nominaꝛ. Ac ſic deus pater ad
monet vt diabolũ patrẽ debeat derelinquere. Hec ergo eſt
eccleſia q̃ exijt de domo patris ſui diaboli: ⁊ ad aquã.i.ad
aquã baptiſmi feſtinauit: vt lauareꝛ a peccatis q̃ in domo
patris ſui ꝯtraxerat. Deniqꝫ ſtatim viſcera miſericordie ac
cipere meruit: ⁊ collegit moyſen a parentibus ſuis ꝓiectũ
in flumine. Moyſes ergo a matre ſua ꝓijcitur: ⁊ a pharao
nis filia inueniꝛ atqꝫ colligiꝛ: ⁊ chriſtꝰ dñs a ſynagoga de q̃
natꝰ eſt repudiatur: ⁊ ab eccleſia inuenitur atqꝫ ſuſcipitur. B
Poſtq̃ aũt creuit moyſes: abijt in regionem longinquã: ⁊ Exodi.ij.

accepit ethyopiſſam vxorē. Agnoſcite fratres ꝙ nō paruū
eſſe myſteriū. Ethyopiſſa illa ex gentib⁹ erat: quā beatus
moyſes duxit vxorē: qꝛ τ xp̄s ex gentib⁹ ſibi ſociatur⁹ erat
eccleſiā. Moyſes dereliqͭt populū ſuū ī lōginquis regioni-
bus τ ethyopiſſe cōiungit̄: τ xp̄s derelicto populo iudeoꝝ
de extremis regionib⁹ eccl'ie ſociat̄: illi vtiqꝫ ꝗ dicit in pſal
Pſ̄.lx. mis. A finibus terre ad te clamaui. Audi ex pſona eccl'ie: in
Canti.j. canticis cāticoꝝ. Ait eccleſia. Nigra ſum τ formoſa. Quid
eſt. Nigra ſum τ formoſa: niſi nigra per naturā: formoſa p
gratiā: Nigra origīali pctō: formoſa baptiſmi ſacramēto
C Dū ergo paſceret moyſes oues ſoceri ſui ī deſto: apparuit
Exo.iij. ei dn̄s in rubo: τ dixit moyſes. Uadam τ videbo qͬe rub⁹
ardet: τ nō ꝯſumit̄. Et appropinquāti dixit dn̄s. Ne appro
pinques huc: ſed ſolue corrigiā calciamēti tui: qꝛ loc⁹ in ꝗ
ſtas terra ſancta eſt. Rubus ille gen⁹ eſt ſpinarū. Ardebat
enī τ nō ꝯſumebat̄. In rubo ſignificata ē ſynagoga iudeo-
rū. Multo eñ tēpore in eis feruor τ flāma ſancti ſpūs fuit:
τ tñ ita ꝯtra dei gratiā rebelles ſemꝑ ſpiritui ſctō reſtiterūt
vt eoꝝ peccata vel ſacrilegia igne ſancti ſpūs ꝯſumi nō poſ
Exo.iij. ſent. Dixit autē dn̄s ad moyſen. Ueni et mittā te in egyptū
Et reſpōdēs moyſes dixit. Dn̄e nō ſum erudit⁹: et tardus
ſum ad loquēdū. Et ait illi dn̄s. Ego aperiam os tuū: τ in
ſtruā te ꝗ oportet te loqui. Beati ſunt quoꝝ os dn̄s aperit
vt loquant̄. Qhibus eñ ꝗ ꝓ veritate/ ꝓ iuſticia: ꝓ caſtitate:
pro humilitate: ꝓ miſicordia loquunt̄: ſine vlla dubitatiōe
os illoꝝ nō aperit niſi dn̄s. Sicut ecōtrario ꝗ de luxuris: ꝺ
auaricia: de ſuperbia: de rapinis: de ſcurrilitate/ vel nequi-
tia aſſidue loquūtur: quis illoꝝ os aperiat nō opus eſt dice
re: poteſt hoc vnuſqͥſqꝫ ſine vlla difficultate cognoſcere. Et
ideo fr̄es chariſſimi auxiliāte dn̄o bona iugiter cogitem⁹:
vt os noſtrum nō crudelis aduerſari⁹ ſed de⁹ pius aperiat
Luce.vj. Ex abūdātia ei cordis os loquit̄. Unuſquiſqꝫ noſtrū cui⁹
ꝓſentiā ſuſceperit in corde: ipſi⁹ verba pferre cōſueuit ex
ore. Noſtrū aūt cor aperiat̄ chriſto/ τ claudat̄ diabolo: vt
in nobis ipleat̄ illud qđ de dn̄o/ τ populo ſancto ſcriptū ē:
Leui.xvj. Et habitabo (inqͭt) in eis: τ inambulabo. Et iterū. Ego et
ij.Cori.vj pater veniem⁹: τ manſionē apud eū faciem⁹. Qui ſemꝑ qđ
Ioh.xiiij. iuſtū eſt loquit̄ τ de⁹ in illo habitat τ ipſe ī deo. Dixit ergo
D dn̄s ad moyſen. Quid eſt (inqͭt) qđ in manu geſtas: Et ille
Exo.iiij. ait. Uirga. Proijce (inqͭt) eam in terrā. Quā cū ꝓieciſſet
ꝟſa eſt in ſerpētē: ita vt fugeret moyſes. Uirga illa fratres
chariſſimi crucis myſteriū ꝓferebat. Sicut eñ per virgam
egypt⁹ decē plagis percutit̄: ita et ꝑ crucem totus mūdus
humiliat̄ τ vincit̄. Et ſicut pharao τ popul⁹ ei⁹ ꝑ virge ſa-
cramētū affligit̄ vt ad ſeruiendū deo dimittat populū iu-
deoꝝ: ita diabolus τ angeli ei⁹ ꝑ crucis myſteriū fatigant̄
τ ꝓmunt̄ vt a dei ſeruitio reuocare nō poſſint populū xp̄ia-
Ubi.ſ. num. Qꝫ autē miſit moyſes manū ſuā in ſinū ſuū et ꝓtulit
eā leproſam: et iterū miſit et protulit ſanam τ carni relique
ſimilē: nō ocioſe debemus accipere. In manu illa typus ſy
nagoge vel eccleſie gerebat̄. Sicut ꝓor fuit populus iudeo
rū: poſterior gētiū: ita ante fuit ſynagoga ꝙ̄ eccleſia. Sed
quia eccleſia eligit̄/ τ ſynagoga repudiat̄: ideo in ꝓmis ma
nus moyſi leproſa efficit̄: τ poſtea carni relique ſimilis red
ditur: ac ſic ſynagoga ꝓpter infidelitatē leproſa relinquit̄:
E eccleſia q̄ſi man⁹ ſana ad oīe opus apta preeligit̄. Leua-
Exo.iiij. uit ꝗ moyſes ſephorā vxorē ſuā: τ veniebat in egyptū. Et
aſtitit dn̄s ꝯtra eum: τ volebat occidere eū. Forſitā in hoc
loco poſſum⁹ intelligere ꝙ diſplicuerit deo qͬe moyſes tan
ta mirabilia factur⁹: vxoris īpedimentū ſecū ducere vellet
in egyptū. Unde dat̄ itelligi ꝙ ex illo loco remiſerit vxorē
ſuā ad ſocerū ſuū. Nā intantū ſine illa deſcendit in egyptū
vt poſtea iā ī heremo ꝯſtituto moyſi ipſam vxorē ſuā (ſicut
Exo xviij legim⁹) iethro cognat⁹ ſu⁹ adduxerit. Qꝫ autē virga pro-
Exo.iiij. iecta in terrā verſa eſt in ſerpentē: qđ ſignificet videamus.
Mat.x. Serpēs ꝓ ſapiētia reputat̄: ſicut dn̄s in euāgelio. Eſtote
(inquit) prudentes ſicut ſerpentes. Uirgā crucē dixim⁹ fi-
j.Coꝛ.j. guraſſe. Crux ergo que infidelib⁹ ſtulticia eſſe credit̄: ſicut
dicit ap̄ls. Gentib⁹ ſtulticia: poſtea ꝙ̄ in terra miſſa eſſe. i.
ad paſſionē dn̄i preparata: verſa eſt in ſerpētem: hoc eſt in
Exo.vij. ſapientiā. Et in tantā ſapientiā ꝗ oēm mundi iſtius ſapien
tiam deuoraret. Deniqꝫ oēs ſerpentes quos magi incanta
tionib⁹ ſuis fecerāt deglutiuit. Per virgā ergo egypt⁹ fla
gellat̄: τ per crucē mūdus vincitur/ τ diabolus ſuperatur:

Oremus ergo fratres chariſſimi vt τ nobis chriſt⁹ dn̄s ꝓ
ſua pietate ꝯcedat mūdi hui⁹ concupiſcentiā vincere: τ de
diabolo τ angelis eius ante tribunal ſuū felicē victoriā re-
portare: cui honor eſt τ imperiū in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ In eadem feria. De decem plagis egyptioꝝ. Sermo.ij.

Moyſes ad egyptū veniēs fratres chariſſimi: de- Sermo.
fert τ virgā: qua caſtigat et ꝟberat egyptū decē lxxvij.
plagis. Moyſes: lex intelligitur ꝗ data eſt huic A
mundo vt cū decē plagis: id eſt decē mādatis ꝗ Exo.vij.
in decalogo ꝯtinētur corripiat τ emēdet. Qꝫ aūt lex moy-
ſes intelligi poſſit: dn̄s in euāgelio dixit. Habēt moyſen et Luce.xvj
ꝓphetas. i. legē τ ꝓphetas. Uirga vero per quā egyptus
ſubijcitur τ pharao ſuperat̄: crucis chriſti imaginē ꝓfere-
bat: ꝑ quā mūdus hic vincitur: et princeps hui⁹ mundi cū
principatib⁹ τ poteſtatib⁹ triūphat̄. Qꝫ autē virga ꝓijcit̄ Exo.vij.
τ fit draco vel ſerpens et deuorat egyptioꝝ ſerpētes. Ser-
pens pro ſapiētia ponit̄: ſicut ſcriptū eſt. Eſtote prudētes Mat.x.
ſicut ſerpentes. Idcirco ꝟga moyſi. i. crux chriſti poſtea ꝙ̄
ad terras deſcēdit: id eſt poſtea ꝙ̄ ad credulitatē et fidem
hominū venit: cōuerſa eſt in ſapientiā: τ in tantā ſapientiā
que oēm egyptioꝝ: id eſt hui⁹ mundi ſapientiā deuoraret.
Qđ vero aque fluminis vertunt̄ in ſanguinē: ſatis cōuenie- B
ter aptatur: vt fluuius cui hebreorū paruulos crudeli nece Exo.vij.
tradiderāt: auctorib⁹ ſceleris poculū ſanguinis redderet:
et cruorē polluti gurgitis quē parricidali cede maculaue-
rāt: potādo ſentirent. Secūda vero plaga in qua inducunt̄ Exo.viij.
rane: indicari figuraliter arbitror carmina poetaꝝ: ꝗ inani
quadā τ inflata modulatione velut ranaꝝ ſonis et cantib⁹
ſimiles mūdo huic deceptiōis fabulas intulerūt. Ad nihil
enī animal illud vtile eſt: niſi qđ ſonū vocis improbis τ im
portunis clamorib⁹ reddit. Poſt hoc cynifes ꝓducuntur. Ubi.ſ.
Hoc animal pēnis quidē ſuſpendit̄ per aera volitans: ſed
adeo ſubtile eſt τ minutū vt oculi viſum niſi acute cernētis
eludat. Corp⁹ tñ eū inſederit acerbiſſimo terebrat ſtimulo
ita vt quē volātem qs videre nō valet: ſentiat ſtimulantē.
Hoc ergo animalis gen⁹ digniſſime arti philoſophie vel he
reticoꝝ calliditati poterit cōparari: que minutis et ſubtili-
bus ꝟboꝝ ſtimulis animas terebrat: τ tāta calliditate cir-
cūuenit vt decept⁹ quiſqꝫ nec videat nec itelligat vnde de
cipitur. Quarto quoqꝫ ī loco cynomia: id eſt muſca canina C
inducit̄: que cynicoꝝ ſecte merito cōparatur: ꝗ ad reliquas xiiij. de ci-
deceptionis ſue improbitates: etiā voluptatē et libidinem uitate dei.
ſummū predicāt bonū. Quoniā igit̄ per hec ſingula prius ca.xx.
deceptus eſt mūdus: adueniēs ſermo τ lex dei huiuſcemo
di eū correptionib⁹ arguit: vt ex qualitate penaꝝ qualita-
tes ꝓprij agnoſcat erroris. Quito in loco animalium nece Exo.ix.
vel pecudū egyptus verberat̄. Uecordia ī hoc arguit̄ ſtul-
ticia qꝫ mortaliū: qui tāqꝫ irrationabilia pecora cultū et vo
cabulū dei īpoſuerunt figuris: non ſolū hominū ſed τ peco
rū. Unde iuſto iudicio factū eſt: vt in quib⁹ cultū credebāt
ineſſe diuinū: in his viderēt miſerāda ſupplicia. Uulnera Ubi.ſ.
poſt hec τ veſice cū feruore ſexto in verbere ꝓducūtur: τ vi
detur mihi ꝙ i vlcerib⁹ arguatur doloſa τ prurulēta mali-
cia: in veſicis tumēs τ inflata ſuperbia: in feruore ire ac fu-
roris inſania. Hucuſqꝫ per erroꝝ ſuoꝝ figuras mundo ſup
plicia tēperantur. Poſt hec vero verbera veniūt de ſuper- Exo.ix.
nis voces τ tonitrua: et grādo et ignis diſcurrens in gran
dine. Uidete tēperamentū diuine correptionis. Nōtū ſi-
lentio verberat: ſed dat voces τ doctrinā celit⁹ mittit: per
quā poſſit culpam ſuā mūdus caſtigatus agnoſcere. Dat τ
grandinē: per quā tenera adhuc vaſtētur naſcentia vitioꝝ
Dat τ ignem ſciens eſſe ſpinas τ tribulos peccatorū quos
debeat ignis ille depaſcere. De quo dicit dn̄s. Ignem veni Luce.xij.
mittere in terrā. Per hūc eñ incentiua voluptatis et libi-
dinis ꝯſumunt̄. Qꝫ autē locuſtaꝝ octauo in loco fit mētio Exo.x.
puto per hoc gen⁹ plage aut detrahentis/ aut ſemper a ſe
diſcordantis humani generis inconſtantiā deſignari. Lo ꝓuer.xxx.
cuſta enim cū regem nō habeat: ſicut ſcriptura dicit. Una
acie ordinatū ducit exercitū. Homines vero cū rationabi
les a deo facti ſint: neqꝫ ſemetipſos regere potuerunt: neqꝫ
dei regis patiēter moderamina ꝑtulerunt. Nona plaga te- E
nebre ſunt: vt mentis coꝝ cecitas arguat̄: vt intelligant di- Exo.x.

Annotatō uine diſpēſationis ⁊ ꝓuidentie obſcuriſſimas eſſe ratiões
nūeralis Poſuit eñ deus:ſicut pſalmiſta dicit tenebras latibulum
ordinis ſuū. Que ſuperbi audacter ⁊ temere perſcrutari cupiētes:
ſermonū ⁊ alia ex alijs aſſerentes: in craſſas ⁊ palpabiles errorū de
huiꝰ opis uoluti ſunt tenebras. Ad vltimū:ꝓmogenitoꝝ infert interi:
Exo.xij. tus. Primogenita egyptioꝝ non incōgrue principatus et
poteſtates mūdi huiꝰ:id eſt diabolꝰ ⁊ angeli eiꝰ intelligū:
tur:quos in aduētu ſuo chriſtꝰ deſtruxiſſe dicitur:id eſt ca
ptiuos duxiſſe:⁊ triūphaſſe in ligno crucis ſue. Poſſumus
A primogenita egyptioꝝ accipere etiā oēs hereticoꝝ aucto:
res:⁊ inuētores falſaꝝ que in hoc mūdo ſunt religionū:q̄s
F chriſti veritas cū ſuis extiguit auctoribꝰ. Et vt hec que di
Recapitu cta ſunt:tenaciꝰ veſtre memorie inhereāt:⁊ ea velut mūda
latio. aīalia in ore cordis reuoluere:⁊ ſpiritaliter ruminare poſſi
Exo.vij. tis:breuiter recapitulationē facimꝰ. Qꝝ eñ ī prima plaga
aque cōuertunt in ſanguinē:ſignificātur doctrine philoſo
Exo. viij. phorū:que paruulos ſenſu decipiūt. Qꝝ vero ī ſecūda pla
ga multitudo ranaꝝ:intelligunt in eis carmina poetarū:q̄
Ubi.ſ. nullis vnq̄ꝫ prodeſſe potuerūt. In tertia plaga cyniſes:id
eſt muſce minutiſſime ꝓducunt: grauiſſimo ſtimulo corpa
cōpūgētes:⁊ ī eis philoſophie artis aſtutia:⁊ infeliciū he:
Exo. viij. reticoꝝ venena vel cōmenta ſubtiliſſima deſignant. Quar:
ta plaga:muſca canina inducit:⁊ cynicoꝝ doctrine merito
cōparat:qui inter reliqua mala libidinē ſummū predicant
Exo.ix. bonū. Quinto loco animalia occidūtur:et ſignificat ī hoc
G vecordia vel ſtulticia hominū. Sexto loco vlcera: puſtule
Ubi.ſ. ⁊ veſice cū feruore mittūt. In vlceribꝰ arguit doloſa ⁊ pu
rulenta malicia:in veſicis tumēs ⁊ inflata ſupbia:in feruo:
Exo.ix. re ire ac furoris inſania. Poſtea vo ſeptimo loco:tonitrua
⁊ voces de celo mittunt ſimul ⁊ grando vel ignis. In voci
bus ⁊ tonitruis agnoſcit doctrina celeſtis:in grādine diſci:
plina quā accipiūt peccatores ī igne gratia ſanctiſpiritus
per quā libidinū voluptates ⁊ peccatoꝝ tribuli ꝯſummunt
Exo.x. Octaua plaga:locuſte introducunt. Animal dēte noxiū:et
ſignificatur in eis ſuperbia hominū malignoꝝ:qui ſe inui:
cem falſis teſtimonijs/⁊ ꝓditionibꝰ pſequūtur. De quibꝰ
Gal.v. apoſtolꝰ dicit. Si inuicem mordetis ⁊ comeditis: videte ne
Exo.x. ab inuicem cōſumamini. Nona plaga:tenebre inducunt:p
Exo.xij. quas cecitas mētiſ vel cordis arguitur. Decima plaga:pri
mogenita percutiunt: in quibꝰ aut ſpiritales nequitie: aut
originalia peccata intelligi poſſunt: q̄ veniente chriſto per
myſteriū crucis ⁊ gratiam baptiſmi deleri vel extingui ma
nifeſtiſſime cōprobant. Hec ergo fratres chariſſimi:que il:
lo tēpore per figuras ⁊ imagines legimꝰ facta: gaudeamꝰ
⁊ gratias deo agamꝰ:qꝛ in nobis per eius miſericordiā et
ſentimꝰ et videmꝰ eſſe completa: regnante dño noſtro ieſu
chriſto:cui eſt honor ⁊ imperiū cum patre et ſpirituſancto:
per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Item eodē die Homelie de eo qḋ ſcriptum eſt
Matthei. in euāgelio ſm Mattheum. Si peccauerit in te
xviij. frater tuus ⁊c. q̄ habētur inter ſermones de Uer
bis dñi.ſer.xv.et.xvj.fol.xliiij.col.ij. Et de que:
ſtionibus euangeliorum.libro.ij.ca.vj.

¶ Feria quarta poſt tertiā dñicam in quadrage
Exo.ix. ſima. De eo qḋ ſcriptū eſt Indurauit dominꝰ cor
Pharaonis. Sermo.j. In quo de obduratione
principaliter intendit: cur etiam quoſdā parcen
do:quoſdam flagellando obduret.

Sermo. Totiēs lectio illa recitatur fratres chariſſimi:ī
lxxxviij. qua frequēter audimꝰ cor pharaonis dñm indu
A raſſe:non ſolū laicis ſed etiā aliquibꝰ clericis ſo:
Exo. iiij. let ſcrupulū generare. Dicūt enim aliqui inter ſe
et.vij. Cur eni iniquitas illa pharaoni imputat:cū dñs cor illius
obduraſſe referatur? Et quia de hac re immūdiſſimi mani
chei ſacrilego furore ſcripturā veteris teſtamēti repreben
dere ſolent. Rogo vos fratres chariſſimi diligēter attendi
te:quia ⁊ ſi nō q̄ntum debemus certe vel q̄ntum poſſumꝰ bre
uiter volumꝰ charitati veſtre ſuggerere qualiter obdura:
B tionem illā debeatis accipere. Primo hoc fideliter ⁊ firmi
ter credat dilectio veſtra:quia nūq̄ꝫ prius deus deſerit ho:
minem:niſi prius ab hoīe deſeratur. Cū enim ⁊ ſemel/⁊ ſe:

cūdo ⁊ tertio vnuſquiſq̄ꝫ grauia peccata ꝯmiſerit:expectat
tamen illū deus:ſicut per ꝓphetam dicit. Ut cōuertatur et Ezechiel.
viuat. Cū vero in peccatis ſuis ceperit permanere: de mul xxxiij.
titudine peccatoꝝ naſcitur deſperatio:ex deſperatione ob
duratio generat. Dū homines negligētes in primis deſpi:
ciūt peccata ſua quia parua ſunt:creſcētibus minutis pec:
catis addūtur etiā crimina:et cumulū faciunt ⁊ demergūt
Quod cū factū fuerit:īpletur hoc qḋ ſcriptum eſt. Pecca: Prouer.
tor cū venerit in ꝓfundū maloꝝ contēnit. De talibꝰ ⁊ apo: xviij.
ſtolꝰ dicit. Ignoras q̄ patientia dei ad penitentiā te addu Rom.ij.
cit? Tu autē ſm duriciā cordis tui ⁊ cor impenitēs:theſau
rizas tibi iram in die ire. Et de tali obduratiōe etiā alibi le
gimus. Equus indomitꝰ euadit durus: et filius remiſſus Eccl.xxx.
euadit preceps. Et iterū de corrigēdo filio ſcriptura loq̄:
tur. Unde ait. Tūde latera filij tui dū infans eſt:ne induret Ubi.ſ.
et nō ꝯſentiat tibi. Iſta eni teſtimonia ſcripturaꝝ ideo cha
ritati veſtre inſinuare volui:vt intelligatis qꝛ et obduratio
non dei potentia ꝯpellente pficitur: ſed dei remiſſione vel
indulgētia generat:ac ſic pharaonem nō diuina potentia:
ſed diuina patiētia credēda eſt obduraſſe. Deniq̄ꝫ quotiēs
cum dei plaga percuſſit:afflictꝰ penituit. At vbi ei remiſſio
diuina indulgentiā dedit:iterū ſe in ſuperbiā elatus erexit.
Hoc ergo diffinitiſſime credite fratres ⁊ hoc intelligite:qꝛ
quotiēs dñs dixit. Ego indurabo cor pharaonis:nō aliud
intelligi voluit:niſi ego (inq̄t) ſuſpēdo plagas meas et fla:
gella: vnde cū per indulgētiam meā ꝯtra me obdurari per
C mitto. Sed forte aliquis dicat. Quare illum deus parcēdo
īdurari fecerit: ⁊ quare flagella remouerit? Hoc loco ſecu:
rus ego reſpondeo. Ideo deꝰ totiēs flagella remouit:quia
pharao ꝓ ingenti cumulo peccatorū ſuoꝝ non tanq̄ꝫ filiꝰ
ad emendationē meruit corripi:ſed tāq̄ꝫ hoſtis permiſſus
eſt indurari. Tante eñ illiꝰ iniquitates preceſſerunt:⁊ deū
totiēs ſacrilego auſu cōtempſerūt:vt in illo impleretur qḋ
de talibꝰ ſpiritusſanctꝰ dixit. In labore hominū nō ſunt:et Pſ. lxxij
cū hominibꝰ non flagellabunt. Ideo tenuit eos ſuperbia:
operti ſunt iniq̄tate ⁊ impietate ſua. Prodijt quaſi ex adi:
pe iniquitas eorū. Ecce qualiter obdurat:q̄ ad correctionē
caſtigari a dño nō meretur. De illis aūt quos indurari dei
miſericordia nō pmittit:ſcriptū eſt. Flagellat deus oēm fi: Heb.xij.
liū quem recipit. Et iteꝝ. Ego quos amo:arguo ⁊ caſtigo Apo.iij.
Et iteꝝ. Quē enim diligit dñs corripit. De hac obduratio puerb.iij.
ne etiā propheta ex perſona populi ad dñm clamat dicens
Indurasti cor noſtrū ne timeremꝰ te. Qḋ vtiq̄ꝫ nō eſt aliud Eſa. lxiij.
niſi deſeruiſti cor noſtrū:ne ꝯuerteremur ad te. Quam rem
multis precedentibꝰ ſacrilegijs in populo iudeoꝝ impletā
eē cognouimꝰ. Nemo ergo cū paganis aut manicheis dei
iuſticiā reprehēdere aut culpare pſumat: ſed certiſſime cre
dat q̄ pharaonem nō dei violētia:ſed ꝓpria iniquitas ⁊ in
domabilis ſuperbia ꝯtra dei precepta totiēs fecerit obdu:
D rari. Quid eſt autē qḋ dixit. Ego indurabo cor eiꝰ:niſi cū
abſuerit gratia mea:obduret illū neq̄tia ſua? Et vt hoc eui Exo.iiij.
dentius poſſit agnoſci: aliquā ſimilitudinē de rebꝰ viſibi: et.vij.
libus charitati veſtre proponimꝰ. Sicut eñ q̄tiens nimio
frigore aqua ꝯſtringit:ſolis calore ſuperueniente reſoluit:
et diſcedēte eodem ſole iteꝝ obdurat: ita nimirū peccato: Matthei.
rum frigore refrigeſcit charitas multorū: et velut glacies xxiiij.
obdurātur:⁊ cū eis iteꝝ calor diuine miſericordie ſuperue:
nerit reſoluūtur. Ille vtiq̄ꝫ calor de quo ſcriptū eſt. Nec eſt Pſ.xviij
qui ſe abſcondat a calore eius. Qḋ etiam erga pharaonē
impletum eſſe cognoſcimꝰ:a quo quotiēs flagella remota
ſunt:cōtra deū ſe obduratus erexit:quotiens vero afflictꝰ
E eſt humiliter ſupplicauit. Quare autē deus noſter non oēs
ita miſericorditer flagellat: vt nullū cōtra ſe obdurari per:
mittat? Aut illoꝝ iniquitati qui obdurari merent aſcribē:
dum eſt:aut ad inſcrutabilia dei iudicia referendū: que ple
rūq̄ꝫ ſunt occulta nūq̄ꝫ tamen iniuſta. Nobis ergo ſufficiat
pie ⁊ humiliter credere illud quod apoſtolꝰ dixit. Nūquid Rom.ix.
iniquitas apud deū? Abſit. Et illud qḋ in cantico cōſueui:
mus pſallere. Deꝰ fidelis in quo nō eſt iniquitas. Unde ſi: Deutero.
cut iā ſuperiꝰ ſuggeſſi de pharaone:hoc ſine aliqua dubita xxxij.
tione credamus:q̄ eum nō tam dei potentia q̄ꝫ dei patien:
tia fecerit obdurari. Quā rem etiam ipſo cōfitente euiden:
ter agnoſcimus. Sic enim ipſe cū caſtigaretur iuſticia cō:
pellente ꝓfeſſus eſt. Dñs iuſtus:ego autē ⁊ populus meus Exo.ix.

F impij.Quã ergo cõſcientia chriſtianus deū iniuſtū eſſe cõ
queritur? Nam ⁊ intantū nõ cum deus irreuocabiliter ob
durauit vt poſt decem plagas populū dei nõ ſolū dimitte
ret:ſed etiã exire cõpelleret. Qꝫ enĩ decem plagis ꝑcuſſus
feciſſe legit̃:poſt primã caſtigationẽ iplere potuiſſe cogno
ſcitur.Quã rem etiã circa vernaculos noſtros exercere cõ
ſueuimus: quos nimis delicate aut ſatis remiſſe nutrimꝰ:
vel quibus frequẽter peccantibꝰ indulgemus.Cum ei pe
iores de ipſa remiſſione reddũtur:ſolemꝰ ex his exprobrã
tes dicere.Ego te talem feci: ego tibi parcendo proteruiã
tuã negligẽtiãq; nutriui.Et hec nõ dicimꝰ ꝙ ex voluntate
noſtra in tantã ſint ſuperbiã deuoluti:ſed qꝛ magis de bo
nitate vel indulgẽtia noſtra fuerint obdurati. Ita ⁊ deꝰ de
pharaone feciſſe dinoſcitur: dū ab illo ꝓ ineffabili bonitate
plagas ſuſpendit: ille obdurato corde contra deū ſuperbꝰ
G erigit̃.Ego vobis fratres chariſſimi hec ſuggerẽdo quaſi
indicula quedam directa ⁊ obſcura inſinuare curaui.Uos
vero ſi pio ⁊ fideli animo ſicut cõſueſtis ſcripture diuine ſa
cramenta ꝑcipitis: dñō donãte plenius qđ rei veritas ha
beat cognoſcitis. Nos vero fratres chariſſimi qui in ꝟita
te agnoſcimꝰ:ꝙ ex multitudine peccatoꝝ deſperatio naſci
tur:⁊ ex deſperatiõe obduratio generat̃:ſm illud qđ ſupra
Prouerb. dictū eſt. Peccator cū venerit in ꝓfundū maloꝝ contẽnit:
xviij. quotiẽs nobiſ aliqua peccata ſurrepſerit:ſine vlla mora me
dicamentū elemoſyne vel penitẽtie feſtinemꝰ animarū no
ſtrarū vulneribꝰ ꝓuidere.Utiliter eñ malagma vel fibula
calidis adhuc vulneribus apponit̃:et cito ad ſanitatẽ vul
nus reducit̃:qđ putreſcere lõga abuſione nõ ſinit̃.Et ideo
quotiẽſcũq; delinquit̃: peccata noſtra iudices nos ſentiãt
nõ patronos:accuſatores ſuos ⁊ nõ defenſores eſſe cogno
Pſalm.l. ſcant:ſm illud qđ ſcriptū eſt. Iniqͣtatẽ meã ego agnoſco:
et peccatū meū ꝯtra me eſt ſemꝑ. Tu agnoſce: ⁊ deꝰ igno
ſcit.Nã quo pacto deꝰ dignet̃ ignoſcere: qđ in ſe homo de
dignat̃ agnoſcere? Quomodo enĩ ſi aliq̃ plaga/aut aliqđ
vulnꝰ in corpore noſtro ſuꝑuenerit:ſine aliqua mora medi
camẽta requirimꝰ: ⁊ medicamẽta apponere feſtinamꝰ:ita
et in anime vulneribꝰ exercere debemꝰ: ne forte ſi plus de
corporibꝰ ꝙ̃ de anime ſalute ſolliciti ſumꝰ:in iuſto iudicio
ancillã domine preferẽtes: increpationẽ ꝓpheticã merea
mur excipere.Homo(inqͣt)cū in honore eſſet nõ intellexit:
pſ.xlviij. cõparatus eſt iumẽtis inſipientibꝰ:⁊ ſimilis factus eſt illis
Hoc enĩ nobis oportet vt plꝰ de anime ꝙ̃ de corporis in
columitate cogitemꝰ:⁊ imaginẽ dei ita in nobis ſtudeamꝰ
excolere:vt ante tribunal eterni iudicis ſine ꝯfuſione veni
re poſſimus:qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ In eadem feria de Pharaone. Sermo.ij. In quo dicit ꝙ egyptij maritimos fluctus ingreſſi aqua vindicte puniuntur.

Sermo. Egyptioꝝ turme iter maritimos fluctus alienum
lxxxix. iter ingreſſe aqua vindice puniunt̃: vt illos in di
A tionẽ reuocaret:qui deū habebãt ſpecialiter de
Exo.xiiij. fenſorẽ.Quos in mediū marini aluei ſinū deſpe
rata traxit audacia: inanis furor ire amplꝰ ꝓuocabat in
ſania:cõfundẽtibꝰ/et in naturã ſuã aquis redeũtibꝰ vndis
grauiter eos ꝑ diuerſa moꝝ litꝰ excepit:⁊ iſepultos beſtia
rū paſtibus arena ſeruauit.Elegerat deus moyſen q̃ pha
raonem ꝟtutibꝰ inuitaret:ſignis ⁊ magnalibꝰ admoneret:
vindicta terreret:⁊ territū ſeueritate cõpeſceret. Sꝫ dicis
Quõ poſſet liberari admonitꝰ:q̃ iã dei ſententia trahebat̃?
Exo.iiij. Obdurabo(inqͣt)cor pharaonis.Sententiã ꝓtulit quã ſe
et.vij. facturꝰ ꝓmiſerat:nõ quã iam feciſſe mõſtrabat.Obdurabo
inqͣt:nõ obduro.Aliud eſt facere:aliud ẽ qđ iã feciſſe ꝓmit
B tit̃:nec tñ implet̃:vt metu territi corrigant̃.Cõſumi hebre
Exo.j.⁊.v os ꝓcepit luto:latere:paleis denegatis:vt tãdem afflicti ſi
bellū ꝯtigeret egyptijs:nõ valerẽt reſiſtere ciuitati. Leuã
tur ꝗ̃ machine vſq; ad celū:turres eminẽt: ⁊ aptiſſime con
ſtruunt fabricã:nõ qđ deeſſent edificia ciuitati:ſed populū
Exo.j. perire ꝗ̃rebat:q̃ diuino fauore pollebat. Auget̃ populus dū
opprimit̃:⁊ dū putat minui quotidie creſcit. Plus iſequit̃
q̃ſi poſſet vĩcere:quos diuina maieſtas ꝑdixerat eſſe victores.
Inter hec ꝓcepit vocari obſtetrices:iperat vt hebrearū ſi
nati eſſent maſculi necarent̃:⁊ ſexus iferior ſuaret̃. O ꝓdi
ga furoris audacia. Necdū natis pena mãdat̃:⁊ ante prin
cipiū vite periculū cõcitat̃.Cohibe nefarie hõ inſaniã tuã.
Quos necdū video inſeqͣris.Quid tã ſceleſtꝰ:nõdū natos
occidis.Seruet ordinẽ feritas tua:naſcãt̃ ante q̃s punias
Preſtãt tñ partū miniſtre:noluerũt exercere ad ꝑniciẽ qđ Exodi.j.
didicerãt ad ſalutẽ: facilꝰ hebreas mulieres ꝙ̃ egyptias
parere dicẽtes:nec illis obſtetricū miſteria ſũt neceſſaria:
q̃bꝰ deꝰ ꝓuenit ad aias liberãdas. O magnū hũanitatiſ in
geniū ⁊ piū ꝓ ſalute mẽdaciū. Tãtū timuerũt obſtetrices
deū:vt ꝓcepta regis ꝯtẽnerent:⁊ mulieꝝ ſacraria cõſerua
rent. Sed incredulꝰ pharao in alteꝝ ſe nocẽdi aditū vertit: C
vt qđ occulte antea tẽtauerat i populis palã faceret:oẽm
hebreã maſculinã prolẽ iuſſit occidi.Qđ vbi ad aures ma
trū rumor aduexit:pulſatū eſt plãtibꝰ celū:⁊ cū ab iꝑis vbe
ribꝰ auulſa ꝓles raperet̃ ad mortẽ:ſuccedebat dolor vicẽs
parturiẽtiſ dolorẽ. Nulla tñ mater ifelicior fuerat niſi q̃ fe
cũdior erat. Optabãt tñ oẽs ſteriles eſſe ꝙ̃ fecũde parerẽt.
Quid ipſe iſanis?qđ crudelit̃ ſeuis? Licet plurimis inſon
tiū mortes acerbas inferas:⁊ aias miſeroꝝ crudeliter cre
mes:tibi necis auget̃ ⁊ pene nõ detrahit̃ meritū. Cū enim
paſſim paruuloꝝ corpuſcula deijcerent̃ in flumine:moyſen
manꝰ excepit hũana:quẽ ꝓ totiꝰ vĩdicte cauſa ꝗ̃rebãt. Nã Exo.ij.
cū pharaonis filia viridãri in ripa tremula poſceret fluẽti
lauacra:iuenit i loculo quẽ pat̃ nõ poſſet nutrire ſupplicio
Ad quẽ educãdū in nutricẽ mater adducit̃:ad alẽdū occa
ſio ꝯiũxit affectū: quẽ regis diuiſerat metus. Nouū mira
culi genꝰ fecit miſericordie filia parricide. Nã dū paruulū
ſuat ignara:patrẽ decipit incauta. Dignū malicie eiꝰ ſcele
ris erat: vt filie ꝓuiſiõe ꝑiret:q̃ genitrices idixerat parturi
re. Cõpetens ꝓceſſit diuina vindicta:vt ſuis affectibꝰ pu
niret̃:⁊ moyſes ꝓ alijs exuẽdis exueret̃. A fluctibꝰ deniq;
myſtica lingua moyſes nomen accepit: ⁊ pharaõis necem
quã ꝑparauerat in noie:in flumine maris inuenit. Hic ope
rãte ꝟga ꝑ medios fluctꝰ ac ſi puluerulẽtos exhibet greſſꝰ
iperio ſuſpẽſam in altitudine montiū erigit vndam: vt dei
plebẽ redderet ſaluã. Audiſtiſ nefariã/crudeliſſimãq; vocẽ D
duriſſimi pharaonis:maſculos in amnem ꝓijcite:feminas Exo.j.
viuificate. Iubet hoſtis i flumen paruulos ꝓijci: iubet in
nocẽtes crudeli morte necari. Nõ ꝓhibet naſci:dū natos
decernit occidi.Quos ei necdū viuere natura conceſſerat:
eos ſnia iã ſuſtinet ad penã. O noua ⁊ inaudita crudelitas
Ante iudiciū celebrat̃:ꝙ̃ reꝰ ipſe dãnet̃. Ante ſententia pro
fert̃:ꝙ̃ obnoxiꝰ ſentẽtie demõſtret̃. Utiq; reorū mos eſt vt
reatꝰ ſui ſentẽtiã expectare ſoleãt. Nec ei reus põt añ dãna
ri:ꝙ̃ eiꝰ culpa ceperit manifeſtari. Hi ꝟo nec rei nati/ nec
reatꝰ ſui ſentẽtie merito mãcipati. Naſcebant̃ ei nõ vt vite
ſalutiſ ꝑciperẽt fructū:ſꝫ vt eſſet quos crudelitas ſeculo fa
ceret luctū. Nõ ꝑcipis qđ factū deberes vlciſci:nõ natoꝝ
pietas:nõ parẽtū dolor te flectit:q̃ inter infantiū mortẽ pa
rẽtũq; dolorẽ:ſeuitie tue expleri ſentẽtiã gaudes. O parẽ
tū vota crudelia:leticia luctibꝰ imutata:ad facinꝰ ꝓfuit:q̃c
qđ in eoꝝ felicitate ꝓceſſit. Gaudebat letiſſimꝰ hoſtis:iter
madẽtes oim fletus. Quãte perierũt dolentiū preces:quã
te incaſſum effuſe ſunt lachrymẽ: quãti gemitꝰ vlulatuſq;
multoꝝ:cū parẽtes manibꝰ natos exponi viderẽt:q̃ ſimile
nihilominꝰ moꝝ facturi fuiſſent? Suos iã caſus i alijs alij
cernebãt:alij ꝯtinẽtes filios ſuos cū iã celare nõ poſſent ex
ponebãt:alij moꝝ editos expoſuerẽt:ne quãto retinerẽt tar
diꝰ:tãto emitterẽt crudeliꝰ. Quãti ꝓ filijs optauerũt mo
ri:quãti ſniam ꝯtẽnere voluerẽt tyrãni? Satiemꝰ(inquiũt)
eū:⁊ nr̃o merore eius ſeuitiã repleamꝰ. Percutit̃ egyptus Exo.xij.
ꝓmogeniti affectu: vt ex ſeſe cognoſcerẽt quãtꝰ dolor ſit fi
lioꝝ q̃ necauerũt filios hebreoꝝ. Percutit̃ inq̃ꝫ egyptꝰ pri
mogẽitoꝝ affectu:oriturq; funeſtꝰ clamor. Dignitas nullū
excuſabat:nec aliū ꝯditio opprimebat. Nõ ſeruꝰ ad obſeq
uium:nõ dñs ad iperiū. Nõ regẽ honor excuſabat:nec inopẽ
neceſſitas alienabat. Stabãt hebrei vĩdicta dñante illeſi:
quos nõ tantū ꝓpria ſalꝰ letos reddiderat:ſed ⁊ hoſtiū pla
ga letiores effecerat. Exeunt letixunt ſecuri dñō ꝓtegẽte
inuicti. Tũc penitet pharao ꝙ viuat:⁊ euaſiſſe cū tãta eius E
ſcelera nõ ſuſtinebãt:vt q̃ i tãtis plagis nullã emẽdauerat
culpã:q̃ fuerat ꝯpetẽs exq̃rebat. Iũgit currꝰ:exercitū pre Exo.xiiij
parat:aciẽ dirigit:nemo relinquit̃ q̃ ſaluari mereat̃. Inclu
dunt̃ ꝑſequẽtibꝰ egyptijs hebrei inter mare ⁊ hoſtes:inter
vndas ⁊ gladios. Hinc mare ſpumat:inde arma coruſcãt.

Annotatõ nũeralis ordinis ſermonũ huiꝰ opis Exo.xij. Hinc aquaꝝ:inde armoꝝ ſtrepitus. Sic operari deus ſuis
aſſueuit:vt vbi defecit humanũ ↄſiliũ:illic intercedat diui
nũ adiutoriũ. Quibꝰ viſis populus territꝰ formidabat:cũ
cõſpiceret rapidos curſus influere littoribꝰ mare:voluẽte
eq̃ra flamĩe colliſa laxare:moꝝ vniuerſi exclamabãt ad du
cem hebreũ. Dũ pharaõis dominio carere volumꝰ:diſcri
men(inquiũt)inuenimꝰ:⁊ cũ volũtarie ſeruire nolumꝰ:ad
periculũ ꝑuenimꝰ. Exhibes mala quibꝰ adhuc vſq̄ ꝑmit
tis:nec te interitꝰ nr̃i auctorẽ intelligis:dũ tãtis malis ob
noxiũ nõ agnoſcis. Quibꝰ moyſes ſanctiſſimꝰ ait. Ne formi
detis viri:eſtote fide armati:credite ꝟbũ qđ ſentietis futu
rũ. Credite victoriã veſtrã iã ꝓperare:⁊ gentis furẽtis in
teritũ. Non cõſentiẽtibꝰ ventis aquarũ volumina iperfe
ctis curſibꝰ refrenant:ne hoſtes veſtros ante puniãt q̃ iu
bent. Statim diuino iuſſu virge ictu rumpit mare:et diui
ſis vndis cãpos quos natura nõ nouerat exhibuit. Hiãti
bꝰ vndis freti:archana ⁊ maris ſecreta declarat vnda. Eri
git in cumulũ pelagꝰ:⁊ muroꝝ inſtar ſuſpẽſos exhibet flu
ctus. Fit iterꝰ vbi fuerat pelagꝰ:⁊ limite recto via porrigit:
vbi populꝰ dñi mirabiliter gͥderet. His nãq̄ viſis populꝰ
dñi ꝓpter ſe cũcta geſta cognouit:⁊ iuſſu diuino itrepidus
introiuit. Ambulabat(inq̄t)ſecurꝰ dño pugnãte inuictꝰ:ſe
quit pharaonis exercitꝰ aquaꝝ ſupplicio periturꝰ. Puta
bat illic poſſe ſe pugnare vbi ſolꝰ cũ ſuis fuerat periturus.
Sic itaq̄ dñs locutꝰ eſt moyſi. Nũc aduenit egypti interitꝰ
Quos ei diſperdere volui:ſupplicio hoc abolere diſpoſui.
Ad priſtinũ ſtatũ redeat maris qđ fuerat:vt ſalutẽ iuſtis:
interitũ operet iniuſtis. Confeſtim iuſſu diuino impetu fa
cto egyptij rapiunt:⁊ ruina aquaꝝ oppreſſi fluctu voluẽte
in littora ꝓijciũtur:ante mortui egyptij q̃ incolumes ꝑue
nirent hebrei. Hec vindicta debebatur vt citius periret:q̃
conſequi denegauit ſalutem.

Mat.xv. ¶ Item eodẽ die Homelia de eo qđ ſcriptũ eſt
in euãgelio ſm Mattheũ. Acceſſerũt ad ieſũ ab
hieroſolymis ſcribe et phariſei dicẽtes. Quare
diſcipuli ⁊c. que habetur de queſtionibus euan
geliorum.libro.j.ca.xviij.et.xix.

¶ Feria quinta poſt tertiã dñicam in quadrage
Ser.xc. ſima. De via trium dierum. Sermo.j.

A In lectionibꝰ diuinis q̃ nobis pteritis diebꝰ reci
tate ſunt:audiuimꝰ dñm p̃cepiſſe moyſi: vt viã
triũ dieꝝ ꝑgeret in deſertũ:⁊ cũ oĩ populo ſacri
ficaret dño. Videamꝰ fratres dilectiſſimi q̃d ſit
Exo.v. illud qđ dixit moyſes. Viã triũ dieꝝ ibimꝰ i deſertũ: vt ſa
crificemꝰ dño deo nr̃o. Hec q̃dẽ volebat moyſes ſed ↄtra
dicebat pharao:⁊ nõ volebat filios iſr̃l'a ſe lõge diſcedere
Nõ volebat p̃nceps huiꝰ mũdi exercitũ dñi triũ dieꝝ ſacra
Oſee.vj. mẽta cognoſcere:illa vtiq̄ ſacr̃a de q̃bꝰ ꝓpha dixit. Viui
ficabit nos poſt duos dies:i die tertio ſuſcitabit nos. Pri
ma dies paſſio dñi ſaluatoris eſt. Scđa qua deſcẽdit in in
Exo.xiiij. fernũ. Tertia aũt reſurrectionis eſt dies. Et ideo i die ter
tia deꝰ antecedebat eos ꝑ diẽ i colũna nubis: ꝑ noctẽ aũt
B in colũna ignis:ducitq̄ populꝰ ꝑ mare rubrũ. Tres eni di
es nõ incõgrue poſſumꝰ dicere:patrẽ ⁊ filiũ ⁊ ſpm̃ſctm̃:q: ⁊
pater dies eſt:et filiꝰ dies eſt:⁊ ſpũſſanctꝰ dies eſt:⁊ hi tres
vnꝰ dies. Viã triũ dieꝝ:q: exitꝰ de egypto recte intelligit
Joh.xiiij. ille q̃ dixit. Ego ſum via ⁊ ꝟitas ⁊ vita:q: nemo vẽit ad pa
trẽ niſi ꝑ ipſum. Ipſe eſt via ꝑ quã populꝰ q̃ deo cõiungit
de egypto.i.de idoloꝝ obſeruatione educit ꝑ mare rubrũ
xp̃i ſanguine rubicũdũ:⁊ quodãmodo iã tũc i myſterio cõ
ſecratũ tãq̃ ꝑ baptiſmi ſacramẽtũ pharaone ſubmerſo:po
pulꝰ dei eripit. Et vere ita fit fr̃es. Qñ in ſalutari lauacro
tertio xp̃iani mergunt: tũc egyptij.i.originalia peccata vl'
actualia crimina q̃ſi in rubro mari ſepeliunt: ⁊ filijs iſrael
ꝑtrãſeuntibꝰ ad dei ſeruitiũ:ſola patiunt pctã naufragiũ.
Et ne aliq̃s dubitet ⁊ putet nõ oĩa pctã ſopiri ꝑ baptiſmũ:
agnoſcat ⁊ intelligat:q: quõ nullꝰ remanſit egyptioꝝ: ſic
C nihil remanet penitꝰ pctõꝝ. Sꝫ anteq̃ mare rubrũ trãſiret:
clamauit moyſes ad dñm. Quõ clamat:q: nulla eiꝰ vox au
Exo.xiiij. dit? Et tñ dicit ad eũ deꝰ. Quid clamas ad me? Vellẽ ſci
re quomodo ſancti ſine voce clament ad deũ. Ap̃ls docet.
Gal.iiij. Quia dedit deꝰ ſpm̃ filij ſui in cordibꝰ noſtris: clamãtem
abba pater. Et alibi. Ipſe ſpũs iterpellat ꝓ nobis gemiti Roñ.viij
bus inenarrabilibꝰ. Et iteꝝ. Qui aũt ſcrutat corda:ſcit q̃d
deſideret ſpũs:q: ſm deũ poſtulat ꝓ ſanctis. Sic ergo in
ſpirãte ſpũſancto apud deũ ꝑ ſilẽtiũ ſanctoꝝ clamor audit
Poſt hec iubet moyſes virga ꝑcutere mare. In virga my
ſteriũ ſctẽ crucis agnoſcite. Et verũ eſt fr̃es. Attẽdite eni et
videte q̃ niſi ꝟga ſupra mare eleuet:populꝰ dei de pharao
nis poteſtate nõ tollit. Sic eſt fratres kmi. Si ſancta crux
eleuata nõ eſſet:chriſtianꝰ populꝰ i eternũ periſſet. Eleua
ta ꝟo virga.i.cruce erecta:cedit mare: cedũt ⁊ fluctꝰ eiꝰ:h
eſt vincit mũdꝰ ⁊ mũdi iſtiꝰ poteſtates. Cogit ergo fluctꝰ
in cumulũ:⁊ vnda in ſemetipſa repreſſa curuat. Soliditatẽ
recipit liquor:⁊ ſolũ maris areſcit i puluerem. Bõitatẽ crea
toris itellige. Si volũtati eiꝰ obtẽperas:ſi legẽ ipſiꝰ ſerua
ueris:ipſa tibi elemẽta etiã ↄtra ſui naturã ſeruire cõpellit
D Oremꝰ ḡ fratres dilectiſſimi: vt dñs noſter qđ de egyptijs
fecit i mari rubro:faciat in corde ⁊ i corpore nr̃o: vt det no
bis virtutẽ ⁊ adiutoriũ ſpũſſancti: vt in nobiſipſis ſpirita
les egyptios poſſimꝰ extiguere. Extinguit nãq̄ ſpiritalẽ
egyptiũ:q̃ nõ agit opera tenebraꝝ. Extinguit egyptiũ:qui
nõ carnaliter ſed ſpiritaliter viuit. Extiguit egyptiũ:q̃ co
gitatiões ſordidas ⁊ ipuras vel depellit ex corde:vel oĩno
nõ recipit: ſicut ⁊ ap̃ls dicit. Aſſumẽtes ſcutũ fidei:in quo Ephe.vj.
poſſimꝰ oĩa tela maligni ignita extinguere. Hoc ḡ modo
poſſumꝰ etiã hodie egyptios videre mortuos ⁊ iacẽtes ad
littus:ſubmergi q̃drigas eoꝝ ⁊ equos. Poſſumꝰ etiã pha
raonẽ videre ſubmergi:ſi tãta fide viuamꝰ:vt deꝰ pacis cõ Roñ.xvj
E terat ſathanã ſub pedibꝰ nr̃is velociter. Via etiã triũ dieꝝ
poteſt itelligi bñ cogitare: bñ loqui:bñ operari. Et reuera
qui h agit:⁊ tota animi ꝟtute cuſtodit:nõ i nocte ſed i die
ambulat:nec filiꝰ tenebraꝝ ſed filiꝰ lucis efficit:⁊ implet in
illo illud qđ ap̃ls dicit. Fuiſtis aliq̃n tenebre:nũc autẽ lux Ephe.v.
in dño:vt filij lucis ambulate. Qñ fuimꝰ tenebre fratres?
Vtiq̄ q̃n via noctis ambulauimꝰ.i.q̃n malũ cogitauimꝰ:
malũ diximꝰ:malũ etiã opati ſumꝰ. Poſtea ꝟo veniẽtes
ad xp̃m: ꝑ ipſiꝰ gratiã relinquamꝰ opera tenebraꝝ:⁊ bene
cogitãdo:bene loquẽdo:bene operãdo viã lucis currere fe
ſtinemꝰ. Iſte ergo ſunt tres vie per quas ꝑuenit ad celũ:ſi
cut ⁊ ille tres alie ſunt ꝑ quas amatores mũdi ꝑueniunt in
iſernũ:h eſt malũ cogitare:malũ dicere:malũ facere. Iſta Mat.vij.
eſt lata ⁊ ſpacioſa via que ducit ad ꝑditionẽ. Et per iſtas Luce.xvj
vias diues purpuratꝰ deſcẽdit in iſernũ:per illas ꝟo alias
lazarꝰ ad abrahe ꝑuenire meruit ſinũ. Iſtas tres vias ob
ſidet inimicꝰ:ſicut de pharaonis exercitu legimꝰ. Electos Exo.xiiij.
aſcenſores ternos ſtãtes demerſit in mare rubrũ. Qui ſunt
iſti electi aſcẽſores? Electi vtiq̄ a diabolo ad luxuriã:ad
maliciã: ad oĩm maloꝝ caput ſuperbiã. Et hi ergo terni
ſtãtes:iſtas tres obſidẽt vias: vt ille aut hominẽ ad opera
mala ſubuertat:aut ille ſmonẽ malũ eliciat:aut ille cogita
tionẽ iniquã extorqueat. Sed felix eſt q̃ totas tres iſtas vi
as deo adiuuãte deuitãs:per totũ triduũ de pharaonis ſo
cietate diſcedit:ita vt nullũ illi diẽ ſubtrahat inimicus:nec
ſplendorẽ fidei eius vertat in noctẽ. Et ideo fratres:facia F
mus illud qđ ſcriptũ eſt. Omni cuſtodia ſerua cor tuũ. Cõ ꝓuerb.iiij
ſideremꝰ cũ dei adiutorio:⁊ cuſtodiamꝰ corda ſimul et cõ
ſciẽtias noſtras:⁊ ſi eſt quiſq̄ in nobis cui cogitationẽ ma
lam inimicꝰ eliciat: quãtũ poteſt laboret vt vel in ſermone
nõ peccet:vt ſi ei diabolꝰ vnũ diem rapuit ⁊ cõuertit in no
ctem:vel ſm diẽ in illo obtinere non poſſit. Si vero et hoc
ſubtilitate callidiſſima potuerit obtiere vt malum ⁊ corde
cogitemꝰ ⁊ ore loquamur:ſi iam duos dies perdidimꝰ:vel
vnũ diem cũ dei adiutorio cõſeruemꝰ: ne etiã nos vſq̄ ad
opera mala poſſit neq̃tia inimici ſubuertere. Si vero ⁊ hoc
factum eſt:nõ tamen de miſericordia deſperemus:ſed cito
per penitẽtiã de luto fecis pedes anime noſtre excutere fe
ſtinemus. Non eni vult dñs mortem peccatoris:ſed vt cõ
uertatur ⁊ viuat. Sic tamen cõuertamur:ne iteꝝ ſi retro re Ezechiel.
ſpiciamus:neq̄ opera mala que fecimus faciamus:nec re xxxiij.
uertamur quaſi canis ad vomitũ:ſed ad p̃cioſam ⁊ deſide
rabilem patriã tendẽtes: per viam bonoꝝ operum perue ꝓuer.xxvj
niamus ad regnum:regnãte domino noſtro ieſu chriſto:q̃
viuit et regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Eodem die: de amara aq̃ et mãna. Sermo.ij.

Ser.xcj. IN lectione que nobis ad miſſas legēda eſt: fra-
A treſ chariſſimi audituri ſum⁹: ꝙ filij iſrael poſt
Exo.xv. trāſitū maris rubri venerūt ad amara: id eſt ad
aquā amarā: ⁊ nō poterat populus bibere aquā
eo qḋ eſſet amara. Pro q̄ re dn̄s beato moyſi oſdit lignū
et miſit illud i aquā: et facta eſt dulcis. Mirū ad modū eſt
vt lignū oſtēderet moyſi qḋ mitteret in aquā: et faceret eā
dulcem: quaſi nō potuiſſet ſine ligno aquā dulcem efficere
de⁹: aut moyſes neſciebat lignū vt deus illi oſtēderet. Sʒ
vidēdū eſt: quid decoris in his interior habeat ſenſus. Ru
brū enī mare ſacramētū baptiſmi ſignificauit. Aqua ama
ra: legis litterā ſignificauit. Deniqꝫ lex ſi ſm litteram ſuſci
piatur: ſatꝭ amara eſt. Quomodo nō eſſet amara q̄ occidit
ij. Cor.iij. dicēte aplō. Littera occidit? Quid enī tam amarum q̄ vt
Gen.xvij. puer octaua die circūciſionis vuln⁹ accipiat: et rigorē fer
ri tenera patiat infantia? Amarū ſatis ⁊ peramarū eſt hu-
j. Cor.x. iuſmodi poculū legis: intantū vt popul⁹ dei non ille qui in
moyſe baptizatus eſt in mari/⁊ in nube: ſed chriſtianus po
pul⁹ q̄ in ſpiritu et aqua baptizatus eſt nō poſſit bibere de
iſta aqua: ſed ne guſtare quidē de circūciſionis amaritudi
ne poteſt: nec hoſtiarū ferre cruorē valet: nec ſabbati obſer
B uantiā cuſtodire. Si ꝟo oſtendat deus lignū qḋ mittat in
hanc amaritudinē vt dulcis fiat aqua legis: poteſt de illa
bibere chriſtian⁹. Qḋ eſt iſtud lignū qḋ dn̄s oſtēdit? Salo
Puerb.iij. mon demōſtrat cū de ſapiētia dicit. Quia lignū vite eſt oī-
bus amplectētib⁹ eā. Si ergo lignū ſapientie chriſti miſſū
fuerit in lege: ⁊ oſtēderit nobis quō ſpiritaliter intelligi de
beat circūciſio: quomodo ſabbata: quomodo lex obſerua-
ta ſit: tūc efficit aq̄ amara dulcis: ⁊ amaritudo legis ꝯuer-
tit in dulcedinē intelligētie ſpiritalis: et tūc pōt bibere po-
Exo.xv. pulus dei. Ut ergo poſſit bibi aqua amara oſdit de⁹ lignū
qḋ mittat in eā: vt qui ex ea biberit non moriat: nec amari
tudinē ſentiat. Unde cōſtat ꝙ ſi qs ſine ligno vite: id ē ſine
myſterio crucis: ſine fide chriſti: ſine itelligētia ſpiritali bi-
bere voluerit de legis littera: p amaritudinē moriat. Hec
ij. Cor.iij. ſciens paulus apl's dicebat: q2 littera occidit: hoc eſt apte
dicere: q2 aq̄ amara occidit ſi nō per ſpiritū in dulcedinem
cōuertet. Lignū ergo in aquā mittit: vt in dulcedinē ꝯmu
tet. Uex eſt fratres. Tūc amaritudo ab aqua tollit: qn̄ cru
C cis lignū baptiſmi ſacramēto cōiūgit. Et illud aduertite
Exo.xvj. frēs: ꝙ iudeoꝝ ſabbato de⁹ māna nunq̄ oīno pluerit: nec
meruerūt iudei vt eoꝝ ſabbato gratia illis de celo deſcēde
ret. In noſtra autē dn̄ica die nō ſolū ſemꝑ venit māna ſed
etiam ab ipſo die veniendi initiū fuit. Semper ergo nobis
dn̄s pluit māna de celo. Celeſtia nāqꝫ ſunt eloquia iſta que
nobis dicta ſunt: ⁊ iō nos q̄ tale māna ſuſcipim⁹: ſemꝑ no-
bis māna dat de celo. Unde infelices iudei dolēdi ⁊ lugen
di ſunt: q2 manna ſicut patres ipſoꝝ nō merētur accipere:
illi nunqꝫ māna mādu cent. Non enī poſſunt manducare il
lud qḋ eſt minutum: ſicut ſemen coriādri et cādidum ſicut
pruina. Nihil enī in verbo dei minutū: nihil ſubtile: nihil in
felices iudei ſenciūt ſpiritale: ſed totū pingue: totū craſſum
Eſa.xxix. Incraſſatū eſt enī cor populi hui⁹. Sed ⁊ interrogatio no
Mat.xiij. minis: hoc idē ſonat. Māna enī interpretat qḋ eſt hoc. Ui
de ſi nō ipſa nominis ꝟtus ad diſcēdū te ꝓuocat: vt cū au
dieris legem dei recitari in eccl'ia: ſemper interroges et di
cas doctorib⁹ quid eſt hoc. Hoc enī eſt qḋ indicat māna:
Tu ergo ſi vis māducare manna: ſi cupis ſuſcipere verbū
dei: ſcito illud minutū eſſe ⁊ valde ſubtile ſicut ſemen coriā
Exo.xvj. dri. Habet eī in ſe aliqḋ oleris quo nutriri ⁊ recreari poſſit
Rom.xiij. infirm⁹: quia q̄ infirm⁹ eſt olera manducet. Habet aliqḋ ri-
goris: ⁊ ideo vt pruina eſt. Candoris aūt ⁊ dulcedinis ha-
bet plurimū. Quid enī cādidius: quid ſplēdidius eruditio
ne doctrine? Quid dulci⁹: qḋ ve ſuauius eloquijs dn̄i: que
pſ.cxviij. dulcia ſunt ſuꝑ mel ⁊ fauū? Sed quid eſt qḋ dicit: vt in die
D ſexto duplū colligatur in repoſitionē quātum ſufficiat etiā
ſabbato? Hoc ſm noſtrā intelligentiam nō ocioſi/nec ſecu
ri preterire debem⁹: ſed per elemoſynas recondere quantū
ſufficiat ⁊ in futuro die. Si quid enī hic boni operis acqui-
ras: ſi quid iuſticie: miſericordie ⁊ pietatis recōdas: hoc ti
bi in futuro ſeculo erit cibus. Deniqꝫ hoc et apoſtolus ad-
Gal.vj. monet dicēs. Que enim ſeminauerit homo: hec et metet.
Quid ergo agim⁹ nos qui magis illud recondere volum⁹
qḋ corrūpatur: nō qḋ permanet et perduret in craſtinū: id

eſt in futuro ſeculo? Diuites auari ⁊ cupidi hec recondunt
que in hoc ſeculo: immo cū ſeculo corrumpātur. Qui autē
bona opera recōdunt: illa ꝑmanēt vſqꝫ in craſtinū. Deniqꝫ
ſcriptum eſt: ꝙ qui infideles fuerūt: ſeruauerūt (inquit) de Exo.xvj.
māna: ⁊ ebullierūt ex eo vermes et cōputruit. Illud autē
qḋ pro die ſabbati reponebat nō eſt corruptū: neqꝫ ꝟmes
ebullierunt in eo: ſed permāſit integrum. Et tu ergo ſi pro-
pter preſentem vitā tātūmodo ⁊ ꝓpter amorem ſeculi the-
ſaurizes: cōtinuo vermes ebulliūt. Deniqꝫ audi de pecca-
torib⁹ et his qui preſens ſeculum diligūt qḋ propheta di-
cat. Uermes (inquit) eorū non morietur. Iſti ſunt vermes Eſa.lxvj.
quos generat auaricia: iſti ſunt vermes quos generat diui
tiarum ceca cupiditas his q̄ habent pecunias: et vidētes j.Joh.iij.
in neceſſitate fratres ſuos claudūt ab eis viſcera ſua. Pro
pterea ⁊ apoſtolus dicit. Diuitibus aūt ſeculi huius preci- j.Tim.vj.
pe nō ſuperbe ſapere: neqꝫ ſperare in incerto diuitiarū: ſed
diuites ſint in operibus bonis: facile tribuant: cōmunicent
et theſaurizent ſibi verā vitam. Sed dicit aliquis. Si man E
na verbū dei eſſe dicis: quomodo vermes facit? Uerū eſt
fratres. Nō aliūde fiūt vermes in nobis: niſi ex verbo dei.
Sic enim ait. Niſi veniſſem ⁊ locutus eis fuiſſem: peccatū Joh.xv.
non haberēt. Poſt ſuſceptum autē verbum dei qui peccat
efficitur ei ipſm verbum vermis: qui eius ſemꝑ cōſciētiam
fodiat/⁊ arcana pectoris rodat. Nunc ergo feſtinem⁹ cele
ſte māna ſuſcipere. Iſtud enī māna prout vult quiſqꝫ talē
ſaporē ſapit. Audi eīn ⁊ dn̄m dicētem his qui accedūt ad
ſe. Fiat tibi ſm fidem tuā. Et tu ergo ſi verbū dei qḋ in ec- Mat.ix.
cleſia predicat tota fide/⁊ tota deuotiōe ſuſcipias: fiet tibi
ipſum verbū quodcūqꝫ deſideras. Uerbi gratia. Si tribu-
laris: cōſolatur te dicēs. Cor cōtritū et humiliatū de⁹ non Pſalm.l.
deſpiciet. Si letari ꝓſpere: cumulat tibi gaudia dicēs. Le Pſ.xxxj.
tamini in dn̄o ⁊ exultate iuſti. Si iracūd⁹ es: mitigat te di-
cens. Dn̄s ſanat om̄es languores tuos. Si paupertate ꝯſu Pſ.cij.
meris: conſolatur te dicēs. Dn̄s erigit de terra inopē: ⁊ de Pſ.cxij.
ſtercore erigit pauperē. Sic ergo māna verbi dei reddit in
ore tuo ſaporē quēcūqꝫ volueris. Hoc tamē ſi quis infide-
liter ſuſcipiat ⁊ non comedat ſed abſcōdat: putaſne couſqꝫ
deducendū eſt verbū dei vt etiā ꝟmis fieri putetur? Nō te
turbet auditus. Audi prophetam ex perſona dn̄i dicētem.
Ego autē ſum vermis ⁊ nō homo. Sicut enim ipſe eſt qui Pſ.xxj.
fit alijs in ruinam: alijs autē in reſurrectionē: ita et ipſe eſt Luce.ij.
qui nunc in māna fidelibus quidē dulcedo mellis: infideli
bus autem ꝟmis efficit. Et ideo fratres chariſſimi q̄tum F
poſſumus cū dei adiutorio lectioni diuine ſtudeamus inſi-
ſtere: vt legē dei ſpiritaliter mereamur agnoſcere vt nobis
verbum dei nō efficiatur ꝟmis qui noſtras cōſcientias iu-
giter arguat ⁊ affligat: ſed illud impleatur in nobis qḋ ſcri
ptum eſt. Q̄ dulcia faucibus meis eloquia tua dn̄e: ſuper pſ.cxviij.
mel et fauū ori meo. Quā gratiam oremus vt nobis de⁹ ꝓ
ſua pietate preſtare dignetur: cui eſt honor ⁊ imperiū cum
patre et ſpirituſancto in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Itē eodē die Homelia de eo qḋ ſcriptū eſt in
euangelio ſm iohannē. Operamini non cibū q̄ Joh.vj.
perit ⁊c. que habetur in expoſitione doctoris. tra
ctatu.xxiiij.fol.clxxij.col.ij.

¶ Feria.vj.poſt.iij.do.in.xl. de eo qḋ ſcriptū eſt
in euangelio ſm Johannē. Uenit ieſus in ciuita Joh.iiij.
tem ſamarie que dicitur ſichar ⁊c. Et de nō diffe
rendo baptiſmo. Sermo.j.

IN lectiōe euāgelij infirmitatē humani generis Ser.xcij.
ſuſcepiſſe dn̄m ieſum xp̄m pleniſſime nobis ſctūs A
euāgeliſta monſtrauit. Siqdē cū dixiſſet veniſſe Johā.iiij.
dn̄m in ciuitatē ſamarie q̄ dicit ſichar: iuxta pre
diū qḋ dedit iacob ioſeph filio ſuo: in quo ꝑdio erat fons
iacob: addidit. Ieſus (inqt) fatigat⁹ ex itinere ſedebat ſic
ſupra puteū. Uenit dn̄s noſter ieſus xp̄s ad prediū qḋ ſan
ctus iacob ioſeph filio ſuo dereliquerat: qḋ prediū nō tam
ioſeph q̄ xp̄o arbitror derelictū. Cuius figurā ſanctus io-
ſeph patriarcha portauit: quē vere ſol adorat ⁊ luna ⁊ oēs
ſtelle benedicūt. Ad hoc prediū ideo venit dn̄s vt ſamari-
tani q̄ hereditatē ſibi patriarche iſrael vēdicare cupiebāt:
agnoſcerent poſſeſſorē ſuū: ⁊ cōuerterētur ad xp̄m qui legi

Annotatõ timus patriarche heres eſt factꝰ. Jeſus (inq̄t) fatigatꝰ ex
nũeralis itinere ſedebat ſic ſupra puteū. Uidete diuerſitatem myſte
ordinis rij. Inter apoſtolos exultabat in ſpiritu in mōte poſitꝰ: nō
ſermonuꝫ ſolum confortabat eos: verūetiā gloriam his propriam de
huiꝰ opis. monſtrabat / in ſamaria conſtitutus fatigatus ex itinere ſe
debat ſupra puteum. Nunq̄d dei virtus poterat fatigari?
Non vtiq̄ȝ ſed fatigabatur ꝙ fidelem populū inuenire non
poterat. Tunc ergo fatigatur chriſtus: qñ nullam virtutē
in ſuo populo recognoſcit. Hodieq̄ȝ fatigat eum inobediē
tia noſtra / fatigat eum infirmitas noſtra. Infirmi ei ſumꝰ
quando non ea que fortia ſunt atq̄ȝ perpetua: ſed tempora
Joh.iiij. lia ⁊ caduca ſectamur. Bene ait. Sedebat ſupra puteum:
non requieſcebat: quoniā in ſamaritanis non poterat req̄e
B ſcere. Et hora inquit erat quaſi ſexta. Sexta die deus de li
mo terre hominē figurauit: ſexta hora venit ſamariam vi
ſitare: vt ſi in eum ſamaritani crederēt: ipſe in his inciperet
requieſcere: vt verum illud quietis ſabbatū celebraret. Se
debat ergo dominus ſupra puteū: ⁊ venit ſamaritana mu
Ubi.ſ. lier haurire aquā. Magnū myſteriū. Uenit mulier ad pu
teum: ⁊ fontem que non ſperauit inuenit. Dicit ad eam do
minus. Da mihi bibere. Bonus dominꝰ vltro ſe offert non
Eſa.lxv. querēti: vt cōpleaẗ illud ꝑpheticū. Palā apparui nō q̄rē
tibꝰ me: inuentꝰ ſum ab his q̄ nō interrogauerūt nomē meū.
Petit bibere daturꝰ: ſedit ſupra puteū: vt nō in altitudine
q̄ramus aquā: ſed de eo fonte q̄ ſupra oēs aquas eſt ſaluta
ria nobis pocula hauriamꝰ. Quis eſt fons niſi dn̄s nr̄ ieſꝰ
Pſ.xxxv. xp̄s cui diciẗ. Qm̄ apud te eſt fons vite: et in lumine tuo vi
debimus lumē? Bonus fons q̄ nos de huiꝰ vite refrigera
uit incēdio: ⁊ inundatione ſua ariditatē noſtri pectoris tē
Joh.iiij. perauit. Unde ⁊ mulieri diciẗ. Si ſcires donum dei / ⁊ q̄s ē
q̄ dicit tibi / da mihi bibere: tu forſitan petiſſes ab eo: ⁊ de
diſſet tibi aquā viuam. Non omnes ſciūt donum dei: quia
non omnes deſiderant aquam viuam. Si em̄ deſiderarent:
nunq̄ȝ circa ſe baptiſmi ſacramēta differrēt. Ipſi igitur de
ſe pronunciāt: ⁊ vite ſue teſtimonium perdunt: qui ideo vo
lunt tardius baptizari vt flagitia ⁊ ſcelera multa cōmittāt.
Noli differre o homo remedia ſalutis tue / qm̄ neſcis quan
C do a te aīa tua repetaẗ. Deniq̄ȝ ſamaritana ignara myſterij
dicebat. Domine neq̄ȝ hauritoriū habes ⁊ puteus eſt altus
Ante aduentum domini ⁊ puteus altus erat: ⁊ ſine haurito
rio aquam ſibi vnuſquiſq̄ȝ haurire non poterat. Uenit do
minus fons viuus vt phariſeoꝝ corda dilueret: ſitim extin
gueret / pectora ſatiaret / nō querēs hauritorium ſed vltro
ſe infundens mentibus ſingulorū. Et addidit. Omnis qui
bibit ex hac aqua quā ego dabo ei nō ſitiet in eternum: ſed
fiet in eo fons aque ſaliētis in vitam eternā. Unum baptiſ
ma docet qui poſt ingreſſum eterni fontis ⁊ celeſtis poculi
ſacramentū: vnumquēq̄ȝ noſtrū ſitire non patitur. Et ideo
nos quibus tāta beneficia nullis precedētibꝰ meritis pre
ſtitit diuina miſericordia / quantū poſſumꝰ cum ipſius ad
iutorio laboremus: vt tante pietatis gratia non nobis iu
dicium pariat ſed profectum. Quod ipſe preſtare dignetur
cui eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Exo.xvij. ¶ Eodem die de Raphidin et de petra percuſſa et Amalech. In quo ⁊ nomen raphidin interpretatur ⁊ cetera. Sermo.ij.

Ser.xciij. B ij.Tim.iij Omnes (inq̄t apoſtolꝰ) q̄ volūt pie viuere in xp̄o
perſecutionē patiunẗ: ⁊ ab hoſtibꝰ impugnanẗ.
Et ideo agens quiſq̄ȝ iter vite huius: auxiliāte
chriſto indeſinenter debet eſſe armatus: et ſtare
ſemper in caſtris. Si ergo ⁊ tu ſemper vigilare volueris vt
te cognoſcas in domini caſtris militare: obſerua illud qđ
ij.Tim.ij. idem apoſtolus dicit. Nemo militans deo: implicat ſe ne
gocijs ſecularibus: vt ei placeat cui ſe probauit. Qui ſi ita
militas vt a rebus ſecularibꝰ liber ſis: ⁊ in caſtris dei agas
ſemper excubias: vt dicaẗ de te illud qđ paulo ſuperiꝰ au
Exo.xvij. diuimꝰ: quia per verbum domini exeas de deſerto ſin: ⁊ ve
nias in raphidin. Sin interpretaẗ tentatio: raphidin vero
ſanitas iudicij. Qui bene exit de tētatione: ⁊ quem tētatio
probabilē reddit: ipſe venit ad ſanitatem iudicij. Saluus
erit ⁊ ſanitas cū eo erit: qui in tentatione vite preſentis nun
q̄ȝ contra deum murmurās minime fuerit vulneratꝰ / ſicut
Apoca.ij. in apocalipſi legimꝰ. Qui vicerit dabo ei edere de ligno vi
te qđ eſt in paradiſo. Uenit ergo ad ſanitatē iudicij: qui bn̄
cauſam alterius audiens diſponit ſermones ſuos in iudicio
⁊ munera ſup innocentē nō accipit. Quid ergo in cōſequen Pſ.cxi.
tibꝰ ſcriptura cōmemorat. Sitiuit inq̄t ibi populꝰ aquā: et Pſ.xiiij.
murmurauit cōtra moyſen. Cū em̄ dixiſſet. Sitiuit populꝰ B
q̄d opus fuit vt adderet aquas? Sic em̄ habet antiqua trāſ Exo.xvij.
latio. Quare hoc addidit: niſi aquā ſitiuit q̄ debuit ſitire iu
ſticiā? Beati em̄ q̄ eſuriunt ⁊ ſitiunt iuſticiā. Et iterū. Siti Mat.v.
uit aīa mea ad deū viuū. Multe em̄ ſunt ſites. Sitiūt iuſti: Pſ.xli.
ſitiunt ⁊ pctōres. Illi iuſticiā: illi luxuriā. Iuſti ſitiunt deū
pctōres ſitiunt aurū. Sitiuit ergo populus aquā: q̄ debuit
ſitire iuſticiā. Dixit ergo ad moyſen dn̄s. Tolle virgā ⁊ per Exo.xvij
cute petrā: vt educat populo aquā. Ecce eſt petra: ⁊ habet
aquā. Sed hec petra niſi percuſſa fuerit aquas oīno nō ha
bet: percuſſa vero fontes ꝑducit ⁊ flumina / ſicut in euange
lio legimꝰ. Qui credit in me flumina de ventre eiꝰ fluent aq̄ Joh.vij.
viue. Percuſſus em̄ xp̄s in cruce / noui teſtamēti fōtes edu
xit. Neceſſe em̄ erat vt ille percuteret. Niſi eī ille percuſſus
fuiſſet: ⁊ de ſacro eius latere ſanguis ⁊ aq̄ manaſſet / vniuer Joh.xix.
ſus mūdus ſitim verbi dei patiens interiſſet. Percuſſit er
go moyſes virga bis ſilicē. Quid eſt hoc fratres? Nec hoc Exo.xvij.
puto eſſe ſine myſterio. Quid eſt h̄ ꝙ non ſemel ſed bis vir
ga percuſſa eſt petra? Ideo ſecunda vice petra percutiẗ: q
duo ligna in crucis patibulo eriguntẗ: q in vno ligno ſacras
manus expandit / in alto vero a capite vſq̄ȝ ad pedes imma
culatum corpus extēdit. Bibit ergo de petra populꝰ: ⁊ ſta C
tim bellū inijt cōtra amalech. Uidete fratres: q poſtea q̄ȝ Ubi.ſ.
quiſq̄ȝ de petra biberit: id eſt xp̄i ſacramēta ſuſcepit: neceſ
ceſſe eſt illi ad pugnā procedere. Tandiu eī aliq̄s diabolū
contra ſe pugnantē non ſentiet: q̄zd iu opera illius exercere
voluerit. Qui vero illū reliquerit ⁊ de petra bibens xp̄m ſe
qui elegerit / neceſſe eſt vt illū patiaẗ infeſtum / cui iuſto iu
dicio voluit preponere chriſtū. Quiſq̄ȝ ergo xp̄o coniungi
tur / non ad delitias / non ad voluptates ſed ad prelīū pre ij.Tim.iij
pareẗ: q oēs qui volunt pie viuere in xp̄o: perſecutionē pa
tiunẗ. Et iterū. Per multas tribulationes oportet nos in Act.xiiij.
trare in regnū dei. Inierunt ergo bellū filij iſrael: ⁊ moyſes D
vocat ieſum ⁊ dicit ad eum. Elige tibi viros ⁊ pugna con Exo.xvij.
tra amalech. Uſq̄ȝ ad hunc locū beati huiꝰ nois mentio: id
eſt ieſus nuſq̄ȝ facta eſt. Hic primū vocabuli huiꝰ ſplendor
obfulſit. Moyſes vocat ieſum / lex inuocat xp̄m. Elige inq̄t
tibi viros potentes. Nō poterat moyſes eligere viros po
tentes. Jeſus ſolus eſt q̄ pōt viros potentes eligere. Ipſe
vtiq̄ȝ q̄ dixit apoſtolis ſuis. Non vos me elegiſtis: ſed ego
elegi vos. Ipſe eſt q̄ domū fortis intrauit: ⁊ vaſa eius diri Joh.xv.
puit. Moyſes aūt aſcendit in verticē collis. Et factum eſt Mat.xij.
cū eleuaret manus ſuas moyſes: vincebat iſrael. Aduertite Exo.xvij.
fratres. Moyſes manꝰ quidē leuat: non tn̄ extendit. Cui ḡ
ſeruabaẗ vt manꝰ extenderet niſi dn̄o noſtro ieſu xp̄o: qui
extenſus in cruce vniuerſum orbē cōplexurus brachia pie
tatis expandit? Moyſes ergo leuauit manus: ⁊ licet nō ex
pandit: tn̄ ipſa eleuatione myſteriū crucis oſtēdit. Uidete
fratres iam tunc ꝑ ſacramentū crucis ſuperatas eſſe aduer
ſarias gētes. Et nos fratres dilectiſſimi ſi adiuuante dn̄o
manus erigimꝰ: diabolū ſupamꝰ. In manibꝰ opa debemꝰ
accipere. Si ergo talia ſunt opa tua vt illa poſſis in altū in
conſpectu dn̄i leuare / potes etiā ⁊ tu in teipſo aduerſarios
tuos extinguere. Quis bene manꝰ leuat / niſi q̄ per elemoſy
nam in celo iugiter theſaurizat? Quis ergo bn̄ manꝰ leuat
niſi q̄ aſſidue victū ac veſtitum pauperibus subminiſtrat?
Quis bene manꝰ leuat? Ille vtiq̄ȝ q̄ implet illud apl̄i. Ele i.Tim.ij.
uātes inq̄t puras manꝰ ſine ira ⁊ diſceptatione. Q ergo q̄
tidie nobis ⁊ vobis pugna iminet ꝯtra aduerſarias ꝑtātes
ſi volumꝰ vincere: manꝰ nr̄e. i. actus nr̄i ⁊ ꝯuerſatio nr̄a nō Phil.iij.
ſit in terris: ſed ſicut apl̄s dicit: ſup terrā ambulātes cōuer
ſationē habeamꝰ in celo. Scriptū eſt tn̄: q ſicut vitulus ab
lingit in cāpis herbā viridē: ita ppl̄s iſrael ablinget ppl̄m
amalech ſup terrā. Per qđ indicari videẗ: q populus dei
non tn̄ manu ⁊ armis q̄ȝ voce pugnabat ⁊ lingua: id eſt ora
tionē ad deum fundebat. Ergo ⁊ tu ſi vis vīcere: audi apo
ſtolū dicentē. Orationi inſiſtētes: ⁊ vigilātes in ea. Hec eſt Col.iiij.
xp̄iani pugna glorioſiſſima: nō in ſuis viribꝰ p̄ſumere: ſed
ſemp dei auxilium implorare / cui eſt honor ⁊ imperiū cum
patre ⁊ ſpiritu ſancto in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Item eodem die Homelie de eodē de quo ſu-
Ioh.iiij. pra in euangelio ſm Johannem/ que habētur in
expoſitione doctoris tract.xv.fo.clviij.col.j. Et
in libro.lxxxiij.queſtionum/queſtione.lxiiij.

¶ Sabbato poſt tertiā dominicā in quadrageſi
ma. Sermo habitus ad mēſam ſancti Cypriani
Pſ.ij. de eo qđ ſcriptum eſt in pſalmo. Erudimini qui
iudicatis terram. Et quid ſit iudicare terrā dat
intelligere. ac de muliere adultera. Primus.

Sermo. Erudimini oēs qui iudicatis terrā. Terrā iudi-
xciiij. careeſt corpus dānare. Audiamus apoſtolū iu-
B dicantē terram. Non ſic pugno inqt tāq̄ aerē ce
j.Cor.ix. dens: ſed caſtigo corp⁹ meū ꝛ i ſeruitutē redigo
ne forte alijs ꝑdicans ipſe reprobus efficiar. Audi ergo ter
Ad fres in ram iudicantē terrā: ꝛ iudica terrā/ ne ſis terra. Si em̄ ter-
heremo. ram iudicaueris: celū eris: ꝛ in te factā gloriam dñi enarra
xiiij.ca. bis. Celi em̄ enarrant gloriā dei. Si autē terram nō iudica
ueris: terra eris. Si aūt terra fueris: ad eum pertinebis cui
Pſ.xviij dictū eſt. Terram mādncabis. Audiāt ergo iudices terre.
Corpus caſtigent: libidines frenēt: amēt ſapientiā: vincāt
B concupiſcentiā. Et vt hoc faciāt erudiant. Hec eſt autem
Pſ.ij. ſumma eruditionis. Seruite dño in timore: ꝛ exultate ei cū
tremore. Exulta ei nō tibi. Ei a quo es qđ es: ꝛ ꝙ homo es
ꝛ ꝙ iuſtus es. Si aūt putaueris ꝙ ab illo quidē homo es: a
te aūt iuſt⁹ es/ non ſeruis dño in timore: ne exultas ei in tre
more: ſed tibi in ꝑſumptione. Et quid tibi fiet niſi qđ ſeqt?
Ubi.s. Ne qñ iraſcatur dñs: ꝛ pereatis (inqt) de via iuſta. Non ei
ait. Ne qñ iraſcat dñs: ꝛ non intretis in viā iuſtā: ſed perea
Exo.xx. tis de via iuſta. Jam em̄ videris tibi iuſtus non rapiendo
alienū: non adulterando/ nō homicidiū faciēdo: nō falſum
teſtimoniū aduerſus proximū dicēdo: patrē ꝛ matrem ho
norando: vnū deū colendo: idolis ꝛ demonijs nō ſeruiēdo
De hac via peribis: ſi tibi iſta a teipſo eſſe putaueris. Infi
deles em̄ non intrant in viā iuſtā. Superbi pereunt de via
iuſta. Quid ei ait? Erudimini q̄ iudicatis terrā. Et ne for-
te vires ꝛ potentiā: q2 iudicatis terrā: vobis tribuatis: a vo
bis ipſis eā vobis eſſe credatis/ nolite ſic. Seruite dño in ti
more: exultate nō vobis in preſumptiōe ſed ei i tremore. Ne
qñ iraſcat dñs ꝛ pereatis de via iuſta: cū exarſerit cito ira
C eius. Quid ergo faciendū eſt ne pereām⁹ de via iuſta. Bea
Pſ.ij. ti oēs qui confidūt in eo. Si beati q̄ cōfidūt in eo: miſeri q̄
Hieremie cōfidunt in ſe. Maledictus em̄ oīs hō q̄ ſpem ſuā ponit in
xvij. hoīe. Ergo nec in te: q2 ꝛ tu hō es. Si ei ſpem tuā poſueris
De cōtinē in alio hoīe: inordinate humilis erit. Si aūt ſpē tuā poſue-
tis anime. ris in te: ꝑiculoſe ſupbis. Quid aūt intereſt? Utrūq̄ perni-
ca.viij. cioſum. Nihil horū eligendū: inordinate humilis nō leuat
periculoſe ſupb⁹ ꝑcipitat. Deniq̄ vt nouerit ſanctitas vr̄a
ꝓpter iſtū ſenſum redarguendū ꝛ ꝯſumendū qđ in ſe q̄ſq̄
Pſ.ij. ꝯfidit: diuturna eſſe iſta verba. Seruite dño in timore: ꝛ ex
ultate ei cū tremore. Apl̄m audite hec ipſa verba dicentē: ꝛ
Phil.ij. ſentētiā cur dicta ſint explanātē. Ecce apl̄i verba ſunt. Cū
timore ꝛ tremore veſtrā ipſorū ſalutē operamini. Quare ḡ
cū timore ꝛ tremore meā ſalutē operor: cū ſit in ptāte mea
opari ſalutē meā? Uis audire quare cū timore ꝛ tremore?
Deus eſt em̄ q̄ operat in vobis: ideo cū timore et tremore.
Q2 qđ impetrat humilis: amittit ſuperbus. Si ergo de⁹ eſt
q̄ operat in vobis: q̄re dictū eſt: veſtrā ipſorū ſalutē opami
ni? Q2 ſic de⁹ in nos operat vt ꝛ nos opemur. Adiutor me⁹
eſto. Deſignat eſſe operatorē: q̄ inuocat adiutorē. Sed vo-
luntas inqt mea bona eſt. Fateor tua. Sed ꝛ ipſa a q̄ data:
Ubi.s. a quo excitata? Noli me: ip̄m apl̄m interroga. Deus eſt em̄
inqt q̄ opat i vobis ꝛ velle ꝛ opari ꝓ bona volūtate. Quid
eſt ergo qđ tibi arrogabas? Quid eſt qđ ſuperb⁹ ibas ꝛ pe
ribas? Redi ad cor tuū: inueni te malū: ꝛ vt ſis bonus: inuo
ca bonum. Non em̄ in te placet deo: niſi qđ habes ex deo.
Qđ aūt habes ex te: diſplicet deo. Si bona tua cogites: qđ
j.Cor.iiij. habes qđ non accepiſti? Si aūt accepiſti: qđ gloriaris quaſi
nō acceperis? Solus eſt ille q̄ nō nouit niſi dare. Non ha
bet datorē: q2 nō habet meliorē. Quo tu ſi īferior es: immo
Gen.j. quia inferior es: gratulare q2 ad eius imaginem factus es:
vt in illo inuenias qui in te periſti. Non em̄ potuiſti in te
niſi perdere te: nec ſcis inuenire te niſi ille qui fecit te querat

te. Alloquamur tñ ꝛ eos qui ſm iſtam viſibilem ꝛ popularē D
intelligentiam iudicant terrā. Judicant em̄ terram reges/
duces/ principes/ iudices. Unuſquiſq̄ pro munere qđ ac-
cepit in terra: iudicat terram. Quid eſt autē quod dicitur.
Judicat terrā: niſi iudicat homines qui ſunt in terra? Nā
ſi terram proprie nō accipias niſi quā calcas: agricolis er-
go dictum eſt: qui iudicatis terrā. Porro aūt ſi reges iudi
cant terram ꝛ qui ſub regibus poteſtatem accipiunt a regi
bus: erudiant ꝛ ipſi: q2 terra iudicat terram. Et timere de-
bet eum qui eſt in celo terra iudicās terram. Parem quip-
pe ſuum iudicat: homo hoīem: mortalis mortalē: peccator
peccatorem. Si em̄ procedat in mediū dominica illa ſentē-
tia. Qui ſine peccato eſt: prior in illam lapidē mittat: nōne
omnis iudicās terram terremotum patitur? Euangelicū
capitulum recolām⁹. Phariſei tentantes dominum: addu Joh.viij.
xerunt ante eum mulierē in adulterio deprehēſam. De quo
peccato pena fuerat lege definita: lege ſcilicet data ꝑ moy-
ſem famulum dei. Hac ergo complexione doloſa ꝛ fraudu De verbis
lenta ad dñm phariſei acceſſerunt vt ſi iuberet lapidari mu dñi. Ser.
lierem diffamatam: perderet māſuetudinem. Si aūt qđ lex xlvij.b.
iuſſerat prohiberet: peccaſſe teneretur in lege. Sicut autem Mat.xxij
interrogantes de tributo ceſari reddendo: ore ſuo cepit vi-
ciſſim interrogans cui⁹ eſſet ꝓlatus nūmus: cuius haberet
imaginem ꝛ ſuperſcriptionē. Reſpondentes em̄ ipſi qui in
terrogauerūt: in nummo eſſe imaginem ceſaris. Reſpōdit
eis ſm os ipſorum. Reddite ceſari que ceſaris ſunt: et deo
que dei ſunt: vt admoneret ſic reddendā deo in hoīe imagi
nem dei. Quēadmodum in nummo imago ſua redditur ce
ſari: ita ꝛ in iſta adultera interrogatores interrogauit: ꝛ iō
iudices iudicauit. Non ꝓhibeo inqt lapidari: quā lapida-
ri lex iuſſit: ſed quero a quib⁹: Non em̄ reſiſto: ſed legis mi- Leuit.xx.
niſtrū requiro. Deniq̄ audite. Lapidare vultis ſm legem.
Qui ſine peccato eſt/ prior in illam lapidē mittat. Quando Joh.viij.
autē hec audiuit: digito ſcribebat in terra: vt erudiret ter- E
ram. Quādo autē hoc dixit phariſeis: leuauit oculos ſuos
ꝛ inſpexit terrā: ꝛ fecit eam tremere. Proinde cum hoc di-
xiſſet: iterum cepit ſcribere in terra. At illi compuncti ꝛ tre
me facti/ vnus poſt alterū diſceſſerūt. O terremotū: vbi ſic
terra mota eſt vt etiā mutaret locū. Illis ergo diſcedētib⁹
remanſit peccatrix ꝛ ſaluator. Remāſit egrota ꝛ medicus.
Remanſit miſera ꝛ miſericordia. Et aſpiciens mulierē di
xit. Nemo te ꝯdēnauit? Et illa. Nemo dñe. Sed tñ adhuc
ſollicita erat. Peccatores em̄ dānare non auſi ſunt. Nō au
ſi ſunt lapidare peccatricē: qui ſeipſos intuētes ſimiles in-
uenerunt Sed adhuc mulier erat in magno periculo: quia
ei ille iudex remanſerat qui erat ſine peccato. Nemo inquit
te dānauit? At illa. Nemo dñe. Sed nec tunc ſecura ſum.
Cui ſollicitudini tacite dñs voce reſpondit. Nec ego te cō
demnabo. Illos a vindicta repreſſit conſciētia: me ad ſub
ueniendū inclinat miſericordia. Hec attēdite ꝛ erudimini
omnes qui iudicatis terrā. Omnes ſcilicet: q2 etiam ſic in- F
telligendū eſt de quib⁹ apoſtolus dicit. Omnis aīa poteſta Roñ.xiij
tib⁹ ſublimiorib⁹ ſubdita ſit. Non eſt ei poteſtas niſi a deo
Que aūt ſunt: a deo ordinata ſūt. Qui reſiſtit poteſtati: dei
ordinatiōi reſiſtit. Principes ei nō ſunt timori bono operi
ſed malo. Uis aūt non timere poteſtatē? Bonū fac ꝛ habe-
bis laudē ex illa. Et ſi nō ab illa: tñ ex illa. Aut ei iuſte agis
ꝛ iuſta poteſtas laudabit te. Aut iuſte agētē etiā ſi poteſtas
iniuſta dānet te: deus iuſtus coronabit te. Ac per hoc tu iu
ſticiā tene: tu bene viue. Et ſi dānet ſiue abſoluat: habebis
laudē ex illa. Beatus ille cui⁹ hic ſanguis fuſus eſt. Nonne
ex illa poteſtate antequā ꝛ viſus eſt iudicari: laudem inuenit
Cōfeſſionē ꝓmiſit/ in fide ꝑmanſit. Mortē non timuit/ ſan
guinē fudit: diabolū vicit. Ut ergo nō ſitis inique poteſta-
tis quicūq̄ hoīes vultis habere in poteſtate: erudimini ne
ꝑuerſe iudicetis: ꝛ ante oīa pereatis q̄ quēq̄ carne perda-
tis. Judex eſſe vis/ nō potes meritis: vel pecunia/ nondum G
reprehendo. Fortaſſe em̄ prodeſſe cupis rebus humanis: ꝛ
emis vt proſis: vt ſeruias iuſticie nō parcis pecunie. Pri⁹
ꝓpter te eſto iudex in te. Prius iudica te de te: vt de pene-
trali cōſcientie ſecur⁹ ꝓcedas ad alterū. In teipſum redi: te
attende: te diſcute: te audi. Ibi te volo ꝓbare integrum iu-
dicē: vbi nō queris poteſtatē. Procedere vis cū poteſtate
vt alter tibi dicat de altero qđ tu neſcis: pri⁹ intus iudica.

Annotatō nūeralis ordinis ſermonū̄ huiꝰ opis. Nihil tibi de te dixit cōſcientia tua? Si nolis negare vti︤ꝗ︥
dixit. Nolo audire q̄d dixerit. Tu iudica q̄ audiſti. Dixit
tibi de te quid feceris/quid acceperis/q̄d peccaueris. Uel
lem ſcire qualem ſententiā ꝓtuliſti. Si bene audiſti:ſi recte
audiſti:ſi in audiēdo iuſtꝰ fuiſti:ſi tue mentis tribunal aſcē
diſti/ſi teipſum ante teipſum in eculeo cordis ſuſpēdiſti:ſi
graues tortores adhibuiſti/ſi timore bñ audiſti/ ſi ſic au-
diſti ⁊ ꝓculdubio penitē do peccatū puniſti. Ecce ⁊ diſcuſ-
ſiſti ⁊ audiſti ⁊ puniſti:⁊ tamen tibi peperciſti. Sic audi et
proximū tuū/ſi erudiaris ſicut admonuit pſalmꝰ. Erudi-
mini qui iudicatis terrā. Sic audi proximū tuum: quomo
B do audis ⁊ te. Peccata perſequeris/nō peccantē. Et ſi for
te quiſ︤ꝗ︥ durus eſt ad corrigenda peccata auerſus a timo-
re dei:hoc ipm in eo ꝑſequeris: hoc ipm corrigere conabe-
ris.hoc perdere ⁊ tollere laborabis vt ſeruet homo pecca-
xxiij. q.iiij duo. to dānato. Duo eñ noīa ſunt hō ⁊ peccator. Hoīem deus
fecit:peccatorē ſeipſe homo fecit. Pereat qđ fecit homo:li
beretur qđ fecit deus. Noli ergo vſ︤ꝗ︥ ad mortē:ne cū perſe
queris peccatū perdas hominē. Noli vſ︤ꝗ︥ ad mortē:vt ſit
quē peniteat/homo non necet vt ſit qui emendetur. Hanc
in corde retinens hō inter hoīes dilectionē: eſto iudex ter-
re:⁊ ama nō currere ſed diligere. Si ſuperbis/ ſupbi in pec
cata:non in hoīem. In illud ſeui qđ tibi diſplicet ⁊ in te:nō
in eum qui factꝰ eſt ſicut tu. De vna officina exiſtis: vnū ar
tificem habuiſtis:vnus limus eſt veſtra materies. Quid ꝑ
dis nō amādo quē iudicas? Qm̄ iuſticiam perdis nō amā
do quē iudicas. Adhibeantur pene/non recuſo/nō interdi
co:ſed animo amātis/animo diligentis/ animo corrigētis
Non eñ filium tuum non erudis? Et prius agis vt ſi fieri
poteſt pudore ⁊ liberalitate erudiatur ⁊ erubeſcat patrē of
fendere non tan︤ꝗ︥ ſeuerū iudicē timeat. Gaudes ad talē fi-
lium. Sed ſi fuerit forte iſta contēnens:adhibebis ⁊ verbe
ra. Incutis penā/ingeris dolorē:ſed queris ſalutē. Multi
amore/multi timore correcti ſunt:ſed per tremorem timo-
Pš.ij. ris ad amorem peruenerūt. Erudimini q̄ iudicatis terrā.
I Diligite ⁊ iudicate. Non eñ ſic querit innocētia:vt pereat
Sap.iij. diſciplina. Scriptum eſt. Diſciplinam qui abiicit infelix eſt
Bene poteſt addi ad iſtam ſententiā. Sicut diſciplinam q̄
abiicit infelix eſt:ſic diſciplinā q̄ negat crudelis eſt. Auſus
ſum aliquid dicere fratres mei qđ vobis aliquāto plenius
exponere ipſiꝰ rei obſcuritate cōpellor. Repeto qđ dixi. Di
ſciplinā q̄ abiicit infelix eſt. Hoc eſt manifeſtū. Diſciplinā
qui non dat crudelis eſt. Teneo prorſus/teneo ⁊ oſtēdo fe-
riendo pium:parcendo crudelē. Exemplū ante oculos po
no. Ubi inuenio feriē do piū? Nō eo ad alios: ad patrē ⁊ fi-
lium meo. Pater q̄ ferit amat:⁊ non vult puer cedi. Conten
nit voluntatē:conſulit ad vtilitatē. Quare? Qꝛ pater eſt:qꝛ
hereditatē parat:qꝛ ſucceſſorem nutrit. Ecce feriēdo pius
eſt pater:feriendo miſericors eſt. Da mihi hoīem parcēdo
crudelē. Non recedo a ꝑſonis:eos ipſos ante oculos pono
Sed ſi puer imperitus ⁊ indiſciplinatꝰ ſic viuat vt pereat
⁊ pater diſſimulet:pater parcat:pater perditū filium diſci-
pline aſperitate offendere timeat:nonne parcēdo crudelis
Pš.ij. eſt? Erudimini ergo qui iudicatis terram:⁊ bñ iudicando
non a terra premiū:ſed ab illo ſpectate q̄ fecit celū ⁊ terrā.

¶ Eodem die. De decem in lege preceptis/et de decem plagis. Sermo.ij.

Ser.xcv. A NOn eſt ſine cauſa:fratres dilectiſſimi:ꝙ precepto
rum legis dei numerus cū numero plagarū qbꝰ
egyptus ꝑcutit̄ exequari videt̄. Nā ſicut decē p̄-
cepta ſunt legis qbꝰ ad cultū dei populus admo
netur:ita decē plage legunt̄:quibꝰ ſuperbia egyptiorū affli
gitur. Conſideremꝰ ergo cur ⁊ ibi decem p̄cepta:⁊ hic decē
plage memorent̄. Ideo ſine dubio:qꝛ in illis erant vulnera
in iſtis medicamenta. Et opus erat vt periculoſis plagarū
decem vulneribꝰ decē preceptorū medicamina ſubuenirēt
Exo.xx. Primū eſt preceptū in lege de vno deo. Non erunt inquit
Exo.vij. tibi dij alij p̄ter me. Prima plaga egyptiorū: aqua conuer
ſa in ſanguinē. Cōpara primū preceptū prime plage:deum
vnum ex quo ſunt oīa:in ſimilitudinē aq̄ ex aqua generant̄
oīa. Ad quā aūt rem pertinet ſanguis/niſi ad carnē morta
lem? Quid eſt ergo aq̄ conuerſio in ſanguinē niſi qꝛ illi q̄ in
Roñ.j. dñm credere noluerunt:ſicut dicit Apl's. Obſcuratū eſt in-
ſipiens cor eorū:dicentes ſe eſſe ſapientes:ſtulti facti ſunt.
Aqua eñ in ſanguinē vertitur:qꝛ ſenſus egyptiorū obſcu-
rus ⁊ tenebroſus efficit̄. Et iuſto dei iudicio factū ē:vt de
illo fluuio ſanguinē biberent:in quo hebreorū paruulos ne
care conſueuerāt. Secundū preceptū. Non accipies nomē B
dñi dei tui inuanum. Qui eī acceperit nomen dñi dei ſui in Exo.xx.
uanum non mundabit̄. Nomen eñ dñi ieſu xp̄i:veritas eſt.
Ipſe eñ dixit. Ego ſum veritas. Et qꝛ veritas mundat/ Ioh.xiiij.
vanitas inquinat:videamꝰ huic ſecundo p̄cepto contrariā
plagā:ranarū abundantiā. In ranis heretici intelliguntur Exo. viij.
at︤ꝗ︥ philoſophi. Philoſophi eñ vel heretici qꝛ in xp̄o oīa
falſa eſſe dicunt/rane ſunt clamantes in paludibꝰ limoſis:
Per ſuperbiā ⁊ inanem contētionem ſtrepitū vocis habe
re poſſunt/doctrinam vere ſapientie inſinuare nō poſſunt.
Qui eñ chriſtiane veritati cōtradicūt:⁊ in ſua vanitate de
cepti decipiūt:rane ſunt tediū afferentes auribꝰ non cibū
mentibus. Tertiū preceptum eſt. Memento inq̄t vt diem C
ſabbati ſanctifices. In iſto tertio p̄cepto inſinuat̄ quedam Exo.xx.
vacationis indictio:reqes cordis: tranq̄llitas mentis quā
facit bona ꝯſcientia. Ibi eī eſt ſanctificatio: qꝛ ibi eſt ſpūs
dei. Deni︤ꝗ︥ videte vacationē/hoc eſt quietem. Sup quē̄ Eſa.lxvj.
inq̄t dñs requieſcam:niſi ſuper humilē ⁊ quietum ⁊ tremen
tem verba mea? Spiritale eñ ſabbatum non obſeruant/ni
ſi illi q̄ ſe ita tēperate operibus terrenis accōmodant:vt ta
men lectioni ⁊ orationi:⁊ ſi non ſemper certe vel frequēter
inſiſtant:ſm apl̃m. Attende lectioni diuine doctrine. Et ite j.Tim.iiij
rum. Sine intermiſſione orate. Qui eñ tales ſunt/quotidie j.Theſ.v.
ſpiritaliter ſabbatum colunt. Qui vero inquieti ſunt ⁊ iugi
ter terrenis actibus implicantur: de quibus ſcriptum eſt.
Impedimenta mundi fecerūt eos miſeros: id eſt requiem
habere non poſſunt. Attendite tertiam plagā:huic tertio p̄
cepto cōtrariam. Cyniſeo nati ſunt in terra egypti de limo Exo. viij.
muſce minutiſſime/inq̄etiſſime/inordinate volātes:in ocu-
los irruentes/non permittentes hoiem quieſcere:dum abi
guntur iterum irruunt:dum expulſe fuerint iterum redeūt.
Quales iſte ſunt muſce/tales ſunt hoīes inquieti/ qui ſab
batum ſpiritaliter obſeruare:id eſt bonis operibꝰ ſtudere
⁊ lectioni vel orationi inſiſtere nolunt. Et quomodo corpꝰ
humanū ab iſtis muſcis affligit̄:ita cor illorū diuerſis co-
gitationibus inquietat̄ et compungit̄. Tenete preceptum D
cauete plagam. Quartum preceptū eſt. Honora patrē tuū Exo.xx.
⁊ matrem tuā. Huic contraria quarta plaga egyptiorum
cynomia:id eſt muſca canina. Grecum eñ vocabulum eſt. Exo. viij.
Qui eñ parentes honorare diſſimulat/muſca hunc canina
id eſt diaboli neq̄tia ſpiritaliter affligit et cruciat. Caninū
eſt eñ parentes non agnoſcere. Nihil tam caninū: q̄ cum
illi qui genuerunt non agnoſcunt̄. Quintum preceptū eſt. Exo.xx.
Non mechaberis. Quinta plaga mors in pecora. Oīs eñ
q̄ aut vxore propria intemperate(excepto filiorum deſide
rio)vtitur:aut certe(qđ eſt crimē grauiſſimū) q̄ vxori aut
filie aliene aut ancille vel ſue vel alterius inſidiat̄ ⁊ nō reuo
catur penitendo victus cupiditate beſtiarum/ tan︤ꝗ︥ amiſ-
ſo homine erit pecus:non quaſi cōuerſus in naturam peco
ris:ſed in humana forma habens ſimilitudinē pecoris/qui
non vult audire dicentem dñm. Nolite fieri ſicut equus et Pš.xxxj.
mulus:in quibus non eſt intellectus. Et illud. Homo cum Pš. xlviij.
in honore eſſet non intellexit/comparatus eſt iumētis inſi
pientibus ⁊ ſimilis factus eſt illis. Sed ſi pecus eſſe non ti E
mes:vel mori ſicut pecus time. Sextū preceptū. Non occi Exo.xx.
des. Sexta plaga puſtule in corpore et veſice bullientes et Exo.ix.
ſcaturientes incēdia vulnerum de fauilla fornacis. Tales
ſunt homicidales. Ardēt ira:qꝛ per irā homicidij fraterni-
tas periit. Ardent hoīes iracūdia/ardent ⁊ gratia. Nā ⁊ q̄
vult ſubuenire feruet:qui vult occidere feruet. Iſte p̄cepto
ille morbo. Iſte bonis operibꝰ:ille inſanioſis vlceribꝰ. O ſi
poſſemus videre aīas homicidarū:ſine dubio plus plāge-
remus q̄ putreſcētia corpa vlceratorū. Sequit̄ p̄ceptū ſe- Exo.xx.
ptimū. Nō furaberis. Et plaga ſeptima grādo in fructibꝰ. Exo.ix.
Qđ ꝑ furtū cōtra dei p̄ceptū ſubducis de celo perdes. Ne
mo eī habet iniuſtū lucrū ſine iuſto dāno. Qui furat̄(verbi
gratia)acq̄ret veſtē:ſed celeſti iudicio perdet fidē. Ubi lu
crum:ibi dānum. Uiſibiliter lucrū: inuiſibiliter dānū. Lu-
crum ſua cecitate:dānum de domini nube. Ergo q̄ ſuo ma
lo deſiderio forinſecus furat̄:iuſto dei iudicio intrinſecus

Exo.xx. grandinanť. Octauũ preceptum. Falſum teſtimoniũ nõ
Exo.x. dices. Octaua plaga locuſta animal dente noxiũ. Quid ei
vult falſus teſtis niſi mordendo nocere: ⁊ cõſumere mentiẽ
do? Et ideo nos admonet apoſtolus: ne nos falſis crimini
Gal.v. bus appetam⁹. Si inq̃t mordetis ⁊ comeditis inuicẽ: vide
F te ne ab inuicẽ conſumamini. Nonũ preceptũ. Non concu
Exo.xx. piſces vxorẽ proximi tui. Nona plaga denſe tenebre. Si ei
Exo.x. peccatum eſt vxorẽ propriam excepto cauſa filiorũ agnoſce
re/putas quale peccatũ eſt alienã appetere? Uere dẽſe ſũt
tenebre. Nihil eñ ſic dolet in corde patientis: quomodo ſi
vxor illi⁹ appetať. Et qui hoc facit alteri: nihil tale voluiſ
ſet pati. Alia mala ſolent hoĩes patiẽter excipere. Hoc au
tem neſcio vtrum inueniri poterit q̃ patiẽter ferat. O q̃ dẽ
ſas tenebras patiuntur: q̃ talia faciũt ⁊ talia concupiſcunt.
Uere excitantur furore horribili. Furor eñ indomitus eſt
Exo.xx. vxorẽ alienã commaculare velle atq̃ polluere. Decimũ p̃
ceptum. Non concupiſces villam rẽ proximi tui: nõ pecus/
non ouem/non bouẽ/non aliquid omnino. Huic mandato
Exo.xij. plaga decima cõtraria eſt: mors primogenitorũ. Primoge
nita cordis noſtri fides eſt. Nemo eñ bene operatur niſi ei
Heb.xj. dẽs p̃ceſſerit: ſicut dicit apoſtolus. Sine fide ĩpoſſibile eſt
placere deo. Oĩa opera tua bona filij tui ſũt ſpirituales: ſed
inter iſtos tibi primogenita eſt fides. Quiſq̃s rẽ alienã oc
culte concupiſcit: internã fidem perdit. Erit eñ primum ſi
ne dubio ſimulator obſequens nõ charitate ſed fraude: ve
luti amãs eũ a quo ſe cupit fieri heredẽ. Amare ſe dicit eũ
quẽ mori deſiderat: ⁊ vt in re ei⁹ ſe videat poſſeſſorẽ: optat
G vt proprium non relinquat heredẽ. Hec fratres cõparatio
⁊ quodãmodo cõtrarietas decem preceptorũ: ⁊ decem pla
garũ cautos nos faciat: vt habeam⁹ ſecuri res noſtras in p̃
ceptis dei. Res inq̃ñ nr̃as interiores in archa cõſcientie no
ſtre repoſitas. Ipſi ſunt theſauri nr̃i q̃s nobis nec fur nec
Mat.vj. latro nec vicin⁹ malus poterit aliq̃ñ auferre: vbi nec tinea
nec rubigo eſt metuenda. Iſte ſunt enim vere diuitie: id bo
na conſcientia/iuſticia/miſericordia/caſtitas ſobrietas.
Qui talibus rebus plenus eſt: diues erit etiam ſi de naufra
gio nudus exierit. Si diligẽter hec attẽditis: ⁊ q̃ mala ſunt
fugere: ⁊ que bona ſunt volueritis auxiliante dño exercere:
eritis populus dei: ⁊ de iniqua egyptiorũ ſeruitute: id ẽ ſpi
ritalium nequitiarum perſecutione liberati: ad terrã repro
miſſionis poteritis feliciter peruenire: preſtãte dño noſtro
ieſu chriſto: cui eſt gloria ⁊ imperium cum patre ⁊ ſpiritu
ſancto in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Item eodem die ſermo de iudicibus/qui ha
betur inter ſermones ad fratres in heremo.xxxv
folio.xvj.col.j.

¶ Item eodẽ die Homelie de eo qđ ſcriptum eſt
Joh.viij. in euãgelio ſm Johannẽ. Perrexit ieſus in mõ
tem oliueti ⁊c. que habenť in expoſitione docto
ris. Trac.xxxiij.fo.clxxx.col.iiij. Et inter ſermo
nes de Uerbis domini.xlvij.fo.lxij.col.j.

¶ Dominica quarta in quadrageſima De decẽ
chordis: ⁊ decẽ preceptis. Sermo.j. In quo expo
nit illud dauiticum miſericors ⁊ miſerator domi
nus longanimis ⁊ cetera.

Sermo. Dominus ⁊ de⁹ noſter miſericors ⁊ miſerator: lõ
xcvj. ganimis ⁊ multũ miſericors ⁊ verax: q̃ largiter
A p̃rogat miſericordiã in preſenti ſeculo: tam ſe
Ca.j. uere minať iudiciũ in futuro ſeculo. Uerba q̃ di
Pſ.cij. xi ſcripta ſunt: ⁊ diuinis auctoritatibus continenť: q2 miſe
ricors ⁊ miſerator domin⁹/lõganimis ⁊ multũ miſericors
⁊ verax. Multũ delectat oẽs peccatores et amatores hui⁹
De verbis ſeculi: q2 miſericors ⁊ miſerator dñs: q2 longanimis ⁊ mul
dñi.Ser. tum miſericors. Sed ſi amas tam multa initia: time ibi et
xlvij.D. vltimũ quod ait. Et verax. Si enim nihil aliud diceret niſi
Miſericors ⁊ miſerator dñs: longanimis ⁊ multum miſeri
cors: quaſi iam cõuerteres te ad ſecuritatẽ ⁊ impunitatẽ et
ad licentiã peccatorũ: faceres qđ velles: vtereris ſeculo: vel
quantũ tibi p̃mitteretť vel quantũ tibi libido iuſſiſſet. Et ſi
q̃s te bñ admonẽdo obiurgaret atq̃ terreret vt cohiberes
te ab immoderato fluxu eundo poſt cõcupiſcẽtias tuas: et
deſerendo deũ tuũ: inter medias voces obiurgãtis obſiſte
res impudẽti quidẽ fronte: veluti audita diuina auctorita
te ⁊ legeres de libro dñico. Quid me terres de deo nr̃o? Il
le miſericors eſt et miſerator: ⁊ multũ miſericors. Ne talia
hoĩes dicerent: vnũ verbũ addidit in fine: qđ ait. Et verax
⁊ excuſſit leticiã male p̃ſumentiũ: ⁊ ĩduxit timorẽ dolentiũ
Gaudeamus ad miſericordiã dñi: ſed timeamus iudicium
dñi. Parcit: ſed non tacet. Tacet: ſed nõ ſemp tacebit. Au
di dum non tacet in verbo: ne non tibi vacet audire dũ non In li.l. hõ
tacebit in iudicio. Modo eñ licet tibi cauſam tuã compo mel.ij.a.
nere. Ante vltimũ iudiciũ dei tui compone cauſam tuam.
Nõ eſt vñ preſumas cũ ille venerit/nec falſos teſtes addu
ces quib⁹ ille fallatur/nec patronũ fraudulentis circũuen
tionibus ⁊ linguoſis artib⁹ adhibebis: nec ambies aliquo
modo vt iudicẽ poſſis corrumpere. Quid ergo ages cõtra
talem iudicẽ: quẽ nec fallere nec corrũpere poteris? Et tñ
eſt qđ agas. Tunc eñ ipſe erit iudex cauſe tue: qui modo
eſt teſtis vite tue. Clamauimus ⁊ laudauimus: cõponam⁹
cauſam noſtram. Qui teſtis eſt operũ noſtrorũ: ipſe teſtis
eſt vocum iſtarũ. Non ſint inanes: conuertanť ad gemitũ.
Tempus eſt concordandi cũ aduerſario tuo cito. Tam lõ B
ganimis eſt deus videndo iniqua ⁊ nõ puniendo: vt tñ cito Ca.ij.
ſit futurum iudicium. More quippe humane vite prolixũ
eſt qđ deo breue eſt. Sed ⁊ ipſi ſeculo ⁊ humano generi qđ In li.l. ho
longe videtur quid conſolať? Nunq̃d ſi totius generis hu me.xxviij.
mani vltim⁹ dies longe eſt: vniuſcuiuſq̃ dies vltimus lon c.
ge eſt? Hoc dico. Ex adam multi anni euoluti ſunt/multi
anni fluxerũt ⁊ deinceps fluent: nõ quidẽ tam multi: ſed tñ
vſq̃ in finẽ ſeculi tranſibũt anni/ſicut ⁊ illi tranſierũt. Lõ
gum videť qđ reſtat: q̃ſq̃ non erit tantũ quantũ tranſactũ
eſt: ⁊ tñ ex tranſacto preterito tempore/ſperandus eſt finis
reliqui temporis. Fuit tunc quidem dies qui diceretur ho
diernus: ex illo vſq̃ ad hunc hodiernũ. Nonne quicq̃d fuit
futurũ preteritum factũ eſt? Tale habetur ac ſi non fuerit.
Sic erit quicquid reſtat extremum. Sed ſi ⁊ hoc longũ: ſit
prolixũ quantũ putaueris quantũ dixeris: quantũ cogita
ueris: quantũ tibi nõ format ſcriptura ſed fingit cogitatio:
quantũ vis diẽ iudicij p̃longa/nunq̃d vltimũ diem tuũ: id
eſt vite tue quo exiturus es de hoc corpore p̃ducturus es
in longũ? Sit tibi ſenectus certa ſi poteſt. Cui aũt poteſt?
Nonne ex quo homo incipit viuere iã poteſt ⁊ mori? Poſ
ſibilitatem mortis initiũ vite facit. In hac terra ⁊ ĩ genere
humano ille ſolus mori nondũ poteſt/qui nondũ cepit vi
uere. Incertus ergo dies tanq̃ quotidian⁹ ſperandus eſt.
Si aũt tanq̃ quotidianus eſt incertus dies/componatur
cum aduerſario dum eſt tecum in via. Uia eñ vocatur hec C
vita: per quã oẽs tranſeũt: et non recedit iſte aduerſarius. Ca.iij.
Quis eſt aũt iſte aduerſari⁹? Aduerſarius iſte nõ ẽ diabo
lus. Nam nunq̃ te hortareť ſcriptura vt cum diabolo con
cordares. Eſt ali⁹ ergo aduerſari⁹ quem ſibi homo facit
aduerſarium. Nam ille ſi aduerſarius eſſet: tecum in via nõ
eſſet. Ad hoc eñ tecum eſt in via: vt concordet tecum. Scit
eñ quia niſi in via iecum concordaueris/iam tradet te iu
dici: iudex aũt miniſtro: miniſter in carcerem. Eloquia iſta
euãgelica ſunt. Recordantur nobiſcum/vel q̃ legerunt/vel
qui audierunt. Ergo q̃s eſt aduerſari⁹? Sermo dei aduer
ſarius tuus eſt. Quare aduerſari⁹ tuus eſt? Quia cõtraria
iubet que tu facis. Dicit tibi. Unus eſt deus tuus: vnũ deũ Exo.xx.
cole. Tu vis dimiſſo vno deo tuo tanq̃ legitimo viro aie
fornicari per multa demonia. Et qđ eſt grauius/non quaſi
ſi aperte deſerens ⁊ repudians ſicut apoſtate faciũt: ſed tã
q̃ manens in domo viri tui admittis adulteros: id eſt tanq̃
chriſtian⁹ nõ dimittis eccleſiã: cõſulis mathematicos: aut
aruſpices/aut augures/aut maleficos/q̃ſi de viri domo nõ
recedens adultera aĩa: ⁊ manẽs in ei⁹ coniugio fornicaris.
Dicitur tibi. Ne accipias in vanũ nomen dei tui. Ne exiſti Ubi.B.
mes creaturã eſſe chriſtũ: quia pro te ſuſcepit creaturam: et
tu contemnis eum qui eſt equalis patri: ⁊ vnus cum patre.
Dicitur tibi vt ſpiritaliter obſerues ſabbatum/nõ quomo
do iudei obſeruant ſabbatum carnali ocio. Uacare eñ vo
lunt ad nugas atq̃ luxurias ſuas. Meli⁹ eñ faceret iude⁹
in agro ſuo aliq̃d vtile q̃ in theatro ſeditioſus exiſteret. Et
melius femine eorũ die ſabbati lanam facerẽt q̃ tota die in
neomenijs ſuis ĩpudice ſaltarẽt. Tibi aũt dr̃ vt obſerues

Annotatō ſpiritaliter ſabbatū ī ſpe future quietis quā tibi ꝑmittit dñs.
nūeralis Quiſquis autē propter illam quietam futuram agit quic-
ordinis quid poteſt: q̄uis laborioſum videat quod agit: tamē ſi ad
ſermonuꝫ fidem promiſſe quietis id referat/nōdum quidem ſabbatū
huiꝰ opis. habet in re: ſed habet in ſpe. Tu autē ad hoc vis requieſce-
re vt labores: cū ad hoc debeas laborare vt requieſcas. Di-
Exo.xx. citur tibi. Honora patrem tuū ⁊ matrem tuā. Contumeliā
irrogas parētibus: quā nō vis pati a filijs tuis. Dicit tibi.
Non occides/tu autē occidere vis inimicū tuum. Et ideo
forte non facis: q2 times iudicem hominem/non quia cogi
tas deum. Ignoras quia ille teſtis eſt cogitationum? Illo
viuo quē vis mori/te homicidā tenet in corde. Dicitur tibi
xxxij. q.vj Non mechaberis: id eſt nō ibis ad aliquā aliā preter vxo-
nō mecha rem tuam/tu autem exigis hoc ab vxore ⁊ non vis reddere
beris. hoc vxori. Et cum debeas in virtute ꝓcedere vxorem: qm̄
caſtitas virtus eſt: tu ſub vno impetu libidinis cadis ⁊ vis
vxorem tuam victricē eſſe: tu victus iacens. Et cum tu ca-
put ſis vxoris tue: precedit te ad deum: cuiꝰ caput es. Vis
domum tuam capite deorſum pendere? Caput enī mulie-
Ephe.v. ris eſt vir. Ubi autē melius viuit mulier q̄ꝫ vir: capite deor-
ſum pēdet domus. Si caput eſt vir: meliꝰ debet viuere vir:
⁊ precedere in oībus bonis factis vxorem ſuam: vt illa imi
tetur virū ⁊ ſequatur caput ſuū. Quomodo caput eccleſie
chriſtus eſt: ⁊ hoc iubetur eccleſie vt ſequatur caput ſuum:
⁊ vt ꝑ veſtigia ambulet capitis ſui: ſic vnuſcuiuſqꝫ domus
habet caput virū: ⁊ tanq̄ꝫ corpus feminam. Quo caput du
cit: illuc debet ſeq̄ corpꝰ. Quare ergo vult caput ire: quo nō
vult vt corpus ſequatur? Quare vult ire vir quo nō vult vt
D ſequatur vxor? Hec iubēdo ſermo dei aduerſarius eſt. No
Ca.iiij. lunt enī homines facere qd̄ vult ſermo dei. Ut quid dicam
quia aduerſarius eſt ſermo dei qm̄ iubet? Timeo ne ego ip
ſe aduerſariꝰ ſim quibuſdam: q2 hec loquor. Sed quid ad
me pertinet? Fortem me faciat qui terret vt loquar: vt non
timeam querelas hominum. Nam qui nolunt caſtitatē ſer
uare vxoribus ſuis ⁊ abundant: tales nolūt me iſta dicere.
Sed velint nolint dicturus ſum. Si enī vos non exhortor
vt cum aduerſario cōcordetis: ego cū illo in lite remanebo
Qui vobis iubet vt faciatis: ipſe nobis iubet vt loquamur.
Si non faciendo quod iubet vt faciatis: aduerſarij eiꝰ eſtis
non dicendo qd̄ iubet vt dicamꝰ: aduerſarij eius remanebi
E mus. Nunq̄d in ceteris que ſupra dixi multis immoratus
Ca.v. ſum? Hoc enī preſumimus de charitate veſtra: quia vnum
deum colitis/hoc preſumimꝰ de fide catholica q̄ in vobis
eſt: q2 filium dei equalem patri creditis: nec in vanum acci
pitis nomen dñi dei veſtri: vt putetis creaturam eſſe filium
Rom.viij dei: quoniam omnis creatura vanitati ſubiecta eſt: ſed cre-
ditis eum equalē patri eſſe: deum de deo: verbum apd̄ deū:
Joh.j. verbum deum per quod facta ſunt omnia: lumē de lumine
coeternum illi qui genuit: vnum cū illo qui genuit. Et hoc
verbum creditis aſſumpſiſſe creaturam de virgine maria:
aſſumpſiſſe mortalitatem: ⁊ paſſum fuiſſe pro nobis. Ea le-
gimus ⁊ credimus vt ſaluemur/nec in eo immoratus ſum:
vt quicq̄d facitis pro ſpe futura faciatis. Noui enim oīm
chriſtianorum mentes de futuro ſeculo cogitare. Qui eī de
futuro ſeculo nō cogitat/nec propterea chriſtianꝰ eſt: vt id
quod in fine deus promittit accipiat/nondū chriſtianus ē
Neqꝫ in eo immoratꝰ ſum: vbi dicit ſermo dei. Honora pa
Exo.xx. trem tuum ⁊ matrem tuam. Multi enī honorant parentes:
⁊ raro inuenimus parentes conquerētes de improbitate fi
liorum: q̄uis nō deſint. Sed tamē q̄ꝫ raro fit: tam breuiter
monendū fuit. Neqꝫ in eo vbi dictum eſt. Non occides: im
morari volui. Non enī credo hic turbam eſſe homicidarū.
F Illud vero malum late ſerpens plus occupauit: ⁊ in eo ve-
Ca.vj. hemētius irritat aduerſarius ille: qui ideo clamat vt ſit ali
quando amicus. Querele quotidiane ſunt quāq̄ꝫ ipſe femie
nec iam audēt cōqueri de viris ſuis. Ita inuadēs oīa con-
ſuetudo ꝓ lege obſeruatur vt iam et mulieribus forte per-
ſuaſum ſit licere hoc viris/nō licere mulieribꝰ. Solent enī
audire adductas eſſe mulieres ad forum q̄ forte cum ſeruis
inuente ſunt: adductum virum ad forum q̄ inuentus eſt cū
ancilla ſua nunq̄ꝫ audierūt: cum ſit par peccatū. In pecca-
to pari innocentiorem facit videri virū: nō diuina veritas:
ſed humana peruerſitas. Et ſi forte hodie acriorē q̄ſqꝫ paſ
ſus fuerit vxorem ſuam/⁊ liberius murmurantem/cui iam

videbatur q2 licebat viro: ⁊ audiuit in eccleſia: quia non li-
cet viro. Si ergo paſſus fuerit vxorem ſuam liberius iā vt
dixi murmurantem ⁊ dicentem ſibi/nō licet quod facis: ſi-
mul audiuimꝰ: chriſtiani ſumus: qd̄ a me exigis: redde mi-
bi. Fidem tibi debeo: fidē mihi debes/fidem chriſto ambo
debemus. Et ſi me fallis: eū nō fallis cuius ſumus/non fal
lis eum qui nos emit. Hec atqꝫ huiuſmodi audiēs ille que
non ſolet: dum non vult in ſe fieri ſanꝰ: in me fit inſanꝰ. Ira
ſcitur: maledicit. Fortaſſis etiā dicit. Quomodo factū eſt
vt huc ille veniret: aut vxor mea ipſo die in eccleſiam ꝓce-
deret. Et hoc credo ꝙ in cogitatione ſua dicat. Nam libe-
re erumpere in vocē nō audet/nec ante ſolam vxorē ſuam.
Fortaſſis enī ſi ſic eruperit ⁊ hoc dixerit: poteſt illa reſpon
dere ⁊ dicere. Quare maledicis: cui pauloāte acclamabas
Certe coniuges ſumus: cū lingua tua diſcordas mecū con
corditer quomodo viuere poteris? Nos fratres ꝑicula ve-
ſtra intuemur/nō voluntates veſtras attendimus. Nam ⁊
medicus ſi voluntatem egri attendat: nunq̄ꝫ illū curat. Qd̄
non eſt faciendum/nō fiat: qd̄ prohibet deus non fiat. Qui
deo credit ab ipſo audit qd̄ dicimꝰ. Certe melius erat qui-
buſdam nolentibus corrigi vt vel huc non veniremꝰ: ſi iſta
dicturi eramus: vel quia iam venimus non ea diceremus.
Audiuus tertiano die memini me dixiſſe ſanctitati veſtre q2 G
ſi citharedi eſſemus: aut huiuſmodi aliquid populariter ex Ca.vij.
hibentes pro ſtudijs nugacitatis veſtre: que iam queſumꝰ
vt relinquatis/tenuiſſetis nos vt daremꝰ vobis diem ⁊ q̄ſ-
quis ꝓ modulo ſuo conferret nobis mercedem. Quare am
bularemꝰ delectati vanis canticis: nulli rei profuturis ad
tempus dulcibꝰ: in poſterum amaris? Talibus etenim turpi
tudinibus cantionum animi humani illecti eneruantꝰ ⁊ de-
cidunt a virtute: defluentes in turpitudinē: ⁊ propter ipſas
turpitudines poſtea ſentiunt dolores: ⁊ cū magna amari-
tudine digerunt qd̄ cum dulcedine tēporali biberunt. Me
lius ergo nos amara vobis cantamus ad tēpus: q̄ poſtea
dulceſcant in vobis. Nec mercedem aliquā exigimus niſi
vt faciatis que dicimus. Immo nō faciatis ſi dicimꝰ nos.
Si autē omnibus ille dicit qui neminem timet: ⁊ per quem
fit in nomine ipſius ⁊ in gloria miſericordie ipſiꝰ: vt ⁊ nos
neminem timeamus: omnes audiuimus/omnes faciamus
omnes cum noſtro aduerſario cōcordemus. Putate me ci
tharedū eſſe: q̄d vobis poſſum amplius canere? Ecce pſal
terium fero: decem chordas habet: hoc vos pauloāte cāta
ſtis anteq̄ꝫ inciperem loqui: chorus meus vos fuiſtis. Non
ne vos pauloante cātaſtis. Deus canticum nouum cātabo Ps̄.cxxxiij
tibi: in pſalterio decem chordarum pſallam tibi? Ipſas au-
tē decē chordas modo ꝑcutio. Quare amara ē vox pſalte
rij dei. Pſallam tibi in pſalterio decem chordarū? Nō vo
bis hoc canto quod vos non faciatis. Decalogus eī legis H
decē precepta habet/que decē precepta ſunt ſic diſtributa Ca.viij.
vt tria pertineāt ad deum: ſeptem pertineant ad homines.
Tria ad deum que iam dixi. Unus eſt deꝰ noſter: ei nullā
ſimilitudinem debemus facere: ⁊ nō fornicari poſt deū qui
vnus eſt: qui deus ⁊ chriſtus filius dei vnum eſt cum patre
Et ideo non debet a nobis accipi in vanū vt putemꝰ eū fa
ctum: id eſt creaturā aliquam. cum per ipſum facta ſint om
nia. Qr vero ipſe vnus deus pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctꝰ
in ſpiritu ſancto hoc ē in dono dei: requies nobis ſempiter
na promittitur. Inde modo pignus accepimus. Sic enim
dicit apoſtolus. Qui dedit nobis pignus ſpiritū. Si pignꝰ ij.Cor.j.
accipimꝰ vt incipiamus in domino ⁊ in deo noſtro eſſe trā et.v.
quilli vt ſimus in deo noſtro mites: ſimus in deo patientes
erimus etiam in illo vnde pignꝰ accipimꝰ in eternum quie
ti: quod erit ſabbatum ſabbatorū: propter ipſam requiē ꝑ-
tinentem ad donum ſpiritus ſancti. Tertiū itaqꝫ preceptū Exo.xx.
de ſabbato qd̄ diximꝰ: quod carnaliter iudei celebrāt: nos
ſpiritaliter agnoſcamꝰ. Nam quia ſpiritus ſanctꝰ ſeptifor
mis dicit: propterea ſeptimū diem ſanctificauit deus quā
do fecit omnia opera ſua: ſicut in Geneſi ſcriptū legimus. Gen.ij.
Non ibi habes nominatam ſanctificationē niſi illo die vbi
dicitur. Deus requieuit ab oībus operibus ſuis. Non enī
fatigatus erat deus vt diceret. Requieuit deus ab operibꝰ
ſuis: ſed in illo verbo tibi laborāti requiē ꝑmiſit. Ut quia Gen.j.
fecit oīa bona valde: ⁊ ſic dicit. Requieuit deus: intelligas
etiam te poſt bona opera requieturū ⁊ ſine fine requieturū.

Nam omnia ſuperioꝛa que dicta ſunt: id ē dies ſuperioꝛes
habent veſperā: ſeptimꝰ iſte dies non habet veſperam: vbi
deus ſanctificauit requiē. Tantū dictū eſt. Factum eſt ma
ne: vt inciperet ipſe dies. Non dictū eſt. Factum eſt veſpere
vt finiretur dies: ſed dictū eſt. Factū ē mane vt fieret dies
ſine fine. Sic incipit ergo requies noſtra quaſi mane: ſꝫ nō
finitur: qꝛ in eternum viuemus. Ad hanc ſpem quicquid fa
cimus: ſi facimꝰ: ſabbatum obſeruamꝰ. Ipſa eſt tertia choꝛ
I da huiꝰ decalogi: id eſt pſalterij decachoꝛdi. In tribus eñ
Ca.ix. choꝛdis ad deū pertinent p̄cepta. Si diceretur nobis. Dili
Mat. xxij ges dñm deum tuum ex toto coꝛde tuo: ⁊ ex tota aīa tua: et
ex tota mente tua: ⁊ de proximo noſtro nihil diceretur: non
eſſet decachoꝛdum: ſed trichoꝛdum. Qꝛ vero addidit dñs.
Et diliges proximum tuum tanq̄ teipſum: ⁊ contexuit di-
cens. In his duobus mādatis tota lex pendet ⁊ prophete
Tota lex in duobꝰ p̄ceptis eſt: dilectione dei: et dilectione
ꝓximi. Ad duo itaq̄ p̄cepta: id eſt ad dilectionē dei ⁊ pro-
ximi pertinet decalogus. Ad primum preceptū tres choꝛ-
de pertinent: qꝛ deus trinitas/ad alterum vero preceptum:
id eſt ad dilectionem proximi ſeptē choꝛde: quomodo vi-
uatur inter homines. Nam ipſe numerus ſeptenarius tāq̄
Exo.xx. ſeptem choꝛdarum incipit ab honoꝛe parētū. Honoꝛa pa-
trem tuum ⁊ matrem tuam. Ad parētes ei ſuos homo ape
rit oculos: ⁊ hec vita ab eoꝛū amicitia ſumit exoꝛdiū. Quiſ
quis autē ſuis parentibus non defert honoꝛē: quibus par-
Ephe. vj. cere poterit? Et dicit apoſtolus. Honoꝛa patrē tuū et ma-
trem tuam: qđ eſt primum mandatū. Quomodo primum
qñ quartum mandatū eſt: niſi qꝛ in ſeptenario numero eſt
primum? Ad dilectionem ꝓximi primū eſt in ſecūda tabu-
la. Nam ideo due tabule legis date ſunt. Deus eñ famulo
ſuo. Moyſi in monte duas tabulas dedit. In quibꝰ duabꝰ
tabulis lapideis conſcripta erāt decem precepta legis: qđ
eſt pſalterium decē choꝛdarū. Tria in vna tabula ad deum
pertinētia: ſeptē in altera tabula ad proximū. In altera er
Exo.xx. go tabula primum eſt. Honoꝛa patrem tuū et matrē tuam.
Secundū. Non mechaberis. Tertiū. Non occides. Quar
tum. Nō furaberis. Quintū. Non falſum teſtimonium di-
ces. Sextum. Non cōcupiſces vxoꝛem proximi tui. Septi
mum. Non cōcupiſces rem proximi tui. Hec iungamus il-
lis tribus ad dilectionē dei pertinentibꝰ/ſi in pſalterio de-
K cem choꝛdarum volumꝰ cantare canticū nouum. Attēdat
Ca.x. eñ charitas veſtra vt dicam vel qđ deꝰ ſuggeſſerit. Acce-
pit legem populus iudeoꝛū. Iſtam in decalogo non obſer-
uauit. Et quicūq̄ obtēperabāt: timoꝛe obtemperabant pe
ne/nō amoꝛe iuſticie/poꝛtabant pſalteriū: non cantabant.
Cantanti eī voluptas: timenti onus eſt. Ideo vetus homo
aut non facit/aut timoꝛe facit/non amoꝛe ſanctitatis/non
delectatione caſtitatis/tēperantie: charitatis: ſed timoꝛe.
Vetus eñ homo eſt: ⁊ vetus homo vetus canticum canta
re poteſt: non nouum. Vt aūt cantet canticū nouum: ſit no
uus homo. Quomodo aūt poſſit eſſe nouꝰ homo: audi non
Ephe. iiij me ſed apoſtolum dicentē. Exuite vos veterem hominem
⁊ induite nouū. Et ne quis putaret/cum dixit. Exuite vos
veterem hominem: et induite nouum: aliquid deponendū
eſſe ⁊ aliquid accipiendū: cum de mutando preciperet ho-
mine: ſubiecit ⁊ ait. Quapropter deponētes mendacium lo
quimini veritatem Hoc eſt qđ ait. Exuite veterem hoīem
⁊ induite nouum/hoc dixit: mutate moꝛes. Seculū dilige-
batis: deum diligite. Nugatoꝛia iniquitatis: tēpoꝛales vo-
luptates diligebatis: ꝓximū diligite. Si dilectiōe facitis:
nouum canticum cantatis. Si timoꝛe facitis: facitis tamē:
poꝛtatis quidem pſalterium: ſed nondum cantatis. Si aūt
nec faciatis: proijcitis ipſum pſalteriū. Melius eſt tamen
poꝛtare q̄ ꝓijcere. Sed rurſus melius eſt cū voluptate cā
tare q̄ cum onere poꝛtare. Nec peruenit ad canticū nouū:
niſi iam cum voluptate cantās. Nam qui poꝛtat cum timo
re/adhuc in vetuſtate eſt. Et qđ eſt fratres qđ dico? atten-
dite. Nō cōcoꝛdauit cū aduerſario ſuo: qui cum timoꝛe ad
huc facit. Timet eñ ne veniat deus ⁊ dānet illum. Nā non
dum delectat caſtitas nondū illum delectat iuſticia: ſed iu
dicium dei foꝛmidās a factis tēperat. Nondū cōcupiſcen-
tiam ipſam dānat que ſeuit in eo. Nōdū illum delectat qđ
bonum eſt: nondū ibi habet ſuauitatem vt cantet canticū
nouum: ſed de vetuſtate penas timet. Nondū concoꝛdauit
cum aduerſario. Tales eñ homines plerūq̄ ſupplantant L
tali cogitatione: vt dicant ſibi. Si fieri poſſet/nō nobis mi Ca.xi.
naretur deus. Non talia per prophetas ſuos diceret q̄ ho-
mines deterrent: ſed veniret ⁊ daret omnibus indulgentiā
ignoſceret omnibus/poſtea veniret neminē mitteret in ge
hennam. Iam quia iniquus eſt: iniquū vult eſſe deū. Vult
te deus facere ſimilem ſui: ⁊ tu conaris deum facere ſimilē
tui. Placeat tibi ergo deus qualis eſt: nō qualem illum eſſe
vis. Peruerſus eñ es: ⁊ talem vis eſſe deum qualis es: non
qualis eſt. Si autē placeat tibi qualis eſt/coꝛrigeris: ⁊ diri
ges in eā regulam coꝛ tuū a qua nunc alienus diſtoꝛtus es
Placeat ergo tibi deus qualis eſt: non qualem illū eſſe vis
Ama qualis eſt. Nō te ipſe amat qualis es: ſed odit te qua
lis es. Ideo tui miſeretur: qꝛ odit te qualis es: vt faciat te
qualis nondū es. Faciat te dixi qualis nondum es. Nā il-
lud tibi non ꝓmittit: qꝛ faciet te qualis es. Nam eris qua-
lis eſt: ſed ad quēdam modum: id ē imitatoꝛ dei velut ima-
go: ſed nō qualis imago eſt filiꝰ. Nam etiam imagines in
hominibus diuerſe ſunt. Filiꝰ hoīs habet imaginē patris
ſui: ⁊ hoc eſt qđ pater eiꝰ: qꝛ homo eſt ſicut pater eius. In
ſpeculo autem imago tua nō hoc eſt qđ tu. Aliter enim eſt
imago tua in filio: aliter in ſpeculo In filio ē imago tua ſꝫ
equalitatem ſubſtātie: in ſpeculo autem q̄ lōge eſt a ſubſtā
tia: ⁊ tamen eſt quedam imago tua: q̄uis non talis qualis
in filio tuo ſꝫm ſubſtantiam. Sic in creatura nō hoc eſt ima
go dei quod eſt i filio: qui hoc eſt qđ pater: id eſt deꝰ verbū
dei per quod fctā ſunt oīa. Recipe ergo ſimilitudinem dei Ioh.j.
quā per mala facta amiſiſti. Sicut eñ imago in nūmo im-
peratoꝛis aliter eſt: ⁊ aliter in filio. Nā imago ⁊ imago eſt:
ſed aliter impreſſa eſt in nūmo: aliter habetur in filio/aliter
in ſolido aureo imago imperatoꝛis. Sic ⁊ tu nūmus dei es
ex hoc melioꝛ: qꝛ cum intellectu ⁊ cum quadam vita num-
mus dei es: vt ſcias etiam cuiꝰ imaginem geras: et ad cuiꝰ
imaginem factus ſis. Nam nummꝰ neſcit ſe habere imagi-
nem imperatoꝛis. Ergo vt dicere ceperam odit te deꝰ qua
lis es: ſed amat te talē qualē te eſſe vult: ⁊ ideo ille te vt mu
teris hoꝛtatur. Concoꝛda cum illo: ⁊ incipe pꝛimo beneuel
le: ⁊ odiſſe te qualis es/hoc ſit tibi initiū concoꝛdie cum ſer
mōe dei: vt incipias pꝛimo tu odiſſe te q̄lis es. Cū ceperis M
⁊ tu odiſſe te talē qualis es/ſicut te talem odit deꝰ: incipis Ca.xij.
iam ipſum diligere deū qualis eſt. Egrū attendite. Eger
egrotantem ſe odit qualis eſt. Inde incipit concoꝛdare cū
medico: quia ⁊ medicꝰ odit eum qualis eſt. Nam ideo vult
ſanum eſſe: quia odit eum febꝛientem: ⁊ eſt medicus febꝛis
pſecutoꝛ: vt ſit hominis liberatoꝛ. Sic auaricia: ſic libido/
ſic odium/concupiſcentia/luxuria/ſic nugacitas ſpectacu
loꝛum febꝛes ſunt anime tue/debes illas odiſſe cum medi-
co tuo: ita cōcoꝛdas cum medico: niteris cum medico: ⁊ li-
benter audis quod iubet medicꝰ: libēter facis qđ iubet me
dicus: ⁊ ꝓficiente iam ſanitate: incipiūt etiam iam delecta
re precepta. Et onerofus eſt cibus egris quando reficiun-
tur: ⁊ peioꝛem hoꝛam reputant egri refectiōis ſue q̄ ſue ac
ceſſionis: ⁊ tamē cogunt ſe concoꝛdantes cum medico ⁊ q̄
uis inuiti ⁊ obluctantes vincunt ſe vt aliq̄d accipiant. Quā
ta auiditate ſani maioꝛa p̄cepturi ſunt: vñ egri minoꝛa vix
accipiunt. Sed vñ hoc factū eſt? Qꝛ oderant febꝛem ſuam
⁊ cum medico concoꝛdauerunt: ⁊ ſimul perſequebantur fe
bꝛem medicus ⁊ egrotꝰ. Cum ergo ⁊ nos talia dicimꝰ: non
odimus niſi febꝛes veſtras: immo in nobiſipſis ſermo dei fe
bꝛes noſtras odit: cū quo cōcoꝛdare debetis. Nam nos qđ
ſumus niſi liberandi vobiſcum/ſanādi vobiſcum? Modo
nō me intuamini: ſed ſermonē dei. Nolite iraſci medicamē N
to veſtro: non inueni eñ aliud qua tranſirē. Veni ergo ad Ca.xiij.
quintam choꝛdam homo. Qui tāgo pſalteriū decem choꝛ-
darum/nūquid pretermiſſurus eram quintam? Immo aſſi
due percuſſurus. In illa eñ video iacere pene totum genꝰ
humanum: in illa video plus laboꝛare. Ipſam percutiēdo
quid dico? Nolite mechari poſt vxoꝛes veſtras: qꝛ nō vul- Exo.xx.
tis vt mechentur poſt vos vxoꝛes veſtre. Nolite ire vos: q̄
eas ſequi nō vultis. Sine cauſa vos excuſare conamini qñ
dicitis. Nunquid eo ad vxoꝛem alienā? ad ancillā meā eo.
Vis vt dicat vxoꝛ tua tibi. Nūquid eo ad virū alienū? ad
ſeruū meū eo. Dicis: nō eſt vxoꝛ aliena ad quā vado. Nun
quid vis dicatur tibi/nō eſt vir alienus ad quem vado? Ab

Annotatõ ſit vt dicat hoc illa. Meli⁹ eñ dolet te q̃ imiteř te. Illa eñ
nũeralis caſta ⁊ ſancta femina et vere chriſtiana q̃ dolet fornicantẽ
ordinis virum:⁊ non dolet propter carnem ſed propter charitatem
ſermonũ Non ideo vult vt nõ facias:q̃ ⁊ ipſa nõ facit:ſed q̃ tibi nõ
hui⁹ opis. expedit. Nam ſi ꝓpterea non facit vt tu non facias: ſi fece-
ris faciet. Si aũt deo illud debeat/ſi chriſto illũ debeat qđ
tu exigis:⁊ ideo reddet q̃ iubet iſte:⁊ ſi fornicař vir: caſti-
tatem femina illa deo exhibet. Chriſtus eñ loquiř in cordi
bus bonarum feminarum:loquiř intus vbi nõ audit vir:q̃
nec dign⁹ eſt ſi talis eſt. Loquiř ergo ille interi⁹ ⁊ dicit:⁊ ſi
liam ſuam conſolař huiuſmodi verbis. De iniurijs viri tui
torqueris:qđ tibi eñ fecit dole:ſed ipm noli imitari vt ma-
le facias:ſed ipſe te imiteř in bono. Nã i eo q̃ male facit no-
li eum putare caput tuũ:ſed time me deũ tuũ. Nã ſi ⁊ in eo
q̃ male facit caput eſt:⁊ ſecuturũ eſt corpus caput ſuũ:eũt
ambo per p̃ceps. Ut aũt non ſequař malum caput ſuum:te-
neat ſe ad caput eccleſie xp̃m:huic debens caſtitatẽ ſuam:
huic deferẽs honorẽ ſuũ. Abſens ſit vir:preſens ſit vir:non
Mat.v. peccat illa:q̃ nunq̃ eſt abſens cui debet vt nõ peccet. Hec
ergo fr̃es mei facite:vt poſſitis concordare cũ aduerſario.
Nec amara ſũt q̃ dico:aut ſi amara ſunt curãt. Potio iſta
ſi amara eſt accipiař:q̃ in periculo ſunt viſcera: amara bi-
batur. Meli⁹ eſt modica amaritudo in faucib⁹:q̃ eternum
Q tormentũ in viſcerib⁹. Mutate ergo vos. Quicũq̃ nõ facie
Ca.xiij. batis ꝯ bonũ caſtitatis:iã facite. Nolite dicere/nõ põt fieri
Fedum eſt. O fratres mei:turpe eſt:vt vir dicat nõ poſſe fie
ri qđ facit femina. Scel⁹ ẽ vt vir dicat nõ poſſum. Qđ põt
Geñ.iij. femina:vir nõ poteſt? Quid ei? Illa carnẽ nõ portat? Pri
or a ſerpẽte decepta eſt. Caſte vxores veſtre oſtẽdũt vobi
fieri poſſe qđ nõ vultis facere:⁊ dicitis fieri nõ poſſe. Sed
forte dicis ideo illã facili⁹ facere poſſe:q̃ mlta illi cuſtodia
eſt:legis p̃ceptũ/diligẽtia maritalis/terror etiã legũ publi
carũ. Eſt etiã verecũdie ⁊ pudoris illi⁹ magnũ munimẽtũ
Multe cuſtodie faciũt feminã caſtiorẽ:virum caſtũ faciat
De verbis ipſa virilitas. Nam ideo mulieri maior cuſtodia q̃ maior
dñi. Ser. infirmitas. Illa erubeſcit viro:tu nõ erubeſcis chriſto. Tu
xlvj.b. liberior q̃ fortior:q̃ facile vincis:ideo tibi commiſſus es.
Super illã ⁊ diligentia viri:⁊ terror legũ:⁊ conſuetudo mo
rum:⁊ verecundia maior ⁊ reliqua:ſuper te tantũ de⁹. In-
uenis eñ facile pares viros quibus non timeas erubeſcere
q̃ faciunt id multi. Et tanta eſt peruerſitas generis huma
ni:vt aliqñ metuendũ ſit ne caſtus erubeſcat inter impudi-
cos. Ideo nõ ceſſo tangere iſtam quintã chordã ꝓpter ip-
ſam peruerſam conſuetudinẽ ⁊ labẽ totius vt dixi generis
humani. Si quis inter vos faciat homicidium (qđ auertat
deus) pellere eũ vultis de patria/⁊ cõtinuo ſi fieri poteſt ex
cludere. Si quis faciat furtũ:odiſtis illũ/nec videre vultis
Si q̃s dicat falſum teſtimoniũ/ abominamini/ nec vobis
homo videř. Si quis cõcupiſcat alienas res:raptor ⁊ iniu-
ſtus deputař. Si q̃s volutař cum ancillis ſuis:amař:blan-
de accipiř:conuertunř vulnera in ioca. Si quis autem exi-
ſtat qui dicat ſe caſtũ/non facere adulteriũ/ notum autẽ ſit
q̃ nõ faciat:erubeſcit accedere ad illos nõ ſui ſimiles: ne in
☞ ſultent/ne irrideant/ne dicãt nõ eſſe virũ. Ad ꝯ delapſa eſt
humana peruerſitas vt vir habeař a libidine victꝰ:⁊ vir nõ
habeař victor libidinis. Triũphantes exultant ⁊ non ſunt
viri/iacẽt proſtrati ⁊ viri ſunt? Si ſpectabas in ãphithea-
tro ſic expectabas vt ille tibi videreř fortior q̃ iaceret ſub
beſtia q̃ q̃ perimeret beſtiã. Sed q̃ diſſimulatis a pugna
interiore ⁊ delectãt vos pugne exteriores:ideo nõ vultis p
Pſ.cxliij tinere ad canticũ nouũ:vbi dicř. Qui docet manus meas
P ad preliũ/⁊ digitos meos ad bellũ. Eſt eñ bellũ qđ ſecum
Ca.xv. agit homo dimicãs contra cõcupiſcentias malas:frenans
auariciã:elidẽs ſuperbiam/ſuffocãs ambitionẽ/trucidãs
libidinem. Has pugnas facis in occulto: ⁊ non vinceris in
aperto. Ad hoc docẽtur man⁹ veſtre ad preliũ:⁊ digiti ve-
ſtri ad bellũ. Nõ eſt hoc in ſpectaculis veſtris. In illis ſpe
ctaculis non idẽ eſt venator qđ citharista:aliud agit vena-
tor/aliud citharista. In ſpectaculo dei vnum eſt. Tãge eaſ
dẽ decẽ chordas ⁊ feras occides/vtrũq̃ ſimul facis. Tan
gis primã chordã qua colitur vnus de⁹:cecidit beſtia ſup-
ſtitionis. Tãgis ſcđam qua nõ accipis nomẽ dñi dei tui in
vanũ:cecidit beſtia erroris nefandarum hereſum q̃ id pu-
tauerũt. Tangis tertiã chordam vbi ꝓ ſpe future quietis
facis quicq̃d facis:iterficiř crudelior ceteris beſtijs amor
ſeculi hui⁹. Propter ei amorẽ ſeculi huius laborant homi
nes in oĩbus negocijs. Tu aũt in omnibus bonis operib⁹
tuis labora/non propter amorẽ ſeculi hui⁹:ſed propter re-
quiẽ ſempiternã quã promittit deus. Uide quõ vtrumq̃
ſimul facis:⁊ chordas tãgis ⁊ beſtias occidis:id ẽ ⁊ cithari-
riſta es ⁊ venator. Nõ vos delectãt talia ſpectacula vbi nõ
ꝓmeremur oculos editoris ſed oculos redẽptoris. Hono- Exo.xx.
ra patrem tuũ ⁊ matrem tuã:tangis quartã chordã vt ho-
norem parẽtib⁹ deferas:cecidit beſtia impietatis. Nõ me-
chaberis/tãgis q̃ntã chordã:cecidit beſtia libidinis. Non
occides:tangis ſextã chordam:cecidit beſtia crudelitatis
Non furtum facies:tangis ſeptimã chordã/cecidit beſtia
rapacitatis. Non falſum teſtimoniũ dices: tangis octauã
chordã/cecidit beſtia falſitatis. Non cõcupiſces vxorem
proximi tui:tãgis nonam chordã:cecidit beſtia adulterine
cogitationis. Aliud ei eſt nõ facere aliquid tale preter vxo
rem:aliud non appetere alienã vxorẽ. Ideo duo precepta
ſunt. Non mechaberis:⁊ nõ cõcupiſces vxorẽ proximi tui.
Non concupiſces rem proximi tui:tangis decimã chordã
cecididit beſtia cupiditatis. Ita cadentib⁹ omnib⁹ beſtijs
ſecurus ⁊ innocẽs in die dilectiõe ⁊ humana ſocietate ver
ſaris. Tãgẽs chordas decẽ quot beſtias occidis? Nã mul
te beſtie ſunt ſub iſtis capitib⁹. In ſingulis chordis nõ ſin-
gulas beſtias:ſed greges interficis beſtiarũ. Sic ergo cãti
cum nouum cũ amore non cum timore cãtabis. Noli dice- Q
re tibi quando forte aliquid luxurianter vis agere. Uxorẽ Ca.xvj.
non habeo:facere poſſum qđ volo,non eñ poſt vxorẽ meã
pecco. Iam noſti preciũ tuũ:iam noſti quo accedas: quid
manduces:quid bibas:immo quẽ mãduces:quẽ bibas:ab
ſtine te a fornicationib⁹. Ne forte mihi dicas/ad fornicem
vado:ad meretricẽ pergo:ad proſtitutam eo:nec illud pre
ceptum violo quo dictum eſt. Non mechaberis:q̃ vxorem
nondum habeo:nec poſt illam aliquid facio. Nec illud p̃ce
ptum violo quo dictũ eſt. Non concupiſces vxorem proxi
mi tui:q̃ ad publicã vado:in qđ preceptum incurro? Non
inuenimus chordã quã tangamus/non inuenim⁹ chordã
quo neruo ligem⁹ fugitiuũ iſtum? Non fugiet/habet vnde
ligetur:ſed amet ⁊ non erit ligamentũ:ſed ornamentũ. Nõ
eñ ligamentum ſed ornamentum in ipſis decẽ chordis in
uenimus. Decem ei precepta ad duo illa referunř: ſicuti au
diuimus vt diligam⁹ deũ ⁊ proximum:⁊ duo illa ad vnum
illud. Unum eſt aũt. Quod tibi fieri nõ vis/ alij ne feceris.
Ibi continenř decẽ:ibi continenř duo. Sed dicis. Furtũ
ſi faciam id facio qđ pati nolo. Si occidam id facio qđ ab
altero pati nolo. Si parentib⁹ meis honorẽ non deferã qñ
volo vt deferař mihi a filijs:id facio qđ pati nolo. Si ſim
mechus ⁊ aliquid tale molior:id facio qđ pati nolo. Nã ſi
interrogeř a me dico. Nolo vt vxor mea aliquid tale faciat
Si concupiſco vxorẽ proximi mei:nolo quiſq̃ cõcupiſcat
meam:id facio qđ pati nolo. Cũ vero ad meretricẽ eo:cui
facio qđ pati nolo? Reſpondeř tibi:qđ graui⁹ eſt ipſi deo.
Intelligat ſanctitas veſtra. Etenĩ qđ fieri tibi nõ vis:alij Mat.vij.
ne feceris. Ad duo p̃cepta ptinet. Quõ ptinet ad duo pre-
cepta:ſi homini nõ feceris qđ pati non vis ab hoĩe? Ad p-
ximi preceptum pertinet:ad dilectionẽ proximi:ad ſeptem
chordas. Si aũt qđ non vis pati ab homine:ipſi deo vis fa
cere? Quid eſt ꝯ non facis alteri qđ pati non vis? Charior
factus eſt tibi hõ q̃ deus? Ergo quomodo facio inq̃s ipſi
deo? Corrumpis teipſum. Et vnde iniuriã facio deo:quia
corrumpo meipm? Unde tibi facit iniuriã qui voluerit for
te lapidare tuã tabulã pictam:in qua tabula imago tua eſt
in domo tua inaniter poſita ad vanũ honorẽ tuum: nec ſen
tiens nec loquens nec videns? Si q̃s illã lapidet:nonne in
te facit contumeliã? Cum vero imaginẽ dei qđ es tu corrũ
pis in te per fornicationes ⁊ per diffluentias libidinis:attẽ
dis q̃ ad nullius vxorem acceſſiſti:attendis q̃ poſt vxorẽ
tuam nihil feciſti:quia vxorem non habes:⁊ non attẽdis p
libidines illicitas fornicationis cuius imaginem violaſti.
Poſtremo de⁹ q̃ ſcit q̃d tibi vtile ſit: qui vere non ſic ſuos
ſeruos gubernat ad vtilitatem illorum/non ad ſuam. Nõ
eĩ indiget ſeruis quaſi ad adiutoriũ:ſed tu indiges dñi au-
xilio. Ipſe ḡ dñs q̃ ſcit q̃d tibi ſit vtile:vxorẽ cõceſſit nihil
amplius/hoc iuſſit:ꝯ p̃cepit:ne p illicitas voluptates cor-

ruat templū eiꝰ qđ eſſe cepiſti. Nunqđ hoc ego dico? Apo-
j.Coꝛ.iij. ſtolum audite. Neſcitis qꝛ templū dei eſtis: ⁊ ſpiritꝰ dei ha
bitat in vobis? Si quis tēplū dei coꝛruperit: coꝛrūpet illū
deus. Uidetis quō minatur. Non vis coꝛrūpi domū tuam
q̄re coꝛrūpis domū dei? Certe nō facis alicui qđ pati non
vis. Nō eſt ergo qua euadaꝶ. Teneꝶ ille q̄ ſe teneri nō puta
bat. Omnia eñ peccata hoīm aut ad coꝛruptelā pertinent
flagitioꝛum/aut ad facinoꝛa nocendi: qꝛ deo noceri nō pōt
in facinoꝛibꝰ: in flagitijs eū offendis: in coꝛruptelis illū of-
N fendis: in te illi facis iniuriā. Facis ei iniuriā gratie ipſius
Ca.xvij. domo ipſius. Seruū ſi haberes velles vt ſeruiret tibi ſeruꝰ
tuus. Seruis tu meliori dño deo. Seruū tuū nō tu feciſti: ⁊
te ⁊ ſeruum tuū ille fecit. Uis vt tibi ſeruiat cū quo factꝰ es
⁊ non vis ſeruire ei a quo factꝰ es? Ergo cū vis vt ſeruiat
tibi ſeruꝰ tuꝰ homo: ⁊ tu non vis ſeruire dño deo: facis deo
qđ tu pati nō vis. Ergo illud vnū preceptū cōtinet duo: il-
pō.xxxij. la duo cōtinent decē/illa decē continent oīa. Cantate ergo
in pſalterio decē choꝛdarū canticū nouū. Ut aūt canteris
canticū nouū: eſtote hoīes noui. Diligite iuſticiam: habet
pulchritudinē ſuam. Ideo nō vultis illam videre: qꝛ aliud
amatis. Nā ſi aliud nō amaretis: eā vtiq̄ videretis. Quare
illam videtis qñ illam exigitis? Illā exigis q̄re laudas fi-
dem qñ illā exigis de ſeruo tuo? Ꝯ pulchra res eſt fides:
ſed tunc pulchra eſt qñ de ſeruo exigiꝶ: tunc videtur qñ ab
altero expetitur: quando de te exigitur non videꝶ. Aurū vi
des: fidē nō vides? Sicut lucet aurū ad oculos coꝛpis: ſic
lucet fides ad oculos coꝛdis. Aperis ad illā oclos coꝛdis:
qñ vis vt exhibeat illā tibi ſeruꝰ tuus. Si tibi illā exhibue
rit/laudas ſeruū tuū: ⁊ p̄dicas eū ⁊ dicis. Preclarū ſeruū
habeo: magnū ſeruum habeo: fidelē ſeruum habeo. Qđ lau
das in ſeruo nō exhibes dño: ⁊ eo ſceleratius: qꝛ vis vt me-
lioꝛem tu habeas ſeruū q̄ꝫ te deus. Iubet deꝰ ſeruo tuo vt
bonꝰ ſit erga te: quomodo iubet vxoꝛi tue: vt ⁊ ſi tu mecha-
beris nō mecheꝶ? Sic iubet ſuo tuo vt ⁊ ſi tu nō ſuis deo:
ſeruiat tibi. Sed hoc totū vide: vt admonitionē tuā valeat
non ad perniciē tuā. Etenī ſeruus ille q̄ tibi ſeruit indigno
digne: id eſt q̄ idigno tibi bñ ſeruit ⁊ fideliter ſeruit ⁊ pure
te diligit: deo debet nō tibi. Iuſtū eſt ergo ⁊ tu attēdas: qꝛ
ſub dño es ad quē ⁊ ille attēdit vt ſeruiat tibi. Imple ergo
qđ dictū eſt. Qđ tibi fieri nō vis: alij ne feceris. Sed ipſum
alij cum dicis: vtrūq̄ attēdes proximū ⁊ deū. Cāta in pſal
Mat.v. terio decē choꝛdarū: canta canticū nouum. Cōcoꝛda cum
ſermone dei cū eſt tecū in via: cōcoꝛda cū aduerſario tuo ci
to: ne cū diſcoꝛdia venias añ iudicē. Si facis qđ audis: cō-
coꝛdaſti cū eo: ſi autē nō facis rixaris cū eo: ⁊ nondū com-
S poſuiſti quouſq̄ facias. Ut aūt cōcoꝛderis: abſtinete vos
Ca.xviij. a deteſtabilibus coꝛruptelis: ⁊ a deteſtabilibꝰ inqſitionibꝰ
a mathematicis: ab aruſpicibꝰ: a ſoꝛtilegijs: ab auguribꝰ a
ſacrilegijs: abſtinete vos quantū poteſtis a nugatoꝛijs ſpe
ctaculis. Si que delectationes ſeculi ſurrepſe in aīa: exer-
cete vos in miſericoꝛdia: exercete vos in elemoſynis: in ie-
iunijs: in oꝛationibꝰ. His eñ purganꝶ quotidiana pctā: q̄
nō poſſunt niſi ſurripere ī aīam ꝓpter fragilitatē humanā
Noli illa contēnere: qꝛ minoꝛa ſunt: ſed time qꝛ plura ſunt.
Attēdite fratres mei minuta ſunt: nō ſunt magna. Nō ē be
ſtia ſicut leo: vt vno moꝛſu guttur frāgat: ſed beſtie plerūq̄
minute multe necāt. Si pꝛoijciaꝶ q̄ſq̄ in loco pulicibꝰ ple-
num: nunqđ nō moꝛiꝶ ibi? Non ſunt quidē beſtie maioꝛes:
ſed īfirma eſt natura humana q̄ etiā a minutiſſimis beſtijs
īterimi poteſt. Sic ⁊ modica peccata attēditis: qꝛ modica
ſunt/cauete qꝛ plura ſunt. Ꝯ minutiſſima ſunt grana are-
ne/ſi amplꝰ in nauim mittanꝶ: mergūt illam vt pereat. Ꝯ
minute ſūt gutte pluuie: nōne flumia iplēt ⁊ domꝰ deijciūt
Ergo iſta noli cōtēnere. Sed dicturi eſtis. Et q̄s pōt ſine
iſtis? Nc hoc diceres: qꝛ habere nemo poteſt: deus miſeri-
coꝛs videns noſtrā fragilitatē poſuit contra remedia. Que
ſunt remedia? Elemoſynaꝝ/ieiunioꝝ ⁊ oꝛationū. Iſta ſūt
tria. Ut aūt verū dicas in oꝛatione. ꝑfecte implēde ſunt ele
moſyne. Que ſūt pfecte elemoſyne? Ut ex eo qđ tibi abun-
dat des ei q̄ nō hꝫ: ⁊ q̄ te ledit aliq̄s ignoſcas illi. Sꝫ ne pu-
T tetis fratres: qꝛ faciēda ſunt quotidie adulteria: ⁊ elemoſy
Ca.xix. nis q̄tidianis mūdāda ſunt. Ad illa ſcelera maioꝛa nō ſuffi
ciunt quotidiane elemoſyne vt ea mūdēt. Aliud eſt vbi mu
tes vitā: aliud eſt vbi toleres vitā. Illa mutāda eſt. Si me

chus eras: noli eſſe mechꝰ. Si foꝛnicatoꝛ eras: noli foꝛnica
ri. Si homicida: noli homicida eē. Si ibas ad mathemati
cum ⁊ ad ceteras peſtes ſacrilegas: iam deſine. Arbitraris
hec niſi fieri deſināt: q̄tidianis elemoſynis poſſe mundari?
Illa dico quotidiana peccata: q̄ aut per linguā facile ꝯmit
tunꝶ: vt eſt verbū durum: aut cū labiꝶ aliquis in riſum imo
deratū/aut in huiuſmodi nugas quotidianas. In ipſis cō
ceſſis peccata ſunt. Cū ipſa vxoꝛe ſi excediꝶ cōcumbēdi mo
dus ꝓcreandis liberis debitꝰ: iam peccatū eſt. Ad hoc eñ
duciꝶ vxoꝛ: nā id etiā tabule indicāt/vbi ſcribiꝶ liberoꝝ ꝓ-
creandoꝝ cauſa. Qñ tu vti vxoꝛe amplius q̄ꝫ neceſſitas pro
creandoꝝ liberoꝝ cogit volueris: iā peccatū eſt. Et ipſa
talia peccata quotidiane elemoſyne mūdāt. In ipſis alimē
tis queuꝫ cōceſſa ſunt: ſi foꝛte excedis modū ⁊ amplꝰ ac
cipis q̄ꝫ neceſſe ē: peccas. Quotidiana ſūt iſta q̄ dico: ſed ta
men peccata ſunt ⁊ nō leuia: qꝛ plura. Qꝛ vero quotidiana
⁊ plurima: timēda eſt ruina multitudinis: ⁊ ſi nō magnitu-
dinis. Talia pctā dimittimꝰ fratres q̄tidianis elemoſynis
poſſe mūdari. Sed facite elemoſynas ⁊ nolite ceſſare. Attē
dite vitā veſtrā quotidianā ipſis peccatis ſcaturientē: mi-
nutis ipſis dico. Et cū facis elemoſynā nō ſuperbe facias: V
nec ſic oꝛes quēadmodū ille phariſeus. Sed tñ quid ibi di Ca.xx.
xit? Ieiuno bis in ſabbato/decimas do omniū quecunq̄
poſſideo: ⁊ nondū fuſus erat ſanguis dñi. Tantū ꝓ nobis Lu.xviij.
preciū accepimus: ⁊ ſaltem nec tñ erogamꝰ quantū phari
ſeus. Et habes alio loco aperte dicentē dñm. Niſi abūda- Mat.v.
uerit iuſticia veſtra pluſq̄ ſcribarum ⁊ phariſeoꝛum/ non
intrabitis in regnū celoꝝ. Ergo illi dant decimas: tu ſi cen
teſimā dederis aliq̄d magnū te feciſſe gloꝛiaris. Attendis
eñ q̄d alius nō faciat/nō quid te iubeat facere deus. Meti
ris te de cōparatiōe peioꝛis: nō de iuſſiōe melioꝛis. Non qꝛ
ille nihil facit: ideo tu magnū aliquid facis: ſed qꝛ gaudeꝶ
ad quedā minima opera veſtra: qꝛ tāta eſt ſterilitas veſtra
vt ad modica gaudeaꝶ. Quaſi ſecuri vobiſ blādimini de mi
nimis elemoſynarū granis: ⁊ aceruos obliuiſcimini pctōꝝ.
Protuliſti foꝛte neſcio quid paruū: qđ alius aut nō habuit
aut nō protulit cū haberet. Noli attendere poſt te quis nō
faciat: ſed q̄d te iubeat deus facere. Poſtremo quare ī iſtiſ
affectionibus ſecularibus nō vobis ſufficiunt quos ꝓceſſi-
ſtis: ſed vultis eſſe diuites: equales ditioꝛibꝰ vobis? Non
attēditis q̄tos paupioꝛes trāſcēditis? Uincere vultis di-
tioꝛes. Sed in elemoſynis habeꝶ modus. Hic diciꝶ: iā quo
uſq̄ facio: ⁊ illic nō diciꝶ: quātis diuitibꝰ ditioꝛ ſum. Non
attendunꝶ egeſtates innumerabiliū mendicoꝛum: nō reſpi
ciuntur poſterioꝛes multitudines pauperū: ſed paucitas p̄
cedentiū diuitū ante oculos poniꝶ. Cur in opere bono non
attendiꝶ ille Zacheus: qui dimidiū rerū ſuarū dedit pau- Luce.xix.
peribꝰ? Sed optare cogimur vt attendaꝶ ſaltem ille phari
ſeus: qui oīm que poſſidebat decimas dabat. Noli parcere Lu.xviij.
theſauris caducis ⁊ vanis. Noli ſub imagine pietatis au- X
gere pecuniā. Filijs meis ſuo. Magna excuſatio: filijs me Ca.xxi.
is ſeruo. Uideamꝰ. Seruat tibi pater tuus: ſeruas tu filijs
tuis: filij tui/filijs ſuis. Et ſic per oēs: ⁊ nullus facturus eſt In iii. hō
precepta dei. Quare nō illi potius impēdis: q̄ omnia fecit mel. xlviij
ex nihilo? Qui fecit te: ipſe te paſcit ex his q̄ fecit: ipſe paſcit b.
⁊ filios tuos. Nec̄ enī melius cōmittis filio tuo pr̄imoniū
tuum: q̄ꝫ creatoꝛi tuo. Et mentiunꝶ quidē hoīes. Mala eſt
auaricia. Palliare ſe volūt noīe pietatiſ ⁊ dealbare: vt qua
ſi propter filios videantur ſeruare hoīes qđ propter auari
ciam ſeruant. Nam vt noueritis qꝛ ſic plerūq̄ cōtingit. Di
ciꝶ de quodā. Quare nō facit elemoſynā? Quare ſuat filijs
ſuis. Cōtingit vt amittat vnū. Si ꝓpter filios ſuabat: mit
tat poſt illū partē ſuā. Quare illā tenet in ſacculo: ⁊ illum
relinquit ab aīo? Redde illi qđ ſuū eſt: redde qđ illi ſerua-
bas. Moꝛtuus eſt inq̄t: ſed ad dñm ꝓceſſit: pars ipſius pau
peribus debeꝶ. Illi debeꝶ ad quē ꝑrexit. Chꝛiſto debetur.
Ad illū eñ perrexit: ⁊ ille dixit. Qui vni ex minimis meis Mat.xxv
dederit/mihi dedit. Et q̄ vni ex minimis meis non dederit
mihi nō dedit. Sed quid dicis? Seruo fratribꝰ ipſius. Si
viueret ille/nō erat cū ſuis fratribꝰ diuiſurꝰ. O fides moꝛ-
tua. Moꝛtuꝰ eſt eñ filius tuus. Quicq̄d dicas/moꝛtuo de
bes qđ viuo ſeruabas. Moꝛtuꝰ eſt filius meꝰ: ſed tñ partē
filij mei ſeruo fratribꝰ ipſiꝰ. Si credis quia moꝛtuus eſt: ſi
pro illo xp̄s moꝛtuꝰ non eſt: moꝛtuus eſt ipſe. Si autē in te

Annota: fides eſt:viuit filius tuꝰ. Uiuit prorſus:nō deceſſit:ſed pre-
tio nūera: ceſſit. Qua frōte venturꝰ es ad filiū tuū qui ꝓceſſit: cui ꝓce-
lis ordiniſ dēti nō mittis partē ſuā in celū? An non pōt mitti in celū?
ſmonū hu Poteſt prorſus:ſicut dicit ipſe dñs. Theſaurizate vobis
ius operiſ. theſauros in celo. Si ergo ille theſaurus meliꝰ eſt cuſtodi-
tus ī celo:nūquid tunc mittēdus eſt filio qm̄ ſi miſſus fue-
rit nō ꝑibit? Tenebit hic vbi pōt perire.nō mittit illuc vbi
xp̄s eſt cuſtos. Certe ea q̄ hic tenes ⁊ nō vis mittere poſt fi-
liū tuū:qbus cōmendas actoribꝰ tuis cōmēdas illiꝰ partē
q̄ ꝓceſſit:et xp̄o nō cōmendas ad quē ꝓceſſit? An idoneus
eſt tibi ꝓcurator tuus:minꝰ idoneꝰ xp̄s? Uidetis fr̄es:q̄r
mendaciū eſt qđ dicunt hoīes:filijs meis ſeruo. Mēdaci
um eſt fratres mei:mēdaciū eſt. Auari ſunt hoīes. Uel ſic
certe cogātur cōfiteri qđ nolūt:cū erubeſcūt tacere quod
ſunt. Fundāt:vomāt in cōfeſſiōe qđ potant. Pectus ꝓmi-
tur crapula iniquitatis:euomat eā cōfeſſio ſed nō canino
F more redeat ad vomitū. Eſtote xp̄iani. Ualde parū ē vo-
Ca.xxij. cari xp̄ianus. Quāta donatis hyſtrionibꝰ:q̄nta donatiſ ve-
natoribꝰ:q̄nta turpibꝰ ꝑſonis. Donatis eñ eis qui vos oc-
cidūt. Per ipſas eñ exhibitiōes voluptatū interficiūt ani
mas vr̄as:⁊ inſanitis q̄s plus donet. Si inſaniretis quis
plus ſeruet:nō eſſetis ferendi. Quis plꝰ ſeruet inſanire aua
ricie eſt. Quis plus donet iſanire ꝓfuſionis eſt. Nec auarū
te deꝰ:nec ꝓfuſum te vult. Collocare te vult q̄ habes nō ꝑiſ
cere. Certatis q̄s vincat i ꝑeiꝰ: nō datis operā q̄ ſit melior:
atq; vtinā non daretis:q̄s ſit peior? Et dicitiſ. Chriſtiani
ſumus. Ad fauorē populi ꝓijcitis res vr̄as:⁊ contra iuſſa
xp̄i tenetis res vr̄as. Ecce non iubet xp̄s. Rogat xp̄us:
Mat.xxv eget xp̄s. Eſuriui dicit xp̄s: ⁊ nō dediſtis mihi manduca-
re. Egere voluit ꝓpter te:vt haberes vbi ſeminares terre-
na q̄ dedit:et meteres vitam eternā. Nolite pigri eſſe ⁊ ma
le ſecuri. Mores emēdate:peccata redimite. Et cū hec fe
ceritis:deo gr̄as agite:q̄ accepiſtis bene viuere. Et nō in
ſultetis his qui nōdum bene viuunt:ſed eos ipſos moribꝰ
veſtris adhortamini. Hec faciendo habetis ꝑfectā q̄ntum
in hac vita pōt iuſticiā:cōſeruātes vos in bonis operibꝰ in
orationibꝰ:in ieiunijs:in elemoſynis ꝓpter minuta pctā:⁊
abſtinēdo;vos ab illis magnis peccatis: cōcordatis cum
Mat.vj. aduerſario:⁊ ſecuri dicitis i orōne. Dimitte nobis debita
nr̄a:ſicut et nos dimittimus debitoribꝰ nr̄is. Habetis eñ
quod quotidie vobis dimittat: q̄ habetis quod quotidie
dimittatis. Sic ambulādo ſecuri in via nō timebitis latro
cinia diaboli:q̄r xp̄s viam et ſtratam magnam ſeipſum fe
cit qui perducit non patriam:vbi oīs ſecuritas:oīs quies:
vbi et ipſa opera mīe ceſſabunt:q̄r nulla erit ibi indigentia
miſerorū. Erit ergo illud ſabbatum ſabbatorum:vt quod
hic deſideramus:ibi inueniamus.

¶ Eodē die. De filijs iſrael. Sermo. ij. In quo loquitur de decem plagis egyptiorum et earum myſterijs.

Sermo. HEc dicit dñs Moyſi. Sine vt faciā te in gentem
xcvij. magnā. Graue ē diſcutere ꝑſonā q̄ i īfidelitatē
A cadit:dū maius quod accepit ꝑdit. Quis iudeo
exo.xxxij. rum inexolubiles nodos neſcit. Quis perfidiā
et audaciā nō deponit? Legūt elogia ſua: quod in preuari
catione parentū nō defuiſſet vindicta. Irata ſeueritas pro
mitur:⁊ cōtumacia nō emendat. Clementia leuius iraſcit
q̄r citiꝰ miſeret. Ipſiꝰ erit iudiciū: ⁊ ꝓbare dignū: ⁊ delin-
quētibꝰ indulſiſſe pctm̄. Quid dico? Deꝰ illos horruit:aut
amauit? Abſit. Si horruit pctōres ɔtēpſit. Sed amauit:iō
Zacha.j. frequenter indulſit. Reuertimini inq̄t ad me:⁊ reuertar ad
vos. Eorū q̄dē ſunt ſcelera aut rea lingua: aut conſciētia
Joh.viij. criminoſa. Uos inq̄t de patre diabolo eſtis. Nō ꝑt differ-
ri vīdicta:vitio nō ꝓcraſtinabit. Tāta eñ ſūt crimina vſur
patione cōcepta vt nō parcāt generi:cū rei videāt auctori
Clamauerūt inq̄t ad dñz cū tribularent: mittit dux q̄ po-
B pulū iſraeliticū redderet liberatū. Parāt egyptijs digne
Exo.vij. ⁊ inumerabiles plage īcōminie:ad vindictā cynifes ꝓceſ-
⁊.viij. ſerūt:vineas bruchꝰ abſūpſit: fructifera ligna locuſta va-
ſtauit:terrorē ex grādine:vlcera:tumultus:voces flāmas:
addicta pecora:armenta ꝓſtrata:aq̄s i ſāguinē mutatas:
ꝓſtratas ranas:piſces occiſos:predurant elementa nullo
rigore:ſiccāt flucta i rei miraculo curuata:⁊ i muro ſuſpē-
ditur vnda:inſuetū iter mirant fluctus:mirat ⁊ populum
Quid icredule popule nocte deſperas? Signū tibi erit co
lūna:quā xp̄s illuminat. Securꝰ iter qđ arripis vade:ante
cedet te xp̄s. Et q̄r ꝓſequit xp̄s fiducia non terror debet
eſſe: ſecurus ad ꝓmiſſa ꝑuenies atq; vtinam nō rebelles
Apertū intrāt mare egyptij quos circūfuſi fluctꝰ feſtinan- Exo.xiiij.
ter ruentes ꝑdūt. Medij maris arena vngulā ſenſit:mare
curſus ſuſtinuit eq̄tē. Sed hec vindicta debebat vt citius
periret:q̄ cōſequi denegauit ſalutē. Quid dubitas de ho-
ſte? Tute iam ꝓcede mortuū videbis:ꝓbabis defunctum C
cui ante fueras ſeruus. In heremū exit:nec ɔtumelia dif- Exo.xvj.
fert. Murmurāt:petunt cepas ⁊ pepones:merito inſulſi et Nume.xj.
q̄s nō gr̄e ſales codūt: vilē expetūt cibū. Cepas ait: vt ex-
torquerent eis lachryme ex delicto collecte. Nō aquā i flu
uijs natura degenerat:cōmunē liquorē amaritudo triſta-
uerat:lignū mittit:dulcedo reparat. Petra ꝑcuſſa ſitienti Exo.xvij
bus potū ꝓbuit virga:nec veternoſa eis diſſuta ſūt veſtimē
ta:aruo ſterili nō defuit māna. Pulmētariū poſcit deſide
rijs oīa cōferunt. Saporē ſenſit q̄ſq; quē voluit i ore dum
māducauit. Petūt ſibi qđ colerēt:atq; vtinā ſimplicit po- Exo.xvj.
ſtulaſſent. Sz plebs q̄ dorſales tabulas lege mariti ꝑcepat: exo.xxxij.
de corruptela diſponit:⁊ de adulterio cogitat. Quid te infi-
delis vis iūgere ɔſortio digno? Mr̄ tua diſplicuit repudi Eſa.l.
ata ꝑ libellū rpudij ꝓnūciāte Eſaia:nec ſūmo chariſmate
eo digna:cū execrabilibꝰ factis videaris igrata. Nō fuies Exo.xx.
inq̄t deo alieno. Aurū igni apponit:⁊ igrati infauſtū ſcelꝰ exo.xxxij.
expetūt:adorāt imaginē quā ſuccēſꝰ eiecerāt ignis. Ubi
eſt qđ mādatū ē. Audi iſrael:dñs deꝰ tuꝰ vnꝰ eſt. Uitulus Deut.vj.
tuꝰ vbi erat:cū tibi xp̄s i mari itinera ꝓparabat:mare ape-
ruit ſitiētibꝰ potū ꝓbuit:feſſos ieiunio reparauit? Luxurioſa
gētilitas:poſt ſaturitē luſū q̄rit. Sedit inq̄t pp̄ls māduca- exo.xxxij.
re ⁊ bibere:⁊ ſurrexerūt ludere. Atq; vtinā v̄bis fuiſſent di
cta:nō factis fuiſſent amiſſa. Ecce iam pr̄ abrahā trāſfert Gen.xv.
in gētē magnā. Ecce q̄d criminis amittit primitiuus:q̄d
gr̄e meret ſcđs. Uēdidiſti mihi primatus tuos:delicto fa
ctus ſeruulꝰ fr̄i tuo. Radix q̄dē me aliena portat:ſed noua
gr̄a meū caput īpinguat. Ducem ſe ergo dñs igrato pp̄lo D
ꝓbebat exercitū xp̄i ꝑ inacceſſa loca et deuia deſerta terra
rū nō turbauit iter ignotū. Igit exorit ipugnāte diabolo
ꝓbans tētatio:fit repēte pp̄ls diuinis beneficijs ingratꝰ
mēs eiꝰ aueritate diſceſſit:deſeruit vite largitorē: ⁊ ſecutꝰ
eſt mortis auctorē. Uñ ſimulacra colētiū ceca ſtulticia:im
mo nō ferēda dmētia:mortali manu formatū vitulū puta
re diuinū? Acerbior indignitas rerū eſt:vt pecoris ſit figu
ra terrori:⁊ cū deꝰ aialia oīa hoī ſubiecerit: ipſe ſe i famu
latū pecudū ſpōſe deiecerit. Adeo format vitulꝰ ſtultorū
collationibꝰ inauratꝰ:⁊ quē nullꝰ naturalis motꝰ quacūq;
flectebat:cū demētia ꝑfidoꝝ ſubiugata ceruice portabat:
et cuiꝰ aures nullꝰ penetrabat auditꝰ: vel aliq̄ua cōmotio
ſenſibilis agitabat:has incaſſū demētiſ pp̄li orō ſtulta pul
ſabat:⁊ cui viſum modulātibꝰ palpebris vitali motu artifi
cis ꝓhātaſia nō dederat. nec genitrix natura cōtulerat eū
vidētes igrati deo ſupplices adorabāt. Precedebat i he
remo pp̄lm carēs ſpū vitulꝰ figuratꝰ: vt tali duce demens
pp̄ls vteret:qualis fuerat ⁊ ipe delictiſ effectꝰ. Et ne tāti E
mali ſine vindicta i poſteros manaret exēplū ſtatim vīdi
catur i reos. Dū eñ malis modꝰ iponit:frāgit licētia pctō
rum. Frequēter eñ plagis diſciplina corrigit: ſi nihil ꝓfi-
ciant hortamēta iuſtoꝝ. A dānabilibꝰ factis hoīes vindi-
cta ɔpeſcit:quos i bonis operibꝰ beneficia dei retinere nō
poſſunt. Si eñ nō inter primos peccātiū lapſus cōſuleret
ſed i futurū; ſuſpēderet vltionis occurſum diuina cēſura:
ꝓculdubio ſceleſtoꝝ oīm iātiꝰ ꝓceſſiſſet audacia. Deniq;
ſi vis tuoꝝ ꝓficere diſciplinā exerce cēſurā. Ubi dei futu-
re vindicte ſollicitudo verſat:illic aut nō peccat aut tardi
us delinquit. Cenſura eñ interdū q̄dā ſuſcipiūt ſuppliciū
vt multi corrigant in paucis:ne poſtmodū ira cōmotꝰ in-
cipiat graſſari ꝑ multos. Riſus frequens corrūpit mores
relaxat quoq; neruos rigoris aſtrictos: ſeuerꝰ aūt vultus
cuſtos eſt diſcipline. Si eñ delinquentibus frequenter in-
dulges. peccator non proficit ad ſalutem.

¶ In eadē dñica Homelia de eo qđ ſcriptū eſt i euangelio ſcđm Johannē Abijt ieſus trans mare Joh.vj.

galilee qđ eſt tyberiadis.⁊c̃.que habetur i expo
ſitiõe doctoꝛis.trac.xxiiij.fo.clxxj.co.iij.

¶ Feria.ij.poſt quartã dñicam.de Thuribulis. Sermo.j.In quo plane oſtendit cur hereſes eſſe deus permittit:et quis hereticus dicatur.

Sermo xcviij. A Nũe.xvj. Modo fres dilectiſſimi cũ diuina lectio legeretꝛ:
audiuim⁹ dixiſſe dñm ad moyſẽ:vt thuribula in
qb⁹ ſupbi illi ac rebelles incẽſum obtulerãt cõ
ſlaret:⁊ ꝑducta i lamias altari affigeret:vt eſſẽt
in teſtimoniũ rebelliũ et ſupboꝛum. Thuribula inqt dñs q̃
ſanctificata ſunt in moꝛtibus pctõꝝ:facito ea laminas du
ctiles ⁊ circũda ex eis altare:qꝛ oblata ſunt corã dñoꝛ ſan
ctificata ſunt. Hoc ergo ꝑ hanc figurã videtꝛ oſtẽdi ꝙ thu
ribula iſta q̃ ſcriptura notat erea:imaginẽ teneant ſcriptu
re diuine. Cui ſcripture heretici ignẽ alienũ iponẽtes:ſen
ſum videlicet ꝑ erroꝛẽ ⁊ intelligentiã alienã a deo ⁊ verita
ti cõtrariã itroducẽtes:incẽſum dño nõ ſuaue ſed execra
bile offerunt. Iſta ergo thuribula erea:id eſt hereticoꝝ vo
ces:ſi adhibeam⁹ ad altare dei vbi diuin⁹ ignis ẽ:vbi vera
fidei ꝑdicatio:meli⁹ ipſa ꝟitas ex falſoꝝ cõparatiõe fulge
bit. Si eñ verbi grã dicã: ponã dicta arrianoꝝ vel mani
cheoꝛũ:aut alteri⁹ cuiuſlibet hereticoꝝ:⁊ hec ſermonib⁹ ve
ritatis ac ſcripturarũ diuinarũ teſtimonijs velut diuini al
taris igne cõfutem:nõne euidẽtioꝛ eoꝝ ex ipſa cõparatiõe
apparebit ĩpietas? Nã ſi doctrina eccłiaſtica ſimplex eẽt
et nullis extrinſec⁹ hereticoꝛũ dogmatũ aſſertionib⁹ cige
retur:non poterat tam clara ⁊ tam examinata videri fides
nr̃a. Sed idcirco doctrinã catholicã cõtradicẽtiũ obſidet
impugnatio:vt fides nr̃a nõ ocio toꝛpeſcat: ſed multis ex
j.Coꝛin.xj ercitationib⁹ elimetꝛ. Propter hoc deniq̃ ⁊ apl̃s dicebat.
Opoꝛtet aũt ⁊ hereſes eſſe vt ꝓbati quiq̃ manifeſti fiãt iter
vos. Hoc eſt dicere. Opoꝛtet hereticoꝝ thuribulis altare
circũdari:vt certa ⁊ manifeſta oib⁹ fiat fideliũ atq̃ ĩfideli
um differẽtia. Cũ eñ fides catholica velut aurum ceperit
fulgere:⁊ ꝑdicatio ei⁹ vt argẽtũ igne ꝓbatũ intuẽtibus re
B ſplẽduerit:tũc maioꝛe cũ turpitudine:⁊ dedecoꝛe heretico
rum voces obſcuri eramẽti vilitate ſoꝛdebũt. Hec aũt di
ximus de thuribulis eoꝝ q̃ cõdẽnati ſunt: q̃ altari iubẽtur
affigi:qđ ex cõparatiõe impioꝛũ iſti clarioꝛes appareãt ſi
mul vt et poſteris daretꝛ exẽplũ:ne qs ꝑſũptiõe ſupbi ſpũs
nõ ſibi a deo datũ mun⁹ põtificat⁹ iuaderet: ſed vt illi cre
datꝛ quẽ nõ ambitio humana : nõ fauoꝛ coꝛrupt⁹ aſciuerit:
nec mũerũ oblatio ꝓphana ſurrogauerit:ſ3 meritoꝝ ꝯſcia
et dei volũtas aſſũpſerit. Qđ ḡ ꝑtulerũt ſupbi illi leuite q̃
dño nõ iubẽte ſibi ſacerdotiũ vẽdicabãt:hoc patiuntꝛ qui
cũq̃ ſe aut ad epiſcopat⁹:aut ad ꝑſbyterat⁹: vel diacona
tus officiũ vel munerib⁹ aut adulationib⁹ ĩpudẽter conãtꝛ
C ingerere. Quõ cõbuſti ſunt illi in coꝛpoꝛe ſic iſti exurentꝛ in
Nũe.xvj. coꝛde. Hoꝛtatꝛ ḡ moyſes põtificẽ magnũ vt offerat incẽſũ
in caſtris:⁊ exoꝛet ꝓ ꝑplo. Iã eñ inqt vaſtari ppl̃s cepit.
In ſpũ videbat moyſes q̃ gerebantꝛ. Abijt ergo aaron vt
offerret incẽſum ꝓ pplo:⁊ ſtetit inter viuos et moꝛtuos:et
mitigat⁹ eſt furoꝛ dei. Si intellexiſti hiſtoꝛie ordinẽ: ⁊ ocu
lis (vt ita dicã) cernere potuiſti ſtantẽ põtificẽ mediũ iter
viuos ⁊ moꝛtuos:aſcẽde nũc ad ꝟbi hui⁹ celſioꝛa faſtigia
et vide quõ ver⁹ põtifex ieſus xp̃s aſſumpto thuribulo car
nis hũane:⁊ ſuppoſito igne altaris:aia ſine dubio illa ma
gnifica cũ q̄ nat⁹ eſt i carne:adiecto etiã incẽſu q̃ eſt ſpũs
ĩmaculat⁹ medi⁹ iter viuos ⁊ moꝛtuos ſtetit:⁊ moꝛtẽ non
Heb.ij. ꝑmiſit vltra graſſari:ſed ſicut apl̃s dixit.deſtruxit eũ q̃ ha
bebat moꝛtis ĩperiũ:id eſt diabolũ: vt q̃ in ipm põtificem
xp̃m credit:iã nõ moꝛiatꝛ:ſed viuat ineternum. Hoc fuit ḡ
myſteriũ:qđ poſtea futurũ iã tũc angel⁹ ille q̃ pplm vaſta
bat expauit. Agnoſcebat eñ figurã thuribuli et ignis et
incẽſi:⁊ qualis offerẽda eſſet deo hoſtia ab eo q̃ medi⁹ moꝛ
tuoꝝ viuoꝛũq̃ ꝯſtituẽdus erat ꝓuidebat:⁊ illos tũc ima
go ꝓfigurata ſaluauit:ad nos aũt ſalutis veritas ipſa ꝑue
D nit. Neq̃ eñ indumẽta põtificis purpura ac lana byſſoq̃
ꝯtexta erubuiſſet angel⁹ ille vaſtatoꝛ:ſ3 iſta q̃ futura erãt in
dumẽta dñi ⁊ ſaluatoꝛis nr̃i ſingularis ⁊ magni põtificis
ĩtellexit:⁊ his ceſſit q̃b⁹ vtiq̃ vniuerſa creatura ĩferioꝛ erat
Puto aũt ꝙ non ſolũ primo aduentu dñi et ſaluatoꝛis nr̃i
foꝛma ipſa cõpleta ſit.ſed eadẽ foꝛtaſſe ſeruabitꝛ ⁊ i ſecũdo

Veniet iterũ filius hoĩs : et cũ venerit ſine dubio inueniet
quoſdã moꝛtuos:quoſdã viuẽtes. Hoc loco nõ incõgrue
moꝛtui intelliguntꝛ illi q̃ nimietate ſcelerũ i pctis ſuis moꝛ
tui cõpꝛobantꝛ: viuẽtes aũt illi q̃ in operib⁹ vite ꝑmãſerit.
Verũtamẽ vtrolibet modo ſtabit etiã in futuro magn⁹ hic
põtifex ⁊ ſaluatoꝛ nr̃ medi⁹ viuoꝝ ⁊ moꝛtuoꝝ. Sed et tunc Mat.xxv
foꝛte medi⁹ viuoꝛũ ⁊ moꝛtuoꝛũ ſtare dicend⁹ eſt:cũ ſtatuet
q̃dẽ oues a dextris:hedos aũt a ſiniſtris: ⁊ dicet his qui
a dextris erũt. Venite bñdicti pr̃is mei ꝑcipite regnũ qđ
vobis paratũ ẽ ab origie mũdi. His aũt q̃ a ſiniſtris ſũt
dicet. Ite i ignẽ eternũ ꝑparij iniq̃tatis:quẽ ꝑparauit pr̃
me⁹ diabolo ⁊ angelis eius: qm̃ nõ noui vos. Et ſũt vtiq̃
moꝛtui q̃ in in ignẽ mittuntur eternũ. Sũt aũt viui illi qui
mittuntꝛ ad regnũ. Ad qđ regnũ vos pius dñs ꝑducere ꝓ
ſua pietate dignetꝛ:cui eſt honoꝛ ⁊ imperiũ cum patre ⁊ ſã
cto ſpiritu in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ Eodem die. De virga Aarõ:et quod chriſti typum habuit. Sermo.ij.

Omnis princeps trib⁹ populi h3 ꝟgã. Nõ eñ po Ser.xcix.
teſt qs regere populũ:niſi habeat ꝟgã. Unde ⁊ A
paul⁹ apl̃us qꝛ princeps erat ppli: idcirco dice Nu.xvij.
bat. Quid vultiſ. In virga veniã ad vos:an i cha j.Coꝛ.iiij.
ritate ⁊ ſpũ mã ſuetudinis? Oĩs ḡ ꝑncipes tribuũ habeãt
neceſſe eſt ꝟgas ſuas:ſed vn⁹ eſt ſol⁹ : ſicut ſcriptura dicit:
ver⁹ põtifex cui⁹ ille aarõ ſacerdos ꝑferebat figurã. Hui⁹
ergo virga germiauit. Sicut eñ virga aarõ germiauit in
pplo iudeoꝝ: ita crux xp̃i floꝛuit in pplo gentiũ. Verum
qm̃ (vt ſepe oſtẽdim⁹) ver⁹ põtifex xp̃s eſt:ipſe ſol⁹ eſt cui⁹
virga crucis nõ ſolũ germiauit:ſ3 ⁊ floꝛuit:⁊ oẽs credẽtiũ
ppłoꝝ fruct⁹ exhibuit. Quis aũt iſte eſt fruct⁹ quẽ attulit?
Amygdalas inqt. Amygdale fr̃es:nuces ſunt. Qui fructus B
primo q̃dẽ indumẽto amar⁹ eſt: ſequẽti munitꝛ ac tegitur:
tertio ſumẽtẽ paſcit ac nutrit. Talis ergo eſt in eccłia xp̃i
doctrina legis ac ꝓphetarũ. Prima lr̃e facies ſatis ama
ra eſt:q̃ q̃dẽ circũciſiõem carnis ꝑcipit:q̃ de ſacrificijs mã
dat:⁊ cetera q̃ ꝑ occidẽtẽ litterã deſignantꝛ. Hec oĩa tanq̃
amarã nucis corticẽ ꝓijce. Scđo in loco ad munimenta
tecta ꝑuenies:in q̃ vel moꝛalis doctrina vel ratio ꝯtinẽtie
deſignatꝛ. Que neceſſaria q̃dẽ ſunt ad cuſtodiã eoꝝ q̃ ſuan
tur intrinſec⁹:frãgẽda tñ quiq̃ ⁊ ſine dubio diſſoluẽda ſũt:
vt ſi ꝟbi cauſa dicam⁹:abſtinẽtia ciboꝝ ⁊ caſtigatio coꝛpo
ris donec ſum⁹ in coꝛpoꝛe iſto coꝛruptibili et paſſibili ſine
dubio neceſſaria eſt:cũ aũt ſupueniẽte moꝛte cõfractũ fue
rit ⁊ reſolutũ:⁊ reſurrectionis tp̃e incoꝛruptibile ex coꝛru
ptibili redditũ:atq̃ ex aĩali ſpiritale.nõ iã laboꝛe afflictio
nis:nec abſtinẽtie caſtigatiõe:ſed q̃litate ſui nulla iã coꝛpi
coꝛruptela dñabitꝛ. Sic ḡ ⁊ nũc durioꝛ teſta nucis velut ne
ceſſaria abſtinẽtie rõ videtꝛ:⁊ poſtmodũ nõ q̃rẽda. Tertio
autẽ loco:recõditũ velut in nuce inuenies ſecretum myſte
rioꝛũ ſapiẽtie ⁊ ſciẽtie dei ſenſum:q̃ nutriantꝛ ⁊ paſcãtꝛ aĩe
ſancte nõ ſolũ in preſenti vita:ſ3 ẽt in futura. Ipſe eĩ eſt põ
tificalis fruct⁹:de quo ꝓmittitꝛ his q̃ eſuriunt et ſitiunt iu Mat.v.
ſticiã : qꝛ ipſi ſaturabuntꝛ. Hoc igitꝛ mõ in oĩbus ſcripturiſ C
triplex hui⁹ ſacramẽti rõ ꝑcurrit. Sic ⁊ ſapiẽtia monet:vt ꝓuer.xxij.
deſcribam⁹ eã nobis i coꝛde tripliciter:ad rñdẽdum inqt
ꝟbũ ꝟitatiſ his q̃ ꝓpoſuerit nobis. Nã qꝛ ſacramẽtũ ſacer Nu.xvij.
dotale eſt ꝟga nucis : idcirco arbitroꝛ et hieremiã q̃ erat Hiere.j.
vnus ex ſacerdotib⁹ ex anathot vidiſſe virgã nuceã:⁊ pꝛo
phetaſſe de ea illa q̃ ſcpta ſũt:vl̃ de ꝟga nucea:vel de lebe
te ſiue olla ſuccẽſa qſi oñderit ꝑ hec i ꝟga nucea eẽ vitã:⁊
i lebete ſuccẽſa eẽ moꝛtẽ. Uita ei ⁊ moꝛs ponitꝛ añ faciem Hiere.xxj
nr̃a3:⁊ vita q̃dẽ xp̃s i ſacramẽtũ nucis moꝛs aũt diabol⁹
i figura lebetis ſuccẽſe. Si ḡ peccaueris poꝛtionẽ tuã po
nes cũ olla ſuccẽſa. Si aũt iuſte egeris:efficietꝛ poꝛtio tua
i ꝟgã nuceã cũ magno põtifice. S3 ⁊ i cãticis cãticoꝛũ ſpõ Cant.vj.
ſa dr̃ deſcẽdiſſe in hoꝛtũ nucis:vbi etiã paritꝛ cũ nucib⁹ ſa
cerdotaliũ quodãmõ pomoꝝ copiã ꝑſcribitꝛ inueniſſe. Di D
ligentꝛ attẽdite fr̃es:qꝛ vnã ꝓmiſit de⁹ futurã in ꝟga ſ3 plu
ra dedit. Verũ ẽ fr̃es. Cõſuetudinis ſue rem fecit dñs nr̃. Nu.xvij.
Sẽꝑ ei maioꝛa tribuit q̃ ꝓmittit. Et erit inqt hõ quẽcũq̃
elegero:ꝟga ei⁹ germinabit:h̃ eſt ſolum qđ ꝓmiſit de⁹ vt
ꝟga ei⁹ quẽ eligeret germinet. Ubi ꝟo ad rẽ venitꝛ:vt qđ
ꝓmiſſum ẽ oſtẽdatur impletũ:nõ vnũ illđ qđ promiſſum

Annota: fuerat effectū dr:ſed vide quāta addank.Ait eñ ſcriptura.
tio nūera: Ecce germinauit vga aarō i domo leui. Hoc eſt vnū illō
lis ordinis ſine dubio qō fuerat repromiſſum. Sed addūt alia:⁊ dicit
ſmonū hu Et pduxit frōdes:⁊ ptulit flores:⁊ germinauit nuces. Cū
ius operis. ſ de ſolo germie fuiſſet repromiſſum: vide quāta largitur
de⁹:vt nō ſolū germē pduxerit:ſed ⁊ frōdes:⁊ nō ſolū frō
des.ſʒ ⁊ flores:⁊ nō ſolū flores ſʒ ⁊ fruct⁹. Quid igit ē qō
E ex his colligi ⁊ ptēplari poſſit videam⁹. Primū oīʒ reſur
rectiōis ex mortuis ſacmentū in his euidēter agnoſcim⁹
Virga eñ arida germinat:cū corp⁹ extinctū ceperit reui
uiſcere. Que ſunt aūt quattuor iſta q̄ reſurgēti corpori pre
j.Cor.xv. ſtabunk? Ut ſeminatū in corruptionē:ſurgat i icorruptio
ne.Et ſeminatū i ifirmitatē:ſurgat in virtute. Seminatū
in ignominiā:ſurgat in gloria.Et ſeminatū corp⁹ aiale re
ſurgat corp⁹ ſpiritale. Iſta ſunt q̄ttuor:q̄ vga arida corpo
ris nrī i reſurrectiōe germiabit. Sed redeam⁹ ad ea q̄ de
F vga dicere ceperam⁹. Poſſum⁹ adhuc ſic intelligere eoꝝ
q̄ de virga germinauerat differētias. Omnis q̄ in xpo cre
dit:primo morit:⁊ poſt hoc renaſcit. Et eſt etiā i figura ꝙ
virga arida poſtmodū germinat.Eſt ergo primū germen
prima hoīs in xpo cōfeſſio. Scdo frōdeſcit:vbi renat⁹ do
num grē dei ſctificationēꝗʒ ſuſceperit. Inde affert flores:
vbi pficere ceperit:⁊ morū ſuauitate decorari ac fragran
tiā mie ⁊ benignitatis effundere. Ad vltimū quoqʒ affert
etiā fruct⁹ iuſticie:qb⁹ nō ſolū ipſe viuat:ſʒ ⁊ aliis vitā pre
beat. Cū aūt ad pfectū venerit:⁊ ptulerit ex ſe vbum fidei
vbū ſciētie dei:⁊ p doctrinā ſuā alios lucrifecerit. Hoc eſt
attuliſſe fruct⁹ qb⁹ alij nutriank. Sic ergo ſinguli quiqʒ cre
dentiū de vga aaron q̄ xps eſt germinank. Quorū q̄ttuor
iſte differentie in aliis ſcripture locis velut etates q̄ttuor
deſignank:quas Iohes apls in epla ſua diſtinctione my
j.Joh.ij. ſtica pprehēdit. Ait eñ. Scripſi vobis pueri:ſcripſi vobis
adoleſcētes:ſcripſi vobis iuuenes:ſcripſi vobis pres. In
qb⁹ vtiqʒ nō corporales etates ſed ſpūaliū pfectuū diffe
rētias ponit. Sic etiā in hoc ſacerdotalis vge germē ob
G ſeruabim⁹ deſignari. Habenk ḡ oīa hec nō tam i virga aa
Eſaie.xj. ron ꝗ̄ in ea virga q̄ exijt de radice ieſſe:⁊ flos de radice ei⁹
aſcēdit:ſupra quē requieſcit ſpūs dei. In quo nec hocipʒ
videk ocioſū:qō exire dicit virga:et flos aſcēdere. Quis
eñ vn⁹ ſit xps:ſingulis tñ diuerſus efficit:put indiget is q̄
operatur. Qui ergo ſenior ē ⁊ negligentior: pro diſciplina
xps ei efficit virga:⁊ in virga nō aſcēdere dicit ſed exire.
Excundū nāqʒ eſt ei q̄ inutilis et ignauus eſt de eo ſtatu
in quo nō recte cōſiſtit: tranſeundū ad aliū ſtatū tāqʒ vir
ge cōpulſione:id eſt ſeueritate doctrine rigidiorꝫ admoni
pš.xcj. tu. Qui vo iuſtus eſt:qꝛ iuſtus ſicut palma florebit:i h aſcen
dere dicit xps. Sic ḡ q̄ verberib⁹ indiget:exit ad eū virga
Gal.v. Qui aūt pficit ad iuſticiā:aſcēdit ei in florē. Aſcēdit aūt
quouſqʒ afferat fruct⁹ ſpūs: q̄ ſunt charitas:pax patiētia:
⁊ reliquę virtutes in chriſto ieſu domino noſtro.

¶ Itē eodē die Homelia de eo qō ſcriptū eſt in
euangelio ſm Iohannē. Prope erat paſcha iu
deorū ⁊ aſcēdit ieſus hieroſolymā ⁊c. q̄ habetur
in expoſitione doctoris.trac.x.fol.cl.col.iiij.

¶ Feria tertia poſt q̄rtā dñicā i quadrageſima
De exploratoribus ⁊ de botro. Sermo.j.

Sermo.c. Modo cū diuina lectio legeret:audiuim⁹ ꝙ ihe il
A lo q̄ miſſi ſunt duodecim exploratores ad cōſi
Nūe.xiij. derandā terrā repromiſſiōis:duo ex illis vuam
mire magnitudis i phalāga detulerit ad filios
iſrael. Duo iſti fratres dilectiſſimi:multis modis intelligi
pñt. Nā ⁊ duo teſtamēta nō incōgrue ſignificaſſe credunk
⁊ duo pcepta qb⁹ diligit de⁹ ⁊ pxim⁹. Poſſūt etiā in hi
ſtoria ⁊ allegoria intelligi. Qꝛ aūt duū teſtamētorū typū
habuerint:hinc euidēter agnoſcim⁹:qꝛ quō in medio duo
rū illorū vua exhibita legit: ita in medio duū teſtamētoꝝ
xps dñs euidenter agnoſcitur:ſm illud quod ſcriptū eſt.
In medio duū animaliū cognoſceris: id eſt i medio noui
vel veteris teſtamēti. Qꝫ aūt dixit. In medio: nō ſic intel
ligēdū eſt:ꝙ xps inter nouū ⁊ vet⁹ teſtamentum ſic fuerit
medi⁹ vt nec in nouo nec in veteri cōtineret. Nō ita eſt fra
Abacu.iij tres chariſſimi. Sed qō ait. In medio duū aialiū cogno
ſceris:hoc ſentiendū eſt ꝙ ſit in medio veteris teſtamēti:⁊
in medio noui:id intus in interiori ⁊ ſpiritali intellectu:nō ij.Cor.iij.
in littera q̄ nō ſolū iudeos ſed etiā hereticos oēs cōſueuit
occidere:ſed in ſpū qui oēs xpianos ſpiritaliter intelligē
tes viuificat. Hoc eſt ergo in medio duū aialiū cognoſce
ris i iteriore ſenſu noui ſiue veteris teſtamēti. Exhibita ē B
ḡ vua a duob⁹. Iſti aūt duo q̄ vuā de terra repromiſſionis
afferre meruerūt (ſicut iam dixim⁹) poſſunt itelligi etiam
duo pcepta dilectiōis:id eſt diliges deū ⁊ diliges pximū Mat.xxij
Deniqʒ pſiderate frēs:qꝛ ſicut illi duo pēdentē vuā attule
rūt:ita ⁊ de iſtis duob⁹:id eſt dilectiōe dei ⁊ pximi dr. In
his duob⁹ pceptis tota lex pēdet ⁊ pphe. Sicut ei vua illa
xpm deū figurauit:ita ⁊ terra repromiſſiōis in qua nat⁹ eſt
ſancte marie videk imaginē ptuliſſe. In ipa eñ ipletuʒ eſt
illō qō ſcriptū eſt. Veritas de terra orta eſt. Quō aūt btā Pſalm.
maria nō fuit terra repromiſſiōis: q̄ p pphetā multo ante lxxxiiij.
pmiſſa eſt? Nā p beatū Eſaiam dñs eā ante multa anno
rum ſpacia repromiſit. Sic eñ ait. Ecce virgo i vtero cō Eſaie.vij
cipiet ⁊ pariet filiū. Exhibita eſt eñ vua de terra repromiſ
ſionis. Ipſa eſt eñ de qua legim⁹. Suxerūt mel de petra: Deu.xxxij
et oleū de firma petra. Et de ipa ſcriptū eſt. Petra autem j.Cor.x.
erat xps. Et illud. Cū adipe reniū:⁊ ſanguie vue. Et itep Deu.xxxij
Lauabit i vino ſtolā ſuā:⁊ amictū ſuū in ſanguie vue. Hec Gen.xlix.
inqʒ vua in ligno ſuſpenſa duoꝝ defert obſequio: q̄ nobis
vtiqʒ (ſicut iam dictū eſt) duum teſtamētoꝝ repreſentank
oraculis:q̄ in ligno crucis pepēdit:cui⁹ vinū in pciū nrm
paſſionis expreſſiōe pfluxit. Sed opere pciū eſt archana C
ſacramētoꝝ aperiri effectib⁹ rerū. Hanc vuā duo deferūt
inſerto vecte pendētem. Poſſunt iſti duo etiā xpianū vel
iudaicū populū figurare. Iſti ergo ſunt duo:id eſt ſynago
ge vel eccłie populi. Et qꝛ prior fuit iudeoꝝ popul⁹ pce
dit iude⁹:ſequit xpian⁹. Salutē ſuā hic ante cōſpectū ſuū
gerit:ille poſt dorſum. Hic obſequiū prefert:ille contēptū.
Ideo ⁊ de iudeis ppheta teſtak. Obſcurenk oculi eorū ne pš.lxviij.
videāt:⁊ dorſum illoꝝ ſemp incurua. Incedūt duo ſub ſa
cro faſce ordine ſuo. Hic ſemp videt. ille ſemp relinquit.
Iude⁹ aūt pximū ſe eſtimat:ſed abſentat. Chriſtian⁹ er
go pſenti munere fruit:iude⁹ ſolo onere pgrauak. Qꝛ xps
ſicut credēti ſalus:ita onus eſt nō credēti. Iudeis eñ ille
ſpecialiter annunciat⁹:de quib⁹ dictū eſt. In ſua venit: et j.Joh.j.
ſui eū nō receperūt. Factus eſt eis lapis offenſionis et pe Rom.ix.
tra ſcādali. Et quē iſrael nō cognouit: gētiū fides recepit
Et ideo poſt ſequit iſte:ſed ſpem ſuā ſub oculis habēs an
tecedit ⁊ proficit: ille prior graditur:ſed deſerit ⁊ recedit.
Portat quidē xpm in lege iude⁹:ſed a grā quā in myſteri
is portat auerſus eſt:qꝛ quē pdicatiōe ſuſcepit elect⁹: cor
de pdidit incredulus:⁊ quē vn⁹ aſpernak i lege:alter mira
tur in corpore. Unde amboꝝ dñs et redemptor nr ab hoc
adorante geſtak ab illo ſe auerſante ſuſpendit. Ac ſic iple
tum eſt in iudeis. Poſuerūt ad me dorſa : ⁊ non facies ſu
as. Et qꝛ xpm dñm quē prior populus iudeoꝝ et poſt dor D
ſum reliqt ⁊ crucifixit:nos poſtea veniētes adorare ⁊ por
tare meruim⁹:ſm illud qō apls ait. Glorificate et portate j.Cor.vj.
deū in corpore vro:q̄tū poſſum⁹ cū ipſi⁹ adiutorio labore
mus:ne a ceruicib⁹ nrīs tam ſanctā ſarcinā malis opibus
deponam⁹. Sarcina eñ xpi:leuare pſueuit nō pmere. Sic
et ipe in euangelio dixit. Iugū meū ſuaue ē:⁊ on⁹ meū le Matth.xj
ue. Si ei iugū xpi ſubdita ⁊ hūili ceruice ſuſcepim⁹:magꝭ
nos portat ꝗ̄ a nobis portek. Sicut eñ iuguʒ ſeculi ſemp
pmit ita iugū xpi leuare cōſueuit. Et qꝛ oīs hō aut xpm E
portādo erigit:aut iugū ſeculi ſuſtinēdo ad inferiora dep
mitur:attēdat vnuſqſqʒ pſcientiā ſuā:⁊ ſi ſe ſanctis cogi
tationib⁹ ⁊ bonis operibus iugū xpi portare cognouerit:
gaudeat ⁊ deo grās agat:⁊ cū grādi ſollicitudie vel timo
re pſeuerare ptēdat. Qui vo luxurioſis cogitatiōib⁹ ⁊ ma
lis opib⁹ duriſſimo mūdi hui⁹ iugo ſe nimiū grauari cog
ſcit:orōnib⁹:ieiunijs vel elemoſynis pijciat iugū diaboli
vt mereak excipere iugū xpi:⁊ de oīb⁹ malis actib⁹ ſuis cū
ppheta fideliter dicat. Dirūpam⁹ vicula eoꝝ ⁊ pijciam⁹ a Pš.ij.
nobis iugum ipſoꝝ. Tūc ei de illa ſpiritali vua de qua no
bis vinū leticie plū crucis expreſſit:cū ſecura cōſciētia bi
bere poterim⁹:ſi nos nec luxuria ſordidauerit:nec iracun
dia cōbuſſerit:nec inflauerit ſupbia:nec auaricia obſcure
uerit:nec inuidia vipereo veneno pcuſſerit. Omnia enim

iſta de corde ſuo debet expellere qui ad altare deſiderat vł
optat accedere. Et qꝛ ſpiritalis vindemia: id eſt paſchalis
ſolẽnitas imminet: in qua feſtiuitate botrus ille de quo ſu-
periꝰ dixim⁹ ꝑ iniuriã vel pondera crucis expreſſus eſt de
tanta ac tali vna accepturi calicẽ ſalutaris et vinũ leticie
bibituri: exceptoria cordis vel pectoꝝ nr̃i cũ grãdi nitore
ac diligẽtia: ieiunijs: vigilijs: orõnib⁹: elemoſynis: ⁊ preci-
pue caſtitatis nitore mũdem⁹. Cõtra nullũ hominẽ odiũ
in corde ſeruãtes: ⁊ nõ ſolũ amicos ſed etiã inimicos ⁊ ad-
uerſarios diligẽtes: cũ ſecura ↄſciẽtia in orõne dñica dica-
Matth. vj mus. Dimitte nobis debita nr̃a: ſicut ⁊ nos dimittim⁹ de-
bitorib⁹ nr̃is: ꝓſtãte dño nr̃o ieſu xp̃o cui eſt honor ⁊ impe-
rium cũ patre ⁊ ſpũſancto in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Eodẽ die. De ſerpẽte eneo. Sermo. ij. In quo dicit vnde mors dicaƚ vndeq̄ nomẽ accepit.

Ser. cj. IN lectione q̃ nobis recitata eſt fratres chariſſi-
A mi: audiuim⁹ q̄ eo tp̃e quo ꝓpter ſupbiã iudeo-
rũ ⁊ murmurationẽ eoꝝ ꝯ dñm a ſerpentibus
regulis: id eſt baſilicis in deſto ppl's vaſtabaƚ
Nũe. xxj. preceperit dñs moyſi vt ſpentẽ eneũ faceret: eũq̄ in ligno
ſuſpẽderet: quẽ ꝑcuſſi reſpiciẽtes ab iteritu ſanarenƚ. Ser-
pens iſte fratres dilectiſſimi: lꝫ h̃ ſatis mirũ eẽ videaƚ tñ fi-
gurauit icarnationẽ dñi. Durũ forte alicui videri poterat
iſta ſignificatio: niſi hoc ipſe dñs in euangelio ſuo dixiſſet.
Ioh. iij. Sic ei ait. Sicut moyſes exaltauit ſpẽtẽ in deſto: ita exal-
tari oportet filiũ hoĩs. Suſpẽſus ẽ ḡ tũc ſpens ene⁹ in cõ-
to: quia xp̃s ſuſpẽdendus erat in ligno. Tunc eñ quicũq̄
fuiſſet a ſerpente percuſſus: ſerpentẽ eneũ reſpiciebat ⁊ ſa-
nabaƚ: nũc vero humanũ genus qđ a ſpiritali ſpente dia-
bolo ꝑcuſſum fuerat: xp̃m credendo reſpicit et ſanaƚ. Qui-
cũq̄ ꝑcuſſus ſerpentẽ illũ eneũ non vidiſſet: moriebaƚ. Ita
eſt fratres: niſi quiſq̄ in xp̃m crediderit crucifixũ: diaboli ve-
neno ꝑimiƚ. Tũc eñ vnuſquiſq̄ reſpiciebat ſpẽtem mortuũ
vt poſſet euadere viuum. Nũc vero q̃ vult diaboli vitare ve-
B nenũ: chriſtũ reſpiciat crucifixum. Et quia mors a morſu
nomen accepit: ⁊ generi humano morſus antiqui ſpentis
acciderat: ⁊ mors niſi a morte ſuperari non poterat: idõ mor-
tem chriſt⁹ ſuſtinuit: vt iniuſta mors iuſtam vinceret mor-
Gen. xiij. tem ⁊ liberaret eos iuſte dũ ꝓ eis occidebaƚ iiuſte. Quic-
qđ eñ diabol⁹ in adã exercuerat: q̃ſi iuſte videbaƚ egiſſe in
hoĩe: q̃ ſe vet⁹ arboris delectatione vendiderat. In adam
ergo quaſi in ꝓprio ſuo iure ſibi dño dñium vendicauit: in
paſſione autẽ chriſti in quo peccati maculam non inuenit:
iniuſte mala oĩa ꝑpetrauit. Sic ⁊ ipſe dñs in euangelio di-
Ioh. xiiij xit. Ecce venit ꝑnceps huius mũdi: ⁊ in me nihil inuenit.
pſ. lxviij. Quid ẽ nihil iuenit? Nullũ oĩno pctm̃. Et i pſalmis. Que
nõ rapui inqt tũc exoluebã. Qđ ḡ iuſte dñebat adam xp̃s
iniuſte mortẽ ſuſcipiẽdo ꝑſoluit. Ille expãdit manum ad
pomoꝝ dulcedinẽ: iſte ad crucis amaritudinẽ. Ille arbo-
rẽ necis: iſte ſalutꝭ oſtẽdit. Ille ſe ꝯ deum erexit ⁊ cecidit:
xp̃s ſe humiliauit vt oẽs erigeret. Adã mortẽ vniuerſis in-
tulit: ⁊ xp̃us vitã oĩb⁹ reparauit. Reſpiciebat ḡ vnuſquiſq̄
Nũe. xxj. ad ſerpentẽ eneũ: ⁊ a venenatis ſpentib⁹ ſanabaƚ. Serpẽs
ene⁹ i ligno poſit⁹ venena viuoꝝ ſpẽtiũ ſuperauit: ⁊ xp̃s
in cruce ſuſpẽſus ⁊ mortuus antiq̄ diaboli venena reſtrin-
C xit: ⁊ oẽs qui ab eo ꝑcuſſi fuerant liberauit. Quare tñ ſpẽs
ille nõ de auro: non de argento: ſed de eramẽto fuerit fact⁹
videamus. Hoc mihi videƚ q̄ duas ſignificationes habe-
re poſſit. Vnã ꝓpter diuturnitatẽ: quia vaſa enea durare
diuti⁹ ſolẽt. Aliã ꝓpter vocis claritatẽ: nam inter oĩa me-
talla vaſa erea maiorẽ tynnitũ reddere ⁊ longi⁹ ſonare ſo-
lẽt. Doctrina nõ in vna tñ gẽte iudeoꝝ innoteſcere: ſed ꝑ
vniuerſũ mundũ claro ſalutifere predicationis ſono pote-
rat ꝑuenire: idõ ſpens ille ene⁹ efficiƚ: vt doctrina xp̃i i vni-
uerſo mũdo clari⁹ prediceƚ: ſm illud qđ de aplĩs ſcriptum
Pſalm. eſt. In oẽm terrã exiuit ſon⁹ eoꝝ: ⁊ in fines orbis terre ver-
xviij. ba eoꝝ. Et tñ fratres etiã ſm medicoꝝ carnaliũ diſcipli-
nã qb⁹ de morte ſpentis contra viuoꝝ ſpentiũ venena ſa-
lubria preparanƚ antidota: nõ eſt incõgruũ vt mortuũ de-
beat ſpentẽ intendere: q̃ a viuoꝝ ſpentiũ venenis deſide-
rat liberari. Hec ergo oĩa ideo diximus: vt quoſcũq̄ ſer-
pentis: id eſt diaboli ⁊ angeloꝝ eius venena percuſſerit:
ad chriſtũ qui in ſimilitudine illius enei ſpentis i ligno ſu-
ſpenſus eſt fideliter aſpiciant: vt cũ btõ paulo aplõ dicere
poſſint. Mihi aũt abſit gloriari niſi in cruce dñi noſtri ieſu Gal. vj.
xp̃i: ꝑ quẽ mihi mũd⁹ crucifixus eſt ⁊ ego mũdo. Et quia D
de beate crucis myſterio diuti⁹ loq̄ ⁊ dulce ẽ et ſalubre: re-
liquas eius ſignificationes breuiter ſi iubetis charitatis
veſtre aurib⁹ intimam⁹. Quid eni dulci⁹: quid ſuauius vel
cogitari vel dici põt q̄ ſancte crucis myſteriũ: per quã nõ
ſolũ ab inferis reuocari: ſed etiã in celos eleuari meruim⁹
Quia ſine vlla dubitatione vbi caput noſtrũ xp̃m aſcẽdiſ-
ſe credim⁹: mẽbra illi⁹ ſecutura eſſe cõfidim⁹. Ligni cruciſ
etiã vmbra vel figure: in veteri quoq̄ teſtamento plurimũ
valuerũt. Nullũ moyſes ſignũ ſine ligni ſacramẽto pegit.
Vt ei ſigna ⁊ ꝓdigia i egypto faceret virgã accepit a dño Exo. iiij.
⁊ ad ſigna q̄q̄ diuinitus audiebat ⁊ dicebaƚ ei. Eleua vir-
gã tuã. Nõ vtiq̄ de⁹ virge auxilio indigebat: ſed erigebaƚ
vt ſcire poſſim⁹ q̃tũ eſſet illud futuri ligni myſterium: cui⁹
fuerat vmbra figuratũ virge illi⁹ ſacramẽtũ. Forte ſi rubrũ Exo. xiiij
mare diuidendũ eſt: iubeƚ moyſes eleuare virgã ⁊ mare co-
gnoſcẽs venturi ligni figurã: mox iter populo pãdit inſue-
tũ. Si ad aquã myrrhe amarã veniƚ: niſi lignũ in ſe ſuſcepe- Exo. xv.
rit nõ dulceſcit. Que res erat indicio: amaritudinẽ gentiũ
ꝑ lignũ crucis in vſũ dulcedinis q̄nq̄ eſſe vertendã. Si au- Exo. xvij
tem nõ habet aquã populus vñ bibat: petra ligno ꝑcutiƚ: ⁊ vbi ſupra.
dat ꝑ grãm qđ nõ habuerat ꝑ naturã. Si amalech ſeuus
hoſtis occurrit: ieſus fili⁹ naue virgã tenere manu iubeƚ: ⁊
moyſes brachia ſua in modũ crucis extẽdere: ac ſic ꝑ figu-
rã crucis vinciƚ inſuperabilis inimic⁹. Sed nec heliſe⁹ li- E
gni hui⁹ myſtici virtutẽ penit⁹ ignorauit: q̃ ſecurim de ma- iiij. Re. vj
nubrio in gurgitẽ lapſam miſſo in flumine ligno de ꝓfũdo
euocauit: ſignificãs vtiq̄ dura corda ⁊ ferreas hoĩm ceruí-
ces de ꝓfundo emerſas errore: ⁊ ligno crucis eſſe impoſte-
rũ ſubiugãdas. O crux cui⁹ tãtus ac talis decerpiƚ fruct⁹.
Fruct⁹ aũt crucis: glorie ẽ reſurrectio. Hic fruct⁹ ligni hu-
ius: vere plantat⁹ eſt ſec⁹ decurſus aquarũ. Semꝑ eñ cru- Pſ. j.
ci baptiſma iũgiƚ. Dedit hoc lignũ fructũ in tp̃e ſuo dedit
fructũ interim dñi reſurrectione: dabit ⁊ cũ apparuerit de
celis ille q̃ viſ⁹ ẽ ſup terrã: cũ ꝓcedẽte ip̃o crucis ſigno iam
fulgido venerit de ſupnis: tũc reſurgẽt corꝑa ſepulcroꝝ tũc
exultabũt ſancti in gl̃ia: tũc i ſuis cubilib⁹ letabunƚ q̃ nũc Pſ. cxlix
de ſui regis ac dñi cruce nõ ↄfunduntƚ: ſꝫ poti⁹ gloriantur.

¶ Itẽ eodẽ die Homelia de eo qđ ſcriptum eſt ſm Iohannẽ. Iam die feſto mediante: aſcẽdit ieſus in tẽplũ ⁊ docebat ⁊c. que habeƚ i expoſitione doctoris. trac. xxix. fo. clxxvij. col. iij. Ioh. vij.

¶ Feria quarta poſt quartam dominicã in quadrageſima. De eo q̄ ſenior populus in deſerto mortuus eſt: ⁊ iunior in terrã repromiſſionis ingreſſus eſt. Sermo. j.

SCire ⁊ intelligere debem⁹ frẽs dilectiſſimi: qꝛ ſe- Ser. cij.
nior popul⁹ iudeoꝝ q̃ ꝓpter icredulitatẽ iudeo- A
rũ in deſerto mortu⁹ eſt: ſignificauit priorem po- Nu. xiiij.
pulũ iudeoꝝ: paruuli vero eoꝝ: id ẽ iunior po-
pulus figurauit populũ gẽtiũ. Sicut eñ ſeniore pplõ mor-
tuo: iunior terram repromiſſiõis accepit: ita reprobato iu-
deoꝝ populo: iunior ppl's xp̃ianoꝝ grãm diuine bñdictio-
nis obtinuit. Tñ fratres chariſſimi nõ trãſitorie vel negli-
gẽter: ſed cũ ingenti tremore ↄſiderãdũ eſt: qꝛ de ſexcẽtis Nu. xiiij.
milib⁹ duo tñ terrã repromiſſionis ingreſſi ſunt. Hoc ḡ au-
diãt: q̃ ita dñm miſericordẽ eſſe volũt: vt iuſtũ eẽ nõ credãt
Si eñ diligẽter attendim⁹ fratres chariſſimi: et erga illa
ſexcenta milia q̃ in heremo mortua fuerãt de⁹ noſter miſe-
ricors fuit: ⁊ circa illos duos q̃ terrã repromiſſiõis itrarũt
iuſtus apparuit. Quõ nõ fuit miſericors: q̃ eos per quadra-
ginta annos reſeruauit ⁊ expectauit ad penitentiam: ⁊ nõ
ſolum cõuerti noluerũt: ſed etiã frequenti rebellione ꝯ do-
minũ murmurãtes: ad peccatoꝝ ſuoꝝ cumulũ grauiorẽ
ſemꝑ ſarcinã addiderũt? Quomõ nõ eſt miſericors: q̃ nos
tanto tp̃e expectat vt corrigamur? Nunq̃d tam ꝓlixa miſe-
rãtiõ põt deo auferre iuſticiã? Quãto eñ diuti⁹ expectat: tanto
grauius vindicat. Qñ eñ ꝓlixis tp̃ibus peccam⁹: ⁊ nihil
mali a dño ſuſtinem⁹: patiẽtia ẽ nõ negligẽtia. Nõ ille po-
tẽtiam ꝑdidit: ſed nos ad penitentiã reſeruauit. Ergo ⁊ in

Annota: illis q̄ in heremo mortui ſunt miſericors fuit:quos tāta lō
tio nūera: ganimitate ſuſtinuit: ⁊ in illis duobus ꝓmiſſa cōpleuit:q̄s
lis ordiniſ fidei merito in terrā repromiſſionis induxit. Sed dicit ali
ſmonū bu quis ꝙ etiā ſi egiſſent penitētiā terrā repromiſſiōis ītrare
lus operſ. nō potuiſſent:qꝛ deꝰ diffinitā illis dederat ſententiā dicēs
B Nō intrabitis terrā pro q̄ iuraui patribꝰ veſtris: ſed ī ſoli-
vbi.ſ. tudine iacebūt cadauera veſtra. Nō ita eſt fratres chariſ-
ſimi. Atqꝫ vtinā tā cito peccator hō reſurgat ad pniaꝫ q̄ci
to etiā deꝰ diffinitā vult mutare ſniam. Audi ipſum dn̄m
Hie.xxvj. p ꝓphetā ſpem maximā humano generi ꝓmittētē. Repē-
te inquit loquar ad gentē:vt ꝓ peccatis ſuis faciā eis ma-
lum:⁊ ſi pro iniquitatibus ſuis egerit penitentiam:et ego
penitentiā agā ſup malo quod cogitaui q̄ facerē eis:⁊ nō
faciam. Videte fratres quāta ſit circa nos pietas dei nr̄i:
⁊ agnoſcite vtrū velit negare miaꝫ:qui de cōuerſiōe noſtra
ſuā dixerat mutare ſententiam. Cōuertamur ergo fratres
chariſſimi:nec emēdationē noſtrā ad extremū vite nr̄e tp̄s
Eccle.v. differre velimꝰ:ſed audiamꝰ ꝓphetā dicētē. Nolite tarde
Prouer. cōuerti ad dn̄m:nec differatis de die in die:quia neſcitis q̄
xxvij. ſupuētura pariat dies. O homo quare differs de die ī diē:
C forte hodie habiturꝰ vltimū diem. Semꝑ ergo fratres cha
riſſimi cū ingenti timore atqꝫ tremore ad memoriā reuoce
mus ꝙ tāta ſit apd̄ dn̄m noſtrū iuſticia:vt ſicut iā ſupra di
ctū ē de ſexcētis milibꝰ duo tm̄ terrā repromiſſiōis intra-
uerint. Hec ſi hūili ⁊ contrito corde aſſidue cogitare volu
mus. Salubrē nobis metū incutiētes:medicamēta nobis
de alienis vulneribꝰ facimꝰ:⁊ aliorū mois ꝓſtē ad nr̄aꝫ ſa
lutē. Iterū atqꝫ iterꝫ rogo vos frēs ⁊ admoneo vt iſtā ſeue
ritatē ⁊ iuſtū iudiciū dei quo ſenior ille populus pro pctō
murmurationis in deſerto cōſumptꝰ eſt:cū grādi ſemꝑ me
tu ⁊ ſollicitudine cogitemꝰ:⁊ ſic amemꝰ dei miam:vt tn̄ iu
ſticiā timeamꝰ. Parcit modo ⁊ tacet:ſed nō ſemꝑ tacebit.
Modo em̄ ꝓ ineffabili pietate ſua non ſolū nos admonet:
ſed ēt rogat vt nos a peccatiſ mortiferis reuocemꝰ. Audia
mus illū dū rogat:ne nos poſtea nō audiat ille dū iudicat.
Eccle. Audiamꝰ eū p ꝓphetā dicentē. Fili inq̄t miſerere aīe tue
xxx. placēs deo. Quid ad hec reſpōdebit humana fragilitas?
Deꝰ te rogat vt tui miſerearis:⁊ nō vis. Cauſam tuā apud
te agit:⁊ a te nō pōt ipetrare. Et quō te audit ille in die iu-
dicij ſupplicātē:cū tu eū ꝓ teipſo nolueris audire rogātē?
D Quis em̄ nō expaueſcat ⁊ metuat fratres chariſſimi:ꝙ pro
quadraginta dierū ſpacio:annis quadragīta populus iu-
deorū penā recipere meruit in heremo? Si em̄ ꝓ vniꝰ diei
culpa vniꝰ anni ſpaciū recōpenſandū eſt pena:nos qui tan
ta quotidie peccata cōmittimus:ſi elemoſynarū vel peni-
tentie nō ſubuenerit medicamēta:timeo ne nobis nō infe-
rant tꝑalia:ſed eterna ſupplicia. Et qꝛ calidia vulneribus
ſolēt medicamēta celeriꝰ ſubuenire:quotiēſcūqꝫ peccaue-
rimus nō expectemꝰ mortifera ſecuritate vulnera ipſa pu-
treſcere:nec iterū vulnera vulneribꝰ augeamꝰ:ſed cōtinuo
ad ſpiritalē medicū recurrētes ſalutē recipere feſtinemus
Et iō quō q̄ſi in corꝑe vulnꝰ accipimꝰ:ſi ſtatim medicamē
ta req̄rimus:cito ſanitatē recipe poterimꝰ: ita ſi morā fece
rit:neceſſe ē vt tardiꝰ ad ſanitatē plaga ipſa redeat:aut aliq̄
feda cicatrix ī corꝑe nr̄o remaneat. Si hec in corꝑe facimꝰ
quātomagis ī aīe vulneribꝰ adhibere debemꝰ:vbi ad ima
Gen.j. ginē ⁊ ſimilitudinē dei facti ſumꝰ? Si tantam curā impen
dimꝰ corpori q̄d velimꝰ nolumꝰ ī puluerē redigendum eſt:
quātā ſollicitudinē ⁊ curā erga ſalutē aīe debemꝰ appone
Ephe.v. re:vt ſicut dicit apl's:ſine macula vel ruga mereamur ante
tribunal eterni iudicis apparere? Ne forte ſi multis pctōꝝ
vulneribꝰ lacerati ⁊ vitioꝝ pānis ſordētibꝰ inuoluti ad illō
nuptiale ꝯuiuiū venerimꝰ:dicat nobis illud q̄d ipſe ſpon-
Mat.xxij ſus celeſtis in euāgelio dixit. Amice quō huc intraſti:non
hn̄s veſtē nuptialē? Auertat a nobis deꝰ illō quod ſequit
Cū em̄ hec peccator ille audiēs obmuteſceret:dixit pater
E familias. Ligate illi manꝰ ⁊ pedes ⁊ ꝓijcite ī tenebras ex-
teriores:ibi erit fletꝰ ⁊ ſtridor dentiū. Ecce q̄lem ſniam ac
cepturi ſunt q̄ maiorē de corꝑe q̄ꝫ de aīa ſollicitudinē ge-
rūt:et plus cogitāt q̄liter caro ſua paruiſſimo tꝑe viuat in
oculis hoim:q̄ꝫ quō aīa ſua ornata bonis operibꝰ ad bea-
titudinē vel ſilitudinē ꝑueniat angelorum. Hec ḡ fratres
chariſſimi:ſicut ſupius ſupplicaui:ſi attētius voluerimus
cogitare:remedia nobis ī die neceſſitatis acq̄rimus:vt cū
dies iudicij venerit:nō cū ipſis ⁊ pctōribꝰ puniamur ſꝫ cū
iuſtis ⁊ deū timētibꝰ ad eterna p̄mia feliciter veniamus:
auxiliāte dn̄o nr̄o ieſu xp̄o:cui eſt honor ⁊ imperiū cū pa-
tre ⁊ ſancto ſpiritu in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Item eodem die Homelie de eo quod ſcri-
ptum eſt in euangelio ſm̄ Johannē. Preteriēs Joh. ix.
ieſus vidit hoiem cecū a natiuitate. que haben-
tur in expoſitione doctoris. tract.xliiij.fo.cxcj.
col.iij. Et in libro Quinquaginta homeliarum
xliij.fo.cxxxiij.col.j.

¶ Feria quinta poſt quartā dn̄icā in quadra-
geſima. De Balaam ⁊ Balach. Sermo.j.

Lectio q̄ nobis hodie recitata ē frēs chariſſimi Ser.clij.
dicit:ꝙ ꝓfecti filij iſrael collocauerūt caſtra ad A
occidentē moab iuxta iordanē ꝫ hierico:⁊ vidit Nūe.xxij
balach filiꝰ ſephor:⁊ reliq̄ oīs q̄ de balaam ⁊ aſi-
na ſcribit hyſtoria plena negocijs. Interior v̄o intellectꝰ
multū negocioſior eſſe pōt:vel ipſas tm̄ hiſtorie explanari
facit ſnias:deo tn̄ donāte breuiter q̄ poſſumus enarramꝰ.
Hic balaā famoſiſſimus erat ī arte magica:et in carmini-
bus noxijs ꝑpotēs. Nō enī habebat ptātē vel a ſe v̄ba ad
bn̄dicēdū:ſꝫ habebat ad maledicēdū. Demones ei ad ma
ledicēdū inuitant:nō ad benedicēdū:⁊ iō q̄ſi expertꝰ in ta-
libꝰ:opinioni erat oībus q̄ erāt in oriente. Niſi em̄ experi-
menta plurima ꝓceſſiſſent:ꝙ frequēter maledictis hoſtem
v̄tiſſet armatū:nō vtiqꝫ ꝓſumpſiſſet rex h̄ poſſe fieri ſmoni
bꝰ:q̄d ferro ⁊ acie vix poſſet ipleri. Certꝰ ergo balach de h̄
⁊ frequēter expertꝰ:omiſſis oībus inſtrumētis ⁊ auxilijs
bellicis:mittit ad eū legatos dicēs. Veni nūc maledic po
pulū hūc qꝛ fortior h̄ eſt q̄ꝫ nos:ſi forte poſſimꝰ aliq̄s ꝑcute
re ex eis:⁊ eijcere eos de terra. Et addidit. Scio inq̄t ꝙ q̄s
benedixeris: benedicti erunt: ⁊ q̄s maledixeris maledicti
erūt. Ego nō credo:qꝛ ſciret ꝙ q̄bꝰ benedixerit bn̄dicti ſint
ſꝫ vt mihi adulādi grā hec dicere:vt artē eiꝰ efferens ⁊ ex
tollēs:ꝓōptiorē reddat ad facinꝰ. Sꝫ tn̄ veniūt ad balaā
legati. Venerūt ei inq̄t ſeniores moab ⁊ ſeniores madian:⁊ vbi.ſ.
diuinacula ī manibꝰ eoꝝ. Igit balaā diuinaculis acceptiſ:
cū ſolerēt demones ad ſe venire:fugatiſ q̄dem vidit adeſſe
dn̄m. Venit ḡ ipſe dn̄s ad balaā:nō ꝙ dignꝰ eſſet ad quem B
veniſſet deꝰ:ſꝫ vt fugarent illi q̄ ad maledicēdū ⁊ ad male-
faciēdū adeſſe ꝯſueuerāt. Et dixit deꝰ ad balaā. Nō eas cū
eis neqꝫ maledicas ppl'm Eſt ei bn̄dictꝰ. Deꝰ ire balaam
atqꝫ inuocare demones ad maledicēdū ꝓhibet:ſi tn̄ a cu-
piditate ceſſaſſet. Sed qꝛ ꝑſiſtit ī deſiderio pecunie:indul
gēs deꝰ arbitrij volūtatē rurſꝰ ire ꝑmiſit. Aſcēdit ḡ aſinā
balaā:occurrit ei āgelꝰ q̄ excubabat ꝓ iſrael:de q̄ ſcptū ē di
cēte dn̄o ad moyſen. Angelꝰ meꝰ ibit tecū. Pertēdēs autē exo.xxxij.
ire ꝯprimit ī via:ꝯterit ab aſina. Sꝫ magꝰ demones vidit:
aſina tn̄ āgelū videt:nō q̄d digna eēt videre āgelū ſic nec
loq̄ digna erat:ſꝫ vt ꝯfutaret balaā:vt ait ſcriptura in q̄dā
loco. Mutum aīal hūana voce rn̄dēs argueret ꝓphete de ij. Pet.ij.
mētiā. Hec aſina:id eſt eccl'ia priꝰ portabat balaā:nūc aūt
xp̄m ex q̄ ſoluta ē a diſcipulis:⁊ a q̄bꝰ innexa erat vinculis
relaxata vt filiꝰ dei ſederet ſuꝑ eā:⁊ cū ipſa ingrederet ſan-
ctā ciuitatē hierl'm:ſic ſcptū ē: Noli timere filia ſion:ecce Mat.xxj.
rex tuꝰ venit tibi mitiſ:⁊ ſedet ſuꝑ ſubiugalē:id ē aſinā. Aſi Joh.xij.
nā:credētes ſine dubio ex iudeis dr̄:⁊ pullū nouellū eos ꝓ
fecto q̄ ſūt ex gētibꝰ credētes ī xp̄m. Balaā h̄ q̄ interꝑtat
ppl's vanꝰ:videt mihi hr̄e ꝑſonā ſcribarū ⁊ phariſeorū iu-
daici populi. Balach v̄o q̄ excluſio vel deuoratio interpre C
tat:⁊ ipſe hr̄e ꝑſonā intelligēdus ē vniꝰ alicuiꝰ mūdi huiꝰ
ꝯtrꝑtātis:q̄ excludere ⁊ deuorare cupiat iſrael. Primū
ḡ oīm de ipſo balaā req̄ramꝰ:cur in ſcripturis nūc vitupe-
rabilis eſt:nūc laudabilis ponit. Nā vituperabilis eſt cuꝫ
edificat aras ⁊ victimas īponit demonijs ⁊ apparatu ma
gico poſcit diuina ꝯſulta. Culpabilis ē:cū cōſiliū peſſimū
dat vt ppl's decipiat ꝑ mulieres madianitas:⁊ cultū ido-
loꝝ. Rurſus laudabil' ē:cū v̄bū dn̄i ponit ī ore eiꝰ:cū ſpūs
dei ſit ſuꝑ eū:cū de xp̄o ꝓphetat:cū iudeis ⁊ gētibꝰ de ad
uētu xp̄i myſteria futura ꝓnūciat:cū ꝓ maledictiōibꝰ bn̄-
dictionē ppl'o largit:⁊ nomē iſrael ſuꝑ viſibilē gloriā my-
ſticis excolit eloquijs. Hec fratres chariſſimi pauca de D

plurimis ꝑ tp̄e vobis dicta ſufficiāt:ſꝫ oīa in corde dilige
tiſſime retinete:⁊ corda vr̄a ſemꝑ ad ſpiritalia agnoſcenda
ↄuertite:vt q̄ꝛ oīm ꝓphetiā iā ꝑ euāgeliū nobis dn̄s reue-
lauit:ad illud gaudiū ꝑuenire mereamur: qd̓ pie ⁊ iuſte vi-
uentibꝰ dn̄s repromiſit. Ipſo adiuuāte qui viuit et regnat
cū patre ⁊ ſpirituſancto in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Itē eodē die Homelie de eo qd̓ ſcriptū eſt in
Joh.v. euāgelio ſc̓dm Johannem. Pater meꝰ vſq̧ modo
operat̄ ⁊ ego operor ⁊c̄. q̄ habent̄ in expoſitione
doctoris trac.xvij.fo.clxj.co.j. Et in libro Quin
quaginta Homeliarū.xxij.fo.cxxj.co.iij.

¶ Feria ſexta poſt quartam dn̄icam in q̄drage-
Joh.xj. ſima. De ſuſcitatione Lazari:qd̓ inter alia mira
cula maximū ⁊ primū declarat. Sermo.j.

Ser.cliij. MVltis q̄dē ſignis ac ꝟtutibꝰ dn̄s ac ſaluator nr̄
A xp̄s ieſus diuinitatis ſue potētiā declarauit:ſed
marie in lazari morte:vt in p̄ſenti lectione audi
uit dilectio vr̄a: oſtēdēs ſe eē de quo ſcriptura
Pſ.xlv. erat. Dn̄s ꝟtutū nobiſcū:ſuſceptor nr̄ deꝰ iacob. Duas th̄
ꝟtutes dn̄s ac ſaluator nr̄ duplici genere opatꝰ ē:⁊ corꝑali
ter ⁊ ſpiritaliter:id ē viſibiliter ⁊ inuiſibiliter:vt per viſibile
Joh.ix. opꝰ:inuiſibilē ꝟtutē oſtēderet. Sup̄iꝰ cecū a natiuitate lu-
mine oculorū illuminauit viſibili ope:vt inuiſibili illa ꝟtu-
Joh.xj. te cecitatē iudeorū cognitionis ſue lumine illuſtraret. In
p̄ſenti ꝟo lectōe lazaro mortuo vitā dōauit vt icredula corda
iudeoꝝ de morte pc̄ti ſuſcitaret i vitā. Deniq̧ multi iudeorū
ꝓpt̄ lazarū xp̄o dn̄o crediderūt. Cognouerūt eni in reſurre-
ctiōe lazari manifeſtā filij dei potētiā:q̄ꝛ morti p̄tāte ꝓp̄a
Act.ix.et iperare nō eſt ↄditiōis hūane:ſꝫ diuine nature. Legimus
xx. q̄dē ⁊ ap̄los mortuos ſuſcitaſſe:ſꝫ illi vt ſuſcitarēt dn̄ꝫ ora
uerūt. Suſcitauerūt aūt nō ſua ꝟtute:nec ſua p̄tāte:ſꝫ inuo-
B cato noīe xp̄i q̄ morti ac vite dn̄at̄:filiꝰ aūt dei lazarū ꝟtute
Joh.xj. ꝓp̄a ſuſcitauit. Deniq̧ vt ait dn̄s. Lazare exi foras: ſtati
ille egreſſus de monumento eſt: neq̧ mors tenere poterat:
quē vita vocabat. In naribus humor ſepulture erat. Laza
rus viuꝰ aſtabat. Nō expectauit mors iteratā vocē ſalua-
torꝭ audire:q̄ꝛ ꝟtutē vite ferre nō poterat:ſꝫ ad vnā vocem
dn̄i mors ⁊ corpꝰ lazari de monumēto ⁊ aīam dimiſit de
iferno:⁊ totꝰ lazarꝰ de monumēto viuꝰ ꝓceſſit:q̄ totꝰ ibi nō
fuerat. Tardiꝰ q̄s de ſōno ſuſcitat̄ q̄ꝫ lazarꝰ de morte. Hu-
mor corꝑis adhuc erat i naribꝰ iudeoꝝ:⁊ lazarꝰ viuꝰ aſta-
C bat. Sꝫ iā caput lectiōis ipſiꝰ videamꝰ. Ait ḡ dn̄s ad diſci
pulos ſuos:vt audiuit i p̄ſti lectiōe dilectio vr̄a. Amicꝰ in-
quit nr̄ lazarꝰ dormit:ſꝫ vado vt a ſomno ſuſcitē eū. Hō di
xit dn̄s:amicꝰ nr̄ lazarus dormit:q̄ꝛ vere de morte velut de
ſomno erat ſurrecturꝰ. Sꝫ diſcip̄li ignorātes cur h̓ dn̄s di
xiſſet:aiūt ad illū. Dn̄e ſi dormit ſanꝰ erit. Tūc r̄ndēs ait il
lis manifeſte. Lazarꝰ mortuꝰ ē:ſꝫ gaudeo ꝓpt̄ vos vt creda
tis:q̄ꝛ nō ibi erā. Sꝫ ſi gaudere ſe dr̄ h̓ dn̄s ꝓpt̄ diſcipulos
de lazari morte:q̄d ē q̄ poſtea fleſſe refert̄ in lazari morte?
Sꝫ aduertamꝰ rōnē gaudij ⁊ lachrimarū. Gaudebat dn̄s
ꝓpt̄ diſcipulos:flebat ꝓpt̄ iudeos. Propt̄ diſcip̄los gau-
debat:q̄ꝛ ꝑ reſurrectionē lazari ↄfirmari hēbat fides ipoꝝ
i xp̄o. Propt̄ iudeoꝝ flebat icredulitatē:q̄ꝛ nec reſurgēte
lazaro xp̄o dn̄o fuerant credituri. Aut forte idcirco fleuit
mat.xxvj. dn̄s:vt lachrimis ſuis mūdi pc̄tā deleret. Si petrꝰ potuit
lachrimarū ſuaꝝ fuſiōe ꝓp̄ia pc̄tā abſtergere:cur nō cre-
dimꝰ lachrymis dn̄i mūdi pc̄tā deleta fuiſſe? Deniq̧ poſt
lachrymas dn̄i multi ex ꝓp̄lo iudeoꝝ crediderūt. Uicit ex
ꝑte incredulitatē iudeoꝝ dn̄ice pietatꝭ affectꝰ:⁊ diſcordes
mētes coꝝ molliuit ꝑma fuſio lachrymaꝝ. et idcirco forte
vtrūq̧ de dn̄o i p̄ſti lectiōe refert̄:q̄ ⁊ gauiſꝰ ſit ⁊ fleuit:q̄ꝛ q̄
Pſ.cxxv. ſeminat in lachrimis (vt ſcp̄tū ē) i gaudio metet. Lachry-
me ḡ dn̄i gaudia mūdi ſūt:q̄ꝛ idcirco ille lachrimas fudit:
D vt nos gaudia mereremur. Sꝫ redeamꝰ ad ordinē. Ait ḡ
ad diſcipulos ſuos. Amicꝰ inq̄t nr̄ lazarꝰ mortuꝰ eſt:ſꝫ gau-
deo ꝓpt̄ vos vt ſciatꝭ q̄ꝛ nō erā ibi. Aduertamꝰ ⁊ h̓ myſte-
Joh.xj. riū:quō nō ſe illic dn̄s fuiſſe dic̄. Cū ei dr̄ manifeſte. Laza
rus mortuꝰ ē:p̄ſtē ſe illic fuiſſe euidēter oſ̄dit. Neq̧ ei hoc
dicere dn̄s potuiſſet:nll̓o ſibi nūciāte niſi p̄ſ̄s fuiſſet. Quō
ei i loco vbi lazarꝰ mortuus ē p̄ſ̄s nō erat dn̄s: q̄ oīa loca
totiꝰ mūdi diuina p̄tāte circūuenit. Sꝫ h̓ q̄q̧ dn̄s ac ſalua-
tor nr̄ ſacr̄m in ſe carnis ac diuinitatꝭ oſtēdit. Nō erat ibi
ſc̓m carnē:h̓ erat ſc̓m diuinitatē:q̄ꝛ deꝰ vbiq̧ eſt. Cū ḡ veniſ E
ſet dn̄s ad mariā ⁊ marthā ſororē lazari: videns turbā iu-
deoꝝ ait. Ubi poſuiſtꝭ eū? Nūq̄d neſciebat dn̄s vbi poſitꝰ
eēt lazarꝰ:q̄ abſens mortuū lazarū ꝓnūciauerat:⁊ qui di-
uinitatis ſue maieſtate vbiq̧ erat? Sꝫ h̓ dn̄s ex veteri con
ſuetudine fecit. Nā ⁊ ad adā ſimiliter ait. Ubi es adā? Nō Gen.iij.
q̄ꝛ neſciret vbi eēt adā:ſꝫ idcirco interrogauit:vt pc̄tm̄ ſuū
adā ore ꝓp̄io ↄfiteret̄: vt poſſet pc̄ti veniā ꝓmereri. In-
terrogat ⁊ cayn. Ubi ē frater tuꝰ abel. Et ille dixit. Neſcio Gen.iiij.
Nō q̄ꝛ neſciret vbi eēt abel: idcirco interrogaret cayn:ſed
cū ille negaret parricidiū eiꝰ argueret qd̓ i fratre ↄmiſerat
Deniq̧ adā q̄ꝛ interrogāti dn̄o cōfeſſus ē pc̄tm̄ qd̓ cōmiſit
venie redditꝰ ē:cayn q̄ꝛ negauit parricidiū qd̓ cōmiſit eter
na pena dānatꝰ ē. Sicut h̓ cū dicit dn̄s. Ubi poſuiſtis eū:
nō idcirco iterrogat q̄ꝛ neſciret vbi poſitus eſſet lazarus:ſꝫ
vt turba iudeorū ad monumētū lazari ſeq̄rent̄:vt vidētes
diuinā xp̄i potentiā in lazari reſurrectiōe:ipi aduerſus ſe
teſtes exiſterēt:ſi tāte ꝟtuti nō crederent. Dixerat eñ illis
ſuꝑius dn̄s. Si mihi nō creditis: vel operibꝰ credite:et co- Joh.x.
gnoſcite q̄ꝛ pr̄ in me eſt:⁊ ego in illo. Deinde cū veniſſet ad F
monumētū:ait ad circūſtātes iudeos. Tollite hic lapidē Joh.xj.
Quid dicimꝰ? Nūq̄d lapidē dn̄s a monumēto p̄cepto re-
mouere non poterat:q̄ inferni clauſtra ꝓp̄ia ꝟtute remo-
uit? Sed qd̓ ab hoībꝰ fieri poterat hoīes facere p̄cepit:qd̓
aūt diuine ꝟtutis erat:ſua potētia demōſtrauit. Lapidem
eñ a monumēto reuocare hūane ꝟtutꝭ ē:aīam ꝟo ab infer
no reuocare:ſoliꝰ diuine potētie ē. Uex facile ſi voluiſſet ſo
la iuſſione ꝟbi remouere a monumento lapidē potuiſſet:q̄
ꝟbo mūdū creauit. Cū ḡ remouiſſent lapidē a monumen- G
to:ait magna voce. Lazare veni foras:oſ̄dēs ſe eſſe de quo
ſcp̄tū erat. Uox dn̄i i ꝟtute:vox dn̄i i magnificētia. Et ite Pſalm.
rū. Ecce dabit virtuti ſue vocē virtutꝭ. Uirtutꝭ plane ⁊ ma xxviij.
gnificētie vox iſta eſt:q̄ ſtatim lazarū de morte ad vitā re- Pſ.lxvij.
uocauit ⁊ ā aīa corꝑi reddita ē q̄ꝫ ſonū vocꝭ miſerat. Lꝫ
alibi eēt corpꝰ:alibi aīa:tñ vox iſta dn̄i ſtatī ⁊ aīam corpo-
ri reddidit:⁊ corpꝰ aīe rep̄ſentauit. Deterrita eñ mors eſt
audita voce tāte virtutꝭ. Nec mirū ſane ſi ad vnā vocē dn̄i
reſurgere lazarus potuit: qñ oēs q̄ in monumētis ſunt ad
vnam vocē ſolam reſurrecturos i euāgelio ip̄e declarauit
dicēdo. Uenit hora qñ oēs q̄ in monumētis ſūt audiēt vo Joh.v.
cē filij dei:⁊ reſurgēt. Uñ ſine dubio tūc mors audita vo-
ce dn̄i oēs mortuos a ſe potuiſſet dimittere:niſi ꝓp̄e voca
tū lazarū cognouiſſet. Ut ait ḡ dn̄s. Lazare exi foras:ſtatim H
ille exiuit ligatꝭ manibꝰ ⁊ pedibꝰ:⁊ facies eiꝰ ſudario erat Joh.xj.
cooperta. Quid ⁊ h̓ dicemꝰ? Nūq̄d dn̄s i lazaro ſepulture
vīcula rūpere nō poterat q̄ mortꝭ vincula diruperat? Sꝫ h̓
dn̄s ac ſaluator nr̄ duplicē ꝟtutē i lazaro ſue opatōis oſtē
dit:vt vel ſic incredulitati iudeorū fidē credulitatis infun
deret. Nō eñ minoris admirationis eſt lazarū ligatū pe-
dibus ambulare potuiſſe q̄ꝫ a mortuis reſurrexiſſe.

¶ Eodē die q̄ iuſto dei iudicio filij iſrael terrā
repromiſſionis receperūt:⁊ cur non ſit recupera
ta ꝑ moyſen ſed per ieſum naue. Sermo.ij.

IN lectiōibꝰ q̄ nobis recitate ſūt fratres chariſſi Ser.cv.
mi:audiuimꝰ q̄ mortuo moyſe:ieſus ſuſceperit A
p̄ncipatū:⁊ trāſito iordane expulſis vel interfe Joſue.j.
ctꝭ gētibꝰ chananeis:terras coꝝ filijs iſrael tra
diderit poſſidēdas. Quotiēs lectiones iſte frēs chariſſimi
de teſtamēto veteri recitāt̄:ſolēt pagani:⁊ vel maxie imun
diſſimi manichei: ore ſacrilego blaſphemare ⁊ dicere : q̄ꝛ
iniuſticie dei fuit: vt filios iſrael ꝑ violentiā de terra egypti
tolleret:⁊ poſtea expulſis chananeorū gētibꝰ: terras corū
eis tradiderit poſſidēdas. Uñ ne forte ſimplices q̄ſq̧ vel
iperitos iſta murmuratio ꝓphana decipiat:q̄ꝫtū poſſū bre
uiter deo auxiliāte ſanctitati vr̄e demōſtrare cupio:ab an
tiq̄s p̄rībꝰ traditā veriſſimā rōnē:⁊ oſtēdere q̄ꝛ deꝰ nr̄ non
ſolū miſericors ſꝫ et iuſtus ē:⁊ iudicia eiꝰ plerūq̧ ſūt occul
ta:nūq̄ꝫ tñ iniuſta. Tradūt maiores nr̄i: q̄ qñ filij noe oēꝫ B
trā iter ſe iuicē diuiſerūt:terra iſta q̄ dr̄ chananeorū: in diui Gen.x.
ſione orbis:ſeniori filio noe:id ē ſem/ i poſſeſſionē obuene-
rit:⁊ eā tp̄e nō paruo poſſederit. Poſtea vero increſcētes
populi chananei:d̓ illo vtiq̧ filio q̄ a p̄re fuerat maledictꝰ Gen.ix.

Annota: venerūt ad loca illa:ꝛ ꝑ violentiā expulſis fratribꝰ ſuis:id
tio nūera: eſt filijs ſem:terrā eoꝝ more barbarico poſſederūt. Et qꝛ
lis ordiniſ beatꝰ abrahā:de genere ſem legiꝉ fuiſſe:filij eiꝰ:id eſt popu
ſmonū bu li iſraelite:nō alienā terrā tradēte dño ꝓſua ſeꝛt:ſꝫ ſuā pro:
ius operſ. priā quā ꝑ violētiā pr̄es eoꝝ ꝑdiderāt receperūt. Et quia
chananei (excepto illo pctō:ꝙ poſſeſſionē alienā īuaſerāt)
multa nefanda ꝛ inaudita crimina cōmittebāt: intm̄ vt qn̄
Geñ.xv. dñs ſodomā ꝛ gomorrā ſubuertebat:dixiſſe legaꝉ. Necdū
eñ ꝯplete ſunt iniq̄tates amorreorū:ꝛ expectabat dñs:vt
aut cōuerterenꝉ ꝛ agerēt penitētiā:aut certe ſi cōuerti nol:
lent:crimina criminibꝰ cumulātes:ꝛ peccādi mēſurā iplē
tes iuſtiſſimā dei ſententiā ſuſtinerēt. Quia ergo eos du:
pliciter inuenit reos diuina cenſura:ꝓ eo ꝙ et terras alie
nas inuaſerāt:ꝛ poſtea ſcelera ꝛ crimia inaudita ꝯmiſerāt
iuſto iudicio puniunꝉ:ꝛ iſraelitico populo antiquorum pa
C trū poſſeſſio reformaꝉ. Et q̄dē ſm̄ litterā:ſicut in ſc͞pturis
ſanctorū ſcriptū inuenimꝰ:charitati vr̄e ruſtico ꝛ ſimplici
ſermone quē toti intelligere poſſent:inſinuāda credidimꝰ:
vt habeatis qd̄ reſpōdere poſſitis ꝑditis ꝛ ſacrilegis ma
nicheis qꝛ ſicut iā dictū eſt: filij iſrael antiquorū parentū
ſuoꝝ terrā recipiūt nō alienā q̄ſi ꝑ iniuſticiā tollūt. Et hec
q̄dē ſm̄ litterā:iuſto dei iudicio geſta referūꝉ:ſed qꝛ (ſicut
j.Cori.x. dicit apl's) oīa in figura cōtingebāt illis:ſc͞pta ſūt autē ꝓ:
pter nos in q̄s fines ſeculorū deuenerūt. Quid etiā ſpirita
liter iſta ſignificēt:ſi diligēter ſicut deo inſpirāte conſueſtiſ
D attēditis:rōne euidētiſſima cognoſcetis. Terra repromiſ
ſionis quā totiens deꝰ dicit lacte ꝛ melle manātē:nos fui:
mus añq̄ peccaret adā: qn̄ ī nobis nihil aliud erat q̄ꝫ quod
mia cōtulerat ꝯditoris. Poſtq̄ꝫ aūt in adā oēs moriunꝉ:ꝛ
iterū oēs eūt in ꝯdēnatione ꝑ trāſgreſſionē primi hoīs:ter
rā repromiſſiōis chananei ceperāt poſſidere. Volūtas eñ
dñi poſſeſſionē cordis nr̄i:nō vitijs ſed virtutibꝰ naturaliꝉ
deputauerat. Que poſt ꝑuaricationē ade inſoleſcētibꝰ vi:
tijs tāq̄ꝫ populis chananeis a ꝓpria regiōe:id eſt ab intel
lectu vel mente rationabili virtutes ſancte depulſe ſunt:et
vitia remāſerūt. Cū virtutibꝰ rurſum ſi ꝑ dei gr̄am poſſeſ:
ſio aīe nr̄e recepta fuerit:nō tā alienas occupaſſe terras q̄ꝫ
ꝓprias videbimꝰ recepiſſe. Cū eñ auxiliāte dño:a populo
virtutibꝰ cōtra ſe dimicātibꝰ:vitia fuerint ſuperata:locum
quē ſibi in corde nr̄o cōcupiſcētie vel fornicatiōis ſpūs re:
tētabat:deinceps caſtitas occupabit:quem furor cepit:ſa:
pientia poſſidebit:quē triſticia mortē operās īuaſerat: ſa:
lutariſ ꝛ plena gaudij leticia obtinebit:quē deſidie tepor vꝉ
negligētie vaſtabat:hūilitas honeſtabit:quē cupiditas ob
ſcurū fecerat:mīa ad claritatē priſtinā reuocabit:quē mul
dia veneno ſuo ꝑcuſſerat:benigna ſimplicitas adornabit.
Ita ſingulis vitijs expulſis : eorū loca:id eſt affectꝰ:virtu
tes ecōtrario poſſidebūt. Ipſe tñ virtutes:filij iſrael:id eſt
aīe videntis deū nō imerito nūcupanꝉ:ꝛ cū vniuerſas deo
auxiliāte cordis ſui expulerīt paſſiones:nō tā alienas poſ
ſeſſiōes ꝑuaſiſſe q̄ꝫ ꝓprias terras recuperaſſe credēde ſūt
E Et illud aduertite fr̄es:qd̄ ſpāliter ad donum gr̄e ꝑtinere
cognoſciꝉ. Nō eñ lege nature:nec ꝑ legē lr̄e:qꝛ nō ꝑ moy:
ſen:id eſt ꝑ legē veteris teſtamēti: ſꝫ ꝑ ieſū ſucceſſorē moyſi
terra repromiſſionis iſraelitico pplo reformaꝉ. Sic eñ et
Heb.vij. apl's ait. Nihil inq̄t ad pfectū adduxit lex. Nō ḡ ꝑ legiſ lit:
terā:ſed ꝑ euāgelicā gr̄am:gētes crudeles ꝛ peſſime: id eſt
originalia pctā vel actualia crimina:de terra repromiſſio:
nis:id ē de xp̄ianorū cordibꝰ ieſu duce potuerīt effugari:ſi:
Mat.xij. cut ipſe in euāgelio dicit. Nēo pōt domū fortis intrare et
Joh.xvj. vaſa eiꝰ diripere:niſi priꝰ alligauerit fortē. Et iterū cōfidi:
te:qꝛ ego vici mūdū. Sicut eī vetꝰ adā cōſentiēdo diabolo
nos de terra repromiſſiōis exclūſit. Ita econtrario nouus
adā xp̄us reſiſtēdo diabolo ad antiquā patriā reuocauit.
Joſue.iiij Et h̄ fratres attēdite:qꝛ terra repromiſſiōis nō recipiꝉ:ni:
ſi priꝰ regnāte ieſu iordanis fluuiꝰ trāſeaꝉ. Ita eſt fr̄es:qꝛ
ad ſpiritalē terrā repromiſſiōis:id ꝯſciētiā purā:nō niſi ꝑ
ſacramētū baptiſmi peruenīꝉ. Deniq̄ꝫ ꝑ ipm̄ fluuiū ieſꝰ iſ:
F raeliticū pplm̄ trāſire fecit. Hec eñ q̄ vob̄ ſuggeſſimus fra
Apoca.iij tres chariſſimi velut mūda aīalia ſpiritaliter ruminate.
Eccle. Sc͞ptū itaq̄ꝫ ē. Quos deꝰ amat:arguit ꝛ caſtigat. Et vaſa
xxvij. figuli ꝓbat fornax:ꝛ hoīes iuſtos tētatio tribl'atiōis Quo
tiēs dño diſpēſante tribulari ꝑmittimur:vel aliq̄s aduerſi
tates ꝯ iuſticiā ſuſtinemꝰ patiēter ꝛ eq̄nimiꝉ auxiliāte do:

mino ſufferamꝰ:ꝓpter illd̄ qd̄ aplus ait. Nō ſunt ꝯdigne Rom.viij
paſſiōes huiꝰ tpis:ad futurā gloriā q̄ reuelabiꝉ ī nobis. Cū j.Cori.xj.
tribulamur a dño corripimur:vt nō cū h̄ mūdo dānemur.
Magis timere debemꝰ ſi aut nullas aut paruas tribulatio
nes in h̄ ſeculo patimur:qꝛ ſi deꝰ flagellat oēm filiū quem
recipit:ſine dubio quē nō flagellat non recipit. Si ꝓ terre
nis bonis tāto labores ꝛ tam grauia pericula hoīes equo
aīo patiunꝉ:q̄re ꝓ fide ꝛ theſauro eterno ſumꝰ pigri? Qua
re ſumus timidi pro illis diuitijs: quas nec naufragia no:
bis poſſunt auferre? Juſtus eñi naufragus euadit diues ꝛ G
nudus. His diuitijs plenꝰ erat ſanctus iob. Nihil ī domo Job.j.
remāſerat:oīa vno ictu perierūt q̄bꝰ opulētꝰ pauloante vi:
debaꝉ:ſubito mēdicus in ſtercore ſedet: a capite vſq̄ꝫ ad
pedes vermibꝰ ſcatēs. Quid iſta miſeria miſeriꝰ? Quid in:
teriore felicitate felicīꝰ? Perdiderat oīa illa q̄ dederat deꝰ
ſed habebat ipm̄ q̄ oīa dederat deū. Nudus inq̄t exiui de
vtero mr̄is mee:nudꝰ reuertar ī ſrā. Dñs dedit: dñs abſtu
lit:ſicut dño placuit ita factū ē:ſit nomē dñi benedictū ī ſe:
cula. Certe paup ē:certe nihil habet. Si nihil remāſit de q̄
theſauro iſte gēme laudis dei ꝓferuntur? Poſtea tētator
ad carnē acceſſit:oībus ſublatis tētatricē vxorem reliq̄t.
Euā dimiſit: ſꝫ adā ille nō fuit. Et ibi q̄lis inuētus eſt quō
reſpōdit vxori blaſphemiā ſuggerēti? Locuta es inq̄t q̄ſi Job.ij.
vna ex inſipiētibꝰ mulieribꝰ. Si bona ſuſcepimus de ma:
nu dñi : mala q̄re nō ſuſtineamꝰ? O virū patrē ꝛ integrū.
O fedū et pulchrū. O vulneratū et ſanū. O in ſtercore ſe:
dentē:ꝛ in celo regnantē. Si amamus imitemur:vt imite: H
mur laboremus. Adiuuat certantē:q̄ certamē indixit. Nō
te ſic expectat deꝰ in agone certantē vt pplus aurigā. Cla
mare eñi nouit:adiuuare non nouit? Corone veniā parare
pōt:vires ſubminiſtrare nō pōt? Hoc eñ nō deꝰ. Et forte dū
ſpectat:plꝰ laborat ſedēdo q̄ꝫ ille luctādo. Deus qn̄ ſpectat
certatores ſuos:adiuuat eos inuocātes. Nā vox athlete
ipiꝰ eſt ī pſalmo. Si dicebā motꝰ eſt pes meꝰ:mīa tua dñe Pſ.xciij.
adiuuabat me. Nō ḡ pigri fratres mei q̄ramꝰ:petamus ꝛ
pulſemꝰ. Qui q̄rit inuenit: q̄ petit accipit: ꝛ pulſanti apieꝉ: Luce.xj.
ꝑſtante dño nr̄o ieſu xp̄o:cui eſt honor et imperium cū pa
tre ꝛ ſpiritu ſancto in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Itē eodē die Homelie de eo qd̄ ſcriptū eſt in
euangelio ſm̄ Johannē. Erat q̄dā languēs La Joh.xj.
zarus ꝛc̄. q̄ habenꝉ in expoſitione doctoris. trac.
xlviij.fol.cxcvij.col.ij. Et iter ſermones de Ver
bis dñi.xliiij.fo.lx.co.iij.ꝛ.lij.fo.lxv.co.iij. Et in
libro.lxxxiij.q̄ſtionū:q̄ſtione.lxv.

¶ Sabbato poſt quartā dñicā ī q̄dragesima de
eo qd̄ Jeſus precepit populo vt parati eſſent ad Joſue.j.
tranſeundum iordanem. Et de Raab meretrice
Et ſubuerſione Hierico. Sermo.j. Joſue.vj.

Sicut frequēter charitati vr̄e ſuggeſſimꝰ fratres Ser.cvj.
chariſſimi:moyſes nō ſolū typū xp̄i ſꝫ etiā figu: A
rā legis intelligiꝉ habuiſſe. Deniq̄ꝫ in monte vbi Mat.xvij
dñs trāſfiguratꝰ ē:moyſes ꝛ helyas loq̄banꝉ cū
eo. Et ī illis duobꝰ lex ꝛ ꝓphetia ſignificate ſūt. Mortuo
ḡ moyſe ieſus ſuſcepit iperiū: ꝛ ceſſāte lege dñs nr̄ verus
ieſꝰ totiꝰ mūdi obtinuit ꝑncipatū. Jeſus ḡ ille q̄ typū dñi
ꝑferebat:veniēs ad iordanē dixit ad pplꝫ. Parate vobis
cibos ad diē tertiū. Diē tertiū fr̄es chariſſimi : trinitatis
agnoſcimꝰ eē myſteriū. Quos ḡ cibꝰ ꝑparare debemꝰ:vt ad
diē tertiū veniamꝰ? Videꝉ mihi ꝙ cibꝰ iſte fides intelligi
debeat. In xp̄ianis eī fides ē ꝑ quā ī trinitatē crediꝉ:ꝛ ad
ſacramētū baptiſmi ꝑueniꝉ. Qd̄ ḡ tūc ieſus ille dixit pplo
ſuo:h̄ nūc ꝛ verꝰ ieſus ꝑ miniſtros ſuos dicit pplo xp̄iano
Quid ē eī aliud dicere. Parate vobis cibos ad diem ter Joſue.j.
tiū niſi trinitatis ſuſcipite ſacramētū? Poſt hec iordane B
trāſito q̄ſi baptiſmi ꝯpleto myſterio:pplꝰ iſrael ſrā repro: Joſue.j.
miſſiōis ingrediꝉ. Verū ē fr̄es chariſſimi. Niſi q̄s ꝑ baptiſ
mi ſacrm̄ trāſierit:terrā vere repromiſſiōis:id ē eternā bti
tudinē nō videbit. Mittit tñ ieſꝰ duos exploratores ad ci: Joſue.ij.
uitatē hierico:ꝛ ſuſcipiūꝉ a meretrice. Jeſus duos mittit
exploratores:qꝛ verꝰ ieſus daturꝰ erat duo precepta dile:
ctionis. Quis et reuera q̄d nobis aliud q̄s mittit verꝰ ieſus

niſi vt diligamꝰ deũ: diligamꝰ ⁊ ꝓximũ? Dixit ergo ieſus.
Preparate vobis cibos: ⁊ eſtote parati ad diẽ tertiũ. Sicˀ
eñ tũc ꝑparatis cibis die tertio vẽtũ eſt ad iordanem flu-
uiũ: ita ⁊ nũc in eccl'ia catholica aſſumptis ſpiritalibus ci-
bis fidei: ſpei: ⁊ charitatis: ꝑuenit ad trinitatis miſteriũ et
C ad baptiſmi ſacramentũ. Tulit aũt ieſus duodecim lapi-
Joſue.iiij. des: ⁊ expoſuit in iordane. Ex ipſo iordane tulit alios duo
decim: ⁊ fixit in loca caſtrorũ. Illi duodecim q̃ miſſi ſunt
i iordane: videnẗ mihi typũ habuiſſe patriarcharũ. Illi vo
q̃ leuati ſũt de iordane: figurã habuiſſe apl'orũ. Poſt mor-
tẽ eñ moyſi ſepultis patriarchis: apl'i ſurrexerũt. Sic ⁊ in
Pſ.xliiij. pſalmo legimꝰ. Pro patribꝰ inq̃t tuis nati ſunt tibi filij: cõ
ſtitues eos ꝑncipes ſup oẽm terram. Sic ſepultis patriar
chis apl'i naſcunẗ: quõ ſepulto ſeniore populo: iunior ppl's
ieſu duce in terrã repromiſſionis inducit. Senior ille po-
pulꝰ typũ habuit iudeorũ: iunior vero figurã habuit gẽtiũ
Ille ppl's ſenior tranſito mari rubro ſepeliẗ in heremo: iu-
nior vero ppl's ad h' trãſit iordanẽ fluuiũ vt acciperet regnũ
Verũ eſt fratres. Nẽo beatitudinẽ regni celeſtis accipiet:
niſi priꝰ p baptiſmi ſacramẽta trãſierit. Nã de illo ſeniore
nõ amplꝰ q̃ȝ duo meruerũt terrã repromiſſionis itrare: et i
ipſis duobꝰ aliq̃d figuratũ eẽ cognoſcimꝰ. Sicut eñ ſupra
dictũ eſt: duo ſunt ꝓcepta dilectionis: q̃ xp̃ianũ pplm inui-
tãt vt vitã eternã accipiãt. Ita illi duo fuerũt q̃ iudeorum
ppl'o ꝯſiliũ dabãt: ꝙ ſi in deũ crederẽt: feliciter terrã repro
D miſſionis introirẽt. Poſt hec ad ciuitatẽ hierico vẽtũ eſt:
Joſue.vj. ⁊ muri eiꝰ ad clamorẽ pplorũ ⁊ ſono tubarũ vſq̃ ad fũda-
menta delecti ſũt. Hierico fratres typũ habuit mũdi hu-
ius. Sicut eñ tũc canẽtibꝰ tubis muri illi ceciderũt: ita ⁊
nũc opȝ vt ciuitas mũdi: id eſt ſupbia cũ ſuis turribꝰ: aua-
ricia ſcȝ inuidia atq̃ luxuria ſimul cũ ppl'is: id ẽ oibꝰ ꝯcu-
piſcẽtijs malis: aſſidua ſacerdotũ ꝑdicatiõe deſtruaẗ atq̃
diſpereat. Nõ ḡ opȝ vt ſacerdotes in eccl'ia taceãt: ſed au-
Eſa.lviij. diãt dñm dicentẽ. Clama ne ceſſes: q̃ſi tuba exalta vocem
tuam: ⁊ annũcia populo meo ſcelera eoꝝ. Clamare ḡ iube
mur: ⁊ vehemẽter clamare. Ne parcas inq̃t: id ẽ pctõꝝ ini-
quitati ne tacẽdo pereas: ⁊ dũ verecũdie eiꝰ cõſulis nõ cõ
ſulas ſanitati: ne vulnera illiꝰ q̃ clamãdo reſecare poteras
reticendo in peius enutrias. Clamare ḡ iubemur: ⁊ ne q's
ſe non audiſſe dicat aut quecõq̃ vox lateat ſacerdotis: vehe
mẽẗ clamare. Et ne forte h' tpȝ nõ ſufficeret addidit dicẽs.
Sicˀ tuba exalta vocẽ tuã. Scitiſ ꝙ tuba nõ tã oblectatio-
nis eẽ ſoleat q̃ȝ terroris: nõ tã delectationẽ ꝓferre q̃ȝ iferre
E formidinẽ. Tuba itaq̃ pctõribꝰ nc̃ria eſt: q̃ nõ ſolũ aures
eoꝝ penetret ſȝ ⁊ cor cocutiat: nec delectet cãtu: ſȝ caſtiget
auditu: ⁊ ſtrenuos q̃ſq̃ horteẗ i bonis: ⁊ remiſſos terreat p
delictis. Nã ſicˀ in ꝓlio tuba formidoloſi militis mẽtẽ deij
cit: ⁊ aĩm fortis accẽdit: ita ⁊ ſacerdotalis tuba mẽtẽ pctõ
ris humiliat: aĩos viri ſcti corroborat. Nec parcit voci: vt
parcat ſaluti: ⁊ vno codẽq̃ ſono iſti ad hortationem dat
quẽadmodũ ſit fortior ad vincẽdũ: illi terrorẽ incutit quẽ-
admodũ ſit tardior ad peccãdũ. Hec eĩ ꝯſuetudo tube ẽ:
Joſue.vj. vt delinq̃ntiũ opa diſſipet ⁊ ſctõꝝ facta ꝯfirmet. Deniq̃ ſa-
cerdotalibꝰ tubis hierico muri q̃ itra ſe ꝯtinebãt pctõrum
pplm corruerũt. Nõ illos pulſauit aries: non expugnauit
machina: ſȝ qđ mirũ ẽ ſacerdotal' ſonꝰ aut tube terror euer
tit. Muri q̃ aduerſꝰ ferrũ inexpugñbiles extiterãt: ſacra tu
barũ voce colliſi ſũt. Quis eñi nõ ſtupeat in illo facto ſacra
ſono dirupta: fũdamẽta clãgore eẽ quaſſata: ⁊ ita vniuerſa
collapſa: vt cũ victores nihil manu lederent: apđ aduerſa-
rios nihil ſtabile remaneret. Sȝ q̃uis muros illos nẽo cõ-
tingeret: expugnabanẗ tñ foriñſecꝰ ſono inſtorũ: intrinſecꝰ
habitacula pctõrũ. Sic ei eq̃ dei iudicio ⁊ iuſtis aperuerẽt
viã: ⁊ defenſionẽ ꝑfidis negauerũt. Sȝ hec oĩa i figura fa-
F cta eẽ nõ dubiũ ẽ. Nã ſacerdotales illiꝰ tpis tubas q̃d aliđ
ꝓfiguraſſe credimꝰ: q̃ȝ huiꝰ tpis ſacerdotũ ꝑdicatiões: per
q̃s nõ ceſſant pctõribꝰ terribili ſono auſterũ iudiciũ nũcia-
re: triſtẽ gehẽne interitũ ꝑdicare: et q̃dã cõminatiõis ſtre-
pitu aures delinquẽtiũ ꝟberare? Sicut ei tũc tubarũ clan
gor deſtructis cemẽtoꝝ muris ad ppl'i iteriora ꝑuenit: ita
nũc ꝑdicatio ſacdotũ deſtructis prauis cogitationibꝰ ad
aie nuda ꝑtrãſit. Et ſicˀ ſacre vocis ſonꝰ cõtumacẽ pplȝ de
ſtruxit ⁊ captiuauit: ita ⁊ nũc ſacerdotal' ꝑdicatio populũ
peccatorẽ ſubiugat. Septẽ ḡ diebꝰ (ſicˀ ſcrip̃tura dicit) muri
hierico ſacerdotalibꝰ tubis circũdati ceciderũt. Vñ nos j.Cor.ij.
ſpiritalibus ſpiritalia cõparãtes: dicimꝰ ꝙ hoc ſeptenario
nũero nũc p ſacerdotes dei nõ tã vna ciuitas deſtruiẗ: q̃ȝ to
tius mũdũ iniq̃tas diſſipaẗ. Nã ſicut i ſingularis vrbis euer-
ſione vniuerſi mũdi habitꝰ figuraẗ: ita ſeptẽ dierũ cir
culo totiꝰ mũdi ſpacia diſtinguṅẗ p q̃ ſacerdotaliũ ꝑdica-
tionũ tube ipſi ſeculo excidiũ annũciãt ⁊ iudiciũ cõminãẗ
ſicut ſcriptũ eſt. Quõ mũdus peribit et oĩa q̃ in mundo ſũt j.Joh.ij.
Qui aũt facit voluntatẽ dei manet in eternũ: ſicut et xp̃s i
eternũ manet. Cui eſt honor et gloria cum patre ⁊ ſpiritu
ſancto in ſecula ſeculorum. Amen.

Itẽ eodẽ die Homelia de eo qđ ſcriptũ eſt in
euãgelio ſm Jo. Ego ſũ lux mũdi ⁊c̃. q̃ habeẗ in Joh.viij.
expoſitiõe doctoris. trac. xxxiij. fo. clxxxj. col. ij
Dñica in paſſiõe dñi. De ſamſone. Sermo. j.
In quo dicit ꝙ in chriſto fuit fortitudo dei: ⁊ in-
firmitas humana oſtenditur figuraliter.

In lectiõe iſta q̃ nobis recitata eſt frẽs chariſſi- Ser.cvij.
mi multa ⁊ nimia obſcura diuina myſteria cõti- A
neṅẗ. Que q2 nõ pñt breuiter explicari: hac ſola
ex cã pſalmos matutinos tẽperãꝰ voluimꝰ cõlũ-
mare: ne vos ſmo ꝓlixior fatigaret. Et q2 hora ꝯſuetudi-
naria de eccleſia exituri eſtis: ea q̃ dicẽda ſũt ſm vr̃am cõ-
ſuetudinẽ cũ ſilẽtio et q̃eta attẽto aĩo audite. Samſon fra Jud.xiiij.
tres dilectiſſimi q̃lẽ fortitudinẽ habuerit de grã dei nõ de
natura ꝓpria iã audiſtis. Nã ſi fortis eẽt natꝰ: cũ ei capil-
lus diminueretur: fortitudo nõ adimereẗ. Et vbi erat illa po
tẽtiſſima fortitudo: niſi i eo qđ ſcriptura dixit. Incedebat
cum illo ſpũs dñi? Ad dñi ſpm ꝑtinebat illa fortitudo. In
ſamſon vas erat: i ſpũ plenitudo erat. Vas ipleri ⁊ exina-
niri põt. Videamꝰ ḡ allophylis q̃lẽ parabolã ſamſon ꝓpo
ſuit. De mãducãte inq̃t exiuit cibꝰ: ⁊ de forte ẽ egreſſa dul-
cedo. Prodita eſt hec pabola: delata ẽ ad amicos: ſoluta
ẽ: victꝰ ẽ ſamſon. Hic ſi iuſtꝰ ẽ latet valde: ⁊ i ꝓfundo ẽ viri
huiꝰ iuſticia. Nã ⁊ qđ legiẗ: victꝰ blãditijs muliebribus: ⁊
qđ ad meretricẽ intrauerit: videte huiꝰ meritum vacillare
minꝰ itelligẽtibꝰ ſecreta ꝟitatiſ. Requiramꝰ frẽs chariſſimi
q̃d ſignificauerit victꝰ: q̃d figurauerit ꝟtꝰ: q̃d ſignificaue-
rit cedẽs blãditijs muliebribꝰ: q̃d ſignificauerit ꝓdẽs ſe-
cretũ parabole: q̃d ſignificauerit itrãs ad meretricẽ: q̃d ſi-
gnificauerit vulpes capiẽs: ⁊ p caudas vulpiũ q̃bꝰ ignẽ al Judi.xv.
ligauit iimicoꝝ fructꝰ icẽdẽs. Quos q̃dẽ fructꝰ de ꝯpẽdio
icẽdere potuit ſi nõ i vulpibꝰ myſteriũ cogitaret. Nũq̃d ſti
pula arida ardere nõ potuit: niſi ignẽ p eã vulpes traxiſſẽt
Intelligamꝰ ḡ frẽs chariſſimi grãdia h' latere myſteria q̃
viderat. Samſon frẽs chariſſimi xp̃m ſignificabat. Verũ B
mihi dicere videor: ſȝ ꝯtinuo occurrit cogitãtibꝰ. Et xp̃s
viceẗ blãditijs muliebribꝰ? Et xp̃s quõ itelligiẗ ad mere
tricẽ itrare potuiſſe? Deinde ⁊ xp̃s capite nudaẗ: capillo ra
diẗ: ꝟtute ſpoliaẗ: alligaẗ: excecaẗ: illudiẗ. Euigila fidelis:
attẽde q̃d ſit xp̃s: nõ ſolũ q̃d fecerit: ſȝ ẽt q̃d paſſus eſt xp̃s
Quid fecit. Opatꝰ ẽ vt fortis: paſſus ẽ vt ifirmꝰ. In vno in-
telligo vtrũq̃: video fortitudinẽ filij dei: video infirmita-
tẽ filij hoĩs. Accedit ⁊ aliđ: q2 xp̃s totꝰ quõ eũ ſcrip̃tura cõ-
mẽdat: ⁊ caput ⁊ corpꝰ ẽ. Sicut eccl'e caput eſt xp̃s: ita xp̃i Ephe.v.
corpus eccl'ia ẽ. Habet ḡ eccl'ia i ſe fortes: habȝ infirmos
Habet iuſtos: hȝ ⁊ iniuſtos. Modo ei corpꝰ xp̃i qđ iuſtis
area ẽ: poſtea horreũ erit. Tñ cũ area ẽ: nõ recuſat paleas
ſuſtinere. Cũ tp̃us aduenerit reponet triticũ et a paleis ſe Mat.xiij.
gregabit. Quedã ḡ fecit ſamſon ex ꝑſona capitis q̃dã ex C
ꝑſona corporis: totũ tñ ex ꝑſona xp̃i. In eo eñ ꝙ virtutes
⁊ mirabilia opatꝰ ẽ ſamſon: caput eccl'e xp̃m ſignificabat
i eo aũt ꝙ prudẽter fecit: illoꝝ q̃ i eccl'ia iuſte viuũt: imagi
nẽ geſſit. Vbi forte hũctꝰ ẽ: ⁊ icaute egit: eos q̃ i eccl'a pctõ
res ſũt figurauit. Meretrix quã ſamſon in ꝯiugiũ ſumit ec
cleſia ẽ: q̃ añ agnitionẽ vnꝰ dei cũ idolis fornicata fuit: quã
poſtea ſibi xp̃s adiũxit. poſtq̃ȝ ab eo iſtituta fidẽ ſuſcepit:
ẽt h' meruit vt p eũ ſaluti ſacra cognoſceret: ⁊ ab eodẽ reuela
reẗ ei myſteria celeſtiũ ſecretoꝝ. Nã q̃ſtio ipa ⁊ ꝯtinet. De
edẽte exiuit cibꝰ: ⁊ de forte eſt egreſſa dulcedo: q̃d aliud ſi-
gnificat q̃ȝ xp̃m a mortuis reſurgentẽ? De edente vtiq̃: id
eſt de morte que cuncta deuorat atq̃ cõſumit: exiuit cibus Joh.vj.

ille q̃ dixit. Ego ſum panis viuus q̃ de celo deſcendi: quem humana exacerbauit iniquitas: eiq; aceti ⁊ fellis amaritu- dinẽ ꝓpinauit: atq; ab eo plebs gẽtiũ vite dulcedinẽ ꝯuer- ſa ſuſcepit: ac ſic de mortui leõis ore: id eſt de chriſti morte q̃ accubans dormiuit vt leo: apum: id eſt chriſtianorũ pro-
Judi.xiiij ceſſit examen. Qđ autẽ dicit. Non inueniſſetis ꝓpoſitionẽ meã: niſi araſſet{ i vitula mea: hec vitula: id eſt eccl'ia reue- lata ſibi a viro ſuo ſecreta fidei myſteria trinitatis: reſurre ctiõis: iudicij pariter ⁊ regni: in fines terre apl'oꝝ ⁊ ſancto- rũ doctrina ⁊ p̃dicatione vulgauit: ⁊ intelligentib⁹ atq; co
D gnoſcẽtib⁹ eterne vite p̃mia repromiſit. Sequit̃ autẽ. Ira- tus eſt ſamſon qr duxit ſodalis ei⁹ vxorẽ ei⁹. Sodalis iſte olim hereticoꝝ figurã geſſit. Magnũ ſecretũ ẽ fratres mei. Nã heretici q̃ eccleſiã diuiſerũt: vxorẽ dñi ſui ducere ⁊ ab- ducere voluerũt. De eccleſia eñ ⁊ de euãgelijs exierũt: qui ĩpietatis adulterio eccleſiã: id eſt xp̃i corp⁹ in partẽ ſuã co nant̃ inuadere. Uñ fidelis ille ſeru⁹ ⁊ amic⁹ dñice ſponſe lo-
ij.Coꝝ.xi. quit̃. Deſpondi eñ vos vni viro ꝟginẽ caſtã exhibere xp̃o.
Judi.xv. Uideam⁹ myſteriũ: iſte ſamſon qđ fecerit offenſus. Cepit eñ vulpes.i.adulterãtes ſodales. de qb⁹ dicit̃ in cãtico can
Canti.ij. ticoꝝ. Capite nobis vulpes paruulas exterminãtes vineas Quid eſt capite? Id eſt cõp̃rehẽdite: cõuincite: ꝯfutate: ne exterminent̃ eccl'iaſtice vinee. Quid eſt aliud vulpes cape niſi hereticos diuĩe legis auctoritate reuincere: ⁊ ſanctarũ ſcripturaꝝ teſtimonijs velut q̃buſdã vĩculis alligare atq; cõſtringere? Uulpes capit: ligatis caudis ignem apponit. Quid ſibi volũt caude vulpiũ colligate? Caude vulpiũ q̃d ſunt: niſi poſteriora hereticoꝝ: qui prima habent magna et blãda et deceptoria opa: poſteriora ligata: id eſt dãnata: et ignem in fine trahẽtia: vt eoꝝ fruct⁹ ⁊ acta ꝯſumant: q̃ ſuis
E ſeductiõib⁹ acq̃eſcunt? Qđ aũt itrauit ad meretricẽ: ſi ſine
Judi.xvj. cauſa fecit quicq; fecit: imundus eſt. Si non ita itrauit vt cõcuberet: myſterij cã fortaſſis intrauit. Sed cõcubuiſſe nõ legim⁹. Sequit̃. Inimici ꝟo expectabãt ad portas ciuita- tis vt cõp̃rehẽderẽt eum cũ de meretrice ad quã itrauerat fuiſſet egreſſus. Ille autẽ dormiebat. Uidete quẽadmodũ nõ ſcriptũ eſt: qr mixt⁹ eſt meretrici: ſed ſcriptũ: qr dormie- bat. Ubi ſurrexit inq̃t media nocte exijt: abſtulit portas ci- uitat{ ip̃i⁹ cũ ſeris: ⁊ eaſdẽ portas ĩ cacumĩe mõtis poſuit. Ab allophylis teneri nõ potuit: portas ciuitatis quib⁹ ad meretricẽ itrauit abſtulit: ⁊ in mõtẽ leuauit. Quid eſt hoc?
Puer.xxx. Infernũ et amorẽ mulieris: vtrũq; ſcriptura cõiungit. In- ferni ignẽ tenebat dom⁹ meretricis. Pro ĩfer{ ponit̃ dom⁹ meretricis. Recte p ĩferis ponit̃: qr neminẽ repellit: omnẽ intrãtẽ ad ſe trahit. Agnoſcim⁹ hoc loco redẽptoris noſtri
Matthei opa. Poſtq̃ ſynagoga ad quã venerat a ſe p diabolũ ſepa
xxvij. rata ẽ: poſtea q̃ eũ decaluauit: id eſt ĩ loco caluarie crucifi- xit: ad iferna deſcendit: ⁊ inimici cuſtodiebãt locũ dormiẽ tis: id eſt ſepulchrũ: ⁊ cape volebãt quẽ videre nõ poterãt.
F Ille aũt dormiebat ibi. Hoc ideo dixit: qr ibe mortu⁹ erat. Et qđ dictũ eſt. Media nocte ſurrexit: hoc ſignificauit: qr ĩ ſecreto ſurrexit. Aperte eñ paſſus eſt: ſolis aũt diſcipulis et certis q̃buſq; reſurrexiſſe manifeſt⁹ eſt. Ergo q itrauit oẽs viderũt: q ſurrexit pauci cognouerũt: tenuerunt ⁊ pal- pauerũt. Tollit tñ portas ciuitat{: id eſt aufert portas ĩfer ni. Quid eſt portas ĩferni tollere: niſi mort{ ĩperiũ remoue- re? Recipiebat eñ: nõ remittebat. Quid aũt fecit dñs ieſus
Act.j. xp̃s? Ablatis portis mortis: aſcẽdit ĩ cacumẽ montis. No-
Judi.xvj. uim⁹ eũ ⁊ reſurrexiſſe: ⁊ in celos aſcendiſſe. Quid eſt autẽ q ⁊ ĩ capillis ꝟtutẽ habebat? Et hoc fratres diligẽter aduer tite. Uirtutẽ nõ habuit ĩ manu: nõ in pede: nõ ĩ pectore: nõ in ip̃o capite: ſʒ in capillis: in crinib⁹. Quid ſunt capilli: q̃d come? Et nos videm⁹: ⁊ iterrogat⁹ apoſtol⁹ reſpondet no
j.Coꝝ.xj. bis. Coma velamẽtũ eſt. Et ĩ velamẽto xp̃s habebat ꝟtu- tẽ: qñ vmbre veter{ leg{ eũ tegebãt. Coma g̃ ſãſon ĩ velamẽ to erat: qr ĩ xp̃o aliđ videbat̃: ⁊ aliđ ĩtelligebat̃. q̃d ſibi aũt vult q ꝑditũ ẽ ſecretũ: ⁊ decaluat⁹ ẽ ſãſõ: ꝯtẽpta ẽ lex ⁊ paſ ſus ẽ xp̃s? Chriſtũ eñ nõ occiderẽt: ſi legẽ nõ cõtẽpſiſſent.
Joh.xviij Nã nouerãt ⁊ ipſi qr eis xp̃m nõ licebat occidere. Dicebãt iudici. Nobis nõ lʒ occidere aliquẽ. Decaluat⁹ eſt ſamſon reuelata ſunt cõdenſa: remotũ eſt velamẽtum: ⁊ xp̃s q̃ late- bat apparuit. Capilli aũt rediuiui caput iterũ veſtierũt: qr
G iudei nec reſurgentẽ xp̃m agnoſcere voluerũt. Fuit q̃dẽ in molẽdino: fuit cecat⁹: fuit ĩ domo carceris. Dom⁹ carceris

vel molendinũ labor eſt hui⁹ ſcl'i. Excecatio aũt ſamſon il los idicat: qui infidelitate cecat xp̃m nec virtutes operan- tẽ nec aſcẽdẽtẽ ad celeſtia cognouerũt. Cecitas ergo ſam- ſon quã itulerũt: cecitatẽ iudeoꝝ ſignificabat. Chriſt⁹ autẽ a iudeis ⁊ cõp̃rehẽſus eſt ⁊ occiſus. Adduxerũt ergo eũ ini mici vt illuderẽt ei. Iã hic imaginẽ crucis attẽdite. Expã ſas eñ man⁹ ad duas colũnas q̃ſi ad duo ligna cruc{ extẽ- dit: ſʒ aduerſarios ſuos iterẽpt⁹ opp̃ſſit: ⁊ illi⁹ paſſio iterfe- ctio facta eſt ꝑſequentiũ. Et ideo ſcriptura cõcludit. Plu- res mortuus occidit: q̃ viuus occiderat. Nam hoc myſte- riũ in dño nr̃o ieſu xp̃o ĩpletũ eſt. Redẽptiõem nr̃am quã ip̃e viuẽs minime celebrauerat: mortuus ꝯſummauit. Cui eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Item in eadem dominica Homelia de eo qđ ſcriptum eſt in euãgelio ſm̃ Johãnem. Quis ar- Joh.viij.
guet me de peccato ⁊c̃. que habetur in expoſitio- ne doctoris. Tracta.xlij.fo.clxxxix.col.ij.

¶ Feria ſecunda poſt dominicã paſſionis domi ni: de Gedeon cuius hyſtoria moraliter exponit̃ Quidq; Tau littera ſignificet exp̃mitur. Ser.j.

Hodierna die audiuim⁹ fratres q cũ ſub arbore Ser.cviij.
quercu⁹ Gedeon fili⁹ Joas triticeã meſſem ꝟga A
cederet angelo ꝓmittẽte audire meruit: q ipſe a Judic.vj.
ꝑtãte ĩimicoꝝ ĩ libtatẽ dei pp'lm vĩdicaret. Nec mirũ ſi elect⁹ ad grãm: cũ ſub vmbra iã tũc ſctẽ cruc{ ⁊ vene rabilis ſapiẽtie p̃deſtiato ĩcarnatiõis future myſterio ꝯſti tut⁹ ferac{ ſeget{ ſẽſibilia de latibul' frumẽta ꝓduceret: ele- ctionẽq; ſctõꝝ a purgamẽt{ inanis palee ſeq̃ſtraret: q̃ tãq; ꝟga ꝟitat{ exercitati: ſupflua veter{ hoĩs cũ actib⁹ ei⁹ depo nẽtes: q̃ſi ĩ torculari: ita ĩ eccl'ia cõgregant̃. Eccl'ia eñ tor- cular eſt font{ ęt'ni in q̃ celeſtis vit{ fruct⁹ exundat. Gedeon
B ꝟo cũ audiſſet q p eũ dñs plebẽ ſuã a m'ltitudĩe hoſtiũ libe raret: obtulit in ſacrificio hedũ capraꝝ: cui⁹ carnẽ ſm̃ p̃ce- pta ãgeli ⁊ azyma ſupra petrã poſuit ⁊ ĩ eã ius ꝯfudit. Que ſiml' ꝟge cacumĩe quã gerebat ãgel⁹ dei ꝯtigit: ⁊ de petra ignis erupit: atq; ita ſacrificiũ qđ offerebat̃ aſſũptũ ẽ. Per qđ indiciũ declaratũ videt̃: q petra illa typũ habuerit cor-
j.Coꝝ.x. por{ xp̃i: qr ſcp̃tũ ẽ. Bibebãt aũt de ſpiritali ꝯſequẽte eos petra: petra aũt erat xp̃s. Qđ vtiq; nõ ad diuitatẽ ei⁹ ſʒ ad carnẽ relatũ eſt: q̃ ſitiẽtiũ corda pp'loꝝ ꝑhẽni riuo ſui ſãgui nis iundauit. Iã tũc igit̃ in myſterio declaratũ eſt: qr dñs ieſus in carne ſua toti⁹ mũdi pctã crucifix⁹ aboleret: nec ſo lũ delicta factoꝝ: ſed etiã cupiditates aĩoꝝ. Caro eñ hedi ad culpã facti refert̃: ius ad illecebras cupiditatũ: ſic̃ ſcp̃tũ
Nume.xj. ẽ. Quia ꝯcupiuit pp'ls cupiditatẽ peſſimã ⁊ dixerũt. Quis
Judic.vj. nobis dabit carnẽ? Qđ igit̃ extẽdit ãgel⁹ virgã ⁊ tetigit pe trã: de q̃ exiuit ignis: oſtẽdit q caro dñi repleta ſpũ diuio:
Luce.xij. pctã oĩa hũane ꝯditionis exureret. Uñ ⁊ dñs ait. Ignẽ ve
C ni mittere ĩ terrã. Aduertit igit̃ vir doct⁹ ⁊ p̃ſagus futuroꝝ ſupna myſteria: ⁊ ideo ſm̃ oracula occidit vitulũ a p̃re ſuo idol' deputatũ: ⁊ ſeptẽnẽ aliũ ĩmolauit deo. Quo facto ma nifeſtiſſime declarauit: poſt aduẽtũ dñi oĩa abolẽda eẽ gẽ- tilitat{ ſacrificia: ſolũq; ſacrificiũ deo dñice paſſiõis p reli
Eſaie.xj. gione pp'li deferẽdũ. Etenĩ vitul⁹ ille erat in typo xp̃i. Se- ptẽ aũt annoꝝ erat: qr in xp̃o ſeptẽ ſpiritaliũ plenitudo vir
Geñ.xviij tutũ: vt Eſaias dixit: habitabat. Hũc vitulũ abraã obtulit
Joh.viij. q̃ diẽ dñi vidit ⁊ gauiſus ẽ. Hic eſt q̃ nũc ĩ hedi typo: nũc ĩ ouis: nũc ĩ vituli offerebat̃. Hed⁹ qđ ſacrificiũ p delictis ſit: ouis qđ volũtaria hoſtia: vitul⁹ qđ ĩmacl'ata ſit victima
D Preuidit g̃ myſteriũ ſctũs Gedeon. Deniq; elegit trecen-
Judic.vj. tos viros ad ꝓbiũ: vt oſtẽderet nõ ĩ nũero m'ltitudis: ſʒ ĩ ſa- cramẽto crucis mũdũ ab incurſu grauiũ hoſtiũ liberãdũ. Trecẽti eñ ĩ greca.τ tau ſilitudinẽ cruc{ oſtẽdũt. Et lʒ for tis eẽt et fidens: pleniora adhuc de dño future victorie do- cumẽta q̃rebat dicẽs. Si ſaluas ĩ mãu mea iſrl' quẽadmo- dũ locut⁹ es dñe: ecce ego pono lane vell⁹ ĩ area: ⁊ ſi ros fa ct⁹ fuerit ſup vell⁹ ⁊ ſup oẽm trã ſiccitas: cognoſcã qr ĩ ma nu mea ſm̃ ꝓmiſſa tua pp'lm liberabis. Et ita factũ ẽ. Sed adiecit poſtea vt rurſus ros ꝓflueret p totã terrã: ⁊ ſiccitas
E eſſet in vellere: et ita cõpletũ eſt. Ros enim in vellere fides
Deutero. erat in iudea: qr ſicut ros ꝟba dei deſcendũt. Unde ⁊ moy-
xxxij. ſes ait. Expectetur ſicut pluuia eloquium meum: et ſicut

ros verba mea. Ergo qñ totus orbis infructuoſo eſtu gen-
tilis ſupſtitiõis arebat: tũc erat ros ille celeſtis viſitationis
Mat.xv. in vellere: id eſt in iudea. Poſtea ŏo cũ oues q̃ perierãt do-
mus iſrael: vnde puto figurã iudaici velleris adumbratã:
oues iquã ille fontẽ aque viue negauerũt: ros fidei exaruit
in pectorib⁹ iudeoꝝ: meatuſq; ſuos fons ille diuinus in cor
da gẽtiũ deriuauit. Inde eſt ꝙ nũc fidei rore tot⁹ orbis hu
meſcit: at vero iudei ꝓphetas ſuos et ꝯſiliarios ꝑdiderunt.
Nec mirũ ſi ꝑfidie ſubeũt ſiccitatẽ: quos dñs de⁹ ꝓphetici
Eſaie.v. imbris vbertate ꝓuauit dicẽs. Mandabo nubib⁹ ne pluãt
ſup vineã iſtã. Eſt em̃ ꝓphetice nubis pluuia ſalutaris: ſi-
Pſ.lxxj. cut dauid dixit. Deſcẽdet ſicut pluuia in vellus: ⁊ ſicut ſtil-
licidia ſtillãtia ſup terrã. Hãc nobis ſcripture diuĩe toti⁹
mundi pluuiã pollicebant̃: que ſpũ diuini roris rigaret or-
bẽ ſub dñi ſaluatoris aduẽtu. Venit ergo iã ros: vẽit ⁊ plu-
uia: vẽit dñs ſtillicidia ſecũ celeſtia deferẽs: et ideo iã nos
bibim⁹ q̃ ante ſitiebamus: et diuinum illum ſpm̃ hauſtu in-
teriore potam⁹. Hoc ergo ꝓuidit ſanct⁹ Gedeon: q: veꝝ et
ſpiritalẽ rorẽ etiã gẽtes nationeſq; erãt fidei ꝑceptione bi-
bi ture. Nec tũc ocioſe Gedeon vell⁹ nec i cãpo poſuit nec
Mat.ix. in prato: ſed poſuit i area vbi meſſis eſt tritici. Meſſis autẽ
multa oparij vero pauci: eo ꝙ ꝑ fidem dñi i eccleſia futura
eẽt meſſis fecũda ŏtutũ. Nec illud ocioſum eſt ꝙ exiccauit
vellus iudaicũ: ⁊ rorẽ ei⁹ miſit in peluim vt repleret̃ aqua:
non tñ ipſe ex eo rore pedes lauit. Alij debebat̃ tanti prero
gatiua myſterij. Expectabat̃ xp̃s: q̃ ſordes oim̃ ſolus poſ
ſet abluere. Nõ erat tãt⁹ gedeon: q̃ hoc ſibi myſterium ven
Mat.x. dicaret. Nõ em̃ gedeon ſed filius hoĩs venit nõ miniſtrari:
F ſed miniſtrare. Aliquotiẽs ea que dicunt̃: rogo vos fratres
vt nõ moleſte accipiatis: qḋ ꝑpt̃ tardiores quoſq; ⁊ ſimpli-
ces breuiter replicamus. Qui em̃ litterati ⁊ docti ſunt: deo
ꝓpitio ſine labore itelligũt q̃ dicunt̃: reliq̃s ŏo idiotis atq;
ſimplicibus niſi breuis recapitulatio facta fuerit: timeo ne
ex his q̃ dicũtur parũ capere poſſint. Gedeon fratres dile-
Recapitu ctiſſimi typũ geſſit dñi ſaluatoris. Et q: trecẽti ſm̃ grecũ cõ
latio. putũ crucẽ faciũt: ita tũc Gedeon in trecentis viris iudeo-
rũ populũ de crudeliſſimis gẽtib⁹ eripuit: quõ poſtea xp̃s
ꝑ myſteriũ crucis totũ gen⁹ humanũ de poteſtate diaboli
liberauit. Torcular em̃ vbi meſſem terebat ꝓpt̃ aſſiduas tri
bulatiões eccl̃e typũ geſſit. Meſſis q̃ cedebat̃ xp̃ianũ po-
pulũ ſignificauit: quẽ aduentẽs xp̃s virga diſcipline vel ba
culo crucis ſue: a palcis: id eſt a pctĩs oĩb⁹ ſeparauit. Nam
⁊ angel⁹ ille q̃ venit ad eũ: ⁊ ip̃e in typũ dñi ſaluatoris acci
pit̃. Arborẽ ſub q̃ ſtetit ⁊ virgã quã tenuit: crucẽ ſignificaſ-
ſe manifeſtum eſt. Petra illa ſup quã gedeon obtulit holo
j.Cor.x. cauſtũ: xp̃s erat. Sic em̃ ait apl̃s. Petra aũt erat xp̃s. He-
dus ille q̃ oblat⁹ eſt: humanũ gen⁹ pctĩs obnoxiũ deſigna-
uit. Q: ãgel⁹ ŏga ſua tetigit petrã ⁊ exijt ignis ⁊ ꝯſumpſit
hedum illum: crux tetigit xp̃m: ⁊ de petra q̃ erat xp̃s ignis
exijt charitatis: q̃ humani gn̄is pctã ꝯſumpſit. De ip̃o enim
Luce.xij. verus gedeon xp̃s in euãgelio dixit. Ignẽ veni mittere in
terrã: ⁊ qḋ volo niſi vt accẽdat̃? Taur⁹ vero quẽ occidit: ⁊
ipſe dñm figurabat: q̃ ꝓ redẽptione gn̄is humani oblatus
eſt. Q: aũt ſeptẽ annorũ erat: ſeptẽplicẽ grãm ſpũſſancti q̃
G in xp̃o venit ſignificaſſe videt̃. Vellus qḋ in area poſuit et
rogauit dñm vt in ſolo vellere eſſet ros ⁊ i omni terra ſicci-
tas: ⁊ factũ eſt ita: ⁊ iteꝝ rogauit vt vellus remaneret ſiccũ
⁊ i tota area eẽt ros: vellus ſignificauit ppl̃m iudeoꝝ: area
aũt i toto mũdo ppl̃m oim̃ gẽtiũ. Et q: primo tp̃e ros ver-
bi dei i ſola iudea fuit: ⁊ tot⁹ mundus i ſiccitate remãſerat
ideo ꝑmũ ros i vellere venit ⁊ area ſicca fuit: poſtea ŏo qñ
iudei xp̃m dñm occiderũt: per paſſionis iniuriã expreſſum
eſt vellus: ⁊ remãſit iudeoꝝ ppl̃s aridus ⁊ ſiccus: ⁊ in totã
areã: id eſt vniuerſum mũdum ad oẽs gẽtes: non ſolũ ros:
ſed etiã pluuia verbi dei ⁊ aplõꝝ flumia ꝑuenerũt. Deniq;
in vniuerſa terra quaſi area rore grẽ perſeuerãte in nobis
ſpiritalis irrigat̃ eccleſia: ⁊ infelix ſynagoga ab oi humore
H vel pluuia diuini ŏbi ſicca remãſit ⁊ arida. Ut hec ğ ſpiri-
talis pluuia ⁊ ros diuĩe grẽ ꝑſeueret in nobis: oĩa que ꝑdi
cant̃ ſalubriter cogitãdo ⁊ nobis inuicẽ colloquẽdo velut
mũda animalia: ruminem⁹: vt vtilẽ ſuccũ vnde anima nr̃a
in eternũ poſſit viuere habere poſſimus: ⁊ talib⁹ delitijs ſa-
pſ.cxviij. tiati cũ ꝓpheta dicere mereamur. Q̃ dulcia faucib⁹ meis
eloq̃a tua dñe. Sed tũc in nobis dulcedo verbi dei poterit
ꝑmanere: ſi hↄ etiã alijs plena ⁊ ꝑfecta charitate frequenti⁹
refcrẽdo voluerim⁹ igerere: vt non ſolũ de noſtra ſ; etiã de
alioꝝ ſalute lucra nobis ſpiritalia poſſimus ꝓuidere: auxi-
liãte nobis dño nr̃o ieſu xp̃o: cui eſt honor ⁊ iperiũ cum pa
tre ⁊ ſpũſancto in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Item eodem die Homelia de eo qḋ ſcriptum
eſt in euãgelio ſm̃ Iohannẽ. Miſerũt principes Joh.vij.
⁊ phariſei ⁊c̃. que habet̃ in expoſitione doctoris.
Tracta.xxxj.fo.clxxix.col.j.

¶ Feria tertia poſt dñicam paſſionis: de illo ver
ſu pſalmi. Sicut deficit fumus deficiant ⁊c̃. Ser Pſ.lxvij
mo.j. In quo dicit ꝙ qñ nos flagellamur ſiue cũ
alij flagellantur admonemur vt corrigamur.

Audiuim⁹ et cõtremuimus qḋ in voce pſalmi eſt Ser.cix.
ꝓphetaꝝ. Ait em̃. Sicut deficit fum⁹ deficiãt: ſi- A
cut fluit cera a facie ignis: ſic ꝑeant pctõres a fa Pſ.lxvij
cie dei. Nõ dubito fr̃es chariſſimi ꝙ oim̃ veſtrũ
corda ꝯcuſſa ſint: nec cuiuſq; conſciẽtia ſub his verbis itre
pida ſteterit. Quis em̃ gloriabit̃ caſtũ ſe habere cor: aut q̃s Prouer.
gloriabit̃ mũdũ ſe eſſe a pctĩs? Ac ꝑ hoc cũ ſcriptura dicit xx.
Sicut fluit cera a facie ignis: ſic pereãt pctõres a facie dei:
q̃s nõ cõtremiſcat: quis nõ pauibũdus exiliat? Quid ergo
faciam⁹: aut q̃ ſpes nobis eſt? Neq; em̃ fruſtra hec cantan-
tur. Aut ŏo cũ hec dicit ꝓpheta optat eis hoĩb⁹: ac nõ poti⁹ B
vẽtura ꝓuidet? In verbis q̃dẽ figura optãtis apparet ſed
intelligit̃ ꝓſciẽtia nũciantis. Sicut em̃ quedã in ſcriptura
ꝓphetaꝝ tãq; in preteritũ facta narrant̃ cũ futura ꝑdican-
tur: ita quedã tãq; voto dicunt̃ optãtis. Sed q̃ recte intel-
ligũt qḋ audiũt: viſionẽ prenũciãtis agnoſcit. Longe aũt
ante natiuitatẽ dñice icarnationis: iſti pſalmi dicti atq; cõ
ſcripti ſunt. Non ante deũ xp̃m: ſed ante natũ ex ŏgine ma
ria xp̃m. Nã ꝑfecto pater abraã lõge ante dauid regẽ cui⁹
tp̃e hi pſalmi cantati ſunt fuit. Dñs autẽ dixit. Ante abraã Joh.viij.
ego ſum. Ip̃e eſt em̃ verbũ dei ꝑ qḋ facta ſũt oĩa: ſ; ip̃e im- Joh.j.
plẽs ꝓphetas: i carne ſe eſſe vẽtuꝝ ꝑ eos ꝑdixit. Ad ei⁹ aũt
icarnationẽ ꝑtinet paſſio. Neq; em̃ potuit pati illa q̃ in euã
gelio ſcripta ſũt niſi i carne mortali ⁊ paſſibili quã gerebat
Et ibi vtiq; legit̃: quẽadmodũ dño crucifixo hi q̃ crucifixe Joh.xix.
rũt eũ veſtimẽta ei⁹ diuiſerũt ſibi: ⁊ cũ inuenniſſent in eis tu-
nicã deſup textã: noluerũt eã cõſcidere: ſ; ſortẽ ſup eã miſe
runt: vt ad quẽ ꝑueniret integra ꝑueniret: qua ſignificabat̃
charitas: q̃ diuidi nõ põt. Hec ergo cũ in euãgelio iã facta
narrant̃ lõge ante multos annos in pſalmo cũ futura ꝓnũ-
ciarentur: tãq; geſta ⁊ trãſacta narrata ſunt. Foderũt inq̃t Pſ.xxj.
man⁹ meas ⁊ pedes meos: ⁊ dinumerauerunt oĩa oſſa mea.
Ipſi vero cõſiderauerũt ⁊ inſpexerũt me: diuiſerũt ſibi ve-
ſtimẽta mea: ⁊ ſup veſtẽ meã miſert̃ ſortẽ. Oĩa tãq; ꝓterita
dicunt̃ ⁊ futura ꝑdicant̃. Sicut ergo i ŏbis ꝓteriti tp̃is fu-
tura facta ſignificant̃: ſic in figura optãtis ꝓnũciãtis mẽs
itelligẽda eſt. Sic ⁊ de iuda dñi traditore tãq; optat ei ꝓ-
pheta: qḋ vẽtuꝝ eſſe predicit. Et de ipſis iudeis. Fiat inq̃t pſ.lxviij.
menſa eoꝝ i laqueũ: ⁊ i venationẽ ⁊ in ſcandalũ. Qḋ de his
ꝑdictũ eſſe ſine dubitatione exponit: ſicut de iuda que ſub
eadẽ figura ꝓnunciata ſunt apoſtolus petrus cõmemorat.
Nec ſine cauſa ⁊ q̃ futura ſunt tanq; tranſacta dicunt̃. Deo Act.j.
em̃ ſic certa ſunt: vt iã pro factis habeant̃: ⁊ tãq; optans vi C
det̃ dicere ꝓpheta: qḋ certum preuidet eſſe vẽturum: nihil
aliud quãtum mihi videt̃ oſtendens: niſi nobis nõ debere
diſplicere cognitã ſententiã dei quã fixam imobileq; cõſti
tuit. Et ideo in actib⁹ apoſtoloꝝ: cum quidã ꝓpheta nomi
ne Agabus ꝑdiceret apoſtolũ paulum in hieroſolyma a iu
deis multa eſſe paſſuꝝ ⁊ vſq; ad vincula ꝑuentuꝝ: cum hoc
audito fratres reuocare ⁊ retinere vellent: ne illuc pergeret
q̃d facitis inquit cõturbãtes cor meum? Ego em̃ nõ ſolum Act.xxj.
alligari ſed etiam mori parat⁹ ſum ꝓ nomĩe dñi noſtri ieſu
chriſti. Atq; ita cum viderẽt fratres immobilẽ viri ad oĩa
ꝑferẽda conſtãtiam dixerunt. Fiat domini volũtas. Nun-
q̃d ergo q: dixerũt. Fiat voluntas dei: optauerunt apoſto-
lo vt talia pateret̃: ac nõ poti⁹ mẽtẽ ſuã ſublimi ⁊ diuĩo ſta-
tuto deuotiſſime ſubdiderũt? Sic ⁊ ꝓpheta cũ dicit. Sicut Pſ.lxvij
fluit cera a facie ignis: ſic pereãt pctõres a facie dei: videt
hoc certiſſime pctõribus iminere: ⁊ placet ei qḋ de⁹ ſtatuit

ſic deo ipſe diſpliceat. Quid ergo facimꝰ fratres:niſi vt dū
tempus eſt vitā mutemꝰ: et facta noſtra ſi qua ſunt corriga
mus? Ut qd̄ ſine vlla dubitatiōe venturū eſt peccatoribus:
nos nō īueniat ſuꝑ quos veniat:nō q2 nō erimꝰ:ſ3 vt non ta
les īueniat q̄libꝰ vētuꝝ eſſe ꝑdictū eſt. Propterea ſe iudex
vētuꝝ minaꝶ vt nō īuēiat q̄s puniat cū venerit. Propterea
illud cantāt ꝓphete vt corrigamur. Si dānare vellet tace:
ret. Nemo volēs ferire:dicit:obſerua. Totū fratres qd̄ au:
diuimꝰ ꝑ ſcripturas:vox eſt dei dicētis. Obſerua. Et totū
qd̄ patimur tribulatiōes ī hac vita: flagellū dei eſt corrige
re volentis ne dānet in fine. Quaſi dura ſunt:moleſta ſunt:
horrēt qñ narranꝶ.Que q̄ſq3 grauia valde patiꝶ in hac vita
ī cōparatiōe aūt eterni ignis nō parua ſed nulla ſunt. Siue
ergo nos flagellemur:ſiue cū alij flagellanꝶ:admonemur a
dño. Oīa iſta fratres que in hac vita īfligunꝶ a dño:admo:
E nitiōes ſunt et ſtimuli correctiōis noſtre. Ueniet aūt ignis
Mat.xxv. eternus de quo diceꝶ illis q̄ ad ſiniſtrā cōſtituēdi ſunt. Ite
in ignē eternū q̄ paratꝰ eſt diabolo ꝛ angelis eiꝰ. Tūc actu
ri ſunt q̄dē penitentiā. Nā ſcriptū eſt in libro quodā ſapien
Sapiē.v. tie. Dicēt intra ſe penitentiā agētes: ꝛ pre anguſtia ſpūs ge:
mētes. Quid nobis ꝓfuit ſupbia:ꝛ quid diuitiarū iactātia
cōtulit nobis? Tranſierūt oīa illa tāq3 vmbra. Erit eñ ibi
penitētia:ſed infructuoſa. Erit ibi penitētia ſed dolorē ha
bēs medicinā nō habēs. Nunc eſt fructuoſa penitentia qñ
correctio libera:peniteat te ad vocē ſcripture. Nam ad vo:
cem ꝑſentis iudicis:ſine cauſa penitebit te. Tunc iam ille
ſentētiā dicturꝰ eſt. Et nō erit qd̄ reprehēdas qñ ſententiā
dicturꝰ eſt. Nō eñ tacuit ante ſniam. Nō eñ te diſtulit niſi
vt corrigeres te: qñquidē latroni in cruce pēdēti ſe mutare
Lu.xxiij. ꝑmiſit. Tūc eñ latro pēdēs cū dño credidit in xp̄m:qñ de
illo diſcipuli titubauerūt. Cōtēpſerūt iudei mortuos ſuſci:
tātē:non ꝯtēpſit latro ſecū in cruce pendentē. Non eſt ergo
qd̄ ī fine dicaꝶ dño. Non me ꝑmiſiſti bñ viuere:aut dilatio:
nē correctiōis non mihi dediſti aut nō oſtēdiſti q̄d appete
rē q̄d vitarē. Uidete q2 nō tacet: videte q2 differt: videte q2
blādiꝶ:hortaꝶ:minaꝶ. Cōſtituit verbū ſuū in ſublimitate:ꝑ
totū mundū recitaꝶ vniuerſo humano generi. Non eſt q̄ iā
dicat. Neſciui:non audiui. Impleꝶ qd̄ dictū eſt in pſalmo.
Pſ̄.xviij Nec eſt q̄ ſe abſcondat a calore eiꝰ. Modo ergo calor eiꝰ ī
verbo eiꝰ eſt. Mutare mō a calore eius:ꝛ non deflues ſicut
F cera ab igne eius. Nā illud fr̄es mei vētuꝝ eſt aliq̄ñ qd̄ mō
ridēt ipij:qd̄ modo contēnūt deriſores:qd̄ putāt falſo can
tari aliq̄ñ venturū eſt. Si nō venerunt tāta quāta predicta
ſunt:deſperemꝰ ꝛ illud aliq̄ñ venturū. Si autē oīa que de ec
cleſia futura prenunciata ſunt:iā videmꝰ exhibita ꝛ cecorū
etiā oculos feriunt:q̄d dubitamꝰ etiā illa ventura? Qñ dice
baꝶ eccl̄ia xp̄i futura ꝑ totū orbē terrarū:dicebaꝶ a paucis
ꝛ ridebaꝶ a multis. Modo iā impletū eſt qd̄ tāto ante ꝑdi:
ctum eſt. Diffuſa eſt eccleſia ꝑ totū orbem terrarū. Ante mi:
Geñ.xij.et lia annoꝝ ꝓmiſſum eſt abrae. In ſemine tuo benedicentur
xxij. omnes gētes. Uenit xp̄s ex ſemīe abrae:benedicte ſunt in
chriſto iā oēs gentes. Predicta ſunt ſciſmata:ꝛ hereſes fu
ture:videmꝰ illa. Predicte ſunt ꝑſecutiōes:facte ſunt a re:
gibꝰ colētibꝰ idola. Pro ipſis idolis aduerſus nomen xp̄i
repleta ē terra martyribꝰ. Sparſū eſt ſemē ſāguīs:ſurrexit
ſeges eccl̄ie. Nec fruſtra orauit eccl̄ia ꝓ īimicis ſuis. Cre:
diderunt ꝛ q̄ ꝑſequebanꝶ. Predictum eſt etiā q2 ipſa idola
euertēda eſſent ꝑ nomē xp̄i. Nā ꝛ hoc īuenimꝰ ī ſcripturis
Ante paucos āños xp̄iani illa legebāt ꝛ nō videbāt:adhuc
futura illa expectabāt: ꝛ ſic abierūt:non illa viderūt:ſed tñ
credētes qd̄ futura eſſent cū fide abierūt ad dñm. Noſtris
tēporibꝰ eniā ipſa cernunꝶ. Oīa q̄ ante ꝑdicta ſunt de eccle:
ſia:videmꝰ īpleta. Solꝰ dies iudicij nō eſt venturus? Ipſe
ſolꝰ prenunciaꝶ ꝛ nō veniet? Uſq3 adeo ſumꝰ duri ꝛ lapidei
cordis:vt legamꝰ ſcripturas:ꝛ videamꝰ oīa prorſus ad lit
terā eueniſſe q̄ ſcripta ſunt:et de his que remanent deſpere:
mus? Quātū eſt eñ qd̄ remanet:ad ea que iā nobis exhibi
ta videmꝰ? Tā plura deꝰ oſtendit ꝛ de reſiduo nos frauda:
turꝰ eſt? Ueniet iudiciū redditurū ꝓ meritis. Bonis bona:
G malis mala. Boni ſimꝰ ꝛ ſecuri iudicē expectemꝰ. Fratres
mei maxime nunc dicentē me audite. Nolo tecū cōputare
preterita. Ab hodierna die te muta:cras te alteꝝ inueniat.
Nos aūt ꝑuerſitate noſtra ſic volumꝰ deū eſſe miſericordē
vt nō ſit iuſtꝰ. Alij rurſus quaſi preſidentes de iuſticia ſua:
ſic volūt iuſtū vt nolūt miſericordē. Utrūq3 ſe exhibet deꝰ:
vtrūq3 preſtat:nec miſericordia eius preſcribit iuſticie:nec
iuſticia eiꝰ aufert miſericordiā. Miſericors eſt:et iuſtꝰ eſt.
Unde miſericordē ꝓbamꝰ? Parcit modo pctōribus:dat
veniā confidētibꝰ. Unde ꝓbamꝰ q2 iuſtus eſt? Quia vētu:
rus eſt dies iudicij quē mō differt:non aufert. Et cū vene:
rit redditurꝰ eſt ꝓ meritꝭ. An hoc vultis vt reddat auerſis
qd̄ reddeꝶ ꝯuerſis? Fratres:iuſtū videꝶ vobis vt ibi ponaꝶ
iudas vbi poſitꝰ eſt petrꝰ? Et ipſe ibi poneretur ſi ſe correxiſ:
ſet. Sed de venia deſperās:poriꝰ ſibi collū ligauit q̄3 regis Matthei
elemētiā ſupplicaret. Itaq3 fr̄es ſicut dicere ceperā:nō eſt xxvij.
vnde reprehēdamꝰ deū. Quid ꝯtra illū dicamꝰ:non erit cū H
venerit iudicare. Cogitet vnuſq̄ſq3 pctā ſua:ꝛ mō illa emen
det cū tp̄s ē. Sit fructuoſus dolor:nō ſit ſterilis penitudo.
Tāq3 hoc dicit deꝰ. Ecce indicaui ſentētiā:ſed nōdū ꝓtu:
li. Predixi nō fixi. Quid times q2 dixi. Si mutaueris:mu De pe.di.j
taꝶ. Nā ſcriptū ē:q2 peniteat deū. Nūq̄d q̄mo hoiem ſic pe: nouit.
nitet deū? Nā dictū eſt. Si penituerit vos de pctīs veſtris: Geñ.vj.
penitebit ꝛ me de oībus malis q̄ facturus erā vobis. Nun Hie.xviij.
q̄d quaſi errātē penitet deum? Sed penitentia diciꝶ in deo
mutatio ſentētie. Nō eſt iniqua:ſ3 iuſta. Quare iuſta? Mu:
tatꝰ eſt reus:mutauit iudex ſentētiā. Noli terreri. Senten:
tia mutata ē nō iuſticia. Iuſticia itegra manet:q2 mutato
debet parcere q̄ iuſtus eſt. Quō ꝑtinaci nō parcit:ſic muta:
to parcit. Ipſe rex eſt indulgētiaꝝ:qui dator eſt legis. Mi
ſit legē:venit cū indulgentia. Reū te fecerat lex:abſoluit te
q̄ dedit legē. Immo nō abſoluit. Nam abſoluere eſt inocē:
tē iudicare. Donat potius pctā cōuerſo. Oēs eñ ſunt rei q̄
pctīs ſuis inuoluti ſunt. Nemo ſe optet abſolui. Oēs veniā
deꝑcemur. Uenia vero daꝶ mutato. Et erimꝰ ſecuri cū au
dierimꝰ. Sicut fluit cera a facie ignis:ſic pereāt pctōres a Pſ̄.lxvij
facie dei. Certe fr̄es mō pereūt pctōres ꝛ non pereūt pctō: I
res. Si īcipiāt iuſte viuere ꝑibunt vtiq3 pctōres:ſ3 nō peri:
būt hoīes. Homo pctōr:duo noīa ſunt:hō vnū nomē eſt:et xxiij.q.iiij
pctōr vnū nomē eſt. In his duobꝰ noībꝰ ītelligimꝰ q2 vnū duo.
hoꝝ deus fecit:alteꝝ hoꝝ homo fecit. Hominē eñ deus fe:
cit:pctōrē ſe ipſe homo fecit. Quid ergo cōtremiſcis? Qñ ti
bi dicit deꝰ. Pereāt pctōres a facie mea:hoc tibi dicit deꝰ.
Pereat in te qd̄ tu feciſti:et ſeruo qd̄ ego feci. Et mō ardet
ignis in calore verbi:res eſt in feruore ſpūſſancti:ſicut dixi:
mus iā dudum:q2 ſcriptū eſt in alio pſalmo. Nec eſt qui ſe Pſ̄.xviij
abſcondat a calore eiꝰ. Spm̄ aūt ſctm̄ eſſe calorē dicit apo
ſtolus. Spū feruētes. Ergo pro facie dei:tibi pone iterim Rom.xij.
ſcripturā dei. Liqueſce ab illa:peniteat te cū audis hec de
pctīs tuis. Cū aūt te penitet:et cū teipſm excrucias ſub ca:
lore v̄bi:cū etiā Lachryme currunt: nōne cere tabeſcēti et
tāq3 ī lachrymas currēti ſimis iueniris? Modo ḡ fac qd̄ in
poſteꝝ times:ꝛ non habebis qd̄ ī poſteꝝ timeas. Tm̄ nō ſi
cut fumꝰ deficiāt. Nā vtrūq3 ibi habes poſitū:forte nō ſine
cauſa:q2 eſt etiā diſtātia pctōꝝ. In ipſo vno v̄bo:vtrūq3 po
ſuit pſalmꝰ. Sicut deficit fumꝰ deficiāt:ꝛ ſicut fluit cera a fa:
cie ignis:ſic pereāt pctōres a facie dei. Qui ſunt q̄ ſicut fu:
mus deficiūt? Qui ſūt niſi ſupbi:nō ꝯfitētes pctā ſua ſ3 de: K
fendētes? Quare fumo cōparati ſūt? Q2 fumꝰ erigit ſe:ex:
tollit ſe tāq3 in celū:ſed quāto fit ſupior:tāto facilꝰ euane:
ſcit ꝛ diſperit. Rurſus ꝯſiderate qd̄ dixi. Solidior ē fumꝰ
igni ꝓximꝰ:ꝛ terre ꝓximꝰ. Nondū ſic euanuit:nōdū ſic eſt
diſpſus ī vētos. Qñ aūt attenuaꝶ ꝛ euaneſcit ꝛ diſperit:qñ
ſe multū extulerit. Quis ḡ ſupbꝰ ſic ſe erigit ꝯtra deū:quō
fumꝰ ꝯtra celū: reſtat vt ita deficiat ꝛ tāq3 in ventos ſue va
nitatis elatione diſſipatꝰ intereat quēadmodum diſperit fu
mus elatꝰ:tumida non ſolida magnitudine inflatꝰ. Sic eſt
eñ fumus. Uides magnā molē:habes q̄ſi qd̄ videas:ꝛ nō
habes quod teneas. Talem ergo penā fratres ante oīa de:
teſtamini:nec defendatis peccata vr̄a. Et ſi adhuc facitis:
nolite defendere. Subdite vos deo:ꝛ ſic tūdite pectora ve:
ſtra:vt ꝛ ipſa que remanſerunt non fiāt. Conamini nō face:
re:ꝛ ſi fieri poteſt nulla facite:ſi aūt fieri non poteſt vt nulla
faciatis:maneat tñ illa pia ꝯfeſſio. Erit eñ reſpectus miſe:
ricordie ipſius: vt te conāte omnia perimere ꝛ quātū adiu
uerit perimēte: de reliquis q̄ tibi reſtant in itinere in vento
et in conatu cōprehēſo facile ignoſcat. Tm̄ ꝓficere affecta
nō deficere. Si non te inuenit dies vltimus victorem:inue:
niat vel pugnātē:non captum ꝛ addictum. Eſt aūt miſeri:

coꝛdia abundantiſſima ⁊ larga eiꝰ beniuolentia:ꝙ nos ſan‑
guine filij ſui redemit: cū ꝓpter pctā noſtra nihil eſſemus.
L Nā ipſe aliqd magnū fecit: cū hoīem ad imaginē ⁊ ſimilitu
Geneſis.j. dinē ſuā creauit. Sed qꝛ nos nihil fieri voluimꝰ peccādo:⁊
traducē moꝛtalitatꝭ de parētibꝰ duximꝰ:⁊ maſſa pcti:maſ‑
ſa ire facti ſumus: placuit tñ illi ꝑ miam ſuā redimere nos
tāto ꝓcio:dedit ꝓ nobis ſanguinē vnici ſui inocenter nati:
inocēter viuētis:inocēter moꝛtui. Qui nos tāto ꝓcio rede‑
mit:nō vult perire q̄s emit. Nō emit quos pdat:ſꝫ emit q̄s
viuificet. Si pctā nr̄a ſuperāt nos:ꝓciū ſuū nō ꝯtēnit. Deꝰ
ꝓciū magnū dedit: nec tñ nobis tm̄ de ipſius miſericoꝛdia
blādiamur:ſi non fuerimꝰ conati aduerſus pctā nr̄a:nec ſi
aliq̄ maxie capitalia fecerimꝰ ſperemꝰ ita futurā eſſe miſe‑
ricoꝛdiam vt ei ꝯiungat̃ iniqtas. Nunqd em̄ et eos q̄ nihil
egerūt queadmodū correcti viuerēt:ſꝫ ī ptinacia ⁊ duricia
animi ꝑmāſerūt:accuſauerūt etiā deū defendēdo pctā ſua
ſibi ꝯſtituturꝰ eſt vbi cōſtituit ſctōs apl̄os: ꝓphetas:pr̄iar‑
chas ⁊ fideles ſuos bñ de ſe meritos:ſibi ſeruientes: ambu‑
lātes ī caſtitate:modeſtia:hūilitate:elemoſynas facientes:
ignoſcētes qꝺ a quoqꝫ ꝑpeſſi ſunt? Talis eſt em̄ via iuſtoꝝ
talis eſt via ſctōꝝ tenētiū deū pr̄em: tenētiū eccleſiā mr̄em
nec illū parentē:nec iſtā offendētes:ſꝫ in amoꝛe vtriuſqꝫ pa‑
M rētis viuētes:⁊ ad hereditatē eternā ꝑperātes:nō leſo pr̄e:
nō leſa mr̄e:dat̃ vnicuiqꝫ hereditas. Qꝛ duo parentes nos
genuerūt ad moꝛtē:duo parētes nos genuerūt ad vitā. Pa‑
rētes q̄ nos genuerūt ad moꝛtem:adā eſt ⁊ eua. Parētes q̄
nos genuerunt ad vitā:xp̄s eſt ⁊ eccl̄ia. Et pr̄ meꝰ q̄ me ge‑
nuit ad moꝛtem adā mihi fuit:⁊ mr̄ mea eua mihi fuit. Na‑
ti ſumꝰ ſ̄m iſtā ꝓgeniē carnis ex munere qdē dei:qꝛ ⁊ illud
munꝰ nō eſt alteriꝰ:ſꝫ dei:⁊ tñ fr̄es q̄uo nati ſumꝰ? Certe vt
moꝛiamur. Preceſſoꝛes genuerūt ſibi ſucceſſoꝛes. Nunqd
genuerūt ſibi cum qbꝰ hic ſemꝑ viuāt? Sed tāqꝫ deceſſuri:
q̄ illis ſuccederēt genuerūt ſibi. Deus aūt pater ⁊ mater ec‑
cleſia:nō ad h̄ generāt. Generāt aūt ad vitā eternā:qꝛ ⁊ ipſi
eterni ſunt. Et habemꝰ hereditatē ꝓmiſſam a xp̄o vitā eter‑
Joh.j. nā:ſ̄m qꝺ v̄bū caro factū eſt:⁊ habitauit in nobis. Nutritꝰ
creuit:paſſus:moꝛtuꝰ ⁊ reſuſcitatꝰ accepit hereditatē regnū
celoꝝ. In ipſo hoīe accepit reſurrectiōem ⁊ vitā eternā. In
ipſo hoīe accepit:in v̄bo aūt nō accepit: qꝛ incōmutabiliter
manet ab eterno ī eternū. Quia ḡ accepit reſurrectionē ⁊ vi‑
tā eternā: caro illa que reſurrexit et viuificata aſcēdit in ce‑
lū:h̄ nobis ꝓmiſſum eſt. Ipſam hereditatē expectamꝰ: vi‑
tā eternā. Adhuc em̄ nō totū coꝛpꝰ accepit: qꝛ caput in celo
eſt mēbra adhuc in terra ſunt. Nec caput ſolū acceptuꝝ eſt
hereditatē:⁊ coꝛpꝰ relinquet̃. Totꝰ xp̄s accepturꝰ eſt here‑
ditatē. Totꝰ ſ̄m hoīem:id eſt caput et coꝛpꝰ. Mēbra ergo
xp̄i ſumus:ſperemꝰ hereditatē: qꝛ cū iſta oīa trāſierūt:hoc
bonū accepturi ſumꝰ qꝺ nō trāſibit:⁊ hoc malū euaſuri qꝺ
nō trāſibit:eterna ſunt em̄ vtraqꝫ. Non em̄ aliqd nō eternū
ꝓmiſit ſuis:⁊ aliqd tꝑale minatꝰ eſt impijs. Q̄uo vitā:btitu‑
dinē:regnum:hereditatē ſempiternā ſine fine ꝓmiſit ſctis:
ſic ignem eternum minatus eſt impijs. Sic qꝺ ꝓmiſit non
amamus:ſaltem qꝺ minatus eſt timeamus.

¶ Item eodē die Homelia de eo qꝺ ſcriptū eſt
Joh.vij. in euāgelio ſ̄m Johānem. Ambulabat Jeſus in
Galileam ⁊c̄. que habet̃ in expoſitione doctoꝛis.
Tracta.xxviij.fo.clxxvj.col.iij.

¶ Feria quarta poſt dñicā paſſionis de illo ver‑
Pſ.ix. ſu pſalmi. Tibi derelictus eſt pauꝑ ⁊c̄. Sermo.j.
In quo dicit ꝙ in diuitijs nihil ſic timēdum eſt
quomō ſupbia:qꝛ vermis diuitiaꝝ ſuperbia.

Ser cx.
Pſ.ix.
A
Cantauimꝰ dño ⁊ diximꝰ. Tibi derelictꝰ eſt pauꝑ
pupillo tu eris adiutoꝛ. Queramꝰ pauperē:q̄ra‑
mus pupillū. Nec mirū ſit qꝺ admoneo vt q̄ra‑
mus quos ſic abūdare cernimꝰ ⁊ ſentimꝰ. Nōne
paupibꝰ plena oīa? Nōne pupillis plena ſūt oīa? Et tñ iter
oīa quero pupillū. Ac ptꝰ oſtēdēdū eſt charitati veſtre:id
qꝺ putamꝰ nō hoc eſſe qꝺ q̄rimꝰ. Qui em̄ dicunt̃ paupes et
ſunt:in quos a deo mādate elemoſyne ſūt: de qbꝰ fatemur
Eccli.xxix ſcriptū. Include elemoſynā ī coꝛde paupis:⁊ ipſa oꝛabit ꝓ
te dñm. Abundat qdē hoc genꝰ hoīm:ſꝫ altiꝰ intelligēdus
Matth.v. eſt iſte pauꝑ de quo dictū eſt. Beati paupes ſpū qm̄ ipſoꝝ
eſt regnū celoꝝ. Sunt paupes nō habentes pecuniā: victū
quotidianū vix iuenientes: alienis opibꝰ miſicoꝛdia ſic in‑
digētes vt etiā mēdicare nō erubeſcāt. Si de his dictū eſt.
Tibi derelictꝰ eſt pauꝑ:nos qd facimꝰ qui hoc nō ſumus? Pſ.ix.
Ergo nos q̄ xp̄iani ſumꝰ:nō ſumꝰ deo derelicti? Et q̄ alia
nobis ſpes eſt:ſi nō ſumꝰ illi derelicti:q̄ nos nō dereliquit?
Diſcite ḡ eſſe paupes ⁊ deo relinq o cōpaupes mei. Diues B
eſt:ſupbꝰ eſt. Nā ⁊ in diuitijs iſtis q̄ vulgo appellant̃ diui‑
tie:qbus eſt ꝯtraria vulgaris iſta pauptas:in diuitijs ergo
iſtis nihil eſt ſic cauēdum q̄ſ ſupbie moꝛbꝰ. Qui em̄ non ha‑
bet pecuniā:nō habet āpliſſimas facultates:nō habet vñ ſe
extollat. Si ergo q̄ nō habet vñ ſe extollat:nō laudat̃ ꝓ eo
ꝙ non ſe extollit. Qui habet laudet̃ ſi ſe nō extollit. Quid er‑
go laudo humilem pauperem? Unde ſuperbiat nō habet.
Quis autē ferat et inopem ⁊ ſupbum? Lauda diuitem hu‑
milem:lauda diuitē pauperem. Tales vult apl̄s paulus:q̄
ſcribens ad Timotheū dicit. Precipe diuitibꝰ huiꝰ ſeculi j.Ti.vj.
nō ſupbe ſape. Noui qd dicā. Hoc illis ꝓcipe. Habēt diui‑
tias itrinſecus ſupbiā perſuadētes: habēt diuitias in qbꝰ
laboꝛēt eſſe humiles. Da mihi zacheū habentē magnas di‑ Luce.xix.
uitias:principē publicanoꝝ:confeſſoꝛē pctōꝝ:ſtatura bre‑
uē:animo breuioꝛē:aſcēdētem lignū:vt trāſeūtem videret
q̄ ꝓ illo pendebat in ligno. Da mihi dicentē. Dimidiū rerū
meaꝝ do paupibꝰ. Sed multū diues es o zachee:multū di‑
ues es. Ecce dimidiū dabis. Dimidiū q̄re reſeruabis? Qꝛ
ſi cui aliqd abſtuli:q̄druplū reddo. Sed ait mihi q̄ſqꝫ men‑ C
dicꝰ:debilitate feſſus:pānis obſitus:fame lāguidus:r̄ndit
mihi et dixit. Mihi debet̃ regnū celoꝝ:ego em̄ ſimilis ſum Luc.xvj.
illi lazaro q̄ iacebat vlceroſus ante diuitis domū:cuius ca‑
nes lingebāt vlcera:⁊ q̄rebat de micis q̄ cadebāt de menſa
diuitis. Ego illi ſimilioꝛ ſum inqt. Noſtrū genꝰ eſt:cui de‑
bet̃ regnū celoꝝ:nō illi generi q̄ induunt̃ purpura ⁊ byſſo:⁊
epulant̃ quotidie ſplēdide. Talis em̄ erat ille āte cuius do‑
mū iacebat pauꝑ vlceroſus. Et videte exitꝰ amboꝝ. Cōti‑
git em̄ moꝛi inopē illū:⁊ auferri ab angelis in ſinum abrae.
Moꝛtuꝰ eſt diues:⁊ ſepultꝰ eſt. Nā pauꝑ foꝛte nec ſepultꝰ.
Et qd poſtea? Cū apud iferos diues ille in toꝛmentis eſſet
leuauit oculos ſuos: vidit pauperē quē ꝯtēpſerat in abrae
gremio quieſcētem. Deſiderauit guttā:a quo ille micā. Et
qm̄ dilexit opulētiā:nō iuenit miſericoꝛdiā. Uoluit ſubue‑
niri fratribꝰ ſuis:ſemꝑ vecoꝛs:ſero miſericoꝛs. Nihil oīno
qꝺ poſtulauit:accepit. Diſcernamꝰ ḡ inquā mihi paupes ⁊
diuites. Quid me ad alta itelligēda exhoꝛtaris? Apti ſunt D
paupes:apti ſūt diuites. Audi ergo me de hoc qꝺ ꝓpoſui‑
ſti dñe pauꝑ. Cū illū ſctm̄ vlceroſum te eſſe dicis:timeo ne
ſupbiēdo non ſis qꝺ dicis. Noli ꝯtēnere diuites miſericoꝛ‑
des:diuites humiles. Et vt citiꝰ dicā qꝺ pauloante dixi.
Diuites paupes noli ꝯtēnere o pauꝑ. Eſto et tu pauꝑ:pau‑
per:id eſt hūilis. Si em̄ diues factꝰ eſt humilis:q̄tomagis
pauꝑ debet eſſe humilis? Pauꝑ non habet vnde inflet̃:di‑
ues habet cum quo iuctet̃. Audi ḡ me. Eſto verꝰ pauꝑ:eſto
piꝰ:eſto humilis. Nam ſi de ipſa pānoſa ⁊ vlceroſa paupta‑
te gl'iaris:qꝛ talis fuit ille q̄ ante domū diuitis inops iace‑
bat:attēdis qꝛ pauꝑ fuit:et aliud nō attēdis. Quid inqt at‑
tēdo? Lege ſcripturas:⁊ inuenies qꝺ dico. Lazarus pauꝑ
fuit:in cuiꝰ ſinū leuatꝰ eſt diues fuit. Contigit inqt moꝛi in‑
opē illū:et auferri ab angelis. Quo? In ſinū abrae:id eſt in
ſecretū vbi erat abraā. Nolite em̄ carnaliter intelligere:qꝺ
velut in ſinū tunice abrae leuatus ſit pauper. Sinus erat:
qꝛ ſecretū erat. Unde dicit̃. Redde vicinis noſtris in ſinū pſ.lxxviij
eoꝝ:id eſt in ſecreta coꝝ? Quid eſt redde in ſinum eoꝝ?
Toꝛque conſcientiā eorum. Lege:aut ſi legere non potes:
audi cum legit̃ ⁊ vide abraā opulentiſſimum fuiſſe in terra Geñ.xiij.
auro:argento:familia:pecoꝛe:poſſeſſione:⁊ tamē diues iſte
pauper fuit:quia humilis fuit. Humilis autē fuit. Credidit Geñ.xv.
abraam deo:⁊ deputatū eſt illi ad iuſticiā. Juſtificatus eſt
gratia dei non ꝓpria ꝓſumptione. Fidelis erat:bene ope‑
rabat̃. Filium iuſſus eſt immolare:neqꝫ cunctatus eſt et of‑ Geñ.xxij.
ferre qꝺ acceperat a quo acceperat. Probatus eſt deo:cō‑
ſtitutꝰ eſt exēplū fidei. Jā deo notꝰ erat:ſꝫ nobis mōſtrādꝰ
erat. Non eſt iflatꝰ q̄ſi in opibꝰ bonis ſuis:qꝛ pauꝑ erat di‑
ues iſte. Et vt ſcias qꝛ nō eſt iflatꝰ tāqꝫ ī bonis opibꝰ ſuis.
Sciebat em̄ qꝛ qcqd habebat: a deo habebat:⁊ nō ī ſemet‑
ipſo:ſed in dño gloꝛiabat̃. Audi paulū aplm̄. Si em̄ abraā Rom.iiij.

E ex opibꝰ iuſtificatꝰ eſt:habet gloriā ſed non ad deū. Vide:
tis:q2 cū abundēt paupes:recte querimꝰ pauperē. In tur:
ba q̄rimꝰ z vix inuenimꝰ. Occurrit mihi paup z quero pau
perē. Interim tu manū porrige paupi quē iueniſ. Ex cor:
de q̄ris quē queris? Tu dicis paup ſum ſicut lazarꝰ:diues
iſte meꝰ hūilis non dicit diues ſum ſicut abraā. Ergo tu te
extollis:ille ſe humiliat. Quid īflaris et nō imitaris? Ego
inq̄t paup leuor in ſinum abrae. Non vides:q2 diues ſuſce:
ptor eſt paupis? Si eñ ſupbis ɔtra eos q̄ hñt pecuniā ne:
gas eos ad regnū celoꝝ ptinere: cū in eis fortaſſe inueniat
humilitas q̄ in te nō iuenit. Non times ne tibi cū mortuus
fueris dicat abraā. Recede a me:q2 blaſphemaſti me? Ad:
f.Ti.vj. moneamꝰ ergo diuites nr̄os qð apl'ſ admonuit. Nō ſupbe
F ſape:neq3 ſperare in incerto diuitiarū. Admoniti ſumꝰ. Di:
uitie ille qs putatis plenas eſſe delitiaꝝ:pleniores ſunt pe:
riculoꝝ. Paup erat:z ſecurior dormiebat. Sic nāq3 aliꝰ ac
cedebat ad durā terrā:q̄3 ad lectū inargētatū. Attēdite cu
f.Ti.vj. ras diuitū:z ɔparate ſecuritati pauperꝝ. Sed audiat diues
iſte vt nō ſupbe ſapiat:neq3 ſperet in īcerto diuitiaꝝ. Vtat
mūdo tāq̄3 nō vtēs. Sciat ſe viam ambulare:z in has diui
tias tāq̄3 in ſtabulo itraſſe. Reficiat viator eſt:reficiat ſe et
trāſeat. Nō ſecum tollit qð in ſtabulo iuenit. Alius viator
erit z ipſe habebit:ſed nō auferet. Oēs hic relicturi ſunt:qð
Job.j. hic acqſierūt. Nudꝰ inq̄t exij de vtero matris mee:nudus
f.Ti.vj. reuertar ī terrā. Audi aliū pauperē. Nihil itulimꝰ in hunc
mūdū:ſed nec auferre aliq̄d poſſumus. Victū et tegumētū
habētes his contēti ſimus. Nām q̄ volūt diuites fieri:inci
dunt in tētationem z deſideria multa ſtulta z noxia: q̄ mer:
gūt hoīes in interitū et pditionē. Radix eſt omniū maloꝝ
auaricia:quā quidā appetētes a fide perrauerūt:et īſerue:
rūt ſe dolorībꝰ multis. Qui ſunt iſti q̄ a fide perrauerunt et
G īſeruerūt ſe dolorībꝰ multis? Qui volūt diuites fieri. Mo:
do reſpōdeat mihi ille pānoſus. Videamꝰ ſi nō vult diues
fieri:videamꝰ:iterrogemꝰ eū ſi nō vult diues fieri. Reſpon:
deat:non mētiat. Audiat linguā:ſed iterrogo conſciētiam.
Dicat ſi nō vult fieri:ſi aūt vult: iā icidit in tētationē z deſi
deria multa:ſtulta z noxia. Nō eñ opes:ſed deſideria. Vñ
Quis vult diues fieri. Quid ide? Deſideria mlta z ſtulta z
noxia:q̄ mergūt hoīes ī iteritū z pditionē. Vides vbi ſis?
Quid mihi oſtētas nullas facultates:cū ergo vincā tātas
cupiditates? Ecce iā cōpara duos. Iſte diues ē:ille paup.
Sed iſte diues eſt:iā eſt:nō vult fieri:iſte diues ē:aut de pa
rētibꝰ aut de donis z hereditatibꝰ. Ponamꝰ:faciamꝰ. Di:
ues eſt etiā de iniq̄tatibꝰ: iā non vult addere: impoſuit mo
dū:fixit limitem cupiditati:iā corde militat pietati. Diues
iniquis. Reſpōdeo. Diues eſt. Iterꝝ tu accuſator rñdes z di:
cis. De iniq̄tate diues eſt. Quid ſi facit amicos de māmo:
na iniq̄tatis? Dñs nouerat qð dicebat. Vtiq3 non errabat:
Luc.xvj. qñ ꝓcipiebat. Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis
vt z ipſi recipiāt vos in tabernacula eterna. Quid ſi hoc fa
cit iſte diues? Iam finit cupiditatē:exercet pietatē. Tu ni
hil habes:ſ3 diues vis fieri:icides ī tētationē. S3 forte ide
factꝰ es pauperrimꝰ z egentiſſimus:q2 neſcio q̄d habebas
paternū qð te ſuſtētaret:z calūnia aliq ɔpetitoris abſtulit.
Genꝰ audio:tpa accuſas. Qð genꝰ ſi poſſis facis. An nō vi
demꝰ:an non quotidianis exēplis plena ſunt oīa? Heri ge
mebat q2 pdebat ſua:hodie pgens ad maiorē rapit aliena.
H Inuenimꝰ verꝝ pauperē:inuenimꝰ piū:humilē:non de ſe fi:
dentē:pauperem virꝝ:mēbrum pauperis:q̄ ꝓpter nos pau:
ij.Cor. per factus eſt cū diues eſſet. Vide diuitē nr̄m:q̄ ꝓpter nos
viij. pauper factus eſt cū diues eſſet. Vide illū diuitē. Omnia p
Joh.j. ipm facta ſunt z ſine ipo factū eſt nihil. Plus eſt aurꝝ face:
re q̄3 habere. Diues es auro:argēto:pecore:familia:fūdis:
fructibus:tibi iſta creare nō potuiſti. Vide illū diuitē. Oīa
p ipm facta ſūt. Vide illū pauperē. Verbū caro factū eſt z
habitauit in nobis. Quis digne cogitat diuitias eiꝰ? Quo
faciat q̄ non fit:quo creet nō creatꝰ:formet:nō formatꝰ:mu
tabilia manens:tēporalia ſempiternꝰ? Quis digne cogitat
diuitias eiꝰ? Paupertatem cogitemꝰ:ne forte paupes vel
Lu.j.z.ij. ipam capiamꝰ. Concipit vtero virginali:icludit viſceribꝰ
matris. O paupꝰtas. In anguſto diuerſorio naſcit:iuolutꝰ
īfantilibꝰ tegumentis in ꝓſepio ponitur. Fit cibaria iumē:
tis pauperibꝰ:deīde celi et terre dñs. Creator angelorum:
oīm viſibiliū z iuiſibiliū effector z conditor:fugit:vagit:nu
trit:creſcit:tolerat etatē:occultat maieſtatē. Poſtea tenet Matthei
contēnit:flagellat:illudit:cōſpuit:colaphizat: ſpinis coro: xxvij.
nat:ligno iuſpendit:lācea pforat. O paupꝰtas. Ecce caput
pauperꝝ quos req̄ro:cuiꝰ paupis mēbrū iuenimꝰ virū pau:
perē. Breuiter q̄ramꝰ pupillū:q2 ī paupe requirēdo fatiga I
ti ſumꝰ. Dñe ieſu:pupillū q̄ro. Fatigatꝰ q̄ro cito reſponde
vt iueniā. Ne vobis dicatis inq̄t prēm in terra. Inuentus
eſt pupillꝰ iſte. Oret pupillꝰ iſte. Audiamꝰ eū z imitemur eū
Que eiꝰ eſt orō: Qm̄ pat meꝰ et mat mea dereliquerūt me: Ps.xxvj.
dñs aūt aſſumpſit me. Si ergo beati paupes ſpū qm̄ ipoꝝ Matth.v.
eſt regnū celoꝝ:tibi derelictꝰ eſt paup. Si pater meꝰ et ma: Ps.ix.
ter mea dereliquerūt me:dominus autem aſſumpſit me:pu
pillo tu eris adiutor.

Item eodē die Homelia de eo qð ſcriptū eſt ī
euangelio ſm Johannem. Facta ſunt encenia in Joh.x.
hieroſolymis zc. que habetur in expoſitione do:
ctoris. Tracta.xlviij.fo.cxcvj.col.ij.

Feria quinta poſt dñicā paſſionis. De aduer:
ſitate temporali. Sermo.j.

Quotiēs frēs chariſſimi aliq̄ aduerſitates veniūt Ser.cxj.
quotiēs aut hoſtilitas aut ſiccitas aut mortali: A
tas iuſto dei iudicio nob fuerit irrogata:nō eius
iniuſticie:ſed nr̄is ꝯ pctis iputare debemꝰ. Quia
ſicut dicit apl'ſ. Non iniquus eſt deus q̄ ifert irā. Multoꝝ Roma.iij
eñ malis moribꝰ atq3 clamoribꝰ exagitatꝰ eſt mūdꝰ. Et vt
hoc oēs itelligere poſſint:apertius charitati veſtre inſinuo
ſic ſunt boni z mali:quo ſi duo vaſa ſint plena:z vnū habeat
putredinē:z aliud aromata ꝓcioſa cū vno vētilabro vētila:
ta. Illud vas vbi fuerit aromata odorē deſiderabilē:aliud
aūt fetorē itolerabilē reddit. Ita ſimul boni atq3 mali idi:
ſcrete q̄dē turbati:ſ3 alto dei iudicio ſeparati. Quotiēs ali:
qua tribulatio in mūdū venerit q̄ boni ſunt velut ſctā vaſa
grās agūt deo q̄ eos caſtigare dignat. Illi vo q̄ ſūt ſupbi B
luxurioſi: cupidi:blaſphemāt z murmurāt ɔ deū dicentes.
O deꝰ q̄d tāti mali fecimꝰ vt talia patiamur. Vñ ſepe fit vt
īfelices iſti amore huiꝰ vite obligati:nec iſtā tenere poſſunt
z illā ſempiternā de q̄ fugiet dolor z gemitꝰ amittāt. Et qð
peius eſt nec iſta mala ꝓſentia poſſunt euadere: ſ3 ad illa q̄
eterna mala ſunt eoꝝ crimina eos faciūt puenire. Non īſul
tās ſ3 gemēs z dolēs hec dico. Ecce ſicut in eo q̄ ſupbo et
rebelli ſpū emēdare ſe noluerit : iplet illð qð ſcriptū ē. Qui Apocal.
ī ſordibꝰ eſt ſordeſcat adhuc. Iuſtꝰ aūt iuſtiora faciet:z ſan xxij.
ctus ſanctiora. Nō eñ ſpes bonorū in iſto eſt mūdo poſita.
Spes eñ q̄ videt:ait apl'ſ:nō eſt ſpes. Qm̄ z ipa ſpes mun Rom.viij
dana q̄ videt ī amaritudīe vra eſt. Amarā eñ potionē mun
dus ſuis dilectoribꝰ ꝓpinat. O īfelicitas generis humani.
Amarꝰ eſt mundꝰ z diligit: putas ſi dulcis eēt qualit ama: C
ret? Vos alloquit iſtas dilectores mūdi: vbi eſt qð amo:
ſtis: vbi eſt qð ꝓ magno tenebatis: vbi eſt qð dimittere no
lebatꝭ: vbi ſūt tot regiōes: vbi tāte ſplēdidiſſime ciuitates.
Lugendo potiꝰ iſta dicta ſunt q̄3 iſultādo. Magno affectu
iſta deputarēt ſi tm̄mō audirēt. At cū oclo's nr̄os dira ca:
lamitas z obſidiōis pcuſſerit:z nūc tpe mortalitatꝭ affligat
mortuoꝝ hoīm ſepeliēdis corporibꝰ:vix illi q̄ remanere vi
debāt occurrerēt. Cōſiderātes etiā illa mala q̄ iuſto dei iu
dicio illata ſūt:qñ tote ꝓuīcie ī captiuitatē ducte ſunt:ſuſti
nuimꝰ:mrēſfamilias abductas: ꝓgnātes abſciſſas z nutri:
ces auulſis e mābꝰ puuit atq3 ī vias ꝓiectꝭ:nec viuos ipos
filios retiere:nec mortuos pmiſerūt ſepelire. Cruciatꝰ ma:
gnꝰ z dolor:timor z horror tortores cordis parit īſiſtebāt:
maxie cū a talibꝰ femīs hoc ipia barbarica exigebat potē
tia: vt q̄ ſe ſciebat multoꝝ mācipioꝝ fuiſſe dñam:barbaroꝝ
ſe ſubito ſine vllo precio lugeret ancillā. Sic impletum eſt
in nobis illud qð dictū eſt p ꝓphetā dauid. Vēdidiſti po: Ps.xliij.
pulū tuū ſine ꝓcio: z nō fuit multitudo in cōmutationibus
eoꝝ. Dura a delicatꝭ z a nobilibꝰ mulierībꝰ ſeruitia ſine vl:
la miſeratiōe hūanitatꝭ a barbarꝭ exacta ſum. Strepitꝰ cla
moris huius ī auribꝰ nr̄is viget:dū talia audimꝰ atq3 vide:
mus. Nunq̄d ferree ſunt carnes hoīm:etiā ſi ſeruꝰ ferreus
ī aliq̄bꝰ iueniat? Quis iſta audiēs vidēſq3 nō doleat? Vñ
cū ꝓpheta dicere poſſumus. Quis dabit capiti meo aquā Hiere.ix.
aut oculis meis fōtē lachrymaꝝ:z plorabo die ac nocte in:

terfectos filie ppl̃i mei? Non ſolũ mortẽ corpoꝝ: verũ etiã
aiaꝝ. Chriſtianis loq̃mur: multos cognouim⁹ i iſta vaſta:
tiõe ſine ſacramẽto baptiſmi ex ipa vita fuiſſe ereptos atq̃
Roma.ix. inter vaſa ire relictos. Quis igit⁹ idoneoꝝ: q̃s placatus cel:
ſior inueniri põt: qñ ſic exarſit ira oĩpotentis vt repelleret
Rom. viij etiã tabernaculum ſuum in quo habitauit in hoĩb⁹? Et ille
etiã qui vnico filio ſuo nõ pepercit: ſed ꝓ nobis oĩb⁹ tradi:
dit illũ: nec p̃ciũ tãti ſanguinis attẽderit: nulli eccleſie: nul:
D li clero: nulle ſacrate virgini: nulli parcere ciuitati. Nos ꝟo
fratres chariſſimi q̃b⁹ dñs nõ pro noſtris meritis parcere
ſed adhuc ad penitẽtiã reſeruare dignat: nõ ſine grandi ti:
more debemus cõſiderare q̃ hec oĩbus nobis p̃bent exem
pla. Et ideo illoꝝ mors ꝓficiat ad nr̃am ſalutẽ: eoꝝ tribu
latio ſit nr̃a correptio. De alioꝝ plagis faciam⁹ medicamẽ
ta vulnerib⁹ noſtris. Et ſemp timeam⁹ qđ dñs in euãgelio
Luce.xiij. dixit. Putatis q̃ hi galilei pre oĩb⁹ pctõres fuerint qm̃ ta
lia paſſi ſunt. Non dico vobis ſ3 niſi penitẽtiã egeritis oẽs
ſimiliter peribitis. Et ideo q̃ ſolebat eſſe luxurioſus ſit caſt⁹
q̃ ſupbus ſit humilis: q̃ erat inuidus ſit benignus: q̃ p frau:
des vel calũnias ſolebat res alienas rapere: icipiat de ſuis
largiores elemoſynas dare. Nimis delicatũ ẽ qđ a nobis
req̃rit dñs nr̃ fres chariſſimi: nõ dixit nob ieiunate plus q̃
poteſtis: et pluſq̃ vires veſtre ſufferũt vigilate. Nõ nobis
dicit: a vino vel a carnib⁹ abſtinete. Nõ a nobis iſta requi:
runt: ſ3 hoc dignat iniũgere qđ oẽs hoĩes poſſunt cũ ipſius
grã ſine grãdi labore cõplere. Sed qđ peſſimum eſt: multi
ſunt q̃ duriſſimũ ⁊ amariſſimũ auaricie iugũ cũ multis labo
Mat.xj rib⁹ volunt ferre: ⁊ dulce iugũ xp̃i ⁊ onus eius leue: diſſimu:
lãt humeris ſuis iponere. Malunt cũ multis peccatis ſub
ſarcina graui ſuccũbere q̃ iugũ xp̃i qđ eos põt i celũ eleua
re ſuſcipe. Vos vero fratres nobiſcũ ſapiẽter ⁊ fideliter co
gitãtes dirũpatis a ceruicib⁹ veſtris duꝝ ⁊ aſpeꝝ auaricie
iugũ: ⁊ iugũ xp̃i ſuauiſſimũ vr̃is humeris iponẽtes: ſm apo
Phil.iij. ſtolũ: conuerſationẽ veſtrã leuãtes in celũ: vt cũ xp̃s appa
Col.iij. ruerit vita veſtra tũc ⁊ vos cũ ipo apparẽtis in gloria: qđ
ipſe preſtabit in ⁊c.

Itẽ eodẽ die Homelia de eo qđ ſcriptũ eſt in
Luce.vij. euãgelio ſm Lucã. Rogabat ieſum quidã pha:
riſeus ⁊c. que habetur in libro Quinquagita ho
meliarum.xxiij.fo.cxxj.col.iiij.

Feria ſexta poſt dominicã paſſionis. De ſtu:
dio ſapientie et meditatione legis dei. Sermo.j.

Ser.cxij. Portet fres chariſſimi vt mundo corde et caſto
A corpore ſapiẽtiã diuinã diſcere diligatis: ⁊ itelli
gere appetatis: q2 ipa cognitio dei ſe fideliꝰ q̃ren:
tib⁹ ⁊ iſtãter meditãtib⁹ tribuit. Cognitiõe autẽ
dei nihil meli⁹ eſt: q2 nihil beati⁹ eſt: ⁊ ipa vera btitudo eſt.
Joh.xvij. Unde ⁊ ſaluator ad p̃rem ait. Hec eſt aũt vita eterna: vt co
gnoſcãt te vnũ veꝝ deum: ⁊ quẽ miſiſti ieſum xp̃m. Hui⁹ ḡ
ſapiẽtie noticia q̃liꝰ adipiſcat audite. Primo oĩm q̃rendũ
j.Coꝝ.iij. eſt hoĩ q̃ ſit vera ſciẽtia: veraq̃ ſapiẽtia: q2 ſapiẽtia huius
ſeculi ſtulticia eſt apđ deũ. Sciẽtia vera eſt a diaboli ſerui:
tio qđ ſunt pctã recedere: ⁊ ſapiẽtia pfecta ẽ deũ colere ſm
mãdatoꝝ illius ꝟitatẽ: q2 in his duob⁹ vita btã acquirit: ſi
pŝ.xxxiij. cut pſalmiſta ait. Diuerte a malo ⁊ fac bonũ. Nec etiã ſuffi:
cit cuiq̃ mala nõ facere niſi etiã bona faciat: nec bona face:
re niſi etiã mala omittat. Ois ḡ q̃ ſic ſapiẽs eſt: ꝓculdubio
beat⁹ erit in eternũ. Beata ſiq̃dẽ vita eſt: cognitio diuini:
tatis. Cognitio diuinitatis: virt⁹ boni opis ẽ: virt⁹ boni ope:
B ris: fruct⁹ eſt eterne beatitudinis. Adhuc ergo bonũ habe:
mus ſolatiũ diuinarũ lectionẽ ſcripturaꝝ: q2 ſacrarũ lectio
ſcripturarũ diuie eſt p̃cognitio nõ parua beatitudinis. In
his eñ quaſi in quodã ſpeculo homo ſeipm cõſiderare põt
q̃lis ſit: vel quo tẽdat. Lectio aſſidua purificat oĩa: timorẽ
icutit gehẽne: ad gaudia ſupna cor iſtigat legẽtis. Qui vult
cũ deo ſemp eẽ: frequent d3 orare ⁊ legere. Nã cũ oram⁹ ipi
cũ deo loq̃mur: cũ ꝟo legim⁹: de⁹ nobiſcũ loquit. Geminũ
ꝯfert donũ lectio ſctãꝝ ſcripturaꝝ: ſiue q2 intellectũ mẽtis
erudit: ſeu q2 a mũdi vanitatib⁹ abſtractũ hoĩem ad amo:
rẽ dei pducit. Labor honeſt⁹ eſt lectiõis: ⁊ multũ ad emun
dationẽ animi ꝓficit. Sicut eñ ex carnalib⁹ eſcis alitur co
ꝛ: ita ex diuis eloquijs iterior hõ nutrit ⁊ paſcit: ſicut pſal

miſta ait. Q̃ dulcia faucib⁹ meis eloq̃a tua dñe: ſup mel et pŝ.cxviij.
fauum ori meo. Sed ille beatiſſim⁹ eſt q̃ diuinas ſcripturas
vertit i opa. Oẽs plane ſcripture ſctẽ ad noſtrã ſalutẽ ſcri: C
pte ſunt: vt ꝓficiam⁹ i eis i veritatis agnitionẽ. Sepi⁹ cec⁹
offendit q̃ videns: ſic ignorãs legẽ dei ſepi⁹ ignorãter pec
cat q̃ ille q̃ ſcit. Sicut cec⁹ ſine ductore: ſic hõ ſine doctore
viã rectã vix gradit. Et ideo fres chariſſimi quicũq̃ ex vo
bis lectiões ſacras legere et itelligere poſſint: in his ſtudiũ
ipendãt: vt eaꝝ frequẽter meditatione vtant. Qui vero ſen
ſum locutiõis ſacre ex lectiõe nõ poſſint pcipe: attẽtius au
diãt iterp̃tatẽ: vt recipiãt ſaltẽ ĩde edificationẽ. Cum vero
magiſterio celeſti iſtructi q̃d faciendũ: q̃dve vitandũ ſit di
lectiſſimi accipiatis: nõ ſit mora i faciẽdo: qđ it⁹ ſapiatis itel
ligẽdo: q2 vt beat⁹ paul⁹ apľs ait. Non auditores legis iu: Roma.ij.
ſti ſunt apud deũ: ſed factores legis. Et ipa ꝟitas ait. Ser: Luce.xij.
uus q̃ ſcit volũtatẽ dñi ſui, ⁊ nõ facit: vapulabit multis. Itẽ
alibi ſcriptũ ẽ. Sciẽti bonũ ⁊ nõ faciẽti: pctm̃ eſt illi. Itaq̃ Jaco.iiij.
oĩ diligẽtia ſtudete vt cognoſcatis volũtatẽ dei. Poſtq̃ au
tẽ cognoueritis volũtatẽ eius: ſummo niſu cõtẽdite: vt hãc
faciatis iplẽtes mãdata illi⁹: ⁊ inſtãter depoſcite vt in hoc
pſeuerãtes pueniatis ad ꝓmiſſa illi⁹. Ad qđ nos adiuuare
dignet ipe q̃ p ſuã bonitatem nos vocauerat: ⁊ p ſuã grãm
liberauerat: quiq̃ hĩ certantib⁹ celeſtia regna ꝓmiſerat ie
ſus chriſtus domin⁹ noſter: qui viuit et regnat cum deo pa
tre ⁊ ſpũ ſancto: per oĩa ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Itẽ eodẽ die Homelia de eo qđ ſcriptũ eſt in
euangelio ſm Johãnẽ. Collegerũt pontifices et Joh.xj.
phariſei ꝯſiliũ aduerſus ieſum ⁊c. q̃ habet i expo
ſitione doctoris. Tractatu.xlix.fo.cxcvij.col.j.

Sabbato poſt dominicam paſſionis. De vita
mortali et immortali. Sermo.j.

Ixit dñs cuidã adoleſcẽti. Si vis vẽire ad vitã Ser.cxiij.
ſerua mãdata. Non dixit. Si vis venire ad vitã A
eternã: ſ3 ſi vis venire ad vitã: eã diffiniẽs vitã q̃ Mat.xix.
fuerit eterna vita. Hui⁹ ḡ vite amorẽ nos p̃mi:
tus cõmendem⁹. Etenĩ amat ⁊ qualiſcũq̃ vita iſta: ⁊ ipam
q̃lẽcũq̃ erũnoſã: miſerã finire hoĩes timẽt ⁊ paueſcũt. Hic
videndũ eſt: hinc ꝯſiderãdũ eſt quẽadmodũ amãda ſit eter:
na vita: qñ ſic amat miſera iſta: ⁊ q̃nq̃ finiẽda vita: ꝯſideraa:
te fratres q̃ntũ amãda ſit vita vbi nunq̃ finies vitã. Amas
ḡ iſtam vitã: vbi tm̃ laboras: curris: ſatagis: anhelas: ⁊ vix
enumerãtur q̃ neceſſaria ſunt i miſera vita: ſeminare: arare:
nouellare: nauigare: molere: coq̃re: texere: et poſt hec oĩa fi:
nire habes vitã. Ecce q̃ pateris i miſera iſta quã diligis vita:
⁊ putas te ſemp victuꝝ ⁊ nũq̃ morituꝝ. Tẽpla ſaxea: mar:
morea: ferro plũboq̃ cõſolidata tñ cadũt: ⁊ hõ ſe nunq̃ pu:
tat moriturũ? Diſcite ergo fratres q̃rere eťnã vitã: vbi iſta
nõ tolerabitis: ſ3 ieternũ cũ deo regnabitis. Qui eñ vult vi
tã: ſicut dicit ꝓphetã. Diligat videre dies bonos. Nam in B
dieb⁹ malis mors poti⁹ optat q̃ vita. Nõne audiuim⁹ ⁊ vi pŝ.xxxiij.
dim⁹ homies in aliq̃b⁹ tribulatiõib⁹ ⁊ anguſtijs: ꝯflictatio:
nib⁹ ⁊ egritudinib⁹ dũ ſũt ꝯſtituti ⁊ vidẽt ſe laborare: nihil
aliud dicere. Deus mitte mihi mortẽ: accelera dies meos?
Et qñ venit egritud⁰. currit: adducunt medici: ſolidi ⁊ mu
nera ꝓmittunt. Dicit tibi ipa mors. Ecce aſſum quã paulo
ante a dño petebas: q̃d mihi mõ fugere vis? Inueni te fal:
ſatorẽ ⁊ miſere vite amatorẽ. De his aũt dieb⁹ quos agim⁹
apľs ait. Redimẽtes tp̃s qm̃ dies mali ſunt. Nõ ḡ ſunt ma
li dies quos agim⁹ icorruptela hui⁹ carnis in tãta vel ſub Ephe.v.
tanta ſarcina corruptibilis corporis: iter tãtas tẽtatiões:
inter tãtas difficultates: vbi falſa volũtas: nulla ſecuritas
gaudij: timor torquẽs: cupiditas auida: triſticia arida? Ec:
ce q̃ malos dies ⁊ nẽo vult finire ipos dies malos: multũq̃
hic rogãt hoĩes deũ vt diu viuãt. Quid ẽ aũt diu viuere: ni
ſi diu torq̃ri? Quid ẽ aliud diu viuere q̃ malos dies malis
dieb⁹ addere? Et cũ creſcũt pueri: q̃ſi accedũt illis dies: et
neſciũt q2 minuũt: ⁊ ipa ẽ falſa ꝯputatio. Creſcẽtib⁹ eñ de:
cedũt dies poti⁹ q̃ accedũt. Conſtituit alicui hoĩ nato ꝟbi
grã: octogita annos: q̃cq̃d viuit de ſumma minuit: ⁊ inepti
hoĩes ḡtulãt pl̃rimis natalicijs: tã ſuis q̃ filioꝝ ſuoꝝ. Oviꝝ C
prudẽtẽ ſi tibi vinũ minuat in cuppa triſteris: dies pdis ⁊
gaudes? Mali ḡ ſunt dies: ⁊ eo peiores: q2 diliguntur. Sic

blādit̄ hic mūd⁹ vt nemo velit finire erūnoſam vitā. Vera
eñ vita vel btā hec: cum reſurgim⁹ ⁊ cum xp̄o regnabim⁹.
Nā ⁊ ipij reſurrecturi ſunt:ſed in ignē ituri. Vita itaqꝫ nō
eſt niſi btā. Et btā vita eſſe nō pōt niſi eterna vbi ſunt dies
boni:nec multi:ſꝫ vn⁹. Ex conſuetudine hui⁹ vite appellati
ſunt dies. Dies ille neſcit ortū:neſcit occaſum. Illi diei nō
ſuccedit craſtin⁹.qꝛ eū nō p̄cedit heſternus. Hūc diem vel
hos dies ⁊ hanc vitā ⁊ verā vitā in ꝓmiſſis habemus. Alu
cui⁹ ergo opis merces eſt. Si eñ mercedē amam⁹:in ope
re non deficiamus:⁊ ineternū cū xp̄o regnabimus.

¶ Item eodem die Homelia de eo qđ ſcriptum
Joh.xvij. eſt in euangelio ſm̄ Johannem. Sublevatis ie
ſus oculis in celum dixit. Pater venit hora ⁊c̄.
que habet̄ in expoſitione doctoris:tractatu.ciij.
fo.ccxxiij.col.iij.

¶ Dominica in ramis palmarū de paſſione dñi. Sermo.j.

Ser.cxiiij A Admonet vos fr̄es chariſſimi ad ſolēnitatē dñice
paſſionis : ip̄e in quo eā nec muta elemēta tacue
rūt. Celebret eā lux fidei linguis hoīm quā ꝯcla
mauerunt etiā ſilētia tenebraꝝ. Hodie dñs nr̄ in
ſtatera crucis p̄ciū noſtre ſalutis appēdit:⁊ vna morte vni
verſum mūdū ſicut oīm ꝯditor:ita oīm reparator abſoluit.
Indubitāter eñ credam⁹ q̄ totū mūdum redemit: q̄ plus
dedit q̄ȝ totus mundus valeret. Meritū eñ redēpte merce
dis dignitas īſignis p̄cij ſupgreſſa eſt. Inter redēptū ⁊ re
dimentem diſpenſatio fuit:compenſatio nō fuit. Qui ergo
nō habebat peccata ꝓpria:digne deleuit aliena. Sol⁹ hic
pia victima pro oīb⁹ cecidit:vt oēs leuaret. Et qꝛ debitum
ſol⁹ nō habuit:recte ſcn⁹ miē ꝓ debitorib⁹ erogauit. Per
pēde inter hec q̄ talem pro nobis dedit pecuniā:qualē a no
bis ſit exactur⁹ vſurā. In hac itaqꝫ die fides ꝓphetice ānū
Eſaie.l. ciationis īpleta eſt:ita dicētis. Corpus meū dedi ꝑcutien
tib⁹ ⁊ genas meas vellētib⁹:faciem meā nō auerti a fedita
B te ſputorū. Suſcepit mala nr̄a:vt tribueret bona ſua. Hinc
intelligam⁹ quantū hominē diligere dignat⁹ ſit ante culpā
quē ſic diligit poſt ruinā. Agnoſce homo quantū valeas:⁊
quātū debeas:⁊ dum tantā redēptionis tue ꝑſpicis digni
Matthei xxvij. tatē:ip̄e tibi īdicito peccādi pudorē. Ecce pro impio pie
tas flagellat̄: ꝓ ſtulto ſapientia illudit̄: ꝓ mendace veritas
necat̄. Dānat̄ iuſticia ꝓ iniquo:mīa afficit̄ ꝓ crudeli. Pro
miſero replet̄ ſinceritas aceto:īebriat̄ felle dulcedo. Addi
cit̄ īnocētia ꝓ reo:morit̄ vita ꝓ mortuo. Expauit ſcel⁹ ho
minū natura rex:et quē creatura rebellis nō agnoſcit:cum
mūdi dñm tremēs terra teſtat̄:et celi regē ſol fugiēs ꝯfitet̄.
Clamide coccinea īduit̄: qꝛ ſāguie martyꝝ ſuoꝝ eccl'ie cor
pus ornat̄. Corona ſpinea capiti ei⁹ īponit̄:qꝛ pūctio pctōꝝ
nr̄oꝝ quorū remiſſione redēptoris gloria ſtruit̄: aridis tri
bulis cōparat̄. Studeam⁹ nunc e diuerſo:vt mēbrorū vita
capitꝭ ſit corona. Qđ vero ſitire ſe in cruce poſit⁹ dicit:fidē
incredule gētis ꝯcupiſcit. Sed ecōtra acetū malicie porri
gūt:qꝛ vinū ſapiētie qđ a deo acceperāt peccādo corrupe
rāt. Velū tēpli ſcindit̄:qꝛ ſynagoga honore nudat̄. Obſer
uatio antiq̄ diſſoluit̄:eccl'ie vnitas p̄mōſtrat̄. Monumēta
apiunt̄:qꝛ mortis iura iure ſupant̄. Laxata ſede tartarea a
dño rex ꝓfunde noctꝭ clauſtra reſerant̄: ⁊ quē hoīes nō re
C cipiūt:inferi deū eſſe cognoſcūt. Qđ aūt trigita argenteos
iudas vēditor ꝓphan⁹ refudit:indicabat nihil ſibi xp̄i pre
ciū ꝓfuturū:ſꝫ ſalutis bñficiū ſcelere ſuo alijs ꝯferēdū. Vi
deam⁹ q̄d hoc refuſo p̄cio emptū eſſe eloquia diuina teſtan
tur. Emerūt inq̄t ex eo agrū figuli in ſepulturā ꝑegrinorū.
Figul⁹ xp̄s eſt:ager xp̄i eccl'ia:acquiſitio ꝑegrinoꝝ popu
lus gentiū. Supeſt chariſſimi vt agri hui⁹ quotidiani atqꝫ
ꝑpetui ſtudeam⁹ eē cultores:ſeminem⁹ in eo frugē bone cō
ſciētie:vt cū tēp⁹ meſſis.i.cōſummationis ⁊ dies reddēde
ratiōis aduenerit: cū ſecuritate ⁊ exultatione bonoꝝ opeꝝ
manipulos reportem⁹:et poſt cōtritionē ieiuniorū p̄ſentis
q̄drageſime laudabiliū actuū cādore veſtiti ⁊ īdumēto ca
ſtitatꝭ ornati: ad feſta futura ꝓcedam⁹:⁊ paſcha illud eter
num piorū inſerti cōcilijs celebremus:preſtāte dño noſtro
ieſu chriſto qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat in
ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eadē dominica. De traditione ſymboli ac expoſitione partiū cōtentarū in eodē. Sermo.ij.

Symbolū qđ vobis tradituri ſum⁹ fr̄es chariſſi Ser.cxv. A
mi ꝯprehēſio eſt fidei nr̄e atqꝫ ꝑfectio. Simplex
breue:plenū:vt ſimplicitas ꝯſulat audiētiū ruſti
citati:breuitas mēorie:plenitudo doctrine. Qđ
eñ grece ſymbolū dr̄:latine collatio noiat̄. Collatio itaqꝫ
deo:qꝛ collata ī vnū toti⁹ catholice legis fides ſymboli col
ligit̄ breuitate. Cui⁹ textū vobis mō deo annuente dicem⁹
Petr⁹ dixit. Credo in deū p̄rem omnipotentē. Johannes
dixit. Creatorē celi ⁊ terre. Jacob⁹ dixit. Credo ⁊ in ieſum
xp̄m filiū eius vnicū dñm nr̄m. Andreas dixit. Qui conce
ptus eſt de ſpūſancto:natus ex maria virgine. Philippus
ait. Paſſus ſub pōtio pylato:crucifixus:mortu⁹:⁊ ſepult⁹.
Thomas ait. Deſcēdit ad īferna:tcia die reſurrexit a mor
tuis. Bartholome⁹ dixit. Aſcēdit ad celos ſedet ad dexte
rā dei p̄ris oīpotētꝭ. Matthe⁹ dixit. Inde vētur⁹ iudicare
viuos ⁊ mortuos. Jacob⁹ alphei. Credo ⁊ in ſpm̄ſctm̄ ſan
ctā eccleſiā catholicā. Symō zelotes. Sanctoꝝ cōionē:re
miſſionē pctōꝝ. Judas iacobi. Carnis reſurrectionē. Ma
thias cōpleuit. Vitā eternā amē. Audite ḡ fratres chariſ B
ſimi redēptoris noſtri vocē ꝑ ꝓphetā dicentē. Venite filij ps̄.xxxiij.
audite me:timorem dñi docebo vos. Filios vocat:quos in
gremio eccleſie collocat. Nec eñ pōt mr̄ vocari:niſi filios
ꝓcreauerit. Ergo chariſſimi ad perhēne p̄miū vos inuitari
cognoſcite:q̄ fidelit̄ cū dei adiutorio lauacrū aq̄ vitalis ac
cepiſtis vel q̄ expetitꝭ:vt cū ad ſacrū fontē vel verā penitē
tiā ꝑueneritꝭ:ꝑ ſpm̄ſctm̄ ſalutaris ⁊ celeſtis vos vnda ꝑfun
dat. Jōqꝫ chariſſimi hui⁹ myſterij ſacramētū ſicut fide con
cepim⁹ ⁊ corde credim⁹:ꝑfectꝭ vocib⁹ declarem⁹. Credo in C
deū p̄rem oīpotentē:et reliq̄ ſicut ſupra. Ergo dilectiſſimi
hec verba nō humana ſed dñi ſunt celeſtia ſacramēta: que
ī vr̄is cordib⁹ ipſi⁹ mīa p̄ſtāte reſideāt:vt grām dñi incor
ruptā:⁊ īmaculatā vſqꝫ ad finē ꝑcipiatꝭ. Repetim⁹ adhuc
chariſſimi ſymbolū:vt cū myſterio ꝯueniat trinitatis. Cre
do in deū. Credēdū nobis eſt fratres chariſſimi in deū pa
trē:ita ⁊ in ieſum xp̄m filiū eius. Pater ſine filio credi non
pōt:qꝛ licet diſtīcta ſit in eis ꝑſonaꝝ ꝓprietas:tñ vna eſt et
īdiſcreta maieſtas. Sicut totū ergo potuit ſemp pater:ita
totū pōt ſemp fili⁹. Qui ꝯceptus eſt de ſpū ſctō:nat⁹ ex ma
ria ꝟgine. Sacramētū hic ſuſcepti corporis demōſtrat̄:vt
quē ante ſcl'a p̄r genuit: in fine iā ſeculi maria virgo ſpūſan
cto inſpirāte ꝯcepit. Et ideo de ip̄a dñi mr̄e angel⁹ gabriel
dicit. Spūſſctūs ſuꝑueniet in te:⁊ virt⁹ altiſſimi obūbrabit Luce.j.
tibi. Ad excipiēdum eñ dñice maieſtatis aduētum:neceſſe
fuit vt humane infirmitati diuinū adeſſet auxiliū. Sancta
eñ maria vt virgo ꝑpit:ita ꝟgo ꝯcepit. Qualiter hec aut
qūo ſalua ꝟgiali ītegritate ꝑfecta ſit:credere magꝭ q̄ȝ enar
rare poſſumus. Fidei in his plurimū licet:ſermoni parum.
Paſſus ḡ ſub pontio pylato:crucifixus:mortu⁹:et ſepult⁹. D
Deſcēdit ad inferna:tertia die reſurrexit a mortuis. Aſcen
dit ad celos ſedet ad dexterā dei p̄ris. Sedere ad dexterā
p̄ris dicit̄:non vt dicat̄ maior:ſꝫ vt oſtēdat̄ eq̄lis. Hec oīa
teſtionio ſunt dñice paſſiōis: vt dñm ieſum xp̄m ſicut vere
paſſum ⁊ vere mortuū: ſic vere reſurrex:ſic ⁊ triūphaſſe cre
dam⁹. In quo nobis xp̄s dñs reliq̄t exēplū : vt ſicut eū nō
dubitam⁹ natū ⁊ mortuū ⁊ reſurrexiſſe ⁊ viuere:ita nos q̄ȝ
ſic natos ⁊ mortuos eſſe nouim⁹:ſic poſt mortē reſurrectu
ros ⁊ ī eternū eſſe victuros noſcamus. Sequit̄. Inde vētu
rus iudicare viuos ⁊ mortuos. Credo ⁊ in ſpm̄ſctm̄. Vtiqꝫ
vt equalis credulitas dei p̄ris ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti eq̄lē oſtēde
ret poteſtatē. Credo ſanctā eccleſiā catholicā. Bene ſym
bolū eccleſiā catholicā noiauit ⁊ ſctām:qꝛ m̄lte eccl'ie here
ticoꝝ ſunt:ſꝫ q̄ nō eſt catholica nec ſctā dici pōt. Sequitur.
Sanctorū cōmunionē. Credētes ḡ ſctām eccleſiā catholi
cā ſctōꝝ habētes cōmunionē: qꝛ vbi eſt fides ſctā ibi eſt et
ſctā cōmunio : credere vos quoqꝫ in corpore reſurrectionē
et remiſſionē pctōꝝ oportet. Omne ſacramētū baptiſmi in
h̄ ꝯſtat: vt reſurrectionē corporū ⁊ remiſſionē pctōꝝ nob a
deo p̄ſtāda credam⁹. Supeſt vt cui⁹ audiſtis paſſionē au
diſtis aſcēſionē: audiſtis iudiciū:q̄tidie expectetꝭ aduētū.

¶ In eadem dominica. Ad competentes:et qui ac quare dicantur dilucide oſtendit. Sermo.iij.

Ser.cxvj. A H Odie fratres chariſſimi ſpecialit̃ ad cōpetētes
humilitatis noſtre ſermo dirigit̃. Et q̄uis oib⁹
etiā fidelib⁹ baptizatis admonitio noſtra cōue-
niat: et vnuſquiſq; q̄ de aïe ſue ſalute ſollicitudi-
nē gerit vn̄ ꝓficere poſſit: credimus q̄ in iſta humili ſugge
ſtione nr̄a reperiat: peculiariter tamen eos qui nūc baptiſ-
mi ſacramenta deſiderāt volum⁹ admonere. Primū ergo
cōpetētes iſti quare hoc noïe vocent̃ agnoſcāt. Competen
tes dicunt̃ ſimul petētes: q̄uo cōſedētes nihil eſt aliud niſi
ſimul ſedētes: ⁊ colloquētes nihil aliud ē niſi ſimul loquē-
tes: ꝯcurrētes ſine dubio nō itelligunt̃: niſi ſimul currētes:
ita et cōpetētes nō poſſunt aliud itelligi niſi ſimul petētes.
Ecce iā quare hoc nomen cōpetentes habeāt: didicerunt.
Nūc vero iſti q̄ ſimul petunt: debēt ſcire q̄d petūt. Quid er
go petūt q̄ baptiſmi ſacramēta deſiderāt? Quid vtiq; niſi
vt q̄ erāt vaſa diaboli mereātur effici vaſa xp̄i? Totum in
B nobis ſpiritaliter implet̃ miniſterijs angeloꝝ. Ideo rogo
vos ⁊ cōmoneo oēs cōpetētes: ⁊ cōteſtoꝛ ſimul ⁊ annuncio
vt cū dei adiutoꝛio in iſtis dieb⁹ vſq; ad paſcha: diligenter
ꝑſcrutamini ꝯſciētias vr̄as: ne forte ſit vel vn⁹ hō ꝯtra quē
odiū in coꝛde teneatis. Si em̄ ille qui baptizandus eſt ira-
cūdiā vel odiū in coꝛde reſeruat: neſcio ſi in eo gratia diui-
Mat.vj. na ꝓficiat. Dictur⁹ eſt em̄. Dimitte nobis debita nr̄a: ſicut
et nos dimittim⁹ debitoꝛib⁹ noſtris. Et ſi hoc in eo futurū
eſt q̄d ip̄e oꝛat: q̄d ſupeſt niſi quomō ipſe dimiſerit: ſic ei iu-
Luce.vj. ſticia diuia dimittat? Scd̄m illud q̄d dn̄s ip̄e dixit. Date ⁊
dabit̃ vobis. Dimittite: ⁊ dimittet̃ vobis. Ac ſic q̄ nō dimi
ſerit: ip̄e ꝯtra ſe ianuā diuie miſericoꝛdie claudit: dicendo.
Dimitte nobis debita nr̄a: ſicut et nos dimittim⁹. Primo
ḡ hoc ſpecialit̃ cōpetētes attendāt: ne vllū hoïem odio ha
beāt. Scd̄o iterrogēt ꝯſciētias ſuas: et ſi alicui (vt euenire
ſolet) fecerūt iniuriā: cito veniā petāt. Tertio ſi aut ꝑ furtū
aut ꝑ falſum teſtioniū aut ꝑ aliquā calliditatē: aut ꝑ ſtate-
ras doloſas vl' mēſuras duplices cuicūq; aliq̄d abſtulerūt
Luce.xix. ſi ſm̄ exēplū Zachei nō poſſunt in quadruplū: vel ſimplo
reſtituāt. Nā neſcio qua fronte gratiā diuine mie ſe credit
poſſe accipere: q̄ res alienas quas male abſtulit diſſimulat
C refoꝛmare. Sed foꝛte hoc etiā opoꝛtet cōpetētib⁹ obſeruā-
re: vt ſi agnoſcūt ſe ꝑſuadēte diabolo furtū: homicidiū: aut
adulteriū cōmiſiſſe: aut ſi aliqua mulier cōpetēs potiones
diabolicas aliq̄n ad aboꝛſū accepit: et filios ſuos adhuc ī
vtero poſitos aut etiā natos occidit: q: ſat̃ graue petm̄ ē:
ꝓ oïbus his cū gemitu ⁊ cōpunctione dei miam querāt: et
ad baptiſmi ſacramēta ꝑ penitentiā mundati ꝑueniāt. Et
hoc āte oïa q̄cūq; ſe has culpas habere vidēt: obſeruēt vt
caſtitatē ⁊ āte baptiſmū cuſtodiāt: ⁊ poſt baptiſmū nō par
uo tpe ſe a voluptate cuſtodiāt. Venenū inuidie fugiāt: ne
Sapiē.ij. imitatoꝛes diaboli eē videant̃: de quo ſcriptū eſt. Inuidia
diaboli moꝛs itrauit in oꝛbē terrarū: imitant̃ autē eum qui
ſunt ex parte illi⁹. Supbiā etiā ꝑ quā ip̄e diabolus cecidit
Mat.xj. vitare ꝯtēdāt: q: xp̄s quē ſequi deſiderant: mitis fuit ⁊ hu-
Jaco.iiij. milis coꝛde. Et ſatis timēdū eſt illud q̄d ſcriptū eſt. Deus
ſupbis reſiſtit: humilib⁹ autē dat grām. Mendaciū etiā de
Pš.v. oꝛe ſuo non ꝓferāt: ꝓpter illud q̄d ſcriptū eſt. Perdes oēs
Sapiē.j. q̄ loquunt̃ mēdaciū. Et iteꝝ. Os q̄d mētit̃: occidit animā.
Nec ſolū a piurio ſed etiā a iuramēto abſtineāt: q: nō men
Ecc̄.xxiij tit̃ q̄ dixit. Vir multū iurās implebit̃ iniq̄tate: ⁊ non diſce-
D det de domo illius plaga. Vinū vero et iſtis dieb⁹ paꝝ ac-
cipiāt: ⁊ cum dies paſche venerit: cū grādi ſe cautela a cra-
pula vel ebꝛietate cuſtodiāt: ne foꝛte q̄d ꝑ ſacramētum ba-
ptiſmi mūdatū vel illuminatū fuit: ſi crapula ſurrepſerit ꝑ
itēperātiā obſcuret̃. Et ideo etiā ſi aliq̄s eos ꝑ inimicam
amicitiā ad bibēdū cogere voluerit: oïno refugiāt ⁊ nunq̄
penit⁹ acq̄eſcāt: ſed q̄d decet ⁊ expedit xp̄ianis ī cibo vel ī
potu ꝑcipiāt. Et q: oēs cōpetētes vterus mr̄is eccl'e xp̄o
inſpirāte ꝯcepit: nihil iiuſtū aut ihoneſtū exerceāt: ne foꝛte
male agēdo viſcera materna cōcutiāt: ⁊ ante legitimū par-
tū velut aboꝛſum eos mat̃ ſctā ꝓijciat: ſ; magis oēs cōpe-
tētes benigni ſint: humiles: māſueti: ſobꝛij: vt ad ſalutaris
baptiſmi ſacramētū oꝛdine legitimo cōuenietes: de hedis
cōuertant̃ ad agnos: de ſiniſtra trāſferant̃ ad dexterā: cū il
lis q̄ ad dexterā erūt: illā deſiderabilē vocē felicit̃ audituri
Mat.xxv. Venite bn̄dicti p̄ris mei: ꝑcipite regnū q̄d vobis paratum
eſt ab oꝛigine mūdi. Si ſm̄ ꝯſuetudinē ſuā charitas veſtra
diligent̃ attēdat: agnoſcere poteſtis admonitionē nr̄am: li
cet ad cōpetētes dicta ſit: poſſe tn̄ oïb⁹ baptizatis fidelib⁹
ꝯuenire. Et ideo nos qui iā ante multa tp̄a ī xp̄o renati ſu- E
mus: iſtis qui baptizādi ſunt exemplum ſctē ꝯuerſationis
ī oïb⁹ p̄beam⁹: vt ſi nos imitari voluerit: nō ꝑ latā ⁊ ſpacio- Mat.vij.
ſam viā trahant̃ ad moꝛtē: ſ; ꝑ artā ⁊ āguſtā ꝑuēire mereā
tur ad vitā. Et ideo nō ſolū exēplis ſ; etiā v̄bis eos ad oē
op⁹ bonū admonere debet̃: p̄cipue tn̄ q̄ filios aut filias ex-
cipe religioſo amoꝛe deſiderāt: ⁊ āteq̄; baptizent̃: et poſtea
q̄; baptizati fuerit de caſtitate: de humilitate: de ſobꝛietate
vel pace eos admonere vl' docere nō deſināt: ⁊ agnoſcāt ſe
fideiuſſoꝛes eē ipoꝝ. Pro ip̄is em̄ r̄ndēt: q̄ abrenūciēt dia
boli pōpis ⁊ opib⁹ ei⁹. Et iō tā illi q̄ excipiūt q̄; q̄ excipiun
tur: id eſt tā p̄res q̄; filij pactū q̄d cū xp̄o ī baptiſmi ſacra-
mēto ꝑſcribūt cuſtodire ꝯtēdāt: nec vnq̄; aliq̄d de diaboli
pōpis vel mūdi iſti⁹ luxurioſis oblectatiōib⁹ ꝯcupiſcāt: vt
deo adiuuāte et illi q̄ filios ſuſcipiūt ſi caſte aut iuſte vixe-
rit: ⁊ illi q̄ excipiunt̃ ſi eos imitari voluerit ſic credim⁹ pa-
riter ad p̄mia eterna ꝑueniāt: p̄ſtāte dn̄o nr̄o ieſu xp̄o q̄ cū
p̄re ⁊ ſpū ſctō viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Item in eadem dn̄ica de eodem alius ſermo: qui habetur in libro Quinquaginta Homeliaꝝ xlix.fo.cxxxiiij.col.iij.

¶ Itē in eadem dominica alius ſermo de primo verſu pſalmi viceſimiprimi. De⁹ deus meus reſpice in me: qui ſumitur ex expoſitione doctoꝛis. De eodem etiā pſalmo tractat̃ in libro de gratia no.teſta.ad honoꝛatum.ca.ij.et ſequentibus.

¶ Feria ſecunda poſt dominicam palmarū. De paſſione domini et Juda traditoꝛe. Sermo.j.

S Uſcepit dn̄s triſticiā nr̄am vt nobis largiret̃ le- Ser.cxvij
ticiā ſuā. Et veſtigijs nr̄is deſcēdit vſq; ad moꝛ A
tis erūnā vt nos ſuis veſtigijs reuocaret ad vitā
Percutiā inq̄t paſtoꝛē ⁊ diſꝑgent̃ oues gregis. Zach.xiij
Triſtis erat: q: nos paruulos relinquebat. Aïa triſtis erat Matthei
nō ꝓ ſua paſſiōe: ſ; ꝓ nr̄a diſꝑſiōe. Proditoꝛē oſculo libē- xxvj.
ter ſuſcepit: nō q: de⁹ dei fili⁹ moꝛtē timebat: ſed q: nec ma
los pro ſe perire volebat. Juda oſculo filium hoïs traditoꝛ
Fungebar diſciplina v̄tutis: ⁊ diſcipul⁹ fact⁹ es ꝯſilij iniq̄-
tatis. Officio ſanguinē fundis: ꝓ pignoꝛe amoꝛis vulnus
infigis: pacis argumēto moꝛtē imittis: ſeru⁹ dn̄m tradis:
diſcipulus magiſtrū ꝓdis. Utilioꝛa ſunt vulnera amici q̄; Prouer.
volūtaria oſcula iīmici. Signo dato: ab his q̄ cū fuſtib⁹ ve xxvij.
nerāt detinet̃. Inijcit man⁹ turba: nectunt̃ vīcula: detinet̃ B
iuſticia et tradit̃ ab iiuſticia. Percuſſit ḡ petr⁹ aurē pueri Matthei
p̄ncipis. Quare petrus? Quia ip̄e accepit regni celoꝝ cla- xxvj.
ues: ⁊ ſoluēdi ligādiq; ip̄e adept⁹ eſt poteſtatē. Abſciſſa eſt
pueri auricula male audiētis: aure iteriore xp̄m male itelli
gētis: q̄ paſſus nō eſt ſe ꝓphetā eſtimari: ſ; dei filiū docuit
fideli ꝯfeſſiōe ſignari. Limus ſuū agnoſcit cooperatoꝛē: et
caro ſuā ſequit̃ opatricē. Iubere potuit: opari maluit qui
e limo terre coꝛpoꝛis membꝛa foꝛmauit: q̄ hoſtes ſuos non
paſſus eſt vulnerari. Illi iuſto moꝛtē iferebāt: ꝑſecutoꝝ vul
nera iſte ſanabat. Petr⁹ ſeq̄bat̃ a lōge. Neq; em̄ negare po
tuiſſet: ſi xp̄o dn̄o adheſiſſet. Ter me inq̄t negabis. In do-
mo p̄ncipis ſacerdotū ignis ardebat: vbi petr⁹ occult⁹ ſe-
debat. Frig⁹ erat vbi xp̄s nō erat. Petr⁹ ab āncilla ꝓditus
negat. Mallē petrum dn̄m negaſſe q̄; iudā dn̄m vēdidiſſe.
Interrogat⁹ petr⁹. Et tu inq̄t ex illis es q̄ cū galileo erāt. C
Non em̄ erat q: in p̄ncipio erat hoïem negauit: hoïm ꝯſoꝛ-
tiū refutauit. Non em̄ hoïs erat apl's: q̄ fuerat xp̄i diſcipu-
lus: ergo fleuit amare: maluit ip̄e ſuū accuſare petm̄: vt iu-
ſtificaret̃ fatēdo q̄; grauaret̃ negādo. Lachꝛymas lego: ſa
tiſfactionē nō lego. petrus negauit i nocte: ſed ꝯfitet̃ ī die.
Habebat lachꝛymas petr⁹ quas pio fundebat affectu: nō
habebat ꝓditoꝛ flet⁹ q̄b⁹ culpā ablueret: vt dū reus ſuo iu
dicio dānat̃: ſpontaneū facinus expiet̃. Peccaui inquit: q̄
tradiderim ſanguinē iuſtū. Et iudei. Quid ad nos? Tu vi
deris. Pertinacibus ſtudijs funeſtā ſibi vendicāt ſangui-
nis auctionem: cum refunderet venditoꝛ ſacrilegij quanti-
tatē. Preciū ſanguinis a iudeoꝝ gazophilatio ſeparat̃: et

Annotatō nūeralis ordinis ſermonū huiꝰ opis

ager figuli chriſti pecunia cōparatur:locus humādis pere grinoꝝ reliquijs ꝓphetie teſtimoniū adimpletur: ⁊ ſurgentis eccleſie myſteriū reuelatur. Ergo precio ſanguinis emitur mundus. Venit enim vt ſaluetur mundus. Non em̄ cognouit mūdus eū qui fuerat in mundo mundus. Accuſatur:⁊ tacet. Bene tacet qui defenſione nō eget. Ambiāt de

D

Matthei. xxvij.

fendi:qui timent vinci. Nō vt reus excuſat ſe tacēdo:ſ3 deſpicit falſidicos refellēdo. Manꝰ quidē pilatus lauit: ſed facta probauit. Vxor verberatur in nocte/admonet viꝝ in die. Veritas fatigaẗ:⁊ a ſeruo dominꝰ iudicaẗ. Coronam de ſpinis annexā compūgentes caput eiꝰ coronāt:⁊ illudētes adorāt. Vt rex ſalutatur:vt victor coronaẗ:⁊ quaſi deꝰ et dominꝰ adoraẗ. Pulchre crucē aſcendit/iudicio victor aſſiſtit. Talis ergo aſcēdit ꝗ ſeculū vincere parat. Poſuerunt titulū ſcriptū. Hic eſt ieſus rex iudeoꝝ. Vermis ī cruce:ſcarabeus in cruce. Bonꝰ vermis ꝗ heſit ligno:bonꝰ ſcarabeus ꝗ clamauit e ligno. Quid clamauit? Ne ſtatuas illis h̄ peccatū. Illis vtiꝫ petebat veniā:a qbꝰ accipiebat

Lu. xxiij.

iniuriā. Hodie inq̄t mecū eris in paradiſo. Nec miꝝ ſi conuerſo culpā ignoſcebat/qui inſultātibus veniā relaxabat. Potauerūt eū aceto. Bene ad cōſummāda oīa corruptio ſinceritatis hauriẗ. Itaꝫ acetū bibitur:vinū cum felle nō bibitur. Sinceritati non debuit amaritudo miſceri:qꝛ pro nobis dominū ſine peccato decuit crucifigi. Pater inq̄t:ī manꝰ tuas cōmendo ſpiritum meū. Bene tradidit qui non amiſit. Spiritꝰ patri cōmendatur vt peccatoꝝ vincula re

E

ſoluanẗ. Sol occidit ſacrilegis vt ſpectaculū obūbraret fu neſtis. Findūtur petre ⁊ iudeoꝝ corda durātur. Elemēta fugiūt:terra concutiẗ. Iudeus arguit/miles cuſtodit/monumēta reſeranẗ:⁊ iudeoꝝ perfidia denudaẗ. Diſcipuli vigilāt:⁊ fletibus oculos meſtos ſomnꝰ inuidus captat. Iu

Dan.iij.

dei qd curioſi eſtis:vbi caro crucifixa remāſit? In flāmis

Luce.ij.

cū tribus pueris apparuit: qui poſtea paruulus dignatus eſt naſci. Stabant tn̄ mulieres hec vidētes:ſtabat ⁊ mater

Joh. xix.

dn̄i ſuo filio teſtimoniū perhibēte. Ioſeph et Nichodemꝰ chriſtū ſepeliunt/ vnus iuſtus/alter in quo dolus nō erat. Nā ſi apl̄i ſepelirent:dicerēt non ſepultū:quem iudei nunciauerant raptū. Nichodemus nocte venit ꝓpter metū iudeoꝝ. Simplicitas enī queriẗ/ non ambitio deſideratur. Quō iuſtꝰ latebras periculi timeret:qui corpꝰ nō timuit ſepelire. Ideo occulte poſtulauit vt corpꝰ celaret/nō vt peri

Matthei. xxvij.

culū ꝓcaueret. Mulieres de longe ſtabāt que diligenter locū ſeruabant. Sexus immutat:deuotio calet. Et cū diſcipuli fatigarenẗ:ſole tn̄ ab angelo ne timeāt admonētur. Noli

Joh. xx.

me inquit tangere/nondū enī aſcendi ad patrē meū. Nondum tibi aſcendi ꝗ viuentē cū mortuis queris. Quare primū mulieri? Per mulierē mors antea eſt nūciata: ꝑ mulierē vita hoībꝰ reparaẗ. Mulier quid ploras? Mulier chriſtū videbat:ſed hortulanū putabat. Deꝰ eſt qui adoratur: homo eſt qui tenebaẗ. Non renuit tāgi a femina: quia non oēs poſſunt chriſtum tangere reſurgentem quem tetigerāt in corpore commemorantem.

¶ In eadem feria de paſſione domini et Suſanna. Sermo.ij.

Sermo. cxviij.

A

Matthei. xxvij.

Forſitan mirū videẗ nobis fratres cur dn̄s apud preſidē pilatū a principibꝰ ſacerdotū accuſetur/ nec aliquē iam eoꝝ reſpōſione cōuincat:cū vtiꝫ ingratā accuſationē nō niſi repellere ſolet ſubſecuta defenſio. Mirū inq̄3 ſit fratres qꝺ arguaẗ ſaluator et taceat. Taciturnitas ei negat qꝺ obijciẗ:cū nō vult reſpōdere qꝺ queriẗ. Accuſationē ſuam dn̄s tacendo nō firmat: ſed deſpicit nō repellēdo. Bene em̄ tacet:qui defenſionē nō deſperat. Ambiat defendi ꝗ metuit ſuperari. Feſtinet loq̄: qui timet vinci. Chriſtꝰ autē cum cōdēnaẗ exuperat: cū iu

Pſalm.l.

dicaẗ vincit:ſicut ait ꝓpheta. Vt iuſtificeris ī ſermonibus tuis ⁊ vincas cū iudicaris. Quid ergo opus erat ei loq̄ ante iudiciū/cui ipm̄ iudiciū erat plena victoria? Vicit ergo cū

B

Matthei. xxvij.

iudicaẗ xp̄s:qꝛ ſic innocēs approbaẗ. Vn̄ ait pilatꝰ. Innocēs ego ſum a ſanguine huiꝰ iuſti. Melior ē igiẗ cauſa ꝗ nō defendiẗ ⁊ ꝓbaẗ:plenior iuſticia ꝗ nō verbis aſtruiẗ:ſ3 veritate fulciẗ. Taceat ligua neceſſe ē:vbi ipa ṽitas ſibi adeſt. Taceat ligua in bono negocio:ꝗ ⁊ ī malis cauſis obticere ꝯſueuit. Nolo ſic defēdi iuſticiā/ſicut ſolet īiq̄tas excuſari. Qꝺ vincit xp̄s: nō rationis eſt ſed virtutis. Scivit em̄ ſaluator ꝗ eſt ſapiētia quomodo tacēdo vinceret:quō non reſpōdēdo ſuparet:atꝫ ideo cauſam ſuā maluit cōprobare ꝗ̄ dicere. Ad vincendū fortaſſe metus eū cogeret ne ſalutē proderet niſi qꝺ ipſa erat tota cā victorie. Suā enim ſalutē prodidit vt ſalutē omniū lucrareẗ. In ſe vinci maluit vt victor eſſet in cūctis. Sed qd de deo xp̄o loq̄r? Suſanna mu

C

lier īimicos ſuos tacuit ⁊ vicit. Non em̄ apud danielē ī ſer

Dan. xiij.

mone tuitio eſt:ſed in ſancta femina tacēte ligua ꝑ ea caſtitas loquiẗ. Caſtitas enī ſuſanne affuit ī iudio:ꝗ eue defuit in padiſo. Ibi em̄ pudori eiꝰ cōſuluit/hic ſaluti. Ibi ne ma

Gen.iij.

culareẗ pudicitia:h̄ ne innocētia dānareẗ. Caſtitas enī ſuſanne ⁊ ꝑſbyteros īpudicos cōuicit ī paradiſo:⁊ ī iudicio falſos accuſatores obtinuit:biſꝫ victrix reos facit teſtionij/quos reos facit adulterij:atꝫ tandē iudicē mereẗ caſtitas danielē pueꝝ iuniorē:necdū pubeſcētis etatis. Multū igiẗ de deo pudicicia ꝯſequiẗ:cū iudicē virginē promereẗ. Secura ei eſt de victoria caſtitas:cui eſt iudicatura ṽginitas. Pudicitie aūt cauſas:niſi vir pudicus audire non debuit. Tale em̄ arbitriū mereẗ caſtimonia:apud quē nō periclitẽẗ verecūdia. Cognito igiẗ daniel ſuſāne negocio:cū

D

eā falſis accuſationibꝰ vellet plebs īperita dānare:ait idē Mundꝰ ego ſum a ſanguine huiꝰ. Quo dicto/peccātis po

Dan. xiij.

puli reuocauit errorē. Hac ꝗ voce circa ſuſānā daniel vtiẗ qua circa dn̄m vſus eſt pilatus. Ait em̄ pilatꝰ. Mundꝰ ego

Matthei. xxvij.

ſum a ſanguine huiꝰ iuſti. Eadē igiẗ ſentētia abſoluiẗ pudicitia/qua eſt ⁊ abſoluta iuſticia. S3 daniel meliꝰ ꝗ̄ pilatus. Ille em̄ pudicū ſanguinē nec condēnat ⁊ liberat:h̄ aūt iuſti ſanguinē cōfiteẗ ⁊ tradit. Quid em̄ profuit teſtimoniū ꝑhibuiſſe innocētie:et velut reū addixiſſe nequicie:niſi qꝺ grauiꝰ peccatū eſt vnū eūdēꝫ et pronūciare iuſtū ⁊ tradere criminoſis? Ipſe em̄ iniq̄tatis ſue teſtis eſt: qui ore abſoluit ⁊ corde cōdēnat. Lauerit licet manꝰ pilatꝰ:tn̄ ſua facta nō diluit. Et ſuis abſtergere ſe putauerit iuſti ſanguinē de ſuis mēbris:eodē tn̄ ſanguine mens eius teneẗ infecta. Ipſe enī occidit chriſtū qui eū tradidit occidēdū. Iudex enī bonus ⁊ cōſtans:ne ſanguinē innocētis addiceret/nec iuidie cedere debuit/nec timere. Daniel ergo meliꝰ ꝗ̄ pilatus. Ille peccantis populi reuocauit errorē:hic autē furentis ſynagoge ſacrilegium confirmauit.

¶ In eadem feria de Symbolo. Sermo.iij. In quo ſymbolū exponit. diciẗꝫ verbū nō in carnē verſum ſed verbū manens carnem accepiſſe.

Symbolū eſt breuiter ꝯplexa regula fidei:vt mētem īſtruat nec oneret memoriā/paucis ṽbis dicaẗ vn̄ multū acquiraẗ. Credo in deū patrē omnipotentē. Vide ꝗ̄cito diciẗ:et quantū valet. Deꝰ

Ser. cxix.

A

eſt:⁊ pater ē. Deꝰ poteſtate/pater bōitate. O felices ſumꝰ ꝗ dn̄m noſtrū patrē inuenimꝰ. Credamus ergo in eum/et oīa nobis de ipſius miſericordia ꝓmittamꝰ. Quia omnipotens eſt:ideo in deū patrem oīpotentē credimꝰ. Nemo dicat/nō mihi poteſt dimittere peccata. Quō non pōt omnipotēs? Sed dicis. Ego multū peccaui. Et ego dico:ſ3 ille oīpotens eſt. Et tu. Ego talia pctā cōmiſi/vn̄ liberari ⁊ mūdari nō poſſum. Rn̄deo. Sed ille oīpotens eſt. Videte qd ei cātetis in pſalmo. Benedic inq̄t aīa mea dn̄o:⁊ noli obli

Pſ. cij.

uiſci oēs retributiones eiꝰ. Qui ꝓpitiꝰ fit oibus iniq̄tatibꝰ tuis:ꝗ ſanat oēs lāguores tuos. Ad h̄ nobis eſt eiꝰ oīpotētia neceſſaria. Nā vniuerſe creature ad h̄ erat neceſſaria vt crearet. Oīpotēs eſt ad faciēda maiora ⁊ minora oīpotēs eſt ad celeſtia ⁊ terreſtria. Oīpotens eſt ad faciēda īmortalia ⁊ mortalia. Oīpotēs ē ad faciēda ſpiritalia ⁊ corpalia. Oīpotens eſt ad faciēda viſibilia ⁊ inuiſibilia:magnus in magnis:nec paruꝰ in minimis. Poſtremo oīpotēs eſt ad faciēda oīa ꝗ facere voluerit. Nā ergo dico quāta nō poſſit Nō pōt mori/nō pōt peccare:nō pōt mentiri/non pōt falli. Tāta nō poteſt:ꝗ ſi poſſet/nō eſſet oīpotens. Credite ergo

Rom. x.

in eū ⁊ cōfitemini. Corde em̄ crediẗ ad iuſticiā:ore aūt confeſſio fit ad ſalutē. Ideo cū credideritis oportet vt ꝯfiteamini. Qn̄ ſymbolum redditis: accipite mō qꝺ teneatis:et poſtea reddatis:⁊ nunꝗ̄ obliuiſcamini. Poſt hoc qd? Et

B

in ieſum xp̄m. Credo dicis in deū patrē oīpotentē:⁊ in ieſum xp̄m filiū eiꝰ vnicū dn̄m noſtrū. Si filiū vnicū:ꝗ patri equalē. Si filiū vnicū: ergo eiuſdē ſubſtātie cuiꝰ eſt pater.

Si filiū vnicū:ergo eiꝰ oīpotentie cuiꝰ eſt pater. Si filium
vnicū:ergo patri coeternū. Hoc in ſe ꝛ apud ſe ꝛ apud pa=
Lu.i.et.ii. trem. Propter nos qd? Ad nos qd? Qui ꝯceptꝰ eſt de ſpū
ſancto/natꝰ ex virgine maria. Ecce q̄ venit. Quis? Ad qs.
Per virginē mariā/in qua opatꝰ eſt ſpiritꝰ ſanctꝰ:non hō
maritꝰ q̄ fecundauit caſtā ꝛ ſeruauit intactā. Sic ergo car
ne īdutꝰ eſt dn̄s xp̄s:ſic factꝰ eſt hō q̄ fecit hominē:aſſumē
Ioh.i. do qđ nō erat/nō pdendo qđ erat. Verbū eñ caro factū ē:
et habitauit in nobis. Non verbū in carnē verſum eſt: ſed
verbū manēs carne accepta. Inuiſibilis ſemp:factꝰ eſt vi
ſibilis qñ voluit ꝛ habitauit ī nobis. Quid eſt ī nobis? In
hoībꝰ. Factus vnꝰ ex hominū numero/vnus ꝛ vnicꝰ. Vni
cus patri. Nobis qd? Et nobis vnicꝰ ſaluatoꝛ. Nemo eñi
preter ipſum ſaluatoꝛ noſter:ꝛ nobis vnicus redēptoꝛ. Ne
mo enim ꝑter ipſum redēptoꝛ noſter/nō auro/nō argento:
ſed ſanguine ſuo. Ergo ipſa vbi empti ſumꝰ eius cōmertia
videamꝰ. Cū eñi dictū eſſet in ſymbolo. Qui cōceptꝰ eſt de
ſpū ſctō:natꝰ ex virgine maria:iā qd ꝓ nobis paſſus eſt ſe=
C quiꝛ. Sub pōtio pilato crucifixus moꝛtuꝰ ꝛ ſepultꝰ. Quia
filiꝰ dei vnicus dn̄s non crucifixus:filius dei vnicus dn̄s
noſter nō ſepultꝰ eſt. Hō crucifixus eſt:hō ſepultꝰ eſt:deus
nō eſt mutatꝰ:deꝰ nō eſt occiſus:ꝛ tamē ſꝫm hoīem occiſus
Si eñi cognouiſſent:ait apl's:nunq̄ꝫ dominū gloꝛie crucifi
.Coꝛ.ii. xiſſent. Et dn̄m gloꝛie oſtēdit:et crucifixum cōfeſſus eſt:qꝛ
ſi quis etiā tuā tunicā illeſa carne tua cōſcindat/tibi facit
iniuriā/nec ſi clamas ꝓ veſte tua vt dicas/cōſcidiſti tuni=
cam meā:ſed conſcidiſti me/fila de me feciſti. Loquerī iſta
integer:ꝛ verꝫ dicis:et de carne tua nihil detraxit qui leſit.
Sic et dominꝰ chꝛiſtus crucifixus eſt: dn̄s eſt:vnicꝰ patri
eſt:ſaluatoꝛ noſter eſt:dn̄s gloꝛie eſt:tñ crucifixus eſt:ſed in
carne:ꝛ ſepultꝰ ī ſola carne. Nā vbi ſepultꝰ eſt:ꝛ quādo ſe=
pultus eſt/tūc ibi nec anima fuit. Sola caro ī ſepulchꝛo ia=
cebat:et tamē cōfiteris ieſum chꝛiſtū filium eius vnicū do
minū noſtrū. Qui cōceptꝰ eſt de ſpiritu ſancto:natꝰ ex vir=
gine maria. Qui ieſus xp̄s vnicꝰ filiꝰ dei dn̄s noſter ſub pō
tio pilato crucifixus. Qui ieſus chꝛiſtꝰ vnicus dei filiꝰ dn̄s
noſter et ſepultus. Qui ieſus xp̄s vnicus dei filius dn̄s no
ſter:ſola caro iacet:ꝛ tu dicis. Dominꝰ noſter. Dico:plane
dico:quia veſtē intueoꝛ ꝛ veſtitū adoꝛo. Caro illa illiꝰ veſti
Phil.ii. mentum fuit:qꝛ cum in foꝛma dei eſſet nō rapinā arbitratꝰ
eſt eſſe ſe equalē deo: ſed ſemetipſum exinaniuit foꝛmā ſui
accipiēs/non foꝛmā dei amittēs. In ſimilitudine hominū
factꝰ ꝛ habitu inuētus vt homo. Non contēnamꝰ ſolā car=
nē:quādo iacuit:tunc nos emit. Quare nos emit? Quia nō
D ſemper iacuit. Tertia ei die reſurrexit a moꝛtuis. Hoc ſeq
Matthei. tur in ſymbolo. Cū cōfeſſi fuerimꝰ eius paſſionē cōfitemur
xxviii. et reſurrectionē. In paſſiōe quid egit? Docuit qd toleremꝰ
In reſurrectione qd egit? Oſtēdit quid ſperemꝰ. Hic opꝰ:
ibi merces. Opus in paſſione:merces in reſurrectiōe. Nec
quia reſurrexit a moꝛtuis hic remāſit. Sed qd ſequiꝛ. Aſcē
dit in celū. Et modo vbi eſt? Sedet ad dexterā patris. In
tellige dexterā:ne queras ibi ſiniſtrā. Dextera dei dicitur
eterna felicitas. Dextera dei diciꝛ ineffabilis/ieſtimabilis/
incōpꝛehēſibilis beatitudo atq̄ꝫ ꝓſperitas. Hec eſt dexte=
ra dei. Ibi ſedet. Quid eſt ibi ſedet? Ibi habitat. Sedes ei
dicūtur vbi quiſq̄ꝫ habitat. Nō eñi quando illū vidit Ste=
phanꝰ ſanctꝰ mentiebatur qui dicebat. Sedet ad dexterā
patris? Quomodo eñi dicit Stephanꝰ. Ecce ego video ce
Act.vii. lū apertū et filium hoīs ſtantem ad dexterā dei. Quia ille
vidit ſtantē mētiebaꝛ foꝛte q̄ dicebat tūc. Sedet ad dexte
rām patris? Sedet ǵ dictū eſt:manet:habitat. Quō? Quo
modo tu? Quo ſtatu? Quis dicet? Dicamꝰ qđ docuit/dica
mus qđ nouimꝰ. Quid? Inde vēturus iudicaturꝰ viuos
ꝛ moꝛtuos. Cōfiteamur ſaluatoꝛē/ne timeamꝰ iudicē. Qui
eñi modo in eū credit ꝛ pꝛecepta eiꝰ facit ꝛ diligit eū: nō ti
mebit qñ veniet iudicare viuos ꝛ moꝛtuos:nō ſolū non ti=
mebit: ſed vt veniat optabit. Quid eñi nobis felicꝰ q̄ꝫ qñ
venit quē deſideramꝰ? Qñ venit quem amamꝰ? Sed time
amus qꝛ iudex noſter erit:q̄ mō eſt aduocatꝰ noſter:ipſe tūc
i.Ioh.i. erit iudex noſter. Audi Iohannē. Si dixerimꝰ qꝛ peccatū
nō habemꝰ:noſipſos ſeducimꝰ ꝛ veritas ī nobis nō eſt. Si
autē cōfeſſi fuerimꝰ peccata noſtra/dixit:fidelis ē ꝛ iuſtꝰ q̄
i.Ioh.ii. dimittat nobis peccata:ꝛ mūdet nos ab omī iniq̄tate. Hec
ſcripſi vobis vt nō peccetis. Et ſi qs peccauerit:aduocatū

habemꝰ apud patrē ieſum chꝛiſtū iuſtū:et ipſe eſt exoꝛatio
peccatoꝛū noſtroꝛū. Si haberes cauſam apud aliquē iudi
cē agendā:ꝛ īſtrueres aduocatū: eſſes ſuſceptꝰ ab aduoca
to:ageret cauſam tuā ſicut poſſet:ꝛ ſi nō illā finiſſet: ꝛ audi=
res illū iudicio ventuꝝ: quātū gauderes qꝛ ipſe potuit eſſe
iudex tuus:q̄ fuit pauloante aduocatꝰ tuus? Et modo ipe
pꝛo nobis oꝛat/ipſe ꝓ nobis īterpellat. Aduocatū enim ha
bemus ꝛ iudicē timeamꝰ. Immo qꝛ aduocatū pꝛemiſimꝰ:
E ſecuri iudicē venturū ſperemꝰ. Trāſitū eſt in ſymbolo qđ
pertinet ad ieſum chꝛiſtū filium dei vnicum dn̄m noſtrum.
Sequiꝛ. Et in ſpiritū ſanctū:vt cōpleatur trinitas/pater ꝛ
filius ꝛ ſpiritꝰ ſanctꝰ. Sed de filio multa ſunt dicta:qꝛ filiꝰ
ſuſcepit hominē:filius verbū caro factū eſt:non pater/non
ſpiritꝰ ſanctꝰ:ſed carnē filij tota trinitas fecit. Inſeparabi
lia eñi ſunt opera trinitatis. Sic ergo accipite ſpm̄ ſanctū
vt nō credatis minoꝛē eſſe q̄ꝫ filiū:et minoꝛē eſſe q̄ꝫ patrem.
Pater eñi et filiꝰ et ſpiritꝰ ſanctus tota trinitas vnus deꝰ.
Nihil ibi diſtat:nihil variū:nihil defectiuū:nihil alteri cō=
trariū:equale ſemp:inuiſibile ꝛ incōmutabile pater ꝛ filiꝰ ꝛ
ſpiritus ſanctus. Liberet nos trinitas a multitudine pec=
F catoꝛū. Iam qđ ſequiꝛ ad nos pertinet. In ſanctā eccleſiā
Sancta eccleſia nos ſumꝰ: ſed nō ſic dixi:nos: quaſi ecce q̄
hic ſumꝰ/q̄ me modo audiſtis. Quotquot hic ſumꝰ deo ꝓ
pitio xp̄iani fideles ī hac eccleſia:id eſt ī iſta ciuitate:quot
quot ſunt in iſta regiōe:quotquot ſunt ī iſta ꝓuincia:quot=
quot ſūt ꝛ trās mare:q̄quot ſūt ī toto oꝛbe terraꝝ: qm̄ a ſo Pſ. xlix.
lis oꝛtu vſq̄ꝫ ad occaſum laudaꝛ nomē dn̄i. Sic ſe hꝫ eccle
ſia catholica mater nr̄a vera:vera illiꝰ ſpōſi cōiunx. Honoꝛe
mus eā:qꝛ tāti dn̄i matrona eſt. Et qd dicā? Magna ē ſpō
ſo ꝛ ſingularis dignatio:meretricē inuenit:ꝟginē fecit. Qꝛ
meretrix fuit non debet negare:ne obliuiſcaꝛ miſericoꝛdiā
liberātis. Quō nō erat meretrix: quādo poſt idola ꝛ demo
nia foꝛnicabaꝛ? Foꝛnicatio coꝛdis in oībꝰ fuit. In paucis
carne:in oībꝰ coꝛde. Et venit ꝛ virginē fecit. Eccleſiā vir
ginem fecit. In fide virgo eſt. In carne paucas habet vir=
gines ſctimoniales. In fide oēs virgines debet hr̄e ꝛ femi
nas ꝛ viros. Ibi eñi debet eſſe caſtitas ꝛ puritas ꝛ ſctitas.
Nā vultis noſſe q̄ꝫ virgo ſit? Aplm̄ paulū audite:amicum
ſpōſi audite zelāte ſpōſo nō ſibi. Aptaui vos inq̄t vni viro. i.Coꝛ.xi.
Eccleſie dicebat. Et cui eccleſie? Quocūq̄ꝫ litiere ille pue=
nire potuerūt. Aptaui vos vni viro ꝟginē caſtā exhibere
xp̄o. Timeo aūt dixit:ne ſicut ſerpens euā decepit aſtutia Gen.iii.
ſua. Serpēs ille nunqd coꝛpoꝛaliter ꝯcubuit cū eua? Et tñ
virginitatē coꝛdis eiꝰ extinxit. Hoc timeo dicit:ne coꝛrū=
panꝛ mētes vr̄e a caſtitate q̄ eſt in xp̄o. Virgo eſt ǵ eccl'ia:
virgo eſt:ꝟgo ſit. Caueat ſeductoꝛē ne iueniat coꝛruptoꝛē.
Virgo eſt eccl'ia. Dicturꝰ es mihi foꝛte. Si ꝟgo eſt:quō pa
rit filios? Aut ſi nō parit filios:quō dedimꝰ noīa noſtra vt
de eiꝰ viſceribꝰ naſceremur? Rn̄deo. Et virgo eſt et parit.
Mariā imitaꝛ q̄ dominū peperit. Nunqd nō virgo ſancta
maria ꝛ peperit ꝛ virgo ꝑmāſit? Sic ꝛ eccl'ia ꝛ parit ꝛ vir
go eſt. Et ſi cōſideres xp̄m parit:qꝛ mēbꝛa eiꝰ ſūt q̄ bapti=
zanꝛ. Vos eſtis inquit apl's coꝛpus chꝛiſti ꝛ mēbꝛa. Si er i.Coꝛ.xii.
G go mēbꝛa chꝛiſti parit/marie ſimillima eſt. In remiſſionē
pctōꝝ. Hec ī eccleſia ſi nō eſſet:nulla ſpes eſſet remiſſio pec
catoꝛū. Si in eccleſia nō eſſet:nulla future vite ꝛ liberatio=
nis eterne ſpes eſſet. Gratias agimus deo:q̄ eccleſie ſue de
dit hoc donū. Ecce vēturi eſtis ad fontē ſanctū:diluemini
baptiſmo ſalutari lauacro regenerationis. Renouamini:eri
tis ſine vllo pctō:aſcēdētes de illo lauacro:oīa q̄ vos pctā
ꝓſequebanꝛ:ibi delebunꝛ. Egyptijs inſequētibꝰ iſraelitas
ſimilia erant veſtra peccata ꝓſequentibꝰ:ſed vſq̄ꝫ ad mare Exo.xiiii.
rubꝛū. Quid ē vſq̄ꝫ ad mare rubꝛū? Vſq̄ꝫ ad fontē xp̄i cru=
ce ꝛ ſanguine ꝯſecratū. Qđ eñi rubꝛū eſt rubet. Non vides
quō rubeat pars xp̄i:interroga oculos fidei. Si crucē vides
attēde ꝛ cruoꝛē. Si vides qđ pēdet:attēde qđ fudit. Lan=
cea ꝑfoꝛatū eſt latꝰ xp̄i:ꝛ manauit pꝛeciū noſtrū. Iō ſigno Ioh.xix.
xp̄i ſignaꝛ baptiſmꝰ.i.aqua vbi tingimini:ꝛ q̄ſi in mari ru=
bꝛo trāſitis. Peccata veſtra:hoſtes veſtri ſunt. Sequūtur:
ſed vſq̄ꝫ ad mare. Cū vos itrauerit ̄ euadetis:illa delebun
tur. Quō euadētibꝰ per ſiccū iſraelitis:aqua cooperuit egy
ptios. Et qd dixit ſcriptura? Vnꝰ ex eis nō remāſit. Pec=
caſti multa/peccaſti pauca/peccaſti magna/peccaſti par=
ua:qđ eſt minꝰ ex eis nō remāſit. Sed qm̄ victuri ſumus

Annotatõ in iſto ſeculo vbi q̃s nõ viuit ſine peccato:iõ remiſſio pctõ:
nũeralis rum non eſt in ſola ablutione ſacri baptiſmatis: ſed etiã in
ordinis oratiõe dñica ⁊ q̃tidiana:quã poſt octo dies accepturi eſtiſ
ſermonũ In illa iuenietis q̃ſi quotidianũ baptiſmũ veſtrũ: vt aga:
huiꝰ opis tis deo gratias q̃ donauit hoc munꝰ eccleſie ſue:qđ cõfite:
mur in ſymbolo. Ut cũ dixerimꝰ. Sanctã eccleſiã:adiũga
H mus:remiſſionẽ peccatorũ. Poſt hec. Carnis reſurrectio:
nem. Iſte iã finis eſt. Sed finis ſine fine erit reſurrectio car
nis. Sʒ erit poſtea nulla mors carnis:nulle ãguſtie carnis:
nulla fames ⁊ ſitis carnis: nulle afflictiões carnis:nulla ſe:
nectꝰ ⁊ laſſitudo carnis. Noli ergo horrere carnis reſurre:
ctionẽ. Bona eiꝰ vide: mala obliuiſcere. Prorſus q̃cquid
querelarũ eſt carnaliũ mõ:tũc ibi non erit. Eterni erimus:
Mat. xxij equales angelis dei. Unã cũ angelis ſanctiſ ciuitatẽ habe:
Pſ̃.xv. bimꝰ:a dño poſſidebimur: hereditas eiꝰ erimꝰ:⁊ ipſe here:
Pſ̃.ij. ditas noſtra erit:qm̃ ipſi dicimꝰ modo. Dñs pars heredita
tis mee. Et de nobis dictũ ẽ filio ipſiꝰ. Poſtula a me ⁊ da
bo tibi gẽtes hr̃ditatẽ tuã. Poſſidebimꝰ ⁊ poſſidebimur:
tenebimꝰ ⁊ tenebimur. Quid dicã? Colimur ⁊ colimꝰ. Sʒ
colimꝰ vt deũ:colimur vt ager. Ut ſciatis q: colimur:dñm
Ioh.xv. audite. Ego ſum vitis vera: vos eſtis ſarmenta:pater meꝰ
agricola. Si agricola dicit̃:agrũ colit. Quẽ agrum? Colit
nos. Et agricola terre huiꝰ viſibilis arare põt: fodere põt
plãtare poteſt:rigare ſi aquã iuenerit poteſt: nunq̃d poteſt
incrementũ dare:germẽ educere:in terrã radicem figere:i
auras ꝓmouere:robur addere ramis: fructibꝰ onerare:fo:
liis oneſtare. Nunq̃d agricola poteſt? Agricola tñ noſter
deꝰ pater omnia iſta poteſt in nobis. Quare? Q: credimꝰ
in deum patrẽ omnipotentẽ. Ergo tenete qđ ⁊ propoſuimꝰ
vobis:⁊ quomodo deus dare dignatus eſt expoſuimus.

¶ Itẽ eodem die alius ſermo de eodem/ qui ha
betur in libro Quinquaginta Homeliarũ.xlij.
folio.cxxxj.col.j.

¶ Item eodẽ die Homelia de eo qđ ſcriptũ eſt
Ioh.xij. in euangelio ſcḋm Iohannẽ. Ante ſex dies paſche
venit ieſus Bethaniã ⁊c̃.que habet̃ in expoſitio
ne doctoris trac.l.fo.cxcix.col.iij.

¶ Feria tertia poſt dominicã Palmarũ. De re:
paratione generis humani. Sermo.j. In quo de
terminat cur xp̃s pro nobis mori voluit.

Ser.cxx. FRequenter audiuimꝰ fratres dilectiſſimi beati
A Paulũ apoſtolũ dicentẽ. Deus erat in xp̃o:mũ
ij.Cor.v. dũ recõciliãs ſibi.i.diuinitas operabat̃ in corpo
re. Apparebat ĩ fragilitate humanitas: et in vir:
tute maieſtas. Ad hoc itaq̃ꝫ nobiſcũ vixit in carne vt pre:
ferret exẽpla iuſticie. Ad hoc ꝓ nobis mortẽ ſubiit:vt ꝯfer
ret munera ſalutis eterne. Hoĩem ad hoc ĩduit vt erudiret
ad hoc tradidit vt redimeret:ad hoc reſumpſit vt ĩ deũ ſu
meret. Uitã ad hoc depoſuit vt donaret/ mortẽ ad h̃ ſuſce
pit vt vinceret:cui tamẽ mortis preſumptũ dñiũ reddit.et
quaſi ſeruꝰ q̃dẽ ſuccubuit:ſed quaſi dñs imperauit. Siqui
dem nec animã inferni porta:nec corpꝰ tenere potuit ſepul
tura:q̃ per illud triduũ nequaq̃ꝫ carnẽ mortali corruptiõe
violabat:q: in ĩferno ſub eadẽ mora regnũ mortis aĩa de:
ſtruebat. Quid retribuemus dño pro muneribꝰ tãte digni
tatis? De plenitudine celeſti ꝓ nob̃ in facturã ſe ſuã factor
exinaniuit: figulis in figmẽtũ ſuũ trãſiit: ⁊ rex celi homini
militauit. Militauit dixi. Crux enĩ pugnãtẽ indicat:reſur
B rectio triũphãtẽ. Quis tantã poſſit narrare pietatẽ? A ſũ:
Pſ̃. xviij mo celo etꝰ egreſſio:et vſq̃ꝫ ad inferni ꝓfunda diſcẽſſio. In
vna eadẽq̃ꝫ pſona q̃ꝫ bene mãifeſtant̃ humana pariter ⁊ di:
uina. Nã ſedẽ tartari penetraturꝰ hoĩem ſe cõfeſſus eſt dũ
deſcẽderet:deũ ſe ꝓdidit dũ rediret. Ut redimeret ĩpios:ſi
Eſa. liij. cut ait ſermo diuiꝰ: vt redimeret liq̃s inter ĩiquos reputa
Lu. xxij. tus eſt:inter duos q̃s dextra leuaq̃ꝫ legimꝰ pepẽdiſſe. Seip
et.xxiij. ſum cõfuſioni ⁊ opprobrio cruciſ tradidit: vt latronẽ glori:
ficaret. Sʒ ſi bñ reſpicimꝰ/nõ illi ſoli hoc pſtitũ eſſe depre:
hendimꝰ. Nã dũ tm̃ reũ benigne relaxat/dũ tãto debitori
reſcindit ĩmanis debiti cautionẽ:humano generi ꝯſcripſit
ſecuritatẽ: vt cõſolatio ac ſpes fieret totiꝰ populi abſolutio
vniꝰ deſperati:et ꝑuatũ donũ in publicũ creſceret bñficiũ

Quare indubitãter credendũ eſt: vt qđ latroni illi ad ꝯmẽ
dationẽ fidei ſue venerat:etiã cauſa ſpei nr̃e ⁊ vtilitatis ac
ceſſerit. Immẽſa enĩ dei nr̃i bonitas libẽter tribuit: q̃ etiã
generaliter ꝓfutura ꝑno ſcit. Et ideo iuxta fiduciã tãte cle
mentie:ſi q̃s noſtrũ crimina ſua ꝓbabili cõuerſatiõe dãna
uerit:⁊ chriſtũ toto corde crediderit/etiã cum latrone in ſe
metipſo ĩgreſſum ꝑadiſi aperuiſſe ſe nouerit. Quantũ autẽ
ſit in ſpe ſaluti humane magnitudo fidei:⁊ altitudo diuitia
rũ miſericordie dei:⁊ patiẽtie magnitudo oſtendit̃:cũ ho:
minẽ ĩ ſcelerĩbꝰ inuolutũ/pena miſit ad ĩnocẽtiã:⁊ offenſa
ꝑduxit ad gloriã. Quẽ ſaluti culpa ꝑdiderat:perditio ĩue:
nit:cruciatꝰ abſoluit:dãnatio ꝯſecrauit. Sed nõ ſine cauſa
tantũ meruit. Uideamꝰ quo tp̃e fidelis apparuit. Ecce in: C
ter ſigna atq̃ꝫ ꝟtutes atteſtãtibꝰ miraculis ⁊ acclamãtibꝰ
aliquotiẽs ĩ diſcipulis mẽs iã robuſta titubauit:⁊ nũc xp̃i
ſupplicijs quodãmodo ꝯtradicẽtibꝰ ĩ latrone fides nouel:
la cõualuit. Sub ipſo paſſionis tp̃e ab ancilla interrogatꝰ
vnꝰ ex diſcipulis beatꝰ petrus/peculiariꝰ xp̃o cognitꝰ:ita Matthei.
reſpõdit. Non noui hominẽ iſtũ. Et iſte q̃ ante nõ nouerat xxvj.
exclamat. Memẽto mei dñe cũ veneris in regnũ tuum. O Lu. xxiij.
ſingulariſ ⁊ q̃ꝫ ſtupẽda deuotio. Sub illo tp̃e credidit reꝰ q̃
negauit electꝰ. Laudabiliꝰ h̃ itaq̃ꝫ in latrone ac magnificẽ
tiꝰ fuit q̃ hominẽ addictũ ⁊ ĩter extrema deficientẽ ſuppli
cia deũ credidit/q̃ꝫ ſi inter virtutũ opera crediſſet. Non
itaq̃ꝫ ſine cauſa tm̃ meruit. Aduertamꝰ pleniꝰ quo tp̃e dñꝫ
confitet̃. Feruebat ĩpietas pſequentiũ:exultabat impietas
blaſphemantiũ/ꝯtritio/liuores/⁊ vulnera ſolũ xp̃m homi
nẽ demõſtrabãt. Sacrarũ manuũ in ligno crucis extenſio
⁊ reuerẽda cõfixio/q̃ condẽnabat ade ⁊ eue manꝰ ad inter:
dictũ ligni cibũ ingemiſcẽda ſeculi trãſgreſſiõe porrectas
Hec inq̃ꝫ ꝯfixio ꝑ oĩa infirmitatẽ hoĩs aſſerebat. Illi ſeꝑ
latus lãcee tremẽda ꝑcuſſio quãtũ oſtẽdebat hoĩem/tãtũ
abſcõdebat deũ. Apl̃is pꝰ diuina miracula deſperãtibꝰ:ſo
lus hic nõ acq̃eſcit ſcãdalo crucis ⁊ mortis. Solꝰ hic teſtiſ
eſt maieſtatis/q̃ ſociꝰ probat̃ doloris. Et ideo adhuc in la
trocinijs poſitꝰ:ĩuiſibilẽ deũ angelicis iã oculis videt. Il:
luminarat credo naſcẽtẽ fidẽ lateri iã credẽtis in xp̃m pro
pius corpe admota diuinitas/q̃ ſe largiꝰ ſub momẽto illo
ꝓ peragẽda redemptione ĩfuderat. Uideamꝰ autẽ qualis D
fuerit ipſa deꝑcatio ꝯfitẽtis. Memẽto(inq̃t)mei dñe cũ ve
neris in regnũ tuũ. Nõ dixit:ſi deus es de p̃ſenti ſupplicio
eripe me:ſʒ magis q: vere deus es:de futuro iudicio libera
me. Scito eũ repleuit ſancti ſpiritꝰ eruditio:ꝑ quã futuri
examinis diẽ cogitãs:⁊ ſi ĩtolerabile probat eſſe qđ ſentit:
grauiꝰ tñ intelligit eſſe qđ metuit. Predicat ſeculis iudicẽ
regẽq̃ꝫ ſeculoꝝ nondũ vocatꝰ etiã electꝰ/nondũ famulꝰ ẽt
amicꝰ/nondũ diſcipulus etiã magiſter atq̃ꝫ ex latrone con
feſſor:q: ⁊ ſi pena cepat in latrone: nouo genere cõſummat̃
in martyre. Memẽto inq̃t mei dñe. De ligno cruciſ clamat:
ſed iã tẽpora retributionis cogitat. Uideamꝰ q̃d inter iſta
rñdeat diues et larga dei bonitas/q̃ ſicut excedit vota:ita
gratiã adiũgit ad merita. Hodie iq̃t:tãq̃ꝫ ſi diceret. Quid
me inq̃t o fideliſſime comes ⁊ vnicꝰ tanti teſtis triũphi:q̃d
me tãtopere exorãdũ putas: vt die iudicij mei meminerim
tui? Quid me ad p̃ſentẽ retributionẽ paratũ in tp̃a tã lõga
diſſimulas? Quid ĩ futura ſecula fidẽ in te ꝑfectã fatigas?
Hodie mecũ eris ĩ ꝑadiſo. Ergo tãq̃ꝫ hereditaria ⁊ pater Lu. xxiij.
na ſedes:q̃ expulſo adã:q̃ expulſis duobꝰ clauſa ẽ innume: Geñ.iij.
ris populis te ĩtroeũte reſerabit̃. Ingredere illuc p̃mꝰ:ſed
ingreſſu feliciore q̃ꝫ p̃mꝰ. Intra ꝑadiſum:nequaq̃ꝫ vltra cũ
adã viſurꝰ infernũ. Nullũ illic cibũ letalẽ: nullã iam legẽ:
nullã arborẽ ꝑtimeſcas. Ego tibi illic ero victꝰ ⁊ vita:⁊ ne
forte vereariſ ne tibi aliq̃s hoſtiſ in illo beato nemore:ne an:
tiquꝰ ille latro inſidiet̃:poſſeſſio tibi illic me ĩtroducẽte fir:
mabit̃. Recedat ḡ ĩfidelitas q̃ deũ ⁊ hoĩem nõ recognoſcit
Nã ſicut diabolꝰ ẽ q̃ de ꝑadiſo expulit:ita deꝰ ẽ q̃ reducit.
Hec kml̃ ꝑ oĩm geſtoꝝ ordinẽ:deũ ſub hoĩe agnoſcamus/
operãtẽ. Poſitꝰ in patibulo verꝰ arbiter ĩ medio dãnatoꝝ E
negãtẽ repulit:ſuſcepit ꝯfitentẽ. Huic deputat regno:illum
relinq̃t inferno. Per hec ḡ credamꝰ in maieſtate iudicatu:
rũ:quẽ iã in cruce ⁊ miſericordiã videmꝰ exercere et iudi:
ciũ. Credamꝰ inq̃ꝫ deũ:vel ex ſola virtute patiẽtie: q̃ dũ ab
hoĩe cruciſ neci tradit̃ ſic quoq̃ꝫ homini gloriã pollicet̃:q̃ il
las ipſas iniurias ⁊ plagas ĩ corpꝰ ſuũ ꝯuertit in ꝑciũ nr̃m.

Sed ⁊ ipſa toti⁹ mūdi irrationabilis creatura: motib⁹ ſuis
deū loquit. Nam in media paſſione dñi ſaluatoris: celeſtia
⁊ terrena turbant: lux cū nocte miſcet: elemēta quatiūtur:
⁊ ab antiq̄s miniſterijs effugant. Aperte rerū natura ꝯſpi-
citur cōmoueri: velut in vindictā auctoris ſui velit armari
Terra ipſa concuſſa a fundamētis ſuis quaſi q̄ crucem dñi
vix ſuſtineat / tāq̄ʒ ad ſcelus propriū contremiſcit. Dies re
fugo lumine quō poteſt ſumit lamētū: ⁊ fuſco triſtium tene
brarū habitu more lugētis induit: vt vt tota celi facies do-
minice natiuitatis gloriā noua luce teſtatur: ita crucis iniu-
riā nouis tenebris deteſtat. Et que duricia cordis huma-
ni? Ue eis q̄ inter iſta nō credūt: quādoquidē creatura irra
tionabilis q̄ reſpicere nō poteſt credulitatis affectū: dat tñ
deo cōfeſſionis obſequiū: ⁊ cū pro ſolo hoīe chriſt⁹ mortu⁹
ſit: perhibet ei tñ etiā pars illa mūdi teſtimoniū diuinitatis
F ad quā non peruenerūt beneficia paſſionis. Que cū ita ſint
chariſſimi: agnoſcat hō quātū valeat: ⁊ quantū illū deo ob-
noxiū faciat natura vel grā. Agnoſcat hō quantū ab illo ex
peteret deus: ⁊ quē tāta dignatione habuit carū: q̄ʒ velit eſſe
in cōuerſatione p̄cioſum. Agnoſcat hō quātū valeat ⁊ quā
tum debeat: ⁊ dū preciū ſuum cogitat: vilis ſibi eſſe deſinat
et poti⁹ vicē muneris ſaluatori ex ipſo bono ſuo: id ē de cō
ſeruata ſalute reſtituat. Cuſtodiam⁹ ergo ſollicite qđ tāti
ſui cruoris cōmertio xp̄s redemit. Re⁹ itaq̄ʒ erit nō parui
precij: ſʒ ſanguinis xp̄i / q̄ violat ⁊ cōmaculat aīam xp̄i ſan-
guine et paſſione mūdatā blaſphem⁹ / homicida / caſtitatis
ꝓditor. Hec tria capitulariter occidūt. Cōteſtamur chari-
tati veſtre cauſas eternoꝝ maloꝝ. Blaſphem⁹ / homicida:
ꝓditor caſtitatis ſue: expugnator aliene. i. qui legitimi cu-
bilis iura tranſgredit: q̄ extra coniugē ſuā ꝑ mortiferos er
rat amplexus: reus erit eterne mortis: q꞉ vilē ī ſe habuit ſan
i. Cori. vi. guinē redēptoris. Et q꞉ clamat apl's. Neq̄ʒ rapaces neq̄ʒ
adulteri regnū dei poſſidebūt: abſtineam⁹ man⁹ ab alienis
oculos ab aliena femina caueam⁹: ne corpori illi qđ de nr̄o
xp̄s aſſumpſit / iniuriā faciam⁹ ī noſtro corpe. Caueam⁹ ita
peccatis ⁊ criminib⁹ vitā prodere: vt ad nos non reſpiciat
Pſ. ix. ꝓphetia illa terribilis. Nō eſt inq̄t de⁹ in ꝯſpectu eius: pol
luūtur vie ei⁹ in omi tp̄e: auferunt iudicia tua a facie eius.
Irremediabile periculū eſt: ſic aliquē vitijs ⁊ cupiditatib⁹
frena laxare vt ſe rōnem deo nō meminerit redditurū. Pu
to q꞉ magna ſit iā peccati pena / metū ac memoriā futuri ꝑ
didiſſe iudicij. Nā nobis ita dulcia ſint pauperꝝ ſpolia: poſt
modū nimis amaricatura. Nihilomin⁹ ſicut dictū eſt refu
giam⁹ carnis aliene abomināda cōtagia / vitem⁹ obſcena
inimice voluptatis incēdia. Hec qui agit chariſſimi: de ſti
pula ac lignis iniq̄tatū perpetuos ſibi ſuccēdit ignes: ⁊ nū
q̄ʒ extinguēdos cōcinnat vapores. Nō tāti ē vita ſi ad hʼ vi
uat homo vt in paucis hui⁹ vite annis cōſummāde eṫnas
G ⁊ ſub breui fine ꝯgreget ſibi penas ſine fine māſuras. Sʒ ne
forte chariſſimi aliquē nimis ſecurū faciat aut remiſſum tā
noua felicitas credulitatis: ne forte dicat aliq̄s ī corde ſuo
Nō me vſq̄ʒ adeo ꝯturbet ⁊ cruciet rea ꝯſciētia: nō me vſq̄ʒ
adeo ꝯtriſtet culpabil' vita: video ſub momēto / video ſub
exiguo ſpacio latroni crīa ſua donata: ⁊ mihi reſoluta mē-
Lu. xxiij. te cōcipiunt. Primū ꝯſiderandū in latrone illo: nō ſolū cre
dulitatis cōpendiū: ſed deuotio: ſed tēporis illi⁹ ſub q̄ hec
agebant occaſio: quo iuſtoꝝ legit titubaſſe ꝑfectio. Deide
ante mihi fidē latronis oſtēde: ⁊ tūc tibi latrōis beatitudi
nē pollicere. Immittit diabol⁹ ſecuritatē vt iferat ꝑditio
nē: neq̄ʒ dinumerari poſſint: quātos hec inanis ſpei vmbra
deceperit. Deterreāt q̄ſo nos ab hac ꝑſuaſiōe inumerabi-
les populi ſub tali ſecuritate nudi ⁊ vacui bōis: ⁊ malis ple
ni ex hac luce p̄repti. Quotidie expaueſcēda trāſit⁹ noſtri ⁊
ꝯmigratiōis icerta: q̄ ⁊ modo vel inſperata vel ſubita ſunt:
⁊ in eternū remedijs caritura ſunt. Preuenīēd⁹ eſt dies: q̄
ꝓuenire conſueuit. Ipſe ſe ſeducit: ⁊ de morte ſua ludit qui
hoc cogitat / pōt mihi extremi tēporis idulgētia ſubuenire
Nō eſt hoc. Primū: q꞉ periculoſiſſima ē in vltimū diē pro
miſſa ſecuritas. Deide ſtultiſſimū eſt vt cū q̄ de neceſſitati-
bus agit eternis: iutilitatib⁹ vite deficiētis cōmittat extre
mis. Odibile ē apud deū: qn̄ homo ſub fiducia penitētie in
ſenectutē reſeruate libert⁹ peccat. Credite chariſſimi diffi
cile ē vt callida diſſimulatio ordināde cōſummatiōis obti
nere digna ſit facultatē. Apud illū cordis iterp̄tē: ars non

admittetur ad ſalutē. Ille autē de quo locuti ſum⁹ beat⁹ la H
tro: beat⁹ inq̄ʒ nō iam iuxta viā inſidias tēdens: ſed viā ip-
ſam in xp̄o tenēs: ac vite predā ſubito rapiēs / imutato ge-
nere: ⁊ noua ſpolia de morte ꝓpria reportās / ille nec ſalutis
tēpora ſciēs diſtulit / nec remedia ſtat⁹ ſui in momēta vlti-
ma ifelici fraude poſuit / nec redēptionis ſue ſpem in deſpe
ratiōis nouiſſimū reſeruauit: nec religionem ante nec xp̄m
ſciuit. Qđ ſi ſciſſet: fuiſſet forſitā inter apl'os nō poſtrem⁹ in
numero: q̄ prior eſt fact⁹ in regno. Ergo etiā ex hoc i extre
mo placuit deo: q꞉ ad ꝯſequendā fidē: nō fuit extrema hora
illa ſed p̄ma. Op⁹ eſt ergo vt ſibi hō quotidiano actu ꝓui-
deat: ⁊ ꝓcuret cōſummationē: opus eſt vt tota vita nr̄a ta-
lis ſit in cōuerſatione: vt liberi mereamur eſſe in fine. Inceſ
ſabiliter diē trāſitus noſtri ⁊ tēpus iudicij cogitātes / nos
quoq̄ʒ cū latrone iugiter proclamemus. Memento mei do Lu. xxiij.
mine cum veneris in regnum tuum.

¶ In eadem feria de paſſione dñi. Sermo. ij. In
quo dicit ꝙ iudas cū videret publicari ſuam cō-
ſcientiam adhuc mittebat manū ad buccellam.

OMnes inquit dñs ieſus ſcādalū patiemini ī hac Sermo.
nocte. Diſcipuli terrent, tali auditu: ⁊ iudā nō ter xxxi.
ret tāti ſceleris cogitat⁹. Cōſulite apl'i dominū: A
interrogate diſcipuli magiſtrū. Qui mecū iquit Matthei.
mittit manū in parapſide: ⁊ ipſe traditur⁹ eſt me. O idura- xxvi.
tā frontē talia de ſe audire: ⁊ adhuc delectat accūbere. Ui-
det publicari ſuā ꝯſciētiā: ⁊ adhuc manū porrigit ad buc-
cellā. Nunq̄d ego ſū rabbi? O iuda cui dicis: nunq̄d ego ſū
rabbi? iā dic ego ſum. Nō ē obliuio neſciētis: ſʒ pietas miſe-
rātis. Tu iuda quē poſſedit cupiditas: ola ī te nouit diuini-
tas: ſed ve tibi in quo ſemel periit hūanitas. Oēs inq̄t ſcā-
dalū patiemini ī hac nocte. Et petr⁹. Et ſi oēs ſcādalizati
fuerit ī te: ego tñ nō ſcādalizabor. Ceperūt altercari medi-
cus ⁊ egrot⁹. Ille ſine egritudine ſe eſſe putabat: ille futurā
acceſſionē videbat. Cui dñs ait. Paululū ſeq̄ſtremur: do-
nec rei exitū cōprobem⁹. Et iudas. Quē oſculat⁹ fuero ipſe
eſt: tenete eū. O ſignū ſacrilegū: o placitū fugiēdum: vbi ab
oſculo incipit bellū: et ꝑ pacis indiciū pacis rumpit ſacra
mentū. Uenerūt ad hortū q̄ iā antea ꝑdiderant ꝑadiſum: B
querentes dñm ieſum xp̄m. Egrediūtur querentes q̄ ante
preuenerāt veniētes. Stat ieſus ⁊ dicūt. Ieſum querim⁹. Ioh. xviij
Aſpicit eos ipſe ſaluator: q̄s p̄cedebat iudas tenebroſ⁹ du
cator. Ducatū p̄bebat ⁊ magiſtrū nō videbat / non q꞉ ieſus
mutabilis erat. Erat qđ erat. Lucē in tenebris q̄rebāt: ſed Ioh. i.
lucē tenebre nō cōprehenderūt. Sed audiam⁹ vocē lucis:
quid dicit tenebris veniētib⁹ cū laternis. Quē queritis? Il-
li dixerūt. Ieſum. Reſpōdit ieſus. Ego ſum. Audita voce Ioh. xviij
abierūt ꝓſtrati in faciē cecitatis. Sʒ quia lucet lux in tene
bris / excitat eliſos a mortuis. Iterū dicit eis. Quē q̄ritis?
Ieſum iquiūt. Et ait illis. Ego ſum. O inſenſati iudei: iter
rogaſtis ⁊ cecidiſtis: leuati eſtis: ⁊ igrati eſtis. Qua vos cō-
cutiemini cōminatione vel terrore: q̄ ad ſolā cecidiſtis ſim
plicē vocē? Dic iſrael. Uēiſti tenere me: q꞉ ego defendi te a
ꝑſequētib⁹ te? Utinā teneres me: ⁊ nō perderes te. In aq̄s Exo. xiiij
parietes ꝯſtruxi, faculā colūne micātis erexi: egyptios ceci
tate ꝑcuſſi / tota nocte ꝓ te pugnaui. Factū ē mare: ⁊ trāſiſti
icolumis mare. Male me q̄ritis: iō cecidiſtis. Ecce q̄liter ca
dūt: qui male dominū querūt. Tenet interea dñs ad ſacer- C
dotū p̄ncipē ꝑducēdus: ⁊ cū diſcipuli laberent / petr⁹ pro- Ioh. xviij
miſſor egregi⁹ cepit ambulare lōginqui⁹: peruenit ad p̄nci
pis domū: ⁊ q꞉ petrū frig⁹ vrgebat: calefaciend⁹ ſollicitus
aſſiſtebat. Ecce ille q̄ nihil īfirmitatis ſe putabat hr̄e: paula
tim cepit ad verba medici ꝑuenire. Negat īrit⁹ xp̄m q̄ ſe ꝓ
miſerat aīaʒ ꝓ eo poſiturū. Proſtrauit eū anicula decrepi
ta: quaſi q̄uis febricula. Preſſit eū lethargicus ſomn⁹: et ce
pit cū preco ipiger matutin⁹. Audit gallū cātātē: ⁊ vidit ſe
diſcipulus dñm offendiſſe. Sub ancilla cepit pōdere vergi
atq̄ʒ demergi. Nō erat q̄ adiuuaret niſi de ulterioribus preto-
rij petrū dñs reſpexiſſet. Cū nox media declinatū ſubito
teneret icurſum: gallus cātauit: ⁊ nocte naufragus reſpira-
uit. Contū iuenit fidei liberalē quouſq̄ʒ ipelleret nauē: vt ī
medio ſcopuloꝝ portū q̄reret lachrimaꝝ. Uidit naui cor-
dis ſui ſine mercib⁹ nudā, flere cepit amare q꞉ dominū ſuū
cepit amare. Ieſus pelago nauigatorē terrebat / ⁊ petr⁹ de

Annotatõ nũeralis ordinis ſermonũ hui⁹ opis — gubernatore ſecuritatẽ ſperabat. Domine (inqt petr⁹) vbi
me dimiſiſti? Lumẽ tuũ video: te adhuc nõ video. Lauiſti
pedes meos: terſiſti lintheo tuo: lumine tuo aperi oclos me-
os. Quãdo poſſum videre te: niſi reſpexeris me? Ita pmã-
ſit in amaritudine lachrymaꝝ: quouſqꝫ dñs de portis erũ-
peret inferoꝝ. Petr⁹ lachrymas fudit ꝯfeſſionis: et iudas
D oſculũ porrigit falſitatis. Orate inqt diſcipulis: ne intretis
Matthei. in tẽtationẽ. Inquieta nox in fugã cõpulit piſcatores. Pa
xxvj. ſtor tenet: ⁊ petrus turbat. Ipſe paſtor triſtis erat: aĩa eius
turbat: diuinitas incõcuſſa letat. Orat ſemel: orat et iterũ:
tertioqꝫ precatur. Lãqꝫ aquila tegebat nidum ſuũ velamẽ
to pennaꝝ: ⁊ ſollicit⁹ cũ orat ad pullos reuertebat: ppt q̃s
triſticiã patiebat. Obtulerũt iudei triginta argẽteos. Ille
tali pcio debet comparari: cui nõ põt aliqd eſtimari. Bene
ſynagoga trigita ſtaterea argẽti pẽſaſti: dũ dei filiũ ſuſpẽ-
Matthei. diſti. Abijt ergo iudas: ⁊ laqueo ſe ſuſpẽdit. Vide iudas ſẽ
xxvij. tentiã diuine maieſtatis: q̃ te puniri noluit manib⁹ alienis.
Pendẽs in laqueo: ⁊ argentũ iacet in tẽplo. Nullus gratu
latur de tali cõmertio: qꝛ ſacrilegũ pronũciat preciũ. Nõ li
cet mitti in corbonã: quoniã preciũ ſanguinis eſt. Ecce iu-
deorũ iprobitas condẽnat admiſſum: ⁊ nõ condẽnat ſacri
legiũ. Si tollere nõ licꝫ preciũ: cur iplere feſtinas homici-
diũ? Aut pciũ innocẽtis ſanguinis in corbanã non licebat
mittere / ipm inocentẽ licebat occidere? Emerũt inqt agrũ
in ſepulturã peregrinoꝝ. Inuenit tãdẽ mẽs ceca remediũ.
Ad requiẽ peregrinoꝝ: ſaluatoris deputãt pciũ. Licet non
E agnoſcãt: implet tamẽ myſterij ſacramẽtũ. Interrogauit
pilat⁹ ieſum. Tu es rex iudeoꝝ? Et ieſus. Tu dixiſti. Qui
ait vulgo. Quẽ vultis dimittam vobis: barrabã an ieſum?
Vulg⁹ clamat: crucifigat. O inordinata neſcia iudicãtis.
Pronũciat inocẽtẽ: ⁊ eligẽdi tribuit facultatẽ. Multa em̃
ſum paſſa pro iuſto iſto hac nocte: ei⁹ mulier mãdat. In na
tiuitate mũdi / vxor ducit virũ ad mortẽ: in paſſione chriſti
vxor ꝓuocat ad ſalutẽ. Illic ſerpẽtis ſubtilitas precipitat
hic terror angelic⁹ reuocat: vt inde inciperet venia: vñ vi-
dent prorupiſſe peccata. Aqua man⁹ lauat dicẽs. Innocẽs
ſum a ſanguine hui⁹ iuſti. Illuminat p aque myſterium iu
dicis ſenſus: ⁊ xpm ꝓnũciat iuſtũ vt populũ faceret reum.
Magnũ tibi delicti vẽdicas pncipatũ. Ecce iudex ſalua
toris ſe amore excuſat: et traditor ſe cũ iudeis ꝓpria voce
ꝯdẽnat. Omnia ſunt elemẽta permota: celũ non eſt quietũ:
cũ caput dominicũ colaphis verberat. Non curia celeſtis
celo contẽta pmãſit: quia in cõmotione fuerunt. Celi lumi
naria cõturbant: ⁊ de ſtationib⁹ ſuis ſtelle ſulphuree cadũt
in lapſum. Ligni cuſpide rũpit golgata / reſonãt mallei ſe-
cureſqꝫ cedẽtes: ſcindunt mõtis ſacrati petre: ille ſolus pe-
trus q̃ fuerat ſuper petrã tãqꝫ in mollẽ tenuẽqꝫ arenã ſolue
bat ex petra: latro veniã petijt / deitate largiẽte pcepit. Il-
le ſui meminiſſe rogauit: ſaluator i padiſo ſecũ veniſſe ꝓmiſit

¶ In eadem feria. Sermo.iij. In quo dicit ꝙ qꝛ mori pro nobis chriſtus voluit nemo recompenſare poteſt.

Ser.cxxij A — DIlectiſſimi fratres: dñs noſter ieſus xps nobis
ſalutẽ exhibuit: diuine vero nature nihil minuit.
Gratias ergo agam⁹ pietati ei⁹: q̃ i firmitati no
ſtre d hoĩe ſuo vitale ꝯpoſuit medicamẽtũ. Ma
gnificem⁹ eũ: qꝛ nullũ diuine virtutis dã nobis ſubuenit fe
cerat detrimẽtũ. Vere pius: vere ſaluator: qui intantũ dile
xerit opus ſuũ: qui intantũ reputauerit ſeruũ ſuũ: id eſt hu-
manũ gen⁹ vniuerſum: vt culpã eius ſuo verbere expiaret:
vulnera ei⁹ ſuo liuore ſanaret. Deniqꝫ ille peccat: h vapulat
Ille puaricat / iſte crucifigit. Quis h exiſtimet: ⁊ qs cogi-
tet? Quis cõpenſet dñm p ſeruis mori dignatũ? Et hoc p
qb⁹? Pro ſceleratꝭ: p impijs. Quid tibi dñe retribuet op⁹
tuũ bonũ a te factũ: ꝓpria volũtate puerſũ: ſꝫ tua miſatiõe
reparatũ? Quid ab eo p tãtis bñficijs expetis? Nunqd ali
qd ei⁹ eges / aut ab eo qd ei nõ dediſti reqres? An forte imo
h qris vt aptũ facias cui miſereariꝭ: vt dignũ ꝯſtituas quẽ
imortalitatꝭ tue participẽ reddas: vt facias bonũ quẽ coro
B nes i etnũ? Sꝫ qd a nob vt h retribueres accepiſti? Nihil
certe: an aliqd? Indulgeat dñs tre miſere: ſi q̃ppiã terra et
cinis pſumpſerit dicere. Nõ repudiat iſipiẽtẽ ſꝫ reſpiciat
ꝯſitentẽ. Dicat tra dño ſuo: dicat hõ factori ſuo. Nẽpe ac-
cepiſti aliqd ex me: qd non habuiſti in te. Volens enĩ ſub-
uenire terre: ſꝫ excedere nolẽs modũ iuſticie: mortalẽ mor-
te tua redimere cogitabas: ſꝫ vñ mori poſſes ex te nihilomi
nus nõ habebas. Tu oĩpotẽs: ego egẽs: tu imortalis: ego
mortalis. Accepiſti ex me egeſtatẽ pulueris: ſũpſiſti de me
mortẽ carnis. Fudiſti p me preciũ redẽptionis. O pcioſũ
pciũ perditoꝝ. Dicãt nũc qui redẽpti ſunt a dño: quos libe
rauit de manu hoſtis. Cõfitemini dño qm̃ bon⁹: qm̃ in ſecu Pſ.cvj.
lũ miſericordia eius. Dicat ei terra redẽpta / terra irrigata /
redẽpta ſanguie: irrigata baptiſmate. Magna iiqtas mea C
ſed maior eſt redẽptio tua. Audiat & vocẽ dñi mei huma-
ni generis aduerſari⁹: ⁊ nihil iã ſibi applaudat elat⁹: qꝛ pro Matthei.
totius mũdi facinore i cruce pepẽdit dñs noſter ieſus xps. xxvij.
Nũc inqt iudiciũ eſt mũdi / nũc princeps hui⁹ mũdi mittet Ioh.xij.
foras. Et ego cũ exaltat⁹ fuero a tra: oĩa trahã ad meipm
O q̃ bene te tuo ipetu diabole pcuſſiſti. Crudelitas tua ti-
bi exitiũ: nobis attulit cõmodũ. Dũ nulli parcis: teipm tã-
dem interimis. Per vni⁹ delictũ oẽs captiuaſti: p vni⁹ iu
ſticiã oẽs nihilomin⁹ amiſiſti. Si illũ q̃ tibi ꝯſenſerat inua-
ſiſti: iſtũ in quo nihil iueneras cur idebite occidiſti? Effu-
diſti inoxiũ ſanguinẽ: redde dãnatã ꝓgeniẽ. Tu certe ille
es q̃ tibi diuinitatis ſimilitudinẽ arrogabas elat⁹ / nunc ab
homine diuino ꝓſterneris ſuperat⁹. Et quid mirũ ſi te vt-
pote creaturã ſuã virt⁹ diuina viciſſet? Sed hoc eſt magnũ
atqꝫ mirificũ vt de puluere aſſumeret: vñ tuã nequiciã pro
ſterneret atqꝫ ꝯtereret: vt q̃ ſupra ſydera ſuperb⁹ erigebaris:
nũc a carne ſuperis. Ille igit ſanguis quẽ effudiſti te vicit
me redemit. Deniqꝫ illũ bibo: ⁊ veneni tui pniciẽ ſaluat⁹ vl D
tra nõ timeo. Preualuiſti in padiſo: ſꝫ vict⁹ es de patibulo
Quid mihi circũiectã padiſo igneã rhomphẽã opponis?
Ecce exaltati crucifixi ꝓfluẽs vnda reſtrinxit verſatilẽ flã
mã. Iã iã patet humano generi padiſus: in q̃ latronẽ ꝯfitẽ
tem reduxit dñs ieſus chriſt⁹. O q̃ grãde myſteriũ. Para
diſus q̃ clauſus fuerat puaricatori: iã reſerat latrõi. An for
te ⁊ in hoc latrone totũ hoĩem: vel illũ etiã primũ generꝭ hu
mani parentẽ aduertere cõuenit? Si enĩ is q̃ alijs inficien-
do intulerat mortẽ latronis accepit nomẽ / quãto magis q̃
ipſam mortẽ q̃ nõ erat peccãdo inuenit: latronis nõ imeri-
to crimẽ icurrit? Chriſt⁹ aũt ait latroni. Hodie inqt mecũ Lu.xxiij.
eris in padiſo. Cui aliquãdo licꝫ tarda videat eſſe conuer- E
ſio: cum latronis iã pẽdẽtis: iã morientꝭ nõ fuerit repudiata
cõfeſſio? O ampla dñi miſeratio: obliuiſcẽns iiuſti crimẽ:
ſuſcipiẽtis penitẽtis fidẽ: p ſcelere dãnatũ faciẽtis electũ:
mortis debitorẽ reddẽtis eternitatꝭ vite participẽ. Sꝫ pla
ne hui⁹ latronis extrema quidẽ ſed nõ minima fides: q̃ do-
minũ tũc nõ ſuſcitantẽ mortuos: ſed morientẽ p pctõribus
ꝓpe modũ agnoſcere ⁊ confiteri ꝓmeruit. Sol⁹ deniqꝫ pe
trus paſſiõis timore pterrit⁹: quaſi hominẽ denegat: latro
crucifixũ adorat. Sed petrũ dñs correxit reſpiciẽdo latro
nẽ vo beatificauit in gloria aſſumẽdo. O latronẽ laudabi-
lem / mirabilẽ / imitabilẽ / ſcuiẽtẽ gladio: violẽtũ celo: rapi-
nis inhiãtẽ: fide feruentẽ. Sed hec mutatio dextere excelſi Pſ.lxxvj.
eſt: vt vſam vicẽ redderet diabolo xps: videlicet vt quẽad
modũ diabol⁹ pmũ deprauãdo hoĩem abſtulerat de padi-
ſo / ſic xps latronẽ ꝯfitentẽ erueret de iferno. Ille pſumẽtẽ
de iterdicto ligno decepit: iſte pẽdẽtẽ de penali ligno rede
mit. Etenĩ fratres aſſumam⁹ ⁊ nos vocẽ latrõis hui⁹ ſi nõ
volum⁹ eſſe latrões. Dicam⁹ ⁊ nos. Memẽto nři dñe cũ ve F
neris in regnũ tuũ. Hãc ergo ꝯfeſſionẽ illi⁹ ſancti latronis Lu.xxiij.
fratres kmi quã decãtando ꝓtulim⁹ et reſpõdendo ꝓpria
voce fecim⁹: deuotione certiſſimũ ꝓferam⁹: ⁊ ſic dicamus
vt audiamur: ſic confiteamur vt ſaluemur. Fide ergo dica
mus: corde clamem⁹. Ipſe aũt dñs nř ieſus xps audiet ꝑ-
fecto vocẽ nři clamoris / ſi itegrã deuotionẽ approbauerit
mẽtis. Ipſe pducat nos ad arborẽ vite q̃ eruit nos d lacu
miſerie. Ipſe aperiat nobis ianuas paradiſi: q̃ ꝯfregit por
tas inferni. Ipſe populũ ſuũ eruat a flagello: q̃ ſe ꝯtineri p
miſit ante pontiũ pſidẽ pilatum. Ipſe in regnũ ſuũ pducat
confitẽtes: q̃ pati dignatus eſt p impijs innocẽs: vt ſit no-
men domini benedictum in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eadẽ feria. De expoſitione Symboli. Sermo.iiij. In quo dicit ꝙ mors chriſti noſtra eſt liberatio: paſſio vero chriſti noſtra vita.

Sermo. cxxiiij. B
Oportet attendere fratres kĥmi quãta dei pietas ſit erga humanũ genꝰ. Omipotẽs deꝰ creator ⁊ cõditor angeloꝝ ⁊ hominũ: omnis creature viſibilis ⁊ iuiſibilis patrẽ ſe voluit vocari ab homi-
Geñ.ij. ne ⁊ pro filijs habere quos fecit ex limo terre. Si ergo credis deo: demonẽ relique / ſi deũ ſequi volueris / quicqđ deo nõ placeat deuitare ꝓcura. Gaude ⁊ exulta: qꝛ vnũ eũ dẽqȝ deũ habes ⁊ patrẽ / ipſum cole / ipſum dilige: ipſiꝰ fac volũtatẽ. Nihil de idoloꝝ cultu vel ſuperſtitionibꝰ paganoꝝ cogites: qꝛ deus eſt oĩpotẽs qui oĩa q̃ tibi ꝓmittit potens eſt reddere. Et in ieſum xp̃m filiũ eius vnicũ dominũ noſtrũ. Niſi enim eũdẽ dei filiũ: eũdẽqȝ chriſtum filium hoĩs tota mente abſqȝ vlla heſitatione credideris atqȝ cõfiteris: nec patrẽ tibi ꝓderit ꝯfiteri. Crede ergo filiũ dei vnigenitũ ab ingenito deo patre: vitã a vita: veꝝ deũ de vero deo: coeternum ⁊ coeſſentialẽ: cooĩpotentẽ ⁊ coequalẽ per oĩa patri: ⁊ ad eterna cũ eo ⁊ cũ oĩbꝰ ſanctis eiꝰ gaudia mereberĩ per-
Lu.j.et.ij. B venire. Qui ꝯceptꝰ eſt de ſpiritu ſancto: natꝰ ex maria virgine. Cũ ſpiritũ ſanctũ miniſtratorẽ tãte natiuitatis audieris: nullatenꝰ dubites virginẽ potuiſſe ꝯcipere. Cur nõ credis eũ in vtero incorrupte ꝟginis potuiſſe hoĩem figurare quẽ credere debes hoĩem feciſſe de limo t̃re? Nec dubites mariã virginẽ mãſiſſe poſt partũ: qꝛ q̃liter hoc factũ ſit nõ humanꝰ ſermo neqȝ ſenſus poteſt cõprehẽdere: qm̃ deꝰ pater voluit filiũ ſuũ coequalẽ ſibi per oĩa in nulloqȝ diſſimilem humanã pro hoĩbꝰ ſuſcipere carnẽ: vt oĩbꝰ ſibi credentibꝰ eiuſqȝ obſequẽtibꝰ volũtati eternã vitã largiret ⁊ gloriã: vt hominẽ ad imaginẽ dei factũ ⁊ per inuidiã deceptũ diaboli atqȝ a regno expulſum eterno: ꝑ vnicũ filiũ ſuũ carnẽ aſſumẽdo ⁊ humanã naturã ſuſcipiẽdo erueret a diabo-
Matthei xxvij. lo ⁊ regno reſtitueret eterno. Qui paſſus ẽ ſub põtio pilato crucifixꝰ / mortuꝰ / et ſepultꝰ. Qui ꝓpter te humane carnis accepit corruptionẽ: ipſe ꝓ tua redẽptione ⁊ ſalute ĩ hũanitate quã accepit crucis ꝑtulit paſſionẽ: qꝛ paſſio illiꝰ no-
C ſtra eſt vita: mors illiꝰ eſt liberatio noſtra. Tertia die reſurrexit a mortuiſ. Si te triduana dñi ſepultura ꝯturbet: reſurrectio glorioſa ꝯfirmet. Quicqđ eñi infirmitatis audis in xp̃o: nr̃e hoc neceſſitatis: noſtre redẽptiõis eſt cã: q̃cqđ glorie: eiꝰ eſt ꝓprie poteſtatis. Qui ideo mortuꝰ eſt vt nos reui-
Mar.xvj. uiſceret: iõ reſurrexit vt nos ad vitã reſuſcitaret etnã. Aſcẽdit ad celũ ſedet ad dexterã dei patris oĩpotẽtis. Sit tibi magnũ ⁊ ſpcioſum videt ꝙ pro te filiꝰ dei pepẽdit in cruce: illudqȝ ſublime ꝙ aſcẽdit ĩ celũ: illud te multomagis ſtupere oportet ꝙ ꝓ te mortuꝰ eſt et ſepultꝰ. Qꝛ ad hoc deſcẽdit vt ea q̃ humane diſplicẽt ĩfirmitati ꝓ tua ſalute ſufferret: ⁊
ij.Tim. iiij. te ad eternã ⁊ ad celeſtẽ gloriã ſecũ ꝑduceret. Inde venturus eſt iudicare viuos et mortuos. Ipſe q̃ ab iniq̃s ⁊ ĩpijs iudicatꝰ eſt ad mortẽ: ipſe oẽs bonos ⁊ iuſtos iudicaturꝰ ẽ
D ad gloriã: oẽſqȝ ĩpios detruſurus ad penã. Et in ſpiritum ſanctũ. Sicut credidiſti deũ patrẽ oĩpotentẽ ⁊ filiũ eiꝰ vnigenitũ: pari fide et veneratione crede ſpiritũ ſanctũ vnum deũ eſſe patri filioqȝ coequalẽ ĩ oĩbus: in nulloqȝ diſſimilẽ. Sanctã eccleſiã catholicã: ſanctorũ cõmunionẽ: remiſſio-
Joh.iij. nẽ peccatorũ. In qua oĩs qui renatꝰ fuerit ex aqua ⁊ ſpiritu ſctõ eternã omniũ percipiet indulgentiã peccatoꝝ: xꝯtra quã oẽs iniqui ⁊ impij ad ſupplicia deputantur eterna. Carnis reſurrectionẽ ⁊ vitã eternã. Quod in xp̃i glĩoſa reſurrectiõe audiſti cõpletũ / hoc in te oĩno in futuro iudicio crede eẽ ꝯplẽdũ. Et carnis tue reſurrectio te reparet ĩ eternũ. Niſi eñi credideris reparãdũ te eſſe poſt mortẽ ad premiũ vite eterne ꝑuenire nõ poteris. Si aũt credideris eternis gaudijs inſeraris. Per xp̃m dominũ noſtrũ viuentem ⁊ regnantem cum patre ⁊ ſpiritu ſancto nunc ⁊ ſemper: ⁊ in omnes eternitates ſeculorum ſeculi. Amen.

¶ Feria quarta poſt dñicã Palmarũ. De paſſione domini. Sermo.j. In quo dicit ꝙ timor petri oſtendit quid homo ſine gratia dei poſſit.

Sermo. cxxiiij. Matthei. xxvj. B
In lectiõe euãgelica q̃ nobis heſterno die recitata eſt fratres chariſſimi audiuimꝰ dñm dixiſſe diſcipulis ſuis. Oẽs vos ſcãdalũ patiemini ĩ hac nocte ꝓpter me. Cui beatꝰ petrꝰ ait. Etiã ſi oẽs ſcãdalizati fuerint / ego nũq̃ ſcãdalizabor. Sed dñs inſpector cordis rñdit ⁊ dixit. Amen dico tibi: anteq̃ gallꝰ cantet ter me negabis. Ille aũt dixit. Etiã ſi me mori opoztuerit ꝓ te: nõ te negabo. Videte fratres chariſſimi verꝰ ⁊ celeſtis medicꝰ venã cordis inſpexerat: ⁊ qua hora tentationis põdus vel infidelitatis frigꝰ venturũ eſſet predixerat. Medicꝰ ꝑdicabat ⁊ egrotꝰ negabat. Sed vbi ad horã ventũ eſt: falſum fuit qđ ꝓmiſerat hõ: et verũ apparuit qđ predixerat deꝰ. Quid eñi hõ ſine dei gr̃a poſſit / timor beati petri apl̃i euidẽter oſtẽdit. Per ſolum eñi liberũ arbitriũ nõ addito etiã dei adiutorio ꝓmiſerat ſe ꝓ dño moritum. Sȝ quid eſt hõ ſine gr̃a dei: niſi qđ fuit petrꝰ cũ negaret xp̃m: ⁊ niſi qđ ait ꝓpheta. Oĩs caro fenũ? Et ideo beatũ petrũ Eſaie.xl.
paululũ dñs ſubdeſeruit: vt ĩ illo totũ humanũ genꝰ poſſet B
agnoſcere: nihil ſe ſine dei gr̃a ꝓualere: ⁊ vt eccl̃ie rectori futuro ignoſcẽdi peccãtibꝰ quedã regula poneret. Credẽde enim erãt petro apl̃o claues eccl̃ie: imo credite ſunt ei claues regni celoꝝ. Credẽda quoqȝ ei erat populoꝝ innumera multitudo q̃ eſſet ꝓ ſue nature vitijs / paſſionibꝰ / culpis inuoluta atqȝ peccatĩ. Deniqȝ ſic ad eũ ſaluator dicit. Tibi in- Mat.xvj.
q̃t dedi claues regni celoꝝ. Deinde ſequit dicẽs. Quecũqȝ ligaueris ſuꝑ terrã erũt ligata ⁊ in celo: videlicet vt in clauibꝰ fidelis ianitor / in ſentẽtijs eſſet clemẽtiſſimꝰ diſpenſator. Erat eñi reuera hic petrus paulo durior ⁊ ſeuerꝰ: ſicut eiꝰ auſteritatẽ trũcata ob xp̃i iniuriã ſerui ꝑncipis ſacerdotum declarat auricula. Hic igit tã durꝰ tanqȝ ſeuerus ſi dono nõ peccãdi a dño fuiſſet indeptꝰ: que venia cõmiſſis populis donaret? Sed idcirco diuine prouidentie ſecretũ ita temperauit atqȝ permiſit vt ꝑmꝰ ipſe laberet ac rueret ĩ peccatũ: quo erga peccãtes duriorẽ ſententiã ꝓprij caſus intuitu tẽperaret. Quantũ igit diuini munerĩ erga ſalutẽ hoĩm quãtũ cure quantũqȝ ſollicitudinis ĩpendat aduertite. Totiꝰ corporis morbũ in ipſo capite curat eccl̃ie: ⁊ in ipſa vertice cõponit membroꝝ omniũ ſanitatem: in ipſa cõfeſſionis chriſti crepidine / in ipſo ĩmobilis fidei fundamẽto / ĩ petro ſcilȝ illo q̃ dixerat. Etiã ſi me oportcat mori tecũ nõ te ne- Matthei
gabo. Hic eſt petrꝰ q̃ diuina reuelatione prior omniũ veri- xxvj.
tatẽ meruit cõfiteri dicẽs. Tu es xp̃s filiꝰ dei. Hic tãtus ⁊ C
talis venit ad illã noctẽ in qua dñs tradebat: ⁊ cũ ſe calefa- Mat.xvj.
cere vellet ad prunas acceſſit ad eũ puella ⁊ dicit ei. Et tu Joh.xviij
heſterno die cum hoĩe hoc eras. At ille mox rñdit. Neſcio hominẽ iſtũ. Quid agis o petre future rector eccl̃ie: q̃d loq̃ris? Intuere q̃d ſis interrogatꝰ: vel q̃d iterrogãti reſpõderis. Vox tua repẽte mutata eſt. Hoc eſt oẽ illud qđ cito: ſȝ nõ cauto ſermone ꝓmiſeras? Hoc eſt totũ qđ etiã oĩbꝰ negãtibꝰ te vſqȝ ad mortẽ ꝑſeuerare iuraueras? Nondũ fidẽ tuã aliq̃s tẽtauit atqȝ diſcuſſit / nõdũ te ob xp̃i negationem aduerſariꝰ traxit ad publicũ / nõdũ es apđ reges ⁊ ꝑſides ꝓpter nomẽ eiꝰ exhibitꝰ: nõ tibi flagella / nõdũ ſunt admota tormẽta. Quis porro ẽ q̃ te iterrogat: ꝙ tã cito negaſti? Nõ eſt rexꝰ / nõ liber / nõ phariſeus / nõ ſcriba / nõ ſacerdos / nõ miles / nõ centurio / nõ ſpiculator: nullꝰ poſtremo eorũ q̃ auctoritate ſua poſſet formidinẽ ĩcutere ꝯfitẽti. Mulier te ſimplici voce iterrogat: ⁊ fortaſſe nec ꝑditura ꝯſeſſũ. Nec vero tñ mulier ſȝ puella: et nõ ſolũ puella ſed oſtiaria: vile ꝓculdubio abiectũqȝ mãcipiũ. O res ſtupẽda. Puella accedẽs fidẽ petri diſcuſſit: ⁊ mirũ ſi ſoliditatẽ petri nõ turbo non imber: ſed roris leuiſſima gutta trãſfixit. Petrꝰ labia puelle nõ ſuſtulit: ſȝ vbi locuta eſt: ille turbat. Proceſſit ſermo puelle: ⁊ ĩmobilis colũna ꝯcuſſa ẽ. Verũtamẽ inſtabat illa iterrogãs ⁊ dicebat: et tu heſterno cũ hoĩe ħ eras. Petrus aũt eo magĩ oppreſſus formidine / hoĩem ſe ſcire negauit. Quẽ reſpiciẽs xp̃s ſuoꝝ fecit recordari ſmonũ. At ille intelligẽs factũ: cõuerſus ad penitentiã amariſſime fleuit. Agnouit eñi ſibi vt hoĩ peccati irrepſiſſe ꝑnicie: qđ totum hactenꝰ vt memini diuinitꝰ ꝓcuratũ eſt. Videte ergo fr̃es D
kĥmi quẽadmodũ exigue culpe ꝑmittit ſubiacere tãtꝰ apl̃s vt emẽdatꝰ elationis vitio atqȝ correctꝰ: integro veſtiatur moderationis et clemẽtie ĩdumẽto. Iam eñi eruditꝰ es et edoctꝰ ĩ petro: quẽadmodũ eũ dñs tui cã patit circũ ſcribi delicto: quẽadmodũ illũ fidei pietatiſqȝ ſignifeꝝ: ⁊ generis humani colũnã ꝑmiſerit metu dominãte quaſſari: vt populoꝝ doctoribꝰ ⁊ magiſtris eẽt exẽplũ: a deo ſibi non peccãdi gratiã minime cõdonatã: ſicut dicit apl̃s paulꝰ. Cõſide- Gal.vj.
rans te ne ⁊ tu tẽteris: cũ forte q̃s fuerit ĩ eccl̃ia delicto preuentꝰ; nõ ſtatim abijciat: nõ ꝯdẽnet: ſȝ cõpatiat ac lugeat:

Annotatõ nũeralis ordinis ſermonũ hui⁹ opis

cõſoletur ꝛ reuocet: cõmodet iacenti affectũ: porrigat ma-
nũ: erigat lapſum/ ſpem ei diuine clementie repromittẽs:
ſub qua etiã ſeruire exẽplo tantoꝝ comprobat magiſtroꝝ.
Hec aũt nos (vt ſupra memorauim⁹) non iuſtos culpãdo:
ſed pctõres ad ſpem exigẽdo protulim⁹: ꝛ primo quidẽ vir
tutes eius extulimus: vt ꝛ iuſtis formã cautele: ꝛ peccatori
bus ſalutis monſtraremus exemplum.

¶ In eadẽ feria: de expoſitione ſymboli. Ser.ij.

Ser.cxxv A

Credim⁹ in vnũ deũ patrẽ omipotentẽ: et in vni-
genitũ filiũ ei⁹ ieſum xpm deũ et dominũ ſalua-
torẽ: ꝛ i ſpiritũ ſanctũ deũ. Nõ tres deos: ſed pa
trẽ ꝛ filiũ ꝛ ſpiritũ ſanctũ vnũ deũ colim⁹ et con
fitemur. Nõ ſic vnũ deũ quaſi ſolitariũ/ nec eũ deniq3 q ip-
ſe ſibi pater ſit ipſe et fili⁹. Sed patrẽ verũ qui genuit filiũ
verũ: id eſt deũ ex deo: lumẽ de lumine: deũ veꝝ de deo ꝟo:
omipotẽtẽ de oipotẽte/ vitã ex vita/ pfectũ ex pfecto/ totũ
a toto/ plenũ a pleno. Nõ creatũ ſ3 genitũ: nõ ex nihilo ſed
ſ3 ex patre: vni⁹ ſubſtãtie cũ pr̃e: qd grece dicit̃: homouſiõ.
Spiritũ ꝟo ſanctũ deũ nõ ingenitũ neq3 genitũ/ nõ creatũ
neq3 factũ: ſed de patre ꝓcedentẽ ꝛ filio: pr̃is ꝛ filij ſpiritũ
ſemp in patre ꝛ filio coeternũ ꝛ cõequalẽ ꝛ cooperatorẽ cõ
fitemur ꝛ veneramur. Ideoq3 in noie patris ꝛ filij ꝛ ſpirit⁹
ſancti vnũ cõfitemur deũ: qꝛ de⁹ nomẽ eſt poteſtatis nõ ꝓ
prietatis. Propriũ nomẽ eſt pr̃i pater: ꝛ ꝓpriũ nomẽ eſt fi-
lio fili⁹: ꝛ ꝓpriũ ẽ ſpiritui ſancto ſpũs ſanct⁹. Hanc trinita
tẽ vnũ deũ credim⁹. Et vnũ eſſe deũ patrẽ: et ex vno patre
B filiũ qui ẽ vni⁹ cũ patre nature vniuſq3 ſubſtãtie/ ꝛ vni⁹ po
Col.j. teſtatꝭ. Pater filiũ genuit/ nõ volũtate/ nõ neceſſitate ſ3 na-
tura. Fili⁹ vltimo tpe per quẽ oia facta ſunt: q i celis ꝛ q in
terra: viſibilia ꝛ iuiſibilia ad nos ſaluãdos et adimplẽdas
Lu.j.ꝛ.ij. ſcripturas venit a pr̃e: q nunq3 deſijt eſſe cũ patre: quẽ cre-
Joh.j. dim⁹ ꝯceptũ de ſpiritu ſancto ꝛ natũ de virgine maria: ver
bũ carnẽ factũ: nõ demutatũ: ſed deũ pmanentẽ: hoiem na
tũ nõ putatiue ſed vere. Nõ aeriũ ſed corporeũ: nõ phanta-
ſticũ ſed carneũ/ oſſa/ ſanguinẽ/ ſenſũ ꝛ aiam habentẽ: h eſt
pfectũ hoiem: veꝝ hominẽ: et veꝝ deũ intelligim⁹: vt verũ
deũ veꝝ hominẽ fuiſſe nullo modo ambigam⁹. Nõ ei ami-
ſit qd erat: ſed cepit eſſe qd nõ erat: vt perfect⁹ ſit in ſuis: et
verus ſit in nr̃is. Nã q de⁹ erat hõ fact⁹ eſt: ꝛ qui hõ natus
eſt operatur vt deus: ꝛ qui operatur vt de⁹ vt homo mori
tur: ꝛ qui vt homo moritur: ſurgit vt de⁹. Qui deuicto mor
tis imperio: cũ ea carne qua nat⁹ et paſſus ꝛ mortu⁹ fuerat
Mat.xvj. reſurrexit. Aſcẽdit ad patrẽ: ſedetq3 ad dexterã ei⁹ i gloria
quã ſemp habuit habetq3. In ei⁹ morte ꝛ ſanguie credim⁹
nos emũdatos ꝛ ab eo reſuſcitãdos die nouiſſima i hac car
ne in qua nũc viuim⁹ ꝛ quã habem⁹ ꝯſecuturos nos aut vi
tam eternã pro pmio boni meriti/ aut penas ꝓ peccatꝭ eter
ni ſupplicij. Hec retiete: huic fidei aias veſtras ſubiugate:
a chriſto dño premia conſecuturi regni celorum. Amen.

¶ In eadẽ feria. De oratione dominica quã ex-
ponit. Sermo.iij.

Sermo. cxxvj. A

Quoniã dño gubernãte iam eſtis in regia conſti-
tuti: ꝛ ꝓpe eſt dies quo ad celeſtꝭ regis veluti cõ-
ſiſtoriũ veniatis: moneo vos chariſſimi vt precẽ
legitimã patri ꝛ deo offerendã ante diſcatis. Nã
qꝛ ſtupida mẽs hominũ ꝛ ignara celeſtiũ/ nec ſcire nec iue-
nire poterat quẽadmodũ deũ digne precaret̃: ipſe ver⁹ do
min⁹ ꝛ magiſter oſtẽdit ꝛ docuit. Per ſe quidem ſanctos
aplos: p illos autẽ nos quõ debeam⁹ orare. Sic inqt orabi
Mat.vj. tis. Pater nr̃ q es in celis. Sctificet̃ nomẽ tuũ. Adueniat
regnũ tuũ. Fiat volũtas tua ꝛc̃. O vere celeſtis oratio q to
ta eſt oratio. Nã ſi ſingula ꝟba prout ſunt lati⁹ tractare vo
Deverbis dñi.Ser. xxviij.a. luerim⁹: dies anteq3 ſermo deficiet. Attamẽ breuiter pcur-
ram⁹. Dicim⁹. Pater noſter qui es i celis. Sic incipiẽdo
bõitatẽ dei ꝛ gratiã ꝓteſtamur. Nã quãdo nos terreſtres
In li.l.ho- et miſeri ꝛ ibecilles ꝛ iutiles ſerui auderem⁹ vultũ leuãtes
mel̃.xlij.a. ad celũ dicere. Pater noſter: niſi ipſe p ſuũ nobꝭ vnigenitũ
Joh.j. hãc fiduciã pſtitiſſet: Sicut ſcriptũ eſt. Quotquot eũ rece-
perũt dedit illis poteſtatẽ filios dei fieri: his q credunt in
Rom.viij noie ei⁹. Accepta igit̃ poteſtate patrẽ vocam⁹ deũ: qꝛ per
fidẽ ſpiritũ adoptiõis accipimus: vt nos factos dei filios
B ꝯgratulemur. Deide dicim⁹. Sãctificet̃ nomẽ tuũ. Hoc actio
gratiarũ eſt: veluti ſi dicat̃. Sanctũ ſit ꝛ bñdictũ nomẽ tuũ
Decet ergo gratias agere q gratiã meruerũt. Adueniat re-
gnũ tuũ. Non vtiq3 vt incipiat ille regnare cuius regnũ eſt
oim ſeculoꝝ: ſed hoc optam⁹ vt finẽ noſtris faciat malis:
ꝛ veniẽs de celo nos aſſumat i regnũ. Hoc eni dicto admo
nemur vbi vitã noſtrã ꝛ ſubſtãtiã ꝛ regnũ ſperare debeam⁹
Similiter dicim⁹. Fiat volũtas tua ſicut in celo ꝛ in terra.
Quis eni obſtat deo: quo min⁹ fiat volũtas ei⁹ vbiq3: Sed
hoc oram⁹: vt ſicut in celo fit volũtas dei vbi nullus offen-
dit: ita virtutẽ noſtris animis tribuat: vt ei⁹ volũtatẽ nos
q ſum⁹ i terra facere ꝛ iplere poſſim⁹. Uel certe cũ dicim⁹:
Fiat volũtas tua: docemur ſemp ad dei nõ ad noſtrã reſpi
cere volũtatẽ: qꝛ in noſtra volũtate aliqtiẽs cõtraria ſunt.
C i dñi autẽ volũtate vita eſt ſemp ꝛ bonitas. Cõſequẽter iã
poſt celeſtia etiã terreſtria poſtulam⁹: ſed tñ neceſſaria. Nã
dicim⁹. Panẽ noſtrũ quotidianũ da nobis hodie. O ſapiẽ
tia vera ꝛ diuina prouidẽtia: q docuit ꝛ panẽ ſolũ petere: ꝛ
hodie noiare. Hoc eñ dicto: ꝛ auiditas cũ auaricia tollit̃:
ꝛ humane vite iſinuat̃ incertũ: ſm illud. Nolite ſolliciti eſſe Mat.vj.
in craſtinũ. Uere eñ incõueniẽs eſſet eũ i multos annos et
tẽpora vel certe in alium diẽ neceſſaria poſtulare: cui forte
ſub nocte eẽt vita finiẽda. Sic eni ꝛ ille auariſſim⁹ diues q Luce.xij.
reſtructis horreis ꝛ repletis dixerat ad aiam ſuã. Habes
multa bõa i annos multos/ epulare: audiuit a dño. Stulte
hac nocte repetũt aiam tuã: que pparaſti cui⁹ erũt: Cõpetẽ
ter ergo oram⁹ panẽ noſtrũ quotidianũ hodie nobꝭ dari: qꝛ
craſtin⁹ dies qd pariat ignoram⁹. Dicim⁹ deide. Dimitte D
nobis debita noſtra. Debita fratres pctã itelligunt̃. Nã de Mat.vj.
bitũ cõtrahit̃ quotienſcũq3 delinquit̃. Qd debitũ qſq3 ſol
ui in gehẽna neceſſe eſt. Et qꝛ humane fragilitati nõ deeſt
quotidie vñ delinquat: iõ petim⁹ vt debita nobis dũ ſum⁹
in corpe dimittant̃: ne vſq3 ad nouiſſimũ qdrãtẽ deſudem⁹
Bene aũt adiũgit̃. Dimitte nobꝭ debita nr̃a: ſicut ꝛ nos di- Mat.vj.
mittim⁹ debitorib⁹ nr̃is. Uides chariſſime quãta nos con
ditione diuin⁹ ſermo pſtringat. Dimitte g vt dimittat̃ tibi
Habes aliquẽ debitorẽ q i te peccauit/ q forte iiuriã fecit/
dimitte illi rogãti/ indulge poſcẽti/ parce penitẽti/ nedũ de
negas pietatẽ fratri: tibi claudas idulgẽtiã. Iã vero vtiliſ E
ſimo fine orõ ſacra cõplet̃: orãdo ꝯtra tẽtationẽ ꝛ malũ. Di
cim⁹ eñ. Ne iducas nos in tẽtationẽ: ſed libera nos a ma-
lo. Inducit de⁹ in tẽtationẽ hoiem/ cũ tentari pmittit vt ꝓ
bet/ nõ vt perimat̃. Tẽtat aũt nõ quaſi mẽſiũ neſci⁹ hũana
rũ: ſed vt ſuos fideles faciat in ſeculo manifeſtos ſicut ſcri
ptũ eſt. Uaſa figuli ꝓbat fornax/ hoies aũt iuſtos tentatio Eccl. xxvij.
tribulationis. Sic abrãã tẽtauit i filio ꝛ honorauit: ſic iob Gen. xxi
dãdo in tẽtatiões varias ꝓbauit: ſic ſctõs aplos: ſic beatiſ Job.j.
ſimos martyres p ignẽ quoq3 ꝛ gladios corõauit. Ex q ap
paret a deo tẽtatiões hmõi ꝓuenire: ꝛ diabolum nihil ſine
dei pmiſſione valere. Ergo de⁹ ſol⁹ adorãd⁹ eſt: q põt edu
cere de tẽtatiõe. Educit ꝟo cũ liberat a malo. A malo aũt
liberat: quãdo ſup id qd poſſum⁹ nõ nos pmittit tẽtari. Ha F
betis fr̃es oſtẽſum: ꝛ quẽ debeatꝭ orare: ꝛ cui gr̃as agere: ꝛ
cui⁹ cupere regnũ vel expectare volũtatẽ. Deinde ꝯtra tẽta
tiões ꝛ malũ cui⁹ ſit auxiliũ pſtolandũ. Ecce i paucis oia:
ꝛ in breuitate cõpleta ſunt. Quia ergo nõ difficile diſcitur:
immo facile retinet̃: omes hortor tam viros q3 feminas di-
ſcite retinere: vt cũ fueritis gratiã domini quã cupitis con
ſecuti: inter omes ſanctos hanc precem ore conſono ꝓfer-
re poſſitꝭ: ꝛ corde mũdo diligere: vt chriſt⁹ ſedẽs ad dexte
rã patris in ore veſtro verba ſua videns ꝛ in corde veſtro
ſua pcepta: ꝛ hic vos cuſtodiat: ꝛ futuro euo dignos efficI-
at. Ipſi gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Feria quita In cena domini/ de eo quod ſcri-
ptum eſt in euangelio ſm Johannem. Surgit a Joh.xiij.
cena et ponit veſtimẽta ſua ꝛc̃. Sermo.j. In quo
dicit vereri eos qui ob ſuperbiam per ſe vel ſuos
verentur lauare pedes ſanctorum vel peregrino
rum: cum chriſtũ prius lauiſſe pedes diſcipuloꝝ
ſuorum viderint.

Hodie fratres chariſſimi audiuim⁹ euãgeliſtã di Sermo.
cẽtem. Quia cum ſurrexiſſet a cena domin⁹: po- cxxvij.
ſuit veſtimẽta ſua ꝛ precinxit ſe lintheo: et cepit A
lauare pedes diſcipuloꝝ. Quid nos dilectiſſimi

in hoc loco dicturi ſumꝰ? Quā excuſationē ꝓtēdere pote
rimꝰ: ꝗ dedignamur īpēdere pegrinis: qđ ille dignatꝰ ē im
pēdere ſeruis ſuis? Sed ſunt forte aliq̄ viri potētes ⁊ nobi
les/ſunt aliq̄ delicate matrone q̄ dedignant̄ ſe īclinare vſq̄
ad veſtigia ſanctoꝝ in hoc mūdo peregrinantiū: hoſpitum
pedes nō ſolū ipſi nō dedignant̄ abluere: ſed nec ſuoꝝ q̄dē
cuiq̄ vt ꝓ ſe faciāt īperare. Erubeſcūt forſitā nobiles deli
catis manibꝰ viri vel mulieres xp̄iane in hoc mūdo ſancto
rū ꝯtrectare veſtigia: q̄ꝛ hoc natalitū prerogatiua nō patit̄.
Mala nobilitas: q̄ ſe ꝑ ſupbiā apud deū reddit ignobilem.
Erubeſcūt ergo nobiles ⁊ potētes ſctā ⁊ pegrinis ablue
re pedes ī h̄ ſeculo: ſed ſi ſe nō correxerint/ plꝰ habēt erube
ſcere ⁊ dolere cū ab illoꝝ ꝯſortio ſeparati fuerint in futuro.
Tūc ſine vllo penitētie remedio affligent̄: cū illos quos de
ſpexerāt ꝓpter humilitatē viderint accipere regnū: ſe pro
pter ſuperbiā meruiſſe ſuppliciū. Timeamꝰ ergo fratres il
lud qđ beatꝰ petrus apoſtolꝰ timuit quādo audiuit domi
num dicentē. Si nō lauero te: nō habebis partem mecum.
Et dū petrus recuſat/negat illi chriſtus regnum niſi acce
piſſet obſequiū/ne forte ⁊ nos ſi ſanctorum pedes dedigna
mur abluere: partē cū illis non mereamur habere. Incline
mus nos potius ad ſanctoꝝ vel peregrinorū veſtigia: quia
cū hoc ſancta humilitate cōplemus: illorum quidē pedes
manibꝰ noſtris tangimꝰ: ſed animarū noſtraꝝ ſordes ⁊ ma
culas per fidē ⁊ humilitatē abluimus: ⁊ nō ſolū minuta ſed
B etiam capitalia peccata purgamꝰ. Gaudete ergo dilectiſſi
mi ⁊ exultate in dn̄o: q̄ nobis ī hac die ſalutifere cōſolatio
nis myſteria cōſecrauit. Vn̄ aūt cōmendauit dominus cor
pus ⁊ ſanguinē ſuū? Vnde niſi de humilitate ſua? Niſi enī
eſſet humilis/nec māducaret̄/nec biberetur. Reſpice altitu
Joh. i. dinem ipſius. In ꝓ̄ncipio erat verbū. Ecce qualis eſt cibꝰ
ſempiternꝰ. Sed manducāt angeli/māducant ſuperne vir
tutes/māducāt celeſtes ſpiritꝰ. Māducāt et ſaginant̄: ⁊ in
tegrū manet qđ eos ſatiat ⁊ letificat. Quis autē homo poſ
ſet ad illū cibū aſcendere? Quia ergo ad illum panē homo
non poterat aſcēdere: dignatꝰ eſt panis ipſe deſcendere ad
hominē. Et hoc cū ineffabili pietate factū eſt: quia oporte
bat vt menſa illa angeloꝝ lacteſceret: ⁊ ad paruulos pueni
ret. Sic ergo fecit ſapiētia dei: ſic nos ꝑ carnis aſſumptio
nē pauit pane celeſti. Quia v̄bū caro factū eſt et habitauit
in nobis. Vide ergo humilitatē: quia panē angelorū man
ducauit homo: id eſt verbū illud vnde paſcūtur angeli ſem
C piternū qđ eſt equale patri māducauit hō. Et ideo fratres
chariſſimi: quia nos dominꝰ noſter patiētia docuit: pena li
berauit: morte redemit: ſperemꝰ ſemper in dn̄o: et nihil ſine
eiꝰ voluntate et adiutorio preſumamꝰ. Noſtis enī quid te
Matthei. mere beatus petrꝰ promiſerit chriſto. Et ſi oēs inquit ſcā
xxvi. dalizati fuerint in te: ego nūq̄ ſcādalizabor. Dn̄s qui noue
rat fragilitatē humanā: ⁊ ſciebat nō eſſe in promiſſione ſed
in cōſummatione virtutē. Amē inq̄t dico tibi q̄ in hac no
cte anteq̄ gallus cātet ter me negabis. Dicit ei beatꝰ petrꝰ
Etiā ſi me mori oportuerit tecū/nō te negabo. Videte fra
tres reſpōſionē diſcipuli: ⁊ itelligite dilectionis eſſe qđ di
xit. Sed q̄ꝛ per ſolū ſui amoris ſtudiū nō addito etiā adiu
torio dn̄i voluit eſſe ꝓmiſſum/ſtare nō potuit ꝑ hoīem: qđ
ſub diuinitate pēdebat. Fuit quidē in volūtate: ſed nō fuit
Vbi. ſ. in virtute/ſicut ipſe dn̄s dicit. Spiritꝰ prōptus eſt: caro au
Joh. xv. tē infirma. Et iteꝝ. Sine me nihil poteſtis facere. Vſq̄ ad
mortē ꝓmiſit: ⁊ in timore negauit. Habuerat ꝯfeſſionē mi
D rabilē/ſi habuiſſet in cōſummatione v̄tutē. Vnde dilectiſſi
mi fratres rogo et admoneo vos/vt vnuſq̄ſq̄ recurrat ad
teſtē idoneū. i. ꝯſciētiā ſuā: ⁊ ſi ibi aliqua vulnera inuenerit
pctōꝝ/cōfugiat ad remediū lachrymaꝝ. Peniteat ſe feciſ
ſe qđ fecit/incipiat vigilātiſſimo corde p̄terita curare: p̄ſen
tia vitare: futura proſpicere: ⁊ deo auxiliāte oīa mala repel
lere: q̄ꝛ q̄diu q̄s in hoc ſeculo viuere poſſit ignorat: nec licꝫ
euadere niſi p̄nie p̄currēte. Illud ante oīa dilectiſſimi fra
tres qđ ſpecialiter ptinet ad fideles: pia fide et tota animi
deuotione cogitate. Acceſſuri ad altare dn̄i dei nr̄i īſpicite
vniuerſa latibula cordis veſtri/ne forte ſint tibi aliqua pec
cata q̄ nondū curata ſint elemoſynis atq̄ ieiunijs: ⁊ timete
j. Cor. xi. illud apl̄i. Qui māducauerit corpus dn̄i/⁊ biberit ſangui
nem eiꝰ indigne: reus erit corporis ⁊ ſanguinis dn̄i. Pro
bet aūt ſeipſum hō: ⁊ ſic de corpore illo edat ⁊ de calice bi

bat. Nullꝰ ex vobis ꝯtra vllū hominē odiū reſeruet in cor
de ſuo: vt ſecuri poſſitis dicere. Dimitte nobis debita nr̄a:
ſicut ⁊ nos dimittimꝰ debitoribꝰ noſtris. Caſtitatē aūt an
te oīa cuſtodite: gulā refrenate/ebrietatē fugite/pauperibꝰ
ſcd̄m qđ vires ſuppetunt elemoſynas date. Et hoc ante oīa E
rogo fratres kmi: vt gaudiū qđ nobis huc uſq̄ de veſtra de
uotiōe feciſtis/ in die craſtina: id eſt in paſſione domini cō
pleatis. Non enī qui ceperit ſed qui perſeuerauerit vſq̄ in Mat. x.
finē: hic ſaluus erit. Et ideo ſic agere debetis: ne per vniꝰ
diei negligentiā perdatis: qđ per totam quadrageſimā ac
quiſitis. Sic eſt ei tota quadrageſima abſtinere/orare vel
pſallere: ⁊ in paſſione domini: id eſt in paraſceue de eccleſia
ſe ſubtrahere: quomodo ſi aliquis cū grādi labore ſtudeat
terrā colere: et meſſem non mereat̄ accipere. Et ideo rogo
vos vt nullꝰ ſe de eccleſia ſubtrahat/niſi forte quē aut cor
poris infirmitas/aut grādis ⁊ publica neceſſitas tenuerit
occupatū. Ipſe enī in paſchali ſolēnitate legitimū gaudiū
poterit celebrare: q̄ in paſſiōe dn̄i ſe noluit de ecclīe ꝯuentu
ſubtrahere. Qui me in hac ſuggeſtiōe libēter audierit/cōfi
do q̄ illi deꝰ ⁊ in h̄ ſeculo ⁊ in futuro glorioſa p̄mia recōpē
ſabit: q̄ cū patre ⁊ ſpū ſctō viuit ⁊ regnat ī ſcl̄a ſcl̄oꝝ. Amē.

¶ Eodem die de Juda ſcarioth. Sermo. ij. In quo dicit q̄ ſanguis chriſti preciū ſit vite.

RЕtinet ſanctitas veſtra fratres nos vobis h̄ ꝓ Sermo.
xima dn̄ica p̄dicaſſe: q̄ iudas ſcarioth ꝓpria ſen xxxviij.
tentia condēnatꝰ: ad phariſeos dn̄ici ſanguinis Matthei.
mercedē reportaret: ⁊ actus penitētia refuderit xxvij.
vēditionis p̄ciū: ſed ꝯſciētie ſue nō reſoluerit ſcelꝰ. Deniq̄ A
poſt redditū preciū laqueo ſe ſuſpēdit: vt q̄ ſe mulctauerat
pecunia/mulctaret ⁊ vita. Intelligēs enī quātū ſcelꝰ admi
ſerit: nō ſuffecit ei ſacrilegij carere mercede: niſi careret et
ſalute. Dignū enim ſe morte iudicat: q̄ xp̄m vitā oīm tradi
diſſet. Seueriſſimꝰ igit̄ iudas ſui iudex: vel in vlciſcēdo cō
ſitet̄: quē negauerat in tradēdo. Reſtituit ḡ pecuniā phari
ſeis: ſed nec phariſei eā libenter accipiūt. Dicūt enī illicitū
ſibi eſſe in ſuis eā hr̄e theſauris. Vide igit̄ quāta vis dn̄ice
ſit pecunie quā ide iudas reijcit: hāc phariſei ī loculos nō
recludūt. Iuſti ei ſanguinis p̄ciū ptimeſcit iiq̄tas poſſidere:
ꝯſiliū tn̄ ineūt phariſei: vt ex ea ager figuli ꝯparet̄: ī q̄ pere
grinoꝝ corpa collocēt̄. Qđ q̄dē ꝓuidētia dei fctm̄ puto: vt B
p̄ciū ſaluatoris nō pctōribꝰ ſūptū p̄beat: ſꝫ pegrinis requiē
ſubminiſtret: nō ſacrilegij ſit ad luxū: ſed defunctis ſit ad ſe
pulchrū: vt i tā exīde xp̄s ⁊ viuos ſanguis paſſiōe redimat
⁊ mortuos p̄cioſa poſſeſſiōe ſuſcipiat. Precio ḡ dn̄ici ſan
guinis ager figuli cōpat̄. Legimꝰ in ſcripturis q̄ totiꝰ gn̄is
hūani ſalꝰ redēpta ſit ſāguīe ſaluatoris: ſicut ait apl̄s petrꝰ
Hoc ſciētes q̄ꝛ nō corruptibilibꝰ auro vel argēto redēpti j. Petri. j.
eſtis de vana vr̄a ꝯuerſatiōe p̄rne traditiōis: ſꝫ p̄cioſo ſan
guine q̄ſi agni īmaculati ⁊ incōtaminati ieſu xp̄i. Igit̄ ſi p̄
ciū vite nr̄e ſanguis ē dn̄i. Vide ḡ q̄ꝛ illo nō tā redēpta ſit
agri terrena fragilitas: q̄ totiꝰ mūdi īcolumitas ſempiterna
Ait nāq̄ euāgeliſta. Nō enī venit xp̄s vt iudicet mūdū: ſꝫ Joh. iij.
vt ſaluet̄ mūdꝰ ꝑ ip̄m. Vide inq̄ ne pecūia illa nō tā ꝯpati
ſit agri pua portio: q̄ totiꝰ mūdi copioſa poſſeſſio: ſicut ait
dauid ꝓph̄a. Poſtula a me ⁊ dabo tibi gētes h̄rditatē tuā Pſ. ij.
⁊ poſſeſſionē tuā t̄minos t̄re. Ager ḡ iſte mūdꝰ h̄ totꝰ eſt: in q̄ C
nos diſpſi ⁊ diſſeminati dn̄o fructū boni opis germinamꝰ.
Sed ſi fortaſſe ꝑq̄ras a me: ſi ager mūdꝰ ē: q̄ſnā ſit figulꝰ q̄
mūdi poſſit h̄re dn̄atū? Niſi fallor: ip̄e eſt figulꝰ: q̄ vaſcula
corpis nr̄i fecit ex limo: de q̄ dīc ſcriptura. Et fec̄ deꝰ hoīeꝫ
de limo t̄re. Ip̄e ē figulꝰ q̄ carniū nr̄aꝝ cenoſū lutū vapore Gen. ij.
ſui ſpūs aīauit: ⁊ materiā fluidā atq̄ t̄renā igneo calore de
coxit. Ipſe inq̄ ē figulꝰ q̄ nos ꝑ manꝰ ſuas formauit ad vi
tā: ꝑ xp̄m ſuū reformauit ad gloriā: ſicut ait apl̄s. Ad eādē ij. Cor. iij.
imaginē reformamur de glīa ad glīaꝫ. ſ. vt q̄ a priore factu
ra ꝓprijs vitijs corruimꝰ: in ſcđa natiuitate figuli huiꝰ ma
teria repemur: h̄ eſt q̄ ꝑ ade trāſgreſſionē ī mortē cecidimꝰ
ꝑ ſaluatoris grām denuo reſurgamꝰ. Ip̄e plane ē figulꝰ: de
q̄ dīc beatꝰ apl̄s. Nūq̄d dīc figmētū ei q̄ ſe finxit: q̄re me fe Rom. ix.
ciſti ſic? Et iteꝝ. Nūq̄d nō hꝫ ptātē figulꝰ luti ex eadē maſ
ſa facere aliđ q̄dē vas ī honorē: aliđ v̄o ī ꝯtumeliā? Ex eo
dē enī luto corpis nr̄i deus tn̄ ꝓ meritis ſingulorꝝ alios cu
ſtodit ad regnū: alios reſeruat ad penā. Iuſte itaq̄ figuli

ager xp̄i ſanguine empt⁹ eſt: pegrinis lcꝫ q̄ erãt ſine domo
ꝛ p̄ria: ꝛ his q̄ toto orbe exules iactabant̃ redes xp̄i ſãguie
ꝓuidet̃. Et qb⁹ nõ eſt in mũdo poſſeſſio: his i xp̄o ſit ſepul
D tura. Iſtos aũt peregrinos quos eſſe dicim⁹: niſi deuotiſſi
mos xp̄ianos: q̄ renũciãtes ſeculo: ꝛ nihil poſſidẽtes in mũ
do: in xp̄i ſanguine requieſcũt. Chriſtian⁹ eñ q̄ mundũ nõ
poſſidet hic: totũ poſſidet ſaluatorẽ. Ideo aũt peregrinis
xp̄i ſepultura ꝓmittit̃: vt q̄ ſe a carnalib⁹ vitijs tanq̄ pere
grinũ ꝛ alienũ cuſtodierit: is xp̄i requiẽ mereat̃. Sepultu-
ra ei xp̄i q̄d eſt aliud niſi redes xp̄iani? Nos ergo peregri-
ni in hoc mũdo ſum⁹: ꝛ tanq̄ hoſpites in hac luce verſamur
ij.Cor.v. ſicut ait ap̄ls dicens. Eteni dum ſum⁹ in corpe peregrina
mur a dño. Peregrini inq̄ ſum⁹: ꝛ nobis ſaluatoris empta
Rom.vj. eſt ſepultura. Cõſepulti ei ſum⁹: ſicut ait ap̄ls. Cũ illo per
baptiſmũ in mortẽ. Baptiſm⁹ igit̃ xp̄i nobis eſt ſepultura
in quo peccatis morimur: criminibus ſepelimur: ꝛ veteris
hoīs cõſciẽtia reſoluta in alterã natiuitatẽ rediuiua infan
tia reparamur. Baptiſm⁹ inq̄ ſaluatoris nobis eſt ſepultu
ra: q: ibi perdidim⁹ q̄d añ vixim⁹: et ibi denuo accipimus
vt viuam⁹. Magna igit̃ ſepulture hui⁹ eſt gratia: in qua no
bis ꝛ vtilis mors infert̃: ꝛ vtilior ꝯdonat̃. Magna inq̄ ſe
pulture hui⁹ gr̄a: q̄ ꝛ purificat pctõrem: ꝛ viuificat morientẽ.

¶ Eodẽ die: de fide recta. Ser.iij. In q̄ dicit car
nẽ verã nõ fantaſticã xp̄m aſſũpſiſſe cũ aīa rõnali

Sermo. Credim⁹ in vnũ deũ patrẽ ꝛ filiũ ꝛ ſp̄m ſc̄tm: viſi-
cxxix. bilium ꝛ inuiſibiliũ factorẽ: per quẽ creata ſunt oīa
A in celo ꝛ in terra. Hunc vnũ deũ: ꝛ hanc vnam eẽ
diuini nominis trinitatẽ: patrẽ nõ eſſe filium ſed
habere filiũ q̄ pater nõ ſit: filium non eſſe patrẽ: ſed filiũ dei
eſſe natũ: ſc̄tm quoq̄ paraclytũ eſſe q̄ nec pater ſit ipſe nec fi
lius: ſed a patre filioq̄ ꝓcedat. Eſt ergo ingenit⁹ pater: ge-
nit⁹ fili⁹: non genit⁹ paraclyt⁹: ſed a patre ꝛ filio ꝓcedens.
Mat.iij. Pater eſt cui⁹ vox hec eſt audita de celis. Hic eſt fili⁹ me⁹
Ioh.xvj. dilectus: in quo mihi bene cõplacui. Hic fili⁹ eſt q̄ ait. Ego
a patre exiui ꝛ veni in hunc mundũ. Paraclyt⁹ eſt ipſe de q̄
Ubi.s. filius ait. Niſi abiero ad patrẽ paraclyt⁹ nõ veniet ad vos
Hanc eſſe trinitatẽ ꝑſonis diſtinctã: indifferentẽ. Preter
illã nullã diuinã eſſe naturã vel angeli / vel ſp̄us / vel virtu-
tis alicui⁹ q̄ de⁹ eſſe credat̃. Hunc igit̃ filiũ dei deũ natum
a patre: ꝛ eſſe principiũ. Patreq̄ illũ ſanctificaſſe in vtero
marie virginis: atq̄ ex ea vnũ hoīem ſine viri ſemine gene
ratũ. Id eſt ſuſcepiſſe dñm nr̃m ieſum xp̄m nõ imaginariũ
corpus: aut forma ſola cõpoſitũ: ſed ſolidũ. Atq̄ hũc ꝛ eſu
riſſe / ꝛ ſitiſſe / ꝛ doluiſſe / ꝛ fleuiſſe / ꝛ oīa corporis exercitia ſẽ
Mathei. ſiſſe. Poſtremo crucifixũ: mortuũ: ꝛ ſepultũ. Tertia die re
xxvij.et. ſurrexiſſe: ꝯuerſatũ poſtmodũ cũ diſcipulis. Quib⁹ ſanctũ
xxviij. paraclytũ miſit dũ ad celos aſcẽdiſſet. Hũc filiũ hoīs nũc
vocari. Reſurrectionẽ verã humane credim⁹ carnis. Ani-
mam hoīs nõ diuinã eſſe ſubſtantiã vel dei patris: ſed crea
B turam diuina voluntate ꝓlapſam. Si qs ergo dixerit atq̄
crediderit a deo oīpotente mundũ hũc factũ nõ fuiſſe: atq̄
ei⁹ oīa iſtrumẽta: anathema ſit. Si qs dixerit atq̄ credide
rit deũ patrẽ eundẽ filiũ eſſe vel paraclytum: anathema ſit.
Si qs dixerit atq̄ crediderit deũ filiũ eũdẽ eẽ patrẽ vl̄ pa
raclytũ: anathema ſit. Si qs dixerit atq̄ crediderit paͦcly-
tũ ſp̄m eſſe patrẽ ſeu ꝛ filiũ: anathema ſit. Si qs dixerit at-
q̄ crediderit hoīem ieſum xp̄m a filio dei aſſũptũ nõ fuiſſe
anathema ſit. Si qs dixerit atq̄ crediderit filiũ dei deum
paſſũ fuiſſe: anathema ſit. Si qs dixerit atq̄ crediderit ho-
minẽ ieſum xp̄m hoīem īpaſſibilẽ fuiſſe: anathema ſit. Si
qs dixerit atq̄ crediderit alterũ deũ eſſe priſce legis / alteꝝ
euangelioꝝ: anathema ſit. Si qs dixerit atq̄ crediderit ab
Geñ.j. altero deo mundũ fuiſſe factũ q̄ ab illo de q̄ ſcriptũ eſt. In
principio fecit de⁹ celũ ꝛ terrã: q̄ ſolus ver⁹ de⁹ eſt: anathe-
ma ſit. Si qs dixerit atq̄ crediderit corpa humana non re
ſurrectura poſt mortẽ: anathema ſit. Si qs dixerit atq̄ cre
diderit aīam humanã dei portionẽ / vel dei eſſe ſubſtantiã
anathema ſit. Si qs aliq̄s ſcp̄turas p̄ter eas q̄s catholica
eccl'ia recepit: vel auctoritatẽ habẽdas eſſe crediderit: vel
C fuerit venerat⁹: anathema ſit. Si qs nõ dixerit ſemꝑ patrẽ
ſemꝑ filiũ / ꝛ ſemꝑ ſp̄m ſc̄tm eſſe: anathema ſit. Si qs nõ di-
xerit filiũ natũ eẽ de p̄re. i. de ſubſtãtia p̄ris: anathema ſit.
Si qs nõ dixerit vnũ dei filiũ dei eſſe ꝛ deũ patrẽ ei⁹: ꝛ oīa
poſſe: ꝛ oīa noſſe: ꝛ p̄ri eq̄lẽ: anathema ſit. Si qs dixerit q̄ i
carne cõſtitut⁹ fili⁹ dei cũ eſſet in terra in celis cũ patre nõ
erat: anathema ſit. Si qs dixerit q̄ in paſſiõe crucis dolorẽ
ſentiebat fili⁹ dei de⁹ ꝛ nõ caro cũ aīa quã induerat formã Phil.ij.
ſui quã ſibi acceꝑat: ſicut ait ſcp̄tura: anathema ſit. Si qs
nõ dixerit q̄ in carne quã aſſumpſit ſedet in dextera p̄ris in
q̄ vẽtur⁹ ẽ iudicare viuos ꝛ mortuos: anathema ſit. Si qs D
nõ dixerit ſp̄m ſc̄tm de p̄re eſſe ſic ac ꝓp̄e ſic fili⁹ de diuina
ſub͠a: ꝛ deũ verũ: anathema ſit. Si qs dixerit ſpiritũ ſc̄tm fa
cturã aut ꝑ filiũ factũ: anathema ſit. Si qs nõ dixerit oīa ꝑ
filiũ ꝛ ſp̄m ſc̄tm patrẽ feciſſe. i. viſibilia ꝛ inuiſibilia: anathe
ma ſit. Si qs nõ dixerit p̄ris ꝛ filij ꝛ ſp̄uſſc̄ti vnã diuinitatẽ
parẽ maieſtatẽ: potẽtiã: vnã gl'iam: dñationẽ: vnũ regnum
atq̄ vnã volũtatẽ: anathema ſit. Si qs tres ꝑſõas nõ dixe
rit veras p̄ris ꝛ filij ꝛ ſp̄uſſc̄ti eq̄les: ſemꝑ viuentes: oīa ꝯti
nẽtes viſibilia ꝛ inuiſibilia: oīa potẽtes: oīa iudicãtes: oīa vi
uificãtes: oīa faciẽtes: oīa q̄ ſaluãda ſunt ſaluãtes: anathe-
ma ſit. Si qs nõ dixerit adorãdũ ſp̄m ſc̄tm ab oī creatura ſi
cut filiũ ꝛ patrẽ: anathema ſit. Si qs d̄ p̄re ꝛ filio bñ ſẽſerit
de ſp̄u aũt ſc̄tõ nõ recte habuerit: heretic⁹ eſt. Quia oẽs here
tici de filio dei ꝛ ſp̄uſc̄tõ male ſentiẽtes: in ꝑfidia iudeoꝝ et
gẽtiliũ īueniunt̃. Quia ſi qs patiat̃ deum patrẽ / ꝛ deũ filiũ / ꝛ
deũ ſp̄m ſc̄tm deos dici ꝛ nõ deũ ꝓpt̃ diuinitatẽ ꝛ potentiã
vnã quã credim⁹ eſſe ꝛ ſcimus patris ꝛ filij et ſp̄uſſc̄ti: ana
thema ſit. Si qs ſubtrahens aut filiũ aut ſp̄m ſc̄tm: ita ſolũ
exiſtimet eẽ deũ patrẽ dici aut credi vnũ deũ: anathema ſit

¶ Itẽ in eadẽ feria: Homelia de eo q̄d ſcriptum
eſt in euangelio ſm̄ Iohannẽ. Ante diem feſtum Ioh.xiij.
paſche ſciens ieſus ꝛc̄. que habetur in expoſitio-
ne doctoris. tractatu. lv. fo. cciiij. col. j.

¶ Item eodem die ali⁹ ſermo de Pſalmo ſexa-
geſimotertio. Exaudi deus orationẽ meã ꝛc̄. qui Pſ.lxiij.
ſumpt⁹ eſt de expoſitione doctoris eiuſdẽ pſalmi

¶ Itẽ eodẽ die ali⁹ ſmo fact⁹ ad f̄res in heremo
qui inter ſermones ad eoſdẽ habet̃. xxviij. fo. xij.

¶ Fer. vj. in paraſceue: de cruce ꝛ latrone. Ser. j.
In q̄ dicit q̄ crux xp̄i ferie ſũt ꝛ nũdine ſpirituales

Hodierna die dñs noſter fratres pepẽdit i cruce: Sermo.
ꝛ nos epulamur vt diſcatis q̄m crux xp̄i ferie ſũt cxxx.
ꝛ nũdine ſpirituales. Antea naq̄ crux nomen cõ- A
dẽnationis erat. nũc vero facta eſt res honoris.
Prius in dãnatione maledicti ſtabat: nũc in occaſiõe ſalu
tis erecta eſt. Hec eñ crux innumerabiliũ nobis bonoꝝ ex
titit cauſa. Hec nos de erroribꝰ liberauit: hec nos ſedẽtes
in tenebris illũinauit: hec nos ex diabolo expugnatore re-
conciliauit deo: et ex alienatis reſtituit in domeſticos. De
lõginq̄s ꝓximos fecit: de peregrinis reddidit ciues. Hec ẽ
inimicitiarũ interẽptio: pacis firmamẽtũ: ꝛ oīm nobis bo
noꝝ theſaur⁹. Propter hãc iã nõ erram⁹ in ſolitudinibus:
viã ei veritatis agnouim⁹: nec iã extra regnũ ſum⁹: ianuã
ei regis intrauim⁹. Iã ignitas diaboli ſagittas non time-
mus. Fontẽ eñ vite quo extinguerent̃ inuenim⁹. Propter
hãc iam in viduitate nõ ſum⁹: ſpõſum eñ recipim⁹. Nõ ex-
paueſcim⁹ lupũ: q: bonũ paſtorẽ inuenim⁹. Ego ei ſũ (ait) Ioh.x.
paſtor bon⁹. Propter hãc nõ formidam⁹ tyrannũ: regi eñ
adherem⁹. Propter hãc diẽ feſtũ agim⁹: crucis memoriã
celebrãtes. Ita ꝛ magiſter gẽtiũ docet ꝓpter crucẽ annua B
feſta cõſtitui. Epulemur (inq̄t) nõ in fermẽto veteri: neq̄ in j.Cor.v.
fermẽto malicie ꝛ neq̄cie: ſed ī azymis ſinceritatis ꝛ verita
tis. Deinde cauſam agẽde ſolẽnitatis adijciẽs ait. Quã pa
ſcha nr̃m ꝓ nobis imolat⁹ eſt xp̄s. Ubi aũt ſacrificiũ: ibi ꝛ
interẽptio pctõꝝ: ibi recõciliatio dei fiet. Uox leticie ſalu Pſ.cxvij.
tis: ī tabernaculis iuſtoꝝ. Sed ꝛ oīs terra letet̃: paſcha no-
ſtrũ ꝓ nobis imolatus eſt xp̄s. Et vbi imolatus eſt? Dici-
to: in altitudine crucis. Nouũ eſt altare ſacrificij hui⁹: q̄m
ꝛ imolatio noua ꝛ admirabilis. Ipſe eñ ꝛ hoſtia erat ꝛ ſacer
dos. Hoſtia quidẽ ſm̄ carnẽ: ſacerdos vero ſm̄ ſp̄m. Id ẽ
ipſe ꝛ offerebat quidẽ ſe ſm̄ ſpiritũ: offerebat̃ vero ſm̄ car-
nẽ. Audi igit̃ nunc quõ vtraq̄ hec manifeſtauerit paulus.
Oīs (inq̄t) ſacerdos q̄ ex hoīb⁹ accipit̃: ꝓ hoīb⁹ cõſtituet̃: Heb.v.
vnde neceſſariũ eſt: vt ꝛ ipſe habeat quod offerat. Ecce ipſe

Heb.ix. offerebat ſeipſum. Alibi dictū eſt. Qm̄ dn̄s ſemel oblatꝰ eſt
ꝓ oblatione ſui: deinceps vt multoꝝ auferat pctā. Secūdo
C vero ſine peccato videbit his: q̄ expectāt eū i ſalutē. Ecce
iſtic oblatꝰ eſt: ibi ſeipſum obtulit. Vidiſti quō ſimul ⁊ ho-
ſtia ⁊ ſacerdos factꝰ eſt: ⁊ altare erat crux. Et cuiꝰ rei cau-
ſa nō in tēplo offert hec hoſtia: ſ; extra ciuitatē ⁊ extra mu
Eſa.liij. ros: vt illud adimpleret qđ ſcriptū eſt. Qm̄ iter iniquos de-
Lu.xxij. putatꝰ eſt. Cuiꝰ igr̄ rei cauſa in altitudine crucis imolat: ⁊
Heb.xiij nō ſub tegmine edificij? Ob hoc ſc; vt aeris naturā mūda-
ret: ꝓpterea nō in altari: nec tecto ſuperpoſito: ſed ſub celo.
Aer ei purgabat: cū in altitudine imolaretur ouis. Terra
etiā purgabat: qꝛ ſtillabat ſanguis dn̄i ſup eā. Ideo nō ſub
tegmine neq; in tēplo iudeorū: vt nō ſubtraherēt ſacrificiū
ſalutare iudei. Neq; exiſtimes ꝓ illa tm̄modo gente hanc
hoſtiā offerri. Propterea em̄ extra ciuitatē ⁊ extra muros
vt itelligas qm̄ cōmunis eſt hoſtia ꝓ genere humano obla
ta: ⁊ ideo cōmunis eſt purificatio: nō ex aliq̄ parte quemad
Deut.xij. modū fuerat in iudeis. Nā iudeis ideo ꝑcepit deus relin-
D quere vniuerſam terrā: ⁊ in vno loco offerre ſacrificia ⁊ vo
ta reddere: qm̄ imūda erat tunc vniuerſa terra fumo ararū
⁊ nidore buſtoꝝ: ceteroꝝq; coinq̄natoꝝ: eoꝝ q̄ de ꝓphanis
gentiliū ſacrilegijs inferebant ſup eā. Nobis vero iā quō
xp̄s adueniēs vniuerſam terrā expiauit: oīs locꝰ oratoriū
factū eſt. Et iccirco beatꝰ paulus hortat ⁊ ꝑcipit ſine inter
j.Tim.ij. miſſione orare vbiq; dicēs. Volo orare viros in oī loco le-
uantes manꝰ ſanctas. Vides quō mūdatꝰ eſt orbis terra-
rum. Et ideo vbiq; ſanctas manꝰ leuare poſſumꝰ: qm̄ vni-
uerſa terra ſanctificata eſt: vt ſanctior ſit q̄; illa q̄ in iteriori
bus tēpli veteris erāt ſancta ſctōrū. Ibi nāq; irrationabi-
le aīal ouis offerebat: hic aūt ſpiritalis oblata eſt. Et q̄to
maior eſt oblatio: tāto ⁊ eminētior ſctificatio: iccirco feſti-
E uitas epulatiōis ē crux chriſti. Vis diſcere ⁊ aliud crucis
beneficiū? Paradiſum ante q̄nq; milia vel ampliꝰ fere an
nos clauſum: hodie nobis aperuit. In hac em̄ die ⁊ in hac
hora latronē introducēs xp̄s: duplex beneficiū operatus
eſt: vnū quidē qꝛ paradiſum aperuit: aliud vero qꝛ latronē
introduxit. Hodie reddidit nobis patriā p̄cipalē: hodie
reduxit nos in ciuitatē paternā: et eternā domū redonauit
Lu.xxiij. cōmuni hoīm nature. Hodie mecū eris in paradiſo. Quid
dicis? Crucifixus es: ⁊ clauis cōfixus: ⁊ paradiſum ꝓmit-
tis? Ita (inq̄t) vt in ipſa cruce virtutē meam agnoſcas: qm̄
res hec triſtitie videbat: vt nō in crucis lignū attēdas: ſed
virtutē eius q̄ crucifixꝰ eſt diſcas. In cruce hoc miraculū
operatꝰ eſt: vnde maxime potentiā ſuā declarat oīpotens.
Nō mortuū reſuſcitās: nō mari ⁊ vētis imperās: nō demo
nes eijciēs ſed crucifixus ⁊ cōſputꝰ in facie: clauiſq; cōfixꝰ
cū iniurias ⁊ maledicta ſuſciperet: deriſus atq; ꝯtemptus
malignā illā atq; longo ſcelerū vſu obduratā latronis men
tē imutare ꝑualuit: vt ex vtroq; virtutē eiꝰ iſpicias. In eo
dem em̄ tp̄e paſſionis crucifixus vniuerſam creaturā tur-
bauit: ⁊ ſaxa dirupit: duriorē vero lapidibꝰ aīam attraxit
pariter ⁊ honorauit dicens. Hodie mecū eris in paradiſo.
Lu.xxiij. Et certe cherubin cuſtodiuit p̄adiſum: ſed hic etiā cheru-
Gen.iij. bin dn̄s eſt. Flāmea rhomphea obuoluit: ſed ipſe ⁊ flāme ⁊
F gehenne/ ⁊ vite/ ⁊ mortis poteſtatē habet. Et quidē nemo
regū aliq̄n paſſus eſt latronē hoīem: aut quēq; aliū eiuſdē
nature cōſeruū ſecū aſſumēs ita in ciuitatē itroducere. ſed
xp̄s hoc fecit q̄ mortis ⁊ diaboli victor: ⁊ ſacratiſſimam in
grediēs patriā ſecū latronē introducit: nō cōculcans para
diſum iſtiꝰ pietatis opere ſed honorās: neq; ꝯfundēs latro
nis itroitu ſed illuſtrās. Honor nāq; paradiſi eſt: talē dn̄m
habere q̄ etiā latronē dignū facere poſſet paradiſi delitiaꝝ
Etenī cū publicanos et meretrices introduceret in regnū
celoꝝ: nō confudit ſed extulit regnū celorū: neq; deiecit ſed
potiꝰ honorauit paradiſum. Honor em̄ vt dixi eſt paradiſi
talem habere dn̄m: q̄ ⁊ latronē dignū facere poſſit delitijs
⁊ poſſeſſione paradiſi. Talis eſt em̄ dn̄i regnū celorū: vt et
meretrices ⁊ publicanos ita ꝓbabiles reddat: vt digni ap
pareāt gratia ⁊ gloria q̄ illic eſt. Quēadmodū em̄ medicū
tunc maxime admiramur: cū viderimꝰ eū difficiles hoīm
valitudines curantē: mortiſq; pericula medendi arte vin-
cētem: ita ⁊ chriſtū admirari iuſtū eſt: q̄n inſanabilia vulne
ra in corporibus ⁊ mētibus curat: q̄n publicanū ⁊ meretri
cem ad tantā ſanitatē perducit: vt etiam celo dignos oſtē-
dat. Et qu[illegible]nu quiete egerat latro: vt poſt crucem G
quā meru[illegible]ente paradiſo dignꝰ iudicaret? Vis bre
uiter dicam [illegible]tutē fidei eiꝰ? Quando petrus negauit de-
orſum: tunc ill[illegible]ſſus eſt ſurſum. Et hec nō vt accuſās be
atiſſimū pet[illegible]ſum: qđ abſit: ſed latronis magnani-
mitatē oſīdere volēs. Nā ille diſcipulꝰ minas abiecte puel
le nō ſuſtinuit: latro vero multitudinē totiꝰ ppl̄i vidēs cir-
cūſtantē: ⁊ clamātē iſanas blaſphemias ⁊ opprobria atq;
maledicta iaculantē: nō attendit illis: nō cogitauit viſibilē
abiectionē eiꝰ qui crucifigebat: ſed oculis fidei hec cuncta
trāſcurrēs: ⁊ vt abiecta ⁊ leuia veritatis ipedimēta ꝑteriēs
⁊ reliquēs: cognouit dn̄m celi: ⁊ ait dicens. Memento mei Lu.xxiij.
dn̄e in regno tuo. Ne ḡ breui ꝯmemoratione dimittamꝰ la
tronem iſtū: neq; ꝯfundamur doctorē accipere quē dn̄s nr̄
non erubuit primū in paradiſum introducere. Ne inq̄; eru-
beſcamꝰ magiſtrū habere hoīem: qui ante oēm generis hu
mani naturā meruit dignꝰ haberi regno celorū. Sed ſingu H
la intētius diſquiramꝰ vt virtutē crucis agnoſcamꝰ. Non Mat.iiij.
dixit ad eū dn̄s quēadmodū ad petrū. Veni poſt me: faciā
te piſcatorem hoīm. Nec dixit ad eū quēadmodū ad duo-
decim diſcipulos. Qm̄ ſedebitis ſuper duodecim thronos Mat.xix.
iudicātes duodecim tribꝰ iſrael: ſed ne qualecūq; verbum
dignatꝰ ei dicere: nullū miraculū oſtendit: nō mortuū reſu-
ſcitatū: nō demonē expulſum: nō mare obediēs: nō deniq;
aliquid aut de regno celoꝝ ei locutꝰ: aut de gehēna cōmina
tus eſt: ⁊ prior oīm latro ꝯfeſſus eſt eū: ⁊ hoc alio exprobrā
te fecit. Improperat ei ⁊ ille alius latro. Audiſti latronē et
latronē: ambos in cruce: ambos cōuerſatione latronū: am
bos ex eadē malignitate veniētes: ſed iā nō ambo in hiſdē
mentibus ⁊ meritis ſunt conſtituti. Nam alius quidem re-
gnum adipiſcebat: alius vero in gehennā mittebatur. Ita
⁊ pridie in diſcipulis ſimile diſcrimen fuit. Nam ⁊ iudas q̄
dem diſcipulus fuit vt illi vndecim: ſed illi quidē dicebant
dn̄o. Vbi vis paremꝰ tibi paſcha māducare: iſte vero ſe ad
tradendū dn̄m preparabat ⁊ dicebat. Quid vultis mihi da
re: ⁊ ego vobis eū tradā? Et illi quidē ad miniſteriū diuinū
ſe preparabāt: hic aūt ad tradēdū feſtinabat. Ita ⁊ in hoc
loco latro ⁊ latro: ſed vnus quidem iproperabat: alius ado
rabat. Alius blaſphemabat: alius laudabat: ⁊ blaſpheman
tē corripiebat dicēs. Nec times dn̄m tuū? Vidiſti fiduciā I
latronis: vidiſti liberā voluntatem in cruce. Audiſti philo-
ſophiā in tribulatione: ⁊ reuerētiā diuini timoris in ſuppli
cio. Quoniā quidē in ſemetipo erat ⁊ clauis cōfixus: nō ſau
cium intellectū/ neq; cōfixum ſenſum habebat. Quis non
admiret ⁊ cōpungat? Non ſolū em̄ qđ in ipſo erat: ſed et ea
q̄ circa ſeipſum erāt relinquēs: de altero curā gerebat in cru
ce: doctor effectꝰ: ⁊ corripiēs ⁊ dicens. Nec times dn̄m tuū
Noli (inq̄t) attēdere iudicio huic qđ deorſum eſt: alius iu-
dex inuiſibilis eſt. Ne ergo cōſideres: qꝛ deorſum a iudice
mortali cōdēnatꝰ eſt: nō eni talia ſunt ſuperna iudicia. Hic
aūt in terreno iudicio: ⁊ iuſti condēnabuntur: ⁊ iniuſti effu-
giunt: ⁊ rei dimittunt: ⁊ innocentes puniunt. Volentes nā
q; ⁊ nolētes multū errant qui iudicāt. Ignorantes ei iuſti
tiam ſeducunt: vel certe ſciētes per auariciā corrumpunt
vt ſanguinē innocentē vendāt. In ſupernis vero nihil tale
Iudex eni iuſtus eſt: ⁊ iudiciū eius tanq̄; lumen ꝓdijt nō
habens tenebras/ neq; ignorantiā. Vt ergo nō diceret: qm̄
damnatꝰ deorſum in terris: ⁊ abiudicatus eſt pene: ꝑduxit
eū ad iudiciū ſupernū: cōmemorauit tribunal illđ horribi
le tm̄ nō dicēs ſibi. Reſpice te ⁊ nō portabis ſententiā dam
nationis eterne: nec ſtabis in ſorte iudicū corruptoꝝ: reſpi-
ciens ad ſalutē futurā in ſupernis iudiciū. Vidiſti philoſo K
phiam latronis: vidiſti intellectū ⁊ doctrinā: ſubito in ictu
oculi de cruce in celū tranſiliuit: ita iam ex abūdantia rece
pte iuſticie ꝓximū illum vel ſociū quōdam ſuū arguēs vt
diceret ei. Nō times (inq̄t) qm̄ in ipſo iudicio ſumꝰ: id eſt in
eadem condemnatione? Nōne (inq̄t) ⁊ tu in ipſa cruce es?
Quāobrem in quo ſociū increpas pene: teipſum ꝓ illo reū
ſtatues? Quēadmodū eni is q̄ in pctīs ē: ſi alios audeat ac-
cuſare: ſeipm̄ aū illos accuſat: ita ⁊ is q̄ in erumna poſitꝰ ē
ſi alijs eā ſui oblitꝰ exprobrat: ſibi aū illos dicit opprobriū
qm̄ inq̄t in ipſo iudicio ſumꝰ. Quis agis o latro? Satiſfa-
cere incipiēs: ſocium tibi dn̄m feciſti? Non inquit emendo
hāc de me opinionē in ſubſequētibꝰ. Nā ne eſtimes q̄ ꝓpt

dānationis,conſortiū criminis quoq; conſorte͂ fecerit dn̄m
ſubtexuit emēdatione͂ dice͂s.Et nos quide͂ iuſte:digna ei
patimur his ꝗ cōmiſim⁹.Vidiſti cōfeſſione͂ pfectā: vidiſti
Eſa.xliij. quomodo ī cruce ſe exuit a peccatis.Dic(inq̄t)tu iniq̄tates
tuas prior vt iuſtificeris.Nemo cōpulit:nemo vim fecit:ſ;
ipſe ſe diuulgauit:ipſe ꝯdēnauit dice͂s. Et nos quide͂ iuſte
digna factis recipim⁹:hic aūt nihil mali geſſit. Memento
mei dn̄e in regno tuo.Nō eſt auſus āte dicere: memēto mei
deus:ꝗ̄ p cōfeſſione͂ iniq̄tatis pterite ſarcinā pctōꝝ depo-
neret.Vides quāta res ſit cōfeſſio.Cōfeſſus eſt ⁊ paradiſū
aperuit:cōfeſſus eſt ⁊ tāte fiducie robur accepit vt de latro
cinio regnū depoſceret:cōſiderās quātoꝝ bonoꝝ nobi cau
L ſa ſit crux.Dicito mihi latro regnū petens:qd in eo tale vi-
des ex quo pens? Dic mihi:nā qđ in cōſpicuo eſt:clauos et
cruce͂ cernis.Sed hec inq̄t crux:ipſa regni inſigne eſt: ⁊ ꝓ-
pter eam ieſum rege͂ appello:qꝛ video crucifixū. Opus eni
regis eſt vitā ſuā ꝓ his quib⁹ regnat opponere. Vn̄ et ait
Joh.x. Qꝛ paſtor bon⁹ aīam ſuā ponit ꝓ ouib⁹. Igit ⁊ rex bonus
aīam ſuā ponit ꝓ his quoꝝ pīceps eſt.Qm̄ igit aīam ſuā
Lu.xxiij. poſuit:ideo eū regem cognoſco:⁊ dn̄m appello.Memento
mei(inq̄t)dn̄e in regno tuo.Cōſideraſti quō ⁊ regni iſigne
ſit crux:qđ ſi aliū de vis dicere:hoc ipſum nō reliquit eū ſo
lum ſup terrā:ſed attraxit in celo. Vnde hoc ipm̄ ſcire po-
tes:qꝛ pariter cū ipo veniet in ſecūdo ⁊ glorioſo ei⁹ aduen
tu:vt diſcas quō vera ⁊ magnifica e͂ crux.Vn̄ ⁊ glorioſam
eā dixit:in ea gloriāte aplō.Sed videam⁹ quō cū cruce ve
Matthei. niet.Neceſſariū eſt eni ⁊ hoc ipſum oſte͂dere. Si dixerint in
xxiiij. quit ecce in pnͦptuarijs eſt xp̄s:ecce in ſolitudine eſt:noli-
te credere de ſcd̄a pñtia ſue glorie dicens: ꝓpter pſeudo
chriſtos:⁊ ꝓpter falſos ꝓphetas: ꝓpter antichriſtū:ne ali
quis errore pueniens in falſos incidat chriſtos: qm̄ xp̄i ſal-
uatoris aduentū pueniet antichriſt⁹. Ideo ſollicite pcaue͂-
dum eſt:ne q̄s paſtore͂ q̄rens lupū inueniat. Ob hoc pdico
tibi:vnde dignoſcas veri paſtoris aduentū. Nā qꝛ pm⁹ ad
ue͂tus ei⁹ late͂ter fact⁹ eſt :ne eſtimes qm̄ ſcd̄s adue͂tus ei⁹
talis erit:hoc dedit ſignū.Hec ei fuit volūtas ei⁹ vt prim⁹
adue͂tus late͂ter fieret ⁊ q̄reret qđ perierat. Scd̄s vero ad
Matthei. uentus:nō ita ſimpliciter ait. Que͂admodum(inq̄t)fulgur
xxiiij. exie͂s ab oriente apparet in occide͂te:ita erit adue͂t⁹ filij ho
minis.Subito oībus apparebit:nec erit indige͂s q̄ſq; iter
rogare:ſiue hic:ſiue illic eſt xp̄s.Que͂admodū ei cū fulgur
emicuerit:nō egem⁹ inq̄rere ſi facta ſit coruſcatio:ita cū re-
uelatio pñtie ei⁹ effulſerit nō indigebim⁹ interrogare an
M venerit xp̄s. Sed qđ querit:ſi cū cruce veniet: nec eni pro-
Vbi.s. miſſe expoſitionis oblit⁹ ſum. Audi igit ſubſeque͂tia. Tunc
(inq̄t)qn̄ ve͂tur⁹ eſt:ſol obſcurabit: et luna nō dabit lumen
ſuum.Tāta eni erit emine͂tis ſple͂doris in xp̄o: vt etiā cla-
riſſima celi luminaria pre fulgore luminis diuini abſcōdan
tur.Tūc ſtelle cade͂t:qn̄ apparuerit ſignū filij hoīs in celo.
Cōſideraſti quāta virtus ſit ſigni: hoc eſt crucis. Sol ob-
ſcurabit:luna nō dabit lume͂ ſuū.Crux vero fulgebit: ⁊ ob
ſcurabit lumiaria celi:delapſiſq; ſyderib⁹ ſola radiabit:vt
diſcas qm̄ crux:⁊ luna lucidior:⁊ ſole erit pclarior:quorum
ſplendore͂ diuini luminis illuſtrata fulgore ſuperabit.Que͂
admodū ei ingredie͂te rege in ciuitate͂ exercit⁹ antecedit:
prefere͂s humeris ſigna atq; vexilla regalia: ⁊ ambitu pre-
parationis armiſone annūciat regis itroitū:ita dn̄o deſce͂
dente e celis pcedet exercit⁹ angeloꝝ:q ſignū illud.i. trium
phale vexillū ſublimibus humeris pferentes diuinū regis
Matthei. celeſtis ingreſſum:terreſtriū me͂tib⁹ nunciabūt.Tūc(inq̄t)
xxiiij. cōmouebunt virtutes celoꝝ.De angelis dicit. Tremor eni
illos apprehe͂det ⁊ timor magn⁹.Cui⁹ igit rei cauſa dic mi
hi? Qꝛ tunc tā terribile erit iudiciū illud vt etiā ab angelis
timeat. Oīs eni natura generis humani incipiet iudicari:⁊
aſtare terribili iudici.Quāobrem ergo tunc angeli contre-
miſcent:⁊ vnde tremor apprehe͂det eos? Non eni illi habe͂t
iudicari. Sed que͂admodū principe iudicāte: nō ſolū rei ſ;
⁊ officia q nihil ſibi cōſcia ſunt:timore ⁊ tremore cōprehen
dunt ꝓpter iudicis terrore͂:ita ⁊ tūc cū gen⁹ humanū iudi
cabit e͂t celeſtes miniſtri pauebūt:⁊ terribili apparatu de
N iudicis intue͂tis horre͂da formidine cōtremiſce͂t. Sed q̄re
crux apparebit tūc:⁊ quā ob cauſam in ei⁹ pſatu dn̄s adue
niet:rō pſpicua eſt:vt agnoſcāt cōſiliū iniq̄tatis ſue q dn̄m
maieſtatis crucifixerūt. Per hoc ei ſignū impude͂s iudeo
rum redarguit impietas: ⁊ quō ꝓpter hoc ipm̄ habe͂s cru-
cem veniet:audi ipm̄ in euāgelio ꝓteſtāte͂. Qꝛ tunc plāge͂t
oe͂s tribus terre videntes accuſatore͂ ſuū.i. ipſam cruce͂:et Matthei.
ipſo arguente cognoſce͂t pctm̄ ſuū ſero: et fruſtra fatebunt xxiiij.
impiā cecitate͂.Quid aūt miraris ſi cruce͂ afferens veniet:
vbi ⁊ ipſa vulnera oñdet? Tunc videbūt(inq̄t)in quem cō
punxerūt.Que͂admodū eni in thoma fecit:volens incredu Zach.xij.
litate͂ diſcipli coarguere errore͂q; corrigere ꝓ multoꝝ fide Joh.xix.
⁊ ingere͂s oſte͂dit illa ſigna clauoꝝ:⁊ ipſa de clauis vulnera
⁊ dixit. Mitte manū tuā:⁊ vide qm̄ ſpūs oſſa et carne͂ non
habet que͂admodū me videtis habere:tunc oñdet vulnera Joh.xx.
⁊ cruce͂ manifeſtabit:qm̄ ipe eſt q crucifixus eſt. Nō ſolum Lu.xxiij.
aūt de cruce:ſed de verbis ipſis q in cruce habuit:imēſam O
pietate͂ ei⁹ poſſum⁹ cōſiderare. Nā cū adhuc in cruce cōfi-
xus eſſe dicebat. Pater dimitte illis peccatū:nō eni ſciunt
quid faciūt.Et crucifixus ꝓ illis q crucifixerant orabat:⁊ Lu.xxiij.
quide͂ illi e diuerſo dicebāt. Si filius dei es:deſce͂de de cru
ce.Sed ꝓpter hoc nō deſcendit de cruce: qm̄ filius dei eſt.
Propter hoc ei venit vt crucifigeret ꝓ nobis. Deſcende
(inquiūt)de cruce:⁊ credim⁹ in te. Hec ṽba ſunt ⁊ occaſio-
nis ⁊ incredulitatis. Nā plus fecit ꝗ̄ ſi de cruce deſcendiſ-
ſet. Multū eni maius fuit lapide ad monumentū oppoſito
reſurgere ꝗ̄ de cruce deſce͂dere. Lazarū etiā q̄triduanū iā
funere fetidū de ſepulchro reſuſcitaſſe magis fuit ꝗ̄ de cru Joh.xj.
ce deſce͂dere. Et illi quide͂ dicebant. Si filius dei es:ſalua
temetipm̄. Hec aūt oīa faciebāt:⁊ iproperabāt ei pariter.
Dimitte(inq̄t)illis pctm̄. Vtiq; dimiſit ſi vellent penitere.
Si eni nō dimiſiſſet illis peccatū:non vtiq; ſtatim poſt aſſū Actuū.ij.
ptionem ei⁹ tria milia ⁊ q̄nq; milia credidiſſent. Qm̄(inq̄t) et.iiij.
multa milia iudeoꝝ crediderūt. Audi qđ dicūt paulo aplō Act.xxj.
Vides inquiunt frater:quot milia ſunt iudeoꝝ q crediderūt? P
Imitatores ergo dn̄i eſſe debem⁹:⁊ ꝓ inimicis orare exe͂- Lu.xxiij.
plo ipſius:q cū eſſet crucifixus ꝓ crucifigentibus ſe patre͂
poſtulabat vt dimitteret illis pctm̄. Et quō (inq̄s) poſſum
dn̄m imitari? Si volueritis:poteritis. Si enim impoſſibile Mat.xj.
erat imitari eū:quō dicebat. Diſcite a me qm̄ mitis ſum et
hūilis corde? Nam ſi impoſſibile eſſet imitari eū nunq̄ pau
lus dixiſſet. Imitatores mei eſtote ſicut ⁊ ego chriſti. Qꝫ ſi
dn̄m imitari nō vis:imitare ſeruū ei⁹ ſtephanū:que͂ ⁊ apl̄s j.Cor.iiij.
dico:nā ille dn̄m imitat⁹ eſt. Et que͂admodū xp̄s inter cru
cifige͂tes ſe relique͂s cruce͂:relinque͂s ꝓpriā pſecutione͂:ꝓ
crucifige͂tib⁹ ſe depcabat patre͂:ita ⁊ ſeru⁹ ei⁹ inter lapidā
tes ſe ſuſcipie͂s iacula ſaxorū ⁊ dolores q ex ipſis fiebāt di
cebat. Dn̄e:ne ſtatuas illis peccatum hoc. Audiſti quō ſm̄
dn̄m locut⁹ eſt ſeru⁹. Ille ait. Pater dimitte illis peccatū: Actuū.vij.
neſciūt eni qđ faciūt. At iſte dicit. Dn̄e:ne ſtatuas illis hoc Lu.xxiij.
pctm̄. Et vt diſcas qm̄ cū oī ſollicitudine orauit. Poſitis
(inq̄t)genib⁹ orabat dice͂s. Dn̄e:ne ſtatuas illis hoc pecca Actuū.vij.
tum:qui viuis ⁊ regnas in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Eode͂ die:de expoſitione Symboli ad compe te͂tes. Sermo.ij. In q qđ ſit ſymbolum declarat.

Queſo vos fr̄es chariſſimi vt nobis reſerātib⁹ ex Sermo.
poſitione͂ ſymboli atte͂ti⁹ audiatis. Que doctri- cxxxj.
na ſymboli virtus eſt ſacrame͂ti:illuminatio aīe: A
plenitudo credentiū:in eo qđ docet aut diſcit et
vnitas trinitatis:⁊ trinitas diſtincta perſonis:⁊ opule͂tia
creatoris:⁊ rede͂ptio paſſionis. Hoc nexus ifidelitatis ab
ſoluit:hoc vite ianua pandit:hoc glīa cōfeſſionis oſte͂dit.
Symbolū dilectiſſimi breue eſt verbis: ſ; magnū eſt ſacra
me͂tis. Paruū oſtende͂s in minutione latitudinis:ſed totū
cōtinens cōpendio breuitatis. Exiguū eſt vt memoriā nō
obruat ſed diffuſum vt intellige͂tiā ſupcedat ꝯfirmās oe͂s
pfectione crede͂di:deſiderio cōfitendi:fiducia reſurgendi.
Digne ꝗ ⁊ atte͂tiores ⁊ freque͂tiores:⁊ ꝓ rōne tp̄is ipſi⁹ pu
riores ad audiendū ſymbolū conueniſtis. Quicq̄d eni pre
figuratū eſt in patriarchis:quicq̄d nūciatū e͂ in ſcripturis:
quicquid predictū eſt in ꝓphetis vel de deo īgenito:vel ex
deo dei vnigenito:vel de ſpiritu ſancto:ꝗ̄uis latenter oſte͂
ſum ſit:vel de ſuſcipiendi hoīs ſacrame͂to:vel de morte dn̄i
reſurrectioniſq; myſterio:totū hoc breuiter iuxta oraculū
ꝓpheticū ſymbolū in ſe cōtinet cōfite͂do. Tenendo ꝗ fr̄es
hūi collatione͂ fidei ⁊ grām:ꝓfeſſiōis myſteriū me͂orie cō-
me͂datū:iā ad iſti⁹ ſymboli ꝓfeſſionis ſacr̄m textūq; venia
mus. Qđ in hūc modū incipit. Credo i deū patre͂ oipote͂te͂ B

creatorē celi ꝛ terre:ꝛ in ieſum xp̄m filiū eius vnicum dn̄m
noſtrū:q̄ cōceptus eſt de ſpirituſancto:natus ex maria vir
gine:paſſus ſub pōtio pilato:crucifixꝰ/mortuꝰ/ꝛ ſepultus.
Deſcendit ad inferna:tertia die reſurrexit a mortuis. Aſcē
dit ad celos: ſedet ad dexterā dei patris oīpotentis:inde
venturꝰ iudicare viuos ꝛ mortuos. Credo in ſpm̄ſanctum
ſctām eccleſiā catholicā:ſanctoꝝ cōmunionē: remiſſionem
pctōꝝ:huiꝰ carnis reſurrectionē:vitā eternā amē. Repetē
dus eſt nobis dilectiſſimi ſermo ſymboli huiꝰ:qualiter ea q̄
dicimꝰ veſtris ſenſibus melius inſeramꝰ. Credo in deū pa
trem omnipotentē:creatorē celi ꝛ terre. Tertia igit̄ vice re
petit̄:vt ad reliqua capienda fideli curſu ꝑuenire poſſimus
Et q̄ꝛ lex fidei noſtre in trinitate cōſiſtit:vt ipſe numerꝰ re
petitionis cū ſigno veniat trinitatis:tertia vice ordo ſym
boli recēſendꝰ eſt. Imprimis dilectiſſimi q̄lis ſermo ſit in
capite ſymboli diligēter aduertite:ꝛ q̄li principio inchoet̄
ſollicitius ꝯtractate. Ergo in ꝓmo habet Credo. Vide q̄
dn̄s noſter nō nos iubet diſcutere diuina iudicia ſed crede
re:nec rationē requirere:ſʒ fidē ſimpliciter ꝛ imobiliter exhi
bere. In deū patrē. Aduertite q̄ cū dei patris nomē in con
feſſiōe cōiungit:oſtēdit q̄ nō añ deꝰ eſſe ceperit ꝛ poſtea pa
ter:ſed ſine vllo initio ꝛ deꝰ ſemꝑ ꝛ pater eſt. Q̄ꝛ ergo ſemꝑ
fuit pater:ſemꝑ habuit filiū cui pater eſt. Oīpotentē vero
ideo dicit:q̄ꝛ oīpotens eſt:cuiq̄ʒ nihil īpoſſibile eſt:q̄ celum
terrā:mare:hoīes:atq̄ʒ oīa aīalia ꝛ reptilia nō aliquo ope
ris actu ſed ſolo verbi creauit īperio. Et ideo nō nobis ve
niat in cogitationē quō hoc aut illud potuit fieri: q̄ oīpotē
tē ꝑcipimur ꝯfiteri. Creatorē celi ꝛ terre. Hoc ait qḋ ſupe
C rius dixi:q̄ꝛ oīa ſola verbi poteſtate ꝑficit. Credo ꝛ in ieſū
xp̄m filiū eiꝰ. Aduertite q̄ quō in patrē:ſic ꝛ in filiū creden
dū ſit. Et q̄ꝛ cū patre equalis eſt maieſtate:tm̄ ipſi quantū
ꝛ patri honoris nos debere nouimꝰ ꝛ ſeruitutis obſequiū.
Ieſum xp̄m. Ieſus ſaluator interꝑtat̄:xp̄s vero a chriſma
te dicit̄:q̄ꝛ ſicut antiqui reges a ſacerdotibꝰ oleo ſacro per
fundebant̄:ſic dn̄s nr̄ ieſus xp̄s ſpūſancti infuſione repletꝰ
eſt. Qui conceptus eſt de ſpūſancto. Nō poterat aliūde q̄ʒ
Luce.j. de deo concipere:q̄ deū meruit ꝓcreare. Natus ex maria
virgine. Non potuit nō talē habere conceptū: q̄ virgo erat
Lu.ij. permanſura poſt partū. Paſſus ſub pontio pilato. Iſte pi
Matthei. latus iudex erat in illo tp̄e ab īperatore poſitꝰ in iudea:ſub
xxvij. quo dn̄s paſſus eſt:cuiꝰ mentio ad tēporis ſignificationem
nō ad pſone illiꝰ pertinet dignitatē. Crucifixꝰ eſt ꝛ ſepultꝰ.
Crucē illā in qua ille crucifixꝰ eſt in corpore: nos geſtamꝰ
in fronte. Sepultꝰ eſt. Sicut in veritate natus:ita in verita
te mortuꝰ ꝛ ſepultꝰ. Tertia die reſurrexit. Triduane ſepul
ture mora euidenter oſtēdit:q̄ dū corpꝰ in ſepulchro iacuit
Mar.xvj. aīa illa de infernis triūphauit. Aſcendit ad celos:id eſt cō
Act.j. ditionē nature noſtre quā de hoīe matre natꝰ aſſumpſit ſu
per celos in dexterā dei patris collocauit. Inde vēturꝰ iu
dicare viuos ꝛ mortuos. In ipſo corpore vēturꝰ eſt ad iu
diciū:in quo aſcendit ad celū. Chriſtianos iudicat ꝛ paga
nos:iuſtos ꝛ peccatores:fideles ꝛ ipios. Credo ꝛ i ſpiritū
ſanctū. Aduertite q̄ ſicut in patrē:ita ꝛ in filiū ꝛ in ſpm̄ſctm̄
ſit credendū. Nā q̄ vel in vnā de trinitate pſonā non credi
D derit:in duabꝰ illi credidiſſe nō ꝓderit. Sanctā eccleſiā ca
tholicā. Sciendū eſt q̄ eccleſiā credere nō tm̄ in eccleſiā cre
dere debeamꝰ:q̄ꝛ eccleſia nō eſt deꝰ:ſed domus dei eſt. Ca
tholicā dicit toto orbe diffuſam:q̄ꝛ diuerſorum hereticorū
eccleſie ideo catholice non dicunt̄:q̄ꝛ ꝑ loca atq̄ʒ ꝑ ſuas q̄ſ
q̄ʒ ꝓuincias cōtinent̄:hec vero a ſolis ortu vſq̄ʒ ad occaſū
vniꝰ fidei ſplēdore diffundit̄. Sanctorū cōmunionē.i.cum
in ſanctis q̄ in hac quā ſuſcepimꝰ fide defuncti ſunt:ſocieta
te ꝛ ſpei cōmuniōe teneamur. Remiſſionē peccatoꝝ. Opor
tet em̄ vt poſt remiſſionē q̄ nobis preſtat̄ munere redēpto
ris i baptiſmo:plene crudelitatis teneamꝰ affectū. Carnis
huiꝰ reſurrectionē. Carnem quā in hac vita ſub mortali cō
ditione portamus: reſurrecturā eſſe immortalem ac ratio
nalem rediturā ꝓ aīe ꝯſortio credamꝰ. Vitā eternā. Abſq̄ʒ
vlla dubitatione fatemur vos vitam eternā cōſecuturos ſi
hec q̄ vobis exponimꝰ ſacramēta fideliter teneatis: ac bo
nis actibꝰ cōſeruetis. Hūc breuē ſermonē de vniuerſo ſym
bolo vobis debitū reddidi. Q̄ð ſymbolū cū audieritꝭ:totū
iſtum ſermonē noſtrū breuiter collectū recognoſcetis:nec
vt eadē verba teneatis vllo modo ſcribere debetis: ſed au
diēdo ꝑdiſcere:ꝛ memoria ſemꝑ tenere atq̄ʒ recolere. Quic
quid em̄ in ſymbolo audiſtis iam:diuinis ſcripturarū ſan
ctarū litteris cōtinet̄. Cōmemoratio fit ꝓmiſſiōis dei:vbi
ꝑ ꝓphetā ꝓnūciās teſtamentū nouū dixit. Hoc ē teſtamē Hieremie
tū qḋ ordinabo eis poſt dies illos dicit dn̄s: dās legē meā xxxj.
in mente eoꝝ:ꝛ in corde eorū ſcribam ea. Huiꝰ rei ſignificā
de cauſa:audiendo ſymbolū nō in tabulis vel in vlla mate
ria:ſed in cordibꝰ ſcribitur. Preſtabit ille qui vos vocauit
ad ſuū regnū vt eius gratia regeneratis vobis etiā ſpiritu
ſancto ſcribat̄ in cordibꝰ veſtris:vt qḋ creditis diligatis:ꝛ Gal.v.
fides in vobis ꝑ dilectionē operet̄:ac ſic dn̄o deo largitori
bonoꝝ oīm placeatis:nō ſeruiliter timēdo penā: ſed libera
liter amādo iuſtitiā. Hoc ergo ſymbolū qḋ vobis per ſcri
pturas ꝛ ſermones eccleſiaſticos inſinuatū eſt: ſub hac bre
ui forma fidelibus confitendum ꝛ profitendum eſt.

¶ Sabbato in vigilia paſche. De Ioſeph q̄ cor- pus dn̄i petijt a Pilato ꝛc. Sermo.j.

DEtracta paſſione dn̄i nr̄i ieſu xp̄i et reſurrectione Sermo.
in qua fidei noſtre oīs ſumma conſiſtit: emergit cxxxij.
quidā ioſeph dn̄m quidē amator ꝛ diſcipulꝰ dn̄i: A
ꝛ q̄ ꝓ ratione tēporis defuncto exeq̄as occultas
impendat:q̄ꝛ ꝛ noti miſericordiā furor perſequētiū ꝓhibe
bat. Q̄ð factū ita iohannes euāgeliſta narrauit. Rogauit Ioh.xix.
(inq̄t) pilatū ioſeph occulte ꝓpter metū iudeoꝝ:et petiuit
corpus ieſu:ꝛ ꝑmiſit pilatus. Cū in aīo religioſo metus cū
deuotione certaret:excogitat ſtatim qḋ ꝛ fidei ſatiſfaceret
ꝛ timori:ꝛ occulte poſtulās vt ꝛ humo mādaret occiſum:ꝛ
declinaret inſaniā iudeoꝝ. Iudex vero eundē ſeruās aīm
mortuo quē impēdit audito:nā quē coactus dederat pene
libens tradit ſepulture. Poſtq̄ʒ vero corpꝰ ieſu humatum
eſt:ſtatim potentiā ſuā repetit:qua venerat meditura maie
ſtas. Nam cuiꝰ natiuitas hoīs oſtenderat filiū:mors ꝓdi
dit deū. Cū em̄ maria magdalene veniſſet ad monumentū Ioh.xx.
quā memorē ſaluatoris amiſſi fida deuotio i lachrimas cō
pellebat: vidēs reuolutū a foribꝰ lapidē:cū nō inueniſſet in
ſepulchro dn̄m:cepit acrius dolere qḋ ꝑdiderit ꝛ defunctū
Mox autē ad petrū eius diſcipulū peruolat: quē ꝓ meriti
qualitate vel fidei:maior de eius obitu cura tangebat. Nū
ciat inane ſepulchrū:querit̄ corpus ablatū. Petrus vero B
reſurrectionis filij dei ꝛ ante crucē cōſcius quā predixerat
ipſe paſſurus:ſub tali nūcio nō fleuit aut doluit:ſed morem
ſuū i diuinis virtutibꝰ ſeruās: ꝓperat experiri qḋ credidit
Ad ſepulchrū itaq̄ʒ dn̄i celeri curſu feſtinat: letior rediturꝰ
ſi nō inueniret quē querebat. Beatꝰ aūt euangeliſta ꝛ ex cō
ſequētibꝰ ꝓbat potentiā reſurgētis. Venit (inq̄t) ſimon pe Ubi.ſ.
trus ꝛ introiuit in monumētū. Et cū nō inueniſſet dn̄m: vi
dit lintheamina poſita ꝛ ſudariū qḋ fuerat ſuꝑ caput eius
Nā manifeſtiꝰ deꝰ ꝑlaturus quē viuificauerat in celum:et
mortē vacuat ꝛ ſepulchrum. Nā lintheamine quo funus te
gebat̄ expoſito:reliquit terre exuuias: vitali iā corpore īdu
ta maieſtas. Petrus igit̄ vidēs reſurrectionē quā dei filiꝰ
ꝓnūciauerat impletā:q̄ ſollicitꝰ venerat:ſecurus abſceſſit.
Maria tm̄ reſurrectionis ignara nō ceſſat lachrymas fūde C
re:neſciens hāc eſſe dn̄ici corpis gloriā quā putabat iniuri
am. Cuiꝰ inanes merores angelꝰ magis ꝓhibet q̄ʒ cōſolat̄
vt euangeliſta teſtat̄. Maria (inq̄t) q̄d ploras? Si ſpiritali
prudētia intētionē diuini ſermonis intelligas: lachrymaꝝ
cauſam nō tāq̄ʒ ignarꝰ interrogat:ſed īportunos fletꝰ do
lentis obiurgat. Maria (inq̄t) quid ploras: cū vacuato mo
numēto nō dāno funeris:ſʒ merito reſurgētis ieſu xp̄i cor
pus virtus ſibi nō facinꝰ vēdicaſſet? Culpat eodē tēpore a
maria lachrymas fundi quo debuit gloriari. Quid ploras
aut quē queris? Angelꝰ inſtruit neſcientē ſano cōſilio:ne vi
uētē q̄reret in ſepulchro. Que mulier q̄ꝛ reuixiſſe quē flebat
nec correcta cognouit:a ſuperfluis poſtmodū lachrymis
reuocat̄:vocibꝰ reſurgētis ſimilibꝰ. Etem̄ ieſus mariā ver
bis alloquit̄ Mulier (inq̄t) q̄d ploras: aut quem queris?
Hoc eſt dicere:me iā viuēte ꝓ quo mortuo lachrymas fun
dis:aut me ꝑſente quē q̄ris? At illa ieſum ſcḋo appellata
cognoſcēs diuine maieſtatis operante potentia viuū inue
nit:quē querebat occiſum ieſum chriſtum dn̄m noſtrū:cui
ſemper in patre gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Eodem die. De ſepulchro domini. Sermo.ij.

In quo dicit ꝙ natiuitatum chriſti vna ex vtero altera ex ſepulchro fuit.

Sermo. cxxxiij. A Joh.xix. Videamus fratres de dñi corpe poſteaꝗ̃ de cru
ce deponiť qd gerať. Accepit illud Joſeph ab
arimathia vir iuſtus:ſicut ait euãgeliſta: ⁊ in no
uo ſuo ſepeliuit monumẽto:ĩ quo nõdũ qſq̃ po
ſitus fuerat. Beatũ ergo corpꝰ dñi nr̃i ieſu xp̄i:qđ cum na
ſciť ex vtero virginis gignť:cũ recedit iuſti tumulo cõmẽ
dať. Beatũ plane corpus qđ virginitas pepit:⁊ iuſtitia cu
ſtodiuit. Cuſtodiuit ei illud ioſeph tumulo incorruptũ:ſi
cut ſeruauit illud marie vterus illibatũ. Sicut ei pollutiõe
ibi nõ tangiť:ſic mortis corruptiõe nõ lediť. Vbiq̃ btõ cor
pori deferť ſanctitas:vbiq̃ virginitas. Nouus illud vẽter
cõcepit:nouus tumulꝰ cõcluſit. Dñica ergo ⁊ virgo vulua
⁊ virgo eſt ſepultura. Quin potiꝰ ĩpam ſepulturã vuluã di
xerim:eſt ei ſilitudo nõ parua. Sicut ei dñs de matris vul
ua viuꝰ exiuit:ita ⁊ de ioſeph ſepultura viuus ſurrexit. Et
ſicut de vtero tũc ad p̄dicandũ natꝰ eſt:ita ⁊ nũc ad euãge
lizãdũ renatꝰ eſt de ſepulchro. Niſi ꝙ glorioſior eſt iſta ꝗ̃
illa natiuitas. Illa eñi corpꝰ mortale genuit:hec edidit im
mortale. Poſt illã natiuitatẽ ad iferos deſcẽdiť: poſt hãc
remeať ad celos. Religioſior ẽ plane iſta ꝗ̃ illa natiuitas.
Illa ei corpꝰ mortale genuit totiꝰ mundi dñm nouẽ mẽſi
bus in vtero clauſum tenuit:hec aũt triduo tñ tumuli gre
mio cuſtodiuit. Illa cunctorũ ſpẽ tardius ꝓtulit: hec oĩm
B ſalutẽ citiꝰ ſuſcitauit. Fortaſſe qs dicat de priori dñice na
tiuitatis p̄dicatiõe:in qua p̄dicauimꝰ nõ minorẽ eẽ gloriã
qđ tumulꝰ Joſeph ſuſcitauerit dñm ꝗ̃ ꝙ eũ ſctẽ marie vte
rus ꝓcrearit. Que cõparatio vẽtris ⁊ tumuli: cũ ex ĩtimis
viſceribꝰ illa ediderit filiũ:hic aũt ſolũmodo locũ p̄ſtiterit
ſepulture? At ego dico:nõ minorẽ ioſeph affectum fuiſſe ꝗ̃
marie. Siquidẽ illa vtero dñm:hic corde cõcepit. Illa ſal
uatori mẽbroꝝ ſuoꝝ ſecretũ p̄ſtitit:h̄ ſecretũ ſui cordis nõ
negauit. Illa dñm pãnis inuoluit cũ natꝰ eſt:h̄ lintheis cũ
receſſit. Illa punxit beatũ corpꝰ oleo:hic aromatibꝰ hono
rauit. Cõueniunt ergo ſibi obſeq̃a: cõuenit ⁊ affectꝰ. Inde
neceſſe eſt etiã meritũ ꝯuenire:niſi ꝙ mariã ad obſequiũ an
gelꝰ admonuit:ioſeph aũt iuſticia ſola pſuaſit. Igiť ioſeph
C ĩ ſuo ſepulchro poſuit dñm. Legimꝰ ĩ ꝓpheta. Sepulchrũ
Ps.v.et. xiij. patẽs eſt guttur coꝝ. Si ergo ſepulchrũ patens eſt guttur
hoĩm:vide ne forte ſm hanc ſimilitudinẽ dñm ioſeph nõ tã
in terrena poſuerit ſepultura ꝗ̃ ĩ monumẽto ſui cordis col
locauerit:⁊ cuſtodiendũ illũ ſuſceperit:non tam memoria
fragili morituroꝝ ꝗ̃ memoria ſancta virtutũ. Hec eni ſtu
tũ fidelis eſt mẽoria:q̄ intra ſe cõtinens xp̄m: ledi eũ here
ticorũ corruptione nõ patiť. De qua mẽoria in ſacramẽtis
j.Cor.xj. dñs dicit. Quotiẽſcũq̃ feceritis hec:in memoriã mei facie
tis donec veniã. Quotiẽſcũq̃ ei xp̄m loq̄mur:totiẽs eũ ſã
ctiori memorie cõmendamꝰ. Sepulchrũ ergo patens:gut
tur hoĩm recte plane dicit ꝓpheta. Sepulchrũ eñi xp̄i pa
tens eſt euãgeliſtarũ beatũ guttur:ꝑ qđ illud eterno lſrarũ
theſauro cõdiderũt. Patẽs aũt ſepulchrũ ideo diciť: qꝛ q̄
A vult ad xp̄i ꝑuenire myſteriũ:nõ ingrediť ad illud niſi per
euãgelice ſcripture ſecretũ. In litterarũ eñi ſecreto q̄ſi quo
dã nouo vaſculo cõmẽdatus eſt dñs. Quiſq̃ igiť illũ vide
re deſiderat:ibi ⁊ paſſionis eiꝰ ſacramentũ ĩueniet:⁊ reſur
rectionis gloriã recognoſcet. Patẽs ẽ guttur ſanctoꝝ eſt
ij.Coꝝ.vj. Vñ apls ad Corithios ait. Os noſtrũ patet ad vos o cori
thij inuitãs eos vt ꝑ p̄dicationis ſue apertã ianuã:ĩgredia
mur xp̄i ſecreta myſteria. In hac igiť pectoris mẽoria col
Luce.ix. D locať dñs a ioſeph:vt ĩ iuſtitie ſede reqeſcat: ⁊ habeat filiꝰ
hoĩs vbi caput reclinet. Videamus igiť quare ſaluator in
aliena ſepultura ponať:ac ſuã nõ habeat ſepulturã. Ideo
in aliena ſepultura poniť:quia ꝓ aliorum moriebať ſalute.
Mors ei iſta nõ illi accidit:ſed nobis ꝓficit. Mors iſta nõ
illi illata eſt:ſed nobis delata. Vt qđ ergo ei ꝓpria ſepultu
ra:q̄ in ſe mortẽ ꝓpriã nõ habebat? Et qđ illi tumulꝰ in ter
ris:cuiꝰ ſedes manebat in celis? Vt qđ illi ſepultura:q̄ tri
dui tñ tpis ſpacio nõ tã in ſepulchro mortuꝰ iacuit:ꝗ̃ velu
ti in lecto cõq̄euit? Ipſa eñi tpis breuitas declarat potius
ſomnũ fuiſſe ꝗ̃ mortẽ. Sepulchrũ aũt mortis eſt habitacu
lũ. Neceſſariũ ergo nõ erat mortis habitaculũ xp̄o q̄ vita
eſt:nec opus habebat ſemꝑ viuens habitaculo defunctoꝝ.

Recte aũt hanc vitã nos in noſtro ſepulchro condimꝰ: vt
viuificet mortẽ noſtrã:vt cũ ip̄o a mortuis reſurgamꝰ. Vñ E
⁊ illa maria magdalene q̄ dñm inter ceteros defunctos in
ſepulchro requirebat arguiť:⁊ diciť illi. Quid q̄ris viuentẽ Lu.xxiiij.
cũ mortuis? Hoc eſt qđ queris in tumulo:quẽ adorare de
bes in celo? Quid queris apud iferos:quẽ rediſſe iã ꝯſtat
ad ſuperos? Quẽ illa adhuc nõ intelligẽs nec cognoſcens:
reſpõdit illi. Dñe:ſi tu ſuſtuliſti eũ:dicito mihi: vbi poſuiſti
eũ ⁊ ego eũ tollã. Eſtimabat ei eũ ſicut dicit ſcriptura hor
tolanũ eſſe. Sãcta ergo ⁊ ſimplex femina xp̄m req̄rit a xp̄o
ac deuotione mẽtis ꝓphetat ⁊ neſcit. Ait eñi dñs de ſemet
ipſo. Si tu ſuſtuliſti eũ:dicito mihi. Recte interrogat:ſi tu Joh.xx.
ſuſtuliſti eum. Ipſe eñi tulit corpus ſuũ:q̄ illud protulit de
ſepulchro. Ipſe tulit corpus:q̄ illud iacens ⁊ dormiẽs ſua
aſpiratione collegit. Ipſe tulit corpus ſuũ:q̄ illud diuinita
tis virtute geſtans portauit ad celos. Atq̃ ideo mulier ſa
pienter ĩterrogat ⁊ requirit. Si tu ſuſtuliſti eũ: dicito mihi
vbi poſuiſti eũ:hoc eſt ſi illud auferẽs de ſepulchro ad pa
radiſum trãſtuliſti. Audierat eñi illũ dicentẽ latroni. Ho
die mecũ eris in paradiſo. Aut certe ſi de inferno in patris Lu.xxiij.
dexterã collocaſti:ſicut ait apl's. Que ſurſum ſũt q̄rite:vbi Col.iij.
xp̄s eſt in dextera dei ſedẽs. Beatus ergo q̄ ita querit xp̄m
dñm:vt credat eũ ⁊ in paradiſo cõſtitutũ ⁊ in celeſtibꝰ col
locatũ. Nam qui eum in inferno requirit aut in tumulo:di
citur ei. Quid queris viuentem cum mortuis?

¶ Item eodem die alius ſermo de eodẽ de quo ſupra:qui habetur in libro Quinquaginta Homeliarum. Homelia.xxxvj.fo.cxxviij.col.iij.

¶ Eodem die de eo quod ſcriptum eſt in Geneſi Gen.j.
In principio creauit deus celum ⁊ terrã ⁊c̃. Sermo.iij. In quo creatorem vnũ vniuerſitatis oſtẽdit:firmamentiq̃ nomine quid intelligatur.

Multa ſunt ⁊ magna venerãda paſche myſteria q̄ Sermo.
diuinis libris ſunt cõſecrata:⁊ in antiq̄s iudeoꝝ cxxxiiij.
archiuis fuerãt reſeruata:quoꝝ admirabilis ra A
tio ⁊ mira:fides pura: religio ſincera veluti quo
dam velamine tecta ſuã ſanctitatẽ in abditis occulebant:⁊
priſci antiſtites adũbrata cernebãt: ⁊ ſacrificia cruẽta mu
neribus offerebãt. Hãc artifex nõ terrenis coloribꝰ ſed ce
leſtibꝰ virtutibꝰ clipeo deuotionis auro coruſcãte depixit
⁊ aĩm tenaciter diligẽs in ip̄o templo humani corporis de
dicauit:ĩtegris ⁊ acerrimis ſenſibꝰ officia diſtribuit:⁊ amo
rem in eiꝰ corde cõcluſit. Et cũ ille clarus rector aſtrorum:
poli genitor:dux diei:luminis ĩperator:ĩteriector germinis
autũni tẽperies:anni curſum : ⁊ quatriptita tẽporũ ſpacia
compleuerit:diei huius ſolennitatẽ nos docuit celebrare.
Quãta nobis bona dñice paſſiõis admirabiles triũphi cõ
tulerint:mortali ⁊ hũana voce nec p̄dicare, nec memoriter
valeo numerare. Ex illo itaq̃ beneficioꝝ aceruo q̄ celeſtis
munificẽtia humano generi largita eſt:vnũ granũ fidei qđ
in ſe cõtinet multiplicẽ vite rationẽ in gremio ſapientie col
locabo:vt in ipſo prudẽtie ſulco coaleſcat diuini ſermonis
imbre ſatum:magnaq̃ ⁊ admiranda ex modica p̄beat ſtir
pe:⁊ orationis opacitate exuberãtia preſtet. In principio B
(inq̄t) fecit deꝰ celũ ⁊ terrã. Excluſit oĩm infeliciũ errores Gen.j.
vnũ imperatorẽ deũ patrẽ oñdit: vnũ cõditorẽ vniuerſita
tis filium indicauit. Fiat lux. Et facta eſt lux. Et vidit deꝰ
lucẽ qꝛ bona eſt:nõ ꝙ deus lucẽ ante nõ noſſet quã non niſi
viſam laudaret:cũ ſit lux ſolus oĩm ipſe: ſicut euangeliſta
teſtať. Ego ſum lux mũdi. Et apl's. Qui habitat lucẽ inac Joh.viij.
ceſſibilẽ:quã nemo hoĩm vidit nec videre poteſt. Hanc lu j.Tim.vj.
cem dixit in ſeculo:qꝛ bona eſt ſm hoĩem:non ſm deũ. Deꝰ
eñi non tantã hanc lucẽ tribuit quã poterat ip̄e largiri ſed
quantũ mortalis oculus capere potuit. Nec q̄ vniuerſum
orbẽ illuminat tribueret ſplendorẽ:niſi quẽ mortalitas ca
pere aut ſuſtinere vtiq̃ poſſet. Terra erat inuiſibilis ⁊ incõ Gen.j.
poſita. Sed terra inuiſibilis eſſe non poterat. Cui ergo in
uiſibilis erat? Si angelis:vbi tanta moles abſcondi pote
rat? Si hoĩbus:adhuc homo non erat. Deus quippe fun Pſalm.
dauit terram ſuper aquas:et medietatem aquarum ſuper cxxxv.
celos impoſuit:et medietatem abyſſis demerſit : et in ma
ria congregauit:et ſic terra apparuit. Et dixit deus. Fiat

firmamentũ inter aquã ⁊ aquã. Et vocauit deus firmamẽ
tũ celũ. Videtis qꝛ aquã ſup firmamentũ celi ĩpoſuit: et p
ſeparationẽ aquaꝝ arida terra apparuit: ⁊ recedẽtib⁹ aq̃s
viſibilẽ ſignificauit. Qꝛ aũt inuiſibilis ⁊ incõpoſita: necdũ
fuerat oꝛdinata: necdũ diuerſis fructib⁹ plena. Tenebꝛe (in
C quit) erant ſup abyſſos: ⁊ ſpũs dei ferebaꝭ ſuper aquas. Si
Gen. j. em̃ faculam in tenebꝛis inferas: cõtinuo illuminanꝭ vniuer
ſa: q̃ꝫto magis vbi de⁹ erat: tenebꝛe eſſe nõ poterãt? Hic ſpi
rit⁹ quidẽ res eſt dei: nõ tñ ipſe de⁹ intelligeꝭ eſſe. Nam ⁊ ſi
ſpũs diciꝭ: nõ oĩs ſpũs de⁹ eſt. Sic em̃ ſpũs dei dictus eſt
quõ ⁊ angelus dei: hoc eſt res dei: nõ tñ ipſe de⁹ q̃ ſpũs dei.
Hic ḡ ſpũs q̃ ſupferebaꝭ aquas ſeminari⁹ eſt animãde ꝯdi
tionis. Unde ⁊ aque ⁊ terre moꝝ iuſſu dei emerſerũt: qꝛ nec
aqua nec terra viueret aut aliq̃d generaret: niſi hoc dei ſpi
ritus animaret. Uñ ⁊ terra fruges: ⁊ aqua produxit piſces
Duos aũt ſpũs eſſe: vnũ dei: alterũ huius mũdi aplˢ dicit.
j. Coꝛ. ij. Nos iã nõ habem⁹ ſpm̃ hui⁹ mũdi: ſed ſpm̃ q̃ ex deo eſt: vt
ɔſideret aliũ eſſe ſpm̃ dei q̃ de⁹ eſt: alterũ ſpm̃ hui⁹ mundi q̃
animanꝭ vniuerſa. Amos pꝛopheta dicit. Qui ſolidat toni
truũ: ⁊ ɔdidit ſpm̃: cũ vtiq̃ꝫ q̃ de⁹ dici nõ poterat generat⁹.
D Fecit ergo in p̃ncipio celũ ⁊ terrã. Celũ ſpm̃: terrã carnẽ: h̃
eſt hoĩem ſpiritalẽ. In pꝛĩcipio: hoc eſt in xp̃o. Interroga
Joh. viij. uerunt eũ iudei. Quẽ te dicis? Rñdit. Pꝛincipiũ: qui ⁊ lo
quoꝛ vobis. Terra (inq̃t) iuiſibilis ⁊ incõpoſita. Qꝛ carnẽ
hoĩs xp̃s aſſumere diſponebat: incõpoſita dicebaꝭ. Cõpo
ſita necdũ erat: qꝛ necdũ gabꝛielis angeli annũciatione cõ
poſita: necdũ aſſumptione dñi viſibilis facta: necdũ virtu
tũ frugibus plena. Diuiſio aquarũ: iudeoꝝ populoꝝ ⁊ chri
Apo. xvij. ſtianoꝝ: ſicut apocalipſis. Aquas q̃s vidiſti populi ſunt et
nationes. Cũ aquas dicit ſup celos ĩpoſitas: chꝛiſtianũ po
Gen. j. pulũ nunciat. Tertia die germinat terra herbã pabuli ſm̃
ſuũ gen⁹: ⁊ oẽ lignũ faciẽs fructũ. Cũ igiꝭ terrã germinare
iubet: in eccleſia cathecumini ſunt q̃ſi herbe. Cũ credũt: ve
lut in culmo ſe erigũt. Fideles quoq̃ꝫ in ſpice maturi accre
ſcunt: vnde ⁊ ſanctoꝝ grana: in hoꝛreis celeſtib⁹ recõdunꝭ
Ligni ei fructiferũ: diuerſa ſunt genera ſanctoꝝ. Quas ar
boꝛes nec turbines cupiditatũ poſſũt euertere: nec ardẽtis
libidinis flãme exurere. Fiat (inquit) luminare maius in in
choatione diei: ⁊ luminare min⁹ in inchoatiõe noctis. Sol
xp̃s eſt. Luna eccleſia in oꝛbe cõpleta: ſolis claritate quoti
die illuſtrata. Stelle quoq̃ꝫ lucẽtes: ſanctoꝝ ſunt milia: id ẽ
apoſtoli: patriarche: martyꝛes: virgines: ſacerdotes: cũcti
iuſti pariter ⁊ fideles virtutũ ſuaꝝ flãma radiãtes. Quita
die fec⁹ ſuos piſces ⁊ aues factũ eſt vt ꝓducerẽt. In cõpa
ratiõe piſciũ ſanctos dicim⁹ q̃ in aqua baptiſmatis viuũt.
Ideo piſces benedictionẽ pꝛimo cõſequi meruerũt: qꝛ fide
les in ſacramẽto baptiſmatis bñdici potuerũt. Sexta ꝟo
die fecit deus hominẽ ad imaginẽ ⁊ ſimilitudinem ſuam.

¶ Eodem die: De expoſitione oꝛationis dñice poſt redditũ ſymbolũ. Sermo. iiij. In quo dicit q̃ ſub patre celeſti ſunt oẽs fratres: dñs: ſeruus: imperatoꝛ: ⁊ miles: diues ⁊ pauper.

Sermo. REddidiſtis q̃ꝺ creditis: audiſtis q̃ꝺ oꝛetis: quõ
cxxxv. inuocare nõ poſſetis in quẽ nõ credidiſtis: apoſto
A lo dicente. Quomodo inuocabũt in quẽ nõ credi
Rom. x. derũt? Ideo pꝛius ſymbolũ didiciſtis: vbi eſt re
gula fidei veſtre breuis ⁊ grãdis. Breuis numero verboꝝ
grandis pondere ſentẽtiarũ. Oꝛatio aũt quã hodie accepi
ſtis tenendã: ⁊ ad octo dies reddẽdã ſicut audiſtis cũ euã
geliũ legereꝭ: ab ip̃o dño dicta eſt diſcipulis ip̃i⁹: ⁊ ab ip̃is
ꝑuenit ad nos: q̃m in oẽm terrã exiuit ſon⁹ coꝝ. Ergo noli
Ps̃. xviij te inherere terrenis qui patrẽ inueniſtis in celis. Dicturi ei
eſtis. Pater noſter q̃ es ĩ celis. Ad magnũ gen⁹ ꝑtinere ce
Mat. vj. piſtis. Sub iſto patre fratres ſunt dñs et ſeru⁹: ſub iſto p̃re
De verbis fratres ſunt ĩperatoꝛ ⁊ miles: ſub iſto patre fratres ſunt di
dñi. Ser. ues ⁊ paup. Oẽs xp̃iani fideles diuerſos in terra habẽt pa
xxviij. a. tres: alij nobiles: alij ignobiles: vnũ vero patrẽ inuocant q̃
In li. l. ho eſt in celis. Si ibi eſt pater noſter: ibi nobis p̃paraꝭ heredi
me. xlij. a. tas. Talis eſt aũt iſte pater: cũ quo poſſideam⁹ q̃ꝺ donat.
Dat ei hereditatẽ: ſed nõ moꝛiẽs illã nobis derelinq̃t. Nõ
enĩ ip̃e diſcedit: ſed ille ꝑmanet vt nos accedam⁹. Qꝛ ergo
audiuim⁹ a quo petam⁹: ſciam⁹ ⁊ q̃d petamus: ne foꝛte talẽ
patrẽ mala petendo offẽdam⁹. Quid ergo nos docuit dñs
ieſus petere a patre q̃ eſt in celis? Sanctificeꝭ nomẽ tuum
Quale beneficiũ eſt cũ petim⁹ a deo: vt ſanctificeꝭ nomen B
dei? Semp ſctm̃ eſt. Quare ḡ petim⁹ vt ſanctificeꝭ: niſi vt
nos p ip̃m ſanctificemur? Q̃ꝺ ḡ ſemp ſanctũ eſt: vt ĩ nobis
ſanctificeꝭ oꝛam⁹. Sãctificaꝭ in nobis nomẽ dei: q̃ñ bapti
zamini. Ut q̃d h̃ oꝛabitis cum baptizati fueritis: niſi vt q̃ꝺ
accipitis ꝑſeueret in vobis? Sequiꝭ alia petitio. Adueniat Mat. vj.
regnũ tuũ. Siue petam⁹: ſiue nõ petam⁹: vẽturũ eſt regnũ
dei. Quare ḡ petim⁹: niſi vt veniat ⁊ nobis q̃ꝺ venturũ eſt
oĩbus ſanctis: vt ⁊ nos de⁹ in numero ſanctoꝝ ſuoꝝ habeat
quib⁹ vẽturũ eſt regnũ ei⁹? Dicim⁹ tertia petitiõe. Fiat vo
lũtas tua ſicut in celo ⁊ in terra. Quid eſt hoc? Ut quõ tibi
ſeruiũt angeli in celo: ⁊ nos tibi ſeruiamus in terra. Angeli
ip̃i⁹ ſancti obediũt illi: nõ illũ offendũt: faciũt iuſſa amãdo
eũ. Hoc ḡ oꝛam⁹: vt ⁊ nos p̃ceptũ dei charitate faciamus.
Iterũ verba iſta ⁊ aliter intelligunꝭ. Fiat volũtas tua ſicut
in celo ⁊ in terra. Celũ in nobis aĩa eſt: terra in nobis coꝛp⁹
eſt. Quid eſt ḡ: fiat volũtas tua? Sicut ⁊ nos audiuim⁹ p̃
cepta tua: ſic nobis cõſentiat caro nr̃a: nedũ cõtendũt caro
⁊ ſpũs: p̃cepta dei min⁹ implere poſſim⁹. Sequiꝭ in oꝛõne. C
Panẽ noſtrũ quotidianũ da nobiſ hodie. Siue exhibitio
nem coꝛpoꝛi neceſſariã petam⁹ a patre: in pane ſignificãtes
quicq̃d nobis eſt neceſſariũ: ſiue quotidianũ panẽ illũ ĩtel
ligam⁹ quẽ accepturi eſtis de altari: petim⁹ bene vt det no
bis eũ. Quid ẽ enĩ q̃ꝺ oꝛam⁹: niſi ne male aliq̃d admittam⁹
vnde a tali pane ſeparemur? Et verbũ dei q̃ꝺ quotidie p̃di
caꝭ panis eſt. Nõ ei qꝛ nõ eſt panis vẽtris: ideo nõ ẽ panis
mẽtis? Cũ aũt iſta vita trãſierit: nec panẽ illũ querim⁹ quẽ
querit fames: nec ſacramẽtũ altaris habemus accipere: qꝛ
ibi erim⁹ cũ xp̃o: cui⁹ coꝛpus accepim⁹: nec ꝟba iſta nobis
dici habẽt q̃ dicim⁹ vobis: nec codex legẽdus eſt q̃ñ ip̃ꝫ vi
debim⁹ q̃ꝺ eſt verbũ dei: p q̃ꝺ facta ſunt oĩa: quo paſcuntur Joh. j.
angeli: quo illuminanꝭ angeli: quo ſapiẽtes fiũt angeli: nõ
q̃rẽtes ꝟba locutionis amfractuoſe: ſed bibẽtes vnicũ ver
bum: ⁊ inde ĩpleti ructãt laudes: ⁊ nõ deficiũt in laudibus.
Beati ei: ait pſalm⁹: q̃ habitãt in domo tua: in ſecula ſeculo Pſalm̃.
rũ laudabũt te. Ergo ĩ hac vita petim⁹ q̃ꝺ ſequiꝭ. Dimitte lxxxiij.
nobis debita nr̃a ſicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoꝛib⁹ noſtris D
In baptiſmo oĩa debita: id eſt pctã pꝛoꝛſus dimittunꝭ no
bis. Sed qꝛ nemo hic poteſt viuere ſine peccato: ⁊ ſi nõ ma
gno crimine vnde ſepareꝭ ab illo pane: tñ nemo poteſt ſine
peccatis eſſe in hac terra: ⁊ nõ poſſum⁹ accipere niſi vnum
baptiſmũ: ſemel in oꝛõne accipimus: vñ quotidie lauemur
vt nobis peccata nr̃a quotidie dimittanꝭ: ſed ſi faciam⁹ q̃ꝺ
ſequiꝭ. Sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoꝛib⁹ nr̃is. Itaq̃ꝫ fr̃es
mei moneo vos in dei gratia filios meos: et ſub illo patre
fratres meos moneo vos: vt q̃ñ aliquis offẽdit ⁊ peccat in
vos: ⁊ venit ⁊ confiteꝭ et petit a vobis veniã vt ignoſcatis
illi: ⁊ cõtinuo ex coꝛde dimittatis: ne vobis a deo veniã ve
nientẽ ꝓhibeatis. Si ei nõ dimittitis vos: nec ille dimittet
vobis. Ergo ⁊ hoc in iſta vita petimus: quia ⁊ hic poſſunt
dimitti vbi poſſunt haberi peccata. In illa autem vita nõ
dimittunꝭ: quia nec habentur. Deinde petim⁹: dicẽtes. Ne
nos inducas in tentationẽ: ſed libera nos a malo. Et hoc E
in iſta vita nobis neceſſariũ eſt petere: ne inferamur in ten
tationẽ: qꝛ hic ſunt tentationes: et liberemur a malo: qꝛ hic
eſt malũ. Ac per hoc oẽs iſte petitiones ſeptẽ: tres ad vitã
eternã pertinẽt: quattuoꝛ ad vitam pꝛeſentẽ. Sãctificetur Mat. vj.
nomen tuũ: ſemper erit. Adueniat regnũ tuũ: hoc regnum
ſemp erit. Fiat voluntas tua ſicut in celo ⁊ in terra: ſemper
erit. Panem noſtrũ quotidianũ da nobis hodie: non ſemp
erit. Dimitte nobis debita noſtra: nõ ſemp erit. Ne nos in
ducas in tentationẽ: ſed libera nos a malo: non ſemper erit
Sed vbi eſt tentatio ⁊ vbi eſt malũ: ibi neceſſariũ eſt vt pe
tamus. Unde deus omnipotens ita a nobis oꝛãdus eſt: vt
quicquid humana fragilitas cauere ⁊ vitare non pꝛeualet:
hoc ille pꝛopitius nobis conferre dignetur ieſus chꝛiſtus
dominus noſter qui viuit ⁊ regnat cum patre ⁊ ſpiritu ſan
cto in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ Item codẽ die alij ſermões de eodem de quo ſupꝛa: qui habentur in libꝛo Quinquaginta Homeliarum. xlij. fo. cxxxj. col. j. Et de verbis domini. xxviij. fo. lij. col. j.

¶ In die ſancto Paſche: de eo qđ ſcriptū eſt in pſalmo. Hec eſt dies quã fecit dñs ⁊c̄. Sermo.j.

Sermo. cxxxvj. A — NOn queo fratres chariſſimi qđ mẽte cõcipio ore
pferre: ⁊ cordis mei letitiam lingua nõ explicare.
Hoc aũt nõ ſolũ ego patior ꝗ cupio narrare que
ſentio: ſed etiã vos mecũ patimini plus exultãtes
in cõſcientia ꝗ̃ in eloquio pferẽtes. Videt mihi hec dies
ceteris diebus eſſe lucidior: ſol mũdo clarior illuxiſſe: aſtra
quoqꝫ oĩa vel elemẽta letari: ⁊ ꝗ patiẽte dño ꝓpriũ lumẽ
retraxerãt ⁊ noluerũt creatorẽ ſuũ aſpicere crucifixũ: ecce
nunc victorẽ illũ ⁊ ab īferis reſurgentẽ nouo claritatis ſue
venerant obſequio. Credit celũ: credit terra: ⁊ ſagena ꝗ to-
Pſ̄.cxvij — ſum mũdũ piſcata eſt: iudeos tenere nõ potuit. Hec ẽ dies
quã fecit dñs: exultem⁹ ⁊ letemur in ea. Quõ maria virgo
mr̄ dñi īter oẽs mulieres ꝑncipatũ tenet: ita ⁊ īter ceteros
dies hec oĩm dierũ mater eſt. Rẽ nouã dico: ſed ꝗ ſcriptu-
rarũ vocib⁹ ꝓbat. Hec dies vna de ſeptẽ: ⁊ extra ſeptẽ
eſt. Hec dies ꝗ appellat octaua. Vñ ⁊ in ꝗbuſdã pſalmorũ
Pſ̄.vj. — titulis ſupſcribit ꝓ octaua. Hec ẽ in ꝗ̄ ſynagoga finit: ⁊ ec
et.xj. — cleſia naſcit. Hec eſt in cui⁹ numero octo aĩe ſeruate ſunt in
Geñ.vij. — archa noe. Et qđ mihi neceſſe eſt infinita replicare? Dies
me deficiet: ſi voluero oẽ diei iſtius exponere ſacramentũ.
Hoc tñ dico ꝙ vniuerſa ſabbati gr̄a ⁊ antiq̄ illa feſtiuitas
B — populi iudeorũ diei iſti⁹ ſolẽnitate mutata ẽ. Illi in ſabba-
Exo.xx. — to nõ faciebãt opus ſeruile: nos in die dñica: ħ eſt in die re-
ſurrectionis op⁹ ſuile nõ facim⁹: qꝛ pctĩs ⁊ vitijs nõ ſerui-
Ioh. viij. — m⁹. Qui eñ facit pctm̄: ſeru⁹ eſt pcti. Illi de domib⁹ ſuis nõ
egrediebant: ⁊ nos de domo xp̄i nõ egredimur. Sum⁹ eñ
in eccl'ia. Illi nõ accẽdebant ignẽ in die ſabbati: nos cȭrio
accẽdam⁹ in nobis ignẽ ſpũſſancti: ⁊ oẽ vitiũ excoquamus
Lu.xij. — pctõꝝ. De ꝗ igne dñs ait. Ignẽ veni mittere in terrã: ⁊ qđ
Rom. xij. — volo niſi vt ardeat? Deſiderat dñs iſtũ ignẽ ardere in nobꝭ
Matthei. — ſm aplm̄. Spiritũ ſctm̄ feruere: vt nõ refrigeſcat charitas
xxiiij. — dei. Illi ꝑ diẽ ſabbati nõ ambulãt in itinere: ꝑdiderũt eñ eũ
Ioh. xiiij. — ꝗ dixit. Ego ſum via. Nos aũt dicim⁹. Beati immaculati
pſ̄. cxviij. — in via: ꝗ ambulãt in lege dñi. Et iterũ. Viã veritatis elegi:
Matthei. — ⁊ viã iuſtificationũ tuaꝝ doce me. Illi de ſpinis dñm coro
xxvij. — nauerũt: nos aũt ſi fuerim⁹ lapides ꝓcioſi: nr̄m dñm corona
bim⁹. Caput īꝑatoꝝ ſeculi iſti⁹ ornãt diademata: nos ideo
in capite nr̄i regis īponimur vt ornem⁹ a capite. Illi nõ re
ceperũt xp̄m: ⁊ ſuſcepturi ſunt antichriſtũ: nos recepim⁹ hu
milẽ filiũ dei vt habeam⁹ poſtea triũphãtẽ. Et ad extremũ
Leui.xvj. — nr̄ hyrcus aũ dñm īmolat in altari: illorũ hyrcus antichri-
Lu.xxiij. — ſtus conſput⁹ ⁊ maledict⁹ ꝓijcit ī ſolitudinẽ. Noſter latro
cũ dño ingreſſus eſt paradiſum: illoꝝ latro: homicida atqꝫ
Matthei. — blaſphem⁹ morit ī ſuo pctõ. Illis barrabas latro dimittit
xxvij. — nobis xp̄s occidit. Pro ꝗb⁹ vniuerſis frēs kmi cõſona pa
Pſ̄.cxvij — riter voce cãtem⁹. Hec eſt dies quã fecit dñs: exultem⁹ ⁊ le
C — temur in ea. Igni eã illã rhomphẽã ⁊ ꝑadiſi ianuã quã nul
Geñ.iij. — lus potuit effrigere: hodie xp̄s cũ latrone reſerauit. Hodie
Pſ̄.cxvij — dixit xp̄s ad angelos. Apite mihi portas iuſticie: igreſſus
in eas ꝯfitebor dño. Que cũ ſemel apta eſt: nũꝗ̃ credẽtib⁹.
claudit. Ex eo tp̄e ꝗ paſſus eſt dñs vſqꝫ ad p̄ſitem diẽ: hec
porta clauſa eſt ⁊ reſerata. Clauſa eſt pctõrib⁹ ⁊ incredulis
reſerata eſt iuſtis ⁊ credẽtib⁹. Per hãc igreſſus eſt petrus
ꝑ hãc ingreſſus eſt ⁊ paul⁹: ꝑ hãc oẽs ſcti martyres ītraue
rũt: ꝑ hãc ꝗ̄tidie de toto mũdo iuſtoꝝ aĩe ingrediunt. Due
eñ ſunt porte: porta ꝑadiſi: ⁊ porta eccl'ie. Per portã eccl'ie
intram⁹ in portã ꝑadiſi. Ita ꝫ̃ debem⁹ viuere ne eijciamur
de domo illa: ⁊ electi foras a beſtijs deuoremur: ꝗs in alio
pſ̄.lxxiij. — loco ꝓpheta formidãs cõmemorãs ait. Ne tradas beſtijs
aĩam cõfitentẽ tibi. Ecce nũc dñs ſtans in paradiſi ianua
loquitur ad nos qui ſumus in domo ipſius cõgregati ⁊ di-
Pſ̄.cxvij — cit. Hec eſt porta domini: iuſti intrabunt per eam.

¶ In eodem feſto. De deſcẽſu chriſti ad inferos. Sermo.ij.

Sermo. cxxxvij. A — PAſſionẽ vel reſurrectionẽ dñi ⁊ ſaluatoris noſtri
Pſ̄.xciij. — frēs dilectiſſimi licet oĩa veteris teſtamenti volu
mina multo aũ ꝑdixerit: tñ et ꝑ os dauid ꝓphe-
te ſpũſſctũs euidẽter oñdit dicẽs. Deus vltionũ
dñs: de⁹ vltionũ libere egit. Sol⁹ eteñ ipſe libere egit: ꝗ no
bis hodie oſtẽdit qđ egerit. Libere eñ egit: de quo multo
antea fuerat ꝓphetatũ. Qꝛ fact⁹ eſt ſicut hõ ſine adiutorio — Pſalm.
īter mortuos liber. Vultis tñ audire qđ egerit? Audite qđ — lxxxvij.
fecerit. Nulla neceſſitate ſꝫ ꝓpria volũtate in ligno ſe ſuſpẽ
di ꝑmiſit: clauis corpus ſuũ ꝑforari nõ renuit: aĩam ponen
do mortẽ ſuſtinuit: carnẽ in ſepulchro poſuit: ⁊ comitãte ſe — Matth.
cum aĩa ad inferna deſcẽdit. Per hãc electi ꝗ ꝗ̃uis in tran — xxvij.
quillitatis ſinu tñ apud īferni clauſtra tenebant: ad ꝑadiſi — B
amena reducti ſunt. Qđ aũ paſſionẽ dixit: in reſurrectione
ſua dñs ipleuit. Si exaltat⁹ fuero (inꝗ̄t) a terra: oĩa traham — Ioh xij.
ad me. Oĩa eteñ traxit ꝗ de electis ſuis apud inferos nullũ
reliꝗ̄t. Oĩa abſtulit: vtiqꝫ electa. Neqꝫ eñ infideles quoſqꝫ
⁊ ꝓ ſuis crimib⁹ eternis ſupplicijs deditos ad veniã dñs
reſurgẽdo repauit: ſed illos ex īferni clauſtris rapuit: ꝗs ſu
os in fide ⁊ actib⁹ recognouit. Vñ recte etiã ꝑ Oſee dicit. — Oſee. xiij.
Ero mors tua o mors: ero morſus tu⁹ inferne. Id nãqꝫ qđ
occidim⁹: agim⁹ vt penit⁹ nõ ſit. Ex eo aũt qđ mordemus
partẽ abſtrahim⁹: partẽqꝫ relinquim⁹. Qꝛ ꝫ̃ in electis ſuis
fũdit⁹ occidit mortẽ: mors mortis extitit. Qꝛ ṽo ex īferno
partẽ abſtulit ⁊ partẽ reliꝗ̄t: nõ occidit fundit⁹: ſed momor
dit īfernũ. Ait ergo. Ero mors tua o mors. Ac ſi apte dicat
Qꝛ in electis meis te fundit⁹ perimo. Ero morſus tu⁹ īfer
ne: qꝛ ſublatis meis te in pte trãſfigo. Tunc eteñ dñs nr̄ ie
ſus xp̄s illũ tenebrarũ ⁊ mortis ꝑncipẽ colligauit: legiões
illi⁹ ꝑturbauit: portarũ inferni vectes ferreos cõfregit: oẽs
iuſtos ꝗ originali pctõ aſtricti tenebant abſoluit: captiuos
in libertatẽ priſtinã reuocauit: pctõrũ tenebris obcecatos
ſplẽdida luce ꝑfudit. Ecce audiſtis ꝙ defenſor nr̄ vltionis — C
dñs libere egiſſe deſcribit. Poſtꝗ̃ eñ exaltat⁹. i. a iudeis in — Pſ̄.xciij.
cruce ſuſpẽſus eſt: vt hec breuiter cũcta ꝑſtringam: mox vt
ſpm̄ reddidit: vnita ſue diuinitati aĩa ad īferoꝝ ꝓfunda de
ſcẽdit. Cũqꝫ tenebraꝝ terminũ ꝗ̄ſi ꝗdã depdator ſplẽdid⁹
ac terribilis attigiſſet: aſpiciẽtes eũ ipie ac tartarice legio-
nes: territe ac tremẽtes inꝗrere ceperũt dicẽtes. Quis nã ẽ
iſte terribilis ⁊ niueo ſplẽdore coruſcus? Nũꝗ̃ nr̄ talẽ exce
pit tartar⁹: nũꝗ̃ in nr̄am cauernã talẽ euomuit mũdus. In
uaſor iſte nõ debitor: exactor eſt nõ pctõr. Iudicẽ videm⁹
nõ ſupplicẽ. Venit iubere nõ ſuccũbere: eripere nõ manere
Vbi tũ ianitores nr̄i dormierũt: cũ iſte bellator clauſtra ve
xabat? Hic ſi reus eſſet tã potẽs nõ eſſet. Si eũ aliqua pctã
fuſcarent: nũꝗ̃ nr̄a tartara ſuo diſſiparet fulgore. Si deus:
vt qđ venit? Si hõ: qđ ꝓſumpſit? Si de⁹: qđ in ſepulchro fa
cit? Si hõ: q̄re pctõres ſoluit? Nũqđ cũ actore noſtro fed⁹
cõpoſuit: aut forte cõgreſſus ⁊ ipm̄ vicit: ⁊ ſic ad nr̄a regna
aſcẽdit? Certe mortu⁹ erat: certe illuſus erat. Preliator nr̄ — D
neſciuit: quã ħ ſtragẽ ꝓcuraret īferno crux illa fallẽs gau-
dia nr̄a: ꝑturiens dãna nr̄a. Per lignũ ditati ſum⁹: ꝑ lignũ
euertimur. Perit poteſtas illa: ſẽꝑ ꝓplis formidata. Nul-
lus ħ viu⁹ intrauit: nemo carnifices terruit: nũꝗ̃ huic ceno
lento loco ⁊ nigra ſemꝑ caligine cecato iocũdũ lumẽ appa
ruit. Aut forte ſol de mũdo migrauit? Sed nec celũ nubes
aſtraqꝫ apparẽt: ⁊ tñ infern⁹ lucet. Defendere cõtra ipm̄ cu
ſtodiã carceris nr̄i nõ valem⁹. Male itrauim⁹: lumen obte
nebrare nequim⁹: inſuꝑ ⁊ de nr̄o interitu formidam⁹. Vñ eſt
iſte tã ſplẽdid⁹: tã fortꝭ: tã ꝑclar⁹: tãqꝫ terribilꝭ? Mũd⁹ ille
ꝗ nob ſubdit⁹ fuit: ſemꝑ nr̄is vſib⁹ mortis tributa ꝑſoluit:
nũꝗ̃ nobis talẽ miſit: nũꝗ̃ talia īferis munera deſtinauit.
Quis ꝫ̃ iſte eſt ꝗ ſic itrepid⁹ nr̄os fines īgredit: ⁊ non ſolũ
nr̄a ſupplicia nõ veret: inſuꝑ ⁊ alios de vinculis nr̄is abſol
uit? An forte ipſe eſt ille de ꝗ princeps nr̄ paulo ãte dicebat:
ꝙ ꝑ ei⁹ mortẽ toti⁹ mũdi accipet poteſtatẽ? Sed ſi iſte eſt:
in cõtrariũ eſt nr̄i ꝓliatoris verſa ſnīa: ⁊ dũ ſibi vincere vi-
ſus eſt: ipſe poti⁹ vict⁹ atqꝫ ꝓſtrat⁹ eſt. O princeps noſter: ħ
ne eſt ille de cui⁹ tibi ſemꝑ futura morte plaudebas? Ipſe
ne eſt in cui⁹ cruce oẽm mundũ tibi ſubiugandũ eſſe crede-
bas? Ipſe ne ẽ in cui⁹ exitu nobis tãta ſpolia ꝓmittebas?
Quid eſt qđ egiſti? Quid eſt qđ facere voluiſti? Ecce iã to — E
tas tibi tenebras ſuo ſplẽdore fugauit: ⁊ oẽs tuos carceres
fregit: captiuos eiecit: ligatos ſoluit: luctus eoꝝ in gaudiũ
cõmutauit. Ecce ibi ꝗ ſub nr̄is ſolebãt ſuſpirare tormẽtis
inſultãt nob de ꝑceptiõe ſalutꝭ: ⁊ nõ ſolũ iã nihil verent: in
ſuꝑ ⁊ minãt. Nũꝗ̃ hic ita ſuperbi erãt mortui: nec aliꝗñ ſic
potuerũt leti eẽ captiui. Vt qđ huc iſtũ adducere voluiſti ꝗ
venientẽ oẽs ſũt leticie reſtituti ꝗ aũ fuerãt deſpati? Nullus
hic iã ſolit⁹ eoꝝ mugitus auditur: nullus reſonat gemit⁹.

Factum eſt aũt captiuis redẽptionis cõmertium. O prin-
ceps noſter:illas tuas diuitias quas primũ acq̃ſieras per
paradiſi amiſſionẽ:nunc ꝑdidiſti per crucẽ. Perit oĩs leti
tia tua:in luctũ cõuerſa ſunt gaudia tua. Dũ tu xp̃m ſuſpẽ
dis in ligno:ignoras quãta dãna ſuſtineas in inferno. Pre
uidere nõ poteras:q꜄ euerſorẽ regni tui in mortẽ ſine reatu
aliquo perducebas? Attenderes cauſam:requireres culpam
F In quo nihil mali cognoueras:quare cum ad noſtram pa
triam perducebas? Liberũ huc adduxiſti:⁊ tot obnoxios
ꝑdidiſti. Poſt iſtas crudeliũ miniſtroꝝ infernaliũ voces:
ſine aliqua mora ad imperiũ dñi ⁊ ſaluatoris noſtri oẽs fer
rei cõfracti ſunt vectes. Et ecce ſubito innumerabiles ſan
ctoꝝ populi q̃ tenebanť in morte captiui:ſaluatoris ſui ge-
nibꝰ aduoluti:lachrymabili cũ voce cũ obſecratione depo
ſcũt dicentes. Aduenisti redẽptor mũdi: aduenisti quẽ de-
ſiderantes quotidie ſperabamꝰ. Aduenisti quẽ nobis ven-
turũ lex nũciauerat ⁊ ꝓphete. Aduenisti donãs in carne vi
uis indulgentiã peccatoribꝰ mũdi:ſolue defũctos inferni.
Veniſti poſt lõgas lachrimas:eripe ſolus q̃ paſſus es pro
nobis. Celi cõditor:ad inferos intrare dignatꝰ es. Te eñ
noſtra vocabãt ſuſpiria:te larga requirebãt lamẽta. Unde
ſpes deſperatis:vñ cõſolatio in tormẽtis? In aduẽtu tuo
cathena noſtra cecidit:nox effugit. Vita veniẽte mors mo
riť:nec tortor inſtat:nec percuſſor. Damnati vota capiunt:
creator imperat nõ inuaſor. In tyrãno cathena innectiť:⁊
tortor noſter pena torqueť. Solue redẽptor mundi: defun-
ctos captiuos inferni. Deſcẽdiſti ꝓ nobis ad inferos:noli
nobis deeſſe cũ fueris reuerſurus ad ſuperos. Poſuiſti ti-
tulũ glorie in ſeculo:pone ſignũ victorie in ĩferno. Nec mo
ra poſtq̃ audita eſt poſtulatio atq꜄ allegatio innumerabi-
liũ captiuorũ:ſtatim a dñi iuſſu oẽs antiqui iuſti iura pote
ſtatis acceperũt:atq꜄ in ſuos tortores ipſi protinus tormẽta
cõuertunt:humili ſupplicatione cũ ĩeffabili gaudio clamã
tes dño atq꜄ dicentes. Aſcẽde dñe ieſu ſpoliato inferno:et
auctore mortis ſuis vinculis irretito:redde iam leticiã mũ
do. Iocundenť in aſcẽſu tuo fideles tui: aſpiciẽtes cicatri
G ces corporis tui. Fecit hoc xp̃s ſicut iam ſuperiꝰ dictũ eſt:
Facta p̃da in inferno:viuus exijt de ſepulchro. Ipſe ſe ſua
Joh.xx. potentia ſuſcitauit:⁊ iterũ ſe immaculata carne veſtiuit. Di
ſcipulis ſuis apparuit vt dubitationẽ auferret incredulis.
Clauoꝝ vulnera demõſtrauit: vt nullã ſuſpitionẽ relinque
ret manicheis. Manifeſte manducauit ⁊ bibit:poſtea vero
Act.j. in cõſpectu multorũ apparuit. Per nubẽ celos aſcendit:in
ſede ſuã carnẽ ad patris dexterã vnde nunq̃ verbũ dei di-
ſceſſerat collocauit. Exultẽt ergo populi chriſtiani: ꝓ qui-
bus ſanguis effuſus eſt xp̃i. Iocundemur in dño:qui reſur
rectionem carnis ſolenniter celebramꝰ in xp̃o. Omnis per
totum mundũ catholica gratuleť eccleſia:q꜄ chriſtꝰ domi-
nus ⁊ de ſua diuinitate nihil minuit:⁊ hoĩem quem creaue-
rat liberauit. Unde exultantes voce humili ſupplicemus:
vt pro quibꝰ iſta pertulit cũ venit in mundũ:liberatos nos
de manu ĩferi attollere ſecum dignetur in celum:cui eſt glo
ria in ſecula ſeculorum. Amen.

In eodem feſto:de Reſurrectione. Sermo.iij.

Sermo. cxxxviij. B Gaudete fratres chariſſimi:q꜄ redemptionis no-
ſtre preciũ perſolutũ eſt. Non modica quãtitate
conſtamus: ꝓ quibꝰ ipſe factus eſt precium qui
redemit. Chriſtus ei dñs ⁊ ſaluator ideo natus
eſt vt doceret:ideo mortuus eſt vt ſanaret. Crux fuit morti
fera xp̃o:ſed ſalutifera chriſtiano. Surrexit ſaluator cha-
riſſimi cũctis diuinitatis ſue manifeſtꝰ indicijs. Nã ſecute
ſunt eũ ſtelle poſt vterũ:gloria poſt ſepulchrũ. Regreſſum
cuſtodit angelus:q̃ nũciauerat naſciturũ. Reddũt inferna
victorẽ ⁊ ſuperna ſuſcipiunt triumphantẽ. Suſtulit errorẽ
natus:mortẽ calcauit occiſus. Reuocauit ab inferis quem
creauit:in illiꝰ cruce preciũ noſtrũ pepẽdit ⁊ regnũ. Redit
in lucẽ creatura cũ dño. Lumen eñ ex lumine ſuſcipere me
ruiſti:qđ cũ chriſtus oculos clauderet ꝑdidiſti. Proijciãt
ſuperi tenebras:quas ſaluator inferis denegauit. Congau
B deant hic elementa que planxerant:q꜄ xp̃s de ſua maieſta-
mat.xxvij te nihil ꝑdidit:⁊ hoĩem quem fecerat liberauit. Iudei tñ ꝑ
fidi monumenti lapidem ſignauerunt:vt non haberet xp̃s
egreſſum. Sed ſicut eum mundus non capit:nec ſepultura
cuſtodit. Teneť ibi: ſed vbiq꜄ regnat. Difficile ſurgeret:ſi
nõ antequã reſurgeret regnaret. Nam quõ de ſepulchro exi-
re nõ poſſet:qui ex incorruptis matris viſceribus ſalua vir Luce.ij.
ginitate ꝓceſſit? Fefellit cuſtodes:exiliuit d̃ ſepulchro:ap
paruit diſcipulis ianuis nõ apertis. Inde clauſus exijt:huc
excluſus intrauit. Immẽſe maieſtatis arcanũ: fecit etiã in
morte miniſteriũ. Crucifixꝰ redit ab inferis et triumphat.
Infer manũ tuã thoma lateri ſaluatoris: tange vulnera q̃ Joh.xx.
noſtra peccata fecerũt. Scrutare vnde ſanguis effluxit:vt
nobis ſanitatis poculũ ꝓpinaret. Intuere thoma precium
noſtrũ:ſigna clauoꝝ diligẽter attende:⁊ in ipſis vulneribꝰ
medicamentũ vel theſaurum humani generis recognoſce.
Niſi hoc ligno figereť:ligni illius preuaricatio minime tol
lereť. Sed ideo ſe ille percuti voluit:ne nos diutius pecca-
ta percuterẽt. Innocentẽ tradidit:vt reũ abſolueret. Quis
tantã digne poſſit eloqui pietatẽ? Innocens affligiť:vt no
xius liberareť. Ut redimať ſeruus:occidiť filius. Uiri pij
⁊ fortiſſimi regis officio:dũ cicatrices quas ꝓ ſalute ppli
ſui excepit:oſtendit. Aſpicite phariſei vacuũ monumentũ: C
⁊ impietatis veſtre cognoſcite ſacrilegiũ. Clauos quos fi-
xeratis agnoſcimꝰ:et quem occidiſtis adoramus. Uidete
quẽ cõpunxiſtis. Poterat fixuras clauoꝝ dñs reſurrectio
ne ſua cõponere:ſed ideo reſeruauit vt qui hoc ſacrilegiũ cõ
miſerant videant ⁊ cõfundanť. O crudeliſſimi phariſei:im-
pios vos videtis ⁊ perfidos. Uni mors data eſt vt oĩbus
tolleret. Sed xp̃s dñs qñ mortẽ ſuſcepit:ita corruptionem
nõ ſenſit:quomodo qñ natus eſt integritatẽ marie virgini
tas non amiſit. Properate diſcipuli:⁊ accepta poteſtate ꝑ
oẽs gẽtes excurrite. Renaſcanť in ſpiritu:qui naſcuntur in
carne. Salutare lauacrũ diluat:quicq̃d preuaricatio ſordi
dauit. Baptizenť oẽs gẽtes in nõie patris ⁊ filij ⁊ ſpiritus Matthei.
ſancti:vt impleať illud qđ ſcriptũ eſt. Niſi quis renatꝰ fue- xxviij.
rit ex aqua ⁊ ſpirituſancto:non poteſt intrare in regnũ dei. Joh.iij.
Nos vero chariſſimi qui nullis p̃cedentibus meritis de in
ferni carcere/⁊ de tenebris eterne noctis meruimus libera
ri:ita ſobrie:caſte:ac pie viuere ſtudeamus:vt ſtolã baptiſ
mi ſine aliqua luxurie macula integrã/illibatamq꜄ ſeruan-
tes:ad eterni ſponſi thalamũ ⁊ ad illud celeſte ac nuptiale
cõuiuiũ charitate ſplẽdidi:bonorũ margaritis operũ orna
ti feliciter veniamꝰ:ipſo adiuuãte q̃ cũ patre ⁊ ſpũ ſancto
viuit ⁊ gloriať deus. Per oĩa ſecula ſeculorũ. Amen.

In eodem feſto: de Reſurrectione corporum contra gentiles. Sermo.iiij.

Per hos dies ſicut recolit charitas vr̃a fratres Sermo.
ſolenniter leguntur euangelice lectiões ad reſurre cxxxix.
ctionẽ dñi pertinẽtes. Oẽs eñ euangeliſte quat- B
tuor:neq꜄ de paſſiõe dñi:neq꜄ de reſurrectione ta
cere potuerũt. Nã q꜄ multa fecit dñs ieſus: non oẽs oĩa cõ
ſcripſerũt:ſed alius iſta:alius illa:ſummatũ cõcordia veri
tatis. Multa etiã cõmemorat Iohãnes euangeliſta facta
eſſe a dño ieſu xp̃o q̃ a nullo alioꝝ cõſcripta ſunt. Tanta fa
cta ſunt:quãta tunc fieri debuerũt. Tãta ſcripta ſunt quã-
ta nũc legi debuerũt. Ut aũt oſtẽdanť euãgeliſte oẽs quat
tuor in eo qđ ſimul oẽs dicunt ⁊ nõ pretermittunt:id eſt de
paſſione vel de reſurrectione xp̃i nõ inter ſe dixiſſe cõtraria
valde operoſus eſt labor. Nõnulli eñ putauerũt eos ĩter ſe
eſſe cõtrarios:cum eſſent cõtrarij aie ſue. Et ideo data eſt ij. Retrac.
opera ab eis q̃ potuerũt adiuuãte dño vt oſtenderenť iter xvj.
ſe nõ eſſe cõtrarij. Sed ſicut dixi ſi hoc vobis oſtẽdã ⁊ in
populo velim iſta tractare:multitudo audientiũ prius ob-
ruitur tedio q̃ reueleť ſcientia veritatis. Sed ſcio fidẽ ve-
ſtram:id eſt fidẽ huius totiꝰ multitudinis:⁊ eoꝝ qui hodie
hic non ſunt:⁊ tñ fideles ſunt. Noui fidẽ eorũ ſic eſſe certã
de veritate euangeliſtarũ vt expoſitione mea nõ indigeãt.
Qui nouit quomodo iſta defendat:doctior eſt nõ fidelior.
Habet fidem:habet facultatẽ defendẽdi fidem. Aliꝰ nõ ha
bet facultatẽ ⁊ copiam ⁊ doctrinã defendẽdi fidem ſed ha
bet ipſam fidẽ. Ille autẽ qui nouit defendere fidẽ:titubanti
bus eſt neceſſarius nõ credẽtibus. In defenſione eñ fidei
curanť vulnera dubitationis vel infidelitatis. Qui ergo de
fendit fidẽ:bonꝰ eſt medicus. Sed in te nõ eſt infidelitatis
morbus. Qñ ille nouit curare quod non habes. Nouit ille
ponere medicamentũ:ſed in te non eſt vitium. Nõ eſt ſanis Mat.ix.
opus medicus:ſed male habentibus. Tamen que poſſunt

Annota: expediti⁹ dici ꝑ tpe: ⁊ cōmodi⁹ audiri: ſubticere vobis nō
tio nūera: eſt ꝯſiliȷ. De ipa reſurrectione dñi cui⁹ in ſeipſo dñs p̄emi
lis ordinis ſit exēplū vt ſcirem⁹ qḋ etiā in corporib⁹ nr̄is in fine ſecu
ſmonū hu li ſperare debeamus: multi multa diſputant: aliq̄ fideliter:
ius operȷ. aliq̄ infideliter. Qui fideliter diſputāt: ſcire volūt diligēti⁹
B q̄d r̄ndeāt īfidelib⁹. Qui aūt infideliter diſputāt: argumē
tant ꝯ aīas ſuas: diſputātes ꝯ potentiā oīpotētis dicētes
Unde fieri pōt vt mortuus reſurgat? Dico ego. De⁹ eſt q̄
facit: ⁊ tu dicis fieri nō pōt. Nō dico: Da mihi xp̄ianū: da
mihi iudeū: ſed da mihi paganū multorū idolorū cultorē:
demonū ſeruū: q̄ nō dicat deū eſſe oīpotentē. Negare xp̄m
pōt: negare oīpotentē deū nō pōt. Quē tu ergo credis: q̄ſi
pagano loq̄. Quē tu credis deū oīpotentē; xp̄m ego dico
mortuorū ſuſcitatorē. Si dixerȷ. Nō pt̄ fieri: derogas oī
potēti. Si aūt credis illū oīpotētē: me q̄re reſpuis iſta di
C cētē? Si diceremus carnē reſurrecturā: vt eſuriat ⁊ ſitiat: vt
egrotet vt laboret: vt corruptiōib⁹ ſubijciat̄: merito crede
re nō deberes. Habȝ ei mō caro iſta has neceſſitates vl̄ ca
lamitates. Et ħ vñ? Cā pctm̄ eſt. In q̄ peccauim⁹: ⁊ oēs
ad corruptionē nati ſum⁹. Malorū oīm nr̄m cā pctm̄ eſt.
Nō eīn ſine cā hoīes mala iſta patiunt̄. Juſtus eſt de⁹ oī
potēs eſt de⁹ nullo mō iſta pateremur ſinō mereremur. Sȝ
cū eſſem⁹ in penis: ad aq̄s venim⁹ de pctis. Dñs noſter ie
ſus xp̄s voluit eſſe in penis nr̄is ſine peccatis ſuis ſuſtinē
do ſine culpa penā: ⁊ culpā ſoluit ⁊ penā. Culpā ſoluit pec
cata donādo: penā ſoluit a mortuis reſurgēdo. Hoc ꝓmi
ſit: ⁊ nos in ſpe ambulare voluit: ꝑſeuerem⁹ ⁊ ad rē ꝑuente
mus. Caro reſurget īcorruptibilis: caro reſurget ſine vitio
ſine deformitate: ſine onere ac pōdere. Quā nunc tibi facit
tormētū: poſtea tibi erit ornamētū. Ergo ſi bonū ē hr̄e cor
pus incorruptibile: q̄re ħ facturū deū volum⁹ deſperare?
D Philoſophi ſeculi hui⁹ q̄ magni fuerunt ⁊ docti ⁊ ceteris
meliores: aīam humanā īmortalē eſſe ſenſerunt. Nec ſolū
ſenſerūt: ſed quātis potuerūt argumētationib⁹ defenderūt
⁊ ipas defenſiōes cōſcp̄tas poſteris reliquerūt. Sūt libri:
legunt̄. Ideo iſtos philoſophos dixi alijs fuiſſe meliores
in cōparatione peiorū: q̄ꝛ fuerunt philoſophi q̄ dicerent ho
mini cū mortuus fuerit: nullā vitā poſtea remanere. Tali
b⁹ illi vtiq̄ ꝓponēdi ſunt. Et in q̄ illi meliores erant q̄uis
ī multis a veritate deuiātes: tamē in quo erāt iſtis ſupio
res: veritati fuerāt ꝓpinquātes. Hi ḡ q̄ ſenſerūt atq̄ dixerūt
aīas hūanas īmortales: de malis hoīm: de erūnis errori
buſq̄ mortaliū q̄ſierūt cās q̄ntum hoīes potuerūt: ⁊ dixe
rūt: ſicut potuerūt preceſſiſſe neſcio q̄ in alia vita pctā: quo
rū peccatorū merito iſta corpa velut carcerē aīe mererent̄
Deinde q̄ſitū eſt ab eis q̄ poſtea cū fuerit hō mortuus q̄d
erit: in ħ cōtriuerūt ingenia ſua ⁊ laborauerūt q̄ntum inge
nia potuerūt reddere hoīb⁹ rōnem vel ſibi vel alijs. Et di
xerūt aīas hoīm male viuētiū imūdas peſſimis moribus:
cū exierit de corporib⁹ rurſus cōtinuo reuolui ad alia cor
pora: ⁊ penas ħ luere q̄s videm⁹: eas vero aīas q̄ bene vi
xerūt: cū exirent de corporib⁹: ire ad ſupna celorū req̄eſce
re ibi in ſtellis ⁊ luminib⁹ iſtis ꝯſpicuis vel q̄buſcūq̄ cele
ſtib⁹ abditiſq̄ ſecretis: obliuiſci oīm p̄teritorū malorū. Et
rurſus delectari: redire ad corpa ⁊ venire iterū ad iſta patiē
da. Hoc ḡ intereſſe voluerūt inter aīas pctōrū ⁊ aīmas iu
ſtorū: q̄ꝛ pctōrū aīas de ꝓximo ſtatim cum exierint de cor
porib⁹: dicūt reuolui ad altera corpa: iuſtorū aūt aīas diu
eſſe in req̄e nō tn̄ ſemp ſed rurſus delectari corporib⁹ et de
ſummis celis poſt tantā iuſticiā ad iſta mala facere ruinā
E Hoc dixerūt valde magni philoſophi mūdi hui⁹: de q̄b⁹
j.Cor.j. dicit ſcriptura nr̄a. Stultam fecit de⁹ ſapiētiā hui⁹ mūdi.
j.Cor.iij. Si ſapientiā: q̄ntomagis ſtultitiā? Si ſapiētia mūdi ſtulti
cia eſt apḋ deū: ſtulticia mūdi q̄ꝫ lōge ē a deo? Eſt tn̄ q̄dā
ſtultitia mundi hui⁹: q̄ ꝑuenit ad deū. De qua dicit aplus.
j.Cor.j Qm̄ in ſapiētia dei nō cognouit mūdus ꝑ ſapiētiam deū:
placuit deo ꝑ ſtulticiam p̄dicationis ſaluos facere creden
tes. Et dicit. Judei ſigna petūt: ⁊ greci ſapientiā querūt.
Nos aūt p̄dicam⁹ xp̄m crucifixū: iudeis autē ſcādalū: gē
tib⁹ ſtulticiā ipis autē vocatȷ iudeis ⁊ grecȷ xp̄m dei virtu
tē ⁊ dei ſapiētiā. Uenit dñs xp̄s ſapiētia dei. Celū tonat:
rane taceant. Qḋ dixit veritas: verū eſt. Quod dixit ī ma
lo q̄dē eſſe gen⁹ humanū cauſa peccati: manifeſtū eſt. Sed
q̄ crediderint in mediatorē q̄ cōſtitut⁹ eſt medi⁹ inter deū
⁊ hoīes: inter deū iuſtū et hoīes iniuſtos medi⁹ homo iu
ſtus: humanitatē habens de imo: iuſticiā de ſummo: ⁊ ideo
medi⁹ hinc vnū et vnū inde: q̄ꝛ ſi vtrūq̄ inde ibi eēt ſi vtrūq̄
hinc nobiſcū iaceret: medi⁹ non eſſet. Qui ergo crediderit
in mediatorē: ⁊ fideliter ac bene vixerit: exit q̄dē de corpo
re ⁊ erit in requie: poſtea vo recipiet corpus nō ad tormen
tū: ſed ad ornamentū ⁊ viuet cū deo in eternū. Non eſt qḋ
eū delectet vt redeat: q̄ꝛ ſecū habet corpus. Ergo chariſſi
mi q̄ ꝓpoſui vobis hodie q̄d dicāt etiā philoſophi mūdi
huius: quorū de⁹ ſapientiā tanq̄ verā ſtulticiā reprobauit
craſtino adiuuante dño exponere poterimus.

¶ Item in eodem feſto alius ſermo de Reſurre
ctione domini ⁊ cantatione Alleluia: qui habe
tur in libro Quiquaginta homeliarum.xvj.fo.
cxix.columna.j.

¶ Feria ſecunda paſche: de eo quod ſcriptum
eſt in euangelio ſm Lucam. Duo ex diſcipulis Lu.xxiiij.
ieſu ibant ⁊c̄. Sermo.j.

HEſterno die: id eſt nocte lecta ē ex euangelio re Ser.cxl.
ſurrectio ſaluatorȷ. Lecta ē autē ex euāgelio ſȝ B
Mattheū. Hodie vo ſicut audiſtis ꝓnūciare le Matth.
ctorē: recitata ē nobis dñi reſurrectio: ſicut Lu xxviij.
cas euāgeliſta cōſcribit. Qḋ ſepe admonēdi eſtis ⁊ memo Lu.xxiiij
riter tenere debetis. Nō vos dȝ mouere qḋ ali⁹ euāgeliſta
dicit ſi q̄d ali⁹ p̄termittit: q̄ꝛ ⁊ ille q̄ p̄termittit qḋ alius dic
dicit aliq̄d qḋ ille p̄termiſerit. Aliqua vero ſinguli dicunt
alij tres nō dicūt: aliqua duo dicūt alij nō dicūt: aliq̄ tres
dicūt: ⁊ vn⁹ nō dicit. Auctoritas autē tāta eſt euāgelij ſan
cti: vt q̄ꝛ in eis loquebat̄ ſpūs vn⁹: verū ſit etiā qḋ dixerit
vn⁹. Hoc ḡ qḋ mō audiſtis: q̄ꝛ dñs ieſ⁹ poſtea q̄ꝫ reſurre
xit a mortuis: inuenit duos in via ex diſcipulis ſuis collo
quētes inuicē de his q̄ ꝯtigerāt: ⁊ dixit illis. Qui ſūt ſmo vbi.ſ.
nes iſti q̄s loquimini vobiſcū: ⁊ cetera: ſolus dicit Lucas
euāgeliſta. Breuiter ħ attigit Marcus. Q̄ꝛ apparuit duo Mat.xvj.
b⁹ in via: ſȝ q̄d illi dixerint dño: vel q̄d eis dixerit dñs p̄ter B
miſit. Quid ḡ iſta lectio ꝯtulit nobis? Magnū aliq̄d ſi intel
ligam⁹. Apparuit ieſus: videbat̄ oculis ⁊ nō agnoſcebat̄.
Magiſter ambulabat cū illis ī via: ⁊ nōdum illi ambula
bāt in via. Inuenit eīn eos exorbitaſſe de via. Qñ eīn cū il
lis fuerat añ paſſionē: oīa p̄dixerat paſſurū ſe fuiſſe mori Mat.xx.
turū: tertia die reſurrecturū. Oīa p̄dixerat: ſȝ ſmo illi⁹ illo
rū obliuio fuit: ſicut ꝑturbati ſunt q̄ñ eū viderunt in ligno
pēdētē. Nos inquiūt ſperabamus q̄ꝛ ipe erat redēpturus Lu.xxiiij
iſrael. O diſcipuli ſpabatȷ: ḡ iā ñ ſperatȷ? Ecce xp̄s viuit:
ſpes mortua eſt ī vobis. Prorſus viuit xp̄s. Mortua diſci
pulorū corda inuenit: quorū oculis apparuit: ⁊ nō apparuit
⁊ videbat̄ ⁊ abſcōdebat̄. Nā ſi nō videbat̄: quō illū interro
gantē audiebāt: īterrogāti r̄ndebāt? In via cum illis tanq̄
comes ambulabat: ⁊ ipſe dux erat. Utiq̄ videbāt: ſed non
agnoſcebāt. Tenebāt̄ oculi eorū: ſicut audiuim⁹: ne eū agnoſce
rēt. Eia frēs: vbi voluit dñs agnoſci? In fractione panis. C
Securi ſumus: panē frāgim⁹: ⁊ dñm agnoſcimus. Noluit
agnoſci niſi ibi ꝓpt̄ nos: q̄ nō eū viſuri eram⁹ in carne: ⁊ tn̄
māducaturi ei⁹ carnē. Quiſq̄s ergo fidelis es: quiſq̄s non
inaniter xp̄ianus vocaris: q̄ſq̄s eccleſiā non ſine cā ingre
deris: q̄ſquis verbū dei cū timore ⁊ ſpe audis: conſolat̄ te
fractio panis: abſentia dñi nō ē abſēs. Habeto fidē ⁊ tecū
eſt quē nō vides. Illi q̄ñ cū eis dñs loquebat̄ nec fidē ha
bebāt: q̄ꝛ eum reſurrexiſſe nō credebāt: nec reſurgere poſſe
ſperabāt. Perdiderāt fidē: perdiderāt ſpem: ambulabant
mortui cū viuēte: ambulabāt cū ipſa vita. Cum illis ambu
labat vita: ſed ī eorū cordib⁹ nōdū erat vita. Tu vero ſi vis
habere vitā: fac qḋ fecerunt vt agnoſcas dñm: hoſpitio ſu
ſceperūt. Similis eīn erat dñs tanq̄ in longinqua ꝑgenti:
illi vero tenuerūt eū. Poſtea q̄ꝫ venerūt ad locū q̄ tēdebāt
dixerūt. Iam hic nobiſcū mane: declinauit ī veſperā dies. Lu.xxiiij
Tene hoſpitem: ſi vis agnoſcere ſaluatorem. Qḋ tulerat i
fidelitas: reddidit hoſpitalitas. Dñs ergo p̄ſentauit ſeip D
ſum in fractione panis. Diſcite vbi dominū queratȷ: diſci
te vbi habeatis: diſcite vbi agnoſcatis quādo mānducatis
Norunt eīn fideles aliq̄d qḋ melius intelligunt in iſta le
ctiōe q̄ꝫ illi nō nouerūt. Dñs his cognit⁹ eſt: ⁊ poſtea q̄ꝫ co

gnitus eſt nuſq̃ ↄparuit ab eis. Affuit coꝛpoꝛe dū tenebaꝛ
fide. Jdeo ei dñs nr̄ abſentauit ſe coꝛpe ab oī eccl̃a ꝛ aſcē
dit in celum vt fides edificeꝛ. Si em̄ nō noſti niſi qꝺ vides
vbi eſt fides? Si aūt credis ꝛ qꝺ nō vides: cū videris gau
debis. Edificaꝛ fides: q꞉ reddiꝛ ſpēs; veniet quod videm⁹
Veniet fratres veniet: vide quō te inueniat. Nam veniet
qꝺ dicūt hoīes: vbi ē: qñ ē quō eſt: qñ erit: quādo venturū
eſt. Certus eſto veniet: nō ſolū veniet: ſed ꝛ ſi nolis veniet
Ve qui nō crediderūt: ꝛ magnū gaudiū eis qui crediderīt.
Gaudebunt fideles: cōfundenꝛ infideles. Fideles dicturi
ſunt. Gratias tibi dñe: vera audiuim⁹: vera credidimus ve
ra ſperauimus: vera cernimus. Jnfideles aūt dicturi ſunt
Vbi ē qꝺ nō credebam⁹: vbi ē qꝺ illa q̄ legebanꝛ menda
cia putabam⁹? Jta fiet: vt ↄfuſiōi reddaꝛ ſuppliciū. Jbūt
Mat. xxv. em̄ illi in cōbuſtionē eternā: iuſti aūt in vitā eternam.

¶ Eodē die de reſurrectione. Sermo. ij. Jn quo dicit ꝙ moꝛtis pater peccatum eſt quia ſi nunq̃ peccaretur nemo moꝛeretur.

Ser. cclj. A RESURRECTIO dñi nr̄i ieſu xp̄i ex moꝛe legiꝛ his
diebꝰ ex oībꝰ libris ſācti euāgelij. Jn hac lectio
ne aīaduertim⁹ quō diſcipulos ſuos pꝛia mem-
Lu. xxiiij bꝛa ſua herētes lateri ſuo obiurgauit dñs ieſus
q꞉ quē dolebāt occiſū fuiſſe: nō credebāt viuū eē. pr̄es fi-
dei nōdū fideles magiſtri: vt crederet tot⁹ oꝛbis terrāꝝ qꝺ
pdicaturi fuerāt: et ꝓpter qꝺ fuerāt moꝛituri: nōdū crede
bāt. Quē viderāt moꝛtuos ſuſcitaſſe nō credebant reſurre
xiſſe. Merito ḡ obiurgabanꝛ: oſtēdebanꝛ ſibi vt innoteſce
mat. xxvj. rent ſibi q̄ eſſet per ſeipſos: quid futuri eſſent per illū. Sic
etiā petr⁹ demōſtrat⁹ eſt ſibi qñ deū iminēte paſſiōe pſum-
pſit: ꝛ veniēte ipſa paſſiōe titubauit. Vidit ſe in ſe: doluit ſe
in ſe: fleuit ſe in ſe: cōuerſus eſt ad eum qui fecerat ſe. Ecce
iſti nōdū credebāt: qualis illius dignatio qui nobis dedit
credere qꝺ nōdū videm⁹: nō credim⁹ ꝟbis eoꝝ: illi nō cre
B debāt oculis. Reſurrectio aūt dñi nr̄i ieſu xp̄i noua vita ꝛ
vita eſt credentiū in ieſū: et hoc ſacramētum eſt paſſionis
et reſurrectionis eius: qꝺ valde noſſe et agere debetꝭ. Nō
eī ſine cā vita venit ad moꝛtē. Nō ſine cauſa fons vite vñ
bibiꝛ: bibit hūc calicē q̄ ei nō debebaꝛ. Nō em̄ xp̄o debeba
tur moꝛi. Vñ venerit moꝛs: originē ipſi⁹ q̄ram⁹. Paꝛ moꝛ-
tis pctm̄ ē. Si em̄ nūq̃ peccareꝛ: nēo moꝛereꝛ. Legē dei h̄
eſt pceptū dei cū cōditione hō prim⁹ accepit: vt ſi ſuaret
viueret: ſi corrūperet moꝛereꝛ. Non ſeſe credendo moꝛitu-
rū fuiſſe qꝺ dixerat q̄ legē dederat: inde moꝛs: inde laboꝛ:
inde miſeria: inde etiā poſt moꝛtē primā moꝛs ſecūda eſt:
poſt moꝛtem tempoꝛalem: moꝛs ſempiterna. Huic ḡ tradi
tioni moꝛtis obnoxius: his legibus inferni obſtrictus na
ſciꝛ oīs hō: ſed ꝓpter illū hominē de⁹ homo factus eſt: ne
periret homo. Nō em̄ legibꝰ obſtrict⁹ venit: ideo dicitur in
Pſalm. pſalmo. Jnter moꝛtuos liber. Quē ſine ↄcupiſcētia virgo
lxxxvij. ↄcepit: quē virgo peperit ꝛ virgo pmāſit: qui vixit ſine cul
pa: qui eſt moꝛtuus ꝓpter culpam nō ſuam. Nā moꝛtuus ē
ꝓpter noſtrā. Pena culpe moꝛtis dñs ieſus xp̄s moꝛi ve-
nit: peccare nō venit: cōmunicādo nobiſcū ſine culpa penā
et culpā: ſoluit et penā. Pena quā ſoluit q̄ nobis debebaꝛ
poſt iſtā vitā. Ergo crucifixus eſt: vt in cruce oſtēderet ve
teris hoīs nr̄i occaſū. Et reſurrexit: vt ī vita ſua oſtēderet
Rom. iiij. noſtre vite nouitatem. Sic enim docuit doctrina apoſtoli
ca. Tradit⁹ inq̄t eſt ꝓpter pctā nr̄a: et reſurrexit ꝓpꝛ iuſti
C ficationē noſtrā. Hui⁹ rei ſignū circūciſio data erat patri-
Geñ. xvij. bus: vt octaua die circūcidereꝛ oīs maſculus. Circūciſio
Joſue. v. fiebat ex cultellis petrinis: q꞉ petra erat xp̄s. Jn iſta circū
j. Coꝛi. x. ciſione ſignificabaꝛ expoliatio carnalis vite octauo die p
chriſti reſurrectionē. Septim⁹ em̄ dies ebdomadis ſabba
to cōpleꝛ. Sabbato dñs iacuit ī ſepulchꝛo: octauo aūt die
reſurgēdo nos innouauit. Nos ḡ octauo die reſurgendo
circūcidit: nos ī ipſo ſpe viuim⁹. Audiam⁹ aplm̄ dicētem.
Si cōreſurrexiſtis cū xp̄o. Qñ reſurgem⁹ q̄ nōdū moꝛtui
ſum⁹? Quid eſt ḡ qꝺ voluit dicere apl̄s. Si cōreſurrexeri-
ſtis cū xp̄o? Nunq̄d ille reſurrexit: niſi pri⁹ moꝛtu⁹ fuiſſet?
Viuētibꝰ loq̄baꝛ: nōdū moꝛiētibꝰ iam reſurgētib⁹. Quid
ſibi vult? Videte quid dicat. Si reſurrexiſtis cū chꝛiſto: q̄
ſurſum ſunt querite vbi chꝛiſtus eſt in dextera dei ſedens
que ſurſum ſūt ſapite: non que ſupꝛa terrā. Moꝛtui eī eſtis

Jpſe dicit. Nō ego: ſed tñ verū dicit. Et ideo dico ꝛ ego. Pš. cxv.
Credidi ꝓpter qꝺ locut⁹ ſū. Si bñ viuim⁹ moꝛtui fuim⁹
ꝛ reſurreximus. Qui aūt nōdū moꝛtuus eſt: nec reſurrexit:
male adhuc viuit. Et ſi male viuit: nō viuit. Moꝛiaꝛ ne mo
riaꝛ. Quid ē moꝛiaꝛ ne moꝛiaꝛ? Muteꝛ ne dāneꝛ. Si reſur Col. iij.
rexiſtis cū xp̄o: ꝟba repeto apl̄i: q̄ ſurſū ſunt q̄rite vbi xp̄s
eſt in dextera dei ſedēs: que ſurſum ſunt ſapite: non que ſu-
per terram. Moꝛtui em̄ eſtis: et vita vr̄a abſcōdita eſt cum
xp̄o in deo. Cum em̄ xp̄s apparuerit vita noſtra: tūc ꝛ nos
cū illo apparebim⁹ in gloꝛia. Hec ſunt ꝟba apoſtoli. Et q̄
nondū moꝛtuus ē: dico vt moꝛiaꝛ. Et q̄ adhuc male viuit
dico vt muteꝛ. Si em̄ male viuebat: et iā male nō viuit: reſur
rexit. Sed q̄d ē bene viuere? Que ſurſum ſūt ſape: non que
ſuper terrā. Q̄diu terra es: in terrā ibis. Q̄diu lingis ter Geñ. iij
ram? Amando terrā lingis vtiq̃ terrā: et efficieris ei⁹ ini-
micus de quo dicit pſalmiſta. Et inimici ei⁹ terrā lingent.
Quid eratis filij hominū? Quid eſtis filij dei? Filij hoīm pš. lxxi.
vſq̃ quo graui coꝛde: vt q̄d diligitis vanitatē ꝛ q̄ritis mē Pš. iiij.
daciū? Qꝺ mēdaciū q̄ritis? Mūdū. Beati eſſe vultis: ſcio
Da mihi hominē latronē: ſceleratū: foꝛnicatoꝛē: maleficū: D
ſacrilegū: oībꝰ vitijs inq̄natū: oībꝰ flagitijs ſeu facinoꝛibꝰ
obꝛutū q̄ nō velit beatā vitā viuere. Scio oēs vultis beate
viuere: ſed vñ hō beate viuat: hoc nō vultis querere. Querꝭ
aurū: q꞉ putas te de auro beatū futurū: ſed aurū te nō facit
beatū. Quare queris mēdaciū? Quare vis eē in iſto ſeculo
ſublimat⁹? Q꞉ honoꝛe hoīm ꝛ pōpa ſeculi putas te beatuꝫ
futurū: ſed pōpa ſeculi nō te facit beatū. Quare q̄ris men-
daciū. Et q̄cq̄d h̄ aliud q̄ris cū ſeculariter queris: cū amā
do terram queris: ꝓpterea q̄ris vt ſis beatus. Sed nulla
res terrena te faciet beatū. Quare nō ceſſas querendo mē-
dacium? Vnde ergo eris beat⁹? Filij hoīm vſq̃ quo graui Pš. iiij.
coꝛde? Nō vultis eſſe graui coꝛde: q̄ terreno mēdacio one-
ratis coꝛ vr̄m? Quouſq̃ fuerūt graui coꝛde hoīes? Anteq̃
veniret xp̄s: añq̃ reſurgeret xp̄s: fuerūt hoīes graui coꝛde
Quouſq̃ graui coꝛde: vt q̄d diligitis vanitatē ꝛ queritis
mendaciū? Volētes beati eſſe: cōtras res q̄ritis vnde miſeri
ſitis. Fallit vos qꝺ queritis: mēdaciū eſt qꝺ q̄ritis. Beat⁹
vis eſſe? Oſtēdo tibi ſi vis. Vnde habes beat⁹ eſſe? Sequiꝛ
tur ibi. Vſq̃ quo graui coꝛde: vt quid diligitis vanitatē ꝛ E
queritis mēdaciū? Scitote. Quid? Qm̄ dñs magnificauit
ſctm̄ ſuū. Venit xp̄s ad miſerias nr̄as: eſuriuit: ſitiuit: fa-
tigat⁹ eſt: doꝛmiuit: mira fecit: mala paſſus eſt: flagellatus
eſt: ſpinis coꝛonat⁹ eſt: ſputis illitus: alapis ceſus: ligno fi-
xus eſt lancea vulnerat⁹ eſt: ī ſepulchꝛo poſit⁹ ſꝫ tertia die
reſurrexit. Finito laboꝛe moꝛtua moꝛte. Ecce ibi oculum
habete in ei⁹ reſurrectiōe: q꞉ ita magnificauit ſanctū ſuū vt
eū ſuſcitaret eū a moꝛtuis: ꝛ daret ei honoꝛē ī celo ſedēti ad
dexterā ſuā. Oſtēdit tibi q̄d debeas ſapere ſi vis beat⁹ eſſe
Hic em̄ btūs eē nō potes: q꞉ nemo h̄ beat⁹ eē pōt. Bonā rē
queris: ſed terra iſta nō eſt regio eius quā queris. Quid q̄-
ris? Beatā vitā. Sed nō eſt h̄. Aurū ſi q̄reres in illo loco
vbi nō eſt: ille q̄ nouit: q꞉ nō eſt ibi: nōne diceret tibi: quid fo
dis: quid terram ſollicitas? Foſſam facis qua deſcendas:
nō vbi aliq̄d inuenias: q̄d es reſpōſurus admonēti te? Au-
rū q̄ro. Et ille. Nō tibi dico. Nihil eſt qꝺ q̄ris: ſed nō ē ibi F
qꝺ q̄ris. Sic ꝛ tu qñ dicis. Beat⁹ eſſe volo: bonā rē queris:
ſed non eſt hic. Si habuit illā h̄ xp̄s: habebis et tu ī regio-
ne moꝛtis tue. Quid ille inuenit hic attēde: veniēs de alia
regione: ꝛ quid inuenit niſi qꝺ hic abundat? Manducauit
tecū: qꝺ abundat in cella miſerie tue. Acetū hic bibit: fel h̄
habuit. Ecce quid in cella tua inuenit. Sed ad magnā mē
ſam ſuam: te inuitauit menſam celi: mēſā angeloꝝ: vbi ipſe
panis eſt. Deſcēdēs ḡ et iſta mala inueniēs in cella tua: et
non dedignat⁹ eſt talē menſam tuā: pmiſit ſuam. Et quid
nobis dicit. Credite credite vos vēturos ad bona menſe
mee qñ nō ſum dedignat⁹ mala mēſe veſtre. Malū tuū tulit
ꝛ bonū ſuū dabit. Vitā ſuā pmiſit nobis. Sed incredibi-
li⁹ eſt qꝺ fecit. Moꝛtē ſuā p̄erogauit nobis: tanq̃ diceret
Ad vitā meā vos inuito: vbi nemo moꝛiꝛ: vbi nemo deficit
Ecce ad quod vos inuito. Ad regionē angeloꝝ: ad ami-
citiā prīs et ſcti ſpūs: ad cenā ſempiternā: ad fraternitatē
meā: poſtremo ad meipm̄. Ad vitā meā vos inuito: nō vul-
tis credere: q꞉ dabo vobis vitam meā. Tenete pign⁹ moꝛ
tē meā. Modo ergo cum in iſta moꝛte coꝛruptibili viuim⁹

Annota: morum mutatione cum chriſto moriamur:a morte iuſticie
tio nūera: cum chriſto viuamus:beatam vitam non accepturi niſi cū
lis ordinis ad illum venerim⁹ qui venit ad nos:et cū illo eē ceperim⁹
ſmonū hu qui mortuus eſt pro nobis.
ius operiſ.

¶ Eodem die.Sermo.iij.In quo dicit ꝙ reſurrectio chriſti q̄ntum credulis contulit gaudiū tā tum incredulis interitum portauit ⁊ luctum.

Ser.cxlij. A
Salutis humane fratres chariſſimi ⁊ mūdi rediuiua libertas nō modica taxatōe requirit̃ ſȝ xp̄i ſanguine tempat̃. Sed q̄ntū venerabilis diei huius offm̄ credētib⁹ cōtulit gaudiū: tm̄ incredulis interitū portauit ⁊ luctū. Cōfert leticiā xp̄ianis ex fide: ingerit penā iudeis dſperātib⁹ ex cruce. Illis iniuria filij dei eternā ꝯtulit mortē:nobis ad ppetuam ꝓficit ſalutem. Quis rogo diuine pietatis exceſſus eſt:vel quāta amoris amplitudo mōſtrat̃? Ad h̄ de⁹ ꝓpter hoīem pditū de celo voluit deſcendere:nō vt honorē in mūdo accipe videret̃: ſed vt ſuſpēderet̃ in cruce. Et dū voluit deceptū laqueis mortiſ eximere:ipſam ſubire nō dedignat⁹ ē mortē. Et q̄lē mortē? Que deteſtabilior oī morte extitiſſet. Hoc ap̄ls aſ‑
Phil.ij. ſeruerat dicēs. Humiliauit inq̄t ſe vſq; ad mortē:mortem autē crucis. Vn̄ poſt mortē victrix reſurrectio parat̃. Di‑
Ps.cxvij cam⁹ fratres. Hec eſt dies quā fecit dn̄s:gaudeam⁹ ⁊ epulemur in ea:hoc eſt paſcha quod colim⁹:in hoc pegrinamur hoc preteritum redit:hoc voluitur in futurum.

¶ Eodem die ſermo:de reſurrectiōe corporum contra infideles.In quo exponit etiam illud.j. Cor.iij.Sapientia mūdi ſtultitia eſt apud deū.

Sermo.iiij.

Sermo. cxliij. A
Propria fides eſt xp̄ianorū:reſurrectio mortuorū. Hāc in ſeipſo:id eſt reſurrectionē mortuorū caput nr̄m xp̄s oſtendit. Et exēplū fidei nobis pſtitit:vt h̄ ſperēt mēbra in ſeq̄ᵒ pceſſit in capite. Heſterno die vobis inſinuauim⁹ ſapiētes gētiū q̄s philoſophos dicūt ipos q̄ in eis excellētiſſimi fuerunt ſcrutatos fuiſſe naturā:⁊ de operib⁹ artificē cognouiſſe: pphetā nō audierūt:legē dei nō acceperūt:ſed eis de⁹ quodāmō ſilens ipſis mūdi operib⁹ loq̄bat̃:⁊ ad eos ad querēdū artificē rerū: mūdi ſpecies inuitabat. Nec potuerūt in animū īducere:celū ⁊ terrā ſine auctore cōſtare. De his btūs pau‑
Rom.j. lus ap̄ls ita loquit̃. Reuelat̃ inq̄t ira dei de celo ſup omnē īpietatē. Quid eſt ſup oēm? Nō ſolū ſup iudeos qui dei legem acceperūt ⁊ legiſ datorē offenderūt:verūetiā ſup īpietatē gētiū reuelat̃ ira dei de celo. Et ne q̄ſq; diceret:quare cū ipſi legē nō acceperit? Secut⁹ adiūxit. Et in iuſticiā eorū qui veritatē dei in iniquitate detinent. Iam tu reſpōde. Quā veritatē? Nō eñ acceperūt legē. Nō eñ audierunt pphetā. Audi quā veritatē. Q̄m qᵒ notū eſt inq̄t dei:manifeſtū eſt in illis. Vn̄ manifeſtū? Adhuc audi. De⁹ eñi illis manifeſtauit. Si adhuc q̄ris:quō manifeſtauit quibus legem nō dedit? Audi quō. Inuiſibilia eñ ei⁹ a cōſtitutiōe mūdi p ea q̄ facta ſunt intellecta cōſpiciunt̃. Inuiſibilia ei eius: hoc eſt inuiſibilia dei a cōſtitutione mūdi:id eſt ex quo cōſtituit mundū p eā q̄ facta ſūt intellecta cōſpiciuntur: illa p hec intellecta cōſpiciunt̃. Sempiterna q̄q; v̄ba ap̄li dico:ipſa attexo. Sempiterna q̄q; virt⁹ ei⁹ ⁊ diuinitas ſubaudis:intellecta cōſpiciunt̃ vt ſint inexcuſabiles. Quare inexcuſabiles? Q: cognoſcētes deū nō ſicut deū glorificauerūt aut gratias egerūt. Nō dicit neſciētes deū: ſed cognoſcentes. Vn̄ cognoſcētes? Ex his q̄ fecit. Interroga pulchritudinē terre:īnroga pulchritudinē mariſ. Interroga pulchritudinē dilatati ⁊ diffuſi aeriſ. Interroga pulchritudinē celi. Interroga ordinē ſyderū. Interroga ſolē fulgore ſuo diē clarificātē. Interroga lunā fulgore ſuo ſeq̄ntiſ noctiſ tenebras tēperātē. Inroga aīalia q̄ mouent̃ in aq̄s:in terriſ q̄ volāt ī aere latētes aīas:pſpicua corpa: viſibilia regēda:inuiſibiles regētes. Interroga iſta. Rn̄dēt tibi oīa. Ecce vide pulchra ſum⁹:pulchritudo eorū ꝯfeſſio eoꝝ eſt.
B Iſta pulchra mutabilia q̄s fec̄ niſi incōmutabilis pulcher in ſeipſo? Deniq; hoīes vt poſſent intelligere ⁊ cognoſcere deū vniuerſi mūdi creatorē:in ipſo hoīe interrogauerunt hec duo:corpus ⁊ animā:h̄ interrogabant qᵒ et ipſi geſta‑
bant:videbāt corpus:aīam nō videbāt. Sed corp⁹ niſi de aīa non videbāt. Videbāt eñ per oculū:ſed intus erat q̄ p feneſtras aſpiciebat. Deniq; diſcedente habitatore iacet dom⁹. Diſcedēte q̄ regebat:cadit qᵒ regebat̃. Et q̄m cadit: cadauer vocat̃. Nōne ibi oculi integri? Et ſi pateant nihil vident. Aures aſſunt:ſed migrauit auditor. Lingue organū manet:ſed abſceſſit muſicus q̄ mouebat. Interrogauerūt ergo iſta duo:corp⁹ qᵒ videt̃:⁊ animā q̄ nō videt̃:⁊ inuenerūt meli⁹ eſſe illō qᵒ nō videt̃ q̄ȝ illud quod videt̃ maiorē eſſe animā latētē:deteriorē carnē apparētē. Viderūt iſta: intuiti ſunt:diſcuſſerūt vtrūq;:⁊ inuenerunt vtrūq; mutabile in ipſo homine. Mutabile corp⁹ p etates:p corruptiones:p alimēta:p refectiōes:p defectiōes:p vitā:p mortem. Trāſierūt ad animā quā vtiq; cōprehēderāt meliorē ⁊ inuiſibilē mirabant̃:⁊ inuenerūt:⁊ ipſam mutabilē: mō velle mō nolle:mō ſcire:modo neſcire:mō meminiſſe:modo obliuiſci:modo timere:modo audire:modo ire in ſapientiam: mō in ſtultitiā deficere. Viderūt ⁊ ipſam mutabilē:tranſierūt ⁊ ipſam. Queſierūt eñ aliqᵒ īmutabile. Sic ḡ peruenerūt ad cognoſcendū deū q̄ fecit per iſta q̄ fecit. Sed nō ſicē C
deū honorauerūt aut gr̄as egerūt:vt ipſe dicit apoſtolus
Sed euanuerunt in cogitatiōib⁹ ſuis:et obſcuratū eſt inſipiens cor eorū:dicētes ſe eē ſapiētes:ſtulti facti ſunt. Et q̄ Rom.j.
pueneūt? Et īmutauerūt inq̄t gloriā incorruptibilis dei: in ſimilitudinē imaginis corruptibilis hoīs. Idola dicit. Et parū erat facere idolū ad ſpeciem hoīs: ⁊ ad ſui opis ſimilitudinē addicere artificē:parū fuit hoc: ſed īſuper quid Et volucrū et quadruplū ⁊ ſerpentiū. Oīa quippe iſta q̄ſi muta animalia ⁊ irrationabilia illi quaſi magni ſapientes Rom.j.
deos ſibi fecerūt. Reprehendebā quādo adorabas imaginē hoīs:quid tibi faciā q̄ñ adoras imaginē carnis imaginem colubri:imaginē crocodilli? Peruenerūt vſq; ad iſta. Quātū querētes in ſuperna euecti ſunt:tantū cadentes in īma demerſi ſunt. Alti⁹ eñ mergit̃ qᵒ de alto cadit. Hi ḡ ſicut hodie vos cōmonui queſierūt qᵒ poſtea.i.quod poſt hanc vitā ſit futurū. Queſierūt ſicut hoīes: ſȝ q̄ñ inuenirēt cū hoīes eēnt:doctrinā dei nō habuerūt: pphetas nō audierūt:nō potuerūt inuenire:ſuſpicati ſunt. Retuli heri vo
bis ſuſpitiōes illorū. Exeūt aīe male inquiūt:⁊ q: īmūde D
ſunt:cōtinuo in alia corpa reuoluūtur. Exeūt aīe ſapiētiū atq; iuſtoꝝ:⁊ q: bene vixerūt:volant ad celū. Age bene:bene inueniſti illis locū:volātes ad celū peruenerūt. Et quid ibi. Ibi erūt īquiūt:⁊ requieſcēt cū dijs. Sedes eorū erūt ſtelle. Nō malū habitaculū illis inueniſtis:vel ibi illas dimittite:nolite illas deijcere. Sȝ īquiūt. Poſt tpa lōga facta penit⁹ obliuione veterū miſeriarū incipiūt velle reuerti ad corpa:⁊ delectabit eas venire. Et ruri⁹ veniunt ad iſta patiēda:ad iſta tolerāda:ad obliuiſcendū deū:ad blaſphemādū deū:ad ſequēdas corpis voluptates:ad pugnas ꝯ libidīes. Veniūt ad iſtas miſias: vn̄ ⁊ quo? Dic mihi q̄re? Q: obliuiſcunt̃? Obliuiſcūt ⁊ delectationē carnis:hoc ſolū mali ſui meminerunt vnde ruerūt. Veniunt. Quare? Q: delectat eos rurſus in corpib⁹ habitare. Vn̄ delectat eos: niſi p memoriā:q: ibi aliq̄ñ habitauerūt? Dele totā memoriā ⁊ forte reſiduā facies ſapiētiā. Nihil remaneat qᵒ reuocet. Et horruit quidā auctor ipſorū cui demōſtrabat̃ vel q̄ inducebat apud inferos demōſtrātē patrē filio ſuo. Noſtiſ eñ ꝓpe oēs hec:atq; vtinā pauci noſceretis. Sed pauci noſtis in libris:multi in theatris:q: eneas deſcēdit ad inferos ⁊ oſtēdit illi pater ſuus animas romanorū magnorū
vēturas ī corpa:expauit ipſe eneas ⁊ ait. O pr̄ an ne aliq̄s virg.ene.
ad celū hinc ire putādū eſt. Sublimes aīas iterūq; ad tar vj.
da reuerti corpa. Sentiendū ne eſt inquit ꝙ eant ad celū ⁊ iterū redeāt? Que lucis miſeris tā dira cupido. Meli⁹ fili⁹ intelligebat q̄ȝ pater exponebat. Reprehendit cupiditatē aīarū rurſus in corpora redire volentiū. Dixit dirā cupiditatē:dixit eas miſeras: nec erubuit eas. Ad h̄ philoſophi E
pduxiſtis:vt purgent̃ anime:pueniāt ad ſummā mūdiciā: et p ipſam mundiciā obliuiſcant̃ omnia: ⁊ per obliuiones miſeriaꝝ redeāt ad miſerias corpoꝝ. Dicite obſecro:nōne etiā hec ſi v̄a eſſent inquā que ſine dubio falſa q: feda ſūt nonne meli⁹ neſcirent̃? An forte dictur⁹ es mihi:nō eris ſapiens ſi iſta neſcieris. Vt quid illa ſciam:poſſum ne eē mō melior q̄ȝ tūc ero ī celo? Si ī celo q̄ñ ero melior et pfectior

obliuiſcar oīa oīa q̄ hic didici:et hec ibi melior neſcitur⁹
ſum? Sine mō illa neſcire. In celo habitātē dicis oīa obli
uiſcentē: ſine in terra eſſe hoīz oīm neſcientē. Deinde rogo
te an ſciant ſe iſte aīe i celo paſſuras eē rurſus hui⁹ vite mi
ſerias: an neſciūt? Elige qd̄ volueris. Si ſciūt ſe paſſuras
eē tātas miſerias quō ſūt btē miſerias ſuas futuras cogi-
tātes? Quō ſūt beate vbi ſunt ſine ſecuritate? Sed video
q̄d eligas. Dictur⁹ es: neſciūt. Laudas ḡ ibi hanc ignorā-
tiā quā me nūc habere nō ſinis: docēdo me i terra: q̄d me
neſciturū dicis in celo? Neſciūt inquis. Si neſciūt ꝛ ſe nō
putant paſſuras errando ſūt beate. Qꝫ eīn paſſure putant
ſe nō paſſuras: qd̄ falſū putare: q̄d eſt aliō q̄ꝫ errare? Erūt
ergo errore felices: erūt beate nō eternitate ſꝫ falſitate. Li-
beret nos veritas vt beati vere eē poſſim⁹: qm̄ nō vacat ſer
Ioh. viij. mo redēptoris nr̄i. Si vos fili⁹ liberauerit: tunc vere liberi
eritis. Ipſe eīn dixit. Si māſeritiſ in ꝟbo meo: vere diſcipu
li mei eritis: ꝛ cognoſcetis veritatē ꝛ veritas liberabit vos
F Deinde audite aliō pei⁹: aliō dolēdū vel poti⁹ irridendū:
hic ſapiens: hic philoſoph⁹: hoc eſt in terra: ꝟbi gratia: py
thagoras: plato: porphyri⁹ ꝛ neſcio q̄s ali⁹ ipſoꝝ. Quare
philoſopharis? Propter inq̄t beatā vitā. Qn̄ habebis iſtā
beatā vitā? Cū hoc corpus inq̄t reliq̄ro in terra: mō ergo
miſera vita geriť: ſed ſpes eſt beate vite: ibi beata vita geri
tur: ſed ſpes eſt miſere vite. Ergo ſi ſpes noſtre īfelicitatiſ
eſt felix: et felicitas infelix: abiiciam⁹ hec: et vel rideam⁹ q꞉
falſa ſunt: vel doleam⁹ q꞉ magna exiſtimanť. Sunt eīn iſta
fratres mei magna: magnorū delyramenta doctorū. Quā
to meli⁹ tenem⁹ magnorū ſacramēta doctorū? Amore cor
porū dicūt redire aīas purgatas mūdatas ſapiētes: pur-
gatas aīas amore corporū redire ad corpa. Ergo aīa pur
G gata ſi ſic amat: nōne amor iſte magne ſūt ſordes? Sꝫ cor-
pus eſt oē fugiendū: magn⁹ corū porphyri⁹ philoſoph⁹: ſi-
j. Retrac. dei xp̄iane acerrim⁹ īimic⁹: q꞉ iam xp̄ianis tp̄ibus fuit: ſꝫ
iiij. tn̄ ab ipſis delyramētis erubeſcēdo: a xp̄ianis ex aliq̄ pte
xxij. de Ci correpť⁹: dixit. Corp⁹ ē oē fugiendū. Omne dixit: q̄ſi oīne
uitate dei corpus vinculum crunoſum ſit aīe. Et prorſus ſi corp⁹ q̄le
ca. xxvj. cūq꞉ eſt fugiendum: nō eſt vt laudes eius corpus ꝛ dicas.
Quō deo docēte fides noſtra laudat corpus: q꞉ et corpus
Sapiē. ix. qd̄ mō habem⁹ q̄uis habeam⁹ hic d̄ peccato penā: ꝛ corp⁹
qd̄ corrūpiť aggrauat aīam: tn̄ hꝫ corp⁹ iſtud ſpeciē ſuam
diſpoſitionē mēbrorū: diſtinctionē ſenſuū: erectā ſtaturā: ꝛ
cetera q̄ bene ꝯſiderātes ſtupent. Uerūtamē illud oīno in
corruptibile: oīno īmortale: oīno ad mouēdū agile et faci-
le erit. Sed ait porphyrius. Sine cā mihi laudas corpus.
Qualecūq꞉ corpus: ſi vult eē beata aīa: corpus eſt oē fugiē
dū. Hoc dicūt philoſophi: ſed errant: ſed delyrāt. Cito ꝓ-
bo: nolo diuti⁹ diſputare: libros vr̄os lego: q꞉ illa q̄ predi-
H cata ſunt: debēt habere ſubditū. Duo eīn ſūt inuicē ſibi cō-
nexa: ꝑdicata et ſubdita. Sup̄at oīa de⁹: huic cuncta ſunt
ſubdita. Et aīa ſi hꝫ aliquē honorē apud deū debet habe-
re aliq̄d ſubditū. Sed nolo hinc diuti⁹ diſputare: libros ve
ſtros lego: mūdū iſtū aīal dicitis: id eſt celum et terrā: ma-
ria: oīa q̄ ſunt ingentia corpa: et īmēſa vſq꞉quaq꞉ elementa
Totū hoc vniuerſū corp⁹ qd̄ ex his elemētis oīb⁹ conſtat
dicitis eſſe animal magnū: id eſt habere animā ſuā: ſꝫ ſen-
ſus corporis non habere: q꞉ extrinſecus nihil eſt quod ſen
tiri poſſit: habere tn̄ intellectū: herere deo: et ipſam animā
mūdi vocari iouē vl̄ vocari hecatē: id eſt q̄ſi animā vniuer
ſalē mūdū regentē: et vnū quoddā aīal facientē. Eundēq꞉
mundū eternū eſſe dicitis ſup̄ futurū finē nō habiturū. Si
ergo etern⁹ eſt mūdus: ꝛ ſine fine manet mūdus: et aīal eſt
mundus: anima iſta ſemp̄ teneť in mundo: certe corpus ē
omne fugiendū. Quid eſt quod dicebas. Corpus eſt oīne
fugiendum? Ego dico beatas aīas incorruptibilia corpo
ra ſemp̄ habituras. Tu qui dicis. Corpus oē fugiendū: oc
cide mundū. Tu dicis: vt fugiā de carne mea: fugiat iuppi
I ter tuus de celo ꝛ terra. Qꝫ inuenim⁹ eundē platonē ma
giſtrū iſtorū oīm in libro quoddā ſuo quē ſcripſit de cōſti-
tutione mūdi: inducere deū factorē deorū: facientē ſcilicet
deos celeſtes: ſtellas oēs: ſolē ꝛ lunā. Dicit ergo deū opifi
ce deorū celeſtiū: dicit ipſas ſtellas habere aīas itellectua
les q̄ intelligunt deū ꝛ corpora viſibilia que cernunť. Dico
vt intelligatis. Sol iſte q̄ videť: nō videreť niſi corp⁹ eſſet.
Hoc verū ē. Stella vlla vel luna nō videreť niſi corp⁹ eſſet

verꝫ dicit. Ideo dicit ꝛ ap̄ls. Et corpa celeſtia: ꝛ corpa ter j. Cor. xv
reſtria. Et ſequiť. Alia gloria celeſtiū: alia ꝛ terreſtriū. Et
rurſus dicēs de gloria celeſtiū corporū ap̄ls adiūxit ꝛ ait
Alia gloria ſolis: alia gloria lune: alia gloria ſtellarū. Stel
la eī a ſtella differt i gloria: ſic ꝛ reſurrectio mortuorū. Ui-
detis q꞉ ꝓmiſſa eſt ſctōrū corporib⁹ claritas: ꝛ diuerſa ſpe
cies claritatis q꞉ diuerſa ſunt merita charitatis. Sꝫ illi q̄
dicūt ſtelle iſte q̄s videtis corpa ſunt q̄dē: ſꝫ hn̄t ſuas aīas
intellectuales: ꝛ ſunt dij iterū de corporib⁹ q꞉ corpora: ve-
rū dicūt. Sed vtrū habeāt aīas ſuas: vt qd̄ diſcutio mō ve
niamus ad rē. Induciť de⁹ a platone ipo alloq̄ deos q̄s fe
cit de corporali ꝛ incorpali ſubſtātia: atq꞉ inter cetera dice
re ill̄. Qm̄ eſtis orti īmortales eē ꝛ indiſſolubiles nō pote-
ſtis. Iā ad iſtā vocē illi intremiſcere poterant. Quare? Q꞉
mortales eē cupiebāt ꝛ mori nolebāt. Ergo vt eis auferret
timorē ſecut⁹ adiūxit atq꞉ ait. Nō tamē diſſoluemini: neq꞉
vos vlla mortis fata perimēt: nec erūt valētiora q̄ꝫ cōſiliū
meū: quod maius eſt vinculū ad ꝑpetuitatē veſtrā quā illa
quibus colligati eſtis. Ecce deus ſecuritatē dat diis a ſe
factis. Securitatē illis dat īmortalitatis. Securitatē illis
dat q꞉ nō relinquāt globos corporū ſuorū. Certe corp⁹ eſt
oē fugiēdū. Qꝫtum exiſtimo rn̄ſum eſt illis: ſicut intellige-
re poteſtis: ſicut ꝛ nos loq̄ poſſum⁹: q̄ꝫtū hora ſmonis per
mittit: q̄ꝫtum capacitas veſtra ſinit: reſponſum eſt eis. Iā
vero quod ꝛ ipſi dicāt de reſurrectione corporum q̄ſi acu-
te: ꝛ non eis ſicut arbitrantur etiam nos reſpondere poſſu
mus: multū eſt vt hodie vobis dicam. Sed quia ſemel ꝓ-
miſi vobis: per iſtos dies iſtam de reſurrectiōe carnis que
ſtionem eſſe verſandam: ad ea que reſtant adiuuante dn̄o:
ꝛ aures ꝛ corda i craſtinum preparate.

¶ Feria tertia Paſche. Sermo. j. In quo deter
minat cur Magdalena p̄ria reſurrectionis fuit
nuncia. Inſuperq꞉ chriſtum in corde hoſpitare
plus debemus q̄ꝫ in domo.

Reſurrectio dn̄i nr̄i ieſu xp̄i ꝛ hodie recitata eſt: Sermo
ſed de altero libro euāgelij q̄ eſt ſm Lucā. Pri cxliiij.
mo eīn lecta eſt ſm Mattheū: heſterna aūt die A
ſm Marcū: hodie ſm lucā. Sic hꝫ ordo euāge- Matth.
liſtarū. Sicut eīn paſſio ipſi⁹ ex oib⁹ euāgeliſtis ꝯſcripta ē: xxviij.
ſic dies iſti ſeptē vel octo durāt ſpaciū: vt ſm oēs euāge- Mar. xvj.
liſtas reſurrectio reciteť. Paſſio aūt q꞉ vno die legiť: nō ſo Lu. xxiiij.
let legi niſi ſm Mattheū. Uoluerā aliq̄n vt ꝑ ſingulos an-
nos ſm oēs euāgeliſtas etiā paſſio legereť: factū ē: nō au-
dierūt hoīes qd̄ ꝯſueuerunt ꝛ ꝑturbati ſūt. Qui aūt amat
lr̄as ꝛ nō vult ſp̄ eē idiota: oīa nouit: ꝛ oīa diligēter inq̄rit
Sed ſicut cuiq꞉ a deo parata ē mēſura fidei: ſic q̄ſq꞉ profi- Rom. xij.
cit. Nūc attēdam⁹ qd̄ hodie cū legereť audiuim⁹. Nā qd̄
heri cōmēdaui charitati veſtre expreſſim⁹: hodie audiui-
mus in fidelitatē diſcipulorū: vt intelligam⁹ quātū ei⁹ bn̄
ficio nobis preſtitū eſt. Si credam⁹ qd̄ nos audiuim⁹: vo
cauit eos: inſtruxit eos: vixit cū eis i terra: fecit añ oculos
coꝝ tāta mirabilia vſq꞉ ad mortuos ſuſcitādos. Mortuos
reſuſcitauit: carnē ſuā nō credebať reſuſcitare. Uenerunt B
mulieres ad monumētū: corpus in monumēto nō inuene-
rūt: reſurrexiſſe dn̄m ab angelis audierūt: femine viris nū
ciauerūt. Et q̄d ſcriptū eſt: q̄d audiſtis? Uiſa ſūt iſta ante Lu. xxiiij
oculos eoꝝ q̄ſi delyramēta. Magna infidelitas cōditiōis Ecce. iij.
hūane. Qn̄ locuta eſt eua qd̄ dixerat ſp̄ēs: audita eſt: cito
mulieri creditū eſt: feminis ꝟa dicētib⁹ vt viueret xp̄s mi-
nus creditū eſt. Nō hoc eſt qd̄ egit dn̄s ieſus xp̄s: vt pri⁹
illud ſex⁹ femine⁹ nūciaret. Q꞉ ergo ꝑ ſexū femineū cecidit
homo: ꝑ ſexū femineū reparat⁹ eſt homo: q꞉ virgo xp̄m pe
perit: femina reſurrexiſſe nūciabat: ꝑ feminā mors: ꝑ femi-
nā vita. Sed nō crediderūt diſcipuli quod dixerant femie:
delyrare putauerūt: q̄ñ veritatē nūciabāt. Ecce alibi. Duo
ambulabant in via et loquebantur ſecum de his que acci-
derant in hieruſalem: de iniquitate iudeorū: de morte chri
ſti: ambulabant fabulantes: ꝛ quaſi mortuū dolētes: reſur-
rexiſſe neſciētes. Apparuit ꝛ ipſis: factus eſt terti⁹ viator:
miſcuit cū eis amica colloq̄a: oculi eorū tenebanť ne agno
ſcerent eum. Oportebat eīn vt meli⁹ eoꝝ inſtrueret. Cogni
tio differť: querit ab eis q̄d inter ſe loquerenť: ꝛ qd̄ ipſe ne
ſciebat illi fateren̄. Et q꞉ audiſtis: mirari ceperūt: q꞉ de re C

Annota: clara ⁊ tam manifeſta velut a neſciēte interrogabant. Tu
tio nūera: ſolus inquiūt peregrin⁹ es in hieruſalem: ⁊ neſcis q̄ ibi ge
lis ordinis ſta ſunt? At ille dixit. Que? De ieſu nazareno q̄ fuit ꝓpheta
ſmonū hu potēs factis ⁊ dictis. O diſcipuli: ꝓpheta erat xp̄s dn̄s ꝓ
ius operis. phetarū: iudicii nomē ꝑconis īponit: ad alienigenarū v̄ba
deuenerant. Quid eſt qḋ dixi? Recolite ꝙ qn̄ ipſe ieſus ait
Mat.xvj. diſcipulis ſuis. Quē dicūt hoīes eſſe filiū hoīs? Reſpōde
rūt opiniones alienas. Alij dixerūt ꝙ helias es: alij q̄ io
hānes baptiſta: alij q̄ hieremias: aut vn⁹ ex ꝓphetis. Ver
ba iſta alienorū erāt: nō diſcipulorum. Ecce ad iſta v̄ba diſci
puli venerūt. Nūc ꝗ vos quē me eſſe dicitis? Reſpōdiſtis
mihi opiniōes alienas: fidē veſtrā volo audire. Tūc petr⁹
vn⁹ ꝓ oīb⁹. Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. Nō quicūq̧ vnus ex
ꝓphetis: ſed fili⁹ dei viui: adimpletor ꝓphetarum creator
angelorū. Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. Audiuit qḋ debuit eum
audire ex hac voce ⁊ tali voce. Beatus es ſimon bariona:
q̄ nō tibi reuelauit caro ⁊ ſanguis: ſ; pater me⁹ q̄ in celis eſt.
Et ego dico tibi. Tu es petr⁹ ⁊ ſup hāc petrā edificabo ec
cleſiā meā: ⁊ porte inferi nō ꝑualebūt aduerſus eam. Tibi
dabo claues regni celorū: ⁊ quecūq̧ ſolueris ſup terrā: ſo
luta erunt ⁊ in celo: ⁊ quecūq̧ ligaueris ſup terram ligata
erunt et in celo. Fides hoc meruit audire: nō hō. Nā ipſe
ps̄.cxv. hō qd erat niſi qḋ ait pſalmiſta. Oīs hō mendax. Deniq̧
cōtinuo poſt hec v̄ba denūciauit eis paſſionē ſuā ⁊ mortē.
Expauit petr⁹ ⁊ ait. Abſit a te dn̄e: nō fiet iſtud. Tūc dn̄s
Mat.xvj. Redi poſt me ſathanas. Petrus ſathanas: vbi ſunt illa
v̄ba. Beat⁹ es ſimō bariona? Nūqd beat⁹ ſathanas? Bea
tus de deo: ſathanas de homine. Deniq̧ ipſe dn̄s expoſuit
quare illū dixerit ſathanā. Nō enī ſapis que dei ſunt: ſed
que ſunt hoīs. Vn̄ tunc beat⁹? Q̄ nō tibi reuelauit caro et
ſanguis: ſed pater meus qui eſt in celis. Vn̄ poſtea ſatha
nas. Non ſapis q̄ dei ſunt: q̄ qn̄ ſapueras beatus eras: ſed
D ſapis q̄ hoīs ſūt. Ecce quō alternabat aīa diſcipulorū q̄ſi
ex ortu et occaſu: mō ſtabat: mō iacebat: mō illuminabat:
mō tenebrabat: q̄ de deo illuminabat: de ſuo tenebrabat.
Pſalm. Vn̄ illuminabat? Accedite ad eū ⁊ illuminamini. Vn̄ tene
xxxiij. brabat? Qui loquit mendaciū de ſuo loquit. Filiū dei eē
Joh. viij. dixerat ⁊ timebat ne moreret cū fili⁹ dei eēt. Niſi ille veniſ
Joh.j. ſet vt moreret: nos vn̄ viuerem⁹? Vn̄ nos habem⁹ vitā: vn̄
de ille habuit mortē. Ipm̄ euāgeliū attēde. In principio
erat verbū: ⁊ verbū erat apud deū: et deus erat v̄bū. Que
re ibi mortē? Vbi? Vn̄? Quō? Erat v̄bū: verbū apḋ deū:
de⁹ v̄bū. Si inuenis ibi carnē ⁊ ſanguinē: inuenis mortē: ꝗ
ille v̄bum. Unde illi mors? A nobis hoībus in terra poſi
tis: mortalibus: corruptibilibus: peccatoribus. Vn̄ vita?
Non erat illi vnde haberet mortē: non eramus nos vn̄ ha
beremus vitā. Accepit ille mortē de noſtro: vt daret nobis vi
tā de ſuo. Quō ille mortē de noſtro? Verbū caro factū eſt
⁊ habitauit in nobis. Accepit hinc a nobis qḋ offerret pro
nobis. Vita aūt vn̄ nobis? Et vita erat lux hoīm. Ipſe no
bis vita: nos illi mors. Sed q̄lis mors? Dignatiōe nō cōdi
Joh.x. tiōe: q̄ dignat⁹ eſt: q̄ voluit: q̄ miſert⁹ eſt. Poteſtatē hēo
ponēdi animā meā: ⁊ iterū ſumēdi eā. Hec petr⁹ neſciebat:
qn̄ audita morte dn̄i expauit. Sed ecce iā dixerat dn̄s mo
riturū ſe ⁊ reſurrecturū tertia die. Factū eſt qḋ ꝑdicabat:
E ⁊ nō credebāt qḋ audierāt. Ecce iā triduū ē ex quo iſta fa
Lu.xxiiij. cta ſunt: ⁊ nos putabam⁹ ꝙ ipſe erat redēptur⁹ iſrael. Spe
rabatis: iā deſperatis: de ſpe cecidiſtis: leuat vos q̄ vobiſcū am
bulat. Diſcipuli erant: ipm̄ audierāt magiſtrū: nouerāt ip̄z
ab illo inſtructi erāt ⁊ nō potuerūt imitari ⁊ habere fidē la
tronis pendētis in cruce. Sed forte aliq̄ veſtrū neſciūt q̄d
dixi de latrone: nō audiēdo paſſionē ſm̄ oēs euāgeliſtas.
Lu.xxiij. Iſte eñ euāgeliſta Lucas narrauit quod dico: q̄ duo la
trones crucifixi ſunt cū xp̄o: dicit ⁊ ħ Matthe⁹. Sed vn⁹
eorū latronū q̄ inſultauit dn̄o: ⁊ alter eorū q̄ credidit xp̄m
Matth. Matthe⁹ nō dixit. Lucas dixit. Recolamus fidē latronis
xxvij. quā nō inuenit xp̄s poſt reſurrectionem in diſcipulis ſuis.
Pēdebat in cruce xp̄s: pēdebat ⁊ latro. In medio ille: illi
a laterib⁹. Inſultat vn⁹: credit alter: iudicat medi⁹ ille. Il
le eī q̄ inſultabat ħ dixit. Si fili⁹ dei es: libera te. Et alius
ad illū. Tu non times deū. Si nos ꝓpter facta nr̄a merito
Lu.xxiij. patimur: ipſe qd fecit? Et cōuerſus ad eū. Memēto inq̄t
mei dn̄e dū veneris in regnū tuū. Magna fides: huic fidei
quid addi poſſit ignoro. Titubauerūt qui viderūt xp̄z mor
tuos ſuſcitantē: credidit ille quē videbat ſecū in ligno pen
dentē. Qn̄ illi titubauerūt: tūc ille credidit. Qualē fructū
xp̄s de arido ligno ꝑcepit? Quid eñ dn̄s dixerat. Amē di
co tibi hodie mecum eris in paradiſo. Tu differs te: ego
agnoſco te. Quādo hoc ſperaret latro: adduct⁹ de latroci
nio ad iudicē: a iudice ad crucē: de cruce ad paradiſū. De
inde ipſe attendēs merita ſua nō dixit. Memēto mei vt li
beres me hodie: ſed cū veneris in regnū tuum: tunc memor
mei eſto: ſi mihi tormēta debent: vel quouſq̧ veneris ī re
gnū tuū. Et ille: nō ſic inuaſiſti regnū celorum: vim feciſti: cre
didiſti: rapuiſti: hodie mecū eris ī paradiſo. Nō te differo.
Tāte fidei hodie reddo qḋ debeo. Latro dicit. Memēto
mei dn̄e cū veneris in regnū tuū. Nō ſolū credebat reſur
rectionē: ſ; ēt regnaturū. Pendēti crucifixo cruēti ligno
horrēti: cū veneris inq̄t in regnū tuū: ⁊ illi: nos ſperabam⁹.
Vbi latro inuenit: diſcipulus ꝑdidit. Deinde iam chariſſi F
mi magnū ſacramētū: qḋ cognouim⁹ audite. Ambulabat Lu.xxiiij
cū illis: ſuſcipit hoſpitio: panē frāgit ⁊ cognoſcit. Et nos
nō dicam⁹ q̄ xp̄m nō cognouim⁹. Nouim⁹ ſi credim⁹. Ve
rū ē. Nouim⁹ ſi credim⁹: habem⁹ ſi credim⁹. Habebāt illi
xp̄m cōuiuio: nos int⁹ in aīo. Plus eſt xp̄m habere in cor
de q̄ in domo. Cor eñ nr̄m interi⁹ nobis eſt q̄ ſit dom⁹ no
ſtra. Iā v̄o vbi d; eū fidelis agnoſcere? Agnoſcit qui fide
lis eſt: qui aūt cathecuminus eſt ignorat. Sed ianuā ꝯtra
eū nemo claudat: vt nouerit. Heſterna die admonui chari
tatē veſtrā: q̄ reſurrectio chriſti eſt in nobis ſi bn̄ viuam⁹.
Si vita nr̄a mala moriat: ⁊ quotidie noua proficiat. Abū G
dāt hic penitētes. Qn̄ illis imponit man⁹: fit ordo longiſſi
mus. Orate penitētes: ⁊ eunt orate penitētes. Quō penitet
qḋ fit: ſi penitet nō fiat. Si aūt fit: nō nomē erat: crimē ma
net. Aliqui ipſi ſibi penitētie locū petierūt: aliq̄ excōmuni
cati a nobis in penitētie locū redacti ſūt: nolūt inde ſurge
re: q̄ſi elect⁹ ſit locus penitētiū. Qui debet eē locus humili
tatis: ſit loc⁹ hūilitatis. Vobis dico q̄ vocamini peniten
tes ⁊ nō eſtis. Vobis dico. Quid vobis dicā? Laudo vos:
in hoc nō laudo: ſed gemo ⁊ plāgo. Et quid faciā fratres
īmutate vitā in meli⁹. Mutate q̄ finis incertus eſt. Omis H
hō cū caſu ſuo ambulat. Quid differtis bene viuere: cum De v̄bis
putatis q̄ lōga erit vita? Lōgā vitā putatis: ⁊ mortē ſubi dn̄i. Ser.
taneā non timetis. Sed ecce lōga ſit. Et quero vnū penitē xvj.g.
tē: ⁊ nō inuenio. Qn̄ meli⁹ bona lōga q̄ mala vita erit? Lō
gā cenā malā ferre nemo: longā vitā malā oēs habere vo
lunt. Vtiq̧ ſi grande quod viuimus bonū ſit ipm̄ grande.
Quid eñ vis mali dic mihi in oībus actibus tuis: cogita
tionibus cupiditatib⁹? In terrā nō vis ſegetē malam: non
vis vtiq̧ malā ſed bonā arborē: equū: ſuū: bonū amicum:
bonū filiū: vxorē bonā. Et qd hec magna cōmemorē: qn̄
nō vis veſtē malā habere: ſed bonā: caligā poſtremo ipſam
nō vis niſi bonā? Aut da mihi aliq̄d te velle quod malum
eſt: nec te velle aliq̄d bonū. Puto villā malā nō vis: ſed bo
nā: ſolam animā malā vis? Quid te offendiſti? Quid de te
tu ipſe male meruiſti? Inter bona tua non vis eſſe malum
niſi te ſolum. Puto: quia dico quod ſoleo: ⁊ facitis quod ſo
letis. Ego coram deo excutio veſtimenta mea. Timeo ne
mihi īputet q̄ non dico: officiū meū ipleo: fructū veſtrum
quero: de bonis opibus veſtris gaudiū habere volo: non
pecuniam. Non enim qui bene viuit diuitem me facit: ⁊ ta
men diuitie mee nō niſi ſpes veſtra eſt: in xp̄o gaudiū meū:
ſolatiū meū: ⁊ reſpiramentū periculorū in his tentationi
bus nullū eſt niſi bona vita veſtra. Obſecro vos fratres ſi
obliti eſtis veſtri: miſeremini tamen mei.

¶ Eodē die: de reſurrectiōe domini. Sermo.ij. In quo dicit ꝙ reſurrectiōi chriſti nemo credat niſi quod de ſe credi voluit chriſtus.

De reſurrectione dn̄i quod ſequebat in euāgelio Ser.cxlv.
ſm̄ Lucā: hodie terminatū eſt: vbi audiuim⁹ ap A
paruiſſe dominū in medio diſcipulorū ſuorū di
ſcrepantiū ⁊ nō credentiū. Tā vero inopinatum
fuit ⁊ incredibile: vt nec videntes viderent. Videbant eñ
viuū quē plāxerāt mortuū: videbant in medio ſui ſtātem
quem doluerant in cruce pendentem. Videbāt ergo et q̄
ſuis oculis nō credebāt: vt verū viderent: falſum putabāt.
Eſtimabāt ſicut audiſtis ſe ſpm̄ videre. Nō poſtea credi Lu.xxiiij

derūt de chriſto peſſimi heretici:priꝰ hoc crediderūt titu-
bātes apoſtoli. Sūt enī hodie ꝗ nō credūt carnē habuiſſe
xp̄m:q̄r ⁊ partū v̾ginis deſtruūt ⁊ nolūt eū natū ex femina
Joh.i. credere. Verbū caro factū eſt. Prorſus a ſua fide vel po-
tius a ſua infidelitate:totā iſtā diſpēſationē ſalutis nr̄e:ꝙ
factꝰ eſt hō ꝓ inueniendo hoīe ꝗ deꝰ fecerat hoīem totum
Col.ii. hoc qḋ xp̄s in remiſſionē peccatorū nr̄orū verum non falſum
ſanguinē fudit:et de vero ſuo ſanguine cyrographum pec
catorū noſtrorū dleuit:hoc totū hēretici dānabiles euacua
re conant̄:totū hoc manichei nō credūt. Ecce loquit̄ ⁊ euā
geliū. Stabat dn̄s inter diſcipulos ſuos:nondū credētes
ꝙ reſurrexerat. Videbāt eum ⁊ putabāt ſe ſpm̄ videre. Si
nihil mali eſt credere xp̄m fuiſſe nō carnē:ſi nihil mali eſt:
dimittant̄ in iſta opinione diſcipuli. Attēdite vt intelligatiſ
qḋ volo dicere. Deꝰ autē donet vt dicā:vt ſic dicā:quō vos
B audire expedit. Ecce hoc ipm̄ repeto. Aliqui ipſi deteſtabi
les carnē deteſtātes:⁊ ſm̄ carnē viuētes:aliqui hoc dicūt ⁊
ſic decipiūt. Qui meliꝰ credūt de chriſto: illi ꝗ dicūt q̄r car
nē habuit:an nos ꝗ dicimꝰ:deꝰ erat ſpūs:⁊ oculis hominū
nō corpus ſed deꝰ apparebat? Quid eſt meliꝰ:caro an ſpiri
tus? Quid enī ſuri ſumus:niſi ſpm̄ carne eſſe meliorē? Si ergo
dicis. Cōfiteris q̄r ſpūs melior eſt q̄ caro. Meliꝰ ergo de
ſpiritu ſentio:qui cū ſpiritū fuiſſe dico: nō carnē. O infelix
error. Quare ergo ſpm̄ et carnē dico fuiſſe xp̄m? Tu dicis ſpi
ritū. Ego ſpm̄ ⁊ carnē. Nō tu melius dicis:ſed minꝰ dicis.
Audi ergo totū qḋ dico ego:id eſt catholica fides:et qḋ dicit
fundatiſſima fides ⁊ ſereniſſima veritas. Tu ꝗ dicis ſpiri
tum tm̄ fuiſſe xp̄m: qḋ eſt et ſpūs noſter:id eſt aīma nr̄a:
hoc dicis tm̄ fuiſſe xp̄m. Audi quid dicas. Dico qḋ dicas.
Erat ipſe ſpūs ex ea natura ⁊ ſubſtātia vn̄ ⁊ noſter eſt ſpi
ritus. Quātominꝰ dicas:attēde. Erat ibi v̾bū. Tu dicis
humanus ſpūs ſolꝰ. Ego dico:v̾bū ſpūs corpꝰ deus ⁊ hō.
Si duo nolo dicere iſto vtor cōpēdio. Deꝰ ⁊ homo:⁊ verꝰ
deꝰ ⁊ verꝰ homo. Sed de ipſo hoīe ſi q̄ris a me. Duo iterū
dico. Aīa humana:caro humana. Tu homo es ꝓpter ani
mā ⁊ carnē:ille xp̄s ꝓpt deū et hoīem. Ecce qḋ dico. Sꝫ
tu melius te dicere putas:qui dicis:ſpūs erat:ſpūs appare
bat ſpūs videbat̄:ſpūs in hoīe cōuerſabat̄. Hoc dicis:hoc
dixi ꝙ putabāt ⁊ diſcipuli. Si nihil malū dicis:ſi bonū eſt
qḋ dicis:bonum erat qḋ diſcipuli putabāt. Si dn̄s eos di
mittit vt ſic putēt:dimittēdus es ⁊ tu. Hoc enī credebāt qḋ
et tu ſi bonū ē qḋ tu credis:bonū erat qḋ illi credebāt. Sꝫ
Lu.xxiiii nō erat bonū. Ait illis dn̄s. Quid turbati eſtis:⁊ cogitatio
nes aſcēdūt in cor vr̄m? Cogitatiōes iſte terrene ſunt. Si
enī celeſtes eſſent deſcēderēt in cor:nō aſcēderent. Quare
enī dr̄ nobis. Surſū cor vr̄m:niſi vt terrene cogitatiōes nō
ante ſe inueniāt cor noſtrū qḋ ſurſum poſueramus? Ergo
C qd turbati eſtis:⁊ cogitatiōes aſcēdūt ī cor veſtrū? Vide
te manus meas ⁊ pedes meos:palpate et videte. Parū eſt
vobis attēdere. Manꝰ mittite:ſi parū eſt attēdite. Nec ſuf
ficiat attēdere:palpate. Nec tāgere ſolū dixit:ſed palpate
et cōtrectate. Probent ſibi manus veſtre ſi mētiunt̄ oculi
vr̄i palpate ⁊ videte:oculos ⁊ manꝰ habete. Quid palpate:
⁊ qd videte:q̄r ſpūs carnē ⁊ oſſa nō hꝫ ſicut me videtis ha-
bere. Errabas cū diſcipulis. Corrigere cū diſciplis. Hu-
manū eſt:cōcedo. Putatis ſpm̄ xp̄m:hoc et petrus:hoc ⁊
ceteri ꝗ ſpm̄ putauerūt ſe videre:ſed in iſto errore nō remā
ſerūt:vt ſcias ꝓrſus hoc fuiſſe in cordibꝰ eoꝝ:medicꝰ nō di
miſit:acceſſit:medicamentū adhibuit: vulnera in cordibꝰ
videbat:⁊ vnde vulnera cordiū curaret in corpore cicatri-
ces ferebat. Si ergo credamꝰ:ſcio q̄r creditiſ ſic:ſed ne forte ī
agro iſto dn̄i ſit herba mala:etiā eos alloquor ꝗs nō video
Nēo credat de chriſto:niſi qḋ de ſe credi voluit xp̄s. An-
teq̄ nobis expedit vt credamus qḋ credi de ſe voluit: qui
nos redemit:ꝗ ſalutē noſtrā q̄ſiuit:qui ꝓ nobis ſanguinem
ſuū fudit:ꝗ ꝓ nobis qḋ nobis nō debebat̄:attulit:ꝙ creda
D mus qḋ xp̄s eſt filius dei:verbū dei? Quid eſt verbū dei?
De v̾bis Qḋ dicere nō pōt v̾bum hoīs: hoc eſt verbū dei. Queris
dn̄i Ser. a me:qd ſit verbum dei? Si tibi vellē dicere qd ſit verbum
xxxviii. c. hoīs:nō explico:fatigor:heſito: ſuccūbo:nō poſſum expli-
care vim verbi humani. Ecce anteq̄ dicā vobis: qḋ volo
dicere iā v̾bū eſt in corde meo:nōdū a me dictū eſt: ⁊ apd
me eſt. Dr̄ a me ⁊ puenit ad te ⁊ non recedit a me. Intendi
tis vt audiatis verbū a me:mentes veſtras paſco cum lo-
quor. Diuideritis inter vos cibū ſi afferrē vētribꝰ:nec totꝰ
pueniret ad ſingulos. Sed quāto plures eſtis: tāto in plu-
ra fruſtra qḋ ponerē diuideretis: ⁊ tāto minꝰ quiſq̄ accipe-
ret:quāto maior eſſet multitudo accipientiū. Modo autē
cibū attuli mētibꝰ. Dico accipite:ſumite ⁊ comedite. Acce
piſtis:comediſtis:⁊ nō diuiſiſtis. Quicqd loquor:⁊ oībꝰ to
tū eſt:⁊ ſingulis totū eſt. Ecce quō non pōt ſatis explicari
quātā vim hꝫ hoīs verbū ⁊ dicitis mihi:quid eſt v̾bū dei?
Verbū dei paſcit angelorū tot milia. Mente enī paſcunt̄:
mente replent̄. Implet angelos:īplet mundū:īplet virgi-
nis vterū:nec ibi ſpaciat̄:nec hic anguſtat̄. Quid eſt verbū
dei? Ipſe breuiter de ſe dicit:ſed magnū ē qḋ dicit. Ego ⁊ Joh.x.
pater vnum ſumꝰ. Nolo murmures v̾ba appēde. Quid ergo?
Plura v̾ba de vno v̾bo nō ſufficiūt explicādo v̾bū. Ergo
qḋ nō pōt explicari verbū:caro factū eſt ⁊ habitauit ī no- Joh.i.
bis. Suſcepit totū q̄ſi plenū hoīem:aīam ⁊ corpus hoīs. E
Et ſi aliquid ſcrupuloſius vis:animā ⁊ carnē habet ⁊ pe-
cus. Cum dico animā hūanā ⁊ carnē humanā:totā aīam
humanā accepit. Fuerūt enī ꝗ hinc hereſim facerēt ⁊ dice
rent q̄r anima xp̄i nō habuit mentē:non habuit intellectū:
nō habuit rationē:ſed verbū dei illi fuit ꝓ mente et pro in-
tellectu ⁊ pro ratione. Nolo ſic credas. Totū redemit qui
totū creauit:totū ſuſcepit:totū liberauit verbū. Ubi mēs
hoīs et intellectus:ibi anima viuificans carnem. Caro
vera et integra erat ibi:peccatum ſolum non erat ibi.

¶ Eodem die de eo quod ſcriptum eſt ī euāgelio ſm̄ Marcum. Poſt hec autem duobꝰ ex his ambulātibus apparuit ī alia effigie ⁊c̄. Dicitq̄ euchariſtiā ibi percepturam vbi et vita eterna. Mat.xvi.

Sermo.iii.

Hodierno die iā ecce tertio audiuimus ex euāge Ser.cxlvi
lio dn̄i nr̄i reſurrectionē:quēadmodū me vobis A
locutū eſſe meminiſtis:qm̄ hoc moris eſt:vt ſm̄
oēs euāgeliſtas reſurrectio dn̄i recitet̄. Marci
euāgeliū eſt:qḋ mō cū legeret̄ audiuimꝰ. Marcus autem
meruit iſtā diſpēſationē:cū in numero illorū duodeci non
fuiſſet:quēadmodū ⁊ Lucas. Nā cum ſint quatuor euan
geliſte: Mattheus: Johānes: Marcus ⁊ Lucas:duo ſūt
ex illis duodeci apl̄is:id eſt Mattheus ⁊ Johānes. Sꝫ il
lorū ſucceſſio infecūda nō fuit: vt ꝯſequētes comites nō ha-
berēt. Marcus ⁊ Lucas apl̄orū nō pares:ſꝫ ſuppares fue
rūt. Ideo iā voluit ſpūſſanctꝰ etiā ex his qui inter duode-
cim nō fuerūt eligere ad euāgeliū cōſcribēdū duos: ne pu
taret̄ grā euāgeliſandi vſq̄ ad apoſtolos perueniſſe:⁊ ī illis
fontē grē defeciſſe. Cū ei dicat dn̄s de ſpiritu ſuo:et de ver Joh.iiii.
bo ſuo quod ſi qs perceperit digneq̄ habuerit:fiet ī eo fons
aque ſalientis in vitā eternā:fons vtiq̄ manando ſe indicat
nō remanando. Per apl̄os puenit gratia ad alios:⁊ miſſi
ſunt euāgelizare:qm̄ ꝗ vocauit primos: ipſe vocauit ſecun
dos:ipſe vocauit etiā vſq̄ ad nouiſſimū tp̄s corpus vnige
niti ſui:id eſt eccleſiā toto orbe diffuſam. Quid ergo audi- B
uimꝰ marcū dicentē? Qꝫ apparuerit dn̄s in via duobus ſi
cut dixit ⁊ lucas:cuiꝰ euangeliū heri audiuimꝰ. Apparuit Mat. xvi.
inquit duobus in alia effigie. Lucas autem hoc ipm̄ aliis
verbis dixit:ſed ab eadem ſententia non deuiauit. Lucas
enī qd dixit? Tenebant̄ oculi eorū:ne eū agnoſcerēt. Mar Lu.xxiiii
cus qd dixit? Apparuit eis in alia effigie. Quod ille dixit.
Tenebant̄ oculi eorū ne eū agnoſcerēt: hoc iſte dixit. In
alia effigie. Alia enī effigies viſa eſt:retētis oculis non ap-
parētis. Quid ergo fratres: qm̄ lucas dixit:qḋ credo vos de
lectione heſterna recētiſſime meminiſſe:qḋ cū benedictum
frāgeret panē:apti ſunt oculi eoꝝ? Ergo clauſis oculis in
via cū illo comitabant̄:⁊ poterant ſcire vbi greſſus pone-
rent:ſi clauſos oculos haberēt? Aperti ſunt ergo ad cogni
tionē:nō ad viſionē. Dn̄s itaq̄ noſter ieſus xp̄s:āte panis
fractionē ignotꝰ loquit̄ cū hoībus:in panis fractione co-
gnoſcitur:quia ibi percipit̄ vbi vita eterna percipitur. Ho
ſpitio ſuſcipit̄:qui domū parat in celo. Ait enī ſm̄ euāgeli
ſtam iohannē. Multe māſiones ſunt apud patrē meū:alio C
quin dicerē vobis:ibo parare vobis locū. Sꝫ ſi iero ⁊ para Joh.xiiii.
uero:iterum veniens aſſumā vos. Hoſpes in terra eſſe vo-
luit dn̄s celi:peregrinꝰ in mundo:per quē factus eſt mun-
dus. Hoſpes eſſe dignatꝰ eſt:vt tu haberes ſuſcipiēdo bn̄

Annota: dictionē:nō qꝛ ille indigebat: cū hoſpes intrabat. Heliam
tio nūera: ſanctū famis tpe p coruū dn̄s paſcebat:ꝛ quē pſequebanꝶ
lis ordiniſ hoīes et fugiebāt aues aues. Afferebat ſuo dei coruus ma
ſmonū hu ne panes ad veſperā carnes. Nō indigebat ꝙ ille quē deꝰ
iusoperiſ. miniſtris auibꝰ paſcebat: tn̄ ꝙuis helias nō īdigeret: mit
tiꝶ ad viduā ſareptanā:et dr̄ ei. Uade:illa vidua paſcet te.
Defecerat ei deꝰ: vt ad viduā mitterēꝶ? Sed ſi deꝰ ſuo ſuo
ſine humano myſterio ſemp preberet panē:vidua vnde ha
beret mercedē? Mittiꝶ ꝙ non indigēs ad indigentē:nō eſu
riens ad eſurientē:ꝛ dicit ad eā. Uade ꝛ affer mihi puſillū
vt mādicē. Illa modicū habebat qđ conſumptura erat:
ꝛ moriēdo defectura. Reſpōdit:quātū haberet pphete in
timauit:ꝛ ait illi pphēta. Uade priꝰ affer mihi. Illa nō du
bitauit ſed obtulit. Obtulit refectionē:ſed meruit benedi
ctionē. Benedixit ſanctus helias hydriā farine:capſacem
olei. Illud in domo repoſitū erat ꝯſumēdū:ꝛ illud oleū in
palo pendebat finiēdū. Acceſſit benedictio:ꝛ vaſa illa the
ſauri facti ſunt. Lagūcula olei facta ē fons olei:farina par
B ua vberrimas ſegetes ſupauit. Si helias non indigebat
xp̄s indigebat? Iđ frēs mei admonet nos ſcр̄tura ſctā: qꝛ
plerūqꝫ ſeruos ſuos ꝗs pōt paſcere deꝰ: nō facit īdigētes:
vt inueniat operātes. Nēo ſupbiat:qꝛ dat paupi:chriſtus
paup fuit. Nēo ſupbiat:qꝛ hoſpitem ſuſcipit: xp̄s hoſpes
fuit. Melior eſt ſuſceptꝰ ꝙ ſuſcipiēs:ditior accipiēs ꝙ tra
dēs. Qui accipiebat cūcta poſſidebat: ꝗ dabat ab illo cui
dabat acceperat qđ dabat. Nemo ꝙ ſuperbiat fratres mei
qn̄ dat pauperi:non dicat in aīo ſuo. Ego do: ille accepit
Ego ſuſcipio:ille indiget tecto. Forte quē ſuſcipis iuſtus
eſt:ille indiget pane:tu veritate. Ille tecto: tu celo. Ille in
diget pecunia:tu iuſticia. Fenerator eſto:eroga quod reci
pias: noli timere:ne te feneratorē iudicet deꝰ. Proꝛſꝰ eſto
fenerator:ſꝫ deꝰ tibi dicit. Quid vis? Feneraꝛi vis. Quid ē
feneraꝛi? Minꝰ dare ꝛ plꝰ accipere. Ecce mihi da:ego acci
pio minꝰ:ꝛ do plꝰ. Quem ꝗris cui des:vn̄ creſcat pecunia
tua? Dominē queris:qn̄ accipit gaudet: qn̄ reddit plorat.
Ut accipiat precaꝶ:ne reddat calūniaꝶ. Da quidē ꝛ homi
ni:ꝛ noli te auertere ab eo ꝗ mutuū petit. Sed tu dediſti:
nō plorat cui dediſti:ꝛ ſi hocipſum qđ daturꝰ eſt:vꝶ quod
accipit exigiꝶ:forte ad manū nōdū hꝫ:pertuliſti petentem:
C expecta habentē:cū habuerit reddet tibi. Sed auarus es:
dicit tibi deꝰ. Me ꝯueni:ego filiū diuitē:pauperē ppter te
ij.cor.viij. feci. Propter nos enī paup factus ē cū diues eſſet. Aurū
ꝗris:ille fecit. Familiam queris:ille fecit. Pecora queris:
ille fecit. Poſſeſſiones queris:ille fecit. Argentum queris:
ille fecit. Quid ꝗris tm̄ ꝗ fecit? Ipſum accipe ꝗ fecit: cogi
Joh.j. ta quēadmodū te dilexit. Oīa p ip̄m facta ſūt: et ſine ipſo
factū eſt nihil. Oīa p ip̄m: ꝛ ip̄e inter oīa. Qui fecit hoīem
factꝰ eſt hō:factꝰ eſt qđ fecit: ne periret qđ fecit. Qui fecit
oīa:factꝰ eſt iter oīa. Attēde diuitias. Quid ditiꝰ eo p quē
facta ſunt oīa? Et tn̄ ille cū diues eſſet:mortalē carnē acce
Luce.ij. pit in vtero virginis. Infans natus eſt:pannis infantilibꝰ
inuolutꝰ eſt:in pſepio poſitus eſt:patienter expectauit eta
tes:patiēter tp̄a ptulit:per quē facta ſunt tp̄a. Sugxit: va
D giuit:īfans apparuit. Sed iacebat ꝛ regnabat:a matre nu
triebaꝶ ꝛ ab angelis nūciabaꝶ:ꝛ ſtella fulgēte declarabaꝶ
Tales diuitie:talis pauptas:diuitie ꝛ creareris: pauptas
F vt reſtitueretis. Qđ ille ꝙ paup ſuſceptus eſt hoſpitio qua
ſi paup:dignatio fuit ſuſcipiētis: nō miſeria egētis. Forte
dicis tibi. O beati ꝗ meruerūt xp̄m ſuſcipere. Si ego tunc
Lu.xxiiij fuiſſē. O ſi vnꝰ fuiſſem de duobꝰ illis ꝗs inuenit in via. Tu
eſto in via:non deerit hoſpes xp̄s. Putas enī iam non tibi
licere ſuſcipere xp̄m? Un̄ inde licet? Iā reſurgens manife
ſtatus eſt diſcipulis ſuis:aſcēdit in celum: ibi eſt ad dexte
rā patris:nō eſt vēturꝰ niſi in vltimo ſeculo ad iudicādū vi
uos ꝛ mortuos. Uēturus eſt aūt in claritate:nō in infirmi
tate:daturꝰ regnū:nō ꝗſiturꝰ hoſpitiū. Quādo dabit regnū
Mat.xxv excidit tibi qđ dicturus eſt. Cum vni ex minimis meis fe
ciſtis:mihi feciſtis? Ille diues:egens eſt vſqꝫ in finē ſeculi
Eget proꝛſus:nō in capite ſed in mēbris ſuis:vbi dolebat
Act.ix. qn̄ dixit. Saule ſaule quid me perſequeris? Obſequamur
ergo chriſto. Nobiſcum eſt in ſuis:nobiſcū eſt ī nobis nec
Matth. fruſtra dixit. Ecce ego vobiſcū ſum vſqꝫ ad conſummatio
xxviij. nē ſeculi. Hec faciendo agnoſcimus chriſtū in nobis opi
bus:nō corpore ſꝫ corde:nō oculis carnis ſed oculis fidei.

Qꝛ vidiſti:credidiſti:ait cuidam diſcipulo ſuo incredulo:ꝗ Joh.xx.
dixerat:nō credo niſi tetigero. Ueni tāge:ꝛ noli eē īcredu
lus. Tetigit ꝛ clamauit. Dn̄s meꝰ ꝛ deꝰ meꝰ. Qꝛ vidiſti cre
didiſti ipſa eſt tota fides tua:qꝛ credis quod vides:laudo
eos qui nō vident ꝛ credunt:qꝛ cū viderint gaudebunt.

¶ Eodem die:de Reſurrectione corporū contra gētiles. In quo introducit quomodo homines credere ſolent quod vident:quod vero non vidēt difficulter credere. Sermo.iiij.

Diebus his ſanctis reſurrectionē dn̄i dedicatis Sermo
ꝙtū donāte ip̄o poſſumꝰ de carnis reſurrectiōe cxlvij.
tractemꝰ. Hec em̄ fides ē nr̄a: hoc donū in dn̄i A
nr̄i ieſu xp̄i nobis carne promiſſum eſt: ꝛ in ipſo
pceſſit exēplū. Uoluit enī nobis qđ pmiſit in fine nō ſolū
ꝯnūciare:ſed etiā demōſtrare. Illi ꝗdē ꝗ tunc fuerunt cū
illū viderēt:ꝛ cū expaueſcerent: ꝛ ſpm̄ ſe videre crederent:
ſoliditatē corporis tenuerunt. Locutꝰ ē enī nō ſolū verbis
ad aures eoꝝ:ſed etiā ſpecie ad oculos eoꝝ:parūqꝫ erat ſe
prebere cernēdū: niſi etiā offerret ptractandū atqꝫ palpan
dū. Ait enī. Quid turbati eſtis ꝛ cogitatiōes aſcēdūt ī cor Lu.xxiiij
veſtrū? Putauerāt em̄ ſe ſpm̄ videre. Quid turbati eſtis in
quit ꝛ cogitatiōes aſcendūt in cor veſtrum? Uidete manꝰ
meas ꝛ pedes meos. Palpate ꝛ videte:qꝛ ſpūs oſſa ꝛ car
nē nō habet ſicut me videtis habere. Cōtra iſtā euidentiā B
diſputabāt hoīes. Quid ei aliud facerēt hoīes ꝗ ea ꝗ ſunt
hoīm ſapiunt:ꝙ ſic diſputare de deo cōtra deū? Ille enim
deꝰ eſt:iſti hoīes ſunt. Sed deꝰ nouit cogitatiōes hoīm qm̄ Pō.xciij.
vane ſūt. In hoīe carnali tota regula ītelligēdi eſt conſue
tudo cernēdi. Qđ ſolent videre credūt:qđ nō ſolēt nō cre
dūt. Preter cōſuetudinē facit deꝰ miracula:quia deus eſt.
Maiora quidē miracula ſunt tot quotidie hoīes naſci qui
nō erant:ꝙ paucos reſurrexiſſe ꝗ erant:ꝛ tamē iſta miracu
la nō cōſideratiōe cōprehēſa ſunt: ſed aſſiduitate viluerūt
Reſurrexit xp̄us:abſoluta eſt res. Corpus erat:caro erat: Matth.
pepēdit in cruce:emiſit animā:poſita eſt caro in ſepulchro xxvij.
Exhibuit illam viuā:qui viuebat in illa. Quare miramur?
Quare nō credimꝰ? Deus eſt qui fecit. Conſidera auctorē
ꝛ tolle dubitationē. Querūt ꝙ hoīes vtrum corruptio iſta
corporis quā ſentiūt in carne ſua:futura ſit in reſurrectiōe
mortuoꝝ? Dicimꝰ nō futurā. Rn̄dent nobis. Si corruptio
nō erit:qre manducabiꝶ? Aut ſi nō mādūcabiꝶ:quare poſt
reſurrectionē dn̄s mādūcauit? Nō euāgeliū cū legeretur
audiuimꝰ:qꝛ cū exhiberet ſe viuū oclis manibuſqꝫ diſcipu
lorū ſuoꝝ:parū illi viſū eſt ad demōſtrādā euidētiā corpo
ralē:ſꝫ addidit. Habetis hꝛ aliqđ qđ mādūceꝶ? Et obtule
rūt ei partē piſciſ aſſi ꝛ fauū mellis:mādūcauit ꝛ reliquias Lu.xxiiij
dedit eis. Diciꝶ ei nobis. Si corruptio corpis nō reſurget
quare mādūcauit dn̄s xp̄s? Legiſtis qꝛ mādūcauit:nun
quid legiſtis qꝛ eſuriuit? Qꝛ mādūcauit ieſus:poteſtatis
fuit:nō egeſtatis. Si deſideraret mādūcare:egeret. Rurſꝰ
ſi mādūcare nō poſſet:minꝰ valeret. Nūqđ et angeli qn̄ ſu Geñ.xviij
ſcepti ſūt hoſpitio a patribꝰ nr̄is nō mādūcauerūt:ꝛ tamē Thob.xij
corruptibiles non fuerūt? Rurſus dicūt. Reſurgēt vitia ꝗ
erāt ī corpe hūano cū ꝗbꝰ moriꝶ homo? Reſpōdemus. Nō
reſurgēt vitia. Et diciꝶ nobis. Quare ꝙ dn̄s cū ſuorū vul
nerū cicatricibus reſurrexit? Quid adhuc dicimꝰ:niſi qꝛ ꝛ
hoc poteſtatis fuit nō neceſſitatis. Sic reſurgere voluit ſic
voluit ꝗbuſdā dubitātibꝰ exhibere in illa carne cicatrices
vulneris:vt ſanaret vulnꝰ incredulitatis. Adhuc diſputāt
ꝛ querunt a nobis. Paruuli qui moriunꝶ:paruuli reſurre C
cturi ſūt an etas erit plena reuiuiſcentiū quorū erat parua
moriētiū? Hoc ꝗdē in ſcripturis definitū nō inuenimꝰ. In
corruptibilia corpa ꝛ īmortalia reſurrectura pmiſſa ſunt.
Sed ſi parua etas reddiꝶ:ſi ſtatura puſilla reuocaꝶ: nūꝗd
ꝛ ppterea infirmitas reuocaꝶ? Si parui erūt:nūquid iace
būt ꝛ ambulare nō poterūt? Credibilꝰ tn̄ accipiꝶ ꝛ pbabi
liꝰ ꝛ rōnabilꝰ plenas etates reſurrecturas: vt reddaꝶ mu
nere qđ acceſſurum erat tempe. Nec enī reddituri ſumus
ſenectā reſurrecturā anhelā ꝛ curuā. Poſtremo correptio D
nem tolle:ꝛ quod vis adde. Sed inquis. Quō erit terrenū
corpꝰ in celo? Philoſophi em̄ gētiū illi valde magni: quo
rū vobis iam vel inſanas certe vel humanas ſententias in
timaui:queſierūt quippe iſta nō ſpiritu dei ſꝫ ꝯiectura cor

dis humani. Hinc maxime faciūt queſtionē: tractant ſubtiliter de momētis pōderū ꝛ ordine elementorū: ꝛ dicūt ꝙ etiā videm⁹ mūdū ſic eſſe diſpoſitū: vt ima ſit terra tanꝗ̄ i fundo ei⁹: ſecūda aq̄ ſupfundat terre: tertius aer veniat: q̄r tuo ether cūcta cooperiat. Illud elementū ſupnum quod ether appellāt: ignē dicūt eſſe liquidū ꝛ purū: inde ſydera eſſe formata: ibi nihil poſſe terrenū: qm̄ ordo pōderū nō admittit. Si dicam⁹ eis noſtra corpa in terra eē noua victura ꝛ in celo nō futura: audaciter ꝛ temere imo infideliter dicimus. Credere eni debem⁹ talia corpa nos habituros: vt vbi velim⁹ qn̄ voluerim⁹ ibi ſimus. Nā ſi rn̄dem⁹ abſoluēdā de ordine ponderū queſtionē: in terra nos eē victuros: de ipſo corpe dn̄i nobis ē q̄ſtio cum quo aſcendit in celum

E Audiſtis qd̄ de euāgelio modo recens ſonuit in aurib⁹ no

Mar. xvj. ſtris: q̄r eleuatis manib⁹ ſuis bn̄dixit eis: ꝛ factū eſt vt benediceret eis: receſſit ab eis: ꝛ ferebat in celū chriſtus dn̄s. Qui ferebat in celū? Dn̄s xp̄s. Qui dn̄s xp̄s? Quid eni ſeparatur⁹ es hoiem a deo: ꝛ facturus es aliā pſonā dei: aliā hoīs: vt iam nō ſit trinitas ſꝫ quaternitas? Quō tu hō ais es ꝛ corp⁹? Et ſicut aīa ꝛ corp⁹ vnus eſt homo: ita deus et homo vn⁹ eſt xp̄s. Sed verbū nō receſſit a patre: ꝛ ad nos venit: ꝛ patrē nō deſeruit: ꝛ in vtero carnē accepit ꝛ mūdū rexit. Quid ergo leuatū eſt in celū: niſi ꝙ ſumptū eſt de terra? Id eſt caro illa: corpus illud: de quo loquens ad diſci

Lu. xxiiij. pulos ait. Palpate et videte: q̄r ſpūs oſſa ꝛ carnē nō hꝫ ſicut me videtꝪ habere. Credamus hoc fratres: ꝛ ſi argumēta philoſophorū difficile ſoluim⁹: illō qd̄ demōſtratū eſt i dn̄o ſine difficultate fidei teneam⁹. Illi garriant: nos credam⁹. Sed nō pōt inquiūt eſſe terrenū corp⁹ i celo. Quid ſi hoc velit de⁹? Reſpōde cōtra deū ꝛ dic: nō pōt deus. Nōne ꝛ tu quicūꝗ̄ pagan⁹: dicis omnipotentē deū? Nonne in

xxij. d̄ Ciuitate dei. ca. xxvj. libro platonis qd̄ heſterno die declaraui: legit dixiſſe de⁹ non factus diis a ſe factis. Qm̄ eſtis orti: immortales qdē eſſe ꝛ indiſſolubiles nō poteſtis: nō tn̄ diſſoluemini: neꝗ̄ vlla vos mortis fata periment: nec erunt valentiora ꝙ̄ conſiliū meū: qd̄ maius eſt vinculū ad perpetuitatē vr̄am ꝙ̄ illa qb⁹ eſtis colligati? Totū ad voluntatē ſuā redegit de⁹: qui poteſt ꝛ quod impoſſibile eſt. Nā quid eſt aliud: nō poteſtis eſſe imortales: ſed vt nō moriamini ego facio: niſi et qd̄ fieri nō pōt ego facio? Volo tn̄ aliquid etiā de diuerſi

F tate diſputare. Rogo dic mihi. Terra terra ē. Aqua aqua eſt. Aer aer eſt. Ether eſt celū. Et ignis ille liquid⁹ celum eſt. Quattuor nēpe iſta grauida quaſi conſtruxerūt et edificauerūt mundū: hoc eſt ex his quattuor edificat⁹ eſt mūdus. Quod in imo ſit: terra eſt. Qd̄ deſup: aqua. Quod ſuper aquā: aer eſt. Qd̄ ſup aerē: celū eſt: ether eſt. Qd̄ corpa ſolida que tenent atꝗ̄ tractant: nō humida dico q̄ labunt ꝛ fluūt: corpa dico. Tractabilia vnde ſunt? Terre deputāda ſunt: an aq̄: an aeri: an etheri? Reſponſurus es. Terre. Terrenū ḡ corpus eſt lignū? Plane terrenū. In terra naſcit: in terra alit: in terra creſcit. Tractabile eſt nō fluxibile. Redi mecū ad illū ordinē pōderū. Terra eſt in fundamento. Ordinē ſequere. Quid ſup terram? Aqua. Quare lignū natat ſup aquā? Terrenū ē corpus. Si reuoces ad illū ordinē pōderū: ſub aq̄ eē debuit nō ſupra. Inuenim⁹ in terra ꝛ lignū aquā mediā: ſubter terrā aquā: ꝛ ſup aquā iterū terrā: qn̄quidē lignū terra eſt. Perdidiſti illū ordinem tene fidē. Ergo terrena corpa inuenta ſūt ſup elemētū qd̄ ſecundū eſt in ordine elementorū qn̄ natāt ligna neꝗ̄ mergunt. Attēde aliō qd̄ pl⁹ mireris. Corpa ipſa grauiſſima ꝛ tn̄ terrena mox vt dimiſſa fuerit ſup aquā: ꝯtinuo demergunt: ꝛ ad ima ꝓfunda ꝑueniūt: ſicut eſt ferrū: poſtremo ſicut eſt plūbū. Quid eni plūbo grauius? Accedit tn̄ man⁹ artificis ad plūbū: facit inde aliquod vas concauū: et natat plūbū ſup aquā. Ergo ne nō de⁹ dabit corpori meo: quod

G dat artifex plūbo? Deinde aquā ipſam vbi ponitis? Redite ad ordinē elemētorū. Certe reſpōdebitis: ꝙ aqua ſit ſup terrā. Quare ḡ anteꝗ̄ in terrā currat: pendent in nubibus flumia? Reuoca nūc ꝯſiderationē tuā ꝛ cogitationem ad ea que dicturus ſum: ſi dn̄o adiuuante explicare potuero. Quid facili⁹ mouet: quid veloci⁹ agitat: grauius corp⁹ an leui⁹? Quis nō reſpōdeat leui⁹? Leuiora eni corpa facilius mouent: veloci⁹ agunt: grauiora difficili⁹ atꝗ̄ tardi⁹. Certe regulā fixiſti: certe conſideraſti: ꝛ circūſpectis oībus reſpondiſti: q̄r facili⁹ mouent: ꝛ agunt veloci⁹ corpora leuiora ꝙ̄ grauiora. Ita eſt dicis. Reſpōde ergo mihi. Quare leuiſſima aranea tarde ſe mouet: ꝛ grauis equus velociter currit? De ipſis hoīb⁹ loquar: mai⁹ corpus hoīs grauius eſt: breui⁹ corp⁹ qd̄ min⁹ habet pōderis leui⁹ eſt. Ita vero ē ſed ali⁹ portet. Si aūt ipſe homo corpus ſuū portat: validus currit: macer languore vix ambulat. Appende macrū ꝛ robuſtū hoiem: illū languore vix paucas libellas appendētē: illū ſalubritate corpis multa pōdera in carne ſua gerente. Tēpta tu ambos tollere grauis eſt valid⁹: leuis eſt macilēt⁹. Recedat portator: appareat ambulator: ipſos dimitte ſibi: ferāt corpa ſua: video validū robuſtūꝗ̄ currētē. Si ḣ valet ſanitas: imortalitas qd̄ valebit? Dabit ḡ deus mirā facilitatē mirā leuitatē. Nō ſine cauſa illa corpa ſpi H

ritalia nūcupata ſūt: nō iō dicta ſūt ſpiritalia: q̄r erūt ſpūs non corpa. Nā iſta q̄ mō habem⁹ dicunt aīalia corpa: ꝛ tn̄ aīe nō ſunt ſꝫ corpa: ſic illa ſpiritalia dicunt: ſꝫ nō ſūt ſpūs: niſi q̄ ad nutū ſpūs ſuiēt. Nihil tibi ꝯdicit ex te: nihil i te rebellat aduerſus te: nō ibi erit qd̄ aplꝯs gemit. Caro ꝯcu Gal. v.

piſcit aduerſus ſpm̄: ſpūs aduerſus carnē: nō ibi erit. Vi Roh. vij.

deo aliā legē i membris meis repugnātē legi mētis mee. Hec bella ibi nō erūt: pax tibi erit: pax pfecta ibi erit. Vbi volueris eris: ſꝫ a deo nō recedes. Vbi volueris eris: ſꝫ quocūꝗ̄ ieris deū tuū hēbis. De q̄ beat⁹ eris: ſp cum illo eris. Nemo ḡ fallat: nēo argumētet: nēo ſua ſuſpitione delyret.

Quid nob̄ ꝓmiſit de⁹? Vēturū eē certiſſime teneam⁹. Qn̄ I

videbat xp̄s frēs mei: qn̄ ſpūs putabat: vt ſe corp⁹ eē pſuaderet: nō ſolū ꝓbebat oculis vidēdū: ſꝫ etiā manib⁹ cōtrectādū. Quib⁹ ad exhibēdā fidei veritatē in corpe: dignat⁹ eſt ēt non neceſſitate ſꝫ ptāte cibū ſumere. Tn̄ adhuc illis pre gaudio trepidātib⁹: firmamētū cordis adhibuit de ſācti ſcptūris: ꝛ ait illis. Hec ſunt v̄ba q̄ locut⁹ ſum ad vos Lu. xxiiij.

cū adhuc eſſem vobiſcū: qm̄ neceſſe ē ipleri oīa q̄ ſcpta ſūt in lege moyſi ꝛ ꝓphetꝪ ꝛ pſalmis de me. Tūc aperuit illis ſenſū: ſicut euāgeliū loquit qd̄ mō lectū eſt: vt intelligerēt ſcpturas: ꝛ dixit eis. Qr ſic ſcptū ē: ꝛ ſic oportebat xp̄m pati et reſurgere a mortuis tertia die: ꝛ ꝓdicare i noie ei⁹ penitētiā i remiſſionē pctōꝝ p oēs gētes: incipiētib⁹ ab hieroſolymis. Illō nō vidim⁹: ſed ḣ videm⁹. Qn̄ iſta ꝓmittebāt nōdū videbāt. Apli xp̄m pn̄tē videbāt: ſꝫ toto orbe terrarū diffuſā eccliā nō videbāt. Videbāt caput: ꝛ de corpe credebāt: habem⁹ vices nr̄as: habem⁹ grām diſpēſatōis ꝛ diſtributiōis vſꝗ̄ ad credēdū certiſſimis documētꝪ: tpa nobis in vna fide ſunt diſtributa. Illi videbāt caput ꝛ credebant de corpore: nos videmus corpus credam⁹ de capite.

¶ Feria quarta Paſche: de eo quod ſcriptū eſt in euangelio ſm̄ Iohannem. Manifeſtauit ſe iterum ieſus ad mare tyberiadis ꝛc̄. Quod quoꝗ̄ euangelij verbum ſignificet declarat. Sermo. j.

Et hodie lectio recitata eſt de his q̄ facta ſūt p⁹ Sermo.

reſurrectionē dn̄i: ſm̄ euāgeliſtā iohannē. Audi cxlviij.

uit nobiſcū charitas vr̄a dn̄m ieſū xp̄m ad ma A

re tyberiadis oſtēdiſſe ſe diſcipulis ſuis. Et qui Ioh. xxj.

eos iā fecerat piſcatores hoim: iuenit eos adhuc piſcatores piſciū. Per totā noctē nihil ceperūt: viſo aūt dn̄o ꝛ eo iubēte rhetia mittētes cepert q̄ntū nūerū audiſtis. Nūꝗ̄ ḣ dn̄s iuberet: niſi aliq̄d ſignificare vellet: qd̄ nobis noſſe expediret. Quid ḡ ꝓ magno potuit ad ieſū xp̄m ptinere: ſi piſces capent: aut ſi nō capent? Sꝫ illa piſcatio: ſignificatio nr̄a erat. Recolam⁹ ḡ vobiſcū duas iſtas piſcatiōes diſcipulorū factas eē iubēte dn̄o ieſu xp̄o: vnā an̄ paſſionē: alterā poſt reſurrectionē. In his ḡ duab⁹ piſcatioib⁹ tota figurat eccl̄ia: ꝛ q̄lis mō: ꝛ q̄lis erit in reſurrectione mortuorū. Mō hꝫ eī ſine nūero multos bonos ꝛ malos: poſt reſurrectionē aūt nō hēbit certo nūero ſolos bonos. recordamini ḡ ꝓmā piſcationē: vbi videam⁹ eccl̄am q̄lis ē iſto tpe. Dn̄s Luce. v

ieſus inuenit diſcipulos ſuos piſcātes: qn̄ primū eos vocauit vt ſeq̄rent eū. Tūc tota nocte nihil ceperūt. Eo aūt viſo audiert ab illo: mittite rhetia. Dn̄e inquiūt p totā noctē nihil cepim⁹ ſꝫ ecce i v̄bo tuo mittim⁹. Miſert: iubēte oipotēte: q̄d potuit aliō fieri: niſi qd̄ ille voluiſſet? Sꝫ tn̄ eodē ipſo facto: aliq̄d nob̄ vt dixi qd̄ noſſe expediat ſignificare dignat⁹ ē. Miſſa ſūt rhetia: adhuc dn̄s nōdū erat paſſ⁹: nōdū

reſurrexerat:miſſa ſunt rhetia:ceperūt tm̄ piſciū vt duo na
uigia iplerent̄:⁊ ipa rhetia eadē piſciū mltitudie ſciderēt.
Marci.j. Tūc illis dixit. Uēite ⁊ faciā vos piſcatores hoīz. Accepe
Luce.v. rūt ab illo rhetia vbi dei:miſerūt i mūdū tāq̄ i mare ꝓfun
dū:ceperunt quādā multitudinē xp̄ianoꝝ cernimꝰ ⁊ mira:
mur. Duo aūt illa nauigia:duos pplōs ſignificabāt:iudeo
rū ⁊ gētiū:ſynagoge ⁊ eccl̄ie:circūciſionis et ꝑputij. Illoꝝ
enim duoꝝ nauigioꝝ tāq̄ duoꝝ parietū de diuerſo venien
tiū:lapis angularis eſt xp̄s. Sed qd audiuimus? Ibi pre:
mebant̄ nauigia pre multitudie: ſic fit modo:multi xp̄iani
q̄ male viuūt eccleſiā premūt. Parū eſt q2 premūt:⁊ rhetia
dirūpunt. Nā ſi nō eſſent rhetia ſciſſa:ſciſmata nō eſſent cō:
C miſſa. Tranſeamus ḡ ab iſta piſcatione quā toleramꝰ:⁊ ad
illā veniamꝰ. Ardēter optamꝰ:et fideliter exoptamꝰ. Ecce
dn̄s mortuꝰ eſt:ſed reſurrexit: apparuit ad mare diſcipulis
ſuis:iubet eos rhetia mittere. Non quomodocūq̄ itēdite.
Joh.xxj. Nā in ꝑma piſcatione nō illis dixit. Mittite rhetia i dexte
rā aut ſiniſtrā. Ne ſoli mali vel ſoli boni ſignificarētur ſi di
ceret:l dexterā:ideo nō dixit:vel in ſiniſtrā:q2 ꝑmixti erant
capiēdi boni cū malis. Iā mō poſt reſurrectionē q̄lis erit
eccleſia audite:diſcernite: gaudete:ſperate: cōprehendite.
Mittite inq̄t rhetia i dexterā partē. Iam dexteri capiūtur
nulli mali timeant̄. Scitis em̄ q̄ dixit ſeſe paratuꝝ eē oues
a dexteris dictuꝝ. Accipite regnū. Ecce vn̄ mittit rhetia?
In dexterā partē miſerūt:ceperūt:certꝰ eſt nūerꝰ:nemo eſt
ibi ſuꝑ numeꝝ. Modo autē quāti ſuꝑ numeꝝ accedunt ad
altare:q̄ in pplō dei videnf:⁊ i libro vite non ſcribunt̄. Ibi
ergo certꝰ numerus eſt. De q̄bꝰ piſcibus ⁊ vos eſſe affectate:
nō audiēdo tm̄ ⁊ laudādo:ſed intelligendo ⁊ bene viuēdo.
Mat.xxij. Mittūtur ḡ rhetia:capiunt̄ piſces magni. Quis eſt em̄ ibi
D tūc paruus:q̄ erūt eq̄les āgelis dei? Capiunt̄ ergo piſces
Joh.xxj. magni:cētūquinquaginta ⁊ tres. Dicet mihi aliq̄s. Et tot
erunt ſcti? Abſit a nobis:vt tātam paucitatē eſſe ſctōꝝ ⁊ i il
lo regno futuroꝝ etiā de ſola iſta eccl̄ia ſuſpicemur. Certꝰ
Apocal. nūerꝰ erit:ſ3 milia miliū erūt de pplō iſraelitico. Johānes
xiiij. ſctūs i Apocalypſi de ſolo pplō iſrael duodecies duodena
milia dicit futuros: q̄ ſe cū mulierībꝰ nō coinquinauerunt:
vgīes em̄ permāſerunt. At vero de ceteris gētibus venire
dicit cū ſtolis albis tāta milia hoim:q̄ numerare nemo pōt
Aliq̄d ergo ſignū vult iſte numerꝰ:⁊ āniuerſaria ſolēnitate
ſmonis huiꝰ cōmemorare vobis debeo:qd oī anno ſoletis
audire. Centūquiquagita ⁊ tres piſces:nūerꝰ ē ſignificās
milia miliū ſctōꝝ atq̄ fideliū. Quare ergo iſto numero tot
milia q̄ futura ſunt in regno celoꝝ:dn̄s ſignificare dignatꝰ
E eſt? Audite quare. Scitis legē datā eſſe ꝑ moyſen pplō dei
et i ipa lege ꝑceptū cōmemorari decalogū:id eſt decē ꝑce:
Exo.xx. pta legis. Quoꝝ eſt vnū ꝑceptū de colendo vno deo:ſcdm
ꝑceptū de obſeruatiōe ſabbati qd xp̄iani ſpiritaliter obſer
uāt:iudei carnaliter violāt. Iſta tria ꝑcepta ad deū ꝑtinēt:
Mat.xxij. reliqua ſeptē ad hoīes: ꝓpter duo illa principalia. Diliges
dn̄3 deū tuū i toto corde tuo:⁊ ex tota aīa tua: ⁊ ex tota mē
te tua:⁊ diliges ꝓximū tuū tāq̄ teipm̄. In his duobꝰ man:
datiſ tota lex pendet ⁊ ꝓphete. Quia ḡ duo ſunt iſta ꝑcepta
i illo decalogo:tria ꝑtinēt ad dilectionē dei:⁊ ſeptē ad dile
ctionē ꝓximi. Que ſunt ſeptē ꝑtinētia ad hoiem? Honora
prēm tuū ⁊ mr̄em:nō mechaberis:nō occides:nō furaberiſ:
nō falſum teſtioniū dixeris:nō ꝯcupiſces vxorē ꝓximi tui:
nō ꝯcupiſces rē ꝓximi tui. Hec decē ꝑcepta nemo iplet vi:
ribꝰ ſuis:niſi adiuuet̄ gr̄a dei. Si ergo legē nemo iplet viri:
bus ſuis:niſi deꝰ adiuuet ſpū ſuo:iā recolite quēadmodum
ſpūſſctūs ſeptenario nūero cōmendat̄:(ſicuti ſctūs ꝓpheta
Eſa.xj. dicit)implendū hoiem ſpū dei:ſapiētie ⁊ itellectus:ꝯſilij ⁊
fortitudinis:ſciētie et pietatiſ:ſpū timoris dei. Iſte ſeptem
opatiōes cōmēdāt ſeptenario numero ſpm̄ ſctm̄:q̄ q̄ſi deſcē
dēs ad nos:icipit a ſapiētia:finit ad timorē. Nos aūt aſcē:
Eccl̄i.j. dētes icipimus a timore:ꝑficimur i ſapiētia. Initiū em̄ ſa
piētie timor dn̄i. Si ḡ ſpū opꝰ ē vt lex poſſit ipleri:accedāt
ſeptē ad decē:fit numerꝰ decē et ſeptē. Si cōputes ab vno
vſq̄ ad decē et ſeptē:fiunt cētū quinquaginta et tres. Non
opꝰ eſt oīa annumerare:apud vos numerate: ſic computa:
te:vnum ⁊ duo ⁊ tria ⁊ quattuor ſunt decem. Quomō decē
ſunt vnum ⁊ duo ⁊ tria et quattuor:ſic adde ceteros nume:
ros vſq̄ ad decē ⁊ ſeptē:⁊ inuenis numeꝝ ſacratum fideliū
atq̄ ſanctorum in celeſtibus cum domino futurorum.

Eodē die. Sermo.ij. In quo principaliter de:
clarat quid chriſti interrogatio:curq̄ petrus ter
tio ſi amet interrogetur.

Hodie terminatū eſt de his q̄ narrat Johēs:quō Ser.cxlix
appuerit dn̄s poſt reſurrectionē diſcipulis ſuis. A
Cōpellauit ergo apl̄m petrū illū preſumptorē ⁊
negatorē cū loq̄ret̄:⁊ iā viuꝰ morte deuicta ⁊ di
cebat. Symō iohīs (Sic em̄ appellabat̄ petrꝰ) Amas me. Joh.xxj.
Rn̄debat ille qd erat i corde ipiꝰ. Si petrꝰ rn̄debat qd in
corde hēbat:dn̄s q̄re q̄rebat q̄ corda videbat? Deniq̄ ipſe
etiā petrꝰ mirabat̄:⁊ cū q̄dā tedio audiebat q̄reutē quē no:
uerat oīa ſciētē. Semel dictū ē. Amas me. Rſūſū ē. Diligo
te tu ſcis. Et iteꝝ. Amas me. Dn̄e tu oīa noſti:tu ſcis q2 di:
ligo te. Et tertio. Amas me. Cōtriſtatꝰ ē petrꝰ. Quid ꝯtri:
ſtaris petre? Qui rn̄des amorē:oblitꝰ tuū tiorē. Sine iterro
get:iterroget te dn̄s:medicꝰ eſt q̄ te interrogat:ad ſanitatē
ꝑtinet qd iterrogat. Noli tedio affici. Expecta:iplet̄ nūerꝰ
dilectiōis vt deleat nūeꝝ negatiōis:vbiq̄ tm̄ idē in ipo ter
nario nūero iterrogatiōis ſue dn̄s ieſus rn̄dēti amorē ꝯō:
mēdat agnos ſuos ⁊ dicit. Paſce oues meas:tāq̄ diceret
Quid retribues: q2 diligis me:dilectionē oſtēde i ouibus?
Quid mihi pſtas q2 diligis me: q̄ ego tibi pſtiti vt me dili
geres? Si dilectionē tuā erga me habes:vbi oſtendas ha:
bes vbi exerceas:paſce agnos meos. Quatenus aūt eſſent B
paſcēde agni dn̄ici oues:tāto ꝑcio cōparate:q̄ta eēnt dile:
ctiōe paſcēde:i ꝯſequētibꝰ demōſtrauit. Poſtq̄ em̄ petrus
ipleto legit̄i o nūero trine rn̄ſiōis: ꝓfeſſus eſt ſe eē dn̄i dile:
ctorē:cōmēdatiſ ſibi ouibꝰ eiꝰ:audit de ſua futura paſſione.
Hic demōſtrauit dn̄s ſic diligēdas oues ſuas ab eis q̄bus
eas cōmēdat vt parati ſint mori ꝑ eis. Sic idē iohēs i epl̄a
ſua ait. Sicut ꝓ nobis xp̄s aīam ſuā poſuit:ſic ⁊ nos debe: j.Joh.iij.
mus ꝑ fratribꝰ aīas ponere. Rn̄derat ḡ dn̄o petrꝰ ꝑ ſuꝑbā
quādā pſumptionē:q̄ ei dixerat. Animā meam ꝑ te ponā. Joh.xiij.
Nōdū vires acceperat q̄bꝰ ipleret ꝓmiſſum. Modo iā vt
poſſit hoc iplere:charitate implet̄. Ideo dicit̄. Amas me.
Et rn̄det. Amo:q2 hoc non iplet niſi charitas. Quid eſt er
go petre? Qn̄ negaſti qd timuiſti? Totū qd timuiſti h erat
mori. Uiuus tecū loquit̄ quē mortuū vidiſti:noli iā timere
mortē:i illo vita eſt quā timebas. Pepēdit i cruce:cōfixus
eſt clauis:ſpm̄ reddidit:lācea ꝑcuſſus eſt:i ſepulchro poſi:
tus. Hoc timuiſti qn̄ negaſti:ne h patereriſ timuiſti:mortē
timēdo vitā negaſti. Modo itellige. Qn̄ timuiſti mori tūc
mortuꝰ es. Mortuꝰ ē em̄ negādo:ſ3 ſurrexit plorādo. Quid C
deīde ait illi? Seq̄re me:ſciēs eiꝰ maturitatē. Si em̄ memi: Joh.xxj.
niſtis:īmo meminerūt q̄ legerāt. Dixit petrus. Sequar te
q̄cūq̄ ieriſ. Et dn̄s ad illū. Nō potes me ſeq̄ mō:ſeq̄ris aūt Joh.xiij.
poſtea. Mō inq̄t nō potes:ꝓmittiſ:ſ3 ego video vires tuas.
Ego iuenā cordis iſpicio:⁊ qd veꝝ eſt egroto renūcio. Nō
potes me mō ſeq̄:ſeq̄ris aūt poſtea:ſ3 iſta renūciatio nō eſt
deſꝑatio. Adiūxit ⁊ ait ſeq̄ris aūt poſtea. Eris ſanꝰ ⁊ ſeq̄riſ
me iā. Qr vidit q̄d agat̄ i corde ipiꝰ:⁊ vidit q̄ donū dede:
rit dilectiōis aīe ipiꝰ. Dicit ei. Seq̄re me. Ego certe dixe:
rā. Nō potes mō:ego mō dico:ſeq̄re me. Reſpexit petrꝰ ad Joh.xxj.
diſcipulū quē diligebat ieſus:id eſt ad ipm̄ Johānē q̄ euā
geliū h ſcripſit:et ait dn̄o. Dn̄e iſte q̄d? Scio q2 diligis eū:
q̄uo ego ſequor ⁊ ipe non ſequit̄? Ait dn̄s. Sic eū volo ma:
nere donec veniā:tu me ſeq̄re. Ipe vō euāgeliſta:ipe q̄ ſcri:
bit de quo dictū eſt hoc. Sic eū volo manere donec veniā:
ſecutꝰ adiūxit vba ſua i euāgelio ⁊ ait: natā fuiſſe famā int̄
fratres ꝓpt̄ hoc vbū:q2 diſcipulꝰ ille non eēt moriturꝰ. Et
vt tolleret iſtā opinionē adiūxit. Nō aūt dixit eū nō eē mo
rituꝝ:ſed tm̄ dixit. Sic eū volo manere donec veniā:tu me
ſeq̄re. Hāc ergo opinionē qua putabat̄ Johānes non eſſe
moriturꝰ:abſtulit ipe Johānes vbis ſuis conſequētibꝰ:ne
hoc credat̄:⁊ ait. Nō hoc dixit dn̄s:ſ3 hoc dixit. Quare au
tē hoc dixerit. Johānes non exponit:ſ3 nobis reliq̄t:ꝓpter
qd pulſamus ſi forte aperiat̄ nobis. Quantū mihi dominꝰ
donare dignat̄:quātū mihi videt̄. Uidet̄ autem et melius
melioribus:ſic puto iſtam ſolui queſtionem duobꝰ modis: D
aut de paſſione petri dixit dominus qd dixit:aut de euāge:
lio iohannis qd eſt de paſſione: vt hoc:ſequere me:ſic pate:
re pro me:patere quod ego. Crucifixus eſt enim xp̄s cruci:
fixus eſt et petrꝰ. Expertus eſt clauos:expertus eſt crucia:

Joh.xxi. tus. Johannes aũt nſbil hoꝝ expꝰ eſt:hoc eſt. Sic eũ volo
manere:ſine vulnere:ſine cruciatu: doꝛmiat et expectet me:
tu me ſequere. Patere quod ego:ſanguinẽ fudi ꝓ te:funde
ꝓ me. Uno ergo iſto mõ exponi põt qð dictum eſt. Sic eũ
volo manere donec veniã:tu me ſeq̃re. Nolo vt iſ̃e patiaꝛ:
tu patere. Scðm autẽ euãgeliũ Johãnis:hoc mõ videtur
intelligi:qð petrꝰ ſcripſit de dño:ſcripſerũt ⁊ alij: ſ; ſcripta
eoꝝ magis circa hũanitatẽ dñi videnꝛ occupata. Dñs eñ
xp̃s ⁊ deꝰ ẽ ⁊ hõ. Quid eſt hõ? Aĩa ⁊ caro. Quid aũt xp̃s ẽ?
Uerbũ:aĩa ⁊ caro. Sed qualis aĩa? Nam et pecoꝛa habẽt
aĩas. Uerbũ:rõnalis aĩa et caro:hoc totũ xp̃s. Sed de di-
uinitate in lr̃is petri nõ aliud. In euãgelio autẽ Johannis
multũ memini. In ꝑncipio erat verbũ. Iſ̃e dixit. Trãſcen
dit nubes:⁊ trãſcendit ſydera:tranſcẽdit ⁊ angelos:trãſcẽ-
dit oẽm creaturam:ꝑuenit ad verbũ ꝑ quod facta ſunt oĩa.
Joh.j. In ꝑncipio erat verbũ:et verbum erat apud deum:⁊ deus
erat verbũ:hoc erat in principio apud deũ:oĩa ꝑ ip̃m facta
ſunt. Quis videt. Quis cogitat:quis digne ſuſcipiat:q̃s di-
gne pronũciet? Tunc hunc qui bene intelligit quando xp̃s
venerit. Sic eũ volo manere donec veniã:expoſui ſicut po-
tui:poteſt iſ̃e melius in coꝛdibus veſtris.

¶ Item eodẽ die Homelia de eo qð ſcriptũ eſt
Joh.xxi. in euangelio ſcḋm Johannẽ. Manifeſtauit ſe iteꝝ
ieſus ad mare Tyberiadis ⁊c̃. que habetur i ex-
poſitione doctoꝛis. trac.cxxij.fol.ccxxxiiij.col.j.

¶ Feria quinta Paſche. Sermo.j. In quo dicit
ꝙ reſurrectio chꝛiſti in veteri lege multipliciter
prefigurata fuit.

Ser.cl. A Gnus ille legalis cuius imolatione antiquus he
A bꝛeoꝛum populꝰ egyptie ſeruitutis iugũ abiecit
Exo.xij. q̃ũo multimodis ſacramẽtis veriorẽ ſctẽ eccl̃ie
hoſtiã i figura ſui ꝯtineat: tũc potiſſimũ iſ̃a reꝝ
j.Coꝛ.v. veritate ꝓbatũ eſt:qñ paſcha nr̃m imolatus eſt xp̃s:q̃ ſicut
Eſa.liij. ouis ad occiſionẽ ductꝰ eſt:⁊ ſicut agnꝰ corã tondẽte ſe ſine
voce:ſic nõ aperuit os ſuũ. Iſte ẽ agnꝰ q̃ in altari cruciſ ho
ſtia viua deo pr̃i ꝓ nobis i odoꝛẽ ſuauitatis oblatꝰ:trãſitũ
nobis de regiõe vmbꝛe moꝛtis ad terrã repromiſſionis pa-
tefecit. Iſte eſt iquã q̃ ſimul victima ⁊ ſacerdos oẽm vete-
ris ſacerdotij ⁊ ſacrificij vmbrã clara luce reuelãda figuriſ
⁊ enigmatibꝰ finẽ iꝓſuit:nouo autẽ eccleſie populo nouũ
Mat.ix. ſacerdotiũ ⁊ nouũ ſacrificiũ initiauit:vt videl; nouũ vinũ
Joh.xij. i vtres nouos mitteretꝛ. Qð ſi granũ frumẽti cadẽs i terrã
⁊ moꝛtuũ eã mirabiliter oĩa inouauit: multomagis i ſeipſo
rediuiuũ cũ fructu multiplicato reſurgẽs cũcta fecũdauit:
⁊ nõ ſolum ſpiritalibꝰ rationabilis terre incrementis:ſed ⁊
ipſis quoq; terrenis ſeminibꝰ hoc tp̃e ampliorem ꝓuẽtum
dedit. Unde modo in germina erũpẽtis terre tota hilarioꝛ
facies vario ſuoꝝ fructuũ oꝛnatu oẽm hactenꝰ q̃ſi moꝛtuã
reꝝ naturã reſurgẽti ſuo dño conreſuſcitat:vbi arboꝛum ⁊
herbaꝝ grata venuſtas:diuerſo q̃dẽ germinũ munere pari
B tñ geſtu leticie:ſinglari huic ſolẽnitati feſtiua occurrit. De
celi aũt nũc vſq; quodãmõ triſti: tãdẽ vero leta facie quid
dicã:q̃ aliquãdiu iam denſa caligine nubiũ adoperta aeris
Pſalm. lxxxiiij. huꝰ ſpaciũ oẽ turbauit? Et ecce repẽte q̃ſi iuſticia de celo
in terrã ꝓſpiciẽte mira ſerenitas mũdo arridet:⁊ i vnã leti-
ciã celi ⁊ terre votã cõcurrũt: vt deũ ⁊ hoiem xp̃m cõmuni
exultatione excipiãt:q̃ cõem vtriſq; pacẽ afferre venerat:⁊
mediũ parietẽ macerie ſoluẽs:fecit vtraq; vnũ. Hinc aſtro
rũ oĩm fomes:ſplẽdoꝛ ille ſolaris ſuã frontẽ admodũ ruga
tã iã iãq; expurgat:⁊ quaſi rex cõſpicuus in diademate ca-
pitis ſui:i die deſpõſatiõis ſue:⁊ in die leticie coꝛdis ſui ce-
teriſ ſtellis velut comitibꝰ ſuis largioꝛa lumĩs ſui dona ip̃e-
dit. Luna eñ ab iſ̃o oꝛtus ſui die ſemꝑ in quodã ſui diſpẽ-
dio poſita:ad paſchalia gaudia pleno ſe lumine parat. Et
vt cũcta breuitꝛ ꝯſtringã:ſicut oẽ qð in rebꝰ ſubſiſtit diui-
na diſpẽſatione hoĩs iꝑio ſeruit:ſic de ſalute hũana oĩbꝰ
vna exultatio icũbit. Cũ igiꝛ ꝓ hoĩe oĩs creatura tãtis in-
dicijs ſua gaudia mõſtret:ꝯſequẽs ẽ vt ab hoĩbꝰ ipſis teſti
C monia tali leticie nõ deſint. Prefigurata eſt i protoplaſto
Geñ.ij. adã xp̃i reſurrectio: qꝛ ſicͤ ille poſt ſopoꝛẽ ſurgẽs:euã de la-
tere ſuo fabricatã agnouit: ita xp̃s a moꝛte reſurgẽs ex vul
Geñ.ix. nere lateris ſui edificauit eccleſiã. Noe q̃q; vir agricola cũ
plantaſſet vineã:⁊ iebꝛiatꝰ vino obdoꝛmiſſet:⁊ diſcoopertus
iaceret i tabernaculo ſuo:expgefactus a ſomno filio ſuo ve
recũdiam ſuã non celãti maledictũ ꝑpetue ſeruitutis iꝑo-
nẽs:xp̃m ſignificauit:q̃ vineã ſuã fecit eccleſiã : cuiꝰ amoꝛe
poculo paſſiõis iebꝛiatꝰ: ⁊ aſſumpte carnis tegmine nuda
tus a moꝛtuis reſurrexit:ſicut iſ̃e ait in cãticis. Expoliaui Canti.v.
me tunica mea:q̃ũo iduar illa. Jonas vero q̃liter ⁊ iſ̃e in ſe
dñi moꝛtẽ ⁊ reſurrectionẽ expſſerit:euãgelicꝰ ſermo aperte
declarat. Quia igiꝛ fratres oĩs creatura quodã charitatis D
officio nr̃e ſaluti cõgaudet:nr̃m eſt ex h̃ nobis i vſum viuẽ-
di:aliq̃d trahere:ne cõis oĩm leticia ius ſuũ in nobis amit-
tat:quos cauſe totiꝰ ſumma i capite ſpectat:⁊ primũ quidẽ
velut oues paſcue dñi in ara coꝛdis igne charitatis aſſati: Roñ.xij.
noſmetiꝑos offeramꝰ hoſtiã viuẽtẽ:ſctãm:deo placentẽ:et
azymis cõtinẽtie:moꝛtificata iã habẽtes mẽbra nr̃a q̃ ſunt Col.iij.
ſuꝑ terrã:id eſt foꝛnicationem:immũdiciã:⁊ cetera vitioꝝ
ergaſtula declinemꝰ:⁊ i ſtatiõe virtutũ ſedẽ nobis aptemꝰ:
moꝛtuis quoq; opꝰibꝰ abrenũciãtes:fructũ optimũ vt terra
bona afferamus:exẽploq; bone arboꝛis in oĩ bonitate ⁊ iu-
ſticia fructificemꝰ. Ne vero et claritas ſolis nr̃e deſit ꝯuer-
ſationi. Luceat lux nr̃a corã hoĩbꝰ vt videãt opa nr̃a bona Mat.v.
et glorificẽt prẽm nr̃m q̃ in celis eſt. Si igiꝛ ita agentes vl-
timus nos dies iuenerit:erit nobis quandoq; in ꝑmio:ipſa
quoq; coꝛpoꝝ reſurrectio:vbi cũ xp̃s apparuerit vita nr̃a: Col.iij.
tũc ⁊ nos apparebimus cum iſ̃o in gloꝛia:q̃ viuit ⁊ regnat
deus per omnia ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ Eodem die. Sermo.ij. In quo tria tẽpoꝛa de-
clarat:videlicet ante legẽ:ſub lege:⁊ ſub gratia.

Ser.clj. A S Ic ſe habet fratres chariſſimi. Sic ſe hab; miſe
ria nr̃e ꝯditionis ⁊ dei miſeratio:vt tp̃s meſticie
tp̃s leticie ꝑcedat: id eſt vt priꝰ ſit tp̃s meſticie:
poſteriꝰ tp̃s leticie. Priꝰ ſit tp̃s laboꝛis:poſteriꝰ
quietis:priꝰ ſit tp̃s calamitatis:poſteriꝰ felicitatis. Sic ſe
habet miſerie nr̃e ꝯditionis vt diximus ⁊ diuia miſeratio.
Tp̃s eñ meſticie laboꝛiſ miſie pctã nr̃a nob repererũt. Tp̃s
ꝟo leticie q̃etis felicitatis:non venit de meritis nr̃is:ſed de
gr̃a ſaluatoꝛis. Aliud meremur:aliud ſperamꝰ. Meremur
mala:ſpamꝰ bona. Hoc facit mĩa eiꝰ q̃ creauit nos. S; tp̃e
miſie nr̃e et ſicut ſcriptura loquiꝛ: diebꝰ natiuitatis noſtre
noſſe debemꝰ vñ debeat eẽ tp̃s triſticia. Triſticia eñ ſic eſt:
q̃uo ſtercꝰ. Stercus nõ loco ſuo poſitũ imũdicia eſt. Ster-
cus nõ loco ſuo poſitũ:imũdã facit domũ : loco ſuo poſitũ
fertilẽ facͭ agrũ. Uidete ſtercoꝛis locũ ab agricola ꝓuiſum
Ait aplŝ. Et q̃s eſt q̃ me letificet:niſi q̃ ꝯtriſtaꝛ ex me? Et ij.Coꝛ.ij.
alio loco. Triſticia inq̃t ſcḋm deũ penitẽtiã in ſalutẽ ipenitẽ ij.Coꝛ.vij
dã opaꝛ. Qui ſcḋm deũ triſtis ẽ:i penitẽtia triſtis ẽ de pctis
ſuis. Triſticia de iniq̃tate ꝓpriã iuſticiã parturit. Priꝰ tibi
diſplicęat qð es vt poſſis eẽ qð nõ es. Que ſcḋm deũ eſt inq̃t
triſticia:penitẽtiã in ſalutem ipenitẽdam opaꝛ. Penitẽtiã
inq̃t i ſalutẽ. Qualẽ ſalutẽ? Impenitẽdã. Quid eſt ipenitẽ
dã? Cuius te oĩno penitere nõ poſſit. Habuimꝰ eñ vitam
cuiꝰ nos debuimꝰ penitere:habuimꝰ vitã penitẽdã:ſed non
poſſumꝰ ꝑuenire ad vitã ipenitẽdã niſi ꝑ male vite penitẽ
tiã. Nunq̃d fr̃es (vt dicere ceperã) in maſſa tritici purgata B
inuenies ſtercꝰ? Tñ ad illũ nitoꝛẽ:ad illã ſpeciẽ ⁊ pulchritu
dinẽ ꝑ ſtercꝰ ꝑuẽitꝛ:reipublice feditas via fuit. Merito etiã
dñs dicit i euãgelio de q̃dã arboꝛe ifructuoſa. Iã ecce triẽ Luce.xiij.
niũ eſt q̃ veñio ad eã:⁊ fructũ in ea nõ iuẽio:ꝑcidã illã:ne mi
hi agrum ipediat. Intercedit colonꝰ. Intercedit iã ſecuri
iminẽte infructuoſis radicibꝰ:⁊ pene feriẽte:intercedit co-
lonꝰ:q̃uo itercеſſit deo moyſes. Intercedit colonꝰ et dicit.
Dñe dimitte illã ⁊ h̃ anno. Circũfodio ei ⁊ adhibeo cophi-
nũ ſtercoꝛis:ſi fecerit fructũ bñ:ſi q̃minꝰ:ꝑcides eã. Arboꝛ
iſta genꝰ ẽ hũanũ. Uiſitauit iſtã arboꝛẽ dñs tp̃e pr̃iarcha-
rũ:q̃ſi ꝑmo ãno. Uiſitauit eã tp̃e legis ⁊ ꝓphetaꝝ:q̃ſi ſcḋo
ãno. Ecce i euãgelio tertiꝰ annꝰ illuxit. Iã quaſi ꝑcidi de-
buit:ſ; interpellat miſicoꝛs miſicoꝛdẽ. Qui eñ ſe volebat
exhibere miſicoꝛdẽ:iſ̃e ſibi oppoſuit itercеſſoꝛẽ. Dimittaꝛ
inq̃t h̃ anno:circũfodiaꝛ ei foſſa:lignũ ẽ hũilitatiſ:adhibeaꝛ
cophinꝰ ſtercoꝛis:ſi foꝛte det fructũ:imo qꝛ dat fructum:ex
parte nõ dat fructũ:veniet dñs eiꝰ ⁊ diuidet eam. Quid eſt
diuidet? Quia ſunt boni ⁊ ſunt mali. Modo aũt i vno cetu
tãq̃ in vno coꝛpoꝛe ſunt cõſtituti. Ergo fratres mei vt dixi

Stercoris locus opoꝛtuni⁹ dat fructū: impoꝛtuni⁹ autem
C locū facit immūdū. Neſcio quis triſtis eſt? Inueni neſcio
quē triſtem. Stercus video: locū quero: dic amice vnde tri
ſtis es? Perdidi inquit pecuniā. Locus immūdus: fruct⁹
ij.Coꝛ. vij nullꝰ: audiat ꝑplin. Triſticia mūdi moꝛtē opak. Nō ſolum
fruct⁹ nullus: ſed magna ꝑnicies. Sic et de ceteris reb⁹ ad
gaudia ſecularia ꝑtinētib⁹: quas res longū eſt enumerare.
Video aliū triſtantē: gementē flentem. Multū ſtercoꝛis vi
deo: ꝛ ibi locū quero. Et eum viderē triſtē flentem: inſpexi
ꝛ oꝛātem. Orans neſcio quid mihi bone ſignificationis in-
geſſit. Sed adhuc locū quero. Quid em̄ ſi iſte oꝛās: gemēs
magno fletu moꝛtē roget inimicis ſuis? Etiā ſic iā ploꝛat:
iā rogat: iam oꝛat: locus immundus: fructus nullus. Plus
eſt qđ inuenimus in ſcripturis. Rogat vt moꝛiak inimicus
Pſ̄.cviij. ipſius: icidit ī maledictionē iude. Oꝛatio eius fiat in pctm̄
Inſpexi aliū rurſus gementē: flētē: oꝛātē: ſtercus agnoſco:
locū quero. Intendi autē oꝛationi eius: et audito dicētem.
Pſ̄.xl. Ego dixi dñe miſerere mei: ſana animā meā qꝛ peccaui tibi.
Gemit pctm̄. Agnoſco agrū: expecto fructū. Deo gratias.
Bono loco eſt ſterc⁹: nō ibi vacat: fructū parturit. Hoc eſt
vere tēp⁹ fructuoſe meſtice: vt cōditionē moꝛtalitatis nr̄e:
abūdantiam tētationū: ſurreptiones peccatoꝛū: aduerſita-
tes cupiditatū: rixas cōcupiſcētiarū contra bonas cogita-
tiones ſem̄p permultuantiū doleamus: hinc triſtes ſimus.
D Hoc tēpus miſerie nr̄e ꝛ gemitus nr̄i: quadraginta dies illi
ſignificāt āte paſcha. Leticia vero q̄ poſterioꝛ erit: quietis
felicitatꝭ: vite eterne: regni ſine fine: qđ nōdū eſt: his dieb⁹
quīquaginta q̄bus diebus deo laudes dicunk: ſignificatur.
Significātur em̄ nobis tp̄a: vnum ante reſurrectiōem dñi
alterū poſt reſurrectionē dñi. Unū in quo ſumus: alterū
quo nos futuros eſſe ſperam⁹. Tempus meroꝛis qđ ſigni-
ficāt dies quadrageſime: ꝛ ſignificam⁹ et habemus. Tem-
pus aūt leticie ꝛ q̄etis ꝛ regni qđ ſignificāt dies iſti: ſignifi
cam⁹ ꝑ alleluya: ſed nōdū habemus laudes: ſed nunc ſuſpi
ramus ad alleluya. Quid eſt alleluya? Laudate deū. Sed
nōdū habem⁹ laudes in eccleſia frequentantur laudes dei
poſt reſurrectiōem: quia nobis erit ꝑpetua laus poſt reſur-
rectionē nr̄am. Dñi paſſio tēpus nr̄m ſignificat in quo nūc
Matthei flem⁹. Flagella: vincula: contumelie: ſputa: ſpinea coꝛona:
xxvij. vinum fellitū: in ſpōgia acetū: inſultatiōes: opp̄bꝛia: po-
ſtremo ip̄a crux: in ligno mēbꝛa ſacra pēdētia: q̄d nobis ſi-
gnificant niſi tp̄s qđ agim⁹: tp̄s meroꝛis: tp̄s moꝛtalitatꝭ:
tēp⁹ tētatiōis? Ideo fedū tēpus: ſed feditas iſta ſtercoꝛis
ſit in agro: nō in domo. Meroꝛ ſit de pctis non de cupidita
tib⁹ fraudatꝭ. Fedū tp̄s: ſꝫ ſi bene vtak: fidele tp̄s. Quid fe-
tidi⁹ agro ſtercoꝛato? Pulchꝛioꝛ fuit ager anteq̄ꝫ cophinū
ſtercoꝛis haberet: ꝑduct⁹ eſt ager ad feditatē vt veniret ad
vbertatē fidei. Ergo feditas hui⁹ tp̄is ſignū eſt: ſed nobis
ſit iſta feditas tp̄s fertilitatꝭ. Videam⁹ ergo cū ꝓpheta q̄d
Eſa.liij. dicat. Vidim⁹ eum. Qualē? Non habentē ſpeciē neq̄ꝫ de-
Pſ̄.xxj. coꝛē. Quare? Alium ꝓphetam interroga. Dinumerauerūt
oīa oſſa mea. Dinumerata ſunt oſſa pēdētꝭ. Feda ſpecies:
crucifixi ſpecies: ſed iſta feditas pulchꝛitudinem parturit.
Pſ̄. xliiij Quā pulchꝛitudinē? Reſurrectōis. Quia ſpecioſus foꝛma
E pre filijs hoīm. Laudem⁹ ergo fratres dñm: qꝛ eius fidelia
ꝓmiſſa retinemus: nondum accepimus. Parū putatis: qꝛ
ꝓmiſſoꝛem tenem⁹: vt iam debitoꝛē exigam⁹? Promiſſoꝛ
deus debitoꝛ factus eſt bonitate ſua: nō ꝑrogātia noſtra.
Quid ei debem⁹ vt eū debitoꝛē teneamus? An foꝛte qđ au
Pſ̄.cxv. diſtis in pſalmo. Quid retribuā dñō. Prīo qñ dicit. Quid
retribuā dñō: verba ſunt debitoꝛis: non debitum exigētis.
Prerogatū ē illi: Quid retribuā dñō. Quid ē: q̄d retribuā.
Repēdam. Pro qua re? Pro oīb⁹ q̄ retribuit mihi. Quid
retribuit mihi? Prīo nihil erā et fecit me: perierā queſiuit
me: q̄rēs inuenit me: captiuū redemit me: emptū liberauit
me: de ſeruo fratrē fecit me. Quid retribuā dñō? Nō habes
q̄d retribuas. Qñ ab illo totū expectas: q̄d habes retribue
re. Sed expecta. Neſcio q̄d vult dicere. Cur q̄rit? Quid tri
buam dñō pro oīb⁹ q̄ retribuit mihi? Circūſpiciēs vndiq̄ꝫ
q̄d retribuat: quaſi iuenit. Quid iuenit? Calicem ſalutaris
accipiā. Retribuere cogitabas: adhuc accipere querebas.
Unde rogo? Si adhuc accipe queris: adhuc debitoꝛ eris
qñ retributoꝛ. Si ergo ſem̄p debitoꝛ eris: qñ retribues? Nō
inuenis qđ retribuas: niſi qđ dederis non habebis. Vide

qñ dicebas. Quid retribuā: ad illud ꝑtinet qđ dixiſti. Oīs F
homo mendax. Qui em̄ voluerit dicere: qꝛ retribuet aliq̄d
deo: mēdax eſt (Oīa ab illo ſperāda ſunt: a nobiſipſis ꝑter
illū nihil niſi foꝛte pctm̄) et mēdaciū de ſuo loquitur. Vere
plene de ſuo abundat hō: mendaciū oīno hic hꝫ ꝛ theſaurū
mēdacioꝝ: coꝛ ſuū mentiatur q̄ꝫtum pōt non deficit: fingat
quicq̄d pōt: mētiatur quicq̄d pōt. Quare? Quia qđ gratis
hꝫ: de ſe hꝫ: nō illđ emit. Qñ veīk ad ỽitatē: ſi verax vult eē:
nō erit de ſuo: mēdax petr⁹ de ſuo. Ubi mēdax? Premiſit
nob dñs paſſionē: ꝛ dic̄. Abſit a te: nō fiat illđ. Oīs hō men Pſ̄.cxv.
dax. Uñ mēdax? Ip̄m dñm audi. Nō ſapis q̄ dei ſunt: ſꝫ q̄ Mat.xvj.
ſunt hoīs. Verax autē petr⁹. Quando? Tu es xp̄s fili⁹ dei
viui. Unde iſta ỽitas homini mēdaci? Ecce hō dicit. Tu
es xp̄s fili⁹ dei viui. Unde iſta veritas hoī mēdaci? Ecce
hō dicit. Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. Quis dicit? Petr⁹. Quid
erat petr⁹? Hō q̄ dixit ỽꝫ. Certe oīs hō mēdax. Ecce: ecce
lingua ei⁹: ecce lingua de lingua ei⁹. Quō oīs hō mendax?
Audi: qꝛ oīs hō mēdax: qꝛ de ſuo. Ergo vnde petr⁹ verax?
Audi ip̄am ỽitatē. Beat⁹ es ſymon bariona. Unde btūs?
De ſuo? Abſit: qꝛ tibi nō reuelauit caro ꝛ ſanguis: ſꝫ pr̄ me⁹
q̄ in celis eſt. Laudem⁹ ḡ dñm fratres chariſſimi: laudem⁹ G
deū: dicamus alleluya. Significemus iſtis dieb⁹ diem ſine
fine. Significemus locum immoꝛtalitatis: tempus immoꝛ-
talitatis. Feſtinem⁹ ad domū eternā. Beati q̄ habitant in pſ̄.lxxxiij
domo tua: in ſcl̄a ſcl̄oꝝ laudabūt te. Lex dicit: ſcriptura di
cit: veritas dicit. Venturi ſum⁹ ad domū dei q̄ eſt in celis.
Ibi non q̄nquaginta diebus deū laudabimus: ſed quēad-
modū ſcriptū eſt. In ſecula ſeculoꝝ. Videbim⁹: amabim⁹:
laudabim⁹. Nec quod videbimus deficiet: nec qđ amabi-
mus peribit: nec qđ laudabim⁹ tacebit. Sempiternū totū
erit: ſine fine erit. Laudem⁹: laudem⁹: ſed non ſolis vocib⁹:
laudem⁹ et moꝛibus: laudet lingua: laudet vita: ſed habeat
charitatē infinitā cū vita ieſum xp̄m dñm nr̄m. qui. ꝛc̄.

¶ Itē eodē die Homelia de eo qđ ſcriptum eſt ī
euāgelio ſcḋm iohānē. Maria ſtabat ad monumē- Ioh.xx.
tū ꝛc̄. q̄ habek in expoſitione doc. trac. cxxj. col. ij.

¶ Feria ſexta Paſche. Ser.j. In quo dicit cur
Magdalena chꝛiſtum tāgere pꝛohibebatur que
antea eum tetigerat.

Narrationē reſurrectiōis dñi nr̄i ieſu xp̄i ſcḋm euā Ser.clij.
geliſtā iohānē hodie lectā ſcitis: ꝛ cōmēdauerā B
vob ſcḋm oēs q̄ttuoꝛ euāgeliſtas iſtis dieb⁹ reſur
rectionē dñi recitari. De his ḡ q̄ audiſtis illđ tā
tū ſolet moueri: q̄re dixerit dñs ieſus mulieri q̄rēti coꝛpus
ei⁹: ꝛ eū iā viuū agnoſcēti. Noli me tāgere: nōdū em̄ aſcēdi Ioh.xx.
ad p̄rem meū. Dixi aūt vobis ꝛ meminiſſe debetꝭ: nō oīa oēs
dicere: ſꝫ dici ab alijs q̄ ab alijs ꝑtermiſſa ſunt: nō tñ ita vt
īter ſe repugnare credēdi ſēnt: ſꝫ abſit ꝯtētio: et aſſit pietas
ītelligētꝭ. Nā ſic̄ legik apud euāgeliſtā mattheū: poſtea q̄ꝫ Matthei
reſurrexit occurrit duab⁹ mulierib⁹: in q̄bus ꝛ iſta erat. Et xxviij.
dixit eis. Auete. Ille aūt acceſſerūt ꝛ tenuerūt pedes ei⁹: ꝛ
adoꝛauerūt eū. Et vtiq̄ꝫ ad p̄rem nōdū aſcēderat. Quomō
huic dr̄. Noli me tāgere. Nōdū em̄ aſcēdi ad p̄rem meum?
Sic em̄ ỽba iſta videnk ſonare: quaſi tunc eū poſſet tāgere
Maria: qñ aſcēdiſſet ī celū. Si ī terra poſitū nō tāgit: ī celo
ſedētē q̄s moꝛtaliū pōt tāgere? Sed ille tactus: fidē ſignifi
cat. Tangit xp̄m: qui credit in xp̄m. Nam ꝛ illa mulier que Luce.viij
fluxum ſanguis patiebak: apđ ſeip̄am ait. Si tetigero fim-
bꝛiā veſtimēti ei⁹: ſalua ero. Fide tetigit: ꝛ ſanitas ſubſecu-
ta eſt: quā p̄ſumpſit. Deniq̄ꝫ vt nos ſciam⁹ q̄d ſit ỽe tāgere:
dñs ꝯtinuo dixit diſcipulis ſuis. Quis me tetigit. Et dixe-
rūt diſcipuli. Turbe te cōpꝛimūt: ꝛ dicis q̄s me tetigit? Et
ille. Tetigit me aliquis. Quaſi diceret. Turba ꝑmit: fides
me tāgit. Videk ergo iſta maria cui dixit dñs. Noli me tā- B
gere: nōdū em̄ aſcēdi ad p̄rem meū: eccl̄ie geſtare ꝑſonā q̄ Ioh.xx.
tūc ī xp̄m credidit: cū aſcēdiſſet ad p̄rem. Ecce vos īterro
go: qñ credid iſtis: īterrogo eccleſiā toto oꝛbe terrāꝝ diffu-
ſam cui⁹ ꝑſona erat ī vna femīa: ꝛ vna voce mihi reſpōdet.
Tunc credidit cū ieſus aſcendiſſet ad p̄rem. Quid eſt tunc
credidi: niſi tunc tetigi? Multi carnales chꝛiſtū tantūmo-
do hominē putauerunt: diuinitatē in illo latentem nō intel
lexerunt: et ideo bene non tetigerūt: qꝛ nō bene crediderūt.

Uis bñ tãgere? Intellige xp̄m vbi ē pr̄i coeē̄ñ⁹: ⁊ tetigiſti.
Si aũt hoīem putas ⁊ nihil ãpli⁹ putas: tibi nõdũ aſcendit
ad pr̄em. Adhibuit ergo dñs ieſus ſpēm corporis hoīs ſen
C ſib⁹: ad ↄfirmandã carnis reſurrectiõem. Nihil nos doce-
re voluit oſtēdēdo ſe viuũ i corpore poſt reſurrectionē ſuã
j.Cor.iiij. niſi vt credat a nob̄ reſurrectio mortuoꝝ: donec vēiat dñs
⁊ illumiet abſcõdita tenebraꝝ. Quid eſt hoc? Audi qđ ſeq̄t
Et mãifeſtabit cogitatiões cordis. Cor videre dei ē: hoīm
aũt nõ eſt: niſi de his q̄ manifeſta ſũt iudicare. Modo ergo
cogitationes nr̄e nobiſipſis ſingulis q̄buſq; in luce ſunt: q̄r
nouim⁹ eas: ſed ꝓximis nr̄is in tenebris ſunt: q̄r nõ vident
eas. Ibi qđ noſti te cogitare: ⁊ alter ſcitur⁹ ē. Quid times?
Nõ vis abſcõdere: nõ times publicare cogitatiões tuas.
Forte em̄ aliq̄d mali aliq̄ñ cogitas: forte aliq̄d turpe: forte
aliq̄d vanũ. Nihil ibi niſi bonũ: nihil ibi niſi honeſtũ: nihil
ibi niſi verũ: nihil ibi niſi purũ: nihil ibi niſi ſincerũ. Qñ ibi
fuerĩ: q̄d cogitabis? Q̄ſi vis videri nõ faciē tuã: ſi tũc vo-
les videri ↄſcientiã tuã? Nã et ip̄a agnitio chariſſimi: nõne
oīm noſtrũ erit? Ibi erit iuicē agnitio. Sic videbũt oēs ⁊
multo excellēti⁹: q̃uo hic ſolēt videre ꝓphete. Diuine vide-
bũt: q̄ñ de deo pleni erũt: nec qđ offendat erit: nec qđ lateat
cognitorē. Erũt ergo ibi mēbra ĩtegra: etiã q̄ hic pudēda:
ibi tñ pudēda nõ erũt. Nõ ibi erit ſollicitũ ĩtegritatis dec⁹
vbi non erit libidinis dedec⁹. Ecce etiã hic vbi oīm nr̄oꝝ
operũ neceſſitas mr̄ eſt: q̄ neceſſitas tũc non erit: tñ inueni-
mus aliqua que de⁹ poſuit in corporib⁹ ad nullos vſus: ſed
ad ſolũ decus. Nulla ibi erit corruptio: nulla deformia pra
uitas: nulla erũnoſa neceſſitas: ſʒ iterminate eternitatis pul-
D chra ſtitas: ſumma felicitas. Sed dicis mihi. Quid actur⁹
ſum? Nulla actio tibi videt̄ ſtare: videre: amare: laudare?
Ecce dies ſunt ſcti: q̄ poſt reſurrectionem dñi celebrant̄: ſi-
gnificant futurã vitã poſt reſurrectiõem noſtrã. Sicut em̄
q̄drageſime dies ante paſcha ſignificauerunt laborioſam
vitã in hac erũna mortali: ſic iſti dies leti ſignificãt futurã
vitã vbi erim⁹ ſine fine cũ dño regnaturi. Uita q̄ ſignificat̄
quadrageſima ante paſcha modo habet̄: vita q̄ ſignificat̄
q̄nquaginta dieb⁹ poſt reſurrectionē non habet̄ ſʒ ſperat̄ ⁊
ſperãdo amat̄. Et in iſto amore de⁹ q̄ promiſit iſta laudat̄:
⁊ ip̄e laudes alleluya ſunt. Quid eſt em̄ alleluya? Uerbũ ē
hebreũ. Alleluya laudate dñm. Alleluya laudate deũ. Po
namus ⁊ iuicē nos excitem⁹ ad laudãdum deũ: nec nõ cor-
dib⁹ melius q̄ cythara cordis dicimus laudes. Deo cana-
mus alleluya: ⁊ cũ cãtauerim⁹: ꝓpt̄ ĩfirmitatē recedim⁹ vt
corpora reficiam⁹. Quare reficim⁹ niſi q̄r deficim⁹? Deīde
tãta eſt ĩfirmitas carnis: tãtã huius vite moleſtia: vt q̄libet
magna res vēiat i faſtidio. Q̄uo deſideram⁹ iſtos dies ad
annũ vēturos cũ nõ abierũt: ⁊ quãta auiditate ad illos ve
nim⁹ ꝑ tēporis interuallũ? Si diceret̄ nobis ſine ceſſatione
dicite alleluya: excuſarem⁹. Quare excuſarem⁹? Q̄r laſſi nõ
poſſum⁹: q̄r ad ip̄m bonũ faſtidio fatigaremur: vbi null⁹ eſt
defect⁹: nulla faſtidia. State: laudate q̄ ſtatis in domo dñi
pſ.cxxxiij in atrijs dom⁹ dei nr̄i. Quid queris: quid ibi facturus ſis?
pſ.lxxxiij Beati aīt q̄ habitãt in domo tua: in ſc̄a ſc̄loꝝ laudabũt te.

¶ Eodem die. Sermo.ij. In quo quid ſignificet q̄ noe vineam plantans inebriatur: ⁊ experrect⁹ minori filio maledicit: declarat.

Ser.cliij. A Acramētũ dilectiſſimi dñice reſurrectionis diui
na voluit ꝓuidētia varijs figurĩ reꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ
oraculis aliquotiēs ꝓſignari: q̄ten⁹ ꝑ oēs ſcli la-
bētis etates oīs ſctõꝝ ſpes ad illũ tēderet ſolũ q̄
Gen.ij. eſt expectatio oīm gētiũ. Unde illud qđ i ip̄o mũdi naſcen
tis exordio mr̄ oīm viuētiũ eua de coſta viri dormiētis eſt
ꝓducta: mr̄em credētiũ eccleſiã ex latere xp̄i i cruce moriē
tis mõſtrat exortã: ſicut i actu euigilãtis ade figura eſt dñi
j.Cor.xv. reſurgētĩ a morte. Uñ dicit ap̄ls. Fact⁹ eſt prim⁹ homo in
Gen.ix. aīam viuentē: ſcđs homo in ſpm̄ viuificãtē. Noe vero q̄ in
ope arce ⁊ ip̄o ſuo noīe requiem dei in ſctis ſignificat: in eo
vel marie redēptoris nr̄i figurã rep̄ſentat: qđ cũ eſſet agri-
cola vineã plãtauit: ⁊ vini poculo ebriat⁹: ĩ ſuo tabernaculo
eſt denudat⁹. Que res ad illũ ꝓp̄e ſpectat: q̄ calice paſſiõis
adeo fact⁹ ē ebri⁹: vt ip̄o tegmīe corporis nudaret̄ ad tp̄s:
et ſtatim i reſurrectiõe euigilãs: illis daret bñdictionē q̄ in
myſterio venerant̄ ei⁹ paſſionē: irriſorib⁹ aũt ſuis dignam
maledictionē. De quo calice dicit pſalmiſta. Calix me⁹ in- Pſ.xxij.
ebriãs: q̄ p̄clar⁹ ē. Et i euãgelio dñs. Calicē quē dedit mi Joh.xviij
hi pr̄: nõ bibã illũ? Uirga q̄ʒ moyſi i t̄rã ꝓiecta ⁊ i dracho- B
nē ↄuerſa: cũ teneret̄ ꝑ caudã rediit iteꝝ i v̄gã: q̄r illa ptãs Exo.vij.
diuie maieſtatĩ de celo deſcēdēs ad t̄rã ꝓ nobis voluit eſſe
mortal̄: ſed poſt pactã carnis aſſũpte diſpēſationē: recepit
ſe ad pr̄ne dexte ſedē. De iona quē abſorptũ piſcis euomuit Jone.ij.
illeſũ i aridã euidētē habem⁹ ip̄i⁹ dñi ſniam: q̄ ſicut ille fuerit Mat.xij.
in vētre ceti trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctib⁹: ita foret hoīs filius
in corde terre. Extãt ⁊ alia q̄ plurima de hac ſolēnitate ſo
lēnitatũ ſctã p̄conia: q̄b⁹ oīb⁹ aſtipulat̄ ⁊ ip̄a tēpoꝝ rõ que
paſchalē terminum vernali dedicauit eq̄noctio: expectato
dũtaxat ſequente p̄mi mēſis plenilunio: vt ſicut ab īferiorib⁹
ſol ĩ altũ ꝓficiēs: p̄mo nũc adequat lõgitudie noctes: luna
etiã ꝑ diurna ſue lucis ĩcremēta videt̄ eē pleniſſima: ita re-
ſurgēs ab īferĩ ſol iuſticie eccleſiã eaten⁹ in tenebris ↄſtitu
tã ſuo illuſtraret lumīe. Hec ſũt ſacroſctã hui⁹ diei paſcha- C
lia gaudia: hec ſclis oīb⁹ deſiderata ⁊ p̄dicata ſolēnia: que
nos ſēp aīo venerari ſēp ope ꝓ modulo nr̄o iuſtũ eſt imita
ri: ſicut dicit ap̄ls iohēs. Qui dič ſe ĩ xp̄o manere: dʒ ſicut ille j.Joh.ij.
ãbulauit ⁊ ip̄e ãbulare. Et ille q̄dē ꝓ nobis ad tp̄s crucifi-
xus ē: nos q̄tidie crucē tollere ⁊ ip̄m ſeq̄ oportet. Mortē il- Luce.ix.
le ad horã guſtauit: nos ſēp debem⁹ mortificare mēbra nr̄a Col.iij.
q̄ ſunt ſup terram: fornicationem: immundiciam ⁊c̄. Reſur
rexit ille a mortuis: reſurgere nos iubemur a vitijs: dicēte
ap̄lo. Surge q̄ dormis ⁊ exurge a mortuis: et illumiabit te Ephe.v.
xp̄s. Quod ſi modo carnem noſtrã ꝓ xp̄o cum vitijs ⁊ ↄcu
piſcentijs crucifixerim⁹ cõplãtati etiã ſimilitudini mortis Rom.vj.
eius mortificatione vitiorũ fuerimus: cum xp̄s apparuerit
vita noſtra: tũc et nos apparebimus cum ip̄o in gloria: qui Col.iij.
cũ p̄re ⁊ ſpũſctõ viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Eodem die. Sermo.iij. In quo declarat quibus priuilegijs decoretur dominica dies.

DEus mie et iuſticie hodie reſurrexit a mortuis Ser.cliiij.
ꝑ potētiã pr̄is: vt paul⁹ ait. Qui ſuſcitauit eũ a A
mortuis. Et ꝓpheta. Int̄ mortuos liber ē. In Gala.j.
q̄ ⁊ nos oēs poſt reſurgem⁹ ⁊ viuem⁹. Q̄r em̄ p̄- Pſalm.
ſtitit nob̄ ducatũ ad regnũ ſuũ: iubemur ⁊ nos p̄parare viã lxxvij.
domino: hoc eſt humilitatē: dilectionē dei ⁊ ꝓximi: iuſticiã
bonitatē: integritatē: patientiã: charitatē: prudētiã: pietatē
⁊ ĩnocētiã. Hec oīa p̄cepit nobis dñs per ſemetip̄m exem-
plis q̄ ꝑ agnũ ſignificat̄. Querit̄ ergo: quare agnus iſte nõ
die ſʒ ad veſperã imolet̄? Hec cã manifeſta eſt. Dñs em̄ nr̄
ac ſaluator in ↄſummatione ſeculoꝝ paſſus eſt: vt iohãnes
ait. Filioli mei nouiſſima hora eſt. Hodie fides eccl̄ie ↄfir- j.Joh.ij.
mata eſt in xp̄o: et in ſemine abrae oēs gētes benedicuntur Gen.xxij.
ac ſaluator mũdi inotuit: ⁊ plenã ſupnis ciuib⁹ ⁊ hominib⁹
letitiã cõtulit: cũ viuũ ſe poſt paſſionē ſuã p̄buit iuxta pro-
miſſum ſuũ. Bene quoq; dñic⁹ ſermo ac reſurrectio dñi cõ B
iũgunt̄. Uenerabilis eſt hec dies: q̄ dñicus dies: ⁊ dies pri
mus atq; ꝑfect⁹ eſt: ⁊ dies clar⁹: in q̄ viſa eſt p̄ma lux. In q̄ Gen.j.
trãſgreſſi ſunt filij iſrael mare rubrũ ſiccis pedib⁹: ⁊ in quo Exo.xiiij.
pluit mãna filijs iſrael i deſerto: ⁊ quo dñs baptizat⁹ eſt in Exo.xvj.
iordane. Quo vinũ de aq̄ in chana galilee factũ eſt. Quo be Mat.iij.
nedixit dñs q̄nq; panes quib⁹ ſatiauit quinq; milia hoīm. Joh.ij.
In quo reſurrexit dñs a morte. Quo itrauit dñs i domos Mat.xiiij
clauſas vbi erãt diſcipuli congregati ꝓpter metũ iudeoꝝ. Joh.xx.
In quo ſpũſſctũs deſcēdit in apoſtolos. Et in quo ſpera- Act.ij.
mus dñm noſtrũ ieſum xp̄m ad iudiciũ vētuꝝ. In quo die
oīs creatura reformabit̄ in melius: vt ſol et luna ſeptuplũ
lumen accipiãt: ⁊ ſcti hoīes vitã eternã ꝓpter merita bone
obedientie recipient a deo.

¶ Sabbato poſt diem ſanctũ paſche. Sermo.j. In quo demonſtrat quomodo nõ aſcēderit xp̄s illi qui nil amplius q̄ hominem credit.

ET hodie reſurrectio dñi recitata eſt de ſctõ euan Ser.clv.
gelio. Lectum eſt em̄ euãgelium ſm̄ Johãnem. A
Audiuim⁹ q̄ in alijs libris euangelij non audie-
ramus. Omnib⁹ quidē cõmunis eſt predicatio
veritatis: et de fonte vno oēs biberunt. Sed in p̄dicatione
euangelij: ſicut ſepe cõmonui charitatē veſtrã: alij omnes:
alij tres: alij duo: alij ſinguli poſuerũt. Modo ergo qđ au

diuimus ſm Johannem euangeliſt: quia maria vidit dñm
et dixit ad eã dñs. Noli me tangere:nõdũ enim aſcendi ad
patrem:ſolus euãgeliſta Johãnes cõmemorat. Hinc ergo
Joh.xx. loquẽdum eſt ſanctitati veſtre. Viſis enim lintheaminib⁹
in ſepulchro:dñm nõ reſurrexiſſe crediderãt: ſʒ ablatũ eſſe.
Ipſe iohannes ſeipſm eñ dicit quẽ diligebat ieſus:cum au
diſſet denunciantib⁹ mulieribus et dicentibus. Tulerunt
dñm meũ de monumẽto:cucurrit cum petro:et attendit in
monumẽtum:vidit ſola lintheamina: et credidit non qꝛ re:
ſurrexerat:hoc ſequentia verba teſtãtur. Sic eñ ſcriptum
eſt qꝺ modo audiuim⁹. Attendit:vidit et credidit:nõdum
eñ ſciebat ſcꝑturas: qꝛ oportebat eũ a mortuis reſurgere.
Ergo q̃ credidit qꝺ fidei nõ erat hoc credidit:credidit:ſed
falſum credidit. Apparuit ei poſtea dñs:fugauit falſum:i:
B ſeruit vex. Tamen illud qꝺ ſolet mouere lectorẽ ⁊ auditorẽ
nõ icurioſum neqꝫ negligẽtẽ:quõ ſit dictũ. Noli me tãgere
nõdum eñ aſcendi ad patrem. Hic videam⁹ quid dño ipſo
ꝯ diuuãte dictũ ſit. Mouet eñ hoc quidẽ. Noli tãgere:nõ:
dũ eñ aſcendi ad patrẽ. Qñ enim aſcẽdit ad patrẽ? Sicut
Act.j. indicãt Actus apoſtolorũ:quadrageſimo die poſt reſurre:
ctionẽ ſuã:quẽ diem in nomie ipſius celebraturi ſum⁹: tũc
aſcendit ad patrẽ:tunc eũ diſcipuli q̃ manib⁹ tetigerũt ocu
lis deduxerũt. Tunc ſonuit angelica vox. Viri galilei:qd
ſtatis aſpiciẽtes i celũ? hic ieſus qui aſſumpt⁹ eſt a vobis:
ſic veniet quomõ eũ vidiſtis eũtẽ in celũ. Si ergo tũc aſcẽ:
dit ad patrẽ:qd dicim⁹ fratres mei? Maria non poterat eũ
tãgere in terra ſtãtẽ:⁊ poterat tangere in celo ſedentem. Si
hic nõ poterat:q̃to min⁹ poterat ibi? Quid eſt ergo. Noli
me tãgere:non eñ aſcẽdi ad patrem? Sic enim ſonant ꝟba
tãq̃ diceret:tunc me tange cũ aſcẽdero: anteq̃ aſcẽdã noli
me tãgere. O dñe hic es et non tãgo:cũ aſcenderis tangã?
Deinde ſi anteq̃ ad pr̃em aſcẽderet tactũ horrebat hũanũ
quomodo ſe diſcipulis non ſolũ videndũ:ſed etiã cõtrectã
dũ prebuit quando dixit. Quid cogitatis in cordib⁹ vr̃is?
Lu.xxiiij. Videte man⁹ meas ⁊ pedes meos:palpate ⁊ videte:qꝛ ſpũs
carnẽ non habet ſicut me videtis habere. Incredulus etiã
ille diſcipul⁹ thomas tetigit latus perforatũ ⁊ exclamauit.
Dñs me⁹ et deus meus. An forte aliquis inſipiens dixerit
anteq̃ ad pr̃em aſcẽderet:viri eũ poterãt tãgere:mulieres
aũt nõ poterãt niſi cũ ad patrẽ aſcẽderet. Abſurda eſt iſta
C cogitatio:⁊ ꝑuerſa ſentẽtia. Prorſus qꝺ audiuit maria:au
diat eccleſia. Hoc oẽs audiãt:deũ intelligãt:omnes faciãt
Joh.xx. Quid ergo eſt. Noli me tangere:nõdũ eñ aſcẽdi ad pr̃em?
Qꝺ me vides hoiem ſolũ putas:patri equalem eſſe adhuc
neſcis:noli me tãgere talem:noli in hoiem ſolũ credere:ſed
ꝟbũ eq̃le genitori intellige. Quid ergo eſt. Noli me tãgere.
Noli credere. Quid noli credere? Qꝛ h̃ ſolũ ſum qꝺ vides.
Aſcẽdam ad pr̃em:⁊ tũc tange. Tibi aſcendo:qñ intellexe:
ris equalẽ. Qñ me putas minorẽ:nõdũ aſcẽdo tibi. Tange
re aũt credere eſſe puto: qꝛ facile poſſum⁹ intelligere de illa
muliere q̃ tetigit fimbriam veſtimẽti xp̃i:et ſalua facta eſt.
Luc.viij. Recordamini euãgeliũ. Dñs ieſus xp̃s ibat ad viſitãdam
archiſynagogi filiã:que ꝑmo nunciata fuit infirma:poſtea
mortua. Illo pergẽte:ecce mulier de tranſuerſo venit que
fluxũ ſanguinis patiebaꝛ ꝑ duodecim annos:⁊ in medicis
fruſtra curantib⁹ et nõ ſanantibus oĩa ſua cõſumpſerat:di:
xitq̃ i corde ſuo. Si tetigero fimbriam veſtimẽti ei⁹:ſalua
ero. Hoc ipſm dicere iam tãgere fuit. Deniq̃ audi ſentẽtiã:
cũ ſalua facta eẽt ſm fidem ſuã:ait dñs ieſus xp̃s. Tetigit
me aliqs? Et diſcipuli. Turbe te cõprimunt:et dicis:quis
me tetigit? Et ille. Tetigit me aliqs:nam ego ſcio virtutẽ
exiſſe de me. Gratia preceſſit vt illa ſanareꝛ:nõ vt ille minue
retur. Dicũt ergo diſcipuli. Premunt te turbe:⁊ tu vnũ aut
vnã ſenſiſti. Et ille. Tetigit me aliqs:ille premunt:iſta teti:
git. Quid eſt ille ꝑmũt:iſta tetigit? Iudei affligũt:eccleſia
D credidit. Scđm hũc ergo intellectum qñ videmus mulie
rem tetigiſſe qꝺ eſt crediſſe:ſm hoc ergo dictũ eſt ad ma:
riã. Noli me tangere:aſcẽdam et tange. Tũc enim tãge qñ
Joh.j. cognoueris. In principio erat verbũ:⁊ ꝟbũ erat apud deũ
⁊ de⁹ erat verbũ. Verbum quidẽ caro factũ eſt:verbũ incõ
taminatũ:immaculatum:immutabile manet integrũ. Sed
quia tu hoiem ſolũ vides:verbũ non vides:nolo credas in
carne et relinquas verbũ:tot⁹ chriſtus tibi appareat:quia
equalis eſt patri in verbo. Noli ergo inquit modo tãgere:
ſcio quia nõdum vides quid ſim. Eccleſia ergo cuius figu
ram maria gerebat:audiat qꝺ audiuit maria. Tangamus
oẽs ſi credam⁹:iam aſcẽdit ad patrem: ſedet ad dexteram
pr̃is. Confitetur hoc hodie vniuerſa eccleſia. Aſcẽdit in ce
lum:ſedet ad dexterã patris. Hoc audiunt qui baptizãtur
hoc credũt anteq̃ baptizentur. Quãdo ergo credũt:maria
tãgit xp̃m. Intellectus obſcurus ⁊ ſanus:incredulis clau:
ſus:fide pulſanti eſt apert⁹. Ipſe ergo dñs ieſus xp̃s:et ibi
eſt:⁊ nobiſcũ eſt:⁊ cum pr̃e eſt:⁊ in nobis eſt:et ab illo nõ re:
cedit:⁊ nos non deſerit:⁊ orare docet vt magiſter:et cũ pa:
tre exaudit vt filius.

¶ Eodem die. Sermo.ij. In quo dicit ꝙ homo qui per propriam culpam ſeruitutem incurrerat non violentia ſed miſericordia fuit redimẽdus.

Igne fratres chariſſimi pijs ſtudijs exultemus Ser.clxj.
in xp̃o ſub ꝑſenti ſolẽnitate: in q̃ nobis inferorũ A
dñs diues ſpolijs reddit⁹ eſt:in q̃ redijt celſitu:
do de ꝓfũdis:lux de tenebris:vita de mortuis.
Ecce quantũ ꝓ ſalute ouium ꝑditarũ benigna pij paſto:
ris ſollicitudo diſcurrit. Sub vno eodẽq̃ tpe et hominem
vſq̃ ad paradiſum reuocare dignaꝛ:et mortẽ vſq̃ ad infer
na perſequitur:glorioſius captiuãdam in regno ſuo: et ma
gnificentius in ſuis ſedib⁹ triũphandã. Ad deſcẽſum itaq̃
celeſtis dñi ꝓfundum inferi pãditur: peregrinũ ſibi lumen
inferni nox eterna miraꝛ. Expauit ergo nox ſubito nõ ſuũ
mortuũ:immo expauit mortem ſuam. Aderat eñ ille q̃ du:
dum ꝑ ꝓphetã ſuũ dixerat. O mors ero mors tua:ero mor Oſee.xiij.
ſus tuus inferne. Et ideo non ſolũ in eo inuenire nõ potuit
qꝺ teneret: ſed eos quos antea retinebat reuocari ad ſupe:
ros ſe nolẽte ꝯſpexit:et quẽ debitorẽ ſuũ putabat:exactorẽ
poti⁹ experta eſt. Et quẽ q̃ſi captiuũ iferni vinculis aſtrin:
gẽdũ eẽ credebat: q̃ſi liberatorẽ cũ recepta captiuitate re:
dire mirata ẽ:ac ſic quẽ deſcẽſiõe hoiem iudicauerat: deũ
regreſſione cognouit. Potuerat quidẽ dñs noſter fratres B
chariſſimi hoſtẽ humani generis ſola maieſtate ꝓſternere
ſine icarnatiõis humilitate:ſine certamine paſſionis: ſʒ hõ
q̃ proprio tranſgreſſionis crimine tenebaꝛ obnoxius: qui ꝑ
culpam ſuã incurrerat ſeruitutẽ:nõ violẽtia liberãdus fuit
ſʒ mĩa redimẽdus. Et qꝛ deus eq̃tas ⁊ iuſticia eſt:ipſe ſibi
lex eſt. Et qꝛ homo iudicij et iuris ſui ac liberi arbitrij pre:
ditus volũtate:q̃ volũtarius ruerat:iiuſtũ erat vt erigereꝛ
inuitus. Equius ⁊ ſalubrius fuit vt q̃ per ſupbiã a diabolo
ꝑſuaſus fuerat ad mortẽ:a deo ꝑ hũilitatẽ ſolidareꝛ ad vi:
tã. Iuſto ğ ordie q̃ per calliditatem maliuoli ſerpentis nõ
impulſus ſʒ ſeduct⁹ fuerat ad ꝑditionẽ:rurſum ꝑ ſapientiã
beniuoli redẽptoris non cõpelliꝛ:ſed duciꝛ ad ſalutẽ. Et q̃
cũ ſua volũtate corruiſſe videbaꝛ:cũ ſua rurſus volũtate re:
pararetur vt eſſet virtuti ac remunerationi locus. Non eñ
preripit eũ ꝑ violẽtiã ſuã:ſed poti⁹ ꝑ iuſticiã ⁊ beniuolẽtiã
ſolidat ⁊ eruit ad vitã:qꝛ benignitas ꝓuocantis etiã meri:
tũ deſiderat acquieſcẽtis:et dignantiſſimi medici ſtudium
ifirmi requirit aſſenſum. Cuius ineffabilẽ ad erudẽdos nos
dignatiõem: etiã ꝑſens euangelij lectio declarauit. Ait eñ C
ſicut audiſtis. Cũ eẽt ſero die illo vna ſabbatoꝝ:venit ieſus Joh.xx.
ianuis clauſis:et ſtetit i medio diſcipuloꝝ ſuoꝝ. Quid mir
ſi dñs ad diſcipulos glorificatũ corp⁹ clauſtris ſtupentib⁹
itromiſit:q̃ illeſo materni pudoris ſignaculo:ianuã mundi Luce.ij.
huius itrauit? Cuius ortũ nature neſciũt:nõ dubites ſi po:
tẽtiã exercere videas triũphãtẽ: quẽ tam ſtupenda ꝑſpicis
egiſſe naſcẽtẽ. Quid h̃ rñdebũt iudei ſepulto dño deſcẽden Matthei
tes et ſignãtes lapidẽ cũ cuſtodib⁹? Que cũ ita ſint:quõ eũ xxvij.
repellere potuit obiect⁹ repaguli:quẽ nõ coercuerat põdus
ſepulchri? Immo quõ eũ obſerata dom⁹ excludere potuit
quẽ icludere mortis porta nõ potuit? Quid mirũ ſi ſubſtã:
tiã corporis nr̃i ꝑ clauſa oſtia trãſmiſit: cui etiã penetralia
ſupernoꝝ ⁊ ſolis angelis familiare ſecretũ patere ꝯſueuit?
Cũ ğ dixiſſent alij diſcipuli:vidim⁹ dñm: rñdit thomas et D
dixit eis. Niſi videro inq̃t in manib⁹ eius fixurã clauoꝝ:et Joh.xx.
mittã digitũ meũ in locũ clauorũ: et mittã manum meã in
lat⁹ ei⁹ non credã. O bona ignorãtia q̃ erudiuit ignaros q̃
inſtruxit icredulos. O bona infidelitas:que ſeculorum fi:
dei militauit. Niſi videro inq̃t in manib⁹ ei⁹ fixurã clauoꝝ.
Vox iſta inquirẽtis eſt:non negantis. Dũ hoc dicit doceri

voluit: ↄfirmari deſiderauit: ⁊ ideo ad eũ dñs ita ait. Infer
digitũ tuũ huc ⁊ vide manꝰ meas: ⁊ affer manũ tuã ⁊ mitte
in latꝰ meũ. Dum benignũ prebet veritas moderata reſpõ-
ſum: in aplõ ſuo nõ dubitatiõis vitiũ ſʒ ſollicitudinis iſtru
xit affectũ. Quia ergo illo i tpe tanti myſterij nouitas ↄſta-
bak: merito curioſe pſcrutatiõis nõ eſt: ſed vtilitas excluſa
accedit: qđ in his aplĩ verbis mundi vtilitas agik. Unius
interrogatio: vniuerſitatis eſt iſtructio. Oſtendit ergo ma
nus ⁊ latus. Neceſſariũ em̃ erat vt manifeſtarũ preſens ex-
preſſio cicatricũ crucifixi corporis faceret fidẽ: qꝛ ſplendor
noue lucis pſtinã obduxerat veritatẽ: ⁊ cognitionẽ quodã
mõ claritas obſcurauerat. Uiſis ğ cicatricibus: rñdit tho-
mas ⁊ dixit. Dñs meꝰ ⁊ deꝰ meꝰ. Nouo gñe veſtigia vulne-
rũ diuinitati ꝑhibẽt teſtĩoniũ: qꝛ tẽplũ erat dei indumentũ
corporis vulnerati. Duas ħ loco in xp̃o mirare ſubſtãtias.
E Fixurã ꝑſpicit corporis: ⁊ deũ ꝓdicat maieſtatĩ. Ubi ſunt
q̃ dicũt aĩas nouis in qbꝰ ãtea nõ vixerũt corporibꝰ iduẽ-
das? Ecce in reſurrectiõis auctore hocipm̃ video reſurre-
xiſſe qđ cecidit: ⁊ iõ mortui dormire dicunk: iuxta ꝓphetã.
Pš.xl. Nunqd q̃ dormit nõ adijciet vt reſurgat? Quare mortem
ſõno aſſimilauit? Qꝛ i vno eodẽqꝫ hoĩe. Nunqd alter eſt q̃ i
ſõno reſoluik: alter vo q̃ in eiuſdẽ ſõni ſtupore ad vigilãdi
officia ſuſcitak? Nõ vtiqꝫ: ſʒ ipa abſqꝫ dubio mẽbra euigi-
laſſe credenda ſunt: q̃ dormitionis ſtupore laxata ſunt. Ita
mors corporis qđ i puluere ↄfectura ſuſcepit: idẽ ipm̃ di-
ſcuſſa reſtituit: nec rude ſʒ rediuiuũ vas cognatꝰ ſpũs reco
gnoſcit. Et ꝓpterea myſterium reſurrectiõis etiã de mini-
mis exponẽs: ita aplš loquik: reſurrectionẽ grano tritici cõ
j.Cor.xv. parãs. Etem̃ tu qđ ſemias nõ viuificak: niſi prius moriak.
Si qñ vt moris eſt fruges hotri ſulcis agricola fenerante
credunk: nunqd aliud eſt qđ ſepelik in ſemia: aliud qđ vire-
ſcit i germia? Sed ſinglã queqꝫ corpora nõ de nihilo ſʒ ſuı̃
origie ꝓducunk: ⁊ recẽtia de veteribꝰ inouank. Cũ autẽ de
reſurrectiõe loqrek aplš dicẽs. Qđ ſemias nõ viuificak: ni-
ſi priꝰ moriak: vides qꝛ mors qđ ſuſcepit: hoc refundit? Et
vnicuiqꝫ inqt ſeminũ ꝓpriũ corpꝰ. Nõ vtiqꝫ a gñe ſuo alie-
nũ: ſʒ nature ſue ꝓpriũ: ⁊ de materie ſue q̃litate reparatum.
Reuocabik ğ in ↄtuberniũ pſtinũ aĩe ⁊ corporis vnitas: et
nullis vnqꝫ ſeculis diſſociãda germanitas. Noſtrũ eſt grã
auctoris ⁊ redẽptoris inniti: vt ad illoꝝ numeꝝ ꝑtinere vi-
j.Theſ. iiij. deamur: de qbꝰ aplš dicit. Simul rapiemur obuiã xp̃o in
aera ⁊ in nubibꝰ ⁊ ſic ſemp cũ dño erimus. Dignũ em̃ eẽ iu-
dicauit: vt germana corporis animeqꝫ ſubſtãtia cũ xp̃o ſi-
mul regnet in celis: que xp̃o ſeruiuit in terris.

¶ Item eodem die Homelie de eo qđ ſcriptum
Joh.xx. eſt in euãgelio ſm̃ Johãnẽ. Una ſabbati maria
magdalene venit mane ⁊c̃. que habetur in expo-
ſitione doctoris. tracta. cxx. fo. ccxxxij. col. iiij.
¶ Itẽ eodẽ die alius ſermo de epiſtola: q̃ habek
in libro q̃nquaginta homeliaꝝ. xx. fo. cxx. col. iij.
¶ Dñica i octauis paſche: ad cõpetẽtes. Ser. j.
In quo dicit qꝫ nihil ꝓdeſt corpꝰ a cibis euacua-
re: et animam vitijs replere.

Ser.clvij. A Paſchalis ſolẽnitas hodierna feſtiuitate ↄcludi-
tur: ⁊ iõ hodie neophitoꝝ habitꝰ cõmutak: ita tñ
vt cãdorẽ q̃ de habitu deponik: ſẽp i corde teneak
In qua q̃dẽ ꝓmũ nobis agẽdũ eſt: vt qꝛ paſcha-
les dies ſunt: id eſt idulgẽtie ac remiſſionis: ita a nobis ſan
ctoꝝ dieꝝ feſtiuitas agak: vt relaxatiõe corpoꝝ puritas nõ
obfuſcek: ſed potiꝰ abſtinẽtes ab oĩ luſu: ebrietate: laſciuia:
demꝰ operã ſobrie remiſſiõi ac ſctẽ ſinceritati: vt q̃cq̃d mõ
corporali abſtinẽtia nõ acq̃rimꝰ: mẽtiũ puritate queramꝰ.
Ad oẽs q̃dẽ ꝑtinet ſermo: quos cura nr̃a cõplectik: verũtñ
hodie termiata ſacramẽtoꝝ ſolẽnitate: vos alloq̃mur no-
uella germia ſctitatis: regñata ex aq̃ et ſpũſctõ: germẽ piũ:
Phil.iiij. B examẽ nouellũ. Flos nr̃i honoris ⁊ fructꝰ laboris: gaudiũ ⁊
corona mea: oẽs q̃ ſtatis i dño. Aplĩcis vbis vos alloquor
Rom.xiij. Ecce nox ꝓceſſit: dies aũt appropiquabit. Abijcite opa te-
nebraꝝ ⁊ iduite vos arma lucis: ſicut in die honeſte ambu-
lemus. Nõ in cõmeſſationibꝰ ⁊ ebrietatibꝰ: nõ in cubilibus
⁊ ipudicitijs: non in contẽtione ⁊ emulatiõe: ſed induimini

dñm ieſum xp̃m. Habemꝰ inqt certiorẽ ꝓpheticũ ſmonẽ: ij. Petri.j
cũ bñfacitis: intẽdẽtes tanq̃ lucerne i obſcuro loco: donec
dies luceſcat: ⁊ lucifer oriak in cordibꝰ veſtris. Sint ğ lũbi Luce.xij.
veſtri accincti ⁊ lucerne ardẽtes: ⁊ vos ſimiles hoĩbꝰ expe
ctãtibꝰ dñm ſuũ qñ reuertatur a nuptijs. Ecce dies adue-
niũt in quibꝰ dñs dicit. Puſillũ inqt et nõ videbitis me: et Joh.xvj.
iteꝝ puſillũ ⁊ videbitiſ me. Hec eſt hora de q̃ dixit. Uos tri-
ſtes eritiſ: ſclm̃ aũt gaudebit: id eſt vita iſta tẽtatiõibꝰ plena
in q̃ peregrinamur ab eo. Sed iteꝝ inqt videbo vos: ⁊ gau
debit cor veſtrũ: ⁊ gaudiũ veſtrũ nemo tollet a vobis. Cuiꝰ
ſpei tã gratũ ⁊ tã gratuitũ etiã pignus ſctm̃ ſpm̃ accepimꝰ:
qui in cordibꝰ nr̃is ieñarrabiles gemitꝰ operak ſctõꝝ deſi- ij.Cor.v.
derioꝝ. Cõcepimꝰ em̃ ſicut ait Eſaias: parturiuimus ſpm̃ Eſa.xxvj.
ſalutiſ. Et mulier cũ parturit: ait dñs: triſticia ẽ illi qꝛ venit Joh.xvj.
dies eiꝰ: ſed cũ pepit fit gaudiũ: qm̃ natꝰ eſt hõ in ſclo. Hoc
eſt gaudiũ qđ nemo auferet a nobis: q̃ in eterne vite lucẽ ex
hac fidei ↄceptione tranſfundimur. Tunc ğ ieiunemꝰ ⁊ ore
mus: cũ dies parturitiõis ẽ. Hoc totũ corpꝰ xp̃i i toto orbe C
diffuſũ: id ẽ tota hec agit eccłia: ⁊ illa vnitas q̃ dic̃ i pſalmo
A finibꝰ terre ad te clamaui: dũ anxiarek cor meũ. Unde iã Pš.lx.
nobis elucet: cur q̃drageſima iſtituta ſit huiꝰ humiliatiõis
ſolẽnitas. Qui em̃ a finibꝰ terre clamat cũ anxiarek cor eiꝰ:
a q̃tuor orbis terre partibꝰ clamat: q̃s frequenter etiã ſcri
ptura cõmẽorat: oriẽte et occiduo: aq̃lone et meridie. Per
hoc totũ ille decalogꝰ legis iã nõ ꝑ litterã tm̃mõ metuẽdꝰ:
ſʒ ꝑ grãm charitatis implẽdus indicꝰ eſt. Uñ quater mul
tiplicatiſ decẽ: videmꝰ q̃dragita cõpleri. Sʒ adhuc i labore
tẽtatiõis cũ venia delictoꝝ. Quis em̃ ꝑfecte iplet. Non cõ- Exo.xx.
cupiſces? Uñ ieiunãdũ ⁊ orãdũ eſt: a bono tñ ope non ceſ-
ſandũ. Cui labori merces illa reddik i fine: q̃ denarij nũeri
nũcupak. Sicut aũt ternariꝰ a tribꝰ: q̃ternarius a quattuor
ita denarius a decẽ nomẽ accepit. Qui cõiũctꝰ eſt quadra-
genario tãqꝫ merces labori reddik. Quinq̃genarij nũeri fi-
gura tpe illiꝰ gaudij ſignificat: qđ nẽo auferet a nob. Cuiꝰ
i hac vita nõdũ ꝑfectionẽ habemꝰ: ſʒ tñ poſt ſolẽnitatẽ dñi-
ce paſſionis a die reſurrectiõis eiꝰ ꝑ dies q̃nquagita q̃bus
ieiunia relaxamꝰ: ħ in dñicis laudibꝰ ꝑſonãte alleluya cele-
bramꝰ. Nunc itaqꝫ in ꝑſona xp̃i vt nõ poſſideamur a ſatha
na: exhortor vos dilectiſſimi vt q̃tidianis ⁊ largioribꝰ ele- D
moſynis: frequẽtioribꝰ orõibꝰ dñm ꝓpiciemur. Nũc tpe
eſt vt vnuſq̃ſqꝫ abſtineat ſe nõ tm̃ ab illicitiſ: ſʒ etiã a q̃buſdã
licitis: et orõibꝰ atqꝫ ieiunijs vacet. Q̃uis ⁊ ꝑ totũ annũ
certis diebꝰ hoc facere debeat: et q̃to crebrius: tanto vtiqꝫ
meliꝰ: qꝛ a q̃ ↄceſſa immoderate appetit: eũ q̃ cõceſſit offen-
dit. Oro q̃ppe ſpiritalis res ẽ: et ideo tãto ẽ acceptior: q̃to
magis ſue nature iplet affectum. Tãto magis aũt ſpiritali
ope fũdik: q̃to magis animꝰ q̃ eã fũdit a carnali voluptate
ſuſpẽdik. Quadragita dies ieiunauit moyſes legiſ admini- Exodi
ſtrator: q̃dragita helyas ꝓphetaꝝ excellẽtiſſimꝰ: q̃dragin- xxxiiij.
ta ipe dñs: teſtĩoniũ habẽs a lege et ꝓphetiſ. Baptiſmꝰ ille iij.Re.xix
ꝓponik. Johãnes em̃ baptizauit xp̃m: cum ſe xp̃o ↄfiterek Mat.iiij.
minorẽ. Chriſtꝰ aũt baptizauit xp̃ianũ: q̃ ſe oſtẽdit et iohẽ Mat.iij.
eſſe maiorẽ: ſicut circũciſione carnis: q̃uis eam ⁊ xp̃s acce E
pit ⁊ nemo xp̃ianꝰ accepit. Melius eſt ſacramentũ reſurre- Luce.ij.
ctionis xp̃i: qđ ad expoliãdã carnalẽ hanc veterẽqꝫ vitam
corde circũciderek xp̃ianus: vt audiat apoſtolũ dicẽtẽ. Si Rom.vj.
cut xp̃s ſurrexit a mortuis ꝑ gloriam patris: ſic ⁊ nos i no
uitate vite ambulemꝰ: ſicut ipm̃ vetꝰ paſcha qđ agni occi-
ſione celebrare ꝓceptũ eſt: non ideo qꝛ hoc cũ diſcipulis ce
lebrauit xp̃s: iã meliꝰ eſt paſcha nr̃m qđ imolatus eſt xp̃s. j.Cor.v.
Pertinuit em̃ ad ꝓbendũ nobis humilitatis ⁊ deuotionis
exemplũ: vt illa etiã ſacramẽta veniẽs ſuſcipere dignarek
quibꝰ venturus ipe prenũciabak: vt hinc oſtenderet quãta
religiõe nos oportet accipere hec ſacramẽta: q̃bus iam ve
niſſe nũciak. Non ergo qꝛ xp̃s poſt acceptũ baptiſmũ cõti-
nuo ieiunauit tãqꝫ regulam obſeruationis dediſſe creden-
dus eſt: vt poſt ipſiꝰ chriſti baptiſmum acceptum cõtinuo
ieiunare neceſſe eẽt: ſʒ plane illo exẽplo docuit ieiunãdũ eẽ
qñ forte acriore luctamine cũ tẽtatore cõfligik. Ob hoc em̃
⁊ xp̃s q̃ ſicut hõ dignatꝰ eſt naſci: nõ reſpuit ſicut hõ tẽtari:
vt xp̃ianꝰ magiſterio eiꝰ iſtructꝰ: nõ poſſit a tẽtatione ſupe
rari. Siue ergo continuo poſt baptiſmum: ſiue quolibet in-
teruallo temporis interpoſito quando ſimile ꝑitũ tẽtatio-
nis infertur hoĩ ieiunãdũ eſt: vt ⁊ caro impleat de caſtiga-

tione militiā: ⁊ aīa impetret de humilitate victoriā. In illo
ergo dñico exēplo illius cauſa ieiunij nō iordanis tinctio:
F ſʒ diaboli tētatio fuit. Cur aūt nos ante ſolēnitatē paſſiōis
dñi ieiunemus: ⁊ illa ieiunioꝝ relaxatio qnquageſimo die
pficiaꝛ: hec ratio eſt. Omnis qui recte ieiunat: aut animam
ſuā in gemitu orōnis ⁊ caſtigatiōe corporis hūili ⁊ ex fide
nō ficta affligit: aut ab illecebra carnis inopia aliqua ſpiri:
tali ſitatis ⁊ ſapiētie delectatiōe ſuſpēſa: ad famē ſitimqʒ
ſitiēdā deſcēdit. Interrogātib⁹ phariſeis cur diſcipuli ei⁹
nō ieiunarēt. Nam de illo pmo qđ habet aīe humiliationē.
Mat.ix. Nō poſſunt inqt lugere filij ſpōſi qđdiu cū eis ſponſus eſt: ſʒ
veniet hora qn auferet ab eis ſpōſus ⁊ tūc ieiunabūt. De il
lo aūt altero qđ hʒ epulas mētis ita ɔſequēter locutus eſt.
Ibi.ē. Nemo aſſuet pānū nouū veſtimēto veteri: ne maior ſciſſura
fiat: neqʒ mittūt vinū nouū in vtres veteres ne rūpantur: ⁊
vinū effundaꝛ: ſʒ vinū nouū in vtres nouos mittūt: ⁊ ambo
ɔſeruabunꝛ. Proinde qꝛ iā ſponſus ablat⁹ eſt: vtiqʒ nobis
Pſ.xliiij filijs illi⁹ pulchri ſpōſi lugēdū eſt. Specioſus enim forma
pre filijs hoīm: cui⁹ diffuſa gr̄a i labijs eius. Inter manus
Eſa.liij. pſequētiū nō habuit ſpēm neqʒ decorē: ⁊ ablata eſt de terra
vita ei⁹. Et recte lugemus: ſi flagram⁹ deſiderio ei⁹. Beati
qb⁹ eū licuit ante paſſionē tūc habere preſentē: interrogare
ſicut vellēt: audire ſicut audire deberēt. Illos dies ɔcupie
rūt videre patres ante aduentū eius neqʒ viderūt: qꝛ i alia
diſpēſatione fuerāt ordinati: p quos vēturus annunciareꝛ:
Mat.xiij. nō qb⁹ veniēs audireꝛ. De his eīn aplīs loquiꝛ dicēs. Mul
ti iuſti ⁊ pphete voluerūt videre q̄ videtiſ ⁊ nō viderūt: ⁊ au
dire q̄ auditiſ ⁊ nō audierūt. In nobis aūt illud impletū eſt
qđ idē ipe dicit. Veniēt dies qn deſiderabitis videre vnū
de dieb⁹ iſtis: ⁊ nō poteritiſ. Qui ſcti deſiderij flāma vritur
qs hoc nō lugeat: qs nō laboret i gemitu ſuo: qs nō dicat.
Pſ.xlj. Facte ſūt mihi lachryme mee panes die ac nocte: dū diciꝛ
G mihi quotidie: vbi eſt de⁹ tuus? Credim⁹ qppe eū iā ſeden:
ij.Cor.v. tē ad dexterā pr̄is: ſed tñ qđdiu ſum⁹ in corpore peregrina:
mur ab eo: nec de eo dubitātib⁹ vel negātib⁹ et dicētibus:
vbi eſt de⁹ tu⁹: valem⁹ oſtēdere. Merito aplſ̄ ei⁹ ɔcupiſce:
Philip.j. bat diſſolui ⁊ eē cū illo: manere aūt in carne nō ſibi optimū
dicebat ſed neceſſariū ppꝛ nos: vbi cogitationes mortaliū
Sapiē.ix. timide ⁊ icerte pudentie nr̄e: qm deprimit terrena inhabi:
Job.vij. tatio ſenſum multa cogitātē: ide tētatio eſt vita hūana ſup
j.Petri.v terrā: ⁊ i hac nocte ſeculi circuit ſicut leo qrēs quē deuoret
Apoca.v. Nō leo de tribu iuda rex nr̄ ſed leo diabolus aduerſari⁹ nr̄.
Apoca.ij. Ille eīn qttuor aīaliū de Apocalipſi iohis figurā in ſe vno
expmēs: nat⁹ vt hō: opaꝛ vt leo: immolatus vt vitulus vo
Pſ.xvij. lauit vt aqla. Volauit ſup pēnas vētoꝝ: et poſuit tenebras
Pſ.ciij. latibulū ſuū. Poſuit tenebras ⁊ facta ē nox: i qua ptrāſeūt
oēs beſtie ſilue. Catuli leonū rugiētes: tētatores videlʒ p
j.Petri.v quos diabol⁹ querit quē deuoret. Non qdē habētes ptātē
niſi i eos quos receperit: qꝛ ⁊ i pſalmo ipo ita ſequiꝛ. Que:
rentes a deo eſcā ſibi. In tam piculoſa ⁊ tētationib⁹ plena
huius ſeculi nocte: quis nō timeat? quis non medullis oīb⁹
ptremiſcat: ne dignus iudiceꝛ q̄ deuorandus dimittatur in
H fauces tā crudelis inimici? Unde ⁊ ieiunādū et orandū eſt
⁊ tāto poti⁹: tāto inſtātius: quanto ppinquius et ipa dñice
reſurrectiōis ſolēnitate paſſiōiſqʒ celebritate anniuerſaria
qdāmō nobis eiuſdē noctiſ memoria reſculpiꝛ ne obliuiōe
deleaꝛ: ⁊ nos nō corpore ſʒ ſpū dormiētes ille rugiēs deuo
rator iuēiat. Nā ⁊ ipſa dñica paſſio qđ nobis aliđ i capite
nr̄o ieſu xpo: qȝ ipam vite huius tētationē maxime cōmen
Luce.xxij daui? Unde adueniēte iā mortis ſue tpe petro dixit. Po:
ſtulauit ſathanas vexare vos ſicut triticū: et ego rogaui p
te: ne deficiat fides tua. Unde ⁊ tu ɔforta fratres tuos. Et
plane ɔfortauit nos p aplm. Unde cū his duob⁹ i mōte ſe
oſtēdit. Nos aūt qꝛ tā longū ieiuniū ppetrare nō poſſum⁹
vt p tot dies et noctes nihil alimentoꝝ ſicut illi accipiam⁹:
ſaltē qꝛtū poſſum⁹ faciam⁹: exceptis dieb⁹ per quos certis
de cauſis mos eccīe phibet ieiunare. Dño deo nr̄o vl quo
tidiano vel crebro ieiunio placeam⁹. Sed nunqđ ſicut a ci
I bo ⁊ potu abſtinētia: p tot dies non pōt eſſe ɔtinua? Quan:
doquidē tps humiliāde aīe quantū potui maxime cōmen:
daui: tñ ppter hoim errores q̄ p vaniloquas ſeductiōes et
prauas ɔſuetudines nobis moleſtā pro vobis curā inferre
non ceſſant: tacere non poſſum⁹. Sunt quidā obſeruatores
quadrageſime delitioſi poti⁹ qȝ religioſi: exqrentes nouas
ſuauitates magis qȝ veteres cōcupiſcētias caſtigātes: qui
precioſis copioſiſqʒ apparatib⁹ fructuū diuerſorū quorūli
bet varietates ⁊ ſapores ſuperare cōtendunt. Vaſa in qui:
bus cocte ſunt carnes tāqȝ imūda formidāt: et in carne ſua
ventris et gutturis luxuriam nō formidāt. Ieiunāt non vt
ſolitam temperando minuant edacitatē: ſed vt imoderatā
differēdo augeāt auiditatē. Nam vbi tps reficiendi adue
nerit: optimis mēſis tāqȝ pecora preſepib⁹ irruūt: vētreſqʒ
diſtēdūt: artificioſis et peregrinis cōdimentorū diuerſita:
tib⁹ tantū capiunt manducando: quantū digerere nō ſuffi
ciunꝛ ieiunando. Sunt etiā q vinum ita nō bibunt: vt alio:
rū expreſſione pomorū alioſqʒ ſibi liquores non ſalutis cā:
ſed iocūditatis exquirāt: tāqȝ nō ſit quadrageſima pie hu:
miliatiōis obſeruatio: ſed noue voluptatiſ occaſio. Quātū j.Timo.v
eīn honeſtius eēt: vt q ppter infirmitatem ſtomachi aquā
potare nō poterat: vino vſitato ⁊ modico ſuſtētareꝛ. Quid
aūt abſurdius qȝ tpe quo caro artius eſt caſtiganda: tantā
ſuauitatem carni pcuret: vt ipa faucium cōcupiſcētia nol:
leꝛ quadrageſimā preterire? Quid incōuenictius qȝ dieb⁹
humilitatis qn parum victus omnib⁹ imitādum eſt ita vi:
uere vt ſi toto tpe ſic viuaꝛ: vix poſſint victum pr̄imonis ſu
ſtinere? Cauete iſta dilectiſſimi: cogitate qđ ſcptū ē. Poſt Ecc̄.xviij
cōcupiſcētias tuas nō eas. Quod ſaluberrimū preceptum
ſi omni tpe obſeruandū eſt: quanto amplius his diebus qn
ita turpe eſt: ſi cupiditas nr̄a ad vſitatas relaxeꝛ illecebras
vt merito culpeꝛ q nō reſtrinxerit vſitatas? Precipue ſane K
pauperū memētote: vt qđ vobis parci⁹ viuēdo ſubtrahitis
in celeſti theſauro reponatis. Accipiat eſuriēs xps qđ ieiu:
nāns minus accepit xpianus. Caſtigatio volētis: fiat ſuſtē:
tatio nō habētis. Copioſe volūtatiſ iopia: fiat neceſſaria in:
opis. Copioſa ſit etiā i aīo placabili ⁊ hūili miſicors igno
ſcendi facilitas. Petat veniā: q fecit iiuriā. Det veniam: q
accepit iiuriā: vt nō poſſideamur a ſathana: cui⁹ triūphus
eſt diſſentio xpianoꝝ. Et hec eīn magni lucri elemoſyna ē:
debitū relaxare ɔſeruo: vt tibi relaxeꝛ a dño. Utrūqʒ opus
bonū celeſtis magr̄ diſciplis ɔmēdauit dicēs. Dimittite ⁊ Luce.vj.
dimitteꝛ vob̄: date et dabiꝛ vob̄. Memētote ſui illi⁹ cui oē Matthei
debitū dñs ei⁹ qđ donauerat replicauit: qꝛ cōſeruo ſibi de: xviij.
bēti cētū denarios miām nō repēdit: quā de talētoꝝ decē
milib⁹ q debebat accepit. In hoc gn̄e opis boni nulla ē ex:
cuſatio: vbi ſola volūtas tota facultas ē. Poteſt qſqʒ dice:
re. Ne ſtomach⁹ doleat ieiunare nō poſſū. Pōt etiā dicere.
Volo dare paupi: ſʒ vñ nō habeo: aut tñ habeo vt timeam
egere ſi dedero. Mltas ⁊ i his operib⁹ excuſationes pleriqʒ
ſibi hoīes falſas faciunt: quas veras inueniūt: verūtñ quis
eqdē dicat: ideo nō ignoui veniā petēti: qꝛ me valitudo ipe
diuit: aut qꝛ man⁹ q̄ porrigerē nō fuit? Dimitte vt dimitta: Luce.vj.
tur tibi. Cordis hoc opus eſt: nullū vel carnis ſue mēbrum
in adiutoriū aīe aſſumiꝛ vt hoc ipleat qđ rogaꝛ. Volūtate
agiꝛ: volūtate pficiꝛ. Fac ſecur⁹: nihil i corpore dolebis: ni:
hil in domo minus habebis. Iam vero fratres videte qđ
malū ſit vt penitēti fratri nō ignoſcat: cui pceptū ē vt inimi
cum adhuc diligat. Que cū ita ſint: ⁊ cū ſcriptū ſit. Sol nō Ephe.iiij.
occidat ſup iracundiam veſtram: conſiderate fratres vtrū
xpianus ſit dicēdus: qui aūt his dieb⁹ inimicitias nō vult
finire: quas nunqȝ debuit exercere.

¶ Eadē dñica. Sermo.ij. In quo dicit ꝙ xpo re ſuſcitato eū mādūcaſſe fuit ptātis nō neceſſitatiſ.

Quātū dño donāte poſſum⁹ de carnis reſurrectio Ser.clviij
ne tractem⁹. Hec ē eīn fides nr̄a: hoc donū i dñi A
nr̄i ieſu xpi nobis carne pmiſſum eſt: ⁊ i ipo pceſ
ſit exēplū. Voluit eīn nobis qđ pmiſit in fine nō
ſolum pnūciare: ſʒ etiā demōſtrare. Illi qdē q tūc fuerunt
cū illū viderēt: ⁊ cū expaueſcerēt: ⁊ ſpm ſe videre crederēt:
ſoliditatē corporis tenuerūt. Locutus eſt eīn nō ſolū vbis
ad aures eoꝝ: ſʒ etiā ſpecie ad oculos eoꝝ. Parūqʒ erat ſe
pbere cernēdū: niſi etiā offerret ptractādū atqꝫ palpandū.
Ait eīn. Quid turbati eſtis: ⁊ cogitatiōes aſcēdūt in corda
vr̄a? Putauerūt eīn ſe ſpm videre. Quid turbati eſtis inqt: Lu.xxiiij
⁊ cogitatiōes aſcēdūt in coꝛ veſtrū? Videte man⁹ meas ⁊
pedes meos: palpate ⁊ videte: qꝛ ſpūs carnē ⁊ oſſa non ha:
bet ſicut me videtis habere. Contra iſtam euidentiā diſpu B
tabant homies. Quid enim aliud facerent homies quia ca

que ſunt hoīm ſapiūt ꝙ ſic diſputare de deo ɔtra deū. Ille
Pſ.xciij. eīm deꝰ ē iſti hoīes ſunt. Sed dñs nouit cogitatiōes hoīm:
qm̄ vane ſunt. In hoīe carnali tota regła eſt itelligēdi:ɔſue
tudo cernēdi. Q̄ȯ ſolēt videre credūt: qȯ nō ſolēt non cre-
dūt. Preter ɔſuetudinē facit deꝰ mirabilia: qꝛ deꝰ eſt. Ma-
ioꝛa qdē mirabilia ſunt: tot q̄tidie hoīes naſci q nō erāt: ꝙ
paucos reſurrexiſſe q erāt. Et tñ iſta mirabilia nō ɔſidera-
tiōe cōp̄rehēſa ſunt: ſꝫ aſſiduitate viluerūt. Reſurrexit xp̄s:
abſoluta res eſt. Corpꝰ erat: caro erat: pependit i cruce: emi-
ſit aīam: poſitꝰ i ſepulchꝛo: exhibuit illā viuā: q viuebat i il
la. Quare miramur? Quare nō credimꝰ? Deꝰ eſt q fecit. Cō
C ſidera auctoꝛē ⁊ tolle dubitationē. Querunt ḡ hoīes: vtrū
coꝛruptio iſta coꝛpoꝛis quā ſentiūt i carne ſua futura ſit in
reſurrectiōe moꝛtuoꝛum. Dicimꝰ nō futurā. Rñdēt nobis.
Si coꝛruptio nō erit: quare māducabit? Aut ſi nō māduca
bit: quare poſt reſurrectionē dominꝰ manducauit? Modo
cum euāgelium legeret audiuimus: quia cum exhiberet ſe
viuū oculis manibuſqꝫ diſcipuloꝝ ſuoꝝ: parū illi viſum eſt
Lu.xxiiij. ad demōſtrādā euidentiā coꝛpoꝛalem: ſed addidit. Habe-
tis hic aliquid qȯ manducetur? Et obtulerunt ei partē pi-
ſcis aſſi: ⁊ fauū mellis. Manducauit: et reliquias dedit eis.
Dicit eīm nobis. Si coꝛruptio coꝛpoꝛis nō reſurgit: quare
māducauit dñs xp̄s? Legitis quia manducauit: nunqd le-
gitis quia eſuriuit? Quod māducauit ieſus: poteſtatis fuit
nō egeſtatiſ. Si deſideraret māducare egeret: rurſus ſi mā-
Geñ.xviij ducare nō poſſet: minꝰ valeret. Nunquid ⁊ angeli qñ ſuſce-
et.xix. pti ſunt hoſpitio a p̄ribꝰ nr̄is nō māducauerūt? Et tamen
coꝛruptibiles non fuerunt. Rurſus dicūt. Reſurgūt vitia?
Et reſpondet a nobis. Non. Quare ergo inquiūt dñs cum
ſuoꝛum vulnerū cicatricibꝰ reſurrexerit? Quid adhuc dici-
mus: niſi quia et hoc poteſtatis fuit nō neceſſitatis. Sic re-
ſurgere voluit: vt quibuſdam dubitantibꝰ exhiberet in illa
carne cicatrices vulneris: ⁊ ſanaret vulnus icredulitatis.

¶ Eadem dominica. Sermo.iij. In quo dicit ꝙ cum miracula audimus ſeruare nos fidē non rationem inquirere.

Ser.clix. LEctio euāgelica fr̄es chariſſimi q nuꝑ auribus
B nr̄is iſonuit cōtinet magnū miraculum. Quis
vbiqꝫ ſit dñs: ipſius miraculū cōtinet beneficiū
in quo acceperūt diſcipuli ſpm̄ ſctm̄. Miraculū
Ioh.xx. eſt quod dñs noſter ieſus xp̄s in carne vera itrauerit ad di
ſcipulos per oſtia clauſa. Requiris a me foꝛſitan ratiōem:
⁊ argumentū requiris. Si vera inquies caro fuerat que re-
ſurrexit: quō ipſa clauſis ianuis ad diſciplos itrouit? Ita
ne vero inquies cuiuſpiā capit auditꝰ: qȯ nō obſeruat opꝰ:
⁊ itrare quiſqꝫ limen i coꝛpoꝛe potuit? Redde mihi inqt ra
tionē. O hō ſi rationē a me poſcis: nō erit mirabile. Exem-
Mat.xiiij plum queriť: nō erit ſingulare. Credis nēpe dñm chꝛiſtum
ſuꝑ aquas maris firmis greſſibꝰ ambulaſſe? Credis vtiqꝫ.
Dicis igiť mihi. Si ꝑ oſtia clauſa xp̄s itrauit: vbi ē coꝛpo-
ris pōdus. Recedāt pauliſꝑ modꝰ ⁊ pōdus. Ille hec fecit
cui nihil ipoſſibile eſt: xp̄s q carnē ſuā potuit de ſepulchꝛo
ꝓducere: nō potuit clauſis ianuis ad diſcipulos introire?
Quādo audis miraculū: ſerua fidē: nō inqrat animꝰ rōnē.
B Hinc eſt qȯ ⁊ thomas diſcipulꝰ titubauit nec credidit: ſed
cum dñs poſtea ɔfirmauit. Dixerāt eīm et cōdiſcipuli eius.
Ioh.xx. Vidimꝰ dñm. Ille aūt: niſi videro inquit in manibus eius
fixurā clauoꝛū: ⁊ mittā digitū meū in latus eius nō credā.
Sciebat eīm clauis i cruce ɔfixū: ſciebat lācea latꝰ ꝑcuſſum
Hec ſigna q̄rebat: ideo nō credebat. Manꝰ q̄rebat: ⁊ latus
⁊ dum curioſus exiſtit in vulnere: moꝛtē incurrerat in fide.
Ioh.xj. O btē aplē: ante oculos tuos xp̄s lazaꝝ potuit ſuſcitare: et
ipſe nō poterat de ſepulchꝛo ſurgere? Queris loca clauoꝛū:
⁊ oblitꝰ es miracula tāta ſignoꝝ? Nonne ante oculos tuos
cecos illuminauit: paralyticos ſanauit: lepꝛoſos mūdauit?
Sic ꝑdidiſti i triduo mēoꝛiā magiſtri: vt potētie nō crede-
res xp̄i. Moꝛs xp̄i i carne: vita tua debet eē i fide. Vidiſti
qdē ꝑcutientē lancea: ſed diuinā non penetrauit potētiam.
Ioh.xx. Ecce itex vēit dñs: ne periret diſcipulꝰ: ⁊ dicit thome. In-
fer digitum tuū huc: ⁊ vide manꝰ meas: ⁊ affer manū tuā: ⁊
mitte in latꝰ meū: ⁊ noli eē icredulꝰ ſꝫ fidelis. O pietas ſal-
uatoꝛis q nō dedignať locū oſtēdere cicatricis. Rñdit tho
mas ⁊ dixit. Dñs meꝰ ⁊ deꝰ meꝰ. Modo eſt dñs et deꝰ tuꝰ:
qꝛ voluit vt videres: ne in incredulitate aīam perdideres.
Merito ad eū dñs ſic loquiť. Qꝛ vidiſti me credidiſti: bt̄i
q non viderūt et crediderunt. Ecce diſcipulus trepidauit:
ecce eccleſia qȯ non vidit credidit. Beatum meritū noſtrū
fratres: ſi in eccleſia catholica teneať acceptū. Hic accipi-
tur merces: vbi vera teneť ⁊ cognoſciť fides. Hāc igiť eccle-
ſiā xp̄s ſua reſurrectione conſtituit: in hac eterna p̄mia col
locauit. Credite fratres: ille ſperet requiē q nō diſceſſerit a
radice: cui eſt honoꝛ ⁊ gloꝛia in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Eadē dñica. Sermo.iiij. In quo nos dicit deſinere mirari ſi deum cogitamus.

AUdiuit charitas vr̄a cū ſctm̄ euangeliū legereť: Ser.clx.
dñm ⁊ ſaluatoꝛē nr̄m ieſū xp̄m poſt reſurrectio- B
nē ſuā clauſis oſtijs itroiſſe ad diſcipulos ſuos. Ioh.xx.
Magnū miraculū: ſꝫ mirari deſinis: ſi deū cogi-
taueris. Mirū eīm eēt ſi ſolus hō hoc feciſſet. Refer ad om-
nipotētiā: nō ad phātaſiā. Oſtijs clauſis intrauit. Reſpon
deo tibi vt ſcias qꝛ vera caro fuerat: cicatrices tāgēdo mon
ſtrauit. Sed ſicut non eſt inquis nature coꝛpoꝛalis ꝑ ianuā
clauſam itrare: ſic nō eſt nature coꝛpoꝛalis ſuꝑ fluctꝰ mariſ
ambulare. Intrauit ꝑ clauſa oſtia: rñde mihi: da mihi ſoli-
ditatē carnis. Ambulauit ſuꝑ aq̄s maris: da mihi ⁊ tu pon- Mat.xiiij
dus carnis. Vis noſſe h oīpotentie fuiſſe? Et petro dedit.
Qui qȯ voluit dedit: qȯ ꝓpꝛiū erat ſibi ſuauit. Ille eīm vi-
uēs ꝑ clauſas ianuas itrauit: q naſcendo integritatē mr̄is Luce.ij.
nō violauit. Ergo fr̄es admirati credamꝰ: credētes obau-
diamꝰ: obaudientes ſperemꝰ ꝓmiſſa: ſi facimus iuſſa: qꝛ vt
faciamꝰ iuſſa: ipſe adiuuat a quo ſperamus ꝓmiſſa. Hodie B
octaue dicunť infantiū: reuelāda ſunt capita eoꝝ: qȯ eſt idi
ciū libertatiſ. Habet eīm libertatē iſta ſpiritalis natiuitas:
ꝓpe aūt carnis natiuitas ſuituté. Due ſunt vtiqꝫ hoīs na-
tiuitates: naſci et renaſci. Naſcimur ad laboꝛē: renaſcimur
ad q̄etē. Naſcimur ad miſerias: renaſcimur ad eternā feli-
citatē. Nā illi pueri: iſātes: paruuli: lactētes: maternis vbe-
ribꝰ iherētes: ⁊ q̄tū i eos ḡre referať neſciētes: vt ipſi vide-
tis qꝛ iſantes vocanť: ⁊ ipſi habēt octauas hodie. Et iſti ſe-
nes: iuuenes adoleſcētuli: oēs infantes. Una quippe illoꝝ
iſantia ꝑtinet ad vetuſtatē: altera ad nouitatē. Nā quos vi
detis recētes a partu: veteres naſcunť. Vetꝰ hō nr̄ dicꝰ eſt
adā ex q naſcimur: nouꝰ hō xp̄s ꝑ quē renaſcimur. Iſti ḡ ⁊
noui ſunt: ⁊ renati ſunt ad aliā vitā: ⁊ eſt i illis ſi dici pōt qñ C
naſcunť noua vetuſtas. Ecce miſcenť hodie fidelibꝰ iſātes
nr̄i: ⁊ tāqꝫ de nido volāt. Neceſſe eſt ḡ vt parturientes eos
alloq̄mur ſic eīm recoliť fr̄es mei. Hyrūdinū vel domeſti-
coꝝ paſſerū pullos qñ volare de nido ceperit: mr̄es cū ſtre- D
pitu circūuolant: et vocibꝰ pijs teſtanť ꝑiclā filioꝝ. Scimꝰ
ḡ mltos q appellanť fideles male viuere: ⁊ ḡre quā accepe
rūt moꝛibꝰ ſuis nō ɔuenire: laudare deū ligua: blaſphema-
re vita. Scimꝰ aūt alios iter iſtos multos tāqꝫ iter multā
et abundantē paleā velut grana gemētes in tritura: ſed ſpe
hoꝛrei ſe collocātes. Duo iſta ḡna hoīm ſcimꝰ eſſe i eccła.
Areā dñicā eccleſiā nouimꝰ: vētilationē in die iudiciſ ſpe-
ramꝰ: maſſam frumēti in reſurrectiōe deſideramus: hoꝛreū
i vita eterna ſumere cupimꝰ. Ibi nulla palea erit: ſicut i ge
henna nullū granū erit. Nūc ergo fratres mei cū ſciamus
duo iſta genera hoīm eſſe in eccleſia: pioꝝ ⁊ impioꝛum: bo-
noꝝ ⁊ maloꝝ: timentiū ⁊ contēnētiū: qbus cōiungantur iſti
neſcimus. Q̄ȯ aūt velimꝰ ⁊ ipſi ſciūt: vtrū de illis vota nr̄a
cōpleanť: hūana ignoꝛātia ſollicitudine fatigať aliqñ ⁊ fal
ſis ſuſpitiōibꝰ agitať. Ex his diſciť in hac terra: vbi ſine tē-
tatione nō viuiť. Admoneo ergo vos ſctā germina: admo- D
neo vos nouelle i agro dñico plāte: ne de vobis dicať qȯ de
vinea domꝰ iſrł dictū eſt. Expectaui vt faceret vuas: fecit Eſaie.v.
aūt ſpinas. Botrū in vobis iueniat: q botrꝰ ꝓ vobis calca-
tus eſt. Viuā ferte: bñ viuite. Fructꝰ eīm ſpūs eſt: (ſicut dicit Gala.v.
aplꝰs) charitas: gaudiū: pax: longanimitas: benignitas: bo-
nitas: māſuetudo: fides: ɔtinētia: caſtitas. Quādo ad nos
venerit agricola noſter cuiꝰ nos operarij ſumus: ille qui in-
tus dat incrementū: nam nos foꝛinſecus plātare nouimus
⁊ rigare: ſed ait apoſtolus. Neqꝫ q plantat eſt aliquid: neqꝫ j.Coꝛ.iij.
q rigat: ſed deus q incremētum dat. Qui modo videt quo-
modo audiatis: q modo iſpicit quomodo timeatis: aut iā
cōtinere incipiatis: cum ad vos ille agricola venerit: inue-

Annotatõ nūeralis ordinis ſermonū hui⁹ opis E

niat in vobis qd̄ dicit apl's. Gaudiū meū ⁊ corōa mea: oēs q̄ ſtatiſ in dño. Fratres: filij dulciſſimi: filij chariſſimi: imitamini bonos: cauete malos. Scio eī q̄ ventur: ſunt ad vos hoīes mali: ⁊ pſuaſuri vobis vinolētiā: ⁊ dicturi ſunt vob. Quare? Nōne ⁊ nos ſum⁹ fideliſſimi? Scio: ide doleo: ide timeo. Iā tu ſi dixeris ꝯſtanter frater nec te vellē facere qd̄ facis: ſed ſi te nō poſſum ducere i bonū meū: vel noli me trahere ad malū tuū. Hoībus iſtis vt fieri ſolet caput dolebit. Dictur⁹ eſt tibi vicin⁹ tu⁹ aut vicina. Eſt hic incātator: eſt hic remediator ⁊ neſcio vbi mathematic⁹. Tu dicis. Chriſtian⁹ ſum: nō licet mihi. Et ſi ille dixerit tibi: quare? Nōne ego xp̄ian⁹ ſum? Tu dictur⁹ es. Sꝫ ego fidelis ſum. Et ille tibi. Et ego baptizat⁹ ſum. Fiūt angeli diaboli: mēbra xp̄i. Qr ipm̄ poſſidet imic⁹: trahere q̄rit ⁊ aliū. Inueniat vos paratos: q̄ iſta vobis p̄parauit. Ideo loquor: ideo ꝯteſtor: ideo nō taceo: ideo veſtimēta mea excutio: ideo i tribunali dei mei excuſatū me habeo. Dicā deo meo. Dñe non tacui:

Mat.xxv. dñe talētū qd̄ mihi dediſti nō abſcōdi: ſꝫ erogaui. Hoc poterit mihi dicere. Serue nequā: tu dares: ego exigerē. Ecce dñe dedi: tu exige. Et ſi forte vos vet⁹ titillauerit ꝯſuetudo: habetis quē iterpelletiſ. Maior eſt adiutor q̄ oppugna

Mat.vj. F tor. Ideo gemitis: ideo oratis: ideo dicitiſ. Ne nos inferas in tētationē. Obſeruate illud etiā fratres mei qd̄ ſupra dicitis. Dimitte nobis debita nr̄a: vt faciatiſ qd̄ ſequit̄. Sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ noſtris. Elemoſynā facis: elemoſynā accipis. Ignoſciſ: ignoſcet̄ tibi. Erogas: erogabit̄ tibi. Deū audi dicētē. Dimittite: ⁊ dimittet̄ vobis. Date: et dabit̄ vobis. In mēte habete pauperes. Oīb⁹ dico. Facite elemoſynas frēs mei: facite ⁊ nō perdetis. Deū credite Nō ſolū dico vobis: nō pditis qd̄ facitis cū pauperib⁹: ſꝫ plane dico vobis: hoc ſolū nō pditiſ: cetera pditis. Ecce videam⁹ ſi exhilaratis pauperes hodie: horrea ipſorum vos eſtis: vt det vobis de⁹ vnde detiſ: ⁊ dimittat qd̄ forte pecca

Eccl.xxix tis. Includite elemoſynā i cordib⁹ pauperū: ⁊ ip̄a ꝓ vobis exorabit dñm: cui eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſcloꝝ. Amen.

¶ Eadem dñica. Sermo. v. In quo dicit q̄ illud qd̄ Thomas ſibi geſſit cunctis profecit.

Ser.clxj. B

Retinet ſanctitas vr̄a fratres ſuperiorē tractatū in quo ſcripſim⁹ ſcm̄ Thomā apl'm ad ꝯfirmādā fidē oīum poſt reſurrectionē dñici corporis mēbra palpaſſe: ⁊ ad repellendā ambiguitatem vniuerſoꝝ vulneꝝ ei⁹ cicatrices ſcrutari voluiſſe. Non enī ꝓpter ſe tm̄ hoc operat⁹ eſt beat⁹ apl's: ſed qd̄ ſibi geſſit: cūctis ꝓficit. Cū ſuā enī exercuit ſollicitudinē: fidē oīm ꝯfirmauit. Quis eī ex hoc dubitet rediſſe a mortuis ſaluatorē cui⁹ poſt inferos p̄ſētiā agnoſcat ocul⁹: attrectet man⁹: digitus pſcrutet̄. Quis igit̄ modice fidei homo: q̄uis imbecillis ingenij xp̄ian⁹: nūq̄ ſollicitudinē ſuā inq̄ſitioni thome eq̄parare potuiſſet. Nūq̄ eñ poſt agnitionē ac ꝯuerſationē loquela auſus eēt petere: vt etiā tactu xp̄m pſcrutaretur in xp̄o: ⁊ in ipſo hoīe quē cerneret hoīs corp⁹ inq̄reret ⁊ reſurrectionē ei⁹ nō tā mirabiliū gloria crederet q̄ paſſionis iniuria ꝯprobaret. Thomas ḡ cū eſſet ſctūs fidelis et iuſtus, hec oīa ſollicite req̄ſiuit: nō q̄ ipſe aliq̄d dubitaret: ſꝫ vt oēm ſuſpitionē icredulitatis excluderet. Nā ſuffecerat illi ad fidē ꝓpriā vidiſſe quē nouerat: ſed nobis operat⁹ eſt: vt tāgeret quē videbat: vt ſi forte dicerem⁹ deluſos eē oculos: nō poſſem⁹ dicere man⁹ illius fuiſſe fruſtratas. In reſurrectionis eñ manifeſtatione de aſpectu ambigi poteſt:

B de tactu nō poteſt dubitari. Cōſtat eī v̄itatis ipſi⁹ teſtimonio rediſſe ab inferis ſaluatorē. Quis nō ſpem ſuam in xp̄o collocet? Quis nō fidem ſuā ponat in dño: vt dū illum credit ab inferis: ipſe reſurgat a mortuis? Dicit beatus apl's.

i.Cor.xv. Si enī mortui nō reſurgūt: neq̄ xp̄s reſurrexit. Qr ḡ ſurrexit xp̄s: ſuſcitabunt̄ ⁊ mortui: q̄r reſurrexit dñs: ⁊ ſeruuli re

Col.i. uiuiſcēt. Ipſe eñ eſt ſicut ait apl's: primogenit⁹ ex mortuis Sicut enī eſt apud ſuperos idē primogenit⁹ in multis fratrib⁹: ita ⁊ ab inferis eſt p̄mogenit⁹ ex defunctiſ. Primogenit⁹ aūt dr̄ q̄s ex eo qd̄ ſecuturis alijs primus gignit̄. Primogenit⁹ ḡ xp̄s vocat̄ ex mortuis: qd̄ primū illū ex inferni tenebris in lucē reſurrectiōis part⁹ ediderit. Part⁹ enī dicend⁹ eſt: vbi pmutatione quadā aīa tartari legib⁹ morit̄: vt rediuiuo corporis vſui renaſcat̄. Natiuitas enī reſurrectionis apud ſuperos mors quedā inferoꝝ eſt. Unde ipſa mors mortē quodāmodo patit̄: dū eī luite defunctoꝝ multitudo ſubtrahit̄. Nam ſic beat⁹ apl's dicit. Nouiſſima aūt inimica deſtruet̄ mors. Et iterū. Abſorpta eſt mors i victoria. Cū ḡ abſumit̄ mors in victoria: defectionis quadā ſue internitiōe deſtruit̄. Defectionē autē patit̄ cū poteſtas ei⁹ cūctiſ reſurgētib⁹ vacuat̄. Uideam⁹ aūt q̄d ſit qd̄ ait. Mortem in victoria eſſe cōſumptā. Cōſumpta eſt plane mors i victoria ſua: dū xp̄m inferni legib⁹ ſubijciēs: ipſa ſe cū eū vincit obtriuit. In eo enī in quo illū quē ſe ſuperaſſe credebat poſſedit: ab eo victa eſt cū reſurrexit. Totā ḡ fidem noſtram in reſurrectiōis gl'ia collocare debemus: et in futura magis vita ſperare de dño. Sic enī ait ſanctus apl's. Si in hac vita tm̄ i xp̄o ſperam⁹: miſerabiliores ſum⁹ oībus hoībus. Miſer ḡ eſt q̄ i hac tm̄ vita ſperat i dño. Miſer plane eſt: q̄r cito ſpes ei⁹ ſubducit̄: dū cito hec breuis vita finitur Nā ſpes illi⁹ caduca efficit̄: dū tp̄ali trāſitu dulcedinis ei⁹ voluptas elabit̄. De tali enī ſpe dicit apl's. Spes aūt q̄ videt̄ nō eſt ſpes. In futura igit̄ vita ſperem⁹ in dño: que ſolida eſt atq̄ perpetua: vt nō miſerabiliores cunctis hominibus: ſed meliores eſſe poſſimus. i.Cor.xv. C Ubi.s. Rom.viij

¶ Eadem dñica de Reſurrectione. Sermo. vj. In quo declarat quomodo veritas mentiri non poteſt: al'as veritas non eſſet.

Certiſſima eſt fiducia xp̄ianoꝝ diuinit⁹ ꝓmiſſa: reſurrectio mortuoꝝ. Hāc enī v̄itas ipſa ꝓmiſit Ueritas enī mētiri nō pōt. Alioq̄n v̄itas nō ē: ſi mētiri poteſt. Uera eſt igit̄ de reſurrectione corpoꝝ ꝓmiſſa v̄itas: q̄r v̄itas q̄ mētiri nō nouit: totū neceſſe eſt vt ipleat qd̄ ꝓmiſit. Hāc eī reſurrectionē corpoꝝ: vt futurā certiſſime nouerim⁹: ipſe dñs nobis in ſuo corpore dignat⁹ eſt demōſtrare. Reſurrexit xp̄s vt reſurrectuꝝ ſe nō dubitet xp̄ian⁹. Qd̄ enī preceſſit in capite: ſequet̄ i corpore Noſſe eñ debem⁹ dilectiſſimi fratres duas eſſe mortes: et duas eſſe reſurrectiōes. Dicit̄ enī mors prima: dicit̄ ⁊ ſecūda. Porro p̄me mortis due ſūt ptes. Una q̄ peccatrix aīa per culpā diſceſſit a creatore ſuo. Altera qua iudicāte deo: excluſa eſt p penā de corpe ſuo. Mors aūt ſcd̄a: ipſa ē corporis ⁊ aīe punitio ſempit̄na. Per mortē v̄o ſecūdā aīa ſoli⁹ mali hoīs i et̄nū cū corpore ſuo cruciat̄. Utraq̄ ḡ mors oēm hoīem tenebat obſtrictum: q̄r nature tranſgreſſio vnūquēq̄ pctīs ꝓpagat obnoxiū. Uenit aūt dei fili⁹ imortal' et iuſt⁹ vt moreret̄ ꝓ nobis: in q̄ carne q̄r nullū potuit hr̄e pctīn: ſine reatu ptulit pctī ſuppliciū. Secundā itaq̄ prime mortiſ ptē. i. ſoli⁹ corporis mortē: dei fili⁹ ꝓ nobis accepit: p quā a nobis ⁊ dñationē pctī, ⁊ penā eterne punitionis excluſit. Hoc ḡ xp̄s i ſuis fidelib⁹ miſericorditer opat̄: vt hic eos prio i aīa reſuſcitet: donās fidē vt recte credāt: tribuēs charitatē vt bonis opib⁹ libēter inſiſtāt. In nouiſſimo v̄o die ad h̄ eis corpora reſuſcitare dignabit̄: vt eis eternā beatitudinē largiat̄. Reſuſcitati ḡ i aīa p fidē dilectiſſimi fratres: cū iuſticia viuam⁹ vt etiā corpe ad eternā letitiā reſurgam⁹. Diſcedam⁹ ab operib⁹ malis q̄ mortificāt aīaꝫ: etiā dū viuit corp⁹: vt in eternis bonis ⁊ aīa nr̄a mereat̄ eſſe et corp⁹. Seruem⁹ p̄me reſurrectiōis mun⁹: qd̄ nobis p fidē largit⁹ eſt xp̄s: vt cū reſurrexerim⁹ corpore: mereamur cū xp̄o ſaluatore ſine fine regnare. Tūc abſorbebit̄ mors i victoria. Tūc dabit̄ fidelib⁹ vera vita: veraq̄ leticia. Tunc de⁹ ꝓ meritis fidei atq̄ bonoꝝ opeꝝ dabit ſuis fidelib⁹ regnū celoꝝ. qui viuit ⁊ regn̄t cū p̄re ⁊ ſpūſctō i vnitate de⁹ ⁊c̄. Ser.clxij. B D C i.Cor.xv.

¶ Eadem dñica. Sermo. vij. In quo dicit q̄ reſurrectio xp̄i defunctis eſt vita: peccatoribus venia: et ſanctis gloria.

Paſcha xp̄i dilectiſſimi regnū ē celi: ſal⁹ mūdi: vita credētiū: occaſus iferni: gl'ia ſupnoꝝ: reſurrectio mortuoꝝ: teſtimoniū reſurrectionis diuine: preciū redēptiōis hūane: cognitio mortis abolite. Que feſtiuitas dei ſacrata myſterio ⁊ cognita ſacramēto: v̄tutē dñice reſurrectiōis p angelos idicat: p apl'os manifeſtat: p corda credētiū bona multiplicat. Hic igit̄ ē dies dilectiſſimi quē fecit dñs: vt audiſtiſ celſior cūctiſ: lucidior vniuerſis: in quo dñs reſurrexit: in quo ſibi nouā plebē vt Ser.clxiij B Pſ.cxvij

ipſi videtis regenerationis ſpũ cõquiſiuit: in quo ſingulorũ mẽtes gaudio ⁊ exultatiõe pfudit. Hic ẽ dies reſurrectionis xpi: defunctis vita. pctõrib⁹ venia: ſanctis eſt gl͞ia. Sic͞ dem opatiõe ꝟtutis eleuat de imis: ſuſcitat de terrenis: collocat i excelſis: ɔſũmat iuſtos: firmat dubios: dãnat incre-

B dulos. Ad hoc eni͞ dñs hodie reſurrexit: vt imaginẽ nobis future reſurrectiõis oſideret. Et ideo hodie vt vitali lauacro reſurgẽs dei popul⁹ ad iſtar reſurrectionis eccleſiã noſtrã ſplẽdore niuei cãdoris illuminet: grãs agere deo nr̃o debem⁹: q̃ dũ ſancti paſche ſolẽnitatẽ colim⁹: future reſurrectiõis ſpeciẽ iã videm⁹: reſurrecturũ eſſe humanũ gen⁹ in ſeculi ɔſũmatione poſt mortẽ: nũc reſurgit i baptiſmo: ſuſcitãd⁹ eſt tũc dei popul⁹ poſt ſoporẽ: nũc ſuſcitatᷓ poſt infidelitatẽ: liberãd⁹ eſt tũc a mortali cõditione: nũc liberatur ab ignorãtie cecitate: renaſcitur⁹ ẽ ad eternitatẽ: nũc naſcitur ad ſalutẽ. Oẽs eni͞ q̃ olim in xp̃o baptizati aſſumere nõ poſſũt cãdidã veſtẽ: ɔuerſationẽ ſaltẽ cãdidã nõ relinquãt. Solet ſub nigro habitu aĩa ſatꝫ pura latitare: nec multũ intereſt: ſi qs nõ habet cãdidã veſtẽ. Talis latro fuit ille q̃ in

Lu. xxiij. euãgelio crucifixus cũ ſaluatore clamaſſe dicitᷓ. Memẽto mei dñe dũ veneris i regnũ tuũ. Attẽdite ẽ chariſſimi ⁊ videte: qd fidelis obtinet: qd meretᷓ? Regnũ ſaluatoris latro poſcit i cruce: ⁊ dũ pene multitudinẽ patitᷓ: ad p̃mia eterna perducitᷓ. Imitamini ẽ ei⁹ deuotionẽ: imitamini amare regnũ xp̃i: qd poſcit latro moriendo: vos deſiderate bene viuẽdo. Illi⁹ credulitati paradiſus aperitᷓ: et noſtre ſpei eternorũ mõſtratᷓ firmitas premiorꝝ. Letemur ẽ ⁊ exultem⁹ in

C hac die: i qua dñs reſurgẽs intulit pacẽ: intulit ſalutẽ. Hoc

De ɔſe. di. iiij. vos añ itaqꝫ admoneo fratres dilectiſſimi vt quotiẽs paſchalis ſolẽnitas venit: q̃cũqꝫ viri: quecũqꝫ mulieres de ſacro fonte filios ſpiritaliter exceperũt: cognoſcãt ſe ꝓ ipſis fideiuſſores apd deũ extitiſſe: ⁊ ideo ſemꝑ illis ſollicitudinem vere charitatis ipẽdãt: ⁊ admoneãt vt caſtitatẽ cuſtodiãt: ꝟginitatẽ vſqꝫ ad nuptias ſeruẽt: a maledicto vel piurio liguã refrenẽt: cãtica turpia vel luxurioſa ex ore nõ ꝓferãt: nõ ſuperbiãt: nõ inuideãt: iracũdiã vel odiũ in corde nõ teneãt: auguria nõ obſeruẽt: philateria ⁊ characteres diabolicos nec ſibi/nec ſuis aliqñ ſuſpẽdãt: incãtatores velut miniſtros diaboli fugiãt: fidẽ catholicã teneãt: ad eccleſiã frequẽti⁹ currãt: cõtempta ꝟboſitate lectiones diuinas attentis auríb⁹ audiãt: pegrinos accipiãt: ⁊ ſm q̃ ipſis in baptiſmo dictũ eſt: hoſpitũ pedes lauẽt: pacẽ ⁊ ipſi teneant: diſcordes ad ɔcordiã reuocare cõtendãt: ſacerdotib⁹ ⁊ parẽtib⁹ honorẽ amore vere charitatis ipẽdãt. Hec ẽ oĩa ⁊ his ſimilia ſi filios ⁊ filias veſtras admonere cõtẽditꝫ: cũ ipſis ad eternã beatitudinẽ feliciter puenietꝫ. Nemo ſe circũueniat fratres chariſſimi: null⁹ hõ ſibi ſolũmõ viuat. Et ſicut frequẽter ſuggeſſi: quãtoſcũqꝫ aliqs exẽplo ſancte vite edificauerit: cũ tãtis ⁊ ꝓ tãtis mercedẽ beate vite retributionis accipiet. Et quãtiſcũqꝫ exemplũ male ɔuerſationis etiã ſi non eũ illi ſequãtur: p̃buerit: ꝓ tãtꝫ ſe malis rationẽ nouerit redditurũ. Et ideo ſicut iã ſupra ſuggeſſi: neophitꝫ noſtris auxiliante dño exemplũ bone cõuerſationis q̃ntum poſſum⁹ debem⁹ oſtẽdere: vt nõ ꝓ illorꝫ deſtructione penã recipere: ſed poti⁹ ꝓ edificatione ad indulgentiã peccatorꝫ mereamur peruenire: preſtante dño noſtro ieſu chriſto.

Eadẽ dñica: ad baptizãdos vt bonos nõ malos in eccleſia imitentᷓ: declarat etiam cur gratia dicatur gratia. Sermo. viij.

Sermo. cxliiij.

B Hodierna die q̃ baptizati ſunt i xp̃o ⁊ regenerati alloq̃mur eos ⁊ vos in eis ⁊ ipſos i vobis. Ecce facti eſtis mẽbra xp̃i. Si cogitetꝫ qd facti eſtis: oĩa veſtra oſſa dicẽt. Dñe quis ſimilis tibi. Non eni͞ digne cogitari poteſt illa dignatio dei. Deficit oĩs ſermo ſenſuſqꝫ human⁹ veniſſe vobis gratuitã gratiã nullis meritis p̃cedẽtib⁹. Ideo ⁊ gratia dicitᷓ: q̃ gratis datᷓ. Quã gratiã? Ut ſitis mẽbra xp̃i filii dei: vt ſitꝫ fratres vnici. Si ille vnic⁹: vnde vos fratres: niſi q̃ vnicus natura: vos gratia fratres facti? Quia ergo mẽbra xp̃i facti eſtis: admoneo vos: timeo de vobis: nõ tm̃ a paganis: nõ a iudeis: non ab hereticis: q̃ntũ a malis catholicis. Eligite vobis de populo dei quos imitemini. Nã ſi turbã imitare volueritis: inter paucos anguſtã viã ambulãtes nõ eritis. Abſtinete vos a fornicatiõe: a rapinis: a fraudib⁹: a piuriis: ab illicitis reb⁹ a iurgiis. Ebrietas repellatᷓ a vobis. Adulteriũ ſic timete quomõ mortẽ: mortẽ nõ que aĩam ſoluit a corpore: ſed vbi aĩa ſemꝑ ardebit cũ corpe. Fratres. Fratres mei: filij mei: B

filie mee: ſorores mee: ſcio agere diabolũ partes ſuas: nec q̃eſcere loqui in cordib⁹ eorꝫ quos obligatos ſuis vinculis tenet. Scio fornicatorib⁹: adulteris q̃ ɔtẽti nõ ſunt cõiuge ſua: dicere diabolũ i cordib⁹ eorꝫ: nõ ſũt magna carniſ pctã. Cõtra hãc diaboli ſuſurrationẽ debem⁹ habere xp̃i icarnationẽ. Hoc ẽ vnde xp̃ianos decipit inimic⁹ p carnis illecebras: cũ eis facit leue qd graue eſt: leue qd aſperũ eſt: dulce qd amarũ eſt. Sed qd ꝓdeſt: q̃ ſathanas facit leue: qd xp̃s oſtẽdit graue? Nũquid nouũ aliquid facit diabol⁹ dicere xp̃ianis fidelibus: nihil graue eſt qd facis in carne tua peccans? Nũquid in ſpũ facile delet carnis pctm̃: facile a deo venia datᷓ? Quid facit magnũ? Artificiũ ſuũ facit qd ⁊ i paradiſo dixit. Mãducate ⁊ eritis ſicut dij: nequaq̃ moriemini. Gen. iij.

De⁹ dixerat: qua die mãducaueritis/morte moriemini. Monet inimic⁹ ⁊ ait. Nõ moriemini: ſed aperientᷓ ocli vr̃i. ⁊ eritis ſicut dij. Dimiſſa eſt iuſſio dei: ⁊ audita eſt pſuaſio diaboli. Tunc inuẽta eſt vera iuſſio dei: falſa deceptio diaboli. Nũquid ꝓfuit obſecro vos: q̃ dixit mulier. Serpẽs

C deduxit me. Nunq̃d valuit excuſatio? Si valuit excuſatio quare ſecuta eſt damnatio? Ideo vobis dico frẽs mei: filij mei q̃ habetis vxores: vt nihil aliud noueritis: ⁊ q̃ nõ habetis ⁊ ducere vultis: itegri vos ad eas ſeruate: ſicut itegras vultꝫ inuenire. Uos q̃ ɔtinentiã deo vouiſtis: nolite retro ſpicere. Ecce dico vobis: ecce clamo vobꝫ: ego me abſoluo. Erogatorẽ me poſuit de⁹: nõ exactorẽ ſꝫ tñ vbi poſſumus: vbi datᷓ locus: nõ ſceſſo: vbi ſcim⁹: corripim⁹: obiurgamus anathematizam⁹: excõmunicam⁹: ⁊ tñ nõ corrigim⁹. Quare? Quia neqꝫ q̃ plãtat: aliqd eſt: neqꝫ q̃ rigat: ſed q̃ incremẽtũ dat de⁹. Modo q̃ loquor: q̃ moneo: qd op⁹ eſt niſi exaudiat me de⁹ ꝓ vobis: hoc eſt in cordib⁹ vr̃is? Breuiter dico ⁊ vobis cõmẽdo: ⁊ fideles terreo: ⁊ vos edifico. Mẽbra xp̃i eſtis: nolite me: ſed apl̃m audite. Tollens (inq̃t) mẽbra j. Cor. vj.

xp̃i: faciã mẽbra meretricis? Sed dicit aliqs. Meretrix nõ eſt quã habeo: cõcubina mea ẽ. O ſancte epiſcope: meretricẽ feciſti cõcubinã meã. Nũquid ego dixi. Apl̃s clamat: et ego incurri calũniã? Ego volo te eſſe ſanũ: q̃re i me furis ſicut inſan⁹? Habes vxorẽ q̃ hoc dicis. Habeo iquis. Bene: velis nolis illa q̃ preter vxorẽ tecũ dormit: meretrix ẽ. Ecce vade ⁊ dic ei: q̃ iniuriã tibi fecit ep̃s. Habes vxorẽ legitimã tuã: ⁊ alia tecũ dormit: q̃cũqꝫ eſt illa (iã dixi) meretrix eſt. Sed ſeruat tibi vxor tua fidẽ: nec nouit aliũ niſi te ſolũ: et nõ diſpoſuit ſe noſſe alterũ. Cũ ẽ illa ſit caſta: tu q̃re fornicaris? Si illa te vnũ: q̃re tu duas? Sed dicis: ancilla mea cõcubina mea eſt. Nũquid ad vxorem alienã vado? Nunquid ad meretricẽ vado publicã? An nõ licet mihi facere i domo mea q̃ volo? Dico tibi. Nõ licet. In gehennã vadũt

D qui hoc faciũt: in ſempiternũ ignẽ ardebũt. Uel hic liceat mihi loqui ⁊ dicere. Corrigãt ſe qui tales ſunt dũ viuũt: ne poſtea velint ⁊ nõ poſſint: q̃ ſubito venit mors ⁊ nõ eſt qui corrigatᷓ: ſed vt in ignem mittatᷓ. Nã qñ veniat illa nouiſſima hora neſcitᷓ ⁊ dicitᷓ: corrigo. Quãdo corrigis: qñ mutaris? Cras inquis. Ecce quotiẽs dicis: cras/cras/ fact⁹ es coru⁹. Ecce dico tibi cũ facis vocẽ coruinã: occurrit tibi ruina. Nã ille coru⁹ cui⁹ vocẽ imitaris: exijt de archa ⁊ nõ Gen. viij.

redijt. Tu autẽ frater redi in eccleſiã quã tunc illa archa ſignificabat. Sꝫ vos me audite. O baptizati audite me: per ſanguinẽ xp̃i qui eſtis renati. Obſecro vos per nomen qd ſuꝑ vos inuocatũ eſt: per illud altare ad qd acceſſiſtis: ꝑ ſacramẽta q̃ accepiſtis: per iudiciũ futurũ viuorꝫ ⁊ mortuorum. Obſecro vos: obſtringo vos per nomẽ ieſu xp̃i: vt nõ imitemini eos quos infideles eſſe cognoſcitis: ſed illius ſacramẽtum maneat in vobis qui de ligno deſcẽdere noluit: ſed voluit de ſepulchro reſurgere. Amen.

Item in eadem dñica Homelia de eo qd ſcriptum eſt in euãgelio ſm Iohannẽ. Cũ ſero eſſet die illa vna ſabbatorꝫ ⁊c. que habetᷓ in expoſitione doctoris. tracta. cxxj. fo. ccxxxiij. col. ij.

Dñica prima poſt octauas paſche. De paſto-

Annotatõ nũeralis ordinis ſermonũ huiꝰ opis Ser.clxv.

ribus.Sermo.j.In quo dicit ꝙ illi ſunt paſtores nomine tñ qui noie paſtoris gaudent:officium autem implere nolunt. Dicitq̧ prelatos ad duo obligari ſcȝ pro ſe/et ſubiectis.

A
Ca.j.
Spes tota noſtra q꞉ in xp̄o: q꞉ omis vera ⁊ ſalubris gloria noſtra ipſe eſt:non nũc didicit primũ charitas veſtra. Eſtis eni in eiꝰ grege: q̄ intẽdit et paſcit iſrael. Sed q̄m ſunt paſtores q̄ paſtorũ noie gaudere volũt: paſtoris autem officiũ implere nolũt.
Ezechiel. xxxiiij.
Quid ad eos ꝓpheta dicat. Sicut lectũ audiuimꝰ:recẽſeamus. Audite vos cũ itẽtiõe:audiamꝰ nos cũ tremore. Et factũ eſt ad me vbũ dñi dicẽs. Fili hominis:ꝓpheti za ſup paſtores iſrael. Hãc lectionẽ cũ legeref audiuimus. Hinc cũ veſtre ſanctitati aliq̄d loqui decreuerimꝰ: adiuuabit ipſe vt vera dicamꝰ. Si nos noſtra dicamꝰ:paſtores erimꝰ ꝑaſcentes nõ oues ſed nos. Si aũt illiꝰ ſunt q̄ dicimꝰ:per quelibet ipſe nos paſcet. Hoc dicit dñs deꝰ. Ve paſtoribꝰ iſrael q̄ paſcũt ſe ſolos. Nunq̄d oues paſcũt paſtores.i.non ſe paſcũt paſtores ſed oues? Hec ꝑma cauſa eſt quare arguãtur paſtores iſti:q꞉ ſeipſos paſcũt nõ oues. Qui ſunt q̄ ſeipſos paſcũt/De quibꝰ dicit apl̄s. Omes eñ q̄ ſua ſunt q̄rũt: nõ que ieſu xp̄i. Nã eni quos in loco iſto de quo periculoſa ratio reddif:dñs ſi nõ dignitatẽ ſuã:ſi nõ meritũ noſtrũ cõſtituit:habemꝰ duo quedã plane diſtinguẽda. Vnũ ꝙ xp̄iani ſumꝰ. Alterũ ꝙ ꝑpoſiti ſumꝰ. Illud ꝙ xp̄iani ſumus propter nos eſt. Qꝫ autẽ ꝑpoſiti ſumꝰ ꝓpter vos eſt. In eo ꝙ chriſtiani ſumꝰ attendif vtilitas noſtra. In eo ꝙ prepoſiti: nõ niſi veſtra. Sunt autẽ multi xp̄iani ⁊ nõ prepoſiti: q̄ perueniunt ad deũ faciliore fortaſſe itinere:⁊ tanto expeditius ambulãtes:quãto miorẽ ſarcinã portãt. Nos aũt excepto ꝙ xp̄iãi ſumꝰ:vnde rationẽ reddimꝰ deo de vita noſtra: ſumus etiã ꝑpoſiti:vnde rationẽ reddimꝰ deo de diſpẽſatione noſtra. Ad hoc iſtã difficultatẽ proponimꝰ:vt cõpatientes nobis:oretis ꝓ nobis. Venit eni dies quo cũcta adducunf in iudiciũ. Et ille dies ſi ſeculo lõge eſt: vnicuiq̧ homini vite ſue vltimꝰ prope eſt. Tamen vtrũq̧ latere deꝰ voluit:⁊ q̄n veniat finis ſeculi: ⁊ q̄n ſit in vno quoq̧ hoie huiꝰ vite finis. Vis nõ timere diẽ occultũ:q̄n venerit ĩueniat te paratũ. Cũ ergo ꝑpoſiti ad hoc ſint vt eis quibꝰ preſint cõſulant:in eo ꝙ preſunt nõ vtilitatẽ ſuã attendãt: ſed eorũ q̄ miniſtrãt. Qꝫ ſi q̄s ita prepoſitꝰ eſt:vt in eo ꝙ prepoſitꝰ eſt gaudeat:⁊ honorẽ ſuũ querat: ⁊ cõmoda ſua ſola reſpiciat ſe paſcit nõ oues dei. Videte quẽadmodũ vos ſecuros fecerit deꝰ. Qualeſcũq̧ ſunt q̄ nobis ꝑſũt:qualeſcũq̧ nos ſumus nobis. Securitatẽ dedit q̄ paſcit iſrael. Nam deꝰ non deſerit oues ſuas:et mali paſtores penas debitas luent: et
C
oues ꝓmiſſa ꝑcipiẽt. Videamꝰ ergo q̄d loquaf paſtoribꝰ
Ca.iij.
ſeipſos paſcẽtibꝰ: nõ oues:ſermo dñi nemini palpãs. Lac
Ezechiel. xxxiiij.
conſumitis:⁊ lana vos tegitis:⁊ q̄ craſſum eſt interficitis ⁊ oues meas nõ paſcitis. Qꝺ infirmatũ eſt nõ ꝯfortaſtis:⁊ qꝺ egrotat non corroboraſtis:⁊ qꝺ cõtribulatũ eſt nõ colligaſtis:⁊ qꝺ errabat non reuocaſtiſ; ⁊ qꝺ periit nõ inq̄ſiſtis: ⁊ qꝺ forte fuit ꝯfeciſtis. Et diſperſe ſunt oues mee:eo ꝙ nõ ſit paſtor. Dicunf enim paſtores paſcẽtes ſemetipſos non oues:q̄ diligũt:qui negligũt. Quid q̄ diligũt? Lac cõſumi
j.Cori.ix.
tis:⁊ lanis vos tegitis. Apoſtolꝰ dicit. Quis plãtat vineã ⁊ de fructu eiꝰ non ſumit? Quis paſcit gregẽ:⁊ de lacte gregis nõ ſumit? Inuenimꝰ ergo eſſe lac gregis quicq̄d a plebe dei tribuif ꝑpoſitis ad ſuſtẽtãdũ victũ tẽporalẽ. Inde eni loquebaf apl̄s cũ hec diceret q̄ ꝯmemoraui. Et ꝙ apl̄s q̄uis eligeret mãibꝰ ſuis laborare:⁊ nec ipſum lac q̄reret ab ouibꝰ:tñ lactiſ poteſtatẽ percipiẽdi habere ſe dixit:⁊ ſic dominũ expoſuiſſe:vt q̄ euangeliũ annũciant:de euangelio viuant. Et dicit alios coapoſtolos ſuos vſos fuiſſe hac poteſtate:nõ vſurpata ſed data. Plꝰ ille fecit vt nec qꝺ debebatur acciperet. Ipſe ergo donauit ⁊ debitum:ſed alius non exegit indebitũ. Ille plus fecit. Fortaſſis eñ ipſum ſignifi-
Luce.x.
cabat:q̄ egrũ cũ adduceret ad ſtabulariũ dixit. Si q̄d amplius erogaueris:in redeundo reddam tibi. De his ergo q̄ nõ indigẽt lacte gregis:q̄d plura dicamus? Miſericordiores ſunt:vel potiꝰ ipſi miſericordie officiũ largius impendũt. Poſſunt eñ: et qꝺ poſſunt faciũt. Laudentur hi:neq̧ dãnentur illi. Nam ⁊ ipſe apl̄s q̄ hoc nõ querebat: fructuoſas tamen oues eſſe cupiebat:nõ ſteriles ſine lactis vbertate. Itaq̧ cũ eſſet quodã tẽpore in magna indigentia victꝰ in cõfeſſione veritatis:miſſum eſt illi a fratribꝰ vnde neceſſitati ⁊ indigẽtie miniſtrarẽt. Reſpõdit autẽ illis:gratias agẽs ⁊ dixit. Bene feciſtis cõmunicare neceſſitatibꝰ meis.
Phil.iiij.
Ego eni didici in quibꝰ ſum ſufficiẽs eſſe. Scio ⁊ abũdare ⁊ penuriã pati. Omia poſſum in eo q̄ me conſortat. Verũtamen vos bene feciſtis vſibus meis mittere. Sed vt oſtẽderet in eo qꝺ illi benefecere: ꝙ nõ ipſe quereret:ne inter illos eſſet q̄ ſeipſos paſcãt nõ oues:nõ tam ſue gaudet ſubuentũ neceſſitati:q̄ꝫ illoꝝ gaudebat fecũditati. Quid ergo ibi q̄rebat? Nõ requiro (inq̄t) datũ:ſed requiro fructum. Nõ ergo (inq̄t) vt explear:ſed ne vos inanes remaneatis. Qui q̄ nõ poſſunt facere qꝺ paulꝰ: vt in manibꝰ ſuis tranſigant:accipiãt de lacte ouiũ:ſuſtentẽt ſuã neceſſitatẽ:nõ hoc ſibi querant tanq̧ cõmodũ ſuũ: vt ex neceſſitate ſue pecunie videãtur annũciare euãgeliũ:ſed hoibus illuminãdis prebeãt lucem verbi veritatis. Sint eni tanq̧ lucerne:ſicut dictũ eſt.
Lu.xij.
Sint lũbi veſtri precincti:⁊ lucerne ardẽtes. Et nemo accẽ-
Mat.v.
dit lucernã:⁊ ponit eam ſub modio:ſꝫ ſup cãdelabrũ:vt luceat oĩbus q̄ in domo ſunt:ſic luceat lumen veſtrũ corã hoĩbus vt videãt bõa opera veſtra ⁊ glorificẽt patrẽ veſtrũ q̄ in celis eſt. Si ergo tibi lucerna accenderef in domo: nõne adiiceres oleũ ne extingueretur? Porro ſi lucerna accepto oleo nõ luceret:nõ erat plane digna q̄ in cãdelabro ponerẽf ſed q̄ cõtinuo frangerẽf. Vnde eni viuif:neceſſitatis eſt accipere:charitatis eſt prebere. Nõ tanq̧ venale ſit euãgeliũ vt iſtud ſit preciũ eiꝰ qꝺ ſumũt qui annũciat vnde viuãt. Si eni ſic vẽdũt:magnam rem vili precio vẽdũt. Accipiãt ſuſtentationẽ neceſſitatis a populo:mercedẽ diſpẽſationis a dño. Non eni eſt idoneꝰ populꝰ reddere mercedẽ illis q̄ ſibi in charitate euangeliũ ſeruiũt:nõ expectent illi mercedem niſi vnde ⁊ iſti ſalutẽ. Quid ergo iſti increpanf: vnde arguãtur:qui cũ lac ſumerẽt:⁊ lanis ſe tegerẽt: oues negli-
Phil.ij.
gebãt? Sua ergo tantũ que q̄rebãt non q̄ ieſu xp̄i. Sed q̄m
D
dixîmꝰ q̄d ſit lac ſumere: q̄ramꝰ q̄d ſit lanis ſe tegere. Qui
Ca.iiij.
prebet lac:victũ prebet:qui ꝑbet lanã honorẽ prebet. Iſta ſunt duo q̄ a populis querũt:q̄ ſemetipſos paſcunt nõ oues Cõmodũ ſupplende neceſſitatis: ⁊ fauor honoris ⁊ laudis Eteni veſtimẽtũ propterea bene ĩtelligif in honore: q꞉ nuditatẽ tegit. Etenim vnuſquiſq̧ homo infirmꝰ:et quid eſt quiquis vobis preeſt:niſi qꝺ vos eſtis? Carnẽ portãs mortalis eſt:manducat:dormit:ſurgit:natꝰ eſt:moriturꝰ eſt. Si ergo cogitatis q̄d ſit: ⁊ ipſe homo eſt: tu tñ honorãdo eum velut angelũ cõtegis qꝺ infirmũ eſt. Huiuſmodi indumẽtum acceperat a bona dei plebe. Idem paulus cũ diceret.
Gal.iiij.
Sicut angelũ dei ſuſcepiſtis me:teſtimoniũ vobis ꝑhibeo: q꞉ ſi fieri poſſet oculos veſtros eruiſſetis: ⁊ dediſſetis mihi Sed cũ tãtꝰ honor exhibitus eſſet:nunq̄d ꝓpter ipſum honorem ſibi exhibitũ:ne forte cũ argueret negaref:⁊ minus ipſe apoſtolꝰ laudaref pepercit errãtibꝰ? Nam ſi hec feciſſet:eſſet inter illos q̄ ſeipſos paſcũt:non oues:diceret apud ſeipſum. Quid ad me pertinet? Quiſq̧ qꝺ velit agat: victꝰ meus ſaluus erit:⁊ lac ⁊ lana ſatis eſt mihi: eat quiſq̧ quo poteſt. Ergo itegra tibi ſunt oĩa:ſic eat quiſq̧ quo poteſt
j.Cor.xij.
nolo te ꝑpoſitũ facere:vnũ te cõſtituo de ipſa plebe. Si patitur vnũ membrũ cõpatiũtur oĩa mẽbra. Proinde ipſe apoſtolꝰ cũ eos cõmemorat q̄les fuerit erga illũ. Ne quaſi oblitus eoꝝ honorificẽtia videref: et teſtimoniũ perhibet ſicut angelũ dei ſuſceperĩt eũ: ⁊ ꝙ ſi fieri poſſet oculos ſuos vellent eruere ⁊ illi dare. Et tñ accedit ad ouem lãguidam ad ouem putridã: ſecare vulnus:nõ parcere putredini. Ergo inimicꝰ factus ſum vobis verũ predicãs? Ecce et accepit de lacte ouiũ: ſicut paulo ante memorauimꝰ:⁊ indumẽ-
Phil.ij.
tum ex lanis ouium: ſed tamen oues nõ neglexit. Nõ enim ſua querebat:ſed q̄ ieſu chriſti. Abſit ergo vt dicamꝰ vobis Viuite vt vultis: ſecuri eſtote:deus neminem perdit: tãtũ modo fidẽ chriſtianã tenete. Nõ perdet ille qꝺ redemit:nõ perdet pro quibꝰ ſanguinẽ ſuũ fudit. Et ſi ſpectaculis volueritiſ oblectare animos veſtros:ite. Quid mali eſt? Et feſta iſta que celebranf per vniuerſas ciuitates ĩ leticia cõuiuantium et publicis menſis ſeipſos vt putant iocũdantiũ: reuera magis pereũtium:ite celebrate: magna eſt dei miſe-
Sap.ij.
ricordia:que totũ ignoſcat. Corõate roſis vos anteq̧ mar

ceſcant:in domo dei veſtri qñ volueritiſ cõuiuamini:imple-
mini cibo ꝛ vino cũ veſtris. Ad hoc eñ data eſt iſta creatu
ra vt perfruamini. Non eñi impijs ꝛ paganis eã dedit de⁹
ſed vobis eã dedit. Hec ſi dixerim⁹:forte ↄgregabim⁹ tur-
bas ampliores. Et ſi ſunt quidã q̃ nos ſentiãt hoc dicẽtes
nõ recte ſapere:paucos oſtẽdim⁹. Qḋ ſi fecerim⁹:nõ verba
dei:nõ ꝟba xp̄i dicẽtes:ſed noſtra:ꝛ ſum⁹ paſtores noſmet
E ipſos paſcẽtes nõ oues. Cũ aũt dixiſſem q̃ diligant iſti pa-
Ca.v. ſtores:dicã ꝛ que negligãt. Uitia eñi ouiũ late patẽt. Craſ-
ſe oues perpauce ſunt.i.ſolide in cibo veritatis:vtentes pa
ſcuis bene de munere dei. Sed mali illi paſtores nõ parcũt
talibus. Parũ eſt ꝙ illas languẽtes/et infirmas/ꝛ errãtes
ꝛ perditas nõ curãt: ſed iſtas fortes ꝛ pingues necant q̃tũ
in ipſis eſt. Ille viuent de miſericordia dei:tamẽ q̃tum ad
paſtores malos attinet occidũt male viuẽdo:malũ exẽplũ
prebẽdo. An fruſtra dictũ eſt ſeruo dei eminenti in mẽbris
Titum.ij. ſummi paſtoris. Circa omnes teipſum bonoꝝ operũ prebe
exemplũ:et forma eſto fidelis? Attẽdit eñi ouis etiã fortis
pleruꝫ prepoſitũ ſuũ male viuentẽ: ſi declinet oculos a re
gulis dñi:ꝛ intẽdat in hoĩem:incipit dicere ĩ corde ſuo. Si
prepoſit⁹ meus ſic viuit:ego q̃d ſum qui nõ faciã qḋ ille fa
cit? Si fortẽ ergo occidit ouem iã de ceteris q̃d faciet: qui
illud qḋ nõ ipſe fortificauerat: ſed forte aut robuſtũ inue-
rat male viuẽdo interficit? Dico charitati veſtre ꝛ ſi viuũt
oues:ꝛ fortes ſunt oues in verbo dñi: ꝛ tenent iſtud qḋ au-
Mat.xxiij dierũt a dño ſuo. Que dicunt:facite:que autẽ faciũt:facere
nolite:tamen q̃ in ↄſpectu dñi male viuit:q̃tum ĩ illo eſt eũ
a quo attendit occidit. Non ſibi ḡ blandiat:quia ille nõ eſt
mortuus:ſed homicida eſt:quõ cũ laſciu⁹ homo intẽdit in
mulierẽ ad cõcupiſcendũ eam. Ecce illa caſta eſt: ꝛ mech⁹
Mat.v. eſt iſte. Dñi eñi vera ꝛ aperta eſt ſentẽtia. Quiſquis viderit
mulierẽ ad cõcupiſcendũ eam:iã mechatus eſt eã in corde
ſuo. Nõ peruenit ad illius cubiculũ:ꝛ interiore iam ſuo cu-
bili volutatur. Sic oĩs q̃ male viuit in cõſpectu eoꝝ quib⁹
prepoſit⁹ eſt: q̃tum in ipſo eſt occidit ꝛ fortes oues. Qui ḡ
imitat prepoſitũ malũ moritur:q̃ non imitat viuit: tñ q̃tũ
Ezechiel. ad illos pertinet ambos occidit. Et qḋ craſſum eſt interfici
xxxiiij. F tis:ꝛ oues meas nõ paſcitis. Iam audiſtis q̃ diligãt:audi
Ca.vj. te qui negligãt. Qḋ infirmũ eſt nõ cõfortaſtis: et qḋ tabuit
nõ corroboraſtis:ꝛ qḋ ↄtribulatũ eſt.i.cõfractũ nõ colliga-
ſtis:ꝛ qḋ errabat non reuocaſtis:ꝛ qḋ perijt nõ inquiſiſtis:
et qḋ forte fuit confeciſtis: id eſt interfeciſtis et occidiſtis.
Infirmũ quippe animũ gerit ouis:qñ tentationes ſibi pro
futuras nõ credit. Paſtor enim negligẽs: qñ ſic credit ta-
Eccl.ij. lis infirmus:nõ illi dicit. Fili accede ad ſeruitutẽ dei:ſta in
iuſticia ꝛ timore:ꝛ prepara aĩam tuã ad tẽtationẽ. Qui au
tem hoc loquit: cõfortat infirmũ: ꝛ ex ĩfirmo facit firmum
vt nõ eũ crediderit ꝓſpera hui⁹ ſeculi ſperare. Si autẽ do-
ctus fuerit ſperare ꝓſpera ſeculi:ipſa ꝓſperitate corrũpit.
Superuenientib⁹ autẽ aduerſitatib⁹ ſauciat: aut fortaſſis
Mat.vij. extinguit. Nõ ḡ eũ edificat ſup petrã q̃ ſic edificat:ſed ſup
j.Cor.x. arenã. Petra autẽ xp̄s eſt. Chriſti autẽ paſſiones imitãde
ſunt:nõ chriſtiano delitie cõquirende. Cõfortat infirm⁹ cũ
ei dicit. Spera quidẽ tẽtationes hui⁹ ſeculi:ſed ab omĩb⁹
eruet te dñs:ſi ab illo nõ recedet retro cor tuũ. Nam ad cõ-
fortãdũ cor tuũ venit ille pati:venit ille mori:venit ille ſpu-
Matthei. tis liniri: venit ſpinis coronari:venit opprobria audire:ve
xxvij. nit poſtremo ligno cõfigi. Oĩa hec ille ꝓ te:tu nihil ꝓ illo
ſed ꝓ te. Quales autẽ ſunt q̃ timent eos ledere quib⁹ loquũ
tur: nõ ſolum nõ preparãt ad iminẽtes tẽtationes: ſed etiã
promittũt felicitatẽ huius ſeculi: quã deus ipſi ſeculo non
promiſit. Ille predicit labores vſq̄ ĩ finẽ venturos ipſi ſecu
lo:ꝛ tu vis ab iſtis laborib⁹ exceptũ eſſe chriſtianũ: quia q̃
xp̄ianus eſt aliq̃d plus paſſur⁹ eſt in ſeculo. Eteñi ait ap̄ls
ij.Tim.iij Oẽs q̃ pie volunt in xp̄o viuere: ꝑſecutionẽ patientur. Tu
dicis ſi volueris in xp̄o pie viuere:abũdabunt tibi oĩa bo
na:ꝛ ſi filios non habes/ſuſcipies ꝛ nutries omnes. Nemo
tibi morit: hec eñi eſt edificatio tua. Attẽde q̃d facias:vbi
ponas:ſuper arenã eſt qḋ ↄſtituis:vẽturus eſt imber:influ
xurus eſt fluuius:flaturus eſt ventus: et impingent in do
mum iſtã:et cadet:ꝛ fiet ruina ei⁹ magna. Leua de arena ꝛ
pone ſupra petrã:in xp̄o ſit quẽ vis eſſe xp̄ianũ. Attẽde ad
Pſ.lxviij. paſſiones xp̄i. Attẽde ad illũ ſine vllo peccato: que non ra-
Heb.xij. puit exoluẽtem. Attende ſcripturã dicentẽ. Flagellat autẽ

omnem filiũ quẽ recipit. Et para te flagellari:aut certe nõ
queras recipi. Flagellat aũt oẽm (inq̃t) filiũ quem recipit
Et tu forte exceptus a paſſione flagelloꝝ: except⁹ a nume-
ro filiorũ. Ita ne inquies:flagellat oẽm filiũ vt vnicũ? Et
vnicus ille de patris ſubſtantia natus:eq̃lis patri in forma
dei:verbũ:per quẽ facta ſunt oĩa:nõ habebat vbi flagella Ioh.i.
retur:ad hoc carne indutus eſt vt ſine flagello nõ eſſet. Qui
ergo flagellat vnicũ ſine peccato: nunq̃d relinquit adopti-
uum cũ peccato? In adoptionẽ vocatos nos eſſe:apoſtol⁹
dicit. Adoptionẽ filioꝝ accepim⁹:vt eſſem⁹ vni coheredes Gal.iiij.
eſſemus etiam hereditas. Poſtula a me ꝛ dabo tibi gẽtes Pſ.ij.
hereditatẽ tuã. Exemplũ nobis propoſuit in paſſionib⁹ ſu
is. Sed ne futuris tẽtationib⁹ deficiat ĩfirm⁹:nec falſa ſpe
decipiẽdus:nec errore frangẽd⁹ ſit: dic ei. Prepara aĩam Eccl.ij.
tuã ad tẽtationẽ. Sed forte incipit labi:ↄtremiſcere:nolle
accedere:habes aliquid. Fidelis de⁹ qui nõ vos ſinit tẽta- j.Cor.x.
ri ſupra q̃ ferre poteſtis. Illud aũt promittere et predica-
re futuras paſſiones:infirmũ confirmare eſt. Timenti aũt
nimiũ ꝛ ex hoc deterrito cũ pollicẽris miſericordiã dei:nõ
quia tentationes deerunt: ſed q̄ nõ ꝑmittit tẽtari ſupra q̃
poteſtis ferre:factũ colligare eſt. Sunt eñi q̃ cũ audierint
vẽturas tribulationes:armant ſe magis:et quaſi potũ ſuũ
ſicut paruã ſibi eam putant fideliũ medicinã. Sed querẽt
martyris gloriã. Sũt alij q̃ auditis futuris ꝛ neceſſario ve
niẽtibus tentationib⁹:quas ꝓprie oportet venire chriſtia-
no:qs nemo ſentit niſi qui voluerit eſſe vere xp̄ian⁹. Immi
nẽtib⁹ ergo ſibi aliquib⁹:frangit ꝛ claudicat:affer cõſola-
tionis alligamẽtũ:alliga qḋ fractũ eſt. Dic ne timeas:non
deerit in tẽtationib⁹ ille in quẽ credidiſti. Fidelis de⁹ qui Ubi.s.
nõ ſinit te tẽtari ſupra q̃ potes ferre. Nõ hoc a me audis.
Apoſtol⁹ dicit:qui etiã dicit. An vultis experimẽtũ ei⁹ ac- ij.Cor.xiij
cipere qui in me loquit chriſt⁹? Hoc ergo cũ audis ab ipſo
chriſto:audis ꝛ ab illo paſtore q̃ paſcit iſrael. Illi eñi dictũ
eſt. Potabis eos ĩ lachrymis in mẽſura. Qḋ enim ait apo Pſ.lxxix.
ſtolus. Non ſinit tentari vos ſupra q̃ poteſtis ferre. Hoc
ait ꝓpheta. In mẽſura tantũ. Tu noli dimittere corrigen
tẽ:adhortantẽ:trementẽ:ꝛ ↄſolantem:ꝛ ſanãtem. Qḋ infir- G
mum eſt (inq̃t) nõ cõfortaſtis:paſtorib⁹ malis dicit:paſto- Ca.vij.
ribus falſis:paſtorib⁹ ſua querẽtib⁹:nõ que ieſu xp̄i: ex cõ- Phil.ij.
modo lactis ꝛ lane gaudẽtib⁹:oues oĩno nõ curantib⁹. Et
qḋ male habuit nõ corroboraſtis:aut infirmũ.i.non firmũ
Nã dicunt infirmi etiã egrotantes:ſed inter infirmũ ꝛ egro
tum.i.male habentẽ:hoc mihi videt intereſſe. Eteñi iſta fra
tres que diſtinguere vtcuꝫ conamur: forte ꝛ nos poſſum⁹
maiore diligẽtia meli⁹ diſtinguere:et alius peritior vel lu-
mine corporis plenior: interim ne fraudemini q̃tũ ad ver-
ba attinet ſcripture qḋ ſẽtio loquor. Infirmo ne accidat tẽ
tatio ꝛ eũ frangat:timendũ eſt. Languẽs autẽ iam cupidi
tate aliqua egrotat: cupiditate aliqua impedit ab intrãda
via dei:a ſubeundo iugo xp̄i. Attẽdite illos hoĩes volẽtes
bñ viuere:iã ſtatuẽtes bñ viuere:et min⁹ idoneos mala pa
ti ſicut parati ſunt bona facere. Pertinet aũt ad xp̄ianã fir
mitatẽ nõ ſolũ opari q̃ bona ſunt:ſed ꝛ tolerare q̃ mala ſũt.
Qui ḡ vident feruere ĩ operib⁹ bonis:ſed iminẽtes paſſio-
nes tolerare nolle:aut nõ poſſe:infirmi ſunt. Qui ꝟo aliq̃ cu
piditate mala amatores mũdi ab ipſis bonis operib⁹ reuo
cant:lãguidi ꝛ egroti iacent:q̃ppe in ipſo lãguore tãq̄ ſine
vllis virib⁹ nihil boni poſſunt operari. Talis ĩ aĩa paraly Marci.ij.
tic⁹ ille fuit quẽ cũ dño inferre nõ poſſent qui eũ portabãt:
tectũ aperuerũt ꝛ depoſuerũt.i. tãq̄ ſi in aĩa h velis facere
vt tectũ aperias:ꝛ deponas ad dñm aĩam paralyticã:diſſo
lutã oĩb⁹ mẽbris:et vacantẽ ab omni opere bono:grauatã
vtiq̄ peccatis ſuis:ꝛ languentẽ morbo cupiditatis ſue. Si
ergo diſſoluta ſunt mẽbra oĩa:ꝛ eſt paralyſis interior:vt pe
uenias ad medicũ. (Forte eñ latet medic⁹:h eſt iſte verus
intellect⁹ ĩ ſcripturis occultus) eſt aperire tectũ et depone-
re paralyticũ. Qḋ qui nõ faciũt:ꝛ facere negligũt:audiſtis
que audiãt. Qḋ male habuit nõ corroboraſtis: ꝛ qḋ cõtri- Ezechiel.
bulatũ eſt nõ colligaſtis:iã hinc dixim⁹. Fract⁹ eñi erat ter xxxiiij.
rore tentationis. Accidit aliq̃d vnde qḋ fractũ eſt colliget
cõſolatione illa. Fidelis de⁹ q̃ nõ vos ſinit tẽtari ſupra q̃
poteſtis ferre:ſed faciet cũ tentatione etiã exitũ vt poſſitis
ſuſtinere. Et qḋ errabat nõ reuocaſtis. Ecce vnde inter he Ca.viij.
reticos periclitamur. Et qḋ errabat nõ reuocaſtis:ꝛ quod

Annotatõ periſt nõ inquiſiſtis. Hinc inter manꝰ latronũ: ⁊ dentes lu-
nũeralis porum furentiũ vtcũqꝫ verſamur. Et ꝓ his periculis nr̃is
ordinis vt oretis oramꝰ. Et cõtumaces oues q̃ q̃runt errãtes: alie
ſermonũ nas ſeſe a nobis dicunt: errore ſuo ⁊ ꝑditione ſua dicũt: qd
huiꝰ opis vos vultis: qd vos q̃ritis: q̃ſi nõ ipſa cauſa ſit vt q̃rere eos
Ser. clxv. velimꝰ. Et q̃re q̃rimꝰ: Quia errãt et pereunt. Si in errore
(inq̃t) ſum: ſi i interitu: qd me vis: qd me q̃ris: Quid in er-
rore es: Reuocare volo: q̃ ꝑiſti: iuenire volo. Sic volo er
rare: ſic volo perire: ſic vis errare: ſic vis ꝑire: q̃to melius
ego nolo. Prorſus audeo dicere. Importunꝰ ſum. Audio
ij. Timo. eni dicentẽ apl̃m. Predica ꝟbũ: inſta oportune importune
iiij. Quibꝰ oportune: q̃bꝰ iportune: Oportune vtiqꝫ volẽtibꝰ
iportune nolẽtibꝰ. Prorſus iportunꝰ audeo dicere: tu vis
errare: tu vis perire: ego nolo. Nõ vult poſtremo ille q me
Ezechiel. terret. Si voluero: vide qd dicat: vide qd icrepet. Qđ erra
xxxiiij. bat nõ reuocaſtis: ⁊ qđ periſt nõ inq̃ſiſtis. Te magis time-
ij. Cor. v. bo q̃ ipm: Oportet nos oẽs exhiberi añ tribunal xp̃i. Nõ
te timeo: nõ eni potes euertere tribunal xp̃i. Reuocabo er-
rantẽ: req̃rã ꝑditũ. Et ſi me laniẽt inq̃rentẽ vepres ſiluarũ
ꝑ oĩa ãguſta me coartabo: oẽs ſepes excutiã q̃tũ mihi vi-
riũ dñs terrẽs donat: oĩa ꝑagrabo: reuocabo errantẽ: req̃-
rã ꝑeuntẽ: timeo negligentẽ: etiã qđ forte eſt occidã. Vide
Ezechiel. eñ qđ ſequit. Et qđ forte fuit ꝯfeciſtis. Si neglexero errã-
xxxiiij. tẽ atqꝫ pereũtẽ: ⁊ eũ q̃ fortis eſt delectauit errare atqꝫ peri-
re. Cupio lucra exteriora: ſed timeo plꝰ dãna interiora. Si
indifferẽtẽ habuero errorẽ tuũ: attẽdit q̃ fortis eſt: putat ire
in hereſim q̃ aliq̃d cõmode ſcĩo reluxerit vnde imitet: ſta-
tim mihi dicit fortis ille periturꝰ: cũ te ꝑditũ nõ req̃ro: ⁊ via
hac deꝰ eſt: qd intereſt: hoĩes iter ſe litigãtes h̃ fecerũt: vbi-
cũqꝫ colẽdꝰ eſt deꝰ. Si forte illi dixerit aliq̃s donatiſta: non
tibi do filiã meã niſi fueris de parte mea. Ille opꝰ eſt vt at-
tẽdat ⁊ dicat: ſi nihil mali eẽt eſſe ĩ parte eoꝝ: nõ ꝯtra illos
dicerẽt tãta paſtores nr̃i / ꝓ illoꝝ errore ſatagerẽt. Si ẽ ceſ
ſemꝰ ⁊ taceamꝰ: ꝯtraria locuturꝰ eſt: vtiqꝫ ſi malũ eſſet eẽ ĩ
ꝑte donati loq̃rent ꝯtra: redarguerẽt eos: ſatagerẽt lucrari
illos: ſi errãt reuocarẽt illos. Nõ fruſtra ẽ cũ iã dixiſſet ſu-
periꝰ. Qđ craſſum eſt interfeciſtis. Ipſa eſt eñ repetita ſen
tẽtia: niſi ex his q̃ ſupra dixit nata eẽt. Qđ errabat nõ reuo
caſtis: ⁊ qđ periſt nõ req̃ſiſtis: ⁊ h̃ faciẽdo qđ forte eſt inter-
I feciſtis. Proinde audi q̃d ſequit de iſta negligẽtia maloꝝ
Ca. ix. imo falſoꝝ paſtoꝝ. Et cũ diſperſe ſunt oues mee: eo q̃ non
Ezechiel. ſit paſtor: ⁊ facte ſũt in comeſturã oĩbꝰ beſtijs agri. Furant
xxxiiij. lupi inſidiãtes: rapiũt leones fremẽtes: cũ oues non herent
paſtori. Nã pñs ẽ paſtor: ſed male agẽtibꝰ nõ eſt paſtor: et
inherẽt paſtoribꝰ nõ paſtoribꝰ: ſeipſos nõ oues paſcẽtibus
⁊ letalis error ꝯſequit. Eunt in beſtias depdantes ſe: et de
eoꝝ morte ſatiari cupiẽtes. Tales eñ ſunt oẽs q̃ gaudẽt de
erroribꝰ alienis: beſtie ſunt paſte morſibꝰ diſperſarũ. Et di
ſperſe ſunt: ⁊ errauerũt oues mee in oẽm montẽ: et in omnẽ
collem altũ. Vtã mõtibꝰ et collibꝰ: tumor terrenꝰ et ſupbia
ſeculi extulit. Supbia donati fecit ſibi partẽ ſubſequẽtẽ cũ
parmenianꝰ illiꝰ ꝯfirmauit errorẽ. Ille mons eſt: ille collis
eſt. Sic oĩs cuiuſlibet auctor erroris terrena elatiõe itume
ſcẽs: ꝓmittit ouibꝰ requiẽ: bona paſcua: ⁊ aliq̃ inueniunt
ibi oues paſcua de pluuiis diei: nõ de duricia mõtis. Habẽt
eni ⁊ ipſi ſcripturas: habẽt ſacramẽta: nõ ſunt iſta montiũ
ſed cũ inueniunt in mõtibꝰ: male remanent in montibꝰ. Er
rãdo eni in mõtibꝰ ⁊ in collibꝰ deſerẽdo gregẽ: deſerũt vni
tatẽ: deſerit vnitas cohortes ꝯ leões ⁊ lupos. Inde ẽ reuo
cet deꝰ ipſe. Reuocet mõ: audietis ipm reuocantẽ. Erraue
rũt (inq̃t) oues mee in oẽm montẽ: ⁊ in oẽm collẽ altũ: hoc
Ps. cxx. eſt i oẽm tumorẽ terre. Sũt eñ ⁊ mõtes boni. Leuaui ocu
los meos i mõtes vnde veniet auxiliũ mihi. Et vide: q̃ nõ
tibi a mõtibꝰ ſpes eſt. Auxiliũ (inq̃t) meũ a dño: q̃ fecit celũ
⁊ terrã. Noli putare iniuriã facere te mõtibꝰ ſcis: q̃ dixe-
ris. Auxiliũ meũ nõ in mõtibꝰ: ſꝫ a dño q̃ fecit celũ ⁊ terrã.
Ipſi mõtes hec tibi clamãt. Audio in vobis ſacr̃m fieri: vt
i. Cor. i. vnuſq̃ſqꝫ veſtrũ dicat. Ego ſũ pauli: ego apollo: ego cephe
ego autẽ xp̃i. Leua oculos in iſtũ montẽ: remaneas. Audi
eñ q̃d ſequat. Nunq̃d paulꝰ crucifixus eſt ꝓ vobis: Ergo
poſtea q̃ leuaueris oculos in mõtes: vnde venit auxilium
tibi. i. i auctorẽ ſcripturarũ diuinaꝝ. Attẽde oĩbꝰ medullis
ps. lxxxij. ſuis: oĩbꝰ oſſibꝰ clamantẽ Dñe q̃s ſimilis tibi: vt ſecurꝰ ſine vl
Ps. cxx. la iiuria mõtiũ dicas. Auxiliũ meũ a dño q̃ fecit celũ et trã

Non ſolũ tũc tibi nõ ſuccẽſere mõtes: ſed tũc amabũt: tunc
magis fauebũt. Si in ipſis ſpem tuã poſueris: ꝯtriſtabunt
Angelꝰ multa diuina ⁊ mira oñdẽs hoĩ ab hoĩe adorabat:
tãqꝫ leuãtẽ oculos i mõtẽ: ait ille ſe reuocẽs ad dñm. Noli Apo. xxij.
inq̃t facere: illũ adora. Nã ego cõſeruꝰ tuꝰ ſum ⁊ fratrũ tuo
rũ. In oẽm mõtẽ: ⁊ in oẽm collẽ: ⁊ in oẽm faciẽ terre lucẽt.
Ipſi amãt: ipſi diligũt: volũt mori vt abſcõdat vita ipſoꝝ i
xp̃o ſup oẽm faciẽ terre ⁊ dilectionẽ terrenoꝝ. Et q̃ erran
tes oues ſunt ſup oẽm faciẽ terre: ſꝫ tñ heretici ꝑ totã faciẽ
terre: alij hic: alij ibi: nuſq̃ tñ deſunt: ipſi nõ nouerunt. Alia
ſecta in africa: alia hereſis in oriente: alia in egypto: alia in
meſopotamia. Verbi gr̃a. Diuerſis locis ſunt diuerſe: ſed
vna mater ſupbia oẽs genuit: ſicut vna mat nr̃a catholica
oẽs xp̃ianos fideles toto orbe diffuſos. Nõ ẽ mirũ ſi ſup-
bia parit diſſẽſionẽ: charitas vnionẽ: tñ ipſa catholica mr̃
⁊ ipſe paſtor in ea vbiqꝫ q̃rit errãtes: ꝯfortat ifirmos: curat
lãguidos: alligat cõfractos: alios ab iſtis: alios ab illis nõ
ſe inuicẽ ſciẽtibꝰ. Sed tñ illa oẽs nouit: q̃ cũ oĩbꝰ fuſa eſt.
Verbi gr̃a. Eſt i africa pars donati. Eunomiani nõ ſũt in
africa: ſed cũ parte donati eſt hic catholica. Sunt in oriẽte
eunomiani: ibi aũt nõ eſt pars donati: ſed ibi eſt catholica.
Illa ſic eſt tãqꝫ vitis creſcẽdo vbiqꝫ diffuſa: illic ſunt tãqꝫ
ſarmẽta inutilia agricole falce ꝑciſa merito ſterilitatis ſue
vt vitis putaret / nõ amputaret. Sarmẽta ẽ illa vbi ꝑciſa
ſunt: ibi remãſerũt. Vitis aũt creſcẽs i oĩa: ⁊ ſarmẽta ſua
nouit: q̃ in illa mãſerũt: ⁊ iuxta ſe q̃ de illa ꝑciſa ſunt. Inde
tñ reuocat errãtes: q̃ ⁊ de ramis fractis dicit aplſ. Potẽs Rom. xi.
ẽ eñ deꝰ iteꝝ iſerere illos: ſiue dicas oues errãtes a grege:
ſiue dicas ligna ꝑciſa de vite / nec ad reuocãdas oues / nec
rurſus inſerẽda ligna minꝰ idoneꝰ eſt deꝰ: q̃ ille ſũmus pa
ſtor: ille verꝰ agricola: ⁊ in oẽm faciẽ terre diſperſe ſũt: ⁊ nõ
fuit q̃ req̃reret: ſed i malis illis paſtoribꝰ nõ fuit hõ q̃ requi
reret. Propterea paſtores audite ꝟbũ dñi. Viuo ego dicit K
dñs deꝰ. Videte vnde cepit: tãq̃ iuratio eſt dei teſtificatio Ca. x.
vite. Viuo ego dicit dñs: mortui ſũt paſtores: ſꝫ ſecure ſũt
oues. Viuit dñs. Viuo ego dicit dñs deꝰ: q̃ aũt paſtores
mortui ſunt q̃rẽtes nõ q̃ ieſu xp̃i. Erũt ẽ ⁊ inuenient paſto
res: nõ q̃ ſua ſunt q̃rẽtes ſꝫ ieſu xp̃i. Erũt plane ⁊ inuenient
plane: nec deerũt: nec defuerũt. Videamꝰ ẽ q̃d dicat dñs q̃
ſe dicit viuere. Vtrũ dicat ablaturũ ſe oues a paſtoribꝰ ma
lis paſcẽtibꝰ ſeipſos nõ oues: ⁊ daturũ ſe eas paſtoribꝰ bo-
nis paſcẽtibꝰ oues nõ ſe. Viuo ego dicit dñs deꝰ: q̃ ꝓ eo q̃ Ezechiel.
facte ſunt oues mee i cõmeſturã oĩbꝰ beſtijs cãpi: eo q̃ nõ xxxiiij.
eſſet paſtor. Rurſus paſtorẽ dicit ⁊ paulo ãte: ⁊ nũc non ait
ſed ex eo q̃ nõ ſint paſtores. Quibꝰ eñ talibꝰ male errãtibꝰ
male pereuntibꝰ nõ eſt paſtor: ⁊ ſi pñs eſt paſtor: ⁊ ſi pñs ſit
paſtor: q̃ ⁊ cũ pñs ſit lux. Et nõ q̃ſierũt paſtores oues me-
as: ⁊ pauerũt paſtores ſeipſos: oues aũt meas nõ pauerũt.
Propter iſtõ paſtores: audite ꝟbũ dñi. Hec dicit dñs deꝰ
Ecce ego ſup paſtores: ⁊ inquirã oues meas de manibꝰ eo
rũ. Inq̃ret mortẽ eoꝝ. Dicit eni alio modo ꝑ eũdẽ ꝓphetã
Fili hoĩs ſpeculatorẽ dedi te domui iſrael: ⁊ audies ex ore Ezech. iij.
meo ſmones: ⁊ ꝓnũſtrabis eis ex me ſi eo cũ dixero peccatori et. xxxiij.
Morte morieris: ⁊ nõ fuerit locutꝰ vt caueat ipſꝰ a via ſua
ille facinoroſus in ſuo facinore morit: ſanguinẽ aũt eiꝰ de
manu tua req̃rã. Tu aũt ſi ꝓnũciaueris facinoroſo viã eiꝰ
vt auertat ab ea: ⁊ nõ fuerit auerſus a via ſua: ille in facino
re ſuo morit: tu aĩam tuã liberabis. Quid eſt fr̃es. Videtis
q̃ ſit tacere periculoſum. Morit ille ⁊ recte morit in ipieta
te ſua: ⁊ pctõ ſuo morit. Negligẽtia eni eiꝰ occidit eũ. Nam
paſtorẽ inueniet viuẽtẽ: q̃ ait. Viuo ego dicit dñs deꝰ: ſed
cũ fuerit negligẽs nõ admonẽte illo q̃ ad hoc eſt ꝓpoſitꝰ ⁊
ſpeculator vt admoneat: ⁊ ille iuſte morit: ⁊ iſte iuſte dãnat
Si autẽ dixeris (inq̃t) ipſo: morte morieris: cui ego fuero
gladiũ cõminatꝰ: ⁊ ille neglexerit vitare iminentẽ gladiũ:
et venerit gladiꝰ ⁊ interfecerit eũ: ille in pctõ ſuo morit: tu
aũt aiaꝫ tuã liberaſti. Propter hoc ad nos quidẽ pertinet
nõ tacere. Ad vos aũt ⁊ ſi nõ taceamꝰ: de ſcripturis ſanctis L
ꝟba paſtoris audite. Videamꝰ ergo: q̃ ſic ꝓpoſuerã: vtrũ Ca. xi.
auferat oues a paſtoribꝰ malis. Hoc enim dicit dñs. Ecce Ezechiel.
ego ipſe ſup paſtores: ⁊ inquirã oues meas de manibꝰ eoꝝ xxxiiij.
⁊ auertã ab eis vt nõ paſcãt oues meas: nec paſcãt amplꝰ Matthei.
paſtores ſemetipſos. Que dicũt facite: q̃ faciũt facere noli- xxiij.
te: tanq̃ diceret / mea dicũt: ſua faciũt. Si diceret: facite ſe-

curi qđ faciūt:ipſos dānabo male viuētes: vobis aūt par-
cā q ſecuti eſtis ꝓpoſitos veſtros. Si hoc diceret: dederat
malis paſtoribꝰ paſcētibus nō oues: ſed ſe. Sed qm̄ terret
nō ſolū cecum ducentē ſed cecū ſequentē. Neqȝ em̄ ait. Ca-
dit in foueā ducens: ⁊ nō cadit ſequēs: ſed cecus cecum du
Mat. xv. cens ambo in foueā cadūt. Admonuit oues ⁊ ait. Que faci-
unt facere nolite. Cū ei nō faciatꝭ q faciūt mali paſtores:
nō vos ipſi paſcūt. Cū aūt facitis q dicūt: ego vos paſco.
Mea dicūt em̄ ⁊ nō faciūt. Securi (inquiūt) ſeqmur epiſco
pos nr̄os. Dicūt hoc ſepe heretici qn̄ ỽitate manifeſtiſſima
cōuincūtur: nōne oues ſumꝰ? Illi de nobis reddēt rationē
reddent plane mala de morte noſtra: de morte eiꝰ maligna
reddit malꝰ paſtor malā rationē. Nūquid ideo viuit ouis:
qꝛ deſignaꝶ pellis ipſiꝰ. Increpatur paſtor qꝛ neglexit ouē
errantē: ⁊ ꝓpterea in fauces lupi irruit vt deuoraretꝶ. Quid
illi prodeſt: qꝛ affert pellem ſignatā? Paterfamilias vitam
eiꝰ inqrit. Sed ecce malus paſtor attulit pellem: reddat de
pelle rationē: vere mentiturꝰ eſt. Videbit deſuꝑ q poſtea iu
dicat: cui verba: ille facta numerat: cogitationes inſpicit.
Reddat paſtor malꝰ rationē pellis ouis mortue. Clamaui
ei ỽba tua et ſequi noluit: dedi operā vt a grege nō aberra-
ret: ⁊ nō obtēperauit: plane ſi hoc dicat: ⁊ veꝝ dicat. Nouit
aūt ille vtrū verū dicat: reddat bonā rationē de oue mala.
Si aūt inſpicit deꝰ qꝛ neglexit errantē: qꝛ nō qſiuit pereūtē
Quid ꝓdeſt ꝙ inuenit pellē quā referret: ipſam reuocaret ne
pellē mortue demōſtraret. Si ḡ nō bonā rationē reddit: qꝛ
nō qſiuit errantē: qualē facit q fecit errantē? Hoc eſt qđ di
co. Si in catholica ꝯſtitutꝰ epiſcopus nō bonā rationē red
dit de oue: ſi nō queſierit errantē de grege dei: qualē rōnem
redditurꝰ eſt hereticꝰ: q nō ſolū nō reuocabit ab errore: ſed
etiā cōpulit in errorē? Sed videamꝰ vt dixi quomodo re-
mat. xxiij. uocet deꝰ oues a paſtoribus malis. Iā cōmemoraui. Que
dicūt facite: q autē faciūt facere nolite. Et nō ipſi vos pa-
ſcūt ſed deꝰ: quia velit nolint paſtores vt perueniāt ad lac
Roꝫ. ij. ⁊ lanam: verba dei dicturi ſunt. Qui predicas nō furandū
furaris: dicit Apl's ad eos q bona dicūt ⁊ mala faciūt. Tu
Mat. vij. audi ꝑdicantē ne fureris: quia fieri non poteſt de ſpinis le-
Matthei. gere vuam. Et rurſus dixiſti mihi ꝙ queciiqȝ que dicūt fa
xxiij. cite: que autē faciūt facere nolite. Quomodo vis de ſpinis
me colligere vuam ỽbi? Cui reſpondebiꝶ. Non ex illa vua
ſpinarū: ſed aliqn̄ increſcēs farmētū īplicat ſe in ſepe: ⁊ pē-
det vua inter denſa ſpinarū: ſed nō ſurgit de radice ſpinaꝝ
Tu ſi eſurieris ⁊ aliud nō habes vnde ſumas: caute manū
mitte ne lacereris a ſpinis. i. ne facta imiteris maloꝝ: ⁊ lege
M vuam inter ſpinas pendentē: ſed de vite naſcentē. Attēde
Ca. xij. veniet botri alimētū: ſpinis ſeruaꝶ ignis tormētoꝝ. Extra
Ezechieꝶ. ham (inqt) oues meas de manibꝰ eoꝝ: ⁊ nō erūt eis adhuc
xxxiiij. in cibū. Hoc ⁊ in pſalmo dicitꝶ. Nōne cognoſcēt oēs q ope
Pſ. xiij. rātur iniquitatē: qui deuorant populū meū vt cibū panis?
Et nō erūt eis adhuc in cibū. Qm̄ hec dicit dn̄s deus. Ec
ce ego ipſe abſtuli a malis paſtoribꝰ oues: monēdo vt dixi:
ne qđ faciūt mali paſtores faciāt incaute negligētes oues.
Et qđ ait: cui dat qđ illis abſtulit: forte bonis paſtoribus?
Nō hoc ſequeꝶ. Et qđ dicemꝰ fratres: nōne ſunt paſtores
Hiere. iij. boni? Nonne alio loco ſcripturaꝝ dicitꝶ? Et ꝯſtituā eis pa
ſtores ſm̄ cor meū: ⁊ paſcent eas de diſciplina. Quomodo
ergo oues q̄s malis paſtoribꝰ tollit: nō dat bonis: ſed tāq̄
oīno nuſq̄ remanſerint boni. Dicit. Ego paſcā? Petro di-
Ioh. xxi. xerat. Paſce oues meas. Quid ergo facie mꝰ: cū petro cō-
mēdanꝶ oues? Non ibi dixit dn̄s. Ego paſcam oues meas:
nō tu. Sed petre amas: paſce oues meas: an forte qꝛ modo
non inueniꝶ petrꝰ? Iam enī aſſumptꝰ eſt in requiē apoſto-
loꝝ ⁊ martyꝝ: non eſt cui dicat ſecurus dn̄s ouium. Paſce
oues meas: ⁊ quodāmodo quaſi neceſſitate deſcēdit ad of
ficiū paſcēdi oues ſuas: nō habens quibꝰ cōmendet nec tn̄
deſerēs. Hoc em̄ videꝶ ſequi. Hoc em̄ dicit dn̄s deꝰ. Ecce
Pſ. lxxix ego ipſe: eni dicebamꝰ. Qui paſcis iſrael intēde: q deducis
tāq̄ ouem Ioſeph populū in egypto cōſtitutū. Iam diffu
ſus in gētibꝰ iſrael: ipſe eſt ioſeph. Noſtis em̄ qꝛ migrauit
Geneꝶ. ioſeph in egyptū: vēdētibꝰ fratribꝰ. Factū eſt: vēdiderunt
xxxvij. chriſtū iudei ſine cauſa: ⁊ īter apoſtolos ipſe iudas vendi-
Mat. xxvj tor fuit. Cepit eſſe chriſtus in gentibꝰ: ibi honoratus eſt: ibi
N creuit populꝰ eiꝰ: non eū deſerit paſtor eius. Excita (inqt)
Ca. xiij. potētiā tuā et veni: vt ſaluos facias nos. Plane facit et fa-

ciet. Ait em̄. Ecce ego ipſe inquirā oues meas: et viſitabo
eas ſicut viſitat paſtor gregem ſuū. Nō curauerūt mali pa
ſtores. Non em̄ ſuo ſanguine redimerūt. Sicut viſitat, in-
quit paſtor gregē ſuū ī die. In qua enī die? Cū fuerit nim-
bus et nubis: id eſt in pluuia ⁊ nebula. Pluuia ⁊ nebula er
ror ſeculi eiꝰ: caligo magna ſurgēs de cupiditate hominū
⁊ nebula cōterens terrā. Et difficile eſt vt nō errēt oues ex
iſta nebula: ſꝫ paſtor nō deſerit eas: inqrit eas / penetrat ne
bulā oculis acutiſſimis: non impediꝶ caligine nubiū: videt
vndiqȝ: errātē reuocat: tn̄ flat qđ ī euāgelio. Que ſūt oues Ioh. x.
mee: audiūt vocē meā: ⁊ ſequunꝶ me. In medio ouiū diſper
ſarū: ſic inquirā oues meas: ⁊ educā eas ab omni loco quo
diſperſe ſunt. Illic in die nubis ⁊ nimbi qn̄ difficile eſt eas
inueniri. Tunc ego inueniā: craſſa nebula eſt: pinguis nim-
bus eſt. Oculos em̄ eiꝰ nihil latet. Et educā eas de gentibꝰ Ezechiel.
et colligam eas de regionibꝰ: ⁊ inducā eas in terrā earū: et xxxiiij.
paſcam eas ſuꝑ mōtes earū. Cōſtituit mōtes iſrael: aucto-
res ſcripturaꝝ diuinaꝝ. Ibi paſcite vt ſecure paſcatis: qc-
quid inde audieritis: hoc vobis bene ſapiat: quicqđ extra
eſt: reſpuite ne erretis in nebula. Audite vocē paſtoris: col-
ligite vos ad mōtes ſcripture ſācte. Ibi ſūt delitie cordis
vr̄i / ibi nihil venenoſum / nihil alienū / vberrima paſcua eſt:
vos tn̄ ſane venite: ſane paſcimini. In mōtibus iſrael ⁊ in
riuis / ⁊ in omni habitatione terre. A montibus enim quos
oſtēdimꝰ: manauerūt riui predicationis euāgelice: cum in Pſ. xviij
oēm terrā exiuit ſonus eorū. Et facta eſt oīs habitatio ter Ezechiel.
re ad paſcēdas oues leta atqȝ fecūda. In paſcuis bōis pa xxxiiij.
ſcā eas: ⁊ in mōtibꝰ iſrl' erunt ſtabula. Erūt illic: hoc eſt vbi
requieſcāt: vbi diſcāt. Verū eſt: manifeſtū eſt / nō fallimur.
In gloria dei requieſcēt tanq̄ in ſtabulis et dormient: hoc
eſt requieſcēt in delicijs bonis: ⁊ in paſcua pingui paſcenꝶ
ſuper mōtes iſrael. Iā dixi: mōtes iſrl' / mōtes bonos quo
leuamꝰ oculos: vt inde nobis veniat auxiliū noſtrū a dn̄o q Pſ. cxx.
fecit celū et terram. Ideo ne vel in mōtibꝰ bonis eſſet ſpes
noſtra: cū dixiſſet. Paſcam oues meas ſuper mōtes iſrael
Rurſus ne tu ſpem poneres ī mōtibꝰ: ſubiecit ſtatim. Ego
paſcam oues meas. Leuaui oculos tuos in montes: vnde
veniet auxiliū tibi. Sed attēde dicentē. Ego paſcam. Au- Ezechiel.
xilium eī tuū a deo: qui fecit celū ⁊ terrā. Ego requieſcere xxxiiij.
faciam eas dicit dn̄s deus. Sed vt requieſcere faciat: primo
curauit: poſterius dicit: hic eſt dn̄s deus. Primo qđ perie-
rat requirā: qđ errauit reuocabo: et qđ īminutū eſt colliga
bo: ⁊ qđ exanime eſt cōfortabo / ⁊ qđ pingue eſt cuſtodiam
Qđ nō faciebāt mali paſtores ſeipſos paſcētes non oues.
Nō ait dn̄s. Cōſtituā alios bonos paſtores q faciant hoc:
ſed ego (inqt) paſcam oues meas: nulli cōmittam. Securi
vos fratres: ſecure vos oues. Nobis videꝶ timendū: quas
idē paſtor bonꝰ claudit ſic. Et paſcam eas cū iudicio. Vi- O
de quia ſolꝰ paſcit cū iudicio. Quis em̄ homo iudicat de Ca. xliij.
hoīe? Temerarijs iudicijs plena ſunt oīa. De quo deſpera-
uimus ſubito ꝯuertiꝶ ⁊ fit optimus. De quo multū preſum
pſimus: ſubito deficit ⁊ fit peſſimꝰ. Nec timor noſter certꝰ
eſt: nec amor noſter certus eſt. Quid ſit hodie quiſqȝ homo
vix nouit ipſe homo: tamen vtcūqȝ ipſe qđ hodie quid aut
oues: nec aut ipſe paſcit. Ergo cū iudicio diſpertientis pro
pria ꝓpriſs: hec iſtis / illa illis / debita eis qbꝰ debetur hoc
aut illud. Nouit enī qđ agat: cū iudicio paſcit: quos iudica
tus redemit. Paſcit ergo ipſe cū iudicio. In ꝓpheta enim
hieremia ait. Clamauit quidē perdix: cōgregauit que non
peperit: faciēs diuitias ſuas nō cū iudicio. Paſcit iſte pa-
ſtor cū iudicio. Quare ille ſine iudicio? Quia cōgregauit q
non peperit. Quare iſte cū iudicio? Quia fouet qđ peperit.
De paſtore tn̄ bono loqtur. Paſtores boni aut nō ſunt: aut
latent. Si enī nō ſunt quid agimꝰ? Si latēt: qđ de eis face-
tur? Perdix quidē illa a qbuſdā maioribꝰ: ⁊ ante nos ſcri- Hier. xvij
ptuas tractātibus diabolꝰ intellectꝰ eſt: cōgregans q nō
peperit. Non enī ille creator ſed deceptor eſt: faciens diui-
tias ſuas nō cū iudicio. Nō enī ad eū pertinet q iſto aut il-
lo modo erret: oēs errātes vult quibuſlibet erroribus: qȝ
diuerſe ſunt hereſes: q̄ȝ diuerſi errores. Ille enī in omnibꝰ
vult errare homīes. Non dicit diabolus donatiſte ſint: nō
ſint arriani: ſiue illic ſit / ſiue iſtic: ad eū pertinet cōgregan-
tem ſine iudicio. Idola ſquit adoret: meꝰ eſt / iudeorū ſuꝑ-
ſtitione remaneat: meus eſt: deſerta vnitate in illā vel ī illā

Annotatõ bereſim pergat:meus eſt. Cõgregat ergo ſine iudicio faci-
nũeralis ens diuitias ſuas. Sed qđ faciẽs ſequaꝛ in dimidio dierũ
ordinis eius: Derelinquet eas: et in nouiſſimis ſuis erit inſipiens.
ſermonũ Venit ille cõgregãs oues ſuas in dimidio dierũ ei⁹: ꝑuſq̃
hui⁹ opis ſperabat:anteq̃ putabat derelinquet eas:ꝛ erit inſipiens in
nouiſſimis ei⁹. Quare in ꝑmis ſuis ſapiẽs erat: vt in nouiſ
ſimis ſuis ſit inſipiẽs: Audite fratres: dicitꝛ aliqñ ĩ ſcriptu
ris ſapiẽtia ꝑ ſtulticia abuſiõe verbi:nõ ꝓprietate. Vñ eñ
j.Cor.j. dicitꝛ. Ubi ſapiẽs: vbi ſcriba: vbi ꝯquiſitor hui⁹ ſeculi: Nõ
ne ſtulticiã fecit de⁹ ſapiẽtiã hui⁹ mundi: Et iſte perdix.i.
draco:id ẽ tñq̃ ſemꝑ ſapiẽs erat:ꝛ nõ adã per euã decepit:
Utrũ dicere putas eſt bonũ ꝯſiliũ dare exiſtimatus eſt cõ-
tra deũ creditus eſt. Q̃ð nõ dicitꝛ ſapiẽtia abuſiue ⁊bi ꝛ in
malo ꝯſuetudine quidẽ ſcripturaꝝ veſtraꝝ. Nã queadmo-
dũ loquuntꝛ auctores mũdi:qđ ad nos: habes ĩ eodẽ libro
Gen.iij. Erat ibi ſerpẽs ſapiẽtior oĩbus beſtijs:aſtutus ꝛ acut⁹ ad
decipiẽdũ agnoſcitꝛ:nõ poſtea ei creditꝛ. Et dicitꝛ ei. Renũ-
ciam⁹ tibi:ſufficiat q ĩcautos ꝑmo decepiſti. Ergo ita erit
Hier.xvij in nouiſſimis ſuis ĩſipiẽs:qui ꝯgregauit q̃ nõ peperit:et fe-
cit diuitias ſuas nõ cũ iudicio:paſcit ꝯtra illũ redẽptor nr̃
cũ iudicio. Et exiſtat aliq̃s hereticus:ꝛ ſi nõ frater diabo-
li/certe adiutor ꝛ filius: ꝛ ipſum dixerim ꝑdicẽ ꝯtẽtioſum
aĩal:hoc eſt aĩa vt aucupes norũt ẽt ꝯtẽdẽdi ſtudio capitꝛ.
Cõtẽdũt iſti ꝯ veritatẽ:ꝛ ꝯtẽdere ex quo ſe diuiſere modo
dicũt:cõtẽdere volumus: q: iã capti ſunt nolo ꝯtẽdere. O
capte aliqñ tu eras qui primis tẽporib⁹ ſeditionis tue tra-
ditores arguebas: ĩnocẽtes dãnabas: iudicio ĩperatoris:
iudicio eꝑoꝝ nõ ꝯſentiebas vict⁹.totiẽs appellabas apud
ipſum:ĩ patrẽ ſtudioſiſſime litigabas: ꝯgregabas q̃ nõ pe-
periſti. Ubi eſt nũc ceruix tua: vbi lingua tua: vbi filⁱ⁹ tu⁹.
Certe in nouiſſimis tuis factus es inſipiens: pauiſti ſine
iudicio. Nõ eñ verũ vis vel de errore tuo:vel de ⁊itate iu-
dicare:paſcit cõtra xp̃s cũ iudicio: diſcernit oues ſuas ab
Joh.x ouib⁹ nõ ſuis. Que ſunt oues mee inquit:audiũt vocẽ meã
P et ſequũtur me. Hac inuenio oĩes paſtores bonos in vno
Ca.xv. paſtore. Nõ eñ vere paſtores boni deſunt: ſed in vno ſunt
Deverbis multi ſunt:qui diuiſi ſunt. Hic vn⁹ predicatꝛ: q: vnitas cõ-
dñi.Ser. mendatꝛ. Neq̃ eñi vere modo ideo tacent paſtores ꝛ dicitꝛ
l.b. paſtor:q: nõ inuenit dñs cui cõmẽdet oues ſuas. Tũc aũt
ideo ꝯmẽdauit:q: petrũ inuenit:ĩmo ⁊o ꝛ ĩ ipſo petro vni-
Joh.xxj. tatẽ cõmẽdauit. Multi erãt apoſtoli:ꝛ vni dicitur. Paſce
oues meas. Abſit vt deſint modo boni paſtores:abſit a no
bis vt deſint: abſit a miſericordia ipſius vt nõ eos gignat
atq̃ ꝯſtituat. Utiq̃ ſi ſunt bone oues:ſunt ꝛ boni paſtores
Nã de bonis ouibus fiunt boni paſtores:ſed oẽs boni pa-
Joh.iij. ſtores in vno ſunt. Unũ illi paſcũt. Chriſt⁹ paſcit. Non eñ
vocẽ ſuã dicũt amici ſponſi:ſed gaudio gaudent ꝑpter vo
cem ſponſi. Ideo ergo ipſe paſcet cum ipſi paſcẽt. Et dicit
Ego paſco:q: in illis vox ipſi⁹: in illis charitas ipſi⁹. Nã
ꝛ ipſum petrũ cui cõmendauit oues ſuas:quaſi alter alteri
vnũ ſecũ facere volebat:ꝛ ſic ei oues cõmẽdaret vt eſſet ille
caput:ille figurã corporis portaret:id eſt eccleſie. Et tñq̃
ſpõſus et ſponſa eſſent duo in carne vna. Proinde vt oues
cõmendaret:quid illi prius dicit:ne illi tanq̃ alteri cõmen-
daret: Petre amas me. Et reſpõdit. Amo. Et iteꝝ. Amas
me. Et reſpondit. Amo. Et tertio. Amas me. Et reſpõdit
Amo:cõfirmat charitatẽ vt cõſolidet vnitatem. Ipſe ergo.
paſcit vnus in his:ꝛ hi in vno:ꝛ tacetur de paſtorib⁹. Sed
non tacetur de illis ouibus. Gloriantꝛ paſtores:ſed q̃ glori
j.Cor.j. antur in domino glorientꝛ:hoc eſt in chriſto paſcere:et cum
chriſto paſcere:ꝑter chriſtũ nõ paſcere:neq̃ vota impia pa
ſtoꝝ tñq̃ iſta futura mala tẽpora ꝓpheta prediceret:dixit.
Ego paſco:nõ habeo cui cõmendem:etiã cum ipſe petrus
erat:ꝛ cũ adhuc ipſi apoſtoli erant in hac carne et in hac vi
Joh.x. ta:tũc ait ille vn⁹ in quo vero oẽs vnũ. Habeo alias oues:
Q que nõ ſũt de hoc ouili:oportet me ꝛ has adducere: vt vn⁹
Ca.xvj. ſit grex:ꝛ vnus ſit paſtor. Sint ergo oĩes in paſtore vno:ꝛ
audiant vocem paſtoris vnam:quã audiant oues:ꝛ ſequã
tur paſtorẽ ſuum:non illũ aut illum:ſed vnũ. Et oĩes ĩ illo
j.Cor.j. vnã vocẽ dicãt:diuerſas voces nõ habeant. Obſecro vos
fratres vt id ipſum dicatis oẽs:et nõ ſint in vobis ſciſmata
Hanc vocẽ liquatã ab omni ſciſmate:purgatam ab oĩ he-
Johan.x. reſi audiant oues: ꝛ ſequantꝛ paſtorem ſuum dicẽtem. Que
ſunt oues mee:meã vocem audiũt ꝛ ſequuntꝛ me. Nam vis

noſſe heretice quã nõ habes vocẽ paſtoris: ꝛ periculoſe te
ſequatꝛ ouis:tectũ indumẽto ouiũ ꝛ intus lupũ rapacẽ:au-
diat vocem tuã. Videamus an chriſti eccleſiã querit infir Mat.vij.
ma ouis a grege aberrans:neſciẽs vbi ſit grex:querit quo
ſe aggreget:quo intret eũdem:vocem audiam⁹ an chriſti ſit
Audiam⁹ vtrũ agni ſit an perdicis. Quis dei gregem ſuũ
querit:puta ouem de oriente veniſſe in africam:querit gre-
gẽ ſuũ:incurrit in te/in baſilicam tuã intrare vult:cõmoue
ris ignota facie/vel tu vel miniſter tuus ſtans vel ſedẽs ad
oſtiũ:interrogat ouem querentẽ gregẽ ſuũ:immo gregem
dei cũ grege ſuo intrare vult:ibi eum eſſe putat. Queris pa
gan⁹ ſit an chriſtian⁹: Reſpondit. Chriſtian⁹. Quis eſt eñi
dei. Queris ne forte cathecuminus ſit ꝛ irruat in ſacramen
tis: Reſpõdit. Fidelis. Queris cui⁹ cõmunionis ſit: Re-
ſpondit. Catholicus:chriſtian⁹. Si fidelẽ catholicũ repro-
bas/tenes:ita vero ꝯſpicere proba:a te reprobat⁹ chriſto ꝓ
batur. Utinam ꝛ illi qui ſunt apud te cognoſcãt te: et in di
midio dieꝝ derelinquent te. Quidã fratres noſtri heſterno Hier.xvij
die ierunt ad baſilicam eorũ: et ſi ad malos fratres: tamen
ad fratres. Attendite fratres mei quid ĩterſit inter fiduciã
veritatis ꝛ timorem falſitatis. Quãdo aliquos eoꝝ in hoc
populo agnoſcitis:quomodo gaudetis/q: in vobis ille eſt
qui querit quod perierat: Suggeretur aliquãdo nobis vt
vos audiat ꝛ diſcedat:audiet ꝛ irridebit, audiat ꝛ irrideat
Aliquando ſapiet:aliquando cognoſcet:aliquãdo relinq̃-
tur populo ſuo:remanet in corde ſuo. Renũciat errori ſuo:
gratias agit deo ſuo. Illi autẽ quid: Quid eſtis: Chriſti-
ani ſum⁹. Non:ſed exploratores. Et illi. Catholici ſumus
conati ſunt iniuriare meliori cõſilio. Penitet eos:atq̃ vti-
nam ſic peniteat: et ibi remanere penituit eos qui ingreſſi
ſunt iniuriare:tamẽ quos proiecerũt chriſtianos/fideles/
catholicos:quos tenuerũt nolo dicere: quos proiecerũt vi
deo:quos tenuerũt chriſti dicant. Dicant ergo vocẽ ſuam:
videam⁹ an chriſti ſit vox:an paſtoris ſit vox quã ſequantꝛ
oues:ſiue per bonũ ſit vox iſta/ſiue per malũ hominẽ:vtrũ
ſit vox attẽdam⁹. Querit infirmus eccleſiam. Tu quid di- R
ces: Partis donati eſtis. Eccleſia. Ego vocẽ paſtoris in Ca.xvij.
quiro:lege mihi hoc de ꝓpheta:lege mihi de pſalmo:recita
mihi de Eſaia/de lege/de euãgelio recita: recita ꝟ apoſto
lo. Inde ego recito eccleſiam toto orbe diffuſam:ꝛ dñm di
centem. Que ſunt oues mee: vocem meã audiũt ꝛ ſequuntꝛ Joh.x.
me. Que eſt vox paſtoris: Et predicaturi in nomine ei⁹ pe Lu.xxiiij.
nitentiã et remiſſionem peccatoꝝ:per oĩes gentes incipi-
entibus ab hieruſalẽ. Ecce vox paſtoris:agnoſcis eã et ſe
queris ſi ouis es. Sed illi codices tradiderũt: ac illi thus
idolis poſuerũt. Et ille. Quid ad me de illo ꝛ illo: Si fece-
rũt:nõ ſunt paſtores. Tu vocem paſtoris edicito:quia nec
de illis vocẽ paſtoris annũcias:tu accuſas:nõ euãgeliũ tu
accuſas:non prophetã:nõ apoſtolũ. De illo credo:alijs nõ
credo. Sed acta profers:acta ꝓfero. Credam⁹ tuis:crede
et tu meis. Non credo tuis:noli credere meis. Auferantur
charte humane:ſonẽt voces diuine. Ede mihi vnã ſcriptu
re vocem ꝓ parte donati. Audi innumerabiles ꝓ orbe ter-
rarum:quis eas enumerat: Quis eas terminat: Tamẽ vt
pauca cõmemoremus:legem attende:primũ dei teſtamen-
tum. In ſemine tuo benedicentꝛ oĩes gẽtes. Et in pſalmo Gen.xxij.
Poſtula a me ꝛ dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuam: et poſſeſ Pſalm.ij.
ſionem tuam terminos terre. Cõmemorabuntꝛ et cõuerten- Pſ.xxj.
tur ad dñm vniuerſi fines terre. Et adorabunt eũ in cõſpe-
ctu eius vniuerſe patrie gentiũ. Quoniã ipſius eſt regnũ et
ipſe dominabitꝛ gentiũ. Cantate dño canticũ nouum:canta Pſ.xcv.
te dño oĩs terra. Et adorabũt eũ oĩes reges terre:oẽs Pſ.lxxj.
gẽtes ſeruiẽt illi. Quis enumerare ſufficiat: Prope omnis
pagina nihil aliud ſonat q̃ xp̃i eccleſiã toto orbe diffuſam
Sine aliquo dubio perituram fuiſſe dicunt. Peritura predi-
cta eſt tot teſtimonijs manſura. Nec vna vox iſta per legem
per ꝓphetas:per cãtica:paſtoris eſt. Nec enim illi verum
dicere ſine verbo dei potuere qđ eſt chriſt⁹. Audi vocẽ ver
bi:miratus fidem Cẽturionis. Amen (inquit) dico vobis: Mat.viij.
non inueni tãtam fidẽ in iſrael. Propterea dico vobis:q:
multi ab oriente ꝛ occidente venient. Ecce eccleſia chriſti:
ecce grex xp̃i. Tu vide ſi vis eſſe: Non eñi te latet grex qui
vbiq̃ eſt:nõ habebis quid reſpõdeas iudicio tuo: quẽ non
vis eſſe paſtorem tuũ:nõ habebis inq̃ quid reſpondeas iu

dicio tuo. Neſciui:non vidi:non audiui. Quid eſt quod nõ
Pſ̄.xcviij ſciſti: Nec eſt q̃ ſe abſcondat a calore ei⁹. Quid eſt qḋ non
Eſa.lij. vidiſti: Viderunt oẽs fines terre ſalutare dei noſtri. Quid
Pſ̄.xviij eſt qḋ nõ audiſti: In oẽm terram exiuit ſonus eorũ:ꝛ in fi-
nes orbis terre ꝟba eoꝝ. Sed recte nobis. Quare vox xp̄i
vox paſtoris:quã oues audiant et ſequantur: Non inueni-
tis q̃d dicatis:vocem paſtoris nõ habetis. Audite et ſequi
S mini. Dimittite vocẽ lupi:ſequimini vocẽ paſtoris. Dam⁹
Ca.xviij. inquit audiam⁹. Damus ꝛ nos vocem paſtoris. Audiam⁹
In cãticis (inquiũt) canticoꝝ:loquiᷓ ſponſa ad ſponſum:
eccleſia ad xp̄m. Nouimus cantica canticoꝝ:ſancta canti-
ca:amatoria cãtica:ſancti amoris:ſancte charitatis:ſancte
dulcedinis. Plane volo inde audire vocẽ paſtoris:vocem
dulciſſimi ſponſi eccleſie. Si aliq̃d habes:audiam⁹. Spon
Canti.j. ſa(inquiũt)dicit ad ſpõſum. Annũcia mihi quẽ dilexit aĩa
mea:vbi paſcis:vbi cubas. Et ille (inquit) reſpõdit:in me-
ridie. Manifeſta tibi teſtionia ꝓferebã quẽadmodũ inter
Pſ̄.ij. pretareris. Poſtula a me ꝛ dabo tibi gentes hereditatem
Pſ̄.xxj. tuã:ꝛ poſſeſſionẽ tuã terminos terre. Cõmemorabuntur et
ꝯuertenᷓ ad dñm vniuerſi fines terre. Quid eſt quod mihi
de cãticis canticorũ ꝓfers:qḋ forte nõ intelligis: Etenim
illa cãtica enigmata ſunt:paucis intelligẽtibus nota ſunt:
paucis pulſantib⁹ aperiũtur. Tenebo te:accipe aperta:vt
merito tibi pandanᷓ abſcõdita. Quomodo erĩ penetrator
obſcuroꝝ:cõtemptor manifeſtoꝝ: Ecce tamen vt poſſum⁹
fratres hec verba diſcutiam⁹. Aderit deus vt videatis ibi
ſanũ intellectũ. Primo qḋ ab oĩbus imperitis facillime iu
dicatur:verba ipa male diſt inguũt:nũc audictis:nunc pro
T babitis. Eteni ſic ſe habet textus ipe lectionis. Spõſa loq̃
Ca.xix. tur ad ſpõſum. Annuncia mihi quẽ dilexit anima mea: vbi
Canti.j. paſcis:vbi cubas. Quid ſpõſa ſponſo dicat: Quid eccleſia
xp̄o dicat: Nec nos dubitam⁹:nec illi:ſed oĩa verba ſpõſe.
Audi ꝟbũ. Quare qḋ adhuc ſponſe eſt:vis tribuere iã ſpõ
ſo: Audi oĩa que dicit ſponſa:ꝛ tũc reſpondebit ſpõſus.
Audi euidẽtius hanc diſtinctionem quã dicturus ſum:nõ
inuenies aliquid plus. Annũcia mihi quem dilexit anima:
vbi paſcis:vbi cubas ĩ meridie: Ipſa adhuc dicit. Vbi pa
ſcis:vbi cubas in meridie: Et inde qꝫ adhuc ipſa dicit. Se
quitur enĩ. Ne forte fiam ſicut operta ſup greges ſodaliũ
tuoꝝ. Puto oẽs peritos imperitoſqꝫ diſcernere gen⁹ ma-
ſculinũ ꝛ femininũ. Operta quero cui⁹ generis ſit: Ab omi
hoĩe quero:maſculini eſt aut feminini. Annũcia(inq̃t)mihi
quẽ dilexit anima mea:quẽ cũ dicit:maſculũ alloquiᷓ:ſpõ-
ſum alloquiᷓ. Quia vere femina virũ alloquiᷓ:cõſequentia
verba iudicãt. Annũcia mihi vbi paſcis:vbi cubas ĩ meri-
die:ne forte fiam ſicut operta ſup greges ſodalium tuorum
Hucuſqꝫ verba ſponſe. Iam incipiũt verba ſpõſi de mani
feſto. Niſi cognoueris temetipſam. Agnoſce viriliter femi
na:teipſam(inq̃t)nõ cognoueris. Audi reliqua. O pulenta
ĩter mulieres:niſi cognoueris temetipſam. O pulchra iter
mulieres exi tu in veſtigijs gregũ:ꝛ paſce hedos tuos ĩ ta-
bernaculis paſtoꝝ:nõ in tabernaculo paſtoris. Vide quo-
modo cõminetur ſpõſus:vide ꝙ in periculo ꝙuis ille dul-
cis abſtulit de medio blandimẽta:ꝙ blande illa. Annũcia
mihi quẽ dilexit anima mea:vbi paſcis:vbi cubas in meri-
die: Veniet eni dies medius quãdo ad vmbraculũ cõcur-
rant paſtores:ꝛ forte latebit me vbi paſcis:ꝛ vbi cubas in
meridie:ꝛ volo mihi annũcies ne fiam operta: id ẽ ſicut oc
culta et nõ cognita. Ego eni manifeſta ſum:ſed ne ſicut oc
culta ꝛ ſicut celata incidã ſuper greges ſodaliũ tuoꝝ. Oẽs
eni heretici a chriſto exierũt: omes qui facti ſunt paſtores
mali:habẽtes greges ſuos ſub nomine chriſti: illius ſoda-
les fuerũt:illius cõuiuiũ accipere. Sodales enim dicũtur
tanqꝫ vni⁹ cõuiuij. Latina eni lingua ſic dicti ſunt quaſi ſi
mul edales:eo ꝙ ſimul edant. Audi illum in pſalmo arguẽ-
Pſ̄.liiij. tem ſodales malos:id eſt vnius cõuiuij. Si inimicus male
dixiſſet mihi:abſcõdiſſem me vtiqꝫ ab eo:ꝛ ſi ſup me magna
locutus fuiſſet: tu vero vnanimis et notus meus qui ſimul
mecũ dulces capiebas cibos. Ergo multi ſodales ingrati
menſe dñice exierũt foras:mali ſodales fecerũt ſibi mẽſas
ſuas ꝛ erexerunt. Et ſi putas quia meridies africa eſt:ꝙꝙ
poſſem obtinere magis mũdi meridiem eſſe partes egypti
et illas exuſtas ſole regiões vbi pluuia nõ apparet:qꝛ ipſa
eſt meridies vbi feruet medius dies. Vbi autem heremus

plena millibus ſeruoꝝ dei: Vnde ſi ad meridiem locoꝝ ve
limus aduertere:quare nõ ibi paſcat magis ille:ꝛ ille requi
eſcat:quãdo ante ꝑdictũ eſt. Aberrauerũt deſerta heremi: Pſ̄.cvj.
Sed ecce ꝯſentio:africa ſit meridies. Hic ſũt ſodales mei.
Eccleſia trãſmarina in aliquoꝝ ſuorũ nauigante:in africa
ſollicita ne erret: inuocat ſponſum ſuũ:ꝛ dicit ei. Abũdare
audio hereticos in africa: abundare audio rebaptizatores
in africa. Eſſe aũt ibi vos min⁹ audio:ꝛ illud audio:et hoc
audio:ſed qui ſunt tui a te volo audire. Annũcia mihi quẽ Canti.j.
dilexit aĩa mea:vbi paſcis:vbi cubas ĩ meridie. Audio du
as partes eſſe. Vnã donati:alterã vniuerſo tuo coherentẽ.
Tu mihi dic quo eam:ne forte velut operta.i.ignota ſuper
greges ſodaliũ tuoꝝ:incurrã in greges hereticoꝝ:conãtes
ponere lapidẽ ſup lapidẽ q̃ deſtruaᷓ:ne irruã ĩ rebaptizato
res. Annũcia mihi. Et ille q̃ cõmendat vnitatẽ paſtoris in
hac lectiõe dixit. Ego paſcam. Paſtores autẽ reprobat:q̃ Ezechiel.
multi eſſe voluerũt: vnitatẽ amiſerũt:ſeueriſſime nõ blãde xxxiiij.
reſpõdentis:ſed ꝓ magnitudine periculi. Niſi cognoueris Canti.j.
(inq̃t)temetipſam o pulchra iter mulieres. Pulchra es in
ter mulieres:ſꝫ agnoſce. Vbi te agnoſceo: In toto orbe ter
rarũ. Si eni pulchra vnitas eſt ibi:vbi diuiſio feditas:non
pulchritudo. Niſi cognouerĩ temetipſam. In me credidiſti
agnoſce te. In me quõ credidiſti: Quomodo ꝛ illi mali ſo
dales ꝯſentiũt verbũ carnẽ factũ:natũ ex ꝟgine:crucifixũ Joh.j.
reſurrexiſſe:aſcẽdiſſe in celos. Si talẽ me credidiſti:talẽ et
illi ſonãt. Cognoſce te:ꝛ me in celo:te in toto orbe. Vtrum
quẽlibet ex eccleſia tãqꝫ eccleſiã chriſt⁹ alloquiᷓ: Nã quõ
eccl'ia querit: Eccleſia ſm ipſos loquitur: Annũcia mihi
quẽ dilexit aĩa mea:vbi paſcis:vbi cubas. Quid queris ec
cleſia: Et ille tãqꝫ oſtẽdẽs eccleſiã dicit. In meridie:ſicut
illi volũt. Reſpõdeãt mihi:quõ eccl'ia q̃rat eccleſiã. Annũ-
cia mihi quẽ dilexit aĩa mea: Que loquiᷓ eccleſia: Quid ſi
bi voluit annũciari:vbi paſcis:vbi cubas in meridie.i.vbi
ſit eccleſia loquiᷓ:ꝛ interrogat vbi ſit eccleſia: Et reſpõdet
ille vt putãt in meridie. Si in ſola meridie eſt: vt dicunt in
africa:ꝛ querit quõ ipa interrogat vbi ipſa ſit:an vero por-
tio eccleſie trãſmarine bene iterrogat de meridie ne ille er-
ret. Et alloquiᷓ vnũquodqꝫ membroꝝ eccleſie ſue chriſt⁹
tãqꝫ ſuã eccleſiã:et dicit. Niſi cognoueris te o pulchra in-
ter mulieres exi. Exire hereticoꝝ eſt. Aut cognoſce te: aut
exi. Aut ſi te nõ cognoueris exitura quo:in veſtigijs gregũ
ſequẽdo malos greges:ne forte putes qꝛ obeſſe q̃ris ſi exis
audi quid ſequiᷓ. Exi tu in veſtigijs gregũ:ꝛ paſce hedos
tuos iã nõ oues. Noſtis fratres:vbi erũt hedi: Ad ſiniſtrã Mat.xxv
erũt oẽs qui exierũt ab eccleſia. Mandãtibus Petro:paſce Joh.xxj.
oues meas: exeũtib⁹ heretico paſce hedos tuos. Eſt(inq̃- U
unt)ꝛ aliud teſtimoniũ nihilomin⁹ ꝯtra te. Dic vt audiam⁹ Ca.xx.
Erit ſic ꝯtra te:quõ hoc qḋ putabis ꝓ te. Si meridiem(in
quiũt)interꝑtaris egyptũ. Multis q̃dẽ modis interpreta-
mur meridiẽ:ꝛ egyptũ poſſum⁹ ad locũ mũdi: ꝛ ipſam afri-
cam ſic intelligã. Audi quid intelligã p meridiẽ. Intelligo
feruorẽ ſpiritaliũ:flagrantẽ igne charitatis:ſplẽdẽtẽ lumi-
ne ꝟitatĩ. Nã diciᷓ in quodã pſalmo. Dexterã tuã notã fac pſ̄.lxxxix.
mihi:ꝛ eruditos corde ĩ ſapiẽtia. Ipſi ſũt in meridie. Vn-
de diciᷓ a ꝓpheta. Et tenebre tue ſicut meridies erũt. Mul Eſa.lviij.
tis modis poſſum⁹ intelligere meridiem: ſed ꝓſus africã
intelligo:accipio a te aliquid forte meli⁹ ꝙ ſaperẽ niſi a te
cõmemorarer. Africa ſit meridies. Timet eccleſia tranſma
rina incidere in rebaptizatores:timet incidere tanqꝫ igno-
rata in greges ſodaliũ:querit a ſponſo ſuo vt annũciet illi
vbi paſcit:vbi cubat ĩ meridie. In alijs paſcit:in alijs non
paſcit:in alijs cubat:in alijs nõ cubat:audiat cõſiliũ:veni-
at ad catholicã eccleſiã:nõ incurrat in greges ſodaliũ:non
paſcat hedos ſuos. Sꝫ dic aliud qḋ te dicebas eſſe dictuꝝ.
Propheta inq̃t ait. De⁹ ab africo veniet. Alterũ chriſtũ in Abacb.iij
africa naſci:ꝛ ire p mũdũ heretici annũciãt. Rogo q̃d eſt.
Ab africo de⁹ veniet: Si diceretis. De⁹ in africa remanſit:
vtiqꝫ turpiter diceretis. Nũc aũt etiã ab africa veniet dici
tis xp̄s. Vbi nat⁹ xp̄s:vbi ſit paſſus:vbi in celũ aſcẽderit:
vnde diſcipl'os miſerit:vbi eos ſpũ ſancto repleuerit:vbi p
totũ mundũ euãgelizare iuſſerit:ꝛ obtemperarint ei:adim-
pleᷓ orbis terraꝝ euangelio:ꝛ tu dicis. Deus ab africa ve-
niet. Ergo tu mihi(inq̃t)expone:q̃d eſt:deus ab africo ve-
niet. Dic totũ:ꝛ fortaſſis itelliges:de⁹ ab africo vẽiet:ꝛ ſan

ctus de mõte vmbroſo. Tu mihi expõe: ſi iã ab africo: quõ
de mõte vmbroſo? De numidia nata ẽ pars donati: ibi miſ
ſi ſunt primi in diſſenſionẽ ⁊ tumultũ et ſcandalũ querẽtes
ingẽs vulnus. Numidie miſerũt: ſedens Tigiſitanꝰ miſit.
Ubi ſit tigiſi notũ eſt: q miſſi ſunt clerici extra congregaue
runt: ab eccl̃ia ad clericos carthaginis accedere voluerũt:
viſitatorẽ poſuerũt: a lucilla ſuſcepti ſunt: auctor totiꝰ huiꝰ
mali numida hereticꝰ fuit in numidia: vnde ventũ eſt huc
cum tãto malo viſcariũ vix inueniť: cũ cupſonibꝰ habitãt.
Quõ mõs vmbroſꝰ numidia? Dic mihi ergo: noli hucuſq;
recitare. Deꝰ ab africo. Exigo ſententiã: ⁊ ſanctꝰ de mõte
vmbroſo. Sed oſtẽde mihi partẽ donati a numidia de mõ
te vmbroſo venire. Inuenis nuda oĩa: pingues qdẽ cãpos
ſed frumẽtario / nõ oliueti fertiles / nõ ceteris nemoribꝰ ame
X nos. Ubi ergo mons vmbroſus in numidie partibꝰ? Unde
Ca.xxi. hoc ſcandalũ? Tu mihi inqs. Ergo expone qd eſt. Deus a
libano veniet: ⁊ ſanctꝰ de monte vmbroſo? Uide facile ex=
Lu.xxiiij. ponã. Primo illud audi qđ ait dñs. Oportebat xp̃m pati
⁊ reſurgere tertio die: ⁊ p̃dicari in noĩe eius penitentiã ⁊ re
miſſionẽ peccatorum p oẽs gentes / incipiẽtibꝰ ab hierl̃m. Ut
de vtroq; ſe in ſanctis ſuis ad alias gẽtes venturũ p̃dixit eẽ
Lege diuiſionẽ terre filiorũ iſrael in oĩbus tribubus: in li=
bro ieſu naue vbi aperte dictũ eſt. Hiebꝰ ab africo veniet: q
eſt hierl̃m. Lege / quere / inuenies. Utinã cũ inueneris: cre=
Joſue. das: vtinam animoſitatẽ deponas. Hiebꝰ ab africo que eſt
xviij. hierl̃m: ⁊ dñs incipientibꝰ ab hieruſalẽ: hoc eſt deꝰ ab afri
co veniet. Quõ ergo a monte vmbroſo: euangeliũ iam lege
Act.j. de monte oliueti xp̃s aſcẽdit in celũ. Sequere ⁊ qd lucidiꝰ
Audiſti de monte vmbroſo: legẽ recitamus: euangeliũ reci
tamus. Audiſti incipiẽtibꝰ ab hieruſalẽ: audiſti per oẽs gẽ
tes. Per eum prophetã ſequere verba illa que contẽpſiſti.
Deus ab africo veniet: ⁊ ſanctus de mõte vmbroſo. Coope
riet montẽ vmbra eius: ⁊ gloria eius plena eſt terra. Per
oẽs ergo gentes incipiẽtibꝰ ab hierl̃m: deus ab africo ve=
niet: ⁊ ſanctus de monte vmbroſo ⁊ condẽſo: id eſt a monte
oliueti vbi aſcẽdit in celũ: vnde miſit diſcipulos ſuos: vbi
Ubi.s̃. etiã aſcenſurus ait. Non eñ veſtrũ eſt ſcire tẽpora q pater
poſuit in ſua poteſtate. Sed accipietis virtutẽ ex alto: ⁊ eri
tis mihi teſtes in hierl̃m ⁊ in iudea ⁊ ſamaria ⁊ vſq; in totã
terram. Ergo deo veniente xp̃o ⁊ nomen eius ⁊ predicatio
euangelij eius ab hieruſalẽ: id eſt ab africo ⁊ monte vmbro
ſo: id eſt a monte oliueti p oẽs gẽtes diffamatũ eſt euange
Ps̃.lxxix. lium. Operuit montes eius: id eſt refrigerium eius / prote=
Ps̃.xcv. ctio eius / ⁊ laude eius plena eſt terra. Cãtate ergo cũ tota
terra canticũ nouum: non canticũ vetus cum angelo terre.
Y Dicunt ⁊ aliud. Cyreneus inqt quidam ſimon angariatus
Ca.xxij. eſt vt tolleret crucẽ: legimꝰ: ſed quid te adiuuet volo ſcire.
Cyreneus inqt afer eſt / quare ipſe angariatꝰ eſt qui crucem
tolleret? Ubi ſit cyrene ne forte neſcis libya eſt: pentapolis
eſt: ꝯtigua eſt africe: ad orientẽ magis pertinet vel in diſtri
butione prouinciarũ. Imperatorẽ cognoſce: iperator oriẽ
talis mittit ad iudicẽ ad cyrenem. Breuiter reſpõdebo: vbi
eſt pars donati nõ inueniť cyrenẽ: vbi eſt cyrene nõ inueniť
pars donati. Manifeſta veritas cõuincit errorẽ. Det mihi
cyrenẽ vbi eſt pars donati: det mihi partẽ donati vbi eſt cy
rene. Manifeſtũ eſt eñ fratres in pẽtapoli eccl̃iam eſſe ca=
tholicã: partẽ ibi donati nõ eſſe: ſed ſecuri irrideamus flen
dos: ⁊ ficamꝰ irridẽdos Quid dicis / meritũ cyrenẽſis huiꝰ
magnũ cõmemoras q tulit crucẽ dñi: ⁊ afrũ dicimꝰ: orien=
talis eſt. Lybia eñ duobꝰ modis dr̃: vel iſta q p̃prie africa
eſt: vel illa oriẽtalis pars q ꝯtigua eſt africe: ⁊ oĩno collimi
tanea. Sed afer fuit cyrenẽſis / bñ putas q angariatꝰ cru=
cẽ tulerit: quãto meliꝰ forte diceret qs ĩ arimathia remãſiſ
Matthei. ſe eccl̃iã xp̃i: q ioſeph ille diues ab arimathia hñs añ ocu
xxvij. los regnũ dei / nõ angariatꝰ / nõ coactꝰ venit ad crucẽ dñi:
de ligno depoſuit: obſecutꝰ eſt funeri: in ſepulchro cõdidit:
laudatꝰ ẽ in euangelio. Q ꝟo de arimathia fuit iſte piꝰ tñ
exhibẽs obſequiũ corpi dñi: in arimathia remanſit eccl̃ia?
Aut ſi magis vos delectat angariatꝰ. i. q cogiť tollere crucẽ
Recte ḡ faciũt iperatores catholici: q vos cogũt ad vnitatẽ.
¶ Item in eadem dñica. Homelia de eo qđ ſcri=
Joh.x. ptum eſt in euãgelio ſm̃ Johannẽ. Ego ſum pa=
ſtor bonus ⁊c̃. que habetur in expoſitione docto=
ris tractatu. xlviij. fo. cxcvj. col. ij.

¶ Dominica ſecunda poſt octauas paſche. De pace ⁊ vnitate. Sermo. j.

Legimꝰ in euãgelio fr̃es chariſſimi q ſaluator ⁊ Sermo.
dñs noſter cũ appropiquaret paſſioni: ⁊ tranſitũ clxvj.
ſuũ de hoc mundo ad patrẽ diſcipulis iſinuaret: A
inter alia verba q ob ſui cõmemorationẽ dilectis
comitibus ſuis impẽderat: maxime pacis bonũ ⁊ vnitatis
quaſi ſpeciale munus illis ꝯmẽdauit dicẽs. Pacẽ meã do Joh.xiiij.
vobis: pacẽ meã relinquo vobis. Ac ſi diceret. In pace vos
dimiſi / in pace vos inueniã. Proficiſcẽs voluit dare: q de=
ſiderabat rediẽs in oĩbus inuenire. Hanc ſuis hereditatẽ
dedit: dona oĩa ſue pollicitationis ⁊ p̃mia: in pacis conuer
ſatione ꝓmiſit. Atq; ideo fratres ſi heredes xp̃i eſſe volue=
rimus: in eiꝰ pace eſſe ⁊ manere debemꝰ. Pacẽ nobis ſicut
audiſtis xp̃s dedit: cõcordes atq; vnanimes eſſe p̃cepit: di
lectionis ⁊ charitatis federa incorrupta atq; inuiolata mã=
dauit. Cuiꝰ pacis ornamẽta mirabiliter alto oſtendit loco
dicẽs. Beati pacifici: qm̃ filij dei vocabunť. Et ſi filiꝰ dei Mat.v.
incipit vocari q pacificus eſſe iã cepit / non vult filiꝰ dei di=
ci qui pacẽ noluerit amplecti. Negat deũ ſibi patrẽ: q paci
ficus eſſe contẽnit. Pacificos ergo eſſe oportet dei filios:
corde mites: ſermone ſimplices: affectione cõcordes: fideli
ter ſibi vnanimitatis nexibus coherẽtes. Sed hec pax cũ B
bonis ⁊ dei p̃cepta ſeruãtibꝰ cuſtodiẽda eſt: non cũ iniqs ⁊
ſceleratis: q pacẽ inter ſe habẽt in peccatis ſuis. Pax xp̃i
ad ſalutẽ ſempiternã proficit: pax que in diabolo eſt ad ꝑ=
petuã venit perditionẽ. Pax cũ bonis: ⁊ bellũ cum vitijs
ſemp habenda eſt: mala ſiquidẽ impiorum hoĩm odio haben
da ſunt. Nã hoĩes ipſi q̃uis mali ſint: amandi ſunt: q crea
tura dei ſunt. Pax vero que in bonis eſt: concordiã fratrũ
⁊ charitatẽ copulat p̃ximorũ. Pax ſpiritũ ſpecialiter dei
ꝓmeretur. Pax dilectionis mater eſt. Pax indiciũ eſt ſan
ctitatis: de qua dñs p prophetã ait. Pacẽ ⁊ veritatẽ diligi Zacharie
te. Pax plebis ſanitas / gloria ſacerdotis: ⁊ patrie leticia: ⁊ viij.
terror hoſtiũ ſiue viſibilium ſiue inuiſibilium. Oĩbus viri=
bus pax eſt cuſtodiẽda fratres: q ſemp in dño manet q in
pace ſancta manet: ⁊ cũ ſanctis dei ſocietatẽ habet. Sacer= C
dotis eſt in pace pp̃lm admonere quid debeat agere. Po=
puli eſt ĩ humilitate audire q monet ſacerdos. Quicqd nõ
licet paſtoris eſt ꝓhibere ne fiat. Plebis eſt audire ne faci
at: atq; vnitatis vinculũ oẽs debent prelati ſimul ⁊ ſubditi
in fide ⁊ dilectione per oĩa ſeruare: q ſine pace nõ ſuſcipiť
ſacerdotis oratio: nec plebis oblatio. Si ergo volumꝰ ve=
lociter a deo exaudiri: ⁊ gratanter munera noſtra ab eo ac
cipi: debemꝰ vtiq; in pace cõuerſari. De qua nos ip̃e ꝟitas
inſtruere dignata ẽ. Si offers inqt munꝰ tuũ ad altare: ⁊ ibi Mat.v.
recordatꝰ fueris: q fr̃ tuꝰ habet aliqd aduerſum te: relinq ibi
munꝰ tuũ añ altare: ⁊ vade p̃us recõciliari fratri tuo: ⁊ tũc
veniẽs offeres munꝰ tuũ. Q ḡ vnitatẽ nr̃am ⁊ concordiã
deꝰ deſiderat: oñdit ip̃e ſaluator in euangelio: ad patrẽ ita
loquẽs. Pater inqt ſancte ſerua eos ĩ noĩe tuo qs dediſti Joh.xvij.
mihi: vt ſint vnũ ſicut ⁊ nos. Unde ⁊ apl̃s fideles hortať di=
cens. Obſecro vos fratres: vt idip̃m ſapiatis: ⁊ vnũ dicatis j.Cor.j.
oẽs. Et itẽ. Non ſit inquit inter vos zelus ⁊ cõtentio. Oĩs j.Cor.iij.
amaritudo ⁊ ira ⁊ indignatio ⁊ clamor ⁊ blaſphemia tolla Ephe.iiij.
tur a vobis cũ oĩ malicia. Itẽ alibi ait. Suſtinẽtes inuicẽ ĩ Ubi.s̃.
charitate: ſolliciti ſeruare vnitatẽ ſp̃us ĩ vinculo pacis. Unũ
corpꝰ ⁊ vnꝰ ſp̃us: ſicut vocati eſtis ĩ vna ſpe vocatiõis vr̃e
Hec itaq; vnanimitas ſub aplis olĩ fuit. Sic nouꝰ creden= D
tiũ pp̃ls dñi mãdata cuſtodiẽs charitatẽ ſuã tenuit: ꝓbat
ſcr̃ptura q dicit. Turba aũt eorum q crediderãt: vna aĩa ⁊ mẽ Actuũ.iiij.
te agebãt. Et iterũ. Et erãt ꝑſeuerantes oẽs vnanimes in Act.j.
orone: cũ mulieribꝰ ⁊ maria q fuerat mr̃ ieſu: ⁊ fratribꝰ eiꝰ.
Et ideo efficacibꝰ p̃cibꝰ orabãt: ideo ĩpetrare cum fiducia
poterãt q̃cũq; de dei miſericordia poſtulabãt. In nobis vero ſic
vnanimitas diminuta ẽ: vt ⁊ largitas operatiõis ĩfracta ſit.
Domos tũc vendebãt: ⁊ theſauros ſibi ĩ celo reponẽtes di
ſtribuẽda ĩ vſꝰ ĩdigẽtiũ p̃cia apl̃is offerebãt. At nũc de p̃ri
mõio nec decimas damꝰ. Et cũ vẽdere iubeat dñs: emimꝰ
potiꝰ ⁊ augemꝰ Sic ĩ nob emarcuit vigor fidei: ſic credẽtiũ
robor elãguit. Et idcirco dñs tp̃a nr̃a reſpiciẽs ĩ euãgelio
ſuo dicẽs ait. Filiꝰ hoĩs cũ venerit / putas ĩueniet fidẽ ĩ ter Lu.xviij.

ra: Videmꝰ fieri qđ ille ꝓdixit: ī dei timore/in lege iuſticie
in dilectione/in opere fides eſt. Nemo futuroꝝ metum co-
gitat. Diē ⁊ iram dñi: ⁊ incredulis ventura ſupplicia: ⁊ ſtatu-
ta perfidis eterna tormenta nemo cōſiderat: que metueret
cōſciētia noſtra ſi crederet: q2 nō credit oīno nō metuit. Si
E aūt crederet ⁊ caueret: ſi caueret ⁊ euaderet. Excitemꝰ nos
quantū poſſumus dilectiſſimi fr̃es: ⁊ ſomno inertie veteris
abrupto ad obſeruāda ⁊ gerenda dñi precepta vigilemus.
Lu. xij. Simus tales quales nos eſſe ipſe ꝓcepit dicēs. Sint lūbi
veſtri precincti ⁊ lucerne ardētes: ⁊ vos ſimiles hoībꝰ ex-
pectātibus dñm ſuum qñ reuertat a nuptijs: vt cū venerit
⁊ pulſauerit aperiāt ei. Et bt̄i ſerui illi: q̄s adueniens dñs
fuerit vigilātes. Accinctos nos eſſe oportet: ne cū expe-
Mat. v. ditiōis dies venerit: īpeditos ⁊ īplicatos apprehēdat. Lu
ceat in bonis operibꝰ noſtrū lumē ⁊ fulgeat: vt ipm lumen
nos ad lucē claritatis eterne de hac ſeculi nocte perducat:
quo cum chriſto q̄ eſt vere pacis auctor: ⁊ cū ſanctis ange-
lis eius eterna pace ⁊ ꝑpetua felicitate fruamur: ꝑſtante do
mino noſtro ieſu chriſto qui cū patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit
⁊ regnat deus per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Itē in eadem dñica. Homelia de eo quod ſcri
Joh. xvj. ptum eſt in euangelio ſcḋm Johannē. Modicū et
iam videbitis me ⁊c. que habetur in expoſitione
doctoris Ibidem.

¶ Dominica tertia poſt octauas Paſche: de pa
ce. Sermo. j.

Vox dñi eſt fratres chariſſimi. Pacē meā do vo
Sermo. bis: pacē meam relinquo vobis. De pace dictu-
clxvij. ri prius q̄ pacis ſint cōmoda videamꝰ. Eſt pax
A ſerenitas mētis: tranquillitas aīe: ſimplicitas cor
Joh. xiiij. dis: amoris vinculū: cōſortiū charitatis. Hec eſt q̄ ſimulta
tes tollit/bella cōpeſcit/ꝯprimit iras/ſupbos calcat/humi
les eleuat/diſcordes ſedat/inimicos cōcordat. Cunctis ē
placita: nō querit alienū: nihil deputat ſuum. Docet amare
que odiſſe nō nouit. Neſcit extolli: neſcit inflari. Hanc ergo
qui accipit teneat/q̄ ꝑdidit reparet/ qui amiſit exq̄rat/ qm̄
q̄ in eadē non fuerit inuētus: abdicat a patre: exheredatur
a filio: nihilominꝰ a ſpirituſancto alienꝰ efficit. Reſpuit ei
munus oblatū qui date legis cōtēpſerit bonū: nec poterit
ad hereditatē dñi peruenire q̄ teſtamentum noluerit obſer
uare. Nō poteſt cōcordiā habere cū xp̄o: q̄ diſcors voluerit
eſſe cū chriſtiano. Contumacia ergo eſt: crimē eſt qđ iubet
contēnere: qđ precipit nolle fieri: qđ imperatur declinare.
Quid tibi cōmune cū diſcordia chriſtiane? Quid ſimulta-
tes amas: q̄ auctori placere nō poſſunt? Quid exerces īimi
citias? Qui eas primꝰ inuenit? In initio vſq3 inimicitias
Gen. iij. in ꝓthoplaſtum dum ſerpens exerit: interficit: dum homi-
ni inuidet ipe proſternit: dū adam cupit decipere: ipe ꝑmꝰ
iugulat. Quare aut xp̄i charitatē amplectere xp̄iane: aut
diſcordie auctori de ſilitudine opeꝝ parē te ipſiꝰ cognoſce.

¶ Eadē dñica. De dilectione inimicorū. Ser. ij.

In diuinis voluminibꝰ fr̃es chariſſimi: ita diſpē-
Sermo. ſauit ſpūs ſanctꝰ vt ⁊ ſanis ornamenta ⁊ egrotis
clxviij. ſpiritalia medicamēta deeſſe non poſſint. Quā rē
A ego dño donante cognoſcēs: vnde aīarum reme-
dia poſſimus accipe: ſpiritalia ātidota ſtudui ꝓuidere. Col
legi ergo quātū potui paucos de ameniſſimis ſcripturarū
montibꝰ flores: vñ ſicut iā dictū eſt: ⁊ egrotis medicamēta
cōficerē: ⁊ de theſauro celeſti precioſiſſimas margaritas a
peccatoꝝ corruptione liberis ornamēta componerē. Pri-
mū medicamētū eſt aīe egrotāti plena et perfecta dilectio
ꝑ quā poſſit nō ſolū amicos ſed etiā īimicos diligere. Quā
rem qualiter fidelis xp̄ianꝰ credere: tenere ⁊ obſeruare de-
beat: de veteri ac de nouo teſtamēto: prout potuimꝰ vnicū
ac ſingulare remediū aīarum ꝓ amore inimicoꝝ: pauca ca
pitula excerpſimꝰ: q̄ vnuſquiſq3 ſi nō diſcutiēdo ſed credē-
do ſuſceperit: ⁊ peccatoꝝ ſuorum indulgētiā accipiet: ⁊ ad
B eternā beatitudinē deo auxiliāte ꝑueniet. In primis conſi
Genes. derādū eſt quāta in beato Jacob fuerit charitas vt odien
xxviij. tē ſe fratrē ſuum maluit in longinq̄s regionibꝰ fugere q̄3 vi
cē odij repenſare: quē ſicut vitare ſciuit ita odiſſe neſciuit.
Et reuerſus multis muneribꝰ vt eū ſibi placatū faceret ho
noraūit. Deinde attendendū eſt q̄3 benigna fuerit etiā erga
inimicos antiquoꝝ ſctōꝝ charitas. Nā beatꝰ ioſeph: ꝓ par
ricidij crimine ipſis ⁊ inimicis fr̄ibꝰ ſuis nō odij amaritu- Gen. xlv.
dinē: ſed charitatis dulcedinē rependit. Oſculabat ei ſin-
gulos: ⁊ ꝑ ſingulos flebat: quibꝰ nō ſolū nihil mali repēdit
ſed oīa bona retribuens tā viuo q̄3 mortuo pr̄e germano ſē
per amore dilexit. Beatꝰ quoq3 moyſes cū freq̄nter eū po-
pulus rebellis nō ſolū contēnere ſed etiā lapidare vellet: di
uine charitatiſ memor: ita ꝓ illis dño ſupplicabat vt clama
ret ⁊ diceret. Si nō dimiſeris pctm̄ ppl̄i tui dele me de libro Exodi.
tuo quē ſcripſiſti. In ipſo enī veteri teſtamēto legimꝰ ſcri- xxxij.
ptū. Itinera eorū q̄ iniuriā retinent malefacti in mortē. Et
iterū. Ne memor inq̄t ſis iniurie ꝓximi tui. Et iterū. Si vi Leui. xix.
deris aſinū inimici tui iacentē in luto/nō ꝑteribis niſi ꝑus Exodi.
alleues eū. Quo loco diligēter vnuſq̄ſq3 conſideret: q̄ ſi aſi- xxiij.
nū inimici nō licet in luto dimitti: quāto magis hō ad ima Gen. j.
ginē dei factꝰ nō debet odio haberi nec negligi. Beatus q̄-
q3 iob ita verā ⁊ perfectā charitatē etiā cū inimicis fidéli-
ter retinebat: vt gaudēs ⁊ libera cōſcientia ad deū diceret.
Si gauiſus ſum ad ruinā inimici mei: ⁊ exultaui in eo q̄ in Job. xxxj.
ueniſſet eū malū: vel ſi in corde dixi: bñ? Beatus quoq3 da- C
uid licet virtutibꝰ multis fuerit exornatꝰ: nulla tñ eū actio
familiariꝰ deo cōiūxit q̄3 dilectio inimicoꝝ ſuoꝝ. Cui cum ij. Re. xvj.
īimicus ſuꝰ in faciē malediceret: maluit tñ parcere ⁊ dei iu
dicio reſeruare: q̄3 ſue iracūdie ſatiſfacere. Et intantū non
fuit ſimulata nec vel falſa dilectio ſua: vt ipos etiā aduerſa ij. Reg. j.
rios ſuos fleret: ⁊ in illis q̄ eos occidere ꝓſumpſerāt vindi-
caret. Ideo ſecurꝰ ī pſalmo dicebat illḋ qđ oēs hoīes ſatiſ
attēto ⁊ tremēti aīo dicere debēt. Si reddidi inq̄t retribuē Ps. vij.
tibꝰ mihi mala: decidā merito ab īimicis meis ianis. Per
ſequat inimicꝰ aīam meā ⁊ cōprehēdat: ⁊ cōculcet in terra
vitā meā: ⁊ gloriā meā ī puluerē deducat. Ecce q̄li maledi
cto ſeipm condēnat: q̄ de inimicis diligēdis dei ꝓcepta cō
tēnens odiū in corde ſeruare nō metuit. Vñ cōſiderandū ē
qua fronte vel qua cōſcientia verſiculū iſtū ex ore ſuo ꝓfer
re poterit q̄ īimicis ſuis mala ꝓ malis retribuit. Per ſalo Prouerb.
monē quoq3 ſpūs ſanctus clamat ⁊ dicit. Cū ceciderit ini- xxiiij.
micus tuus: ne gaudeas: ne forte videat deꝰ ⁊ diſpliceat illi
⁊ auertat iracūdiā ſuā ab eo. Et vtiq3 cū ab illo auerterit:
ad illū dirigat q̄ de inimici ruina gaudebat. Scḋm illud.
Qui in ruina letat alteriꝰ/nō erit īpunitus. Itē ibi. Homo Puer. xvij
hoī reſeruat irā: ⁊ a deo querit medelā? Et in hoīem ſimilē Eccl.
ſibi nō habet miaȝ. Ipe cū caro ſit reſeruat irā ⁊ ꝓpitiatio xxviij.
nem q̄rit a deo: q̄s exorabit ꝓ delictis ipſiꝰ? Dicit quidē in
veteri teſtamēto. Diliges ꝓximū tuū ⁊ odio habebis īimi Leui. xix.
cū tuū. Sed q̄ ſano itellectu ſcripture diuine ſenſū agnoſce Mat. v.
re cupit: ſniam iſtā hoc modo intelligit: vt diligat oēm ho-
minē ꝓximū ſuū: odio habeat diabolū inimicū ſuū. Quod
etiā in vno hoīe malo impleri pōt. In ipſo ei vno q̄ malus
eſt ⁊ ꝓximū habes ⁊ inimicū. Nā q̄ hō eſt ꝓximꝰ tuꝰ eſt: q̄
malus eſt: nō ſolū tuus ſed etiā ſuus inimicus eſt. Dilige ḡ
in eo carnē ⁊ aīam/hoc eſt ꝓximū tuū quē deꝰ fecit: ⁊ odio
habe maliciā quā ipo cōſentiēte diabolꝰ intromiſit. Quod
cū ſancto ⁊ pio aīo feceris/vices celeſtiſ medici agis odio
habēs morbū ⁊ diligēs egrotū. Itē ꝑ ſalomonē loquit ſpi D
ritꝰ ſanctꝰ. Si eſurierit īimicus tuꝰ ciba illū: ſi ſitit potū da Puer. xxv
illi/hoc enī faciēs: carbones ignis cōgeres ſup caput eius. Rom. xij.
Hoc ḡ loco cū grādi diligētia obſeruandū eſt: ne forte dū
eū bñ nō intelligimꝰ: de medicamētis nobis vulnera facia
mus. Solēt ei nōnulli hoc ꝓceptū q̄ſi ad ſatiendū furorem
ſuū aſſumere. Dicūt ei apud ſe. Ecce cibo inimicū meū vt
ardeat in eternū. Auertat deꝰ hmōi intelligētiā ab animis
nr̄is. Qualiter ḡ accipi debeat locꝰ iſte: ſcti ⁊ antiq̄ pr̄es re
uelāte ſpū ſctō diffinierūt. Si eſurierit inimicꝰ tuꝰ: ciba illū
⁊c. h ei inq̄t faciēs carbones ignis cōgeres ſup caput eius.
Caput in hoīe ſenſus rōnalis intelligit. Qui ſenſus cū a fer
uore charitatis recedēs factꝰ fuerit frigidꝰ. Vñ ſcriptū ē. Matthei.
Qr abūdauit iniq̄tas refrigeſcit charitas multoꝝ: neceſſe ē xxiiij.
vt qđ obeſt ſaluti cōtrariū ſapiat: vt cui deberet eſſe amicꝰ
īimicꝰ exiſtat. ad ſanādū ḡ talē freneticū: hoīes ſctōſ ⁊ cha
ritatis igne ſuccēſos hortat ſpūs ſctūs dicēs. Carbones
ignis ꝯgeres ſup caput eiꝰ. Cū ei īimico tuo pio aīo freq̄n-
tiꝰ bñ feceriſ quālibet ſit ipiꝰ ⁊ crudelis: barbarꝰ ⁊ cruētꝰ tñ
tādē aliq̄n erubeſcet ⁊ dolet ⁊ penitere īcipit qđ amiſit Nā

cũ penitẽtiã ceperit agere:ſenſus rõnalis/ ꝙ eſt caput ipſi⁹
incipit charitatis igne ſuccẽdi:⁊ ꝗ prius q̃ſi frigid⁹ ⁊ frene
ticus cõtra te cõſueuerat iracũdiã retinere: ſpiritali calore
de tua bonitate ſuccẽſus incipit toto corde diligere. Ecce
quõ ſancti p̃res hunc ſcripture locũ intelligendũ eẽ dixerũt.
Nã abſit a ſenſu catholico vt eo aio ꝗ ſeꝫ boni aliq̃d inimi-
co ſuo conet̃ ĩpẽdere: vt eũ ꝓ ꝙ bñficio velit eterno icẽdio
cõcremari. Vñ cũ grãdi cautela de pace fidei cõſiderandũ
eſt:⁊ timẽdũ ne ſeq̃mur lr̃am occidẽtẽ:ſed magiſ ſpm̃ viuifi
E cantẽ diligam⁹. Et illud ffes kmi cũ grãdi tremore cõſide
rare debem⁹ qꝺ in pſalmo terribiliter ſpũs ſctũs dixit. Cũ
ei illã celeſtẽ hierl'm:id eſt cõgregationẽ oim ſctõꝝ ꝗ cum
xp̃o eſt regnatura ad laudandũ dñm ꝓuocaret:cũ dixiſſet.
Ps. cxlvij. Lauda hierl'm dñm:addidit. Qui poſuit fines tuos pacẽ.
Ergo vt ipſi videtiſ:hierl'm illa celeſtis muros de pace cõ
ſtructos hꝫ. Qui ei talẽ pacẽ ⁊ talẽ charitatẽ hꝫ: vt oẽs ho
mines diligat:⁊ ꝓ bonis oret vt meliores fiãt:ꝓ malis ſup
plicat vt cito ſe corrigãt:de q̃ pte voluerit ĩtrare illi⁹ celeſtiſ
hierl'm portas aptas merebit̃ ĩuenire. Qui aũt nõ vult hr̃e
talẽ charitatẽ qualẽ ⁊ xp̃s precepit ⁊ apl's docuit:ex oĩ pte
hierl'm portas clauſas ĩueniet. Et qꝛ oleũ charitatiſ hr̃e nõ
luit:clauſis ianuis ſpõſi cũ ill' fatuis ꝟginib⁹ illã metuẽdã
Mat. xxv audiet vocẽ. Amẽ dico vobis:neſcio vos vñ ſitis. Quõ ei il
lis q̃nqꝫ ꝟginib⁹ ꝗ charitatiſ oleũ habuerũt:illa celeſtiſ hierl'ꝫ
apiet ianuas ſuas vt intrẽt ĩ gaudiũ dñi ſui:ſic illis e꜀trio ꝗ
ſine charitate ueniũt claudet:⁊ eterna a ſe ſepatiõe repellet
⁊ ĩplebit̃ illud qꝺ in pſalmo dr̃ de hierl'm. Qm̃ inq̃t cõforta
uit ſeras portarũ tuaꝝ. Clauſis portis ⁊ cõfirmatiſ ſeris nũ
q̃ exiet amic⁹:nũq̃ ĩtrare poterit ĩimicus: qꝛ ſicut iuſt⁹ nũ
q̃ erit exitur⁹ a glĩa:ita ⁊ pctõr nunq̃ poterit liberari a pe
na. Et iõ ſi volum⁹ vt ab iſtiſ malis nos dignet̃ diua pietas
liberare ⁊ felicit̃ ad illã celeſtẽ hierl'm mereamur ĩtrare:to:
Rom. viij tis virib⁹ laborem⁹ vt ĩ nob̃ ĩpleat̃ illꝺ qꝺ apl's dixit. Quis
nos ſepabit a charitate xp̃i? Tribulatio? an ãguſtia:an pſe
cutio:an fames:an nuditas:an piculũ:an gladi⁹? Et illud.
Cert⁹ ſum ei qꝛ neqꝫ mors:neqꝫ vita:neqꝫ angeli:neqꝫ p̃nci
pat⁹:neqꝫ ptãtes:neqꝫ altitudo:neqꝫ ꝓfundũ:neqꝫ inſtãtia
neqꝫ futura:neqꝫ creatura aliq̃ poterit nos ſepare a charita
F te dei:q̃ ẽ in xp̃o ieſu dño nr̃o. Ecce ſic audiſtiſ: beatũ aplm
⁊ apl'icos viros:tãta ac tã terribilia a charitate dei ſepare
nõ poterãt. Vñ nimis dolẽdũ ẽ:ꝙ cũ illi a charitate dei nec
tormẽtiſ poterãt ſepari:nos ĩterdũ ocioſis fabulis ſepamur
⁊ nõnunq̃ ob puſſimũ cõuitiũ ⁊ cuiuſcũqꝫ miſeri hoĩs de:
tractionẽ:ita derelinq̃m⁹ charitatẽ:vt nõ ſolũ cũ eo multis
dieb⁹ ſed ẽt mẽſib⁹ fortaſſis ⁊ annis nec loq̃ nec ad ꝯuiuiũ
ꝑuenire velim⁹. Et nõ attẽdim⁹ qꝛ dũ nos inuicẽ odio ha:
bem⁹:ita muros ciuitatiſ hierl'm ꝯ nos claudim⁹ vt nullus
nobis adit⁹ remaneat ꝑ quẽ intrare poſſim⁹. Et qꝛ ciuitas
illa habitatorẽ deũ habet:dicẽte Johãne euãgeliſta. De⁹
j. Joh. iiij. charitas ẽ:ꝗ charitatẽ hr̃e noluerit:q̃ fronte vel q̃ ꝯſciẽtia
ad dñm ꝗ ẽ charitas p̃ſumit accedere? Hec oĩa ffes chariſ
ſimi dũ vobis p̃rna pietate freq̃nter inſinuo:abſoluo apud
deũ ꝯſciam meã. Et qꝛ null⁹ vnq̃ erit ꝗ ſe ĩ veritate valeat
excuſare q̃ verã pacẽ ⁊ verã charitatẽ tenere nõ poſſit:totiſ
viribus miam dei depcemur:vt nobis illã charitatẽ ſine q̃
null⁹ vnq̃ deũ videbit inſinuare et donare dignet̃: vt null⁹
nec tormẽtis nec dãnis ac pſecutionib⁹ ab illi⁹ dilectiõe vl'
dulcedine ſepet̃. Si iubetis iã nõ eſt op⁹ vt ꝓlixiori vos ſer
mone diuti⁹ fatigem⁹. Et ideo iã iſta q̃ ad p̃ſens dicta ſunt
vr̃e charitati ſufficiãt:dũ hec deo placito ꝗ accepiſtis ſan:
ctis cogitatiõib⁹ velut mũda aĩalia aſſidue ruminatis:⁊ q̃
liter ea cũ dei adiutorio poſſitiſ adĩplere ĩ vr̃is animis diffi
nitiſ:ea ꝗ ſequũt̃ de amore ĩimicoꝝ/aut die craſtino/aut cer
te die dñico abſqꝫ aliq̃ laſſitudĩe corpis oportuni⁹ audietiſ.

¶ Itẽ in eadẽ dñica. Homelia de eo qꝺ ſcriptũ ẽ
Joh. xvj. in euãgelio ſm̃ iohannẽ. Vado ad eũ qui me mi=
ſit ⁊c̃. q̃ habet̃ in expoſitione doctoris. trac. xciiij.
fo. ccxviij. col. j. Et inter ſermones de Verbis do
mini. lxj. fo. lxix. col. iiij.

¶ Dñica ĩ Rogatiõib⁹:de pace. Ser. j.

Ser. clxix. Felices pacifici:qm̃ filij dei vocabunt̃. Meritũ
A xp̃iane virtutiſ vileſcit ĩ cũctiſ ſi vnitatẽ nõ hꝫ pa
Mat. v. cis nec ꝑuenit ad vocabulũ filij niſi ꝑ nomẽ paci
fici. Pax eſt ꝗ expoliat hoĩem ſeruitute:dat nomẽ ĩgenuũ:
mutat cũ cõditione pſonã:ex famulo liberũ: filium facit ex
ſuo:deũ patrẽ vocat ⁊ cõmutat ſeruũ ĩ filio:amicũ facit ex
deo:patrẽ reddit ex dño. Sic ſic facit:ꝗ nõ vult pire qꝺ fac.
Felices pacifici:qm̃ filij dei vocabunt̃. En fili⁹ dei eſſe ĩci:
pit:ꝗ pacific⁹ eſſe cepit. Nõ vult fili⁹ dici:ꝗ pacific⁹ noluer:
rit ĩueniri. Negat ſibi patrẽ deũ ꝗ heres pacẽ nequit. Se
uerũ ſenſur⁹ ẽ deũ:quẽ clemẽtẽ blãdũqꝫ dedignat⁹ ẽ patrẽ.
Felices pacifici:qm̃ filij dei vocabũt̃. Gaudeam⁹ ꝙ noĩe q̃
ſi filij ⁊ hered̃es dei cohered̃es aũt xp̃i. Quãta ẽ hui⁹ pacis re
tributio:hereditatẽ poſſidere cũ xp̃o ſubam p̃ris hẽre cũ fi
lio:celeſte regnũ pticipari cũ dño:⁊ in ꝯſortiũ ꝑpetuitatis
admitti cũ dño? Que ſit hec prauitas moꝝ ĩuidere meliori
b⁹ atqꝫ ĩ ſordiorib⁹ iherere:adoptati victoriã pdere/ac nol
le hereditatẽ regnoꝝ celeſtiũ poſſidere? Etenĩ filiũ ſe dei ⁊
coheredẽ denegat xp̃i:ꝗ recuſauerit p̃ris regimine guber:
nari. Pax cõcordia fratrũ:ſicut ſcriptũ eſt. In tribus pla: B
cuit ſpiritui meo ꝗ ſunt ꝓbata corã deo ⁊ hoib⁹. Cõcordia Eccl. xxv.
fratrũ ⁊ amor ꝓximoꝝ:⁊ vir ⁊ mulier cõſentiẽtes ſibi. Con
cordia ergo fratrũ:voluntas dei eſt: iocũditas xp̃i:pfectio
ſctitatis:iuſticie regula: materia doctrine:morũ cuſtodia
atqꝫ in reb⁹ oĩbus laudabilis diſciplina. Pax ſuffragiũ p̃:
cũ eſt:ſupplicationũ facilis atqꝫ ĩpetrabilis:qꝛ deſidcrioꝝ
oim cõpotens eſt plenitudo:ſicut ſcriptũ eſt in apl'o. Pax
cõuẽtionis amabilẽ deo facit in fratrib⁹: ꝗ charitatis indi
cat teſtimoniũ. Pax ergo dilectionis mater eſt:concordie
vinculũ ac pure mẽtis indicium manifeſtũ:qꝛ ſibi exigit de
deo qꝺ velit:quicq̃d voluerit petat:⁊ q̃cq̃d voluerit ſumat.
Pax p̃ceptis regalib⁹ conſeruanda eſt: dño xp̃o dicente.
Pacẽ meã do vobis:pacẽ meã relinquo vobis. Qui diſci C
pulus xp̃i eſt:xp̃i precepta ſeruat. Seruare mãdatũ:eſt pa Joh. xiiij.
cẽ in oĩbus cuſtodire. Nã diuidere vnitatẽ/nõ eſt magiſtrũ
ſequi:ſed ei⁹ mandatũ calcare. Sequi eñ xp̃m: eſt habere
pacẽ:⁊ nõ ſequi qꝺ pacis eſt:hoc eſt:hoc hr̃e in magiſtro ex
parte qꝺ diligas:⁊ ex pte qꝺ dãnes. Illud ẽ amare docto:
rem:doctoris mãdata in oĩbus cuſtodire:dicentis. Pacẽ
meã do vobis/pacẽ meã relinquo vobis. Licet ffes in pa:
ce ꝓtrahere moras:delectat hoc dixiſſe freq̃nter: ⁊ iterũ at
qꝫ iterũ p̃conari. Pacẽ meã do vobiſ:pacẽ meã dimitto vo
bis. In pace vos dimitto:ĩ pace vos dimiſi:in pace vos in
ueniã. Proficiſcẽs voluit dare:qꝺ deſiderabat rediens in
oib⁹ ĩuenire. Conſultũ voluit eſſe cui dederat:ꝗ vſqꝫ ad re
greſſum ſuũ ſeruare qꝺ p̃ſtiterat ĩperabat. Quid ḡ factur⁹
ẽ hõ:cũ venerit de⁹ ⁊ q̃ſitũ nõ inuenerit qꝺ donauit? Qua
excuſatione vſurus:ꝗ pacẽ ſeruare nõ potuit? Pacẽ meã
do vobis:pacẽ meã dimitto vobis. In pace vos dimiſi:in
pace vos inueniã. Regale mandatũ ſeruate:diuina vox ẽ:
Inueniã qꝺ dimiſi. Plãtare pacẽ:radicit⁹ dei eſt:euellere D
penit⁹ inimici. Amor ffis ex deo eſt : odiũ ex diabolo con:
ſtat. Propter qꝺ dãnanda ſunt odia:qꝛ ſcriptũ ẽ. Qui ode j. Joh. iiij.
rit fratrẽ ſuũ homicida eſt. Cohibeam⁹ irã:qꝛ ſcriptum eſt
Qui iraſcit̃ fratri ſuo:re⁹ erit iudicio. Amãda eſt pax ⁊ dili Mat. v.
genda cõcordia. Iſta ſunt ꝗ generãt charitatẽ: ⁊ ſcitis ſm̃
apoſtolũ:q̃ de⁹ charitas eſt. Sine deo ẽ:qui nõ habet cha: j. Joh. iiij.
ritatẽ. Patern⁹ affectus non poteſt amare qꝺ docet. Pax
plebis gloria ſacerdotis:⁊ parentũ leticia: pfecta charitas
filioꝝ. Sacerdotis eſt:qꝺ debet admonere. Plebis eſt au:
dire qꝺ admonet. Quicq̃d non licet/paſtoris eſt ꝓhibere
ne fiat. Gregis eſt audire vt faciat. Vtraqꝫ cõueniãt:⁊ vni:
uerſa ſaluata ſunt. Nec de⁹ inuenit in plebe qꝺ puniat:nec
ſacerdos põt habere qꝺ doleat. Seruem⁹ mandata ꝗ vite E
ſunt:teneat ſe profunde pacis nexib⁹ colligata fraternitas:
⁊ ſalutari vinculo charitatis:mutua ſe dilectiõe cõſtringat
qꝛ dilectio magnanimum facit. Suauis eſt dilectio/nõ ꝫe: j. Cor. xiij.
latur/non emulat̃. Dilectio non eſt falſiloqua/non inflatur
nihil dedecoris admittit:nõ querit que ſua ſunt/nõ exacer:
bat̃:non cogitat malũ:non gaudet in iniuſticia: cõgaudet
autẽ veritati. Oĩa credit/oĩa ſperat/oĩa ſuſtinet. Dilectio
ergo oĩbus votis ac deſiderijs amplectẽda eſt:ꝗ tot bona
põt hr̃e:quot p̃mia. Cuſtodienda oĩbus virib⁹ pax eſt:qm̃
de⁹ ſemꝑ in pace eſt. Nõ habeat locũ quo obrepat inimic⁹
ne ĩ tritici ſegetẽ valeat zizania ſeminare:⁊ ſecuro iã ruſtico
ſpelõgi laboriſ eius⁹ ſpectat⁹:in ip̃a meſſis maturitate ſub:
ducat̃. Aut vinũ vetuſtate ſuaui⁹:ĩ acriori ſubito ꝑfidia de

mutatū in effuſe fecis ſe ꝑmixtiōe cōiūgat. Aut īter dulcia
mellis: fellis venena amariora ſuffūdat. Aut inter vernātes
floribꝰ cāpos ac pratoꝝ varietate geminatos: tribuloꝝ īter
iectione aīas grati odoris occidat. Procul cōtētiones: ꝓ
cul lites ⁊ odia: ꝓcul maledicta mutent: ⁊ qꝛ laqueꝰ mortis
eſt lingua: ſuſurro ac biliguis pareat aīe ſue ne in ſupplicium
ſuū vincula ſibi mortꝭ adducat. Amate pacē: ⁊ trāqꝉlla ſunt
oīa: vt ⁊ vos ꝑmia ⁊ nobis gaudia reſeruetis: vt electa dei
pacis vnitate fundata ꝑfectam teneat diſciplinā: per ieſum
xp̄m dn̄m noſtrū: cui eſt gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Eadē dn̄ica. De dilectione inimicorū. Ser. ij.

Sermo. clxx. A — Intēdite fratres mei ad charitatē quā ſic laudat
ſcriptura diuina vt nihil ei coequet. Cū nos mo-
neat deꝰ vt nos īuicē diligamꝰ: nūqd hoc tm̄ mo
net vt diligas diligētē te? Hec ē mutua dilectio
hoc nō ſufficit deo. Peruenire ei voluit vſqꝫ ad iīmicos di
Mat. v. — ligēdos dicēs. Diligite inimicos vr̄os: bn̄facite eis q̄ ode-
runt vos: ⁊ orate ꝓ eis q̄ vos ꝑſequunt: vt ſitis filij patris
vr̄i q̄ in celis eſt: q̄ ſolē ſuū oriri facit ſup bonos ⁊ malos: q̄
pluit ſup iuſtos ⁊ iīuſtos. Quid dicis. Diligis īimicū tuū?
Rn̄debis forte ꝑ infirmitatē/ non poſſum. Sed ꝓfice ⁊ age
vt poſſis: maxīe qꝛ oraturꝰ es iudicē: quē fallere nemo pōt
q̄ acturꝰ eſt cām tuā. Interpella ḡ hūc iudicē: vbi nullꝰ ta-
bellariꝰ cōturbat: nullus officialis remouet: nullꝰ emit ad-
uocatꝰ: q̄ poſſit ꝓ te p̄ces effundere: aut ꝟba dicere q̄ nō di
dicīſti. Sed ip̄e filiꝰ dei vnicꝰ eq̄lis p̄ri: ſedens ad dexterā
p̄ris: illiꝰ aſſeſſor: tuꝰ iudex ē: docuit te pauca verba q̄ quis
idiota pōt tenere ⁊ dicere: ⁊ in eis cōſtituit tibi cām tuā: do
cuit te ius celeſte quō p̄ceris. Sꝫ forſitā rn̄debis. Per quē
peto: ꝑ me: an ꝑ aliū? Qui te docuit orare: ip̄e ꝓ te allegat ꝓ
cem: qꝛ tu reꝰ eras. Gaude qꝛ ille erit tūc iudex tuus: q̄ mo-
Mat. vi. — do aduocatꝰ tuus eſt. Ideo ḡ qꝛ oraturꝰ es: acturꝰ es cau-
ſam tuā: paucis verbis vēturꝰ ad illa ꝟba. Dimitte nobis
debita nr̄a: ſicut ⁊ nos dimittimꝰ debitoribꝰ nr̄is. Dicit eīm
tibi deus. Quid mihi das: vt ego dimittā tibi debita tua?
B — Quale munꝰ offers: quale ſacrificiū cōſciētie tue īponis al
De verbis dn̄i. Ser. xv. b. — taribꝰ meis? Continuo docuit te: q̄d petas: ⁊ quid offeras.
Petī. Dimitte nob̄ debita nr̄a. Et tu offers. Quid? Sicut
⁊ nos dimittimꝰ debitoribꝰ nr̄is. Debitor es ei q̄ falli non
pōt. Habes ⁊ tu debitorē. Dicit tibi deꝰ. Tu debitor meꝰ
es: ille debitor tuꝰ: ꝓ facio ḡ tibi debitori meo: qđ tu feceris
debitori tuo. Unde offers mihi munꝰ: vn̄ pepceris debitori
Oſee. vi. — tuo. Rogas me ꝓ mīa tua/ noli eſſe piger in miſericordia.
Mat. ix. — Attēde q̄d ſcriptura dicit. Miſericordiā volo magis q̄ ſa
crificiū. Noli offerre ſacrificiū ſine miſericordia: qꝛ non re-
mittuntur tibi peccata tua niſi offeras cum miſericordia.
Sed forte dicis. Nō habeo peccata. Quantū vis cautꝰ ſis
frater: tn̄ in carne viuēs in ſeculo: agis iter p̄ſſuras ⁊ angu-
ſtias ⁊ inter īnumerabilia tentamēta verſaris/ non poteris
eſſe ſine peccato. Certe dicit tibi deꝰ. Securꝰ eſto de pecca
to: noli dimittere ſi nō habes qđ ego tibi dimittā: ſed magꝭ
exige ſi nihil debes. Si aūt debitor es: magis gratulare te
habere debitorē/ ī quo facias qđ fiat ī te. Audi me: ⁊ diſcu-
te te: qꝛ vel de paucis ꝓdeſt q̄ poſſint veraciter orare: oꝛo-
nē dn̄icam veraciter dicere. Dn̄e dimitte mihi: ſicut ⁊ ego
dimitto. Nō fallaciter/ nō ficte ex corde vero fac: vt et in te
verū fiat. Si eīm q̄ te leſit: q̄ in te peccauit: petit a te veniam
⁊ ignoſcis: iā potes ſecurꝰ dicere. Dimitte nobis debita no
ſtra ſicut ⁊ nos dimittimꝰ debitoribꝰ noſtris. Nā ſi reſiſtis
roganti/ contēneris ⁊ tu cū rogaueris. Clauſiſti cōtra pul-
ſantē: clauſum inuenies cū pulſaueris. Nā ſi apueris viſce
ra indulgētie rogāti te: aperiet ⁊ tibi deꝰ cū rogaueris eū.
C — Modo ei illos alloqr q̄ petūt veniā a fratribꝰ ſuis xp̄ianis
⁊ nō accipiūt. Ecce tu ſi cōceſſeris: ſecurꝰ orabis. Ille vero
ſi te rogauerit: ⁊ ſi nō cōceſſeris quō ſecurꝰ eris? Quiſq̄s ei
es q̄ peccaſti: ⁊ veniā nō meruiſti: noli timere: īterpella deū
ipſius ⁊ tuū: debita eīm ſunt. Nunq̄d poterit debita exigere
ſeruus: q̄ donauerit dn̄s? Si forte nō te rogauerit qui in te
peccauit/ ſi veniā nō deprecat: ſꝫ peccauerit inſup adhuc ⁊
iraſcit: tu q̄d facies? Dimittis an nō dimittis? Ecce nō di
miſiſti. Quare? Qꝛ nō rogauit. Si ꝓpterea nō dimiſiſti qꝛ
nō rogauit: noli titubare in dominicā oratione: ſecurꝰ illā
dic. Non tibi pectus ꝑcutias: qꝛ nō roganti non dimiſiſti.
Ergo ille q̄ nō rogauit remāſit. Exigit prorſus: exigit ab
illo. Uerūtn̄ in te ſit perfecta charitas/ roga pro nō rogāte
qꝛ rogas ꝓ multū periclitāte. Hic iam attēde magiſtrū et — D
dn̄m tuū: nō in cathedra ſedentē: ſed in ligno pendentē: cir
cūſpectis vndiqꝫ turbis inimicoꝝ ⁊ dicentē. Pater igno- — Lu. xxiij.
ſce illis qꝛ neſciūt q̄d faciūt. Uide magiſtrū: audi imitato-
rem. Nūquid tūc dn̄s xp̄s pro rogantibꝰ rogauit ⁊ non po
tius ꝓ inſultātibꝰ ⁊ īterficiētibꝰ? Nūq̄d deſeruit medicus
officiū ſuum: qꝛ freneticus ſeuiebat? Dic ei. Ignoſce illis:
qꝛ neſciūt q̄d faciunt. Saluatorē occidūt: qꝛ ſalutē nō que-
runt. E cōtra ⁊ tu forſitā dicturꝰ es. Et qn̄ ego hoc poſſum
quod dn̄s potuit? Quare hoc dicis? Attende vbi hoc facit
attende qꝛ in cruce hoc fecit/ nō in celo. Semꝑ eīm deꝰ in ce
lo cū patre: in cruce aūt pro te hō vbi ſe imitandū prebuit
oībus. Pro te eīm miſit ipſam vocē: vt ab oībus audiretur
Nā potuit ꝓ illis orare in ſilentio: ſed tu nō haberes exem
plū. Sed ſi multū eſt ad te dn̄s: nō ſit ad te multū ſeruꝰ. Nō
potes imitari dn̄m tuū cū penderet in cruce: Stephanū ſer
uū eiꝰ cū lapidaret attēde. Primū ait tanq̄ ſeruꝰ ad dn̄m
Dn̄e ieſu accipe ſp̄m meū: ⁊ poſt hec genu flexo ait. Dn̄e ne — Actuū. vij
ſtatuas illis hoc pctm̄: ⁊ cū hoc dixiſſet obdormiuit ī reqe
dilectiōis. Pacē pīguiſſimā īuenit: qꝛ pacē īimicꝭ optauit
Nūq̄d ⁊ ip̄e tūc ꝓ rogantibꝰ rogauit: ⁊ nō ꝓ ſeuientibꝰ: ꝓ
lapidantibꝰ ⁊ interficientibꝰ? Habes exemplū: diſce: vide
quō pro ſe ſtans orauit: ⁊ pro illis genu flexit. Putamꝰ fra
tres qꝛ plus eos diligit q̄ ſeipſum? Pro ſe vero ſtās tanq̄
iuſtus facile exaudiebat. Nā pro iniquis genu figēdū erat
Oſtendite ergo dilectionē vſqꝫ ad inimicos veniā rogan-
tes. Ergo fr̄es ꝓpter ſecuritatē dn̄ice oꝛonis: rogātibꝰ ex
corde dimittite: vt et dn̄s vobis vr̄a pctā dimittat in hoc
mortali corpore ⁊ futuro vſqꝫ in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Item in eadem dominica alius ſermo De pa-
ce: qui habetur inter ſermones ad fratres in here
mo. ij. fo. iij. col. iij.

¶ Item in eadē dn̄ica alius ſermo De dilectio-
ne inimicorum/ qui habetur in libro Quiquagi-
ta Homeliarum. vj. fo. cxiiij. col. iij.

¶ Itē in eadē dn̄ica. Homelia de eo qđ ſcriptū
eſt in euāgelio ſc̄dm iohānē. Amē amē dico vobis. — Ioh. xvi.
Si q̄d petieritis ⁊c̄. q̄ habet in expoſitione docto-
ris. tractatu. cij. fo. ccxxij. col. iiij.

¶ Feria ſecūda in rogationibꝰ: de eo qđ ſcriptū
eſt ī euāgelio ſc̄dm lucā. Quis veſtrū habebit ami- — Luce. xi.
cum ⁊c̄. Sermo. j. In quo dicit q̄ orare oēs inui-
tat qui oībus paratus eſt tribuere pietatem.

Sermo. clxxi. A — Suauis dn̄s et mitis fr̄es nihil hꝫ ianua pietatis:
nec repellit inde pulſantes: ſꝫ culpat potiꝰ negli-
gētes. Neqꝫ ei aliq̄d petit qđ nō habeat: vt cū nō
dederit erubeſcat. Diues ē ⁊ pius: affluēs ⁊ beni
gnꝰ dat ⁊ nō īprogat. Immo tūc theſauri domꝰ eiꝰ triſticiā
patiūt: qn̄ deſūt dilectabilia faſtidia petitionū. Ip̄e dn̄s di
Luce. xi. — cit. Uſqꝫ mō nihil petiſtis. petite ⁊ accipietis: pulſate ⁊ apiet
Ioh. x. — vobis. Ego ſū oſtiū ⁊ ianua. Quare trepidat pulſādo manꝰ
vr̄a: ⁊ dormitat ī mēdicitate ꝯſcia vr̄a? Ego ſū ianua vite
Nō horreſco ſordidū pulſatorē: nō pauperē īpudio petito
rē: tm̄ nemo ſuā negligat paupertatē. Pulſate ⁊ aperietur.
Stāt angeli ad ianuā vt introducāt nō vt repellant: vt ſug
gerāt nō vt terreāt. Nulla eſt pōpa in ianua mea. Ego ſum
ianua: q̄ ſuſtinui crucis ignominiā. Quare timeāt petentes
egentiā: cum nulli aliqn̄ denegauit mīam? Quis ſperauit ī
dn̄o ⁊ cōfuſus eſt? Si pulſant q̄ deſiderāt caſtitatē: dat eis
continuo gratiā ⁊ ſanctitatē: et dicit eis. Nolite ambulare
polluti/ nolite incedere maculoſi. Sancti eſtote qꝛ ego ſan-
Leui. xix. — ctus ſum. Si accedat pupillꝰ parua manu pulſare ianuam
paternā: nunciant eū angeli dn̄o. Pupillus pulſat: defēſio-
nis pietatem expectat. Reſponde illi dn̄e. Tibi eīm dereli-
Pſ. ix. — ctus ē paup: pupillo tu eris adiutor. Reſpōdet illi q̄ diues
eſt: miſericordia plenꝰ: q̄ miſeris pater eſt. Ego ſum iudex
viduarū: ⁊ pater orphanorū. Nemo ledat quos ego ſuſci-
pio/ nemo expoliet quos ego defendo. Et q̄ acceſſerint ad
ip̄am ianuā q̄uis diuidāt vocē diſparis precis: tn̄ ab vniꝰ

diuitiſ pr̃iſfamilias domo oẽs accipiũt pietatẽ. Hoc amat
ianua ſaluatoris: vt pulſatorib⁹ ſemꝑ abũdet opportunis i̇̃:
portunis. Propterea ipſe dñs videns ianuã ſuã a petitorũ
voce: a pulſantiũ clamore ſilere: inuitat oẽs ad orõnẽ oib⁹
paratus tribuere pietatẽ. Petite: ꝛ ſi nõ accepitis adhuc pe
tite: ꝛ pſeuerate pulſare. Nolite deficere: qꝛ nõ necat de⁹ fa
me aĩam iuſti. Qui tñ voluerit eſſe dulciter humilis ꝛ beni
B gnus: ſecur⁹ tanq̃ in tutiſſimo portu ꝯſiſtit. Opponit ꝙ pa
bolã cuiuſdã hoĩs cui⁹ hoſpes iprouiſ⁹ aduenit: ꝛ hoſpes
hoſpitẽ excepit. Pq̃ſ⁹ ẽ verecũdiã: abijt ꝯtinuo ad domũ
diuitis magnã. Nõ ſine ſacramẽto tres petit panes: qꝛ vn⁹
hoſpes erat gr̃a pietatis: ſed ſubſtãtia trinitatiſ. Nõne vn⁹
Gen.xviij hoſpes erat in trib⁹ q̃ venit ad patrẽ abraã? Hoſpes ꝛ ami
cus: prãſor ꝛ mãſor: ꝛ oĩa illi i trinitate ſũt exhibita hũani
tatis obſeq̃a: qꝛ trinitatis gl̃ia refulget. Trinũ attulit vitu
lum pater: tres mẽſuras ſimilaginis ꝯſperſit futura mater
paritura filiũ ꝓ q̃ pater mactaret agnũ: ꝛ ipſa corp⁹ xp̃i in
trinitate iã fecerat ſacramentũ. Ita ꝛ iſte amicus veniente
hoſpite ꝑgit ad domũ diuitiſ: ꝛ triũ panũ allegat neceſſita:
tẽ. Pulſat ꝛ null⁹ r̃ndet de ianitorib⁹ qꝛ oẽs tenuerat ſom
nus. Nõ angeli/ nõ archãgeli/ nõ ꝓphete/ nõ miniſtri. Et il
le pulſat: q̃uis nemo r̃ndeat. Qñq̄ paterfamilias ad ĩpor:
tunitatẽ pulſantis r̃ndit illi de iterioꝛib⁹ ſacris: de throno
quietis: q̃d pulſas ſine tp̃e: q̃ piger fuiſti cũ tp̃e? Dies fuit ꝛ
in lumine nõ ambulaſti. Mox ſupuenit: ꝛ pulſare cepiſti. Ex:
cuſat tp̃s qđ improbus q̃rit affect⁹. Iã pueri quieſcũt ꝛ nõ
eſt dignũ vt ꝓpter te iiuriã patiant̃. Anteq̃ venires diuiti⁹
C vigilauerũt: modo ꝓ tp̃e quieuer̃t: nõ eſt q̃ poſſit tibi dare
Luce.xj. reſponſum. Et ille. Dñe a te peto: ad te pulſo: imo te pulſo:
Joh.x. tu es ianua/ tu ſurge/ da mihi miam q̃ non es dedignat⁹ de
Gen.ij. luto limi formare viſcera mea. Miniſterio nõ ĩdiges: quia
Pſ.cxx. oĩa potes. Sed ſi pueri tui dormiũt/ tu nõ dormis q̃ cuſto:
Mat.xj. dis iſrael. Gratis peto/ ſub gratia mẽdico: nõ ſub lege pre:
ſumo. Sed ſi lex ꝛ ꝓphete vſq̄ ad iohãnẽ: ſꝫ tua gr̃a nõ ha
bet finẽ. Quo euener̃t pueri tui: ꝓphete tui: ꝛ ego noui. Sꝫ
Apoca.j. tu dñe q̃ es initiũ ꝛ finis: ꝑm⁹ ꝛ nouiſſim⁹/ noli ad me tedia
re nouiſſia hora noctiſ petentẽ q̃ nocte media captiuã duxi
ſti captiuitatẽ. Quid faciet paterfamilias tãti pſeueratoriſ
voce cõſtrict⁹? Nõ excitat ꝓphetã/ nõ immittit angelũ/ nõ
archangelũ: ipſe ſurgit ꝛ dabit illi quantũ deſiderat. Bene
ꝑtinax ille petitor ꝛ nocturn⁹ mẽdicator ad hoſpitẽ ꝓpriũ
repedauit: diues fact⁹ refecit: nec hoſpes ab hoſpite irrefe:
ctus diſceſſit. Quis ẽ iſte hoſpes rogo vos fr̃es q̃ i nocte ve
nit: ꝛ iparatũ hoſpitẽ inuenit: imo ideo nocte venit hoſpes
in ꝑpetua ꝛ deficiẽte paupertate? In nocte venit hoſpes: gr̃a
in ſumma ignorãtia/ i magna egẽſtia: imittit triſticiã: q̃ñ di
Pſ.cxvij citnocturn⁹ petitor. In tribulatione inuocaui dñm: ꝛ exau
pſ.xxxiij. diuit me in latitudine. Et iterũ. Multe tribulatiões iuſtoꝝ
ꝛ de oibus his liberauit eos dñs: q̃ñ ꝓxim⁹ eſt. Ideo ho:
ſpes ſupuenit iprouiſus ſubito: cũ quiſpiã tedio afficit̃ pceſ
ſurarũ. Supuenit illi orãdi deſideriũ/ flendi arripiẽs votũ
Illa hora hoſpes venit gr̃a vt cõpũgat ꝯſciẽtiã: ne in ſua
moriat̃ egẽtia. Sed eat ꝛ petat ad diuitẽ: nõ ſuis meritis ſꝫ
meritis hoſpitis veniẽtis: et accipiat tres panes: vt in pr̃e
ꝛ filio ꝛ ſancto ſpiritu poſſit ꝛ ipſe paſcere ceteros indigen
tes. Quicq̃d boni cogitauerit hõ ſubito corde ꝑcuſſ⁹: ſciat
qꝛ hoſpes ille venit de celo: ꝛ bene venit q̃ nocte venit. In
D tribulatiõe ſubuenit: nõ ĩgerẽs tediũ ſed affectũ. Et qꝛ do:
Joh.xx. minus xp̃s ad diſcipulos ſuos clauſis oſtijs in tribulatiõe
venit/ nõ ſpat⁹ ſed optat⁹: ſalutauit in pace: ꝛ hoſpes hoſpi
Apo.iij. tes ſuos refecit in pace. Nõne eſt iſte hoſpes q̃ dicit. Ecce
ſto ꝛ pulſo: ſi q̃s apuerit mihi: intrabo ꝛ cenabo cũ illo: ego
ꝛ pater me⁹? O bona dom⁹: vbi pater ꝛ fili⁹ ingredit̃ ho:
ſpes amic⁹: q̃ ꝛ ſpũs ſctũs. Ipſe ibi exhibet i domo paupe
ris: in hoſpitio puritatis diuerſa pulmentaria: propter ce:
nam dñicam. Que ſunt iſta pulmẽtaria? Gaudiũ longani:
mitas: cõtinentia: fides: caſtitas. Tantũmodo non pigeat
hoſpitẽ ſuſcipere dñm: ipſe ſecum portat dulcedines deli:
tiarũ: vt paſcat ibi letãtes exercitus angeloꝝ. Cum illo ho
ſpite pax eſt ꝛ iocũditas: q̃ venit ad hoſpitẽ ſuum nõ torq̃:
re ſed paſcere/ nõ expoliare ſed veſtire: nõ percutere ſed ſa:
nare. Ipm hoſpitẽ ſemper apertis cordis nr̃i ianuis ſuſci
piamus: ꝛ nunq̃ nobis dñetur tyrannus inimicus: ꝛ in om
nibus chriſto donante eius mandata ſeruemus.

¶ Item eadem feria. Homelia de eodẽ de quo
ſupra: que habet̃ inter ſermones de Verbis dñi.
xxix. fo.lij. col.iij. Et libro.ij. de queſtionibus euã
geliorum. ca.xxj. ꝛ.xxij.

¶ Itẽ eadẽ feria alius ſermo de Epiſtola diei/ q̃
habet̃ in libro Quinquaginta homeliarũ. xij. fo.
cxvij. col.ij. ꝛ.xlvj. ꝛ.xlvij. fo.cxxxiij. col.iij. Et ad
fratres in heremo. xxx. fo xiiij. col.j.

¶ Feria tertia in Rogationibus. Sermo.j. In
quo nos ad ieiunandũ ſpecialiter hortat̃ non ſo
lum corporaliter ſed ꝛ ſpiritaliter.

Quomodo ieiunioꝝ tp̃s eſt fratres chariſſimi: de Sermo.
ieiunio cũ ſctitate veſtra tractãdũ eſt: vt ſciatis clxxij.
queadmodũ ieiunetis. Ieiunia em̃ xp̃ianoꝝ ſpi B
ritaliter poti⁹ q̃ carnaliter obſeruãda ſunt. Ab
a pctis nr̃is principaliter ieiunem⁹: ne ieiunia vr̃a ſicut iu
deorũ ieiunia a dño reſpuant̃. Quale eſt ei vt a cibis quos
dñs creauit neſcio q̃s impoſtor abſtineat: ꝛ pctoꝝ ſagina pin
gueſcat? Nõ tale ieiuniũ ego elegi dicit dñs. Nã ſi flectas Eſa.lviij.
inq̃t vt circulũ ceruicẽ tuã: ciliciũ aũt et cinerẽ ſubſternas:
nec ſic vocabis inq̃t ieiuniũ acceptũ. Sed q̃d? Solue inq̃t
oẽm modũ iniq̃tatis: ꝛ obſtinationẽ maloꝝ. Dimitte cõfi
ctos in requiẽ: ꝛ oẽm cõuentionẽ diſſipa. Parũ eſt ei ieiu:
niũ abſtinere tñmodo a pctis niſi addam⁹ ꝛ bona. Frãge Ubi.ſ.
eſurienti inq̃t panẽ tuũ: et egenũ ſine tecto induc in domũ
tuã. Si videriſ nudũ veſti. Porro aũt ieiunijs vr̃is etiã illud
oportet accedere: qđ dñs in euãgelio ꝓcipit. Cũ ieiunatiſ in Mat.vj.
q̃t: nolite fieri ſicut hypocrite triſtes. Exterminãt ei facieſ
ſuas vt appareãt hoibus ieiunãtes. Amẽ dico vobis: rece
perũt mercedẽ ſuã. Uos aũt cũ ieiunatis vngite capita vr̃a
ne appareatis hoib⁹ ieiunãtes: ꝛ pr̃ vr̃ q̃ videt in abſconſo
reddet vobis in palã. Quare fr̃es nõ ꝓuidet ſctitas veſtra
aliter ieiunia acceptari nõ poſſe/ niſi ꝯtigerit legaliter ieiu
nare? Scđm ap̃li dictũ: fr̃es me q̃d ẽ hec eadẽ vobis dicere Phil.iij.
nõ piget: vobiſ aũt tutiſſimũ. Sꝫ dñs in euãgelio. Ois inq̃t B
ſcriba doct⁹ i regno celoꝝ: ſilis eſt hoi pr̃ifamilias: q̃ ꝓfert Mat.xiij.
de theſauro ſuo noua ꝛ veta. Ut ꝙ ſciat ſctitas vr̃a fr̃es: nõ
ſolũ noua dicẽda: ſꝫ ꝛ vetera repetenda: legim⁹ ſpm̃ ſanctũ
ꝑ Eſaiã ꝓphetã taliter ꝑfectos icrepãtẽ. Neomenia vr̃a ꝛ Eſa.j.
ſabbatũ ꝛ dies magn⁹ nõ ſit i eo dicit dñs. Ieiuniũ ẽ qđ ꝓ
bat altiſſim⁹: nõ ſolũ intermiſſa corporis refectio: verũetiã a
malis actib⁹ ſctã diſceſſio. Itaq̄ ſi neq̄ mens tua ꝙuet̃ op:
preſſa pctis: neq̄ anim⁹ tuus vitioꝝ illecebris delectet̃: di:
gna deo exoluiſti ieiunia. Ceterũ ſi corp⁹ tuũ ieiunia longa
ꝯſũpſerit atq̄ illi ſubtraxeris cibũ cũ nõ detrahis vitia in
malis pſeuerãs: magiſ horres q̃ placeas deo. Tũc eſt deo
accepta ieiunia/ ſi opib⁹ ſctis fuerit expiata cõſciẽtia. Cur
em̃ corpus fame diſcutias: cui turpiter peccãdo blãdiris?
Pricipaliter ꝙ anim⁹ ieiunet a malis: ꝛ ſic corp⁹ ſubeat ex C
ercẽdo ieiunia. Nã cũ ſit ieiuniũ aĩe hũiliatio: q̃le ẽ hũilia:
ti cibo ꝛ augeri pctꝭ? Qui igit̃ corpi ſuo ieiunia deuot⁹ in
dicit: ꝑncipaliter renũciet vitiis. Cupiditatũ fomites cõpri
mat: frãgat ipet⁹ mẽtis: libidines vĩcat: faces auaricie ardẽ
tes extinguat: latiuſq̄ vim dilectiõis extẽdat: atq̄ in alimẽ
tis pauperũ abrupti apparat⁹ ſtipẽdia largiat̃. Oia ei cor
poris nefanda pctã aĩi ꝟtute calcent̃: vt ꝛ aĩa ſctitate cor
poris adiuuet̃. Tũc ei ꝛ ipetrari poterit qđ optat̃: ſi caſto
corpe atq̄ deuoto ad officia ſctitatiſ iplẽda ꝑ curã obſer
uationis q̃ſq̄ icedat. Hec ſunt q̃ diuinã cõmouẽt pietatẽ: q̃
ad ipetrandã pcib⁹ ſctitate ſemꝑ aditũ faciũt. Ceterũ ſi ca D
put ſuſternas atq̄ cineres deſuꝑ ſpargas/ ſi deniq̄ collũ tu
um velut circulũ torq̃as: atq̄ ad exorãdã clemẽtiã dei lar:
gos flet⁹ effundas: nihil ꝓficis. Cõmouere ei diuinã nõ po
teriſ pietatẽ: q̃ circa ꝓximos tuos debitã neglexiſti charita
tẽ. Scriptũ ẽ ei. Nõ tale ieiuniũ ego elegi: dicit dñs. Nec ſi Eſa.lviij.
flectas vt circulũ ceruicẽ tuã: ciliciũ aũt ꝛ cinerẽ ſubſternas
nec ſic vocabo inq̃t ieiuniũ acceptabile. Sꝫ q̃d? Solue iq̃t
oẽm nodũ iniq̃tatiſ ꝛ obſtinationẽ maloꝝ. Dimitte q̃ſſatos
in requiẽ: ꝛ oẽm iniquã cõuentionẽ diſſipa. Frange eſurien
ti panẽ tuũ: ꝛ egenos ſine tecto induc in domũ tuã. Si vide
ris nudũ veſti: ꝛ domeſticos ſeminis tuiſ ne deſpicias. Tũc

erūpet tēpoꝛaneū lumē tuū:⁊ veſtimenta tua cito oꝛient:et
pꝛeibit ante te iuſticia:⁊ claritas dei circūdabit te. Tūc in
uocabis ⁊ dn̄s exaudiet:dū adhuc loq̄ris dicet. Ecce aſſū.
Hec ſunt eñ quib⁹ hō ⁊ refect⁹ cibo frequēter impetrat qđ
exoptat:⁊ ieiunans maioꝛa pꝛemia cōſequitur ſanctitatis.
E Tale ieiuniū delectat xp̄m. Tali deniq̄ delectat cunctipo
tens:quem ad ieiunandū non immaniū delictoꝝ frequēs
reatus īpellit:ad quē non deniq̄ adipiſcende gloꝛie tp̄alis
vel cumulādi pr̄imonij cupiditas inanis aſcēdit:ſed viget
ſemꝑ religionis affect⁹ ⁊ deuota ſinceritas. Quā cū fuerint
comitata plena pietatis officia/quantū ille valebit/tm̄ ille
pꝛoficiet. Taliter agēdo merebit ſtatim pꝛeſentē dn̄m pꝛo
pitiū ſentire. Imple ergo miſerationis officia:⁊ ſanctifi:
caſti ieiunia. Sagina pauperū viſcera:⁊ aīa tua munerib⁹
ſctitatis pingueſcit. Veſti nudū:⁊ tua peccata ꝯtecta ſunt.
Peregrinū hoſpitio tuo contēde ſuſcipere:vt ⁊ te deus in
celoꝝ regna ſuſcipiat. Per omnia ſecula ſeculoꝛum. Amē.

¶ Item in eadē feria. Homelia de eo qđ ſcriptū
Mat.vij. eſt in euangelio ſm̄ Mattheū. Nolite ſanctū da=
re canibus ⁊c. que habetur in libꝛo.j. de ſermone
domini in monte ca.xxiij.⁊ ſequētibus. Et inter
ſermones de Verbis dn̄i.v.fo.xxxvj.col.iiij.

¶ In vigilia Aſcenſionis dn̄i. Sermo.j. In quo
dicit q̄ in diebus rogationum qui ſe ab eccleſia
ſubtrahit ⁊ non ſibi medicamenta pꝛocurat pec=
catoꝛum ſuoꝛum:vulnera diligit.

Sermo. clxxiij. SCire debem⁹ et intelligere fratres chariſſimi:q2
dies cōpunctionis ⁊ penitētie celebꝛam⁹:⁊ ideo
nō nos opoꝛtet nimio riſu vel in aliq̄ min⁹ cauto
A ⁊ cōgruo cachino diſſolui/timētes illud qđ dn̄s
Lu.vj. in euāgelio dixit. Ve vobis q̄ ridetis:q2 lugebitis ⁊ flebitis
Puer.xiiij Et illud qđ alibi ſcriptū ē. Extrema gaudij luct⁹ occupat
Nec aliq̄b⁹ durū eſſe videat:qđ magis ad triſticiā vel plā:
ctum q̄ ad leticiā vos ꝓuocare videmur. Si eñ diligēter
attēditis fr̄es:in oībus ſcripturis hoc dn̄s hoꝛtat ⁊ admo
net:vt ſic i hoc ſeculo debeam⁹ eē ſolliciti:vt in futuro poſ:
Pſ.cxxv ſim⁹ eē ſecuri:ſicut ait pſalmiſta. Qui ſemināt i lachꝛymis:
Mat.v. in gaudio metēt. Et in euāgelio. Beati q̄ lugēt:qm̄ ipi ꝯſo
Mat.vij. labunt. Q2 arta ⁊ anguſta via eſt q̄ ducit ad vitā:lata ⁊ ſpa
cioſa q̄ trahit ad moꝛtē. Meli⁹ eſt nobis poſt paucas angu
ſtias ad eternā btītudinē ꝑuenire: q̄ poſt breuē leticiā ad
inferni ꝓfunda deſcēdere. Vñ totis virib⁹ elaboꝛare debe:
mus:vt penā purpurati diuitis poſſim⁹ euadere:⁊ ad beati
Lu.xvj. tudinē paupis lazari ꝑuenire. Quid ei illi ꝓfuit ſupbia di:
uitiꝝ q̄ hic paruo tp̄e luxurioſ⁹ paſcebat delitijs ſuis:⁊ nūc
ſine vllo termino īferni flāmā paſcit medullis ſuis? Meli⁹
eſt ḡ vt vos paruo tp̄e ad ſalubꝛē triſticiā ꝓuocem⁹:⁊ poſt
ea vobiſcū ad eternā leticiā ꝑuenire mereamur q̄ ſi vobis
ad tp̄s falſam dulcedinē velim⁹ igerere:⁊ poſtea vobiſcū ꝑ
petuā amaritudinē ſentire. Et licet oī tp̄e fratres chariſſi:
B mi vobis opoꝛteat dei miām coꝛpe contrito ⁊ coꝛde cōpun
cto req̄rere:⁊ ab illo indulgentiā pctōꝝ fideliter poſtulare
nunc tm̄ ꝓpter iminentē peccatis nr̄is debitā ⁊ grauiſſimā
ſeueritatē/cū ingenti rugitu vel gemitu aſſiduis oꝛonibus
⁊ largioꝛib⁹ elemoſynis debemus dei miām imploꝛare:vt
ipſe nobis miām et benedictionē aquarū celeſtiū tribuat/
pacē reddere dignet:peccatoꝝ indulgentiā dare ⁊ pſpera
dignet pꝛo ſua pietate concedere. In his pꝛecipue diebus
ocioſis fabulis finē conemur īponere:⁊ quantū vires ſup:
petūt oꝛare ſtudeam⁹ ⁊ pſallere. Et ſi pacē tēpoꝝ deſidera
mus accipere/nō diſſimulem⁹ pacem cū pꝛoximis cuſtodi
re. Si ei i veritate vis vt vincat diabolus inimic⁹ tu⁹:cito
tibi recōciliet ꝓxim⁹ tuus. Cōtra nullū hoīem deſeuiat ira
tua:⁊ cito a te īdignatio diuina ceſſabit:ſm̄ illā ꝓmiſſionē
Mat.vj. dn̄i ⁊ ſaluatoꝛis. Si inq̄t dimiſeritis hoībus peccata eoꝝ
dimittet ⁊ vobis pater veſter celeſtis peccata vr̄a. Nullus
ſibi de induſtria aliq̄s occupationes inq̄rat: per quas ſe de
C eccleſie cōuentu ſubducat. Sine dubio peccatoꝝ ſuoꝝ vul:
nera diligit:q̄ in iſtis trib⁹ diebus ieiunando:oꝛādo:⁊ pſal:
lendo medicamēta ſibi ſpiritalia nō requirit. Abūdāt ⁊ ni:
mium abundāt negligentie:quas per totū anni ſpaciū cō
gregauimus:⁊ ideo vel in iſtis tribus diebus qđ ad nitoꝛē
vel purgationē aīe pertinet agere ſtudeamus. Nolite vos
de eccleſie cōuentu ſubtrahere:q2 nō tā lōgo ſpacio fatiga:
mur:vt hoc ſuſtinere non valeam⁹ Sicut qui in iſtis ſex ho
ris de cōuentu eccl'ie nō ſubducit ſe:magnū remedium aīe
ſue noſcit ꝓuidere:ita econtrario qui aut per cupiditatem
aut ꝓ alia qualibet min⁹ neceſſaria occupatione adeſſe no:
luerint/inde ſibi faciunt crudelia vulnera:vñ habere potue
rāt medicamēta ſalubꝛia:⁊ inde ſe grauāt vñ ſubleuare po:
tuerant. Sed credo de dei miſericoꝛdia qđ ita vobis inſpi:
rare dignabit:vt nō negligētiā pctōꝝ acq̄rere:ſed magis ꝑ
cōpunctionē ieiunādo/oꝛando/pſallēdo ⁊ elemoſynas fa:
ciendo ad remediū poſſitis indulgētie ꝑuenire:ꝓſtāte dn̄o
nr̄o ieſu xp̄o:cui eſt honoꝛ ⁊ gloꝛia in ſecula ſeculoꝝ. Amē.

¶ Itē in eadē vigilia. Homelia de eo qđ ſcriptū
eſt in euangelio ſm̄ Iohannē. Subleuatis ieſus Ioh.xvij
oculis ⁊c. que habetur in expoſitione doctoꝛis.
tract.ciij.fo.ccxxiij.col.iij.

¶ In feſto Aſcēſionis dn̄i. Sermo.j. In quo de=
clarat quđ xp̄i aſcenſio noſtra eſt gloꝛificatio.

GLoꝛificatio dn̄i noſtri ieſu chꝛiſti reſurgendo ⁊ Sermo.
aſcendendo completa eſt. Reſurrectionē ipſius clxxiiij.
paſche dn̄ico celebꝛauim⁹. Aſcēſionē hodie cele A
bꝛamus. Feſtus nobis dies vterq̄. Ideo eñ re
ſurrexit vt nobis exēplū reſurrectionis oſtēderet. Et ideo Act.j.
aſcēdit:vt nos deſuper ꝓtegeret. Habem⁹ ergo dn̄m ⁊ ſal
uatoꝛem noſtrum ieſum xp̄m pꝛius pendentē in ligno:nūc
ſedentē in celo. Pꝛeciū nr̄m dedit cū pēderet in ligno/col: Mattheī.
legit qđ emit cū eſſet in celo. Cum eñ oēs collegerit quos xxvij.
vtiq̄ per tp̄a collegit/in fine tēpoꝛis veniet: et quō ſcriptū
eſt. Deus manifeſtus veniet/nō quēadmodū pꝛimit⁹ venit Pſ.xlix.
occultus:ſed ſicut dictū eſt:manifeſtus. Occultū eñ opoꝛ:
tebat eū venire vt iudicaret:manifeſt⁹ aūt veniet vt iudicet
Si eñ pꝛius manifeſtus veniſſet:iudicare manifeſtū q̄s au
deret? Quādo quidē dicit apl's paulus. Si ei cognouiſſent j.Coꝛ.ij.
nunq̄ dn̄m gloꝛie crucifixiſſent. Sed ſi ille nō occideretur: B
moꝛs nō moꝛeret. Tropheo ſuo diabolus vict⁹ eſt. Exulta
uit eñ diabol⁹ q̄ñ hoīem pꝛimū ſeducēdo deiecit in moꝛtē
Seducēdo ꝓmū hoīem occidit/occidēdo nouiſſimū ꝓmū
de laqueis ꝑdidit. Fctā eſt ergo victoꝛia dn̄i nr̄i ieſu xp̄i cū
reſurrexit ⁊ aſcēdit in celū:⁊ īpletū eſt qđ audiſtis cū Apo
calypſis legeret. Vicit leo de tribu iuda. Ipſe leo dict⁹ eſt: Apo.v.
ipſe agn⁹ occiſus eſt. Leo ꝓpter foꝛtitudinē:agn⁹ ꝓpter in
nocentiā. Leo q2 inuict⁹:agn⁹ q2 māſuet⁹. Et ipſe agn⁹ oc
ciſus moꝛte ſua vicit leonē q̄ circuit q̄rēs quē deuoꝛet. Di:
ctus ē ei diabolus leo:feritate nō virtute. Apl's q̄ppe ait pe j.Pet.v.
trus: Vigilare vos opoꝛtet aduerſus tētationes:q2 aduer
ſari⁹ inq̄t veſter diabol⁹ circuit:q̄rēs quē deuoꝛet. Sꝫ quō
circuit dixit. Sicut leo rugiēs circuit querēs quē deuoꝛet.
Quis nō īcurreret i dētes leonis hui⁹ niſi viciſſet leo de tri
bu iuda? Cōtra leonē leo:ꝯtra lupū agn⁹. Exultauit diabo
lus q̄ñ moꝛtu⁹ eſt xp̄s:⁊ ip̄a moꝛte xp̄i ē diabol⁹ victus:tā
q̄ in muſcipula eſcā accepit. Gaudebat ad moꝛtē: q̄ſi ꝑpo:
ſit⁹ moꝛti. A q̄ gaudebat:inde illi tēſum ē. Muſcipula dia:
boli crux dn̄i:eſca q̄ caperet moꝛs dn̄i. Et ecce ſurrexit dn̄s
noſter ieſus xp̄s. Vbi ē moꝛs q̄ pepēdit i ligno? Vbi eſt in
ſultatio iudeoꝝ? Vbi ē typ⁹ ⁊ ſupbia: caput ante crucē agi
tātiū ⁊ dicētiū. Si fili⁹ dei eſt deſcēdat de cruce? Ecce pl⁹ Mattheī.
fecit q̄ illi īſultādo exigebāt. Plus ei ē de ſepulchꝛo reſur xxvij.
gere: q̄ de ligno deſcēdere. Iā vero quāta gloꝛia ē qđ aſcē= C
dit in celū:qđ ſedet ad dexterā pr̄is:ſꝫ h̄ oculis nō videm⁹ Act.j.
q2 nec pendētem in ligno vidim⁹. Totū h̄ fide tenem⁹:ocu Mar.xvj.
lis coꝛdis ītuemur. Hodie ei ſicut audiſtis fr̄es:dn̄s ieſus
xp̄s aſcēdit in celū:aſcendat cū illo ⁊ coꝛ noſtrū. Audiam⁹
apl'm dicentē. Si cōſurrexiſtis cū xp̄o q̄ ſurſum ſunt q̄rite: Col.iij.
vbi xp̄s eſt in dextera dei ſedēs. Que ſurſum ſūt ſapite nō
q̄ ſup terrā. Sicut ei ille aſcēdit nec receſſit a nobꝫ:ſic⁊ nos
cū illo ibi iā ſum⁹:q̄uis nōdū i coꝛpe nr̄o factū ſit qđ ꝓmit
tit nobis. Ille iā exaltatus eſt ſup celos. Neq̄ eñ ꝓpterea
nobis deſpanda ē pfecta ⁊ āgelica hītatio:q2 dixit. Nemo Ioh.iij.
aſcēdit i celū niſi q̄ deſcēdit de celo fili⁹ hoīs q̄ ē in celo:ſꝫ
h̄ dictū eſt ꝓpter vnitatē q̄ caput nr̄m eſt:⁊ nos coꝛpus ei⁹

Cū aſcendit in celū:nos ab illo nō ſeparamur. Qui de celo deſcēdit:nō nobis inuidet celū:ſʒ quodāmodo clamat. Mea mēbra eſtote ſi aſcēdere vultis in celū. In hoc ergo ipſi interim roboremur:in hoc votis oib⁹ eſtuemur. Hoc meditemur in terris:qđ cōputamur in celis. Tūc exuituri carnē mortalitatis:nunc exuam⁹ animi vetuſtatē. Facile corpus leuabit in alta celoꝝ:ſi nō premat ſpiritū ſarcina peccatoꝝ

In eodē feſto. Sermo.ij. In quo dicit ꝙ aſcendere cum chriſto nullum vitium poteſt ⁊ cetera.

Sermo. clxxv. A — Saluator noſter dilectiſſimi fratres aſcēdit i celū. Nō ergo turbemur in terra. Ibi ſit mēs:⁊ ħ erit requies. Aſcendam⁹ cum xp̄o interim corde:cū dies ei⁹ pmiſſus aduenerit:ſequemur ⁊ corpore. Scire tn̄ debem⁹ fratres:qꝛ cum chriſto nō aſcēdit ſupbia non auaricia/nō luxuria/nullū vitiū noſtrū aſcendit cū medico noſtro. Et ideo ſi poſt medicū deſideram⁹ aſcendere debemus vitia vel peccata deponere. Oēs eī quaſi quibuſdā compedib⁹ nos premūt:⁊ peccatoꝝ nos retibus ligare contēdunt:⁊ ideo cum dei adiutorio ſm̄ qđ ait pſalmiſta.

Pſā.ij. Pſā.cxv. B — Dirūpam⁹ vincula eorū:vt ſecuri poſſum⁹ dicere dn̄o. Dirupiſti vīcula mea:tibi ſacrificabo hoſtiā laudis. Reſurrectio dn̄i ſpes noſtra eſt:aſcenſio dn̄i glorificatio noſtra eſt Aſcēſionis hodie ſolēnia celebram⁹. Si ergo recte:ſi fideliter:ſi deuote:ſi ſctē:ſi pie aſcēſionē dn̄i celebram⁹:aſcendamus cū illo:⁊ ſurſum corda habeam⁹. Aſcēdētes aūt nō extollamur/nec de noſtris quaſi de ꝓprijs meritis pſumam⁹ Surſum aūt corda hr̄e debem⁹ ad dn̄m. Surſum eī cor ad dn̄m/nō ſuperbia vocat. Surſum aūt cor ad dn̄m refugiū vocat. Uidete fratres magnū miraculū. Altus eſt de⁹:erigis te:⁊ fugit a te. Humilias te:⁊ deſcēdit ad te. Quare hꝰ?

Pſalm̄. cxxxvij. — Qꝛ excelſus eſt ⁊ humilia reſpicit:⁊ alta de lōge cognoſcit. Humilia de ꝓximo reſpicit vt attollat:alta.i.ſupba de longe cognoſcit vt deprimat. Reſurrexit eī xp̄s vt ſpē nobis daret:qꝛ ſurgit hō qui morit:ne moriendo deſperarem⁹:⁊ vitā noſtrā i morte finitā putarem⁹/ſecuros nos fecit. Sollicitī eī eram⁹ de ipſa aīa:⁊ ille nobis ſurgendo de carnis

C — reſurrectione fiduciā dedit. Crede ergo vt mūderis. Pri⁹ te oportet credere:vt poſtea p fidē deū merearis aſpicere.

Mat.v. — Deum eni videre vis/audi ipſum. Beati mūdo corde:qm̄ ipſi deū videbūt. Pri⁹ ergo cogita de corde mūdando:et quid ibi vides qđ diſplicet deo:tolle. Uenire ad te vult de⁹

Ioh.xiiij. — audi ipm̄ dicētem. Ego ⁊ pr̄ veniem⁹:⁊ manſionē apud eū faciem⁹. Ecce qđ ꝓmittit de⁹? Si ego qualiſcūqꝫ fragilis hō ventur ū me ad domū tuā ꝓmitterē/ſine dubio mūdares eā:ſupflua ꝓijceres:que erant neceſſaria pparares. Deus ad cor tuū venire vult:et piger es ei domū mundare? Oīa vitia inimica ſunt deo:⁊ ideo ipo auxiliāte ꝓijce illa:ſi vis excipere deū. Nō eī amat deus habitare cū auaricia immunda:ſordida ⁊ inſatiabili/cui infideles hoīes ſeruire nolunt:⁊ deū videre cupiūt. Et tu ergo mūda cor tuū. Si potes id age:id opare:vt xp̄s mundet vbi maneat. Roga:ſupplica:humiliare. Audi ſcp̄turā dicentē. De⁹ ſupbis reſiſtit.

Iaco.iiij. i.Pet.v. — Eſto humilis:vt in te requieſcat de⁹. Idē ipſe xp̄s tibi eſt via ⁊ patria. Scđm hoīem via:ſm̄ deū patria. Si fideliter curris:p ipm̄ vadis:⁊ ad ipm̄ peruenies. Etenī tibi eterna via aſſumpſit qđ non erat/nō amiſit quod erat. Ipſi⁹ ergo miſericordiā deprecemur:vt nobis fidē rectā ⁊ intellectū ſibi placitū ad exercēda opa bona concedat. Qđ ipſe preſtare dignet qui viuit ⁊ regnat per oīa ſecula ſeculorum. Amen.

In eodē feſto. Sermo.iij. In quo dicit ꝙ xp̄i aſcenſio fidei catholice fuit confirmatio.

Sermo. clxxvi. A — Omnia chariſſimi q̄ dn̄s ieſus chriſt⁹ in hoc mūdo ſub fragilitate nr̄a miracula edidit:nobis ꝓfeciūt:q̄ dū humanā cōditionē ſyderib⁹ importauit:credētib⁹ celū patere poſſe mōſtrauit:⁊ dū victorē mortis i celeſtia eleuauit:victorib⁹ quo ſequant oſtēdit. Aſcēſio ergo dn̄i catholice fidei cōfirmatio fuit:vt ſecuri in poſterū crederem⁹ miraculi illi⁹ donū:cui⁹ iam in preſenti percepiſſem⁹ effectū:⁊ fidelis quiſqꝫ cū iam tanta perceperit:p ea que cognoſcit pſtita/diſcat ſperare ꝓmiſſa:ac dei ſui preteritā preſentēqꝫ bonitatē quaſi futuroꝝ teneat

B — cautionē. Super excelſa ergo celi terrenū corpus imponit: oſſa intra ſepulchri anguſtias pauloante cōcluſa angelorū cetibus inſerunt:in gremium immortalitatis mortalis natura transfundit:⁊ ideo ſacra aplice lectionis teſtat hiſtoria. Cū hec dixiſſet inqt videntibus illis eleuatus eſt. Dum

Actuū.i. — audis eleuatū:agnoſce militie celeſtis obſequiū. Unde hodierna feſtiuitas hoīs nobis ⁊ dei ſacramēta manifeſtauit Sub vna eadēqꝫ pſona in eo qui eleuat diuinā potentiā:in eo autē qui eleuat humanā cognoſce ſubſtātiam. Ideoqꝫ omni modis deteſtāda ſunt venena oriētalis erroris/q̄ impia nouitate pſumit aſſerere filiū dei ac filium hoīs vnius eſſe nature. In alterutra eī parte vel qui ſolum hoīem fuiſſe dixerit:negabit cōditoris gloriā:vel qui ſolū deū/negabit miſericordiā redēptoris. Quo genere nō facile arrian⁹ euangelicā poterit habere veritatē:vbi filiū dei nūc equalem legim⁹:nunc minorē. Qui eī vnius nature ſaluatorē noſtrū mortifera perſuaſione crediderit/ſolum hoīem aut ſolum deū cogetur dicere crucifixū. Sed nō ita eſt. Mortē

C — eni nec ſolus de⁹ ſentire/nec ſol⁹ hō ſupare potuiſſet. Nos ergo nouerim⁹ in chriſto duplicē geminā qꝫ ſubſtantiā. De patre celeſtē:de matre terrenā. Quā vtrāqꝫ i vno eodēqꝫ redemptore ſuis ꝓmptū eſt teſtimonijs explicare. Quaſi hō dicebat:qꝛ pater maior me eſt:ſed idē quaſi deus pronunciabat. Ego ⁊ pater vnū ſum⁹. Quaſi hō dicebat. Triſtis ē Ioh.xiiij.
aīa mea vſqꝫ ad mortē:ſed q̄ſi de⁹ fiducialiter loq̄bat. Po Ioh.x.
teſtatē habeo ponēdi aīam meā:⁊ poteſtatē habeo iterū ſu Mattheī.
mēdi eā. Quaſi hō in cruce pēdebat:ſed quaſi de⁹ regnū ce xxvi.
leſte donabat. Arriani aūt cōfuſa mēte diſtictas ſubas pe Ioh.x.
nitus nō videntes:q̄ erāt hoīs ad deū impie retulerunt:cre Lu.xxiij.
dētes ꝙ minor loqueret diuinitas:vbi iuncta deo hoīs demōſtrabat infirmitas. Nullā itaqꝫ faciētes inter celeſtia et terrena rationē:dū inter deū ⁊ hoīem diſtinguere neſciunt dei ſubſtantiā diuiſerūt:⁊ dū ad ſola hoīs verba reſpiciūt deū ſine intellect⁹ lumine pdiderūt. Nos vero vt pſtati ſumus:dei ⁊ hoīs duplicē ſubſtantiā:ſed ſimplicē nouerim⁹

D — eſſe pſonā. Ille etiā error valde refugiēdus ē:q̄ impie aſſerit ꝙ beata maria ſolum deū peperit:eo ꝙ ſibi ſaluator noſter celeſtē neſcio quā carnē itra viſcera materna pfecerit:⁊ ita tranſierit p virginis vterū:quaſi p corpus alienū. Sed cū dicat p ꝓpheta ſermo diuin⁹. De torrente in via bibet:pro Pſā.cix.
pterea exaltabit caput:ſi nō eſt corp⁹ noſtrū:quō eſt caput noſtrū? Et cū alio loco ꝓpheta ɔmemorat. Paruul⁹ nat⁹ Eſa.ix.
eſt nobis. Nō nobis nat⁹ eſt:ſi nihil ſumpſit ex nobis. Si nihil de noſtro ſuſcepit:nihil nobis pſtitit. Proinde chariſſimi ſi nō i noſtra carne diabolum triūphauit:ſe exercuit nō nobis vicit. Si nō in noſtro corpe reſurrexit cōditioni nr̄e reſurgēdo nihil ɔtulit. Hec q̄ dicit:ſuſcepte ⁊ aſſumpte carnis nō intelligit rōnē:cōfundit ordinē:euacuat vtilitatē:ſi nō i nr̄a carne pegit medicinā. Solā ergo ex hoīe naſcēdi elegit iniuriā. Recedat a ſenſibus nr̄is tā piculoſa pſuaſio. De noſtro eſt qđ appēdit:de ſuo eſt qđ donauit. Meum te

E — ſtor eſſe qđ cecidit vt meū ſit qđ reſurrexit. Meū teſtor eſſe qđ iacuit itra tumulū:vt meū ſit qđ aſcēdit in celū. In illo itaqꝫ nr̄i generis corpe nos xp̄i mors viuificauit:nos reſurrectio erexit:nos aſcēſio ɔſecrauit. In illo nr̄e originis corpore celeſtib⁹ regnis arrā nr̄e cōditionis ipoſuit. Elaboremus ergo chariſſimi vt quēadmodū dn̄s in hac die nr̄o cū corpe ad ſupna cōſcēdit:ita nos poſt illū quō poſſum⁹ ſpe aſcēdam⁹ ⁊ corde ſequamur. Ipo affectu pariter ⁊ ꝓfectu aſcēdamus poſt illū:⁊ iā p vitia ac paſſiones nr̄as/ſi vtiqꝫ vnuſq̄ſqꝫ nr̄m ſubdere eas ſibi ſtudeat:ac ſup eas ſtare conſueſcat:ex ipis ſibi gradū cōſtruit:quo poſſit ad ſupiora cōſcēdere. Eleuabūt nos ſi fuerit īfra nos. De vitijs nr̄is ſcalā nobis facim⁹/ſi vitia ipa calcam⁹. Nā cū bonitatis auctore nō aſcēdit malicia/nec cū filio virginis libido atqꝫ luxuria. Non inqꝫ aſcēdūt vitia poſt virtutū parentē:pctā poſt iuſtū/nec īfirmitates ac morbi poſſūt ire poſt medicū. Igitur ſi īrare ipſi⁹ medici regnū volum⁹:pꝰus vulnera nr̄a curem⁹. Oidinem⁹ ⁊ cuſtodiam⁹ in nobis ſtatū vtriuſqꝫ ſube ne aīam nobiliorē vtiqꝫ hoīs portionē tartaro pars deuoluat īferior:ſed ſecū poti⁹ celo ſctificatū corp⁹ acqrat natura glioſior:ipo adiuuāte q̄ viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ.

In eodē feſto. Sermo.iiij. In quo demonſtrat quō chriſtus ad patrē aſcendit per id qđ hō erat: ſed manſit in patre per id quod deus erat.

Sermo. clxxvij. A — AScẽſionis dñi noſtri ieſu chriſti ſanctꝰ ⁊ ſolẽnis
dies hodie illuxit:exultemus ⁊ iocũdemur in eo.
Chriſtus deſcẽdit/inferiora patuerũt. Chriſtus
aſcẽdit:ſuperiora claruerũt. Chriſtꝰ in ſepulchro
mentiant̃ cuſtodes. Chriſtus in iferno:viſitent̃ deſcentes.
Chriſtus in celo:credãt oẽs gẽtes. Ipſe ergo debet eſſe au
ctor noſtri ſermonis:q̃ eſt largitor nr̃e ſalutis. Nã de quo
aliq̃d loquamur vobis:niſi de illo q̃ modo ex euangelio lo
quebat̃ oĩbus nobis? Aſcẽſurus' eñ ad patrẽ: dicebat di:
Joh.xiiij. ſcipulis ſuis. Hec locutꝰ ſum vobis:cũ adhuc eſſẽ vobiſcũ
Paraclytus aũt ſpũs ſanctꝰ quẽ mittet pater in noĩe meo
ille vos docebit oĩa:⁊ commonebit vos oĩa quecũq; dixi.
Non turbet̃ cor veſtrũ neq; formidet. Audiſtis q; dixi vo:
bis:vado ad patrẽ meũ:q; pater maior me eſt. Aſcẽſurũ eũ
ſe dixit ad patrẽ:⁊ contriſtati ſunt diſcipuli: q̃ eos corp̃ali
forma deſereret:⁊ ꝗt illis. Q; dixi vobis:vado ad patrem:
Ubi.ſ. triſticia ĩpleuit cor vr̃m. Si diligeretis me gauderetis vti
q; q; vado ad patrẽ:quia pater maior me eſt. Hoc eſt ſi di:
ceret:ideo ſubtraho vr̃is oculis iſtã ſerui formã in qua pr̃
maior me eſt:vt ab oculis carnis ſerui forma remota dñm
ſpiritaliter videre poſſitis. Ergo ⁊ ꝓpter verã formã ſerui
quã ſuſceperat verum dixit. Pater maior me eſt: q; vtiq;
hoĩe maior eſt deus. Et ꝓpter veram formã dei in qua per
Joh.x. manet cum patre verũ dixit. Ego ⁊ pater vnũ ſumꝰ. Aſcen
B dit ergo ad patrẽ ꝑ id qđ homo erat:ſed mãſit in patre per
id quod deꝰ erat:q; in carne ad nos ꝓceſſit:⁊ a patre nõ re:
Joh.j. ceſſit. Aſcẽdit inq; ad patrẽ verbũ quod caro factum eſt vt
Matthei. habitaret in nobis:⁊ ſuã preſentiã repromiſit dicẽs. Ecce
xxviij. ego vobiſcũ ſum oĩbus diebus vſq; ad conſummationẽ ſe
culi. Scđm formã ſerui dicit de illo iohãnes apl's. Ipſe eſt
verꝰ deꝰ: et vita eterna. Scđm dei formã dicit de illo apl's
Phil.ij. paulus. Qui cũ in forma dei eſſet:non rapinã arbitratꝰ eſt
eſſe ſe equalẽ deo:ſed ſemetipſm exinaniuit formã ſerui ac:
Joh.x. cipiẽs. Scđm formã dei ipſe de ſe loquit̃. Ego ⁊ pater vnũ
Matthei. ſumꝰ:ſ; formã ſerui dicit. Triſtis ẽ aĩa mea vſq; ad mortẽ.
xxvj. Unde illa fiducia:vñ iſta formido? Illa vtiq; vox ex pro:
prietate ſubſtãtie/iſta vero ex pticipatione infirmitatis aſ
ſumpte. Hec ergo chariſſimi prudẽter intelligẽtes de ſcri:
pturis ſanctis:dũ legimꝰ diſcernamꝰ:ſed cũ diſcernimꝰ ne
fortaſſe erremus/intellectum ab ipſo dño poſtulemus:cui
eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eodẽ feſto. Sermo. v. In quo oſtendit quã to gaudio celici ſpiritꝰ mirantes chriſtum aſcendentem ſuſceperunt.

Sermo. clxxviij. A — AScẽſionis ergo dñice inclytũ ⁊ regale myſteriũ
q; chriſtus terrã leuauit ad celũ. Canit etiã totꝰ
mũdus ⁊ feſtis agit gaudijs triũphos dñi ſui:q;
Ps.cxij. erexit a terra inopẽ ⁊ de ſtercore exaltauit paupe
rem:eũq; leuauit ad patrẽ. Quis igit̃ illuc põt aſcendere:⁊
aereos demones trãſire/niſi ille ſolus q̃ peccatũ nõ potuit
habere? Crux ergo illa nõ obfuit ſed ꝓfuit:q; ⁊ nobis chri
ſtus vicit:⁊ ille in ea ſuperari nõ potuit. Nõ ſepulchra:non
inferi victricẽ domuere carnẽ:expẽdit deꝰ pro homine qđ
decreuerat:⁊ rapuit quẽ volebat. Uidentes hoc preſentes
apoſtoli:⁊ paulatim ſemetipſum ad ſupna tollentẽ/pectore
pauidi/mẽte cõfuſi:oculis trepidi conſequunt̃:donec vltra
ſolutã nubẽ ſerena dies exciperet:⁊ fulgore coruſco valla:
tum humanis cõſpectibꝰ occultaret. Cũ ergo eũ diſcipuli
tanto lumine pculſi nõ viderẽt:⁊ curioſos oculos iubar ru
bidũ coruſcis ictibus euitaret/cõfeſtim ex victoribꝰ ãgeli
directi duo:metu ⁊ dolore ꝓſtratos apl'os verbis talibus
Actuũ.j. conſolant̃. Uiri galilei quid ſtatis aſpiciẽtes in celũ. Iſte
ieſus qui aſſumptꝰ eſt a vobis in celũ:ita veniet quẽadmo:
B dum vidiſtis eũ euntẽ in celũ. Sic veniet inquiũt manife:
ſtus:quẽadmodũ nunc tollit̃ ſuper aſtra preclarꝰ: ⁊ poli ſe
creta ſuſcipiũt quẽ refundãt: ſanctificat̃ diuino comitatu
immẽſus aer:⁊ omnis illa volitãs turba ꝑ auras xp̃o aſcẽ:
dente trãſtringit:pauet omne celũ mutant̃ aſtra:concurrit
cõfeſtim fulmineꝰ ille militie celeſtis exercitꝰ. Uident regẽ
ſuum viue carnis manubias reportare/atq; hoſte debella:
to hoiem in ſupna cõſcẽdere:agnoſcũt in cicatricibꝰ ſigna
bellorum:adorãt in carne vulnera iam ſanata/vbi nihil pecca
ti macula extinxerat/nec quippiã ſua virulẽtia grauidꝰ ille
veneni draco vomuerat. Serpẽs eñ veſtigiũ in petra non
figebat. Plaudũt agmina:tube ſonãt:letis ſe miſcens blã:
da modulamina choris fundit̃. Ecce cõfeſtim ſplẽdidꝰ ille
ſenatꝰ celeſtis ex regnis ſoluit̃. Nãq; in imis poli leta car:
minibꝰ regia ampla dei reſerant̃:vndiq; ſyderei repagina
celi atq; aſtriferi orbis archana ſoluta penitꝰ cõpage pate
ſcũt. Receſſit i geminã arcẽ diuiſus aer:⁊ lati ardua celi la
tera ꝯciſis marginibꝰ depẽderũt. Fit vnꝰ ibi ſine celo dies
⁊ claris titubat fulgoribꝰ:⁊ tunc alternis iter ſe ita reſonãt
obſequia leta carminibꝰ. Tollite portas principes veſtras Ps.xxiij.
⁊ eleuamini porte eternales ⁊ introibit rex glĩe. Aſcẽdebat C
eni cruoris rubore pfuſus a tropheis victricibꝰ laureatus.
Uiderũt celites cuncti ſpecioſum vulneribus xp̃m:ſpolia
caſtris tyrãnicis reportata:⁊ admirãtes fulgẽtia diuine vir
tutis vexilla/talibꝰ cõcrepunt hymnis:deducũt q; letãtes.
Quis eſt inquiũt iſte rex glĩe? Et aiunt. Dñs virtutũ ipſe
eſt rex glorie. Hic eſt ille cãdidus ⁊ roſeus cõpũctus a mul
titudine. Hic eſt ille qui nõ habuit ſpeciẽ neq; decorẽ:infir Eſa.liij.
mus in laqueo:fortis in ſpolio/vilis in corpuſculo: armatꝰ
in prelio/fedus in morte/pulcher in reſurrectiõe:candidus
ex virgine:rubicũdus in cruce:fuſcus in opprobrio clarus
in celo. Quando id quiſpiã fratres noſſet vt deus lateret in
carne:maieſtas habitaret i corpore: ⁊ ita in mũdo gereret
prelium vt ipſm corpus poſt ſepulchra mox leuaret ad celũ
Recepit igitur ſe ĩtra velamina diuina cũ carne maieſtas
didicit celum portare hoiem:atq; ſub pedibꝰ chriſti famu
lantia ethera iacuerunt. Ecce iam porta patet quam clau:
ſerat adam:clauſtrum quod celo iniquitas ĩfixerat repara
tum eſt. Si quis ſe ad xp̃m tenuerit ⁊ vnius ſubſtantie pa:
trem ⁊ filium ⁊ ſpiritum ſanctũ cõfeſſus fuerit: celi ianuas
per ipſum ſecurus intrabit. Amen.

¶ In eodẽ feſto. Sermo. vj. In quo oſtendit quo modo dauid prenunciauit aſcenſionem chriſti.

QUantis ornatibꝰ gaudiorum refulſit hodie aula ce Sermo.
lorum? Angeli ei vota ſua ſperata diutius recepe clxxix.
runt ⁊ hymnũ dixerunt. In alleuatione portarũ B
lux in celis ſplẽdor in ianuis:q; chriſtus rurſum
aſcendit:ꝓcedẽs de thalamo ſuo:aſcẽſurus in throno ſuo.
Unde ſanctꝰ dauid poſuit organũ ſuũ in foribus celorum: Ps.xviij
cantans canticũ nouũ. Qm̃ qui deſcendit/ipſe eſt qui aſcẽ
dit ſup oẽs celos. Letioribꝰ ergo fiſtulis organũ tangens Ephe.iiij
reſultat ⁊ dicit protoferũ eterni cõſulis cernẽs nõ auro gẽ
miſq; decorũ:ſed nubiũ glacie candidatũ. Qui ponit inq̃t Ps.ciij.
nubem aſcẽſum ſuũ q̃ ambulat ſuper pẽnas ventorũ. Iam Ps.xc.
eñ ſuper aſpidẽ ⁊ baſiliſcum ambulauit:⁊ cõculcauit leo:
nem ⁊ draconẽ. Pede mortis:plauſu reſurrectiõis. Mira:
bilis in oculis noſtris clarificatꝰ choruſcat aſcẽſiõis virtu
tibꝰ:ſedens ſuper nubẽ leuem:cõpluens apl'os pacis here:
ditate ⁊ teſtamẽtaria charitate. Pacẽ inq̃t meã do vobis Joh.xiiij.
pacẽ relinquo vobis. Ad hãc melodiã ſonantiũ organorũ B
ante aulã regiã celorũ inuitati ſequunt̃ apl'i benedictionis
gratiã petituri:gradunt̃ cum dño filij ſponſi pignus acce:
pturi ſpiritꝰ ſancti. Leuans aũt manꝰ ſuas benedixit eos:
dedit eis arram ſponſalem muneris p̃cioſam/ non ex auro
gẽmiſq; diſtinctã:ſed charitatis anſulis ꝯtextã catenã q̃ al
ligati ſequãt̃ eũ ad ſpõſam agni hieruſalẽ patriã ſempiter
nam. Domine inquiũt quare nos derelinq̃s aſcẽdẽs:q̃ nos
elegiſti in ripa precedẽs? Domine q̃n ſumꝰ verba tua ſup
mel ⁊ fauũ eminus percepturi:⁊ ſtillantis rorantiſq; gratie
balſamũ de tuis labijs ac faucibꝰ libaturi? Aut iſtrue quo
aſcendis/aut ne deſeras cũ aſcẽdis:quaſi ſcuto benignita:
tis tue remãſimꝰ in aperto nudati tanq; pupilli matris am
plectentis pẽnate velamine deſtituti. Qñ venies ad nos:q̃
redemiſti nos? Mors tua fuit pctm̃ noſtrũ:ſit aſcẽſus tuus
pignꝰ noſtrũ:ne nimis abſorpti merore mergamur:q̃s ele:
uaſti de gemitibꝰ inferorum. Aſcẽdens ergo dñs alũnorũ C
ſuorum triſticiã excelſa de nube ſuſpiciẽs:emittit ꝯſolatores
meroris nũcios aſcẽdẽtis ⁊ iudices reuertẽtis. Uiri inquũt Actuũ.j.
galilei q̃d ſtatis aſpicientes in celũ: hic ieſus qui aſſumptꝰ
eſt a vobis i celũ/ ſic veniet quẽadmodũ vidiſtis eũ euntẽ
in celo. Sic veniet. Una erit euectio/vna leticia nubifera/
vna ſpecies mãſueta:ſed iuſtis clarifica ⁊ pctõribꝰ metuẽ:
da. Non vos terrebit aduẽtus quos cõſolat̃ eius aſcẽſus.
Sic veniet:clauorũ vulnera illeſa demõſtrans ⁊ foraminũ

Annota: cruenta monſtis. Uobis filijs ſpōſi cū coronā celeſtis ex
tio nūera: hibebit īperij crucē: vulnera nō mutabit: q2 ſignū filij hoīs
lis ordinis fulgebit. Accepto ḡ apli aſcēdētis mādato deſup vēturo
ſmonū hu ſanctiſpūs pignore ꝑcioſo: in tēplo erāt vnanimes collau:
ius operi. dantes dñm: vt vna eos inueniret corona ignea aduētātiū
gratiarū. In tēplo ergo fratres ſemꝑ vnanimes demore:
Pſalm. mur: ⁊ ī domo dñi ambulātes cū cōcordia pacis ei9 ſpere:
xxviij. mus aduentum: ⁊ in templo ei9 oēs dicamus gloriā: vt
etiam ignis gratie inſidat ſuper nos. Amen.

¶ In eodē feſto. Sermo. vij. In quo demōſtrat deſideriū apoſtoloꝝ cū xp̄o aſcēdere cupientiū.

Sermo. clxxx. A D Electat aſpicere xp̄m dñm portatorijs nubib9 aſcēdētē cū reſurgēs a mortuis reuerti cepit ad celū: vñ venerat ſaluare gen9 hūanū. Qui ſunt q̄ expectāt aſcēdētē: qui viderūt reſurgentē: fugie runt pendentem: ⁊ ſequūtur oculis aſcendentē. Timor in cruce: amor in nube: viſus delectabilis ī aere. O dulcis de ſcendētis affectus. O delectabilis euolantis aſpectus. Fa cit vale ⁊ benedicit in pace. Illi ſe cōmēdāt: ⁊ ille bñdictio
Lu.xxiiij nis gratiā relinq̄t. Benedicit eos extēſis manib9: et ꝑpa ratis in occurſum īponit̄ nubib9. Finit eloquiū et iam re petit celū. Cādida ei ſubito apparuit nubis euectio para:
Pſalm. ta ī celo. Apparuit nubes: intrauit ī eā: q̄ deducit nubes ab
cxxxiij. extremo terre: ⁊ oblectaret oculos eoꝝ nubis amenitas ⁊ irroraret eos aſcēdētis de celo ſuauitas: ne ſola deſiderā tiū inanis remaneret anxietas. Ecce in clipeo actuū apo ſtoloꝝ pendentiū viuūt picta lumina piſcatoꝝ: adeſt cō
B ſolator q̄ aſcēdit ſaluator. Mittit ꝯtinue duos celeſtes pre tores vt alūnos ſuos ſecuros redderet metuētes: ⁊ in gau diū cōuerteret lachrymātes. Oportebat eni celeſtes mitti cōſolatores ne remanerēt trepidi piſcatores. Nā ⁊ cū īpe rator de vrbe trāſit ad vrbē ⁊ ei9 nūciat̄ aduēt9: nō mittunt̄ niſi domeſtici pretores ac palatini: vt nunciēt prouinciali bus quod eſt regis aduentus aut reditus. Ita et domino aſcēdente pretoꝝ celeſtiū turba reſplēduit decantantium vt tanq̄ ꝓuincialiū reſpirare facerēt a timore corda paſto rū: q̄n etiā patit̄ ac reſurgit domeſtici angeli deſtinant̄ vt a nube ac ꝑtorio monumēti reſurrexiſſe nūciarēt dñm ce li: ⁊ nūc cū aſcēdit: de choro ꝓcedētiū poteſtatū: de multi tudine cantātiū in aere caſtroꝝ duo palatini celeſtis īpe rij diriguntur: vt et flebilia requieſcerēt lumina piſcatorum
Act.j. hymnū celeſtē recitāt. Piſcatores viri inquiūt galilei q̄d aſpicitis ī ieſū eūtē ī celū: ſic veniet quēadmodū vidiſtis
C eū eūtē ī celū. Profect9 ē ꝯſiderabilis: nō veniet vobis ter ribilis: nubes ī occurſu: nubes ī reditu. Uulnera portauit ipſa iterū reportabit. Crucē retulit cū triūpho: ſignum filij hoīs vobis parebit ī celo. Sic veniet in ipſo corpore: ī ipſa nube: ī ipſa ꝟitate: vobis ī amore: ipſis ī tremore. Ubi q̄b9 vere dī. Sic vēiet quēadmodū vidiſtis eū eūtē ī celū. Nū q̄d ſic veniet oculis petōꝝ: Ipſa erit ꝟitas: ſz nō ipſa erit ſe curitas. Dies erit tremēdi iudicij: deſcēſus angeloꝝ: reſur rectio mortuoꝝ. Aſcēdēt angeli ⁊ quodā digito tube ſonā tis tāgēt ſepulchra terre tremētis vt pignora reſtituāt thro no igneo iudicātis. Aſcēdāt angeli ad ſepulchra ꝓpheta: rū ⁊ ipſoꝝ apl̄oꝝ oīmq̄ ſctōꝝ: ⁊ dicēt eis. Ecce ē q̄ ſic iterū redit quō aſcēdit. Nos diximus: q2 ſic veniet quō eū vidiſtis eūtē in celū: q̄ deduxiſtis eūtē: ſuſcipite redeuntē. Iſta allocutio non eſt linguarū ſeptuaginta: ſed parēter nubes dicūt̄ pluuiales vt occurrāt ī rore ⁊ refrigeroſa amenitate q̄ ꝯſcientie nō ꝯtinēt q̄ſtionē. Petam9 ḡ a dño deo nr̄o vt ſicut hodie aſcēſionis celebram9 tp̄s ⁊ diē: ita reuertentis mereamur matutinā ſuſcipere pietatē: vt dicamus ei. Ma
Pſ̄.v. ne adorabo dñe: mane aſtabo tibi ⁊ ꝯtēplabor te.

¶ In vigilia Pentecoſtes: de expoſitiōe Symboli. Sermo. j. In quo oſtendit modū quo apoſtoli ſymbolum ediderunt: ⁊ quid ſit fides latiſſime declarat.

Sermo. clxxxj. A Prefatio N Otū eſt dilectiſſimi charitati vr̄e q̄ milites ſcli bñficia tp̄alia a tp̄alib9 dñis accepturi: pri9 ſa cramētis militarib9 obligant̄: ⁊ dñis ſuis fideꝫ ſe futuros ꝓfitent̄. Quātomagis ḡ eterno re gi militaturi ⁊ eterna p̄mia accepturi: debēt ſacramētis cele ſtibus obligari: ⁊ fidē per quā ei placituri ſunt publice ꝓ
fiteri. Dicit eñ apl̄us. Sine fide īpoſſibile eſt placere deo. Heb.xj.
Hāc in cordib9 nr̄is agnoſcit q̄ ſcrutat̄ renes et corda. Sꝫ Pſ̄.vij.
ꝓpter cōſeruandā ecclīe vnitatē diſpēſationi hui9 tp̄is cū
fide cordis neceſſaria eſt oris cōfeſſio. Q2 corde credit̄ ad Rom.x.
iuſticiā: ore aūt ꝯfeſſio fit ad ſalutē: nō tm̄ ꝓdicatoꝝ: ſed ēt auditoꝝ. Non eni aliter frater de fratre ſentiret: nec pax ecclīe ſuaret̄: nec aliū docere aut ab alio diſcere ſaluti ne ceſſaria poſſet: niſi qđ in corde habet: ſignis vocū tāq̄ ſuis vehiculis ad corda alioꝝ tranſmitteret. Eſt ḡ fides ⁊ cor de ſuāda ⁊ ore ꝓmēda. Fides nāq̄ oīm bonoꝝ ē funda mētum ⁊ hūane ſalutis initiū. Sine hac nēo ad nūerū filio rū dei poterit ꝑuenire: ⁊ ſine ipſa in ſeculo nec iuſtificatio nis ꝯſequit̄ grām: nec ī futuro vitā poſſidebit eternā. Et ſi q̄s nō ambulauerit ꝑ fidē nō ꝑueniet ad ſpeciē. Hoc attē dētes ſancti apl̄i: certā regulā fidei tradiderūt: quā ſm nu merū apl̄icū duodecim ſentētijs ꝯprehēſam: ſymbolū vo cauerūt: ꝑ quā credētes catholicā tenerēt vnitatē: ⁊ ꝑ quā hereticā cōuincerēt prauitatē. Symbolū ḡ tali rōne inſti tutū maiores nr̄i dixerūt. Tradūt eñ q̄ poſt aſcēſionē dñi ⁊ ſaluatoris nr̄i ad patrē: cū ꝑ aduētū ſpūſſcti diſcipuli ei9 īflāmati linguis oīm loq̄rent̄ ad ſingulas q̄ſq̄ natiōes: vt dei ꝟbū ꝓdicarēt ituri ac diſceſſuri ab inuicē normā pri9 ſi bi future ꝓdicatiōis ī cōe ſtatuerūt: ne localiter ab inuicē diſcedētes: diuerſū vel diſſonū ꝓdicarēt his q̄ ad fidē xp̄i inuitabant̄. Oēs igit̄ ī vnum poſiti et ſpūſctō repleti breue ſūt ꝓdicatiōis indiciū ꝯferēdo ī vnū qđ ſentiebat vnuſq̄ſq̄ ꝯputabat: atq̄ hāc ita credētib9 dādā eē regulā inſtituerūt. Symbolū breue ē ꝟbis: ſꝫ magnū ē ſacramentis. Quicq̄d ei p̄figuratū ē ī patriarchis: q̄cq̄d denūciatū ī ſcripturis q̄c q̄d ꝓdictū eſt ī ꝓphis: vl̄ de deo ingenito: vel ex deo in deū na to: vel de ſpūſctō: vel de ſuſcipiēdo oī ſacramento: vel de morte dñi reſurrectioniſq̄ eiuſq̄ myſterio: totū breuiter h̄ ſymbolū ꝯtinet ⁊ ꝯtinēdo hꝫ ⁊ ꝯfitēdo. Diſcat ḡ q̄ſq̄ fidē apoſtolicā ꝓfeſſus ꝑ ora geſtātiū ī baptiſmo: cū ad annos intelligibiles venerit. Iam ad iſtius ſymboli ꝓfeſſionis ſa cramentū textūq̄ qđ in hunc modū incipit.

C Redo in deū patrē omnipotētē ⁊c̄. In primis C
dilectiſſimi q̄lis ſmo ſit ī ſymboli capite dilige: Capi.j.
ter attēdite. Ergo ī p̄mo hꝫ credo. Uide q̄ dñs nr̄ nō nos iubet diſcutere diuia iudicia ſꝫ crede re nec rōnē req̄rere: ſꝫ fidē ſimplr̄ ⁊ īmobilit̄ exhibere. Nō dicit credo deū: vl̄ credo deo: q̄uis ⁊ hec ſaluti neceſſaria ſint. Aliō eni ē credere illi: aliō credere illū: aliud credere ī illū. Credere illi ē credere vera eē q̄ loq̄t̄. Credere illū: cre dere q2 ipſe eſt de9. Credere in illū: diligere illū. Credere ve ra eē q̄ loquit̄: multi ⁊ mali poſſunt. Credūt eñ eſſe vera et nolūt ea facere ſua: q2 ad hoc pedū pigri ſunt. Credere au tē ipm eſſe deū: hoc ⁊ demōes poſſunt. Credere vero ī deū ſoli nouerūt q̄ diligūt illū: q̄ nō ſolū noīe xp̄iani ſunt: ſed ⁊ factis ⁊ vita: q2 ſine dilectiōe fides inanis ē. Cū dilectiōe fi des xp̄iani: ſine dilectiōe fides demonis. Qui ḡ nō volunt credere xp̄m: adhuc nec demones imitant̄. Iā credit xp̄z ſꝫ odit xp̄m: hꝫ ꝯfeſſionē fidei in timore pene: nō in amore corone. Nā ⁊ illi puniri timebāt. Deniq̄ btūs petr9 cū dño
ꝯfitens. Tu es xp̄s fili9 dei viui: eadē pene ꝟba q̄ ⁊ demo Mat.xvj.
nes ꝓferre vident̄ ex ore: ſꝫ illoꝝ ꝯfeſſio q2 cū odio ꝓlata eſt: xp̄i merito dānata ē. Illi9 q2 ex interna dilectione pro
ceſſit: eīna btītudine remunerata ē. Nos ḡ q̄ ꝑ adoptioneꝫ Rom.viij
grē filij dei ſum9 dicēdo. Credo in deū patrē oīpotentē h̄ eſt ſic ei credam9 vt ei ꝑ dilectionē adhercam9. In deum patrē oīpotētē. Aduertite q̄ cū dei pr̄is nomē in cōfeſſiōe ꝯiūgit: oñdit q̄ n̄ añ de9 eē cepit ⁊ poſt ea pr̄: ſꝫ ſine vllo ini tio ⁊ de9 ſemꝑ ⁊ pr̄ ē. Patrē aūt cū audis: agnoſce qđ ha beat filiū veracit̄ genitū: quō poſſeſſor dr̄ q̄ aliq̄d poſſidet ⁊ dñs q̄ alicui dñat̄. De9 ḡ pr̄ ſecreti ſacri vocabulū eſt: cu ius vere fili9 eſt ꝟbū. Nec q̄rat̄ quō genuit filiū: qđ ⁊ ange
li neſciūt: ꝓphis eſt incognitū. Uñ illō dictū ē. Gñationē Eſa.liij.
ei9 q̄s enarrabit: Nec a nobis diſcutiēdus ē de9: ſꝫ credē dus. Sed vt breuiter dicam9 ſufficit nobis ſcire q̄ genuit lux ſplēdorē. Oīpotētē ꝟo iō dic̄: q2 oīps: ē cui nihil īpoſſi bile ē: q̄ celū et terrā: mare: hoīes: atq̄ oīa aīalia ⁊ reptilia nō aliquo opis actu ſed ſolo ꝟbo imperio creauit. Et iō non ꝓb veniat ī cognitionē quō h̄ aut illō potuit fieri q̄ oīpo:

tentem precemur cõfiteri. Et in ieſum xp̄m filiū eiꝰ vnicū
dn̄m noſtrū. Aduertite quō in patrē: ſic et in filiū credēdū
D ē. Et qꝛ cū patre eq̄lis ē maieſtate: tm̄ ipi quātū et patri ho
Capi.ij. noris nos debere nouimus et ſeruitutis obſequiū. Ieſꝰ aūt
ſaluator interpretaṫ. Ieſus aūt dr̄ qꝺ ſaluet populū. Chri
ſtus a chriſmate dr̄: qꝛ ſicut antiqui reges oleo ſacro ꝑfun
debanṫ ita dn̄s nr̄ ieſus xp̄s ſpūſſancti infuſione repletꝰ eſt
Vnicꝰ id qꝛ nec cõparationē recipit cū creaturis: nec ſimi
litudinē: qꝛ oīm rerū ſummꝰ ipſe creator eſt. Hoīes aūt fi
lij dei vocanṫ ꝑ grām: ille ſolus filius genitꝰ ꝑ naturā. Oſtē
dūt iſta ī eū iure credēdū eſſe: q̄ ꝓpter h̄ qꝺ eq̄lis pr̄i ē ſal
uator nr̄ ē redimēs nos: ⁊ xp̄s ē rex regēs nos: ⁊ vnicꝰ dn̄s
Luce.j. nr̄ ſpoliato antiq̄ hoſte ſingl'ari dn̄io ſuo aſciſcēs nos. Qui
cõceptus eſt de ſpūſancto: id eſt cuiꝰ cõceptiōis ſolꝰ auctor
fuit ſpūſſanctꝰ. Sicut eñ vmis calefaciēte ſole de puro li
mo formaṫ: ſic ſpiritu ſancto illuſtrāte et ſāctificāte cor vgi
nis caro xp̄i de ſola carne vginis nulla ſemētiua carnis ori
Pſ.xxj. gine operāte cõcepta ē. Vn̄ ſe vmi cõparās: ꝑ pſalmiſtam
Lu.ij. dic̄. Ego ſū vmis ⁊ nō hō: id eſt cõceptꝰ more hūano. Na
tus ex maria vgīe. Qui veniebat inueteratā pctīs hoīm re
nouare naturā: nouā legē voluit habere naſcēdi. Vnigeni
tus igiṫ dei factꝰ ē hoīs filiꝰ: vt q̄ creator mūdi erat: fieret
et redēptor. Quod vero maieſtatis deꝰ de maria incarna
tus ē: nō eſt ſordidatus naſcēdo de vgine: q̄ nō fuit pollutꝰ
hominē condēs ex puluere. Denicꝫ ſol aut ignis ſi lutū tan
gat: qꝺ tetigerit purgat: ⁊ ſe tñ nō inquinat. Nec fuit deo i
iuris cā mie: necꝫ ſit incredibile qꝺ ipſe natꝰ de vgine: qui
adā de vgineo puluere ⁊ primā mulierē potuit de coſta for
mare. Deꝰ filiū ſuū quē ſolū de corde ſuo eq̄lē ſibi genitum
tāq̄ ſeipm̄ diligebat: ipm̄ dedit marie vt naturaliter eē vnꝰ
idē cõmunis filꝰ dei ⁊ marie. Oīs natura a deo creata ē:
et deꝰ eſt ex maria natꝰ. Deꝰ oīa creauit: ⁊ maria deū gene
rauit. Deꝰ q̄ oīa fecit: ipſe ſe ex maria fecit: et ſic oīa q̄ fece
rat refecit. Qui potuit oīa de nihilo facere: noluit ea viola
E ta ſine maria reficere. Paſſus ſub põtio pylato: crucifixus
Capi.iij. mortuus ⁊ ſepultꝰ. Iſte pylatꝰ iudex erat in illo tp̄e ab ipe
ratore poſitꝰ in iudea: ſub quo dn̄s paſſus eſt. Cuiꝰ mētio
ad tp̄is ſignificationē nō ad ꝑſone illiꝰ ꝑtinet dignitatem.
Crucifixus. Hinc multa ꝓphe p̄dixerūt: q̄liter crucifixꝰ in
cruce in cõſpectu populi maligni manibus extēſis pepen
derit. Tū vt breuiter dicaṫ: ī cruce ſuſpēſus eſt: vt nos a dā
natione ligni vetiti diſſolueret: ⁊ a morte liberaret. Sꝫ q̄riṫ
q̄d ſit crucis ſignificatio: ⁊ q̄re dn̄s in patibulo ſe pati ele
gerit? Ad qꝺ tripartita rō reddiṫ. Pria vt xp̄s ꝓ reatu mū
di redēptio dareṫ: ⁊ antiquus hoſtis velut hamo crucis ca
pereṫ: ſcꝫ vt q̄s abſorbuerat euomeret: nō potētia victꝰ ſꝫ iu
ſticia. Scd̄a cā eſt: vt ſecutoribꝰ hoībꝰ vite magiſteriū p̄be
ret. Ad hoc eñ aſcēdit in crucē vt nobis paſſiōis et reſurre
ctionis preberet exēplū. Tertia cā eſt ſuſcepte crucis vt ſu
j.Cor.j. perbis ſeculi ⁊ inflata ſapiētia: ꝑ crucis ſtultā (vt putatur)
p̄dicationē: hūiliata corrueret: ⁊ ſciret id qꝺ ſtultū ē dei ſa
piētiꝰ eē hoībꝰ. Sꝫ adhuc vidēdū ē: q̄re dn̄s tale genꝰ mor
tis elegerit. Legimꝰ eñ in euāgelio qꝺ phariſei voluerunt
Lu.iiij. eū p̄cipitare de mōte. At ille trāſiēs ꝑ mediū illorum ibat.
Joh.viij. Alibi quocꝫ legimꝰ ꝙ iudei tulerūt lapides vt iacerēt ī eū
ipſe vero abſcondit ſe: et exiuit de tēplo. Quare noluit dn̄s
precipitari: aut lapidari: vel etiā gladio trūcari? Vtricꝫ cau
ſa nr̄e ſalutis h̄ fecit. Mors eñ xp̄i ſignum eſt nr̄e ſalutis
Noluit q̄ lapidari aut etiam gladio ꝑcuti: qꝛ videlicet nos
ſp nobiſcū lapides aut ferrū ferre nō poſſumus q̄bꝰ defen
damur: elegit vero crucē: q̄ leui motu manꝰ exponiṫ: qꝛ et ꝯ
inimici verſutias munimur. Hoc eñ ſigno crucis cõſecraṫ
corpus dn̄icū: ſanctificaṫ fons baptiſmatis: initianṫ etiam
preſbyteri ⁊ ceteri gradus eccl'iaſtici: et oīa q̄cūcꝫ ſanctifi
canṫ: hoc ſigno dn̄ice crucis cū inuocatiōe xp̄i nomīs cõſe
F cranṫ. Nā et ipſa crux magnū in ſe myſteriū continet cuiꝰ
Capi.iiij. poſitio tunc eſt vt ſupior ꝑs celos petat: inferior terre ihe
reat: fixa in infernoꝝ ima cõtingit: latitudo autem eiꝰ par
tes mūdi appetat. Qua et xp̄s ꝑ paſſionē crucis angelis ꝓ
fudit in celo: q̄rū numerꝰ qꝛ ꝑ apoſtatā angelū īminutꝰ
fuerat: ex aīabꝰ fideliū quotidie adimpleṫ: ⁊ nobis qui ſu
mus in terra: ⁊ illis q̄ propter originale pctm̄ detinebantur
apud inferos: ſꝫ et ipſis q̄ in diuerſis mūdi partibꝰ habita
bāt. Iacēs vo crux quattuor mūdi partes appetit: oriētē
videlicet ⁊ occidētē: aq̄lonē ⁊ meridiē: qꝛ ⁊ xp̄s ꝑ paſſionē
ſuā oēs gētes ad ſe traxit: ⁊ oīa ſibi ſubiugauit: iuxta quod
ipe ſurgēs a mortuis dicit. Data ē mihi oīs p̄tās in celo et Matth.
in terra. Cõtineṫ etiā in hac crucis figura altiꝰ ſacramentū xxviij.
ꝙ quāto eſt altiꝰ: tāto attēdendū diligētiꝰ. Intelligiṫ nācꝫ De vbis
in latitudie crucis dilectio ꝓximi: q̄ nō tm̄ vſcꝫ ad amicos apli. Ser.
ſed etiā extēdēda eſt vſcꝫ ad diligēdos inimicos. Intelli vij.b. In
giṫ quocꝫ in eiuſdē longitudine lõga et ꝑſeuerās laborum li.l. home.
⁊ ꝑſecutionū ſuſtinētia: quā patiēter ferre debet ad patriā iij.
ſuſpirās nr̄a peregrinatio: tam ꝓ dilectione ꝓximorū q̄ ꝓ
exhibitione oīm bonorū operū. Figuraṫ ſimili ratione ī al
titudine eiꝰ eminētia ſpei: penetrās vſcꝫ ad interiora vela
minis: vbi viſiōe pacis perfruenṫ q̄ hic a ciuibꝰ babylonie
multipliciter exercētur: donec in libertatē glorie filioꝝ dei
a ſeruitute corruptiōis huiꝰ liberenṫ. Attendēda eſt etiam
crucis ꝓfunditas: qꝛ ꝓfundū myſteriū crucis: in q̄ multoꝝ
q̄ ſapientes dicuntur ingenia defecerunt qꝺ hoc auſi ſunt
reprehendere qꝺ non potuerūt hūana rōne cõprehendere:
videlicet cur verbū deo patri coeternū oīa ꝯtinēs: oīa im
plēs in aſſumpto hoīe totū ſe ꝯcluſit: ⁊ tñ totū mūdū rege
re ꝯplere ⁊ ꝯtinere nō deſierit. Nulla ergo ſit nobis de cru
ce xp̄i ꝯfuſio: qꝛ habemꝰ de eiꝰ paſſiōe victoriā. Sicut enim G
ſempiternus dei filius nō ſibi ſed nobis natꝰ: ita īmacula Capi.v.
tus dei agnꝰ nō ſibi ſꝫ nobis paſſus ē. Quis aūt nō mirificū
aduertat eſſe myſteriū vbi ipſe hō p̄dicaṫ q̄ deꝰ eſt: ⁊ vbi idē
dn̄s annūciaṫ q̄ aſcribiṫ crucifixus? Nec incogitata ei qꝺ
peremptꝰ eſt: aut īprouiſa res accidit q̄ diuinitatis ſue con
ſilio idcirco ſuſcepit hoīem vt ꝑ hoīe poſſit occidi. Suppli
ciū aūt crucis elegit: vt ſublimiorē victoriā pararet pena
deterior: ⁊ q̄ vniuerſitatis bono patiebaṫ: q̄ſi in ꝯſpectu mū
di in altū ſublatus occūberet: ſimul vt qui crucifixum vide
bāt mirabilia cernerēt crucifixi. Nā ſatis abūdecꝫ gloriā
patiētꝫ oſtēdit repētina ſolis obſcuritas: tremor terrarum
ſaxorū diuiſio: reſurrectio mortuorū. Illud aūt quāti ē te Lu.xxiij.
ſtimonij ꝙ etiā pariter crucifixus latro memoriā ſui in cele
ſti regno fieri a ſorte ſupplicij p̄cabaṫ. Hinc ē chariſſimi ꝙ
illuſiones ⁊ probra q̄ ꝑtulit xp̄s: crucē morteꝫ eiꝰ nō ſuſpi
rijs ingemiſcimꝰ: ſed cõtinuis celebramꝰ laudibus. Mor
tuus. Mors dn̄i nr̄i ieſu xp̄i nō fuit ī aīa: ſed in ſola carne:
mors vero nr̄a nō ſolū in carne ſed etiā in aīa. In aīa ꝓpṫ j.Pe.ij.
pctm̄: ī carne ꝓpṫ penā pctī. Ille vo qui pctm̄ nō fecit: nec
habuit in aīa: nō eſt mortuus niſi carne tm̄: ⁊ hoc ꝑ ſilitudi Ro.viij
nē carnis pctī quā de adā traxit. Igiṫ ſimpla eiꝰ mors pro
fuit duple morti nr̄e: ⁊ ſimpla eiꝰ reſurrectio: reſurrectiōi
aīe ⁊ corpis. Reſurrectio q̄ppe eius duas mortes nr̄as ſol
uit ⁊ duas reſurrectiones nr̄as formauit. Nec īmerito vno
die ⁊ duabꝰ noctibꝰ iacuit in ſepulchro: qꝛ videlicet lucē ſue
ſimple mortis: tenebris nr̄e duple mortꝫ adiūxit. Venit ei
ad nos q̄ in morte carnis et ſpūs detinebamur: ⁊ ſuā vnā
mortē carnis detulit: duaſcꝫ nr̄as ſoluit. Si eñ ipſe vtrācꝫ
ſuſciperet: a nulla nos liberaret. Sepultꝰ eſt: vt ad ꝯſolatio H
nē ſepultoꝝ bn̄dictionē corporis eiꝰ ⁊ terra ſuſciperet. In Capi.vj.
firma incarnati verbi cõmemoranṫ: de q̄bꝰ apl's dicit. Qꝺ j.Cor.j.
infirmū ē dei: fortiꝰ ē hoībꝰ. Natꝰ ē ex vgine: vt nos naſce Lu.ij.
remur ex eccl'ie vginis vtero. Tētatꝰ eſt: vt a tētatiōe libe Mat.iiij.
raret. Tētꝰ: vt dimitteremur. Ligatꝰ: vt nos a nodo male Matth.
dictiōis abſolueremur. Illuſꝰ ē: vt nos ab illuſiōibꝰ demo xxvj.
nū liberaret. Venūdatꝰ eſt: vt nos redimeret. Hūiliatus eſt
vt nos exaltaret. Captus eſt: vt nos a captiuitate demonū
auferret. Spoliatꝰ eſt vt nuditas p̄mi hoīs ꝑ quā mors in
greſſa eſt tegereṫ. Spinis coronatꝰ ē vt nos liberaret a ſpi
nis pctōꝝ: vel potiꝰ vt mõſtraret ſe cū eis coronandum il
loſcꝫ caput ⁊ coronā eccleſie futuros: q̄ ſpinoſi erāt amādo
vitia. Aceto eſt potatꝰ: vt nos inebriaret dulcedie celeſtis
deſiderij ⁊ eterni gaudij. Poſtremo in altare crucis ſacri
ficatꝰ ē: vt totiꝰ mūdi peccata deleret. Mortuus eſt: vt mor
tis captiuaret īperiū. Sepultꝰ ē: vt ſepulture ſanctoꝝ bn̄di
ceret: ⁊ vt nos ſibi vitijs ⁊ ꝯcupiſcētijs ſepeliret. Hec ergo
infirmitas xp̄i ſuperauit oēm infirmitatē mūdi. Deſcēdit
ad inferna: vt adā protoplaſtū: ⁊ patriarchas: ⁊ ꝓphetas J
oēſcꝫ iuſtos q̄ ꝓ originali pctō ibidē detinebanṫ liberaret Capi.vij.
⁊ vt de vinculis pctī abſolutos de eadē captiuitate ⁊ inferni
loco: ſuo ſanguine redēptos ad ſupnā patriā: ⁊ ad ꝑpetue
vite gaudia reuocaret. Reliqui q̄ ſupra originale peccatū

Annota: principalē culpã cõmiſerunt(vt aſſerit ſcriptura)in penali
tio nũcra: tartaro remãſerũt:ſicut in pſona xpi dictũ eſt p pphetam
lis ordinis Ero mors tua o mors:id eſt morte ſua xps hũani gñis ini
ſmonũ hu micã mortē interfecit: ⁊ vitã dedit. Ero morſus tu⁹ infer:
ius operis. ne. Partim momordit infernũ p parte eorũ q̃s liberauit:
partē reliquit p parte eorũ q̃ p principalib⁹ criminib⁹ in
Mat.xxij tormētis remanſerũt. Tertia die reſurrexit a mortuis. Si
credidiſti de xpo qđ dedecoris eſt:crede qđ glorie eſt. Si
credidiſti qđ mortis eſt:credo qđ vite ē. Sicut em̄ i paſſio:
ne myſteriũ pietatis ē:ita in reſurrectiõe opatio poteſtatis:
Joh.x. vt ipſe ait. Poteſtatē habeo ponēdi aiam meã: ⁊ iterũ ſu:
Mar.xvj. mendi eã. Aſcēdit ad celos:id eſt cõditionē nature noſtre
Act.j. quã ex hoie matre nat⁹ aſſumpſit:ſup celos in dextera dei
patris collocauit. Aſcendam⁹ ⁊ nos cũ xpo interim corde
vt cũ dies ei⁹ pmiſſus aduenerit ſeq̃mur ⁊ corpore. Scire
tñ debem⁹ fratres:q: cũ xpo nõ aſcēdit ſupbia:nõ auaricia
nõ luxuria:nullũ vitiũ nr̃m aſcēdit cũ medico noſtro. Jdõ ſi
poſt medicũ deſideram⁹ aſcēdere:debemus vitia vel pec:
cata deponere. Omnes em̄ q̃ſi quibuſdã cõpedib⁹ nos pre:
mũt ⁊ peccatorũ rhetibus nos ligare ptēdũt:⁊ ideo cũ dei
Pš.ij. adiutorio:ſm qđ ait pſalmiſta. Dirũpamus vincula eorũ:
Pš.cxv. vt ſecuri poſſimus dicere dño. Dirupiſti vincula mea: tibi
ſacrificabo hoſtiã laudis. Sedet ad dexterã dei patris oĩ:
potētis: Sedere iudicãtis eſt. Et q: redēptor nr̃ aſſumpt⁹
in celũ:⁊ nũc oĩa iudicat:⁊ ad extremũ iudex oĩm veniet:
K ſedere deſcribit. Jnde venturus iudicare viuos ⁊ mortuos
Capi.viij Jn ipſo corpore venturus eſt ad iudiciũ:in quo aſcēdit ad
celũ:xpianos iudicaturus ⁊ paganos:iuſtos ⁊ peccatores
ij.Cor.v. fideles ⁊ ipios. Oēs em̄(vt ait apl's)aſtabimus ante tribu
nal xpi:vt referat vnuſq̃ſq; ppria corpis ſui put geſſit ſiue
bonũ ſiue malũ. Quã rem etiã dñs in euãgelio denunciat
Mat.xvj. dicēs. Fili⁹ hoīs venturus eſt in gloria ſua cũ angelis ſuis:
⁊ tũc reddet vnicuiq; ſm opera ſua. Diligēter queſo attē:
dite fratres:⁊ mecũ pariter expaueſcite:q: nõ dixit vt red:
dat vnicuiq; ſm miam ſuam:ſed ſm opera. Hic em̄ eſt mi
ſericors:ibi iuſtus. Nã quod nõ ſtatim in pctõres vindicat
patiētia ē nõ negligētia. Nõ ille potētiã perdidit ſed nos
ad penitētiã reſeruauit. Vñ valde timēdũ ē ne quãto diuti⁹
ſpectat vt corrigamur:tanto grauius vindicet ſi emenda:
ri noluerimus. Scire ⁊ intelligere debemus fratres chariſ
ſimi:nihil eſſe nobis ſalubri⁹ q̃ vt dãnatis omniũ preſentiũ
rerum voluptatibus:id potius cogitem⁹ quando erimus
de hoc ſeculo trãſituri:vel qñ tabernaculũ corporis vltio
die ſuperueniēte depoſituri:⁊ iterũ illo reſurrectiõis tpe re:
cepturi:vt cũ eodē recipiam⁹ put geſſimus:ſiue bonum ſi
ue malum. Et ideo rogo fratres vt quotidie cogitem⁹ qua
les erimus in die iudicij puriſſimis angeloꝝ cõſpectib⁹ oſ
ferēdi:⁊ eterno iudici rationē de libris cõſciētie redditurũ
remotis oĩbus pbationibus. Certũ eſt in die illa ipm ante
ſe hoīem cõſtituendũ:⁊ ipſam ſibi vitã in cordis ſpeculo de
monſtrandã:⁊ teſtes cõtra eã nõ deforis aliqñ ſed intus de
ipſa aĩa proferēdos. Adijciēda erũt nõ aliqua peregrina ſ;
nimiũ nota teſtimonia:id eſt opa ſua. Ordinabunt ante in
felicē aiam pctã vel crimina ſua: vt eã ⁊ cõuincat pbatio
Pš.xlix. et confundat agnitio:ſm illud quod ſcriptum ē. Arguã te
et ſtatuã cõtra faciē tuã. Quicũq; ſe modo dũ licet emēda:
re neglexerit:ante illũ celeſtem populũ p̃mũ exceptur⁹ erit
de confuſione ſupplicũ:⁊ aĩa q̃ mõ p penitētiã cõpēdioſã
trãſactas peccatorũ ſuorũ putredines curare diſſimulat:
ante illud tribunal metuendũ ſine vllo remedio i perpetuo
L tartaro manebit. Que cũ ita ſint:bene nobiſcũ ageretur:ſi
Capi.ix. iã nũc ſic peniteremus ſup malis noſtris quomõ tunc ſine
vllo remedio penitebimus:ſi feditates ⁊ cõfuſiões noſtras
quēadmodũ tunc viſuri ſumus:ſic iam eas nunc videre et
horrere poſſemus. O ſi iam nunc faciē peccatricis anime li
ceret oculis corporis intueri:⁊ cõſciētie noſtre vultũ in ocu
lorũ pſentiã permitteremur adducere:quod ſi liceret: nec
dici põt quãto ſtudio:quãto metu:vrgeremur fedata cõpo
nere:maculata tergere:vulnerata curare. Jdeoq; q: nõ poſ
ſumus oculis corporis:inſpiciamus nos inq̃ntum poſſum⁹
oculis cordis:⁊ vnuſq̃ſq; conſcientiã ſuam ante conſpectũ
interioris hoīs cõſtituat:ipſi nos met ipſos caſtigem⁹: ipſi
nobiſcũ rationē de quotidiana conuerſatione faciam⁹:ipſi
nos accuſem⁹ quotidie iudici noſtro: ⁊ dũ in carne ſumus
cõtra ipſam carnē auxiliãte dño quotidie dimicem⁹. Quod
qui fecerit:ab auditu malo liberabit. Qui aũt ptēnit:quid
faciet i illo metuēdo iudicij die:cũ tremēte mũdo dñs pre: Mat.xxv
cinētib⁹ angelorũ buccinis in illo maieſtatis ſue throno cir
cũdatus celeſtis milicie luce conſederit: ibiq; de terre gre:
mio ⁊ antiquo puluere ſuſcitato humano genere: aſtãte te:
ſtimonio cõſciētie ſingulorũ: poſitis in cõſpectu peccatoꝝ
penis iuſtorũq; pmijs:rationē vite ceperit poſtulare: ⁊ pl⁹
iam iuſtus q̃ miſericors ſeueritate iudicis cõtempte mie
reos ceperit accuſare ⁊ dicere. Ego te homo de limo mani Gen.ij.
bus meis feci:ego terrenis artub⁹ infudi ſpm̄: ego tibi ima:
ginē nr̃am ſimilitudinēq; cõferre dignat⁹ ſum:ego te inter pa
radiſi delicias collocaui:tu vitalia mãdata cõtēnens:dece
ptorē ſequi q̃ deũ maluiſti. Cũ expulſus de paradiſo iure
peccati mortis vinculis tenereris:virginalē vterũ ſine diſpē
dio virginitatis pariēdus introiui. Jn preſepio expoſitus Luce.ij.
⁊ pannis obuolut⁹ iacui:infantie cõtumelias humanoſq; do
lores q̃b⁹ tibi ſimilis fierē: ad h ſc; vt te mihi ſimilem fa:
cerē ptuli:irridentiũ palmas ⁊ ſputa ſuſcepi:acetũ cum fel Matth.
le bibi:flagellis ceſus:vepribus coronatus:cruci affix⁹ vul xxvij.
nere perfoſſus:vt tu eriperetis morti:aiam in tormētis di:
miſi. En clauorũ veſtigia q̃b⁹ affixus pepēdi:en perfoſſum
vulneribus latus. Suſcepi dolores tuos:vt tibi gloriã da
rē:ſuſcepi mortē tuã vt in eternũ viueres. Conditus iacui
in ſepulchro:vt tu regnares in celo. Cur qđ p te ptuli pdi:
diſti? Cur ingrate redēptionis tue munera renũciaſti? Nõ
te ego de morte tua q̃ro:redde mihi vitã tuã p q̃ meã dedi
Redde mihi vitã tuã:quã vulnerib⁹ pctõrũ indeſinēter oc
cidis. Cur habitaculũ qđ mihi in te ſacraueram:luxurie ſor:
dibus polluiſti? Cur corpus meũ illecebrarũ turpitudine
maculaſti? Cur me grauiore criminũ tuorũ cruce:q̃ illa in
q̃ quõdã pependerē affixiſti? Grauior em̄ apđ me pctõrũ
tuorũ crux eſt in q̃ inuit⁹ pēdo:q̃ illa in q̃ tui miſert⁹ mortē
tuã occiſurus aſcēdi. Cũ eſſem ipaſſibilis p te pati digna
tus ſũ:ſed tu deſpexiſti in hoīe deũ:i infirmo ſalutē:⁊ quia
poſt oĩa mala tua ad medicamēta penitētie pfugere noluiſ
ſti:ab audito malo nõ mereberis liberari. Qui tũc erit ſtri Mat.xxv
dor dentiũ:cũ ſanctorum multitudine ad dexteram regis
⁊ ad gloriã ſegregata:peccati ppl's in pfundo tartari ſine
vlla miſeratiõis ac venie ſpe demerſus:excludi ſe tenebris
ſuis a beata ſanctorũ luce viderit:⁊ in pfundi ſignũ ſine fi: Pš.lxviij.
ne deſcēdēs vrgente os ſuũ puteo eterna ſupplicia ⁊ ppe:
tuã mortē nõ moritur⁹ aſpexerit? Fruſtra aũt a paupere
quē in hac vita deſpexit miam poſtulabit:fruſtra extremũ
lazari digitũ q̃ ardēs refrigeret ardētibus labijs rogabit Lu.xvj.
apponi. Q; vellet miſer cũ pauperis gloriam viderit duris
quõdã paupertatis ſubiacuiſſe laborib⁹:⁊ illa vita q̃ cũ vita
moreret mala portaſſe:ne ad illa eterna mereret ſupplicia
puenire. Vt g̃ tã dura ⁊ tam terribilia ante illud tribunal M
eterni iudicis nõ mereamur audire:dũ adhuc licet ⁊ cũ dei Ca.x.
adiutorio in ptãte nr̃a eſt:cõſideremus cõſciētias nr̃as:et
ſi aliqua crimina vel pctã capitalia: necdũ elemoſynis et
orõnib⁹ purgata nobis adhuc dñari cognoſcimus: portũ
pnīe deuictis pctõrũ fluctib⁹ xpo iuuãte feſtinem⁹ intrare
Et ſi q̃d in nauicula aĩe nr̃e multis tempeſtatib⁹ peccato:
rũ fluctib⁹:aut p ſupbiã fractũ: aut p auariciã ruptũ aut p
luxuriam reſolutũ eſſe cognoſcim⁹:cõponere vel reparare
bonis operib⁹ feſtinem⁹. Studeam⁹ iugiter vitioꝝ exhau:
rire ſentinã. Nõ em̄ nocēt pctã pterita: ſi nõ placent pſen:
tia. Sicut em̄ nulli iuſtorũ ſufficit iuſticia ſua ſi non pſeue:
rauerit vſq; in finē:ita nulli pctõrũ nocere poterit iniq̃tas
ſua ſi ãteq̃ de corpore iſto diſcedat ad elemoſynarũ reme
dia vel ad penitētie medicamēta cõfugerit. S; q: qñ vel q̃
hora de h ſeculo rapiamur ſcire nõ poſſum⁹: ſine vlla dila
tione vel mora de ſiniſtra fugere feſtinem⁹ ad dexterã. Nõ
ſanitati:nõ etati credēdũ eſt. Nõ in remedium ſalutis ſue
ſp finis tardãd⁹ ē:q vite ſue ſemp incert⁹ ē:q: q̃ nos ſecuros
facit dicēdo. Peccator in q̃ die cõuerſus fuerit:oēs iniq̃ta ezech.iij.
tes illi⁹ obliuioni tradunt. ipe nos etiã cautos eē voluit di ⁊.xxxiij.
cēs. Nolite tardare cõuerti ad dñm ne differatis de die in Ecc.v.
diē. Cõuertamur g̃ ad meliora: dũ in nr̃a ſint ptãte reme:
dia. Hic extigam⁹ mortē moriēdo pctis:hic vitam vite me
ritis acquiramus. Hec ergo fratres dilectiſſimi ſapienter
ac fideliter cogitãtes:ad penitētie remedia cõfugere feſtine:

mus:⁊ ꝑ caſtitatē vel hūilitatē:ꝑ opera iuſticie ac mīe eter
na nobis apud deū cōparem⁹. Sed vt ad id redeam⁹ vnde
digreſſi ſumus: ſequit̄ in hoc ſancto ſymbolo. Credo in ſpi
N ritū ſanctū. Aduertite qḋ ſicut in patrē: ita ⁊ in filiū: ⁊ ī ſpi
Ca.xj. ritūſanctū ſi credendū. Nā qui vel in vnā de trinitate ꝑſo
nam nō crediderit: in duab⁹ illi crediḋiſſe nō ꝓderit. Fides
nāqꝫ catholica hec eſt: vt vnū deū in trinitate: ⁊ trinitatem
in vnitate veneremur: credamus ⁊ colamus ⁊ cōfiteamur.
Et in hac trinitate nihil pri⁹ aut poſteri⁹: quia ſicut nunq̄
pater ſine filio: nec filius ſine patre: ſic ⁊ nūq̄ fuit pr̄ ⁊ filius
ſine ſpūſancto. Coeterna ḡ eſt ſancta trinitas: ⁊ inſepara-
bilis vnitas: ſine initio ⁊ ſine fine. Nihil maius aut minus.
Rom.j. Equalitatē ꝑſonarū dicit: qꝛ ſancta trinitas equalis eſt: et
vna eſt deitas: apl'o dicēte atqꝫ docēte. Per ea q̄ facta ſūt
intellecta cōſpiciunt̄: ⁊ ꝑ creaturā creator ītelligit̄ ſm̄ has
cōparationes ⁊ alias q̄ plures. Sol: candor: ⁊ calor: ⁊ tria
ſunt vocabula: ⁊ tria vnū. Quod cādet hoc calet: ⁊ quod ca
let hoc cādet: tria hec vocabula: res vna cognoſcit̄. Ita pr̄
⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſanctus tres ꝑſone in deitate vnū ſunt et indiui
dua vnitas recte credit̄. Itē de terrenis: vena: fons: fluui⁹:
tria hec vocabula: ⁊ tria vnū in ſua natura: ita triū ꝑſonaꝝ
patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti ſubſtātia et deitas vnū ē. Neqꝫ
patris ꝑſona neqꝫ ſpiritusſancti: ſed ſola filij ſuſcepit carnē
Et vt h̄ intelligas cōparatiōibus vtar. Certe vt intelligas
ex creatura creatorē: l aīa eſt ⁊ ratio. Et cum ſint vnū aliḋ
agit anima: aliud ratio. Anima viuim⁹: ratione ſapimus.
Ita pater ⁊ filius ⁊ ſpūſanct⁹ cū ſint vna ſubſtantia: tota
trinitas opata eſt holem: quē aſſumpſit nō tota trinitas: ſꝫ
ſola ꝑſona filij. Et licet ipe dei fili⁹ deus ⁊ homo eſſet: hō
tm̄ paſſioni ſubiacuit. Sicut v̄bi gratia: videmus arborem
ſplēdorem ſolis in ſe habentē. Et cū inciḋit̄: videmus qꝛ
ictus ferientis ferri ſplēdorē ſolis excipit priuſqꝫ ꝑtingat̄ li
gnū: ſed ſplēdor cū ibi ſit: nō pōt nec incidi nec a dolēte ſe-
parari. Sic etiā diuinitas nec ſepari pōt nec incidi. Illud
aūt paſſioni ſubiacuit: qḋ ſicut lignū ⁊ ligari poſſit ⁊ teneri
Igit̄ ſicut in patrē ⁊ filiū: ita ⁊ in ſpm̄ſanctū credere debe-
mus. Hec eſt chariſſimi inoffenſa regula veritatis: vt quoꝝ
vnū ē ⁊ vnū ſūt: a nobis nō ſeparent̄ ī terris. Nā ſicut diui-
nitati nihil de creaturis eq̄ri pōt: ita oēm diuiſionē et ineq̄-
litatē natura diuinitatis excludit. Scḋm eni euāgelicā ve-
Joh xvj. ritatē: ſicut filius a pr̄e exiuit: ita ⁊ ſpūſſanctus a patre pro
Joh. xv. cedit: ⁊ ſicut vnigenit⁹ filius dei eſt: ita ⁊ ſpūſſanct⁹ dei eſt: ⁊
exo. xxxiij ſicut pater cui vult miſeret̄: ⁊ fili⁹ cui vult patrē reuelat: ita
Mat xj. etiā ſpūſſctūs ⁊ inſpirare legit̄ ꝓut vult: ⁊ dona celeſtiū gra
j.Cor. xij. tiarum diuidere ꝓut vult. Unde bene eiuſdem ſpūs gratia
Eſa.xj. ſeptiformis a ꝓpheta deſcribit̄: qꝛ nimirū ⁊ per eius inſpi-
rationē ad requiē ꝑuenit̄: ⁊ in ei⁹ plena ꝑceptione ac viſiōe
Joh. xiiij. requies vera poſſidet̄. De quo recte ꝓmittit̄. Ipe vos do-
cebit oīa: qꝛ niſi idē ſpūs cordi aſſit audientis ocioſus eſt
ſmo doctoris. Nemo docēti homini tribuat: quod ex ore
docentis intelligit: qꝛ niſi intus ſit qui doceat: doctoris lin
gua exterius inuacuū laborat. Unde qꝛ ſine eo nihil boni
agere poſſum⁹: ipo opitulāte tales nos reddam⁹ ad quos
O ſpūſſctūs aduenire: ⁊ in qb⁹ habitare dignet̄. Sanctā eccle
Ca.xij. ſiā catholicā. Sciēdū eſt qꝛ eccleſiā credere: nō tñ in eccle-
ſiā credere debem⁹: qꝛ eccl'ia nō deus: ſed dom⁹ dei eſt. Ca
tholicā dicit toto orbe diffuſam: qꝛ diuerſoꝝ hereticorum
eccl'e iō catholice nō dicunt̄: qꝛ ꝑ loca atqꝫ ꝑ ſuas quaſqꝫ
ꝓuincias ꝯtinent̄. Hec v̄o a ſolis ortu vſqꝫ ad occaſū vni⁹
fidei ſplēdore diffūdit̄. Nulle ſūt maiores diuitie: nulli the
ſauri: nulli honores: nulla hui⁹ mūdi maior ſubſtātia q̄ eſt
catholica fides: q̄ pctōres hoīes ſaluat: cecos illuminat: in
firmos curat: cathecuminos baptizat: fideles iuſtificat: pe
nitētes reparat: iuſtos augmētat: martyres coronat: cleri-
cos ordinat: ſacerdotes cōſecrat: regnis celeſtib⁹ ꝑparat et
in eterna beatitudine cū angelis ſctīs cōlocat. Quiſqꝫs ille eſt
⁊ q̄liſcūqꝫ ille eſt: xp̄ian⁹ nō eſt qui in xp̄i eccl'ia nō eſt. Sola
quippe ē ꝑ quā ſacrificiū dn̄s libēter accipiat: ſola q̄ ꝓ erran
tib⁹ fiducialiter intercedat. Un̄ etiā de agni hoſtia dn̄s ꝑ-
cepit dicēs. In vna domo comedetis: nec efferetis de carni
Exo. xij. bus ei⁹ foras. In vna nāqꝫ domo agn⁹ comedit̄: qꝛ ī vna ca
xxiij.q.j. tholica eccleſia vera hoſtia redēptoris immolat̄. De cui⁹
qꝛ ex ſola. carnib⁹ diuina iuſſio efferri foras prohibet: quia dari ſctīs
Mat. vij. canibus vetat. Sola eſt in qua opus bonum fructuoſe per

agit̄: vnde mercedē denarij nō niſi q̄ intra vineā laborane- Mat.xx.
rāt acceperūt. Sola eſt q̄ intra ſe poſitos valida charitatis
cōpage cuſtodit. Unde ⁊ aqua diluuij archā quidē ad ſu- Geñ.vij.
blimiora ſuſtulit: oēs aūt q̄s extra archā inuenit extinxit.
Sola eſt in q̄ myſteria ſupna veraciter contemplemur. Un
de ad moyſen dn̄s dicit. Eſt loc⁹ apud me: ⁊ ſtabis ſupra Exodi.
petrā. Et paulo poſt. Tollā manū meā ⁊ videbis poſterio xxxiij.
ra mea. Qꝛ eñ ex ſola catholica eccleſia veritas cōſpicitur xxiiij.q.j.
apō ſe eſſe locū dn̄s ꝓhibet de q̄ videat̄. In petra moyſes qꝛ ex ſola.
ponit̄ vt dei ſpeciē cōtemplet̄: qꝛ niſi quis fidei ſoliditatē te
nuerit: diuinā p̄ſentiam nō agnoſcit. Auelle inquit radiū ſo
lis a corpore: diuiſionem lucis vnitas non capit. Frange
ramū ab arbore: fract⁹ germinare nō poterit. A fonte p̄ci-
de riuū: p̄ciſus areſcit. In his Cypriani verbis intelligi-
mus lucē nō capere diuiſionē: niſi in ſanctis regno dei pre-
deſtinatis: q̄ diuidi ab eccl'ia nullo modo poſſunt: ⁊ nō ger-
minare ramū fractū ſalutis eterne germine accipim⁹. Ari-
ditatē vero riui a fonte p̄ciſi: in eo qꝛ ſpūſctō vacuant̄ q̄ ab
vnitate ſeparant̄: agnoſcim⁹. Sanctoꝝ cōmunionē id ē cū P
illis ſanctis q̄ ī hac quā ſuſcepim⁹ fide defuncti ſunt ſocieta- Ca.xiij.
te ⁊ ſpei cōmunione teneamur. Si igit̄ cū ſanctis in eterna
vita cōmunionē habere volum⁹: de imitatiōe eorū cogite-
mus. Debēt eñ in nobis aliq̄d recognoſcere de ſuis v̄tuti-
bus: vt ꝓ nobis dignent̄ dn̄o ſupplicare. Si eñ tormenta
q̄ ſancti ꝑtulerūt ferre nō poſſumus: vel cōtra malas cōcu-
piſcētias ipis intercedētib⁹ repugnem⁹. Nā nec abraam
nec yſaac nec iacob occiſi ſunt: ⁊ tñ fidei ⁊ iuſticie meritis
honorati inter patriarchas p̄mi eſſe meruerūt. Ad quorū
ꝯuiuiū ꝯgregat̄: q̄ſqꝫs fidelis ⁊ iuſtus ⁊ laudabilis inuenit̄
Un̄ ⁊ nos fratres chariſſimi etiā ſi nil tale ꝑpetiamur ſi nō
vincula: non verbera: nō carceres: nō ſupplicia corꝑis alia:
nullā hoīm ꝑſecutionē ꝓpter iuſticiā toleramus: ſocietatē
tñ ſanctorū obtinere valebimus: ſi caſtigare corpus nr̄m ⁊
ſeruituti ſubijcere curam⁹: ſi in ſpū hūilitatis ⁊ in aīa cōtri
ta dn̄o ſupplicare aſſueſcimus: ſi illatas a ꝓximo ꝯtumelias
placida mēte ſuſcipere ſatagim⁹: ſi ⁊ eos q̄ nos odio hñt q̄
iniurias nobis inferūt: diligere: his benefacere: ⁊ ꝓ horum
vita ⁊ ſoſpitate gaudeam⁹ exorare: ſi cum v̄tute patientie
bonorū quoqꝫ operū fructib⁹ adornari ꝯtendimus. Tali- Rom. xij.
ter eteni cōuerſantib⁹ nobis: ⁊ corpora nr̄a: iuxta apl'i vo-
cem: hoſtiā viuentē: ſanctā: deo placentē exhibentib⁹ celeſti
dignatiōe donabimur: vt cōi cum eis q̄ mēbra ſua in mor
tem ꝓ dn̄o dederūt: gloria remuneremur: qꝛ ſicut mors il-
lorū: ſic ⁊ vita nr̄a p̄cioſa ſit ī conſpectu dn̄i: diruptiſqꝫ vin Pſ. cxv.
culis carnis ⁊ ipi a tria ſuperne ciuitatis intrare atqꝫ inter
choros beatoꝝ martyrū vota gratiarū redemptori noſtro
reddere merebimur. Hec ſunt veſtigia q̄ nobis ſancti quiqꝫ
reuertētes ī patriā reliquerūt: vt illorū ſemitis inherentes
ſequeremur ad gaudia. Cur nō ꝓperam⁹ ⁊ currim⁹: vt pa
triā noſtrā videre poſſim⁹? Magnus illic charorū numer⁹
expectat parentū: fratrū: filiorū freq̄ns nos ⁊ copioſa tur
ba deſiderat: iā de ſua incolumitate ſecura: adhuc de nr̄a
ſalute ſolicita. Ad eorū cōplexū et ꝯſpectū venire quāta il
lis ⁊ nobis ī cōe leticia eſt? Illic apoſtolorū glorioſus cho
rus illic ꝓphetarū exultantiū numerus inſignis. Ibi marty
rū ppl's innumerabilis ob certaminū victoriā coronat̄. Il
lic clariſſima v̄ginū turba letat̄: illic etiā cōfeſſorum forti-
tudo laudat̄. Sed etiā illorū remuneratio cenſet̄: q̄ p̄cepta
dn̄ica ſuantes: ad celeſtes theſauros terrena patrimonia
trāſtulerūt. Que aūt lingua dicere: vel q̄s intellect⁹ capere
ſufficit illa ſupne ciuitatis quāta ſint gaudia: angelorū cho
ris intereſſe cū beatiſſimis ſpiritib⁹: glorie ꝯditoris aſſiſtere
p̄ſentem dei vultū cernere: incircūſcriptū lumen videre: nul
lo mortis metu affici: incorruptiōis ꝑpetue munere letari?
Ad hos electos dei auida cupiditate ꝓperemus: vt cum
his cito eē: ⁊ cito nos ad xp̄m ꝯuenire cōtingat: ad eū quē
hui⁹ itineris ducē habeam⁹ ſalutis auctorē: lucis principē
leticie largitorē. Remiſſionē pctōꝝ. Credenda eſt p̄cipue Q
fratres peccatorū remiſſio: qꝛ hoc vnū remediū eſt: qḋ hoīz Capi.xiiij
gen⁹ a ſentētia ꝑpetue mortis abſoluat. Idcirco vnigeni-
tus altiſſimi dignat⁹ eſt carnē aſſumere: cōtentus eſt cruce:
vt te q̄ crimina tua euadere nō poteras: indulgētia faceret
inocētē. Iō immaculatus occiſus eſt agnus: vt ei⁹ cruore
hūani generis macula tergeret̄. Miror aūt quoſdā ſic ob-

Annota: ſtinatos eſſe vt dandā nō putēt lapſis penitentiā: aut peni-
tio nũera: tentib⁹ exiſtimēt veniā denegandā: cũ ſcriptũ ſit. Memen-
lis ordinis to vnde excideris ⁊ age penitentiā: ⁊ fac priora opa. Vtiq
ſmonũ hu ei dr: quē cōſtet excidiſſe: ⁊ quē dñs hortatur p opa rurſus
ius oper. exurgere: q̄ ſcriptũ eſt. Elemoſyna a morte liberat. Et nō
Tob.iiij. vtiq ab illa morte quā ſemel xp̄i ſanguis extinxit ⁊ aqua
nos ſalutaris baptiſmi ⁊ redemptoris nr̄i grā liberauit ſꝫ
Sapiē.j. ab ea q̄ p delicta poſtmodũ ſcripſit. Nā cũ ſcriptũ ſit. Dñs
mortē nō fecit: nec letať in pditione viuorũ: vtiq qui nemi
nem vult perire: cupit peccatores penitentiā agere: ⁊ p pe-
nitētiā denuo ad vitā redire. Ideo ⁊ p iohel pphetam cla-
Iohel.ij. mat ⁊ dicit. Et nũc dicit dñs deus veſter. Reuertimini ad
me ex toto corde veſtro: ſimulq in ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu:
⁊ ſcindite corda veſtra ⁊ nō veſtimēta veſtra: ⁊ reuertimini
ad dominũ deũ veſtrũ: q̄ miſericors ⁊ pius eſt ⁊ patiens ⁊
multe miſerationis: ⁊ q̄ ſententiā flectat aduerſus maliciā
irrogatā. Dñs quoq in euāgelio pietatē dei patris oſten-
Mat.vij. dens ait. Quis eſt ex vobis hō quē ſi petierit fili⁹ ei⁹ panē
nũqd lapidē porriget ei? Aut ſi piſcē poſtulauerit: nũquid
ſerpētē illi porrigit. Si ḡ vos cũ ſitis mali: ſcitis bona da-
ta dare filijs vr̄is: quāntomagis pater veſter de celo dabit
ſpm̄ bonũ petētib⁹ eũ? Cōparat hic dñs carnalē patrem: ⁊
dei patris eternā largāq pietatē. Qđ ſi iſte i terris nequā
pater offenſus grauiter a filio peccatore ⁊ malo: ſi tamē eũ
poſtmodũ viderit reformatũ: ⁊ depoſitis prioris vite deli
ctis: ad ſobrios ⁊ bonos mores: ad innocētie diſciplinam
penitentie dolore correctũ gaudet ⁊ gratulať: ⁊ ſuſceptum
quē ante perdiderat cũ voto paterne exultationis āplectiť
quātomagis vnus ille et verus pater bon⁹ miſericors: pi⁹
immo ipſa bonitas ⁊ mia ⁊ pietas: letať i penitētia filiorũ
ſuorũ. Nec irā penitētib⁹ aut plāgentib⁹ ⁊ lamētantib⁹ nec
penā cōminať: ſed veniā magis ⁊ indulgentiā polliceť? Si
eñ tantũ potuit diabolus vt de excelſis virtutũ faſtigijs i
profundũ te duceret malorũ: quātomagis poterit deus te
ad ſummũ bonorũ verticē reuocare: ⁊ non ſolum in id reuo
care qđ fuiſti: ſed ⁊ beatiorem multo q̄ prius videbaris ef-
N ficere? Tantũ ne concidas aio neq ſpem tibi abſcidas bo
Capi.xv. norũ: ne queſo accidat tibi qđ ipijs ſolet. Nō ei pctōꝝ mul
titudo adducit in deſperationē ſed ipietas. Et ppterea ſa
Puer.xviij lomon non dixit: quia oīs qui venerit in pfundum malorũ
contēnit: ſed impius inqt ſi venerit in pfundũ malorũ con-
temnit. Impiorũ ergo eſt deſperare ſalutē ⁊ cōtēnere cum
in pfundũ venerint malorũ: non peccatorũ. Impietas eñ
nō ſinit eos ad eum reſpicere: ⁊ illuc redire vñ dilapſi ſunt.
Iſta ergo cogitatio q̄ ſpem conuerſionis abſcidit ab ipie-
tate deſcēdit: ⁊ ſicut lapis grauiſſim⁹ ceruicib⁹ aīe icũbēs
ſp eā deorſũ in terrā cogit aſpicere: ad deũ vero ſuũ oculos
nō ſinit leuare. Sed virilis animi eſt ⁊ pclare mētis deijce-
re a ceruicibus aīe ſue inimicũ pond⁹: imo deprimentē ſe
diabolũ abijcere: ⁊ imperare aīe ſue vt canēs ṽba ppheti-
Pſalm. ca dicat ad dñm. Sicut oculi ſuoꝝ in manib⁹ dñorũ ſuoꝝ:
cxxij. ⁊ ſicut oculi ancille in manib⁹ dñe ſue: ita oculi nr̄i ad dñm
deũ nr̄m donec miſereať nr̄i. Miſerere noſtri dñe miſerere
noſtri: q̄ multũ repleti ſum⁹ deſpectione. Preclara vere i
his ṽbis ⁊ celeſtis philoſophie doctrina eſt. Repleti ſum⁹
inqt deſpectiōe: hoc ē qđ docere nos voluit: quia ⁊ ſi pctōꝝ
nr̄oꝝ multitudine repleti ſum⁹ deſpectiōe atq opprobrijs
cooperti: oculi tñ nr̄i ad dñm deũ nr̄m ſint donec miſereať
nr̄i. Nec pri⁹ ab obſecratiōe ceſſem⁹: q̄ impetrare pctōrum
veniā mereamur. Hoc eñi vere cōſtātis aīe eſt et pertinacī
vt nequaq̄ repellať de pſeuerāda poſcēdi deſperatiōe ipe-
trādi: ſꝫ pſeueret ac pſiſtat in obſecrationibus donec miſe
reať ei. Et ne forte arbitreris te offenſam magis contrahe
re apud deũ ſi cũ nō merearis audiri iportunus pſiſtas in
precibus: recordare euāgelij parabolā: ⁊ ibi inuenies q̄ pſe
uerātes ⁊ importunos pcatores dñs nō ſibi oſtēdit ingra
Lu.xj. tos. Ait eñ. Et ſi nō dabit ei ppter qđ amic⁹ ei⁹ eſt: ppter
iprobitatē tñ ei⁹ ſurget: ⁊ dabit ei q̄tũ opus hꝫ. Intellige
chariſſime ḡ q̄ ppterea diabol⁹ deſperationē ſubijcit ipe-
trādi: vt ſpem bonitatis dei nobis abſcidat: q̄ eſt dux itine
ris q̄ itur ad celũ. Sicut aũt p morte cōi philoſophicũ ē a
lachrimis tempare: ita i aīe morte ꝯſolationē recipe et inſi
piens ⁊ irreligioſũ duco. Quinimo ⁊ ignauie nos arguen-
dos puto ſi cũ lamētatores corporũ mortiſq cōis tā dure
⁊ tā vehemēter h̄ faciant: cũ ſciāt ⁊ certi ſint nihil pdeſſe fle
tus ſuos ad vitā defũcti: nos nihil tale p aīe lamētatione
faciam⁹ q̄ reſtitui i ſtatũ ſuũ p penitētiā nouerim⁹. Scim⁹ S
eñ plures plapſos ab itinere recto ⁊ p̄cipitatos ab ingreſ- Ca.xvj.
ſu vie anguſte: ⁊ ita rurſus reparatos eē: vt poſterioribus
p̄ora trāſierit: atq ad palmā pueneriint ⁊ coronā: nũeroq
rurſus ⁊ choro aſcripti credanť eē ſanctoꝝ. Et nolo putes
q̄ de his ſmo mihi ſit tñ q̄ in paucis ⁊ leuib⁹ peccauerũt:
de illo loqr q̄ oīb⁹ ſuccubuit malis: q̄ imanitate ſcelerũ viā
ſibi excluſerit regni celoꝝ: ⁊ nō de infidelib⁹ ſꝫ de fidelibus
fuerit: ⁊ ex his q̄ pri⁹ placuerũt deo: poſt hec aũt ceciderũt
vel i adulteria: vl' in oēs ipudicitias q̄ (vt apl's ait) turpe ē Ephe.v.
dicere. Nũq eñ ſpernit pniam ſi ei ſincere ⁊ ſimpliciter of-
ferať: ſuſcipit: libēter accipit: amplectiť: facit oīa q̄ten⁹ eum
ad p̄orē ſtatũ reuocet: qđ q̄ eſt adhuc p̄ſtāti⁹ ⁊ eminētius
etiā ſi qs nō potuerit explere oēm ſatiſfaciēdi ordinē: quā-
tulācũq tñ ⁊ q̄libet breui geſtā nō reſpuit penitētiam: ſuſci
pit etiā ipam nec patiť q̄uis exigue cōuerſiōis perire mer
cedē. Hoc eñ mihi videť indicare Eſaias: vbi de populo
iudeoꝝ q̄dā talia ait. Propť peccatũ modice ꝯtriſtaui te: Eſaie.lviij
⁊ pcuſſi te: ⁊ auerti faciē meā a te: ⁊ cōtriſtatus es: ⁊ ambu-
laſti triſtis: ⁊ ꝯſolat⁹ ſum te. Hec igiť habentes exēpla pe-
nitētie nō pſeuerem⁹ in malis: nec deſperem⁹ recōciliationē
ſed dicam⁹. Etiā nos redeam⁹ ad patrē ⁊ approximemus
deo. Nũq crede mihi aduerſabiť ad ſe cōuerſum. Ipſe eñ
dicit. De⁹ appropiās ego ſum: ⁊ nō de⁹ de lōge. Et iterum
p eundē pphetā. Peccata inqt ſeparāt inter me ⁊ vos. Si Eſaie.lix.
ḡ pctā ſũt q̄ nos ſeparāt a deo: auferam⁹ mediũ iſtđ obſta-
culũ: ⁊ nihil ē qđ nos phibeat ꝯiũgi deo. Propterea eñi
creauit nos de⁹ ⁊ eſſe nos fecit q̄ nō eram⁹: vt eterna in nos
cōferat bona: ⁊ p̄ſtet regna celorũ. Nō eñ nos ad h̄ fecit vt
gehēne nos tradat igniq ppetuo. Regnũ celorũ ppť nos
gehēna ppter diabolũ facta ē. Et hec ita eſſe ex euāgelijs
doceā. Ipſe eñ dñs dicet his q̄ a dextris ei⁹ erunt. Venite Mat.xxv
bñdicti pr̄is mei: pcipite regnũ qđ vobis paratũ eſt ab ori-
gine mũdi. Illis aũt q̄ a ſiniſtris ei⁹ erũt dicet. Diſcedite a
me maledicti i ignē eternũ q̄ parat⁹ ē diabolo ⁊ āgelis ei⁹.
Si ḡ gehēna ignis ppť diabolũ: ppť hoiem aũt regnũ ce-
lorũ a ꝯſtitutiōe mũdi p̄paratũ eſt. Tm̄ eſt ne noſmetipſos
ab ingreſſu bonoꝝ: pſiſtēdo i malis ptinaciter excludam⁹.
Donec eñ ſum⁹ i hac vita quātacũq nobis acciderint pec
cata poſſibile ē oīa ablui p pniaꝫ. Cũ aũt abducti fuerim⁹
ab h̄ ſcl'o ibi iā ēt ſi penitebit nos. Valde ei nos penitebit:
ſꝫ nulla erit vtilitas penitētie. Et iꝫ ſit ſtridor dētiũ: iꝫ vlula
tus ⁊ flet⁹ iꝫ fũdam⁹ p̄ces ⁊ innũeris obſecratiōib⁹ pclame
m⁹: nēo audiet: nēo ſubuētet: nec extremo q̄dē digito aquā
qs ifundet lingue nr̄e poſite i flāmis: ſꝫ audiem⁹ illđ qđ di-
ues ille audiuit ab abraā. Q̄ chaos magnũ firmatũ ē iter Lu.xvj.
nos ⁊ vos: ⁊ neq hinc illuc trāſire qs pōt: neq i de huc. Re T
ſipiſcam⁹ ḡ tādē: ⁊ recordemur q̄d pfuerit illis q̄ i luxuria Ca.xvij.
corpis ⁊ pn̄tis vite voluptatib⁹ vſq ad diē vltimũ pmanſe
rũt. Intuere nũc ſepulchra eoꝝ: ⁊ vide ſi ē i eis aliqđ iactā-
tie ſue veſtigiũ: ſi aliq̄ diuitiarũ vl' luxurie ſigna cog̃ueris.
Reqre nũc vbi veſtes ⁊ odoramēta pegrina: vbi ſpectacu-
loꝝ voluptas: vbi aſſeclarũ turbe: ⁊ cōuiuiorũ ceſſit opulen
tia: riſus: ioc⁹: ⁊ imoderata atq ineffrenata leticia q̄ abijt:
q̄ abſceſſit. Vbi illa nũc: ⁊ vbi ipi. Quis finis vtrorũq. In
tuere diligēti⁹: ⁊ accede ppi⁹ ad ſingulorũ ſepulchra. Vide
cineres ſolos: ⁊ vermiũ feditas reliqas: ⁊ r̄cordare hũc cor
porũ eē finē: etiā ſi in delicijs ⁊ leticia: ſi in labore ⁊ cōtinen
tia trāſegerint vitā. Nā ſi res oīs oīſq cā vſq ad cineres
veniret ⁊ vermes: parua penderenť hec dāna: ⁊ q̄ facile poſ-
ſit excuſare nature ꝯditio. Nũc aũt ꝯuerte tuos oculos ab
iſtis cinerib⁹ ⁊ ſepulchris: ⁊ reuoca cogitationē tuā ad illđ
diuini iudicij tribunal horrēdũ: qđ ardēs fluuius flāmeis
ambit fluctis: vbi flet⁹ ⁊ ſtridor dētiũ: vbi tenebre exterio- Mat.xxv
res: vbi ille ṽmis cōſciētie q̄ nũq̄ moriť: ⁊ ignis q̄ nũq̄ exti Eſa.lxvj.
gueť. Recordare parabolā lazari: ⁊ diuitis illi⁹ q̄ opũ tāta Marci.ix
rũ dñs: q̄ purpura indut⁹ ⁊ byſſo: vnā nũc aque guttā inue Lu.xvj.
nire nō potuit: cũ eſſet in ardoris neceſſitate ꝯſtitut⁹. Dic q̄-
ſo te q̄d pl⁹ hꝫ vita iſta q̄ ſomniũ? Sicut eñ hi q̄ i metallis
ꝯſtituti vel cōdemnati: vel in alia q̄libet pena poſiti cũ for
te poſt multũ dure vite paululũ relaxati fuerint i ſomniũ ⁊
vident ſe inter plures dapes poſitos: epulis copioſiſſimis

perfrui: vbi vero ſurrexerint: nihil ſibi gratie dilectiõe ſom-
nij inuenerit reſcediſſe: ita ꝛ diues ille q̃ſi ſomniũ habuit hu
ius vite: vbi diſceſſit nihil cũ illo niſi p̃teritorũ penitudo ꝛ
V p̃ſentiũ pena p̃manſit. Hec recordare: ꝛ ignẽ illũ gehẽne his
Ca.xviij. q̃ ſe nũc exagitant flãmis libidinis ꝛ cupiditatis oppone.
Ignis hic q̃ in p̃ſenti ẽ vita abſumit cũcta q̃ recipit: ille ƀo
quos ſuſceperit ſemꝑ cruciat: ꝛ pene ſue ſemꝑ integros ſer-
uat. Propterea eñ ꝛ inextinguibilis dr: nõ ſolũ qꝛ ipſe nõ
extinguit: ſed qꝛ nec eos quos ſuſceperit extinguet aut pe-
rimet. Scriptura etem̃ dicit: qꝛ ꝛ pctõres induãt icorruptio
nẽ: ſꝫ nõ ad honorẽ vite: ſed ad diuturnitatẽ ſupplicij pro-
futurã. Huius autẽ pene ꝛ ignis illius potentiã: nulla vox
exponere: null⁹ poterit ſermo explanare. Nihil eſt enim in
rebus corruptibilibus quod conferri poſſit incorruptibili-
Mat.xxv bus ſiue bonis ſiue malis. Ibi quid agemus? Quid reſpõ-
debimus? Nihil erit niſi ſtridor dentium: niſi vlulatus ꝛ fle-
tus ꝛ ſera penitẽtia ceſſantib⁹ vndiq꞉ auxilijs: ꝛ vndiq꞉ in-
ualeſcẽtib⁹ penis. Sed ſolatiũ q̃dẽ nullũ. Null⁹ ibi occur-
ret oculis nr̃is: niſi ſoli penarũ miniſtri: ꝛ facies dira torto
rũ. Verũ has penas: hos cruciatus nõ ſolũ euadere: ſꝫ etiã
eternã beatitudinẽ: ſi mõ de malis nr̃is penitentiã agimus
X poſſum⁹ acq̃rere. Vides quãta eſt virt⁹ penitentie? Vides
Ca.xix. quãtũ meriti cõuerſio reparauit? Corrũpit aũt penitẽtia:
Eccle. ſi eiſdẽ q̃s ꝑ quib⁹ cõfitet: rurſus inuoluat malis. Un⁹ eñ
xxxiiij. inq̃t edificãs ꝛ ali⁹ deſtruẽs: q̃d cõſequẽtur niſi laborẽ. Et
q̃ baptizat a mortuo: ꝛ iterũ tangit mortuũ: quid ꝓficit in
☞ lauacro ſuo? Ita ꝛ hõ q̃ ieiunat ꝑ pctĩs ſuis: ꝛ iterũ vadit
Prouer. ꝛ eadẽ agit: orõnẽ ei⁹ q̃s exaudiet? Et iterum dicit. Qui re
xxvi. dit a iuſticia ad pctm̃: dñs p̃cipitat eũ i gladiũ. Et ſicut ca
nis cũ reuertit ad vomitũ odibilis fit: ita ꝛ ſtultus cum re-
uertitur ad pctm̃ ſuũ. Sed nũc q̃d dicam⁹ auſculta. Sepe
accidit vt ꝑ penitẽtiã q̃s multa ꝛ magna correxit: inter hec
tñ bona q̃ per penitẽtiã correxit ꝛ pctã cõmiſit. Et hoc eſt
q̃ maxime deſperationẽ inducit aĩo: qꝛ videt hic deſtru-
xiſſe q̃ edificauerat: ꝛ oẽs illos labores inaniter effudiſſe.
Et hec eſt cogitatio q̃ precipue aĩe põdus deſperatiõis im
ponit. Sed illõ rurſus oportet cogitari: ꝑ q̃ peſſima ꝛ ini-
mica vite nr̃e cogitatio iſta repellat: qꝛ illa bona q̃ egimus
ꝛ emendatio illa q̃ ꝑ penitẽtiã queſita eſt niſi fuiſſet ꝛ velut
ↄtriũ põdus põderi huic q̃ ex pctõ nobis introductũ ẽ ob
ſtitiſſet: nihil fuerat q̃ i ꝓfundũ malorũ nos decidere pro
hiberet. Nũc aũt ſicut fort̃ q̃dã lorica iaculũ graue ꝛ ama
rũ: nõ ꝑmiſit vſq꞉ ad vitalia viſcerũ penetrare: ſed vim letal̃
teli maximã fregit. Certũ eſt eñ: qꝛ q̃ fert ſecum illuc plura
opa bona: ꝛ plura opa mala: in ip̃is penis hebebit aliq̃d re
frigerij q̃ aũt bonoꝝ operũ nihil hꝫ: malorũ aũt ſecũ multã
copiã defert q̃d eũ maneat nõ op⁹ ẽ dicere. Erit eñ ibi ſine
dubio cõpẽſatio bonorũ malorũq꞉ ꝛ velut i ſtatera poſita
vtraq꞉ pẽs. Que demerſerit illa ſibi eorũ quo momẽtũ ver-
git operariũ vẽdicabit. Si ḡ malorũ multitudo ſuꝑauerit
opariũ ſuũ ꝑtrahit ad gehẽnã. Si vero maiora fuerit opa
bonoꝝ: ſumma vi obſiſtẽt ꝛ repugnabũt malis: atq꞉ opato-
rẽ ſuũ ad regionẽ viuorũ ex ip̃o etiã gehẽne ↄfinio reuoca-
bũt. Hec ḡ fratres chariſſimi ſi attẽti⁹ voluerim⁹ cogitare
remedia nobis in die neceſſitatis acq̃ram⁹: vt cũ dies iudi
cij venerit nõ cũ ip̃ijs ꝛ pctõib⁹ puniamur: ſed cum iuſtis
ꝛ deũ timẽtib⁹ ad eterna p̃mia feliciter veniamus. Amen.

¶ In eadẽ vigilia. De expoſitiõe orationis do- minice ad Neophitos. Dicitq꞉ ꝙ in oratione do minica tres petitiones ad vitam eternã et quat- tuor ad preſentem pertinent. Sermo .ij.

Sermo clxxxij. A
Duo ſunt chariſſimi q̃ p̃ncipalit attẽdere hꝫ hũa-
na circũſpectio: ꝛ dignitatẽ ſue ↄditiõis: ꝛ excel
lẽtiã ſue reformatiõis. Dignitatẽ ſue ↄditionis:
vt peccare timeat: excellẽtiã redẽptionis: vt gr̃e
redimẽtis ingrat⁹ nõ exiſtat. Sola q̃ppe voluntate redem-
ptoris hõ de terre vilitate ſubleuat⁹ ẽ: ꝛ ad dei ſilitudinem
p̃uilegio rõnis ſublimat⁹ ẽ. Hãc miſer hõ ꝑdidit: cũ diabo
lica ꝑſuaſione ſeduct⁹: a ↄditoris ſui inſtituto ſuꝑbiẽdo re
pſ̃. xlviij. ceſſit. Quẽ lapſũ pſalmiſta ↄſiderãs: q̃ſi dolẽdo dicebat. hõ
cũ i honore eẽt nõ intellexit: cõparat⁹ eſt iumẽtis inſipiẽti
b⁹ ꝛ ſilis fact⁹ eſt illis. De ſũma erectiõe ꝓprio arbitrio cor
ruens: merito vltima deiectione dãnat⁹ eſt: qui ꝑ ſe cadere
potuit: ſꝫ ꝑ ſe reſurgere nõ valuit. Huic caſũ plãgere hꝫ q̃ti-
dianis lamẽtis hũana fragilitas: q̃ten⁹ eo redeat ꝑ q̃tidia-
na lamẽta: vñ corruit ꝑ vana oblectamẽta: ꝛ q̃ cecidit pede
ſuꝑbie: reſurgere ſtudeat pede obediẽtie. Hoc attẽdẽs pſal
miſta dicebat. Nõ veniat mihi pes ſuꝑbie: et ibi ceciderũt pſ̃. xxxv.
q̃ operant iniq̃tatẽ: expulſi ſũt nec potuerũt ſtare. Expulſi
ſunt ab intima q̃ete: nec potuerũt ſtare: id ẽ ꝑſeuerare: ſicut
ꝑ eũdẽ pſalmiſtã de eiſdẽ dr. Quia caro ſunt ſp̃us vadens Pſalm.
ꝛ nõ rediẽs. Ad hãc ḡ reuerſionẽ ſiue reſurrectionẽ neceſſa lxxvij.
ria fuit medicinalis gr̃a redẽptionis: q̃ ſanaret hũilitate q̃ B
corruptũ fuerat elatiõe ſuꝑbie. Aſſumpſit ergo ƀbũ dei for
mã ſui in q̃ poſſet ↄſeruos ƀbo inſtruere: ꝛ ad exemplũ vite
ſue morũ diſciplina iformare. Hũilitatẽ q̃ppe ꝛ obediẽtiã
ƀbo ꝛ exemplo inſinuabat: q̃ñ diſcipulis exorãdo dicebat.
Tollite iugũ meũ ſuꝑ vos: ꝛ diſcite a me qꝛ mitis ſũ ꝛ hũi- Mat.xi.
lis corde. Iugũ eñ meũ ſuaue eſt: ꝛ on⁹ meũ leue. Iugũ eñ
ei⁹ obediẽtie merito ſuaue eſt: cui ſuire ẽ regnare: ꝛ on⁹ pce
ceptorũ leue: q̃ nõ p̃mẽdo grauat: ſꝫ adiplẽdo ꝑ gr̃am ad
iuuat. Inſinuauit etiã ƀbo ſobrietatẽ: vbi dixit. Nõ grauẽ Lu.xxi.
tur corda vr̃a i crapula ꝛ ebrietate. Docuit exẽplo q̃ turbã Ioh.vi.
ſe comitãtẽ nõ refecit ſũptuoſis delitijs: ſꝫ panibus ordea
ceis. Docuit etiã intẽtionẽ noſtrã ad interna bona dirigẽs
q̃liter eẽt ieiunãdũ q̃ñ dixit. Cũ ieiunatis nolite fieri ſic hy Mat.vi.
pocrite triſtes. Illos notãs q̃ luctuoſis ſordib⁹ rigorem ſi-
mulãt abſtinẽtie: vt videant hoib⁹ ieiunãtes. Qualr̃ etiam
ſit faciẽda elemoſyna: ſilẽtio p̃terire noluit vbi dixit. Cum vbi.ſ̃.
facis elemoſynam: neſciat ſiniſtra tua quid faciat dextera
tua. Hoc documẽto iſinuãs: qꝛ elemoſynã ꝛ oẽ op⁹ mĩe q̃
facim⁹ nõ venãdo laudes hoim: ſꝫ ꝓpt̃ intẽtionẽ vite et̃ne:
q̃ ꝑ dexterã ſignificat: facere admonemur. Qualit̃ q̃q꞉ eẽt C
orãdũ: admonuit vbi ait. Tu aũt cũ oraueris intra in cubi
culũ id eſt habeto cor q̃etũ ꝛ ab oĩ tumultu exteriorũ libe-
rũ: ꝛ clauſo oſtio id ẽ excluſa fãtaſmatũ turba: ora p̃rẽ tuũ
Ecce dictũ ẽ q̃lit̃ ſit orãdũ: addit etiã q̃d ſit orãdũ: ita ſub
iũgẽs. Sic aũt orabitis. Pater nr̃ q̃ es i celis. ꝛc̃. Hec orõ Mat. vi.
cõpẽdioſis ƀbis: id ẽ ſeptẽ petitiõib⁹ oẽs ſpẽs orõnis com
p̃hẽdit: q̃b⁹ deũ iterpellam⁹: aut ꝑ appetẽdis bonis: aut
ꝓ vitandis malis: aut ꝑ delẽdis ↄmiſſis. Harũ ſeptẽ peti-
tionũ tres pri⁹ poſite ꝑtinẽt ad eternitatẽ: quattuor ſequen
tes ad vite p̃ſẽtis neceſſitatẽ. Nã noĩs dei ſctificatio ꝛ aduẽ-
tũ ei⁹ q̃ i claritate vẽturus ẽ: ꝛ cõpleta volũtate eius ſicut
in celo ꝛ in terra: ſiue iuſtos ꝛ pctores: ſiue animã ꝛ corpus
ſiue xp̃m ꝛ eccl̃iam intelligam⁹: q̃uis ab hũili aduentu xp̃i
exordiũ ſumãt: tñ nõ niſi ſeculi terminatione complebunt.
Et oĩa tria in eternũ manebũt. Reliqua aũt q̃ttuor ad hãc
vitã tẽporalem ꝑtinere vident: qꝛ ꝛ panis quotidian⁹ ꝛ ſpi-
ritalis lꝫ ſit ſempiternus: ad hoc tñ tp̃s ꝑtinet in q̃tũ mini
ſtrat aĩe q̃buſdã ſignis ꝛ dictis vel ſcriptis: ꝛ iõ panis dr
qꝛ laborãdo ꝛ diſſerẽdo diſcit: ꝛ ita q̃ſi mãdendo glutitur.
Nũc quoq꞉ pctã dimittunt nobis ꝛ nos dimittim⁹ alijs q̃
eſt iter q̃ttuor ſcđa petitio: ꝛ nũc tẽtatiões vitã noſtrã infe
ſtãt: ꝛ ip̃a liberatio a malo ad hãc vitã ꝑtĩet: qꝛ dei iuſticia
mortẽ icurrim⁹: vñ ip̃i⁹ mĩa liberãdi ſumus. Que cum ita
ſint: ip̃arum petitionũ ƀba diligẽti⁹ ꝑtractãda ſunt: vt itel
lecta ꝛ maiorẽ generent cordis affectum: ꝛ q̃ petit ad ve-
lociorẽ ꝑducat effectũ. Dicam⁹ ḡ. Pater nr̃: cui nõ timore D
ſed amore famulamur. Nõ ẽ ꝑplo p̃ori dictũ eſt vt patrem Mat.vi.
oraret: ſꝫ dñs inſinuat⁹ ẽ eis: cui nõ filiali obediebãt amore
ſed ſuili ſubijciebãt timore. Admonent aũt hoc ƀbo diui-
tes ꝛ nobiles: cũ xp̃iani facti fuerint: q̃ten⁹ ſe non extollant
aduerſus paupes ꝛ ignobiles: q̃m ſimul dicunt Pater nr̃:
q̃ vere ac pie dicere nõ poſſũt niſi ſe fratres eſſe cognoſcãt
Hoc noie ꝛ charitas excitat: qꝛ filijs nihil chari⁹ debꝫ eſſe
q̃ꝫ p̃r: ꝛ ſupplex affect⁹ cũ hoies dicũt. Pater nr̃: ꝛ quedam
iꝑtrãdi p̃ſumptio q̃ petit: cũ etiã ante petitionem tã ma
gnũ donũ accepim⁹ vt poſſim⁹ dicere. Pater noſter. Quid
eñ iã nõ det filijs petẽtib⁹ pater: q̃ iam hoc ip̃m dedit vt eſ
ſent filij? Poſtremo quãta cura aĩm ei⁹ tãgit q̃ dicit Pat
noſter: vt tãto patre nõ ſit indign⁹. Utat ḡ populus noui
teſtamẽti voce: popul⁹ nou⁹ ad eternitatẽ vocatus. Pater
nr̃. Oratio fraterna ẽ: nõ dicit: p̃r me⁹ tãq꞉ ꝓ ſe tñ orãs: ſed
Pater nr̃: oẽs videlicet vna orõne ↄplectẽs q̃ ſe in xp̃o fra
tres eẽ cognoſcũt. Qui habitas i celis: id eſt in his quorũ E
cõuerſatio ẽ i celis. Et accõmodatiſſima ẽ iſta ſimilitudo Phil.iij.

Annota: vt tn̄ ſpiritaliter diſtare credat̃ inter iuſtū ⁊ pctōrē:q̄tum
tio nūera: diſtat corporaliter inter celū ⁊ terrā. Peccatori em̄ dictū
lis ordiniſ eſt. Terra es ⁊ in terrā ibis. Cuiꝰ rei ſignificāde gr̄a cū ad
ſmonū hu orandū ſtamꝰ ad orientē ↄ̄timur: vn̄ celū ſurgit: non ideo ꝙ
ius operi. ibi ſit deꝰ tanq̄ ceteris mūdi partibꝰ relictis: ſed vt admo-
neat̃ animꝰ ad excellētiorē naturā ↄſurgere: id eſt ad deū.
Mat. vj. Iā q̄d petendū ſit. Attēdamꝰ. Sanctificetur nomen tuum
Quod nō ſic petit̃ quaſi nō ſit ſācti dei nomē: ſed vt ſanctū
habeat̃ ab hoībꝰ: ⁊ ita innoteſcat illis deꝰ vt exiſtimēt ali-
quid ſanctiꝰ nō eē quo magis timeāt eū offendere: qꝛ iuſtū
Amos.ix. eſt nomē dei ſanctificare ⁊ deum timere: de quo dicit̃. Dn̄s
Eccle.j. nomē illi. Hic timor p̄mo gradu eſt inter beatitudines: de
pſ̄.xviij. quo dr̄. Initiū ſapiētie timor dn̄i. Et alibi. Timor domini
Mat. vj. ſanctꝰ ꝑmanēs in ſeculū ſcl̄i. Seq̄t̃. Adueniat regnū tuū id
eſt manifeſtet̃ mūdo. Sicut p̄ſens lux abſens eſt cecis: ita
dei regnū q̄uis vbiq̄ ſit: deeſt tn̄ ignorātibꝰ. Uel ita: vt tu
in nobis: ⁊ nos in te: te donāte regnemꝰ. Hec petitio ad pie
tatē ꝑtineat: q̄ eſt ſcd̄o gradu inter beatitudīes. Sic ei pie
Mat.v. tas ē: q̄ beati ſunt mites. Petamus vt veniat regnū dei in
F nos: id eſt miteſcamꝰ ⁊ nō reſiſtamꝰ. Sequit̃. Fiat volūtas
Mat.vj. tua ſicut in celo ⁊ in terra: id eſt ſicut in angelis: ita i hoībꝰ
⁊ ſic in iuſtis: ita ⁊ in pctōribꝰ: vel ita cōſentiat caro tue vo
lūtati: ſicut cōſentit ſpūs. Hec petitio ad ſciētiā ꝑtinet: que
tertio gradu eſt inter beatitudines. Nā ſic ſciētia eſt q̄ bt̄i
Matth.v. ſūt q̄ lugēt. Oremꝰ vt fiat voluntas dei ſicut in celo: ita et in
terra:: id eſt ↄſentiat caro ſpūi: qꝛ non aliūde tn̄ dolorē hȝ
Gal.v. hūana miſeria q̄tū inde ꝙ caro cōcupiſcit aduerſus ſpm̄ ⁊
Rom.vij. ſpūs aduerſus carnē: vt cū aplo exclamare cogamur. In-
felix ego hō q̄s me liberabit de corpore huiꝰ mortis? Seq̄t̃
quarta petitio. Panē noſtrū quotidianū da nobis hodie.
Pōt ⁊ ſimplr̄ intelligi de corꝑali cibo: ⁊ ſpiritaliter de pa
ne diuini ↄ̄bi. Si de corporali agit̃: nō extēdit petitionem
ſuā in lōgū iſte orator: ſed p̄ceptū ſequit̃ euāgelicū: vbi dr̄.
Mat.vj. Nolite cogitare de craſtino. Craſtinꝰ eni dies: ipſe cogita
j.Thi.vj. bit ſibi. Sic ⁊ btūs apl's monet. Habētes victū ⁊ tegumen
tū: his cōtēti ſimꝰ. Si vero ſpiritaliter accipias panē iſtū:
vel ip̄m xp̄m intellige q̄ eſt ſup ſubſtātialis aīe panis: quia
Joh.vj. oēm ſupat ſubam: q̄ de ſeipſo ait. Ego ſum panis viuꝰ q̄ de
celo deſcēdi. Uel ip̄m itellectū ↄ̄bi diuini q̄ nob̄ neceſſariꝰ
ē ad reficiēdas ruinas aīe donec cognominat̃ hodie. Hec
petitio ad fortitudinē ꝑtinet: q̄ q̄rto loco ponit̃ aſcēdētibꝰ
ad ſūmā beatitudinē. Sic ei fortitudo ē: q̄ bt̄i ſūt q̄ eſuriūt
Mat.v. ⁊ ſitiūt iuſticiā. Orādū nobis ē vt det̃ nobis iſte panis q̄ti-
G dianꝰ: q̄ ↄfortati ad illā ꝑfectā ſaturitatē venire poſſimus.
Mat.vj. Sequit̃. Et dimitte nobis debita nr̄a. Forte peccauit in te
aliq̄s: dimitte illi veniā a te petēti: ne dū fratri negas miaꝫ:
Jacobi.ij tibi claudas patris indulgentiā: dicēte Jacobo aplo. Iu-
diciū em̄ ſine mia ei qui nō fecit miam. Petitio hec refer-
tur ad cōſiliū: qd̄ quinto loco ponit̃ inter gradꝰ beatitudi
Mat.v. nū. Sic em̄ cōſiliū ē: q̄ beati ſunt miſericordes. Dimittamꝰ
Mat.vj. ergo debitoribꝰ noſtris debita nr̄a: ⁊ ſic oremꝰ vt dimittan
tur nobis debita nr̄a: id eſt pctā nr̄a: ꝓpter q̄ differimꝰ ab
impetrāda venia niſi eā acceleret fratrū indulgētia. Seq̄t̃
Et ne nos inducas i tētationē: id ē ne patiaris nos indu-
ci in tētationē. Aliud eſt em̄ tētari ſine quo ꝓbatꝰ eſt iuſtꝰ
aliud in tētationē induci: id eſt a tentatore induci. Hoc eſt ꝙ
qd̄ oramꝰ vt nō ꝑmittat nos deꝰ tētari ſupra id qd̄ poſſumꝰ
j.Cori.x. ſed faciat cū tētatiōe ꝓuētū vt poſſimꝰ ſuſtinere. Petitio
hec ꝑtinet ad intellectū: q̄ ſexto loco ponit̃ i nūero btītudi-
Mat.v. nū. Sic ei intellectꝰ ē q̄ beati ſūt mūdo corde: id eſt q̄ pur-
gatū hn̄t oculū mētis terreno puluere. Oremꝰ nō induci in
tentationē: id ē nō hr̄e duplex cor: ſȝ vnū ⁊ ſimplex appete
Mat.vj. re bonū. Seq̄t̃. Sȝ libera nos a malo: non tn̄ in qd̄ induci
poſſumꝰ: ſȝ etiā ab illo in q̄ inducti ſumꝰ: q̄ peracto nihil re
ſtabit lugendū. Huic petitiōi ↄgruit ſapiētia: q̄ ſeptimū in
Mat.v. ter beatitudines obtinet locū. Nā ſic ſapiētia ē: q̄ beati ſūt
pacifici: id eſt q̄ ordinati moribꝰ ſuis cogūt oīa ſuire ſpūi.
Rom.viij Orandū ē itaq̄ nobis vt liberemur a malo. Ipa eni libera
tio liberos nos facit: id eſt filios dei: vt ſpū adoptiōis cla-
memꝰ: abba pater. Amen. aūt i his petitiōibꝰ ſignificat idu
bitāter a dn̄o ↄferri qd̄ petit̃: ſi vltime cōditionis pactū fir-
H miter teneat̃. Hec tria remediorū gn̄a ſpiritaliter cōmēda
uit nobis celeſtis medicꝰ: elemoſynā videlicet ⁊ ieiuniū et
orationē: q̄bꝰ tāq̄ medicinalibꝰ antidotis poſſemus inue-
terata mala curare: p̄ſentanea pellere: ⁊ fuādo ſalutē futu-
ra cauere. Et cōgrue tria ſunt gn̄a curatiōis: ſicut tria p̄ce-
dūt gn̄a corruptiōis. Omne ei peccatū aut fit in aīa ꝑ ↄſen
ſum praue ſuggeſtiōis ad violādū dei tēplū: aut fit male vtē
do corpore ad ledendū ꝓximū qd̄ eſt facinoſoꝝ: aut fit ma
le vtēdo corꝑe ad corrūpendū ſeip̄m: qd̄ eſt flagitioſū. Fa-
cinora em̄ licet ꝑ corpus fiant: q̄lia ſunt homicidia: rapine:
furta: nō tn̄ corpus faciētis afficiūt vl' corrūpūt. De q̄bꝰ di- j.Cor.vj.
xit apl's. Oē pctm̄ qd̄cūq̄ fecerit hō extra corpus eſt. Fla-
gitia ↄ̄o ⁊ ꝑ corpꝰ fiūt: ⁊ corpus afficiūt ⁊ inficiūt. De q̄bꝰ
dicē apl's. Qui aūt fornicat̃ i corpꝰ ſuū peccat. Merito ꝙ fa
cinora q̄ ext̃ corpꝰ fiūt elemoſyna tāq̄ exteriori purgāt me
dicina: qꝛ ſicē facinꝰ nocuit ꝓximo: ſic elemoſyna q̄ ext̃ nos ē ⁊
ꝑ corpꝰ tn̄ dat̃ ꝓdeſſe dȝ ꝓximo. Flagitia ↄ̄o ↄgrue medici
nali mūdāt̃ parcimonia: qꝛ ſicē caro leta traxit ad culpā: ſic
afflicta reducere dȝ ad veniā. Si q̄ vero ſūt q̄bꝰ hec medica
mēta nō ↄgruāt: vt vel elemoſynā dare nō poſſūt: ꝓpter ni-
miā pauꝑtatē: aut ieiunare ꝓpter ſtomachi imbecillitatē
hn̄t tertiū genꝰ medicine a quo ſe excuſare nō poterint: niſi
qui morbos aīe ſue ſanare cōtēpſerint. Hoc ergo medica-
mento qd̄ nulli ſane menti deeſſe pōt ſtudioſe ⁊ pie frequen
temus: implētes illud apoſtolicū preceptū. Sine intermiſ- j.Thes.v.
ſione orate. Hoc eni antidotū ita oībus morbis occurrit:
vt aſſiduatū morbos oēs depellat: ⁊ oīa corrupta integri-
tati reſtituat: preſtāte dn̄o noſtro ieſu chriſto: cui eſt honor
et gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Itē i eadē vigilia aliꝰ ſermo de eodē q̄ habet̃ i libro quīquagita homeliaꝝ. xlij. fo. cxxxj. col. j.

¶ Item in eadē vigilia. Homelia de eo qd̄ ſcri
ptū eſt in euangelio ſcd̄m Johānē. Si diligitis Joh.xiiij.
me mādata mea ſeruate: q̄ habet̃ in expoſitione
doctoris. Tractatu. lxxiiij. fo. ccxj. col. j.

¶ In feſto Penthecoſtes. De miſſione ſpiritus ſancti. Sermo. j.

Sanctitati veſtre chariſſimi votorū iā nota dȝ eē Sermo.
feſtiuitas. Quid em̄ q̄ ratiōe curemus ex ipſa an clxxxiij.
nus celebritate cōdiſcimꝰ. Nā cū in veſtigia ſua A
iterū reuoluit̃ trāſacta ſolēnitas doctiores effi-
cimur dū eā ſepiꝰ celebramꝰ. Pentecoſtem ergo agamꝰ ho
die: hoc eſt quinquageſimū diē a reſurrectione dn̄ica: non
ꝙ hac die (ſicut plerique putāt) ad celos ſaluator aſcēderit.
Nā poſt reſurrectionē cū aplis ↄuerſatꝰ ē: q̄drageſima die
ad dei p̄ris dexterā remeauit: ſicut Lucas euāgeliſta ait.
Quibꝰ etiā exhibuit ſeip̄m viuū poſt paſſionē ſuā: per dies Act.j.
q̄dragita apparēs eis. Quadraginta aūt tēporū curricu-
lo ↄuerſationē ſuā diſciplis ſuis ſaluator exhibuit: ſcȝ vt tā
to nūero reſurrectiōis eiꝰ gr̄a letaremur: quāto ⁊ paſſionis
eiꝰ iniurias fleueramꝰ: totidēq̄ tp̄m ſpacio eo reficeremur
preſente: q̄ ieiunauimus abſente. Non igit̃ hodie xp̄s aſcē
dit ad celū: ſȝ xp̄i ſpūs deſcēdit de celo: ſicut ip̄e dn̄s ꝓmit
tens ait. Cū aūt aſcēdero ad patrē: mittā vobis paraclitū Joh.xvj.
ſpm̄ ↄ̄itatis: ⁊ ip̄e vos docebit oīa. Magna plane gr̄a: du- B
plex gaudiū: qd̄ abeūtē xp̄m nō amiſimus: ⁊ venientē ſpm̄
poſſidemꝰ. Nā illū retinemꝰ fidei merito: hūc ſanctificatio
nis acceſſu. Cū abiero inq̄t ad patrē: mittā vobis paracli-
tū. Credimꝰ enim ad patrē ꝑueniſſe filiū: cum videmus ad
aplos deſcēdiſſe paraclitū. Credimꝰ nāq̄ eū regnare in ce
lis: quem cernimus munera ſancta donare in terris ſicē ſcri
ptū eſt ꝑ ꝓphetā. Aſcēdēs in altū captiuā duxit captiuita pſ̄.lxvij.
tem: dedit dona hoībꝰ. Uictor vtiq̄ muneratur: victor do
na largit̃. Uñ ⁊ ſaluator victor diaboli: cū poſt triūphum
diſcipulos q̄s liberauit a captiuitate: etiā bn̄dictione dita
uit. Liberauit aūt nos cū ad reſurgēdū ꝑ ſeip̄ȝ tartara no
bis aperuit: ditauit nos cū ad regnādū ꝑ paraclitū nobis
celeſtia reſerauit. Quibuſdā em̄ q̄ſi ꝓfectuū gradibus tūc
de morte ad vitā didicimꝰ remeare: modo aūt de terris ad
celos docemur aſcēdere: ſicut ſcriptū eſt. Ipſe vos doce- Joh.xiiij.
bit oīa. Quid docet ſpūſctūs? Utiq̄ hoc nouit docere qd̄ C
ſctm̄ eſt. Quid docet nos paraclitꝰ? Illud vtiq̄ docet qd̄ di
cit ſaluator. Multa habeo vobis dicere: ſȝ nō poteſtis por Joh.xvj.
tare mō. Cū venerit ille ſpūs veritatis ip̄e vos docebit oīa
Bonꝰ itaq̄ magiſter eſt paraclitus: qꝛ dicit q̄ xp̄s dicenda

ſeruauit. Hoc enĩ docet ſpũſſanctus: q̃d dñs docẽdũ habe
re ſe dixit. Bon⁹ plane magiſter eſt q̃ p̄ceptorũ executor eſt
ſaluatoris. Neceſſe eſt igit̃ vt vni⁹ ſit ſubſtãtie natura cum
D xp̄o: quẽ videm⁹ vni⁹ cũ xp̄o eẽ doctrine. Et ideo chariſſi
mi mũdem⁹ nos ab oĩ inquinamẽto carnis: vt ſpiritũſan
ctũ promereri ⁊ accipere poſſim⁹. Si hũc mundũ relinq̃
mus: nos ſimilẽ paraclytũ ſicut apl̄i: id ẽ ſpm̃ veritatꝭ quẽ
Rom. ij. mittet nobis pater accipiem⁹. Quĩ nõ ẽ pſonarũ acceptio
apud deũ patrẽ: ſed ꝓmiſſa apoſtoloꝝ nobis proficiunt: ſi
Pſalm. opa ⁊ deſideria ⁊ act⁹ gerim⁹ quos apoſtoli fecerũt. Si ve
xviij. ro legẽ dñi imaculatã ⁊ cõuertentẽ aĩas iplẽdo mandata
ei⁹ pficiamus: noſmetipſos heredes dñi ⁊ coheredes xp̄i
ad hereditatẽ ſempiternã ⁊ ad cõmorationem angelorum
cum gratia chriſti cõmittimus: quod ipſe preſtare digneẽ:
qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eodẽ feſto: de miſſione ſpũſcti. Sermo. ij.
In quo dicit q̃ ſpiritusſanct⁹ q̃r mittit̃ nõ ideo
quaſi ſubiectus et ſeruus eſſe credendus eſt.

Sermo clxxxiiij.
A Diſceſſur⁹ e mũdo iſto ⁊ aſcẽſurus in celũ dñs nr̃
atq̃ ſaluator frẽs chariſſimi ꝓmiſit apl̄is ſuis q̃
ſpiritũſanctũ ad eos mitteret qñ ad deũ patrem
ipſe remeaſſet. Sic ei vt nũc audiſtis ad diſcipu
Joh. xv. los ſuos locutus eſt dicens. Cũ aũt venerit paraclit⁹ quem
ego mittã vobis ſpiritũ veritatis q̃ a patre ꝓcedit: ille teſti
moniũ ꝑhibebit de me. Impleta eſt chariſſimi fratres pro
miſſio ſaluatoris. Aſcẽdit dñs ieſus xp̄s: deſcẽdit ſpũſſan
ctus. Supereſt vt vtrũq̃ hoc ipleat̃ in vobis: id eſt vt ⁊ ha
beatis ſpm̃ſanctũ q̃ deſcẽdit: ⁊ ꝑ bonã vitã chriſtũ ſeq̃mi
ni qui aſcendit. Miſit ergo nobis ſaluator ſpm̃ ſanctũ ſicut
Joh. xvj. diſcipulis ſuis ipſe ꝓmiſit dicẽs. Expedit vobis vt ego va
dã. Si enĩ nõ abiero: paraclit⁹ nõ veniet ad vos. Si autem
B abiero: mittã eũ ad vos. Quod dixit mittã eũ: ne forte ali
quis veſtrũ cogitet q̃ q̃ſi de inferiore dixerit mittã: vel ſic
heretici dicũt: q̃ ſpũſſanct⁹ q̃ſi ſubiectus ac ſuiens deo: pa
reat iperãti. Abſit a vobis iſta ſuſpitio. In trinitate enĩ nõ
minus aliq̃d aut maius: q̃r ſi in deo aliq̃d min⁹ dr̃: imꝑfecta
diuinitas accuſat̃. Vñ obſecro vos fratres chariſſimi: vt ſi
de integra vnũ deũ in trinitate: ⁊ trinitatẽ in vnitate creda
tis: ne pedes veſtrorũ ſenſuũ claudicẽt: aut oculi parum vi
deãt: aut manus aride fiant. Oĩs enĩ qui fidẽ catholicã nõ
bene ſequit̃: pedes debiles habet. Qui veritatis lucẽ nõ vi
det: oculoꝝ caliginẽ patit̃. Qui mle fructũ nõ habꝫ manuũ
ariditate ſiccat̃. Id ergo agite: id elaborate: ne aliqua mẽ
brorũ veſtrorũ portio hac debilitate vitiet̃: ne aut gula in
vos horreat: aut auaricia diſpliceat: aut infidelitas lãgue
at: vt emũdati penitus ac purificati: habitaculũ dei efficia
mini: ⁊ ſpũſſanctus q̃ deſcendiſſe in apoſtolos hodie legit̃:
in vobis ſemꝑ eſſe digneẽ: preſtãte dño noſtro ieſu chriſto:
qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Item in eodem feſto: de eo quod ſcriptũ ẽ in
Joh. xiiij. euãgelio ſm̃ Johãnẽ. Si quis diligit me ſermo
nem meũ ſeruabit. ⁊c̃. q̃ habetur in expoſitione
doctoris. Tract. lxxvj. fo. ccxj. col. iiij.

¶ Feria ſcd̃a Pentecoſtes: de miſſione ſpiritus
ſancti. Sermo. j. In quo oſtẽdit quõ ſpiritusſan
ctus augebat apoſtolis ſapientiam ⁊ confirma
bat conſtantiam.

Sermo. clxxxv.
A Poſt illã ſingularẽ inſigneq̃ victoriã q̃ publicus
ꝓpugnator mũdo ⁊ militauit ⁊ vicit: poſtq̃ fra
gilitatẽ cõditiõis nr̃e nõ ſolũ de inferis eruit: ſꝫ
etiã i regni ſui excelſa ſubuexit: in hac die iuxta
Joh. xiiij. ꝟbũ ſuũ ſctm̃ ſpm̃ donauit: de q̃ iam apl̄is ſuis dixerat. Et
ego rogabo patrẽ: ⁊ aliũ paraclitũ dabit voƀ. Aliũ vtiq̃ nõ
minorẽ: aliũ paraclitũ: id ẽ ſilis glorie vel nature eiuſdẽq̃
ſubſtãtie: vt diſcipuloꝝ fides veridica ſponſione ad expe
ctationẽ tãti muneris preparata: illũ quẽ ſibi a dño i locũ
dei ꝓmiſſũ eẽ meminiſſet: verum deũ eſſe cognoſceret. Et
aliũ inq̃t paraclitũ. Maieſtatis itellige ſociũ: quẽ maieſta
ti ꝑſpici ꝓparatũ. Et ego rogabo inq̃t patrẽ: et aliũ para
clitũ dabit vobis. Oẽ hñ ſub titulo ꝓmiſſiõis: diſtinctionẽ
applicuit trinitatis. Pat̃ ẽ q̃ indicat̃ rogãd⁹: fili⁹ ẽ q̃ intel

ligit̃ rogatur⁹: ſpũſſanctus q̃ ꝓmittit̃ a pr̃e mittẽd⁹. Quã
ta ⁊ q̃ ineffabilis pietas redẽptoris: Holem portauit ad
B celũ: ⁊ deũ miſit ad terras. Quãta eſt auctori cura ꝓ inſtau
ratiõe facture ſue: Ecce iterũ noua de ſupnis medicia mit
tit̃: ecce iterũ infirmos ſuos ꝑ ſeipam maieſtas viſitare di
gnat̃. Ecce iterũ humanis diuina miſcent̃: id ẽ vicarius re
dẽptoris: vt bñficia q̃ ſaluator dñs incboauit: peculiari ſpi
ritusſancti ꝟtute cõſũmet: ⁊ q̃d ille redemit: iſte ſcilicet: q̃d
ille acq̃ſiuit: iſte cuſtodiat: ac ſic vnitas deitatꝭ ꝑ vnitatem
gr̃e ac munerꝭ approbat̃: vt ſpũſſanct⁹ de⁹ i ſuba vn⁹: i ꝑſo
na ali⁹: eq̃li miſ atiõe vnic⁹: eq̃li reuerẽtia ſit colẽd⁹. Ergo
ſpũſctũs i hac die ad ꝓparata ſibi aplõrũ ſuorũ templa re
lut ymber ſanctificatiõis elapſus eſt. Nõ iã viſitator ſubi
tus: ſed ꝑpetu⁹ ꝯſolator: ⁊ cohabitator etern⁹. Nã ſicut de
Matth. ſemetipſo apoſtolis ſuis dixerat. Ecce ego vobiſcũ ſũ oĩ
xxviij. bus dieb⁹ vſq̃ ad ꝯſũmationẽ ſeculi: ita etiã de ſpũſancto
paraclitũ inq̃t dabit vobis pater: q̃ vobiſcũ ſit in eternum.
C Affuit ḡ in hac die fidelib⁹ ſuis nõ iã ꝑ grãm viſitatiõis et
operationis: ſed ꝑ ipſam p̄ſentiam maieſtatis: atq̃ in vaſa
non iã odor balſami: ſꝫ ipa ſuba ſacri defluxit vnguenti: ex
cui⁹ fragrãtia latitudo toti⁹ orbis ipleret̃: ⁊ appropinquã
tes ad eorũ doctrinã dei fierent capaces atq̃ participes.
Act. ij. Sedit ḡ ſup ſingulos q̃ſi ignis: de q̃ ſaluator noſter teſtat̃
Lu. xij. Ignẽ veni mittere in terrã. De quo dictũ eſt. De⁹ nr̃ ignis
Deut. iiij. ꝯſumens eſt. Ipſe itaq̃ apoſtolos ſuos viue lucꝭ fõte pfu
dit: vt ipſi poſtmodũ vniuerſũ mundũ tanq̃ duodecim ſo
lis radij ac totidẽ lãpades ꝟitatis illuminẽt: ⁊ inebriati no
uo vino repleãt atq̃ irrigẽt ſitiẽtia corda populorũ. Inq̃
ram⁹ hoc loco poſt reſurrectionẽ vel aſcenſionẽ dñi: quid
adhuc adijci poſſit apoſtolorũ ꝑfectioni ꝑ participationẽ
ſpũſſancti. Erat q̃dẽ in eis fides: ſꝫ fiducie cõſtãtia deerat
Iã quidẽ xp̄m ꝑ vniuerſa poterãt predicare ſed adhuc ꝓ
xp̄o vſq̃ ad mortẽ certare nõ poterãt: vſq̃ adeo vt nullũ ex
diſcipulis coronauerit palma martyrij ante aduentũ ſpũſ
ſancti. Preterea iã receſſerat ex oculis eorũ dñs ieſus qui
eos p̄dicatiõe viſibiliter ad os loquẽs corroborabat: ⁊ ꝟtu
tũ miraculis inſtruebat: ⁊ dũ cũ eo erãt: facile credebant q̃
videbãt. Fides adiuuabat̃ aſpectib⁹: preſentib⁹ confirma
Act. j. bat̃ operib⁹ ſignis ac ꝟtutibus paſcebat̃. Poſtq̃ ꝟo dñs
ieſus ſublat⁹ ex oculis eoꝝ receſſit in celũ: nõ ſufficiebãt at
tonite ac trepide eoꝝ mẽtes: nõ ſufficiebãt (vt dignũ erat)
celeſtia ⁊ eterna cogitare: nec p̄ualebant adhuc portare an
guſta eoꝝ pectora diuinorũ ſenſuũ magnitudinẽ vt poſſẽt
Joh. j. intelligere xp̄m: quõ erat ꝟbũ de⁹ apud deum: ſicut eis ipſe
Joh. xvj. dñs adhuc in corꝑe ꝯſtitut⁹ euidẽter inſinuat dicens. Mul
ta habeo vobis dicere: ſed non poteſtis ea portare modo:
cũ autẽ venerit ſpũs veritatis ipſe vos docebit omnẽ veri
tatẽ. Vides q̃ poſt diſceſſionẽ ad orãde ſũmeq̃ virtutis di
ſcipulorũ pectora dilatata ſunt: ad ſuſtinendã magnitudi
nẽ diuini luminis: ⁊ intelligentiã veritatis: Deus itaq̃ eſt
qui poteſt poſt munificentiã ſuã accumulare grãs: augere
ſapiẽtiã: confirmare cõſtantiã. Videamus ḡ ante viſitati
onẽ celeſtis cõſolatoris: q̃ntũ eis de magnanimitate q̃ntum
Mat. xiiij de perfectione defuerit. Nam primũ cũ eum ſupra tumen
tia maris dorſa vidiſſent ſubſtratis fluctibus ambulantẽ
et cũ aquaꝝ iter inſtabile ſub diuinis ſolidaret vnda famu
la veſtigijs: turbati ſunt dicentes. Fantaſma eſt: ⁊ pre timo
re clamauerũt. Poſt infuſionem vero ſpiritusſancti iã non
Joh. j. dicunt quia fantaſma eſt: ſed in principio erat verbũ: ⁊ ver
bum erat apud deũ: ⁊ deus erat verbũ. Et iterum. Erat in
quit lux vera: que illuminat omnẽ hominẽ veniẽtem in hũc
Col. j. mundũ. Et apoſtolus dicit. Quia ipſe eſt ante oẽs ⁊ oĩa ꝑ
ipſum cõſtãt. Vnus autẽ ex diſcipulis thomas nondũ hu
ius muneris benedictione ditatus: cum in corpore iam glo
rificato: in corpore iam celeſti per carnis vulnera deũ que
reret: ⁊ ad credendã incorruptibilem diuinitatem fixuris
Joh. xx. clauorũ ⁊ cicatricũ teſtimonijs indigeret. Niſi videro inq̃t
in manib⁹ ei⁹ fixurã clauorũ: ⁊ mittã manũ meã in lat⁹ eius
nõ credã. Ali⁹ ꝟo iã ſcti ſpũs eruditiõe replet⁹: cõfidẽter ex
j. Joh. j. clamat. q̃d erat ab initio: q̃d audiuim⁹: q̃d vidim⁹ oc̃lis nr̃is
q̃d ꝑſpexim⁹ ⁊ mau⁹ nr̃e palpauert: de ꝟbo vite: ⁊ annũcia
m⁹ voƀ vitã etnã: q̃ erat apd̃ pr̃em: ⁊ apparuit nobis. Et ite
rũ alio loco paul⁹ apl̄s tãte maieſtatꝭ locupletat⁹ illapſu fi
ij. Cor. v. ducialr ꝓteſtat̃. Et ſi cognuim⁹ ſꝫ carnẽ xp̄m: ſꝫ nũc iã ſi no

F vimꝰ. Vtis petrꝰ dñi paſſiõe iã ꝓpria;nõdũ diuis paracliti
Matthei iſpiratiõe ſudatꝰ nolẽs a ſe xp̄m corporalit̃ ſeparari:ĩ tra
xxvj. ditorẽ ⁊ gladiatores gladiũ ſtrĩgit:⁊ vim vi eſtimat repellẽ
dã. Stephanꝰ aũt plenꝰ ſpũſctõ:iã nõ ĩ terra xp̄m reqrit:ſꝫ
apto celo vidit gloriã dei:neqꝫ iã de vĩdicta cogitat: ſed ꝓ
Act.vij. pſecutoribꝰ ſuis exorat ⁊ ſupplicat. Dñe ne ſtatuas illis h̄
pctm̃. Ante aduẽtũ vero ſpũſcti ſub tpõ crucis dñice tpe:
Matthei alij ex diſcipulis effugant̃:alij vnius ancille voce terrent̃:⁊
xxvj. metu corda trepida penetrãte:dñm ſuũ negare cogũt̃:poſt
illuſtrationẽ vero ſpũſcti ⁊ cõfirmationẽ:cuſtodijs excru-
Act.v. ciati:verberibꝰ afflicti:ibãt gaudẽtes:qꝛ digni eſſent ꝓ xp̄i
Matthei noĩe ↄtumeliã pati:⁊ q̃ ante negauerãt cũ iuramẽto:qꝛ non
xxvj. nouimꝰ hoĩem iſtũ:nũc ꝓpt eũ ĩ ſupplicijs gloriant̃:⁊ ope
rãtẽ ĩ ſe ſpũſctõ:parũ putãt eſſe qd̃ pro xp̄i amore patiunt̃.
Et q̃ ante verbis deterrebant̃:nũc penis ⁊ cruciatibꝰ robo
rant̃:⁊ xp̄m dñm nõ iã vocibꝰ ſꝫ moribꝰ ↄfitent̃:ac dilectio
nis magnitudinẽ:ſanguis effuſione teſtant̃. Et iter hec ca-
Rom. viij lefacti ⁊ accẽſi mero dñice charitatꝭ exclamãt. Nõ ſũt ↄdi
gne paſſiões huꝰ tpis ad futurã gl̃iam q̃ reuelabit̃ ĩ nobis
G Ergo btĩ apl̃i illo fidei igne feruẽtes de quo ipſe dñs dicit.
Luce.xij. Ignẽ veni mittere ĩ terrã:⁊ qd̃ volo niſi vt accẽdat̃:ab im-
Act.ij. pia multitudĩe putabant̃ ebrij ⁊ muſto pleni. Et dicebant
ad ĩuicẽ:qꝛ muſto pleni ſunt iſti. At vero nouo vino repleti
erant:qꝛ ſpũſctõ iã fuerãt ĩnouati:⁊ apparebat ĩ eis qd̃ ipſe
Mat.ix. dñs dixerat. Nouũ vinũ ĩ vtres nouos mittẽdũ ẽ. Iſtõ ꝯo
nouũ vinũ nõ putemꝰ ſolos tũc apl̃os ſuſcepiſſe. Hoc mu
ſto iſti īmant̃:⁊ hoc p̄claro poculo q̃tidie inebriant̃ etiã cor
da fideliũ:⁊ aïe ↄuertẽtiũ. Qd̃ frequẽter fieri videmꝰ:qñ ꝓ
deſiderio ſalutꝭ ſue parẽtes ⁊ patriã ſuã fugiũt. Exeũt nul
lo cõpellẽte de tra ⁊ de cognatiõe ſua:⁊ mortui huic mũdo
alios ſpiritaliter aïaꝝ ĩquirũt parẽtes:⁊ liberi ſub iugo ve-
niũt:⁊ paulo ante elati atqꝫ ſublimes hũilia affectãt:ſupba
faſtidiũt:⁊ cupiũt eẽ qd̃ ante deſpexerãt:et odiſſe incipiunt
qd̃ fuerant. Preſentiũ hoſpites:futuroꝝ appetitores:eter-
H nã illã p̄riã ↄtẽpta tpaliũ falſitate ſuſpirant. Hoc itaqꝫ mu
ſto ſpiritales aïe iebriate:⁊ penitꝰ cõmutate:abſtinẽtiã deli
tiis vigilias dulcibꝰ ſomnis:pauptatẽ diuitijs anteponũt.
Ardũũ ↄ vitia laborẽ iocũdiſſimã cõputãt voluptatẽ. Dul
ceſcũt eis vilia:⁊ q̃ priꝰ fuerãt p̄cioſa vileſcũt. Diligũt ĩimi
cos ſuos:⁊ bñfaciunt his q̃ ſe oderũt:nõ ↄuicunt̃ indignan
tibꝰ:nõ irritant̃ in opprobrijs:nõ frangunt̃ in iiurijs: prorſus hoꝝ nihil ſentiũt ꝓpt feruorẽ ſpũſcti:et ꝓpt eternã re-
tributionẽ. Hoc ſpiritali mero calebant martyres:qñ abij-
cientes ⁊ poſt ſe iactãtes oĩa ſcl̃i blãdimẽta:ibãt ad paſſio
nes:obliuiſcẽtes facultates ⁊ affectiones: p̄rimonia ac ma
trimõia ſua:⁊ vicẽtes armatã ↄtra ſe paruuloꝝ pignoꝝ fle-
tibꝰ pietatẽ:vociferantes q̃dẽ parẽtes:puluerẽ mittẽtes in
capita ſua:⁊ mr̃es facies ſuas auulſis crinibꝰ dilacerãtes.
Sꝫ illi hec oĩa tãqꝫ ebrij nõ videbãt:nec cognoſcebãt ſuos
qꝛ infuſo p̄cordijs ſuis ſpũſancto ad dolores: ad ſupplicia
I tãqꝫ ad ↄſolatiões ⁊ ad p̄mia feſtĩabãt. Itaqꝫ ãniuerſariũ
q̃dẽ diẽ celebramus de aduẽtu ſpũſcti:ſꝫ nos ita agamus
vt quotidie eũ ad nos caſtis opibꝰ ⁊ caſtis pectoribꝰ ĩuite-
mus. Ita eñ puri atqꝫ purgati ſenſibꝰ ⁊ cogitatiõibꝰ eẽ de-
bemꝰ:ita nos oportet ori ⁊ cordi adhibere cuſtodiã:vt nos
dignos eiꝰ viſitatione ⁊ illuminatione faciamꝰ:⁊ videamur
Sapiẽ.j. liberi eſſe ab omni ĩmundicia cogitationũ:qꝛ vt dixi. Per-
uerſe cogitatiões ſeparãt a deo. Studeamꝰ liberi eẽ ab oĩ
obtrectatione oĩqꝫ malicia:qꝛ in maliuolã aĩam nõ ĩgredi-
tur ſapiẽtia:nec habitat in corpore ſubdito pctis. Per irã
ac ſupbiã:aïe negligẽtiũ:ſpũſcti cuſtodia ⁊ ꝓtectiõe nudã
tur. Nõ ergo ꝑ huiuſmodi paſſiones ↄtriſtemꝰ ſpm̃ſanctũ:
ſed potiꝰ eũ ad ſedẽ cordis noſtri ꝑ grãm humilitatis ⁊ pa
cis mãſuetudinẽ euocemꝰ ac letificemꝰ eũ opibus ⁊ ꝑfecti-
Eſa.lxvj. bus nr̃is:qꝛ ipſe dicit. Sup quẽ requieſcã:niſi ſup humilem
⁊ q̃etũ:⁊ trementẽ ſermones meos? Si ergo ꝓmereri cupi-
mus tãti viſitatoris ĩgreſſum:mũdemꝰ primum domũ aïe
nr̃e ab indignis carnalis ↄcupiſcẽtie paſſionibus: a ſupbie
dñatiõe:a fetore iactãtie:a tepoꝛis horrore: de quo ipſe dñs
Apoca.iij dicit. Utinam inq̃t frigidus eſſes aut calidus: nũc vero qꝛ
tepidꝰ es: incipiã te euomere ex ore meo:id eſt ex viſceribꝰ
mei intimi cordis expuere. Preparemꝰ itaqꝫ hãc domum
quotidie ad ſacri regis aduentũ: cãqꝫ diuerſis ꝓbabilium
morum floribꝰ adornemꝰ. Repleamur iocũdis precioſiſqꝫ
odoribꝰ caſtitatis:fidei ⁊ cõpunctionis incẽſo:balſamo bẽ
niuolẽtie:⁊ thimiamate charitatꝭ:vt amputatꝭ vitijs ⁊ vir-
tutibꝰ iſertis:deſtructa ĩ nobis habitatione diaboli:mute-
mur in tẽplũ dei:vt tã beatus hoſpes nitido delectatus ho
ſpitio:ſtabilẽ ac ꝑpetuã in nobis faciat mãſionẽ. Propter
hoc eñ ad nos ille deſcẽdit: vt nos ad illũ poſſimꝰ aſcẽde-
re:cui eſt gloria cũ p̄re ⁊ ſpũſctõ in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Eodẽ die:de aduẽtu ſpiritusſancti. Sermo.ij. In quo etiam declarat quare hij qui modo ſpiritum ſanctum accipiũt non modo loquuntur linguis quomodo tunc.

HOdierni diei ſolẽnitas dñi dei magni et magne Sermo
gr̃e q̃ ſupfuſa ẽ ſup nos recordationẽ facit. Deo clxxxvj.
eñ ſolẽnitas celebrat̃:ne qd̃ ſemel factum eſt:de A
memoria deleat̃. Solẽnitas eñ ab eo qd̃ ſolet ĩ
anno:nomẽ accepit. Quo p̄hẽnitas fluminis dr̃:qꝛ nõ ſiccat̃
eſtate:ſꝫ ꝑ totũ annũ fluit:iõ p̄ẽnis:ꝑ ãnũ:ſic ⁊ ſolẽne qd̃ ſo
let ĩ ãno celebrari. Celebramꝰ hodie aduẽtũ ſpũſcti. Dñs
eñ ſpm̃ſctm̃ de celo miſit quẽ ĩ terra ꝓmiſit:⁊ qꝛ ſic ꝓmiſe-
rat de celo eſſe miſſurũ: non põt ille venire ait:niſi ego abie-
ro:dũ aũt abiero mittã illũ ad vos. Paſſus eſt:mortuꝰ eſt: Ioh.xvj.
reſurrexit:aſcẽdit:reſtabat vt ĩpleret qd̃ ꝓmiſit. Hoc expe Matthei
ctãtes diſcipuli eiꝰ:aïe vt ſcriptũ eſt centũ viginti decupla xxvij.
to numero apl̃oꝝ. Duodecim eñ elegit ⁊ centũ viginti ſpm̃ Act.j.
miſit. Hoc ḡ ꝓmiſſum expectãtes in vna domo erãt. Ora-
bant:qꝛ deſiderabant:iã ipſa fide:qd̃ ipſa oratione:ipſo ſpe- Mat.ix.
ciali deſiderio:vtres noui erãt:vinũ nouũ de celo expecta-
bat̃ ⁊ venit. Iã eñ fuerat magnꝰ botrus ille calcatꝰ ⁊ glorifi
catꝰ. Legimꝰ eñ in euangelio. Spũs eñ nõdũ erat datus Ioh.vij.
qꝛ ieſus nõdũ fuerat glorificatus. Iam qd̃ r̃ndit:audiſtis B
magnũ miraculũ. Omnes q̃ aderãt vnã linguã didicerant.
Venit ſpũſctũs:ĩpleti ſunt:ceperunt loqui linguis varijs
oĩm gẽtiũ quas nõ nouerãt nec didicerãt:ſꝫ docebat ille q̃
venerat:itrauit:impleti ſunt:fudit. Et tũc hoc erat ſignum
q̃cũqꝫ aſpiciebat ſpm̃ſctm̃ ſubito ĩpletus ſpũ linguis oĩm
loq̃bat̃:nõ illi ſolũ cẽtũ vigĩti. Docẽt nos littere ipſe:poſteꝙ
crediderũt hoĩes:baptizati ſunt:acceperũt ſpm̃ſanctũ:lin-
guis oĩm gẽtiũ locuti ſunt. Expauerũt q̃ aderãt alij admi
rãtes:alij irridẽtes:ita vt dicerẽt. Iſti ebrij ſũt muſto pleni
ſunt. Ridebãt ⁊ aliq̃d veꝝ dicebãt. Impleti eñ erãt vtres
nouo vino. Audiſtis cũ euãgeliũ legeret̃. Nẽo mittit vinũ Mat.ix.
nouũ ĩ vtres veteres:ſpiritalia nõ capit carnalis. Carnali-
tas vetuſta eſt:gratia nouitas eſt. Quantocĩqꝫ hõ in meliꝰ
fuerit ĩnouatꝰ:tanto ampliꝰ capit:qd̃ veꝝ ſapit. Bulliebãt
muſto:⁊ muſto bulliẽte lingue gẽtiũ ꝓfluebãt. Nunq̃d mo C
do fratres nõ dat̃ ſpũſctũs? Quiſquis h̄ putat:nõ ẽ dignꝰ
accipe. Dat̃ ⁊ mõ. Quare ergo nemo loquit̃ līguis oĩm gẽ
tiũ:ſicut loq̃bat̃ q̃ tũc ſpũſctõ implebat̃? Quare? Quia qd̃
illud ſignificabat ĩpletũ eſt. Quid eſt illud? Qñ celebraui-
mus q̃dragesimã:recolite:qꝛ cõmẽdauimꝰ vobis dñm ieſũ
xp̄m eccleſiã ſuã cõmẽdaſſe ⁊ aſcẽdiſſe. Querebãt diſcipuli
Qñ erit finis ſcl̃i? Et ille. Nõ eſt vr̃m ſcire tpa vel momẽta Act.j.
q̃ pater poſuit in ſua poteſtate. Adhuc promittebat qd̃ ho-
die cõpleuit. Accipietis virtutẽ ſpũſcti ſupueniẽtis ĩ vos
⁊ eritis mihi teſtes ĩ hieruſalẽ:⁊ in tota iudea ⁊ ſamaria: et
vſqꝫ ĩ fines tre. Eccleſia tũc ĩ vna domo erat:accepit ſpm̃
ſanctum:in hoĩbꝰ paucis erat: in linguis totus orbis erat.
Ecce qd̃ p̄tẽdebat modo. Nã q illa eccleſia parua:līguis
omniũ gentium loquebat̃:q̃d eſt ꝙ eccleſia iſta magna a ſo
lis ortu vſqꝫ ad occaſum līguis omniũ gẽtiũ loq̃tur? Mo-
do ĩpletur qd̃ tunc ꝓmittebat̃. Audiuimꝰ. Vidimꝰ. Audi Pſ.xliiij
filia et vide:ipſi regine dictum eſt. Audi filia et vide. Audi
ꝓmiſſum:vide cõpletum:non te fefellit deus tuus:nõ te fe-
fellit ſponſus tuus:non te fefellit q̃ ſuo ſanguine te dotauit:
nõ te fefellit q̃ de feda pulchram:de immunda virginem fe
cit. Tu tibi ꝓmiſſa es:ſꝫ ꝓmiſſa in paucis:impleta in mul-
tis. Nemo ergo dicat. Accepi ſpm̃ſctm̃ quare nõ loquor lĩ-
guis oĩm gẽtiũ? Si vultꝭ h̄re ſpm̃ſctm̃:itẽdite fratres mei D
Spũs nr̄ quo viuit oĩs hõ:aĩa vocat̃:ſpũs nr̄ quo viuit ſin
gulus q̃ſqꝫ homo:aĩa vocat̃: et videtis qd̃ facit aĩa in cor-
pore. Omnia membra vegetat:ꝑ oculos videt:ꝑ aures au-
dit:ꝑ nares olfacit:ꝑ linguam loquit̃:ꝑ manus operatur: ꝑ
pedes ambulat:omnibꝰ ſimul adeſt mẽbris vt viuant:vitã

dat oībꝰ:officia ſingulis. Nō audit oculus:nō videt auris:
nō videt ligua:nec loquit̃ auris ⁊ oculꝰ ſ; tñ viuit:viuit au
ris:viuit ligua:officia diuerſa ſunt:vita comunis. Sic ē ec
cleſia dei:ī alijs ſanctis facit miracula:in alijs ſanctis loq̄=
tur veritatē:in alijs ſanctis cuſtodit ꝟginitatē:in alijs ſan
ctis cuſtodit pudicitiā ꝯiugalē:ī alijs hoc:ī alijs illud:ſin=
guli ꝓpa operant̃:ſ; pariter viuūt. Qḋ aūt eſt aīa corporis
hoīs:hoc eſt ſpūſſanctꝰ corporis xp̄i qḋ eſt eccl̃ia:hoc agit
ſpūſſanctꝰ in tota eccleſia:qḋ agit eccleſia in oībꝰ membris
vniꝰ corporis. Sed videte quid caueatis:videte q̄d obſer=
uetꝭ:videte q̄d timeatꝭ. Cōtigit vt ī corpore hūano:īmo de
corpore aliqḋ ꝓcidat̃ mēbrū:manꝰ:digitꝰ:pes:nunq̄d ꝓci=
ſum ſequit̃ aīa: Cum ī corpore eēt viuebat:ꝓciſum amittit
vitā. Sic ⁊ hō xp̄ianꝰ catholicꝰ eſt dū in corpore viuit:ꝓci=
ſus hereticꝰ factꝰ eſt mēbrū amputatū:nō ſequit̃ ſpūs. Si
ergo vultꝭ viuere de ſpūſctō:tenete charitatē:amate verita
tē:deſiderate vnitatē:vt ꝑueniatis ad eternitatē. Amen.

¶ Item eodem die Homelia de eo qḋ ſcriptum eſt in euangelio ſm̄ Iohānem. Sic deus dilexit mūdum ⁊c̄. que ſumpta eſt de expoſitione doctoris. tractatu. xij. fo. cliij. col. iij.

¶ Feria tertia pentecoſtes. De miſſione ſpūſſancti. Sermo. j. In quo oſtendit cur nō dabat̃ ſpiritusſanctus diſcipulis niſi glorificato chriſto.

Sermo clxxxvij. A — Iſte nobis fratres gratus illuxit q̄ ſctā eccl̃ia fi=
delīū fulget aſpectibꝰ feruet in cordibꝰ. Celebra
mus q̄ppe iſtū diē q̄ dn̄s ieſus xp̄s reſurrectiōe
⁊ aſcēſiōe glificatꝰ miſit ſpm̄ſctm̄. Sic em̄ ſcriptū
eſt in euāgelio cū diceret. Si q̄s ſitit veniat ad me ⁊ bibat.
Ioh. vij. Qui credit in me:flumīa fluēt de vētre eiꝰ aq̄ viue. Euāge=
liſta ſecutꝰ exponit ⁊ ait. Hoc aūt dicebat de ſpū quē acce
pturi erāt credētes ī eū. Nondū em̄ erat ſpm̄ datꝰ:q2 ieſus
nōdū fuerat glorificatꝰ. Reſtabat ḡ vt clarificato ieſu cū
reſurrexit a mortuis ⁊ aſcēdit ad celos:iam daret̃ ſpūſſan=
ctꝰ ab eo miſſus a quo ꝓmiſſus:ſicut ⁊ factū eſt. Quadragi
ta em̄ dn̄s poſt reſurrectionē diebꝰ cū diſcipulis ꝯuerſatꝰ:
aſcēdit ī celū:⁊ die q̄nq̄geſimo quē hodie celebramꝰ miſit
ſpm̄ſctm̄:ſicut ſcriptū eſt. Factꝰ eſt ſubito ſonꝰ de celo:q̄ſi
Act. ij. ferret̃ flatꝰ vehemēs:⁊ viſe ſūt illis ligue diuiſe ſicut ignis:
q̄ īſedit ſup vnūquēq;:⁊ ceperūt linguis oībꝰ loq̄ q̄uo ſpūs
dabat eis ꝓnūciare:Flatꝰ ille a carnali palea:corda mūda
B bat. Ignis ille fenū veterꝭ ꝯcupiſcētie ꝯſumebat. Ligue il
le q̄bꝰ loq̄bant̃ a ſpūſctō īpleti:ꝑ oīm gentiū linguas futu=
rā eccleſiā deſignabāt. Sicut em̄ poſt diluuiū īpietas ſup=
Gen. xj. ba hoīm turrim ꝯ dn̄m edificauit excelſam:qn̄ ꝑ liguas di=
uerſas diuidi meruit genꝰ hūanū:vt vnaqueq; gēs ligua ꝓ=
pria loq̄ret̃ ne ab alijs itelligeret̃. Sic humilis fideliū pie=
tas earꝫ liguarꝫ diuerſitate eccl̃e ꝯtulit vnitatē:vt qḋ diſcor
dia diſſipauerat:colligeret charitas:⁊ hūani gn̄is tāq̄ vniꝰ
corporꝭ mēbra diſꝑſa ad vnū caput xp̄m ꝯpaginata redige=
ret:⁊ ī ſctī corporis vnitatē dilectiōis igne ꝯflaret. Ab hoc
itaq; dono ſpūſſcti prorſus alieni ſunt:q̄ oderūt grām:q̄ ſo
cietatē nō retinēt vnitatis. Licet em̄ etiā ipſi hodie ſolēnit̃
congregent̃:l; iſtas audiāt lectiōes:q̄bꝰ ſpūſſctūs ꝓmiſſus
et miſſus eſt:ad iudiciū audiunt:nō ad p̄miū. Quid em̄ eis
ꝓdeſt ꝑcipe auribꝰ qḋ cordibꝰ reſpuunt:⁊ eiꝰ diē celebrare
cuiꝰ lumē oderūt: Uos aūt frēs mei:mēbra corporis xp̄i:
germīa ꝟitatꝭ:filij pacꝭ:hūc diē agite leti:celebrate ſecuri.
Hoc em̄ ī vobis īplet̃ qḋ illis diebꝰ qn̄ venit ſpūſſctūs ꝑſi=
gnabat̃. Sicut em̄ tūc q̄ ſpm̄ſctm̄ ꝑcipiebat etiā vnꝰ homo
liguis oībꝰ loq̄bat̃:ſic ⁊ nūc ꝑ oēs gētes oībꝰ liguis ipa ve
ritas loquit̃:in q̄ ꝯſtituti ſpm̄ſctm̄ habetꝭ q̄ xp̄m eccleſia lo
quente omnibus linguis vobis ſciſmate diſcidetis.

¶ Itē eodem die Homelia de eo qḋ ſcriptū eſt ī euāgelio ſm̄ Iohānem. Amen amen dico vobis qui non intrat ꝑ oſtiū ⁊c̄. que habet̃ in expoſitione doctoris. tracta. xlv. fol. cxcij. col. iiij. Et inter ſermones de Uerbis domini. xlix. fo. lxiij. col. j. — Ioh. x.

¶ Feria quarta pētecoſtes: de miſſione ſpūſſcti. Sermo. j. In quo oſtēdit quomō heretici nō poſ=
ſunt habere ſpiritū ſanctū: ſicut membra preciſa non habent animam.

Fratres chariſſimi hodierna die anniuerſaria ſo — Sermo
lēnitas agit̃:q̄ die dn̄s nr̄ ieſus xp̄s ſpm̄ſctm̄ pa= — clxxxviij.
raclitū miſit quē diſcipulis ante ꝓmiſit. Dixerat — A
em̄. Nō pōt ille vēire niſi ego abiero. Quadrage= — Ioh. xvj.
ſimo itaq; die poſt reſurrectionē ſuā cuiꝰ ſolēnitatem ante
decē dies egimꝰ:aſcēdit ī celū:nec īmemor pollicitationis
ſue:hodie miſit ſpm̄ſctm̄:quo īpleti ſūt prīꝰ cētū viginti:q̄ ſit̃
fuerāt ꝯgregati:eādēq; dn̄i ꝓmiſſionē fidelit̃ expectabant.
Scriptū eſt em̄. Subito de celo ſonꝰ factꝰ ē:q̄ſi ferret̃ flatꝰ — Act. ij.
vehemēs ⁊ viſe ſunt illis ligue diuiſe ſicut ignis q̄ ⁊ inſedit
ſup vnūquēq; illorꝫ ⁊ ceperunt liguis oībꝰ loq̄ q̄uo ſpūſſan=
ctꝰ dabat eis ꝓnūciare. Flatꝰ ille a carnali palea corda mū=
dabat ignis ille fenū veteris ꝯcupiſcētie ꝯſumebat. Itaq;
q̄ppe tūc placuit ſpūſſcti ſignificari p̄ſentiā:vt q̄ eum acce=
piſſent liguis oībꝰ loq̄rent̃. Priꝰ itaq; videamꝰ breuit̃ q̄re
dixit qn̄ eū ꝓmiſit. Nō pōt ipe vēire niſi ego abiero. Neq;
em̄ ſeparabilis ē a filio dei ſpūſſctūs: aut īpotēs erat eo p̄=
ſente venire a quo nō pōt oīno diſcedere. Sed qm̄ diſcipulis
adhuc infirmis formā ſui dn̄s demōſtrabat:in q̄ verbū ca=
ro factū eſt ⁊ habitauit ī nobis. Cauſam ꝟo ſui.i.carnē dn̄i
etiā carnales poterāt ītueri. Formā aūt dei in q̄ nō rapinā — Phil. ij.
arbitratꝰ eſt eſſe ſe eq̄lē deo:nō pōt niſi a ſpiritalibꝰ cogita=
ri:ꝓpterea dixit. Non pōt ille venire niſi ego abiero. Tāq̄ — Ioh. xvj.
diceret:q̄diu circa meā carnē occupat̃ veſter carnalis affe
ctꝰ:tādiu meā diuinitatē non ſuſcipit ſpiritalis veſter obtu
tus. Dono em̄ ſpūſſcti ꝓmiſerat eos introducēdos in oēm
ꝟitatē:ſicut ſcriptū ē. Fide mūdās corda eorꝫ. Bti aūt mū — Act. xv.
do corde:qm̄ ipſi deū videbunt. Abſceſſit itaq; corporalis — Mat. v.
forma dn̄i a corꝑalibꝰ oclīs eorꝫ:vt ꝑ ſpm̄ſctm̄ diuitas dn̄i
inſinuaret̃ cordibꝰ eorꝫ. Nunc deinde videamꝰ q̄re cū hoc — B
erat ſignū p̄ſentie ſpūſſcti: vt q̄ eū accepiſſent:linguis oīm
loquerent̃. Neq; em̄ etiā nūc cū dat̃ ſpūſſanctꝰ: q̄ eum acce= — Act. ij.
piūt:nō loquunt̃ linguis oībꝰ:quo euidenti miraculo ſe illo
tp̄e demōſtrabat. Hic intelligendū eſt frēs chariſſimi:hūc
eſſe ſpm̄ſctm̄:quo charitas dei diffundit̃ in cordibꝰ nr̄is:et — Roma. v.
q̄ charitas eccleſiā dei cōgregatura fuerat toto orbe terra=
rū:⁊ ꝙ tūc etiā vnꝰ hō poterat vt ſpm̄ſctm̄ accipiēs linguis
oīm loq̄ret̃: nunc ſpūſctō cōgregata ipa vnitas eccleſie lin
guis oībꝰ loquit̃. Proinde ſi q̄ſq; dixerit alicui nr̄m. Acce
piſti ſpm̄ſctm̄:q̄re nō linguis oībus loq̄ris: Rn̄dere debet.
Loquor ſane oībus liguis: q2 ī eo ſum xp̄i corpore:hoc eſt
in eccleſia q̄ loquit̃ oībꝰ linguis. Quid em̄ tūc aliud ſignifi=
cat deꝰ ꝑ ſpūſſcti p̄ſentiā niſi eccleſiā ſuā linguis oībꝰ locu=
turā: Impletū eſt itaq; qḋ ꝓmiſerat dn̄s. Nemo mittit vi — Mat. ix.
nū nouū ī vtres veteres:ſ; vinū nouū ī vtres nouos mittit
⁊ vtraq; ſuabunt̃. Merito ergo cū audirent̃ liguis oībꝰ lo
qui:nonnulli dicebāt. Hi muſto pleni ſunt. Iā em̄ facti fue= — Act. ij.
rāt vtres noui ſctītatꝭ grā renouati:vt vino nouo:ħ eſt ſpū
ſctō repleti:liguis oībꝰ loquēdo feruerēt:et eccleſiā catho=
licā ꝑ oīm gētiū linguas futurā euidētiſſimo illo miraculo
p̄ſignarēt. Ac ꝑ hoc recte credunt̃ heretici ſpm̄ſctm̄ nō hr̄e
q̄ diuidunt̃ a corpore:qḋ ꝑ oēs gētes liguis oībꝰ meruit ꝑ= — C
ſonare. Hūc itaq; diē dilectiſſimi ſic celebrate tāq̄ mēbra
vnitatꝭ corporꝭ xp̄i. Nō em̄ fruſtra celebratꝭ ſi ħ eſtis qḋ ce
lebratꝭ:illi eccl̃ie coherētes quā dn̄s iplēs ſpūſancto toto
mūdo creſcēte cognoſcit ſuā ⁊ agnoſcit̃ a ſua:⁊ tāq̄ ſponſꝰ
ſpōſam nō ꝑdit ꝓpriā:q2 nemo ſupponit alienā. Uobis em̄
ī oībꝰ gētibꝰ ꝯſtitutꝭ:hoc ē eccl̃ie xp̄i:mēbris corporis xp̄i
ſponſe xp̄i. Apl̄s dicit. Sufferētes inicē in dilectiōe ſtudē= — Ephe. iiij.
tes ſuare vnitatē ſpūs in vīculo pacis. Uidete q2 vbi ꝓce=
pit vt ſuſtineamꝰ inicē:ibi poſuit dilectionē:vbi ſpm̄ nomi=
nauit vnitatꝭ:ibi oſtēdit vīculū pacis. Hec eſt domꝰ dei de
viuis lapidibus fabricata:in q̄ talē patrēfamilias delectat
habitare:cuiꝰ oculos ruina diuiſiōis nō debet offendere.

¶ Item eodē die Homelia de eo qḋ ſcriptū eſt ī euangelio ſm̄ Iohannē. Nemo poteſt venire ad me niſi pater meꝰ qui miſit me traxerit eum ⁊c̄. que ſumpta eſt de expoſitione doctoris. tractatu xxvj. fo. clxxiiij. col. j. Et ex ſermonibus de Uerbis domini. xlvj. fo. lxj. col. iij. — Ioh. vj.

¶ In feſto ſctē Trinitatis qđ celebrať dñica in octauis pētecoſtes: de ſctā Trinitate. Sermo.j. In quo dicit ꝙ trinitatis diſputatio periculoſa eſt hoibus quā angeli in celo ſcire non poſſunt.

Sermo clxxxix. A — Udio fratres ꝙ qđā inter ſe diſputant: quō pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpũſſanctꝰ ⁊ tres ſunt ⁊ vnũ ſunt. Uidetiſ ex q̄ſtione ꝗ periculoſa ſit diſputatio. Lutũ ⁊ vas fictile de creato: ⁊ diſputat: ⁊ ad nature ſue rōnē nō poteſt ꝑuenire: ⁊ curioſe q̄rit ſcire de myſterio trinitatis qđ angeli ī celo ſcire nō poſſunt. Quid em̄ dicũt angeli ī ce-
Ps.xxiij. lo: Quis eſt iſte rex glorie: dñs ꝟtutũ ipſe eſt rex glorie: Si
Eſa.lxiij. militer in Eſaia dicit. Quis eſt iſte q̄ aſcēdit de edom: candida veſtimēta eiꝰ: Uide qđ dicũt: pulchritudinē ꝑdicāt: ⁊ de natura tacēt. Ergo ⁊ nos ſimplicit̄ dicamꝰ. Uis ſcire naturā dei: hoc ſcito qđ neſcias: nec in hoc ꝯtriſterio q̄ neſcias: q̄ ⁊ āgeli neſcierũt ⁊ ſilr̄ oēs creature. Sꝫ dicit aliq̄s Quō ergo credo qđ neſcio: Quō xp̄ianꝰ ſum: q̄ neſcio quō ſum xp̄ianꝰ: Dicā ſimplr̄ āteꝗ aliq̄ de ſcripturis ꝓferā. O xp̄iane q̄ tibi videris nihil ſcire: ſi ſcias hocipm̄ qđ neſcias nōne magis plꝰ videris a ceterꝭ ſcire: Gentilis hō videt lapidē: ⁊ deũ putat. Philoſophi vidēt celũ: ⁊ deũ putāt. Alij vidēt ſolē: et deũ putāt. Tu ꝟo vide q̄ntā ſup iſtos habeas ſcientiā q̄ dicis: deꝰ lapis eſſe nō pōt. Sol deus eſſe non pōt q̄ alteriꝰ ipſo currit. Uides ꝙ in eo qđ dicis nihil te ſcire: magꝭ noſti. Gētiles aũt ī eo qđ ſe dicũt ſcire neſciũt: q̄ falſa ſunt q̄ nouerũt. Simulq̄ ꝯſidera ꝙ voceris fidelis nō rationalis. Deniq̄ accepta baptiſmo hoc dicimꝰ. Fidelis factꝰ eſt: ſiue factꝰ ſum: credo qđ neſcio: ⁊ ꝓpterea ſcio: q̄ me ſcio neſcire qđ neſcio. Sed dicit aliq̄s. Hoc nō eſt exponere: ſꝫ expoſitionē fugere. Et nos ſciebamus ſcire qđ neſciebamꝰ: tu nos dicebas ſcire qđ ignoramꝰ. Nōne meũ eſt pie ignorātiā cōfiteri: ꝗ temere mihi ſciam vendicare: In die iudicij non dānor q̄ dicā neſciui naturā creatoris mei. Si aũt aliq̄d timere dixero: temeritas penā hꝫ: ignorātia veniā
B ꝓmeret. Dicamꝰ aliq̄d de ſcripturis non rōnē ſequētes: ſꝫ auctoritatē dñi ſaluatoris. Xp̄s em̄ dicit aſcēſurus in celũ ad apl̄os loquēs: qbꝰ ꝑdicat vt magiſter ⁊ dñs. Nemo em̄ nouit ſic de natura ſua dicere quō ipe q̄ deꝰ eſt. Nobis aũt ſufficiat ſcire de trinitate: qđ dñs exponere dignatꝰ eſt. Ipſe
Matthei xxviij. ergo dicit ad apl̄os. Ite et baptizate oēs gētes ī noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpũſſcti. Tria noīa audio ⁊ vnũ dicit nomē. Nō em̄ dixit in noībꝰ ſed ī noīe. Tria noīa dicit: ⁊ quō vnũ ponit: In noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpũſſcti vnũ eſt: ſed trinitas eſt nomē qđ dicit in noīe pr̄is dei: in noīe filij dei: in noīe ſpũſſancti dei: pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſpũſſanctꝰ vnũ nomē eſt diuinitatis. Sed requiris a me quō vno noīe tres appellant: Neſcio ⁊ libere me neſcire ꝯfiteor: qđ xp̄s voluit indicare hoc ſolũ ſcio: q̄
C ī hoc xp̄ianꝰ ſum: q̄ vnũ deũ in trinitate ꝯfiteor. Si aũt dixero vnā ꝑſonā eē patris ⁊ filij ⁊ ſpũſſancti: ſabellianus appellor: ⁊ ī ipſo nō eē xp̄ianꝰ ſꝫ iudeus: q̄ ⁊ iudeus vnũ deũ dicit: et q̄ pr̄em neſcit ⁊ filiũ et ſpm̄ſctm̄: ꝓpterea myſteriũ nō nouit trinitatis. Ergo ſi ſic dicimꝰ vnũ deũ vt pr̄em ⁊ filiũ ⁊ ſpm̄ſctm̄ excludamꝰ a myſterio trinitatis: iudei efficimur. Ergo libere dico: nō ex me ſꝫ ex ſnīa ſaluatoris: ſcādalum eē qđ in aīo naſcit auditoris: quō tres vnũ ſint: quō pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpũſſanctꝰ non diuidant in diuinitate: ſꝫ in ꝑſonarũ qualitate. Quādocūq̄ ꝑſonas appello: rogo vos ne me putetis ꝑſonas hoim̄ dicere: ego ꝑſonas ī pr̄e ⁊ filio ⁊ ſpũſancto nō dico q̄ſi ꝑſonas hoim̄: ꝑſonā patris dico q̄ pr̄ eſt: et filij q̄ filiꝰ eſt: ⁊ ſpũſſancti q̄ ſpũſſanctꝰ eſt. Non eſt pater filiꝰ: nec filiꝰ pater: nec ſpũſſanctꝰ pater aut filiꝰ. Diuiduntur em̄ ꝓprietatibus ſꝫ natura ſociant. Uidete: hocipm̄ ſcādalũ: philippꝰ quondā apl̄s ſuſtinebat q̄n dixit ad ipm̄ dñm.
Ioh.xiiij. Dñe oſtēde nobis pr̄em. Cui rñdēs dñs ait. Philippe tāto tp̄e vobiſcũ ſũ ⁊ nō cognouiſtis me. Qui videt me videt ⁊ pr̄em. Quid ipe pr̄ eſt: ipe filius: hoc ipſum eſt dicere: ſed hoc dicit: in eo ꝙ filiũ vides itellige pr̄em. Non em̄ pōt appellari filiꝰ niſi habuerit pr̄em. Qn̄ dicit pr̄: non dicitur niſi
D habuerit filiũ. Multa ſunt q̄ dici pñt: ſed ſufficiāt fidelibus pauca de myſterio trinitatꝭ audiſſe. Rogo vos: hoc maius int̄ nos certamē ſit quō aduerſariũ ſupemꝰ: quō ieiunemꝰ: quō pctā nr̄a plāgamus: quō ꝓ tanto ſcelere ſatiſfaciamꝰ: quomō elemoſynis inſiſtamus: quomō cogitatio nr̄a non nos captiuos in libidinē trahat: quomō contra omnē iniuriā patientiā habeamus: quomō fratri iniuriā facienti non reſiſtamus: ſed vincamꝰ eũ in humilitate: quā a chriſto didicimus: qui cum pateret non cōminabať. Quando vene- j.Petri.ij
rit cogitatio ⁊ ꝓpoſuerit q̄d eſt deus: ⁊ que eſt ratio trinitatis: nobis ſufficiat credere q̄ eſt: ⁊ non temere rationē querere trinitatis: ſed timere ⁊ orare dñm ſemꝑ debemus: ⁊ ſibi ſoli ſcientiam noſtram in hac parte exhibeamus: vt diebus ei ac noctibus laudes canamus. Cui ſit gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eodem feſto de eo qđ ſcriptũ eſt. Splendor eſt enim lucis eterne et imago inuiſibilis dei ⁊c̄. Sermo.ij. In quo dicit ꝙ trinitas credi debꝫ nō inueſtigari. Sap.vij.

Apoſtoli lectionē mecũ pariť audiſtis dilectiſſimi. Ait em̄ de dño ieſu xp̄o. Splēdor eſt em̄ lucꝭ eterne ⁊ imago inuiſibilis dei: eo ꝙ et imago ſolis lux ſua ſit q̄ de eo ſole ꝓcedit. Quippe cũ ꝯſtet tumen iſtud diuinitatꝭ eſtimari: cōprehēdi ⁊ diffiniri nō poſſe: ideo ſmoneo vt tm̄ de vnitate ſubſtātie ſpiritalit̄ credatis: ⁊ filium veꝝ de vero pr̄e cognoſcatis. De qualitate aũt rei q̄rere nō debetis: q̄ deꝰ credi ſe voluit: nec examinari: q̄ quātus ſit ſciri non pōt. Hoc em̄ ꝓphete: hoc apl̄i ꝑdicauerunt. Deniq̄ ꝓ captu: ꝓ viribus: ꝓ fide noſtra intueamur: deꝰ q̄d ſit: ⁊ videamꝰ an aliq̄d poſſit ei cōparari. Certe hoc eſt deꝰ: qđ et cũ dicit nō pōt dici: cũ eſtimať nō pōt eſtimari: cũ cōparať non pōt cōparari: cũ diffiniť ipa diffinitione creſcit: q̄ celũ manu ſua coopit: pugno oēm mũdi ambitũ clauďit: que totum oīa neſciũt: ⁊ metuēdo ſciũt. Cuiꝰ noī ⁊ virtuti famulať hic orbis: et ipa ſibi elementoꝝ ſuccedētiũ momētanea viciſſitudo ſeruiēdũ teſtať. Uidete ergo ſi aliquid eē poſſit: cui pr̄ ⁊ filiꝰ poſſit cōparari: q̄ talis eſt filius qualis ⁊ pr̄. Non em̄ ipe cũ pr̄e vnũ ſe diceret: niſi talē ſe de pr̄e qualis eſt pr̄ ſciret. Ratio q̄dē que apud grecos logos nũcupať: iter pr̄em vel filiũ ꝑſonas vel vocabula diſtiguit: q̄ ⁊ ipe filiꝰ ratio dicit: que tm̄ ratio multis noībꝰ appellať: mō ꝟbũ: mō virtus: mō ſapientia: mō dextera: mō brachiũ: mō margarita: mō theſaurꝰ: mō rhetia: mō aratrũ: mō fōs: mō petra: mō lapis angularis: mō hō: mō agnꝰ: mō vitulꝰ: modo aq̄la: modo leo: mō via: mō veritas et vita: cũ ſit deꝰ oīa in oībꝰ: vt ꝑ hec vocabula diuinaꝝ diſpoſitionũ myſteria cognoſcant: nō vt ipa maieſtas filij dei ꝓprie diffinita mōſtret. Hoc em̄ filiꝰ dei qđ pater eſt nō aliud: id eſt ꝑ quē oīa facta ſũt. Nā ⁊ h̄ ꝟbũ nũcupať: q̄ ſemꝑ ī pr̄e: ⁊ de pr̄e: ⁊ nihil pr̄ ſine eo iuſſit aut fecit. Uirtꝰ dicit: q̄ ꝓpe de deo eſt ⁊ oīs poteſtas ī ipo conſiſtit. Sapiētia appellať: quia non aliũde ꝗ de pr̄e veniēs credētibus arcana celeſtia reuelauit. Dexťa nũcupať: q̄ ꝑ eũ oīa diuia opa ꝑfecta ſunt. Brachium dr̄: q̄ ab ipo oīa ꝯtinent. Margarita appellať: vt nihil eo ꝑcioſiꝰ habeať. Theſaurꝰ dr̄: q̄ ī ipo oēs opes: diuitie celeſtiũ regnoꝝ recōdite cognoſcunt. Rhetis dr̄: q̄ per ipm̄ ⁊ ī ipo de mari ſcl̄i diuerſaꝝ gētiũ mltitudo moꝛe piſcium ꝑ baptiſmũ in eccl̄ia cōgregať: vbi bonoꝝ maloꝝq̄ diſcrimē agnoſcit. Aratrũ nũcupať: q̄ ſigno crucꝭ eiꝰ dura pectora ſubiugant vt neceſſario ſemini ꝑparent. Fōs aq̄ viue appellať: q̄ ex eo ſitiētia corda celeſtis aq̄ gr̄a irrigant. Petra dicit: q̄ credētibꝰ fortitudinē: icredulis duriciā ꝑſtat. Lapis āgularꝭ dicit: q̄ vtroſq̄ parietes noui ⁊ veterꝭ teſtamēti: ipe vnꝰ ⁊ mediator ī ſemetipo ꝯtinēs copulauit. Agnus appellať: vt innocētia ⁊ paſſio xp̄i demonſtret. Homo dicit: q̄ ſm̄ carnē ꝓpter nos hoīes naſci dignatꝰ eſt. Uitulus dicit: q̄ ꝓpter noſtrā ſalutem imolari ſuſtinuit. Aquila dicit: q̄ poſt venerabilē reſurrectiōem ad pr̄is ſui reuolauit ſedē. Leo eſt dictus: q̄ ipſe eſt rex regũ: q̄ mortē ac diabolũ virtutis ſue poteſtate cōminuit. Uia eſt: q̄ per ipm̄ ad pr̄em acceſſus eſt. Ueritas eſt: q̄ mendaciũ neſcit. Uita eſt: q̄ dat vitam. Ipſe vniuerſa ſignificat. Eſt ergo pater: deus immenſus: eternus: incōprehenſibilis: ieſtimabilis. Eſt et filius deus ⁊ dñs noſter tantus quātus eſt pater: ſed non aliũde ꝗ de patre: quia ego inquit de patre exiui: hoc eſt lumen de lumine. Sed ne ex eo occaſionem aliquam hereticus capiat: cum duo nomīa vel duas ꝑſonas: id eſt pr̄is et filij ſtatuo: q̄ſi duos ex diuerſitate ꝯfingā: nos

Marginal notes (right column): Ser.cxc. A — Col.j. — Heb.j. — B — Eſa.xl. — Ioh.x. — Ioh.j. — C — j.Cor.j. — Ubi.ſ. — Eſa.liij. — Mat.xiij. — Ubi.ſ. — Mat.xiij. — Luce.ix. — Ioh.iiij. — j.Cor.x. — Ephe.ij. — Ioh.j. — Apoca.v. — Ioh.xiiij. — D — Ioh.xvj.

pſem ⁊ filiū ita noiam⁹: vt vnū deū i his pſonis ⁊ i oib⁹ aſſi
gnem⁹. Porro pater ⁊ fili⁹ et ſi due pſone credunꝛ rōne tñ
⁊ ſubſtantia vnū ſunt: qꝛ inequaliū ſocietas melioris offen-
ſa eſt: ⁊ iniuria eſt eius q̄ verus eſt de⁹ ſi nō verus alius cō
pareꝛ. Deū em̄ q̄ iiuſte cōparat: violat. Cū aūt ego pſem ⁊
filiū ſtatuo: vnitatē gñis aſſigno: et ſi illā in pſonis diuido:
diſcretionē tamen pſonaꝝ rurſum eadem nomina in vnita
tis ſui naturalis federis lege conſigno.

In codē feſto De ſancta Trinitate contra arrianos. Dicitq; orandum eſſe pro eccleſia vniuerſali propter duo. Sermo. iij.

Ser. cxcj. A Ulta q̄dē et frequenter auſi ſunt arriani heretici
aduerſus ſeruos dei q̄ fidē rectā et catholicā cu-
ſtodiūt p adulterinā doctrinā aſſerere ⁊ ortodo-
xos pſeq̄ tētauerūt. Intātū aūt nūc exurrexerūt
ↄtra fidem: ita vt multos ex nobis polluerint ⁊ aures nr̄as
cōmouerint vt aias laniarēt. Scelerate aūt hereſis ſue pſi-
diā tegūt: ſꝫ nō diuti⁹ hic vel facere pmiſſum eſt. Eſt em̄ gu
bernator eccleſiaꝝ ſuaꝝ dñs: q̄ p oibus nobis mortē ſuſti-
nuit. Et ideo indeficiēs nobis eſt orō dilectiſſimi fratres.
Primo: vt ſctā dñi ⁊ catholica eccleſia diſpēſatiōib⁹ oib⁹
Ephe. iiij. ⁊ hereſib⁹ carēs: vnitatē ſpūs in vinculo charitatis vbiq; cō-
ſeruet: quā p fidē rectam ⁊ vitā imaculatā tenere: amplecti
ſuare: cuſtodire oib⁹ iuocantib⁹ dñm: eſt q̄dē iuſtū p̄cipue
epiſcopis q̄ eccleſijs p̄ſunt. Scd̄a: vt eccleſie regula ſctāq;
patrū traditio atq; iudicia in ppetuū firma ſolidaq; pma-
B neāt. Eſt aūt patrū nr̄oꝝ fides hec. Credim⁹ in deū pſem
oipotentē: cunctoꝝ viſibiliū et inuiſibiliū cōditorē. Credi-
mus ⁊ in dñm ieſum xp̄m: p quē creata ſunt oia: veꝝ deum
vnigenitū: veꝝ dei filiū: nō factū aut adoptiuū ſꝫ genitum:
vni⁹ cū pr̄e ſubſtātie: qđ greci dicunt homouſion: atq; ita
p oia equalē deo pr̄i: vt nec tp̄e: nec gradu: nec poteſtate eē
poſſit iferior. Tantūq; eſſe ↄfitemur illū q̄ eſt genit⁹: quāt⁹
eſt ille q̄ genuit. Non autē qꝛ dicim⁹ genitū a pr̄e filium: di
uine ⁊ ieffabili gñationi aliquod tp̄s aſcribim⁹: ſed nec pa-
trē dicim⁹ aliqñ cepiſſe nec filiū. Nō em̄ poſſum⁹ aliter cōfi-
teri eternū pſem: niſi ↄfiteamur etiā ⁊ filiū coeternū. Ex fi-
C lio pr̄ dicit ⁊ q̄ ſemp pr̄ fuit: ſemp filiū habuit. Credim⁹ ⁊ i
ſpm̄ſctm̄ deum veꝝ ex pr̄e pcedētē: equalē p oia patri ⁊ fi-
lio: natura: voluntate: poteſtate: eternitate: ſubſtantia. Nec
eſt prorſus aliqs in trinitate grad⁹: nihil qđ iferi⁹ ſupiuſq;
dici poſſit. Ideo tota deitas ſua pfectiōe equalis eſt: vt ex-
ceptis vocabulis q̄ ppietatē pſonaꝝ indicāt: q̄cq̄d de vna
pſona dicit: de trib⁹ digniſſime poſſit itelligi. Atq; vt confu
tantes Arriū: vnā eādēq; dicim⁹ trinitatis ſubſtātiā eſſe: ⁊
vnū in trib⁹ pſonis fatemur deū. Ita ipietatē ſabellij decli
nātes: tres pſonas expſſas ſui ppietate diſtinguimus: nō
ip̄m ſibi pſem: ip̄m filiū: ip̄m ſpm̄ſanctū eſſe dicētes: ſꝫ aliā
pr̄is: aliā filij: aliā ſpūſſancti eſſe pſonā. Nō em̄ noia tm̄mo
do: ſꝫ etiā noim ppetates: id eſt pſonas ↄfitemur. Nec pa-
ter filij aut ſpūſſcti pſonam aliqñ excludit: nec rurſus fili⁹
aut ſpūſſctūs pr̄is nomē pſonāq; recipit: ſꝫ pr̄ ſemp pater:
fili⁹ ſemp fili⁹: ſpūſſctūs ſemp ſctūs: itaq; ſubſtātia vnū ſūt
D pſona ac noib⁹ diſtiguunꝛ. Ip̄m aūt dei filium: q̄ abſq; ini
tio cum pr̄e ⁊ ſpū ſctō eſt: dicim⁹ i fine ſclo꞉ pfectum natu-
re nr̄e hoiem ſuſcepiſſe ex maria ſemp ꝟgie: et verbū carnē
eē factū: ſed aſſumēdo hoiem nō pmutādo deitatē. Nec vt
q̄dā ſceleratiſſimi opināt ſpm̄ſctm̄ dicimus p ſemie fuiſ-
ſe: ſꝫ potētia ⁊ ꝟtute creatoris opatum. Sic aūt ↄfitemur in
chriſto vnā filij eſſe pſonā vt diſcam⁹ duas atq; itegras eē
ſubſtātias: deitatis ſcilꝫ ⁊ humanitatis q̄ ex anima conſtat
⁊ corpore: atq; vt ↄdēnem⁹ fotinū: q̄ ſolū ⁊ nudū hoiem ↄfi
teꝛ in xp̄o: ita anathematizam⁹ apollinarē ⁊ eius ſimiles: q̄
dicūt dei filiū mm⁹ aliq̄d de humana ſuſcepiſſe natura: ⁊ vel
i carne vel i aia vel i ſenſu aſſumptū hoiem his pꝑter quos
aſſumpt⁹ ē fuiſſe diſſimilē: qūo abſq; ſola pcti macula q̄ na
turalis nō eſt: nobis ↄfitemur fuiſſe cōformē. Illoꝝ quoq;
execramur ſimiliter blaſphemiam: q̄ nouo ſenſu aſſerere co
nanꝛ: a tp̄e accepte carnis oia q̄ erāt diuitatis in hoīe demi
graſſe: ⁊ rurſum q̄ humanitatis erāt i deū eſſe trāſfuſa: vt qđ
nulla vnq̄ hereſis auſa eſt dicere: videaꝛ hac ↄfuſiōe vtraq;
exinanita eē ſubſtātia: ⁊ deitatis ſcꝫ ⁊ hūanitatis: ⁊ amiſſo
pprio ſtatu in aliud eſſe mutata: vt q̄ tam deum pfectum in

filio q̄ȝ hoiem ↄfitemur: nec deū vere nec hoiem temere cre
E dam⁹. Nos aūt ita dicim⁹ ſuſceptū a dei filio hoiēꝫ: vt de⁹
tñ ipaſſibilis pmaneret. Paſſus eſt etem̄ dei fili⁹ non puta-
tiue ſꝫ vere oia q̄ ſcriptura teſtaꝛ: id eſt eſuriem: ſitim: laſſi-
tudinē: dolorē: mortē: et cetera hmōi: ſꝫ ſm illud paſſus eſt
qđ pati poterat: nō ſm illā ſubſtātiā que aſſumpſit: ſꝫ ſm il-
lā q̄ aſſumpta eſt. Ipſe em̄ dei fili⁹ ſm deitatē ſuam ipaſſi-
bilis eſt vt pr̄: incorruptibilis vt pr̄. Et q̄uis ppꝛie perſo-
na filij: id eſt dei verbū ſuſceperit paſſibilē hoiem: tñ ei⁹ iha
bitatiōe ſm ſuā ſubſtātiā deitas verbi nihil paſſa eſt vt to
ta trinitas quā ipaſſibilē eē neceſſe eſt. Mortu⁹ ergo ē dei
fili⁹ eadē natura carnis in q̄ nat⁹ eſt ⁊ paſſus: in qua ⁊ reſur-
rexit. Nō em̄ exinanita eſt humanitatis ſubſtātia: ſꝫ glorifi-
cata i eternū cū deitate māſura. Ventur⁹ eſt ad iudicandū
viuoꝝ ⁊ mortuorū: vt ⁊ iuſtos remuneret ⁊ puniat pctōres.
Reſurrectiōem carnis ita credim⁹: vt dicam⁹ nos in eadē
in qua nūc ſum⁹ ꝟitate mēbroꝝ eſſe reparādos: qualeſq; ſe-
mel poſt reſurrectionē fuerim⁹ effecti: in ppetuū māſuros.
Vnā eſſe ſanctoꝝ vitā oim: ſed premia p labore diuerſa: et
F econtrario pro modo delictoꝝ pctōꝝ q̄ȝ eſſe ſupplicia. Ba-
ptiſma vnū tenem⁹: qđ iiſdem ſacramēti verbis ifantibus
q̄bus etiā maiorib⁹ dicim⁹ eſſe celebrandū: hoiem ſi poſt
baptiſmū lapſus fuerit: pꝛio p reconciliationē: deinde p pe
nitētiā credim⁹ poſſe ſaluari. Nouū ⁊ vet⁹ teſtamentū reci
pim⁹ i illo libroꝝ numero quē ſancte eccleſie catholice tra
dit auctoritas. Aias a deo dari credim⁹: q̄s ab ipſo factas
dicim⁹: anathematizantes eos q̄ aiam q̄ſi partē dei diuine
dicunt eſſe ſubſtātie. Eoꝝ quoq; cōdēnam⁹ errorē: qui eas
ante peccaſſe vel i celo cōuerſatas eſſe dicunt q̄ȝ in corpora
mitterenꝛ. Execramur etiā blaſphemiā eoꝝ q̄ dicūt: iposſi
bile aliq̄d hoi a deo eſſe p̄ceptū: ⁊ mādata dei nō a ſingulis
ſed ab oibus i cōmune poſſe ſeruari: vel q̄ primas nuptias
cū manicheo: vel ſecūdas cū cathaphrigis dānāt. Anathe-
matizam⁹ etiā illos q̄ dei filiū neceſſitate carnis mētitum
eē dicūt: et tūc pꝑ aſſumptū hoiem nō oia facere potuiſſe
q̄ voluit. Iouiniani quoq; dānamus errorē: q̄ dicit nullam
in futuro meritoꝝ diſtantiā. Nos quoq; eas habituros eſſe
ꝟtutes quas hic habere neglexim⁹. Liberꝝ ſic ↄfitemur ar-
bitriū: vt dicam⁹ nos dei ſemp indigere auxilio: et tā illos
errare q̄ cum manicheo dicūt hoiem pctm̄ vitare nō poſſe
q̄ȝ illos q̄ cum iouiniano aſſerunt hoiem non poſſe peccare.
Vterq; em̄ tollit arbitrij libertatē. Nos ꝟo dicim⁹ hoiem
ſemp ⁊ peccare ⁊ nō peccare poſſe: vt nos liberi cōfiteamur
eē arbitrij. Hec eſt fides dilectiſſimi fratres quā in catholi
ca didicim⁹ eccl'ia: quāq; ſemp tenuim⁹ ⁊ tenem⁹: quā cre-
dimus ⁊ a nobis deinceps poſſe teneri.

In eodem feſto De ſymbolo ac deitate ⁊ omnipotentia patris. Sermo. iiij.

Ser. cxcij. A Stēdim⁹ fratres dilectiſſimi vt veſtra certe dile
ctio recordaꝛ: deū in q̄ vos credere pmiſiſtis: et
creditis veꝝ eē deū: ita etiā veꝝ pſem: hūc vero
eūdē etiā oipotentē. Hic em̄ ordo ſymboli mon
ſtraꝛ eſſe. Nam licet hoc ip̄o q̄ ver⁹ de⁹ eſſe probaꝛ: ſine du
bio oipotens intelligatur: tñ magis hoc fidei proficit: ſicut
ſcripturis ſctis oipotentia eius aſſeriꝛ. Magna em̄ credē-
tib⁹ oriꝛ cōfidentia: cū agnoſcūt illū oia poſſe quē credunt.
Oipotentē ergo dñm ac deū nr̄m ip̄a eius i primis opa te-
ſtanꝛ q̄ fecit hunc mūdū totū de nihilo: et totā q̄ magna eſt
pulchritudinē tāq; ſpecioſas rerū formas: ⁊ nulla materia
extāte cōpoſuit. De ip̄o em̄ dicit ſcriptura diuia. In princi Gen. j.
pio fecit de⁹ celū ⁊ terrā. Et rurſus. Qm̄ ip̄i⁹ eſt mare ⁊ ip̄e Ps. xciiij
fecit illud. Quis ergo neget oipotētem eſſe quē tā clara co-
gnoſcit opatum? Sed multomagis eū eſſe oipotentē fate-
biꝛ: cū hec ip̄a q̄ȝ facile opaꝛ ſi agnouerit. Propheta loqui
tur i pſalmo. Ip̄e dixit ⁊ facta ſūt: ip̄e mādauit ⁊ creata ſūt Ps. xxxij
Abſq; vllo labore: abſq; difficultate aliq̄ ꝟbo res ↄdidit: q̄c- ⁊ cxlviij.
q̄d rō humana miraꝛ nō labore de⁹ ſꝫ iuſſione reformauit.
Implo ei⁹ extiterunt oia: q̄ ante nō fuerāt eū ex nihilo tāta
pcedūt: oipotētē loquunꝛ auctorē. Neq; ꝟo a deo iſta ſola B
creata ſūt q̄ videm⁹: ſꝫ maiores potētie diuie diuitias iuiſi
bilia ei⁹ opa teſtanꝛ. Si q̄dē ab ip̄o create ſunt oēs āgelice
poteſtates: que q̄uis nō videanꝛ a nobis: tñ vt ex ſcripturis
diuis agnoſcim⁹: deo militant et ip̄i ſuūt: throni: dñatio

Pš.ciij. nes ac ꝟtutes oēs ⁊ ſpiritalis ſubſtātie poteſtates. Qui fa
cit angelos ſuos ſpūs ⁊ miniſtros ſuos ignē vrētē. Unde
Danie. vij vrentē tāti regio exercitū ꝓpheta deſcribens. Milia īquit
miliū miſtrabāt ei:⁊ decies milies cētena milia aſſiſtebant
C ei. Certe ſi breuiter agnoueritis ex creatione iſta viſibiliū ⁊
inuiſibiliū oīpotentiā dei:nūc ⁊ eādē eius virtutē ex admi:
niſtratiōe cognoſcite. Cū eñ toto ſub noe peccāte mūdo di
Geñ.vij. luuiū īduxit:cū ſodomā ⁊ gomorrā pluuia ignis exurit:cū
Geñ.xix. ppl'o ſuo de egyptiorū ſeruitute liberato ſiccā in mari pre:
Exo.xiiij. bet viā:qd aliud ꝙ̄ ſe oīpotentē teſtať:⁊ ſeipm qui mare fe
cit:ꝙ̄ illud etiā ſiccauit ex ea parte qua voluit? Cū ꝟo ipm
populū ꝑ quadragita annos ī ſolitudie cibauit:id eſt man:
Exo.xvj. na:ieffabilē virtutē ſue diuinitatis aſſeruit: vt oſtēderet qꝛ
Deut. viij. nō in ſolo pane viuit homo:ſꝫ i omni ꝟbo qđ ꝓcedit de ore
dei. Et vt inumeras virtutes dei pauca cōmemorādo pre:
tereā:oſtendit etiā nūc oīpotētiā ſuā deꝰ:cū filiū ſuū quem
Act.ij. ſm hominē mori voluit: ꝓ ſalute noſtra ſolutis iferni legi:
bus a mortuis ſuſcitauit:vt i xp̄o oſtēderet ſe eſſe a ꝗ mor:
tales hoīes ſunt creati:ꝗ etiā imortalē fecit ex mortuo. Ad
ipſius oīpotentie virtutē pertinet vt iſtum mundū quē ali:
quādo fecit ex nihilo:i fine ſcl'oꝝ diſſoluat. Unde ꝓpheta.
eſa.xxxiiij Celū inqt plicabiť reuolutū vt liber:⁊ oīa ſydera cadēt vt
Matthei folia de vite:⁊ ſicut folia cadēt de ficu. Et ſaluator i euāge:
xxiiij. lio. Qꝛ celū ⁊ terra trāſibūt:ꝟba aūt mea non trāſibūt. Ea:
dē oīpotētia oēs hoīes ꝗ ſunt mortui: quiqꝫ morienť in fi:
Pš.lxj. ne:ad diē iudicij ſuſcitabit:vt ꝓpheta dicit. Reddet vni:
cuiqꝫ iuxta opa ſua. Et alios qđē i celoꝝ regno ꝯſortio co
pulabit āgeloꝝ:alios vero in gehēne ſupplicio diabolo iū:
D get. In hūc credētes deū dilectiſſimi fratres:omnipotētē:
iuſtū:ſeuerū:et his tñ benignū ꝗ hic ſeueritatē eius timen:
do pctā vitauerūt. In hūc inquā credētes deū:cū oī timo
Phil'.ij. re ⁊ tremore (vt ait apl's) veſtrā ſalutē opamini:⁊ ab oī pec
cato:⁊ ab oībꝰ criminibꝰ ⁊ vitijs recedētes. ad ſola opa iu:
Joh.xij. ſticie feſtinate:ambulātes ſicut ſaluator ait:i luce dū habe:
tis lucē ne tenebre vos cōprehendāt. Cauete a maloꝝ ꝯſor
tijs atqꝫ colloquijs ⁊ ad ſola ꝟba dei audienda fideliū ꝓpa
reťauditꝰ:et ad res ſanctas ſolas loquēdas lectorū lingua
moueať:vt auditū bonū ⁊ ſermonē bonum bona opa ſubſe
quanť. Qđ dñs nř ieſus xp̄s in nobis ſm bone voluntatis
ſtudiū pficere digneť. Cui eſt honor et gloria cum patre et
ſancto ſpū in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eodem feſto De domino Jeſu chriſto ꝙ ab
initio ſit cū patre ſm deitatē qui ſm hominē no:
bis a certo initio natus eſt ex virgine. Sermo.v.

Sermo
cxciij. De cuiuſqꝫ fratres dilectiſſimi de deo patre i quem
B credit(i) locuti ſumꝰ:vt ꝙ ipſe ſit verꝰ deus:ꝙ ve:
rus pater:ꝙ oīpotēs diuinaꝝ ſcripturaꝝ aucto:
ritate mōſtrať. Nūc vero iuxta ordinē ſymboli
tranſimꝰ ad filiū. Poſtꝙ̄ diximus in ſymbolo. Credo in
Luce.ij. deū pr̄em oīpotētē. Sequiť. Et i ieſum xp̄m filiū eiꝰ. Qui
natꝰ eſt ex maria ꝟgine ꝯceptꝰ de ſpūſctō. Hic iā ſollicitus
auditor attēdat:vt ſciat vnā filij dei eādēqꝫ pſonā iuxta ſu
ſcepti hoīs veritatē. Hic eñ cū dicimꝰ credere nos in xp̄m
filiū dei:ꝗ natꝰ eſt ex maria virgine: nō eo modo dicimꝰ vt
in hoīem tm̄ veꝝ nos fidem habere fateamur:ſed in deū ve
rum ꝗ ſuſcepit hoīem verū. Unꝰ eñ ⁊ idē eſt dñs noſter ie:
ſus xp̄s:ꝗ et verbū dei eſt:⁊ ſine initio genitꝰ eſt ex patre:et
hō verꝰ in fine ſeculoꝝ natꝰ ex ꝟgine. Gemina eñ in hoc lo
co hereſis ꝯtrarijs nos niťť ipugnare ſētētijs. Inde apol
linaris:hic arrius ꝗ ſic in xp̄o hominē pfectum ſuſcipit: vt
deū illū neget eſſe pfectū: dū ipm dei verbum pricipio ipſi
conať icludere:⁊ eū nō creatorē ſed creaturā fateť. Apolli:
naris vero ita dei filiū ecōtrario pfectū credit eſſe deum vt
ei verū hoīem timeat copulare:dum metuit ne ſuſcipientis
dignitatē ſuſcepti hoīs obfuſcet īfirmitas. Nos aūt catho
lici ꝯtra vtrūqꝫ diuinaꝝ ſcripturaꝝ auctoritate muniti:ad:
uerſus arriū verā et pfectā verbi diuitatē: aduerſus apol:
linarē pfectā hoīs in xp̄o defendimus veritatem. Itaqꝫ ſi:
cut ꝯtra arriū ſupiore tractatu pfectionem deitatis in xp̄o
aſſeruimꝰ:ita nunc ꝯtra apollinarē pfectum hoīem cōpro:
babimꝰ. Unde luciđiſſima pro nobis ē apl'i auctoritas di:
Gala.iiij. cētis. Miſit deꝰ filiū ſuū factū ex muliere. In pmis dicen:
B do factū: diſtinguit humanā a verbi diuinitate ſubſtātiam

Factū eñ vel creatū dei verbū dici oīno non pōt: ꝑ qđ oīa
Joh.j. facta ſunt:ſicut beatꝰ iohannes ait. Oīa ꝑ ipm facta ſunt:⁊
Gala.iiij. ſine ipo factū eſt nihil. Miſit inqt deus filiū ſuum factū ex
muliere. Cū ergo dicit factū oſtēdit ſe hic nō de diuinitate
tractare. Cum aūt addidit:ex muliere:ſubſtātiā veri hoīs
expſſit:vt hec ſit natura facti hoīs:ꝗ fuit ipſiꝰ vnde factꝰ
eſt:id eſt vt ea credať eſſe natura xp̄i:ꝗ eſt factꝰ ex virgine:
ꝗ fuit natura virginis ex ꝗ xp̄s formatꝰ ⁊ natꝰ eſt. Inde eſt
Roma.j. qđ alibi idē apl's de dei filio dicit. Qui factꝰ eſt ei ex ſemīe
dauid ſm carnē. Nā ⁊ ſi nō iterceſſit ſemē hoīs in ꝯceptio:
ne virginis:tamē qꝛ ex carne chriſtus formatus eſt que cō:
ſtat ex ſemine diciť factus ex ſemine. Quēadmodum ergo
ſm diuītatē vna eſt patris ⁊ filij natura:ita etiam iuxta hu
manitatē eadē eſt mřis et filij:id eſt marie xp̄iqꝫ natura:ex
vtraqꝫ ſubſtātia ⁊ diuītatis ⁊ humanitatis vnꝰ atqꝫ idē eſt
dei filiꝰ dñs noſter ieſus xp̄s:vt deꝰ verus:ita etiā hō verus
Roma.ix. atteſtante apl'o atqꝫ dicēte:ex ꝗbꝰ xp̄s ſm carnē:qui eſt ſu:
j.Timo.ij per oīa deꝰ benedictꝰ in ſecula. Et alibi. Unus eſt eñ deꝰ:
vnꝰ eſt mediator dei ⁊ hoīm:homo xp̄s ieſus. Unum ergo
atqꝫ eūdē dñm noſtrū ieſum xp̄m:cū ex alijs:tū ex his apo
C ſtolicis ſentētijs ⁊ deū veꝝ cōprobauimꝰ ⁊ hoīem. Qui cū
eſſentiā equalē īpaſſibilē et īmortalē cū pr̄e poſſideat:pro:
pter noſtrā tñ ſalutē paſſibilē atqꝫ mortalē ſuſcepit hoīem:
nō vt pmutareť in humanitatē diuītas:ſꝫ vt diuītati ſocia:
reť humanitas. Scđm ergo huiꝰ hoīs veritatē:dei filiꝰ ad
redēptionē noſtram natꝰ eſt ex ꝟgine:ꝯceptus de ſpūſctō.
Luce.j. Sic eñ ad mariā in euāgelio āgelꝰ loquiť. Spūſſctūs ſup:
ueniet i te:⁊ virtꝰ altiſſimi obumbrabit tibi:⁊ propterea qđ
naſceť ex te ſctm̄ vocabiť filiꝰ dei. Hāc mirabilē natiuitatē
Eſa.vij. olim Eſaias ꝓpheta pdixit. Ipe inqt dñs dabit vobis ſi:
gnū. Ecce ꝟgo in vtero ꝯcipiet ⁊ pariet filiū:⁊ vocabiť no:
Mat.j. men eiꝰ emanuel. Qđ interpťať ab euāgeliſta. Nobiſcū deꝰ.
Nā hoc quoqꝫ ex effectu rerū dñs noſter ieſus xp̄s nomen
acceptat:ꝗ aſſumpto nature nře hoīe nobiſcū eſſe dignatꝰ
eſt:ꝗ pro nobis fecit oīa:paſſus eſt oīa:eſuriē:ſitim:laſſitu:
Matthei dinē:fletum:dolorē:ad extremū etiā mortem:ꝗ a pōtio py:
xxvij. lato pſide flagellatꝰ atqꝫ crucifixꝰ:mortuꝰ eſt ⁊ ſepultꝰ. Cō:
dēnatꝰ eſt eñ iuſtꝰ ꝓ iniuſtis:⁊ penā ꝗ pctōribꝰ debebať ſi:
ne pctō ipe ſuſcepit: vt illoꝝ ꝓ quibꝰ punitꝰ ē ⁊ penā aufer:
ret et pctā deleret. Mortuꝰ eſt morte breui ac tpali:ne nos
D morte ſubiremꝰ eternā. Sed vſqꝫ ad hāc reꝝ ſeriē i xp̄o na
ture humane infirmitas itelligať. Nā ꝗ fuit paſſibilis vſqꝫ
ad mortē:icorruptionis gloriā et ipe mortis iperiū accepit.
Siquidē hoc iā in carne xp̄i pciū qđ iuxta dauid ꝓphetiā
caro exanimis ⁊ vſqꝫ ad tertiū diē ſepulta:tamē icorrupta
pmāſit. Sic eñ ex pſona xp̄i legimꝰ i pſalmo dicētis ad pa:
Pš.xv. trē. Qm̄ nō derelinques in īferno aīam meā:nec dabis ſctm̄
Act.ij. tuū videre corruptionē. Unñ ⁊ beatꝰ petrꝰ. Jeſum iquit na
zarenū virū approbatū a deo i vobis:ī ꝟtutibꝰ:ꝓdigijs et
ſignis ꝗ ꝑ illū fecit deꝰ i medio veſtri ſicut vos ſcitis:hūc de
finito ꝯſilio ⁊ pſciētia dei traditū in manꝰ iniquoꝝ affigen
tes iteremiſtis. Quē deꝰ ſuſcitauit ſolutis doloribus īferni:
iuxta qđ ipoſſibile erat teneri illū ab illo. Mortuꝰ eſt ieſus
xp̄s ꝓ nobis:⁊ die tertio reſurrexit. Nā ſi mors ꝗꝫ eiꝰ ꝓ no
bis facta eſt:ꝙ̄to magis eiꝰ vita ꝓ nobis eſt? Qui poſt reſur:
Matthei rectionē accepta a pr̄e oī ptāte:diſcipl'os ꝯſolať ⁊ dič. Ec:
xxviij. ce data eſt mihi oīs poteſtas i celo ⁊ i terra. Et alibi. Eū:
Mar.xvj. tes inqt in mūdū vniuerſum:pdicate euāgeliū oī creature.
Qui crediderit et baptizatꝰ fuerit ſaluꝰ erit:ꝗ ꝟo nō credi:
E derit ꝯdēnabiť. Poſt hec ꝑ qđragita dies iter diſcipulos
eē dignatꝰ ē ⁊ imortalis:mortaliū tñ nō ē aſpnatꝰ hře ꝯſor:
tiū. Uſqꝫ vt docēdo apl'os:fide ⁊ ꝟitate cōpleret:ꝗ ad nos
Act.j. illoꝝ qꝫ teſtionio pueniret. Cōfirmatis ꝟo diſcipulis:eleua
tus eſt i celū:⁊ tā de pctis ꝙ̄ etiā de morte ad pr̄em victor
Mar.xvj. aſcēdit:qđ manifeſte i euāgelio legimꝰ. Et dñs qđē ieſus
poſtꝙ̄ locutꝰ eſt eis:aſcendit in celū:⁊ ſedet a dexteris dei.
Quo ſermone non humana in deo mēbra ſignificanť:ſꝫ ho
nor quo xp̄m pr̄ ſuſcepit exp̄miť. Unñ illū deſcenſuꝝ eſſe cre
dimus ad viuoꝝ mortuoꝝqꝫ iudiciū:nō in īfirmitate quā
habuit:ſꝫ i ſublimitate quā poſſidet. Qui eñ in infirmitate
vēit vt redimeret:i ptāte vēturꝰ ē vt iudicet. Sic eñ legimꝰ
Act.j. in actibus apl'oꝝ. Cūqꝫ intuerenť in celum eūtem illum:ec
ce duo viri aſtiterūt iuxta illos in veſtibꝰ albis: qui et dixe
runt. Uiri galilei qđ ſtatis aſpiciētes in celum:hic ieſus ꝗ

aſſumptꝰ eſt a vobis ī celū: ſic veniet quēadmodū vidiſtis
eum eūtē in celū. Ad hūc ergo aduentū dñi noſtri ieſu xp̄i
parati ſimꝰ fratres dilectiſſimi: ⁊ timeamꝰ ne ille nos nō ta
les īueniat quales voluit inuenire: qui oīa ꝓ nobis eſt paſ
ſus: vt nos inueniret tales qbꝰ nō ſupplicia inferret ſ3 pre
mia redderet ſempiterna. Ad q̄ nos dñs ac deꝰ gratia ſua
adiutos dignet̄ adducere: cui eſt gloria in ſcl'a ſcl'oꝝ. Amē

¶ In eodem feſto De ſymbolo et ſpirituſancto: ⁊ ꝙ eiuſdē ſit ſubſtātie atq; deitatis cuius eſt pater et filius declarat. Sermo. vi.

Sermo cxciiij. A — Ordinē ſymboli fratres dilectiſſimi ī quo totiꝰ fi
dei noſtre ſacramēta ꝯſiſtunt: nos adiuuāte deo
ſtatuimꝰ abſoluere. Et qđ bñ vos meminiſſe ar
bitror: qđ de p̄re deo ſentire: qđ etiā de filio eque
deo ſentire debeatis: quātū inſtructioni veſtre: vt puta opꝰ
eſt: ſufficiēter oſtēdimꝰ. Nūc reſtat vt etiā de ſc̄ti ſp̄ūs dei
tate dicamus. Hic eñ eſt ordo ſymboli: vt poſt p̄ris et filij
ꝑſonā ſp̄ūſc̄ti cōfeſſio ſubſequat̄. Tūc eñ ꝓdeſt in p̄rem ⁊
filiū credidiſſe: cū etiā ſp̄mſc̄tm̄ eadē fidei veneratione cre
dider̄. Hāc ſiqđē ſancte fidei normā ipſe dñs noſter ieſus
xp̄s iſtruxit: ⁊ nemo niſi īpius de ea fidei catholice regula
dubitat quā ille dictauit: cui fides ip̄a debetur. Ip̄e ğ dñs
noſter ieſus xp̄s: cū iā glorificatus reſurrexit a mortuis: in
celū aſcēſurꝰ ad p̄rem: hec ſacramēta fidei diſcipulis: id eſt
Matthei xxviij. — ap̄lis dereliq̄t. ait eñ. Eūtes baptizate oēs gentes: in noīe
p̄ris ⁊ filij ⁊ ſp̄ūſſancti: docētes eos ſeruare quecūq; māda
ui vobis. Rex ip̄aꝝ docet effectꝰ vt in vna deitate ꝑſonaꝝ
potētiā credamꝰ: ⁊ quēadmodū pater in cuiꝰ noīe baptiza
mur deꝰ eſt: ita etiā ſp̄ūſſanctꝰ in cuiꝰ noīe baptizamur deꝰ
eſt. De quo certe beatꝰ petrꝰ ap̄ls abſolutiſſime ꝓnūciauit:
Act. v. — dicens ad ananiā. Cur tētauit ſathanas cor tuū: mentiri te
ſp̄ūiſc̄tō? Et paulopoſt. Nō es mētitꝰ hoī ſed deo. Aptiſſi
me quē ſp̄mſc̄tm̄ dixerat: hūc poſtea deū noīauit. Et btūs
i. Cor. xij. — paulꝰ ap̄ls. Nemo pōt dicere dñs ieſus niſi ī ſp̄ūſc̄tō. Diui
ſiones gratiarū ſunt: idē vero deꝰ q̄ opat̄ oīa in oībus. Hic
quoq; ꝙ euidēter vas electionis: quē ſp̄mſc̄tm̄ nouerat: eū
dē eſſe deū dixit ac dñm operantē ex ꝓpria poteſtate quod
B — vult. Hic ē ſp̄ūſc̄tūs ī quē peccare adeo ſacrilegū ē: vt nec
hic nec in futuro iudicio remittat̄. Sic eñ ip̄e dñs nr̄ ieſus
Mat. xij. — xp̄s ī euāgelio loquit̄. Quicūq; dixerit verbū ꝯtra filiū ho
minis: remittet̄ illi. Qui aūt dixerit cōtra ſp̄mſanctū: nō re
mittet̄ ei neq; hic neq; ī futuro. Hic eſt ſp̄ūſſanctꝰ quē dñs
Ioh. xv. — aſcēſurꝰ ad p̄rem diſcipulis ſuis repromittit dicēs. Cū au
tem venerit paraclytꝰ quē ego mittā a p̄re ſp̄m veritatis q̄
a p̄re ꝓcedit: ip̄e teſtimoniū ꝑhibebit de me. De quo ſupe
Ioh. xiiij. — rius ait. Paraclytꝰ aūt ſp̄ūſſanctꝰ quē mittet pater in noīe
meo: ip̄e vos docebit oīa. Ipſe ergo ſp̄ūſſanctꝰ: quē mittet
pater in noīe meo: qui ex patre ꝓcedit: oſtēdit̄ vnius cū pa
tre ⁊ filio eē ſubſtātie. Et diligēter attēdite ꝙ ad diſcip̄los
ſuos rurſus idē dñs ait. Expedit vobis vt ego vadā. Nā ſi
nō abiero: paraclytꝰ nō veniet ad vos. Si aūt abiero: mittā
eū ad vos. Hoc qđ dicit̄. Mittā nō minorē: qđ abſit īdicat
ſp̄mſanctū: ſ3 ſimpliciter abſq; adulatiōe vnitatē atq; ꝯcor
Ioh. xvi. — diā īdicat voluntat̄. Attēdite aūt qđ dixit. Expedit vobis
vt ego vadā. Nā ſi nō abiero: paraclytꝰ non veniet ad vos
Quō expedit diſcipulis vt ab illis xp̄s aſcēdat ad p̄rem: ſi
minor eſt ille q̄ ꝓ xp̄o ad diſcipulos eſt mittēdus? Sed ex
pedit diſcipulis vt ab eis xp̄s aſcēdat: q2 equalis eſt p̄ri et
filio ſp̄ūſſanctus q̄ ad diſcipulos vēturus eſſe ꝓmittit̄. Qr
aūt paraclytꝰ dicit̄ ſp̄ūſſanctꝰ: ꝓprietas opatiōis eiꝰ expri
mit̄. Paraclytꝰ eñ grece: latine dicit̄ cōſolator. Et hūc ip̄e
ꝓ chriſto ad diſcipulos mittit̄ vt eos ꝯſolet̄ iter oēs tribu
C — lationes quas ip̄ſi erāt cōfeſſione paſſuri. His ergo fratres
dilectiſſimi diuinaꝝ ſcripturarū teſtimonijs inſtructi: ſp̄m
ſanctū deū eſſe equalē patri ⁊ filio tota fidei ꝑfectiōe fatea
mur. Quia eñ deū p̄rem: deū filiū: deū ſp̄mſanctū ī ſcriptu
ris diuinis legimꝰ: quēadmodū nō poſſumꝰ de p̄ris et filij:
ita nec de ſc̄ti ſp̄ūs deitate dubitare. Abſit aūt longe a chri
ſtianis mētibꝰ polluta gentilis erroris impietas: vt triū in
vna ꝯfeſſione ꝑſonarum: tres deos videamur fateri. Abſit
hoc īquā ⁊ ꝓcul a pioꝝ mētibꝰ excludat̄. Et nos eñ iuxta
ſcripture ſancte auctoritatē nominū tātūmodo ac ꝑſonaꝝ
diſtinctionē in trinitate facimꝰ: deitatē vero vnā īdiuiſibi
lem ꝯfitemur: ip̄a eſt in patre: ip̄a in filio: ip̄ſa in ſp̄ūſancto:
vna ⁊ ꝑfecta diuitas. Nō ergo tres deos dicimꝰ q2 vnā dei
tatē fatemur. Nō eñ obliti ſumꝰ diuinā ſcripturā dicētem.
Audi iſrael. Dñs deꝰ tuꝰ vnus eſt. Et rurſus. Dñs deꝰ vnꝰ — Deut. vi.
hic eſt ī celo ſurſum ⁊ in terra deorſum: ⁊ nō eſt aliꝰ niſi ip̄e. — Deut. iiij.
Nō īquā obliti ſumꝰ vnū deū eſſe: quē vtiq; ſcriptura dicē
te cognouimꝰ. S3 iter duos errores ⁊ marie hereticos ad
fidei veritatē dirigimꝰ: vt nec cū gētilibꝰ numerū in deita
te faciamꝰ: nec cū iudeis myſteriū ī trinitate negemꝰ: ſ3 exi
ſtere p̄rem: exiſtere filiū: exiſtere ſp̄mſc̄tm̄ in ꝑſonaꝝ ꝓprie
tate credētes vnitatē deitatis ī trinitate veneremur: id eſt
vt tres ꝑſonas patris ſc3 ⁊ filij ⁊ ſp̄ūſſancti vnū eſſe dicamꝰ
deum. Cui eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ In eodē feſto De fide catholica: dicitq; quomodo chriſtianus chriſtum imitari debet et qđ credendum ſit. Sermo. vij.

Rogo ⁊ admoneo vos f̄res chariſſimi vt quicūq; — Ser. cxcv. A
vult ſaluꝰ eſſe: fidē rectā ac catholicā diſcat. Ita
ergo oportet vnicuiq; obſuare vt credat p̄rem ⁊
filiū ⁊ ſp̄mſc̄tm̄. Pater deꝰ: filiꝰ deꝰ: ſp̄ūſſanctus
deꝰ: ſ3 tñ nō tres dij ſ3 vnꝰ. Qualis pr̄ talis filiꝰ: talis ſpiri
tuſſanctꝰ. Attamē credat vnuſquiſq; fidelis ꝙ filiꝰ eq̄lis eſt
p̄ri ſm̄ diuinitatē: ⁊ minor eſt p̄re ſm̄ humanitatem carnis
quā de noſtro aſſumpſit: ſp̄ūs ꝟo ſanctꝰ ab vtroq; ꝓcedens
Credite ergo chariſſimi in deū p̄rem oīpotētem: credite et
ī ieſum xp̄m filiū eiꝰ vnicū dñm nr̄m: credite eū ꝯceptū eſſe — Lu. i. ⁊ ij.
de ſp̄ūſancto ⁊ natū ex maria ꝟgie. Que virgo ante partū
ſemꝑ fuit: ⁊ abſq; ꝯtagione vel macula pc̄ti ꝑdurauit. Cre — Matthei
dite eū ꝓ nr̄is pc̄tis paſſum ſub pōtio pylato: credite cruci — xxvij.
fixū: credite mortuū ⁊ ſepltū: credite eū ad īfernū deſcēdiſ
ſe: diabolū obligaſſe: ⁊ aīas ſc̄tōꝝ q̄ ſub cuſtodia detinebā
tur: liberaſſe: eaſq; ad celeſtem patriā ꝑduxiſſe. Credite eū — Act. i.
ī celis cū carne quā de nr̄o aſſumpſit: aſcēdiſſe. Credite ꝙ ī — Mar. xvi.
dexta ſedet p̄ris: credite ꝙ vēturꝰ ſit iudicare viuos ⁊ mor
tuos. Credite in ſp̄mſc̄tm̄: credite ſanctā eccleſiā catholicā
credite ſc̄tōꝝ cōmunionē: credite remiſſionē pc̄tōꝝ: credite
vitā eternā. Igit̄ ſi q̄s vult diſcipulꝰ xp̄i eē: mādata ſua cu — B
ſtodiat: humilitatē diſcat: vt ipſe ait. Diſcite a me q2 mitis — Mat. xi.
ſum et humilis corde. Deū corde roget. Nā multi ſunt q̄ fo
ris vident̄ ſe humiliare: itꝰ aūt pleni ſunt tumore ſuperbie.
Xp̄s ꝓ nobis humiliauit ſe: formā ſerui accepit: factus eſt — Phil. ij.
obediēs vſq; ad mortē: mortē aūt crucis. Pro nobis f̄res
vt pc̄tā nr̄a deleret carnē hūanā aſſumpſit. Natꝰ ē ex ꝟgie: — Luce. ij.
poſitꝰ in ꝑſepio: pānis īuolutꝰ: a iudeis reprobatꝰ: ab ipſis
ꝑſecutꝰ: ꝯp̄hēſus: flagellatꝰ: ſputi ſordidatꝰ: ſpinis corona — Matthei
tus: clauis crucifixꝰ: lācea ꝑforatꝰ: cruci appēſus. Aceto cū — xxvi. et
felle potatꝰ: ⁊ iter iniq̄s reputatꝰ. Ad h̄ oīa chariſſimi totū — xxvij.
ſubſtinuit: vt nos de faucibꝰ inferni liberaret. Ego fratres
chariſſimi dū tanta ⁊ talia dñs pro nobis ſuſtinuit: ſi ad eū
volumus ꝑuenire: veſtigia eius debemus ſeq̄: exēpla ſc̄tōꝝ
imitari. Dñs ī euāgelio dicit. Si q̄s vult poſt me vēire ab — Luce. ix.
neget ſemetip̄m: ⁊ tollat crucē ſuā ⁊ ſequat̄ me. Et alibi dicē
Uade vēde oīa q̄ habes ⁊ da paupibꝰ ⁊ veni ſeq̄re me. Sā — Mat. xix.
cti martyres f̄res chariſſimi ſecuti ſūt veſtigia illiꝰ: ⁊ calicē
quē ip̄e bibit biberūt. Petrꝰ ap̄ls ꝓ noīe xp̄i crucifixꝰ eſt: — Act. vij.
paulꝰ decollatꝰ: ſtephanꝰ lapidatꝰ: ⁊ reliq̄ ꝙ plures ꝓ noīe — C
ip̄iꝰ ſic paſſi ſūt. Ergo f̄res crucifigite ⁊ mortificate mēbra — Col. iij.
vr̄a q̄ ſūt ſup terrā: vt poſſit̄ placere illi q̄ vos creauit. Qui
fuit ſupbꝰ: ſit hūilis. Qui fuit īcredulꝰ: ſit fidel̄. Qui fuit lu
xurioſus: ſit caſtꝰ. Qui fuit latro: ſit idoneꝰ. Qui fuit ebrio
ſus: ſit ſobriꝰ. Qui fuit auarꝰ ſit largꝰ. Qui fuit biliguis: ſit
beniloquꝰ. Qui fuit detractor aut īuidioſus: ſit purꝰ ⁊ beni
gnus. Qui aliq̄n ad eccleſiā tarde veniebat: frequētiꝰ ad eā
currat. Elemoſynaꝝ copia vnuſq̄ſq; ſe redimat: q2 ſicut aq̄ — Eccl. iij.
extiguit ignē: ita elemoſyna pc̄tm̄. Decimas ānis ſingul̄ de
oī fructu qđ colligit̄ eccl'ijs ⁊ paupibꝰ erogate. Ieiuniū a
mate: voracitatē ⁊ crapulā vini deuitate. Eſuriētes paſcite — Mat. xxv
ſitiētes potate: nudos veſtite: ⁊ q̄ poſiti ſūt ī carcere req̄rite
īfirmos viſitate: hoſpites ī domos vr̄as colligite: ⁊ pedes eo
rū lauate: lintheo extergite: ore exoſculamini: ⁊ lecta ip̄oꝝ ꝑpate
nō homicidiū vllꝰ faciat: nō furtū: nō adulteriū: nō ꝑiuriū: nō
falſū teſtimoniū dicat: honoret p̄rem ⁊ m̄rem vt ſit lōgeuꝰ ſup
trā. Diligat deū pluſq; ſe: amet ꝓximū ſicut ſeip̄m. Quicū — Exo. xx.

q̄ de his ſupradictis commiſit:cito emendet:cōfeſſionem
donet:veram penitentiam agat: et remittuntur ei peccata
ſua. Si hec que ſuggeſſi fratres implere volueritis:remiſ-
ſionē peccatoꝝ ꝓmerebimini:ꝛ vitam eternam.

¶ Item in eodem feſto alius ſermo De indiui-
dua trinitate et inſeparabili vnitate:qui ſumpt⁹
eſt ex ſermonib⁹ de verbis apl̃i.j.fo.xxxv.col.ij.

¶ Itē in eodē feſto alius ſermo incipiens Exor-
ſiſti mi dilecte fili ꝛc̃.qui ſumptus eſt ex libro cō-
tra felicianum.

¶ Itē in eodē feſto Homelia de eo qđ ſcriptū eſt
Joh.iij. in euāgelio ſm Johānem. Erat hō ex phariſeis
Nicodemus nomine ꝛc̃. que ſumpta eſt de expo
ſitiōe doctoris.tracta.xj.fo.clij.col.j. Et ex ſmo-
nib⁹ de Verbis apoſtoli.xiiij.fo.lxxxiij.col.iiij.

¶ Item in eodē feſto:alia Homelia de eo quod
Joh.xv. ſcriptum eſt in euangelio ſm Johannē. Cum ve
nerit paraclytus quē ego mittam vobis ꝛc̃. que
ſumpta eſt de expoſitione doctoris.tracta.xcij.fo
lio.ccxvij.col.j.

¶ Dominica prima poſt feſtum ſancte trinitatis.
De auaricia vitanda. Sermo.j.

Sermo cxcvj. A Si deū timetis:nō dubito quin verbū eius cū ti
more audiatis:ꝛ cū hilaritate faciatis:vt qđ ꝓmi
ſit modo ſperetis:poſt accipiatis. Dñm modo au
diuim⁹ ꝓcipiētē nobis xp̄m ieſum filiū dei. Pre
cepit nobis veritas que nō fallit. Audiam⁹:timeam⁹:cauea-
Luce.xij. mus. Quid ergo precepit? Dico inqt vobis:abſtinete ab oī
auaricia. Quid eſt ab oī? Quare addidit:ab omni? Poteſt
eñi ꝛ ſic dicere. Cauete ab auaricia. Pertinuit ad eū vt ad-
deret ab oī ꝛ diceret. Cauete ab oī auaricia. Quare hoc di
xerit velut occaſio ipſa: vnde nat⁹ eſt ſermo apparet in ſan
cto euāgelio. Interpellauit eñi eū quidā cōtra fratrē ſuū q̄
totū p̄rimoniū abſtulerat:ꝛ fratri ſuo partē ſuā non redde-
bat. Et bonā ergo cauſam habuerit iterpellator iſte aduer
titis. Nō eñi rape q̄rebat aliena:ſed ſua a parētib⁹ ſibi dere
licta q̄rebat:ꝛ ipa dño iterpellato ꝛ iudicāte poſcebat. Ha
bebat iīmicū fratrē:ſed iuſtū iudicē inuenerat cōtra inimi-
cū fratrē. Deberet ergo ꝑdere in tam bona cauſa iſtā occa-
ſionem? Aut q̄s diceret fratri eius:redde partē ſuam fratri
tuo:ſi xp̄s non diceret? Ille iudex hoc dictur⁹ erat quē for-
te frat ditior ꝛ raptor ꝓmio corrūpebat? Miſer ergo ꝛ pa-
ternis opib⁹ deſtitut⁹:tali ac tāto iudice inuēto accedit: in-
terpellat:rogat:cām ſuā breuiſſime exponit. Ut q̄d eñi op⁹
erat cām ꝓtelare:qñ ei loquebat qui cor poterat et videre?
Ubi.s. Dñe inqt:dic fratri meo vt diuidat mecū hereditatē. Nō ei
dixit dñs:veniat frat tu⁹:ſꝫ nec miſit vt adeſſet:aut cum af-
fuiſſet iterpellatori dixit:ꝓba qđ dicebas. Petebat dimi-
diā hereditatem. Petebat in terra dimidiā:in celo domi-
nus offerebat totam. Plus dominus dabat q̄ ille poſtula-
bat. Dic fratri meo:vt diuidat mecum hereditatem. Cau-
ſa iuſta:cauſa breuis. Sed audiamus et iudicantem et do-
B centē. Homo ait:homo. Qui eñi ꝓ magno habes iſtā here
ditatē:q̄d es niſi homo? Volebat illū facere aliquid pluſq̄
eſt homo. Quid plus illū volebat facere cui volebat auari-
Ps.lxxxi ciā tollere? Quid eū pl⁹ volebat facere? Dico vobis. Ego
dixi dij eſtis et filij excelſi oēs. Ecce q̄d eū volebat facere.
Luce.xij. Inter deos numerare:q̄ auaritiā nō habēt. Homo q̄s me
j.Cor.j. ꝯſtituit diuiſorē inter vos? Et paulus apl̄s ſeruus ipſi⁹ qñ
dicebat. Obſecro vos fratres vt idip̄m dicatis oēs:et non
ſint in vobis ſciſmata:nolebat eſſe diuiſor. Deniq̄ voluit
eos qui ad ipſius nomen currebant:et chriſtum diuidebāt.
Ubi.s. Unuſquiſq̄ veſtrum dicit. Ego ſum pauli:ego apollo:ego
cephe:ego chriſti. Diuiſus eſt chriſtus? Nunquid paulus
ꝓ vobis crucifixus eſt: aut in nomie pauli baptizati eſtis?
Uidete ergo q̄ mali ſunt hoies q̄ volūt eſſe diuiſi. Qui no-
luit eſſe diuiſor:quis me inquit ꝯſtituit diuiſorē inter vos?
Petis beneficium:audi conſiliū. Ego dico vobis. Cauete
ab omni cupiditate. Forte inqs. Tu auarū et cupidū dice-
res:ſi q̄reret aliena. Ego aūt dico. Cupide ꝛ auare non ap-
petas nec tua:hoc eſt ab oī. Cauete inqt ab omni auaricia
Magnū pond⁹. Si forte hoc pond⁹ infirmis iponit:rogeł
vt q̄ imponit vires dare digneł. Non eñi leuiter habēdum
eſt ffres mei:qñ dñs noſter:redēptor noſter:ſaluator nr̄:q̄
mortu⁹ eſt ꝓ nobis:q̄ ſanguinē ſuum preciū dedit vt redi-
meret nos:aduocatus ꝛ iudex nr̄ non eſt leue qđ dicit. Ca-
uete. Nouit ille quantū mali ſit:nos nō nouim⁹. Illi creda-
mus. Cauete inqt. Quid? Unde? Ab oī auaricia. Meū ſer-
uo:nō alienum tollo. Cauete ab omni auaricia. Non ſolum
auarus eſt q̄ rapit aliena: ſed ille auarus eſt qui cupide ſer-
uat ſua. Sed ſi ſic culpał qui cupide conſeruat ſua:quomo-
do iudicaturus eſt te: cū nō ſolū ſeruas tua ſed etiam que-
ris aliena? Da mihi hominem qui cum timore audiuit. Ca C
ue ab oī cupiditate:ꝛ non mihi dicat. Ego hō pauper ſum
plebeius:mediocris:gregalis:qñ me ſpero āte iudicē futu-
rū:nō timeo iſtā tētationē: cuius ꝑiculū ante oculos poſui
ſti. Ecce dico ꝛ paupi:qđ timere debeat. Uocat te diues et
potēs:vt ꝓ illo dicas falſum teſtimoniū. Quid factur⁹ es?
Modo dic mihi. Habes bonū peculiū:laboraſti:acq̄ſiſti:
ſeruaſti. Exigit ille. Dic ꝓ me falſum teſtimoniū:ꝛ tm̄ ꝛ tm̄
dono tibi. Tu q̄ nō queris aliena:dic abſit a me:nō q̄ro qđ
mihi noluit de⁹ dare:nō accipio:recede a me. Non inqt vis
accipe qđ do:qđ habes tollo. Ecce mō te ꝓba:mō te iterro
ga. Quid me attēdis? Int⁹ attēde:int⁹ vide:itus examina
ꝛ ꝯſtitue te ante te:ꝛ in eculio precepti dei extēde te:ꝛ timo-
re torque te:et noli te palpare. Rñde tibi. Ecce ſi hoc q̄ſq̄
minał q̄d facies? Credo tibi:q: qđ cū tanto labore acquiſi
ſti minime ꝑdere vis. Minał tibi. Niſi ꝓ me falſum teſti-
moniū dixeris tollo illud. Sed ſi ꝓ me falſum teſtimoniū
dixeris:do illud. Cauete ab oī auaricia. O ſerue me⁹ dicit
tibi de⁹:quē redemi ꝛ liberū feci:quē de ſuo fratrē adopta-
ui:quē i corpore meo mēbrū poſui:audi me. Tollat qđ acq̄
ſiſti:me tibi nō tollit ne pereas. Seruas tua. Non tibi dixi.
Cauete ab omni cupiditate? Ecce turbaris:ecce fluctuas.
Cor tuū quaſi nauis tēpeſtatib⁹ quatił. Dormit chriſtus. Mat.viij.
Excita dormiētē:ꝛ nō patieris tempeſtatē ſeuientē. Ip̄m
excita q̄ nihil hic habere voluit:et totum habes: q̄ vſq̄ ad
crucē ꝓ te ꝑuenit:cui⁹ nudi atq̄ pendentis oſſa ab inſultan
tib⁹ numerata ſunt:ꝛ caue ab oī auaricia. Parū eſt auari-
cia pecunie:caue ab auaricia vite. Horrēda auaricia:me- D
tuēda auaricia. Aliqñ hō ꝯtēnit qđ hꝫ ꝛ dicit. Nō dico fal-
ſum teſtioniū. Nō dico dicis mihi? Tollo qđ habes. Tolle
qđ habeo:nō tollis qđ int⁹ habeo. Nō eñi paup remāſerat
q̄ dicebat. Dñs dedit dñs abſtulit: ſicut dño placuit ita fa- Job.j.
ctū eſt. Ergo ſit nomen dñi bñdictū. Nudus exij de vtero
mr̄is mee:nudus reuertar in terrā. Nudus foris:int⁹ veſti-
tus. Nudus foris a pānis ꝛ putribilib⁹ pannis int⁹ veſtit⁹.
Uñ ſacerdotes tui induanł iuſticia. Sed q̄d ſi dicat:cū cō Ps.cxxxj.
tempſeris ea que poſſides:quid ſi dicat:occido te? Reſpon
de illi ſi xp̄m audiſti. Occidis me? Meli⁹ tu carnē meā:q̄
ego ꝑ linguā falſam aīam meā. Quid factur⁹ es mihi? Oc-
ciſur⁹ es carnē. Exiet aīa libera in finē ſcl̄i:ꝛ ip̄am quā ꝯtē
pſit carnem receptura. Quid ḡ mihi factur⁹ es? Si aūt fal-
ſum teſtioniū dixero ꝓ te de lingua mea:occido me:ꝛ nō in
carne occido me. Os eñi qđ mentił:occidit aīam. Forte h Sapiē.j.
nō dicis? Uñ nō dicis? Uiuere vis. Uis viuere:cū de⁹ hic li-
mitē viuendi ꝯſtituit? Certe caue ab oī auaricia. Huc vſq̄
de⁹ voluit vt viuas q̄uſq̄ iſte ad te acceſſerit. Forte occiſu-
rus eſt te vt martyrē faciat. Noli hr̄e cupiditatē viuēdi:et
nō habes eternitatē moriēdi. Uidetis q: vbiq̄ auaricia illa
cum plus volumus q̄ opus eſt:facit nos peccare. Cauea-
mus ab oī auaricia:ſi volumus frui eterna ſapientia.

¶ In eadem dominica de Dauid et Iſai patre
ſuo et de Goliad ſpurio. Sermo.ij.

Sermo cxcvij. A In ſcripturis diuiſis fratres chariſſimi hec eadēq̄
pſona ꝓut tp̄s ꝛ locus fuerit: diuerſam ſignifica
tionē habere pōt. Nā beat⁹ yſaac(qđ optime no
uit ſcitas veſtra)quādo a patre oblat⁹ eſt:xp̄m Gen.xxij.
dñm figurauit:cū vero filio ſuo iacob benedixit:et ad acci- Geneſis
piēdā vxorē in meſopotamiam miſit:iacob typum habuit xxiiij.
chriſti:et yſaac dei p̄ris imaginem geſſit. Iterū beatus ia-
cob qui tipum chriſti habuit quādo vxorē accepit:dei pa-

Geneſis xxxvij. tris figuram geſſit. Quādo enim beatum ioſeph plus om-
nibus filijs diligebat: ⁊ tunicā ei polymitam fecit: incarna-
tionē dn̄i ſaluatoꝛis ſignificauit. Quomō ergo tūc factum
eſt fratres charisſimi i beatis patriarchis: in Iſaac videlȝ
et in Jacob: itam Iſai pr̄e Dauid figuratū eſſe cognoſci-
j.Re.xvij. mus. Qñ em̄ Iſai Dauid filiū ſuum mittebat vt requireret
fratres ſuos: typum dei pr̄is habuiſſe videt̄. Iſai miſit da-
uid vt requireret fratres ſuos: ⁊ de⁹ pr̄ miſit vnigenitū ſuū
Pſ̄.xxj. ex cui⁹ pſona ſcriptū eſt. Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis.
Mat.xv. Ad reqrēdos em̄ fratres ſuos venerat xp̄s: qñ dicebat. Nō
B ſum miſſus niſi ad oues pditas dom⁹ iſrł. Dixit ergo Iſai
j.Re.xvij. ad dauid filiū ſuū. Accipe ephi polētę: ⁊ decē formellas ca
ſei: ⁊ vade reqre fratres tuos. Ephi: triū modioꝝ menſura
eſt. Et trib⁹ mēſuris: myſteriū intelligit̄ trinitatis. Bñ no-
Geneſis xviij. uerat hoc myſteriū etiā et beat⁹ abraā. Deniqȝ qñ ſub ilice
mābꝛe i trib⁹ pſonis ſacramētū videre meruit trinitatis: tria
ſata ſimile miſceri pcepit. Tria ſata: tres mēſure ſunt. Hāc
ergo mēſurā et iſai dedit filio ſuo. In decē formellis caſei:
itelligit̄ decalogus veteris teſtamēti. Venit ergo dauid cū
trib⁹ mēſuris ⁊ decē formellis caſei vt fratres ſuos in plio
poſitos viſitaret: q2 vētur⁹ erat xp̄s cū decalogo legis ⁊ my
ſterio trinitatis: vt gen⁹ hūanū de poteſtate diaboli libera-
C ret. Veniēte aūt dauid: vnus e fratrib⁹ icrepauit eū dicēs.
j.Re.xvij. Quare dimiſiſti pauculas oues illas: ⁊ vēiſti ad pliū? Fra-
ter iſte ſenioꝛ q̄ dauid typum chriſti gerētē p maliciam in-
crepauit: ſignificauit pplm̄ iudeoꝛū: qui p inuidiā chriſto
dn̄o q̄ pro ſalute humani gn̄is venerat detraxerūt: ⁊ multis
frequent̄ iniurijs affecerūt. Quare inqt dimiſiſti oues illas
⁊ veniſti ad pliū? Quaſi nō tibi videt̄ p os eius ſaluti hoīm
Matthei xviij. inuidens diabol⁹ loq̄: tanqȝ ſi diceret xp̄o. Quare dimiſiſti
nonagīta ⁊ nouē oues q̄ nō errauerūt: ⁊ veniſti vt vnā reqre-
res q̄ perierat: et eā de manu ſpiritalis golie: id eſt de pote-
ſtate diaboli p crucis baculū liberatā ad ouile ꝓpriū reuo
cares? Quare inqt dimiſiſti paucas oues illas? Malo qdē
⁊ ſupbo animo: ſȝ tn̄ veꝝ dicebat: q2 ieſus: ſicut iā dictū eſt:
dimiſſurus erat nonaginta ⁊ nouē oues: vt q̄reret vnā: ⁊ ad
D ouile ꝓpriū: id eſt ad angeloꝝ ꝯſortiū reuocaret. Prius tn̄
j.Re.xvj. q̄ȝ veniret dauid cū iā vnct⁹ eēt a beato ſamuele: ſicut ⁊ ipſe
j.Re.xvij. ſauli regi ſuggeſſit: ⁊ leonē ⁊ vrſum ſine armis occidit. Sȝ
⁊ leo ⁊ vrſus ambo typū diaboli pferebāt. Qui p eo qđ de
ouib⁹ dauid aliqđ inuadere auſi ſunt: ipſius dauid virtute
ſunt ſuffocati. Hoc totū fratres chariſſimi qđ tūc in dauid
legim⁹ figuratū: in dn̄o nr̄o ieſu xp̄o cognoſcim⁹ eſſe cōple-
tū. Tunc em̄ ⁊ leonē ⁊ vrſum ſtrāgulauit: qñ ad inferna de-
ſcendens: oēs de eoꝝ faucib⁹ liberauit. Deniqȝ audi ꝓphe
Pſ̄.xxj. tā ex pſona dn̄i ſupplicātē. Erue a framea aīam meā: ⁊ de
manu canis vnicā meā. Libera me ex oꝛe leonis. Et q2 vr-
ſus i manu foꝛtitudinē hȝ ⁊ leo in oꝛe: in iſtis duab⁹ beſtijs
idē diabol⁹ figurat⁹ eſt. Hoc ergo ex pſona xp̄i dictū eſt: vt
vnica ei⁹ eccleſia de manu. i. de poteſtate: vel de oꝛe diabo-
E li tolleret̄. Venit ergo dauid ⁊ iuenit iudeoꝝ pplm̄ in valle
j.Re.xvij. terebinthi poſitū vt ꝯtra allophylos dimicaret: q2 vētur⁹
erat verus dauid xp̄s vt de ꝯualle pctōꝝ ſiue lachrymarū
humanum gen⁹ erigeret. Stabāt aūt in valle ꝯtra allophy
los. In valle erāt: q2 eos pctōꝝ pondus oppſſerat. Stabāt
em̄ ⁊ pugnare ꝯtra aduerſarios nō audebāt. Quare nō au-
debāt? Quia dauid q̄ typum xp̄i gerebat nōdum venerat.
Veꝝ ē fratres chariſſimi. Quis em̄ ꝯtra diabolū pugnare
poterat: anteqȝ xp̄s dn̄s gen⁹ humanū de poteſtate diabo-
li liberaret? Dauid em̄ interp̄tat̄ manu foꝛtis. Quid eo foꝛ-
tius fratres q̄ vniuerſum mūdū vicit: armat⁹ nō ferro ſed
ligno? Stabāt ergo filij iſrael ꝯtra aduerſarios q̄draginta
dieb⁹. Quadragīta dies: ꝓpter q̄ttuoꝛ tp̄a: ⁊ q̄ttuoꝛ partes
oꝛbis terre vitā pſentē ſignificant: in qua cōtra goliad vel
exercitū eius: id eſt ꝯtra diabolū ⁊ angelos eius: xp̄ianoꝛū
popul⁹ pugnare nō deſinit. Nec tn̄ vicere poſſet: niſi verus
dauid chriſt⁹ cū baculo: id eſt cū crucis myſterio deſcēdiſ-
F ſet. Ante aduētū em̄ xp̄i fratres chariſſimi ſolut⁹ erat dia-
bolus. Veniēs chriſt⁹ fecit de eo qđ in euāgelio dictū eſt.
Mat.xij. Nemo pōt intrare in domū foꝛtis et vaſa ei⁹ diripere: niſi
pri⁹ alligauerit foꝛtē. Venit ergo chriſt⁹ ⁊ alligauit diabo
lū. Sed dicit aliqs. Si alligat⁹ eſt: quare adhuc tantū pua-
let? Verū eſt fratres chariſſimi: q2 multū preualet: ſed tepi-
dis ⁊ negligētib⁹: ⁊ deū in v̄itate nō timētib⁹ dn̄at̄. Allига-
tus eſt em̄ tanqȝ innexus canis cathenis: ⁊ nemīnē pōt moꝛ-
dere niſi eū qui ſe illi moꝛtifera ſecuritate ꝯiunxerit. Iā vi-
dete fratres q̄ȝ ſtult⁹ eſt homo ille: quē canis in cathena po-
ſit⁹ moꝛdet. Tu te illi p voluntates ⁊ cupiditates ſeculi no
li cōiungere: ⁊ ille ad te non preſumit accedere. Latrare po
teſt: ſollicitare pōt: moꝛdere oīno nō pōt niſi volētē. Nō em̄
cogēdo ſȝ ſuadēdo nocet: nec extoꝛquet a nobis cōſenſum
ſed petit. Venit ergo dauid ⁊ iuenit iudeoꝛū populū cōtra
diabolū preliātē: ⁊ cū nullus eſſet qui preſumeret ad ſingu-
lare certamen accedere: ille q̄ figuram xp̄i gerebat ꝓceſſit
ad pliū. Tulit baculū in manu ſua: ⁊ exijt cōtra goliad. Et
in illo quidē tunc figuratum eſt: qđ in dn̄o ieſu xp̄o comple
tū eſt. Venit em̄ verus dauid chriſt⁹: qui contra ſpiritalem
goliad: id eſt ꝯtra diabolū pugnatur⁹ crucē ſuā ipſe poꝛta-
uit. Videte fratres vbi dauid goliad percuſſerit. In fronte
vtiqȝ vbi crucis ſignaculū nō habebat. Sicut em̄ bacul⁹ cru- G
cis typū habuit: ita etiā ⁊ lapis ille de quo pcuſſus eſt: xp̄m j.Re.xvij.
dn̄m figurabat. Ipſe eſt em̄ lapis viuus: de quo ſcriptū eſt.
Lapidē quē reprobauerūt edificātes: hic fact⁹ eſt i caput
anguli. Quod aūt dauid nō habēs gladiū aſcendit ſup go Pſ̄.cxvij
liad: et ſuo eum ꝓprio interfecit gladio: deſignatū eſt: q in j.Re.xvij.
aduētu chriſti ſuo gladio diabol⁹ victus eſt: qui per nequi-
tiā ſuā et iniuſtā perſecutiōem quā exercuit in chriſto: oīm
in eum credentiū pdidit principatū. Quod aūt arma golie
dauid poſuit in tabernaculo ſuo: arma diaboli nos fuim⁹.
Sic em̄ dicit ap̄ls. Sicut em̄ exhibuiſtis mēbꝛa veſtra ar- Roma.vj
ma iniquitatis peccato: ita ⁊ nūc exhibete mēbꝛa veſtra ar
ma iuſticie deo. Et iterū. Nolite inqt exhibere mēbꝛa vr̄a Vbi.ſ̄.
arma iniquitatis pctō. Arma em̄ inimici noſtri miſit chri-
ſtus in tabernaculo ſuo: quando nos q̄ dom⁹ diaboli fuera-
mus: p ipſius grām tēplū dei eſſe meruim⁹. Nā et viciſſim
nos i xp̄o: ⁊ in nobis xp̄s habitare cognoſcit̄. Qđ aūt chri-
ſtus in nobis habitat: apoſtol⁹ pbat dicēs. In interioꝛe Ephe.iij.
hoīe p fidē habitare xp̄m. Qđ autē iteꝝ nos habitemus in
chriſto: idē apoſtol⁹ deſignat dicens. Quotquot in chriſto Gala.iij.
baptizati eſtis: xp̄m induiſtis. Et domin⁹ in euāgelio ad di
ſcipulos ſuos. Ego in pr̄e meo: ⁊ vos in me: ⁊ ego in vobis Joh.xiiij.
Quod vero non in alio mēbꝛo: ſed in fronte pcuſſus eſt: hoc H
ſignificat: quod modo in noſtris cōpetentib⁹ exercet̄: quia
quādo cathecumin⁹ in fronte ſignat̄: ſpiritalis goliad per-
cutit̄: ⁊ diabolus effugat̄. Et q2 de coꝛdib⁹ noſtris per gra
tiā chriſti diabolum effugatū eſſe cognoſcimus: pariter et
ſentim⁹: quantū poſſum⁹ cum ipſius adiutoꝛio laboꝛemus:
ne malis operib⁹ noſtris ⁊ impijs vel luxurioſis cogitatio-
nib⁹ iterum eū in nobis inuitare velimus: vt eo inſpirante
ad eterna pmia feliciter venire mereamur. Quod ipſe pſta-
re dignetur: qui cum patre et ſpirituſancto viuit et regnat
in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ Item in eadem dominica alius ſermo de eo-
dem: qui habetur in libro Quinquaginta Ho-
meliarum.xxxj.fo.cxxv.col.iiij.

¶ Item in eadem dominica Homelia de eo qđ
ſcriptū eſt in euāgelio ſm̄ Lucam. Homo quidā Luce.xvj
erat diues et iduebatur purpura ⁊c. que habetur
inter ſermones de Verbis domini.xxiiij.et.xxv.
fo.l.et.lj. Et in libro Quinquaginta Homelia-
rum.vij.fo.cxv.col.j. Et lib.ij. de q̄ſtionib⁹ euan-
geliorum.xxxviij.

¶ Dominica ſecunda poſt feſtum ſancte Trini-
tatis: de plaga dei. Sermo.j.

CUm regū lectio legeret̄: audiuim⁹ q cū dei pla- Sermo
ga ſeuiret in pplo iudeoꝝ: angel⁹ dn̄i qui pcutie- cxcviij.
bat ſteterit iuxta areā areuna hiebuſei. Et dixit A
dn̄s ad āgelū. Extēde manū tuā ſup hieruſalē: ij.Reg.
vt diſpdā eā. Cūqȝ extēdiſſet manū angel⁹: miſert⁹ eſt dn̄s xxiiij.
ſup afflictionē: ⁊ ait āgelo pcutiēdi pplm̄. Sufficit nūc: ꝯti-
ne manū tuā. Et ceſſauit plaga a pplo. Areuna fratres cha
riſſimi rex erat hiebuſeoꝛū: et ptē aliquā poſſidere videbat̄
in hierl'm: q2 licet oēs in circuitu nationes ſubdite fuerint
regi dauid: nō tn̄ pmiſit de⁹ vt hiebuſei ad itegrū deleren̄t.
Rex ergo ille pagan⁹: pplm̄ gentium figurabat. Aduertite

Annotatō fratres:qꝛ in iudeoꝝ terra non inuētus eſt locus dignꝰ vbi
nūeralis altare dn̄i poneret:ſed in terra gētiū locus eligit:vbi eſt an
ordinis gelꝰ videtur:ꝛ dn̄i altare cōſtruit: et ſic ira oīpotentis dn̄i
ſermonū mitigat. Jam tūc figurabat qḋ in iudeoꝝ cordibꝰ ad offe-
huiꝰ opis rendas ſpiritales hoſtias locꝰ dignꝰ nō poſſit inueniri: ſed
gētiū terra:id eſt chriſtianoꝝ conſciētia eligit: vbi templū
dn̄i collocet. Quā rem apl's euidēter oſtēdit: dum iudeos
Act.xiij. increpat dicēs. Uobis inquit oportuit loqui primū verbū
dei:ſed qꝛ vos idignos iudicaſtis eterne vite: ecce cōuerti
mur ad gētes. Hoc eſt dicere. Quia chriſtū repuliſtis et di
gnū locū non ꝑparaſtis in quo altare dn̄i poneret: in terra
gentiū.i.in cordibꝰ populoꝝ altare dn̄i collocabimꝰ. Et in
j.Coꝛ.iij. de eſt qḋ nobis idem apl's clamat. Templū dei ſanctū eſt:
qḋ eſtis vos. Et ideo attēdite fratres chariſſimi:qꝛ tūc gē
tilis regis terra eligit:qn̄ populꝰ iudeoꝝ dei plaga ꝑcutit.
Quod in paſſione dn̄i videmus eſſe cōpletū. Nam quādo
iudeoꝝ populus crucifigēs dominū reprobat:tunc in area
gentiū:id eſt in omni terra altare dn̄o conſecrat. Angelꝰ er
go domini in area regis gētilis ſtetit:ꝛ verus angelꝰ:id eſt
B chriſtꝰ gentiū populū viſitauit. Rex ergo ipſe obtulit bea
ij.Regū. to dauid areā ꝛ boues ad holocauſtū:ſed rex dauid accipe
xxiiij. re noluit niſi prius preciū daret. Et hoc in aduētu dn̄i ſal-
uatoris īpletū eſt:qui gentiū corda ſibi aſſumere noluit:ni-
ſi priꝰ ꝓ eis ꝑcioſum ſanguinē daret. Quid ğ dedit? Quin
quaginta inqͣ ſiclos argēti. In quinquagenario numero ꝛ
gratia ſpiritꝰ ſancti intelligit:ꝛ peccatoꝝ remiſſio deſigna-
Actuū.ij. tur. Nā quinquageſimo die ſpūs ſanctus aplīs mittit. Et
Leui.xxv in veteri teſtamēto quinquageſimꝰ annꝰ:remiſſioni ꝛ indul
gentie cōſecrat. Dauid quidē ille argentū dedit/noſter ve
ro dauid cuiꝰ ille typū tenebat/precioſum ſanguinē fudit.
Ergo vt areā pagani regis dauid emeret:ſiclos qnq̄ginta
obtulit:ꝛ verus dauid xp̄s vt in area gentiū altare ſibi cō-
ſtrueret:qnquageſimo die gratiā ſpiritꝰ ſancti et peccatoꝝ
indulgentiā dedit. Et ideo fratres qꝛ in nobis ꝛ de nobis
templū ſibi dignatꝰ eſt facere:in domo ſua non patiat iniu
riā:qꝛ ſi de peccatis noſtris iniuriā ꝑtulerit: cito diſcedit:
ꝛ ve miſere anime de qua ille diſceſſerit. Sine dubio eni qui
a lumine deſerit:a tenebris occupat. Ita ergo cū ipſiꝰ ad-
iutorio agere ſtudeamꝰ:vt tā pium dominū nō ſolū hoſpi-
tem recipere:ſed etiā perpetuū habitatorē habere merea-
mur: preſtāte eodē dn̄o noſtro ieſu chriſto: cui eſt honoꝛ cū
patre ꝛ ſpiritu ſancto in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eadem dominica. De quinq; hereſibus. Sermo.ij. In quo quinq; hereſes demōſtrat/ac hoſtium quinq; genera.

Ser.cxcix DEbitoꝛ ſum fateoꝛ nō neceſſitate cogēte: ſed qḋ
A eſt vehemētius charitate. Ad cōpellēdū nō po-
Ca.j. teſt eſſe moleſtꝰ exactoꝛ:quādo ad reddendū de
uotꝰ eſt debitoꝛ. Sed vt impleā qḋ ꝓmiſi: adiu
uate me ſanctis orationibꝰ veſtris:vt dn̄s omnipotens det
gratiā ſermonibꝰ meis vt ſatiſfaciā pijs mentibꝰ et auribꝰ
veſtris. Si meminiſſe dignamini q̄ in tp̄e affuiſtis:qnq; ho
ſtiū genera eſſe diximꝰ:cōtra que expugnāda inducias po-
ſtulauimꝰ:vt neceſſaria arma ꝑparare poſſimꝰ. Promiſſꝰ
dies illuxit/nos q̄q; impigre ad certamē deo adiuuāte ꝓ-
pš.cxxiij. ceſſimꝰ. Adiutoriū noſtrū a dn̄o qui fecit celū et terrā. Do-
nabit certāti victoriā:q̄ certāti dedit audaciā. Nō nos ho-
ſtiū turba:nō bellantiū reuocet forma/non quaſi vitrea ful-
j.Re.xvij. gētia terreāt arma. Goliā magnū/robuſtū/armis terribili
bus ingētiq; turba munitū dauid ſolꝰ puer paruꝰ atq; iner
mis/vno lapidis ictu proſtrauit:totaq; allophyloꝝ caſtra
turbauit atq; fugauit. Quid aūt aliḋ petra ꝯ goliā miſſa ni
ſi xp̄m ꝯtra diabolū ex ſemine dauid vēturū eſſe ſignifica-
B uit? Aggrediamur iā:ceteroꝝ que diximꝰ quinq; gn̄a ꝓpo-
Ca.ij. namꝰ. Pagani dicūt. Quid eſt ꝙ nos exhorretis atq; abij
Pagani. citis tāq; multos colētes deos? Ecce ꝛ vos deū quē ꝑdi-
catis colēdū/filiū habere dicitis:ꝛ ſine alteriꝰ cōmixtione
Judei. ſexꝰ natū eſſe ꝯfingitis. Judei dicūt. Quō vnū colitis deū:
qn̄ ꝛ hoīem quē patres nr̄i crucifixerūt:deū dicētes: homi
nibꝰ extorquetis vt tanq; filiū dei vobiſcū venerentur ꝛ co
Māichei. lant? Manichei dicūt:fantaſiā eē ꝙ dicit dn̄m ieſum xp̄m
femineo poſſe naſci ex vtero. Non eni dignū eſt inquiūt:vt
tanta maieſtas ꝑ ſordes ꝛ ſqualores femine trāſiſſe credat.

Sabelliani dicūt:id eſt Patripaſſiani: vnus eſt deꝰ pater Sabelliāi
et filiꝰ:qm̄ qui pater ipſe et filius. Nā ſi aliter dixerimꝰ:di-
cemur multicole. Arriani dicūt. Aliꝰ eſt pater:aliꝰ ē filius: Arriani.
ſed minoꝛ eſt filiꝰ. Quō eñ fieri poteſt vt genitori genitꝰ ex
tet equalis? Ecce ſunt erroꝝ ꝓpoſite queſtiones:quaſi ho- C
ſtiū cōpoſite acies. Cōtra iſtas acies peſtiferas ſanctiſſimi Ca.iij.
fratres. Aſſumite arma dei vt poſſitis reſiſtere in die malo: Ephe.vj.
ꝛ in oībus ꝑfecti ſtare. Accingimini lumbos in veritate:ne
mo trepidet: nēo formidet. Eſt loꝛica iuſticie:ē ſcutū fidei
in quo ſagitte malignoꝝ extinguant. Eſt galea ſalutis ē gla
dius ſpiritꝰ qḋ eſt verbū dei. Quiſq; fidelis chriſti militū
his armis fuerit munitꝰ nō cuiuſq; formidabit perſonā:nō
terrore tp̄is a certamine reuocabit. Eia fratres certamē in
prōptu eſt:feruet opꝰ:vrget aduerſariꝰ:ſpicula parat:iace-
re tētat:nemo expaueſcat. Plures ſunt nobiſcū q̄ cum il- iiij.Re.vj
lis. Nobiſcū eſt moyſes ille magnꝰ amicꝰ dei: qui vt hoſtē Exo.xvij.
vinceret ꝑliantē:manꝰ ad celū extēdit: iam tūc figurā cru-
cis oſtēdit:iꝑe diuino iꝑerio timētis ponti voluēti flexuo- Exo.xiiij.
ſis ſinibꝰ vndas:viꝰ virge ꝑcuſſu traijciendo populū ari-
dos iterim vertit in cāpos. Nobiſcū eſt ieſus poſt moyſen
dux populi iſraelitici fortiſſimꝰ ꝑliatoꝛ cuiꝰ etiā nomen in-
dicat nomē ſaluatoris:iꝑe potētia ſua ꝛ diuina fiducia:diē Joſue.x.
ſui curſus metas ne ꝑageret ſtatuit:ꝛ nocti ne accederet i-
perauit. Ipſe gētiū reges nō ſingillarim ſed gradati ſupa-
uit:captiuauit:humiliauit ꝛ occidit. Nobiſcū ē dauid ma-
nu fortis:quid dicā? Seruꝰ dei/electꝰ dei/amicus dei/pa-
rens dei/nouerat ꝛ bene nouerat nō ſolū Parcere ſubiectis Uirgil.
ſed ꝛ debellare ſuꝑbos. Uerūetiā virtutes oſtendere et pa- eneiḋ.vj.
tiētiam cuſtodire. Ipſe inimicos ſuos cū perſequeret non
pernicioſus:et cū vinceret non extitit impiꝰ. Nobiſcū ſunt
alij atq; alij viri:qui oīa futura preuiderūt ꝛ ꝑdixerūt. Nō
eſt ergo qḋ nos terreat. Tātū expectate/audite ꝛ orate/in
tētioꝛ ꝛ auctioꝛ circa me veſtra ſit oratio. Nō diutius imo
remur:iā que ꝓpoſuimꝰ proſeq̄mur. Quid dicis pagane? D
Deꝰ inq̄s ſi delectatꝰ eſt filiū:idiguit cōiugio: ſi horruit cō Ca.iij.
iugium:ſolꝰ eſt ſine filio. Quid eni poterat inueniri ſimile
deo qḋ ꝯiungeret deo vt pareret filiū deo? Deinde ſic dici
tis. Si habet filiū deꝰ:iā nō vnū colitis deū. Quid agimꝰ?
Ab allophylo miſſum excepimus:qd remittimꝰ? Quōlibet
miſerimus telū:licet ꝑueniat ad illū:qd ꝓdeſt? Quare? Qꝛ
durus eſt:qꝛ lapideꝰ:idola colit. Scriptū eſt eñ. Similes Pš.cxiij.
illis ſunt oēs q̄ faciūt ea:ꝛ oēs qui cōfidūt in eis. Sanctas
ſcripturas nō accipit. Queramꝰ ergo lapidē quo percutiat
vt ꝑcuſſus quaſſet/quaſſatꝰ cōminuat: cōminutꝰ in pulue-
rem cōuertat/cōuerſus in puluerē compluat/cōplutꝰ ſera
tur:ſatꝰ faciat fructū/nō qui igne ꝯſumat: ſed q̄ i horreo re E
cōdat. Hermes q̄ latine mercuriꝰ dicit: ſcripſit librū q̄ lo- Ca.v.
goſchelios appellat.i.verbū perfectū:magnū nomen libri
huiꝰ:qꝛ magnꝰ ē de quo ſcriptꝰ eſt. Quid eñ perfectiꝰ ver-
bo:q̄ ſolꝰ eſt iter mortuos liber? Audiamꝰ qd loquat mer- Pſalm.
curiꝰ de verbo ꝑfecto. Dn̄s inquit et oīm factoꝛ deoꝝ:ſm lxxxvij.
fecit dn̄m. Et poſt pauca vt oſtēderet quid dixerit repetijt
et dixit. Qm̄ ergo hūc fecit primū ꝛ ſolū ꝛ vnū. Bonꝰ autē
ei viſus eſt ꝛ pleniſſimꝰ omniū bonoꝝ. Quantū pleniſſimus
iohānes euāgeliſta dicat. De plenitudine eiꝰ oēs accepimꝰ Joh.j.
gratiā ꝓ gr̄a. Bonꝰ aūt ei viſus eſt: ꝛ pleniſſimꝰ oīm bono
rum. Et ſequit. Letatꝰ ē. Cui vel cū quo letatꝰ eſt? Et val
de dilexit tāq; vnigenitū ſuū quē primo factū dixit:poſtea
vnigenitū appellauit. Itē alio loco ſic dixit. Filius benedi
cti dei atq; bone volūtatis:cuiꝰ nomen nō pōt humano ore
narrari. Querebas pagane ꝯiugē dei? Audi mercuriū:pa-
ra frōtē/excipe lapis lapidē/cade vt erigaris:frāgere vt cō
firmeris:deſtruere vt edificeris:ictus lapidis nō cutē ape-
riat frōtis/nō venā rūpat ſanguinis/ nō faciat foueā vulne
ris:ſed ſignū faciat crucis. Cōiugē dei q̄ris:abijciat ex cor-
de tuo iꝑroba prauitas. Cōiunx dei/bōa volūtas eſt. Quō
et pater ſit deꝰ:ꝛ filiꝰ deꝰ:nec tñ duo dij ſed vnus deꝰ:tecū
diſputare nō debeo:qꝛ niſi credideris nullatenꝰ itelligere po
tueris. Tñ filiū deo dn̄m fatet mercuriꝰ. Hoc lapide ꝑcuſ
ſus/lapideꝰ deſinat eſſe ſacrilegus. Audiamꝰ quid etiā ſi- F
bylla vates eorūdē dicat. Aliū inqͣ dedit deꝰ filiū homini Ca.vj.
colēdū. Quantū apparet in his ſentētijs mercurij ꝛ ſybille
Sabelliꝰ etiā iudicat. Mercuriꝰ ꝛ patrē deū dicit ꝛ filiū:ꝛ
ſibylla dicit aliū. Sabelliꝰ dicit nō aliū:quia eūdē patrem

aſſerit quē filiū. Optimū valde eſt ſi modo nō vnum tantū:
ſed etiā ad quātoſcūq̄ miſſus ꝑuenire potuit: aduerſarios
hoc ictu ꝑcutiam⁹. Itē ſibyla dicit. Ipſum tuū cognoſce
deū dei filiū eſſe. Verſus iſte et paganū increpat et iudeū.
Alio loco filiū dei ſymbolū appellat .i. conſiliū vel cōſilia-
Eſaie.ix. riū. Et ꝓpheta dicit. Vocabit nomē ei⁹ admirabilis: con
ſiliari⁹/de⁹ fortis/pater futuri ſeculi. Hic arrianus arguit:
ꝗ cū dicat minorē dei filiū: dicit aliquādo deū nō habuiſſe
Et ſi fuit ſine filio: fuit ſine cōſilio. Ecce ad quanta ꝓuoca
mur: ſed qꝛ de⁹ nunq̄ fuit ſine cōſilio: etiā contradicēte ar-
Pſ.lviij. riano nunq̄ etiā pater potuit eē ſine filio. Quid agis paga
ne. Aperi aures: noli eſſe ſicut aſpis ſurda: ꝗ obturat aurē
ne audiat vocē incātātis. Nō tibi meos auctores ꝓfero:
tu⁹ eſt mercuri⁹: cuius īter deos tātus honor cultuſq̄ a vo
bis allat⁹ eſt: vt ei⁹ noīe diem dñi vocaretis. Ipſum audi:
ipſe te cōuincat: ipſe expugnet: vt cum te vicerit: illi cedas
⁊ mihi credas. Mercuri⁹ dixit. Dilexit de⁹ vnigenitū ſuū.
Ipſe dixit. Fili⁹ bñdicti dei atq̄ bone volūtatis. Et ne de
ei⁹ noīe tediū interrogationis ſuſtineret: ſecutus adiunxit.
Cui⁹ nomē non pōt humano ore narrari. Quid tu mercuri
ab hoīb⁹ dicis nomē dei filij narrari nō poſſe? A te narret
qui nō homo: ſed de⁹ ab hoībus eſtimeris. Loquit̄ aūt ad
filium ſuū dicēs. Eſt enī quis filij inenarrabilis ſermo ſa-
Ioh.i. pientie ſpirit⁹ ſanct⁹. Nōne hoc eſt. In principio erat ver-
bū? Dic hermes: ſermo iſte ſapiētie habet matrē? Sequit̄
de ſolo deo. Dñs eſt omniū dominātē deo mortalib⁹: et qꝛ
ab hoīb⁹ indagari nō poteſt: addit ⁊ dicit: ſuper hoīes eſt.
Nomē filij dei narrare nō poſſum: qꝛ nō ſum de⁹: dicāt ho-
mines quaſi hoīes qđ nō ſum: ego agnoſco qđ ſū. Sermo
ſapiētie de ſolo deo eſt. Nō ergo ibi pagane humanū ſuſpi
ceris aut finges fuiſſe ꝯiugiū: de ſolo dño eſt: et ſup hoīes
eſt. Increpat te ſibyla dicens. Ipm tuū cognoſce dñm dei
filiū eſſe: ipm nō aliū/nō martē/nō iouē/ non mercuriū: ſed
quē ꝯfitet̄ mercuri⁹. Quid miraris chriſtiane ꝙ talia de pa
Iacobi.ij. tre et filio dicāt? Et demones credūt ⁊ cōtremiſcūt. Nēpe
Marci.i. in euāgelio trāſeunte dño dicunt. Nouim⁹ ꝙ ſis fili⁹ dei: ve
niſti ante tēpus ꝑdere nos. Vtinā quō demones iudeī: ſic
G ſic hoīes agnoſcerēt ſaluatorē. Quid dicit iude⁹? Vn⁹ eſt
Ca.vij. nobis de⁹ pater: ipſum non aliū nouim⁹. Aliū vero quē di
citis xp̄m: patres noſtri nō deū ſed hominē occiderūt. Nē-
pe hoc eſt qđ dixi. Vtinā quō demones iudeī: ſic homies
agnoſcerēt ſaluatorē. Ecce demones viderūt ⁊ tremuerūt:
hoīes viderūt ⁊ occiderūt. Demones cōfeſſi ſunt: hoīes ꝑ-
ſecuti ſunt. Que īfelicitas ⁊ quāta miſeria imparē demoni
bus īueniri? Itē hoīes credūt/demones pereūt/hoīes ſa-
Pſ.lxxvj nant̄: demones puniunt̄. Sed hec īmutatio eſt dextere ex-
celſi/nō ꝓſumptio hoīs de ſuis virib⁹ confidētis. Contra
iſtum iudeū non laboro: pugnēt contra illū codices ſui: pu
gnēt lex ⁊ ꝓphete: ⁊ aut victus ⁊ humiliat⁹ ſaluabit̄: aut ſu
Exo.xxiij perbus ⁊ pertinax puniet̄. Dixit dñs ad moyſen. Ecce ego
mitto angelū meū qui ꝓcedat te: et cuſtodiat in via ⁊ intro
ducat in locū quē parauī. Obſerua eū et audi vocē ei⁹: nec
contēnendū putes. Audiſti angelū/agnoſce dñm. Nec con
tēnendū putes. Quare? Quia nō remittet cū peccaueris: et
eſt nomē meū ī illo. Quis eſt iſte magn⁹ cui de⁹ ⁊ poteſtatē
Pſ.xxiij. ſuā dedit ⁊ nomē? Dñs virtutū ipſe eſt rex glorie. Et vnde
H probam⁹ qđ cū dicit̄ angel⁹: debeat intelligi de⁹? In libro
Ca.viij. ꝗ appellat̄ Geneſis. Venerunt inq̄t duo angeli ſodomā ve
Gen.xix. ſpere/ſedēte loth pre forib⁹ ciuitatis: quos cū vidiſſet ſur-
rexit ⁊ iuit obuiā eis. Quid plura? Suſcepit ⁊ obſecut⁹ eſt
eis tāq̄ ꝑegrinis. Cōſuetudine hoſpitalitatꝭ liberat⁹ eſt a
ꝑiculo ciuitatis: et tꝑale euaſit incēdiū: et eternū conſecut⁹
eſt ꝓmiū. Diſcite chriſtiani: ſine diſcretione hoſpites ſuſci
pere/ne forte cui domū clauſeritis: cui hūanitatē negaueri
tis ipſe ſit de⁹. Non ampli⁹ euagemur a ꝓpoſita actione.
Angeli venerūt ad loth ⁊ dixerūt. Videte ⁊ aduertite: qꝛ an-
geli loqui dicunt̄. Quid dixerūt angeli? Salua animā tuā:
Luce.ix. noli reſpicere poſt tergū. Hoc ſcriptū eſt in euāgelio: qꝛ ne
mo ponēs manū ſup aratrū ⁊ tergo reſpiciēs apt⁹ ē regno
dei. Neq̄ ſtes in oī regione circa: terrenis nō inhereas vo-
luptatib⁹: ſed in mōte ſaluū te fac. Spes tua de⁹ ſit: ne et tu
ſimul pereas cū ſodomis. Dixitq̄ loth ad eos. Vide hoīem
videntē nō cecū ſicut iudeū ⁊ ſabellianū. Nō lippiētē: ſicut
arriani: ſ3 oculos ſanos habentē: ſicut catholici chriſtiani:

et angelos vidit et dominū intellexit. Quid dixit angelis?
Dixitq̄ loth ad eos. Dñe ſi inuenit ſeruus tu⁹ gratiā ante Gen.xix.
te: ⁊ magnificaſti miſericordiā tuā quā feciſti mecū vt ſal-
uares animā meā. Magna res/cur volo iudeū ferire: ſicut
moyſes fortiſſim⁹ vir haſtā ꝟbi ſui vibrauit. ⁊ miſit vt per
iudeū ad ſabellianū trāſiret arrianūq̄ ꝑcuteret. Quid agis
loth ſancte? Angelos vides: nō vnū ſed duos: ⁊ dicis dñe.
Ad vnū ꝟbū facis: vnū precaris: et nō metuis ne alteri in-
iuriā facere videaris? Abſit. Recedite arriani: qꝛ parum vi
detis. Ego video qđ video/nec contēno nec erro. Duos vi
deo: equales video. Vnū rogo/nulli iniuriā facio: qꝛ patrē
⁊ filiū nō diuido. Nā vt intelligatis me nō falli cū duos tā
ꝙ vnū deprecor: videte vtrū duo an vn⁹ reſpōdeant. Pre
cib⁹ petijt vt in modica ciuitate et ꝓxima refugiū haberet
⁊ viueret. Reſpōdet ei. Videam⁹ quot ſunt qui reſpōdent.
Verba libri ſubſequunt̄. Dixitq̄ ad eū q̄ſi reſpōſio ſingula
ris. Adhuc ſequere: videam⁹. Ecce etiā in hoc ſuſcepi pre-
ces tuas vt nō ſubuertā vrbē ꝓ qua locut⁹ es. Feſtina ergo
⁊ ſaluare ibi: qꝛ nō poſſum facere q̄cq̄ donec ingrediaris il
luc. Vide iudee: ⁊ dici angelū et eſſe deum. Audis arriane
duos patrē ⁊ filiū ꝓpter ſabellianos: ſed vnū patrē et filiū
Audi quid dictū eſt? Suſcepi ꝓces tuas. Audis qđ dicit?
Nō ſubuertā vrbē. Audis nō potero facere quicq̄? Ergo
iude⁹ angelū intelligat deū/ſabellian⁹ legat duos veniſſe:
arrian⁹ legat vnū reſpōdiſſe: et nō contēnant: ſed errorē fu-
giant: ne ad ignē eternū ꝑueniāt. Sed vt pleni⁹ oſtēdam⁹ I
dictū angelū debere ītelligi deū: hui⁹ lectiōis ſequētia re- Ca.ix.
citem⁹. Igit̄ iq̄t dñs pluit ſup ſodomā ⁊ gomorrā ſulphur Gen.xix.
⁊ ignē a dño de celo. Quid eſt dñs a dño: niſi filius a patre
Sicut ⁊ alio loco. Dixit dñs dño meo ſede a dextris meis. Pſ.cix.
Idē pater filio dicit. Donec ponā inimicos tuos ſcabellū
pedū tuoꝝ. Itē in Exodo. Apparuit moyſi angelus dñi in Exo.iij.
flāma ignis de rubo: ⁊ vidit qm̄ rubus ardebat igni: rubus
aūt nō cremabat̄. Et dixit moyſes. Vadam ⁊ videbo hoc
grāde viſum quare nō crematur rub⁹. Cū vidiſſet autē dñs:
quia accedit videre/vocauit eū dñs de rubo. Ecce angel⁹
ipſe dñs. Et ſequit̄ dicēs. Moyſes moyſes. Et ille dixit.
Quid eſt dñe? Ait illi dñs. Ne acceſſeris huc niſi ſolueris cal-
ciamēta de pedib⁹ tuis. Locus ei in quo ſtas terra ſancta
eſt. Adhuc audi qđ dixerit ei. Ego ſum de⁹ patrū tuoꝝ: de⁹
abraā: deus iſaac: de⁹ iacob. Et iō iudeus ſic legat angelū
vt intelligat deū ⁊ timeat dñm. Sabellian⁹ ſic cōfiteat̄ pa
trē vt nō neget filiū. Ieſus etiā naue ſicut liber dicit ꝗ eius
noīe ꝯſcript⁹ ē. Cū hoſtib⁹ cū dimicaret: in ipſo ꝯſtitut⁹ ꝓ K
cinctu: vidit virū ſtantē cōtra ſe ⁊ euaginatū tenētē gladiū Ca.x.
prexitq̄ ad eū ⁊ ait. Noſter es an aduerſarioꝝ? Qui reſpō- Ioſue.v.
dit nequaq̄: ſed ſum ꝓnceps exercit⁹ dñi: ⁊ nūc adueni. Ce
cidit autē ieſus ꝓnus in terrā ⁊ adorauit. Et nunc ſequere
iude ducē tuū: videt: interrogat ⁊ adorat. Viſio cōmunionē
habet. Videt enī ⁊ qđ agnoſcit ⁊ qđ nō cognoſcit: ꝗ viſio
cōmunionē h3/interrogatio ignorationē/adoratio fidē: qꝛ
videt hominē. Cui⁹ eſt hō iſte? Ipſe eſt cui⁹ ꝯtra inimicas
gentes ꝓnūciabatur: deſiderabat̄: expectabat̄ aduentus.
Quis eſt ꝓnceps exercit⁹ dñi? Nōne ipſe eſt ꝗ in euāgelio
interrogat⁹ qs eſſet? Reſpōdit. Principiū qui ⁊ loquor vo Ioh.viij.
bis? Quid turbaris ieſu naue? Quare fremuerūt gētes ⁊ po Pſ.ij.
puli meditati ſūt inania: aduerſus dñm ⁊ aduerſus xp̄m ei⁹
Vides armatū/noli metuere. Non cōtra te venio ſed ꝓ te:
qꝛ nō ſum miſſus niſi ad oues ꝑditas dom⁹ iſrael. Quid eſt Mat.xv.
ieſus qđ vides: īterrogas ⁊ adoras? Hominē video: interro
go quē video: audio nō quē video/adoro nō qđ video ſed
qđ credo. Qꝛ fides ex auditu/auditus autē per verbū xp̄i. Rom.x.
Quid ergo queris? Aduerte ⁊ ſeq̄re. Hominē video: ſ3 pre
filijs hoīm eſt qđ ītelligo. Neſcio qđ mihi coruſcat: et de
latebris fulgidū ſplēdet. Vadā ad eū qui venit ad me: ſcru
tabor qđ video/hoc grāde viſum qđ video: ⁊ nō eſt hō. Im
mo ⁊ hō eſt ꝓpter manicheū: ⁊ plus q̄ hō eſt ꝓpter iudeū.
Perge ieſus meus/dux me⁹ perge. Quare: niſi qꝛ cū me in
quiris: me acq̄ris? Ecce venio: hominē inueni/intus neſcio
qđ ītelligo/obſcurū eſt/nōdū video: tecta eſt facies moyſi Exo.iij.
velamine: īpedit aciem: latet veritas. Nō agnoſco quid ſit: Ioſue.v.
op⁹ eſt interrogatiōe. Dic tu hō: noſter es an aduerſarioꝝ.
Si aduerſarioꝝ: ⁊ hō es: et inimicus es. Si noſter es: et hō
es: ⁊ ſaluator es. Poſt me venit: ſed ante me fact⁹ ē. Si ſal

Annotatõ uator es:⁊ ieſus es. Interroget priorẽ poſterior:ſed tñ mi:
nũeralis nor maiorẽ:interroget deficiẽs creſcẽtẽ: figura interroget
ordinis veritatẽ:vt luceſcat dies ⁊ remoueanꝛ tenebre temporales
ſermonũ Ecce venio:ſcio: ſpirit⁹ carnẽ ⁊ oſſa nõ habet. Adhuc latet
hui⁹ opis myſteriũ. Interrogo virꝫ/audio verbum: remoueo velum
adoro deũ. In eo ꝙ ieſus vidit nec cognoſcit:furioſam gẽ:
j.Coꝛ.ij. tẽ iudeoꝝ ſignificabat:que ſi vidẽs cognouiſſet:nunꝗ̃ do:
minũ glorie crucifixiſſet. In eo autẽ ꝙ audiẽdo credidit et
Pſ.xvij. adorauit iſtũ ſignificabat populũ de quo ſcriptũ eſt. Po:
pul⁹ quẽ nõ cognoui ſeruiuit mihi: in obauditu auris obe:
L diuit mihi. Audi adhuc. Querebas deũ genuiſſe filiũ:audi
Ca.xj. qđ dicit pater per Eſaiam. Pater nunqđ ego q̃ alios pare
Eſa.lxvj. re facio/ipſe nõ pariã dicit dñs: Ergo ego q̃ generationes
ceteris tribuo/nunquid ſterilis remanebo:dicit dñs deus
Pſalm̃.ij. tuus: Cui dictum eſt. Fili⁹ meus es tu:ego hodie genui te.
Quid me ſtimulas arriane ⁊ rides:cũ audis hodie: Apud
deũ nunꝗ̃ craſtin⁹/nunꝗ̃ heſtern⁹ dies eſt:non ſuccedenti:
bus ac decedẽtib⁹ tranſigiꝛ mẽſis dieb⁹: nõ hore mutanꝛ:
nõ varianꝛ tẽpora vel momẽta vbi de⁹ eſt: nec termino in:
cludiꝛ/nec initio ĩchoaꝛ. Audiat adhuc iudeus ꝑ ꝓphetã
quid adhuc dñs dicat:audiat arrian⁹/audiãt ⁊ oẽs qui fi:
Eſaie.xlv lium dei aut nõ eſſe/aut eſſe minorẽ dicũt. Ego inq̃t de⁹ et
nõ eſt ali⁹. Et q̃d de filio dñe ſi tu ſol⁹ es de⁹: Audi adhuc
Ubi.ſ. q̃d feſtinas: In memetipſo iuraui. Ubi ẽ iuratio:nulla eſt
dubitatio. In memetipſo iuraui. Egredieꝛ ꝺ ore meo iuſti
cie verbũ. Ecce habes filiũ/egredieꝛ de ore meo ꝟbũ ⁊ nõ
reuerteꝛ. Quid ẽ nõ reuerteꝛ: Ne ſabellian⁹ dicat:ipſe ẽ pa
ter q̃ fili⁹:egreſſum verbũ nõ reuerteꝛ:q꞉ pater pꝛ eſt: filius
fili⁹. Sileat aliquãtulũ hereticoꝝ loquacitas/nullã haben
tes verecũdiã:impleãt dñi ſentẽtiã:⁊ filio dei aut null⁹ ad:
uerſabiꝛ:aut q̃ aduerſus extiterit ꝯfundeꝛ. Egredieꝛ inq̃t
de ore meo iuſticie verbũ ⁊ nõ reuerteꝛ:q꞉ mihi curuabitur
oẽ genu:⁊ per me iurabit oĩs lingua deo. Et filius quid:
Eſaie.xlv Audi ğ in dño dici. Hee ſunt ſũme iuſticie ⁊ imperiũ. Age
ergo. Et q̃d poſtea: Ad eũ veniẽt ⁊ ꝯfundenꝛ oẽs qui repu
gnãt ei. Ite nũc oẽs pagani/heretici/iudei/aduerſamini ⁊
M repugnate filio dei. Ad eũ venietis ⁊ cõfundemini oẽs qui
Ca.xij. repugnat[is] ei. Nõ parua de filio dei ſm diuinitatẽ locuti ſu
mus:⁊ reſiſtẽtibus inquãtũ potuim⁹ aduerſarijs nõ peper
cimus. Nũc volo ad ei⁹ incarnationẽ accedere:⁊ mãiche⁹
inſiſtit ĩprob⁹. Quare: Quia dei filium nõ vult dici etiã ho
Eſaie.xlv minis filiũ. Et vbi eſt qđ ſcriptũ ẽ. Rorate celi deſuꝑ ⁊ nu
bes pluãt iuſtũ:aperiaꝛ terra ⁊ germinet ſaluatorẽ:et iuſti
Eſaie.ix. cia oriaꝛ ſimul: ego dñs creaui eũ. Itẽ. Ecce paruul⁹ nat⁹
eſt nobis:⁊ fili⁹ dat⁹ ẽ nobis:⁊ fact⁹ eſt principat⁹ eius ſuꝑ
humeros ei⁹:⁊ vocabiꝛ nomẽ ei⁹ admirabilis/cõſiliarius/
Eſaie.vij. deus fortis/pꝛ futuri ſeculi:ꝓnceps pacis. Itẽ. Ecce ꝟgo
Mat.j. ꝯcipiet in vtero ⁊ pariet filiũ:⁊ vocabiꝛ nomẽ ei⁹ emanuel.
Dicit aliq̃s. Cũ mãicheo certare diſpoſueras nõ cũ iudeo.
Cõtra manicheũ noua tela ſũt neceſſaria/nõ antiqua:q꞉ no
uum nõ vet⁹ accipit teſtamẽtũ. Sed mihi qui ꝯtra vtroſq̃
ſuſcepi certamẽ/vndiq̃ arma ſunt neceſſaria:maxĩe q꞉ iſta
noua ex veterib⁹ fabricata ſũt:ergo nec illa abijciẽda ⁊ iſta
portãda ſunt. Diuerſis ei telis diuerſi ꝯcidunꝛ aduerſarij.
Ordo itaq̃ iſte ſeruãdus eſt vt loquẽs de euãgelio nõ ſileã
N de ꝓphet[is]. Sꝫ ego inq̃t maniche⁹: nec moyſen accipio nec
Ca.xiij. ꝓphetas. Quid agis ꝺ paulo aplõ:q̃ i exordio eplẽ ſue ad
Rom̃.j. Romãos ſcribẽs ait. Paul⁹ ſeru⁹ ieſu xp̃i vocat⁹ apoſto
lus ſegregat⁹ in euãgeliũ dei:qđ ante ꝓmiſerat ꝑ ꝓphetas
ſuos i ſcripturis ſanctis de filio ſuo q̃ fact⁹ eſt ei ex ſemine
dauid ſm carnẽ: Audis q꞉ euãgeliũ nõ exhibereꝛ niſi ꝑ ꝓ:
phetas antea ꝓmittereꝛ: Audis dei fili⁹ q꞉ ſm diuinitatẽ
fact⁹ eſt fili⁹ hoĩs ſm carnẽ: Quid eſt eñ inq̃ ꝓphete con:
Eſaie.xlv trarij ſunt euãgelio: Dixit eñi ꝓpha. Rorate celi deſuꝑ:et
nubes pluãt iuſtũ. Ueniat angelus ꝓdicet verbũ:aperiaꝛ
terra:audiat maria/germinet ſaluatorẽ:pariat ieſum. Pro
Eſaie.vij. pheta dixit. Ecce virgo in vtero ꝯcipiet ⁊ pariet filiũ ⁊ vo
cabiꝛ nomẽ ei⁹ emanuel. Hoc etiã euãgeliſta cũ diceret: ſe
Mat.j. cut⁹ ẽ:⁊ expoſuit dicẽs: Nobiſcum de⁹. Fruſtra manichee
Rom̃.j. conar[is] aduerſari ꝓphetis. Ecce apl̃s dicit. De filio q̃ fact⁹
eſt ei de ſemine dauid ſm carnẽ. Qđ ꝓphete preuiderũt ⁊
ꝓdixerunt:hoc apl̃i viderũt ⁊ predicauerũt. Quia erat:fa:
ctus eſt. Quid erat:q̃d fact⁹ eſt: De⁹ erat:hõ fact⁹ ẽ: ſuſce:
pit humanitatẽ:nõ amiſit deitatẽ/fact⁹ humilis:mãſit ſub

limis:natus eſt hõ:non deſtitit eſſe de⁹: nat⁹ eſt paruus:la:
tẽs magn⁹:qui libẽter amplectiꝛ deum natũ:nõ horret vir:
ginis partũ. Dicit de⁹ creator hoĩs: fili⁹ hominis. Quid ẽ O
qđ te ꝓmouet in mea natiuitate: Nõ ſum libidinis cõcept⁹ Ca.xiiij
cupiditate. Ego matrẽ de qua naſcerer feci. Ego viã meo
itineri ꝓparaui atq̃ mũdaui. Hãc quã deſpicis manichee:
mater eſt mea:ſꝫ manu fabricata eſt mea. Si potui inq̃nari
cũ eã facerẽ:potui inq̃nari cũ ex ea naſcerer. Sicut trãſitu
meo illi⁹ nõ eſt corrupta ꝟginitas: ſic et mea nõ eſt ibi ma:
culata maieſtas. Si ſolis radi⁹ cloacaꝝ ſordiciẽ deſiccare
nouit:inq̃nari nõ nouit:quãtomagis ſplẽdor luc[is] eterne in
quo nihil inq̃namẽti occurrit quocũq̃ radiauerit mũdare
poteſt: Stulte:vnde ſordes in virgine matre vbi nõ eſt cõ
cubit⁹ cũ hoĩe patre: Uñ ſordes in ea q̃ nec ꝯcipiẽdo libi:
dinẽ/nec pariẽdo eſt ꝑpeſſa dolorẽ: Uñ ſordes i domo ad
quã null⁹ hoſpes acceſſerit: Solus ad eã dñs ⁊ fabricator
venit:veſtẽ quã nõ habebat induit eã quã ſicut iuenit clau:
ſam reliquit. Sicut ille nat⁹ eſt ſol⁹ inter mortuos liber:ſic Pſalm̃.
iſti⁹ ex q̃ nat⁹ ẽ mr̃is pudor ſol⁹ eſt integer. Eua iobediẽs lxxxvij.
meruit penã:maria obediẽdo ꝯſecuta ẽ gratiã. Illa guſta Geñ.iij.
uit ꝓhibitũ maledicta:hec credẽs angelo eſt bñdictã. Illa Luce.j.
nobis mortẽ ꝯtulit/hec vitã nobis peperit. Quid agis ma
nichee: Chriſtianũ ꝓmis:nõ xp̃m defendis. Taceat imun
da vanitas:q꞉ mũda nata ẽ diuinitas. Vellẽ adhuc mani: P
cheũ ꝑſequi:ſed infeſtũ patior arrianũ:qui cõfidit in ꝟtute Ca.xv.
ſua:⁊ in abundãtia diuitiaꝝ ſuaꝝ gloriaꝛ. Iam quidẽ cum
alijs reſpõderem⁹:nec ipſi tacuim⁹. Sed iã nũc ſeruato ip
ſius ordinis mõ videam⁹ q̃ ſpicula iaciat. Nullius terreat
ꝑſona potẽtis: oĩs caro fenũ. Uides q̃tidie fenũ creſcere: Eſaie.xl.
vides florere:q̃d expaueſcis: Tales fruct⁹ deſerta germi:
net terra:agricolas nõ accuſo ſꝫ q̃ro. Ubi mihi eſt[is] o boni
agricole: Quid agit[is]: Quare vacat[is]: Uidetis q̃ malo iſta
plena ſit terra: Hinc ſpine/hinc tribul⁹/hic fenum ſurgit:
Spinas itẽdite ⁊ tribl̃os eradicate:fenũ ſecate: noua ſemi
na ſpargite:nõ terreat hyẽs:⁊ ſi abũdat iniq̃tas:tñ ferueat Matthei
veſtra charitas. Serite hyeme qđ metiat[is] eſtate. Sed q̃b⁹ xxiiij.
dico: Ubi eſt[is] fõtes lachrymaꝝ: Quib⁹ agricolis loquor:
Alij ſunt mortui/alij fugati. Terra tradita eſt i manu ipij: Iob.ix.
tribulatio ⁊ neceſſitas iuenerũt nos dñe. Da nobis auxiliũ Pſ.lix.
de tribulatiõe:vt ſalus hoĩs nõ ſit vana ſed vera. Quid di: Q
cis arriane: Interroganti q̃ſo reſpõdeas. Nolo deſpicias Ca.xvj.
paruulũ:nõ te grãd[is] forã iuuabit:nõ magna ꝓtegũt arma:
vni⁹ lapidis ictu frõtẽ penetrat galeatũ. Dic mihi ğ qđ te j.Re.xvij
interrogo. Credis i deũ patrẽ oĩpotẽtẽ: Credo inq̃s. Credis
in filiũ ei⁹ ieſum xp̃m deũ et dominũ noſtrũ: Credo inq̃s.
Credis deũ ⁊ hoĩem ieſum xp̃m: ꝯceptũ de ſpiritu ſancto: Lu.j.⁊.ij
natũ ex ꝟgine maria: Credo inq̃s. Bñfacis. Adhuc inter:
rogo. Sicut pater de⁹ eſt:ita et fili⁹ de⁹ ẽ: an ali⁹ eſt pater:
alius fili⁹: Et maxime eq̃lis eſt patri fili⁹: Equalis inq̃s.
Quid reſtat: Ecce ad oĩa q̃ iterrogaui reſpõdit. In eo ꝙ
credere ſe dicit deũ patrẽ ⁊ deũ filiũ:contrari⁹ eſt mecũ pa
gano. In eo ꝙ chriſtũ deũ et hominẽ ꝯceptũ de ſpiritu ſan
cto natũ ex ꝟgine maria:mecũ eſt cõtra iudeũ ⁊ manicheũ
In eo ꝙ credit patrẽ ⁊ filiũ:mecũ eſt ꝯtra ſabellianũ. Age
ſi mecũ eſt in oĩb⁹:quare litigam⁹: Si vna nobis eſt here:
ditas:ſimul poſſideam⁹. Ecce q̃ꝫ bonũ ⁊ q̃ꝫ iocũdũ habita Pſ.cxxxij
re fres in vnũ. Si bonũ ⁊ iocũdũ eſt habitare fres in vnũ:
que eſt noua fabrica ante muꝝ: Simul ad cuſtodiã noſtre Pſ.xv.
hereditatis vigilem⁹. Ecce ei hereditas mea ꝑclara:habe
mus iuidos/habem⁹ inimicos. Ibi poſſidere volũt:nõ no
biſcũ ſꝫ cõtra nos. Nemo ſibi vſurpet aliq̃d:hereditas iſta
ſic eſt nobis dimiſſa vt indiuiſa poſſideaꝛ/nõ partib⁹ diſſi:
peꝛ. Simul colligam⁹ ne diuidẽdo perdam⁹. Paupertas
ſollicitũ me fecit/rogo te noli foras preter te colligere:ne i
cipias ſpargere. Qui aũt non colligere vult ſpargit:quia ſi
oblit⁹ ſum cũ quo agebã:ſed nõ ſum oblit⁹:interrogo arria
num quẽ deſidero eſſe catholicũ chriſtianũ. Dicit aliquis.
Ad oĩa que voluiſti reſpondit in reſpõſionibus illi⁹ nihil
iueniꝛ aduerſum. Quid ampli⁹ queris: Expecta frater:no
li facile iudicare/habeo adhuc qđ interrogẽ/noli cito te illi
cõmittere:riſio claret:virtus latet. Quid dixiſti: Equalis
eſt patri fili⁹: Equalis inq̃s. Eia modo vigila/modo ma: R
niſeſtatur qđ latebat. Quomodo dicis equalẽ patri filiũ: Ca.xvij.
Operatiõe an origine: Poteſtate an eternitate: An forte

in vtroqꝫ? Abſit inquis. Operatiõe ⁊ poteſtate equalis eſt: nõ eternitate: quõ enim fieri poteſt vt genitꝰ ſit equalis ingenito? O adeſto in illo q̃ mecũ quaſi coheres ambulabat dolus apparuit q̃ latebat: mecũ poſſidere putabaƚ: vult diuidere ſed nõ ꝑmitto. Prorſus reſiſto vt teſtatoris volũtati in oĩbꝰ pareatur. Si quis cõtra volũtatẽ teſtatoris facere voluerit: caret hereditate: ſed non ſilẽt leges ſub armis. Ad hoc prorſus laboraƚ/ad hoc pugnaƚ vt ſeruiaƚ. Teſtamentũ profero: ꝟba teſtatoris recito: ſi eſt qđ diuidaƚ: ibi

inuenio. Si nõ eſt qđ diuidaƚ de ipſo teſtamẽto: ibi reſiſto.

Joh. xiiij. Audi quid habet teſtamentũ. Pacẽ meã do vobis: pacem relinquo vobis. Hec eſt hereditas q̃ eſt ipſe ſaluator. Lege

Mich. v. teſtamẽtũ ⁊ inuenies. Cũ propheta de dño loqueretur ait. Ma

Luce. ij. gnificabiƚ vſqꝫ ad terminos orbis terre: ⁊ erit ipſe pax. Gloria in excelſis deo: ⁊ in terra pax hoĩbꝰ bone volũtatis: nõ diuiſoribꝰ ſancte vnitatis. Ipſe hereditas: ipſe teſtator: ip

S ſum q̃ris diuidere. Quid partiri vnũ? Si vnũ diuiſeris: in

Ca. xviij. tegrũ nihil habebis. O arriana hereſis/o crudelis ⁊ impia

iij. Re. iij. Meretrix ne vnũ viuũ: ne vndecũqꝫ conceptũ iamqꝫ partũ perderet: nõ permiſit diuidi filiũ ſuũ: ⁊ tu diuidis dominũ deũ tuũ? Illa ⁊ ſi meretrix tñ pia: q2 maƚ: tu aũt ⁊ meretrix ⁊ impia: nõ vt mater qđ paris ꝓfocas: qđ nõ paris ꝯgregas. Quõ alienũ lactas que tuũ necas? Uiſcera tua duruerunt: illius tremuerũt. Quid dixit? Date illi puerũ ne diuidatis eũ: filiꝰ enĩ meus eſt. Sed meliꝰ apud illã gaudeo viuũ: q̃ꝫ diuiſum lugeã mortuũ. Filiꝰ meꝰ eſt inq̃t: ſed ꝓdero mater puero ſi vitã quã nõ cõfero affero/volo illiꝰ crudeles a paruulo auferre vberas: ſed magis cogor iudicij timere mache ram. Date illi filiũ meũ: meus eſt natꝰ: ſed migret ad illã totus: apud me maneat affectꝰ. Date illi puerũ: verũtamẽ non auferaƚ vita membrorũ: nõ diuidaƚ integritas/mihi nõ eripiƚ pietas. Quid dixit. Date illi puerũ nolite diuidere eum? Ecce ego dico/totũ poſſide ⁊ noli diuidere hereditatẽ. Si ne preiudicio quõ habeo diuidere. Pater maior ẽ: filiꝰ minor? O ꝑtes: o iuſticia: o eq̃tas. Una pars maior eſt: alia minor. Nõ cõſentio/nõ facio partẽ/nõ diuido pacẽ. Si enĩ facta fuerit pax: iã nõ eſt pax: ſed quõ apud te pax illibata eẽ põt apud quẽ fides integra nõ eſt? Quare? Quia mecũ nõ

T vis poſſidere: hereditatẽ non poteſt obtinere. Poſtremo ſi

Ca. xix. mortuo nõ parcis: ſed ꝑdidᵉ ſtudes: vade iterpella iudicẽ videamꝰ quid tibi dicturꝰ eſt. Habes iudicẽ ordinariũ: nolo mihi adducas ex diuerſis ptibꝰ alias atqꝫ alias poteſtates. Nõ mihi armiger ſed legifer neceſſariꝰ eſt: ⁊ vbi inquiſitum inuenio. Ubi autẽ eũ inuenies? Audi ꝓphetã dicentẽ.

Eſaie. Dominꝰ iudex noſter: dñs legifer noſter. Nec contẽnendũ

xxxiij. iudicẽ putes: audi q̃d ſequiƚ. Dominus rex noſter: dñs ipſe

Ubi. ſ. ſaluabit nos. Ecce habes iudicẽ. Si pax ẽ: ⁊ rex noſter an

Hic. xxiij. te te eſt? Sic eſt in celo vt nõ deſerat terrã? Celũ iquit ⁊ ter

Matthei. ram ego impleo. Uobiſcũ ſum oĩbꝰ diebꝰ vſqꝫ ad cõſumma

xxviij. tionẽ ſeculi. Nobiſcũ eſt: ⁊ cũ patre eſt: q2 nec patrẽ dimiſit

Lu. xij. cũ ad nos deſcendit: nec nos deſeruit cũ ad patrẽ aſcẽdit. Ipſum iterpella: ipſi dic dño: dic fratri meo vt diuidat me cũ hereditatẽ. Audi reſpõſum diuinũ: audi iudicẽ iuſtũ: audi pacẽ fugientẽ litẽ: quid ait? Amice quis me cõſtituit iudicem aut diuiſorẽ inter vos? Uis diuidere pacẽ ⁊ queris adire iudicẽ pacem? Iudex tuꝰ nolo eſſe. Ego pax ſum: litigare nõ noui: cõſentientibꝰ aſſideo: litigãtes fugio. Si tu cũ eſſes inimicꝰ patri meo reconciliaui te per me: quõ ergo a patre ſeꝑabis me? Ego cũ eſſes lõge veni vt reducerẽ te. Cũ inter mõtes ⁊ ſiluas errares: queſiui te. Inter lapides ⁊ ligna inueni te: in lapidibꝰ offendebas: ipſis adherebas: q2 ligna ⁊ lapides adorabas. Et ne luporũ ferarũqꝫ auido ore laniareris collegi te/humeris meis portaui te/patri meo

mat. xxvj. reddidi te/laboraui/ſudaui/caput meum ſpinis ſuppoſui:

et. xxvij. manꝰ meas clauis obieci: lãcea latꝰ meũ aperuit: quãtis nõ

Joh. xix. dicã iniurijs ſed ⁊ aſperitatibꝰ laceratꝰ ſum: ſanguinẽ meũ fudi: aĩam meã poſui vt mihi cõiũgerẽ te et tu diuidis me.

U Audi quid reſpondeaƚ diſcipulo qui filiũ nouerat et patrẽ

Ca. xx. querebat. Ait philippꝰ domino. Domine oſtẽde nobis pa

Joh. xiiij. trẽ et ſufficit nobis. Nũquid non ⁊ ipſe filiũ ſeparauit a patre? Iam te inquit nouimus: patrẽ tuũ nõ nouimus. Et q̃d vis? Oſtẽde nobis patrem ⁊ ſufficit nobis. Et dominꝰ ad eum. Si velis et tu arriane audire cũ apoſtolo erraſti: redi cum apoſtolo. Sit illiꝰ obiurgatio: etiã tua curatio. Quid

ait dominꝰ? Tanto tẽpore inquit vobiſcũ ſum ⁊ nõ cogno Ubi. ſ.

uiſtij me. Philippe ego veni patri meo te applicare: ⁊ tu noli me ſeparare. Quid q̃ris quaſi alterũ preter me? Qui me videt/videt ⁊ patrẽ: tanta in nobis eſt vnitas: tãta ſimilitudo: tãta charitas: ⁊ ego i patre/⁊ pater i me. Sentio ſabellianc quid muſitas/aut in arriano me cõcludere/aut ab arriano auocare feſtinas: ſed i noĩe patris et filij ⁊ ſpiritꝰ ſancti: non triũ ſed vniꝰ dei: cum illi reſpondeo te nõ pretereo. Quid dixit dñs? Qui me videt: videt et patrẽ. Nũquid dixit. Ego ſum filiꝰ ⁊ pater? Sed dixit. Ego in patre ⁊ pater in me: qui me videt: videt ⁊ patrẽ. Uniꝰ ſubſtãtie qui dicit: et patrẽ diſcernit ⁊ filium: teqꝫ demõſtrat nec patrẽ habere X

nec filiũ. Dic mihi arriane patrẽ dicis deum: ⁊ maxime q̃d Ca. xxi.

filiũ? Ipſum quoqꝫ deũ profiteor: bene agnoſcis: q2 cũ pronunciareƚ in carne vẽturꝰ: de ipſo ꝓpheta dixit. Dicite pu Eſa. xxxv.

ſillanimes/cõfortamini/nolite timere: ecce deꝰ noſter vltionem adducet retributionis: deꝰ ipſe veniet et ſaluabit nos Agnoſce i eo qđ te agnoſcere dicis: ꝓphete nõ aduerſaris. Quid ergo dicis de patre? Deus eſt. Quis filius? Deꝰ eſt. Coeternꝰ eſt patri filiꝰ? Nõ ergo erat tẽpus quãdo nõ erat filiꝰ ſm te. Si ergo tẽpus q̃n non erat filiꝰ: ergo fuit tẽpus qđ non fecit filiꝰ. Si fuit tẽpus qđ non fecit filiꝰ: non oĩa ꝑ ipſum facta ſunt. Iã enĩ erat tẽpus q̃n nõ erat filiꝰ. Si erat tẽps q̃n nõ erat tẽps. Iohãnes euãgeliſta nõ debuerat dice

re. In ꝓncipio erat ꝟbũ: ſed in ꝓncipio erat tẽpus. Iohan Joh. ſ.

nes dicit. Oĩa per ipſum facta ſunt. Et arrianꝰ cõtradicit. Dic arriane. Uñ ſcis q2 erat tẽpus quãdo nõ erat filiꝰ? An forte dicturꝰ es: et iohãnes vñ ſcit: q2 in ꝓncipio erat ꝟbũ?

Quia ſuꝑ pectꝰ dñi diſcũbebat: ⁊ inde hauriebat qđ in con Joh. xiij.

uiuio xp̃i bibebaƚ: q2 in pͥ̃cipio erat verbũ. Tamẽ dic mihi: q̃n in ꝓncipio erat verbũ: vel q̃n iohannes ſuꝑ pectꝰ dñi diſcũbebat: ⁊ a ꝟbo dñi diſcebat: q2 verbũ erat in ꝓncipio: ⁊ verbũ deus erat: arrius vbi erat? Neſcio ſi audes dicere: ibi erat. Notũ eſt enĩ ⁊ legiƚ quo tpe natꝰ eſt: meritoqꝫ ſit dãnatꝰ. Notũ eſt etiã quõ mortuus fuerit: ideo non audes dicere de arrio: ſicut de ꝟbo ⁊ fuit ⁊ eſt: q2 nec tunc fuit arriꝰ:

nec modo eſt. Sꝫ vt in oĩbꝰ excludaƚ arrianꝰ: audi q̃d per Y

ſalomonẽ dicaƚ. Dñs fecit regiões ⁊ fines ĩhabitabiles ſub Ca. xxij.

celo. Cũ pararet celum aderã illi. Et poſt pauca. Erã ego ꝓuer. viij.

apud illũ cũcta diſponẽs. Ego erã quãdo faciebat fortia fundamẽta terre. Ego erã cui aggaudebat. Sꝫ dicis de tẽpore agiƚ: vtrũ fuerit filiꝰ anteq̃ꝫ eſſet tẽpꝰ? Audi ipm ꝑ ꝓphetã dicentẽ. Ex tpe: ⁊ tpe inquit. Quid eſt ex tpe? Nunquid ex quo eſſe tẽpꝰ cepit? Nõ ſic impie arriane: nõ ſic: ſed ex tẽpore anteq̃ꝫ fieret tẽpus ibi erat. Quere iã q̃n nõ erat. In ꝓncipio erat ꝟbũ. Meliꝰ ⁊ greci dicũt logos. Logos q̃ppe verbũ ſignificat et rationẽ. Uides ergo q2 ſemꝑ erat de quo tu audes dicere: nõ erat. Aut ſi dicis deũ aliquãdo ſine ꝟbo aut ſine ratione fuiſſe: iã nõ filio tñ ſed ⁊ patri ad

uerſariꝰ eris. Ego inq̃t ex ore altiſſimi ꝓdij: quis dicit ꝟbũ Eccl.

et verbũ: ergo verbũ: ⁊ cuiꝰ erat verbũ? Nõ duo ſed vnum xxiiij.

ſunt. Nõ inquit: q2 verbũ poſteriꝰ eſt eo cuiꝰ eſt ꝟbũ: vnde apparet filiũ eſſe minorẽ: negas itaqꝫ filiũ eſſe deũ. Nõ nego inquis: ⁊ patrẽ deũ dico et filiũ deum: ſed patrẽ maiorẽ filiũ minorẽ. Edin pater maior: filiꝰ minor? Dic mihi: q2 video te calculari velle eternitatẽ: quot annis precedit deꝰ pater filiũ ſuũ? Ubi diem natiuitatis filij dei legiſti? Filij dico: nõ dico filij dei et hoĩs. Ubi ergo diem natiuitatis legiſti? Cũ quo mathematico creationis ſyderũ cõſtellationem queſiſti atqꝫ tractaſti? Que tẽpora/quas horas/q̃ momenta/quos numeros/quas minutas momẽtorũ natiuitatis illius qui ea cõdidit collegiſti? Quieſcat ergo heretica non religio ſed ſuꝑſtitio: de chriſti initio deficit calculatio. Quia cũ audiƚ: ſine initio eternitas/nulla ibi queritur etas

Si pater deus: ⁊ filius deꝰ. Pater maior: filius minor: iam Z

non vnꝰ deꝰ ſed duo dij. Quid eſt ergo qđ dicit dominꝰ ꝑ Ca. xxiij.

ꝓphetã. Ante me non eſt formatus deꝰ: ⁊ poſt me non erit? Eſa. xliij.

Quid dicis arriane? Cui iſtas deputas voces? Si p̃ris ſũt dicẽdo. Ante me nõ eſt formatus deꝰ: ⁊ poſt me non eſt aliꝰ aut ipſe pater nõ erit/aut filius nõ erit deus. Si enĩ hoc diceret. Ante me nõ eſt formatꝰ deus: nec adderet: poſt me nõ erit liberũ ibi erat hec verba patri tantũmodo applicare. Cũ autẽ ſequitur et dicit. Poſt me nõ erit: ſm te vt dixit: ⁊ ſe patrẽ et filiũ negat deũ. Item ſi filij ſunt hec verba: pa

Annotatō trem ſuū et deū negat et patrē.Si enī non diceret:ante ſed
nūeralis tantū diceret: poſt me non erit:poſſet forſitā dici filiū illud
ordinis fuiſſe locutum. Modo autē cū dicit.Ante me nō eſt forma
ſermonū tus deꝰ ⁊ poſt me nō erit: patrē ſuum nec deū dicit eſſe nec
huiꝰ opis patrem. Itē ſi patris ſunt hec ꝟba: quis dicit:cui dicit.Fi
Pš.ij. lius meꝰ es tu: ego hodie genui te.An forte(qđ abſit)mē
dacio arguēdus eſt deus?Sed ſi filij ꝟba ſunt: quis dicit:
Joh.v. cui dicit. Pater meus vſqꝫ modo operatur? Anforte ⁊ iu
rioſus patri iudicādus eſt ingratus?Sed nunquid ingra
Pš.ij. to diceret. Poſtula a me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā
et poſſeſſionē tuā terminos terre? An forte ꝓpheta:aut qđ
diceret:neſciuit:aut fallere voluit:aut vt mitius aliquid de
ꝓphetis dicamus finxiſſe credo ſibi duos confabulantes:
id patrem dicētē:⁊ filium patrē. Ante me nō eſt formatus
⁊ deus:adiūxit filius dicēdo.Et poſt me non erit.Humana
Ca.xxiiij. ſunt que agimꝰ:an diuina? Prochdolor: parce:parce here
tica īpietas.Cū tu deum nō capias:nos quoqꝫ ad blaſphe
miam ꝓuocas. Nō hoc docet ſancta eccl̃ia. Pater:pater
eſt:filius:filius eſt: ⁊ ille nunq̄ nō fuit pater: ⁊ iſte nunq̄ nō
fuit filius: ambo eterni:nec ceperūt eſſe: nec deſierūt: quod
pater loquitur filiꝰ loquit̄:quia verbū patris eſt: et qđ filiꝰ
loquitur pater loquitur:quia pater ꝟbi eſt. Ipſum ꝟbū di
Joh.xiiij. cit.Verba que ego loquor a meipſo nō loquor.Cōcedite q̄
ſo creatori:⁊ ī creatura ſi poteſtis capite creatorem. Ecce
ignis ⁊ ſplēdor duo ſunt:alter ex altero/nec ſine altero alt̄
eſt.Ignis pater/ſplēdor filius. Ipe ſi poſſit dicit:qđ luceo
nō a meipſo luceo:ſed qui me miſit ipſe mihi dedit vt lucē
Joh.xvj. Ignis enī ſplēdorē mittit:⁊ ſicut filꝰ de patre dicit: pater
mecū eſt:ita ⁊ ſplēdor dicere poteſt:ignis mecū eſt.Extin
gue ignē:ſplēdor nuſq̄ parebit. Iſte ergo ignis pat̄ ⁊ ſplē
dor filius:vnus ſine cōiuge pater:alꝰ ſine matre filꝰ. Nec
diuidi alter ab altero pōt:et cū ſit alter ex altero: initiū tn̄
alteriꝰ eſſe nō pōt ſine altero.Hoc enī poſſe a creatore tribu
tū eſt creature.Quid pōt ipſe creator?Accedat paganꝰ:ac
cedat ſabellianꝰ:videat arrianꝰ.Videant qđ in deo videre
nō poſſunt.Nō facio iniuriā ſi aliqua parte tanti creatoris
cupiēs oſtēdere poteſtatē:ignis ſiue lucerne offerā ante il
pš.cxviij. lum ſimilitudinē.Scriptū eſt enim. Lucerna pedibꝰ meis
verbū tuū dñe:⁊ lumen ſemitis meis. Et de deo dictū eſt.
Deut.iiij. Ignis ꝯſumens.Accedite ergo ⁊ lucernā diligēter cōſide
rate:veſtraſqꝫ fatuas tenebras remouete. Paganꝰ ītueat̄
ſine coniugio eſſe patrē:⁊ ſi cecꝰ nō es diſce filiū: ⁊ ibi vide:
inter ignē ⁊ ſplēdorē quere mediū:ſi nullū eſt mediū: nullū
eſt cōiugiū. Noli velle ſcrutari mediū:ne magnū patiaris
incēdiū.Accedat ſabellianꝰ videat duos ī vnū:ignē ⁊ ſplē
dorē. Nūquid nō recte dicere poteſt ſplēdor:ego in igne et
Joh.xiiij. ignis in me:ſicut ⁊ filꝰ dicit.Ego in p̄re:⁊ pater in me?Ac
cedat arrianꝰ: videat ⁊ ipſe alterū ex altero:nec tamē naſci
poſſe alterū ſine altero.Nemo eorū prior: nemo poſterior.
Coeui ſūt pater ⁊ filꝰ:ſplēdor ⁊ ignis.Nec ignis ſine ſplē
dore:nec ſplendor ſine igne.Aut certe ſi placet mitte manū
diuide alterū ex altero/oſtende mihi ignē ſine ſplendore/
vel ſplendorē ſine igne. Abſit:abſit:ardere tantūmodo po
teris:ſeparare alterū ab altero nō poteris. Sicut enī ignis
⁊ ſplēdor alter ex altero eſt/nec eſſe alter ſine altero poteſt.
Nō illis ortꝰ qui nō eſt:ſed eternitas vna eſt:vna ſubſtātia
Ignis ⁊ ſplēdor tēporales ſunt: pater autē et filius eterni
ſunt.Sunt dico qui patrē et filiū deū dico: dualitas in pro
le:vnitas in deitate.Alterum facit vniꝰ natiuitas: ſed vnū
oſtēdit eſſe diuinitas.Cū dico filꝰ:alter eſt.Cū dico deus
vnus eſt.Alius eſt:quia filius eſt.Aliud quidē nō eſt:quia
deꝰ eſt.Erubeſcite arriani. Tunicā hominis iam iudicati
in cruce pēdentis carnifices pilati nō ſunt auſi cōſcindere:
Joh.xix. et vos conamini charitatē dei in celo ſedētis:īmo deū ip
ſam charitatē diuidere?Sꝫ conamini quātū poteſtis:vos
ꝯ iam in infernū ruiſtis:nā illam tunicā nunq̄ rupiſtis.Itē ꝑ
Ca.xxv. prophetiā dñs dicit. Non eſt vltra abſqꝫ me deus. Deꝰ iu
Eſa.xlv. ſtus ⁊ ſaluās non eſt preter me. Hic ſabellianꝰ exultat.Vt
enī vnū eūdēqꝫ patrem oſtendat ⁊ filiū:talibus ſe teſtimo
nijs credit muniri.Et ecōtra arriani vt probēt aliū eſſe pa
trē alterū filiū:alia proferūt teſtimonia in quibꝰ dicāt. Al
ter eſt p̄r:alter eſt filꝰ:alter maior:alter minor:vt pater di
Eſaie.xlij cat filio.Dedi te in lucē gentiū.Et filꝰ dicat. Pater miſit
Joh.viij. me:quātū intelligo/lucē iſtā gentiū comprehēdere non va
lent atqꝫ ꝑſpicere: vnde cecati nō mecū poſſunt ambulare:
ſed potiꝰ aberrare. Arrianus aliud:ſabellianꝰ aliud.Qua
le bellū?Quid ad hec catholicus?Arma inquit que portāt
mea ſunt/mihi militāt ambo/ꝯtra ſe pugnāt: ſed ꝓ me vti
nam ambo deficiāt:⁊ nō alter ad alterū tranſeat:ſed ad me
properēt:⁊ ego aliqđ vnde vtrūqꝫ percutiant̄ proferā.Tu AA
arriane dicis maiorē eſſe q̄ mittit:minorē qui mittitur. In Ca.xxvj
terrogo te ⁊ ego:q̄s eſt maior/cui preparat̄ aliqđ venienti/
an q̄ ꝑparat? Cui exhibet̄ officiū an qui exhibet? Vtiqꝫ ſi
hominū genus interroges:reſpondebit illū eſſe maiorē cui
preparat̄.Tu autē inde vis probare minorē filium: q2 miſ
ſus eſt:⁊ ego oſtendā eū qui miſit ꝑcedere illum quē miſit:
nec vnū dico eorꝫ maiorē:q2 non audeo dicere vel minorē.
Eſaias ꝓpheta dicit.Hec dicit dñs chriſto domino meo: Eſa.xlv.
cuiꝰ apprehēdi dexterā:vt ſubijciā ante faciē eius gentes.
Ecce iam filio miſſo quō precurſor eſt pater. Adhuc ſeq̄re.
Et dorſa regū vertā ⁊ aperiā coram eo ianuas:et porte nō
claudent̄.Ecce ille qui miſerat ꝑcurſor factꝰ eſt. Quis enī
maior aut ſuperior/ante minorē ianuas aperit:vel quō fiet
niſi paululū ꝑceſſerit?Audi adhuc.Et porte inq̄t non clau
dent̄.Quō?Ego ante te ibo.Audis q2 qui miſerat ⁊ comi
tantur ⁊ ꝑcedit: qui mittit̄ non diſcedit. Iam tu diſcerne q̄
ſit maior:qui potior:ego enī nullā diſcretionē video: ſꝫ po
tiꝰ equalitatē cōſpicio. Filꝰ dicit de patre. Miſit me. Pa
ter filio dicit.Ego ante ibo. Recedit ꝺ medio diſcordioſa
calamitas/eq̄litas hoc exhibet nō diſparilitas. Adhuc ſe
quere vt clariꝰ appareat quis cui dicat. Ego ante te ibo:et
glorioſos terre hūiliabo.Hic eſto ⁊ tu pagane.Audi qđ di
cat ꝓpheta.Nō mihi ego qđ volui ſcripſi. Codex in q̄ hec
ſcripta ſunt in armario iudei habet̄. Inimicus meꝰ teſtis
meus:ab ipſo quere.Aperi lege ⁊ crede.Dorſa inquit regū Eſaie.xl
vertā:⁊ glorioſos terre humiliabo. Nōne reges tre vides:
qui ante ꝑſequebant̄ chriſtianos/nūc ītegros eſſe chriſtia
nos?Nonne vides eos q̄ humiliabant eccleſiā: humiles in
troire in eccleſiā? Nōne ipſos habere defenſores:q̄s añ ha
buit ꝑſecutores?Ego inq̄t ante te ibo ⁊ glorioſos terre hūi
liabo. Portas ereas conterā:⁊ vectes ferreos ꝯfringā.Et
dabo tibi theſauros abſcōditos ⁊ archana ſecretorꝫ: vt ſci
as q2 ego ſum deꝰ:q̄ voco nomē meū qm̄ deꝰ iſrael.Audiat
ſabellianꝰ.Deꝰ dicit:hō dicit.Audiat et arrianus.Ego de Vbi.ſ.
us ⁊ nō eſt alꝰ extra me.Diu eſt ex quo ꝯtra iſtas duas he BB
reſes certādo laboro:⁊ pene ſum fatigatꝰ. Veni dñe meꝰ ie Ca.xxvij
ſu ꝓliator fortiſſime:pnceps exercitꝰ dñi:qui diabolū vici
ſti ⁊ ſeculū.Apprehēde arma ⁊ ſcutū:⁊ exurge in adiutoriū Pſalm.
mihi. Proceſſurus ad preliū ⁊ victurꝰ in mūdo mūdū:ora xxxiiij.
uit:nō tā q̄ virtutis īpotēs:ſed vt nobis ꝓpter qđ venerat
hūilitatis miniſteriū exhiberet.Et qđ dixit? Pater clari Joh.xvij
fica filiū tuū. Modo arrianꝰ dicit. Vides q2 minor ē:⁊ cla
ritatē non haberet niſi patrē petiſſet? Expecta hō: qđ feſti Pš.viij.
nas:tu hominē vides:ī qua forma nō ſolū patri:ſed ⁊ ange
lis minor ē:hō paret:deꝰ latet. Tu mihi oſtēdis hoīem hu
milē:aperi oculos ⁊ vide deū ſublimē/nō angelis miorē ſꝫ
patri coequalē. Pater inq̄t filiū tuū clarifica:ecce minorē
Adhuc ſequere. Vt ⁊ filꝰ tuꝰ clarificet te:ecce equalē. In
uenimꝰ filiū agnoſcentē patrē atqꝫ orantē eiqꝫ cōiunctū nō
vt putabat̄ ingratū. Videamꝰ qđ de filio dicat ⁊ pater.Aſ CC
ſumpſit ieſꝰ petrū ⁊ iacobū ⁊ iohānē fratrē eiꝰ:euāgelij ver Ca.xxviij
ba ſunt:⁊ duxit illos in mōtē excelſum ſeorſum:⁊ trāſfigura Mat.xvij
tus ē ante eos. Et reſplēduit facies eiꝰ ſicut ſol:veſtimēta
autē eiꝰ facta ſunt alba ſicut nix. Ecce apparuit illis moy
ſes ⁊ helias cū eo loquētes.Qui ſunt moyſes ⁊ helyas:niſi
lex ⁊ ꝓphete? Loquebant̄ cū illo:q2 locuti erāt de illo:oſtē
debant que ꝑdixerāt:manifeſtabāt que ꝓphetauerāt. Lo
quebant̄. Putas qđ loquebant̄? Vt iudei cōuincerent̄:pa
gani ꝯuerterent̄:manichei cōfunderent̄: heretici cōprime
rent̄/catholici cōfirmarent̄. Loquebat̄ lex ⁊ grā:lenitas ⁊
aſperitas/terror ⁊ māſuetudo/preceptū ⁊ adiutoriū/ferra
mentū ⁊ medicꝰ:vmbra ⁊ lux/preco ⁊ iudex/ſnīa et miſeri
cordia.Et quid poſtea? Reſpōdens petrꝰ dixit ad ieſum.
Dñe bonū eſt nobis hic eſſe/ſi vis faciamꝰ hic tria taberna Vbi.ſ.
cula:tibi vnū:moyſi vnū:⁊ helie vnū. Quid dicis ſancte pe
tre? Mūdꝰ ꝑturit ⁊ tu ſecretū petis? Vides tot gētes ī vnū
cōueniſſe ⁊ tu requiē queris? Vides tenebras mūdi:⁊ tu lu Mat.v.
mē abſcōdis? Nemo accēdit lucernā ⁊ ponit eā ſub modio

ſed ſup candelabꝝ vt luceat oib⁹ q̄ in domo ſunt. Iſta do
mus tot⁹ eſt mūd⁹/lucerne accēſio: verbi incarnatio: cāde
labꝝ autem crucis eſt lignū: lucerna in candelabro lucens
Mat. v. chriſt⁹ in cruce pēdens. Nemo accēdit lucernā et ponit eā
ſub modio: ſed ſup candelabꝝ vt luceat oib⁹ qui in domo
ſunt. Uides tu: videamus ⁊ nos. Tenebre ſunt nō offenda
mus ī paganis: nō errem⁹ cū hereticis: luceat nobis lucer:
DD na: doceat nos verbū ī carne. Uideam⁹ quid dicit euāgeli
Ca. xxix. ſta: videam⁹ ſi admiſſum eſt cōſiliū petri. Adhuc inq̄t eo lo
Mat. xvij quēte: ecce nubes lucida obūbrauit eos. Et ecce vox de nu
be dicēs. Om̄es audiam⁹: nemo aures claudat. Audiāt pa
gani irriſores: audiāt iudei perſecutores: audiāt manichei
fantaſma ſomniātes: audiāt heretici erroēi litigatores: au:
diāt ⁊ maxime audiāt etiam catholici fideles dei cultores.
Iſti audiāt ne ſeducant̄: illi vt puniant̄. Quid dicit vox de
Ubi ſ. nube: Hic eſt fili⁹ me⁹ dilect⁹ in quo mihi cōplacuit. Ubi
eſtis q̄ aduerſamini filio dei: Pater dicit. Hic eſt fili⁹ me⁹
⁊ tu dicis nō habet filiū deus. Tu pagane q̄d ſtas foras et
murmuras: Intra huc ī ſcholā dei: aperi aures cordis tui
audi vocē dn̄i tui ⁊ diſce filiū dei. Quo fugiet̄ iudei q̄ occi
diſtis filiū dei: Quo fugiet̄: vbi vos abſcōdetis: Qui mō
tes: q̄ petre ſup vos caſure ſunt: Et ſi in cauernis petrarū
vos abſcōderit̄: inde extrahā vos dic̄ dn̄s. Sꝫ ⁊ vos venite
Pſalm. ītrate: ꝯſiliū meū audite: deſpare nolite/ qm̄ ſunt reliq̄e ho:
xxxvj. mini pacifico. Seuiſtis/occidiſtis/ ſanguinē xp̄i fudiſtis:
increduli fuiſtis: in ꝑiculo poſiti eſtis. Quid facere nūc ha:
betis: niſi vt credētes baptizemini ⁊ viuat̄: Sāguinē quē
fudiſtis nō eſt q̄d horreatis. Fuſus ē ſanguis medici: fact⁹
pſ. xxxiij. eſt medicamētū freneticis. Quid dubitat̄: Guſtate ⁊ vide
te qm̄ ſuauis eſt dn̄s. Quid tu manichee: q̄ diu fantaſma ſō
Mat. xvij. niaberis: Uigila ⁊ vide: nubila tonāt. Quid tonāt: Hic eſt
fili⁹ me⁹ dilect⁹. Uide in terra hoiem verum: audi de celo
deū verū. Uide in t̄ra hoīs filiū: audi de celo dei eſſe filiū.
Utrūqꝫ verꝝ eſſe cognoſce. i. deū et hoiem: filium dei ⁊ filiū
hoīs: vnū eūdēqꝫ eſſe deū ⁊ hominē. Agnoſce hoiem: ⁊ pla
cabis deū. Caue ne offendas ī petra: ne mortis patiar̄ rui
nam: q: q̄d tu ſomniaris vanitas eſt: q̄d deus tonat v̄itas
eſt. Audi tu ſabelliane/ audi de celo patrē/ vide in t̄ra filiū:
et noli dicere idē pater q̄ fili⁹. Audi ⁊ tu arriane: ⁊ ī patre ⁊
ī filio noli errare: ſed ſequere vnitatē: ⁊ vide diuinitatē. Do
mine audiuim⁹: q̄d dicis de filio tuo. Hic eſt fili⁹ me⁹ dile:
ctus in q̄ mihi cōplacuit. Et q̄d aliud: Ipm̄ audite. Grās
tibi de⁹ eterna virt⁹: grās tibi pater oipotēs: q̄ et filiū tuū
oſtēdiſti: ⁊ mihi doctorē dediſti. Recedat ſabellian⁹: rece:
dat arrian⁹: recedāt cetere peſtes: recedat iniqua doctrina
Doceat de⁹: nō liqu⁹ arrianus/doceat dei fili⁹/nō aduerſa
rij fili⁹. Dic dn̄e me⁹ ieſ⁹/doce/diſcā. Quid docēs: Sabel:
lian⁹ dicit: ipſe eſt pater q̄ fili⁹. Arrian⁹ dicit: ali⁹ pr̄: alius
EE fili⁹: pater maior: fili⁹ minor: aduerſat̄/clamat/litigat/ꝯtra
Ca. xxx. xp̄m dimicat. Ille ſanguinē fudit vt redimat: tu pecuniam
ſpargis vt ꝑimas. Speluncā fabricat: illic catholicū preſo:
cat: chriſtianū vocat paganū: baptizato ingerit baptiſmū:
Joh. xiij. ꝯtra id q̄d ſcriptū eſt. Qui ſemel lot⁹ eſt: nō idiget denuo la
uari. Clamat hō chriſtian⁹ ſum: q̄d me dicis eſſe q̄d nō ſū:
Clamat fidelis ſum: et ille dicit: accipe aurꝝ. Quid das aut
q̄d auferes: Das pecuniā vt auferas gratiā: das preciū vt
auferas q̄d empt⁹ ſū. Quid emis ab empto: Preciū meū
nō aurū ſed ſanguis xp̄i eſt: nō me ſeducis: nō me decipis:
Act. viij. quantūcūqꝫ mihi cōferas: nō mihi tollis preciū meū. Pe:
cunia tua tecū ſit in ꝑditione. Nā preciū meū nō habet eſti
mationē. Clamat hō/fidelis ſum ⁊ exufflat̄: clamat: in noīe
pr̄is ⁊ filij baptizat⁹ ſum: ⁊ tu irritū facis. Quid ḡ chriſtia:
no reſeruas: in q̄ patrē et filiū ⁊ ſpiritū ſanctū exufflas: An
forte nouā fidē/ nouū baptiſma/nouū deū de trāſmarinis
partib⁹ adduxiſti: Dic me⁹ ſancte paule/doce diuini iuris
perite: ſpōſi amice: hō iſte mō venit: mundū ſubuertit: fidei
vnitatē ſcindit: trinitatē diuidit: ſibi nō ꝯſentientē rebapti
j. Cor. iiij. zare contēdit. Quid facit: In chriſto ieſu ꝑ euāgeliū tuum
Ephe. iiij. me genuiſti: ī ip̄o baptizat⁹ ſum. An forte eſt alia fides: aut
aliud baptiſma: Una fides/ vnū baptiſma/ vn⁹ deus ⁊ pa
ter oim. Si ergo vna fides: imo q: ⁊ vna fides: vnū baptiſ:
ma vn⁹ de⁹ ⁊ pater omniū: iam credidi: iam baptizat⁹ ſum
Pſ. xliiij. iā deū habeo patrē: quare homicidā patior arrianū: Sub:
ueni dn̄e meus ieſu ⁊ accingere gladiū tuū circa femur po
tentiſſime. Omniū potētiſſime egredere: occide eos in ſe: vi:
uant ī te ⁊ deſināt ꝑſequi te. Sabelliani te ſubtrahūt: arria
ni te minuūt. Tu q̄d dic̄ de te: Pater dixit vt te audiam⁹
Cū te audim⁹: ip̄m audim⁹: vno ictu vtroſqꝫ ꝑcute aduer
ſarios. Pereāt inq̄t vaniloq̄: ⁊ mētis ſeductores: arrian⁹ ⁊
ſabellian⁹. Nō ego ⁊ pater vn⁹ ſum⁹: ſed ego ⁊ pater vnū ſu
mus. Q̄d dico: vnū: audiat arrian⁹: q̄d dico: ſumus: audiat Joh. x.
ſabellian⁹: nō diuidat arrian⁹ vnū: nō deleat ſabellianus ſu
mus: ſed ambo veniāt ⁊ ſint etiā ipſi nobiſcū in vnū: ſicuti Joh. xvij.
ego ⁊ pater vnū ſum⁹. Ergo ſi pater ⁊ fili⁹ vnū ſunt: imo q:
indubitāter vnū ſunt: nō duo ſed vn⁹ de⁹. Nō iniquū aliq̄d
ꝓpheta ſcribit: ſed verꝝ dixit deū dicentē. Ante me non eſt Eſa. xliij.
format⁹ de⁹ ⁊ poſt me nō erit. Docuit v̄itas veritatē: ⁊ gla:
dio ſic acuto omniū ꝑemit errorem. Si adhuc heretici relu FF
ctant̄: audiāt catholici diffinitiuā ſentētiā quā ſequant̄. Au Ca. xxxj.
diſtis patrē q̄d dixerit d̄ filio: audiſtis filiū q̄d de patre di
xerit vel de ſe. Si q̄s vobis euāgelizauerit ꝑter id q̄d acce: Gal. j.
piſtis: anathema ſit. Dixim⁹ de patre ⁊ filio q̄d potuim⁹: ⁊
quātū potuim⁹: ſi tn̄ aliq̄d digne potuim⁹. De ſpiritu ſctō
tacuim⁹: ſed nō eū ꝑteriuim⁹. Quicq̄d em̄ de pr̄e ⁊ filio di:
xim⁹: de ſpiritu ſancto dixim⁹. Eſt eni in illis ⁊ cū illis vn⁹
et ver⁹ de⁹: nō minor aut terti⁹ deus. Quid adhuc dicā fa
tigatis fatigat⁹: Qui ſpiritū ſanctū a patre ⁊ filio eternitate
⁊ ſubſtātia vel cōtone ſeparāt: eū qui negat ſpiritū ſanctum
nō eſſe pr̄is ⁊ filij: plen⁹ ē ſpiritu ī mūdo: vacu⁹ eſt a ſpiritu
ſancto. Ideo eni dicit̄ de⁹ charitas: q: partib⁹ nō diuidit j. Joh. iiij.
vnitatē: ſed ineffabiliter coagulat trinitatē. Ipſa eſt enim
trinitas vn⁹ deus: turris fortitudinis a facie inimici: qui in
ſe credentes cuſtodit in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Itē in eadē dn̄ica. Homelie de eo q̄d ſcriptū
eſt in euangelio ſm̄ Lucā. Homo quidā fecit ce: Lu. xiiij.
nam magnā ⁊c. q̄ habētur iter ſermones de Uer
bis domini. xxxiij. fo. liij. Et li. ij. de q̄ſtionib⁹
euangeliorum. Ca. xxx.

¶ Dominica tertia poſt feſtum ſancte trinitatis
De iudicio Salomonis et duabus meretricib⁹ iij. Re. iij.
Sermo. j.

De duab⁹ meretricibus dilectiſſimi fratres q̄ ad Ser. cc.
iudiciū Salomis venerunt: vn̄ nobis ad veſpe: B
ram lectio recitāda eſt: ex quib⁹ vna que erat nō iij. Re. iij.
ſolū luxurioſa: ſed etiā crudelis ⁊ ipſa clamabat
ad regē vt diuidi iuberet infantē. Nūc ſi libēter accipitis:
de ipſis quid ſancti patres nr̄i expoſuerūt: charitati veſtre
aurib⁹ cupim⁹ ītimare. Illa em̄ que clamabat: vt puer inte
ger ſeruaret̄: eccleſie catholice typum gerebat/illa alia cru
delis ⁊ ipſa que clamabat vt puer diuideret̄: arrianā here:
ſim deſignabat. Catholica eni quaſi mater piiſſima: oibus
hereticis clamabat. Nolite chriſtū minorē facere patre: no
lite vnitatē diuidere: nolite vnū deū diuerſis gradibus di:
uidēdo veluti idola gētiū ī vr̄is cordib⁹ fabricare: totū no
biſcū poſſidete: ſi vultis hr̄e pacē/ nolite vnitatē ſcindere.
Nō ei ſi vos totū tenueritis/nobis nihil remanet. Tāta ē
fili⁹ oipotētia: vt eū oēs totū poſſideāt: ⁊ ſinguli totū. Sed
impia ⁊ crudelis hereſis clamat/nō: ſꝫ diuidat̄. Quid ē di:
uidat̄: niſi nō fili⁹ eq̄lis ſit patri: Dū em̄ filio ſubtrahit eq̄:
litatē: ⁊ bonū oipotētēqꝫ denegauit patrē. De⁹ em̄ pater ſi
potuit filiū ſibi ſimilē gignere ⁊ noluit: nō ē bon⁹. Si voluit
et nō potuit: nō ē oipotēs. Certi eſtote fratres mei: q: huic
ſentētie null⁹ vnqꝫ arrianoꝝ poterit reſpōdere: ſed quotiēs
ꝯſtricti fuerit veriſſima rōne: velut anguis lubric⁹ ad alias
quaſcūqꝫ q̄ſtiōes callidas ⁊ tortuoſas refugiūt. Ergo fr̄es B
chariſſimi: teſtamentū ꝓfero: v̄ba teſtatoris refero. Si ha:
bet q̄d diuidat̄/ibi īuenio. Si nō habet q̄d diuidat̄ ex ipſo
teſtamēto illis reſiſto. O īfelix heretice: q̄d hꝫ teſtamētū au
di. Pacē meā do vobis: pacē relinquo vob̄. Hec eſt xp̄iano Joh. xiiij.
rū hereditas: ⁊ q̄s eſt ip̄e teſtator: Lege teſtamētū et inue:
nis. Cū ꝓpheta de dn̄o loqueret̄ ait. Magnificabit̄ vſqꝫ ad Michee. v.
terminos terre: ⁊ iſte erit pax. Gloria in excelſis deo: ⁊ ī ter Luce. ij.
ra pax hoib⁹ bone volūtatis. Nō diuiſorib⁹ ſancte vnitat̄
ſed hoib⁹ bōe volūtat̄. Ipſe ē hereditas: ip̄e teſtator: ip̄m
q̄ris diuidere. Quid partiris vnū: Si vnū diuiſeris: inte:
grū nihil habes. O arriana hereſis crudel̄ ⁊ ipſa erubeſce.

Annotatõ nūeralis ordinis ſermonū hui⁹ opis Iudicante ſalomone:meretrix ne vnum viuū:ne vndecūq̃ conceptū etiā natū proderet:nō dimiſit diuidi filiū ſuum:ꝫ tu diuidis deum tuum? Illa ꝫ ſi meretrix: tamē pia:q2 ma ter. Tu hereſis impia:q2 nō mater. Nō paris prefocas:qꝺ non parturis ꝯgregas. Viſcera tua duruerūt: illi⁹ tremue

Pš.ij. runt. Quid dicit illa:q typū gerebat catholice matris: Da te illi puerū:ꝫ nolite diuidere eū. Filius me⁹ eſt:ſed melius apud illā migret nat⁹:migret tot⁹:th apud me maneat ma tern⁹ affect⁹. Date illi pueꝝ:nō auferant vota membroꝝ il li⁹ integritas nō diuidat:ne mihi pietas auferat. Nō dicit date illi pueꝝ:ꝫ nolite diuidere:ecce ꝫ ego dico. Totū poſ

C ſide:ꝫ noli diuidere deū. Nō indīt:ſz ſi vis habere pacē:di uide hereditatē. Sine pꝛiudicio dico. Et qꝺ habeo diuide

Joh.xiiij. re?Audi. Pater maioꝛ me eſt:filī⁹ minoꝛ:ſpirit⁹ creatura. O partes/o iuſticia/o equitas. Facio partē:q2 diuido pacē. Si eñ facta fuerit pax:iā nō eſt pax. Sed q̃re apud te pax illibata eſt:apud quē fides integra nō eſt? Vñ q2 mecū vis poſſidere:ꝫ pacē vis diuidere:hereditatē nō vis diuidere? Poſtremo ſi moꝛe tuo nō paci ſz pꝛſidie ſtudes:vade inter pella iudicē xp̄m:videam⁹ qꝺ tibi dictur⁹ eſt. Dic ei qꝺ in

Luce.xij. euāgelio dictū ē. Dñe dic fratri meo vt diuidat mecū here ditatē. Sine dubio reſpōdet tibi. Amice:qs me cōſtituit iu dicē aut diuiſoꝛē? Vis diuidere pacē:et queris hře iudicē pacē:iudex tu⁹ nolo eſſe. Pat ſum:pſentietib⁹ aſſideo:liti gantes fugio. Si eñ oibus xp̄ianis meis per vnā volūtatē

Actuū.iiij vnū coꝛ hre ꝯcedo:quō inter me et patrē diuido vnitatē:q oib⁹ fidelib⁹ meis:vnū coꝛ et vnū tribuo charitatē? Quid

Joh.xiiij. ait dñs philippo? Tāto tpe vobiſcū ſū:ꝫ nō cognouiſtj me Philippe:ego veni pr̄i meo te adiūgere:tu noli me ſepara re. Quid d̄ris q̃ſi alter pꝛeter me? Qui me videt:videt ꝫ pa trē. Tāta eſt ī nobis ſimilitudo:tāta vnitas:tāta charitas:vt ego in pr̄e ſim:ꝫ pať in me. Per quā vnitatem vos dñs ſibi iūgere ꝫ ꝯſeruare dignet:pꝛſtante eodē dño nr̄o ieſu xp̄o:q cū pr̄e ꝫ ſpiritu ſancto viuit ꝫ regnat ī ſecula ſeculoꝝ. Amē

¶In eadem dominica de Helia. Sermo.ij. In quo demonſtrat ꝙ helias typum xp̄i habuit.

Sermo. ccj.
In lectionib⁹ q̃ nobis dieb⁹ iſtis recitant fratres kmi: frequēter admonui vt nō ſeq̄mur litteram

B occidentē:et viuificantē ſpiritū relinq̄mur. Sic

ij.Cor.iij. enī apl's ait. Littera eñ occidit:ſpirit⁹ viuificat Si enī hoc tantū volum⁹ intelligere qꝺ ſonat in littera:aut paruā aut ꝓpe nullā edificatione de diuinis lectionib⁹ ca piem⁹. Illa eī oīa que recitant: typus erāt ꝫ imago futuro

B rum. In iudeis enī figurata/in nobis gr̄a dei donāte ꝯple

iij.Re.xix ta ſunt. Beat⁹ eī helias typū habuit dñi ſaluatoꝛis. Sicut enī helias a iudeis pſecutionē paſſus eſt:ita et ver⁹ helias dñs noſter:ab ipſis iudeis repꝛobat⁹ eſt ꝫ cōtēpt⁹. Helias reliq̄t gētē ſuā:ꝫ xp̄s deſeruit ſynagogā. Helias abijt ī de ſertū:ꝫ xp̄s venit in mundū. Helias in deſerto coꝛuis mini ſtrantib⁹ paſcebat:ꝫ xp̄s ī deſerto mūdi hui⁹ gētiū fide re ficit. Coꝛui eñ illi q beato helie iubēte dño miniſtrabāt:gē tiū populū figurabant. Pꝛopterea ꝫ de gētiū eccl'ia dicit.

Canti.j. Nigra ſum ꝫ foꝛmoſa filia hierl'm. Vñ ē eccl'ia nigra et foꝛ moſa. Nigra p naturā/foꝛmoſa p gratiā. Vñ nigra? Ecce

Pſalm.l. in iniq̃tatib⁹ ꝯcept⁹ ſum:ꝫ ī delictis peperit me mater mea. Vñ foꝛmoſa? Aſpges me hiſopo ꝫ mūdaboꝛ:lauabis me ꝫ

Rom.vij. ſup niuē dealbaboꝛ. Vnde nigra? Apl's dicit. Video aliā legē ī mēbris meis repugnātē legi mētı̄ meę:ꝫ captiuū me ducētē in lege peccati. Vñ foꝛmoſa? Quis me liberabit de coꝛpe moꝛtı̄ hui⁹? Gratia dei p ieſum xp̄m dominū noſtrū. Vere eccl'ia gentiū coꝛuis ſilis erat:qñ viuētē dominū cō tēnebat:ꝫ ante acceptā gratiā velut moꝛticinis cadauerib⁹

C idolis miniſtrabat. Poſt hec iubet helias pꝛficiſci ī ſareptā

iij.Regū. xvij. ſidonioꝝ:vt ibi paſcat a vidua. Sic eī ad eū dñs dixit. Va de in ſareptam ſidonieꝝ:ego mādaui vidue:vt te paſcat ibi Quo ꝫ p quā mādauit de⁹ vidue cū ꝓpe null⁹ tūc ali⁹ eēt ꝓpheta cū quo de⁹ manifeſti⁹ loqueret niſi beat⁹ helias? Q2 iȷ eſſent eo tpe alij de filijs ꝓphetarū:ita pſecutionē ie zabel metuebāt:vt vix vel abſcōditi euadere poſſent. Ego indīt dñs mādaui vidue. Quo mādat dñs:niſi īſpirādo qꝺ bonū eſt intus in aīa per gratiā ſuā? Ac ſic oīs homo q bo

j.Coꝛ.j. ni aliqꝺ operat: de⁹ illi loquit int⁹. Nemo ergo de ſe ſz de dño glorient. Nunquid tūc in iudea nō erant multe vidue?

Et qꝺ ſuit ꝙ nulla iudeoꝝ vidua beato helie cibū meruit miniſtrare:ſed ad viduā gentilē mittit vt ab ipa paſcatur? Vidua enī iſta ad quā ꝓpheta mittit:typum eccleſie gere bat:ſicut et coꝛui illi qui helie miniſtrauerāt:figurā gentiū habuerūt. Venit ergo helias ad viduā:q2 chriſt⁹ venturus

D erat ad eccleſiā. Sed videam⁹ fratres dilectiſſimi vbi bea tus helias viduā illā inuenit. Exierat eñ vt aqua ſe laua ret:ꝫ ligna colligeret. Quid eñ aqua ꝫ qꝺ ligna ſignificent videamus. Satis eñ iſta duo eccleſie ꝫ amica ꝫ neceſſaria eſſe cognoſcim⁹:id eſt lignū et aquā. Deniq̃ ſic ſcriptū eſt. iij.Regū xvij.

Et erit tāq̃ lignū quod plātatū eſt ſecus decurſus aquaꝝ Nā ī ligno crucis myſteriū/in aqua oſtēdit baptiſmatı̄ ſa cramētū. Exierat ḡ vt colligeret duo ligna. Sic eñ rńdit beato helie:cū ab ea cibū peteret. Dixit eī. Viuit dñs q2 nō habeo niſi pugillū farine:et modicū olei in vaſe:ꝫ ecce ego exeo vt colligā duo ligna ꝫ faciā mihi cibū ꝫ filio meo:ꝫ mā ducabim⁹ ꝫ moꝛiemur. Sicut ḡ ſupra dixi:vidua illa typū habebat eccleſie:fili⁹ vidue figurā gerebat populi xp̄iani. Pš.j. iij.Regu xvij.

Veniēte ergo helia:exijt vidua colligere duo ligna. Vide te frēs:q2 nō dixit tria:nec q̃tuoꝛ:nec vnū tm̄modo lignū: ſed duo ligna colligere voluit. Ideo duo ligna colligebat: q2 ī typo helie xp̄m excipiebat. Duo ligna volebat collige re:q2 crucis myſteriū deſiderabat agnoſcer. Crux eñ dñi ſaluatoꝛis duob⁹ lignis aptata ē. Jō duo ligna colligebat vidua illa:q2 illū q ī duob⁹ lignis pepēdit creditura erat eccleſia. Dixit ḡ vidua illa. Colligo duo ligna vt faciā ci bū mihi ꝫ filio meo:ꝫ māducabim⁹ ꝫ moꝛiemur. Verū ē frēs dilectiſſimi. Nēo ī xp̄m crucifixū credere merebit:niſi huic ſeclo moꝛiat. Nā quicūq̃ coꝛp⁹ xp̄i digne māducare voluerit:neceſſe ēvt moꝛiat pꝛeteritı̄ ꝫ viuat futurı̄. Vidua ḡ

E illa ſicut dixim⁹ eccl'am figurabat:fili⁹ vidue typū gētilis populi pꝛeferebat. Fili⁹ vidue defūct⁹ iacebat:q2 ꝫ fili⁹ eccle ſie.i.popul⁹ gētium:multis pctı̄s ꝫ criminib⁹ moꝛtuus eſt. Oratē helia fili⁹ vidue ſuſcitat:veniēte xp̄o fili⁹ eccleſie.i. popul⁹ xp̄ian⁹ de carcere moꝛtis reducit. Helias iclinat ī oꝛone ꝫ viuificat vidue filiū:ꝫ xp̄s ꝓcūbit in paſſiōe:ꝫ ſuſci tatur ppl's xp̄ianus. Q2 aūt trib⁹ vicib⁹ beat⁹ helias ad re ſuſcitādū pueꝝ incuruat⁹ eſt/ħ etiā anteq̃ ego dicā:credo qꝺ charitatı̄ vr̄e ꝓuenit itellect⁹. Nā q trib⁹ vicib⁹inclinat myſteriū trinitatis oſidit. Vidue eñ filiū:ideſt populū gē tiū:nec ſolus pr̄ ſine filio:nec pr̄ et fili⁹ ſine ſpiritu ſctō: ſz to ta trinitas ſuſcitauit. Deiq̃ hoc etiā ī ſacramēto baptiſma

F tis demōſtrat:dū tertia vice vetus hō mergit:vt nou⁹ ſur gere mereat. Poſt hec oſidit ſe beat⁹ helias regi:ꝫ aſcēdit ī mōtē carmeli:ꝫ poſuit caput ſuū int genua ſua:ꝫ oꝛauit vt dñs daret pluuiā ſup terrā. Et dixit ad puerū ſuū. Reſpice ꝯtra mare. Et ꝫ renūciauit puer ſe penit⁹ nihil vidiſſe. Et ait illi. Vade ꝫ ꝯſidera ſepties. Septima aūt vice renūciauit ꝫ dixit. Video nubeculā paruulā q̃ſi veſtigiū hoīs aſcēdētē de mari:et ſubito ꝯtenebrati ſūt celi:ꝫ ſctā ē pluuia magna Helias ḡ ſicut dixim⁹/figurā habuit dñi ſaluatoꝛı̄. Helias oꝛauit ꝫ ſacrificiū obtulit:ꝫ xp̄s pꝛo vniuerſo mūdo ſeipm̄ imaculatū ſacrificiū tradidit. Helias oꝛauit ī mōte carme li:ꝫ xp̄s ī mōte oliueti. Helias oꝛauit vt pluuia ī frā veniret ꝫ xp̄s vt ī coꝛdib⁹ hūanis gr̄a diuiā deſcēderet. Q2 aūt di xit helias ad pueꝝ ſuū. Vade ꝫ ꝯſidera ſepties:ſeptifoꝛmē ſcti ſpūs grāꝫ:q̃ dāda erat eccl'e deſignabat:ꝫ q2 ipſe dixit ſe vidiſſe nubeculā puulā aſcēdētē ꝺ mari:carnē xp̄i figura bat:q in mari mūdi iſti⁹ naſcitura erat. Q2obrē ne foꝛte ali q̃s dubitet nubē illā veſtigiū hoīs habuiſſe:dixit:illı̄⁹ vtiq̃ iij.Regu xviij.

hoīs q dixit. Quē dicūt hoīes eē filiū hoīs? Sicut ḡ oꝛāte Mat.xvj.

helia p⁹ tres ānos ꝫ ſex mēſes pluuia de celo deſcēdit:ita ꝫ ī aduētu ſaluatoꝛı̄ trib⁹ ānı̄ ꝫ ſex mēſib⁹ qb⁹ pꝺicare digna tus ē:pluuia ſbi dei totū mūdū feliciter irrigauit. Et ſicut tūc ī aduētu helie oēs ſacerdotes idoloꝝ infecti ſūt:ꝫ dele ti:ita ī aduētu veri helie.i.dñi nr̄i ieſu xp̄i obſuatio ſacrile

G ga paganoꝝ deſtructa ē. Hec breuit charitatı̄ vr̄e ſenſib⁹ī timātes:velut pauca capitl'a q̃ſi q̃dā idicula fidei vr̄e ocu lis demōſtram⁹:p q ſctā deſideria vr̄a ad pſcrutāda diuia myſteria ſalubriter incitent:ꝫ vt ſpiritale pabulū ſanctı̄ aiā b⁹ vr̄is iugiter rumīādū ſalubri cōſilio procurem⁹:ne foꝛ te de memoꝛia excidat:ſi iubetı̄ recapitulationē et his q di cta ſūt faciam⁹ Sicut ḡ ſupra dixim⁹:ſrēs ſctı̄ heliā itelligite Recapitu typū habuiſſe dñi ſaluatoꝛı̄. Deiq̃ ſic̄ dñs poſtea q̃ miſtas latio.

virtutes exercuit:poſtea ꝙ̄ paſſus eſt reſurrexit ⁊ aſcendit
iiij. Re.ij. in celū:ita et helias poſt multa mirabilia q̄ per eū deꝰ fecit
iiij. Re.xix igneo curru eleuaꝛ ad celū. Q̄ꝫ helias deſeruit iudeā: ſigni
iij.re.xvij. ficauit qḋ chriſtꝰ reliq̄rit ſynagogā. Corui q̄ helie miniſtra
uerūt(ſicut iā dictū eſt)figurā gētilis populi mōſtrauerūt
Vidua illa q̄ eū in ſarepta ſuſcepit: typū geſſit eccl'ie. Duo
ligna q̄ colligebat:crucis myſteriū figurabant. Hec ḡ fr̄es
chariſſimi ſi ſincera ſicut credimꝰ benignitate ſuſcipitis:et
velut mūda aīalia aſſidua cogitatiōe in v̄ris cordibus ru:
puer.xxi. minatis:implebiꝛ in vobis illud qḋ ſcriptū eſt. Theſaurꝰ
deſiderabilis requieſcit ī oꝛe ſapientis. Regnāte ipſo dn̄o
deo noſtro ieſu chriſto: cui eſt honoꝛ et imperium cū p̄re et
ſpirituſancto in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ Dn̄ica quarta poſt feſtū ſancte Trinitatis: de
Mat.vij. eo qḋ ſcriptū eſt in euāgelio ſm̄ Mattheū. Noli-
te iudicare vt non iudicemini ⁊c. Ser.j. In quo
demōſtrat quō apta mala ⁊ iudicari et argui de
bent;occulta autem iudicare penitꝰ nō debemꝰ.

Ser.ccij. A Udiuimꝰ euangeliſtā dicētē fratres chariſſimi.
B Nolite iudicare vt nō iudicemini. Quid eſt h̄ fra
tres cū ip̄e dn̄s in alio loco euāgelij dixerit. No
Joh.vij. lite ſm̄ faciē iudicare: ſed iuſtū iudiciū iudicate
Zach.vij Et alibi dicaꝛ. Judiciū verū iudicate: Non em̄ ſibi diuia
lectio ꝯtraria eē pōt:ſed itellectū ſobꝛiū querit. In ꝯuerſa
tione humane dilectiſſimi fr̄es ſunt aliq̄ que rōnabiliter re-
pꝛehēdunꝛ. Sūt v̄o q̄dā q̄ nō ſine pctō iudicanꝛ. Apta em̄
mala ⁊ iudicari ⁊ argui debēt. Illa v̄o q̄ ignoramꝰ:⁊ vtrū
bono an malo aīo fiāt ſcire nō poſſumꝰ: iudicare penitꝰ nō
debemꝰ.(Verbi gr̄a.) Vides hoīem frequētiꝰ ieiunātē:cō
gaude ⁊ noli nimis laudare:q: pōt hoc ⁊ ꝓ humana gloꝛia
fieri. Sꝫ et noli vituperare:q: pōt ⁊ ꝓ deo ⁊ ꝓ aīe remedio
ieiunare. Vidiſti aliū indicto publico ieiunio velle prādere
cū dilectione admone. Si dixerit ꝓ ſtomachi laſſitudine ſe
ieiunare nō poſſe:crede et noli iudicare: q: vtrūq; pōt fieri:
vt ꝑ gulā vel luxuriā prādere velit:⁊ pꝛe īfirmitate ieiunare
nō poſſit. Vidiſti alteꝝ ſubditis ſuis cū ſeueritate diſcipli-
nā imponere ⁊ īdulgentiā tardiꝰ dare:noli iudicare crude-
lem:q: foꝛſitā nō hoc facit moꝛbo iracūdie:ſꝫ zelo diſcipli-
Pſalm. ne ⁊ amoꝛe iuſticie:ꝓpter illud qḋ ſcriptū eſt. Zelus domꝰ
lxviij. tue comedit me. Foꝛte aliq̄s vicinꝰ aut amicꝰ tuꝰ dum ani
B mū ſuū habet in rebꝰ ſatis ſibi neceſſarijs occupatū:tardiꝰ
te ſalutauerit/aut tardiꝰ occurrerit ꝙ̄ debuit:noli eū ſupbū
iudicare/noli malignū credere: ſꝫ magis hoc aut ꝑ obliuio
nē aut ꝑ negligētiā:ꝙ̄ ꝑ deſpectū vel ſupbiā factū crede:q:
foꝛte ⁊ tibi hoc vt eſt hūana fragilitas frequēter euenit: vt ī
rebꝰ alijs nimis intentꝰ: aliq̄d minꝰ caute ac minꝰ ſollicite
feciſſe videaris:⁊ tñ noluiſti te ꝓ hac re malo aīo iudicari.
In iſtis ḡ ⁊ in hiꝰ ſilib' q̄ vtrū bono an malo aīo fiāt ſcire
nō poſſumꝰ:meliꝰ eſt vt ad partē dexterā noſtrū animū de
clinemꝰ: q: tolerabiliꝰ eſt nos in hoc ꝑ̄niri: vt eos q̄ mali
ſunt bonos eſſe credamꝰ:ꝙ̄ ex cōſuetudine iudicādi etiā d̄
bonis qḋ malū eſt ſuſpicemur. De iſtis ḡ q̄ ſunt deo nota ⁊
nobis incognita:periculoſe nr̄os ꝓximos iudicamus. De
Mat.vij. ipſis em̄ dn̄s dixit. Nolite iudicare:vt nō iudicemini. De il
lis vero q̄ apta ſunt ⁊ publica mala: iudicare ⁊ redarguere
cū charitate tñ ⁊ amoꝛe ⁊ poſſumꝰ ⁊ debemꝰ:odio habētes
non hominē ſed peccatū:nō vitioſum ſed vitiū deteſtātes:
moꝛbū potiꝰ ꝙ̄ egrotū. Nā publicꝰ adulter/raptoꝛ/aſſidue
ebꝛioſus/ꝓditoꝛ/ſupbꝰ/ſi iudicati vl' caſtigati nō fuerint:
implebiꝛ in eis illud qḋ beatiſſimꝰ martyꝛ cypꝛianꝰ de tali
bus dixit. Qui peccātē v̄bis adulantibꝰ palpat:peccati fo-
C mitē ſubminiſtrat. Ad hāc rē ꝑtinet fr̄es chariſſimi etiā illud
qḋ ī hac ipſa euāgelica lectiōe audiuimꝰ. Quid ei vides fe
ſtucā ī oculo fratris tui:⁊ trabē in oculo tuo nō vides: Vi
diſti hoīem ſubito iraſci: noli ꝯtinuo iudicare: ſed expecta
paululū:foꝛſitan ꝙ̄ veloci iraſciꝛ: tā celeriꝛ mitigaꝛ. Quid
tñ feſtuca:q̄d trabes ſignificet videamꝰ. Subita eni iracū-
dia feſtuca ē:ira v̄o q̄ in lōgū tēpꝰ ꝓtrahiꝛ:dū per odiū fal
ſis ſuſpitiōibꝰ nutriꝛ/trabes efficiꝛ. Cito ḡ iraſci ⁊ cito pla
cari feſtuca eſt:iracūdiā diu ī coꝛde tenere ac ſuare trabes
eſt. Ergo iracūdia īueterata cōuertiꝛ ad trabē. Et qua frō
te ille q̄ odiū ſeruat ī coꝛde illū iudicare p̄ſumit:in cuiꝰ ocu
lo nō trabē ſꝫ feſtucā eſſe cognoſcit: Nā coꝛdis oculū feſtuca
turbat: trabes excecat. Qḋ dixi chariſſimi:ſcripturarū de-
beo teſtimonijs appꝛobare. Quō ira coꝛdis oculum turbat:
audi pſalmiſtā dicentē. Turbatꝰ eſt inq̄t pꝛe ira oculꝰ meꝰ Pſ.vj.
Quō aūt odiū oculū coꝛdis excecat:iohānes euāgeliſta te
ſtaꝛ. Qui inq̄t odiū fratrē ſuū ī tenebꝛis eſt:⁊ ī tenebꝛis am j. Joh.ij.
bulat:⁊ neſcit quo vadat:q̄m tenebꝛe obcecauerunt oculos
eiꝰ. Scdm̄ hec ḡ ꝑ ſubitaneā irā coꝛdis oculus turbaꝛ:per
odiū lumē charitatis extinguiꝛ. Ergo fr̄es chariſſimi capi- D
tula vobis quedā ⁊ īdicula q̄liter hec itelligere ⁊ accipere
debeatiſ īſinuo. Nā vos deo ꝓpitio meliꝰ hec capere ⁊ obſer
uare poteſtis. Vt hec q̄ dixi tenaciꝰ veſtris coꝛdibꝰ inſerā-
tur:breuiꝛ repeto qḋ ſuggeſſi. In his eni rebꝰ ſicut iā ſupra
dixi ꝑiculoſe alios iudicamꝰ:ī his q̄ dubiū ē vtrū bono vl'
malo aīo fiāt.i.ieiunare:vigilare:elemoſynas facere/a vino
⁊ carnibꝰ vel abſtinere vel nō abſtinere: ⁊ reliq̄ his ſilia:q̄ ⁊
ꝓ deo ⁊ ꝓ hūana gloꝛia fieri poſſūt. Et q: ignoramꝰ q̄ aīo
fiāt:iudicare penitꝰ nō debemꝰ. Pꝛopter ea hec dicit dn̄s.
Nolite iudicare vt nō iudicemini. Pꝛopꝛ apertā v̄o iniq̄ta Mat.vij.
tē dictū ē. Argue:obſecra:icrepa: cū om̄i patiētia ⁊ doctri- ij. Tim.
na. Et illḋ qḋ ſupꝛa memoꝛauimꝰ. Juſtū iudiciū iudicate iiij.
Hec ei fr̄es kmi ſi diligēter (ſicut credimꝰ) ꝯſiderare et cū Joh.vij.
grādi ſollicitudine deo donāte obſuare volumꝰ/nō de par E
uo pctō cū dei adiutoꝛio liberamur. Maxia em̄ pars gene-
ris hūani īdiſcreto iudicio ad repꝛehēdēdū pꝛōpta ⁊ para
ta eſſe ꝓbaꝛ:cū tñ nō ita ſe velit ab alijs iudicari q̄uo vult
alios iudicare. Pꝛopꝛ h̄ ſcriptura diuia admonet dicēs.
Pꝛius ꝙ̄ interroges:ne vituperes quēq̄:⁊ cū interrogaueriſ Eccli.xj.
coꝛripe iuſte. Oīs hō priꝰ ſe vult interrogari:⁊ poſtea ſi reꝰ
eſt patiēter tolerat repꝛehēdi. Et q̄cq̄d nobis oēs volumꝰ
ab alijs fieri:iuſtū eſt vt h̄ in alijs ſtudeamꝰ iplere. Priꝰ cū
patientia interrogemus ⁊ ſollicici ſimꝰ: ⁊ cū aliq̄d certius
agnouerimꝰ/tūc aut ſi mala ſūt repꝛhendere/aut ſi bona de
fenſare valeamꝰ:ꝓpter illud qḋ ſcriptū eſt. Oīa q̄cūq; vul- Mat.vij.
tis vt faciāt vobis hoīes:⁊ vos facite illis ſiliter. Hec ē em̄
lex ⁊ ꝓphete. Et iō cōuerſi ad dn̄m eiꝰ implorem' auxiliū:
vt ipſe nobis ⁊ verā diſcretionē ⁊ pfectā charitatē p̄ſtare ꝓ
ſua pietate digneꝛ:cui eſt gloꝛia ⁊ imperiū cū patre et ſpiri
tu ſancto in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ In eadem dominica. De miſericoꝛdia ⁊ īdul-
gentia. Sermo.ij.

Ser.cciij. INter oīa q̄bꝰ hūana īdiget fragilitas maxīe ne-
A ceſſaria ē mīa: q: quāto fragilioꝛ ē coꝛrupta na-
tura:tāto maioꝛe indiget prouidētia bñficij. Et
iō fr̄es:q: ſine hac vita nr̄a ſubſiſtere non pōt:di
ſcamus quō in nos p̄mū diuinā ꝓuocemꝰ clemētiā:vt ſm̄
multitudinē miſerationū ſuaꝝ:nr̄e miſerie ſubuenire digne
tur:q̄tenꝰ in p̄ſentis vite curſu vitemꝰ nr̄e ſaluti damnū:⁊ ī fu
turo iteritū poſſimꝰ euadere ꝑpetuū. Ad h̄ ei īpetrādū dile
ctiſſimi ſicut nobis ſcriptura ſacra oſtēdit:p̄cipuū ē miſeri
Mat.v. coꝛdie bonū:de q̄ ipſe ſaluatoꝛ ait. Beati miſericoꝛdes:q̄m
ipi mīam ꝯſequenꝛ. Non pōt pctōꝛ miſericoꝛdiā a deo ſpe-
rare:q̄ miſericoꝛdiā nō facit peccātibꝰ ī ſe. Ergo dimittat
hō tꝑale debitū:vt mereaꝛ recipe eternale bonū. Si aīas nr̄as
cupimꝰ pctōꝝ ſoꝛdibꝰ emūdari:mīaꝫ ī nos peccātibꝰ nō ne
gemꝰ:vt ī die retributōis ad ꝓmerēdā dei mīaꝫ:mīe opibꝰ
adiuuemur. Quō mīam a deo expectat vl' ſperat q̄ crudelis
eſt ī ꝯſeruos ſuos: Sic q̄s cupiat deū ſibi miſereri:ita ⁊ mi
ſereaꝛ debitoꝛibꝰ ſuis:certiſſime īdulgētiā ſpectare poterit
B q̄ alijs īdulgere nouit:ad mīe opꝰ optīe nos ī euāgelio dn̄s
Luce.vj. exēplo roboꝛauit:vbi ait. Eſtote ḡ miſericoꝛdes ſicut pr̄ vr̄
Mat.v. celeſtiſ miſericoꝛs ē. Qui ſolē ſuū oꝛiri facit ſup bonos et ma
los:⁊ pluit ſup iuſtos ⁊ iniuſtos:oīs mīa faciet locū vnicuiq;
ſm̄ meritū opeꝝ ſuoꝝ. Qui fac mīam:deo offert ſacrificiū
ſatiſ placabile. In iudice mīa ⁊ diſciplina dꝫ eē:q: vna ſine
altera bñ eē nō pōt. Mīa ſola ſi fuerit:ſecuritatē faciet pec
cādi ſubiectiſ. Iteꝝ ſi diſciplina ſemꝑ aderit:vtiꝛ animꝰ de
liquētis ī deſperationē:⁊ iudex nō merebiꝛ a deo mīam:ſꝫ
hāc mīam a ſeipſo dꝫ hō incipe. Quō ī alijs ē miſericoꝛs q̄
ī ſeipſo crudelis ē: In ſeipſo crudeꝛ ē:q̄ ſibi ꝑpetuas pctīs
ſuis p̄parat flāmas. Bñ miſericoꝛs ē:q̄ a ſeipſo īcipit:et ſe
diligēter cuſtodit ne puniaꝛ cū diabolo: ⁊ ſic alijs p̄ſtet qḋ
C ſibi bonū eſſe ꝓſpicit. Per īdulgētiā aūt docuit nos dn̄s:
Luce.vj. quō poſſimꝰ īpetrare mīaꝫ ab illo:cū ī euāgelio ait. Dimit-
Mat.vj. tite ⁊ dimitteꝛ vobis. Itē ſi dimiſeritiſ hoībꝰ peccata coꝝ.

dimittet ꝛ vobis pater celeſtis peccata veſtra. Si nõ dimi
ſeritis hoibus:nec pater veſter celeſtis dimittet vobis pec
cata veſtra. Hec quoqꝫ vera ſententia:magnam ſuper nos
miſericordiã ſonat his qui eã recte ĩtelligere poſſunt. Igit
ex noſtro iudicio iudicat nos de⁹. Quodãmodo in poteſta
te noſtra eſt:quomodo iudicemur a iudice. Si miſericordi
ter iudicem⁹ in nos delinquentib⁹: miſericorditer iudicat
deus de nobis in ſe peccãtib⁹. Intendamus ergo ĩ rexem
Col.iij. plum illi⁹:ſicut doctor gẽtiũ nos admonẽs ait. Donate vo
bimetipſis ſi qs aduerſus aliquẽ habet querelã: ſicut de⁹
in xpo donauit vobis:ita ꝛ vos facite:h eſt: quomodo de⁹
in chriſto nobis peccata donauit:ſic etiã nos q in nos pec
Rom.xij. cant dimittam⁹. Item alibi idẽ aplš ait. Nulli malũ p ma
Ubi.ſ. lo reddẽtes. Et alio loco. Noli vinci a malo:ſed vice in bo
no malũ. Sciendũ eſt certiſſime q vnuſquiſqꝫ talẽ indulgẽ
tiam accepturus eſt a deo:qualẽ ꝛ ipſe dederit primo ſuo
Tũc oratio noſtra p peccatis noſtris ad aures oĩpotẽtis
dei cito pueniet:ſi delinquentiũ pces in noſtris aurib⁹ acce
ptabiles erũt. Qui clemẽter peccãtib⁹ ignoſcere nouit:cle
mentiã diuine pietatis certiſſime accipiet. Unde ꝛ ſcriptũ
puer.xxij est. Qui pron⁹ eſt ad miſericordiã: benedictus a dño. Sic
D enĩ remittit nobis:vt nos remiſerim⁹ eis qui nobis quacũ
iiij.ſen.di. qꝫ malignitate nocuerũt. Multa itaqꝫ genera ſunt miſera
xv.multa. tionũ:que cũ facim⁹ adiuuamur vt dimittant nobis noſtra
peccata. Sed ea nihil eſt maius:qua ex corde dimittimus
Mat.xxv qd quiſqꝫ peccauit. Nõ ſolũ ei qui dat eſurienti cibum:ſiti
enti potũ:nudo veſtimentũ:peregrinãtib⁹ hoſpitium:ꝛ ce
tera huiuſmodi:verũ etiã q dat veniã peccanti elemoſynã
xlv.diſ.ꝛ q dat. Et q emẽdat verbere in quẽ poteſtas dat:vel coheret
aliqua diſciplina:ꝛ tñ pctm̃ eius q ab illo leſus aut offẽſus
eſt dimittit ex corde:vel orat vt ei dimittat:nõ ſolum in eo
qd dimittit atqꝫ orat:verũ etiã in eo qd corripit ꝛ aliq emẽ
datoria pena plectit:elemoſynã dat:qꝛ miſericordiã pſtat.
Proinde fratres obſecro vt ante oĩa miſericordie operam
detis:ꝛ in quibuſcũqꝫ poſſitis primos veſtros adiuuetis.
Ad indulgendũ quoqꝫ proximis veſtris delicta eorum prõ
pti ſitis:vt peccatoꝝ veſtroꝝ veniã pro hoc ab oĩpotẽte iu
dice adipiſci valeatis: et vitam eternã cum ſanctis oĩbus
in celeſti regno perpetualiter habere mereamini: preſtante
dño noſtro ieſu chriſto:q cum patre ꝛ ſpirituſancto viuit ꝛ
regnat deus per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eadẽ dñica. De eo qd ſcriptũ eſt de ſancto
iiij.Re.ij. Heliſeo. Aſcende calue ꝛc. Sermo.iij. In quo ra
tionẽ oſtendit cur pter iocularia vba infantũ
qdragintaduos pueros p vrſos fecit dilacerari.

Sermo. Cum diuina lectio legeret:audiuim⁹ q ptereũte
cciiij. beato heliſeo:pueri irridẽtes:clamauerũt. Aſcẽ
A de calue. Ob quã rem orante heliſeo: egreſſi ſunt
iiij.Re.ij. duo vrſi de ſaltu: ꝛ lacerauerũt qdragintaduos
pueros. Inimici dei ꝛ hoſtes aĩe ſue immundiſſimi mani
chei:q ſcripturã veteris teſtamẽti non ſolũ recipere nolunt
ſed etiã rabido ore blaſphemare pſumũt:ſolẽt dicere. Que
fuit tanta crudelitas in heliſeo:vt pter iocularia verba in
fantũ:quadragintaduos pueros fecerit lacerari? Et ideo
qliter eoꝝ inſanie reſpõdendũ ſit: breuiter charitati veſtre
B ſuggerem⁹. Tẽpore illo quo beat⁹ heliſeus in iudea fuit:tã
ille qꝫ reliqui pphete:nõ ſolũ non honorabant ex maxima
parte ppli:ſed etiã irriſui ꝛ opprobrio habebant:ꝛ velut in
ſani atqꝫ arrepticij credebant:intantũ vt eo tpe quo beat⁹
heliſeus vnũ de filijs pphetaꝝ mitteret:vt iehu vngeret in
iiij.Re.ix. regem:principes q ſedebãt cũ iehu dixerũt. Quid ad te ve
nit inſan⁹ iſte? Prophetã dñi videbãt: et eũ eſſe arrepticiũ
blaſphemabãt. Nam illo tẽpore ſancti pphete ita ĩ grãdi
cõtemptu ꝛ opprobrio habebant:vt etiã beato heliſeo qui
tãta miracula faciebat (ſicut ſupra diximus)pueri indiſcipli
iiij.Re.ij. nati clamarẽt. Aſcende calue:aſcende calue. Quã rem etiã
parẽtib⁹ ſuis inſtigãtibus feciſſe credendi ſunt. Manifeſte
pueri illi nõ clamarẽt:ſi hoc eoꝝ parẽtibus diſpliceret. Do
lens ergo beat⁹ heliſeus de interitu populi: imo ſanctiſpi
rit⁹ p beatũ heliſeũ volẽs reprimere ſupbiã iudeoꝝ:fecit ve
nire duos vrſos:ꝛ lacerauerunt qdragintaduos pueros:vt
pcuſſis paruulis:maiores reciperẽt diſciplinã:ꝛ mors filio
rum fieret diſciplina parẽtũ:ꝛ pphetã quẽ mirabilia faciẽ

tem nolebant amare:diſcerent vel timere. Sed ita perſeue
rauerũt iudei ĩ malis ſuis:vt ſibi de medicamẽtis vulnera
facerẽt:ꝛ inde acqrerent mortẽ:vnde poterãt obtinere ſalu
tem. Conuerterunt enĩ ſibi lucẽ in tenebras: ꝛ dulcedinẽ in
amaritudinẽ cõmutauerũt. Deniqꝫ impletũ ẽ in illis quod
ſcriptũ ẽ. Percuſſi filios veſtros:ꝛ diſciplinã nõ recepiſtis. Hiere.ij.
Nemo ḡ btõ heliſeo ore vipereo derogare pſumat:qꝛ h qd C
de pueris illis factũ eſt:nõ tñ ipſe pprie virtute qꝫ p illũ ſpi
rituſſanct⁹ feciſſe credẽdus eſt. Sed hoc ſicut dixi: p grãdi
pietate ꝛ ineffabili mĩa factum eſt:vt qꝛ deo humiliter pre
dicantib⁹ prophetis iudei nolebant credere vel cũ ſeuerita
te vindictã irrogantẽ metuerent:ꝛ timentes mortẽ corpoꝝ
vel ſic ſalutẽ requirerẽt animaꝝ. Quã rem nõ ſolũ in veteri Actuũ.v.
teſtamẽto:ſed etiã in nouo p btm̃ petrũ aplm̃ in anania ꝛ ſa
phyra legim⁹ fuiſſe cõpletã. Quos ideo petri ſentẽtia dãna
uit:vt null⁹ in oblationib⁹/vel munerib⁹ ſuis ſpirituſancto
mẽtiri pſumat. Et qdẽ fratres chariſſimi ſm litterã ita cre
dendũ eſt:vt ſupra ſuggeſſim⁹:q beat⁹ heliſe⁹ nõ iracundie
morbo cõmotus:ſed zelo dei ſuccẽſus:ad corrigẽdũ popu
lum iudeorũ:paruulos illos pmiſit lacerari:nõ vt vindica
ret ſed potius vt illos corrigeret:tñ in hoc facto etiã paſſio
dñi ſaluatoris pfigurata fuiſſe euidẽter oñdit. Nã quomo D
do pueri illi indiſciplinati clamauerũt beato heliſeo. Aſcẽ iiij.Re.ij.
de calue:aſcẽde calue:ita ꝛ inſenſati populi iudeoꝝ:heliſeo
xpo tẽpore paſſionis voce ſacrilega clamauerũt. Crucifige
crucifige. Quid eſt:aſcẽde calue:aſcẽde calue: niſi aſcende Lu.xxiij.
crucẽ in loco caluarie? Et h attẽdite fres: qꝛ ſicut ſub heli
ſeo quadragĩtaduo pueri lacerati ſunt:ita ꝛ poſt qdragin
taduos annos paſſiõis dñice: venerũt duo vrſi:veſpaſian⁹
ꝛ titus. Et h ꝯſiderate fratres:qꝛ in ſolẽnitate paſchali fa
cta eſt obſidio iudeoꝝ:vt iuſto dei iudicio ex oĩbus puin
cijs congregati iudei:in ipſis dieb⁹ penã ſibi debitã ſuſtine
rent:in quib⁹ verũ heliſeũ dñm ꝛ ſaluatorẽ noſtrũ in cruce
ſuſpẽderãt. Illo eñ:id eſt quadrageſimoſecũdo anno a die
paſſiõis dñi nr̃i:qſi diuina manu acti iudei: hieroſolymis
ſicut ſolebãt ad celebrãdũ paſcha cõuenerãt. In hyſtorijs
legim⁹:q tũc tricies cẽtena milia hoim ex iudeis hieroſoli
mis fuerint ꝯgregata:ex qb⁹ ferro ꝛ fame vndecies cẽtena
milia legunt eẽ ꝯſũpta:ꝛ centũ milia iuuenũ romã pducti
ſũt in triũphũ. Duob⁹ eñ annis obſeſſa ẽ ciuitas illa: ꝛ tãta
multitudo mortuoꝝ de ciuitate piecta eſt:vt muris ipſa ca
dauera coeqrent. Iſtã ḡ vaſtationẽ figurabãt illi duo vrſi
q qdragintaduos pueros pter irriſionẽ beati heliſei lace
raſſe dicunt. Et ĩpletũ ẽ qd dixerat pſalm⁹. Exterminauit Pſalm.
eã aper de ſilua:ꝛ ſingulꝫ fer⁹ depaſt⁹ eſt eã. Qꝛ ſicut dictũ lxxix.
ẽ:poſt qdragintaduos annos a duob⁹ vrſis: veſpaſiano et
tito:gẽs illa ſacrilega qd merebat excepit. Et qꝛ infelices E
iudei pter ſupbiã repudiari ꝛ deſpici:ac p totũ mũdũ di
ſpgi meruerũt:nos qb⁹ tãta bñficia pietas diuina cõceſſit:
cũ oĩ hũilitate fidẽ rectã tenẽtes:ꝛ vt ſupbia in nobis locũ
inuenire nõ poſſit:charitatẽ integrã cũ oĩbus hoib⁹ cõſer
uãtes:vſqꝫ ad finẽ vite nr̃e mũdo corde ꝛ caſto corpore ſer
uire dño laborem⁹:vt poſt laborẽ bonoꝝ operũ: illã deſide
rabilẽ vocẽ audire mereamur. Euge ſerue bone ꝛ fidelis:ĩ Mat.xxv
tra in gaudiũ dñi tui. Qꝛ bñ adminiſtraſti vitã tẽporaneã:
accipe ſempiternã. Qꝛ cuſtodiſti pctũ ſanguinis mei:ſume
cõſortiũ regni mei. Ad quod regnũ vos pietas diuina per
ducere dignet:q viuit ꝛ regnat in ſecula ſeculorũ. Amen.

¶ Item in eadẽ dñica: Homelia de eo quod ſcri
ptum eſt in euangelio ſm Lucam. Remittite et Luce.vj.
remittet vobis ꝛc. que habet in libro Quinqua
ginta homeliarum.ſer.xxix.fo.cxxv.col.ij.

¶ Dñica quinta:de eo quod ſcriptum eſt in euã
gelio ſm Mattheũ. Si vis venire ad vitam ſer Mat.xix.
ua mãdata ꝛc. Sermo.j. In quo declarat quõ q
mandata nõ vult ſeruare fruſtra querit vitam.

Euangelica lectio q modo perſonuit in aurib⁹ ve Sermo.
ſtris fres:auditorẽ magis atqꝫ factorẽ:qꝫ expoſi ccv.
torẽ deſiderat. Quid hac luce clari⁹. Si vis veni A
re ad vitã ſerua mandatũ. Quis eſt qui nolit vi Mat.xix.
tam:ꝛ tñ q velit ſeruare mandatũ? Si mandata ſeruare nõ
vis:quare vitã queris? Si ad opus piger es: quare ad mer.

cedẽ feſtinas? Dixit ſe ille diues adoleſcens ſeruaſſe mãda
tum. Audiuimꝰ ꝑcepta maiora. Si vis ꝑfectus eſſe: vnũ ti
bi deeſt: vade vẽde oĩa que habes: et da pauperibꝰ: nec per
dis ſed habebis theſaurũ in celo: veni ſequere me. Nã qd
tibi ꝓdeſt ſi feceris et nõ ſequeris me? Abſceſſit tñ meſtus
ſicut audiſtis: habebat eĩ multas diuitias. Nõ audiuit ille
audiuimꝰ ꝛ nos. Os chriſti euãgeliũ eſt. In celo ſedet: ſed
in terra loqui nõ ceſſat. Nõ ſimꝰ ſurdi: nã ille clamat. Nos
non ſimꝰ mortui: nã ille tonat. Si maiora non vis facere: mi
nora fac. Onus maiorũ ad te multuꝫ eſt: vel minora prẽde.
Quid ad vtraq; piger es? Quid vtriſq; aduerſaris? Maio
ra ſunt. Vende oĩa que habes: da pauperibꝰ et ſequere me
Minora ſunt. Nõ homicidiũ facias: nõ adulteres: nõ falſũ
teſtimoniũ queras: nõ fureris: honora p̃rem et matrẽ: dili
ges ꝓximũ tuũ tanq; teipm. Iſta fac. Quid ad te clamo: vt
vendas res tuas: cui extorquere non poſſuꝫ ne rapias alie
nas? Audiſti: nõ furaberis: tu rapis. Ante cõſpectũ tanti iu
dicis: iã te nõ furem teneo: ſed ereptorẽ. Parce tibi: miſere
re tui. Adhuc vita iſta dat tibi dilationẽ: noli abijcere corre
ptionẽ. Fuiſti heri fur: noli et hodie. Iam forte ꝛ hodie fui
ſti: cras noli. Aliqñ fini malũ: ꝛ ꝓ mercede exige bonũ. Bo
na habere vis: ꝛ bonus eſſe nõ vis? Cõtraria eſt vita tua vo
tis tuis. Si magnũ bonũ eſt habere villã bonã: q̃ntũ malũ
ẽ habere aĩam malã? Diſceſſit diues cõtriſtatus: ꝛ ait dñs
Mat. xix. Q̃ difficile eſt vt q̃ diuitias habet: intret in regnũ celoruꝫ
Et q̃ eſſet difficile: ſimilitudine ꝓpoſita: oſtẽdit tã eſſe dif
ficile vt oĩno ſit ĩpoſſibile. Oẽ eñi impoſſibile difficile eſt:
ſed nõ omne difficile ẽ ĩpoſſibile. Quale difficile eſt: ſimili
tudinẽ attende. Amen dico vobis: faciliꝰ eſt camelũ ꝑ fora
mẽ acus intrare: q̃ diuitẽ intrare in regnũ celorũ. Camelũ
intrare ꝑ foramen acus: ſi diceret pulicẽ: ĩpoſſibile eſſet. De
niq; h̃ audito cõtriſtati ſunt diſcipuli et dixerunt. Si ita ẽ:
quiſnã poterit ſaluus fieri diuitũ? Pauperes audite xp̃m:
populo dei loquor. Plures eſtis pauperes: vel vos appre
hẽdite: et tamen audite. Quicũq; de paupertate gloriamini:
cauete ſupbiã: ne vincãt vos humiles diuites. Cauete ĩpie
tatẽ: ne vincãt vos pij diuites. Cauete ebrietatẽ: ne vincãt
vos ſobrij diuites. Nolite de paupertate gloriari ſi nõ debẽt
illi de diuitijs gl̃iari. Audiãt diuites: ſi tñ ſũt: audiãt aplꝫ
j. Tim. vj. Precipe diuitibꝰ huiꝰ mũdi: q2 ſũt diuites alterius ſeculi
De verbis pauperes. Sũt diuites alteriꝰ ſeculi apl̃i. Sũt diuites alte
apl̃i. Ser. rius ſeculi q̃ dicebãt. Tanq; nihil habẽtes: ꝛ oĩa poſſidẽtes
xxij. d. Vt ſciatis de q̃bꝰ loquatur diuitibꝰ: addidit. Huiꝰ mũdi.
ij. Cor. vj. Audiãt ḡ aplm: diuites huiꝰ mũdi. Precipe (inq̃t) diuiti
In li. l. ho bus huiꝰ mũdi: nõ ſupbe ſapere. Primꝰ vermis diuitiarũ
mel. xiij. b ſupbia. Mala tinea: totũ rodit: ꝛ ad cinerem vſq; perducit
j. Tim. vj. Precipe ḡ nõ ſupbe ſape: ne forte diues dormias et paup
ſurgas. Neq; ſperare in incerto diuitiarũ. Apl̃i verba ſunt
ſꝫ ĩ deo (inq̃t) viuo. Fur tibi tollit aurũ: q̃s tollit deũ? Quid
habet diues ſi deũ nõ habet? Quid nõ hꝫ paup: ſi deum ha
bet? Nõ ḡ in diuitijs ſperare ait: ſed in deo viuo: q̃ preſtat
nobis abũdãter oĩa ad fruendũ: cũ q̃bus oĩbus ꝛ ſeipſum
Si ḡ nõ debẽt de diuitijs ſperare: nõ in eis cõfidere: ſed in
j. Tim. vj. deo viuo: de diuitijs qd facturi ſunt? Audi qd? Diuites ſint
in operibꝰ bonis. Quid eſt h̃? Expone apoſtole. Multi eñi
qd nolũt facere: nolũt ĩtelligere. Expõe apoſtole. Noli da
re occaſionẽ mali operis ꝑ obſcuritatẽ ſermonis. Dic qd
dixeris. Diuites ſint in operibꝰ bonis. Audiãt: intelligant:
nõ ꝑmittant ſe excuſare: ſed ſe potius incipiãt accuſare: et
Pſ. l. dicere qd audiuimꝰ modo in pſalmo. Qm̃ pctm̃ meũ ego
cognoſco. Dic tu: qd ẽ. Diuites ſint ĩ operibꝰ bonis? Quid
eſt. Facile tribuant? Nũq̃d ꝛ hoc intelligit. Facile tribuãt
cõmunicent? Habes tu: nõ habet aliꝰ: cõmunica vt cõmuni
cet tibi. Cõmunica hic: ꝛ cõmunicabis ibi. Cõmunica hic
panẽ: ꝛ accipies ibi panẽ. Quẽ hic panẽ? Quẽ colligis cum
ſudore ꝛ labore: ex maledicto primi hoĩs. Quem ibi panẽ?
Ioh. vj. Qui dixit. Ego ſum panis viuus q̃ de celo deſcẽdi. Diues
es hic: ſed pauper es ibi. Habes aurũ: ſed nondũ tenes pre
ſentẽ xp̃m. Eroga qd habes vt accipias qd nõ habes. Di
uites ſint in opibꝰ bonis: facile tribuãt: cõmunicent. Ergo
ꝑdituri ſũt res ſuas: cõmunicẽt dixi: nõ totũ dẽt. Teneãt ſi
bi q̃ntũ ſufficit: teneãt pluſq; ſufficit. Demꝰ inde quãdã p̃tẽ
Ma. xxiij. Quã partẽ? Decimã partẽ. Decimas dabant ſcribe ꝛ pha
riſei. Erubeſcamꝰ fratres. Decimas dabãt: ꝓ q̃bꝰ xp̃s nõ
dũ ſanguinẽ fuderat. Decimas dabãt ſcribe ꝛ phariſei: ne
forte aliq̃d magnũ facere te putes: q2 frãgis panẽ pauperi
ꝛ vix eſt milleſima iſta facultatũ tuarũ: ꝛ tñ nõ reprehẽdo.
Vel hoc fac. Sic ſitio: ſic eſurio: vt ꝛ ad iſtas micas gaude
am. Sed tñ qd dixerit viuus q̃ ꝓ nobis mortuꝰ eſt: nõ tace
bo. Niſi abũdauerit iuſticia vr̃a (inq̃t) ſup ſcribarũ ꝛ pha Mat. v.
riſeorũ: nõ intrabitis in regnũ celorũ. Ille uos non palpat.
Medicꝰ eſt: vſq; ad viuũ ꝑuenit. Niſi abundauerit iuſtitia
veſtra plus q̃ ſcribarũ ꝛ phariſeoꝝ nõ intrabitis in regnũ
celoꝝ. Scribe ꝛ phariſei decimas dabãt. Quid eſt? Inter
rogate voſipſos. Videte qd faciatis: de quãto faciatis: qd
detis: quid vobis relinquatis: qd miſericordie impẽdatis
qd luxurie reſeruetis? Ergo facile tribuãt: cõmunicẽt: the
ſaurizent ſibi fundamentũ bonũ in futurũ: vt apprehẽdant
veram vitã. Admonui diuites. Audite pauperes. Vos ero E
gate: vos rapere nolite. Vos tribuite facultates: vos frena
te cupiditates. Audite pauperes eũdẽ ipſũ apoſtolũ. Eſt j. Tim. vj.
autẽ queſtꝰ magnꝰ. Queſtꝰ eſt acq̃ſitio lucri. Eſt autẽ que
ſtus magnꝰ inq̃t: pietas cum ſufficiẽtia. Comunẽ habetis
cũ diuitibꝰ mũdum: nõ cõmunẽ habetis cũ diuitibꝰ domũ
ſed comune habetis celũ: cõmunẽ lucẽ: ſufficientiã querite
Qd ſufficit q̃rite: plus nolite. Cetera grauãt: nõ ſubleuãt
onerant: non honorãt. Queſtꝰ magnꝰ: pietas cũ ſufficiẽtia.
In primis pietas. Pietas eſt dei cultꝰ: pietas cũ ſufficien
tia. Nihil eñi intulimꝰ in hunc mundũ. Pauperibꝰ loquit:
ſed nec auferre aliq̃d poſſumꝰ. Victũ ꝛ tegumẽtũ habẽtes
his cõtẽti ſimꝰ. Nã qui volunt diuites fieri: q̃ volũt nõ qui
ſunt. Nam qui ſunt: ſint. Qd ad illos pertinet audierũt vt
diuites ſint in operibꝰ bonis. Facile tribuãt: communicẽt
Audierũt ipſi: vos q̃ nondũ eſtis audite. Qui volunt diui
tes fieri: incidũt in tentationẽ ꝛ laqueos: ꝛ deſideria multa
ꝛ noxia. Nõ timetis? Audite qd ſequit. Que mergũt hoĩes
in interitũ ꝛ perditionẽ. Non times? Radix eſt oĩm maloꝝ
auaricia. Auaricia eſt velle eſſe diuitẽ: non iam eſſe diuitem
Ipſa eſt auaricia. Mergi nõ times in ĩteritũ ꝛ perditionẽ
Nõ times radicẽ oĩm maloꝝ auariciam? De agro tuo ſtir
pas radicẽ ſpinarũ: ꝛ nõ extirpas de corde tuo radicẽ ma
larũ cupiditatũ? Purgas agrũ tuũ vnde fructũ capiat vẽ
ter tuus: ꝛ nõ purgas cor tuũ: vbi habitet deus tuꝰ? Radix F
eſt eñi oĩm maloꝝ auaricia: quã quidã ſequẽtes: a fide per
errauerunt ꝛ inſeruerunt ſe doloribus multis. Audiſtis qd
faciatis: audiſtis qd timeatis: audiſtis vñ emat regnũ ce
lorum. Oẽs in verbo dei cõcordate: ꝛ diuitẽ ꝛ pauperẽ deꝰ
fecit. Scriptura loquit. Diues ꝛ pauper occurrerũt ſibi. Fe Puer. xxij.
cit autẽ ambos dñs. Diues ꝛ pauper occurrerũt ſibi. In q̃
via niſi in iſta vita? Natus eſt diues: natus eſt pauper. Oc
curriſtis vobis pariter ambulantes viã. Tu noli premere:
tu noli fraudare. Iſte eget: ille habet. Fecit autẽ ãbos dñs.
Per eũ qui habet iuuat egentẽ: per eũ qui non habet ꝓbat
habentẽ. Audiuimꝰ: diximꝰ: timeamꝰ: caueamꝰ: oremꝰ vt
perueniamꝰ ad regnũ: preſtante dño noſtro ieſu xp̃o: q̃ vi
uit ꝛ regnat cũ patre ꝛ ſpũſancto deꝰ: ꝑ oĩa ſcl̃a ſcl̃oꝝ. Amẽ

¶ In eadem dominica: De heliſeo. Sermo. ij. In quo declarat in quo heliſeus chriſti typum habuit.

SIcut de btõ helia diximus fratres chariſſimi q̃ Sermo.
typũ habuerit dñi ſaluatoris: ita et ſcdm̃ heliſeũ ccvj.
cõfidẽter ꝛ ſecure aſſerimꝰ: ſaluatoris nr̃i imagi B
nem ꝑtuliſſe. Clamauit ei ad beatũ heliſeũ: ſicut
in lectione diuina audiſtis: vidua quedã: ꝛ voce flebili ſup
plicauit dicẽs. Vir meꝰ mortuꝰ eſt: ꝛ ecce creditores veni iiij. Regũ
unt ꝛ volũt mihi tollere filios meos. Ille autẽ interrogauit iiij.
eã quid haberet in domo ſua. Reſpõdit mulier ꝛ ait. Viuit
dñs: q2 nõ habeo niſi modicũ olei q̃ vngar. Et dixit heliſeꝰ
Pete vaſa a vicinis tuis: ꝛ clauſo oſtio: mitte ex illo oleo ĩ
oĩa vaſa: ꝛ cũ plena fuerint: vẽde ꝛ redde creditoribꝰ tuis.
Vidua iſta fratres chariſſimi typũ eccl̃ie ꝑferebat: ſicut ꝛ iij. Regũ.
illa q̃ meruit btm̃ heliã excipere. Vidua ḡ iſta. i. eccl̃ia debi xvij.
tum graue cõtraxerat nõ ſolidoꝝ ſed peccatoꝝ. Debitũ ha
bebat ꝛ creditorẽ crudeliſſimũ ſuſtiebat: q2 ſe diabolo mul
tis peccatis obnoxiã fecerat. Sic ei ꝛ ꝓpheta ꝑdixit. In Eſaie. l.
pctis vr̃is vẽditi eſtis: ꝛ in ſceleribꝰ vr̃is dimiſi matrẽ ve
ſtrã. Vidua ḡ illa ꝓ tã grãdi debito captiua quodãmodo

tenebat. Captiua erat:q᷑ redēptoꝛ nondum venerat. Sed
poſtea ꝙ̄ viduā iſtā ver⁹ redēptoꝛ xp̄s dn̄s viſitauit:ab oīb⁹
B bus debitis liberā fecit. Unde eī illa vidua liberata ſit vi-
deam⁹. Unde:niſi de augmēto olei? In oleo miſericoꝛdia
ītelligit. Ergo vidue illi ideo debitū creuerat: q᷑ oleū miſe
peccādo ꝑdiderat. Cōſiderate fr̄es. Defecit oleū:ꝛ debitū
creuit. Creuit oleū:ꝛ perijt debitum. Creuerat cupiditas:ꝛ
perijt charitas. Redit charitas:ꝛ perijt iniq̄tas. Ueniente
vero heliſeo xp̄o dn̄o: vidua:hoc eſt eccl̄ia ꝑ augmētū olei
id eſt donū gratie ꝛ mīe vel charitatis pinguedine:de pec-
catoꝝ debito liberat. Quid tn̄ et beatus heliſeus dixerit:
iiij. Regū videam⁹. Pete vaſa multa a vicinis ꝛ ꝓximis tuis:ꝛ clau
iiij ſo oſtio infunde in vaſculis vicinoꝝ. Qui erāt iſti vicini:niſi gētiū ppl̄i? Et licet vidua illa eccl̄ie typū habuerit:tn̄ vi
dua erat:ꝛ ideo vicini illi vnde vaſa petebant ppl̄m gentiū
figurabāt. Que tn̄ vaſa vacua exhibebant: vt oleū miſeri-
coꝛdie accipere mererent:q᷑ oēs gētes anteꝙ̄ donū gratie
cōſequant:fide ꝛ charitate ꝛ bonis operib⁹ vacue eſſe pro-
bant. Deniq̄ oēs q̄ ad ſalutare baptiſmū ꝯſequendū eccle
ſie offerunt:ꝛ chriſma ꝛ oleū benedictionis accipiūt:vt iā
C nō vaſa vacua ſed deo plena ꝛ templū dei eſſe merent. Cō
ſiderate ergo fratres chariſſimi. Q̄diu vidua illa oleū i vaſculo ꝓpꝛio habuit:nec ſibi ſufficiebat nec debitū reddere
poterat. Uerū eſt chariſſimi. Qui ſe ſolū diligit:nec ſibi ſuf
ficit:nec peccatoꝝ ſuoꝝ debitū reddit. Cū vero in alienis
vaſculis.i.oībus vicinis ꝛ ꝓpinquis:ꝛ oībus oīno homini
bus ceperit oleū charitatis infundere:tūc ꝛ ſibi ſufficere/ꝛ
ab oībus ſe debitis poterit liberare. Et vere fr̄es talis eſt
natura ſcī amoꝛis/ꝛ vere charitatis: vt erogādo creſcat.
Et q̄tū in alijs pl⁹ expendit:tm̄ in ſe abūdātius cumulat.
Cibū coꝛpoꝛis ſi volueris egēti tribuere:ad preſens qd̄ illi
dederis tu habere nō poteris. Panē charitatis ſi dederis
centū hoībus:integer manet. Si vniuerſo mūdo largitꝰ vo
lueris:tibi nihil deficit:imo nō ſolū nō deficit:ſed oīm illoꝝ
quib⁹ largit⁹ fueris:lucrū tibi multipliciter creſcit. Uerbi
gratia. Unū panē charitatꝭ habebas. Si nemini dediſſes
ipm̄ ſolū haberes. Mille hoībus dediſti:mille panes acq̄-
ſiſti:q᷑ tāta eſt poſſeſſio charitatis: vt et ſingulis tota ſit:et
oībus integra eſſe poſſit. Ergo ꝛ alijs dediſti: ꝛ tu nihil pe
nitus ꝑdidiſti. Immo nō ſolū nō ꝑdidiſti:ſed ſicut iā dixi:
quicq̄d alijs a te collatū eſt:tu cētupliciter acq̄ſiſti. Ergo
fr̄es chariſſimi:agnoſcite viduā non alio niſi de oleo a ſuis
creditoꝛib⁹ abſolutā.ꝛ intelligite eccleſiam catholicā non
aliūde niſi ꝑ oleū miſericoꝛdie dei de ſuis fuiſſe criminib⁹
D liberatā. Sed h̄ attēdite fratres:ꝙ mulier illa q̄diu habuit
vaſa vbi oleū infūderet:tādiu oleū creuit. Nam dixit filio
ſuo. Affer mihi vas. Et ille reſpōdit. Nō habeo. Et ait ſcri
ptura:ſtetiſſe oleū:poſtea ꝙ̄ vbi poneret nō inuenit. Sic di
lectiſſimi fr̄es tādiu charitas augeẗ q̄diu tribuiẗ. Et ideo
etiā ex induſtria debem⁹ vaſa q̄rere vbi oleū poſſim⁹ infun
dere:q᷑ ꝓbauim⁹ qd̄ dū alijs īfundim⁹ pl⁹ habem⁹. Uaſa
charitatis:hoīes ſunt. Si charitatꝭ oleo volum⁹ abūdare
nō ſolū bonos ſed etiā malos debem⁹ diligere. Bonos:q᷑
boni ſunt. Malos:vt boni fiāt. Habet eī hanc virtutē oleū
charitatis:vt ꝛ bonos melioꝛes faciat:ꝛ malos de peccato
rū tenebꝛis ad lucē ꝟitatis reducat. Qd̄ aūt ait ſcriptura:
clauſo oſtio viduā illā oleū in vaſculis infudiſſe: h̄ ſignifi-
cauit vt vnuſq̄ſq̄ elemoſynā clauſo oſtio faciat.i.ꝓ ſolo dei
amoꝛe. Nō ideo vt laudeẗ ab hoīb⁹.ſed vt apud deū inue-
nire gratiā mereat. Qui eñ ꝓ laude humana elemoſynā fa
cit:apto oſtio facit:q᷑ apertū oīb⁹ patet. Qui ꝟo ꝓ ſola vi
ta eterna/ꝛ ꝓ remiſſione peccatoꝝ bona opa fecerit:etiā ſi
publice faciat:clauſo oſtio facit:q᷑ de illa elemoſyna non h̄
querit qd̄ videẗ:ſed qd̄ non videẗ. Laus eī humana videẗ
ij. Coꝛ. iiij eternū premiū nō videẗ. Sed audi q̄d dicit apl̄s. Que enī
videnẗ tēpoꝛalia ſunt:q̄ aūt nō videnẗ eterna. Secur⁹ ergo
vnuſq̄ſq̄ elemoſynā faciat:tm̄ eſt vt ꝓ illa gloꝛiā humanā
E nō req̄rat. Poſt hec audiuim⁹ ꝙ dū beat⁹ heliſeus trāſiret
iiij. Regū per Sunā quedā mulier magna ſuſceperit eū: ꝛ dixerit ad
iiij. virū ſuū. Animaduerto ꝙ homo iſte vir dei ſit. Faciamus
illi cenaculū:ꝛ ponam⁹ ei in eo lectū:mēſam:ſellā:ꝛ cādela
brum: vt qn̄ venerit maneat ibi. Et mulier illa ſterilis erat
ſed oꝛāte heliſeo genuit filiū. Sic ꝛ eccl̄ia anteꝙ̄ xp̄s veni
ret ſterilis fuit. Et ſicut illa oꝛante heliſeo genuit filiū:ita ꝛ
eccleſia veniente ad ſe xp̄o:genuit populū chꝛiſtianū. Sed
filius mulieris illius dum heliſeus abſens eſſet:moꝛtu⁹ eſt
ſic ꝛ filius eccleſie: hoc eſt ppl̄s gentiū anteꝙ̄ xp̄s veniret
peccatis moꝛtuus erat. Deſcēdente de mōte heliſeo filius
vidue huic vite reddit:deſcendēte de celo xp̄o: filius eccle
ſie.i.popul⁹ gentiū ſuſcitat. Sed hoc qualiter factū ſit:vi-
deamus. Moꝛtuo eñ filio ſuo mulier illa abijt ꝛ veſtigijs F
ſe ſancti heliſei proſtrauit:beat⁹ vero heliſeus dedit bacu-
lum ſuū puero ꝛ dixit ad eū. Uade ꝛ mitte baculū meū ſup
faciē pueri. Si te ſalutauerit homo:non reſalutes eū. Hoc
loco fratres videte ne alicui ſurripiat impia cogitatio:ꝛ di
cat ꝙ auguriū beatus heliſe⁹ obſeruare voluerit:ꝛ ideo iuſ
ſerit puero ſuo vt ſalutantē ſe in via nō reſalutaret. Frequē
ter hoc in ſcripturis legim⁹:ſed ꝓ celeritate eſt dictū:nō ꝓ
aliqua ſuperſtua ꝛ ſacrilega obſeruatione p̄ceptū. Ac ſi di-
ceret. Ita velociter ambula:vt nullis fabulis ī via occupa
ri aut retardari preſumas. Abijt ġ puer et miſit baculū ſup
faciē pueri:ꝛ penit⁹ nō ſurrexit. Puer iſte typū habuit bea Exo. iiij.
ti moyſi. Miſit eñ eū deus cum baculo in egyptum:ſed ba
culus ſine xp̄o flagellare egyptum potuit: de oꝛiginali vero
vel actuali peccato liberare vl̄ reſuſcitare nō potuit. Nihil Heb. vij
eñ (dicente apl̄o) ad perfectū adduxit lex. Opus erat vt q̄
baculum miſerat:ipſe deſcenderet. Baculus ſine heliſeo ni G
hil valebat:q᷑ crux ſine xp̄o nihil poterat. Uenit ergo bea iiij. Regū
tus heliſeus:ꝛ aſcendit in cenaculū:q᷑ vēturus erat xp̄s:et iiij.
aſcenſurus crucis patibulū. Inclinauit ſe heliſeus vt pue Matthei.
rum reſuſcitaret:humiliauit ſe xp̄s vt mūdū in peccatis ia xxvij.
centē erigeret. Miſit heliſeus oculos ſup oculos:man⁹ ſup
man⁹. Uidete fr̄es q̄tum ſe vir ille perfecte etatis cōtraxit
vt paruulo moꝛtuo ꝛ iacēti congrueret. Qd̄ eñ heliſeus in
puero p̄figurauit:hoc in toto genere humano xp̄s īpleuit.
Audi apl̄m dicentē. Humiliauit ſemetip̄m fact⁹ obediēs Phil. ij.
vſq̄ ad moꝛtē. Q᷑ paruuli eram⁹:paruulū ſe fecit. Q᷑ moꝛ-
tui iacebamus:pius ſe medicus inclinauit: q᷑ ꝛ reuera fra
tres nemo poteſt iacentē erigere:ſi ſe noluerit īclinare. Q᷑
aūt puer oſcitauit ſepties:ſeptiformis gratia ſancti ſpirit⁹
oñdiẗ q̄ humano generi vt reſuſciteẗ in aduētu xp̄i tribuiẗ
De ipo ſpū dicit apl̄s. Si q̄s ſp̄m xp̄i nō habet:hic nō ē ei⁹ Rom. viij
Ip̄m etiā ſpm̄ dn̄s dedit diſcipulis: qñ inſufflauit ꝛ dixit.
Accipite ſpm̄ ſctm̄. Os ei quodāmodo ſup os poſuit:qñ in Ioh. xx.
ſufflādo ſpm̄ dedit. Gratias ergo agam⁹ piiſſimo redēpto
ri:q̄ nos nullis p̄cedētib⁹ meritis ſuſcitauit: ꝛ nō ſolum de
moꝛte ꝑpetua eripuit:ſed etiā adiuuāte gratia ipſi⁹ ſi bene
egerim⁹ eterna p̄mia repromiſit:qd̄ ipe p̄ſtare digneẗ:q̄ cū
patre ꝛ ſpirituſancto viuit ꝛ regnat de⁹ in ſcl̄a ſcloꝝ. Amē

Dn̄ica ſexta de Naaman Syro. Sermo.j. In quo declarat q̄d ſignificet qd̄ heliſeus vno tēpore ſeruo ſyro gloꝛiam attulit/ꝛ ſeruo perfido penam intulit.

Cum Naaman regis ſyꝛie p̄nceps ꝑfuſus lepꝛa Sermo.
fuiſſet:ꝛ ſibi vel cūctꝭ hoꝛreret:dolebat rex ſyꝛie ccvij.
virū ꝑ quē plurima ꝯfecerat bella:gētes domue H
rat:ꝛ victoꝛias perpetrarat. Tūc audit naamā iiij. Re. v.
apud iſrael eſſe ꝓphetā heliſeū mirādis virtutib⁹ p̄ditū.ꝛ
ſtupēdis opib⁹ noīatum:ꝑ quē poſſet ꝛ cauſe periculo libe
rari:ꝛ ꝑnicioſa varietate tergi. Mox ſuū pergit ad regē:et
cōmendaticias litteras ad iſraelitarū regē depoſcit. Cōfe
ſtim rex ad regē litteras mittit dicēs. Miſi ad te naaman
ſeruū meū vt cures eū a lepꝛa ipſius. Cū rex a rege litteras
accepiſſet:ſcidit veſtimēta ſua dicens. Uidete qm̄ maliciā
querit iſte:q̄ miſit ad me hoīem vt curē eum. Nūquid ego
de⁹? O fides. Naaman pꝛinceps fideliter feſtinat ad deū:ꝛ
rex ꝑfidus ſuū diſſipat veſtimentū. Rex ſyꝛie credit poſſe
fieri qd̄ audierat:ꝛ rex iſrael non credit fieri poſſe qd̄ noue
rat. Tunc ad heliſeū cū regis cōmotio ꝑferreẗ:mitte (inq̄t) I
ad me naamā ſyꝛū: vt ſciat q᷑ eſt de⁹ ī iſrael. Adduciẗ itaq̄
ad oſtiū hoīs dei cū q̄drigis ꝛ equitib⁹. Ad quē ait. Uade
baptizare in ioꝛdane ſepties:ꝛ mūdaberꝭ. Quo audito naa
man:cōmot⁹ dixit. Ego putabā ꝙ egredereẗ ad me: ꝛ ſtās
īuocaret nomē dn̄i dei ſui:ꝛ tāgeret locū lepꝛe:ꝛ curaret me
Si eī aq̄s me mūdari opoꝛtet. Nonne melioꝛes ſunt apud
nos aq̄? Tūc vn⁹ ex ſuis ait. Nūq̄d hoc difficile ꝟbū eſt qd̄
locutus eſt ꝓpheta ad te? Quare nō facis qd̄ dixit? Tunc

naaman reuerſus ⁊ in iordane ſepties baptizat⁹: aſcēdit in
de mūdatus. Tūc miraꝛ naaman: tūc ſtupet: tunc ꝓphetā
ꝯſpicit: tūc celū attēdit: miraꝛ vno iuſſu affuiſſe virtutē: mi
raꝛ operatū dn̄i: miraꝛ deterſum tanti tp̄is vitiū. Miratur
naaman ſe mutatū corpore: ⁊ mēte ꝑniciosa ab illo ꝯtagiū
pelliꝛ: ⁊ optata ſanitas reparaꝛ. Gaudet naaman: ꝓpheta
letaꝛ: ⁊ ab vtriſq₃ dn̄s collaudaꝛ. Gaudet naaman qđ opta
uerat ſe ꝑcepiſſe: ⁊ qđ crediderat iueniſſe. Gaudet ꝓpheta
in opere: letaꝛ pp̄ls in virtute. Gaudet iudea ꝙ venientib⁹
p̄ſtenꝛ auxilia: diſcūt in iſrael qđ apud ſe iuenire nō pote
rant. Qui curat⁹ eſt p̄dicat: q̄ ſentit nūciat: nemini dubiū ha
C betur qđ in naaman mirabilia ꝓſtanꝛ. Tūc letus naamā
heliſeo offert munera: tūc ſanitatis voto obtulit dona. Nō
enī preciū curationis eſt qđ offero: nec ſanitate ꝑcepta iſto
munere redimo ſanitatē quā merui. Nec p̄cio poterit redi
mi/nec vllo munere inueniri. Mihi (inq̄t) heliſe⁹ qđ offers
nō accipio: qđ ingeris vt alienū recuſo. Nec eī tibi ſanitatē
p̄ſtiti: nec ꝑniciosum in te vitiū ego ipſe correxi. Eſt potēs
in celeſtib⁹ de⁹: cui⁹ imperiū ſeruo: officio pareo: ſeruituti
inſiſto: cui ſoli p̄parādus eſt ſenſus: dicādus anim⁹: tribuē
dus ī oībus famulatus. Huic enī ſi ſoli ſeruieris aut obſe
quia debita mācipaueris: anteq̄₃ reddas ſeruitia: añ melio
rem mereberis medicinā. Mox naamā diuinam ſibi diſci
plinā indicit: ſupſtitioſa abſcidit. Cōtinuo ſe deū venerari
teſtaꝛ: ⁊ deteſtari idolū ꝓfiteꝛ. Nūc (inq̄t) cognoui q̄ꝛ de⁹
colēdus eſt ſolus: nūc primū addidici q̄ꝛ vn⁹ venerandus
eſt dn̄s. Ceteꝝ dij gētiū nec ſaluare poterūt: nec nocere me
renꝛ/aut ſanū quēpiam facere: q̄ ſe nō poſſunt de nō colenti
D bus vindicare. Tūc naaman ꝓficiſciꝛ in ſyriā let⁹: tūc ad
ſuos ꝓperat ſan⁹. Letanꝛ oēs q̄ cū eo triſtes aduenerant:
gaudēt cūcti q̄ ei⁹ īualitudinē exhorrebāt. Magnalia dei
cuncti ſecū loquunꝛ: ⁊ ꝟtutes ei⁹ vniuerſi inuicē fabulanꝛ.
Statim ꝓphete puer ſecū loquiꝛ dicēs. A naamā ſyro no
luit quicq̄₃ accipere: pergā vt qđ ille noluit ſuſcipere ego ſu
mam. Nec ceſſauit: pergit feſtinā̄ter. Quē cū puer videret
cōcurrentē ⁊ dn̄o nūciaret: mox naamā ſuorū ſtatuit curr⁹
in obuiā redit: cauſam exq̄rit. Ille auarus iactat mēdaciū.
Dicit a ꝓpheta eē mādatū vt argēti aliq̄d mitteret: qđ ad
uenīētib⁹ ad ſe ꝓphetarū liberꝭ tribuiſſet. Cōtinuo naamā
puero duplū q̄₃ petierat dedit: qđ prophete ipſe ſupplex vt
acciperet extorquere nō meruit. In ſequeſtri ergo depoſi
to in heliſei cōſpectu ſolito more cōſiſtit. Ubi (inq̄t) fuiſti:
xxij. de Ci vel q̄d negocij geſſiſti? Nuſq̄₃ (inq̄t) diſceſſi. Tunc ꝓpheta
uitate dei. ſctiſſim⁹ ait. Nōne cor meū tecū fuit: qn̄ naamā tibi ī obuiā
ca. xxix. ꝓperauit? Argentū accepiſti: ⁊ ei⁹ lepiā ſumpſiſti. O meri
tū heliſei. Uno tēpore duplex virt⁹ oſtēdiꝛ: et gemina pote
ſtas ꝓphete ſanctiſſimi demōſtraꝛ. Curaꝛ naaman ſyr⁹: et
lepra giezi ꝑfundiꝛ. Seruo ſyro fideli gloriā attollit: ⁊ ſuo
perfido ītulit penā. Ille de ſyria veniēs qđ deſiderauit ac
cepit: hic puer ꝓphete plagā ſibi ꝓ ꝑfidia ſumpſit. In aq̄s
naaman curaꝛ ⁊ gaudet: giezi vulneraꝛ ⁊ defiet. Alius ſuis
reddiꝛ ſan⁹: alius cūctis oñditur maculat⁹. De⁹ in naamā
laudaꝛ: ꝙ depoſita lepra integer reuerſus eſt et ſanus.

¶ Item in eadem dn̄ica: de eodem de quo ſupra alius ſermo factus ad fratres in heremo: qui iter ſermones ad eoſdem habetur. ſer. xxxij. fo. xv.

¶ In eadem dominica: De helizeo ⁊ giezi puero. Sermo. ij.

Sermo. ccviij. A iiij. Re. v. FRequēter charitati veſtre ſuggeſſim⁹ fr̄es cha
riſſimi: beatū heliſeū typū habuiſſe dn̄i ſaluatoriſ
Giezi aūt diſcipul⁹: nō incōgrue iudā traditorē
vel iudeoꝝ populū intelligi figuraſſe. Sicut eni
giezi ideo ſeruiebat beato heliſeo vt pecuniā poſſet acq̄rere
ita ⁊ iudas ꝓpterea adheſerat dn̄o ſaluatori vt fraudē fa
ceret: ⁊ terrenas diuitias ꝯgregaret. Deniq₃ ſic in euāgelio
Joh. xij. ſcriptū eſt. Q̄ꝛ fur erat ⁊ loculos habebat: ⁊ ea q̄ mittebanꝛ
aſportabat. Nam giezi qui gr̄am magiſtri poterat ꝓmere
ri: ſicut ⁊ dn̄s ſuus cōſecut⁹ fuerat beati helie: cupiditate vi
ctus meruit in eternū crudeli lepra ꝑfundi. Iudas vero ꝓ
amore pecunie ⁊ apoſtolat⁹ gr̄a₃ ꝑdidit: ⁊ laqueo vitā fini
uit. Ac ſic ītelligim⁹ oēs auaros ⁊ cupidos: int⁹ in aīa pec
B cati lepra eſſe perfuſos. Naaman vero princeps militie qui
leproſus erat: ⁊ ſuggerētē ancilla ad beatū heliſeum ſanan
d⁹ aduenit: populū gētiū figurauit. Puella illa q̄ captiua iiij. Re. v.
fuerat de iudea ducta ⁊ ſuggeſſerat dn̄e ſue: ꝙ ſi ad btm̄ he
liſeū ſuus dn̄s pergeret: ſanitatē reciperet: puella inq̄₃ illa
prophetie imaginē geſſit: q̄ꝛ lꝫ tēpore illo in ſola iudea gr̄a
ꝓphetie floruerit: tn̄ nō potuit fieri niſi vt etiā ad vicinas
gentes beata eius notitia ꝑueniret. Audiuit ḡ naaman pu
ellam: ⁊ venit ad heliſeū. Audiuit populus gētiū ꝓphetiā
⁊ venit ad xp̄m. Naaman veniēs ad heliſeū ſanaꝛ a lepra:
⁊ pp̄ls gentiū veniēs ad xp̄m: ab omni peccatorū lepra pur
gaꝛ. Poteſt tn̄ ſicut iam dixi giezi etiā iudeorū populū fi C
gurare: q̄ eo tēpore peccati lepra ꝑcutiꝛ: quo ab ea gentiū
pp̄ls liberatur. Deniq₃ ſic infelices iudei in paſſione dn̄i cla
mauerūt. Sanguis ei⁹ ſup nos ⁊ ſup filios noſtros. Tūc eī Matthei.
peccati lepra ꝑfundi meruerūt: qn̄ cōtra celeſtē medicū ore xxvij.
ſacrilego clamauerūt. Tolle tolle: crucifige eū. Ergo eo tp̄e Joh. xix.
in illis remāſit lepra: q̄ ad gētes dn̄i trāſijt gratia. Deniq₃
ſic ⁊ apl̄s. Petrus ad eos locut⁹ eſt dicens. Uobis (inq̄t) Act. xiij.
oportuit primū loqui verbū dei: ſed q̄ꝛ vos indignos iudi
caſtis eterne vite: ecce ꝯuertimur ad gētes. Quādo doctri
na apl̄oꝝ ad gētes trāſijt: tunc in miſeris iudeis peccati le
pra remāſit. Quid tn̄ mādauerit beat⁹ heliſe⁹ naaman ſyro D
videam⁹. Uade (inq̄t) ⁊ lauare ſepties in iordane. Qđ aūt iiij. Re. v.
audiēs naaman vt lauareꝛ ſepties in iordane: indignat⁹ eſt
⁊ nolebat annuere: ⁊ ab amicis ſuis cōſilio accepto acquie
uit vt lauareꝛ ⁊ purgat⁹ eſt: hoc ſignificauit: q̄ꝛ popul⁹ gen
tium anteq̄₃ xp̄s crucifigereꝛ ipſi ꝑ ſe xp̄o loquēti nō credi
dit: ſed poſtea p̄dicātib⁹ apl̄is ad ſacramētū baptiſmi fide
liter venit. Naaman munera obtulit beato heliſeo ⁊ ille ac
cipere noluit. Chriſti in hoc gratiam figuratam intellige: q̄
ideo gr̄a diciꝛ: q̄ꝛ gratis daꝛ. Sic eī dn̄s ī euāgelio diſcipu
lis dixit. Infirmos curate: mortuos ſuſcitate: demones ex Mat. x.
pellite. Gratis accepiſtis: gratꝭ date. Et q̄ꝛ oīa ſacramēta E
⁊ myſteria dn̄i noſtri q̄ in iudeis erāt p̄figurata: in nobis vi
dem⁹ eſſe cōpleta: quātas poſſum⁹ deo gr̄as referamus: vt
cū dies iudicij aduenerit: ab auditu malo liberati: illa ad
nos vox deſiderabilis dirigaꝛ. Uenite benedicti percipite Mat. xxv.
regnū qđ vobis paratū eſt ab origine mūdi. Ad quod vos
dn̄s ſub ſua ꝓtectiōe perducat: cui eſt honor ⁊ imperiū cū
patre ⁊ ſpirituſancto in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Item in eadē dn̄ica: Homelia de eo quod ſcriptum eſt in euāgelio ſm̄ Mattheū. Amen dico vobis: Niſi abundauerit iuſticia veſtra ⁊c. que ſumpta eſt ex libro. j. de ſermone dn̄i in mōte. ca. vj. ⁊. vij. Et ex ſermonibus de Uerbis dn̄i. Ser. iiij. fo. xxxvj. Et ex libro Quinquagita homeliarum. ſer. xl. fo. cxxx. col. ij. Mat. v.

¶ Dn̄ica ſeptima: De eo qđ ſcriptū eſt in euāgelio ſm̄ Marcum. Cum turba multa eſſet cū ieſu nec haberent qđ manducarent ⁊c. Sermo. j. In quo oſtendit quomodo differunt miracula ſeptē panum ⁊ quinq₃: ⁊ quid ſignificant. Mar. viij.

ALtitudinē diuinitatis ſue ⁊ miam humanitatis Sermo.
multis ⁊ varijs modis in ſcripturis ſanctis dn̄s ccix.
noſter ieſus xp̄s oſtendit: quemadmodū ſolet in A
myſterijs ⁊ ſacramētis: vt ⁊ petētes accipiāt: et Mat. viij.
querētes inueniāt: ⁊ pulſantibus aperiaꝛ. Oīa enī q̄ in hoc
mūdo ſub fragilitate noſtra exhibuit miracula: nobis ꝓfi
ciūt. Nō vtiq₃ ſine cauſa faciebat ea dn̄s: vł quaſi fruſtra ⁊
inaniter. Uerbū dei eſt xp̄s: q̄ nō ſolū ſonis: ſed etiā factis
loquiꝛ hoīb⁹. Hoc enī etiā qđ hodie de ſancto euāgelio le
ctū eſt: querit intellectorē: ⁊ cū fuerit intellectū: ſpiritale fa
cit gaudiū. Et in hac lectione ſimul ꝯſiderāda eſt in vno eo
demq₃ redēptore noſtro diſiūcta operatio diuinitatis ⁊ hūa
nitatis: atq₃ oīmodis deteſtand⁹ error eutycetis: q̄ vnā tm̄
in xp̄o dogmatizare p̄ſumit opationē. In alterutra eī pte
vel q̄ ſolū hoīem fuiſſe dixerit: gloriā negabit ꝯditoris vel
q̄ ſolū deū negauit miam redēptoris. Nēpe ꝙ ſup turbam
miſereꝛ dn̄s: ne vel inedia: vel longioris vie deficiat labore
nouerim⁹ affectū eſſe atq₃ cōpaſſionē humane fragilitatis.
Qꝛ aūt de ſeptē panibus ⁊ paucis piſcib⁹ ſatiauit quattu
or milia hoīm: credim⁹ diuine opus eſſe virtutis. Attendat B

ergo ſanctitas veſtra:qꝛ ħ nobis ꝓpoſitū eſt qḋ cū vr̄a cha
ritate tractemꝰ. Quid ſibi velit huiꝰ rei tm̄ myſteriū:ꝙ eo
modo ſe deū diſcipulis demōſtraſſe ſancta teſtaꝛ ſcriptura
quō euāgeliū narrat. Ait ei euāgeliſta in hodierna lectiōe.
Mar.viij. Cū multa turba eſſet cū ieſu:nec haberēt qḋ mādu carent:
ꝯuocatis diſcipulis ait illis. M:ſereoꝛ turbe huic. Sꝫ req̄=
Mar.vij. ramꝰ qḋ ait superiꝰ. In illis diebꝰ cū turba multa eſſet. Su
perius ei acceſſerūt iudei ad ſaluatorē:accuſantes diſcipu
los eiꝰ:eo ꝙ nō lotis manibꝰ māducarēt. Quos dn̄s redar
guit:qꝛ q̄ de corde mala ꝓcedūt:ea potius hoīem coinq̄na
Ibi.s. rent. Et relictis illis venit in finibꝰ gentiū:vbi mulier cha=
nanea q̄ eſt mater gētiliū:ꝓ filia ſua.i.eccl̄ia dn̄m deprecaꝛ
Mar. vij. Que tandiu poſtulauit donec acciperet qḋ petebat. Poſt
Mar.viij. hec iterū curauit mutū ⁊ ſurdū. Ergo i his diebꝰ cū multi
tudo ppl̄i cōcurriſſet:nec haberet qḋ māducarēt. Turbas
eni hic oēs gētes ſignificare creaturas intelliginꝰ ꝓ q̄bus
ipſe dn̄s mia cōmoueꝛ:ꝙ nō haberēt qḋ manducarēt. Hic
ſpiritaliter debemꝰ intelligere:ꝙ ideo nō habebant qḋ mā
ducarent:qꝛ gētes legē nō habebāt.i.q̄nq; libros moyſi:nō
ꝓphetas:nō ꝑdicationē ſancti iohānis:qꝛ gētes nō per le
gē ſed per fidē venerunt ad redēptorē. Ideo triduo ꝑſeue
rant:hoc eſt in natiuitate:in paſſione:in reſurrectiōe dn̄i:ſi
ue in patre:⁊ in filio:⁊ in ſpūſancto. Perſeuerare eni ꝑma=
Mat.x. nere eſt in ꝯfeſſione:ſicut ipſe dn̄s ait. Qui aūt ꝑſeuerauerit
C vſq; in finē:hic ſaluus erit. Dicit ergo dn̄s. Non habēt qḋ
Mar.viij. māducent. Qꝛ legē nō habent:⁊ dimittere eos ieiunos no=
lo ne deficiāt in via. Ut q̄ per fidē xp̄i crediderūt:per fidē
xp̄i ſaluarenꝛ. Quidā aūt ex his de longe venerunt. Longe
eni erāt gētes a deo:errādo per idola. Et modo ois q̄ pec=
cat longe eſt a deo. Dicūt diſcipuli eiꝰ. Unde iſtos q̄s pote
rit ſaturare panibꝰ in ſolitudine? Adhuc apl̄os tenebat in=
credulitas:donec myſteria reuelarenꝛ:nec recordabanꝛ qḋ
fecerat de q̄nq; panibus et duobꝰ piſcibꝰ. Et interrogauit
Ibi.s. eos ieſus quot panes haberēt. Qui dixerūt. Septē. Et ꝑce
⁊ Mat.xv pit turbe vt diſcūberēt ſup terrā. Et accipiēs panes grās
egit:⁊ dedit diſcipulis ſuis vt apponerēt. Et piſces ſimili
ter bn̄dixit:⁊ poſuit an̄ illos. Et māducauerunt et ſaturati
ſunt:⁊ ſuſtulerūt ſeptē ſportas plenas. Erāt aūt q̄ māduca
uerūt quaſi q̄ttuoꝛ milia extra mulieres ⁊ īfantes. Et virtu
tes quidē dn̄i manifeſtiſſime credimꝰ eſſe factas in ꝑſenti:
D ſed qḋ latet in myſterio:ipſiꝰ grā donāte req̄ramꝰ. In ſupe
Mat.xiiij rioꝛi ei lectione de q̄nq; panibꝰ ⁊ duobꝰ piſcibꝰ q̄nq; milia
hoīm ſatiauit:ħ ſeptē panibꝰ ſaturauit q̄ttuoꝛ milia hoīm
Ibi diſcipuli ſuggerūt dn̄o dicētes. Locꝰ deſertꝰ eſt ⁊ ho
ra ꝑteriſt:dimitte turbas vt euntes ī caſtella emāt ſibi eſcas
Hic penitꝰ tacēt diſcipuli:ſed ipſe dn̄o ꝓ eis ſollicitꝰ ē. Ui
deamꝰ q̄re tacent. Qꝛ needū miſſi fuerāt ꝑdicare gentibus
Mat.xv. ſed potiꝰ ad oues ꝑditas domꝰ iſrael. Prioꝛ ḡ illa ꝑabola
ꝑtinet ad iudeos:iſta ꝟo ad gētes. Ibi q̄nq; panes fuerūt:
hoc eſt q̄nq; libri moyſi. Hic vero ſeptē panes:q̄ ſunt ſepti
Eſa.xi. formis ſpūs dona:ſicut ait ſctūs Eſaias ꝓpheta. Spiritꝰ
ſapiētie ⁊ intellectꝰ:ſpūs cōſilij ⁊ fortitudinis:ſpūs ſciētie
⁊ pietatis:⁊ replebit eū ſpūs timoris dn̄i. Ibi duodeci co=
phini pleni ſpūſancto:hic ſeptē eccleſie ſiue ſeptē candela=
bra aurea. Ibi duo piſces q̄ ſunt duo teſtamēta:ſiue vnꝰ li
ber oīm ꝓphetaꝝ:vel ſancti iohānis ꝑdicatio:hic indefini
i.Cor.xij. tus numerꝰ poniꝛ:q̄ ſūt dona gratiaꝝ:ſicut ait apl̄s. Alij ꝑ
ſpm̄ daꝛ ſermo ſapiētie:alij ſermo ſciētie:alij ꝓphetia:alij
genera liguaꝝ:alij iterpretatio ſermonū:oīa vero hec ope=
raꝛ vnꝰ atq; idē ſpūs. Ibi ſup fenū recūbunt:⁊ hic ſup ter=
rā. Utrinq; vna ꝯuerſatio:vna grā:vna virtꝰ:vna deitas.
Eſa.xl. Ibi ſup fenū diſcūbūt:ħ ē mortificata opa carnis:qꝛ oīs
caro fenū:ait ꝓpheta. Hic ſup terrā diſcūbunt:id eſt opa
Act.iiij. terrena cōculcāt. Ibi q̄nq; milia refecti:q̄ numerꝰ pertinet
ad iudeos. Nā poſt aſcēſionē dn̄i loquēte ſancto petro:q̄n=
q; milia ſunt baptizati. Hic aūt quattuoꝛ milia:hoc eſt de
E tota terra oēs gentes a quattuoꝛ cardinibꝰ celi:de ſeptifoꝛ
mis ſancti ſpūs grā eſſe repletas in vitā eternā. Et ideo di
lectiſſimi nos q̄ nō per legē:ſed per fidē credimꝰ in dn̄o no
ſtro ieſu xp̄o:q̄ nō ex operibus:ſed ipſius gratia ſumꝰ redē
pti:qui nō ex quinq; panibꝰ:id eſt ex q̄nq; libris moyſi:ſed
ex ſeptiformis gratia ſpūſſancti ſumꝰ repleti:ſicut beatus
Eſa.xi. Eſaias ꝓpheta uerat dicēs. Spūs ſapiētie et intellectus:
ſpūs ꝯſilij ⁊ fortitudinis:ſpūs ſciētie ⁊ pietatis:⁊ replebit
illum ſpūs timoris dn̄i. In hac ergo ſeptiformi ſpūſſancti
gratia maneamꝰ:in qua vocati ſumꝰ:repleti dono ſpiritus=
ſancti ꝑ dn̄m noſtrū ieſum xp̄m:qui viuit ⁊ regnat in vnita
te eiuſdē ſpūſſancti deus:per oīa ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eadem dn̄ica:de Heliſeo ⁊ ſecuri in gurgi te lapſa. Sermo.ij.

Cum diuina lectio legereꝛ frēs chariſſimi:audi= Sermo.
uimꝰ ꝙ eunte beato heliſeo cū filijs ꝓphetarū ccx.
ad iordanē fluuiū:dū ſibi ligna ꝯciderēt cecidit A
ſecuris in aquā. Et ille de cuiꝰ manu ceciderat iiij.Re.vi
clamauit ad beatū heliſeū. Heu dn̄e mi:⁊ ipſam mutuo ſu=
ſceperā. Poſt hec in loco vbi ſecuris illa corruerat beatus
heliſeus miſit lignū ⁊ natauit ferrū. Heliſeum fratres dile=
ctiſſimi typū habuiſſe dn̄i ſaluatoris freq̄nter charitati ve=
ſtre ſuggeſſimꝰ. Sed et in puero q̄ erat de filijs ꝓphetarū.
cui ſecuris de manu lapſa eſt:nō incōgrue xp̄s dn̄s itelligi
tur. Securis illa q̄ cecidit adam ſiue totū genꝰ humanum
ſignificaſſe dicitꝛ. Tenebat ergo filiꝰ ꝓphetarū ſecurim in
manu ſua:⁊ dn̄s ac ſaluatoꝛ noſter humanū genus qḋ crea
uerat in manu potentie ſue. Sed quō ſecuris illa de manu
prophete in ꝓfundū corruit:ita ⁊ genus humanū de manu
dn̄i oīpotentis ꝑ ſuperbiā ſe excuſſit ⁊ cecidit:⁊ in fluuio lu
xurie vel oīm peccatorū gurgite ſe ſubmerſit. Securis illa
in ꝓfundo iacebat:qꝛ genꝰ humanū in oīm criminū abyſſū
infelici ruina corruerat:ſicut ſcriptū eſt. Infixus ſum in li= Pſ.lxviij.
mo ꝓfundi. Et iterū. Deueni in altitudiné maris:⁊ tempe
ſtas demerſit me. Fluuius eni ille vbi ſecuris cecidit ſignifi
cat preterfluentē ⁊ fugitiuā ⁊ in abyſſum deſcendentē volu
ptatem:vel luxuriā ſeculi huius. Fluuius eni a fluendo no=
men accepit. Et qꝛ oēs peccatores trāſitorijs voluptatibꝰ
inherētes fluere dicunꝛ:ideo ſecuris illa ī fluuio ⁊ in limo
iacebat oppreſſa. Ueniēs vero heliſeus:miſit lignū ⁊ nata= B
uit ferrū. Quid eſt lignū mittere ⁊ ferrū in lucem ꝓducere: iiij.Re.vi
niſi patibulū crucis aſcēdere:⁊ de ꝓfundo iferni humanū
genus erigere:ac de omniū peccatoꝝ limo per crucis my=
ſteriū liberare? Poſtq̄ vero natauit ferrū:miſit manū pro=
pheta ⁊ recepit illud:⁊ rediſt ad vtiles vſus dn̄i ſui. Ita et
de nobis factū eſt dilectiſſimi fratres:q̄ de manu dn̄i ſuper
biendo cecideramꝰ:ꝑ crucis lignū iterū ad manum vel ad
poteſtatē dn̄i redire meruimꝰ. Et ideo q̄ntum poſſumꝰ cū
ipſiꝰ adiutorio laboremꝰ:ne iterū ſuperbiēdo de manu dn̄i
corruamꝰ. Et qꝛ nullis ꝑcedentibꝰ meritis de tenebris pro
ducti ſumꝰ ad lucē:de morte ad vitā reuocati:de multis er
roribꝰ in vitā reducti:curramꝰ dū lucē habemꝰ:nec ꝑtereū=
tia ſalutis tēpora negligamꝰ:nec nos delectet mūdi huius
male dulcis ⁊ nimiū perículoſa leticia:ne iterū de operibꝰ
ſanctis ⁊ de iuſticie via quaſi de manu dn̄i corruētes:ad lu
xurioſum mundi huiꝰ fluuiū recurramꝰ:⁊ in oīm pctōrum
limū infelici iterū ruinā mergamur:ſed audiamus apl̄m di
centē. Si conſurrexiſtis cum xp̄o:q̄ ſurſum ſunt ſapite:vbi Col.iij.
xp̄s eſt in dextera dei ſedēs:q̄ ſurſum ſunt q̄rite. Quare di=
cit. Si reſurrexiſtis:niſi qꝛ cecideramꝰ? Et alibi idē apl̄s.
Surge q̄ dormis:⁊ exurge a mortuis ⁊ illuminabit te xp̄s Ephe.v.
Quaſi non tibi videꝛ ad ſecurim in limo iacentē clamare:
Surge inq̄t q̄ in ꝓfundo gurgite dormis:⁊ per crucis my=
ſteriū illuminabit te xp̄s. Iā iſta oīa frēs chariſſimi ꝑ ba= C
ptiſmi ſacramentū deo auxiliāte ſic agere ſtudeamꝰ:vt no
bis bn̄ficia dn̄i noſtri nō iudiciū pariant ſed ꝓfectū. Et ita
dulcedinē charitatis:puritatē cordis ⁊ caſtitatē corꝑis te
neamꝰ:ne in nobis dei ſacramenta patianꝛ iniuriā. Sicut eni
verū eſt:imo qꝛ verū eſt qḋ dicit apl̄s. Qꝛ templū dei ſumꝰ i.Cor.iij.
⁊ ſpūs dei habitat in nobis:quotiēs aliqḋ peccatū aut co=
gitando:aut loquēdo:aut etiā operando ꝑficimus:templū
dei deſtruimꝰ:⁊ ei q̄ in nobis habitat iniurias irrogamus.
Et ideo ſi q̄s in ſe templū dei aut turpibꝰ cogitationibus
ſordidauit:aut luxurioſo ſermone polluit:vel quibuſcūq;
criminibꝰ forte iā vſq; ad fundamēta deſtruxit:dū ipſe eſt
cū dei adiutorio ſtudeat reꝑare ꝑdita:erigere lapſa:deſtru
ctaq; cōſtruere:vt cū dies iudicij aduenerit:⁊ ſi coronā nō
meremur accipe vl̄ ad pctōꝝ mereamur īdulgētiā ꝑuenire
Qḋ āt dixi:vel ad pctōꝝ indulgētiā:ꝓ hūilitate q̄ nobis ſatis
ē neceſſaria videoꝛ ſuggeſſiſſe. Nā medicꝰ ille celeſtis cōpū=
ctis penitētibꝰ ⁊ elemoſynas largius faciētibꝰ:nō ſolū ve=

D niam ſed etiā coronā recōpēſare ꝯſueuit. Ego fratres cha
riſſimi ⁊ ſi negligēs: tñ q̄liſcūq3 ꝑco veritatis a dño cōſtitu
tus: qḋ ⁊ vobis expedit audire: et me oportet dicere: ſi non
q̄tum debeo: vel q̄tum poſſum ſuggero: clamo: admoneo.
Qui cōtemnit preconē: timeat iudicē. Null⁹ ex nobis ante
tribunal xp̄i ſe excuſare poterit nō ſe fuiſſe admonitū: vt oī
bus vitijs reſiſteret: ⁊ virtutib⁹ operā daret. Et q2 vobis
quid vitare vel fugere debeatis aſſidua predicatione mon
ſtratum eſt: ſic deo auxiliāte agite: vt vobis admonitio ve
ſtra magis ad premiū q̄3 ad iudiciū ante tribunal eterni iu
dicis proficiat. Quod ipſe vobis concedere digneẗ: cui eſt
honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eadem dñica: De fame Samarie. Sermo.
iij. In quo etiā oſtendit flagella dei ideo perſeue
rare in populo q̄m perſeuerant delicta.

Ser. ccxi. B iiij. Re. vi.

Dum a cultu dei gēs iniqua diſcedit: horrēda fa
me cōprimitur: ⁊ iuſta neceſſitate turbaẗ. Venit
(inq̄t) filius adadezer regis ſyrie in ſamariam ⁊
obſedit eā: ⁊ facta eſt fames magna ita vt venun
dareẗ caput aſini q̄nquaginta ſiclis argēti: ⁊ q̄nq3 ſiclis ar
genti q̄ta pars cabi ſtercoris colūbini. Cur famem o miſer
rime pateris? Cur iopiam teterrimā ſentis? Cur tāta penu
ria laceraris? Creſcit famis quotidie pena: q2 quotidie cre
ſcit ⁊ culpa. Perſeuerāt flagella: q2 i populo ꝑſeuerāt ⁊ de
licta. Propter te ei hoſtis irruit: inimic⁹ obſedit: aduerſa
rius tua pabula deuorauit. Tu eſuris: ⁊ ille pingueſcit. Tu
famē horridā pateris: ⁊ ille de tuis pabulis ſuis vacat epu
lis. Tu aſinoꝝ cadauera ⁊ ſtercora colūbaꝝ argēto merca
B ris. Callida deinceps vita: dāna pctā: delicta cōpeſce: ad
deū cōuertere: relinq̄ idolū: abominare figmētū: tunc pote
ris hoſtes diuino adiutorio vincere: ⁊ celeſti ꝑlio ſuperare
Nec quiſq3 tibi poterit nocere vlteri⁹: ſi dānato ſcelere diui
nus in te germinauerit cult⁹. Proh nefas. Horrēda cada
uera ⁊ colūbarū ſtercora pctōr ppl's veſciẗ: nec dei cultū q̄
rit. Inq̄natas carnes ⁊ horrēdas eſcas fames ⁊ neceſſitas
poſcit: ⁊ adhuc figmentū hoīm duricia colit. Pabula de
negant: ⁊ illicita a peccatoribus exhibenẗ. Deus a populo
pctōre nō queriẗ: ⁊ idolū adoraẗ. Mutaẗ in figmētū dei cul
tura: mutaẗ religio: mutaẗ ⁊ eſca: mutaẗ dei ſancta cultura:
mutanẗ ⁊ hoīb⁹ pabula: īterdicta veſcunẗ. Vt eñ alienū eſt
qḋ coliẗ: ita alienū eſt qḋ cōtra regulā eſuriẗ. Nec eñ diffi
cile eſt pplm famē poſſe ſentire: quē male viuēdo cōſtat ſpi
C ritaliter eſuriſſe. Interea creſcūt cū vitijs augmēta famis
⁊ peccata matrū: cadauera appetūt filiorū: ⁊ alternis vici
bus mulieres due ſuos natos deuorare diſponūt. Proh
dolor. In cibū pietas vertiẗ: i pabulū ſuſcepta ſoboles cō
mutaẗ. Ante parricidiū geriẗ q̄3 ad funeſtas epulas venia
tur. Ab artub⁹ eliciẗ: ⁊ matrū viſcera polluunẗ. Innocens
ſanguis effundiẗ: vt parētū fames rabida ſagineẗ. Apud il
las eni totū crudele nefandū eſt inq3 inſontis ſanguinē fun
dere: īnocētis carnes cōcoquere: decoctos art⁹ auidis fau
cib⁹ trāſuorare: vt natū cōuertat in cibū: quē de⁹ condidit
in ſolatiū. Sed poſtq3 ad funeſtas epulas vētū eſſet altera
mulier alterā exhortaẗ. Recipe inq̄t: recipe miſerāda mr̄ i
viſcera filiū: nuper viſcerib⁹ ꝓcreatū. Eſto tui nati ſepul
chrū: eſto ei⁹ corporis diuerſoriū. Eſto ei⁹ vt ita dixerī mo
numentū. Intra te paululū comeſtus infans redeat: q̄ ꝑ fa
me viuere iam lāq3 nō poterat. Materni ſinus q̄ vitalē in
tra ſe enutrierant: ⁊ nutritū in luce ꝓtulerant: particulatim
ſibi redditū recognoſcāt. Recipiat nūc comeſtū vter⁹ quē
viuū ediderat part⁹. Repetat habitaculū mortuus: vñ nu
per exierat viuus: q̄m fames viget: neceſſitas cogit. Cur ei
nato ſupſtite moriar: ⁊ nō magis natū ego mater cōſumā?
Igitur cū hec mulier comeſtū iam cōſpiceret puerū ſuum:
D ab iſta clade ſubtrahit filiū. Negat ſe facturā in ꝓprio: qḋ
cū mr̄e fecerat in alieno. Sufficit (inq̄t) mihi: ſufficiat tuo
ſceleri mulier ꝯſenſiſſe: ſufficit me funeſtas epulas deguſtaſ
ſe: ⁊ innocētis carnib⁹ mea viſcera polluiſſe. Crudele enim
tecū participaui conſiliū: vt nefandū exercerē de meo filio
parricidiū: qḋ tecū admiſi expiare nō poſſum: nefandū ſce
lus recuſare nō valeo. Eſto faltē reuelata i meo: q̄ ſic graua
ris in tuo. Deſine meo ſcelere: deſine tuo grauiore cōmiſſo.
Vtinā nec tu faceres qḋ feciſti: nec ego ſcel⁹ admitterē qḋ
incurri: vt homicidiū facerē ⁊ parricidiū ꝑpetrarē. Ex me
diſce q̄d feceris: q2 ⁊ ego per te merui qḋ amiſerim. Quare
iſtud qḋ cogis nō facio: qḋ ſuadeſ effugio: qḋ īgeris ꝑhor
reſco. Tūc ad regē altera alterā ꝑtrahit: ad iudiciū ducit: iiij. Re. vi
cām tāti ſceler̄ publicauit: qḋ enormitas facinor̄ publica
re coegit. Tūc inq3 ſceleratū factū ꝓdidit dolor: tūc īmane E
facin⁹: pietas ꝑfida denudauit. Ardet īſana mulier: q2 par
ricidiū fecit: ardet q2 filiū ſuū deuorauit: ſed plus ardet q2 ī
illa clade filiū ſuū alia nō īmolauit. Aut ego cū hac iq̄t mo
riar: aut certe vt hec meū: ita illi⁹ natū inuadā. Pactū nr̄m
iuſticia iniq̄ rex iuſte cōfirma: q2 ego nunq3 meū natū occi
derē niſi ſuū occidēdū amaro placito locauiſſet. Ergo dñe
rex: aut meū q̄ comeſt⁹ eſt reddat: aut ſuū q̄ eſt abſcōdit⁹ ꝓ
dat. Certe vt dignū eſt vtraſq3 nos pari ſn̄ia ꝑcute: ne aut
ego poſt tm̄ facin⁹ viuā: aut hec ſeſe gaudeat nō fuiſſe ī ſuū
filiū parricidā. Quo audito rex veſtimēta conſcidit: vultū
mutauit: ⁊ ꝯtinuo ꝓpheta ad regē mādauit. Hec dicit dñs
Hac hora craſtia die mēſura ſimilaginis ſiclo emeẗ: ⁊ due
mēſure ordei ſiclo ī porta ſamarie emenẗ. Nūciat ꝓpheta
ſctiſſim⁹ ad regē celit⁹ vbertatē: quā ſola fides crederet: et
ꝑfidia poſſe fieri denegaret. Nūciat in locū famis futuram
abūdantiā ſimilaginis: nūciat ceſſaturā famē: ſucceſſuram
vbertatē. Nunciat ſubito magnalia dei ſucceſſura ꝟtute al
tiſſimi: ⁊ addiẗ ꝓprio ſceleri ꝑfidia hoīs. Tūc hō q̄ miſſus
fuerat a rege ait. Nec ſi cataracte celi aperianẗ poſſūt fieri
q̄ narranẗ. O ꝑfidia hoīs. Nō credit promiſſam poſſe fieri
vbertatē: q̄ horrēdā ſenſerat egeſtatē. Nec cōſiderat deū ꝓ
miſiſſe abūdantiā: q̄ pplo irrogarat penuriā. Sceleſtiſſime
hō ⁊ cur mirabili⁹ nō credis? Cur farra non accipis? Cur
ꝓmittentē dñm ꝑhorreſcis? Crede qḋ credentib⁹ daẗ: cre
de populo futurū: cuius te iā negaueris ſociū. Et q2 bonis
tātis indign⁹ es: hec tibi videre cōcediẗ: ⁊ poſſe ꝑfrui dene
gaẗ. Igiẗ dū hec geruntẗ: auditū fecit dñs in caſtris ſyrie: F
vt populo ꝓmiſſam tribueret vbertatē: q̄drigarū ſtrepitus
⁊ curruū ſonit⁹ ⁊ armatoꝝ tumultus inimicorū aurib⁹ ma
luit reſonare: vt poſſet iā ſuū pplm liberare. Quo ſtrepitu ꝑ
culſi inimici fugiūt: ſine pugna terga ꝟtunt: ⁊ tenſilia relin
quūt: ⁊ iſraelite egreſſi ciuitatē caſtra hoſtiū iuadūt depre
dātes. Reuertēti ḡ pplo onerato: ille q̄ non crediderat ceci
dit lapſus: ⁊ vbertatē vidēs in populo cecidit: preſſus eſt.

¶ Dñica octaua: de eo qḋ ſcriptū eſt. Sūt qui ſe ꝓuer. xiij.
diuites affectant nihil habētes. Et ſunt q̄ ſe hu
miliant cū ſint diuites. Redēptio anime viri di
uitie ei⁹: pauper aūt nō ſuffert minas. Sermo. j.
In quo dicit ꝙ diues magnus eſt qui nō ſe ideo
magnum putat q2 diues eſt: qui autē ideo ſe ma
gnum putat ſuperbus et egenus eſt.

Sancta ſcriptura q̄ modo i aurib⁹ noſtris lecta ē Sermo.
admonuit nos: īmo ꝑ illā de⁹ q̄ iubet nobis loq̄ ccxij.
ad vos: q̄rere vobiſcū ⁊ ꝑtractare q̄d ſit: ⁊ q̄d ſibi B
velit qḋ lectū eſt. Sūt q̄ ſe diuites affectāt nihil
habētes: ⁊ ſunt q̄ ſe humiliāt cū ſint diuites. Nō ei arbitrā ꝓuer. xiij.
dū eſt neq3 oīno credendū: ꝙ de iſtis diuitijs quib⁹ inflanẗ
ſupbi: de viſibilib⁹ iſtis dico atq3 terrenis: curauerit ſcptu
ra ſancta nos admonere vt vel eas ꝓ magno habeam⁹: vel
nō habere timeam⁹. Quid ei ꝓdeſt homini: ait aliq̄s: q̄ ſe di
uitē videri affectat: cū nihil habeat? Iſtū notauit ſcriptu
ra atq3 rephēdit. Sed nec ille valde admirādus aut imitā
dus eſt ⁊ ꝓ magno optand⁹ quē videẗ in laude poſuiſſe: ſi
tpales atq3 terrenas diuitias intellexeris. Et ſunt (inq̄t) q̄
ſe humiliant cū ſint diuites. Ille recte diſplicet nobis: qui
cū nihil habeat ſe diuitē affectat. Quid? Iſte placet nobis
q̄ cū ſit diues humiliat ſe? Forte placet: q2 humiliat ſe: non
tñ placet. q2 diues eſt. Accipiam⁹ ergo ⁊ hoc. Non indeco B
rum eſt nec inhoneſtū: nec iutile: qḋ ſcripture ſancte nobis
cōmēdare voluerūt humiles ⁊ diuites. Nihil eñ tā timen
dū eſt in diuitijs q̄3 ſupbia. Deniq3 apl's Paul⁹ hoc admo
net timotheū. Precipe (inq̄t) diuitib⁹ hui⁹ mūdi: nō ſupbe j. Tim. vi.
ſapere. Nō eñ diuitias expauit: ſed morbum diuitiarum.
Morbus aūt diuitiarū: eſt ſuperbia magna. Nam grādis
anim⁹ eſt: q̄ iter diuitias iſto morbo nō tētanẗ. Maior ani
mus diuitijs ſuis q̄ eas vincit nō cōcupiſcēdo: ſed contem

nendo.Magn⁹ eſt ergo diues:qui nō ſe ideo magnū putat
qꝛ diues eſt.Qui autē ideo ſe magnū putat:ſupbus ⁊ egen⁹
eſt.In carne crepat:in corde mēdicat:inflat⁹ eſt nō plen⁹.
Utres aūt duos ſi videas:vnū plenū:alterū iſlatū:in vtro
qꝫ eadē eſt magnitudo:ſed nō in vtroqꝫ eadem plenitudo.
C Si attendis falleris:ſi appēdis inuenies.Qui plen⁹ eſt dif
ficile mouet:ꝗ inflatus eſt cito auferꝭ.Precipe ḡ(inqͭ)di:
uitib⁹ hui⁹ mūdi.Nō adderet.Hui⁹ mūdi:niſi qꝛ ſunt diui
tes ⁊ nō hui⁹ mūdi.Qui ſunt diuites nō hui⁹ mūdi:Quoꝝ
ij.cor.viij. princeps ⁊ caput eſt ille:de quo dictū eſt.Pauper ꝓ nobis
fact⁹ eſt:cū eſſet diues.Sed ſi ille ſol⁹:qđ ꝓfuit:Uide qđ
ſequiꝭ.Ut illi⁹ pauptate vos ditaremi.Puto:qꝛ pauptas
xp̄i nō nobis attulit pecuniā:ſed iuſticiā.Pauptas āt illi⁹
vnde:Qꝛ mortalis effect⁹ eſt.Ergo diuitie vere imortali:
tas.Ibi em̄ vera copia:vbi nulla idigētia.Qꝛ ḡ nos imor
tales fieri nō poſſemus:niſi ꝓ nobis xp̄s mortalis eſſet effe
ctus:ideo paup factus eſt cū eſſet diues:⁊ nō ait.Paup fa
ctus eſt cū diues fuiſſet:ſed pauper fact⁹ eſt cū diues eſſet:
paupertatē aſſumpſit:⁊ diuitias nō amiſit.Int⁹ diues:fo:
ris paup.Latens de⁹ in diuitijs:apparēs homo in paup:
Joh.j. tate.Uide diuitias ei⁹.In pͥncipio erat verbū:⁊ v̄bū erat
apud deū:⁊ de⁹ erat verbū.Hoc erat in pͥncipio apud deū.
Oia p ip̄z facta ſunt.Quid ditius eo:p quē facta ſunt oia:
Aurū habere diues pōt:creare nō poteſt.Cū itaqꝫ eius iſte
diuitie cōmēdate eſſent:vide pauptatē ei⁹.Et v̄bū caro fa
ctum eſt:⁊ habitauit in nobis.Hac ei⁹ ſum⁹ pauptate dita
ti:qꝛ in ſanguine ei⁹ ꝗ manauit de carne ei⁹:qđ verbū caro
factū eſt vt habitaret in nobis:cōſciſſus ē ſaccus pctōꝝ no
ſtroꝝ.Per ſanguinē illū abiecimus pānos iniqͭtatis:vt in
dueremur ſtola imortalitatis.Oēs ḡ diuites:boni fideles
☞ Nemo ſe cōtemnat.Pauper in cella:diues in ꝯſciētia.Di
ues qppe in cōſcientia ſecurior dormit in terra:qꝫ diues in
purpura.Ibi nō excitat ſollicitudo maligna cōpuncto cor
de de ſcelere.Serua diuitias in corde tuo:quas tibi ꝯtulit
paupertas dn̄i tui.Immo ip̄z adhibe tibi cuſtodem:ne pe
reat de corde qđ dedit:ſeruet ipſe qui dedit.Oēs ergo diui
D tes boni fideles:ſed nō diuites hui⁹ mūdi.Deniqꝫ diuitias
ſuas nec ipſi ſentiunt:ſentient poſtea.Uiuit radix:ſed hye
mis tēpore etiā viridis arbor aride ſimilis eſt.Tēpore qp
pe hyemis ⁊ arbor ꝗ aret:⁊ arbor que viget vtraqꝫ nuda ē
onere folioꝝ:vtraqꝫ vacua onere frugum:veniet eſtas:⁊ di:
ſcernet arbores.Uiua radix folia ꝓducit:impleꝭ fructib⁹
arida ianis eſtate:ſicut hyeme remanebit.Itaqꝫ illi horre:
um p̄paraꝭ:huic ſecuris adhibeꝭ:vt amputata in ignē mit
taꝭ.Sic eſtas nr̄a xp̄i eſt aduēt⁹:hyems noſtra xp̄i occul:
tatio:eſtas nr̄a xp̄i reuelatio.Deniqꝫ arborib⁹ bonis ⁊ fide
Col.iij. libus hanc allocutionē p̄bet apl's.Mortui em̄ eſtis:et vita
veſtra abſcōdita ē cū xp̄o in deo.Certe mortui:ſed mortui
ſpecie:viui in radice.Attēde aūt venturū tp̄s eſtatis:quō
ſequaꝭ ⁊ dicat.Cum aūt xp̄s apparuerit vita veſtra:tunc ⁊
E vos cū ipſo apparebitis in gloria.Hi ſunt diuites:ſed non
hui⁹ mundi.Nec tn̄ ⁊ diuites mūdi contēpti ſunt.Et ip̄os
ij.cor.viij. lucrat⁹ eſt ſua pauptate:ꝗ cū diues eēt:ꝓpter nos pauper
effectus eſt.Nā ſi eos contēpſiſſet:⁊ in numero ſuorū habe
re noluiſſet:nō timotheo ſicut dicebā apoſtolus precepiſſet
j.Tim.vj. vt ⁊ ipſe p̄ciperet.Precipe (inqͭ) diuitib⁹ huius mūdi nō
ſupbe ſapere.Inter hos ꝗ fide ſunt diuites:ſunt quidā di:
uites hui⁹ mundi.Precipe illis:qꝛ ⁊ ipſi mēbra illi⁹ paupe
ris facti ſunt.Precipe illis quid in illis timeas a diuitijs.
Nō ſuperbe ſape:neqꝫ ſperare in incerto diuitiarū.Inde
eī ſupbit diues qꝛ ſperat in incerto diuitiarū.Nā ſi incerta
diuitiarū prudēter attēderet:nunqͣ̄ ſupbiret:ſed ſemper ti
meret.Quāto eſſet ditior:tāto fieret ſollicitior:⁊ ſm hāc vi
tam:nō ſolū ſm illā.Multi eī in iſtius ſeculi ꝑturbatiōib⁹
ſecuriores pauperes fuerūt.Multi āt ꝓpter ſuas diuitias
queſiti ⁊ correpti ſunt.Multi ſe habuiſſe planxerūt:qđ ſem
per habere minime potuerūt.Multos penituit conſiliū ſui
dn̄i nō recepiſſe:qui dixit.Nolite vobis theſauros cōdere
Mat.vj. in terra:vbi tinea ⁊ comeſtura exterminat:⁊ vbi fures effo:
diūt ⁊ furanꝭ:ſed theſaurizate vobis theſaurū in celis.Nō
dico vobis vt ꝑdatis:ſed vt migretis.Multi em̄ hoc face:
re noluerūt:⁊ nō ſe obediſſe doluerūt:qm̄ non ſolum ſua per
F diderūt:ſed ꝓpter illa ⁊ ipſi perierūt.Precipe ergo diuiti:
j.Tim.vj. bus huius mūdi non ſuperbe ſapere:⁊ fiet in eis qđ audiui

mus in ꝓuerbio ſalomonis.Sūt ꝗ ſe humiliāt cū ſint diui: ꝓuer.xiij.
tes.Et ſm iſtas diuitias tēporales fieri poteſt.Sit hūilis
plus gaudeat qꝛ chriſtian⁹ eſt qͣ̄ qꝛ diues eſt.Nō infleꝭ:nō
extollaꝭ:attēdat pauperē fratrē:nō dedigneꝭ frater paupe
ris appellari.Quātūcūqꝫ em̄ diues ſit:ditior eſt xp̄s ꝗ fra:
tres ſuos voluit eſſe ꝓ quib⁹ ſanguinē fudit.Tamen ne di
cerēt diuites nō ſe habere qđ faciāt de diuitijs ſuis:admo:
nuit timotheū:vt etiā eos ꝯſilio regeret:nō ſolū p̄cepto co:
hiberet.Cū dixiſſet.Neqꝫ ſperare in incerto diuitiarū:ne ſe j.Tim.vj.
ſpem ꝑdidiſſe arbitrarenꝭ:ſubiecit.Sed in deū viuū ꝗ pre
ſtat nobis oīa abundāter ad fruendū.Tēporalia ad vten:
dum:eterna ad fruēdū.Sed de diuitijs ſuis qđ faciāt:Di
uites ſint(inqͭ)in opibus bonis:facile tribuāt.Hoc ꝓſint
diuitie:ne ſit tibi difficultas tribuēdi.Uult em̄ paup ⁊ non
poteſt:vult diues ⁊ poteſt.Facile tribuant:cōmunicēt:the
ſaurizēt ſibi fundamentū bonū in futuro:vt apprehendant
verā vitā.Nam iſta vita falſa eſt.Huius vite falſitate dece G
ptus ille in purpura ⁊ byſſo:iacentē vlceroſum pauperē an Lu.xvj.
ſuā ianuā cōtemnebant.Sed ille linctus a canib⁹:theſaurū
ſibi eternū in abrahe gremio ꝯparabat:⁊ ſi nō abūdanti fa:
cultate:pia tn̄ ⁊ optima volūtate.Ille aūt diues ꝗ ſibi gna:
gnus videbaꝭ in purpura ⁊ byſſo:mortu⁹ ⁊ ſepult⁹ eſt in in
ferno.Et qđ inuenit:Eternā ſitim:indeficiētes flammas.
Succeſſit ignis purpure ⁊ byſſo:ea tunica ardebat:ꝗ ſe ex:
poliare non poterat.Pro epulis ariditas ei erat ⁊ deſide:
riū gutte de digito paupis:ſicut illi micarū de mēſa diuitis
indigētia fuit.Sed illi⁹ egeſtas p̄teriens:hui⁹ pena perma
nens.Hoc attēdant diuites hui⁹ mūdi:⁊ nō ſuperbe ſapiāt j.Tim.vj.
Facile tribuāt:cōmunicēt:theſaurizent ſibi fundamētū bo
num in futuro:vbi ſunt veri diuites:ſed nō hui⁹ mūdi:vt ap
prehēdant verā vitā.Forte ḡ hoc amonuit ſcriptura diui: H
na vbi ait.Sunt ꝗ ſe diuites affectāt nihil habentes:ꝓpter ꝓuer.xiij.
ſupbos pānoſos.Si em̄ vix toleraꝭ diues ſupb⁹:pauperē
ſuperbū ꝗs ferat:Meliores ſunt ergo illi ꝗ ſe humiliāt cū
ſint diuites.Uerūtn̄ de alijs diuitijs ſe dicere ſcriptura te:
ſtaꝭ.Secuta em̄ adiunxit.Redēptio anime viri diuitie ei⁹ Ubi ſ.
pauper aūt non ſuffert minas.Intelligere debem⁹ ex alia
neſcio qua paupertate pauperē:ex alijs neſcio quibus diui
tijs diuitem.Altius em̄ diuites in corde:diuites pleni forti
tudine:opimi pietate:abundātes charitate:ſecū ſunt diui:
tes:interiores ſunt diuites.Sunt aūt ꝗ ſe diuites affectant
cū ſint pauperes:iuſti ſibi videnꝭ:cū ſint ipſi.Diuitias qp:
pe illas itelligere debem⁹:qm̄ aperuit ſcriptura qđ dixerit
Redēptio aīe viri:diuitie ipſius.Intellige inqͭ:quas tibi
diuitias cōmendē:qm̄ dixi.Sunt ꝗ ſe diuites affectant ni:
hil habētes:⁊ ſunt ꝗ ſe humiliāt:cū ſint diuites:illas tēpo:
rales ⁊ terrenas ⁊ viſibiles diuitias cogitabas.Ego autē
nō ipſas dico:ſed quas dicā:cōſequēter admoneo.Redē:
ptio aīe viri:diuitie ipſius ſunt.Ergo ꝗ nō habent aīe redē
ptionē:qꝛ iniqui ſunt ⁊ iuſtos ſe videri affectāt:qꝛ hypocri
te ſunt:ipſi ſunt de ꝗbus ait.Sunt ꝗ ſe diuites affectant:ni:
hil habentes:iuſtos ſe volūt videri:cū in cella conſcientie
non habeant aurū iuſticie.Et ſunt pleni:tanto humiliores
quāto ditiores:de ꝗbus dictū eſt.Beati pauperes ſpiritu: Mat.v.
qm̄ ipſorū eſt regnū celoꝝ.Quid ergo queris diuitias:que I
oculis humanis ⁊ carneis blandiunꝭ:Lucet aurū:ſed pl⁹
lucet fides.Elige qđ habere in corde debeas.Intus plen⁹
eſto:vbi diuitias tuas deus videt:homo non videt.Nec tn̄
qꝛ homo non videt ideo debes cōtemnere qđ intus habes.
Uis videre:qꝛ ⁊ oculis iniquorum plus lucet fides qͣ̄ aurū
Quomodo laudat etiā auarus dn̄s ſeruū fidelē:Nihil il:
lo dicit eſſe precioſius:immo eū omnino preciū nō habere
teſtaꝭ.Habeo ſeruū inqͭ:non habet precium.Expectas tu
vnde:Forte bene ſaltat:aut optimus coquus eſt.Non.At
tende interiorē laudem.Nihil inquit fidelius.Placet tibi
homo ſeruus tuus fidelis:⁊ tu non vis eſſe deo ſeruus fide
lis:Attēdis:qꝛ habes ſeruū:attende qꝛ habes ⁊ dn̄m.Ser
uum tuū potuiſti cōparare:nō creare.Dn̄s tu⁹ ⁊ verbo ſuo
creauit te:⁊ ſanguine ſuo redemit te.Si viluiſti tibi:recole
preciū:ſi hoc ⁊ oblit⁹ es:lege euangeliū:inſtrumentū tuum.
Fidem amas in ſeruo tuo:⁊ dn̄s tu⁹ nō querit eam in ſuo:
Redde qđ exigis.Qđ tibi gaudes reddi ab inferiore:red:
de ſuperiori.Amas ſeruū ꝗ fideliter cuſtodit aurū tuū:no:
li contemnere dn̄m:qui miſericorditer cuſtodit cor tuum.

Omnes ergo habent oculos ad laudandā fidem: ſed qñ il-
lam exigunt reddi ſibi. Nam qñ ab eis exigit̄: claudūt ocu
los: nolunt eam videre ꝙ̄ pulchra ſit. Aut forte ſtulta inſa-
nia ꝓpterea nolunt reddere ne perdāt: quomodo timet q̄s
reddere pecuniā: cū reddiderit eā: nō habebit. Non ſic red
dit̄ fides: ⁊ reddit̄ ⁊ habet̄. Mirū dictu: immo ſi nō reddit̄
R nō habet̄. Redemptio aīe viri: diuitie ipſius. Merito illi
Puer. xiij. vaniſſimo diuiti inſultauit de⁹: vt admoneret nos ne talia
imitaremur. Cui regio fructuoſa ſuccedēs: turbauit homi
nem copia pl⁹ ꝙ̄ inopia. Cogitauit em̄ apud ſe dicēs. Quid
faciam: quo cōgregē fructus meos? Et cū eſtuaſſet artat⁹
tandē ſibi viſus eſt cōſiliū īueniſſe. Sed vanū cōſiliū. Hoc
Luce. xij. em̄ conſilium non inuenit prudentia: ſed auaricia. Deſtruā
(inq̄t) veteres apothecas minores: ⁊ nouas faciā amplio-
res: ⁊ implebo eas: ⁊ dicam anime mee. Anima: habes mul
ta bona: ſatiare: iocūdare. Ait illi. Stulte in quo tibi ſapiēs
videris? Stulte quid dixiſti? Dico aīe mee. Habes multa
bona: ſatiare. Hac nocte auferet̄ a te anima tua: hec ꝗ para
Mat. xvj. ſti cui⁹ erunt? Quid ei prodeſt homini ſi totū mundū lucre
tur: anime aūt ſue detrimentū patiat̄? Ideo redemptio aīe
L viri: diuitie ei⁹. Has ille vanus ⁊ ſtultus diuitias nō habe-
bat. Animā quippe ſuā elemoſynis nō redimebat: fructus
perituros cōdebat. Recōdebat inꝗ̄ perituros fruct⁹ peri-
turus: nihil largiēs dn̄o ad quē fuerat exiturus. Quā fron-
Mat. xxv tē habitur⁹ erit in illo iudicio: cū audire ceperit. Eſuriui ⁊
nō dediſtis mihi manducare? Animam ei ſuā ſuperfluis ⁊
nimijs epulis ſatiare cupiebat: pauperū tot inanes vētres
ſuperbiſſim⁹ cōtemnebat. Neſciebat pauperū vētres apo-
thecis ſuis eſſe tutiores. Qđ eni recōdebat in illis apothe-
cis ſuis: fortaſſis ⁊ a furib⁹ auferebat̄. Si aūt recōderet in
pauperū vētrib⁹: in terrā quidē digerebat̄: ſed in celo tuti⁹
M ſeruabat̄. Ergo redemptio anime viri: diuitie ipſi⁹. Et qđ
Puer. xiij. ſequit̄. Pauper aūt non ſuffert minas. Pauper ſcȝ inanis
iuſticia: non habens intus ſpūs plenitudinē: ornamēta ſpi-
ritalia: ſupellectilē ſpiritalē: totūꝗ̄ illud qđ oculis nō vide
tur: ſed mente plus cernitur. Non habens hec intus: nō ſuf
fert minas. Quando ei dictū fuerit ab aliquo potente: dic h
verbū contra inimicū meū: dic falſum teſtimonium: vt ego
quē volo opprimā ⁊ domē: forte tentat. Nō facio: nō mihi
adduco peccatū. Tm̄ negat: quouſꝗ̄ diues minari īcipiat
Sed q̄ pauper eſt non ſuffert minas. Quid eſt: pauper eſt?
Non habet diuitias interiores quas martyres habuerunt
q̄ ꝓ veritate ac fide chriſti oēs minas ſeculi cōtempſerūt.
Nihil de corde perdiderūt: in celo quantū īuenerūt? Pau
N per ergo nō ſuffert minas. Non poteſt dicere diuiti cogen-
ti ſe ad alicuius iniuriam: aut falſum teſtimoniū non facio.
Non habet intus vnde reſpōdeat. Nō eſt theſauro interio
re ſolidat⁹ ⁊ plenus. Non eſt q̄ dicat: q̄ non habet vnde di
cat. Nō eſt qui dicat. Quid mihi facturus es qui minaris?
Ut multū: ablaturus qđ habeo. Tollis qđ relicturus ſum
Tollis qđ ⁊ ſi nō tollas: dū viuo forſitan perditurus ſum.
De archa interiore nihil ꝑdo. Cum mihi minaris auferre
qđ habeo: vere vis auferre quod ītus habeo. Sed illud po
tes auferre ⁊ habere. Fidem ſi minando abſtuleris: et ego
perdo: ⁊ tu nō habebis. Non ergo facio qđ hortaris: nō cu-
ro qđ minaris Sed potes ſeuiēdo etiā de patria me pelle-
re. Nocuiſti ſi illuc me expuleris: vbi deū meū inuenire nō
poſſum. Forte valebis etiā occidere. Ruēte carnali domo
īcolumis habitator abſcedo: ⁊ ad illū cui ſeruo fidem ſecu
rus exhibo: ⁊ te ampli⁹ nō timebo. Uide em̄ quid minaris:
vt falſum teſtimoniū dicā: mortem minaris: ſed corporis.
Plus ego eū timeo q̄ dixit. Os qđ mentit̄: occidit animā.
Sap. j. His diuitijs intus plen⁹ ⁊ opimus: talia minātí vel melio
ra reſpōdet. Pauper aūt nō ſuffert minas. Simus ergo di
O uites: ⁊ timeam⁹ eſſe pauperes. Queram⁹ ergo impleri cor
nr̄m diuitijs ab illo q̄ vere diues eſt. Et ſi forte vnuſquiſꝗ̄
veſtrū intrat in cor ſuū/⁊ illic diuitias iſtas nō inuenit: pul
ſet ad diuitē. Fiat ante ianuam diuitis illi⁹ pius mēdicus
vt ſit illo donāte diues impletus. Et vere fratres mei: pau
pertatē noſtrā: egeſtatē noſtrā debem⁹ dn̄o deo noſtro con
Lu. xviij. fiteri. Hāc confitebat̄ publicanus: q̄ nec oculos ad celū au
debat leuare. Nō em̄ habebat cū qua ſubſtātia leuaret ocu
los ſuos homo peccator. Attendebat ad inanitatē ſuā: ſed
plenitudinē dn̄i cognoſcebat. Nouerat ſe ad fōtem venire

ſitientem. Aridas fauces oſtēdebat: pie vbera implēda pul
ſabat. Dn̄e inq̄t: tūdens pectus: oculos deijciens in terrā:
ꝓpitius eſto mihi peccatori. Dico ego: q̄ iā ex aliqua par-
te diues erat: cū iſta cogitabat ⁊ petebat. Nā ſi adhuc om-
nimodo pauper erat: hui⁹ cōfeſſionis gēmas vnde proferre
bat? Sed tn̄ abundantior ⁊ plenior de templo deſcendit iu
ſtificatus. Ille autē phariſeus ad oratione aſcēdit: ⁊ nihil · A
rogauit. Aſcēderūt (iquit) ad templū adorare. Iſte rogat:
ille non rogat. Sed ille vnde orat? Sunt q̄ ſe diuites putāt
nihil habētes. Dn̄e (inquit) gratias tibi ago q̄ non ſum ſi-
cut ceteri homines. Iniuſti: raptores: adulteri: ſicut etiam
hic publican⁹. Ieiuno bis ī ſabbato: decimas do omniū q̄
poſſideo. Iactauit ſe: ſed inflatio eſt iſta: nō plenitudo. Di-
uitem ſe putauit nihil habēs: pauperē ſe ille cognoſcit iam
aliq̄d habēs. Ut nihil aliud dicā: habebat ipſam confeſſio
nis pietatē. Et deſcēderūt ambo. Sed iuſtificat⁹ (inquit)
publican⁹ ille magis ꝙ̄ ille phariſeus. Q: omnis qui ſe ex-
altat humiliabitur: ⁊ qui ſe humiliat exaltabitur.

¶ Item in eadem dn̄ica. Homelia de eo qđ ſcri-
ptum eſt in euāgelio ſcḋm Mattheum. Attendite Mat. vij.
a falſis prophetis qui veniunt ad vos ⁊c̄. que ha
betur in libro. ij. de ſermone domini in monte. ca.
xxvij. ⁊. xxviij. Et inter ſermones de Uerbis do
mini. Sermo. xij. fo. xliij.

¶ Dominica nona: de timore domini ⁊ vera hu-
militate. Sermo. j.

Quid propheta ⁊ pſalmiſta: q̄ teſte ſcriptura: ſcḋm Sermo.
cor dei electus fecit oēs voluntates eius. Ipſe ccxiij.
fratres chariſſimi q̄d creator noſter in his appe B
tat ⁊ diligat quodā loco oñdit: ita dicens. Quis Pſ. cxij.
ſicut dn̄s de⁹ noſter: q̄ in altis habitat: ⁊ humilia reſpicit ī
celo ⁊ in terra? Si ergo dn̄s altiſſim⁹ cuius excellētie ⁊ ma
gnitudinis nō eſt finis: in omni creatura ſua: ⁊ ea que in ſu-
pernis: ⁊ ea q̄ in infimis eſt cōſtituta: in angelis videlicet et
in hoībus humilitatē conſiderat ⁊ probat: quantū neceſſe
eſt nobis humilitati ſemꝑ ſtudere: ipſamꝗ̄ in oībus cōſer-
uare: vt ſic placeam⁹ cōditori noſtro? Quanta aūt ſit vere
humilitatis virtus: facile ex verbis dn̄i agnoſcit̄: qui vt ſuꝑ
biam phariſeoꝝ damnaret: dixit. Oīs q̄ ſe exaltat humilia- Lu. xiiij.
bit̄: ⁊ q̄ ſe humiliat exaltabit̄. Humilitatis q̄ppe paſſibus et. xviij.
ad celi culmina cōſcendit̄: q̄ de⁹ excelſus nō ſuperbia ſed
humilitate attingit̄. De quo dictū eſt. Deus ſuꝑbis reſiſtit Iaco. iiij.
humilib⁹ aūt dat gratiā. Unde ⁊ in pſalmis dicit̄. Excelſ⁹ Pſalm.
dn̄s ⁊ humilia reſpicit: ⁊ alta a longe cognoſcit. Alta poſuit cxxxvij.
ꝓ ſuperbis. Humilia vero reſpicit vt attollat: alta. i. ſuꝑba
cognoſcit vt deijciat. Diſcam⁹ humilitatē per quā deo ꝓ-
pinquare poterim⁹: ſicut ipſe in euangelio ait. Diſcite a me Mat. xj.
q̄ mitis ſum ⁊ humilis corde: ⁊ inuenietis requiē animab⁹
veſtris. Per ſuperbiā mirabilis angeloꝝ creatura cecidit B
de celo: ꝑ humilitatē dei fragilitas humane nature aſcēdit
in celū. Honeſta eſt ei inter homines humilitatis conſuetu
do: ſicut ſalomon ait. Ubi fuerit ſuꝑbia: ibi erit ⁊ ꝯtumelia: Puer. ix.
vbi aūt humilitas: ibi e ſapiētia. Item alius ſapiens. Quā
to (inq̄t) maior es: tāto humilia te in oībus: ⁊ corā deo inue Eccl. iij.
nies gratiā. Item deus per ꝓphetā ait. Ad quē autē reſpi- Eſa. lxvj.
ciam: niſi ad humilē ⁊ quietū ⁊ tremētē verba mea? Quicū
ꝗ̄ humilis ⁊ q̄etus nō fuerit: nō poteſt ī eo habitare gratia
ſpūſſancti. Deus humilis fact⁹ eſt noſtre ſalutis cauſa: eru-
beſcat homo ſuperbus eſſe. Etum humilitate inclinat̄ cor
ad ima: tn̄ ꝓficit in excelſo. Qui em̄ humilis erit: exaltabi- C
tur in gloria. Primus humilitatis grad⁹ eſt: veritatis ſer-
monē humiliter audire: memoriter retinere: voluntarie ꝑfi-
cere. Eam quippe quā non inuenerit humilē veritas fugit
mentē. Quāto quis humilior erit de ſeipſo: tanto maior erit
in cōſpectu dei. Superb⁹ vero quāto glorioſior apparet in
ter hoīes: tanto deiectior erit ante deū. Qui em̄ ſine humili
tate bona opa agit: in ventū puluerē portat. Itē ſcriptura
dicit. Quid ſuꝑbit terra ⁊ cinis: dū vēto ſuperbie diſpergi Eccl. x.
tur: qđ ieiunijs ⁊ elemoſynis cōgregare videt̄? Noli o hō
in virtutib⁹ gloriari tuis: q̄ alterū habiturus eris iudicē
non teipſum. In cuius cōſpectu teipſum in corde tuo ſtu- j. Pet. v.
deas humiliare: quaten⁹ ille te exaltet in tēpore retributio

Annota: niſ ſue. Deſcẽde vt aſcẽdas: hũiliare vt exalteris: ne exal:
tio nũera: tatus humilieris. Qui enĩ ſibi vilis videt̃ eẽ: ante deũ pul:
lis ordinis cher eſt. Qui ſibi diſplicẽt: deo placent. Eſto igit̃ paruus ĩ
ſmonũ hu oculis tuis: vt ſis magnꝰ in oculis dei. Tãto enĩ eris apud
ius oper. deũ ſpecioſior: quanto fueris añ oculos tuos deſpectior. In
D ſummo honore: ſũma tibi ſit hũilitas. Honoris laus ẽ: hũi:
litatis ꝟtꝰ. Sꝫ hãc vere hũilitatꝭ ꝟtutẽ nẽo ſine timore dei
Eccle.j. habere poteſt: qꝛ eorũ neuter ſine altero eẽ poteſt. Quid au
tẽ timor dei efficiat: fratres audite. Initiũ ſapiẽtie timor
dñi. Magna eſt cautela peccati: dei ſemꝑ ꝑſentiam timere
vbi.ſ. Qui ꝑfecte deũ timet: diligenter ſe a peccatis cuſtodit. Ti
mẽti deũ in nouiſſimo die bñ erit: ⁊ merces eius in eternũ
ꝑmanet. Qui erubeſcit in ꝯſpectu hoĩs peccare: q̃tomagꝭ
dignũ eſt ꝙ erubeſcat ĩ ꝯſpectu dei iniq̃tatẽ agere: q̃ nõ ſo:
Eccle.ii. lũ opa: ſed ⁊ corda ꝯſiderat? Qui timore ſctõ deũ metuunt
E inquirũt q̃ bñplacita ſũt illi. Alius eſt timor filiorũ: altꝰ eſt
timor ſuorũ. Serui enĩ ꝓpter tormẽta dños timẽt: filij ve
ro ꝓpter amorẽ patres timẽt. Si filij dei ſumꝰ: timeamus
Ecc.xviij eũ ex charitatꝭ dulcedine: nõ de timoris amaritudine. Hõ
ſapiens in oĩbꝰ deũ metuit opibꝰ ſuis: ſciẽs ſe eiꝰ nũq̃ pre
Pſalm. ſentiam effugere poſſe: ſicut pſalmiſta deo dicit. Quo ibo a
cxxxviij. ſpũ tuo: ⁊ quo a facie tua fugiã? Itẽ. Quia neq̧ ab oriente
neq̧ ab occidẽte: ſubaudit̃: patet locꝰ fugiẽti deum. Qui ti:
met dñm accipiet doctrinã eiꝰ: ⁊ q̃ vigilauerint in mãdatꝭ
eiꝰ inueniẽt bñdictionẽ ſempiternã. Timẽtis deũ beata eſt
Prouer. aĩa: ⁊ a tẽtatiõe diabolica tuta remanet. Beatꝰ hõ q̃ ſemꝑ eſt
xxviij. pauidꝰ: ⁊ cui donatum eſt dei timorẽ ſemꝑ ante oculos ha
bere. Qui timet dñm recedit ab itinere prauo: ⁊ ad virtutũ
ſemitã vias ſuas dirigit. Timor dei repellit pctã: ⁊ adijcit
virtutes. Timor cautũ facit hoĩem: ⁊ ſollicitum ne peccet.
F Ubi vero timor dei nõ eſt: ibi diſſolutio vite eſt. Qui deum
in ꝓſperis nõ timet: timeat vel in aduerſis: refugiat ad illũ
Pſ.cxj. q̃ flagellat ⁊ ſanat. Beatꝰ vir q̃ timet dñm: in mãdatis eius
cupit nimis. Timor dei timorẽ expellit gehẽne: qꝛ facit ho
minẽ pctm̃ cauere: ⁊ iuſticie opa augere. Poſt hec ad illũ
Pſ.xviij ꝑueniet timorẽ q̃ dꝛ ſanctꝰ: ⁊ ꝑmanet in ſeculũ ſeculi: qꝛ eſt
in dilectiõe. Sic ꝗ fratres timeamꝰ deũ vt diligamꝰ eũ: qꝛ
j.Joh.iiij. ꝑfecta charitas foras mittit timorẽ ſuilẽ atq̧ ita abundã
tiã habere poſſumꝰ ſecuritatis ⁊ plenitudinẽ oĩm bonorũ.
pſ.xxxiij. Unñ ⁊ ꝓpheta ait. Timete dñm oẽs ſancti eiꝰ: quoniã nihil
deeſt timẽtibꝰ eũ. Diuites eguerũt ⁊ eſurierũt: inquirentes
G aũt dñm nõ minuent̃ oĩ bono. Quapropter obſecro vos di
lectiſſimi: vt timorẽ dei ſemꝑ ante mentis veſtre oculos ha
beatis: ⁊ obliuionẽ ꝑceptorꝫ dei oĩno fugiatis: illudq̧ ſedu
lo cogitetis: q̃liter timẽtes deũ: ⁊ mãdatis eius obediẽtes
ad vitã vadũt ꝑpetuã: ꝯtẽnẽtes vero ⁊ precepta eiꝰ ſpernẽ
tes in penã ibũt eternã: humilitatẽq̧ verã in corde veſtro
intus habeatis: ſicq̧ eã nõ ficte moribꝰ coraꝫ ꝓximis vr̃is
inſinuetis: vt ⁊ ipſi bonis exemplis veſtris inſtructi glori:
ficent deũ: ⁊ vobiſcũ eternã in celis ſtudeant ꝑcipere remu
nerationẽ: ꝑſtante dño nr̃o ieſu xp̃o: qui viuit ⁊ regnat.

¶ In eadẽ dñica. De timore dñi. Dicit etiã ꝙ bona vita per timorẽ pene retinet̃: ⁊ per bonã vitam bona cõſcientia cõparatur. Sermo.ij.

Sermo. ccxiiij. A NOn dubito dilectiſſimi fratres inſitũ eẽ cordibꝰ
vr̃is timorẽ dei: quo ad verã ⁊ ſolidam fortitudi
nẽ ꝑducamini. Cũ enĩ fortis ille dicat̃ qui nemi:
nẽ timet: ꝑuerſe fortis eſt q̃ primo deũ nõ vult ti:
mere: vt timẽdo audiat: audiẽdo diligat: ⁊ diligẽdo nõ ti:
meat. Tũc erit vere fortiſſimus: nõ ſupba duricia: ſꝫ cura iu
Prouer.xiiij ſticie. Sic etiã ſcriptũ ẽ. Timor dñi: ſpes fortitudinis. Cũ
enĩ timet̃ pena quã minat̃: diſcit̃ amare ꝑmiũ qḋ pollicet̃:
ac ſic ꝑ timorẽ pene bona vita retĩet̃. Per bonã vitã bona
cõſciẽtia cõparat̃ vt ꝑ bonã cõſcientiã nulla pena timeatur
Quapropter diſcat timere: q̃ nõ vult timere. Diſcat ad tp̃s
B eẽ ſollicitꝰ: q̃ ſemꝑ vult eſſe ſecurꝰ. Ut ei dixit iohãnes. Ti
j.Jo.iiij. mor nõ ẽ in charitate: ſꝫ ꝑfecta charitas foras mittit timo:
rem. Dixit ſane ⁊ veraciter dixit. Si ꝗ hr̃e nõ vis timorem:
priꝰ vide vtrũ iã ꝑfectã habeas charitatẽ q̃ foras mittit ti:
morẽ. Si ꝟo ante iſtã ꝑfectionẽ timor excludit̃: ſupbia in:
flat: charitas edificat. Nã ſicut in bona valitudine fames
nõ faſtidio ſꝫ cibo pellit̃: ita in bona mẽte timor nõ vanita:
te ſꝫ charitate pellẽdꝰ eſt. Diſcute itaq̧ ꝯſcientiã tuã: q̃ſq̧s
timere iã nõ vis. Noli ſupficiẽ cõpalpare: deſcẽde in te: pe:
netra interiora cordis tui. Rimare diligẽter: vtrũ nulla ibi
vena venenata tabificũ amorẽ ſeculi ſugat ⁊ ſorbeat: vtruꝫ
nulla carnalis voluptatꝭ mouearꝭ ⁊ capiaris illecebra: nul
la inani iactantia tumidus extollaris: nulla cura vanitatꝭ
exeſtues: ſi iã iniq̃tatꝭ diligẽtia nõ fatigat: vtrũ eq̃litatꝭ ne
gligẽtia nulla ſurrepat. Si hec ita ſunt: recte gaudes eſſe te
ſine timore. Excluſerit eũ charitas dei quẽ diligis ex toto Mat.xxij
corde: ⁊ ex tota aĩa: ⁊ ex tota mẽte tua: excluſerit eũ ⁊ cha:
ritas ꝓximi: quẽ diligis tanq̧ teipm̃. Et idõ ꝓ illo ſatagꝭ: vt
etiã ipſe tecũ ex toto corde: ex tota aĩa: ex tota mẽte diligat
deũ: qꝛ nõ aliter recte diligis ⁊ teipm̃: niſi qꝛ ſic diligꝭ deũ
vt nõ ꝓpterea minꝰ eũ diligas: qꝛ ꝯuerteris vel ad teipſum
Si aũt q̃uis intra teipm̃ nulla irritaris cupiditate: qḋ q̃dẽ C
de ſe q̃s audeat gloriari: tñ ſi teipm̃ in teipſo diligis: et de
teipſo tibi places: hoc ipm̃ vehemẽtiꝰ timere debes: qꝛ ni:
hil times. Nõ enĩ q̃cũq̧ dilectione foras mittẽdus ẽ timor
ſꝫ recta dilectiõe q̃ tota diligimꝰ deũ: ⁊ ꝓpterea ꝓximũ vt
ſic ⁊ ipſe diligat deũ. Se autẽ ĩ ſe diligere: ⁊ ſibi ĩ placere nõ
eſt iuſticie charitas: ſꝫ ſupbie vanitas. Ac ꝑ h̃ aplſ iuſta re
prehẽſione ꝑculſit ſeipſos amãtes ⁊ ſibi placẽtes. Perfe: j.Joh.iiij
cta ꝗ charitas foras mittit timorẽ. Sꝫ ea dicẽda ẽ chari: D
tas: q̃ nõ eſt vilitas. Quid aũt vilꝰ q̃ hõ ſine deo? Ecce q̃d
amat q̃ ſeipm̃ nõ in deo ſed in ſeipſo amat? Recte huic di:
cit̃. Noli altũ ſapere: ſꝫ time. Qui enĩ altũ ſapit et idõ non ti: Rom.xj.
met: vtiq̧ ꝑnicioſe nõ timet. Neq̧ enĩ mitis ⁊ piꝰ eſt: qui ſe
ipm̃ in ſeipſo amat ⁊ laudat: ſꝫ elatꝰ ⁊ ferox nõ nouit dicere
In deo laudabit̃ aĩa mea: audiãt mites ⁊ letent̃. Quid enĩ pſ.xxxiij
boni amat: q̃ forte hoc ipm̃ ꝓpter hoc ipm̃ amat nihil time
re? Põt enĩ h̃ ſibi ꝑſuadere: nõ ſanitate ſꝫ imanitate. Uer
bi grã. Eſt aliq̃s audaciſſimus latro: quãto ꝑuerſe fortior:
tãto ꝑiculoſe crudelior. Qui ꝓpter ipm̃ amorẽ ſuũ q̃ amat
nihil timere: ingẽtia facinora moliat̃: vt qḋ amat exerceat:
et exercẽdo corroboret. Quãto eiꝰ fuerint maiora cõmiſſa:
tãto maior erit nõ timentꝭ audacia. Non h̃ ꝗ ꝓ magno bo
no amãdũ eſt: qḋ et in hoĩe peſſimo inueniri põt. Quapro: E
pter timeat xp̃ianꝰ anteq̧ ꝑfecta charitas foras mittat ti: j.Joh.iiij.
morẽ. Credat ⁊ intelligat ſe ꝑegrinari a dño: q̃diu viuit in ij.Cor.v.
corpe qḋ corrũpit̃ ⁊ aggrauat aĩam. Tãto minor fit timor Sapiẽ.ix.
quãto patria q̃ tẽdimꝰ ꝓpior. Maior enĩ timor dꝫ eẽ ꝑegri
nãtiũ: minor ꝓpinquãtiũ: nullꝰ ꝑueniẽtiũ. Sic ⁊ timor ꝑdu
cit ad charitatẽ ⁊ ꝑfecta charitas foras mittit timorẽ. Ti: Lu.xij.
meat aũt chriſtianus nõ eos q̃ corpꝰ occidũt ⁊ poſtea non
hñt q̃d faciãt: ſed eũ q̃ hꝫ poteſtatẽ ⁊ corpus ⁊ animã inge
hennã ignis occidere. Eſt aũt altꝰ timor dñi caſtus perma
nens ĩ ſeculũ ſeculi. Nõ ergo eũ ꝑfecta charitas foras mit: F
tit. Alioq̃n nõ ꝑmaneret in ſeculũ ſcl'i. Nec fruſtra cũ dictũ pſ.xviij.
eſſet. Timor dñi: additũ eſt: caſtus: atq̧ ita ꝯiũctũ eſt: ꝑma j.Joh.iiij.
nens ĩ ſeculũ ſeculi. Quare: niſi qꝛ ille timor quẽ foras cha
ritas mittit: ꝓpterea pungit aĩam ne amittat̃ aliq̃d qḋ in
creatura diligit̃: vel ipſa ſalus et req̃es corꝑalis: aut aliq̃d
tale poſt mortẽ? Propterea enĩ timent̃ ⁊ apḋ inferos pene
⁊ dolores ac tormẽta gehẽnarũ. Cũ vero canet aĩa ne deꝰ
illã deſtꝰ deſerat: timor eſt caſtꝰ ꝑmanẽs in ſeculum ſeculi.
De quo latiꝰ dicerẽ: niſi ſmo iam longior ⁊ meis ſenilibus
viribus: ⁊ veſtre fortaſſe ſatietate parcere cogeret.

¶ Item in eadẽ dñica. Homelia de eo qḋ ſcptũ eſt in euãgelio ſm Lucã. Quidam homo erat di Lu.xvj.
ues qui habebat villicũ ⁊c̃. que habetur inter ſermones de Uerbis dñi.xxxv.fo.lv.

¶ Dñica decima. De chriſtiano noĩe: et quid obſeruare debet qui chriſti nomen portat ſuccincte oſtendit. Sermo.j.

ROgo vos fr̃es chariſſimi vt attẽtiꝰ cogitemꝰ q̃re Sermo.
xp̃iani ſumꝰ ⁊ crucẽ xp̃i ĩ fronte portamꝰ. Scire ccxv.
enĩ debemꝰ qꝛ nõ nobis ſufficit ꝙ nomẽ xp̃ianũ B
accepimꝰ ſi opa xp̃iana nõ fecerimꝰ: ſicut ipſe dñs
ĩ euãgelio dixit. Quid ꝓdeſt ꝙ dicitis mihi. Dñe dñe: ⁊ nõ Lu.vj.
facitis q̃ dico? Si te militem xp̃ianũ dicas: ⁊ iugiter cruce
xp̃i te ſignes: ⁊ elemoſynã ſm vires tuas nõ feceris: chari:
tatẽ ⁊ iuſticiã vel caſtitatem hr̃e nolueris: nihil tibi ꝓdeſſe
poterit xp̃ianũ nomẽ. Magna res eſt ſignũ xp̃i ⁊ crux xp̃i
C

et iō de iſto tā p̄cioſo ſignaculo res magna ꝛ p̄cioſa ſigna-
ri debet. Quid enī p̄deſt ſi de anulo aureo ſigillū facias et
putridas paleas int⁹ recōdas? Quid p̄deſt ſi ſignū xp̄i in
fronte ꝛ in ore geſtam⁹: et intus in aīa crimina ꝛ pctā recō-
dim⁹? Qui enī male cogitat: male loquiꝛ: male operaꝛ: ſi ſe
emēdare noluerit: qñ ſe ſignat: pctm̄ illi⁹ nō minuiꝛ ſ; auge-
In li. l. ho mel. xxj. a. tur. Multi eñ dū ad furtū aut ad adulteriū vadūt: ſi pedē
īpegerit ſignāt ſe: ꝛ tñ de malo ope nō reuocāt ſe: ꝛ neſciūt
miſeri qꝛ includūt in ſe magis demones ꝙ̄ excludūt. Qui
aūt a ſe cū dei adiutorio vitia et pctā repellit: et qđ bonū ē
B cogitare ſimul ꝛ iplere cōtenderit: iuſte ſignū crucis labijs
j. Cor. iiij. ſuis apponit: qꝛ talia opa conaꝛ agere q̄ ſignū chriſti me-
Jaco. ij. reanꝛ accipe. Et qꝛ ſcriptū eſt. Regnū dei nō eſt in ſmone
ſed i virtute. Et iterū. Fides ſine operib⁹ mortua eſt: vt no-
men chriſtianū nō ad iudiciū ſed ad remediū habeam⁹: cō-
uertam⁹ nos ad opa bona dū i noſtra ſunt poteſtate reme-
dia. Et vt hec deo auxiliāte poſſitis iplere: pacē ꝛ ipſi ha-
bete: ꝛ eos qui diſcordes ſunt ad cōcordiā reuocate. Men-
daciū fugite: piuriū velut mortē ppetuā nolite facere. An-
te oīa ſicut iā ſupra dictū eſt: ſm vires vr̄as elemoſynā pau-
perib⁹ exhibete: oblatiōes q̄ i altario ꝯſecrenꝛ offerte. Eru-
beſcere dꝫ hō idone⁹ ſi de aliena oblatione cōmunicauerit.
Qui poſſunt aut cereolos aut oleum qđ in cicindelib⁹ mit-
taꝛ exhibeāt. Symbolū vl' orationē dñicā ꝛ ipſi tenete: ꝛ fi-
lijs vr̄is oſtēdite. Nā neſcio q̄ fronte ſe xp̄ianum dicat: qui
De ꝯſe. di. iiij. vos ante oīa. paucos verſus i ſymbolo vel in oratione dñica parare diſ-
ſimulāt. Filios q̄s in baptiſmo excipitis: ſcitote vos fide-
iuſſores p̄ ipſis apud deū extitiſſe. Et iō tam illos q̄ de vo-
bis nati ſunt: ꝙ̄ illos q̄s de fonte excipitis ſemꝑ caſtigate
atqꝫ corrigite: vt caſte ꝛ iuſte ꝛ ſobrie viuat. Et vos ipſi ita
agite: vt ſi vos filij veſtri imitari voluerint: nō vobiſcum in
igne ardeāt: ſ; ſimul vobiſcū ad premia eterna perueniāt.
C Qui cauſas audiūt iuſte iudicēt: nec munera ſuꝑ innocen-
pš. xiiij. tes accipiāt: qꝛ munera excecāt corda ſapientū: ꝛ īmutant
Exo. xxiij verba iuſtorū ne forte dū acq̄rūt pecuniā ꝑdāt animā ſuā.
Ecc. xx. Nemo eñ hꝫ iniuſtū lucrū ſine iuſto dāno. Ubi lucrū: ꝛ ibi
dānū. Lucrū i archa: dānū in ꝯſciētia. Null⁹ ſe inebriet ne-
mo in cōuiuio ſuo cogat aliū ampli⁹ bibere ꝙ̄ opꝫ: ne per
ebrietatē ꝛ ſuā ꝛ illi⁹ aīam ꝑdat. Oi die dñico ad eccleſiam
cōuenite. Si eī infelices iudei tanta deuotiōe celebrāt ſab-
batū vt in eo nulla opera terrena exerceāt: ꝙ̄to magis chri-
ſtiani in die dñico ſoli deo vacare ꝛ p̄ anime ſue ſalute de-
bent ad eccl'iam cōuenire? Qñ ad eccl'iam cōuenitis: p̄ pec-
catis vr̄is orate. Nolite rixas cōmittere: nolite lites ꝛ ſcan-
dala cōcitare. Qui ad eccl'iam veniēs hec fecerit: ibi ſe liti-
gādo vulnerat vbi ſe orādo ſanare potuerat. In eccl'a ſtā-
tes nolite verboſari: ſed lectiones diuinas patiēter audite
Qui enī in eccl'ia verboſari voluerit: ꝛ p̄ ſe ꝛ pro alijs red-
ditur⁹ eſt rōnē: dū ꝟbū dei nec ipſe audit nec alios audire
ꝑmittit. Et decias de fructib⁹ vr̄is eccleſijs reddite. Qui
fuit ſuꝑb⁹ ſit humilis: q̄ erat adulter ſit caſtus: qui ſolebat
furtū facere: vel res alienas inuadere: etiā de ꝓprijs ſubſtā-
tia incipiat pauꝑib⁹ erogare. Qui fuit inuidus ſit beniuol⁹
Qui fecit iniuriā cito veniā petat. Cui iniuria facta eſt cito
D dimittat. Quotiēs aliq̄ infirmitas ſuꝑuenerit: corp⁹ ꝛ ſan-
Jacobi. v guinē xp̄i ille q̄ egrotat accipiat: ꝛ inde corpuſculū ſuū vn-
gat: vt illđ qđ ſcriptū eſt ipleaꝛ in eo. Infirmaꝛ aliq̄s indu-
cat pb̄ros ꝛ orēt ſuꝑ eū vngentes eū oleo: ꝛ orō fidei ſalua-
bit infirmū: ꝛ alleuiabit eū dñs: ꝛ ſi in pctis ſit: dimittenꝛ ei
Uidete frēs: qꝛ q̄ in infirmitate ad eccl'iaꝫ cucurrerit ꝛ cor-
poris ſanitatē recipe ꝛ pctōꝝ indulgētiā merebiꝛ obtine-
re. Cū ḡ duplicia bona poſſint in eccleſia inueniri: quare ꝑ
precātatores: ꝑ fōtes ꝛ arbores ꝛ diabolica filateria: ꝑ cha-
racteres ꝛ aruſpices ꝛ diuinos vl' ſortilegos multiplicia ſi-
bi mala miſeri hoīes conanꝛ inferre? Sicⁿ iā ſupra dixim⁹
filios ꝛ oēs familias vr̄as admonete frēs ſemꝑ: vt caſte et
iuſte ac ſalubriter viuāt. Nec ſolū eos ꝟbis ſ; etiā exēplis
E ad bona opa p̄uocate. Ante oīa vbicūqꝫ fueritꝭ: ſiue in do-
mo: ſiue in itinere: ſiue i cōuiuio: ſiue in cōſeſſu ꝟba turpia ꝛ
luxurioſa nolite ex ore vr̄o p̄ferre: ſed magis vicinos ꝛ pro-
ximos veſtros iugiter admonete: vt ſemꝑ qđ bonū ē ꝛ ho-
neſtū loqui ſtudeāt: ne forte detrahēdo: male loquēdo ꝛ in
ſanctis feſtiuitatib⁹ choros ducēdo: cātica luxurioſa ꝛ tur-
pia p̄ferēdo de lingua ſua: vnde debuerāt deū laudare: in-
de ſibi vulnera videanꝛ infligere. Iſti enī infelices ꝛ miſe-
ri hoīes q̄ balationes ꝛ ſaltatiōes añ ipas baſilicas ſctōꝝ
exercere nec metuūt nec erubeſcūt. Et ſi xp̄iani ad eccl'iā
venerint: pagani de eccl'ia reuertunꝛ: qꝛ iſta ꝯſuetudo bal-
lādi de paganorū obſeruatiōe remāſit. Et iam videte q̄lis
eſt ille xp̄ian⁹ q̄ ad eccl'iam venit orare: ꝛ neglecta oratione
ſacrilega ꝟba paganorū nō erubeſcit ex ore p̄ferre. Uide-
te tñ frēs chariſſimi: ſi iuſtū ē vt ex ore chriſtianorū vbi cor-
pus xp̄i ingrediꝛ: luxurioſum canticū quaſi venenū diabo-
li p̄feraꝛ? Ante oīa q̄cq̄d vultis vobis ab alijs fieri: h̄ alijs facite. Qđ vobis ab alijs nō vultis fieri: nulli alij feceritis tobie. iiij. Mat. vij.
Quā rē ſi volueritꝭ iplere: ab omni pctō poteſtꝭ vr̄as aīas
liberare: qꝛ ꝛ q̄ lr̄as nō nouit: iſtas duas ſententias memo-
riter teneat: ꝛ cū dei adiutorio opib⁹ ꝛ pōt ꝛ dꝫ iplere. Et
lꝫ credā ꝙ illa infelix ꝯſuetudo q̄ de paganoꝝ ꝓphana ob-
ſeruatiōe remāſit: iā nobis caſtigātib⁹ ꝛ de locꝭ iſtis fuerit
deo inſpirante ſublata: tñ ſi adhuc agnoſcatis aliquos illā
ſordidiſſimā turpitudinē de hinnicl'a vel ceruula exercere:
ita duriſſime caſtigate vt eos peniteat rem ſacrilegā cōmi-
ſiſſe. Et ſi quādo luna obſcuraꝛ adhuc aliq̄s clamare co- F
gnoſcitis: ꝛ ipſos admonete denūciantes eis quod graue
ſibi pctm̄ faciūt: qñ luna q̄ deo iubēte certis tp̄ibus obſcu-
raꝛ: clamorib⁹ ſuis a maleficijs ſacrilego auſu ſe defenſare
poſſe cōfidūt. Et ſi adhuc videritis aliq̄s: aut ad fontes: aut
ad arbores vota reddere: ꝛ ſicut iā dictū eſt: ſortilegos etiā
et diuinos vl' p̄cātatores inq̄rere: filateria tē diabolica et
characteres aut herbas vel ſuccos ſibi aut ſuis appēdere:
duriſſime tāta eorū pctā increpātes dicite: quia quicūqꝫ fe-
cerit hoc malū: perdit baptiſmi ſacramentū. Et qꝛ audiui-
mus ꝙ aliq̄s viros vel mulieres ita diabolus circūueniat:
vt q̄nta feria nec viri opa faciāt: nec mulieres lanificiū: co-
rā deo ꝛ ſanctis angelis ei⁹ cōteſtamur: qꝛ q̄cūqꝫ hoc ob-
ſeruare voluerint: niſi per p̄lixā ꝛ durā penitētiā tale ſacri-
legiū emendauerint: vbi arſurus eſt diabol⁹ ibi ꝛ ipſi dam-
nādi ſunt. Iſti enī infelices ꝛ miſeri q̄ i honore iouis quin-
ta feria opa nō faciūt: nō dubito ꝙ ipſa opa die dñico face-
re nec erubeſcūt nec metuāt. Et iō q̄ſcūqꝫ tales eſſe cogno-
ueritis: duriſſime caſtigate. Et ſi ſe emēdare noluerint: nec
ad colloquiū nec ad ꝯuiuiū vr̄m eos venire ꝑmittite. Si ve-
ro ad vos ꝑtinēt: etiā flagellis cedite: vt vel plagā corpis
timeāt: q̄ de aīe ſue ſalute nō cogitāt. Nos enī frēs chariſſi-
mi cogitātes piculū vr̄m paterna vos ſollicitudine admo-
nem⁹. Si nos libēter auditꭍ ꝛ nobis facietꭍ gaudiū: ꝛ vos
feliciter puenietis ad regnū. Qđ ipſe p̄ſtare digneꝛ: q̄ cum
patre ꝛ ſpūſancto viuit ꝛ regnat in ſecula ſeculorū. Amen.

¶ In eadem dominica. De chriſtiano nomine: Sermo. ij. In quo dicit ꝙ chriſtianus ſepe cogitare debet cur chriſtianus nominetur: ꝛ chriſti ſignum in fronte portet.

Gaudeam⁹ frēs chariſſimi ꝛ deo gratias agam⁹ Sermo. ccxvj.
qꝛ ſm deſideria nr̄a vos incolumes inuenire me-
ruim⁹. Et vere fratres: iuſte ꝛ merito pater gau- B
det quotiēs filios ſuos ꝛ corpore ſanos ꝛ in dei
timore deuotos inuenerit. Et qꝛ tā de vr̄a ꝙ̄ de nr̄a ſalute
duplicatū nobis gaudiū nūc pietas diuina ꝯceſſit: qđ ad p̄-
fectū aīarū vr̄arū ꝑtinet debem⁹ charitati vr̄e ſuggerere.
Opꝫ frēs chariſſimi vt tota mētꭍ intētiōe inq̄rere vl' intelli-
gere ſtudeam⁹ q̄re xp̄iani ſum⁹: ꝛ q̄re crucē xp̄i in frōte por-
tam⁹. Agnoſcite ꝛ intelligite fratres: ꝙ nō iō xp̄iani facti ſu-
mus vt de iſta tm̄ vita ſolliciti ſim⁹. Sic eñ dicit ap'ls. Si j. cori. xv.
enī i hac vita tm̄ i xp̄o ſperātes ſum⁹: miſerabiliores ſum⁹
oib⁹ hoīb⁹. Qui eī nō cogitat niſi d' iſta tm̄mō vita: aīalib⁹
ꝛ pecorib⁹ ſimilis eſt. Quid eī q̄rūt aīalia: niſi mādu care: ꝛ
bibere: luxuriari: ꝛ dormire? Tales ſunt q̄ plus cogitāt de
carne ſua ꝙ̄ de aīa: q̄ plus diligūt gulā ac luxuriā ꝙ̄ caſti-
tatē atqꝫ iuſticiā. Scire debetꭍ frēs chariſſimi: qm̄ iō xp̄ia-
ni facti ſum⁹: vt ſemꝑ de futuro ſeculo: ꝛ de eterno p̄mio co-
gitemus. Et plus p̄ aīa ꝙ̄ p̄ corpe laborem⁹: qm̄ caro nr̄a
paucis annis erit in mundo: aīa aūt nr̄a: ſi bene agimus: ſi-
ne fine regnabit in celo. Si vero qđ de⁹ nō patiatur ſi ma-
la opa exerceam⁹: ꝛ pl⁹ p̄ carnis luxuria ꝙ̄ pro ſalute aīe
laborem⁹: timeo ne qñ boni xp̄iani cū angelis accipiuntur
in vitā eternā: nos (qđ abſit) p̄cipitemur in gehennā. Non B

Annotatio nūeralis ordinis ſmonū huius oper.

nobis ſufficit fratres ꝙ xpianū nomē accepim⁹ ſi bōa ope
ra nō fecerimus chriſtiana. Illi enī ꝓdeſt ꝙ chriſtianus di
cit̄:q̄ caſtitatē diligit:ebrietatē fugit:ſuperbiā deteſtat̄:in:
uidiā velut venenū diaboli reſpuit. Ille vē chriſtian⁹ eſt q̄.
furtū nō facit:qui falſū teſtimoniū nō dicit:qui nec mentit̄
nec periurat:qui adulteriū nō cōmittit: qui ad eccleſiā fre:
quentius venit:qui de fructibus ſuis non guſtat niſi prius
ex ipſis deo aliquid offerat:qui decias annis ſingulis ero
gādas paupib⁹ reddit:q̄ ſacerdotib⁹ ſuis amorē impēdit:
q̄ oēs hoīes ſicut ſeipm̄ diligit:qui nullū hominē odio hꝫ.
Ille vero nō ſolū xpian⁹ eſt:ſed ipſe xp̄s in illo habitat:q̄
ſtateras doloſas ⁊ mēſuras duplices velut gladiū diabo:
li ꝯtimeſcit. Ille bonus xpian⁹ eſt:q̄ qn̄ ad eccl̄iam venit ⁊
oblationē que in altario mittat̄ exhibet:⁊ pauperib⁹ ſm̄ ꝙ
vires hꝫ argentū porrigit aut buccellam. Qui ꝑegrinos ī
domū ſuā excipit. Qui hoſpitib⁹ pedes lauat. Qui nō ſolū
lites nō ꝯcitat:ſed etiā diſcordes ad ꝯcordiā reuocat. Qui
maiorib⁹ ⁊ parētib⁹ honorē ⁊ amorē vere charitatis impē
dit. Qui ⁊ ipſe caſte viuit:⁊ filios vel vicinos ſuos vt caſte
⁊ ſobrie viuāt:⁊ verbis admonet:⁊ exemplis docet. Ille bo
nus xpianus eſt:qui quotiēs ſancte ſolēnitates veniūt:vt
ſecuri⁹ ꝯmunicet ante plures dies caſtitatē cum ꝓpria vxo
re cuſtodit:vt ſincera ⁊ ſecura ꝯſciētia ad altare dn̄i caſto
corpore ⁊ mūdo corde ꝓſumat accedere. Qui ſymbolū et
orationē dn̄icā memoriter tenet:⁊ filios vel filias ſuas vt
C ipſi teneāt fideliꝰ docet. Ecce audiſtis frēs q̄les ſint xpia
ni boni. Et iō q̄ntū poſſum⁹ cū dei adiutorio laboremus vt
nomē xpianū nō ſit falſū ī nobis:nec ī nobis xpi ſacra pa:
tiant̄ iniuriā:ſꝫ ſp̄ opa xpiana ⁊ cogitem⁹ in corde et ī ple
mus ī ope. Nā ille xpian⁹ q̄lis ē:q̄ vix aliqn̄ ad eccl̄iam ve
nit ⁊ qn̄ venerit nō ſtat vt oret ꝓ pctīs ſuis:ſꝫ vt cās dicat:
aut lites ⁊ rixas ꝯcitet:⁊ ſi locū inuenerit vſq; ad vomitum
bibit:⁊ poſtq̄ ſe inebriauerit ſurgit q̄ſi phreneticꝰ ⁊ inſan⁹
diabolico more ballare ⁊ ſaltare:⁊ īcipit v̄ba turpia ⁊ ama
toria vel luxurioſa cantare. Iſte talis nō dubitat furtū fa:
cere:ad adulteriū nō timet admittere: falſum teſtioniū di:
cere maledicere:ꝑiurare. Siue viri ſiue mulieres qui talia
opa faciūt:nō ad remediū ſꝫ ad iudiciū:xpianū nomē ⁊ ba
ptiſmi ſacra ſuſcipiūt:⁊ niſi penitētiā egerint:in eternū pe
D ribūt. Ecce fratres oſtēdim⁹ vobis q̄les ſint xpiani boni.
⁊ quales ſint mali. Et ideo quos bonos videtis:imitami:
ni quos v̄o malos eē cognoſcitis:caſtigate ſemp:increpa:
te:corrigite:vt de ꝑfectu v̄ro ⁊ de illoꝝ ꝑfectione duplicē
mercedē habere poſſitis. Qui ergo boni ſunt:caſti: ſobrij:
humiles ⁊ benigni:deo auxiliāte ꝑſeuerēt in opib⁹ ſuis bo
nis. Qui v̄o opera mala faciūt:cito ſe corrigāt anteq̄ illoꝝ
aīe de hac luce diſcedāt:qm̄ ſi ſine penitētia mortui fuerit
nō veniūt ad vitā ſed ꝑcipitāt̄ ad mortē. De qua pena nos
pius dn̄s liberare dignet̄:qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto vi
uit ⁊ regnat de⁹ in ſecula ſeculorum. Amen.

Prouer. xxxj.

Dñica vndecima:de eo qđ ſcriptū eſt. Mulierē fortē quis īueniet ⁊c. ⁊ quid illa mulier fortis ſignificet declarat. Sermo.j.

Sermo. ccxvij.

A Eccleſia catholica fratres chariſſimi nō ſolū poſt
aduentū dn̄i ⁊ ſaluatoris n̄ri ꝑdicata eſt:ſed etiā
ab initio mūdi multis figuriſ ⁊ ſacramētis ſecre
tiorib⁹ deſignata. Nā ⁊ ī ſctō Abel eccl̄ia catho
lica fuit:⁊ in noe:⁊ in abrahā: ⁊ in reliquis vſq; ad aduentū
dn̄i ſaluatoriſ. De ipſa em̄ ait ſalomon. Mulierē fortē q̄s in:
ueniet? Quod dixit:quis īueniet:difficultatē īueniēdi nō
īpoſſibilitatē opꝫ intelligi. Mulier iſta fortiſ: eccl̄ia ē. Quō
nūc eſt fortis q̄ ab initio mundi tantis tribulationib⁹ fati:
Prouer. xxxj. gat̄:⁊ tn̄ nō vincit̄? Mulierē fortē quis īueniet? Quis ali⁹
niſi xp̄s? Non aūt eā fortē īuenit:ſed īueniēdo fortē fecit.
Matth. xviij. Nā vt eā inueniret: nonagintanouē dimiſit in mōtib⁹: ⁊ q̄:
ſiuit vnā que errauerat:⁊ humeris ſuis īpoſitā ad ouile ꝑ
B ꝑtuū reuocauit. Lanā ⁊ linū fec̄ manib⁹ ſuis. Lanificā ⁊ li
nificā matronā iſtā ſanct⁹ ſmo deſcribit. Queriſ forte a no
bis: q̄d ſit lana:q̄d linū? Lana carnale aliq̄d:linū v̄o ſpi:
ritale ſignificat:qꝛ in ordine veſtimētorū: interiora ſunt li:
nea veſtimēta lanea vero exteriora. Lana etiā de ꝯmixtio:
Exodi. xxviij. ne aīalū naſcit̄. Linū vero ſine carnis voluptate de terra
ꝓcreat̄:iō caſtitatis imaginē ꝑferre videt̄:intantū vt ſacer
dotes veteris teſtamēti ex ꝑcepto legiſ ꝓpt̄ caſtitatis indi
ciū:lineis femoralib⁹ vterent̄. Ergo ī lana carnale aliq̄d:
in ligno vero ſpiritale ſignificat̄. Pro laude etiā ponunt̄.
Inuenis ei hoīem porrigētē manu elemoſynas paupi:nec
tn̄ de deo ibi cogitantē:ſꝫ hoīb⁹ placere cupientē:laneā ve:
ſtē q̄ videri pōt:hꝫ:interiorē lineā nō hꝫ. Inuenis aliū dicē
tē tibi. Sufficit mihi ꝯſciētia mea:deū colo:deū adoro:q̄d
mihi opus eſt ad eccl̄iam ire:aut viſibiliter xpianis miſce
ri? Lineā vult habere ſine tunica. Nō nouit neq; cōmēdat
talia opa mulier iſta. Inuenit hec mulier lanā ⁊ linū ⁊ fec̄
vtile. Multi inueniūt: ſꝫ nō faciūt vtile manib⁹ ſuis. Cū li:
bēter auditis inuenitis:cū bn̄ viuitis facitis. Brachia ſua C
firmauit in fuſo. De fuſo iſto qđ dn̄s dederit:dicā:neq; iſta Prouer.
lanificia ſūt a viris aliena. In fuſo lanificiū ſignat: ī lanifi xxxj.
cio bonū opus tanq̄ caſte mulieris ⁊ matrone īpigre. Di:
ligēter tn̄ attēde ī lanificio duo inſtrumēta: colū et fuſum
In colo lana inuoluta:q̄ filo ducēda trāſeat ī fuſū. Qđ ī co
lo inuolutū eſt: adhuc in ſiniſtra ⁊ nōdū in fuſo ē. Qđ ī fu:
ſo collectū eſt:iā ꝑteritū eſt. Opus ꝰ tuū in fuſo ſit:non in
colo. In colo ei eſt qđ facturꝰ es:⁊ in fuſo qđ feciſti. Vide
ergo ſi habes aliq̄d in fuſo. Ibi enī firmant̄ brachia tua:
ibi erit fortiſ ꝯſtantia tua:ibi ſecurꝰ deo dices. Da:qꝛ dedi.
Dimitte:qꝛ dimiſi. Fac qđ feci. Qđ pēdet ī colo ad fuſum
traijciēdū ē:nō aūt qđ collectū ē ī fuſū: ad colū reuocādū
eſt. Ergo vide q̄ agas:vt habeas ī fuſo:vt brachia tua fir:
mes ī fuſo:qđ te ꝯſolet̄:qđ te ꝯfirmet:qđ tibi det fiduciā de
ꝑcādi ⁊ ſperādi. Seq̄t̄. Man⁹ ſuas aperuit paupi. Eia fra D
tres exercete lanificiū ſanctū. Si q̄s habet plenū cellariuꝫ Prouer.
plenū horreū Oīa iſta in colo ſunt:tranſeāt in fuſū. In ſini xxxj.
ſtra ſūt q̄diu paupib⁹ nō erogaueriſ: at vbi cepis elemoſy
nā facere:trāſſerunt̄ ad dexterā: ⁊ fit op⁹ vnde veſtis fieri
poſſit. Oēs domeſtici ei⁹ veſtiti ſūt. Nūq̄d v̄o nuditate ſuo
rū ſuoꝝ ſolliciꝰ erit vir ei⁹ habēs ꝯiugē talem? Quis ē iſte
vir:niſi xp̄s:aut que ē cōiūx niſi eccl̄ia? Veſtiti ſūt quotq̄t
ī chriſto baptizati ſūt. Et boni ſerui ⁊ mali:veſtiti ſūt. Nō
ceſſat illa mulier oēs veſtire:vt nemo q̄rat̄ ⁊ dicat : iō non
ſu bene operat⁹:qꝛ nō ſum bn̄ veſtit⁹. Duplicia pallia fecit
viro ſuo. Pallia laudes ſūt:fides ⁊ ꝯfeſſiōes. Laudes deū
laudas hoīes. Dupliciter laudas:⁊ ſimpliciꝰ laudas. Du:
pliciter:qꝛ hō ē ⁊ de⁹. Simpliciter vt nō ſis hīc⁹. Fortin⁹
a quo heretici fotiniani appellant̄:q̄ſi ſimplex palliū fecit vi
ro ſuo. Solū ei hoīem credidit:xp̄ꝫ deū colere noluit. Exti
ſtit alter texēs viro ſuo pannoſū palliū. Ait em̄:xp̄s de⁹ eſt
tm̄:oīno homīs nihil hn̄s:h̄ manichei dicūt. Fotiniani di:
cūt:hō tm̄ ē. Manichei dicūt:de⁹ tm̄ ē. Ecce de q̄li eccl̄a q̄
ꝑcioſa veſtimēta ꝓcedūt. Et ꝓpterea de illa ſcptū ē:ꝙ du:
plicia pallia fecerat viro ſuo. Duplicia pallia. Confitemur
em̄ deū in hoīe:⁊ homiem in deo. De byſſo ⁊ purpura veſti E
mēta ſpiritalia ꝑparauit. De byſſo cādidā ꝯfeſſionem. De
purpura glīoſā paſſionē. Byſſū cū deū ꝯfitemur: agſcim⁹
Purpuras ī martyrib⁹ collaudam⁹. Nos frēs q̄b⁹ de⁹ tm̄
bonū ꝯferre dignat⁹ ē:vt nec de iudeis:nec de hereticis na
ſceremur: ſꝫ catholice eccl̄e filij eē mereremur: q̄ntū poſſu:
m⁹ deo gr̄as referam⁹: q̄ nobis fidē rectā:⁊ ſibi placitā in
ſpirare vl' īſinuare dignat⁹ ē:⁊ totiſ virib⁹:qꝛ fides ſine opi
b⁹ nos ſaluare nō pt̄. Ad ſpiritale lanificiū illō:n̄ros aīos
ꝑparem⁹. Iugit̄ iō elemoſynas faciētes:de colo trahere fe
ſtiem⁹ ad fuſū:⁊ d̄ ſiniſtra trāſſeram⁹ ad dexterā vt ꝑ elemo
ſynas paupū ſtolā vnuſq̄ſq; n̄rm̄ ꝑparet ī etnū:vt ſicut dic̄
ap̄ls:ī celeſti ꝯuiuio veſtiti ⁊ nō nudi īueniamur:ne nob di ij.Cor.v.
cat̄. Amice quō huc īntraſti nō hn̄s veſtē nuptialē? Sꝫ ma: Mat.xxij
gis ab auditu malo libati:illā felicē ⁊ deſiderabilē vocē au
dire mereamur. Venite bn̄dicti p̄ris mei ꝑcipite regnū qđ Mat.xxv
ꝑparatū eſt ab origine mūdi:qđ ip̄e p̄ſtare dignet̄.

In eadē dominica. De verbo dei audiendo et muliere forti. Sermo.ij.

Rogo vos frēs chariſſimi vt ſm̄ ꝯſuetudinē fide Sermo
liū cū ſilētio ⁊ q̄ete ea q̄ vob ꝑdicant̄ accipiatis ccxviij.
Anim⁹ ei n̄r qn̄ donāte deo aliq̄d potuerit de le A
ctiōe ſctārū ſcpturarū ꝯcipere: ſpiritalē nidū in
cordibus v̄ris deſiderat inuenire. Et ideo velut caſtiſſimi
turtures diuina verba ſancti ſpūs feruore in nidum cordis
veſtri fouere cōtendite:nec ꝑmittatis vt in vobis ſemē v̄bi

dei peccatorũ frigore cõgeleſcat. Propt illd qd ſcptũ eſt.
Matth. xxiiij. Abũdauit iniqtas: refrigeſcit charitas. Eſtote magis ſicut
dicit apl's. Spũ ferueñtes. Quomõ eñ colũbe vel turtures
Rom. xij. poſtq̃ genuerint oua: ſi illa pmiſerint refrigerari: pdẽt fru
ctũ illorũ. Jta ⁊ vos ſi ꝯceptũ v̾bũ dei p obliuionẽ refrige
rari pmitti: ꝯſiderabilẽ fructũ h̃re nõ poteſtis. Pieſtate i
Pſalm. lxxxiij. vobis nidũ ĩ montib⁹ ſanctis: ſm qd ſcriptũ eſt. Turtur in
uenit ſibi nidũ vbi reponat pullos ſuos. Et qm̃ nobis ſcri:
B ptura ſalomonis cõmẽdat mulierem magnã: habentẽ ma
gnũ virũ dicẽs. Mulierẽ fortẽ qs inueniet? Jdõ de hac ſm
tenorẽ pauca q̃ de⁹ dignat̃ ſuggerere: aurib⁹ vr̃is cupimus
Prouer. xxxj. intimare. Mulierẽ fortẽ qs inueniet? Difficile eſt inuenire
eam: ⁊ difficile eſt neſcire eam. Nõne ipſa eſt ciuitas in mõ
Mat. v. te q̃ abſcõdi nõ põt? Quare ẽ dictũ eſt: qs inueniet: cũ dici
debuerit: qs nõ inueniet? Sꝫ tu ciuitatẽ in mõte poſitã vi:
mat. xviij. des. Et aũt in mõte ponit̃ inuẽta eſt. Jpa eſt eñi ouis illa
q̃ perierat. Et re vera fratres eccl'ia catholica eſt: q̃ iã illu:
ſtrata eſt: qs ẽ eã non videt? Qñ latebat: qs eã inueniebat?
Sicut eñ iã dicta eſt ipa ciuitas: ita ⁊ ouis quã pditã q̃ſi:
uit paſtor. Jpſe paſtor mons eſt: ouis ẽ in humeris ei⁹ ci:
uitas eſt in monte. Facile eſt eã videre collocatã in monte
Quõ aũt eã inuenires cũ lateret int̃ vepres ⁊ ſpinas viciꝫ
delictorũ ſuorũ? Jbi eã q̃ſiſſe magnũ: ibi inueniſſe mirabi:
C le eſt: hec ouis difficilis: cõmẽdat̃ inuẽtio: cũ dicit̃. Mulie
rẽ fortẽ qs inueniet: id eſt eccl'iam. Quis nõ videt eã iam a
xp̃o inuẽtã: iã eminentẽ: iã ꝯſpicuã: iã glorioſã: iã ornatã:
iã lucidã: vt cito explicẽ toto terrarũ orbe diffuſam? Mu:
lierẽ iſtã eccl'iã q̃ q̃ſiuit ⁊ inuenit: xp̃s agnoſcit̃. Et poſtq̃
eã inuenit: nõ ſolũmodo de ſpinis pctõrũ ſuorũ eripuit ſed
etiã lapidib⁹ p̃cioſis ornauit. Jdõ de ipa dr̃. Precioſior eſt
lapidib⁹ p̃cioſis. Uolo aliđ ꝯmẽdare charitati veſtre: q̃ſtũ
capitis: q̃ſtũ timeo: q̃ſtũq; timere debetis de his lapidib⁹
precioſis. Sunt in eccleſia lapides precioſi et ſemper fue:
runt docti ſcꝫ abũdantes ſciẽtia ⁊ eloquẽtia ⁊ omni inſtru
ctione legis. Precioſi plane iſti lapides ſunt: de ipſis fuit
cyprian⁹: de ipſis fuit ambroſius: ⁊ ceteri eorũ ſimiles. Ex
eorũ numero quidã errauerũt ab ornatu hui⁹ mulieris.

¶ Jn eadẽ dñica. Homelia de eo qd ſcriptũ eſt
Lu. xviij. in euangelio ſm Lucam. Dixit ieſus ad quoſdã
qui in ſe cõfidebãt ⁊c. que habet̃ inter ſermones
de Uerbis dñi. xxxvj. fo. lv.

¶ Dñica duodecima: De reddendis decimis.
Sermo. j.

Ser. ccxix. A Propitio xp̃o frẽs chariſſimi iã ꝓpe ſunt dies i
qb⁹ meſſes colligere debeam⁹: ⁊ ideo grãs agẽ:
tes deo q̃ dedit: de offerendis: imo reddẽdis de
xvj. q. j. de cime. cimis cogitem⁹. De⁹ eñi q̃ dignat⁹ eſt totũ dare
decimã a nobis dignat̃ repetere nõ ſibi ſed nob ſine dubio
Malac. iij. ꝓfuturã. Sic eñi p ꝓphetã ipſe ꝓmiſit dicens. Jnferte in
quit omnẽ decimam in horreis meis vt ſit cibus in domo
mea ⁊ ꝓbate me i his dic̃ dñs. Si nõ aperuero vobis cata
ractas celi ⁊ dedero vobis fructũ vſq; ad abundãtiã. Ec
ce ꝓbauim⁹ quõ nobis decime magi q̃ deo ꝓficiãt. O ho
mĩes ſtulti qđ mali ĩperat de⁹ vt nõ mereat̃ audiri? Sic eſt
dt. Primicias aree tue ⁊ torculari tui nõ tardabis offerre
Exo. xxij. mihi. Si tardi⁹ dare pctm̃ ẽ: quãto pei⁹ eſt nõ dediſſe? Et
xvj. q. j. de cime. iterũ dicit. Honora dñm deũ tuũ de tuis iuſtis laboribus:
delib a ei de fructib⁹ iuſticie tue vt repleant̃ horrea tua fru:
puer. iij. mẽto: vino q̃q; torcularia tua redũdabũt. Nõ preſtas hoc
B gratis qd cito recipies magno cũ fenore. Queris forte cui
ꝓficiat qd de⁹ accipiat redditur⁹? Queri iterũ cui ꝓficiat
xvj. q. j. de cime. qd paupib⁹ dat̃? Si credis tibi ꝓficit: ſi dubitas pdidiſti.
Decime fratres chariſſimi tributa ſunt egẽtiũ animarum
Redde ẽ tibi tributa pauperib⁹: offer libamina ſacerdo:
tib⁹. Et ſi decimas nõ habes fructũ terrenorũ: qd hꝫ agri:
cola quodcũq; te paſcit ingeniũ dei eſt: ⁊ inde decimas expe
vbi. ſ. tit vñ viuis. De militia: d negocio: ⁊ de artificio redde deci
mas. Aliđ eñi p terra dependim⁹: aliđ ꝓ vſura vite penſa
m⁹. Redde ẽ hõ: qꝛ poſſides: redde qꝛ naſci meruiſti. Sic
eñ dicit dñs. Habũt ſinguli redẽptionẽ aiarũ ſuarũ: ⁊ non
xvj. q. j. de cime. erũt in eis morbi neq; caſus. Ecce habes in ſcripturis ſan
ctis cautiones dñi tui p q̃s tibi ꝓmiſit: q; ſi decimas dede

ris: nõ ſolũ abũdãtiã fructuũ recipies: ſꝫ etiã ſanitatẽ cor:
poris cõſeq̃ris. Replebũt̃ inq̃t aree tue frumẽto: vino q̃q; puer. iij.
torcularia tua redũdabũt: et nõ erũt in eis morbi neq; ca: xvj. q. j. de
ſus. Cũ ei decimas dãdo ⁊ terrena ⁊ celeſtia poſſis mune cime.
ra ꝓmereri: q̃re p auariciã duplici bñdictione te fraudas? C
Audi ẽ indeuota mortalitas. Noſti: qꝛ dei ſũt cũcta q̃ pci:
pis: ⁊ de ſuo nõ accõmodas rerum oĩm cõditori? Nõ eget
dñs de⁹: nõ p̃miũ poſtulat ſed honorẽ: nõ de tuo aliqđ exi:
git qd refundas. Primitias rerũ ⁊ decimas dignat̃ pete:
re ⁊ negas auare? Quid faceres ſi nouẽ partib⁹ ſibi ſũpti ti
bi decimã r̃liq̃ſſet? Qđ certe iã factũ ẽ cũ meſſis tua pluuia
rũ bñdictõe ſubtracta ieiuna ꝯfecit: ⁊ vindemiã tuã aut grã
do pcuſſit: aut pruina decoxit. Quid auide ſuputas? No:
uẽ tibi partes retracte ſũt: qꝛ decimã dare noluiſti. Cõſtat
quidẽ qd ipſe nõ dederis: ſꝫ tñ de⁹ exigit. Hec eñi eſt dñi iu xvj. q. j. de
ſtiſſima cõſuetudo: vt ſi tu illi decimã nõ dederis: tu ad de cime.
cimã reuoceris. Scptũ eſt eñi. Hec dicit dñs. Ut decima
agri tui primitie terre vobiſcũ ſunt. Uidi aũt ⁊ fallere me
exiſtimaſtis: m̃e⁹ in theſauris vr̃is ⁊ in domib⁹ vr̃is erit di
reptio. Dabis ipſo militi: qd nõ vis dare ſacerdoti. Cõuer xvj. q. j. de
timini quoq; ad me dicit dñs oĩpotẽs: vt aperiã vobis ca cime.
taractas celi: ⁊ effundã vobis bñdictionẽ meã deſup: ⁊ nõ
corrũpã fruct⁹ terre vr̃e: neq; languebit vitis in agro vr̃o: ⁊
beatos vos dicẽt oẽs gẽtes. Benefacere de⁹ ſemp parat⁹ Malac. iij
eſt: ſed hoim malicia ꝓhibet̃. Qꝛ a dño deo ſibi dari vult xvj. q. j. de
oĩa: ⁊ non vult ei q̃ poſſidere videt̃ offerre. Quid ſi diceret cime.
de⁹. Me⁹ eſt hõ quẽ feci: mea eſt terra quã colis: mea ſũt et
ſemina q̃ ſpargis: mea aĩalia q̃ fatigas: mei ſũt ĩbres ⁊ plu
uie: ⁊ vẽtorũ flãmina mea ſunt: me⁹ eſt ſolis calor? Et cum
oĩa mea ſint elemẽta viuẽdi: tu q̃ man⁹ accõmodas: ſolam
decimã merebaris. Sꝫ qꝛ pie nos paſcit oĩpotẽs de⁹ ãpliſſi
mã tribuit mun⁹ laborãti mercedẽ: ſibi tantũ decimã vẽdi
cãs: nobis oĩa ꝯdonauit. Jngrate fraudator ac pfide: diui D
na te voce cõuenio. Ecce ann⁹ iã finit⁹ eſt: redde dño pluẽ:
ti mercedẽ. Redime te hõ dũ viuis: redime te ipſe dum po
tes. Redime inq̃ te dũ p̃ciũ in manib⁹ habes: redime te ne
dum te mors auara p̃uenerit: ⁊ vitã ſimul ⁊ p̃miũ pdas. Si
ne eã h dimittis vxori: q̃ forſitan alterũ habebit maritum
Sine eã hoc marito dimittis mulier: qꝛ aliã cupit habere
vxorem. Fruſtra parẽtib⁹ ac ꝓpinquis curam tuã inſigis
nemo te poſt mortẽ tuã fideliter redimet: qꝛ i vita tu te re:
dimere noluiſti. Depone iã auaricie ſarcinã de ceruicibus
tuis: cõtẽne crudeliſſimã dominã q̃ dum te iugo duriſſimo
p̃mit iugũ xp̃i ſuſcipe nõ pmittit. Sicut eñ iugũ auaricie
i infernũ p̃mere: ita iugũ xp̃i i celũ leuare ꝯſueuit. Decime xvj. q. j. de
ei ex debito requnt̃: ⁊ q̃ eas dare noluerit: res alienas inua: cime.
ſit. Et q̃ti pauperes i locis vbi ipe habitat illo decias nõ
dante: fame mortui fuerint: tãtorꝫ homicidiorꝫ re⁹ añ tribu
nal eterni iudici apparebit: qꝛ a dño paupib⁹ ꝯlegatã ſuis
vſib⁹ reſeruauit. Qui ẽ ſibi aut p̃miũ cõparare: aut pctõrũ
deſiderat indulgentiã ꝓmereri: reddat decimã: ⁊ de nouẽ
partib⁹ ſtudeat elemoſynã dare paupib⁹: ita tñ vt q̃cqđ ex
cepto victu mediocri ⁊ veſtitu rationabili ſupfuerit nõ lu:
xurie reſeruet̃: ſed in theſauro celeſti p elemoſynam paupe
rũ reponat̃. Quicqđ eñ nobis de⁹ pl⁹ q̃ opus eſt dederit:
nõ nobis ſpecialiter dedit: ſed per nos aliis erogandũ trãſ
miſit: quod ſi non dederimus res alienas inuaſimus.

¶ Jn eadẽ dñica: De eo qd ſcriptũ eſt in pſalmo
De⁹ manifeſte veniet ⁊c. Sermo. ij. Jn quo oſtẽ: pſ. xlix.
dit quõ aduentus chriſti primus occult⁹ fuit ⁊ ſe
cundus omnibus manifeſtus erit.

Ad exhortandas mẽtes charitatis vr̃e: pauca de Ser. ccxx.
ꝓſẽti pſalmo q̃ donat dñs: gratãter accipite De B
dño nr̃o ieſu xp̃o ꝓphetatum eſt in iſto pſalmo:
vbi audiuim⁹ ⁊ cãtauim⁹. De⁹ manifeſte veniet: pſ. xlix.
de⁹ noſter nõ ſilebit. Jpe eñi dñs xp̃s: de⁹ nr̃: fili⁹ dei. Pri
mo aduẽtu: venit occult⁹. Secũdo aduẽtu: veniet manife:
ſtus. Qñ venit occult⁹: nõ inotuit niſi ſuis ſuis. Qñ veniet
manifeſt⁹: inoteſcet bonis ⁊ malis. Qñ venit occult⁹ venit
iudicãd⁹. Qñ veniet manifeſt⁹: veniet iudicaturus. Deniq;
tũc cũ iudicaret̃ ſiluit: ⁊ de ſilẽtio ei⁹ ꝓpheta p̃dixerat. Si
cut ouis ad imolandũ duct⁹ eſt: ⁊ ſicut agnus corã tõdẽte: Eſaie. liij
ſic nõ aperuit os ſuũ. Sꝫ de⁹ noſter manifeſte veniet: de⁹ no

Annota: ſter ꝛ nõ ſilebit. Nõ quõ ſiluit qñ iudicãdꝰ erat: ita ſilebit
tio nũera: qñ iudicaturꝰ erit. Et nũc ñ ſilet: ſi ſit q̃ audiat. Sꝫ dictũ ẽ
lis ordinis Tũc nõ ſilebit qñ vocẽ eiꝰ agnoſcẽt: ꝛ q̃ mõ ꝯtẽnunt. Mo
ſmonũ hu do eñ qñ dicunt̃ pcepta dei: quibuſdã ĩ riſuꝫ veniũt. Et
ius operi. qm̃ qõ ꝓmiſit deꝰ mõ nõ oſtẽdit̃: ꝛ qõ minat̃ mõ nõ videt̃
B qõ pcipit irridet̃. Nõ eĩ felicitatẽ que dicit̃ mũdi huiꝰ: ha
bẽt ꝛ mali. Infelicitatẽ q̃ dꝛ mũdi huiꝰ: hñt ꝛ boni. Attẽ
dũt hoies qui credũt preſentia ꝛ nõ credũt futura: qm̃ iſta
bona ꝛ mala pſentiſ ſeculi ꝓmiſcue habent̃ bonis ꝛ malis
Si diuitias optãt vidẽ hr̃e diuitias ꝛ peſſimos hoies: ꝛ
bonos hoies. Vident etiã ſi exhorrent paupꝫtatẽ ꝛ miſias
huius ſeculi: laborare ĩ his miſerijs nõ ſolũ bonos ſꝫ etiã
malos: ꝛ dicũt ĩ corde ſuo: qꝛ res hũanas deꝰ nec reſpicit
nec regit: ſed oĩno ĩ intimo quodã mũdi huiꝰ fũdo dimiſit
nos caſibꝰ volui: nec aliquã ꝓuidẽtiam exhibet nobis. Ac
per hoc fit in illis cõtẽptꝰ pcepti: qꝛ nõ vidẽt manifeſtatio
nẽ iudicij. Verũtñ etiã mõ dꝫ q̃ſqꝫ attẽdere: quia quãdo
vult deꝰ reſpicit ꝛ iudicat. Ad horã aũt nõ differt: qñ vero
vult differt. Et vnde hoc? Qꝛ ſi nũq̃ in pſenti iudicaret nõ
eẽ crederet̃. Si oĩa in pſenti iudicaret: nihil iudicio reſua
ret. Ad hoc enĩ multa ſuant̃ iudicio: ꝛ q̃dã in preſentia iu
dicant̃: vt illi q̃ differũt̃ timeãt ꝛ ꝯuertant̃. Nõ enim amat
deꝰ dãnare: ſꝫ ſaluare. Et iõ patiẽs eſt ĩ malos: vt de malis
Rom. j. faciat bonos. Sic eĩ dicit apl's. Qꝛ reuelabit̃ ira dei ſuper
oẽm ĩpietatẽ: ꝛ reddet deꝰ vnicuiqꝫ ſm opa ſua. Admonet
Rom. ij. aũt ꝛ corripit hoiem ꝯtẽnẽtẽ: ꝛ dicit. An diuitias bonitatiſ
ꝛ lõganimitatis ꝯtẽnis? Qꝛ bonꝰ eſt in te: quia longanimis
eſt: qꝛ patiens eſt in te: qꝛ differt te ꝛ nõ aufert te: cõtẽnis: ꝛ
Vbi. s. oĩno nullũ iudiciũ dei putas: ignorans quia patientia dei
ad penitẽtiã te adducit? Tu aũt ſm duriciã cordis tui: the
ſaurizas tibi irã in die ire ꝛ reuelatiõis iuſti iudicij dei: qui
C reddet vnicuiqꝫ ſm opa ſua. Quicq̃d ẽ homo facit modo
ĩ theſaurũ mittit: ſꝫ neſcit q̃d colliget: quõ diuites q̃ in the
ſaurũ terre mittũt q̃ſi ſciũt q̃d colligũt: ſꝫ neſciũt cui colli
gũt. Quis enĩ poſſideat diuitias coꝝ poſt mortẽ ipſorum
ꝓſus ignorãt: ꝛ aliqñ diuitie eorũ ad inimicos eorũ pue
niũt. Et iõ ſe q̃ſqꝫ fraudat nolẽs manducare vt diteſcat: vt
aliꝰ de laboribus eiꝰ fluat ꝛ luxuriet̃ ꝛ diſſoluat̃. Quõ ergo
colligũt q̃dẽ ſciẽtes: ſꝫ cui colligãt neſciũt. Sic ꝫ ĩ theſau
rũ celeſtẽ boni q̃d colligãt ſciũt: mali q̃d colligãt neſciunt.
Bonus enĩ ponit in theſauro celeſti oĩa opa mĩe que fecit
circa hoies qbꝰ ſubuenit: ꝛ ſcit qm̃ fidelis eſt cuſtos: q̃ illi
ſuat oĩa q̃ reponit. Et nõ ea videt: ſed de theſauro ſuo cer
tus eſt: qꝛ neqꝫ aliq̃d a fure ſurripit̃: neqꝫ ab hoſte inuadit̃:
neqꝫ ab inimico ꝛ ĩprobo ꝛ potẽte q̃ſi euicto tollit̃: ſed ſem
ꝑ manebit: qꝛ a dño potẽtiſſimo cuſtodit̃. Si enĩ pecunias
hoies fideli ſuo cõmẽdãt ꝛ ſecuri ſũt: miſericordias ſuas
cõmẽdãt potẽti dño ꝛ ſolliciti ſunt? Nouerunt ergo: qꝛ q̃c
q̃d reponũt: totũ ibi ſaluũ eſt: q̃ fideles ſũt: potentie dñi ſui
fidẽ iungũt. Credũt enĩ qꝛ ſuat: ꝛ inueniũt quod ſuat. Nã
ꝛ hoies q̃ pecuniã colligũt: nũq̃d vident archam ipſam: vt
in archa pecuniã ſemꝑ colligunt ꝛ mittũt: aut infodiunt et
ſuãt? Nõ vidẽt: ꝛ tñ q̃ſi cõſciẽtia eorũ ſcit: qꝛ ibi eſt ĩ loco
illo vbi poſuerĩt. Et forte iã fur tulit: ꝛ vanꝰ gaudet q̃ inani
ter reſuauit. In theſauro autẽ celeſti ſi q̃d poſuerimꝰ: ꝛ de
domini cuſtodia ſecuri ſumꝰ: et omnino furem nullũ pati
mur: nec dãnũ aliqõ ſuſtinemꝰ. Mali ꝟo ꝛ ipſi mittunt̃: vt ĩ
theſauro oĩa mala opa ſua ſuet illis deꝰ. Hoc eſt qõ dixit
apl's. Theſaurizas tibi irã in die ire iuſti iudicij dei. Sed
qm̃ ſuat̃ q̃cquid mali faciũt: ꝛ neſciũt. Vbi venerit deꝰ nr̃
D manifeſtꝰ ꝛ nõ ſilebit: ꝯuocabit ad ſe oẽs gẽtes: ſicut dicit
ps̃. xlix. in euãgelio: ꝛ ſeparabit quoſdã ponens ad dexterã: q̃ſdã
ad ſiniſtrã: ꝛ incipit iã tractare theſauros vtroꝝqꝫ: quid
Mat. xxv quiſqꝫ poſuit vt inueniat. Venite benedicti inq̇t pr̃is mei
ad eos q̃ ſũt ad dexterã: percipite regnũ quod vobis para
tũ eſt ab initio mũdi. Regnũ celorũ: regnũ ſempiternũ: ſo
cietatẽ cũ angelis: eternã vitã: vbi nullꝰ orit̃: neqꝫ morit̃ ẽ
percipite. Qñ enĩ opa vr̃a in theſaurũ mittebatiſ: regnũ ce
lorũ amabatis. Percipite regnũ qõ vobis paratum eſt ab
initio mũdi. Etiã oſtẽdit illis theſauros ſuos. Eſuriui et
Vbi. s. dediſtis mihi mãducare. Sitiui ꝛ potaſtis me. Nudꝰ erã
ꝛ veſtiſtis me. Hoſpes fui: ꝛ adduxiſtis me. In carcere fui
ꝛ veniſtis ad me. Eger fui: ꝛ viſitaſtis me. Et reſpondent
illi. Dñe qñ te vidimꝰ in his neceſſitatibus cõſtitutũ: ꝛ mini

ſtrauimꝰ tibi? Et ille. Quãdo vni ex minimis meis feciſtis
mihi feciſtis. Qꝛ ẽ qñ vni ex minimis meis feciſtiſ: mihi fe
ciſtis. pcipite qõ miſiſtis: poſſidete qõ emiſtis? Mihi eñ
ſaluatori ideo credidiſtis. Deinde conuertet ſe ꝛ ad illos q̃
ſunt a ſiniſtris: ꝛ oſtẽdet illis theſauros ſuos inanes opis
boni. Ite inq̇t in ignẽ eternũ: q̃ paratꝰ ẽ diabolo ꝛ angelis Mat. xxv
eiꝰ. Eſuriui ꝛ nõ dediſtis mihi mãducare. Aut ſi aliq̃d iue
niſtiſ ĩ theſauro iſto: aut aliq̃d miſiſtiſ: cogitate ꝛ reddet̃ vo
bis. Sed nũq̃ te inquiũt ipſi vidimꝰ eſurientẽ. Et ille. Qñ
vni ex minimis meis nõ feciſtis: nec mihi feciſtis. Forte eĩ
iõ mihi nõ faciebatiſ: qꝛ me in terra ãbulare nõ videbatis.
Tã mali eſtis: vt ſi videretiſ ſicut iudei crucifigeretiſ. Hodie
eĩ mali hoies q̃ conant̃ ſi fieri poſſet nõ eẽ eccl'ãs vbi illis
pdicent̃ pcepta dei: nõne et ipm xp̃m occiderẽt ſi in terra
viuentẽ inuenirẽt? Sꝫ audebunt dicere: q̃ſi illi q̃ neſciat co
gitatiões hoim. Dñe: qñ te vidimꝰ eſurientẽ? Et ille. Qñ
vni ex minimis meis non feciſtis: nec mihi feciſtis. Mini
mos meos: egẽtes poſuerã vobis in terram. Ego tanq̃ ca
put dicet: in celo ſedebã ad dexterã patris: ſed mẽbra mea
ĩ terra laborabãt: mẽbra mea ĩ terra egebãt. Mẽbris meis
ſi daretis: ꝛ ad caput ꝑueniſſet qõ daretiſ. Et ſi ſciretis qꝛ
minimos meos egẽtes quãdo vobis in terram poſui: latu
rarios vobis inſtitui: q̃ opa vr̃a in theſaurũ meũ portarẽt
Et nihil in eorũ manibus poſuiſtis: ꝓpterea apud me ni
hil inueniſtis. Tũc ẽ nõ ſilebit ſed apparebit: ideo dictũ ẽ.
Nõ ſilebit. Modo aũt dicit illud lector de codice: ꝛ contẽ E
nit̃. Dicit illud de ore ſuo tractator aut diſputator ep̃us: ꝛ
irridet̃. Nũq̃d ſic irrideri habet: qñ ab ipſo iudice potẽtiſſi
mo dicit̃. Vnuſquiſqꝫ recipiet qõ fecit: ſiue bonũ: ſiue ma ij. cori. v.
lũ? Tũc dicturi ſũt hoies ſera ꝛ ĩfructuoſa penitẽtia. O ſi Ephe. vj.
poſſemꝰ iterũ viuere: ꝛ qõ contempſimus audire ꝛ facere.
Tunc dicẽt illi quos ex aduerſo cõſtituẽt ĩiquitates eorũ
ſicut dicit̃ ĩ libro ſapiẽtie. Quid nobis profuit ſupbia: ꝛ di Sapiẽ. v.
uitiarũ iactãtia quid cõtulit nobis? Trãſiert oĩa ſicut vm
bra. Videtiſ qꝛ penitebit eos: ſed iſta penitẽtia cruciabilis
nõ ſanabilis. Vis habere vtilẽ penitẽtiã? Modo habe. Si
eñ modo habueris: corrigeris. Cũ correctꝰ fueriſ: ſundet̃
illic theſaurꝰ tuus vbi colligebãt̃ mala opa tua: ꝛ ĩplebit̃
aliꝰ theſaurꝰ: vbi bona opa tua colligãt̃. Sed forte cõuer
ſus ad dñm: ſtatiꝫ morieris opa tua nulla forte inuenient̃ ĩ
illo theſauro. Plane ibi inuenies opa tua: qꝛ ſcptũ ẽ. Pax Luce. ij.
in terra hoibus bone volũtatiſ. Deus nõ annotat facultatẽ
ſꝫ coronat volũtatẽ. Scit qꝛ voluiſti ꝛ nõ potuiſti: ſic te an
notat quaſi feceris qõ voluiſti. Ergo opus ẽ vt cõuertariſ
ne differẽdo ſubito moriaris: ꝛ omnino nihil inueniat̃ qõ
in pñti hẽas ꝛ ĩ futuro poſſideas. Cõuerſi ad dñꝫ ꝛc̃. Amẽ

¶ Dñica terciadecima: de eo qõ ſcriptũ eſt. De Ephe. iiij
ponẽtes mendaciũ loquimini veritatẽ vnuſquiſ
qꝫ cum proximo ſuo ꝛc̃. Sermo. j. In quo dicit
ꝙ veritas nõ eſt loquẽda cũ chriſtiano ꝛ cum pa
gano mendacium.

Modo fratres chariſſimi cũ diuina lectio legeret̃ Sermo.
audiuimꝰ apl'm dicẽtẽ. Deponẽtes mẽdaciũ lo ccxxj.
quimini ꝟitatẽ vnuſq̃ſqꝫ cũ ꝓximo ſuo. Nemo A
ita cogitet cũ xp̃iano loquendã ꝟitatẽ ꝛ cũ pa Ephe. iiij
gano mẽdaciũ. Cũ ꝓximo tuo loquere veritatẽ. Proximꝰ
ẽ oĩs hõ: ꝓximꝰ tuꝰ ille ẽ q̃ tecũ natꝰ ẽ ex adã ꝛ eua. Oẽs ꝓ
ximi ſumꝰ rõne natiuitatis: ꝛ alter alteri frater. Illa ſpe ce
leſtis hereditatis ꝓximũ tuũ debes putare oẽm hominem
etiã anteq̃ ſit chriſtianꝰ. Nõ enĩ noſti qualis futurꝰ ſit apõ
deũ aliqñ quẽ rides: idolũ adorantem: cõuertet̃ vt adoret
deũ: fortaſſis religioſiꝰ q̃ tu qui cum pauloante ridebas.
Multi q̃ vident̃ xp̃iani male agẽdo: ꝛ in malo opere ꝑſeue
rãdo: ab eccl'ia excludẽdi ſũt. Multi q̃ foris eẽ vidẽt ita cre
dituri ſũt ꝛ in bono opere ꝑmãſuri vt in eternũ ſocient̃ eccl'ie
Et ideo nec illi ſupbiant: nec iſti deſperẽt: qꝛ q̃ futura ſunt
ſcire nõ poſſumꝰ. Oẽm igit̃ hoiem xp̃ianũ putemꝰ nõ ſolũ
cõditione mortalitatis humane qua in terra eadẽ forte de
uenimꝰ: ſꝫ etiã ſpe illiꝰ hereditatis qꝛ nõ ſcimꝰ quid futurũ
ſit. Qui enĩ iudeꝰ eſt: hereticꝰ: aut paganꝰ: forte ſicut dictũ
eſt ꝑ miſericordiã dei ꝯuertet̃ ad deũ: vt inter ſanctos pri B
mũ locũ habere mereat̃. Iraſcimini ꝛ nolite peccare. Si ꝑ Vbi. s.

pterea iraſcerı̨ ſratri tuo qꝛ peccauit:ne tuipſe pecces iraſce
tibi. Sol nõ occidat ſup iracũdiã veſtrã intelligit̃ q̃dẽ ſm
tp̃s fratres charıſſımı:qꝛ ⁊ ſi ex ip̃a hũana cõditione et in:
firmitate moꝛtalitatis quã poꝛtam⁹:ſurrepat ira chꝛiſtia
no:nõ dꝫ diu tenere ⁊ fieri p̃diana. Eijce illã de coꝛde an:
teq̃ȝ occidat lux iſta viſibilis:ne te deſerat lux inuiſibilis:ſꝫ
⁊ alter melius intelligit̃:qꝛ noſter ſol iuſticie ⁊ veritatı̨ xp̃s
nõ iſte ſol q̄ adoꝛat̃ a pagants ⁊ manicheis:⁊ videt̃ etiã a
peccatoꝛib⁹:ſꝫ ille ali⁹ cui⁹ v̄tute aĩa hũana illuſtratur: ad
quẽ gaudẽt angeli. Nõ ḡ occidat ſol iſte ſup iracũdiã tuã
id eſt nõ deſeret xp̃s mentẽ tuã:qꝛ nõ vult deus habitare
cũ iracũdia tua. Occiderı̨ aũt tu ab iracũdia tua: qꝛ ira cũ
iueterauerit ſit odiũ:cũ factũ fuerit odiũ tã homicida es.
i. Joh. iij. Ois enĩ q̄ odit fratrẽ ſuũ:homicida eſt:ſicut dicit Johan:
i. Joh. ij. nes apl̃s. Itẽ ipſe dixit. Ois q̄ odit fratrẽ ſuũ:in tenebꝛis
C manet. Nõ mir̃ ſi ille manet in tenebꝛis a q̄ occidit ſol. Ad
Mat. viij. hoc p̃tinet foꝛte qd̃ audiſtis etiã ĩ euãgelio. Periclitabat̃
nauigiũ in ſtagno ⁊ doꝛmiebat ieſus. Nauigam⁹ in hac vi
ta q̃ſi p quoddã ſtagnũ ⁊ vẽt⁹ ẽ:⁊ p̄celle nõ deſunt tẽtatio:
nũ: vñde hoc ſit niſi qꝛ doꝛmit in te ieſus? Si nõ in te doꝛ
miret: trãquillitatẽ haberes intrinſec⁹. Quid eſt aũt q̄ ĩ te
dꝛ doꝛmire ieſus:niſi qꝛ fides tua q̄ ẽ de ieſu ſopita ẽ ĩ coꝛ
Ibi. s. de tuo? Quid facies vt libereris? Excita ieſum ⁊ dic. Ma
giſter perim⁹. Euigilabit ille:id eſt rediet ad te fides tua ⁊
manebit tecũ in eternũ. Euigilãte xp̃o ſi tẽpeſtas illa inter
ſerit:nec oppleuerit nauẽ tuã. Jam fides tua impabit vẽtı̨
D ⁊ fluctib⁹ ⁊ ñ trãſiet periculũ. Fratres ſepe dixim⁹: ſepe di
cem⁹:⁊ q̃ȝdiu vixerim⁹ dicere debem⁹:qꝛ eccl̃ia tp̃is huius
⁊ paleã habet ⁊ frumentũ:nemo q̄rat expellere totã paleã
niſi tp̃e vẽtilatiõis: nẽo ante tp̃s deſerat aream:ne dũ foꝛ
te nõ vult pctõꝛes ſuſtinere:p̄ter aream inueniat⁹ pri⁹ ab aui
bus colligat̃ q̃ȝ ingrediat̃ in hoꝛreũ. Quõ autẽ fratres di:
cam⁹. attendite. Grana cũ ceperint triturari inter paleã ſe
nõ iã tãgũt:⁊ q̃ſi nõ ſe nouerũt:qꝛ intercedit medio palea.
Et q̄cũq; lõgi⁹ attẽdit areã:paleã ſolũmodo putat:niſi di
ligẽti⁹ intueat̃:niſi manũ poꝛrigat:niſi ſpũ oꝛis:id eſt flatu
purgãte diſcernat:difficile p̄uenit ad diſcretionẽ granoꝛũ
Hec ſilitudo ad illũ p̃tinet qui cũ p̄fecerit putat q̄ ipſe ſo
lus ſit bon⁹. Hec cogitatio fratres etiã heliã tẽtauit cũ di
iij. Re. xix. xit. Prophetas tuos occiderũt:altaria tua ſuffoderunt:⁊
Rom. xj. ego remãſi ſol⁹ ⁊ querũt animã meã. Sed q̄d dicit illi rñſũ
diuinũ? Reliq̃ mihi ſeptẽ milia viroꝛũ:q̄ nõ curuauerũt ge
nua ante baal. Noli inq̄t te putare ſolũmodo: adhuc ſeptẽ
E milia ſunt:q̄d te ſolũmodo putas? Intẽdat ḡ mecũ ſancti
tas veſtra et aſſit miſericoꝛdia dei. Audite breuiter. Quiſ:
quis adhuc mal⁹ eſt:nõ putet neminẽ bonũ eſſe. Quiſq̄s bo
nus eſt:non putet ſe ſolũmõ eſſe. Tenete hoc. Ecce repeto
Uidete qꝛ dico:q̄ſq̄s mal⁹ eſt:interrogãs cõſcientiã ſuam
nõ arbitret̃ neminẽ eẽ bonũ. Quiſquis bon⁹ eſt:nõ arbitre
tur ſe ſolũmodo eſſe bonũ. Et nõ timeat bon⁹ immixtionẽ
maloꝛũ:qꝛ veniet tp̃s vt ſeparent̃ mali a bonis. Interim ſi:
cut dictũ eſt. Qui boni ſunt:ſuſtineãt malos. Qui mali ſũt
imitent̃ bonos. Nec boni ĩ ſup̃biã erigant̃: nec mali p̄icu:
loſa deſperatiõe frãgant̃. Mõ enĩ q̄ boni ſũt p̄ñt deũ offẽ:
dere ⁊ q̄ mali ſũt ſi cito ſe emẽdauerit p̄ñt dei miſericoꝛdiã
p̄mereri. Cũ vero de hac luce diſceſſerim⁹:nec bon⁹ pote:
F rit vnq̃ȝ mal⁹ fieri:nec mal⁹ q̄ eſt ad bonitatẽ venire. Hec ḡ
fratres chariſſimi ſalubꝛiter cogitantes: pro ſalute aĩe nr̃e
nõ ſim⁹ ſurdi ad illud qd̃ nos dñs miſericoꝛditer p̄uocat
Eccle. v. dicẽs. Nolite tardare cõuerti ad dñı̨:nec differatis de die
Eſa. lv. in diẽ. Et iterũ. Querite dñm deũ dũ inueniri põt:inuoca
te eũ dũ p̄pe eſt. Ille enĩ q̄ eũ dũ inueniẽdi tp̃us eſt nõ que
ſierit:in eternũ inuenire nõ poterit. Sic ergo cũ dei adiuto
rio agere ſtudeamus vt precepta ⁊ mãdata dñi nr̃i magis
nobis pariãt de ſequacitate remediũ:q̃ȝ de trãſgreſſiõe iu:
diciũ:p̄ſtante eodẽ dño nr̃o q̄ cũ deo patre ⁊ ſpirituſancto
viuit ⁊ regnat deus in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ In eadẽ dominica:de beato Job: ⁊ de eo qd̃
Pſalm. ſcriptum eſt in pſalmo. Cãtate ⁊ exultate ⁊ pſal:
xcvij. lite in cythara et voce pſalmi ⁊c̃. Sermo. ij. In
quo dicit q̄ in cythara cãtat ⁊ pſalterio qui que
recte cantat operatur.

Beat⁹ iob fratres dilectiſſimi de quo nobis heſter Sermo.
na lectio recitata eſt:tã ſanct⁹ fuit vt ĩ illo cõple: ccxxij.
ret̃ illud qd̃ ĩ pſalmo ſp̃uſſanctus dixit. Pſallite A
dño in cithara:⁊ voce pſalmi. Nõ vocẽ ſolã ſed pſ̃. xcvij.
op̃a aſſumite:vt nõ tñ cãtem⁹:ſed ⁊ manib⁹ op̃emur. Qui
cãtat ⁊ op̃at̃:pſallit ĩ pſalterio ⁊ cithara. Qui pſallit ĩ pſal
terio diuina de celo v̄ba canit. Qui aũt op̃at̃ manib⁹: hu:
mana op̃a p̃ficit. Extẽde man⁹ ⁊ da pauperi: nudũ veſti:
hoſpitio recipe peregrinũ. Sed cũ facis: pie ⁊ hilarit̃ fac.
Recole illi te facere q̄ dictur⁹ eſt. Eſuriui ⁊ dediſtis mihi Mat. xxv.
mãducare. Uidete qualia oꝛgana adiũgant̃ in ſimilitudi: B
b⁹. In tubis inq̄t ductilibus. Beat⁹ Job fratres dilectiſ:
ſimi ita dei ſpiritu plen⁹ erat vt velut ductilis tuba laudes
domini dulciter decãtaret. Sic enim de talibus ſonit⁹ eſt
In tubis productilib⁹ ⁊ in voce tube coꝛnee. Ductiles ergo pſ̃. xcvij.
ſunt tube:⁊ tũdendo p̄ducũt̃. Qñ eñ p̄ducũt̃? Qñ maloꝝ
hoĩm p̃ſecutionẽ patimur:ſi patient̃ oĩa ſuſtinem⁹:⁊ nũq̃ȝ
p̃tra diſpẽſationẽ dñi murmuram⁹:vapulãdo erim⁹ tube
ductiles ad laudẽ dñi p̄ducte: ſi eũ tribulatiõe p̃ficim⁹.
Tribulatõ tũſio eſt: p̃fect⁹ p̄ductio ẽ. Tuba ductibil̃ erat
beat⁹ iob:qñ a diabolo p̃cuſſ⁹ tãtis dãnis:oꝛbitate ẽt filioꝝ
afflict⁹:in nullo ꝯtra dñm murmurauit. Tunſione illa tãte
tribulatiõis fact⁹ eſt tuba ductilis. Ergo audiam⁹ ſi ipſa
tuba bñ ſonuit. Audi. Dñs dedit dñs abſtulit: ſicut dño Job. j.
placuit ita factũ ẽ: ſit nomẽ dñi bñdictũ. Uidete fratres C
quõ ⁊ q̃ȝ diligẽt̃ ſonuit:q̃ȝ ſuauẽ ſonũ dedit. Nec hoc ſolũ
ſufficẽ:niſi adhuc tũdat̃. Dat⁹ ẽ aũt ĩ poteſtatẽ ſathane: vt
caro p̃cuteret̃. Percuſſus eſt:cepit putreſcere:ita vt eũ ſca
tentes globi v̄miũ exararẽ. Ipſe tñ beat⁹ iob quãlibet eẽt
iuſtus:nõ tamẽ fuit ſine pctĩs. Neq; eñ melioꝛ erat ſancto
Johãne euãgeliſta q̄ ait. Si dixerim⁹ qꝛ pctm̃ nõ habem⁹ j. Joh. j.
ipſi nos seducim⁹. Per illã eñ crudeliſſimã penã minuta
peccata purgabant̃. Quã rem etiã ipſe ĩtelliges:deo grãs
referebat:⁊ negligẽtiarũ ſuaꝝ q̃ſi veriſſim⁹ iudex nõ molli Job. ij.
litheo:ſꝫ teſta radebat ſaniẽ fluẽtẽ. Ex oĩb⁹ tñ bõis ſuis:ſo
la ei a diabolo mulier reſeruat̃. Suppoſita ẽ vxoꝛ eua:qua
ſi ad ſeductionẽ. Hoc erat neceſſariũ: vt vxoꝛ ei reſuaret̃.
Equidẽ nõ ad ſolatiũ mariti:ſed ad miniſterium diaboli.
Suggeſſit mulier blaſphemiã:ſed iob nõ obtẽperat ſed re
cuſat. Euã adã in paradiſo nõ repulit:repulit iob euã ĩ ſter Gen. iij.
quilinio. In ſtercoꝛe ſedebat iob cum flueret vermib⁹ atq;
putreſceret:ſed melioꝛ iob vulnerib⁹ plen⁹ ĩ ſtercoꝛe q̃ȝ adã
integer in paradiſo. Equidẽ adhuc vxoꝛ ſua eua erat:ſꝫ iã
ille adã nõ erat. Quid ḡ dixit mulier? Blaſphema deum ⁊ Job. ij.
moꝛere. Ecce audiuim⁹ quõ tundit̃ tuba iſta. Percuſſit eũ
diabol⁹ a capite vſq; ad pedes graui vulnere:⁊ putreſcens
v̄mib⁹ ſedebat in ſtercoꝛe. Audiuim⁹ quẽadmodũ tunſus
eſt:tube hui⁹ ductilis vocẽ dulcẽ ſi placet audiam⁹. Rñdit D
enĩ vxoꝛi. Locuta es inq̄t q̃ſi vna ex inſipiẽtib⁹ mulieribus Ubi. s.
Si bona ſuſcepim⁹ de manu dñi:mala q̄re nõ toleremus?
O ſonũ foꝛtẽ:o ſonũ dulcẽ. Quẽ nõ doꝛmientẽ excitet ſon⁹
iſte? Quẽ nõ excitet p̄ſumptio ĩ dño: vt aduerſus diabolũ
ſecur⁹ p̄cedat in p̄liũ:⁊ nõ ſe ſuis virib⁹ obtectur⁹:ſꝫ dei au
xilio p̄tegẽd⁹? Ipſe enĩ adiutoꝛiũ dedit:q̄ eũ tẽtari p̄miſit.
Nõ enĩ tũderet diabol⁹ de ſe ipſo:nihil enĩ facere poterit:ni
ſi qd̃ diſpẽſatio diuina p̄miſerit. De illi⁹ enĩ diaboli pena
futura: p̄pheta ꝯmemoꝛãs ait. Cõtrit⁹ eſt malle⁹ vniuerſe Hiere. l.
tre. Malleũ vniuerſe terre:diabolũ voluit intelligi. De ip̃o
malleo in manu dñi poſito:id eſt in poteſtate dei:tũduntur
ductiles tube:id ẽ aĩe ſancte:vt reſonẽt dei laudes. De iſto E
malleo ⁊ iuſt⁹ tundit̃ ⁊ pctõꝛ. Ille vt p̄bet̃:ille vt puniatur
Aut certe vt iuſt⁹ augeat̃ ĩ bonis:⁊ pctõꝛ coꝛrigat̃ a malis
Sub iſto enĩ malleo ĩ manu:id ẽ in p̃tãte dñi ꝯſtituto:tun
dunt̃ nõ ſolũ hũiles ſꝫ ⁊ ſup̃bi. Sed hũiles p̄ducunt̃: ſup̃:
bi ꝯminuunt̃ vt vitrũ. Una eadẽq; tũſio bonos p̄ducit ad
glĩam malos redigit in fauillã: vt ĩpleat̃ in eis illõ qd̃ ſcri
ptũ ẽ. Et erit tãq̃ȝ puluis quẽ p̄ijcit vent⁹ a facie terre. De Pſ̃. j.
ip̃o eĩ malleo q̄tiẽs aĩe ſancte deo diſpẽſante vl̃ p̄mittẽte
tũdunt̃: in nullo murmurãt:ĩ nullo penit⁹ ꝯdicũt:magı̨ hu
militer velut ductilis tuba p̄clamãt. Juſtus es dñe:⁊ iuſta Pſalm.
iudicia tua. Adhuc min⁹ patimur q̃ȝ meremur. Et hec q̄dẽ cxviij.
dicũt aĩe ſanc:e. Aie v̄o ſup̃be ⁊ pctĩs noxie: quotiẽs aliq̄
aduerſitate pulſant̃: rebelles cõtra dñm murmurare preſu:
munt dicẽtes. De⁹ quid tibi feci? Quare tanta patioꝛ mala

Annota: Quibus in cõſciẽtiis reſpondet diuina iuſticia. Bene dic ſi
tio nũera: o deꝰ qd tibi feci? Verũ ẽ:qꝛ nihil mihi feciſti: ſed totũ tibi
lis ordinis Si eni aliqd boni feciſſes:mihi feceras. Cũ vero peccata
ſmonũ hu ⁊ crimina cõmiſiſti:tibi oia feciſti:nõ mihi. Et qꝛ quecũqꝫ
ius operis. ſeminauerit homo:hec et metet: nõ eſt iniuſtũ qd ſpinas ⁊
F tribulos pctõꝝ colligat q̃ nequitiã ſeminauit. Nos ꝟo fra
Gal.vi. tres chariſſimi audiamꝰ aplꝫ dicẽtẽ. Seminemꝰ qd bonũ
ẽ ad oẽs: maxime ad domeſticos fidei. Timeamꝰ ne forte
ſi in carne ſeminamꝰ:ſm aplꝫ:de carne metamꝰ corruptio
nẽ:ſed ipſo atteſtãte ſeminemꝰ in ſpũ vt de ſpũ metamꝰ vi
tam eternam:ad quã nos dñs ſub ſua protectione ꝑducat
cui eſt honor et imperium in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eadem dominica de bono patientie. Sermo.iij. In quo demõſtrat ꝙ patiẽtia dei qua malos expectat non fit ex aliqua paſſione ⁊ quo modo patiẽtia iuſtorum ſit donum dei. Inſuꝑ quomodo deus penitere dicitur ſine alicuius prauitatis corruptione.

Sermo ccxxiij. A Ca.i. Virtꝰ animi q̃ patiẽtia dr̃:tã magnũ dei donũ ẽ:
vt etiã ipſiꝰ q̃ nobis eã largit̃:q̃ malos vt corri
gant̃ expectat: patiẽtia ꝑdicet̃. Ita q̃uis deꝰ ni
hil pati poſſit:patiẽtia vero a patiẽdo nomẽ ac
ceperit:patientẽ tñ deũ nõ modo fideliter credimus:verũ
etiã ſalubriter ꝯfitemur. Sed dei patiẽtia q̃lis ⁊ quãta ſit
quẽ nihil patientẽ nec tñ ĩpatientẽ:imo etiã patiẽtiſſimum
dicimꝰ:ꝟbis explicare q̃s poſſit? Ineffabilis eſt ergo illa
patiẽtia:nõ tñ nulla:ſicut zelus eiꝰ:ſicut ira eiꝰ:⁊ ſi quid hu
iuſmodi eſt. Nã ſi tanq̃ noſtra iſta cogitemus:in illo nulla
ſũt. Nihil eni hoꝝ nos ſine moleſtia ſentimꝰ. Abſit aũt vt
ĩpaſſibilẽ dei naturã ꝑpetit ullã moleſtiã ſuſpicemur. Sicut
aũt zelat ſine aliq̃ liuore: iraſcit̃ ſine aliq̃ ꝑturbatiõe: miſe
ret̃ ſine aliq̃ dolore:penitet eũ ſine alicuiꝰ ſue prauitatis cor
reptiõe:ita eſt patiẽs ſine vlla paſſiõe. Nũc itaqꝫ hũana pa
tiẽtia quã capere poſſumus et habere debemꝰ: cuiuſmodi
ſit:q̃tũ dñs tribuit ⁊ q̃tũ patit̃ breuitas preſentis ſmõis
B expediat̃. Patiẽtia hoĩs q̃ recta eſt atqꝫ laudabilis ⁊ voca
Ca.ij. bulo digna ꝟtutis:ea ꝑhibet̃ q̃ equo aĩo mala toleramus
ne aĩo iniquo bona deſeramꝰ:ꝑ que ad meliora ꝑueniamꝰ
Quapropter impatiẽtes dũ mala pati nolũt:nõ efficiũt vt
a malis eruant̃:ſed vt mala grauiora patiant̃. Patientes
aũt q̃ mala malũt nõ cõmittẽdo ferre:q̃ nõ ferendo cõmit
tere:⁊ leuiora faciũt q̃ ꝑ patiẽtiã patiunt̃: et peiora euadũt
qbꝰ ꝑ ĩpatiẽtiã mergerent̃. Bona vero eterna ⁊ magna non
ꝑdũt:dũ malis tꝑalibꝰ breuibuſqꝫ nõ cedũt. Qm̃ nõ ſũt cõ
Rom.viij digne paſſiões huiꝰ tꝑis.ſicut apl's dĩc: ad futurã gloriã
ij.cor.iiij. q̃ reuelabit̃ ĩ nobis. Et iterũ ait. Qd eſt tꝑale leue tribula
tionis nr̃e:in incredibilẽ modũ eterne glorie põdꝰ operat̃
C nob. Intueamur itaqꝫ chariſſimi quãta ĩ laboribꝰ ⁊ dolori
Ca.iij. bꝰ hoĩes dura ſuſtineãt ꝓ rebꝰ q̃s vitioſe diligũt: ⁊ q̃tũ ſe
his feliciores fieri putant:tãto infelicius cõcupiſcũt. Quã
ta ꝓ falſis diuitijs:quãta ꝓ vanis honoribꝰ:quãta ꝓ ludi
cris affectionibꝰ ꝑiculoſiſſima ⁊ moleſtiſſima patiẽtiſſime
tolerant̃. Pecunie et glorie cupidos videmꝰ:vt ad deſide
rata ꝑueniãt:adeptiſqꝫ nõ careãt:ſoles:imbres: glacies: flu
ctꝰ ⁊ ꝓcelloſiſſimas tempeſtates:aſpera et ĩcerta bellorum
ĩmaniũ plagarũ ictꝰ ⁊ vulnera horrẽda non ineuitabili ne
ceſſitate:ſed culpabili voluntate ꝑferre. Verũ he licite q̃dã
modo vident̃ inſanie. Nãqꝫ auaritia:ambitio:luxuria:⁊ va
D riorũ oblectamẽta ludorũ: niſi ꝓpter illa facimꝰ aliqd ad
Ca.iiij. mittat̃:ſiue flagitiũ qd legibꝰ ꝓhibet̃ hũanis:putant̃ ab in
nocẽtia ꝑtinere:imo ẽt q̃ ſine fraude cuiuſqꝫ aut ꝓ habẽda
vel augẽda pecunia:aut ꝓ adipiſcẽdis vel retinendis ho
noribꝰ:aut ĩ agone certãdo ſeu venãdo ſeu theatricũ aliqd
plauſibilit̃ exhibẽdo:magnos labores doloreſqꝫ ꝑtulerit
parũ eſt qd populari vanitate nulliſqꝫ rephenſionibꝰ cohi
Ps.ix. bet̃:ſꝫ ĩſuꝑ extollit̃ laudibꝰ. Qm̃ laudat̃ (ſicut ſcꝑtũ ẽ) pec
cator ĩ deſiderijs aĩe ſue. Vis eni deſideriorũ facit tolerãtiã
laborũ ⁊ dolorũ:⁊ nemo niſi ꝓ eo qd delectat ſpõte ſuſcipit
ferre quod cruciat. Sed iſte vt dixi cupiditates ꝓpter q̃s
explẽdas q̃ eis flagrãt multa dura ⁊ acerba patiẽtiſſime
E ſuſtinẽt:licite eſtimant̃ legibuſqꝫ cõceſſe. Quid ꝙ ẽt ꝓ apti
Ca.v. ſceleribꝰ nõ vt ea puniãt ſꝫ vt ꝑpetrẽt:multa homines gra

uiſſima perferũt? Nõne de quodã nobiliſſimo patrie parri
cida ſecularium litterarũ loquunt̃ auctores: ꝙ famẽ ſitim fri
gus ferre poterat:eiuſqꝫ erat corpꝰ patiẽs inedie:algoris:vi
gilie:ſupra q̃ cuiqꝫ credibile eſt? Quid de latronibꝰ dicã:
quoꝝ oẽs cũ inſidiant̃ viatoribꝰ:noctes ꝑpetiunt inſõnes
atqꝫ vt trãſeũtes excipiãt innocẽtes:ſub qlibet celi aſperi
tate nocẽtẽ aĩm corpuſqꝫ ꝯſigũt? Quidã ꝟo eoꝝ inuicem
torq̃ri ꝑhibent̃:ita vt exercitatio contra penas nihil diſtet
a penis. Nõ eñ tñ fortaſſis excrutiant̃ a iudice vt a dolen
tibꝰ ꝟitas inq̃rat̃:q̃tũ a ſuis ſocijs vt a patiẽtibꝰ nõ ꝓdã
tur. Mirãda ẽ potiꝰ q̃ laudãda patiẽtia: imo nec mirãda
nec laudãda q̃ nulla eſt:ſed mirãda duricia:negãda patiẽ
tia. Nihil aũt illic iure laudãdũ:nihil vtiliter imitãdũ. Tã
toqꝫ rectiꝰ maiore ſupplicio dignũ iudicaueris aĩm:q̃to
magis vitioſus odit inſtrumẽta ꝟtutũ. Patiẽtia comes ẽ
F ſapiẽtie:nõ famula ꝯcupiſcẽtie. Patientia amica eſt bone
cõſcientie:nõ inimica innocẽtie. Cũ ḡ videris quẽqꝫ patiẽ Cap.vi.
ter aliqd pati:noli ꝯtinuo laudare patiẽtiã:quã nõ oſtẽdit
niſi cã patiẽdi. Qñ illa bona eſt:tũc iſta ꝟa eſt. Qñ illa nõ
polluit̃ cupiditate: tũc a falſitate iſta diſtinguit̃. Cũ vero
tenet̃ crimine:tũc multũ huiꝰ errat̃ ĩ noĩe. Nõ eni ſicut oẽs
q̃ ſciũt ſunt participes ſciẽtie:ita oẽs q̃ patiunt̃ ſũt partici
pes patiẽtie:ſꝫ q̃ paſſiõe recte vtũt̃:hi patiẽtie veritate lau
G dant̃:hi patiẽtie munere coronant̃. Verũtñ cũ ꝓ libidini
bus vel etiã ſceleribꝰ:cum deniqꝫ ꝓ iſta tꝑali vita ac ſalute Cap.vij.
multa hoĩes horrẽda mirabiliter ſufferũt:ſatis nos admo
nent q̃ta ſufferenda ſint ꝓ vita bona:vt etiã poſtea poſſint
eẽ eterna:⁊ ſine vllo tꝑis termino:ſine vtilitatis vlliꝰ detri
mẽto ꝟa felicitate ſecura. Dñs ait. In vr̃a patiẽtia poſſide Lu.xxi.
bitis aĩas vr̃as. Nõ ait:villas vr̃as:laudes vr̃as:luxurias
vr̃as:ſꝫ aĩas vr̃as. Si ḡ tãta ſuffert aĩa vt poſſideat vñ pe
reat:q̃ta debꝫ ſufferre ne peat? Deĩde vt illõ dicã qd culpa
bile nõ ẽ:ſi tãta ſuffert ꝓ ſalute carnis ſue inter manꝰ ſecã
tiũ ſiue vrẽtiũ medicoꝝ:q̃ta dꝫ ſufferre ĩter furores quorũ
libet inimicorũ: cũ medici ne corpꝰ moriat̃ ꝑ penas corpi
ꝯſulãt:ĩimici aũt penas ⁊ mortẽ corpis ꝯminãdo vt aĩa ⁊
corpꝰ ĩ gehẽna occidat̃ ĩpellãt:q̃q̃ ⁊ ipi corpi tũc ꝓuiden
tiꝰ ꝯſulat̃:ſi tꝑalis ſalꝰ eiꝰ ꝓ iuſticia ꝯtẽnat̃:⁊ pena vł mors
eiꝰ patiẽtiſſime ꝓ iuſticia ſufferat̃? De corpis q̃ppe redẽpti
one q̃ ĩ fine futura ẽ loq̃t̃ apl's vbi ait. Et ipſi ĩ nobiſmetip Rom.viij
ſis ĩgemiſcimꝰ adoptionẽ filiorũ dei:expectãtes redẽptio
nẽ corporis noſtri. Deinde ſubiũxit. Spe enim ſalui facti vbi.ſ.
ſumꝰ. Spes autem que videtur nõ eſt ſpes. Qd enim videt
quis:quid ſperat? Si aũt qd nõ videmus ſperamus ꝑ pa
H tientiã expectamꝰ. Cũ ergo torquẽt aliq̃ mala:ſed non ex
torquẽt opa mala: nõ ſolũ aĩa per patientiã poſſidet̃:verũ Cap.viij.
etiã cũ per patiẽtiã corpꝰ ipm ad tꝑs affligit̃ vel amittitur
ĩ eternã ſtabilitatẽ ſaluteqꝫ reſumit̃:⁊ ei ꝑ dolorẽ ⁊ mortẽ ĩ
uiolabilis ſanitas:⁊ felix ĩmortalitas cõpat̃. Vñ ⁊ dñs ie
ſus ad patiẽtiã exhortãs martyres ſuos etiã ipſiꝰ corporis
ĩtegritatẽ futurã ſine cuiuſqꝫ nõ dicã mẽbri ſꝫ capilli amiſ
ſione ꝓmiſit. Amẽ dico vobis inq̃t capillꝰ capitis vr̃i nõ pe
ribit. Et qm̃ nẽo vnq̃ (ſicut apl's dicit) carnẽ ſuã odio ha Lucc.xxi.
buit:magis hõ fidelis ꝑ patiẽtiã quã ꝑ ĩpietatẽ ꝓ ſtatu ſue Ephe.v.
carnis inuigilet:⁊ future incorruptiõis ineſtimabili lucro
quãtalibet eiꝰ ꝑſtitia dãna ꝯpẽſet. Partim tñ ea vtit̃ animꝰ
ĩ ſeipſo:ꝑti ꝟo ĩ corꝑe ſuo. In ſeipo vtit̃ patiẽtia:qñ illeſo
⁊ ĩtacto corꝑe aliqd qd nõ expediat vł nõ dceat facere aut
dicere:qbuſlibet aduerſitatibꝰ aut ſeditatibꝰ reꝝ ſeu ꝟboꝝ
I ſtimulis incitat̃:⁊ patiẽter mala oĩa tolerat:nec ipſe mali ali
quid oꝑe vel ore cõmittat. Per hãc patiẽtiã ſuſtinemꝰ etiã Ca.ix.
cũ corꝑe ſani ſumꝰ:quod inter huius ſeculi ſcandala beati
tudo nr̃a differt̃. Inde dictũ eſt qd pauloante cõmemora
ui. Si quod nõ videmꝰ ſperamꝰ:per patiẽtiã expectamus. Rom.viij
Hac patiẽtia ſanctꝰ dauid conuitiantis opprobria tolera ij.Re.xvi.
uit:⁊ cũ facile poſſet vlciſci:nõ ſolũ nõ fecit:verũ et alium ꝓ
ſe dolentẽ cõmotũqꝫ cõpeſcuit:⁊ poteſtatẽ regiam magis
adhibuit ꝓhibendo q̃ exercẽdo vindictã. Neqꝫ tũc eiꝰ cor
pus aliquo morbo affligebat̃ aut vulnere:ſed humilitatis
tꝑs agnoſcebat̃ ac ferebat̃ volũtas dei: ꝓpter quã patien
tiſſimo aĩo amaritudo ꝯtumelie bibebat̃. Hanc patientiã Mat.xiij.
dñs docuit:qñ cõmotis zizanioꝝ ꝑmixtione ſuis volẽtibꝰ
ea colligere:dixit reſpondiſſe patrẽfamilias. Sinite vtraqꝫ
creſcere vſqꝫ ad meſſem. Oportet eni patiẽter ferri:qd feſti
nanter non oportet auferri. Huius ⁊ ipſe patientie ꝑbuit ⁊

demonſtrauit exemplū:quod ante paſſionē corporis ſui di
i. Joh.xiij. ſcipulis priuſq̃ oſtenderet traditorem pertulit furem:ꝛ an-
et.xiij. te experimentum vinculorum ꝛ crucis ꝛ mortis:labijs ei⁹
mat. xxvj doloſis non negauit oſculum pacis. Hec omnia ꝛ ſi qua
alia ſunt que cōmemorare longū eſt:ad eum patientie mo-
dū ptinent:quo anim⁹ nō ſua peccata ſed quecūq̃ extrin-
ſecus mala patienter ſuſtinet in ſeipſo ſuo ꝓſus corpe ille
K ſo. Alt⁹ eſt aūt patiētie mod⁹ quo idēipſe animus quecūq̃
Ca.x. moleſtia et grauia in ſui corporis paſſionibus perfert: nō
ſicut ſtulti vel maligni homies ꝓpter adipiſcēda vana vl'
Mat.v. ſcelera ppetrāda:ſed ſicut a dño diffinitū eſt ꝓpter iuſticiā
Utroq̃ modo ſancti martyres certauerūt. Nā ꝛ impiorū
opprobrijs ſaturati ſūt: vbi anim⁹ a corpe intacto quaſdā
Heb.xj. veluti plagas ſuas integer ſuſtinet:ꝛ ī corporib⁹ vincti ſūt
incluſi ſunt:fame ꝛ ſiti affecti ſunt:torti ſunt:exſecti ſunt:di
laniati ſunt:incenſi ſunt:trucidati ſunt:ꝛ pietate īmobiles
ſubdiderūt deo mentē cū paterenť in carne:quicqd exqrē
ti crudelitatis venit in mentē. Mai⁹ ſane patiētie certamē
eſt:qñ nō viſibilis inimic⁹ pſequēdo atq̃ ſeuiendo viget in
nephas:q palā ꝛ aperte ante ꝯſentiēte vincať. Sȝ ipe dia-
bol⁹ q etiā p filios infidelitatis tāq̃ p ſua vaſa filios lucis
inſequiť:p ſeipm occult⁹ īpugnat:ſeuiēdo inſtans vt cōtra
L deū fiat aliqd vel dicať. Talē illū iob ſanct⁹ expertus eſt:
Cap.xj. vtraq̃ tentatione vexat⁹:ſed in vtraq̃ ſtabili patientie ro
bore ꝛ armis pietatis inuict⁹. Nā pri⁹ illeſo corpe cūcta q
Job.j. habebat amiſit:vt anim⁹ ante ſue carnis cruciatū ſubtra-
ctis reb⁹ quas magnipēdere hoies aſſolent frāgereť ꝛ ad
uerſus deū loquereť aliqd:his amiſſis ꝓpterq̃ illū dolere
putabat. Percuſſus etiā olm ſubita orbitate filiorū vt q̄s
ſigillatim ſuſceperat ſimul pderet:tanq̃ eorū numeroſitas
nō vīi felicitas ornareť extiterit:ſed vnde calamitas auge-
reť. Ubi autē iſta ppeſſus in deo ſuo māſit imobilis:et⁹ af
fixus ē volūtati:quē nō poſſet amittere niſi ꝓpria volūtate
ꝛ ꝓ his q pdidit eū q abſtulit tenuit: ī quo inueniret quod
M nūq̃ periret. Neq̃ eni ille abſtulerat qui nocēdi habuit vo
Ca.xij. luntatē:ſed ille q dederat poteſtatē. Aggreſſus eſt inimic⁹
et corpus: nec ea que homini extrinſecus inerant: ſed ipm
Job.ij. iā hoiem in q̄ potuit parte pcuſſit. A capite vſq̃ ad pedes
ardebāt dolores:ſcatebant vermes:ſanies defluebat: ma
nebat in putrido corpe anim⁹ integer:horrēdoſq̃ cruciat⁹
carnis cōtabeſcētis inuiolata pietate ꝛ incorrupta patien
tia pferebat. Aderat vxor nec ferebat opē aliquā viro:ſȝ in
deū blaſphemiā ſuggerebat. Etei eā diabol⁹ cū etiā filios
abſtuliſſet tanq̃ nocēdi penit⁹ reliquerat:qui q̄ſtum eēt ne
ceſſaria tentatori:iā in eua didicerat:ſed modo alterū adā
quē p mulierē caperet nō inuenerat. Cautior fuit iſte ī do-
lorib⁹ q̃ ille in nemorib⁹. Ille victus eſt in delicijs: iſte vi-
cit in penis. Cōſenſit ille oblectamētis:nō ceſſit iſte tormē
tis. Aderāt amici nō vt ī malis cōſolarenť:ſȝ vt mala ſuſpi
careť. Neq̃ ei eū q tāta patiebať innocētē eē credebant:
nec tacebat eoꝝ ligua qđ illi⁹ ꝯſcia nō hēbat: vt inter īma-
nes cruciat⁹ corpis:ēt falſis anim⁹ cedereť opprobrijs. At
ille ſuſtinēs ī carne dolores ſuos:ꝯiugis corripiebat īſipiē
N tiā:amicos docebat ſapiētiā:ſuabat vbiq̃ patiētiā. Huc
Ca.xiij. intueanť q ſibi ingerūt mortē qñ q̄runť ad vitā:et ſibi aufe-
rēdo pñtē:abnegāt ꝛ futurā. Quid ſi ad xpm negandū vel
aliqd ꝯ iuſticiā faciendū ſicut veri martyres cogerenť:oia
poti⁹ patiēter ferre:q̃ ſibi īpatiēter mortē inferre debuerat.
Quod ſi fugiendorū malorū cā recte fieri poſſet:iob ſanct⁹
ſe ipſe perimeret:vt tāta mala in reb⁹ ſuis:in filijs ſuis ī mē
bris ſuis diabolice crudelitatis effugeret. Non autem fe-
cit. Abſit eñ vt in ſe cōmitteret ipſe vir ſapiens:qđ nec mu
lier ſuggeſſit inſipiēs:qꝛ ꝛ ſi ſuggeſſiſſet: merito ꝛ hic illud
Job.ij. audiſſȝ:qđ audiuit ſuggerēdo blaſphemiā. Locuta ē tāq̃
vna ex inſipiētib⁹ mulierib⁹. Si bona pcepimus de manu
dñi:mala nō ſuſtinem⁹? Et ipſe q̄ppe patiētiā pdidiſſet ſi-
ue blaſphemando ſicut illa voluerat: ſiue ſe interficiendo
quod nec illa auſa fuerat dicere:moreretur: atq̃ eſſet inter il-
Eccle.ij. los de qbus dictū eſt. Ue his q perdiderūt patiētiā et au-
geret poti⁹ q̃ euaderet penas:ꝗ poſt ſui corporis mortem
ſiue ad blaſphemorū ſiue ad homicidarū ſupplicia rapere
tur. Si eni parricida eo ſceleratior eſt q̃ qlibet homicida:
qꝛ nō tm̄ hominē verūetiā ꝓpinquū necat:in ipſis parrici
dis quanto ꝓpinquiorem quiſq̃ peremerit:tanto iudicať

īmanior ſine dubio peior eſt qui ſe occidit:quia nemo ē ho
mini ſeipſo ꝓpinquior. Quid ģ miſeri faciunt qui cum et h̄
ſibimet ingeſtas et poſtea nō ſolū īpietatis aduerſus deū
ſed etiam ipſius quā in ſe exercuerūt crudelitatis luant de
bitas penas:inſuper querunt et martyrum glorias:cū etiā
ſi pro vero xpi teſtimonio pſecutionē paterenť:ꝛ ſe interfi
cerēt ne aliqd a pſecutorib⁹ paterenť:recte illis diceretur.
Ue his qui perdiderunt patientiā? Quomodo enim iuſto Ubi.ſ.
premium patiētie reddiť:ſi ꝛ impatiens paſſio coronatur?
Aut quomodo innocens iudicabitur cui dictum eſt. Dili- Mat. xxij
ges ꝓximū tuū ſicut teipſum:ſi homicidium cōmittit ī ſe- O
ipſo qđ cōmittere ꝓhibeť in proximo? Audiant ergo ſan- Ca.xiiij.
cti de ſcripturis ſanctis precepta patientie. Fili accedens Eccē.ij.
ad ſeruitutem dei:ſta in iuſticia et timore:et prepara aīam
tuā ad tentationē. Deprime cor tuū ꝛ ſuſtine: vt creſcat in
nouiſſimis vita tua. Omne qđ tibi ſupuenerit accipe: et in
dolore ſuſtine:ꝛ in humilitate tua patientiam habe. Qm̄ in
igne ꝓbať aurū ꝛ argentū:hoies ꝟo receptibiles in cami-
no humiliationis:ꝛ in loco alio legiť. Fili ne deficias in di puer.iij
ſciplina dñi:neq̃ fatigeris: cū ab illo increparis. Quem eñ Heb.xij.
diligit dñs corripit:flagellat autem omnē filium quem re-
cipit. Q ƌ hic poitū eſt:filiū quē recipit:hoc in ſupradicto
teſtimonio eſt:homines receptibiles. Hoc eni iuſtum ē:vt
qui de priſtina felicitate paradiſi propter cōtumacem deli
ciarū appetētiā dimiſſi ſum⁹:per humilē moleſtiarū patiē
tiā recipiamur. Fugaces mala faciēdo:rudes mala patiē-
do. Sed vera patiētia q huius eſt noie digna virtutis:que P
rendum eſt vnde ſumatur. Sunt eni quidam tribuunt vi- Ca.xv.
ribus voluntatis humane non quas habēt ex diuino adiu
torio:ſed quas ex libero arbitrio. Error autē iſte ſupb⁹ eſt
Eorū eſt eni qui abundāt:de qb⁹ diciť in pſalmo. Oppro pſ.cxxij.
briū eis qui abundant:ꝛ deſpectio ſuperbis. Nō eſt ergo Pſ.ix.
iſta patientia pauperum:que non perit in eternum. Hi eñ pſ. xv.
pauperes:ab illo eā diuiē accipiūt cui diciť. Deus me⁹ es Jaco.j.
tu:quoniā bonoꝝ meorum non eges. A quo eſt omne datū
optimū:et omne donū pfectum. Ad quem clamat egenus
ꝛ paup qui laudat nomen eius:ꝛ petēdo: querendo:pulſan
do dicit. De⁹ me⁹ eripe me de manu peccatoris:ꝛ de manu pſ. lxx.
legis pretereuntis et iniqui:qm̄ tu es patientia mea domi-
ne:ſpes mea a iuuētute mea. Iſti autem q abundant ꝛ ege
re ad dominū dedignanť:ne ab illo accipiāt verā patiētiā:
de ſua falſa gloriantes:conſiliū inopis volunt confundere: Pſ.xiij.
qm̄ dominus ſpes eius eſt. Nec attendunt cum homines
ſibi et ſue:id eſt humane voluntati tantum tribuūt:in illud
ſe incurrere quod ſcriptum eſt. Maledictus homo:qui ſpē Hier.xvij
ſuam ponit in homine. Unde etiā ſi eis cōtingat vt aliqua
dura et aſpera vel ne diſpliceant hominibus vl' ne grauio
ra patianť: vel ſibi placēdo amādoq̃ pſumptionē ſuā ea-
dē ipſa ſupbiſſima volūtate ſuſtineāt: ƌ illis dicēdū eſt de
patiētia:qđ de ſapiētia beat⁹ Jacob⁹ apl's dicit. Nō ē iſta Jaco.iij.
patientia de ſurſum deſcēdens:ſed terrena: animalis dia-
bolica. Cur enim non ſit ſuperborum falſa patientia:ſicut
ſupborum falſa ſapientia? A quo eſt autem vera ſapientia
ab illo eſt ꝛ vera patiētia. Huic eni cātat ille ſpiritu paup
Deo ſubiecta ē aīa mea qm̄ ab ipſo eſt patientia mea. Sed Pſ.lxj.
reſpondent ꝛ loquūtur dicentes. Sicut voluntas hominis Q
ſine vllo dei adiutorio viribus liberi arbitrij tā multa gra- Ca.xvj.
uia et horrenda perfert ſiue in aīo ſiue in corpore:vt morta
lis vite huius ꝛ peccatorum delectatiōe perfruatur cur nō
eodem modo eadem ipſa voluntas hominis eiſdem viri-
bus liberi arbitrij non ad hoc ſperans ſe diuinitus adiu-
uari:ſed ſibi naturali poſſibilitate ſufficiēs: quicquid labo
ris vel doloris ingeriť:ꝓ iuſticia ꝛ vita eterna patiētiſſime
ſuſtinet? An vero inquiūt idonea eſt iniquorum voluntas
deo non adiuuante: vt ſe ipſi in cruciatibus pro iniquitate:
ꝛ anteq̃ ab alijs crucienť exerceant:idonea ē voluntas mo
ras vite huius amantium vt deo non adiuuante inter atro
ciſſima ꝛ longa tormenta in mendacio perſeuerent:ne ſua
facinora cōfitentes iubeanť occidi:ꝛ nō eſt idonea iuſtorū
voluntas niſi ei vires deſuper ſuggeranť quaſlibet penas
vel ipſius decore iuſticie vel eterne vite amore perferre.
Qui hec dicunt:nō intelligunt quēq̃ iniquorum tanto eſſe R
ad q̄cūq̃ mala pferēda duriorē:quādo in eo maior ē cupi Ca.xvij.
ditas mūdi:ꝛ quēq̃ iuſtorū tāto eſſe ad quecūq̃ mala per

ferends fortiorem:quãto in eo eſt maioꝛ charitas dei. Sed
cupiditas mũdi initiũ habet ex arbitrio volũtatis: ꝓgreſ-
ſum ex iocũditate voluptatis: firmamẽtũ ex vinculo cõſue-
Roma. v. tudinis. Charitas aũt dei diffuſa eſt in cordibꝰ noſtris:nõ
vtiq ex nobis:ſed ꝑ ſpiritũſanctum q̄ datꝰ eſt nobis. Pro-
inde ab illo eſt patiẽtia iuſtorũ: ꝑ quem diffundiť charitas
eorũ. Quã charitatem laudãs atq cõmendans apoſtolus
j. Cor. xiij. iter cetera eiꝰ bona dixit eã ⁊ cũcta ſufferre. Charitas inq̃t
magnanima eſt. Paulopoſt ait. Oĩa tolerat. Quanto ergo
maioꝛ eſt ĩ ſctĩs charitas dei:tantomagis ꝓ eo qđ diligiť.
Et quãto maioꝛ eſt in peccatoꝛibus cupiditas mũdi: tãto
magis ꝓ eo qđ cõcupiſciť oĩa tolerantur. Ac per hoc inde
eſt patientia veſtra iuſtorũ:vnde eſt in eis charitas dei. Et
ĩde eſt patiẽtia falſa iniquoꝝ: vñ eſt ĩ eis cupiditas mũdi.
j. Joh. ij. Propter qđ dicit Johãnes apl's. Nolite diligere mundũ
nec ea q̄ in mundo ſunt. Si qs dilexerit mundũ:dilectio pa
tris nõ eſt in ipo: qꝛ omne qđ ĩ mundo eſt:ꝯcupiſcentia car
nis eſt ⁊ ꝯcupiſcẽtia oculoꝝ:⁊ ambitio ſeculi: q̄ nõ eſt a pr̃e
ſed ex mũdo eſt. Hec igiť cõcupiſcẽtia q̄ non eſt ex pr̃e ſed
ex mũdo:quãto fuerit in hoĩe vehemẽtioꝛ et ardẽtioꝛ:tãto
fit qſq pro eo quod cõcupiſcit oĩm moleſtiarum doloꝛũq
patiẽtioꝛ. Jdcirco ſicut ſupra diximus:nõ eſt iſta patiẽtia
de ſurſum deſcẽdẽs:patiẽtia vero pioꝝ de ſurſum eſt deſcẽ
Jaco. iij. dens a pr̃e luminũ. Jtaq illa terrena eſt:iſta celeſtis. Jlla
animalis:iſta ſpiritalis. Jlla diabolica:iſta deifica:qm̃ cõ-
cupiſcẽtia q̄ fit vt peccãtes oĩa ꝑtinaciter patiãtur:ex mun
do eſt. Charitas aũt qua fit vt recte viuẽtes oĩa fortiť pa-
tiant:ex deo eſt. Et ideo illi falſe potentie põt ſine adiuto-
rio volũtas hũana ſufficere:tanto durioꝛ quãto cupidioꝛ:⁊
eo tolerabilius mala ſuſtinẽs quo ipſa fit peioꝛ. Huic autẽ
q̄ vera patientia eſt: ideo volũtas hũana niſi deſuꝑ adiuta
et inflãmata non ſufficit: qꝛ ſpũſſanctus eſt ignis eius:quo
niſi accenſa diligat ĩpaſſibile bonum: ferre nõ põt qđ patiť
S malũ. Sicut em̃ diuina teſtãtur eloq̃a. Deus charitas eſt:et
Ca. xviij. q̄ manet in charitate:in deo manet ⁊ deus in eo. Quiſquis
j. Joh. iiij. ergo cõtendit haberi poſſe dei charitatẽ ſine dei adiutoꝛio
qđ aliud cõtẽdit niſi habere deũ poſſe ſine deo? Quis autẽ
hoc dicat xp̃ianus:qđ nullus audet dicere inſanus. Exul-
tãs ergo apud apoſtolũ vera: pia fideliſq patiẽtia dicit in
Rom. viij oꝛe ſctõꝝ. Quis nos ſeꝑabit a charitate xp̄i? Tribulatio?
an anguſtia:an pſecutio:an fames:an nuditas:an periculũ:
Ps. xliij. an gladius? Sicut ſcriptũ eſt. Quia ꝓpter te mortificamur
tota die:deputati ſumꝰ ſicut oues victime. Sed ĩ his oĩbꝰ
ſuꝑuincimus ꝑ eum q̄ dilexit nos. Deide ſeq̃tur ⁊ adiũgit.
Rom. viij Certꝰ ſum enim: qꝛ neq mors neq vita:neq angelus:neq
pꝛĩcipatꝰ:neq poteſtates:neq preſentia: neq futura:neq
altitudo:neq ꝓfundũ:neq creatura alia poterit nos ſepa-
Roma. v. rare a charitate dei q̄ eſt ĩ xp̄o ieſu dño nr̃o. Hec ẽ illa cha-
ritas dei q̄ diffunditur ĩ cordibꝰ noſtris:nõ ex nobis:ſed ꝑ
ſpm̃ſanctum q̄ datus eſt nobis. Malorum aũt ꝯcupiſcẽtia
ꝓpter quã in eis eſt falſa patiẽtia: non eſt ex pr̃e:ſicut dicit
j. Joh. ij. apl's iohẽs:ſꝫ ex mũdo ẽ. Hic dicit ⁊ aliq̃s. Sic ex mũdo eſt
T ꝯcupiſcẽtia maloꝝ ꝑ quã fit vt mala oĩa ꝓ eo q ab illis cõ-
Ca. xix. cupiſciť ꝑferãt:quomõ ex coꝝ dꝛ volũtate? Quaſi vo non
et ipſi de mũdo ſint cũ ab eis diligiť mũdꝰ:deſerentes eũ ꝑ
Roma. j. quẽ factus eſt mũdus. Seruiſſit em̃ creature:potius q̃ crea
toꝛi:q̄ eſt bñdictꝰ in ſcl'a. Siue itaq mũdi vocabulo iohẽs
apl's dilectores ſignificauerit mũdi:volũtas q̄ ex ipſis eſt.
vtiq ex mũdo eſt:ſiue mundi nomĩe celũ ⁊ terrã ⁊ quecũq
ĩ eis ſunt:hoc eſt vniuerſam cõplexus ſit creaturã:volũtas
ꝓculdubio creature q̄ nõ eſt creatoꝛis ex mũdo eſt. Propť
qđ talibꝰ dñs dicit. Vos deoꝛſum eſtis:ego de ſurſum ſum
Joh. viij. Vos de hoc mundo eſtis:ego nõ ſum de hoc mũdo. Apl's
Joh. xv. aũt dicit. Si de mũdo hoc eſſetis:mundꝰ qđ ſuũ erat dilige-
ret. Sed ne ſibi ampliꝰ arrogarẽt q̃ eorũ mẽſura poſcebat
⁊ hoc qđ eos nõ eſſe dixit ex mũdo: nature putarent eſſe nõ
gratie. Quia vero inq̃t. De mũdo nõ eſtis: ſꝫ ego elegi vos
de mũdo: ꝓpterea odit vos mundus. Ergo de mũdo erãt.
V Nam vt ⁊ de mundo nõ eſſent:electi ſunt de mundo. Hanc
Ca. xx. autem electionem non p̃cedentiũ in bonis oꝑibꝰ meritoꝛũ:
Roma. xj. ſed electiõem gratie demonſtrãs apoſtolus ſic inq̃t. Et in
hoc tẽpoꝛe reliq̃e per electionem gratie ſalue facte ſunt. Si
aũt gratia:iam non ex oꝑibꝰ:alioquin gratia iam non eſt
gratia. Hec eſt electio gratie:qꝛ omnia bona merita preue-
niũtur humana. Si enim vllis bonis meritis datur:iã non
gratis donať ſed debita reddiť: ac per hoc nõ vero nomĩe
gratia nũcupatur: vbi merces (ſicut idem dicit apoſtolus)
non ĩputať ſm̃ grãm ſed ſm̃ debitum. Si autem vt vera ſit Rom. iiij.
gratia:id eſt gratuita: nihil ĩuenit in homĩe cui merito de-
beatur:quod bene ĩtelligitur ⁊ in eo quod dictum eſt. Pro Ps. lv.
nihilo ſaluos facies eos: ꝑfecto ipa dat merita: nõ meritis
datur. Preuenit ergo etiam fidem:ex qua oĩa bona opera
ĩcipiunt. Juſtus em̃ (ſicut ſcriptũ eſt) ex fide viuit. Porro Abacuc. ij
autẽ gratia nõ ſolum adiuuat iuſtum: verũetiam iuſtificat Roma. j.
ĩpium. Et ideo etiã cum adiuuat iuſtum et videť eiꝰ meri-
tis reddi:nec ſic deſinet eẽ gratia: qm̃ id adiuuat quod ipa
eſt largita. Propter hãc itaq grãm que cuncta bona meri
ta humana precedet:nõ ſolum chꝛiſtus ab ĩpijs occiſus eſt Roma. v.
verũetiã pro impijs mortuus eſt. Et anteq̃ moꝛeretur nõ
vtiq iuſtos ſꝫ iuſtificandos elegit apoſtolos:qbꝰ ait. Ego Joh. xv.
vos de mũdo elegi. Quibus enim dixit. De mũdo nõ eſtis
ne putarẽt ſe nunq̃ fuiſſe de mũdo:mox addidit. Sed ego
vos de mũdo elegi. Profecto vt de mũdo nõ eſſent:ipſius
in eos electiõe collatum eſt. Quo circa ſi per ſuam iuſticiã
non per gratiã eius eligerẽtur: non de mundo electi eſſent:
qm̃ de mundo iã non eſſent ſi iam iuſti eſſent. Deinde ſi pro-
pterea ſunt electi:quia iam iuſti erãt:ipſi prioꝛes iam dñm
elegerãt. Quis em̃ poteſt eſſe iuſtus:niſi eligendo iuſticiã?
Finis aũt legis xp̄s ad iuſticiã omni credẽdi. Qui factus Roma. x.
eſt nobis ſapientia a deo ⁊ iuſticia et ſanctificatio. Ipſe eſt j. Cor. j.
ergo noſtra iuſticia. Unde ⁊ antiqui iuſti ante ĩcarnationẽ X
verbi:in hac fide chꝛiſti: ⁊ in hac vera iuſticia qđ eſt nobis Ca. xxj.
xp̄s:iuſtificati ſunt:hoc credẽtes futurũ qđ nos credimus
factũ. Gratia ſalui facti ꝑ fidem:non ex ſeipſis ſꝫ dei dono: Ephe. ij.
non ex oꝑibꝰ ne forte extollerentur. Bona quippe opera
eoꝝ nõ preuenerunt miam dei:ſed ſecuta ſunt. Ipſi quippe
audierunt:ipſi ſcripſerunt longe anteq̃ chꝛiſtus veniſſet in
carne. Miſerebor cui miſertꝰ ero:et miſericoꝛdiã preſtabo Exo. xxxiij
cui miſericoꝛs fuero. E quibꝰ dei verbis:tãto poſt apoſto-
lus paulus diceret. Jgitur non volentis neq currẽtis:ſed Roma. ix.
miſerẽtis eſt dei. Ipſorum etiã vox eſt lõge anteq̃ chꝛiſtꝰ
veniſſet in carne. Deus meus:miſericoꝛdia eius preueniet Ps. lviij.
me. Quomodo aũt poſſent alieni eſſe a fide chꝛiſti:quorum
charitate etiã nobis pronunciatꝰ eſt xp̄s:ſine cuiꝰ fide qſq̃
moꝛtaliũ nec fuit:nec eſt:nec eſſe aliquando poterit iuſtus.
Si ergo iam iuſti a chꝛiſto eligerẽtur apoſtoli: prius illum
ipſi elegiſſent: vt iuſti eligi poſſent:ſine illo iuſti eſſe poſſent.
Sed nõ ita factum eſt. Ipſe q̄ppe illis ait. Non vos me ele- Joh. xv.
giſtis:ſed ego vos elegi. Unde dicit apoſtolus Johãnes. j. Joh. iiij.
Non qđ dilexerimꝰ deum:ſed quia ipſe dilexit nos. Quod
cum ita ſit: qđ eſt homo vtẽs in hac vita propria volũtate Y
anteq̃ eligat ⁊ diligat deum:niſi iniuſtus et impius? Quid Ca. xxij.
eſt inquã hõ aberrãs a creatore creatura: niſi creatoꝛ eius
memoꝛ ſit eius:⁊ eligat eum gratis et diligat gratis:qꝛ non
poteſt eligere vel diligere: niſi prius electꝰ dilectuſq cure-
tur:qui cecitate eligenda non cernit:et languoꝛe diligenda
faſtidit? Sed forte quis dicat:quomodo deus prius eligit
⁊ diligit iniquos aut iuſtificat:cum ſcriptum ſit. Odiſti do-
mine omnes operãteo iniquitatem. Quomodo putamus:
niſi miro ⁊ ĩeffabili modo? Et tamen etiam non poſſumus
cogitare:qđ medicus bonus egroti et odit ⁊ diligit. Odit
enim qꝛ egrotat:qui diligit ita vt egritudinem pellat. Hec Z
ꝓpter charitatem dicta ſunt:ſine qua in nobis nõ poteſt eſſe Ca. xxiij.
vera patiẽtia: qꝛ ĩ bonis charitas dei eſt que tolerat omnia j. cor. xiij.
ſicut in malis mundi cupiditas. Sed hec charitas ꝑ ſpiri- Roma. v.
tumſanctum eſt in nobis:qui datus eſt nobis. Unde a quo
nobis eſt charitas:ab illo eſt patiẽtia. Mundi autem cupi-
ditas quando patienter ſuſtinet onera cuiuſlibet calamita
tis:gloꝛiatur de viribus proprie voluntatis:tanq̃ de ſtupo-
re moꝛbi:nõ de roboꝛe ſanitatis. Inſania eſt iſta gloꝛiatio:
nõ eſt patiẽtie ſed demẽtie. Volũtas iſta tãto videť patien
tioꝛ:acerboꝝ malorum:quanto ⁊ auidioꝛ temporalium bo-
noꝝ quia inanioꝛ ⁊ eternorum. Quod ſi eam exagitat ⁊ in-
flãmat fallacibus viſis ⁊ ſuaſionibus immũdis et diaboli-
cus ſpiritus ⁊ maligna conſpiratione ſociatus efficit hoĩs
voluntatẽ vel erroꝛe dementẽ: vel appetitu cuiuſlibet mun
dane delectatiõis ardẽtẽ:quecũq videntur ĩtolerabilia mi-
rabiliter ſuſtinere. Non tñ ideo etiã volũtas mala ſine iſtu

Ca.xxiiij. gatiõe alteri⁹ imũdi ſpũs: ſicut volũtas bona ſine adiuto:
rio ſcti ſpũs nõ põt eſſe. Nã eẽ poſſe volũtatẽ malã etiã ſine
aliq̃ ſpũ vel ſeducẽte vel icitãte i ipo diabolo ſat ostendit
q̃ p nullũ aliũ diabolũ ꝓpria volũtate fact⁹ diabol⁹ iuenit
Volũtas itaq̃ mala ſiue cupiditate rapiat: ſiue tiore reuo:
cet: ſiue leticia diffundat: ſiue triſticia cõtrahat: atq̃ i his
oib⁹ perturbationib⁹ animi quecũq̃ ſunt: alijs vel alio tpe
grauia contẽnat ⁊ pferat: põt ⁊ ſine alterius ſpũs iſtictu ſe:
ipam ſeducere: ⁊ defectu a ſupiorib⁹ in inferiora lapſando:
q̃to iocundi⁹ eſtimauerit qđ adipiſci appetit vel amittere
metuit: vl' adeptũ gaudet: vl' amiſſum dolet: tm̃ tolerabili⁹
pferre qđ ſibi min⁹ ẽ ad patiẽdũ q̃ illð ad fruẽdũ. Quicqđ
eñ illud eſt: ex creatura eſt: cui⁹ nota volũtas ẽ. Quodãmõ
eñ familiari ꝯtactu atq̃ ꝯnexu ad experiẽdã ei⁹ ſuauitatẽ
Ca.xxv. adiacet amãti creature amata creatura. Volũtas aũt crea
Ps̃.xxxv toris de q̃ ſcriptũ ẽ. Et torrẽte voluptatis tue potabis eos:
lõge alteri⁹ gñis ẽ. Neq̃ eñ ſicut nos creatura ẽ. Niſi ergo
amor ei⁹ det inde nobis: nõ eſt vnde eſſe poſſit i nobis. Ac p
Phil'.ij. hoc volũtas bona q̃ diligit deus i hoie nõ põt eſſe: niſi in q̃
de⁹ opat ⁊ velle. Hec igit volũtas bona: id eſt volũtas deo
fideliter ſubdita: volũtas ſctitate ſupni ardoris accẽſa: volũ
tas q̃ diligit deũ ⁊ ꝓximũ ꝓpter deũ: ſiue amore de quo re:
Joh.xxj. ſpõdit apl's petr⁹. Dñe tu ſcis q2 amo te. Siue tiore: de q̃ di
Phil'.ij. cit apl's paul⁹. In timore ⁊ tremore veſtrã ipoꝝ ſalutẽ ope
Rom.xij. ramini. Siue gaudio: de q̃ dic̃. Spe gaudẽtes: i tribulatio:
ne patientes. Siue triſticia: q̃lẽ ſe dixit habuiſſe magnã ꝓ
j.Cor.xiij fratrib⁹ ſuis. Quecũq̃ amara et aſpa ſuſſerat: charitas dei
Roma.v. eſt q̃ oia tolerat: q̃ nõ diffundit in cordibus nr̃is niſi p ſpm̃
AA ſctm̃ q̃ dat⁹ eſt nobis. Unde nequaq̃ dubitãte pietate: ſicut
Ca.xxvj. charitas ſctẽ amãtiũ: ita patiẽtia pie tolerãtiũ dei donũ ẽ.
Neq̃ eñ ſcriptura fallit aut fallit: q̃ nõ ſolũ i veterib⁹ libris
Ps̃.lxj. habet hui⁹ rei teſtimonia cũ deo dr̃. Patiẽtia mea tu es: et
ab ipo ẽ patiẽtia mea. Et vbi ali⁹ ꝓpheta dicit: accipe nos
Phil'.j. ſpm̃ fortitudis: verũetiam i apoſtolicis lr̃is legit. Quia vo
bis datum ꝓ xp̃o nõ ſolum vt credatis in eũ: ſed vt etiã pa
tiamini ꝓ eo. Nõ ergo q̃ſi de ꝓpo faciat animũ elatum: qđ
Ephe.iiij. ſibi audit eſſe donatũ. Si q̃s aũt nõ hñs charitatẽ q̃ ptinet
ad vnitatẽ ſpũs ⁊ vīculũ pacis: q̃ catholica eccl'ia ꝯgregata
cõnectit: in aliquo ſciſmate cõſtitutus: ne xp̃m neget patit
tribulatiões: anguſtias: famẽ: nuditatẽ: pſecutionẽ: picula:
carceres: vīcula: tormẽta: gladiũ vel flãmas: vel beſtias: vl'
ipſam crucem timore gehẽnaꝝ ⁊ ignis eterni: nullo mõ iſta
culpãda ſunt: imo ꝯo ⁊ hic laudanda patiẽtia eſt. Non eñ
dicere poterim⁹ melius ei fuiſſet vt xp̃m negãdo nihil eoꝝ
pateret q̃ paſſus eſt ꝯfitẽdo: ſʒ exiſtimãdũ fortaſſe tolerabi
li⁹ ei futurũ q̃ ſi xp̃m negãdo cũcta illa vitaret: vt illud qđ
j.Cor.xiij ait apl's. Si tradidero corpus meũ vt ardeã: charitatẽ aũt
nõ habeã: nihil mihi ꝓdeſt: nihil ꝓdeſſe itelligat ad regnũ
celoꝝ obtinẽdũ: nõ ad extremi iudicij tolerabili⁹ ſupplicium
BB ſubeũdũ. Sed merito q̃ri põt: vtrũ iſta patientia donũ dei
Ca.xxvij. ſit: an virib⁹ tribuẽda ſit volũtatis hũane: q̃ quiſq̃ ab eccl'ia
ſeparat⁹ nõ ꝓ errore q̃ eũ ſeparauit: ſʒ ꝓ veritate ſacramẽti
ſeu verbi q̃ apud eũ remãſit timore penaꝝ eternarũ penas
patit tpales. Cauẽdũ eſt eñ ne forte ſi dei donũ iſtã patiẽ:
tiã dixerim⁹: hi q̃b⁹ ieſt etiã ad regnũ dei ptinere credant.
Si aũt donũ dei eẽ negauerim⁹: cogamur fateri ſine adiu:
torio et munere dei i volũtate hois eſſe poſſe aliquid boni.
Neq̃ eñ hoc non eſt bonũ vt credat eterno ſupplicio ſe eſſe
puniẽdũ ſi negauerit xp̃m: vt ꝓ iſta fide q̃lecũq̃ ſupplicium
pferat hũanũ. Proinde ſicut negãdũ nõ ẽ etiã hoc eẽ donũ
ita itelligẽdũ eſt alia eẽ dei dona filioꝝ illius hieruſalem q̃
Gala.iiij. ſurſum libera eſt mr̃ nr̃a. Hec ſunt eñ quodãmõ heredita:
CC ria i q̃b⁹ ſumus heredes dei: coheredes aũt xp̃i. Alia vero
Ca.xxviij q̃ poſſunt accipe etiã filij cõcubinarũ: q̃b⁹ iudei carnales et
Rom.viij ſciſmatici vel heretici cõparant. Quis eñ ſcptũ ſit. Ejice
Geñ.xxj. ancillã et filiũ ei⁹. Neq̃ eñ heres erit fili⁹ cõcubine cũ filio
meo yſaac. Et abrae dixit de⁹. In yſaac vocabit tibi ſemẽ
Roma.ix. Qđ ſic eſt apl's interpretatus: vt diceret: id eſt non qui filij
Gala.iiij. carnis hi filij dei: ſed filij ꝓmiſſionis deputant in ſemie: vt
itelligerem⁹ ſemẽ abrae ſm yſaac ꝓpter xp̃m ad dei filios
pertinere q̃ ſunt corpus xp̃i ⁊ mẽbra: id eſt eccleſia dei vna
vera: germana: catholica: tenẽs piã fidẽ: nõ eã q̃ p elationẽ
Gala.v. vel p timorẽ: ſed eã q̃ p dilectionẽ opat. Tamen etiã filios
concubinaꝝ q̃n a filio ſuo yſaac diuiſit abrahã: nonnulla eis

largit⁹ eſt munera: ne relinquerent oino inanes: nõ vt tenerẽ
tur heredes. Sic eñ legim⁹. Dedit aũt abrahã oẽm cenſum Geñ.xxv.
ſuũ yſaac filio ſuo: ⁊ filijs ꝯcubinaꝝ ſuaꝝ dedit abrahã mu:
nera: ⁊ diuiſit eos ab yſaac filio ſuo. Si ergo filij ſum⁹ libe
re hieruſalẽ: alia dona exheredatoꝝ: alia itelligamus here
dum. Hi eñ heredes ſunt q̃bus dr̃. Non eñ accepiſtis ſpm̃ Rom.viij
ſuitutis iteꝝ i timore: ſed accepiſtis ſpm̃ adoptionis filioꝝ
in quo clamam⁹: abba pater. Clamemus ergo ſpũ charita DD
tis: ſed donec veniam⁹ ad hereditatẽ in q̃ ſemp maneam⁹: Ca.xxix.
liberali amore ſim⁹: non ſeruili timore. Patiẽter clamem⁹
q̃diu paupes ſum⁹: dõec illa hereditate ditemur. Magna
quippe inde pignora accepim⁹ qđ ad nos ditandos paup
factus eſt xp̃s: quo i ſupnas diuitias exaltato: miſſus eſt q̃
ſctã deſideria noſtris cordib⁹ iſpiraret ſpũſſanctus. Horũ
paupeꝝ adhuc credentiũ nõdũ contẽplantiũ: adhuc ſperã
tiũ: nondũ tenentiũ: adhuc deſiderio ſuſpirãtium: nõdũ fe
licitate regnãtiũ: adhuc eſurientiũ ⁊ ſitiẽtiũ nõdũ ſatiatoꝝ.
Hoꝝ ergo paupeꝝ patiẽtia nõ peribit i eternũ: non q2 et il: Ps̃.lxj.
lic patientia erit vbi qđ toleret nõ erit: ſʒ nõ peribit ſicut di
ctũ eſt: q2 ifructuoſa nõ erit. Fructũ aũt habebit eternũ: iõ
nõ peribit i eternũ. Quiſq̃s aũt laborat inaniter: cũ eũ ſpes
feſellerit ꝓpter quã laborabat: merito dicit. Perdidi tm̃ la
borẽ. Quiſquis vero ad ſui laboris ꝓmiſſa pueuerit: gratu:
lãs dicit. Non pdidi laborẽ meũ. Dicit aũt labor nõ periſſe
nõ q2 manet ppetuus: ſed q2 nõ eſt inaniter fuſus. Sic ⁊ pa
tientia pauperũ xp̃i ſed ditandoꝝ heredũ xp̃i non peribit
in eternũ: nõ q2 et illic patiẽter ferre videbimur: ſʒ q2 ꝓ his
q̃ hic patiẽter ptulimus eterna beatitudie pfruemur. Non
dabit finem ſempiterne felicitati: qui donat tẽporalem pa:
tientiam voluntati: quia vtrũq̃ munus donate donatum
eſt charitati.

¶ Item i eadẽ dñica. Homelia de eo qđ ſcriptũ
eſt in euangelio ſm Lucã. Beati oculi qui vidẽt, Luce.x.
⁊c. que habetur inter ſermones de Verbis domi
ni.xxxvij.fol.lvj. Et in libro Quinquaginta ho:
meliarum.xxxviij.fo.cxxix.

¶ Dñica quartadecima. De beato Job. Ser.j.
In quo declarat quomodo iob duobus modis
temptabatur intus videlicet ⁊ foris.

PRomptiorẽ me ad loquẽdum vr̃a ſctitas ſmo: Sermo
net: etiã dudũ de ſcripturis inſinuata oi cũ deuo cexxiiij.
tiõe dicẽdi fiduciã tribuit: quẽ he⁹ gratãter vo: A
bis audire mõſtrauit. Sic nos veſtra ſctitas de
iob dicẽtẽ accipiat: vt audire ſe tãq̃ ruſticum credat. Non
fuco ſmones ifectos dicere arbitret: q̃ illi⁹ magiſterio ſim:
pliciter dicere ꝓfitet. Aduerſus iob diabolus pugnã ipe: Job.j.
trauit: cuius filios ruina cũ extigueret: factus eſt poſt diui
tias inops: poſt familias ſolus: poſt numeroſam ſobolem
nullius pr̃: prĩmonio naufragus: in corpore edaces penas
vno robore fidei ſuſtinebat. Diuitie in inopiam ceciderũt.
Hic noua exꝑgiſcit nuditate: nullus fuit ꝓximus: q2 rara
eſt miſeris amicitia. Corporis ſanitas vulneribus imutat.
Gaudiũ in dolorẽ ꝯuertit: nullus artus q̃ nõ flagellis vali:
tudinũ agitet. Deniq̃ ſub ſterq̃linio iacuit ꝓclara iuſticia:
⁊ cũ vulnerata caro ꝓbaret in mẽbris incolume pect⁹ ſer:
uabat iterius. Nihil erat a capite vſq̃ ad pedes: qđ nõ af:
fligeret pena. Undiq̃ circũuallãtib⁹ penis ſtetit: et vñ fer: B
uebat diaboli iuidia: iđe ſumpta eſt fatigata victoria. In
corpore torq̃bat: ⁊ ſpũ ꝓbabat. Vermib⁹ corp⁹ i quietis do
loris tolerabat gemiata ſupplicia: quẽ fluxe carnis putre:
dinẽ ꝓdurabat fecũda calamitas: nõ noctib⁹ quies: nõ die:
bus requies. Torq̃bat: ⁊ orabat. Aliud poſtulabat hoſtis:
aliud ꝓcabat vociferatio ꝯfeſſoris. Diſſolutis neruis ſaniei
ꝓfluuiũ aſpiori teſta radebat: atrox cruciat⁹ mutabat. Re:
ges nõ agnoſcebat: et ꝯfoſſum corp⁹ i ſtercore recumbebat.
In naufrago corpore icolumis iuſticia tutat ⁊ piclitãtib⁹
mẽbris: auctori vulneꝝ pect⁹ ſerat. Oia excepto ſpũ occu:
pauerat hoſtis. Non fuit q̃ reciprocum redderet mun⁹ mer
cedibus: delicata matrona in alienis domibus ſeruit que
iperare cõſueuerat. Ubi poſt ſolis occaſum diurna ſuppli:
cia dure tranſigebat: q̃etẽ expectabat: ⁊ fatigatis matrona
digitis: ſuccedentem diẽ lachrymãtib⁹ oculis deducebat.

Orbata in merore filiorũ mulier locatᷣ vt ſeruiat: nec ad la
chrymas vacat. Adhuc matrona iã vidua: vbiq; mercẽna-
ria: nuſq; dña: nec ſterilis: nec matᷣ vteri ſui laniatus deflet.
Job.ij. Ecce inq̃t marite q̃ pateris: dic aliq̃d aduerſ⁹ deũ ⁊ morere.
Peccauit ſola q̃ viro miaꝫ denegabat: oblitiuſci vxorẽ iob
in filijs didicerat: ⁊ oib⁹ mẽbris fluens: ſolus animus fide-
D lisᷣ repugnabat. Bellator mũdi in vno viro torquetᷣ dũ tor-
Ubi.ſ. quet: et pena reuertitur i auctorẽ. Ecce inq̃t dñs tradã illũ
tibi: aiam illi⁹ tãtũmodo cuſtodi. Secure pugnat: q̃ hoſte
metuẽte fugatᷣ. Sic hoſtis furebat vt timeret: infigit dolorẽ
crudelitas: ⁊ deficit i ſuis virib⁹. Pena fugata reuertitᷣ ſa-
nitas: ⁊ cicatricib⁹ felicior reddit medicina. Celeri⁹ curat
dñs q̃ vulnerat inimicus. In gaudia gemitus migrauere: ⁊
i foſſis vulneꝝ numerabantᷣ monumẽta victorie. Propter
iob regina: ꝓpter quem et mercẽnaria. Duplici regreditur
fenere: vt amiſſa poſſent duplo recipere.

¶ In eadẽ dominica. De beato Job. Sermo.ij. In quo dicit ꝙ iob cũ diues erat nullũ ꝯtemptũ habuit: cũ paup erat neminẽ blaſphemauit: nec contra dei diſpoſitionem murmurauit.

Sermo ccxxv. B j.Cor.iiij. IN lectiõe q̃ nobis lecta ẽ fres chariſſimi: audi-
uim⁹ ꝙ glorioſiſſim⁹ dei athleta ꝯtra hoſtẽ cal-
lidiſſimũ admirabiliter ꝓliat⁹ ſit: ⁊ ſm qḋ apl's
ait. Spectaculũ deo ⁊ ãgelis ei⁹ ⁊ hoib⁹: dignũ
non ſine ingẽti admiratiõe audire: ⁊ quodãmõ oculis fidei
videre meruim⁹. Vidim⁹ btm̃ iob nõ ſolũ ꝯtra felicitatem
mũdi: ſꝫ etiã cõtra pauptatẽ ⁊ aſperrimos dolores: ⁊ cõtra
filioꝝ orbitatẽ fortitᷣ ⁊ feliciter dimicãtẽ. Qui cũ eẽt diues
nullũ ꝯtẽptũ habuit. Cũ penuriã pateretᷣ: neminẽ blaſphe-
mauit: nec ꝯtra dei diſpẽſationẽ murmurare ꝑſumpſit: ſed
Job.xxxi locuples dicebat. Domus mea oib⁹ viatorib⁹ patuit: et de
vellerib⁹ ouiũ meaꝝ calefacti ſũt humeri ĩfirmoꝝ. Poſtes
Job.j. vo cũ pauptate ꝑmeretᷣ in ãguſtijs loq̃batᷣ. Dñs dedit: dñs
abſtulit: ſicut dño placuit ita factũ ẽ. Et fortitᷣ colluctat⁹ eſt
diabol⁹: ſꝫ athletã dei ſupare nõ potuit. Immanes ſuſcita-
uit fluct⁹: ⁊ firmiſſimã petrã ꝯmouere nõ valuit. Machina-
tiões ſuas adhibuit: et turrim validiſſimã nõ ꝓſtrauit. Ar-
borẽ ꝯcuſſit ⁊ decutere poma nõ valuit. Et ramos q̃dẽ cõ-
fregit: ſꝫ radici nihil nocuit. Parietẽ pforauit: ſꝫ theſaurũ
auferre nõ potuit. Theſauꝝ aũt dico nõ auri ⁊ argẽti ſꝫ fi-
dẽ iuſti. Hũc eñi ei⁹ theſauꝝ diabol⁹ diripe feſtinabat: q̃ñ
B eũ oĩ facultate nudatũ plaga ĩtolerabili cruciabat. Vidi-
ſti augmẽtari fluct⁹: vidiſti petrã firmiſſimã: vidiſti turrim
ĩexpugnabilẽ: vidiſti deũ glificatũ ⁊ diabolũ cõfractũ. Et
q̃li nomie hũc iuſtũ appellẽ: ignoro. Athletã eũ vocẽ? Sed
ꝑcellit tãtaꝝ copia coronarũ. Petrã eũ dicã? Sꝫ firmiorẽ
video. Militẽ appellabo? Sed robuſtiorẽ cerno cõſtantia.
Turrim eũ noiabo? Sꝫ eminet ſapia. Arborẽ eũ dicã? Sꝫ
decoroſior iuẽitᷣ. Fructũ illũ appellẽ? Sed ꝑcioſior demõ-
ſtratᷣ? Theſauꝝ eũ nomiabo? Sed copioſior eẽ dinoſcitᷣ.
Et q̃li vocabulo appellẽ ſctm̃ illũ nõ iuenio. Audiẽt hec di-
uites: audiãt hec paupes q̃ẽadmodũ h̃ btũs vir i diuitijs
ſuis ⁊ felicitate benign⁹ diſpẽſator extitit diuitiaꝝ: ⁊ i tẽta-
tiõe paupratis patiẽter et fortiter tolerauit. Vides igitᷣ nõ
eẽ ipoſſibile diuitẽ eẽ i opib⁹ bonis: ⁊ pauperẽ ꝑ patien-
C tiã egeſtatis poſſe eẽ btm̃. Nolo mihi dicas: q꞉ pauptatẽ ti
meo. Pauptatẽ times: ⁊ pctm̃ nõ metuis? Nolo timeas pau
pertatẽ: ſꝫ iniq̃tatẽ time: q̃ mrᷣ ẽ tormẽtoꝝ. Dñs a te ſtipẽdiũ
Mat.xxv poſtulat: ⁊ dare ei non vis. Cũ eñi audis eũ dicẽtẽ. Q̃diu
feciſtis vni ex minimis iſtis: vtiq; ſi tribuas paupi xp̃o fene-
ras. Si ꝯhibes a paupe manũ tuã: q̃ño ⁊ q̃ fiducia i illa die et
tu a dño miam poſtulabis? Nõne arguet te dicẽs. Vidiſti
me nudũ ⁊ nõ operuiſti: eſuriẽtẽ ⁊ nõ pauiſti? Quid tu ad hec
rñdebis: ⁊ quã veniã deꝑcaberis? Nõne ꝯſcia tua reũ te fa
ciet ⁊ obmuteſces? Et tu q̃dem multis ⁊ ꝑcioſis vel exq̃ſi-
tis delitijs iterdũ vſq; ad crapulã ſatiaris: ⁊ paupi vñ eſu-
riẽ repellat vel cibũ ſimplicẽ diſſimulas erogare. Veſtib⁹
etiã nimiũ ꝑcioſis indut⁹ incedis: ⁊ paupi nudo nec viliſſi-
mũ tribuis veſtimẽtũ. Domũ tuã in oĩ põpa cõponere vel
ornare ꝯtẽdis: forſitan nec i angulo ei⁹ pegrinũ vel paupe-
rẽ recipis. Sꝫ q̃ talis ẽ: cũ ei irreuocabilis aduenerit finis:
ſi penitẽtia nõ ſubuenerit: pget ad iferos nud⁹ bonis opib⁹
remanẽte domo cũ oĩ ornatu ſuo in teſtioniũ auaricie ſue.

Vnuſq̃ſq; eñi ꝑtereũtiũ dicet. Hec dom⁹ illi⁹ fuit raptoris:
ꝑdonis: auari. Quãtas viduas afflixit: quantos orphanos
denudauit: quãtos miſos fecit: vt hãc domũ tãtis expẽſis
de iniq̃tate q̃ſitis regeret. Sꝫ dicit aliq̃s. Nobilis ſum ⁊ i ho- D
nore cõſtitut⁹. Nobilitatẽ nemo rephendit: de iſtis digni-
tatib⁹ nemo diſputat: q̃ a deo bñ hoib⁹ cõcedunt. Diuites
ergo i honorib⁹ cõſtituti ſi iuſte ⁊ caſte ⁊ miſericorditer vi
xerit: rephẽdere nẽo debet. Illi vo dolẽdi ſunt ⁊ lugẽdi: q̃
inflati ſupbia dignitatũ: putãt ſe imortales cũ ipa dignita
te futuros: ⁊ non ꝯſiderãt ꝯditionẽ ſuã q꞉ de terra ſunt ⁊ in Geñ.iij.
puluerẽ redigentᷣ: ⁊ ꝑ parua leticia vite hui⁹ ſi tñ leticia vel
vita dicẽda ẽ: ꝑpetua ſuſtiebũt tormẽta. Attẽdis pauperẽ
⁊ deſpicis: ⁊ nõ recogitas q̃m hõ eſt ſicut ⁊ tu. Homo chara
⁊ amica poſſeſſio dei: hõ cui⁹ cã firmatũ ẽ celũ: ⁊ extẽſum ẽ
mare: fũdata ẽ terra: ꝓpter quẽ ſol oritᷣ ⁊ occũbit: luna cre-
ſcit ⁊ deficit: aſtra micãtia ſurgũt. Tu ne ẽ cõtẽnis hoiem
pauperẽ: ꝓptᷣ quẽ de⁹ talia ⁊ tãta cõſtituit? Ad extremũ vt
adhuc ãpli⁹ dicã: ꝓptᷣ quẽ dei fili⁹ humanã carnẽ aſſumpſit
opprobria ⁊ flagella ſuſtinuit: crucẽ ꝑtulit ⁊ flagelli amari- Matthei
tudinẽ ſenſit: mortẽ guſtauit: ad inferna deſcẽdit: et eos q̃ a xxvij.
diabolo detinebantᷣ obnoxij ſãguis ſui ꝑcio liberauit. Ec-
ce q̃ta ⁊ q̃lia hũano gñi pietas diuia ꝯceſſit. Videte ẽ ſi iu
ſtũ eſt vt a nobis paup q̃ſq; deſpiciatᷣ: cui tot bñficia pietas
diuia largitᷣ? Amem⁹ ẽ fratres chariſſimi ⁊ nõ deſpiciam⁹
paupes vel pegrinos: ne nos ille deſpiciat q̃ ꝓptᷣ nos paup ij.Co.viij.
fact⁹ ẽ cũ diues eẽt. Cõſiderate fratres ⁊ diligentᷣ attẽdite E
q꞉ ab initio nullũ pauperẽ deſpicere voluit de⁹. Nã ſicut in
ſcripturis diuis frequẽter ⁊ diligẽter audiſtis: vt ſupbiã ⁊
vanitatẽ mũdi repmeret de⁹: nõ elegit rhetores: nõ eloquẽ
tes: nõ ꝯſules: nõ diuites: non potẽtes: q̃b⁹ verbi ſui ſecreta
cõmitteret: ſꝫ aut opiliones: ſicͭ pr̃iarchas ⁊ btm̃ dauid: aut j.Re.xvj.
piſcatores ſicut btm̃ petrũ vel reliquos apl'os: vt ꝑ ĩfirma Mat.iiij.
deſtrueret fortia: ⁊ ꝑ hũilia excelſa ⁊ ſupba deijceret. Ame- j.Cor.j.
mus ẽ paupes: vt cũ illo partẽ hr̃e poſſim⁹ q̃ dixit. Diſcite Mat.xj.
a me q꞉ mitis ſum ⁊ humilis corde. Nã q꞉ gen⁹ humanũ ꝑ
ſupbiã mortale vuln⁹ accepat: xp̃s medicamẽtũ hũilitatis
exhibuit. Noli ẽ deſpicere humilẽ pauperẽ: q̃ cũ ſibi paup
ſit: facere te diuitẽ põt. Qui eñi diuites ſunt: imitẽtur beatũ
Job hũilr̃ largas elemoſynas faciẽtẽ. Nõ extollantᷣ i ꝓſpe
ris: ⁊ ſi ſiniſtrũ aliq̃d dño ꝑmittẽte ꝑtulerit: nõ deprimãtur
aduerſis: et i nullo ꝯtra dei iudicia murmurãtes: ſꝫ humili
⁊ pia ꝯſcientia cũ btõ iob dicãt. Dñs dedit dñs abſtulit: ſi- Job.j.
cut domino placuit ita factum eſt: ſit nomen domini bene-
dictum: cui eſt honor ⁊ iperiũ cum patre ⁊ ſpũſancto: in cũ-
cta ſeculorum ſecula. Amen.

¶ Itẽ i eadẽ dñica. Homelia de eo qḋ ſcriptũ eſt in euãgelio ſm Lucã. Et factũ eſt dũ iret ieſus in hieruſalẽ: trãſibat ꝑ mediã ſamariã ⁊c. q̃ ſũpta eſt ex libro.ij. de q̃ſtiõib⁹ euãgelioꝝ.ca.iiij. Et ex ſermonib⁹ factis ad fratres in heremo.xxxij.fo.xv. Luc.xvij.

¶ Dominica quintadecima. De beato Tobia. Sermo.j. In quo dicit ꝙ oratio cũ ieiunio et elemoſyna bona eſt: q꞉ oratio iuſti clauis eſt celi.

BEat⁹ tobias q̃ panẽ ſuũ nouerat frãgere eſuriẽ- Sermo
ti mercedẽ celerẽ mercẽnario ꝑparat laborãti. ccxxvj.
Patientᷣ lectiõe ꝑcepta q̃ nup ẽ recitata: admi- A
rabamur pr̃is filijq; tractatũ: q̃ẽadmodũ ãge
lus monet: quẽ eſtiabãt frenũ ſub celeſti gr̃a mercẽnariũ.
Ad h̃ eñi cecitatis icurrit exitiũ: vt ãgelũ ſuſcipet medicũ q̃
diuis facib⁹ icenſus ſic anhelauit. Honeſta eſt oro cũ ieiu- Tobie.xij
nio ⁊ elemoſyna. Oro iuſti: clauis eſt celi. Aſcẽdit ꝑcatio: ⁊
deſcẽdit dei mĩſatio. Licet alta ſit terra: altũ celũ: audit tñ
de⁹ hoĩs liguã: ſi mũdã habeat ꝯſciẽtiã. Cũ ſenſib⁹ loq̃tur
ſi ſit ſol⁹ nr̃ gemit⁹. Sufficit aurib⁹ iber oculoꝝ: flet⁹ citius
audit q̃ voces. Oro iuidi: ſolet de auribus ꝓpulſari. Erat
pr̃is ⁊ filij aĩa vna: dũ eẽt ꝓꝑetas mẽbroꝝ erat illis ſingu- B
laris germanitas animoꝝ. Fili inq̃t dimittamus iſtũ hoiem Tobie.xij
adijcientes ad mercedẽ placitã: q꞉ nobis multa ope ſuo cõ
tulit bona. Et fili⁹ relato tractatu alloq̃tur pr̃em. Pr̃: nũ-
q̃d nã iſti tam bñdicto operario merces tãtum placita de-
bet penſari: cuius bonus ducatus non poteſt eſtimari. Pa
rum illi honoris reddemus: ſi eius meritis menſuram figa-

mus. Nunqd ipe id tātū exhibuit qḋ placuit? Hoc placue
rat: vt mihi regionē ⁊ viꝝ cui argentum cōmēdaſti demon
ſtraret. Primo iter q̄ſi celeſte carpēs: ⁊ mihi ⁊ tibi parauit
neceſſariū de piſce collyrium. Me deduxit: argētū recepit
ſarā mihi vxorē deſpōſauit. Mercede placida tn̄ eſt dign⁹
qui mihi tāq̄ȝ celeſtis extitit paranymphus: et qḋ plus eſt
bone pr̄ oculoꝝ tuoꝝ maculas albugie detracta curauit: et
totā domum noſtrā illuminatis oculoꝝ tuoꝝ lampadibus
illuſtrauit? Clarius modo video: quia te videntem aſpicio.
Nōne iſte optime pr̄ dign⁹ eſt media ſubſtātia? Iſte talis
ductor atq̄ȝ ꝓuiſor: medic⁹ atq̄ȝ cuſtos (vt dixi) medie ſub-
ſtātie quā ipe mecū ꝑtulit accipiat portōez: q̄ mihi ducatu
C ſuo tātā ꝓbuit pietatē. Placet bono pr̄i ſapiētis filij rn̄ſio
Ubi.s̄. Rogare cepit mercēnariū vt mercedis ſue ſumat effectum
Frater inqt accipe qḋ tuū eſt: ⁊ tūc vade ſalu⁹. Recipe mer
cedē tuā: q꞉ ꝓbuiſti mihi ⁊ filio meo bonā miam. Tolle vt
dixi mediā ſubſtantiā quā cū meo filio reportaſti: nam grās
quā tibi debem⁹ non pōt pōderari. Continuo angelus gau
det de cogitata mercede: q̄ miſſus fuerat gratꝭ facere pieta
tē. Tobis īquit vel tobia qd de mea mercede ſatis ſuꝑflue
cogitetꝭ? Habete qḋ voƀ donauit pr̄ iſte celeſtis. Ego mi-
niſter ſum curatiōis: ille eſt auctor ſanitatꝭ. Neſcitis cuius
mercennarij ope ꝑfrui meruiſtis. Defunctos captiuitatis
ſepelire nō timuiſti tobis: aſcēderūt ad dn̄m opa tua: q꞉ re-
licto prādio reddidiſti mortuū ſepl'ture. Ego dn̄o medul-
lata īculi ſacrificia ꝓ venerabili ſepultura: ego direct⁹ ſum
operarius fori celeſtis. Mortuū ſepeliſtis: et mortis aculeū
nō timuiſtis. Ipe ſepult⁹: ꝓ vobis voce tacita ꝓclamauit.
Probatiōis fuerat cecitas oculoꝝ: vn̄ patientia tua clari⁹
meruiſſet de celeſtib⁹ ornamentū. Ego ſum raphael: vn⁹ ex
ſeptē angelis q̄ aſſiſtim⁹ ante claritatē dei. Non īdigeo fru-
ctu humane mercedis: diuitē me facit ꝓuerſatio maieſtatꝭ.
Diues eſt ille q̄ me miſit: gratꝭ iuſſit ipēdi: q̄ gratis ipe con-
ceſſit. Nec ipm̄ honorē gratiarū mihi deputetis: quia nihil
Tobie.xij meis virib⁹ ꝑcepiſtis. Deum bn̄dicite et illi confitemini: et
D ipm̄ glorificate: q꞉ vobiſcū fecit bōa. Subito patefacto my
ſterij celeſtis honore: voce raphaelis āgeli attoniti: tobis ⁊
tobias collapſi in trā corruerūt: vocē tremulā penit⁹ occul
tarunt: q꞉ vocē inſolitā audierūt. Quid meruiſtis pr̄ tobis
filiuſq̄ȝ tobia? Mercennariū habere celeſtē: ⁊ tanq̄ȝ opariū
Tobie.v. locare terreſtrē? Celauit vobis angel⁹ nomē. Azarias ſum
inqt ananie magni fili⁹: ⁊ nō dixit. Ego ſum raphael āgel⁹
Celauit i primo noīe dignitatē: ne faceret locatori terrorē.
Si em̄ diceret. Ego ſum angel⁹: nō eēt tobie mercēnarius.
Seruata eſt dignitas noīs: vt poſtremo magnitudo clare-
ſceret dignitatꝭ. Uidete chariſſimi q̄tū ſit elemoſyne meri
tū. Angelū habere meruit operariū. Uidetis quātū ꝓficit
mortuos ſepelire: vt oblatio ei⁹ ꝑ angelū raphaelē ad cele-
Tobie.xij ſtem aſcēderet maieſtatē. Uidetis q꞉ elemoſyna a morte li
berat: et ipa purgat peccata. Facit purgatiōem oculorum:
liberat a tenebris peccatoꝝ. Tobis via ſua deducitur. Sa
ra tot viris cōtriſtata ꝑ angelū matrimoniū copulatur.

¶ In eadem dominica. De faciendis elemoſy-
nis: dicitq̄ȝ pauperem etiam ſe excuſare non poſ-
ſe non dando elemoſynam. Sermo.ij.

Sermo ccxxvij. A — Faciēdis elemoſynis fr̄es chariſſimi: charitatē
veſtrā admonui ⁊ cōſiliū dare ꝓſumpſi. Et licet
apḋ plures deo īſpirāte ꝓfecerit admonitio nr̄a
timeo tn̄ ne ſint aliq̄ q̄ aut min⁹ faciāt q̄ȝ poſſint:
aut nec forte faciāt. Sȝ dicit aliqs. Paup ſum: ideo elemo-
ſynā dare nō poſſum. Ut null⁹ ſe paup excuſare poſſet: dn̄s
Matth.x. et ſaluator nr̄ ꝓ calice aq̄ frigide mercedē ſe redditurū eſſe
ꝓmiſit. Dicis ergo. Paup ſum. Si nihil ampli⁹ habes in
ſubſtātia tua q̄ȝ tibi aut in victu aut veſtitu rationabili aut
mediocri ſufficiat: ſola tibi pōt bona volūtas ſufficere. Sȝ
rogo te: diligēter ꝯſciētiā tuā īterroga: ne forte aliquotiēs
ꝑ ebrietatē ꝑdas qḋ ꝑ elemoſynā dare potueras: ne forte ꝑ
gulā ſtudeas in terra ꝯſumere qḋ ꝑ elemoſynā debueras ī
celū recōdere. Ne forte delitias ꝓparādo ornamēta ad lu-
xuriā cōparando: non habeas qḋ ꝓ remedio aīe tue poſſis
paupib⁹ erogare. Et cum ꝓcioſe veſtes nr̄e a tineis ſoleāt
deuorari paupes nec vilia veſtimēta merenꝭ accipe. Si ḡ
iſta oīa īpedimēta nō aggrauāt aīam nr̄am: ⁊ ꝟ ſolū habe-

mus qḋ nobis vel nr̄is ſufficere poſſit: nō apparebim⁹ rei ſi
elemoſynā paupib⁹ nō erogam⁹. Si ꝟo (vt iā dictū eſt) fre-
quenter luxuria deuorat qḋ mīa i celo theſaurizare potue-
rat: corrigamur dū tp̄s eſt: et qḋ hucuſq̄ȝ aut nō fecim⁹: aut
forte min⁹ q̄ȝ oportuit fecim⁹: īplere totis virib⁹ ſtudeam⁹.
Et iō oīa xp̄iana q̄ mecū audis ⁊ legꝭ: adiuua te ꝯſilio ſā- B
ctiſſimi daniel. Sic em̄ ait. Cōſiliū meū accipe et pctā tua Danie.iiij
elemoſynis redime. Qḋ ꝯſiliū ſi nō libēter audierꝭ: ad celū
ſine cauſa pulſabis. O aīa q̄ itra carneos et fragiles parie- Mat.vij.
tes habitas: vigila: ora: pete: quere: pulſa. Uigila inquā pe-
tendo: ora querēdo: pulſa operādo. Uigilāti tibi et petenti
reſpōdet dn̄s. Ecce aſſum. Si trāſieris ꝑ ignē tecū eſt dn̄s Eſa.xliij.
tuus: ⁊ flāma non ardebit in te: q꞉ ſicut aqua extinguit ignē:
ſic extinguit elemoſyna pctm̄. Si ergo aperueris paupib⁹
man⁹ tuas: xp̄s tibi aperiet ianuas ſuas: vt paradiſi poſſeſ-
ſor introeas. Si forte putas q̄ finis mūdi tardi⁹ veniat: vel
tuū ꝯſidera finē. Ecce paulatim deficit mūd⁹: ſubtrahunꝭ
oīa bona q̄ fuerāt: et accedūt mala q̄ nō erāt. Quotidie qḋ
ꝓdixit dei ſmo cōpletꝭ: ⁊ nec ſic hō mutatꝭ. Accipe ergo con
ſiliū: dum in manib⁹ tuis habes ꝓcium tuum. Bona tibi de
tuo dn̄i tuū eſt: q꞉ fragile ē qḋ tenes: ⁊ ceteroꝝ ē qḋ attēdis.
Conſidera quale ꝓ te ꝓciū dederit dn̄s tuus. Sanguinē fu- C
dit. Charū te habuit: quē tā charo ꝓcio cōparauit. Diuitꝭ Luc.xvj.
purpurati fugefratꝭ exēplū cui⁹ canes paup lazar⁹ ſuis vul
nerib⁹ pauit: ⁊ micas cadētes de menſa diuitis nō accepit
Sed poſt nō lōgū tpis īteruallū: mutate ſūt vices. Paup
britudinē emit mēdicitate: ⁊ diues ſuppliciū facultate. Il-
le i abrae gremio ab āgelis eleuatꝭ: diues ꝟo ad īferni pro-
funda ꝑducitꝭ. De q̄ loco vidit diues pauperē: imo iā paup
diuitē. Deſiderat guttā: q̄ negauerat micā. Hec ḡ cogitent
diuites: q̄ facultatib⁹ ſuis ſe redimere nolūt: ne ſiſia patiātꝭ.
Diues fuit ille de q̄ nūc loqmur. Sunt et hic diuites ad q̄s
nūc loqmur. Uni⁹ ſunt noīs: caueāt ne ſint vni⁹ ꝯditionis.
Ergo īter diuitē purpuratū ⁊ lazaꝝ vlceroſum mutate ſūt
vices. Diues ꝑdidit qḋ habebat: paup cepit eē qḋ nō erat.
Diues ille i ſclo apothecas plenas reliq̄rat: ⁊ in īferno gut
tā ardēs petebat ⁊ īpetrare nō poterat. Attēdite fr̄es. To
tū diuitꝭ corp⁹ flāmis gehēne ꝯſumitꝭ: ⁊ ſola lingua ampli⁹
cruciatꝭ. Ideo ſine dubio ī lígua maiorē ſentit ardorē: q꞉ ꝑ
eā ſuꝑbe loquēdo ꝯtēpſerat pauperē. Ipſa em̄ lígua q̄ no-
luerat dicere vt elemoſyna paupi donaretꝭ: grauí⁹ gehenne
flāmis exuritꝭ. Clamauit em̄ ⁊ dixit. Pater abraā mitte la- Ubi.s̄.
zaꝝ vt intīgat digitū ſuū: ⁊ refrigeret líguā meā. O diues q̄
frōte q̄rꝭ guttā: q̄ noluiſti porrigere micā? Iuſte nūc exige-
res ſi dediſſes. O mūdi bona: apḋ iferos mala. Acceſſerūt
ad ſuitiū diuitꝭ ignes: et ad obſequiū ſeui tortores. Patiꝭ
duros tartaroꝝ miniſtros. Torquetꝭ ⁊ clamat. O iuſte ⁊ īte
ger iudex vel ſm pctā mea cōpēſenꝭ ſupplicia iſta: vel ꝯtra
ſpacia ānoꝝ meorū qb⁹ habui bona: mala recipiā: aut certe
ī duplū vel q̄druplū. Cur ꝑ tot milia ānoꝝ me teneri iubes
in flāma? Pctōꝝ meoꝝ ſum nexib⁹ alligat⁹ ne fugiā. Per
momēta ꝯſūgor vt doleā. Sentit ī me ignis ⁊ nō parcit: cru
ciat ⁊ reſuat: nec totū eſt qḋ punit: cui ſeuū eſt qḋ ignoſcit.
Poſt illas lamētabiles voces: potuit ei ſine dubio rn̄deri. D
Quid faciā tibi? Elemoſynas nō feciſti: q̄ pctōꝝ tuorū pe-
nas extiguerēt. Clamauit tibi ſcp̄tura ⁊ non audiſti: ꝓph̄a
nō tacuit: ap̄ls ꝓdicauit: euāgeliū tonuit. Annūciatū ē ſup-
pliciū ipioꝝ: iuſtoꝝ ꝓmiū ē repromiſſū. Tu vmbras ⁊ nebu
las ſcli hui⁹ tenere te credēs: diuīa ꝓcepta velut īanes fabu
las reſpuiſti. Inueniāt ꝓ te paupes: et q̄cq̄d petierꝭ dono.
Sed iuſto iudicio vicē tibi reddo. Q꞉ iudiciū ſine mīa ei q̄ Jacobi.ij
nō fecit miam. Non tibi poterit ꝓſtare iuſticia mea niſi qḋ
merenꝭ opa tua. Sine cā mortuus ī ptāte aliena poſit⁹ cla-
mas: q̄ eo tpe q̄ potuiſti cū me videres ī paupe cecus eras.
Fr̄es mei manu dei formati: magno mecum ꝓcio cōparati E
audite ꝯſiliū dn̄i dei nr̄i: īplete deſideriū pōtificis vr̄i: vt cū
ipo accipiatꝭ hereditatē ī regno pr̄is vr̄i. Ex ſuo fact⁹ es
amic⁹. Cōtēne qḋ nat⁹ es: fac tibi vicē cū xp̄o. Quare non
accipiat partē de ſubſtantia tua: q̄ tibi ꝓmia ꝓparauit eter-
na? Quare nō accipiat vel decimū: q̄ ꝯtulit totū? Cōtra ter-
renū pr̄imoniū de⁹ offert celū. Sic em̄ ait. Uenite bn̄dicti Mat.xxv.
ꝑcipite regnū: q꞉ eſuriui et dediſtis mihi mādúcare. Tunc
vos ſi modo elemoſynas largiter fideliterq̄ȝ facitis: ſcilicꝭ
dicere poteritis. Dn̄e q̄n te vidim⁹ eſurientē: et miniſtraui- Ubi.s̄.

mus tibi? Quid eſt hoc fratres? Côuenit fidelis debitoꝛ: et
creditores excuſant? Tûc vobis rñdebit pr: dñs et amicꝰ:
cû quo feciſtis celeſte cômerciû. Qđiu feciſtis vni ex mini
mis meis: mihi feciſtis. Nonne ego ꝗ accipit terrena: acce-
pi? Celeſtia reddâ: dabo eternû ꝑmiû: et ad partê dexterâ
regnû. Nô qꝛ nô peccaſtis: ſꝫ qꝛ pctâ vrâ elemoſynis rede-
miſtis. Rogo vos frês vt iſta recipiâtur î animis veſtris: ⁊
ita ꝓficiat pegrinis: vt ante tribunal eterni iudicis ⁊ mihi
ꝓ benigna admonitiôe venia: ⁊ vobis ꝓ elemoſynaꝝ largi-
tate eterna gloria tribuatur: ꝑſtâte dño nr̃o ieſu xp̃o: cui eſt
honoꝛ cû pr̃e ⁊ ſpûſctô in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Item in eadem dñica. Homelia de eo qđ ſcri-
Mat.vj. ptum eſt in euâgelio ſm Mattheum. Nemo po
teſt duobꝰ dñis ſeruire ⁊c̃. que habetur lib.ij. de
ſermone domini in monte.ca.xv.

¶ Dñica ſextadecima de Judith. Sermo.j. In
quo etiam oſtendit quomô celum ſi aſſiduis ora
tionibus pulſaꝝ: ſemper potêtiâ calcare armoꝝ.

Sermo ccxxviij. A N On ſuffic̃ mortal' eloquêtia iuſtoꝝ oîm orônes
eximias atqꝫ triûphos grauidaſqꝫ referre virtu
tes: quas omps deꝰ dedit eis qbꝰ ſolet ꝯferre vi
ctoriâ: q viros ac femîas vigere ꝑmiſit: q ⁊ flâmâ
camini refrigerio diſpſit: ⁊ inſidioſos exercitꝰ capite ſubla
Judith.ij. to nudauit. Nam cû holofernes ille filioꝝ iſrael: immo ſui
capitis inimicꝰ exteraꝝ gentiû ſibi ius vêdicaret atqꝫ obſi
dione armis ignibus quoqꝫ pugnaret: necnô ⁊ multaꝝ gê-
tiû câpos canis meſſibꝰ oneratos in cinerem paſcête flâma
côuerteret: iudith ſanctiſſima cuiꝰ precibꝰ patuit celû: orô-
nis arte arma victricia fabricauit: quibꝰ aduerſa ꝯfligeret:
Judith vij. ⁊ pauc ſcêtes viros femina vindicaret. Squalebat ciuitas:
obſidione barbare feritatis. Ita eñ vniuerſa lâguebât vt
î manibꝰ hoſtiû iam tradi cômodius iudicarêt ꝙ̃ ꝑnicioſe
B famis populatiôe vexari. Ecce iudith poſt precem ⁊ ſaccû
Judith.x. poſt cinerem ad cultꝰ puellares redit: ſpes oîm ppłoꝝ ꝓce-
dit: ſollicitos populos redditura ſecuros ſua ſapientia ꝯſo
laꝝ: que ꝓmittês victoriâ quâ oîs natio miraretur: portam
ſibi paululû remotis obicibꝰ poſtulat aperiri. Prodijt ſe-
cura vnius puelle comitatu ꝯtêta: ⁊ hoſtiû ſecuris greſſibꝰ
ꝓperauit in caſtra. Intra muros ſollicita fuit: ſecura ſit dû
ad timêda ꝑuenit. In q̄ femia inſidioſe pulchritudinis no
uitatê hoſtilis exercitus vehementer expauit: vt î eiꝰ obſe-
quio vires amitterêt: arma ꝓijcerêt: ⁊ colla curuarent. De-
ducit ad ꝑtoꝛiû ſubiectis ordinibꝰ fraus holofernis: et lu-
gêtis victoꝛia ciuitatis. Quâ cû videret holofernes ſolutꝰ
eſt ſenſibꝰ: aîam cû capite ꝑditurus. Jacuit enim dedecus
iuuenû mulierꝭ vultu captiuus: licuit mulieri exarmare iu-
uenes: et debellare victores: ſollicitâ dfendere ciuitatem: ⁊
barbaꝝ ſubuertere bellatorê. Decepit ſincera coꝛruptû: fe-
fellit caſta pollutû: pudica perimit adulteꝝ: ſobria iugulat
ebrioſum. Illa eñ tâ barbaros aîos îſidioſi ſui vultꝰ frau
de ꝯfuderat: vt eû ligaret multaꝝ arte fabulaꝝ vt redderet
C inter exercitꝰ victû: ⁊ îter arma captiuû. Paraꝝ côuiuium
Judith xij. regi: iudith îtereſſe iubeꝝ. Illa côſentit vt vîcat: accedit ad
ꝯuiuium: nihil de cibis aut de poculis hoſtiû guſtatura: q
ſuis vtenſilibꝰ voluit eê ꝯtêta. Quis ille bellatoꝛ armoꝝ
tâ caſtiſſime femine male ſanꝰ attêderet vultû: illa tñ quare
venerat de eiꝰ capite cogitabat: quo ſublato defectꝭ ciuibꝰ
Judith xiij. ſubueniret: ⁊ multa capita tuereꝝ: defenderet: vîdicaret. At
vbi ꝯuiuij ſagina fines acceſſit: ⁊ grauis calicibꝰ ſomnꝰ ſuc
ceſſit: vidês iudith îimici coꝛpoꝛis îclinatas ebrietate cer-
uices: ſurgês ipſius cruêtû arripuit collû: comâ quoqꝫ bar
bari capitꝭ manu occupauit: dñe inqt ꝯfirma brachiû meû
Et ꝑcuſſit tertio î collo eiꝰ: ⁊ amputauit caput eiꝰ. Exiens
foras tradidit puelle caput holofernis: ⁊ miſit illud î perâ.
Et poſt puſillû exiuit foras q̄ſi ad orônê ſm côſuetudinê.
D Ecce caſtitas. Orônis fauoꝛe caſtitas pudoꝛê ꝓpriû ſua-
Judith xiiij. uit îtactû ⁊ qctû: decepitqꝫ alienû. Jacet îcluſum cadauer:
⁊ iâ foris eſt caput. Cû palmifera caſtitate iudith ad ciues
ſollicite feſtinat: nec ꝓhibeꝝ regreſſu: cui q̄ſi ad orônê ante
ire fuerat ꝯceſſum. Iâ recipit attonita ciuitas tâte victricꝭ
reditus triûphales: iam luctus côuertûtur in gaudiû: iam
poꝛte pleniſſima ſecuritate pâduꝝ: iâ pêdet muris victori-
bus caput. Oîs erat î ciuitate victoꝛia: ⁊ î hoſtilibꝰ caſtris
tremoꝛ erat ⁊ fuga. Judith î ciuitate cû ſecurꝭ ſecura. Ubi
eñ aſſiduis pulſaꝝ orationibꝰ celum potentia ſemꝑ calcaꝝ
armoꝝ. Ecce glorioſe femîe caſtitatê ſeruauit orô: et hoſtê
ſeruare nô potuit multitudo. Lugêtê ciuitatem vna femîa
valuit vîdicare: ⁊ tâtꝰ exercitus regê nô potuit cuſtodire.

¶ In eadem dñica: de Judith. Dicitqꝫ ꝙ mucro
iudith matronâ nô terruit ſꝫ armauit. Sermo.ij

Q Uotien ſcûqꝫ bellicꝰ rumoꝛ terribili fama crebre Sermo
ſcit: aut horriſono tubarû clâgoꝛe vel rauciſono ccxxix.
eris cantu îcrepuerit letiferꝫ murmur: feminis ac A
debilibꝰ foꝛmidoloſa imago moꝛtꝭ occurrit: între-
pida viroꝝ foꝛtiû pectoꝛa ſolêt laudis amoꝛe flagrare: atqꝫ
bellica ſoꝛte vbi funeſto imbre dêſati preliantes moꝛtifera
obumbratiôe texerît ꝑtes côſertas ſubſtridulo teloꝝ curſu
euêtu iâ errante. letifero: ꝑcipiti ardoꝛe triûphales ꝓpin-
quât ad palmas. Judith bellatoꝛ animꝰ alienû pectꝰ obſe-
dit. Illa abiecta foꝛmidine feminarû: victoꝛiâ in periculis
qrens: nec moꝛtê in ꝑiculis timuit: nec ambiguitatê foꝛmi- Judith
dauit. Cum igiꝝ bethulie menia holofernes hoſtili obſidio vij.
ne calcaret: ⁊ auertês tractus aquaꝝ: prima îdiceret certa-
mina ſiccitatê: iudith flês ſui ꝯiugꝭ federa acerbo diſcidio
rupta lugubri lamêtatiôe ſeruabat. Que vt repperit capti-
uande ciuitatis inducias poſtulatas: moꝝ et ꝑuatû doloꝛê B
côgemiſauit ciuitatꝭ cômunis doloꝛ. Que exoꝛata ꝯſurgês Judith.x.
abluit aqua coꝛpꝰ ſuû: imponês ſibi oꝛnamentû: pendulas
aureas diuitias ſuſpêdit: ⁊ manibꝰ lapillatos circulos ſplê
dêtes îduxit: fluêtes ſinꝰ purpuree veſtis gêmato collegit
pectoꝛe: caſto vultu priꝰ dimicatura ꝙ̃ ferro. Moniliû tela
pudoꝛi ſêꝑ aduerſa hoſtê ferire didicerût. Gêtis ſue vîdex
ſumpſit oꝛnamentoꝝ arma: nô de bello nuptias ſubitura: ſꝫ
de ciuitate bellatrix ꝓcedit ſpôſa. Nec fuit leuitas oꝛnatꝰ:
q ad homicidiû tâti capitꝭ aptabaꝝ. Pergit diuio ſpû du-
cta: ⁊ ſingularꝭ ancille ſolatio contêta. Species cuſtodit q
blâdiꝝ: ⁊ ne violêter pudicitia cuſtodita letaꝝ: holofernê al Judith.xj
loqtur: vt deſideriû inane concipiaꝝ. Ego inqt ancilla tua
miſit me dñs deꝰ facere rê î q mirabiꝝ oîs q audierit eû: qm
âcilla tua deû celi obſuo: ⁊ nûc ibo ꝑ noctê ⁊ oꝛabo ad dñz
celi: ⁊ nûciauit mihi qñ faciet hec: ⁊ ducâ te ꝑ mediâ iudeâ
⁊ ponâ ſedê tuâ in media ciuitate: ⁊ canis nô mutiet lingua
ſua ꝯ te: qm hec mihi oſtêſa ſunt a dño. Non decuit pudica C
mêtiri: nô îtelligêtibꝰ dixit: ꝑfecit actibꝰ qđ ꝓmiſit. Dû re-
gi alto ſmone imagiariis ꝟbis blandiꝝ: bellatoꝛ animꝰ la-
ſciuia ſoluiꝝ: î amoꝛe armoꝝ toꝛpêt vires înumerabiles mi
litû: luxu regifico nuptiaꝝ pôpa nullo nubête ꝯſtruiꝝ: cûcti
ebrietate ſoluunꝝ. Nô delicata matrona pugnauit: ſꝫ ſopoꝛ Judith
tibi quê ferias preparauit. Côſtructo thalamo côſciraꝝ ad xiij.
ducê ꝓnû amoꝛe: victû ſomno: eliſum viꝝ î ſtratu: bellato-
rio crines îplicuit pulchritudine digitoꝝ: poſt teneritudi-
nê fuſi ebeni capulû qrit. Mucro matronâ nô terruit ſꝫ ar-
mauit: q ita pugnauit. Coruſcꝰ enſis caput abſtulit hoſti: ꝑ
ſoluiꝝ î patriis menibꝰ victoꝛia ſuſpêdiꝝ. Armis ſtupêtibꝰ
cunci den ſanꝝ: ꝑpoſtero oꝛdie triûphant. Seqtur bellum:
vino fuſi: ſoluti ſomno: in certamê nec clamoꝛe ꝓuocâte cô
ſurgût: teguntꝝ armis coꝛuſcâtibꝰ môtes. Quid alienigena
fremis? Quid bella côponis? Quid aciê paras habês quê
î cubiculo qras? Dêm variû furoꝛis îpetû retine: tñ vobis
reliqmꝰ ducê: agnoſcêdâ ꝑtê habemꝰ î poꝛta pêdêtê. Tâtâ
animus de deo ſuſcepit largitatem: quantam credulitas ſi-
bi poterit vendicare.

¶ Itê in eadê dñica. Homelia de eo qđ ſcriptû
eſt in euangelio ſm Lucam. Ibat ieſus in ciuita Luce.vij.
tem que vocatur Naym ⁊c̃. que habetur inter ſer
mones de Uerbis domini.xliiij.fo.lx.

¶ Feria quarta de eo quod ſcriptum eſt in euan
gelio ſm Mattheû. Cû veniſſet ieſus ad turbas Mat.xvij
acceſſit ad eû ⁊c̃. Et de ieiunio ⁊ oratione. Ser.j.

A Duerſus demonû nequitiam q nobis dñs arma Sermo
oſtêdit debemꝰ vtiqꝫ retinere. Hoc ait genus in ccxxx. A
nullo eijciꝝ niſi oratione ⁊ ieiunio. Hec cum ple- Mat.xvij
na fide exercêtur: pietas eſt. Pietas aût ad oîa j.Tim.iiij

vtilis eſt:ꝓfeſſionē habens vite pſentis ⁊ future. Inſpicia-
mus ergo vtiliter oꝛationis fructus ⁊ ieiunij:quia ipſa ſunt
arma aduerſus iꝓbos cogitatiões. Ieiuniū purgat mē-
tē:ſubleuat ſenſum:carnē ſpūi ſubijcit. Ieiunium coꝛ facit
Pſ.l. contribulatū ⁊ humiliatū qḋ deus nō ſpernit. Ieiuniū con
cupiſcētie nebulas diſpgit:libidinū ardoꝛes extinguit: ca-
ſtitatis verū lumen accendit. Ieiunium verboſitatem non
amat:diuitias ſupfluitatem iudicat:ſupbiam ſpernit:humi
litatem cōmendat:preſtat homini ſeipm̄ intelligere qḋ eſt
infirmū ⁊ fragile:atq꜀ dū ita ſe intelligit ībecillem: aptioꝛē
virtutē dei adiutoꝛē q̄rit ⁊ accipit. Querit aūt ꝑ frequētes
B oꝛatiões:⁊ obſecrationes. Oꝛatio q̄dē refectio eſt ieiunioꝝ
aduocat grām ſpūſſancti. Oꝛatio duritiā coꝛdis mollit:au
ſteritatem tēperat:ieiuniū dulcificat. Sicut enim ſine potu
nō eſt plena refectio : ſic et ieiuniū ſine oꝛatiōe nō pōt aiam
pfecte nutrire. Quid autē oꝛo niſi aſcenſio aie de terreſtri-
bus ad celeſtia:iquiſitio ſupernoꝝ:inuiſibiliū deſiderium?
Abeat diſcēſio ſeculariū moꝝ qbꝰ pꝛemitur mens humana
quotidie. Oꝛatio cōiunctio ſpūiſancto:ſi tn̄ oꝛationi inten-
Pſ.lxij. tus ſit animꝰ:ſicut clamat ꝓpheta. Sitiuit in te aia mea q̄
multipliciter tibi ⁊ caro mea. Quid aūt ſitiendū eſt ſeqtur.
Ut videat ꝟtutē. Credite mihi ſi ad videndā plenā ꝟtutē
dei:plene ſitiāt aie hūane ſubſtantie: nec faſtidio victa diſ-
ſimulet:replebitur adipe ⁊ pinguedine ſpirituali. Et ſitiens
illam dei viſitationē ſenſu ꝓpꝛio cū fide clamabit. Adheſit
aīa mea poſt te:ſuſcepit me dextera tua. Ieiuniū iertiā tol
lit de aīa:ipedimenta carnalis auferet. Oꝛatio vero pſeue-
rans iūgit deo atq꜀ ita gaudēs aſſiſtere ſe dño gl'iaꝛ. Adhe
rens aūt aīa mea dño incipit ſecuritatē habere ⁊ libertatē
nec pauoꝛes ſuſtinet timoꝛis. Suſcepta aīa tanto patroci-
nio dextere dei: quomō poterit noceri ab aliqua poteſtate?
Sicut ſcriptum eſt:qḋ nemo illud rapit de manu pr̄is:hoc
preſtat ieiunium:hoc preſtat oꝛatio.

¶ Dñica decimaſeptima : de ebꝛietate vitanda.
Sermo.j. In quo oſtendit quomō ebꝛietas iam
nec putatur nec creditur eſſe peccatum : ita vt ir-
rideantur qui minus bibere poſſunt.

Sermo cxxxj. A Licet ꝓpitio xp̄o fr̄es chariſſimi credā vos ebꝛie
tatis malū velut iferni foueā expaueſcere:⁊ non
ſolū ipſi non velitis ampliꝰ bibere : ſed nec alios
adiurare vel cogere plus q̄ opoꝛtet accipere : tn̄
non pōt fieri niſi ſint aliq̄ negligētes q̄ ſobꝛij eſſe nō velint.
Uos q̄ ſemꝑ ꝯuiuia ſobꝛia exhibetꝭ nolite ad nr̄am iiuriā
reuocare:q2 nobis neceſſe ē aliq̄s ebꝛioſos arguere. Cū em̄
fratres chariſſimi ebꝛietatꝭ malū ſit graue vitiū et deo odi-
bile:ita ꝑ vniuerſum mūdū a pluribꝰ i cōſuetudinē miſſum
eſt:vt ab illis q̄ dei precepta cognoſcere nolūt:iā nec puteꝛ
nec credaꝛ eſſe pctm̄ :i tantū vt i cōuiuijs ſuis irrideāt eos
q̄ minꝰ bibere poſſunt:⁊ ꝑ inimicā amicitiā adiurare hoīes
non erubeſcūt:vt potū ampliꝰ accipiāt q̄ opoꝛtet. Qui em̄
alteꝝ cogit vt ſe plus q̄ opꝰ eſt bibēdo inebꝛiet:minꝰ malū
ei erat ſi carnē eiꝰ vulneraret gladio q̄ aīam eiꝰ ꝑ ebꝛietatē
B necaret . Et q2 coꝛpoꝛa noſtra terrena ſunt: quomō pluuia
nimiū grandis ⁊ diuturna ſi fuerit:terra infundiꝛ ⁊ in lutū
reſoluiꝛ vt nulla i ea cultura poſſit fieri. Sic et caro nr̄a qñ
abundantioꝛi potu fuerit iebꝛiata: nec ſpiritalē culturā ac-
cipe:nec fructus aīe neceſſarios poterit exhibere . Et ideo
quomō oēs hoīes ſufficientē pluuiā in agris ſuis accipere
deſiderāt:vt ⁊ culturā valeāt exercere: ⁊ de fructuū vberta
te gaudere: ita et in agro coꝛpoꝛis hoc tm̄ deberent bibere
qḋ opoꝛtet:ne ꝑ nimiā ebꝛietatē ipſa coꝛpoꝛis terra velut in
paludē ꝯuerſa:magis vermes ⁊ ſerpētes vitioꝝ generare:
q̄ fructꝰ bonoꝝ operū poſſit afferre. Omnes em̄ ebꝛioſi ta-
les ſunt:q̄les paludes eſſe videnꝛ. Qḋ em̄ i paludibꝰ naſca-
tur:non ignoꝛat charitas vr̄a:totū qḋ ibi naſciꝛ nullum fru
ctū hr̄e cognoſciꝛ. Naſcunꝛ ibi ſerpentes:ſanguiſuge. Na-
ſcunꝛ ibi rane ⁊ diuerſa gn̄a vermiū: q̄ magis hoꝛroꝛē poſ-
ſunt gn̄are q̄ aliq̄d qḋ ad victū ꝓficiat exhibere. Iſte em̄
herbe vł arboꝛes q̄ aut i ipſis paludibꝰ aut circa ripas eaꝝ
naſci ſolēt:nihil vtilitatis habere videnꝛ: intātū vt i annis
ſingulis icēdio cōcremenꝛ . Uidete q̄d de ebꝛietate naſciꝛ
igni preparaꝛ. Tales enim ſunt ſicut iam dixi oēs ebꝛioſi:
C quoꝝ prandis ducunꝛ vſq꜀ ad noctē:quoꝝ cenas lucifer vi
det:q̄ ſtare nō poſſunt:etiā cū videnꝛ eē ieiunꝛ: quoꝝ ſenſus
tardi:graues:obtuſi:et quodāmodo iam ſepulti. Deniq꜀ in
ipſa frequēter ebꝛietate nec ſeipſos nec alios recognoſcunt:
nec āmbulare valent:nec ſtare:dicere aliq̄d vel audire qḋ ad
rōnē ꝑtineat oīno nō pñt. Frequenter etiā vſq꜀ ad vomitū
īgurgitare ſe nō erubeſcūt ⁊ ad mēſuras ſine mēſura bibe-
re. Maioꝛa em̄ pocula ꝓuidenꝛ:certa bibēdi lege ꝯtēdiꝛ:q̄
poterit vicere laudē mereꝛ ex crimie. Inde lites et rixe na-
ſcunꝛ:ide diuerſis ⁊ hoꝛrēdis ſaltationibꝰ mēbꝛa toꝛquenꝛ
inde adulteria et nōnūq̄ homicidia ꝑpetranꝛ. Et quotiēs
nimiū potū accipiunt:tanq̄ i paralyſim reſoluti dū ſuis pe
dibꝰ āmbulare nō poſſunt:fediſſime latera alioꝝ manibꝰ poꝛ
tanꝛ ad lectū. Et eſt in illis oculoꝝ caligo:ꝟtigo:fatigatio
et doloꝛ capitis:ſuffuſio vultꝰ: mēbꝛoꝝ oīm tremoꝛ:aie ac
mētꝭ ſtupoꝛ. In talibꝰ impleꝛ qḋ ſcriptū eſt. Cui ve:cui tu- Prouer.
multꝰ:cui ire:cui rixe:cui ſine cā vulnera:cui ſuffuſio ocloꝝ. xxiij.
Nōne his q̄ moꝛanꝛ i vino:⁊ eis q̄ iueſtigāt vbi potꝰ ſiūt ⁊
ſtudēt calicibꝰ epotādis. Sꝫ illi q̄ tales eē volūt miſerabi-
liꝛ ſe excuſare conanꝛ:dicētes. Ingratū habeo amicū meū D
ſi quotiēs illū ad cōuiuiū reuocauero:potū ei q̄tū voluerit
ipſe nō dedero . Et nō ſit tibi amicꝰ:q̄ te deo vult facere ini-
micū:q̄ et tuꝰ et ſuꝰ eſt inimicus. Si ⁊ te ⁊ aliū inebꝛiaueris
habebis hoīem amicū:habebis deū iimicū. Et ideo ſapiē
ter ꝯſidera ſi iuſtū ſit vt te a deo ſepares: dū te ebꝛioſo ꝯiun
gis. Ad extremū tu eū noli adiurare:noli cogere : ſꝫ i ptāte
illiꝰ dimitte:vt q̄tum ſibi placuerit bibat:⁊ ſi ſe iebꝛiare vo
luerit vel ſolꝰ pereat:⁊ nō ambo pereatꝭ. O infelicitas gn̄is
hūani q̄ multi iueniunꝛ q̄ ebꝛioſos ⁊ luxurioſos ampliꝰ q̄
opoꝛtet cogūt bibere: ⁊ āte oſtiū paupibꝰ petētibꝰ vel vnū
calicē diſſimulāt dare:nec attēdūt:q2 illō qḋ luxurioſis vi-
dētur ingerere: xp̄s in paupibus deberet accipere q̄ dixit.
Qḋ feciſtis vni ex minimis meis:mihi feciſtis. Sꝫ q̄ tales Mat. xxv.
ſunt qñ alios i nimio potu ſepeliūt:paupi elemoſynā petē-
ti dicūt:vade vade inante:⁊ dabit tibi deꝰ:⁊ vtiq꜀ dū āmbula-
uerit hō ei daturꝰ ē. Quid ē ḡ qḋ dicit:vade inante ⁊ dabit
tibi deꝰ:niſi vade ad illū hoīem q̄ hꝫ deū:q2 daturꝰ eſt deꝰ?
Ac ſic oꝛe ſuo ipſe ꝯfiteꝛ apud ſe deū nō eſſe q̄ iſpirāte poſſit
erogare paupibꝰ. Rogo fratres chariſſimi diligenꝛ attēdi- E
te ⁊ videte: q2 qñ aīalia ducunꝛ ad aquā vbi ſatiauerunt ſi-
tim ſuā: etiā ſi ſupꝛa aquā ipſam diutiꝰ teneanꝛ repleta ſiti
bibere nolunt oīno:nec pñt. Cōſiderēt ebꝛioſi ſi nō peioꝛes
aīalibꝰ idicādi ſunt. Cum em̄ aīalia ampliꝰ q̄ eis opus eſt
bibere nolunt:illi ⁊ duplū ⁊ triplū q̄ eis expedit potū acci-
piūt. Et vnde triū aut quattuoꝛ dieꝝ refectionē potuerant
rationabilē habere: vno die cū grādi pctō ꝯtendunt ꝑdere
potius q̄ expēdere ꝓpter inuidiā aut ebꝛietatē: atq꜀ vtinā
potū tm̄modo ꝑderēt et nō etiā ipſi perirēt. Quātū mali in F
ſe habeat ebꝛietas:rex magiſtrū piſtoꝝ cruci appēdi fecit: Gen̄ xl.
ꝓpter iuidiā aut ebꝛietatē. Populus aūt iudeoꝝ de q̄ ſcri-
ptū ē. Sedit populꝰ mādūcare ⁊ bibere ⁊ ſurrexerūt ludere exo. xxxij.
poſtq̄ vinū pluſq̄ opoꝛtebat accepit:idola ſibi fabricari fe
cit ⁊ in honoꝛe ipſoꝝ idoloꝝ cepit frenetico choꝛos ducere
moꝛe diuerſis ſaltatiōibꝰ mēbꝛa toꝛq̄re. Herodes q̄ꝫ vbi ni Mat. xiiij
mio vino cōcaluit:ad vniꝰ puelle ſaltationē ſctm̄ iohem ba
ptiſtam iterfecit. Quid adhuc de ebꝛietatis malo naſcatur
ſpūſſctūs ꝑ ſalomonem teſtaꝛ dicēs. Uinū inq̄t ⁊ mulieres Eccl. xix.
apoſtatare faciūt a deo ſapiētes:⁊ arguūt ſēſatos. Et iteꝝ Prouer.
Ne ituearꝭ vinū qñ flaueſcit:cū ſplēduerit i vitro coloꝛ eiꝰ. xxiij.
Ingrediꝛ enim blādē ⁊ i nouiſſimo moꝛdebit vt coluber:⁊
q̄ſi regulꝰ venena diffūdet. Oculi tui videbūt extraneas:⁊ coꝛ
tuū loqueꝛ ꝑuerſa. Paulꝰ etiā aplꝭ cōtra ebꝛietatis malū
nos admonet dicēs. Nolite iebꝛiari vino i quo eſt luxuria. Ephe. v.
Iteꝝ atq꜀ iteꝝ q̄d mali in ſe ebꝛietas habeat:eis q̄ illā dili-
gūt ictāꝝ ſcripturaꝝ teſtimonijs euidēter oſtēdimꝰ. In ſa
lomone ſcriptū eſt. Qui amat vinū ⁊ pīguia nō ditabiꝛ. Et puer. xxi.
iterū. Noli regibꝰ dare vinū:q2 nullū ſecretū eſt vbi regnat puer. xxxi
ebꝛietas:ne foꝛte bibāt ⁊ obliuiſcanꝛ iudicioꝝ dei:et mutēt
cauſam filioꝝ pauperū. Item hic ait. Operarius ebꝛioſus Eccl. xix.
nō locupletabitur. Et iterum. Uinum ſi bibas moderate: Eccl. xxxi
eris ſobꝛius. Item illic. Uinum in iocunditatē creatū eſt: Ubi. ſ.
nō in ebꝛietatē ab initio. Exultatio aīe ⁊ coꝛpoꝛis vinū mo
derate potatū:⁊ ſanitas coꝛpoꝛis ⁊ aīe. Uinū mltū potatū
ebꝛietatis animoſitas:iprudētis offenſio:minoꝛans ꝟtutē
et faciens vulnera. Sed qñ iſta ſuggerimꝰ foꝛte iraſcuntur G

cõtra nos ⁊ murmurãt ebrioſi: ⁊ q̄muis nõ deſint q̄ iraſcunt deo tñ ꝓpitio multi erunt q̄ libẽter ſalubre ꝯſiliũ audiẽtes de iſto tam graui pctõ ꝑ dei miam liberabũtur. Ipſi tamẽ qui cõtra coalũnam ⁊ amicam ſuã ebrietatẽ loquẽtib⁹ iraſcũtur: libera a nobis voce audiãt: q2 q̄cũq3 ebrioſus penitẽtiã de ipſa non egerit ſ3 vſq3 ad mortẽ ſuã in ipſa ebrietate ꝑmãſerit: in eternũ profecto peribit: q2 nõ mẽtit ſpũſſctũs: ꝑ apoſtolũ dicens. Neq3 ebrioſi regnũ dei poſſidebunt. Et ideo q̄cũq3 ſunt ebrioſi: melius faciunt vt nõ nobis ſed ſibi poti⁹ iraſcãtur: ⁊ cũ dei adiutorio de luto fecis ſe excutiãt: vel de cloaca ebrietatis: dũ adhuc tp̄s penitẽdi eſt feſtinẽt quãta poſſunt celeritate deo auxiliãte ꝯſurgere: ⁊ totis aĩe viri⁹ cũ ꝓpheta ſupplicãtes dño dicãt. Eripe me de luto vt nõ ĩhereã. Et illud. Nõ me demergat tẽpeſtas aq̄: neq3 abſorbeat me ꝓfundũ: neq3 vrgeat ſuꝑ me puteus os ſuum.

(margin: j. Cor. vj.; pſ. lxviij.; Ubi. ſ.)

Ebrietas em̃ q̄ſi ĩferni puteus quoſcũq3 ſuſceperit niſi digna ſubuenerit penitẽtia: et emendatio fuerit ſubſecuta: ita fortiter ſibi vendicat vt eoſdẽ ipſos de inferni tenebroſo puteo ad charitat{ vel ſobrietat{ lucẽ redire ſine penitẽtia nõ permittit. Sed hic ante oĩa ĩtelligere et ſcire debem⁹: quia nõ vna die efficiunt homĩes ebrioſi: ſed cũ paulatim adiurantib⁹ ⁊ cogẽtib⁹ crudeliſſimis inimicis potiuſq3 amicis ꝑ ſingulos dies ſingulos ſibi aut binos calices ad potũ cõſuetudiariũ addũt. At vbi hoc ĩ vſum miſerit: ita eos ipſi⁹

B ardor ebrietat{ occupat: vt illos ſẽꝑ ſitire cõpellat. S3 q̄ ſe de h̄ malo deſiderat liberare: q̄ũo ſibi interuallo diez potũ addendo ad ebrietatis tenebras ꝑuenit: ita paulatim ſubtrahẽdo ad ſobrietat{ lucẽ redeat. Qui ſi ſemel totũ q̄d amplius accipiebat ſubtraxerit: vbi nimia ſiti ceperit exardeſcere cũ grãdi amaritudiẽ clamat ⁊ dicit. Malle ſe mori q̄3 ſibi bibẽdi vel inebriãdi ꝯſuetudinẽ tollere. Nec attẽdit q̄ tolerabili⁹ erat illi in carne mori q̄3 in aĩa ꝑ ebrietatẽ interfici. Et ideo vt nec ardorem nimium patiat: ⁊ de tam graui malo q̄d patit liberet (ſicut iã dictum eſt) ꝑ ĩterualla dierũ ſibi aliq̄d de nimietate pot⁹ ſubtrahat quouſq3 ad rationabilem bibẽdi ꝯſuetudinẽ redeat. Qui hoc ita vt diximus ꝑ partes ſubducere voluerit: ⁊ de ebrietate liberabit: et illam

I intolerabilẽ penã nõ patiet. Ergo fratres chariſſimi dum hec ſuggero: me abſoluo apud deũ. Quicũq3 me audire cõtẽpſerit: et ad bibẽdũ ꝓnus fuerit: vel in cõuiuio ſuo alios adiurare vel cogere voluerit: ⁊ pro ſe ⁊ ꝓ illis in die iudicij reus erit. Et q2 q̄d peius eſt: aliq̄ etiã clerici q̄ hoc deberẽt ꝓhibere: ipſi cogunt bibere aliq̄s plus q̄3 expedit. Amodo incipiãt: ⁊ ſeipſos corrigere: ⁊ alios caſtigare: vt cũ ante tribunal xp̄i venerit: nec de ſua nec de alioꝝ ebrietate ĩcurrãt ſuppliciũ. Sed magis dũ ⁊ ipſi ſe emẽdãt ⁊ alios caſtigare nõ ceſſant: ꝑuenire ad eternum premium mereant. Et illud ante oĩa rogo: ⁊ ꝑ tremẽdũ diẽ iudicij vos adiuro: vt quotienſcũq3 vobis inuicẽ ꝯuiuia exhiberis: illam fedã ꝯſuetudinẽ ꝑ quã grãdi mẽſura ſine mẽſura tres hoĩes aut volẽtes aut inuiti ſolebãt bibere: tãq̄3 venenũ diaboli de veſtris cõuiuijs reſpuatis: q2 iſta infelix ꝯſuetudo adhuc de pagaoꝝ obſeruatiõe remãſit. Et q̄cũq3 hoc in ſuo cõuiuio aut alicũ fieri acq̄euerit: diabolo ſe ſacrificaſſe nõ dubitauerit. De q̄ bibitione nõ ſolũ aĩa occidit: ſed etiã corp⁹ debilitat. Sed credo de dei mia q̄ ita vobis ĩſpirare dignabit: vt tã lugẽdũ ⁊ etiã erubeſcẽdũ malũ ita vobis ĩ horrorẽ veniat: vt illud nunq̄3 fieri ꝑmittatis: ſ3 q̄d ĩ illa ebrietate periturũ erat: in pauperũ refectionẽ ꝓficiat: preſtante domino noſtro ieſu chriſto. Qui cum patre ⁊ ſpũſctõ viuit et regnat de⁹ in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eadem dñica De ebrietate vitanda quam vt inferni foueam vitare nos hortat. Sermo.ij.

Sermo ccxxxij. A Frequenter charitatẽ veſtrã fratres chariſſimi: paterna pietate ãmonui: vt ebrietat{ malũ tanq̄3 ĩferni foueã vitare vel fugere deberet{. Et licet apũd plures ꝓficeret caſtigatio: q̄3 multi tñ ſunt q̄ nec deũ timẽt: nec eos q̄ honeſti ſũt vel ſobrij reuerent: ⁊ tñ bibũt vt ĩterdũ neceſſe habeant viſcera nimio potu plena ꝑ vomitũ relaxare: ⁊ tãq̄3 fracte ⁊ naufrage naues: ita ipſius ebrietat{ fluctib⁹ fatigant vt nec vbi ſunt recognoſcãt: ⁊ dicere aliq̄d vel audire q̄d ad rõnẽ ꝑtinet oĩno nõ valeãt. Illud vero q̄le eſt q̄d ipſi ĩfelices ebrioſi q̄n ſe nimio vino ĩgurgitãt ridẽt ⁊ vituperãt eos q̄ rõnabiliṫ h̄ tm̃ q̄d ſufficit bibere volũt: dicẽtes eis. Erubeſcite ⁊ ꝯfuſio ſit vobis: q̄re non poteſtis bibere q̄3tũ nos. Dicunt em̃ eos nõ eẽ viros. Et videte miſeriã ebrioſorũ. Se dicunt eſſe viros q̄ in ebrietatis cloaca iacẽt: ⁊ illos nõ dicũt eẽ viros q̄ hõeſte ⁊ ſobrie ſtãt. Iacẽt ꝓſtrati ⁊ viri ſunt: ſtãt erecti ⁊ viri non ſunt? Uictor ebrietat{ vituꝑat: ⁊ vict⁹ ebrietate laudat. Irridet ſobri⁹ q̄ ⁊ ſe ⁊ alios põt regere: ⁊ nõ irridet immo nõ plangit ebrio-

B ſus q̄ nec ſe nec alios põt agnoſcere. Solent ebrioſi ita ſe excuſare velle vt dicãt: ꝑſona potẽs me coegit vt ãpli⁹ bibã: ⁊ ĩ cõuiuio regis nõ potui aliud facere. Ad excuſandas excuſationes ĩ pctĩs iſta pretẽdimus: ⁊ q̄d implere nolumus nõ potuiſſe nos dicim⁹. Nolle ĩ culpa eſt nr̃a: ⁊ nõ poſſe ꝓtẽdit. Etiã ſi ad h̄ veniret: vt tibi diceret. Aut bibas aut morieris: meli⁹ erat vt caro tua ſobria occideret q̄3 ꝑ ebrietatẽ aĩa moreret. S3 excuſatio iſta falſo obijcit. Ipſi em̃ reges ⁊ q̄cũq3 ſunt alij potẽtes: q2 deo ꝓpitio ⁊ xp̄iani ſunt ⁊ prudẽtes ⁊ ſobrij: ⁊ toto corde deũ timẽtes: ſi te viderẽt definiſſe vt eis nõ acq̄eſcas ꝓ tiore dei ĩebriari: ſi tibi ſub hora videãtur iraſci: poſtea vero te in grãdi admiratiõe ſuſcipiũt dicẽtes. Quãtũ cũ illo egim⁹: quãtis em̃ minis ⁊ terrorib⁹ fatigauim⁹: ⁊ tñ nũq̄3 eũ a ſobrietate ſeparare potuim⁹. Nã et de⁹ q̄ te videt ꝑ ei⁹ amorẽ ĩebriari nõ velle: ipſe tibi gr̃am etiã illoꝝ dabit q̄ te vt ampli⁹ biberes videbant hortari cogere. Nemo dicat fratres chariſſimi: q̄ in iſtis tp̄ib⁹ martyres nõ ſint: q̄tidie martyres fiũt. Martyr em̃ teſtis ĩterpretatur. Quicũq3 ḡ ꝓ veritate teſtimoniũ dederit ⁊ oẽs cauſas cũ iuſticia ĩdicauerit: q̄cq̄d ꝓ teſtimonio ꝟitatis vel iuſticie ꝑtulerit: totũ ei dñs ꝓ martyrio ꝯputabit. At ſic ⁊ ille q̄ ebrietati reſiſtit: ſi cũ dei adiutorio ꝑſeuerare voluerit: et ꝓ ipſa ille aliq̄s ꝑtulerit tribulatõẽs: oĩa ei dñs ad martyrij

pſ. cxl.

gloriã reputabit. Uelim tñ ſcire fratres chariſſimi: cũ dñs h3 pl'es ſuos ſi vel vnũ ex illis velit fieri ebrioſũ. Sine dubio null⁹ tã mal⁹ q̄ hoc voluerit aliq̄n aut velit. Et q̄ frõte: q̄ ꝯſciẽtia q̄ ſuũ non vult habere ebrioſum: ipſe vult ebrioſus fieri? Ecce de donis dei tu habes ſuũ: ⁊ te h3 de⁹ ſuũ: qualiṫ vis vt tibi ſuiat ſeru⁹ tuus: taliter ⁊ tu ſuire deo tuo debes. Dic mihi rogo te ſi iuſtũ tibi videt vt tu habeas ſeruũ ſobriũ: ⁊ de⁹ hẽat ebrioſum: ac ſic te dignũ iudicas: cui ſu⁹ ſobri⁹ ſuire debeat? Hec ḡ fratres chariſſimi diligẽter attẽdite ⁊ ꝯſiderate: q2 nõ ẽ iuſtũ vt faciam⁹ deo q̄d nolum⁹ nobis fieri. Forte dices. Q̄uo deo facio q̄d mihi fieri nolo? Aut q̄uo tibi nõ placet ſeruũ ebrioſum habere: et tu nõ vis ſobrius deo ſuire? Ideo enim chariſſimi tanta infelicitate ſe inebriãt homĩes: q2 putãt ebrietatẽ: aut paruũ: aut nullũ pctm̃ eẽ. Sed ꝓ iſta ignorãtia maxie ſacerdotes ĩ die iudicij reddituri ſunt rõnẽ: ſi cõmiſſis ſibi pplis: q̄ vel q̄3ta mala de ebrietate naſcũt aſſidue noluerit p̄dicare. Qui ḡ credit ebrietatẽ eẽ paruũ pctm̃: ſi ſe nõ emẽdauerit: et ꝓ ipſa ebrietate penitẽtiã nõ egerit eũ adulteris ⁊ homicidio eṫna ſine remedio illã pena cruciabit: ſm̃ illud q̄d ipſi bñ noſtis btm̃ aplm̃ p̄dicaſſe. Neq3 inq̄t fornicarij: neq3 idolis ſeruiẽtes: neq3 molles: neq3 maſculoꝝ concubitores: neq3 auari: neq3 adulteri: neq3 ebrioſi regnum dei poſſidebũt. Uidete ebrioſos cũ fornicatorib⁹ ⁊ idolis ſuiẽtib⁹: ⁊ maſculoꝝ ꝯcubitorib⁹ ⁊ adulteris iũxit. Et illud. Nolite ĩebriari vino in q̄ eſt luxuria. Et iõ definiat ac deliberet vnuſq̄ſq3 apũd ſe ebrietatẽ graue eẽ pctm̃: ⁊ tũc aut nũq̄3 aut difficile eũ ebrietas poterit ſuꝑare. Cũ em̃ nõ ſolũ ĩ futuro ſclõ ꝓpṫ ebrietatẽ torquẽdi ſunt hoĩes: ſ3 etiã in pñti ꝑ ipſam ebrietatẽ mult{ frequent ĩfirmitatib⁹ fatigant vel morbũ corꝑis timeãt q̄ de aĩe ſue ſalute nõ cogitãt. Ocloꝝ ſuffuſionẽ atq3 caliginẽ: capitis ꝟtiginẽ ⁊ mẽbroꝝ tremorẽ expaueſcãt q̄ ĩferni ſupplicia non formidant. Et hec quidẽ nõ ſolum laicis: ſed etiã clericis dicim⁹: quia (quod peius eſt) multi ſunt etiam maioris ordinis clerici: qui cum alijs ſobrietatis bonũ deberent iugiter p̄dicare: nõ ſolum hoc non faciunt: ſed etiam ⁊ ſe alioſq3 ĩebriare nõ erubeſcũt nec metuũt. Sed agnoſcãt ⁊ doleãt q̄cũq3 tales ſunt: q2 ſi ſe noluerint emendare ⁊ pro ſe et ꝓ alijs neceſſe eſt eos eterna ſupplicia ſuſtinere. Illud vero quale eſt q̄ iã tranſacto cõuiuio expleta ſiti cũ ampli⁹ bibere non poſſint nec debeant: tũc quaſi nouelli: quaſi et q̄ ipſa hora ſuperuenerit diuerſis nominibus ĩcipiũt bibere: non ſolum viuoꝝ hoĩm ſed etiam angeloꝝ ⁊ reliquoꝝ anti-

(margin: C; D; j. Cor. vj.; Ephe. v.; E)

quorum ſanctoꝝ:eſtimãtes ꝙ maximũ illis honorẽ impen
dant ſi ſe in illoꝝ nominib⁹ nimia ebrietate ſepeliant:igno:
rantes ꝙ nullus tã grauem iniuriã ſanctis angelis vel ſan
ctis hominib⁹ agnoſcit irrogare ꝙ̃ illi q̃ in coꝝ noībus bi
F bẽdo p ebrietates ſuas aīas ꝓbãtur occidere. Sunt enim
aliqui q̃ ſola ex cauſa aliqua falſa cibaria ſibi ordinãt fieri:
vt p ipſam falſitudinem nimia ſe poſſint ebrietate obruere.
Hec eñ ſi pagani q̃ deũ ignorant faciunt: nec mirandũ eſt
nec nimis dolendũ:quia ⁊ in deo ſpem nõ habẽt:⁊ antiquã
j. Petri.ij parẽtum ſuoꝝ ꝯſuetudinem ſeruant. Chriſtiani vero quos
de⁹ de tenebris duxit ad lucẽ: de morte vocauit ad vitam:
q̃b⁹ oẽs ſcripture clamant ebrietatẽ fugere: ſobrietatẽ di:
ligere:q̃re turpiſſimas illoꝝ ebrietates comitanſ: de quorũ
ꝑſidia liberari p dei miam meruerunt:⁊ Et ideo rogo ⁊ per
tremẽdum diem iudicij vos adiuro: ⁊ vt quãtum poteſtis
ebrietatis malũ auxiliãte deo fugiatis: ⁊ iã vobis incipiat
verecũdũ eſſe qꝺ hucuſq; gẽtibus et paganis in ebrietatis
turpitudīe vos voluiſtis ſimiles exhibere. Et ideo q2 deo
ꝓpitio illi diſſimiles eſtis in fide: ſimiles eẽ in ebrietate pe
nit⁹ nõ debetis. Quia etiã ſi reliqua peccata xp̃iani nõ ad:
mittunt:ſola eos ſi frequẽs fuerit ebrietas ⁊ emendatio ac
penitentia non ſubuenerit:in inferni ꝓfunda precipitat:ſm
j. Coꝛ.vj. illud qꝺ iã dictũ eſt. Neq; ebrioſi regnum dei poſſidebunt.
Sed dicet aliq̃s. Ego regnum dei nolo: eternã requiẽ tñ
obtinere deſidero. Nemo ſe decipiat fratres. Duo eñ loca
ſunt:et terti⁹ nõ eſt vllus. Qui cũ xp̃o regnare nõ meruerit:
G cũ diabolo abſq; dubitatione vlla peribit. Ad extremum q̃
amico ſuo nimium ꝓpinat: in aīa efficiſ inimicus: corpus
quoq; ei⁹ debilitare ⁊ aīam ꝓbatur occidere. Melius erat
vt illud quod vna die plus eum bibere coegit ꝙ̃ expedit: p
duos aut tres dies ipm amicũ ad cõuiuiũ reuocaret ſuum
⁊ vnde vna die cũ nimiũ bibẽdo debilitauerat:ipm in alijs
dieb⁹ ſufficiẽte potu reficeret:nec potum ille perderet: nec
amicũ deciperet. Aut certe qꝺ eſt melius:quicquid nimio
potu ꝑditum erat gula:pauperib⁹ daretur in elemoſynam:
vt ⁊ caro rationabiliter bibẽdo reficeretur: ⁊ per miſericor,
diam pauperũ aīe redemptio ꝑpararetur. Et nos quidem
iſtam caſtigationem nõ ꝓpter eos qui ſunt honeſti ⁊ ſobrij
diximus:q2 eum dei ſubſidio multos nouimus parca ⁊ ſo:
bria conuiuia ꝑparare. Et ideo vos q̃ p dei amore hoc tñ
ſumitis qꝺ oportet: et qꝺ ebrioſis ĩ terra perditur:a vobis
p elemoſynã in celo reponitur. Non vobis ſufficiat ꝙ vos
honeſti ⁊ ſobrij eſtis:ſʒ quãtũ poteſtis ita caſtigate ⁊ corri
pite ebrioſos:vt eis nunq̃ liceat vobis ꝑſentibus amplius
bibere ꝙ̃ oportet:vt vñ ⁊ ipſi ſobrietatẽ diligitis: ⁊ alios p
veſtrã admonitionẽ ab ebrietatis ꝑditione reuocatis:non
ſolum ꝓ veſtra ſʒ etiã ꝓ alioꝝ ſalute duplicia vobis ꝑmia
H in eterna beatitudine ꝑparetis. Et illud ꝙ̃ lugẽdum ⁊ eru
beſcẽdũ eſt fratres chariſſimi: ꝙ dicunt aliq̃ ruſtici qñ aut
vinũ habuerit aut alia ſibi pocula fecerint: qſi ad nuptiale
cõuiuiũ:ita ad bibendũ vicinos vel ꝓximos ſuos inuitare
vt eos p quattuor aut duos dies teneant ⁊ nimia ebrietate
ſepeliãt:⁊ tãdiu ad domos ſuas de illa lugenda potatione
nõ redeant:donec oẽm potũ quẽ ille q̃ eos inuitauerat: ha:
buit:per expẽdat:⁊ vnde ſe vel p duos aut tres mẽſes cũ oī
familia ſua rationabiliſ reficere potuit: quattuor aut duo:
bus dieb⁹ dolẽda aut erubeſcẽda bibitione ꝯſumat. Ergo
fratres chariſſimi dũ hec humiliſ ⁊ cũ grandi charitate ꝓ
ſollicitudine paterna cõmoneo: abſoluo apud deum ꝯſciẽ:
tiã meã. Qui vero me libenter audierit et fideliter quod ei
predicatũ eſt iplere voluerit:habebit premiũ eternũ. Qui
aũt contẽpſerit: timeat ne ei eternũ neceſſe ſit ſine vllo fine
ſuſtinere ſupplicium. Sed credimus de mia dei ꝙ ita oẽs
ebrioſi de ebrietatis malo ad bonũ ſobrietatiſ ſunt per dei
gratiã redituri vt et nobis gaudium faciant ⁊ ipſi feliciter
ad eternum peruenire mereantur premium. Amen.

¶ Item in eadem dominica alius ſermo factus ad fratres in heremo: q̃ inter ſermones ad eoſdẽ habetur.xxxiij.fo.xv.

¶ Feria quarta quattuor temporũ occurrẽtium poſt feſtũ exaltatiõis ſancte Crucis: de eo quod
Mat.ix. ſcriptum eſt in euangelio ſm Mattheum. Ecce vn⁹ accedẽs ait illi. Magiſter bone ⁊c. Sermo.j.
In quo declarat non eſſe locum fugiendi a deo.

DOmin⁹ ac redẽptor noſter ĩ euãgelio ſuo loquiſ Sermo
dicẽs. Cũ dormirẽt hoīes venit inimicus et ſup ccxxxiij.
ſeminauit zizania. Inimicus:ĩ figura hõ dict⁹ eſt. B
Audi apl̃m dicentẽ. Fuiſtis aliquando tenebre: Mat.xiij.
nunc autẽ lux in dño. Audi hõ. Non eñ ille dedit tibi tene: Ephe.v.
bras:q̃ dedit tibi lucem. Quo vadis homo:quo traheris?
Quid ꝯcupiſcẽtias carnales ſectaris:qñ audis. Spũ ambu Gala.v.
late et ꝯcupiſcẽtias carnis nolite ꝑficere: Audi poti⁹ dñm Zacha.j.
dicẽtẽ. Conuertimini ad me ⁊ ꝯuertar ad vos. Accedite ad pſ̃.xxxiij.
eũ ⁊ illuminamini:⁊ facies veſtre nõ erubeſcẽt. Audi homo.
Si receſſeris a deo: nõ effugies manũ ei⁹. Si autẽ ad eum
acceſſeris:ilico habebis eũ q2 nuſq̃ recedit. Audi ꝓphetã
dicẽtẽ. Si aſcẽdero in celũ tu illic es:ſi deſcẽdero ad infer: Pſalm.
num ades. Ubi ergo nõ eſt de⁹ quẽ tu fugis? Malus es tu: cxxxviij.
q̃ bonũ fugis. Mors es tu q̃ vitam fugis. Inuoluere te vis
tenebris:vbi te abſcõdas:ſʒ illũ latere nõ potes: cui⁹ oculi
oĩa videt. Ait aũt apl̃s. Quẽ fructum habuiſtis tũc in illis Roma.vj.
in quibus nũc erubeſcitis? Sequitur vox iudicis dicẽs. Ite Mat.xxv.
maledicti in ignẽ eternũ:qui parat⁹ eſt diabolo et angelis
eius. Ergo q̃ fugit dñm et recedit a deo:ille confunditur et
perit in ſua ipietate. Ut ergo nõ pereat tũc:nũc reuertatur
ad dñm ⁊ illuminabitur:⁊ vultus eius nõ erubeſcet. Dicam
tñ fr̃es mei qꝺ ſentio:⁊ qꝺ dixero itelligite. Inter vos ſege B
tes dei ſunt mixta zizania:id eſt amatores mũdi:amatores
pecunie:amatores delitiaꝝ:conſultores nugaꝝ:oẽs querẽ: Phil.ij.
tes q̃ ſua ſunt:nõ q̃ ieſu xp̃i. In eccleſia xp̃i ficte ĩtrãtes ꝓ:
mittentes ⁊ non faciẽtes: vouẽtes ⁊ non reddẽtes:renũciã
tes malo ⁊ iteꝝ idẽ faciẽtes:hec amãtes:zizania ſunt. Non
amãt illi xp̃m:q̃ aliq̃d pl⁹ amãt ꝙ̃ xp̃m. Audi hõ vocẽ dñi
dei tui. Qui diligit inq̃t p̃rẽ:aut mr̃ẽ:aut vxorẽ:aut filios: Mat.x.
aut filias:aut fratres:aut agros ſup me:nõ ẽ me dign⁹. Si
vis tenere qꝺ nõ habes:dimitte qꝺ habes:vt amor xp̃i ſit ĩ
corde tuo. Ecce petis a deo ⁊ dicis. Dñe da mihi. Quid tibi
dabit:q̃ aliũde man⁹ tuas videt occupatas? Ecce dñs vult
dare q̃ ſua ſunt:⁊ nõ hẽt vbi ponat. Uide ergo. Dimitte qꝺ C
tenes:⁊ accipis qꝺ queris. Dimitte tp̃alia ⁊ caduca:⁊ acci:
pies eťnã ⁊ ꝑpetuã vitã. Dimitte terrena:⁊ accipis celeſtia
Ait aũt quidã ad ieſum. Magiſter bone q̃d boni faciam vt
habeam vitã eternã? Utiq; q̃ dicebat:q̃d boni faciã:vitam Mat.xix.
eťnã deſiderabat:ſed pl⁹ amabat qꝺ tenebat. Uidit dñs oc
cupatas man⁹:dare vult:et nõ habet vbi ponat. Occupate
ſunt manus accipiẽtiũ. Dicit eñ tibi dñs. Uade vẽde oĩa: Ubi.ſ.
⁊ da paupib⁹:⁊ pone illa ĩ celo:q2 in terra impediũt. Quid
times o hõ dare paupib⁹? Non perdes ea:ſed ſeruãtur tibi
in celo. Non vt ꝑdas iuſſi dicit dñs:ſʒ vbi ponas ſuggeſſi.
Poſt hec habebis hõ theſauꝝ nõ in terra perituꝝ: ſʒ ĩ celo
ꝑmanſuꝝ. Aliqñ venit hoī tribulatio: venit timor dñi. Ti
mes o hõ vt nõ pecuniã tuã ꝑdas:times ne argẽtũ tuũ per:
das:times ne poſſeſſionẽ tuã ꝑdas: ⁊ nõ times ne tu ipſe to:
tus pereas? Pro h̃ dicis falſum teſtimoniũ:ꝓ hoc mẽtiris ⁊
rapis aliena:ꝓ h̃ iuras ⁊ piuras qꝺ oīno lex vetat. Nonne
cũ hec oĩa facis:totus fenũ es:tot⁹ ſtipula:tot⁹ palea:et nõ
times ne tot⁹ ardeas? Semp turbata eſt aĩa tua amoribus
ſeculi. Dic. Quare triſtis es aĩa mea:⁊ quare ꝯturbas me? Pſ̃.xlj.
Auar⁹ ꝓ auro ſuo hʒ triſticiã:patiſ tribulationẽ: hʒ ꝑicula
fuoꝝ:ꝑicl'a latronũ. Auar⁹ amat auꝝ pluſq̃ aĩam ſuam:tu
xp̃iane ama xp̃m pluſq̃ oĩa tua. Ille feruet ĩ amore auri:tu
xp̃iane ferue ĩ amore xp̃i: ⁊ eris btũs ĩ regno xp̃i. Audi o hõ.
Auꝝ ĩ terra ẽ:⁊ ex t̃ra ẽ:⁊ t̃ra ⁊ pars t̃re ẽ. Impi⁹ dũ diligit
creaturã:offendit creatorẽ: ⁊ amittit eũ q̃ creauit ex nihilo
oĩa. Audi o hõ nõ tu ꝑdis deũ:ſʒ ipſe peris a deo. Ille ẽ re:
dẽptor aĩe quẽ vis amittere. Quid eñ ꝓderit tibi ſi totum Mat.xvj.
mũdũ lucreris:aĩe ꝟo tue detrimẽtũ patiaris? Expgiſcere
aliqñ o hõ ⁊ ama xp̃m. Hec eſt eñ ſapiẽtia ꝟa:id eſt amare D
xp̃m. Multi eñ dicũt ⁊ ſcire volũt:q̃re illũ vocat ad ſe dñs:
⁊ illũ nõ vocat. Uni ſubuenit:⁊ vni nõ. Hũc dignũ hʒ:⁊ illũ
idignũ. Iſtum honorat:⁊ illũ cruciat ⁊ affligit. Audio hõ.
Hũc dignũ hʒ ꝓ bonis opib⁹ ſuis:illũ hʒ idignũ ꝓ opib⁹
ſuis malis:q2 debitor ẽ dñs:⁊ reddet bõis bõa: ⁊ malis mala
Dictur⁹ es forſitan. Quare ille ſic? Rñdet tibi dñs de⁹ tu⁹:
q2 bonũ nõ denegaui:ſʒ dixi pri⁹. Lauamini:mundi eſtote: Eſa.j.

Annotatō Quid volebas? Quid querebas? Quid cupiebas? Gratiā
nūeralis dei. Ergo ſi gratiam dei q̄ris: aufer primū nequiciā ab aīa
ordinis tua: ⁊ a cōſpectu oculoꝝ meoꝝ. Jam ceſſa a malo ⁊ fac bo
ſermonū num: inq̄re pacē ⁊ ſeq̄re eā totis virib⁹ tuis. Et cū hec fece-
hui⁹ op̄is ris: et gratiā meā ꝑcipies: et oculi mei ſup te erunt: et aures
mee ad ꝓces tuas: ⁊ ꝑuſq̄ me inq̄ſieris dicā aſſum. Facia-
E mus bōa f̄res chariſſimi: vt mereamur in futuro ſeculo iue
Mat. v. nire requiē: quā nobis dn̄s nr̄ ꝑmiſit dicēs. Beati miſericor
des: q̄ ipſi miſericordiā ꝯſequenꝰ. Et cū ꝓpheta dn̄o ex-
Pſalm.c. ultātes dicam⁹. Miſericordiā ⁊ iudicium cātabo tibi dn̄e.
Miſericordiā inueniūt q̄ ſunt miſericordes. Judiciū timeāt
cōtēptores: q̄ nec ſibi parcūt / nec miſerenꝰ alijs: qui dicūt.
Peccem⁹ ⁊ parcet nobis deus: q̄ miſericors eſt et bonus.
Dn̄o miſericors ⁊ bon⁹ eſt de⁹. Sed q̄ modo parcit: i futu
ro nō parcet. Judiciū paratū habēt ſine miſericordia ipij.
Intelligam⁹ f̄res: ⁊ videam⁹ vbi ſpem noſtrā pōere debea
mus. Miſericordia illi: q̄ fecit miſericordiā. Beati miſericor
des: q̄ ipſis miſerebiꝰ de⁹. Spes eſt in dei miſericordia: ſi
ab opere miſericordie nos nō fuerim⁹ aridi. O homo q̄d q̄
ris a deo miſericordiā: ſi ipſe nō es miſericors? Quid q̄ris a
deo indulgētiā pctōꝝ tuoꝝ: cū ipſe tibi ſimili nō indulges?
F Audi homo: audi vocē dn̄i dei tui: vbi dicit ipſe. Date ⁊ da
Luce. vj. biꝰ vobis. Dimittite: ⁊ dimitteꝰ vobis. Audi iteꝝ vbi ipſe
Mat. vj. dicis. Dimitte nobis debita noſtra: ſicut ⁊ nos dimittimus
debitorib⁹ nr̄is. Si em̄ tu nō dimiſeris aduerſario tuo: ipſe
tibi pri⁹ eris aduerſari⁹. Ille te leſit auferēdo pecuniā tuā
tu te ledis nō idulgēdo aduerſario tuo. Forſitā dictur⁹ es.
Nō illi parcā: q̄ me leſit multū: ⁊ ſanguinē meū q̄ſiuit. Tu
ſi nō illi indulges: ꝑditionē aīe tue habebis. Inſup adhuc
dicis. Nō illi parcā: q̄ aduerſari⁹ mihi fuit. Crede mihi ho
mo: peior tibi eris aduerſari⁹: ſi nō illi parcas. Dicis tu. Il-
le me non rogat. Si te ille nō rogat: tu pro illo roga: vt ei a
dn̄o dimittaꝰ qd̄ in te deliquit. Nā ſi tu dicis: nō illi parcā:
litigare vis: nō dimittere. Et qua frōte / aut qua fiducia di-
Rom. vij. cturus es dn̄o tuo. Dimitte: q̄ ego dimiſi? Cōſidera o hō ⁊
vide aliā legē in mēbris tuis repugnātē legi mētꝭ tue ⁊ ca-
ptiuantē te in lege peccati. Jā ipſe captiuus traberis: ⁊ ex-
G poliatori iraſceris? Nemo nobis iputet fratres mei: ſi per
vos dn̄icam pecuniā duplicare non potuerim⁹. Mali ſerui
erim⁹: ſi nō fecerim⁹ qd̄ nobis ꝓceptū eſt. Si aūt fecerim⁹:
bōi ſerui erim⁹: ⁊ cū dn̄o ſine fine letabimur. Illū oēs ame-
mus ꝑ quē facti ſum⁹. Illū diligam⁹: ꝑ quē redēpti ſum⁹.
Pro illo nos inuicē diligam⁹ in hoc ſeculo: vt cū eo gaude
re mereamur pariter in futuro: q̄m ſic placuit dn̄o deo nr̄o
de nobis: vt hic ꝯſtituti cū veſtra charitate cātem⁹ ei. Lau
dem⁹ dn̄m fratres lingua: corde: ore: ⁊ voce. Sic enim ſibi
vult dici laudē / vt nō ſit inter nos diſcordia: ſed vult eſſe in
nobis ꝯcordiā vocib⁹ ⁊ moribus. O felix laus in celo: vbi
tēplū dei angeli ſūt. Ibi eſt cōcordia ſumma laudātiū: vbi
nulla lex i mēbris noſtris repugnat. Ibi nō eſt rixa: nec vl-
la cupiditas. Hic ḡ cātem⁹ dn̄o laudē ſolliciti: vt illic poſſi
H mus eſſe ſecuri. Quare aūt hic ſim⁹ ſolliciti fratres mei? Au
Job. vij. dite quare? Q̄ tētatio eſt vita humana. Sic nāq̄ nos dn̄s
Mat. xxvj exhortaꝰ ſuo eloquio dicēs. Vigilate ⁊ orate vt nō intretis
Mat. vj. in tētationē. Nō vis eſſe ſollicit⁹ q̄n videris dicere. Dimit-
te nobis debita nr̄a? Quō es ſecur⁹: q̄ quotidie videris pete
re remiſſionē pctōꝝ? Quō es ſecur⁹ q̄n adhuc dicis. Dimit
Ubi. ſ. te mihi pctā mea. Et iterū dicis. Et ne nos inducas in tē-
tationē: ſꝫ libera nos a malo? Quō ḡ videris clamare. Li-
bera nos a malo: ſi ſecur⁹ es? Audi hō: audi. Tu es malus:
Rom. vij. q̄n te de⁹ liberat a teipſo malo. Vides aliā legē i mēbris tu-
is repugnantē legi mētꝭ tue: et captiuantem te in lege pctī.
Audi q̄d ſum⁹ nos: q̄d nobiſcū portam⁹? Q̄diu i corpore
mortis hui⁹ cōtinemur: vitiū nobiſcū portam⁹. Audi iterū
Ps. cxlj. ꝓphetā dicētē. Dn̄e educ de carcere aīaꝫ meā. Carcer me⁹
eſt: vſq̄ dū in corpore mortꝭ fuero. Nā q̄n fuero de h̄ corpe
liberat⁹: terra t̄re reddiꝰ: ſpūs celo recipiꝰ. Vado ḡ dimit-
to terrā: q̄ q̄diu hic ſum: mēte ſuio legi dei: carne aūt legi
I peccati. Dicet aliq̄s pſidoꝝ. Ergo cū fuerꝭ ab hac carne li-
berat⁹: iā nō eris tu niſi ſpūs. Audi ḡ heretice. Carnē quā
dico: nō i eternū pono: ſed hic depono. Reſpōdet icredul⁹.
Ergo reditur⁹ es ad corp⁹ mortis? Et vnde tā piam vocē
clamaſti. Educ de carcere aīam meā? Audi imperite ⁊ con
tra quotidianas lectiōes ſurde. Redeo ad corpus nō mor-
tis hui⁹: quia corruptibile hoc induēꝰ incorruptiōe: ⁊ mor- j. Coꝝ. xv.
tale hoc induēꝰ imortalitate. Modo eſt aīale: tūc erit ſpiri-
tale. Nemo pōt accipere eternale: niſi pri⁹ tēporale dimiſe-
rit. Ergo dimitte tēporale hoc malū vt accipias eternale
illū bonū. Audite fratres et cauete. Hic eī iter agim⁹: et in
itinere poſiti ſum⁹: nōdū in patriā ꝑuenim⁹. Caueam⁹ eos
qui i itinere nobis inſidiantꝰ: q̄ hic agunt aduerſus nos: ne
ad patriā noſtrā. i. ad paradiſum reuertamur. Terra autē
iſta morientiū eſt. Illa v̄o viuētiū eſt: de q̄ ꝓpheta dicebat
Credo videre bona dn̄i in terra viuētiū. In illa aūt terra Ps. xxvj.
ſemꝑ viueꝰ et nūq̄ morieꝰ. Lucet terra illa pl⁹ q̄ ſpecies
argēti: vbi ciues iuſtoꝝ angeli ſunt. Illi i terra illa gaudēt
nos in t̄ra iſta lugeam⁹ vt ad illoꝝ gaudia ꝑuenire merea-
mur. Videte fratres. Ecce hic i itinere poſiti ſum⁹: inſidia-
tor noſter diabol⁹ aduerſaꝰ in via: nobis querit nocere ne i
terrā viuētiū reuertamur. Duo em̄ ſunt ꝓcepta dilectiſſimi K
que nobis oīno ſūt obſeruāda. i. diliges dn̄m deū tuū ex to- Mat. xxij
to corde tuo: ⁊ ex tota mēte tua: ⁊ diliges ꝓximū tuū tanq̄
teipſum. In his duob⁹ ꝓceptis tota lex pēdet ⁊ prophete.
Quicūq̄ enī in his duob⁹ ꝓceptis ambulauerit: feſtinēt in
via: ⁊ perueniet ad patriā paradiſi vbi letanꝰ oīes ſancti i
glīa redēptorꝭ ſui: ⁊ laudē dicūt nōi ſctō ei⁹: q̄ erepti ſūt de
hac peregrinatiōis erūna: ⁊ viuūt ſemꝑ in leticia ſempit̄na

¶ Sabbato quattuor temporum occurrentium
poſt feſtū ſācte crucis Homelia de eo qd̄ ſcriptū
eſt ſm̄ Lucā. Dicebat ieſus turbis hāc ſimilitu- Luce. xiij.
dinē. Arborē fici habebat q̇dā ⁊c. que habetur in
ter ſermones de verbis dn̄i. ſer. xxxj. fo. liij.

¶ Dn̄ica decimaoctaua de eo qd̄ dn̄s interroga Mat. xxij
uit iudeos cuius filiū diceret eſſe xp̄m. Sermo. j.
In quo rationē reddit cur ꝓlati eminēti⁹ ſedeāt.

INterrogati iudei: ſicut nūc ex euāgelio cū recita Sermo.
reꝰ: audiuim⁹: quō eſſet dn̄s noſter ieſus chriſtus ccxxxiiij.
fili⁹ dauid: quē dn̄m ſuū dixerit ipſe dauid: reſpō A
dere nō potuerūt. Hoc em̄ i dn̄o nouerant qd̄ vi Mat. xxij
debāt. Apparebat ei eis fili⁹ hoīs: occult⁹ aūt erat fili⁹ dei
Hinc eſt qd̄ eū ⁊ ſuperari poſſe crediderūt: ⁊ ligno ſuſpēſū
irriſerūt: dicētes. Si fili⁹ dei eſt deſcēdat de cruce et credi- Matthei.
mus in eū. Aliud videbāt: aliud nō cognoſcebāt. Si em̄ co xxvij.
gnouiſſent: nūq̄ dn̄m glorie crucifixiſſent. Sciebāt t̄n xp̄m j. Coꝝ. ij.
filiū dauid. Nā etiā nūc ipſum ſperāt eſſe vētuꝝ. Latet eos
qd̄ venerit: ſed volētes latet. Neq̄ ei ſi pēdentē nō agnoue
rūt: ⁊ regnātē agnoſcere nō debuerūt. In cui⁹ em̄ noīe vo-
canꝰ ⁊ bn̄dicunꝰ oēs gētes: niſi i ei⁹ quē putāt xp̄m nō fuiſ
ſe? Ipſe eī fili⁹ dauid: vtiq̄ ex ſemine dauid ſm̄ carnē: fili⁹
eſt abrahā. Si aūt dictū ē ad abrahā. In ſemine tuo bn̄di- Gen. xxij.
cenꝰ oēs gētes: ⁊ vidēt iā in xp̄o nr̄o bn̄dici oēs gētes: q̄d
expectāt qd̄ iā nō venit: ⁊ nō timēt qd̄ vēturū eſt? Lapidē
em̄ ſe dixit ipſe dn̄s nr̄ ieſus xp̄s: ꝓphetico ad ſe aſſerendū
vtēs eloquio. Lapidē aūt talē: vt ſi q̄s in eū offenderit: cō- Ps. cxvij
quaſſeꝰ: ſup quē aūt lapis ille venerit cōteret eū. Q̄n em̄ in Mat. xxj.
eū offendiꝰ: humilis iacet: iacēdo humilis quaſſat offendē
tem: veniendo excelſus ꝯterit ſupbientē. Jā ḡ iudei illa of-
fenſiōe quaſſati ſunt: reſtat vt ei⁹ ꝓclaro aduētu etiā ꝯterā
tur: niſi forte cū viuūt agnouerint ne morianꝰ. Patiēs enī
eſt de⁹: ⁊ illos quotidie inuitat ad fidē. Sed cū iudei reſpō B
dere nō poſſent dn̄o ꝓponēti queſtionē ⁊ dicēti. Cui⁹ filiū Mat. xxij.
dicerent xp̄m: atq̄ illi r̄nderēt filiū dauid: addenti et ꝓpo-
nēti: quō ḡ dauid in ſpū vocat eum dn̄m dicēs. Dixit dn̄s Ps. cix.
dn̄o meo ſede ad dexterā meā: donec ponā iīmicos tuos ſub
pedib⁹ tuis? Si ḡ dauid (inq̄t) in ſpū dicit eū dn̄m: quō eſt
fili⁹ ei⁹? Non dixit: nō eſt fili⁹ eius: ſed quō eſt filius eius?
Quomodo: cū dicit: verbū querentis ē nō negātis: tanq̄ ſi
hoc eis diceret. Bene quidē dicitis xp̄m filiū dauid: ſꝫ ipſe
dauid dn̄m eū dicit. Quē dicit ille dn̄m: quomodo eſt fili⁹?
Dicerēt iudei ſi iſtructi eſſent fide chriſtiana quā nos tene
mus: ſi ꝯtra euāgeliū corda nō clauderēt: ſi vitā ſpiritalem
i ſe habere voluiſſent: reſpōderent huic queſtioni et dice-
rent. Quoniā in principio erat verbū: ⁊ verbum erat apud Joh. j.
deū: ⁊ deus erat verbū. Ecce quomodo eſt dn̄s dauid. Sꝫ
q̄ v̄bū caro factum eſt: ⁊ habitauit in nobis. Ecce quomo
do eſt fili⁹ dauid. Sed neſciētes obmutuerunt: nec ore ſaltē

clauſo aures aperuerũt: vt qđ reſpõdere nõ potuerũt iter-
C rogati: noſſent edocti. Sꝫ qꝛ magnũ eſt noſſe myſteriũ: quo
modo ſit dñs dauid ⁊ filiꝰ dauid: quomodo ſit vna pſona
homo ⁊ deꝰ: quomodo ſit in forma hominis minoꝛ patre: ĩ
Joh.xiiij. forma dei eq̃lis patri: quomodo iteꝝ dicit. Et pater maioꝛ
Joh.x. me eſt. Et ego ⁊ pater vnũ ſumꝰ: qꝛ magnũ eſt ſacramẽtũ:
vt capi poſſit: mores informãdi ſunt. Indignis ei clauſum
eſt: pmerẽtibꝰ aperiť. Nec lapides: nec vectes: nec pugni:
nec calces ſunt qbꝰ pulſamꝰ ad dñm. Uita pulſat: vite ape
ritur: corde petiť: corde queriť: corde pulſať: cordi aperitur
Coꝛ aũt hoc qđ recte petit: recteq; pulſat et querit: piũ eſſe
debet. Primo amare deũ gratis. Hec eſt eñ pietas: nec ſi-
bi extra illũ ponere mercedẽ quã expectet ex illo. Illo enĩ
melius eſt nihil. Et qđ chariſſimi petit a deo: cui ipſe deꝰ vi
lis eſt? Terrã dat: ⁊ gaudes: amatoꝛ terre/ ⁊ factꝰ terra. Si
gaudes quãdo dat terrã: quãto ampliꝰ gaudere debes cũ
ſeipm dat tibi: q̃ fecit celũ ⁊ terrã? Gratis ẽ amãdꝰ eſt deꝰ.
D Nã diabolꝰ hoc ſancto Job neſciẽs qđ in illo intus agere
Job.j. tur: magnũ crimen obiecit dicẽs. Nunq̃d gratis colit Job
deũ? Ergo ſi aduerſariꝰ hoc obiecit: timere debemꝰ ne hoc
nobis obijciať. Cũ magno eñ calũnioſo habemꝰ negociũ
Si querit fingere qđ nõ eſt: quãto magis obijcere qđ eſt?
Gaudeamꝰ tamẽ: qꝛ talis eſt iudex q̃ falli ab accuſatoꝛe no
ſtro nõ poteſt. Nã ſi hoĩem haberemꝰ iudicẽ: huic quicq̃d
vellet fingeret inimicꝰ. Nemo eſt enĩ diabolo aſtutioꝛ falſa
crimina ad cõfingẽdũ. Nã ⁊ nũc oĩa falſa crimina de ſctis
ipſe cõfingit. Scit ſuas criminatiões valere nõ poſſe apud
deũ: inter hoĩes illas ſpargit. Et hoc ei q̃d pdeſt: cũ dicat
ij.Coꝛ.j. aplš. Gloria noſtra hec eſt teſtimoniũ ꝯſciẽtie noſtre? Pu
tatis tamẽ qꝛ ille falſa criã nulla aſtucia confingit? Nouit
q̃d inde mali agat: niſi ei reſiſtat vigilantia fidei. Ideo enĩ
⁊ de bonis mala ſpargit: vt ĩfirmi nõ putẽt aliquos eſſe bo
nos: ⁊ tradant ſe rapiẽdos libidinibꝰ ⁊ diſſipãdos: dicẽtes
apud ſeipſos. Quis eſt eñ q̃ ſeruat mandatũ dei: aut q̃s eſt
q̃ ſeruat caſtitatẽ? Dũ putat quia nemo: ipſe ſit nemo. Hoc
ergo agit diabolꝰ. Sꝫ talis erat vir iob: de quo nihil poſſet
cõfingere. Nota eñ erat ⁊ nimis clara vita eiꝰ: ſꝫ qꝛ mltas
habebat diuitias: hoc obiecit. Qđ ⁊ ſi eſſet ĩ corde eſſe poſ-
ſet: in moꝛibꝰ apparere nõ poſſet. Colebat deũ: faciebat ele-
moſynas. Et qđ corde faciebat: nemo ſciebat: nec ipe dia-
bolꝰ ſꝫ deꝰ nouerat. Perhibet deꝰ teſtioniũ ſeruo ſuo. Dia
bolꝰ calũniať ſuo dei. Permittiť ille tẽtari: pbatur Job:
ꝯfundiť diabolꝰ. Inueniť iob gratis colere deũ: gratis di-
Job.j. ligere. Nõ qꝛ aliq̃d: ſed qꝛ ſeipſum nõ abſtulit. Ait eñ. Dñs
dedit: dñs abſtulit: ſicut dño placuit ita factũ eſt: ſit nomen
dñi benedictũ. Ignis tẽtationis acceſſit: ſed aurũ nõ ſtipu-
E lã inuenit. Abſtulit et ſoꝛdes: non conuertit in cinerẽ. Qꝛ ẽ
ad ſacramẽtũ dei intelligendũ: quõ xps ⁊ homo et deꝰ ſit:
coꝛ mũdandũ eſt. Mũdať autẽ moꝛibꝰ: vita: caſtitate: ſan-
Gal.v. ctitate: dilectione: ⁊ fide q̃ per dilectionẽ operať. Hoc autẽ
qđ loquoꝛ totũ tanq̃ arboꝛ eſt que radicem habet ĩ coꝛde.
Neq; eñ facta pcedũt niſi de coꝛdis radice: vbi ſi plãtaue
ris cupiditatẽ: ſpine pcedũt. Statim dñs poſt iſtã queſtio
nẽ ppoſitã iudeis: illis rñdere nõ valẽtibꝰ: ſubiecit de mo-
ribꝰ loqui: vt oſtẽderet quare illi indigni fuerint intelligere
qđ interrogauit. Miſeri eñ ſupbi cũ reſpondere non poſ-
ſent: vtiq; debueſt reſpõdere. Neſcimꝰ nos. Magiſter dic
nobis. Obmutuerũt in ppoſitiõe: nec os aperuerũt ad inq̃-
mat.xxiij. ſitionẽ. Et ſtatim dñs de ſuperbia illoꝝ. Cauete (inquit) a
Luce.xx. ſcribis qui amãt pſidere in ſynagogis: ⁊ diligũt pmũ locũ
in cõuiuijs. Nõ qꝛ accipiũt: ſed qꝛ diligũt. Hic eñ coꝛ eoꝝ
accuſauit. Accuſatoꝛ coꝛdis autẽ eſſe nõ poſſet: niſi coꝛdis
F inſpectoꝛ. Opoꝛtet eñ vt ſeruo dei habẽti aliquẽ honoꝛẽ ĩ
eccleſia deferať primꝰ locꝰ: qꝛ ſi non deferať: malũ eſt illi q̃
non defert: nõ tñ bonũ eſt illi cui deferť. Opoꝛtet ergo vt in
cõgregatiõe chriſtianoꝝ prepoſiti plebis eminẽtiꝰ ſedeãt:
vt in ipſa ſede diſtinguanť ⁊ coꝝ officiũ ſatis appareat: nõ
tamẽ vt inflenť de ſede: ſed vt cogitent ſarcinã vnde reddi-
turi ſunt rationẽ. Quis autẽ nouit: vtrum hoc ament an nõ
amẽt? Res iſta coꝛdis eſt: iudicẽ habere nõ poteſt niſi deũ
Ipſe autẽ dñs admonebat ſuos ne inciderẽt in tale fermẽ
Mat.xvj. tũ: qđ alio loco dicit. Cauete a fermẽto phariſeoꝝ/ ⁊ ſadu-
ceoꝝ. Et cũ putarent illi pptcrea hoc eũ dicere qꝛ panes
Ubi.ſ. nõ intulerãt: reſpõdit eis. Excidit vobis quot milia ſatura

ti ſunt ex q̃nq; panibꝰ? Tũc intellexerũt inq̃t: quia fermen-
tũ doctrinã eoꝝ dicebat. Amabãt enim illa iſta tẽpoꝛalia:
eterna ꝯo nec timebãt mala: nec diligebãt bõa. Clauſo coꝛ
de intelligere nõ poterãt qđ dñs interrogauit. Quid aũt fa G
ciat de eccleſia vt poſſit intelligere qđ prima meruit crede-
re? Faciat capacẽ animũ ad recipiẽdũ qđ dabiť. Quod vt
fieret. i. vt capax animꝰ eſſet: dñs deꝰ noſter ſuſpẽdit pmiſ-
ſa: nõ abſtulit. Ideo ſuſpẽdit vt nos extendamꝰ. Ideo nos
extẽdimꝰ/ vt creſcamꝰ. Ideo creſcimꝰ/ vt attigamꝰ. Uide Phil.iij.
aplm paulũ in ſuſpenſa extẽſum. Non qꝛ iã acceperim: aut
iam pfectꝰ ſim. Fratres ego me nõ arbitroꝛ appꝛehendiſſe.
Unũ autẽ que retro oblitꝰ: in ea que ante ſunt extentus: ſm
intentionẽ ſequoꝛ ad palmã ſupne vocationis dei in xpo ie
ſu. Ille in terra currebat: ſed ĩ ipũ aſcẽdebat. Uide ergo ex
tentũ: vide ad ſuſpẽſa pẽdentẽ. Sequoꝛ (inq̃t) ad palmã ſu
perne vocatiõis dei in xpo ieſu. Ambulãdũ ergo eſt: nec pe
des vngẽdi: nec iumẽta querẽda: nec nauis puidẽda. Affe-
ctu curre: amoꝛe ambula: charitate aſcẽde. Quid q̃ris? viã.
Inhere chriſto: q̃ deſcẽdẽdo et aſcẽdẽdo ſeipſum fecit viã
Uis aſcendere? Aſcendentẽ tene. Tu eñ p teipſum leuare
te nõ potes. Quia nemo aſcẽdit in celũ: niſi q̃ de celo deſcẽ- Joh.iij.
dit: filiꝰ hominis q̃ eſt in celo. Si nemo aſcẽdit: niſi q̃ deſcẽ
dit. Ipſe aũt eſt filiꝰ hominis dñs noſter ieſus: vis ⁊ tu aſcẽ
dere: mẽbrũ ipſiꝰ eſto qui ſolꝰ aſcendit. Etenĩ ille caput cũ
ceteris mẽbꝛis: vnꝰ homo eſt. Et cũ aſcẽdere nemo poteſt
niſi q̃ in eiꝰ coꝛpoꝛe mẽbrũ ipſiꝰ factus fuerit: impleť: quia
nemo aſcẽdit niſi qui deſcẽdit. Nõ enĩ potes dicere. Ecce
quare aſcẽdit: ꝯbi gratia: petrꝰ: quare aſcendit paulꝰ: qua-
re aſcẽderũt apoſtoli: ſi nemo aſcẽdit niſi qui deſcẽdit? Re
ſpondeť tibi. Petrꝰ/ paulꝰ/ ceteri apoſtoli/ ⁊ oẽs fideles
q̃d audiũt ab apoſtolo? Uos aũt eſtis coꝛpus chriſti: ⁊ mẽ j.Coꝛ.xij.
bꝛa ex parte. Si ergo coꝛpus xpi ⁊ mẽbꝛa ſunt: noli facere
duos. Reliquit eñ ille patrẽ ⁊ matrem: ⁊ adheſit vxoꝛi ſue H
vt eſſent duo in carne vna. Reliquit patrẽ: qꝛ nõ hic ſe oſtẽ- Ephe.v.
dit ſe equalẽ patri. Semetipſum eĩ exinaniuit: formã ſerui Phil.ij.
accipiẽs. Reliquit ⁊ matrẽ ſynagogã: d̃ qua carnaliter na-
tus eſt. Adheſit vxoꝛi ſue. i. eccl'ie ſue. Qđ teſtimoniũ ⁊ ipe
cũ cõmemoraret q̃ ſeparari nõ liceret ꝯiugiũ: demõſtrauit
Nõ legiſtis inq̃t: qꝛ deꝰ q̃ fecit ab initio maſculũ et feminã Mat.xix.
fecit eos? Erũt duo (inq̃t) in carne vna. Qđ ergo deꝰ ꝯiun-
xit: homo nõ ſeparet. Et quidẽ: duo in carne vna. Sequiť ⁊
dicit. Igiť iam nõ duo: ſed vna caro. Nemo aſcẽdit: niſi q̃ Ubi.ſ.
deſcẽdit. Nã vt noueritis quia vnꝰ homo eſt ſpõſus ⁊ ſpõ- Joh.iij.
ſa ſm carnẽ xpi: nõ ſm diuinitatẽ: nam ſm diuinitatẽ qđ ẽ
ille: nos eẽ nõ poſſumꝰ: qꝛ ille creatoꝛ: nos creatura: ille effe-
ctoꝛ: nos facti: ille cõditoꝛ: nos cõditi: ſed vt eſſemꝰ cum illo
vnũ in illo: caput nr̃m eſſe voluit accipiẽdo carnẽ ex nobis
in qua moꝛereť p nobis. Ut noueritis ergo qꝛ hoc totũ vnꝰ
eſt xps: p Eſaiam dixit. Sicut ſpõſo alligauit mihi mitrã Eſaie.lxj.
⁊ ſicut ſpõſam induit me oꝛnamẽto. Ipſe ſpõſus: ipe ſpõſa
Ipſe plane ſpõſus in capite: ſpõſa in coꝛpoꝛe. Erũt (inquit) Ephe.v.
duo in carne vna. Et nõ iam duo: ſꝫ vna caro eſt. Itaq; ad
mẽbra ipſius pertinẽtes: vt hoc ſacramẽtũ intelligamꝰ: vt
dixi: fratres pie viuamꝰ: deũ gratis diligamꝰ. Ipſe autem
qui oſtẽdit peregrinãtibꝰ formã ſerui: ſeruat puenientibus
formã dei. De forma ſerui ſtrauit viam: de forma dei cõdi- I
dit patriã. Quia ergo multũ eſt ad nos capere hoc: ſꝫ nõ ẽ Eſaie.vij.
multũ credere hoc. Niſi eñ credideritis ait Eſaias: nõ in- ij.Coꝛ.v.
telligetis. Ambulemꝰ per fidẽ q̃diu peregrinamur a dño: j.Coꝛ.xiij.
donec ad ſpeciẽ perueniamꝰ: vbi videbimꝰ facie ad faciẽ.
Et ambulãtes per fidẽ: bene operemur. In bonis operibꝰ
gratuita ſit dilectio dei: beneficia ſit dilectio proximi. Deo
eñ qđ preſtemꝰ nõ habemꝰ. Sed qꝛ proximo habemus qđ
preſtemꝰ: preſtando indigẽti promerebimur abundantem.
Inde vnuſquiſq; qđ habet: preſtet alteri. Quicq̃d plus ha
bet largiať inopi. Aliꝰ habet pecuniam: paſcat pauperem:
veſtiat nudũ: edificet eccleſiã. Opereť de pecunia quicq̃d
boni poteſt. Alius habet cõſilium: regat pximũ: pellat tene
bras dubitationis luce pectoꝛis. Aliꝰ habet doctrinã: ero
get de cellario dñi: miniſtret cõſeruis cibaria: cõfoꝛtet fide
les: reuocet errantes: querat perditos. Qũtum poteſt faci-
at. Eſt qđ ſibi pauperes etiã erogent: alius claudo pedes
accõmodet: aliꝰ ceco ſuos oculos duces prebeat. Alius vi
ſitet infirmũ: alius ſepeliat moꝛtuũ. Sũt iſta in oĩbus: vt

Annotatō nūeralis ordinis ſermonū huiꝰ opis

proꝛſus difficile inueniaꝛ aliquis q̄ nō habeat vnde alteri aliquid preſtet. Et illud extremū ⁊ magnū qđ ait apl's. In uicem onera veſtra poꝛtate:⁊ ſic adimplebitis legē chriſti.

¶ In eadē dñica: de eodē de quo ſupra. Sermo. ij. In quo dicit ꝙ filiꝰ dei minoꝛ eſt in foꝛma ſerui:ſ; equalis in foꝛma dei:qđ ex v̄bis apli ꝓbaꝛ.

Sermo. ccxxxv. B

Queſtionē ꝓpoſitā iudeis: debēt ſoluere chriſtiani. Dñs em̄ ieſus xp̄s q̄ eam iudeis ꝓpoſuit:ipſe nō ſoluit iudeis:nobis aūt ſoluit. Et cōmemorabo charitatē veſtrā:⁊ inuenietis q̄ ſoluit:primo nodū videte queſtiōis. Queſiuit a iudeis q̄d eis videretur de xp̄o:cuiꝰ eſſet filius:q̄ ⁊ ipſi ſperant xp̄m. In ꝓphetis legerūt:ventuꝝ expectauerūt:preſentē occiderūt:quia vbi legebāt venturū xp̄m/ibi legebāt quia occiſuri erant xp̄m Sed illiꝰ futurū aduentū ſperabāt in ꝓphetis:nā futurum ſuū facinus nō videbāt. Sic ergo eos interrogauit de xp̄o nō quaſi de incognito:aut cuiꝰ nomen nunq̄ audiſſent:aut cuiꝰ aduentū nunq̄ ſperaſſent. Nā q̄m adhuc eum ſperant: ideo errant. Equidē ⁊ nos ſperamꝰ eū:ſed venturū iudicē: non venturū iudicandū. Prophete aūt ſancti vtrūq; ꝓphetauerūt. Venturū eū iniuſte prius iudicādū:vēturū poſtea

Mat. xxij iuſte iudicaturū. Quid ergo (inq̄t) vobis videꝛ de xp̄o cuiꝰ filius eſt? Reſpōderunt illi. Dauid. Proꝛſus de ſcripturis Quomodo dauid i ſpiritu vocat eū dñm:dicēs. Dixit dñs dño meo ſede a dextris meis:dōec ponā īimicos tuos ſcabellum pedū tuoꝝ? Si ergo dauid in ſpiritu vocat eū dñm: quomodo filiꝰ eius eſt? Hic cauendū eſt ne puteꝛ chriſtꝰ ſe negaſſe filiū eſſe dauid. Nō ſe filium dauid negauit:ſed modum queſiuit. Dixiſtis filiū eſſe dauid:nō nego. Sed ſi ille eum dñm vocat:dicite mihi quomodo ſit filius qui eſt dñs Dicite quomodo? Illi nō dixerūt:tacuerūt. Dicamꝰ ⁊ nos:

B exponente ipſo xp̄o. Vbi? Per aplm̄ ſuū. Prius inde ꝓbe

ij.Coꝛ.xiij mus:quia ipſe xp̄s expoſuit. Apoſtolꝰ dicit. An vultis experimentū accipere eiꝰ qui in me loquiꝛ chriſtꝰ? Ergo in apoſtolū iſtam dignatꝰ eſt ſoluere queſtionē. Primū ꝑ apoſto=

ij. Tim.ij. lum loquēs chriſtꝰ:quid dixit ad timotheū? Memoꝛ eſto xp̄m ieſum reſurrexiſſe a moꝛtuis ex ſemine dauid: ſm̄ euāgelium meū. Ecce chriſtꝰ filius eſt dauid. Quomodo eſt et

Phil.ij. dñs dauid? Dic apoſtole. Qui cū in foꝛma dei eſſet:nō rapinam arbitratꝰ eſt eſſe equalis deo. Agnoſce dñ; dauid. Si agnoſcis dñm dauid:dñm noſtrū:dñm celi ⁊ terre:dñm angeloꝝ:equalē deo in foꝛma dei. Si agnoſcis vnde filiꝰ dauid:attēde qđ ſequiꝛ. Apoſtolꝰ dñm dauid tibi oſtēdet dicēdo. Qui cū in foꝛma dei eſſet: nō rapinā arbitratꝰ eſt eſſe

Phil.ij. equalis deo. Filiꝰ dauid vnde? Semetipſum exinaniuit foꝛmam ſerui accipiens:in ſimilitudine hominū factus:et habitu inuentus vt homo. Humiliauit ſemetipſum: factꝰ obediens vſq; ad moꝛtem:moꝛtē autem crucis. Propter qđ ⁊ deus illum exaltauit. Reſurrexit chriſtꝰ: ex ſemine dauid: filius dauid:quia exinaniuit ſe. Quomodo exinaniuit? Sumendo qđ non erat:non ꝑdendo qđ erat. Exinaniuit ſe:humiliauit ſe. Cum eſſet deus:homo apparuit. Contemptus eſt in terra ambulans/qui celum fecit. Cōtemptus eſt quaſi homo:quaſi nullius virtutis. Non ſolū cōtemptus:ſed inſuper ⁊ occiſus. Lapis erat iacens:offenderūt in eū iudei:

Mat.xxi. et quaſſati ſunt. Quid autem ait ipſe? Qui offenderit in lapidem iſtū:cōquaſſabitur. Super quē venerit lapis iſte:cōteret eū. Prius iacuit ⁊ offenderunt. Veniet deſuper ⁊ con

C teret quaſſatos. Accepiſtis et filiū dauid:et dominū dauid Dñm dauid ſemper:filium dauid ex tempoꝛe. Dominū da:

Luce.ij. uid natū de ſubſtantia patris:filiū dauid natum ex maria virgine cōceptū de ſpirituſancto. Vtrūq; teneamus. Vnū hoꝛum nobis erit habitatio eterna:alterū hoꝛū nobis eſt a peregrinatione liberatio. Dñs eni noſter ieſus chriſtꝰ niſi dignatꝰ eſſet fieri homo:periſſet homo. Factus eſt quod fecit:ne periret qđ fecit. Homo verus: deus verus. Deus et homo totꝰ chriſtꝰ. Hec eſt catholica fides. Qui negat dñ; chriſtū? Fotinianꝰ. Qui negat hominē xp̄m? Manicheus. Qui confiteꝛ dñm equalē patri chriſtū ⁊ hominē veꝝ: paſſum vere:ſanguinē fudiſſe verum. Non enim veritas nos liberaret ſi falſum preciū pro nobis daret. Vtrūq; qui confi:

Joh.j. tetur catholicus eſt. Habet patriā:habet viam. Habet pa=

Phil.ij. triam. In principio erat verbum. Habet patriā. Cum i foꝛma dei eſſet non rapinā arbitratus eſt eſſe equalis deo. Habet viam. Semetipſum exinaniuit foꝛmā ſerui accipiens: Ipſe patria quo imus: ipſe via qua imus. Per ipſum ad ipſum eamus: et non erramus.

¶ Item in eadem dñica Homelia de eo qđ ſcriptum eſt in euangelio ſm̄ Mattheū. Acceſſerūt Mat.xxij. ad ieſum phariſei. Et iterrogauit eū vnus ex legiſdoctoꝛibꝰ ⁊c. que habeꝛ in libro Quinquaginta homeliarum.xxxviij.fo.cxxix.

¶ Dñica decimanona De eo quid ſit homini facere bonum. Sermo.j. In quo dicit ꝙ quia mali floꝛent aliquando in hoc ſeculo facit bonos ſepe in fide heſitare.

Lectiones diuinoꝝ eloquioꝝ cū recitarenꝛ:audiuimꝰ. Ea nobis eſt materies loquendi ꝓpoſita: Sermo. ccxxxvj. inde ſapere debemꝰ: inde ſeminare qđ ſapimus: B adiuuāte illo in cuiꝰ manu ſunt:ſicut ſcriptū ē:et nos ⁊ ſermōes noſtri. Nec fruſtra alio loco ſcriptū ē. Lau Pſ.lv. dabo ſermonē:in dño laudabo verbū. Hoc laudaꝛ in dño qđ dat dñs. Quis ergo infirmi ſimus:vaſa tn̄ ſumus eiꝰ: capimꝰ q̄tum poſſumꝰ: cōmunicamus ſine liuoꝛe qđ capimus. Suppleat ille in coꝛdibꝰ veſtris qđ nos minus fecerimus:q̄ ⁊ quod operamur in auribꝰ veſtris: quid eſt niſi totum ille agat in coꝛdibꝰ veſtris? Lectio p̄ma ꝓphetica q̄d B nobis cōmēdauerit:me cōmemorāte recolite. Quid dignū (inq̄t) offerā dño? Querebat homo ſacrificiū quo placeret deū:vel quo placeret deo. Curuabo (inq̄t) genu deo excelſo Michee. placabo eū in milibꝰ tauroꝛū: aut in denis milibus capra: vj. rum pinguiū: aut offerā deo fructū vētris mei pro peccato aie mee? Reſpōdeꝛ ergo tibi o homo. O homo a quo reſpōdetur:niſi a quo factꝰ es homo? Reſpōdetur ergo o homo q̄renti q̄d offeras deo:et vnde places dñm: vel vnde placeas deo. Reſpōdet tibi q̄d ſit bonū; aut quid aliud dñs exq̄rat a te:niſi vt facias iudiciū ⁊ iuſticiā: ⁊ diligas miſericoꝛdiā:paratuſq; ſis ire cum dño deo tuo? Querebas quid offerres ꝓ te. Offer te. Quid em̄ dñs querit a te:niſi te? Quia in oīni creatura terrena nihil melius fecit te. Querit te a te: quia tu perdideras te. Si aūt facias qđ iuſſit: inuenit in te C iudiciū ⁊ iuſticiā. Iudiciū primo in teipſo:iuſticiā ad ꝓximum tibi. Quomodo iudiciū in teipſo? Vt diſpliceas tibi qđ eras:⁊ poſſis eſſe qđ non eras. Iudiciū inq; de teipſo in teipſo ſine acceptiōe ꝑſone tue:vt nō parcas peccatis tuis: nec ideo tibi placeāt q̄ tu facis. Nec te laudes i bonis tuis ⁊ deū accuſes in malis tuis. Hoc ei eſt peruerſum iudiciū: ⁊ ideo nec iudiciū. Vt eni oſtēderet deus peruerſum iudiciū non eſſe iudiciū:non ait:quid dñs querit a te niſi facere rectū iudiciū:ſed facere (inq̄t) iudiciū. Si em̄ rectū:tunc iudiciū. Si aūt ꝑuerſum/nō iudiciū:ſed vitiū. Quid ergo faciebas q̄n te ꝑdideras:⁊ poſt tuā perditionē ibas? Ibas ⁊ D non redibas. Quid faciebas? Scio q̄d faciebas. In bonis tuis te laudabas: in malis tuis deū blaſphemabas. Hoc ē peruerſum iudiciū:⁊ ideo vt dixi:nec iudiciū. Vis ergo facere rectū iudiciū? Hoc eſt iudiciū. Illud qđ faciebas coꝛrige:ꝑpoſtera/⁊ rectū erit. Quid eſt coꝛrige? Deū lauda in bonis tuis:te accuſa i malis tuis. Cū tibi q̄ ꝑuerſus diſplicueris:teq; illo q̄ creauit adiuuāte coꝛrexeris:rectus ſeruabis iuſticiā. Placebit em̄ tibi deꝰ ſi rectꝰ fueris. Nō diſcrepabis a recto:niſi prauꝰ atq; ꝑuerſus. Rectꝰ aūt recto conueniens:⁊ ſine dubio tibi placebit deus. Q̄n em̄ diſplicebat: ꝑuerſitati tue diſplicebat. Audi ſcm̄ pſalmū. Q̄ bonꝰ iſra Pſ.lxxij el deꝰ:rectis coꝛde. Iſte q̄ hoc dicit in pſalmo:diſplicuerat illi deꝰ? Abſit a me vt arguā:⁊ nō potius ꝯfitēti credā. Ec E ce audite mecū:⁊ cōſiderate q̄d dixerit. Q̄ bonꝰ deꝰ (inq̄t) iſrael. Quibꝰ? Rectis coꝛde. Mei autē (inq̄t) q̄n non erā rectus coꝛde:mei autē pene cōmoti ſunt pedes:paulominꝰ effuſi ſunt greſſus mei. Quid eſt:cōmoti ſunt pedes? Hoc eſt effuſi ſūt greſſus mei. Quid eſt pene:h̄ eſt paulominꝰ Quid itaq; ait pene? Paulominus cōmoti ſunt pedes mei:effuſi ſunt greſſus mei. Pene (inq̄t) lapſus ſum:pene cecidi. Vnde in tm̄ periculū ꝑueniſti? Q̄ zelaui (inq̄t) in pctōribꝰ: pacem pctōꝝ intuēs. Zelaui (inq̄t) in pctōribꝰ intuēs pacem

peccatoꝝ:hoc eſt malos homines vidēdo felices:titubaui
ſub deo pene cecidi a deo. Ecce vnde illi diſplicuerat de⁹:
F quare mali habēt bona? Deniq; videte verba titubantis:q̄
Pō.lxxij. apud ſe dixerit. Ecce ipſi peccatores. In ipſo pſalmo v̄ba
ſunt titubātis. Ecce ipſi peccatores in ſeculo obtinuerunt
diuitias:ꝛ dixi. Quō ſciuit de⁹? Ipſe dicit ī pſalmo:ipſe lo
quit̃:cui nōdū recto de⁹ diſplicuerat qđ mali abūdarēt bo
nis. Quō (inq̄t) ſciuit de⁹:ꝛ ſi eſt ſciētia in altiſſimo? Vide
te adhuc q̄d adiūgat. Videte quēadmodū titubādo ꝓpin
quet caſui:ꝛ ſit vicin⁹ ꝑditioni. Videte inq̄ q̄d adiungat.
Nunq̄d vane iuſtificaui cor meum:ꝛ laui in innocētib⁹ ma
nus meas? Perdidi (inq̄t) totū qđ h̄n vixi. Juſtificaui cor
meū:laui in innocētib⁹ man⁹ meas:ad hoc vt mali ſint feli
ces:et ego tribuler. Et fui (inq̄t) flagellatus tota die. Gau
dent illi:ꝛ ego flagellor. Gaudēt q̄ blaſphemāt deū: flagel
lor q̄ colo deū. Quomodo ſciuit de⁹? Hic titubauit:hic pe
ne cecidit:hic putauit ad deū res humanas nō ꝑtinere. Cū
ergo hoc putaret:nō recto ſed ꝑuerſo corde:ꝛ q̄ſi veriſimili
ratiōe ꝑuceret̃ ꝓpter iſtā incōuenientiā credere ad deū gu
bernationē reꝝ humanaꝝ nō ꝑtinere: placuerat illi ſic pre
dicare:hoc aſſerere:hoc docere. Reuocat⁹ ē ſanctoꝝ aucto
ritate. Videte enī v̄ba eius. Si dicebā inq̄t. Si dicebā nar
rabo:ſic ꝑdicabo:ſic docebo:ſic dicā hoīb⁹/ad deū curam
G reꝝ humanaꝝ nō ꝑtinere. Si dicebā:narrabo ſic. Ecce ge
Vbi.s. nerationē filiorum tuoꝝ reprobaui. Quō ergo narrabo ſic?
Nō ſic narrauit moyſes: nō ſic narrauit abrahā:iſaac et ia
cob:nō ſic narrauit hieremias:nō ſic eſaias:nō ſic ceteri ꝓ
phete. Iſti aūt oēs filij tui. Ego ergo ſi narrabo ſic:gene
rationē filioꝝ tuoꝝ reprobabo. Quid ergo faciā? Suſcepi
(inq̄t) cognoſcere. Suſcepi (inq̄t) cognoſcere:ſed magnum
eſt cognoſcere:difficile eſt cognoſcere. Hoc inq̄t poſtea q̄
dixit. Suſcepi cognoſcere:hoc labor eſt ante me. Quomō
cognoſcā ꝛ iuſtū deū eſſe:ꝛ res humanas noſſe:ꝛ peruerſis
bene eſſe:rectis male aliq̄n eſſe. Quomodo ſit iuſtū ſuſcepi
cognoſcere:et labor eſt ante me. Quouſq; labor? Donec in
troeam in ſanctuariū dei ꝛ intelligā nouiſſima. Intra ergo
in ſanctuariū dei aīa fidelis:intra in ſanctuariū dei aīa pia
cui nō diſplicet de⁹ in malis tuis:ꝛ in bonis maloꝝ:cui non
diſplicet de⁹. Et ſi neſcis qua ratione fiat: crede nō iniuſte
fieri qđ ſinit aut facit de⁹. Humana ratiōe ducebaris:diui
na auctoritate reuocare:ꝛ crede aliq̄d ibi eſſe quod te latet.
Nā deū ꝑuerſum ꝛ iniquū nō poſſe eſſe:ſic intrās fide ī ſan
ctuariū dei:intrans credēdo:dicis intelligēdo. Sic enī ait.
Donec introeam in ſanctuariū dei. Quo intrat fides:ꝛ poſt
fidē quid? Et itelligā nouiſſima. Venient nouiſſima:q̄n nul
li bono erit male:nulli malo erit bene. Venient inq̄ nouiſſi
ma q̄n diſcernent̃ pij ab impijs:iuſti ab iniuſtis:laudatores
dei a blaſphematorib⁹ dei. Venient q̄n diſcernētur vt nul
li (ſicut dictū eſt) bono ſit male:nulli malo ſit bene. Quare ẽ
H modo nō ſic? Forte ꝛ modo ſic. Sed qđ nunc eſt in occulto
poſt erit in manifeſto. Ingredere mecū ſi potes in ſanctua
riū dei: forte ibi ſi poſſum docebo te: Imo diſce mecū ab eo
q̄ docet me:etiā nūc nō malis eſſe bene:ꝛ meli⁹ eſſe bonis q̄
malis:q̄uis nondū venerit bonoꝝ felicitas:nondūq; vene
rit maloꝝ pena nouiſſima. Forte ītelliges mecū: nō eſſe bn̄
malis. Rogo eñ te ꝛ quero abs te:tibi quare male eſt? Re
ſponſur⁹ es. Egeſtas angit:ꝑmit difficultas:dolor fortaſſe
membroꝝ:timor ab inimico. Tibi ideo male eſt:q: pateris
mala:ꝛ bene eſt illi q̄ eſt ipſum malū? Multū intereſt inter
malū eſſe ꝛ malū pati. Tu qđ pateriſ nō es. Malū enī pate
ris:ſed tu malus nō es. Ille aūt malū nō patit̃/ꝛ malus eſt.
Noli ergo falli:noli falli. Nō poteſt fieri vt tibi male ſit:q:
pateris malū:ꝛ illi bene ſit q̄ eſt malus. Cū enī eſt mal⁹:pu
tas quia nō patit̃ malum/cū patit̃ ſeipſum? Tibi male eſt:
q: malū alienū pateris ī corpore tuo:ꝛ illi bene q̄ malū ſeip
ſum patit̃ in corde ſuo? Tibi male eſt:q: malā habes villā:
I ꝛ bene eſt illi q̄ malā habet aīam? Eſto bonus q̄ habes bo
na. Bone ſunt diuitie:bonū eſt auꝝ: bone familie:bone poſ
ſeſſiōes. Oīa iſta bona ſunt:ſed vnde facias bene: non que
te faciant bonū. Habeto bōa que te faciāt bonū. Que ſunt
Michee. inquis iſta? Fac iudiciū:fac iuſticiā:bona ſunt que habes.
vj. Fac iudiciū:fac iuſticiam. Eſto et tu bonus:inter bona tua
Erubeſce bonis tuis. Eſto bon⁹ māſurus inter bona peri
tura. Erubeſce bōis tuis. Noli eſſe malus in eis: ne pereas

cū eis. Cetera quomodo ſe habeāt fratres chariſſimi: q̄uo
ſit ſeruāda iuſticia:ꝛ quomodo diligenda miſericordia:et
quō debeat quiſq; parat⁹ eſſe ire cū dn̄o ſuo:alio tēpore do
nante domino diſputabimus vobis. Tenete me debitorē:
ne diu habeatis fatigatorem.

In eadem dn̄ica. Sermo habitus ad mēſam ſancti Cypriani in die dn̄ico. de iuſticia. Sermo ij. In quo dicit q̄ opus dei cum ſit iuſticia quomodo opus dei erit vt in chriſtum credamus.

Lectiones ſanctas plures cū recitarent̃ audiui Sermo.
mus:ꝛ de his nos oportet dicere qđ dn̄s fuerit cccxxxvij.
donare dignat⁹. Sꝫ lectionū oīs auditor qđ re A
cēti⁹ lectū eſt magis meminit:ꝛ vt inde aliq̄d a
tractatore v̄bi dicat̃ expectat. Cū ḡ ī vltimū ſit ſanctū euā
geliū recitatū: nō dubito expectare charitatē veſtrā vt de Mat.xx.
iſta vinea et de ꝯductis:ꝛ de mercede denarij aliq̄d audia
tis. Sed ego memini ſuperiore dn̄ico q̄d ꝓmiſerim. Cū eñ
de ſancto ꝓpheta qđ lectū fuerat aliq̄d exponere voluiſſem
lectū autē fuerat querēti homini quibus ſacrificijs placa
ret deū:renūciatū eſſe nihil ab illo deum querere niſi facere
iudiciū ꝛ iuſticiā: ꝛ diligere miſericordiā:paratūq; eſſe ire Mich.vj.
cū dn̄o deū ſuo:tractaui q̄ntum potui de iudicio:tātūq; ſer
mo ꝓduct⁹ eſt/ vt nō remaneret tēpori ſpaciū quo poſſem
de ceteris diſputare. Unde me ꝓmiſi hodierno die de iuſti
cia eſſe dicturū. Sed q̄ expectabatis vt de euangelio loq̄
rer:nolite vos putare fraudatos. Op⁹ eñ in illa vinea:ipſa
eſt iuſticia. Putate ergo vos eſſe ꝯductos. Qui pueri vene Mat.xx.
runt:prima hora ſe adductos putēt:q̄ adoleſcentuli:tertia:
qui iuuenes: ſexta/q̄ grauiores: nona/qui decrepiti:vnde
cima. De tp̄e nolite cauſari. Opus qđ faciatis audite:mer
cedē ſecuri expectate. Et ſi attēditis dn̄s veſter qualis eſt:
nolite inuidere ſi merces eq̄lis eſt. Qđ eſt op⁹ noſtis. Sed
cōmemorabo. Audite qđ noſtis:ꝛ facite quod audiſtis. Di B
ximus op⁹ dei eſſe iuſticiā. Interrogat⁹ autē dn̄s ieſus qđ
eſſet opus dei:reſpōdit. Hoc eſt opus dei:vt credatis in eū Joh.vj.
quē ille miſit. Poterat dicere. Juſticia eſt op⁹ dei. Nūq̄d
ergo nos ꝑſumere aliq̄d ꝯducti ꝯtra patrēfamilias auſi ſu
mus? Si iuſticia eſt opus dei:ſicut ego dixi:quomodo erit
opus dei qđ dn̄s dixit vt credat̃ in eū:ſi ipſa ſit iuſticia cre
dere ī eū? Sed ecce inq̄s:a dn̄o audiuimus. Hoc eſt opus
dei vt credam⁹ in eū:a te audiuim⁹ qđ opus dei ſit iuſticia
Proba nobis credere in xp̄m:hāc eſſe iuſticiā? Videt̃ mi
hi q̄n iā reſpōdeo querenti ꝛ iuſta flagitāti: videt̃ tibi cre
dere in xp̄m nō eſſe iuſticiā? Quid eſt ergo? Impone huic
operi nomen. Proculdubio ſi bene ꝯſideras qđ audiſti: re
ſpōſurus es mihi. Iſta fides vocat̃. Credere in xp̄m:fides
vocat̃. Accipio qđ dicis:credere in xp̄m fides vocat̃. Audi
ꝛ tu aliū ſcripture locū. Juſtus ex fide viuit. Facite iuſtici Abach.ij.
am/credite. Juſtus ex fide viuit. Difficile eſt vt male viuat Rom.j.
q̄ bene credit. Credite ex toto corde:credite nō claudicātes
nō heſitātes:nō cōtra ipam fidē humanis ſuſpitionib⁹ ar
gumētantes. Fides appellata eſt ab eo q: fit qđ dicit̃. Due
ſyllabe ſonāt:cū dicit̃ fides. Prima ſyllaba eſt a facto. Se
cūda a dicto. Interrogo ergo te vtrū credas? Dicis. Credo
Fac qđ dicis/ꝛ fides eſt. Ego eñ reſpōdētis vocē audire
poſſum:cor credētis videre nō poſſum. Sed nunq̄d ego ad C
vineā cōduxi q̄ cor videre nō poſſum? Nec ego cōduco:nec
opus iudico:nec ego denariū mercedē preparo. Cooperi⁹
veſter ſum. Pro virib⁹ quas ille donare dignat̃: in vinea
laboro. Quo aūt animo laborem/q̄ me ꝯduxit videt. Mihi j.Cor.iiij
enim (ait ap̄ls) minimū ē vt a vobis iudicer. Et vos vocē
meā poteſtis audire:nō poteſtis cor videre. Oēs cor nr̄m
deo videndū ꝓponam⁹:ꝛ opus ex animo faciam⁹. Condu
centē nō offendam⁹/vt libera fronte mercedē accipiamus.
Et nos chariſſimi videbim⁹ ī ucē corda noſtra:ſed poſtea
nūc autē adhuc tenebras mortalitatis hui⁹ circūferim⁹/et
ad lucernā ſcripture ambulam⁹:ſicut dicit ap̄ls petr⁹. Ha ij.Petri.j
bem⁹ certiorē ꝓpheticū ſermonē/cui benefacitis intēdētes
tanq̄ lucerne in obſcuro loco donec dies luceſcat: ꝛ lucifer
oriat̃ in cordib⁹ veſtris. Proinde chariſſimi ꝓpter ipſam
fidē qua credim⁹ in deū:in ꝯparatione infideliū dies ſum⁹
In infidelitate nox cū ipſis fuim⁹/modo lux:dicente ap̄lo
Fuiſtis aliq̄n tenebre: nūc autē lux in dn̄o. Tenebre in no Ephe.v.

Annotatõ nũeralis ordinis ſermonũ huiꝰ opis bis:lux in dño. Item in alio loco. Omñes eñ vos filij lucis eſtis:ꝛ filij dei. Nõ ſumus noctis neqꝫ tenebrarũ. Sic vt in die honeſte ambulemꝰ. Dies ergo in cõparatione infideliũ In comparatiõe ꝟo illiꝰ diei qñ reſurgent mortui: ꝛ corruptibile hoc induerit incorruptionẽ/ꝛ mortale hoc induet i

j.Cor.xv. mortalitate:adhuc nox ſumꝰ. Nobis tñ iam in die dicit

j.Ioh.iij. apl's Iohãnes. Dilectiſſimi filij dei ſumꝰ. Et tñ qꝛ adhuc nox eſt:qd ſequit? Et nondũ apparuit qđ erimꝰ: ſcimꝰ qm cũ apparuerit ſiles ei erimꝰ: qm videbimꝰ eũ ſicuti eſt. Sꝫ iſta merces eſt:nõ opus. Uidebimꝰ eũ ſicuti ẽ:iþa merces eſt. Tũc erit dies quo clarior eſſe nõ poſſit. Nũc ḡ in iſto tã

D die honeſte ambulemꝰ. In iſta adhuc nocte nõ de inuicẽ iu

Rom.xiij. dicemꝰ. Uidete eñ ꝛ ipm aplm paulũ q̃ dixit. Sic vt i die hõeſte ambulemꝰ:nõ reſultare neqꝫ diſſonare a coapoſtolo

ij.Petri.j. ſuo petro:q̃ dicit. Cui bñfacitis intẽdentes ſermoni.ſ.diuino:tanqꝫ lucerne in obſcuro loco:donec dies luceſcat:ꝛ lucifer oriat in cordibꝰ veſtris. Uidete hoc ipm dicẽtẽ ꝛ aplm

j.Cor.iiij. paulũ. Itaqꝫ nolite ante tẽpꝰ quicqꝫ iudicare. Et qñ erit tẽpus? Donec veniat dñs ꝛ illuminet abſcõdita tenebrarꝫ: et manifeſtabit cogitationes cordis: ꝛ tũc laus erit vnicuiqꝫ a deo. Quid eſt ante tẽpus niſi anteqꝫ corda inuicem videatis? Intẽdite ſi hoc eſt qđ dixi. Oĩa ꝟba ipſiꝰ ſentẽtie pauliſper audite. Nolite ante tẽpꝰ quicqꝫ iudicare. Et qñ erit tẽpus? Dõec veniat dñs ꝛ illuminet abſcondita tenebrarꝫ: ꝛ manifeſtabit cogitatiões cordis:ꝛ tũc laus erit vnicuiqꝫ a deo. Qũo te reprehendent tenebre qñ a luce laudaberis? Tũc patebũt corda:modo latẽt. Suſpectꝰ eſt neſcio qs q̃ſi inimicꝰ:ꝛ forte eſt amicꝰ. Uidet alter quaſi amicꝰ:et eſt forſitan occultꝰ inimicꝰ. O tenebre:ſeuit ꝛ amat: blanditur et odit. Si ex vocibus iudico:trãquillũ vitãs:ſcopulũ icurro Fugio amicũ:hereo iimico. Hoc fecit cor latẽs. Ibi credẽdum eſt:ibi intus: vbi latet:vbi occultũ eſt. Ad hoc excolẽdũ cõdpctꝰ es. Ibi credẽdo cooperare: vbi te nõ videt co

Abacu.ij. operariꝰ tuꝰ:ſed videt te dñs tuꝰ. Iuſtꝰ ex fide viuit. Hoc

Rom.j. age. Iã de iudicio pore dñico diſputaui: vt iudicares teipſum:ꝛ cũ te inuenires pũerſum:nõ tibi blãdireris:ſed corrigeres te ꝛ fieres rectꝰ ꝛ tibi placeret deꝰ rectus. Nã rectus

E deꝰ:pũerſo nõ placet. Uis vt placeat tibi rectꝰ deus:eſto rectus. Iudica teipſum:noli tibi placere. Qđ tibi i te merito diſplicet/caſtiga/emẽda/corrige. Scriptura ſctã ſit tibi tãqꝫ ſpeculũ. Speculũ hoc habet ſplẽdorẽ nõ mẽdacẽ: ſplendorẽ nõ adulãtẽ:nulliꝰ pſonã amãtẽ. Formoſus es:formoſum te ibi vides. Fedꝰ es:fedũ te ibi vides. Sed cũ fedus acceſſeris/ꝛ fedũ te tibi videris:noli accuſare ſpeculũ. Ad te redi:non te fallit ſpeculum:tu te noli fallere. Iudica de te cõtriſtare de tua feditate/ vt cũ abieris ꝛ diſceſſeris triſtis fedus/correctꝰ poſſis redire formoſus. Cũ ḡ iudicauerĩ te ipſum ſine adulatione iudica:ꝛ pximũ cũ dilectione. Eſt eñ qđ iudices: ad qđ vides. Fieri eñ poteſt vt aliqd mali videas vnde ſordeſcas. Fieri põt vt malũ ſuũ ipſe pximꝰ tuꝰ tibi ꝯfiteat ꝛ prodat amico qđ texerat iimico. Qđ videris iudica:qđ nõ vides deo dimitte. Quando aũt iudicas: dilige hoĩes:oderis vitiũ. Noli ꝑpt hoĩem diligere vitiũ: nec ꝑpter vitiũ odiſſe hoĩem. Homo pximꝰ eſt tuꝰ. Uitiũ inimicũ pximo tuo. Tunc amas amicũ:ſi oderis qđ nocet

Rom.j. amico. Si credis facis:qꝛ iuſtus ex fide viuit. Qđ abũdat in rebꝰ humanis:h dico. Aliqñ amico tuo chariſſimo iimicus ẽ aliqs q̃ erat amicꝰ amboꝝ. Incipiũt eſſe de tribꝰ amicis duo inter ſe inimici:qd faciat medius q̃ remãſit? Uult: exigit:flagitat a te vt oderis cũ illo quẽ odiſſe cepit: et hec ꝟba tibi dicit. Nõ es amicꝰ meꝰ q̃ es amicꝰ iimici mei:que vox huiꝰ eſt ad te:iþa eſt ꝛ illiꝰ ad te. Tres eñ eratĩ. Tres eratis/duo ceperũt eſſe diſcordes:remãſiſti tu. Si huic te iũxerĩ:illũ habebis inimicũ. Si illi:iſtũ. Si ambobꝰ:ambo murmurabũt. Ecce tẽtatio. Ecce ſpine in vinea q̃ coducti ſumꝰ. Expectas forte a me audire qd facias:permane amicus amboꝝ. Qui diſcordãt inter ſe ꝯcordẽt ꝑ te. Mala ſi q̃ audis ab altero de altero: noli prodere alteri: ne forte ſint poſtea amici q̃ modo ſũt iimici:ꝛ ꝓditores ſuos ꝓdãt ſibi Sed hoc ꝑpter hoĩes dixi:nõ ꝑpter oculos eiꝰ q̃ nos ꝯdu

Eccl.xix. xit. Ecce nemo te ꝓdit. Audiſti:deꝰ videt q̃ te iudicet. Audiſti ab irato verbũ:a dolente:a ſuccenſente:moriatur in te. Quare prodit? quare ꝓfert? Non eñi ſi in te fuerit dirũpet te. Dic ſaue amico tuo:q̃ vult te facere iimicũ amici tui. Al loquere etiã egrotãtẽ animũ:medicine lenitate pertracta. Dic illi. Quare vis vt ſim iimicꝰ illiꝰ? Reſpõdet. Quia inimicus meꝰ eſt. Uis ergo vt ſim inimicꝰ inimici tui? Inimicus eſſe debeo vitij tui. Iſte cui me vis facere iimicũ homo eſt. Eſt altꝰ inimicꝰ tuus cui debeo eſſe inimicꝰ: ſi amicus ſum tuꝰ. Reſpõdebit. Quis eſt altꝰ iimicꝰ meꝰ? Uitiũ tuũ. Rñdebit. Qđ eſt vitiũ meũ? Odiũ quo odiſti amicũ tuum Eſto ergo ſilis medico. Medicꝰ nõ amat egrotantẽ ſi non odit egritudinẽ: vt liberet egrotũ/ꝑſequit febrem. Nolite amare vitia amicoꝝ veſtrorum ſi amatis amicos veſtros Sed cui dico? Putas ne facio iþe qđ dico. Fratres mei:fa

G cio in me. Prius facio. In me autẽ facio/ ſi a dño accipio: facio. Odio vitia mea:cor meũ ſanãdũ offero medico meo Perſequar ea quãtũ poſſum:gemo de illis:ꝯfiteor:qꝛ ſunt in me:ꝛ ecce ego accuſo me. O qui me rep̃hẽdebas:corrige te. Hec eſt iuſticia:ne dicat nobis. Stipulã in oculo fratris Mat.vij.

tui vides:ꝛ trabem i oculo tuo nõ vides. Hypocrita. Eijce primũ trabẽ de oculo tuo: et tũc videbis eijcere feſtucã de oculo fratris tui. Ira:feſtuca eſt. Odiũ:trabes eſt. Sed nutris feſtucã:fit trabes. Ira inueterata:fit odiũ. Feſtuca nutrita fit trabes. Ut ḡ feſtuca nõ fiat trabes: non occidat ſol ſup iracũdiã veſtrã. Uideo:ſentis te odio liuentẽ/ꝛ rep̃ Ephe.iiij.

hendis iraſcentẽ? Tolle odiũ ꝛ recte rep̃hendis. Ira ẽ in oculo eiꝰ:i tuo trabes. Nã ſi odiſti tu:qũo vides qđ trabes Trabes eſt i oculo tuo. Quare trabes eſt in oculo tuo? Qꝛ feſtucã ibi natã cõtẽpſiſti. Cũ illa dormiſti:cũ illa ſurrexiſti. Eam in teipſo excoluiſti:falſis ſuſpitionibus irrigaſti. Uerba adulantiũ ꝛ ad te mala ꝟba de amico deferẽtiũ credẽdo nutriſti. Feſtucã nõ auulſiſti:diligẽtia tua trabem feciſti. Tolle trabẽ de oculo tuo:noli odiſſe fratrẽ tuũ. Expaueſcis:an non? Expaueſcis:dico tibi/noli odiſſe ꝛ ſecurus eris. Et reſpõdes mihi/ꝛ dicĩ mihi:qd eſt odiſſe? Et quid mali eſt:qꝛ odit homo iimicũ ſuũ? Odiſti fratrẽ tuũ:ſed ſi odiũ cõtẽnis:audi qđ non attẽdis. Qui odit fratrẽ ſuũ ho j.Ioh.iij.

micida eſt. Qui odit:homicida eſt. Nunqd modo potes dicere:qd ad me vt homicida ſim? Qui odit homicida ẽ. Nõ venenũ paraſti: nõ ad ꝑcutiẽdũ inimicũ cũ gladio ꝓceſſiſti:nõ miniſteriũ ſceleris ꝓparaſti:nõ locũ:nõ tẽpus poſtremo ipſum ſcelꝰ nõ feciſti. Tantũ odiſti:ꝛ priꝰ te qꝫ illũ occidiſti. Diſcite ergo iuſticiã vt nõ oderitis niſi vitia:hoĩes ametis. Hoc ſi tenueritis:ꝛ hãc iuſticiã feceritis: vt hoĩes etiã vitioſos ſanari malitis potius qꝫ dãnari:bonũ opꝰ in vinea feciſtis. Sed exercete vos in hoc fr̃es mei. Ecce poſt H

ſermonẽ fit miſſa cathecuminis. Manebũt fideles: veniet ad locũ oꝛonis. Scitĩ quo acceſſuri ſumꝰ:qd prius deo dicturi ſumus? Dimitte nobis debita nr̃a:ſicut ꝛ nos dimitti Mat.vj.

mus debitoribꝰ nr̃is. Agite vt dimittatis: agite. Uenietis eñ ad iſta ꝟba oꝛonis:qũo ea dicitis:quomodo nõ dicitĩ? Poſtremo iterrogo. Dicitis:an nõ dicitis? Odiſti:ꝛ dicĩ? Rñdebis mihi. Ego non dico. Oras:ꝛ nõ dicis? Odiſti:et dicis. Oras:ꝛ nõ dicis? Cito reſpõdeo. Ergo ſi dicis:mẽtiris. Si nõ dicis:nihil mereris. Obſerua te:attẽde te. Modo es oraturꝰ:dimitte ex toto corde. Litigare vis cũ iimico tuo:priꝰ litiga cũ corde tuo. Dic cordi tuo. Noli odiſſe. Illud aũt cor tuũ:animꝰ tuꝰ odit adhuc. Dic aĩe tue. Noli odiſſe. Quomodo orabo:qũo dicã. Dimitte nobis debita noſtra? Poſſum qdẽ hoc dicere. Sed qđ ſequit quõ dicã? Sicut ꝛ nos. Quid? Sicut ꝛ nos dimittimꝰ. Ubi eſt fides? Fac qđ dicis. Sicut ꝛ nos. Et nõ vult dimittere aĩa tua:ꝛ ꝯtriſtat:qꝛ dicis ei. Noli odiſſe. Reſpõde illi. Quare triſtis Pſ.xlj.

es aĩa mea:ꝛ q̃re ꝯturbas me? Quare ꝯturbas me? Quare triſtis es? Noli odiſſe:ne perdas me. Quare ꝯturbas me? Spera in deo. Lãgues:anhelas:egritudine ſauciaris:non potes tibi tollere odiũ. Spera in deũ/medicus eſt: ꝑpter te pepẽdit in ligno:ꝛ nondũ eſt vindicatꝰ. Quid vis vindicari? Ideo eñ odiſti vt vĩdiceris. Uide pendentẽ dñm tuũ: vide pendẽtẽ:ꝛ tibi de ligno tãqꝫ de tribunali ꝓcipientem. Uide pendentẽ ꝛ tibi lãguenti de ſuo ſanguine medicamẽtem facientẽ. Uide pẽdẽtẽ:vindicari vis? Uindicari vis: vide pẽdentẽ. Audi precantẽ. Pater ignoſce illis:quia ne Lu.xxiij.

ſciunt qd faciũt. Sed potuit hoc facere dicis mihi:ego nõ I

poſſum. Ego eñ homo ſum:ille deꝰ:homo ego: homo ille: deꝰ homo. Deꝰ ergo vt qd homo ſi nõ corrigit homo? Sꝫ ecce tibi loquor. O homo:multũ eſt ad te imitari dñm tuũ?

attēde ſtephanū cōſeruū tuū. Certe ſtephanus ſanctus: ho
mo erat an de⁹? Et homo erat. Plane homo erat: hoc erat
qđ tu. Sed qđ fecit: nō fecit niſi donāte illo quē rogas ⁊ tu.
Vide tñ qđ fecerit. Loquebať iudeis: ſeuiebat ⁊ diligebat.
Vtrūq; oſtēdere debeo: q2 dixi: ſeuiebat: dixi: et diligebat.
Vtrūq; debeo demonſtrare: ⁊ ſeuientē ⁊ diligentem. Audi
ſeuientē. Dura ceruice. Verba ſunt ſancti ſtephani qñ loq̄-
Act. vij. bať iudeis. Dura ceruice et incircūciſi corde ⁊ aurib⁹: vos
ſemp reſtitiſtis ſpiritui ſancto. Quē ꝓphetaꝝ nō occiderūt
patres veſtri? Audiſti ſeuientē: alterū debeo. Audi ⁊ diligē-
tem. Irati illi facti ⁊ grauit⁹ inardeſcētes: et mala ꝓ bonis
reddētes ad lapides cucurrerūt / dei famulū lapidare cepe
rūt. Hic ꝓba ſancte ſtephane dilectionē tuā: hic te videam⁹.
hic ſpectem⁹: hic victorē diaboli triūphatorēq; cernam⁹.
Audiuim⁹ ſeuientē aduerſus tacētes: videam⁹ ſi diligis ſe
uiētes. Seuiebas aduerſus tacētes: videam⁹ ſi diligis la-
pidātes. Si eni odiſti ⁊ odiſſe potuiſti: nūc eſt tēp⁹ qñ lapi
daris. Tūc maxime odiſſe debes. Videam⁹ ſi reddis duri
ciam cordis lapidib⁹ duriſ: lapidib⁹ q̄ te lapidāt. Lapides
ei mittūt lapides: dura duri. Qui in lapide legē acceperūt
lapides mittūt. Videam⁹ chariſſimi / videam⁹ / ſpectemus
magnū ſpectaculū. Expectem⁹ ⁊ diei craſtino ꝓponendū.
Videam⁹. Ecce ſtephan⁹ lapidať: ſit ꝯſtitut⁹ q̄ſi añ oculos
noſtros. Eia membrū xp̄i: eia athleta xp̄i: inſpice illū q̄ pro
te pepēdit in ligno. Crucifigebať ille: tu lapidaris. Ille di-
Lu. xxiij. xit. Pater ignoſce illis: q2 neſciūt quid faciūt. Tu quid di
cis? Audiā / videā / teneā: forte poſſum imitari vel te. Pri-
Act. vij. mo beat⁹ ſtephan⁹ ſtās orauit pro ſe et ait. Dñe ieſu: accipe
ſpiritū meū. Deinde poſitis genib⁹ ꝓ lapidatoribus orās.
Dñe iq̄t: ne ſtatuas illis hoc pctm̄. Hoc dicto obdormiuit.
O felix ſomn⁹ ⁊ requies vera. Ecce qđ eſt requieſcere: pro ini
K micis orare. Sed paululū queſo te o ſctē ſtephane: expone
mihi hoc: neſcio qđ: quare ꝓ te ſtans oraſti: ⁊ ꝓ inimicis ge-
nu flexiſti? Reſpōderet fortaſſe qđ itelligim⁹ Pro me ſtās
oraui: q2 ꝓ me q̄ recte deo ſeruiui: orādo ⁊ impetrādo nō la
boraui. Pro me nō laboraui: q2 q̄ ꝓ iuſto orat: nō laborat.
Iō ſtans ꝓ ſe orauit. Ventū eſt vt oraret ꝓ iudeis: ꝓ iter
fectorib⁹ xp̄i: ꝓ interfectorib⁹ ſanctoꝝ: ꝓ lapidatorib⁹ ſuis
attēdit nimiā ⁊ magnā eſſe impietatē ipſoꝝ q̄ difficile dona
ri poſſet: ⁊ genu fixit. Fige genu in hac vinea fortiſ operator
Fige inq̄ genu in opere hui⁹ vinee: fortiſſime operare. Ma
gnū op⁹ tuū: egregiū ⁊ laudandū multū. Multū altū fodi-
ſti: q̄ odiū inimicoꝝ de corde exuiſti. Conuerſi ad dñm.

¶ Dñica viceſima De bono diſcipline: et quomodo diſciplina eſt magiſtra religionis et vere pietatis declarat. Sermo. j.

Sermo. ccxxxviij. A Capi. j.
Multi ſunt q̄ ſctē doctrine aduerſanť: iuſticiā cul-
pant / ⁊ diſciplinā ipertū eſſe iudicāt: ac rationa-
bilē caſtigationē ſupbie aſſiguāt cū nō ſit iperiū
niſi vbi aliqđ iubeť iniuſtū: nec ſit ſupbia niſi vbi
negligiť diſciplina. Diſciplina igiť magiſtra eſt religionis:
magiſtra vere pietatiſ: q̄ nec ideo increpat vt ledat: nec ideo
caſtigat vt noceat. Deniq; mores hoim irata corrigit: inflā
puerb. iij. mata cuſtodit. Ita ſalomōe dicēte. Fili ne deficias a diſci-
plina dñi: neq; fatigeris cū ab eo increparis. Quē eni dili-
git dñs increpat: flagellat aūt oēm filiū quē recipit. Nihil
ꝑfecto eſt qđ nō diſciplina: aut erudiet: aut ſaluum faciat.
Quā ſi q̄s ſapiēs apprehēderit: nec gratiā amicitiarū per-
B dit: nec periculū dānationis icurrit. Nemo diſciplinā irra
Ca. ij. tionabilē putet: ſub qua videt vniuerſis q̄ in celo ⁊ ſub celo
ſunt vbo cooperāte cōpoſitis: omipotētis dei ſtare ꝯſiliū.
In principio eñ operis ſui: de⁹ nihil prius q̄ diſciplinam
puer. viij. fecit. Nam cū aſſiſtente ſapiētia celū ſuſpēderet: terrā para
ret: maria cōcluderet: ⁊ ſuis locis / ſuiſq; tēporibus curſum
ſolis luneq; globū diſponeret: oīa ſub diſciplina ꝯſtituit.
Quid autē nō eſſet tenebroſum: qđ nō incōpoſitū: quid non
haberet abſurdum: niſi ꝯſtitutis legib⁹ cūcta ſtarēt elemē-
ta? Nunquid ſine diſciplina agiť ſolis curſus? Qui q̄uis
diurni itineris neceſſitatē infatigat⁹ ipleuerit: ad officium
tamen ſuū matutin⁹ occurrit: ⁊ ſe in parte celi quotidie ter
raꝝ ſpacia luſtratur⁹ oſtēdit. Tāta eſt diſcipline ratio: vt i
tra tempoꝝ metas lege cōſcriptas ita indefeſſi itineris al-
ternis vicibus ſyderū curſus agiteť: vt nec luna defectiōis
ſue dāna effugiat: nec ſolē diurni luminis flāma deſtituat.
Nunq̄d ſine diſciplina eſt q̄ tāti maris fluctus humili ter-
rarū littore cōtineať: ⁊ in ſuo ſinu frequēter incitata ventis
altior aggere vnda ꝯcludiť? Omia ꝑfecto inſipiēs natura
cōfunderet: niſi mūdum diſcipline ratio gubernaret. Hec
ideo ꝓpoſuim⁹ dicere vt diſceretiſ euāgelicis p̄ceptis obe
dire: ⁊ celeſtib⁹ obtēperare mandatis. Quid aūt rationalē Gen. j.
animā ⁊ ad dei imaginē factā expediat: facile poteſt homo
intelligere cū videt ſacratis per voluntatē dei cōſtitutioni
bus diſcipline etiā elemēta ſeruire? Audite ꝓphetā dicen- C
tem. Seruite dño in timore: ⁊ exultate ei cū tremore. Appre Ca. iij.
hendite diſciplinam neq̄ iraſcať dñs: ⁊ pereatis de via iu Pš. ij.
ſta. Bene in oībus cauſis timor obtēperat diſcipline: q̄ pro
hoc ipſo q̄ iminētes cauſas periculorū / aut iras iudicū ca
uere nouit: poteſtatē cōſeruāde ſalutis obtinuit. Quid igiť
adultero caſtum: qđ furi eſſet tutū: qđ latroni nō peruium?
Quis nō expaueſceret cōcaua littoꝝ: ſecreta ſiluarū? Quid
nō preſumptio poſſideret: niſi furorē animoꝝ ſub metu pe-
ne diſciplina cōpeſceret? Ac niſi cōſtitutus eſſet ordo viuē
di: nūq; profecto finē poneret natura peccādi. Nihil eſt qđ
nō gula ſuadeat: ſi gule diſciplina ꝯſentiat. Nihil eſt qđ nō
perdat luxuria: ſi amore vitiorum a te diſciplina diſcedat.
Nihil eſt qđ nō habēdi cupiditate anim⁹ occupet: niſi aua
ricie vitiū diſciplina cōdemnet. Omia ſub metu diſcipline
vitia latēt. Iā non eſt in quo fides vnq̄ erubeſcat: ſi homo D
futurū dei iudiciū reſpiciat: ⁊ cauſam reddēde rationis in Ca. iiij.
tendat. Nec eſt in quo vindex ſcelerū flamma deſeuiat ſi in
tuitu diſcipline: aut res que ſunt honeſte cogites: aut q̄ ſunt
pudenda caſtiges. Multi ibi nomen crudelitatis imponūt
vbi ꝓ amore diſcipline crimē admiſſi ſceleris ſupplicio vē
dicatur latronis: cū ſentētia vindicātis iuſtis legib⁹ ſerui-
at: et nō ſolū preſentibus ſed etiā futuris manum porrigat.
Quis igiť non licite crederet ſe debere peccare: ſi impudi-
cis ⁊ ipſis actib⁹ iudex nō perſcriberet diſciplinā? Videa-
mus qđ lex loquať. Nō occides: nō adulterabis: nō falſum Exo. xx.
teſtimoniū dices. Hec ſunt diſcipline legis: quibus etiā di
ſtrictio ſentētie ſeculariſ obſequiť: impugnādo turpia: reſe-
cādo criminoſa. Nam adijcit ſcriptura. Iudex non eſt vin Rom. xiij
dex poſitus boni operis: ſed mali: ita vt etiā vicarium pene
gen⁹ exigat cum dicat. Oculū ꝓ oculo: dentē ꝓ dēte. Sed Leuiti.
iſtam antiquā ſentētie ſeueritatē: facile vitare poſſumus: ſi xxiiij.
flāmas futuri iudicij cogitem⁹. Abſolute aūt docet paul⁹ E
apoſtol⁹ poſſe ꝯtemni ſecularis arma iudicij: qui dicit. Si Capi. v.
vis poteſtatē nō timere: qđ bonū eſt fac. Sed hec nō ocioſe Rom. xiij.
tractanda ſunt. Nā cū de his terrenis poteſtatib⁹ apoſtoli
doctrina cōmemorat: ſenſib⁹ noſtris celeſtis iudicij partes
inſinuat. Nā cū docet ſeruiendū ſeculi legib⁹: admonet ne-
ceſſario hoiem futuris cauere tēporibus. Si vis (inq̄t) non
timere poteſtatē: qđ bonū eſt fac: hoc ē dicere. Si vis futu-
rum non timere iudiciū. Declina a malo ⁊ fac bonū. Ergo pš. xxxvj.
hāc primā cōſtitutionis formā que ſeculi legibus caret: ca-
uere debem⁹ ⁊ vincere vt poſſim⁹ a nobis illud preiudiciū
perpetue mortis excludere: quia quos iſta tēporalis nō af-
fligit pena: hos illis in eternū inſatiabili tormentoꝝ ꝑſequi
tur dolore. Nemo autem illud homicidij crimen euaſiſſe ſe
eſtimet: quē excuſatū ſecularis iudicij corrupti ſentētia ab
ſoluerit. Nec ille adulterij facinus ꝑtermiſſum putet qui in
dulgētie lege deprehēſus euaſit. Nemo cū ſanam dexterā
videt falſitatis: reo debita iure ſupplicia iudicet fuiſſe ꝯceſ
ſa. Defunctis corporib⁹ ſalua ſunt crimina: niſi fuerint pri⁹
apud deū lachrymaꝝ interceſſione purgata. Expectat eñ
reū ſuū gehēna debitis armata ſupplicijs: ad cōfuſionem
magis preſentis vite: nō ad abſolutionē criminis pertinet
auctoritas ſentētie ſeculariſ. Illa ergo nobis ſunt ante oīa
cogitāda ſupplicia: vbi homo viuet durante pena: vbi nec
tormēta corpori: nec deſunt mēbra tortori. Que tamen faci
le vitare poſſum⁹ ſi habenas diſcipline teneamus: dicente
apoſtolo. Vis nō timere poteſtatē: qđ bonū eſt fac: ⁊ habe- Rom. xiij.
bis laudem ex ea. Quis ſapiēs non ad hec diſcipline bona
animū letus appōat: vbi poteſt homo nō ſolū criminis pe-
nam vitare: ſed etiā gratiā laudationis acquirere? Audite F
prophetā dicentē. Apprehēdite diſciplinā nequādo iraſca Ca. vj.
tur dñs: et pereatis de via iuſta. In hoc loco ad illos puto Pš. ij.
pertinet iſta ſentētia ad quos nondū diſciplina ꝑuenit: qui

Annotatō adhuc in deuijs morātur: capti antiquo ſuperſtitionis er-
nūeralis rore. Probant̄ eñ nunq̄ ſub lege vixiſſe qui admonent̄ ſtu
ordinis dium vt apprehendāt diſcipline. Sequit̄ in pſalmo. Neq̄ñ
ſermonū iraſcatur dñs ⁊ pereatis de via iuſta. Ergo ſi illos ꝓpheta
hui⁹ opis reos ſtatuit ad quos diſciplīa nūq̄ ꝑuenit: q̄d de illis iudi-
candū putam⁹ quos diſciplina deſtituit? Inter vtroſq̄
act⁹ auctoritas ꝓphetice lectiōis īcuſat minorē plane cul-
pam nō perueniſſe ad diſciplinā q̄ legē diſcipline reſpuiſſe
Sapie.iij. Ecce dicit ꝓpheta. Qui ſpernit diſciplinā: odit aīam ſuā.
Et vere vt dixit ita eſt. Nam hoſtis eſt ⁊ inimicus aīe ſue.
qui ſpretis diſcipline monitis: diabolicis occupat̄ officijs.
G Dicūt aliquāti diſciplinā ſatis duris legib⁹ cōſtitutā. Lo
Ca.vij. quātur iſta ſatis miſeri: quos ad oīe facinus ille diabol⁹
auctor mortis inuitat: quoꝝ mentes inſatiabilis gula poſſi
det: ſuper quos regnat ebrietas: quos turpis luxuria capti
uos tenet/⁊ a quib⁹ nūq̄ ſupbia ingrata diſceſſit. Illis au-
tem quib⁹ eſt ſtudiū honeſte fidem ſeruare ꝯtinentie: humi
Mat.xj. litati pietatiq̄ ſeruire: dulce diſcipline onus eſt: ⁊ leue iugū
H dñi: qđ non grauat niſi perditos aut perituros. Erubeſco
Ca.viij. dicere in ꝯfuſionē humane negligētie: quare apud aliquan
tos parū ꝓficiat diſciplina: cū videam⁹ paſtorale magiſte
rium etiā apud muta aīalia nō perire. Doceāt nos ecce ſer
uare ordinē diſcipline: tam dociles equoꝝ animi cū ī gyrū
ducti flexuoſis greſſibus membra cōponunt: ⁊ ſub vni⁹ ha
bene retinaculo ita ſtudioſe cōſentiunt: vt currendi ⁊ ſtādi
mod⁹: ſub quadā legū diſpoſitione ſeruet̄: ita quos natura
numero diuidit: ſtudio diſcipline cōiūgit. Videte q̄ fortis
boū corpora plauſtro ſubiaceant: que in tāto īperio animū
parant: vt tumētia naturaliter leui iugo colla ſupponāt: ita
diſcipline ꝯſtitutionib⁹ ſeruiūt: etiam que in feritate naſcū-
tur. Unde miror aliquotiēs hominē cui ineſt ſapientia ⁊ in
tellectus: prudētie paſſim precepta diſcipline negligere: cū
videam⁹ mutū animal vitia cauere: iuſſis obtēperare: īpe-
rio deſeruire: atq̄ ita ad oēm obediētiā animos aptare: vt
cū opus fuerit armatis legionibus occurrat: ⁊ hoſtilib⁹ ſe
telis obijciat iuſſum. Audite in hoc loco ꝓphetā dicentē.
Eſaie.j. Cognouit bos poſſeſſorē ſuū ⁊ aſinus preſepe dñi ſui: iſrael
autē nō me cognouit. Vereor dicere: ne veſtrā negligentiā
pulſet iſta ſentētia. Non autē cognouit dñm qui ꝯditionis
ſue nō cognoſcit officiū. Oſtēdā ſane quomodo dñs poſſit
aut inueniri: aut cognoſci: ſi tamen eſt animus vidētis. Si
vis videre dñm: require medicū: reſpice ad pauperē: ſuſci-
pe peregrinū: viſita infirmū: curre ad carcerē. Si vis vide-
Eſa.lviij. re deū: vincula captiuitatis abſolue: nodos ligatarū incide.
Mat.xxv Audi de hoc dñm dicentē. Eſuriui ⁊ dediſtis mihi mādu-
care. Sitiui ⁊ dediſtis mihi bibere: hoſpes fui ⁊ ſuſcepiſtis
me: nudus fui ⁊ veſtiſtis me: īfirmus fui et viſitaſtis me: in
carcere erā ⁊ veniſtis ad me. Moneo itaq̄ ne deſpicias nu
dum: ne ceco manū ſubtrahas: nec inuolutū pānis contem
Mat.ij. nas. In hac enī veſte primū dñs cū a magis quereret̄ inuē
I tus eſt. Et quia de diſciplina fecim⁹ mētionē ſub qua fides
Ca.ix. chriſtiana viget: neceſſe eſt vt oīa in aures veſtras vite or-
namēta deferant̄: vt intelligat vnuſquiſq̄ parū ſibi ꝓdeſſe
cōuerſationis famā: niſi ī cōtemptu mundi amauerit diſci
plinam. Ergo cui ſtudiū eſt chriſtū colere: prius cordis et
corporis ſuſcipiat īdumēta. Ois igitur vita religionis pro
feſſe integritatis debet famā ſentire: ne quē expectat coro-
na virtutis pudoris dāno feriat. Corporis ītegritas vitā
muniat: integritatē fides incōtaminata cuſtodiat: vt manē
te vtriuſq̄ partis beneficio: imaculatū hoīem faciat regna
re cū chriſto. Sed in hoc ſolū conſtat cōuerſationis noſtre
ratio vt boni ſim⁹. Laborandū igit̄ illi ante oīa eſt: vt q̄ bo
nitatem ſequit̄: bonus eſſe iudicet̄. Nam q̄uis homo purū
corp⁹ imaculatūq̄ cuſtodiat: laceratā vitā ad deū portat:
cui⁹ actus vultū infamat: licet ſciamus cōſcientiā ſolā bo-
nis actibus poſſe ſufficere. Sed quāto melius eſt vt ſemper
de te bene ſentiat: qui ſemꝑ circa ianuā ſuā varijs ſuſpitio-
nibus frequenter egrotat. Inſitū eſt enī naturaliter vulgo
vt de bonis ſemꝑ male iudicet. Sed tu qui curā bone fame
colis: ſtudio tuo gratiā ītegre opinionis acquire. Vita er-
go noſtra ita ſit lucida vt ſit oībus nota. Integritas reli
gioni: pudor ſeruiat humilitati. Quem amor tenet ſeruāde
K integritatiſ: ante oīa falſi ad ſe famā nō admittat erroris.
Capi.x. Magnū eſt quidem ⁊ glorioſum/⁊ vſq̄ ad celū omniū ore
pferendū: nūq̄ malis actibus locū dediſſe: ſed multo for
tius eſt: nūq̄ falſis ſuſpitionib⁹ laboraſſe. Quid enī tibi ꝓ-
deſt ſobrietas: ſi vitia ebrietatiſ exerceas? Quis te nō ebriū
iudicet: ſi īter effluentes vino calices ſaltātium gyros imi
teris? Quis te caſtum putabit/ſi te viderit meretricū fabu
lis mixtū: ſcenico ſermone cōpoſitis: aut loquētem turpia:
aut īhoneſta reſonātem? Laudo quidē q̄ cōſcientiā habe-
as caſtitatis ī te: ſed odi colloquiū meretriciſ. In quo loco
fortaſſe dicat tibi aliq̄s. Sufficit mihi pura ꝯſciētia. Verū
ad īnocentiā pertinet tibi ſoli ſufficit: ſed prouidēdum eſt
ne facilitate tua alter peccet: ⁊ alienū peccatū in te redūdet
iuxta illud qđ dicit ſcriptura. Ve illi per quē ſcādalum ve Mattbei.
nit. Quis autē precioſo ſerico corp⁹ veſtias: et niueo vel- xviij.
lere membra cōponas: nō ſine macula diem tranſigis ſi ca-
mini ardētis ora cōtigeriſ. In omni igitur actu tuo vitā tuā
diſciplina comitet̄. Si vis placere chriſto: elabora vt ꝓfeſ
ſionē tuā fides adiuuet: fama cōmēdet. Precedat vos pa-
tiētia humilitatis ſocia: aſſiſtat pudicitia integritatis ma-
giſtra: fugiat cupiditas: erubeſcat ebrietas: luxuria actus
ſuos lugeat: ſuperbia ꝯfuſa diſcedat. Quicūq̄ igit̄ eſt q̄ fe-
ſtinat deū agnoſcere: ſub hoc diſciplīe ordine xpm poterit
inuenire. Multa quidē erāt adhuc dilectiſſimi: q̄ diſcipline
ratio ſuadebat apire: q̄ iterim putauim⁹ differēda: ne ocio-
ſis aurib⁹ faſtidiū pararet longa narratio. Sane ne quid ī
hoc opere ſubtraxiſſe videamur: elaborabim⁹ vt ea q̄ reli-
gioſis actibus competūt ſequenti tempore differamus.

¶ In eadem dñica De diſciplina chriſtiana: et quō diſcipline dom⁹ eſt eccleſia: ⁊ q̄d in ea diſcit̄: q̄re diſcit̄: q̄ diſcunt̄/⁊ a quo: declarat. Sermo.ij.

Locut⁹ eſt ad nos ſermo dei: ⁊ deprōptus eſt ad Sermo,
exhortationē noſtrā: dicēte ſcriptura. Accipite ccxxxix.
diſciplinā ī domo diſcipline. Diſciplina: a diſcē A
do dicta eſt. Diſcipline dom⁹ ē eccl'a xpi. Quid Capi.j.
ergo hic diſcit̄? Vel quare diſcitur? Qui diſcūt? A quo di-
ſcunt. Diſcit̄ bene viuere. Propter hoc diſcit̄ bene viuere:
vt ꝑueniat̄ ad ſemꝑ viuere. Diſcūt chriſtiani: docet chriſt⁹
Primo ergo q̄d ſit bene viuere: deīde q̄ ſit merces bone vi
te: tertio q̄ ſint veri chriſtiani: quarto q̄s ſit verus magiſter
pauca loquētib⁹ nobis ſicut dñs donat audire dignamini
Oēs in domo diſcipline ſum⁹: ſed multi nolūt audire diſci B
plinā: ⁊ qđ eſt ꝑuerſius nec ī domo diſcipline volūt habere Ca.ij.
diſciplinā. Cū ꝓpterea debeant ī domo diſcipline accipe-
re diſciplinā vt ſeruēt illā ⁊ ī domib⁹ ſuis: ipſi contra diſci-
plinationē nō ſolū ī domib⁹ ſuis habere nolūt: ſed nec illā
ſecū ferre etiā ad domū diſcipline. Ideo apud quos nō va Mat.xiij.
cat verbū dei q̄ cor auri ꝯiūgūt: q̄ nō ſunt via vbi ſemē qđ
ceciderit ab auib⁹ colligit̄: q̄ nō ſunt petroſa loca vbi ſemē
qđ ceciderit altā radicē habere nō poteſt/⁊ ad horā exit et
ī eſtu areſcit: q̄ nō ſunt ager ſpinoſus vbi ſemē cū germina
uerit ⁊ in auras ſurgere ceperit ſpinarū denſitate ſuffocat̄:
ſed q̄ ſunt terra bona parata ſemen accipere: ⁊ fructū redde
re vel centenū vel ſexagenū vel tricenū: recordent̄ non ſine
cauſa ītraſſe diſcipline ſcholam: ⁊ has me ſimilitudines ex
euāgelio cōmemoraſſe. Qui ergo tales ſunt: accipiāt qđ ꝑ
me dñs dicere dignat̄. Ego q̄m ille ſemiat: q̄d ſum? Vix co
phin⁹ ſeminātis. Ipſe in me ponere dignet̄: qđ vobis ſpar-
gat. Nolite q̄ attēdere ad vilitatē cophini: ſꝫ ad charitatē
ſeminis ⁊ poteſtatē ſemiatoris. Quid ē q̄ bn̄ viuere? Quid C
hic diſcit̄? Precepta multa ſunt in lege: quib⁹ ipſa vita bo- Ca.iij.
na cōtinet̄: imperat̄ ⁊ diſcit̄. Multa olno precepta ſunt ⁊ ī-
numerabilia. Preceptoꝝ ipſoꝝ paginas vix quiſq̄ enume
rat: q̄to magis ipſa q̄ voluūt? Tamen deus ꝓpter eos q̄ ſe
volūt excuſare: vel q̄ eis nō vacat legere: vel q̄ nō norūt le-
gere: vel q̄ nō poſſunt facile ītelligere vt excuſationē nemo
habeat ī die iudicij: voluit (ſicut ſcriptū eſt) cōſummare et
breuiare v̄bū ſuper terrā: ſicut de illo ꝓpheta predixerat.
Verbū eī ꝯſummās ⁊ breuians faciet dñs ſuꝑ terrā. Hoc Eſaie.x.
ipſum verbū cōſummatū et breuiatū: nec obſcuꝝ eſſe deus
voluit. Ideo breue: ne nō vacaret legere. Ideo apertum ne
dicat nō mihi licuit ītelligere. Theſaurus ergo eſt magn⁹ D
diuinarū ſcripturaꝝ: habens in ſe mirabilia precepta mul- Ca.iiij.
ta: tanq̄ multas gemmas: ⁊ p̄cioſa monilia: ⁊ vaſa ingētia
⁊ magni metalli. Sed q̄s poteſt ſcrutari theſauꝝ iſtū: ⁊ vti

coꝛet ꝑuenire ad oīa q̄ ibi ſūt: Dū hāc ſimilitudinē dñs de
Mat. xiij. dit ī euāgelio ſuo ⁊ dixit. Simile eſt regnū celoꝝ theſauro
inuēto in agro: ne q̄s ſe minˀ idoneū diceret ad ꝑſcrutādū
Ubi. ſ. theſaurū: ꝯtinuo dedit aliā ſilitudinē. Simile eſt (inq̄ens)
regnū celoꝝ homini negociatoꝛi q̄rēti bonas margaritas:
q̄ iuenit vnā ꝓcioſam margaritā: ⁊ vēdidit oīa q̄ habuit et
E emit illā: vt ſi piger eras ad ſcrutādū theſauꝝ: nō ſis piger
Capi. v. vnā margaritā ſub lingua ferre: ⁊ quo vis ſecurˀ ambulare
Mat. xxij Quid eſt ġ verbū cōſummās ⁊ breuiās: Diliges dñm deū
tuū ex toto coꝛde tuo: ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ ex tota mēte tua:
⁊ diliges ꝓximū tuū tāq̄ teipm̄. In his duobˀ p̄ceptis to-
ta lex pēdet ⁊ ꝓphete. Ecce q̄d diſcit in domo diſcipline.
Diligere deū: diligere ꝓximū. Deū tanq̄ deū: ꝓximū tāq̄
teipſum. Nō eni iuenis parē deo: vt poſſit tibi dici. Dilige
deū ſicut diligis illū. De ꝓximo inuēta eſt tibi regula: q2 in
uētus es ꝓximo tuo par. Tu ipſe q̄ris quō diligas ꝓximū.
Attēde teipſum: ⁊ quō te diligis: ſic dilige ꝓximū. Nō eſt
F vbi erres. Uolo ġ iā ⁊ tibi ꝯmittere ꝓximū tuū vt diligas
Ca. vj. eū tāq̄ teipſum. Uolo: ſed adhuc timeo. Uolo tibi dicere.
Dilige ꝓximū tuū ſicut teipſum: ⁊ timeo. Adhuc ei diſcuta
re volo: quō diligas teipm̄. Noli ġ egre ferre. Nō es tuipſe
facile dimittēdus: cui eſt ꝓximˀ ꝯmittēdus. Nō trāſitoꝛie
tecū agendū eſt. Tu vnˀ hō es: ꝓximi tui multi ſunt. Nō eī
primo ſic debes ītelligere ꝓximū: vel fratrē: vel cognatū:
vel affinē. Proximˀ eſt omi homini: oīs homo. Proximi
ſibi dicunt: pat ⁊ filiˀ: ſocer et gener. Nihil tā ꝓximū q̄ hō
at homo. Sed ſi putamˀ nō eſſe ꝓximos: niſi q̄ de hiſdē pa-
rētibˀ naſcunt: adā ⁊ euam attēdamˀ ⁊ oēs fres ſumˀ. Et
ſi q̄dē fratres ſm̄ qđ hoīes ſumˀ: q̄nto magis ſm̄ qđ xp̄iani
ſumˀ: Ad id qđ hō es: vnˀ pat fuit Adā: vna mater Eua.
Ad id q xp̄ianˀ es: vnˀ pater eſt deˀ: vna mater eccl'ia. Ui
dete ġ q̄ntos ꝓximos habeat vnˀ hō. Oēs hoīes ī quos ī-
G currerit: qbˀ iūgi potuerit: ꝓximi eiˀ ſunt. Quō ġ diſcutiē-
Ca. vij. dus eſt vtrū diligat ſe: cui cōmittēdi ſunt tot ꝓximi: vt ſic
eos diligat tāq̄ ſe: Nō ġ iraſcat vnuſq̄ſq̄: ſi diſcutio quō
ſe diligat. Certe ego diſcutio: ipe ſe iueniat. Ut q̄d ei diſcu
tio: q2 ego inuētus ſum: Ideo diſcutio vt ipe ſe iterroget
ipſe ſibi appareat: ipe ſe nō lateat: ipſe ſe ſibi non abſcōdat:
ipe ſibi ſit ante oculos ſuos: nō poſt doꝛſum pōat. Me loq̄n
te faciat hoc: me neſciēte faciat hoc. Quō te diligis q̄ſquis
I me audis: imo q̄ſquis deū p me audis ī hac domo diſcipli
ne: Attēde te quō te diligis. Profecto eni ſi te interrogem
vtrū diligas te: reſpōdebis q2 diligis. Quis ei ſe odit: Er-
go nō diligis iniq̄tatē: ſi te diligis. Nā ſi diligis iniq̄tatē: nō
Pš. x. ego dico. Pſalmū audi. Qui diligit iniq̄tatē odit aīam ſuā.
Ergo ſi diligis iniq̄tatē: audi veritatē. Ueritatē nō te pal-
pantē: ſed aperte tibi dicētē. Odis te. Quāto magis dicis:
q2 amas te: odis te. Qui ei diligit iniq̄tatē: odit animā ſuā.
Quid dicā de carne: q̄ pars eſt viliꝛ hoīs: Si aīam odit:
quō carnē diligit: Deniq̄ q̄ amant iniq̄tatē: et odiūt aīam
ſuā: oēm turpitudinē exercēt de carne ſua. Iā ġ q̄ diligis ini
quitatē: quō tibi volebas cōmitti ꝓximū: vt diligeres eum
tāq̄ te: Homo q̄d perdis te: Si em̄ tuipſe ſic te diligis: vt
perdas te: ſic ꝓfecto perditurˀ es et eū quē diligis ſicut te.
Nolo ġ quēq̄ diligas: vel ſolˀ peri: aut coꝛrige dilectionē
H aut reſpue ſocietatē. Dicturˀ es mihi. Diligo ꝓximū tāq̄
Ca. viij. meipſum. Audio plane: audio. Inebriari vis cū illo quē di
ligis tāq̄ teipm̄. Bene nobis faciamˀ hodie: q̄ntum poſſu-
I mus bibamˀ. Uide q2 ſi ſic te diligis: ⁊ illū ad te trahis: et
ad qđ amas vocas: neceſſe eſt vt quē diligis tāq̄ teipſum:
illuc eū trahas ad qđ ⁊ tu amas. Humanˀ hō: imo beluinˀ
amādo talia q̄lia belue. Beluas em̄ deus ꝓſtratas in faciē
fecit paſtū q̄rentes de terra: te in duos pedes erexit de ter-
ra: tuā faciē ſurſum attēdere voluit. Nō diſcoꝛdet coꝛ tuū
a facie tua: nō habeas faciē ſurſum et coꝛ deoꝛſum. Immo
verū audi: ⁊ verū fac ſurſum coꝛ: ne mētiaris ī domo diſci
pline. Si em̄ audis: reſponde: ſed ſit verum qđ reſpondes.
Sic te dilige: ⁊ diligas ꝓximū tuū tāq̄ teipſum. Quid eſt
Mat. xxij enī ſurſum habere coꝛ: niſi qđ dictū eſt priˀ. Diliges dñm
deū tuū ex toto coꝛde tuo: ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ ex tota mente
I tua: Q2 ġ duo p̄cepta ſunt: ſi vnū diceret nō ſufficeret. Suf
Ca. ix. ficit ⁊ vnū ſi ītelligat. Nā ⁊ aliq̄n ſic loquit ſcriptura: ſicut
Rom. xiij. paulˀ apl's. Nō adulterabis: nō homicidiū facies: nō cōcu
piſces: ⁊ ſi qđ eſt aliud mādatū: ī hoc ſermone recapitulat,

Diliges ꝓximū tuū tāq̄ teipſum. Dilectio ꝓximi malū nō
opat. Plenitudo aūt legis eſt charitas. Quid ē charitas:
Dilectio. Nihil videt dixiſſe de dilectiōe dei: ſed ſolā ꝓxi-
mi dilectionē dixit ſufficere ad iplēdā legē. Quicq̄d ē aliđ
mādatū: in h̄ ſmōe recapitulat: in h̄ ſmone iplet. In quo:
Diliges ꝓximū tuū tāq̄ teipm̄. Ecce vnū ē. Certe duo p̄- Mat. xxij
cepta ſunt in q̄bˀ p̄ceptis tota lex pēdet ⁊ ꝓphete. Uidete
quō plˀ breuiatū eſt: ⁊ adhuc pigri ſumˀ. Ecce q̄ duo erāt:
vnū factū eſt. Proꝛſus ꝓximū dilige: ⁊ ſufficit. Sz dilige
quō teipm̄ diligis: nō quō teipm̄ odiſti. Dilige ꝓximū tuū
tāq̄ teipm̄. Sed priˀ eſt vt diligas teipm̄. Querere debes
quō diligas teipm̄: et audire habes. Diliges dñm deū tuū
ex toto coꝛde tuo: ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ ex tota mēte tua. Nō K
eī quō a ſe fieri nō potuit: ſic nec beatˀ a ſe fieri poteſt. Alia Capi. x.
res eū fecit hoīem qđ nō eſt ipſe hō: alia res eū factura eſt
beatū qđ nō ē ipe hō. Deniq̄ errās videt ipe: q2 p ſe nō pōt
beatˀ eſſe: ⁊ amat aliđ vñ ſit beatˀ. Uñ ſe fieri putat btm̄ h̄
amat. Quid putamˀ amat: vñ putat ſe fieri btm̄: Pecuniā:
aurū: argētū: poſſeſſiones. Breuiter dico pecuniā. Totū eī j. q. iij. totū
q̄cq̄d hoīes poſſidēt ī terra: oīa quoꝝ dñi ſūt: pecunia vocat.
Seruˀ ſit: vas: ager: arboꝛ: pecˀ: q̄cq̄d hoꝝ eſt: pecunia dr.
Et vñ eſt p̄mū vocata pecunia: Io pecunia: q2 antiq̄ totū
qđ habebāt in pecoꝛibˀ habebāt. A pecoꝛe pecunia vocat.
Legimˀ āntiq̄s p̄res fuiſſe diuites paſtoꝛes. Ergo pecuniā Geneſ.
diligis o hō vñ putas te fieri btm̄. Pecunia eſt: ⁊ multū eā xxxvj.
diligis. Uolebas diligere ꝓximū tāq̄ teipm̄: diuide cū illo
pecuniā tuā. Quid eſſes diſcutiebā. Inuētˀ es: apparuiſti
tibi. vidiſti te: ꝯſideraſti te. Nō es paratˀ diuidere pecuniā
tuā cū ꝓximo tuo. Sed q̄d mihi r̄ndet benigna auaricia: L
Quid mihi r̄ndet: Si diuiſero cū illo: minus erit: ⁊ mihi et Ca. xj.
illi minuet qđ amo: nec totū habebit ille: nec totū habebo
ego. Sed q2 diligo eū tāq̄ meipſum: opto illi vt tātū habe-
at: vt nec meū minuat: ⁊ ipe mihi coequet. Optas vñ nihil
perdas: atq̄ vtinā hoc verū dicas vel optes. Timeo em̄ ne
inuideas. Quō eni ſocialis erit felicitas tua quā toꝛquet fe
licitas aliena: Nōne cū ceperit diteſcere viciīˀ tuˀ: ⁊ inci-
pere quaſi ſurgere ⁊ ire poſt te: times ne ſequat te: times ne
trāſeat te: Certe diligis ꝓximū tuū tāq̄ teipm̄. Sed nō lo
quar de inuidis. Auertat em̄ deˀ hāc peſtē ab animis oīm
hoīm: ne fiat xp̄ianoꝝ: vitiū diaboli: cū q̄ ſolo diabolˀ reˀ ē
⁊ inexpiabiliter reˀ. Nō em̄ dr diabolo vt dānet: adulteriū
ꝯmiſiſti: furtū feciſti: villā alienā rapuiſti: ſz homini ſtāti la
pſus iuidiſti. Inuidētia diaboli cōmiſſū eſt: ſed habet ma-
trem ſuā. Supbia vocat mater inuidie. Supbia iuidos fa
cit. Suffoca matrē: ⁊ nō erit filia. Ideo humilitatē docuit
xp̄s. Nō ergo loquoꝛ iuidis: bene optātibˀ loquoꝛ. Illis
loquoꝛ q̄ optāt bene amicis: vt habeāt tantū quātū habēt
et ipſi. Optāt bene egentibˀ vt habeāt quātū ⁊ ipſi: ſed no-
lunt illis dare ex eo qđ habent. Inde te iactas hō xp̄iane:
q2 optas bene. Melioꝛ te eſt mēdicus q̄ plura tibi optat et
nihil habet. Bene vis optare nihil a te accipienti. Da ali- M
q̄d bene optāti. Si bonū eſt bene optare: redde mercedem. Ca. xij.
Optat tibi bene paup q̄d trepidas: Addo aliq̄d. In domo
diſcipline es. Addo aliq̄d qđ dixi. Da bene optāti: xp̄s eſt.
Ipſe a te petit q̄ tibi dedit. Erubeſce. Ille diues paup eſſe
voluit: vt haberes pauperes quibˀ dares. Da aliq̄d fratri
tuo. Da aliq̄d ꝓximo tuo. Da aliq̄d comiti tuo. Tu diues
es: ille paup eſt. Uita iſta via eſt: ſimul ambulatis. Sz foꝛ-
ta dicis. Ego diues: ille pauper. Simul ambulatis an nō:
Quid eſt qđ dicis. Ego diues: ille paup: niſi ego oneratus
ille leuis: Ego diues: ille paup. Sarcinā tuā cōmemoras:
pōdˀ tuū laudas. Et qđ grauiˀ eſt: cōſtrinxiſti ad te ſarci-
nā tuā: ideo nō potes poꝛrigere manū tuā. Onera te: liga te
q̄d te iactas: q̄d te laudas: Solue vincula tua: minue ſarci-
nā tuā. Da comiti: ⁊ illū adiuuas: ⁊ te releuas. Inter has vo N
ces tuas laudātes ſarcinā tuā: adhuc xp̄s petit ⁊ nō accipit Ca. xiij.
⁊ offēdis nomē pietatis crudelibˀ vocibˀ ⁊ diei. Et q̄d ſuo
filijs meis: Xp̄m illi oppono: filios ſuos mihi repōit. Iſta
ꝓ iuſticia magna vt habeat vñ luxuriet filiˀ tuˀ: egeat dñs
tuˀ: Cū ei vni ex minimis meis feciſtis: mihi feciſtis. Nō legi- Mat. xxv.
ſti: nō aduertiſti. Cū vni ex minimis meis ñ feciſtis: mihi nō fe
ciſtis: Nō legiſti: nō timuiſti. Ecce q̄s eget ⁊ filios tuos nūe
ras: poſtremo nūera filios tuos: adde vnū illū īter illos dñz
tuū. Unū habes: ſit ille ſcđs. Duos habes: ſit ille tertiˀ. Tres

habes: ſit ille q̄rt⁹. Nihil hoꝝ vis? Ecce quō diligis proxi
mū tuū quē tibi facis ſociū ad iſtā ꝯditionē. Quid tibi di-
ctur⁹ ſum. Diliges ꝓximū? Quid illi in aures inſuſurrabis
hō auare: niſi fili⁹ aut frī aut pr̄: bonū ē nobis vt cū hic viui
mus: bn̄ ſit nobis? Quātū habebis: tant⁹ eris. Frāge lunā:
O fac fortunā? Iſta iſuſurrabis ꝓximo tuo: q̄ nō didiciſti in
Ca.xiiij. domo diſcipline nec audiſti. Nolo ſic diligas ꝓximū tuū.
j.Cor.xv. O ſi poſſē facere: vt nulli iūgereris. Corrūpūt ei mores bo
nos colloq̄a mala. Sȝ nō poſſū. Nō poſſū facere vt nulli iū
garis: cui mala iſta q̄ nō vis dediſcere iſuſurres: ⁊ non ſolū
nolis dedoceri: ſȝ affectas ēt docere. Nolo: imo volo ſȝ non
poſſū te diſiūgere ab aurib⁹ alioꝝ. Alios admoneā: ad q̄rū
aures ābis: q̄rū aures penetrare moliris: ad q̄ꝝ corda p au-
res itrare diſponis. O q̄ accipis ꝟbū ſanū i domo diſcipli
Eccl. ne: ſepi aures tuas ſpinis. Corrūpūt mores bonos colloq̄a
xxviij. mala. Sepi aures tuas ſpinis. Sepi ⁊ ſpinis ſepi: vt ille q̄ i
portune itrare aus⁹ fuerit: nō ſolū nō repellaŧ: ſȝ ēt ꝓpūgaŧ.
Repelle illū a te: dic: xp̄ian⁹ es: xp̄ian⁹ ſū. Nō accepim⁹ h̄ i
domo diſcipline. Nō h̄ accepim⁹ in illa ſchola: quā gratis
itrauim⁹ Nō h̄ didicim⁹ ſub illo mgr̄o cui⁹ cathedra i celo
P ē. Noli mihi iſta dicere: aut noli ad me accedere. Hoc ē eīn
Ca.xv. Sepi aures tuas ſpinis. Cōuertā me ad illū. Auar⁹ es: pe-
cuniā amas. Beat⁹ eē vis: deū tuū ama. Pecūia te nō facit
btm̄. Tu eā facis ornatā: nō illa te btm̄. Sȝ q̄ multū amas
pecuniā: video q̄ ꝑgis q̄ iuſſerit cupiditas. Piger perge q̄
iubet charitas. Reſpice ⁊ vide q̄ȝ miſtū iterſit iter pecuniā
tuā ⁊ deū tuū. Pulchrior eſt iſte ſol q̄ȝ pecunia tua: ⁊ tn̄ iſte
ſol nō eſt de⁹ tu⁹. Porro ſi pulchrior eſt lux iſta q̄ȝ pecunia
tua: quātū ē pulchrior q̄ fecit hāc lucē? An forte ꝯpare vis
pecuniā luci? Ecce occidit ſol. Oſnde mihi pecuniā tuā. Mi
tet ⁊ nocte: ſubtraho lucernā. Ecce diues es: oſnde mihi di
uitias tuas. Iā ſi lumie pueris: iā ſi nō habeas vn̄ q̄d hēs
videas: vbi ſunt diuitie tue? Et ſic tn̄ horrēda ꝓfunditas
auaricie nō patet oculis ⁊ ſcatet aīis. Vidim⁹ ⁊ cecos aua
ros. Dicaŧ mihi vn̄ auari ſunt ceci q̄ nō vidēt? Q̄d hȝ nō hȝ
⁊ tn̄ auar⁹ ē cec⁹. Quare? Q̄ credit ſe hr̄e: auar⁹ ē. Fides eū
facit diuitē. Credēdo diues ē: nō vidēdo. Quāto meli⁹ cū
fidē cōuertit ad deū. Non vides q̄d poſſides: ⁊ deū tibi ſic
ꝑdico. Nōdū vides: ama ⁊ videbis. Amas pecuniā o ecce
quā nūq̄ȝ videbis. Cec⁹ poſſides/ cec⁹ moritur⁹ es/ q̄d poſ
Ca.xvj. ſides hic relictur⁹ es. Nō tenebas ⁊ qn̄ videbas: q̄ nō vide
Q bas q̄d habebas. De deo q̄d tibi diciŧ? Ecce hoc tibi dicit
ipa ſapiētia. Amate illā tanq̄ȝ pecuniā. Indignū eſt: iiurio
ſum ē: vt ſapiētia pecūie ꝯpareŧ: ſȝ amor amori ꝯparaŧ. Vi
deo ei hic vos ſic amare pecuniā vt iubēte amore pecunie
labores ſuſcipiatis/ ieiunia toleretis/ mare trāſeatis/ vētis
⁊ fluctib⁹ vos ꝯmittatis. Habeo vn̄ eligā q̄d ametis: ſȝ nō
habeo q̄d addā ad amorē q̄ amatis. Sic me amate/ pl⁹ no
lo me amari dicit dn̄s. Improbis loq̄r. Auaris loquor. Pe-
cuniā diligitis/ tm̄ me diligite. Certe melior ſum incōpabi
liter. Nolo a vobis ampliorē amorē. Quātū diligitis pecu
niā: tm̄ me amate. Erubeſcam⁹: ſaltē cōfiteamur ⁊ pectora
tūdam⁹: nō vt ſup pctā nr̄a pauimentū ſolidem⁹. Nā q̄ tun
R dit pect⁹ ⁊ nō corrigiŧ: ſolidat pctā ⁊ nō tollit. Tūdam⁹ pe
Ca.xvij. ct⁹ ⁊ cedam⁹ nos: ⁊ corrigamur a nobis: ne ille poſtea nos
cedat q̄ magiſter ē. Dixim⁹ ei iam q̄d hic diſcaŧ q̄re diſcaŧ?
Quare iſti in ſcholā: ⁊ vapulaſti ⁊ a parētib⁹ duct⁹ ⁊ fugi-
tās q̄ſit⁹ ⁊ iuīctus attract⁹ es: ⁊ adduct⁹ extēſus es? Qua
re vapulaſti/ q̄re tāta mala i puericia ꝑtuliſti? Vt diſceres
Quid diſceres? Lr̄as. Quare? Vt haberes pecuniā/ aut vt
cōparares honor: ⁊ teneres ſublimitas dignitatis. Vide q̄
peritur⁹ es ꝓpter perituram rē. Perituram rē cū tāto labore
didiciſti in tātis penis: ⁊ amabat te q̄ te ad penas trahebat
Ipſe q̄ te amabat: ipſe te ad penas trahebat vt vapulares
amando faciebat vt diſceres. Quid? Lr̄as. Bone ſunt lr̄e.
Noui. Dictur⁹ es mihi. Quare et vos epi lr̄as nō legiſtis?
Quare nō diuinas ſcp̄turas in ipa lr̄atura tractaſtis? Ita
vero ſed nō ad h̄ didicim⁹ lr̄as. Nō eīn parētes nr̄i qn̄ nos
in ſcholā mittebāt: h̄ nobis dicebāt. Diſcite lr̄as vt habea
tis vn̄ legere poſſitis codices dn̄icos. Nec ipſi xp̄iani filijs
ſuis h̄ dicūt. Sȝ q̄d? Diſcite lr̄as. Quare? Vt ſis hō. Quid
ei? Nō pec⁹ ſum? Nō dico vt ſis hō: hoc ē vt ſis eminens
inter hoīes. Vn̄ ⁊ illud ꝓuerbiū. Quātū habebis/ tāt⁹ eris
vt habeas quātū ceteri/ aut quātū pauci/ aut plus q̄ȝ ceteri

aut plus q̄ȝ pauci/ hēas inde honorē: habeas ide dignitatē.
Et vbi erūt iſta oīa cū mors venerit? Quō ſtimulat: quō me
tus iſte iterpellat? Quō nomē ipm a me cōmemoratū oīm Ca. [illegible]
corda ꝑcuſſit? Quō timorē vr̄m teſte gemitu declamaſtis?
Audiui: audiui: gemuiſtis: mortē timetis. Si timetis: quare
nō cauetis? Mortē timetis. Quid timetis? Vētura eſt. Ti
meā an nō timeā/ venire habet. Sero an cito vētura ē. Si
timeas: nō efficies: vt nō ſit q̄d times. Illud poti⁹ time: q̄d
ſi nolis nō erit. Quid? Peccare. Peccare time: q̄ ſi amaue
ris peccata: in aliā mortē irrues: quo poſſes nō venire ſi nō
amares pctā. Modo aūt ꝑuerſus: pl⁹ amas mortē q̄ȝ vitā. T
Abſit inq̄s. Quis eſt hoīm q̄ plus amet mortē q̄ȝ vitā? For Ca.xix.
te conuinco te q̄ plus amas mortē q̄ȝ vitā. Ecce vn̄ te con
uico. Amas tunicā tuā/ bonā eā vis. Amas villā tuā: bonā
eā vis. Amas filiū tuū/ bonū eū vis. Amas amicū tuū: bo-
nū eū vis. Amas domū tuā: bonā eā vis. Quid eſt q̄ etiam
bonā vis hr̄e mortē. Quotidie ei rogas vt qn̄ mors vētura
eſt: bonā mortē tibi det de⁹: ⁊ dicis. De⁹ auertat a me malā
mortē. Plus ergo amas mortē tuā q̄ȝ vitā tuā. Mori male
times: ⁊ male viuere non times. Corrige male viuere/ time
male mori. Sed noli timere: nō pōt male mori: q̄ bn̄ vixerit
Prorſus ꝯfirmo. Audeo dicere. Credidi ꝓpter q̄d locut⁹
ſum. Nō pōt male mori: q̄ bn̄ vixerit. Iā tu dicis tibi. Non V
multi iuſti naufragio perierunt? Certe nō pōt male mori q̄ Ca.xx.
bn̄ vixerit. Nō multos iuſtos gladi⁹ ꝑemit hoſtilis? Certe
nō pōt male mori: q̄ bn̄ vixerit. Nō m̄ltos iuſtos latrōes oc
ciderūt. Nō multos iuſtos beſtie laniauerūt? Certe nō pōt
male mori: q̄ bn̄ vixerit. Et ego rn̄deo. Hec eīn tibi videtur
mala mors: naufragio ꝑire: gladio ꝑcuti: a beſtijs laniari:
mors mala tibi eē videŧ. Nōe has mortes martyres ſubie
runt: quoꝝ natalicia celebram⁹? Q̄d gen⁹ mortis nō ſubie-
rūt? Et tn̄ ſi xp̄iani ſum⁹: ſi in domo diſcipline nos eſſe me
minim⁹: vel cū h̄ ſum⁹: vel cū h̄ audim⁹/ ſi exeūtes hinc non
obliuiſcimur: ſi meminim⁹ q̄d hic audim⁹/ nōne martyres
beatificam⁹? Quere mortes martyrū. Oculos carnis inter
roga: male mortui ſūt. Oclos fidei iterroga. Precioſa ē in Pſ.cxv.
ꝯſpectu dn̄i mors ſanctoꝝ ei⁹. Quicq̄d ergo ē q̄d exhorres
i morte/ oīno nō exhorreas ſi eos imitaris. Id age vt bonā
vitā habeas: ⁊ quecūq̄ȝ occaſio fuerit vt exeas de h̄ corpe: X
exis ad requiē: exis ad btitudinē q̄ nō habet timorē nec fi- Ca.xxi.
nē. Nā quaſi bona mors diuitis in purpura ⁊ byſſo: ſȝ mala Luce.xvj.
mors ſitiētis ⁊ iter tormēta guttā aq̄ deſiderantis. Quaſi
mala mors iacētis paupis an ianuā diuitis/ iter linguas ca
nū in fame ⁊ ſiti/ micas de mēſa deſiderātis. Mala mors:
auerſanda mors: finē reſpice: xp̄ian⁹ es: fidei oculū itēde.
Cōtigit mori inopē illū: ⁊ deferri ab angelis in ſinū abrae.
Quid ꝓderat diuiti ſepulchꝝ marmoreū: ſitiēti apd̄ iferos
Quid oberāt paupi pāni cū ſanie vlceꝝ ei⁹: req̄eſcēti i ſinu
abrae? Lōge vidit eū req̄eſcētē: quē ꝯtēpſerat iacētē. Mō
elige mortē. dic mihi q̄s bn̄ mortu⁹ ē: q̄s male? Puto q̄ me
li⁹ ille paup q̄ȝ ille diues. An vis aromatib⁹ ſepeliri: ⁊ ad i-
feros ſitire? Rn̄des. Abſit a me. Puto q̄ h̄ eliges. Diſces
ergo bn̄ mori: ſi didiceris bn̄ viuere. Merces ei bone vite Y
eīna ē. Qui diſcūt xp̄iani ſūt. Qui audiūt nō diſcūt: q̄d ad Ca.xxij.
ſeminātē? Seminātē manū nō terret via/ nō terrēt lapides Mat.xiij.
nō terrēt ſpie. Iactat ille q̄d ſuū ē. Qui timuerit ne cadat i
terrā malā nō ꝑuēit ad terrā bonā. Et nos dicim⁹: ſpgim⁹
ſemina/ iactam⁹ ſemina. Sūt q̄ contēnūt: ſunt q̄ rep̄hēdunt
ſunt q̄ irridēt. Iſtos ſi nos timuerim⁹: nihil habem⁹ ſemīa
re: ⁊ in meſſe habem⁹ eſurire. Ergo veniat ſemē ad terrā bo
nā. Scio q̄ q̄ audit ⁊ bn̄ audit: ꝺficit ⁊ ꝓficit. Deficit iiq̄ta
ti: ꝓficit ꝟitati. Deficit ſeclo: ꝓficit deo. Quis ē eīn mgr̄ q̄
docet? Nō q̄liſcūq̄ȝ hō: ſȝ aplſ. Plane aplſ: ⁊ tn̄ non aplſ.
An vultis idē experimētū ei⁹ accipe q̄ in me loq̄ŧ xp̄s? Xp̄s ē ij.Cor.xiij.
q̄ docet: cathedrā in celo hȝ vt paulo āte dixi. Schola ipſi⁹
in terra ē: ⁊ ſchola ipſi⁹ corp⁹ ipſi⁹ eſt. Caput docet mēbra Z
ſua: ligua loq̄ŧ pedib⁹ ſuis. Xp̄s ē q̄ docet. Audiam⁹/ timea Ca.xxiij.
m⁹ faciam⁹. Et ne ꝯtēnas ipm xp̄m: q̄ ꝓpter te i carne na Mat.iiij.
tus ē: pānis mortalitatis circūdat⁹. Propter te eſuriuit ⁊ Ioh.iiij.
ſitiuit. Propē te laſſat⁹ ad puteū ſedit. Propē te fatigat⁹ Mat.viij.
in naui dormiuit. Propter te cōtumelias idignas audiuit Ioh.vij.
Propter te a facie ſua ſputa hoīm nō abegit. Propter te et.x.
alapas i faciē ſuā accepit. Propē te i ligno pepēdit. Pro Ma.xxvj.
pter te aīam effudit. Propē te in ſepulchro poſit⁹ eſt. Hec et.xxvij.

mus. Nunqd iſpe id tātū exhibuit qđ placuit? Hoc placue
rat: vt mihi regionē ⁊ virū cui argentum cōmēdaſti demon
ſtraret. Primo iter q̄ſi celeſte carpēs: ⁊ mihi ⁊ tibi parauit
neceſſariū de piſce collyrium. Me deduxit: argētū recepit
ſarā mihi vxorē deſpōſauit. Mercede placida tñ eſt dign⁹
qui mihi tāq̄ȝ celeſtis extitit paranymphus: et qđ plus eſt
bone pr̄ oculoꝝ tuoꝝ maculas albugie detracta curauit: et
totā domum noſtrā illuminatis oculoꝝ tuoꝝ lampadibus
illuſtrauit? Clarius modo video: quia te videntem aſpicio.
Nōne iſte optime pr̄ dign⁹ eſt media ſubſtātia? Iſte talis
ductor atq̄ȝ ꝓuiſor: medic⁹ atq̄ȝ cuſtos (vt dixi) medie ſub
ſtātie quā iſpe mecū ꝑtulit accipiat portōez: q mihi ducatu
C ſuo tātā ꝓbuit pietatē. Placet bono pr̄i ſapiētis filij ꝯſilio
Ubi.ſ. Rogare cepit mercēnariū vt mercedis ſue ſumat effectum
Frater inqt accipe qđ tuū eſt: ⁊ tūc vade ſalu⁹. Recipe mer
cedē tuā: q2 ꝓbuiſti mihi ⁊ filio meo bonā miam. Tolle vt
dixi mediā ſubſtantiā quā cū meo filio reportaſti: nam grās
quā tibi debem⁹ non pōt pōderari. Continuo angelus gau
det de cogitata mercede: q miſſus fuerat gratꝫ facere pieta
tē. Tobis iquit vel tobia qd de mea mercede ſatis ſupflue
cogitatꝫ? Habete qđ vob̄ donauit pr̄ ille celeſtis. Ego mi
niſter ſum curatiōis: ille eſt auctor ſanitatꝫ. Neſcitis cuius
mercennarij ope ꝑfrui meruiſtis. Defunctos captiuitatis
ſepelire nō timuiſti tobis: aſcēderūt ad dñm opa tua: q2 re
licto prādio reddidiſti mortuū ſepltur e. Ego dño medul
lata ītuli ſacrificia ꝓ venerabili ſepultura: ego direct⁹ ſum
oparius fori celeſtis. Mortuū ſepeliſtis: et mortis aculeū
nō timuiſtis. Iſpe ſepult⁹: ꝓ vobis voce tacita ꝓclamauit.
Probatiōis fuerat cecitas oculoꝝ: vñ patientia tua clari⁹
meruiſſet de celeſtib⁹ ornamentū. Ego ſum raphael: vn⁹ ex
ſeptē angelis q aſſiſtim⁹ ante claritatē dei. Non idigeo fru
ctu humane mercedis: diuitē me facit ꝯuerſatio maieſtatꝫ.
Diues eſt ille q me miſit: gratꝫ iuſſit ipēdi: q gratis iſpe con
ceſſit. Nec iſpm honorē gratiarū mihi deputetis: quia nihil
Tobie.xij meis virib⁹ ꝑcepiſtis. Deum bñdicite et illi confitemini: et
D iſpm glorificate: q2 vobiſcū fecit bōa. Subito patefacto my
ſterij celeſtis honore: voce raphaelis āgeli attoniti: tobis ⁊
tobias collapſi in trā corruerūt: vocē tremulā penit⁹ occul
tarunt: q2 vocē inſolitā audierūt. Quid meruiſtis pr̄ tobis
filiuſq̄ȝ tobia? Mercennariū habere celeſtē: ⁊ tanq̄ȝ operariū
Tobie.v. locare terreſtrē? Celauit vobis angel⁹ nomē. Azarias ſum
inqt anante magni fili⁹: ⁊ nō dixit. Ego ſum raphael āgel⁹
Celauit ī primo noīe dignitatē: ne faceret locatori terrorē.
Si eñ diceret. Ego ſum angel⁹: nō eēt tobie mercēnarius.
Seruata eſt dignitas noīs: vt poſtremo magnitudo clare
ſceret dignitatꝫ. Uidete chariſſimi q̄tū ſit elemoſyne meri
tū. Angelū habere meruit operariū. Uidetis quātū ꝓficit
mortuos ſepelire: vt oblatio ei⁹ ꝑ angelū raphaelē ad cele
Tobie.xij ſtem aſcēderet maieſtatē. Uidetis q2 elemoſyna a morte li
berat: et iſpa purgat peccata. Facit purgatiōem oculorum:
liberat a tenebris peccatoꝝ. Tobis via ſua deducitur. Sa
ra tot viris cōtriſtata ꝑ angelū matrimoniū copulatur.

In eadem dominica. De faciendis elemoſynis: dicitq̄ȝ pauperem etiam ſe excuſare non poſſe non dando elemoſynam. Sermo.ij.

Sermo ccxxvij. A Faciēdis elemoſynis fr̄es chariſſimi: charitatē
veſtrā admonui ⁊ cōſiliū dare ꝓſumpſi. Et licet
apđ plures deo iſpirāte ꝓfecerit admonitio nr̄a
timeo tñ ne ſint aliq q aut min⁹ faciāt q̄ȝ poſſint:
aut nec forte faciāt. Sȝ dicit aliqs. Paup ſum: ideo elemo
ſynā dare nō poſſum. Ut null⁹ ſe paup excuſare poſſet: dñs
Matth.x. et ſaluator nr̄ ꝓ calice aq̄ frigide mercedē ſe redditurū eſſe
ꝓmiſit. Dicis ergo. Paup ſum. Si nihil ampli⁹ habes in
ſubſtātia tua q̄ȝ tibi aut in victu aut veſtitu rationabili aut
mediocri ſufficiat: ſola tibi pōt bona volūtas ſufficere. Sȝ
rogo te: diligēter ꝯſciētiā tuā īterroga: ne forte aliquotiēs
ꝑ ebrietatē ꝑdas qđ ꝑ elemoſynā dare potueras: ne forte ꝑ
gulā ſtudeas in terra ꝯſumere qđ ꝑ elemoſynā debueras ī
celū recōdere. Ne forte delitias ꝓparādo ornamēta ad lu
xuriā cōparando: non habeas qđ ꝓ remedio aīe tue poſſis
paupib⁹ erogare. Et cum ꝓcioſe veſtes nr̄e a tineis ſoleāt
deuorari paupes nec vilia veſtimēta merent accipe. Si ḡ
iſta oia ipedimēta nō aggrauāt aīam nr̄am: ⁊ h ſolū habe
mus qđ nobis vel nr̄is ſufficere poſſit: nō apparebim⁹ rei ſi
elemoſynā paupib⁹ nō erogam⁹. Si ho (vt iā dictū eſt) fre
quenter luxuria deuorat qđ mia ī celo theſaurizare potue
rat: corrigamur dū tp̄s eſt: et qđ huc uſq̄ȝ aut nō fecim⁹: aut
forte min⁹ q̄ȝ oportuit fecim⁹: īplere totis virib⁹ ſtudeam⁹.
Et iō o aīa xp̄iana q mecū audis ⁊ legꝫ: adiuua te ꝯſilio ſā B
ctiſſimi daniel. Sic eñ ait. Cōſiliū meū accipe et pctā tua Danie.iiij
elemoſynis redime. Qđ ꝯſiliū ſi nō libēter audierꝫ: ad celū
ſine cauſa pulſabis. O aīa q ītra carneos et fragiles parie Mat.vij.
tes habitas: vigila: ora: pete: quere: pulſa. Uigila inquā pe
tendo: ora querēdo: pulſa operādo. Uigilāti tibi et petenti
reſpōdet dñs. Ecce aſſum. Si trāſieris ꝑ ignē tecū eſt dñs Eſa.xliij.
tuus: ⁊ flāma non ardebit in te: q2 ſicut aqua extiguit ignē:
ſic extinguit elemoſyna pctm̄. Si ergo aperueris paupib⁹
man⁹ tuas: xp̄s tibi aperiet ianuas ſuas: vt paradiſi poſſeſ
ſor itroeas. Si forte putas q finis mūdi tardi⁹ veniat: vel
tuū ꝯſidera finē. Ecce paulatim deficit mūd⁹: ſubtrahunt
oīa bona q fuerāt: et accedūt mala q nō erāt. Quotidie qđ
ꝓdixit dei ſmo cōplet: ⁊ nec ſic hō mutat. Accipe ergo con
ſiliū: dum in manib⁹ tuis habes ꝓcium tuum. Dona tibi de
tuo dū tuū eſt: q2 fragile ē qđ tenes: ⁊ ceteroꝝ ē qđ attēdis.
Conſidera quale ꝓ te ꝓciū dederit dñs tuus. Sanguinē fu C
dit. Charū te habuit: quē tā charo ꝓcio cōparauit. Diuitꝫ Luc.xvj.
purpurati fuge frat exēplū cui⁹ canes paup lazar⁹ ſuis vul
nerib⁹ pauit: ⁊ micas cadētes de menſa diuitis nō accepit
Sed poſt nō lōgū tp̄is iteruallū: mutate ſūt vices. Paup
btitudinē emit mēdicitate: ⁊ diues ſuppliciū facultate. Il
le ī abrae gremio ab āgelis eleuat: diues ho ad iferni pro
funda ꝑducit. De q loco vidit diues pauperē: īmo iā paup
diuitē. Deſiderat guttā: q negauerat micā. Hec ḡ cogitent
diuites: q facultatib⁹ ſuis ſe redimere nolūt: ne ſilia patiāt.
Diues fuit ille de q nūc loqmur. Sunt et hic diuites ad q̄s
nūc loqmur. Uni⁹ ſunt noīs: caueāt ne ſint vni⁹ ꝯditionis.
Ergo iter diuitē purpuratū ⁊ lazaꝝ vlceroſum mutate ſūt
vices. Diues ꝑdidit qđ habebat: paup cepit eē qđ nō erat.
Diues ille ī ſclo apothecas plenas reliqrat: ⁊ in iferno gut
tā ardēs petebat ⁊ ipetrare nō poterat. Attēdite fr̄es. To
tū diuitꝫ corp⁹ flāmis gehēne ꝯſumit: ⁊ ſola lingua ampli⁹
cruciat. Ideo ſine dubio ī ligua maiorē ſentit ardorē: q2 ꝑ
eā ſupbe loquēdo ꝯtēpſerat pauperē. Ipſa eñ ligua q nō
luerat dicere vt elemoſyna paupi donaret: graui⁹ gehenne
flamis exurit. Clamauit eñ ⁊ dixit. Pater abraā mitte la Ubi.ſ.
zaꝝ vt intigat digitū ſuū: ⁊ refrigeret liguā meā. O diues q
frōte q̄rꝫ guttā: q noluiſti porrigere micā? Iuſte nūc exige
res ſi dediſſes. O mūdi bona: apđ iferos mala. Acceſſerūt
ad ſuitiū diuitꝫ ignes: et ad obſequiū ſeui tortores. Patit
duros tartaroꝝ miniſtros. Torquet ⁊ clamat. O iuſte ⁊ ite
ger iudex vel ſm pctā mea cōpēſent ſupplicia iſta: vel ꝯtra
ſpacia ānoꝝ meorū qb⁹ habui bona: mala recipiā: aut certe
ī duplū vel q̄druplū. Cur ꝑ tot milia ānoꝝ me teneri iubes
in flāmis? Pctōꝝ meoꝝ ſum nexib⁹ alligat⁹ ne fugiā. Per
momēta ꝯpūgor vt doleā. Seuit ī me ignis ⁊ nō parcit: cru
ciat ⁊ reſuat: nec totū eſt qđ punit: cui ſeuū eſt qđ ignoſcit.
Poſt illas lamētabiles voces: potuit ei ſine dubio rñderi. D
Quid faciā tibi? Elemoſynas nō feciſti: q pctōꝝ tuorū pe
nas extiguerēt. Clamauit tibi ſcptura ⁊ non audiſti: ꝓpħa
nō tacuit: apl's ꝓdicauit: euāgeliū tonuit. Annūciatū ē ſup
pliciū ipioꝝ: iuſtoꝝ ꝓmiū ē repromiſſū. Tu vmbras ⁊ nebu
las ſcli hui⁹ tenere te credēs: diuīa ꝓcepta velut ianes fabu
las reſpuiſti. Inueniāt ꝓ te paupes: et qcqd petierꝫ dono.
Sed iuſto iudicio vicē tibi reddo. Q2 iudiciū ſine mia ei q Jacobi.ij
nō fecit miam. Non tibi poterit ꝓſtare iuſticia mea niſi qđ
merent opa tua. Sine cā mortuus ī ꝑtāte aliena poſit⁹ cla
mas: q eo tp̄e q potuiſti cū me videres ī paupe cecus eras.
Fr̄es mei manu dei formati: magno mecum ꝓcio cōparati E
audite ꝯſiliū dñi dei nr̄i: īplete deſideriū pōtificis vr̄i: vt cū
ipſo accipiatꝫ hereditatē ī regno pr̄is vr̄i. Ex ſuo fact⁹ es
amic⁹. Cōtēne qđ nat⁹ es: fac tibi vicē cū xp̄o. Quare non
accipiat partē de ſubſtantia tua: q tibi ꝓmia ꝓparauit eter
na? Quare nō accipiat vel decimū: q ꝯtulit totū? Cōtra ter
renū pr̄imoniū de⁹ offert celū. Sic eñ ait. Uenite bñdicti Mat.xxv.
ꝑcipite regnū: q2 eſuriui et dediſtis mihi māducare. Tunc
vos ſi modo elemoſynas largiter fideliterq̄ȝ facitis: felicit
dicere poteritis. Dñe qñ te vidim⁹ eſurientē: et miniſtraui Ubi.ſ.

mus tibi? Quid eſt hoc fratres? Cõuenit fidelis debitor: et creditores excuſant? Tũc vobis rñdebit pr: dñs et amic⁹: cũ quo feciſtis celeſte cõmerciũ. Qdiu feciſtis vni ex minimis meis: mihi feciſtis. Nonne ego q̃ accipit terrena: accepi? Celeſtia reddã: dabo eternũ pmiũ: et ad partẽ dexterã regnũ. Nõ qr nõ peccaſtis: ſʒ qr pctã vr̃a elemoſynis redemiſtis. Rogo vos fr̃es vt iſta recipiãtur ĩ animis veſtris: ⁊ ita pficiat pegrinis: vt ante tribunal eterni iudicis ⁊ mihi p benigna admonitiõe venia: ⁊ vobis p elemoſynarꝫ largitate eterna gloria tribuatur: pſtãte dño nr̃o ieſu xpo: cui eſt honor cũ pr̃e ⁊ ſpũſctõ in ſecula ſeculorꝫ. Amen.

Mat. vj.

¶ Item in eadem dñica. Homelia de eo qđ ſcriptum eſt in euãgelio ſcḋm Mattheum. Nemo poteſt duob⁹ dñis ſeruire ⁊c̃. que habetur lib. ij. de ſermone domini in monte. ca. xv.

¶ Dñica ſextadecima de Judith. Sermo. j. In quo etiam oſtendit quomõ celum ſi aſſiduis orationibus pulſatꝛ: ſemper potẽtiã calcare armorũ.

Sermo ccxxviij. A

NOn ſufficꝫ mortal' eloquẽtia iuſtorꝫ oĩm orõnes eximias atqꝫ triũphos grauidaſqꝫ referre virtutes: quas omps de⁹ dedit eis qb⁹ ſolet pferre victoriã: q̃ viros ac feminas vigere pmiſit: q̃ ⁊ flãmã camini refrigerio diſpſit: ⁊ inſidioſos exercit⁹ capite ſublato nudauit.

Judith. ij.

Nam cũ holofernes ille filiorũ iſrael: immo ſui capitis inimic⁹ exterarꝫ gentiũ ſibi ius vẽdicaret atqꝫ obſidione armis ignibus quoqꝫ pugnaret: necnõ ⁊ multarꝫ gẽtiũ cãpos canis meſſib⁹ oneratos in cinerem paſcẽte flãma cõuerteret: iudith ſanctiſſima cui⁹ precib⁹ patuit celũ: orõnis arte arma victricia fabricauit: quib⁹ aduerſa pſligeret: ⁊ paueſcẽtes viros femina vindicaret.

Judith vij.

Squalebat ciuitas: obſidione barbare feritatis. Ita eñ vniuerſa lãguebãt vt ĩ manib⁹ hoſtiũ iam tradi cõmodius iudicarẽt q̃ pniciose famis populatiõe vexari.

B

Judith. x.

Ecce iudith poſt precem ⁊ ſaccũ poſt cinerem ad cult⁹ puellares redit: ſpes oĩm pplorꝫ pcedit: ſollicitos populos redditura ſecuros ſua ſapientia pſolatꝛ: que pmittẽs victoriã quã oĩs natio miraretur: portam ſibi paululũ remotis obicib⁹ poſtulat aperiri. Prodijt ſecura vnius puelle comitatu pcẽta: ⁊ hoſtiũ ſecuris greſſib⁹ pperauit in caſtra. Intra muros ſollicita fuit: ſecura ſit dũ ad timẽda puenit. In q̃ femia inſidioſe pulchritudinis nouitatẽ hoſtilis exercitus vehementer expauit: vt ĩ ei⁹ obſequio vires amitterẽt: arma pijcerẽt: ⁊ colla curuarent. Deducitꝛ ad ptoriũ ſubiectis ordinib⁹ fraus holofernis: et lugẽtis victoria ciuitatis. Quã cũ videret holofernes ſolut⁹ eſt ſenſib⁹: aĩam cũ capite pditurus. Jacuit enim dedecus iuueniũ mulierꝫ vultu captiuus: licuit mulieri exarmare iuuenes: et debellare victores: ſollicitã dfendere ciuitatem: ⁊ barbarꝫ ſubuertere bellatorẽ. Decepit ſincera corruptũ: fefellit caſta pollutũ: pudica perimit adulterꝫ: ſobria iugulat ebrioſum. Illa eñ tã barbaros aĩos iſidioſi ſui vult⁹ fraude pſuderat: vt eũ ligaret multarꝫ arte fabularꝫ vt redderet inter exercit⁹ victũ: ⁊ ĩter arma captiuũ.

C

Judith xij.

Paratꝛ cõuiuium regi: iudith ĩtereſſe iubetꝛ. Illa cõſentit vt vicat: accedit ad pniuium: nihil de cibis aut de poculis hoſtiũ guſtatura: q̃ ſuis vtenſilib⁹ voluit eẽ pẽta. Quis ille bellator armorũ tã caſtiſſime femine male ſan⁹ attẽderet vultũ: illa tñ quare venerat de ei⁹ capite cogitabat: quo ſublato defectꝫ ciuib⁹ ſubueniret: ⁊ multa capita tueretꝛ: defenderet: vĩdicaret.

Judith xiij.

At vbi pniuij ſagina fines acceſſit: ⁊ grauis calicib⁹ ſomn⁹ ſucceſſit: vidẽs iudith ĩimici corporis ĩclinatas ebrietate ceruices: ſurgẽs ipſius cruẽtũ arripuit collũ: comã quoqꝫ barbari capitꝫ manu occupauit: dñe inq̃t pfirma brachiũ meũ Et pcuſſit tertio ĩ collo ei⁹: ⁊ amputauit caput ei⁹. Exiens foras tradidit puelle caput holofernis: ⁊ miſit illud ĩ perã. Et poſt puſillũ exiuit foras q̃ſi ad orõnẽ ſcḋm cõſuetudinẽ.

D

Judith xiij.

Ecce caſtitas. Orõnis fauore caſtitas pudorẽ pprũ ſeruauit ĩtactũ ⁊ q̃etũ: decepitqꝫ alienũ. Jacet ĩcluſum cadauer: ⁊ iã foris eſt caput. Cũ palmifera caſtitate iudith ad ciues ſollicite feſtinat: nec phibetꝛ regreſſu: cui q̃ſi ad orõnẽ ante tẽre fuerat pceſſum. Iã recipit attonita ciuitas tãte victricꝫ reditus triũphales: iam luctus cõuertũtur in gaudiũ: iam porte pleniſſima ſecuritate pãduntꝛ: iã pẽdet muris victoribus caput. Oĩs erat ĩ ciuitate victoria: ⁊ ĩ hoſtilib⁹ caſtris tremor erat ⁊ fuga. Judith ĩ ciuitate cũ ſecurꝫ ſecura. Ubi eñ aſſiduis pulſatꝛ orationib⁹ celum potentia ſemp calcatꝛ armorꝫ. Ecce glorioſe femie caſtitatẽ ſeruauit orõ: et hoſtẽ ſeruare nõ potuit multitudo. Lugẽtẽ ciuitatem vna femĩa valuit vĩdicare: ⁊ tãt⁹ exercitus regẽ nõ potuit cuſtodire.

¶ In eadem dñica: de Judith. Dicitqꝫ q̃ mucro iudith matronã nõ terruit ſʒ armauit. Sermo. ij

Sermo ccxxix. A

QUotienſcũqꝫ bellic⁹ rumor terribili fama crebreſcit: aut horriſono tubarũ clãgore vel rauciſono eris cantu ĩcrepuerit letiferꝫ murmur: feminis ac debilib⁹ formidoloſa imago mortꝫ occurrit: ĩtrepida virorꝫ fortiũ pectora ſolẽt laudis amore flagrare: atqꝫ bellica forte vbi funeſto imbre dẽſati preliantes mortifera obumbratiõe texerit ptes cõſertas ſubſtridulo telorꝫ curſu euẽtu iã errante letifero: pcipiti ardore triũphales ppinquãt ad palmas. Judith bellator anim⁹ alienũ pect⁹ obſedit. Illa abiecta formidine feminarũ: victoriã in periculis q̃rens: nec mortẽ in piculis timuit: nec ambiguitatẽ formidauit.

Judith vij.

Cum igitꝛ bethulie menia holofernes hoſtili obſidione calcaret: ⁊ auertẽs tractus aquarꝫ: prima ĩdiceret certamina ſiccitatẽ: iudith flẽs ſui piugꝫ federa acerbo diſcidio rupta lugubri lamẽtatiõe ſeruabat. Que vt repperit captiuande ciuitatis inducias poſtulatas: mox ei puatũ dolorẽ cõgemĩauit ciuitatꝫ cõmunis dolor.

B

Judith. x.

Que exorata pſurgẽs abluit aqua corp⁹ ſuũ: imponẽs ſibi ornamentũ: pendulas aureas diuitias ſuſpẽdit: ⁊ manib⁹ lapillatos circulos ſplẽdẽtes ĩduxit: fluẽtes ſin⁹ purpuree veſtis gẽmato collegit pectore: caſto vultu pri⁹ dimicatura q̃ ferro. Monilũ tela pudori ſẽp aduerſa hoſtẽ ferire didicerũt. Gẽtis ſue vĩdex ſumpſit ornamentorꝫ arma: nõ de bello nuptias ſubitura: ſʒ de ciuitate bellatrix pcedit ſpõſa. Nec fuit leuitas ornat⁹: q̃ ad homicidiũ tãti capitꝫ aptabatꝛ. Pergit diuio ſpũ ducta: ⁊ ſingularꝫ ancille ſolatio contẽta. Species cuſtodit q̃ blãditꝛ: ⁊ ne violẽter pudicitia cuſtodita letatꝛ: holofernẽ alloq̃tur: vt deſideriũ mane concipiatꝛ.

Judith. xj

Ego inq̃t ancilla tua miſit me dñs de⁹ facere rẽ ĩ q̃ mirabitꝛ oĩs q̃ audierit eã: qm ãcilla tua deũ celi obſ̃uo: ⁊ nũc ibo p noctẽ ⁊ orabo ad dñꝫ celi: ⁊ nũciauit mihi qñ faciet hec: ⁊ ducã te p mediã iudeã ⁊ ponã ſedẽ tuã in media ciuitate: ⁊ canis nõ mutiet lingua ſua ꝯ te: qm̃ hec mihi oſtẽſa ſunt a dño.

C

Non decuit pudica mẽtiri: nõ ĩtelligẽtib⁹ dixit: pfecit actib⁹ qđ pmiſit. Dũ regi alto ſmone ĩmagiarꝫ vbis blanditꝛ: bellator anim⁹ laſciuia ſoluitꝛ: ĩ amore armorꝫ torpẽt vires ĩnumerabiles militũ: luxu regiſico nuptiarꝫ põpa nullo nubẽte pſtruitꝛ: cũcti ebrietate ſoluuntꝛ.

Judith xiij.

Nõ delicata matrona pugnauit: ſʒ ſopor tibi quẽ ferias preparauit. Cõſtructo thalamo cõſcitatꝛ ad ducẽ pnũ amore: victũ ſomno: eliſum vinꝫ ĩ ſtratu: bellatorio crines ĩplicuit pulchritudine digitorũ: poſt teneritudinẽ fuſi ebeni capulũ q̃rit. Mucro matronã nõ terruit ſʒ armauit: q̃ ita pugnauit. Coruſc⁹ enſis caput abſtulit hoſti: p ſoluitꝛ ĩ patrijs menib⁹ victoria ſuſpẽditꝛ. Armis ſtupẽtib⁹ cunei deuſantꝛ: p poſtero ordĩe triũphant. Seq̃tur bellum: vino fuſi: ſoluti ſomno: in certamẽ nec clamore puocãte cõſurgũt: teguntꝛ armis coruſcãtib⁹ mõtes. Quid alienigena fremis? Quid bella cõponis? Quid aciẽ paras habẽs quẽ ĩ cubiculo q̃ras? Oẽm variũ furoris ĩpetũ retine: tñ vobis reliq̃m⁹ ducẽ: agnoſcẽdã ptẽ habem⁹ ĩ porta pẽdẽtẽ. Tãtã animus de deo ſuſcepit largitatem: quantam credulitas ſibi poterit vendicare.

¶ Itẽ in eadẽ dñica. Homelia de eo qđ ſcriptũ eſt in euangelio ſcḋm Lucam. Ibat ieſus in ciuitatem que vocatur Naym ⁊c̃. que habetur inter ſermones de Uerbis domini. xliiij. fo. lx. — Luce. vij.

¶ Feria quarta de eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſcḋm Mattheũ. Cũ veniſſet ieſus ad turbas acceſſit ad eũ ⁊c̃. Et de ieiunio ⁊ oratione. Ser. j. — Mat. xvij

Sermo ccxxx. A

Mat. xvij

j. Timo. iiij

ADuerſus demonũ nequitiam q̃ nobis dñs arma oſtẽdit debem⁹ vtiqꝫ retinere. Hoc ait genus in nullo eijcitꝛ niſi oratione ⁊ ieiunio. Hec cum plena fide exercẽtur: pietas eſt. Pietas aũt ad oĩa

vtilis eſt: pfeſſionē habens vite pſentis ⁊ future. Inſpicia-
mus ergo vtiliter orationis fructus ⁊ ieiunij: quia ipa ſunt
arma aduerſus iprobas cogitatiões. Ieiuniū purgat mē-
tē: ſubleuat ſenſum: carnē ſpūi ſubijcit. Ieiunium coꝛ facit
Pſ. l. contribulatū ⁊ humiliatū qd̄ deus nō ſpernit. Ieiuniū con
cupiſcētie nebulas diſpgit: libidinū ardoꝛes extinguit: ca-
ſtitatis verū lumen accendit. Ieiunium verboſitatem non
amat: diuitias ſupfluitatem iudicat: ſupbiam ſpernit: humi
litatem cōmendat: preſtat homini ſeipm intelligere qd̄ eſt
infirmū ⁊ fragile: atq3 dū ita ſe intelligit ībecillem: aptioꝛē
B virtutē dei adiutoꝛē q̄rit ⁊ accipit. Querit aūt p frequētes
oꝛatiões: ⁊ obſecrationes. Oꝛatio q̄dē refectio eſt ieiunioꝝ
aduocat grām ſpūſſancti. Oꝛatio duritiā coꝛdis mollit: au
ſteritatem tēperat: ieiuniū dulcificat. Sicut enim ſine potu
nō eſt plena refectio: ſic et ieiuniū ſine oꝛatiōe nō pōt aīam
pfecte nutrire. Quid autē oꝛo niſi aſcenſio aīe de terreſtri-
bus ad celeſtia: iquiſitio ſupernoꝝ: inuiſibiliū deſiderium?
Abeat diſcēſio ſeculariū moꝝ qb⁹ premitur mens humana
quotidie. Oꝛatio cōiunctio ſpūiſancto: ſi tn̄ orationi inten-
Pſ. lxij. tus ſit anim⁹: ſicut clamat pphẽta. Sitiuit in te aīa mea q̄
multipliciter tibi ⁊ caro mea. Quid aūt ſitiendū eſt ſeqtur.
Vt videat ꝟtutē. Credite mihi ſi ad videndā plenā ꝟtutē
dei: plene ſitiāt aīe hūane ſubſtantie: nec faſtidio victa diſ-
ſimulet: replebitur adipe ⁊ pinguedine ſpirituali. Et ſitiens
illam dei viſitationē ſenſu pprio cū fide clamabit. Adheſit
aīa mea poſt te: ſuſcepit me dextera tua. Ieiuniū īertiā tol
lit de aīa: īpedimenta carnalia auferet. Oꝛatio vero pſeue-
rans iūgit deo atq3 ita gaudēs aſſiſtere ſe dn̄o gliat. Adhe
rens aūt aīa mea dn̄o incipit ſecuritatē habere ⁊ libertatē
nec pauoꝛes ſuſtinet timoꝛis. Suſcepta aīa tanto patroci-
nio dextere dei: quomō poterit noceri ab aliqua poteſtate?
Sicut ſcriptum eſt: qd̄ nemo illud rapit de manu pr̄is: hoc
preſtat ieiunium: hoc preſtat oꝛatio.

¶ Dn̄ica decimaſeptima: de ebꝛietate vitanda. Sermo. j. In quo oſtendit quomō ebꝛietas iam nec putatur nec creditur eſſe peccatum: ita vt irrideantur qui minus bibere poſſunt.

Sermo cxxxj.
A Licet ppitio xp̄o fr̄es chariſſimi credā vos ebꝛie
tatis malū velut īferni foueā expaueſcere: ⁊ non
ſolū ipſi non velitis ampli⁹ bibere: ſed nec alios
adiurare vel cogere plus q̄ opoꝛtet accipere: tn̄
non pōt fieri niſi ſint aliq̄ negligētes q̄ ſobꝛij eſſe nō velint.
Vos q̄ ſemp ↄuiuia ſobꝛia exhibet᷑ nolite ad nr̄am iniuriā
reuocare: q2 nobis neceſſe ē aliq̄s ebꝛioſos arguere. Cū eīn
fratres chariſſimi ebꝛietat᷑ malū ſit graue vitiū et deo odi-
bile: ita p vniuerſum mūdū a plurib⁹ ī cōſuetudinē miſſum
eſt: vt ab illis q̄ dei precepta cognoſcere nolūt: iā nec puteᷣ
nec credaᷣ eſſe pctm̄: itantū vt ī cōuiuijs ſuis irrideāt eos
q̄ min⁹ bibere poſſunt: ⁊ p inimicā amicitiā adiurare hoīes
non erubeſcūt: vt potū ampli⁹ accipiāt q̄ opoꝛtet. Quieīn
alteꝝ cogit vt ſe plus q̄ op⁹ eſt bibēdo inebꝛiet: min⁹ malū
ei erat ſi carnē ei⁹ vulneraret gladio q̄ aīam ei⁹ p ebꝛietatē
B necaret. Et q2 coꝛpoꝛa noſtra terrena ſunt: quomō pluuia
nimiū grandis ⁊ diuturna ſi fuerit: terra infundiᷣ ⁊ in lutū
reſoluiᷣ vt nulla ī ea cultura poſſit fieri. Sic et caro nr̄a q̄ſi
abundantioꝛi potu fuerit iebꝛiata: nec ſpiritalē culturā ac-
cipe: nec fructus aīe neceſſarios poterit exhibere. Et ideo
quomō oēs hoīes ſufficientē pluuiā in agris ſuis accipere
deſiderāt: vt ⁊ culturā valeāt exercere: ⁊ de fructuū vberta
te gaudere: ita et in agro coꝛpoꝛis hoc tn̄ deberent bibere
qd̄ opoꝛtet: ne p nimiā ebꝛietatē ipa coꝛpoꝛis terra velut in
paludē ↄuerſa: magis vermes ⁊ ſerpētes vitioꝝ generare:
q̄ fruct⁹ bonoꝝ operū poſſit afferre. Omnes eīn ebꝛioſi ta-
les ſunt: q̄les paludes eſſe videnᷣ. Qd̄ eīn ī paludib⁹ naſca-
tur: non ignoꝛat charitas vr̄a: totū qd̄ ibi naſciᷣ nullum fru
ctū hr̄e cognoſciᷣ. Naſcunᷣ ibi ſerpentes: ſanguiſuge. Na-
ſcunᷣ ibi rane ⁊ diuerſa gn̄a vermiū: q̄ magis hoꝛroꝛē poſ-
ſunt gn̄are q̄ aliq̄d qd̄ ad victū pficiat exhibere. Iſte eīn
herbe vl̄ arboꝛes q̄ aut ī ipis paludib⁹ aut circa ripas eaꝝ
naſci ſolēt: nihil vtilitatis habere videnᷣ: intātū vt ī annis
ſingulis īcēdio cōcremenᷣ. Videte q̄d de ebꝛietate naſciᷣ
igni preparaᷣ. Tales enim ſunt ſicut iam dixi oēs ebꝛioſi:
C quoꝝ prandia ducunᷣ vſq3 ad noctē: quoꝝ cenas lucifer vi
det: q̄ ſtare nō poſſunt: etiā cū videnᷣ eē ieiuni: quoꝝ ſenſus
tardi: graues: obtuſi: et quodāmodo iam ſepulti. Denicq3 in
ipa frequēter ebꝛietate nec ſeipos nec alios recognoſcunt:
nec ābulare valent: nec ſtare: dicere aliq̄d vel audire qd̄ ad
rōnē ptineat oīno nō pn̄t. Frequenter etiā vſq3 ad vomitū
īgurgitare ſe nō erubeſcūt ⁊ ad mēſuras ſine mēſura bibe-
re. Maioꝛa eīn pocula ↄuidenᷣ: certa bibēdi lege ↄtēdiᷣ: q̄
poterit vicere laudē mereᷣ ex crimie. Inde lites et rixe na-
ſcunᷣ: īde diuerſis ⁊ hoꝛrēdis ſaltationib⁹ mēbꝛa toꝛquenᷣ
inde adulteria et nōnūq̄ homicidia ppetranᷣ. Et quotiēs
nimiū potū accipiunt: tanq̄ ī paralyſim reſoluti dū ſuis pe
dib⁹ ābulare nō poſſunt: ſeduſſima latera alioꝝ manib⁹ poꝛ
tanᷣ ad lectū. Et eſt in illis oculoꝝ caligo: ꝟtigo: fatigatio
et doloꝛ capitis: ſuffuſio vult⁹: mēbꝛoꝝ oīm tremoꝛ: aīe ac
mēt᷑ ſtupoꝛ. In talib⁹ impleᷣ qd̄ ſcriptū eſt. Cui ve: cui tu- Prouer.
mult⁹: cui tre: cui rixe: cui ſine cā vulnera: cui ſuffuſio ocloꝝ. xxiij.
Nōne his q̄ moranᷣ ī vino: ⁊ eis q̄ īueſtigāt vbi pot⁹ ſiūt ⁊
ſtudēt calicib⁹ epotādis. Sz illi q̄ tales eē volūt miſerabi-
liᷣ ſe excuſare conanᷣ: dicētes. Ingratū habeo amicū meū D
ſi quotiēs illū ad cōuiuiū reuocauero: potū ei q̄tū voluerit
ipe nō dedero. Et nō ſit tibi amic⁹: q̄ te deo vult facere ini-
micū: q̄ et tu⁹ et ſu⁹ eſt inimicus. Si ⁊ te ⁊ aliū inebꝛiaueris
habebis hoīem amicū: habebis deū iīmicū. Et ideo ſapiē
ter ↄſidera ſi iuſtū ſit vt te a deo ſepares: dū te ebꝛioſo ↄiun
gis. Ad extremū tu eū noli adiurare: noli cogere: ſz ī ptāte
illi⁹ dimitte: vt q̄tum ſibi placuerit bibat: ⁊ ſi ſe iebꝛiare vo
luerit vel ſol⁹ pereat: ⁊ nō ambo pereat᷑. O infelicitas gn̄is
hūani q̄ multi īueniunᷣ q̄ ebꝛioſos ⁊ luxurioſos ampli⁹ q̄
opoꝛtet cogūt bibere: ⁊ āte oſtiū paupib⁹ petētib⁹ vel vnū
calicē diſſimulāt dare: nec attēdūt: q2 illō qd̄ luxurioſis vi-
dētur ingerere: xp̄s in paupibus deberet accipere q̄ dixit.
Qd̄ feciſtis vni ex minimis meis: mihi feciſtis. Sz q̄ tales Mat. xxv.
ſunt q̄ alios ī nimio potu ſepeliūt: paupi elemoſynā petē-
ti dicūt: vade vade inante: ⁊ dabit tibi de⁹: ⁊ vtiq3 dū ābula-
uerit hō ei datur⁹ ē. Quid ē ḡ qd̄ dicit: vade inante ⁊ dabit
tibi de⁹: niſi vade ad illū hoīem q̄ hz deū: q2 datur⁹ eſt de⁹?
Ac ſic oꝛe ſuo ipe ↄfiteᷣ apud ſe deū nō eſſe q̄ īſpirāte poſſit
erogare paupib⁹. Rogo fratres chariſſimi diligenᷣ attēdi- E
te ⁊ videte: q2 q̄ aīalia ducunᷣ ad aquā vbi ſatiauerunt ſi-
tim ſuā: etiā ſi ſupꝛa aquā ipſam diuti⁹ teneanᷣ repleta ſiti
bibere nolunt oīno: nec pn̄t. Cōſiderēt ebꝛioſi ſi nō peioꝛes
aīalib⁹ īdicādi ſunt. Cum eīn aīalia ampli⁹ q̄ eis opus eſt
bibere nolunt: illi ⁊ duplū ⁊ triplū q̄ eis expedit potū acci-
piūt. Et vnde triū aut quattuoꝛ dieꝝ refectionē potuerant
rationabilē habere: vno die cū grādi pctō ↄtendunt pdere
potius q̄ expēdere ppter inuidiā aut ebꝛietatē: atq3 vtinā
potū tm̄modo pderēt et nō etiā ipſi perirēt. Quātū mali in F
ſe habeat ebꝛietas: rex magiſtrū piſtoꝝ cruci appēdi fecit: Gen. xl.
ppter iuidiā aut ebꝛietatē. Populus aūt iudeoꝝ de q̄ ſcri-
ptū ē. Sedit popul⁹ mādicare ⁊ bibere ⁊ ſurrexerūt ludere Exo. xxxij.
poſtq̄ vinū pluſq̄ opoꝛtebat accepit: idola ſibi fabꝛicari fe
cit ⁊ in honoꝛe ipſoꝝ idoloꝝ cepit frenetico choꝛos ducere
moꝛe diuerſis ſaltatiōib⁹ mēbꝛa toꝛq̄re. Herodes q̄z vbi ni- Mat. xiiij
mio vino cōcaluit: ad vni⁹ puelle ſaltationē ſctm̄ ioh̄em ba
ptiſtam īterfecit. Quid adhuc de ebꝛietatis malo naſcatur
ſpūſſctūs p ſalomonem teſtaᷣ dicēs. Vinū inq̄t ⁊ mulieres Eccl. xix.
apoſtatare faciūt a deo ſapiētes: ⁊ arguūt ſēſatos. Et iteꝝ Prouer.
Ne ītuear᷑ vinū q̄ſi flaueſcit: cū ſplēduerit ī vitro coloꝛ ei⁹. xxiij.
Ingrediᷣ enim blāde ⁊ ī nouiſſimo moꝛdebit vt coluber: ⁊
q̄ſi regul⁹ venena diffūdet. Oculi tui videbūt extneas: ⁊ coꝛ
tuū loqueᷣ pu̇erſa. Paul⁹ etiā apl̄s cōtra ebꝛietatis malū
nos admonet dicēs. Nolite iebꝛiari vino ī quo eſt luxuria. Ephe. v.
Iteꝝ atq3 iteꝝ q̄d mali in ſe ebꝛietas habeat: eis q̄ illā dili-
gūt ſctōꝝ ſcripturaꝝ teſtimonijs euidēter oſtēdim⁹. In ſa
lomone ſcriptū eſt. Qui amat vinū ⁊ piguia nō ditabiᷣ. Et Puer. xxi.
iterū. Noli regib⁹ dare vinū: q2 nullū ſecretū eſt vbi regnat Puer. xxxi
ebꝛietas: ne foꝛte bibāt ⁊ obliuiſcanᷣ iudicioꝝ dei: ⁊ mutāt
cauſam filioꝝ pauperū. Item hic ait. Operarius ebꝛioſus Eccl. xix.
nō locupletabitur. Et iterum. Vinum ſi bibas moderate: Eccl. xxxi
eris ſobꝛius. Item illic. Vinum in iocunditatē creatū eſt: Vbi. ſ.
nō in ebꝛietatē ab initio. Exultatio aīe ⁊ coꝛpoꝛis vinū mo
derate potatū: ⁊ ſanitas coꝛpoꝛis ⁊ aīe. Vinū mltū potatū
ebꝛietatis animoſitas: īprudētis offenſio: minoꝛans ꝟtutē
et faciens vulnera. Sed q̄ ſi iſta ſuggerim⁹ foꝛte iraſcuntur G

cōtra nos ⁊ murmurāt ebrioſi: ⁊ quouſꝫ nō deſint ꝗ iraſcunť deo tñ ꝓpitio multi erunt ꝗ libēter ſalubre ꝯſiliū audiētes de iſto tam graui pctō ꝑ dei miam liberabūtur. Ipſi tamē qui cōtra coaſūnam ⁊ amicam ſuā ebrietatē loquētib⁹ iraſcūtur: libera a nobis voce audiāt: qꝛ quicūꝫ ebrioſus penitētiā de ipſa non egerit ſꝫ vſqꝫ ad mortē ſuā in ipſa ebrietate ꝑmāſerit: in eternū profecto peribit: qꝛ nō mētiť ſpūſſctūs: ꝑ apoſtolū dicens. Neqꝫ ebrioſi regnū dei poſſidebunt. Et ideo quicūꝫ ſunt ebrioſi: melius faciunt vt nō nobis ſed ſibi poti⁹ iraſcātur: ⁊ cū dei adiutorio de luto fecis ſe excutiāt: vel de cloaca ebrietatis: dū adhuc tp̄s penitēdi eſt feſtinēt quāta poſſunt celeritate deo auxiliāte ꝯſurgere: ⁊ totis aīe viribꝰ cū ꝓpheta ſupplicātes dño dicāt. Eripe me de luto vt nō iherēā. Et illud. Nō me demergat tēpeſtas aq̄: neqꝫ abſorbeat me ꝓfundū: neqꝫ vrgeat ſup me puteus os ſuum. Ebrietas em̄ qſi iferni puteus quoſcūꝫ ſuſceperit niſi digna ſubuenerit penitētia: et emendatio fuerit ſubſecuta: ita fortiter ſibi vendicat vt eoſdē ipſos de inferni tenebroſo puteo ad charitatꝫ vel ſobrietatꝫ lucē redire ſine penitētia nō permittit. Sed hic ante oīa itelligere et ſcire debem⁹: quia nō vna die efficiunť homīes ebrioſi: ſed cū paulatim adiuuantib⁹ ⁊ cogētib⁹ crudeliſſimis inimicis potiuſꝫ amicis ꝑ ſingulos dies ſingulos ſibi aut binos calices ad potū cōſuetudīariū addūt. At vbi hoc ī vſum miſerit: ita eos ipſi⁹ ardor ebrietatꝫ occupat: vt illos ſēꝑ ſitire cōpellat. Sꝫ ꝗ ſe de h̄ malo deſiderat liberare: quō ſibi interuallo dieꝝ potū addendo ad ebrietatis tenebras ꝑuenit: ita paulatim ſubtrahēdo ad ſobrietatꝫ lucē redeat. Qui ſi ſemel totū qd̄ amplius accipiebat ſubtraxerit: vbi nimis ſiti ceperit exardeſcere cū grādi amaritudīe clamat ⁊ dicit. Malle ſe mori q̄ ſibi bibēdi vel inebriādi ꝯſuetudinē tollere. Nec attēdit ꝙ tolerabili⁹ erat illi in carne mori q̄ in aīa ꝑ ebrietatē interfici. Et ideo vt nec ardorem nimium patiať: ⁊ de tam graui malo qd̄ patiť liberetť (ſicut iā dictum eſt) ꝑ īterualla dierū ſibi aliqd de nimietate pot⁹ ſubtrahat quouſꝫ ad rationabilem bibēdi ꝯſuetudinē redeat. Qui hoc ita vt diximus ꝑ partes ſubducere voluerit: ⁊ de ebrietate liberabiť: et illam intolerabilē penā nō patieť. Ergo fratres chariſſimi dum hec ſuggero: me abſoluo apud deū. Quicūꝫ me audire cōtēpſerit: et ad bibēdū ꝓnus fuerit: vel in cōuiuio ſuo alios adiurare vel cogere voluerit: ⁊ pro ſe ⁊ ꝓ illis in die iudicij reus erit. Et qꝛ qd̄ peius eſt: aliq etiā clerici ꝗ hoc deberēt ꝓhibere: ipſi cogunt bibere aliq̄s plus q̄ expedit. Amodo incipiāt: ⁊ ſeipſos corrigere: ⁊ alios caſtigare: vt cū ante tribunal xp̄i venerit: nec de ſua nec de alioꝝ ebrietate icurrāt ſuppliciū. Sed magis dū ⁊ ipſi ſe emēdāt ⁊ alios caſtigare nō ceſſant: ꝑuenire ad eternum premium mereanť. Et illud ante oīa rogo: ⁊ ꝑ tremēdū diē iudicij vos adiuro: vt quotienſcūꝫ vobis inuicē ꝯuiuia exhibetis: illam fedā ꝯſuetudinē ꝑ quā grādi mēſura ſiue mēſura tres hoīes aut volētes aut iuiti ſolebāt bibere: tāq̄ venenū diaboli de veſtris cōuiuijs reſpuatis: qꝛ iſta infelix ꝯſuetudo adhuc de paganoꝝ obſeruatiōe remāſit. Et quicūꝫ hoc in ſuo cōuiuio aut alieō fieri acq̄euerit: diabolo ſe ſacrificaſſe nō dubitauerit. De q̄ bibitione nō ſolū aīa occidiť: ſed etiā corp⁹ debilitať. Sed credo de dei mīa ꝙ ita vobis īſpirare dignabiť: vt tā lugēdū ⁊ etiā erubeſcēdū malū ita vobis ī horrorē veniat: vt illud nunq̄ fieri ꝑmittatis: ſꝫ qd̄ ī illa ebrietate periturū erat: in pauperū refectionē ꝓficiat: preſtante domino noſtro ieſu chriſto. Qui cum patre ⁊ ſpūſctō viuit et regnat de⁹ in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eadem dñica De ebrietate vitanda quam vt inferni foueam vitare nos hortať. Sermo.ij.

Sermo ccxxxij. A

Frequenter charitatē veſtrā fratres chariſſimi: paterna pietate āmonui: vt ebrietatꝫ malū tanq̄ iferni foueā vitare vel fugere deberetꝫ. Et licet apd̄ plures ꝓficeret caſtigatio: q̄ multi tñ ſunt ꝗ nec deū timēt: nec eos ꝗ honeſti ſūt vel ſobrij reuerenť: ⁊ tñ bibūt vt iterdū neceſſe habeant viſcera nimio potu plena ꝑ vomitū relaxare: ⁊ tāq̄ fracte ⁊ naufrage naues: ita ipſius ebrietatꝫ fluctib⁹ fatiganť vt nec vbi ſunt recognoſcāt: ⁊ dicere aliqd̄ vel audire qd̄ ad rōnē ꝑtinet oīno nō valeāt. Illd̄ vero q̄le eſt qd̄ ipſi ifelices ebrioſi qn̄ ſe nimio vino igurgitāt ridēt ⁊ vituperāt eos ꝗ rōnabiliť h̄ tm̄ qd̄ ſufficit bibere volūt: dicētes eis. Erubeſcite ⁊ ꝟecūdia ſit vobis: q̄re non poteſtis bibere q̄ntū nos. Dicunt em̄ eos nō eē viros. Et videte miſeriā ebrioſorū. Se dicunt eſſe viros ꝗ in ebrietatis cloaca iacēt: ⁊ illos nō dicūt eē viros ꝗ hōeſte ⁊ ſobrie ſtāt. Iacēt ꝓſtrati ⁊ viri ſunt: ſtāt erecti ⁊ viri non ſunt? Victor ebrietatꝫ vitupať: ⁊ vict⁹ ebrietate laudať. Irrideť ſobri⁹ ꝗ ⁊ ſe ⁊ alios pōt regere: ⁊ nō irrideť immo nō plangiť ebrioſus ꝗ nec ſe nec alios pōt agnoſcere. Solent ebrioſi ita ſe B excuſare velle vt dicāt: ꝑſona potēs me coegit vt āpli⁹ bibā: ⁊ ī cōuiuio regis nō potui aliud facere. Ad excuſandas ex- Pſ̄.cxl. cuſationes ī pctīs iſta pretēdimus: ⁊ qd̄ implere nolumus nō potuiſſe nos dicim⁹. Nolle ī culpa eſt nr̄a: ⁊ nō poſſe ꝑtēdiť. Etiā ſi ad h̄ veniretť: vt tibi diceretť. Aut bibas aut morieris: meli⁹ erat vt caro tua ſobria occideretť q̄ ꝑ ebrietatē aīa moreretť. Sꝫ excuſatio iſta falſo obijciť. Ipſi em̄ reges ⁊ quicūꝫ ſunt alij potētes: qꝛ deo ꝓpitio ⁊ xp̄iani ſunt ⁊ prudētes ⁊ ſobrij: ⁊ toto corde deū timētes: ſi te viderēt definiſſe vt eis nō acq̄eſcas ꝓ tiore dei iebriari: ſi tibi ſub hora videātur iraſci: poſtea vero te in grādi admiratiōe ſuſcipiūt dicētes. Quātū cū illo egim⁹: quātis em̄ minis ⁊ terrorib⁹ fatigauim⁹: ⁊ tñ nūq̄ eū a ſobrietate ſeparare potuim⁹. Nā et de⁹ ꝗ te videt ꝓ ei⁹ amorē iebriari nō velle: ipſe tibi grām etiā illoꝝ dabit ꝗ te vt ampli⁹ biberes videbanť hortari cogere. Nemo dicat fratres chariſſimi: ꝙ in iſtis tp̄ib⁹ martyres nō ſint: q̄tidie martyres fiūt. Martyr em̄ teſtis iterpretatur. Quicūꝫ ḡ ꝓ veritate teſtimoniū dederit ⁊ oēs cauſas cū iuſticia idicauerit: quicqd ꝓ teſtimonio ꝟitatis vel iuſticie ꝑtulerit: totū ei dñs ꝓ martyrio ꝯputabit. At ſic ⁊ ille ꝗ ebrietati reſiſtit: ſi cū dei adiutorio ꝑſeuerare voluerit: et ꝓ ipſa ille aliq̄s ꝑtulerit tribulatōes: oīa ei dñs ad martyrij gloriā reputabit. Vellim tñ ſcire fratres chariſſimi: cū dñs C hꝫ plēs ſuos ſi vel vnū ex illis velit fieri ebrioſū. Sine dubio null⁹ tā mal⁹ ꝗ hoc voluerit aliqñ aut velit. Et q̄ frōte: q̄ ꝯſciētia ꝗ ſuū non vult habere ebrioſum: ipſe vult ebrioſus fieri? Ecce de donis dei tu habes ſuū: ⁊ te hꝫ de⁹ ſuū: qualiť vis vt tibi ſuiat ſeru⁹ tuus: taliter ⁊ tu ſuire deo tuo debes. Dic mihi rogo te ſi iuſtū tibi videť vt tu habeas ſeruū ſobriū: ⁊ de⁹ hēat ebrioſum: ac ſic te dignū iudicas: cui ſu⁹ ſobri⁹ ſuire debeat? Hec ḡ fratres chariſſimi diligēter attēdite ⁊ ꝯſiderate: qꝛ nō ē iuſtū vt faciam⁹ deo qd̄ nolum⁹ nobis fieri. Forte dices. Quō deo facio qd̄ mihi fieri nolo? Aut quō tibi nō placet ſeruū ebrioſum habere: et tu nō vis ſobrius deo ſuire? Ideo enim chariſſimi tanta infelicitate D ſe inebriāt homies: qꝛ putāt ebrietatē: aut paruū: aut nullū pctm̄ eē. Sed ꝓ iſta ignorātia maxie ſacerdotes ī die iudicij reddituri ſunt rōnē: ſi cōmiſſis ſibi pplīs: q̄ vel q̄ta mala de ebrietate naſcūť aſſidue noluerit ꝑdicare. Qui ḡ credit ebrietatē eē paruū pctm̄: ſi ſe nō emēdauerit: et ꝓ ipſa ebrietate penitētiā nō egerit cū adulteris ⁊ homicidis etna ſine remedio illā pena cruciabit: ſm̄ illud qd̄ ipſi hn̄ voſtis btm̄ aplm̄ ꝑdicaſſe. Neqꝫ inq̄t fornicarij: neqꝫ idolis ſeruiētes: j.Coꝝ.vj. neqꝫ molles: neqꝫ maſculoꝝ concubitores: neqꝫ auari: neqꝫ adulteri: neqꝫ ebrioſi regnum dei poſſidebūt. Videte ebrioſos cū fornicatorib⁹ ⁊ idolis ſuiētib⁹: ⁊ maſculoꝝ ꝯcubitorib⁹ ⁊ adulteris iūxit. Et illud. Nolite iebriari vino in ꝗ eſt Ephe.v. luxuria. Et iō definiat ac deliberet vnuſq̄ſꝫ apd̄ ſe ebrietatē graue eē pctm̄: ⁊ tūc aut nūq̄ aut difficile eū ebrietas poterit ſupare. Cū em̄ nō ſolū ī futuro ſc̄lo ꝓpt ebrietatē torquēdi ſunt hoīes: ſꝫ etiā in p̄ñti ꝑ ipſam ebrietatē multꝫ frequenť īfirmitatib⁹ fatiganť vel morbū corꝑis timeāt ꝗ de aīe ſue ſalute nō cogitāt. Oc̄loꝝ ſuffuſionē atqꝫ caliginē: capitis ꝟtiginē ⁊ mēbroꝝ tremorē expaueſcāt ꝗ īferni ſupplicia non formidant. Et hec quidē nō ſolum laicis: ſed etiā E clericis dicim⁹: quia (quod peius eſt) multi ſunt etiam maioris ordinis clerici: qui cum alijs ſobrietatis bonū deberent iugiter ꝑdicare: nō ſolum hoc non faciunt: ſed etiam ⁊ ſe alioſꝫ iebriare nō erubeſcūt nec metuūt. Sed agnoſcāt ⁊ doleāt quicūꝫ tales ſunt: qꝛ ſi ſe noluerint emendare ⁊ pro ſe et ꝓ alijs neceſſe eſt eos eterna ſupplicia ſuſtinere. Illud vero quale eſt ꝙ iā tranſacto cōuiuio expleta ſiti cū ampli⁹ bibere non poſſint nec debeant: tūc quaſi nouelli: quaſi et ꝗ ipſa hora ſuperuenerit diuerſis nominibus īcipiūt bibere: non ſolum viuoꝝ hoīm ſed etiam angeloꝝ ⁊ reliquoꝝ anti-

quorum ſanctoꝝ:eſtimātes ꝙ maximū illis honorē impen
dant ſi ſe in illoꝝ nominibꝰ nimia ebrietate ſepeliant:igno-
rantes ꝙ nullus tā grauem iniuriā ſanctis angelis vel ſan
ctis hominibꝰ agnoſcit irrogare ꝗ̄ illi q̄ in coꝝ noībus bi-
F bēdo ꝑ ebrietates ſuas aīas ꝓbātur occidere. Sunt enim
aliqui q̄ ſola ex cauſa aliqua falſa cibaria ſibi ordināt fieri:
vt ꝑ ipſam falſitudinem nimis ſe poſſint ebrietate obruere.
Hec eñ ſi pagani q̄ deū ignorant faciunt: nec mirandū eſt
nec nimis dolendū:quia ⁊ in deo ſpem nō habēt:⁊ antiquā
Petri.ij parētum ſuoꝝ ꝯſuetudinem ſeruant. Chriſtiani vero quos
deꝰ de tenebris duxit ad lucē: de morte vocauit ad vitam:
q̄bꝰ oēs ſcripture clamant ebrietatē fugere: ſobrietatē di-
ligere:q̄re turpiſſimas illoꝝ ebrietates comitant̄: de quorū
ꝑfidia liberari ꝑ dei miam meruerunt? Et ideo rogo ⁊ per
tremēdum diem iudicij vos adiuro: ⁊ vt quātum poteſtis
ebrietatis malū auxiliāte deo fugiatis: ⁊ iā vobis incipiat
verecūdū eſſe qđ hucuſq̄ gētibus et paganis in ebrietatis
turpitudīe vos voluiſtis ſimiles exhibere. Et ideo q2 deo
ꝓpitio illi diſſimiles eſtis in fide: ſimiles eē in ebrietate pe
nitꝰ nō debetis. Quia etiā ſi reliqua peccata xpiani nō ad-
mittunt:ſola eos ſi frequēs fuerit ebrietas ⁊ emendatio ac
penitentia nou ſubuenerit:in inferni ꝓfunda precipitat:ſm
Cor.vj. illud qđ iā dictū eſt. Nec̄ ebrioſi regnum dei poſſidebunt.
Sed dicet aliq̄s. Ego regnum dei nolo: eternā requiē tm̄
obtinere deſidero. Nemo ſe decipiat fratres. Duo eñ loca
ſunt:et tertiꝰ nō eſt vllis. Qui cū xpo regnare nō meruerit
G cū diabolo abſq̄ dubitatione vlla peribit. Ad extremum q̄
amico ſuo nimium ꝓpinat: in aīa efficit̄ inimicus: corpus
quoq̄ eiꝰ debilitare ⁊ aīam ꝓbatur occidere. Melius erat
vt illud quod vna die plus eum bibere coegit ꝗ̄ expedit: ꝑ
duos aut tres dies ipm̄ amicū ad cōuiuiū reuocaret ſuum
⁊ vnde vna die eū nimiū bibēdo debilitauerat:ipm̄ in alijs
diebꝰ ſufficiēte potu reficeret:nec potum ille perderet: nec
amicū deciperet. Aut certe qđ eſt melius:quicquid nimio
potu ꝑditum erat gula:pauperibꝰ daretur in elemoſynam:
vt ⁊ caro rationabiliter bibēdo reficeretur: ⁊ per miſericor-
diam pauperū aīe redemptio ꝓpararetur. Et nos quidem
iſtam caſtigationem nō ꝓpter eos qui ſunt honeſti ⁊ ſobrij
diximus:q2 cum dei ſubſidio multos nouimus parca ⁊ ſo-
bria conuiuia ꝓparare. Et ideo vos q̄ ꝓ dei amore hoc tm̄
ſumitis qđ oportet: et qđ ebrioſis ī terra perditur: a vobis
ꝑ elemoſynā in celo reponitur. Non vobis ſufficiat ꝙ vos
honeſti ⁊ ſobrij eſtis:ſ3 quātū poteſtis ita caſtigate ⁊ corri
pite ebrioſos:vt eis nunq̄ liceat vobis ꝓſentibus amplius
bibere ꝗ̄ oportet:vt dū ⁊ ipſi ſobrietatē diligitis: ⁊ alios ꝑ
veſtrā admonitionē ab ebrietatis ꝑditione reuocatis: non
ſolum ꝓ veſtra ſ3 etiā ꝓ alioꝝ ſalute duplicia vobis ꝓmia
H in eterna beatitudine ꝓparetis. Et illud ꝗ̄ lugēdum ⁊ eru
beſcēdū eſt fratres chariſſimi: ꝙ dicunt aliq̄ ruſtici q̄ñ aut
vinū habuerit aut alia ſibi pocula fecerint: q̄ſi ad nuptiale
cōuiuiū:ita ad bibendū vicinos vel ꝓximos ſuos inuitare
vt eos ꝑ quattuor aut duos dies teneant ⁊ nimia ebrietate
ſepeliāt:⁊ tādiu ad domos ſuas de illa lugenda potatione
nō redeant:donec oēm potū quē ille q̄ eos inuitauerat: ha-
buit:per expēdat:⁊ vnde ſe vel ꝑ duos aut tres mēſes cū oī
familia ſua rationabilit̄ reficere potuit: quattuor aut duo-
bus diebꝰ dolēda aut erubeſcēda bibitione ꝯſumat. Ergo
fratres chariſſimi dū hec humilit̄ ⁊ cū grandi charitate ꝓ
ſollicitudine paterna cōmoneo: abſoluo apud deum ꝯſciē-
tiā meā. Qui vero me libenter audierit et fideliter quod ei
predicatū eſt īplere voluerit:habebit premiū eternū. Qui
aūt contēpſerit: timeat ne ei eternū neceſſe ſit ſine vllo fine
ſuſtinere ſupplicium. Sed credimus de mīa dei ꝙ ita oēs
ebrioſi de ebrietatis malo ad bonū ſobrietatꝭ ſunt per dei
gratiā redituri vt et nobis gaudium faciant ⁊ ipſi feliciter
ad eternum peruenire mereantur premium. Amen.

¶ Item in eadem dominica alius ſermo factus ad fratres in heremo: q̄ inter ſermones ad eoſdē habetur.xxxuj.fo.xv.

¶ Feria quarta quattuor temporū occurrētium poſt feſtū exaltatiōis ſancte Crucis: de eo quod
Mat.ix. ſcriptum eſt in euangelio ſm Mattheum. Ecce vnꝰ accedēs ait illi. Magiſter bone ⁊c. Sermo.j.
In quo declarat non eſſe locum fugiendi a deo.

Dominꝰ ac redēptor noſter ī euāgelio ſuo loquit̄ Sermo
dicēs. Cū dormirēt hoīes venit inimicus et ſup ccxxxiij.
ſemīauit zizania. Inimicus:ī figura hō dictꝰ eſt. A
Audi apl'm dicentē. Fuiſtis aliquando tenebre: Mat.xiij.
nunc autē lux in dño. Audi hō. Non eñ ille dedit tibi tene- Ephe.v.
bras:q̄ dedit tibi lucem. Quo vadis homo:quo traheris?
Quid ꝯcupiſcētias carnales ſectarꝭ:q̄ñ audis. Spū ambu Gala.v.
late et ꝯcupiſcētias carnis nolite ꝑficere? Audi potiꝰ dñm Zacha.j.
dicētē. Conuertimini ad me ⁊ ꝯuertar ad vos. Accedite ad ps.xxxiij.
eū ⁊ illuminamini:⁊ facies veſtre nō erubeſcēt. Audi homo.
Si receſſeris a deo: nō effugies manū eiꝰ. Si autē ad eum
acceſſeris:ilico habebis eū q2 nuſq̄ recedit. Audi ꝓphetā
dicētē. Si aſcēdero in celū tu illic es:ſi deſcēdero ad infer- Psalm.
num ades. Ubi ergo nō eſt deꝰ quē tu fugis? Malus es tu: cxxxviij.
q̄ bonū fugis. Mors es tu q̄ vitam fugis. Inuoluere te vis
tenebris:vbi te abſcōdas:ſ3 illū latere nō potes: cuiꝰ oculi
oīa videt. Ait aūt apl's. Quē fructum habuiſtis tūc in illis Roma.vj.
in quibus nūc erubeſcitis? Seq̄tur vox iudicis dicēs. Ite Mat.xxv.
maledicti in ignē eternū:qui paratꝰ eſt diabolo et angelis
eius. Ergo q̄ fugit dñm et recedit a deo:ille confunditur et
perit in ſua īpietate. Ut ergo nō pereat tūc:nūc reuertatur
ad dñm ⁊ illuminabitur:⁊ vultus eius nō erubeſcet. Dicam
tm̄ fr̄es mei qđ ſentio:⁊ qđ dixero ītelligite. Inter vos ſege B
tes dei ſunt mixta zizania:id eſt amatores mūdi:amatores
pecunie:amatores delitiaꝝ:conſultores nugaꝝ:oēs querē- Phil.ij.
tes q̄ ſua ſunt:nō q̄ ieſu xpi. In eccleſia xpi ficte īträtes ꝓ-
mittentes ⁊ non faciētes: vouētes ⁊ non reddētes:renūciā
tes malo ⁊ iteꝝ idē faciētes:hec amātes:zizania ſunt. Non
amāt illi xpm̄:q̄ aliq̄d plꝰ amāt ꝗ̄ xpm̄. Audi hō vocē dñi
dei tui. Qui diligit inq̄t pr̄ē3:aut mr̄e3:aut vxorē:aut filios: Mat.x.
aut filias:aut fratres:aut agros ſup me:nō ē me dignꝰ. Si
vis tenere qđ nō habes:dimitte qđ habes:vt amor xpi ſit ī
corde tuo. Ecce petꝭ a deo ⁊ dicis. Dñe da mihi. Quid tibi
dabit:q̄ aliūde manꝰ tuas videt occupatas? Ecce dñs vult
dare q̄ ſua ſunt:⁊ nō hn̄t vbi ponat. Uide ergo. Dimitte qđ C
tenes:⁊ accipis qđ queris. Dimitte tꝑalia ⁊ caduca:⁊ acci-
pies eternā ⁊ ꝑpetuā vitā. Dimitte terrena:⁊ accipis celeſtia
Ait aūt quidā ad ieſum. Magiſter bone q̄d boni faciam vt
habeam vitā eternā? Utiq̄ q̄ dicebat:q̄d boni faciā:vitam Mat.xix.
eternā deſiderabat:ſed plꝰ amabat qđ tenebat. Uidit dñs oc
cupatas manꝰ:dare vult:et nō habet vbi ponat. Occupate
ſunt manus accipiētiū. Dicit eñ tibi dñs. Uade vēde oīa: Ubi.s.
⁊ da pauꝑibꝰ:⁊ pone illa ī celo:q2 in terra impediūt. Quid
times o hō dare pauꝑibꝰ? Non perdes ea:ſed ſeruātur tibi
in celo. Non vt ꝑdas iuſſi dicit dñs:ſ3 vbi ponas ſuggeſſi.
Poſt hec habebis hō theſauꝝ nō in terra perituꝝ: ſ3 ī celo
ꝑmanſuꝝ. Aliq̄ñ venit hoī tribulatio:venit timor dñi. Ti
mes o hō vt nō pecuniā tuā ꝑdas:times ne argētū tuū per-
das:times ne poſſeſſionē tuā ꝑdas: ⁊ nō times ne tu ipſe to-
tus pereas? Pro h̄ dicis falſum teſtimoniū: ꝓ hoc mētiris ⁊
rapis aliena: ꝓ h̄ iuras ⁊ ꝑiuras qđ oīno lex vetat. Nonne
cū hec oīa facis:totus fenū es:totꝰ ſtipula:totꝰ palea:et nō
times ne totꝰ ardeas? Semꝑ turbata eſt aīa tua amoribus
ſeculi. Dic. Quare triſtis es aīa mea:⁊ quare ꝯturbas me? Ps.xlj.
Auarꝰ ꝓ auro ſuo h3 triſticiā:patit̄ tribulationē: h3 ꝑicula
ſuoꝝ:ꝑicl'a latronū. Auarꝰ amat auꝝ pluſq̄ aīam ſuam:tu
xpiane ama xpm̄ pluſq̄ oīa tua. Ille feruet ī amore auri:tu
xpiane ferue ī amore xpi:⁊ erꝭ heres ī regno xpi. Audi o hō.
Auꝝ ī terra ē:⁊ ex tra ē:⁊ tra ⁊ pars tre ē. Impiꝰ dū diligit
creaturā:offendit creatorē: ⁊ amittit eū q̄ creauit ex nihilo
oīa. Audi o hō nō tu ꝑdis deū:ſ3 ipſe peris a deo. Ille ē re-
dēptor aīe quē vis amittere. Quid eñ ꝓderit tibi ſi totum Mat.xvj.
mūdū lucrerꝭ:aīe vo tue detrimētū patiaris? Expgiſcere
aliq̄ñ o hō ⁊ ama xpm̄. Hec eſt eñ ſapiētia vera:id eſt amare D
xpm̄. Multi eñ dicūt ⁊ ſcire volūt:q̄re illū vocat ad ſe dñs:
⁊ illū nō vocat. Uni ſubuenit:⁊ vni nō. Hūc dignū h3:⁊ illū
īdignū. Iſtum honorat:⁊ illū cruciat ⁊ affligit. Audio hō.
Hūc dignū h3 ꝓ bonis opibꝰ ſuis:illū h3 īdignū ꝓ opibꝰ
ſuis malꝭ:q2 debitor ē dñs:⁊ reddet bōis bōa: ⁊ malis mala
Dicturꝰ es forſitan. Quare ille ſic? Rn̄det tibi dñs deꝰ tuꝰ:
qi bonū nō denegaui:ſ3 dixi prlꝰ. Lauamini:mundi eſtote: Eſa.j.

Annotatõ nūeralis ordinis ſermonū huiꝰ o p̄is

Quid volebas? Quid querebas? Quid cupiebas? Gratiā
dei. Ergo ſi gratiam dei q̄ris: aufer primū nequiciā ab aīa
tua: ⁊ a cōſpectu oculorū meorū. Jam ceſſa a malo ⁊ fac bo
num: inq̄re pacē ⁊ ſeq̄re eā totis viribꝰ tuis. Et cū hec fece
ris: et gratiā meā p̄cipies: et oculi mei ſup te erunt: et aures
mee ad p̄ces tuas: ⁊ p̄uſq̄ me inq̄ſieris dicā aſſum. Facia
E mus bōa frēs chariſſimi: vt mereamur in futuro ſeculo iue
Mat. v. nire requiē: quā nobis dn̄s nr̄ p̄miſit dicēs. Beati miſericor
des: q2 ipſi miſericordiā ꝯſequent̄. Et cū p̄pheta dn̄o ex
Pſalm. c. ultātes dicamꝰ. Miſericordiā ⁊ iudicium cātabo tibi dn̄e.
Miſericordiā inueniūt q̄ ſunt miſericordes. Judiciū timeāt
cōtēptores: q̄ nec ſibi parcūt/nec miſerent̄ alijs: qui dicūt.
Peccemꝰ ⁊ parcet nobis deus: q2 miſericors eſt et bonus.
Omino miſericors ⁊ bonꝰ eſt deꝰ. Sed q̄ modo parcit: i futu
ro nō parcet. Judiciū paratū habēt ſine miſericordia ipſi.
Intelligamꝰ frēs: ⁊ videamꝰ vbi ſpem noſtrā pōere debea
mus. Miſericordia illi: q̄ fecit miſericordiā. Beati miſericor
des: q2 ipſis miſerebit̄ deꝰ. Spes eſt in dei miſericordia: ſi
ab opere miſericordie nos nō fuerimꝰ aridi. O homo qd̄ q̄
ris a deo miſericordiā: ſi ipſe nō es miſericors? Quid q̄ris a
deo indulgētiā pctōꝝ tuoꝝ: cū ip̄e tibi ſimili nō indulges?
F Audi homo: audi vocē dn̄i dei tui: vbi dicit ipſe. Date ⁊ da
Luce. vj. bit̄ vobis. Dimittite: ⁊ dimittet̄ vobis. Audi iteꝝ vbi ipſe
Mat. vj. dicis. Dimitte nobis debita noſtra: ſicut ⁊ nos dimittimus
debitoribꝰ nr̄is. Si eñ tu nō dimiſeris aduerſario tuo: ipſe
tibi priꝰ eris aduerſariꝰ. Ille te leſit auferēdo pecuniā tuā
tu te ledis nō idulgēdo aduerſario tuo. Forſitā dicturꝰ es.
Nō illi parcā: q2 me leſit multū: ⁊ ſanguinē meū q̄ſiuit. Tu
ſi nō illi indulges: p̄ditionē aīe tue habebis. Inſup adhuc
dicis. Nō illi parcā: q2 aduerſariꝰ mihi fuit. Crede mihi ho
mo: peior tibi eris aduerſariꝰ: ſi nō illi parcas. Dicis tu. Il
le me non rogat. Si te ille nō rogat: tu pro illo roga: vt ei a
dn̄o dimittat̄ qd̄ in te deliquit. Nā ſi tu dicis: nō illi parcā:
litigare vis: nō dimittere. Et qua frōte/aut qua fiducia di
Rom. vij. cturus es dn̄o tuo. Dimitte: q2 ego dimiſi? Cōſidera o hō ⁊
vide aliā legē in mēbris tuis repugnātē legi mētis tue ⁊ ca
ptiuantē te in lege peccati. Iā ipſe captiuus traheris: ⁊ ex
G poliatori iraſceris? Nemo nobis iputet fratres mei: ſi per
vos dn̄icam pecuniā duplicare non potuerimꝰ. Mali ſerui
erimꝰ: ſi nō fecerimꝰ qd̄ nobis p̄ceptū eſt. Si aūt fecerimꝰ:
bōi ſerui erimꝰ: ⁊ cū dn̄o ſine fine letabimur. Illū oēs ame
mus p̄ quē facti ſumꝰ. Illū diligamꝰ: p̄ quē redēpti ſumꝰ.
Pro illo nos inuicē diligamꝰ in hoc ſeculo: vt cū eo gaude
re mereamur pariter in futuro: q̄m ſic placuit dn̄o deo nr̄o
de nobis: vt hic ꝯſtituti cū veſtra charitate cātemꝰ ei. Lau
demꝰ dn̄m fratres lingua: corde: ore: ⁊ voce. Sic enim ſibi
vult dici laudē/vt nō ſit inter nos diſcordia: ſed vult eſſe in
nobis ꝯcordiā vocibꝰ ⁊ moribus. O felix laus in celo: vbi
tēplū dei angeli ſūt. Ibi eſt cōcordia ſumma laudātiū: vbi
nulla lex i mēbris noſtris repugnat. Ibi nō eſt rixa: nec vi
la cupiditas. Hic ḡ cātemꝰ dn̄o laudē ſolliciti: vt illic poſſe
H mus eſſe ſecuri. Quare aūt hic ſimꝰ ſolliciti fratres mei? Au
Joh. vij. dite quare? Q2 tētatio eſt vita humana. Sic nāq3 nos dn̄s
Mat. xxvj exhortat̄ ſuo eloquio dicēs. Vigilate ⁊ orate vt nō intretis
Mat. vj. in tētationē. Nō vis eſſe ſolliciꝰ q̄n videris dicere. Dimit
te nobis debita nr̄a? Quō es ſecurꝰ: q̄ quotidie videri pete
re remiſſionē pctōꝝ? Quō es ſecurꝰ q̄n adhuc dicis. Dimit
Vbi. s. te mihi petā mea. Et iterū dicis. Et ne nos inducas in tē
tationē: ſ3 libera nos a malo? Quō ḡ videris clamare. Li
bera nos a malo: ſi ſecurꝰ es? Audi hō: audi. Tu es maius:
Rom. vij. q̄n te deꝰ liberat a teipſo malo. Vides aliā legē i mēbris tu
is repugnantē legi mētis tue: et captiuantem te in lege pcti.
Audi qd̄ ſumꝰ nos: qd̄ nobiſcū portamꝰ? Qdin i corpore
mortis huiꝰ cōtinemur: vitiū nobiſcū portamꝰ. Audi iterū
Pſ. cxlj. p̄phetā dicētē. Dn̄e educ de carcere aīa3 meā. Carcer meꝰ
eſt: vſq3 dū in corpore morti fuero. Nā q̄n fuero de h̄ corpe
liberatꝰ: terra t̄re reddit̄: ſpūs celo recipit̄. Vado ḡ dimit
to terrā: q2 q̄ādiu hic ſum: mēte ſuio legi dei: carne aūt legi
I peccati. Dicet aliq̄s p̄fidoꝝ. Ergo cū fueri ab hac carne li
beratꝰ: tā nō eris tu niſi ſpūs. Audi ḡ heretice. Carnē quā
dico: nō i eternū pono: ſed hic depono. Reſpōdet icredulꝰ.
Ergo rediturꝰ es ad corpꝰ mortis? Et vnde tā piam vocē
clamaſti. Educ de carcere aiam meā? Audi imperite ⁊ con
tra quotidianas lectiōes ſurde. Redeo ad corpus nō mor
tis huiꝰ: quia corruptibile hoc induet̄ incorruptiōe: ⁊ mor j. Cor. xv.
tale hoc induet̄ imortalitate. Modo eſt aīale: tūc erit ſpiri
tale. Nemo pōt accipere eternale: niſi priꝰ tēporale dimiſe
rit. Ergo dimitte tēporale hoc malū vt accipias eternale
illū bonū. Audite fratres et cauete. Hic ei iter agimꝰ: et in
itinere poſiti ſumꝰ: nōdū in patriā p̄uenimꝰ. Caueamꝰ eos
qui i itinere nobis inſidiant̄: q2 hic agunt aduerſus nos: ne
ad patriā noſtrā. i. ad paradiſum reuertamur. Terra autē
iſta morientiū eſt. Illa v̄o viuētiū eſt: de q̄ p̄pheta dicebat
Credo videre bona dn̄i in terra viuētiū. In illa aūt terra Pſ. xxvj.
ſemp̄ viuet̄ et nūq̄ morief̄. Lucet terra illa plꝰ q̄3 ſpecies
argēti: vbi ciues iuſtoꝝ angeli ſunt. Illi i terra illa gaudēt
nos in t̄ra iſta lugeamꝰ vt ad illoꝝ gaudia p̄uenire merea
mur. Videte fratres. Ecce hic i itinere poſiti ſumꝰ: inſidia
tor noſter diabolꝰ aduerſat̄ in via: nobis querit nocere ne i
terrā viuētiū reuertamur. Duo eñ ſunt p̄cepta dilectiſſimi K
que nobis oīno ſūt obſeruāda. i. diliges dn̄m deū tuū ex to Mat. xxij
to corde tuo: ⁊ ex tota mēte tua: ⁊ diliges p̄ximū tuū tanq̄3
teipſum. In his duobꝰ p̄ceptis tota lex pēdet ⁊ prophete.
Quicūq3 eni in his duobꝰ p̄ceptis ambulauerit: feſtinēt in
via: ⁊ perueniet ad patriā paradiſi vbi letant̄ oēs ſancti i
gl'ia redēptoris ſui: ⁊ laudē dicūt nōi ſctō eiꝰ: q̄ erepti ſūt de
hac peregrinatiōis erūna: ⁊ viuūt ſemp̄ in leticia ſempit'na

¶ Sabbato quattuor temporum occurrentium poſt feſtū ſācte crucis Homelia de eo qd̄ ſcriptū eſt ſm̄ Lucā. Dicebat ieſus turbis hāc ſimilitudinē. Arborē fici habebat q̄dā ⁊c. que habetur inter ſermones de verbis dn̄i. ſer. xxxj. fo. lvij.

Luce. xiij.

¶ Dn̄ica decimaoctaua de eo qd̄ dn̄s interrogauit iudeos cuius filiū diceret eſſe xp̄m. Sermo. j. In quo rationē reddit cur p̄lati eminētiꝰ ſedeāt.

Mat. xxij

Interrogati iudei: ſicut nūc ex euāgelio cū recita Sermo.
ret: audiuimꝰ: quō eſſet dn̄s noſter ieſus chriſtus ccxxxiiij.
filiꝰ dauid: quē dn̄m ſuū dixerit ip̄e dauid: reſpō A
dere nō potuerūt. Hoc eñ i dn̄o nouerant qd̄ vi Mat. xxij
debāt. Apparebat ei eis filiꝰ hoīs: occultꝰ aūt erat filiꝰ dei
Hinc eſt qd̄ eū ⁊ ſuperari poſſe crediderūt: ⁊ ligno ſuſpēſū
irriſerūt: dicētes. Si filiꝰ dei eſt deſcēdat de cruce et credi Matthei.
mus in eū. Aliud videbāt: aliud nō cognoſcebāt. Si eñ co xxvij.
gnouiſſent: nūq̄3 dn̄m glorie crucifixiſſent. Sciebāt tñ xp̄m j. Cor. ij.
filiū dauid. Nā etiā nūc ipſum ſperāt eſſe vētuꝝ. Latet eos
qd̄ venerit: ſed volētes latet. Neq3 ei ſi pēdentē nō agnoue
rūt: ⁊ regnātē agnoſcere nō debuerūt. In cuiꝰ eñ noīe vo
cant̄ ⁊ bn̄dicunt̄ oēs gētes: niſi i eiꝰ quē putāt xp̄m nō fuiſ
ſe? Ipſe eī filiꝰ dauid: vtiq3 ex ſemine dauid ſm̄ carnē: filiꝰ
eſt abrahā. Si aūt dictū ē ad abrahā. In ſemine tuo bn̄di Gen. xxij.
cent̄ oēs gētes: ⁊ vidēt iā in xp̄o nr̄o bn̄dici oēs gētes: qd̄
expectāt qd̄ iā nō venit: ⁊ nō timēt qd̄ vēturū eſt? Lapidē
eñ ſe dixit ipſe dn̄s nr̄ ieſus xp̄s: p̄phetico ad ſe aſſerendū
vtēs eloquio. Lapidē aūt talē: vt ſi q̄s in eū offenderit: cō Pſ. cxvij
quaſſet̄: ſup quē aūt lapis ille venerit cōterat eū. Dn̄ eñ in Mat. xxj.
eū offendit̄: humilis iacet: iacēdo humilis quaſſat offendē
tem: veniendo excelſus ꝯterit ſupbientē. Iā ḡ iudei illa of
fenſiōe quaſſati ſunt: reſtat vt eiꝰ p̄claro aduētu etiā ꝯterā
tur: niſi forte cū viuūt agnouerint ne moriant̄. Patiēs enī
eſt deꝰ: ⁊ illos quotidie inuitat ad fidē. Sed cū iudei reſpō B
dere nō poſſent dn̄o p̄ponēti queſtionē ⁊ dicēti. Cuiꝰ filiū Mat. xxij.
dicerent xp̄m: atq3 illi r̄nderēt filiū dauid: addenti et p̄po
nēti: quō ḡ dauid in ſpū vocat eum dn̄m dicēs. Dixit dn̄s Pſ. cix.
dn̄o meo ſede ad dexterā meā: dōec ponā inimicos tuos ſub
pedibꝰ tuis? Si ḡ dauid (inq̄t) in ſpū dicit eū dn̄m: quō eſt
filiꝰ eiꝰ? Non dixit: nō eſt filiꝰ eius: ſed quō eſt filius eius?
Quomodo: cū dicit: verbū querentis ē nō negātis: tanq̄3 ſi
hoc eis diceret. Bene quidē dicitis xp̄m filiū dauid: ſ3 ipſe
dauid dn̄m eū dicit. Quē dicit ille dn̄m: quomodo eſt filiꝰ?
Dicerēt iudei ſi iſtructi eſſent fide chriſtiana quā nos tene
mus: ſi ꝯtra euāgeliū corda nō clauderēt: ſi vitā ſpiritalem
i ſe habere voluiſſent: reſpōderent huic queſtioni et dice
rent. Quoniā in principio erat verbū: ⁊ verbum erat apud Joh. j.
deū: ⁊ deus erat verbū. Ecce quomodo eſt dn̄s dauid. S3
q2 v̄bū caro factum eſt: ⁊ habitauit in nobis. Ecce quomo
do eſt filiꝰ dauid. Sed neſciētes obmutuerunt: nec ore ſaltē

clauſo aures aperuerūt:vt qđ reſpōdere nō potuerūt iter-
C rogati:noſſent edocti. Sȝ qꝛ magnū eſt noſſe myſteriū:quo
modo ſit dn̄s dauid ⁊ filiꝰ dauid: quomodo ſit vna pſona
homo ⁊ deꝰ: quomodo ſit in forma hominis minoꝛ patre:⁊
Joh.xiiij. forma dei eq̄lis patri:quomodo iteꝝ dicit. Et pater maioꝛ
Joh.x. me eſt. Et ego ⁊ pater vnū ſumꝰ: qꝛ magnū eſt ſacramētū:
vt capi poſſit:mores informādi ſunt. Indignis ei clauſum
eſt:pmerētibꝰ aperiꝛ. Nec lapides:nec vectes:nec pugni:
nec calces ſunt qbꝰ pulſamꝰ ad dn̄m. Uita pulſat:vite ape
ritur:corde petiꝛ:corde queriꝛ:corde pulſaꝛ:cordi aperitur
Coꝛ aūt hoc qđ recte petit:recteqꝫ pulſat et querit:piū eſſe
debet. Primo amare deū gratis. Hec eſt eñ pietas:nec ſi-
bi extra illū ponere mercedē quā expectet ex illo. Illo enī
melius eſt nihil. Et qđ chariſſimi petit a deo:cui ipſe deꝰ vi
lis eſt? Terrā dat:⁊ gaudes:amatoꝛ terre/⁊ factꝰ terra. Si
gaudes quādo dat terrā: quāto amplꝰ gaudere debes cū
ſeipm̄ dat tibi:q̄ fecit celū ⁊ terrā? Gratis ḡ amādꝰ eſt deꝰ.
D Nā diabolꝰ hoc ſancto Job neſciēs qđ in illo intus agere
Job.j. tur:magnū crimen obiecit dicēs. Nunqđ gratis colit Job
deū? Ergo ſi aduerſariꝰ hoc obiecit:timere debemꝰ ne hoc
nobis obijciaꝛ. Cū magno eñ calūnioſo habemꝰ negociū
Si querit fingere qđ nō eſt: quāto magis obijcere qđ eſt?
Gaudeamꝰ tamē:qꝛ talis eſt iudex q̄ falli ab accuſatoꝛe no
ſtro nō poteſt. Nā ſi hoiem haberemꝰ iudicē: huic quicqđ
vellet fingeret inimicꝰ. Nemo eſt enī diabolo aſtutioꝛ falſa
crimina ad cōfingēdū. Nā ⁊ nūc oīa falſa crimina de ſctis
ipſe cōfingit. Scit ſuas criminatiōes valere nō poſſe apud
deū:inter hoies illas ſpargit. Et hoc ei qđ pdeſt: cū dicat
ij. Coꝛ.j. aplſ. Gloria noſtra hec eſt teſtimoniū ꝯſciētie noſtre? Pu
tatis tamē qꝛ ille falſa cr̄ia nulla aſtucia confingit? Nouit
qđ inde mali agat:niſi ei reſiſtat vigilantia fidei. Ideo enī
⁊ de bonis mala ſpargit: vt īfirmi nō putēt aliquos eſſe bo
nos:⁊ tradant ſe rapiēdos libidinibꝰ ⁊ diſſipādos:dicētes
apud ſeipſos. Quis eſt eñ q̄ ſeruat mandatū dei:aut q̄s eſt
q̄ ſeruat caſtitatē? Dū putat quia nemo:ipſe ſit nemo. Hoc
ergo agit diabolꝰ. Sȝ talis erat vir iob:de quo nihil poſſet
cōfingere. Nota eñ erat ⁊ nimis clara vita eiꝰ: ſȝ qꝛ multas
habebat diuitias:hoc obiecit. Qđ ⁊ ſi eſſet ī corde eſſe poſ-
ſet:in moribꝰ apparere nō poſſet. Colebat deū:faciebat ele-
moſynas. Et qđ corde faciebat:nemo ſciebat: nec ipſe dia-
bolꝰ ſȝ deꝰ nouerat. Perhibet deꝰ teſtioniū ſeruo ſuo. Dia
bolꝰ calūniaꝛ ſuo dei. Permittiꝛ ille tētari: pbatur Job:
ꝯfundiꝛ diabolꝰ. Inueniꝛ iob gratis colere deū: gratis di-
Job.j. ligere. Nō qꝛ aliqđ:ſed qꝛ ſeipſum nō abſtulit. Ait eñ. Dn̄s
dedit:dn̄s abſtulit:ſicut dn̄o placuit ita factū eſt:ſit nomen
dn̄i benedictū. Ignis tētationis acceſſit:ſed aurū nō ſtipu-
E lā inuenit. Abſtulit et ſordes:non conuertit in cinerē. Qꝛ ḡ
ad ſacramētū dei intelligendū:quō xp̄s ⁊ homo et deꝰ ſit:
coꝛ mūdandū eſt. Mūdaꝛ autē moribꝰ:vita:caſtitate:ſan-
Gal.v. ctitate:dilectione:⁊ fide q̄ per dilectionē operaꝛ. Hoc autē
qđ loquoꝛ totū tanq̄ arboꝛ eſt que radicem habet ī corde.
Neqꝫ eñ facta pcedūt niſi de cordis radice:vbi ſi plātaue
ris cupiditatē:ſpine pcedūt. Statim dn̄s poſt iſtā queſtio
nē ppoſitā iudeis:illis rn̄dere nō valētibꝰ: ſubiecit de mo-
ribꝰ loqui: vt oſtēderet quare illi indigni fuerint intelligere
qđ interrogauit. Miſeri eñ ſupbi cū reſpondere non poſ-
ſent:vtiqꝫ debuerāt reſpōdere. Neſcimꝰ nos. Magiſter dic
nobis. Obmutuerūt in ppoſitiōe:nec os aperuerūt ad inq-
Mat.xxiij. ſitionē. Et ſtatim dn̄s de ſuperbia illoꝝ. Cauete(inquit)a
Luce.xx. ſcribis qui amāt pſidere in ſynagogis: ⁊ diligūt pmū locū
in cōuiuijs. Nō qꝛ accipiūt:ſed qꝛ diligūt. Hic eñ coꝛ eoꝝ
accuſauit. Accuſatoꝛ cordis autē eſſe nō poſſet: niſi cordis
F inſpectoꝛ. Oportet eñ vt ſeruo dei habēti aliquē honorē ī
eccleſia deferaꝛ primꝰ locꝰ: qꝛ ſi non deferaꝛ:malū eſt illi q̄
non defert:nō tñ bonū eſt illi cui deferꝛ. Oportet ergo vt in
cōgregatiōe chriſtianoꝝ prepoſiti plebis eminētiꝰ ſedeāt:
vt in ipſa ſede diſtinguanꝛ ⁊ eoꝝ officiū ſatis appareat:nō
tamē vt inflenꝛ de ſede:ſed vt cogitent ſarcinā vnde reddi-
turi ſunt rationē. Quis autē nouit: vtrum hoc ament an nō
amēt? Res iſta cordis eſt:iudicē habere nō poteſt niſi deū
Ipſe autē dn̄s admonebat ſuos ne inciderēt in tale fermē-
Mat.xvi. tū:qđ alio loco dicit. Cauete a fermēto phariſeoꝝ/⁊ ſadu-
ceoꝝ. Et cū putarent illi pptereа hoc eū dicere qꝛ panes
Ubi.ſ. nō intulerāt:reſpōdit eis. Excidit vobis quot milia ſaturа-

ti ſunt ex q̄nqꝫ panibꝰ? Tūc intellexerūt inq̄t:quia fermen-
tū doctrinā eoꝝ dicebat. Amabāt enim illa iſta tēporalia:
eterna vero nec timebāt mala:nec diligebāt bōa. Clauſo coꝛ
de intelligere nō poterāt qđ dn̄s interrogauit. Quid aūt fa G
ciat de eccleſia vt poſſit intelligere qđ prima meruit crede-
re? Faciat capacē animū ad recipiēdū qđ dabiꝛ. Quod vt
fieret.i. vt capax animꝰ eſſet:dn̄s deꝰ noſter ſuſpēdit pmiſ-
ſa:nō abſtulit. Ideo ſuſpēdit vt nos extendamꝰ. Ideo nos
extēdimꝰ/ vt creſcamꝰ. Ideo creſcimꝰ/ vt attigamꝰ. Uide Phil.iij.
aplm̄ paulū in ſuſpenſa extēſum. Non qꝛ iā acceperim:aut
iam pfectꝰ ſim. Fratres:ego me nō arbitroꝛ apprehendiſſe.
Unū autē que retro oblitꝰ:in ea que ante ſunt extentus:ſꝫm
intentionē ſequoꝛ ad palmā ſupne vocationis dei in xp̄o te
ſu. Ille in terra currebat:ſed ī ſpū aſcēdebat. Uide ergo ex
tentū:vide ad ſuſpēſa pēdentē. Sequoꝛ(inq̄t)ad palmā ſu
perne vocatiōis dei in xp̄o ieſu. Ambulādū ergo eſt:nec pe
des vngēdi:nec iumēta querēda:nec nauis puidēda. Affe-
ctu curre:amoꝛe ambula:charitate aſcēde. Quid q̄ris? viā.
Inhere chriſto:q̄ deſcēdēdo et aſcēdēdo ſeipſum fecit viā
Uis aſcendere? Aſcendentē tene. Tu eñ p teipſum leuare
te nō potes. Quia nemo aſcēdit in celū:niſi q̄ de celo deſcē- Joh.iij.
dit:filiꝰ hominis q̄ eſt in celo. Si nemo aſcēdit:niſi q̄ deſcē
dit. Ipſe aūt eſt filiꝰ hominis dn̄s noſter ieſus:vis ⁊ tu aſcē
dere:mēbrū ipſiꝰ eſto qui ſolꝰ aſcendit. Etenī ille caput cū
ceteris mēbris:vnꝰ homo eſt. Et cū aſcēdere nemo poteſt
niſi q̄ in eiꝰ coꝛpore mēbrū ipſiꝰ factus fuerit:impleꝛ: quia
nemo aſcēdit niſi qui deſcēdit. Nō enī potes dicere. Ecce
quare aſcēdit:verbi gratia:petrꝰ:quare aſcendit paulꝰ: qua-
re aſcēderūt apoſtoli:ſi nemo aſcēdit niſi qui deſcēdit? Re
ſpondeꝛ tibi. Petrꝰ/paulꝰ/ceteri apoſtoli/⁊ oēs fideles
qđ audiūt ab apoſtolo? Uos aūt eſtis coꝛpus chriſti:⁊ mē j.Coꝛ.xij.
bra ex parte. Si ergo coꝛpus xp̄i ⁊ mēbra ſunt:noli facere
duos. Reliquit eñ ille patrē ⁊ matrem:⁊ adheſit vxoꝛi ſue H
vt eſſent duo in carne vna. Reliquit patrē:qꝛ nō hic ſe oſtē- Ephe.v.
dit ſe equalē patri. Semetipſum eī exinaniuit:formā ſerui Phil.ij.
accipiēs. Reliquit ⁊ matrē ſynagogā:de qua carnaliter na-
tus eſt. Adheſit vxoꝛi ſue.i.eccl'ie ſue. Qđ teſtimoniū ⁊ ipſe
cū cōmemoraret q̄ ſeparari nō liceret ꝯiugiū:demōſtrauit
Nō legiſtis inq̄t:qꝛ deꝰ q̄ fecit ab initio maſculū et feminā Mat.xix.
fecit eos? Erūt duo(inq̄t)in carne vna. Qđ ergo deꝰ ꝯiun-
xit:homo nō ſeparet. Et quidē:duo in carne vna. Sequiꝛ ⁊
dicit. Igiꝛ iam nō duo:ſed vna caro. Nemo aſcēdit:niſi q̄ Ubi.ſ.
deſcēdit. Nā vt noueritis quia vnꝰ homo eſt ſpōſus ⁊ ſpō- Joh.iij.
ſa ſꝫm carnē xp̄i:nō ſꝫm diuinitatē: nam ſꝫm diuinitatē qđ ē
ille:nos eē nō poſſumꝰ:qꝛ ille creatoꝛ:nos creatura:ille effe-
ctoꝛ:nos facti:ille cōditoꝛ:nos cōditi:ſed vt eſſemꝰ cum illo
vnū in illo:caput nr̄m eſſe voluit accipiēdo carnē ex nobis
in qua moreretꝛ p nobis. Ut noueritis ergo qꝛ hoc totū vnꝰ
eſt xp̄s:p Eſaiam dixit. Sicut ſpōſo alligauit mihi mitrā Eſaie.lxj.
⁊ ſicut ſpōſam induit me oꝛnamēto. Ipſe ſpōſus:ipſe ſpōſa
Ipſe plane ſpōſus in capite:ſpōſa in coꝛpoꝛe. Erūt(īquit) Ephe.v.
duo in carne vna. Et nō iam duo:ſȝ vna caro eſt. Itaqꝫ ad
mēbra ipſius pertinētes: vt hoc ſacramētū intelligamꝰ: vt
dixi:fratres pie viuamꝰ:deū gratis diligamꝰ. Ipſe autem
qui oſtēdit peregrinātibꝰ formā ſerui:ſeruat pueniētibus
formā dei. De forma ſerui ſtrauit viam: de forma dei cōdi- I
dit patriā. Quia ergo multū eſt ad nos capere hoc: ſȝ nō ē Eſaie.vij.
multū credere hoc. Niſi eñ credideritis ait Eſaias:nō in- ij.Coꝛ.v.
telligetis. Ambulemꝰ per fidē q̄diu peregrinamur a dn̄o: j.Coꝛ.xiij.
donec ad ſpeciē perueniamꝰ: vbi videbimꝰ facie ad faciē.
Et ambulātes per fidē:bene operemur. In bonis operibꝰ
gratuita ſit dilectio dei:beneficia ſit dilectio proximi. Deo
eñ qđ preſtemꝰ nō habemꝰ. Sed qꝛ proximo habemus qđ
preſtemꝰ:preſtando indigēti promerebimur abundantem.
Inde vnuſquiſqꝫ qđ habet:preſtet alteri. Quicqđ plus ha
bet largiaꝛ inopi. Aliꝰ habet pecuniam: paſcat pauperem:
veſtiat nudū: edificet eccleſiā. Operetꝛ de pecunia quicqđ
boni poteſt. Alius habet cōſilium:regat primū:pellat tene
bras dubitationis luce pectoris. Aliꝰ habet doctrinā: ero E
get de cellario dn̄i:miniſtret cōſeruis cibaria:cōfoꝛtet fide
les:reuocet errantes:querat perditos. Uerum poteſt faci-
at. Eſt qđ ſibi pauperes etiā erogent: alius claudo pedes
accōmodet:aliꝰ ceco ſuos oculos duces prebeat. Alius vi
ſitet infirmū:alius ſepeliat moꝛtuū. Sūt iſta in oībus:vt

Annotatõ proꝛſus difficile inueniaꝛ aliquis q̄ nõ habeat vnde alteri
nũeralis aliquid preſtet. Et illud extremũ ⁊ magnũ qḋ ait apl's. In
ordinis uicem onera veſtra poꝛtate: ⁊ ſic adimplebitis legẽ chriſti.
ſermonũ ¶ In eadẽ dñica: de eodẽ de quo ſupra. Sermo.
huiꝰ o pis ij. In quo dicit q̄ filiꝰ dei minoꝛ eſt in forma ſer-
ui: ſ3 equalis in forma dei: qḋ ex v̄bis apl'i ꝓbaꝛ.

Sermo. ccxxxv. A Queſtionẽ ꝓpoſitã iudeis: debẽt ſoluere chriſtia
ni. Dñs eñ ieſus xp̄s q̄ eam iudeis ꝓpoſuit: ipſe
nõ ſoluit iudeis: nobis aũt ſoluit. Et cõmemora
bo charitatẽ veſtrã: ⁊ inuenietis q̄ ſoluit: primo
nodũ videte queſtiõis. Queſiuit a iudeis q̄d eis videretur
de xp̄o: cuiꝰ eſſet filius: q̄ ⁊ ipſi ſperant xp̄m. In ꝓphetis
legerũt: venturũ expectauerũt: preſentẽ occiderũt: quia vbi
legebãt venturũ xp̄m / ibi legebãt quia occiſuri erant xp̄m
Sed illiꝰ futurũ aduentũ ſperabãt in ꝓphetis: nã futurum
ſuũ facinus nõ videbãt. Sic ergo eos interrogauit de xp̄o
nõ quaſi de incognito: aut cuiꝰ nomen nunq̄ audiſſent: aut
cuiꝰ aduentũ nunq̄ ſperaſſent. Nã qm̄ adhuc eum ſperant:
ideo errant. Equidẽ ⁊ nos ſperamꝰ eũ: ſed venturũ iudicẽ:
non venturũ iudicandũ. Prophete aũt ſancti vtrũq̄ ꝓphe
tauerũt. Venturũ eũ iniuſte prius iudicãdũ: vẽturũ poſtea
Mat. xxij iuſte iudicaturũ. Quid ergo (inq̄t) vobis videꝛ de xp̄o cuiꝰ
filius eſt? Reſpõderunt illi. Dauid. Proꝛſus de ſcripturis
Quomodo dauid ĩ ſpiritu vocat eũ dñm: dicẽs. Dixit dñs
dño meo ſede a dextris meis: dõec ponã ĩimicos tuos ſca
bellum pedũ tuoꝝ? Si ergo dauid in ſpiritu vocat eũ dñm:
quomodo filiꝰ eius eſt? Hic cauendũ eſt ne puteꝛ chriſtꝰ ſe
negaſſe filiũ eſſe dauid. Nõ ſe filium dauid negauit: ſed mo
dum queſiuit. Dixiſtis filiũ eſſe dauid: nõ nego. Sed ſi ille
eum dñm vocat: dicite mihi quomodo ſit filius qui eſt dñs
Dicite quomodo? Illi nõ dixerũt: tacuerũt. Dicamꝰ ⁊ nos:
B exponente ipſo xp̄o. Vbi? Per apl'm ſuũ. Prius inde ꝓbe
ij. Coꝛ. xiij mus: quia ipſe xp̄s expoſuit. Apoſtolꝰ dicit. An vultis expe-
rimentũ accipere eiꝰ qui in me loquiꝛ chriſtꝰ? Ergo in apo
ſtolũ iſtam dignatꝰ eſt ſoluere queſtionẽ. Primũ p̄ apoſto-
ij. Tim. ij. lum loquẽs chriſtꝰ: quid dixit ad timotheũ? Memoꝛ eſto
xp̄m ieſum reſurrexiſſe a moꝛtuis ex ſemine dauid: ſm̄ euã
gelium meũ. Ecce chriſtꝰ filius eſt dauid. Quomodo eſt et
Phil. ij. dñs dauid? Dic apoſtole. Qui cũ in forma dei eſſet: nõ rapi
nam arbitratꝰ eſt eſſe equalis deo. Agnoſce dñz dauid. Si
agnoſcis dñm dauid: dñm noſtrũ: dñm celi ⁊ terre: dñm an
geloꝝ: equalẽ deo in forma dei. Si agnoſcis vnde filiꝰ da-
uid: attẽde qḋ ſequiꝛ. Apoſtolꝰ dñm dauid tibi oſtẽdet di-
cẽdo. Qui cũ in forma dei eſſet: nõ rapinã arbitratꝰ eſt eſſe
Vbi. s. equalis deo. Filiꝰ dauid vnde? Semetipſum exinaniuit foꝛ
mam ſerui accipiens: in ſimilitudine hominũ factus: et ha-
bitu inuentus vt homo. Humiliauit ſemetipſum: factꝰ obe
diens vſq̄ ad moꝛtem: moꝛtẽ autem crucis. Propter qḋ ⁊
deus illum exaltauit. Reſurrexit chriſtꝰ: ex ſemine dauid:
filius dauid: quia exinaniuit ſe. Quomodo exinaniuit? Su
mendo qḋ non erat: non p̄dendo qḋ erat. Exinaniuit ſe: hu
miliauit ſe. Cum eſſet deus: homo apparuit. Contemptus
eſt in terra ambulans / qui celum fecit. Cõtemptus eſt qua-
ſi homo: quaſi nullius virtutis. Non ſolũ cõtemptus: ſed in
ſuper ⁊ occiſus. Lapis erat iacens: offenderũt in eũ iudei:
Mat. xxi. et quaſſati ſunt. Quid autem ait ipſe? Qui offenderit in la-
pidem iſtũ: cõquaſſabitur. Super quẽ venerit lapis iſte: cõ
teret eũ. Prius iacuit ⁊ offenderunt. Veniet deſuper ⁊ con
C teret quaſſatos. Accepiſtis et filiũ dauid: et dominũ dauid
Dñm dauid ſemper: filium dauid ex tempoꝛe. Dominũ da-
Luce. ij. uid natũ de ſubſtantia patris: filiũ dauid natum ex maria
virgine cõceptũ de ſpirituſancto. Vtrũq̄ teneamus. Vnũ
hoꝛum nobis erit habitatio eterna: alterũ hoꝛũ nobis eſt a
peregrinatione liberatio. Dñs eñ noſter ieſus chriſtꝰ niſi
dignatꝰ eſſet fieri homo: periſſet homo. Factus eſt quod fe
cit: ne periret qḋ fecit. Homo verus: deus verus. Deus et
homo totꝰ chriſtꝰ. Hec eſt catholica fides. Qui negat dñz
chriſtũ? Fotinianꝰ. Qui negat hominẽ xp̄m? Manicheus.
Qui confiteꝛ dñm equalẽ patri chriſtũ ⁊ hominẽ veꝝ: paſ-
ſum vere: ſanguinẽ fudiſſe verum. Non enim veritas nos li
beraret ſi falſum preciũ pro nobis daret. Vtrũq̄ qui confi-
Joh. j. tetur catholicus eſt. Habet patriã: habet viam. Habet pa-
Phil. ij. triam. In principio erat verbum. Habet patriã. Cum i foꝛ
ma dei eſſet non rapinã arbitratus eſt eſſe equalis deo. Ha
bet viam. Semetipſum exinaniuit formã ſerui accipiens:
Ipſe patria quo imus: ipſe via qua imus. Per ipſum ad
ipſum eamus: et non erramus.

¶ Item in eadem dñica Homelia de eo qḋ ſcri-
ptum eſt in euangelio ſm̄ Mattheũ. Acceſſerũt Mat. xxij.
ad ieſum phariſei. Et iterrogauit eũ vnus ex le-
giſdoctoꝛibꝰ ⁊c. que habeꝛ in libro Quinquagin
ta homeliarum. xxxviij. fo. cxxix.

¶ Dñica decimanona De eo quid ſit homini fa-
cere bonum. Sermo. j. In quo dicit q̄ quia mali
floꝛent aliquando in hoc ſeculo facit bonos ſepe
in fide heſitare.

LEctiones diuinoꝝ eloquioꝝ cũ recitarenꝛ: audi Sermo.
uimꝰ. Ea nobis eſt materies loquendi ꝓpoſita: ccxxxvj.
inde ſapere debemꝰ: inde ſeminare qḋ ſapimus: A
adiuuãte illo in cuiꝰ manu ſunt: ſicut ſcriptũ ẽ: et
nos ⁊ ſermões noſtri. Nec fruſtra alio loco ſcriptũ ẽ. Lau Pſ. lv.
dabo ſermonẽ: in dño laudabo verbũ. Hoc laudaꝛ in dño
qḋ dat dñs. Quis ergo infirmi ſimus: vaſa tñ ſumus eiꝰ:
capimꝰ q̄tum poſſumꝰ: cõmunicamus ſine liuoꝛe qḋ capi-
mus. Suppleat ille in coꝛdibꝰ veſtris qḋ nos minus feceri
mus: q̄ ⁊ quod operamur in auribꝰ veſtris: quid eſt niſi to
tum ille agat in coꝛdibꝰ veſtris? Lectio p̄ma ꝓphetica q̄d B
nobis cõmẽdauerit: me cõmemoꝛãte recolite. Quid dignũ
(inq̄t) offerã dño? Querebat homo ſacrificiũ quo placaret
deũ: vel quo placeret deo. Curuabo (inq̄t) genu deo excelſo Michee.
placabo eũ in milibꝰ tauroꝛũ: aut in denis milibus capra- vj.
rum pinguiũ: aut offerã deo fructũ vẽtris mei pro peccato
aĩe mee? Reſpõdeꝛ ergo tibi o homo. O homo a quo reſpõ
detur: niſi a quo factꝰ es homo? Reſpõdetur ergo o homo
q̄renti q̄d offeras deo: et vnde places dñm: vel vnde place-
as deo. Reſpõdet tibi q̄d ſit bonũ; aut quid aliud dñs exq̄
rat a te: niſi vt facias iudiciũ ⁊ iuſticiã: ⁊ diligas miſericoꝛ
diã; paratuſq̄ ſis ire cum dño deo tuo? Querebas quid of
ferres ꝓ te. Offer te. Quid eñ dñs querit a te: niſi te? Quis
in om̄i creatura terrena nihil melius fecit te. Querit te a te
quia tu perdideras te. Si aũt facias qḋ iuſſit: inuenit in te C
iudiciũ ⁊ iuſticiã. Iudiciũ primo in teipſo: iuſticiã ad pxi-
mum tibi. Quomodo iudiciũ in teipſo? Vt diſpliceas tibi
qḋ eras: ⁊ poſſis eſſe qḋ non eras. Iudiciũ inq̄ de teipſo in
teipſo ſine acceptiõe ꝑſone tue: vt nõ parcas peccatis tuis:
nec ideo tibi placeãt q̄ tu facis. Nec te laudes ĩ bonis tuis
⁊ deũ accuſes in malis tuis. Hoc eĩ eſt peruerſum iudiciũ:
⁊ ideo nec iudiciũ. Vt eñi oſtẽderet deus peruerſum iudi-
ciũ non eſſe iudiciũ: non ait: quid dñs querit a te niſi facere
rectũ iudiciũ: ſed facere (inq̄t) iudiciũ. Si eñ rectũ: tunc iu
diciũ. Si aũt ꝑuerſum / nõ iudiciũ: ſed vitiũ. Quid ergo fa-
ciebas q̄ñ te ꝑdideras: ⁊ poſt tuã perditionẽ ibas? Ibas ⁊ D
non redibas. Quid faciebas? Scio q̄d faciebas. In bonis
tuis te laudabas: in malis tuis deũ blaſphemabas. Hoc ẽ
peruerſum iudiciũ: ⁊ ideo vt dixi: nec iudiciũ. Vis ergo fa
cere rectũ iudiciũ? Hoc eſt iudiciũ. Illud qḋ faciebas coꝛ
rige: ꝑpoſtera / ⁊ rectũ erit. Quid eſt coꝛrige? Deũ lauda in
bonis tuis: te accuſa i malis tuis. Cũ tibi q̄ ꝑuerſus diſpli-
cueris: teq̄ illo q̄ creauit adiuuãte coꝛrexeris: rectus ſerua-
bis iuſticiã. Placebit eñ tibi deꝰ ſi rectꝰ fueris. Nõ diſcre
pabis a recto: niſi prauꝰ atq̄ ꝑuerſus. Rectꝰ aũt recto con-
uenies: ⁊ ſine dubio tibi placebit deus. Qñ eñ diſplicebat:
ꝑuerſitati tue diſplicebat. Audi ſcm̄ pſalmũ. Q̄ bonꝰ iſra Pſ. lxxij
el deꝰ: rectis coꝛde. Iſte q̄ hoc dicit in pſalmo: diſplicuerat
illi deꝰ? Abſit a me vt arguã: ⁊ nõ potius ꝯfitẽri credã. Ec- E
ce audite mecũ: ⁊ cõſiderate q̄d dixerit. Q̄ bonꝰ deꝰ (inq̄t)
iſrael. Quibꝰ? Rectis coꝛde. Mei autẽ (inq̄t) q̄ñ non erã re
ctus coꝛde: mei autẽ pene cõmoti ſunt pedes: paulominꝰ ef
fuſi ſunt greſſus mei. Quid eſt: cõmoti ſunt pedes? Hoc eſt
effuſi ſũt greſſus mei. Quid eſt pene: h̄ eſt paulominꝰ. Quid
itaq̄ ait pene? Paulominus cõmoti ſunt pedes mei: effuſi
ſunt greſſus mei. Pene (inq̄t) lapſus ſum: pene cecidi. Vn-
de in tm̄ periculũ ꝑueniſti? Q̄ zelaui (inq̄t) in pctõꝛibꝰ: pa
cem pctõꝛũ intuẽs. Zelaui (inq̄t) in pctõꝛibꝰ intuẽs pacem

peccatoꝝ:hoc eſt malos homines vidēdo felices:titubaui
ſub deo pene cecidi a deo. Ecce vnde illi diſplicuerat deꝰ:
F quare mali habēt bona? Deniq; videte verba titubantis:q̄
Pſ.lxxij. apud ſe dixerit. Ecce ipſi peccatores. In ipſo pſalmo ꝟba
ſunt titubātis. Ecce ipſi peccatores in ſeculo obtinuerunt
diuitias:⁊ dixi. Quō ſciuit deꝰ? Ipſe dicit ī pſalmo:ipſe lo-
quit:cui nōdū recto deꝰ diſplicuerat qꝺ mali abūdarēt bo
nis. Quō (inqt) ſciuit deꝰ:⁊ ſi eſt ſciētia in altiſſimo? Vide
te adhuc qđ adiūgat. Videte quēadmodū titubādo ꝓpin
quet caſui:⁊ ſit vicinꝰ ꝑditioni. Videte inq̄ qđ adiungat.
Nunqđ vane iuſtificaui cor meum:⁊ laui in innocētibꝰ ma-
nus meas? Perdidi (inqt) totū qꝺ hꝺ vixi. Iuſtificaui cor
meū:laui in innocētibꝰ manꝰ meas:ad hoc vt mali ſint feli
ces:et ego tribuler. Et fui (inqt) flagellatus tota die. Gau-
dent illi:⁊ ego flagellor. Gaudēt q̄ blaſphemāt deū: flagel-
lor q̄ colo deū. Quomodo ſciuit deꝰ? Hic titubauit:hic pe-
ne cecidit:hic putauit ad deū res humanas nō ꝑtinere. Cū
ergo hoc putaret:nō recto ſed ꝑuerſo corde:⁊ q̄ſi veriſimili
ratiōe ꝑduceret ꝓpter iſtā incōuenientiā credere ad deū gu
bernationē reꝝ humanaꝝ nō ꝑtinere: placuerat illi ſic pre-
dicare:hoc aſſerere:hoc docere. Reuocatꝰ ē ſanctoꝝ aucto
ritate. Videte eni ꝟba eius. Si dicebā inqt. Si dicebā nar
rabo:ſic ꝑdicabo:ſic docebo:ſic dicā hoibꝰ/ad deū curam
G reꝝ humanaꝝ nō ꝑtinere. Si dicebā:narrabo ſic. Ecce ge-
Ibi.ʒ. nerationē filiorum tuoꝝ reprobaui. Quō ergo narrabo ſic?
Nō ſic narrauit moyſes:nō ſic narrauit abrahā:iſaac et ia
cob:nō ſic narrauit hieremias:nō ſic eſaias:nō ſic ceteri ꝓ-
phete. Iſti aūt omēs filij tui. Ego ergo ſi narrabo ſic:gene
rationē filioꝝ tuoꝝ reprobabo. Quid ergo faciā? Suſcepi
(inqt) cognoſcere. Suſcepi (inqt) cognoſcere:ſed magnum
eſt cognoſcere:difficile eſt cognoſcere. Hoc inqt poſtea q̄
dixit. Suſcepi cognoſcere:hoc labor eſt ante me. Quomō
cognoſcā ⁊ iuſtū deū eſſe:⁊ res humanas noſſe:⁊ peruerſis
bene eſſe:rectis male aliq̄n eſſe. Quomodo ſit iuſtū ſuſcepi
cognoſcere:et labor eſt ante me. Quouſq; labor? Donec in-
troeam in ſanctuariū dei ⁊ intelligā nouiſſima. Intra ergo
in ſanctuariū dei aīa fidelis:intra in ſanctuariū dei aīa pia
cui nō diſplicet deꝰ in malis tuis:⁊ in bonis maloꝝ:cui non
diſplicet deꝰ. Et ſi neſcis qua ratione fiat: crede nō iniuſte
fieri qꝺ ſinit aut facit deꝰ. Humana ratiōe ducebaris:diui
na auctoritate reuocare:⁊ crede aliqđ ibi eſſe quod te latet.
Nā deū ꝑuerſum ⁊ iniquū nō poſſe eſſe:ſic intrās fide ī ſan
ctuariū dei:intrans credēdo:dicis intelligēdo. Sic eni ait.
Donec introeam in ſanctuariū dei. Quo intrat fides:⁊ poſt
fidē quid? Et itelligā nouiſſima. Venient nouiſſima:q̄n nul-
li bono erit male:nulli malo erit bene. Venient inq̄ nouiſſi-
ma q̄n diſcernent pij ab impijs:iuſti ab iniuſtis:laudatores
dei a blaſphematoribꝰ dei. Venient q̄n diſcernētur vt nul-
li (ſicut dictū eſt) bono ſit male:nulli malo ſit bene. Quare ḡ
H modo nō ſic? Forte ⁊ modo ſic. Sed qꝺ nunc eſt in occulto
poſt erit in manifeſto. Ingredere mecū ſi potes in ſanctua-
riū dei: forte ibi ſi poſſum docebo te: imo diſce mecū ab eo
q̄ docet me:etiā nūc nō malis eſſe bene:⁊ meliꝰ eſſe bonis q̄
malis:q̄uis nondū venerit bonoꝝ felicitas:nondūq; vene
rit maloꝝ pena nouiſſima. Forte itelliges mecū: nō eſſe bū
malis. Rogo eñ te ⁊ quero abs te:tibi quare male eſt? Re-
ſponſurꝰ es. Egeſtas angit:ꝑmit difficultas:dolor fortaſſe
membroꝝ:timor ab inimico. Tibi ideo male eſt:q2 pateris
mala:⁊ bene eſt illi q̄ eſt ipſum malū? Multū intereſt inter
malū eſſe ⁊ malū pati. Tu qꝺ pateris nō es. Malū eni pate-
ris:ſed tu malus nō es. Ille aūt malū nō patit/⁊ malus eſt.
Noli ergo falli:noli falli. Nō poteſt fieri vt tibi male ſit:q2
pateris malū:⁊ illi bene ſit q̄ eſt malus. Cū eni eſt malꝰ:pu-
tas quia nō patit malum/cū patit ſeipſum? Tibi male eſt:
q2 malū alienū pateris ī corpore tuo:⁊ illi bene q̄ malū ſeip-
ſum patit in corde ſuo? Tibi male eſt:qi malā habes villā:
I ⁊ bene eſt illi q̄ malā habet aīam? Eſto bonus q̄ habes bo-
na. Bone ſunt diuitie:bonū eſt auꝝ: bone familie:bone poſ-
ſeſſiōes. Oīa iſta bona ſunt:ſed vnde facias bene: non que
te faciant bonū. Habeto bōa que te faciāt bonū. Que ſunt
Michee. inquis iſta? Fac iudiciū:fac iuſticiā:bona ſunt que habes.
vj. Fac iudiciū:fac iuſticiam. Eſto et tu bonus:inter bona tua
Erubeſce bonis tuis. Eſto bonꝰ māſurus inter bona peri
tura. Erubeſce bōis tuis. Noli eſſe malus in eis:ne percas
cū eis. Cetera quomodo ſe habeāt fratres chariſſimi: q̄uo
ſit ſeruāda iuſticia:⁊ quomodo diligenda miſericordia:et
quō debeat quiſq; paratꝰ eſſe ire cū dño ſuo:alio tēpore do
nante domino diſputabimus vobis. Tenete me debitorē:
ne diu habeatis fatigatorem.

¶ In eadem dñica. Sermo habitus ad mēſam ſancti Cypriani in die dñico. de iuſticia. Sermo ij. In quo dicit ꝙ opus dei cum ſit iuſticia quomodo opus dei erit vt in chriſtum credamus.

LEctiones ſanctas plures cū recitarent audiui- Sermo.
mus:⁊ de his nos oportet dicere qꝺ dñs fuerit ccxxxvij.
donare dignatꝰ. Sz lectionū oīs auditor qꝺ re- A
cētiꝰ lectū eſt magis meminit:⁊ vt inde aliqđ a
tractatore ꝟbi dicat expectat. Cū ḡ ī vltimū ſit ſanctū euā
geliū recitatū: nō dubito expectare charitatē veſtrā vt de Mat.xx.
iſta vinea et de ꝯductis:⁊ de mercede denarij aliqđ audia-
tis. Sed ego memini ſuperiore dñico qđ ꝓmiſerim. Cū eſt
de ſancto ꝓpheta qꝺ lectū fuerat aliqđ exponere voluiſſem
lectū autē fuerat querēti homini quibus ſacrificijs placa-
ret deū:renūciatū eſſe nihil ab illo deum querere niſi facere
iudiciū ⁊ iuſticiā: ⁊ diligere miſericordiā:paratūq; eſſe ire Mich.vj.
cū dño deū ſuo:tractaui q̄ntum potui de iudicio:⁊ tātūq; ſer-
mo ꝓductꝰ eſt/ vt nō remaneret tēpori ſpaciū quo poſſem
de ceteris diſputare. Unde me ꝓmiſi hodierno die de iuſti
cia eſſe dicturū. Sed q̄ expectabatis vt de euangelio loq-
rer:nolite vos putare fraudatos. Opꝰ eñ in illa vinea:ipſa
eſt iuſticia. Putate ergo vos eſſe ꝯductos. Qui pueri vene Mat.xx.
runt:prima hora ſe adductos putēt:q̄ adoleſcentuli:tertia:
qui iuuenes: ſexta/q̄ grauiores: nona/qui decrepiti:vnde-
cima. De tpe nolite cauſari. Opus qꝺ faciatis audite:mer-
cedē ſecuri expectate. Et ſi attēditis dñs veſter qualis eſt:
nolite inuidere ſi merces eq̄lis eſt. Qꝺ eſt opꝰ noſtis. Sed
cōmemorabo. Audite qꝺ noſtis:⁊ facite quod audiſtis. Di- B
ximus opꝰ dei eſſe iuſticiā. Interrogatꝰ autē dñs ieſus qꝺ
eſſet opus dei:reſpōdit. Hoc eſt opus dei:vt credatis in eū Ioh.vj.
quē ille miſit. Poterat dicere. Iuſticia eſt opꝰ dei. Nūqđ
ergo nos ꝑſumere aliqđ ꝯducti ꝯtra patrēfamilias auſi ſu
mus? Si iuſticia eſt opus dei:ſicut ego dixi:quomodo erit
opus dei qꝺ dñs dixit vt credat in eū:ſi ipſa ſit iuſticia cre
dere ī eū? Sed ecce inq̄s:a dño audiuimus. Hoc eſt opus
dei vt credamꝰ in eū:a te audiuimꝰ qꝺ opus dei ſit iuſticia
Proba nobis credere in xp̄m:hāc eſſe iuſticiā? Videt mi-
hi q̄ñ tā reſpōdeo querenti ⁊ iuſta flagitāti: videt tibi cre-
dere in xp̄m nō eſſe iuſticiā? Quid eſt ergo? Impone huic
operi nomen. Proculdubio ſi bene ꝯſideras qꝺ audiſti:re
ſpōſurus es mihi. Iſta fides vocat. Credere in xp̄m:fides
vocat. Accipio qꝺ dicis:credere in xp̄m fides vocat. Audi
⁊ tu aliū ſcripture locū. Iuſtus ex fide viuit. Facite iuſtici Abach.ij.
am/credite. Iuſtus ex fide viuit. Difficile eſt vt male viuat Rom.j.
q̄ bene credit. Credite ex toto corde:credite nō claudicātes
nō heſitātes:nō cōtra ipſam fidē humanis ſuſpitionibꝰ ar-
gumētantes. Fides appellata eſt ab eo qi fit qꝺ dicit. Due
ſyllabe ſonāt:cū dicit fides. Prima ſyllaba eſt a facto. Se
cūda a dicto. Interrogo ergo te vtrū credas? Dic. Credo
Fac qꝺ dicis/⁊ fides eſt. Ego eñ reſpōdētis vocē audire
poſſum:cor credētis videre nō poſſum. Sed nunqđ ego ad C
vineā cōduxi q̄ cor videre nō poſſum? Nec ego cōduco:nec
opus iudico:nec ego denariū mercedē preparo. Cooparꝰ
veſter ſum. Pro viribꝰ quas ille donare dignat: in vinea
laboro. Quo aūt animo laborem/q̄ me ꝯduxit videt. Mihi j.Cor.iiij
enim (ait apl's) minimū ē vt a vobis iudicer. Et vos vocē
meā poteſtis audire:nō poteſtis cor videre. Oēs cor nr̄m
deo videndū ꝓponamꝰ:⁊ opus ex animo faciamꝰ. Condu
centē nō offendamꝰ/vt libera fronte mercedē accipiamus.
Et nos chariſſimi videbimꝰ iuicē corda noſtra:ſed poſtea
nūc autē adhuc tenebras mortalitatis huiꝰ circūferimꝰ/et
ad lucernā ſcripture ambulamꝰ:ſicut dicit apl's petrꝰ. Ha ij.Petri.j
bemꝰ certiorē ꝓpheticū ſermonē/cui benefacitis intēdētes
tanq̄ lucerne in obſcuro loco donec dies luceſcat: ⁊ lucifer
oriat in cordibꝰ veſtris. Proinde chariſſimi ꝓpter ipſam
fidē qua credimꝰ in deū:in ꝯparatione infideliū dies ſumꝰ
In infidelitate nox cū ipſis fuimꝰ/modo lux:dicente aplo
Fuiſtis aliq̄n tenebre: nūc autē lux in dño. Tenebre in vo- Ephe.v.

Annotatō bis:lux in dn̄o. Item in alio loco. Omes em̄ vos filij lucis
nūeralis eſtis:ꝛ filij dei. Nō ſumus noctis neq̄ꝫ tenebrarū. Sic vt in
ordinis die honeſte ambulemꝰ. Dies ergo in cōparatione infideliū
ſermonū In comparatiōe ꝟo illiꝰ diei qn̄ reſurgent mortui: ꝛ corru
huiꝰ o pis ptibile hoc induerit incorruptionē/ꝛ mortale hoc induet i
j.Cor.xv. mortalitate:adhuc nox ſumꝰ. Nobis tam̄ iam in die dicit
j.Joh.iij. apl's Johānes. Dilectiſſimi filij dei ſumꝰ. Et tn̄ qꝛ adhuc
nox eſt:qd ſequit: Et nondū apparuit qđ erimꝰ: ſcimꝰ qm̄
cū apparuerit ſiīes ei erimꝰ: qm̄ videbimꝰ eū ſicuti eſt. Sꝫ
iſta merces eſt:nō opus. Uidebimꝰ eū ſicuti ē:ipa merces
eſt. Tūc erit dies quo clarior eſſe nō poſſit. Nūc ḡ in iſto iā
D die honeſte ambulemꝰ. In iſta adhuc nocte nō de inuicē iu
Rom.xiij. dicemꝰ. Uidete em̄ ꝛ ipm aplm paulū q̄ dixit. Sic vt i die
hōeſte ambulemꝰ:nō reſultare neq̄ꝫ diſſonare a coapoſtolo
ij.Petri.j. ſuo petro:q̄ dicit. Cui bn̄facitis intēdentes ſermoni.ſ.diui
no:tanq̄ꝫ lucerne in obſcuro loco:donec dies luceſcat:ꝛ luci
fer oriat in cordibꝰ veſtris. Uidete hoc ipm dicētē ꝛ aplm
j.Cor.iiij. paulū. Itaq̄ꝫ nolite ante tēpꝰ quicq̄ꝫ iudicare. Et qn̄ erit tē
pus: Donec veniat dn̄s ꝛ illuminet abſcōdita tenebraꝝ: et
manifeſtabit cogitationes cordis: ꝛ tūc laus erit vnicuiq̄ꝫ
a deo. Quid eſt ante tēpus niſi anteq̄ꝫ corda inuicem videa
tis: Intēdite ſi hoc eſt qđ dixi. Oia ꝟba ipſiꝰ ſentētie pau
liſper audite. Nolite ante tēpꝰ quicq̄ꝫ iudicare. Et qn̄ erit
tēpus: Dōec veniat dn̄s ꝛ illuminet abſcondita tenebraꝝ:
ꝛ manifeſtabit cogitatiōes cordis:ꝛ tūc laus erit vnicuiq̄ꝫ
a deo. Qūo te reprehendent tenebre qn̄ a luce laudaberis:
Tūc patebūt corda:modo latēt. Suſpectꝰ eſt neſcio q̄s q̄ſi
inimicꝰ:ꝛ forte eſt amicꝰ. Uidet alter quaſi amicꝰ:et eſt for
ſitan occultꝰ inimicꝰ. O tenebre:ſeuit ꝛ amat: blanditur et
odit. Si ex vocibus iudico:trāquillū vitās:ſcopulū icurro
Fugio amicū:hereo iīmico. Hoc fecit cor latēs. Ibi credē
dum eſt:ibi intus:vbi latet:vbi occultū eſt. Ad hoc excolē
dū cōductꝰ es. Ibi credēdo cooperare:vbi te nō videt co
Abacu.ij. operariꝰ tuꝰ:ſed videt te dn̄s tuꝰ. Iuſtꝰ ex fide viuit. Hoc
Rom.j. age. Iā de iudicio hoīe dn̄ico diſputaui: vt iudicares teip
E ſum:ꝛ cū te inuenires peruerſum:nō tibi blādireris:ſed corri
geres te ꝛ fieres rectꝰ ꝛ tibi placeret deꝰ rectus. Nā rectus
deꝰ:puerſo nō placet. Uis vt placeat tibi rectꝰ deus:eſto re
ctus. Iudica teipſum:noli tibi placere. Qđ tibi i te merito
diſplicet/caſtiga/emēda/corrige. Scriptura ſctā ſit tibi tā
q̄ꝫ ſpeculū. Speculū hoc habet ſplēdorē nō mēdacē: ſplen
dorē nō adulātē:nulliꝰ pſonā amātē. Formoſus es:formo
ſum te ibi vides. Fedꝰ es:fedū te ibi vides. Sed cū fedus
acceſſeris/ꝛ fedū te tibi videris:noli accuſare ſpeculū. Ad
te redi:non te fallit ſpeculum:tu te noli fallere. Iudica de te
cōtriſtare de tua feditate/vt cū abieris ꝛ diſceſſeris triſtis
fedus/correctꝰ poſſis redire formoſus. Cū ḡ iudicauerꝭ te
ipſum ſine adulatione iudica:ꝛ primū cū dilectione. Eſt
em̄ qđ iudices: ad qđ vides. Fieri em̄ poteſt vt aliqđ mali
videas vnde ſordeſcas. Fieri pōt vt malū ſuū ipſe primꝰ
tuꝰ tibi ↄfiteat ꝛ prodat amico qđ texerat iīmico. Qđ vide
ris iudica:qđ nō vides deo dimitte. Quando aūt iudicas:
dilige hoīes:oderis vitiū. Noli ppt hoīem diligere vitiū:
nec ppter vitiū odiſſe hoīem. Homo primꝰ eſt tuꝰ. Uitiū
inimicū primo tuo. Tunc amas amicū:ſi oderis qđ nocet
Rom.j. amico. Si credis facis:qꝛ iuſtus ex fide viuit. Qđ abūdat
in rebꝰ humanis:h̄ dico. Aliqn̄ amico tuo chariſſimo iimi
cus ē aliq̄s q̄ erat amicꝰ amboꝝ. Incipiūt eſſe de tribꝰ ami
cis duo inter ſe inimici:qd faciat medius q̄ remāſit: Uult:
exigit:flagitat a te vt oderis cū illo queꝫ odiſſe cepit: et hec
ꝟba tibi dicit. Nō es amicꝰ meꝰ q̄ es amicꝰ iimici mei:que
vox huiꝰ eſt ad te:ipa eſt ꝛ illiꝰ ad te. Tres em̄ eratꝭ. Tres
eratis/duo ceperūt eſſe diſcordes:remāſiſti tu. Si huic te
iūxerꝭ:illū habebis inimicū. Si illi:iſtū. Si ambobꝰ:ambo
murmurabūt. Ecce tētatio. Ecce ſpine in vinea q̄ conducti
ſumꝰ. Expectas forte a me audire qd facias:permane ami
cus amboꝝ. Qui diſcordāt inter ſe ↄcordēt p te. Mala ſi q̄
audis ab altero de altero:noli prodere alteri: ne forte ſint
poſtea amici q̄ modo ſūt iimici:ꝛ pditores ſuos pdāt ſibi
Sed hoc ppter hoīes dixi:nō ppter oculos eiꝰ q̄ nos ↄdu
Eccl.xix. xit. Ecce nemo te pdit. Audiſti: deꝰ videt q̄ te iudicet. Au
diſti ab irato verbū:a dolente:a ſuccenſente:moriatur in te.
Quare prodit: quare pfert: Non em̄ ſi in te fuerit dirūpet
te. Dic ſane amico tuo:q̄ vult te facere iimicū amici tui. Al

loquere etiā egrotātē animū:medicine lenitate pertracta.
Dic illi. Quare vis vt ſim iimicꝰ illiꝰ: Reſpōdet. Quia ini
micus meꝰ eſt. Uis ergo vt ſim inimicꝰ inimici tui: Inimi
cus eſſe debeo vitij tui. Iſte cui me vis facere iimicū homo
eſt. Eſt aliꝰ inimicꝰ tuus cui debeo eſſe inimicꝰ: ſi amicus
ſum tuꝰ. Reſpōdebit. Quis eſt aliꝰ iimicꝰ meꝰ: Uitiū tuū.
Rn̄debit. Qđ eſt vitiū meū: Odiū quo odiſti amicū tuum
Eſto ergo ſilis medico. Medicꝰ nō amat egrotantē ſi non
odit egritudinē: vt liberet egrotū pſequit febrem. Nolite
amare vitia amicoꝝ veſtrorum ſi amatis amicos veſtros
Sed cui dico: Putas ne facio ipe qđ dico. Fratres mei:fa G
cio in me. Prius facio. In me autē facio/ſi a dn̄o accipio:
facio. Odio vitia mea:cor meū ſauādū offero medico meo
Perſequar ea quātū poſſum:gemo de illis:ↄfiteor:qꝛ ſunt
in me:ꝛ ecce ego accuſo me. O qui me rephēdebas:corrige
te. Hec eſt iuſticia:ne dicat nobis. Stipulā in oculo fratris Mat.vij.
tui vides:ꝛ trabem i oculo tuo nō vides. Hypocrita. Eij
ce primū trabē de oculo tuo: et tūc videbis eijcere feſtucā
de oculo fratris tui. Ira:feſtuca eſt. Odiū:trabes eſt. Sed
nutris feſtucā:fit trabes. Ira inueterata:fit odiū. Feſtuca
nutrita fit trabes. Ut ḡ feſtuca nō fiat trabes: non occidat
ſol ſup iracūdiā veſtrā. Uides:ſentis te odio liuentē/ꝛ rep Ephe.iiij.
hendis iraſcentē: Tolle odiū ꝛ recte rephendis. Ira ē in
oculo eiꝰ:i tuo trabes. Nā ſi odiſti tu:qūo vides qđ trabes
Trabes eſt i oculo tuo. Quare trabes eſt in oculo tuo: Qꝛ
feſtucā ibi natā cōtēpſiſti. Cū illa dormiſti:cū illa ſurrexi
ſti. Eam in teipſo excoluiſti:falſis ſuſpitionibus irrigaſti.
Uerba adulantiū ꝛ ad te mala ꝟba de amico deferētiū cre
dēdo nutriſti. Feſtucā nō auulſiſti:diligētia tua trabem fe
ciſti. Tolle trabē de oculo tuo:noli odiſſe fratrē tuū. Expa
ueſcis:an non: Expaueſcis:dico tibi/noli odiſſe ꝛ ſecurus
eris. Et reſpōdes mihi/ꝛ dicꝭ mihi:qd eſt odiſſe: Et quid
mali eſt:qꝛ odit homo iimicū ſuū: Odiſti fratrē tuū:ſed ſi
odiū cōtēnis:audi qđ non attēdis. Qui odit fratrē ſuū ho j.Joh.iij.
micida eſt. Qui odit:homicida eſt. Nunqd modo potes di
cere:qd ad me vt homicida ſim: Qui odit homicida ē. Nō
venenū paraſti: nō ad pcutiēdū inimicū cū gladio pceſſi
ſti:nō miniſteriū ſceleris pparaſti:nō locū:nō tēpus poſtre
mo ipſum ſcelꝰ nō feciſti. Tantū odiſti:ꝛ priꝰ te q̄ꝫ illū occi
diſti. Diſcite ergo iuſticiā vt nō oderitis niſi vitia:homies
ametis. Hoc ſi tenueritis:ꝛ hāc iuſticiā feceritis: vt hoīes
etiā vitioſos ſanari malitia potius q̄ꝫ dānari:bonū opꝰ in
vinea feciſtis. Sed exercete vos in hoc fr̄es mei. Ecce poſt H
ſermonē fit miſſa cathecuminis. Manebūt fideles: veniet
ad locū orōnis. Scitꝭ quo acceſſuri ſumꝰ:qd prius deo di
cturi ſumus: Dimitte nobis debita nr̄a:ſicut ꝛ nos dimitti Mat.vj.
mus debitoribꝰ nr̄is. Agite vt dimittatis: agite. Uenietis
em̄ ad iſta ꝟba orōnis:qūo ea dicitis:quomodo nō dicitꝭ:
Poſtremo iterrogo. Dicitis:an nō dicitis: Odiſti:ꝛ dicꝭ:
Rn̄debis mihi. Ego non dico. Oras:ꝛ nō dicis: Odiſti:et
dicis. Oras:ꝛ nō dicis: Cito reſpōdeo. Ergo ſi dicis:mē
tiris. Si nō dicis:nihil mereris. Obſerua te:attēde te. Mo
do es oraturꝰ:dimitte ex toto corde. Litigare vis cū iimi
co tuo:priꝰ litiga cū corde tuo. Dic cordi tuo. Noli odiſſe.
Illud aūt cor tuū:animꝰ tuꝰ odit adhuc. Dic aie tue. Noli
odiſſe. Quomodo orabo:qūo dicā. Dimitte nobis debita
noſtra: Poſſum qdē hoc dicere. Sed qđ ſequit quō dicā:
Sicut ꝛ nos. Quid: Sicut ꝛ nos dimittimꝰ. Ubi eſt fides:
Fac qđ dicis. Sicut ꝛ nos. Et nō vult dimittere aia tua:ꝛ
ↄtriſtat:qꝛ dicis ei. Noli odiſſe. Reſpōde illi. Quare triſtis Pſ.xlj.
es aia mea:ꝛ q̄re ↄturbas me: Quare ↄturbas me: Quare
triſtis es: Noli odiſſe:ne perdas me. Quare ↄturbas me:
Spera in deo. Lāgues:anhelas:egritudine ſauciaris:non
potes tibi tollere odiū. Spera in deū/medicus eſt: ppter te
pepēdit in ligno:ꝛ nondū eſt vindicatꝰ. Quid vis vindica
ri: Ideo em̄ odiſti vt vidiceris. Uide pendentē dn̄m tuū:
vide pendētē:ꝛ tibi de ligno tāq̄ꝫ de tribunali pcipientem.
Uide pendentē ꝛ tibi lāguenti de ſuo ſanguine medicamē
tem facientē. Uide pēdētē:vindicari vis: Uindicari vis:
vide pēdentē. Audi precantē. Pater ignoſce illis:quia ne Lu.xxiij.
ſciunt qd faciūt. Sed potuit hoc facere dicis mihi:ego nō I
poſſum. Ego em̄ homo ſum:ille deꝰ:homo ego: homo ille:
deꝰ homo. Deꝰ ergo vt qd homo ſi nō corrigit homo: Sꝫ
ecce tibi loquor. O homo:multū eſt ad te imitari dn̄m tuū:

attēde ſtephanū cōſeruū tuū. Certe ſtephanus ſanctus: bo
mo erat an de⁹? Et homo erat. Plane homo erat: hoc erat
qđ tu. Sed qđ fecit: nō fecit niſi donāte illo quē rogas ꝛ tu
Uide tñ qđ fecerit. Loquebať iudeis: ſeuiebat ꝛ diligebat
Utrūq; oſtēdere debeo: q̄ dixi: ſeuiebat: dixi: et diligebat.
Utrūq; debeo demonſtrare: ꝛ ſeuientē ꝛ diligentem. Audi
ſeuientē. Dura ceruice. Uerba ſunt ſancti ſtephani qñ loq̄
Act.vij. bať iudeis. Dura ceruice et incircūciſi corde ꝛ aurib⁹: vos
ſemp reſtitiſtis ſpirituiſancto. Quē pphetaꝝ nō occiderūt
patres veſtri? Audiſti ſeuientē: alterū debeo. Audi ꝛ diligē
tem. Irati illi facti ꝛ graui⁹ inardeſcētes: et mala p bonis
reddētes ad lapides cucurrerūt / dei famulū lapidare cepe
rūt. Hic pba ſancte ſtephane dilectionē tuā: h te videam⁹.
hic ſpectem⁹: hic victorē diaboli triūphatorē q; cernam⁹.
Audiuim⁹ ſeuientē aduerſus tacētes: videam⁹ ſi diligis ſe
uiētes. Seuiebas aduerſus tacētes: videam⁹ ſi diligis la
pidātes. Si eni odiſti ꝛ odiſſe potuiſti: nūc eſt tēp⁹ qñ lapi
daris. Tūc maxime odiſſe debes. Uideam⁹ ſi reddis duri
ciam cordis lapidib⁹ durꝭ: lapidib⁹ q̄ te lapidāt. Lapides
ei mittūt lapides: dura duri. Qui in lapidē legē acceperūt
lapides mittūt. Uideam⁹ chariſſimi / videam⁹ / ſpectemus
magnū ſpectaculū. Expectem⁹ ꝛ diei craſtino pponendū.
Uideam⁹. Ecce ſtephan⁹ lapidať: ſit ɔſtitut⁹ q̄ſi añ oculos
noſtros. Eia membrū xpi: eia athleta xpi: inſpice illū q̄ pro
te pepēdit in ligno. Crucifigebať ille: tu lapidaris. Ille di
Lu.xxiij. xit. Pater ignoſce illis: q̄ neſciūt quid faciūt. Tu quid di
cis? Audiā / videā / teneā: forte poſſum imitari vel te. Pri
Act.vij. mo beat⁹ ſtephan⁹ ſtās orauit pro ſe et ait. Dñe ieſu: accipe
ſpiritū meū. Deinde poſitis genib⁹ p lapidatoribus orās.
Dñe iḡr: ne ſtatuas illis hoc pctm̄. Hoc dicto obdormiuit.
O felix ſomn⁹ ꝛ requies vera. Ecce qđ eſt requieſcere: pro ini
B micis orare. Sed paululū queſo te o ſctē ſtephane: expone
mihi hoc: neſcio qđ: quare p te ſtans oraſti: ꝛ p inimicis ge
nu flexiſti? Reſpōderet fortaſſe qđ itelligim⁹ Pro me ſtās
oraui: q̄ p me q̄ recte deo ſeruiui: orādo ꝛ impetrādo nō la
boraui. Pro me nō laboraui: q̄ q̄ p iuſto orat: nō laborat.
Ideo ſtans p ſe orauit. Uentū eſt vt oraret p iudeis: p iter
fectorib⁹ xpi: p interfectorib⁹ ſanctoꝝ: p lapidatorib⁹ ſuis
attēdit nimiā ꝛ magnā eſſe impietatē ipſoꝝ q̄ difficile dona
ri poſſet: ꝛ genu fixit. Fige genu in hac vinea fortꝭ operator
Fige inq̄ genu in opere hui⁹ vinee: fortiſſime operare. Ma
gnū op⁹ tuū: egregiū ꝛ laudandū multū. Multū altū fodi
ſti: q̄ odiū inimicoꝝ de corde eruiſti. Conuerſi ad dñm.

Dñica viceſima De bono diſcipline: et quomodo diſciplina eſt magiſtra religionis et vere pietatis declarat. Sermo.j.

Sermo. ccxxxviij. Multi ſunt q̄ ſctē doctrine aduerſanť: iuſticiā cul
A pant / ꝛ diſciplinā iperiū eſſe iudicāt: ac rationa
Capi.j. bilē caſtigationē ſupbie aſſignāt cū nō ſit iperiū
niſi vbi aliqđ iubeť iniuſtū: nec ſit ſupbia niſi vbi
negligiť diſciplina. Diſciplina igiť magiſtra eſt religionis:
magiſtra vere pietatꝭ: q̄ nec ideo increpat vt ledat: nec ideo
caſtigat vt noceat. Deniq; mores hoīm irata corrigit: inflā
Puerb.iij. mata cuſtodit. Ita ſalomōe dicēte. Fili ne deficias a diſci
plina dñi: neq; fatigeris cū ab eo increparis. Quē eni dili
git dñs increpat: flagellat aūt oēm filiū quē recipit. Nihil
pfecto eſt qđ nō diſciplina: aut emēdet: aut ſaluum faciat.
Quā ſi qs ſapiēs apprehēderit: nec gratiā amicitiarū per
B dit: nec periculū dānationis icurrit. Nemo diſciplinā irra
Ca.ij. tionabilē putet: ſub qua videt vniuerſis q̄ in celo ꝛ ſub celo
ſunt vbo cooperāte cōpoſitis: oīpotētis dei ſtare ɔſiliū.
In principio eñ operis ſui: de⁹ nihil prius q̄ diſciplinam
Puer.viij. fecit. Nam cū aſſiſtente ſapiētia celū ſuſpēderet: terrā para
ret: maria cōcluderet: ꝛ ſuis locis / ſuiſq; tēporibus curſum
ſolis luneq; globū diſponeret: oīa ſub diſciplina ɔſtituit.
Quid autē nō eſſet tenebroſum: qđ nō incōpoſitū: quid non
habereť abſurdum: niſi ɔſtitutis legib⁹ cūcta ſtaret elemē
ta? Nunquid ſine diſciplina agiť ſolis curſus? Qui q̄uis
diurni itineris neceſſitatē infatigat⁹ ipleuerit: ad officium
tamen ſuū matutin⁹ occurrit: ꝛ ſe in parte celi quotidie ter
raꝝ ſpacia luſtratur⁹ oſtēdit. Tāta eſt diſcipline ratio: vt i
tra tempoꝝ metas lege cōſcriptas ita indefeſſi itineris al
ternis vicibus ſyderū curſus agiteť: vt nec luna defectiōis
ſue dāna effugiat: nec ſolē diurni luminis flāma deſtituat.
Nunq̄d ſine diſciplina eſt q̄ tāti maris fluctus humili ter
rarū littore cōtineť: ꝛ in ſuo ſinu frequēter incitata ventis
altior aggere vnda ɔcludiť? Oīa pfecto inſipiēs natura
cōfunderet: niſi mūdum diſcipline ratio gubernaret. Hec
ideo pponuim⁹ dicere vt diſcereťꝭ euāgelicis pceptis obe
dire: ꝛ celeſtib⁹ obtēperare mandatis. Quid aūt rationalē Gen.j.
animā ꝛ ad dei imaginē factā expediat: facile poteſt homo
intelligere cū videt ſacratis per voluntatē dei cōſtitutioni
bus diſcipline etiā elemēta ſeruire? Audite pphetā dicen C
tem. Seruite dño in timore: ꝛ exultate ei cū tremore. Appre Ca.iij.
hendite diſciplinam neq̄ iraſcať dñs: ꝛ pereatis de via iu Pš.ij.
ſta. Bene in oibus cauſis timor obtēperat diſcipline: q̄ pro
hoc ipſo q̄ iminētes cauſas periculorū / aut iras iudicū ca
uere nouit: poteſtatē cōſeruāde ſalutis obtinuit. Quid igiť
adultero caſtum: qđ furi eſſet tutū: qđ latroni nō peruium?
Quis nō expaueſceret cōcaua littoꝝ: ſecreta ſiluarū? Quid
nō preſumptio poſſideret: niſi furorē animoꝝ ſub metu pe
ne diſciplina cōpeſceret? Ac niſi cōſtitutus eſſet ordo viuē
di: nūq; profecto ſiuē poneret natura peccādi. Nihil eſt qđ
nō gula ſuadeat: ſi gule diſciplina ɔſentiat. Nihil eſt qđ nō
perdat luxuria: ſi amore vitiorum a te diſciplina diſcedat.
Nihil eſt qđ nō habēdi cupiditate anim⁹ occupet: niſi aua
ricie vitiū diſciplina cōdemnet. Oīa ſub metu diſcipline
vitia latēt. Iā non eſt in quo fides vnq; erubeſcat: ſi homo D
futurū dei iudiciū reſpiciat: ꝛ cauſam reddēde rationis in Ca.iiij.
tendat. Nec eſt in quo vindex ſcelerū flamma deſeuiat ſi in
tuitu diſcipline: aut res que ſunt honeſte cogites: aut q̄ ſunt
pudenda caſtiges. Multi ibi nomen crudelitatis imponūt
vbi p amore diſcipline crimē admiſſi ſceleris ſupplicio vē
dicatur latronis: cū ſentētia vindicātis iuſtis legib⁹ ſerui
at: et nō ſolū preſentibus ſed etiā futuris manum porrigat.
Quis igiť non licite crederet ſe debere peccare: ſi impudi
cis ꝛ ipiis actib⁹ iudex nō perſcriberet diſciplinā? Uidea
mus qđ lex loquať. Nō occides: nō adulterabis: nō falſum Exo.xx.
teſtimoniū dices. Hec ſunt diſcipline legis: quibus etiā di
ſtrictio ſentētie ſecularꝭ obſequiť: impugnādo turpia: reſe
cādo crimin oſa. Nam adiicit ſcriptura. Iudex non eſt vin Rom.xiij
dex poſitus boni operis: ſed mali: ita vt etiā vicarium pene
gen⁹ exigat cum dicat. Oculū p oculo: dentē p dēte. Sed Leuiti.
iſtam antiquā ſentētie ſeueritatē: facile vitare poſſumus: ſi xxiiij.
flāmas futuri iudicij cogitem⁹. Abſolute aūt docet paul⁹ E
apoſtol⁹ poſſe ɔtemni ſecularis arma iudicij: qui dicit. Si Capi.v.
vis poteſtatē nō timere: qđ bonū eſt fac. Sed hec nō ocioſe Rom.xiij.
tractanda ſunt. Nā cū de his terrenis poteſtatib⁹ apoſtoli
doctrina cōmemorat: ſenſib⁹ noſtris celeſtis iudicij partes
inſinuat. Nā cū docet ſeruiendū ſeculi legib⁹: admonet ne
ceſſario hoīem futuris cauere tēporibus. Si vis (inq̄t) non
timere poteſtatē: qđ bonū eſt fac: hoc ē dicere. Si vis futu
rum non timere iudiciū. Declina a malo ꝛ fac bonū. Ergo Pš.xxxvj.
hāc primā cōſtitutionis formā que ſeculi legibus caret: ca
uere debem⁹ ꝛ vincere vt poſſim⁹ a nobis illud preiudiciū
perpetue mortis excludere: quia quos iſta tēporalis nō af
fligit pena: hos illa in eternū inſatiabili tormentoꝝ pſequi
tur dolore. Nemo autem illud homicidij crimen euaſiſſe ſe
eſtimet: quē excuſatū ſecularis iudicij corrupti ſentētia ab
ſolueris. Nec ille adulterij facinus pretermiſſum putet qui in
dulgētie lege deprehēſus euaſit. Nemo cū ſanam dexterā
videt falſitatis: reo debita iure ſupplicia iudicet fuiſſe ɔceſ
ſa. Defunctis corporib⁹ ſalua ſunt crimina: niſi fuerint pri⁹
apud deū lachrymaꝝ interceſſione purgata. Expectat eñ
reū ſuū gehēna debitis armata ſupplicijs: ad cōfuſionem
magis preſentis vite: nō ad abſolutionē criminis pertinet
auctoritas ſentētie ſecularꝭ. Illa ergo nobis ſunt ante oīa
cogitāda ſupplicia: vbi homo viuet durante pena: vbi nec
tormēta corpori: nec deſunt mēbra tortori. Que tamen faci
le vitare poſſum⁹ ſi habenas diſcipline teneamus: dicente
apoſtolo. Uis nō timere poteſtatē: qđ bonū eſt fac: ꝛ habe Rom.xiij.
bis laudem ex ea. Quis ſapiēs non ad hec diſcipline bona
animū letus appōat: vbi poteſt homo nō ſolū criminis pe
nam vitare: ſed etiā gratiā laudationis acquirere? Audite F
prophetā dicentē. Apprehēdite diſciplinā nequādo iraſca Ca.vj.
tur dñs: et pereatis de via iuſta. In hoc loco ad illos puto Pš.ij.
pertinet iſta ſentētia ad quos nondū diſciplina puenit: qui

Annotatō adhuc in deuijs morātur: capti antiquo ſuperſtitionis er-
nūeralis rore. Probant̄ eñ nunꝗ̄ ſub lege vixiſſe qui admonent̄ ſtu
ordinis dium vt apprehendāt diſciplině. Sequit̄ in pſalmo. Nequā
ſermonū iraſcatur dñs ⁊ pereatis de via iuſta. Ergo ſi illos ꝓpheta
hui⁹ opis reos ſtatuit ad quos diſcipl'a nūꝗ̄ puenit: qd̄ de illis iudi-
candū putam⁹ quos diſciplina deſtituit? Inter vtroſq̄
act⁹ auctoritas ꝓphetice lectiōis icuſat minorē plane cul-
pam nō perueniſſe ad diſciplinā ꝗ̄ legē diſcipline reſpuiſſe
Sapie.iij. Ecce dicit ꝓpheta. Qui ſpernit diſciplinā: odit aiam ſuā.
Et vere vt dixit ita eſt. Nam hoſtis eſt ⁊ inimicus aie ſue.
qui ſpretis diſcipline monitis: diabolicis occupat̄ officijs.
G Dicūt aliquāti diſciplinā ſatis duris legib⁹ cōſtitutā. Lo
Ca.vij. quātur iſta ſatis miſeri: quos ad oẽ facinus ille diabol⁹
auctor mortis inuitat: quoꝝ mentes inſatiabilis gula poſſi
det: ſuper quos regnat ebrietas: quos turpis luxuria capti
uos tenet / ⁊ a quib⁹ nūꝗ̄ ſupbia ingrata diſceſſit. Illis au-
tem quib⁹ eſt ſtudiū honeſte fidem ſeruare ꝯtinentie: humi
Mat.xi. litati pietatiq̄ ſeruire: dulce diſcipline onus eſt: ⁊ leue iugū
H dñi: qd̄ non grauat niſi perditos aut perituros. Erubeſco
Ca.viij. dicere in ꝯfuſionē humane negligētie: quare apud aliquan
tos parū ꝓficiat diſciplina: cū videam⁹ paſtorale magiſte
rium etiā apud muta aialia nō perire. Doceāt nos ecce ſer
uare ordinē diſcipline: tam dociles equoꝝ animi cū i gyrū
ducti flexuoſis greſſibus membra cōponunt: ⁊ ſub vni⁹ ha
bene retinaculo ita ſtudioſe cōſentiunt: vt currendi ⁊ ſtādi
mod⁹: ſub quadā legū diſpoſitione ſeruet̄: ita quos natura
numero diuidit: ſtudio diſcipline cōiūgit. Videte ꝗ̄ fortis
boū corporis plauſtro ſubiaceant: que in tāto iperio animū
parant: vt tumētia naturaliter leui iugo colla ſupponāt: ita
diſcipline ꝯſtitutionib⁹ ſeruiūt: etiam que in feritate naſcū-
tur. Unde miror aliquotiēs hominē cui ineſt ſapientia ⁊ in
tellectus: prudētie paſſim precepta diſcipline negligere: cū
videam⁹ mutū animal vitia cauere: iuſſis obtēperare: ipe-
rio deſeruire: atq̄ ita ad oēm obediētiā animos aptare: vt
cū opus fuerit armatis legionibus occurrat: ⁊ hoſtilib⁹ ſe
telis obijciat iuſſum. Audite in hoc loco ꝓphetā dicentē.
Eſaie.j. Cognouit bos poſſeſſorē ſuū ⁊ aſinus preſepe dñi ſui: iſrael
autē nō me cognouit. Vereor dicere: ne veſtrā negligentiā
pulſet iſta ſentētia. Non autē cognouit dñm qui ꝯditionis
ſue nō cognoſcit officiū. Oſtēdā ſane quomodo dñs poſſit
aut inueniri: aut cognoſci: ſi tamen eſt animus vidētis. Si
vis videre dñm: require mēdicū: reſpice ad pauperē: ſuſci-
pe peregrinū: viſita infirmū: curre ad carcerē. Si vis vide-
Eſa. lviij. re deū: vincula captiuitatis abſolue: nodos ligatarū incide.
Mat.xxv Audi de hoc dñm dicentē. Eſuriui ⁊ dediſtis mihi mādu-
care. Sitiui ⁊ dediſtis mihi bibere: hoſpes fui ⁊ ſuſcepiſtis
me: nudus fui ⁊ veſtiſtis me: Infirmus fui et viſitaſtis me: in
carcere erā ⁊ veniſtis ad me. Moneo itaq̄ ne deſpicias nu
dum: ne ceco manū ſubtrahas: nec inuolutū pānis contem
Mat.ij. nas. In hac enī veſte primū dñs cū a magis quereret̄ inuē
I tus eſt. Et quia de diſciplina fecim⁹ mētionē ſub qua fides
Ca.ix. chriſtiana viget: neceſſe eſt vt oīa in aures veſtras vite or-
namēta deferant̄: vt intelligat vnuſquiſq̄ parū ſibi ꝓdeſſe
cōuerſationis famā: niſi i cōtemptu mundi amauerit diſci
plinam. Ergo cui ſtudiū eſt chriſtū colere: prius cordis et
corporis ſuſcipiat idumēta. Oīs igitur vita religionis pro
feſſe integritatis debet famā ſentire: ne quē expectat coro-
na virtutis pudoris dāno feriat. Corporis itegritas vitā
muniat: integritatē fides incōtaminata cuſtodiat: vt manē
te vtriuſq̄ partis beneficio: imaculatū hoīem faciat regna
re cū chriſto. Sed in hoc ſolū conſtat cōuerſationis noſtre
ratio vt boni ſim⁹. Laborandū igit̄ illi ante oīa eſt: vt q̄ bo
nitatem ſequit̄: bonus eſſe iudicet̄. Nam ꝗuis homo purū
corp⁹ imaculatūq̄ cuſtodiat: laceratā vitā ad deū portat:
cui⁹ actus vultū infamat: licet ſciamus cōſcientiā ſolā bo-
nis actibus poſſe ſufficere. Sed quāto melius eſt vt ſemper
de te bene ſentiat: qui ſemp circa ianuā ſuā varijs ſuſpitio-
nibus frequenter egrotat. Inſitū eſt enī naturaliter vulgo
vt de homo ſemp male iudicet. Sed tu qui curā bone fame
colis: ſtudio tuo gratiā itegre opinionis acquire. Uita er-
go noſtra ita ſit lucida vt ſit omibus nota. Integritas reli
gioni: pudor ſeruiat humilitati. Quem amor tenet ſeruāde
K integritatiſ: ante oīa falſi ad ſe famā nō admittat erroris.
Capi.x. Magnū eſt quidem ⁊ glorioſum / ⁊ vſq̄ ad celū omniū ore

preferendū: nūꝗ̄ malis actibus locū dediſſe: ſed multo for
tius eſt: nūꝗ̄ falſis ſuſpitionib⁹ laboraſſe. Quid eni tibi ꝓ-
deſt ſobrietas: ſi vitia ebrietatiſ exerceas? Quis te nō ebriū
iudicet: ſi iter effluentes vino calices ſaltātium gyros imi
teris? Quis te caſtum putabit / ſi te viderit meretricū fabu
lis mixtū: ſcenico ſermone cōpoſitis: aut loquētem turpia:
aut īhoneſta reſonātem? Laudo quidē ꝙ cōſcientiā habe- A
as caſtitatis i te: ſed odi colloquiū meretriciſ. In quo loco
fortaſſe dicat tibi aliqs. Sufficit mihi pura ꝯſciētia. Utiꝗ̄
ad inocentiā pertinet tibi ſoli ſufficit: ſed prouidēdum eſt
ne facilitate tua alter peccet: ⁊ alienū peccatū in te redūdet
iuxta illud qd̄ dicit ſcriptura. Ue illi per quē ſcādalum ve Matthei.
nit. Quis autē precioſo ſerico corp⁹ veſtias: et niueo vel- xviij.
lere membra cōponas: nō ſine macula diem tranſigis ſi ca-
mini ardētis ora cōtigeriſ. In omi igitur actu tuo vitā tuā
diſciplina comitet̄. Si vis placere chriſto: elabora vt ꝓfeſ
ſionē tuā fides adiuuet: fama cōmēdet. Precedat vos pa-
tiētia humilitatis ſocia: aſſiſtat pudicitia integritatis ma-
giſtra: fugiat cupiditas: erubeſcat ebrietas: luxuria actus
ſuos lugeat: ſuperbia ꝯfuſa diſcedat. Quicūq̄ igit̄ eſt q̄ fe-
ſtinat deū agnoſcere: ſub hoc diſcipl'e ordine xp̄m poterit
inuenire. Multa quidē erāt adhuc dilectiſſimi: q̄ diſcipline
ratio ſuadebat apire: q̄ iterim putauim⁹ differēda: ne ocio-
ſis aurib⁹ faſtidiū pararet longa narratio. Sane ne quid ī
hoc opere ſubtraxiſſe videamur: elaborabim⁹ vt ea q̄ reli-
gioſis actibus competūt ſequenti tempore differamus.

¶ In eadem dñica De diſciplina chriſtiana: et quō diſcipline dom⁹ eſt eccleſia: ⁊ qd̄ in ea diſcit̄: q̄re diſcit̄: q̄ diſcunt̄ / ⁊ a quo: declarat. Sermo.ij.

Locut⁹ eſt ad nos ſermo dei: ⁊ deprōptus eſt ad Sermo.
exhortationē noſtrā: dicēte ſcriptura. Accipite ccxxxix.
diſciplinā i domo diſcipline. Diſciplina: a diſcē A
do dicta eſt. Diſcipline dom⁹ ē eccl'a xp̄i. Quid Capi.j.
ergo hic diſcit̄? Uel quare diſcitur? Qui diſcūt? A quo di-
ſcunt. Diſcit̄ bene viuere. Propter hoc diſcit̄ bene viuere:
vt puenīat ad ſemp viuere. Diſcūt chriſtiani: docet chriſt⁹
Primo ergo qd̄ ſit bene viuere: deīde q̄ ſit merces bone vi
te: tertio q̄ ſint veri chriſtiani: quarto qs ſit verus magiſter
pauca loquētib⁹ nobis ſicut dñs donat audire dignamini
Oēs in domo diſcipline ſum⁹: ſed multi nolūt audire diſci B
plinā: ⁊ qd̄ eſt pueriſius nec i domo diſcipline volūt habere Ca.ij.
diſciplinā. Cū ꝓpterea debeant i domo diſcipline accipe-
re diſciplinā vt ſeruēt illā ⁊ i domib⁹ ſuis: ipſi contra diſci-
plinationē nō ſolū i domib⁹ ſuis habere nolūt: ſed nec illā
ſecū ferre etiā ad domū diſcipline. Ideo apud quos nō va Mat. xiij.
cat verbū dei q̄ cor auri ꝯiūgūt: q̄ nō ſunt via vbi ſemē qd̄
ceciderit ab auib⁹ colligit̄: q̄ nō ſunt petroſa loca vbi ſemē
qd̄ ceciderit altā radicē habere nō poteſt / ⁊ ad horā exit et
ī eſtu areſcit: q̄ nō ſunt ager ſpinoſus vbi ſemē cū germina
uerit ⁊ in auras ſurgere ceperit ſpinarū denſitate ſuffocat̄:
ſed q̄ ſunt terra bona parata ſemen accipere: ⁊ fructū redde
re vel centenū vel ſexagenū vel tricenū: recordent̄ non ſine
cauſa intraſſe diſcipline ſcholam: ⁊ has me ſimilitudines ex
euāgelio cōmemoraſſe. Qui ergo tales ſunt: accipiāt qd̄ p
me dñs dicere dignat̄. Ego qm̄ ille ſemiat: qd̄ ſum? Uix co
phin⁹ ſeminātis. Ipſe in me ponere dignet̄: qd̄ vobis ſpar-
gat. Nolite ꝗ̄ attēdere ad vilitatē cophini: ſ3 ad charitatē.
ſeminis ⁊ poteſtatē ſemiatoris. Quid ē ꝗ̄ bñ viuere? Quid C
hic diſcit̄? Precepta multa ſunt in lege: quib⁹ ipſa vita bo- Ca.iij.
na cōtinet̄: imperat̄ ⁊ diſcit̄. Multa oīno precepta ſunt ⁊ ī-
numerabilia. Preceptoꝝ ipſoꝝ paginas vix quiſq̄ enume
rat: ꝗ̄to magis ipſa q̄ voluūt? Tamen deus ꝓpter eos q̄ ſe
volūt excuſare: vel q: eis no vacat legere: vel qi nō norūt le
gere: vl' q: nō poſſunt facile itelligere vt excuſationē nemo
habeat i die iudiciſ: voluit (ſicut ſcriptū eſt) cōſummare et
breuiare v̄bū ſuper terrā: ſicut de illo ꝓpheta predixerat.
Uerbū eñ ꝯſummās ⁊ breuians faciet dñs ſup terrā. Hoc Eſaie.x.
ipſum verbū cōſummatū et breuiatū: nec obſcuꝝ eſſe deus
voluit. Ideo breue: ne nō vacaret legere. Ideo apertum ne
dicat nō mihi licuit itelligere. Theſaurus ergo eſt magn⁹ D
diuinarū ſcripturaꝝ: habens in ſe mirabilia precepta mul- Ca.iiij.
ta: tanꝗ̄ multas gemmas: ⁊ ſpecioſa monilia: ⁊ vaſa ingētia
⁊ magni metalli. Sed qs poteſt ſcrutari theſauꝝ iſtū: ⁊ vti

coꝛ et ꝑuenire ad oīa q̄ ibi ſūt? Quū hāc ſimilitudinē dn̄s de
Mat. xiij. dit i euāgelio ſuo ꝛ dixit. Simile eſt regnū celoꝝ theſauro
inuēto in agro: ne q̄s ſe mīn⁹ idoneū diceret ad ꝑſcrutādū
Vbi. ſ. theſaurū: ꝯtinuo dedit aliā ſilitudinē. Simile eſt (inq̄ens)
regnū celoꝝ homini negociatoꝛi q̄rēti bonas margaritas:
q̄ iuenit vnā ꝑcioſam margaritā: ꝛ vēdidit oīa q̄ habuit et
E emit illā: vt ſi piger eras ad ſcrutādū theſauꝝ: nō ſis piger
Capi. v. vnā margaritā ſub lingua ferre: ꝛ quo vis ſecur⁹ ambulare
Mat. xxij Quid eſt ḡ verbū cōſummās ꝛ breuiās? Diliges dn̄m deū
tuū ex toto corde tuo: ꝛ ex tota aīa tua: ꝛ ex tota mēte tua:
ꝛ diliges ꝓximū tuū tāq̄ teipſm. In his duob⁹ ꝑceptis to-
ta lex pēdet ꝛ ꝓphete. Ecce q̄d diſcit in domo diſcipline.
Diligere deū: diligere ꝓximū. Deū tanq̄ deū: ꝓximū tāq̄
teipſum. Nō eni iuenis parē deo: vt poſſit tibi dici. Dilige
deū ſicut diligis illū. De ꝓximo inuēta eſt tibi regula: q2 in
uētus es ꝓximo tuo par. Tu ipſe q̄ris quō diligas ꝓximū
Attēde teipſum: ꝛ quō te diligis: ſic dilige ꝓximū. Nō eſt
F vbi erres. Volo ḡ iā ꝛ tibi ꝯmittere ꝓximū tuū vt diligas
Ca. vj. eū tāq̄ teipſum. Volo: ſed adhuc timeo. Volo tibi dicere.
Dilige ꝓximū tuū ſicut teipſum: ꝛ timeo. Adhuc ei diſcute
re volo: quō diligas teipſm. Noli ḡ egreferre. Nō es tuipſe
facile dimittēdus: cui eſt ꝓxim⁹ ꝯmittēdus. Nō trāſitorie
tecū agendū eſt. Tu vn⁹ hō es: ꝓximi tui multi ſunt. Nō ei
ꝓximo ſic debes itelligere ꝓximū: vel fratrē: vel cognatū:
vel affinē. Proxim⁹ eſt omi homini: oīs homo. Proximi
ſibi dicunt: pat ꝛ fili⁹: ſocer et gener. Nihil tā ꝓximū q̄ hō
et homo. Sed ſi putam⁹ nō eſſe ꝓximos: niſi q̄ de hiſdē pa-
rētib⁹ naſcunt: adā ꝛ euam attēdam⁹ ꝛ oēs fres ſum⁹. Et
ſiq̄dē fratres ſm q̄ð hoīes ſum⁹: q̄to magis ſm q̄ð xp̄iani
ſum⁹? Ad id q̄ð hō es: vn⁹ pat fuit Adā: vna mater Eua.
Ad id q̄ xp̄ian⁹ es: vn⁹ pater eſt de⁹: vna mater eccl̄ia. Ui
dete ḡ q̄tos ꝓximos habeat vn⁹ hō. Oēs hoīes i quos i-
G currerit: q̄b⁹ iūgi potuerit: ꝓximi ei⁹ ſunt. Quō ḡ diſcutiē-
Ca. vij. dus eſt vtrū diligat ſe: cui cōmittēdi ſunt tot ꝓximi: vt ſic
eos diligat tāq̄ ſe? Nō ḡ iraſcat vnuſq̄ſq: ſi diſcutio quō
ſe diligat. Certe ego diſcutio: ipſe ſe iueniat. Ut q̄d ei diſcu
tio: q2 ego inuētur⁹ ſum? Ideo diſcutio vt ipſe ſe iterroget
ipſe ſibi appareat: ipſe ſe nō lateat: ipſe ſe ſibi non abſcōdat:
ipſe ſibi ſe ante oculos ſuos: nō poſt dorſum pōat. Me loq̄n
te faciat hoc: me neſciēte faciat hoc. Quō te diligis q̄ſquis
me audis: imo q̄ſquis deū ꝑ me audis i hac domo diſcipli
ne? Attēde te quō te diligis. Profecto eni ſi te interrogem
vtrū diligas te: reſpōdebis q2 diligis. Quis ei ſe odit? Er-
go nō diligis iniq̄tatē: ſi te diligis. Nā ſi diligi iniq̄tatē: nō
Pſ. x. ego dico. Pſalmū audi. Qui diligit iniq̄tatē odit aīam ſuā.
Ergo ſi diligis iniq̄tatē: audi veritatē. Veritatē nō te pal-
pantē: ſed aperte tibi dicētē. Odis te. Quāto magis dicis:
q2 amas te: odis te. Qui ei diligit iniq̄tatē: odit animā ſuā.
Quid dicā de carne: q̄ pars eſt vilioꝛ hoīs? Si aīam odit:
quō carnē diligit? Deniq̄ q̄ amant iniq̄tatē: et odiūt aīam
ſuā: oēm turpitudinē exercēt de carne ſua. Iā ḡ q̄ diligi ini
quitatē: quō tibi volebas cōmitti ꝓximū: vt diligeres eum
tāq̄ te? Homo q̄d perdis te? Si eñ tuipſe ſic te diligis: vt
perdas te: ſic ꝓfecto perditur⁹ es et eū quē diligis ſicut te.
Nolo ḡ quēq̄ diligas: vel ſol⁹ peri: aut corrige dilectionē
H aut reſpue ſocietatē. Dictur⁹ es mihi. Diligo ꝓximū tāq̄
Ca. viij. meipſum. Audio plane: audio. Inebriari vis cū illo quē di
ligis tāq̄ teipſm. Bene nobis faciam⁹ hodie: q̄ntum poſſu-
mus bibam⁹. Vide q2 ſi ſic te diligis: ꝛ illū ad te trahis: et
ad q̄ð amas vocas: neceſſe eſt vt quē diligis tāq̄ teipſum:
illuc eū trahas ad q̄ð ꝛ tu amas. Human⁹ hō: imo beluin⁹
amādo talia q̄lia belue. Beluas eñ deus ꝓſtratas in faciē
fecit paſtū q̄rentes de terra: te in duos pedes erexit de ter-
ra: tuā faciē ſurſum attēdere voluit. Nō diſcordet coꝛ tuū
a facie tua: nō habeas faciē ſurſum et coꝛ deoꝛſum. Immo
verū audi: ꝛ verū fac ſurſum coꝛ: ne mētiaris i domo diſci
pline. Qñ eñ audis: reſponde: ſed ſit verum q̄ð reſpondes.
Sic te dilige: ꝛ diliges ꝓximū tuū tāq̄ teipſum. Quid eſt
Mat. xxij eñ ſurſum habere coꝛ: niſi q̄ð dictū eſt pri⁹. Diliges dn̄m
deū tuū ex toto corde tuo: ꝛ ex tota aīa tua: ꝛ ex tota mente
I tua? Q2 ḡ duo ꝑcepta ſunt: ſi vnū diceret nō ſufficeret. Suf
Ca. ix. ficit ꝛ vnū ſi itelligat. Nā ꝛ aliq̄ñ ſic loquit ſcriptura: ſicut
Rom. xiij. paul⁹ ap̄ls. Nō adulterabis: nō homicidiū facies: nō cōcu
piſces: ꝛ ſi q̄ð eſt aliud mādatū: i hoc ſermone recapitulat.

Diliges ꝓximū tuū tāq̄ teipſum. Dilectio ꝓximi malū nō
opat. Plenitudo aūt legis eſt charitas. Quid ē charitas?
Dilectio. Nihil videt dixiſſe de dilectiōe dei: ſed ſolā ꝓxi-
mi dilectionē dixit ſufficere ad iplēdā legē. Quicq̄d ē aliud
mādatū: in h̄ ſmōe recapitulat: in h̄ ſmone iplet. In quo?
Diliges ꝓximū tuū tāq̄ teipſm. Ecce vnū ē. Certe duo ꝑ- Mat. xxij
cepta ſunt in q̄b⁹ ꝑceptis tota lex pēdet ꝛ ꝓphete. Videte
quō pl⁹ breuiatū eſt: ꝛ adhuc pigri ſum⁹. Ecce q̄ duo erāt:
vnū factū eſt. Proꝛſus ꝓximū dilige: ꝛ ſufficit. Sʒ dilige
quō teipſm diligis: nō quō teipſm odiſti. Dilige ꝓximū tuū
tāq̄ teipſm. Sed pri⁹ eſt vt diligas teipſm. Querere debes
quō diligas teipſm: et audire habes. Diliges dn̄m deū tuū
ex toto corde tuo: ꝛ ex tota aīa tua: ꝛ ex tota mēte tua. Nō K
eſt quō a ſe fieri nō potuit: ſic nec beat⁹ a ſe fieri poteſt. Alia Capi. x.
res eū fecit hoīem q̄ð nō eſt ipſe hō: alia res eū factura eſt
beatū q̄ð nō ē ipſe hō. Deniq̄ errās videt ipſe: q2 ꝑ ſe nō pōt
beat⁹ eſſe: ꝛ amat aliud vñ ſit beat⁹. Vñ ſe fieri putat btm̄ h̄
amat. Quid putam⁹ amat: vñ putat ſe fieri btm̄? Pecuniā:
aurū: argētū: poſſeſſiones. Breuiter dico pecuniā. Totū ei j. q. iij. totū
q̄cq̄d hoīes poſſidēt i tra: oīa quoꝝ dñi ſūt: pecunia vocat.
Seru⁹ ſit: vas: ager: arboꝛ: pec⁹: q̄cq̄d hoꝝ eſt: pecunia dr̄.
Et vñ eſt ꝑmū vocata pecunia? Io pecunia: q2 antiq̄ totū
q̄ð habebāt in pecoꝛib⁹ habebāt. A pecoꝛe pecunia vocat.
Legim⁹ āntiq̄s pr̄es fuiſſe diuites paſtoꝛes. Ergo pecuniā Genes.
diligis o hō vñ putas te fieri btm̄. Pecunia eſt: ꝛ multū eā xxxvj.
diligis. Volebas diligere ꝓximū tāq̄ teipſm: diuide cū illo
pecuniā tuā. Quid eſſes diſcutiebā. Inuēt⁹ es: apparuiſti
tibi. vidiſti te: ꝯſideraſti te. Nō es parat⁹ diuidere pecuniā
tuā cū ꝓximo tuo. Sed q̄d mihi r̄ndet benigna auaricia? L
Quid mihi r̄ndet? Si diuiſero cū illo: minus erit: ꝛ mihi: et Ca. xj.
illi minuet q̄ð amo: nec totū habebit ille: nec totuʒ habebo
ego. Sed q2 diligo eū tāq̄ meipſum: opto illi vt tātū habe-
at: vt nec meū minuat: ꝛ ipſe mihi coequet. Optas vñ nihil
perdas: atq̄ vtinā hoc verū dicas vel optes. Timeo eñ ne
inuideas. Quō eni ſocialiʒ erit felicitas tua quā torquet fe
licitas aliena? Nōne cū ceperit diteſcere vicin⁹ tu⁹: ꝛ inci-
pere quaſi ſurgere ꝛ ire poſt te: times ne ſequat te: times ne
trāſeat te? Certe diligis ꝓximū tuū tāq̄ teipſm. Sed nō lo
quar de inuidis. Auertat eñ de⁹ hāc peſtē ab animis oim
hoim: ne fiat xp̄ianoꝝ: vitiū diaboli: cū q̄ ſolo diabol⁹ re⁹ ē
ꝛ inexpiabiliter re⁹. Nō eñ dr̄ diabolo vt dānet: adulteriū
ꝯmiſiſti: furtū feciſti: villā alienā rapuiſti: ſʒ homini ſtāti la
pſus iuidiſti. Inuidētia diaboli cōuitiū eſt: ſed habet ma-
trem ſuā. Supbia vocat mater inuidie. Supbia inuidos fa
cit. Suffoca matrē: ꝛ nō erit filia. Ideo humilitatē docuit
xp̄s. Nō ergo loquoꝛ inuidis: bene optantib⁹ loquoꝛ. Illis
loquoꝛ q̄ optāt bene amicis: vt habeāt tantū quātū habēt
et ipſi. Optāt bene egentib⁹ vt habeāt quātū ꝛ ipſi: ſed no-
lunt illis dare ex eo q̄ð habent. Inde te iactas hō xp̄iane:
q2 optas bene. Melioꝛ te eſt mēdicus q̄ plura tibi optat et
nihil habet. Bene vis optare nihil a te accipienti. Da ali- M
q̄d bene optāti. Si bonū eſt bene optare: redde mercedem. Ca. xij.
Optat tibi bene paup q̄d trepidas? Addo aliq̄d. In domo
diſcipline es. Addo aliq̄d q̄ð dixi. Da bene optāti: xp̄s eſt.
Ipſe a te petit q̄ tibi dedit. Erubeſce. Ille diues paup eſſe
voluit: vt haberes pauperes quib⁹ dares. Da aliq̄d fratri
tuo. Da aliq̄d ꝓximo tuo. Da aliq̄d comiti tuo. Tu diues
es: ille paup eſt. Vita iſta via eſt: ſimul ambulatis. Sʒ foꝛ-
te dicis. Ego diues: ille pauper. Simul ambulatis an nō?
Quid eſt q̄ð dicis. Ego diues: ille paup: niſi ego oneratus
ille leuis? Ego diues: ille paup. Sarcinā tuā cōmemoꝛas:
pōd⁹ tuū laudas. Et q̄ð graui⁹ eſt: cōſtrinxiſti ad te ſarci-
nā tuā: ideo nō potes poꝛrigere manū tuā. Onera te: liga te
q̄d te iactas? q̄d te laudas? Solue vīcula tua: minue ſarci-
nā tuā. Da comiti: ꝛ illū adiuuas: ꝛ te releuas. Inter has vo N
ces tuas laudātes ſarcinā tuā: adhuc xp̄s petit ꝛ nō accipit Ca. xiij.
ꝛ offēdis nomē pietatiſ crudelib⁹ vocib⁹ ꝛ dicis. Et q̄d fuo
filijs meis? Xp̄m illi oppono: filios ſuos mihi repōit. Iſta
ꝓ iuſticia magna vt habeat vñ luxuriet fili⁹ tu⁹: ꝛ egeat dn̄s
tu⁹? Cū ei vni ex minimis meis feciſtiſ: mihi feciſtiſ. Nō legi- Mat. xxv.
ſti: nō aduertiſti. Cū vni ex minimis meis ñ feciſtiſ: mihi nō fe
ciſtiſ? Nō legiſti: nō timuiſti. Ecce q̄s eget ꝛ filios tuos nūe
ras: poſtremo niſi era filios tuos: adde vnū illū inī illos dn̄ʒ
tuū. Unū habes: ſit ille ſcd̄s. Duos habes: ſit ille tri⁹. Tres

habes: ſit ille q̄rt⁹. Nihil hoꝝ vis? Ecce quō diligis proxi
mū tuū quē tibi facis ſociū ad iſtā ꝑditionē. Quid tibi di-
cetur⁹ ſum. Diliges ꝓximū? Quid illi in aures inſuſurrabis
hō auare: niſi filiu⁹ aut fr̄ aut pr̄: bonū ē nobis vt cū hic viui
mus: bn̄ ſit nobis? Quātū habebis: tant⁹ eris. Frange lunā:
O fac fortunā? Iſta iſuſurrabis ꝓximo tuo: q̄ nō didiciſti in
Ca.xiiij. domo diſcipline nec audiſti. Nolo ſic diligas ꝓximū tuū.
j.Cor.xv. O ſi poſſē facere: vt nulli iſugereris. Corrūpūt ei mores bo
nos colloq̄a mala. Sz nō poſſū. Nō poſſū facere vt nulli iſu
garis: cui mala iſta q̄ nō vis dediſcere iſuſurres: ⁊ non ſolū
nolis dedoceri: ſz affectas ēt docere. Nolo: imo volo ſz non
poſſū te diſiūgere ab aurib⁹ alioꝝ. Alios admoneā: ad q̄rū
aures ābis: q̄rū aures penetrare molirꝭ: ad q̄ꝝ corda ꝑ au-
res itrare diſponis. O q̄ accipis v̄bū ſanū i domo diſcipli
Eccl. ne: ſepi aures tuas ſpinis. Corrūpūt mores bonos colloq̄a
xxviij. mala. Sepi aures tuas ſpinis. Sepi ⁊ ſpinis ſepi: vt ille q̄ i
portune itrare auſ⁹ fuerit: nō ſolū nō repellat: ſz ēt ꝓpūgat.
Repelle illū a te: dic: xp̄ian⁹ es: xp̄ian⁹ ſū. Nō accepim⁹ h̄ i
domo diſcipline. Nō h̄ accepim⁹ in illa ſchola: quā gratis
itrauim⁹ Nō h̄ didicim⁹ ſub illo mgr̄o cui⁹ cathedra i celo
P ē. Noli mihi iſta dicere: aut noli ad me accedere. Hoc ē eīn
Ca.xv. Sepi aures tuas ſpinis. Cōuertā me ad illū. Auar⁹ es: pe-
cuniā amas. Beat⁹ eē vis: deū tuū ama. Pecūia te nō facit
btm̄. Tu eā facis ornatā: nō illa te btm̄. Sz q̄ multū amas
pecuniā: video q̄ ꝑgis q̄ iuſſerit cupiditas. Piger pergē q̄
iubet charitas. Reſpice ⁊ vide q̄ꝫ mltū iterſit iter pecuniā
tuā ⁊ deū tuū. Pulchrior eſt iſte ſol q̄ꝫ pecunia tua: ⁊ tn̄ iſte
ſol nō eſt de⁹ tu⁹. Porro ſi pulchrior eſt lux iſta q̄ꝫ pecunia
tua: quātū ē pulchrior q̄ fecit hāc lucē? An forte ꝯpare vis
pecuniā luci? Ecce occidit ſol. Ōnde mihi pecuniā tuā. Ni
tet ⁊ nocte: ſubtraho lucernā. Ecce diues es: oñde mihi di
uitias tuas. Iā ſi lumie ꝑueris: iā ſi nō habeas vn̄ q̄ hēs
videas: vbi ſunt diuitie tue? Et ſic tn̄ horrēda ꝓfunditas
auaricie nō patet oculis ⁊ ſcatet aīs. Vidim⁹ ⁊ cecos aua
ros. Dicat mihi vn̄ auari ſunt ceci q̄ nō vidēt? Q̄ hz nō hz
⁊ tn̄ auar⁹ ē cec⁹. Quare? Q̄ credit ſe hr̄e: auar⁹ ē. Fides cū
facit diuitē. Credēdo diues ē: nō vidēdo. Quāto meli⁹ cū
fidē cōuertis ad deū. Non vides q̄ poſſides: ⁊ deū tibi ſic
ꝓdico. Nōdū vides: ama ⁊ videbis. Amas pecuniā o cece
quā nūq̄ꝫ videbis. Cec⁹ poſſides/cec⁹ moritur⁹ es/q̄ poſ
Ca.xvj. ſides hic relictur⁹ es. Nō tenebas ⁊ q̄ñ videbas: q̄ nō vide
Q bas q̄ habebas. De deo q̄d tibi dicit? Ecce hoc tibi dicit
ipa ſapiētia. Amate illā tanq̄ꝫ pecuniā. Indignū eſt: iiurio
ſum ē: vt ſapiētia pecūie ꝯparet: ſz amor amori ꝯparat. Ui
deo ei hic vos ſic amare pecuniā vt iubēte amore pecunie
labores ſuſcipiatis/ieiunia toleretis/mare trāſeatis/vētꝭ
⁊ fluctib⁹ vos ꝯmittatis. Habeo vn̄ eligā q̄ ametis: ſz nō
habeo q̄ addā ad amorē q̄ amatis. Sic me amate/pl⁹ no
lo me amari dicit dn̄s. Improbis loq̄r. Auarꝭ loquor. Pe-
cuniā diligitis/tm̄ me diligite. Certe melior ſum incōpabi
liter. Nolo a vobis ampliorē amorē. Quātū diligitis pecu
niā: tm̄ me amate. Erubeſcam⁹: ſaltē cōfiteamur ⁊ pectora
tūdam⁹: nō vt ſup pctā nr̄a pauimentū ſolidem⁹. Nā q̄ tun
R dit pect⁹ ⁊ nō corrigit: ſolidat pctā ⁊ nō tollit. Tūdam⁹ pe
Ca.xvij. ct⁹ ⁊ cedam⁹ nos: ⁊ corrigamur a nobis: ne ille poſtea nos
cedat q̄ magiſter ē. Dixim⁹ ei iam q̄d hic diſcat q̄re diſcat?
Quare iſti in ſcholā: ⁊ vapulaſti ⁊ a parētib⁹ duct⁹ es fugi-
tās q̄ſit⁹ ⁊ inuētus attract⁹ es: ⁊ adduct⁹ extēſus es? Qua
re vapulaſti/q̄re tāta mala i puericia ꝑtuliſti? Ut diſceres
Quid diſceres? Lr̄as. Quare? Ut haberet pecunia, aut vt
cōpararet honor: ⁊ teneret ſublimitas dignitatis. Uide q̄a
ꝑiturus es ꝓpter periturā rē. Periturā rē cū tāto labore
didiciſti in tātis penis: ⁊ amabat te q̄ te ad penas trahebat
Ipſe q̄ te amabat: ipſe te ad penas trahebat vt vapulares
amando faciebat vt diſceres. Quid? Lr̄as. Bone ſunt lr̄e.
Noui. Dictur⁹ es mihi. Quare et vos ep̄i lr̄as nō legiſtis?
Quare nō diuinas ſcp̄turas in ipa lr̄atura tractaſtis? Ita
vero ſed nō ad h̄ didicim⁹ lr̄as. Nō eīn parētes nr̄i q̄ñ nos
in ſcholā mittebāt: h̄ nobis dicebāt. Diſcite lr̄as vt habea
tis vn̄ legere poſſitꝭ codices dn̄icos. Nec ipſi xp̄iani filijs
ſuis h̄ dicūt. Sz q̄d? Diſcite lr̄as. Quare? Ut ſis hō. Quid
ē? Nō pec⁹ ſum? Nō dico vt ſis hō: hoc ē vt ſis eminens
inter hoīes. Vn̄ ⁊ illud ꝓuerbiū. Quātū habebis/tāt⁹ eris
vt habeas quātū ceteri/aut quātū pauci/aut pluſq̄ꝫ ceteri

aut pluſq̄ꝫ pauci/hēas inde honorē: habeas īde dignitatē.
Et vbi erit iſta oīa cū mors venerit? Quō ſtimulat: quō me S
tus iſte iterpellat? Quō nomē ipm̄ a me cōmemoratū olm Ca.xviij.
corda ꝑcuſſit? Q̄ nō timorē vr̄m teſte gemitu declamaſtis?
Audiui: audiui: gemuiſtis: mortē timetis. Si timetꝭ quare
nō cauetis? Mortē timetis. Quid timetis? Uētura eſt. Ti
meā an nō timeā/venire habet. Sero an cito vētura ē. Si
timeas: nō efficies: vt nō ſit q̄ times. Illud poti⁹ time: q̄
ſi nolis nō erit. Quid? Peccare. Peccare time: q̄ ſi amaue
ris peccata: in aliā mortē irrues: quo poſſes nō venire ſi nō
amares pctā. Modo aūt ꝑuerſus: pl⁹ amas mortē q̄ꝫ vitā. T
Abſit inq̄s. Quis eſt hoīm q̄ plus amet mortē q̄ꝫ vitā? For Ca.xix.
te conuinco te q̄ plus amas mortē q̄ꝫ vitā. Ecce vn̄ te con
uico. Amas tunicā tuā/bonā eā vis. Amas villā tuā: bonā
eā vis. Amas filiū tuū/bonū eū vis. Amas amicū tuū: bo-
nū eū vis. Amas domū tuā: bonā eā vis. Qnd eſt q̄ etiam
bonā vis hr̄e mortē. Quotidie ei rogas vt q̄ñ mors vētura
eſt: bonā mortē tibi det de⁹: ⁊ dicis. De⁹ auertat a me malā
mortē. Plus ergo amas mortē tuā q̄ꝫ vitā tuā. Mori male
times: ⁊ male viuere non times. Corrige male viuere/time
male mori. Sed noli timere: nō pōt male mori q̄ bn̄ vixerit
Prorſus ꝯfirmo. Audeo dicere. Credidi ꝓpter q̄ locut⁹
ſum. Nō pōt male mori: q̄ bn̄ vixerit. Iā tu dicis tibi. Non V
multi iuſti i naufragio pierunt? Certe nō pōt male mori: qui Ca.xx.
bn̄ vixerit. Nō multos iuſtos gladi⁹ ꝑemit hoſtilis? Certe
nō pōt male mori: q̄ bn̄ vixerit. Nō mltos iuſtos latrōes oc-
ciderūt. Nō multos iuſtos beſtie laniauerūt? Certe nō pōt
male mori: q̄ bn̄ vixerit. Et ego rn̄deo. Hec eīn tibi videtur
mala mors: naufragio ꝑire: gladio ꝑcuti: a beſtijs laniari:
mors mala tibi eē videt. Nōe has mortes martyres ſubie
runt: quoꝝ natalicia celebram⁹? Q̄ gen⁹ mortis nō ſubie-
rūt? Et tn̄ ſi xp̄iani ſum⁹: ſi in domo diſcipline nos eſſe me
minim⁹: vel cū h̄ ſum⁹: vel cū h̄ audim⁹/ſi exeuntes hinc non
obliuiſcimur: ſi meminim⁹ q̄d hic audim⁹/nōne martyres
beatificam⁹? Quere mortes martyrū. Oculos carnis inter
roga: male mortui ſūt. Ocl'os fidei iterroga. Precioſa ē in Ps.cxv.
ꝯſpectu dn̄i mors ſanctoꝝ ei⁹. Quicq̄d ergo ē q̄ exhorres
i morte/oīno nō exhorreas ſi eos imitaris. Id age vt bonā
vitā habeas: ⁊ quecūq̄ꝫ occaſio fuerit vt exeas de h̄ corpe: X
exis ad reqem: exis ad btitudinē q̄ nō habet timorē nec fi- Ca.xxj.
nē. Nā quaſi bona mors diuitis in purpura ⁊ byſſo: ſz mala Luce.xvj.
mors ſitiētis ⁊ iter tormēta guttā aq̄ deſiderantis. Quaſi
mala mors iacētis paupis añ ianuā diuitis/iter linguas ca
nū in fame ⁊ ſiti/micas de mēſa deſiderātis. Mala mors:
auerſanda mors: finē reſpice: xp̄ian⁹ es: fidei oculū itēde.
Cōtigit mori inopē illū: ⁊ deferri ab angelis in ſinū abrae.
Quid ꝓderat diuiti ſepulchꝝ marmoreū: ſitiēti apō iferos
Quid oberāt paupi pāni cū ſanie viceꝝ ei⁹: requieſcēti i ſinu
abrae? Lōge vidit eū requieſcētē: quē ꝯtēpſerat iacētē. Mō
elige mortē. dic mihi q̄s bn̄ mortu⁹ ē: q̄s male? Puto q̄ me
li⁹ ille paup q̄ꝫ ille diues. An vis aromatib⁹ ſepeliri: ⁊ ad i-
feros ſitire? Rn̄des. Abſit a me. Puto q̄ h̄ eliges. Diſces
ergo bn̄ mori: ſi didiſceris bn̄ viuere. Merces ei bone vite Y
eťna ē. Qui diſcūt xp̄iani ſūt. Qui audiūt ⁊ nō diſcūt: q̄d ad Ca.xxij.
ſeminātē? Seminātꝭ manū nō terret via, nō terrēt lapides Mat.xiij.
nō terrēt ſpie. Iactat ille q̄ ſuū ē. Qui timuerit ne cadat i
terrā malā nō ꝑuēit ad terrā bonā. Et nos dicim⁹: ſpgim⁹
ſemina/iactam⁹ ſemina. Sūt q̄ contēnūt: ſunt q̄ reꝑhēdunt
ſunt q̄ irridēt. Iſtos ſi nos timuerim⁹: nihil habem⁹ ſemina
re: ⁊ in meſſe habem⁹ eſurire. Ergo veniat ſemē ad terrā bo
nā. Scio q̄ q̄ audit ⁊ bn̄ audit: d̄ficit ⁊ ꝓficit. Deficit iniq̄ta
ti: ꝓficit v̄itati. Deficit ſeclo: ꝓficit deo. Quis ē cui mgr̄ q̄
docet? Nō q̄liſcūq̄ꝫ hō: ſz apl's. Plane apl's: ⁊ tn̄ non apl's.
An vultꝭ iq̄t experimētū ei⁹ accipe q̄ in me loq̄t xp̄s? Xp̄s ē ij.Cor.xiij
q̄ docet: cathedrā in celo hz vt paulo āte dixi. Schola ipſi⁹
in terra ē: ⁊ ſchola ipſi⁹ corp⁹ ipſi⁹ eſt. Caput docet mēbra Z
ſua: ligua loq̄t pedib⁹ ſuis. Xp̄s ē q̄ docet. Audiam⁹/timea Ca.xxiij.
m⁹ faciam⁹. Et ne ꝯtēnas ipm̄ xp̄m: q̄ ꝓpter te i carne na Mat.iiij.
tus ē: pānis mortalitatis circūdat⁹. Propter te eſuriuit ⁊ Ioh.iiij.
ſitiuit. Propť te laſſat⁹ ad puteū ſedit. Propť te fatigat⁹ Mat.viij.
in naui dormiuit. Propter te cōtumelias idignas audiuit Ioh.vij.
Propter te a facie ſua ſputa hoīm nō abegit. Propter te et.x.
alapas i faciē ſuā accepit. Propť te i ligno pepēdit. Pro Ma.xxvj.
pter te aīam effudit. Propť te in ſepulchro poſit⁹ eſt. Hec et.xxvij.

oĩa forte contẽnis in xp̃o. Uis noſſe q̃s ſit? Recole euãge-
Joh.x. lium qđ audiſti. Ego et pater vnũ ſumus. Nos cõuerſi ad
deũ precepta eiꝰ cuſtodiamꝰ: vt eterna premia ab ipſa per-
cipiamus: preſtante eodẽ dño noſtro ieſu xp̃o q̃ cũ patre ⁊
ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

Dñica viceſimaprima. De tribus pueris miſ ſis in fornacem ignis. Sermo. j.

Sermo. xl. A — Ubet tyrannꝰ fornacẽ incẽdi: ⁊ quantũ ipſe igne
furoꝛis ardebat: tãto ſanctioꝛes pueros cõſum-
mabat. Nũc vndãtis fumi dẽſitate celũ cõtegit:
Dan.iij. nũc hoꝛrifico ſonitu chaldei cũcti terrent: vt ma
gnitudo diuine ſeueritatiſ ꝑ ſupplicia mõſtraret. Seuiebat
violẽtus inimicus ſuppliciũ ſuis famulis q̃ſiturus. Seuie
bat nõ vt iuſtos trucidaret: ſed vt ſuis interitũ ꝓcuraret. Se
uiebat nõ vt creſcerẽt penaꝝ augmẽta: ſed vt cũctis mõſtra
retur diuina poteſtas: vt dũ impijs ſupplicijs gloꝛiarent:
flãmarũ impetu voꝛarent. Seuiebãt ſcelerati chaldei ſup-
plitijs p̃ſentibꝰ pituri: ⁊ futuroꝝ ignari miniſtri iuſſa acce-
B — lerãt: parãt incẽdia: flãmas exaggerãt. Crudelitas eiꝰ poſ
Dan.iij. ſidet mentẽ: ſeuitia imutat volũtatẽ. In fornacẽ miſſi ſunt
ſancti / fugiũt flãme / cedũt ignes / incẽdia expaueſcunt. Ti
ment ignes ledere: quos fuerant iuſſi incolumes reſeruare.
Oſtendũt iuſtoꝝ meritum dũ tyranni contẽnunt imperiũ.
Licet ſanctis cũ igne iocari: quibꝰ cũ hoĩbus nõ licuit cõ-
moꝛari. Licuit in fornace deũ venerari: quẽ apđ hoĩes nõ
licuit honoꝛari. Licet flãmarũ mereri obſeq̃a: q̃ nõ merue-
rant chaldeoꝝ ſupplicia. Licet ignibꝰ cõſeruari illeſos: q̃s
tyrannꝰ dederat exurẽdos. Licet in pena eẽ ſecuros: quos
extra penã nõ licuit eſſe intactos: vt vbi interitꝰ ibi ſalꝰ: vbi
ſupplicia ibi iuenirent refrigeria. Accipe hoſtiſ a ſupplicijs
exẽplũ q̃ hũanitatis ꝑdidiſti cõſiliũ. Fugiũt ignes iuſtos
quos iniuſte dãnaſti: expaueſcũt flãme ⁊ inocẽtes ꝓnũciãt
q̃s dignos ſupplicio deputas: ⁊ q̃ ſeuire ꝯſueuerãt: dignos
ſctõs in fornace cernebãt. Dãnãt hoſtes: ⁊ abſoluũt ignes
C — Chaldei adijciũt: ⁊ pene defendũt. Hoĩes ſeuiũt: ⁊ suppli-
cia venerant. Tyrãnꝰ putabat tñ tormẽta poſſe ſeuire: quã
tum ipſe ſacrilegꝰ exiſtimabat ſe poteſtatẽ hr̃e. Ignes iuſtiſ
cedũt: ardoꝛes flãmarũ in refrigeriũ vertunt: ⁊ inſtituta na
ture voꝛaces ĩpetus obliuiſcunt: vt iuſtos venerãtes time-
rent: ⁊ eoꝝ hoſtes ꝑſequẽtes punirẽt. Ignes iuſtos hoſpi-
tio cũ oĩ honoꝛe ſuſcipiũt: ⁊ libẽter obſequiũ p̃bent. Hoſtiſ
mutato gñe ſeuit: nec aliq̃ pietate mouet: nec humanitate
blandit. Poſſet vincere ſi ignibꝰ imperaret. Offerunt ergo
ignibꝰ iuſti veſtitu tecti / vinculis colligati / defendunt ar-
doꝛibꝰ iuſti: ⁊ quos vis hũana dãnauit: ignis abſoluit. Ni-
hil cogitat / nihil metuit. Sic nãq̃ crudelitas tyrannica ſu
perata ꝯſternit: dũ ſui ſatellites deuoꝛant. Cernit penã: et
ſeruoꝝ dei aſpicit gloꝛiã. Iuſtis ignes obſequiũ p̃ſtant: in-
iuſtis interitũ ſubminiſtrãt. Dũ vindicat flãma ipſiſ necant
D — ⁊ iuſti ſaluant. Cũ ad fornacẽ tyrãnus feſtinãter accederet
ſtupet laudẽ: miraẽ factũ: veneraẽ deũ cũ tribꝰ pueris in foꝛ
nace. Aſpicit iuſto diuinoq̃ ambitu ꝓtegi: quos nuꝑ iuſſe-
rat violẽtꝰ extingui. In illis in fornace videt: quẽ in illis añ
nõ eſſe putaret. Quo viſo territꝰ furoꝛi addit lenitatẽ: fit re
pente cõfeſſoꝛ: q̃ nuꝑ fuerat ꝑſecutoꝛ. Predicat quẽ paulo
ante negabat / venerari p̃cipit: qui venerãtes dãnauit. Ro-
gat de fornace iuſtos ꝓcedere / precat de igne dei famulos
Dan.iij. ꝓſilere. Exite inq̃t ſerui dei excelſi. Nũc me defenſoꝛẽ dei
ꝓfiteoꝛ: cuiꝰ inimicũ fuiſſe cõſtat: vt cuiꝰ ſeruos ignarus ꝑ
ſequebar: eiꝰ ĩimicos vt defenſoꝛ vlciſcar. Tũc de fornace
egrediunt illeſi hebrei: letãtur incolumes: triũphant victo
res q̃ deo fideliter ſeruierũt: ⁊ furoꝛẽ tyrãni contẽpſerunt.

In eadem dominica. De augurijs. Sermo. ij. In quo dicit chriſtianum nõ eſſe qui maleficos: mathematicos aut ſoꝛtilegos conſulit.

Sermo. ccxlj. A — Ene noſtis f̃res chariſſimi: me vobis frequẽtius
ſupplicaſſe: ⁊ paterna ſollicitudine ꝯmonuiſſe pa
riter ⁊ ꝯteſtatos eẽ: vt illas ſacrilegas paganoꝛũ
cõſuetudines obſeruare minime deberetis. Sed
quãtũ ad me multoꝝ relatiõe ꝑuenit: apud aliq̃s parũ ꝓfe
cit admonitio mea: q2 ſi vobis ego nõ dixero: ⁊ ꝓ me ⁊ ꝓ vo
bis malã ſum redditurꝰ rationẽ in die iudicij: ⁊ vobiſcũ mi

bi erit neceſſe eterna ſupplicia ſuſtinere. Ego me apud deũ
abſoluo: dũ iterũ atq̃ iterũ admoneo ꝑiter ⁊ ꝯteſtoꝛ: vt nul
lus ex vobis caragos vel diuĩos vel ſoꝛtilegos req̃rat: nec
de q̃libet cã aut ĩfirmitate iterroget. Nullꝰ ſibi pre
cãtatoꝛes adhibeat: q2 quicũq̃ fecerit h̃ malũ ſtatim ꝑdit
baptiſmi ſacr̃m: ⁊ cõtinuo ſacrilegꝰ ⁊ pagañ efficit: ⁊ niſi
grãdi elemoſyna dura ⁊ ꝓlixa pnĩa ſubuenerit ſtatĩ ĩeter
nũ ꝑdit. Silr̃ ⁊ auguria obſeruare nolite: nec ĩ itinere poſi-
ti aliq̃s auiculas cantãtes attẽdite: nec ex illaꝝ cãtu diabo
licas diuinationes annũciare p̃ſumite. Nullꝰ ex vobis ob-
ſeruet qua die de domo exeat: q̃ die iterum reuertat: q2 oẽs
dies deꝰ fecit: ſicut ſcr̃ptura dicit. Et factꝰ eſt p̃mus dies ⁊ Gen.j.
ſcđs dies ⁊ tertiꝰ: ſilr̃ ⁊ quartꝰ ⁊ q̃ntꝰ ⁊ ſextꝰ ⁊ ſabbatũ. Et
illud. Fecit deꝰ oĩa bona valde. Illas vero nõ ſolũ ſacrile-
gas: ſed etiã ridiculoſas ſternutationes ꝯſiderare ⁊ obſer-
uare nolite: ſ3 quotiẽs vobis in q̃cũq̃ ꝑte fuerit neceſſitas
ꝓperãdi: ſignate vos in noĩe ieſu xp̃i: ⁊ ſymbolũ vel oꝛonẽ
dñicam fideliter dicẽtes: ſecuri de dei adiutoꝛio iter agite.
Et q2 qñ ſupradicta oĩa ſacrilegia deo vobis inſpirante ⁊ B
contẽnere vel deſpicere cepitis: moleſte h̃ acceptur eſt dia
bolus: q2 vos videt de amicitia vel ſocietate ſua diſcedere
⁊ ſacrilegia ꝑ q̃ vos decipiebat cõtẽnere: aliq̃s neq̃cias vo
bis facturꝰ: aut infirmitatẽ aliquã imiſſurus eſt: aut aliqđ
aĩal / aut ꝑ moꝛbũ / aut ꝑ euagationẽ eſt ablaturꝰ: q2 ad vos
ꝓbandos ꝑmittit hoc fieri deꝰ: vt agnoſcat vtrũ ad ipm̃ fi
deliter veniris: ⁊ ſi toto coꝛde diaboli machinamẽta deſpi
citis: ⁊ vtrũ plꝰ valeat apud vos amoꝛ ſuꝰ q̃ cuiuſcũq̃ aĩalis
amiſſio. Sed ſi ſemel aut ſcđo neq̃tias q̃s diabolꝰ imiſerit
cũ aĩo ⁊ tota fide ꝯtẽpſeritis: ita ipm̃ diabolũ poſtea a vr̃a
īfeſtatiõe deꝰ dignabit repellere: vt nũq̃ vos poſſit ſua cal
liditate decipe. Hoĩes ei negligẽtes ⁊ faciles lãguida deſi
deria ⁊ fidẽ deſidẽ hñtes: ⁊ ideo etiã ſi incipiãt nõ diu ꝑſe
uerãt in opibꝰ dei: ſed vbi ſe in antedictis ſacrilegijs abſti-
nuerũt: ⁊ vel vnã neq̃ciã diaboli ꝑtulerũt ſtatim ſe penitẽt
ad dñm cõuerſos eſſe: ⁊ machinamẽta diaboli reliq̃ſſe: ⁊ ite
rũ reuertunt ad obſeruatiões augurioꝝ velut canes ad vo
mitũ ſuũ. Uos ħo q̃bꝰ deꝰ ⁊ ſapiam cõtulit ⁊ verã fidẽ de- ij. Pet.ij.
dit: ita cito coꝛde circũuẽtiões diaboli deſpicite: ⁊ fideliter
vos ad deũ ꝯuertite: ⁊ q̃cũq̃ diabolꝰ voluit imittere patiẽ
ter ⁊ foꝛtiter toleretiſ: vt cũ btõ Iob dicere poſſitiſ. Dñs de- Job.j.
dit dñs abſtulit: ſicut dño placuit ita factũ eſt. Silr̃ ⁊ cum
ap̃lo firmo ⁊ itegro coꝛde dicatis. Quis nos ſeꝑabit a cha Rom.viij
ritate xp̃i? Tribulatio? an ꝑſecutio / an anguſtia / an fames
an nuditas / an gladiꝰ / an ꝑiculũ? Boni eni xp̃iani nec toꝛ-
mẽtis ſeparant a xp̃o / tepidi ħo ⁊ negligẽtes īterdũ ocioſis
fabulis ſeparant. Et ſi vel leue dãnũ ꝑtulerit: ꝯtinuo ſcãdali
ſant: ⁊ ꝯ deũ murmurare p̃ſumũt ⁊ ad nefãda ⁊ deteſtãda
auguria redeũt. S3 foꝛte dicit aliq̃s: q̃d faciemꝰ eo q̃ augu C
ria ipa ⁊ caragi vel diuini freq̃nter nobis vera annũciant?
De hac re ſcr̃ptura nos cõteſtat ⁊ monet dicẽs. Etiã ſi q̃ ve
ra vobis dixerint / nolite credere illis. Tẽtat eñ vos dñs de Deut.xiij.
us veſter: vtrũ timeatis eũ an nõ. S3 iterũ dicis. Aliq̃tiẽs
ſi p̃cãtatoꝛes nõ fuerint / aut de moꝛſu ſerpẽtis / aut de alia
q̃libet ĩfirmitate ꝓpe vſq̃ ad moꝛtẽ multi ꝑiclitant. Uerũ
eſt f̃res kmĩ: q2 ꝑmittit hoc deꝰ diabolo: ſicut iã ſupra dixi:
ad ꝓbandũ xp̃ianũ: vt cũ interdũ ꝑ illa ſacrilegia aliq̃ re-
media in illa ĩfirmitate ꝑcipere ⁊ aliq̃d verũ potuerit agno
ſcere: facilꝰ ꝓpterea diabolo credãt. Sed q̃ tatã xp̃ianam
religionẽ deſiderat cuſtodire: opoꝛtet vt hec oĩa tota anĩ
virtute ꝯtẽnat: timẽs illud qđ ait ap̃ls icrepãs. Dies ⁊ mẽ Gal.iiij.
ſes ⁊ tp̃a obſeruatis / timeo ne ſine cã laboꝛauerim ĩ vobis.
Ecce ap̃ls dicit: q̃ q̃ auguria obſuauerit ſine cã doctrinã
eiꝰ ſuſcipiet. Et ideo quãtũ poteſtis circũuẽtiones diabo
li fugite. Et illđ añ oĩa ſcitote f̃res: q̃ nec vos ipſos: nec eos D
q̃ ad vos ꝑtinẽt: nec aĩalia vr̃a: nec aliquã ſubſtãtiã vel in
paruis rebus diabolus põt ledere: niſi quãtũ a deo poteſta
tem acceperit: quomodo nec ſancti iob facultatẽ auſus fuit Job.j.
ſubuertere niſi domino permittẽte. Et ſicut in euãgelio le- Mat.viij.
gimus: quãdo ab hominibꝰ expulſi ſunt demones rogaue-
runt vt vel in poꝛcos ire permitterent. Si in poꝛcos nõ ſũt
auſi itrare demones: niſi a deo ꝑmiſſionẽ acciperent: q̃s ita
erit ĩfidelis vt eos bonos xp̃ianos credat poſſe ledere: niſi
deus ꝓpria diſpenſatione ꝑmitteret? Permittit aũt hoc
deꝰ ex cauſis duabꝰ: vt aut nos ꝓbet ſi boni ſimꝰ: aut coꝛri

gat ſi petõres. Sed q̃ patiẽter diſpẽſationẽ dñi tolerauerit
Job.j. ꝛ ſicut iã dixi:qñ aliqd pdiderit:dixerit. Dñs dedit dñs ab
ſtulit:ſicut dño placuit ita factũ eſt: ſit nomẽ dñi bñdictũ.
Pro iſta deo placita patiẽtia:aut coronã accipit ſi iuſt⁹ ẽ:
aut indulgentiã ſi peccator. Et hec attẽdite fres:q: cũ oẽs
ſubſtantiã diabolus euertiſſet beati iob: non dixit iob:dñs
dedit:diabolus abſtulit:ſed dñs dedit dñs abſtulit. Vir ei
ſanct⁹ noluit iſtã gloriam diabolo dare: vt aliqd potuiſſet
tollere qḋ dñs nõ permiſiſſet auferre. Cũ eñi nec filios nec
pueros nec camelos nec aſinos beati iob anteq̃ dñs pmit-
teret diabolus ledere potuiſſet:quare credim⁹ ꝙ xpianis
amplius aliqd faciat q̃ qḋ deifico ac ſecreto iudicio ſuo di
uina potẽtia pmiſerit? Et ideo certiſſime credẽtes ꝙ nihil
poſſum⁹ perdere:niſi quantũ nobis de⁹ pmittit auferri:to-
to corde noſtro ad illius miam curram⁹:ꝛ ſacrilegas obſerua
tiones fideliter relinquẽtes:de illi⁹ adiutorio ſemp pſuma
B mus. Nã q̃ pdictis malis:id eſt caragis:ꝛ diuinis auruſpi
cibus vel philaterijs ꝛ alijs q̃buſlibet augurijs crediderit
ꝛ ſi ieiunet:ꝛ ſi oret:ꝛ ſi iugiter ad eccliã currat ꝛ ſi largas
elemoſynas faciat:ꝛ ſi corpuſculũ in oĩ afflictione ſuã cru-
ciauerit:nihil ei proderit q̃diu illa ſacrilegia nõ reliquerit
quia impia illa ſacrilegij obſeruatio : iſta omnia bona ob-
ruit ꝛ euertit. Et q̃ cũ his malis etiã aliqua opa bona exer-
cere voluerint:eis pdeſſe nihil poſſunt:q: verũ eſt qḋ dixit
j.Cor.v. aplš. Modicũ fermẽtũ totã maſſam corrũpit. Et illḋ. Nõ
j.Cor.x. poteſtis calicẽ dñi bibere:ꝛ calicẽ demonioꝝ. Nõ poteſtis
mẽſe dñi participes eſſe ꝛ mẽſe demoniorũ. Et dñs in euã-
Mat.vj. gelio. Nemo põt duob⁹ dñis ſeruire. Pro qua re nec ad ar
bores debent xpiani vota reddere/nec ad fontẽ orare:ſi ſe
volũt p gratiã dei de eterno ſupplicio liberari. Et ideo qui
cũq; in agro ſuo aut ĩ villa aut iuxta villã aliquas arbores
aut aras vel q̃libet vana habuerit:vbi miſeri hoĩes ſolent
aliq̃ vota reddere:ſi eas nõ deſtruxerit atq; ſucciderit:in il
lis ſacrilegijs q̃ ibi facta fuerint/ſine dubio particeps erit.
Nã ꝛ illud q̃le eſt:ꝙ qñ arbores ille vbi vota reddũt̃ cecide
rint:nemo ex illis arborib⁹ lignũ ad focũ affert? Et videte
miſeriã vel ſtulticiã generis humani. Arbori ei mortue ho
norẽ impendũt:ꝛ dei viuẽtis pcepta cõtẽnunt. Ramos ar
boris nõ ſunt auſi mittere in focũ:ꝛ ſeipſos p ſacrilegiũ pci
pitãt in iferniũ. Et ideo q̃ h malũ huc uſq; nõ obſeruat:gau
deat:ꝛ deo grãs agat:ꝛ fideliter in bonis opib⁹ pſeuerare
cõtẽdat. Qui vero in iſtis diabolicis reb⁹ huc uſq; captiuan
dũ diabolo tradidit ſe:toto corde pniam agat:ꝛ illa ſacri-
legia ſupradicta cũ oĩ horrore fugiat ꝛ ptẽnat:vt illi de⁹ et
ĩdulgentiã dignet̃ dare:et ad eternã beatitudinẽ ob gloriã
F nõis ſui faciat puenire. Et q: etiã ꝛ h puenit ad me:ꝙ aliq̃
aut p ſimplicitatẽ/aut ignorantiã/aut certe(qḋ pl⁹ creden
dũ ẽ)p gulã de illis ſacrilegijs vel ſacrificijs vel ſacrilego
cibo:q̃ adhuc ſm paganoꝝ pſuetudinẽ fiũt: mãducare nec
timeãt nec erubeſcãt:pteſtor vos corã deo ꝛ angelis ei⁹ ac
denuncio: vt nec ad illa diabolica puiuia:q̃ aut ad phanũ ad
fõteſq;/ad aliq̃s arbores fiũt veniatis. Et ſi vobis inde ali
qd trãſmiſſum fuerit:tã q̃ ſi ipm diabolũ videat̃ phorreſci
te ꝛ reſpuite:ꝛ ita repudiate vt nec in domũ vrãm pmittat̃
de illo ſacrilego cõuiuio aliqd exhiberi: pꝑter illḋ apli qḋ
j.Cor.x. tã dictũ ẽ. Nõ poteſtis calicẽ dñi bibere:ꝛ calicẽ demonio
rũ:neq; mẽſe dñi pticipare ꝛ mẽſe demonioꝝ. Et q: ſolent
aliq̃ dicere. Ego me ſigno ꝛ ſic mãduco. Nullus h facere p
ſumat. Qui ſic eſt q̃ ſe ſignat ꝛ aliq̃d de ſacrilego cibo man
ducat:quõ ſe ſignat in ore:ꝛ gladiũ ſibi mittit ĩ pectore? Qr
quõ gladio corp⁹ occidit̃:ita de illo cibo ſacrilego aĩa occi
dit̃. Sed credim⁹ de dñi mia:q: vobis agere q̃ ſancta ſunt
inſpirare dignabit̃:ꝛ nũq; vobis nec ĩ augurijs:nec in alijs
q̃ ſupradicta ſunt ſacrilegis obſeruationib⁹ vel diuinatio-
nibus diaboli neq̃cia poſſit ſurripere:ſed totã ſpem veſtrã
in dño poſituri:quaten⁹ vt nunq̃ ad illa nefanda mala q̃ ſu
perius cõprehenſa ſunt redeatis:preſtãte dño noſtro ieſu
xpo:cui honor ꝛ imperiũ in ſecula ſeculorum. Amen.

Itẽ in eadẽ dñica. Homelia de eo qḋ ſcriptũ
Joh.iiij. eſt in euãgelio ſm Johãnẽ. Erat quidã regulus
cuius filius infirmabat̃ ꝛc̃. que habet̃ in expoſi-
tione doctoris tractatu.xvj.fo.clx.col.ij.

Dñica viceſima ſecũda. De Suſanna:q̃ deco-
re pudicitie vicit impudicitiã iudicũ. Sermo.j.

Quotieſcũq; in hoc puerſo ſeculo cõtra laudabi- Sermo.
les viros multiformes tẽdunt̃ iſidie:vel diuerſe ccxlij.
calũniaꝝ emerſerit cauſe:qd hõ peſtilẽs cogitet A
qd diabol⁹ machinet̃ nõ metuet iuſt⁹: q: cũ ipo
eſt xps. Eligat̃ hõ miles in plio pſtitut⁹:officia ſemp exer-
cere virtutũ. Vnũ ergo de duob⁹ amplectit̃:aut patefactis
inſidijs ei⁹ innocẽtia in pplo clareſcit:aut pſequẽtib⁹ iimi
cis puent⁹ cũ cõditiõe mortis exceſſerit/moleſtijs ſeculari
bus liberat⁹ portũ ſecuritatis itrabit. Daniel ppheta nec ĩ Dañ.vj.
lacu piect⁹ leonũ timore pculſus expauit:ſ; iter iſta beſtia et.xiiij.
rũ ora pſiſtẽs dñm tota mẽte placauit:ꝛ tyrãnicas diſpoſi
tiões illeſ⁹ euaſit. Zacharias põtifex magn⁹ p cultu dei ij.Paral.
p legib⁹ ſacris:p cẽſura in tẽplo ſacerdotali rebellẽ incre- xxiiij.
pãs ppłm:mortẽ pſtãter accepit:ꝛ deteſtabilis acies iudeo
rum ei⁹ cruore pauimentũ infecit. Zacharias martyr triũ-
phat:ꝛ daniel cõfeſſor exultat. Vn⁹ morit̃ ꝛ triũphat:alter
euadit ꝛ regnat. S; nec feminе⁹ ſex⁹ ſuis fraudat̃ exẽplis:
q̃ pudicitie ornatũ ſalubriter reſeruauit. Suſanna illuſtris B
dec⁹ pudicitie vicit ĩpudẽtiã iudicũ: petulantiã ſenioꝝ cõ Dañ.xiij.
preſſit audacẽ:ne caſtitas ĩ ea pateret̃ iniuriã. Stabat ſuſã
na in iudicio falſoꝝ mẽdacib⁹ oppſſa teſtimonijs dãnatoꝝ
ſtabat nõ tã q̃ rea ſ; p caſtitate firmiter moritura. Ibat q̃
pudica ad ſuppliciũ:nõ adulteroꝝ corp⁹ in q̃ extrema libi-
do exarſerat:ꝛ diabol⁹ inflãmauerat. Qḋ ptexerat virtus ꝛ
ornabat pudor:illeſũ ibat in mortis exitiũ. Egregiũ porta
bat caput:cui⁹ vultũ integra cõſciẽtia ſublimabat ad celũ.
Propter dãna pudoris ſalutis vota cõpreſſit: ꝛ cui fuerũt
chara pmia caſtitatis:vite gaudiũ nõ amiſit. Cõtẽpſit vnũ C
ꝛ cõſecuta eſt totũ. Et q̃ mori voluit:cũ glĩa caſtitatis eua
ſit. Et quã ſnĩa praua deiecerat illuſtris pſcie ĩtegritas eri
gebat:metuſq; dei ꝛ iminẽtis ſacri iudicij ĩdubitata crude
litas. O amor honeſtatis ꝛ legis. Suſãna adulterij cõſciẽ
tiã grauiorẽ iudicauit q̃ penã. Cũ duceret̃ non dolebat de
ſupplicio:qm̃ gaudebat de teſtimonio falſidico. Innocẽs
accuſat̃ p ſnĩam:ſed nutu dei ſuſpẽdit̃ pena vt iudicãtiũ fal
ſitas denudaret̃:ꝛ innocẽs purgaret̃. Infirm⁹ ſex⁹ ptra vi-
ros ſurgit fortior:expugnat libidinẽ caſtitas ꝛ honeſtas:i-
pulſu luxurie horrẽda pſternit̃ ĩprobitas. Suſanna ppriã
virtutẽ aĩi ſeruauit ꝛ iudiciũ pplorũ cõſtãter excepit. Con
flant̃ de innocẽte falſa crimina. Ille ei munit⁹ eſt:q̃ deũ ha
buerit defenſorẽ. Deniq; daniel pphetа ĩſtinctu dei cõmo- D
nit⁹. Redite ĩ iudiciũ:exclamauit. Stupet ppłs p iudicio Dañ.xiij.
repẽtino:reuocat̃ addicta:falſos teſtes pauor inuadit. Ge-
mit diabol⁹ qḋ ipſi⁹ cõmenta nudant̃: gaudẽt angeli de pu
doris ĩtegritate cõperta qḋ defendat̃ in terris veritas fati
gata. Interrogatũ eſt q̃ in loco ſuſãna facin⁹ quo argueba Vbi.ſ.
tur admiſit. Hic ſub lẽtiſco dicit:ille ſub pno. Cũ ergo coꝝ
diſcrepãt plata reſpõſa ſic repugnãtia dictoꝝ fctã nudãt̃:
vt vigore mẽtis ĩcrepato pplo:teſtib⁹ cõfuſis veritas oſtẽ
deret̃. Gaudet ppłs de pudoris integritate/triũphat mari
tus ꝙ fidẽ inuenerit piugẽ. Letat̃ familia ꝙ nihil ĩuenerit
in ea qḋ puniat:qḋ adulterij factum non inuenerit/nec ho-
micidium diabolus quod procurabat impleuerit.

In eadẽ dñica. De caſtitate coniugali. Ser.ij.

Quandocũq; caſtitatẽ fres chariſſimi: ſm ꝙ de- Sermo.
cet ꝛ expedit cõmendamus: forte adoleſcẽtes ꝛ ccxliij.
adhuc in viridi etate poſiti dicunt. Iuuenes ho A
mines ſumus:cõtinere nõ valemus. Quib⁹ nos
reſpõdere ꝛ poſſum⁹ ꝛ debem⁹/ne forte ideo caſtitatem cu
ſtodire non poſſint:q: amplius mãducant q̃ expedit:et vi-
num amplius accipiũt q̃ oportet: familiaritatẽ mulierum
vitare nolũt:atq; carũ ſuſpectã ſocietatẽ habere nec metu-
unt nec erubeſcũt. Qui tales ſunt audiãt aplm̃ dicentẽ. Fu j.Cor.vj.
gite fornicationẽ. Et illud. Nolite inebriari vino in quo eſt Ephe.v.
luxuria. Et illud ſalomonis. Vinũ ꝛ mulieres apoſtatare Ecci.xix.
faciunt ſapiẽtes:ꝛ arguũt ſenſatos. Illi vero q̃ dicũt ꝙ ca-
ſtitatẽ ſeruare nõ poſſint: reſpondeant nobis vtrũ vxores
habeãt an nõ. Si habent q̃re non attẽdunt illud qḋ veritas
in euãgelio ait. Oĩa q̃cũq; vultis vt faciãt vobis hoĩes: et Mat.vij.
vos facite illis ſimiliter. Et q̃re nõ ſeruãt fidẽ vxorib⁹ ſuis
quã ſibi ab eis ſeruari deſiderãt? Cũ ei vir a virtute nomẽ
accepit:ꝛ mulier a mollicie.i.fragilitate:q̃re ꝯ crudeliſſimã
beſtiã libidinẽ vult vnuſq̃ſq; vxorẽ ſuã victricẽ eẽ: cũ ipſe

ad primū libidinis ictū vict⁹ cadat? Hoc loco forte q̄ ad:
huc vxorib⁹ nō ſunt cōiuncti: dicūt ſe excuſare poſſe: q2 cō:
iugia nō habēt quib⁹ fidē ſeruare debeant ⁊ ꝓpterea cōti:
nere nō poſſint. Iſtis q̄ iſtam falſam ⁊ miſerabilē excuſatio
nem conant̄ ꝓtendere: iuſtiſſime reſpōderi ⁊ pōt ⁊ debet: q2
nullus magis illicita vitare debet: ꝙ̄ q̄ reſpuit q̄ licebāt: cū
vxorē accipere licet: ⁊ cōtra oīm ſcripturarū auctoritatem
adulteriū cōmittere nūꝙ̄ liceat: quare cū dei gratia nō ac:
cipis qđ licet: ⁊ cū dei offenſa ꝓſumis qđ nō liceat? Uelim
tñ ſcire ſi illi q̄ vxores nō habent: ⁊ priuſꝙ̄ cōiugis copulē:
tur adulteria cōmittere nec metuūt nec erubeſcūt: vtrū ve
lint ſpōſas ſuas anteꝙ̄ ad nuptias veniāt ab aliquib⁹ adul
teris violari? Cū eñ nullus ſit q̄ hoc patiēter accipiat: q̄re
vnuſq̄ſq̄ ſpōſe ſue nō ſeruat fidē quā ſibi ab ipa ſeruari de
ſiderat? Quare vxorē virginē optat accipe: cū ipe ſit corru
pt⁹? Quare viuēti vxori deſiderat copulari: cū ꝑ adulteriū
Ezechiel. xviij. in aīa iam ipe ſit mortu⁹? Scđm illud qđ ſcriptū eſt. Aīa q̄
peccauerit ipa morie͛t. Et illđ qđ terribiliter clamat apl's
Heb. xiij. Fornicatores iudicabit de⁹. Et illud. Neq̄ adulteri regnū
j. Cor. vj. dei poſſidebūt. Et iterū. Oēs adulterātes ⁊ adulteros tāꝙ̄
C cliban⁹ corda eoꝝ. Sed forte putāt aliq̄: ꝙ feminis ante nu
ptias fornicari nō liceat: ſed viris liceat. Iſta puniēda ⁊ ni
miū grauia mala: qđ peius eſt: ideo a multis viris ſine vllo
timore dñi cōmittunt̄: q2 ita a plurib⁹ in cōſuetudine miſſa
ſunt: ⁊ ita vilia vel leuia dñr: vt nec iā inter grauia crimina
putent̄. Nā in fide catholica q̄cq̄d mulierib⁹ nō licet: oīno
nec viris licet. Uno eī ꝓcio .i. xp̄i ꝓcioſo ſanguine redimūt̄
⁊ viri ſil'r ⁊ femine. In vnā fidē vocant̄ ⁊ in vno eccl'e corpe
ꝯgregant̄ / ſimul baptiſmi ſacramēta ꝑcipiūt / ſil'r ad altare
ad accipiendū corpus ⁊ ſanguinē xp̄i accedūt / ſil'r vtriꝙ̄ ſe
xui ꝓcepta donata ſunt. Cū hec ita ſint: q̄ fronte vel q̄ con:
ſciētia qđ ⁊ viris ſimul ⁊ mulierib⁹ nō licet agere ſoli viri ſe
credūt impune cōmittere? Sed ⁊ illi q̄ hoc facere ꝓſumunt
ꝓ certo cognoſcāt: ꝙ ſi cito ſe nō emēdauerit: ⁊ eis fructuo
ſa penitētia nō ſubuenerit: ⁊ ſic ſubito de hac luce rapti fue
D rint: eterna illos flāma ſine vllo remedio cruciabit. Et illđ
quale eſt qđ multi viroꝝ añ nuptias cōcubinas ſibi aſſume
re nō erubeſcūt: q̄s poſt aliquot ānos dimittāt: ⁊ ſic poſtea
legitimas vxores accipiāt. Tractant eī apud ſe vt ꝑus de
multis calūnijs ⁊ rapinis ⁊ ī iuſtas diuitias ⁊ iniqua lucra
conquirāt: ⁊ poſtea cōtra rationē plus nobiles ꝙ̄ ipſi ſunt
vl' ditiores vxores accipiāt. Ecce quātis malis ſe obligāt:
qui nō ſolū luxurie ſed etiā auaricie vel cupiditati: infelici:
ter ſeruire deſiderant. Uñ corā deo ⁊ angelis cōteſtor atꝙ̄
denūcio iſta mala ⁊ ſemꝑ ꝓhibuiſſe ⁊ nunꝙ̄ ei placita fuiſ:
ſe: q2 ꝓcipue tēporib⁹ chriſtianis cōcubinas habere nunꝙ̄
licuit: nunꝙ̄ licebit. Sed qđ peius eſt factūt hoc multi viri
iure fori / nō iure celi / nō iuſticia iubente: ſed libidine domi:
j. Cor. vij. nante. Cū eñ apl's coniugia habētib⁹ dicat. Tēpus breue
Ubi. s. eſt ⁊ ſupeſt vt q̄ habēt vxores tanꝙ̄ nō habētes ſint. Et il:
lud. Abſtinete ad tp̄s vt vacetis orationi. Quō adulteras
cōcubinas ꝑmittit habere q̄ caſtitatē ſeruare ⁊ in cōiugijs
poſitis ꝓcepit? Pro qua re iterū atꝙ̄ iterū voce libera cla
mo: q2 qui ante legitimas nuptias cōcubinā ſibi adhibere
preſumit: peius peccatū facit ꝙ̄ q̄ adulteriū cōmittit. Qr q̄
adulterat adhuc tam graue malū ſecrete vult agere / in pu:
blico aūt aut metuit aut erubeſcit cōmittere. Ille vero qui
publice concubinā habere voluerit: fronte impudētiſſima
rem execrabilē toto populo vidēte licenter ſe putat admit
E tere. Sed forte illi q̄ iſto peccato nō ſunt maculati dicunt.
Quare q̄ hoc agunt a cōmunione nō ſuſpēdunt̄? Ideo eñ
tantū ſcelus a ſacerdotib⁹ minime vindicat̄: q2 a multis ad
mittitur. Si eñ vn⁹ aut duo aut quattuor vel quinꝙ̄: mala
iſta facere ꝓſumerent: ⁊ poterant ⁊ debebāt / nō ſolum a cō:
munione ſuſpēdi: ſed etiā a colloquio ⁊ conuiuio chriſtiani
j. Cor. v. populi ſeparari: ſm illud apl'i. Cū huiuſmodi nec cibū qui:
dem ſumere. Multitudo tñ peccātiū (ſicut iā dictū eſt) pro
hibet ſacerdotes dñi in illis diſtiguere. Faciunt tñ boni ſa:
cerdotes qđ poſſunt: ⁊ cū ꝑfecta charitate contēdunt orare
⁊ ſuſpirare iugiter: ⁊ gemit⁹ ac rugit⁹ effundūt: vt in quib⁹
ꝓpter infinitā multitudinē nō poſſunt ſeueritatē vel diſci:
plinā eccl'iaſticā exercere: monēdo vel orando pro eis poſ
ſint eos vel aliq̄ñ ad penitentiā prouocare. Unde iterū atꝙ̄
iterū rogo pariter ⁊ conteſtor: vt qui vxorē optat accipere

ſicut illam virginem inuenire deſiderat: ita ipſe vſꝙ̄ ad nu
ptias virgo ſit: q2 ſi nō fuerit: benedictionē accipere cū ſpō
ſa ſua non merebit̄. Et implet̄ in eo qđ ſcriptū eſt. Noluit Ps. cviij.
benedictionē ⁊ elongabit̄ ab eo. Iā vide ſi penitētie reme:
dium nō ſubuenerit: q̄d de illo erit vel qua ſentētia eū neceſ
ſe erit in futuro iudicio ſubiacere: q̄ iā in hoc ſeculo benedi:
ctionē cū ſponſa ſua nō fuit dign⁹ accipe. Et illud attēdite
fratres: ſi in tā graui ꝑiculo ſunt q̄ vxores nō habent: ⁊ aut
cōcubinas ſibi adhibēt: aut adulteria admittūt: q̄d de ſe in
felices illi cogitāt: q̄ forte cōiugia habētes adulterant: ⁊ in
ſano furore vel crudeli infelicitate de iudicio dei deſperant
q̄ nec ſupplicia inferni formidāt: nec deſiderāt premia eter:
na. Si eñ fidem haberēt: vtiꝙ̄ deo crederent: ⁊ venturū iu
dicium cū tremore metuerēt. Probatur eñ q2 hominibus
credunt: ⁊ deo nō credunt: vt publice vbi hoīes vidēt adul
teria timeāt: ⁊ ſecrete vbi deus videt oīno non timeant. Si
qualēcūꝙ̄ ſcintillā fidei haberēt: ſicut nō permittūt ſeruos
ſuos in preſentia ſua peccare: ita nec illi in ꝯſpectu domini
ſui adulterare preſumerēt. Sed de talib⁹ clamat per ꝓphe
tam ſpirit⁹ ſanct⁹. Dixit inquit inſipiens in corde ſuo: non Ps. xiij.
eſt deus. Certū eſt eñ q2 non credit deū eſſe: q̄ in tenebris ⁊ et. lij.
in occulto illa preſente deo facit: qui publice facere preſenti
bus hominib⁹ pertimeſcit. Neſcit īfelix: q2 vultus domini Pſalm.
ſuper faciētes mala vt perdat de terra memoriā eoꝝ. Sed xxxiij.
forte dicit aliquis. Ecce cōpellēte negocio aut iubete rege F
ab vxore tot mēſibus aut annis ſeparat⁹: quō caſtitatē ſer:
uare poſſim? Cui iuſtiſſime reſpōderi pōt: vt redeat ad vxo
rem ſuā. Sed cū hoc negociatori dixero: ꝓt mihi dicere: q2
ſi negociū dimiſerit nō habeat vñ viuat. Militās dicit. Si
exercitiū dimiſero: iracūdiā regis incurro. Iſtis talib⁹ ve
raciter dici poteſt. Si timet regē: et ideo nō redit ad vxorē
ſuam propriā: debet timere deum vt nō tangat alienā. Nā
quomodo illū q̄ nō iuſſus relicto exercitu reuertit̄ ad vxo:
rem ſuā rex poteſt occidere: ſic ⁊ illū qui lōge poſit⁹ adulte
rat: poteſt de⁹ ꝑpetua pena dānare. Rogo vos fratres cha
riſſimi: ſi ꝓpter negocij neceſſitatē ⁊ regis iuſſionē vnuſq̄ſ:
ꝙ̄ ab vxore ſua interdū etiam longo tēpore ſeparat̄: quare
propter deū ⁊ aīam ſuam tam longo ſpacio tp̄is caſtitas
non ſeruat̄? Meretur negociū: meretur regis iuſſio vt tātis
diebus non agnoſcat̄ vxor propria ⁊ non meretur amor et
iuſſio dei vt non contingat̄ aliena? Sed qui hoc propter ne
gociandi lucrū ⁊ regis imperiū ſeruāt: ⁊ propter deū ſerua
re diſſimulāt: ſciant qui talia agāt ꝙ ſi eis nō penitētia ſub
uenerit: cū ante tribunal chriſti ſtare ceperit: ab auditu ma
lo liberari nō poterūt. Sed dicet̄ illis. Diſcedite a me ma: Mat. xxv.
ledicti in ignem eternū. Et illud quale eſt ꝙ aliquotiēs vir
fortiſſim⁹ ꝓcedens ad preliū forte nō min⁹ decē inimicos
occiderit: ⁊ ex ipſa victoria aliquā puellā de ꝓda accipiēs:
dum cum illa per adulteriū iūgitur: anima ſua peccati gla:
dio interficit̄. Et videte quantū malū ſit vt aliquis crude:
lior exiſtat in ſe ſuam aīam occidendo per luxuriā: magis
ꝙ̄ ꝑ carnalē victoriā aduerſarioꝝ corpora trucidādo. Ue:
re lugendū eſt ⁊ dolendū: vt ille q̄ ſicut iā dixi: decē aduer:
ſarios vicit ab vna muliere ſuperet̄: ⁊ qui tot inimicos occi
dit in corpore: ab vna puella iugulet̄ in corde. Uere nimis
graue malū eſt vt vir fortis qui ferro nō vincitur: libidine
ſuperetur: ⁊ eū mollia aut blāda ſubuertant quem dura nō
ſuperant: ⁊ qui eſſe captiu⁹ vel ſeruus hominibus dedigna
tur: ſeruus eſſe peccati mercatur: cū indignius ſit mente ſer
uire ꝙ̄ corpore: ſm quod ſcriptū eſt. A quo eñ quis vincit̄: ij. Pet. ij.
huius ⁊ ſeruus efficitur. Hec ergo fratres chariſſimi: ſi vo G
bis ego non dixero: rationē pro animabus veſtris in die iu
dicij redditurus ero. Quicūꝙ̄ aūt magis mihi iraſci ꝙ̄ ſe
emendare voluerit / non habet vnde per ignorātiā ſe poſſit
āte tribunal eterni iudicis excuſare: vt dicat ſe nō fuiſſe ad
monitum: nec a malis prohibitum: nec ad ea q̄ ſunt deo pla
cita caſtigatione ⁊ admonitione frequētiſſima prouocatū.
Sed credimus de domini miſericordia: ꝙ ita negligētib⁹
quibuſꝙ̄ īſpirare dignabit̄: vt ſibi magis vel peccatis ſuis
ꝙ̄ medicamētis ſacerdotalibus iraſcant̄. Et quomō egro
tantes a carnalib⁹ medicis requirunt ſanitatē corporum:
ſic a ſpiritalibus medicamēta deſiderent animarum. Sed
confidim⁹ q2 ꝓſtabit hoc diuina miſericordia: ꝙ ita nobis
de ſua emēdatione ſtudebunt gaudiū facere: vt ad eternū

mereantur premiū feliciter peruenire: preſtāte domino ⁊c̄.

¶ In eadem dominica. De caſtitate coniugali. Sermo.iij. In quo dicit ꝙ continere non debere quidā ſe ideo putāt quia coniuges non habent.

Sermo. ccxliiij. A
Magnū mihi gaudiū facitis fr̄es chariſſimi: dum
in ſolēnitatibꝰ martyꝝ tāta deuotiōe fidei ad ec
cleſiam cōuenitis. Sed ſi vultis deo auxiliante ⁊
vr̄m pfectū ⁊ noſtrū gaudiū ſpiritaliter adim
plere: ita īter vos ⁊ pacē ⁊ charitatē inſpirāte dn̄o ꝯſeruate
vt cōtra hoiem nullū odiū habeatis in corde: ꝓ bonis oia
te vt ſemꝑ ad meliora ꝓficiant: ꝓ malis aſſidue ſupplicate
Mat. vij. vt cito ſe corrigāt: ⁊ ſm̄ ꝑceptū dn̄i. Queciḡꝫ vultis vt fa
ciant vobis hoies/ hec ⁊ vos facite oibꝰ. Tunc ei in verita
te pax ⁊ iuſticia ⁊ miſericordia cuſtodit: qm̄ non ſolū nullis
hoibus malū facimꝰ: ſed etiā vbicūꝫ poterimꝰ adiuuare
cōtēdimꝰ. Si ḡ hec xp̄o adiuuāte fideliter agamꝰ/ beatos
martyres in his ꝗ ſupra diximꝰ: ꝑcipuis ⁊ ꝑclaris opibus
imitātes: partē cū illis in eterna beatitudine hr̄e poterimꝰ
Et tūc ꝓ nobis abſꝫ vlla dubitatione ſancti martyres in
tercedūt: qm̄ in nobis aliq̄d de ſuis virtutibꝰ recognoſcūt.
B Caſtitatē aūt oia cum dei adiutorio cuſtodite: ꝓpter illud
j. Cor. vj. qḋ ſcriptū ē. Neꝫ adulteri regnū dei poſſidebūt. Et illud.
Heb. xiij. Fornicatores ⁊ adulteros iudicabit deꝰ. Pueri vel puelle
ꝗ in cōiugio ꝯiungēdi ſunt: virginitatē vſꝫ ad nuptias ſer
uēt. Nā ſi aūt legitimā ꝯiunctionē ꝑ adulteriū corrupti fue
rint ad nuptias corꝑe quidē viui veniūt: ſed in aīa mortui
Ezechiel. xviij. ꝯprobant: qꝛ ſcriptū eſt. Aīa ꝗ peccauerit ipſa morieꝛ. Nul
la mulier potatiōes ad aborſum accipiat/ nec filios aut ꝯce
ptos aut iā natos occidat: qꝛ queciūꝫ fecerit hoc: ante xp̄i
tribunal ſciat ſe illic eoꝝ cauſam quos occiderit eē daturā.
Sed nec alias diabolicas potationes mulieres debēt acci
pere. Mulier aūt queciūꝫ fecerit hoc ꝑ qḋ iam nō poſſit cō
cipere: quātoſcūꝫ parere poterat: tātoꝝ homicidioꝝ ſe reā
eſſe cognoſcat. Mulier aūt ingenua ꝗ mortiferas potatio
nes accipit vt nō cōcipiat: velim ſcire ſi ꝯ ancillas vel colo
nas ſuas facere velit? Et ideo ſicut vnaq̄ꝫ vult vt ſibi mā
cipia naſcanꝛ ꝗ illi ſeruiāt: ita illa quātoſcūꝫ cōcepit: aut
ipſa nutriat: aut nutriēdos alijs tradat: ne forte illos aut cō
cipe nolit: aut qḋ eſt grauiꝰ occidere velit: ꝗ boni xp̄iani po
C terāt fieri generati. Quotiēs ad eccl̄iam in q̄libet ſolēnita
te venitis: ⁊ ſacramēta xp̄i ꝑcipere volueritis: aūt dies plu
res caſtitatē ſeruate: vt cū ſecura conſcientia ad altare dei
poſſitis accedere. Quā rē etiā ꝑ totā q̄dragēſimā: ⁊ vſꝫ ad
clauſulam paſche fideliter cuſtodite: vt vos ſolennitas pa
ſchalis caſtos ⁊ puros īueniat. Qui ei bonꝰ xp̄ianus eſt: nō
ſolū aūt dies plures ꝙ̄ cōmunicet caſtitatē ſeruat: ſed ⁊ vxo
rē ſuā (excepto deſiderio filioꝝ) nō agnoſcat: qꝛ vxor nō ꝓ
pter libidinē: ſed ꝓpter filiorū ꝓcreationē accipiꝛ. Deniꝫ
⁊ ipſe tabule mr̄imoniales ꝯ cōtinēt: liberoꝝ inq̄t ꝓcreādo
rū cā. Videte qꝛ nō dixit libidinis cauſa: ſꝫ liberoꝝ ꝓcrean
dorū. Velim tn̄ ſcire fr̄es chariſſimi: ille ꝗ vxore ſua incōti
nēter vtiꝛ: ſi quotiēs eā luxuria victū agnouit: totiens ſuū
agrū in vno anno arauerit vel ſeruerit: qualē meſſem colli
gere poſſit? Qui ḡ ſe cōtinere nolūt: ſi totiēs terrā quondā
ſuā quā iā ſeminauerāt: iterū arēt ⁊ ſeminēt: videamꝰ qua
liter de eiꝰ fructu gaudebūt: qꝛ ſicut optīe noſtis/ nulla ter
ra poterit dare legitimū fructū: in qua freq̄nter ī vno anno
D fuerit ſeminatū. Qḋ ergo nō vult aliq̄s in agro ſuo: q̄re facꝛ
in corꝑe ſuo? Sꝫ dicet aliq̄s: hō iuuenis ſum: cōtinere non
poſſum. Ne forte ideo te nō cōtineas: qꝛ plus māducas ꝙ̄
expedit: ⁊ plus vinū accipis ꝙ̄ oportet. Forte etiā turpibꝰ
cogitationibꝰ occupas mentē tuā: ⁊ luxurioſa verba nō ſo
lum libēter ſed etiā freq̄nter aut ipſe dicere aut alijs dicēti
bꝰ audire nec metuis nec erubeſcis. Incipe cū dei adiuto
rio/ gule ꝯcupiſcētias refrenare/ caſtis cogitationibꝰ ⁊ ho
neſtis ſermonibꝰ mentē vel linguā tuā iugiter occupare: et
videbis qꝛ deo auxiliāte caſtitatē poteris cuſtodire/ nec te
pigeat ſi corꝑis īfirmitas nō ꝓhibet/ freq̄ntiꝰ ieiunare/ ad
eccl̄iam maturius ſurgere: vt poſſis tuā aīam a libidinoſis
maculis nitidā cuſtodire. Et ſi hoc nō infideliter faciēs vi
des te adhuc carnis īpugnationibꝰ fatigari: ⁊ forte aliquo
tiēs excepto filioꝝ deſiderio ad cognoſcēdā vxorē ꝓpriā
vinci: ſm̄ vires tuas q̄tidianas elemoſynas adde: qm̄ ſcri
ptum eſt. Sicut aqua extiguit ignē: ita elemoſyna extiguit Eccli. iij.
pctm̄. Et illud qḋ contra oia pctā magnū eſt ⁊ ſalubre me
dicamentū: oibus ꝗ in te peccauerint plenā idulgentiā tri
bue: vt qḋ ꝑ incōtinentiā inq̄naꝛ ieiunijs/ elemoſynis/ ac ꝑ
E cipue per inimicoꝝ indulgentiā diluaꝛ. Sed dicis: vxorem
excepto deſiderio filiorū agnoſcere: peccatū nō eſt. In tan
Pſalm. l. tum peccatū eſt vt ꝓpheta penitēs clamet. In iniq̄tatibꝰ
cōceptus ſum: ⁊ in delictis peperit me mater mea. Et ſic in
veteri teſtamēto legimꝰ: qm̄ populus iudeorum acceſſurus
Exo. xix. erat ad montē ſinai: ex precepto dn̄i dicebaꝛ eis. Sanctifi
camini ⁊ eſtote parati in diem tertiū: ⁊ ne appropinquetis
vxoribus veſtris. Et illud. Si q̄s nocturno pollutꝰ fuerit
ſomno/ nō manducet carnes ſacrificij ſalutaris: ne pereat
aīa ſua de populo. Si poſt pollutionē que nobis nolētibꝰ
fieri ſolet/ nobis cōmunicare nō licet: niſi prius ꝑcedat cō
pūctio ⁊ elemoſyna: ⁊ ſi infirmitas nō ꝓhibet: etiā ieiuniū
quis eſt qui poteſt dicere illud quod vigilantes ⁊ volentes
facimus non eſſe peccatum? Deniꝫ mulieres quādo mari
tos accipiunt: per triginta dies intrare in eccleſiā non pre
ſumant. Quod etiā ſimiliter viri obſeruare deberent. Sed
dicis pctm̄ quidē eſt: ſed tn̄ paruū eſt. Nec nos dicimꝰ qꝛ
capitale peccatum eſt: ſed tn̄ ſi frequentiꝰ exerceatur: ⁊ ieiu
nijs vel elemoſynis non redimaꝛ: nimis immundam ani
mam facit. Noli deſpicere peccata tua: qꝛ parua ſunt: nam
⁊ pluuiarū gutte ſunt: ſed flumina implent: ⁊ moles trahūt
⁊ arbores cū ſuis radicibꝰ tollunt. Tu' qui dicis: qꝛ paruū
peccatū ē: velim ſcire quotiēs tale peccatū admittis: ſi tot
paruulas plagas in corpore: ⁊ tot maculas aut ſciſſuras in
veſtibꝰ tuis fieri velis? Cū ergo in corpore tuo plagas: nec
in veſte tua ſciſſuras vel maculas fieri acquieſcis: qua con
ſciētia hoc facere in aīa tua nō metuis? Ac ſic quicūꝫ hoc
F fecerit: plus amat veſtē ⁊ carnē ſuam ꝙ̄ aīam. Cum eni ad
imaginē dei facti ſumꝰ: quotiēs aliq̄d turpe/ aut loquimur Geñ. j.
aut facimꝰ: totiens dei imaginē ſordidamus. Etiā videte
ſi hoc vos deceat/ aut oporteat Uere dico vobis fratres
chariſſimi: qꝛ nō hoc de nobis deus mereꝛ: vt in nobis ima
go ipſius ꝑ malas cōcupiſcētias iniuriā patiaꝛ. Et cū nul
lus hō velit cū tunica ſordibus plena ad eccl̄iam cōuenire
neſcio qua conſcientia cū aīa ꝑ luxuriā ſit inquinata: preſu
mit ad altare accedere/ nō timens illud qḋ apl's dixit. Qui j. Cor. xj.
eni manducat corpus et ſumit ſanguinē dn̄i indigne: reus
erit corporis ⁊ ſanguinis dn̄i. Si erubeſcimus ac timemꝰ
euchariſtiā manibus ſordidis tāgere: plus debemꝰ timere
ipſam euchariſtiā intus in anima polluta ſuſcipere. Et q̄s
ſicut dixi: in anima noſtra facti ſumus ad imaginē dei: ſi in
tabula aut lignea aut lapidea faceres imaginē tuā: ⁊ aliq̄s
impudens homo vellet illam imaginem aut lapidibꝰ fran
gere/ aut aliquibꝰ ſordibus inquinare: velim ſcire ſi contra
eum non moueret animus tuus? Rogo te ſi imaginē pictā
in tabula mortua ſic zelaueris: putas qualē iniuriā patitur
deus: qm̄ in nobis imago ſua per luxuriam ſordidatur? Et
ideo ſi nobis non parcimꝰ ꝓpter noſmetipſos: parcamus
G nobis vel ꝓpter imaginē dei ad quā facti ſumus. Ante oia
vt quotiens dies dominicus aut alie feſtiuitates veniunt:
vxorē ſuā nullus agnoſcat. Et quotiens fluxū ſanguinis
mulieres patiunꝛ: ſimiliter obſeruandū eſt. Propter quod
ait ꝓpheta. Ad mulierē mēſtruatā non acceſſeris. Nā qui Ezechiel.
vxorē ſuā in ꝓfluuijs poſitā agnouerit: aut ī die dominico xviij.
vel in alia qualibet ſolēnitate ſe continere noluerit/ ꝗ tunc
cōcepti fuerint/ aut leproſi/ aut epilentici/ aut etiā forte de
moniaci naſcentur. Deniꝫ quicūꝫ leproſi ſunt: non de ſa
pientibus hoibus ꝗ ⁊ in alijs diebus ⁊ in feſtiuitatibus ca
ſtitatem cuſtodiunt: ſed de ruſticis maxime qui ſe cōtinere
non ſapiūt naſci ſolēt. Et reuera fratres ſi animalia ſine in
tellectu nō ſe contingūt niſi certo ⁊ legitimo tēpore: quāto
magis hoies qui ad imaginē dei facti ſunt: hoc obſeruare
deberent. Sed qḋ peius eſt: ſunt aliq̄ ita luxurioſi vel ebrio
ſi: qui aliquotiens nec pregnātibus vxoribus parcunt. Et
ideo ſi ſe nō emēdauerint: ipſi videāt ſi non peiores aīalibꝰ
iudicandi ſint. Iſtis talibus clamat apoſtolus dicens. Ut
ſciat vnuſq̄ſꝫ ſuum vas poſſidere in honore ⁊ ſanctificatio
ne: nō in paſſione deſiderij: ſicut ⁊ gētes ꝗ ſpem nō habent. j. Theſſa.
Et qꝛ ſunt multi ꝗ legitimā nō cuſtodiūt caſtitatē cū ſuis iiij.
vxoribꝰ/ ſicut ſupra dixi/ largas elemoſynas faciant ⁊ om

nibus inimicis ſuis indulgeant: vt ſicut iam dictũ eſt: ꝙ lu
b xuria ſoꝛdidũ effecit: aſſiduis elemoſynis abluaꝛ. Rogo
vos fratres: vt mihi idulgeatis: qꝛ pro ſalute aĩe veſtre cũ
grandi timoꝛe ⁊ cũ verecũdia de talibꝰ rebꝰ vos admone-
re videoꝛ: qꝛ ⁊ hoc mihi expedit dicere ⁊ vos opoꝛtet audi
re. Et ideo oĩa que a nobis audiſtis: vbicũqꝫ fueritis inui-
cem vobis dicite: ⁊ cũ charitate vos admonete. Sicut eñ
reus ero ante tribunal xp̄i ſi vobis non dixero: ita et vos ſi
inuicē quoſcũqꝫ negligētes agnoſcitis admonere nolueri-
tis: timere debetis ne vobis neceſſe ſit pro illis reddere ra-
tionem. Sed credimꝰ de dei miſericoꝛdia ꝙ ita nobis age-
re inſpirabit: vt vobis non ſolũ de noſtra deo placita cõuer
ſatione: ſed ⁊ pro alioꝛũ ſalute ⁊ in hoc ſeculo ⁊ in futuro du
plicata deo premia repenſentur. Amen.

¶ Dñica viceſima tertia. De continentia et ſuſti
nētia: quas duas appellat virtutes que aĩam pu
rificant ⁊ pacem faciunt diuinitatis. Sermo. j.

Sermo. ccxlv. A Duo ſunt q̄ in hac vita veluti laborioſa precipiũ
tur a dño. Cõtinere ⁊ ſuſtinere. Jubemur ei con
tinere ab his q̄ in mundo dicunꝛ bona: ⁊ ſuſtine-
re q̄ in hoc mũdo abundãt mala. Illa cõtinētia
iſta ſuſtinētia vocaꝛ. Due virtutes que mundãt aĩam ⁊ ca
pacē faciunt diuinitatis. In refrenãdis libidinibus ⁊ coer
cendis voluptatibꝰ: ne ſeducat qδ male blandiꝛ: ⁊ eneruet
quod ad proſperũ dicitꝛ: cõtinētia nobis opus eſt: nõ crede
re felicitati terrene: et vſqꝫ ad finē querere felicitatē q̄ non
habet finē. Ut aũt eſt cõtinentie felicitati mũdi nõ credere
ita ſuſtinentie eſt iniq̄tati mundi non cedere. Siue ergo in
affluentia rerũ ſimus ſiue in anguſtia: expectãdus eſt dñs:
qui ⁊ quod vere bonũ ⁊ ſuaue eſt det: ⁊ quod vere malũ eſt
auertat a nobis. Bona dei que ꝓmittit iuſtis: in finē ſeruã
B tur. Bona ⁊ mala que verſanꝛ ⁊ miſcenꝛ in ſeculo/ nec bo-
ni ſoli habēt nec mali. Quicq̄d boni in hoc mũdo dixeris:
habēt boni: habēt ⁊ mali. Ueluti ſalutē ipſam coꝛpis ⁊ bo-
ni habēt ⁊ mali. Diuitias ⁊ apud bonos ⁊ apud malos iue
nies. Succeſſum filioꝛũ ⁊ bonoꝝ ⁊ maloꝝ donũ videmꝰ eē
ꝯmune. Uitã longã diu viuũt boni: equidē diu viuũt ⁊ ma
li. Moꝛbos/ doloꝛes/ dãna/ oppreſſiones/ oꝛbitates/ cõmu
nis hec eſt oĩm materies lachꝛymarũ. Facile eſt ḡ videre
⁊ bona ſeculi apud bonos ⁊ malos: ⁊ mala ſeculi apud bo-
C nos malosqꝫ pferre. Et ideo quoꝛũdã pedes in via dei titu
bãt: ⁊ exoꝛbitare conanꝛ. Multi etiã deuiãt ⁊ exoꝛbitãt: cũ
inſtituerint ⁊ ꝓpoſuerint aĩo ꝓpterea ſeruire ſe deo vt bo
nis terrenis abũdent: ⁊ malis careãt eaqꝫ deuitēt. Cũ eni h
ſibi ꝓpoſuerint ⁊ hãc mercedē ꝯſtituerit pietatis ⁊ religio
nis ſue: qñ viderint ſe laboꝛare ⁊ floꝛere iniquos: quaſi per
diderint ſpē: quaſi eos fefellerit q̄ vocauit: quaſi fruſtra opꝰ
indixerit q̄ in mercede decepit: renũciãt deo. Et q̄ ſe miſeri
cõuertũt aduertētes ſe ab illo a quo facti ſunt: ⁊ inherētes
illis q̄ facta ſunt? Cũ pierit qδ factũ eſt: vbi erit amatoꝛ tē-
D poꝛis qui pdidit eternitatē? Proinde ꝓpter illa bona que
nõ dabit deꝰ niſi bonis: ⁊ ꝓpter illa mala que non inferenꝛ
niſi malis: qꝛ in fine apparebũt vtraqꝫ/ credi ſibi vult deus
Que ei merces fidei: aut qδ oĩno vel nomen fidei: ſi modo
vis videre qδ teneas? Nõ debes ergo videre quo credas:
ſed credere vt videas. Credere q̄diu nõ vides: ne cũ vide-
ris erubeſcas. Ergo credamꝰ dũ tp̄s eſt fide: anteq̄ ſit tē-
ij. Coꝛ. v. pus ſpeciei. Sic eñ dicit aplſ. Q̄diu ſumus in hoc coꝛpe
peregrinamur a dño. Per fidem eñ ambulamꝰ. Ergo per
fidem ambulamus: q̄diu credimꝰ quod nondũ videmus.
Tenebimus aũt ſpeciē: cũ viderimus facie ad faciē ſicuti
E eſt. Tēpus fidei: ⁊ tēpus ſpeciei iohãnes etiam apoſtolus
j. Joh. iij. diſtinguit in epiſtola ſua dicēs. Dilectiſſimi: nũc filij dei ſu
mus: ⁊ nondũ apparuit quid erimꝰ. Scimus qm̄ cũ appa-
ruerit ſimiles ei erimꝰ: qm̄ videbimꝰ eũ ſicuti eſt. Laboꝛio
ſum eſt fidei tēpus. Quis negat? Laboꝛioſum eſt: ſed h eſt
opus cuius illa merces eſt. Noli piger eſſe in ope: cuiꝰ mer-
cedem deſideras. Si ei ⁊ tu ipſe mercennariũ conduxiſſes:
non añ mercedē numerares q̄ in opere exerceres. Diceres
ei. Fac ⁊ accipe. Nõ tibi diceret: da ⁊ facio. Sic ergo ⁊ deꝰ.
Tu nõ fallis mercēnariũ tuũ timēs deũ: ⁊ te ipſe deus fal-
lit qui iuſſit ne fallas mercennariũ? Cñ tu qδ ꝓmiſeris po
tes ⁊ nõ dare: ⁊ ſi non eſt in coꝛde tuo dolus fallitatis: eſt in
fragilitate humana inopia difficultatis. Quid de deo ti
meamꝰ qui nec fallere poteſt qꝛ veritas eſt: ⁊ abũdat omni-
bus qui fecit oĩa? Credamꝰ ergo deo fratres: hoc eſt pmũ F
preceptũ/ hoc eſt initiũ religionis ⁊ vie noſtre: fixũ habere
coꝛ in fide: ⁊ figendo coꝛ ĩ fide viuere bene. Abſtinere ab oĩ
bus ſeductoꝛibꝰ: ſuſtinere mala tp̄alia. Et q̄diu illa blan-
diunꝛ ⁊ illa minanꝛ/ aduerſum vtrũqꝫ in hoc habere coꝛ/ ne
in illa defluas/ ne in illa frãgaris. Habēdo ergo continētiã
⁊ habēdo etiã ſuſtinentiã/ cũ bona tempoꝛalia trãſierint: ⁊
mala q̄ inferanꝛ nõ erũt: habebis omne bonũ: habebis nul-
lum malũ. Ideo in lectione: quid vobis dictũ eſt? Fili acce G
dens ad ſeruitutē dei: ſta in iuſticia ⁊ timoꝛe: ⁊ prepara ani Eccl. ij.
mã tuã ad tentationē. Deprime coꝛ tuũ ⁊ ſuſtine: vt creſcat
in nouiſſimis vita tua. Nõ vt modo ſed vt in nouiſſimo: vt
creſcat in nouiſſimo vita tua. Quantũ putamꝰ qꝛ creſcat?
Ut fiat eterna. Modo ei vita humana q̄diu videꝛ ꝓduci:
decreſcit potius q̄ creſcat. Attēdite ⁊ videte: qꝛ decreſcit.
natꝰ eſt hõ. (Uerbi grã) cõſtituit illi deꝰ vite ſue ſeptuagin
ta annos. Accedit illi vita dicimꝰ creſcēdo. Accedit/ an de
cedit? Ecce de ſeptuaginta annis vixit annos ſexagita: re
manſerũt decē. Diminutũ eſt qδ erat propoſitũ: ⁊ quanto
plus viuit: tãto minꝰ illi reſtat. Ideoqꝫ viuēdo h decreſcit
vita: nõ creſcit. Tene qδ tibi promiſit deꝰ: vt in nouiſſimis
creſcat vita tua. Deinde ſequiꝛ quod lectũ nõ eſt. Omne qδ H
tibi applicitũ fuerit accipe: ⁊ in doloꝛe ſuſtine: ⁊ in hũilitate Ubi. s.
tua patientiã habe. Qm̄ in igne probaꝛ aurũ et argentum:
hoĩes vero acceptabiles in camino humiliatiõis. Aurũ vi
detur: defeciſti. Nonne illud quod non deficit perdidiſti?
Multi multa patiunꝛ ꝓpter pecuniã perituram: et tu nõ vis
pati propter vitã manſurã? Sic recuſas laboꝛare ꝓ dei ꝓ-
miſſis: q̄ſi nõ laboꝛares ꝓ cupiditatibꝰ tuis. Quãta patiũ-
tur ꝓ ſua iniq̄tate latrones: quãta patiunꝛ ꝓ ſuis ſcelerībꝰ
pditi: ꝓ ſua nequicia luxurioſi. Pro ſua auaricia negocia-
toꝛes mare trãſmeãtes/ vētis tēpeſtatibuſqꝫ coꝛpꝰ ⁊ aĩam
cõmittentes/ ſua reliquētes/ ignota q̄rentes? Judex ſi pro-
nunciet exiliũ: tremoꝛ eſt: deꝰ moꝛtē minaꝛ ⁊ leticia? Quid
ergo magnũ tibi impat ſapiētia qδ nõ poſſet iperare ⁊ aua
ricia? Cñ cũ iperat auaricia facis. Et cũ feceris qδ iperā-
uerit auaricia q̄d habebis? Plenã domũ auro et argento. I
Non legiſti. Q̄q̄ in imagine dei ambulet hõ: tñ vane ꝯtur Pſalm.
babiꝛ? Theſaurizat ⁊ neſcit cui ea colligat. quare ḡ cãtaſti xxxviij.
⁊ dixiſti deo. Auribꝰ pcipe lachꝛymas meas? Quare tu nõ
pcipis auribꝰ verba eiꝰ: a quo vis pcipi lachꝛymas tuas?
Si accuſaueris auariciã tuã: inuitaberis ad ſapientiã ſuã.
Sed cũ ſuſceperis iugũ ſapiētie/ laboꝛioſa erit. Laboꝛioſa
plane. Sed vide q̄ fine: q̄ mercede. Nũq̄d qδ per ſapientiã
colligis/ neſcis cui colligas ea? Tibi colligis. Expgiſcere
euigila: habeto coꝛ foꝛmice. Eſtatis tēpus eſt: collige qδ ꝓuerb. vj.
tibi ad hyemē ꝓſit. Noli eē piger: collige grana de area: de
area dñica. i. verba dei de eccleſia dei: ⁊ recõde intus in coꝛ
de. Quis eñ eſt q̄ dicat: bñ mihi erit ⁊ non moꝛiar? Q̄uis K
amet vitã: moꝛtē timet. Ipſe timoꝛ moꝛtis/ hyēs q̄tidiana ē
Et tũc maxime pũgit timoꝛ moꝛtis: qñ nobis bñ ē. Nã qñ
male eſt: nõ timemus moꝛtē. Qñ nobis bene eſt/ tũc magis
timemus moꝛtē. Ideo ille diues quē delectabãt multe di-
uitie ſue. Habebat eñ magnas diuitias: ⁊ magnas poſſeſ-
ſiones/ credo qδ interpellabaꝛ timoꝛe moꝛtis: ⁊ inter deli-
tias cõtabeſcebat. Cogitabat eñ ſe illa bona relicturũ. Cõ
gregauerat ⁊ neſciebat cui: ⁊ aliq̄d cupiebat eternũ: ⁊ venit
ad dñm: ⁊ ait illi. Magiſter bone: q̄d boni faciã vt vitã eter Mat. xix.
nam cõſequar? Bene eſt mihi: ſed labitur qδ teneo. Bñ eſt
mihi: ſed ſubito nõ erit qδ habeo. Dic mihi vñ habeã qδ ſē
per erit? Dic mihi quõ pueniã ad id qδ non perdã? Et dñs
illi. Si vis venire ad vitã ſerua mandata. Queſiuit: q̄ man
data? Audiuit. Reſpõdit ſe a iuuētute ſua oĩa ſeruaſſe. Ait
dñs conſiliarꝰ vite eterne. Unũ tibi deeſt. Si vis perfectꝰ Ubi. s.
eſſe: vade vende omnia que habes: ⁊ da pauperibus: et ha-
bebis theſaurum in celo. Non eñ dixit/ perde: ſed ſerua: et
veni ſequere me. Ille q̄ delectabatur diuitijs: ⁊ propterea
querebat a domino: quid boni faceret vt vitam eternam
conſequeretur: quia a delitijs ad delitias migrare cupie-
bat: ⁊ has quibus delectabatur relinquere foꝛmidabat: ab
ſceſſit triſtis ad theſauros ſuos terrenos. Noluit credere
domino: qꝛ poteſt ſeruari in celo qδ periturũ ē in terra. No

luit eſſe ver⁹ amator theſauri ſui. Male tenēdo pdidit: mul
tū diligēdo amiſit. Nā ſi bene illū diligeret: migraret quo
ipſe poſtea ſequeret̄. Domū illi deus oſtendit vbi migraret
L non locū vbi perderet. Secut⁹ eñ ait. Ubi ei fuerit theſau
Mat.vj. rus tuus: illic erit ꝛ cor tuū. Sed videre nolunt hoīes diui
tias ſuas. Fac qđ in terra theſaurizent. Nūquid nō timent
videri diuitias ſuas? Et cum obſtruxerint ꝛ cooperuerint
Nunquid vidēt qđ habēt? Nec ipſe videt: ꝛ optat vt lateat
timet ne pereat. Eſſe vult diues in opinione/nō in veritate
Quaſi ſufficit habere in cōſciētia qđ ſeruat in terra? O quā
to maior tibi ꝛ melior cōſciētia erat ſi ſeruares in celo. Hic
cum obrueris in terra/times ne ſciat ſeru⁹ tuus ꝛ auferat ꝛ
fugiat. Hic times ne auferat tibi ſeru⁹ tu⁹: ibi nō times: qꝛ
bene tibi ſeruat dñs tuus. Sed habeo inquis ſeruū fidele:
qui ꝛ nouerit ꝛ nō prodat et non tollat. Cōpara illum dño
tuo. Si fidelem ſeruum inueniſti: dñs tuus quando te feſel
lit? Et ſi non poteſt ſeruus tuus tollere: poteſt tñ perdere:
dñs tu⁹ nec tollere nec pdere pt nec perire pmittit. Seruat
tibi: manet tibi liberat te: manentē te facit. Nec pdet te nec
perdet quod ei cōmendaueris. Ueni inquit: accipe qđ apđ
M me poſuiſti. Abſit. Nō hoc tibi dicit de⁹. Ego inqt tibi qui
te prohibui fenerare: fenerat⁹ ſum a te. Uolebas eñ fenera
creſcere: vt dares homini vt tibi pl⁹ redderet: ꝛ qñ accipie
bat gaudens: ꝛ qñ reddebat plorans. Hoc volebas: ꝛ pro
Ps. xiiij. hibebam ego. Dixi eñ. Qui pecuniam ſuam non dabit ad
vſuram. Prohibebā te a fenore. Hoc tibi dicit dñs tuus.
Pauca vis dare: ꝛ plura accipere? Relique hoīem ꝗ plan
git quando exigis/me inueni qui gaudeo qñ reddo. Ecce
inquit aſſum. Da et ſume: tēpore redditionis reddam tibi.
Et quid reddam? Pauca dediſti/plura ſume. Terrena de
diſti: celeſtia ſume. Tpalia dediſti: eterna ſume. Mea dedi
ſti: meipſm ſume. Quid enim dediſti: niſi ex eo qđ accepiſti?
Ergo ne qđ dederis nō reddo: ꝗ vnde dares dedi? Qui te
ipſm qui dares dedi: qui tibi xp̄m cui dares dedi qui tibi di
Mat. xxv ceret. Quādo vni ex minimis meis feciſti: mihi feciſti. Ec
ce vt des paſcit ꝛ eſurit propter te. Donat ꝛ eget. Quando
donat vis accipere: quando eget nō vis dare. Eget chriſt⁹
quando eget pauper. Qui oibus ſuis vitam eternā parat⁹
eſt dare: in vno quoqꝫ paupere tēporaliter eſt dignatus ac
cipere: ꝛ conſiliū dat quo migres. Dedit ei conſiliū quo mi
grare debeas. Migra eñ de terra in celū: ne pdas. Nā mul
ti eñ qđ ſeruabant perdiderūt: ꝛ nec ſic correcti in celo po
N nere didicerūt. Si forte tibi aliquis diceret: tranſporta di
uitias tuas ab occidēte in orientē ſi nō vis vt pereāt: eſtua
res: laborares: ſatageres: attenderes ꝗ haberes: videres te
multiplicate rerū tuarū facile in lōginqua migrare nō poſ
ſe. Sed ꝛ forte fleres: qꝛ ire cogereris: ꝛ quō tecum tolleres
qđ collegeras nō inuenires. In lōginquiora te migrare iuſ
ſit: qui nō ait. Migra ab occidēte in orientē: ſed ait. Migra
de terra in celū. Eſtuas quaſi difficultatē maiorem tibi vi
deris pati: ꝛ dicis tibi. Si nō inueniebā iumenta ꝛ naues ꝗ
bus ab occidente migrarē ad orientem: quō inueniam ſca
las quib⁹ e terra migrem in celū? Noli inquit tibi deus la
borare: noli laborare/qui te diuitē feci: qui tibi qđ dares de
di. Laturarios tibi pauperes feci. Si (verbi gratia) fuent
res aliquē inopē de trāſmari/aut quo ire velles inuenires
inde ciuē neceſſitatē patientē: nonne diceres tibi: ciuis iſte
inde eſt quo ego volo ire? Eget hic: do illi qđ ibi mihi red
dat. Ecce eget hic pauper/qui ciuis eſt regni celoꝝ. Quid
dubitas facere traiecticiū? Sic eñ dant qui hoc faciunt vt
plura accipiant/cum ad ea loca venerint: vnde eſt ille ꝗ ac
cepit. Faciamus ꝛ nos. Hoc fit ſi credam⁹: ſi fidem excite
O mus. Nam vane conturbamur: qꝛ dormiente chriſto in na
Mat.viij. ui/pene naufragauerūt diſcipuli. Dormiebat xp̄s: ꝛ turba
bant̄ diſcipuli. Uenti ſeuiebant: fluctus excitabant̄: nauis
mergebatur. Quare? Qꝛ ieſus dormiebat. Sic ꝛ tu quādo
tempeſtates tentationū ſeuiunt in iſto ſeculo: turbatur cor
tuum tāqꝫ nauis tua. Quare: niſi qꝛ dormit fides tua? Sic
eñ paulus apoſtolus dicit. Quia habitat xp̄s per fidem in
Ephe.iij. cordibus veſtris. Excita ergo chriſtum in corde tuo: vigi
let fides tua: tranquillet̄ conſcientia: ꝛ liberetur nauis tua.
Ueniet: qm̄ qui promiſit verax eſt. Nondū oſtēdit: qꝛ nondū
P eſt tempus vt oſtēdat. Multa etiā tamē oſtendit: chriſtum
ſuum promiſit ꝛ dedit. Reſurrectionē eius pmiſit ꝛ dedit.

Euangeliū eius promiſit ꝛ dedit. Eccleſiam ſuam toto or
be diffundendam promiſit ꝛ dedit. Tribulationes ipſas in
rebus humanis predixit ꝛ oſtēdit. Quāta ſunt que reſtāt?
Implent̄ ꝗ promiſſa ſunt: implent̄ que predicta ſunt: ꝛ titu
bas ne nō veniat qđ reſtat? Tunc timere deberes: ſi qđ p
dictum eſt nō videres. Bella ſunt/fames ſunt/cōtritiones
ſunt. Regnū ſuper regnum eſt: terremotus ſunt: abūdantia Matthei.
ſcādaloꝝ frigus charitatis/copia iniquitatis. Hec oia le xxiiij.
ge predicta ſunt. Lege: vide qꝛ omnia ꝗ vides p̄dicta ſunt
ꝛ crede te viſurū eſſe quod nondum venit: numerās quāta
venerūt. Tu aūt videndo deū oſtendere que predixit: non
credis daturū eſſe qđ promiſit? Ibi credere debes: vbi tur
baricepiſti. Si finis mūdi eſt: migrandū eſt de hoc mundo Q
non amandus eſt mundus. Ecce turbat̄ mūdus: ꝛ amatur
mūdus. Quid ſi trāquillus eſſet mūdus? Formoſo quomo
do hereres: qui ſic amplecteris fedum? Flores ei⁹ quō col
ligeres: qui ab ſpinis nō reuocas manū. Nō vis relinquere
mundū: relinquit te mundus: ꝛ ſequeris mundū. Cor ergo
mundemus chariſſimi ꝛ nō perdam⁹ ſuſtinentiā: ſed perci
piamus ſapientiā. ꝛ teneamus continentiā. Tranſit labor:
venit requies. Trāſeunt falſa delicioſa: ꝛ veniet bonum qđ
cōcupiuit anima fidelis/cui inardeſcit ꝛ ſuſpirat oīs pere
grinus in ſeculo. Patria bona/patria celeſtis/patria cum
populis angelorum patria vbi nullus morit̄: quo null⁹ ho
ſtis admittitur/patria vbi habeas ſempiternum deū ami
cum: vbi nullum timeas inimicum.

¶ In eadem dominica. Ad iuuenes vt contineant: diciṫqꝫ ꝙ iuuentus flos eſt etatis ſed periculum mentis. Sermo.ij.

Ad vos mihi ſermo o iuuenes/flos etatis/ pericu Sermo.
lum mētis. Tēpus quidē omne atqꝫ omnis etas ccxlvj.
qua corruptibilis caro iſta portatur: vacare a tē A
tationibus nō pōt. Et tādiu quiſqꝫ bon⁹ in ago j.Cor.ix.
ne luctat̄ ne ab aduerſario ſuperet̄: in periculis agit: qꝫdiu
cum illo ſicut in arenoſo quodā ſtadio: ſic in iſta morte ɔtē
dit. Mox ei vt homo ſeculo naſcit̄: ꝛ vitam plenam miſerie
velut ꝓpheta futuri laboris ſui p̄conio lachrymoſe vocis
ingredit̄: etiā ſi nondū in animo ſuo: in animo tamen parē
tum ſuorum vel quorūlibet hominū: in quorum manib⁹ nu
trienda ei⁹ infirmitas iacet: tētari iam poteſt: ꝛ diaboli cir
cūuentionib⁹ rapi/aut per ligaturas execrabiliū remedio
rum/aut per ſacrilega ſacra gentiū/aut ſi forte mors vrget
negligentia renūciationis in baptiſmo ſalutari. Et vt bre
ui cōplectar: tentat̄ illa etas cū a ſuis in mūdo diligit̄ et in
chriſto negligitur. Trahit eñ ſecū propaginem mortis: et
in illo peccati vulnere radicat̄ qđ p̄mo homini ex quo cor Gen.iij.
ruptionis originē duxim⁹: venenoſo dente ſerpentis infli
ctum eſt. Unde ſanct⁹ Iob: neminē eſſe mūdū dicit a pecca Iob.xv.
ti vtiqꝫ ſordib⁹/nec infantē cuius eſt vnius diei vita ſuper
terram. Sed de iam nato ꝗd loquar: cū dauid luctuoſa vo
ce clamet. In iniq̄tatibus cōceptus ſum: ꝛ in peccatis con Pſalm.l.
cepit me mater mea. Superflua eñ poſſent videri baptiſ
mata recentium paruulorum/niſi omnes hoīes morerent̄:
ꝛ originale peccatū per parentū viſcera vſqꝫ ad fructū pro
lis tramite mortalitatis excurreret: cū ꝛ mortalē creaturā
dominus omnipotēs lege ſui ordinis format: ꝛ immortali
tatem renouationis optim⁹ pater miſericordie gratis ſub
miniſtrat. Nā ſi nec infantia mortalis hoīs ꝓpter corruptio B
nis vinculū a tētationib⁹ vacat: quid de ceteris etatib⁹ di
cam? An forte ſenect⁹ excepta eſt: ꝛ in carne iā vicina cada
ueri ſanguis ac mēbra illicite cōcupiſcētie friguerūt: ꝛ a feſ
ſo ac ꝓpe mortuo iā corpore materies tētatiōis euacuit?
Immo vero tātus ē in malis ſenib⁹ plerūqꝫ gurges auidita
tis ꝛ inſatiabilis vorago vētriſ ꝛ gutturiſ: vt quāta boni ſenes
prudētia ſerenant̄: tāta iſti vinolētia ſepeliant̄: quaſi ad hoc
in eis arida viſcera ꝛ ſucco exhauſta curuent̄: vt ad vigorē
p̄ſtinū reparādū ebrietatis inūdatione riganda ſint. Quid
auaricia ꝗ radix eſt oīm maloꝝ? Nōne in frigidis ſenib⁹ tā j.Timo.vj.
to ad acq̄rendū feruenti⁹ inardeſcit: quāto citius relictura
eſt qđ acq̄rit mirabili ſane demētia? Grauioribꝰ ei ſumpti
b⁹ ſe onerare feſtinat: cū iā peruenerit ꝗ tēdebat. Si ḡ pueri C
lis ꝛ ſenilis etas nō eſt a tētationib⁹ libera: quarū altera.ſ.
puerilis nondū bene ingredit̄: altera iā egredit̄ iſtam vitā

et altera pauloante nõ erat: altera paulo poſt non erit: qđ ſẽ
tiendũ eſt de flagrãtia iuuenilis etatis: que vtriuſqꝫ in me-
dio cõſtituta ⁊ ab infirmitate puericie iã receſſit: et nondũ
ad torporẽ ſenectutis acceſſit: Hec pluribꝰ atqꝫ maioribꝰ
tentationũ tempeſtatibꝰ quatiṫ. Hec fluctuũ crebriore im
petu ſeculi inũdantis operitur. Preſumit viribꝰ: forme di-
gnitate iactaṫ: pompa reꝝ tpalium preſulgere aut exoptat
aut gaudet. Itaqꝫ iuuẽtuti maloꝝ venenum eſt quicqđ ve
ritas ꝓcepit: eſca eſt quicqđ diabolus ſuggerit. Sed ama-
ritudo iuſticie medicamentũ ẽ virilis etatis. Dulcedo aũt
iuſticie muſcipula ẽ temeritatis. Ad hoc ꝑtinet qđ ſcriptũ
Prouer. eſt. Dulciora ſunt vulnera amici ꝙ volũtaria oſcula inimici
xvij. Et illud qđ ait dauid. Corripiet me iuſtus in mĩa et incre-
Pſã.cxl. pabit me: oleũ autẽ peccatoris non impinguet caput meũ.
Vrat veritas ⁊ tñ ſanet. Nam oleũ peccatoris adulatio aſ
ſentatoris mulcet: ſed decipit. Ibi eñ lenitur ſuperbia: ſed
labitur vita. Loquiṫ eñ propheta ex perſona eiꝰ qui iam
medicũ querit: qui manũ curãtis etiã cũ doloris acerbita-
te ſupportat / ꝗ egritudinẽ ſuam ſanari potiꝰ ꝙ laudari de-
D ſiderat. Periculoſum vero ẽ vlcus iuuẽtutis qđ cupidita-
tibus cõtabeſcit. Sed ſpes iſta deſperatoꝝ eſt: ſpes rerum
periturarũ: que anime miſere nõ ſoluit: ſed inflat affectum:
facitqꝫ illam tactũ nõ ferre veritatis: vt etiã de ſua ĩmorta
i. Cor. xv. litate deſperans / amet dicere / amet etiã iſta ſibi dici. Man
ibi.ſ. ducemꝰ ⁊ bibamꝰ: cras eñ moriemur. Oderit aũt ⁊ dicere
⁊ audire. Sobrij eſtote ⁊ iuſti ⁊ nolite peccare. Amet perni-
cioſam inimici lenitatẽ: oderit ſalubrem medici aſperitatẽ.
Iſta peruerſitas / iſta veſania in iuuenili etate maxime for
midãda eſt. Hinc ille naſciṫ ſermo hoĩm in flagitia deſluẽ
Sap.ij. tium: ⁊ inde in ſcelera crudeſcentiũ. Dixerũt ei cogitantes
apud ſe nõ recte. Exiguũ ⁊ cũ tedio eſt tꝑs vite noſtre: ⁊ nõ
eſt refrigeriũ in fine hoĩs: ⁊ nõ eſt qui agnitus ſit reuerſus
ab inferis. Venite ergo fruamur bonis que ſunt: ⁊ vtamur
creatura tanꝙ in iuuẽtute celeriter. Vino ꝓcioſo ⁊ vnguẽ
tis nos impleamꝰ: ⁊ cetera qua ĩ eodẽ loco attexenṫ geſtiẽ
tis verba luxurie hoĩm de vita eterna deſperantiũ: ⁊ ſpem
ſuã tãꝙ in arena torrẽtis: ita in tẽporali carnis corruptiõe
E ponentiũ. Ex hac aũt enumeratione libidinũ ⁊ putredinũ
⁊ vermibus flagitioꝝ: videte in que facinora ⁊ in ꝙ imma
nia ſcelera ꝓſilitur. Exhauſiſti eñ atqꝫ ſubmerſi ĩmodera
torum delictoꝝ turpium corruptela: vel dũ ſeueritatẽ veri
ibi.ſ. tatis ſibi cõtradicẽtis oderũt. Opprimamꝰ ergo inquiunt
pauperem ⁊ iuſtũ ⁊ nõ parcamꝰ vidue nec ſeni: nec reuerea
mur canos multi tꝑis. Sit autem fortitudo nr̃a lex iuſticie
Qđ infirmũ eſt inutile inueniṫ. Circũueniamꝰ ergo iuſtum
qm̃ inutilis eſt nobis ⁊ cõtrariꝰ eſt operibꝰ noſtris. Talia
de dño nr̃o ieſu xp̃o iudeoꝝ impietas cogitauit. Quod ma
nifeſtius in verbis cõſequentibus inueniṫ. Paulo eñ poſt
dicit. Promittit ſcientiã dei ſe habere: et filiũ dei ſe noĩat.
Deinde rurſus paulo poſt dicũt. Cõtumelia ⁊ tormẽto iter
rogemus illum: vt ſciamus reuerentiã illꝰ. Morte turpiſſi-
ma condẽnemus eũ. Erit eñ reſpectꝰ ex ſermonibus illiꝰ.
Sed attẽdite quã de illis ſententiã ferat ſpiritus ſanctꝰ qñ
ſtatim ſubiũgit. Hec cogitauerũt ⁊ errauerunt. Excecauit
eñ illos malicia illoꝝ. Omnia horrẽda facinora que timen
tur in ſceleratis hoĩbꝰ: videte de qua labe cõſurgãt. Quid
eñ molliꝰ ꝙ illa luxuria: qđ durius ꝙ iſta crudelitas: Iã
dudũ dicebãt. Fruamur bonis ꝗ ſũt: ⁊ vtamur creatura tã
ꝙ in iuuentute celeriter: ⁊ nõ pretereat nos flos tẽporis: et
vbiqꝫ relinꝗmus ſigna leticie. Nũc dicũt opprimẽtes pau-
rem. Nõ parcamꝰ vidue nec reuereamur ſenẽ. Circũuenia
mus iuſtum: contumelia ⁊ tormento interrogemꝰ eũ morte
turpiſſima ꝯdẽnemꝰ eũ. Vinũ ſequiṫ furor: vnguẽta tormẽ
ta: ſanguis roſas: ira leticiam. A talibus ligatꝰ: ceſus: inter
fectus eſt dñs. Quis de coronis florentibus cruenta vincu
la formidaret: Quis de ſuauibus poculis dolores ſeuiſſi-
mos ꝓuideret: Quis de mollibꝰ pratis tã dirum crucis li-
gnũ prenoſceret: ⁊ tñ nulla etas / nulla luxuria / niſi iuuentꝰ
flori tꝑis cõparata eſt: Sic ei dixerunt. Vtamur creatura
F tãꝙ in iuuẽtute celeriter. Vos ergo o iuuenes maxime mo
nemꝰ ⁊ hortamur vt vere virtutis pulchritudine capiami-
ni. Nulla ſpecies terrena vel celeſtis: nullꝰ fulgor metallo-
rum: nulla nemorũ amenitas, nulle florũ purpure / nullꝰ vel
naturalis vel adhibitꝰ carnis ornatus / nullus quarũlibet
chordarũ atqꝫ tibiarũ ſonus: nulla odorũ iocũditas: nulla
ſopoꝝ ſuauitas / nulli amplexꝰ pulchritudini / inſpirationi /
dulcedini fomẽtis ſapiẽtie cõparanṫ. Ab his eñ que turpi
ter amanṫ nõ ab ip̃o amore ꝓhibemur. Amare vultis: ama
te ſapientiã: ambite vt perueniatis ad eã: vt non vos exhor
reat eiꝰ aſpectꝰ in hoĩe vos in timore cõponite. Sicut laſci
ui oculi ornamẽta corporis: ſic illa cordis inquirit. Nec de
veſtris diuitijs hec ornamẽta ꝓcuratis: qꝛ odit ſuperbos:
⁊ q̃ſi de ſuo ſe iactare cupiẽtes. Quid aũt habes qđ nõ ac- i. Cor. iiij.
cepiſti: Ipſa ergo donat vnde illi placeas. Tm̃ dilige eam
⁊ ſeruabit te. Circũda eã ⁊ exaltabit te: honora eã ⁊ ample- Puer. iiij.
xabitur te: vt det capiti tuo coronã gratiarũ. Clara eſt ⁊ q̃ Sap. vj.
nunꝙ marceſcet ſapiẽtia: ⁊ facile inueniṫ ab his ꝗ diligunt
illam. Proponite hãc adiungere vobis: in illã ſuſpirate: in
illam exardeſcite: in illã deperite. Teipm̃ abnega tibi: ne il
li te abneges dũ tibi places. Non habet amaritudinẽ con- Sap. viij.
uerſatio illiꝰ. Si amatores eſtis hãc amate: ſi formoſi eſtis
deo placete: ſi iuuenes eſtis diabolũ vicite. Daniel ab ange Dan. ix.
lo vir deſideriorum appellatꝰ eſt. Que illa eiꝰ erant deſide-
ria / niſi ꝗbus in ſapientie pulchritudinẽ ardẽter inhiabat:
qꝛ in iuuenili etate calcauit laſciuiam et regum ſuperbiam
preſſit captiuus: ⁊ ora leonũ clauſit incluſus. Nec vos femi G
ne adoleſcẽtule alienũ a vobis arbitramini hũc eſſe ſermo
nem. Ad vos eñ non tamẽ vt cõfundã vos hec dico: ſed vt
filias meas chariſſimas moneo. Iuuenilia deſideria fugi- ij. Tim. ij.
te / nupte ſuſannã / vidue annã / virgines mariam cogitate. Dan. xiij.
Nec in publicũ ꝓpterea procedatis vt florẽ ſeni vr̃i oculis Lu. ij. ⁊ i.
hoĩm oſtẽtare cupiẽtes: in domo vite mortẽ queratis. Om Eſa. xl.
nis eñ caro ſenũ: ⁊ claritas hoĩs vt flores ſeni. Quid ergo
facietis cũ ſenũ aruerit / flos deciderit: Verbũ aũt domini
qđ manet in eternũ cineres veſtros nõ facile inuenturũ pu
tatis: qđ nũc ſupba etatis viriditate cõtẽnitis. Stricte ite
rum dico atqꝫ cõteſtor: iuuenilia deſideria fugite. Si audi-
tis hoc / ſi obtẽperatis / ſi tãꝙ dei verbũ cũ honore ⁊ timo-
re ſuſcipitis / nõ ſolũ pulchri ante oculos dei ſed ⁊ ſani eritiſ
Si aũt de hac admonitione noſtra etiã iocos fortaſſe ama
torios vobis faciatis: de ip̃is ferramẽtis medici mortifera
vobis vulnera infligitis. Certe iudei qui dominũ crucifixe
runt: quod cũ audimꝰ horreſcimꝰ ⁊ ingenti execratione ꝓ
ſequimur: ſed tñ illi cum de ſua luxuria cogitarẽt delitioſo
rum agrorum ſolitudines meditabanṫ dicẽtes. Nullũ pra Sap. ij.
tũ ſit qđ nõ ꝑtranſeat luxuria noſtra. Quomodo ergo par
ceret xp̃o ſi eũ inueniſſet in terra qui quidẽ nõ ſolitaria pra
ta irritãdis libidinibꝰ ſuis: ſed frequẽtiſſimas eccleſias eli
git regnãtis in celo: Ecce tertio cõteſtor ⁊ dico: deſideria
iuuenilia fugite: danielis deſiderijs eſtuate. Filij a iuuentu Eccl. vi.
te vr̃a eligite doctrinã: ⁊ vſqꝫ ad canos inuenietis ſapiẽtiã.

Dñica viceſima quarta. De adulterino habi-tu virorum ac mulierum. Sermo. i.

Audiuimus ex parabola euãgelica quẽdã patrẽ Sermo.
familias nuptias filio ſuo feciſſe: ⁊ ad eas pluri- ccxlvij.
mos inuitaſſe. Inter quos cũ ĩgreſſus eſſet quidã A
nõ habẽs habitũ nuptialẽ: viſꝰ a patrefamilias Mat. xxij.
iuſſus eſt non tm̃ excludi a nuptijs: ſed in tenebras exterio-
res retrudi. Hec parabola inſenſatos hoĩes huiꝰ tẽporis.
euidẽter redarguit: ꝗuis altiori diſcretione aliqđ ſecretiꝰ
⁊ ſacratiꝰ poſſit intelligi. Prius ergo queramus ꝗs ſit iſte
paterfamilias: ꝗs ſit iſte filiꝰ: ꝗ ſint iſte nuptie. Quibꝰ ꝓſpe
ctis faciliꝰ ĩtelligere poterimꝰ / cur ille ab his nuptijs exclu B
ſus ſit: qui ad eas cum adulterina veſte acceſſit. Intelligi-
mus itaqꝫ hunc patrẽfamilias / deũ patrem oĩpotentẽ / cui
famulanṫ vniuerſe familie gentiũ: qui coeternũ ⁊ coequalẽ
ſibi genuit filiũ in celis ſub patre / in terris ſub matre. Cui
nuptias fecit: qñ ei eccleſiam ex omni genere hominũ ſocia
uit. Ad hanc chriſti ⁊ eccleſie ſocietatẽ conuocati ſunt no-
biles ⁊ ignobiles / diuites ⁊ pauperes / oĩs cõditio / omnis
ſexus / omnis etas. Inter hos acceſſit vnus: ꝗ ſolꝰ excludi
meruit: qꝛ habitum taliũ nuptiarũ ſanctitati congruentem
non habuit. Attẽdite fratres: iſte vnꝰ multi ſunt: ⁊ tñ hec to
ta multitudo vnitatis noĩe cõprehẽdiṫ. Multi eñ ſunt quã
tum ad numerũ perſonalis diſcretionis: ſed vnus ſunt per
cõſonantiã vniꝰ prauitatis. Sicut eñ eccleſia vna ẽ ꝑ fidẽ
ſub capite xp̃o: ita tota reproborũ multitudo ſiue pateat ſi
ue lateat / vnũ corpꝰ eſt ſub principe diabolo. Qui ergo per

Annota: infidelitatem maniſeſte a deo recedit:ad has nuptias non
tio nūera: accedit.Qui vero infidelis eſt accedit corpe:recedit mēte:
lis ordinis nobiſcū intrat eccleſiā:cōmunicat nobiſcū xpi mēſam.Bo
ſmonū hu ni ⁊ mali piſces adhuc latēt intra rhetia: donec diuidant
ius operis. i littore.Adhuc toleraſ palea:donec vētileſ area.Tūc ma
C niſeſte apparebit: qꝛ multi vocati:pauci electi. Tunc iſte
Mat.xxij adulterator habit⁹ nuptialis:iuſſus patriſfamilias ⁊ mani
feſte excludeſ:⁊ in carcerem retruderetur. Interim tū ami:
☞ ci ſponſi tū ſimulatorē nō ignorāt:qꝛ habit⁹ impudic⁹ cor
poris:nuncius eſt adulterini cordis. Impudic⁹ autem ha
bitus corporis eſt in viris:ſupfluus et inordinata capilla:
tura:veſtimētorūqꝫ muliebriū affectata ſimilitudo:calcia:
mentorū quoqꝫ metas neceſſitatis excedēs ſimulata lōgi:
tudo. In mulieribus facies fucata:viriliū veſtimētoꝝ imi:
tatio:capillorū natiui coloris adulteratio.Hic habitus in
vtroqꝫ ſexu adulterinus eſt:⁊ ſanctarū nuptiarū ſocietate
indign⁹ ⁊ a ɔſpectu tāti ſpōſi:⁊ tāte ſpōſe ꝓrſus amouēd⁹.
D Nec ſilētio ꝑterire hoc debent amici ſpōſi: diligētes deco
rē dom⁹ dei.Debent hmōi adulterijs publice oblatrare ne
Eſaie.lvj dicaſ de eis.Canes muti latrare nō valētes.Qui eni quātita
Eſa.xlv. tem vel formā quā oīpotēs et prudentiſſimus plaſmator
Rom.ix. finxit:in aliā tranſfigurare contendit:nōne euidenter dice:
re ei videſ q̄ ſe finxit.Cur me feciſti ſic? Improba temeri:
tas ɔditoris plaſmata vilificare:vt quātitatē ſuā ⁊ formā
quātū in ſe eſt:in aliud tranſfiguret:qđ ſi a natura haberet in
cōparabiliter ſe habere doleret. Nec iſta dicim⁹ a nob tāqꝫ
ex nobis.Habem⁹ p̄ces nr̄os doctores egregios q̄ āte nos
ꝫ iſta ſcripſerūt:⁊ irrefragabili auctoritate damnauerunt
Audiam⁹ paulū doctorē gentiū de ſupflua capillatura di:
j.cori.xj. centē corinthijs.Uir ſi comā nutriat:ignominia ē illi.Cū
eni vir ex dei ordinatione ꝓmatū habeat ſupra mulierem:
qui cōtra honorē ſui ſexus ſupfluitate capillorū caput ve:
pſ.xlviij. lat:primatū ſuū ſibi abiudicat:vt merito de eo dicaſ.Ho:
mo cū in honore eſſet nō intellexit:cōparat⁹ eſt(vt vera di:
xj.q.iij.pri cam⁹)nō tm̄ mulierib⁹:ſed etiā iumētis inſipiētib⁹. Iudi:
uilegium. cio eni legū iure ab obtēta dignitate deijciſ:qui priuilegio
lxxiiij.diſ. ſibi cōceſſo abutiſ.Audiam⁹ ⁊ beatū Cyprianum egregiū
vbi iſta. martyrē ⁊ ſuauiſſimū doctorē:de adulterino habitu diſpu
E tantē.Dicit eni i epiſtola quā ſcribit de habitu ꝟginū.Op⁹
Cyprian⁹ dei et factura ei⁹ ⁊ plaſma ei⁹:nullo mō adulterari debet in
habitu flauo colore vel nigro:vel quolibet deniqꝫ liniamē
ta natiua corrūpente medicamine.Dicit enim de⁹. Facia:
m⁹ hominē ad imaginē ⁊ ſimilitudinē noſtrā:⁊ audet q̄ſqꝫ
Gen.j. mutare et cōuertere qđ fecit deus? Manus deū offendunt
qui id qđ ille formauit reformare:⁊ trāſfigurare cōtendunt:
ſcientes quod opus dei eſt omne quod naſciſ:diaboli qđ:
cūqꝫ mutaſ. Siquis pingendi artifex vultū alicuius ⁊ ſpe:
ciē ⁊ corporis qualitatē emulo colore ſignaſſet: ⁊ ſignato
iā cōſummatoqꝫ ſimulacro: manus ali⁹ afferret:⁊ iam for:
mata:iā picta:q̄ſi peritior reformaret: grauis prioris arti:
ficis iniuria ⁊ iuſta indignatio videreſ.Et in ſequentibus
Nō metuis ne cū reſurrectionis dies venerit:artifex tuus
nō te recognoſcat:⁊ ad ſua ꝓmia ⁊ promiſſa venientē remo
ueat et excludat:increpans vigore cēſoris ⁊ iudicis dicat.
Opus hoc meū nō eſt:nec imago hec noſtra eſt:cū te flauo
medicamine polluiſti:cū formā quā dederā tibi: mēdacio
deformaſti:facies corrupta eſt:mēbra aliena ſunt:deū vide
re nō poteris:qm̄ oculi tibi nō ſunt quos de⁹ fecit:ſed quos
diabol⁹ infecit. Audite me itaqꝫ vt parentē:audite q̄ſo vos
docentē:pariter ac monentē. Audite vtilitatib⁹ veſtris et
cōmodis fideliter ɔſulentē. Eſtote tales quales vos de⁹
artifex fecit : eſtote tales q̄les vos manus patris inſtituit.
Maneat i vobis facies incorrupta:ceruix pura: forma ſin
cera. A calciamētis ſupfluis pedes liberi: crines nlł̄o colo
F re fuſcati:oculi cōſpiciēdo deū digni. Apoſtoli vox eſt:quē
j.Cor.xv. dn̄s vas electiōis appellauit. Dicit eni. Primus hō de ter
ra terren⁹:ſecūd⁹ hō de celo celeſtis. Sicut portauim⁹ ima
ginē terreni:ſic portem⁹ imaginē celeſtis. Hāc imaginem
portat ꝟginitas:portat integritas:portat ſanctitas ⁊ veri
tas:portāt diſcipline dei:memores iuſticiā cū religiōe re:
tinētes: ſtabiles i fide: hūiles i timore:ad oēm tolerantiā
fortes ad ſuſtinēdā iniuriā mites:ad faciēdā miāꝫ faciles
fraterna pace vnanimes atqꝫ ɔcordes. Qꝛ oīa obſeruare
diligere ⁊ i iplere hem⁹:vt apoſtoli ꝑceptū adimpleam⁹

Empti eſtis ꝑcio magno:glorificate et portate deū in cor j.Cor.vj.
pore veſtro. Deū eni in corpore nr̄o portam⁹:cū imaginem
eius per imūdas ⁊ ꝓphanas adinuētiōes nō deformam⁹
cum per omnia ſeruitutis obſequia redemptoris imperio
parere ſtudemus. Ita enim imaginem ſuam in nobis reco
gnoſcet ⁊ nuptiali veſte ornatos a ſuo ſanctorūqꝫ conſor:
tio non excludet:qđ nobis miſericorditer preſtare digneſ.
q̄ viuit ⁊ regnat deus per oīa ſecula ſeculorū.Amen.

¶ In eadē dn̄ica. De cōtinentia. Sermo.ij.

Admonet nos lex diuia et exhortaſ fratres cha: Sermo.
riſſimi:vt cōcupiſcētiā hui⁹ mūdi deuitātes cō ccxlviij.
tinētie ſalubri operā dem⁹:ne nos illecebra volu A
ptatum ꝑ varia ducat deſideria:⁊ laqueo mortis
irretitos:i ꝑcipitiū ⁊ voraginē tradat iferni. Loquitur ſa:
pientia homini et dicit. Poſt cōcupiſcētias tuas non eas Eccl.xviij
⁊ a voluntate tua auertere. Si preſtes aīe tue cōcupiſcētiā
ei⁹:faciet te in gaudiū inimicis tuis. Amor eni iſtius mun:
di:parit inimicitiā dei. Unde ſcriptū eſt. Qui vult amicus Jaco.iiij.
eſſe huius ſeculi:inimic⁹ dei ɔſtituiſ:hoc eni apl's ſciēs io:
hannes:perſuadet nos ⁊ dicit. Nolite diligere mūdū: neqꝫ j.Joh.ij.
ea que in mundo ſunt. Si quis dilexerit mundum:non eſt
charitas patris in illo:quia omne quod in mundo eſt con:
cupiſcētia carnis eſt:⁊ cōcupiſcētia oculoꝝ:⁊ ſupbia ſpūs
Hoc eſt coapl's ei⁹ paul⁹ rurſus monet et dicit. Qui emūt j.Cor.vij.
ſic ſint quaſi non poſſidentes:⁊ qui hoc mūdo vtunſ quaſi
nō vtanſ:preterit eni figura huius mundi. Unde ⁊ ipſe ſal:
uator in parabola ſua oſtendit:ꝙ diuitie ⁊ voluptates ſecu Mat.xiij.
li ſuffocāt ꝟbū:ita vt nō referat fructū. Et alibi ꝑcepit di:
cens. Qui vult venire poſt me:abneget ſeipm̄:⁊ tollat cru: Mat.xvj.
cem ſuam ⁊ ſequatur me. Et itē. Qui nō renūciauerit inq̄t Lu.xiiij.
oībus q̄ poſſidet:nō pōt meus eſſe diſcipulus. Hec igiſ ɔſi
derātes fratres chariſſimi:ꝑpendite quātum neceſſaria vo:
bis ſit ɔtinētia:ꝑ quā xpi diſcipulatui ɔdigni ad regnum
poteſtis cū eo venire perpetuū. Continentia vero ⁊ ſobrie: B
tas nō in ſola integritate carnis cōſiſtit:ſed etiā in cultu et
ornatu:vita pariter et morib⁹ cōſiſtit. Debet eni vnuſq̄ſqꝫ
ɔtinēs eē ab oīb⁹ illicitis. Hic autē q̄ licita ſunt dꝫ cū mo:
deſtia ⁊ ſobrietate vti. Nō eni decet xpianū ſeculi lucris i
hiare:cui ꝓmiſſū eſt regnū celeſte:ſed ſuo dn̄o per cōtinen:
tiā cōdigne viuere: vt poſſit cū eo in ꝑpetuū gaudere. Ca:
ſtitatē dꝫ amare:⁊ fornicationē fugere. Non auaritie ſtu: j.Tim.vj.
dere:ſꝫ victu ⁊ veſtitu ɔtētus eē:nō ſupbire:neqꝫ ſperare in
icerto diuitiarū:ſed hūiliter ſentire:⁊ mūdi pompā contē
nere. Nō dꝫ eē vaniloquax et arrogans : non mendax neqꝫ
iniurioſus : neqꝫ bilinguis:non ſuſurro neqꝫ detractor:ſed
veritatem debꝫ ex ore ⁊ corde proferre. Linguā ſuā a mul
tiloquio temperare:qꝛ ſcriptū eſt. In multiloquio nō effu: ꝓuer.x.
gies peccatū. Oculos contra vanitatē claudere. Auditum
a ſcurrilitate ⁊ falſitate:imo ab omni eloquio malo auerte
re. Riſum excelſum et excuſſum non amare. Guttur ⁊ naſū
ad illecebrū dulciū ciborū ⁊ ſuauiū odorū nō libēter adhi
bere:ſed magis bonū ⁊ ſuauē odorē virtutū appetere. Ma
nus ⁊ pedes ⁊ oīa membra corporis ſollicite cuſtodire:ne
fiant arma iniq̄tatis peccato:ſed magis potētie arma deo Rom.vj.
ad deſtruendū ſpiritalē inimicū. Cor quoqꝫ dꝫ miles xpi
ante oīa ſollicita cuſtodia ſeruare:ne forte illud iactantia C
extollat:ira inflāmet:inuidia perforet: auaritia infeſtet: li:
bido exurat:triſtitia ꝑuet:torpor ⁊ ignauia oneret. Et ne
illud qđ cunctis grauī⁹ eſt:ꝑ nouitatū ꝑſumptiōes hereſis
ſcindat. Qui eni cordis occulta ꝑ ɔtinētiā quieta ſuare in
tus cōtēdit: vtiqꝫ et mēbra corpis facili⁹ ꝫ prauos act⁹ fo
ris cuſtodit. Scriptū eſt eni. Omni cuſtodia ſerua cor tuū ꝓuer.iiij.
qꝛ ex ipo vita ꝓcedit. Itē alibi. Mors tecū in introitu de
lectatiōis poſita ē. Et ſaluator in euāgelio. Bon⁹ inq̄t hō Mat.xij
de bono theſauro cordis ſui ꝓfert bonū:⁊ mal⁹ hō de ma
lo theſauro cordis ſui ꝓfert malum. Et item:de corde ait: Mat.xv.
exeūt cogitatiōes male:homicidia:adulteria:fornicatiōes
Cū ḡ fr̄es de cordis radice fruct⁹ ſiue bōi:ſiue mali exeāt
neceſſe eſt vt ꝓmū cor mūdem⁹:deinde carnē noſtrā per ie
iunia ⁊ vigilias ⁊ laborē vtilē caſtigem⁹:ne carnis libido
mētē maculet. Difficile eſt eni vt in delicijs viuētes:mūdū D
cor habeāt. Inde dicit apl's. Caſtigo corp⁹ meū:⁊ in ſerui j.Cor.ix.
tutē ſubijcio:ne forte cū alijs predicem: ipſe reprob⁹ efficiar
Et itē. Qui aūt xpi ſūt(ait)carnē ſuā crucifixerūt cū vitijs ⁊ Gal.v.

Titū.ij cōcupiſcētijs. Sobꝛie quippe ꝛ pie viuam⁹ i hoc ſeculo ex
pectantes beatam ſpem: ꝛ aduentū glorie magni dei: ꝛ ſal
uatoꝛis noſtri Jeſu xpi: qui dedit ſemetipſum ꝓ nobis vt
nos redimeret ab omni iniquitate: ꝛ mūdaret ſibi populū
acceptabilē: ſectatoꝛē bonoꝝ operū: vt cū venerit in mate
ſtate ſua cū ſanctoꝝ angeloꝝ milib⁹: ꝓ bōis laboꝛib⁹ ꝛ ſā
cta cōuerſatione reddat nobis ꝑmia vite eterne potius ꝙ̄
ꝓ deſidia ꝛ voluptate ꝑſentis vite cruciatū retribuat ſem
Mat.xvj. piternū: qꝛ veraciter de eo ſcꝑtū eſt: qꝺ reddat ſingulis ſm
Rom. ij. opa: ieſus videlicet xp̄s: qui cū patre ꝛ ſpūſancto viuit ꝛ re
gnat deus: ꝑ omnia ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ Dñica vigeſimaquinta. De caſtitate et mundicia. Sermo.j.

Sermo ccxlix. A Gloꝛioſum et inſignē inter ceteras ꝟtutes caſti
tas ꝛ mūdicia locum tenet fratres charíſſimi: qꝛ
ip̄a ſola eſt q̄ mūdas mētes hoīm pſtat videre
Mat.v. deū. Vñ ip̄a veritas ait. Beati mūdo coꝛde: qm̄
ipi deū videbūt. Ac ſi ccōtrario diceret. Jlli vero miſeri ſūt
quoꝝ coꝛda ſunt carnali ꝯcupiſcētia polluta: quia eternas
merguntᷣ in penas. Caſtitas eni angelica eſt vita caſtitas
cū hūilitate ſpūſſancti merebitᷣ habitationē: quā expellit i
Sapiē.j. mūdicia libidinū: dicente ſcriptura. Coꝛpus peccatis ſub
ditum ſpiritusſanctus effugiet. Mēbꝛa noſtra debent deo
eē dicata: nō foꝛnicatiōi. Opponat hō ꝺſiderio carnis ſue
B eternoꝝ flāmas toꝛmētoꝝ. Aſſueſcat iuuenis caſtitatem:
vt ſit dignus ſapiētia dei. Ubi immūdicia eſt coꝛpoꝛis: ibi
habitatio diabolici ſpūs: qui maxime gaudet i inquatione
carnis noſtre. Oēs immūdicie deo diſplicēt: et maxime q̄
non ſunt naturales. Admonet itaq̄ꝫ nos ſcꝑtura ſancta di
Eccle. xviij. cens. Poſt cōcupiſcentias tuas non eas: ꝛ a volūtate tua
auertere. Si pſtas aīe tue cōcupiſcētias ei⁹: faciet te i gau
diū inimicis tuis venire. Eiuſmodi quoq̄ꝫ ſalomō ſapiētiſ
ſimus proferebat ſentētias de cauēda immūdicia dicens
Puer.v. Fauus diſtillās labia meretricis: ꝛ nitidi⁹ oleo guttur ei⁹
nouiſſima aūt illi⁹ amara q̄ſi abſinthiū: ꝛ acuta quaſi gla
dius biceps. Pedes ei⁹ deſcendunt ad moꝛtē: ꝛ ad inferos
greſſus illius penetrāt. Per ſemitā vite non ambulant: va
gi ſunt greſſus illi⁹ et inueſtigabiles. Nunc ḡ fili audi me:
ꝛ ne recedas a verbis oꝛis mei. Longe fac ab ea viā tuam
et ne appꝛopinques foꝛib⁹ dom⁹ eius. Hoc ſiquidem nō ſo
lum de meretricū immundicia dixit: ſed etiā de omni car
nis cōcupiſcētia: q̄ ſollicitat aīam ſuā ꝯſentire ſuis deſide
rijs. Sed ratio mētis ꝓhibere debet ipetus carnis: ꝛ refre
C nare voluptates ei⁹ iniq̄s. Jtē ille q̄ ſupꝛa ꝓhibet cohabi
Puer.vj. tationē feminarū: iuuenib⁹ dicit. Nūq̄d abſcōdere pōt hō
ignē in ſinu ſuo: vt veſtimēta illi⁹ nō ardeāt: aut ambulare
ſup prunas: ꝛ nō cōburētᷣ plāte ei⁹? Sic qui ingreditur ad
mulierem pꝛoximi ſui: non erit mundus cum tetigerit eā.
j.Coꝛ.vij. Similiter ꝛ btūs apl's admonet nos. Bonum eſt inquiēs
mulierem non tangere: quaſi ſtatim in tactu periculum eēt
Pulchꝛa eſt enim caſta iuuenū pudicicia et deo amabilis
ꝛ ad omne bonū vtilis. Qui filios habet ſpiritales vel car
nales: nutriat illos in caſtitate deo: non in foꝛnicatiōe dia
bolo. Quid ꝓdeſt homini filium hr̄e: nutrire: amare: ſi eter
nis eum nutriat toꝛmentis? Qui in caſtitate viuūt: angeli
cā habent in terris cōuerſationē. Caſtitas hoīm celo con
iūgit angelis facit ciuē. Qui mulierē hꝫ legitimā: legitime
j.Coꝛ.vij. vtatᷣ eā tꝑib⁹ opoꝛtunis: vt ſm aplm̄ poſſit vacare oꝛatiōi
ꝛ bñdictionē mereatᷣ filioꝛū a deo accipere. Nemo dicat a
j.Coꝛ.x. foꝛnicatiōe ſe cuſtodire nō poſſe. Fidelis em̄ eſt de⁹ (dicit
apl's) q̄ nō pmittit nos tētari ſupꝛa id qꝺ poꝛtare poſſum⁹
ſed faciet cū tentatiōe ꝓuentū. Talis vnicuiq̄ꝫ hōi tentatio
datᷣ: ſiue in carnis deſiderio: ſiue in ambitiōe ſeculi: vl' etiā
in quacūq̄ꝫ tētationis moleſtia: qualē aut cū laude vince
D re aut cū oppꝛobꝛio ſuccūbere poterit. Oibus em̄ caſtitas
p neceſſaria eſt: ſed maxīe miniſtris xp̄i altaris: quoꝝ vita
alioꝝ dꝫ eſſe eruditio: ꝛ aſſidua ſalutis ꝑdicatio. Tales ei
decet dñm hr̄e miniſtros q̄ nulla contagione carnis coꝛrū
pantᷣ: ſed poti⁹ ꝯtinētia caſtitatis ſplēdeāt: ꝛ totꝫ honeſtis
fulgeāt in populo exēplis: qb⁹ dñs p legiſlatoꝛē dicit. San
Leui.xix. cti eſtote: qꝛ et ego ſanctus ſum dñs deus veſter. De⁹ enim
j.Joh.j. lux eſt: ꝛ tenebꝛe in eo nō ſunt vlle: nec aliqua feditas ei ſo
ciari pōt. Et ideo fratres charíſſimi: ſiue viri ſiue femine ſi
ue clerici: ſiue laici: ſm apoſtoli admonitionē: mundemus ij.coꝛ.vij.
nos ab oi inq̄namēto carnis et ſpūs: pficientes ſanctifica
tionē i timoꝛe dei. Studeam⁹ vt ei q̄ ad eternā ſuā gloꝛiā
nos vocauit placeamus: quaten⁹ cum eo feliciter in eternū
regnare poſſimus: pꝛeſtante dño noſtro ieſu chꝛiſto: qui cū
patre et ſpiritusſancto viuit et regnat.

¶ Jn eadem dominica. De incauta familiaritate extranearum mulierum. Sermo.ij.

Nemo dicat fratres charíſſimi: q tꝑib⁹ nr̄is mar Ser.ccl.
tyꝝ certamina eſſe nō poſſint. Habet eni ꝛ pax A
nr̄a martyꝛes ſuos. Nam ſicut frequēter ſuggeſ
ſimus iracūdiā mitigare: libidinē fugere: iuſtici
am cuſtodire: auariciam contēnere: ſuperbiam humiliare:
pars magna martyꝛij eſt. Non incongrue dictum eſt frēs
charíſſimi. Auariciā contēnere: iracūdiam mitigare: libi
dinē fugere. Contēnenda eſt em̄ auaricia: q̄ nobis ideo ini
qua lucra ꝓcurat vt ſuos faciat nos. Noſtri enim eſſemus
ſi illa nr̄a nō eēt. Cōtēnēda ē inq̄ā auaricia: q̄ velut ignis
quātomagꝫ accreuerit: tāto ampli⁹ q̄rit. Jracūdia vero mi
tiganda eſt: q̄ pri⁹ nociturꝰ ipedit ꝙ̄ nocēdis. Qꝛ autē li B
bidinē fugiendā eſſe ſuggerim⁹: apoſtolus paulus euiden
ter oſtēdit: q̄ cū oib⁹ vitijs predicauerit reſiſtendū: dū con j.Coꝛ.vj.
tra libidinē loqueretᷣ: nō dixit. Reſiſtite: ſed fugite foꝛnica
tionē. Ac ſic cōtra reliqua vitia deo auxiliāte debemus in
pꝛeſenti reſiſtere: libidinē vero fugiēdo ſuperare. Sic ꝛ ali Eccle.ix.
bi in ſcripturis diuinis legimus. Noli inq̄t in faciem virgi Ge.xxxix.
nis intēdere: ne te ſcādalizet vult⁹ ei⁹. Et btūs ioſeph vt im
pudicā dñam poſſet euadere: palliū quo appꝛehenſus fue
rat reliquit et fugit. Ergo contra libidinis ipetū appꝛehē
de fugā ſi vis obtinere victoꝛiā. Nec tibi verecūdū ſit fuge C
re ſi caſtitatꝫ palmā deſiderat obtinere. Unde fratres cha
ríſſimi ab oib⁹ xp̄ianis: ꝑcipue tn̄ clericis ſiue monachis
indigna et inhoneſta familiaritas fugiēda eſt: qꝛ ſine vlla
dubitatiōe qui familiaritatē non vult vitare ſuſpectā: cito
dilabitᷣ in ruinā. Sed foꝛte negligēs quiſq̄ꝫ ꝛ minus de aīe
ſue ſalute ſollicit⁹: reſpōdet ꝛ dicit. Ecce ego ꝛ familiarita
tem habeo mulierū extraneaꝝ: ꝛ tn̄ caſtitatꝫ oꝛnamēta cu
ſtodio. Jnfelix ē ꝛ nimiū piculoſa iſta ꝑſumptio. Multi ei
dum ſe putabāt vincere victi ſunt. Sed dicit aliq̄s. Jnter D
mulieres extraneas habitās ꝯtinentiā teneo: et volo habe
re quod vnicā. Quid eſt dicere. Uolo habere qꝺ vnicā ni
ſi viuere deſidero ſub ruina? Sed ego inq̄t libidinis impe
tum tanq̄ꝫ aduerſariū meum volo captiuū iugiter retinere
Uide ne ꝯ te incipiat ipſa captiuitas preualere: ꝛ vbi te pu
tabas obtinere triūphū: inde eternū incurras oppꝛobꝛiū
Jnter oīa xp̄ianoꝝ certamina ſola duriora ſunt pꝛelia ca
ſtitatis: vbi quotidiana ē pugna ꝛ rara victoꝛia. Grauē ca
ſtitas foꝛtita eſt inimicū: qui quotidie vincitᷣ ꝛ timetur. Et
ideo ſicut iā dictū eſt: nemo ſe falſa ſecuritate decipiat ne
mo de ſuis viribus periculoſe preſumat: ſed audiat aplm̄
dicentē. Fugite foꝛnicationē. Dauid em̄ ille ſanctiſſim⁹ in j.Coꝛ.vj.
mille paſſib⁹ mulierē nudatā vidit ꝛ ſtatim homicidiū fecē ij.Re.xj.
ꝛ adulteriū. Et aliq̄ in aliena domo cū extraneis mulieri E
bus putāt ſe caſtitatꝫ obtinere triūphū: ignorātes duplicitᷣ
ſe apud deū reos exiſtere: dū ꝛ ſeipſos in periculū mittūt:
ꝛ alijs exēplū ꝑuerſe familiaritatis oſtēdūt. Quāticūq̄ꝫ eī
illoꝝ ſtultitiā imitātes p inhoneſtā familiaritatē caſtitatꝫ
oꝛnamēta pdiderint: illoꝝ aīe ab illis in die iudicij req̄ren
tur q̄ eis exēplū pditionis oſtendūt. Et iō fratres charíſſi
mi ꝯ moꝛtifera blādimēta: ꝛ ꝯ adiutoꝛes diaboli qui fami
liaritatē ſuſpectā hr̄e nec metuūt nec erubeſcūt: ne nos exē
plo ſuo decipiāt dei adiutoꝛiū imploꝛemus iugiter: vt nos
de laqueo venātiū liberare dignetᷣ: ſcientes in malis oib⁹
q̄ ſupꝛa dixim⁹ xp̄ianis quotidiana martyꝛia deeſſe nō poſ
ſunt. Si eni caſtitas et veritas ꝛ iuſticia xp̄s eſt: ſic et ille q̄ F
eis inſidiatᷣ pſecutoꝛ eſt: ꝛ ille q̄ ꝛ i alijs defendere ꝛ i ſe cu
ſtodire voluerit: martyꝛ erit. Et iō q̄ hec tota animi virtu
te ꝛ ip̄e diligit ꝛ vt alij diligāt: ꝛ ꝟbis ſimul et exēplis oſtē
dit: ꝛ vbicūq̄ꝫ veritas vel iuſticia ſiue caſtitas laboꝛāt: ꝙ̄tū
ꝑualet ſe etiā vltro iugiter ꝛ ſm q̄ vires habuerit defende
re ꝯtēdit: nō vnā ſꝫ plures coꝛonas deo remūerāte pcipiet
Et vt hec obtīere cū dei adiutoꝛio mereamur: non ſolū ab
extranearū mulierū familiaritate: ſꝫ etiā ancillarū nr̄arum vl'

Annota: q̄rūcūq; vicinarū aut filie aut alūne aut ancille vnuſquiſq;
tio nūera: familiaritatē vel ſecretā collocutionē vitare ꝯtēdat:q2 quā
lis ordinis to earū vicinior cōditio:tāto facilior ruina eſt. De familia:
ſmonū hu ritate enī taliū ſalomō ꝓnos admonet dicēs. Nunqd alliga
ius operſ. bit qs ignē in ſinu ſuo ⁊ veſtimēta ei⁹ nō ardebūt: Aut am
puer.vj. bulabit quis ſuper prunas ⁊ nō cōburenꝫ plante ei⁹: Et il
Ubi.ſ. lud. Preciū meretricis vix dimidiū panis:mulier aūt pre:
cioſam viri animā capit. Et quanta iniqtas et q̄ lugenda
ꝑuerſitas:ita vt aiam quā xp̄s ſanguine ſuo redemit:luxu
rioſus qſq; ꝓpter vnī⁹ momēti delectationē libidinis dia:
bolo vendat. Vere enī nimiū plāgēda:⁊ miſeranda ꝯditio
eſt:vbi cito ꝑterit qd delectat ⁊ p diabolū in cruce manet ſi
ne fine qd cruciat. Sub momēto enī libidinis īpetus trāſit
G et opprobriū infelicis aīe ꝑmanet. Sed dicit aliqs. Homo
iuuenis ſum:facio qd me delectat: ⁊ poſtea penitētiā ago.
Hoc ē dicere:ꝑcutio me gladio crudeli:⁊ poſtea ad medi:
cū vado:et neſcit q̄ vnī⁹ hore in pūcto vulnus accipiꝫ:⁊ vix
lōgo tp̄e ad ſanitatē priſtinā reuocaꝫ. Qui em̄ adulterāt:di
cit ſe poſtea penitētiā acturū:q̄re nō timet ne eū ſubitū pe:
riculū ſupueniēs rapiat:⁊ pereat illi delectatio:⁊ ſuccedat
illi dānatio: Et de infelici libidine vñ ſupra diximꝰ credē
Hiere.l. dū eſt illd qd ꝓpħa dixit. Quō cōfract⁹ eſt malle⁹ vniuerſe
terre: Quis aūt poſt aduētū dñi p innumerabilia mona:
ſteria:⁊ p cleros vel laicos caſtitatē ſuātes q̄ſi cōfract⁹ eē
malle⁹ videaꝫ ille:adhuc tñ qd peius eſt multo plures ſūt:
q ab ipſo malleo cōfringunꝫ:q̄ illi q de ruina vel colliſione
H ipſius liberanꝫ. Vñ iterū atq; iterū rogo: vt diligenti⁹ cōſi
derem⁹:⁊ q̄tum poſſumus timeamus qd dñs in euāgelio
Mat.v. dicit. Qui viderit mulierem ad concupiſcendum eam:iam
mechatus eſt eam ī corde ſuo. Pro qua re ſicut iam dictū
eſt nō ſolū ab extraneis mulieribus ſed etiā ab ancillis ꝓ:
priis refrenāda eſt ⁊ ſecreta familiaritas ⁊ oculoꝝ incauta
fragilitas. Ne ipleaꝫ in nobis illd qd terribiliter ꝓpħa cla
mat. Intrauit mors p feneſtras vr̄as. Per q̄s eī feneſtras
Hiere.ix. mors ad aīas nr̄as ingrediꝫ:niſi p viſū oculorū: et auditū
auriū: Si per linguā aut amico tuo aut ſuo tuo iuſſeris vt
ad te meretrix adducaꝫ:p os tuū ad aiaꝫ tuā gladi⁹ eterne
mortis īgrediꝫ. Si eī ꝯſiliū malū libēter audieris:ſi detra:
hentē vel aliqd luxurioſe loquentē: aut etiā cantica turpia
ꝓferentē nō reſpuis:p cordis feneſtrā mors intrauit ī aiaꝫ
tuā. Et q2 dñs dixit. Qui viderit mulierē ad ꝯcupiſcēdaꝫ
eā:iā mechatus eſt eā ī corde ſuo:intelligiꝫ q̄ volūtas ꝑfe:
cta faciēdi reputabiꝫ ꝓ ope facti. Ac ſic dū aliqs libidino
ſo aīo ꝯſiderat:p feneſtrā corꝑis in ſecretū cordis venenū
mortiſ īſtillat. Talis em̄ cogitatio etiā ſi aliq īpedita caſu
I nō īpleat volūtatē ſuā:nihilominus actionis crimine ꝯdē:
naꝫ a dño. Ac ſic illa caſta ē cū q̄ libidinis malū voluit ex:
ercere:⁊ ille iā adulter teneꝫ in corde. Et iō audiamus ꝓ:
ꝓuer.iiij. phetam dicentē. Omi cuſtodia ꝯſerua cor tuum. Et illud
pſ.cxviij. Auerte oculos meos ne videāt vanitatē. Quō eī ſi aliquis
carbōes ignis apphēdat:ſi eos cito ꝓiecerit nihil nocebūt
ſi vero diuti⁹ tenere voluerit:ſine vulnere eos iactare nō po
terit. Ita ⁊ ille q ad ꝯcupiſcēdū ocl'os defixerit:⁊ libidinis
malū in corde ſuſcipiēs moras ī ſuis cogitatiōib⁹ habere
ꝑmiſerit:excutere eas a ſe ſine aīe occiſiōe vel plaga nō po
pſ.xxiiij. terit. Et iō cū ꝓpħa iugiter clamemus. Oculi mei ſemper
ad dñm:qm̄ ipſe euellet de laqueo pedes meos.⁊c̄.

¶ In eadē dñica:de eo qd ſcp̄tū eſt in euangelio
Joh.vj. ſm Johannē. Cū ſubleuaſſet ieſus oculos ⁊c̄.in:
cipiēs. Miracula q fecit dñs ⁊c̄.q̄ ſumpta eſt ex
expoſitione docto.tra.xxiiij.fo.clxxj.col.iij.

¶ Dñica vigeſimaſexta ſi occurrat:de eo qd ſcri
Pſ.xlv. ptū ē. Vacate et videte qm̄ ego ſū de⁹.⁊c̄.Ser.j.
In quo oſtēdit cur feſta ſctōꝝ celebranꝫ:necnon
qb⁹ ꝑuilegijs dñica dies precet̄is decoretur.

Ser.cclj.
A
S Ciendū ē frēs chariſſimi:q iō a ſanctis patrib⁹
nr̄is ꝯſtitutū eſt xp̄ianis ⁊ mādatū: vt in ſolēni
tatib⁹ ſanctorū et maxime ī dñicis dieb⁹ ocium
haberēt:⁊ a terreno negocio vacarēt:vt paratio
res ⁊ ꝓmptiores eēnt ad diuinū cultū:cū nō haberēt quod
eos īde retardaret incōmodū:relinquerentq; eo tp̄e terre:
nā ſollicitudinē:q facili⁹ poſſēt dei intēdere volūtatē. In:
de ipſe dñs p ꝓpħam dicit. Vacate ⁊ videte:qm̄ ego ſū de⁹ pſ.xlv.
At hi q diuerſis curis ac negocijs īplicati: hāc ſniam dei
ſpernūt ⁊ diuine ꝯtēplatiōi vacare nolūt: timeo q̄ in futu:
ro iudicio illis ianuā dñi pulſantib⁹ atq; aperiri poſcētib⁹
dñs r̄ndeat. Amen dico vobis:neſcio vos. Diſcedite a me Luce.xiij
oēs q operamini iniqtatē. Et q mō deū q̄rere negligūt:ab ip
ſo tūc reſpuūꝫ. Idcirco fratres mei nō ſit vobis moleſtum:
in dñicis dieb⁹ ⁊ in natalicijs ſanctorū diuino ſtudere cul:
tui. Dñicū ergo diē apl'i ⁊ apl'ici viri ideo religioſa ſolēni: B
tate habendū ſanxerunt:q2 in eodē redēptor noſter a mor: Matth.
tuis reſurrexit. Quiq; ideo dñic⁹ appellaꝫ: vt in eo a terre: xxviij.
nis operib⁹ vel mūdi illecebris abſtinētes:tm̄ diuinis cul:
tib⁹ ſuiamus:dantes ſcꝫ diei huic honorem et reuerentiā:
ꝓpter ſpem reſurrectionis nr̄e quā habemus in illa. Nam
ſicut ipſe dñs ieſus xp̄s ⁊ ſaluator reſurrexit a mortuis:ita
⁊ nos reſurrecturos in nouiſſimo die ſperamus. Apparet
aūt hūc etiā ī ſcripturis ſanctis eē ſolēnē. Ipſe em̄ eſt ꝑm⁹ Gen.j.
dies ſeculi. In ipſo formata ſūt elemēta mūdi:in ipſo crea: Matth.
ti ſunt angeli:ī ipſo quoq; a mortuis reſurrexit chriſtus in xxviij.
ipſo de celis ſpūſſanct⁹ ſup apl'os deſcēdit:manna in eodē Act.ij.
in heremo ꝑmū de celo datū eſt. His enī ſpeciēb⁹ ac tali: Exo.xvj.
bus indicijs:dñica dies extat inſignis. Ac ideo ſancti do: C
ctores eccleſie decreuerūt oēm gloriā iudaici ſabbatiſmi
ī illā trāſferre: vt qd ipſi ī figura:nos celebrarem⁹ ī vitate.
Quia tunc erit requies nr̄a vera: qn̄ reſurrectio fuerit ꝑpetra
ta:⁊ remuneratio ī aīa ⁊ corꝑe ſimul perfecta. Obſeruem⁹
ergo diē dñicam fratres et ſanctificemus illam: ſicut anti:
quis preceptū eſt de ſabbato:dicēte legiſlatore. A veſpere
vſq; ad veſperā celebrabitis ſabbata veſtra. Videam⁹ ne
ociū nr̄m vanū ſit:ſed a vſpa diei ſabbati vſq; in veſperam
diei dñici ſeqſtrati a rurali ope: ⁊ ab oī negocio:ſolo diui:
no cultui vacem⁹. Sic quoq; ſanctificam⁹ rite ſabbatum
dñi:dicēte dño. Omne op⁹ nō facietiſ ī eo. Vēiat ḡ cuicūq; Exo.xx.
poſſibile ſit ad veſptinā atq; nocturnā celebrationē:et oret
ibi in cōuentu eccleſie ꝓ pctis ſuis deū. Qui vero hoc non
poſſit:ſaltē ī domo ſua oret:⁊ nō negligat deo ſoluere votū
ac reddere pēſum ſuitutiſ. In die ſco null⁹ ſe a ſacram iſtaꝝ
celebratiōe ſeparet:neq; ocioſus qs domi remaneat ceteriſ
ad eccl'iam ꝑgētib⁹:neq; ī venatiōe ſe occupet:⁊ diabolico
mācipeꝫ officio:circūuagādo cāpos ⁊ ſiluas:clamorem ⁊
cachinū ore exaltās:nō gemitū nec orōnis ꝟba ex intimo
pectore ad deū ꝓferēs. Adhuc quoq; quod deteſtabili⁹ ē: E
ad eccl'iam aliq veniētes nō intrāt:nō inſiſtūt precibus:nō
expectant cum ſilētio ſanctam miſſarum celebrationē: ſed
quando lectiones diuine intus leguꝫ: tunc ipſi foris aut
cauſas dicere:aut diuerſis ſtudent calumnijs impugnare:
aut videlicet in alea vel in iocis inutilibus inſudare. Aliq:
tiens enī quod peius eſt aliq nimia iracūdia ſuccēduntur
⁊ amariſſime rixantur:ita vt armis ſe vel fuſtib⁹ alterutrū
īpetāt:⁊ ſepe homicidiū ꝑpetrēt:⁊ hoc ab illis maxime fit
qui pleni ī inuidia ⁊ odio:diabolo ductore in conuētū eccle:
ſie pergūt:nō vt ſemetipſos adiuuent:ſed vt alios ledant.
Tales etiā ſi homicidio ibi pereūt:aut ſubita morte rapiū
tur q aīas:niſi cū ipſo cui⁹ ſecuti ſūt veſtigia vadūt ī eterna
tormēta: Nolite hec facere fratres mei:nolite voſmetipſos F
decipere:nolite ī cōuentu vr̄o locū dare diabolo: ſꝫ magis
voſmetipſos ꝑparate hoſpitiū xp̄o. Nō ḡ foris fabulis:ſed
intus pſalmodie ⁊ orōnib⁹ ſtudete. Nolite inuicē in eccl'ia
ꝟbo ſari:ſꝫ q̄eti eſtote. Sūt enī plurimi:⁊ precipue plereq;
mulieres q ita ī eccleſia garriūt:ita ꝟbo ſanꝫ: vt lectiones
diuinas nec ipſe audiāt:nec alios audire ꝑmittāt. Nūqd
talis ꝯuēt⁹:cū tali ordine ī domo dei dꝫ fieri:aut taliter de
cet in ꝯſpectu dei ⁊ ſctōꝝ angeloꝝ ei⁹ aſſiſtere: Adhuc q̄q;
qd valde dolēdū ē cōqueri vobiſcū volo:q2 ſūt aliq ⁊ maxi
me potētes iſti⁹ mūdi:cū veniūt ad eccl'iam:nō ſūt deuoti
ad laudes dei celebrādas:ſꝫ cogūt pb̄rꝫ vt abbreuiet miſ: D
ſam:⁊ ad eorū libitū cātet: nec ei licet morē eccleſiaſticum
ſeq ꝓpter illorū gulā ⁊ auariciā:q̄ten⁹ vn⁹ pūctus diei ad
dei offm̄:⁊ reliquū diurnū ſpaciū cū nocte ſimul ad eorum
deputeꝫ voluptates. Nolite frēs mei dilectiſſimi hec face:
re:nolite hec faciētibus ꝯſentire:q2 nō ſolū q hec faciūt: ſꝫ
etiā q cōſētiūt faciētib⁹ pereūt. Ante oīa ḡ cauſas in feſti:
uitatib⁹ nolite dicere neq; audire:ſꝫ alio tp̄e ⁊ cū iuſticia
nec mūera accipiēdo ſubuertatiſ iuſta iudicia:q2 ſꝫ dñi ſen

Mat. vij. tentiā: quocūq; iudicio iudicaueritis: iudicabiť de vobis.
Nullus ſe vr̄m inebriet: q2 ebri⁹ inſano ſimillimus eſt. No-
lite in hoīb⁹ bibēdo noīa vr̄a delere de celo. Sūt q̄dē mul-
ti (qḋ peι⁹ eſt) qui non ſolū ſeipſos inebriant: ſed etiā alios
cogūt et adiurant: vt amplius q̄ȝ expedit bibant: ⁊ inde ſe
pe inter eos naſcunť iurgia et homicidia. Nūq̄d p̄pēditis
j. cori. vj. frēs ꝯui⁹ iſti in hoc ſequātur volūtatē? Ebrioſi enim: (ait
B apl's) ⁊ homicide: regnū dei nō poſſidebunt. Obſecro vos
dilectiſſimi patres ⁊ matres: fratres ⁊ ſorores: ꝑ nomē dn̄i
j. Theſ. iiij nr̄i ieſu xp̄i: ⁊ ꝑ regnū vēturū et⁹ ac iudiciū: vt ſubtrahatis
vos ab omni homine ambulāte inordinate: ⁊ digne ambu
letis vocatione qua vocati eſtis: nec negligatis honorem
vr̄m: neq; paruipendatiſ redēptionē q̄ eſt in xp̄o Jeſu. Fi-
lij dei nūcupati eſtiſ: q2 ver⁹ fili⁹ dei vos liberauit. Studete
bonis moribus tāto parēti placere: quaten⁹ vos nō vt ne-
quiſſimos ſuos ꝑpetuā tradat ad penā: ſȝ vt chariſſimos
filios ſupnā ducat ad patriā: vt ſitis coheredes filij eius
ieſu chriſti: cum quo viuit ⁊ regnat deus ī vnitate ſp̄üſſan-
cti: per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In anniuerſario dedicationis eccleſie vel altaris. Sermo. j. In quo dicit q̄ templis manufactis q̄cq̄d agitur totum in templo corporis noſtri ſpirituali edificatione completur.

Sermo. cclij. A Quotiēſcūq; fratres chariſſimi altaris vel tēpli
feſtiuitatē colim⁹: ſi fideliter ac diligēter atten-
dimus: ⁊ ſancte ac iuſte viuim⁹: q̄cq̄d ī templis
manufactis agiť: totū in nobis ſpirituali edifica
j. Cor. iij. tione cōplet. Nō eñ mētit⁹ eſt ille q̄ dixit. Tēplū eñ dei ſā
j. Cor. vj. ctū eſt qḋ eſtis vos. Et iterū. Neſcitiſ q2 corpa vr̄a templū
ſunt ſp̄üſſancti q̄ ī vobis eſt? Et ideo fratres chariſſimi: q2
nullis p̄cedentib⁹ meritis: ꝑ gratiā dei meruim⁹ fieri tem
plū dei: q̄ȝtū poſſum⁹ cū ipſi⁹ adiutorio laboremus: ne dn̄s
nr̄ in templo ſuo: hoc ē in nobiſipſis inueniat qḋ oculos ſue
maieſtatis offendat: ſed habitaculū cordis nr̄i euacueť vi-
tijs ⁊ virtutib⁹ repleať: claudať diabolo: ⁊ apiať xp̄o: ⁊ ita
laborem⁹ vt nobis bonorū operū clauib⁹ ianuā regni cele
ſtis aperire poſſim⁹. Sicut eñi malis operib⁹ q̄ſi q̄buſdā ſe
ris ⁊ vectib⁹ vite nobis ianua claudiť: ita abſq; dubio bo
B nis opib⁹ apiť. Et iō fratres chariſſimi vnuſq̄ſq; cōſideret
cōſcientiā ſuā: ⁊ qñ ſe aliquo crimine vulneratū eē cogno-
uerit: pri⁹ orōnib⁹: ieiunijs: vel elemoſynis ſtudeat mūda-
re cōſciētiā ſuā: et ſic euchariſtiā p̄ſumat accipe. Si enim
ꝯgnoſcēs reatū ſuū ipſe ſe a diuino altari ſubtraxerit cito
Lu. xiiij. ad indulgentiā diuine mīe ꝑueniet. Q2 ſicut q̄ ſe exaltat hu
et. xviij. miliabiť: ita ꝯ2rio: q̄ ſe hūiliat exaltabiť. Qui eñ ſicut dixi:
agnoſcēs reatū ſuū ipſe ſe hūiliter ab altari eccl'ie ꝓ emen
datione vite remouere voluerit: ab eterno illo ⁊ celeſti ꝯui
C uio excōicari penit⁹ nō timebit. Rogo vos fratres diligen
ter attēdite: ſi ad mēſam cuiuſcūq; potētis hoīs nēo preſu
mit cū veſtib⁹ cōſciſſis ⁊ inq̄natis accedere: quātomagis a
cōuiuio eterni regis: id ē ab altari dn̄i dȝ ſe vnuſq̄ſq; inuī-
die vel odij veneno ꝑcuſſus: iracūdie furore replet⁹ cū reue
Mat. v. rentia ⁊ hūilitate ſubtrahere? ꝓpter illḋ qḋ ſcriptū eſt. Ua
de pri⁹ recōciliare fratri tuo ⁊ tūc veniēs: offeres mūd⁹ tuū
Mat. xxij Et iterū. Amice quō huc ītraſti nō h̄ns veſtē nuptialem?
Sic eñi hȝ text⁹ euāgelice lectiōis q̄ q̄dā fecerit nuptias fi
lio ſuo: ⁊ intrauerit vt videret ſiť recūbētes: ⁊ vidēs ibi ho
minē nō h̄ntē veſtē nuptialē: dixit ad eū. Amice quō huc in
traſti nō h̄ns veſtē nuptialē? Et illo obtumeſcēte: dixit mi
ſtris. Ligate illis man⁹ ⁊ pedes: et ꝓijcite eū in tenebras
exteriores: ibi erit flet⁹ ⁊ ſtridor dētiū. Ecce q̄lē ſniam me-
rebiť audire q̄ ad ꝯuiuiū nuptiale. i. ad altare dn̄i: aut ebrio
ſus: aut adulter: aut odiū ī corde retinēs: p̄ſumit accedere
D Auertat h̄ de⁹ a nob̄ frēs chariſſimi: ⁊ ꝯcedat vt mala iſta
aut nūq̄ȝ velimus admittere: aut ſi admiſſa fuerint ſine vlla
mora p̄nīa vel pace ſtudeam⁹ ſanare ⁊ largiorib⁹ elemoſy-
nis feſtinem⁹ abluere: ne forte ſi cū pctōꝝ vulnerib⁹ añ tri-
bunal eterni iudicis venerim⁹: ab illa eterna eccl'ia: ⁊ ab il-
la celeſti hieruſalē ꝑpetua excōicatiōe ſepemur. Cōſidera-
te frēs: rogo vos ſi hodie aliq̄s a ꝯuentu eccl'ie hui⁹ ꝓ aliq̄
crimine ꝓijciať foras: in quāto dolore vel tribulatiōe erit
aīa ſua? Et ſi intolerabilis dolorē de illa eccl'ia foras ꝓij-
ci: vbi ille q̄ ꝓijciť ⁊ māducare ⁊ bibere ⁊ cū hoīb⁹ loq̄ pōt:
⁊ hȝ ſpē vt iteꝝ mereať ad eccl'iaȝ reuocari: q̄ȝtus putatiſ do
lor ille erit ſi aliq̄s ꝓ criminib⁹ ſuis ab illa eccl'a q̄ ī celis ē
a ꝯſortiu āgelorū vl' ſctōꝝ oīȝ ꝯgregatiōe fuerit ſepat⁹: cui
nec h̄ ſolū ſufficiet ad penā q̄ foris ꝓijciť: ſȝ inſup in tene-
bras exteriores eterno incēdio cōcremād⁹ excludiť. Qui eñi
in illa celeſti hieruſalē excōicari meruerit: non ſolū h̄ pene
habebit q̄ nec māducare vel bibere poterit: ſȝ etiā flāmas
infernales ſuſtinebit: vbi ē flet⁹ ⁊ ſtridor dentiū: vbi vlula-
tus: lamētatio ⁊ p̄nīa ſine vllo remedio: vbi eſt vermis ille q̄
nō moriť: ⁊ ignis q̄ nūq̄ȝ extinguiť: vbi mors q̄riť: et nō in- Eſa. lxvj.
ueniť. Quare in inferno mors q̄riť: et nō inueniť? Q2 quib⁹ D
ī h̄ ſeculo vita offerť ⁊ noluīt accipere: in inferno q̄rūt mor-
tē ⁊ nō poterūt inuenire. Ubi erit nox ſine die: amaritudo
ſine dulcedie: obſcuritas ſine lumie: vbi nec diuitie: nec pa-
rētes: nec ꝯiuges: nec filij: nec vicini potuerīt ſubuenire: vbi
nihil peccator inueniet: niſi qḋ de h̄ ſclo caſte ⁊ iuſte viuen
do ꝑ elemoſynarū largitatē trāſmiſerit. Hec ḡ cogitātes
frēs chariſſimi: tā caſti: ⁊ tā ſobrij: ⁊ tā pacifici ad iſtud al-
tare deo auxiliāte ſtudeam⁹ accedere: vt ab illo eterno al-
tari nō mereamur excludi Qui enim ad iſtud altare caſto
corpe ⁊ mūdo corde cū mūda ⁊ ſecura cōſciētia venit: ad
illud altare qḋ ī celis ē felici trāſmigratiōe ꝑueniet. Ad ex- E
tremū frēs chariſſimi nō eſt graue nec laborioſū qḋ ſugge
ro: h̄ dico qḋ vos frequēter facere aſpicio. Oēs viri qñ cō-
municare deſiderāt: lauāt manus ſuas: ⁊ oēs mulieres ni-
tida exhibēt lintheamina vbi corpus xp̄i accipiāt. Nō eſt
graue qḋ dico fratres: quō viri lauāt aq̄ man⁹ ſuas: ſic ele-
moſynis lauēt ꝯſciētias ſuas. Sil'r ⁊ mulieres quō nitidū
exhibēt lintheolū vbi corp⁹ xp̄i accipiāt: ſic corp⁹ caſtū et
cor mūdū exhibeāt vt cū bona ꝯſciētia xp̄i ſacra ſuſcipiāt
Rogo vos frēs nūq̄d ē aliq̄s q̄ ī archa ſordib⁹ plena velit
mittere veſtē ſuā. Et ſi ī archa ſordib⁹ plena veſtis nō mit-
tiť p̄cioſa: q̄ frōte ī aīa q̄ pctōꝝ ſordib⁹ inq̄nať xp̄i euchari- F
ſtia ſuſcipiť? Et q2 iſtis veriſſimis exēplis loq̄ cepim⁹: etiā
⁊ h̄ qḋ nō noſtis inſinuo. Nō puto eē aliquē hoīeȝ q̄ ī archa
ſua vbi p̄cioſas veſtes hȝ repoſitas accēdat aut carbonē
viuū aut q̄lēcūq; ſcītillā īcludere. Quare h̄ frēs? Q2 timet
ne ꝯburāť veſtimēta q̄b⁹ ī feſtiuitate induiť. Rogo vos fra
tres: q̄ ī archa ſua nō vult ſcintillā ignis īcludere: q̄re ī aīa
ſua flāmā iracūdie nō timet accēdere? Sȝ q̄re h̄ fiat: mani
feſte et euidēter cog̈ſcim⁹. Jō eñi ī archā ignē nō mittim⁹:
q2 diligim⁹ veſtē nr̄aȝ: flāmā vo iracūdie iō ñ extiguim⁹:
q2 nō ſolū non diligim⁹: ſȝ ēt odio habem⁹ aīaȝ nr̄aȝ: ſȝ id
qḋ ſcp̄tū ē. Qui diligit iīq̄tatē odit aīaȝ ſuā. Et iō frēs cha Pſ̄. x.
riſſimi exēpla iſta attēti⁹ cogitātes: arcellas īteriores. i. cō G
ſciētias nr̄as q̄ȝtū poſſum⁹ cū dei adiutorio cuſtodire dili
gēti⁹ ſtudeam⁹ vt cū iudicij aduenerit: in illa eterna ⁊ btā ec-
cl'ia vbi nūq̄ȝ habitare poterit mal⁹: vñ nūq̄ȝ exitur⁹ ē bon⁹
nō cū pān̄is veterib⁹ foras ī tenebras exteriores excluſi ap
pareām⁹: ſȝ ſtola īmortalitatiſ īduti: caſtitatiſ vl' iuſticie gē-
mis ornati: elemoſynaꝝ luce veſtiti audire mereamur. Ue- Mat. xxv
nite b̄ndicti p̄ris mei ꝑcipite regnū: Et illḋ. Serue bōe ⁊ fi
deľ intra ī gaudiū dn̄i tui. Ad qḋ gaudiū nos dn̄s ſua ꝓte-
ctiōe ꝑducat. Qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorū. Amen.

¶ Eodem die. Sermo. ij. In quo dicit q̄ eccl'ie feſta recte colūt q̄ ſe filios eccl'ie eſſe cognoſcunt.

Recte feſta eccl'e colunt: q̄ ſe eccl'ie filios eē reco- Sermo. ccliij. A
gnoſcūt. Hec eñi oīȝ credentiū mater eſt: q̄ natos
a morte regenerat ad ſalutē. Hec ē p⁹ ſynagogā
q̄dē vocata: ſȝ añ ſynagogā ꝓmiſſa. Hec eñ iam
in p̄mo hoīe prefigurata eſt. Nā ſicut ex ade latere fabrica Geñ. ij.
ta eſt eua: ita ex xp̄i corpe ⁊ vulnere redēpta creuit eccleſia.
Hec inter archā diluuio exundāte ſuata: crucis b̄nficium Geñ. vij.
⁊ baptiſmatis myſteriū p̄ſignauit. Hāc ſara ſterilis ⁊ de- Geñ. xxj.
ſperata ī ſenectute vnico pigre fecūdata p̄ciniť: qḋ eccleſia
vnicū: id eſt dilectiſſimū deo populū ſeculo iam ſeneſcēte
pregenuit. Hec eſt regina illa: de qua ad dominū dicitur. B
Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deaurato circūami pſ̄. xliiij.
cta varietate: id eſt diuerſarum circūdata precioſo deco-
re virtutū. Hec ē illa regina: q̄ venit a partib⁹ ethiopie audi- iij. Reg. x.
re ſapientiā ſalomonis. Sed hec non tā ex vna regiōe q̄ȝ ex
vniuerſis mūdi partib⁹ reges paritura cōuenit: ſicut etiam Mat. xij.
euāgeliſta cōmemorat. Regia auſtri venit a finib⁹ terre au

Annota: dire ſapientiam ſalomonis. Venit eccleſia ad redēptorē ⁊
tio nūera: eruditorem ſuū: vt de ſtultitia erroris doctrinā perciperet
lis ordinis veritatis. De qua plenius ſicut audiuimꝰ regnorū ſcribit
ſmonū hu hyſtoria ita dicens. Et ingreſſa regina hieruſalē cū multo
ius operis. comitatu ⁊ diuitijs cū camelis portātibus aromata ⁊ au:
iij. Reg. x. rū infinitū nimis ⁊ gēmas precioſas: venit ad ſalomonē: ⁊
C locuta eſt ei vniuerſa ꝙ habebat in corde ſuo. Ergo in figu
ra regine huius eccleſia venit ex gētibꝰ: ⁊ a finibꝰ terre: im:
ponēs finē cupiditatibꝰ vitijſqꝫ terrenis: vt audiret ſapiē:
tiā ſalomonis: id eſt veri pacifici dn̄i noſtri ieſu chriſti: qui
Ephe. ij. fecit vtraqꝫ vnū: ſoluēs inimicitias inter deū ⁊ hominē in
carne ſua. Venit poſt veteres ⁊ ꝓphanas ſupſtitiones au:
dire ⁊ diſcere de fidei illuminatiōe ⁊ iudicio futuro: de ani
iij. Reg. x. me immortalitate: de ſpe reſurrectiōis ⁊ glīe. Venit ergo
in hieruſalē cū multo comitatu: id eſt nō iam cum vna tātū
gente iudeoꝝ / ſicut priꝰ ſynagogas ſolos habuit hebreos:
D ſed totius mūdi i gētibꝰ diuerſiſqꝫ nationibus. Venit ꝙ ex
hibens munera digna chriſto: auꝝ ⁊ gēmas ꝑcioſas: ⁊ hoc
camelis portātibꝰ: id eſt ex gētili populo venientibus qui
prius fuerant vitiorū feditate diſtorti: ⁊ malorū onere cur:
ui: ac peccatorū prauitate deformes. Cū his tanqꝫ muneri
bus regina hec ingredit̄ ad pacificū regem chriſtum exhi:
bens fidei aurū: puritatis incenſa ꝑcioſa: ſplēdoreſqꝫ gem
marū: morū ſcilicet inſignia ⁊ ornamenta virtutū: ⁊ locuta
eſt ei vniuerſa ꝙ habebat in corde ſuo: id eſt aperuit ei cor
ſuū: manifeſtauit ei occulta cōſciētie ſue in confeſſione ⁊ pe
nitudine precedentiū delictoꝝ. Videamꝰ quid agat hec re
E gina. Videns inquā regina ſaba oēm ſapiētiā ſalomonis:
vbi. ſ. ⁊ domū quam edificauerat: ⁊ cibos menſe eius: ⁊ holocau:
ſta que offerebat in domo domini: non habebat vltra ſpiri
tum. Quid erat rationis: vt prepotens regina: domꝰ expen
ſas: ⁊ cibos regios tātopere miraretur? Ergo hoc loco ali
qua maiora nos opꝫ inquirere. Vidit ergo eccleſia ex genti:
bus congregata ſapiētiā xp̄i: id eſt poſt carnalia inſtituta
gentiliū: poſt hūanā ⁊ animalē doctrinā philoſophorū: ac
cepit intellectū ſalutis: et vite inſperit ſpiritaliū mēbra bo:
norū: agnouit verū fabricatorē celi et terre: ⁊ potentiſſimū
Sapiē. xi. humani generis cōditorē: de cuius ſapiētia dr̄. Omnia in
F menſura ⁊ pondere ⁊ numero ꝯſtituiſti. Vidit ⁊ domū quā
Col. ij. edificauerat: id eſt incarnationem hoīs aſſumpti: i quo ha
bitat oīs plenitudo diuinitatis corporaliter. Vidit ⁊ cibos
Joh. iiij. menſe ſalomonis: id eſt illos de quibꝰ dn̄s dicebat. Meus
cibus eſt: vt faciā volūtatē eiꝰ ꝙ me miſit patris. Cibus ei
chriſti eſt ſalus noſtra: reficit̄ celeſtibus epulis profectibꝰ
noſtris. Cibus eiꝰ ſumus: dū acqſiti eccleſie in mēbra eiꝰ
corpuſqꝫ tranſimꝰ. Vel cibꝰ eiꝰ altaris ſacramenta celeſtia
Pſalm. ſunt: de quibus dicit̄. Panem celi dedit eis: panem angelo
lxxvij. rum manducauit homo. Vidit ⁊ holocauſta eius: oronum
ſine dubio ſupplicationūqꝫ myſteria ⁊ obſtupuit vbi vidit
iij. Reg. x. ineſtimabiles diuitias dn̄i ſui dixitqꝫ ad regem. Verꝰ ſmo
eſt quē audieram in terra mea ſuper ſermonibus tuis ⁊ ſu:
per ſapiētia tua: ⁊ nō credebā narrantibꝰ donec ipſa veni ⁊
vidi i oculis meis: ⁊ ꝓbaui ꝙ media pars nūciata mihi non
fuiſſet. Maiora ſūt ſapientia et opa tua: ꝙ̄ rumor quē audi
G ui. Cū ergo puenerit regina hec ſiue eccleſia ſiue quecūqꝫ
aīa ſancta in eternā hieruſalē: id eſt viſionē pacis: et īgreſ:
ſa fuerit beatam requiē et gloriam celeſtiū ꝓmiſſoꝝ multo
plura ⁊ magnificētiora ꝓſpiciet ꝙ̄ ei ſunt in hac terra ꝑ ſa:
j. Cor. xiij cra eloquia / per ꝓphetas atqꝫ apoſtolos nūciata. Nūc eīm
tanqꝫ in ſpeculo ⁊ in enigmate: tunc autem oculis ſuis vide
bit: id eſt facie ad faciē. Tūc beata ⁊ illuſtris aīa inter ſtu
pendas remuneratoris ſui cōſtituta diuitias: ineffabilibꝰ
iij. Reg. x. regine huiꝰ ꝟbis vti ad deū poterit dicēs. Verꝰ eſt ſermo
quē audiui in terra mea ſup ſermonibus tuis: maiora ſūt
opera tua ꝙ̄ rumor quē audiui. Et reuera id qđ parat deꝰ
j. Cor. ij. diligētibꝰ ſe / fide nō cōprehēdit̄ / ſed non tangit̄ / charitate
nō capit̄: ꝺſideria ⁊ vota trāſgredit̄. Acquiri poteſt: eſtima
ri non poteſt. Habet de perceptione fructum: nō habet de
ſatietate faſtidium. Ad que vos bona perducat: qui viuit ⁊
regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Eodē die. Sermo habitꝰ i regiōe t̄tia. In ba:
ſilica ſcti Petri Carthagiū. iij. In ꝙ ꝺclarat qđ
vaſa aurea ⁊ argentea: lignea ⁊ fictilia in magna
domo: alia i honorē alia i ꝯtumeliā ⁊c̄. ſignificēt

Decorē domus dei: ⁊ locū tabernaculi claritatis Sermo
eiꝰ diligimꝰ: ſi ⁊ nos ipſi ſumꝰ. Quis ergo decor ccliiij.
eſt domꝰ dei ⁊ locꝰ tabernaculi claritatis eiꝰ: ni: A
ſi templū eiꝰ: de quo apoſtolus dicit. Templum pſ. xxv.
eni dei ſanctum eſt: quod eſtis vos? Sicut ergo in fabricis j. cor. iij.
manufactis cum elegāter ⁊ magnifice ꝯſtruūt̄: corporalis
noſter mulcetur aſpectꝰ: ita cū lapides viui: id eſt corda fi:
deliū charitatis vinculo cōtinent̄: decor ē domꝰ dei: ⁊ locꝰ
tabernaculi claritatis eiꝰ. Diſcite ergo quod amare debetiſ
vt amare poſſitis. Qui eni diligit decorē domꝰ dei: non eſt
dubiū qꝛ eccleſiā diligit. Nō in fabrefactis parietibꝰ et te:
ctis: non in nitore marmorū ⁊ laquearibꝰ aureis: ſed in hoī Mat. xxij
bus fidelibus: ſanctis: deū diligētibus ex toto corde ſuo ⁊
ex tota anima ſua: ⁊ ex tota mente ſua: et ꝓximū ſuū tanqꝫ
ſeipm̄. Sed in cōgregatione chriſtiana qn̄tum pertinet ad B
participationē ⁊ cōmunionē ſacramentorū: multiplicati Pſalm.
ſūt ſup nūerū. Aliꝰ eſt ergo numerꝰ: alij ſuper numerū. Nu: xxxix.
merus eſt: de quibus dicit apl̄s. Nouit dominus qui ſunt ij. Tim. ij.
eius. Sup numerum autem. Quoniā in magna domo non Vbi. ſ.
ſolū vaſa ſūt aurea ⁊ argētia: ſed ⁊ lignea ⁊ fictilia: alia qui
dem in honorem: alia in cōtumeliā. Numerus ergo vaſoꝝ
in honorem. Super numerū autem vaſa in cōtumeliā. Cū C
ergo ſint iſta duo genera vaſorum: nūquid dubitamꝰ vbi Pſ. xxv.
ſit decor domus dei? Si ergo vis diligere: agis qđ cātaſti
decorē domꝰ dei: ⁊ locū tabernaculi claritatis eius. Que:
re vaſa in honorē: ⁊ nolo dicas. Queſiui et non inueni. Jō
eni queſiſti ⁊ non inueniſti: qꝛ quod queſiſti tu nō fuiſti. Si
milis ſimili coheret: diſſimilis diſſimiles refugit. Si fueris
vas in cōtumeliā: ꝓculdubio vas in honorē graue tibi erit
ad videndum. Non audis quomodo quidam de quodam
dicāt. Grauis eſt nobis etiā ad videndū? Quod tibi graue Sapiē. ij.
eſt ad videndū: quādo erit aptū ad inueniendū? Vaſa eni
iſta interiorum hominū ſunt. Nō vtiqꝫ cum viſus fuerit iu
ſtus: tam agnoſcitur iuſtus. Eūdem aſpectū habet iuſtus
et iniuſtus. Vterqꝫ homo: ſed nō vterqꝫ domꝰ dei. Et ſi am
bo chriſtiani appellant̄: vtrūqꝫ vas: ſed nō vtrūqꝫ in hono:
rem: ſed aliū in honorē; aliud in cōtumeliā. Nūqđ ꝓpt̄ ma
la vaſa deſerēda eſt domꝰ magna? Nouit vti deꝰ: id ē dn̄s D
magne domꝰ ⁊ vaſis in honorē et vaſis in cōtumeliā. Sicu
ti eſt malorū male vti etiā bonis: ſic ecōtra dei bene vti etiā
malis. Quātis bonis vtunt̄ mali? Oīs eīm creatura dei bo j. Ti. iiij
na eſt. Quomodo ea male vtunt̄ mali? Quō eos increpat
ſcriptura dicēs. Petitis ⁊ nō accipitis: eo ꝙ mala petatis Jaco. iiij.
vt in cōcupiſcētijs vr̄is inſumatis. Qđ nomē acceperunt
iſti male vtentes bonis dei? Sequit̄ et dicit. Adulteri. Vñ Vbi. ſ.
adulteri? Neſcitis qꝛ amicꝰ huius mūdi inimicꝰ deo ꝯſti:
tuit̄? Adulteri inqt. Sunt aīe adultere / ſunt fornicarie. Di:
ſcutiamus eas. Fornicarie aīe ſunt / multis dijs falſis quo
dāmodo ꝓſtitute. Adultere autē tanqꝫ legitimo iā ꝯiugio
copulate: ⁊ ipſi legitimo ꝯiugio nō ſuātes anime caſtitatē.
Vt hoc dicā expſſiꝰ: pagani anima fornicaria eſt: chriſtia:
ni mali adultera. Pagani anima fornicaria: legitimū vi:
rū nō habet: ſed ꝑ diuerſa demōia ꝓſtituta corrūpit̄. Chri
ſtiani autē aliqua re adultera eſt: qꝛ nec caſtitatem diligit:
nec virum deſerit. Non ergo dicas. Quare ſūt iſti in domo E
dei? Reſpōdet̄ tibi. Vaſa ſunt in cōtumeliā. Nouit eis vti ij. Tim. ij.
deus. Nō erat qui creauit: qm̄ qui potuit creare / nouit or:
dinare. Habent in domo magna locū ſuum. Si autē querīſ ij. retrac.
a me: quomodo eis bene vtatur deus? fateor dei conſiliū ſi xviij.
cut homo explicare non poſſum. Noui ei cū paulo apoſto:
lo expaueſcere: quod etiā ille cū ꝯſideraret et expauit: ⁊ ex
paueſcēs exclamauit. O altitudo diuitiarū ſapiētie et ſciē Rom. xi.
tie dei: ꝙ̄ inſcrutabilia ſūt iudicia eiꝰ: ⁊ inueſtigabiles vie
eius. Quis eīm cognouit ſenſum dn̄i / aut quis cōſiliariꝰ eiꝰ
fuit / aut quis prior dedit illi ⁊ retribuet̄ illi? Quoniam ex
ipſo et per ipſum ⁊ in ipſo ſunt omnia. Ipſi gloria i ſecula
ſeculorū. Nobis cōſideratio / admiratio / tremor / exclama:
tio / qꝛ nulla penetratio. Ipſi aūt qđ? Gloria in ſecula ſecu:
lorum. Siue de vaſis in honorē / ſiue de vaſis in contume:
liam: ipſi gloria in ſecula ſeculoꝝ. Alios coronat / alios dā
nat / nuſqꝫ errat. Alios ꝓbat: de alijs ꝓbat / omnes ordinat
Quid faciūt inquit in hoc mūdo homines mali? Reſpōde
mihi: in fornace aurificis palea qđ facit? Puto non ibi eſſe F

ſine cauſa paleã: vbi aurũ purgatur. Videamus q̃ ibi ſint om-
nia. Foꝛnax eſt/palea eſt/aurũ eſt/ignis eſt/artifex eſt. Et
illa tria/aurũ/palea/ignis in foꝛnace/artifex ad foꝛnacem
Attende etiam iſtũ mundũ. Mũdus foꝛnax eſt. Palea bo
mines mali. Aurum homines boni. Ignis tribulatio. Ar-
tifex: deus. Attende et vide. Aurũ non purgatur ſi palea non
vꝛatur. Vide aurum in hoc ipſo pſalmo: vbi diligimus de-
coꝛem domus dei: ⁊ locum tabernaculi claritatis eius. Vide
pſ̃. xxv. ibi aurũ: vide vocem auri. Purgari cupit. Pꝛoba me do-
Ibi. ſ. mine et tẽta me. Pꝛoba me inquit domine et tenta me. Et
vide ſi non ignem querit. Pꝛoba me ⁊ tenta me: vꝛe renes
meos et coꝛ meũ. Non times ne in igne deficias? Non in-
quit. Quare? Quia miſericoꝛdia tua ante oculos meos ẽ.
Pſ̃. xxv. Ecce inquit q̃re ſecurus dico. Pꝛoba me dñe et tenta me:
vꝛe renes meos ⁊ coꝛ meũ: nõ q2 idoneus ſum viribus meis
ignẽ ſuſtinere tentationis: ſed q2 miſericoꝛdia tua ante ocu
los meos eſt. Qui mihi inquit donaſti vt aurũ ꝓbatũ eſſẽ.
in foꝛnace perire ꝑmittis? Pꝛoꝛſus mittis purgandũ: eij-
pſ̃. cxx. cis purgatũ. Cuſtodiat dñs introitũ tuũ ⁊ exitũ tuum. Vi
G de ipſum exitũ: vide ingreſſum in foꝛnace. Omne gaudium
Iacobi. i. exiſtimate fratres mei: cum in tentatiões varias incideritis
Ecce audiſtis ingreſſum: quere exitũ. Facile enim eſt itra-
i. Coꝛ. x. re: exire magnũ eſt. Sed noli timere. Fidelis deus. Nempe
q2 ingreſſus fueras: de exitu cogitabas. Fidelis deus qui
nõ vos permittit tentari ſupꝛa id quod poteſtis: ſed faciet
cum tentatione etiam exitum. Quid eſt exitum. Vt poſſitis
ſuſtinere. Intraſti/incidiſti/ſuſtinuiſti/exiſti. Magna ma-
teries eſt purgatiõis bonoꝝ: abundantia maloꝝ. Nam i
multitudine maloꝝ q̃uis ꝑmixti lateant boni: nouit dñs
ij. Tim. ij. qui ſunt eius. Sub manu tanti artificis: auri mica i magna
palea perire non poteſt. Quanta ibi palea q̃ modicum au
rum. Sed noli timere: tantus eſt artifex vt purgare poſſit:
perdere non poſſit. Vide aurum beatũ apoſtolũ in iſta foꝛ-
nace mundi huius quẽadmodũ periculis ꝓbatur: vt venia-
mus ad vaſa inhonoꝛata que intus ſunt quibus nouit bene vti
dñs magne domus. Apoſtolus ergo cũ periculis pꝛobaretur qd
ij. coꝛ. xi. dicebat? Periculis in mari/ Periculis in deſerto/ pericu-
lis ex genere/periculis ex gentibus. Iſta oĩa foꝛis ſunt. In-
H tus attende. Periculis in falſis fratribus. Alloquoꝛ ego au
rum dei: alloquoꝛ vaſa facta in honoꝛem/alloquoꝛ grana i
tritura aree: iter paleã laboꝛãtia. Tibi dico quiſq̃s audis
non me: ſed per me. Eſto bonus: tolera malum. Nolo dicas
quis eſt bonus: immo hoc volo dicas: quoniã q̃tũcũq3 fue
ris bonus: non eris ſine aliquo malo. Vnde rectiſſime dici
Lu. xviij. tur. Nemo bonus: niſi ſolus deus. Sed bonus ille qui fe-
cit bona: deus eſt. Si ergo bonus deus qui facit bona: ⁊ ſo
lus ille bonus effectoꝛ bonoꝝ: quomodo eſt effectoꝛ bono
rũ: ſi nullus eſt hominũ bonus? Scdm modulum ergo pꝛo-
ximũ: eſt ⁊ homo bonus. Qui ſi non eſſet: deus ipſe non dice-
Mat. xij ret. Homo bonus: de bono theſauro coꝛdis ſui pꝛofert bo
na. Eſto ergo bonus: ⁊ tolera malum. Eſto ſimpliciter bonus
et dupliciter tolera malum. Bonus: non niſi intus. Nam ſi
non intus: nuſq̃ bonus. Eſto ergo bonus intus: malum tole
ra et foꝛis et intus. Foꝛis tolera hereticum: tolera paganũ
tolera iudeum: tolera et intus malum chꝛiſtianũ. Quia ini-
Michee mici hominis domeſtici eius. Patiẽs moleſtos multos in
vij. tus malos ſtomacharis: indignaris: quaſi iam venerit tem
pus ventilationis. In tritura poſitus es: in tritura es ad-
huc: area trituratur adhuc: adhuc grana ⁊ manipuli cũ gẽ
tes credũt ad areã colliguntur. Putas eẽ te poſſe in area tri
ticũ ſolum? Erras. Geme in area vt gaudeas in hoꝛreo.
I Fiũt multa mala a chꝛiſtianis malis. Illi q̃ foꝛis ſunt ⁊ no
lunt eſſe chꝛiſtiani: inueniunt occaſiones ad excuſationes.
Hoꝛtari ſuo vt credant: iſta reſpondent. Vis me eſſe qd eſt
ille et ille? Et nominat illum et illum: aliquãdo et verum di
cit. Cum autem nõ poteſt inuenire: quid magnũ ẽ calũnia-
ri? Cum ille non trepidat calumniari: facit alium quod nõ
videt ſuſpicari? Tu cum hominem audieris iſta dicẽtem/
foꝛte quia noſti fratres tuos malos: dicis apud teipſum. Ve-
rum dicit. Periculis in falſis fratribus. Sed noli deficere
quod ille querit: tu eſto. Eſto bonus chꝛiſtianus: vt cõuin-
cas calũnioſum paganum. Sed ille calumniatur: ⁊ de bo-
nis dicit falſa: plerũq3 illi creditur. Quid facit aurũ? Vndiq3
palea eſt. Ignis foꝛdes punit/nõ fidem. Eſto mũdioꝛ ipſa

exercitatione: eſto mũdioꝛ: valeat tibi ille q̃ auferat quo ſoꝛ
didioꝛ es nõ qui oppꝛimat quod aurũ es. Etenĩ ſi defece-
ris: peris in palea. Et ſi peris in palea: aurum nõ eras: ſed
aurũ eſſe te fingebas. Nouit dñs q̃ ſunt eius. Illi autem q̃ ij. tim. ij.
ſunt mali: de quibus erubeſcis quando es inter malos qui
ſunt foꝛis: memento quod non ſint in domo magna vbi es
vas in honoꝛem: ſed in contumeliam. Inſtruxit te apoſto-
lus: regat te deus. Si mali non eſſent pꝛo quibus oꝛaremus. K
quãdo nobis diceretur. Oꝛate ꝓ inimicis vr̃is? An foꝛte vel- Mat. v.
lemus bonos habere inimicos? Vnde fieri poteſt? Nõ ha
bebis bonũ inimicũ: niſi fueris malus. Si autem fueris bo-
nus: inimicus tuus nõ erit niſi malus. Oꝛate pꝛo inimicis
veſtris. Ergo boni oꝛate pꝛo malis. Redi ad coꝛ tuũ. O tu
qui i iſta foꝛnace purgaris: ſi potuit eẽ vox tua. Pꝛoba me pſ̃. xxv.
domine et tẽta me: vꝛe renes meos et coꝛ meũ: q̃m miſeri-
coꝛdia tua ante oculos meos eſt: et ecce redi ad coꝛ tuum.
Sub deo es: oꝛationẽ fuſurus es. Occurrit tibi qui te leſit:
occurrit tibi qui te pꝛeſſit: occurrit tibi qui te ſpoliauit: oc-
currit tibi qui te in carcerẽ miſit. Eia attẽde coꝛ tuũ: reſpi
ce dominũ tuũ. Ecce malus inimicus tuus: ecce bonus dñs
tuus. Nocet tibi inimicus tuus malus: oꝛa pꝛo inimico tuo
dicit tibi dñs tuus bonus. Inter inimicum tuũ malũ et do-
minũ bonũ: qd tu facturus es? Contra hunc oꝛaturus: aut
huic obtẽperaturus? Suſcipis ex pꝛecepto domini tui oꝛa-
re pꝛo maligno inimico tuo illo. Quid facturus es? Dñs iuſ
ſit: dura iuſſit: ſed magna pꝛomiſit. Que dura iuſſit? Diligi Mat. v.
te inimicos veſtros: benefacite his qui oderũt vos: et oꝛate
pꝛo perſequentibus vos. Dura ſunt: ſed pꝛopter verba la- pſ̃. xvi.
bioꝝ tuoꝝ ego cuſtodiui vias duras. Vnde tibi viribus
tuis cuſtodire vias duras: niſi q2 miſericoꝛdia tua ãte ocu
los meos eſt? Ecce dura iuſſit: amara iuſſit: vide que ꝓmi-
ſit? Oꝛate pꝛo ꝑſequentibus vos: vt ſitis filij patris veſtri
qui in celis eſt. Si tibi diceret. Oꝛa ꝓ inimico tuo vt ſis fi-
lius patris tui/ne exheredetet te pater carnalis: q2 hoc tibi
relicturus eſt: quod hinc non eſt ablaturus: timeres et face-
res: ꝓmittitur tibi ꝓ his duris: vt ſis filius altiſſimi: cogita pa
trem: ⁊ agnoſce hereditatem. Dic ergo. Incipe ergo oꝛare
pꝛo inimico tuo illo magno q̃ tibi multa mala fecit: qui in
te multa dura cõgeſſit. Incipe ꝓ illo oꝛare: et vide coꝛ tuũ
litigare tecũ. Quod ergo vis: quod tibi placet: quod delecta
ris ſcdm interioꝛem hominẽ: quod obtẽperas domino tuo
et oꝛas pꝛo inimico tuo: aurũ eſt. Quod vero cũ oꝛare cepe-
ris incipit tecũ carnalis infirmitas litigare: ipſe ſũt foꝛdes
a quibus te vult deus in foꝛnace purgare. Exercere ergo in medijs
malis o bone: ſi q̃s es bonus/non de tuo bono q2 fuiſti ma
lus: ſed de dei bonus q̃ nũq̃ eſt malus. Exercere in medijs L
malis. Nec mihi volo dicas. Saltẽ ſi neceſſe eſſet pꝛopter
exercitationẽ noſtrã vt eſſent mali: pauci eſſent mali: et boni
multi eſſent. Non attendis: q2 ſi pauci eſſent: multis nõ no-
cerent. Vtiq3 conſidera vir pꝛudens: q2 ſi multi boni eſſent:
et pauci mali eſſent: pauci mali multis bonis nocere nõ au
derent. Si non auderent: non exercerent. Nũc vero q2 mul-
ti ſũt mali: laboꝛatur a paucis bonis inter multos malos. Et
cũ laboꝛatur/ſudatur/⁊ cũ ſudatur/ aurũ purgatur. Eſto ergo i de
coꝛem domus dei. Iã tecum i coꝛde tuo litigauit infirmi-
tas: inuoca vt vincas: aſſit tibi deus: adiuuet qui iubet. Iã
factus es victoꝛ infirmitatis tue: iam ſuſcepiſti animo ⁊ fru
ctum oꝛãdi pꝛo inimico tuo: vide quid boni eſt. Compara
illum tibi. Ille meditatur tẽtationes: tu fundis oꝛationes
Ille ſi nocet: palam nocet. Tu quod pꝛo illo oꝛas: deus no
uit. Ille non credit: q2 coꝛ tuũ non diſcutit. Cum ergo pa
lam nocet: tu occulte oꝛas. In iſto toꝛculari eccleſia cõpa-
rata eſt. Vide ſi nõ ille qui palam nocet amurca eſt currẽs M
per publicũ. Amurca per publicũ currit: oleũ autem ad ſe
dẽ ſuam occultos tranſitus habet. Vt occulte tranſeat: in
magnitudine apparet. Q̃ multi enĩ o fratres mei: q̃ mul-
ti in iſta ꝯflictatione rerũ: in huius mundi malicia: in iſta ma
loꝝ abundantia ſubtraxerunt ſe ⁊ conuerſi ſunt ad deũ
⁊ valefecerunt mundo: ⁊ ceperũt pauperibus res ſuas donare
qui pauloante rapiebant alienas. Sed multi raptoꝛes/in-
uaſoꝛes/ſpoliatoꝛes publice apparent: amurca illa eſt per
plateam currens. Illi autem vnus hinc: vnus inde coꝛde
coniuncto mala faciẽs: mala ꝑmanere erubeſcẽs: a dei mo
nita cogitans: ſpem ſeculi irridens: ſpem celeſtẽ expectãs.

Annota: mutans amores ꝛ mores: oleũ ſãctitatis eſt: vas in hono-
tio nũera: rem eſt in domo magna: aurũ ē in fornace: granũ ē i hor-
lis ordinis reo. Ibi eſt decor domus dei: qui viuit ꝛ regnat in ſecula ſe-
ſmonũ hu culorum. Amen.
ius operis.

¶ Eodẽ die. Sermo.iiij. In quo oſtendit quibꝰ rebus charitas in nobis accẽdit aut extinguit.

Sermo. Sicut optime nouit ſanctitas veſtra fratres cõſe-
cclv. crationẽ altaris hodie celebramꝰ: ꝛ iuſte ac me-
A rito gaudẽtes celebramꝰ feſtiuitatẽ: i qua bene
dictus vel vnctꝰ eſt lapis: i quo nobis diuina ſa
crificia cõſecrant. Sed quãdo feſtiuitates iſtas colimus
fratres chariſſimi: diligẽter debemꝰ attendere: ꝛ totis viri-
bus laborare: vt quod in templis vel altaribus viſibiliter
colitur: in nobis inuiſibiliter compleat. Quia quãuis ſancta
ſint templa q̃ videmꝰ de lignis ꝛ lapidibꝰ fabricari: tñ plus
apud deũ ꝑcioſa ſunt templa cordis ꝛ corporis noſtri: qꝛ
illa fiunt ab homine carnali: iſta ab artifice mũdi. Templa
de lignis et lapidibꝰ humano ingenio ꝯponuntur: templa
corporũ ipſius celeſtis artificis manu fabricant: ſicut ſcri
pſ̃.cxviij. ptum eſt. Manus tue fecerũt me ꝛ plaſmauerũt me. Et ite
Hiere.j. rum. Prius ꝙ̃ te formarẽ in vtero noui te. Nam qꝺ tẽpla
B ſuccendunt: ita ecõtrario q̃ charitatis luce repletꝰ eſt: ſi ne
gligens fuerit: cito refrigeſcit charitas: ꝛ cupiditas inar-
deſcit. Ergo nec ille deſperet q̃ malus eſt: qꝛ cito põt reſur
gere/nec ille q̃ bonꝰ ē aut negligẽs remaneat/ aut aliq̃d de
ſua virtute preſumat: ne gaudiũ ſuũ conuertat ad luctum.
Et ideo dilectiſſimi fratres: caſtitatem corporis/puritatẽ
cordis cum dei adiutorió ſeruare q̃ntum poſſumus ſtudea
mus. His eni rebꝰ ignis in nobis charitatis vel compun-
ctionis ſemp accenditur et nutrit. Qui enim nec caſtitatẽ
cuſtodit in corpore/nec puritatẽ tenet in mẽte: quotiẽs ſan
cte ſolẽnitates adueniũt: in corpore videt habere gaudiũ: i
corde non celebrat niſi luctũ. Quale enim gaudium cõſciẽ
tia illa poteſt habere: in cuius anima multis vitijs occupa
☞ ta magis diabolꝰ ꝓbat habitare ꝙ̃ chriſtus? Quale gau-
diũ poteſt habere anima: que iracundie furore ſuccẽditur:
cupiditatis nigredine obſcurat: ſupbie amariſſimo felle re
C plet/inuidie veneno ꝑcutit/luxurie ſordibꝰ inquinat? Nos
vero fratres chariſſimi etiam ſi nobis aliqua vt ſolet fieri
peccata ſurrepunt: q̃ntum poſſumus cum dei adiutorio la-
boremus/ieiunijs/vigilijs/orationibꝰ/elemoſynis mũda-
re ſordida/lapſa conſtruere/templum dei viui reedificare:
vt veniens dñs in nobis nihil inueniat qꝺ oculos ſue ma-
Apo.iij. ieſtatis offendat: quia de ipſo ſcriptũ eſt. Ecce ſto ad oſtiũ
ꝛ pulſo: ſi q̃s ſurrexerit ꝛ aperuerit mihi: itrabo et cenabo
Ioh.xiiij cum illo: ꝛ ille mecum. Et iterũ. Ego ꝛ pat venienꝰ ꝛ man
ſionẽ apud eũ faciemꝰ. O q̃ beata eſt illa anima: in qua pa-
ter et filiꝰ venientes: non ſolũ habitare vel manere: ſed etiã
cenare dignant. Quod aũt dixit. Cenabo cũ illo ꝛ ille me-
j.Cor.iij. cum: ſcimus euidenter: qꝛ apſtolus paulus oſtendit dicẽs
Leuiti. Templũ dei ſanctũ eſt: qꝺ eſtis vos. Et per prophetã do-
xxvj. minus dicit. Et habitabo inq̃t in eis: et iambulabo. Et qꝛ
ij.Cor.vj ſicut ipſi vidiſtis fratres habitare et inãbulare deſiderat i
nobis deus: cum ipſius adiutorio: ita cor noſtrũ ſtudeamꝰ
bonis ſẽp cogitationibꝰ occupare: ꝛ corpa noſtra ab om-
ni ſorde luxurie mũda vł caſta iugiter cuſtodire: vt deũ in
D nobis delectet habitare. In templo eni a ſalomone edifica
iij.reg. vj. to legimꝰ duo altaria fuiſſe cõſtituta: vnũ foris: aliud in-
tus. In illo qꝺ foris erat: animaliũ cedebat ſacrificiũ. In
illo vero altari qꝺ intus erat: thimiamatis offerebat incẽ-
ſum. Videamꝰ ergo fratres/ ne forte i nobis duo ſint alta
ria cõſtituta: corporis ſcilicet ꝛ cordis nr̃i. Deniq̃ duplex
a nobis ſacrificiũ querit deus: vnũ vt ſimꝰ caſto corpore
aliud vt mũdo corde eſſe debeamꝰ. Ergo in exteriore al-
tari: id ē i corpore noſtro offerant opa bona: in corde odo
rẽ ſuauitatis redoleat cogitatio ſãcta. In altari cordis no-
ſtri iugiter qꝺ eſt deo placitũ operemur. Tunc eni ordinẽ
legitimũ cõſecrationis: altaris cũ gaudio celebramus: quã
do altaria cordis vel corporis noſtri mũda ꝛ pura in cõſpe
ctu diuine maieſtatis offerimꝰ. Nam neſcio qua frõte: aut
qua cõſcientia optat in altaris cõſecratione gaudere: q̃ in
cordis ſui altari non ſtudet mũditiã cuſtodire. Nos vero
fratres chariſſimi: ita agere ſtudeamꝰ vt ſemper feſtiuita
tem duplicẽ celebrare mereamur: ꝛ quõ de tẽpli vel altaris
conſecratione gaudemus: ſic inuiſibiliter de corporis ca-
ſtitate vel anime puritate ſpiritale gaudium habere me-
reamur. Et hoc conſiderate fratres: ꝙ in illo altari qꝺ a ſa E
lomone legimꝰ dedicatũ: iugiter quotidianꝰ ignis ardebat:
qꝺ vtinã et in nobis pietas diuina pficiat. Unde nõ ſolum
orõnibꝰ ſed ēt bonis operibꝰ placãdꝰ eſt deus: vt in altari
cordis noſtri ignẽ ſuũ ſemper accedat: illũ de quo ipſe di-
xit. Ignẽ veni mittere in terram: et quid volo niſi vt accen Luce.xij.
datur? Or duo ignes: cupiditatis ſcilicet et charitatis: et
vnus de parte dei: alter de parte diaboli: vnus deuorans
omnia mala: alter vniuerſa bona ꝯſumens: conſideret vnuſ
q̃ſq̃ cõſciẽtiã ſuã: et ſi in ſe videt ignẽ cupiditatis ardere:
cũ dei adiutorio feſtinet extinguere: quia nihil in illo boni
remanere poterit: quẽ ignis cupiditatis accenderit: ſicut
ecõtrario nihil in eo mali remanebit: in quo ignis arſerit
charitatis. Flãma enim cupiditatis in corde peccatorũ ve-
lut in altari deuórans oĩa bona: diabolo odorem ſuauitatis
exhalat: in anima vero ſancta velut i ſacroſancto altari flã
ma charitatis q̃cũq̃ ſupuenerint mala cõſumẽs: deo odo-
rem ſuauitatis exhibet. Et qꝛ vniuſculuſq̃ cor altare eſt:
aut dei/aut aduerſarij: ſicut iam dixi: attẽdat vnuſq̃ſq̃ cõ
ſcientiam ſuã: ꝛ ſi cupiditatis igne conſumit: elemoſynarũ
refrigerio mitiget: qꝛ ſcriptum eſt. Sicut aq̃ extinguit ignẽ Eccle.iij.
ita elemoſyna extinguit peccatũ. Qui ergo cupiditate cõ-
ſumitur: ſubtrahat a ſe opera mala: et qꝺ bonũ eſt exercere
conetur. Qui vero flamma charitatis accenditur ſemper
bonis operibus augeatur: et nutriat in ſe ignem quem i eo
chriſtus dignetur accendere.

¶ Eodem die. Sermo. v. In quo demõſtrat ꝙ dedicatio exultationẽ habet ſ3 edificatio laborẽ

Celebritas huius congregationis/dedicatio eſt Sermo.
domus orationis. Domꝰ ergo noſtrarũ oratio- cclvj.
num iſta: domus autẽ dei noſipſi. Si domꝰ dei A
noſipſi: nos in h̃ ſeculo edificamur: vt in fine ſe-
culi dedicemur. Edificiũ: imo edificatio habet laborẽ: de
dicatio exultationẽ. Quod hic fiebat quãdo iſta ſurgebãt
hoc fit modo cũ congregant credentes in chriſtũ. Credẽ-
do enim quaſi de ſiluis et montibꝰ ligna et lapides ꝑcidũ
tur. Cũ vero cathezizant: baptizant: format: tãq̃ inter ma
nus fabrorũ ꝛ opificũ dolant: collinitãtur: cõplanant. Ue-
rũtamẽ domũ dñi nõ faciũt: niſi qñ charitate cõpaginãtur
Ligna iſta ꝛ lapides ſi nõ ſibi certo ordie coherẽrẽt: ſi nõ
ſe pacifice innecterent: ſi nõ ſe inuicem coherendo ſibi quo
dãmodo amarẽt: nemo huc intraret. Deniq̃ quãdo vides
i aliqua fabrica lapides et ligna bñ ſibi coherere: ſecurus
intras: ruinã nõ times. Uolẽs ḡ dñs chriſtus intrare: et in
nobis habitare: tãq̃ edificãdo dicebat. Mãdatũ nouum Ioh.xiij.
do vobis: vt vos inuicẽ diligatis. Mãdatũ inq̃t nouũ do
vobis. Ueteres eñ eratis: domũ mihi nõdũ faciebatis: in
vr̃a ruina iacebatis. Ergo vt eruamini a veſtre ruine vetu
ſtate: vos inuicẽ amate. Cõſideret ḡ charitas vr̃a: edifica-
ri: adhuc iſtã domum toto ſicut predictũ eſt ꝛ ꝓmiſſũ orbe
terrarũ. Cũ eñ edificat domus poſt captiuitatem: ſicut h3
alius pſalmus: dicit. Cãtate dño cãticũ nouũ: cantate do- pſ̃.xcv.
mino oĩs terra. Qꝺ ibi dixit: canticũ nouũ: hoc dñs dixit:
mãdatũ nouũ. Quid eñ habet canticũ nouũ: niſi amorem
nouũ? Cantare amantis eſt. Uox huius cantoris: feruor ē
ſancti amoris. Amemus: gratis amemus. Dominũ ei ama B
mus/quo nihil meliꝰ inuenimus. Ipſum amemus ꝓpt ip
ſum: ꝛ nos in ipſo: tñ ꝓpter ipſum. Ille eni veraciter amat
amicũ: qui deũ amat in amico: aut qꝛ eſt in illo/aut vt ſit in
illo. Hec eſt vera dilectio: ꝓpter aliud ſi nos diligimꝰ: ode
rimꝰ potiꝰ ꝙ̃ diligimꝰ. Quid eñ amat? Iniquitatẽ. Quid
odit? Forte vicinũ ſuũ: forte vicinã ſuã. Expaueſcat: odit Pſ̃.x.
animã ſuã. Odiũ aie/amor nequicie. Ergo cõtra odiũ ne-
quicie: amor aie. Qui diligitis dominũ: odio habete quod
malũ eſt. Bonꝰ eſt deus: malũ eſt qꝺ amas: ꝛ teipm malum
amas. Quõ amas deũ: cũ adhuc amas qꝺ odit deꝰ? Audi
ſti ei: qꝛ deꝰ dilexit nos: ꝛ verũ eſt. Dilexit nos: ꝛ quales di-
lexerit: ſi attẽdamꝰ: erubeſcimꝰ. Sed ideo nõ erubeſcimꝰ:
qꝛ diligendo tales fecit eſſe nõ tales. Erubeſcimꝰ recorda
tione preteritorũ: gaudeamꝰ ſpe futurorũ. Quare enim eru Rom.viij
beſcamꝰ qꝺ ſumꝰ: et nõ potiꝰ cõfidamꝰ: qꝛ ſpe ſalui facti ſu Pſalm.
mus? Deniq̃ audiuimꝰ. Accedite ad eum ꝛ illuminamini: xxxiij.

et vultus veſtri nō erubeſcent. Si recedat lumen: redis ad
Pſalm. ꝯfuſionē. Accedite ad eū et illuminamini. Ergo ille lumē:
xxxiij. nos ſine illo tenebre. Si receſſeris: i tuis tenebris remāeb:
ſi acceſſeris/nō de tuo lucebis. Fuiſtis ei aliquādo tenebre
Ephe.v. ait apl's: fidelibus ꝛ infidelib⁹. Fuiſtis aliquando tenebre:
nūc aūt lux in domino. Si ergo lux in dño: tenebre ſine do
mino. Porro ſi lux in dño: ꝛ tenebre ſine dño. Accedite ad
C eū ꝛ illuminamini. Attendite in pſalmo dedicationis: quē
pſ̄.xxix. modo cantauimus ex ruina edificiorū. Cōſcidiſti ſaccum
Ibi.ſ̄. meū: hoc ꝑtinet ad ruinā. Quid ergo ad edificiū? Et accin
xiſti me leticia. Vox dedicatiōis. Ut cātet tibi gloria mea
ꝛ nō cōpungar. Quis eſt q̄ loquit̄? In verbis ei⁹ agnoſci
te. Si expono obſcurū ē. Ergo ꝟba ei⁹ dicā: cōtinuo agno
ſcetis loquentē vt ametis alloquentē. Quis eſt qui dicere
pſ̄.xxix. potuit. Eruiſti dñe ab inferis animā meā? Cuius aīa iam
Pſ̄.xv. ab inferis eruta eſt: niſi de qua dictū eſt alio loco. Nō dere
linquas animā meā in inferno? Proponit̄ dedicatio ꝛ cā
Pſ̄.xxix tatur liberatio canticū dedicationis domus: ꝛ dicit̄. Exal
tabo te dñe qm̄ ſuſcepiſti me: ꝛ nō iocūdaſti inimicos meos
ſup me. Attēdite iudeos inimicos: q̄ ſe putabant occidiſſe
chriſtū: viciſſe tāq̄ inimicū: ꝑdidiſſe quaſi hominē ceteris
ſimilē atq̄ mortalē. Reſurrexit tertia die: et eius vox eſt.
Exaltabo te dñe qm̄ ſuſcepiſti me. Attendite apoſtolū di
Phil.ij. centē. Propter qḋ eū exaltauit: et nō iocūdaſti inimicos
meos ſup me. Ipſi q̄dē in chriſti morte iocūdabant̄: ſed in
eius reſurrectione: aſcenſione: predicatione aliqui cōpun
gebant̄. In eius ergo ꝑ̄dicatione ꝛ ꝑ apoſtolorū cōſtantie
diffamationē aliqui cōpungebant̄ et cōuertebant̄: aliq̄ ob
durabant̄ ꝛ confundebant̄: nulli tñ iocūdabantur. Modo
qn̄ īplent̄ eccleſie putam⁹ iocūdari iudeos? Eccleſie edifi
cantur: dedicant̄: implent̄: quomodo illi iocūdantur? Nō
ſolum nō iocūdantur: ſed etiā cōfundunt̄: et impletur vox
Pſ̄.xxix. exultātis. Exaltabo te dñe qm̄ ſuſcepiſti me: et nō iocūda
ſti inimicos meos ſuper me. Nō iocūdaſti ſup me: ſi mihi
credant: iocūdabis in me. Ne multa dicamus: ad illa q̄ cā
D tauimus aliquādo veniam⁹. Quō dicit chriſtus. Cōſcidi
Ibi.ſ̄. ſti ſaccū meū: ꝛ accinxiſti me leticia? Sacc⁹ ei⁹ erat ſimili
tudo carnis peccati. Nō tibi vileſcat: qḋ ait: ſaccū meū/ibi
erat incluſum precium tuum. Cōſcidiſti ſaccū meū. Eua
ſimus ad ſaccum iſtum. Cōſcidiſti ſaccū meū. In paſſione
cōſciſſus eſt. Quō ergo deo patri dicit̄. Cōſcidiſti ſaccum
Rom.viij meū? Quō pr̄i dicat̄: vis audire. Cōſcidiſti ſaccū meum?
Qui ꝓprio filio non pepercit: ſed ꝓ nobis oīb⁹ tradidit illū
Fecit enī ꝑ iudeos neſciētes: vñ redimerent̄ ſcientes: ꝛ cō
funderentur negātes. Neſciūt eñ q̄d boni nobis oꝑati ſūt
Joh.xix. malo ſuo. Suſpēſus eſt ſacc⁹: ꝛ q̄ſi letat⁹ eſt impi⁹. Cōſci
dit ſaccū lācea ꝑſecutor: et fudit ꝑciū noſtrū redēptor. Cā
tet xp̄us redemptor: gemat iudas venditor: erubeſcat iu
deus emptor. Ecce iudas vendidit: iudeus emit/malū ne
gociū egerūt/ambo dānati ſunt: ſeipſos ꝑdiderūt vēditor
ꝛ emptor. Dicat ꝫ caput noſtrū: dicat ꝓ corpore occiſo: ꝓ
corpe d̄dicato. Dicat: audiam⁹. Cōſcidiſti ſaccū meū: ꝛ ac
cinxiſti me leticia: id eſt cōſcidiſti mortalitatē meā ꝛ accin
Pſ̄.xxix. xiſti me immortalitate ꝛ incorruptiōe. Ut cātet tibi gloria
mea: ꝛ nō cōpungar. Quid eſt: nō ꝯpūgar? Iā cōtra me nō
Rom.vj. ferat lanceā ꝑſecutor. Ut nō cōpungar. Chriſt⁹ enī ſurgēs
a mortuis: iā nō morit̄: ꝛ mors illi vltra nō dominabit̄. Qḋ
autē mortuus eſt: peccato mortuus eſt ſemel: qḋ aūt viuit: vi
uit deo. Ita et nos ic̄t exiſtimem⁹ nos mortuos eē pecca
E to: viuere autē deo in chriſto ieſu dño noſtro. Ergo dū no
uam conſtructionem ſancte huius eccleſie libenter attendi
mus quā diuino nomini hodie dedicamus: inuenim⁹ a no
bis debere ꝛ deo noſtro maximā laudē: ꝛ ſanctitati veſtre
cōgruum de diuine domus edificatiōe ſermonē. Tūc aūt
ſmo noſter cōgruus erit: ſi in ſe aliq̄d edificatiōis habeat:
qḋ vtilitati animarum veſtrarum deo vos interius edificā
te proficiat. Quod hic factum corporaliter videmus ī pa
rietibus: ſpiritaliter fiat in mentibus: et qḋ hic perfectum
cernimus in lapidibus ꝛ lignis: hoc edificante gratia dei
ꝑficiat̄ in corporib⁹ veſtris. Principaliter ergo grās aga
Jacobi.j. mus dño deo nr̄o: a quo eſt omne datum optimū: ꝛ omne
donū ꝑfectū: et eius bonitatem tota cordis alacritate lau
dem⁹: quoniā ad conſtruendā iſtam domū orationis fide
lium ſuorū viſitauit animū: excitauit effectū: ſurrogauit au
xiliū: inſpirauit necdū volentibus vt vellēt: adiuuit bone
volūtatis conat⁹ vt facerent/ac per hoc de⁹ q̄ operat̄ in
ſuis et velle ꝛ perficere pro bona volūtate: hec oīa ipſe ce Phil.ij.
pit: ipſe perfecit. Et q: opera bona in cōſpectu ſuo nūq̄ eē
ꝑmittit inania: fidelib⁹ ſuis q̄b⁹ operātib⁹ prebuit virtutis
ſue fauorē: tribuet cōdignā ꝓ tanta operatione mercedem
Adhuc amplius agende ſunt gratie deo noſtro. Hāc enim
eccleſiā quā fecit nomini ſuo conſtrui: fecit etiam ſanctorū
martyrū reliquijs amplius honorari.

Finis ſermonū diui Auguſtini de tempore.

Diui Aurelij Auguſtini hipponēſis epiſco
pi Opus ſermonū de ſanctiſ tā in ſpecie q̄ in gñe
ſiue cōi/quorū feſtiuitates ꝑ̄cipue ſctā celebrat
eccleſia: eo ordine quo occurrūt/feliciter īcipit.

De ſancto Andrea.

In vigilia ſancti Andree. Homelia de eo qḋ
ſcriptum eſt in euangelio ſm Johannē. Stabat Joh.j.
iohannes ꝛ ex diſcipulis eius duo ꝛc̄. que habet̄
in expoſitione doctoris tractatu. vij fo. cxlvj.

In feſto ſancti Andree ſermo. Mirū quibuſ
dam videtur. ꝛc̄. qui habetur inter ſermones de
Verbis domini. ix. fo. xxxix.

De ſancto Thoma.

In feſto ſancti Thome apoſtoli. Homelia de
eo qḋ ſcriptum eſt in euangelio ſm Johannem.
Thomas vnus ex duodecim qui dicit̄ didymus Joh.xx.
ꝛc̄. que habet̄ in expoſitione doctoris tractatu.
cxxj. folio. ccxxxiij.

De ſancto Stephano.

In feſto ſancti Stephani. Sermo. j. In quo
oſtēdit quō chriſtus miracula facit ſine ſanctis/
non tamē ſancti ſine chriſto.

FRatres chariſſi
mi celebrauim⁹ heſterna die na Ser.j.
talē q̄ rex martyrū nat⁹ eſt in mū A
do: hodie celebram⁹ natalē q̄ pri
micerius martyrū migrauit ex
mūdo. Oportebat enī vt primū
īmortalis ꝓ mortalib⁹ ſuſciperet
carnē: ꝛ ſic mortalis ꝓ īmortali
ꝯtēneret mortē. Et io nat⁹ ē dñs
vt moreret̄ ꝓ ſuo: ne ſuus timeret mori ꝓ dño. Nat⁹ eſt
xp̄s in terris vt ſtephan⁹ naſceret̄ ī celis. Ingreſſus ē dñs
mūdū: vt ſtephan⁹ ingrederet̄ in celū. Altus ad hūilia de
ſcēdit: ꝛ hūilis ad alta aſcēdit. Fili⁹ dei fact⁹ ē hoīs filius
vt filios hoīz faceret filios dei. Fecit xp̄us mirabilia: fecit
ꝛ ſtephan⁹. Sꝫ xp̄s fec̄ ſine ſtephano. Nūq̄d ſtephan⁹ po
tuit facere ſine xp̄o? Viuebat ſtephan⁹ de xp̄o: ſic̄ ſarmētū
de vite. Miraris fructū de ſarmēto pēdētē: vide ſarmētū in
vite manētē. Eia ſctē ſtephane: dic aliq̄d iudeis: vt incipi B
as lapidari ꝛ poſſis coronari. Iaculare ꝟba ꝛ excipe ſaxa
Dic aliq̄d d̄ īcircūciſis cordib⁹: ꝛ morieriſ lapidib⁹. Dic ali
q̄d de eo cui⁹ nomē nolūt audire. Erubeſcāt ꝛ ſeulāt: muta pſ̄.xxx.
efficiāt̄ labia doloſa. Dic eis vbi vides viuū quē irriſerunt
crucifixū. Dic eis vbi eū vides: et ħ nō viuis: ſed cū illo me
li⁹ viuis. Dic eis q: nihil ē qḋ fecerīt viuit quē occiderīt Dic
eis q: vides ad dexterā pr̄is ſtātē: quē irriſerūt in cruce pē
dētē. Et ille ic̄t. Ecce video celos aptos ꝛ filiū hoīs ſtātē Act.vij.
ad dexterā dei. At illi clamātes ꝯtinuerīt aures ſuas. Au
res clauſerīt ꝛ ad lapides cucurrerīt: ī petū q̄ fecerīt oēs ieū:
ꝛ lapidabāt ſtephanū īuocātē ꝛ dicētē. Adheſit aīa mea p⁹ Pſ̄.lxij.
te: q: lapidat̄ caro mea ꝓ te. Accipe ſpm̄ meū: ꝛ redde mi Lu.xxiij
hi ꝓmiſſū tuū. Orauit xp̄s ꝓ ſuis crucifixoribus: orauit ꝛ Act.vij.
ſtephan⁹ ꝓ ſuis lapidatorib⁹. Dñs ieſus xp̄s orauit affix⁹
ligno: ſtephan⁹ genu flexo. Qui ſtādo ſuū ſpiritū cōmēda
uit dño: ꝓ illoꝝ delicto fixo genu orauit. Orabat dñm ꝓ
inimicis vt amic⁹ dicens. Certe ego patior: ego lapidor: in

me ſeuiūt et ī me fremunt:ſ; ne ſtatuas illis h̄ pctm̄: qꝛ vt h̄
dicā tibi a te p̄mo audiui. Ego ſuus tuus patioꝛ:ſ; multū
ītereſt int̄ me ⁊ te. Tu dn̄s:ego ſuus. Tu v̄bū:ego auditoꝛ
v̄bi. Tu magr̄:ego diſcipulꝰ. Tu creatoꝛ:ego creatus. Tu
deus:ego hō. Multū itereſt iter pctm̄ iſtoꝝ q̄ lapidāt me:⁊
Lu.xxiij. illoꝝ q̄ crucifixerūt te. Qn̄ ḡ dixiſti. Pr̄ ignoſce illis qꝛ ne-
ſciūt q̄d faciūt: ꝓ magno pctō petiſti:⁊ me ꝓ minimo pete-
Act.vij. re docuiſti. Dn̄e inq̄t ne ſtatuas illis h̄ peccatū. Tanq̄ di-
ceret. Ego patioꝛ ī carne:iſti non pcāt ī mēte. Illi lapides
mittebāt:⁊ ſctūs ſtephanꝰ oꝛōnes fūdebat. Magna pietas
fratres:magna clemētia. Proꝛſus qualia in menſa dn̄i ſui
comedit:talia ⁊ ipſe in ſuo cōuiuio p̄parauit. Scriptū eſt in
Eccl.xxxj lege. Ad magnā mēſam ſediſti:ſcito qm̄ talia te oportet p̄-
parare. Talia ergo ī oratiōe exhibuit:qualia ī ſui dn̄i men-
ſa comedit. Dn̄s xp̄s dixit. Pater ignoſce illis qꝛ neſciūt
q̄d faciūt:ſanctus ſtephanꝰ dixit. Ne ſtatuas illis hoc pec-
catū:⁊ hoc dicto obdoꝛmiuit ī dn̄o. O ſomnū pacis. Quid
illo ſomno tranq̄llius? Quid illo ſomno q̄etiꝰ? Qualis ibat
ad amicos qui ſic diligebat iīmicos? Nam vt nouerit ſan-
ctitas veſtra q̄ītum valuerit oratio ſcti ſtephani martyꝛis:
recurrite nobiſcū ad illū adoleſcētē ꝑſecutoꝛē noīe ſaulū:ſi-
cut ex libro dū legeret̄ audiuimꝰ. Qui cū ſtephanꝰ lapida-
ret̄:⁊ ab ipſo oīm lapidantiū veſtimenta ſeruarent̄:vt tanq̄
Act.ix. ī manibꝰ oīm ipſe lapidari videret̄. Hic cū iret ī via:ſubito
circūfulſit eū lumen de celo:et audiuit vocem dicētem ſibi.
Saule ſaule q̄d me ꝑſequeris? Durū eſt tibi ꝯtra ſtimulum
calcitrare. Et ille. Et tu q̄s es dn̄e? Et dn̄s ad eū. Ego ſū
Jeſus nazarenꝰ quē tu ꝑſequeris. Quid mihi ⁊ tibi? Quare
te erigis cōtra me:ad tāta mala que cōmiſiſti in me? Olim
q̄dem debui ꝑdere te:ſ; ſtephanus meus orauit ꝓ te. Sau
le ſaule q̄d me ꝑſequeris? Sed qꝛ īſanis cōtra nomen meū:
ego te faciā ſeruū meū. O ſaule lupe rapax:comediſti:expe
cta paululū ⁊ digeres. Dicā plane:eliſus eſt filiꝰ ꝑditionis.
Nam ſi ſanctꝰ ſtephanꝰ ſic nō oraſſet:eccleſia paulū nō ha-
beret. Sed ideo erectꝰ eſt paulꝰ:qꝛ in terra īclinatꝰ exaudi-
tus eſt ſtephanꝰ. Ergo qđ fecit ſaulus:patit̄ paulꝰ. Qđ fe-
cit ꝑſecutoꝛ:patit̄ p̄dicatoꝛ. Qđ fecit lupꝰ:patit̄ agnus. Oꝛ
ſic eſt in tali hoīe vīdicādū:vt diſcat pati qđ faciebat. Sen
tiat ⁊ ipſe qđ alijs īferebat. Dicitur ananie a dn̄o ieſu xp̄o.
Act.ix. Uade ad eū ⁊ ſigna eū ſigno meo. Multa eīm patiet̄ ꝓ noīe
meo. Abijt ananias:baptizauit ſaulū:⁊ fecit ex lupo agnū.
Cepimꝰ hr̄e nos p̄dicatoꝛem:quē ſctūs ſtephanꝰ habuit la
pidatoꝛē. Sic ergo exauditꝰ eſt ſanctꝰ ſtephanꝰ:vt eiꝰ ora-
tionibꝰ deleret̄ peccatū qđ cōmiſerat ſaulus. Cōmendemꝰ
ergo nos oratiōibꝰ eiꝰ. Multomagis eīm nūc exaudit̄ ꝓ bō
oratoꝛibꝰ ſuis:a regnāte dn̄o noſtro ieſu chꝛiſto:cui eſt ho-
noꝛ ⁊ gloꝛia in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

In eodem feſto. Sermo.ij. In quo dicit ꝙ ſte-phanus nō expetebat de ꝑſecutoꝛibꝰ vindictam: ſed eis potius a deo veniam poſtulabat.

Sermo.ij. POſt extremū feſtiuiſſimū diē quo ſalutarꝭ noſtri
A xp̄i nobis natiuitas illuxit:⁊ iam hodiernꝰ dies
beati martyꝛis ſtephani coꝛona illuſtrat̄. Marty-
ris illiꝰ merita:nulla pars oꝛbis ignoꝛat. Paſ-
ſus eīm eſt ipſo pꝛincipio eccleſie.i.in ipſa vrbe hieroſolyma.
Ibi eīm diaconus miniſtrauit:⁊ in ipſo iuuētutis floꝛe deco-
rem etatis ſue ſanguīe purpurauit. Paſſio eius īſignis eſt
Act.vij. multūq̄ mirabilis. Hanc modō de libro actuum ap̄loꝝ cū le-
j.Petri.ij gerem̄ audiuimꝰ nō ſolum:ſ; etiā oculis expectauimꝰ. Chꝛi
ſtus ergo caput martyꝛū pꝛioꝛ paſſus eſt ꝓ nobis:relinquēs
vobis exēplū vt ſequamini veſtigia eiꝰ. Cuiꝰ paſſionis ve-
ſtigia p̄oꝛ ſecutꝰ beatus ſtephanus ꝯfitendo xp̄m:lapidatꝰ
a iudeis coꝛonā meruit tanq̄ ſuo ſibi noīe poſitā. Stepha
nus eīm grece:latine coꝛona appellat̄. Jā coꝛona nomē ha-
B bebat:et ideo palmā martyꝛij ſuo nomine pꝛeferebat. Qui
cū lapidaret̄:nō ſolum non expectabat de ꝑſecutoꝛibus re-
poꝛtare vindictam:ſed eis potius de deo veniā poſtulabat.
Deutero. Meminerat eīm dixiſſe dominum. Mihi vindictam et ego
xxxij. retribuam dicit dominꝰ. Et iterū. Ne dixeris vlciſcar me
Roꝫ.xij. de inimicis meis:ſed expecta dominū vt tibi auxilium ſit.
ꝓuerb.xx. Expectare nos iubet dn̄s deus:vt ī die future retributio-
Mat.v. nis cum ſctis martyꝛibus vindicemur. Beati enim q̄ expe-
ctant dominū:quoniā ipſi hereditate poſſidebūt terrā. Il-
lam ſcilicet terrā que iuſtis eſt pꝛeparata. Tu autem o chꝛi
ſtiane queris vindicari de aduerſario tuo q̄ tibi foꝛſitan in-
iuriam fecit:eſtuas:furis:anhelas:feſtinas vindicari:atten
de chꝛiſtū medicum egritudinis tue ⁊ attēde redemptoꝛem
anime tue. Pꝛopter te pepēdit in ligno:⁊ nōdum eſt vindi-
catus:⁊ tu vis vindicari:⁊ non vis tantū ⁊ talem magiſtrū
imitari? Ideo pati voluit:vt tibi patiētie ſue demōſtraret
exemplum. Uide pendētem:⁊ tibi languenti de ſuo ſangui
ne medicamētum cōficiētem. Uide pendētem:⁊ tibi de li-
gno tanq̄ de tribunali pꝛecipiētem. Audi pꝛecātem. Pater Lu.xxiij.
(inquit) ignoſce illis qꝛ neſciunt quid faciunt. Sed potuit C
hoc chꝛiſtus:dicis mihi:ego non poſſum. Ego enim homo
ſum:ille deus homo. Deus ergo vt q̄d homo:ſi non coꝛrigi-
tur homo? Sed hec tibi loquoꝛ. O homo. Multum eſt a te
imitari dn̄m tuum. Attende ſtephanū conſeruū tuū. Certe
ſtephanꝰ homo erat an deus? Plane homo erat:hoc erat
quod tu. Sed quod fecit:non fecit niſi donante illo quē ro-
gas et tu. Uide tamen q̄d fecit. Loquebatur iudeis:ſeuie-
bat ⁊ diligebat. Utrūq̄ debeo demonſtrare:⁊ ſeuientem et
diligētē. Audi ſeuientē. Dure ceruices. Uerba ſunt ſcti ſte- Act.vij.
phani quando loquebat̄ iudeis. Dure ceruices ⁊ nō circū-
ciſi coꝛde et auribus:vos ſemper reſtitiſtis ſpiritui ſancto.
Quem pꝛophetarum nō occiderunt patres veſtri? Audiſti
ſeuientem:audi et diligentem. Irati illi facti et grauius in-
ardeſcētes/⁊ mala pꝛo bonis reddentes ad lapides cucur-
rerūt:⁊ dei famulum lapidare ceperunt. Hic ꝓbemus ſan-
cti ſtephani patiētiam ⁊ dilectionem. Hic victoꝛem diabo
li triūphatoꝛēq̄ cernamus. Audiuimus ſeuientem aduer-
ſus tacētes:videamꝰ ſi diligat ſeuientes. Seuiebat aduer-
ſus tacētes:videamus ſi diligat lapidantes. Ecce ſtepha-
nus lapidat̄:ſic conſtitutus quaſi ante oculos noſtros. Ec
ce mēbꝛum chꝛiſti:ecce athleta chꝛiſti. Inſpice illum q̄ pe-
pendit in ligno. Crucifigebat̄ ille:iſte lapidabatur. Ille di-
xit. Pater ignoſce illis:qꝛ neſciunt quid faciunt:iſte quid Lu.xxiij.
dicit? Audiamꝰ illū foꝛte vel ipſum imitari valemus. Pri-
mo beatus ſtephanus ſtans oꝛauit pꝛo ſe ⁊ ait. Domīe ieſu Act.vij.
accipe ſpiritum meū. Deinde genu flexit:et flexo genu ait.
Domīe:ne ſtatuas illis hoc peccatum:et hoc dicto obdoꝛ-
miuit. Felix ſomnus ⁊ requies vera. Ecce qđ eſt requieſce-
re:pꝛo inimicis oꝛare. Sed paululū queſo te ſancte ſtepha D
ne expone nobis hoc neſcio quid:quare pꝛo te ſtās oꝛaſti:
et pꝛo inimicis genu flexiſti? Reſpōderet foꝛtaſſe quod in-
telligimus. Pꝛo me ſtās oꝛaui:quia pꝛo me qui recte deo
ſeruiui oꝛādo et impetrādo nō laboꝛaui:quia qui pꝛo iuſto
oꝛat nō laboꝛat. Ideo ꝓ ſe ſtās oꝛauit. Uentum eſt vt oꝛa-
ret pꝛo iudeis:pꝛo īterfectoꝛibꝰ chꝛiſti:pꝛo interfectoꝛibus
ſanctoꝛum:ꝓ lapidatoꝛibus ſuis:attendit tam multā ⁊ ma
gnam eſſe impietatem ipſoꝛum que difficile donari poſſet:
genu flexit ⁊ ait. Domīe:ne ſtatuas illis hoc peccatum. Er
go chariſſimi ſi nō poteſtis imitari dominū:imitamini con
ſeruum:imitamini ſanctum ſtephanum:imitamini omnes
martyꝛes ſanctos. Homīes erāt:conſerui tui erant. Sicut
tu nati erant:ſicut tu nati ſed a chꝛiſto ſunt coꝛonati:qui vi
uit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

In eodem feſto. Sermo.iij. In quo dicit ꝙ ſancti exempla nobis reliquerunt pꝛo inimicis oꝛandum.

DOnet mihi dn̄s pauca dicere ſalubꝛiter:q̄ dona- Ser.iij.
uit ſtephano tāta dicere foꝛtit̄. Sic cepit ad ſuos A
perſecutoꝛes loq̄:q̄ſi timeret eos. Uiri fratres Act.vij.
et p̄res audite. Quid lenius? Quid clementius?
Cōciliabat auditoꝛē:vt cōmēdaret ſaluatoꝛē. Blāde cepit
vt diu audiret̄. Et qꝛ hic fuerat accuſatus ꝙ verba dixerit
cōtra dn̄m ⁊ legē:ipſam legē expoſuit:vt eiꝰ legis eſſet p̄di-
catoꝛ:cuiꝰ accuſabat̄ eē vaſtatoꝛ. Et audiuimꝰ ⁊ audiſtis:
nō ſunt noſtra multa neceſſaria:qꝛ multa audiſtis. hoc tātū
exhoꝛtandā video charitatē veſtrā ⁊ edificandā:vt ſciatis
ſctm̄ ſtephanum honoꝛē xp̄i q̄ſiſſe:vt ſciatis ſctm̄ martyꝛē
teſtem xp̄i fuiſſe:vt ſciatiꝭ tāta eū tūc miracula in nomīe xp̄i
feciſſe. Hoc eīm ſalubꝛiter ſciriꝭ ſctm̄ ſtephanū feciſſe mirabi
lia ī noīe xp̄i:nullū autē miraculū feciſſe dn̄m xp̄m ī nomīe
ſtephani:vt diſcernatꝭ ſeruū a dn̄o:cultoꝛē a deo:adoꝛato-
rē ab adoꝛādo. Quādo eīm diſcernitꝭ:tūc vos amat. Nō eīm

B ille p ſe ſanguinē:ſed p xpo fudit. Uidete cui aīam ſuā cō-
mendauerit. Ecce (inqt) video celos apertos:et filiū hoīs
ſtātē ad dexterā dei. Uidit xpm:cōfitens xpm:moriturus
p xpo:perrecturus ad xpm. Dñs ī cruce pendens p inimi
Lu.xxiij. cis ſuis:ait. Pat ignoſce illis qꝛ neſciūt qd faciunt:ſtepha
Act.vij. nus ſub lapidib⁹ genu flexo ait. Dñe:ne ſtatuas illis h delic-
ctum. Secut⁹ eſt veſtigia paſtoris ſui:tanq̄ bona ouis. Bo
nus agn⁹ ſecut⁹ eſt agnū:cui⁹ ſanguis tollit peccata mūdi.
j. Petri. ij Impleuit qd ait apl's Petr⁹. Chriſt⁹ p nobis paſſus eſt:
reliquēs vobis exēplū vt ſeq̄mini veſtigia eius. Sequunt
ergo martyres veſtigia dñi. Chriſtus ī cruce ait. Pater in
man⁹ tuas cōmēdo ſpm meū. Stephan⁹ ſub lapidib⁹. Dñe
ieſu accipe ſpm meū. Chriſt⁹ in cruce. Pat ignoſce illis qꝛ
neſciūt qd faciūt. Stephan⁹ ſub lapidib⁹. Dñe ieſu:ne ſta-
tuas illis hoc delictū. Quomō nō poſſet ibi iſte eē vbi erat
quē ſecutus eſt:vbi erat quē imitat⁹ eſt? Triūphauit:coro-
C nat⁹ eſt. Sane corona nr̄a eſt edificatio veſtra. Et gaudiū
j. Tim. iiij nr̄m ſalus vr̄a:ſalus ꝛ tēporalis ꝛ ſempiterna. Promiſſio-
nē em̄ habem⁹ ſicut dixit apl's vite p̄ſentis ꝛ future:ſed ſalu-
tē p̄ſentē donat deus ꝛ hoīb⁹ ꝛ pecoribus:donat deus ꝛ bo
nis ꝛ malis. Hanc aūt ſalutē tēporalē:p eterna ſalute mar-
tyres ꝯtēpſerunt. Gaudetis ſine dubio qꝛ ſaluos nos vide-
tis: et nos ī xpo de veſtra ſalute gaudemus:ſed ſatagite vt
etiā in illo die de vobis gaudeam⁹:qꝛ qd ait apl's:p ſua di-
ſpēſatiōe tā magna ꝛ ampla vt ei⁹ vix veſtigia cōſectemur:
hoc nobis loq̄bat qd dicebat. Et i quem edificabat dicebat
Phil. iiij. Gaudiū ꝛ corona mea. Quicūq̄ ḡ pficiūt in xpo de labori-
bus nr̄is:gaudium ſunt ꝛ corona nr̄a: qꝛ noſtrū eſt fideliter
diſpēſare nō noſtrā ſed dñicā pecuniā: veſtrū eſt cū cura et
ſollicitudie ſuſcipe. Ego em̄ poſſum eſſe dator:nō exactor.
Et dator non q̄ſi mee rei:ſed do vnde ꝛ ego viuo:qꝛ ad vnā
domū magnā oēs ptinem⁹:vnū patrēfamilias dñm habe-
mus. Cellariū habet āplū:vnde nos ꝛ vos viuere poſſum⁹.
Tantū em̄ rogem⁹ faſtidiū detergat:prius donet eſuriē:et
porrigat panē. Unde viuo:īde dico. Unde paſcor:hoc mi
niſtro. Nam vobiſcum paup ſum. Diuitie oēs de⁹ nr̄:vita
j. Cor. j. oīm nr̄m btā eterna. Ergo q̄ gloriat in dño glorie:qui vi-
uit ꝛ regnat deus p īmortalia ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ In eodē feſto. Sermo. iiij. In quo dicit q̄ pro inimicis orare licet ſit laborioſum multū tamen eſſe meritorium.

Ser. iiij. IEſus filius naue ī heremo pugnabat:et moyſes
Exo. xvij. orabat. Nō qꝛ ābo pugnabāt:nec ambo orabāt:
A ſꝫ vn⁹ pugnabat ꝛ ali⁹ orabat. Merito q̄ pugna-
bat non deficiebat:qꝛ ille orādo vincebat. Ita et
ego loqui quidē videor:ſꝫ alijs orātib⁹ loquor:vt p̄cib⁹ eo-
Ezech. ij. rum ꝯtigat mihi qd dñs ait. Aperi os tuū ꝛ ego adimplebo
Ps. lxxx. illd. Si ille ab vno tm̄ orāte iuuabat ꝛ nō ſuperabat:quāto
magis ego vbi nō vn⁹ ſꝫ multi rogāt deū mecū? Loquēdo
ps. cxliiij. iā nō timebit cor meum:qꝛ laudē dñi loquet os meū. Dñs
B noſter ieſus xps iubet nobis aliqd: et pmittit nobis aliqd.
Qd iubet hic ē:qd pmittit alibi eſt. Qd iubet finit:qꝛ tēpo
rale eſt:qd pmittit nō finit:qꝛ eternū eſt. Qd iubet op⁹ eſt:
qd pmittit merces eſt. Hinc aduertat veſtra ſctitas quāta
eſt ei⁹ miſericordia erga nos:vt laborē hic poſuerit cū fine:
mercedē in celo ſine fine. Et ideo debem⁹ poti⁹ hic labora-
re et poſtea ī celo mercedē ſumere:q̄ꝫ hic mercedē velle ac-
Mat. vj. cipe:ꝛ poſtea laborare. De q̄buſdā em̄ dicit. Amē dico vo-
bis:pceperūt mercedē ſuā. Sed forte auidus es ad merce-
dē/ꝛ piger ad laborē:qua fronte poſtulas qd pmiſit deus:
ſi nō facis qd iuſſit de⁹? Prius audi monitiōes:et ſic exige
repromiſſiōes. Prius īquā audi iubētē:ꝛ tūc exige pollicē-
Mat. v. tē. Iubet em̄ nobis ꝛ dicit. Diligite īimicos veſtros:bñfa-
cite his q̄ vos oderunt:ꝛ orate p pſequentib⁹ ꝛ calūniātib⁹
vos. Audiſti opus:expecta mercedē. Ut ſitis (inquit) filij
patris veſtri q̄ in celis eſt:q̄ ſolem ſuum oriri facit ſuper bo-
C nos ꝛ malos:ꝛ pluit ſup iuſtos et īiuſtos. Attendite ipſum
dñm q̄ hoc iuſſit qd fecerit. Nonne poſt tāta q̄ in eū cōmiſe-
runt impij iudei:q̄ retribuebāt ei mala p bonis:pendens in
Lu. xxiij. cruce ait. Pat ignoſce illis qꝛ neſciūt qd faciūt? Orauit in
hoīe q̄ exaudiuit cū p̄re. Nam ꝛ modo orat p nobis:orat ī
nobis:ꝛ orat a nobis. Ut ſacerdos noſter orat p nobis:vt
caput nr̄m orat ī nobis:vt deus nr̄ orat a nobis. Quādo ḡ
in cruce pendēs orabat:videbat et p̄uidebat oēs inimicos
ſed multos ex illis futuros amicos p̄uidebat:ideo oīb⁹ ve-
niam poſtulabat. Illi ſeuiebant:ꝛ ille orabat. Illi dicebant
pylato crucifige. Ille clamat. Pat ignoſce. In aſperis cla
uis pēdebat:ſed lenitatē nō amittebat. Illis iā petebat ve-
niam:a q̄bus accipiebat iniuriā. Illi ſeuiebant:illi circūla-
trabāt:illi īſultādo caput agitabāt qd ſanū nō habebāt: qꝛ
caput qd eſt xps nō habebāt:ꝛ quaſi ī vno ſummo medico
ī medio cōſtituto phrenetici circūquaq̄ ſeuiebāt: pēdebat
ille/ꝛ ſanabat. Pater (inqt) ignoſce illis. Attendite fratres
Magna pietas. Pendebat ꝛ tn̄ petebat. Et nō deſcēdebat
qꝛ de ſanguie ſuo medicamentū phreneticis faciebat. De- Act. ij.
niq̄ fratres poſt reſurrectionē ſanauit:quos pēdēs īſaniſſi
mos tolerauit:ꝛ ſanguinem quē fuderūt ſeuiētes:biberunt
credētes:ꝛ facti ſunt ſequētes q̄ erāt pſequētes. Ecce qua-
re venit xps non pdere qd inuenerat: ſed querere ꝛ ſaluare Luce. xix.
qd perierat:vt diligēdo ſeuiētes īimicos:faceret credētes
amicos. Sed ne multū graue eſſe dicas imitari dñm tuū q̄ D
ppter te paſſus eſt:reliquens tibi exēplū vt ſequaris veſti- j. Petri. ij
gia ei⁹:attēde ſtephanū ꝯſeruū tuū. Homo erat ſicut et tu:
de maſſa peccati creatus ſicut ꝛ tu:eo p̄cio redēptus quo ꝛ
tu. Diaconus erat:euāgelia legebat:q̄ legis vel audis ꝛ tu.
Ibi īuenit ſcriptū. Diligite īimicos veſtros. Didicit legē- Mat. v.
do:pfecit īplēdo. Qui cū a iudeis ſaxorū grādine cedere:
nō ſolum nō cōminabat:ſed īſup lapidatoribus ſuis veniā
p̄cabat. Poſitis em̄ genib⁹ orabat dicens. Dñe:ne ſtatuas Act. vij.
illis hoc delictū. Illi lapidabāt:ꝛ ille orabat. Illi cū furo-
re pſeq̄bant:ille pacatus xpm ſequebat. Illi malicia ecca-
bantur:ille apto celo viſo filio dei ſapiētia illuſtrabat. Illi
lapides mittebant:ille orationes premittebat tanq̄ dixiſſet.
Dñe ſi iſtos mō occideris īimicos:quos poſtea facies ami
cos? Deniq̄ fratres vt noueritis q̄ꝫtum valuerit oratio ſan E
cti martyris ſtephani: recurrite nobiſcū ad illū adoleſcētē
noīe ſaulū. Qui cū ſanct⁹ ſtephan⁹ lapidaret:oīm veſtimē Ubi. ſ.
ta ſeruabat:et tanq̄ manib⁹ oīm lapidabat. Et poſtea ſicut
noſtis accepit epl'as a principibus ſacerdotū: vt quoſcūq̄
īueniſſet xpianos viros ac mulieres:vinctos adduceret in
hieruſalē torquēdos ꝛ puniēdos. Hic cū iret in via:ſubito Act. ix.
circūfulſit eū lumen de celo:cecidit in terrā: ꝛ audiuit vocē
dicētem ſibi. Saule ſaule:qd me pſequeris? Et ille. Tu q̄s
es dñe? Et dñs ad illū. Ego ſum (inqt) ieſ⁹ nazarenus:quē
tu perſequeris. Durū eſt tibi cōtra ſtimulū calcitrare:qꝛ nō
ſtimulum:ſed pedes q̄b⁹ calcitras vulnerabis. Quid mihi
ꝛ tibi? Quare me pſequeris? Quare te erigis cōtra me ma-
lo tuo? Sed ꝯtra tāta mala que cōmittis in me:olim q̄dem
debui pdere te:ſed ſtephanus meus orauit p te. Eliſus eſt
ſeuiēs:erect⁹ eſt credēs. Eliſus eſt lupus:erect⁹ eſt agnus.
Eliſus eſt pſecutor:erect⁹ eſt predicator. Dicā planius:di-
cā apertius. Eliſus eſt filius pditionis:erectus eſt vas ele
ctionis. Eliſus eſt ſaulus:erectus eſt paulus. Nā ſi marty
ſtephan⁹ nō ſic oraſſet:eccl'ia paulū non haberet. Sed ideo
de terra erectus eſt paulus: qꝛ ī terra īclinatus exauditus
eſt ſtephanus. Ecce q̄re dñs dicit. Diligite inimicos vr̄os:
qꝛ diligendo inimicū:facis amicū. Sed cōtra tanta ꝛ talia F
hec:tu q̄s es q̄ non diligis? Figis genu:collidis frontem in
terrā ꝛ dicis. Oro vt moriat inimicus meus. Deus ſi qd te
pmerui:occide inimicū meū. Et vtiq̄ tu q̄ oras vt hō mo-
riatur:malus oras cōtra malū:et facti eſtis duo mali. Ille
male agēdo:tu male orādo. Tu malus orādo īcipis eē q̄ñ
dicis. Deus occide malū. Reſpondet tibi ipſe. Quē veſtrū?
Aduertat ſctitas veſtra. Iudex homo p ſeipſum reum non
occidit:ſꝫ iubet:et ſpiculator occidit. Iudex dicit. Occide
ꝛ tortor occidit. Et tu quādo dicis. Occide īimicū meū:te
facis iudicē:ꝛ deū queris eſſe tortorē. Reſpōdet tibi deus.
Non ero prorſus:nō ero peccatoris tortor:ſed liberator:qꝛ Ezechiel
nolo mortē peccatoris:ſed vt cōuertat ꝛ viuat. Nam ſi vo- xxxiij.
lūtatem tuā haberē:te prius occiderem anteq̄ꝫ īuitatus ve-
nires. Nonne me blaſphemaſti? Nōne me ī tuis malis ope
ribus irritaſti? Nonne nomē meū de terra delere voluiſti?
Nonne me in p̄ceptis vel ī ſeruis meis cōtēpſiſti? Si tūc te
occidiſſem inimicū:quē modo facere amicū? Quid ḡ male
orādo doces me:qd non feci in te? Immo ḡ dicit tibi deus
Docea te vt imiteris me. In cruce pēdēs dixi. Pater igno- Lu. xxiij.
ſce illis qꝛ neſciunt quid faciunt. Docui hoc milites meos:

docui martyꝛes. Prius eſto et tu martyꝛ meus:tyꝛo meus
aduerſus diabolū:aliter inuicte nullo modo pugnabis niſi
ꝓ tuis inimicis oꝛaueris. Conuerſi ad dñm deū patrē ⁊c.

¶ In eodem feſto. Sermo.v. In quo dicit ꝙ ſtephanus in hoc ꝙ ꝑpoſitus fuit feminis habuit teſtimonium ſinceriſſime charitatis.

Sermo.v. A H Eſterno die natalē habuim⁹ dñi ſaluatoꝛis:ho-
die ſumma deuotiõe veneramur ſancti martyꝛi
ſtephani paſſionē. Heſterno quo redimimur ad
premiū:hodierno quo ꝓuocamur ad exēplum.
Bene ḡ heſterne ſolēnitati feſtiuitas hodierna cõiũcta eſt:
vt illa credētes eueheret ad vitam:hec ↄfitētes duceret ad
coꝛonā. Omni ḡ eccleſie beat⁹ ſtephan⁹ dat⁹ eſt ad ꝓfectū.
Adhuc laicus diaconij meruit electionē:et leuita martyꝛij
obtinuit ꝑncipatū. In plebe adhuc poſit⁹ erat:ſʒ tā ꝟtutib⁹
eminebat. Humilis erat:ſʒ celſus fide. Diſcipul⁹ erat oꝛdi-
ne:ſʒ fact⁹ eſt magiſter exēplo. Quo ſequebat deuotione fi-
Act.vj. dei:ꝑceſſit velocitate martyꝛij. Scriptū eſt eñ de eo i acti-
bus aploꝝ:ꝙ ad miniſteriū viduar̄ ſit ab aplis deputatus.
In hac etiā re ꝙ ꝑpoſit⁹ eſt feminis:teſtimoniū meruit ſin-
ceriſſime caſtitatis. Beat⁹ ḡ erit fratres chariſſimi:q̄ hunc
ſectat⁹:q̄ hunc imitat⁹ fuerit:et pudicitie palmā ⁊ martyꝛij
ↄſequit coꝛonā. De q̄ ⁊ lectio aploꝝ actuum q̄ nobis hodie
lecta ē dilectiſſimi fratres:cū plurimū habeat in ipa ſpecie
B admiratiõis:nõ min⁹ tñ ↄtinet i myſterio dignitatis. Ecce
Act.vij. (inq̄t) beat⁹ ſtephan⁹. Uideo celos aptos:⁊ filiū hoīs ſtan
tē a dextris dei. Cõſiderate attētius dilectiſſimi frēs:cum
beat⁹ martyꝛ dñm ieſum xp̄m ad dexterā dei p̄ris ſtare vi-
diſſet:cur ſe filiū hoīs videre teſtat⁹ eſt:⁊ nõ poti⁹ filiū dei:
cū vtiq̄ plus delatur⁹ honoꝛis dño videret ſi ſe dei potius
q̄ hoīs filiū videre dixiſſet? Sed certa rõ poſtulabat vt h̄
ita ⁊ oſtēderet in celo/⁊ ꝑdicaret in mundo. Omniū eñ iu-
deoꝝ ſcādalū in h̄ erat:cur dñs nr̄ ieſ⁹ xp̄s q̄ ſm carnē erat
fili⁹ homīs:eē etiā dei fili⁹ diceret. Ideo ḡ pulchre ſcriptu-
ra diuia filiū hoīs ad dexterā dei p̄ris ſtare memoꝛauit: vt
ad ↄfutandā iudeoꝝ incredulitatē illi martyꝛi oſtenderet
in celo q̄ a ꝑfidis negabat in mūdo:⁊ illi teſtimonium cele-
ſtis ꝟitas daret:cui fidē terrena ipietas derogaret. Unī lʒ
Pſ.cxv. iuxta pſalmū q̄ lect⁹ eſt. Precioſa ſit in cõſpectu dñi moꝛs
ſctõꝝ eius:ſi q̄d tñ diſtare iter martyꝛes poteſt:ꝑcipuus vi
Act.vj. det eē q̄ p̄im⁹ eſt. Nā cū ſanct⁹ ſtephan⁹ diacon⁹ ab aplis
oꝛdinat⁹ ſit:aplos ipos beata ac triūphali moꝛte ꝑceſſit:ac
ſic q̄ erat inferioꝛ oꝛdie:p̄im⁹ fact⁹ eſt paſſione: ⁊ q̄ erat di-
ſcipulus gradu:magiſter cepit eſſe martyꝛio: cõplens illud
Pſ.cxv. qđ beat⁹ ꝓpheta in pſalmo q̄ lect⁹ eſt dixit. Quid retribuā
dño ꝓ oib⁹ q̄ retribuit mihi? Retribuere eñ voluit pꝛimus
ſtephan⁹ martyꝛ dño:qđ cum oī humano genere accepit a
dño. Moꝛtē eñ quā ſaluatoꝛ dignat⁹ eſt ꝓ oib⁹ pati:hanc
ille ꝑm⁹ reddidit ſaluatoꝛi. Poſt hec ſubiecit ſcriptura ſa-
C cra q̄ ait. Poſit(inq̄t)genib⁹ clamauit dicens. Dñe:ne ſta
Act.vij. tuas illis hoc peccatum. Uidete dilectiſſimi affectū btī vi-
ri:videte magnā ⁊ admirabilē charitatē. In ꝑſecutiõe po-
ſit⁹ erat:et ꝓ ꝑſecutoꝛib⁹ deꝑcabat: atq̄ in illa lapidū rui-
na qñ ali⁹ obliuiſci poterat etiā chariſſimos tuos : tunc ille
dño cõmendabat iimicos. Quid eñ dicebat cū lapidaret?
Dñe:ne ſtatuas illis hoc pctm̄. Pl⁹ itaq̄ tūc illoꝝ dolebat
pctā:q̄ ſua vulnera. Plus illoꝝ ipietatē:q̄ ſuā moꝛtē do-
lebat. Et recte pl⁹. In illoꝛum q̄ppe ipietate erant multa q̄
plāgi potuiſſent: i illi⁹ aūt moꝛte nõ erat qđ debuiſſet dole-
ri. Illoꝝ ipietatem moꝛs ſequebat eterna:hui⁹ autē moꝛtē
vita ꝑpetua. Imitemur ḡ i aliquo dilectiſſimi fratres tāti
magiſtri fidē:tā ꝑclari martyꝛis charitatē. Diligam⁹ nos
hoc aīo i eccleſia fratres nr̄os:quo ille tūc dilexit iimicos.
Sed qđ peius eſt aliquotiēs nõ ſolū iimicos nõ diligim⁹:
D ſed ne amicis q̄dē fidē integrā cuſtodim⁹. Sed dicit aliq̄s
Nõ poſſum diligere inimicū meū:quē quotidie velut hoſtē
patioꝛ crudeliſſimū. O quicūq̄ ille es:attēdis q̄d tibi fece-
rit homo:⁊ nõ ↄſideras q̄d tu feceris deo. Cū eñ tu multū
grauioꝛa i deū pctā cõmiſeris:q̄re nõ dimittis homini pa-
rum:vt tibi de⁹ dignet dimittere multū? Recole q̄d tibi in
euāgelio ꝟitas ipſa ꝓmiſerit:et quā tibi quodāmodo cau-
Mat.vj. tionē fecerit. Si eñ(inq̄t)dimiſeritis hoībus peccata eoꝝ
dimittet ⁊ vobis pater veſter celeſtis pctā veſtra. Si autē
non dimiſeritis:nec pater veſter dimittet debita veſtra. Ui-
dete fratres : q꜃ cū dei grā in poteſtate noſtra poſitum eſt
qualiter a dño iudicemur. Si(inq̄t)dimiſeritis:dimittet vo-
bis. Nam ſepe dixi fratres:⁊ frequēti⁹ dicere debeo:nemo
ſe circũueniat:nemo ſe ſeducat. Qui vel vnū hoīem in hoc
mūdo odio habet:q̄cq̄d deo in operib⁹ bonis obtulerit to-
tū perdet:q꜃ nõ mētit Paul⁹ aplš dicens. Si dedero oēs j.Coꝛ.xiij
facultates meas i cibos pauperum:et ſi tradidero coꝛpus
meū ita vt ardeā: charitatē aūt nõ habuero nihil mihi pro-
deſt. Quā rē etiā beat⁹ Iohānes ↄfirmat dicens. Ois eñ j.Ioh.iij.
q̄ non diligit fratrē ſuū:manet in moꝛte. Et iterū. Qui fra-
trē ſuum oderit:homicida eſt. Hoc loco fratrē:oēm hoīem
oportet intelligi:oēs eñ in xp̄o fratres ſum⁹. Nemo eñ ſi-
ne charitate de ꝟginitate preſumat : nemo de elemoſynis:
nemo de ieiunijs:nemo de oꝛatiõib⁹ confidat: q꜃ q̄ᷓdiu ini-
micitiā in coꝛde tenuerit:neq̄ i iſtis:neq̄ in alijs q̄buſlibet
bonis opib⁹ placare ſibi dñm poterit. Sed ſi vult habere
ꝓpiciū dñm:non dedignet audire ↄſiliū meū. Audiat non E
me:ſed ipm̄ dñm ſuum. Si offers(inq̄t)mun⁹ tuū ad altare Mat.v.
et ibi recoꝛdat⁹ fueris q꜃ frater tuus habet aliq̄d aduerſum
te:relinque ibi mun⁹ tuū ante altare:⁊ vade prius rēcõcilia-
ri fratri tuo:⁊ tūc veniēs offeres mun⁹ tuū. Et nos pugnas
habem⁹ itriſecus:⁊ doloſ i coꝛde verſantes:et quaſi bonā
ↄſcientiā habeam⁹ ꝑſumim⁹ accedere ad altare: nõ timen-
tes qđ ſcriptū eſt. Qui mā ducat ⁊ bibit indigne:iudiciū ſi- j.Coꝛ.xj.
bi mā ducat ⁊ bibit. Sed dicit aliq̄s. Grādis laboꝛ eſt iimi- F
cos diligere:ꝓ ꝑſecutoꝛib⁹ ſupplicare. Nec nos negamus
fratres:nõ paru⁹ q̄de laboꝛ eſt i hoc ſeculo: ſed grande erit
premiū in futuro. Per amoꝛem enim hoīs inimici: efficie-
ris amic⁹ dei. Immo nõ ſolū amic⁹ ſed etiam fili⁹:ſicut ipe
dñs dixit. Diligite inimicos veſtros:benefacite his q̄ ode- Mat.v.
runt vos:vt ſitis filij patris veſtri q̄ in celis eſt. Si te aliq̄s
hõ diues in hoc ſeculo vellet adoptiuū filiū facere: quomõ
ſeruires:q̄s ei dignitates ipēderes:etiā ſuoꝝ ei⁹ q̄ ſeruitia
duriſſima et aliquotiēs etiā turpiſſima ſuſtineres conſultia:
vt ad caducā ⁊ fragilē hereditatē ipi⁹ ꝑuenires? Qđ ḡ ille
ſuſtinet ꝓpt ſubſtātiā terrenā: tu ſuſtine ꝓpter vitā eternā.
Cõuicimur eñ certiſſima rõne: q꜃ ꝓpter deū poſſum⁹ qui-
dē ſed nolumus iiuriā ſuſtinere. Deniq̄ ſi nobis aliqua po- G
tens ꝑſona iniuriā facit:ſi nos etiā in faciem maledicit:nec
reſpõdere aliq̄d aſperū:nõ dicā vicem reddere auſi ſumus.
Quare hoc? Ne ab illa ꝑſona potēte adhuc maioꝛa q̄ ꝑtu-
lim⁹ patiamur. Quod a nobis extoꝛquet hoīs timoꝛ:debe-
ret a nobis exigere xp̄i amoꝛ. Si ḡ potēs ꝑſona cõtra nos
ſeuit tacem⁹ et nihil dicere auſi ſum⁹. Si vero equalis/aut
foꝛte iferioꝛ vel leuem nobis cõtumeliam fecerit:quaſi fere
beſtie ſine vlla patiētia: ac ſine aliqua dei ↄtēplatiõe cõſur-
gimus:et aut in preſenti noſtrā iiuriā vindicam⁹: aut certe
ad maioꝛē vicē reddendam noſtrum animum preparam⁹.
Quid eſt hoc ꝙ quādo potens ꝑſona nobis iiuriā itulit pa-
tiēter accepimus: quādo iferioꝛ nimio furoꝛe ſuccēdimur?
Quia ibi timuim⁹ hoīem:hic deū timere nolum⁹. Unde er-
go fratres q̄tū poſſum⁹ cū dei adiutoꝛio coꝛ nr̄m ad patiē-
tiam ꝑparem⁹: ⁊ in oib⁹ malis hoībus medicoꝝ vicē age-
re ſtudeam⁹:⁊ nõ ipos hoīes:ſed ipoꝝ maliciā odio habea-
mus. Pro bonis oꝛem⁹ vt ſemꝑ ad melioꝛa cõſcēdant:pro
malis vt cito ad emendationē vite per penitentie medica-
mēta confugiāt. Quā rem oꝛātibus vobis ipſe preſtare di-
gnetur:qui cum patre et ſpirituſancto viuit et regnat in ſe-
cula ſeculoꝛum. Amen

¶ In eodē feſto. Sermo.vj. In quo dicit ꝙ in ſtephano erat pulchꝛitudo coꝛpoꝛis/flos etatis:eloquētia ſermocionātis:ſapientia ſanctiſſime mentis:⁊ operatio virtutis.

Q Uoniā video noſtras diſputatiões graphio ce- Ser.vj.
raq̄ ligari ⁊ nequāq̄ ſum⁹ idonei lectitare:adiu- A
uate meipſum queſo interceſſu veſtro apud mar
tyꝛē iſtū:quē gamaliel ſtolat⁹ reuelauit. Saulus Act.vij.
ſpoliat⁹ lapidauit:⁊ chꝛiſtus pānis iuolut⁹ ditauit:⁊ ꝑcio- Luce.vj.
ſo lapide coꝛonauit. Triūphalis eſt dies iſte btīſſimi:triū-
phalis eſt dies ſctõ ſtephano martyꝛi : a lapidib⁹ moꝛtuis
condēnato:extra ciuitatem lapide ꝑcipitato : coꝛpoꝛe per-
necato:capite vulnerato:lapide conquaſſato:⁊ angulari la-

pide coꝛonato. Pulcher erat miniſter:quia pulcher erat et
magiſter. Pulcher erat vbiqꝫ ſtephanꝰ iſte:ĩ coꝛde ⁊ ĩ coꝛ-
Ps. xliiij pore. De magiſtri pulchꝛitudĩe cantaṫ in pſalmo. Specio-
ſus foꝛma pꝛe filijs hominum: diffuſa eſt gr̃a in labijs tuis
Et ipſi cantamꝰ ĩ pſalmo. Specie tua et pulchꝛitudie tua:
ĩtēde ꝓſpere ꝓcede ⁊ regna. Stephano ergo martyꝛi ⁊ pul
chꝛitudo erat coꝛpoꝛis:⁊ floꝛ etatiſ:⁊ eloquētia ſermocinā-
B tis:⁊ ſapiētia ſctiſſime mentis:⁊ operatio diuinitatis. In-
uidia magna obſtiterat iudeis ob chꝛiſtiane cauſam ꝓfeſ-
ſiōis. Videbāt eñ ſtephanū iudei iudeū:in medio iudeoꝝ
in ciuitate metropolitana parentū ſuoꝝ diſputantē ↄtra ſa
cra iudeoꝝ:⁊ ↄtra ſacrificia:⁊ cōtra legē:et ↄtra circūciſio-
nem:cōtra ſabbata:exurgētes in iracūdiā/⁊ cōcipiētes ve-
nenata ſenſa:loquebanṫ adiuicē ſibi talia verba. Quid eſt
iſtud?qđ eſt hoc qđ agimꝰ?qđ facimꝰ?qđ dicimꝰ?qđ vult
ſibi iſte hō ⁊ iuuenis/⁊ pulcher/⁊ eloquētiſſimus/⁊ ſapien-
tiſſimꝰ homo? Nam ſigna magna ⁊ mirabilia facit iſte ho-
mo:⁊ ſine cā xp̄s moꝛtuus eſt homo. Venite(inquiunt)fra-
tres ſimulqꝫ cōueniamꝰ ĩ vnū:faciamꝰ cōſiliū:cōfirmemus
falſum teſtimoniū. Fecimꝰ cōtra deū:faciamꝰ ⁊ ↄtra ſamu
Joh. xi. lū. Diximꝰ cōtra dñm. Expedit vt vnꝰ moꝛiaṫ q̃ tota gēs
Hiere. xi. pereat:dicamꝰ cōtra ſamulū. Exterminemꝰ eū de terra vi-
uentium:⁊ nomen eiꝰ nō memoꝛeṫ ampliꝰ. Quādo conſiliū
ↄtra ieſum fecimꝰ: multū nobis ꝓfuimꝰ q꞉ preualuimꝰ:cir-
cūuenimꝰ:dedimꝰ:accepimꝰ:ligauimꝰ:tradidimꝰ: ſupera-
uimꝰ:opp̄ſſimꝰ:crucifiximꝰ. Amatoꝛi cupiditatiſ dedimus
pecuniā:quā de mā̄mona iniq̄tatis diſtraximꝰ vnuſquiſqꝫ.
Ligauimꝰ ĩcapabilē filiū ꝟginitatis: tradidimꝰ iudici iu-
dicem equitatis: ſuperauimꝰ ſuperātem ĩperiū vanitatis:
oppreſſimꝰ opp̄rimētē ſupbiā calamitatis:ↄſpuimꝰ faciem
ſanctitatis/et crucifiximꝰ ceci filiū maieſtatis. Occidimꝰ
tamē:ſepeliuimꝰ: eiuſqꝫ ſepulchꝛū anulo noſtro ſignauimꝰ
ſꝫ ab angelo reſignatū inuenimꝰ. Dicamꝰ:iudicemꝰ ſepul-
chꝛū ſignatū cuſtodientibꝰ cuſtodibꝰ:⁊ miraculum reſurre
ctionis vidētibꝰ:tantā pecuniā vt pylato mētirenṫ cōtuli-
mus:teſtimoniaqꝫ ꝓduximꝰ:⁊ ↄfuſione vigilātes caruimꝰ
C Sed et nūc o viri qđ agemꝰ:qđ faciemꝰ:qđ dicemꝰ:q̄ vnū
xp̄m occidimꝰ/et multos xp̄ianos ↄſpicimꝰ? Ecce(inqui-
unt)in vno xp̄o a nobis occiſo:ducenti ſunt diſcipuli eiꝰ de
iꝑo numero nr̃o trāſlati:⁊ nicodemꝰ ſacerdos noſter eſt: et
tria ⁊ q̄nqꝫ milia hoīm ad eoꝝ baptiſmū cucurrerūt:mltas
iudeas ⁊ grecas ⁊ barbaras nationes baptizauerūt: ⁊ ſuis
ſacrarijs ꝓpoſuerūt. Ecce adhuc qđ ē nobis peius ac dete
rius:ſeptē dyacones oꝛdinauerunt:inter quos vnꝰ q̄ vocaṫ
Act. vj. Stephanus ⁊ iuuenis/⁊ pulcher/⁊ eloquētiſſimꝰ/⁊ ſapien-
tiſſimꝰ eſt pꝛe oībus:⁊ ſignis miraculoꝝ eſt plenus: et ſi eſt
plenꝰ neceſſe eſt vt cōfluat ad eū noſter populꝰ: et in noſtrā
ↄfuſionē apud oēs iudeos ſit magnificatꝰ: niſi noſtris ma-
nibꝰ fuerit lapidatꝰ. Cur ğ(inq̄t)adhuc ſtamꝰ? Quē expe-
ctamꝰ? Quare tardamꝰ ſtephanū iſtum nr̃e cōfuſionis de-
monſtratoꝛē? Publicū publice rapiamꝰ ad cōciliū: in nr̃o
ſtatuamꝰ mediū:pontificali ꝑturbemꝰ ſynodo:teſtimonio
opprimamꝰ falſiſſimo: faciamꝰ miſtro qđ fecimꝰ et magi-
ſtro. Si eñ nō dubitauimꝰ magiſtrū lācerare:non debemus
dubitare ſtephanum lapidare. Cōſenſerūtqꝫ oēs iudei ĩpij
viri:ad homicidiū ſēꝑ parati. Rapiūt ſtephanū: ad ſuūqꝫ
ꝑducunt ↄciliū. Exagitāt ⁊ ꝑturbant: ⁊ ĩterrogāt:audiunt
⁊ attēdūt. Audiūt ſapiētiſſimum:⁊ cōſpiciūt ſpecioſiſſimū.
D O iudei ſemꝑ ĩimici dei:ātēdite bene: q̄ iudicatis nō bene.
Ps. lvij. Si ğ iuſticiā loq̄mini:recta iudicate filij hoīm. Intendite
ſimul pontifices ⁊ miſtri:ſacerdotes ⁊ populi oēs:ſimul iu-
dei ĩtendite faciem miſtri dei: ĩtendite faciē ſtephani ſi po-
Exodi teſtis. Moyſes eñ ꝓpter excecationē vr̃am ↄtra faciē ſuā
xxxiiij. poſuit velamētū: ſtephanꝰ ꝟo ad ↄfuſionē veſtrā ↄtra vr̃m
ↄuentū reſurrectiōis annunciat ſacramētū. Sed o iudei ĩ
dē nullatenꝰ miramur in vobis:ꝑ multas cōgruitis iniq̄ta-
tibꝰ veſtris. Qui eñ faciē deſpicitis legiſlatoꝛis:ꝑſonā ſu-
ſcipitiſ delatoꝛis:ꝑſonā iudei ſuſcipitis delatoꝛis. Qui de-
ſpexiſtis faciē moyſi legiſlatoꝛiſ:ꝑſonā iudei ſuſcepiſtiſ cru-
deliſſimi delatoꝛis: ⁊ ad dedecꝰ veſtrū ſemꝑ additis crimē
veſtrū. Et moyſes veſter q̄ſi velamētū poſuit ↄtra ſctām fa
ciē ſuā:nolebat videre criminoſam faciē vr̃am. Stephanꝰ
vero releuata facie ſua:ſpeculabaṫ in celum gloꝛiā dei filij:
Act. vj. ideo videbāt vultū eiꝰ iudei tāqꝫ vultū angeli dei. Et nunc
tantūmodo beate martyꝛ ſtephane terrā deſpice:celū ↄſpi-
ce:⁊ pontificē ſperne:pr̃em attende. Deſpice iudeū ⁊ ſacer-
dotē ⁊ populū:ↄſpice in celo pr̃em ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ ſctm̄. Indi
ca tn̄ iudeo qđ ſit illud qđ diu ↄtēplaris in celo. Ecce inq̄t Act. vij.
ſtephanꝰ: video celū apertū:et ieſum quē crucifixiſtis: quē
illuſiſtis moꝛiētē: quē ſignato ſepulchꝛo poſuiſtis iacentē:
video ego ad dexterā pr̄is ſtātem. Quid ğ vobis ꝓfuit iu- E
dei:q꞉ crucifixiſtis filiū dei: et filij dei martyꝛē lapidatis?
Ecce duplo labefacti eſtis: q꞉ ciuitatem vr̃am amiſiſtis:et
ip̄m lapidatoꝝ pꝛincipē ꝑdidiſtis:⁊ de ciuitate ſancta era-
dicata eſt veſtra plāta. Impleta eſt eñ in iudea maledicta
maledictio illa dauitica. Propterea deꝰ deſtruet te ĩ finē: Ps. li.
euellet te ⁊ emigrabit te de tabernaclo tuo: ⁊ radicē tuā de
terra viuētiū. Silentiū aūt fecerūt turbe iudeoꝝ dānabili
animoſitate ſua:⁊ ſuꝑ martyꝛē ſtephanū dētibꝰ colubꝛinis
ſtridebāt:quē quaſi ſerpētē in coꝛde habebāt: p̄cipitantqꝫ
martyꝛē ſctm̄ extra ciuitatē ſuā:pmittentes teſtimonia di-
cētes falſitatē:pꝛoijciuntqꝫ veſtimenta ante ſauli veſtigia: ⁊
currunt cū lapidibꝰ:vlnas erigūt: bꝛachia dirigūt: petras
iaciūt:lapidātqꝫ iuſtū ĩiuſti ꝓcūbentē:moꝛiētē: oꝛātē atqꝫ
dicētē. Dñe ieſu meꝰ:oſtenſoꝛ meꝰ:defenſoꝛ meꝰ: ꝓpter quē
ſeuit in me nudus lapidatoꝛ meꝰ: exaudi me:exaudi ſancte
meus:ꝟgĩs filius:lapis viuus:ad exaudiēdū me vnus: iſtē
de ĩ meipſum tui fontiſ lauachꝛo mūdatū:tui ſalutaris gra-
tia ſine macula ↄſecratū: ꝓ tuo noīe ſpoliatū: hūanis lapi-
datū manibꝰ: ſꝫ ab amoꝛe ſauli nō ſeparatū. Et ne ſtatuas
illis hoc peccatum miſericoꝛs vſqꝫ in finē. Stephanus ſan
ctus moꝛiens:⁊ in eterna pace doꝛmiuit.

¶ Item in eodē feſto. Relatio ſancti Auguſtini de miraculis ſancti Stephani. Sermo. vij.

AD aquas tibilitanas ep̄o afferēte ꝓiecto reliq̄as Ser. vij.
martyꝛis gloꝛioſiſſimi ſtephani ad eiꝰ memoꝛiā A
veniebāt magne multitudinis ↄcurſus ⁊ occur-
ſus: vbi ceca mulier vt ad ep̄m poꝛtātē pignoꝛa
ſacra duceretur oꝛauit:floꝛes q̄s ferebat dedit:recepit:ocu
lis admonuit:ꝓtinꝰ vidit. Stupētibꝰ cūctiſ q̄ aderāt:p̄ibat
exultās:viā carpēs:⁊ vie ducē vlteriꝰ nō requirens. Memo- B
rati mēoꝛiā martyꝛis q̄ poſita eſt ĩ caſtello ſynicēſi qđ hip-
ponenſi colonie vicinū eſt:eiuſdē loci Luciliꝰ ep̄s populo
p̄cedēte atqꝫ ſeq̄nte poꝛtabat:fiſtula cuꝰ moleſtia iā diu la
boꝛauerat: et familiariſſimi ſui medici q̄ eā ſecaret opꝑieba-
tur manꝰ:illiꝰ pie ſarcine vectatiōe repēte ſanata eſt. Nam
deinceps eā in ſuo coꝛpoꝛe non inuenit. Eucheriꝰ p̄ſbyter ex C
hiſpania: calame habitans: vetere moꝛbo calculi laboꝛa-
bat:ꝑ mēoꝛiā ſupꝛadicti martyꝛiſ quā poſſidiꝰ illo aduexit
epiſcopꝰ:ſaluꝰ eſt factꝰ. Idē ipſe poſtea moꝛbo alio p̄uale-
ſcente moꝛtuꝰ ſic iacebat vt ei iā pollices ligarenṫ:opitula-
tiōe mēoꝛati martyꝛiſ cū de mēoꝛia eiꝰ repoꝛtata eſſet:⁊ ſuꝑ
iacētis coꝛpꝰ miſſa ipſius p̄ſbyteri tunica ſuſcitatꝰ eſt. Fuit D
ibi vir in oꝛdine ſuo p̄mariꝰ noīe marcialis: euo iā grauis:
⁊ multū abhoꝛrēs a religione xp̄iana. Habebat ſane fidelē
filiā ⁊ generꝝ:eodē āno baptizatū. Qui cū eū egrotātē mul-
tis ⁊ magnis lachꝛymis rogarēt vt fieret xp̄ianus:pꝛoꝛſus
abnuit:eoſqꝫ a ſe turbida ĩdignatiōe ſubmouit. Viſum eſt
genero eiꝰ vt iret ad memoꝛiā ſcti ſtephani:⁊ illic ꝓ eo q̄ntū
poſſet oꝛaret: vt deꝰ illi daret mētē bonā: q̄ credere non diſ-
ferret ĩ xp̄m. Fecit hoc ĩgenti gemitu ⁊ fletu:⁊ ſinceriter ar
dente pietatis affectu. Deide abſcedens de altari aliq̄d flo
rū qđ occurrit tulit eiqꝫ cū iā nox eēt ad caput poſuit. Tūc
doꝛmitū eſt:⁊ ecce āte diluculū clamat vt ad ep̄m curreret:
q̄ mecū foꝛte tunc erat apud hipponē. Cū ğ eū audiſſet ab-
ſentem:venire pb̄ros poſtulauit. Venerūt:credere ſe dixit.
Admirantibꝰ atqꝫ gaudētibꝰ oībꝰ baptizatꝰ eſt. Hoc q̄mdiu
vixit ĩ oꝛe habebat. Chꝛiſte accipe ſpm̄ meū:cū hec verba
bꝛiſſimi ſtephani q̄ſi lapidatus eſt a iudeis vltima fuiſſe ne-
ſciret. Que huic quoqꝫ vltima fuerūt:nā nō multo poſt etiā
ip̄e defunctꝰ eſt. Sanati ſunt illic ꝑ eūdē martyꝛē etiā tres E
podagrici:duo ciues:ꝑegrinꝰ vnꝰ. Sed ciues omnimodo:
ꝑegrinꝰ aūt ꝑ reuelationē qđ adhiberet q̄n doleret audiuit:
⁊ cū hoc feciſſet:doloꝛ ↄtinuo ↄquieuit. Audurꝰ eſt nomen F
fundi vbi eccl̄ia eſt ⁊ ĩ ea mēoꝛia martyꝛiſ ſtephani. Puerū
quēdā paruulū cū ĩ area luderet:exoꝛbitātes boues q̄ vehi
culū trahebāt rota obtriuerūt:⁊ confeſtim palpitauit expi-

rũs. Hunc mater arreptũ ad eãdẽ memoriã poſuit: ⁊ nõ ſo-
G lum reuixit: verũetiam illeſus apparuit. Sanctimonialis
qdã in vicina poſſeſſione que caſpiliana dicit: cum egritudi-
ne laboraret ac deſpe raret: ad eãdẽ memoriã tunica ei⁹ al-
lata ẽ. Que ãteq̃ reuocaret: illa defuncta ẽ. Hac tñ tunica
operuerunt cadauer ei⁹ parentes: ⁊ recepto ſpũ ſalua facta
H eſt. Apud hipponẽ baſſus quidã ſyrus ad memoriã eiuſdẽ
martyris orabat ꝓ egrotãte ⁊ periclitãte filia: cõq̃ ſecũ ve-
ſtẽ ei⁹ attulerat. Cum ecce pueri de domo occurrerũt: q̃ ei
mortuã nunciarẽt. Sed cũ orante illo ab amicis ei⁹ excipe-
rent: ꝓhibuerunt eos illi dicere: ne p publicum plangeret.
Qui cũ domũ rediſſet iã ſuorum eiulantibus perſonantem
et veſtem filie quã ferebat ſup eã proieciſſet: reddita eſt vi-
te. Rurſum ibidẽ apd nos hyrenei cuiuſdã collectarij fili⁹
egritudine extinct⁹ eſt. Cũq̃ corpus iaceret exanime: atq̃
a lugentib⁹ ⁊ lamentãtib⁹ exequie pararent: amicorũ eius
quidã iter aliorũ conſolãtiũ verba ſuggeſſit vt eiuſdẽ mar-
I tyris oleo corp⁹ pungeret. Factũ eſt: ⁊ reuixit. Itẽq̃ apud
nos vir tribunitius eleuſinius ſup memoriã martyris que
in ſuburbano ei⁹ eſt egritudine exanimatũ poſuit infantu-
lũ filiũ: ⁊ poſt oratiõem quã multis cũ lachrymis ibi fudit
K viuẽtem leuauit. Audali etiam que colonia vtice vicina eſt:
multa p̃clara p eundẽ martyrem facta cognouimus: cuius
ibi memoria longe p̃uſq̃ apud nos ab epiſcopo euodio cõ-
ſtituta eſt. Cũ eñ nup illic eſſem⁹: petroniã clariſſimã femi-
nã que ibi mirabiliter ex magno atq̃ diuturno: ĩ quo medi-
coꝝ adiutoria cuncta defecerãt languore ſanata eſt: horta-
ti ſum⁹ volẽte ſupradicto loci epiſcopo vt libellum daret q̃
recitaret ĩ pplõ: ⁊ obedictiſſime paruit. In quo poſuit etiã
qđ hic reticere non poſſum. A quodã iudeo dixit ſibi fuiſſe
pſuaſum: vt anulũ capillario vinculo inſereret: quo ſub oĩ
veſte adnuda corporis cingeretur: qui anulus haberet ſub
gẽma lapidem in renib⁹ inuentũ bouis. Hoc alligata quaſi
remedio: ad ſancti martyris limina veniebat. Sed ꝓfecta
a carthagine cũ in ꝯfinio fluminis bagrade in ſua poſſeſſio-
ne manſiſſet: ſurgens vt iter pageret: ante pedes ſuos illum
iacentẽ anulũ vidit: ⁊ capillatiã zonã qua fuerat alligatus
mirata tẽtauit. Quã cum omnino ſuis nodis firmiſſimis ſi-
cut erat cõperiſſet aſtrictã: crepuiſſe atq̃ exiluiſſe anulum
ſuſpicata eſt. Qui etiã ipſe cũ integerrim⁹ fuiſſet inuent⁹: fu-
ture ſalutĩ quodãmõ pignus de tanto miraculo ſe accepiſ-
ſe p̃ſumpſit: atq̃ illud viculũ ſoluens: ſimul cũ eodẽ anulo
ꝓiecit ĩ flumen. Non credẽt hoc q̃ etiam dñm ieſum p inte-
gra virginalia matris enixum: ⁊ ad diſcipulos oſtijs clau-
ſis igreſſum fuiſſe nõ credũt. Sed hoc certe querãt: ⁊ ſi ve-
rum inuenerint: credant. Clariſſima femina eſt: nobiliter na-
ta: nobiliter nupta. Carthagini habitat: ãpla ciuitas: ãpla
L pſona: rem querẽtes latere nõ ſinit. Unum eſt apud nos fa-
ctũ nõ maius q̃ illa que dixi: ſed tã clarum atq̃ illuſtre mi-
raculũ: vt nullũ arbitrer eſſe hipponẽſiũ q̃ hoc nõ vel vide-
rit vel didicerit: nullũ q̃ obliuiſci vlla ratione potuerit. De-
cẽ q̃dẽ fratres: quorũ ſeptem ſunt mares: tres femine de ce-
ſarea capadocie ſuorũ ciuiũ nõ ignobiles: maledicto mřis
recenti p̃ris eorũ obitu deſtitute: que iniuriã ſibi ab eis fa-
ctã acerbiſſime tulit: tali pena ſunt diuinit⁹ coerciti: vt hor-
ribiliter quaterent oẽs tremore mẽbrorum. In qua fediſſi-
ma ſpecie oculo ſuoꝝ ciuium non ferentes: quaquauerſum
cuiq̃ ire viſum eſt: toto pene vagabãtur orbe romano. Ex
his etiã ad nos venerunt duo frat ⁊ ſoror: paul⁹ ⁊ palladia:
multis alijs locis miſeria diffamante iã cogniti. Venerũt
autem ante paſcha ferme dies quĩdecim: eccleſiã quotidie
⁊ ĩ ea memoriã glorioſiſſimi ſtephani frequentabãt: orãtes
vt iã ſibi placaret de⁹: ⁊ ſalutem priſtinã redderet. Venit ⁊
paſcha: atq̃ ipſo die dñico mane cum iam freqũs popul⁹
preſens eſſet: ⁊ loci ſancti cãcellos vbi martyriũ erat: idem
iuuenis orãs teneret: repẽte ꝓſtrat⁹ eſt: ⁊ dormienti ſimilli-
mus iacuit: nõ tamẽ tremens ſicut etiã per ſomnũ ſolebat.
Stupẽtibus q̃ aderant: atq̃ alijs pauentib⁹: alijs dolenti-
bus: cũ cum quidã vellent erigere: nõnulli ꝓhibuerũt ⁊ po-
tius exitũ expectãdũ eſſe dixerũt. Et ecce ſurrexit ⁊ nõ tre-
mebat: qm̃ ſanat⁹ erat ⁊ ſtabat ĩcolumis ĩtuens intuentes.
Quis ergo ſe tenuit a laudib⁹ dei: Clamãtiũ gratulãtiũq̃
vocib⁹ eccleſia vſq̃quaq̃ cõpleta eſt. Inde ad me curritur
vbi ſedebã iam ꝓceſſurus: irruit alter quiſq̃ poſt alterum
oĩs poſterior q̃ſi nouũ qđ ali⁹ p̃or dixerat nunciãtes: meq̃
gaudẽte ⁊ apud me deo grãs agẽte: igredit etiã ipſe cũ plu-
ribus: ĩclinat ad genua mea: erigit ad oſculũ meũ. Proce-
dim⁹ ad pplm: plena erat ecclia pſonabat vocib⁹ gaudioꝝ.
Deo grãs: deo laudes: nemie tacẽte hinc ⁊ ĩde clamãtium.
Salutaui pplm: ⁊ rurſus eadẽ feruẽtiori voce clamabant.
Facto tãdẽ ſilentio: ſcripturaꝝ diuinaꝝ ſunt lecta ſolẽnia.
Ubi aũt ventũ eſt ad mei ſmõis locũ: dixi pauca ꝓ tpe: ⁊ ꝓ
illi⁹ iocũditate leticie. Nobiſcũ hõ prãdit: ⁊ diligenter no-
bis oẽm ſue ſr̃neq̃ ac mr̃ne calamitatĩ ĩdicauit hyſtoriã.
Sequẽti itaq̃ die poſt ſmonẽ redditũ: narratiõis ei⁹ libel- M
lũ in craſtinũ pplõ recitãdũ ꝓmiſi. Qđ cũ ex dñico paſche
die tertio fieret: ĩ gradib⁹ exedre ĩ qua de ſupiore loq̃bar lo-
co feci ſtare ãbos fratres. Cum eoꝝ legeret libell⁹: ĩtueba-
tur ppls vniuerſus ſexus vtriuſq̃ vnũ ſtantẽ ſine deformi
motu: alterã in mẽbris oĩb⁹ ꝯtremẽtẽ: ⁊ q̃ ipm nõ viderant
q̃d ĩ eo diuĩe mĩe factũ eẽt: in ei⁹ ſorore cernebãt. Uidebãt
eñ q̃d ĩ illo gratulãdũ: q̃d ꝓ illa eẽt orãdũ. Inter hec reci-
tato eoꝝ libello: de ꝯſpectu ppli eos abire p̃cepi: et de tota
ipa cã aliquãto diligẽnus ceperã diſputare. Cum ecce me
diſputãte voces alie de memoria martyrĩ noue gratulatio-
nis audiunt: ꝯuerſi ſunt eo q̃ me audiebãt: ceperũtq̃ ꝯcur-
rere. Illa eñ vbi de gradib⁹ deſcẽdit ĩ q̃b⁹ ſteterat: ad ſan-
ctũ martyrem orare perrexerat. Que mox vt cãcellos atti-
git: collapſa ſiĩr velut in ſomnũ ſana ſurrexit. Dũ ergo req̃-
rerem⁹ q̃d factũ fuerit: vñ ille ſtrepit⁹ let⁹ extiterit: ĩgreſſi
ſunt cũ illa ĩ baſilicã vbi eram⁹: adducẽtes eã ſanã de mar-
tyris loco. Tũ vero tãtus ab vtroq̃ ſexu admirationis cla-
mor exort⁹ eſt: vt vox ꝯtinuata cũ lachrymis nõ videretur
poſſe finiri: ꝑducta eſt ad eũ locũ vbi paulo ãte ſteterat tre-
mẽs: exultabãt eã ſimilẽ fratri: cui doluerãt remanſiſſe diſſi-
milẽ: ⁊ nõdum fuſas p̃ces ſuas ꝓ illa: iã tñ p̃uiã volũtatẽ tã
cito exauditã eſſe cernebãt. Exultabãt ĩ dei laude voce ſi-
ne ṽbis tãto ſonitu: q̃tum nr̃e aures ferre vix poſſent. quid
erat ĩ cordib⁹ exultantiũ: niſi fides xp̃i ꝓ quo ſtephani ſan-
guis effuſus eſt: Cui niſi huic fidei atteſtantur iſta miracu-
la: in qua p̃dicat xp̃s reſurrexiſſe in carne: ⁊ in celum aſcen-
diſſe cum carne: quia et ipſi martyres hui⁹ fidei martyres:
id eſt huius fidei teſtes fuerunt.

De ſancto Iohanne apoſtolo.

In feſto ſcti Iohannis apoſtoli ⁊ euangeliſte
Homelia de eo qđ ſcriptum eſt in euãgelio eiuſ-
dẽ. Dixit ieſus petro. Sequere me ⁊c. que habet Ioh.xxj.
in expoſitione doctoris. tract. cxxiiij. fo. ccxxxvj.

De ſanctis Innocentibus.

In feſto ſanctoꝝ Innocẽtũ. Ser.j. In quo de-
mõſtrat lamẽtationẽ matrũ in morte Innocẽtũ.

Credimus iudeis q: notus aliq̃n in iudea deus Ser.viij.
⁊ ipſi id negant propter qđ credimus q: non pa- A
trẽ nouerunt q̃ filium negant. Unum dominum Pſ.lxxv.
cõmunis natura teſtat: q: vn⁹ eſt mũdus. Unũ
deum ſignificat: q: vna eſt fides noui ⁊ veteris teſtamenti.
Unũ ſpm̃ſanctũ gratia teſtat: q: vnũ baptiſmũ in nomine
trinitatis: dũ ꝓphete dicũt: apoſtoli audiũt. Unum deum Mat.ij.
magi crediderũt: aurũ thus ⁊ myrrhã ſupplices ad chriſti
cunabula detulerunt. Aurũ ⁊ thus ⁊ myrrha: paſtores: ma-
gi: machera: vt cruentis victimis infantiũ eterna repleant
altaria: vbi cũ paruuli victimant: matres miſere lamẽtant.
Naſcẽte dño: luctus cepit: nõ celo ſed mundo. Indicit ma-
trib⁹ lamentatio: angelis exultatio: infantibus tranſmigra-
tio. Deus eſt q̃ natus eſt: innocẽtes illi debentur victima q̃
venit dãnare mũdi maliciam. Agnelli debẽt immolari: q:
agnus futur⁹ eſt crucifigi q̃ tollit peccata mũdi. Sed oues
vlulãt matres: q: agnos pdunt ſine voce balãtes. Grande
martyriũ: crudele ſpectaculum. Eximit machera: et nulla B
interuenit cauſa. Sola ſtridet inuidia: cum q̃ natus eſt nul-
li faciat violentiã. Sed oues cernim⁹ matres que ſuperãt
agnos lugentes. Vox ĩ rama audita eſt: plorat⁹ ⁊ vlulatus Hiere.
magn⁹. Pignora ſunt nõ credita ſed creata: non depoſita xxxj.
ſz expoſita. Teſtis eſt ipa natura q̃ pugnabat in martyres
cũ tyrannus iactaret infantes. Mater crines capitis diſſi-
pabat q̃ ornamentũ capitis amittebat. Quãtis modis in-

fantē volebat abſcōdere:⁊ ipſe ſe infantul⁹ publicabat. Ne-
ſciebat tacere q̄꞉ necdum didicerat formidare. Pugnabat
mr̄ ⁊ carnifex. Ille trahebat:illa tenebat. Ad carnificē ma-
ter clamabat? Quid ſeparas a me:quē genui ex me? Ut er⁹
genuit:nō māſit ille cum vixit:vbera mea fruſtra lacte con-
torquet:caute portaui quē a te video manu crudeli iactari.
Modo eū effuderūt viſcera mea:et tu elidis ad terrā. Alia
acclamabat mr̄:cū exactor latro nō cōpelleret ſimul occidi
cū paruulo matrē:vt qd me dimittis inanem? Si culpa eſt
mea eſt. Si nō eſt crimen:iunge mortē:⁊ libera matrē. Alia
dicebat. Quid q̄ritis? Unū queritis ⁊ multos occiditis:et
ad vnum q̄ vnus eſt attigere nō poteſtis. Alia de cōtra cla-
mabat. Ueni iā:veni ſaluator mundi. O q̄ diu quereris:nul
lum times:videat te miles:⁊ nr̄os nō occidat īfantes. Mi-
ſcebat̄ lamentatio matrū:⁊ ad celū trāſibat oblatio paruu-
C lorꝫ. Sed ille q̄ agnum tētauit:ipſe p̄ herodem agnulos iu-
gulauit. Manet auctori et miniſtro ſupplicitū:diaboli ⁊ hero
dis iudiciū:cū iſta reſurrectio ceperit mortuorū. Herodes
qd putas actur⁹ eris qn̄ cōtra te tantorū claſſes infantium
Ephe.iiij. iudicialē ceperit exercere litigiū? Inuenies clarā linguā:
magnā vocē:menſurā pfectā:oēs inuenies candidatos:in
menſurā etatꝭ plenitudīs chriſti fulgētes. Cum ſtare cepe-
rint ante eum quē putaueras occidēdū:p quo fuderūt ſan
guinē p̄cioſum. Ipſum videbis throno igneo p̄ſidētē:illos
ſolium dominicū circūdātes:cādore rubeo ſplēdētes:pro-
pter candidā etatem ⁊ ſanguinē paſſiōis. Quid actur⁹ es?
Apoca.vj Quid dicturus? Tacebis reus:dū tāt⁹ cantabit exercitus
Pſalm. ſctōꝝ. Uindica ſanguinē ſeruoꝝ tuorū qui effuſus eſt. In-
lxxviij. troeat ī ↄſpectu tuo gemit⁹ cōpeditoꝝ:ipo iuuāte q̄ cū p̄re
⁊ ſpūſctō viuit ⁊ regnat p̄ oīa ſecula ſeculoꝝ. Amen.

In eodem feſto. Sermo.ij. In quo oſtēdit cur innocentes ab herode occiduntur.

Sermo.ix C Hriſto igit̄ ſm ꝓphetie fidē nato in bethleem iu
A de:tp̄ib⁹ herodis regis:de oriētꝭ partib⁹ aduen-
Matth.ij. tātes quidā viri ex magorū gente:p̄cunctant̄ ab
herode vbi nā eſſet rex q̄ nuper natus eſt iudeo-
rum:affirmātes vidiſſe ſe ſtellā eius in oriente:que ſibi etiā
dux itinerꝭ extitiſſet:cauſam vero tāte ꝓperatiōis adoran-
di ac venerādi nup̄ editi regis eſſe. Quib⁹ ille auditis icre-
dibiliter deterret̄:timēs ⁊ verens ne ſtatus ſui periclitaret̄
īperij. Aduocatꝭ accerſitiſq̄ legis doctorib⁹ req̄rēs p̄cun-
micbee.v ctat̄ vbi nā chriſtū naſci ſperarēt. Ut vero ex michee ora-
culis loc⁹ natiuitatis ei⁹ apud bethleem deſignat⁹ eſt:vno
p̄cepto rex oēs lactētes pueros:nō ſolum apud bethleem
ſed et in oībus eius finib⁹ a bimis ⁊ īfra:ſm tempus quod
explorauerat a magis īterimi iubet:ſi quo mō etiam ieſum
cū equeuis poſſet extiguere. Sed p̄uenit regꝭ īſidias puer
adduct⁹ ī egyptū:parentib⁹ de dolo regis angelo prenun-
ciāte cōmonitis. Decept⁹ itaq̄ herodes rex ⁊ illuſus a ma-
gis:mittit in bethleem ⁊ in oēs fines eius vt īterficiant̄ pue
ri a bimatu ⁊ īfra. Occiduntur ꝓ chriſto paruuli:p iuſticia
morit̄ inocētia. O q̄ btā etas:que necdum chriſtū poteſt lo
qui:⁊ iā pro chriſto meret̄ occidi. Nondū oportuna vulne-
B ri:⁊ iā idonea paſſioni. O q̄ feliciter nati:q̄bus in primo na-
ſcendi limīe eterna vita obuiā venit. Incurrūt q̄dem īter
ipſa p̄mordia accepte lucis periculum ⁊ finē ſalutis:ſed de
ipo ꝓtinus fine captūt p̄ncipia eternitatꝭ. Immaturi qui-
dē vidētur ad mortē:ſed feliciter moriunt̄ ad vitā. Uix dū
guſtauerāt p̄ſentē:ſtatim trāſeunt ad futurā. Nōdū igreſ-
ſi infantie cunas:⁊ iā p̄uenīūt ad coronas. Rapiunt̄ q̄dē a
C cōplexib⁹ matrū:ſed reddunt̄ gremijs āgeloꝝ. Nihil ergo
egiſti ferociſſime auſteritatꝭ audacia:potes martyres face-
re:xp̄m nō potes iuenire. Putabat ſe infelix tyrannus do-
mini ſaluatoris aduētu regali ſolio detrudēdū. Sed nō ita
eſt. Nō ad hoc venerat xp̄s vt alienā gloriā inuaderet:ſꝫ vt
ſuā donaret. Non īquā ad hoc venerat xp̄s vt regnū terre-
ſtre preriperet:ſꝫ vt celeſte donaret. Non venerat ad poteſta
tes dignitateſq̄ rapiēdas:ſed ad cōtumelias ⁊ iīurias p̄fe
rēdas. Nō ad hoc venerat vt ſacrū illō caput ad diadema
gēmatum:ſꝫ vt ad coronā ſpineā prepararet. Non īquā ad
hoc venerat vt ↄſtitueret̄ ſupra ſceptra magnific⁹:ſꝫ vt cru
D cifigeret̄ illuſus. Naſcente ergo dn̄o conturbat̄ herodes:⁊
oīs hieroſolyma cū eo. Quid mirū ſi pietate naſcente ptur
betur īpietas? Ecce iacentē in p̄ſepio pertimeſcit armat⁹:
cōtremiſcit humilē rex ſupbus:obuolutum pannis metuit
purpurat⁹:cū ſimulatione alloquit̄ magos. Ite inq̄t req̄ri- Mat.ij.
te de puero:⁊ cum inueneritis renunciate mihi:vt ⁊ ego ve-
niēs adorem eū. Simulabat adorare ſe velle:quē conabat̄
occidere. Sed nō timet veritas falſitatis īſidias. O q̄ ceca
feritas:q̄ credebat q̄ deprehendere dn̄m fraudibus poſſet.
Ecce cuius terra celūq̄ oſtēdebat aduētum:q̄ paſtoꝝ non
latebat ſimplicitatē:quē magi de extrema veniētes ethio-
pie parte merent̄ agnoſcere:dolis ſuis ad illum nō pōt rex
ſacrilegus p̄uenire. Fallit̄ ergo ſtulti furor tyrāni:xp̄m nō
pōt iuenire p̄fidia:q̄꞉ de⁹ nō crudelitate ſꝫ credulitate q̄rēn-
dus eſt:qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

In eodem feſto. Sermo.iij. In quo dicit q̄ natalis Innocētium digne colit̄ quos beatius eterne vite mundus edidit q̄ꝫ quos maternoꝝ viſcerum partus effudit.

H Odie fratres chariſſimi natalem illorū infantiū Sermo.x.
colim⁹ quos ab herode crudeliſſimo rege īterfe- A
ctos eſſe euāgelij text⁹ eloq̄tur. Et ideo cū ſum- Matth.ij.
ma exultatiōe gaudeat terra celeſtiū militū ⁊ tā
toꝝ parens fecunda virtutū. Ecce ꝓphanus hoſtis nunq̄
beatis paruulis tm̄ ꝓdeſſe potuiſſet obſequio:quātum pro
fuit odio. Nā ſicut ſacratiſſimū preſentis diei feſtū manife-
ſtat:quātū in beatos paruulos iniquitas abundauit:tantū
in eis gratia bn̄dictionis refudit. Beata es o bethleem ter
ra iuda q̄ herodis regis īmanitatē in puerorū extinctione
p̄peſſa es:q̄ ſub vno tēpore candidatā plebem ībellis infan
tie deo offerre meruiſti. Digne tamē natalē illorū colimus
quos beati⁹ eterne vite mundus edidit:q̄ꝫ quos maternoꝝ
viſcerū partus effudit. Siquidē ante vite perpetue adepti
ſunt dignitatem:q̄ꝫ vſurā preſentis acceperint. Aliorū q̄dē
p̄cioſa mors martyrū laudē in confeſſione promeruit:hoꝝ
in ↄſummatione cōplacuit. Quia īcipiētis vite primordijs
ipe eis occaſus initium glorie dedit:q̄ preſentis terminum
impoſuit. Quos herodis īpietas lactentes matrū vberib⁹
abſtraxit:q̄ iure dicūtur martyrū flores:quos in medio fri-
gore īfidelitatis exortos:velut p̄mas erumpentes eccleſie
gēmas quedā p̄ſecutiōis pruina decoxit. Et ideo dignum
eſt iterfectis pro chriſto īfātib⁹ honores impendere cere-
monias nō dolores:ſacramētꝭ dare vota nō lachrymis:q̄꞉
ipe illis fuit cauſa pene qui extitit ⁊ corone:ipſe odium cau
ſequi premiū. Parāte aūt herode paruulis necem:ioſeph B
per angelū admonet̄:vt xp̄m dominū noſtrum in egyptum Matth.ij.
transferat:egyptū idolis plenā. Nam poſt iudeorum p̄ſecu
tionē ⁊ ad occidendum xp̄m ꝓphane plebis aſſenſum:xp̄s
ad gentes idolis deditas trāſire dignat̄:et iudeā reliquēs
ignorāti ſeculo colendus īfert̄. Et q̄꞉ ex ſcripturis diuinis
fratres chariſſimi:bonos ⁊ iuſtos viros p̄ſecutionē maloꝝ
ſemp̄ ſuſtinuiſſe cognoſcim⁹:ſi diligēter ↄſideram⁹:īuenie-
mus illos maiora ſupplicia ſuſtinere. Omnis eīm homo q̄
aliū in corpore p̄ſeq̄tur:pri⁹ ipe ī corde p̄ſecutionē ſuſtine-
re cognoſcit̄. Nam ſi etiā illi quē p̄ſeq̄tur aliq̄d de ſubſtan-
tia ſua tulerit:maius ſibi ipe diſpēdiū facit:q̄꞉ nemo habet
iniuſtū lucrū ſine iuſto dāno. Ubi lucrū et ibi dānū:lucrū ī
archa:dānum in ↄſcientia. Tulit veſtē ⁊ p̄didit fidem:acq̄
rit pecuniā ⁊ p̄dit iuſticiam. Sed hoc hoīes ideo faciūt:q̄꞉ C
diem nouiſſimū attēdere nolūt. Si eīm diem mortis ſue co
gitare iugiter vellent:animū ſuum ab oī cupiditate vel ma
licia cohiberent. Sed q̄ᵒ modo nolunt ſalubriter cogitare
neceſſe hn̄t poſtea ſine vllo remedio ſuſtinere. Ueniet eīm il
lis dies nouiſſima veniet dies iudicij:quando eis nec peni-
tētiam licebit agere:nec bonis operib⁹ ſe ab eterna morte
poterunt redimere:q̄꞉ p̄cutit̄ etiā hac animaduerſione pec-
cator:vt moriēs obliuiſcatur ſui q̄ dum viueret oblitus eſt
dei. Ueniet dies iudicij:qn̄ mouebūtur fundamenta mon-
tiū:⁊ ardebit terra vſq̄ ad inferos deorſum:quādo celi ar-
dētes ſoluent̄:quādo ſol obſcurabit̄:⁊ luna nō dabit lumen Matthei
ſuū:quādo ſtelle cadent de celo:quando peccatores et im- xxiiij.
pij mittent̄ in ſtagnū ignis:⁊ fumus tormentoꝝ illoꝝ aſcen Apocal.
det ī ſecula ſeculoꝝ:vbi fletus ⁊ ſtridor dentiū. Ueniet tp̄s xiiij.
fr̄es chariſſimi:qn̄ nulli bono erit male:nulli malo erit bn̄. Mat.viij.
Ueniet īquā nouiſſima dies:qn̄ diſcernunt̄ pij ab īpijs:iu-

ſti ad iniuſtis:laudatores dei a blaſphematoribus dei. Ue
niet et quando diſcernunẗ: vt nulli:ſicut dictum eſt:bono ſit
male:nulli malo ſit bene. Quare ergo modo nõ ſic? Forte ꝛ
modo ſic. Sed qđ nũc eſt in occulto:tunc erit in manifeſto
Lege ſcripturã diuinã:igredere mecũ ſi potes in ſanctua-
rium dei:forte ibi ſi poſſum docebo te: immo diſce mecum
ab eo q̃ docet me: etiã nũc nõ eẽ malis bñ: ꝛ meli⁹ eẽ bonis
q̃ malis:q̃uis nõdũ venerit bonoꝝ plena felicitas:nõdũq̃
venerit maloꝝ pena nouiſſima. Si legẽ dei diligẽter atten-
D dis:forte itelligis mecũ non eſſe bene malis. Rogo em̃ te ꝛ
q̃ro abs te:tibi q̃re malũ eſt? Reſpõſur⁹ es. Egeſtas angit:
ꝓmit difficultas:dolor fortaſſe mẽbroꝝ:timor ab inimico.
Tibi ideo male eſt q: pateris mala: et bene eſt illi q̃ eſt ipm
malũ? Multũ itereſt iter malũ pati: ꝛ malũ eſſe. Tu qđ pa-
teris nõ es:malũ em̃ pateris:ſed tu mal⁹ nõ es. Ille hoc ma-
lũ nõ patiẗ ꝛ mal⁹ eſt. Noli ergo falli. Non põt fieri vt tibi
male ſit q: pateris malũ: ꝛ illi bñ ſit q̃ eſt mal⁹. Cũ em̃ mal⁹
eſt:putas q: nõ patiẗ malũ cũ patiẗ ſeipm? Tibi male ẽ q:
malũ alienũ pateris in corpore tuo: ꝛ illi bñ eſt q̃ malum ſe-
ipm patitur i corde ſuo? Tibi male eſt q̃ forte malã habes
De verbis vitã: et bene eſt illi q̃ malã habet animã? Eſto bonus q̃ ha-
dñi. Ser. bes bona. Bone ſunt diuitie:bonũ eſt auꝝ:bonũ eſt argẽtũ
xij.b. bone familie:poſſeſſiões. Oia iſta bona ſunt:ſed vñ facias
bñ:nõ que te faciãt bonũ. Habeto bona:que te faciãt bonũ
Que ſunt i quis iſta? Fac iudiciũ ꝛ iuſticiã. Bona ſunt que
habes. Fac iudiciũ ꝛ iuſticiã. Eſto ꝛ tu bon⁹ iter bona tua
erubeſce bonis tuis. Eſto bon⁹ mãſur⁹ inter bona peritura
E erubeſce bonis tuis. Noli eſſe mal⁹ in eis:ne pereas cũ eis.
Ita ergo aurũ ꝛ argẽtũ diſtribuit hoib⁹ cõditor rerũ ꝛ ad-
miniſtrator de⁹: vt ipm p ſe natura ꝛ genere ſuo bonum ſit:
De verbis copia eo ei⁹ nõ extollat bonos:nec elidat iopia. Mal⁹ aũt
dñi. Ser. hõ et cũ offerẗ excecaẗ: ꝛ cũ auferẗ excruciat:q: ꝛ cũ acqui-
vi.g. Jn li. runẗ diuitie falſam leticiã tribuũt: ꝛ cũ pdunẗ verã triſticiã
l. homel. dereliquũt. Diſcam⁹ amare veras diuitias:id eſt caſtitatẽ
iij.a. ꝛ iuſticiã:pacẽ et miſericordiã. Iſte em̃ iuſte dicunẗ diuitie:
q: bonis meritis iuſtiſq̃ tribuunẗ. Ille vere dicunẗ diuitie:
q: quiſquis eas habuerit nõ egebit: dũ iuxta aplm:habẽs
j. Tim. vj. victũ ꝛ veſtitũ his cõtẽt⁹ eſt. Iſtas vero terrenas diuitias
iniuſtũ eſt putare diuitias:q̃ nõ auferũt egeſtatẽ. Tãtũ em̃
magis quiſq̃ ardebit egeſtate auaricie:q̃to magis eas di-
ligẽs maiores habuerit. Quomõ q̃ ſunt diuitie qb⁹ creſcat
inopia:q̃ amatoribus ſuis quãtũ fuerit ampliores nõ affe-
rũt ſatietatem: ſed iflãmant cupiditate diuitẽ? Tu putas
q: minus indigeres:ſi minus haberes. Unde bene q̃dã di-
F xit. Creſcit amor nũmi:quãtũ ipa pecunia creſcit. Cum pe
cunie em̃ icremẽto rabies cupiditatis augeẗ. Nã oẽs aua-
ri vel cupidi velut hydropis morbo egrotare videnẗ. Quo
em̃ hydropicus q̃tũ plus bibit:tm̃ amplius ſitit:ita auar⁹
vel cupid⁹ acq̃rẽdo nõ ſatiaẗ. Nos vero fratres cogitãtes
pegrinos nos ꝛ hoſpites eſſe in hoc ſeculo:hoc tm̃ qđ ad vi
ctũ ꝛ veſtitũ op⁹ eſt nobis in itinere vite iſti⁹ reſeruemus:et
q̃tum poſſum⁹ in eternã beatitudinẽ p elemoſynã paupeꝝ
dirigam⁹: vt cũ i die iudicij cupidi ꝛ auari ꝓ ſterilitate bo-
Mat.xxv. noꝝ operũ audire meruerunt. Diſcedite a me maledicti in
ignẽ eternũ:nos ꝓ bonis operib⁹ audire poſſimus. Uenite
benedicti pcipite regnũ:q: eſuriui ꝛ dediſtis mihi mandu-
care:ſitiui ꝛ dediſtis mihi bibere: nud⁹ fui ꝛ operuiſtis me.
Ad iſtã benedictionẽ vos domin⁹ ſub ſua protectione per-
ducat:cui eſt gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eodem feſto. Sermo.iiij. In quo declarat quomodo martyrũ primitie ſunt innocentes: cũ nõ loquendo ſed moriendo chriſtũ confeſſi ſint.

Sermo.xj. Q Uotienſcũq̃ fratres ſctõꝝ martyria celebram⁹
A totiens laudes ſaluatoris edicim⁹: ꝛ quotiẽs eo-
rũ aſſerim⁹ paſſiões:totiẽs xp̃i gloriã ꝑdicam⁹.
Nõ em̃ ſuſpicim⁹ qđ paſſi ſunt:ſed ꝑpẗ quẽ paſſi
ſunt admiramur. Igiẗ nõ pena i laude:ſed fides eſt i hono
re. Magnificam⁹ ergo martyres:ſed ꝑcipue illos q̃ naſcen
te xp̃o i ipſo exordio:non loquendo ſed moriẽdo cõfeſſi:ad
regna ꝑpetua ceteros ꝑuenerũt. Uidete autẽ quẽ idẽ locũ
apud hoĩes mereanẗ:qui apud deũ locũ ſub altario merue
Apoca. vj runt. Dicit em̃ ſctã ſcriptura. Uidi em̃ ſub ara dei aĩas oc-
ciſoꝝ ꝑpẗ verbũ dei: ꝛ ꝑpter teſtimoniũ ieſu qđ habebãt.

Sub ara iquit dei vidi aĩas occiſoꝝ. Quid reuerenti⁹: q̃d
honorabili⁹ dici põt:q̃ ſub illa ara reqeſcere:in qua deo ſa
crificiũ celebraẗ:in qua offerunẗ hoſtie:i qua dñs eſt ſacer
dos:ſicut ſcriptũ eſt. Tu es ſacerdos i eternũ ſm ordinem Ps. cix.
melchiſedech? Recte ſub altario iuſtorum aie reqeſcũt:q:
ſup altare corp⁹ dñi offerẗ. Nec imerito illic iuſti vindictã
ſanguis poſtulãt: vbi etiã ꝓ peccatorib⁹ chriſti ſanguis effuſus
diẗ. Cõueniẽter igiẗ ꝛ quaſi ꝓ quodã cõſortio ibi martyri-
bus ſepultura decreta eſt: vbi mors dñi q̃tidie celebraẗ: ſi-
cut ipe ait. Quotiẽſcũq̃ hec feceritis:mortẽ meã annũcia- j. Coꝛ. xj.
bitis donec veniã:ſcꝫ vt q̃ ꝑpter mortẽ ei⁹ mortui fuerant:
ſub ſacramẽti ei⁹ myſterio requieſcãt. Non imerito inquã
ꝯſortio quodã illic occiſis tumul⁹ cõſtituiẗ: vbi occiſionis
dñice mẽbra ponunẗ: vt quos cũ xp̃o vnius paſſionis cau-
ſa deuinxerat: vni⁹ etiã loci religio copularet. Legim⁹ ple
roſq̃ iuſtorũ abrae ſinib⁹ refoueri: nõnullos paradiſi ame-
nitate letari:nemo tñ meli⁹ preter martyres meruit:hoc eſt
ibi reqeſcere: vbi ꝛ hoſtia xp̃s eſt ꝛ ſacerdos:ſcꝫ vt ꝓpicia-
tionem de oblatiõe hoſtie ꝯſequanẗ: ꝛ bñdictionẽ functio-
nẽq̃ ſacerdotis accipiãt. Inter ceteros igiẗ martyres q̃s B
ſub ara dei ꝯſiſtere ꝑdicam⁹:etiã btõs illos infantũ lacten-
tium ꝓ chriſto primitias martyꝝ laudemus: q̃ non loquen
do ſed moriẽdo ꝯfeſſi coronas meruerũt. Neq̃ em̃ dubitã-
dũ eſt eos i martyrio plura pre ceteris exorare:q̃ in marty-
rio pre ceteris ꝑceſſerũt. Et clamauerũt inq̃t iohannes vo
ce magna. Uindica dñe ſanguinẽ noſtrũ. Et date ſunt illis Apoca. vj
ſingule ſtole albe: ꝛ dictũ eſt illis vt q̃eſcerent tẽpus adhuc
modicũ donec ipleret numerus fratrũ ꝛ cõſeruorũ eorum.
Oriẗ queſtio in hoc loco:cur ſancti iã cũ dño manẽtes vin-
dictã de iimicis expetãt:cũ dñs i euãgelio dicat. Diligite Mat. v.
inimicos veſtros ꝛ orate pro ꝑſequẽtib⁹ ꝛ calũniãtib⁹ vos.
Sed ſciendũ q: illi ſcti iam in ꝯſpectu creatoris ſui ꝯſiſten
tes vidẽt volũtatẽ illi⁹: ꝛ ideo ab ipo accipiunt qđ eũ velle
facere nouerũt: ꝛ de ipo bibũt qđ de ipo ſitiũt. Petũt autẽ
vĩdictã de iimicis duob⁹ modis: ꝛ hoc cauſa charitatis: vt
ſcꝫ q̃ ad vitã eternam ꝑdeſtinati ſunt: cõuertanẗ a malo ad
bonũ:q̃ vero ꝑſciente deo dãnandi ſunt:morianẗ ꝛ peccare
deſiſtãt: vt p hoc minorẽ penã in iferno habeant: vbi vnuſ-
quiſq̃ ſm qualitatẽ operũ ſuſtinebit magnitudinẽ penaꝝ.
Petũt autẽ de reprobis vĩdictã:q: optãt venire diẽ extre- C
mi iudicij: ꝛ reſurrectiõem ſuoꝝ corpoꝝ ꝑſtolanẗ. Et date Apoca. vj
ſunt illis ſingule ſtole albe. Per ſtolas albas debem⁹ itelli
gere mercedẽ baptiſmi:ꝑmium martyrij:mercedẽ eternoꝝ
ꝛ gaudiũ celeſtis patrie. Habẽt ergo ãte reſurrectionẽ ſan
cti ſingulas ſtolas:q: in ſola anima adhuc eternis btĩtudi
nib⁹ pfruunẗ. Poſtea aũt accepturi ſunt binas:qñ recepti
corporib⁹ imutabiles erũt in aĩa ꝛ icorruptibiles in corpo-
re. De hoc eſaias. In terra ſua duplicia poſſidebũt. Et di- Eſa. lxj.
ctũ eſt illis vt q̃eſcerẽt tẽpus adhuc modicum donec iplea Apoca. vj
tur numerus conſeruorũ ꝛ fratrum eorũ. Dictio iſta iſpira-
tio eſt diuina:qua mentib⁹ eorum deſiderantib⁹ diẽ iudicij
imittiẗ virt⁹ patientie: vt patienter ferãt oĩa expectãtes nu
merũ illoꝝ qui ſimiliter interficiẽdi ſunt pro chriſto cũ eis
poſtmodũ regnaturi: vt q̃ deſiderãt recipe ſua corpa: gau-
deãt ex numero colligẽdorũ fratrũ. Tali modo loq̃tur de⁹
oĩpotẽs ſanctis: veluti quilibet paterfamilias habẽs mul-
tos filios:ſinguliſq̃ de agro reuertentib⁹ ꝛ rogantib⁹ vt ci-
bũ ſibi tribuat:reſpondet. Refectio quidem veſtra parata
eſt:ſꝫ expectate fratres veſtros: vt cũ in vnum poſiti fueri-
tis oẽs in cõmune comedatis ꝛ epulamini gaudẽtes:q: in-
terficiendi ſunt ꝛ illi vel apto ſcilicet martyrio vel occulto.
Diciẗ ergo illis vindictã poſtulantib⁹ poſt datũ munus vt
q̃eſcãt atq̃ ſuſtineãt: donec cõpleaẗ numer⁹ ꝯſeruoꝝ illoꝝ.
Uidetis igiẗ qm̃ ꝑpter nos martyꝝ vĩdicta differẗ. Dum
em̃ nos retardam⁹:hoꝝ ſanguis inultus eſt. Sed hoc ꝯtin-
git noſtra deſidia:q̃ non ſicut dictũ eſt religioſe viuimus:q̃
nõ pie ſicut ꝯgruit opamur. Nã ſi bonoꝝ opeꝝ ad dñm iu-
ſticia nr̃a ꝑcederet:iã ꝯſeruoꝝ numerus q̃ expectaẗ eſſet cõ
pletus. Nulli aũt dubiũ eſt: vĩdictã poſt iudiciũ martyres
pcepturos: q̃ etiã ante iudicium ꝑmijs celeſtib⁹ honoran-
tur. Unde oportet fratres chariſſimi quia ꝑmitias marty- D
rum hodierna feſtiuitate veneramur: de eterna que i celis
eſt martyrum feſtiuitate ſedule cogitemus:eorũq̃ veſtigia
inq̃tum poſſumus ſequẽdo ꝛ ipſi eiuſdẽ feſtiuitatis ſuper-

j.Cor.j. ne participes exiſtere curem⁹:teſtante aplo.Q̄r ſi ſocij paſ-
ſionū fuerim⁹:ſimul et ꝯſolationis erim⁹:nec tam de morte
eorū lugeam⁹ q̄ȝ de iuſta palme pceptione letemur. Sic q̄d ē
ſingulos eoꝝ cum p tormenta pellerenť ex hac vita: rachel
Hier.xxxj gemebūda:id eſt eccleſia gemit luctu lachrymiſq̄ȝ pſecuta:
Matth.ij. ſȝ iā hic expulſos ſupna hieruſalē:que eſt mater oīm nr̄m:
mox i aliā vitā obuijs leticie miniſtris excepit:atq̄ȝ in gau
diū dn̄i ſui ppetuo coronandos introduxit. Unde dicit io-
Apoc.vij. hānes. Stabāt ante thronum i cōſpectu agni amicti ſtolis
albis ⁊ palme i manib⁹ eorū. Stant eñ modo ante thronū
dei coronati: q̄ quondā ante thronū iudicū terrenoꝝ iace-
bāt penis aſtricti. Stāt in cōſpectu agni nulla ratione illic
a contemplāda ei⁹ gloria ſeparādi: a cuius hic amore nec
p ſupplicia poterāt ſeparari. Stolis fulgēt albis ⁊ palmas
in manib⁹ habent:q̄r p̄mia i opib⁹ habēt dum corpora que
ꝓ domino ignib⁹ vſtulari ac beſtijs dilacerari:flagris abſu
mi:p p̄cipitia diſſolui: vngulis abradi omnimodo penarū
genere paſſi ſunt diſſipari:p reſurrectionem glorificata reci
E piunt. Et clamabant inq̄t voce magna dicentes. Sal⁹ deo
Apoc.vij. noſtro q̄ ſedet ſup thronū ⁊ agno. Magna voce ſalutē deo
decantāt:q̄ magna gratiarū actione recolūt: nō ſua ſe v̄tu-
te ſȝ ip̄o auxiliāte tribulationum īpugnātiū ſupaſſe certa-
mina. Dicit iteꝝ eoꝝ ⁊ preteritos agones ⁊ coronas deſcri
Abi.ȝ. bēs perpetuas. Hi ſunt q̄ venerūt de tribulatiōe magna ⁊
lauerūt ſtolas ſuas ⁊ dealbauerūt eas ī ſanguie agni. Sto
las q̄ppe martyres ī ſanguie agni lauerūt:dum mēbra ſua
que oculis inſipiētium viſa ſunt penaꝝ ſqualore fedari:ſic
potius fuſo pro chriſto ſanguie ab oibus mūdauere conta
gijs:īſup et btā imortalitatis luce digna reddidere:q̄d eſt
etiā lotas habuiſſe ſtolas in ſanguine agni. Ideo ſunt inq̄t
ante thronū dei ⁊ ſeruiūt die ac nocte in tēplo eius. Nō eſt
laborioſa ſȝ amabilis ⁊ optāda ſeruitus ī dei laudib⁹ ppe-
tuo aſſiſtere. Dies q̄ppe ⁊ nox non viciſſitudinē tp̄is ꝓprie
Pō.lxxxiij ſed ppetuitatem tropice ſignificāt. Nox eñ nō erit illic:ſed
Hier.xxxj dies vna melior in atrijs chriſti ſup milia. In qua non plo-
Apoca.ij. rat rachel filios ſuos:ſed abſterget de⁹ omnē lachrymā ab
oculis eoꝝ:datq̄ȝ vocē leticie ⁊ ſalutis eterne in tabernacu
lis iuſtorum:qui viuit ⁊ regnat deus ⁊c̄.

De ſancto Uincentio.

In feſto ſancti Uincentij martyris. Sermo.j. In quo oſtendit quomodo Uincenti⁹ martyr in ſermone habebat fiduciā ⁊ in paſſione ꝯſtantiā.

Ser.xij. IN paſſiōe q̄ nobis hodie recitata ē:fratres cha
A riſſimi euidēter oſtēdiť iudex ferox:tortor cruē
tus:martyr iuict⁹. In cui⁹ corpe penis varijs
exarato:iā tormēta defecerant ⁊ adhuc mēbra
durabāt. Tot ꝯuicta miraculis pſiſtebat īpietas:tot vexa
ta ſupplicijs nō cedebat īfirmitas. Agnoſcať ḡ operata di
uinitas. Q̄n eñ corruptibilis puluis cōtra tam īmania tor
B menta duraret:niſi in eo xp̄s habitaret? In his eñ oib⁹ il-
le agnoſcēdus:ille glorificādus:ille laudādus eſt q̄ ⁊ in pri
ma vocatione dedit fidem:⁊ in ſuprema paſſione virtutem.
Phil.j. Uultis noſſe q̄r vtrūq̄ȝ donatum eſt? Audite aplm paulū.
Uobis inq̄t datum eſt ꝓ xp̄o nō ſolum vt credatis in eum
verūetiā vt patiamini ꝓ eo. Acceperat vtraq̄ȝ hec beatus
vincenti⁹ leuita acceperat ⁊ habebat. Si eñ nō accepiſſet:
q̄d haberet? Habebat ī ſermone fiduciam:habebat in paſ-
ſione tolerātiam. Nemo ergo de ſuo corde p̄ſumat quādo
ꝓfert ſmonē:nemo de ſuis virib⁹ ꝯfidat quādo ſuffert tēta
tionē:q̄r vt ⁊ bona prudēter loquamur: ab illo eſt nō nr̄a ſa
pientia:⁊ vt mala fortiter pferam⁹ ab illo eſt:non noſtra eſt
C patiētia. Recolite dn̄m xp̄m ſuos in euangelio diſcipulos
admonētem. Recolite martyrū regē cohortes ſuas armis
ſpiritalib⁹ īſtruentē:bella monſtrātē: adiutoria miniſtran-
tē:p̄mia pollicentē:q̄r cum dixiſſet diſcipulis ſuis. In hoc
mūdo preſſurā habebitis:mox vnde territos cōſolareť ad-
Joh.xvj. iūxit dicēs. Sed cōfidite:q̄r vici mundū. Quid ergo mira-
mur chariſſimi ſi ī illo vincētius vicit: a quo victus eſt mū
dus? In hoc inq̄t modo p̄ſſurā habebitis:vt ſi premit non
opprimat:ſi oppugnat nō expugnet. Duplicē mūdus aciē
ꝓducit ꝯtra milites xp̄i. Blandiť vt decipiat/terret vt frā
gat. Non nos teneat volūtas ꝓpa:nō nos terreat crudeli-
tas aliena:⁊ vict⁹ eſt mūd⁹. Ad vtroſq̄ȝ adit⁹ occurrit xp̄s

⁊ nō viciť xp̄ian⁹. Si ꝯſidereť in iſta paſſione humana pa- D
tientia:icipit eſſe icredibilis:ſi agnoſcať diuia potētia deſi
nit eſſe mirabilis. Tanta graſſabať crudelitas in martyris
corpore:⁊ tāta trāquillitas ꝓferebať in voce:tātaq̄ȝ penaꝝ
aſperitas ſeuiebat ī mēbris:vt miro modo putarem⁹ vicē-
tio patiēte aliū loquētē nō torqueri. Et vere fratres chariſ
ſimi ita erat. Prorſus ita erat. Ali⁹ loq̄bať. Promiſit eñ
⁊ hoc teſtib⁹ ſuis chriſt⁹ in euangelio: quos ad huiuſmodi
certamina p̄parabat. Sic eñ ait. Nolite premeditari quo- Mat.x.
modo aut q̄d loquamini. Nō eñ vos eſtis q̄ loquimini:ſed
ſpūs patris veſtri q̄ loq̄tur in vobis. Caro ergo patiebať:⁊
ſpūs loquebať. Et loquente ſpū non ſolum ꝯuincebať im-
pietas:ſed etiā confortabatur īfirmitas. Clariorem nobis
martyrē tot tormēta faciebāt. Multiplici eñ vulneꝝ varie
tate ꝯfoſſus nō deſerebat pugnā:ſȝ acrius iterabat. Puta
res q̄ eū duraret:flāma nō vreret:⁊ tanq̄ȝ figuli fornax lutū
molle ſuſcipiens:durā redderet teſtā? Poterat martyr no E
ſter dicere daciano. Iam nō vret ignis tuus carnē meā:q̄r Pō.xxj.
exaruit ſicut teſta virt⁹ mea: ⁊ quomō ſcriptū eſt veraciter.
Uaſa figuli ꝓbat fornax:⁊ hoīes iuſtos tētatio tribulatio- ecc̄.xxvij
nis:ꝓbat⁹ atq̄ȝ decoct⁹ illo igne vicēti⁹:dacian⁹ vero arſit
⁊ crepuit. Si eñ non ardebat:vn̄ cremabat? Quid eñ erāt
v̄ba iraſcentis:niſi fum⁹ ardētis? Ergo martyri noſtro re-
frigeriū in corde habenti: flāmas extrinſecus admouebat
ſed ip̄e facib⁹ furoris accenſus tāq̄ȝ cliban⁹ ītus ardebat ⁊
habitatorē ſuū diabolū cōcremabat. Per furioſas eñ da-
ciani voces:p truces oc̄los ⁊ minaces vult⁹ ⁊ toti⁹ corporis
mot⁹ ille habitator ei⁹ interior moucbať: ⁊ p hec ſigna viſi
bilia tanq̄ȝ per ſigna ſui vaſculi q̄d ipleuerat crepātis rimu
la ꝓuidebať. Nō tātū martyrē cruciabāt plurima tormen-
ta:quātū illū vaſtabat īſania. Sed iā fratres illa oīa trāſie
runt:⁊ ira daciani et pena vincentij. Nunc autem pena da-
ciano:corona vero manet vincētio. Deniq̄ȝ his p̄miſſis fu- F
ture videlicet retributiōis finib⁹: etiā in hoc mūdo marty-
rū gloriā demōſtremus. Que hodie regio:queve ꝓuincia
vlla quouſq̄ȝ vel romanū iperiū vel chriſtianū nomen extē
diť: natalē nō gaudet celebrare vincētij diaconi? Quis au
tē hodie vel nomē daciani audiſſet: niſi vincētij paſſionē le
giſſet? Q̄d vero tāta cura ſeruauit dn̄s martyris corp⁹:q̄d
aliud demōſtrauit niſi gubernaſſe ſe viuētem: quē non reli-
quit exanimē? Uicit ḡ dacianū viuēs vincēti⁹:vicit ⁊ mor
tu⁹. Uiuēs tormēta calcauit:mortuus maria trāſnatauit.
Sed ip̄e inter vndas gubernauit cadauer extinctū: qui in-
ter vngulas animū donauit iuictū. Non flexit flāma torto
ris cor ei⁹:nō merſit aqua maris corp⁹ eius. Sed in his et
huiuſmodi nihil eſt aliud: niſi precioſa in cōſpectu domini Pō.cxv.
ſemper mors ſanctorum eius:cui eſt honor et imperium in
ſecula ſeculorum. Amen.

In eodē feſto. Sermo.ij. In quo dicit q̄ quanto duriori pena vrgebatur Uincēti⁹:eo ampliori confeſſionis exultabat conſtantia.

Ser.xiij. SAnctoꝝ licet dilectiſſimi glorioſas martyꝝ paſ-
A ſiones: quos diſtincta regionib⁹ loca meruerūt:
vna fides faciat oib⁹ indiſcreto honore venera-
biles ꝓpriā tn̄ ſibi in hoc veneratiōis obſequio
vendicant dignitatē:q̄ eccleſiā dei et documentis pie cete-
ris erexerunt:⁊ patrocinijs adiuuerūt. Inter q̄s iuſte bea-
tū leuitā vincētiū cuius ꝯfeſſione ⁊ morte xp̄m incredulis
predicatū icūctāter agnoſcim⁹ catholicis ſtudijs celebra
mus. Qui vt fideliū deuotionē deo ſtudioſi⁹ cōmēdaret:al
tiori charitatis flāma ſcēs affectu: morti ſeſe tādē fideliter
obtulit:quo videlicet robur fidei ī ſolidiſſima petra chriſto
fundatū ſequacib⁹ imitādū daretur:necnō ⁊ ſemen apoſto
lice predicationis p eum plurib⁹ diſſeminatū ope ſue īter-
ceſſionis tutū ac pfecte cōſummationis fruge refertū in ce-
B leſtib⁹ demū horreis condereť. Nunc ergo amplius ꝓpria
venereť: quem etiā pegrina mirať:quaten⁹ eis ſe largio-
rē exhibeat in beneficijs: quib⁹ ſe amabiliorē cognoſcet in
gaudijs:fiatq̄ȝ in ei⁹ ſolēnitate vberior leticie ābit⁹ de quo
fidei creuit effectus. Huius deniq̄ȝ ſpūs tanto virtutū mu-
nere claruit: vt ſacri miniſterij fulc⁹ officio: q̄ filiū dei dn̄m
noſtrū ſecutur⁹ eſſet in paſſione:eiuſdē chriſti calicē credē-
tib⁹ pri⁹ miniſtraret in ſalutē. Cuius hauſtu feliciter mēte

Annotatõ debriatꝰ rabidi hoſtis atq; in xp̄m ſeuiẽtis inſaniã interi:
nũeralis tus adijt:modeſtꝰ ſuſtinuit: ſecurꝰ irriſit:ſciẽs paratꝰ eſſe
ordinis vt reſiſteret:neſciẽs elatꝰ eſſe q̃ vinceret:qꝛ cuiꝰ amore ſpi:
ſermonũ ritalibꝰ armis ꝓmunitꝰ reſiſtebat:eiꝰ adiutorio quicq̃d pe
huiꝰ opis naꝝ in illũ ferientis ira excogitabat: inſupabilis fortiter pa
tiẽdo vincebat. Ideo nõ hũc lamine ignite ſartaginis: nõ
eculei:nõ vngule ferreeq; manꝰ:nõ vires pauẽde cedentiũ
nec dolor ſciſſoꝝ mẽbrorũ:nõ foci fragor ⁊ ſtrepẽtis in pa:
tientis viſceribꝰ ſalis iniectio daciani quiuerunt aliq̃tenꝰ
ſubdere iuſſioni. Sꝫ dũ intantũ eiꝰ vecordie tumor excreſ:
ceret:vt tãtis paſſionũ ſubactũ doloribꝰ aut viciſſe aut in:
teremiſſe ſe letabũdus extolleret:ſuſcepta ſpe fruſtratꝰ:vn:
de victor viſus eſt apparere:inde victꝰ cõpulſus eſt erube:
ſcere:qm̃ q̃ dei martyr duriori vrgebat pena:eo ampliori cõ
C feſſionis exultabat ꝯſtãtia. Ut ipſiꝰ paſſiõis vel vltima ꝓ:
uidere ſeu morari fratres euidẽtiꝰ placet q̃tenꝰ animaduer
tat ſanctitas veſtra q̃ diabolꝰ ſuũ ꝑduxerit dolis miniſtrũ
vel q̃ũo xp̄s ſuũ in finem vſq; quaq; ſeruauerit famulũ. Ex
quo illud ſane erat mirabile:qꝛ quãtũ iſte extrinſecꝰ multi:
plici penaꝝ genere cõtritꝰ artabat: tantũ intrinſecꝰ exultã
te interiori hoĩe dilatabat:quãtũq; ille exteriꝰ iactantia tẽ
poralis potẽtie inflabat:tantũ interiꝰ deſpici ſe perpendẽs
interiori vexatꝰ homine ꝓuocabat. Contẽni igit ſe videns
ſeuiebat:nec in quẽ iam vindictã inferret inueniebat. Uide
bat nãq; de ſeuientium manꝰ carnificũ plus in eo inuenire
vulneris q̃ꝫ corpis:ſoliuq; igentẽ ſpm̃ eo ſtulticiã exprobra
re ſuã quod prouocabat veritatis normã. Quapropter cre
dens ꝙ cauſam cõfuſionis auerteret:ſi pſonã q̃ ſe ſpreuerat
abſentaret:minuſq; dacianꝰ erubeſceret ſi vincentiũ ppl’s
nõ videret: iuſſit eũ a publico remoueri. Sed nec ſic quidẽ
caret ſupplicio. Contuſa q̃ iacebat teſta ſubſternit: vt vis
acuminis ꝯciſam molẽ ſupiecti corpis plꝰ diſcinderet atq;
reddita tormẽtꝭ mẽbra q̃ ſecarẽt obuia ſuſciperẽt fragmẽ:
D ta. Fallit tñ vincẽdi opiniõe ceca crudelitas. Nã diuis bo
nitas dilectũ ſuũ amplius in cõfeſſione comitata infert no
uã tenebris lucẽ:⁊ tabernaculũ ſplẽdidũ obſcurũ reddit er
gaſtulũ. Fouebat laceros artꝰ medica dei manus:et venu:
ſtiori priſtine ſanitatis augmẽto: foſſi lateris dãna ſupple:
bat. Inſolita igit huiꝰ luminis claritate ꝑculſi: obſtupue:
re cuſtodes q̃n ⁊ vocẽ angelis hymnũ deo ꝯcinẽtibꝰ mens
pallidi ianitoris expauit. Currit examinis miniſter ad pſi
dem:quẽ grauiꝰ relatio nũcij q̃ꝫ ictus ꝑcuſſit gladij:⁊ cũ nõ
poſſet ex magnitudine rei tacere quod videat:tremor iudi:
cem occupat:dolor lacerat:furor inflãmat:⁊ ne in penis vi:
centiꝰ vincẽs gl’iam martyrij obtineret:citiꝰ inquit dacia:
nus ꝓducat e carcere:ne dũ inſiſtimꝰ rebellem punire:vi:
deamur eũ potiꝰ victoria coronare. Profert itaq; ex illo te
tri carceris baratro celeſti q̃dẽ gratia pulchrior:⁊ ſi adhuc
eſſet paſſurꝰ robuſtior. Sed vbi deſideriũ ad regni vocatio
nẽ tendentis nullo penarũ vel mortis genere frangendũ in
telligit:iubet inuida mẽs lenioris ſtrati fulcra ſubſtitui:ac
blãdiori eũ requie cõfoueri:ſcꝫ vt ſi amoto paululũ carnifi:
ce aĩam quietꝰ exhalaret:diceret nõ eẽ occiſus ſed mortuꝰ
quaſi nõ eũ pena peremerit:cum quo et pena ſimul perierit
Interea beatũ vincentiũ celeſtis aula ſuſcepit:ac beate fe:
licitatis munere donat. Ad cuiꝰ ingreſſum angelici letãtur
ſpũs:oẽſq; ſimul ꝯciues gratulant ſancti. Noſq; tibi gra:
E tias agimꝰ dñe ieſu:ꝙ anima tuo digna ꝯſortio que ꝑtinax
tulit ſuppliciũ:mendax fugit obſequiũ. Et que fuit cõtẽta
ꝑſecutor quo fureret: ſit dedignata qꝺ parceret. Cognito
igit iudex inſanꝰ:⁊ qꝛ xp̄s viciſſet in vincẽtio:neſciꝰ dacia:
nus ſancto eiꝰ abſceſſu illiꝰ ſibi promittit cadaueris expoſi
tione vindictã:cuiꝰ gemit ex virtute victoriã. Feris nãq; ⁊
canibꝰ decepta furoris ſuperbia abſumendũ ꝓijci mãdat
lictoribꝰ:vt tali paſtu eoꝝ impleret ventrẽ:quorũ ipſe gere
bat mẽtẽ. Sꝫ vt diuinis excreſcẽtibꝰ beneficijs maioris vi
ctorie vincẽtio gr̃a ꝯferat mittit coruꝰ auis inimica cada:
ueribus:expoſitas corporis dapes ſeruatura ieiuna. Hinc
fratres dilectiſſimi:hic aduertite diſtincta meritoꝝ obſequia
Helias quondã ipius achab vel iezabelis manꝰ caute de:
clinãs in deſerto coruis miniſtrãtibꝰ paſcit:aſſertor autem
veritatꝭ vincentiꝰ datiani rabie peremptꝰ feris exponit cõ
iij. Regũ. ſumẽdꝰ:ſꝫ coruo famulãte ſeruat illeſus. Obtinuit ergo he
xvij. lias diuino nutu coruis ꝓſtantibꝰ quo aleret:preſtitũ eſt vi
cẽtio obſequẽte quoq; coruo ne comederet. Qui vt celitꝰ ſe
cuſtodẽ deſignatũ oſtẽderet:aduẽtantes reliq̃s aues emi:
nus nõ ſegni ĩpetu ꝑturbabat:iter quas imanẽ quoq; lupũ
propius accedentẽ. veluti qui cõmiſſum theſauꝝ ſacrilega
audacia attãminare ꝓſumeret:pẽnis ⁊ alis deuerberãs ꝓ:
cul abegit. Sed ille ꝙ nõ tam ad inferendã veniſſet iniuriã
q̃ꝫ ad augẽdã miraculi pompã quadã ſui habitudine ſtupi
dus indicabat. O ĩpudẽs furor ⁊ ſtulta veſania. Coruꝰ ob
ſequit:lupꝰ venerat:dacianꝰ ꝑſequit: nec erubeſcit velle ſe
adhuc ferox ꝑdere: quẽ manſue facta beſtialis feritas ſata
F gebat ꝓtegere. Unde ad occulendã martyris laudẽ nõ iã
ſecretũ ſed ꝓfundũ elegit:credẽs ſibi ad deliteſcẽdã eius
gl’iam nõ clauſtra fidẽ ſeruatura ſꝫ maria:q̃ſi nõ idẽ elemẽ
ti dñs eſſet:ꝑ quẽ dudũ ei carceris abdita celeſti fulgore ra
diata micuiſſent. Dat nautis mergendũ corpus in fluctibꝰ
vt ad auxiliũ ſaltem equora ꝓficerẽt:cui ad vincendũ chri
ſti militẽ terra defeciſſet. Enauigatꝭ itaq; magna ex parte
freti gurgitibꝰ ꝓiectum iter ſorbẽtes vndas ꝓpotẽs eſt dei
dextera cõſecuta:⁊ q̃ ſpm̃ intulerat in celũ:corpꝰ mox retu:
lit ad ſepulchrũ. Sic ꝑdicator ꝟitatꝭ chariſſimi nec tormẽ:
torũ vincit penis: nec tenebroſi carcerꝭ ſuperat anguſtijs.
Nõ beſtijs dilaniat: nõ ꝓfundo celat: ſꝫ littori reddit:pre:
conio diffamat: vt qui vere cõfeſſus fuerat nomẽ deitatꝭ:ve
ritate ſibi adeſſe experiret diuine ſuffragia bonitatꝭ. Cuiꝰ
gl’oſam ꝟtute vitã ita precioſe mortꝭ gratia decorauit:vt
qꝺ viuẽdo docuit:moriẽdo ꝯſtãter aſtrueret:eratq; ꝯſeq̃ns
quatenꝰ ad eiꝰ viſionẽ per mortẽ attingeret: quẽ probabi:
lis vite cõuerſione ſemꝑ atteſtatus fuiſſet:ſciens ꝙ de con:
temptu ꝓſentis vite gloria ſurgit beatitudinis eterne:ꝓſtã
te dño noſtro ieſu xp̄o:qui viuit ⁊ regnat ⁊c̃.

De ſancti Pauli conuerſione.

In feſto cõuerſionis ſancti Pauli. Sermo.j. In quo paulus exponitur per id Beniamin lupus rapax.

Hodie de actibꝰ apoſtoloꝝ lectio hec ꝓnunciata Ser.xliij.
eſt:vbi Paulꝰ apl’s ex pſecutore xp̄ianoꝝ annũ B
ciator factꝰ eſt xp̄ianoꝝ. Percutiens eũ chriſtꝰ
⁊ ſanãs:occidẽs ⁊ viuificãs:occiſus agnus a lu
pis ⁊ faciẽs agnũ de lupis. Ita em̃ erat:vt ait ꝓclara ꝓphe
tia:cũ iacob p̃riarcha bñdiceret filijs ſuis:ꝓſentia tangẽs:
futura ꝓſpiciẽs. Predictũ em̃ erat qꝺ ĩ paulo ꝯtigit. Erat Phil.iij.
enĩ paulꝰ (ſicut ipſe teſtat) de tribu bẽiamin. Cũ aũt iacob
bñdicẽs filios ſuos:veniſſet ad bñdicendũ bẽiamin ait de Gen.xlix.
illo. Beniamin lupꝰ rapax. Quid ergo? Lupꝰ rapax ſemꝑ
eſt? Abſit:ſed q̃ mane rapit ꝑdã: ad veſperas diuidit eſcas
Hoc in aplo paulo ĩpletũ ẽ:qꝛ ⁊ de illo dictũ erat. Iã ſi pla B
cet audiamꝰ illũ mane rapientẽ:ad veſperas eſcas diuidẽ
tẽ. Mane ⁊ veſpere poſite ſunt ꝓ eo: ac ſi diceret. Priꝰ ra:
piet:poſtea diuidet eſcas. Attẽdite raptorẽ. Saulꝰ inquit Act.ix.
acceptis ep̃lis a ꝓncipibꝰ ſacerdotũ ibat vt vbicũq; inueni
ret xp̄iãos ad ſacerdotes attraheret: ⁊ adduceret vt iq; pu:
niẽdos. Ibat ſpirãs ⁊ anhelãs cedes:hoc eſt mane rapiẽs
Nam et qñ lapidatꝰ eſt ſtephanꝰ primꝰ martyr ꝓ nomine Act.vij.
chriſti:euidẽtiꝰ aderat ⁊ ſaulus: ⁊ ſic aderat lapidantibus
vt nõ ei ſufficeret:ſi tñ ſuis manibꝰ lapidaret. Ut ei eſſet in
oĩm lapidãtiũ manibꝰ: ipſe oĩm veſtimẽta ſeruabat: magꝭ
ſeuiẽs omnes adiuuãdo q̃ꝫ ſuis manibꝰ lapidãdo. Audiui C
mus mane rapiet:audiamꝰ ad veſpeꝝ q̃liter diuidat eſcas
voce chriſti ꝓſtratꝰ de celo:et accipiens deſuꝑ interdictũ
iam ſeuiendi:cecidit in faciẽ ſuã:prius ꝓſternendus poſtea
erigẽdus:priꝰ percutiẽdus:poſtea ſanãdus. Nõ em̃ in illo
poſtea xp̄s viueret niſi occideret ĩ eo qꝺ male ante vixiſſet.
Quid ẽ ꝓſtratꝰ audit? Saule ſaule: q̃d me pſequeris? Du Act.ix.
rũ eſt tibi ꝯtra ſtimulũ calcitrare. Et ille. Quis es dñe? Et
vox deſuꝑ. Ego ſum ieſus nazarenꝰ quẽ tu pſequeris. Mẽ
bris adhuc poſitꝭ ĩ terra caput clamabat in celo:⁊ nõ dice
bat q̃d pſequeris fideles meos:ſed quid me pſequeris? Et
ille. Quid me iubes facere? Iam parat ad obediendũ:qui
priꝰ ſeuiebat ad pſequendũ. Iam format ex perſecutore ꝓ
dicator:ex lupo ouis:ex hoſte miles. Quis audiat q̃d face:
re debeat. Cecꝰ ſane factꝰ:vt interiore luce fulgeret cor eiꝰ D
Exterior lux ad tp̄s ſubtracta ẽ pſecutori vt iterior redde
ret ꝓdicatori:⁊ tñ ĩ eo tẽpore q̃ cetera nõ videbat ieſum vi

debat:ita ⁊ ipſa cecitas eiꝰ informabat ad myſteriū credē
tium. Quiſquis in xp̄m credidit:ip̄m intueri debet. Cetera
creatura vileſcat: vt creator in corde dulceſcat. Videamꝰ ꝗ̄
Adductꝰ eſt ad ananiā:⁊ ananias iterpretaꝛ ouis. Ecce lu
pus rapax adducitur ad ouē ſequēdā nō rapiēdā: ⁊ ne rapiē
tē ouis expaueſceret lupū: ipſe paſtor de celo qui oīa facie
bat:nūciauit lupū venturū oui:ſed nō ſeuituꝝ: ⁊ tñ tā ima
nis fama lupū illū preceſſerat: vt nō poſſet ouis audito eiꝰ
nomine nō ꝯturbari. Nā cū dn̄s ieſus eidem ananie nūciaꝛ
ſet ſaulū veniſſe:iā vt crederet ad eū ananias ire ſe debere:
E ait ananias. Dn̄e audiui a multis de viro hoc ꝙ multa ma
la i ſctīs tuis operatꝰ eſt:⁊ nūc litteras accepit a p̄ncipibꝰ
ſacerdotū vt vbicūq̧ īuenerit tui noīs ſectatores ꝯtrahat:
Dn̄s aūt ad illū. Sine:ego illi oſtendā quāta illū oporteat
pati ꝓ nomīe meo. Mira ⁊ magna res geriꝛ. Lupo ſeuitia
interdiciꝛ. Lupꝰ ad ouē captiuus duciꝛ. Tāta autē ꝓceſſe
rat fama lupi raptoris vt eiꝰ noīe audito timeret ouis ēt ſub
manu paſtoris. Confortaꝛ ne iā putet ſeuientē: ne timeat ti
mētem. Ab agno pro ouibꝰ mortuo:fit ouis ſecura de lupo.
F Ego:inquit illi oſtēdā:quāta illū oporteat pati pro nomine
meo. Vbi terror? Vbi ſaulꝰ? Qd̄ faciebat ꝯtra nomē paſto
ris:patiꝛ ꝓ noīe paſtoris. O ſeuitia:o miſericordia. Vides
illū preparare ferrū:ſecaturꝰ eſt nō ꝑcipturꝰ. Curaturꝰ ⁊ nō
occiſurꝰ. Chriſtꝰ dicebat. Ego illi oſtendā quāta illū opor
teat pati ꝓ noīe meo. Sed quo fine? Ip̄m q̄ patiebaꝛ audi
Rom. viij te. Nō ſunt ꝯdigne paſſiōes huiꝰ tp̄is ad futurā gloriam q̄
reuelabiꝛ in nobis. Ac ſi dicat. Seuiat mūdus:fremat mū
dus ꝯcrepet liguis:coruſcet armis:qd̄ poteſt faciat:qd̄ fa
ciet rei quā accepturi ſumꝰ? Appēdo qd̄ patior ꝯtra id qd̄
ſpero. Hoc nūc ſentio:illud credo:⁊ tñ plꝰ ē qd̄ credo ꝗ̄ qd̄
ſentio. Quicq̄d eſt qd̄ ſeuit ꝓ noīe xp̄i: ſi poteſt viuere tole
rabile eſt:ſi nō poteſt viuere migrare hinc facit. Non extin
guit ſed accelerat ipſum ꝑmiū:ipſam dulcedinē. Que cū ve
nerit:ſine fine erit. Opꝰ cū fine:merces ſine fine. Nā et ope
rarius deficeret ī via:niſi attēderet qd̄ accepturꝰ eſſet. Cū
eīm attēderis qd̄ ſis accepturꝰ:oīa tibi erunt vilia que pate
ris:nec digna eſtimabis ꝓ quibꝰ illud accipias. Mirabe
ris tm̄ dari pro tanto illo labore. Vita nr̄a xp̄s eſt. Chriſtū
attēdite. Pati venit ſed glorificari. Cōtēni:ſ; etiā exaltari
G Mori:ſed etiā reſurgere. Iſta cogitātes fratres chariſſimi
nō deſperemꝰ:q: ⁊ ſi pctōres ſumꝰ magnū medicū habemꝰ
Mat. ix. ip̄m medicū audite. Nō eni veni vocare iuſtos ſ; pctōres ad
penitentiā. Vtilitas aūt rei geſte huiꝰ hec eſt. Apl̄s ipſe cō
memorat in ep̄lis ſuis. Dicit eīm ad hoc ſibi veniā datā pec
catoꝝ ſuoꝝ:vt nemo de ſe deſperet qui fuerit magnis pctīs
inuolutꝰ:⁊ in magnis ſcelerībꝰ irretitꝰ:q̄ſi veniā nō ſit acce
pturꝰ ſi cōuerſus fuerit ad eū qui pendēs in cruce ꝓ pſecu
Lu. xxiij. toribꝰ orauit dicēs. Pater ignoſce illis:q: neſciūt quid fa
ciūt. Factꝰ eſt ille ex pſecutore ꝑdicator ⁊ doctor gentium.
j. Timo. j. Qui priꝰ inq̄t fui blaſphemꝰ ⁊ pſecutor ⁊ iniurioſus. Vides
ꝙ meritū ꝓ pena ꝯſequiꝛ. Gratia eīm ſalui efficimur de pec
catis noſtris:largiēte ipſo domino noſtro ieſu xp̄o: q̄ viuit
⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Item in eodem feſto alius ſermo qui habeꝛ de
Verbis apl̄i. ix. ⁊. x. fo. lxxix. et. lxxx.

¶ Item in eodē feſto alius ſermo qui inſertꝰ eſt
in ſermone. xvij. in libro quinquaginta homelia
rum:littera. B. ⁊ ſequentibus. fo. cxix.

¶ Itē in eodē feſto Homelia de eo qd̄ ſcriptum
eſt in euangelio ſcd̄m lucā. Homo quidam erat di
ues q̄ habebat villicū ⁊c. q̄ habeꝛ lib. j. de queſtio
nibus euāgeliorum. ca. xxxiij. ⁊ ſequentibus.

De marie virginis purificatione.

¶ In feſto purificatiōis ſanctiſſime ꝟginis ma
rie. Sermo Hodiernus dies ⁊c. qui habetur in
ter ſermones de tempore. ij. fo. ccxxxvij.

¶ In feſto cathedre ſancti Petri: Dicitq̧ ꝙ ca
thedra Petri inde nomen accepit.

Sermo. j.

Inſtitutio ſolēnitatis hodierne a ſenioribꝰ noſtris Ser. xv.
cathedre nomen accepit:ideo ꝙ primꝰ aploꝝ pe B
trꝰ hodie epiſcopatꝰ cathedrā ſuſcepiſſe referaꝛ.
Recte ꝗ̄ eccl̄ie natalē ſedis illiꝰ colūt:quā apl̄s
ꝓ eccleſiaꝝ ſalute ſuſcepit dicēte dn̄o. Tu es petrꝰ ⁊ ſuper Mat. xvj.
hanc petrā edificabo eccleſiā meā. Petrū itaq̧ fundamen
tū eccleſie dn̄s noīauit:⁊ ideo digne fundamētū hoc eccl̄ia
colit:ſupra qd̄ eccleſiaſtici edificij altitudo conſurgit. Vn̄
cōuenienter pſalmꝰ qui lectꝰ eſt dicit. Exaltent eū in eccl̄ia Ps̄. cvj.
plebis:⁊ in cathedra ſenioꝝ laudēt eū. Benedictꝰ deus qui B
exaltari i eccl̄ia hoc ꝑcepit:q: dignū eſt vt fundamētū hoc
in eccl̄ia honoreꝛ ꝑ qd̄ ad celū aſcēdiꝛ. Quod natalis ergo
cathedre hodie coliꝛ:ſacerdotale honoraꝛ officiū. Sibi ꝺ
eccleſie inuicē preſtāt:q: tanto neceſſe plus habet eccl̄ia di
gnitatis:quāto ſacerdotale officiū plꝰ honoris. Cū ſolēni
tatē hāc eccl̄ijs merito religioſa obſeruatio introduxerit:
miror cur apud quoſdā īfideles hodie tam ꝑnicioſus error
increuerit: vt ſup tumulos defunctoꝝ cibos ⁊ vina cōferāt
quaſi egreſſe de corꝑibꝰ aīe carnales cibos requirāt. Epu
las eīm ⁊ refectiōes caro tm̄ requirit: ſpūs autē ⁊ aīa his nō
indigēt. Parare aliq̄s ſuis charis dicit qd̄ ipſe deuorat:qd̄ C
ꝑſtat vētri imputat pietati. Ceſſate ergo fratres ab hoc gē
tili īfidelitatis errore. Anime eni ſctē q̄ in hoc ſeculo aut ꝑ
vite innocentiā pure ſunt:aut penitētie ſatiſfactione purgā
tur:a ſaluatore nr̄o recipiunꝛ:⁊ cū eo eſſe credende ſunt:ſcd̄m
apl̄i dictū. Cupio diſſolui ⁊ eſſe cū chriſto. Aie ergo fratrū Phil. j.
parentūq̧ noſtroꝝ minime cibis carnalibꝰ delectanꝛ. Of
fendi his magis poſſunt ꝗ̄ delectari:ſi cū ille in ſacris ſedi
bus ſint:vos eas ī terra eſſe credatis. Ceſſate ergo ab his er
roribꝰ:⁊ ſicut ſcriptū eſt. Que ſurſū ſunt ſapite:nō q̄ ſup ter Col. iij.
rā:vt ſupſtitiōes fidei veſtre ꝯtrarias repudiātes: dum ea
que deo placita ſunt facitis:etiā vos cū chriſto in eternum
eſſe mereamini. Quod ipſe preſtare dignetur qui ⁊c.

¶ In eodē feſto. Sermo. ij. In quo dicit ꝙ Pe
trus pro ſoliditate deuotiōis eccleſiarum petra
dicaꝛ:q: primꝰ nationibꝰ fidei fundamēta poſuit

Noſtis fr̄es chariſſimi beatiſſimū petrū in ſalua Ser. xvj.
toris paſſiōe ſuis erroribꝰ ꝑfeciſſe: ⁊ poſtea ꝗ̄ ne B
gauit dn̄m fuiſſe apud dn̄m meliorē. Fidelior ei
factꝰ eſt poſtea ꝗ̄ fidē ſe ꝑdidiſſe defleuit:atq̧ iō
maiorē gratiā reperit ꝗ̄ amiſit. Tāq̧ bonꝰ eīm paſtor tuen
dū gregē accepit:vt quo ſibi antea infirmꝰ fuerat:fieret oī
bus firmamentū. Et q: ipſe interrogatiōis tētatione nega
uerat:ceteros fidei ſtabilitate fundaret. Denīq̧ ꝓ ſolidita j. Petr. ij
te deuotiōis eccl̄iaꝝ petra dr̄:ſicut ait dn̄s. Tu es petrꝰ et Mat. xvj.
ſup hāc petrā edificabo eccl̄iam meā. Petra ei dr̄:eo ꝙ pri
mus natiōibꝰ fidei fundamēta poſuerit:⁊ tāq̧ ſaxū imobi
le totiꝰ opis xp̄iani cōpagē molēq̧ ꝯtineat. Petra ergo ꝓ
deuotiōe petrꝰ dr̄:⁊ petra ꝓ virtute dn̄s nuncupaꝛ:ſicut ait
apl̄s. Bibebāt aūt de ſpiritali ſequēte eos petra:petra aūt j. Cor. x.
erat xp̄s. Recte ꝯſortiū mereꝛ noīs q̄ ꝯſortiū mereꝛ ⁊ opis
In eadē domo eīm petrꝰ fundamētū pōit:petrꝰ plātat:dn̄s j. Cor. iij.
incremētat:dn̄s irriguū ſubminiſtrat. Petrꝰ ꝗ̄ tētationibꝰ
ſuis ꝓficit:fletibꝰ ſuis gaudet:pictīs ſuis creſcit. Hic nāq̧ B
i mare dū ſup vndas temerariꝰ viator igrediꝛ:nutat iceſſu
ſ; ꝯualeſcit affectu. Periclitaꝛ corꝑe:ſ; deuotiōe nō labiꝛ.
Mergiꝛ pedibꝰ ſed xp̄i dextera ſuſtentaꝛ. Suſtētabat ei fi
des:quē vnda mergebat. Et quē fluctuū ꝓcella turbabat:
ſaluatoris dilectio ꝯfirmabat. Ambulabat eīm i mari petrꝰ
magis dilectiōe ꝗ̄ pedibꝰ. Nō eīm videbat vbi pedū veſti
giū figeret:videbat aūt vbi figeret veſtigiū charitatis. In
naui eni poſitꝰ ꝯſiderat dn̄m:⁊ amore eiꝰ ductꝰ deſcēdit in
mare. Nō cogitat labētes aq̄s:nō fluēta currētia:⁊ dū xp̄z
reſpicit:nō reſpicit elemētū:dū credit fide:ēt iter vndas ſo
lidū īuenit veſtigiū. Iacteꝛ li; fluctibꝰ mare vētis pelagꝰ cō
turbeꝛ:nō tñ turbabaꝛ petri ſemita q̄ ducit ad dn̄m. Ambu
labat igiꝛ ſup aq̄s petrꝰ:⁊ ſub pedibꝰ eiꝰ mollis vnda nō ce
dit. Legimꝰ i veteri teſtō filios iſrl̄ ꝑ mare rubrū ſiccis iti C
neribꝰ ambulaſſe:⁊ ad ſecuritatē gradiētiū ne laberenꝛ vn Exo. xiiij.
da iter ſolidatū: quāto ꝺ meliꝰ vbi ambulāte petro nec mu
tā vnda nec labiꝛ nec ſolidaꝛ aq̄ nec refugit? Meliꝰ inquā
vbi eadē vnda que fluctuat ⁊ ſuſtētat:ibi idē gurges q̄ mer
giꝛ ⁊ famulaꝛ. Illic vt portareꝛ ꝑ mare ppl̄s iſrael meatū

Annotatõ nũeralis ordinis ſermonũ hui⁹ opis ſuũ natura pdiderat: hic dũ portaƚ in aqs petr⁹ curſum ſuũ
fluentẽ nõ pdidit. Temerari⁹ ergo viato: aplˀs noui itine-
ris viã carpit: mõ curuati gurgitis molẽ aſcendit: mõ ſub
labẽtes ſin⁹ vnde deſcẽdit: ꝛ iter marinos fluct⁹ aſcenſus
illi itineris deſcẽſuſqȝ nõ deeſt. Sȝ vbi turbãtib⁹ vẽtis exa-
Mat.xiiij gitanƚ pcelle: icipit timere qð credidit: ſtatĩ ei gurges ſub
D trahiƚ: vnda ſubduciƚ. Mox ei deficiẽte fide defecit ſemita
Tũc exclamãs ad dñȝ ieſum ſaluũ ſe fieri deꝑcaƚ. Quẽ ap
Ubi.ſ. pheñſa manu ſaluato: liberat: ꝛ ſubiũgit dicens. Modice fi
dei: quare dubitaſti? Hoc eſt: cur tã modice fidei es: vt qui
credẽdo in matre ambulare ceperas: nõ id pſeuerãdo trãſi
Mat.x. res? Scriptũ eſt eñ. Qui pſeuerauerit vſqȝ in finẽ: hic ſalu⁹
erit. Sȝ dũ cũctaris ꝛ dubitas: iter quo ingreſſus fueras p-
didiſti. Cur inquã tam modice fidei es: vt nõ ea fide qua ve
nire ceperas pueníres? Intellige ergo: qꝛ in mare crèduli-
tas te portabat: pfidia ſubmergebat. Igiƚ ſanct⁹ petr⁹ dũ
fluctuat: dũ mergiƚ: dũ piclitaƚ: ſic puenit ad dñm: oſtẽdẽs
nobis q nõ niſi p picula pꝑeƚ ad xp̃m. Multi eñ diaboli
fluct⁹ ſunt in hoc mũdo: tentationũ multa naufragia: a qui
bus ita liberari poſſum⁹: ſi clamãtib⁹ manũ ſuã ſaluato: ex
tẽderit. Nos ergo clamare ad dñm nõ ceſſem⁹: ille auxiliũ
ſolitũ nõ negabit: ieſus dñs noſter qui cũ patre ꝛ ſpiritu ſã-
cto viuit ꝛ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In feſto Annunciationis dominice: de eo qð
Eſaie.xj. ſcriptũ eſt i Eſaia: Et requieſcet ſuper eum ſpiri-
tus timoris dñi ꝛc. Dicitqȝ de timore dei multa
precepta in ſcripturis poſita. Sermo.j.

Ser.xvij. A Multa nobis fratres de dei tiore ꝑcepta ſunt: ꝛ q̃
ſit vtile timere deũ innumerabiliter diuina eloqa
ſonuerũt. Ex q̃ vberrima copia pauca me cõme
morantẽ: ꝛ ad ea quãtũ p tpis breuitate potue-
ro diſſerentẽ libẽter aduertite. Quis nõ ſapientẽ ſe eſſe lete-
tur: aut ſi nondũ eſt eſſe deſideret? Sed qd dicit ſcriptura?
Eccl.j. Initiũ ſapiẽtie tio: dñi. Quẽ nõ regnare delectet? Sed au
Pſ.ij. diam⁹ qd in pſalmo ſpirit⁹ moneat. Et nũc reges intelligi
te erudimini q̃ iudicatis terram. Seruite dño in timore: ꝛ ex
Phil.ij. ultate ei cũ tremore. Unde ꝛ apoſtol⁹ dicit. Cum timore et
tremore veſtrã ipſoꝝ ſalutem operamini. Legim⁹ etiã ſcri
Eccl.j. ptũ. Cõcupiſti ſapientiã: ſerua iuſticiã: dñs ꝑbebit illã tibi
Multos eñ reperimus negligentiſſimos iuſticie: ꝛ auidiſſi
mos ſapiẽtie. Hos docet ſcriptura diuina puenire nõ poſſe
ad id qð appetũt: niſi ſeruãdo quod negligũt. Serua iquit
iuſticiã: et prebebit tibi dñs quã cõcupiſti ſapientiã. Quis
aũt poteſt niſi deũ timeat ſuare iuſticiã? Dicit ei alio loco
Nã qui ſine timore eſt nõ poterit iuſtificari. Porro ſi dñs
nõ ꝑbet ſapientiã niſi ſeruãti iuſticiã: qui aũt ſine timore ẽ
nõ poterit iuſtificari. Recurriƚ ad illã ſententiã. Initiũ ſa-
B piẽtie timo: dñi. Eſaias etiã pphẽta cũ ſeptem illa notiſſi
ma dona ſpiritalia cõmendaret: incipiẽs a ſapiẽtia puenit
ad timorẽ dei: tãqȝ de ſublimi deſcẽdẽs ad nos: vt nos do-
ceret aſcẽdere. Inde ergo cepit q̃ volum⁹ puenire: ꝛ illuc p
Eſa.xj. uenit vnde debem⁹ incipe. Requieſcet in eo inqt ſpũs dei ſpi
rit⁹ ſapiẽtie ꝛ intellect⁹: ſpirit⁹ conſilij ꝛ fortitudinis: ſpũs
ſcientie ꝛ pietatis: ſpirit⁹ timoris dñi. Sicut ergo ille nõ de
ficiẽdo ſed docendo a ſapiẽtia vſqȝ ad timorẽ deſcendit: ſic
nos: nõ ſuperbiẽdo ſed pficiẽdo a timore vſqȝ ad ſapientiã
Eccl.j. oportet aſcẽdere. Initiũ eñ ſapiẽtie timo: dñi. Ipſa eſt ei
illa cõuallis ploratiõis: de qua pſalm⁹ dicit. Aſcẽſiones in
pſ.lxxxiij corde ei⁹ diſpoſuit in cõualle ploratiõis. Per conuallẽ qp
pe humilitas ſignificaƚ. Quis eſt aũt hũilis: niſi timẽs deũ
Et eo timore ↄterẽs co: in lachrymis cõfeſſionis ꝛ penitẽ-
Pſalm.l. tie. Qꝛ co: contritũ ꝛ humiliatũ de⁹ nõ ſpernit. Sed non ti
meat: ne in cõualle remaneat. In ipſo eñ corde ↄtrito ꝛ hu
miliato qð de⁹ nõ ſpernit: aſcenſiones per quas in illũ aſſur
gerem⁹ ipſe diſpoſuit. Nã ita pſalm⁹ dicit. Aſcenſiones in
corde eius diſpoſuit in cõualle ploratiõis: i loco quẽ diſpo
ſuit. Ubi ſũt aſcẽſiones? In corde inqt. Sȝ vnde aſcendẽ
dũ eſt? Utiqȝ a cõualle ploratiõis. Et quo aſcẽdendũ eſt?
In locũ inquit quẽ diſpoſuit. Quis iſte loc⁹ eſt: niſi qetis ꝛ
pacis? Ibi eñ eſt illa clara ꝛ que nũqȝ marceſcit ſapientia.
Unde ad nos exercitãdos quibuſdã doctrine gradib⁹ de
Eſaie.xj. ſcẽdit eſaias a ſapiẽtia vſqȝ ad timorẽ. A loco ſcȝ ſempiťne

pacis vſqȝ ad cõuallẽ ploratiõis: vt nos in ↄfeſſione penitẽ
tie dolẽdo, gemẽdo, flẽdo nõ remaneam⁹ in dolore ꝛ gemi
tu ꝛ fletu: ſed aſcendẽtes ab iſta conualli in montẽ ſpiritalẽ
vbi ciuitas ſancta hieruſalẽ mater nr̃a eterna fecũdata eſt
impturbabili leticia pfruamur. Ergo ille cũ ꝑpoſuiſſet ſa- C
piẽtiã: lumẽ ſcȝ mẽtis indeficiẽs: adiũxit intellectũ: tanqȝ
querẽtib⁹ vnde ad ſapientiã veniretƚ: reſponderet: ab intel-
lectu: vnde ad intellectũ a cõſilio: vnde ad cõſiliũ a fortitu-
dine: vnde ad fortitudinẽ a ſciẽtia: vnde ad ſcientiam a pie
tate: vnde ad pietatẽ a timore. Ergo ad ſapiẽtiã a tiore: qꝛ
initiũ ſapiẽtie timo: dñi. A cõualle ploratiõis vſqȝ ad mõ Eccl.j.
tẽ pacis. Beati eñ paupes ſpiritu: qm̃ ipſoꝝ eſt regnũ ce- Mat.v.
loꝝ. Ipſi ſunt in cõualle humiles: ipſi in tremore co: contri
tum ꝛ humiliatũ ſacrificãt deo. Unde aſcendũt ad pietatẽ
vt nõ reſiſtant volũtati eius: ſiue in ſermonib⁹ ei⁹ vbi nõ ca
piũt ſenſum ei⁹: ſiue in ordine ipõ ꝛ gubernatione creature
cũ pleraqȝ aliter accidũt q̃ priuata hoĩs volũtas expoſcit
Ibi qppe dicẽdũ eſt. Uerũ non qð ego volo: ſed qð tu vis mat.xxvj
pater. Beati eñ mãſueti: qm̃ ipſi hereditate poſſidebũt ter Mat.v.
rã. Nõ terrã morientiũ: ſed terrã de qua dictum eſt. Spes
mea es tu: portio mea in terra viuentiũ. Ab iſta quippe pie Pſ.cxlj.
tate merebunƚ ſciẽtie gradũ: vt nouerint nõ ſolũ mala pte-
ritoꝝ peccatoꝝ ſuoꝝ de quib⁹ in primo gradu penitẽtie do
lore fleuerũt: ſed etiã preſentia ꝛc. In chriſto videƚ fuiſſe di
uinitatis. Porro ſi fides dñm natũ credit in carne: deo nõ D
dubitet eẽ vtrũqȝ poſſibile vt ꝛ corp⁹ maioris etatis nõ reſe
rato aditu dom⁹ int⁹ poſitis preſentaret: ꝛ ſpõſus ĩfans de
thalamo ſuo: hoc eſt vtero ꝟginali illeſa matris virginita-
te pcederet. Illic naqȝ dei fili⁹ humanã ſibi dignat⁹ eſt cõ
iungere naturã: vt ſibi capiti imaculato imaculatã ↄſocia
ret eccliam: quã paul⁹ apoſtol⁹ virginẽ vocat: nõ ſolas ĩ ea
cõſiderans corpe virgines: ſed incorruptas deſiderãs om
niũ mẽtes. Deſpõſaui inqt vos vni viro virginẽ caſtam ex ij.Cor.xj
hibere xp̃o. Ergo ꝛ eccľia imitãs dñi ſui matrẽ: qm̃ corpo-
re nõ potuit mẽte: th̃ ꝛ mater ꝛ virgo eſt. Nullo itaqȝ modo
virginitatẽ matris ſue naſcẽdo xp̃s ademit: q̃ eccleſiã ſuã
de fornicatiõe demonũ redimẽdo virginẽ fecit. Ex cui⁹ in
corrupta ꝟginitate pcreate virgines ſancte q̃ terrenas nu
ptias ↄtẽnẽtes eſſe etiã carne virgines elegiſtis gaudẽtes
celebrare ſolẽniter hodierno die virginis partũ. Ille quip E
pe eſt nat⁹ ex femina: q̃ nõ eſt a maſculo ſat⁹ in femina. Qui
vobis attulit qð amaueritis: matri nõ abſtulit qð amatis.
Qui ſanat ĩ vobis qð extraxiſtis ex eua: abſit vt viciaret qð
dilexiſtis ĩ maria. Illa igiƚ cui⁹ veſtigia ſancta ſectamini ꝛ
vt cõciperet cũ viro non manſit: ꝛ vt pareret virgo pmãſit
Imitamini eã quãtũ poteſtis: nõ fecũditate: qꝛ hoc nõ po-
teſtis ſalua virginitate. Sola vtrũqȝ potuit que oĩpoten
tem peperit: qui ꝛ vtrũqȝ poſſe ↄceſſit. Solũ eñ vnicũ dei fi
lium: iſto vnico incorrupto partu fieri oportebat hoĩs filiũ
Nec th̃ ideo nõ eſt vobis aliquid xp̃s: qꝛ vnus eſt virginis
fili⁹. Nam ꝛ vos cũ ꝛ ſi filiũ edere nõ potuiſtis in carne: ſpõ
ſum th̃ inueniſtis in corde. Et talẽ ſponſum quẽ redempto
rem ſic teneat felicitas veſtra: vt peremptorẽ nõ timeat ꝟgi-
nitas veſtra. Qui eñ matris virginitatẽ nec corpali abſtu
lit partu: multomagis ĩ vobis eã ſpiritali ſeruat amplexu.

¶ In eodem feſto: de eo qð ſcriptum eſt in euan-
gelio ſm̃ Lucam Miſſus eſt angelus ꝛc. Ser- Luce.j.
mo.ij. In quo oſtendit quomodo Maria gratia
impleta eſt et eue culpa euacuata.

Adeſt nobis dilectiſſimi: optat⁹ dies beate ac ve- Ser.xviij
nerabilis ſemꝑ virginis marie. Ideo cũ ſumma A
exultatiõe gaudeat terra noſtra: tãte virginis il
luſtrata die ſolẽni. Hec eſt eñ flos campi: de quo
ortum eſt precioſum lilium cõuallium: per cuius partũ mu
tatur natura protoplaſtorum: deletur culpa. Preciſum eſt
in ea illud eue infelicitatis elogium: quo dicitur. In dolore Gen.iij.
paries filios tuos: quia iſta ĩ leticia dominũ peperit. Eua
eñ luxit: iſta exultauit. Eua lachrymas. Maria gaudiũ in
ventre portauit. Quia illa peccatorem: iſta edidit ĩnocentẽ
Uirgo qppe genuit: quia virgo concepit. Inuiolata pepe-
rit: quia in cõceptu libido nõ fuit. Utrobiqȝ miraculũ: et ſi
ne corruptiõe grauida: ꝛ ĩ partu virgo puerpera. Deſcẽdit

angelus de celo miſſus a patre deo in noſtre redēptiōis ex
Luce.j. ordium:ad beatā ſalutando mariam:Aue ait gratia plena
dominus tecum. Jmpleta eſt ergo gratia:⁊ eue vacuata eſt
culpa. Maledictio eue:in benedictionē mutat Marie. Aue
inquit gratia plena:domin⁹ tecum. Tecum domin⁹ in cor
de:tecum in ventre:tecum in vtero:tecum ī auxilio. Gratu
lare beata virgo:chriſt⁹ rex e celo ſuo īcarnat in vtero tuo:
ex ſinu patris in vterum dignat deſcēdere matris. Benedi
cta tu inquit in mulierib⁹:que vitam ⁊ viris ⁊ mulierib⁹ pe
periſti. Mater generis noſtri penā intulit mundo genitrix
domini noſtri ſalutē attulit mūdo. Auctrix peccati eua:au
ctrix meriti Maria. Eua occidēdo obfuit:maria viuificā
do profuit. Jlla percuſſit:iſta ſanauit. Pro inobediētia em̄
B obediētia cōmutatur:fides pro perfidia compenſat. Leta
igitur Maria geſtat infantē:exultans amplexat filiū:por
tat a quo portabat. Nec fortuitu vt fingūt ſabelliani repe
rit paruulū:ſed decurſis nouē mēſib⁹ peperit xp̄m. Plau
dat nūc organis maria:⁊ inter veloces articulos tympana
puerpere cōcrepent. Concināt letantes chori: ⁊ alternanti
bus modulis dulciſona carmia miſceant. Audite igit quē
Luce.j. admodū tympaniſtria noſtra cantauerit. Ait em̄. Magni
ficat anima mea dominū. Et exultauit ſpirit⁹ me⁹: in deo
ſalutari meo. Qꝛ reſpexit humilitatē ancille ſue: ecce enim
ex hoc beatā me dicēt omnes generationes. Quia fecit mi
hi magna qui potens eſt ⁊c̄. Cauſam igit inualeſcētis erra
ti:miraculū noui partus eiicit:⁊ eue planctū marie cantus
C exclusit. Deniqꝫ poſt illi⁹ benedicibile angeli preſagiū: dū
tacita ſecū virgo mentis altercatione confligit:qualis eſſet
iſta ſalutatio:nuncius interim celeſtis exequit. Ne timeas
maria:inueniſti gratiam apud dominū. Ecce concipies in
vtero ⁊ paries filium:⁊ vocabis nomen eius ieſum. At illa:
Quomodo inquit fiet iſtud: quoniā virū nō cognoſco? Et
angelus ad eam. Spiritusſanctus ſuperueniet in te:et virt⁹
altiſſimi obumbrabit tibi. Jdeoqꝫ qđ naſcet ex te ſanctum
vocabitur filius dei. Jam audiſti quomodo fiet hoc:reſpō
de nunc verbum. Vtā quid tricas mūdo? Audiſti quomo
do fiet hoc:qꝛ ſpiritusſanct⁹ ſuperueniet in te:vt prolem gi
gnas / ⁊ virginitatē non perdas:filiū proferas:⁊ poſt partū
incorrupta ꝑmaneas. O beata maria:ſeculum omne capti
uum tuū deprecat aſſenſum: te apud deum mundus ſue fi
dei obſidē fecit. Noli morari virgo:nūcio feſtinātér reſpon
de verbum et ſuſcipe filiū:da fidem ⁊ ſenti virtutem. Ecce
D inquit ancilla domini: fiat mihi ſm̄ verbum tuū. Nec mo
ra reuertitur nuncius:⁊ virginalem thalamum ingreditur
chriſtus. Efficit ſubito pregnans beata dei genitrix:et cū
cta per ſecula ꝑdicatur felix. Concepit mox ad credulitatē
verbi:virilis ignara ꝯſortij. Jmpletur vterus nullo huma
no pollutus amplexu. Extat itaqꝫ virgo cū cōcepit:virgo
grauida:virgo cū parit:⁊ virgo poſt partū. Preclara ergo
illa virginitas:⁊ glorioſa fecūditas. Exultat maria et ma
trē ſe leta mirat:⁊ de ſpiritu ſancto ſe protuliſſe gaudet:nec
quia peperit īnupta terretur:ſꝫ quia genuerit cū exultatio
ne miratur. Gaudeam⁹ ergo ⁊ nos fratres in die annuncia
tionis que per angelū hodie facta eſt ad aures virginis:q̄
dū deſponſaretur fabro:celi nupſit architecto. Promittit
em̄ ei fili⁹ per viſitationem ſancti ſpiritus. Hec illa audiēs
gaudet:cupitqꝫ effici mater. Quid igitur mirū ſi ſine corru
ptione naſcitur:qui de ſanctificatione concipitur? Nō enī
decebat vt ille q̄ nobis afferebat ſalutē:matri preriperet in
tegritatis dignitatē. Nā qui terra mari celoqꝫ non capitur
E intra vni⁹ corpuſculi membra ſuſcipitur. Hec eſt illa noui
Hie.xxxi. tas. Hieremie prophete vaticinio prenūciata. Faciet inq̄t
domin⁹ nouum ſuper terram:femina circundabit virū. O
femina ſup feminas benedicta:que virū omnino nō nouit:
⁊ virū ſuo vtero circūdedit. Circūdat vir maria angelo fi
Gen.iij. dem dādo:qꝛ eua perdidit virū ſerpenti conſentiēdo. Sa
lutat angelus puellā viri ſalutationis ignarā. Terret vir
go nouitate verbor. Ad quā angel⁹ (vt ſuperi⁹ pretulim⁹)
dixit. Ne timeas Maria:inueniſti em̄ gratiam apud domi
Luce.j. nū. Ne inquit a cōſpectu meo terrearis mater dn̄i mei:ego
cōceptionis tue miniſter adueni: nō vt virginitatē amitte
res interueni. Jpſe me miſit ad te: q̄ eſt naſcitur⁹ ex te. Cō
cipies em̄ ⁊ paries filiū: nō cuiuſlibet meriti hoīem:ſed to

tius ſeculi ſaluatorē. Recole Maria ī libro Eſaie ꝓphete Eſa.vij.
virginē quā parituā legiſti:et gaude atqꝫ exulta: qꝛ tu eſſe
meruiſti. Tu ibi prefigurata es virgo. Tu ecce ꝯcipies in Mat.j.
vtero:nō de viro:ſed de ſpiritu ſancto:⁊ grauida eris ⁊ īcor
rupta ꝑmanebis. Paries quidē filium: ⁊ virginitatis non
patieris detrimentū. Efficieris grauida ⁊ eris mater ſem
per intacta. Sēties pōdera vētris:⁊ pudorē nō perdes ca
ſtitatis. Jntumeſcēt vbera tua:⁊ ītacta manēt genitalia tua
At illa dixit. Ecce ancilla dn̄i:fiat mihi ſm̄ verbum tuū. O Luce.j.
felix obedientia. O inſignis gratia:que dum fidē dedit hu F
militer:celi in ſe opificem corporauit. Jmpleuit in ea domi
nus:qđ dudum ꝑdixerat. Obedientiā inquit malo q̄ ſacri Oſee.vj.
ficiū:et ſcientiā dei plus q̄ holocauſta. Hec fuit vera obe
dientia omni ſacrificio gratior:hec volūtas cūctis hoſtijs
acceptior:hinc ꝓmeruit gloriam:quā ipſa poſtmodū hau
ſit. Ecce ait. Ex hoc beatā me dicēt omnes generationes. Luce.j.
O beata maria:quis tibi digne valeat iura gratiar ac lau
dū preconia repēdere:que ſingulari tuo aſſenſu mundo ſuc
curriſti ꝑdito? Quas tibi laudes fragilitas humani gene
ris perſoluat:que ſolo tuo cōmertio recuperādi aditum in
uenit? Accipe itaqꝫ quaſcūqꝫ exiles:quaſcūqꝫ meritis tuis G
īpares gratiarū actiones:⁊ cū ſuſceperis vota: culpas no
ſtras orādo excuſa. Admitte noſtras preces intra ſacrariū
exauditionis:⁊ reporta nobis antidotum recōciliationis.
Sit ꝑ te excuſabile qđ ꝑ te īgerim⁹:fiat īpetrabile qđ fida
mēte poſcim⁹. Accipe qđ offerim⁹:redona qđ rogam⁹:ex
cuſa qđ timem⁹:qꝛ tu es ſpes vnica peccatorū:per te ſpera
mus veniam delictorum:et in te beatiſſima:noſtrorum eſt
expectatio premior. Sancta maria ſuccurre miſeris:iuua
puſillanimes:refoue flebiles. Ora pro populo:īterueni pro
clero:intercede ꝓ deuoto femineo ſexu. Sentiant oēs tuū
iuuamen:quicūqꝫ celebrant tuam cōmemorationem. Aſſi
ſte parata votis poſcentiū:⁊ repende omnib⁹ optatum effe
ctum. Sint tibi ſtudia aſſidue orare ꝓ populo dei: que me
ruiſti benedicta redemptorem ferre mūdi:q̄ viuit ⁊ regnat
in ſecula ſeculorum.

¶ Jn eodē feſto Sermo.iij. Jn quo oſtendit cur pro genere humano chriſtus mori voluit:cū per ſapientiam vel potentiam potuiſſet liberaſſe.

Corruptū peccatis originalib⁹ ⁊ actualib⁹:mūdū Ser.xix.
mundi conditor ſecreto ⁊ mirabili ꝯſilio ꝑ myſte B
riū verbi īcarnati eiuſdē mūdi lapſum voluit re
parare:q̄ eo v̄bo quo potuit de nihilo cūcta crea
re potuit q̄ ꝑdita fuerant reformare. Jpſe nāqꝫ dixit ⁊ facta
ſunt:ipſe mādauit ⁊ creata ſunt. Hāc ei⁹ potentiā nō credi Ps̄.xxxij
mus īminoratā:nō credim⁹ īmutatā: apud quē nō eſt trāſ Jacobi.j.
mutatio nec viciſſitudinis obūbratio: quo minus eſſet po
tens ⁊ ſapiēs in reformādo:q̄ fuerat in plaſmādo. Omnipo Ps̄.xxiiij
tētis quippe figuli man⁹:cui⁹ vniuerſe vie miſericordia ⁊ ve
ritas q̄ lutū de t̄ra leuatū rationalis nature dignitate ſubli
mauerat:ſic voluit ruina vaſis fragil reformare vt nec pec
catū hoīs dimitteret īpunitū qꝛ iuſt⁹ ē:nec īſanabile: qꝛ mi
ſericors ē. Si tm̄ iuſt⁹ eſſet:cui⁹ ſapiētia attingit a fine vſqꝫ
ad finē fortit ⁊ diſponit oīa ſuauiter :potuit ſua fortitudīe Sapi.viij
aduerſus ſeductorē gn̄is humani ꝯtēdere/ ⁊ ouē ꝑditā ad Luce.xv.
gregē reductā ſuo dn̄o reſtituere. Sꝫ hoc mō videt eminē
tiā tm̄ ſue virtutis oſtēdiſſe:nō medicinalē miam impēdiſ
ſe redēptis:nec appareret quāta charitate creator creaturā
diligebat:a qua ſe diligendū eſſe multiplici bn̄ficio expete
bat:quaten⁹ miſer hō ꝑcedente gr̄a obtineret etiā ꝑ meri
tū:qđ ei male merito repēdebat indebitū. Qđ ergo dei ſa
piētia potuit facere ſapiēter ⁊ fortiter: voluit facere ſuauit
vniēs ſibi infirmitatē carnis nr̄e quā ꝑmo in ſe ſanaret:⁊ ꝑ
hac qſi medicinalē ꝯfectionē gn̄i hūano ſanitatē reſtitue
ret: nō q̄ nō potuerit aliē fieri q̄tū ad peritiā ⁊ potētiā me
dici:ſꝫ qꝛ nō potuit cōmodi⁹ antidotū ꝓcurari q̄tū ad cō
plexionē egroti. Qđ ei infirmū eſt dei forti⁹ eſt hoīb⁹:⁊ qđ j.Cor.j.
ſtultū eſt dei ſapiēti⁹ eſt hoīb⁹. Hec cauſa nobis ſpecialis B
eſſe videt cū dei fili⁹ hoīem īduere voluerit ⁊ īter hoīes cō
uerſari:vt mortalitatē quā a nobis accepit moriēdo ſupa
ret ⁊ naturā noſtrā ſupra ꝑme origis dignitatē reparā ſecū
ad īmortalitatē reuocaret: vt eo ſequeretur humilitas gre

Annotatō gis:quo ꝓceſſit celſitudo paſtoris. Sic radius ſolis humo
nūcralis rem quē ad ſe trahit exſiccat:ipſe tamē virtutē ſui caloris
ordinis ⁊ ſplēdoris nec minorat/nec imutat. Sic ignis materiā quā
ſermonū aſſumit in ſe cōuertit: naturā vero ſuā ideo nec mutat/nec
huiꝰ opis minuit. Multo fortius ille ignis de quo dicit. Deus noſter
Deut.iiij. ignis ꝯſumēs eſt: mortalitatē noſtrā in ſe aſſumpſit: ⁊ inde
gratia ſanitatis totū corpꝰ reſumpſit. Mirabile et incōpa-
rabile genꝰ medicine:ꝓpter quā medicꝰ voluit egrotare:⁊
egrotos qbꝰ ſalutis remediū ꝓcurabat: ſua decreuit infir-
mitate ſanare. In h apparet ꝙ incōparabili charitate nos
dilexerit:qꝛ i eo ꝙ deſertores ſuos ꝗſiuit:ſemen abrahe ap-
Heb.ij. prehēdit:errantes reduxit:ſaucios curauit:nihil ſibi addi-
dit. Nō eſt inde factꝰ altior:nō eſt factꝰ inde beatior. Tota
hec diſpēſatio nr̄e vtilitati cōſuluit:noſtre ſaluti militauit:
ij.Tim.ij. diuine potētie nil cōtulit. Nā et cū eſſemꝰ vaſa cōtumelie:
Rom.ix. oīpotentis figuli manū effugere nō potuimꝰ:vtebat vaſis
ire ꝓut volebat ad manifeſtationē ſue glorie. Sic ei dictū
Exo.ix. eſt pharaoni. In hoc ipſum excitaui te vt oſtendā in te vir-
tutē meā:⁊ annūciet nomē meū in vniuerſa terra. Nōne et
demones cū a dn̄o eijcerent de corporibꝰ obſeſſis dn̄m glo
Mat.viij. rificabāt qn̄ dicebāt. Quid nob ⁊ tibi ieſu fili dei viui:quid
veniſti ante tēpꝰ torqre nos? Cōſtat ḡ ex his ⁊ huiuſmodi
alijs:qꝛ diuina virtꝰ nr̄a repatione nō eguit: ſed tn̄ ea boni-
tate q nos cōdidit:eadē nos reformare voluit:⁊ ad h medi
camen nūꝗ forte poſuit:ſed ꝙ lenius cōplexioni egrotātis
C cōpetere perſpexit appoſuit. Solent ꝗppe medicine periti
egritudines qs curādas ſuſcipiūt aliqn curare ꝑ cōtraria:
aliqn ꝑ ſimilia. Hoc fecit dn̄s noſter ieſus chriſtꝰ: ſua pau-
pertate nos ditās:ſua hūilitate nos ſubleuās:ſua īfirmita-
te nos ſanās:ſua morte nos viuificās. Sic ratiōe medicine
ſicca humidis:humida ſiccis: calida frigidis opponūtur:
⁊ minꝰ fortia cōtraria a fortioribꝰ cōtrarijs ſupuenientibꝰ
ſuperant. Simili rōne:ſimilia ſimilibus apponūtur: cū ſm
quātitatē vulnex vel tumorū mēſurat longitudo vel latitu
do epitematū. Sic ſcorpionū carnes oleo cocte ꝑcuſſioni-
bus medent ſcorpionū: ſic tiriaca de ſerpētis carne confe-
cta: morſibꝰ ſerpētinis occurrit:⁊ potiones veneno īfectas
in potu ſumpta expellit. Ad hāc ſiītudinē medicus noſter
mortē carnis nr̄e de ſerpēte venientē: carnis ſue morte ſa-
nauit:⁊ ad īmortalitatis ſue ſpeciē in tpe reſtitutionis cō-
D plendā reformauit. Ubi diligētiꝰ attendendū eſt: ꝙ mors
Gen.iij. q ꝑ lignū venit:ꝑ lignū ſuperata eſt. Et ipa ligni forma lō-
Ephe.iij. gitudini/⁊ latitudini/⁊ altitudini hūani corporis ꝯfigura
ta eſt:quox ſicut totū corpꝰ motū eſt vt manꝰ ad vetitū ex
ij.Retrac. tenderet:ita corpꝰ ꝑ oīa mēbra ſua in cruce diſtenderet: et
xxxvj. totū qd reatu paterni delicti ꝯfractū fuerat: hoc emplaſtri
malaxatione ꝯſolidaret. Sed huic medicamento ꝑ ſimilia
cōpoſito:admixtū eſt ⁊ medicamētū factū ꝑ oppoſitū. Nā
hic ſanauit obediētia:qd ibi corruperat īobediētia. Et qd
ibi cōtaminauit gule oblectamētū:hic reformat crucis tor-
E mentū. Continet in hac crucis figura altiꝰ ſacramentū:qd
quāto eſt altiꝰ:tāto attēdendū diligētiꝰ. Intelligit nāꝗ in
latitudine crucis dilectio ꝓximi: q nō tm̄ vſꝗ ad amicos:
In li.i.ho- ſed etiā extēdēda eſt vſꝗ ad diligēdos amicos. Intelligit
mel.iij. quoꝗ in eiuſdē lōgitudine:lōga ⁊ ꝑſeuerans laborū et ꝑſe
cutionū ſuſtinētia:quā patiēter ferre debet ad patriā ſuſpi
rans nr̄a ꝑegrinatio:tā ꝓ dilectione ꝓximox ꝙ ꝓ exhibi-
tione oīm bonox opex. Figurat ſimili ratione in altitudi-
ne eiꝰ eminētia ſpei penetrās vſꝗ ad interiora velaminis:
Heb.vj. vbi viſiōe pacis ꝑfruent q hic a ciuibꝰ babylonie multipli-
Rom.viij citer exercent donec in libertatē glorie filiox dei a ſeruitu-
te corruptiōis huiꝰ liberent. Significauit hāc charitatis
latitudinē dn̄s ieſus i cruce caput ad oriētē erigēs:pedes
ad occidentē ſubmittēs:manꝰ ad aquilonē ⁊ auſtrū exten-
Joh.xiij. dens:vt adimpleret qd de ſe ante paſſionē ſuā ꝓdixerat. Cū
exaltatꝰ fuero a terra.i.cū crucifixus fuero:oīa trahā ad
meipſum.i.vocabo ad me totū mūdū. Hoc ſacramēto cru
iiij.re.iiij. cis ſanctꝰ heliſeꝰ ſunamitis filiū os ori:manꝰ ſuas manibꝰ
Num.xx. eiꝰ applicās orādo ſuſcitauit:⁊ viuū matri reſtituit. Eiuſ-
dem virtute ſacramēti moyſes in deſerto bis ſilicē vga ꝑ-
cuſſit:⁊ ſitiēti populo aquā de petra ꝓduxit. Bina quippe
percuſſio:duū lignox figurate intelligit in cruce facta com
pactio. Bis ḡ petra ꝑcutit:cū chriſtus de quo dicit apl's.
i.Cor.x. Petra aūt erat chriſtꝰ:in duobꝰ lignis crucis extēſus lan-
cea perforat. De hac petra aqua ꝓfluxit: cū ſanguis redē-
ptionis ⁊ aq̄ baptiſmatis:quibꝰ in nouū hoīem trāſforma
mur de latere xp̄i manauit. Preterea īter has crucis dimē- F
ſiones ſollerter attēdēda eſt crucis ꝓfunditas: qꝛ ꝓfundū
eſt myſteriū crucis:ī quo multox q ſapiētes dicebant inge
nia defecerūt:ꝙ hoc auſi ſunt reprehēdere: qd nō potuerūt
humana ratione ꝯprehēdere:videlicet cur verbū deo patri
coeternū oīa ꝯtinēs:oīa implēs i aſſumpto hoīe totū ſe cō
cluſit:⁊ tn̄ totū mūdū regere:cōplere ⁊ ꝯtinere nō deſierit:
nō ſatis ꝯſiderātes qd valet in minori: multo magis poſſe
valere i maiori:cū vox vna ⁊ tota de ore loquētis ꝓdeat:⁊
tota ad multox hoīm aures ꝑueniat. Qui de hac queſtiōe
ſcrupuloſiꝰ diſputāt:et tanꝗ clauſo oſtio ad parietem pal-
pāt:audiāt ꝓmū dicentē aplm̄. O homo tu qs es q reſpon- Rom.ix.
deas deo? Demū inteſcant ⁊ cū pietate pulſent vt aperiat
eis:⁊ iuſtū fuiſſe cōditorē in ꝯdēnando: ⁊ miſericordem in
redimēdo credāt:nec potuiſſe ſanari ſine miſcordia:qd iu
ſte ꝯdēnauerat oīpotētis iuſticia. Hinc conſequēter aduer G
tāt cur vſꝗ ad captiuati hoīs pauptatē ⁊ crucꝭ ignominiā
ſe humiliauerit diuina oīpotentia:q in paradiſo reū hoīem
cōdēnauerat iuſta ſentētia. Cū ei de ꝑpetrata a dn̄o argue
ret inobedientia:nō ſe humiliter vt culpa exigebat accuſa-
uit:ſed auctorē ſuꝑbe accuſauit dicēs. Mulier quā dediſti Gen.iij.
mihi:dedit mihi fructum ⁊ comedi. Hec dicēdo ſe putauit
excuſatū:⁊ creatorē mulieris cōditorēꝗ ad peccandū vix
traxerat īculpatū. Qui ſi humiliter ſe accuſaſſet:⁊ in aucto
rē ſuū culpā nō retorſiſſet:a paradiſo nō exulaſſet. Erat aūt
ꝯtra diuinā iuſticiā ſi reū impenitentē i priſtinū gradū re-
ſtitueret:⁊ non vſꝗ ad dignū penitētie fructū q vellet rōne
cōpelleret. Diuina itaꝗ ſentētia morti eſt iudicatꝰ:⁊ cū to
ta poſteritate q de lūbis eiꝰ erat ꝓceſſura: eiectꝰ ē de para-
diſo ⁊ erūnoſo ꝯdēnatꝰ exilio. Et qꝛ ſine penitētia in ſtatū
ſuū redire nō poterat:monēdus ⁊ admonēdꝰ erat ad peni
tētiā:vt reformaret volūtaria ⁊ ſubiecta humilitas qd cor-
ruperat male erecta iniqtas. Nō em̄ conueniēs erat:vt inui
tus traheret ad penitētiā q ſpontaneꝰ corruerat in penā:ne
ītidē ingratꝰ exiſteret ſue reformationi ſicut ingratꝰ extite
rat prime cōditioni. Prouiſum eſt igit tale medicamentū
quale ꝯueniebat egroto:ꝙ duritiā tumoris ſic emolliret vt
mole factꝰ ſponte mortiferx virus effunderet: dicente pſal-
miſta. Effundite corā illo corda veſtra: id eſt ꝑ confeſſionē Pſ.lxj.
eijcite de ꝯſcientijs veſtris oīa imūda. Qd ꝙdiu tardauit
facere mūdus:tādiu remāſit imūdꝰ. Ut ḡ hoc fieret miſit
medicꝰ noſter ꝓcones et teſtes ſuos ante ſe legiſlatores et
ꝓphetas:q corda auditox ad penitentiā ꝓpararent ⁊ ei in
tpe gratie teſtimoniū perhiberet. Uenit ipſe medicꝰ in tpe
plenitudinis publice:ꝓdicauit cauſam aduētꝰ ſui: factꝰ do
ctor medicine dicēs. Penitētiā agite: appropinqbit em̄ re Mat.iiij.
gnū celorū. Et item. Qui crediderit et baptizatꝰ fuerit ſal- Mar.xvj.
uus erit:hoc ꝯſiliū medicine acceperūt multi. Cōtēptoribꝰ
placuit adhuc magis ſibilus ſerpētis perimētꝭ: ꝙ ꝑſuaſio
medici redimentis. Filiꝰ adoptionis audiuit:⁊ obaudiuit
voci ꝓmittētꝭ q in paradiſo nō obedierat ꝓcepto mortē cō
minātis. Expleta diſpēſatione doctrine ſue:⁊ cecitate in iſ H
rael ex parte ꝑdurāte:tādē exhibuit ſe medicū ⁊ fecit de ſe Rom.xj.
ipō medicamētū. Exhibuit ſe ſacerdotē:⁊ fecit ſeipſum ſa
crificiū:vt cōpleret ad qd venerat:⁊ ꝓbaret quāta dilectio
ne dilexerat eos ꝓ quibꝰ corpꝰ ſuū in ara crucis offerebat.
Unde ⁊ i euāgelio ſuo ante ꝓdixerat. Maiorē charitatem Joh.xv.
nemo habet:ꝙ vt aīam ſuā ponat qs ꝓ amicis ſuis. Hinc
eſt qd apl's dicit. Cōmēdat charitatē ſuā deꝰ i nobis:qꝛ cū Rom.v.
īimici eſſemꝰ recōciliauit nos ſibi per mortē filij ſui. Et qꝛ
naturale eſt vt hoīes diligētes ſe diligāt:hac humilitate et
charitate humiliata eſt ⁊ liquefacta duritia mūdi: vt agno
ſceret bn̄ficiū ſue reparatiōis:q nō agnouerat excellentiā
ſue ꝯditionis. Unde pſalmiſta. Homo cū i honore eſſet nō
intellexit:cōparatus iumētis inſipiētibus:et ſimilis factꝰ pſ.xlviij.
eſt illis. Poſtꝗ vero ad ſe reuerſus eſt:⁊ ꝑ dilectionē redi-
mētis:⁊ eruditionē admonētis cognouit de quāta corru-
iſſet glīa:⁊ in quāta verſaret miſeria: expertꝰ eſt ꝙ magna
īdigeret miſericordia:⁊ ipletū eſt qd dicit pſalmiſta. Mul Pſ.xxv.
tiplicate ſunt infirmitates eox:poſtea accelerauerūt. Pre
dicata eſt exīn virtꝰ crucis per vniuerſum mūdū:q partibꝰ
ſuis per quattuor mūdi partes eſt extēſa:⁊ totū mūdū ſua

malaxatione cōplexata. Nec iā potuit mūd⁹ ex toto eſſe in
grat⁹: q̄ tāta fuerat charitate ſanat⁹. Crucifixus nr̄ a mor-
te ſurrexit/⁊ celos aſcēdit: crucē nobis i mēoriā ſue paſſio-
nis reliq̄t: crucē reliq̄t ad ſanitatē. Hoc ſignū pſidiū ē ami-
J cis: obſtaculū eſt inimicis. Hui⁹ crucis myſterio rudes ca
thezizant: eodē myſterio fons regn̄ationis ꝯſecrat: eiuſdē
cruc̄ ſigno p man⁹ īpoſitionē baptizati dona gratiaꝝ acci
piūt. Cū eiuſdē cruc̄ charactere baſilice dedicant: altaria
ꝯſecrant: altaris ſacramēta cū iterpoſitiōe diuicoꝝ ꝟborū
ꝯficiunt. Sacerdotes ⁊ leuite p hoc idē ad ſacros ordines
pmouent. Et vniuerſaliter oīa eccl̄iaſtica ſacra: in huius
Ps.cxliij. ꝟtute pficiunt. Qui h̄ mare magnū ⁊ ſpacioſum ī quo ſunt
reptilia quoꝝ nō eſt numer⁹: abſq̄ naufragio trāſire deſide
rat: crucē ſequat: crucē teneat: ⁊ eā nō deſerat donec ad opta
tū ſalut̄ portū puenīat. Hoc curſum noſtrū dirigit: hoc ad
agonē nos inſtruit: h̄ i luctamine adiuuat: h̄ ad victoriā p
uehit: h̄ ad coronā puehit: h̄ maleficia deſtruit: ⁊ oīa demo
nū machinamenta ad nihilū redigit. Et qd̄ faciebat in ter-
ris corporis xp̄i pſentia: hoc facit cū fideli inuocatiōe nois
xp̄i victorioſe cruc̄ inſignita memoria. Longū eſt p ſingu
la ꝟtutē cruc̄ exponere. Qui ꝟo i angaria xp̄i crucē portat
poterit plura de ei⁹ ꝟtute experimēto cognoſcere: q̄ poſſit
ſermo retexere/vel humana cogitatio comprehendere.

¶ Itē in eodē feſto Sermo. Uos inq̄ conuenio
o iudei ⁊c. q̄ inſert⁹ eſt in ſmone quarto de tēpo-
re inter. L. et. R. fo. ccxxxix.

¶ Item in eodē feſto. Sermo. Legimus ⁊ fideli
ter retinemus ⁊c. qui habetur inter ſermones de
tempore. Ser. ix. fo. ccxlij.

¶ De ſctis quorū feſta inter paſcha ⁊ penthecoſtē occurrūt.

De ſanctis philippo et iacobo.

¶ In feſto ſanctorum philippi et iacobi apoſto-
lorū. Homelia de eo qd̄ ſcriptū eſt ſm iohannem
Joh.xiiij. Non turbet cor veſtrū: incipiens Exigenda ⁊c. q̄
ſūpta eſt ex expoſitiōe doctoris. Tractatu. lxvij
fo. ccviij. Et ex ſermonibus de Uerbis dn̄i. liiij.
et ſequentib⁹. fol. lxvj. Et ex libro Quinquagin-
ta homeliarum. Ser. xxxiiij. fo. cxxvj.

De Inuentione ſancte crucis.

¶ In feſto inuētionis ſancte Crucis: Homelia
Joh.iij. de eo qd̄ ſcriptū eſt i euāgelio ſm iohannē. Erat
homo ex phariſeis ⁊c. incipiens. Nicodemus ex
his erat ⁊c. q̄ ſumpta eſt ex expoſitiōe doctoris
Tractatu. xj. fol. clij. col. j. Et ex ſermonibus de
Uerbis apl̄i. ſer. xiiij. fol. lxxxiij. Et ex libro qui-
quaginta homeliarum. iij. fo. cxiij.

¶ De ceteris ſanctis quoꝝ feſta eodē tēpore oc-
currūt: Homelia de eo qd̄ ſcriptū eſt in euāgelio
Joh.xv. ſm iohannem. Ego ſum vitis vera ⁊c. incipiens
Iſte loc⁹ euāgelicus ⁊c. q̄ ſumpta ex expoſitione
doctoris. Tractatu. lxxx. fo. ccxiij. col. j. Et ex ſer
monibus de verbis dn̄i. ſer. lix. fo. lxviij.

De ſancto Johanne baptiſta.

¶ In vigilia ſancti iohannis baptiſte: Home-
Luce.j. lia de eo qd̄ ſcriptū eſt in euāgelio ſm Lucā. Fu
it in diebus herodis regis iudee ⁊c. q̄ habet in li
bro Quinquaginta homeliarū. xliiij. fo. cxxxij.

¶ In feſto natiuitatis ſancti iohannis baptiſte.
Sermo. j. In q̄ oſ̄dit cur natalis ſancti iohānis
baptiſte ſingulari celebritate veneretur.

Ser.xx. B Poſt illū ſacroſctm̄ dn̄i natalis diē: nullius hoīm
natiuitatē legim⁹ celebrari: niſi ſoli⁹ btī Johis
baptiſte. In alijs ſctis ⁊ electis dei nouim⁹ illum
diē coli: q̄ illos poſt ꝯſūmationē laboꝝ ⁊ deuictū
triūphatū q̄ mūdū i ppetuas eternitates pñs hec vita par
turit. In alijs ꝯſūmata vltimi diei merita celebrant: in hoc
etiā pma dies ⁊ ipa ēt hois initia ꝯſecrant: p hac abſq̄ du-
bio cā: q2 p hunc dn̄s aduētū ſuū: ne ſubito hoīes iſperatū
nō agnoſcerēt voluit eſſe teſtatū. Johānes aūt figura fuit
veteris teſtamēti: ⁊ in ſe formā ptulit legis. Et iō iohes p-
nūciauit ſaluatorē: ſic lex grām pcucurrerit. Qd̄ aūt nōdū
nat⁹ de ſecreto materni vteri pphetauit: ⁊ expers lucis iā
teſt̄ eſt ꝟitatis: h̄ eſt itelligēdū q̄ latēs ſub velamine ⁊ car
ne littere: ⁊ redēptorē mūdo ſpū pdicauit: ⁊ nob dn̄m nr̄m
de q̄dā legis vtero pclamauit. Ergo q2 iudei errauerūt a
vētre. i. a lege q̄ a xp̄o grauida erat. Errauerūt a vētre locuti Ps.lvij.
ſūt falſa: iō hic venit in teſtimoniū: vt teſtimoniū phiberet Joh.j.
de luie. Qd̄ aūt Johes in carcere ꝯſtitut⁹ ad xp̄m diſcipu B
los ſuos ordinat: lex ad euāgelia trāſmittit. Que lex iuxta Mat.xj.
typū Johis q̄ſi ignorātie clauſa carcere i obſcuro ⁊ i occul
to iacebat: ⁊ iudaica cecitate ſenſus itra lr̄am tenebat iclu
ſus. De h̄ beat⁹ euāgeliſta ploquit. Ille erat lucerna ardēs Joh.v.
id ē ſpūſſancti igne ſuccēſus: vt mūdo ignorātie nocte poſ-
ſeſſo: lumen ſalut̄ oſ̄deret: ⁊ q̄ſi iter dēſiſſimas delictoꝝ te-
nebras ſplēdidiſſimū iuſticie ſolē: luc̄ ſue radio demōſtra-
ret: ⁊ de ſeipſo dicēs. Ego vox clamātis in deſerto. Uidea Mat.iij.
mus in quo deſerto. i. i gētiliū populo. Uacua em̄ tiore dei
pectora: ⁊ ſpūſctō carētia: deſerto ſqualētis heremi ꝯparant
Deſert⁹ em̄ erat hic mūd⁹ ab oī cultura fidei ⁊ timoris dei
⁊ pctōꝝ ſpinis obſit⁹ ſqualebat tāq̄ ager incult⁹: ⁊ nullam
penit⁹ bonoꝝ opꝝ fecūditatē attulerat: nullum imbrē grē
ſpiritalis acceperat. Mittit beat⁹ Johes q̄ eū p ppheticā
atq̄ aplicā pdicationē annūciādo pniam: q̄ſi rudē cāpū p
ſcinderet: fecūdaret ⁊ excoleret: diuini ꝟbi ſeminib⁹ ipleret
⁊ ad maturā frugē. i. ad regn̄ationis grām pparaſet. Iā il- C
lud quāte glīe eſt: qd̄ zacharie ſacerdoti ſeni ⁊ elizabeth ſte Luce.j.
rili a gabriele. i. ab illo angelo pmittit a q̄ marie natiuitas
dn̄i nūciat: ⁊ q̄ſi ex aliq̄ ſilīs dn̄i pmittit fili⁹ ſterilis ante fi-
liū ꝟginis: neſcio qd̄ maius miraculū ipſa natiuitate decla
rās. Inſperata ꝓle poſteritas muneraf: q2 nouo partu erat
munerāda ⁊ ditāda ꝟginitas. Premittit ante ieſum xp̄z io
hānes: q̄ſi teſtamētū vet⁹ ante nouū. Ut dies diei eructet Ps.xliiij
ꝟbū: ⁊ ſacramentoꝝ obſcura pfunditas euidētiorib⁹ noue
doctrine myſterijs reuelet. Premittit q̄ lucerna ante ſolē: D
ſeru⁹ an̄ dn̄m: amic⁹ an̄ ſpōſum: pco ante iudicē: vox an̄ ver Mat.iij.
bū. Et iō de ſe dicit. Ego vox clamātis i deſerto. Quid eſt
q̄ beat⁹ Johes vocē ſe eſſe dixit. i. q2 verbi annūciator ⁊ p
dicator erat. Hic iā ſollicite req̄ram⁹: q̄d iter ꝟbū ſit et vo
cē. Scripture ſctē ꝟbū eſſe diffiniūt: qd̄ intra animi ſilētiū
mēte ꝯcipim⁹. Uerbū eſſe diffiniūt ipam cogitationē q̄ ad
huc itra ꝯſciētie ſecreta retinet: vocē ꝟo p quā ꝟbū pfert
i mediū. Vox ſon⁹ eſt index cogitatiōis: ꝟbū ꝟo ipa cogi
tatio. Sic eni q̄ ꝟbū corde ꝯcipim⁹ neceſſaria eſt vox q̄ſi
quoddā vehiculū ꝟbi: ⁊ quālibet ꝟbū ipm p oris ſonū ad
aliū trāſferam⁹: tn̄ illud itegrū etiā itra nos. i. clauſum a lo
quēte trāſfert: vt tn̄ i ſua ſede teneat. Ita ⁊ oipotēs pr̄ ſno Joh.j.
teſcere nobis volēs ſapiētiā ⁊ ꝟbū illud qd̄ ī pncipio erat Ps.xliiij
de⁹ apd̄ deū: ſic ipſe teſtat. Eructauit cor meū ꝟbū bonū:
btm̄ iohem q̄ſi vocē p quā ad nos ꝟbū ſuū pferret aſſūpſit
Qd̄ quidē ꝟbū de illa ſede ita ad nos deſcēdit: vt i ſinu. i. i
pfundo paterni pector̄ pmaneret: trena viſitās: ⁊ celeſtia
nō relinquēs. Hāc itaq̄ glīā beat⁹ iohes baptiſta nō de lō E
ginq̄ ſic reliq̄ pphete: ſed vicin⁹ ⁊ prim⁹ anteceſſit. Illi ad
uētū regis an̄ multa tpa pdicauerūt: alij dixerūt q̄nq̄ vētu
rus eſt: alij ecce cito venit: iſte aūt quē vētuꝝ pdixit: digito
oſ̄dit: ⁊ pphetiā ſuā p ipm quē annūciabat aſſiſtētē cōple- Joh.j.
uit. Adhuc itaq̄ i vtero matr̄ ſue ſpūſctō eſt replet⁹: ⁊ ſuā
ipſi⁹ natiuitatē pphetādo pueir. Ad ſilitudinē dn̄i ſctifica
tus an̄q̄ nat⁹: itra viſcera exultās: ⁊ ſaluatoris aduētū ma
terno ore ꝓteſtās Uere lucerna ardēs in q̄ tam ſingularis
grā diuine dignationis effulſit: vt iā tāq̄ affore redēptorē
ſctē genitric̄ voce narraret: ⁊ p eā velut p quādā ꝟitat̄ lu
cernā: nōdū i lucē plat⁹ oſ̄deret. Hic eſt ille q̄ noui et vete
ris teſtamēti idone⁹ mediator: ⁊ glīoſi agni dign⁹ oſ̄ſorq̄
dn̄m ſuū ⁊ annūciare vno tpe meruit et videre: vna eadēq̄
ſue natiuitat̄ etate ⁊ noua icipiēs/⁊ vetera ꝯcludēs. De pſo
na hui⁹ euāgeliſta teſtat. A dieb⁹ iohānis regnū celoꝝ vim Mat.xj.
patit. Nouim⁹ q2 familiariter mēs hūana in diuerſis hui⁹

Annotatō múdi illecebꝛis et cōcupiſcētijs deuicta fugit laboꝛē:expe
núeralis tit voluptatē:ꝛ vix adducit vt ꝯſuctudinē a ſe vite pꝛioꝛis
oꝛdinis excludat: ſed cū ceperit cogitare vltimi diei neceſſitatē:ac
ſermonū futuri iudicij pōdus:īcitata ꝛ ſtimulata vel ſpe p̄mij/vel ti
huiꝰ opis moꝛe ſupplicij:volūtariū bellū indicit paſſionibꝰ:ꝛ vim fa
cit pꝛiſtinis ſuis deſiderijs:ꝛ violēter ſe vincere ipſe contē
dit. Nō enī ſine violētia fieri poteſt: vt de abūdantia ꝛ deli
tijs ad famē ꝛ ſiti: ad abſtinētiā ꝛ crucē trāſeat: vt ſomno
pꝛiꝰ atq; ocio amicā carnē ꝯtritione vigilijſq; cōficiat. Nō
tn̄q; ſine violētia fieri pōt: vt vnuſquiſq; iracūdiā patiētia:
ſupbiā humilitate cōmutet:amoꝛe paupꝛtatis diuitiaꝝ ac
ſufficiētie affluētiā ſuperet:vinolētiā ſobꝛietate:luxuriā ca
ſtitate ꝯdēnet:ꝛ homo ſubito in virū trāſfoꝛmet pfectū:et
quodāmō alter reddat ex altero: ac ſic a talibꝰ ꝑ violētiā
G regnū celeſte diripit. Duo aūt ſūt abſtinētie ꝛ crucis gene
ra:vnū coꝛpoꝛale:aliud ſpiritale. Vnū a potu atq; epul tē
perare appetitū gule:a delectatōibꝰ/ꝛ molliſſimis ſuauita
tibꝰ coercere: ab his que ꝑ tactū ꝛ guſtū viſumq; decipiūt
ſenſum viriliter reuocare:ac violēter abſtrahere. Alteꝝ ab
ſtinētie ꝛ crucis genꝰ eſt p̄cioſiꝰ atq; ſublimiꝰ: motꝰ animi
regere:ꝛ pturbatiōes illius modeſtie trāquillitate placare:
ire ac ſupbie īpetꝰ q̄ſi ferā beſtiā refrenare: litigare q̄tidie
ꝯtra vitia ſua:increpare ſe q̄dā cēſura auſteritatis ꝛ ꝟtutꝭ:
ꝛ rixā quodāmodo cū hoīe interioꝛe ꝯſerere. Pꝛecioſa in
cōſpectu dei ꝛ gl'ioſa crux: cogitationes malas ī poteſtatē
redigere:volūtates ꝓpꝛias abnegare:eaſq; īteriori exami
natiōe diſcutere:ꝛ regētis īperio ſubiugare. A ſmone atq;
opere quo aīa ledit tāq; a cibis noxijs abſtinere:et ſenſum
ab his q̄ ꝯtria ſūt ſpiritali tēperātia ſobꝛiū cuſtodire. Hec
q̄ facit:ꝓrupto paſſiōis muro: violēter ad celoꝝ regna ꝯſcē
dit. Vim itaq; ſibi factura eſt aīa: vt palmā laboꝝ quā ſibi
ſubtrahi multis īimicis aduerſantibꝰ ſentit:viribꝰ ꝯtēdat
eripere. Neceſſe ḡ eſt cū ſūmo laboꝛe ex h̄ mūdo rapere pal
mam ſalutis: ꝛ q̄ſi excūbātibꝰ et circūeūtibꝰ hoſtibꝰ obſeſ-
ſos ꝑuigili intētione fructꝰ decerpere: ꝛ p̄dā a theſauro vir
tꝰ velut de medio abꝛeptā ſeculi huiꝰ icēdio repoꝛtare. Eſt
H ꝛ aliud direptiōis genꝰ: qn̄ aliis ꝓmiſſa ꝛ oblata diripimꝰ.
Saluatoꝛ ad hoc vel maxime ſuſcepta incarnatione deſcē
derat:vt iudeoꝝ populū iuſtificaret:ſicut ipſe in euangelio
loquit. Nō ſum (inq̄t) miſſus niſi ad oues q̄ perierūt domꝰ
Mat.xv. iſrael. Sed ꝛ diſcipuli ita icredulā ſynagoge plebem coar-
guebāt. Vobis (inquiūt) pꝛiꝰ opoꝛtuerat verbū dei loqui:
Act.xiij. ſed q2 vos indignos iudicaſtis eterne vite: ecce conuerti-
mur ad gētes. Ergo cū iudei munera ſibi parata reſpuerēt
publicani ꝛ pctōꝛes ex gētibꝰ crediderūt:ac ſic rapit eccl'a
ſynagoge regnū. Regnū eni noſtrū xp̄s eſt. Rapimꝰ itaq;
eū:cū a iudeis occidit:ſepelit a nobis. Rapimꝰ itaq; eū il-
lis doꝛmiētibꝰ:ſicut ipſi in euāgelio cōfitent. Dicite (inq̄t)
Matthei. q2 diſcipuli eiꝰ nocte venerūt:ꝛ furati ſunt eū nobis doꝛmi
xxviij. entibꝰ. Surgat ḡ q̄ doꝛmit:ne foꝛte xp̄m ꝑ negligētiā reſo-
lutꝰ amittat:dū mēs eiꝰ ī infidelitate ꝛ ī coꝛpoꝛe doꝛmitat
Rapit itaq; regnū celoꝝ:dū negat a domeſticꝭ ꝛ a gētibꝰ
adoꝛat. Rapit cū alijs ad ſalutē mittit ab alijs iuenit. Cū
enī ſui eū recuſant:ſuſcipiūt alieni. Inſectant ꝓpꝛij:cōple-
ctunt inimici qn̄ hereditatē ciuis reſpuit:peregrinꝰ inuadit.
Filiꝰ repudiat: ſeruꝰ recognoſcit. Adhuc et alio oꝛdine:re-
gnū celoꝛū vim patit:qn̄ illud hoīes acquirūt qd̄ angeli ꝑ-
diderūt:qn̄ illuc adoptati humiles aſcēdūt:vnde ſupbi ico-
le ceciderūt. Ergo cū iter tātos iuidos: iter tātos latrōes
ꝛ iuiſibiles īſidiatoꝛes viuamꝰ: quibꝰ tādē viribus celoꝛū
regna capiemꝰ. Quis inq̄ niſi obediēdo doctoꝛibꝰ:ꝛ vitijs
ꝛ iniuſticijs ex cupiditate naſcentibꝰ reſiſtēdo: deflēdo pec-
cata/ꝛ ea ieiunijs atq; elemoſynis redimendo?

¶ In eodē feſto Sermo.ij. In quo oſtendit qualiter iohannis natiuitas xp̄i cōparat natiuitati.

Ser.xxj. Natalē ſcti Johānis fres kmi hodie celebramꝰ
A qd̄ nulli vnq̄ ſctōꝝ legimꝰ fuiſſe ꝯceſſum. Soliꝰ
Luce.j. enī dn̄i ꝛ beati iohānis dies natiuitatꝭ in vniuer
ſo mūdo celebrat ꝛ colit. Illū eī ſterilis peperit.
illū ꝟgo ꝯcepit. In eliſabeth ſterilitas vincit:in beata ma
ria ꝯceptionis cōſuetudo mutat. Eliſabeth virū cognoſcē
do filiū genuit: maria angelo credidit ꝛ ꝯcepit. Hoīem cō-
cepit eliſabeth:hoīem ꝛ maria. Sed eliſabeth ſolū hoīem:
maria deū ꝛ hoīem. Quid ſibi ḡ vult iohēs? Unde iterpoſi
tus? vnde p̄miſſus? Magnꝰ igit iohānes:cuiꝰ magnitudi-
ni etiā ſaluatoꝛ teſtioniū ꝑhibet dicēs. Nō ſurrexit iter na- Mat.xj.
tos mulieꝝ maioꝛ iohāne baptiſta. Pꝛecellit ceteros:emi-
net vniuerſis. Antecellit ꝓphetas:ſupgredit patriarchas:
ꝛ q̄ſq; de muliere natꝰ eſt inferioꝛ eſt iohāne. Dicit foꝛtaſſe B
aliq̄s. Si inter natos mulierū iohānes maioꝛ eſt:maioꝛ eſt
ſaluatoꝛe. Abſit. Johānes enī natꝰ mulieris:xp̄s aūt virgi
nis natꝰ eſt. Ille coꝛruptibilis vteri ſinibꝰ effuſus eſt:iſte
īpollute ꝟginis floꝛe ꝓgenitꝰ. Ideo aūt cū iohānis natiui
te dn̄i generatio deputat:ne dn̄s extra ꝟitatē videat cōdi
tionis humane ſi cōparet hoībꝰ. Johānes p̄miſſus ē ante
deū. Tāta ī illo excellētia erat:tāta gratia vt ipſe putarꝰ ſit
chꝛiſtꝰ. Quid ḡ dixit de xp̄o? Nos oēs de plenitudine eiꝰ Joh.j.
accepimꝰ. Quid ḡ nos? Oēs ꝓphete: patriarche:apoſtoli
quotquot ſcti:ꝛ ante incarnationē p̄miſſi: vel ab incarnato
miſſi:oēs nos de plenitudine eiꝰ accepimꝰ. Nos vaſa ſumꝰ
ille fons eſt. Si ḡ intelligimꝰ myſteriū fratres mei. Johēs C
homo eſt:chꝛiſtꝰ deꝰ eſt. Humilit hō vt exaltet deꝰ:ſm il-
lud qd̄ de dn̄o ipſe iohānes dixit. Illū opoꝛtet creſcere:me Joh.iij.
aūt minui. Vt humiliaret homo:hodie natꝰ eſt iohānes:q̄
incipiūt decreſcere dies. Vt exaltet deꝰ eo die natꝰ eſt xp̄s
quo īcipiūt creſcere dies. Magnū ſacramētū fratres cha-
riſſimi. Ideo celebramꝰ natalē iohānis ſicut ꝛ xp̄i:q2 ꝛ ipſa
natiuitas plena ē myſterio: quo myſterio niſi hūilitatꝭ no-
ſtre:ſicut natiuitas xp̄i plena eſt myſterio altitudinis nr̄e?
Ergo ī hoīe minuamur vt ī deo creſcamꝰ. In nobis humi
liemur:vt in illo exaltemur. Humilit hūana p̄ſumptio:vt
creſcat diuina miſeratio. Nā huiꝰ rei ſacramētū etiā in paſ
ſionibꝰ amboꝛū īpletū eſt. Vt minuat hō: caput iohannis Mat.xiiij.
abſcidit:vt exaltet deꝰ: xp̄s in ligno ſuſpēdit. Quare autē Matthei
beatū iohānē dn̄s ꝛ ſaluatoꝛ nr̄ lucernā eē dixerit:ꝛ quare xxvij.
eū mitti ante ſe voluerit:breuiter ſi iubetis charitatꝭ veſtre D
auribꝰ intimabo. Pꝛemiſſus eſt enī velut vox ante ꝟbū:lu-
cerna ante ſolē:p̄co ante iudicē:ſeruꝰ ante dn̄m:amicus an
ſpōſum. Et q2 vniuerſum mūdū pctōꝝ tenebꝛe ꝛ nos īfide
litatꝭ oppſſerāt:ꝛ ſolē iuſticie aſpicere nō valebāt:beatꝰ io-
hānes q̄ſi lucerna p̄mittit:vt coꝛdis oculi q̄ lippitudine ini-
quitatis oppꝛeſſi fuerāt:magnū ꝛ veꝝ lumen videre nō po
terāt:ad lumen lucerne pꝛimū q̄ſi tenuem ſplendoꝛē videre
ꝯſueſcerēt: vt paulatim pctōꝝ nubilo remoto: ꝛ īfidelitatꝭ
humoꝛe digeſto: adueniēte xp̄o ab illo celeſti lumine ietifi-
cari poſſent potiꝰ q̄ retoꝛqueri. Sicut enī lippiētes oculos
ad vidēdū ꝓuocas:ſi exiguū ſplēdoꝛē lucerne oſtēderis:ꝛ
ampliꝰ crucias ſi lumē magnū ingeſſerꝭ: ita dn̄s ꝛ ſaluatoꝛ
noſter q̄ eſt lumen veꝝ:niſi pꝛiꝰ btm̄ iohēm velut lucernam
p̄mitteret:claritatē eiꝰ totꝰ mūdꝰ ſuſtinere non poſſet. Lo- E
quat iohānes ꝛ dicat. Ego vox clamātis in deſerto. Vox Mat.iij.
erat:q2 ꝟbi dei ſpū replebat. Sicut ſmo vocꝭ quodāmodo
miniſterio ac vehiculo ad audiētē a loquēte trāſmittit:ita
iohānes xp̄m ſonās ꝟbi erat miniſter ꝛ poꝛtitoꝛ. Sanctus
inq̄ iohānes typū in ſe legis q̄ xp̄m lōge ꝑ ſigna et indicia
mōſtrabat oſtēdit:ꝛ ideo miſit ad xp̄m duos de diſcipulis Mat.xj.
ſuis. Iſti duo diſcipuli a iohāne ad xp̄ꝫ miſſi: foꝛte duo po
puli ſunt:quoꝝ vnꝰ ex iudeis credidit:alter ex gentibꝰ. Jo
hānes dirigit ad xp̄m:lex mittit ad gr̄am:ꝛ ꝑ euāgelij fidē
veterē deſiderat aſtrui ꝟitatē. Nos ḡ fratres dilectiſſimi F
vt tā ſctām feſtiuitatē nō ſolū coꝛpoꝛali ſꝫ etiā ſpiritali cū
gaudio celebrare poſſimꝰ:ſm vires nr̄as ad dādas elemo-
ſynas ꝛ ad tenēdā cū oībꝰ pacē noſtros animos p̄paremꝰ
et ab oī ſcurrilitate vel turpiloquio nō ſolū noſmetipſos:ſꝫ
ꝛ oēm familiā noſtrā:ꝛ vniuerſos ad nos ꝑtinētes ꝓ amo-
re dei/ꝛ zelo ſctē diſcipline ꝓhibere totis viribꝰ laboꝛemꝰ:
nec ꝑmittamꝰ ſolēnitatē ſctām cantica luxurioſa ꝓferēdo
polluere. Tūc eni ꝓ nobis ſanctꝰ iohānes q̄cq̄d petierimꝰ
poterit obtiere:ſi nos feſtiuitatē ſuā pacificos: ſobꝛios:ca
ſtos:abſq; vllo turpiloquio cognouerit celebꝛare. Hec ḡ fra
tres chariſſimi ꝓ paterna ſollicitudīe ſuggero:nā deo ꝓpi
tio ita de vr̄a deuotione ꝯfido: q̄ nō ſolū voſipſos ſed etiā
oēs q̄ ad vos ꝑtinēt cū oī honeſtate caſtos ſobꝛioſq; ꝯſer-
uetis. Unde deo gr̄as agēs ſupplico:vt q̄ vobis dedit ea q̄
ſancta ſunt fideliter incipere: cōcedat vobis felicē perſeue-
rantiā cuſtodire:q̄ cū patre ꝛ ſpiritu ſancto viuit ꝛ regnat.

¶ In eodē feſto. Sermo.iij. In quo parentum iohannis laus oſtenditur.

er.xxij. AUrum de terra eligere q̃ nouerũt: vbi diuitẽ ſen
A ſerũt venã: ibi quicq̃d artis eſt: quicq̃d laboris i
pendũt. Et nos fratres q̃ i ſancto zacharia cele
ſtẽ vidimꝰ latere theſaurũ: in ipſo totũ qd̾ ſermo
nis eſt noſtri: qd̾ veſtri auditꝰ ẽ occupamꝰ quatenꝰ ꝯmune
uce.j. lucrũ ſit: qd̾ fuerit cõmuni labore acq̃ſitũ. Fuit (inq̃t) in die
bus herodis regis iudee: ſacerdos quidã noĩe zacharias ⁊
vxor ei de filiabꝰ aaron: ⁊ nomen eiꝰ eliſabeth. Et erãt (in
quit) ambo iuſti ante deũ: incedẽtes in oĩbus mãdatis ⁊ iu
ſtificationibꝰ dñi ſine q̃rela. Beati igitur fratres quos in ſe
culo iſto aliqua culpa nõ ꝑcutit: nullũ vulnerat crimẽ. Bea
ti plane iſti quos vlla nõ potuit aliq̃ñ tãgere querela. Ince
dẽtes (inq̃t) in oĩbus mãdatis ⁊ iuſtificationibus dñi ſine
querela. Si pueritia: ſi adoleſcentia: ſi iuuẽtus eorũ extitit
ſine q̃rela vbi tñ maxime ſolet eſſe q̃rela: q̃lis eẽ potuit eoꝝ
B ſenectꝰ? Si tale fuit initiũ: qualis eſſe potuit finis? Et non
erat (inq̃t) illis filius: eo ꝙ eſſet eliſabeth ſterilis. Nõ dixit:
nõ erãt illis filij: ſed nõ erat illis filiꝰ: q̃ ſingularis futurus
Mat.xj. erat: q̃ erat de talibꝰ naſciturꝰ. Audi dñm dicentẽ. Non eſt
maior inter natos mulieꝝ iohãne baptiſta. Eo ꝙ eſſet eliſa
beth ſterilis. Erat q̃dẽ ſterilis corpore: ſed fecũda virtuti
bus? Tarda ſoboli: ſ3 nõ tarda deo. Nõ germine clauſa ſ3
tẽpore: nõ negata pignoribꝰ: ſed ſuata myſterio. Frẽs eli
ſabeth ſancte partꝰ nõ ablatꝰ eſt, ſ3 dilatꝰ: donec trãſiret tẽ
pus carnis: paſſio corpis: ꝯiugij neceſſitas: voluptatis cau
ſa: cupiditatiſ ſenſus: ⁊ totũ qd̾ humanũ confundit: grauat:
onerat ꝯſciẽtiã. Mũdabat ei lõgo tpe ſacrificij domꝰ: ſan
ctitatiſ hoſpitiũ metatũ metatoris xp̄i: angeli domicilium:
Cor.iij. aula ſpũſſancti: dei tẽplũ. Dei tẽplũ eſtis (inq̃t) apl's ⁊ ſpũs
dei habitat in vobis. Deniq3 vbi tota corpis ſedata eſt q̃re
la: ⁊ i toto facti ſunt ſine q̃rela: vox ſterilitatis fugit: reuiui
ſcit ſenectꝰ: fides cõcipit: parit caſtitas: naſcit̾ maior hoĩe:
par angelis: tuba celi: ꝓco xp̄i: archanũ patris: filij nũciꝰ: ſi
nifer ſupni regis: peccatoꝝ venia: iudeorũ correctio: voca
tio gẽtiũ: ⁊ (vt ꝓprie dicã) legis ⁊ gratie fibula q̃ diplo idẽ
C ſummi ſacerdotis ſctõ patri iũgebat i corpore. Euãgeliſta
ergo virtutes pr̃is / matriſq3 deſcribit: vt generãtiũ meritis
dignitas germinis noſceret̾: ⁊ probaret̾ maior hoĩe q̃ ortu
ſuo excedebat leges natiuitatiſ humane. Sed ſi ꝓceſſurꝰ eſt
iã naſcat̾ iohãnes: q̃ inſtat natiuitas xp̄i. Surgat nobis lu
cifer q̃ iubar veri ſolis erumpit: ⁊ vociferet̾ ꝓco q̃ adeſt iu
dex. Et q̃ ꝓceſſurꝰ ẽ deꝰ: angelꝰ ꝓcedat. Verũ q̃ qd̾ ſupra
hoĩem eſt: hõ referre nõ ſufficit: virtutẽ naſcẽtis angeli: ange
uce.j. lus iã loquat̾. Dixit (inq̃t) angelꝰ ad zachariã. Ne timueriſ
zacharia: exaudita eſt eni obſecratio tua: et eliſabeth vxor
tua pariet tibi filiũ: ⁊ vocabis nomẽ eiꝰ iohannẽ: ⁊ erit gau
dium tibi ⁊ exultatio: ⁊ multi in natiuitate eius gaudebunt
Erit eñ magnꝰ corã dño. Vinũ ⁊ ſicerã nõ bibet: ⁊ ſpiritu
ſancto replebit̾ adhuc ex vtero matris ſue: ⁊ multos filioꝝ
iſrael ꝯuertet ad dñm deũ ipſoꝝ. Et ipſe ꝓcedet ante illũ i
ſpũ ⁊ virtute helie conuertere corda patrũ i filios: ⁊ incredu
D los ad prudẽtiã iuſtoꝝ: parare dño plebẽ ꝑfectã. Vacat h̾
fratres magnꝰ ſmo: ſilet ꝑdicatio tractatoris. Qñ euãgeli
co ꝓconio iohãnis gl'ia ꝑdicat̾: virtꝰ inſonuit: laus cõllau
datur: nec eſt qd̾ illi iã adijciat homo cui deꝰ cõtulit totum
Spiritu (inq̃t) ſctõ replebit̾ adhuc ex vtero matriſ ſue. Vi
detiſ fratres quẽadmodũ iohãnes ante ꝑuenit ad celũ q̃ tã
geret t̾rã. Ante accepit diuinũ ſpiritũ q̃ humanũ. Ante ſu
ſcepit diuina munera q̃ hũana corporis mẽbra. Añ cepit
viuere deo q̃ ſibi. Immo ante vixit ille dño q̃ deꝰ viueret
Gal.ij. illi: iuxta illud aplĩ. Iam nõ ego viuo: ſed viuit in me xp̄s.
Sexto (inq̃t) mẽſe: ſue matris exultat in vtero: ⁊ i vtero vir
ginis veniſſe nũciat xp̄m. Feruẽs nũcius: qui ante geſtiuit
nũciare q̃ viuere. Impatiẽs dux q̃ anteq̃ ꝑueniret ad cor
pus ꝑuenit ad regẽ. Ante rapuit arma q̃ mẽbra. Añ aciem
petit q̃ lucẽ. Et vt vinceret mundũ: vicit ante naturã. Ipſe
eñ ſine viſceribꝰ viſcera mr̃is exuſcitat: ⁊ q̃ tardabat cor
pus: ſolo ſpũ iplet euãgelizãtis officiũ. Quid dicã fratres?
Iohãnes anteq̃ xp̄m ꝓcederet ſeipm ꝓceſſit. Patris: ma
tris: filij corda vnꝰ atq3 idẽ implet ſpũſſanctꝰ: vt vno ſancti
tatis organo reſonet natiuitatis dñice cantilena.

¶ In eodem feſto. Sermo. iiij. In quo dicit ꝙ io
hannis natiuitas potiꝰ celebretur q̃ cuiuſlibet
apoſtoli: vel martyris: vel ꝓphete: aut pr̃iarche.

DIei hodierne ſolẽnitas: ſolẽnẽ deſiderat tãta ex Ser.xxiij.
ſpectatione ſermonẽ. Ergo adiuuante dño: mini A
ſtrabimꝰ vobis qd̾ dederit: recolẽtes et aĩo tenẽ
tes nr̃i officiũ ſeruitutis: vt loq̃mur nõ tanq̃ ma
giſtri: ſed tanq̃ miniſtri: nõ diſcipulis ſ3 cõdiſcipulis: q̃ nec
ſeruis ſed ꝯſeruis. Magiſter aũt vnꝰ nobis: cuiꝰ ſchola in
terra eſt: ⁊ cathedra in celo. Cuiꝰ ꝓcurſor iohãnes eſt natꝰ:
cuiꝰ natiuitatiſ dies hodiernꝰ tradit̾: hodie celebrat̾. Hoc
maioꝝ traditione ſuſcepimꝰ: h̾ ad poſteros imitãda deuo
tione trãſmittimꝰ. Iohãnis ḡ nõ euãgeliſte: ſ3 baptiſte na
talẽ hodie celebramꝰ. Qua ꝑma repoſita: occurrit q̃ſtio nõ B
pretereũda: q̃re natalẽ quo eſt natꝰ ex vtero iohãnes potiꝰ
celebramꝰ: q̃ cuiuſlibet apl'i / vel martyris / vel ꝓphete / vel
pr̃iarche? Si iterrogemur: q̃d rñdebimꝰ? Q̃ntũ mihi vide
tur q̃ntũ meaꝝ viriũ mediocritati occurrit: eſt cã hec. Diſci
puli dñi nati ſũt: ⁊ ꝑ etatiſ acceſſum ad annos capaciores ꝑ
ducti: in diſcipulatũ aſſũpti ſũt. Illoꝝ poſtea fides dño ad
heſit: ſ3 nulliꝰ illorũ natiuitas dño militauit. Recordemur
⁊ ꝓphas: recolamꝰ pr̃iarchas: nati ſũt hoĩes etatis acceſ
ſu pleni ſpũſctõ: xp̄m ꝓphetauerũt. Nati ſũt vt poſtea ꝓphe
tarẽt. Iohãnis aũt dñz xp̄m ip̄a natiuitas ꝓphetauit: quẽ
cõceptũ ex vtero ſalutauit. Iſta vt potuimꝰ ſoluta q̃ſtiõe: C
alterã aggrediamur: ꝓ viribꝰ q̃s dederit dñs. Occurrit ei
alia q̃ſtio aliquãto vt mihi videt̾ obſcurior: ⁊ ad ꝑſcrutãdũ
laborioſior: in q̃ me multũ adiuuabit vr̃a intẽtio: et ꝓ mea
exiguitate ad dñm deꝑcatio. Iohẽs iſte tãta excellẽs gr̃a:
vt quẽadmodũ dictũ eſt: dñm etiã ex vtero ſalutaret: nõdũ
loquẽdo: ſed exultãdo: cuiꝰ gr̃a i deũ iã tũc erat aperta: q̃ñ
eiꝰ caro in carne erat excluſa. Hic ḡ iohãnes nõ inuenit̾ int̾
diſcipulos dñi: ſed inuenit̾ potiꝰ diſcipulos habuiſſe cũ dño
Quid eſt h̾. Quis eſt iſte hõ? Hõ tñ. Quis hõ tantꝰ? q̃ntus
tãtus hõ? Tñ nõ ſequebat̾ inter diſcipulos dñm: ⁊ ſeq̃bant̾
eũ diſcipuli. Abſit vt dicã ꝯ dñm: ſ3 tñ q̃ſi extra dñm. Diſci
pulos habebat xp̄s: diſcipulos habebat iohãnes. Docebat
xp̄s: docebat iohannes. Quid iã dicã? Baptizabat iohẽs:
baptizabat xp̄s. Plꝰ hic de baptiſmo dico: a iohãne bapti
zatꝰ eſt xp̄s. Vbi ſunt q̃ de miniſterio baptiſmi: arrogantie
tumide animoſitatiſ inflant̾? Vbi ſũt voces carẽtes hũilita
te: elate ſupbia: ego baptizo: ego baptizo? Quid dixiſſes: ſi
xp̄m baptizare meruiſſes? Magna tã q̃ntũ aduertit ſctitas D
vr̃a: apparere ⁊ eminere cauſa cepit: q̃ fuerat xp̄s a pr̃e mit
tendꝰ: ⁊ iohẽs a pr̃e ꝓmittẽdꝰ. Prior miſſus eſt iohẽs: ſed
ſicut ab obſequẽtibꝰ antecedit iudex. Poſterior hõ creatꝰ
eſt xp̄s: ſ3 iohãnẽ creauit deꝰ xp̄s. Erat igit̾ iohẽs hõ ꝑfe
ctus q̃dẽ: ⁊ cuiꝰ tãta gr̃a ꝯmẽdata eſt: vt ipſe de illo dño di
ceret. In natiſ mulieꝝ nemo exurrexit maior iohãne bapti Mat.xj.
ſta. Iſte ḡ tã magnꝰ: agnoſcit dñm in paruo magnũ: agno
ſcit homo eũ q̃ venerat hõ deꝰ. Si eñ in natis mulierũ: hoc
eſt in hoĩbꝰ nemo exurrexit maior iohanne batiſta: q̃ſquis
iohãne plꝰ eſt: nõ tñ hõ ſed ⁊ deꝰ eſt. Debuit ḡ tãtus iſte et
diſcipulos ꝓprios habere: ⁊ cũ diſcipulis ſuis magiſtrum
oĩm xp̄m cognoſcere. Qd̾ eñ eſt maius teſtimoniũ verita
tis: q̃ ſe humiliãdo eũ agnoſcere: cui emulãdo potuit inui
dere? Putari xp̄s potuit ⁊ noluit: exiſtimari xp̄s potuit et
noluit. Dixerunt hoĩes eũ fallerẽtur in eo. Nũ forte hic eſt Luce.iij.
chriſtꝰ? Reſpõdit ille qd̾ nõ erat: vt maneret qd̾ erat. Inde
quippe adã lapſus ꝑdidit qd̾ erat: quia qd̾ nõ erat vſurpa
uit. Recolebat hoc iſte magnꝰ: ſed in paruo chriſto minimꝰ
Nouerat hoc: recolebat hoc ⁊ tenebat: q̃ recipere qd̾ perdi
derat cogitabat. Homo ergo iſte vt dixi magnꝰ iohãnes: E
cui dñs tale perhibuit teſtimoniũ: quem ſic veritas cõmen
dauit vt diceret. In natis mulierum nõ exurrexit maior io Mat.xj.
hanne baptiſta: potuit credi chriſtꝰ: imo iam ab eis q̃ eius
magnitudinis gratia fallebant̾ credebat̾ chriſtus: ⁊ in illo
morerent̾ niſi ab illo cõfitente corrigerent̾. Reſpõdit ergo
putantibꝰ et ait. Nõ ſum ego chriſtꝰ. Tanq̃ diceret. Certe Ioh.j.
in honorẽ meũ ita fallimini: certe mihi hoc putando ma
gnam additiſ laudẽ: ſed debeo cognoſcere: vt vobis errãti
bus ille poſſit ignoſcere. Si enim qd̾ nõ erat fallaciter puta
retur: ab illo qui erat veraciter amputaret̾. Premiſſus ẽ er
go iohãnes: vt dñm humilem baptizaret. Baptizari enim
dominus propter humilitatem voluit: nõ propter iniquita
tem. Dominꝰ chriſtus quare eſt baptizatꝰ? Dominus chri F

ſtus dei filius vnigenitꝰ: quare eſt baptizatꝰ? Inueni quare
eſt natus: ⁊ inuenies quare ſit baptizatꝰ. Ibi quippe inuenies
humilitatis viam quã pede ſuperbo nõ capis. Quã
niſi humili pede calcaueris: ad celſitudinẽ quo ducit puenire
nõ poteris. Baptizatus eſt ꝓpter te: q̃ deſcendit ꝓpter
Phil. ij. te. Uide quãtus factꝰ ſit tãtillus. Qui cũ in forma dei eſſet
non rapinã arbitratꝰ eſt eſſe equalis deo. Non eñ erat rapina:
ſed erat nature eq̃litas filij cũ patre. Iohãnes ſi ſe chriſtũ
putari vellet: illi rapina eſſet. Non ergo rapinã arbitratus
eſt eſſe equalis deo. Erat ei ⁊ ſine rapina: erat coeternꝰ
ab eterno natus erat. Tñ ſemetipſum exinaniuit formã ſerui
accipiẽs: hoc ẽ formã hoĩs. Qui cũ in forma dei eſſet: nõ
formã dei accepit: ſed cũ in forma dei eẽt: ſemetipm exinaniuit.
Suſcepit qđ nõ erat: ita vt nõ pderet quod erat. Manẽs
deꝰ hoĩem aſſumpſit. Formã ſerui accepit ⁊ factꝰ deus
G hõ: a quo factꝰ eſt hõ. Uide ergo q̃ maieſtas / q̃ poteſtas / q̃
ſublimitas / q̃ cũ patre equalitas. Uenit ꝓpter nos ad indumentũ
forme: et intellige illã a magiſtro tante humilitatis
viã: qm̃ plus eſt ꝙ voluit hõ fieri q̃ ꝙ voluit ab hoĩe baptizari.
Baptizat ergo inq̃ iohãnes xp̃m: ſeruꝰ dñm vox verbum:
Mementote eñ. Ego ſum vox clamãtis in deſerto: et
Ioh. j. memẽtote: q: verbũ caro factũ eſt: ⁊ habitauit in nobis. Baptizat
ergo inq̃ iohãnes xp̃m: ſeruus dñm: vox verbũ: creatura
creatorẽ / lucerna ſolẽ: ſed ſolẽ qui fecit hunc ſolẽ: ſolẽ
Mala. iiij de quo dictũ eſt. Ortus eſt mihi ſol iuſticie: ⁊ ſanitas in pẽnis
Sap. v. eius. De quo impij ſero penitentes: in fine dicturi ſunt.
Quid nobis ꝓfuit ſupbia: aut q̃d diuitiarũ iactãtia contulit
nobis? Tranſierũt illa oĩa tanq̃ vmbra: et cũ vmbris q̃
ſecuti ſunt vmbras. Ergo inquũt. Errauimꝰ a via veritatis
⁊ iuſticie lumẽ nõ luxit nobis: ⁊ ſol intelligẽtie nõ eſt ortus
nobis. Illis nõ eſt ortus xp̃s: a quibꝰ non eſt agnitus xp̃s.
Sol ille iuſticie / ſine nube ſine nocte. Ipſe non orit̃ malis /
nõ orit̃ impijs / non orit̃ infidelibꝰ. Nam ſolẽ iſtum de celo
Mat. v. corporeũ: quotidie facit oriri ſup bonos ⁊ malos. Baptizauit
ergo vt dixi creatura creatorẽ: lucerna ſolẽ: ⁊ non ſe extulit
baptizator: ſed ſubdidit baptizando.

¶ Item in eodẽ feſto. Homelia de eo qđ ſcriptũ
Luce. j. eſt in euangelio ſm Lucã. Helisabet impletũ eſt
tempus pariendi ⁊c̃. que habetur de queſtionibꝰ
euangeliorum. lib. j. ca. ij. Et lib. ij. ca. j.

¶ In vigilia Petri ⁊ pauli apoſtolorũ: de eo qđ
Ioh. xxj. ſcriptum eſt in euangelio ſm Iohãnem. Simon
iohannis diligis me plus his. Sermo. j. In quo
dicit ꝙ petrus ideo factus eſt timidus negator
quia erat audax preſumptor.

Sermo. xxiiij. A Apoſtolũ petrũ primũ oĩm aploꝝ meminiſtis in
dñi paſſione fuiſſe turbatũ. Fuit eñ prius audax
pſumptor: ⁊ poſtea factꝰ eſt timidꝰ negator. Promiſerat
ſe ꝓ dño moriturũ: cũ prius pro illo eſſet
Ma. xxvj. dñs moriturus. Qñ ergo dicebat. Tecũ paratꝰ ſum vſq̃
Ioh. xiij. ad mortẽ ire. Et aĩam meã ꝓ me ponã. Rñdit ei dñs. Animam
tuã pro te pones. Amẽ dico tibi priuſq̃ gallus cãtet
ter me negabis. Uentum eſt ad horã. Et q: deus erat xp̃s:
Pſ. cxv. homo aũt petrus: impleta eſt ſcriptura. Ego dixi in pauore
Rom. iij. meo: oĩs hõ mẽdax. Dixit aũt aplſ. Qm̃ deꝰ verax: oĩs
B aũt homo mẽdax. Uerax xp̃s: mẽdax petrus? Modo quidem
Ioh. xxj. interrogat eũ dñs: ſicut audiſtis cũ euangeliũ legeret̃
⁊ dicit ei. Simõ iohãnis diligis me plus his? Rñdit ille et
dixit. Dñe tu ſcis q: amo te. Et iterum dñs hoc interrogauit:
⁊ tertio hoc interrogauit. Et reſpõdenti dilectionẽ: cõmendauit
gregẽ. Per ſingula eñ dicebat dñs petro ieſus
dicenti. Amo te: paſce agnos meos: paſce ouiculas meas.
In vno petro figurabat̃ vnitas oĩm paſtorũ: ſed bonoꝝ q̃
ſciant oues xp̃i paſcere xp̃o non ſibi. Nunq̃d modo petrus
mẽdax erat: aut amare ſe dñm mẽdaciter reſpõdebat? Ueraciter
hoc rñdebat / hoc eñ reſpõdebat qđ in corde ſuo videbat.
Qñ autẽ dixerat. Aiam meã pro te ponã: de futuris
voluit pſumere viribꝰ. Quis aũt homo qualis ſit tunc cũ loquit̃
forte ſcit: q̃lis craſtino futurꝰ ſit q̃s ſcit? Reuocabat
ergo oculos ſuos ad cor ſuũ petrus qñ interrogabat̃ a dño
et fidẽs? rñdebat qđ ſibi videbat̃. Etiã dñe: tu ſcis q: amo
te. Qđ tibi dico: tu ſcis qđ hic video in corde meo: vides
et tu. Nõ auſus eſt tñ dicere qđ dñs iterrogauerat. Nõ eñ C
ſimpliciter dñs dixerat. Diligis me: ſed addiderat. Plus
his diligis me. i. plus me diligis q̃ iſti: de alijs diſcipulis:
ille nõ potuit dicere niſi amo te: nõ auſus eſt dicere plꝰ his.
Noluit iterũ eſſe mẽdax. Sufficeret ei teſtimoniũ phibere
cordi ſuo / nõ debuit eẽ iudex cordis alieni. Uerax ergo petrus:
an verax in petro xp̃s? Qñ aũt voluit dñs ieſus xp̃s
deſeruit petrũ ⁊ inuẽtus eſt hõ petrꝰ: qñ aũt placuit dño ieſu
xp̃o impleuit petrũ: ⁊ inuẽtus eſt petrus verax. Veracẽ
petrum petra fecerat. Petra eñ erat xp̃s. Et quid ei nunciauit j. Cor. x.
qñ tertio reſpondit amare ſe xp̃m: ⁊ tertio dñs petro D
ſuas ouiculas commendauit? Pronunciauit ei paſſionem
ſuã. Cum eſſes inq̃t iunior cingebas te ⁊ ibas quo volebas Ioh. xxj.
cũ aũt ſenueris: extẽdes manus tuas et alter te cinget ⁊ feret
quo tu non vis. Euãgeliſta nobis expoſuit q̃d dixerat
xp̃s. Hoc aũt dicebat inq̃t ſignificãs qua morte clarificaturus
eſſet deũ: id eſt qui pro xp̃o fuerat crucifigendus: hoc
eſt eñ extendes manus tuas. Ubi eſt ille negator? Deinde
poſt hec ait dñs ieſus xp̃s. Sequere me. Nõ ſic quomodo
prius qñ vocauit diſcipulos. Nã ⁊ tunc dixit. Sequere me
ſed tunc ad doctrinã: modo ad coronã. Nunquid nõ qñ negauit
xp̃m occidi timuit? hoc timuit pati qđ paſſus ẽ xp̃s.
Sed iam timere nõ debuit. Uidebat eñ in carne viuentem
quẽ viderat in ligno pendentẽ. Reſurgendo xp̃s abſtulit
mortis timorẽ: ⁊ qm̃ abſtulerat mortis timorẽ: merito interrogabat
petri amorẽ. Ter negauerat timor: ter cõfeſſus eſt
amor. Trinitas negatiõis deſertio veritatis. Trinitas cõfeſſionis:
teſtimonium dilectionis.

¶ In feſto apoſtolorũ Petri ⁊ pauli. Ser. j. In
quo dicit ꝙ mr̃ eccl̃a pariẽdo nõ diſcernit etates

F Ilioli mei audite nos: ⁊ liberate vos. Currite ꝓ Ser. xxv.
vobis: ⁊ nobis preſtatis ⁊ vobis. Commune erit A
gaudiũ nr̃m: ſi vos viderimꝰ induere xp̃m. Iuuenes
⁊ virgines / ſeniores cũ iunioribus ad gr̃am
feſtinẽt. Mater noſtra pariẽdo nõ diſcernit etates. Ipſa genuit
petrũ: ipſa parturiuit ⁊ paulũ: vt ex lupo fieret agnus.
Tanq̃ ergo natus eſt ſaulꝰ: creuit ⁊ factꝰ eſt magnꝰ. Baptizatꝰ
eſt a mr̃e: illuminatꝰ a deo pr̃e. Et cepit velle petrũ videre:
⁊ cũ quereret eũ velle videre: magis eũ petrꝰ cepit timere.
Audiuit eñ petrus: q: ſaulꝰ eũ quereret. Noli timere
beate petre: q: ſaulus nõ te querit: ſed paulus vas electiõis
te cupit videre. O ſancte petre bñdic patrẽ ⁊ ſuſcipe fratrẽ
et habes cũ quo potes defendere matrẽ. O beate petre q:
cõuerſus eſt ſaulus mirraris: qualis es tu: erit ⁊ ipſe talis: et
vnus vobis erit natalis. Qui fecit ex ſaulo paulũ: ipſe fecit
ex ſimone petrũ. Unus vos honorauit: vnus vos coronauit.
Mutauit pſecutorẽ / mutauit ⁊ piſcatorẽ. Et ſi te priorẽ
tñ ambos ditauit honore vno. Ueni ſancte paule: veni ſeq̃re
petrũ: ſed docentẽ nõ fugientẽ. Fugiebat qñ te neſciebat
Nam iſte beatiſſimꝰ paulus: ſicut in lectione actuũ apoſto B
lorum cũ recitaret̃ audiuimꝰ: celeſti voce ꝓſtratus eſt. Dũ Act. ix.
fureret ad caulas in lupina rabie: ⁊ exoſum ſibi nomẽ innocentis
agni perſequit̃: dũ querit diſcerpere aut vexare gregem:
audiuit altiſonã vocem. Saule ſaule quid me perſeq̃ris?
Quid fruſtra inſaniſti contra nomen meũ: et occidiſti
martyrem meum? Olim quidem debui perdere te: ſed ſtephanus
meus orauit pro te. Et ille. Quis es domine? Et Actuũ. vij.
dominus ad illum. Ego ſum inquit ieſus nazarenus: quẽ Actuũ. ix.
tu perſequeris. Caput de celo pro mẽbris clamat: Inquietatur
corpus: ⁊ de celo intonat chriſtus. Saule (inquit) ſaule:
quid me perſequeris? Quid eſt ꝙ rugiente ſaulo mugit
archanum: ⁊ contra ſeuitiã pauli militia conquerit̃ celi: niſi
vt q̃ non crediderat reſurgẽti: ſaltem crederet in celo ſedenti.
Nam dicitur ananie. Accede ad eum: ⁊ ſigna eum charactere
meo: multa eñ patietur pro nomine meo. Et ille. Domine
audiui a multis de viro hoc q: multa mala fecit ſanctis
tuis. Ait illi dominus. Uade: qm̃ vas electionis eſt mihi.
O beate ananie: merito in timore trepidares ſi forti manu
nõ eſſet cui militares. Ideo proſternit̃ ſupbia: vt erigat̃
ſãctitas. Uenit ergo ananias: baptizauit ſaulũ: ⁊ fecit paulũ. C
Baptizauit lupũ: ⁊ fecit agnũ: ⁊ cepimus habere predicatorẽ:
quẽ habuimus perſecutorẽ. Deniq̃ cepit predicare
xp̃m cui antea reſiſtebat: poſtea paratus pati pro eo cõtra
quem antea pugnabat. Patitur paulus: qđ fecerat ſaulꝰ.

Saulus lapidauit: paulus lapidatus eſt. Saulus xp̄ianos virgis affecit: paulus ꝓ xp̄o quinquies quadragenas vna minꝰ accepit. Salus pſecutus eſt eccl'iam dei: paulus ſubmiſſus eſt in ſpoꝛta. Saulꝰ vinxit: paulus victus eſt. Et dū ſaulus ſeuiēs querit minuere numerū xp̄ianoꝝ/etiā ipſe acceſſit ad numerū confeſſoꝝ. Et dū inferret alijs necē: ſuſcepit ipſe ꝓ eo moꝛtē. Dū intrat lupꝰ rapax in ſtabula pecudis: ſubito ⁊ ipſe factꝰ eſt ouis. Itaq̄ q̄s iā deſperet de magnitudine criminis/aut de humilitate generis? Nā hꝰiſſimū petrū piſcatoꝛē: modo genibꝰ ꝓuolutis adoꝛat gentiū multitudo credentiū: per dn̄m noſtrum ieſum chꝛiſtum ⁊c̄.

In eodem feſto. Sermo.ij. In quo dicit ꝙ petri largitas licet petenti argentū non attulit/cōtulit tamen ſanitatem.

rmo. vj. A — Notū vobis oībꝰ eſt fratres chariſſimi ⁊ vniuerſo mūdo notiſſimū ꝙ beatiſſimoꝝ petri ⁊ pauli natalis ſit hodie: nec aliquā partē oꝛbis latere potuit tanta deuotio. Siquidē cū de his dicat dauid ꝓ
ſ.xviij phꝫta. In oēm terrā exiuit ſonꝰ eoꝝ: et in fines oꝛbis terre verba eoꝝ. In omni terra mira petri virtꝰ eſt: ⁊ in fines oꝛbis terre epiſtole pauli penetrauerūt. Quis eī nō audiuit ꝙ primꝰ apl's petrus ſedēti ad ſpecioſam poꝛtā tēpli claudo ⁊ ex matris ſue vtero olim iam debili pedum reſtituerit firmitatē: vt qđ natura minꝰ cōtulerat: ap̄lica gr̄a repararet? Cū em̄ claudus ille ſtipē rogans: aliq̄d pecunie ſe ab ap̄lis
t.iij. crederet accepturū: ait illi apl's petrus. Argētū ⁊ aurū nō habeo: ſed qđ habeo hoc tibi do. In noīe ieſu xp̄i nazareni ſurge ⁊ ambula. Beata plane largitas q̄ petēti argentū quidē nō cōtulit: ſed cōtulit ſanitatē. Beata largitas: q̄ de theſauris ſuis aurū nō ꝓtulit: ſed ꝓtulit medicinā. Beatus et ille claudꝰ q̄ dum ſtipē q̄rit pecunie: diuitias īcolumitatis accepit. Hoc ei ab ap̄lis donū meruit: qđ nullis theſauris
B a medicis redimere potuiſſet. Primum ḡ ſignū mirabile qđ beatꝰ apl's petrꝰ fecit: claudo pedū reſtituendo vt diximus veſtigia. Audiſtis frequēter ipm̄ petrū a dn̄o petrā nū-
at.xvj. cupatū: ſicut ait. Tu es petrus: ⁊ ſup hanc petrā edificabo eccl'iam meā. Si ergo petrꝰ petra eſt ſupra quā edificat eccleſia: recte p̄us pedes ſanat: vt ſicut ī eccl'ia fidei fūdamētū cōtinet: ita ⁊ in hoīe mēbroꝝ fundamēta confirmet. Recte inquā pedes xp̄iano curat: vt iā nō trepidus q̄s nec imbecillis poſſit ſupra petrā eccleſie ſtare: ſed robuſtꝰ ⁊ foꝛtis incedere. Ubi aūt pauli verba nō legunt? Quis locꝰ ea lit-
ctuū.ix. teris nō ſcribit/coꝛde retinet/conuerſatione cuſtodit? Qui paulꝰ a dn̄o vas electionis eſt noīatus. Bonū vas: in q̄ precioſa mādatoꝝ xp̄i p̄cepta condunt. Bonū vas: de cuius plenitudine ſubſtātia vite pp̄lis ſemp erogat ⁊ plenum eſt. Optima ap̄loꝝ noīa petra ⁊ vas neceſſaria ſunt domui ſaluatoꝛis. Domꝰ eī petrarū foꝛtitudine cōſtruit: vtilitate vaſis oꝛnat. Petra ad firmitatē ne labant ſuſtētat populos:
C vas ad cuſtodiā ne tentent opit xp̄ianos. Exitus vero eoꝝ de hoc ſeculo q̄ beatꝰ fuerit: nemo q̄ ignoꝛet. Nā p̄ma hec in illis beatitudo eſt: ꝙ ambo vna die paſſi eſſe noſcunt: ſcꝫ vt quos vna fides ſeruitio deuinxerat: vna dies martyꝛio coꝛonaret. Deīde ip̄a paſſio licet diuerſa in ſingulis fuerit: tn̄ vna referta eſt gr̄a ſctītatis. Nā petrus crucē ſicut ſaluatoꝛ in exitu ꝓtulit: ⁊ dn̄ice deuotiōis ſimili moꝛte diſcerptꝰ eſt: ſcilicet vt quē imitabat fide: imitaret ⁊ paſſiōe. De pauli vero ceruice cū eam perſecutoꝛ gladio ꝑcuſſiſſet: dicit fluxiſſe lactis magis vnda q̄ ſanguinis: ⁊ mirū in modū ſctm̄ ap̄lm baptiſmi gratia: in ip̄a nece fecit ſplendidū potius q̄ cruentū. Que quidē res in ſctō paulo ſtupēda nō eſt. Quid em̄ mirū ſi abūdat lacte nutritoꝛ eccleſie: ſicut ip̄e ad coꝛin-
Coꝛ.iij. thios ait. Lac vobis potū dedi non eſcā? Hec eſt plane re promiſſionis illa terra/quā patribus noſtris ꝓmiſit deꝰ di-
xo.iij. cens. Dabo vobis terram melle ⁊ lacte manantē. Nō eī de hac terra locutꝰ eſt: que manātibus aq̄s cenū inuoluit lutū q̄ ꝑmiſcet: ſed de illa terra pauli et ſimiliū pauli: q̄ ſuauem potū diſtillat. Que em̄ pauli epiſtola nō melle dulcioꝛ: non lacte candidioꝛ? Que ep̄le tanq̄ vbera eccleſiarū populos enutriūt ad ſalutē. De ceruice ergo apoſtoli ꝓ ſanguine lac
Coꝛ.xv. manauit. Legimꝰ in ep̄la ipſiꝰ: qꝛ caro ⁊ ſanguis regnū dei nō poſſidebūt. Iam igit paulus poſſidet regnū: qđ caro et ſanguis nō poſſunt: q̄ impedire dicunt regnaturū. Adhuc ergo paulus in terris poſitꝰ iā in regni celeſtis ſubſtantiā
D transfoꝛmat. Ideo fratres chariſſimi quotiēſcū q̄ martyꝝ memoꝛias celebramꝰ: p̄termiſſis oībus ſeculi actibꝰ ſine aliqua dilatione cōcurrere debemꝰ ad domū dei: reddere illis honoꝛificentiā: q̄ nobis ſalutē effuſione ſui ſanguinis peperūt: q̄ tam ſacratā hoſtiā pro noſtra ꝓpitiatiōe dn̄o ſe obtulerunt: p̄ſertim cū dicat ad ſanctos ſuos oīpotens deus
Luce.x. Qui vos honoꝛat me honoꝛat: ⁊ q̄ vos ſpernit me ſpernit. Quiſq̄s ergo honoꝛat martyꝛes: honoꝛat ⁊ xp̄m: ⁊ q̄ ſpernit ſanctos: ſpernit chꝛiſtum dn̄m noſtrum: qui viuit ⁊c̄.

In eodem feſto. Sermo.iij. In quo oſtendit duas eſſe claues eccleſie.

Ser.xxvij A — Cum oēs beati apoſtoli parē gratiā apud dn̄m ſctītatis obtineāt: neſcio quo tn̄ pacto petrus et paulꝰ vident p̄ ceteris peculiari quadā in ſaluatoꝛe fidei virtute p̄cellere. Qđ quidē ex ipſiꝰ dn̄i
Mat.xvj. iudicio poſſumꝰ appꝛobare. Nā petro ſicut bono diſpenſatoꝛi clauē regni celeſtis dedit: paulo tanq̄ idoneo doctoꝛi gentiū: magiſteriū eccl'iaſtice īſtitutiōis iniūxit. ſ. vt quos iſte erudierit ad fidē: ille ſuſcipiat ad ſalutē: vt quoꝝ coꝛda paulus patefacerit doctrina verboꝝ: eoꝝ aīabus petrus
B aperiat regna celoꝝ. Clauē em̄ quodāmodo a xp̄o ſciētie ⁊ paulus accepit. Clauis em̄ dicēda eſt q̄ ad fidē pectoꝝ dura reſerant: mentiū ſecreta pandunt: ⁊ q̄cq̄d intrinſecus tenet clauſum: in palā rōnabili manifeſtatione ꝓducit. Clauis inquā eſt q̄ ⁊ cōſcientiā ad cōfeſſionē peccati apperit: ⁊ gratiā ad eternitatē myſterij ſalutaris includit. Ambo igit claues a dn̄o perceperūt: ſciētie iſte: ille potentie. Diuitias īmoꝛtalitatis ille diſpēſat: ſcientie theſauros iſte largitur. Sūt em̄ theſauri ſciētie: ſicut ſcriptū eſt: in q̄ ſunt oēs the-
Col.ij. ſauri ſapientie ⁊ ſciētie abſcōditi. Ergo beati petrꝰ ⁊ pau-
C lus eminēt ſup vniuerſos ap̄los: ⁊ peculari quadā p̄rogatiua p̄cellunt. Uerū inter ipſos q̄s cui p̄ponat incertū ē. Puto em̄ illos equales eſſe meritis: q̄ equales ſunt paſſiōe ⁊ ſimili eos fidei deuotiōe vixiſſe: quos ſimul videmus ad martyꝛij gloꝛiā ꝑueniſſe. Nō em̄ ſine cauſa putemꝰ factū ꝙ
ij.q.vij. vna die vno in loco: tyꝛanni vniꝰ tolerauere ſentētiā. Una
beati. die paſſi ſunt: vt ad xp̄m pariter ꝑuenirēt: vno in loco: ne alteri roma deeēt. Sub vno ꝑſecutoꝛe: vt equalis crudelitas vtrūq̄ cōſtringeret. Dies ergo ꝓ merito: locus ꝓ gloꝛia: ꝑſecutoꝛ decretus eſt ꝓ virtute. Et in quo tandē loco marty-
D riū ꝓtulerunt ſcti ap̄li? In vrbe roma q̄ p̄ncipatū tenebat: ⁊ caput obtinet nationū: ſcꝫ vt vbi caput ſupſtitiōis erat: illic caput q̄ſceret ſctītatis: ⁊ vbi gētiliū p̄ncipes hītabāt: illic eccleſiarū moꝛarēt p̄ncipes. Cuiꝰ aūt meriti ſint beatiſſimi petrus ⁊ paulus: hinc poſſumꝰ intelligere: ꝙ cum dn̄s oꝛiētis regionē ꝓpꝛia illuſtrauerit paſſione: occidētis plagā ne q̄d minꝰ eſſet: vice ſui ap̄loꝛum ſanguine illuminare di-
E gnatꝰ eſt. Et licet illiꝰ paſſio nobis ſufficiat ad ſalutē: tn̄ ēt hoꝝ martyꝛiū nobis ꝓtulit ad exemplū. Hodierna igitur die beati ap̄li ſanguinē ꝓfuderūt: ſed videamus cām quare iſta ꝑpeſſi ſunt: ſcꝫ ꝙ inter cetera mirabilia etiā ſimonem magū illū oꝛōnibꝰ ſuis de aeris vacuo p̄cipitij ruina proſtrauerint. Cū em̄ idē ſimon ſe xp̄m diceret: ⁊ tanq̄ filiū ad patrē aſſereret volādo ſe poſſe cōſcendere: atq̄ elatꝰ ſubito magicis artibꝰ volare cepiſſet: tūc petrꝰ fixis genibꝰ p̄catꝰ eſt dn̄m: ⁊ p̄catione ſctā vicit magicā leuitatē. Prioꝛ enim aſcēdit ad dn̄m oꝛō q̄ volatꝰ: ⁊ añ ꝑuenit iuſta petitio q̄ il-
F qua p̄ſumptio. Ante inquā petrꝰ ī terris poſitꝰ obtinuit qđ rogauit: q̄ ſimō ꝑueniret in celeſtia q̄ tēdebat. Tūc igit petrus velut vinctū illū de ſublimi aere depoſuit: ⁊ quodā p̄cipitio in ſaxo elidēs eiꝰ crura cōfregit. Et h̄ in oppꝛobꝛio facti illiꝰ ē: vt q̄ pauloāte volare tētauerat: ſubito ābulare nō poſſet: ⁊ q̄ pēnas aſſūpſerat: plātas amitteret. Sꝫ ne foꝛte h̄ mirū videat ꝙ magꝰ iſte p̄ſente ap̄lo ꝑ aerē aliq̄diu volitauerat: h̄ patientia petri fecit. Permiſit em̄ illū aliq̄diū ſublimiꝰ aſcēdere: vt altiꝰ caderet. Uoluit eū ī excelſum leuari a cōſpectu oīm: vt ruentē illum de excelſo oīm perui-derent oculi. Hec igit eſt iniq̄tatis elatio: vt in altū ſe ferat in ſublime ſe erigat: ſed ſancta oꝛatio oēm humiliat ſuperbiam: vniuerſam deijcit vanitatem preſtante domino.

In codē feſto. Ser.iiij. In q̄ dicit ꝙ cū petrus linea caſſa laxaret in freto/xp̄s retia miſit in xbo.

Sermo. xxviij. B Piſcatoris ⁊ pſecutoris ſacratiſſimũ diẽ gemine feſtiuitatis occurſu deuotione pcipua hodie celebrem⁹. Ille quo retia euaſit ſeculi: iſte ꝗ ex predone cõfeſſor fact⁹ eſt xpi. Elegit ecce duos viuũ piſcatorẽ: alterũ graſſatorẽ. Illũ vocat ex littore: iſtum clamat ex itinere. Illũ accerſit ex põto: iſtũ terret de celo. Cũ igit petr⁹ linea caſtra laxaret in freto: xp̃s retia miſit i ꝟbo. Cepit xp̃s: cepit ⁊ petrus. Chriſtus diſcipulũ: petrus piſciculũ. Et dum circũdat gentẽ ſquameã: ipſe venit in retia. Preteriens (inqt) ieſus vidit duos fratres: ſimonẽ ꝗ dicit petrus: ⁊ andreã fratrẽ ei⁹ retia mittẽtes in mare. Erãt eñ

Mat.iiij. piſcatores. Quibus xp̃s ſic ait. Venite inqt poſt me ⁊ faciã

B vos fieri piſcatores hoim. At illi relictis retib⁹: ſecuti ſunt eũ. Stabat petrus mobilitate ⁊ gurgite pẽdulus: ⁊ iter obſcuras aquas inqeti maris: victũ quẽ nõ habebat artificio requirebat: nutabat ſup ambiguã vndã: vt poſſit inuenire capturã. Vario ferl referturq; veſtigio: ſtat mobilis: ⁊ mouebat ſtabilis. Rimat inter ceteros marini germinis fructus: ſub obſcura vmbra fugitiuã inſequit predã maculoſ⁹ paries fit: ceca piſcib⁹ in mari cuſtodia. Et dũ inſidiat petrus gregib⁹ equoreis piſciũ in mari: ipſe in rete incidit ſaluatoris. Fit de pdone pdatio/ de piſcatore piſcatio/ de pi-

Ubi.ſ. rata captiuitas. Venite (inqt) poſt me: ⁊ faciã vos piſcatores hoim. At illi relictis retibus ſuis ſecuti ſunt eũ. Dũ vellet petrus lini muro querẽs concludere piſcẽ: hamo verbi xp̃s ⁊ ipm tenuit piſcatorẽ. Diſtẽdebat petrus ſinu lini voluit in ſe vacuã cortinã: ⁊ dũ i ſequit grauidi ſemp equoris prolẽ: captorem ſuum emptorẽ: ſaluatorẽ trahebat ⁊ trahebat. Exercebat in equore violentiã ⁊ patiebat in mente capturã. O aque genus pirata reptiliũ: deſeruiſti artificium hoc quẽ mutaſti de piſce ad piſcẽ. Eſt eñ xp̃s piſcis ille ꝗ

Tobie.vj. ad Tobiã aſcendit de flumine viuus: cui⁹ iecore p paſſionẽ aſſato: fugatus eſt diabolus: ⁊ per amaritudinem fellis afflatus eſt cecus: ⁊ illuminat⁹ eſt mund⁹. De piſce inquã ad piſcẽ: de rete ad eccliam: de mari ad fontẽ: de captura fact⁹ eſt factura. Reliquit ergo ſalũ fluctuãtẽ: ⁊ cepit ambulare poſt piſcẽ. Similitudo artis inflãmat deſideriũ audientis vt ꝗ ante capturã latebat in ſalo verbi nũc retia ſpargat in mundo. Tunc eñ piſces induxit: nũc aũt hoies ſagenis ſpi-

C ritalib⁹ irretiuit. Paulus aũt paru⁹: ſed ex paruo magn⁹: dũ diceret ſaulus: ſydere vocis tuba conterrit⁹: certe eliſ⁹

Act.ix. audacia: vt ſeminet erect⁹ in mũdo doctrinã. Saule (inqt) ſaule qd me pſequeris? Ibat igit ſaulus furijs iuectus: duri pectoris efflabat incendiũ: ſanctorũq; ſanguinẽ ſitiens: p totã iudeã alien⁹ ferebat iſania: vt xp̃i membra laniaret in terris. Fit vna religione crudelis: vt qſtionarius: ⁊ innocentiũ p cãpos ſceleratiſſimi aggeris euacuatus: vt iudea que pridẽ ſeuierat in capite: crudelitatẽ exerceret in corpore. Acceperat eñ ſalus poteſtatẽ a principibus ſacerdotũ: vt hoies fidei nr̃e occideret: ⁊ germinantẽ fidei campũ manu nefaria detrũcaret. Dũ ergo portat ſaulus funereũ ꝯtra milites xp̃i gladiũ: fulmineũ de celo accepit teſtimoniũ. Dum craſſat percutit: dũ xp̃i ſanctos pſequit: violento radio celeſtis luminis cecat. Et ꝗ aduerſus deũ erigebatur: diuina

D voce terribiliter pſternit. Saule (inqt) ſaule qd me pſequeris? Caput p mẽbris clamat. Inquietat corpus: ⁊ intonat xp̃s in celis. Saule ſaule quid me pſequeris? Quid eſt qđ muget ppl̃s/ muget archanũ: ⁊ cõtra ſeuitiã pauli puincia cõqueritur celi: vt ꝗ non crediderat reſurgẽtẽ: ſaltẽ crederet in celis ſedentẽ: ⁊ ꝗ defuncto apl̃orum dño aſſueuerat ex ſepulchro mẽdaciũ: de celo viuẽtis acciperet teſtimonium? Saule (inqt) ſaule qd me pſequeris? Subito igit ad iſtã diuinã vocẽ increpatiõis iſixus in terrã ⁊ ſeuitiã pdit ⁊ ſemitam: deponit feritatẽ ⁊ incurrit oculorũ cecitatẽ. Cepit hr̃e ductores quos habuerat añ pſecutores. Ubi nã paule currebas: ꝗñ currebas? Ecce nũc aberrãs ꝗris locũ: ⁊ ꝗ perſequebaris xp̃m: cecus curris ad manũ. O ſaule rapax lupe: comedes ſ; expecta paululũ ⁊ digerens digereris. Credis ergo ſaule in deo: adhibes fidẽ pfido? Nõ ſolẽt iſte man⁹ i ſanguine pollui: niſi te adhuc ab eis videri cruciari. Parũ erat generi tuo ꝙ crucifixerat xp̃m: inſup ⁊ manus mittere nõ formidauit in celũ. Expreſſit patibulũ: poſuit in oſtia ſepulchri cuſtodes. Iam xp̃s aſcẽdit ad patrẽ ⁊ adhuc genitrix tua nõ caret ſeuitate. O iudea pphetarũ ſanguine te-

Ma.xxiij. multa/ nõdũ ſatiata es a ſanguine abel vſq; ad ſanguinẽ zacharie? Flumina tui ſceleris ſpumãt: ⁊ te adhuc vſq; nõ ſatiãt. Ab origine mũdi ſanguinẽ bibis ⁊ adhuc ſitis/ necdũ tui facinoris vnda ſiccauit etiã alueo tui ſceleris ſitis. Modo xp̃m patibulo crucifixiſti: ⁊ tã cito crudelitate ſanguis aruiſti? Sed ecce pſternit audacia tua: vt ſanctitas erigat. Cadit nuleo diaboli: vt ſurgat ſignifer xp̃i. Mittit petrus in ſeculũ retiaculũ: circũfert paulus dñicum in mundo vexillum. Et iſte piſcator hoim: ⁊ ille titulat ſigno crucis gentiles. Currũt itaq; vterq; ad palmã martyrij: ⁊ vterq; puenĩt ad coronã. Nõ qdẽ eodẽ tpis curſu: ſed eodẽ anni vertẽtis occurſu. Petr⁹ p xp̃o capite deorſum verſo in ligno ſuſpẽdit: paulus p xp̃o gladio trucidat. Ille ppriis greſſibus pficiſcebat ad xp̃m oculiſq; ſupiora reſpiciens beatũ ſpm̃ deducebat ad celũ: iſte ceruicẽ curuat ad penã ⁊ offerebat ceruicẽ capitis ad coronã. Petrũ crux necat: paulũ gladi⁹ immolat. Duo gñа ſuppliciorũ dñi ⁊ xp̃i in duobus apl̃is xp̃i. Petrus patit crucẽ: paulus ſentit pugionẽ. Piſcatorẽ ſuſpẽdit ham⁹ crucis/ pſecutorẽ mucro minuit pſecutoris. Nũc ad memoriã piſcatoris flectunt genua imperatoris. Ibi radiãt gẽme diadematis: vbi fulgẽt bñficia piſcatoris. Ex piſcatore fecit dñs apoſtolorũ principẽ: ex pſecutore fecit aplicum cõfeſſorem. Preſtitit paſſio ſocios quos fecerat fidei predicatio copulatos. Veneremur ergo principes gregis noſtri: ſi volum⁹ caulas intrare paſtoris.

¶ In eodem feſto. Sermo. v. In quo dicit ꝙ petrus et paulus erant diſpares partiũ ſtudijs: ſed operum meritis pares.

Hodie duos chriſtiani nois fundatores exultantis eccleſie feſta concelebrant. Hi eñ duo electi ſunt ad duorũ pplorũ ſalutẽ. Petrus ad iudeorũ: paulus ad gentiũ. Petrus vt in iudea veterem ac deſertũ agrũ repararet: atq; eũ ſub vmbra legis in fructuoſum ⁊ a calore veri ſolis abſconditũ fidei ſalubritate ⁊ gratie fecũdaret: paulus vero ad gẽtes mittit: ⁊ ad terram nouã ꝗ nullam ante dederat frugẽ: nullũ fuerat experta cultorẽ: ꝗ aratro dñice crucis proſcinderet: ⁊ in rudi cãpo xp̃i nouellã iſatigabilis operari⁹ excitaret. Petrus itaq; vineã vbi iã fuerat reparat: paulus plãtat vbi non erat. Petrus in iudeis arborẽ ab antiqui germinis nobilitate degenerẽ: in radice ſua excolit: paulus vero in alieno fomite peregrinos ponit gentiũ ramos. Petrus in iudeis terrã male fecundã excolit paul⁹ in gentib⁹ nondũ cultã fecũdat. A petro in iudea olea reparat: a paulo in gentibus oleaſter inſerit. Petr⁹ in iudeis mollit duritiã: paul⁹ in gẽtibus illuminat ignorãtiã. Petrus tenebras ⁊ vitia pellit ex oculis: paul⁹ reddit oculos a natiuitate cecatis. Vario ac diuerſo genere inumeri ppl̃i ad vni⁹ regis militiã cõgregant: ac ſi duo potẽtiſſimi duces. petrus antiquũ de veterib⁹ reducit paul⁹ nouũ de tyronib⁹ xp̃i cõducit exercitũ. Diſcurrũt itaq; p vniuerſum mũdũ duo ſplẽdidiſſimi negociatores/ portãtes corã gẽtib⁹ ⁊ regibus ⁊ filijs iſrael pcioſa fidei mercimonia. Circũferunt aromata iuſticie: thura diuine venerationis incẽſum cõpũctionis: balſamũ caſtitatis. Illi igr̃ ſal prudẽtie ſpiritalis: de qb⁹ dicit. Vos eſtis ſal terre: ꝗbus vtiq; aie cõdiunt: vt inuiolate ab eterna pcti corruptiõe

Ser.xxix A

Rom.xi.

Mat.v.

B ſeruent. Erogãt p oẽm terrã ſpiritales diſpenſatores pcioſa ſalutis theſauros ſcitatis. Querũt quos ſecũ ad celos attrahãt pijſſimi aiarũ parẽtes: diſpares partiũ ſtudijs: operũ meritis pares. Eqles eñ illos ac ſimiles p varia ac diuerſa virtutũ gñа dixerim. Nã ⁊ ſi cũ petro xp̃s vixit i terris: ſed paulũ ꝯpellere nõ dedignat e celis: adhuc etiã pſequentẽ. Sed in ope pſequẽtis apl̃i fidẽ preuidebat: ⁊ ideo qꝛ pſpexit zelũ: honorauit affectũ. Et qꝛ ſub pooſito placẽdi deo agebat ignar⁹ ad culpã: ſtatim poſt admonitionẽ cucurrit deuot⁹ ad gratiã. Quobrem ⁊ ſi in corpore non eſt locutus cum xp̃o paulus: non min⁹ eſt illud qđ locutus eſt chriſtus

ij.cor.xiij. in paulo: dicente eodẽ. An experimentum queritis eius qui in me loquit xp̃s? Ac ſic quẽ foris predicationib⁹ pferebat intus corde geſtabat. Neſcio igitur quid ei defuerit ſanctitatis: de cuius pectore dñs quaſi de peculiari templo ſuo

C ſalutaria populis reddebat oracula. Petr⁹ ambulare ſup

Mat.xiiij aq̃s debita ſoli deo poteſtate pſumpſit: ⁊ rerũ obſtãte natu

ra p inſueti itineris nouas vias pĕdulū inferēs greſſum tu
mentia maris dorſa calcauit: ſed non minor paulus ꝗ ſicut
Cor. xj. ipſe de ſe dicit: nocte ⁊ die in ꝓfundo maris fuit. Nō minor
Ionc. ij. inquā paulus quē velut noui teſtamēti ionā: die ac nocte p
maris ꝓfūda iactatū abſorbuit fluct⁹ ⁊ reddidit: ꝗſi ſacrū
depoſitū violare nō audēs: qꝛ famulatrix cum vnda cuſto
dies illeſum ppl'oꝝ ꝑdicationib⁹ reſeruabat. Hic ē ꝗꝙ be
atus petr⁹ in illa celeſtiū diſcipuloꝝ ſchola ꝑcipuus: ac pri
mus idoneus ꝗ verba vite ex xp̄i ore ſuſcipiens: p euāgelij
poteſtatē iudeorū gentē perditā ꝗreret: ⁊ abdicatos ad he
reditatē vocaret: interpres legis: aſſertor grē: deſtructor ſy
nagoge: eccl'ie repator: ⁊ ideo ſolus īter apoſtolos meruit
Mat. xvj. audire. Amē dico tibi: qꝛ tu es petr⁹: ⁊ ſup hanc petrā edifi
cabo eccl'iam meā: dign⁹ certe ꝗ edificādis ī domo dei po
pulis: lapis eēt ad fundamentū: colūna ad ſuſtētaculū: cla
D uis ad regnū. De hoc ait ſermo diuin⁹. Et ponebāt inqt in
Act. v. firmos ſuos: vt vmbra ſaltē trāſeūtis petri obūbraret eos
Si tūc opē ferre poterat vmbra corpis: quātomagis nunc
plenitudo virtutis? Si tūc ſupplicantib⁹ ꝓderat aura que
dam ptranſeūtis: quātomagis gratia nūc pmanētis? Me
rito per oēs xp̄i eccleſias auro ꝑcioſius habet ferrū illud
penaliū vinculoꝝ. Si tā medicabilis fuit obūbratio viſitā
tis: quātomagis catena vincientis? Et vmbra inquā trāſeū
tis petri obūbraret eos. Si inanis ꝗdā ſpecies vacue ima
ginis hr̄e potuit in ſe vim ſalutis: ꝗto pl⁹ de corpe meruer
unt attrahere ſalubritatē ferreo pōdere ſacris īpreſſa mē
bris vincula paſſionis? Si ad ꝑſidia ſupplicātiū tā potēs
fuit añ martyriū: quātomagis efficax poſt triumphū? Feli
ces illi nexus ꝗ de manicis ⁊ cōpedibus in coronā mutādi
ap'lm contingētes martyrē reddiderūt felices catene: ꝗ nu
datis pene oſſib⁹ inherētes: viuas reliquias de ſanguinis
ſudore tā attrita carne rapuerūt: tactuſꝙ mēbrorū crucia
tus ſui ſctificat īſtrumētū: in ꝗ dū afflictio creſcit ad penā
cauſa pene ꝓficit ad gloriā. Felicia vincula ꝗ reū ſuū vſꝙ
ad xp̄i crucē non tā condēnatura ꝗꝫ cōſecratura miſerunt.
In illa itaꝙ cruce imitari metuens ſacrificiū redēptoris:
capite in terra demergi elegit. O virtus humilitatis ingeni
te: honorari etiā ſupplicij genere pertimeſcit: et ꝗ nō recuſat
dn̄ici tormēta patibuli: ſimilitudinē expaueſcit triumphi.

¶ Itē in eodē feſto. Homelia de eo qḋ ſcriptum
Mat. xvj. eſt in euāgelio ſm Mattheū. Venit ieſus in par
tes ceſarie philippi ⁊c. que inſerta eſt in ſermone
xxxj. de Verbis ap'li lr̄a. B. ⁊ ſeqn̄tib⁹. fo. xcvij.

¶ Itē in octauis eorūdem apoſtolorum. Home
lia de eo qḋ ſcriptū eſt in euāgelio ſm Mattheū
Mat. xiiij Juſſit diſcipulos aſcendere in nauiculam ⁊c. que
ſumpta eſt ex ſermonibus de Verbis dn̄i. xiij. et
xiiij. folio. xliij. et. xliiij.

De ſancta Maria magdalena.

¶ In feſto ſancte Marie magdalene. Homelia
Luce. vij. de eo qḋ ſcriptū eſt in euangelio ſm lucā. Roga
bat ieſum phariſeus quidam ⁊c. Incipiens. Qḋ
admonemur ⁊c. que habetur in libro Quinqua
ginta homeliarum. xxiij. fo. cxxj.

¶ De ſancto Petro ad vincula.

¶ In feſto ſancti Petri ad vincula. Homelia de
eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm Mattheū
Mat. xvj. Venit ieſus in partes Ceſarie philippi ⁊c. que
inſerta eſt in ſermone. xxxj. de Verbis ap'li litte
ra. B. et ſequentibus. fo. xcvij.

De ſancto Laurentio.

¶ In feſto ſancti Laurētij. Sermo. j. In quo di
cit ꝙ tanta erat gloria martyrij eius vt paſſione
ſua mundum illuminaret vniuerſum.

Sermo. x.
A Beatiſſimi laurētij martyris: cuius natalē hodie
celebram⁹: paſſionē noſſe vos credo: ⁊ quanta in
perſecutione ptulerit: dilectionē veſtrā ſcire poſ
ſe nō dubito. Tanta eñ eius martyrij gloria ex
titit: vt paſſione ſua mundū illuminauerit vniuerſum. Illu
minauit mundū plane laurētius eo lumine quo ipſe accen
ſus eſt: ⁊ flāmis quas ipſe pertulit: oīm xp̄ianorū corda ca
lefecit. Quis nolit ad horā vri laurētij igne: vt eternū gehē
ne nō patiat incendiū? Beati igit laurentij exēplo ꝓuoce B
mur ad martyriū: ⁊ accēdimur ad fidē: īcaleſcim⁹ ad deuo
tionē: ⁊ ſi in nobis pſecutoris flāma deeſt: fidei tñ flāma nō
deeſt. Non ardem⁹ quidē corpore pro xp̄o: ſed ardem⁹ affe
ctu. Nō ſubijcit mihi perſecutor ignē: ſed ſubijcit mihi de
ſiderium ſaluatoris. Eſſe aūt ſaluatoris ignē legim⁹ in euā
gelio: dicente eodē dn̄o. Neſcitis qꝛ veni ignem mittere in Lu. xij.
terram: ⁊ quid volo niſi vt accendat? Quo igne ſuccēſi illi
duo diſcipuli dixerūt. Nonne cor noſtrū ardens erat in no Lu. xxiiij
bis: dū loqueret in via: ⁊ aperiret nobis ſcp̄turas? Hoc igi C
tur igne beatus laurētius accēſus: flāmarū non ſenſit incē
dium: ⁊ dū xp̄i ardet deſiderio: pſecutoris penā non ſentit.
Inquantū ei in illo fidei ardor fuerit/intantū ſupplicij flā
ma frigeſcit. Corporali ei beat⁹ laurētius laborat incēdio:
ſed diuinus ſaluatoris ardor materialē tyrānī reſtrinxit ar
dorem. Quis eñ in fauilla mēbra ſoluant: fidei tñ fortitu
do non ſoluit. Corporis quidē detrimentū ſuſtinet: ſed lu
crum ſalutis acquirit. Non ei fratres beat⁹ laurentius bre
ui vel ſimplici paſſione perimit. Nam qui gladio percutit:
ſemel morit: qui ī flāmarū camino mergit vno impetu libe
ratur: hic aūt lōga ⁊ multiplici pena cruciat: vt mors ei aſ
ſit ad ſupplicitū ⁊ deſit ad finē. Dicitur eñ ab illo ſeuiſſimo D
pſecutore hec beato laurētio cōſtituta pena: vt ardentiū ex
poſita maſſa carbonū/ inſup eū ferrea crate diſtentū lenta
flāma cōſumeret: vt nō tam inflāmando cito īterimeret ho
minē: ꝗꝫdiu exurendo torꝗret: ita vt cū vnū latus exuſtū p
ſecutor cerneret: aliud lat⁹ ignib⁹ obijceret exurendo. Le Dan. iij.
gim⁹ ananiā: azariā ⁊ miſahelē beatiſſimos pueros a rege
in camino ignis incluſos: in penarū ſuarū deambulaſſe flā
mis: ⁊ igneos globos pedib⁹ cōculcare. Unde ⁊ beat⁹ lau
rētius nō minor eſt gloria ꝑferēdus. Si quidē illi in pena
rū ſuaꝝ flāmis ambulabāt: hic ⁊ in ipſo ſupplicij ſui igne di
ſcūbit. Illi veſtigijs pedū conculcarūt incēdia: iſte laterū
ſuoꝝ diffuſione extinguit. Illi inquā ſtātes in pena eleuatis
manib⁹ orabāt ad dn̄m: hic aūt ꝓſtratus in ſua pena: toto
corpe dn̄m deprecat. Iterū ergo beat⁹ laurēti⁹ in dorſum E
ſupin⁹ vertit: ⁊ renes ei⁹ ignib⁹ exurunt: vt īpleret pſalmi
ꝓphetia: ꝗ dicit ex perſona laurētij. Proba me dn̄e ⁊ tēta Pſ. xxv.
me: vre renes meos ⁊ cor meū. Vre inqt renes meos et cor
meū. Duplici ſe poſtulat igne cōburi. Nā ſi de ſolo mundi
igne loqueret: ſufficeret renes tñ exurēdos incēdijs obtu
liſſe. Cor aūt niſi flāma xp̄i nō vrit: atqꝫ ideo ad cōprobādā
deuotionē ſuā geminū ſibi ignē poſtulat: vt luctamine ha
bito oſtdat in ſe plus poſſe amorē xp̄i ꝗꝫ penā tyranni. Ore F
mus igit fratres beatū laurentiū: ꝗ dū fide ſua pſecutoris
flāmas vicit: oſtdit nobis p ignē fidei gehēne incēdia ſupe
rari: ⁊ amore xp̄i diē iudicij nō timeri. Nos vero frēs dile
ctiſſimi ſi ad cōſortiū ſanctorū martyrū puenire volumus:
de imitatione martyrū cogitem⁹. Debēt enī in nobis aliqd
de ſuis virtutib⁹ recognoſcere: vt p nobis dignent dn̄o ſup
plicare. Si eñ tormēta ꝗ ſancti martyres ptulerūt ſufferre
nō poſſum⁹: vel cōtra malas cōcupiſcētias ipſis intercedē
tibus repugnem⁹. Et qꝛ nō deſunt quotidiana peccata: nō
deſint etiā quotidiana remedia. Nemo ſe credat aliquā fe G
licitatē aut aliqḋ verum gaudium in hoc ſeculo poſſidere.
Beatitudinē hic ꝑparare poteſt: poſſidere nō poteſt. Duo
ſibi tēpora ordine ſuo ſuccedunt: tēpus flēdi: ⁊ tēpus ridē
di. Nemo ſe circūueniat fratres: non eſt in hoc mundo tp̄s
ridēdi. Scim⁹ fratres: ꝙ oīs homo gaudere deſiderat: ſed
nō toti ibi querūt gaudiū vbi oportet inquiri. Verū in hoc
mūdo gaudiū nec fuit nec eſt nec eſſe poterit. Sic eī ipſe do
min⁹ in euangelio ſuo diſcipulos admonet dicens. In hoc Joh. xvj.
mūdo preſſurā habebitis. Et iteꝝ. Mūdus gaudebit: vos
aūt cōtriſtabimini: ſed triſticia veſtra vertet in gaudiū. Ac
ſic in hac vita cum labore: ⁊ dolore qḋ bonū eſt auxiliante
dn̄o faciamus: vt in futuro ſeculo bonorū fructus colligere
cum gaudio ⁊ exultatione poſſimus: preſtante dn̄o noſtro
ieſu xp̄o qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eodē feſto. Sermo. ij. In quo declarat cur
regnum celorum grano ſinapis comparetur.

Ser.xxxj. A Dicit dominus in euangelio. Cui ſimile ē regnū
dei:? Et cui ſimile illud eſtimabo? Simile ē gra
no ſinapis:quod acceptum homo miſit in hortū
Luce.xiij ſuum:⁊ creuit ⁊ facta ē arbor:⁊ volucres celi re
quieuerūt in ramis eiꝰ. Mouet fortaſſe ſenſus veſtros qua
re regnū dei tam preclarū atq; magnificum grano ſinapis
exiguo comparetur:et ſpei noſtre in ſe tam grande ſolatiū:
rei viliſſime ſimile eſſe dicamus:preſertim cum alibi idē do
Mat.xvij minus diſcipulis ſuis dicat. Si habueritis fidem ſicut gra
num ſinapis:dicetis huic monti:tollere ⁊ iactare in mare ⁊
fiet. Igitur ſi fides tanta eſt que poteſt ab ipſis ſedibꝰ mō
tium fundamenta trāſferre:neceſſario ⁊ granū ſinapis ma
gnum eſt:ad cuius ſimilitudinē fidem habere cōpellimur.
Magnum autem dixerimus:non ſpecie ſed virtute:⁊ fidei
nō qualitate oleris comparandū:ſed vigore acrimonie co
B equandū. Nam ſi diligenter intēdamus:inueniemus a do
mino recte hāc ſimilitudinem comparatam. Sicut enī gra
num ſinapis prima frōte ſpeciei ſue eſt paruum:vile: deſpe
ctum:non ſaporem preſtans:non odorem circūferens:non
indicans ſuauitatem. At vbi teri ceperit: ſtatim odorē ſuū
fundit:acrimoniā exhibet:cibum flammei ſaporis exhalat
⁊ tāto caloris feruore ſuccenditur:vt mirū ſit in tam friuo
lis tantum ignem fuiſſe concluſum. Cuius etiam ſemē in ci
bum homines hyemis precipue tempore magna pro ſuaui
tate pcipiunt quatenus repellant frigora: humores egerāt
viſcerum interna calefaciāt. Sepe etiam ex hoc capiti ad
hibent medicinam:vt ſi quid inualidū:ſi quid egrotū fuerit
ſinapis igne curetur. Ita ergo ⁊ fides chriſtiana p̄ma fron
te videtur eſſe parua:vilis ⁊ tenuis:non potentiā ſuā oſten
dens:non ſuperbiā preferens:non gratiam ſubminiſtrans
At vbi diuerſis tentationibꝰ teri ceperit:ſtatim vigorem
ſuum prodit:acrimoniam indicat:calorē dominice credu
litatis aſpirat:⁊ tāto diuini ignis ardore iactatur:vt ⁊ ipſa
ferueat ⁊ participātes ſibi ardere compellat. Sicut in ſan
cto euangelio duo ex diſcipulis dixerunt dū cū ipſis poſt
Lu.xxiiij. paſſionem ſuam dominus loqueretur. Nōne cor nr̄m erat
ardens in nobis in via:dum aperiret nobis ſcripturas do
minus Ieſus:? Ergo granū ſinapis membrorū viſcera cale
facit:fidei autē vigor cordium peccata comburit. Et illud
quidem aſperum algorem frigoris remouet: hec autē deli
ctorum diabolicum frigus expellit. Sinapis inquā granū
humores decoquit corporum:fides autē libidinum fluēta
cōſumit. Et per illud medicina capitis procuratur:ꝑ fidē
autē ſpiritale caput noſtrum quod eſt chriſtus dominus ſe
pius refouetur. Sed ⁊ fidei iuxta comparationem ſinapis
ij.Cor.ij. ſancto odore perfruimur. Sicut ait apoſtolus beatꝰ. Quo
C niam chriſti bonꝰ odor ſumus deo. Igitur ſanctum marty
rem Laurentium grano ſinapis poſſumus comparare qui
diuerſis attritus paſſionibus:per totum orbem gratia me
ruit ſui fragrare martyrij. Qui ante ꝯſtitutus in corpe erat
humilis:ignotꝰ ⁊ vilis:poſtea ꝙ vexatꝰ:laceratus:exuſtus
eſt:vniuerſis per totū mundum eccleſijs odorem ſue nobi
litatis infudit. Recte igitur huic cōparatio copulatur. Si
quidem granum ſinapis cū teritur accēditur. Laurētius
cū patitur inflammatꝛ. Illud feruor attritionis ſue mouet:
hic ignem plurima vexatione ſuſpirat. Sinapis inquam in
vaſculo calido decoquitur. Laurentius in craticula flam
marum igne torretur. Ardebat itaq; extrinſecus beatꝰ lau
rentius martyr tyranni ſeuiētis incendijs:ſed maior illum
intriſecus chriſti amoris flāma torrebat. Et ꝙuis rex im
probus ligna ſubijceret:incēdia maiora ſupponeret:tn̄ ſan
ctus Laurentius has flāmas fidei calore non ſentit:et dū
chriſti precepta cogitat:frigidum eſt illi omne quod patiꝛ
Nec enī poteſt in viſceribus ignium tormenta ſentire:qui
ſenſibꝰ paradiſi refrigeria poſſidebat. Licet iaceat ante pe
des tyranni exuſta caro corpus exanime:nihil tamen detri
menti patitur in terris:cuius animus demoratꝛ in celis. Ex
tenditur ergo ſuper flammarū ignitos globos: et vexatur
in latera:ſed quantū plus penarum tormenta patitur:tāto
amplius chriſtum dominū pertimeſcit. Nouo admiratio
nis genere alius illum torquet:⁊ alij ſeuienti tormenta pro
ficiunt. Deuotiorem Laurētium ſaluatori ſupplicia atro
ciora fecerunt.

In eodem feſto. Sermo.iij. In quo oſtendit
beatum laurentiū inter oēs martyres precipue eſſe venerandum propter tria.

Cum oēs beatos martyres quos nobis antiqui Ser.xxxij
tas tradit honorificentia digna miremur:preci A
pue tamen beati Laurentij martyris triumphū
debemꝰ tota deuotiōe ſuſcipere. Maiorem ergo
affectum ibi debeo:vbi credulitatem meam cogit contem
platio:ꝙ vbi fidē meam hortatur opinio. Maiorem inquā
affectum ibi debeo:vbi per ea que vidi compellor deuotiōe
credere:etiā illa que non vidi. Nam cum audio aliquanta
mihi impoſſibilia videbantur: ſed cepi ea potuiſſe credere
fieri:dum ſimilia facta eſſe cōſpexi. Et ideo tēporis noſtri
paſſio:hanc nobis tribuit conferre gratiā:vt fidem preteri
tam cōfirmaret. Supradictum igitꝛ virum beatū tota debe
mus deuotione ſuſcipere. Primum ꝙ ꝑcioſum ſanguinē
ſuum ꝓpter dominum tradidit. Deinde ꝙ prerogatiuam
nobis apud dominum noſtrum nō minimam tribuit:oſtē
dēs qualis eſſe debeat in chriſtianis fides. Tertio ꝙ idem
tam ſancte conuerſationis fuerit:vt coronam martyrij tē B
pore pacis inuenerit. Sed cum ſanctitate tāta beatū Lau
rentium pro chriſti nomine vidiſſent certare gentiles: erro
reſq; eorum manifeſtos rationabili caſtigatione conuince
ret:tunc illi inebriati furore rapuerunt eum: ⁊ cede crudeliſ
ſima ſauciarunt:tunc beati viri corpus flammis in craticu
la tradiderunt. Vere beatum corpus:quod non ad penam
funeſtus ignis:vel tormenta a fide chriſti īmutauit:ſed ad
requiem dominicam ſancta religio coronauit. Sed et ipſa
flamma ideo ſuſcepit martyrem nō vt eam a fide ſua ignis
mutaret:ſed vt probatum domino ſuo redderet. Tali ei in
cendio beata conſecrata ſunt viſcera:non condemnata. Cō
uenit huic paſſioni quod ait apoſtolꝰ. Ipſe aūt ſaluus erit j.Cor.iij.
ſic tamen quaſi per ignem. Saluus enī iſte factus eſt:dum
venerabilis cōfeſſionis eſt incendio concrematus. Hec eſt
ergo tota cauſa paſſionis fratres ꝓpter quā morti addictꝰ
eſt ſanctus vir:ꝙ ſui ſimiles ceteros hortaretꝛ. Nam exhor
tatio illa intantū ꝑfecit:vt illo a ſeculo recedente:fides eiꝰ
regionis ipſius loca vniuerſa ꝑuaſerit. Ita chriſtus tūc in
beato martyre ſuo laurētio ꝑſecutiones paſſus eſt:nūc illic
plurimi chriſtianorū exultant in populis. Sufficere nobis C
debent ad profectū ſalutis noſtre martyrū exempla ſancto
rum:qui ꝓpter adipiſcendam celeſtem coronam omnibus
ſe mādatis dominicis ſubdiderūt:⁊ ita cūctis deuinxerūt
ſe legibus ſaluatoris:vt ꝓpter anteactā vitā mererentꝛ ad
hanc martyrij gloriā peruenire. Non enī illo in tp̄e tm̄ per
fecerunt preceptū dn̄i:quo confeſſionis ſupplicium pertule
runt:ſed neceſſe fuit illis prius ſm̄ euangeliū vixiſſe: vt xp̄i
paſſionibꝰ participarentꝛ. Neceſſe eſt inquā vt initia bona
fierent quorū finis eſt optimus ſubſecutus:⁊ martyres eos
non ſolū fuiſſe cū paſſi ſunt:ſed etiā tunc martyres xp̄i eſſe
cum viuerent. Martyr enī grece latine teſtis dicitꝛ. Igitur
quotienſcūq; bonis actibus mandatū xp̄i facimus:totiēs
xp̄o teſtimoniū ꝑhibemus. Unde ⁊ crux dn̄i non tantū illa D
dicitur que paſſionis tēpore ligni affixione cōſtruitur: ſed
illa ꝙ totius vite curriculo cunctarū diſciplinarū virtutibꝰ
coaptatꝛ. De qua mihi videtꝛ ſaluator dicere. Qui vult poſt Mat.xvj.
me venire:tollat crucē ſuā ⁊ ſequatur me. Nunquid ei oēs
martyres qui ſecuti ſunt dominū: crucifixi ſunt cum dn̄o?
Nunquid oēs virgines qui iuxta Apocalypſim ſequuntur Apo.xiiij.
agnū dei:crucifixe ſunt vt ſequantꝛ:? Nunquid paulus apo
ſtolus crucifixus fuerat cū dicebat. Mihi autē abſit gl'iari Gal.vj.
niſi in cruce domini noſtri ieſu chriſti:ꝑ quē mihi mundus
crucifixus eſt ⁊ ego mūdo. Hoc aūt dicit:vt intelligas cru
cē nō ligni eſſe patibulū:ſʒ vite ꝟtutiſq; ꝓpoſitū. Tota igꝛ
vita xp̄iani hoīs ſi ſʒ euāgeliū viuat:crux ē atq; martyriū.

In eodem feſto. Sermo.iiij. In quo oſtendit quomodo ſinapis ſemen confert ſanitatem.

Cui ſimile eſt regnū celorū: ⁊ cui ſimile eſtimabo Sermo.
illud ait dn̄s. Simile ē grano ſinapis. Multa ꝑ xxxiij.
ſtrinximꝰ:quibꝰ ꝓbaremꝰ regnū dei grano ſina Luce.xiij.
pis nō īmerito ꝯparari:⁊ diſtātiā in ſola eſtima A
tiōe eſſe ꝟborū:nō in collatiōe ꝟtutū. Si qdē xp̄iana fides ꝙ
regnū dei ē:eādē ꝟtutē obtinet:ꝙ ſinapis natura depromit
Nā ſicut ſinapis granū cū ſumimꝰ vultu contriſtamur:frō

te contrahimur:ad lachꝛymas ꝑmouemur:⁊ ipſam ſalubꝛi
tatē corpoꝛis noſtri cū quodā fletu auſteritatis accipimꝰ
Illinc eñ amaritudo nos exaſperat: acrimonia penetrat:
hinc caloꝛ ignei ſapoꝛis accēdit:⁊ toto perturbati corpoꝛe
tunc magis ſani efficimur cū ampliꝰ deploꝛamꝰ. Ita ergo
⁊ cum fidei chꝛiſtiane mādata ꝑcipimꝰ: contriſtamur aīo:
affligimur corꝑe:ad lachꝛymas permouemur:⁊ ipſam ſalu
tem noſtrā cum quodā fletu ac meroꝛe cōſequimur. Inde
eñ nos ieiunia exaſperant:illinc peccatoꝝ conſcientia ma-
cerat. Hinc patrimonij iactura pertubat:⁊ toto contriſtati
habitu magis ſalutē cōſequimur ſi amplius defleamꝰ:ſm
Joh.xvj. quod ait dñs. Uos ploꝛabitis ⁊ flebitis:ſeculum autē gau
B debit. Sicut autem cū ſinapi caput foꝛte curandū eſt: iube-
mur ad raſum capillos demere:impedimenta cutis vniuer
ſa deponere:vt nudo corpoꝛi perfectius medicina perue-
niat. Ita ⁊ cum anima per fidem curanda eſt:precipimur a
nobis ſubſtantiā auferre ſeculi : impedimēta auri argētiqꝫ
deponere:vt ⁊ nude ⁊ ſoli anime congruentiꝰ ſpiritalis me
dicina conueniat. Quiſqꝫ eñ rebus mundi ⁊ diuitijs ſeculi
obuolūtꝰ eſt:huic fidei medicina nō proderit. Ergo quod
ſuccus ſinapis in corpoꝛe:hoc fides xp̄iana operat̄ in aīa.
Luce.xiij Sed qm̄ in eadem dominica ſentētia ſcriptū eſt. Qđ acce-
ptum homo miſit in oꝛtum ſuū:⁊ creuit ⁊ facta eſt arboꝛ: et
volucres requieuerunt in ramis eius: diligētius reqramꝰ
quis iſte ſit:cui hec cuncta cōueniant. Diximus ſuperiꝰ ſan
ctis martyꝛibꝰ qui diuerſis attriti ſunt paſſionibꝰ naturam
C ſinapis poſſe cōgruere. Sed qm̄ dicit ſcriptura. Et creuit
Ubi.ſ. ⁊ facta eſt arboꝛ:⁊ volucres requieuerūt in ramis eius:ar-
bitroꝛ hoc ipſi chꝛiſto domino dicere:⁊ rectius compararī
qui naſcēdo in hoīe humiliatus vt granum eſt aſcēdendo
ad celum exaltatus vt arboꝛ eſt. Granū plane eſt xp̄s dum
Mat.xiiij. patitur:arboꝛ eſt dū reſurgit. Granū inquam eſt:cū famis
Luce.ix. eſuriem ſuſtinet:arboꝛ eſt cum quinqꝫ milia viroꝝ qnqꝫ pa
nibus ſaturat. Ibi ſterilitatem humana conditione patit̄:
hic ſatietatem propꝛia diuinitate largitur. Granum aūt di
xerim dñm cum ceditur:cum cōtemnitur:cum increpatur:
arboꝛē aūt cū cecos illuminat:moꝛtuos reſuſcitat:peccata
D cōdonat. Ramos aūt huius arboꝛis ſi requiras inuenies.
Ramus eſt petrus:ramus eſt paulus:ramus eſt beatꝰ lau-
rētius:cuiꝰ hodie natalicia celebꝛamꝰ. Rami ſunt omnes
apoſtoli vel martyꝛes ſaluatoꝛis : ad quos ſi qs ſe foꝛtiter
tenere voluerit:fluctibꝰ ſeculi minime mergitur: quin potiꝰ
ſub vmbꝛa illoꝛum latitans gehēne non patietur ardoꝛem
ſecuruſqꝫ de diabolice tēpeſtatis procella erit:⁊ de die iudi
cij exurentis incendio ipſo adiuuante : qui viuit regnat in
vnitate ſpūſſancti deus:per infinita ſeculoꝝ ſecula. Amen.

¶ Item in eodem feſto. Homelia de eo qđ ſcri-
Joh.xij. ptum eſt in euangelio ſm Johannem. Amē dico
vobis. Niſi granum frumenti.⁊c̄.incipiens. Hu-
militatis magne.⁊c̄.que ſumpta eſt de expoſitio
ne doctoꝛis. Tract.lj.fo.cc.col.iij.

¶ In feſto Aſſumptionis ſanctiſſime dei genitri
cis virginis Marie. Sermo.j. In quo ſingulari
ter de ſanctiſſimo corꝑe beate Marie eiuſqꝫ aīa
declarat que fide tenemus.

Sermo. Ad interrogata de virginis et matris dñi reſolu-
xxxiij. tione temporali:⁊ aſſumptione perenni : quid in-
A telligam reſponſurus:te deus omnipotens pater
Prefatio. voto ſupplici exoꝛo:vt q̄ mādas nubibꝰ et pluūt
Pš.cxliij ymbꝛes:qui tāgis mōtes ⁊ fumigant:qui aperis terram et
germinat:quid dicā iubeas:quid ꝓferam prebeas: ad q̄d
ſermonē dirigam aperias. Uenerabile eñ mihi eſt dñe:et
precoꝛdijs meis reuerendiſſimum de matre filij tui loqui:⁊
de ſanctiſſimo corpoꝛe eiꝰ linguam ſermonibus occupare:
q̄ ſola meruit deum hoīemqꝫ paritura ſuſcipere:facta thꝛo
nus dei ⁊ aula regis eterni:ſm quod tu docuiſti nos ꝑ ſan-
ctos patriarchas tuos: ꝓphetas ⁊ apoſtolos figuris ⁊ ſer-
monibus:quibus nos credimus:qꝛ nunqꝫ feſelliſti: qui nec
fallere nec falli nouiſti:oſtendēs filium tuum coeternū tibi
⁊ conſubſtantialem incarnandum:⁊ incarnatum per virgi
nis vterum:de qua carnem aſſumpſit:qui corpoꝛalia cūcta
tecū creauit auctoꝛ:adminiſtratoꝛ ⁊ deꝰ:ab homine factus
eſt homo:ab ea naturā ſumēs nō originem: ſanctificāte ſpi
ritu tuo:in ea vterum humanū ⁊ purificante atqꝫ mundāte
ad conceptionē filij tui. Cuius dignitatis et gratie effectū
nec coꝛ concipere nec lingua valet exprimere. Non ei talis
cōceptus:taliſqꝫ partus niſi deum decuerat:qui venerat re
dimere quos voluit creare. Creare profecto maieſtate:redi
mere humilitate:humilitatis naturā ſumēs ſanctā de ſan-
ctificato corpoꝛe:⁊ immaculatā de immaculato. Ineſtima
bilem eñ ſanctificationis gratiā quam concipiendus pre-
buit:cōceptus ⁊ natus nō abſtulit. Que quantū in corpoꝛe
valuerit virginis:illi ſoli notiſſimū eſt qui de eiꝰ natura na
turam ſuſcepit quā condidit. Per quē te queſo dñe:qꝛ per B
illum cuncta bona tribuis:que vt tribuas eligis: vt me in-
offenſe de tanta ſanctitate loq̄ tribuas. Et ſi nō totū vt eſt
quod impoſſibile omni humane lingue eſt: tñ ipſum qđ eſt
ex parte dicatur vt eſt. Sonet ergo precioſiſſimum vera ꝑ-
cioſitate:ſanctiſſimū certa ſanctitate:ineſtimabiliſſimum:fi
diſſima veritate. Que quia humanam rationem excedunt
ſpūs tuus aſſit:qui ſuo ſacro ſpiramine īducat nos in oēm
dicendoꝛum veritatē:vt qꝛ de eius corpoꝛe ⁊ anima loquē
dum eſt:quod ipſe preter naturalem vſum ſanctificauit et
gratiam contulit:nō aliena dicere patiatur: ſed propꝛia ad
laudem ⁊ gloꝛiam tuam deus omnipotens pater: et ad ho-
noꝛem filij tui per virginem nati:⁊ eiuſdē ſpirituſſancti dei
⁊ domini noſtri:cum quo eſt tibi regnū ⁊ imperium in om-
nia ſeculoꝛum ſecula. Amen.

Quia ꝓfundiſſime et ſua dignitate altiſſime ſum Incipit
reſponſurus queſtioni:lectoꝛem meū obſecro:vt ſermo.
ꝓ me deprecetur:⁊ ſi qua a me pleniter dicta co- C
gnouerit:donis dei gratꝰ exiſtat:ſin autem minꝰ Ca.j.
noſtre compatiatur infirmitati. Qꝛ licet minus valeamus
dicere:vera tñ proculdubio volumus. De ſanctiſſimo igit̄
corpoꝛe ꝑpetue virginis Marie eiuſqꝫ ſacre anime aſſum-
ptione:quantum deus donauerit loq̄ ſuſcipientes: hoc pꝛi-
mum dicimꝰ:quod in diuinis ſcripturis poſtqꝫ dñs in cru- Joh.xix.
ce matrem diſcipulo commendauit:vt caſtitas caſtis tue-
retur obſequijs:nihil reperitur de ea preter id quod lucas
commemoꝛat in actibus apoſtoloꝝ:cōmemoꝛans eiuſdē
nominatim dicens. Hi oēs erant perſeuerantes vnanimi- Actuū.j.
ter in oratione cū mulieribꝰ ⁊ Maria matre ieſu ⁊ fratribꝰ
eius. Hoc dicimus quia tanto que magna exiſtunt cautiꝰ
tractanda ſunt/quanto ſpecialibus auctoꝛitatum teſtimo
nijs non poſſunt ad liquidum roboꝛari. Sed quia quedam D
ſcriptura ſancta veris indagationū ſtudijs querēda reliqt Ca.ij.
que nō ſunt ſupflua eſtimanda dum vera indagatione fue-
rint patefacta. Fecunda eſt eñ veritatis auctoꝛitas:⁊ dum
diligenter diſcutit̄:de ſe gignere quod ipſa eſt cognoſcitur
Sepe eñ diſcuſſa veram conuenientiam parit:quam mani
feſtis ſermonibus abſcondit. Et ſepe apertis ſermonibus
inſinuat:in quibus nihil preter illud quod ſonuit querēdū
inuitat. Ut eſt illud:qꝛ abꝛaam genuit yſaac: yſaac genuit
iacob: Jacob iudam ⁊ fratres eius:⁊ cetera talia in quibꝰ
ſola littera tenenda eſt. Quedam autem ſic cōmēdat vt pa
riter litteram ⁊ myſticum intellectum inſtruat:vt in trāſitu Exo.xiiij.
maris rubꝛi:⁊ manna celeſti: ⁊ tabernaculo dei atqꝫ archa Exo.xvj.
teſtamenti:vbi futuroꝝ figura baptiſmi videlicet chꝛiſti et Exo.xxv.
eccleſie oſtēſa eſt prerogatiua. Quedam tantū myſtice:vt
cum deum dicit inſufflaſſe in faciem adam ſpiraculum vite Geñ.ij.
qui tñ os ad ſpirandum non habet:nec manus ad operan-
dum:licet ꝓpheta dicat. Manus tue fecerūt me: ⁊ plaſma Pš.cxviij.
uerunt me. Sunt etiā quedam:que qꝛuis commemoꝛari ex
toto omiſſa ſint:vera tñ ratione creduntur:atqꝫ ipſa conue
nientia rei quodāmodo quemadmodum dux ⁊ preuia cre-
ditur. Nihil eñ de melchiſedech ſacerdotis dei excelſi iu- Geñ.xiiij.
ſticia loquitur:cū ipſa preceſſiſſe tāte laudis merita cogno
ſcat. Nihil de enoch ⁊ helye poſtqꝫ rapti ſunt vite felicita- Geñ.v.
te commendat:cunctis liquido ſcientibꝰ beate eos viuere: iiij.Re.ij.
quos dñs hinc in futurum ſeruandos voluit rapere. Quid
ergo de Marie moꝛte:quid ve de eiꝰ aſſumptione dicendū
eſt. Unde diuina ſcriptura nihil cōmemoꝛat:niſi querendū
rōne qđ cōueniat veritati:fiatqꝫ ipſa veritas auctoꝛitas:ſi-
ne q̄ neceſſe eſt:nec valeat auctoꝛitas. Memores eñ ꝯditio E
nis hūane:moꝛtē illā ſubijſſe tꝑalē dicere nō metuimꝰ quā Ca.iij.
idē eiꝰ filiꝰ q̄ deus ⁊ hō eſt:lege ſortis hūane ſuſtinuit:et h

q2 homo de eius ſuſceptus ⁊ profuſus eſt vtero. Sed ſi di-
cim⁹ mortis eā vinculis teneri: ⁊ reſolutā in cōmunē putre
dinē vermē ac cinerē: laborandū eſt ſi hoc conueniat tante
Geñ.iij. ſcitati tante aule dei ꝓrogatiue. Scimus eñ dictū primo
parēti. Q2 puluis es ⁊ in puluerē ibis? Qđ ſi de morte dici
tur: generalis eſt ſentētia: ſi de reſolutione in puluerē: hanc
conditionē caro xp̄i euaſit de carne marie ſumpta: q̄ corru
ptionē nō ſuſtinuit. De hoc eñ ſcriptū eſt p̄ dauid prophe-
Pš.xv. tam dicentē. Qm̄ nō derelinques aiam meā in inferno: nec
dabis ſctm̄ tuū videre corruptionē. De quo aūt ſctō dictū
Luce.j. ſit: archangelus ꝓdidit: q̄ ad mariā ait. Et qđ naſcet ex te
Exo.xxvj ſctm̄: vocabit fili⁹ dei. Vere ſanctū ⁊ ſanctū ſanctorū. Vñ
⁊ illa ſancta ſanctoꝝ dicunt: que illa ſeruabant: quibus ille
figurabat qui veraciter ſolus ſanctus ſanctorū dicit. Hic
eñ idē eſt de quo archangelus gabriel danieli loquit inter
Dañ.ix. cetera q̄ futura oſtendit dicēs. Et impleat viſio ⁊ ꝓphetia
⁊ vngatur ſanct⁹ ſanctoꝝ. Hic eñ ſanctus corruptionē nō
vidit: qui tertia die cū triumpho rediens ab inferis reſurre
ij.cor.xiij xit. Caro ei⁹ que de maria ſumpta eſt: ⁊ ſi mortua eſt ex in-
firmitate: reuixit tñ ex dei virtute. Sed hoc ille qui quādo
voluit mori: qñ voluit reſurgere potuit. Excipitur ergo ab
illa generali ſententia de virgine ſumpta natura. Quod ſi
marie nō congruit: cōgruit tñ filio quem genuit ieſu. Voca
bulum ieſu glorioſum oī ornatu cultuq̄ digniſſimū: nomē
quod eſt ſuper omne nomē: nō decuit ab hoībus appellari
neq̄ ab eis efferri in mundū: ſed ab excellētiori quadā ma-
F iorīq̄ natura. Poſt hec q̄ ade dicta ſunt de quib⁹ excipit
Ca.iiij. marie filius: cōtuenda ſunt q̄ etiā eue dicta ſunt: ſi cunctis
feminis generalia ſint: ⁊ ſi in aliquo excipiat maria. Scri-
Geñ.iij. ptū quippe ē. Mulieri quoq̄ dixit de⁹. Multiplicabo erū-
nas tuas ⁊ cōcept⁹ tuos. In dolore paries filios: ⁊ ſub viri
Luce.ij. poteſtate eris: ⁊ ipſe dñabitur tui. Erumnā maria ſuſtinuit
cui⁹ aīam gladius paſſionis xp̄i ptrāſiuit: ſed cōceptus nō
multiplicauit: nec ſub viri: id eſt mariti poteſtate deguit: q̄
integerrimis viſcerib⁹ de ſpirituſancto xp̄m ſuſcepit: ⁊ vir
ginitatis integritate manēte virgo permāſit. Quem q2 ſine
peccati colluuione ⁊ ſine virilis admixtionis detrimēto ſu
ſcepit: ſine dolore genuit ⁊ ſine integritatis violatiōe cū pu
dore virginitatis integra p̄manſit. Hoc eñ potuit efficere
de matre: q̄ ſic elegit naſci de⁹ de hoīe. Maria ergo etſi cō-
municat erumnis eue: nō cōmunicat parturiēdo cū dolore
Promeruit enī hoc ſingularis ſanctitas eius ⁊ ſingularis
grā: q2 ſuſceptiōe dei ſingulariter eſtimata ē digna. Nō im-
merito ergo a quibuſdā generalib⁹ excipit vera eſtimatiōe
quam tanta ſeruat gratia: ⁊ attollit dignitatis ꝓrogatiua.
G Quantū eñ xp̄i poteſtas poſſit mūdi oſtendit vniuerſitas
Ca.v. quantū gratia marie mōſtrat integritas. Que ſicut diuerſa
eſt a natura: ita diuerſa eſt ab vſu. Quid ergo? Si in tanta
diuerſitate dicim⁹ eā humane ſortis mortē ſubijſſe: nec vin
culis ei⁹ retineri: p quā de⁹ voluit naſci: ⁊ carnis ſubſtātiā
cōmunicare: nunq̄d impiū erit? Scim⁹ eñ ieſum oīa poſſe:
Matthei. q̄ de ſeipō ait. Data eſt mihi oīs poteſtas in celo ⁊ in terra
xxviij. Si ergo voluit itegrā matrē cū virginitatis ſeruare pudo
Roñ.ix. re: cur nō velit incorruptā a putredinis ſeruare fetore? Di-
cat q̄ cognouit ſenſum dñi: ⁊ q̄ conſiliari⁹ eius fuit. Nunq̄d
Mat.v. nō pertinet ad benignitatē dñi matris ſeruare honorē q̄ le-
Exo.xx. gē ſoluere nō venerat ſed adimplere. Lex eñ ſicut honorē
matris ꝓcipit: ita in honorationē dānat. Qui eñ in vita pre
ceteris illā grā ſui cōceptus honorauit: piū credere eſt ſin-
H gulari ſaluatione eā in morte ⁊ ſpeciali grā honoraſſe. Po
Ca.vj. tuit eñ eā tam a putredine q̄ a puluere alienū facere: q̄ ex
ea naſcēs virginē eā potuit relinquere. Putredo nāq̄ ⁊ vmis
opprobriū eſt hūane cōditionis: a quo opprobrio cū ieſus
ſit alien⁹: natura marie excipit. quā ieſus de ea aſſumpſiſſe
probatur. Caro eñ ieſu caro marie eſt: ⁊ multo ſpeciali⁹ q̄
ge.xxxvij. ioſeph iude ceterorūq̄ fratrū eius quib⁹ dicebat. Frater
eñ ⁊ caro noſtra eſt. Caro enī xp̄i q̄uis gloria reſurrectio
nis fuerit magnificata: ⁊ potenter ſup oēs celos aſcēſione
glorificata: eadem tamē carnis māſit ⁊ manet natura que
aſſumpta eſt de maria. Ipſe eñ eſt qui conceptus ⁊ genit⁹
atq̄ a mortuis ſuſcitat⁹ eſt p gloriā patris: ſicut ꝑfecto ipſe
Lu.xxiiij. teſtat poſt reſurrectionē: qñ apoſtolis dixit. Videte man⁹
meas ⁊ pedes meos q2 ego ipſe ſum. Quid enim eſt. Ipſe
ego ſum: niſi q2 alter non ſum: q̄ q̄ tunc erā qñ paſſus ſum ⁊

Hoc ſiquidē cognoſcere poteſtis: q̄ in manibus ⁊ pedibus
meis clauorū vulnera cognoſcitis. Ipſe ergo ideoq̄ celos Act.j.
aſcendit: ⁊ carnē quā de matre ſuſcepit ſup aſtra trāſuexit
honorans omnē humanā naturā: ⁊ multomagis maternā.
Si igitur natura matris eſt fili⁹: conueniēs eſt vt ſit ⁊ filij
natura mater: non quantū ptinet ad equā adminiſtrationē
ſed quantū ptinet ad eandē reciprocā ſubſtantiā: vt homo
de homine: caro de carne: mater a filio: fili⁹ a matre: nō ad
vnitatē pſone ſed ad vnitatem corꝑalis nature ⁊ ſubſtātie
Si eñ vnitatē facere poteſt gratia ſine proprietate ſpecia I
lis nature: quātomagis vbi gratie vnitas ⁊ corꝑis ſpecia- Ca.vij.
lis eſt natiuitas. Vnitas nāq̄ grē eſt: vt diſcipuloꝝ in xp̄o
de quib⁹ ipſe dixit. Pater ſancte: ſerua eos in nomine tuo Joh.xvij
quos dediſti mihi vt ſint vnū ſicut ⁊ nos. Et item de oīb⁹
iuſtis. Nō aūt p his rogo tm̄: ſed ⁊ pro eis q̄ credituri ſunt
per verbū eorū in me: vt omnes vnum ſint ſicut et tu pater
in me: ⁊ ego in te: hoc eſt vt ipſi ſint per gratiā qđ nos ſum⁹
p diuinitatis naturā. Hec quippe gratie vnitas q̄ cunctis
in chriſtum credentib⁹ ſeruatur: ſi marie nec minus ſapien-
tium eſtimatione nō tollit: quantomagis cū gratie vnitate
ipſa ſpecialitas nature efficit vnū matrem ⁊ filiū: filiū ⁊ ma
trem? Videndū etiā eſt quid de his quos ſecū per gratiā
vnū eſſe voluit cōſequenter adiungit. Ait eñ. Pater quos
dediſti mihi volo vt vbi ego ſum ⁊ illi ſint mecū: vt videāt
claritatem quā dediſti mihi. O magnam ⁊ ineſtimabilem
bonitatē dei: q̄ ſecū ſuos habere in gloria vult vt ſua clari-
tate fruant: qui hic ſua fide iuncti: vnum cum eo eſſe digni
iudicant. Si ergo ſecū eos habere vult: atq̄ hoc poteſt qui
omnia poteſt: quid eſtimandū eſt de matre vbi digna ſit ha
beri ſi nō in preſentia filij? Quantū igit contueor: quātum K
intelligo: quantūq̄ credo: marie anima claritate xp̄i fruit: Ca.viij.
⁊ glorioſis cōſpectibus eius ſemper inherere ſitiēs ⁊ ſemꝑ
conſpiciēs: dum ineſtimabiliter paſcit: excellētiori quadā
ſpecialiq̄ prerogatiua a filio honorat: poſſidens in chriſto
corpus ſuum quod genuit glorificatū in dextera patris: et
ſi non ſuum per qđ genuit: tñ ſuum quod genuit. Et quare
non ſuū per quod genuit? Si non obuiauerit necdum per-
ſpecta auctoritas: vere credo et per quod genuit: q2 tanta
ſanctificatio dignior celo ē q̄ terra. Thronū dei: thalamū
celi dñi: tabernaculum chriſti: dignum eſt ibi eſſe vbi ipſe ē.
Tam precioſum theſaurum dignius eſt celū ſeruare q̄ ter
ram: tantam integritatem merito incorruptibilitas nō pu-
tredinis vlla reſolutio ſequit. Illud ergo ſacratiſſimū cor-
pus de quo chriſtus carnem aſſumpſit ⁊ diuinam naturam
humane vniuit: non amittens qđ erat: ſed aſſumens qđ nō
erat: vt verbū caro: hoc eſt de⁹ homo fieret: eſcam vermi- Joh.j.
bus traditū: q2 ſentire nō valeo: dicere ptimeſco: in ꝯmuni
ſorte putredinis futurū de vermibus puluerē. De quo ſi ni
hil aliud ſentirē q̄ de ꝓprio: nihil dicerē niſi quēadmodū
de ꝓprio: qđ abſq̄ vlla ambiguitate ſoluendū eſt in mortē
poſt mortē eſt futurū putredo: poſt putredinē vermis: poſt
vermē vt dignū eſt abiectiſſimus puluis. Quod de maria L
credendū nō videtur conſentibile: quia eſtimationem ꝓcul Ca.ix.
pellit mun⁹ incōparabilis gratie. Quod me dicere multaꝝ
cōſideratio rerū iuitat: quarum ⁊ illa quedam eſt quā ſuis
aliquādo miniſtris ipſa veritas ait. Qui mihi miniſtrat me Joh.xij.
ſequatur: ⁊ vbi ego ſum: illic ⁊ miniſter meus erit. Si enim
hec eſt generalis ſententia omnium per fidem ⁊ piā opera-
tionem chriſto miniſtrantiū: quātomagis quodammodo ⁊
ſpecialiter marie. Maria nāq̄ operis exhibitione ⁊ fidei fi
diſſima veritate miniſtrā chriſti fuiſſe omnis qui ſane ſapit
intelligit. Abſq̄ dubio ei opere adminiſtratrix extitit: que Lu.j.⁊.ij
hūc in vtero geſſit partuq̄ ꝓfuſum aluit ⁊ fouit: atq̄ vt euā
gelium refert: in ꝓſepe reclinauit: ⁊ a facie herodis fugiens
in egyptum abſcondit: ⁊ omnem infantiam eius pio ꝓma Joh.xix
tris affectu eſt proſecuta: ita vt vſq̄ ad crucem in qua filiū
vidit pendentē iam virum perfectū: ab eius indubitanter
nō receſſerit cōſectatu: nō ſolū greſſibus pedum tanq̄ pro
reuerentia dei: verumetiā et imitationis affectu. Maria
ergo miniſtratrix chriſti ſpiritalium operum qualitatibus
ſicut deuotiſſima extitit: ita abſq̄ dubio religiōis fide ⁊ ve
re credulitatis charitate ſecutrix fuit. Non eñ potuit eius
diuturn[illegible] nō eē credula: q̄ ſe nouerat hūc nō virili ſemīe ſm
ordinē nature: ſ3 diuino ſpiramine nunciāte archāgelo cō Luce.j

cepiſſe:vidēs ſemꝑ famulantiū angeloꝝ ei adeſſe frequētiā
vt naſcituro ⁊ nato:qñ videlicet facta eſt cū angelo multi:
uce.ij. tudo celeſtis exercit⁹ clamantiū ⁊ dicentiū. Gloꝛia in excel
ſis deo:⁊ in terra pax hoīb⁹ bone volūtatis: ⁊ in egyptū fu
gituro atq̧ inde iterū redituro. Quibus liq̄do cognoſcere
Dat.ij. potuit:q꞉ talia obſeq̄a nō niſi deū decuerant. Unde ⁊ ſtelle
annūciatio:⁊ magoꝝ de lōgiſſimis partib⁹ inſperata addu
uce.ij. ctio q̄ꝫ maximū illi extitit iudiciū veritatis. Similiter ⁊ ſy
meonis ⁊ anne ꝓphetali dignitate inſolit⁹ cet⁹: ⁊ huic ſpe:
cialis occurſus. Que oīa ꝓculdubio maria conſeruās his
cūctis alti⁹ ad fidē roboꝛata pio coꝛde ꝯferebat: intātū vt
oīno nō nutabūda:ſꝫ certa de filij ꝑſtāte tāq̄ꝫ de dei virtute
oh.ij. ꝗa deficiēte in nuptijs vino dixerit:q꞉ vinū nō habēt:ſciēs
plane illū ꝺ potuiſſe qꝺ eū mox cōtigit diuino miraculo cō
pleuiſſe. Ecce igr̄ maria fide ⁊ ope xp̄i miniſtratrix:⁊ deuo
ta vſq̧ ad moꝛtē ei⁹ ſecutrix:nō pl⁹ greſſu q̄ꝫ imitatiōis(vt
credēdū eſt)affectu:ſi ibi nō fuerit vbi xp̄s ſuos miniſtros
Dat.xvj. vult eſſe:vbi ꝗ erit? Et ſi ibi:nunq̄d eq̄li grā? Et ſi nō eq̄li:
vbi eq̄ dei cēſura q̄ vnicuiq̧ reddit ſꝫm ſua merita? Si ergo
merito ꝑ oīb⁹ marie viuēti donata ē grā:moꝛtue erit minu
enda? Abſit. Q꞉ ſi oīm ſctōꝝ moꝛs eſt ꝓcioſa:marie ſane eſt
ꝓcioſiſſima:quā tanta comitata eſt grā:vt mater dei dicaꝛ
M ⁊ ſit. Conſideratis igiꝛ vniuerſis:vera ratione cenſeo cōſi
a.x. tendum mariā in xp̄o ⁊ apud xp̄m eſſe. In xp̄o:q꞉ in ipſo vi
ct.xvij. uimus:mouemur ⁊ ſum⁹. Apud xp̄m glorioſe ad eternita:
tis gaudia aſſumptā benignitate xp̄i et honoꝛate ſuſceptā
preceteris quā gratia honoꝛauit pre ceteris:atq̧ ad cōmu
nem humilitatē non eſſe adductā poſt moꝛtē putredinis vi
delicet vermis ⁊ pulueris:que ſuū ⁊ oīm genuit ſaluatoꝛē.
u.xxj. In cui⁹ ſi poteſtate eſt ſanctoꝝ de capite capillū nō perire
eſt ⁊ illam aīa ⁊ coꝛꝑe integram poſſe ſeruare. De cui⁹ pote
ſtate ſi nullus dubitat eccleſiaſticoꝝ q̄n poſſit matrē ſine
coꝛruptione in ꝑpetuū ſeruare:cur dubitādū eſt voluiſſe qꝺ
añ.iij. attinet ad tantā benignitatis grām? Si elegit diuina volū
tas ſola gratia inter crepidātes vehementiū ignium flāmas
non ſolū pueroꝝ coꝛꝑa ſeruare illeſa:verūetiam veſtimenta
ſeruare muſta : cur abnuat in mr̄e ꝓpria qꝺ elegit in veſte
one.ij. aliena? Ionā ſeruare in ventre ceti ꝑter naturalē vſum vo
luit incoꝛruptū ſola mīa:mariam īcoꝛruptā preter naturā
añ.vj. nō ſeruabit grā? Seruat⁹ eſt daniel datus intēperatiſſime
.xiiij. famileonū:nō ſeruanda eſt maria tātis donata meritis di:
gnitatū. Hec cuncta q̄ diximus:q꞉ naturā ſeruātia non co
gnoſcim⁹:in marie ītegritate plus potuiſſe gratiā q̄ꝫ natu:
ram nō dubitam⁹. Diuinitatis eīn opera ſunt q̄ dicimus:⁊
Cor.j. ideo poſſibilia q꞉ omnipotētia. Chꝛiſtus ergo dei virtus ⁊
dei ſapiētia cuius ſunt oīa q̄ patris ſunt ⁊ velle. Uelle autē
oīa q̄ ſunt iuſta ⁊ digna:⁊ ꝑ ꝺ videnꝛ digna:letari facit ma
riā leticia inenarrabili aīa et coꝛꝑe in ꝓprio filio cū ꝓprio
filio ꝑ ꝓpriū filiū:nec vllam ſequi debere coꝛruptionis erū
nam quā nulla ſecuta ē tm̄ filiū parturiēdo itegritatis coꝛ:
ruptio:vt ſit ſemꝑ incoꝛrupta quam tanta ꝑfudit grā:ſit in
tegraliter viuēs q̄ oīm integrā perfectāq̧ genuit vitam:ſit
cū illo quē ī ſuo geſſit vtero:ſit apꝺ illū illa q̄ genuit:fouit
et aluit illū:maria dei genitrix:dei nutrix:dei miſtratrix et
dei ſecutrix:de qua vt iā dixi:q꞉ aliter ſentire nō audeo:ali
N ter dicere non preſumo. Suſcipiat igitur hunc ſenſum fra:
Ca.xj. terna charitas:ſꝫm qꝺ ſpirit⁹ xp̄i inſpirauit. Oſtēſa ſunt ex
parte q̄ taliter hoꝛtata ſunt me dicere. Si q̄s aūt refragare
his elegerit:cum dicere nō velit hoc non poſſe xp̄m:ꝓferat
quare nō conueniat velle:ac per hoc nō eſſe. Et cū ſeueraci
ter conſiliū dei de his noſce manifeſtauerit: incipiam cre:
dere de quibus aliter non poſſum ſentire. Miraboꝛ illū al:
titudinē conſilij diuini inueſtigaſſe: quam me cū apoſtolo
Roḿ.xj. digna reuerentia videoꝛ debere admirari dicente. O altitu
do diuitiarū ſapientie et ſcientie dei: q̄ꝫ incōꝓrehenſibilia
Coꝛ.xiij funt iudicia eius:et inueſtigabiles vie eius. Et quia ſꝫm eū
dem apoſtolum:ex parte cognoſcimus et ex parte prophe
tamus:dixi de his:et ſi non quantū eſt: tamen quemadmo
dū me dicere debuiſſe credidi. Si ergo vera ſūt q̄ ſcripſi:ti
bi gratias ago xp̄e:q꞉ de ſancta virgine matre tua niſi qꝺ
pium:dignū ⁊ iuſtū eſt ſentire non potui. Si ergo dixi vt de
bui:appꝛoba chꝛiſte tu ⁊ tui. Si autē non debui:ignoſce ob
ſecro tu ⁊ tui. Qui cum deo patre ⁊ ſpirituſancto viuis ⁊ re
gnas deus. Per oīa ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ In eodē feſto. Sermo.ij. In quo oſtendit quo
modo aſſumptionem beate Marie ſine maximo
honoꝛe peragere indignum eſt:per quam merui
mus auctoꝛem vite ſuſcipere.

Adeſt nobis dilectiſſimi fratres dies valde vene: Ser.xxxv
rabilis:dies oīm ſanctoꝝ ſolennitas precellens. A
Adeſt inquā dies īclita:dies ꝓclara: dies in qua
e mundo migraſſe crediꝛ virgo maria. Et ideo
laudes intonet vniuerſa terra cū ſumma exultatione tante
virginis illuſtrata exceſſu:q꞉ indignū valde ē vt illi⁹ recoꝛ
datioīs ſolēnitas ſit apud nos ſine maximo honoꝛe:ꝑ quā
meruim⁹ auctoꝛē vite ſuſcipere. Satiſq̧ ꝓpoſterū iudican
dum eſt:vt cū ſanctoꝝ celebꝛam⁹ victoꝛias martyꝛū: illius
ſolennitatem illis nō preferamus q̄ huic mūdo edidit prin:
cipem martyꝛū. In hac ſiquidē die competēter ſponſo illi
celeſti ꝓclamat beata virgo. Tenuiſti manū dexterā meā: Pō.lxxij
⁊ in voluntate tua deduxiſti me:⁊ cū gloꝛia aſſumpſiſti me.
Hodie inquā ⁊ ipſa a ſponſo filio ⁊ dn̄o ꝯgrue audiuit. Iā Cant.ij.
hyems trāſijt:ymber abijt ⁊ receſſit. Surge pꝛoxima mea:
ſponſa mea:colūba mea ⁊ veni. Hec ideo dicimus fratres B
q꞉ ſicut iam in conſuetudinē ſuſcepit eccleſia:hodierna die
ad celos aſſumpta fuiſſe crediꝛ virgo maria. Sed quo oꝛdi
ne hinc ad ſuꝑna trāſierit regna:nulla catholicā narraꝛ hi:
ſtoꝛia. Nō ſolū aūt reſpuere apocripha:verūetiā ignoꝛare
diciꝛ hec eadē eccleſia. Siquidē ſunt nōnulla ſine auctoꝛis
noīe de eius aſſumptione cōſcripta:que vt dixi ita cauenꝛ
vt ad confirmandā rei veritatē legi minime permittantur.
Hinc ſane pulſanꝛ nōnulli:q꞉ nec coꝛpus ei⁹ in terra īueniꝛ
nec aſſumptio ei⁹ cū carne vt in apocripha legiꝛ:in catholi
ca reperiꝛ hyſtoꝛia. Quibus dicendū eſt:q꞉ ſi moyſi coꝛp⁹ Deuꝛ.xxx:
non inueniꝛ ab hoīe in terris cū quo locutus eſt deus facie iiij.
ad faciē:illi⁹ querere demētie eſt:ꝑ quā idē maieſtatis de⁹ exo.xxxiij
incarnat⁹ effulſit in terris. Neq̧ eīn dignū eſt de coꝛꝑis ei⁹
noticia ſollicitū quēpiam eſſe:quā non dubitat ſuper celos
eleuatam cū xp̄o regnare. Sufficere debet tantū noticie hu
mane hanc vere fateri reginā celoꝝ:ꝓ eo q̄ regem peperit
angeloꝝ. Sed nec inueniꝛ apud latinos aliquis tractatoꝝ C
de ei⁹ moꝛte quippiā dixiſſe aperte. Nā illum euāgelij ver:
ſiculū quem ſimeō dixit ad dn̄i matrem. Et tuā ipſi⁹ aīam Lu.ij.
pertrāſibit gladius:beate recoꝛdationis ambꝛoſius cū tra
ctaret:ait. Nec hyſtoꝛia nec lr̄a docet mariā gladio vitam
finiſſe. Hinc ⁊ iſidoꝛus. Incertū inq̄t ꝑ hoc dictū vtrū gla
diū ſpūs an gladiū ſignificet perſecutionis. Et q̄d de his
de quib⁹ loquoꝛ dicā:cū nec ipſe qui hanc accepit ante cru: Ioh.xix.
cē dn̄i in ſua:id eſt iohānes euāgeliſta de hoc poſteris ali:
quid retinēdū ſcriptis mādauerit? Nullus eīn hoc fidelib⁹
narrare potuit ſi illud de⁹ manifeſtare voluiſſet:q̄ꝫ ille vtiq̧
qui hāc nutriendā ſuſcepit:nec cōtra moꝛē filius matrē re
liq̄t. Reſtat ergo vt homo mēdaciter nō fingat apertū qꝺ
deus voluit manere occultū. Uera aūt de ei⁹ aſſumptione
ſentētia hec eſſe ꝓbaꝛ:vt ſꝫm apl̄m:ſiue in coꝛpoꝛe: ſiue ex: ij.Coꝛ.xij.
tra coꝛpus ignoꝛātes:aſſumptā ſuper angelos eā eē creda:
mus. His igitur ꝓmiſſis:loquamur aliquid in laudib⁹ ſa: D
cratiſſime virginis. Sed q̄d nos tātilli: q̄d actione puſilli:
quid in eius laudib⁹ referemus:cū ⁊ ſi oīm noſtrū membꝛa
vertereꝛ in linguas:eam laudare ſufficeret nullus. Altioꝛ
celo eſt de qua loquimur:abyſſo pꝛofundioꝛ cui laudes di:
cere conamur. Hec eſt eīn q̄ ſola meruit mater ⁊ ſponſa vo:
cari. Hec prime matris dāna reſoluit:hec homini ꝑdito re
demptionē adduxit. Mater eīn generis noſtri penā intulit Gen.iij.
mundo:genitrix dn̄i nr̄i ſalutē edidit mūdo. Auctrix pec: Luce.ij.
cati eua:auctrix meriti maria. Eua occidendo obfuit: ma: E
ria viuificādo ꝓfuit. Illa ꝑcuſſit:iſta ſanauit. Hec eīn mi:
rabili atq̧ ineſtimabili modo oīm rerū ⁊ ſuū peperit ſalua
toꝛē. Que hec virgo tam ſancta ad quē venire dignaretur
ſpūſſanct⁹? Que tam ſpecioſa:vt eā deus ſibi eligeret ſpon
ſam. Que tā caſta:vt eſſe poſſet virgo poſt partū? Hec eſt
dei templū:fōs ille ſignat⁹:⁊ poꝛta in domo dei clauſa. Ad Canꝛ.iiij.
hanc nāq̧ vt dixi ſpirituſſanctus deſcendit:hāc virtus al: Eze.xliiij.
tiſſimi obumbꝛabit. Hec eq̄ imaculata coitu:fecūda partu F
virgo lactās:angeloꝝ ⁊ hoīm cibum nutriens. Merito nā
q̧ beata ſingulari a nobis preconio extollitur q̄ ſingulare
commerciū mundo ꝓbuit. Deniq̧ tm̄ ſe ad celi faſtigia ſub

Annota: leuauit:vt verbũ in principio apud deũ:de ſupna celi arce
tio nũera: ſuſciperet. O felix maria:ꝛ omni laude digniſſima. O virgo
lis ordinis dei genitrix glorioſa:o ſublimis puerpera: cuius viſcerib⁹
ſmonũ bu auctor celi terreq̃ cõmittitur. O felicia oſcula lactẽtis la:
ius operi. bijs impreſſa:cũ inter crebras indicia reptãtꝭ infantie:vt po
G te ver⁹ ex te filius tibi matri alluderet:cũ ver⁹ ex patre dñs
Luce.ij. imperaret. Nã auctorẽ tuũ ipſa ↄcipiens edidiſti ĩ tp̄e pube
rem quẽ habebas ante tp̄a cõditorẽ. O felix puerperium
letabile angelis:optabile ſanctis:neceſſariũ pditis:cõgruũ
ꝑfligatis. Qui poſt multas aſſumpte carnis iniurias:ꝛ ad
Matth. vltimũ verberat⁹ flagris:potat⁹ felle:affixus patibulo:vt te
xxvij. verã matrẽ oſtẽderet:verũ ſe hoĩeꝫ patiẽdo mõſtrauit. Si
H quid dicã pauper ingenio:cum de te quicq̃d dixero minor
laus eſt q̃ dignitas tua meretur: Si celũ te vocẽ:altior es
Si matrẽ gẽtiũ dicã:pcedis. Si formã dei appellẽ digna
exiſtis. Si dominã angelorũ vocitẽ:p oĩa te eſſe pbaris.
Quid ergo de te digne dicã:quid referã:cũ nõ ſufficiat lin
gua carnis tuas enarrare ꝟtutes: Has iteꝝ laudes ſileat
lingua carnis:quas ſemp ardenter pfert aĩa. Nũc noſtras
peto vt aures doctriarũ tuarũ demulceas organis. Plau
dat nũc tympanis ſcena tuis ꝛ veloces articulos puerpere
I cõcrepẽt. Concinnant letantes chori:ꝛ alternãtibus modu:
lis dulciſona carmina miſceanꝛ. Audiam⁹ fratres : audia:
mus pio mentis affectu:audiam⁹ quẽadmodum tympani
ſtriarũ doctrinis concrepet btã ꝟgo maria. Audiam⁹ in:
quã:ꝛ huic harmonie morib⁹ rñdeam⁹. Deniq̃ cũ hec mu
lier beatiſſima ab angelo iã ſalutata:ſpirituſancto repleta:
plenitudine diuinitatis afflata:ad eliſabet veniſſet cogna:
tã. Poſt exultationẽ Johãnis ĩ vtero matris: hec dño de:
Luce.i. cãtauit cãtica laudis. Magnificat aĩa mea dñm. Et exul:
K tauit ſpũs me⁹:ĩ deo ſalutari meo. Primo igiꝛ in h loco
q̃rẽdũ eſt:q̃d ſit magnificare dñm. Neq̃ enim magn⁹ fit a
creatura creator. Sꝫ ſciẽdũ nobis ẽ duob⁹ modis dici ma
gnificari:id eſt aut magnũ facere:aut magnũ adorare:ma:
gnũ admirari. Magnificaꝛ eñi de⁹ a nobis:cũ magnifica
ri dignaꝛ a nobis. Sed nũq̃d ſic in nobis ſicut ĩ btã maria
eandẽ carnẽ aſſumpſit ꝑ nobis: Aue inq̃t ad eã angel⁹ grã
plena:dñs tecũ: bñdicta tu ĩ mulierib⁹. Spũſſanct⁹ ſupue:
niet in te:ꝛ virt⁹ altiſſimi obumbrabit tibi. Ideoq̃ q̃d naſce
tur ex te ſanctũ:vocabiꝛ fili⁹ dei. Quecũq̃ tñ aĩa ſancta ver
bũ ↄcipere põt credẽdo:parere pdicãdo:magnificat amã:
Pſalm. do. Vñ ꝛ dauid ꝓpheta dicit. Magnificate dñm mecum:ꝛ
xxxiij. exaltem⁹ nomẽ eius in inuicẽ. Ac ſi diceret. Magnitudinẽ
dñi mecũ pdicate:ꝛ noĩs ei⁹ pconia magna voce attollite
pſ.ciij. Hinc iterum dicit. Dñe deus meus:magnificat⁹ es vehe:
Pſ.lvi. menter. Unde aũt magnificeꝛ in nobis iſdẽ ꝓpha ait. Ma
L gnificata ẽ vſq̃ ad celos mĩa tua. Hinc nãq̃ optãdũ eſt in
ſingulis:vt nr̃a aĩa magnificet dñm:ↄcipiat dei ꝟbum:pa
riat ꝛ nutriat:recordeꝛ ſaluatiõis ſue pia ↄmercia:quomõ
nullis ſuis pcedẽtib⁹ meritis ſit ab iniquitate ſaluata:ſꝫ ſo
Luce.i. la dei bonitate gratuita xp̄i ſanguine redẽpta ꝛ dicat. Ma
Joh.iij. gnificat aĩa mea dñm. Sic eñ de⁹ dilexit mũdũ (ait euãge
Rom.viij liũ) vt filiũ ſuũ vnigenitũ daret. Hinc nãq̃ ꝛ aplꝰ. Qui ꝓ
prio inq̃t filio nõ pepercit:ſꝫ ꝑ nobis tradidit illũ. O mire
pietatis affectus:o ineſtimabilis ardor charitatis. Quis
ante tante pietatis diuitias nõ obſtupeſcat? Quis ante tã
ineffabilẽ charitatẽ nõ ↄtremiſcat: Quis vnq̃ poſſet ſpera
re:vt ex deo añ tp̄a nat⁹:naſcereꝛ ꝑ hoĩb⁹ ĩ tp̄e ex femina
Gal.iiij. hõ fact⁹? Vñ ſcriptũ ẽ. Cũ venit plenitudo tp̄is: miſit de⁹
filiũ ſuũ factũ ex muliere:factũ ſub lege: vt eos q̃ ſub lege
erant redimeret: vt adoptionẽ filiorũ reciperem⁹. Quis in:
quã poſſet eſtimare: vt portareꝛ manib⁹ femineis portator
orbis:panis angelorũ alereꝛ: ꝟtus celorũ infirmareꝛ:vita
oĩm moreretꝛ: Magnificet ergo ĩ his aĩa glorioſiſſime ma
M rie dñm: magnificet ꝛ nr̃a. Admiremur: gratulemur: ame:
mus:laudem⁹ adoremus:grãs illi agam⁹:q̃m ꝑ eiuſdẽ re:
demptoris nr̃i mortẽ de tenebris ad lucẽ:de morte ad vitã
de corruptione ad incorruptionẽ:de exilio ad patriã:de lu
ctu ad gaudiũ: de terris ad celeſte regnum vocati ſumus.
Qualiſcũq̃ igiꝛ aĩa ſancta talib⁹ fuerit ĩcitamẽtꝭ occupa:
ta nihil cõcupiſcit terrenũ:nihil trãſitoriũ:nihil q̃d ad tp̄s
arridet:nihil q̃d ad pſens delectat. Hec riſum luctũ cõpu:
tat:ꝛ gaudiũ in merorẽ cõmutat:cui mũdus carcer:celũq̃
habitatio eſt. Cui exultatio de preſentibus nulla eſt : quia

in illo tãtũ gaudere appetit:qui ſuper omnes eſt. Unde in
ſancto cãtico cum diceret virgo glorioſa. Magnificat ani N
ma mea dominũ. Et exultauit ſpiritus meus: ſignãter ad Luce.i.
didit. In deo ſalutari meo. Ac ſi diceret. Anima mea que
magnificat dominũ:non in quolibet alio ſed in illo tãtum
exultat :quem amãdo magnificat. Nouerat enim eſſe aliã
vituperabilem exultationẽ: qua mundus gaudere dicitur
tendens ad luctum. Et de qualibus ſalomon ait. Letãtur ꝓuer.ij.
cum malefecerint:et exultant in rebus peſſimis. Hinc et Phil.iiij.
apoſtolus non quodlibet gaudiũ in ſanctorum cordib⁹ eſ:
ſe deſcribit:ſed in ſpiritu ſancto. Hinc dauid cum diceret. pſ.xxxij.
Gaudete iuſti:ſubiunxit. In domino. Hinc cum domino pſ.lxx.
diceret. Gaudebunt labia mea dum cãtauero:addidit. Ti
bi. Hac enim exultatione null⁹ eorum gaudet: quiſquis de
preſentibus tantum exultat eterniſq̃ bonis intereſſe nõ cõ
cupiſcit cui exiliũ patria eſſe creditur:ꝛ mors vita eſtima:
tur:cui deus venter eſt:ꝛ ornatus non in morib⁹ ſed ĩ actu
eſt:qui cum laudatur extollitur:et cum vituperatus fuerit Phil.iij.
magnis iracundie ſtimulis agitatur: qui cum manſuetis
non humiliatur:ſed in ſuperbie faſcibus eleuatus ceteros
quaſi ex alto montis ſupercilio cõtemplatur. Sed q̃s hec
ad plenum ita poteſt calcare:vt ab hac exultatione hiſdẽ
vitijs interpellantibus nec ad momẽtum ſe credat abſtra:
hi:cum ſcriptura pronunciet. Corpus quod corrumpitur Sapiẽ.ix.
aggrauat animam:ꝛ deprimit terrena inhabitatio ſenſum
multa cogitantem: Ingemiſce ergo o ſancta anima que:
cũq̃ in dño exultas:et quotiens te ab hac exultatione ab:
ſtractam videris eſſe:dicito. Ne proijcias me domine a fa Pſ.l.
cie tua:ꝛ ſpiritum ſanctum tuum ne auferas a me. Redde
mihi leticiam ſalutaris tui:et ſpiritu principali confirma
me. Et hic attentius intuere: quam exultationem petierit. O
Quod enim hebraice Jeſus:hoc latine ſalutaris dicitur.
Que enim hec leticia eſt ieſu: niſi contemplatio eius: qua:
lis venturus eſt in gloria ſua: Sciendum vero eſt:quia illi
tunc hac claritate potientur: qui hic poſiti redẽptoris ſui
veſtigia imitantur. Et quidem dominũ Jeſum legim⁹ do Joh.xi.et
luiſſe:fleuiſſe:ex itinere fatigatũ fuiſſe:opprobria ꝛ iniurias iiij.
ſuſtinuiſſe ſputa:flagella:crucem ſuſcepiſſe:nunq̃ tamen le Matth.
gimus eum riſiſſe:proſperatum in terra fuiſſe. Hinc plane: xxvij.
hinc in ſpe gaudent omnes electi:cum ceperint aduerſita:
tibus mundi fatigari:ꝛ nullis eius proſperitatibus falla:
citer decipi:ſcientes aliam vitam ſupereſſe per quam poſ:
ſint celos penetrare. Hinc eſt quod iſdem dominus ait di:
ſcipulis ſuis. Beati eſtis cum maledixerint vobis homies Mat.v.
et perſecuti vos fuerint:ꝛ dixerint omne malum aduerſum
vos mentientes propter me. Gaudete in illa die et exulta:
te:ecce enĩ merces veſtra multa eſt in celis. Sed in his preſ
ſuris atq̃ anguſtijs nequaq̃ poſſent ſubſiſtere:ꝛ quod his
maius eſt gaudere:niſi veraciter in conſpectu dei et homi:
num humiles eſſent. Quibus dominus eorum ait. Diſcite Mat.xi.
a me quia mitꝭ ſum et humilis corde:et inuenietis requiem Mat.v.
animab⁹ veſtris. Hinc iterum dicit. Beati mites: quoniã
ipſi poſſidebũt terram. Hinc etiam hec virgo glorioſa bea
tam ſe dici ab omnibus generationibus manifeſtat:eo q̃d
eius humilitatem deus reſpexit. Nam ſubdit. Quia reſpe P
xit humilitatem ancille ſue:ecce enim ex hoc beatam me di Luce.i.
cent omnes generatiões. O vere beata humilitas: que deũ
hominibus peperit:vitam mortalib⁹ edidit:celos innoua:
uit:mundum purificauit:paradiſum aperuit: et hominum
animas ab inferis liberauit. O inquã vere glorioſa marie
humilitas:que porta paradiſi efficitur: ſcala celi conſtitui
tur. Facta eſt certe humilitas. Marie ſcala celeſtis:p quã
deſcendit deus ad terras. Quia reſpexit inquit humilita:
tem ancille ſue:ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes
generationes. Et quid eſt dicere. Reſpexit:niſi comproba
uit:placuit ei humilitas mea: Unde per prophetam domi Eſa.lxvi.
nus dixit. Ad quem reſpiciam:niſi ad pauperculum et hu:
milem ꝛ trementem ſermones meos: Hinc Dauid domio
dicit. Quia reſpexiſti humilitatẽ meam: ſaluaſti de neceſ: pſ.xxx.
ſitatibus meis animam meam. Multi ſiquidem videntur
in conſpectu hominum humiles eſſe vt ab eis beatificẽtur:
ſed eorum humilitas a domino non reſpicitur:quia falſo ꝛ
non vere de humilitate gloriantur. Si enim veraciter hu:
miles eſſent:deum ab omnibus et non ſe vellent laudari.

Non in hoc mundo eorum ſpiritus exultaret: ſed in deo ſa
lutari. Humilitatem ſuam non ab hominibus cõſpici: ſed
Q a deo optarent. Sequitur in hoc ſancto cantico. Quia fe-
Luce.j. cit mihi magna qui potens eſt: et ſanctum nomē eius. Que
tibi magna fecit domina: que glorioſa virgo vt dici beata
merearis? Puto enim immo veraciter credo: vt creatura
R ederes creatorem: famula dominũ generares: vt per te deus
mundum redimeret: per te illuminaret: per te ad vitam re-
duceret. Hucuſqꝫ virgo beata de te ipſa que nos ad amorem
dei accenderent: fideliter protuliſti: ea vero que ſequuntur
humano generi prophetaſti. Meum autem votum extitit
ea tantum inde tranſcurrere: que ad tui laudem nominis
pertinebant. Sed hec que de te ipſa narraſti: neqꝫ tu vt di-
gnitas tua meretur dicere potuiſti. Quas ergo tibi laudes
fragilitas humani generis perſoluet: que ſolo tuo cõmer-
cio recuperãdi aditum inuenit? Accipe itaqꝫ quaſcũqꝫ exi-
les: quaſcũqꝫ meritis tuis impares gratiarũ actiões ⁊ cũ
ſuſceperis vota: culpas noſtras orãdo excuſa. Admitte no
ſtras preces intra ſacrarium exauditiõis et reporta nobis
gratiã recõciliationis. Sit ꝑ te excuſabile: quod per te in-
gerimus. Accipe quod offerimus: impetra quod rogamus:
excuſa quod timemus: quia nec potiorem meritis inueni-
mus ꝗ̄ te ad placandam iram iudicis: que meruiſti eē ma
ter redemptoris ⁊ iudicis. Succurre ergo miſeris: iuua pu
ſillanimes: refoue flebiles: ora pro populo: interueni ꝓ cle-
ro: intercede pro monachorum choro: exora pro deuoto fe
mineo ſexu. Sentiant omnes tuum leuamē: quicũqꝫ deuo
te celebrant tuũ nomen. Sit tibi compaſſio ſuper afflictis:
ſit pius affectus ſuper celorum peregrinis. Et cum te letã
tem ſemꝑ aſpicis: fletus noſtros queſumus ipſa ad deum
S admittas cũqꝫ vt ꝓpriũ filiũ ꝓ nobis iterpelles. Nos enĩ
adhuc in hac terra affligimur: perſequimur: iniurijs laceſ-
ſimur: opprobrijs afficimur: eſurimus: ſitimus: ſomnũ pa-
timur: in carcere retinemur. Tu vero in celeſtibus regnis pre-
Apo.xiiij lata es cũctis virginũ choris: tu agnũ quocũqꝫ perrexerit
ſequeris. Tu virgineos choros ⁊ ab incentiue carnis ille-
cebris alienos ꝑ albentia lilia roſaſqꝫ vernãtes: ad fontes
perennis vite potandos inuitas. Tu in illa beatorum feli-
ciſſima regna primi ordinis dignitatem adepta plantis ro
ſcidis oberrãs: iter paradiſi amenitatem gramineoſqꝫ cro
cos tenero poplite pergis: feliciqꝫ palma violas immarceſ
ſibiles carpis. Tu concinis ſine fine choris coniuncta ſum
mis angelis archãgeliſqꝫ ſociata indefeſſa voce: ſanctus cla
mare nõ ceſſas. Tu ĩ cubiculo regis beatitudinē gēmis ac
magaritis ornata aſſiſtis. Tibi thronus regius ab ange-
lis collocatur in aula eťni regis: teqꝫ ipſe rex regũ vt ma-
trem verã ⁊ decorem ſponſam pre oĩbus diligēs amoris am
plexu ſibi aſſociat. Nec mirum ſi dignetur tibi aggaudere
deus regnãs: quem tu paruulum ex te hominem natum to
tiens oſculata es in terris. Has ergo tuas felicitates poſſi
T dens conuertere ad noſtrarũ miſeriarũ ſalutem. Inter hec
igiť fratres cum toto mentiſ affectu beatiſſime virginis nos
interceſſionibus cõmittamus: omnes eius patrocinia om
ni niſu imploremus: vt dum nos ſupplici eam obſequio fre-
quentamus in terris: ipſa nos ſedula prece cõmendare di-
gnetur in celis. Neqꝫ enim dubium que meruit pro liberã-
dis proferre precium: poſſe plus oĩbus liberatis impende
re ſuffragium. Sed quid nobis prodeſt hanc interpellare
vocibus niſi etiam humilitatis eius exempla teneamus?
Curremus ergo dilectiſſimi fratres: vt cum huius diei fe-
ſtiuitati intereſſe cupimus: veſtimētis humilitatis atqꝫ cha
ritatis induti appareamus. Nõ nos inuidia aliene felicitatiſ
torqueat: nõ ira vſqꝫ ad diuiſionem dilaniet: non cupiditas
chriſtum a nobis excludat: non ſeculi triſticia exurat: non
proſperitas eius incaute decipiat: nõ luxuria inquinet: nõ
immundicia polluat: non elatio corrumpat: non ſuperflua
inflet: vt dum nos virtutibus ornatos charitate cõiunctos
humilitate fundatos beata dei genitrix ſue nos intereſſe fe
ſtiuitati proſpexerit: ardētius nobis ſubuenire feſtinet apd
filiũ ⁊ dominũ ſuũ Ieſum chriſtũ: deũ ⁊ ſaluatorē noſtrũ:
q coronis perennis regni glorificat ſanctos ſuos: ⁊ eſt eter
na laus et expectatio omnibus electis eius: ipſi gloria: vir-
tus: poteſtas eterna: ⁊ nunc et ſemꝑ ꝑ immortalia ſecula ſe
culorum. Amen.

¶ Item in eodem feſto. Homelia de eo qꝺ ſcri-
ptum eſt in euangelio ſm Lucam. Intrauit Ie Luce.x.
ſus in quoddã caſtellum. ⁊c. que habetur de ver
bis domini.xxvj.et xxvij.fo.lj.

¶ In feſto decollationis ſancti Iohãnis bapti-
ſte. Sermo.j. In quo oſtēdit cur ſancti Iohãnis
baptiſte natiuitas ſingulari celebritate venereť

Hodie dilectiſſimi fratres Iohãnis qui domini Sermo.
precucurrit aduentũ natalē diē colimus: quod xxxvj.
nulli ſanctorum meminimus attributum. Hodie A
inquã natalē diem vnica ac ſingulari celebrita-
te veneramur. Unde quia eum recte extollere non valemus
humane vocis officio: predicemus dominice atteſtatiõis
oraculo: proloquente chriſto: quia inter natos mulierũ ma Mat.xj.
ior non eſt Iohanne baptiſta. Ipſe hoc dicit: ⁊ ideo cogno
ſce magnificentiã laudis ex dignitate laudantis: ac ſic dũ
nemo illo eſſe maior aſſeritur in natis mulierum: datur in-
telligi ꝙ Iohannes ſupra humanorum fuit menſuram me
ritorũ. Ego vox clamantis in deſerto. Hoc eſt dicere. Nõ
ſum ego verbum quod erat in principio deus apud deum: Ioh.j.
ſed vox potius: id eſt miniſter ſum verbi vt ꝑ me ad audi-
tus hoim ſenſuſqꝫ perueniat. Unde beatus baptiſta pari hu
militate ꝓnũciat. Illũ oportet creſcere: me autem minui. Illũ Ioh.iij.
inquit oportet creſcere: qz ꝑ omnē mundum chriſti euãge-
lium dilatatur: me autem minui: quia Iohannis prophe-
tia finitur. Illum oportet creſcere qui erit exaltandus in
cruce: me autem minui qui ſũ truncãdus in capite. Iohã-
nis enĩ prophetia finem accepit: quia is qui prophetabať
aduenit. Iohãnes ergo formã venturi domini natiuitate B
⁊ conuerſatione ſignauit. Iohannes naſcitur de ſene pa-
tre: xp̄s ex matre a mundi ſeneſcentis etate: etate inquã illa Luce.j.
que erat fide et operibus infecunda. Iohãnes venit de ſpe
rata generatione per ſterilem: ⁊ xp̄us natura obſtupeſcen
te per virginē. Ille ſalutē predicauit: hic cõtulit. Ille ba- Mat.iij
ptiſauit in penitentia: iſte regenerauit in gratia. Hic eſt enĩ Mat.xiiij
Iohannes: qui impietatem regis herodis qui vxorem fra-
tris inuaſerat publica auctoritate cõdemnans propter iu-
ſticiam perdidit vitam: ſed lucratus eſt gloriam. Et nos in C
terdum pro gratia hominũ vel timore offenſionum prefe-
rimus adulationem ⁊ vendimus veritatem: nõ timentes il
lud qꝺ terribiliter ſcriptũ eſt. Si nõ annũciaueris iniquo Ezech.iij
iniquitatem ſuam: ſanguinē eius de manu tua requiram.
Solent tamē aliquotiens doctores eccleſie non pro negli
gentia peccantiũ ab increpatione ceſſare: ſed qz eos timēt
ex ipſa caſtigatione ad peiora mala prorumpere. Quando
ꝓ hac re nõ predicãt ſacerdotes: nõ poſſunt habere de taci
turnitate reatũ: qz ſicut viri boni interdũ ex dura increpa-
tione corriguntur: ita ecõtra oẽs etiã ſuꝑbi leniſſima admo-
nitione ad peiora precipitia prouocantur. Nam et intantũ
predicatores eccleſie aliquotiens non ex voluntate ſed ex
neceſſitate peccatores non arguunt: vt interdum per ſpiri-
tale medicamentum ⁊ charitatis artificium ſuperbos quoſqꝫ
etiam indignis laudibus proſequãtur. Et dum erubeſcũt
falſa eſſe que de eis dicuntur: ad emendationem vite ⁊ bo-
na opera prouocentur: ſm illud quod ſcriptum eſt. Quo- Pſã.x.
niam laudatur peccator in deſiderijs anime ſue: et qui ini-
qua gerit benedicitur. Et quia vera eſt illa ſapiētis viri ſen
tentia. Sicut vera laus ornat: ita falſa caſtigat: nõ eſt tamē
impoſſibile apud deũ vt etiã illi qui ab humanis laudibus
inuitati bona opera exercere ceperint: deus illis hoc ĩ amo-
rem ⁊ conſuetudinem vertat: ſm illud quod de ſapientibus
quidam dixit. Bene cõſueuiſſe: pudebit diſſueſcere. Et ite-
rum. Bona loquamur: tranſiet ſermo in affectum. Beatus
tamen Iohannes plena ⁊ perfecta libertate maluit iniuſta
ſuſtinere: ꝗ̄ iuſta nõ dicere. Unde euangelico ipſe beatus D
Iohãnes alloquio corda nr̃a pulſat ſalutifero dicēs. Ego
vox clamãtis in deſerto: parate viã domini: rectas facite Luce.iij.
ſemitas dei noſtri. Si teneamus in nobis verbum: veritatiſ
affectũ iuſticie: erit in nobis illa via per quam humanum
pectus chriſtus adeat. Ideo autem dicit. Ego vox clamã
tis. Vox preconis iudicem loquitur: clamor iudicium cõmi-

Annota: naſ. Et cõſequẽter annũciat. Oĩs vallis implebiſ: et omĩs
tio nũera: mons ꝛ collis humiliabiſ. Hoc eſt ergo: qḋ alijs ꝟbis euã
lis ordinis gеliſta cõmemorat. Qui ſe exaltat humiliabiſ. Ueniet tp̄s
ſmonũ hu fratres dilectiſſimi vt ſe ſupbos fuiſſe ſine vllo remedio do
ius operi. leant: qui ſe nunc ſalubriter humiliare diſſimulant. Ueniet
tempus vt humiles eleuentur in celis: et ſuperbi in inferni
ꝓfunditatẽ merganſ. Ueniet tp̄us vt ſe auaros oẽs fuiſſe
diuites doleãt: a qb⁹ nũc chriſti irrideñ paupes. Nõ ſem-
Luce. xvi per iſte q̃ nunc hũane eſt ꝯſuetudinis ordo ſuabiſ. Nõ ſẽ-
per lazarus fame torquebitur/nec ſemꝑ auarus diues deli
tiarũ abundãtia perfrueſ: ſed cito et ille de ſterquilinio ab
angelis eleuabiſ in paradiſum: ꝛ ille qui elemoſynã noluit
dare: ſi penitẽtia nõ ſubuenerit: de luxurioſo cõuiuio rapie
tur in tartarũ: vt q̃ i hoc ſeculo pauperi noluit dare micã: i
inferno nõ mereaſ accipe guttã. Et q̃ pauperẽ paſcere no-
E luit delicijs ſuis: paſcat flãmas medullis ſuis. Nos ꝟo fra
tres q̃tũ poſſum⁹ laborem⁹: vt qḋ ſupbia tumidũ elatũq̃
reddiderat in aĩo: hũilitate ꝛ manſuetudine cõplaneſ. Qḋ
iniquitas deprauauerat: directiõe iuſticie corrigatur. Qḋ
malicia exaſperauerat: bonitatis gratia tempereſ. Inter
hec ſtudia inueniat in nobis xp̄s dñs quã ipſe conferre di-
gnatus eſt viam per quã nos ꝑducat ad patriã vt de nobis
ij. cor. vi. dicere digneſ. Et inambulabo ꝛ inhabitabo cũ eis: ꝛ ero
illorũ de⁹. Si in iſto ſeculo ambulauerit in nobis: in illo ha
bitabit in nobis qui viuit ꝛ regnat in ſecula ſeculorũ. Amẽ

De omnibus ſanctis.

¶ In feſto omniũ ſanctorum. Sermo. j. In quo demoſtrat cur omniũ ſanctorum feſtiuitas ſub vna ſolẽnitatis leticia celebretur.

Sermo Hodie dilectiſſimi omniũ ſanctorũ ſub vna ſolẽ-
xxxvij. nitatis leticia celebram⁹ feſtiuitatẽ: quorũ ſocie
A tate celum exultat: quorũ patrocinijs terra leta-
tur: quorũ triũphis eccleſia ſancta coronaſ: q̃rũ
cõfeſſio quãto in paſſiõe fortior: tãto eſt clarior in honore:
q2 dũ creuit pugna/creuit ꝛ pugnãtium gloria: ꝛ martyrij
triũphus multiplici paſſionũ genere adornaſ: per que gra
uiora tormẽta gratiora fuere ꝛ premia: dũq̃ catholica ma
ter eccleſia ꝑ totũ orbẽ longe lateq̃ diffuſa: in ipſo capite
ſuo xp̄o ieſu edocta cõtumelias crucis et mortẽ didicit nõ
timere: magis magiſq̃ roborata eſt nõ reſiſtendo ſʒ pferẽ-
do. Uniuerſos aũt q̃s agmine inclyto carcer penalis iclu-
ſit: pari ꝛ ſimili calore ꝟtutis ad gerendũ certamẽ gloria
triũphalis inſpirauit. O vere beata mater eccleſia: quã ſic
honor diuine dignatiõis illuminat: quã vincẽtiũ glorioſus
martyrũ ſanguis exornat: quã inuiolate cõfeſſiõis cãdida
induit ꝟginitas. Florib⁹ ei⁹ nec roſe: nec lilia dſunt. Certẽt
nũc chariſſimi ſinguli ad vtroſq̃ honores/ampliſſimas ac
cipere dignitatũ coronas: vel de virginitate cãdidas: vel
de paſſiõe purpureas. In celeſtib⁹ caſtris pax ꝛ acies hñt
B flores ſuos: q̃b⁹ milites xp̄i coronãſ. Dei ei ineffabilis ꝛ im
mẽſa bonitas ẽt h ꝓuidit vt laborũ q̃dẽ tp̄s ꝛ agonis non
extẽderet/nec lõgũ faceret aut eternũ: ſed breue: ꝛ vt ita di
cã: momẽtaneũ: vt i hac breui ꝛ exigua vita agones cẽnt ꝛ
labores: i illa ꝟo q̃ eterna ẽ corona ꝛ p̄mia meritorũ: vt la
bores q̃dẽ cito finirenſ: meritorũ ꝟo p̄mia ſine fine dura-
rẽt vt poſt hui⁹ mũdi tenebras viſuri eſſent cãdidiſſimã lu
cẽ: ꝛ accepturi maiorẽ paſſionũ cũctarũ acerbitatib⁹ bea-
Rom. viij titudinẽ: teſtãte hoc ap̄lo vbi ait. Nõ ſunt ꝯdigne paſſio-
nes hui⁹ tp̄is ad ſupuenturã gloriã que reuelabiſ in nobis
Q̃ leto ſinu de prelio reuertentes ciuitas celeſtis excipit
de hoſte proſtrato trophea ferẽtib⁹ occurrit: cũ triũphãti
bus viris ꝛ femine veniũt que cũ ſecundo ſexũ quoq̃ vice-
rũt: ꝛ geminata gloria militie virgines cũ pueris teneros
annos virtutib⁹ tranſcẽdẽtes: ſed ꝛ cetera fideliũ turba aule
ꝑpetue regiã itrabit: q̃ ſinceritatẽ fidei incõcuſſis p̄ceptoꝝ
C celeſtiũ diſciplinis vnita pace obſeruauerunt. Ergo agite
nũc fratres: aggrediamur iter vite: reuertamur ad ciuitatẽ
Ephe. ij. celeſtẽ: in q̃ ſcripti ſum⁹ ꝛ ciues decreti. Nõ ſum⁹ hoſpites
ſed ciues ſanctorũ ꝛ domeſtici dei: xp̄iã illi⁹ heredes: cohe
redes aũt chriſti. Huius nobis vrbis ianuas apperiet for-
titudo: ꝛ fiducia latum p̄bebit ingreſſum. Conſideremus
ergo inclytã vrbis illius felicitatem: inq̃tum conſiderare
poſſibile ẽ. Ut em̄ vere eſt: comprehẽdere nullus ſmo ſuffi
cit. Dicit de ea i quodã loco ſic: q2 aufugiet ibi dolor ꝛ tri- Eſa. xxxv
ſticia et gemit⁹. Quid hac vita beati⁹: vbi non ẽ pauperta-
tis metus/nõ egritudinis ĩbecillitas? Nemo lediſ: iraſci-
tur nemo: nemo inuidet. Cupiditas nulla exardeſcit: nullũ
cibi deſiderium/nulla honoris pulſatio/aut poteſtatis ambi
tio. Nullus ibi diaboli metus: inſidie demonũ nulle: terror
gehẽne ꝓcul. Mors ibi neq̃ corporis neq̃ anime erit ſed
ĩmortalitatis munere vita iocũda. Nulla erit tunc vſq̃ di-
ſcordia ſed cũcta ꝯſona: cũcta ꝯueniẽtia: q2 omniũ ſancto-
rum vna cõcordia: pax cũcta et leticia ꝯtinet: tranq̃lla ſunt
omnia ꝛ quieta. Iugis ſplendor nõ iſte qui nũc eſt: ſʒ tãto
clarior quãto felicior: q2 ciuitas illa: vt legitur/non egebit Apoc. xxi
lumine ſolis: ſed dñs omnipotẽs illuminabit eã: et lucerna
ei⁹ ẽ agnus. Ubi ſancti fulgebũt vt ſtelle in ꝑpetuas eter- Dan. xij.
nitates: ꝛ ſicut ſplendor firmamẽti qui ad iuſticiã erudiũt
multos. Quapropter nox ibi nulla/nulle tenebre/cõcurſ⁹
nubiũ nullus/nec frigoris ardoriſq̃ aſperitas vlla: ſʒ talis
quedã erit rerũ tẽperies quã nec ocul⁹ vidit/nec auris au- j. Cor. ij.
diuit/nec i cor hoĩs aſcẽdit: niſi illorũ qui ea perfrui digni
inueniũtur: quorũ nomina ſcripta ſũt in libro vite: qui ꝛ la- Apo. xxij.
uerunt ſtolas ſuas in ſanguine agni: ꝛ ſunt ante thronũ dei
ſeruiũtq̃ ei die ac nocte. Non ẽ ſenectus ibi: nec ſenectutis
miſeria: dũ oẽs occurrũt in virũ perfectũ: in mẽſurã eta- Ephe. iiij
tis plenitudinis chriſti. Uerum ſup hec oĩa eſt cõſociari D
angeloꝝ et archãgeloꝝ cetib⁹: thronis etiam ꝛ dominatio
nibus: p̄ncipatib⁹ ꝛ poteſtãtib⁹: omniũq̃ celeſtiũ ſuperna
rũq̃ virtutũ cõtubernijs ꝑfrui: ꝛ intueri agmina ſanctorũ
ſplendidi⁹ ſyderib⁹ micãtia: patriarcharũ fide fulgẽtia: ꝓ
phetarũ ſpe letãtia: apoſtolorũ in duodecim tribub⁹ iſrael
orbem iudicãtia: martyrũ purpureis victorie coronis lu-
centia: virginũ quoq̃ choros cãdẽtia ſerta geſtãtes inſpi
cere. De rege autẽ qui horũ medius reſidet dicere vox nul
la ſufficit. Effugit em̄ oẽm ſermonẽ: atq̃ omnẽ ſenſum hu-
mane mẽtis excedit dec⁹ illḋ: illa pulchritudo: illa virt⁹: il-
la gloria: illa magnificẽtia: illa maieſtas. Ultra ei omnem
ſanctorũ eſt gloriã ipſi⁹ ineſtimabilẽ aſpicere conſpectũ: et
ſplendore maieſtatis ei⁹ irradiari. Si em̄ quotidie oporte-
ret nos tormẽta pferre: ſi ipſam gehẽnã paruo tempe tole-
rare vt chriſtũ videre digni poſſem⁹ in gloria veniẽtẽ ꝛ ſan
ctorũ ei⁹ numero ſociari: nõne erat dignũ pati omne quod
triſte eſt vt tãti boni tãteq̃ glorie participes haberemur?
Que erit illa fratres chariſſimi iuſtorũ gl̃ia: q̃ grãdis ſan- E
ctorũ leticia: cũ vnaqueq̃ facies fulgebit vt ſol: cum ordini-
bus diſtinctis populũ ſuum dñs in regno patris ſui cepe-
rit recẽſere: ꝛ meritis atq̃ operib⁹ ſingulorũ p̄mia promiſ
ſa reſtituere? Pro terrenis celeſtia: pro tẽporalib⁹ ſempi-
terna: ꝓ modicis magna preſtare: adducere ſanctos in vi-
ſionẽ paterne glorie: ꝛ facere in celeſtib⁹ cõſedere: vt ſit de⁹ j. Cor. xv.
omnia in oĩb⁹: eternitatẽq̃ amatorib⁹ ſuis et ĩmortalitatẽ
largiri: atq̃ eos quos ſanguinis ſui viuificatiõe reparauit:
denuo ad paradiſum reducere: regna celoꝝ fide ꝛ veritate
ſue pollicitatiõis aperire. Hec hereant firmiter ſenſib⁹ no-
ſtris: hec itelligant plena fide: hec toto corde diliganſ: hec
indeſinentiũ operũ magnanimitate acquiranſ. Repoſita ẽ F
in p̄ſẽte facientis: q2 regnũ celorũ vim patiſ. Res iſta o hõ: Mat. xi.
id eſt regnũ celeſte aliud nõ querit preciũ q̃ teipſum. Tan
tum valet q̃tum es tu. Te da: et habebis illḋ. Quid turba-
ris de precio? Chriſtus ſemetipſum tradidit vt acquireret j. Cor. xv.
te in regnũ deo patri: ita ꝛ tu teipſum da vt ſis regnum ei⁹:
ac nõ regnet peccatũ in mortali tuo corꝑe: ſed ſpiritus in Rom. vi.
acquiſitionẽ vite. Ad hãc igiſ operũ ſalutariũ dilectiſſimi
palmã libẽter ac prõpte certem⁹: oẽs in agone iuſticie deo
ꝛ chriſto ſpectãte curram⁹. Et qui ſeculo ꝛ mundo maio-
res eſſe cepim⁹: a curſu noſtro nulla ſeculi cupiditate retar
demur. Si expeditos: ſi celeres in hoc operis agone currẽ
tes dies vltim⁹ inuenerit: nuſq̃ dominus meritis noſtris
ad p̄miũ deerit remunerator. Qui coronã in pſecutiõe pur
puream pro paſſione donauit: ipſe in pace viuẽtib⁹ pro iu
ſticie meritis dabit cãdidã. Nã nec abraam: nec iſaac: nec
iacob occiſi ſunt: ꝛ tñ fidei ꝛ iuſticie meritis honorati iter
patriarchas primi eſſe meruerunt. Ad quorum cõgregaſ
conuiuiũ: quiſq̃s fidelis ꝛ iuſtus ꝛ laudabilis inueniſ. Me G
mores eſſe debem⁹ voluntatẽ non noſtrã ſed dei facere de
bere: q2 qui fecerit eius voluntatẽ: ipſe manebit in eternum j. Ioh. ij.

quomodo ⁊ ille manebit in eternū. Quapropter chariſſimi
mēte integra: fide firma: virtute robuſta: charitate ꝑfecta:
parati ad omnē voluntatē dei ſimus: conſeruantes fortiter
dominica mandata. In ſimplicitate ſeruate innocentiā: in
charitate cōcordiam: modeſtiā in humilitate: diligētiā in
adminiſtratione: vigilātiā in adiuuādis laborātibꝰ: miſeri
cordiā in fouēdis pauperibꝰ: inde feſſa veritate cōſtātiā: in
diſcipline ſeueritate cenſurā: ne aliqd ad exēplū bonorum
factorū in nobis deſit. Hec ſunt veſtigia que nobis ſancti
quiqꝫ reuertētes ī patriā reliquerūt: vt illorū ſemitis inhe
rentes ſequeremur ad gaudia. Patriā quoqꝫ noſtrā para
diſum cū illis cōputemꝰ/ parētes patriarchas iam habere
cepimꝰ. Cur nō ꝓperamꝰ et currimꝰ vt patriā noſtrā vide
B re ⁊ parētes ſalutare poſſimus? Magnꝰ illic nos charorū
numerꝰ expectat: parentū: fratrū: filiorū frequēs nos et co
pioſa turba dſiderat: iā de ſua incolumitate ſecura: adhuc
de noſtra ſalute ſollicita. Ad eorū cōplexū ⁊ conſpectū ve
nire: quāta illis ⁊ nobis in cōmune leticia eſt? Qualis illic
celeſtiū voluptas cōſeruorū ſocietatē expectantiū? Ꝙ ſū
ma ⁊ ꝑpetua felicitas? Illic apoſtolorū glorioſus chorus:
illic ꝓphetarū exultātiū numerus inſignis. Ibi martyrū
populus innumerabilis ob certaminū victoriā coronatur
Illic clariſſima virginū turba letaꝫ: illic etiā confeſſorū for
titudo laudaꝫ. Sed ⁊ illorū remuneratio cenſeꝫ: qui prece
pta dñica ſeruātes: ad celeſtes theſauros terrena patrimo
nia trāſtulerūt. Ad hos electos dei auida cupiditate ꝓpe
remꝰ: vt cū his cito eſſe: et cito nos ad chriſtū ꝑuenire con
tingat: ad cū quē huiꝰ itineris ducē habeamꝰ ſalutis aucto
rem: lucis ꝑncipē: leticie largitorē: qui viuit et regnat cum
deo patre oīpotēte ⁊ ſpūſancto in ſecula ſeculorum. Amē.

¶ Item in eodē feſto. Homelia de eo qđ ſcriptū
Mat. v. eſt in euāgelio ſcđm Mattheū. Vidēs ieſus tur
bas aſcendit in montē ⁊c̄. que ſumpta eſt ex pri
mo libro de ſermone dñi in monte. I. ⁊c̄.

De animabus fideliū defunctoꝝ.

¶ In die cōmemorationis aiarū fideliū defun
ctorū/ de eo qđ ſcriptū eſt in euāgelio ſcđm Mat
Mat. xxv theum. Venite benedicti ⁊c̄. Sermo. j. In quo
declarat cur in ſentētia iudicis ſolū opera pieta
tis facta vel nō facta cōmemorantur.

Sermo xxxviij. A Mat. xxv
Modo cū euāgelica lectio legereꝫ: audiuimus di
centem dominū. Venite bñdicti ꝑcipite regnū
quod vobis paratū eſt ab origine mundi. Et ꝗ
iſtā vocē deſiderabilē audire: ⁊ ab auditu malo
poſſitis ꝑ dei gratiā liberari: totis viribꝰ deo auxiliāte ꝯtē
dite lectionē diuinā in domibꝰ veſtris frequenter legere: et
in eccleſia libenter ⁊ obediēter audire. Sicut illa vox deſi
derabilis eſt per quā diciꝫ miſericordibus. Venite benedi
cti percipite regnū: ita ecōtrario ſceleratis et īmiſericordi
bus metuēda eſt ⁊ valde terribilis. Diſcedite a me maledi
cti in ignē eternū. Auertat a nobis hoc deꝰ fratres chariſſi
mi: ⁊ ab auditu malo nos liberare digneꝫ: vt ī nobis īplea
Pš. cxj. tur illud qđ ſcriptū eſt. In memoria eterna erit iuſtꝰ: ab au
ditione mala nō timebit. Hoc eſt auditū malū qđ audituri
ſunt ipſi. Diſcedite a me maledicti in ignē eternū. Irreuo
cabilis ei ſentētia erit: que a piiſſimo deo ideo multo ante
prediciꝫ: vt a nobis totis viſceribꝰ caueaꝫ. Si eñ nos deꝰ
noſter vellet punire: nō nos ante tot ſecula cōmoneret. In
uitus quodāmodo vindicat: qui quō euadere poſſimꝰ mul
to ante demōſtrat. Nō eī te vult percutere q tibi clamat ob
B ſerua. Cōſiderate tñ qđ dicturꝰ eſt ad dexterā poſitis. Ve
Mat. xxv nite (inqt) bñdicti: ꝑcipite regnū qđ vobis paratū ē ab ori
gine mūdi. Aduertite fratres chariſſimi qꝛ regnū celorum
nobis predeſtinatū: gehēna autē nō nobis ſed diabolo pre
vbi. ſ. parata eſt. Deniqꝫ ſic audituri ſunt ad ſiniſtrā. Eſuriui eñ
inquit ⁊ non dediſtis mihi mādūcare. Ergo nec illi qui ad
dexteram erunt: ideo accipiūt: qꝛ nūqꝫ peccauerunt: ſed qꝛ
peccata ſua mūdare elemoſynis ſtuduerūt. Et illi q ad ſi
niſtrā erūt nō ideo mittūtur ad ignē qꝛ peccatores fuerūt:
ſed quia peccata ſua elemoſynis redimere noluerūt. Ac ſic
et illos largitas ſola glorificabit: et iſtos ſola ſterilitas cō
dēnabit: qꝛ ſicut īpoſſibile eſt vt nullꝰ hō poſſit ſine pecca
to eſſe: ſic ꝑ dei mīam poſſibile eſt: vt bonis operibꝰ et ꝑfecti
pue elemoſynis ſe vnuſquiſqꝫ redimat a peccato: vt tamen
in malo īpleaꝫ qđ ſcriptū eſt. Iudiciū ſine miſericordia illi Iaco. ij.
qui non fecit miſericordiā. Cōſequenter et in bono illud in
pſalmo. Diſperſit dedit pauperibꝰ: iuſticia eius manet ī ſe Pš. cxj.
culū ſeculi. Et hoc conſiderate fratres ꝓ qua remittūtur
in ignē eternū. Nō eñ illis dicēdū eſt: qꝛ homicidia feciſtis:
adulteria cōmiſiſtis: qꝛ alienā ſubſtātiā rapuiſtis: ſed hoc ſo
lum audituri ſunt qꝛ eſuriui ⁊ nō dediſtis mihi mādūcare.
Rogo vos fratres. Nolite hec trāſitorie cogitare: nec cre C
datis ꝙ hec de iudeis tantū aut paganis vel hereticis fue
rit dictū: ſꝫ diffinitiſſime credite qꝛ hoc chriſtiani ⁊ catholi
ci q in malo ope ꝑſeuerare voluerint: audituri ſunt. Ad iu
diciū eī nō veniūt nec pagani/ nec heretici/ nec iudei: qꝛ de
ipſis ſcptū eſt. Qui nō credit iā iudicatꝰ ē. Et ideo inter il Ioh. iij.
los q ad ſiniſtrā mittēdi ſunt: nō ſolū laici erūt: ſed et multi
eþi: quod peius eſt clerici mali vel monachi cupidi vel ſup
bi: ſimul ⁊ ſanctimoniales ⁊ vidue iracūde ſuperbe vel cu
pide: ⁊ ſi eis fructuoſa penitētia nō ſubuenerit: audituri ſūt
illā metuendā ⁊ irreuocabilē vocē. Diſcedite a me maledi Mat. xxv
cti in ignē eternū. Sentētia iſta ſi eā fideliter cū ingenti ti
more voluerimꝰ audire: ab omni opere malo nos poterit
reuocare. Diligēter ergo cauete ⁊ videte qđ veritas dixit.
Diſcedite a me maledicti in ignē eternū: qꝛ eſuriui: ⁊ nō de
diſtis mihi mādūcare. Si in ignē mitteꝫ qui eſurienti nō de Ad frēs i
dit panē ſuū: putas vbi mittendus eſt q tulit alienū? Si in heremo
ignē mitteꝫ q nudū nō veſtit vbi mittēdus eſt qui veſtitum xxxj. c.
expoliauit? Si cū diabolo dānatur q hoſpitibꝰ nō prebuit
domū ſuā: putas vbi mittēdꝰ eſt q tollit alienā? Si peritu
rus eſt q carcerē nō viſitauit: qđ de illo fiet q forte in carce
rē miſit? Rogo vos fratres chariſſimi hinc attendite quā
ſpem habere poſſunt qui mala faciūt: qñ illi perituri ſunt q
bona nō faciūt? Deniqꝫ ⁊ alio loco dñs terribiliter nos ad
monet dicēs. Oīs arbor q nō facit fructū bonū excidetur Mat. iij.
et in ignē mitteꝫ. Nō dixit q facit fructū malū: ſed q nō fa
cit fructū bonū. Hinc ergo poſſumus euidenter agnoſcere
quas penas arbor ſpinoſa in die iudicij patieꝫ: quādo illa
q fructū nō dederit excideꝫ ⁊ in ignē mitteꝫ? Nēo ſe deſpi D
ciat fratres chariſſimi. Nēo ſe falſa ſpe circūueniat: qꝛ chri
ſtiani noīs nō facit ſola dignitas chriſtianū: nihilqꝫ ꝓdeſt
ꝙ aliqs chriſtianus vocaꝫ in noīe: ſi hoc nō oſtēdit in opere.
Scriptū eſt eñ. Fides ſine operibꝰ mortua eſt. Qui enī cre Iacobi. ij
dit ⁊ opera bona non exercet: clamat illi ſcriptura diuina. Vbi. ſ.
Tu inqt credis qꝛ deꝰ vnꝰ eſt: benefacis. Et demones cre
dūt ⁊ ꝯtremiſcūt. Ac ſic q credūt ⁊ opa bona non faciūt: fi
dē demonū videnꝫ habere. Qui vero nō credūt: peiores de
monibꝰ cōprobanꝫ. Et illud diligēter cōſiderādū eſt quod
dñs dicit. Qui audit mādata mea ⁊ facit ea: ipſe eſt qui di Ioh. xiiij
ligit me. Et iterū. Si qs diligit me: mādata mea ſuat. Et
ſine dubio q nō cuſtodit nō diligit. Et illud valde timendū
eſt ꝙ iterū dñs dicit. Quid ꝓdeſt ꝙ dicitis. Domine dñe: Mat. vij.
et nō facitis que dico vobis? Scire debemus fratres cha
riſſimi ꝙ nihil ꝓdeſt verbis ꝓferre fidē ⁊ factis deſerere ve
ritatē. Sicut nobis nō placet ſi ſui noſtri verbis ſe ꝓfitenꝫ
eē noſtra mācipia: ⁊ tñ nō velint īplere opa ſua: ita nec deo
placet: ſi ſe qſqꝫ chriſtianū verbis tantūmodo eſſe ꝓnūciat
⁊ opera q fieri iuſſit chriſtus īplere diſſimulet. Deniqꝫ bea E
tus apl's cū de reddēda ratione in die iudicij loquereꝫ ita
ꝓnūciauit dicēs. Oportet nos inquit oēs ſtare ante tribu ij. cor. v.
nal xp̄i: vt referat vnuſqꝫ ꝓpria corporis ꝓut geſſit ſiue
bonū ſiue malū. Et dñs ī euangelio. Tūc inqt reddet vni Mat. xvj.
cuiqꝫ ſcđm opa ſua. Nō dixit ſcđm fidē ſuā: ſꝫ vnicuiqꝫ ſcđm
opa ſua: qꝛ ſicut iā ſupra dictū eſt. Iacobꝰ apl's clamat. Fi
des ſine operibꝰ mortua eſt. Nos ꝗ frēs chariſſimi: ſi ⁊ pe Iacobi. ij
nā euadere ⁊ ad eternā beatitudinē volumꝰ ꝑuenire: nō ſo
lū credamꝰ in deū: ſꝫ etiā toto corde diligamꝰ: ⁊ qūtū poſſu
mus ipō adiuuāte bōa opa facere ſtudeamꝰ: vt cū ipō auxi
liāte fecerimꝰ q ꝑcepit mereamur recipe q ꝓmittit. Amen.

¶ Eodem die. De iudicio extremo et parabola
zizaniorum. Sermo. ij.

Sermo. xxxix. A Mat. vij.
Recogitemus fratres chariſſimi cuncta mala q
fecimus et minis eterni iudicis perterriti: ad vlti
mum iā tē ſtudeamus bona facere. Unde domi
nus in euangelio dicit. Non omnis q dicit mihi

Annota: domine dñe intrabit in regnū celorū:ſed qui facit volūtatē
tio nūera- patris mei qui eſt in celis ipſe intrabit i regnū celoꝝ. Hoc
lis ordinis etiā fratres chariſſimi cogitare debem⁹:quia in illa die red
ſmonū hu det deus vnicuiqꝫ ſm opera ſua: bonis bona:malis mala.
ius operi. Bonos mittet in vitam eternā:malos in ignē eternū. Ve il
Matth. li homini qui cum diabolo manſionē habebit. Penſemus
xxv. φ iſtud regnū finē hꝫ: regnū dei finē nō hꝫ. Iſta vita labo:
rioſa: caduca ꝛ fragilis:plena ſcādalis: inuidioſa ꝗd aliud
querit niſi māducare/bibere/iebriari/luxuriari/ detractio
nes facere: Certe vbi volum⁹ pmanere/illuc debem⁹ feſti:
B nare. Fratres nos peregrini ſumus in hoc mūdo:cōuerta:
mur ad dñm qui fecit nos. Fratres audiſtis φ dñs vindi-
care veniet: ꝛ peccatores mittet in ignem eternum: ſicut
Pſalm. in pſalmo dicit. Exurgat de⁹ ꝛ diſſipent inimici ei⁹. Quid
lxvij. autē ſuis dictur⁹ ſit in die illa audiam⁹. Venite benedicti
Mat.xxv pr̄is mei. Et iuſti regnabūt ſine fine cū chriſto: ſicut dicit.
pš.lxvij. Et iuſti epulent ꝛ exultēt in cōſpectu dei. Et dñe: nōne bo
Mat.xiij nū ſemē ſeminaſti i agro tuo: vnde ergo mixtū eſt zizania?
Et ait illis. Inimic⁹ hō h̄ fecit. Primū colligite zizania ꝛ
alligate p faſciculos ad cōburēdū. Meſſis hec eſt gen⁹ hu
manū in cōſummatione ſeculi ad iudiciū cōgregandū. Zi
zania peccatores. Inimic⁹ hō diabol⁹ ꝗ ſupſeminauit pec:
cata. Meſſores ſunt angeli ꝗ eligūt iuſtos a peccatoribus
Ligate faſciculos hoc eſt rapaces cū rapacib⁹:adulteros
cū adulteris:fornicatores cū fornicatorib⁹:homicidas cū
homicidis:auaros cū auaris:iracūdos cū iracūdis:falſos
teſtes cū falſis teſtib⁹:fures cū furib⁹: deriſores cū deriſo
ribus:ſimiles cū ſimilib⁹. Hi ſunt faſciculi ad cōburendū.
Triticū aūt cōgregate in horreū meū:id eſt mittite iuſtos
in paradiſū. Fratres expaueſcere et timere debem⁹ de tā
breui ſacietate:de tā lōga fame:de tā lōgis tenebris: de tā
breui luce. Dū tp̄s habem⁹ cōuertamur ad dñm qui fecit
nos: vt nō mereamur itroire i illas tenebras:ſed in lucē:q̄ꝛ
oīs hō cui⁹ opa facit ei⁹ fili⁹ eſt. Si opa dei facim⁹:filij dei
C ſumus. Quod modo peccam⁹ cito emēdare debem⁹:ꝛ non
addere peccata peccatis. Vn̄ pſalmiſta. Appone iniqtatē
pš.lxviij. ſup iniquitatē eoꝝ:ꝛ nō intrēt i iuſticiā tuā. Cōfeſſionē q̄:
ramus puro corde:ꝛ penitētiā donatā a ſacerdotib⁹ pficia
mus. Nolite irā recōdere in cordib⁹ veſtris:q̄ꝛ quando irā
portam⁹:nec oblatio nec oratio a deo recipit. Date elemo-
ſynā:recipite peregrinos in domib⁹ veſtris :pedes eorū la
uate:ꝛ lectos ipſoꝝ pparate: dolētes conſolamini. Nolite
deſpicere peregrinos:q̄ꝛ ipſi pegrini eſtis. Nō circūuenias
fratrē tuū in negocio:q̄ꝛ de⁹ iudex eſt. Paupes et viduas ꝛ
orphanos nolite opprimere. Nolite de rapinis pauperum
elemoſynas facere. triſtat ꝗ pdit: gaudet ꝗ acq̄rit. Lucra
tur pecuniam ꝛ perdit animā. Attēdit ꝗd acq̄rit:ꝛ nō attē:
dit ꝗd pdit. Fratres cū dñi adiutorio dū tp̄s habem⁹ labo
remus q̄tenus a malis ſim⁹ penitētes/aut per ieiuniū/aut
per elemoſynas/aut per vigilias/aut per orationes/aut p
charitatem vt mereamur peruenire ad regna celeſtia: vbi
eſt ſatietas ſine fame:vbi eſt lux ſine tenebris: iuuētus ſine
ſenectute:requies ſine labore:gaudium ſine fine. Ipſe qui
nos creauit nos adiuuet:vt ad celeſtia regna mereamur p:
uenire:per chriſtum dominum noſtrum.

¶ Eodem die. De iudicio extremo cogitando: ſignaqꝫ iudicium extremum precedentia demō: ſtrat. Sermo.iij.

Ser.xl. O Fratres chariſſimi q̄ꝫ timēdus eſt ille dies in ꝗ
B dñs noſter ieſus xp̄s pponit venire cū flammis
ignis ꝗ inflāmabit aduerſarios ſuos ꝛ eos ꝗ fa
Matth. ciūt iniquitatē. In illa die plāgēt ſup ſe oēs tri
xxiiij. bus terre:ꝛ videbunt filiū hominis venientē in nubib⁹ celi
cū virtute magna ꝛ maieſtate excelſa:ꝛ cōmouebit ante eū
terra:ꝛ peccatores peribūt:ꝛ celū plicabit ꝛ mare ſiccabit
et mōtes ſicut terra ardebūt: et terra vſqꝫ ad inferos. Sol
cōuertet in tenebras:et luna nō dabit lumen ſuū:et ſtelle ca
dent de celo in terrā:ꝛ virtutes celorū cōmouebunt:ꝛ tunc
j.Theſſal. apparebit ſignū filij hominis qđ eſt crux chriſti:in cui⁹ lu:
iiij. mine tenebrabit tot⁹ mūd⁹. Tūc ſancti volabūt obuiā xp̄o
in aera:et ſic ſemp cū dño erūt:peccatores autē peribunt ꝛ
Matth. confundent. Et tūc fiet iudiciū. Et tunc veniet dñs noſter
xxiiij. ieſus xp̄s:ꝛ mittet angelos ſuos ad q̄ttuor angulos terre:
et cōgregabunt electos eius a ſummo celi vſqꝫ ad ſummū
ei⁹: et tūc ſeparabit dñs ſanctos ſuos a peccatorib⁹ ꝛ mit
tet eos in caminū ignis ardētis:ibi erit fletus ꝛ ſtridor den:
tium:qui preparat⁹ ē diabolo ꝛ angelis eius. Ve illis hoi B
bus qui habebūt manſionē cū diabolo: ex qua aſcendet fu Eſaie.lxvi.
mus tormētoꝝ i ſecula ſeculoꝝ. Quoꝝ vermes nō moriēt:
ꝛ ignis nō extinguet. In q̄ nulla vox niſi gemit⁹: vbi nul
la requies ſꝫ ſemp iquietudo. In qua nullū habebūt refri:
geriū ſed ſemp flammā: vbi lux nūqꝫ videbit niſi tenebre:ꝛ
nō veniēt vnqꝫ in mēoriā ante deū. Quoꝝ cibus ē crucia:
tus: ꝛ māſio eoꝝ cum diabolo:vbi nulla viſitatio niſi pena
O hō ꝗ deſideras regnū dei poſſidere:cur feciſti malū : dū
potes emēda:dū tēpus habes clama ad oīpotētē deū:dū
dat ſpaciū luge:dū licencia eſt peniteas : feſtina dū potes:
dū aīa verſat in corpe:dū adhuc viuis futurū remediū re:
quire tibi/ pri⁹ q̄ꝫ te pfundū abſorbeat pelagus:ꝛ pri⁹ q̄ꝫ te
malign⁹ rapiat ifern⁹:vbi nulla dat idulgētia: vbi null⁹ re
gredit ad veniā : de q̄ pena prius nos dñs eripe dignet:ꝗ
cū deo patre viuit et regnat p oīa ſecula ſeculorū. Amen.

¶ Eodē die. De igne purgatorij:et quō non cri= minalia ſed venialia purgabit. Sermo.iiij.

IN lectiōe ap̄lica frēs chariſſimi audiuim⁹ apo: Sermo.
ſtolū dicētē. Fundamētū aliud nemo pōt ponere xlj.
preter id qđ poſitū eſt:qđ eſt xp̄s ieſus. Si quis j.Cor.iij.
autē ſupedificat ſupra fundamētū hoc aurum/ B
argentū/lapides precioſos/ligna/fenū/ſtipulam/ vniuſcu
iuſqꝫ opus manifeſtū e[illegible] enī dñi declarabit:quia in
igne reuelabit:ꝛ vniuſcuiuſqꝫ opus q̄le ſit : ignis cōproba:
bit. Si cui⁹ opus māſerit qđ ſupedificauit:mercedem acci
piet. Si cui⁹ op⁹ arſerit detrimentū patiet:ipſe aūt ſaluus
erit:ſic tñ quaſi per ignē. Multi ſūt ꝗ lectionē iſtam male Diſ.xxv.
intelligētes falſa ſecuritate decipiūtur: dum credūt φ ſi ſu vnū circa
pra fundamentū chriſti capitalia crimina edificēt:pctā ip me.
ſa p ignē tranſitoriū poſſint purgari:ꝛ ipſi poſtea ad vitam
ppetuā puenire. Intellect⁹ iſte fratres chariſſimi corrigen
dus eſt:q̄ꝛ ipſi ſe ſeducūt ꝗ taliter ſibi blādiunt. Illo enim
trāſitorio igne:de ꝗ dixit ap̄ls. Ipſe autē ſaluus erit ſic tñ
q̄ſi p ignē: n̄ capitalia: ſꝫ minuta pctā purgāt. Et q̄ꝫuis qđ
pei⁹ eſt nō ſolū maiora:ſꝫ ēt minuta ſi nimiū plura ſint mer:
gunt. De ipſis tñ maioribus ſiue minorib⁹ peccatis ꝛ ſi nō
oīa vl̄ aliq̄ cōmemorāda ſunt:ne aliqs ſe inaniter excuſare B
conet:ꝛ dicat neſcire ſe ꝗ ſunt minuta peccata vel q̄ crimina
capitalia. Et q̄ꝫuis ap̄ls capitalia plura cōmemorauerit:
nos tñ ne deſperationē facere videamur:breuiter dicim⁹ ꝗ
ſūt illa. Sacrilegiū:homicidiū:adulteriū: falſum teſtimo-
niū:furtū:rapina:ſupbia:inuidia:auaricia:ꝛ ſi lōgo tpe te-
neat iracūdia:ꝛ ebrietas ſi aſſidua ſit i eorū nūero cōputat
Quicūqꝫ eni aliq̄ de iſtis pctis in ſe dñari cognouerit: niſi
digne ſe emēdauerit:ꝛ ſi habuerit ſpaciū longo tpe penitē-
tiā egerit:ꝛ largas elemoſynas erogauerit:ꝛ a pctis ipſis
abſtinuerit:illo trāſitorio igne:de ꝗ ait ap̄ls:purgari nō po
terit:ſꝫ eťna illū flāma ſine vllo r̄medio cruciabit. Que aūt C
ſunt minuta pctā:licet oībus nota ſint:tñ q̄ꝛ longum eſt vt
oīa replicent:op⁹ eſt vt ex eis vl̄ aliq̄ nominem⁹. Quotiēs
aliqs i cibo aut in potu plus accipit q̄ꝫ neceſſe ſit: ad minu:
ta pctā nouerit pertinere. Quotiēs plus loquit q̄ꝫ oportet:
aut plus tacet q̄ꝫ expedit. Quotiēs pauperē importune pe
tentē exaſperat. Quotiēs cū corpore ſit ſanus alijs ieiunā
tib⁹ prādere voluerit:aut ſomno dedit⁹ tardi⁹ ad eccleſiam
ſurgit. Quotiēs excepto deſiderio filiorū vxorem ſuā co:
gnouerit. Quotiēs in carcere clauſos et i vinculis poſitos
tardius requiſierit. Quotiēs infirmos tardius viſitauerit
Si diſcordes ad cōcordiā reuocare neglexerit. Si pl⁹ aut
pximū aut vxorē aut filiū aut ſeruū exaſperauerit q̄ꝫ opor
tet. Si amplius fuerit blādit⁹ q̄ꝫ expedit. Si cuicūqꝫ maio
ri pſone aut ex volūtate aut ex neceſſitate adulari voluerit.
Si pauperib⁹ eſuriētib⁹ cibū nō dederit : aut nimiū deli:
tioſa aut ſumptuoſa ſibi cōuiuia preparauit. Si ſe in eccle
ſia aut extra eccleſiā fabulis ocioſis de quib⁹ in die iudicij
ratio reddēda eſt occupauerit. Si dū incaute iuram⁹:ꝛ cū
hoc p aliquā neceſſitatē implere nō poterim⁹ vtiqꝫ periura
mus. Et cū omni facilitate vel temeritate maledicim⁹: cū
ſcptū ſit. Neqꝫ maledici regnū dei poſſidebūt. Et cū aliq̄d
ſuſpicamur temere:qđ tamen plerūqꝫ nō ita vt credim⁹ cō j.Cor.vj.

probatur:ſine vlla dubitatione delinquimus. Hec et ⁊ his
ſimilia ad minuta peccata ꝑtinere nō dubiū eſt:q̄ ſicut iam
dixi enumerari vix poſſūt:et a quibꝰ nō ſolum populꝰ chri-
ſtianus:ſed etiā nullꝰ ſanctorū immunis eſſe potuit aliquā
D do aut poterit. Quibꝰ peccatis licet occidi aīam non creda-
mus:ita tñ ea velut q̄buſdā puſtulis ⁊ quaſi horrenda ſca-
bie replētes deformē faciūt:vt eā ad āplexꝰ illius ſpōſi ce-
leſtis aut vix aut cum grandi confuſione venire ꝑmittant
Ephe.v. De quo ſcriptū eſt. Aptauit ſibi eccleſiā nō habentē macu-
lam aut rugā. Et ideo cōtinuis orationibꝰ ⁊ frequētibꝰ ie-
iunijs ⁊ largioribꝰ elemoſynis:⁊ ꝑcipue per indulgētiā eo-
rū qui in nos peccāt aſſidue redimant: ne forte ſimul colle-
cta cumulū faciāt ⁊ demergāt animā. Quicq̄d eñ de iſtis
peccatis a nobis redēptū nō fuerit:illo igne purgandū eſt:
j.Cor.iij. de quo dixit apoſtolus. Quia in igne reuelabit. Et ſi cuiꝰ opꝰ
arſerit:detrimentū patiet. Aut eñ dū i hoc mūdo viuimꝰ:
ipſi nos per penitentiā fatigamꝰ: aut certe volente aut per-
mittente deo multis tribulationibus pro iſtis peccatis af-
fligimur:⁊ ſi deo gratias agimus liberamur. Quod ita fit:
ſi quotiens maritus aut vxor aut filius morit:vel ſi ſubſtā-
tia a nobis plus q̄ oportet amat: auferf. Licet plus xp̄m
q̄ ipſam ſubſtātiā diligamꝰ:et ſi neceſſitas fuerit malimus
ipſā ſubſtātiā ꝑdere q̄ xp̄m negare:tñ quia ſicut iam dixi:ſi
plus eā q̄ oportet diligimꝰ:amittere eā aut dū viuimꝰ aut
dū morimur ſine grādi dolore nō poſſumꝰ:et tñ ſi deo q̄ il-
lā a nobis auferre velut pius pater ꝑmittit:tanq̄ boni filij
gratias agamus: ⁊ minus nos pati q̄ meremur cum ve-
ra hūilitate ꝓferamꝰ. Ita peccata ipſa i hoc ſeculo purgā-
tur vt in futuro ille ignis purgatorius aut nō inueniat aut
certe parū inueniat qđ exurat. Si autē nec in tribulatione
deo gratias agimꝰ:nec bonis operibꝰ peccata redimimꝰ:
ipſi tandiu in illo purgatorio igne moras habebimꝰ:q̄diu
E ſupradicta pctā tāq̄ ligna:fenū:ſtipula cōſumant. Sed di-
cit aliq̄s. Nō ꝑtinet ad me q̄diu moras habeā:ſi tñ ad vitā
eternā ꝑtranſiero. Nemo hoc dicat frēs chariſſimi:quia ille pur
gatorius ignis durior erit q̄ q̄d pōt in hoc ſeculo penarū
Pſalm. videri aut cogitari aut ſentiri. Et cū de die iudicij ſcriptū
lxxxix. ſit:quod erit dies vnus tāq̄ mille anni: et mille anni tāq̄ dies
vnus:vnde ſcit vnuſq̄ſq̄ vtrū diebꝰ an menſibus an forte
etiam ⁊ annis per illum ignem ſit tranſiturus. Et q̄ modo
nec vnū digitū ſuū in ignē vult mittere:timeat neceſſe eſt vt
tunc paruo tꝑe cum anima ⁊ toto corpore cruciari. Et iō
totis viribus vnuſq̄ſq̄ laboret vt capitalia crimina poſſit
euadere:et minuta peccata ita operibꝰ bonis redimere: vt
de ipſis nihil videat remanere quod ille ignis poſſit abſu-
mere. Illi aūt qui capitalia crimina ꝯmittūt ſi q̄diu viuūt
ea redimere penitētie medicamētis noluerint: ad illū ignē
j.Cor.iij. de quo dixit apl's. Ipſe autē ſaluus erit:ſic tñ quaſi ꝑ ignē:
ſicut iam dictū eſt:venire nō poterunt: ſed magis illā durā
Mat.xxv et irreuocabilē ſnīam audituri ſunt. Diſcedite a me male-
dicti i ignē eternū. Et ideo q̄ ab iſta ꝑpetua pena: ⁊ ab illo
purgatorio igne deſiderāt liberari : crimina capitalia non
admittāt:aut ſi iam cōmiſerūt:fructuoſam agāt penitētiā:
et illa parua vel quotidiana peccata bonis operibus redi-
F mere nō deſiſtant. Quibꝰ tamē operibꝰ minuta pctā redi-
mant:pleniꝰ vobis inſinuare deſidero. Quotiens infirmos
viſitamus:in carcere clauſos: et poſitos in vinculis requi-
rimus:diſcordes ad concordiam reuocamꝰ: indicto eccle-
ſie ieiunio ieiunamus:pedes hoſpitibus abluimꝰ:ad vigi-
lias frequēter cōuenimꝰ:elemoſynam ante oſtiū pretereūti-
bus pauperibꝰ damus:inimicis noſtris quotiēs petierint
veniā indulgemus. Iſtis enim operibus et his ſimilibus
minuta peccata redimūtur quotidie. Pro capitalibus ve-
ro criminibus nou hoc ſolum ſufficit:ſed addende ſunt la-
chryme:rugitus et gemitus:continuata longo tempore ac
ꝓtracta ieiunia:⁊ largiores elemoſyne erogāde:vltro noſ-
ipſos a cōmunione eccl'ie remouētes: in luctu ⁊ in triſticia
multo tꝑe permanentes:et penitentiam etiā publice agen-
tes:quia iuſtum eſt vt qui cum multorū deſtructiōe ſe per-
G diderit:cum multorū edificatione ſe redimat. Ad extremū
nō eſt impoſſibile vel incōgruum qđ ſuggero:vel ſic lugea-
mus extinctā noſtrā animā quomodo alienā carnem mor-
tuam plangimus. Si aut vxor aut filius aut maritꝰ mortui
fuerint:in terram ſe collidunt homines: capillos trahēdo:
pectora tundendo:in luctu et penitentia vel in lachrymis
nō paruo tꝑe perſeuerant. Rogamus fratres : exhibeamꝰ
nos anime noſtre qđ illi exhibēt aliene carni. Et hoc vide-
te fratres q̄ malū ſit vt lugeamꝰ qđ nō poſſumꝰ ſuſcitare.
Carnē quā nō poſſumus ſuſcitare plangimꝰ : ⁊ animā no-
ſtrā mortuā nō plāgimꝰ:quā poſſumꝰ per penitētiā ad ſta-
tū ꝑſtinū reuocare. Sed qđ nob peius eſt:corpꝰ mortuū plā-
gimꝰ qđ amamꝰ:aīaz vero mortuā quā nō amamꝰ nō vole-
mꝰ nō plāgimꝰ. Et iō mutata vice incipiamꝰ plꝰ dn̄m ama-
re q̄ ſeruū.i.plꝰ factorē corpis q̄ corpus. Plus dominā q̄
ancillā:id ē plꝰ aiam ad imaginē dei factā: q̄ carnem de li-
mo terre formatā:vt cū die vltimo caro noſtra putreſcere
⁊ a vermibꝰ deuorari ceperit in ſepulchro:anima in abrae
gremio angelorū manibꝰ eleuet: ⁊ in die iudicij recepto ꝑ
reſurrectionē corpore audire mereatur. Euge ſerue bone mat.xxv.
et fidelis:intra in gaudiū domini tui. Et vt hec(que ſupra H
diximus)cordibꝰ veſtris tenaciꝰ valeāt inherere:⁊ ipſa apo Repetitio
ſtolica lectio pleniꝰ poſſit intelligi:breuiter ea charitati ve-
ſtre volo repetere. Omnes ſancti qui deo fideliter ſeruiunt
lectioni vel orationi vacare:et in bonis operibus ꝑſeuera-
re cōtēdūt. Nec capitalia crimina/nec minuta peccata:id
eſt ligna/fenū/ ⁊ ſtipulā ſupra fundamētū chriſti:ſed bona
opera:id eſt aurū/argentū/ lapides precioſos ſupedificā-
tes:per ignē illū de quo dicit apoſtolus. Quia in igne reuela-
bitur:abſq̄ vlla violatione tranſibunt. Illi vero qui q̄uis
capitalia crimina non admittant:⁊ ad perpetranda minu-
ta peccata ſunt faciles:et ad redimenda ſunt negligentes:
ad vitam eternā ꝓ eo quod in chriſtum crediderunt ⁊ capita-
lia peccata non admiſerunt venturi ſunt : ſed prius aut in
hoc ſeculo ꝑ dei iuſticiā vel miſericordiā (ſicut iam dictū
eſt)amariſſimis tribulationibꝰ ſunt coquendi:aut illi ipſi ꝑ
multas elemoſynas:et ꝑcipue dū inimicis ſuis clementer
indulgent:per dei miſericordiā liberādi/aut certe illo igne
de quo dicit apoſtolus:longo tꝑe cruciandi vt ad vitā eter-
nā ſine macula ⁊ ruga ꝑueniant. Illi vero qui aut homici-
diū aut ſacrilegiū aut adulteriū: vel reliqua his ſimilia cō-
miſerunt:ſicut iam dictum eſt:ſi eis digna penitētia nō ſub-
uenerit:nō per purgatoriū ignem trāſire merebunt ad vitā
ſed eterno incendio ꝑcipitabunt ad mortē. Et ideo q̄tiēs I
in lectione apoſtolica audieritis. Si quis ſupra fundamē-
tum chriſti ſupedificat aurū/argentū/lapides ꝓcioſos:de
ſanctis 𝔡 ⁊ ꝑfectis chriſtianis accipite:q̄ velut aurum pur-
gatū merebuntur ad eterna premia peruenire. Illi vero q̄
ſupedificāt ligna/fenū/⁊ ſtipulā:de bonis chriſtianis:ſz ne-
gligētibꝰ minuta pctā purgare:vt ſepe dictū eſt:itelligite:q̄
pctā ſi nec diuina iuſticia multis tribulationibꝰ purgaue-
rit:nec vnuſq̄ſq̄ elemoſynarum largitate redemerit : nō ſi-
ne grādi dolore in illis iplebit illud qđ dicit apl's. Si cuiꝰ
opus arſerit detrimētū patiet:ipſe aūt ſaluus erit ſic tñ q̄ſi
per ignē. Nēo tñ ſicut iā ſupra dictū eſt:ſeipſm circūueniat
vt 𝔡 ēt ꝓ capitalibꝰ criminibꝰ ſi icurata rem āſerit poſſe fie-
ri credat. Et ideo ſicut iā ſepe dixi: q̄tū poſſumꝰ cū dei ad-
iutorio laboremꝰ vt ⁊ maiora pctā poſſimꝰ euadere:⁊ minu-
ta ſine qbꝰ eē nō poſſumꝰ iugit amore inimicoꝝ ⁊ elemoſyna-
rū largitate redimere:ꝑſtāte dn̄o ieſu xp̄o:q̄ cū pr̄e ⁊ ſpiri-
tu ſancto viuit et regnat deꝰ in ſecula ſeculorū. Amen.

De ſanctis in genere ſiue cōiter.

De Apoſtolis.

In feſtis ſanctorum apoſtolorū/de eo qđ ſcri-
ptum eſt in euāgelio ſm Lucā. Deſignauit do- Luce.x.
minus et alios ſeptuagintaduos ⁊c. Sermo.j.
In quo exponit iter cetera illđ dominicū. Meſ-
ſis multa operarij autem pauci ⁊c.

IN lectione euāgelij q̄ mō recitata eſt admone-
mur q̄rere q̄ ſit meſſis de qua dominꝰ ait. Meſ- Ser.xliij.
ſis quidem multa: operarij aūt pauci. Rogate B
dominū meſſis: vt mittat oparios i meſſem ſuā Luce.x.
Tunc adiecit duodecim diſcipulis ſuis quos et apoſtolos
nominauit: alios ſeptuagita duos: et miſit illos omēs(ſi-
cut ex verbis eiꝰ apparet)ad paratā meſſē. Que ergo erat
illa meſſis? Nō enim illa meſſis in his gentibus erat vbi ni-
hil fuerat ſeminatum. Reſtat ergo vt intelligamus iſtā meſ-

ſem fuiſſe in populo iudeorum. Ad illā meſſem venit domi-
nus meſſis: ad illam meſſem miſit meſſores: ad gentes autē
nō meſſores: ſed ſeminatores. Intelligamꝰ ergo meſſem fa-
ctā in populo iudeoꝝ: ſemētem in populis gētium. Ex illa
eñ meſſe apoſtoli electi ſunt: vbi iā cū meteret maturꝝ erat:
B qꝛ ibi ꝓphete ſeminauerūt. Delectat inſpicere agriculturā
dei: ⁊ oblectari donis eiꝰ et opa in agro eius. In hac enim
i.Cor.xv. agricultura opabatur ꝗ dicebat. Plus oībꝰ illis laboraui.
Sed vires ei dabant ad operādū a dño meſſis: ideo ſubie-
cit. Non ego ſum ſed gr̄a dei mecū. Nam ſe in agricultura
i.Cor.iij. verſari ſatis oſtēdit: vbi ait. Ego plantaui: apollo rigauit.
Hic aūt apoſtolꝰ de ſaulo paulus: hoc eſt de ſuperbo mini-
mus. Saulus eñ a ſaule denoīat. Paulū eñ modicū eſt
i.Cor.xv. Unde nomen ſuū quodāmō interꝑtatus ait. Ego ſum mi
nimꝰ apoſtoloꝝ. Ipſe ergo paulus: id eſt modicus ⁊ mini-
mus miſſus ad gentes: precipue ad gentes ſe miſſum dicit.
Ipſe ſcribit: nos legimꝰ: credimꝰ: ꝑdicamꝰ. Ipe ergo dicit
Gal.i.⁊.ij. i epiſtola ſua ꝗ eſt ad Galatas. Uocatū ſe iā a dño ieſu ve-
niſſe hieroſolymā: ⁊ euangeliū cū apoſtolis ꝯtuliſſe: dexte-
ras ſibi datas fuiſſe ⁊ ſignū ꝯcordie: ſignū cōſonantie: ꝙ ab
eis ſe ipſi didicerāt in nihilo diſcrepabat. Deinde placuiſſe
dicit iter ſe ⁊ ipſos vt ipſe ad gētes: illi autē in circūciſionē
irent: ille ſeminator: illi meſſores. Merito etiam athenienſes
Act.xvij. ꝗuis neſciētes nomē ſuū ei dixerūt. Audiētes enim ab eo
C verbum: ꝗs eſt (inquiūt) hic ſeminator verborū? Attēdite
ergo et delectet vos mecū inſpicere agriculturā dei i meſ-
ſes duas: vnā trāſactā: aliā futurā. Trāſactā in populo iu-
deoꝝ: futurā in populis gentiū. Probemꝰ hoc: et vnde niſi
de ſcriptura dei: dñi meſſis? Ecce habemꝰ ibi i ꝑſenti capi-
Luce.x. tulo dictū eſſe. Meſſis multa: operarij autē pauci. Rogate
dñm meſſis vt mittat operarios in meſſem ſuam. Sed qꝛ in
Ubi.ſ. illa meſſe futuri erāt cōtradictores ⁊ ꝑſecutores iudei. Ec-
ce (inq̄t) mitto vos ſicut agnos in medio lupoꝝ. Euidētiꝰ
de hac meſſe aliq̄d oſtēdamꝰ in euāgelio ſm Iohānem: ad
puteum vbi fatigatꝰ dñs ſedit: magna q̄dē acta ſunt ſacra-
mēta: ſed anguſtum tēpus eſt vt oīa ꝑtractent. Qđ aūt ad
ꝑſentē rem ꝑtinet audite. Suſcepimꝰ eñ meſſem eādem in
populis in qbꝰ ꝓphete predicauerunt: ideo eñ illi ſemina-
Ioh.iiij. tores: vt apoſtoli poſſint eē meſſores. Samaritana mulier
loquit cū dño ieſu. Et iter cetera cū dixiſſet ei dñs quomō
debeat adorari deus: ait illa. Scimꝰ qꝛ veniet meſſias ꝗ di-
cit chriſtus: et oīa nos docebit. Et dñs ad illā. Ego ſum ꝗ
loquor tecū. Crede qđ audis: q̄d q̄ris qđ vides? Ego ſum
ꝗ loquor tecum. Qꝛ aūt illa dixerat. Scimꝰ qꝛ meſſias ve-
niet quē annunciauerūt moyſes ⁊ ꝓphete: ꝗ dicit chriſtus.
Iam eñ ſpica meſſis erat gignenda: acceperat ⁊ ꝓphetas
ſemiatores: apoſtolos expectabat matura meſſores. Mox
vt hoc audiuit credidit: ⁊ hydriam dimiſit ⁊ feſtināter cu-
currit: ānūciare dñm cepit. Diſcipuli tūc ierūt ad emendos
panes. Qui redeūtes iuenerūt dñm loquētem cū muliere:
et mirati ſunt. Non ſunt tñ auſi dicere ei q̄d vel quare cū il-
la loquerē. Admirationē apud ſe habuerūt: audaciā corde
ꝓſſerūt. Huic ergo ſamaritane nō erat nouū nomē chriſti:
iam expectabat venientē: iā crediderat eſſe venturū. Unde
crediderat: ſine moyſe ſeminauerat: ſꝫ hoc expreſſius audi-
te. Dñs tūc ad diſcipulos ſuos ait. Dicitē qꝛ adhuc lōge eſt
eſtas: leuate oculos vr̄os: ⁊ videte albas regiones ad meſ-
ſem. Et adiūgit. Alij laborauerūt: ⁊ vos in labores eoꝝ in-
traſtis. Laborauit abraā: yſaac: iacob: moyſes: ꝓphete la-
borauerūt ſeminādo: in aduētu dñi matura meſſis inuēta
eſt. Miſſi meſſores cū falce euangelij: portauerunt manipu
los ad areā dñicam vbi ſtephanus trituraret. Hic autē ac
cepit paulus ille ⁊ ad gētes mittit: ⁊ nō tacet hoc in cōmen
dando grām quā precipue ꝓprieqꝫ ſuſcepit. Ait eñ in ſcri-
Rom.xv. pturē ſuis: miſſum ſe eſſe predicare euāgelium: vbi chriſtus
nō erat nomiatꝰ. Sed iam qꝛ facta eſt illa meſſis: et omnes
D iudei ꝗ remāſerunt: meſſem attēdamꝰ qđ nos ſumꝰ. Semi-
natum eſt eñ ab apoſtolis ⁊ ꝓphetis. Ipſe dñs ſeminauit.
Ipſe eñ in apoſtolis fuit qꝛ ⁊ ipe meſſuit chriſtus. Non eñ
illi aliq̄d ſine illo: ille perfectus eſt ſine illis. Ipſe eñ illis
Ioh.xv. ait. Quia ſine me nihil poteſtis facere. Seminās ergo chri-
ſtus iam in gētibus q̄d dicit. Exijt ſeminans ſemiare. Ibi
mittūtur meſſores metere: hic exijt ſeminās ſeminare impi
ger. Quid eñ pertimuit ꝙ aliud cecidit in via: aliud in pe-
troſa loca: aliud inter ſpinas? Si iſtas difficiles terras ti-
meret: ad terrā bonā non ꝑueniret. Quid ad nos: q̄d nobis
eſt iam de iudeis diſputare et loqui de palea: hoc ſolum ad
nos ne via ſimus: ne ſaxum: ne ſpine: ſed terra bona. Para-
tum cor meū vnde tricenū: vnde ſexagenū: vnde millenū et
centenū illud minus eſt: ⁊ illud plus eſt: ſed totū triticū eſt:
via nō ſit vbi cōculcatum ſemen a tranſeūtibus velut auis
auferat iimicus. Saxū non ſit vbi modica terra ſtatim fa-
ciat germiare qđ nō poſſit ſolem portare. Spine nō ſint: cu
piditates ſeculi: ſollicitudines vite vitioſe. Quid eñ peius
ſollicitudie vite que peruenire nō permittit ad vitā? Quid
miſerius ꝙ curādo vitam: amittere vitā? Quid ifelicius ꝙ
timēdo mortē cadere in mortem? Extirpētur ſpine: paret
ager: ſuſcipiantur ſemia: perueniat ad meſſem: horreū deſi
deret nō ignis timeat. Ad nos itaqꝫ ꝑtinet quos q̄leſcūqꝫ
dñs in agro ſuo conſtituit operarios dicere iſta vobis: ſe- i.Cor.iij.
minare: plantare: rigare: aliq̄bꝰ etiam arboribus circūfode Luce.xiij.
re/⁊ cophinū ſtercorē adhibere. Pertinet ad nos hec fide-
liter agere: ad vos fideliter capere: ad dñm nos adiuuare
operātes: vos credētes: omnes laborātes: ſed mundū in il-
lo vicētes. Quid ergo ad vos pertinet dixi: q̄d ad nos per- E
tineat volo dicere. Sed forte alicui ex vobis videtur: quia
dixi ſuperfluum aliq̄d me velle dicere: et apud ſeipſum lo-
quēs in cogitatione dicit. O ſi iam dimittat nos: iam dixit
q̄d pertineat ad nos: qđ ad ipſum pertinet q̄d ad nos? Pu
to melius eſſe in alterna et mutua charitate pertineamꝰ ad
vos. De vna modo quidē vos familia eſtis: nos ex eadem
q̄dē familia diſpenſatores ſumꝰ omnes: ad vnū dñm perti-
nemꝰ omnes. Nec qđ do: de meo do: ſed illiꝰ a quo accipio
et ego. Nam ſi de meo dedero: mendaciū dabo. Qui eñ lo- Ioh.viij.
quitur mendaciū: de ſuo loquitur. Debetis ergo audire q̄d
pertineat ad diſpenſatorē: ſiue vt in vobiſipſis ſi tales inue
neritis congratulamini: ſiue etiam in hoc ipſo inſtruamini.
Qꝛ multi eñ in hoc populo futuri ſunt diſpēſatores: ⁊ nos
ibi fuimus vbi eſtis. Et nos ꝗ videmur modo de ſuperio-
ri loco conſeruis metiri cibaria: ante paucos annos in infe
riori loco cum conſeruis accipiebamꝰ cibaria. Epiſcopus
laicis loquor. Sed īde ſcio ꝙ multis futuris epiſcopis lo-
quor. Ergo videamus quomō nos itelligamus qđ prece-
pit dñs eis quos mittebat euangeliū predicare ⁊ mēte pa-
ratam meſſem videamus. Nolite (inquit) ferre ſacculū: aut F
perā: aut calciamenta: et neminem ꝑ viā ſalutaueritis. Et Luce.x.
in quācūqꝫ domum intraueritis: dicite. Pax huic domuē.
Si eſt illic filius pacis: requieſcet ſuper illum pax veſtra. Si
quo minus ad vos reuertetur. Si requieuit: perdidi? Abſit
hoc a mēte ſanctorū. Ergo nec illud accipiendū eſt carna-
liter: ac per hoc forte nec ſaccus/nec calciamēta/nec pera:
maximeqꝫ illud vbi nobis ſi ſimpliciter ſine diſcuſſiōe acci
piamꝰ: ſuꝑbia videt ipoſita: ne quēqꝫ i via ſalutemꝰ. Atten
damus dñm noſtrū exemplū verū et adiutorium. Probe-
mus qꝛ adiutoriū. Sine me nihil poteſtis facere. Probe- Ioh.xv.
mus qꝛ exemplū. Chriſtus ꝓ nobis paſſus eſt. Petrus di- i.Petri.ij.
cit: nobis relinquēs exemplum vt ſequamur veſtigia eius.
Ipſe dñs noſter loculos habuit i via: et ipos loculos iude Ioh.xij.
commēdauerat. Patiebatur q̄dē furem. Sed ego a domi- Cōcor.xi.
no meo diſcere cupiēs dico. Dñe patiebaris furē: vnde ha- q.i.exēplū
bebas vnde tolleret: me hoiem miſerum ⁊ infirmū monui-
ſti nec ſacculum portare. Tu portaſti loculos ⁊ erat vbi fu-
rem patereris. Si non portares: nec ille inueniret quod au
ferret. Quid reſtat niſi ꝙ hic dicat mihi: intellige quod au-
dis: noli portare ſacculū. Quid eſt ſacculꝰ? Pecunia clau-
ſa: id eſt occulta ſapiētia. Quid eſt: nolite portare ſacculū?
Nolite fieri ſapientes penes voſmetipſos. Accipe ſpm̄ ſan- Rom.xij.
ctū. Fons in te debet eſſe nō ſacculus: vnde erogat: nō vbi
includatur. Hoc eſt et pera qđ ſacculus. Calciamēta quid
ſunt? Calciamēta q̄bus vtimur coria mortuoꝝ ſunt: nobis
tegmina pedum. Per hoc ergo iubemur renunciare mor-
tuis opibꝰ. Hoc in figura moyſes admonebat quando do
minus loquēs ait. Solue calciamēta de pedibꝰ tuis: locus Exo.iij.
enim i quo ſtas terra ſancta eſt. Quid tā terra ſancta ꝙ dei
eccleſia? In illa ergo ſtemus: calciamenta ſoluamus: id eſt
mortuis operibꝰ renunciemus. Nam de his calciamentis:
q̄bꝰ calciati ambulamus ꝯſolat me idē ipſe dominꝰ meus.
Si eñ ipſe calciatꝰ nō eſſet: non de illo Iohannes diceret.

uce.iij. Non ſum dignus ſoluere corrigiã calciamentoꝝ. Sit ergo
obedictia:nõ ſurrepat ſupba duricia. Ego(inqͣ)euãgeliũ
impleo:qꝛ nudo pede ambulo. Tu potes:ego non poſſum.
Qđ ſimul accipimꝰ cuſtodiamꝰ. Quomõ charitate flagre-
mus:īuicẽ diligamꝰ. Ac ſic fit:vt ego amem fortitudinem
G tuã ⁊ tu portes ĩfirmitatẽ meã. Quid autem tibi videtur ꝙ
nõ vis ĩtelligere quẽadmodũ iſta dicta ſint:⁊ cogeris pra-
uiter ipſi dño calũniari de loculis et calciamẽtꝭ? Quid tibi
videt? Ita ne placet vt iter agẽtes occurramꝰ charis nr̃is
⁊ eos nõ ſalutemꝰ maiores:nõ reſalutemꝰ miores. Jam ne
euãgelium ĩples qꝛ ſalutarꝭ ⁊ taces? Hic ṽo nõ viatori iter
agẽti:ſꝫ miliario ſimilis eris iter oſtẽdẽti. Ergo ſtolidita-
tem deponamꝰ ⁊ verba dñi ĩtelligamus:⁊ ĩ via neminẽ ſa-
lutemꝰ. Nõ em̃ ſine cauſa hoc iubemur:aut nollet nos face-
re qđ iuberet. Quid ḡ eſt. Neminẽ ſalutetis ĩ via? Poteſt
ꝗdem ⁊ ſimpliciter ſic accipi:qꝛ iuſſit nos feſtinanter agere
iniũcta. Et hoc ita dixit. Neminẽ ꝑ viã ſalutaueritis. Tanꝗ̃
diceret. Oĩa ꝓtermittatis dũ qđ iniũctũ eſt peragatis:e alo-
cutiõe qua ſolẽt dicta exaggerari ↄſuetudie ſermocinãdi.
uce.x. Nec lõge ꝑgamꝰ:ĩ eodẽ ſermone paulopoſt dicit. Et tu ca
pharnaũ ꝗ vſqꝫ ad celũ exaltata es:vſqꝫ in ĩfernũ deprime
ris. Quid eſt vſqꝫ ad celũ exaltata es? Nunꝗd ciuitatꝭ illiꝰ
menia nubes tetigerũt:aut ad ſidera ꝑuenerũt? Sed qđ ẽ
ĩ celũ exaltata es? Nimiũ tibi felix videris:nimiũ potens:
nimiũ ſupba es. Sicut ḡ hoc exaggerãdi gr̃a dictum eſt:ĩ
celũ exaltarꝭ ei ciuitati que non vtiqꝫ exaltabat̃ in celũ/aut
aſcẽdebat:ſic ꝓ feſtinatiõe exaggerationis dictum eſt:ita
currite:ſic agite qđ iniũxi: vt ne nimium ꝗdẽ vos retardent
H agẽtes:ſed oĩa ↄtẽnẽtes ad finẽ ꝓpoſitã feſtinate. Sed eſt
aliud qđ hic magis recogitem:non diſſimile intelligere:qđ
plus ꝑtinet ad me:⁊ ad oẽs diſpẽſatores:ſꝫ ⁊ ad vos audi-
tores. Qui ſalutat ſalutẽ dicit. Nã ⁊ antiꝗ in epiſtolis ſuis
ſic ſcribebãt. Ille illi ſalutẽ. Salutatio a ſalute nomẽ acce-
pit. Quid ergo eſt. Neminẽ ĩ via ſalutaueritꝭ? Qui ſalutãt
in via:ꝑ occaſionẽ ſalutant. Video vos cito ĩtellexiſſe:nec
tñ debeo iã finire. Non em̃ oẽs cito ĩtellexiſtis. Vidi ĩ vo-
ce ĩtelligẽtes plures:video ſilẽtio reqͥrẽtes. Sed qꝛ de via
loqͥmur:tanꝗ̃ ĩ via ambulemus. Veloces tardos expecta-
te:⁊ pariter ambulate. Quid ḡ dixi. Qui ĩ via ſalutat ꝑ oc-
caſionẽ ſalutat? Nõ ad eũ ibat quẽ ſalutat. Aliud agebat:
aliud occurrit:aliud petebat:aliud trãſuerſo qđ ageret ĩue
nit. Quid eſt ergo ꝑ occaſionẽ ſalutare? Per occaſionẽ ſa-
lutẽ annũciare. Quid eſt aũt aliud ſalutẽ annũciare:ꝗ̃ euã
gelium ꝑdicare? Si ergo ꝑdicas:hoc age ꝑ dilectiõem nõ
ꝑ occaſionem. Sunt ergo hoĩes ꝗ ſua ꝗrẽtes nõ aliud ꝑdi-
bil.ij. cãt euãgeliũ. De qbꝰ apl̃s gemẽs dicit. Oẽs em̃ ſua querũt
nõ ꝗ ieſu xp̃i. Et hi ſalutabãt:hoc eſt ſalutẽ ãnũciabãt euã
geliũ ꝑdicabãt:ſed aliud ꝗrebãt:⁊ ideo ꝑ occaſionẽ ſaluta-
bãt. Et qđ eſt h? Si talis fuerꝭ ꝗſquis es facꝭ:imo nõ talis
ꝗſquis facis:ſed forte talis aliqͥs ꝗ facis. Si talis fuerꝭ non
facis:ſꝫ fit de te. Nã et tales admiſit apl̃s:nõ tñ vt tales eſ-
bil.i. ſent ꝓcepit. Et ipſi agunt aliqͥd:⁊ ꝑficit̃ ex ipſis:aliud que-
I runt:⁊ verbũ annũciãt. Quid ꝗrat annũciator ne cures:qđ
annũciat tene velit. Quid ṽo attẽdit:nõ ad te ꝑtineat. Sa-
lutẽ audi ab ore ipſiꝰ. Salutẽ tene ab ore ipſiꝰ. Noli iudex
eſſe cordis ipſiꝰ. Si vides eũ alia reqͥrentẽ qđ ad te? Audi
atthei ſalutẽ. Que dicũt facite. Securũ te fecit. Quid? Que dicũt
ij. facite. Mala faciũt:ꝗ facere nolite. Bona faciunt non ĩ via
or.iiij. ſalutãt:nõ ꝑ occaſionẽ euãgeliũ annũciãt. Imitatores eo-
rũ eſtote ſicut ⁊ ipſi xp̃i. Bonꝰ tibi ꝑdicat:carpe vuã de vi-
te. Malus tibi ꝑdicat:carpe vuã pendentẽ in ſepe. Botrus
ĩplicite in palmite ĩter ſpinas creuit:⁊ de ſpinis non germi-
nauit. Plane qñ tale aliqͥd vides et eſurꝭ:ſollicite carpe:ne
cũ ad vuã manũ mittis lacererꝭ a ſpinis. Hoc eſt qđ dico:
ſic audi qđ bonũ eſt ne malos mores imiterꝭ. Predicet ex
occaſiõe:ſalutet ĩ via:illi nocebit ꝙ nõ audiuit ꝓceptũ xp̃i.
ce.x Neminem in via ſalutaueritis tibi non nocebit. Qui ſiue a
trãſeũte:ſiue a veniẽte ſalutẽ audis:ſalutẽ tenes. Aplm̃ au
bil.j. di ſicut ꝓmiſerã admittentẽ iſta. Quid em̃? Dum oĩ modo
ſiue occaſione/ſiue ṽitate xp̃s annũciet̃:et ĩ hoc gaudeo ſꝫ
et gaudebo. Scio em̃ qꝛ ĩpm mihi ꝓficere ĩ ſalutẽ ꝑ veſtrã
obſecrationẽ. Tales igit̃ apl̃i xp̃i ꝑdicatores euãgeliꝭ non
ſalutãtes ĩ via:hoc eſt nõ aliud querẽtes vel agẽtes:ſꝫ ger-
K mans charitate euãgeliũ ãnũciãtes. Veniãt ad domũ ⁊ di
cãt:pax huic domui. Non ore ſolũ dicũt:quo pleni ſunt ſun
dũt:predicãt pacem et habẽt pacẽ. Non ſunt tales de qua-
libꝰ dictum eſt. Pax pax:⁊ nõ eſt pax. Quid eſt pax pax:et Hier.viij.
non eſt pax? Predicãtes non habent:laudãt ⁊ amãt:dicũt
⁊ non faciũt. Sed tamen tu accipe pacẽ:ſiue occaſione:ſiue Matthei
veritate xp̃s annũciet̃. Qui ergo plenus eſt pace ⁊ ſalutat. xxiij.
Pax huic domui:ſi eſt illic filius pacis:reqͥeſcet ſup eum
pax illius. Si quo minꝰ:forte em̃ nõ eſt illic filiꝰ pacis:nihil
perdidit ꝗ ſalutauit. Ad vos(inqͣ)reuertetur. Reuertetur
ad te que non diſceſſit a te. Hoc em̃ dicere voluit:tibi pro-
deſt qđ annunciaſti:nihil profuit ꝗ non ſuſcepit:non qꝛ ille
inanis remanſit:ideo tu perdidiſti mercedem:redditur tibi
pro voluntate tua:redditur tibi pro charitate quã ĩpẽdiſti:
reddet tibi ꝗ te ſecurum velit voce angelica. Pax in terra Luce.ij.
hominibus bone voluntatis.

¶ In eiſdẽ feſtis. Sermo.ij. In quo dicit ꝙ apo-
ſtoli ſumme ſunt venerandi.

SI oĩm ſanctoꝝ martyꝝ grata nobis debet eẽ ſo Ser.xliij.
lẽnitas:fratres chariſſimi: quanto gratior eoꝝ ꝗ A
preſentẽ ſecuti ſunt ꝓncipẽ martyrũ? Si agnoꝝ
quãto magꝭ arietũ? Illoꝝ em̃ filij nõ generatio-
ne carnis:ſed imitatiõe ṽtutꝭ facti ſunt oẽs:ꝗ poſteriꝰ vſqꝫ
ad mortẽ ↄfeſſi ſunt xp̃m. Hos obtulerũt populi gentiũ:de
qbꝰ pſalmꝰ ante cãtauit dicẽs. Afferte dño filios arietum. ps̃.xxviij.
His ꝓmũ dñs cũ ad ↄfeſſionẽ ſui noĩs hortaret̃:nõ ſolũ ſe
ꝓmiſit victorie coronatorẽ:ſed ⁊ certaminis adiutorẽ etiã
in ipſis:et poſteros admonebat:qm̃ qđ dicebat:ſcriptũ po-
ſterꝭ relinqͥbat. Illis ḡ ait exhortãs eos. Cũ aũt adducent Mat.x.
vos ad pricipes ⁊ poteſtates:nolite cogitare qđ reſpõdea-
tis:vel qđ loquamini. Non em̃ vos eſtis ꝗ loqͥmini:ſed ſpi-
ritus pr̃is veſtri ꝗ loqͥtur ĩ vobis. Meditari vetuit ⁊ cõfite-
ri ꝓcepit. Maluit em̃ auferre ꝓſumptionẽ humanã:⁊ gr̃am
dare diuinã:vt in ſemetipſis timidi ⁊ mũdo eſſent audaces
Unde ⁊ ĩ alio pſalmo vox martyꝝ dicit:quaſi ex parte hu-
mane fragilitatis verẽdo. Eripe me de ĩimicis meis deus Ps̃.lviij.
meus:⁊ ab inſurgẽtibꝰ ĩ me libera me. Et paulopoſt de au
xilio diuiſo cõfidens dicit. Fortitudinẽ meã ad te cuſtodiã.
Supra ceteras em̃ turbas fideliũ necnõ antiquorũ iuſtorũ B
⁊ ꝓphetaꝝ eminẽtes apl̃os ſuos volẽs dñs oſtẽdere dixit
ad eos. Beati oculi ꝗ vident que vos videtis:⁊ aures ꝗ au Mat.xiij.
diũt ꝗ vos auditꝭ. Multi em̃ ꝓphete ⁊ iuſti voluerũt videre
que vos videtis/⁊ nõ viderũt:⁊ audire ꝗ auditis ⁊ non au-
dierũt. Itẽ alibi. Jam(inqͣ)nõ dicã vos ſeruos:qꝛ ſeruus Joh.xv.
neſcit qđ faciat dñs eiꝰ. Vos aũt dixi amicos:qꝛ oĩa ꝗcũqꝫ
audiui a pr̃e meo nota feci vobis. Item ait idem alio loco
Quecũqꝫ alligaueritꝭ ſup terrã:erunt ligata et ĩ celo:⁊ que- Matthei
cũqꝫ ſolueritꝭ ſup terrã:erũt ſoluta ⁊ ĩ celo. Itẽ alibi ſciſci- xviij.
tãti petro qđ ſibi ⁊ ſocijs ſuis ꝓfuiſſet reliqͥſſe oĩa:⁊ ſeqͥ re-
dẽptorẽ:reſpõdit dicẽs. Amen dico vobis ꝙ vos ꝗ ſecuti Mat.xix.
eſtis me ĩ regeneratiõe cũ ſederit filiꝰ hoĩs ĩ ſede maieſta-
tis ſue:ſedebitꝭ ⁊ vos ſup ſedes duodecim iudicantes duo-
decim tribꝰ iſrael. Iſti ſunt lux mũdi:qꝛ ꝑ ipſos lumẽ fidei Mat.v.
⁊ vere ſcientie ꝓmũ dñs huic mũdo tradidit:⁊ ab erroꝝ ac
pctõꝝ tenebris gẽtes ⁊ ppl̃os eruit. Iſti ſunt ſal terre:qꝛ ꝑ Vbi.s.
eos terrigene cõdimẽtũ ſaporis vite eterne ꝑceperũt:vt re-
ſtringerẽt carnis laſciuiã:⁊ a putredine pctõꝝ ⁊ vitioꝝ ver-
mibꝰ fuarẽt illeſi. Iſti ſunt lapides ꝓcioſi:quos in funda- Apo.xxi.
mẽto celeſtis edificij poſitos Johãnes in apocalypſi ſua
deſcribit:qꝛ ꝑdicatio eoꝝ eccl̃ie fũdamẽta locauit. Unde ⁊
paulꝰ ait. Vos eſtis ciues ſctõꝝ et domeſtici dei:ſupedifi- Ephe.ij.
cati ſup fundamẽtũ apl̃oꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ. Iſti ſunt duodecim
porte hieruſalẽ noue:ꝗ de celo deſcẽdit:qꝛ ꝑ ĩpos ianuã fi-
dei ꝓmũ ĩtrauimꝰ:et ĩter ciues ſctõꝝ ãnumerati ſumꝰ. Hec C
ḡ ↄſiderãtes fr̃es kmi:ꝗ tãti duces ppl̃i nos docuerũt:ſtu-
deamꝰ facꝭ ĩplere ꝗ illi iuſſerũt. Diſcamꝰ eoꝝ exẽplo mun-
di diuitias ↄtẽnere:ꝓhꝭ ſcl̃i voluptatẽ non amare:regnum
celeſte deſiderare:xp̃o nihil ꝓponere:ſꝫ eiꝰ mãdatꝭ ĩ oĩbus
obedire:pauꝑtatẽ ꝓſentiũ reꝝ diligere:ṽtutũ diuitias ha-
bere:ſapiẽtie theſauꝝ appetere:ſpirituales delitias querere:
nulli inuidere:ſꝫ oẽs hoĩes diligere:amicos ĩ deo ⁊ ĩimicos
ꝓpt̃ deũ:qꝛ hec eſt ṽa ⁊ ſola dilectio. Nã amor carnalis et
vitioſus ĩ ꝓcipitiũ trahit:⁊ cõparabit̃ odio. Unde ſcriptũ
eſt. Qui vult amicꝰ eẽ huiꝰ ſcl̃i:ĩimicꝰ dei ↄſtituit̃. Iſti ergo Jaco.iiij.

principes noſtri in amore dei pfectiſſimi: ꝛ in ꝓximoꝝ dile-
ctione repleti: hinc potuerūt mūdi ipetū vīcere: et cruentū
ſeculū domare: qꝛ nihil amauerunt ī oī re niſi dei volūtatē.
Ita ꝛ nos fres diligamus ī oīb⁹ reb⁹ dei facere volūtatē:
et creatorē nr̄m amem⁹ ī ſemetipo: creaturā vero ī ꝯditore
j.Joh.iiij. ſuo: ꝛ ſic habebim⁹ ordīatiſſimā charitatē. Quia de⁹ chari-
tas ē: ꝛ q̄ diligit hāc dilectionē diligit deū. Et ſi ita dilexe-
rimus: diligit nos ipſe de⁹: diligunt nos ꝛ ſcti apl'i iudices
nr̄i et exorāt ꝓ nobis: vt ī vniuerſali iudicio xp̄i cū ipſis in
ppetuū coronemur. Qđ pſtare dignet ipſe iudex ꝛ dn̄s nr̄ q̄
cū p̄re ꝛ ſctō ſpū viuit ꝛ regnat de⁹ p oīa ſcl'a ſcl'oꝝ. Amen.

Itē in eiſdē feſtis. Homelia de eo qđ ſcriptū
Mat.xj. eſt in euāgelio ſm̄ Mattheū. Confiteor tibi dn̄e
pater ꝛc̄. que habet de Verbis dn̄i. viij. fo. xxxix.

Item alie homelie de eo qđ ſcriptū eſt in euan
Joh.xv. gelio ſm̄ Johannē. Ego ſum vitis vera: et pater
meus agricola ꝛc̄. que habentur in expoſitione
doctoris. Tractatu. lxxx. fo. ccxiij. Et de Verbis
domini. lix. fo. lxviij.

Item alia homelia de eo qđ ſcriptū eſt in euā-
Vbi.ſ. gelio ſm̄ eūdē. Hoc eſt p̄ceptū meū ꝛc̄. q̄ habet in
expoſitiōe doctoris. Tractatu. lxxxiij. fo. ccxiiij.

Item alia homelia de eo qđ ſcriptū eſt in euā-
Joh.xv. gelio ſm̄ eūdem. Hec mando vobis vt diligatis
inuicem ꝛc̄. que habetur in expoſitione doctoris.
Tractatu. lxxxvij. fo. ccxv.

De vno martyre.

In feſto vni⁹ martyris. Sermo. j. In quo di-
cit ꝙ in martyrijs ſanctorū ꝯſiderāda ſunt duo:
ſcilicet ſeuitia tortoris / et patientia martyris.

Ser.xliiij. A. Triumphalis beati martyris. N. dies hodie no-
bis anniuerſaria celebritate recurrit: cui⁹ glorifi-
catiōi ſicut ꝯgaudet eccleſia: ſic eius ꝓponit ſe-
Rom.viij. quēda veſtigia. Si em̄ ꝯpatimur: et glorificabi-
mur. In cui⁹ glorioſo agone duo nobis p̄cipue ꝯſideranda
ſunt: īdurata videlicet tortoris ſeuitia: et martyris inuicta
patiētia. Seuitia tortorꝭ: vt eā deteſtemur. Patiētia mar-
tyris: vt eā imitemur. Audi pſalmiſtā aduerſus maliciā in-
ps̄.xxxvj. crepātē. Noli emulari ī malignantib⁹: qm̄ tanq̄ fenum velo-
citer areſcēt. Qđ autē aduerſus malignātes patiētia exhi-
Hebre.x. bēda ſit: audi apl'm ſuadētē. Patiētia vobis neceſſaria ē:
B vt reportetꝭ ꝓmiſſiones. Coronata itaq̄ eſt beati martyris
patiētia: mācipata eſt eternis cruciatib⁹ tortoris īcorrecta
malicia. Hoc attēdēs ī agone ſuo glo'ſus xp̄i athleta: non
exhorruit carcerē. Ad imitationē capitꝭ ſui tolerauit ꝓbra:
ſuſtinuit irriſiones: flagella nō timuit: ꝛ quot ante mortē ꝓ
xp̄o ptulit ſupplicia: tot ei de ſe obtulit ſacrificia. Qđ em̄ ꝓ
Rom.viij pināte apl'o biberat alte retinebat. Qꝛ nō ſunt ꝯdigne paſ-
ſiones hui⁹ tp̄is ad futurā gloriā q̄ reuelabitur ī nobis. Et
qꝛ momētaneū hoc ꝛ leue noſtre tribulatiōis eternū glorie
C pondus opatur ī celis. Hui⁹ ꝓmiſſionis amore a terrenis
ſuſpenſus ꝛ pregustata ſupne ſuauitatꝭ dulcedie ineffabili-
Ps̄.lxxij. ter affect⁹: dicebat cū pſalmiſta. Quid mihi eſt ī celo: ꝛ a te
q̄d volui ſup terrā? Defecit caro mea ꝛ cor meū: de⁹ cordis
mei: ꝛ pars mea de⁹ ī eternū. Cōtēplabat em̄ q̄uis ī enigma
te īfirmitas humana oculum mentis ī eternitate figere po-
teſt: quāta ſint ſupne ciuitatꝭ gaudia: ꝛ ea enarrare nō ſuffi-
ciēs admirādo clamabat. Quid mihi eſt ī celo? Quaſi dice-
ret. Excedit vires meas: excedit facultatē eloquentie mee:
trāſcēdit capacitatē ītelligentie mee: illud dec⁹: illa gloria:
illa celſitudo: qua nobis a ꝯturbatiōe hoīm remotꝭ ī abſcō
Phil.iij. dito faciei ſue. Jeſus xp̄s dn̄s noſter reformauit corp⁹ hu-
D militatꝭ nr̄e configuratū corpori claritatꝭ ſue. Huius perfe-
cte libertatꝭ ꝯtēplatione nullū vitabat periculū: nullū hor-
rebat ſupplicium: et ſi milies poſſet mori: nō putabat ſe hanc
digne poſſe aliq̄ rōne ꝓmereri. Patiēter em̄ pmittūt egro-
ti ſe a medicis ſecari: vri: ꝛ varijs amaritudinū ꝯfectionib⁹
anxiari: vt tēporali tādē reſtituātur ſanitati. Quāto magis
vir beat⁹ lōganimiꝭ tolerauit oēm acerbitatē tormētoꝝ te-
poraliū: vt coronaretur ī miſericordia ꝛ miſeratiōib⁹ / ꝛ ī bo- Ps̄.cij.
nis ſatiaret deſideriū ſuū? In torculari itaq̄ ꝯculcari vo-
luit: vt tanq̄ vua matura ī vinū deficeret: ꝛ vinum maloꝝ
granatoꝝ dilecto ſuo ꝓpinaret: q̄ mentes religioſe debria-
te ſciūt viriliꝭ ꝯculcare: ꝛ ad eterna ī retortꝭ oculis anhela-
re. Qui ḡ ī tyrocinio ſuo mūdanas cōtēpſit diuitias: q̄ cor- E
porales etiā refrenauit illecebras: qui ī ꝓuectu militie ſue
multas eſt ppeſſus iniurias: ī pfectione ſacrificij nil ſibi re-
ſeruās: ſeipm̄ obtulit holocauſtū: bibēs illū calicē p̄cioſū:
quē ſedēs ad magnā mēſam ſacre lectiōis ſibi pri⁹ ab inuita- Eccl.xxxj
tore ſuo videat appoſitū. Cui⁹ mors quātūcūq̄ videat ī cō-
ſpectu reproboꝝ deſpicabilis: ī oculis tn̄ ei⁹ eſt p̄cioſa q̄ in
ſctis ſuis eſt mirabilis. Ipſe em̄ primo vocauit militē ſuū:
ipſe iuſtificauit: ipſe magnificauit: ipſe dedit ei pugnare: ipſe
dedit ei et vincere. Longe eſt diſſimilis hec militia mūdane F
militie: ī qua victores exiſtimant: q̄ qđ male deſiderāt aſſe- ꝓuerb.ij.
quunt: q̄ letantur cū malefecerit: ꝛ exultant ī reb⁹ peſſimis.
In xp̄iano ḡ agone manifeſta ē pena: occulta victoria: ſm̄
qđ ex pſona martyꝝ clamat pſalmiſta. De⁹ tu repuliſti nos Ps̄.lix.
ꝛ non exibis ī exercitib⁹ nr̄is. Da nobis auxiliū de tribula-
tiōe: qꝛ vana ſalus hoīs. In deo faciem⁹ v̄tutē. Tanq̄ ſi di-
ceret. Victoria nr̄a: gloria nr̄a ītus eſt: nō foris eſt. Foris
deſpecti: īt⁹ dilecti. Hinc eſt ꝙ eccleſia in p̄ſſurꝭ poſita īfir-
miora mēbra ſua ꝯfortat dicēs. In mūdo preſſurā habebi- Joh.xvj.
tis: ſed nolite timere puſillus grex: qꝛ ego vici mūdū. Sed
q̄uo vicit mūdū? Fact⁹ ē obediēs p̄ri vſq̄ ad mortē. Quid
autē de morte? Propter qđ ꝛ de⁹ illū exaltauit / ꝛ donauit Phil.ij.
illi nomen qđ eſt ſup oē nomē. Quomō vicit xp̄s: vincere ap-
petat xp̄ianus: vt vbi eſt xp̄s: eſſe mereat et xp̄ianus. Audi
xp̄iane militie pſecutor: ipm̄ xp̄m ꝓ militib⁹ ſuis ſic orātē.
Volo pater: vt vbi eſt ego ſum illic ſit ꝛ miniſter meus. Joh.xij.

Item in eiſdem feſtis. Homelia de eo qđ ſcri-
ptum eſt in euāgelio ſm̄ Johannem. Niſi granū Joh.xij.
frumenti ꝛc̄. que habetur in expoſitiōe doctoris.
Tractatu. lj. fo. cc.

De pluribus martyribus.

In feſtis plurium martyrū. Sermo. j. In quo
exponit illđ pſalmiſte. Qui ſemināt ī lachry. ꝛc̄.

Pſalmus q̄ cantat dn̄o: videt ſanctis martyrib⁹ Ser.xlv. A
ꝯuenire. Sed ſi mēbra xp̄i ſum⁹: ſicut eē debem⁹:
ad omnes nos ptinere ītelligam⁹. Qui ſemināt Ps̄.cxxv
ī lachrymis: ī gaudio metent. Euntes ibāt ꝛ fle-
bant: mittentes ſemina ſua. Venientes autē veniēt cū exulta-
tione portātes manipulos ſuos. Quo eūtes: ꝛ vnde venien-
tes? Quid ſeminantes ī lachrymis? Que ſunt ſemina: q̄ ma-
nipuli? Euntes ī mortē: veniētes a morte. Eūtes naſcēdo:
veniētes reſurgēdo. Seminātes opera bona: metētes mer-
cedem eternā. Semia ḡ ſunt nr̄a q̄cq̄d boni fecerim⁹. Ma-
nipuli nr̄i qđ in fine recipiem⁹. Si ḡ bona ſemia bona ſunt B
opa: quare ſeminant cū lachrymis. Cum hylarē datorē di- ij.Cor.ix.
ligat deus? Hic p̄mū videte chariſſimi: q̄uo maxie ad btōs
martyres v̄ba iſta ptineāt. Nulli em̄ tm̄ īpēderunt: q̄ illi q̄
ſeipos īpēderūt: ſicut dicit apl's paul⁹. Et ipſe ipendar pro ij.Cor.xij
aīab⁹ v̄ris. Impēderūt em̄ ſeipos ꝯfitēdo xp̄m: ꝛ īplēdo ī
ei⁹ adiutorio qđ dictū eſt. Ad menſam magnā ſediſti: ſcito Eccl.xxxj
qm̄ talia te oportet preparare. Que eſt magna mēſa: niſi vn̄
accipim⁹ corp⁹ xp̄i ꝛ ſāguinē? Quid eſt ſcito qm̄ talia opor-
tet te p̄parare: niſi qđ btūs Johannes exponit. Sicut xp̄s j.Joh.iij.
ꝓ nobis aīam ſuā poſuit: ſic ꝛ nos debem⁹ ꝓ fratrib⁹ aīas C
ponere? Ecce q̄uātum īpēderunt. Sed nunq̄d ſcti martyres
perierunt q̄ſi ſecuritatē a dn̄o etiam de capillo acceperūt?
Perit man⁹: vbi nō perit pilus? Perit caput: vbi nō perit
capill⁹? Vbi nō perit palpebra: perit ocul⁹? Hac ergo acce-
pta magna ſecuritate: īpēderūt ſeipos. Opib⁹ ḡ bonis ſe-
minemus cū tp̄s eſt: dicēte aplo. Qui parce ſemiat: parce ꝛ ij.Cor.ix.
metet. Infatigabiles (inq̄t) cū tēp⁹ habem⁹ opemur bonū Gala.vj.
ad oēs: maxime aūt ad domeſticos fidei. Et iter. Bonum
(inq̄t) faciētes nō deficiam⁹: tpe em̄ ſuo metem⁹. Qui defe- D
cerit in ſemie: non gaudebit ī meſſe. Quare ergo in lachry-
mis: cum oīa opa bona habere debeāt hylaritatē? Equi-
dem de martyribus dici poteſt: qꝛ cum lachrymis ſemina-
uerunt. Fortiter enim certauerunt: et in magnis tribulatio-

nibꝰ fuerũt. Nam vt coꝝ lachrymas xp̄s ɔſolaret: transtu-
Mat. xvj. lit eos i ſe: et transfigurauit eos et dixit. Triſtis eſt anima
mea vſqꝫ ad mortem. Verũtamẽ fratres mei videt mihi ꝙ
caput noſtrũ īfirmioribꝰ ſuis mẽbris compaſſum eſt: ne de
ſe forte mẽbra deſperãtia īfirma: ſicut eſt humana fragili-
tas: morte ꝑpīquãte ꝑturbarent: ⁊ dicerẽt nõ ſe ad dñm ꝑti
E nere. Nam ſi ꝑtinerẽt gauderẽt. Pꝛiꝰ ergo xp̄s ſub ꝑſona
martyrũ dixit. Triſtis eſt aĩa mea vſqꝫ ad mortẽ. Pater ſi
fieri põt: trãſeat a me calix iſte. Quis ħ dic̄: Que poteſtas:
Joh. x. ꝙ īfirmitas: Audite ꝙ dicit. Poteſtatẽ habeo ponẽdi ani-
mã meã: et poteſtatẽ habeo iteꝝ ſumẽdi eam. Nemo tollat
eã a me: ſꝫ ego pono eã: ⁊ iteꝝ ſumo eã. Hec poteſtas triſtis
erat: qñ faciebat qđ nõ faceret niſi voluiſſet. Poteſtate em̃
fecit nõ ɔditiõe: qꝛ ipſe voluit: nõ qꝛ iudeus potuit. Transfi-
gurauit ḡ in ſe īfirma mẽbra corporis ſui. Et forte de illis
Pš. cxxv dictũ eſt. Qui ſeminãt i lachrymis i gaudio metẽt. i. de in-
F firmioribꝰ. Non em̃ i lachrymis ſemīabat ille ipſiꝰ xp̄i ma
ij. Timo. iiij. gnus ꝑco ꝙ dicebat. Ego em̃ iam imoloꝛ: et tẽpꝰ mee reſo-
lutiõis iſtat. Bonũ certamẽ certaui: curſum ɔſummaui: fi-
dẽ ſuaui. De cetero mihi ſupeſt corona iuſticie: corona de
manipulis. Supeſt (inq̄t) mihi corona iuſticie: quã reddet
mihi dñs i illũ diem iuſtꝰ iudex. Quaſi diceret. Reddet mi
hi meſſem cui meipſum ipẽdo ſementem. Hec ṽba q̃tũ in-
telligimꝰ fratres exultãtiũ ſunt: non ploꝛãtiũ. Nunq̄d qñ iſta
dicebat: i lachrymis erat: Ad īfirmos ḡ referamꝰ hec ver-
ba: vt nec ipſi deſperent ꝙ in lachrymis ſemiauerũt: qꝛ et ſi
ſemiauerũt i lachrymis: trãſiet doloꝛ ⁊ gemitus: tranſit tri
G ſticia cũ fine: et venit leticia ſine fine. Verũtamen audiſtis
Pš. cxxv ffes kmĩ qũo mihi videt ad oẽs ꝑtinere qđ dictũ eſt. Qui
ſeminãt i lachrymis i gaudio metẽt. Euntes ibãt ⁊ flebãt:
mittẽtes ſemĩa ſua. Venientes autẽ veniẽt cũ exultatione:
poꝛtãtes manipulos ſuos. Audite ſi adiuuãte dño explica
re potuero quẽadmodũ ad oẽs ꝑtineat. Eũtes ibãt ⁊ flebãt
Ex ꝙ naſcimur imus. Quis em̃ ſtat: Quis non ex quo viã
īTrauit cogit ambulare: Infans natꝰ eſt: creſcẽdo ãbulat.
Mors finis eſt. In die tã veniẽdũ eſt: ſed cum exultatiõe.
Quis em̃ non hic ploꝛat in via iſta mala: qñ ipſe īfans inde
H incipit: Vtiqꝫ īfans qñ naſcit: de anguſtijs vteri in huius
mũdi latitudinẽ fundit: de tenebris ꝑcedit ad lucẽ: ⁊ tñ de
tenebris veniens ad lucẽ ploꝛare poteſt: ridere nõ põt. Eſt
em̃ vita iſta vt qñ gaudet hic time ne fallat: qñ hic ploꝛatur
roga vt euadas: ⁊ trãſit tribulatio: ⁊ venit tribulatio. Et ri
dent hoĩes ⁊ ploꝛãt hoĩes: ⁊ qđ rident hoĩes ploꝛandũ eſt.
Sed ploꝛat alius dãnum ſuũ: ploꝛat aliꝰ preſſurã ſuã: qꝛ in
carcere eſt ɔſtitutꝰ. Ploꝛat aliꝰ qđ amiſerit moꝛtuũ aliquẽ
amicoꝝ ſuoꝝ. Ille hinc: ille hinc. Iuſtus vnde: Primo de
his oĩbꝰ. Iuſtꝰ em̃ ploꝛat veracit ploꝛãtes ſteriliter. Plo-
rat ploꝛãtes: ploꝛat ridentes: qꝛ ⁊ ꝙ ploꝛant de rebus vanis
ianiter plãgũt: ⁊ ꝙ ridẽt de rebꝰ vanis: malo ſuo ridẽt. Ille
I vbiqꝫ ploꝛat: plus ḡ ipſe ploꝛat. Sed veniẽt cũ exultatione
poꝛtãtes manipulos ſuos. Vides ergo hoĩem iuſtũ cũ fac
ij. Coꝝ. ix. opꝰ bonũ hylarẽ eſſe: Ita plane hylareſcit. Hylarẽ em̃ da-
torẽ diligit deꝰ. Quãdo em̃ ploꝛat: Qñ bona opa ſua oꝛan
do cõmẽdat. Orationes ſanctoꝝ voluit cõmẽdare pſalmꝰ:
oꝛ̃ones peregrinãtiũ: oꝛ̃ones i hac via laboꝛantiũ: oꝛ̃ones
amãtiũ: oꝛ̃ones gemẽtiũ: oꝛ̃ones eterne patrie ſuſpirantiũ
ij. Coꝝ. v. donec ea viſa ſatiẽtur ꝙ nunc i meroꝛe ſunt cõſtituti. Etem̃
fratres mei q̃diu ſumꝰ i coꝛpoꝛe: ꝑegrinamur a deo. Non
deſiderat patriã ꝑegrinatio ſine lachryma. Si deſideras
qđ non habes: funde lachrymas. Nam vñ dicturꝰ es deo.
Pš. lv. Poſuiſti lachrymas meas i ɔſpectu tuo: Unde dicturus
Pš. xlj. es deo. Facte ſunt mihi lachryme mee panes die ac nocte:
Vnde: Dũ dicit mihi quotidie vbi eſt deꝰ tuꝰ. Quis iuſtꝰ
nõ habuit iſtas lachrymas: Qui nõ habuit: ꝑegrinũ ſe eſſe
nõ doluit. Qua fronte ad patriã venit: ꝙ nõ abſens ſuſpira-
K uit: Nõne nobis quotidie dicit: vbi eſt deꝰ tuꝰ: Diſcite fra
tres mei: diſcite de paucis eſſe. Bene viuite: ambulate viã
dei: ⁊ videte qꝛ auditiſ: vbi eſt deꝰ tuus. Felices eritiſ cũ hoc
audieritiſ: ifelices ſi dixeritiſ. Quando em̃ defendimus fidẽ
chꝛiſtianã: ⁊ reſpõdet nobis: ecce ꝑdicat vbiqꝫ nomen xp̄i:
quare abũdãt mala: q̄d aliud dicit niſi vbi eſt deꝰ tuꝰ: Qui
audit gemit: qꝛ ꝙ dicit perit. Sunt lachryme ploꝛũ: ſunt la-
chꝛyme ſanctoꝝ quas idicant oꝛ̃ones coꝝ. Bene operat et
hylariſ eſt: et ploꝛat vt bene operet: ploꝛat qꝛ bene operatus
eſt. Ploꝛãdo exigit bonũ opus: ploꝛãdo cõmẽdat bonum
opus qđ fecit. Crebꝛe ergo ſunt lachryme iuſtoꝝ: ſed in iſta
via. Nunq̄d i patria: Quare non i patria: Quia venientes Pš. cxxv
veniẽt i exultatione: poꝛtantes manipulos ſuos. Felicitas L
venit: nunq̄d lachryma redit: Poꝛro autem illi ꝙ hic iani-
ter ploꝛãt: ianiter ridẽt: cupiditatibꝰ ſuis diſſipati qñ frau-
dãtur gemũt: quãdo fraudãt exultãt. Ploꝛãt ipſi i via iſta
ploꝛãt ⁊ ipſi: ſꝫ non i exultatiõe poꝛtãtes manipulos ſuos.
Quid colligũt ꝙ nihil ſemiauerũt: Immo colligũt: ſed qđ
ſemiauerunt: qꝛ ſpinas ſemiauerunt: ignẽ colligunt: ⁊ eunt
nõ de fletu ad riſum ſicut ſc̄ti. Euntes ibãt ⁊ flebãt mitten
tes ſemĩa ſua: veniẽtes aũt venient i exultatione. Illi a fle-
tu ad fletum: a fletu cũ riſu: ad fletũ ſine riſu. Quid em̃ illis
fiet: Quo eunt qñ reſurrexerit: Quid niſi qđ dñs dixit. Li Mat. xxij.
gate illis manꝰ ⁊ pedes ⁊ proijcite illos i tenebꝛas exterio- M
res: Age q̄d poſtea: Tenebꝛe erũt/ ⁊ doloꝛ non erit: Foꝛte
palpabũt ſꝫ nõ dolebũt: Nõ videbũt: nõ cruciabũtur: Ab-
ſit. Non ſolũ tenebꝛe erũt: nõ eis ſola tollit ſpecies qua gau
debãt: ſed dat etiã qđ i eternũ gemant. Ne contẽneres em̃
tenebꝛas: o q̄ſquis es flagitioſus: ꝙ ſoles ꝑpter tua mala fa
cta: ⁊ ꝑpter laſciua adulteria nõ ſolũ tenebꝛas nõ hoꝛrere:
ſed querere: ꝙ ſoles plus gaudere qñ lucerna extiguit: non
tales tenebꝛas habebis vbi gaudeas: vbi leteris: vbi te vo-
luptatibꝰ carnis oblectes: nõ ſic erũt ipſe tenebꝛe. Quomo-
do erunt: Ibi erit fletus ⁊ ſtridoꝛ dentiũ. Toꝛtoꝛ ſine defe- Mat. xxij
ctu: toꝛtꝰ ſine defectu. Nec ꝙ toꝛquet fatigat: nec ꝙ toꝛquet
moꝛit. Erunt ergo eterne lachryme illis ꝙ ſic vixerũt: eter-
na gaudia ſanctoꝝ: qñ venientes veniẽt i exultatione: poꝛ- Pš. cxxv
tãtes manipulos ſuos. Dicẽt em̃ tẽpoꝛe meſſis domino ſuo.
Domĩe adiuuante te fecimus qđ iuſſiſti: redde qđ ꝑmiſiſti
nobis in eternum.

¶ In eiſdem feſtis. Sermo. ij. In quo dicit ꝙ ſi volumus peruenire ad conſoꝛtium martyrum ꝙ cogitemus de imitatione eorum.

Non martyriũ ſola effuſio ſanguĩs cõſũmat: nec Ser. xlvj.
ſola dat palmã exuſtio illa flãmarũ. Peruenit A
non ſolũ occaſu: ſꝫ etiã ɔtẽptu carnis ad coronã
Abſqꝫ iiuria ſanctoꝝ i ꝑſecutionibꝰ defunctoꝝ
dicere liceat carnẽ afflixiſſe: libidinẽ ſupaſſe: auaricie reſti-
tiſſe: de mundo triũphaſſe: pars magna martyrij eſt. Si ve-
ro fratres dilectiſſimi ad ɔſoꝛtiũ martyꝝ vel ſacerdotũ vo
lumus ꝑuenire: de imitatione martyꝝ cogitemus. Debent
em̃ i nobis aliq̄d recognoſcere de ſuis virtutibꝰ: vt pro no-
bis dignent dño ſupplicare. Si em̃ toꝛmenta ꝙ ſc̄ti marty- B
res ꝑtulerũt ſufferre nõ poſſumus: vel ɔtra malas concupi-
ſcẽtias ipis itercedẽtibꝰ repugnemꝰ. Et qꝛ nõ deſunt quo-
tidiana pc̄tã: nõ deſint etiã quotidiana remedia. Nemo ſe
credat aliquã felicitatẽ/ aut aliqđ veꝝ gaudiũ in hoc ſecu-
lo poſſidere. Beatitudo hic parari poteſt: poſſideri non po
teſt. Duo ſibi tẽpoꝛa oꝛdĩe ſuo ſuccedũt: tẽpus flẽdi/ et tẽ-
pus ridẽdi. Nemo ſe circũueniat fratres: nõ eſt i hoc mun- C
do tẽpus ridendi. Scio fratres: ꝙ oĩs homo gaudere deſi-
derat: ſed nõ toti ibi querũt gaudiũ: vbi opoꝛtet īquiri. Ve
rum gaudiũ in hoc mundo: nec fuit/ nec eſt/ nec eſſe poterit.
Sic em̃ ipſe dñs in euãgelio ſuos diſcipulos admonuit di-
cẽs. In mũdo preſſurã habebitis. Et iteꝝ. Mundus gau- Joh. xvj.
debit: vos autẽ triſtes eritis: ſed triſticia veſtra ɔuertetur ī
gaudiũ. Ac ſic ī hac vita cũ laboꝛe et doloꝛe qđ bonum eſt
auxiliãte dño faciamꝰ: vt i futuro ſeculo bonoꝝ fructꝰ col-
ligere cũ gaudio et exultatiõe poſſimꝰ: ſm illud. Qui ſemi- Pš. cxxv
nãt i lachrymis i gaudio metẽt. In hunc itaqꝫ fratres cha D
riſſimi mũdum per peccatum ꝑmi hoĩs de beata paradiſi Gen. iij.
ſede ꝑiecti et quaſi i exiliũ miſſi ſumus: ac ſic in hoc ſeculo
patriã nõ habemꝰ. Sic et apl̄s dicit. Dum ſumꝰ i coꝛpoꝛe: ij. Coꝝ. v.
ꝑegrinamur a dño. Non ergo req̄ramꝰ gaudiũ in hoc mun
do: qꝛ ſicut ſupꝛa dictum eſt: verũ gaudiũ cõparari hic po-
teſt: poſſideri non põt. Non queras in via: qđ tibi ſeruat in
patria. Et qꝛ cõtra diabolũ xp̄o duce quotidie tibi pugna-
re neceſſe eſt: premiũ nõ requiras in ꝑlio: qđ tibi ſeruat in
regno. Non queras ī pugna: qđ tibi ſeruat in futuro cũ fue-
rit ꝑfecta victoꝛia. Magis illđ attẽde qđ apl̄s dicit. Om- ij. Tim. iij.
nes ꝙ volũt pie viuere i xp̄o: ꝑſecutionẽ patiũtur. Et iterũ. Act. xiiij.
Per multas tribulationes opoꝛtet nos itrare i regnũ dei.

E Jta ergo agere debem⁹ vt ad p̃ncipalē patriā redire felici-
ter mereamur. Ubi nos parētes noſtri p̃riarche: ꝓphete ꝛ
apoſtoli ſuſcipe vel videre deſiderant: vbi etiā cōciues nr̃i
angeli ꝛ ciuitas illa celeſtis hierl'm ꝛ rex ciuitatꝭ ipſi⁹ chri-
ſtus expanſis nos brachijs charitatꝭ expectāt: vt ad ipſos
proſtrato diabolo: pleni bonis opibus feliciter redeamus.
Scitꝭ eñ fratres q: omnes negociatores ꝛ q̄cūq3 alia agē-
tes īterim in via ſunt ſolliciti vt in patria poſſint eſſe ſecuri.
Et tūc habēt verā leticiā: qñ cū magno lucro p̄uenire me-
renẜ ad patriā. Jta ꝛ nos dilectiſſimi fratres tūc animū no
ſtrū p̄parem⁹ ad gaudiū: quando peruenire merebimur ad
xp̄m. Jnterim mō gaudeam⁹ ī ſpe: verū gaudiū poſtea ha
F bituri ī re. Q̄d peius eſt: multi ſunt q̄ peruerſo ordīe de vo-
luptate ꝛ delitijs ꝛ luxuria ſeculi hui⁹ gaudere ſe credūt: ſ3
quod ī gaudio videnẜ ſerere neceſſe illis erit cum luctu ꝛ la
Luce.vj. chrymis recipe: q: nō mentiẜ ille q̄ in euangelio dixit. Ue
vobis q̄ ridetis nunc: q: lugebitis ꝛ flebitis. Sic fecit ꝛ ille
Luce.xvj īfelix diues: q̄ purpura īduebaẜ ꝛ byſſo. Gaudium q̄dē ha-
buit ī mundo: ſed flāmas īuenire meruit in inferno. Laza-
rus q̄ iacebat ad ianuam eius: triſticiā habuit ī via: ſed ve-
G rum gaudiū recepit in patria. Nos vero fratres chariſſimi
quātū poſſum⁹: dei miſericordiā deprecemur: vt nobis ita
amorē vite eterne inſpirare digneẜ: vt plus patriā velimus
amare q̄3 viā ꝛ amplius de futuro q̄3 de p̄ſenti ſeclo cogite-
mus. Et ſic ſemp̄ ī exilio mūdi hui⁹ agere ſtudeam⁹: vt ad
futurū iudiciū cū libera ꝛ ſecura ꝯſciētia ornati bonis ope
rib⁹ p̄uenire poſſimus: preſtāte dño nr̃o ieſu xp̄o: cui eſt ho
nor ꝛ gloria cū p̄re ꝛ ſpū ſctō in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Jn eiſdem feſtis. Sermo.iij. Jn quo oſtendit ꝙ martyrum ſolennitates exhortationes ſunt martyriorum.

Ser.xlvij A Uotiēſcūq3 fratres chariſſimi ſanctoꝝ martyrū
ſolēnia celebram⁹: ita ipſis ītercedētib⁹ expecte-
mus a dño cōſeq̄ tp̄alia beneficia: vt ipſos mar-
tyres imitādo accipe mereamur eťna. Ab ipſis
eñ ſanctoꝝ martyꝝ ī veritate feſtiuitatū gaudia celebran-
tur: q̄ ipſoꝝ martyrum exempla ſequūtur. Solēnitates eñ
martyꝝ exhortatiōes ſunt martyriorum: vt imitari non pi-
geat: q̄d celebrare delectat. Sed nos volum⁹ gaudere cum
ſctīs: ꝛ tribulationē mūdi nolum⁹ ſuſtinere cū ipſis. Qui eñ
ſanctos martyres ī quātū potuerit imitari noluerit: ad eo-
rū beatitudinē nō poterit p̄uenire. Sic ꝛ paulus ap̄ls p̄di-
ij.Coꝝ.j. cat dicēs. Si fuerimus ſocij paſſionum: erim⁹ ꝛ cōſolatio-
Joh.xv. num. Et dñs ī euāgelio. Si mūdus vos odit: ſcitote q: me
p̄orē vobis odio habuit. Recuſat eſſe ī corpore: q̄ odiū non
B vult ſuſtinere cum capite. Sed dicit aliq̄s. Et q̄s eſt q̄ poſ-
ſit beatoꝝ martyrū veſtigia ſequi? Huic ego reſpondeo: q:
nō ſolū martyres: ſed etiā ip̄m dñm cū ipſi⁹ adiutorio ſi vo
lum⁹ poſſum⁹ imitari. Audi nō me: ſed ip̄m dñm generi hu-
Matth.xj mano clamātē. Diſcite a me: q: mitis ſum ꝛ humilis corde.
j.Petri.ij Audi ꝛ petrū ap̄lm admonētē. Chriſtus paſſus eſt pro no-
bis: relinquēs nobis exemplū vt ſequamur veſtigia ei⁹. Si-
Ephe.v. militer paulus apoſtolus clamat. Jmitatores dei eſtote ſi-
cut filij chariſſimi. Quid ad hec reſpondebim⁹ fratres: vel
quā excuſationē habere poterim⁹? Non tibi aliq̄s dicat vt
v̄tutes quas fecit de⁹ debeamus imitari. Juſta poteſt eſſe
excuſatio tua: q: v̄tutes ꝛ mirabilia facere non oīb⁹ datum
eſt: iuſte ꝛ caſte viuere: ꝛ charitatē cum oīb⁹ cuſtodire: cum
dei adiutorio p̄ōptū eſt. Nam ip̄e dñs non dixit. Diſcite a
me mortuos ſuſcitare: ſup aq̄s ſiccis pedib⁹ ambulare: non
Matth.xj hoc dixit: ſed q̄d ait? Quia mitis ſum: ꝛ humilis corde. Et
Matth.v. iteꝝ. Diligite īimicos veſtros: bñfacite his q̄ oderūt vos: ſi
cut ꝛ pater veſter celeſtis: q̄ ſolē ſuum oriri facit ſup bonos
ꝛ malos. Et iteꝝ. Eſtote p̄fecti ſicut ꝛ pater veſter celeſtis
C p̄fectus eſt. Et licet ſint alia multa in q̄b⁹ debem⁹ deum et
btōs martyres imitari: iſta tñ duo p̄cipua ſunt: id eſt vt mi
tes ſimus et humiles corde: ꝛ īimicos noſtros totꝭ viribus
diligam⁹. De diligendis īimicis fratres chariſſimi nullus
Jn li.l.ho- vnq̄3 ī veritate ſe poterit excuſare. Poteſt mihi aliq̄s dice-
mel.vj.c. re: nō poſſum ieiunare: nō poſſum vigilare: nunq̄d pōt dice-
re: non poſſum amare? Poteſt dicere: nō poſſum res meas
totas pauperibus dare: ꝛ in monaſterio deo deſeruire: nun
q̄d poteſt dicere nō poſſum diligere? Si dixeris q: non poſ-
ſis a vino vel a carnib⁹ abſtinere: credim⁹ tibi: ſi aūt dixerꝭ
quod nō poſſis ī te peccantib⁹ īdulgere: oīno nō credimus.
Et q: nulla nobis remanet excuſatio: dū nō de cellario ſed
de corde ꝓferamus iſtā elemoſynā: iubemur īplere: vt per
viā vite ad eternā mereamur patriā p̄uenire. Nō ſolū ami- D
cos: ſed etiā īimicos diligam⁹. His eñ duobus p̄ceptꝭ: id
eſt diliges deum et diliges ꝓximū: quaſi duobus ſpiritali- Mat.xxij.
bus pedib⁹ ſi p̄ viam vere charitatis voluerim⁹ currere: ad
eternā patriā poſſumus feliciter p̄uenire. Jſtis pedib⁹ cur-
rebat apoſtol⁹ paul⁹ quādo dicebat. Ego aūt ſic curro: nō j.Coꝝ.ix.
quaſi in īcertū. Qui ergo dilexerit īimicos ſuos: illud in eo
īpletū erit quod dñs dixit. Diligite inimicos veſtros: vt ſi- Mat.v.
tis filij patris veſtri q̄ in celis eſt. Elige modo q̄d tibi pla-
cuerit. Si īimicos dilexerꝭ: non ſolū amicus: ſed etiā filius
dei eſſe mereberis. Si vero īimicos amare nolueris: propi-
cium deū habere non poteris: q: ſcriptum eſt. Qui odit fra j.Joh.iij.
trē ſuū homicida eſt. Et iteꝝ. Qui non diligit: manet ī mor
te. Et iterum. Qui odit fratrē ſuum ī tenebris eſt: et ī tene j.Joh.ij.
bris ambulat: ꝛ neſcit quo vadat: qm̄ tenebre obcecauerunẜ
oculos eius. Et iteꝝ alibi ſcriptū eſt. Jtinera īpioꝝ: q̄ iniu-
riā retinent malefacti ī mortē. Nunq̄d hec verba mea ſunt
fratres mei? De ſcripturꝭ ſctīs ꝛ canonicꝭ ꝓferunẜ. Ut ergo
nec homicide ſim⁹ nec ī tenebris remaneam⁹: ſtudeam⁹ nō
ſolū amicos ſed etiā īimicos diligere: vt piū ꝛ miſericordē
dñm poſſimus ſ̄m cautionis ſue vinculum libera ꝯſcientia
cōuenire. Jpſe eñ dixit. Si dimiſeritꝭ hoībus peccata eo- Mat.vj.
rū: dimittet vobis p̄r veſter celeſtis peccata veſtra. Si non
dimiſeritꝭ: nec pater veſter dimittet vobis debita vr̃a. Dili E
genter attēdite fratres: ꝛ ſcitote aliud eſſe ī deum peccare:
aliud ī hoīem. Quando eñ in nos peccant homīes: ſi peni-
tētibus veniā non īdulgeam⁹ peccatum īcurrimus: quādo
autē aliq̄ in deum peccauerit: ſi ſine diſcretione grandi in-
dulgere voluerim⁹: participes nos eorū peccati efficimur.
Dicit ergo dñs. Si dimiſeritꝭ homībus peccata eorum: di-
mittet ꝛ paẜ veſter celeſtis pctā veſtra. Rogo vos fratres:
q̄d delicatius: q̄d benignius dici poteſt? Jn poteſtate no-
ſtra poſuit: qualiter ī die iudicij iudicemur. Nō dixit vade
in orientem ꝛ quere iuſticiā: nauiga vſq3 ad occidētē vt acci
pias īdulgentiam. Dimitte īimico tuo: ꝛ dimitteẜ tibi. Jn- Luce.vj.
dulge: ꝛ īdulgeẜ tibi. Da: ꝛ dabiẜ tibi. Nihil a te extra te q̄-
rit. Ad teip̄m ꝛ ad conſciētiā tuā te deus dirigit. Jn te eñ
poſuit q̄d req̄rit. Non eñ medicamēta vulnerib⁹ tuis lōge
opus habes īquirere: peccatorū tuoꝝ īdulgentiā ſi vis in-
tus in cellario cordis tui poteris īuenire. Sed dicis: tanta F
mala me īimic⁹ me⁹ cōpulit ſuſtinere: vt eū nulla poſſim ra-
tione diligere. Attēdis q̄d tibi fecerit hō: ꝛ non attendis q̄d
tu fecerꝭ deo. Si conſciētiā tuā diligēter diſcutꝭ et īquiris:
ſine vlla compenſatione maiora tu peccata cōmiſiſti ī deū
q̄3 ī te cōmiſerit homo. Et qua fronte vis vt tibi de⁹ digneẜ
dimittere multū: q̄ nō vis dimittere paruū? Si hec q̄ ſupra
dixim⁹ ſpiritalia medicamēta ſicut deo ꝓpiciāte ꝯſueſtis
libēter accipitis: ꝛ ī erario ſancte ꝯſciētie veſtre reconditū
diligētiſſime cuſtoditꝭ: auxiliāte dño venena diaboli nō ti-
mebitis: et p̄ odiū vel iracūdiā aut nūq̄3 nobis aiaꝝ vulne-
ra īgerētur: aut ſi forte ſurrepſerint: per charitatem cito ad
priſtinam ſalutem reuocantur.

¶ Jn eiſdem feſtis. Sermo.iiij. Jn quo dicit ꝙ martyrū et fideliū chriſtianorū vox eſt. Si deus pro nobis quis contra nos.

Omnium q̄dē bonorū fideliū xp̄ianorū: maxīe tñ Sermo
glorioſoꝝ martyꝝ vox eſt. Si deus ꝓ nobis: q̄s xlviij.
ꝯtra nos? Fremebat mūdus aduerſus eos: ꝓp̄li Ro.viij.
meditabanẜ inania: p̄ncipes cōueniebāt ī vnū: ex Ps̄.ij.
cogitabāt nouos cruciat⁹: ꝛ pēas īcredibiles īuēiebat īge A
nioſa crudelitas. Obruebanẜ opprobrijs falſis: arguebāẜ
criminib⁹: cuſtodijs ītolerabilib⁹ īcludebāẜ: vngulis artabā
tur: ferro p̄imebanẜ: beſtijs ſubigebanẜ: ignib⁹ cremabanẜ:
ꝛ dicebāt. Si de⁹ ꝓ nobis q̄s ꝯtra nos? Tot⁹ mūd⁹ ꝯ vos
ꝛ dicitꝭ q̄s ꝯtra nos. Reſpōdēt tibi. Et q̄s ē tot⁹ mūd⁹: qñ
p̄ eo morimur p̄ quem factus eſt mūdus? Dicāt dicant: au- B
diam⁹ audiam⁹. Si de⁹ ꝓ nobis q̄s ꝯtra nos? Seuire p̄nt:
maledicere poſſunt: calūniari poſſūt: falſis opprobrijs agi-
tare poſſunt. Et vt breuiter dicā: poſtremo poſſunt nō ſolū

Pſ.liij. corpꝰ perimere:ſed etiã dilaniare:⁊ qd facient? Ecce enim deus auxiliator mihi eſt:et dñs ſuſceptor eſt aie mee. Mundus interfector corporis mei:dñs ſuſceptor eſt aie mee. Et quid mihi obeſt ſi ſit mundus iterfector corporis mei:cum dñs adiutor eſt aie mee:quando autem dominus eſt ſuſceptor anime mee erit reſtitutor et corporis mei. Quid mihi deerit ſi mẽbra mea dilaceraret inimicꝰ qñ capillos meos deꝰ dinumerat? Exhortãs martyres ſuos xp̃s ne ab inimi

Mat.x. cis pſecutoribus formidarẽt. Capilli iquit veſtri numerati ſunt. Quid ergo timebo dãna mẽbrorũ:quando ſecurita

C tẽ accipio de numero capilloꝝ? Ergo dicamꝰ:dicamꝰ ex fide:dicamꝰ in ſpe:dicamus flagrãtiſſima charitate. Si deꝰ ꝓ nobis qs contra nos? Ecce contra te eſt rex:ſi deꝰ ꝓ nobis qs contra nos? Ecce contra te eſt populus. Si deus ꝓ nobis qs ꝯtra nos? Unde ꝓbas o beate ⁊ glorioſe martyr: vñ mihi ꝓbas qđ dicis. Si deꝰ ꝓ nobis qs ꝯtra nos? Manifeſtum eſt enim q2 ſi deus ꝓ nobis qs ꝯtra nos:ſed ꝓba q2 deus ꝓ nobis. Non ergo ꝓbo:q2 filio ꝓprio non pepercit ſed ꝓ nobis oibꝰ tradidit eum? Hoc qđ ſeqtur cũ apl's legeretur audiſtis. Cum enim dixiſſet. Si deꝰ ꝓ nobis qs ꝯtra nos:tanq̃ ei diceretur: ꝓba q2 deus ꝓ nobis:cõtinuo attulit grande documẽtum:ꝯtinuo itroduxit martyrẽ martyꝝ:teſtem teſtium:illũ ſcz cui pater non pepcit:ſed ꝓ nobis oibꝰ tradidit eũ. Hinc ꝓbauit apl's vere ſe dixiſſe. Si deꝰ ꝓ nobis qs contra nos:qñ filio ꝓprio non pepercit:ſed ꝓ nobis oibꝰ tradidit illum. Quomõ nõ etiã ⁊ cũ illo oia nobis donauit? Quando cũ illo nobis oia donauit:⁊ ipm nobis do-

D nauit. Terret te fremitꝰ mũdi:cui donatꝰ eſt artifex mũdi? Chriſtũ nobis donatũ eẽ gaudeamꝰ:⁊ nullos xp̃i inimicos

Joh.j. in hoc ſclo timeamꝰ. Quis enim nobis donatꝰ ſit videre. In ꝑncipio erat verbũ:⁊ vbũ erat apud deũ:⁊ deus erat verbũ Ipſe eſt xp̃s:ipſe vnigenitꝰ filiꝰ dei:ipſe eſt gignẽti coeternꝰ Oia ꝑ ipm facta ſunt. Quomõ nobis donata nõ ſunt:q̃ per ipm facta ſunt:qñ nobis donatꝰ eſt ipſe ꝑ quẽ facta ſunt oia Et vt ſciatis q2 ipſe verbũ caro factũ eſt ⁊ habitauit i nobis deſidera expectãdo datã tibi vitã xp̃i: ⁊ donec ꝑueniat tene pignꝰ mortẽ xp̃i. Promittẽs enim nobis victurum ſe eſſe nobiſcũ: nõ potuit nobis maius pignꝰ dare q̃ mori ꝓ nobis. Mala inqt veſtra ꝑtuli:bona mea non reddam? Promiſit cautionẽ:fecit pignꝰ. Dedit euãgeliũ:et tu dubitas credere? Promiſit cũ hic iter hoies ambularet:cautionẽ fecit cum euangeliũ ſcriberet. Ad pignꝰ ipſius quotidie dicis:amen. Pignꝰ qđ accepiſti:q̃tidie erogatur tibi. Noli de ſpe deſperare:qui viuis ex pignore:preſtãte dño noſtro ieſu xp̃o: qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ In eiſdẽ feſtis. Sermo.v. In quo oſtendit qđ eſt martyrium.

[..]c.xlix. CErtamine vniuerſoꝝ martyꝝ fulciri atq̃ corrobo-

A ratione quorũ natalis victricis glie celebratur:quo robuſta fides ſit ad agonẽ paſſiõis cõgreſſus roborari debemꝰ:certo ſciẽtes q̃ i oibꝰ xp̃s patitur: ⁊ q̃ ad regna celorũ ſtatim cum exultatiõe corporis trãſſerunt:⁊ cũ gentes horreãt in egritudie mortẽ:hi in ipſa morte ꝯſequantur ꝑpetuã hereditatẽ. Per paſſionẽ vero tranſlationem magis credũt eſſe q̃ finẽ. Hec eſt arcana ſapiẽtia q̃ in electis tuis dñe nõ ꝑſuaſione colligitur:ſed de tuis martyribus ⁊ de fonte diuino virtutes oriuntur:qbꝰ viuere xp̃s eſt:⁊

[..]il'.j. mori lucrũ. Triumphãtes i xp̃o ſua morte ꝑtã lucrantes: q̃ꝝ q̃ in illo patitur oino nõ moritur. Confeſſiõis enim mors nõ eſt ſed hereditas vite. Martyrium eſt igitur idulgẽtia criminũ:virtutũ caput:occaſio iuſticie: dñice paſſiõis imitatio. O feliciſſimi martyres renũciãtes ſeculo: maluerũt meliora nouiſſima eſſe q̃ prima. Quoꝝ deniq̃ cõſummatio iuſtũ

B initium facit. Diuĩo tuo nutu oipotens deus:glorioſiſſimi martyres xp̃i teſtes eẽ meruerũt. Victoriã quoq̃ meditati confeſſi ſunt xp̃m i flagellis:i carceribus:i ergaſtulis: in ſolitudie. Juſtoꝝ enim comes:ſemp debet eſſe cõfeſſio. O inclyte beatorum aie:⁊ glorioſa victoria martyꝝ: inter quos deuotiſſime femie ſimul ſeculũ ſexũq̃ vicerũt:preliãtes cũ diabolo:fortiores viris torquẽtibꝰ extiterunt:que carnifici grãs agentes erant ſeuienti. Ab oibus enim fidem expectat deus oipotens magis q̃ mortem:ſed diabolus q̃ ꝯfitentes odit;coronas preſtat inuitꝰ. Facit martyres quos occidit: ⁊ cum dei ſeruos vicere contendit:contẽnitur ipſe dum ſeuit. Liberalitas ẽ tua deus hactenꝰ nobis martyria ꝓpoſuit: vt aduerſarius quo adã eliſus eſt: a filijs adẽ cõſtãter elidi mõſtraretur. Voluiſti enim hoiem nõ tm̃ de diaboli poteſtate eruere ꝑ fidem:ſed iculcatorẽ eius iterficere ꝑ virtutem: vt q̃ gaudemus xp̃i ſanguie mortui: facilius liberati ducẽtes martyria in chriſto poſtea triumphemus coronati:per ipm dominum noſtrum ieſum chriſtum: qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In eiſdẽ feſtis. Ser.vj. In quo dicit q̃ martyrum vox eſt oia tolerare et de ſe nihil preſumere.

QUoniã dies ſctõꝝ martyꝝ eſt:vñ potiꝰ aliqđ de- Sermo.I.

lectet nos dicere niſi de glia ipoꝝ? Adiuuet nos B

dñs martyꝝ. Audiuimꝰ paulo ãte btm̃ aplm̃ ꝑdi

cantẽ. Quis nos ſeparabit a charitate xp̃i? Iſta Rom. viij

vox eſt martyꝝ. Tribulatio:an anguſtia:an ꝑſecutio:an fames:an nuditas:an ꝑiculũ:an gladiꝰ? Sicut ſcriptum eſt. Propter te mortificamur tota die:deputati ſumꝰ vt oues occiſionis. Sed in his oibꝰ ſuperamꝰ ꝓpter eũ q̃ dilexit nos.

Hec eſt vox martyꝝ oia tolerare:⁊ de ſe nihil ꝑſumere:illũ B

diligere q̃ glorificatur i ſuis. Ut q̃ gloriatur i dño glorietur

Nouerãt ⁊ illi qđ nos cãtauimꝰ paulo ãte. Letamini i dño. j.Coꝝ.j.

⁊ exultate iuſti i deo. Si iuſti i dño letantur:iiuſti vero nõ Pſ.xxxj.

nouerunt letari niſi in ſeculo. Sed ipſe ſunt prime acies debellande:primo vĩcende ſunt delectationes:⁊ poſtea dolores. Quomõ poteſt ſuperare mundũ ſeuientem:q̃ nõ poteſt

ſuperare blãdiẽtẽ? Blãditur hic mũdus pollicẽdo honores: C

diuitias:voluptates. Minatur hic mundus itendẽdo dolores:egeſtates:humilitates. Qui nõ contẽnit qđ pollicetur: quõ ſupare põt qđ minatur? Habẽt delectationem ſuã diuitie. Quis neſciat? Sed plꝰ habz delectari iuſticia:delectare diuitijs cum iuſticia. Ubi aũt talis articulus tẽtatiõis iciderit: vt duo hec veniant i tẽtationẽ:diuitie ⁊ iuſticia: et nõ poſſis habere vtrũq̃ equale:ſed ſi dimiſeris manũ ad iuſticiã pereãt diuitie: ſi dimiſeris manũ ad diuitias neceſſe eſt vt amittas iuſticiã:modo elige: mõ pugna:mõ videamus

ſi nõ ſine cauſa cãtaſti. Letamini i dño ⁊ exultate iuſti:mo- Pſ.xxxj.

do videamꝰ ſi nõ ſine cã audiſti. Quis nos ſeparabit a cha- Rom.viij

ritate xp̃i? Equidem ꝑtermiſit oia qbꝰ blanditur mundus:⁊ D

te voluit cõmemorare cui blãditur mũdꝰ. Quare? Quia certamina martyrũ prenũciabat:illa vtiq̃ certamia:vbi vicerũt ꝑſecutionem:famẽ:ſitim:egeſtatẽ:ignominiã:ad extremũ timorẽ mortis:hoſtẽ nouiſſimũ. Sed videte fratres:totũ ars xp̃i facit. Admonet apl's: vt ꝑferamꝰ charitatẽ dei mũdo. Quãtas anguſtias patiuntur:q̃ volũt rapere res alienas An ꝑſecutio ait. Et ipſa nõ frãgit? Auaricia terretur:auarus rapit ac timet penã:eſtuat i rapinã. Multi enim famẽ patiuntur dũ acq̃rũt ⁊ faciũt lucra: qbꝰ ꝑcipimus ieiunare:⁊ excu-

ſant ſe ſtomacho. Iacet illis tota die ſolidos nũerare:⁊ ie- E

iuni dormiũt. An nuditas ait. Quid dicã de nuditate. Quotidie negociatores de naufragio nudi euadunt:⁊ iterũ nauigãt ad periculum. Unde quotidie periclitantur homies:niſi ꝓpter diuitias acquirẽdas? Nec gladius ꝓhibet. Capitale crimẽ eſt falſitas:⁊ tamen comitatur hereditas. Si ergo h̃ meretur tẽporalis cupiditas: quare non mereatur chriſti hereditas? Auarꝰ dicit i corde ſuo:q̃ forte non audet ligua ſua. Quis nos ſeparabit a cupiditate auri? Tribulatio:an ãgu-

ſtia:an perſecutio? Poſſunt et auari dicere auro. Propter Pſ. xliij.

te occidimur tota die. Optime ergo dicunt ſcti martyres i

pſalmo. Iudica me deꝰ:⁊ diſcerne cauſam meã de gẽte nõ Pſ.xlij.

ſancta. Diſcerne iquit tribulationẽ meã: tribulantur ⁊ auari. Diſcerne ãguſtias meas:patiuntur ãguſtias ⁊ auari. Diſcerne ꝑſecutiones meas:patiuntur et auari. Diſcerne famẽ meã: ꝓ auro acq̃rẽdo eſuriũt ⁊ auari. Diſcerne nuditatẽ meã: ꝓ auro deſpoliantur et auari. Diſcerne mortẽ meã: ꝓ auro moriuntur ⁊ auari. Quid eſt diſcerne cãm meã? Propter te mor-

tificamur tota die. Ille ꝓpter aurũ:nos ꝓpter te. Similes F

pene:ſz diſcreta cauſa. Ubi ergo diſcreta eſt cauſa:certa ẽ victoria. Si ergo cãm intuemur:ſolẽnitates martyꝝ amamus. Amamꝰ i eis nõ paſſiones:ſed cauſas paſſionũ. Nam ſi amaremꝰ paſſiones: multos inuenturi ſumus qui peiora patiuntur in cauſis malis. Sed ſi cauſam attẽdamus:crucẽ

chriſti attẽdite. Ibi erat xp̃s:vbi ⁊ latrones. Similis pena Lu.xxiij.

ꝗ diſſimilis cauſa. Un⁹ latro credidit: alius blaſphema:
uit. Dñs tñ de tribunali inter ambos iudicauit. Illũ qui
ordinis blaſphemauit in tartarũ dãnauit: aliũ in paradiſo ſecũ cõ:
ſermonũ ſtituit. Quare hoc? Q2 ꝛ ſi equalis pena: ſꝫ ipar erat cauſa.
hui⁹ opis Eligite ꝗ martyrũ cauſas ſi vultis puenire ad martyꝝ pal
mas p dñm noſtrũ ieſũ xp̃m: cui eſt glĩa in ſcl'a ſcloꝝ. Amẽ

¶ Itẽ i eiſdẽ feſtis: homelia de eo qđ ſcriptũ eſt
Mat.v. i euãgelio ſm mattheũ. Uidẽs ieſus turbas ꝛc.
ꝗ ſumpta ẽ ex libro.j.de ſermone dñi i mõte.ca.j.

De vno confeſſore.

¶ In feſto vnius confeſſoris: de ſeruo pigro qui
talentum acceptum noluit erogare. Sermo.j.

Sermo.lj. B Omini fratres et coepi mei preſentia quidẽ ſua
nos viſitare ꝛ exhilarare dignati ſũt: ſed neſcio
ꝗre nolũt me feſſum adiuuare. Hoc ideo chari:
tati veſtre dixi ipſis audiẽtib⁹: vt quodãmõ au:
dientia veſtra intercedat p me apud illos: vt qñ eos rogo fa
ciãt et ipſi ſermonẽ. Erogẽt qđ acceperũt: operari magis
ꝗ excuſare dignẽt. A me aũt fatigato ꝛ vix loquẽte: pauca
libẽter accipite. Habem⁹ enĩ ꝛ libellũ de bñficijs dei p ſan
ctũ martyrẽ datis: pariter libẽti⁹ audiam⁹. Quid ergo eſt
Mat.xxv quod dicã vobis? Audiſtis i euãgelio ꝛ bonoꝝ ſeruoꝝ me
ritũ ꝛ penã maloꝝ. Et malitia tota serui illi⁹ reprobati gra
uiterꝗ dãnati iſta fuit: q2 noluit erogare. Seruauit ad inte
grum qđ accepit: ſed dñs eius lucra querebat. Auarus eſt
de⁹ ad ſalutẽ noſtrã. Si ſic dãnat qui non erogauit: quid
debẽt expectare qui perdũt? Nos ergo diſpẽſatores ſum⁹.
Nos erogam⁹: vos accipitis. Lucra querim⁹: bene viuite.
B Lucra em̃ erogatiõis noſtre iſta ſunt. Sed etiã ad nos no:
lite exiſtimare nõ ptinere erogationẽ. Nõ poteſtis erogare
de iſto loco ſuperiore: ſed poteſtis vbicũꝗ eſtis. Ubi repre
hendit xp̃s defendite. Murmuratoribus rñdete. Blaſphe
matores corripite: ab eoꝝ vos ſocietate alienate. Sic ero:
gatis: ſi aliquos lucramini. Agite vicem noſtrã in domib⁹
veſtris. Ep̃s inde appellat⁹ eſt: q2 ſupintẽdit: q2 intẽdẽdo
curat. Unuſquiſꝗ ergo i domo ſua ſi caput eſt domui ſue.
debet ad eũ ptinere epiſcopatus officiũ: quomodo ſui cre:
dant: ne aliqui ipſoꝝ in hereſim icurrãt: ne vxor: ne fili⁹: ne
Ephe.vj. filia: ne ipſe ſeru⁹: q2 tanti eſt emptus. Diſciplina aplica p̃:
poſuit dñm ſeruo: ꝛ ſeruũ ſubdidit dño: xp̃m tñ p ambob⁹
vnũ p̃ciũ dedit. Minimos vr̃os nolite ↄtẽnere: domeſtico
rũ vr̃oꝝ ſalutẽ oi vigilãtia pcurate. Hec ſi facitis: erogatꝭ
Pigri ſerui nõ eritꝭ: dãnationẽ tã deteſtãdã nõ timebitis.

¶ Itẽ i eiſdẽ feſtis: homelia de eo qđ ſcriptũ ẽ in
Matth.v. euangelio ſm Mattheũ. Uos eſtis ſal terre ꝛc. ꝗ
ſumpta eſt ex libro.j.de ſermone dñi i mõte.ca.ij.

De virginibus.

¶ In feſtꝭ ſanctaꝝ virginũ: homelie de eo qđ ſcri
Mat.xxv. ptũ eſt i euãgelio ſm Mattheũ. Simile ẽ regnũ
celorũ decẽ vginib⁹ ꝛc. ꝗ habẽt de vbis dñi.xxij
et.xxiij.fo.xlix.ꝛ.l. Et de q̃ſtionib⁹ euangeliorũ.
li.j.ca.xliij. Et in li.lxxxiij.q̃ſtionũ: q̃ſtione.lix.

Finis.

Per lege ſermones cõmunes lector amice
Reddidit Aurelius quos pater atꝗ decus
Auguſtinus eos preſul Uenerandus ꝛ autor:
Filiolis ſcripſit/protulit atꝗ ſuis.
Ordine ſed nullo: nec enĩ ſcripta illa redegit
In numerũ/aut formam/contiguum vel opus.
Hos modos ſermones collegimus vndiꝗ ſparſos:
Atꝗ hunc congeſtum preſſimus inde librum.
Et ſi forte iuuat legere optima ſcripta/beati
Doctoris: preſens non vereatis opus
Multa vides: que nõ alijs ſunt ſcripta libellis:
Hinc tibi dictorum copia maior erit.

¶ Finis Sermonum de
Tempore et ſanctis.

¶ Diui Aurelij Auguſtini hipponẽſis Epiſco:
pi Sermonum de tempore in hoc opere poſitoꝝ
ac cõmemoratorũ: ordinata ac breuis annotatio.

Dominica prima Aduentus domini ſaluatoris. Sermo.j.
fo.ccxxxvij.
Dñica ſecunda aduentus domini.fo.ccxxxvij.
Dñica pxima ante feſtũ natiuitatis dñi ſaluatoris: de vni:
tate trinitatis ꝛ incarnatione verbi.fo.ccxxxvij.
In vigilia natiuitatis dñi ſaluatoris de fide xp̃i cõtra pa:
ganos iudeos ꝛ arrianos.fo.ccxxxviij.
Item in eadem vigilia Sermo ſecundus fact⁹ ad fratres
in heremo: qui inter ſermones ad coſdem habetur deci:
muſnonus.fo.ix.
In feſto natiuitatis ſaluatoris noſtri Ieſu xp̃i: Sermões.
xxiiij. qui habent fo.ccxl.ſm ordinem.
Item in eodem feſto alius ſermo de codẽ: qui habet inter
ſermones de Uerbis domini.xxxix.fo.lviij.
Item in eodem feſto: Homelia de eo qđ ſcriptũ eſt in euã:
gelio ſm Iohannẽ. In p̃ncipio erat verbũ ꝛc. ꝗ habet Ioh.j.
in expoſitione doctoris.tract.j.fo.cxxxvij. col.iij.
Item in eodem feſto de eodem ſermo: qui habetur iter ſer
mones de Uerbis dñi.xxxviij. fo.lvj.
Item in eodem feſto alius ſermo factus ad fratres in here
mo: qui habetur inter ſermones ad eoſdem.xx fo.ix.
In feſto Epiphanie dñi ꝛ p octauas eius. Sermones.vij.
qui habent fo.ccxlviij.ſm ordinem.
Item in eodẽ feſto alius ſermo fact⁹ ad fratres in heremo:
qui inter ſermones ad eoſdem habet.xliij.fo.xx.
Dominica itra octauas Epiphanie dñi de baptiſmo chri:
ſti. Sermones tres: qui habentur fo.ccl.
Item in eadem dñica alius ſermo: qui habetur iter ſermo
nes de verbis dñi.lxiij.fo.lxx.
Dñica prima poſt octauas feſti Epiphanie de charitate.
Sermo.j.fo.cclij.
In eadem dominica de eo ꝙ chriſtus tribus modis in ſcri
pturis intelligatur. Sermo.ij.fo.cclij.
Dñica ſecunda poſt octauas feſti Epiphanie de nuptijs
factis in chana galilee. Sermo.j.fo.ccliij.
In eadem dñica de charitate. Sermo.ij.fo.ccliij.
In eadem dominica de verbis apoſtoli vbi ait: Non quod Rom.vij.
volo bonum hoc facio: ſed quod nolo malum hoc ago.
Sermo.iij.fo.ccliij.
Item in eadem dñica: Homelia de eo quod ſcriptum eſt in
euangelio ſm Iohannẽ. Nuptie facte ſunt ꝛc. que habe: Ioh.ij.
tur in expoſitione doctoris.tract.viij.fo.cxlviij.
Item in eadẽ dñica alius ſermo de eodẽ: qui habetur iter
ſermones de verbis domini xlj fo.lix.
Dominica tertia poſt octauas feſti epiphanie dñi: de chari
tate. Sermo.j.fo.ccliiij.
In eadem dñica de eo qđ apoſtolus dicit. Non em̃ qđ vo Rom.vij.
lo facio bonũ ſed qđ nolo malũ hoc ago. Ser.ij fo.cclv.
Item in eadem dominica Homelia de eo quod ſcriptũ eſt
in euangelio ſm Mattheum. Cum deſcendiſſet ieſus de Mat.viij.
monte: ſecute ſunt eũ turbe ꝛc. que habetur in opere de q̃
ſtionibus euangeliorum.li.ij.c.iij.
Dominica quarta poſt octauas feſti Epiphanie. De quat:
tuor ſpeciebus vel virtutibus charitatis. Ser.j.fo.cclv.
In eadem dñica de eo quod apoſtolus dicit. Delector ei le Rom.vij.
gi dei ſm interiorem hoiem ꝛc. Sermo.ij.fo.cclvj.
Item in eadẽ dñica: Homelia de eo qđ ſcriptũ eſt in euan
gelio ſm Mattheũ. Simile eſt regnũ celorũ homini qui Mat.xiij.
ſeminauit bonũ ſemen ꝛc. que habet in opere de queſtio
nibus euangeliorum.lib.j.ca.xj.
Dominica quinta poſt octauas feſti Epiphanie: de eo qđ
ſcriptum eſt in euangelio ſm Mattheum. Confiteor ti: Mat.xj.
bi pater ꝛc. Sermo.j.fo.cclvij.
In eadem dominica de iuſticia que ex lege ꝛ ea que ex fide
eſt. Et quomodo diabolus princeps ſit mundi ex tra:
duce peccati. Et de perfectione imperfecta et eternitate
futura. Sermo.ij.fo.cclviij.
Dominica in ſeptuageſima: de lapſu mũdi ꝛ auaricia. Ser
mo.j.fo.cclix.

Mat.xx. Item in eadē dominica: homelia de eo quod ſcriptū ī euā gelio ſm Mattheū. Simile eſt regnum celoꝝ homini pa triſfamilias qui exijt ꝑmo mane ⁊c̃. que inſerta eſt in ſer mone.lix. de verbis domini. inter. B.⁊.F.fo.lxviij.

j.Coꝛ.ix. Item in eadē dominica alius ſermo de Epiſtola. Non ſic pugno ⁊c̃. qui habeť inter ſermones de verbis apoſtoli. xix.fo.lxxxix.

Gen.xij. Dominica ī ſexageſima. De vocatione Abꝛae: Egredere de terra tua ⁊c̃. Sermo.j.fo.cclx.

Mat.xiij. Item ī eadem dominica: Homelia de eo quod ſcriptū eſt in euangelio ſm mattheū. Exijt qui ſeminat ⁊c̃. que ha beť li.j. queſtionū euangeliorum.ca.x.⁊.xiij.

Feria quarta poſt dominicā in ſexageſima. De charitate ⁊ dilectione dei: ⁊ de ceco illuminato. Sermo.j.fo.cclx.

Heb.xij. Item in eadē feria: alius ſermo de Epiſtola diei: Quē dili git domin⁹ caſtigat ⁊c̃. qui habeť ī libꝛo.lxxxiij. queſtio num: queſtione.lxxxij.

Mat.xij. Item in eadem feria: Homelia de eo qđ ſcriptū eſt in euan gelio ſm Mattheū. Omne peccatū ⁊ blaſphemia remit tetur hominibus ⁊c̃. que habetur inter ſermones de ver bis domini.xj.fo.xl.

Dominica ī quinquageſima: De fide/ſpe/⁊ charitate. Ser mo.j.fo.cclxj.

In eadem dominica: de vacca/ariete vel capꝛa triū annoꝝ turture quoq; ⁊ columba. Sermo.ij. fo.cclxj.

Mat.xx. Item in eadem dominica: Homelia de eo quod ſcriptū eſt in euāgelio ſm Mattheū. Et ecce duo ceci ſedētes ⁊c̃. q̄ habeť inter ſermones de verbis dñi.xviij.fo.xlvj.

Feria quarta in capite ieiunij. Sermones duo.fo.cclxj.

Item de Ieiunio alius ſermo factus ad fratres in heremo qui habetur inter ſermones ad eoſdem. xxiij.⁊.xxiiij.et xx[illegible]lio.x.⁊.xj.

Mat.vj. Item eodem die: homelia de eo quod ſcriptū eſt in euāge lio ſm Mattheū. Cum ieiunatis nolite ⁊c̃. que habeť li bꝛo.ij. de ſermone domini in monte.ca.xiij.

Feria quinta poſt dñicam in quinquageſima: de penitētia Sermo.j.fo.cclxij.

Eodem die. De penitētia. Sermo.ij. ibidem.

Matth.vj Item in eadē feria: Homelia de eo quod ſcriptū eſt in euā gelio ſm Mattheū. Cū oratis non eritis ſicut hypocri te triſtes ⁊c̃. que habetur libꝛo.ij. de ſermone domini in monte.ca.iiij.⁊.v.

Mat.viij. Item in eadem feria alia homelia de eo quod ſcriptū ē in euangelio ſm Mattheū. Cum introiſſet ieſus Caphar naum ⁊c̃. que habetur inter ſermones de verbis domini vj.fo.xxxvij.

Matth.v. Feria ſexta poſt dominicā in quinquageſima: de eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſm Mattheū. Audiſtis q2 di ctum eſt. Diliges proximū tuum ⁊c̃. Sermo.j.fo.cclxiij.

Mat.vj. In eadē feria de eo quod ſcriptū eſt in euangelio ſm Mat theum. Neſciat ſiniſtra tua quid faciat dextera tua ⁊c̃. Sermo.ij.fo.cclxiij.

Eodem die. Sermo.iij.fo.cclxiiij.

Itē eodem die alius ſermo qui habetur inter ſermones de verbis domini.ij.fo.xxxv.

Item eodem die alius ſermo de epiſtola diei: qui habetur in libꝛo Quinquaginta homeliarū: homelia.vij.fo.cxv. et.xviij.fo.cxx.

Sabbato poſt dominicā in q̄nquageſima. Ser.j.fo.cclxiiij

Eodem die de neceſſitate ieiunij cum mititate ⁊ largitate. Sermo.ij.fo.cclxv.

Mat.xiiij Item eodem die: homelia de eo quod ſcriptū eſt in euāge lio ſm mattheū. Et dimiſſa turba aſcēdit in montem ſo lus oꝛare ⁊c̃. que habetur inter ſermones de verbis dñi. xiij.⁊.xiiij.fo.xliij.⁊.xliiij.

Dominica pꝛima in quadrageſima. De myſterio ieiunij q̄ drageſimalis: fructu ⁊ modo. Sermo.j.fo.cclxv.

In eadem dñica. De ieiunio ⁊ ei⁹ effectib⁹. Ser.ij.fo.cclxv

In eadem dominica. De cōfeſſione peccatoꝛ. Sermo.iij. fo.cclxv.

Feria ſcđa poſt pꝛimā dñicam in quadrageſima. De extre mo iudicio cogitando. Sermo.j.fo.cclxvj.

Feria tertia poſt pꝛimā dñicā in quadrageſima. De beato abꝛaam. Sermo.j.fo.cclxvj.

Feria quarta poſt pꝛimā dñicam in quadrageſima. De ie iunio: cataclyſmo ⁊ archa Noe. Sermo.j.fo.cclxvij.

Item eodem die de Ieiunio ali⁹ ſermo fact⁹ ad fratres in heremo: qui inter ſermones ad eoſdē habeť.xxv.fo.xj.

Item eodē die. Homelia de euāgelio diei: que habetur de queſtionibus euangeliorū.libꝛo.j.ca.vij.⁊.ix.

Feria quīta poſt pꝛimā dñicam in quadrageſima: de trib⁹ viris q̄ beato Abꝛahe apparuerūt. Sermo.j. fo.cclxvij.

Item eodē die alius ſermo factus ad fratres in heremo: q̄ īter ſermones ad eoſdē habetur.xlvj.fo.xxj.

Item eodem die. Homelia de eo quod ſcriptum eſt in euā gelio ſm Iohānē. Dicebat ieſus ad eos qui crediderūt ex iudeis ⁊c̃. que habetur in expoſitone doctoꝛis. Trac. xlj.fo.clxxxviij. Ioh.viij

Item eodē die alia homelia de eodē: que habetur inter ſer mones de Verbis dñi. xlviij.fo.lxij.

Feria ſexta poſt pꝛimā dñicā in quadrageſima. De immo latione Iſaac. Sermo.j.fo.cclxvij.

In eadē feria de tētatione Abꝛae a deo. Ser.ij.fo.cclxviij.

Item eodē die ali⁹ ſermo factus ad fratres in heremo: qui inter ſermones ad eoſdē habetur.xl.fo.xviij.

Item eodem die: homelia de eo quod ſcriptū eſt in euāge lio ſm Iohannē. Erat dies feſtus iudeoꝛū: et aſcendit Ieſus hieroſolymam ⁊c̃. que habetur in expoſitione do ctoꝛis. Tract.xvij.fo.clxj. Ioh.v.

Sabbato poſt pꝛimā dñicam in q̄drageſima. De abꝛahā et immolatione Iſaac. Sermo.j.fo.cclxviij.

Item eodē die alius ſermo qui habetur inter ſermones de Verbis apoſtoli.xxvij.fo.xciiij.

Item eodē die: homelia de eo quod ſcriptum ea in euāge lio ſm Mattheū. Et poſt dies ſex aſſumpſit ieſus petrū et Iacobū ⁊c̃. que habetur de queſtionibus euangelioꝛ libꝛo.j.ca.xviij. Mat.xvij

Dñica ſecunda in quadrageſima: de eo quod ſcriptū eſt in euāgelio ſm Mattheū. Egreſſus Ieſus de genezareth receſſit in partes tyri ⁊ ſidonis ⁊c̃. Sermo.j.fo.cclxix. Mat.xv.

Item de eodem alia homelia: que habetur de queſtionib⁹ euangeliorum.libꝛo.j.ca.xviij.

Feria ſcđa poſt ſcđam dñicam in quadrageſima de puero Abꝛaham q̄ miſſus eſt ad Rebeccā. Sermo.j.fol.cclxx.

Item eodem die: homelia de eo qđ ſcriptū eſt in euāgelio ſm Iohannem. Ego vado ⁊ queretis me ⁊c̃. que habeť in expoſitione doctoꝛis.tract.xxxviij.fo.clxxxv. Ioh.viij

Feria tertia poſt ſcđam dñicam in q̄drageſima. De elemo ſynis faciendis. Sermo.j.fo.cclxx.

Item eodē die alius ſermo de eodem: qui habetur in libꝛo quinquaginta homeliaꝝ.xviij.fo.cxx.et.xlvij.fo.cxxxiij.

Item eodē die: homelia de eo quod ſcriptum eſt in euāge lio ſm Mattheum. Locutus eſt ieſus ad turbas ⁊ ad di ſcipulos ſuos dicēs. Super cathedram Moyſi.⁊c̃. que inſerta et in ſermone de Verbis domini.xlix. littera. D. et ſequentibus.fo.lxiij. Mat.xxiij.

Feria quarta poſt ſcđam dñicam ī quadrageſima. De cau ſa ieiunij: loco ac tempoꝛe. Sermo.j.fo.cclxx.

In eadē feria: de cōceptu rebecce. Sermo.ij.fo.cclxxj.

Item eodē die: homelia de eo quod ſcriptum eſt in euāge lio ſm Mattheū. Aſcendēs ieſus hieroſolymam aſſum pſit duodecim diſcipulos ſuos ſecreto.⁊c̃. que habetur de queſtionibus euangeliorum.lib.j.ca.xxix. Mat.xx.

Feria quīta poſt ſcđam dñicam in quadrageſima. De ſca la iacob. Sermo.j.fo.cclxxj.

Item eodē die: homelie de eo quod ſcriptū eſt in euāgelio ſm Lucā. Homo quidā erat diues ⁊ induebatur purpu ra ⁊ byſſo.⁊c̃. que habenť inter ſermones de Verbis dñi xxiiij.⁊.xxv.fo.l.⁊.lj. Et de queſtionibus euangeliorum libꝛo.ij.ca.xxxviij. Et in libꝛo quinquaginta homeliarū vij. littera. C.⁊ ſequentibus.fo.cxv. Luce.xvj

Item alie homelie: de eo quod ſcriptū eſt in euangelio ſm Iohannem. Nō poſſum ego a meipſo facere quicq̄.⁊c̃. que habenť ī expoſitiōe doctoꝛis. tract.xix.fo.clxiij. Et inter ſermones de Verbis dñi.xliij.fo.lix.⁊.xlv.fo.lxj. Ioh.v.

Feria ſexta poſt ſcđam dñicā in quadrageſima de iacob ⁊ laban. Sermo.j.fo.cclxxij.

Eodem die de ſomno Ioſeph. Sermo.ij.fo.cclxxij.

Jtem eodẽ die: homelie de eo quod ſcriptũ eſt ĩ euãgelio
Mat. xxj. ſm Mattheũ. Homo erat paterfamilias qui plantauit
vineã. ⁊c̃. que habenᷣ ĩter ſermones de Verbis domini
lix. fo. lxviij. Et de queſtionibꝰ euãgeliorum. libro. j. ca.
xxxij. Et li. ij. ca. xxxviij.
Sabbato poſt ſcḋam dñicam in q̃dragesima. De eo ꝙ io-
ſeph latuit patrẽ in egypto. Sermo. j. fo. cclxxij.
Jtem eodem die: homilie de eo qḋ ſcriptũ eſt in euãgelio
Luce. xv. ſm Lucam. Homo q̃dã habuit duos filios: ⁊ dixit ado
leſcẽtioꝛ ex illis. Pater da mihi portionẽ ſubſtãtie. ⁊c̃. q̃
habenᷣ inter ſermões de v̄bis dñi. xxxiiij. fo. liiij. Et de
queſtionibus euangelioꝝ. li. ij. ca. xxxiij. et inter ſermo-
nes ad fratres in heremo. xxvij. fo. xij.
Ge. xxxix. Dominica tertia in quadrageſima de Joſeph et domina
ſua. Sermo. j. fo. cclxxiij.
Exodi. j. Jn eadẽ dñica: de eo quod ſcriptũ eſt. Mortuꝰ eſt ioſeph:
et filij iſrael creuerunt. ⁊c̃. Sermo. ij. fo. cclxxiij.
Jtem eodem die: homelie de eo quod ſcriptũ eſt in euan-
Luce. xj. gelio ſm Lucam. Erat ieſus eijciens demonium ⁊ illḋ
erat mutum. ⁊c̃. que habentur de queſtionibus euange-
lioꝝ. libro. j. ca. v. Et lib. ij. ca. xvij. Et inter ſermones
de Verbis dñi. xj. fo. xl.
Exodi. v. Feria ſecũda poſt tertiam dominicã in quadrageſima. De
paleis egyptioꝝ. Sermo. j. fo. cclxxiiij.
Jtem eodẽ die. Sermones de epiſtola ⁊ euangelio eiuſdẽ
diei: habẽᷣ ſupra. Dñica ſexta poſt octauas feſti Trini-
tatiſ. cccxxvj. Et ĩter ſmones ad frẽs ĩ here. xxxij. fo. xv.
Feria tertia poſt tertiã dñicam in quadrageſima. De nati
Exodi. ij. uitate moyſi et rubo. Sermo. j. fo. cclxxiiij.
Jn eadem feria. De decem plagis egyptioꝝ. Sermo. ij.
fo. cclxxiiij.
Jtem eodem die. Homelie de eo quod ſcriptum eſt in euã
Matth. gelio ſm Mattheũ. Si peccauerit in te frater tuus. ⁊c̃.
xviij q̃ habenᷣ inter ſermones de Verbis dñi. xv. et. xvj. foľ.
xliiij. ⁊. xlv. Et de q̃ſtionibꝰ euãgelioꝝ. li. ij. ca. v.
Feria quarta poſt tertiam dominicam in quadrageſima.
Exodi. ix De eo quod ſcriptum eſt. Jndurauit dominꝰ coꝛ Pha-
raonis. Sermo. j. fo. cclxxv.
Jn eadem feria de Pharaone. Sermo. ij. fo. cclxxv.
Jtem eodẽ die: homelia de eo quod ſcriptum eſt in euange
Mat. xv. gelio ſm Mattheũ. Acceſſerũt ad ieſũ ab hieroſolymis
ſcribe ⁊ phariſei dicẽtes. Quare diſcipuli tui ⁊c̃. q̃ habe
tur de q̃ſtionibꝰ euãgelioꝝ. libro. j. ca. xvij. et. xix.
Feria quinta poſt tertiã dñicam ĩ quadrageſima. De via
trium dierum. Sermo. j. fo. cclxxvj.
Eodẽ die de amara ⁊ aqua et mãna. Sermo. ij. Jbidem.
Jtem eodẽ die. Homelia de eo quod ſcriptũ eſt in euãge-
Joh. vj. lio ſm Johãnẽ. Operamini nõ cibum qui perit. ⁊c̃. q̃ ha
beᷣ in expoſitione doctoris. Tractatu. xxv. fo. clxxij.
Feria ſexta poſt tertiã dñicam in q̃drageſima: de eo quod
Joh. iiij. ſcriptum eſt in euãgelio ſm Johãnẽ. Venit ieſus in ci-
uitatem ſamarie que dicitur ſichar. ⁊c̃. Et de nõ differẽ
do baptiſmo. Sermo. j. fo. cclxxvj.
Exo. xvij. Eodem die de Raphidin et de petra percuſſa: ⁊ de Ame-
lech. Sermo. ij fo. cclxxvij.
Jtẽ de eodẽ die: in libro. lxxxiij. queſtionũ: q̃ſtione. lxiiij
Sabbato poſt tertiã dominicã in quadrageſima. Sermo
habitus ad mẽſam ſancti Cypriani: de eo quod ſcriptũ
Pš. ij. eſt in pſalmo. Erudimini qui iudicatis terram. Et de
muliere adultera. Primus. fo. cclxxvij.
Eodem die. De decem in lege preceptis: ⁊ de decem plagiſ
Sermo. ij fo. cclxxviij.
Jtem eodem die: ſermo de iudicibus: qui habetur inter ſer
mones ad fratres in heremo. xxxv. fo. xvj.
Jtẽ eodẽ die. Homelie de eo qḋ ſcriptũ eſt ĩ euãgelio ſm
Joh. viij. iohannẽ. Perrexit ieſus in montẽ oliueti. ⁊c̃. q̃ habẽtur
in expoſitione doctoris. Trac. xxxiij. fo. clxxx. Et inter
ſermones de Verbis dñi. xlvij. fo. lxij.
Dñica quarta in quadrageſima. De decem choꝛdis: et de-
cem preceptis. Sermo j. fo. cclxxviij.
Eodem die. De filijs iſrael. Sermo. ij. fo. cclxxxj.
Jtem in eadẽ dñica. Homelia de eo qḋ ſcriptũ eſt in euã-
Joh. vj. gelio ſm iohãnẽ. Abijt ieſus trãs mare galilee quod eſt
tyberiadis. ⁊c̃. que habetur in expoſitione doctoriſ. Tra
ctatu. xxiiij. fo. clxxj.
Feria ſecunda poſt quartam dominicam: de Thuribulis
Sermo. j fo. cclxxxj.
Eodẽ die: de virga Aaron. Sermo. ij. fo. cclxxxj.
Jtem eodem die: homelia de eo quod ſcriptum eſt in euã-
gelio ſm Johãnem. Prope erat paſcha iudeoꝝ: ⁊ aſcẽ Joh. ij.
dit ieſus hieroſolymã ⁊c̃. que habetur in expoſitiõe do-
ctoris trãctatu. x. fo. cl.
Feria tertia poſt quartã dñicam in quadrageſima. De ex- Nũe. xiij.
ploratoribus ⁊ de Botro. Sermo. j. fo. cclxxxij.
Eodem die: de ſerpente eneo. Sermo. ij. fo. cclxxxij. Nũe. xxj.
Jtem eodẽ die. Homelia de eo quod ſcriptum eſt in euan
gelio ſm Johannem. Jam die feſto mediante: aſcendit Joh. vij.
ieſus in templum et docebat. ⁊c̃. que habetur in expoſi-
tione doctoris trac. xxix. fo. clxxvij.
Feria quarta poſt quartam dñicam in quadrageſima. De
eo qḋ ſenioꝛ ppl̄s in deſerto mortuus eſt: ⁊ iunioꝛ in ter-
rã repromiſſiõis ingreſſus eſt. Sermo. j. fo. cclxxxij.
Jtem eodem die. Homelie de eo quod ſcriptum eſt in euã
gelio ſm Johãnẽ. Preteriens ieſus vidit hominẽ cecũ Joh. ix.
a natiuitate ⁊c̃. q̃ habenᷣ in expoſitione doctoris. trac.
xliiij. fo. cxcj. Et ĩ libro q̃nq̃gita homeliaꝝ. xliij. f. cxxxij
Feria q̃nta poſt q̃rtã dñicã in quadrageſima: de Balaam Nũe. xxij.
et Balach. Sermo. j. fo. cclxxxiij.
Jtem eodem die. Homelie de eo qḋ ſcptũ eſt in euãgelio
ſm Johãnem. Pater meꝰ vſq3 modo operatur et ego Joh. v.
operoꝛ. ⁊c̃. que habẽtur in expoſitiõe doctoris. trac. xvij
fo. clxj. Et ĩ libro q̃nquaginta homeliarũ. xxij. fo. cxxj.
Feria ſexta poſt quartam dñicã in quadrageſima. De ſu- Joh. xj.
ſcitatione Lazari. Sermo. j. fo. cclxxxiij.
Eodem die: ꝙ iuſto dei iudicio filij iſrael terram repromiſ
ſionis receperunt. Sermo. ij. fo. cclxxxiij.
Jtem eodem die: homelie de eo quod ſcptũ eſt in euãgelio
ſm Johannẽ. Erat quidã languens Lazarus. ⁊c̃. q̃ ha- Joh. xj.
benᷣ in expoſitione doctoris. trac. xlix. fo. cxcvij. Et in-
ter ſermones de Verbis dñi. xliiij. fo. lx. ⁊. lij. fo. lxv. Et ĩ
libro. lxxxiij. queſtionum. queſtione. lxv.
Sabbato poſt quartã dñicam in quadrageſima de eo qḋ
ieſus p̄cepit populo vt parati eſſent ad trãſeundũ ioꝛda Joſue. j.
nem. Et de Raab meretrice. Et ſubuerſione Hiericho. Joſue. vj.
Sermo. j. fo. cclxxxiiij.
Jtem eodẽ die: homelia de eo quod ſcriptum eſt in euange
lio ſm iohannẽ. Ego ſum lux mundi ⁊c̃. que habetur in Joh. viij.
expoſitione doctoris. tract. xxxiiij. fo. clxxxj.
Dñica in paſſione dñi: de ſamſone. Sermo. j. fo. cclxxxiiij.
Jtem in eadẽ dñica: homelia de eo qḋ ſcriptũ eſt in euãge
lio ſm iohannem. Quis arguet me de peccato ⁊c̃. que ha Joh. viij.
betur in expoſitione doctoris. tract. xlij. fo. clxxxix.
Feria ſecunda poſt dominicam paſſionis dñi: de Gedeon.
Sermo. j. fo. cclxxxv.
Jtem eodem die. Homelia de eo qḋ ſcriptũ eſt in euange-
lio ſm iohannem. Miſerunt principes ⁊ phariſei ⁊c̃. que Joh. vij.
habetur in expoſitione doctoris. tract. xxxj. fo. clxxix.
Feria tertia poſt dñicam paſſiõis: de illo verſu pſalmi. Si Pš. lxvij
cut deficit fumus: deficiant ⁊c̃. Sermo. j. fo. cclxxxv.
Jtem eodẽ die: homelia de eo quod ſcriptũ eſt in euãgelio
ſm iohannẽ. Ambulabat ieſus ĩ galileam ⁊c̃. que habeᷣ Joh. vij.
in expoſitione doctoris. tract. xxviij. fo. clxxvj.
Feria quarta poſt dñicam paſſiõis: de illo verſu pſalmi. Ti Pš. ix.
bi derelictus eſt pauper ⁊c̃. Sermo. j. fo. cclxxxvj.
Jtem eodem die: homelia de eo quod ſcriptũ eſt in euange
lio ſm iohannẽ. Facta ſunt encenia in hieroſolymis ⁊c̃. Joh. x.
q̃ habeᷣ in expoſitione doctoris. tract. xlvj. fo. cxcvj.
Feria quinta poſt dñicam paſſionis. De aduerſitate tẽpo-
rali. Sermo. j. fo. cclxxxvij.
Jtem eodem die. Homelia de eo quod ſcriptum eſt in euã
gelio ſm Lucã. Rogabat ieſum quidã phariſeus ⁊c̃. q̃ Luce. vij.
habeᷣ in libro Quinquaginta homeliarũ. xxiij. foľ. cxxj.
Feria ſexta poſt dñicam paſſionis. De ſtudio ſapiẽtie: ⁊ me
ditatione legis dei. Sermo. j. fo. cclxxxvij.
Jtem eodẽ die: homelia de eo qḋ ſcriptũ eſt in euangelio
ſm iohannẽ. Collegerunt pontifices ⁊ phariſei conſiliũ Joh. xj.
aduerſus ieſum ⁊c̃. q̃ habeᷣ in expoſitiõe doctoris. Tra-
ctatu. xlix. fo. cxcvij.

Sabbato poſt dominicā paſſionis. De vita mortali et im-
mortali. Sermo.j.fo.cclxxxvij.
Item eodem die: homelia de eo quod ſcriptum eſt in euā
Joh.xvij. gelio ſm iohannē. Subleuatis ieſus oculis in celum di
xit. Pater venit hora.ꝛc. que habetur in expoſitione do
ctoris. Tractatu.ciiij.fo.ccxxiij.
Dominica in Ramiſpalmarū: de paſſiōe domini. Sermo
j.fo.cclxxxviij.
In eadē dñica. de traditiōe Symboli. Ser.ij.f.cclxxxviij.
In eadē dñica. Ad cōpetētes. Ser.iij.fo.cclxxxviij.
Item in eadē dñica: de eodē ali⁹ ſermo: qui habet in libro
Quinquaginta homeliarū.xlix.fo.cxxxiiij.
Item in eadem dñica alius ſermo de primo verſu pſalmi
Pſ.xxj. viceſimiprimi. Deus deus me⁹ reſpice ī me: qui ſumitur
ex expoſitione doctoris. Ibidem.
De eodem etiam pſalmo tractatur in libro de gratia noui
teſtamenti ad Honoratum.ca.ij.ꝛ ſequentibus.
Feria ſecunda poſt dñicam palmarum. De paſſione domi
ni: et iuda traditore. Sermo.j.fo.cclxxxviij.
In eadem feria: de paſſione domini et Suſanna. Sermo.
ij.fo.cclxxxix.
In eadē feria: de Symbolo. Sermo.iij.fo.cclxxxix.
Item in eodem die ali⁹ ſmo de eodē: qui habetur in libro
quinquaginta homeliarū.xiij.fo.cxxxj.
Itē eodē die: homelia de eo qđ ſcriptū eſt in euāgelio ſm
Joh.xij. iohannē. Ante ſex dies paſche venit ieſus Bethaniam
ꝛc. que habet in expoſitione doctoris.trac.l.fo.cxix.
Feria tertia poſt dñicam Palmarū. De reparatiōe gene-
ris humani. Sermo.j.fo.ccxc.
In eadem feria: de paſſione dñi. Sermo.ij.fo.ccxc.
In eadem feria. Sermo.iij.fo.ccxcj.
In eadē feria. De expoſitione Symboli. Ser.iiij fo.ccxcj
Feria quarta poſt dominicā Palmarum. De paſſione do
mini. Sermo.j.fo.ccxcj.
In eadē feria: de expoſitiōe ſymboli. Sermo.ij fo. ccxcij.
In eadē feria. de oratiōe dñica. Sermo.iij.fo.ccxcij.
Feria.v. in cena dñi: de eo quod ſcriptum eſt in euangelio
Joh.xiij. ſm iohannem. Surgit a cena et ponit veſtimenta mea.
ꝛc. Sermo.j.fo.ccxcij.
Eodem die de iuda ſcarioth. Sermo.ij.fo.ccxcij.
Eodem die. De fide recta. Sermo.iij.fo.ccxciij.
Itē in eadem feria: homelia de eo quod ſcriptum eſt ī euā
Joh.xiij gelio ſm iohannem. Ante diē feſtū paſche ſciens ieſus
ꝛc. q̄ habet in expoſitione doctoris.tract.lv.fo.cciiij.
Pſ.lxiij. Itē eodē die ali⁹ ſermo de pſalmo ſexageſimotertio. Ex
audi deus orationē meā.ꝛc. qui ſūptus eſt de expoſitio-
ne doctoris eiuſdem pſalmi.
Item eodem die alius ſermo factus ad frates in hermo: q̄
inter ſermones ad eoſdem habetur.xxviij.fo.xij.
Feria ſexta ī paraſceue: de cruce ꝛ latrone. Ser.j.f.ccxciij.
Eodē die. De expoſitione Symboli ad cōpetentes. Ser-
mo ij fo.ccxciiij.
Sabbato in vigilia paſche. De ioſeph q̄ corpus dñi petijt
a Pylato ꝛc. Sermo.j.fo.ccxciiij.
Eodem die: de ſepulchro dñi. Sermo.ij.fo.ccxcv.
Item eodē die ali⁹ ſermo de eodē de quo ſupra: qui habet
i libro quinq̄gita homeliarū homelia.xxxvj.fo.cxxviij.
Eodem die: de eo quod ſcriptū eſt in geneſi. In principio
creauit deus celum et terrā ꝛc. Sermo.iij.fo.ccxcv.
Eodem die: de expoſitione orationis dñice poſt redditū
Symbolū. Sermo.iiij.fo.ccxcv.
Itē eodē die alij ſermōes de eodē de quo ſupra: q̄ habent
in libro q̄nq̄ginta homeliarū.xlij.fo.cxxxj. Et de Ver-
bis domini.xxviij.fo.iij.
In die ſancto Paſche: de eo qđ ſcriptū eſt ī pſalmo. Hec
pſ.cxvij. eſt dies quam fecit dominus ꝛc. Sermo.j.fo.ccxcvj.
In eodē feſto: de deſcēſu xp̄i ad iferos. Ser.ij.fo.ccxcvj.
In eodē feſto: de reſurrectione. Sermo.iij.fo.ccxcvj.
In eodem feſto. De reſurrectione corporū cōtra gentiles
Sermo.iiij fo.ccxcvj.
Item in eodem feſto: alius ſermo de reſurrectione domi-
ni: ꝛ cantatione Alleluya qui habetur in libro Quinqua-
ginta homeliarum.xvj.fo.cxix.
Feria ſecūda Paſche: de eo quod ſcriptum eſt in euange-
lio ſm Lucam. Duo ex diſcipulis ieſu ibant.ꝛc. Sermo Lu.xxiiij.
j.folio.ccxcvij.
Eodem die de Reſurrectione. Sermo.ij.fo.ccxcvij.
Eodem die. Sermo.iij.fo.ccxcviij.
Eodem die: ſermo de reſurrectione corporum contra infi
deles. Sermo.iiij.fo.ccxcviij.
Feria tertia Paſche. Sermo.j.fo.ccxcviij.
Eodem die: de reſurrectione dñi. Sermo.ij.fo.ccxcix.
Eodem die: de eo qđ ſcriptū eſt in euāgelio ſm Marcum
Poſt hec autem duobus ex his ambulātibus apparuit Mar.xvj.
in alia effigie ꝛc. Sermo.iij fo.ccxcix.
Eodem die de reſurrectione corporum contra gentiles.
Sermo.iiij.fo.ccc.
Feria quarta Paſche: de eo quod ſcriptum eſt in euange-
lio ſm iohannem. Manifeſtauit ſe iterum ieſus ad mare Joh.xxj.
tyberiadis.ꝛc. Sermo.j.fo.ccc.
Eodem die. Sermo.ij.fo.cccj.
Item eodem die. Homelia de eo quod ſcriptum eſt in euā
gelio ſm iohannem. Manifeſtauit ſe iterū Ieſus ad ma Joh.xxj.
re tyberiadis ꝛc. que habetur in expoſitione doctoris.
tractatu.cxxij.fo.ccxxxiiij.
Feria quinta Paſche. Sermo.j.fo.cccj.
Eodem die. Sermo.ij.fo.cccj.
Item eodē die: homelia de eo quod ſcriptum eſt in euāge
lio ſm iohannem. Maria ſtabat ad monumentū ꝛc. que Joh.xx.
habetur in expoſitione doctoris.trac.cxxj.fo.ccxxxiij.
Feria ſexta Paſche Sermones.iij.fo.cccij.
Sabbato poſt diē ſanctū paſche. Sermones duo.fo.cccij
Item eodem die. Homelia de eo quod ſcriptum eſt in euā
gelio ſm iohannem. Una ſabbati maria magdalene ve Joh.xx.
nit mane.ꝛc. que habetur in expoſitione doctoris.tract.
cxx.fo.ccxxxij.
Item eodem die alius ſermo de Epiſtola qui habetur ī li-
bro Quinquaginta homeliarū.xx.fo.cxx.
Dominica ī octauis paſche: ad cōpetentes. Sermones.v.
folio.ccciij.
Eadem dñica de reſurrectione. Sermo.vj.fo.cccv.
Eadem dominica. Sermo.vij.ibidem.
Eadem dominica: ad baptizatos vt bonos non malos in
eccleſia imitentur. Sermo.viij.ibidem.
Item in eadem dominica. Homelia de eo quod ſcriptum
eſt in euangelio ſm iohānem. Cum ſero eſſet die illa vna Joh.xx.
ſabbatorum ꝛc. que habetur in expoſitione doctoris tra
cta.cxxj.fo.ccxxxiij.
Dominica prima poſt octauas paſche. De paſtorib⁹. Ser
mo.j.fo.cccvj.
Itē in eadē dñica. Homelia de eo qđ ſcriptū eſt in euāge-
lio ſm iohannem. Ego ſum paſtor bonus ꝛc. que habet Jo.x.
in expoſitione doctoris tracta.xlvj fo.cxciiij.
Dominica ſecunda poſt octauas paſche. De pace et vnita
te. Sermo.j.fo.cccix.
Itē in eadē dñica. Homelia de eo quod ſcriptum eſt ī euā
gelio ſm iohannē. Modicū et iam videbitis me.ꝛc. que Joh.xvj.
habet in expoſitione doctoris tracta.cj.fo.ccxxij.
Dñica tertia poſt octauas paſche: de pace. Ser.j.fo. cccix.
Eadē dñica. De dilectione inimicorū. Sermo.ij.fo.cccix.
Itē in eadē dñica. Homelia de eo quod ſcriptū eſt in euā
gelio ſm iohannē. Vado ad eum qui me miſit ꝛc. q̄ ha- Joh.xvj.
betur in expoſitione doctoris tracta.xciiij.fo.ccxvij. Et
inter ſermones de Verbis domini.ixj.fo.ixix.
Dñica in Rogationibus: De pace. Sermo.j.fo.cccx.
Eadē dñica. De dilectione inimicorum. Ser.ij.fo.cccx.
Itē in eadē dñica alius ſermo. De pace. qui habetur inter
ſermones ad fratres in heremo.ij.fo.iij.
Itē in eadē dñica alius ſermo de dilectione inimicorum
qui habet in libro quinquaginta homeliarū.vj.fo.cxiiij
Item in eadem dñica. Homelia de eo quod ſcriptū eſt in
euangelio ſm iohannem. Amē amen dico vobis. Si qđ Joh.xvj.
petieritis ꝛc. que habetur in expoſitione doctoris tra-
cta.cij.fo.ccxxij.
Feria ſecunda in Rogationibus: de eo quod ſcriptum eſt
in euāgelio ſm Lucam. Quis veſtrum habebit amicū Luce.xj.
ꝛc. Ser.j fo.cccx.
Item ī eadem feria: homelia de eodem de quo ſupra: q̄ ha-

betur īter ſermones de Verbis dñi.xxix.fo.lij. Et lib.ij.
de queſtionib⁹ euāgelioꝝ.ca.xxi.ꝛ.xxij.
Item in eadē Feria alius ſermo de epl'a dicit: q̄ habet̄ in li-
bro quinquaginta homeliaꝝ.xij fo.cxvij.ꝛ xlvj.et.xlvij.
fo.cxxxiij. Et ad fratres in heremo.xxx.fo.xliij.
Feria tertia in Rogationibus. Sermo.j.fo.cccxj.
Item in eadē feria: homelia de eo quod ſcriptū eſt in euan
Mat.vij. gelio ſm Mattheum. Nolite ſanctū dare canib⁹ ꝛc̄.que
habet̄ in libro.j.de ſermone dñi in mōte.ca.xxvj.ꝛ ſequē
tib⁹. Et inter ſermones de Verbis dñi.v.fo.xxxvj.
In vigilia Aſcenſionis dñi. Sermo.j.fo.cccxj.
Item in eadē vigilia: homelia de eo quod ſcriptum eſt in
Joh.xvij. euāgelio ſm Johānem. Sublevatis Jeſus oculis ꝛc̄.q̄
habet̄ in expoſitione doctoris.tracta.ciiij.fo.ccxiij.
In feſto Aſcenſionis dñi. Sermones ſeptē.fo.cccxj.
In vigilia pētecoſtes: de expoſitione Symboli. Sermo.j.
folio.cccxiij.
In eadem vigilia. De expoſitione orationis dominice ad
neophitos. Sermo.ij.folio.cccxv.
Item in eadem vigilia alius ſermo de eodem qui habetur
in libro quinquaginta homeliarum.xlij fo.cxxxj.
Itē in eadē vigilia: homelia de eo q̄d ſcriptū eſt in euange
Joh.xiiij. lio ſm Johānē. Si diligitis me mandata mea ſeruate: q̄
habet̄ in expoſitione doctoris.tracta.lxxiij.fo.ccx.
In feſto pētecoſtes: de miſſiōe ſpūſſcti. Sermo.j.fo.cccxvj
In eodem feſto: de miſſione ſpūſſancti. Ser.ij.fo.cccxvj.
Item in eodem feſto: de eo q̄d ſcriptum eſt in euāgelio ſm
Joh.xiiij. Johannem. Si q̄s diligit me ſermonē meū ſeruabit ꝛc̄.
que habet̄ in expoſitione doctoris.tracta.lxxvj.fo.ccxj.
Feria ſecūda Pentecoſtes de miſſione ſpiritusſancti. Ser
mo.j.fo.cccxvj.
Eodē die de aduentu ſpūſſancti. Sermo.ij.fo.cccxvij.
Item eodem die: homelia de eo q̄d ſcriptum eſt in euange
Joh.iij. lio ſm Johannē. Sic de⁹ dilexit mundū ꝛc̄.que ſumpta
eſt de expoſitione doctoris.tracta.xij.fo.cliij.
Feria tertia Pentecoſtes. De miſſione ſpiritusſancti. Ser
mo.j.folio.cccxvij.
Item eodē die: homelia de eo quod ſcriptum eſt in euange
Joh.x. lio ſm Johannē. Amen amen dico vobis q̄ non intrat p
oſtium ꝛc̄.que habet̄ in expoſitiōe doctoris. tracta.xlv.
fo.cxcij. Et inter ſermones de Verbis dñi. xlix.fo.lxiij.
Feria quarta Pentecoſtes: de miſſiōe ſpiritusſancti. Ser-
mo.j.folio.cccxvij.
Item eodem die: homelia de eo q̄d ſcriptum eſt in euange-
Joh.vj. lio ſm Johānem. Nemo poteſt venire ad me niſi pater
meus q̄ miſit me traxerit eū ꝛc̄.que ſumpta eſt de expoſi
tione doctoris.tracta.xxvj.fo.clxxiiij. Et ex ſermonib⁹
de Verbis domini.xlvj.fo lxj.
In feſto ſctē Trinitat̄ q̄d cōiter celebrat̄ dñica ī octauis
Pentecoſtes: de ſancta Trinitate. Ser.j.fo.cccxviij.
Sap.vij. In eodem feſto: de eo q̄d ſcriptū eſt. Splēdor eſt enī lucis
eterne ꝛ imago inuiſibilis dei ꝛc̄. Ser.ij.fo.cccxviij.
In eodem feſto: de ſancta Trinitate cōtra Arrianos. Ser-
mo.iij.fo.cccxviij.
In eodem feſto: de ſymbolo ac deitate ꝛ omnipotentia pa
tris. Sermo.iiij.folio.cccxviij.
In eodem feſto: de domino ieſu chriſto q̄ ab initio ſit cū pa
tre ſm deitatem: qui ſm hominē nobis a certo initio na-
tus eſt ex virgine. Sermo.v.fo.cccxix.
In eodem feſto. De ſymbolo et ſpiritusſancto: q̄ eiuſdem
ſit ſubſtantie atq̄ deitatis cuius eſt pater et filius. Ser-
mo.vj fo.cccxix.
In eodem feſto: de fide catholica. Sermo.vij.fo.cccxix.
Item in eodē feſto alius ſermo. De indiuidua trinitate ꝛ in-
ſeparabili vnitate: incipiens. Sancta ꝛ diuina eloq̄a ꝛc̄.
q̄ ſumpt⁹ eſt ex ſermonib⁹ de Verbis apl'i.j fo.lxxiij.
Item in eodē feſto alius ſermo incipiens. Exorſiſti mi di-
lecte fili ꝛc̄.qui ſumptus eſt ex libro contra felicianum.
Item in eodē feſto: homelia de eo q̄d ſcriptū eſt in euange-
Joh.iij. lio ſm Johānē. Erat homo ex phariſeis Nicodem⁹ no
mine ꝛc̄.q̄ ſumpta eſt de expoſitione doctoris. tracta.xj.
fo.cliij. Et ex ſemonib⁹ de Verbis apl'i.xiiij.fo.lxxxiij.
Joh.xv. Item in eodem feſto: alia homelia de eo q̄d ſcriptum eſt in
euāgelio ſm Johannē. Cum venerit paraclyt⁹ quē ego
mittā vobis ꝛc̄. que ſumpta eſt de expoſitione doctoris.
tractatu.xcij.fo.ccxvij.
Dominica p̄ma poſt feſtum ſancte trinitatis. De auaricia
vitanda. Sermo.j fo.cccxx.
In eadem dñica de Dauid et Iſai patre ſuo et de Goliad
ſpurio. Sermo.ij fo.cccxx.
Item in eadē dñica alius ſermo de eodem: qui habet̄ in li-
bro Quinquaginta homeliaꝝ.xxxj.fo.cxxv.
Itē in eadē dñica: homelia de eo quod ſcriptum eſt in euā-
gelio ſm Lucam. Homo quidā erat diues et induebatur Luce.xvj
purpura ꝛc̄.que habet̄ īter ſermones de Vbis dñi.xxiiij.
ꝛ.xxv.fo.l.ꝛ.lj. Et in libro Quinquaginta homeliaꝝ.vij.
fo.cxv. Et lib.ij.de q̄ſtionib⁹ euāgelioꝝ.xxxviij.
Dominica ſecūda poſt feſtum ſancte Trinitatis: de plaga
dei. Sermo.j.fo.cccxx.
In eadē dñica: de quinq̄ hereſibus. Sermo.ij.fol.cccxxj.
Itē in eadē dñica: homelie de eo quod ſcriptū eſt in euāge
lio ſm Lucam. Homo quidā fecit cenā magnam ꝛc̄.que Lu.xiiij.
habent̄ inter ſermones de Verbis dñi.xxxiij.fo.liiij. Et
lib.ij.de q̄ſtionib⁹ euāgelioꝝ.ca.xxx.
Dñica tertia poſt feſtū ſctē trinitatis: de iudicio Salomo- iij.Re.iij.
nis ꝛ duab⁹ meretricib⁹. Sermo j fo.cccxxiij.
In eadē dñica: de Helya. Sermo.ij.fo.cccxxiiij.
Dñica quarta poſt feſtū ſancte trinitat̄: de eo q̄d ſcriptum
eſt in euāgelio ſm Mattheū. Nolite iudicare vt nō iudi Mat.vij.
cemini ꝛc̄. Sermo.j.fo.cccxxiiij.
In eadem dominica: de miſericordia et indulgentia. Ser-
mo.ij.fo.cccxxiiij.
In eadē dñica: de eo q̄d ſcriptū eſt de ſancto heliſeo. Aſcē- iiij.Re.ij.
de calue ꝛc̄. Sermo.iij.fo.cccxxv.
Item in eadem dominica: homelia de eo quod ſcriptū eſt
in euāgelio ſm Lucā. Remittite et remittet̄ vobis ꝛc̄.q̄ Luce.vj.
habet̄ in libro Quinquaginta homeliaꝝ.xxix.fo.cxxv.
Dominica quinta: de eo quod ſcriptum eſt in euāgelio ſm
Mattheum. Si vis venire ad vitam ſerua mandata ꝛc̄. Mat.xix.
Sermo.j.fo.cccxxv.
In eadē dñica. De heliſeo. Sermo.ij.ibidem.
Dñica ſexta: de Naaman Syro. Sermo.j.fo.cccxxvj.
Itē in eadē dñica: de eodē de quo ſupra alius ſermo fact⁹
ad fratres in heremo: qui inter ſermones ad eoſdem ha-
betur.xxxij.fo.xv.
In eadem dominica. De heliſeo et giezi puero. Sermo.ij.
folio.cccxxvj.
Item in eadem dominica. Homelia de eo quod ſcriptū
eſt in euangelio ſm Mattheum. Amen dico vobis. Niſi Mat.v.
abundauerit iuſticia veſtra ꝛc̄. que ſumpta eſt ex libro.j.
de ſermone domini in monte.ca.vj.ꝛ.vij. Et ex ſermoni-
bus de Verbis domini.iiij.fo.xxxvj. Et ex libro Quin-
quaginta homeliarum xl.fo.cxxx.
Dñica ſeptima: de eo q̄d ſcriptū eſt ī euāgelio ſm Marcū.
Cum turba multa eſſet cum Jeſu: nec haberent q̄d man- Mar.viij.
ducarent ꝛc̄. Sermo.j.fo.cccxxvj.
In eadem dominica: de Heliſeo et ſecuri in gurgite lapſa.
Sermo.ij.fo.cccxxvij.
In eadē dñica. De fame Samarie. Sermo.iij.fo.cccxxvij
Dominica octaua: de eo quod ſcriptum eſt. Sunt qui ſe di- Prouer.
uites affectant nihil habētes: et ſunt qui ſe humiliant cū xiij.
ſint diuites. Redemptio anime viri diuitie eius: pauper
autem non ſuffert minas. Sermo.j.fo.cccxxvij.
Item in eadem dominica. Homelia de eo quod ſcriptum
eſt in euangelio ſm Mattheum. Attendite a falſis pro- Mat.vij.
phetis qui veniunt ad vos ꝛc̄. que habetur in libro.ij.de
ſermone dñi in monte.ca.xxvij.ꝛ.xxviij. Et inter ſermo-
nes de Verbis dñi. Sermo.xij fo.xliij.
Dominica nona. De timore domini/et vera hūilitate. Ser-
mo.j fo.cccxxviij.
In eadē dñica. De timore dñi. Sermo.ij.fo.cccxxix.
Item in eadem dominica. Homelia de eo quod ſcriptum
eſt in euāgelio ſm Lucam. Quidā homo erat diues qui Luc.xvj.
habebat villicum ꝛc̄.que habetur īter ſermones de Ver
bis domini. Sermo.xxxv.fo.lv.
Dominica decima. De xp̄iano noīe. Sermo.j.fo.cccxxix.
In eadē dñica. De chriſtiano noīe. Sermo.ij.fol.cccxxix.
Dominica vndecima. De eo q̄d ſcriptum eſt. Mulierē for- Puer.xxxj

tem quis inueniet ⁊c̃. Sermo.j.fo.cccxxx.
In eadem dominica. De verbo dei audiẽdo:et muliere for
ti. Sermo.ij.fo.cccxxx.
Item in eadem dominica. Homelia de eo qđ ſcriptū eſt in
Lu. xviij. euãgelio ſm Lucam. Dixit ieſus ad quoſdã qui in ſe cõ
fidebãt ⁊c̃. que habetur inter ſermões de verbis domini
xxxvj.fo.lv.
Dñica duodecima. De reddẽdis decimis.ſer.j.fo.cccxxx.
Pš.xlix. In eadẽ dominica. De eo quod ſcriptū eſt i pſalmo. Deus
manifeſte veniet ⁊c̃. Sermo.ij.fo.cccxxx.
Ephe.iiij. Dominica tertiadecima. De eo quod ſcriptū eſt. Deponen
tes mendacium loquimini veritatẽ vnuſquiſq; cum pro
ximo ſuo ⁊c̃. Sermo.j.fo.cccxxxj.
In eadẽ dñica. De beato iob:et de eo qđ ſcriptū eſt in pſal
Pš.xcvij mo. Cãtate ⁊ exultate et pſallite in cythara et voce pſal
mi ⁊c̃. Sermo.ij.fo.cccxxxj.
In eadẽ dñica. De bono patiẽtie. Sermo.iij.fo.cccxxxij.
Itẽ in eadẽ dominica. Homelia de eo qđ ſcriptū eſt i euã
Luce.x. gelio ſm Lucã. Beati oculi qui vident ⁊c̃. que habetur
inter ſermones de Verbis dñi.xxxvij.folio.lvj. Et in li
bro quinquaginta homeliarū.xxxviij.fo.cxxix.
Dñica quartadecima. De beato iob. Sermo.j.fo.cccxxxiij
In eadẽ dominica. De beato iob. Ser.ij.fo.cccxxxiiij.
Item in eadẽ dominica. Homelia de eo quod ſcriptū eſt i
Lu.xvij. euangelio ſm Lucam. Et factū eſt dum iret ieſus in hie
ruſalẽ:tranſibat per mediam ſamariã ⁊c̃. que ſumpta eſt
ex libro ſecũdo de queſtionib⁹ euangeliorū.ca.iiij. Et ex
ſermonibus factis ad fratres in heremo.xxxij.fo.xvj.
Dñica q̃ntadecima. De beato Thobia. Ser.j.fo.cccxxxiiij
In eadem dominica. De faciendis elemoſynis. Sermo.ij.
fo.cccxxxiiij.
Item i eadẽ dominica. Homelia de eo quod ſcriptū eſt in
Mat.vj. euãgelio ſm Mattheū. Nemo poteſt duobus dominis
ſeruire ⁊c̃.q̃ habeẗ lib.ij.de ſermone dñi in monte.ca.xv.
Dñica ſextadecima. De iudith. Sermo.j.fo.cccxxxv.
In eadem dñica:de iudith. Sermo.ij.fo.cccxxxv.
Itẽ in eadẽ dominica. Homelia de eo qđ ſcriptū eſt i euã
Luč.vij. gelio ſm Lucã. Ibat ieſus i ciuitatẽ que vocaẗ Naym
⁊c̃. que habeẗ iter ſmones de Verbis dñi.xliiij.fo.lx.
Feria quarta. De eo qđ ſcriptum eſt in euãgelio ſm Mat
Matthei theum Cum veniſſet ieſus ad turbas acceſſit ad eum ⁊c̃.
xvij. Et de [illegible] oratione. Sermo.j.fo.cccxxxv.
Dominica decimaſeptima:de ebrietate vitãda. Sermo.j.
folio.cccxxxv.
In eadẽ dñica:de ebrietate vitãda. Ser.ij.fo.cccxxxvj.
Itẽ in eadẽ dñica alius ſermo fact⁹ ad fratres in heremo:
qui iter ſermones ad eoſdẽ habeẗ.xxxiij.fo.xv.
Feria quarta quattuor tempoꝝ occurrentiū poſt feſtū exal
tationis ſancte Crucis:de eo qđ ſcriptū eſt in euangelio
Mat.x[illegible] ſm Mattheum. Et ecce vn⁹ accedẽs ait illi. Magiſter
bone ⁊c̃. Sermo.j.fo.cccxxxvj.
Sabbato quattuor tempoꝝ occurrẽtiū poſt feſtum ſancte
Crucis. Homelia de eo qđ ſcriptum eſt in euãgelio ſm
Luce.xiij Lucam. Dicebat ieſus turbis hãc ſimilitudinẽ. Arborẽ
fici habebat q̃dã ⁊c̃. que habetur iter ſermones de Ver
bis domini.xxxj.fo.liij.
Dñica decimaoctaua. De eo qđ dñs interrogauit iudeos
cuius filiū dicerẽt eſſe chriſtū. Sermo.j.fo.cccxxxvij.
In eadẽ dñica. De eodẽ de q̃ ſupra. Ser.ij.fol.cccxxxviij.
Item in eadem dñica. Homelia de eo quod ſcriptum eſt i
Mat.xxij euãgelio ſm Mattheū. Acceſſerunt ad Ieſum phariſei
Et interrogauit eū vnus ex legiſdoctoribus ⁊c̃.q̃ habe
tur in lib. Quinquaginta homeliaꝝ.xxxviij.fo.cxxix.
Dominica decimanona. De eo quid ſit homini facere bo
num. Sermo.j.fo.cccxxxviij.
In eadẽ dominica. Sermo habit⁹ ad mẽſam ſcti Cypria
ni in die dominico:de iuſticia.ij.fo.cccxxxviij.
Dñica viceſima. De bono diſcipline. Sermo.j.fo.cccxxxix
In eadẽ dñica. De diſciplina xpiana. Sermo.ij.fo.cccxl.
Dominica viceſimaprima. De tribus pueris miſſis in for
nacem ignis. Sermo.j.fo.cccxlj.
In eadem dominica:de Augurijs. Sermo.ij.fo.cccxlj.
Itẽ in eadẽ dñica. Homelia de eo qđ ſcriptū eſt in euãge
Ioh.iiij. lio ſm Iohãnẽ. Erat q̃dã regulus cuius filius infirma
batur ⁊c̃. que habetur in expoſitiõe doctoris. Tractatu
xvj.folio.clx.
Dñica viceſimaſecũda:de Suſanna. Sermo.j.fo.cccxlij.
In eadẽ dñica:de caſtitate cõiugali. Sermo.ij.fo.cccxlij.
In eadẽ dñica:iteꝝ de caſtitate ↄiugali. Ser.iij.fo.cccxliij
Dominica viceſimatertia:de cõtinentia ⁊ abſtinentia. Ser
mo.j.fo.cccxliij.
In eadem dominica:ad Iuuenes vt cõtineãt. Sermo.ij.
folio.cccxliij.
Dominica viceſimaquarta:de adulterino habitu virorum
ac mulierum ⁊c̃. Sermo.j.fo.cccxliiij.
In eadem dominica:de continentia. Sermõ.ij.fo.cccxlv.
Dominica viceſimaquinta:de caſtitate et mundicia. Ser
mo.j.folio.cccxlv.
In eadem dñica:de incauta familiaritate extraneaꝝ mu
lierum. Sermo.ij.fo.cccxlv.
Item in eadẽ dñica:de eo qđ ſcriptū eſt i euãgelio ſm Io
hãnem. Cum ſubleuaſſet ieſus oculos ⁊c̃. incipiẽs. Mi Ioh.vj.
racula que fecit domin⁹ ⁊c̃. que ſumpta eſt de expoſitio
ne doctoris Tractatu.xxiiij.fo.clxxj.
Dñica viceſimaſexta ſi occurrat:de eo qđ ſcriptū eſt. Va Pš.xlv.
cate ⁊ videte:qm̃ ego ſum de⁹ ⁊c̃. Sermo.j.fo.cccxlvj.
In Anniuerſario dedicatõis eccl'e/vl' altarĳ. Ser.j. Ibidẽ
Eodem die. Sermo.ij. Ibidem.
Eodẽ die. Sermo habit⁹ in regione tertia in baſilica Pe
tri Carthagineñ. Sermo.iij.fo.cccxlvij.
Eodem die. Sermo.iiij.fo.cccxlviij.
Eodem die. Sermo.v. Ibidem.

¶ Finis.

Diui Aurelij Auguſtini hippo nenſis Epiſcopi Sermonum de ſanctis in hoc opere poſitorum ac commemoratorum: ordina ta ac breuis Annotatio.

¶ De ſancto Andrea.

In vigilia ſancti Andree. Homelia de eo quod ſcriptū eſt
in euãgelio ſm Iohãnem. Stabat Iohãnes et ex diſci Ioh.j.
pulis ei⁹ duo ⁊c̃.q̃ habeẗ in expoſitiõe doctoris.fo.cxlvj
In feſto ſcti Andree ſermo. Mirum quibuſdã videtur ⁊c̃.
qui habetur iter ſermones de Verbis dñi.ix.fo.xxxix.

¶ De ſancto Thoma.

In feſto ſcti Thome apoſtoli. Homelia de eo qđ ſcriptū
eſt in euãgelio ſm Iohãnem. Thomas vnus ex duode Ioh.xx.
cim qui dicitur didymus ⁊c̃. que habetur in expoſitione
doctoris.fo.ccxxxiij.

¶ De ſancto Stephano.

In feſto ſancti Stephani. Sermones ſex.fo.cccxlviij.
In eodẽ feſto. Relatio ſancti Auguſtini de miraculis ſan
cti Stephani.vij.fo.cccl.

¶ De ſancto Iohanne apoſtolo.

In feſto ſancti Iohãnis apoſtoli et euangeliſte. Homelia
de eo qđ ſcriptum eſt in euãgelio eiuſdem. Dixit Ieſus Ioh.xxj.
Petro. Sequere me ⁊c̃. que habeẗ in expoſitione docto
ris.fo.ccxxxvj.

¶ De ſanctis Innocentibus.

In feſto ſctõꝝ Innocẽtiū. Sermones quattuor.fo.cccl.

¶ De ſancto Vincentio.

In feſto ſcti Vincẽtij martyris. Sermones duo.fo.cccli.

¶ De ſancti Pauli conuerſione.

In feſto conuerſionis ſancti Pauli. Sermo.j.fo.ccclij.
Item in eodẽ feſto alius ſermo:qui habeẗ de Verbis apo
ſtoli.ix.⁊.x.fo.lxxix.⁊.lxxx.
Item in eodẽ feſto alius ſermo:qui inſertus eſt in ſermone
xvij.in libro quinquaginta homeliaꝝ:littera B.⁊ ſequẽ
tibus.folio.cxix.
Item in eodẽ feſto:homelia de eo quod ſcriptū eſt in euan
gelio ſm Lucã. Homo quidam erat diues qui habebat Luce.xvj
villicum ⁊c̃. que habetur libro.j.de queſtionibus euãge
liorum.ca.xxxiiij.et ſequentibus.

¶ De Marie virginis purificatione.

In feſto purificationis ſctiſſime virginis Marie. Sermo
Hodiernus dies ⁊c̃. qui habeẗ inter ſermones de tempo

ꝛc.ij.fo.cc:xxvij.

De cathedra ſancti Petri.

In feſte cathedre ſcti Petri: Sermones duo.fo.ccclij.

De Annunciatione dominica.

In feſto Annunciationis dominice: de eo qd ſcriptū eſt in
Eſa.xi. Eſaia. Et requieſcet ſup eū ſpirit⁹ timoris dñi ꝛc. Ser-
mo.j.fo.cccliiij.
In eodem feſto: de eo quod ſcriptū eſt in euāgelio ſm Lu
Luce.j. cam. Miſſus eſt angelus ꝛc. Sermo.ij.fo.cccliiij.
In eodem feſto. Sermo.iij.ibidem.
Item in eodem feſto. Sermo. Uos inquā cōuenio o iudei
ꝛc. qui inſertus eſt in ſermone quarto de tēpore inter. L.
et. R.fo.ccxxxix.
Item in eodē feſto. Sermo Legim⁹ ꝛ fideliter retinem⁹.
ꝛc. q̃ habet inter ſermones de tempore.ix fo.ccxlij.

De ſanctis quoꝝ feſta inter paſcha ꝛ pēthecoſtē occurrūt.

De ſanctis Philippo ꝛ iacobo.

In feſto ſanctoꝝ Philippi ꝛ Jacobi apoſtolorū. Home-
Joh.xiiij. lia de eo qd ſcriptū eſt in euāgelio ſm iohannē. Nō tur-
bet cor veſtrū neqꝫ formidet ꝛc. incipiens. Erigēda ꝛc.
q̃ ſumpta eſt ex expoſitione doctoris.fo.ccviij. Et ex ſer
monib⁹ de Uerbis dñi.liiij. ꝛ ſequētibus.fo. lxvj. Et ex
libro Quinquaginta homeliarū.xxxiiij.fo.cxxvij.

De inuentione ſancte Crucis.

In feſto inuentionis ſancte crucis: Homelia de eo qd ſcri
Joh.iij. ptum eſt in euāgelio ſm Johānē. Erat homo ex phari-
ſeis ꝛc. incipiens. Nicodem⁹ ex his erat ꝛc. que ſumpta
eſt ex expoſitione doctoris.fo.clij. Et ex ſermonibus de
Uerbis apoſtoli.xiiij.fo.lxxxiij. Et ex libro Quinqua-
ginta homeliarum.iij.cxiij.

De ceteris ſanctis quoꝝ feſta eodē tēpore occurrunt. Ho-
Joh.xv. melia de eo qd ſcriptū eſt in euāgelio ſm Johānē. Ego
ſum vitis vera ꝛc. incipiēs. Iſte locus euāgelicus ꝛc. q̃
ſumpta eſt ex expoſitione doctoris.ccxiij. Et ex ſermo-
nibus de Uerbis dñi.lix.fo.lxviij.

De ſancto Johanne baptiſta.

In vigilia ſancti Johānis baptiſte. homelia de eo qd ſcri
Luce.j. ptum eſt in euangelio ſm Lucam. Fuit in diebus hero-
dis regis iudee ꝛc. q̃ habetur in libro Quinquaginta ho
meliarum.xliiij.fo.cxxxij.
In feſto natiuitatis ſancti Johannis baptiſte. Sermōes
quattuor.fo.ccclv.
Item in eodē feſto. Homelia de eo qd ſcriptū eſt in euāge
Luce.j. lio ſm Lucā. Elizabeth impletū ē tps pariēdi ꝛc. q̃ ha-
bet de qſtionib⁹ euangelioꝝ.lib.j.ca.ij. Et lib.ij.ca.j.

De ſanctis Petro ꝛ Paulo apoſtolis.

In vigilia Petri ꝛ Pauli apoſtoloꝝ: de eo qd ſcriptū eſt
Joh.xxj. in euangelio ſm Johannem. Simon iohannis diligis
me plus his. Sermo.j.fo.ccclvij.
In feſto apoſtolorum Petri ꝛ Pauli. Sermones quinqꝫ.
folio.ccclvij.
Item in eodē feſto. Homelia de eo qd ſcriptū eſt in euāge-
Mat.xvj. lio ſm Mattheum. Uenit ieſus in partes Ceſarie phi-
lippi ꝛc. q̃ inſerta eſt in ſermone.xxxj. de Uerbis apoſto
li: littera. B. ꝛ ſequentibus.fo.xcvij.
Item in octauis eorūdem apoſtolorū. Homelia de eo qd
Mat.xiiij ſcriptū eſt in euāgelio ſm Mattheum. Juſſit diſcipulos
aſcendere in nauiculā ꝛc. q̃ ſumpta eſt ex ſermonibus de
Uerbis dñi.xiij. ꝛ.xiiij.fo.xliij. ꝛ.xliiij.

De ſancta Maria magdalena.

In feſto ſancte Marie magdalene. Homelia de eo qd ſcri
Luce.vij. ptū eſt in euangelio ſm lucā. Rogabat ieſum phariſeus
quidā ꝛc. incipiens. Quod admonemur ꝛc. que habetur
in libro Quinquaginta homeliarū.xxiij.fo.cxxj.

De ſancto Petro ad vincula.

In feſto ſancti Petri ad vincula. Homelia de eo qd ſcri-
Ma.xvj. ptum eſt in euangelio ſm Mattheū. Uenit ieſus in par-
tes Ceſarie philippi ꝛc. q̃ inſerta eſt in ſermone.xxxj. de
Uerbis apl̄i: littera. B. ꝛ ſequentibus.fo.xcvij.

De ſancto Laurentio.

In feſto ſancti Laurentij. Sermones.iiij.fo.ccclviij.
Itē in eodē feſto. Homelia de eo qd ſcriptū eſt in euange-
Joh.xij. lio ſm Johannē. Amē dico vobis. Niſi granum frumē
ti ꝛc. incipiens. Humilitatis magne ꝛc. q̃ ſumpta eſt de
expoſitione doctoris.ibidem.fo.cc.

De aſſumptione glorioſiſſime virginis Marie.

In feſto aſſumptionis ſanctiſſime dei genitricis virginis
Marie. Sermo.j.fo.ccclix.
In eodem feſto. Sermo.ij.fo.ccclx.
Item in eodē feſto. Homelia de eo quod ſcriptū eſt in euā
gelio ſm Lucā. Intrauit ieſus in quoddā caſtellū ꝛc. q̃ Lu...
habet de Uerbis domini.xxvj. ꝛ.xxvij.fo.lj.

De decollatione ſancti Johannis baptiſte.

In feſto decollatiōis ſcti Johānis baptiſte. ſer.j.fo.ccclxj

De omnibus ſanctis.

In feſto oim ſanctorum. Sermo.j.fo.ccclxij.
Item in eodē feſto. Homelia de eo quod ſcriptū eſt in euā
gelio ſm Mattheū. Uidēs ieſ⁹ turbas aſcēdit in mōtē. Matth.
ꝛc. q̃ ſumpta ē ex pmo libro de ſermōe dñi i mōte. I.ꝛc.

De animabus fidelium defunctorum.

In die cōmemorationis aiarum fideliū defunctorū. De eo
quod ſcriptum eſt in euangelio ſm Mattheū. Uenite be Mat.x
nedicti ꝛc. Sermo.j.fo.ccclxij.
Eodem die. De iudicio extremo et parabola zizaniorum.
Sermo.ij.ibidem.
Eodē die. De iudicio extremo cogitādo. ſer.iij.fo.ccclxiij.
Eodē die. De igne purgatorij. Sermo.iiij.fo.ccclxiij.

De ſanctis in genere ſiue communiter.

De apoſtolis.

In feſtis ſanctorū apoſtoloꝝ. De eo qd ſcriptū eſt in euan
gelio ſm Lucā. Deſignauit dominus ꝛ alios ſeptuagin Lu.x.
taduos ꝛc. Sermo.j.fo.ccclxiij.
In eiſdem feſtis. Sermo.ij.fo.ccclxiiij.
Itē in eiſdē feſtis. Homelia de eo quod ſcriptū eſt in euan
gelio ſm Mattheū. Cōfiteor tibi domine pater ꝛc. que Mat.x
habetur de Uerbis domini.viij.fo.xxxix.
Item alie homelie. De eo quod ſcriptū eſt in euāgelio ſm
Johannē. Ego ſum vitis vera: ꝛ pater me⁹ agricola ꝛc. Joh.xv
que habent in expoſitione doctoris ibidē fo.ccxiij. Et
de Uerbis domini.lix.fo.lxviij.
Item alia homelia. De eo quod ſcriptū eſt in euāgelio ſm
eundem. Hoc eſt pceptum meū ꝛc. que habetur in expo Joh.x
ſitione doctoris ibidem.fo.ccxiiij.
Itē alia homelia. De eo qd ſcriptū eſt in euāgelio ſm eun
dem. Hec mando vobis vt diligatis inuicē ꝛc. q̃ habet Joh.x
in expoſitione doctoris ibidem.fo.c

De vno martyre.

In feſto vnius martyris. Sermo.j.fo.ccclxv.
Item in eiſdē feſtis. Homelia de eo qd ſcriptum e... euā
gelio ſm iohannē. Niſi granum frumenti ꝛc. que habet Joh.x
in expoſitione doctoris ibidem.fo.cc.

De pluribus martyribus.

In feſtis plurium martyrū. Sermones ſex.fo.ccclxv.
Itē in eiſdē feſtis. Homelia de eo quod ſcriptū eſt in euan
gelio ſm Mattheū. Uidēs ieſus turbas ꝛc. que ſumpta M...
eſt ex libro.j. de ſermone domini in mōte.ca.j.

De vno confeſſore.

In feſtis vnius cōfeſſoris: de ſeruo pigro qui talentū acce
ptum noluit erogare. Sermo.j.f.ccclxvij.
Item in eiſdem feſtis. Homelie eo quod ſcriptū eſt in
euangelio ſm Mattheū. Uos eſtis ſal terre ꝛc. que ſum Mat.v.
pta eſt ex libro.j. de ſermone dñi in monte.ca.v.

De virginibus.

In feſtis ſanctaꝝ virginū. Homelie de eo qd ſcriptū eſt in
euangelio ſm Mattheū. Simile eſt regnū celoꝝ decem Mat.x
virginibus ꝛc. que habent e Uerbis dñi.xxij. ꝛ.xxiij.
fo.xlix. ꝛ.l. Et de queſtionibus euangeliorū.lib.j.ca.xliij
Et in libro.lxxxiij. queſtionum: queſtione.lix.

Finis Annotacionum.

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANU...

Explicit Pariſius in Edibus Magiſtri Bertholdi
Rembolt. Anno domini Milleſimo quingenteſimo.xvj.
Die vero.xix. Decembris.

Digitized by Google